2000'Lİ YILLARDA DÜNYA EKONOMİSİNDE DÖNÜŞÜM

Editörler
Prof. Dr. Hatice ERKEKOĞLU
Prof. Dr. Kıvanç Halil ARIÇ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.
Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-85-1

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: *Murat Özbey*

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER ..... **iii**

MINT ÜLKELERİNDE EKONOMİK ÖZGÜRLÜKLERİN DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR ÜZERİNE ETKİSİ: PANEL VERİ ANALİZİ **1**
Dr. Öğr. Üyesi Serap ÜRÜT SAYGIN

BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ – DOĞRUDAN YABANCI SERMAYE YATIRIMLARI – ÇEVRE KALİTESİ: BRICS-T ÖRNEĞİ **21**
Doç. Dr. Ömer Faruk BİÇEN, Dr. Ahmet Emrah TAYYAR

BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE İHRACAT: ÜST ORTA GELİRLİ YÜKSELEN EKONOMİLER İÇİN PANEL VERİ ANALİZİ **51**
Prof. Dr. Hatice ERKEKOĞLU, Prof. Dr. Kıvanç Halil ARIÇ, Arş. Gör. Rabia ÖZAT

BRICS ÜLKELERİNİN ÜRÜN GRUPLARI BAZINDA DIŞ TİCARETLERİNİN DÖNÜŞÜMÜ VE BAZI TESPİTLER **71**
Prof. Dr. Kıvanç Halil ARIÇ, Prof. Dr. Erdinç TUTAR, Doç. Dr. Filiz TUTAR

COVİD-19'UN ULUSLARARASI TİCARETE ETKİSİ: G-20 ÜLKELERİNE YÖNELİK BİR PANEL VERİ ANALİZİ **89**
Prof. Dr. Hatice ERKEKOĞLU, Doktorant Burcu YILMAZ

COVİD-19 SALGININ BANKACILIK SEKTÖRÜ ÜZERİNE ETKİLERİNİ İNCELEYEN ARAŞTIRMALARA YÖNELİK BİBLİYOMETRİK BİR İNCELEME **117**
Dr. ÖĞR. Üyesi Merve Tuncay, DR. Öğr. Üyesi Tuğba Eyceyurt BATIR

KIRILGAN BEŞLİ ÜLKELERDE BANKACILIK VE FİNANS ALANINDA YAŞANAN GELİŞMELER: 2000-2020 DÖNEMİ **135**
Dr. Öğr. Üyesi Tuba GÜLCEMAL

OTOMOTİV ANA SANAYİİNDE REKABET GÜCÜ: TÜRKİYE VE SEÇİLMİŞ AB ÜLKELERİ ÜZERİNE AMPİRİK BİR ANALİZ **155**
Doç. Dr. Ferhat PEHLİVANOĞLU, Doktorant Kadir GÖÇERİ

DÖVİZ KURU GEÇİŞ ETKİSİNİN TÜRKİYE'DE VE SEÇİLMİŞ ÜLKELERDE İNCELENMESİ.....185
Dr. Öğr. Üyesi Yusuf DEMİR

21. YÜZYILDA DÜNYADA GELİR DAĞILIMI EŞİTSİZLİĞİ VE YOKSULLUK SORUNU 201
Doç. Dr. Bünyamin DEMİRGİL

JEOPOLİTİK RİSK VE EKONOMİK KALKINMA: GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER ÜZERİNE AMPİRİK BİR İNCELEME 219
Doç. Dr. Serap BARIŞ

ENERJİ PİYASASININ KÜRESEL AKTÖRLERİ VE ULUSLARARASI ENERJİ TİCARETİ.....247
Doç. Dr. Yunus Emre BİROL, Dr. Öğr. Üyesi Halil İbrahim KAYA

SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM VE TURİZMİN ÇEVRESEL ETKİLERİ: EN FAZLA TURİST ÇEKEN 10 ÜLKE ÜZERİNE EKONOMETRİK ANALİZ.....279
Doç. Dr. Dilek ŞAHİN, Öğr. Gör. Soner BEŞCANLAR

Kaynakça

Akın, F. (2018). MINT Ekonomilerinin Makroekonomik Performansı ve Sigortacılık Sektörünün Gelişimi Üzerine Bir Değerlendirme. *Maliye ve Finans Yazıları*, 110, 71-94.

Akkaya, M. (2019). Gelişen Piyasalarda Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımı, Ekonomik Özgürlük ve Ekonomik Büyüme İlişkisi. *TESAM Akademi Dergisi*, 6(1), 283-303.

Altıner, A. ve Sungur, O. (2019). Ekonomik Büyüme Sürecinde Ekonomik Özgürlüklerin Rolü: Yükselen Piyasa Ekonomilerinden Ampirik Kanıtlar. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(17), 181-202.

Badri, A. ve Sheshgelanib, A. (2017). Economic Freedom and FDI in Selected Developing Countries. *International Journal of Economics and Financial Research*, 2(5), 82-87.

Bengoa, M. ve Sanchez-Robles, B. (2003). Foreign Direct Investment, Economic Freedom and Growth: New Evidence from Latin America, *European Journal of Political Economy,* 19 (3), 529-545.

Caetano, J. ve Caleiro, A. (2009). Economic freedom and foreign direct investment: How different are the MENA countries from the EU. University of Évora (Portugal), Department of Economics, *Economics Working Paper 02/2009*.

Cung, N. H. ve Nhung, N. T. H. (2020). Impact of Economic Freedom and Corruption Perceptions Index (CPI) on Foreign Direct Investment (FDI) in Vietnam. *European Scientific Journal,* 16(10), 25-37.

Economou, F. (2019). Economic Freedom and Asymmetric Crisis Effects on FDI Inflows: The Case of Four South European Economies. *Research in International Business and Finance*, 49, 114–126.

Ghazalian, P.L. ve Amponsem, F. (2019). The Effects of Economic Freedom on FDI Inflows: An Empirical Analysis. *Applied Economics*, 51(11), 1111-1132.

Heritage Vakfı, https://www.heritage.org/index/pdf/2021/book/2021_IndexofEconomicFreedom_CHAPTER02.pdf (20.04.2021).

Heritage Vakfı, https://www.heritage.org/index/explore (12.05.2021).

Imtiaz, S. ve Bashir, M. (2017). Economic Freedom and Foreign Direct Investment in South Asian Countries. *Theoretical and Applied Economics*, 14 (2), 281-294.

Kamacı, A. (2019). Ekonomik Özgürlüklerin Dış Ticaret ve Doğrudan Yabancı Yatırımlara Etkisi, *BMIJ*, 7(2), 1097-1116.

Karagöz, E. ve Yaşar, E. (2020). Ekonomik Özgürlüklerin Doğrudan Yabancı Yatırımlara Etkisi: 125 Ülkeden Elde Edilen Bulgular. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(18), 39-50.

Kılcı, E. ve Akıncı, A. (2020). Türkiye'de Ekonomik Özgürlük Düzeyinin Ekonomik Büyüme ve Doğrudan Yatırımlar Üzerindeki Etkisinin Araştırılmasına Yönelik Bir Analiz. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21 (2), 47-59.

Makwana, C. (2021). Impact Of Economic Freedom On Foreign Direct Investment (FDI): Empirical Evidence From India. *Flusser Studies*, Special Issue: Sustainability and Management, 30(1), 532-541.

Muslija, A. (2018). Foreign Direct Investments and Economic Freedom in OECD Countries. *International Journal Of Economic Studies*, 4(4), 51-59.

Quazi, R. (2007). Economic Freedom and Foreign Direct Investment in East Asia. *Journal of the Asia Pacific Economy,* 12 (3), 329–344.

Önder H.ve Zarify A. (2021). Ekonomik Özgürlüklerin Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları Üzerindeki Etkisi: Orta ve Güney Asya Ülkeleri Üzerine Bir Panel Veri Analizi. *Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi (IJAR).* 6(11), 76-86.

Özcan, M. ve Akar, G. (2020). E7 Ülkelerinde Ekonomik Özgürlük Ve Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları: Panel Veri Analizi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (36), 542-570.

Özek, Y. ve Bayat, T. (2020). Türkiye ve Orta Asya Türk Cumhuriyetlerinde Feldstein-Horioka Bulmacasının Asimetrik Etkileri: Saklı Eşbütünleşme Testi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 19 (76), 1849-1861.

Öztürk Çetenak, Ö. ve Yılmaz Uzlaşır, S. (2019). Doğrudan Yabancı Yatırım Ve Ekonomik Özgürlükler İlişkisi: OECD Ülkeleri Üzerine Bir Nedensellik Analizi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi,* 9(2), 350-360.

Seyidoğlu, H. (2009). *Uluslararası İktisat*, İstanbul: Güzem Yayınları.

Singh, D. ve Gal, Z. (2020). Economic Freedom and its Impact on Foreign Direct Investment: Global Overview. *Review of Economic Perspectives*, 20, 73–90.

Sofuoğlu, E., Kızılkaya, O. ve Uysal, D. (2019).Ekonomik Özgürlükler Ve Doğrudan Yabancı Yatırımlar Arasındaki İlişki: Panel Eşbütünleşme Analizi. *Business and Economics Research Journal*, 10(2), 341-355.

Sooreea-Bheemul B., Rasool U. S. ve Sooreea, R. (2020). Does Economic Freedom Matter to Foreign Direct Investment in Sub-Saharan Africa?. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 10(3), 195-207.

Şahin, D. (2018). BRICS-T Ülkelerinde Ekonomik Özgürlükler ve Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları Arasındaki İlişki: Bootstrap Panel Nedensellik Testi. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 8(16), 285-294.

Şenalp, B. (2018). Foreign Direct Investment, Economic Growth and Economic Freedom: A Literature Survey. *İstanbul İktisat Dergisi*, 68(2), 301-336.

Tiwari, A. K. (2011). Foreign Aid, FDI, Economic Freedom and Economic Growth In Asian Countries. *Global Economy Journal*, 11(3), 1-28.

Tunçsiper, B. ve Biçen, C. Ö. (2014). "Balkan Ülkelerine ve Türkiye'ye Yönelik Doğrudan Yabancı Sermaye Girişlerinde Ekonomik Özgürlüklerin Belirleyiciliği", International Conference On Eurasian Economies, 9(2), 25- 45.

UNCTAD (2021). https://unctadstat.unctad.org/wds/TableViewer/tableView.aspx (12.05.2021).

Yerdelen Tatoğlu, F. (2018a). *Panel Zaman Serileri Analizi Stata Uygulamalı*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Yerdelen Tatoğlu, F. (2018b). *Panel Veri Ekonometrisi Stata Uygulamalı*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Kaynakça

Acharyya, J. (2009). FDI, Growth and The Environment: Evidence from India on CO2 Emission During the Last Two Decades. *Journal of Economic Development*, 34(1), 43-58.

Addison, T. & Rahman, A. (2002). "Capacities to Globalize: Why are Some Countries More Globalized Than Others?" (Fifth Annual Conference on "Globalization, Growth and Inequality"), WIDER Discussion Paper, Helsinki, UNU/WIDER.

Addison, T. & Heshmati, A. (2003). "The New Global Determinants of FDI Flows to Developing Countries: The Importance of ICT and Democratization", WIDER Discussion Paper, No: 2003/45.

Adedoyin, F. F., Bekun, F. V., Driha, O. M. & Balsalobre-Lorente, D. (2020). The Effects of Air Transportation, Energy, ICT and FDI on Economic Growth in the Industry 4.0 Era: Evidence from the United States. *Technological Forecasting and Social Change*, Vol. 160, No. 120297.

Ahmed, Z. & Le, H. P. (2020). Linking Information Communication Technology, Trade Globalization Index and CO2 Emissions: Evidence From Advanced Panel Techniques. *Environmental Science and Pollution Research*, https://doi.org/10.1007/s11356-020-11205-0.

Ahola, J., Ahlqvist, T., Ermes, M., Myllyoja, J. & Savola, J. (2020). ICT for Environmental Sustainability: Green ICT Roadmap. VTT Research Notes 2531, https://www.vttresearch.com/sites/default/files/pdf/tiedotteet/2010/T2532.pdf, Erişim: 21.01.2021.

Al-Mulali, U. & Tang, C. F. (2013). Investigating the Validity of Pollution Haven Hypothesis in the Gulf Cooperation Council (GCC) Countries, Energy Policy. 60, 813-819.

Al-Mulali, U., Sheau-Ting, L. & Ozturk, I. (2015). The Global Move Toward Internet Shopping and Its Influence on Pollution: An Empirical Analysis. *Environmental Science and Pollution Research*, 22(13), 9717-9727.

Amri, F. (2018). Carbon Dioxide Emissions, Total Factor Productivity, ICT, Trade, Financial Development and Energy Consumption: Testing Environmental Kuznets Curve Hypothesis For Tunisia, *Environmental Science and Pollution Research*, 25, 33691-33701.

Asghari, M. (2013). Does FDI Promote MENA Region's Environment Quality? Pollution Halo or Pollution Haven Hypothesis. *International Journal of Scientific Research in Environmental Sciences (IJSRES)*, 1(6), 92-100.

Asongu, S. A. (2018). Ict, Openness and CO2 Emissions in Africa, *Environmental Science and Pollution Research*, 25, 9351-9359.

Avom, D., Nkengfack, H., Fotio, H. K. & Totouom, A. (2020). ICT and Environmental Quality in Sub-Saharan Africa: Effects and Transmissions Channels, *Technological Forecasting and Social Change*, 155, No. 120028.

Aytun, C., Akın C. S. & Uçan, O. (2015). Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Telekomünikasyon Yatırımları ve Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları İlişkisi. *Ege Akademik Bakış*, 15(2), 207-216.

Balsalobre-Lorente, D., Gokmenoğlu, K., Taspınar, N. & Cantos, J. M. (2019). An Approach to the Pollution Haven and Pollution Halo Hypotheses in MINT Countries. *Environmental Science and Pollution Research*, (26), 23010-23026.

Baltagi, B. H. (2005). Econometric Analysis of Panel Data. John Wiley and Sons.

Breusch, T. & Pagan A. (1980). The Lagrange Multiplier Test and Its Applications to Model Spesification in Econometrics. *Review of Economic Studies*, 47, 239-253.

Cheng, Z., Li, L. & Liu, J. (2019). The Effect of Information Technology on Environmental Pollution in China, *Environmental Science and Pollution Research*, 26, 33109-33124.

Choi, C. (2003). Does the Internet Stimulate Inward FDI? *Journal of Policy Modelling*, 25, 319-326.

Cole, M. A. & Elliott, R. J. R. (2003). Determining the Trade-Environment Composition Effect: The Role of Capital, Labor and Environmental Regulations. *Journal of Environmental Economics and Management*, 46, 363-383.

Copeland, B. R. & Taylor, M. S. (1994). North-South Trade and the Environment*, The Quarterly Journal of Economics*, 109(3), 755-787.

Dam, L. & Scholtens, B. (2012). The Curse of the Haven: The Impact of Multinational Enterprise on Environmental Regulation. *Ecological Economics*, (78),148-156.

Danish, Khan, N., Baloch, M. A., Saud, S. & Fatima, T. (2018). The Effect of ICT on CO2 Emissions in Emerging Economies: Does the Level of Income Matters? *Environmental Science and Pollution Research*, 25, 22850-22860.

Danish, Zhang, J., Wang, B. & Latif, Z. (2019). Towards Cross-Regional Sustainable Development: The Nexus Between Information and Communication Technology, Energy Consumption and CO2 Emissions. *Sustainable Development*, 27(13), 1-11.

Dean, Judith M., Lovely, M. & Wang, H. (2009). Foreign Direct Invesment and Pollution Havens: Evaluating the Evidence from China. *Office of Economics Working Paper*, No: 2004-01-B.

Dietzenbacher, E. & Mukhopadhyay, K. (2007). An Empirical Examination of the Pollution Haven Hypothesis for India: Towards a Green Leontief Paradox? *Environmental and Resource Economics*, 36, 427-449.

Dimelis, S. P. & Papaioannou, S.K. (2010). FDI and ICT effects on Poductivity Growth: A Comparative Analysis of Developing and Developed Countries, *European Journal of Development Research*, 22(1), 79-96.

Economou, P. (2008). "Harnessing ICT for FDI and Development." Global Forum on International Invesment 3, March 27-28, Paris.

Faisal, F., Azizullah, Tursoy, T. & Pervaiz, R. (2019). Does ICT Lessen CO2 Emissions for Fast-Emerging Economies? An Application of the Heterogeneous Panel Estimations. *Environmental Science and Pollution Research*, 27, 10778-10789.

Gholami, R., Lee, S-Y & Heshmati, A. (2005). The Causal Relationship Between ICT and FDI. *World Institute for Development Economics Research*, Paper No. 2005/06

Gholami, R., Shirazi, F. & Higon, D. A. (2009). The Impact of Information and Communication Technology(ICT), Education and Regulation on Economic Freedom in Islamic Middle Eastern Countries. *Information and Management,* 46(8), 426-433.

Gill, F. L., Viswanathan, K. & Abdul Karimi, M. Z. (2018). The Critical Review of the Pollution Haven Hypothesis, *International Journal of Energy Economics and Policy*, 8(1), 167-174.

Grimes, P. & Kentor, J. (2003). Exporting the Greenhouse: Foreign Capital Penetration and CO2 Emissions 1980-1996. *Journal of World-Systems Research*, 2, 261-275.

Grossman, G.M. & Krueger, A.B. (1991). Environmental Impacts of a North American Free Trade Agreement. National Bureau of Economic Research.

Hao, Y., Deng, Y., Lu, Z-N & Chen H. (2018). Is Environmental Regulation Effective in China? Evidence from City-Level Panel Data, *Journal of Cleaner Production*, Vol. 188, 966-976.

Haseeb, A., Xia, E., Saud, S., Ahmad, A. & Khurshid, H. (2019). Does Information and Communication Technologies Improve Environmental Quality in the Era of Globalization? An Empirical Analysis. *Environmental Science and Pollution Research*, 26(2), 8594-8608.

Higon, D. A., Gholami, R. & Shirazi, F. (2017). ICT and Environmental Sustainability: A Global Perspective. *Telematics and Informatics*, 34(4), 85-95.

Hoffmann, R., Lee, C-G., Ramasamy, B. & Yeung, M. (2005). FDI and Pollution: A Granger Causality Test Using Panel Data. *Journal of International Development*, (17), 311-317.

Hofman, A., Aravena, C. & Aliaga, V. (2016). Information and Communication Technologies AN Their Impact in the Economic Growth of Latin America, 1990-2013. *Telecommunications Policy*, 40(5), 485-501.

Inani, S. & Tripathi, M. (2017). The Nexus of ICT, Electricity Consumption and Economic Growth in India: An ARDL Approach. *International Journal of Indian Culture and Business Management*, 14(4), 457-479.

Javorcik, B. S. & Wei, S-J. (2004). Pollution Havens and Foreign Direct Invesment: Dirty Secret or Popular Myth? *Contributions to Economic Analysis and Policy*, Vol. 3, Issue 2, Article 8 http://users.ox.ac.uk/~econ0247/pollution_havens.pdf, Erişim: 20.01.2021.

Jung, Hyun-J, Na, K-Y & Yoon, C-H. (2013). The Role of ICT in Korea's Economic Growth: Productivity Changes Across Industries Since the 1990s, *Telecommunications Policy*, 37(4-5), 292-310.

Kumar, R. R., Stauvermann, P. J. & Samitas, A. (2016). The Effects of ICT on Output per Worker: A Study of the Chinese Economy. *Telecommunications Policy*, 40(2-3), 102-115.

Latif, Z., Mengke, Y., Danish, Ximei, L., Pathan, Z.H., Salam, S. & Jianqiu, Z. (2017). The Dynamics of ICT, Foreign Direct Invesment, Globalization and Economic Growth: Panel Estimation Robust to Heterogeneity and Cross-Sectional Dependence. *Telematics and Informatics*, 35(2), 318-328.

Lee, J. W. & Brahmasrene, T. (2014). ICT, CO2 Emissions and Economic Growth: Evidence from a Panel of ASEAN. *Global Economic Review: Perspectives on East Asian Economies and Industries*, 43(2), 93-109.

Leitao, J. & Baptista, R. (2011). Inward FDI and ICT: Are They a Joint Technological Driver of Entrepreneurship? *International Journal of Technology Transfer and Commercialisation*, 10(3/4), 268-288.

Majeed, M. T. (2018). Information and Communication Technology (ICT) and Environmental Sustainability in Developed and Developing Countries. *Pakistan Journal of Commerce and Social Sciences*, 12(3), 758-783.

Matambalya, F. & Wolf, S. (2001). The Role of ICT for the Performance of SMEs in East Africa. *Discussion Papers on Development Policy*, Number 42, https://econpapers.repec.org/paper/agsubzefd/18717.htm Erişim: 21.01.2021.

Millimet, D. & Roy J. (2015). Empirical Tests of the Pollution Haven Hypothesis When Environmental Regulation is Endogenous. *Journal of Applied Econometrics,* 31(4), 652-677.

Nasab, E. H. & Aghaei, M. (2009). The Effect of ICT on Economic Growth: Further Evidence. *International Bulletin of Business Administration*, 5, 46-56.

Nathaniel, S., Aguegboh, E., Iheonu, C., Sharma, G. & Shah, M. (2020). Energy Counsumption, FDI, and Urbanization Linkage in Coastal Mediterranean Countries: Re-assessing the Pollution Haven Hypothesis. *Environmental Science and Pollution Research*, 27(3), 35474-35487.

Niebel, T. (2018). ICT and Economic Growth: Comparing Developing, Emerging and Developed Countries. *World Development*, Vol. 104, 197-211.

Özcan, B. & Apergis, N. (2018). The Impact of Internet Use on Air Pollution: Evidence From Emerging Countries. *Environmental Scence and Pollution Research*, 25(12), 4174-4189.

Pao, H.-T. & Tsai, C.-M. (2011). Multivariate Granger causality between CO2emissions, energy consumption, FDI and GDP: Evidence from A panel of BRIC Countries. *Energy*, *36*, 685-693.

Pedroni, P. (2001). Purchasing Power Parity Tests in Cointegrated Panels. *The Review of Economics and Statistics,* 83(4), 727-731.

Pesaran, M. H. (2004). General DiagnosticTests for Cross Section Dependence in Panels, CESifoWorkingPaper Series No. 1229, *IZA Discussion Paper,* No. 1240.

Pesaran, M. H. (2007). A Simple Panel UnitRoot Test in the Presence of Cross-Section Dependence. *Journal of Applied Econometrics*, 22(2), 265-312.

Pesaran, M. H. & Smith, R. P. (1995). Estimating Long-Run Relationships from Dynamic Heterogenous Panels. *Journal of Econometrics*, 68, 79-113.

Salahuddin, M. & Alam, K. (2016). Information and Communication Technology, Electricity Consumption and Economic Growth in OECD Countries: A Panel Data Analysis. *International Journal of Electrical Power and Enery Systems*, Vol. 76, 185-193.

Sarkodie, S. A. & Strezov, V. (2019). Effect of Foreign Direct Invesments, Economic Development and Energy Consumption on Greenhouse Gas Emissions in Developing Countries. *Science of The Total Environment*, 646, 862-871.

Shahbaz, M., Tang, C. F. & Shahbaz, M. (2011). Electricity Consumption and Economic Growth Nexus in Portugal Using Cointegration and Causality Approaches. *Energy Policy*, 39(6), 3529-3536.

Solarin, S. A., Al-Mulali, U., Musah, I., & Ozturk, I. (2017). Investigating the Pollution Haven Hypothesis in Ghana: An Empirical Investigation. *Energy*, 124(1), 706-719.

Soper, D. S., Demirkan, H., Goul, M. & Louis, R. (2012). An Empirical Examination of the Impact of ICT Invesments on Future Levels of Institutionalized Democracy and Foreign Direct Invesment in Emerging Societies. *Journal of the Association for Information Systems*, 13(3), 116-149.

Sun, C., Zhang, F. & Xu, M. (2017). Investigation of Pollution Haven Hypothesis for China: An ARDL approach with Breakpoint Unit Root Tests. *Journal of Cleaner Production*, Vol. 161, 153-164.

Şahinöz, A., & Fotourehchi, Z. (2014). Kirlilik Emisyonu ve Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları: Türkiye için "Kirlilik Sığınağı Hipotezi" Testi. *Sosyoekonomi*, 21(1), 187-210.

Tang, C. F. & Tan, B. W. (2015). The Impact of Energy Consumption, Income and Foreign Direct Investment on Carbon Dioxide Emissions in Vietnam. *Energy*, 79, 447-454.

Taylor, M. S. (2004). Unbundling the Pollution Haven Hypothesis. *Advances in Economic Analysis & Policy*, 4(2), Article 8.

Temurshoev, U. (2006). Pollution Haven Hypothesis or Factor Endowment Hypothesis: Theory and Empirical Examination for the US and China. *CERGE-EI Working Paper No. 292.*

Terzi, H. & Pata, U. (2020). Is the Pollution Haven Hypothesis Valid For Turkey? *Panoeconomicus*, 16(1), 93-109.

The World Bank (2020a), World Development Indicators, CO2 Emissions (kt),https://data.worldbank.org/, Erişim: 16.12.2020.

The World Bank (2020b), World Development Indicators, Foreign Direct Investment, Net Inflows (BoP, current US$), https://data.worldbank.org/, Erişim: 16.12.2020.

The World Bank (2020c), World Development Indicators, GDP growth (annual %), https://data.worldbank.org/, Erişim: 16.12.2020.

The World Bank (2020d), World Development Indicators, Mobile Cellular Subscriptions (Per 100 People), https://data.worldbank.org/, Erişim: 16.12.2020.

TÜİK (2020), Hanehalkı Bilgi İletişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2020-33679 (Erişim: 20.01.2021)

Ulucak, R., Danish & Khan, S. (2020). Does Information and Communication Technology affect CO2 Mitigation Under the Pathway of Sustainable Development During Mode of Globalization? *Sustainable Development*, 28(5), 1-11.

Vu, K. (2011). ICT as a Source of Economic Growth in the Information Age: Empirical Evidence From the 1996-2005 period. *Telecommunication Policy*, 35(4), 357-372.

Vu, K. (2013). Information and Communication Technology (ICT) and Singapore's Economic Growth. *Information Economics and Policy*, 25(4), 284-300.

Wheeler, D. (2001). Racing to the Bottom? Foreign Invesment and Air Pollution in Developing Countries. *The World Bank Development Research Group Infrastructure and Environment*, Working Paper: 2524, https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/19732/multi_page.pdf?sequence=1, (Erişim: 20.01.2021).

Yerdelen Tatoğlu, F. (2017), Panel Zaman Serileri Analizi, İstanbul: Beta Yayınları.

Zarsky, L. (1999). "Havens, Halos and Spaghet: Untangling the Evidence About Foreign Direct Investment and the Environment." Conference on Foreign Direct Investment and the Environment: The Hague, 28-29 January 1999, Netherlands.

Zhang, C. & Liu, C. (2015). The Impact of ICT Industry on CO2 Emissions: A Regional Analysis in China. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, Vol. 44(c), 12-19.

Kaynakça

Akarsu, Y. (2020). Patent Başvurularının Türkiye'nin İhracatına Etkisi. *Journal of International Management Educational and Economics Perspectives, 8*(2), 110-124.

Artan, S. & Kalaycı, C. (2009). İnternetin Uluslararası Ticaret Üzerindeki Etkileri: OECD Ülkeleri Örneği. *Doğuş Üniversitesi Dergisi, 10*(2), 175-187.

Aykulteli, D. F., & Töngür, Ü. (2020). Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Türkiye'nin İhracat Performansına Etkisi. *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 7*(2), 455-478.

Baltagi, B., (2001). *Econometric Analysis of Panel Data* (3. Baskı). John Wiley and Sons, Chichester.

Baltagi BH., Feng Q., Kao C. (2012). A Lagrange Multiplier Test for Cross-Sectional Dependence in A Fixed Effects Panel Data Model. *Journal of Econometrics, 170* (1), 164–77.

Bayraç, H. N. (2003). Yeni Ekonomi'nin Toplumsal, Ekonomik ve Teknolojik Boyutları. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4*(1).

Clarke, G.R.G. (2007). Has the Internet Increased Exports for Firms from Low and Middle – income Countries?, *Information Economics and Policy*, doi:10.1016/ j.infoecopol. 2007.06.006 .

Çoban, M. N. (2020). İnternet Kullanımının Ekonomik Büyüme Üzerine Etkisi: Yükselen Piyasa Ekonomileri Üzerine Bir İnceleme. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 12*(22), 57-73.

Dağlı, İ., & Ezanoğlu, Z. (2021). Ar-Ge, Patent ve İleri Teknoloji İhracatının Ekonomik Büyümeye Etkileri: OECD Ülkeleri İçin Dinamik Panel Veri Analizi. *Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches*, *10*(1), 438-460.

Freund, C.L. & D. Weinhold (2004). The Effect of the Internet on International Trade. *Journal of International Economics, 62*, 171-189.

Gerni, M., Emsen, Ö. S., Özdemir, D., & Buzdağlı, Ö. (2012, Ekim). Yolsuzluğun Belirleyicileri ve Büyüme ile İlişkileri. *In International Conference on Eurasian Economies*.131-139.

Greene, W. H. (2002). *Econometric Analysis*. Prentice Hall.

Hardy, Andrew (1980). The Role of the Telephone in Economic Development. T*elecommunications Policy, 4*(4), 278-286.

Hausman, J. A. & Taylor, W. E. (1981). Panel Data and Unobservable Individual Effects. *Econometrica, 49*(6), 1377-1398.

Huirong, J. (2014). The Study of Dynamic Effect Relationships Between The E –Commerce the Logistics and Economic Growth Based on the VAR Model. *International Journal of u- and e- service Science and Technology, 7*(3), 187-196.

Karagöz, K. (2007). Bilgi İletişim Teknolojilerindeki Gelişmenin İhracata Etkisi: Türkiye İçin Ampirik Bir Analiz. *Maliye Dergisi, 153*, 214-223.

Kevük, S. (2006). Bilgi ekonomisi. *Journal of Yaşar University, 1*(4), 319-350.

Lal, K. (1999), Information Technology and Exports: A Case Study of Indian Garments Manufacturing Enterprises, *Discussion Papers on Development Policy*, CDR, Center for Development Research, Bonn.

Nadiri, M. I. & Nandi, B. (2003).Telecommunications Infrastructure and Economic Development. Gary Madden (der.) Telecommunications Network: The International Handbook of Telecommunications Economics, http://userpage.fu-berlin.de/jmueller /its/conf/helsinki03/abst racts/Nandi_Nadiri.pdf .

Ofluoğlu, N. Ö., Kalaycı, C., Artan, S., & Bal, H. Ç. (2018). Lojistik Performansındaki Gelişmelerin Uluslararası Ticaret Üzerindeki Etkileri: AB ve Mena Ülkeleri Örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi, 9*(24), 92-109.

Özer, M. & Çiftçi, N. (2009). Ar-Ge Harcamaları ve İhracat İlişkisi: OECD Ülkeleri Panel Veri Analizi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23*, 39-49.

Pazarlıoğlu, M. V. & Gürler Kiren, Ö. (2007). Telekomünikasyon Yatırımları ve Ekonomik Büyüme: Panel Veri Yaklaşımı. *Finans Politik& Ekonomik Yorumlar, 44*(508), ss.35-43.

Şeker, A. (2017). Uluslararası Ticarette İnternet Kullanımının Rolü: Türkiye Örneği. *Ege Akademik Bakış, 17*(1), 75-88.

Tatoğlu Yerdelen, F. (2012). *Panel Veri Ekonometrisi Stata Uygulamalı*. Beta Yayıncılık.

Tatoğlu Yerdelen, F. (2019). *Panel Veri Analizi*. İstanbul.

Türedi, S. (2013). Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Ekonomik Büyümeye Etkisi: Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Panel Veri Analizi. *Gümüshane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi, 4*(7), 299-322.

Unctad (2021, 10 Temmuz). *Unctadstat*. https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders /report Folders.aspx.

Vemuri, V. K. & Siddiqi, S. (2009). Impact of Commercialization of the İnternet on İnternational Trade: A Panel Study Using the Extended Gravity Model. *The International Trade Journal, 23*(4), 458-484.

Wang, M. L. & Choi, C. H. (2019). How İnformation and Communication Technology Affect İnternational Trade: A Comparative Analysis of BRICS Countries. *Information Technology for Development, 25*(3), 455-474.

World Bank (2007). *Logistics Performance Index*. https://lpi.worldbank.org/international /global/2007

World Bank (2019). *Mobile Cellular Subscriptions (per 100 people). https://data.worldbank.org/indicator/IT.CEL.SETS.P2*

World Bank (2021, 10 Temmuz). *World Bank Data.* https://databank.worldbank.org/reports.aspx?source=2&series=IE.PPI.ICTI.CD&country=#.

Yapraklı, S. (2010). Türkiye'de Bilgi İletişim Teknolojileri ve Ekonomik Büyüme: Ekonometrik Bir Analiz (1980-2008). *Ege Akademik Bakış/Ege Academic Review, 10* (2), 575-596.

Yıldırım, C. (2016). Patent Başvurusu ve İhracat Arasındaki İlişki: Panel Veri Analizi. *Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 7*(13), 226-249.

Kaynakça

Avrupa İşletmeler Ağı, (2014). ITC Trademap ile Hedef Pazar Seçimi. İstanbul Sanayi Odası Yayınları: 2014/5: 1-53.

Demir, M. A. (2020), "BRICS Ülkelerinde Ticari Dinamikler: Türkiye ile BRICS Grubu Ülkelerin Ticari Yoğunluk Analizi", *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, TBMM 100. Yıl Özel Sayısı*, 109-133.

Edwards, L. & R. Lawrence (2012), "South Afrian Trade Policy and the Future Global Trading Enviroment", *SAIIA, Economic Diplomacy Programme*, December, 1-40.

European Comission, "Countries and Regions: Russia" İnternet adresi: https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/russia/, Erişim tarihi: 15/05/2021

Gupta, S. (2019), "An Analysis of Indian Foreign Trade in Present Era", *International Journal of Engineering and Management Research*, 9(2), 1-8.

Hult, T. (2009), "The BRIC Countries", *Global Edge Business Review*, 3(4), 1-2.

Jensen, T. H. & J. A. K. Larsen (2004), "The BRIC Countires", İnternet adresi: https://www.nationalbanken.dk/en/publications/Documents/2004/12/2004_MON4_s39_bric.pdf, Erişim tarihi: 08/07/2021.

Li, N. & Z. Wang (2009), "China's Foreign Trade: Trends and Issues After WTO Accession", İnternet adresi: https://www.researchgate.net/publication/265538680_2_ China's_foreign_trade_trends_and_issues_after_WTO_accession Erişim tarihi: 08/05/2021.

Radulescu, I. G., M. Panait & C. Voica, (2014), "BRICS Countries Challenge to the World Economy New Trends", *Procedia Economics and Finance*, 8, 605-613.

Santander (Brezilya), İnternet adresi: https://santandertrade.com/en/portal/analyse-markets/brazil/foreign-trade-in-figures, Erişim tarihi: 07/05/2021

Santander (Rusya), İnternet adresi: https://santandertrade.com/en/portal/analyse-markets/russia/foreign-trade-in-figures Erişim tarihi:15/05/2021

Singh, S. P. & M. Dube, "BRICS and the World Order: A Beginner's Guide", internet adresi:http://cuts-international.org/BRICS-TERN/pdf/BRICS_and_the_World_Order A_Beginners_Guide.pdf, Erişim tarihi: 20/07/2021

Tade Map, www.trademap.org

Talha, M. (2001), "India's Foreign Trade – An Overview", *India Quarterly: A Journal of International Affairs*, 57(1), 121-134.

Tekler, H. (2018), "Development of China's Foreign Trade", Master's Thesis, University of International Business and Economics, Beijing, China. İnternet adresi: https://www.academia.edu/37796811/DEVELOPMENT_OF_CHINAS_FOREIGN_TRADE Erişim tarihi: 15/05/2021.

World Bank (2014), "South Africa Economic Update Focus on Export Competitiveness", *World Bank*, 84369, 1-45.

Kaynakça

Akçacı, T., & Çınaroğlu, M.S. (2020). Yeni koronavirüs (Covid-19) salgınının lojistik ve ticarete etkisi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, *19* (COVID-19 Special Issue), 447-456.

Aslam, M. (2019). US-China trade disputes and its impact on ASEAN. *Transnational Corporations Review*, 11(4), 332-345.

Baltagi, B.H. (2021). Econometric Analysis of Panel Data, (Sixth Edition). Cham: Springer Nature Switzerland AG.

Baum, C.F. (2006). An introduction to modern econometrics using Stata. Teksas: Stata Press.

Baydar, V. (2010). E-ticaret kavramı ve e-ticareti etkileyen faktörlerin panel veri analizi (Yayımlanmamış Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

BBC (2020). Koronavirüs (Covid-19): Salgına karşı hangi ülke, ne tür önlemler aldı?. https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-51864424 (Erişim Tarihi: 03.08.2021).

Bloombergth (2021). E-ticaret sektörünün 2021 hedefi 400 milyar TL. https://www.bloomberght.com/e-ticaret-sektorunun-2021-hedefi-400-milyar-tl-2272710 (Erişim Tarihi: 03.08.2021).

Bozkurt, E., & Topçuoğlu, Ö. (2013). Türkiye'de ekonomik büyüme ve turizm ilişkisi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 4(7), 91-105.

Büchel, K., Legge, S., Pochon, V., & Wegmüller, P. (2020). Swiss trade during the COVID-19 pandemic: An early appraisal. *Swiss Journal of Economics and Statistics*, 156(1), 1-15.

Cao, L., Li, T., Wang, R., & Zhu, J. (2020). Impact of COVID-19 on China's agricultural trade. *China Agricultural Economic Review*, 13(1), 1-21.

Carvalho, M., Azevedo, A., & Massuquetti, A. (2019). Emerging countries and the effects of the trade war between US and China. *Economies*, *7*(2), 45.

Davidescu, A.A., Popovici, O.C., & Strat, V.A. (2021). An empirical analysis using panel data gravity models and scenario forecast simulations for the Romanian exports in the context of COVID-19. *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 1-25.

Dünya Sağlık Örgütü (2020). WHO director-general's opening remarks at the media briefing on COVID-19-11 March 2020. https://www.who.int/director-general/speeches/ detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11-march-2020 (Erişim Tarihi: 20.07.2021).

Dünya Turizm Örgütü (2020a). 70% of destinations have lifted travel restrictions, but global gap emerging, https://www.unwto.org/news/70-of-destinations-have-lifted-travel-restric-tions-but-global-gap-emerging (Erişim Tarihi: 20.07.2021).

Dünya Turizm Örgütü (2020b). Covid-19 related travel restrictions a global review for tourism. https://webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fs-public/2020-12/201202-Travel-Restrictions.pdf (Erişim Tarihi: 20.07.2021).

Espitia, A., Mattoo, A., Rocha, N., Ruta, M., & Winkler, D. (2021). Pandemic trade: COVID-19, remote work and global value chains. *The World Economy*, 1-29.

European Centre for Disease Prevention and Control (2021). Data on testing for COVID-19 by week and country. https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/covid-19-testing (Erişim Tarihi: 09.07.2021).

Financial Times (2021). EU plans to open up to vaccinated tourists. https://www.ft.com/ content/1aab1c65-903b-427c-8334-004d8d6dfbd2 (Erişim Tarihi: 02.08.2021).

G20 (2021). About the G20. https://www.g20.org/about-the-g20.html (Erişim Tarihi: 19.07.2021).

Github (2021). Covid-19-data. https://github.com/owid/covid-19-data/blob/master/public/data/ owid-covid-data.xlsx (Erişim Tarihi: 09.07.2021).

Gujarati, D. N. (2001). Temel Ekonometri, Çev., Ümit Şenesen ve Göktürk Şenesen, (2. Baskı). İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Güven, H. (2020). Covid-19 pandemik krizi sürecinde e-ticarette meydana gelen değişimler. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 251-268.

Hayakawa, K., & Mukunoki, H. (2021a). The impact of COVID-19 on international trade: Evidence from the first shock. *Journal of the Japanese and International Economies*, 60, 101135.

Hayakawa, K., & Mukunoki, H. (2021b). Impacts of lockdown policies on international trade. *Asian Economic Papers*, *20*(2), 123-141.

Ho, S.J., Xing, W., Wu, W., & Lee, C.C. (2021). The impact of COVID-19 on freight transport: Evidence from China. *MethodsX*, 8, 101200, 1-7.

Hsiao, C. (2007). Panel data analysis—advantages and challenges. *Test*, 16(1), 1-22.

IMF (2021a). World Economic Outlook, April 2021: Managing Divergent Recoveries. https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2021/03/23/world-economic-out-look-april-2021 (Erişim Tarihi: 19.07.2021).

IMF (2021b). World economic outlook update fault lines widen in the global recovery. https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2021/07/27/world-economic-out- look-update-july-2021 (Erişim Tarihi: 19.07.2021).

Iqbal, M., Elianda, Y., & Akbar, A. (2020). USA–China trade war: Economic impact on Indonesia. *Journal of Public Affairs*, e2543.

Kaya, A.A., & Tabak, O. (2021). The Impact of the Covid-19 pandemic on sustainable economic growth in BRICS-T countries: Panel data analysis. The Seventh International Conference on Economics (ICE-TEA2021), 09-11 Nisan 2021, Çevrimiçi Konferans, https://teacongress.com/papers/Kaya_Tabak_The.pdf (Erişim Tarihi: 15.07.2021).

Kiyota, K. (2021). The COVID-19 pandemic and the world trade network. Economic Research Institute for ASEAN and East Asia. http://hdl.handle.net/11540/13399 (Erişim Tarihi: 12.07.2021).

Kumari, M., & Bharti, N. (2021). Estimating the impact of COVID-19 on South Asia's exports: does trade facilitation matter now more than ever?. *Transnational Corporations Review*, 1-16.

Kutlar, A. (2017). EViews ile Panel Veri Ekonometrisi Uygulamaları (1. Basım). Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Macar, O. D., & Asal, U. Y. (2020). Covid-19 ile uluslararası ilişkileri yeniden düşünmek: tarih, ekonomi ve siyaset ekseninde bir değerlendirme. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(37), 222-239.

OECD (2021). Monthly international merchandise trade (IMTS) – Headline series: G20 international trade. https://stats.oecd.org/index.aspx?DataSetCode=MEI_TRD# (Erişim Tarihi: 09.07.2021).

Our World in Data (2021). Coronavirus (COVID-19) Vaccinations. https://ourworldindata.org/covid-vaccinations (Erişim Tarihi: 02.08.2021).

Satryo, A.A., & Wijayanto, A. (2019). Capital market reaction of trade wars (event study on the south Korean and Indonesia stock exchanges). *Management Analysis Journal*, 8(2), 253–264.

T.C. Ticaret Bakanlığı (2021). G20. https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/cok-tarafli-ve-bolgesel-iliskiler/cok-tarafli-iliskiler/g20 (Erişim Tarihi: 23.07.2021).

Taşkın, E., & Akıncı, Ö.S. (2021). Covid-19 küresel salgınının uluslararası ticarete etkileri. *Alanya Akademik Bakış*, 5(2), 749-771.

Tatoğlu, F.Y. (2016). Panel veri ekonometrisi: Stata uygulamalı. İstanbul: Beta.

Topaloğlu, E.E. (2018). Bankalarda finansal kırılganlığı etkileyen faktörlerin panel veri analizi ile belirlenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 13(1), 15-38.

Trademap (2021). List of imported products for the selected product. https://www.trademap.org/Product_SelProduct_TS.aspx?nvpm=1%7c%7c%7c%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (Erişim Tarihi: 09.07.2021).

Uluslararası Çalışma Örgütü (2020). The impact of the COVID-19 pandemic on jobs and incomes in G-20 economies. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---cabinet/documents/publication/wcms_756331.pdf (Erişim Tarihi: 25.07.2021).

University of Central Asia (2021). COVID-19, financial digitization and bitcoin. https://ucentralasia.org/Resources/Item/3046/EN (Erişim Tarihi: 01.08.2021).

Uttama, N.P. (2021). Is trade in COVID-19 products in ASEAN economies a building or stumbling block?. *Journal of Economic Integration*, 36(1), 46-64.

Ünal, A.E., Aydın, H.İ., & Eren, M.V. (2020). Korona virüs salgını ile döviz kuru arasındaki ilişkinin ampirik analizi: Türkiye örneği. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, *19* (COVID-19 Special Issue), 244-260.

Vo, T.D., & Tran, M.D. (2021). The impact of covid-19 pandemic on the global trade. *International Journal of Social Science and Economics Invention*, 7(1), 1-7.

Yıldırım, U. (2021). COVID-19 pandemisinin dış ticaret üzerine etkisi: İstatistiksel bir yaklaşım. *Fiscaoeconomia*, 5(1), 280-295.

Yılmaz, B. (2021). Protectionism Tendencies in International Trade: The Effect of COVID-19. İçinde N. Güreş (Ed.), Current Economics and Management Sciences Research, (ss. 1-21). Lyon: Livre De Lyon.

Zhang, W.W., Dawei, W., Majeed, M.T., & Sohail, S. (2021). COVID-19 and international trade: Insights and policy challenges in China and USA. *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 1-12.

Zhao, Y., Zhang, H., Ding, Y., & Tang, S. (2021). Implications of COVID-19 pandemic on China's exports. *Emerging Markets Finance and Trade*, 57(6), 1716-1726.

Kaynakça

Ağan, B. (2020). The Impact of Covid-19 Pandemic Process on Digital Payment System: The Case of Turkey, *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD),* 7(7), 229-240.

Akbaş, F., Tura, Ü. & Kaya, F. (2021). Web of Science Core Collection Veri Tabanında İslami Bankacılık ile İlgili Yapılan Makalelerin Bibliyometrik Analizi, *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(23), 56–78.

Al, U. (2008). Türkiye'nin Bilimsel Yayın Politikası: Atıf Dizinlerine Dayalı Bibliyometrik Bir Yaklaşım (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Al, U., Sezen, U. & Soydal, İ. (2012). Hacettepe Üniversitesi Bilimsel Yayınlarının Sosyal Ağ Analizi Yöntemiyle Değerlendirilmesi, *Journal of Faculty of Letters*, 29(1), 53–71.

Arabacı, H. & Yücel, D. (2020). Pandeminin Türkiye Ekonomisine Etkileri ve Türkiye Merkez Bankası Tarafından Finansal İstikrarı Sağlamak Amacıyla Alınan Önlemler, *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 9(2): 91-98.

Arabacı, H. & Yücel, D. (2020). COVID-19 Pandemisinin Türk Bankacılık Sektörü Üzerine Etkisi, *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 9(3), 196-208.

Arslantürk Çöllü D. (2021). Katılım Bankaları Mı? Geleneksel Bankalar Mı? COVID-19 Salgınının Finansal Performans Üzerindeki Etkisine İlişkin Bir Değerlendirme, *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 12(2), 477-488.

Başaran, E.Y. & Ünal, H.T., (2021). Covid-19 Pandemi Döneminde Özel Bankaların Çalışan Deneyimi Tasarımı, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 7(39), 654-672.

Bayar, M. & Varışlı, N . (2020). Covid-19 Pandemisinin Türkiye'de Tüketici Kredileri Hacmi Üzerindeki Etkisi: 2013-2020 Dönemi Zaman Serisi Analizi, *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(3), 85-99.

Baybur, M. (2021). Bankacılık Sektöründeki Dijital Yeniliklerin Banka Müşterilerinin Dijitalleşmeyi Benimseme Durumları Üzerindeki Etkisi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.

Bekci, İ., Köse, E. & Aksoy, E. (2020). Covid-19'un Türkiye'de Bankalar Üzerindeki Ekonomik Etkisine Dair Bir Tahmin, *Ekonomi Politika ve Finans Araştırmaları Dergisi*, 5(Özel Sayı), 185-205.

Beybur, M., Çetinkaya, M. (2020). Covid-19 Pandemisinin Türkiye'de Dijital Bankacılık Ürün ve Hizmetlerinin Kullanımı Üzerindeki Etkisi, *Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 4(2), 148-163.

Chiu, W.-T. & Ho, Y.-S. (2007). Bibliometric Analysis of Tsunami Research, *Scientometrics*, 73(1), 3–17.

Cinel, A. C. (2021). Pandeminin Parasal ve Finansal Boyutları, *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 10(1), 90- 101.

Coşkun, M. N. & Ardor, H. N., Çermikli, A. H., Ozan, E., Öztürk, F., Tokatlıoğlu, İ., … Dağlaroğlu, T. (2012). Türkiye'de Bankacılık Sektörü Piyasa Yapısı, Firma Davranışları ve Rekabet Analizi. İstanbul: Türkiye Bankalar Birliği.

Demirel, S. (2021). Covid-19 Pandemi Sürecinin Dijital Bankacılık İşlemleri Üzerinde Etkisi, *Bankacılık ve Sermaye Piyasası Araştırmaları Dergisi*, 5(11), 49-64.

Deniz, F. (2020), Covid-19 Pandemisinin Sınırlı Bağımsız Denetim Raporları Üzerine Etkisi: Türk Bankacılık Sektörü Örneği, *ASOS Journal Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(114), 220-240.

Doğaner, M. & Özmutaf, N.M. (2020). Banka Çalışanlarının Pandemi Döneminde Uzaktan Çalışma Çerçevesinde İletişime Yönelik Algıları: İzmir İlinde Bir Araştırma, *SOBİDER Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(48), 270-288.

Ergün, T. (2021). Katılım Bankacılığı Sektöründe Covid-19 Pandemisi,*Covid-19'un Muhasebe ve Finans Yansımaları* (Ed. Turan Öndeş ve Ceyda Yerdelen Kaygın), 313- 334, Ankara: Gazi Kitabevi.

Ersoy, H, Gürbüz, A. & Fındıkçı, M . (2020). Covid-19'un Türk Bankacılık ve Finans Sektörü Üzerine Etkileri, Alınabilecek Önlemler, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Bahar (Covid19-Özel Ek) (37), 146-173 .

Ersoy, H., Gürbüz, A.O. & Fındıkçı Erdoğan, M. (2020), "Covid-19'un Türk Bankacılık ve Finans Sektörü Üzerine Etkileri, Alınabilecek Önlemler", COVİD 19 Pandemisinin Türkiye'ye Etkileri Sempozyumu, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Eylül 2020: 15-20.

Güler, H. (2020). Koronavirüsü (Covid-19) Günlerinde Bankalara İletilen Müşteri İtiraz ve Şikayetlerinin İncelenmesi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(4), 85-99.

Güler, H.N. (2020). Covid-19 Pandemisi Döneminde Özel ve Yabancı Sermayeli Bankalarda Alınan Önlemler, *İşletme Akademisi Dergisi*, 1(3), 261-274.

Gündoğdu, A. (2017). Türkiye'de Bankacılık Alanında Yayınlanmış Akademik Çalışmaların Analizi. *Bankacılık ve Sermaye Piyasası Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 1–11.

Hatipler, M. & Köksalan, N. (2021). "Covid-19 Salgını Sürecinin Bir Gerçeği Olarak Dijital Göç", 5. International Paris Conference on Social Sciences, Paris, France, 7-8 February 2021: 90-103.

Hoffman, D. L. & Holbrook, M. B. (1993). The Intellectual Structure of Consumer Research: A Bibliometric Study of Author Cocitations in the First 15 Years of the Journal of Consumer Research. *Journal of Consumer Research*, 19(4), 505–517.

Işık, A. & Akdoğan, N. (2021). Covid-19'un Türk Bankacılık Sektöründeki Mevduat Bankalarına Etkileri, *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 21 (63), 111-138.

Karaaslan, İ. (2021). Covid-19 Salgını ve Bankacılık Sektörü Takibe Dönüşüm Oranı Üzerine Etkisi, Covid-19'un Muhasebe ve Finans Yansımaları (Ed. Turan Öndeş ve Ceyda Yerdelen Kaygın), ss.211- 228, Ankara: Gazi Kitabevi.

Karakulle, İ. (2020). Covid-19 Pandemisinde İşletmelerin Almış Oldukları Önlemlerin Müşteri Memnuniyeti Açısından Değerlendirilmesi: Bankacılık Sektöründe Bir Araştırma. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, (5), 86-101 .

Karasözen, B., Bayram, Ö. & Zan, B. U. (2011). WoS ve Scopus Veri Tabanlarının Karşılaştırması | Karasözen | Türk Kütüphaneciliği. Türk Kütüphaneciliği, 25(2), 238–260. http://www.tk.org.tr/index.php/tk/article/view/370, Erişim Tarihi: 15.07.2021.

Kartal, M. T. (2018). Türkiye'de Faizsiz Bankacılık Alanında Yayınlanmış Tezlerin Analizi. Maliye Finans Yazıları, (110).

Kartal, M.T. (2020). Türk Bankacılık Sektöründe Kovid-19 Döneminde Alınan Tedbirler Bağlamında Aktif Rasyosu Düzenlemesinin Muhtemel Etkileri: Mevduat Bankaları Üzerine Bir İnceleme, *Bankacılık ve Sermaye Piyasası Araştırmaları Dergisi*, 4(10), 1-18.

Kartal, M.T. (2020). Kovid-19 Pandemisinde Türkiye'de Alınan Para Politikası Tedbirlerinin Temel Finansal Göstergelere Etkileri, *Bankacılar Dergisi*, (115), 88-106.

Kızıl, C. & Akman, H.V. (2020). "Merkez Bankaları ve Covid-19'a Finansal Yanıtlar", 3rd International New York Conference on Evolving Trends in Interdisciplinary Research & Practices, New York, USA, 13-15 November 2020, 290-295.

Kozak, N. (2003). Türkiye'de Yayınlanan Akademik Dergilerin Niteliklerindeki Zaman İçerisindeki Değişim Nedenleri: Sağlık, Sosyal ve Teknik Bilim Alanlarında Yayınlanan Dergiler Üzerine Bir İnceleme, *Bilgi Dünyası*, 4(2), 146–174.

Köten, A.B. (2020). Pandemi Döneminde Bankacılık Sektöründe Alınan Önlemler ve Küresel Finansal İstikrara Etkileri, Pandemi ve Ekonomi Kıskacında Sağlık (Ed. Özge Uysal Şahin ve Merve Ertok Uğurlu), 39-58, Çanakkale: Rating Academy Yayınları.

Köten, B. (2020). "Pandemi Döneminde Türkiye ve Avrupa Birliği Bankacılık Sektörlerinde Alınan Önlemler ile Verilen Destekler", Uluslararası Farklı Boyutlarıyla Sağlık Konferansı, 12-14 Kasım 2020, Çanakkale, 124-125.

López-Illescas, C., De Moya Anegón, F. & Moed, H.F. (2009). Comparing Bibliometric Country-by-Country Rankings Derived from the Web of Science and Scopus: The Effect of Poorly Cited Journals in Oncology, *Journal of Information Science*, 35(2), 244–256.

Noyan, E. & Gavcar, E. (2020). Dijital Bankacılıkta Müşteri Memnuniyetinin Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ile Değerlendirilmesi, *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(4), 2349-2363.

Okubo, Y. (1997). Bibliometric Indicators and Analysis of Research Systems. Bibliometric Indicators and Analysis of Research Systems: Methods and Examples (C. 1997/01). Paris. doi:doi:https://doi.org/10.1787/208277770603

Özdemir, G. A. & Altıntaş, M. H. (2021). Bankacılıkta Müşteri Deneyimine Yönelik Bibliyometrik Analiz: 1991-2020 Dönemine Ait Temaların ve İlişki Ağlarının Belirlenmesi, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 13(2), 1856–1871.

Özkan, T. (2021). Covid-19 Pandemisinin Bankacılık Sektörü Üzerine Etkisinin İncelenmesi: BIST Banka Endeksi Üzerine Bir Uygulama,Covid-19'un Muhasebe ve Finans Yansımaları (Ed. Turan Öndeş ve Ceyda Yerdelen Kaygın), 335- 346, Ankara: Gazi Kitabevi.

Öztürk, O., Kanuşağı, İ. ve Özcan, C. (2020). Covid-19 Sürecinde Türkiye'de Uygulanan Para Politikalarının Etkileri, *Türk Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 70-89.

Özyeşil, M. (2020). "The Effect of the Measures Taken on the Banking Sector During the Covid-19 Process on the Perception of the Employees: A Research on the Public Banks in Adıyaman", 5. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi, 26-27 Aralık 2020, Diyarbakır.

Sarı, S. , (2021). Covid-19 Salgınının Türk Bankacılık Sektörüne Etkileri, *New Era Journal of Interdisciplinary Social Studies*, 8, 89-106.

Sümer, G. (2016). Türk Bankacilik Sektörünün Tarihsel Gelişimi Ve Ab Bankacilik Sektörü İle Karşilaştirilmasi, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(2), 485–508.

Tosunoğlu, B., Cengiz, S. & Anadolu, Z. (2018). Muhasebe Eğitimi Konusunda Ulusal Ve Uluslararası Dergiler Üzerine Bibliyometrik Bir Araştirma, *Global Journal of Economics and Business Studies*, 7(14), 18–24.

Türkmen, A. (2021). COVID-19 Korkusu: Banka Personeli Örneği, *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 87-92.

Uzun, U. (2021), Türkiye'de Dijital Bankacılık Kullanımı Üzerinde Covid-19 Pandemisinin Etkileri, *Fiscaoeconomia*, 5(1), 309-323.

Web of Science, www.webofscience.com/wos/woscc/basic-search, Erişim Tarihi: 16.07.2021.

WHO, Coronavirus (COVID-19) Dashboard, https://covid19.who.int/, Erişim Tarihi: 29.07.2021.

Yetiz, F. (2021). COVID-19 Pandemi Sürecinin Türk Bankacılık Sektörü Çalışanlarına ve Müşterilerine Etkileri: Swot Analizi, *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, Özel Sayı, (22), 109-117.

Yıldırım, A.C. (2020). The Impacts of Digitalization and Covid-19 on the Business Model of Banking: A Qualitative Study on Turkish Banks, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Kaynakça

Aizenman, J., Binici, M., & Hutchison, M. M. (2016). The transmission of federal reserve tapering news to emerging financial markets. *International Journal of Central Banking, 12*(2), 317-356. www.scopus.com

Akdoğan, Ece C. & Özşuca, E. A. (2019). Profitability effects of financial globalization. *Zbornik Radova Ekonomskog Fakulteta u Rijeci-proceedings of Rijeka Faculty of Economics*, 37(1), 303-325.

Ayhan, F., Balan, F. & Unvan, Y.A. (2020). A Panel Analysis For Determining The Variables Affect FDI Inflows Fragile Five Countries. *BMIJ*, 8(1):519-540. http://dx.doi.org/10.15295/bmij.v8i1.1264.

Bennett, Paul B. & Peristiani, S. (2002). Are U.S. Reserve Requirements Still Binding?. *Economic Policy Review*, 8(1), 1-16. https://ssrn.com/abstract=804624.

Calderon, C., Chong, A. & Loayza, N. (2000). Determinants of current account deficits in developing countries. *Policy Research Working Paper*, 2398,1-37.

Chadwick, M. G. (2019). Dependence of the "Fragile Five" and "Troubled Ten" emerging market financial systems on US monetary policy and monetary policy uncertainty. *Research in International Business and Finance*, 49, 251-268. https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2019.04.002

Coakley, Jerry, Girardone, C. & Kellard, N. (2020). Banks and financial markets in times of uncertainty. *The European Journal of Finance*, 26:10, 893-896, DOI: 10.1080/1351847X.2020.1725084

Disyatat, P. (2011). The bank lending channel revisited. *Journal of Money, Credit and Banking,* 43 (4): 711–734. doi: 10.1111/j.1538-4616.2011.00394.x

Eichengreen, B. & Gupta, P. (2015). Tapering talk: The impact of expectations of reduced federal reserve purchases on emerging markets. *Emerging Markets Review*, 25, 1-15. Doi: 10.1016/j.ememar.2015.07.002.

Eğilmez, M. (2015, Eylül). "Kırılgan Ekonomilerin En Kırılganları". https://www.bilgeyatirimci.com/2015/09/18/mahfi-egilmez-kirilgan-ekonomilerin-en-kirilganlari/ (Erişim tarihi:12.05.2021)

Hoque, M. E. & Zaidi, M. A. S. (2020). Global and country-specific geopolitical risk uncertainty and stock return of fragile emerging economies. *Borsa Istanbul Review*, 20(3),197-213. ISSN 2214-8450.https://doi.org/10.1016/j.bir.2020.05.001.

Kara, H. (2015). Faiz Koridoru ve Para Politikası Duruşu. Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Ekonomi Notları, 13: 1-12.

Küçüksille, E. & Karaoğlan, S. (2016). Kırılgan beşli ülkelerin amerikan doları bazında parite getirileri arasındaki ilişkilerin analizi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, ICEBSS Özel Sayısı, 46–61.

Margulescu, S. & Margulescu, E. (2019). Challenges for the Global Financial System: Global Economic Observer. *Institute for World Economy of the Romanian Academy*, 7(1)

Özcan, B. & Arı, A. (2011). Doğrudan yabancı yatırımların belirleyicileri üzerine bir analiz: oecd örneği. *Istanbul University Econometrics and Statistics e-Journal*, 12, 65-88. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuekois/issue/8979/112027

Özmen, M. Utku & Yılmaz, E. (2017). Co-movement of exchange rates with interest rate differential, risk premium and FED policy in "fragile economies". *Emerging Markets Review*, 33, 173-188. https://doi.org/10.1016/j.ememar.2017.10.007.

Sekhar CSC. (2010). Fragile States: The Role of Social, Political, and Economic Factors. *Journal of Developing Societies*, 26(3):263-293. doi:10.1177/0169796X1002600301

Tarullo, D.K. (2019). Financial Regulation: Still Unsettled a Decade After the Crisis. *Journal of Economic Perspectives,* 33(1), 61-80.

Visalakshmi, S. & Lakshmi, P. (2016). BRICS market nexus for cross listed stocks: A VECX* framework. *The Journal of Finance and Data Science*, 2, 76-88. http://dx.doi.org/10.1016/j.jfds.2016.02.001.

Wolla, S. A. (2019). A new frontier: Monetary policy with ample reserves. St. Louis, MO: St. Louis Federal Reserve. https://research.stlouisfed.org/publications/page1-econ/2019/05/03/a-new-frontier-monetary-policy-with-amplereserves (28.07. 2021)

Woodford, M. (2000). Monetary policy in a world without money. *International Finance*, 3(2): 229–260. doi: 10.1111/ 1468-2362.00050.

Yücememiş, T. B., Alkan, U. & Dağıdır, C. (2015). Yeni Bir Para Politikası Aracı Olarak Faiz Koridoru: Türkiye'de Para Politikası Kurulu Faiz Kararlarının Enflasyon Üzerindeki Etkisi. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi,* 7(13): 449-478.

İnternet Kaynakları

https://www.ft.com/content/b5a3aba2-8292-11e7-a4ce-15b2513cb3ff (15.07.2021)

https://graphics.reuters.com/EMERGINGDEBT/azgpoelnnpd/chart.png (18.07.2021)

https://www.stratejikortak.com/2020/08/brezilya-ekonomisi-genel-bakis.html (10.06.2021)

https://www.tcmb.gov.tr, 2021 Yılı Para ve Kur Politikası Raporu (10.07.2021)

https://data.oecd.org/conversion/exchange-rates.htm (12.07.2021)

https://businessht.bloomberght.com/yazarlar/ahmet-oz/1077565-taper-tantrum-101 (02.07.2021)

https://data.worldbank.org/indicator (18.07.2021)

https://santandertrade.com/en/portal/analyse-markets/brazil/economic-political-outline (18.08.2021)

https://unctad.org/system/files/official-document/dom2019_en.pdf (01.08.2021)

https://www.imf.org/en/Publications/GFSR/Issues/2018/09/25/Global-Financial-Stability-Report-October-2018 (02.08.2021)

https://www.elibrary.imf.org/view/books/082/29273-9781513554228-en/29273-9781513554228-en-book.xml (01.08.2021)

KAYNAKÇA

Aktan, C. C., ve Vural, İ. Y. (2004). *Rekabet Gücü ve Rekabet Stratejileri.* Ankara: TİSK Yayınları.

Altuntuğ, N. (2009). Rekabet Üstünlüğünün Sürdürülmesinde Yeteneklerin Rolü: Yetenek Yönetim Yaklaşımı. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14*(3), 445-460.

Balassa, B. (1965). Trade Liberalization and 'Revealed' Comparative Advantage. *The Manchester School of Economic and Social Studies*(33), 99-123.

Bedir, A. (2002). *Türkiye'de Otomotiv Sanayii Gelişme Perspektifi.* Ankara: T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı- İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü.

Bekmez, S., ve Komut, M. (2006). Competitiveness of Turkish Automotive Industry: A Comperison with European Union Countries. *International Conference on Human and Economic Resources*, (s. 183-192). İzmir.

Bobba, F., Langer, W., ve Pous, J. W. (1971). *European Community Competitiveness Report.* Brussels: European Community.

Bozdağ, E. G., ve Saraçoğlu, S. (2013). Analysis of Competitiveness of Turkey and Commonwealth of Independent States in their Automotive Market. *International Conference on Eurosian Economies 2013*, (s. 41-49). St. Petersburg, Russia.

Brasili, A., Epifani, P., ve Helg, R. (2000). On the Dynamics of Trade Patterns. *De Economist, 148*(2), 233–257.

Britannica. (2021). *Automotiv Industry: Europe after World War II.* Britannica: https://www.britannica.com/technology/automotive-industry/Sales-and-service-organization (Erişim Tarihi: 04.02.2021)

Chin, K. (2020). *Competitive Advantage vs. Comparative Advantage*. MKA Insights: https://mkainsights.com/insights/strategy-and-business-planning/competitive-advantage-vs-comparative-advantage/ (Erişim Tarihi: 11.04.2021)

Davidson, W. H. (1979). Factor Endowment, Innovation and International Trade Theory. *Kyklos*, 764-774.

Dunn, R. M., ve Mutti, J. H. (2004). *International Economics.* London: Routledge.

European Commission. (2001). *European Competitiveness Report 2001.* Luxembourg: European Union.

Fagerberg, J. (1988). International Competitiveness. *The Economic Journal, 98*(391), 355-374.

Gülmez, A. (2012). Gümrük Birliği Sonrası Türkiye-Avrupa Birliği Otomotiv Sektörlerinin Rekabet Gücünün Balassa Endeksi ile Analizi. *Mevzuat Dergisi, 15*(173), 1-23.

Gür, N., ve Furuncu, Y. (2019). *Küresel Otomotiv Sektörünün Değişimi ve Yerli Otomotiv Projesinin Geleceği.* Ankara: SETA Yayınları.

Hamel, G., ve Prahalad, C. K. (1996). *Competing for the Future.* Brighton: Harvard Business Review Press.

ITC. (2021). *Trade Map.* International Trade Centre: https://www.trademap.org/Index.aspx (Erişim Tarihi: 20.01.2021)

Jochem, P., ve Schleich, J. (2011). *Exploring the Drivers Behind Automotive Exports in OECD Countries - An Empirical Analysis.* München: Working Paper Sustainability and Innovation.

Karluk, S. R. (1973). Karşılaştırmalı Üstünlükler Teorisinin Gelişmekte Olan Ülkeler Yönünden Geçerliliği Üzerine Düşünceler. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, 33*(1-4), 221-238.

Krugman, P. (1994). Competitiveness: A Dangerous Obsession. *Foreign Affairs, 73*(2), 28–44.

Krugman, P. R., Obstfeld, M., ve Melitz, M. J. (2012). *International Economics: Theory & Policy.* Boston, MA: Addison-Wesley.

Laursen, K. (1998). *Revealed Comparative Advantage and the Alternatives as Measures of International Specialisation.* Copenhagen: Copenhagen Business School, Department of Industrial Economics and Strategy.

Liesner, H. H. (1958). The European Common Market and British Industry. *The Economic Journal, 68*(270), 302-316.

Momaya, K. S. (1998). Evaluating International Competitiveness at the Industry Level. *Vikalpa, 23*(2), 39-46.

Nagy, J., ve Jámbor, Z. (2018). Competitiveness in Global Trade: The Case of the Automobile Industry. *Economic Annals, 63*(218), 61-84.

Nallari, R., ve Griffith, B. (2013). *Clusters of Competitiveness.* Washington DC: International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank.

OECD. (1992). *Technology and the Economy: The Key Relationships.* Paris: Organization for Economic Co-operation and Development.

OICA. (2021). *2020 Production Statistics.* International Organization of Motor Vehicle Manufacturers: https://www.oica.net/category/production-statistics/2020-statistics/ (Erişim Tarihi: 21.03.2021)

Porter, M. E. (1990). *The Competitive Advantage of Nations.* New York: The Free Press.

Soyyiğit, S., ve Yavuzaslan, K. (2020). An Investigation of Turkey's Competitiveness on Different Products Groups in Automotive Sector via Revealed Comparative Advantage Index. *Eurasian Studies in Business and Economics, 12*(1), 125-140.

T.C. Ticaret Bakanlığı. (2021). *Otomotiv Sektörü Raporu.* İhracat Genel Müdürlüğü, Ankara: T.C. Ticaret Bakanlığı.

Terregrossa, N. T., Karagöz, F., ve Turan, T. (2015). Turkey's Position and Competitiveness in the Global Automotive Networks. *European Trade Study Group Conference 15'*, (s. 1-19). Paris.

TÜİK. (2021). *Dış Ticaret İstatistikleri.* Türkiye İstatistik Kurumu: https://biruni.tuik.gov.tr/disticaretapp/menu.zul (Erişim Tarihi: 24.06.2021)

United Nations Industrial Development Organization. (2003). *The Global Automotive Industry Value Chain: What Prospects for Upgrading by Developing Countries.* Vienna: UNIDO.

Voinescu, R., ve Moisoiu, C. (2015). Competitiveness, Theoretical and Policy Approaches. Towards a More Competitive EU. *Procedia Economics and Finance, 22*, 512 – 521.

Vollrath, T. (1991). A Theoretical Evaluation of Alternative Trade Intensity Measures of Revealed Comparative Advantage. *Weltwirtschafliches Archiv*(127), 265-279.

Vošta, M., ve Kocourek, A. (2017). Competitiveness of the European Automobile Industry in the Global Context. *Politics in Central Europe, 13*(1), 69-86.

WCO. (2021). *What is the Harmonized System (HS)?* World Customs Organization: http://www.wcoomd.org/en/topics/nomenclature/overview/what-is-the-harmonized-system.aspx (Erişim Tarihi: 24.05.2021)

WTO. (2021). *Glossary Term / Harmonized System.* World Trade Organization: https://www.wto.org/english/thewto_e/glossary_e/harmonized_system_e.htm#:~:text=An%20international%20nomenclature%20developed%20by,goods%20on%20a%20common%20basis. (Erişim Tarihi: 20.05.2021)

Yıldırım, M. K. (2018). Competitiveness of Turkey's Automotive Industry. *Journal of Research in Business, Economics and Management, 11*(5), 2254-2260.

Kaynakça

Alkan, U. ve Dağıdır, C. (2020). Türkiye'de Döviz Kuru ve Enflasyon Arasındaki İlişkinin Çoklu Yapısal Kırılmalı Eşbütünleşme Analizi, Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5(2), 270-287.

Altıntaş, H. (2014). Türkiye'de Döviz Kurunun Enflasyon Üzerine Geçiş Etkisinin Ekonometrik Analizi: 1987-2011, Uludağ Üniversitesi İİBF Dergisi, 33(1), 163-201.

Baharumshah, A. Z., Sirag, A. ve Soon S. V. (2017). Asymmetric Exchange Rate Pass-Through in an Emerging Market Economy: The Case of Mexico, Research in International Business and Finance, 41, 247-259.

Bal, H., Demiral, M. ve Yetiz, F. (2017). Döviz Kurunun Yurtiçi Fiyatlara Yansıması: OECD Ülkelerinden Bulgular, Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21(2), 133-151 .

Bhattacharya, R. (2013). Inflation Dynamics and Monetary Policy Transmission in Vietnam and Emerging Asia, IMF Working Paper, WP/13/155.

Bozdağlıoğlu, E. ve Yılmaz, M. (2017). Türkiye'de Enflasyon ve Döviz Kuru İlişkisi: 1994-2014 Yılları Arası Bir İnceleme, Bitlis Eren Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Akademik İzdüşüm Dergisi, 2(3), 1-20.

Campa, J. M. ve Goldberg, L.S. (2006). Pass Through of Exchange Rates to Consumption Prices: What Has Changed and Why?, NBER Working Paper Series No 12547.

Damar, O. (2010). Türkiye'de Döviz Kurundan Fiyatlara Geçiş Etkisinin İncelenmesi. Uzmanlık Yeterlilik Tezi. Ankara: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası.

Duman, Y. K. ve Sağdıç, A. (2019). Türkiye'de Döviz Kuru ve Enflasyon İlişkisi: Ekonometrik Bir Analiz (2003:1–2017:3), Sakarya İktisat Dergisi, 8(1), 1-16.

Emek, Ö, Düşünceli, F. ve Doru, Ö. (2021). Türkiye'de Yurt İçi Üretici ve Tüketici Fiyatları Üzerindeki Döviz Kuru Geçişkenliğinin İncelenmesi, İstanbul İktisat Dergisi, 71(1), 163-190.

Emirmahmutoglu, F. ve Köse, N. (2011). Testing for Granger Causality in Heterogeneous Mixed Panels, Economic Modelling, 28, 870-876.

Ergin, A. (2015). Döviz Kuru ve Enflasyon Arasındaki Geçiş Etkisi:Türkiye Örneği, Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 8, 13-29.

Goldberg, P. ve Knetter, M. (1996). Goods Prices and Exchange Rates: What Have We Learned?, (NBER Working Paper No. 5862). Cambridge, MA.

Isnowati, S. ve Setiawan, M. B. (2017). Exchange Rate Pass-Through to Import Prices in Indonesia: Evidence Post Free Floating Exchange Rate, International Journal of Economics and Financial Issues, 7(1), 323-328.

Ito, T. ve Sato, K. (2006). Exchange Rate Changes and Inflation in PostCrisis Asian Economies: VAR Analysis of the Exchange Rate PassThrough, NBER Working Paper, 12395.

Jasova, M., Moessner, R. ve Takats, E. (2019). Exchange Rate Pass-Through: What Has Changed Since The Crisis?, International Journal of Central Banking, 15(3), 27-58.

Jimenez-Rodriguez, R. ve Morales-Zumaquero, A. (2020). BRICS: How Important Is the Exchange Rate Pass-through?, World Econ, 43(3), 781-793.

Liu, L. ve Tsang, A. (2008). Exchange Rate Pass-Through to Domestic Inflation in Hong Kong, Hong Kong Monetary Authority Working Paper, No:02/2008.

Mcfarlane, L. (2002). Consumer Price Inflation and Exchange Rate Pass-Through in Jamaica, Bank of Jamaica, 37, 1-41.

Nasir, M. A., Huynh, T. L. ve Vo, X. V. (2020). Exchange Rate Pass-Through & Management of Inflation Expectations in a Small Open Inflation Targeting Economy, International Review of Economics & Finance, 69, 178-188.

Özdamar, G. (2015). Türkiye Ekonomisinde Döviz Kuru Geçiş Etkisi: Ardl-Sınır Testi Yaklaşımı Bulguları. Akdeniz İİBF Dergisi, 15(32), 66-97.

Pesaran, M. H. (2007). A Simple Panel Unit Root Test in The Presence of Cross-Section Dependence, Journal of Applied Econometrics, 22(2), 265-312.

Romdhane, Y. B. ve Amar, M. B. (2019). Relationship Between the Exchange Rate and Macroeconomic Instability Before and After the Tunisian Revolution, International Journal of Social Science and Economics Invention, 05(04), 28-39.

TCMB, (2013), Parasal Aktarım Mekanizması, https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/4e99834e-179b-4a08-820c-f2b259032afd/ParasalAktarim.pdf?MOD=AJPERES.

Topallı, N. (2016). G20 Ülkelerinde İhracat, Beşeri Sermaye ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Panel Nedensellik, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4(29), 193-206.

Turgut, E. ve Uçan, O. (2021). Döviz Kurunun Yurtiçi Fiyatlara Geçişi: Türkiye Örneği, Hitit Sosyal Bilimler Dergisi, 14(1), 124-143.

Zeren, F. & Ergün, S. (2013). Ticari Açıklık ve Kamu Büyüklüğü İlişkisi: Panel Nedensellik Testi, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 27(4), 229-240.

Kaynakça

Ar, K.N.(2016). Yirmi Birinci Yüzyılda Gelir Eşitsizliği-Türkiye Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 10 (2), 187-202.

Arpacıoğlu, Ö. & Yıldırım, M. (2011). Dünyada ve Türkiye'de Yoksulluğun Analizi. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(2), 60-76.

Bükey, A. & Çetin, B. (2017). Türkiye'de Gelir Dağılımına Etki Eden Faktörlerin En Küçük Kareler Yöntemi ile Analizi. *Maliye Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 103-117.

Canbey Özgüler, V. (2014). Gelir Servet ve Yoksulluk. İstanbul: Cinius Yayınları.

Çalışkan, Ş. (2011). Türkiye'de Gelir Eşitsizliği ve Yoksulluk. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 0(59), 89-132.

Demirgil, B. (2019). **"**Türkiye'de Gelir Dağılımı Sorunu: Türlerine Göre Gelir Dağılımı Analizi", İçinde B. Aytekin (ed.), *Güncel Sorunlarıyla Türkiye Ekonomisi* (ss. 233-260), İksad Publishing House.

Demirgil, B. (2020). **"**Türkiye'de Gelir Dağılımını Etkileyen Faktörler: Uygulamalı Bir Çalışma", İçinde C. Çataloluk, D. Bozdoğan (ed.), *Sosyal Bilimlerde Değişim ve Gelişim Yazıları III* (ss. 53-88), Tokat: Taşhan Kitabevi.

Devlet Planlama Teşkilatı (2007). Gelir Dağılımı ve Yoksullukla Mücadele Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara.

Dünya Bankası (2020). Poverty and Shared Prosperity 2020:Reversals of Fortune, https://www.worldbank.org/en/publication/poverty-and-shared-prosperity,(Erişim,15.05.2021).

Dünya Eşitsizlik Veri Tabanı (2018). 2018 Dünya Eşitsizlik Raporu. https://wir2018.wid.world/ (Erişim, 10.05.2021).

Eğilmez, M. (2020). Türkiye Ekonomisi. İstanbul:Remzi Kitabevi.

Memiş, H. (2014). Küreselleşme ve Yoksulluk İlişkisi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 5(1), 144-161.

Özcan, G. & Özmen, İ. (2018). Küreselleşme Yükselen Ekonomilerde Gelir Dağılımını

Etkiler Mi?. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(2), 35-52.

Öztürk, N. (2017). Gelir Dağılımının İktisadi Analizi. Bursa: Ekin Yayınevi.

Öztürk, M, & Çetin, B. I. (2009). Dünyada ve Türkiye'de Yoksulluk ve Kadınlar. *Yaşar Üniversitesi Dergisi*, 4(16), 2661-2698.

Sarıkoca, E. & Daşlı, Y. (2016). Yoksulluğun Dünyada ve Türkiye'de Seyri, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9 (43), 1298-1309.

Şenkal, A. (2017). **"**Küresel Yoksulluk Sorunu", İçinde Ç. Özdemir, E. İslamoğlu (ed.), *Gelir Dağılımı ve Yoksulluk* (ss. 227-245), Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yüksel Arabacı, R. (2017). **"**Yoksulluğun Kavramsal Çerçevesi", İçinde Ç. Özdemir, E. İslamoğlu (ed.), *Gelir Dağılımı ve Yoksulluk* (ss. 141-157), Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yüksel Arabacı, R. (2019). Dünya Bankasının Yeni Uluslararası Yoksulluk Sınırları ve Küresel Yoksulluğun Yeniden Değerlendirilmesi. Sosyal Güvenlik Dergisi, 9(1), 123-140.

Dünya Bankası (2020). Kişi Başına GSYH Göstergeleri https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD, (Erişim, 05.05.2021).

https://knoema.com/atlas/ranks/GDP-per-capita (Erişim, 05.05.2021).

https://knoema.com/atlas/topics/Poverty#Income-Inequality, (Erişim, 10.05.2021).

https://wid.world/world/#gptinc_p0p100_z/WO/last/g/k/p/yearly/g/false/0.649075/0.7/angle/true/country, (Erişim, 10.05.2021).

https://data.worldbank.org/indicator/SI.POV.GINI?end=2016&start=1990,(Erişim, 10.05.2021).

Kaynakça

Akadiri, S. Saint, Eluwole, K. K., Akadiri, A. C., & Avci, T. (2020). Does causality between geopolitical risk, tourism and economic growth matter? Evidence from Turkey. Journal of Hospitality and Tourism Management, 43, 273- 277.

Akay, A. (2019). İklim Değişikliğinin Neden Olduğu Afetlerin Etkileri, http://www.iklimin.org/moduller/afetmodulu.pdf (23.06.2021).

Al, İ., & Belke, M. (2018). Politik istikrarsızlık ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki: MENA ülkeleri için panel nedensellik analizi. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (Prof. Dr. Harun TERZİ Özel Sayısı), 271-286.

Alesina, A. , Özler, S., Roubini, N.,, & Swagel, P. (1996). Political instability and economic growth. *Journal of Economic Growth*, 1(2), 189-211.

Alesina, A. ve Perotti, R. (1993). Income Distribution, Political Instability, and Investment. NBER WorkingPaper Series, 4486, 1-33.

Arslan, C. K. (2019). Jeopolitik Riskin Doğrudan Yabancı Yatırımlar Üzerindeki Etkisi, *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *6*(6), 477-485.

Asteriou, D., & Price, S. (2001). Political instability and economic growth: UK time series evidence. *Scottish Journal of Political Economy,* 48(4), 383-399.

Balcilar, M., Bonato, M., Demirer, R., & Gupta, R. (2018). Geopolitical risks and stock market dynamics of the BRICS. *Economic Systems*, *42*(2), 295-306.

Bandyopadhyay, S., Sandler, T., & Younas, J. (2014). Foreign direct investment, aid, and terrorism. *Oxford Economic Papers*, 66 (1), 25-50.

Blomberg, S. B., & Mody, A. (2005). How severely does violence deter international investment? Working Paper (01), Department of Economics, Claremont McKenna College.

Blomberg, S.B., Hess, G.D., & Athanasios, O. (2004). The macroeconomic consequences of terrorism. *Journal of Monetary Economics*, 51(2), 1007-1032.

Buvinic, M., Das Gupta, M., Casabonne, U., & Verwimp, P. (2013). Violent conflict and gender inequality: An overview. *The World Bank Research Observer*, 28 (1), 110-138.

Caldara, D., & Iacoviello, M. (2018). Measuring Geopolitical Risk. Board of Governors of the Federal Reserve Board WorkingPaper, January 2018. Washington, D.C: Federal Reserve Board of Governors.

Collier, P. (2003). Breaking the conflict trap: Civil war and development policy. World Bank Publications.

Çinar, M. (2017). The Effects of Terrorism on Economic Growth: Panel Data Approach, University of Rijeka, Faculty of Economics, 35, 97-121.

Çoban, A. (2004). Çok Uluslu Şirketler Ekolojik Zarar İlişkisinin Ekonomi-Politiği. İçinde: M.C. Marin ve U. Yıldırım (eds) Çevre Sorunlarına Çağdaş Yaklaşımlar: Ekolojik, Ekonomik, Politik ve Yönetsel Perspektifler, İstanbul: Beta Yayınevi.

Delice, G. (2003). Finansal krizler: teorik ve tarihsel bir perspektif. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (20).

Demir, E., Gozgor, G. & Paramati, S. R. (2019), Do geopolitical risks matter for inbound tourism?. *Eurasian Business Review*, 9 (2), 183-191.

Eckstein, Z., & Tsiddon, D. (2004). Macroeconomic consequences of terror: Theory and the case of Israel. *Journal of Monetary Economics*, 51 (5), 971-1002.

Enders, W., & Sandler, T. (1993). The effectiveness of antiterrorism policies: A vector-autoregression-intervention analysis. *American Political Science Review*, 87(4), 829-844.

Feridun, M. (2011). Impact of terrorism on tourism in Turkey: empirical evidence from Turkey, *Applied Economics,* 43 (24), 3349-3354.

Fielding, D. (2004). How does violent conflict affect investment location decisions? Evidence from Israel during the Intifada. *Journal of PeaceResearch*, 41 (4), 465-484.

Filer, R. K., & Stanisic, D. (2016). Thee ffect of terrorist incidents on capital flows. *Review of Development Economics*, 20 (2), 502-513.

Flint, C. (2006). Introduction to geopolitics. New York: Routledge.

Gaibulloev, K., & Sandler, T. (2008). Growth consequences of terrorism in Western Europe. *Kyklos*, 61(3), 411-424.

Galvin, H. (2003). The impact of defence spending on the economic growth of developing countries: A cross-section study. *Defence and Peace Economics*, 14(1), 51-59.

Ganegodage, K. R., & Rambaldi, A. N. (2014). Economic consequences of war: Evidence from Sri Lanka. *Journal of AsianEconomics*, 30, 42-53.

GTD (2021), What is the GTD?,https://www.start.umd.edu/gtd/ (20.04.2021).

Hasanov, A. (2012). Jeopolitik. İstanbul: Babıali Kültür Yayıncılığı.

HIIK (2021), Conflict Barometer 2020, https://hiik.de/wp-content/uploads/2021/05/ConflictBarometer_2020_2.pdf, (11.07.2021).

Hoque, M. E., & Zaidi, M. A. S. (2020). Global and country-specific geopolitical risk uncertainty and stock return of fragile emerging economies. *Borsa Istanbul Review*, 20 (3), 197-213.

IMF (2017). Seeking Sustainable Growth Short-Term Recovery, Long-Term Challenges. World Economic Outlook, October 2017.

IMF (2019). Regional economic outlook. Sub-Saharan Africa : recovery amid elevated uncertainty, World economic and financial surveys, Regional Economic Outlook, April, 2019.

IPCC (2001) Climate Change 2001: The Scientific Basis. Contribution of Working Group I to the Third Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. Cambridge University Press, Cambridge.

İlhan, S. (1989). Jeopolitik Duyarlılık. 1. Basım, İstanbul: Ötüken Neşriyat A.Ş.

İlhan, S. (1999). Dünya Yeniden Kuruluyor Jeopolitik ve Jeokültür Tartışmaları. İstanbul: Ötüken Yayınları.

İlhan, S. (2002). Jeopolitik Kavramı ve Unsurları. *Avrasya Dosyası Jeopolitik Özel*, 8 (4), 318-322.

İşcan, İ. H. (2004). Uluslararası İlişkilerde Klasik Jeopolitik Teoriler ve Çağdaş Yansımaları. *Uluslararası İlişkiler*, 1 (2), 47-79.

Kadanali, E., & Yalcinkaya, O. (2020). Effects of Climate Change on Economic Growth: Evidence from 20 Biggest Economies of the World. *Journal for Economic Forecasting*, (3), 93-118.

Kannadhasan, M., & Das, D. (2020). Do Asian emerging stock market sreactto international economic policy uncertainty and geopolitical risk alike? A quantile regression approach. *Finance Research Letters*. 34: 101276.

Letta, M., & Tol, R. S. (2019). Weather, climate and total factor productivity. *Environmental and Resource Economics*, 73(1), 283-305.

Llussá, F., & Tavares, J. (2011). Which terror at which cost? On the economic consequences of terrorist attacks. *Economics Letters*, 110 (1), 52-55.

Murdoch, J.C., & Sandler, T. (2002). Economic Growth, Civil Wars, and Spatial Spillovers. *Journal of Conflict Resolution*, 46 (1), 91-110.

Onanuga, A. T., Odusanya, I. A., & Adekunle, I. A. (2020). Terrorism and financial flows in Africa. *Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression*, 1-18.

Öcal, N., & Yıldırım, J. (2010). Regional effects of terrorism on economic growth in Turkey. A geographically weighted regression approach. *Journal of Peace Research*, 47 (4), 477-489.

Özey, R. (2017). Türkiye'nin Jeopolitiği Değişimler ve Öncelikler. İstanbul: Pegem Akademi Yayıncılık.

Persson, T. & Tabellini, G. (1994). Is Inequality Harmful for Growth?. *American Economic Review*, 84(3): 600-621.

Pesaran, H. M. (2004), "General Diagnostic Tests for Cross Section Dependence in Panels", *University of Cambridge Working Paper*, 0435.

Polachek, S. W., & Sevastianova, D. (2012). Does conflict disrupt growth? Evidence of the relationship between political instability and national economic performance. *The Journal of International Trade & Economic Development*, 21(3), 361-388.

Reinhart, C.M., & Rogoff, K.S. (2010). Growth in a time of debt. *American Economic Review*. 100 (2), 573-578.

Sachs, J.D. (1998), "Alternative Approaches to Financial Crises in Emerging Markets", in Capital Flows and Financial Crises (Ed.), Miles Kahler, Cornell University Press, Ithaca New York, 243-262.

Sanders, D. (1981). Patterns of Political Instability, The Macmillan Press, Londra.

Shahbaz, M., Shabbir, M. S., Malik, M. N., & Wolters, M. E. (2013). An analysis of a causal relationship between economic growth and terrorism in Pakistan. *Economic Modelling,* 35, 21-29.

Shahbaz, M.A, Javed, A., Dar, A., & Sattar, T. (2012). Impact of Terrorism on Foreign Direct Investment in Pakistan. *Archives of Business Research*, 1(1).

Soybilgen, B., Kaya, H., & Dedeoglu, D. (2019). Evaluating the effect of geopolitical risks on the growth rates of emerging countries. *Economics Bulletin*, 39 (1), 717-725.

Stewart, D. B. (1991). Economic growth and the defense burden in Africa and Latin America: simulations from a dynamic model. *Economic Development and Cultural Change*, 40 (1), 189-207.

Şener, B. (2017). Jeopolitik Uluslararası İlişkilerde İnsan, Devlet, Coğrafya ve Zaman Etkileşimi Üzerine Bir Giriş. Ankara: Barış Kitap.

Tavares, J. (2004). The Open Society Assesses its Enemies: Shocks, Disasters and Terrorist Attacks. *Journal of Monetary Economics*, 51 (5), 1039-1070.

TDK (2021). Güncel Türkçe Sözlük. https://sozluk.gov.tr/ (12.05.2021).

Türkeş, M. (2008). İklim Değişikliği ve Küresel Isınma Olgusu: Bilimsel Değerlendirme. İstanbul: Bağlam Yayınları.

UNCTAD (1998), Trade and Development Report 1998, United Nations, New York and Geneva.

UNDP (2021), Human Development Index (HDI), http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi (07.02.2021)

UNSD (2008), Natural Disasters, https://unstats.un.org/unsd/environment/envpdf/UNSD_UNEP_ECOWAS%20Workshop/Session%2004-1%20Natural%20disasters%20(UNSD).pdf (23.06.2021).

Üçler, G. ve Özşahin, Ş. (2020). Jeopolitik Risk ve Borsa Endeksinin Nedensellik Analizi: Gelişmekte Olan Ülkeler Üzerine Bootstrap Panel Nedensellik Testi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (87), 167-180.

Van Aalst, M. K. (2006). The impacts of climate change on the risk of natural disasters. *Disasters*, 30 (1), 5-18.

World Bank (2011). World Development Report 2011: Conflict, Security and Development. Washington DC: The World Bank.

Yaya, M. E. (2009). Terrorism and tourism: The case of Turkey. *Defence and Peace Economics*, 20 (6), 477-497.

Yerdelen Tatoğlu, F. (2016). Panel veri ekonometrisi Stata uygulamalı. 3. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları.

Yildirim, J., Sezgin, S., & Ocal, N. (2005). Military expenditure and economic growth in Middle Eastern countries: A dynamic panel data analysis. *Defence and Peace Economics*, 16(4), 283-295.

Zakaria, M., Jun, W., & Ahmed, H. (2019). Effects of Terrorism on Economic Growth in Pakistan: An Empirical Analysis. *Economic Research*, 23, 1794-1812.

5. Kaynakça

Alekseev, A. N., Bogoviz, A. V., Goncharenko, L. P. & Sybachin, S. A. (2019). A Critical Review of Russia's Energy Strategy in the Period until 2035. *International Journal of Energy Economcis and Policy, 9*(6), 95–102.

Alterman, J. B. & Garver, J. W. (2008). *The Vital Triangle: China, the U.S. and the Middle East.* Washington DC: CSIS Press. https://csis-website-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/legacy_files/files/publication/080624_alterman_vitaltriangle.pdf (16.06.2021).

Aydın, L. (2014). *Enerji Ekonomisi ve Politikası.* Ankara: Seçkin Yayınları.

Bağdadioğlu, N. (2009). Avrupa Birliği Enerji Sektöründe Rekabet Politikası: Brüksel'in Yeni Önerileri ve Enerji Milliyetçiliği Meselesi. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 33*(1), 25–36.

Besada, H. & Salam, J. (2017). China's Energy Strategy in the MENA Region. *China Quarterly of International Strategic Studies, 3*(4), 597–619.

Birol, Y. E. (2019). *Avrupa Birliği Enerji Arz Güvenliği Politikası.* İstanbul: Kriter Yayınları.

IGU, BNEF & Snam (2020). The *Global Gas Report 2020.* https://www.igu.org/wp-content/uploads/2020/08/GGR_2020.pdf (25.07.2021).

BP (2021). Statistical Review of World Energy (70th Edition). https://www.bp.com/content/dam/bp/business-sites/en/global/corporate/pdfs/energy-economics/statistical-review/bp-stats-review-2021-full-report.pdf (25.07.2021).

Diaz, M. N. (2021). U.S. Energy in the 21st Century: A Primer, Congressional Research Service. R46723. http://crsreports.congress.gov (15.06.2021).

Dura, C. & Atik, H. (2003). *Avrupa Birliği Gümrük Birliği ve Türkiye (2.bs.).* Ankara: Nobel Yayınları.

EIA (2020). Country Analysis Executive Summary: China. https://www.eia.gov/international/content/analysis/countries_long/China/china.pdf (25.07.2021).

EIA (2021). International Portal. https://www.eia.gov/international/data/world (01.08.20212).

Gürsoy, S. İ. & Seyaz, A. (2015). Rusya'nın Enerji Politikaları: Dar Etkiden Geniş Etkiye Geçiş. H. Çomak ve C. Sancaktar ve Z. Yıldırım (Eds.), *Enerji Diplomasisi* içinde (s. 193–214). İstanbul: Beta Yayınları.

IEA (2019). Energy Policies of IEA Countries: United States 2019 Review. https://www.iea.org/reports/energy-policies-of-iea-countries-united-states-2019-review (25.07.2021).

IEA (2021). https://www.iea.org/ (15.06.2021).

İşcan, İ. H. (2007). Türkiye-Avrupa Birliği İlişkilerinin Geleceği Açısından Avrupa Birliği Enerji Güvenliği Sorunu. *Uluslararası Ekonomi ve Dış Ticaret Politikaları, 1*(2), 113–168.

Karaca, R. K. (2012). Çin'in Değişen Enerji Stratejisinin Dış Politikasına Etkisi (1990-2010). *Uluslararası İlişkiler, 9*(33), 93–118.

Karagöl, E. T. & Kavaz, İ (2017). *Kaya Gazının Küresel Enerji Piyasalarındaki Yeri ve Türkiye'deki Geleceği.* Seta Analiz, Sayı: 222.

https://setav.org/assets/uploads/2017/12/222.R.pdf (25.11.2017).

Liao, J. X. (2015). China's Energy Diplomacy towards the Middle East. A. Ehteshami ve Y. Miyagi (Eds.), *The Emerging Middle East: East Asia Nexus* içinde (s. 94–109). (Durham Modern Middle East and Islamic World Series). London: Routledge.

Lulu, Y. & Zhao, L. (2021). Research on China's Energy External Dependence and Energy Strategy. E3S Web of Conferences 245, 01047. (https://doi.org/10.1051/e3sconf/202124501047)

Özyurt, D. (2021). *Rusya Federasyonu Anayasal Düzeninde Devlet Başkanının Konumu ve Fonksiyonu.* Ankara: Adalet Yayınevi.

Pamir, N. (2016). *Enerjinin İktidarı.* İstanbul: Hayykitap.

Proedrou, F. (2018). Russian Energy Policy and Structural Power in Europe. *Europe-Asia Studies, 70*(1), 75–89.

Qin, Y. (2020). *Natural Gas in China's Power Sector: Challenges and the Road Head.* The Oxford Institute for Energy Studies, Energy Insight 80.

Raine, S. (2009). *China's African Challenges.* London: Routledge.

Rivlin, P. (2019). China: Economy, Energy and the Middle East. *Middle East Economy.* https://dayan.org/content/china-economy-energy-and-middle-east (17.06.2021).

Sevim, C. (2015). *Küresel Enerji Stratejileri ve Jeopolitik (3. bs).* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Taner, A. C. (2014). Amerika Birleşik Devleti Yeni Kuşak Şeyl Gazı-Kaya Gazı Üretimleri Sonucu ABD Doğal gaz Fiyatları ile Amerika Enerji Endüstrisi ve Diğer Sanayi Kolları Yansımaları. https://www.fmo.org.tr/wp-content/uploads/2011/07/Amerika-Birle%C5%9Fik-Devletleri-Yeni-Ku%C5%9Fak-%C5%9Eeyl-Gaz%C4%B1-Kaya-Gaz%C4%B1-%C3%9Cretimleri-Sonucu-ABD-Do%C4%9Falgaz-Fiyatlar%C4%B1-ile-Amerika-Enerji-End%C3%BCstrisi-ve-Di%C4%9Fer-Sanayi-Kollar.pdf (25.07.2021).

Tiftikçigil, Y. B. & Yesevi, Ç. G. (2015). *Türkiye'nin Enerji Görünümü Stratejiler ve İlişkiler.* İstanbul: Derin Yayınları.

Yatsui, T. (2017). *China's Energy Policy and Related Issues Towards 2020.* Mitsui Global Strategic Studies Institute Monthly Report.

Zhao, H. (2007). China's Oil Venture in Africa, *East Asia, 24,* 399–415.

Kaynakça

Akış, S. (2001). Sürdürülebilir Turizm: Bir Alan Araştırmasının Sonuçları. *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, Bahar: 17-25.

Alizadeh, M.(2020). Tourism Impact on Air Pollution in Developed and Developing Countries. Iran. Econ. Rev. 24(1): 159-180

Ayaş, N. (2007). Çevresel sürdürülebilir turizm geliŞmesi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1), 59-69.

Avcıkurt, C. (2003). *Turizm Sosyolojisi.* Detay Yayınları: Ankara.

Azam, M.; Alam, Md. M.; Hafeez, M., H. (2018). Effect of Tourism on Environmental Pollution: Further Evidence from Malaysia, Singapore and Thailand Journal of Cleaner Production,190: 330-338. file:///C:/Users/enf-1/Downloads/J112.TourismandEnvironmentalQualityNexus_JournalofCleanerProduction%20(1).pdf.

Balli, E.; Sigeze, C.; Manga, M.; Birdir, S.; Birdir, K. (2019). The Relationship Between Tourism, CO2 Emissions and Economic Growth: A Case of Mediterranean Countries. Asia Pacific Journal of Tourism Research, 24(3): 219-232.

Berry, S. ve Ladkin, A. (1997). Sustainable Tourism: A Regional Perspective. *Tourism Management*, 18(7): 433-440

Ceylan, T. (2001). Turizm ve Sürdürülebilir Gelişme. *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, Güz: 169-177.

Change, S. Gossling ve C.M. Hall, (Ed.). *Tourism& Global Environmental Change, Ecological, Social, Economic and Political Interrelationships,* NY, Routledge, Taylor & Francis Group, 1-33.

Christina Kamp, "Tourism and Sustainable Development", Report to the 7. Meeting of the Comiission on Sustainable Development, German NGO Forum on Environment and Development, Bonn, 1998, s.7.

Collados, C. ve Duane, T. P. (1999). Natural Capital and Quality of Life: A Model for Evaluating the Sustainability of Alternative Regional Development Paths. *Ecological Economics*, 30: 441-460.

Connell, J., Page, S. J. ve Bentley, T. (2009). Towards Sustainable Tourism Planning in New Zealand: Monitoring Local Government Planning Under the Resource Management Act. *Tourism Management*, 30(6): 867-877.

Demir, C. – Aydın ÇEVİRGEN (2006), *Turizm ve Çevre Yönetimi: Sürdürülebilir Gelişme Yaklaşımı,* Ankara: Nobel Yayın.

Demir, T. (1999). Turizm ve Çevre Etkileşimi. *21. Yüzyılda Sürdürülebilir Turizm Politikaları* (ss. 122-127). Derleyen Semra Atabay. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Basım-Yayın Merkezi.

Dereli, M.; Boyacıoğlu, Z.,E.; Terzioğlu, K. (2019). İklim Değişikliği ve Turizm Sektörü Arasındaki İlişkinin Dinamik Panel Veri Analizi ile İncelenmesi . Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 3(4): 1228-1243.

Dinçer Şen, S. (2010). Turizmin Çevresel Etkileri ve Bir Çözüm Olarak Ekoturizm. *Yayınlanmamış Yükseklisans Tezi*. Mersin: Mersin Üniversitesi. S :139

Emirmahmutoğlu, F., & Köse, N. (2011),. Testing for Granger Causality in Heterogeneous Mixed Panels. *Economic Modelling*, 28, 870-876.

Erdoğan, N. (2003), *Çevre ve Ekoturizm,* Ankara: Erk Yayınları.

Eser, S., Dalgın, T., Çeken, H. (2010) "*Sürdürülebilir Kültür Turizmi: Efes Örneği*", Ege Cohrafya Dergisi,1-8.

Garrod, B. & Fyall, A. (1998). Beyond The Rhetoric of Sustainable Tourism?. *Tourism Management 19* (3), 199-212.

Gezici, F. (2006). Components of Sustainability Two Cases From Turkey. *Annals of Tourism Research*, 33(2): 442-455.

Gosslıng, S. - Michael C., H. (2006), "An Introduction to Tourism and Global Environmental

Hunter, C. (1997). Sustainable Tourism as an Adaptive Paradigm. *Annals of Tourism Research*, 24(4): 850-867.

Inskeep, E. (1991), *Tourism Planning: An Integrated and Sustainable Development Approach,* Van Nostr and Reinhold, New York, 344-347p.

Işık, N. (2018). Sustainable Development and Tourism in Asia: Panel Data Analysis. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11(59): 970-979.

Işık, C.; Ahmad M.; Pata, U. K.; Ongan, S.; Radulescu, M.; Adedoyin, F., F.; Bayraktaroğlu, E.; Aydın, S.; Ongan, A. (2020). An Evaluation of the Tourism-Induced Environmental Kuznets Curve (T-EKC) Hypothesis: Evidence from G7 Countries. Sustainability 2020, 12(9150): 1-11.

Jebli, B., M.; Youssef, B.,S.; Apergis, N. (2019). The Dynamic Linkage Between Renewable Energy, Tourism, CO2 Emissions, Economic Growth, Foreign Direct Investment, and Trade. Ben Jebli et al. Lat Am Econ Rev, 28(2): 1-19.

Kelly, J., Haider, W., Williams, P. W. ve Englund, K. (2007). Stated Preferences of Tourists for Eco-Efficient Destination Planning Options. *Tourism Management*, 28: 377-390.

Luı, Z. (2003), "Sustainable Tourism Development: A Critique", *Journal of Sustainable Tourism,*11(6), pp. 459-475MEBRATU Desta, (1998), "Sustainability and Sustainable Development: Historical and Conceptual Review", Environmental Impact Assessement Review 18(6): 493-520.

Mansfeld, Y. ve Jonas, A. (2006). Evaluating the Socio-Cultural Carrying Capacity of Rural Tourism Communities: A "Value Stretch" Approach. *Royal Dutch Geographical Society*, 97(5), 583-601.

Mercan Ş. , O. (2010) "Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Bölgesel Planlama Ve Turistik Ürün Oluşumu: *Altınoluk Örneği Üzerine Bir Araştırma" Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Turizm İşletmeciliği Programı Doktora Tez*

Meydan, S. (1998). Sürdürülebilir Turizm Gelişimi ve Güney Antalya Turizm Gelişim Projesi Alanına Yönelik Bir Anket Uygulaması Sonucu. *Gazi Üniversitesi TTEF Dergisi*, 82-95.

Mıddleton, V., Hawkıns, R. (1998), *Sustainable Tourism: A Marketing Perspective,* Oxford: Butterworth-Heinemann, 247p.

Mowforth, M. ve Munt, I. (1998). *Tourism and Sustainability*. New York: Routledge.

Olalı Hasan ve Alp Timur, Turizm Ekonomisi, Ofis Ticaret Matbaacılık Şti., İzmir,1988 s 364-365

Özbey, F. R. (2002) ,"Sürdürülebilir Turizm Kalkınması,:Birleşmiş Milletler Dünya Ekoturizm Yılı, Anadolu Üniversitesi İİBF Dergisi, cilt XVIII, sayı 1-2, 2002. S.77

Pesaran, M. H. (2007). A Simple Panel Unit Root Test in the Presence of Cross-Section Dependence. *Journal of Applied Econometrics*, 22, 365-312.

Pesaran, M.H., & Yamagata, T. (2008). Testing Slope Homogeneity in Large Panels. *Journal of Econometrics*, 142, 50-93.

Pesaran, M.H., Ullah, A., & Yamagata, T. (2008). A Bias-adjusted LM Test of Error Cross-Section Independence. *Econometrics Journal*, 11, 105-127.

Pesaran, M.Hashem, Yamagata, Takashi (2008). "Testing Slope Homogeneity in Large Panels." *Journal of Econometrics*, C.142, ss.50-93.

Pesaran, M.Hashem, Ullah, Aaman, Yamagata, Takash (2008). "A Bias-adjusted LM Test of Error Cross-Section Independence". *Econometrics Journal*, C.11, ss.105-127.

Piga, C. A. G. (2003). Territorial Planning and Tourism Development Plan. *Annals of Tourism Research*, 30(4): 386-905.

Rammel, C., Jeroen C. J. M. ve Van Den, B. (2003). Evolutionary Policies for Sustainable Development: Adaptive Flexibility and Risk Minimising. *Ecological Economics*, 47: 121-133.

Saarinen, J. (2006). Traditions of Sustainability in Tourism Studies. *Annals of Tourism Research*, 33(4): 1121-1140.

Salvo C. ve Giulio Q. (2003), "The Role of Tourism in Sustainable Economic Development", 43. Congress of the Europen Regional Science Association, Jyväskylä, Finlandiya,s.8.

Sarkım M. (2007), "*Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Turistik Ürün Çeşitlendirme Politikaları Ve Antalya Örneği,* Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı Doktora Tezi s. 80-90

Scharpf, H. (1999). Sürdürülebilirlik Açısından Bölgesel ve Yerel Yönetimlerin Turizm Politikasındaki Görevleri. *21. Yüzyılda Sürdürülebilir Turizm Politikaları* (ss. 17-24). Derleyen Semra Atabay**.** İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Basım-Yayın Merkezi.

Shakouri, B.; Yazdi, S., K.; Ghorchebig, E.(2017). Does tourism development promote CO2 emissions?. Anatolia, 28(3): 444-452.

Swarbrooke, J. (1999). *Sustainable Tourism Management*. London: CABI Publishing.

Tuğcu, C.,T.; Topcu, M. (2018). The impact of carbon dioxide (CO2) emissions on tourism: Does the source of emission matter?. Theoretical and Applied Economics, 25(1): 125-136.

Tuna, M. (2007), *Turizm, Çevre ve Toplum,* Ankara: Detay Yayıncılık. 27-28s.

Vernon, J., Essex, S., Pinter, D. ve Curry, K. (2005). Collaborative Policymaking Local Sustainable Projects. *Annals of Tourism Research*, 32(2): 325-345.

Yıldız, Z. ve Kalağan, G. (2008). Alternatif Turizm Kavramı ve Çevresel Etkileri. *Yerel Siyaset Aylık Bilimsel Siyasi Dergi*, 35: 42-44.

https://tusiad.org/tr/yayinlar/raporlar/item/6030-surdurulebilir-turizm

ABDULLAH CEVDET
ve
HADD-I TE‘DİB

Doç. Dr. Abdullah ACEHAN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-67-7

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

"Bu kitabın mükemmeliyetini iddia edemem. Çünkü âciz bir kalemin mahsûlü de elbette nâkıs ve nâçiz olur" Kâmus-ı Osmânî sahibi Mehmed Salâhî. (Andı, 2013: 10).

İÇİNDEKİLER

A. ABDULLAH CEVDET KARLIDAĞ / HAYATI VE ESERLERİ 1

B. HADD-I TE'DİB İSİMLİ ESERİN LATİN HARFLERİNE AKTARILMIŞ ŞEKLİ 4

C. HADD-I TE'DÎB NEDİR? 66

D. ABDULLAH CEVDET'İN HADD-I TE'DÎB İSİMLİ ESERİ HAKKINDA 66

E. HADD-I TE'DÎB HAKKINDA BİR DEĞERLENDİRME 67

F. HADD-I TE'DÎB ORİJİNAL (ARAP HARFLİ) NÜSHA 77

KAYNAKLAR 97

Kaynaklar

Kitaplar/Kitaplarda Bölümler

ANDI M. Fatih, Roman Ve Hayat, Hat Yayınları, İstanbul-2013

ABACI Tahir, Şairler Kahvesi, İkaros Yayınları, İstanbul-2018

ARGUNŞAH Hülya, "Milli Edebiyat Anlayışı ve Yeni Lisan", II. Meşrutiyet Dönemi Türk Edebiyatı, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir-2019

AYVAZOĞLU Beşir, Sîretler ve Sûretler, Ötüken Yayınları, İstanbul-1999

AYVAZOĞLU Beşir, Tevfik Fikret, Everest Yayınları, İstanbul-2019

BEYATLI Yahya Kemal, Edebiyata Dair, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul-1990

BEYATLI Yahya Kemal, Mektuplar Makaleler, İstanbul Fetih Cemiyeti, İstanbul-1990

BEYATLI Yahya Kemal, Çocukluğum, Gençliğim, Siyâsî ve Edebî Hâtıralarım, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul-2017

BİRİNCİ Ali, Tarih Yolunda, Dergâh Yayınları, İstanbul-2001

BİRİNCİ Ali, Tarihin Alacakaranlığında, Dergâh Yayınları, İstanbul-2010

BİRSEL Salah, Kuşları Örtünmek, Ada Yayınları, İstanbul-1976

ÇAKIROĞLU Ekrem [Editör], Tanzimat'tan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi, Cilt: I, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2001

ÇONGAR Yılmaz, Asker Yazarlarımız ve Ozanlarımız, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara-1998

DUMAN Hasan, Osmanlı-Türk Süreli Yayınları ve Gazeteleri, Enformasyon ve Dokümantasyon Hizmetleri Vakfı, Cilt: I, Ankara-2000a

DUMAN Hasan, Osmanlı-Türk Süreli Yayınları ve Gazeteleri, Enformasyon ve Dokümantasyon Hizmetleri Vakfı, Cilt: II, Ankara-2000b

DEVELLİOĞLU Ferit, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, Aydın Kitabevi, Ankara-1996

ENGİN Vahdettin, Pazarlık, Yeditepe Yayınları, İstanbul-2012

ERGUN Saadettin Nüzhet, Türk Şairleri, Cilt: I, Suhûlet Kütüphanesi, İstanbul-1937

HANİOĞLU M. Şükrü, Abdullah Cevdet ve Dönemi, Üçdal Neşriyat, İstanbul-1981

İNAL İbnü'l-Emin Mahmut Kemal, Son Asır Türk Şairleri, Cilt: I, Dergâh Yayınları, İstanbul-1988

KARAKARTAL Oğuz, "Edebiyatımızda İsviçre İmajı Üzerine", Zeynep Kerman Kitabı, Dergâh Yayınları, İstanbul-2010, s.248

KAYGUSUZ Bezmi Nusret, Bir Roman Gibi, İzmir Büyükşehir Belediyesi Yayınları, İzmir-2002

KÜÇÜK Yalçın, Edebiyat ve Bilim, İthaki Yayınları, İstanbul-2004

MARDİN Şerif, Türk Modernleşmesi, İletişim Yayınları, İstanbul-2017

NECATİGİL Behçet, Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü, Varlık Yayınları, İstanbul-1991

OKAY Orhan, "Abdullah Cevdet", Büyük Türk Klasikleri, Ötüken-Söğüt Yayınları, Cilt: 10, Ankara-1990

ÖKE Mim Kemal, Wambery / Belgelerle Bir Devletlerarası Casusun Yaşam Öyküsü, Bilge Yayıncılık, İstanbul-1985

ÖZDİL Yılmaz, Mustafa Kemal, Kırmızıkedi Yayınları, İstanbul-2018

ÖZGÜL Metin Kayahan, Divanyolu'ndan Pera'ya Selametle, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul2018

ÖZGÜL Metin Kayahan, Seke Seke Ben Geldim-I, Çolpan Kitap, Ankara-2018

ÖZGÜL Metin Kayahan, Seke Seke Ben Geldim-II, Çolpan Kitap, Ankara-2018a.

SÜREYA Cemal, Günübirlikler / Toplu Yazılar-II, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2016

TANPINAR Ahmet Hamdi, Yahya Kemal, Dergâh Yayınları, İstanbul-1992

TARANCI Cahit Sıtkı, Otuz Beş Yaz, Can Yayınları, İstanbul-2005

TOKALAK İsmail, Paranın İmparatorları / Rothschildlerin Küresel Gücü, Ataç Yayınları, İstanbul-2014

TOKGÖZ Ahmet İhsan, Matbuat Hatıralarım, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul-2012

TOPUZ Hıfzı, Eski Dostlar, Remzi Kitabevi, İstanbul-2001

ÜLKEN Hilmi Ziya, Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi, Ülken Yayınları, İstanbul-1992

ÜNÜVAR Kerem, "Abdullah Cevdet", Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Tanzimat ve Meşrutiyet'in Birikimi, Cilt: I, İletişim yayınları, İstanbul-2006.

YALÇIN Soner, Samizdat, Kırmızıkedi Yayınları, İstanbul-2012

Bildiriler

ACEHAN Abdullah, "İkdam Gazetesi Sahibi Ahmet Cevdet Bey'den Hareketle Ahmet Mithat Efendi ve Abdullah Cevdet Hakkında", 7. Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi, 9-11 Haziran 2009, Celalabad-Kırgızistan, s.346.

Tezler

KÜÇÜK Deniz Aktan, Türk Romanında Aylaklık, Boğaziçi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul-2007

Arşiv Belgeleri

Türkiye Cumhuriyeti Dış İşleri Bakanlığı, Hazine-i Evrak, No:324

ACTUAL PHENOMENONS OF SOCIAL SCIENCES

Edited by
Prof. Dr. Ümit GÜNER
Asist. Prof. Dr. Alper YILMAZ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-40-0

Sayfa Düzeni: Aslı AYRANCI

Kapak Tasarımı: Muhammet Mustafa ÖNEL

Baskı ve Cilt:

Sonçağ Yayıncılık

Matbaacılık Reklam

San Tic. Ltd. Şti.

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı

48/48 İskitler - Ankara

Tel.: (0312) 341 36 67

Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Ağustos 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax.: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

www.ekinkitap.com

PREFACE

It was only in the 19th century that knowledge was categorized and turned into a profession, in other words, bringing all developments to record regarding the source of information, the ability to transfer and maintain it to others to a scientific and systematic structure. The emergence of different disciplines has developed in line with the principle that systematic research needs to extend various fields. There are a cause and effect relationship between the two cases in question. In addition, the development of natural sciences is not directly dependent on universities or any other authority. Studies on natural sciences could only finance academies and private institutes in the 17th and 18th centuries. Social sciences, which started to be mentioned only with universities, mostly covered the subject of history, classical languages and national literature. Notwithstanding that the conflict between natural sciences and human sciences first appeared in this period, it also brought about a possible conflict between the different research objects and research methods of both sciences.

Many flash scientists from many ecoles have expressed their ideas on science. Interpretations on different topics, from the idea of falsification to the nature of the research object, are stated. Many scientists were even unable to make the distinction between natural sciences and human sciences very clearly. In this study, we draw a boundary to social sciences within the scope of human sciences according to the science definition we accept. As a result of these limits, we are trying to examine in depth the phenomena related to some of the important disciplines of social sciences.

This book appeals mainly to business people, industrialists and investors and the students of the relevant departments of our universities who study in undergraduates, graduate and doctorate programs, and to all Turkish people who are interested in social

sciences and especially focused disciplines. Finally, we owe a debt of gratitude to our families for their financial and moral support though they did not receive the time and attention they deserve during the preparation of this book. We additionally would like to thank Oğuzhan ÇÖLGEÇEN, who contributed to the correction, source and data acquisition of the book, and M. Mustafa ÖNEL who designed the cover.

Regards...

CONTENTS

1

IS THE BELT AND ROAD INITIATIVE AN OPPORTUNITY FOR THE TURKISH ECONOMY OR A THREAT? 1
Ümit Güner
Yavuz Yilmaz

2

THE MEDIATING ROLE OF ENTREPRENEURIAL BEHAVIOR ON THE EFFECT OF TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP ON INNOVATIVE WORK BEHAVIOR IN THE BANKING SECTOR 35
Yavuz Yılmaz
Ümit Güner

3

ANALYSIS OF THE ATTITUDES OF RESIDENTS' TOWARDS SYRIANS LIVING IN TURKEY ACCORDING TO AGE DISTRIBUTIONS 51
Bülent Adil
Ali Osman Özpolat
Neslihan Güner

4

THE ROLE OF EXIMBANK CREDIT PROGRAMS ON EXPORTS PERFORMANCE OF TURKISH ECONOMY 65
Alper Yılmaz

5
TIME, LEISURE AND RECREATION 97
Muhammet Vapur
Ömer Faruk Yeşilkaya

6
SOCIAL WORK MANAGEMENT IN THE COVID-19 PANDEMIC PROCESS 123
Ali Osman Özpolat
Bülent Adil

7
RELATIONSHIP BETWEEN FINANCIAL INDICATORS AND PORTFOLIO INVESTMENTS: A STUDY ON DEVELOPING COUNTRIES..... 143
Ahsen Emir Bulut
Nilgün Acar Balaylar

8
SMART WATCH SELECTION WITH MULTI-CRITERIA DECISION-MAKING METHODS..... 171
Nezih Tayyar
Aliye Atay

Referances

Adil, B., Özdemir, M. (2019). "Impact of Syrian People Living In Turkey On Turkish Economy". Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi. 5(2), pp. 123-32.

Bachman, D. et al. (2016). "Balancing Cooperation and Competition: A New Era in U.S. –China Relations", *Task Force Report*, University of Washington, pp. 22-9.

Bello, W. (2014). "Great power conflict in the western Pacific: reprise of the First World War scenario?" *Norwegian Peacebuilding Resource Center*, pp. 10-60.

Burgress Stephen F. (2016) "Rising Bipolarity in the South China Sea: The American Rebalance to Asia and China's Expansion", *Contemporary Security Policy*, vol. 37, p. 1.

Denyer, S. (2013). "China bypasses American 'New Silk Road' with two if its own", *Washington Post*, 14 November 2013.

Foo, N. (2020). "The impact of China's one belt one road initiative on international trade in the ASEAN region", The North American Journal of Economics and Finance, Volume 54, pp.1-12.

Garca-Herrero, A. And Xu, J. (2016). "China's Belt and Road Initiative: Can Europe Expect Trade Gains". Social Science Electronic Publishing. pp. 2-20.

Holslag, J. (2017). "How China's New Silk Road Threatens European Trade". The International Spectator, 52(1), s. 46-60.

Huang, Z, Y., et al. (2013). "Ideas and Countermeasures for the Establishment of Asia Infrastructure Investment Bank". China Academic jornal Electronic Publishing House. 3-9.

Hussain, F. and Mezhar H. (2017). "China-Pak Economic Corridor (CPEC) and Its Geopolitical Paradigms, International Journal of Social Sciences". Humanities and Education, Vol.1, No.2, pp. 1-17.

İsayev, E. (2011). "Büyük İpek Yolu Ve Türk Dünyası" . *Zfwt Zeitschrift Für Die Welt Der Türken Dergisi, Cil:3, Sayı: 1*, pp. 112-113.

Islam, N.I., Hossan and M.M., Matin, S. (2015). "Bangladesh, China, India and Myanmar Economic Corridor (BCIM-EC): Next Window for Economic Development in Asia". Daffodil International University Journal of Business and Economics. Vol. 9, No.1, pp. 131-149.

Liu, M. Et al. (2020). "Chinese cross-border M&As in the "One Belt One Road" countries: The impact of Confucius Institutes", China Economic Review, Volume 61, pp. 33-4.

Maher, R. (2016). "The Elusive EU China Strategic Partnership". International Affairs, 92(4), pp. 959-976.

Nugent, J. B. And Jiaxuan L. (2021). "China's outward foreign direct investment in the belt and road initiative: What are the motives for Chinese firms to invest?", China Economic Review, https://doi.org/10.1016/j.chieco.2021.101628.

Özdaşlı, E. (2015). "Çin'in Yeni İpek Yolu projesi ve küresel etkileri". Turkish studies, international periodical for the languages, literature and history of Turkish or Turkic. 10(14), pp. 579-596.

Paulo, M. (2018). "China–Europe Investment Cooperation: A Digital Silk Road. In The Belt & Road Initiative in the Global Arena". Palgrave Macmillan, Singapore. pp. 177-204.

Ploberger, C. (2017). "One Belt, One Road – China's New Grand Strategy" . *Journal of Chinese Economic and Business Studies*, 15(3), 289-305, DOI: 10.1080/14765284.2017.1346922.

Shah, A. R. (2018). How Does China- Pakistan Economic Corridor Show the Limitations of China's "One Belt One Road" Model. *Asia & Pasific Policy Studies*, 5(2), 378-385.

Siddiqui, K. (2019). One Belt and One Road, China's Massive Infrastructure Project to Boost Trade and Economy: An Overview. International Critical Thought, 9(2), 214-235.

Yang, B. (2021)." Energy cooperation between Myanmar and China under One Belt One Road: Current state, challenges and perspectives", Energy, Volume 215, Part B, pp. 1-9.

Yaodong, Y. (2018). "The 'One Belt One Road' Initiative and its impact on shipping law in China", Marine Policy, Volume 87, pp. 1-5.

Zhang, X. (2017). Chinese Capitalism and the Maritime Silk Road: A World-Systems Perspective, *Geopolitics*, 22 (2), 310-331. https://doi.org/10.1080/14650045. 2017.1289371.

Zhao, S. (2019). China's Belt-Road Initiative as the Signature of President Xi Jinping Diplomacy: Easier Said than Done. Journal of Contemporary China. DOI: https://doi.org/10.1080/10670564.2019.1645483.

References

Abbas, G., Iqbal, J., Waheed, A., and Riaz, M. N. (2012). Relationship between transformational leadership style and innovative work behavior in educational institutions. *Journal of Behavioural Sciences*, 22(3), 18-32.

Afsar, B., Badir, Y. F., and Saeed, B. B. (2014). Transformational leadership and innovative work behavior. Industrial Management & Data Systems, 114(8), 1270-1300.

Afsar, B., Badir, Y. F., Saeed, B. B., and Hafeez, S. (2017). Transformational and transactional leadership and employee's entrepreneurial behavior in knowledge–intensive industries. The International Journal of Human Resource Management, 28(2), 307-332.

Afsar, B., and Umrani, W. A. (2019). Transformational leadership and innovative work behavior: The role of motivation to learn, task complexity and innovation climate. *European Journal of Innovation Management,* 23(3), 402-428.

Ahmadi, M., Baei, F., Mahmoud, S., Amiri, H., Moarefi, A., Suifan, T. S., and Sweis, R. (2020). Proposing a model of manager's strategic intelligence, organization development, and entrepreneurial behavior in organizations. *Journal of Management Development*, 39(4), 559-579.

Bakar, M. S., and Mahmood, R. (2014). Linking transformational leadership and corporate entrepreneurship to performance in the public higher education institutions in Malaysia. *Advances in Management & Applied Economics*, 4(3), 109-122.

Chang, J.-C., Lee, C.-Y., Wei, P.-Y., and Huang, W.-C. (2017). How do employees inspire innovative work behavior? Transformational leadership and work motivation perspectives. *IEEE International Conference on Industrial Engineering and Engineering Management (IEEM)*, 10-13 December, Singapore, (pp. 1797-1801).

De Jong, J., and Den Hartog, D. (2010). Measuring innovative work behaviour. *Creativity and Innovation Management*, 9(1), 23-36,

Hox, J., and Bechger, T. M. (1998). An introduction to structural equation modelling. *Family Science Review*, 11, 354-373.

Kör, B. (2016). The mediating effects of self‐leadership on perceived entrepreneurial orientation and innovative work behavior in the banking sector. *SpringerPlus*, 5, 1829.

Lei, P.-Wa., and Wu, Q. (2007). Introduction to Structural Equation Modeling: Issues and Practical Considerations. *Instructional Topics in Educational Measurement*, 26(3), 33-43.

Mielniczuk, E., and Laguna, M. (2018). Positive Affect Mediates the Relationship between Self efficacy and Innovative Behavior in Entrepreneurs. *The Journal of Creative Behavior*, 54(2), 267–278.

Miller, L., and Miller, A. F. (2020). Innovative work behavior through high-quality leadership. *International Journal of Innovation Science*, 12(2), 219-236.

Moore, C. F. (1986). Understanding entrepreneurial behavior: a definition and model. *Proceedings of the Academy of Management*, 1, 66-70.

Pieterse, A. N., Knippenberg, D. V., Schippers, M., and Stam, D. (2009). Transformational and transactional leadership and innovative behavior: the moderating role of psychological empowerment. *Journal of Organizational Behavior*, 31(4), 609-623. https://doi.org/10.1002/job.650

Scott, S. G., and Bruce, R. A. (1994). Determinants of innovative behavior: a path model of individual innovation in the workplace. *The Academy of Management Journal*, 37(3), 580-607.

Shafique, I., and Kalyar, M. N. (2018). Linking transformational leadership, absorptive capacity, and corporate entrepreneurship. *Administrative Sciences*, 8(9), 1-17.

Suhr, D. (2006). Exploratory or confirmatory factor analysis? *Proceedings of the 31st Annual SAS? Users Group International Conference*, Cary, NC: SAS Institute Inc., 200-31.

Referencess

Adil, B. *(2020)*, "*The Migration Management Strategy of Turkey and the Attitudes Towards Syrians Living in Turkey: Sample Of Ankara Province" (Unpublished Doctoral Dissertation) Kırıkkale Universty SBE, Kırıkkale*

Adil,B. (2019), ' Impact Of Syrian People Living In Turkey On Turkish Economy' Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi (JEBPIR) Volume, 5(2), 123-132

Arıkan, R. (2004), Araştırma Teknikleri ve Rapor Hazırlama, Asıl Yayın Dağıtım, Ankara

Altundeğer, N. ve Yılmaz, E. (2016), "İç Savaştan Bölgesel İstikrarsızlığa: Suriye Krizinin Türkiye'ye Faturası" Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21(1), 289- 301, Isparta.

Karasar, N, 2016, 'Bilimsel Araştırma Yöntemi', Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara

Kaptan, S. (1998). 'Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri', Bilim Yayınevi , 11. Baskı, Ankara.

Güner,Ü. M.Yalınız. 2013, 'İmmigration, Economic Growth in Europe and Spatial Dependence', Journal of Actual Problems of Economics, Issue 12-Kiev

Yamane, T. 2009, 'Temel Örnekleme Yöntemleri', Literatür Yayıncılık, İstanbul

Erkuş, A. 2006, 'Ölçme ve Değerlendirme Kavramları ve Uygulamalar', Ekinoks Yayınları, İstanbul.

Özüdoğru H. Kan, A. Uslu L, Yaman, E. 2018, 'Yerel Halkın Suriyelilere Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması', Sosyal Politikalar Çalışma Dergisi, Sayı:40/2, ISSN:2148-9424,Ankara

Fleming, JH, Esipova, N., Pugliese, A., Ray, J. ve Srinivasan, R. (2018) 'Data Survey, Migrant Acceptance Index: A Global Examination of the Relationship Between Interpersonal Contact and Attitudes toward Migrants'. Londra, İngiltere, 8 (1), s. 103–132. doi: 10.33182 / bc.v8i1.576.

References

Akçay, Ü. and Güngen, A. R. (2020). The Making of Turkey's 2018-2019 Economic Crisis. I*nstitute for International Political Economy Berlin*. Working Paper, No. 120/2019.

Arslan, I. and Wijnbergen, S. (1993). Export Incentives, Exchange Rate Policy And Export Growth İn Turkey. *The Review Economics and Statistics*, 75 (1), 128-133.

Aysan, A. F. and Hacıhasanoğlu, Y. S. (2007). Investigation Into The Determinants Of Turkish Export-Boom in 2000s. *The Journal of International Trade and Diplomacy,* 1 (2), 159-202.

Banerjee, A., Dolado, J. J. and Mestre, R. (1998). Error Correction Mechanism Tests for Cointegration in Single Equation Framework. *Journal of Time-Series Analysis*, 19:3, 267-283.

Başarır, Ç. and Erçakar, M. E. (2016). An Analysis Of The Relationship Between Crude Oil Prices, Current Account Deficit And Exchange Rate. *International Journal of Economics and Finance*, 8 (11) ISSN:1916-971X.

Besedes, T., Kim, B. C. and Lugovskyy, V. (2014). Export Growth and Credit Constraints. *European Economic Review*, 70 (2014) 350–370.

Bahmani-Oskooee, M., Economidou, C. and Goswami, G. (2006). Bilateral J-Curve Between The UK Vis-Àvis Her Major Trading Partners. *Applied Economics*, 38 (8): 879 – 88.

Binh, P. T. (2013). Topics In Time Series Econometrics, Unit Root Tests, Cointegration, Ecm, Vecm and Causality Models. SG: 30.11.2013. https://www.scribd.com/document/368119110/Topics-in-Time-Series-Econometrics-pdf (Date of Access: 03 March 2021).

Bahmani, M. and Wing, C. R. (2002). Long-Run Demand for Money in Hong Kong: An Application of The ARDL Model. *International Journal of Business & Economics*, 1(2), 147-155.

Björnland, H. C. (2000). VAR Models in Macroeconomic. Research Statistics. Norway Research Department, Number 2000/14. Statistic Norway, October 2000. https://www.ssb.no/a/histstat/doc/doc_200014.pdf (Date of Access: 15 March 2021).

Brooks, C. (2008). *Introductory Econometrics for Finance*. Second Edition. Cambridge University Press, ISBN-13 978-0-521-87306-2.

Demiral, A. and Bülbül, S. E. (2016). In Turkey Economics Causality Relationship Among Economic Growth, Export And Eximbank Loans: 2002-2015. *Marmara University Journal of Oneri*, Vol. 12, No. 46, July 2016, ISSN 1300-0845, pp. 21-39.

Desai, M. A. and Hines, J. R. (2008). Market Reactions To Export Subsidies. *Journal of International Economics*, 74 (2008) 459–474.

Dickey, D.A. ve Fuller, W.A. (1979). Distribution of The Estimators For Autoregressive Time Series With A Unit Root. *Journal of the American Statistical Association*, 74, 427–431.

Dolado, J. J., Gonzalo, J., and Marmol, F. (1999). *A Companion to Theoretical Econometrics*, (ed B. H. Baltagi), Blackwell Publishing Ltd, Malden, MA, USA. DOI: 10.1002/9780470996249.ch31.

Eliot, G., Rothenberg, T. and Stock, J. H. (1996). Efficient Test for an Autoregressive Unit Root. *Econometrica*, Vol. 64, No.4, (July 1996), 813-836.

Engle, R. F. and Granger, C. W. J. (1987). Co-Integration And Error Correction: Representation, Estimation and Testing. *Econometrica*. 55(2):251–276.

Erdinç D. (2013). Time Series Class Notes. Econometrics. Corpus ID: 16000271.
http://home.aubg.edu/faculty/Didar/ECO%20310/TimeSeries_ClassNotes.pdf (Date of Access : 09 April 2021).

Erduman, Y., Eren, O. and Gül, S. (2019). The Evolution of Import Content of Production and Exports in Turkey: 2002-2017. *Central Bank of the Republic of Turkey Working Paper,* No: 19/09.

Ertuğrul, A. (2001). A Brief Account Of The Turkish Economy, 1980-2000. *Journal of Russian and East European Finance and Trade*, Vol. 37 (6): 6-30.

Esen E., Yıldırım, S. and Kostakoğlu S. F. (2012). Testing Feldstein-Horioka Hypothesis for Turkish Economy: Application of ARDL Model. Eskişehir Osmangazi University, *Journal of Faculty of Economics and Administrative Science*, April 7 (1), 251-267.

FANACK, (2020). Economy of Turkey. Country flies, June 4th, 2020, Chronicle Of The Middle East And North Africa, Published on June 19, 2016 https://fanack.com/turkey/economy/?gclid=EAIaIQobChMIhdLgvObv6QIVA7DtCh2BCQ c7EA AYASAAEg K58vD_BwE (Date of Access: 12 April 2021).

Greene, M. R. (1965). Export Credit Insurance. Its Role in Expanding World Trade. *American Risk and Insurance Association,* Vol. 32, No. 2 (Jun. 1965), pp. 177-193.

Gross, D. and Selçuki, C. (2013). The Changing Structure of Turkey's Trade and Industrial Competitiveness: Implications for the EU. Global Turkey in Europe, *Centre for European Policy Studies*, January 2013. Working Paper No: 3.

Gujarati, D. (2004). *Basic Econometrics*. Fourth Edition, The Mc Grow Hill Co. 2004.

Gujarati, D. N. (2011). *Econometrics by Example*. 1st Edition, Palgrave Macmillan, 2011.

Herranz, E. (2017). Unit Root Tests. *Wiley Interdisciplinary Reviews*: Computational Statistics. 9. e1396. 10.1002/wics.1396.

International Monetary Fund, (2020). IMF World Economic Outlook, April 2020: The Great Lockdown. World Economic Outlook Reports, April 2020. Chapter 1: Global Prospects and Policies, https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/ 2020/04/14/weo-april-2020#Chapter%201 (Date of Access: 24 April 2021).

İzmen, Ü. and Yılmaz, K. (2009). Turkey's Recent Trade And Foreign Direct Investment Performance. *Tüsiad-Koç University Economıc Research Forum Working Paper Series*, Working Paper, No. 0902, March 2009.

Johansen S. (1991). Estimation and Hypothesis Testing of Cointegration Vectors in Gaussian Vector Autoregressive Models. *Econometrica,* 59: 1551-1580.

Johansen S. (1995). *Likelihood-Based Inference in Cointegrated Vector Autoregressive Models*. Oxford, Oxford University Press.

Kapetanios, G., Pagan, A. and Scott, A. (2007). Making a Match: Combining Theory and Evidence in Policy Oriented Macroeconomic Modeling. *Journal of Econometrics*, Vol. 136(2) 565-594.

Kozhan, R. (2010). *Financial Econometrics with E-views* .Ventus Publishing, ISBN: 978-87-7681-427-4.

Kusidel, E. (2000). Application Of Structural Var Models And Impulse Response Function. *Economic Modelling,* (4) 99-113.

Kutlar, A. (2005). *Uygulamalı Ekonometri*, Ankara: Nobel Yayınları. ISBN978-975-591-754-2.

Kutluay, M. (2015). The Turkish Economy at a Crossroads: Unpacking Turkey's Current Account Challenge. Global Turkey in Europe. April 2015, *TOBB University Working Paper,* No: 10.

Kwiatkowski, D., Phillips, P.C.B., Schmidt, P. and Shin, Y. (1992). Testing the Null Hypothesis of Stationarity Against the Alternative of a Unit Root. *Journal of Econometrics,* 54, 159-178

Laurenceson, J and Chai, J. (2003). *Financial Reform and Economic Development in China*. Cheltenham, UK, Edward Elgar Publishing, number 2714.

Lehman, J. P. (2011). Turkey's 2023 Economic Goal in Global Perspective. Centre for Economic and Foreign Policy Studies. Discussion Paper Series. https://edam.org.tr/wp-content/uploads/2011/06/Lehmann-June-2011.pdf (Date of Access: 29 April 2021).

Lippi, M. and Reichlin, L. (1993). The Dynamic Effects of Aggregate Demand and Supply Disturbances: Comment. *American Economic Review*, Vol. 83(3), pages: 644-652.

Lodz, E. (2000). Application Of Structural VAR Models and İmpulse Response Function. *Economic Modelling*, January 2000.

Lutkepohl, H. (2010). Variance Decomposition. In: Durlauf S.N., Blume L.E. (eds) Macroeconometrics and Time Series Analysis. The New Palgrave Economics Collection. Palgrave Macmillan, London. https://doi.org/10.1057/9780230280830_38 (Date of Access: 01.May.2021).

Melitz, J. and Messerlin P. (1987). Export Credit Subsidies. Economic Policy , Apr., 1987, Vol. 2, No. 4 (Apr., 1987), 149-175.

Narayan, P. K. and Narayan, S. (2008). Does Military Expenditure Determine Fiji's Exploding Debt Levels?, Defence and Peace Economics, 19 (1): 77 – 87.

Odhiambo, N. M. (2009). Energy Consumption And Economic Growth Nexus İn Tanzania: An ARDL Bounds Testing Approach. *Energy Policy,* 37:617–622.

Özata, E. and Esen, E. (2010). An Econometric Analysis Of Relationship Between Real Wages And Employment. *Journal of Anadolu University Social Sciences*, Vol. 10, No.2, pp.55-70.

Özcan, B. (2017). ARDL Model Bounds Test Approach: The Case Of Turkey. Submitted to Graduate School of Science and Engineering of Hacettepe University.

Pesaran, M. H., Smith, R. (1998). Structural Analysis of Cointegrating VAR's. *Journal of Economic Survey*, 12(5), 471-505.

Pesaran, M. H. and Pesaran, B. (1997). *Working With Microfit 4.0: Interactive Econometric Analysis*. Oxford, Oxford University Press.

Pesaran, M. H. and Shin, Y. (1999). *An Autoregressive Distributed Lag Modelling Approach to Cointegration Analsis*. In S. Strom, A. Holly and P. Diamond (Eds.); Econometrics and Economic Theory in The 20th. Century: The Ranger Frisch Centennial Symposium. Cambridge, Cambridge University Press.

Pesaran, H., Shin, Y. and Smith, R. (2001). Bounds Testing Approaches To The Analysis Of Level Relationships. *Journal Of Applied Econometrics,* 16: 289–326 (2001).

Phillips, P.C.B. and Perron, P. (1988). Testing for Unit Roots in Time Series Regression. *Biometrika*, Vol. 75, 335-346.

Pitel, L. (2019). Turkey Sets Ambitious 5% Growth Target For 2020. Financial Times. Turkish Economy. September 30, 2019. https://www.ft.com/content/fc9d31d6-e38e-11e9-9743-db5a370481bc (Date of Access: 04 May 2021).

Shresta, M. B. and Chowdhury, K. (2005). ARDL Modelling Approach to Testing the Financial Liberalisation Hypothesis, *University of Wollongong Economics Working Paper Series*, WP 05-15, June 2005.

Sims, C. A. (1980). Macroeconomics and Reality. *Econometrica*, Vol.48, No.1, pp.1-48.

Sjö, Bo. (2015). A Guide for testing Unit Roots and Cointegration. https://www.researchgate.net/publication/283291989_A_Guide_for_testing_Unit_Roots_and_Cointegration (Date of Access: 27 March 2021).

TCMB, (2020). Measures Taken Against The Economic and Financial Impacts Of The Coronavirus, Announcement and Speeches, Central Bank Rebuplic of Turkey. https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/EN/TCMB+EN/Main+Menu/Announcements/Coronavirus (Date of Access: 18 April 2021).

TOBB, (2019). Economic Report 2018. The Union of Chambers and Commodity Exchange of Turkey. 75 th. General Assembly. ISBN: 978-605-137-720-9. TOBB Publication Id: 2019/329.

TSPAKB, (2009). Turkish Economy and Capital Markets, September 2009. The Association of Capital Market Intermediary Institutions of Turkey. ISBN-978-975-6483-23-7. TSPAKB Pub. No: 43.

UN, (2020). World Economic Situation and Prospects as of mid-2020. United Nations Department of Economic and Social Affairs Economic Analysis. https://www.un.org/development/desa/dpad/wp-content/uploads/sites/45/publication/WESP2020_MYU_Report.pdf (Date of Access: 08 May 2021).

Uygur, E. (1997). Export policies and export performance: the case of Turkey, ERF Working Paper Series, No. 9707.

World BANK, (2020). The World Bank in Turkey. https://www.worldbank.org/en/ country/turkey/overview (Date of Access: 05 May 2021).

World Bank, (2020). Turkey Economic Monitor, Adjusting the Sales, August 2020, https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/34318/Turkey-Economic-Monitor-Adjusting-the-Sails.pdf?sequence=6&isAllowed=y (Date of Access : 08 April 2021).

WTO, (2021). World Trade Primed For Strong But Uneven Recovery After COVID-19 Pandemic Shock. PRESS/876 PRESS RELEASE. https://www.wto.org/english/ news_e/pres21_e/pr876_e.htm (Date of Access: 25 March 2021).

References

Abadan, N. (1961). Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Faaliyetleri. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları,* No: 135117, Ajans Türk Matbaası, Ankara.

Alaylıoğlu, R., Oğuzhan, A.F. (1968). *Ansiklopedik Eğitim Sözlüğü*. Arif Bolat Kitapevi.

Argan, M. (2007). *Eğlence Pazarlaması*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Baltaş, A. & Baltaş, Z. (2002). *Stres ve Basa Çıkma Yolları*(21. Baskı). İstanbul:Remzi Kitabevi

Bayer, M.Z. (1992). *Turizme Giriş*. İstanbul: İşletme Fakültesi.

Beard, J. & Ragheb, M. (1980). Measuring Leisure Satisfaction. *Journal of Leisure Research*, 12 (1), 20-33.

Bundy, A. & Clemson, L. M. (2009). Leisure. In B.R. Bonder and V. D. Bello-Hass (Eds.), *Functional performance in older adults* (3rd ed., pp. 290-310). Philadelphia: F.A. Davis.

Caldwell, L. L. (2005). Leisure and Health: why is Leisure Therapeutic? *British Journal of Guidance & Counseling,* 33(1), 7- 26.

Canan, İ. (1997). Vakti en iyi değerlendirme: islam'da zaman tanzimi. İstanbul: Cihan Yayınları.

Csikszentmihalyi, M. & Kleiber, D. (1991). Leisure and self-actualization. In B. L. Driver, Brown, P. J. & Peterson, G. L. (Eds.). *Benefits of leisure* (pp. 91-102). State College, PA: Venture.

Csikszentmihalyi, M. & Kleiber, D. (1991). *Leisure and Self-Actualization*. In B. L. Driver, Brown, P. J. & Peterson, G. L. (Eds.). *Benefits of Leisure* (pp. 91-102). State College, PA: Venture.

Csikszentmihalyi, M. (1975). *Beyond boredom and anxiety: The experience o f work and play in work and games.* San Francisco, CA: Jossey-Bass.

DeGrazia, S. (1964). *Of time, Work and Leisure.* Garden City, NY: Doubleday & Co.

Dumazedier, J. (1974) *Leisure and the Social System*. In J. F.Murphy (ed.) *Concepts of Leisure*. Englewood Cliffs, NJ, Prentice-Hall, p 133.

Dumazedier, J. (1974). *Leisure and the Social System.* In J. F.Murphy (ed.) *Concepts of Leisure.* Englewood Cliffs, NJ, Prentice-Hall, p 133.

Edginton, C., Jordan, D., DeGraaf, D. & Edginton, S. (2002). "*Leisure and Life Satisfaction: Foundational Perspectives* (3rd ed.)". Boston: MA.

Eren, E. (1993). *Yönetim ve Organizasyon*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayını.

Esteve, R., San Martin J. & Lopez, A. E. (1999). Grasping the Meaning of Leisure: Developing a Self Report Measurement Tool. *Leisure Studies,* 18, 79-91.

Gist N. P. & Fava S., F. (1964) *Urban Society*. New York, Crowell, p. 411.

Godbey, G. (1999). *Leisure in Your Life: An Explanation (II. Edition).* Pennsylvania: Venture Publishing Inc.

Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A & Dinç, Y. (2003). *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi: Örnek Animasyon Uygulamaları.* Ankara: Detay Yayınları.

Hamilton-Smith, E. (1992).Work, Leisure and Optimal Experience. *Leisure Studies*, 11, 243-256.

Hazar, A. (2003). *Rekreasyon ve Animasyon (2. Baskı).* Ankara: Detay yayıncılık, 21.

Hersch, G. (1990). Leisure and Aging. *Physical and Occupational Therapy in Geriatrics*, 9(2), 55-78.

Howe, C. Z. & Rancourt, A.M. (1990). The İmportance of Definitions of Selected Concepts for Leisure İnquiry. *Leisure Sciences, 12*(4), 395-406.

Iso-Ahola, S. E. (1980a). *Toward a Dialetical Social Psychology of Leisure and Recreation*. In S. E. Iso-Ahola (Ed.), *Social Psychological Perspectives on Leisure and Recreation* (pp. 19-37). Springfield, EL: Charles C. Thomas.

Iso-Ahola, S. E. (1980b). *The Social Psychology of Leisure and Recreation*. Dubuque, IA: Wm. C. Brown Company.

Karaküçük, S. (1996). *Rekreasyon-Boş Zamanları Değerlendirme (3. Basım)*. Ankara: Bağırgan Yayınevi, 56-57-174-175.

Karaküçük, S. (1999). *Rekreasyon-Boş zamanları Değerlendirme (3. Basım)*. Ankara: Bağırgan Yayınevi, 56-57-174-175.

Karaküçük, S. (2005). *Rekreasyon-Boş zamanları Değerlendirme (6. Basım)*. Ankara: Gazi Kitabevi

Karus, R. G. (1994). *Leisure in a Changing America: Multicultural Perspectives.* New York: Macmillan College.

Kelly, J. R. & Freysinger, V. J. (2000). *21st Century Leisure: Current Issues*. Boston: Allyn & Bacon.

Kelly, J. R. (1972) Work and Leisure: a Simplified Paradigm. *Journal of Leisure Research,* 4(1), 50-62.)

Kelly, J. R. (1986). *Leisure*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Kelly, J. R. (1990). *Leisure.* Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.

Kocaeski, S., Sevil, T., Şimşek, K. Y., Katırcı, H. Çelik, O. & Çeliksoy, M. A. (2012). *Boş Zaman ve Rekreasyon*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 7-6.

Mannell, R. C. & Iso-Ahola, S. (1987). Psychological Nature of Leisure and Tourism Experience. *Annals of Tourism Research,* 14(3), 314-331.

McKechnie, G. E. (1975). Leisure Activity Blank. Palo Alto, CA: *Consulting Psychologists Press.*

Merriam-Webster Leisure. (2009). In *Merriam-Webster online dictionary.* http://www.merriam webster.com/dictionary/leisure. Erişim Tarihi: 12.03.2021

Meyer, H. D., Brigtbill, C. K. & Sessoms, H.D. (1970). *Community Recreation a Guide to Its Organization.* USA: Vircinia.

Mıeczkowskı, Z. (1990). *World Trend in Tourism and Recreation*. New York: Peter Lang Publishing.

Myllykangas, S., A., (2005). *Meanıng Of Leısure: A Case Study Of Older Women With Hıv/Aıds and Theır Female Famıly Caregıvers*. Doctor of Philosophy in the School of Health, Physical Education and Recreation Indiana University, p. 82.

Neulinger, J. (1974). *Psychology of Leisure: Research Approaches to the Study of Leisure.* Springfield, IL: Charles C. Thomas

Pieper, J. (1964). *Leisure, the Basis of Culture*. New York: Mentor-Omega.

Primeau, L. A. (2009). Play and Leisure. In E. B. Crepeau, E. S. Cohn, & B. A. B. Schell (Eds.), *Willard & Spackman occupational therapy* (1 Il ed., pp. 633-648). Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.

Rojek, C. (2005). *Leisure Theory: Principle and Practices.* New York: Palgrave MacMillan.

Sağcan, M. (1986). *Rekreasyon ve Turizm*. İzmir: Cumhuriyet Basımevi.

Sessoms, H. D. (1984). *Leisure Services, (6th Edition).* Englewood Cliffs: Prentice-Hall, Inc.

Shaw, S. M. (1985). The Meaning of Leisure in Everyday Life. *Leisure Sciences*, 7(1), 1-24.

Shaw, S. M. (1986). Gender and Leisure: Inequality in the Distribution of Leisure Time. *Journal of Leisure Research,* 17(4), 266-282.

Shivers, J. S. & De Lisle, L. J. (1997). *The Story of Leisure*. Champaign, IL: Human Kinetics.

Süzer, M. (2000). Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıkları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (8), 123-133.

Tai, H. L. (2001). *The Study of Leisure Activities and Leisure Consti'aints of Women in Taipei.* Taipei: Wen-Ying Publishing.

Tezcan, M. (1982). Sosyolojik Açıdan Boş Zamanların Değerlendirilmesi. Ankara: A.Ü. Yayını.

Tinsley H. E. A., Hinson J. A., Tinsley D. J. & Holt, M. S. (1993). Attributes of Leisure and Work Experiences, *Journal of Counseling Psychology*, 40, 447-455.

Torkildsen G. (2005). Leisure and Recreation Management (5th. Edition). USA: Taylor and Francis Group.

Veblen, T. (1918). *The Theory of the Leisure Class.* New York: Macmillan.

Vogel, H. L. (2001). *Entertainment Industry Economics A Guide for Financial Analysis, (Fifth Edition).* England: Cambridge University Pres, 4.

Voss, J. (1967). The Definition of Leisure. *Journal of Economic Issues, 1*(1/2), 91-106.

References

Abrams, L. S., & Dettlaff, A. J. (2020). Voices from the Frontlines: Social Workers Confront the COVID-19 Pandemic. *Social Work*, *65*(3), 302-305.

Agarwal, V., Sharma, S., Gupta, L., Misra, D. P., Davalbhakta, S., Agarwal, V., ... & Aggarwal, S. (2020). COVID-19 and psychological disaster preparedness–an unmet need. *Disaster medicine and public health preparedness*, *14*(3), 387-390.

Amadasun, S. (2020). Social work and COVID-19 pandemic: An action call. *International Social Work*, *63*(6), 753-756.

Armocida, B., Formenti, B., Ussai, S., Palestra, F., & Missoni, E. (2020). The Italian health system and the COVID-19 challenge. *The Lancet Public Health*, *5*(5), e253.

Banks, S., Cai, T., de Jonge, E., Shears, J., Shum, M., Sobočan, A. M., ... & Weinberg, M. (2020). Practising ethically during COVID-19: Social work challenges and responses. *International Social Work*, *63*(5), 569-583.

Birnbaum, F., Coplon, J., & Scharff, I. (1973). Crisis intervention after a natural disaster. *Social Casework*, *54*(9), 545-551.

Brennan, J., Reilly, P., Cuskelly, K., & Donnelly, S. (2020). Social work, mental health, older people and COVID-19. *International psycho-geriatrics*, *32*(10), 1205-1209.

Cantekin, Ö. F., & Arpacı, F. (2020). COVID-19 (Koronavirüs) pandemisi ve sosyal hizmet. *Journal of International Social Research*, *13*(73), 1138-1145.

Cheung, J. C. S. (2020). What Have Hospital Social Workers Been Prepared for COVID-19 from SARS, MERS, and H1N1?. *Health & Social Work*, *45*(3), 211-214.

Dodds, S., & Nuehring, E. (1997). A primer for social work research on disaster. *Journal of Social Service Research*, *22*(1-2), 27-56.

World Health Organization (WHO). (April, 2020). Accessed on January 15, 2021 from https://www.who.int/news/item/27-04-2020-who-timeline---covid-19.

World Health Organization (WHO). (February, 2021). Retrieved on January 15, 2021, from https://covid19.who.int/table.

Farkas, K. J., & Romaniuk, J. R. (2020). Social work, ethics and vulnerable groups in the time of coronavirus and Covid-19. *Society Register*, *4*(2), 67-82.

Kerson, T. S. (1979). Sixty years ago: hospital social work in 1918. *Social work in health care*, *4*(3), 331-343.

Golightley, M., & Holloway, M. (2020). Social work in the time of the COVID-19 pandemic: All in this together?. *British Journal of Social* Work, 50(3), 637-641.

Hasenfeld, Y. (1987). Power in social work practice. *Social service review*, *61*(3), 469-483.

Kara, E., (2020). KOVİD-19 Pandemisindeki Dezavantajlı Gruplar ve Sosyal Hizmet İşgücünün İşlevi. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, *4*(1), 26-34.

Li, S., Wang, Y., Xue, J., Zhao, N., & Zhu, T. (2020). The impact of COVID-19 epidemic declaration on psychological consequences: a study on active Weibo users. *International journal of environmental research and public health*, *17*(6), 1-9.

Longhofer, J., & Floersch, J. (2012). The coming crisis in social work: Some thoughts on social work and science. *Research on Social Work Practice*, *22*(5), 499-519.

Miller, V. J., ve Lee, H. (2020). Social work values in action during COVID-19. *Journal of Gerontological Social Work*, *63*(6-7), 565-569.

Ott, M., Shaw, S. F., Danila, R. N., & Lynfield, R. (2007). Lessons learned from the 1918–1919 influenza pandemic in Minneapolis and St. Paul, Minnesota. *Public health reports*, *122*(6), 803-810.

Peinado, M., & Anderson, K. N. (2020). Reducing social worker burnout during COVID-19. *International Social Work*, *63*(6), 757-760.

Redondo-Sama, G., Matulic, V., Munté-Pascual, A., & de Vicente, I. (2020). Social Work during the COVID-19 Crisis: Responding to Urgent Social Needs. *Sustainability*, *12*(20), 1-16.

Wolf, M. S., Serper, M., Opsasnick, L., O'Conor, R. M., Curtis, L., Benavente, J. Y., ... & Bailey, S. C. (2020). Awareness, attitudes, and actions related to COVID-19 among adults with chronic conditions at the onset of the US outbreak: a cross-sectional survey. *Annals of internal medicine*, *173*(2), 100-109.

Yanardağ, U., & Selçuk, O. (2020). Covid-19 Pandemi Sürecinde Sosyal Hizmet. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, *4*(1), 1-2.

Yelboğa, N., & Aslan, Ş. B. (2020). Sosyal sorun olarak salgin hastaliklar ve sosyal çalişmanin halk sağliğini koruma/geliştirme görevi. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, *4*(1), 43-49.

Zakour, M. J. (1997). Disaster research in social work. *Journal of Social Service Research*, *22*(1-2), 7-25.

Zakour, M. J., & Harrell, E. B. (2004). Access to disaster services: Social work interventions for vulnerable populations. *Journal of Social Service Research*, *30*(2), 27-54.

References

Acikalin, S., Aktas, R., & Unal, S. (2008). Relationships Between Stock Markets And Macroeconomic Variables: An Empirical Analysis Of The Istanbul Stock Exchange. *Investment Management and Financial Innovations*, *5*(1), 8-16.

Akışoğlu, B. (2013). *Portföy Yatırım İstatistiklerinin Derlenmesi ve Türkiye Uygulaması.* Uzmanlık Yeterlilik Tezi, Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası İstatistik Genel Müdürlüğü.

Blume, M. E., & Friend, I. (1973). A New Look at the Capital Asset Pricing Model, *The Journal of Finance.* 28(1): 19-33

Breusch, T. S. and Pagan, A. R. (1980), "The Lagrange Multiplier Test and its Applications to Model Specification in Econometrics", Review of Economic Studies, 47, 239-253.

Calvo, G. A., Leiderman, L., & Reinhart, C. M. (1996). Inflows of Capital to Developing Countries in the 1990s. *Journal of Economic Perspectives*, *10*(2), 123-139.

CBRT. (2013). Monetary and exchange rate policy for 2013, December.

Demirtaş, Ö., & Güngör, Z. (2004). Portföy Yönetimi Ve Portföy Seçimine Yönelik Uygulama. *Havacılık ve Uzay Teknolojileri Dergisi*, *1*(4), 103-109.

Fabozzi F,J. Modigliani F, Ferri M,G. (1998). *Foundations of Financial Markets and Institutions* Second Edition, New Jersey: Prentice Hall.

Felices, G., & Orskaug, B. (2008). Estimating The Determinants Of Capital Flows To Emerging Market Economies: A Maximum Likelihood Disequilibrium Approach.

Fernandez-Arias, E. (1996). The New Wave Of Private Capital İnflows: Push Or Pull?. *Journal Of Development Economics*, *48*(2), 389-418.

Hadri, K., & Kurozumi, E. (2012). A Simple Panel Stationarity Test İn The Presence Of Serial Correlation And A Common Factor. *Economics Letters*, *115*(1), 31-34.

IMF, (2003). *Annual Report: Making the Global Economy Work for All*. *IMF Board Paper.*

IMF, (2019). *Annual Report: Making the Global Economy Work for All*. *IMF Board Paper.*

Karan, M. B. (2001). *Yatırım Analizi ve Portföy Yönetimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Karluk, R. (2009). *Uluslar Arası Ekonomi, Teori-Politika*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Markowitz, H. (1952). Portfolio Selection. *Journal of Finance*, 7(1): 77-91

Pesaran, H. (2007). A Simple Panel Unit Root Test in The Prescence Of Cross Section Dependence. *Journal Of Applied Econometrics.* 22: 265-312.

Pesaran, M. H. (2004), General Diagnostic Tests for Cross Section Dependence in Panels. (No. 1240), *Institute for the Study of Labor* (IZA).

Pesaran, M. H. , Ullah, A. ve Yamagata, T. (2008). A Bias□Adjusted LM Test of Error Cross□Section Independence. *The Econometrics Journal*. 11(1): 105-127.

Pesaran, M. H., ve Yamagata, T. (2008). Testing Slope Homogeneity in Large Panels. *Journal of Econometrics*. 142(1): 50-93.

Reilly F. K. ve Brown, K . C. (1999) . *Investment Analysis And Portfolio Management (6th ed.)*. Houston: South Western Educational Publishing.

Roll, R. ve Ross, S. A. (1980) . An Empirical Investigation of the Arbitrage Pricing Theory . *The Journal of Finance.* 35(5): 1073.-1103.

Samuels, J.M., Wilkes F.M. and Brayshaw, R.E. (2009). *Management of Company Finance', Chapman Hall*. London, 1995, p.495. Aktaran: Nurgül CHAMBERS, 'Firma Değerlemesi', 2. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları.

Taylor, M. P., & Sarno, L. (1997). Capital flows to developing countries: long-and short-term determinants. *The World Bank Economic Review*, *11*(3), 451-470.

Touchton, M. (2016). The Benefits Of Balance: Credibility, The Rule Of Law, And İnvestment İn Latin America. *Latin American Research Review*, 195-216.

Yeldan, Erinç, "Neoliberal Küreselleşme İdeolojisinin Kalkınma Söylemi Üzerine Değerlendirmeleri", Praksis Dergisi, 2003, ss.1-14.

References

Arslan, H. M., & Yavuzyılmaz, E. (2021). Seyahat İşletmelerinde Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ile Optimum Güzergâhın Belirlenmesi. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13(26), 171-185.

Ayağ, Z., & Özdemir, R. G. (2012). Evaluating machine tool alternatives through modified TOPSIS and alpha-cut based fuzzy ANP. Production Economics, 140, 630–636.

Ayağ, Z., & Yücekaya, A. (2019). A fuzzy ANP based GRA approach to evaluate ERP Packages. International Journal of Enterprise Information Systems (IJEIS), 15(1), 45-68.

Ayrıçay, Y., Özçalıcı, M., & Kaya, A. (2013). Gri İlişkisel Analizin Finansal Kıyaslama Aracı Olarak Kullanılması: IMKB-30 Endeksindeki Finansal Olmayan Firmalar Üzerine Bir Uygulama. KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 10 (1), 219-238.

Bektaş, H., & Tuna, K. (2013). Borsa İstanbul Gelişen İşletmeler Piyasası'nda işlem gören firmaların gri ilişkisel analiz ile performans ölçümü. Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3 (2), 185-198.

Bulgurcu, B. (2019). Çok Nitelikli Fayda Teorisi ile CRITIC Yöntem Entegrasyonu: Akıllı Teknoloji Tercih Örneği. OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 13(19), 1930-1957. (DOI: 10.26466/ opus.584123)

Büyüközkan, G., & Güler, M. (2020). Smart watch evaluation with integrated hesitant fuzzy linguistic SAW-ARAS technique. Measurement: Journal of the International Measurement Confederation, 153, 107353. (https: //doi.org/ 10.1016/ j.measurement.2019.107353)

Cables, E. H., Lamata, M. T., & Verdegay, J. L. (2016). RIM-reference ideal method in multicriteria decision making. Information Sciences, 337, 1-10.

Cables, E. H., Lamata, M. T., & Verdegay, J. L. (2018). The Reference Ideal Method and the Pythagorean fuzzy numbers. Fuzzy Optimization and Modelling, 1, 31–40.

Demir, G., Hüdaverdi, B. & Dündar S. (2020). Bireysel emeklilik sistemindeki şirketlerin performanslarının gri ilişkisel analizle ölçülmesi ve bir uygulama. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18(2), 155-170.

Deng, J. L. (1989). Introduction to grey system theory. The Journal of Grey System, 1(1), 1–24.

Doğan, M. (2013). Measuring bank performance with gray relational analysis: The case of Turkey. Ege Academic Review, 13(2), 215-225.

Ersoy, N. (2020). Finansal performansın gri ilişkisel analiz yöntemi ile değerlendirilmesi: Borsa İstanbul Ulaştırma Endeksi'ndeki şirketler üzerine bir araştırma. Muhasebe ve Finansman Dergisi, 86, 223-246.

Hashemi, S. H., Karimi, A., & Tavana, M. (2015). An integrated green supplier selection approach with analytic network process and improved grey relational analysis. Production Economics, 159, 178-191.

He, Y., & Xu, Z. (2018). Multi-attribute decision making methods based on reference ideal theory with probabilistic hesitant information. Expert Systems with Applications, 118, 459–469, (DOI:10.1016/j.eswa. 2018.10.014).

İç, Y. T., Tekin, M., Pamukoğlu, F. Z., & Yıldırım, S. E. (2015). Kurumsal firmalar için bir finansal performans karşılaştırma modelinin geliştirilmesi. Gazi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi, 30(1), 71-85.

Kabak, M., & Dağdeviren, M. (2017). A Hybrid approach based on ANP and grey relational analysis for machine selection. Tehnicki vjesnik/Technical Gazette, 24, 109-118.

Karakoç, M., Tayyar, N., & Genç, E. (2016). The performance measurement of enterprises traded in corporate governance index XKURY with grey relational analysis. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 15(59), 1327-1338, (DOI:10.17755/esosder.39921).

Kaya, B.Y. (2020). Promethee yöntemi ve IoT temelli akıllı saat alternatiflerinin değerlendirilmesinde uygulanması. Editörler: M. Kabak, Y. Çınar, Çok Kriterli Karar verme Yöntemleri: MS Excel Çözümlü Uygulamalar (pp. 101-121). Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.

Kung, Chaang-Yung, & Wen, Kun-Li. (2007). Applying Grey Relational Analysis and Grey Decision-Making to Evaluate the Relationship Between Company Attributes and Its Financial Performance: A Case Study of Venture Capital Enterprises in Taiwan. Decision Support Systems, 43(3), 842-852.

Meydan, C., Yıldırım, B. F., & Senger, Ö. (2016). BIST'te İslem Gören Gıda İşletmelerinin Finansal Performanslarının Gri İliskisel Analiz Yöntemi Kullanılarak Değerlendirilmesi. Muhasebe ve Finansman Dergisi, 69, 147-167.

Özdemir, A. İ., & Deste, M. (2009). Gri İliskisel Analiz ile Çok Kriterli Tedarikçi Seçimi: Otomotiv Sektöründe Bir Uygulama. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, 38(2), 147-156.

Peker, İ., & Baki, B. (2011). Gri ilişkisel analiz yöntemiyle Türk sigortacılık sektöründe performans ölçümü. Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 7, 1-18.

Prasad, D., & Jayswal, S. C. (2017). Reconfigurability consideration and scheduling of products in a manufacturing industry. International Journal of Production Research. 1-20, (DOI: 10.1080/00207543.2017.1334979).

Prasad, D., & Jayswal, S. C. (2019). Assessment of a reconfigurable manufacturing system. Benchmarking. International Journal. Toronto, Ontario.

Samvedi, A., Jain V., & Chan T. S. F. (2012). An integrated approach for machine tool selection using fuzzy analytical hierarchy process and grey relational analysis. International Journal of Production Research, 50(12), 3211-3221.

Şişman, B., & Eleren, A. (2013). En Uygun Otomobilin Gri İlişkisel Analiz ve Electre Yöntemleri ile Seçimi. Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi, 18(3), 411-429.

Serrai, W., Abdelli, A., Mokdad, L., & Serrai, A. (2017). Dealing with user constraints in MCDM based web service selection. In Computers and Communications (ISCC), 2017 IEEE Symposium (pp. 158-163). IEEE.

Sofuoğlu, M. A., Arapoğlu, R. A., & Orak, S. (2017a). Multi Objective Optimization of Turning Operation Using Hybrid Decision Making Analysis. Anadolu University of Sciences & Technology-A: Applied Sciences & Engineering, 18(3).

Sofuoğlu, M. A., (2017b). Hybridizing Taguchi Algorithm with Reference Ideal Method to Solve Machining Problems. International Journal of Intelligent Systems and Applications in Engineering, 5(2), 64-69.

Tayyar, N., Akcanlı, F., Genç, E., & Erem, I. (2014). BİST'e kayıtlı bilişim ve teknoloji alanında faaliyet gösteren işletmelerin finansal performanslarının analitik hiyerarşi prosesi (AHP) ve gri ilişkisel analiz (GİA) yöntemiyle değerlendirilmesi. Muhasebe ve Finansman Dergisi, Ocak, 61, 19-40.

Tayyar, N., Yapa K., Durmuş M. & Akbulut, İ. (2018). Referans İdeal Metodu ile Finansal Performans Analizi: BİST Sigorta Şirketleri Üzerinde Bir Uygulama. Journal of the Human and Social Science Researches, 7(4), 2490-2509.

Tayyar, N., & Gökakın, E. (2018). BİST Gelişen İşletmeler Piyasasına Dahil Şirketlerin Finansal Performanslarının ÇKKV Yöntemleri ile Analizi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 17(65), 62-78, (DOI: 10.17755/esosder.296145).

Tümtürk, A., & Gülçiçek Tolun, B. (2021). Bir depo tesisine alınacak paketleme makinesi seçim kararının analitik ağ süreci tabanlı gri ilişkisel analiz yöntemiyle belirlenmesi. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10(2), 971-985.

Wu, Cheng-Ru, Lin, Chin-Tsai, & Tsai Pei-Hsuan (2010). Evaluating Business Performance of Wealth Management Banks. European Journal of Operational Research, 207(2), 971-979.

Yıldırım, M., Bal, K., & Doğan, M. (2021). GRİ İlişkisel Analiz Yöntemi ile Finansal Performans Analizi: BİST'te İşlem Gören Demir Çelik Şirketleri Üzerinde Bir Uygulama. Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 23(1), 122-143. (https://doi.org/10.31460/mbdd.788840.)

Zhai, L.-Y., Khoo, L.-P., & Zhong, Z.-W. (2009). Design concept evaluation in product development using rough sets and grey relation analysis. Expert Systems with Applications, 36, 7072–7079.

AKILLI KENTLER

(Uygulamalar, Sorunlar ve Çözümler)

Editörler

Prof. Dr. Yakup BULUT

Arş. Gör. M. Miraç ASLAN

EKİN

Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-29-6

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Kitabımızda Yer Alan Her Bölüm Bu Alandaki Uzman/Uzmanlar Tarafından Yazılmış Olup Yazıların Her Türlü Sorumluluğu İlgili Yazarlara Aittir.

SUNUŞ

Yaşadığımız Dijital Çağın gereği Gaziantep Büyükşehir Belediyesi olarak etkin bir kamu hizmeti sunma ve toplumsal memnuniyeti maksimize etmek adına yeni yönetim tekniklerini ve yenilikçi uygulamaları hayata geçirmek üzere önemli projeler üretme gayretinde olduk. "Ulaşım ve Vatandaş Odaklı Akıllı Kentler Uygulamaları", "Gaziantep Akıllı Şehir Master Planı", İpek Yolu Kalkınma Ajansı (İKA) işbirliğinde hazırlanan "Akıllı Şehirler Projesi", "Turkcell ile yürütülen "Akıllı Şehir Gaziantep Projesi", KoçSistem işbirliğinde yapılan "Benim Aklım Benim Şehrim Projesi"ne katkıda bulunmak amacıyla yapılan "Benim Şehrim" sosyal ağ uygulaması, "Akıllı Şehirler Projesi" kapsamında kurum bünyesinde kurulan "Gaziantep Bilişim ve Akıllı Kent Teknolojileri A.Ş"nin kurulması gibi birçok yenilikçi uygulamayı hayata geçirdik. Devam eden süreçlerde, gelişim ve değişim seyrine göre bu uygulamaların yeni şekillerini ortaya koymak ve yeni projeleri hayata geçirmek için gerek idari gerekse akademik işbirliğini ve bilgi paylaşımını her zaman sürdürme gayretinde olacağız. Şunu biliyoruz ki, bugün bilgi ve iletişim teknolojileri ile toplumsal talepleri okuyabilmek ve bu taleplere ilişkin daha hızlı ve daha etkin çözümler getirmek, çok daha fazla görünür hale gelmiştir. Diğer bir ifade ile günümüz dünyasında ve gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri sayesinde vatandaş odaklı bir yönetim anlayışını besleyen katılım, şeffaflık, bilgiye erişim, bilgi ve iletişim kanalarını artırma, yönetimi halka denetlettirme gibi birçok yönetim mekanizmasını etkin hale getirmek çok daha önemli hale gelmiştir. Türkiye'nin sayılı marka kentlerinden biri olan ve dünyanın sayılı kentleri arasına giren Gaziantep'in tüm potansiyellerini değerlendirerek daha da ileri götürmek hedef ve amacı güden biri olarak yapılan tüm bilimsel çalışmalara ayrı bir destek veriyor ve kıymetli buluyorum. Örneğin, Türkiye Belediyeler Birliği olarak Uluslararası Akıllı Belediyeler ve Şehirler Kongre ve Sergisi'ni düzenleyerek yeni bir akıllı kent vizyonu oluşturmaya çalıştık. Özellikle yeni nesil teknolojileri ve dijital dönüşümleri takip ederek toplumsal yaşamı kolaylaştırmak için bu süreci daha da hızlandıracak projeler yapma çabasında olacağız. Diğer bir ifade ile alışveriş merkezlerinden kentsel yaşam merkezlerine, ulaşım sitemlerinden doğal felaketlere ve salgınlara kadar bir çok alanda kapasite geliştirilmesini sağlamayı ve kentin tüm canlı damarlarını akılı ve yenilikçi çözümlerle kolaylaştırmayı amaçlamaktayız.

Bu bağlamda Prof. Dr. Yakup BULUT ve Arş. Gör. M. Miraç ASLAN tarafından editörlüğü yapılan ve ***Akıllı Kentler: Uygulamalar, Sorunlar ve Çözümler*** başlıklı bu çalışmayı çok değerli buluyorum. Ayrıca kitabın farklı bölüm ve konularıyla katkıda bulunan tüm bilim insanlarını tebrik ediyorum. ***Ondört Bölüm*** halinde ele alınan ve her bir bölümü akıllı kente ilişkin farklı bir yönünü inceleyen bu çalışmanın hem literatüre hem de uygulama alanlarında fikir ve düşünce sistemimize önemli katkı sağlayacağını düşünüyorum. Bu değerli çalışmadan dolayı, Prof. Dr. Yakup BULUT'u ve tüm çalışma arkadaşlarını ve bölümlerin yazarları olan bilim insanlarını tebrik ediyorum.

Fatma ŞAHİN

Gaziantep Büyük Şehir Belediyesi ve
Türkiye Belediyeler Birliği Başkanı

Gaziantep, Kasım 2021

ÖNSÖZ

Son yıllarda, eko-kent, dirençli kent (resilient city), bitişik kent (compact kent), girişimci kent, dünya kenti, yavaş kent (cittaslow) ve akıllı kent (smart city) gibi kavramları çok sık duymaya ve kullanmaya başladık. Bilinmeyen ve az duyulmuş terim ve kavramları sık sık kullanmayı akademik yenilik ilericilik sayan anlayışların da etkisiyle, az önce sıralamış olduğum kavramlar, gündelik konuşmaların, konferansların ve aynı zamanda ders kitaplarının vazgeçilmez kavramları durumuna geldi. Bunlar arasında, "akıllı kent" kavramının ayrı bir yeri ve önemi olduğunu vurgulamakta yarar vardır. Bu konuda, ta 2010 yılında Güney Amerika'da, Columbia'da konuşmacı olarak katıldığım bir uluslararası toplantıda dile getirmeye çalıştığım kaygılarımı burada da kısaca özetlemek istiyorum.

Ben, *Kentbilim Terimleri Sözlüğü* adını taşıyan kitabımda, (İmge Yay., Ankara 2020, 3. Bası, s.19), akıllı kent kavramını şöyle tanımlamışım: "Çağımıza damgasını vurmuş olan ve küreselleşmenin olumlu sayılabilecek sonuçları arasında yer alan baş döndürücü teknolojik ilerlemelerin ürünü olan teknik yöntemlerden, kent yönetimi, kentsel ulaşım, vergi toplama ve denetleme, enerji gibi alanlara giren konularda artan oranda yararlanılmakta olduğu kentler." Bu tanımdan da açıkça anlaşılacağı üzere, "akıllı kent" kavramı, kentleri daha yaşanabilir duruma getirmek, nüfus artışının ülke ekonomisine yükünü azaltmak, tersine katkısını çoğaltmak gibi amaçlarla teknolojik ilerlemelerin sağladığı yöntemle ilgili yeniliklerden yararlanmayı anlatmaktadır.

Böyle olduğuna göre, "akıllı kent" kavramının uygulanmasından beklenen, varılmak istenen amaçların ussallığı değil, fakat hedeflere kolaylıkla ulaşmayı sağlayacak araçların ussallığının sağlanmasıdır. Bilinmektedir ki, tavır ve davranışlarının akla uygunluğunu, bir başka deyişle ussallığını, yalnız doğuştan akla sahip kılınmış olan insanlar sağlayabilirler. Kentler, biyolojik anlamda, insan benzeri yaratıklar olmadıklarından, kentlerin akıllı olmalarından da söz edilemez. Akıllı olabilen ve olmaları beklenen de, ancak her düzeyde kentleri yönetmek görevi üstlenmiş olan insanlardır.

Bu kısa açıklamayı yapmaya, "akıllı kent" kavramının önemini küçümsemek amacıyla değil, kavramın ihtiyatla ve bilinçle kullanılmasının daha yararlı olacağını belirtmek amacıyla yapmak gereksinmesini duydum. Yapılması gereken, kent yönetiminde akla uygun (ussal) hedefleri belirleyebilecek ve en gelişmiş teknik araçlardan da yararlanarak bu hedeflere

kolaylıkla ulaşabilecek kültür ve bilinç düzeyine varmış olan yöneticilerden yararlanmaktır.

Bu bağlamda, akademik çevrelerde de artan oranda kullanıldığına tanık olduğumuz "akıllı kent" kavramının türlü boyutlarını bilimsel yöntemlerle açıklığa kavuşturacak ciddi bir çalışma var elimizde. Değerli uğraş arkadaşımız Prof. Dr. Yakup Bulut ve Arş. Gör. M. Miraç Aslan ile yakın çalışma arkadaşlarının büyük emek harcayarak ortaya koydukları *Akıllı Kentler: Uygulamalar, Sorunlar ve Çözümleri* başlıklı yapıtın, bu alanda büyük bir boşluğun doldurulmasına katkı sağlayabilecek değerli bir çalışma olduğu açıkça görülmektedir. Kitaba katkıda bulunan genç bilim insanlarının ele aldıkları konular arasında, akıllı kent kavramı, teknik, sosyo-ekonomik, kültürel ve çevresel bütün yönleriyle ele alınıp 14 Bölümde değerlendirilmektedir. Önsöz'e başlarken belirtmeye çalıştığım ve "akıllı kent" kavramının eksik algılanmasından doğabilecek sorunların çözümünü de kapsadığını gördüğüm bu değerli çalışmadan dolayı, Prof. Dr. Yakup Bulut'u ve tüm bölümlerin yazarları olan bilim insanı dostlarımızı kutluyorum. Bu kitabın başka çalışmalara da örnek olmasını diliyorum.

Prof. Dr. Ruşen KELEŞ
Ankara, Kasım 2021

EDİTÖR NOTU

Küresel ve ulusal ölçekte yapılan teorik ve saha çalışmalar ortaya koymaktadır ki, 21. Yüzyıl; özellikle bilgi ve iletişim teknolojileri açısından değişim ve dönüşümün en hızlı yaşandığı yüzyıl olmaktadır. Her ne kadar değişimler, içinde bir direnci barındırsa da, kartopu gibi büyüyen bu değişimler tüm dirençleri kırabilme gücüne sahip olmuştur. Bugün dünyanın farklı kentlerinde her kentin kendine özgü sorunları olsa da, bu sorunların giderek dünyanın ortak sorununa dönüştüğü ve benzerlikler gösterdiği söylenebilir. Özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, dijital yönetimler ve akıllı uygulamalar, giderek kalabalıklaşan ve farklı sorunlarla karşı karşıya kalan kentler için yenilikçi çözümler getirebilmektedir. Bu bağlamda üretilen yenilikçi fikir ve uygulamalar, yeni bir kent yönetim anlayışını da doğurmaktadır. "*Akılı Kentler"* (Smart Cities) temelli bu yaklaşım, modern ve teknoloji temelli bir kent yönetimini öngörmektedir. Bugün iyi örnek uygulamaları ile başlasa da yakın bir gelecekte yaygınlaşacağı açık olan *"Akıllı Kent"* uygulamaları, gerek bu konuda yetişmiş insan kaynaklarını, gerek fiziki ve dijital alt yapı çalışmalarını gerekse fikri bir bakış açısına ilişkin çalışmaların hızlandırılmasını zorunlu kılmaktadır. Nitekim "*2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı"* bu konuda atılmış ciddi bir adımdır. Önemli olan bu konuda atılan adımların doğru bir şekilde anlaşılmasını sağlamaktır. Gerçek olan şu ki, değişim kaçınılmazdır. Mevlana'nın ifadesi ile "*Dünle beraber gitti, cancağızım. Ne kadar söz varsa düne ait. Şimdi yeni şeyler söylemek lazım."* Gerçekten de değişimler, doğumlar veya ameliyatlar gibidir, başlangıcı meşakkatli zor ve sancılıdır ama, doğru adımlar atılırsa neticeleri bir çok güzelliğin de başlangıcı olabilmektedir.

Yaşadığımız yüzyılda bilgi ve iletişim teknolojilerinin toplumsal ve bireysel hayatı etkisi altına aldığı ve alışık olmadığımız birçok kavramı, bakış açısını ve davranış kalıbını ortaya koyduğu görülmektedir. Muhtemelen yakın bir gelecekte, başına "akıllı" koyduğumuz birçok yeni kavram da ortaya çıkacaktır. Kent hayatını, kent kültürünü ve kente özgü yeni davranış kalıplarını ortaya çıkaracak bu değişimler, kamu hizmetlerinin sunumuna ilişkin beklentileri de farklılaştıracaktır. Canlı bir mekanizma olan kentlerin, üretken, yenilikçi, çekici olmalarının yanı sıra birçok karmaşık sorunla da yüz yüze olduğu dikkate alındığında, kent halkını ilgilendiren hemen her sorunun artık yenilikçi bir yaklaşımla ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Nitekim bugün çokça konuşulan *"Çocuk Dostu Kent", "Yaşlı Dostu Kent", Yavaş*

Kent", "Huzurlu Kent", "Dirençli Kent", "Dijital Kent", "Akıllı Kent" gibi farklı ifadelerin alt yapısı, ancak bilgi ve iletişim teknolojileri ile doldurulabilmektedir. Bu açıdan vatandaş ile diyalogdan, kamu hizmetlerinin sunumuna, etkin ve kaliteli hizmet üretiminden yeni yönetim modellerine kadar birçok konu, yeni ve yenilikçi çözümlerle ayrı bir anlam kazanabilmektedir. Elbette ki, her konuda olduğu gibi bu konuda da yetişmiş insan kaynaklarına, mali ve fiziki alt yapıya ihtiyaç vardır. Ancak önemli olan, değişimin bu yönünü görüp önceden adım atılmasıdır. "Erken kalkan hızlı yol alır" düşüncesi ve vizyoner bir bakış açısıyla dijital çağın gereklerini görebilmektir. Değişim, mevcut değerler sisteminden uzaklaşmak olarak algılanmamalı, tam tersi, kentsel yaşam kalitesini ve değerler sitemini değişime adapte etme başarı sayılacaktır. Bu düşünceyle ele alınan bu kitap çalışması ***"Akllı Kentler"***e ilişkin önemli konu başlıklarına yer vermektedir. Bu bağlamda; *"Afet Yönetiminde Akıllı Kent Uygulamalarının Rolü", "Hayat Kalitesi Yüksek Kentlerde Akıllı Kent Uygulamaları", "Yönetişimci Bir Kent Yönetiminde Akıllı Kent Uygulamalarının Rolü", "Akıllı Kentler ve Türkiye'deki Akıllı Kent Uygulamalarında Ana Trendler", "Kentlerin Rekabet Edebilirliğinde Akıllı Kentin Rolü", "COVID-19 Sürecinde Akıllı Kent Uygulamalarının Rolü", "Akıllı Kent ve Dijitalleşme", "Kent ve Çevre Sorunlarının Çözümünde Akıllı Kent Uygulamaları", "Akıllı Ulaşım", "Yerel Yönetimlerin Akıllı Kent Adaptasyonu", "Akıllı Şehir Politikaları ve Model Arayışları", "Yaş(Lı) Dostu Akıllı Kentler: Barselona Örneği", "Dijital Bağlantı ve Akıllı Kentler", "Akıllı Kent Anlayışında Çocuk Konusu",* gibi önemli konular ele alınmıştır. **Arş. Gör. M. Miraç ASLAN** ile birlikte editörlüğünü yaptığımız bu kitabın akademik camiaya hayırlı olmasını ve katkı sunmasını diliyorum.

Prof. Dr. Yakup BULUT
Gaziantep, Kasım 2021

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
AFET YÖNETİMİNDE AKILLI KENT UYGULAMALARININ ROLÜ 1
Yakup BULUT
Muhammed Miraç ASLAN

İKİNCİ BÖLÜM
HAYAT KALİTESİ YÜKSEK KENTLERDE AKILLI KENT UYGULAMALARI 17
Recep BOZDOĞAN
H. Mustafa PALANCIOĞLU

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
YÖNETİŞİMCİ BİR KENT YÖNETİMİNDE AKILLI KENT UYGULAMALARININ ROLÜ..... 49
Oğuzhan GÜRSOY
Uğur ÖMÜRGÖNÜLŞEN

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
AKILLI KENTLER VE TÜRKİYE'DEKİ AKILLI KENT UYGULAMALARINDA ANA TRENDLER..... 71
Ethem Kadri PEKTAŞ

BEŞİNCİ BÖLÜM
KENTLERİN REKABET EDEBİLİRLİĞİNDE AKILLI KENTİN ROLÜ..... 107
Erhan ÖRSELLİ
Erdal BAYRAKCI

ALTINCI BÖLÜM
COVID-19 SÜRECİNDE AKILLI KENT UYGULAMALARININ ROLÜ..... 123
Yakup BULUT
Muhammed Miraç ASLAN

YEDİNCİ BÖLÜM
AKILLI KENT VE DİJİTALLEŞME.....139
Vedat YILMAZ
Cüneyt TELSAÇ

SEKİZİNCİ BÖLÜM
KENT VE ÇEVRE SORUNLARININ ÇÖZÜMÜNDE AKILLI KENT UYGULAMALARI.....167
Seda H. BOSTANCI
Seda YILDIRIM

DOKUZUNCU BÖLÜM
AKILLI ULAŞIM.....185
Levent MEMİŞ

ONUNCU BÖLÜM
YEREL YÖNETİMLERİN AKILLI KENT ADAPTASYONU.....207
Muzaffer BİMAY

ONBİRİNCİ BÖLÜM
AKILLI ŞEHİR POLİTİKALARI VE MODEL ARAYIŞLARI.....235
Hicran Hamza ÇELİKYAY

ONİKİNCİ BÖLÜM
YAŞ(LI) DOSTU AKILLI KENTLER: BARSELONA ÖRNEĞİ.....251
Seyida ERKEK

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM
DİJİTAL BAĞLANTI VE AKILLI KENTLER.....267
Necmi ÖZDEMİR
Hüsnü BAYSAL

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM
AKILLI KENT ANLAYIŞINDA ÇOCUK KONUSU.....287
Yasemin ÇAKIRER ÖZSERVET
Büşra ACAR

KAYNAKÇA

Ahrens, M. ve Evarts, B. (2020). Fire Loss in the United States During 2019, https://www.nfpa.org//-/media/Files/News-and-Research/Fire-statistics-and-reports/US-Fire-Problem/osFireLoss.pdf, Erişim Tarihi: 05.09.2021.

Beylikdüzü Afet Bilgi Sitemi (2019). ABİS Web Sayfası, https://webgis.beylikduzu.bel.tr/keos/?p=AFETHRT, Erişim Tarihi: 06.09.2021.

Beylikdüzü Hazır (2019a). Beylikdüzü Hazır!, http://www.beylikduzuhazir.com/BeylikduzuHazir, Erişim Tarihi: 06.09.2021.

Beylikdüzü Hazır (2019b). ABİS (Afet Bilgi Sistemi), http://www.beylikduzuhazir.com/Abis, Erişim Tarihi: 06.09.2021

Bizizmir (2020). Acil İzmir Uygulaması Kataloğu, https://www.bizizmir.com/assets/app/custom/acilizmir/book01.html, Erişim Tarihi: 04.09.2021.

Cohen, B. (2014). The Smartest Cities In The World 2015: Methodology. Fast Company: https://www.fastcompany.com/3038818/the-smartest-cities-in-the-world-2015-methodolog, Erişim Tarihi: 03.09.2021.

DHI Worldwide (2018). Improved flood control and water quality with a smart water solution, https://worldwide.dhigroup.com/global/references/emea/overview/improved-flood-control-and-water-quality-with-a-smart-water-solution, Erişim Tarihi: 08.09.2021.

Giffinger, R., Fertner, C., Kramar, H., Kalasek, R., Pichler-Milanović, N., ve Meijers, E. (2007). Smart Cities Ranking of European Medium-sized Cities Final Report. Viyana: Centre of Regional Science, Vienna UT.

Google Play (2019). ABİS- Afet Bilgi Sistemi, https://play.google.com/store/apps/details?id=com.beylikduzu.abis&hl=tr&gl=US, Erişim Tarihi: 06.09.2021.

Google Play (2021). Acil İzmir Mobil Uygulaması, https://play.google.com/store/apps/details?id=com.ibbcbs.acilizmir&hl=tr&gl=US, Erişim Tarihi: 04.09.2021.

International Business Machines (2009). IBM Offers Smarter City Assessment Tool to Help Cities Prepare for Challenges and Opportunities of Unprecedented Urbanization, https://www-03.ibm.com/press/us/en/pressrelease/27791.wss, Erişim Tarihi: 11.09.2021.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Afet Koordinasyon Merkezi Müdürlüğü (2021). Hazırlık- Planlama, https://akom.ibb.istanbul/calismalar/Sayfalar/35/Hazirlik-Planlama, Erişim Tarihi: 07.09.2021.

Kadıoğlu, M. (2019). Kent Selleri Yönetim ve Kontrol Rehberi, Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları, İstanbul.

Municipality of Vejle (2016). Vejle's Resilience Strategy, https://www.vejle.dk/media/4823/vejles_resilience_strategy_webquality_160316.pdf, Erişim Tarihi: 08.09.2021.

New Orleans Fire Department (2019). Free Smoke Alarm, https://www.nola.gov/nofd/, Erişim Tarihi: 05.09.2021.

Shropshire, A. (2019). Stories from the World of Municipal Analytics, https://towardsdatascience.com/stories-from-the-world-of-municipal-analytics-d3dc97077682, Erişim Tarihi: 05.09.2021.

Smart City (2021). Akıllı İtfaiye Yönetim Sistemi, https://www.smartcity.com.tr/Akilli-Itfaiye-Yonetim-Sistemi-AKID4-SID85.html, Erişim Tarihi: 07.09.2021.

Türkiye Belediyeler Birliği (TBB), World Wide Fund for Nature (WWF) ve Ernst&Young (EY) (2021). Değer yaratmak için Akıllı Şehirler, https://assets.ey.com/content/dam/ey-sites/ey-com/tr_tr/pdf/2021/tbb-wwf-ey-deger-yaratmak-icin-akilli-sehirler.pdf, Erişim Tarihi: 04.09.2021.

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2014). Afet Yönetiminde Etkinlik, Ankara: T. C. Kalkınma Bakanlığı Özel İhtisas Komisyonu Raporu, https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/10/10_AfetYonetimindeEtkinlik-3.pdf, Erişim Tarihi: 11.09.2021.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2019a). 2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı, https://www.akillisehirler.gov.tr/wp-content/uploads/EylemPlani.pdf, Erişim Tarihi: 11.09.2021.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2019b). Akıllı Şehirler Beyaz Bülteni, https://www.akillisehirler.gov.tr/2019/11/28/beyaz-bulten/, Erişim Tarihi: 11.09.2021.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2020). Akıllı Şehir Terminolojisi, https://www.akillisehirler.gov.tr/wp-content/uploads/2021/05/Ak%C4%B1ll%C4%B1-%C5%9Eehir-Terminolojisi.pdf, Erişim Tarihi: 10.09.2021.

T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Su Yönetimi Genel Müdürlüğü (2017). Taşkın Yönetimi, http://taskinyonetimi.tarimorman.gov.tr/_engine//_engine/file.axd?file=/Dokumanlar/Task%C4%B1n_Yonetimi.pdf, Erişim Tarihi: 07.09.2021.

Valarm (2017a). Flood Monitoring Systems in Smart Cities in Virginia, https://www.valarm.net/blog/flood-water-monitoring-systems-in-smart-cities/, Erişim Tarihi: 08.09.2021.

Valarm (2017b). Monitoring Water Levels for Flood Detection and Early Warning Systems in Smart Cities like Newport News, Virginia, https://www.valarm.net/blog/monitoring-water-levels-flood-detection-early-warning-systems-virginia-smart-cities/#noopener%20noreferrer/0/, Erişim Tarihi: 08.09.2021.

Yaman Kocadağlı, A. (2017). Beylikdüzü'nün Coğrafi Özellikleri, http://www.beylikduzukent-bellegi.com/Content/assets/uploads/research/20170309_7466a57c-1698-4f99-a8b8-a1ab233118b6_Beylikduzunun.Cografi.Ozellikleri.Aylin.YAMAN.KOCADAGLI.pdf, Erişim Tarihi: 06.09.2021.

World Bank (2015). Smart Cities, https://www.worldbank.org/en/topic/digitaldevelopment/brief/smart-cities, Erişim Tarihi: 11.09.2021.

KAYNAKÇA

Adcock, J. (2017), *Smart City: The City of Vancouver Digital Journey,* City of Vancouver, https://vancouver.ca/files/cov/smart-city-vancouver-digital-journey-jessie-adcock-slideshow-dec2017-web.pdf, erişim: 24.10.2021.

Albino, V., Umberto B. & Rosa M. D. (2015), "Smart Cities: Definitions, Dimensions, Performance, and Initiatives", *Journal of Urban Technology,* 22: 1, pp. 3-21, DOI: 10.1080/10630732.2014.942092, https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/10630732.2014.942092?needAccess=true, erişim: 17.10.2021.

Australian Government (2021a), *Smart Cities Communities of Practice,* https://www.infrastructure.gov.au/territories-regions-cities/cities/smart-cities-suburbs/communities-practice, erişim: 29.10.2021.

Australian Government (2021b), *Smart Cities and Suburbs,* https://www.infrastructure.gov.au/territories-regions-cities/cities/smart-cities-suburbs, erişim: 29.10.2021.

Batal, S., Kubilay T. (2018), "Endüstri 4.0 ve Yeni Teknolojiler Karşısında Yerel Yönetimlerde Yaşanan Değişim", *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi,* Cilt: 6, Sayı: 14, Ekim, ss. 216-232.

Blather, R. (2014), *Information Isn't Power,* https://randomblatherdotcom.files.wordpress.com/2014/04/bmust7rcuaa6ueo-jpg-large.jpeg, erişim: 24.10.2021.

Cambridge Dictionary (2021), *Smart,* https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/smart, erişim: 14.10.2021.

Caragliu, A., C. Del Bo, P. Nijkamp, "Smart Cities in Europe," *Journal of Urban Technology,* 18: 2, pp. 65–82.

Castells, M. (1996), *The Information City,* Oxford: Blackwell Publishers, ISBN 0-631-17937-2 (pbk).

Castells, M. (2000), "Materials for an Exploratory Theory of the Network Society", *British Journal of Sociology,* 51, ss.

10-11, http://homes.chass.utoronto.ca/~tkennedy/Courses/2P26/Castells%202000.pdf, erişim: 06.01.2019.

Castells, M. (2005), *Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür, (Birinci Cilt: Ağ Toplumunun Yükselişi),* İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, ISBN: 975-6176-16-4.

Cities Coalition for Digital Rights (2021), *Declaration of Cities Coalition for Digital Rights,* https://citiesfordigitalrights.org/assets/Declaration_Cities_for_Digital_Rights.pdf, erişim: 29.10.2021.

City of Sydney (2020), *Smart city strategic framework,* https://www.cityofsydney.nsw.gov.au/strategies-action-plans/smart-city-strategic-framework, erişim: 24.10.2021.

City of Vancouver (2013), *Digital Strategy,* https://vancouver.ca/files/cov/City_of_Vancouver_Digital_Strategy.pdf, erişim: 24.10.2021.

City of Vancouver (2021a), *Our City,* https://vancouver.ca/news-calendar/our-city.aspx, erişim: 24.10.2021.

City of Vancouver (2021b), *Smart Cities Challenge,* https://vancouver.ca/your-government/smart-cities-canada.aspx, erişim: 24.10.2021.

Conger, B. M. (2015), "On Livability, Liveability and The Limited Utility of Quality-of-Life Rankings", *The School of Public Policy, SPP Communiqué,* University of Calgary, Volume 7, Issue 4, June 2015, ss. 1-7, https://www.policyschool.ca/wp-content/uploads/2016/03/livability-conger.pdf, erişim: 23.10.2021.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2019), *2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı,* https://www.akillisehirler.gov.tr/wp-content/uploads/EylemPlani.pdf, erişim: 23.10.2021.

Dispatches Europe (2016), *Vienna No. 1: Europe leads Mercer's list of cities ranked by quality of life,* https://dispatcheseurope.com/europe-lead-mercers-list-of-uality-of-life/, erişim: 23.10.2021.

Dowling, R., Pauline M. & Charles G. (2019), "Strategic or Piecemeal? Smart City Initiatives in Sydney and Melbourne", *Urban Policy and Research,* 37:4, DOI: 10.1080/08111146.2019.1674647, ss. 429-441, https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/08111146.2019.1674647?casa_token=70LjCsTzWPEAAAAA:pI8HvrXGnAzcMX8zTwq0d0dg0gPGjQSEObC8-tAaHBnmc9L-EGDBL6UYvnT2zn-YdMpJ6iEyzp4-WQ, erişim: 30.10.2021.

EAP Hong Kong (2021), "Knowledge City", *Urban Innovations,* http://euap.hkbu.edu.hk/series/knowledge-city/, erişim: 23.10.2021.

European Union (2019), *Exploring Placemaking in Context,* https://placemaking-europe.eu/wp-content/uploads/2020/03/March_EXPLORING-PLACEMAKING-IN-CONTEXT-OSLO-VIENNA.pdf, erişim: 24.10.2021.

Expateer (2015), *2015 Quality of Living Rankings,* https://mnc.expateer.ch/wordpress/wp-content/uploads/2015/03/QOL-Ranking-2015.pdf, erişim: 23.10.2021.

Future Cities Collaborative (2021), Smart Cities, http://futurecities.org.au/projects/smart-cities/, erişim: 29.10.2021.

Giffinger, R., Christian F., Robert K., Nataša P. M. (2007), *Smart Cities: Ranking of European Medium-sized Cities*, Final Report, Vienna University of Technology (TUWIEN)-Centre of Regional Science, University of Ljubljana-Department of Geography, Delft University of Technology (TUDelft)-Research Institute for Housing, Urban and Mobility Studies, https://www.researchgate.net/publication/261367640_Smart_cities_-_Ranking_of_European_medium-sized_cities/link/0c960535ae2e4cc479000000/download, erişim: 31.10.2021.

Giffinger, R., Haindlmaier G. (2010), "Smart Cities Ranking: An Effective Instrument for the Positioning of Cities", *ACE: Architecture, City and Environment,* Vol: 4, No: 12, DOI: 10.5821/ace.v4i12.2483, ISSN: 1886-4805, pp. 7-25, https://upcommons.upc.edu/bitstream/handle/2099/8550/ACE_12_SA_10.pdf?sequence=7&isAllowed=y, erişim: 17.10.2021.

Hall, R.E. (2000), "The Vision of a Smart City", *Proceedings of the 2nd International Life Extension Technology Workshop,* Paris, France.

Harrison C., B. Eckman, R. Hamilton, P. Hartswick, J. Kalagnanam, J. Paraszczak, and P. Williams (2010), "Foundations for Smarter Cities," *IBM Journal of Research and Development*, 54: 4, pp. 1–16.

HR (2006), *New Quality of Living Survey from Mercer,* https://www.hr.com/en/app/blog/2006/04/new-quality-of-living-survey-from-mercer---2006_elxouvhf.html, erişim: 23.10.2021.

HR (2012), *2012 Quality of Living worldwide city rankings – Mercer survey,* https://www.hr.com/en/communities/2012-quality-of-living-worldwide-city-rankings-%E2%80%93-m_haderw3e.html, erişim: 23.10.2021.

Institute for Sustainable Futures (2021), *Tecnology for Urban Liveability Program,* https://www.uts.edu.au/isf/explore-research/projects/technology-urban-liveability-program-tulip, erişim: 29.10.2021.

Inter-American Development Bank (2016), *International Case Studies of Smart Cities: Singapore,* https://publications.iadb.org/publications/english/document/International-Case-Studies-of-Smart-Cities-Singapore-Republic-of-Singapore.pdf, erişim: 24.10.2021.

Irish Examiner (2018), *Dublin ranks high on quality of living ranking,* https://www.irishexaminer.com/breakingnews/business/dublin-ranks-high-on-quality-of-living-ranking-833335.html, erişim: 23.10.2021.

Ishida, T. (2000), *Understanding Digital Cities, Lecture Notes in Computer Science,* https://www.researchgate.net/publication/221594475_Understanding_Digital_Cities, erişim: 23.10.2021.

Kalkınma Bakanlığı (2015), *2015-2018 Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı,* Ankara, ISBN: 9786059041539.

Kayan, A. (2018), "Çağdaş Gelişmeler Kapsamında Kent Yönetimi Tartışmaları", *Kamu Yönetimi Tartışmaları,* Ed: M. Akif Özer, Ufuk Ayhan, Ankara: Gazi Kitabevi, ISBN: 9786053447719, ss. 581-626.

Kayan, A. (2019), "Dijital Çağda Kent Yönetimi için Ortaya Çıkan Fırsatlar", *Sayıştay Dergisi,* Sayı: 114, Temmuz-Eylül, ss. 53-73.

Kılınç, A. (2015), "Akıllı Kent: Öğreten Kentlerden Öğrenen Kentlere", *International Conference on New Horizons in Education,* Barcelona-Spain, June 10-12, ss. 101-105.

Koca, G., Ozum E., Onur A., 2021, "Evaluation of the smart city: Applying the dematel technique", *Telematics and Informatics,* 62, ss. 1-14, http://acikkaynak.bilecik.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11552/1953/1-s2.0-S0736585321000642-main.pdf?sequence=3&isAllowed=y, erişim: 18.10.2021.

Komninos, N.(2011), "Intelligent Cities: Variable Geometries of Spatial Intelligence," *Intelligent Buildings International,* 3: 3, pp. 172–188, https://www.researchgate.net/publication/233470549_Intelligent_cities_Variable_geometries_of_spatial_intelligence/link/568e696108ae78cc0515e3fb/download, erişim: 31.10.2021.

Lee, Sang Ho, Jung Hoon Han, Yoon Taik Leem, Tan Yiğitcanlar (2008), "Towards ubiquitous city: concept, planning and experiences in the Republic of Korea", *Knowledge-Based Urban Development: Planning and Applications in the Information Era*, Ed: Tan Yigitcanlar, Koray Velibeyoglu, Scott Baum, IGI Global, Information Science Reference, Hershey, Pa., pp. 148-169, https://www.researchgate.net/publication/43509244_Towards_ubiquitous_city_Concept_planning_and_experiences_in_the_Republic_of_Korea, erişim: 23.10.2021.

Lombardi, P., Silvia G., Hend F. & Wael Y. (2012), "Modelling the smart city performance, innovation", *The European Journal of Social Science Research,* 25: 2, pp. 137-149, DOI: 10.1080/13511610.2012.660325,https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13511610.2012.660325, erişim: 17.10.2021.

Marr, B. (2016), "What Everyone Must Know About Industrie 4.0", *Forbes,* https://www.forbes.com/sites/bernardmarr/2016/06/20/what-everyone-must-know-about-industry-4-0/?sh=1dc08a1d795f, erişim: 12.10.2021.

Mattern, S. (2017), "A City is Not a Computer," *Places Journal*, February, https://doi.org/10.22269/170207, https://placesjournal.org/article/a-city-is-not-a-computer/, erişim: 14.10.2021.

Mercer (2009), *Vienna Tops Mercer's 19th Quality of Living Ranking,* https://www.mercer.com/qualityoflivingpr#City_Ranking_Tables, erişim: 23.10.2021.

Mercer (2014), *2014 Quality of Living Worldwide Rankings – Mercer survey,* https://www.uk.mercer.com/newsroom/2014-quality-of-living-survey.html, erişim: 23.10.2021.

Mercer (2018), *Quality of Living Ranking,* https://mobilityexchange.mercer.com/Portals/0/Content/Rankings/rankings/qol2018l852963/index.html, erişim: 23.10.2021.

Mercer (2019), *Quality of Living City Ranking,* https://mobilityexchange.mercer.com/Insights/quality-of-living-rankings, erişim: 23.10.2021.

Mercer (2021), *Quality of Living Reports,* https://mobilityexchange.mercer.com/quality-of-living-reports, erişim: 23.10.2021.

Nam, T., Theresa A. P. (2011), "Conceptualizing Smart City with Dimensions of Technology, People, and Institutions", *The Proceedings of the 12th Annual International Cenference on Digital Government Research,* pp. 282-291, https://inta-aivn.org/images/cc/Urbanism/background%20documents/dgo_2011_smartcity.pdf, erişim: 17.10.2021.

North Sydney Council (2021), *Smart City Strategy and Action Plan,* https://www.northsydney.nsw.gov.au/Business_Projects/Business_Economic_Development/Economic_Development/Smart_City_Strategy_and_Action_Plan, erişim: 29.10.2021.

Psatha, E., Alex D., Yannis P. (2011), "Defining the quality of urban life: Which factors should be considered?", *European Regional Science Association 51st European Congress,* Barcelona, Spain, https://www.researchgate.net/publication/254456851_Defining_the_quality_of_urban_life_Which_factors_should_be_considered, erişim: 23.10.2021.

Lee, S.K., Kwon, H.R., Cho, H.D., Kim, J., & Lee, D. (2016), *International Case Studies of Smart Cities: Singapore, Republic of Singapore,* Discussion Paper No: IDB-DP-462, Inter-American Development Bank, https://publications.iadb.org/publications/english/document/International-Case-Studies-of-Smart-Cities-Singapore-Republic-of-Singapore.pdf, erişim: 30.10.2021.

Sarkawî, Azila Ahmad Alias Abdullah, Norimah Md. Dali (2017), "A Critical Review on the Worldwide Economist Intelligence Unit, Mercer and Monocle Quality of Life Indicators", *Journal of Business and Economics,* Vol. 8, No. 7, pp. 584-593, http://www.academicstar.us/UploadFile/Picture/2017-12/201712422542525.pdf, erişim: 23.10.2021.

Schwab, K. (2016), *Dördüncü Sanayi Devrimi,* Çev: Zülfü Dicleli, İstanbul: Optimist Kitap, ISBN: 9786052181478.

Singapore Urban Development Authority (2021a), *Crowdsourcing for an Efficient City,* https://www.ura.gov.sg/Corporate/Resources/Ideas-and-Trends/Crowdsourcing-for-an-Efficient-City, erişim: 12.08.2020.

Singapore Urban Development Authority (2021b), *Underground Space,* https://www.ura.gov.sg/Corporate/Get-Involved/Plan-Our-Future-SG/Innovative-Urban-Solutions/Underground-space, erişim: 30.10.2021.

Stadt Frankfurt am Main (2008), *Quality of Living global city rankings-Mercer survey,* https://www.frankfurt.de/sixcms/media.php/738/MercersPressRanking2008.pdf, erişim: 23.10.2021.

Stadt Wien (2020), *Innovative Vienna 2020; Vienna's Research, Technology and Innovation Strategy,* https://innovation2020.wien.gv.at/site/files/2016/10/innovative-vienna-2020.pdf, erişim: 24.10.2021.

Stadt Wien (2021a), *Smart City,* https://smartcity.wien.gv.at/site/en/digitalcity-wien/, erişim: 24.10.2021.

Stadt Wien (2021b), *Smart City,* https://smartcity.wien.gv.at/site/en/projects/, erişim: 24.10.2021.

Şahin, Y. (2017), *Kentleşme Politikası,* Bursa: Ekin Basım Yayın, ISBN: 9786053274438.

UAŞSEP (Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı) (2019), *Akıllı Şehir Bileşenleri,* https://www.akillisehirler.gov.tr/akilli-sehir-bilesenleri/, erişim: 14.10.2021.

Ullah, Fahim, Muhammad Jamaluddin Thaheem, Samad M. E. Sepasgozar (2016), "Suatainable Smart Cities: Evaluation of Australian Practice", *Proceedings of the 16th International Conference on Construction Applications of Virtual Reality,* 11-13 December, ss. 251-261, https://www.researchgate.net/publication/311678378_Sustainable_Smart_Cities_Evaluation_of_Australian_Practice/link/5ab128e8aca2721710ff9b6a/download, erişim: 30.10. 2021.

Uszkai, A. (2016), "Evaluation of Vienna's World Economic Position Based on Global and World City Rankings", *Deturope-The Central European Journal of Regional Development and Tourism,* Vol. 8, Issue 3, ISSN: 1821-2506, ss. 72-87, http://www.deturope.eu/ img/upload/content_71815630.pdf, erişim: 23.10.2021.

Verdict (2017), *European cities dominate quality of living rankings,* https://www.verdict.co.uk/ european-cities-dominate-quality-living-rankings/, erişim: 23.10.2021.

KAYNAKÇA

ABB. (2021), *Ankara Büyükşehir'in Canlı İhaleleri 2020 Yılına Damga Vurdu*, 5 Mayıs 2021 tarihinde Ankara Büyükşehir Belediyesi: https://www.ankara.bel.tr/haberler/ankara-buyuksehir-canli-ihaleleri-2020-yilina-damga-vurdu/ adresinden alındı.

Abu-Rayash, A. and Dincer, İ. (2021), Development of Integrated Sustainability Performance Indicators for Better Management of Smart Cities, *Sustainable Cities and Society*. 67, 1-13.

Aguılar, J., Diaz, F., Altamiranda, J., Cordero, J., Chavez, D. and Gutierrez, J. (2019), Metropolis: An Emerging Serious Game for the Smart City, *DYNA*, 86(211), 215-224.

Aichholzer, G. and Rose, G. (2020), Experience with Digital Tools in Different Types of e-Participation, L. Hennen, I. Van Keulen, I. Korthagen, G. Aichholzer, R. Lindner, R. O. Nielsen in, *European E-Democracy in Practice* (p. 93-140), Cham: Springer.

Albino, V., Berardi, U. and Dangelico, R.M. (2015), Smart Cities: Definitions, Dimensions, Performance, and Initiatives, *Journal of Urban Technology*, 22(1), 3-21.

AL-Nasrawi, S. and Zoughbi, S. (2015), Information Society, Digital Divide, and E-Governance in Developing Countries, M. Khosrow-Pour in, *Encyclopedia of Information Science and Technology* (p. 6827-6835), Hershey: IGI Global.

Baltac, V. (2019), Smart Cities-A View of Societal Aspects, *Smart Cities*, 2, 538–548.

Bibri, M. (2009), Sustaining ICT for Sustainability: Towards Mainstreaming De-carbonization-oriented Design & Enabling the Energy–Efficient, Low Carbon Economy (Unpublished master's thesis). Blekinge Institute of Technology, School of Computing, Karlskrona.

Bosch, P., Jongeneel, S., Rovers, V., Neumann, H.M., Airaksınen, M. and Huovıla, A. (2017), *CITYkeys Indicators for Smart City Projects and Smart Cities*, 28 Nisan 2021 tarihinde Eurocities: https://nws.eurocities.eu/MediaShell/media/CITYkeysD14Indicatorsforsmartcityprojectsandsmartcities.pdf adresinden alındı.

Cantijoch, M. and GIBSON, R. (2011, May), Conceptualising and Measuring E-Participation. *Internet, Voting, and Democracy Conference (II)*, University of California Irvine, United States.

Council OF EUROPE. (2018), *12 Principles of Good Democratic Governance*, 27 Nisan 2021 tarihinde Council of Europe: https://rm.coe.int/12-principles-of-governance-poster-a2/1680787986 adresinden alındı.

Dameri, R. (2013), Searching for Smart City Definition: A Comprehensive Proposal, *International Journal of Computers & Technology*, 11(5), 2544-2551.

Dirks, S. and Keeling, M. (2009), *A Vision of Smarter Cities: How Cities Can Lead the Way into a Prosperous and Sustainable Future*, New York: IBM Global Business Services.

Euronews. (2019), *Fransız Mahkemesi, Paris'teki Hava Kirliliğinden Dolayı Devleti Mahkûm Etti*, 5 Mayıs 2021 tarihinde Euronews: https://tr.euronews.com/2019/06/26/fransiz-mahkemesi-paris-teki-hava-kirliliginden-dolay-devleti-mahkum-etti adresinden alındı.

Fidan, Y. (2011), Yönetimden Yönetişime: Kavramsal Bir Bakış, *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 5-10.

Forbes. (2020), *6 Predictions About Data In 2020 And The Coming Decade*, 6 Mayıs 2021 tarihinde Forbes: https://www.forbes.com/sites/gilpress/2020/01/06/6-predictions-about-data-in-2020-and-the-coming-decade/?sh=15cacaed4fc3 adresinden alındı.

Giffinger, R. and Haindlmaıer, G. (2010), Smart Cities Ranking: An Effective Instrument for the Positioning of Cities?, *Architecture, City and Environment*, 4(12), 7-25.

Giffinger, R., Fertner, C., Kramar, H., Kalasek, R., Pichler-Milanovic, N. and Meijers, E. (2007), *Ranking of European Medium-Sized Cities*, Vienna: Centre of Regional Science.

Government Digital Service. (2018), *London Schools Atlas*, 8 Mayıs 2021 tarihinde data.gov.uk: https://data.gov.uk/dataset/6b776872-c786-4960-af1d-dab521aa4ab0/london-schools-atlas adresinden alındı.

Gürsoy, O. (2019), *Akıllı Kent Yaklaşımı ve Türkiye'deki Büyükşehirler İçin Uygulama İmkânları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Güzelsarı, S. (2004), Kamu Yönetimi Disiplininde Yeni Kamu İşletmeciliği ve Yönetişim Yaklaşımları, M. K. ÖKTEM ve U. ÖMÜRGÖNÜLŞEN içinde, *Kamu Yönetimi Gelişimi ve Güncel Sorunlar* (s. 85-137), Ankara: İmaj Yayınevi.

Harinarayana, T. (2015), *Foreword I*, T.M. VINOD KUMAR içinde, *E-Governance for Smart Cities* (p. 5-6), Singapore: Springer.

Kanter, R. M. and LITOW, S. S. (2009), *Informed and Interconnected: A Manifesto for Smarter Cities*, 18 Kasım 2021 tarihinde Harvard Business School: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1420236 adresinden alındı.

Karlstrom, D. (2020), *Promotion of Influence and Design Features of E-Petitions: A Quantitative Study of Relationships and Digitalization* (Unpublished magister thesis). Umea University, Umea.

Kumar-Vinod, T.M. (2015), *E-Governance for Smart Cities*, Singapore: Springer.

Kükrer, Ö. (2012), Kamuoyu ve Halkla İlişkiler, *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 17, 194-197.

Lombardi, P., Giordano, S., Farouh, H. and Yousef, W. (2012). Modelling the Smart City Performance, *Innovation: The European Journal of Social Science Research*, 25(2), 137-149.

Mcnutt, K. (2004). Will e-Governance and e-Democracy Lead to e-Empowerment? Gendering the Cyber State, *Federal Governance: A Graduate Journal of Theory and Politics*, 4(1), 1-28.

Municipality of bayham. (2021), *2022 Budget Consultation*, 6 Mayıs 2021 tarihinde Municipality of Bayham https://www.bayham.on.ca/pages/budget-consultation adresinden alındı.

Nijkamp, P. and COHEN-BLANKSHTAIN, G. (2013), The Importance of ICT for Cities: E-Governance and Cyber Perceptions, Advances in Spatial Science, J. Klaesson, B. Johansson and C. Karlsson in, *Metropolitan Regions: Knowledge Infrastructures of the Global Economy* (p. 295-308), Heidelberg: Springer.

Ömürgönülşen, U. ve Yıldız, M. (2018, Aralık), Akıllı Kent ve Kent Planlaması Bilgi Notu [Bildiri]. *2. Kamu Yönetimi ve Teknoloji Zirvesi*, Antalya.

Öztürk, L. (2005). Türkiye'de Dijital Eşitsizlik: Tübitak-Bilten Anketleri Üzerine Bir Değerlendirme, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24, 111-131.

Pereira, G. V., Parycek, P., Falco, E. and Kleinhans, R. (2018), Smart Governance in the Context of Smart Cities: A Literature Review, *Information Polity*, 23(2), 1-20.

Peters, J. and Abud, M. (2009), E-Consultation: Enabling Democracy Between Elections, *IRPP Choices*, 15(1), 2-26.

Ronchi, A.M. (2019), e-Inclusion & e-Empowerment, RONCHI, A.M. in, *e-Democracy* (61-92), Cham: Springer.

Gıffinger, R. and Haindlmaier, G. (2010), Smart Cities Ranking: An Effective Instrument For The Positioning of Cities?, *Architecture, City and Environment*, 4(12): 14-15.

Safetipin. (2021), *What Is Safetipin?*, 6 Mayıs 2021 tarihinde Safetipin: https://safetipin.com/ adresinden alındı.

Sangiuliano, M. (2017), *Smart Cities and Gender: Main Arguments and Dimensions for a Promising Research and Policy Development Area*, 6 Mayıs 2021 tarihinde OHCHR Women's Rights and Gender Section: https://www.ohchr.org/Documents/Issues/ Women/WRGS/GenderDigital/MariaSangiuliano.pdf adresinden alındı.

Scholl, H.J. and Scholl, M.C. (2014), Smart Governance: A Roadmap for Research and Practice. In: Kindling, M. and Greifeneder, E. (eds), *Proceedings of the 9th iConference* (p. 163–176). Berlin: Illinois Digital Environment for Access to Learning and Scholarship.

Sharifi, A. (2019), A Critical Review of Selected Smart City Assessment Tools and Indicator Sets, *Journal of Cleaner Production*, 233, 1269–1283.

Shin, S.Y., Kim, D. And Chun, S.A. (2021), Digital Divide in Advanced Smart City Innovations. *Sustainability*, 13, 1-22.

Stevens, H. (2019), Open Data, Closed Government: Unpacking data.gov.sg, *First Monday*, 24(4).

Talend. (2019), *Definitive Guide to Data Governance*, 7 Mayıs 2021 tarihinde Talend: https://info.talend.com/rs/talend/images/WP_EN_DG_Talend_DefinitiveGuide_DataGove rnance.pdf adresinden alındı.

Toksöz, F. (2008). *İyi Yönetişim El Kitabı*. İstanbul: TESEV Yayınları.

Town Of Yarmouth. (2021), *Municipal Elections*, 6 Mayıs 2021 tarihinde Town Of Yarmouth: https://www.townofyarmouth.ca/elections.html adresinden alındı.

UN. (2021), *Cities and Pollution*, 6 Mayıs 2021 tarihinde United Nations: https://www.un.org/en/climatechange/climate-solutions/cities-pollution adresinden alındı.

Viswanath, K. (2020), *Global Innovation Exchange: Safetipin*, 6 Mayıs 2021 tarihinde Result for Development: https://www.globalinnovationexchange.org/innovation/safetipin adresinden alındı.

Wang, D., Zhou, T. and Wang, M. (2021), Information and Communication Technology (ICT), Digital Divide and Urbanization: Evidence from Chinese Cities, *Technology in Society*, 64, 1-11.

World bank. (1989), Sub-Saharan Africa: from Crisis to Sustainable Growth, 25 Nisan 2021 tarihinde The World Bank: http://documents1.worldbank.org/curated/en/ 498241468742846138/pdf/multi0page.pdf adresinden alındı.

KAYNAKÇA

Civan, U. (2006), "Akıllı Binaların Çevresel Sürdürülebilirlik Açısından Değerlendirilmesi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Deloitte ve Vodafone (2016), Akıllı Şehir Yol Haritası, https://www.vodafone.com.tr/Is-Ortagim/iot/pdf/akilli-sehir-yol-haritasi.pdf, 24.02.2020.

Future Cities Collaborative & United States Studies Centre (2017). How Smart Are Australian Cities? Local Approaches to Adopting Smart City Strategies, https://united-states-studies-centre.s3.amazonaws.com/attache/e5/3f/69/53/58/d1/93/83/e5/d8/aa/c9/ab/8a/af/75/2017_How-smart-are-Australian-cities.pdf, 14.10.2021.

Gao F., Ali M.İ., Mileo A., Puiu D. ve Stefan I (2015). "Data Federation and Aggregation in Large-Scale Urban Data Streams", Real-Time IoT Stream Processing and Large-Scale Data Analytics for Smart City Applications, https://cordis.europa.eu/docs/projects/cnect/5/609035/080/deliverables/001-609035CITYPULSED32renditionDownload.pdf, 15.11.2021.

IESE Business School (2021). IESE Cities in Motion Index, 2020, https://media.iese.edu/research/pdfs/ST-0542-E.pdf, 06.11.2021.

IMD World Competitiveness Center, Smart City Observatory-SCO, Singapore University of Technology and Design-SUTD (2021). Smart City Index 2021, A Tool for Action, An Instrument for Better Lives for All Citizens, https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/smart_city/smartcity_ranking_2021.pdf, 06.11.2021.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (2021). İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2020 Faaliyet Raporu, https://www.ibb.istanbul/Uploads/2021/5/2020-Faaliyet-Raporu-28-05-2021.pdf, 14.10.2021.

Korea Trade-Investment Promotion Agency-KOTRA (2021). Insights into Smart City Market in Turkey, https://www.novusens.com/en/insights-into-smart-city-market-in-turkey, 19.09.2021.

Kristiningrum E. ve Kusumo H. (2021). "Indicators of Smart City Using SNI ISO 37122:2019", IOP Conf. Series: Materials Science and Engineering (ICIMECE2021), https://www.researchgate.net/publication/350148114_Indicators_of_Smart_City_Using_SNI_ISO_371222019, 14.11.2021.

Musiolik, J., Kohler, A., Vogeli, P., Lobsiger-Kagi, E., Müller, L. ve Carabias-Hutter, V. (2020). Smart City: Guide to the Implementation of Smart City Initiatives in Switzerland. Bern: Swiss Federal Office of Energy, https://www.zhaw.ch/storage/engineering/institute-zentren/ine/energiesysteme/Smart-City-Leitfaden/EnergieSchweiz-Leitfaden-SmartCity-EN.pdf, 27.10.2021.

Netherlands Enterprise Agency (RVO) (2020). Smart and Green Mobility in Istanbul, https://www.rvo.nl/sites/default/files/2020/11/IAN-Turkey.pdf, 11.09.2021.

Organisation for Economic Co-operation and Development-OECD (2019). 1st OECD Roundtable on Smart Cities and Inclusive Growth, http://www.oecd.org/cfe/regional-policy/OECD-Roundtable-on-Smart-Cities-and-Inclusive-Growth_Issues-Note.pdf, 29.10.2021.

Organisation for Economic Co-operation and Development-OECD (2020). Smart Cities and Inclusive Growth, https://www.oecd.org/cfe/cities/OECD_Policy_Paper_Smart_Cities_and_Inclusive_Growth.pdf, 16.11.2021.

Springer Tracts in Civil Engineering-STCE (2017). Smart Cities Atlas Western and Eastern Intelligent Communities, Springer International Publishing AG 2017, https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-319-47361-1,

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2019). 2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı, https://www.akillisehirler.gov.tr/wp-content/uploads/EylemPlani.pdf, 29.11.2020.

T.C. Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2019). On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023), https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2019/07/On-Birinci-Kalkinma-Plani.pdf, 13.08.2019.

T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (2020). Ulusal Akıllı Ulaşım Sistemleri Strateji Belgesi ve 2020-2023 Eylem Planı, https://www.uab.gov.tr/uploads/announcements/ulusal-akilli-ulasim-sistemleri-strateji-belgesi-v/ulusal-akilli-ulas-im-sistemleri-strateji-belgesi-ve-2020-2023-eylem-plani.pdf, 19.11.2021.

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği (2021). "Proaktif Akıllı Şehirler" (Kapak Konusu), Kentli Dergisi, Sayı: 40, ss.50-57, https://www.skb.gov.tr/wp-content/uploads/2021/05/Kentli-Dergisi-40.-Sayi.pdf, 14.09.2021.

İnternet Kaynakları:

CITYkeys (2021). "Project", http://www.citykeys-project.eu/citykeys/project, 18.11.2021

International Business Machines Corporation-IBM (2021). "Blockchain teknolojisi nedir?", https://www.ibm.com/tr-tr/topics/what-is-blockchain, 18.11.2021.

International Organization for Standardization-ISO (2021a). "#worldsmartcity", https://www.iso.org/sites/worldsmartcity/, 09.11.2021.

International Organization for Standardization-ISO (2021b). "ISO 37122:2019 Sustainable cities and communities - Indicators for smart cities", https://www.iso.org/standard/69050.html, 21.11.2021.

Techopedia (2021). "Mobile Device", https://www.techopedia.com/definition/23586/mobile-device, 16.11.2021.

The International Telecommunication Union-ITU (2021). "ITU-T, Smart Sustainable Cities at a Glance", https://www.itu.int/en/ITU-T/ssc/Pages/info-ssc.aspx, 10.11.2021.

ThingsOn IoT Platform (2021). "IoT Sözlüğü: IoT Hakkında Neredeyse Her şey", https://thingson.io/iot-sozlugu-iot-hakkinda-bilmek-istediginiz-her-sey/, 26.10.2021.

Türkiye İstatistik Kurumu-TÜİK (2021). "Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2020", https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayal%C4%B1-N%C3%BCfus-Kay%C4%B1t-Sistemi-Sonu%C3%A7lar%C4%B1-2020-37210&dil=1, 25.10.2021

U.S. Green Building Council-USGBC (2021). "What is LEED?", https://www.usgbc.org/help/what-leed, 17.11.2021.

United Nations (2018). "World Urbanization Prospects: The 2018 Revision", https://population.un.org/wup/Download/Files/WUP2018-F01-Total_Urban_Rural.xls, 15.10.2021

Wikipedia (2021). "SCADA", https://tr.wikipedia.org/wiki/SCADA, 08.11.2021.

Worldometer (2021a). "World Population", https://www.worldometers.info/world-population/#ref-1, 15.10.2021

Worldometer (2021b). "World Population Projections", https://www.worldometers.info/world-population/world-population-projections, 15.10.2021

KAYNAKÇA

Angelidou, M. (2017). The role of smart city characteristics in the plans of fifteen cities. *Journal of Urban Technology*, 24(4), 2017, 3-28.

Baron, G. Amsterdam smart city. https://www.thecityfactory.com, (Erişim: 15.01.2021).

Baron, G. Amsterdam smart city: From holistic view to concrete projects. https://www.thecityfactory.com/fabrique-de-la-cite/site/en/publications.htm#etude&panel1-2 (Erişim: 15.01.2021).

Baron, G. Amsterdam smart city's initiatives in the field. https://www.thecityfactory.com /fabrique-de-lacite/site/en/speeches/pages/gerbaronamsterdamsmartcit ysinitiativesinthefield. htm (Erişim: 15.01.2021).

Bilici, Z. ve Babahanoğlu, V. (2018). Akıllı kent uygulamaları ve Konya örneği. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 9(2), 124-139.

Caragliu, A., Del Bo, C. ve Nijkamp, P. (2011). Smart cities in Europe. *Journal of Urban Technology*, 18(2), 65-82.

Cohen, B. The top 10 smart cities on the planet. http://www.fastcoexist.com (Erişim: 10.01.2021)

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2019). 2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı, Ankara.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2020). Akıllı Şehirler Beyaz Bülteni, Ankara.

Elvan, L. (2017). Akıllı şehirler: Lüks değil ihtiyaç. *İTÜ Vakfı Dergisi*, 77, 6-9.

Georgiadis, A., Christodoulou, P. ve Zinonos, Z. (2021). Citizens' perception of smart cities: A case study. *Applied Sciences*, 11, 1-20.

Giffenger, R. (2007). Smart cities ranking of European medium-sized cities. *Vienna University of Technology Research Report, October,* 8-18.

https://data.london.gov.uk/ (Erişim: 14.01.2021).

https://www.london.gov.uk/talk-london/ (Erişim: 14.01.2021).

https://www.visitlondon.com/traveller-information/getting-around-london/london-maps-and-guides/apps#S3Je1OFrHP5Q32QM.97 (Erişim: 10.01.2021).

Kaygısız, Ü. ve Aydın, S. Z. (2017). Yönetişimde yeni bir ufuk olarak akıllı kentler. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(18), 56-81.

Kumar, A., Mustafa, S. Z., Gupta, P., Ilavarasan, P. ve Dwivedi K. (2017). Understanding smart cities: Inputs for research and practice. *Advances in Smart Cities-Smarter People, Governance and Solutions*, Ed. Kumar, A., Prasad, M. ve Ilavarasan, P., Boca Raton, CRC Press, 1-10.

Lombardi, P., Giordano, S., Farouh, H. ve Yousef, W. (2012). Modelling the smart city performance. *The European Journal of Social Science Research, 2*, 137-149.

Madakam, S. ve Bhawsar, P. (2021). Neom smart city: The city of future (The urban Oasis in Saudi Desert). *Handbook of Smart Cities*, Ed. Augusto, J. C., Springer, Switzerland, 1-23.

Mancebo, F. (2019). Smart city strategies: time to involve people. Comparing Amsterdam, Barcelona and Paris. *Journal of Urbanism: International Research on Placemaking and Urban Sustainability*, 13, 133-152.

Manville, C. (2014). Mapping smart cities in the EU. https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/507480/IPOL-ITRE_ET(2014)507480_EN.pdf (Erişim: 10.02.2021).

Mora, L. ve Bolici, R. (2015). How to become a smart city: learning from Amsterdam. *Smart and Sustainable Planning for Cities and Regions*, Ed. Adriano Bisello vd., Springer, Switzerland, 256-257.

Nam, T. ve Pardo, T.A. (2011). Conceptualizing smart city with dimensions of technology, people and institutions. *Proceedings of the 12th Annual International Digital Government Research Conference: Digital Government Innovation in Challenging Times*, ACM New York Publisher, New York, 282-291.

Örselli, E. ve Akbay, C. (2019). Teknoloji ve kent yaşamında dönüşüm: Akıllı kentler**.** *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 2(4), 228-241.

Örselli, E. ve Dinçer, S. (2019). Akıllı kentleri anlamak: Konya ve Barcelona üzerinden bir değerlendirme. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 2*(1), 90-110.

Örselli, E. ve Dinçer, S. (2019). Akıllı kentlerin insan boyutu: Akıllı yönetişim ve akıllı insan üzerine bir analiz. *4. Uluslaraarası Kent Araştırmaları Kongresi*, 16-18 Ekim 2019, Ankara, 1283-1298.

Örselli, E., Bilici, Z. ve Babahanoğlu, V. (2018). Akıllı Vatandaş, Akıllı Kentler ve Türkiye. 4. International Congress on Political, Economic and Social Studies (ICPESS), 28-30 June 2018, Venedik, İtalya, 1-14.

Rochet, C. ve Belemlih, A. (2021). Social emergence, cornerstone of smart city governance as a complex citizen-centric system. *Handbook of Smart Cities*, Ed. Augusto, J. C., Springer, Switzerland, 1-26.

Simonofski, A., Valle, T., Serral, E. ve Wautelet, Y. (2021). Investigating context factors in citizen participation strategies: A comparative analysis of Swedish and Belgian smart cities. *International Journal of Information Management*, 56, 1-10.

Smart London Plan, https://www.london.gov.uk/sites/default/files/smart_london_plan.pdf (Erişim: 14.01.2021).

Wiesmeth, H., Häckl, D. ve Schrey, C. (2020). Smart institutions: Concept, index, and framework conditions. *Handbook of Smart Cities*, Ed. Augusto, J. C., Springer, Switzerland, 1-33.

Yigitcanlar, T., Kankanamge, N. ve Vella, K. (2021). How are smart city concepts and technologies perceived and utilized? a systematic geo-twitter analysis of smart cities in Australia. *Journal of Urban Technology*, 28:1-2, 135-154.

KAYNAKÇA

Acemoğlu, D. (2020). Yeni Bir Çağa Mı Giriyoruz? Dünya Türk İş Konseyi Koronavirüs ve Küresel Ekonomiye Etkileri Raporu, http://dtik.org.tr/UserFiles/Document/Sonuc-Raporu-Koranavirus-ve-Ku%CC%88resel-Ekonomiye-Etkileri.pdf, Erişim Tarihi: 15.09.2021.

Anthes, E. (2020). Alexa, do I have COVID-19?, https://www.nature.com/articles/d41586-020-02732-4, Erişim Tarihi: 19.09.2021.

Ataç, B. (2021). Akıllı Şehir Ekosistemi, Maltepe Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Azap, Ö. ve Elbek, O. (2021). COVID-19 Tedavisi, Türk Tabipleri Birliği COVID-19 Pandemisi 1. Yıl Değerlendirme Raporu, https://www.ttb.org.tr/kutuphane/1_yil_rapor.pdf, Erişim Tarihi: 15.09.2021.

Bi Komşu (2020). Bi Komşu Uygulaması, https://bikomsu.com/, Erişim Tarihi: 19.09.2021.

Bilgiç, E.Ç., Bilgiç, A.K. ve Peker, Y. (2020). Salgın Hastalıklarla Mücadelede Yeni Bir Dönem Mi Başlıyor? "Akıllı Kentler" Bu Sürecin Neresinde Konumlanıyor? TEPAV Değerlendirme Raporu, https://www.tepav.org.tr/upload/mce/2020/notlar/salgin_hastaliklarla_mucadelede_yeni_bir_donem_mi_basliyor_akilli_kentler_bu_surecin_neresinde_konumlaniyor.pdf, Erişim Tarihi: 17.09.2021.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı UNDP (2015). Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals.html, Erişim Tarihi: 28.09.2021.

Deloitte (2020). Yeni Nesil Teknolojilerin COVID-19 Mücadelesindeki Önemi – Ülke Örnekleri, https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/consulting/yeni-nesil-teknolojilerin-covid-19-mucadelesindeki-onemi.pdf, Erişim Tarihi: 19.09.2021.

EnelX (2020). Emergenza COVID-19, City Analytics - Mappa di Mobilità, https://www.enelx.com/it/it/istituzioni/servizi-citta-digitale/dashboard-covid-19, Erişim Tarihi: 19.09.2021.

EnelX ve Here (2021). City Analytics - Mappa Di Mobilità, https://enelx-mobilityflowanalysis.here.com/dashboard/ITA/index.html#45.9802!16.374!6!2021-09-18, Erişim Tarihi: 19.09.2021.

Gürpınar, H.R. (2021). *Hakka Sığındık*, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

Google (2021). COVID-19 Topluluk Hareket Raporları, https://www.google.com/covid19/mobility/, Erişim Tarihi: 19.09.2021.

Hayta, Y. (2020). Yeni Normal Kentler, *Yerel Yönetimlerde Yenilikçi Yaklaşımlar* (Ed. Levent Memiş, Oğuzhan Erdoğan ve Cenay Babaoğlu), Orion Kitabevi, Ankara.

International Telecommunication Union (2014). Smart sustainable cities: An analysis of definitions, Focus Group Technical Report, https://www.itu.int/en/ITU-T/focusgroups/ssc/Documents/Approved_Deliverables/TR-Definitions.docx#:~:text=%22A%20smart%20sustainable%20city%20is,generations%20with%20respect%20to%20economic%2C, Erişim Tarihi: 18.09.2021.

Karakılçık, Y. (2016). Yerel Yönetimler, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Kobie, N. (2016). How London became the first smart city back in 1854, https://citymonitor.ai/horizons/how-london-became-first-smart-city-back-1854-2447, Erişim Tarihi: 17.09.201.

Our World in Data (2021). Coronavirus (COVID-19) Cases, https://ourworldindata.org/covid-cases, Erişim Tarihi: 12.09.2021.

Smart Cities World (2020). How 5G-Powered Robots Are Helping China Fight Coronavirus, https://www.smartcitiesworld.net/news/how-5g-powered-robots-are-helping-china-fight-coronavirus-5154, Erişim Tarihi: 19.09.2021.

Smart Cities World (2021). Autonomous aerial vehicles used for Covid-19 relief in Guangdong, https://www.smartcitiesworld.net/news/autonomous-aerial-vehicles-used-for-covid-19-relief-in-guangdong-6519, Erişim Tarihi: 21.09.2021.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2019a). Akıllı Şehirler Beyaz Bülteni, https://www.akillisehirler.gov.tr/2019/11/28/beyaz-bulten/, Erişim Tarihi: 18.09.2021.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2019b). 2020 – 2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı, https://www.akillisehirler.gov.tr/wp-content/uploads/EylemPlani.pdf, Erişim Tarihi: 18.09.2021.

United Nations (2015). HABITAT III Issue Papers 21 – Smart Cities, https://uploads.habitat3.org/hb3/Habitat-III-Issue-Paper-21_Smart-Cities-2.0.pdf, Erişim Tarihi: 18.09.2021.

United Nations Population Fund (2020). State of World Population 2020, New York, https://turkey.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/unfpa_swop_report_2020_english.pdf, Erişim Tarihi: 12.09.2021.

United Nation Department of Economic and Social Affairs (2019). World Population Prospects 2019,https://population.un.org/wpp/Download/Files/1_Indicators%20(Standard)/EXCEL_FILES/1_Population/WPP2019_POP_F01_1_TOTAL_POPULATION_BOTH_SEXES.xlsx, Erişim Tarihi: 12.09.2021.

Yılmaz, B. (2020). Pandemi Odaklı "Proaktif Akıllı Şehirler", https://www.skb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/09/Pandemi-Odakli-_Proaktif-Akilli-Sehirler_-Prof.Dr_.-Bulent-Yilmaz.pdf, Erişim Tarihi: 12.09.2021.

World Bank (2018). Urban Population (% of total population), https://data.worldbank.org/indicator/SP.URB.TOTL.IN.ZS, Erişim Tarihi: 12.09.2021.

World Health Organisation (2021). WHO Coronavirus (COVID-19) Dashboard, https://covid19.who.int/, Erişim Tarihi: 14.09.2021.

KAYNAKÇA

Abellá-García, A., Ortiz-de-Urbina-Criado, M., & De-Pablos-Heredero, C. (2015). The ecosystem of services around smart cities: An exploratory analysis. *Procedia Computer Science*, 64, 1075-1080.

Alawadhi, S., Aldama-Nalda, A., Chourabi, H., Gil-Garcia, J. R., Leung, S., Mellouli, S. & Walker, S. (2012). Building understanding of smart city initiatives. *In International conference on electronic government,* Springer, Berlin, Heidelberg, pp. 40-53.

Allam, Z. & Newman, P. (2018). Redefining the Smart City: Culture, Metabolism, and Governance. *Smart Cities*, 1 (1), pp. 4-25.

Akıncı, B. (2021). Yönetişim Anlayışı: Türkiye Kamu Yönetimi'nin Yasal Düzenlemeler Ve Yönetişim Göstergeleri Üzerinden İncelenmesi, (Ed. Berat Akıncı), Kamu Yönetiminde Değişim Olgusu: Global Trendler ve Yeni Paradigmalar, Nobel Akademik Yayıncılık: Ankara.

Bulut, Y., & Aslan, M. M. (2018). Akıllı Kentler ve Sağlık Hizmetleri: Akıllı Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi Örneği (Ed.Mehmet Mecek, vd), Nobel Yayıncılık, Ankara, Sf-1130-1137.

Aslan, M. M. & Bulut, Y. (2019). Akıllı Kent Uygulamalarının Kentsel Güvenlik Açısından Önemi. ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi, ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi 13. Uluslararası Kamu Yönetimi Sempozyumu Bildirileri Özel Sayısı, 52-60.

Camboim, G. F. Zawislak, P. A. & Pufal N. A. (2018). Driving elements to make cities smarter: Evidences from European projects. *Technological Forecasting and Social Change*, 2018, 142 (C), 154-167. DOI: 10.1016/j.techfore.2018.09.014

Caragliu, A., Del Bo, C., & Nijkamp, P. (2011). Smart cities in Europe. *Journal of Urban Technology*, 18 (2), 65-82.

Carreira, P., Mendes, G., Barroca, B., Amaral, V., Honkapuro, S., & Prada, R. (2017). Energy behaviour engagement in smart urban environments. *Energy Procedia*, 142, 2080-2088.

Cohen, B. (2012a). 6 key components for smart cities. *UBM Future Cities City News*. Retrieved February, 15, 2013.

Cohen, B. (2012b). "What Exactly is a Smart City?, *Fast Company* (E-Article), https://www.fastcompany.com/1680538/what-exactly-is-a-smart-city (E.T: 03.10.2021).

Considine, M., Lewis, J. and Damon, A. (2009). *Networks, Innovation and Public Policy*. London: Palgrave Macmillan. DOI: 10.1109/E- TEMS46250.2020.9111691

Erdoğan, G. (2019). Akıllı Kent Göstergeleri ve Stratejileri. *Yönetim Bilişim Sistemleri Dergisi*, 4 (2), 1-23.

Giffinger, R., Fertner, C., Kramar, H., Kalasek, R., Pichler‐Milanovic, N., & Meijers, E. (2007). Smart cities-ranking of European medium‐sized cities. *Vienna University of Technology Research Report. from* http://www.citieslocalgovernments.org/committees/cdc/Upload/formations/smartcitiesstudy_en.pdf, (03.03.2018)

Hollands, R. G. (2008). Will the real smart city please stand up? Intelligent, progressive or entrepreneurial? *City*, 12 (3), 303-320.

Kaypak, Ş., Yılmaz, V. & Bimay, M. (2017). "Dijital Çağda Yerel Yönetimler", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C. 22, Kayfor 15 Özel Sayısı, 1798-1813.

Kötter, T. (2004). *Risks and opportunities of urbanisation and megacities.* Proceedings of the FIG Working Week, Athens, Greece, http://www. fig. net/pub/athens/papers/ps02/ps02_2_kotter. pdf.

Mahrez, Z., Sabir, E., Badidi, E., Saad, W., & Sadik, M. (2021). *Smart Urban Mobility: When Mobility Systems Meet Smart Data*. IEEE Transactions on Intelligent Transportation Systems.

Mecek, M. (2021). "Akıllı Yaşam ve Kent Aracı Olarak Yerel Yönetimlerin Güvenli Kent Uygulamaları", (Ed.) Kocaoğlu, M. ve Usta, S., *Kurumsal Bilgi Yönetimi Teknolojik Eğilimler*, Eğitim Yayınevi: İstanbul, 433-457.

Mecek, M. & Kocakula, Ö. (2019). "E-Devlet ve E-Yönetişimde İdari, Siyasi ve Etik Sorunlar", (Ed.) Parlak, B. ve Doğan, K. C., E-Yönetişim: Kavramsal/Kuramsal Çerçeve, Ülke İncelemeleri ve Türkiye'ye Yansımaları, Beta Yayınları: İstanbul, 195-230.

Nalewaik, A. (2020). Smart Urbanism in Older Cities, *Conference: European Technology and Engineering Management Summit* (E-TEMS),

Semyachkov, K. & Popov, E. (2020). 7I-Model for Smart Urban Management, International Conference on Economics, Management and Technologies, *ICEMT , Advances in Economics, Business and Management Research*, No: 139.

Telsaç, C. & Gözcü A. (2021). Kamu Sektöründe İnovasyon, *Atlas International Congresson Social Sciences* 8. pp: 169-179.

Toledo, A. L. L., & La Rovere, E. L. (2018). Urban Mobility and Greenhouse Gas Emissions: Status, Public Policies, and Scenarios in a Developing Economy City, *Natal,* Brazil. Sustainability, 10 (11), 1-24.

Tunç A., Belli A. & Aydın A. (2017). Kent Kimliği İle İnternet Kullanımı Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Alan Araştırması, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi* Dergisi, C. 22, Kayfor15 Özel Sayısı, 1673-1688.

Yılmaz, V. & Mecek, M. (2021). Kavram ve Kuramsal Açıdan Türkiye'de Dijital Kamu Yönetimi ve Dönüşümü, (Ed.) Akıncı, B., *Kamu Yönetiminde Değişim Olgusu: Global Trendler ve Yeni Paradigmalar*, Nobel Akademik Yayıncılık: Ankara, 103-138.

Yılmaz, V. & Telsaç, C. (2021). Yerel Yönetimler ve Katılım, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (40), 235-254.

İnternet Kaynakları

Bryson, J. (2015). Are You Being Served?: Alternative Infrastructure Business Models to Improve Economic Growth and Well-Being. https://research.ncl.ac.uk/ibuild/2015manifesto/ E.T: 03.10.2021

http://www.smart-cities.eu E.T: 03.09.2021

https://www.akillisehirler.gov.tr/ E.T: 03.10.2021

https://www.tuwien.at/en/tu-wien/about-tu-wien E.T: 03.11.2021

iBUILD (2015), Are you being served? Alternative infrastructure business models to improve economic growth and well-being, iBUILD manifesto and mid-term report. Newcastle University. ISBN 978-09928437-1-7. www.ibuild.ac.uk/2015manifesto. E.T: 03.09.2021

Mülteciler ve Sığınmacılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği Sosyal Uyum Strateji Belgesi - 3.Baskı. https://multeciler.org.tr/wp-content/uploads/2020/03/multeciler-dernegi-sosyal-uyum-strateji-belgesi-2020.pdf E.T: 03.11.2021

Smartgrowth.org, 2021. 'Smart Growth Principles'. https://smartgrowth.org/smart-growth-principles/ E.T: 03.01.2021.

KAYNAKÇA

Alkan, T. (2014). Akıllı Şehirler ve Hybrid Bilişim (ICT) Ağı, *TBD 2014 Ankara Bilişim Kongresi Sunulmuş Bildirileri*. http://www.bilisimdergisi.org.tr/s182/pdf/70-77.pdf

Baron, M. (2012). Do we need smart cities for resilience. *Journal of Economics & Management*, 10, 32-46.

Bibri, S.E. (2020). Data-driven environmental solutions for smart sustainable cities: strategies and pathways for energy efficiency and pollution reduction. Euro-Mediterr J Environ Integr. 5, 66.

Bilbao-Terol, A., Arenas-Parra, M., Cañal-Fernández, V., & Antomil-Ibias, J. (2014). Using TOPSIS for assessing the sustainability of government bond funds. *Omega*, 49, 1-17.

Bostancı, S. H., & Yıldırım, S. (2019). Sürdürülebilir Topluluklar ve Ekolojik Vatandaşlık Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. *Igdir University Journal of Social Sciences*.

Bostancı, S. H., & Yıldırım, S. (2021). Sustainable Communities vs. Climate Refugees: Two Opposite Results of Climate Change. In Handbook of Research on Novel Practices and Current Successes in Achieving the Sustainable Development Goals (pp. 298-319). IGI Global.

Bulut, Y. & Aslan, M.M. (2019). Kentlerdeki çevre sorunlarına yenilikçi çözümler: Akıllı kent uygulamaları. KAYFOR 17.

Canavan, G., & Robinson, K. S. (Eds.). (2014). Green planets: Ecology and science fiction. Wesleyan University Press.

Chauhan, A., Jakhar, S. K., & Chauhan, C. (2021). The interplay of circular economy with industry 4.0 enabled smart city drivers of healthcare waste disposal. Journal of cleaner production, 279, 123854.

Cheng, S., & Xie, S. (2011, April). Making eco-smart city in the future. In 2011 International Conference on Consumer Electronics, Communications and Networks (CECNet) (pp. 1380-1383). IEEE.

Chu, Z., Cheng, M., & Yu, N. N. (2021). A smart city is a less polluted city. *Technological Forecasting and Social Change*, 172, 121037.

Cowley, R. (2016). Science fiction and the smart eco–city. In The Society for the History of Technology Annual Meeting (pp. 22-26).

Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, (2019). Akıllı Şehirler Beyaz Bülteni, https://www.akillisehirler.gov.tr/2019/11/28/beyaz-bulten/

Cohen, B. (2015). The 3 generations of smart cities. Inside the development of the technology driven city. https://www.fastcompany.com/3047795/the-3-generations-of-smart-cities

Cohen, B. (2018). Blockchain Cities and the Smart Cities Wheel, https://boydcohen.medium.com/blockchain-cities-and-the-smart-cities-wheel-9f65c2f32c36

Cömertler, S., & Cömertler, N. Akıllı kentlerde çevresel, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik, Kopenhag örneği. *Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi*, 6(1), 178-194.

Cugurullo, F. (2021). A Smart City Experiment, in Frankenstein Urbanism: Eco, Smart and Autonomous Cities, Artificial Intelligence and the End of the City, Routledge.

D'Alisa, G., Demaria, F., & Kallis, G. (2020). Küçülme: Yeni Bir Çağ için Kavram Dağarcığı, Metis Yayıncılık.

Desouza, K. C., & Flanery, T. H. (2013). Designing, planning, and managing resilient cities: A conceptual framework. Cities, 35, 89-99.

EarthX (2017). Smart Cities and the Environment. https://earthx.org/smart-cities-and-the-environment/

Ercoşkun, Ö. Y., & Karaaslan, Ş. (2009). Geleceğin Ekolojik ve Teknolojik Kentleri. Megaron, 3(3).

Ercoşkun, Ö.Y (2020). Akıllı Şehirler Rehberi. Cumhurbaşkanlığı Yerel Yönetim Politikaları Kurulu, T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Türk Telekomünikasyon A.Ş., Kent Araştırmaları Enstitüsü, İdealKent Yayınları, ADAMOR.

ESI Thoughtlab, Smart City Solutions for a Riskier World, https://econsultsolutions.com/wp-content/uploads/2021/03/ESITL-Smart-City-Solutions-eBook-Final.pdf

Gold, J. R. (2001). Under darkened skies: the city in science-fiction film. *Geography*, 337-345.

Örselli, E., & Dinçer, S. (2019). Akıllı kentleri anlamak: Konya ve Barcelona üzerinden bir değerlendirme. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 2(1), 90-110.

Öztopcu, A., & Salman, A. (2019). Sürdürülebilir kalkınmada akilli kentler. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, (41), 167-188.

Frazer, J. (2019). Building Your Smart City – The Five Human Factors. https://www.arcweb.com/blog/building-your-smart-city-five-human-factors

Hartzmark, S. M., & Sussman, A. B. (2019). Do investors value sustainability? A natural experiment examining ranking and fund flows. *The Journal of Finance*, 74(6), 2789-2837.

Jamieson, D. (1998). Sustainability and beyond. Ecological Economics, 24(2-3), 183-192.

Johnson, K. (2018). Environmental benefits of smart city solutions https://www.climateforesight.eu/cities-coasts/environmental-benefits-of-smart-city-solutions/

Joshi-Ghani, A., Ratti, C. & Charles, A. (2020). Smart at Scale: Cities to Watch 25 Case Studies. Communıty Paper. August 2020. https://www3.weforum.org/docs/WEF_Smart_at_Scale_Cities_to_Watch_25_Case_Studies_2020.pdf

Kallis, G. (2011). In defence of degrowth. *Ecological Economics*, 70(5), 873-880.

Kallis, G. (2018). Degrowth. Newcastle upon Tyne: Agenda Publishing.

Kayapınar, Y. E. (2017). Akıllı şehirler ve uygulama örnekleri. *İTÜ Vakfı Dergisi*, 77, 19.

Keleş, R. (2005). Kent ve kültür üzerine. Mülkiye Dergisi, 29(246), 9-18.

Keiner, M. (Ed.). (2006). The future of sustainability. Amsterdam: Springer.

Lazarus, R. S., & Cohen, J. B. (1977). Environmental stress. In Human Behavior and Environment (pp. 89-127). Springer, Boston, MA.

Le Goix, R. (2005). Gated communities: Sprawl and social segregation in Southern California. 20(2), 323-343.

Lewis, J. G. (2007). On Cryptops doriae Pocock, from the wet tropical biome of the Eden project, Cornwall (Chilopoda, Scolopendromorpha, Cryptopidae). Bulletin of the British Myriapod and Isopod Group, 22, 12-16.

Liu, Z., Hu, B., Huang, B., Lang, L., Guo, H., & Zhao, Y. (2020). Decision optimization of low-carbon dual-channel supply chain of auto parts based on smart city architecture. *Complexity*, 2020.

Milner, A. (2004). Darker cities: Urban dystopia and science fiction cinema. *International Journal of Cultural Studies*, 7(3), 259-279.

Morell, M. F. (2020). Dijital Müşterekler, Ed. D'Alisa, G., Demaria, F., Kallis, G., Küçülme: Yeni Bir Çağ İçin Kavram Dağarcığı, Metis.

Morozov, E., & Bria, F. (2018). Rethinking the smart city. Democratizing Urban Technology. New York, NY: Rosa Luxemburg Foundation, 2.

Ramus, C. A., & Montiel, I. (2005). When are corporate environmental policies a form of greenwashing?. *Business & Society*, 44(4), 377-414.

Sancar, O., & Bostancı, S. H. (2020). COVID-19 Pandemi Sürecinde Karbon Emisyonu Üzerine Bir Tartışma. Igdir University Journal of Social Sciences. 269-292.

Schönig, J. (2021). Digitalization: Welcome to the City 4.0, https://www.iiot-world.com/smart-cities-buildings-infrastructure/smart-cities/digitalization-welcome-to-the-city-4-0/

Selby, J. D., & Desouza, K. C. (2019). Fragile cities in the developed world: A conceptual framework. *Cities*, *91*, 180-192.

Sonn, J. W., & Lee, J. K. (2020). The smart city as time-space cartographer in COVID-19 control: the South Korean strategy and democratic control of surveillance technology. Eurasian Geography and Economics, 61(4-5), 482-492.

Su, K., Li, J., & Fu, H. (2011). Smart city and the applications. In 2011 international conference on electronics, communications and control (ICECC) (pp. 1028-1031). IEEE.

Taylor Buck, N., & While, A. (2017). Competitive urbanism and the limits to smart city innovation: The UK Future Cities initiative. *Urban studies*, 54(2), 501-519.

Terzi, F., & Ocakçı, M. (2017). Kentlerin geleceği: akıllı kentler. *İTÜ Vakfı Dergisi*, 77, 10-13.

Toli, A. M., & Murtagh, N. (2020). The concept of sustainability in smart city definitions. Frontiers in Built Environment, 6, 77.

Tokoro, N. (2015). The smart city and the co-creation of value: A source of new competitiveness in a low-carbon society. Springer.

Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı, Başarıl Örnekler, https://www.akillisehirler.gov.tr/basarili-ornekler/

Yigitcanlar, T., & Kamruzzaman, M. (2018). Does smart city policy lead to sustainability of cities?. *Land Use Policy*, 73, 49-58.

Yıldırım, S., & Bostancı, S. H. (2021). The efficiency of e-government portal management from a citizen perspective: evidences from Turkey. World Journal of Science, Technology and Sustainable Development. 18(3), 259-273.

Yıldırım, S., Demirtas, I., & Yıldırım, D. C. (2022). A Review of Alternative Economic Approaches to Achieve Sustainable Development: The Rising Digitalization and Degrowth Post COVID-19. Handbook of Research on Sustainable Development Goals, Climate Change, and Digitalization, 288-307.

KAYNAKÇA

Akıllı Ulaşım Sistemleri (AUS) Starteji Belgesi ve 2020-2023 Eylem Planı, https://www.uab.gov.tr/uploads/pages/bakanlik-yayinlari/ulusal-akilli-ulas-im-sistemleri-strateji-belgesi-ve-2020-2023-eylem-plani.pdf, 01. 11. 2021.

Arcier, B. F. Ve Lecler, Y. (2019): Governing Carsharing as a Commercial or a Public Service? A Comparison Between France and Japan, Edt. Matthias Finger ve Maxime Audouin, The Governance of Smart Transportation Systems, Springer, 55-77.

Audouin, M. Ve Finger, M. (2019): Institutions, Organizations, and Technological Innovations: The Dynamic Development of Smart Ticketing Schemes in London's Urban Transportation System, Edt. Matthias Finger ve Maxime Audouin, The Governance of Smart Transportation Systems, Springer, 189-206.

Babalık Sutcliffe, E. (2017): Toplu Taşıma Sistemleri, Haz.Tülay Kılınçaslan, Kentsel Ulaşım, İstanbul: Ninova Yayınları, 127-178.

Banister, D. (2005): Unsustainable Transport, Routledge.

Berghauser, A., Koliada, A., Castro, J. E., Kienzler, T. ve Stadelhofer, S. K. (2016): How is Big Data Going to Influence the Future of Smart Mobility in Germany?, https://opus.hs-furtwangen.de/frontdoor/deliver/index/docId/1116/file/Big+Data+Smart+Cities.pdf, 05. 11. 2021.

BM, The World's Cities in 2018: https://www.un.org/en/events/citiesday/assets/pdf/the_worlds_cities_in_2018_data_booklet.pdf, 05. 11. 2021.

Chen, Y. Ve Silva, E. A. (2021): Smart Transport: A Comparative Analysis Using The Most Used Indicators in The Literature Juxtaposed With Interventions in English Metropolitan Areas, Transportation Research Interdisciplinary Perspectives, 10, 100371.

GMR (2017): The Global Mobility Report 2017, https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/28542, 03. 11. 2021.

Harata, N. (2008): Strategy for a Sustainable Transportation System in City Regions: Strategic Approaches and Consensus Building, Edt. T. Kidokoro, N. Harata, L. P. Subanu, J. Jessen, A. Motte, E. P. Seltzer, Sustainable City Regions: Space, Place and Governance, Springer, 23-37.

Elker, C. (2017): Kentsel Ulaşım Politikaları, Haz.Tülay Kılınçaslan, Kentsel Ulaşım, İstanbul: Ninova Yayınları, 235-317.

Erkollar, A. ve Oberer, B. (2018): Sustaınable Cıtıes Need Smart Transportatıon: The Industry 4.0 Transportatıon Matrıx, Sigma J Eng & Nat Sci 9 (4), 359-370.

Lucas, K., Halden, D. Ve Wixey, S. (2010): Transport Planning for Sustainable Communities, Edt. Tony Manzi, Karen Lucas, Tony Lloyd-Jones ve Judith Allen, Social Sustainability in Urban Areas, Earthscan, 121-140.

McKinsey (2021): Urban transportation systems of 25 global cities, https://www.mckinsey.com/business-functions/operations/our-insights/building-a-transport-system-that-works-five-insights-from-our-25-city-report, 03.11.2021.

Memiş, L. (2018): Smart Technologies And Reflections on Local Public Issues in Turkey: A Revıew of Metropolıtan Municipalities, AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi, 6 (14), 141-163.

Montero, J. J. (2019): Regulating Transport Platforms: The Case of Carpooling in Europe, Edt. Matthias Finger ve Maxime Audouin, The Governance of Smart Transportation Systems, Springer, 13-36.

Orlowski, A. Ve Romanoska, P. (2018): Smart Cities Concept- Smart Mobility Indicator, Cybernetics and Systems, 50 (2), 118-131.

Pınderhughes, R. (2008): "Alternative Urban Futures: Designing Urban Infrastructures that Prioritize Human Needs, are Less Damaging to the Natural Resource Base, and Produce Less Waste", Edt. Lauren C. Heberle ve Susan M. Opp, Local Sustainable Urban Development in a Globalized World England: Ashgate Publishing Limited

Shaheen, S., Cohen, A., Down, M. Ve Davis, R. (2019): A Framework for Integrating Transportation into Smart Cities, https://transweb.sjsu.edu/sites/default/files/1705-Shaheen-Framework-Transportation-Smart-Cities.pdf, 05. 11. 2021.

Stilwell, F. (2000): Towards Sustainable Cities, Urban Justice Conference Papers, Urban Policy and Research, 18 (2), 205-217.

Tekeli, İ., Gülöksüz, Y. ve Okyay, T. (1976): Gecekondulu, Dolmuşlu İşportalı Şehir, Yelken Matbaası, İstanbul.

Voege, T. (2019): Data-Led Governance of Self-driving Vehicles for Urban Shared Mobility, Edt. Matthias Finger ve Maxime Audouin, The Governance of Smart Transportation Systems, Springer, 81-102.

Zorlu, F. (2017): Kentsel Ulaşım Planlaması, Edt. Suna Senem Özdemir, Ö. Burcu Özdemir Sarı ve Nil Uzun, Kent Planlam, Ankara: İmge Kitabevi, 281-308.

https://www.akillisehirler.gov.tr/basarili-ornekler/; https://hgm.uab.gov.tr/uploads/pages/akilli-ulasim-sistemler-aus/kocael-akilli-ula-sim-cali-smalari-v2-g.pdf, 06.11.2021.

https://hgm.uab.gov.tr/uploads/pages/akilli-ulasim-sistemler-aus/gaziantep-aus-calismalari-60192a70938a4.pdf; 06.11.2021.

https://webdosya.csb.gov.tr/db/cbs/menu/akillisehirler-kitap_20190311022214_20190313032959.pdf, 06.11.2021.

KAYNAKÇA

Abella, A., Criado, M.O. & Heredero, C. P. (2015). Information Reuse İn Smart Cities' Ecosystems, El Profesional De La İnformación, 24 (6), 838-844. https://doi.org/10.3145/epi.

Acthuman (2020). Yerel Yönetimlerde Dijital Yönetişim Fırsatları. İNGEV. http://acthuman.org/soskap/raporlar/?)

Akdamar, E. (2018). Akıllı Kentlere İlişkin Iso 37120 Standardı Göstergelerinin Çok Değişkenli İstatistiksel Tekniklerle İrdelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Akıllı Kentler (2021). Nesnelerin İnterneti (IoT) ve 5G Teknolojisi. https://www.akillikentler.org/nesnelerin-interneti-iot-ve-5g-teknolojisi-324.html.

Albino V., Berardi U. & Dangelico R. M. (2015) Smart Cities: Definitions, Dimensions, Performance, and Initiatives, Journal of Urban Technology, 22(1), 3-21, http://dx.doi.org/10.1080/10630732.2014.942092.

Albino,V., Berardı, U. & Dangelıco, R. M., (2015). Smart Cities: Definitions, Dimensions, Performance, and Initiatives. Journal of Urban Technology, 22(1). 3-21. https://doi.org/10.1080/10630732.2014.942092.

Albrechts L, (2004). Strategic (Spatial) Planning Reexamined. Environment And Planning B: Planning And Design, 31, 743–758. https://journals.sagepub.com/doi/10.1068/b3065.

Aletà, N. B., Alonso, C. M. & Ruiz, R. M. A. (2017). Smart Mobility and Smart Environment in the Spanish Cities. Transportation Research Procedia, 24, 163-170. https://doi.org/10.1016/j.trpro.2017.05.084.

Antalya Büyükşehir Belediyesi (2021). Antalya'da MAtchUp. http://matchupantalya.org/.

Anthopoulos, L. G. (2017). Understanding Smart Cities: A Tool for Smart Government or an Industrial Trick? Cham: Springer. https://link.springer.com/book/10.1007%2F978-3-319-57015-0.

Anttiroiko, A. V.(2016). City-as-a-Platform: The Rise of Participatory Innovation Platforms in Finnish Cities. Sustainability 2016, 8, 922; https://doi.org/10.3390/su8090922. https://www.researchgate.net/publication/308023842_City-as-a-Platform_The_Rise_of_Participatory_Innovation_Platforms_in_Finnish_Cities.

Appio, F.P., Lima, M. & Paroutis, S. (2019). Understanding Smart Cities: İnnovation Ecosystems, Technological Advancements, And Societal Challenges. Technological Forecasting and Social Change. 142, 1–4. https://doi.org/10.1016/j.techfore.2018.12.018.

Barrionuevo, J.M., Berrone, P. & Ricart, J.E. (2012). Smart Cities, Sustainable Progress: Opportunities for Urban Development, IESE Insight 14 50–57. https://doi.org/10.15581/002.ART-2152

Batty, M., Axhausen, K.W., Giannotti, F., Pozdnoukhov, A., Bazzani, A., Wachowicz, M., Ouzounis, G. & Portugali, Y. (2012). Smart Cities Of The Future. The European Physical Journal Special Topics, 214, 481–518, https:/doi:10.1140/epjst/e2012□01703□3.

Baypınar, M. (2020). Yerel Akıllı Şehir Stratejisi ve Yol Haritası, İstanbul Üniversitesi Şehir Politikaları Araştırma Merkezi, Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı, https://www.akillisehirler.gov.tr/wp-content/uploads/2020/12/mbbaypinar.pdf.

Benevolo, C., Dameri, R. P. & D'auria, B. (2016). Smart mobility in smart city. (eds.) Torre T., Braccini A., Spinelli R., Empowering Organizations: Enabling Platforms and Artefacts, Lecture Notes in Information Systems and Organisations, Springer, Cham, 11,13-28. https://doi.org/10.1007/978-3-319-23784-8_2

Berst, J. (2013). Smart Cities Readiness Guide, The planning Manual for Building Tomorrow's Cities Today. Smart Cities Council, Seattle, USA. http://www.corviale.com/wp-content/uploads/2013/12/guida-per-le-smart-city.pdf.

Bimay, M. (2020). Mardin Büyükşehir Belediyesi Örneğinde Yeni Büyükşehir Belediye Modeli Uygulamasının Yerel Halka Yansımaları. OPUS International Journal of Society Researches, Eğitim ve Toplum Özel sayısı, 6215-6243 . https://doi.org/10.26466/opus.823674.

Bruegge, F.(2021). Smart Cities Of The Future: 7 Things That Successful Cities Do. https://iot-analytics.com/smart-cities-future-7-things-successful-cities-do/.

Aslan, M. M. & Bulut, Y. (2019). Akıllı Kent Uygulamalarının Kentsel Güvenlik Açısından Önemi. ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi, ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi 13. Uluslararası Kamu Yönetimi Sempozyumu Bildirileri Özel Sayısı, 52-60.

Bursa Büyükşehir Belediyesi (2021). Akıllı Şehir Kategorileri. http://akillisehir.bursa.bel.tr/.

Caragliu, A., Del Bo, C. & Nijkamp, P. (2011) Smart Cities in Europe. Journal of Urban Technology, 18, 65-82.https://doi.org/10.1080/10630732.2011.601117

Castells, M. (1996), The Rise of the Network Society: The Information Age, Economy, Society and Culture, 1, Blackwell, London.

Chourabi H., Taewoo, S. Walker, J.R. Gil-Garcia, S. Mellouli, K. Nahon, T.A. Pardo, and H.J. Scholl (2012). Understanding Smart Cities: An Integrative Framework. 12 45th Hawaii International Conference on System Sciences,. 2289-2297, https://doi.org 10.1109/HICSS.2012.615. https://ieeexplore.ieee.org/document/6149291

Cocchia A. (2014) Smart and Digital City: A Systematic Literature Review. In: Dameri R., Rosenthal-Sabroux C. (eds) Smart City. Progress in IS (13-43). Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-06160-3_2

Coe, A., Gilles P. & Jeffrey R. (2001). E-Governance And Smart Communities: A Social Learning Challenge, Social Science Computer Review, 19 (1), 80-93.

Cohen, B. (2015). The 3 Generations Of Smart Cities. Fast Company. https://www.fastcompany.com/3047795/the-3-generations-of-smart-cities.

Cohen, B. (2018). Blockchain Cities and the Smart Cities Wheel. Blockchain Cities and the Smart Cities Wheel | by Boyd Cohen, Ph.D. CEO IoMob | Medium

Çakıcı, K. & Kızılboğa Özaslan, R. (2021). Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının Akıllı Kent Uygulamalarındaki Karşılığı: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği. Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12 (2), 209-233. https://dergipark.org.tr/tr/pub/gumus/issue/62554/829733.

Çevre, Şehircilik ve İkliM Değişikliği Bakanlığı (2019). Kurum: "Dünyanın Dördüncü Akıllı Şehir Eylem Planını Açıklıyoruz". https://csb.gov.tr/kurum-dunyanin-dorduncu-akilli-sehir-eylem-planini-acikliyoruz-bakanlik-faaliyetleri-29680.

Dameri, R. P. (2014). Comparing smart and digital cities: Initiatives and strategies in Amsterdam and Genoa. Are they digital and/or smart? In R. P. Dameri & C. Rosenthal-Sabroux (Eds.), Smart city. How to create public and economic value with high technology in urban space (24–88). Heidelberg: Springer International Publishing.

Dameri, R.P., & Cocchia, A. (2011). Smart City and Digital City: Twenty Years of Terminology Evolution. https://www.semanticscholar.org/paper/Smart-City-and-Digital-City%3A-Twenty-Years-of-Dameri-Cocchia/c6b562b4aeb53c6a07c5ac4487d964aad06c8cf9.

e-belediye.info (2018, 28 Şubat). Akıllı Şehir Çözümlerinde Dünya Örnekleri. https://www.ebelediye.info/dosya/akilli-sehir-cozumlerinde-dunya-ornekleri.

Eger J.M. (2009). Smart Growth, Smart Cities, and the Crisis at the Pump AWorldwide Phenomenon. I-Ways 32: 1 (2009) 47–53. https://doi.org 10.3233/IWA-2009-0164.

Elvan, L. (2017). Akıllı Şehirler: Lüks Değil İhtiyaç. İTÜ Vakfı Dergisi, 77, 6-9. https://www.ituvakif.org.tr/dergi/sayi_77.pdf.

Es, M.(2011). Teknoloji, Kalkınma ve Çevre . Journal of Social Policy Conferences 0 / 41-42, 289-302.

Gıffınger, R., Christian, F., Hans, K., Robert, K., Nataša, P.M., Evert, M.(2007). Smart Cities: Ranking Of European Medium-Sized Cities. Vienna, Austria: Centre Of Regional Science (Srf), Vienna University Of Technology, Http://Www.Smart-Cities.Eu/Download/Smart_Cities_Final_Report.Pdf.

Gubbı, J., Buyya, R., Marusic, S. & Palaniswami, M.(2013). Internet of Things (IoT): A Vision, Architectural Elements, And Future Directions. Future Generation Computer Systems, 29, 1645–1660.

Gündüz, M. Z. & Daş, R. (2018). Nesnelerin interneti: Gelişimi, bileşenleri ve uygulama alanları . Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi, 24 (2), 327-335. https://dergipark.org.tr/tr/pub/pajes/issue/36922/419740.

İzmir Büyükşehir Belediyesi (2021). İzmir'den "akıllı şehir" olma hedefine bir adım daha. https://www.izmir.bel.tr/tr/Haberler/izmir-den-akilli-sehir-olma-hedefine-bir-adim-daha-/43830/156.

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi (2021). https://kahramanmaras.bel.tr/search/node?keys=ak%C4%B1ll%C4%B1+%C5%9Fehir

Konya Büyükşehir Belediyesi (2021). Büyükşehir'in Akıllı Şehircilik Uygulamaları Anlatıldı. https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7075

Kourtit, K. & Nijkamp P. (2012). Smart Cities in the Innovation Age. Innovation-The European Journal of Social Science Research 25:2, 93–95. https://doi.org/10.1080/13511610. 2012.660331.

Kumar, T. M. V. ve Dahiya, B. (2017). Smart Economy in Smart Cities. T. M. V. Kumar (Ed.), Smart Economy in Smart Cities (3-76). Singapore: Springer. https://doi.org/10.1007/978-981-10-1610-3_1.

Laleoğlu, B.(2021). Akıllı Şehirler, Değişen Şehir Yönetimi Ve Türkiye. SETA | Siyaset, Ekonomi Ve Toplum Araştırmaları Vakfı, İstanbul.

Lee, J.H., Phaal, R. & Lee, S.(2013). An Integrated Service-device-technology Roadmap for Smart City Development. Technological Forecasting and Social Change 80(2), 286–306.

Mahizhnan, A. (1999) Smart Cities: The Singapore Case. Cities, 16, 13-18. http://dx.doi.org/10.1016/S0264-2751(98)00050-X

Mamlook, R., Al-Jayyousi, O., Alabyooki, S. & Attallah, S.A.(2019). Smart City And Technology Transfer: Towards Sustainable İnfrastructure İn Bahrain. The International Research & Innovation Forum. Springer, Cham. 255–268.

Manville, C., Cochrane, G., Cave, J., Millard, J., Pederson, J. K., Thaarup, R. K. & Kotterink, B. (2014). Mapping Smart Cities in The EU. Report 2014, European Parlıament. https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/507480/IPOL-ITRE_ET(2014)507480_EN.pdf.

Miorandi D., Sicari S., Pellegrini F. D. & Chlamtac, I. (2012). Internet Of Things: Vision, Applications And Research Challenges. Ad Hoc Networks 10, 1497–1516. http://dx.doi.org/10.1016/j.adhoc.

Mori, K. & Christodoulou, A.(2012). Review Of Sustainability İndices And İndicators: Towards A New City Sustainability Index (CSI). Environmental Impact Assessment Review, 32(1),94–106. https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0195925511000758.

Nam, T., & Pardo, T. A. (2011). Conceptualizing Smart City With Dimensions Of Technology, People, And İnstitutions. Proceedings Of The 12th Annual International Conference on Digital Government Research, ACM Press, College Park, MD, 282–291.

Odendaal, N. (2003). Information And Communication Technology And Local Governance: Understanding The Difference Between Cities In Developed And Emerging Economies. Computers, Environment and Urban Systems, 27(6), 585-607. https://doi.org/10.1016/S0198-9715(03)00016-4

Ogie, R.I., Adam, C. & Perez, P., (2020). A Review Of Structural Approach To Flood Management İn Coastal Megacities Of Developing Nations: Current Research And Future Directions. J. Environ. Plan. Manag. 63 (2), 127–147. https://doi.org/10.1080/09640568.2018.1547693

Onyango, A. O.(2018). Global And Regional Trends Of Urbanization: A Critical Review Of The Environmental And Economic İmprints. World Environment 8(2), 47-62. https://doi.org 10.5923/j.env.20180802.03.

Önder, H. & Ulukavak, M. (2020). Yerel yönetimler için çok modlu taşımacılıkta akıllı hareketlilik önerileri . Türkiye Coğrafi Bilgi Sistemleri Dergisi, 2 (2), 83-89 . https://dergipark.org.tr/tr/pub/tucbis/issue/58657/835449

Öztopcu, A. & Salman, A. (2019). Sürdürülebilir Kalkınmada Akıllı Kentler . Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi, (41), 167-188. https://doi.org/10.17498/Kdeniz.476335.

Pardo, T., & Taewoo, N. (2011). Conceptualizing Smart City With Dimensions Of Technology, People, And İnstitutions. Proceedings of the 12th Annual International Conference on Digital Government Research(282–291). New York: ACM.

Pereira, G. V., Parycek, P., Falco, E., & Kleinhans, R. (2018). Smart Governance İn The Context Of Smart Cities: A Literature Review. Information Polity, 23(2), 143-162. https://doi.org/10.3233/IP-170067.

Satterthwaıte, D., (1997). Sustainable Cities Or Cities That Contribute To Sustainable Development. Urban Studies, 34(10), 1667–1691. Doı:10.1080/0042098975394

Sevim, M. A., Kırcova, İ. & Çuhadar, E. (2019). Yerel Yönetimlerde Akıllı Şehir Vizyonu: Şehir Yönetim Araçları Ve Trendleri . Strategic Public Management Journal , 5 (9) , 109-126 . DOI: 10.25069/spmj.499391

Sharma, N., Perniu, L., Chong, R.F., Iyer, A, Nandan, C., Mitea, A.C., Nonvinkere, M. & Danubianu, M.(2010). Database Fundamentals. A Book For The Community By The Community, First Edition, IBM Corporation, Canada.

Shwayri, S.T. (2013). A Model Korean Ubiquitous Eco-City? The Politics of Making Songdo. Journal of Urban Technology 20, 1 39–55.

Smartcity (2021). Akıllı Çevre Takip Sistemi. https://www.smartcity.com.tr/Akilli-Cevre-Takip-Sistemi-AKID4-SID86.html.

Sobacı, M. Z. (2007). Yönetişim Kavramı ve Türkiye'de Uygulanabilirliği Üzerine Değerlendirmeler. Yönetim Bilimleri Dergisi, 5 (1), 195-20. https://dergipark.org.tr/tr/pub/comuybd/issue/4114/54151

Sturiale, L. & Scuderi, A., 2019. The Role Of Green İnfrastructures İn Urban Planning For Climate Change Adaptation. Climate 7 (10), 119, 1-24. https://doi.org/10.3390/cli7100119

Sundmaeker, H., Guillemin, P., Friess, P. & Woelfflé, S.(2010). Vision And Challenges For Realising The Internet Of Things, (Eds.) Harald Sundmaeker ve Patrick Guillemin, Cerp (Cluster Of Eurpean Research Project On The Internet Of Things), European Commission - Information Society And Media Dg.

Thuzar, M.(2011). Urbanization in SouthEast Asia: Developing Smart Cities for the Future?. Regional Outlook. 96–100.

Uckelmann, D., Harrison, M. & Michahelles, F. (2011). An Architectural Approach Towards the Future Internet of Things. Uckelmann, D., Harrison, M. ve Michahelles, F. (Der.) Architecting the Internet of Things: İçinde 1-24. Berlin Heidelberg: Springer.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (2021). Ulusal Akıllı Ulaşım Sistemleri Strateji Belgesi ve 2020-2023 Eylem Planı. https://www.uab.gov.tr/duyurular/ulusal-akilli-ulasim-sistemleri-strateji-belgesi-ve-2020-2023-eylem-plani-yayinlandi.

Vanolo A.(2014). Smartmentality: The Smart City as Disciplinary Strategy. Urban Studies 51(5), 883– 898. https://doi.org/10.1177/0042098013494427.

Yang F., Wen X., Aziz A. & Luhach A.(2021) The Need For Local Adaptation Of Smart İnfrastructure For Sustainable Economic Management, Environmental Impact Assessment Review, 88. https://doi.org/10.1016/j.eiar.2021.106565.

KAYNAKÇA

Çelikyay, H. H. (2017). The studies through smart cities model: the case of Istanbul. *International Journal of Research in Business and Social Science* (2147- 4478), 6(1), 149–163. https://doi.org/10.20525/ijrbs.v6i1.713

OECD Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü. (2020). Smart cities and inclusive growth. Erişim adresi: https://www.oecd.org/cfe/cities/OECD_Policy_Paper_Smart_Cities_and_Inclusive_Growth.pdf, Erişim: 18/10/2021.

ITI The Information Technology Industry Council. (t.y.). Policy principles for smart cities: succeeding via public-private collaboration. Erişim adresi: www.itic.org . Erişim: 11/09/2021.

İBB (2020). İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2020- 2024 Stratejik Planı. Erişim adresi: https://www.ibb.istanbul/BBImages/Slider/Image/ibb-stratejik-plan-2020-2024.pdf . Erişim: 15/08/2021.

İSBAK İstanbul Bilişim ve Akıllı Kent Teknolojileri A. Ş. (2021). Akıllı şehrin mimarı İSBAK. Erişim adresi: www.isbak.istanbul. Erişim: 05/08/2021.

Morningstar, M. (2020a). London Smart City, *About Smart Cities, Cities, Events, Journals*. Erişim adresi: https://www.aboutsmartcities.com/smart-city-london/. Erişim: 08/09/2021.

Morningstar, M. (2020b). How did Seoul achieve the rank of the #1 smart city?, *About Smart Cities, Cities, Events, Journals*. Erişim adresi: https://www.aboutsmartcities.com/smart-city-seoul/#:~:text=Seoul's%20open%20governance%20strategy%20encourages,new%20jobs%20and%20business%20opportunities. Erişim: 16/10/2021.

Przeybilovicz, E., Cunha, M. A., Macaya, J. F. M. ve Albuquerque, P. (2018). A tale of two "Smart Cities": Investigating the echoes of new public management and governance discourses in smart city projects in Brazil. *Proceedings of the 51st Hawaii International Conference on System Sciences.* ISBN: 978-0-9981331-1-9. Erişim adresi: http://hdl.handle.net/10125/50202. Erişim: 05/09/2021.

Robinson, R. (2013). How to build a smarter city: 23 design principles for digital urbanism, The Urban Technologist. Erişim adresi: https://theurbantechnologist.com/2013/06/17/how-to-build-a-smarter-city-23-design-principles-for-digital-urbanism/. Erişim: 10/10/2021.

Salkuti, S. R. (2021). Smart cities: understanding policies, standards, applications and case studies. *International Journal of Electrical and Computer Engineering (IJECE*), 11(4), 3137-3144.

Seoul M. P. (2019). Seoul smart city platform white paper, Seoul Metropolitan Government Planning big data division. Eirşim adresi: https://publicadministration.un.org/Unpsa/Portals/0/UNPSA_Submitted_Docs/2019/4f4c5d55-C9e6-4e61-Bc76-F8fc93bfdcdf/2020%20UNPSA_SCPM_Whitepaper_27112019_011429_0bc8129d-6963-46a7-A4a2-0d29c203ca4c.Pdf?Ver=1441-03-30-011430-090 . Erişim: 05/08/2021.

Smart City Korea. (t.y.). Smart city Korea. Erişim adresi: https://smartcity.go.kr/en. Erişim: 08/10/2021.

Smart London Board Vision. (2013). Smart London Plan. Erişim adresi: https://www.london.gov.uk/sites/default/files/smart_london_plan.pdf . Erişim: 15/09/2021.

Vicente, G. (2015). The 8 principles on how to make an smart city – Barcelona, *SMARTNET*. Erişim adresi: https://smartnet.niua.org/content/3e4c6fcf-f273-4722-a531-e9decc8bf5de . Erişim: 28/08/2021.

Zanghi, B. (2017). 4 key principles for smart city solutions, *masabi*. Erişim adresi: https://www.masabi.com/2017/01/17/4-key-principles-for-smart-city-solutions/ . Erişim: 19/09/2021.

KAYNAKÇA

Alley D., Liebig P., Pynoos J., Banerjee T. & Choi IH. (2007). Creating elder-friendly communities: preparations for an aging society. J Gerontol Soc Work. 49:1-2, 1-18. doi: 10.1300/j083v49n01_01.

Akkan, AA (2019). Akıllı kent uygulamaları ve Konya örneği. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Konya.

Bağdoğan, S. Y. (2017). Yaşlılara Yönelik Sosyal Politikalar. Tokol, A. ve Alper, Y. (Ed.), *Sosyal Politika* içinde (439-456) (8. Baskı). Bursa: Dora Yayıncılık.

Bakıcı, T., Almirall, E., Wareham, J. (2013). A Smart City Initiative: the Case of Barcelona. J Knowl Econ, 4, 135–148. https://doi.org/10.1007/s13132-012-0084-9.

Barusch AS. (2013). Age-Friendly Cities: A Social Work Perspective. Journal of Gerontological Social Work, 56(6), 465-72.

Broome K, Worrall L, Fleming J, Boldy D. (2013). Evaluation of age-friendly guidelines for public buses. Transportation Research Part A, 53, 68–80.

Buffel, T., Phillipson, C.(2016). Can global cities be 'age-friendly cities'? Urban development and ageing populations, Cities, Volume 55, 94-100, https://doi.org/10.1016/j.cities. 2016.03.016

Bulut, Y. ve Aslan, M. M. (2018). Akıllı Kentler ve Sağlık Hizmetleri: Akıllı Yaşlı Bakım ve Koordinasyon Merkezi Örneği, 1. Uluslararası Yerel Yönetimler Sempozyumu, Alanya, 1130-1137.

Calvert JF Jr., Kaye J., Leahy M., Hexem K. & Carlson N. (2009). Technology use by rural and urban oldest old. Technol Health Care. 17:1, 1-11. doi: 10.3233/THC-2009-0527.

Caner C, Gözün G, Hilwah A. ve Gökçek M. (2013). *Yaşlı Dostu Şehirler: Kavramsal Çerçeve ve Örneklerle Değerlendirmeler*. Güneş Kitabevi.

Cilasun Kunduracı, A., Çetin, Ç., Sever, M., Karagözler, S., Güntürkün, F., ve Tekin, N. (2020). Yaşlı Dostu İç Mekânlar Yaratmak: Kullanıcı Gözünden Bakış. Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi (YSAD), 13(1), 36-47.

Çiftçili, S. (2012). Aktif Yaşlanma: Fiziksel Boyut. The Journal of Turkish Family Physician, 3(1):1-6.

Çolak, M. ve Özer, Y. E. (2015). Sosyal Politika Anlamında Aktif Yaşlanma Politikalarının Ulusal ve Yerel Düzeydeki Analizi, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 14 (55) , 115-124.

Demiral, B. (2018). Türkiye'nin Akıllı Kentler Politikası: Kamu Politika Belgeleri Üzerinden Bir İnceleme, Elvettin Akman, Nilüfer Negiz, Çiğdem Akman, Hakan Mehmet Kiriş (Ed.), *Dijital Çağın Etkisinde Yönetim – Siyaset – Kent* içinde (s. 58-88). İstanbul: Detay Yayıncılık.

DSÖ, (2007a). Global Age-friendly Cities: A Guide, http:// www.who.int/ageing/publications/ Global_age_friendly_cities_Guide_English.pdf, (Erişim: 21.09.2021).

DSÖ, (2007b). Checklist of essential features of age-friendly cities. http://www.who.int/ageing/publications/Age_friendly_cities_checklist.pdf (Erişim: 21.09.2021).

DSÖ, 2021, Yaşlı Dostu Şehirler ve Topluluklar için Küresel Ağ Hakkında, https://extranet.who.int/agefriendlyworld/who-network/, (Erişim: 21.09.2021).

Ersoy, M., Ergen, Y. B. ve Dede, O. M. (2011), Yaşlı Dostu Kent Amasya Projesi., https://www.oka.org.tr/assets/upload/dosyalar/104yasli-dostu-kent-amasya_v2.pdf, (Erişim: 21.09.2021).

Ferrer, Josep-Ramon**,** (2017). Barcelona's Smart City vision: an opportunity for transformation, *Field Actions Science Reports,* Special Issue 16, 70-75., http:///journals.openedition.org/factsreports/4367, (Erişim: 21.09.2021).

Fitzgerald KG, Caro FG, (2014). An Overview of Age-Friendly Cities and Communities Around the World, Journal of Aging & Social Policy, 26:1-2, 1-18, DOI: 10.1080/ 08959420.2014.860786

Gardner, P.J. (2008). The Public Life of Older People Neighbourhoods and Networks. Unpublished Doctoral Thesis. Graduate Department of Public Health Sciences. University of Toronto.

Hernandez, Mila (2018). Building a Smart City: Lessons From Barcelona, Communications of the ACM, 61(4).

Mora, L. & Bolici R. (2016). The Development Process of Smart City Strategies: The Case of Barcelona RE-CITY Future City — Combining Disciplines, editör, Juho Rajaniemi.

Nuaimi, E., Al-Neyadi, H. A., Mohamed, N. ve Al-Jaroodi, J. (2015). Applications of Big Data to Smart Cities. Journal of Internet Services and Applications, 6 (25), 1-15.

Örselli, E. ve Akbay, C. (2019). Teknoloji ve Kent Yaşamında Dönüşüm: Akıllı Kentler. Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 2 (1) , 228-241.

Örselli, E. ve Dinçer S. (2018). Akıllı Kentleri Anlamak: Konya ve Barcelona Üzerinden Bir Değerlendirme, Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 2(1), 90-110.

Özmete, E. (2016). *Türkiye Aktif ve Sağlıklı Yaşlanma Araştırması.* T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü: Ankara.

Pedell, S. & Borda, A. (2021). This is how we create the age-friendly smart city, https://theconversation.com/this-is-how-we-create-the-age-friendly-smart-city-152973, (Erişim: 21.09.2021).

Peek S.T.M., Wouters E.J.M., van Hoof J., Luijkx K.G., Boeije H.R. & Vrijhoef H.J.M. (2014). Factors influencing acceptance of technology for aging in place: A systematic review. Int. J. Med. Inform. 83, 235–248. doi: 10.1016/j.ijmedinf.2014.01.004.

Radars Projesi, 2020, https://ajuntament.barcelona.cat/personesgrans/es/noticia/el-proyecto-radars-llega-en-49-barrios-de-la-ciudad_911083. (Erişim: 21.09.2021).

Sinav, A. (2020). Genç-Yaşlı, Orta-Yaşlı ve İleri-Yaşlı Bireylerin Sosyal Medya Kullanım Davranışlarının Karşılaştırmalı Analizi: Eskişehir İli Örneği. Etkileşim. 5, 116-145.

Smith, L. (2018). Smart Cıty Portraıt: Barcelona, https://hub.beesmart.city/city-portraits/smart-city-portrait-barcelona, (Erişim: 21.09.2021).

Sivasankari, S., B. & Jinila, Y.B. (2017). Smart Waste Management Using WSN and IoT, https://www.researchgate.net/publication/317718894, (Erişim Tarihi: 15.09.2021).

Şişman, Y. ve Altan Ö. Z.(2003). Yaşlılık ve Türkiye' de Yaşlılara Yönelik Sosyal Politikalar, İş Hukuku ve İktisat Dergisi (Kamu-İş), 7(2), 19-53.

Tsertsidis A, Kolkowska E, Hedström K. (2019). Factors influencing seniors' acceptance of technology for ageing in place in the post-implementation stage: A literature review. Int J Med Inform. 129, 324-333. doi: 10.1016/j.ijmedinf.2019.06.027.

Tutal, O. ve Üstün, B. (2009). Yaşlılık ve Yaş Dostu Kentler: Eskişehir. Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi, 1, 1-23.

TÜİK (2021), İstatistiklerle Yaşlılar, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Elderly-Statistics-2020-37227

Uluslararası Yaşlanma Merkezi-CENIE (2019). https://cenie.eu/en/news/what-age-inclusive-city, (Erişim: 21.09.2021).

UNECE, (2021) Ageing in the Digital Era, Policy Brief on Ageing No. 26, https://unece.org/sites/default/files/2021-07/PB26-ECE-WG.1-38_0.pdf, (Erişim: 21.09.2021).

Uyanık, Y. ve Başyiğit, R. (2018). Demografik Yapı İçinde Yaşlı Nüfusun Görünümü ve Aktif Yaşlanma Yaklaşımı Perspektifinde Politika Örnekleri. İş ve Hayat, 4 (8) , 273-310.

Ülgen, M. (2018). Yaşlı Dostu Kent Kavramı. Sağlıklı Kentler Birliği

Van Hoof, J., Dikken, J. & Buttiğieğ S. C. (2019). Age-friendly cities in the Netherlands: An explorative study of facilitators and hindrances in the built environment and ageism in design, Indoor and Built Environment, 29(3), DOI:10.1177/1420326X19857216

Varol, Ç. (2017). Sürdürülebilir Gelişmede Akıllı Kent Yaklaşımı: Ankara'daki Belediyelerin Uygulamaları, Çağdaş Yerel Yönetimler, 26(1), 43-58.

VinclesBCN (2021). https://www.intelligentcitieschallenge.eu/vinclesbcn-mobile-app/, (Erişim: 21.09.2021).

Yerli, G. (2017). "Yaşlılık Dönemi Özellikleri ve Yaşlılara Yönelik Sosyal Hizmetler", Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10 (52), 1278-1287.

Wiles JL., Leibing A., Guberman N., Reeve J., Allen RES. (2012). The Meaning of "Aging in Place" to Older People. The Gerontologist. 52(3), 357–366.

KAYNAKÇA

Jones, K. (2020), How the internet of things is building smarter cities, 18 Ekim 2021 tarihinde, https://www.weforum.org/agenda/2020/03/how-the-internet-of-things-is-building-smarter-cities-72269e8b88 adresinden alındı.

O'Halloran, D. (2020), 5 ways to protect critical digital connectivity during COVID-19, 18 Ekim 2021 tarihinde, https://www.weforum.org/agenda/2020/04/covid-19-5-ways-to-protect-critical-digital-connectivity adresinden alındı.

Burunciuc, L. (2021), Why digital connectivity needs to be a global priority, 18 Ekim 2021 tarihinde https://www.weforum.org/agenda/2021/07/central-asia-digital-future-economic-growth adresinden alındı.

Burunciuc, L. (2021), How Central Asia can ensure it doesn't miss out on a digital future, 18 Ekim 2021 tarihinde https://blogs.worldbank.org/europeandcentralasia/how-central-asia-can-ensure-it-doesnt-miss-out-digital-future adresinden alındı.

Lundmark, P. (2021), Smart cities are great but we also need smart villages, 18 Ekim 2021 tarihinde https://www.weforum.org/agenda/2021/10/smart-cities-we-also-need-smart-villages/ adresinden alındı.

Christopher Fabian, C., Tai, B., Miyaguchi, A., Ngcaba, A., Wong, A. (2021), How connectivity credits could help bridge the digital divide, 18 Ekim 2021 tarihinde

https://www.weforum.org/agenda/2021/06/how-connectivity-credits-could-help-billions-get-online adresinden alındı.

KAYNAKÇA

Alkan, T. (2015). Akıllı Kentler ya da 21. Yüzyıl Şehirleri, Bilişim Dergisi, S.182, ss.70-77.

Annuziata, A., & Garau, C. (2019). Smart City Governance for Child-Friendly Cities. Impacts of Green and Blue Infrastructures on Children's Independent Activities. In C. Gargiulo & C. Zoppi (Eds.), Planning, nature and ecosystem services (pp. 524-538). Naples: FedOAPress. ISBN: 978-88-6887-054-6, doi: 10.6093/978-88- 6887-054.6

Ateş, M. ve Erinsel-Önder, D. (2019). 'Akıllı Şehir' Kavramı ve Dönüşen Anlamı Bağlamında Eleştiriler. MEGARON. 14(1):41-50.

Avrupa Parlamentosu (European Parliament). (2014). Mapping Smart Cities in the EU, https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/507480/IPOL-ITRE_ET(2014)507480_EN.pdf.

Barlett, S. (2010). Urban Children: Discussion of UNICEF programming directionspp, 1-60, https:// cergnyc.org/archives/2086

BM, Ekonomik ve Sosyal İlişkiler Departmanı, Nüfus Bölümü (2019), World Urbanization Prospects: The 2018 Revision (ST/ESA/SER.A/420). New York: United Nations. (https://population.un.org/wup/Publications/Files/WUP2018-Report.pdf) (Erişim: 20.09. 21).

Castells, M. (2016). İletişim Gücü. (E. Kılıç, çev.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Cohen, B. (2012). What exactly is a Smart City? http://www.fastcoexist.com/1680538/what-exactly-is-a-smart-city) 1.2.2017.

Çakırer-Özservet, Y. (2015). "Kentli Çocukların Hayalî Sokakları: Beyoğlu Sütlüce-Örnektepe Bölgesi". 1. Uluslararası Kent Araştırmaları Kongresi- Günümüz Kentinde Sorunlar- Bildiriler Kitabı, 4(1), ss. 1146-1159.

Çakırer-Özservet, Y. (2018). "Çocuğa Yerelden Bakmak ve Çocuğu Yerele Katabilmek", (içinde) Mekanda Adalet ve Çocuk, Mekanda Adalet Derneği yayını, Basım sayısı:1, ss.71-75

Çakırer-Özservet, Y. (2020). "Çocuğun Kentte Yaşadığı Mağduriyet". II. Ulusal Şiddeti Anlamak Kongresi. Kent Mağduru Çocuk oturumu. İMDAT Şiddeti Önleme ve Rehabilitasyon Derneği & Acıbadem Üniversitesi işbirliğinde. 16-18 Ekim 2020.

Çakırer-Özservet, Y. Oğuz, M. Uzun-Kocamış, T. ve Özdemir-Güzel, S. (2020). "Kentte Çocuk Haklarının Öğretimine Dair Bir Deneyim:Çocuğum, Kentliyim, Haklıyım!", (içinde) Disiplinlerarası Yaklaşımla ÇOCUK HAKLARI (Çocuk Hakları Eğitimine Yönelik Uygulama Örnekleriyle) (Ed. Erdem Hareket). Pegem Yay. Ankara. ss.447-471. (ISBN 978-625-7228-43-5).

Çelikyay, H. H. (2017). İstanbul Perspektifinden Akıllı Şehirlere Bakış: Şehirleri Akıllı Kılan Sadece Teknoloji Mi? Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 505-512.

Çetin, R. & Özdemir, Ş. (2021). Avm Tipolojilerine Göre Çocuk Oyun Alanlarındaki Sirkülasyonun Evrensellik Ölçütleri Açısından İncelenmesi. Bartın University International Journal of

Natural and Applied Sciences, 4 (1), 101-109. https://dergipark.org.tr/tr/pub/jonas/issue/60051/891341.

Çukur, D. (2009). Çocuk Dinlenimi Açısından Oyunun Önemi ve Konut Yakın Çevresinde Oyun Değerini Artırıcı Mekansal Düzenlemeler, Ege Mimarlık, 2009/2 69.

Dhar, D. ve Manish T. (2020). "No Child's Game: The End Last Challenge of Creating Child-Friendly Cities," ORF Issue Brief No. 415, Observer Research Foundation. Erişim: https://www.orfonline.org/research/no-childs-play-the-enduring-challenge-of-creating-child-friendly-cities/

Eraydın, G. (2019). 'Ağ Toplumu'nda Farkındalığa Davet Eden Kitap: "İletişim Gücü". Etkileşim, (3) , 218-223 . DOI: 10.32739/etkilesim.2019.3.56.

Ergen, S. (2000). Sokakların Çocuk Oyun Alanı Olarak Kullanılabilirliğine İlişkin Bir Yöntem Denemesi: Süleymaniye örneği. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi. http://hdl.handle.net/11527/10367.

Erkuran, H. ve Karadeniz, H. (2019). "Çocukluk Çağında Obezite". Sağlık ve Toplum, Sayı 3, ss.12-19.

Fırat, O. Z. ve Ümit Fırat, S. (2017). Endüstri 4.0 Yolculuğunda Trendler ve Robotlar. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, 46(2), 211-223. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuisletme/issue/36314/410288.

Gharehbaglou, M. ve Saeed-Khajeh, F. (2018). "Woonerf: A Study of Urban Landscape Components on Living Streets".MANZAR, (10)43: 40-49.

Graham S. ve Marvin S. (2001). Splintering Urbanism: Networked Infrastructures, Technological Mobilities and the Urban Condition. London: Routledge.

Giffinger, R., Fertner, C.Kramar, H., Meijers, E. (2007) "Cityranking of European Medium-Sized Cities", In: IFHP World Congress Future of Cities, s. 5-11.

Harrison, C. Eckman, B. Hamilton, R. Hartswick, P. Kalagnanam, J. Paraszczak, J. ve Williams. P. (2010), "Foundations For Smarter Cities", IBM Journal of Research and Development, Sayı.4, ss. 1-16. (https://ieeexplore.ieee.org/document/5512826)

Hayta, Y. (2021). Akıllı Kent Uygulamalarında Kişisel Verilerin Gizliliği Ve Güvenliği Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 31, 2(929-941).

Hennig, S. (2014). Smart Cities Need Smart Citizens, but What About Smart Children?. (in) Proceedings REAL CORP 2014 Tagungsband. 978-3-9503110-6-8 (CD-ROM); ISBN: 978-3-9503110-7-5 (Print). (Eds.)Manfred SCHRENK, Vasily V. POPOVICH, Peter ZEILE, Pietro ELISEI. pp.553-561.

Hollands R.G. (2014). Critical interventions into the corporate smart city. Cambridge Journal of Regions, Economy and Society, Volume 8, Issue 1, March 2015, Pages 61–77, https://doi.org/10.1093/cjres/rsu011.

IEB Institute of Electronic Business. (2009). E.V: Digital Natives – Generation Internet. Berlin.

Kamu Teknoloji Platformu (2016). Akıllı Kentler Masabaşı Araştırması. https://docplayer.biz.tr/33725407-Haziran-akilli-kentler-masabasi-arastirmasi.html, (Erişim:17.05.2021).

Koçak, R. (2020). "Beşinci Sanayi Devrimi: Toplum 5.0 ve Yapay Zekâ Kültürü", Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi, S.5, s.1-17.

Lee, A. MacKenzie, A. Smith, G.J.D. Box, P. (2020). Mapping Platform Urbanism: Charting the Nuance of the Platform Pivot. Urban Plan. 5: 116–128.

Mandl, B., Schaner, P. (2012) Der Weg zum Smart Citizen –Soziotechnologische Anforderungen an die Stadt der Zukunft, Austrian Institute of Technology, s. 191-198.

McLuhan, M., 2012, Medya Mesajı, Medya Masajıdır , Mediacat Kitapları.

Mosco, V. The Smart City in a Digital World; Emerald Publishing: Bingley, UK, 2019.

Naz, F. (2019). Child Friendly Smart Cities as Urban Play-Lab for Children, International Journal of Science and Research (IJSR), 8/7, 877-885.

NIUA(National Institute of Urban Affairs).(2018).Status Of Children in Urban India, Baseline Study, 2018 (Second Edition)" Delhi, India (https://niua.org/cfsc/sites/default/files/repository/Status%20of%20children%20in%20urban%20India_Baseline%20study%202018.pdf).

Onuncu Kalkınma Planı, 2013 (https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Onuncu-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-2014-2018.pdf)

Örselli E., Akbay C. (2018). "Bir Kenti Geleceğe Taşıma ve Kent Alışkanlıklarını Değiştirme Projesi Olarak Akıllı Kentler", (içinde) Kent Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar ve Etkin Belediyecilik Uygulamaları. (eds.) Mehmet Mecek, Bekir Parlak ve emin Atasoy. Nobel yayıncılık. ss.1108-118.

Örselli, E. ve Dinçer, S. (2019). Akıllı Kentleri Anlamak: Konya ve Barcelona Üzerinden Bir Değerlendirme Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 2 (1), 90-110 . DOI: 10.33712/mana.547086.

Özbay, E.G. (2019). Çocuk Hakları Perspektifinden Hızlı ve Çarpık Kentleşmenin Sonuçlarının Çocuk Üzerine Etkilerinin Değerlendirilmesi. Çocuk ve Medeniyet Dergisi, 4(8), 173-193.

Rehm, M., Jensen, M.L., Woldike, N.P., Vasilarou, D. (n.d.) (http://www.mifav.uniroma2.it/nevent/events/sclo_ectel2014/docs/sclo-ectel2014_submission_4.pdf)

Schepel, S. (2005). Woonerf Revisted Delft as an example. http://www.woonerfgoed.nl/int/Childstreet_files/StevenSchepel.pdf.

Sharkey, N. ve Sharkey, A. (2010). The crying shame of robot nannies: An ethical appraisal. *Interaction Studies: Social Behaviour and Communication in Biological and Artificial Systems, 11*(2), 161–190. https://doi.org/10.1075/is.11.2.01sha.

Sergeyeva O. ve Laktukhina E. (2016). Child In "Smart City":Social Studies Review Of Children's Mobility. EGOSE '16, November 22-23, 2016, St.Petersburg, Russian Federation © 2016 ACM. ISBN 978-1-4503-48591/16/11…$15.00 DOI: http://dx.doi.org/10.1145/3014087.3014117.

Tandoğan, O. (2014). Çocuk İçin Daha Yaşanılır Bir Kentsel Mekan: Dünyada Gerçekleştirilen Uygulamalar. Megaron,9(1), 19-33.DOI: 10.5505/MEGARON.2014.43534.

Thacker, M. (2009). Customer profiling to target service delivery. In: Smart cities Research Brief No. 2.

Terzi, F. ve Ocakçı, M. (2017). "Kentlerin Geleceği: Akıllı Kentler", İTÜ Vakfı Dergisi, Sayı 77, Temmuz-Eylül 2017, İstanbul Teknik Üniversitesi Vakfı Yayını, İstanbul, s.s. 10-13.

Tratz-Ryan, B. (2013). Smart Citizen Need to trust the Internet of Things in Smart Cities. (http://blogs.gartner.com/bettina-tratzryan/2013/11/28/smart-citizen-need-to-trust-the-internet-of-things-in-smart-cities/.

TÜİK. İstatistiklerle Çocuk, 2020. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Cocuk-2020-37228.

Van der Graaf S. (2020). The Right to the City in the Platform Age: Child-Friendly City and Smart City Premises in Contention. *Information*. 2020; 11(6):285. https://doi.org/10.3390/info11060285.

Zeising, A. & Katterfeldt, E.-S. (2013). Where is the 'like' button? Going beyond usability when designing for and with teens. CHI'13, April 27 – May 2, 2013. Paris, France.

2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi Ve Eylem Planı. (2019). https://www.akillisehirler.gov.tr/wp-content/uploads/EylemPlani.pdf T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Url 1. UN-HABITAT and Youth – Office of the secretary-general's envoy on youth. (https://www.un.org/youthenvoy/2013/08/un-habitat-and-youth/). Erişim:19.11.2021.

Url 2. Visualizing the World's Population by Age Group (https://www.visualcapitalist.com/the-worlds-population-2020-by-age/). 19.11.2021.

Url 3. Göç İdaresi Başkanlığı. https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638.

Url 4. Çocuk dostu şehirler (https://www.unicef.org/turkey/%C3%A7ocuk-dostu-%C5%9Fehirler) 05.11.2021.

Url 5. Covid-19 Karantinası: Mimarın Araçlarına Paralaks Bir Bakış Ortamı (https://xxi.com.tr/i/covid-19-karantinasi-mimarin-araclari) 05.11.2021.

Url 6. Başarılı Örnekler İstanbul.(https://www.akillisehirler.gov.tr/basarili-ornekler-istanbul/)12.11.21.

Url 7. Başarılı Örnekler Çorum.(https://www.akillisehirler.gov.tr/basarili-ornekler-corum/)12.11.21.

Url 8. Başarılı Örnekler Gaziantep.(https://www.akillisehirler.gov.tr/basarili-ornekler-gaziantep/)12.11.21.

Url 9. When kids put on their urban planner hats – cities are better for everyone (https://www.smartcitieslibrary.com/let-children-plan-cities-for-a-brighter-future-urban-hub/) 10.11.2021.

Url 10.Smart City Sweden.Explore Best Practice.Sharing Economy Solutions for a Smart and Sustainable City. (https://smartcitysweden.com/best-practice/391/sharing-economy-solutions-for-a-smart-and-sustainable-city/)20.11.21.

Url 11.Ecodam-circulaire voorbeeldstad gemaakt door kinderen. (https://ecodam.org). 10.11.2021.

Url 12.About Smart Cities Mission.(https://smartcities.gov.in/about-the-mission) 18.11.21

Url 13.The First of Many Smart and Child Friendly Cities in India. (https://bernardvanleer.org/tr/cases/indias-first-smart-and-child-friendly-city/)18.11.21.

Url 14.Planning and Implementing People Centric Programmes for making Bhubaneswar a socially smart City.(https://www.smartcitybhubaneswar.gov.in/social-smart).18.11.21.

Url 15. Urban Hub.Smart City 3.0 – Ask Barcelona About The Next Generation of Smart Cities. (https://www.urban-hub.com/cities/smart-city-3-0-ask-barcelona-about-the-next-generation-of-smart-cities/). 17.11.21.

Url 16. Smart Cities Connect. Kroger's zero hunger/zero waste ınitiative ıdentifies children ın need of food. (https://smartcitiesconnect.org/krogers-zero-hunger-zero-waste-initiative-identifies-children-in-need-of-food/). 19.11.21.

Url 17. Urban planning for children in Ho Chi Minh City (https://www.childinthecity.org/2019/01/18/11026/) 13.11.21.

Url 18. Smart Cities Library-Let Children Plan Smart Cities For A Brighter Future.(https://www.smartcitieslibrary.com/let-children-plan-cities-for-a-brighter-future-urban-hub/)18.11.21.

Url 19. Url 34. Resemom. (03.10.2017). Panasonic unveils "Cocot", a robot that plays with children (https://resemom.jp/article/2017/10/03/40641.html). 05.11.21.

Url 20. Child in The City. Creating child-friendly smart cities with urban redevelopment.(https://www.childinthecity.org/2018/03/22/creating-child-friendly-smart-cities-with-urban-redevelopment/). 12.11.21.

Url 21. A Scuola Cı Andıamo Da Soli. Strumenti. (https://www.ascuoladasoli.it/strumenti/). 13.11.21.

Url 22.Antalya Güven Çemberi Projesi. (https://www.akillisehirler.gov.tr/2019/09/20/antalya-guven-cemberi-projesi/). 19.11.21.

Url 23. Amsterdam Smart City. (http://amsterdamsmartcity.com) 10.11.2021.

Url 24. Projecten. (https://oranjeenergie.nl/over-ons/) 10.11.2021.

Url 25. Doe je mee met de Energie Scholen Challenge? (https://02025.nl/scholenchallenge) 10.11.2021.

Url 26. Smart Kids Lab. (https://amsterdamsmartcity.com/updates/project/smart-kids-lab) 18.11.21.

Url 27. Gulf Today. News. (11.07.21). Masdar City's 'smart garden' teaches kids basics of homegrown food.(https://www.gulftoday.ae/news/2021/07/11/masdar-city-s-smart-garden-teaches-kids-basics-of-homegrown-food).01.10.21.

Url 28. Areas of Work.(https://smartpur.in/areas-of-work/#Education) 18.11.21.

Url 29. Actividades. (https://cosmocaixa.org/es/actividades-cosmocaixa-ciencia) 17.11.21.

Url 30. "CiberCaxies"-Infancia. (https://ajuntament.barcelona.cat/infancia/es/canal/cibercaixes). 17.11.21.

Url 31. Fab Lab Barcelona. (https://fablabbcn.org/) 17.11.21.

Url 32. Remix The School (Distrubuted)-Fab Lab Barcelona. (https://fablabbcn.org/blog/make-things/remix-the-school-distributed). 17.11.21.

Url 33. Smart Citizen - Sensores ciudadanos.(https://tr.goteo.org/project/smart-citizen-sensores-ciudadanos).19.11.21.

Url 34. Barcelona Revolta't": direct and circular management of organic waste at four schools and a restaurant. (https://ajuntament.barcelona.cat/digital/en/blog/barcelona-revoltat-direct-and-circular-management-of-organic-waste-at-four-schools-and-a). 19.11.21.

Url 35. Kids Are Using Minecraft To Design A More Sustainable World. (https://www.fastcompany.com/3048041/kids-are-using-minecraft-to-design-a-more-sustainable-worl). 10.11.2021.

Url 36. Masdar City.Plan. (https://masdarcity.ae/en/play/overview). 01.10.21.

Url 37. Masdar News. (23.01.2014). Sustainability Festival Attracts Thousands to Masdar City. (https://news.masdar.ae/en/news/2018/11/28/09/55/sustainability-festival-at-attracts-thousands-to-masdar-city-23).01.10.21.

AKINCILAR HAREKETİ
1975 - 1980

Ersönmez YARBAY

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-21-0

Editör: Ayşe ERDEM / Derya ÖNAL

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Kasım 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖN SÖZ

Bu eserle; 1976-1977 yıllarında Ankara Şubesi kurucusu ve başkanı, 1978-1979 yıllarında genel idare kurulu üyesi ve teşkilatlanma başkanı olarak görev yaptığım Akıncılar Derneğinin kuruluş gerekçeleri; amaçları, faaliyetleri, düşünceleri ve eylemlerini kronolojik bir sıra içerisinde anlatmayı ve o döneme ışık tutmayı amaçladım. Çalışma yaparken kendi yorumlarımdan ziyade derneğin faaliyetleri, eylemleri, yayınladığı bildirileri, dergi ve gazete demeçlerini olduğu gibi alarak yorumların okuyucu tarafından yapılmasını istedim.

Akıncılar bir lider hareketi değil, ihtiyaçtan doğan bir kadro hareketidir. Bu sebeple Akıncılar Derneğinde emeği geçen herkesin eserde isimlerinin geçmesine özen gösterilmiştir. Adeta bir Akıncılar ansiklopedisi yazılmaya çalışılmıştır.

12 Eylül Askeri Darbesinden sonra Akıncılar dernekle ilgili ellerinde bulunan birçok belge ve fotoğrafları imha etmek zorunda kalmışlar, bu sebeple ancak muhafaza edilebilen belgelerden yararlanma imkânı olmuştur.

Bu kitap, iki ciltten oluşacaktır. Birinci ciltte, Akıncılar Derneğinin kuruluşundan 12 Eylül Askeri Darbesi ile kapatılana kadar olan faaliyetleri; ikinci ciltte ise, 12 Eylül Askeri Darbesinden sonra Akıncıların 11 yıl süren yargılama süreci anlatılacaktır.

Bu eser; iç çatışmaların yoğun olarak yaşandığı 1975-1980 Türkiye'sinin ve İslami hareketin anlaşılmasına katkı sağlarsa, o zaman hedefine ulaşmış olacaktır. Ayrıca eserin oluşturulması sürecinde emeği geçen Büşra Sarı ve arkadaşları başta olmak üzere herkese teşekkür ederim.

Okurlarımız; kitapla ilgili eleştiri, düşünce ve katkılarını iletirlerse; kitabın ikinci baskısında bunlara yer vermek istiyorum.

ERSÖNMEZ YARBAY

İÇİNDEKİLER

1920-1980 TÜRKİYE'Sİ 1
BATICILIK DÜŞÜNCESİ 2
TÜRKÇÜLÜK DÜŞÜNCESİ 12
İSLAMCILIK DÜŞÜNCESİ 16
AKINCILAR DERNEĞİ 49
Akıncıların Kuruluş Gerekçeleri 49
Akıncılar Derneğinin Amaçları 57
Derneğin Adı Neden Akıncılar Oldu? 60
Akıncılar Derneğinin Kurucularının Özellikleri 63
Akıncı Kimdir? Akıncının Vasıfları Nelerdir? 64
GENEL BAŞKANLIKLAR DÖNEMİ 67
Tevfik Rıza Çavuş Dönemi (12.12.1975 – 22.08.1976) 67
Mehmet Tezel Dönemi (23.08.1976 – 08.04.1978) 78
Mehmet Tellioğlu Dönemi(08.04.1978 – 03.03.1979) 105
Mehmet Güney Dönemi(03.03.1979 – 13.12.1979) 157
AKINCI GENÇLER DERNEĞİ (07.03.1980-12.09.1980) 178
ŞUBE ÇALIŞMALARI 196
AKINCI KURULUŞLAR 420
Akıncı Memurlar Derneği (1976-12 Eylül 1980) 421
Akıncı İşçiler Derneği (1979-12 Eylül 1980) 427
Akıncı Sporcular Derneği (1978-12 Eylül 1980) 428
AKINCILARIN İRTİBATTA OLDUĞU DERNEK VE KURULUŞLAR 435
Mefkûreci Öğretmenler Derneği (MEF-DER) 436
Teknik Elemanlar Birliği (TEK-BİR) 437
Türkiye Yazarlar Birliği (TYB) 438
Millî Gençlik Vakfı (MGV) 438
Milli Türk Talebe Birliği(MTTB) 439
Kur'an Kursları Federasyonu 441
Türkiye Ekonomik ve Kültürel Dayanışma Vakfı (TEK-DAV) 441
Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu(HAK-İŞ) 442
Türkiye İmam Hatip Mezunları Dernekleri Federasyonu (TİHMDF) 445
Tüm Emniyet Mensupları Birliği Derneği (TEM-BİR) 447
AKINCILARIN YÜRÜYÜŞ VE MİTİNGLERİ 449
Kayseri ''Fetih Yürüyüş ve Mitingi'' (26.05.1976) 449

Ankara ‘’Müslümanlar Kardeştir Yürüyüş ve Mitingi’’ (06.03.1977) 450
Konya ‘’Vahdete Çağrı Yürüyüş ve Mitingi’’ (02.04.1977) 451
İstanbul ’Fetih Yürüyüş ve Mitingi’’ (29.05.1977) 451
Adıyaman ‘’Müslümanlar Kardeştir Yürüyüş ve Mitingi’’
(23.10.1977) 452
Ankara ‘’Fikir ve İnanç Hürriyeti Yürüyüş ve Mitingi’’ (25.02.1978) 453
Kayseri ‘’İsrail’i Tel’in Yürüyüş ve Mitingi’’ (01.04.1978) 457
İstanbul ‘’Fetih Yürüyüş ve Mitingi’’ (28.05.1978)..... 459
Konya‘’Fetih Yürüyüş ve Mitingi’’ (29.05.1978) 459
Muş-Malazgirt ‘’Anadolu’ya Akın Yürüyüş ve Mitingi’’
(26.08.1978) 461
Turgutlu ‘’Müslümanlar Kardeştir Yürüyüş ve Mitingi’’
(04.11.1978) 462
Sakarya ‘’Dünya Müslümanları Dayanışma ve Müslüman Katliamını
Protesto Yürüyüş ve Mitingi (01.04.1979)..... 463
Tatvan ‘’Faşizm ve Komünizmle Lanet, Hakk’a Davet Mitingi’’
(15.04.1979) 472
Yozgat ‘’Fetih Mitingi’’ (29.05.1979)..... 473
Bursa ‘’Ulubatlı Hasan Burç’a Bayrak Yürüyüş ve Mitingi’’
(10.06.1979) 474
Of ‘’Zulüm ve Pahalılığı Protesto Mitingi’’ (21.06.1979)..... 478
İskenderun ‘’Müslüman Katliamını Protesto Mitingi’’
(21.11.1979) 479
Kayseri ‘’Hicri 1400 ve Afganistanlı Müslümanların Kıyamını
Destekleme Yürüyüş ve Mitingi’’ (24.11.1979) 479
Düzce ‘’Afganistan’ın İşgali Protesto Yürüyüş ve Mitingi’’
(26.01.1980) 482
Sivas ‘29 Mayıs Fetih ve Gençlik Günü Yürüyüş ve Mitingi’’
(31.05.1980) 483
Konya ‘’Kudüs ve Gençlik Günü Yürüyüş ve Mitingi
(06.09.1980) 483
Korsan Yürüyüş ve Mitingler..... 503
AKINCI KAMPLARI 507
1. Balıkesir ‘’Ayvalık Sarımsaklı Kampı’’ (9 Temmuz1977-10
Ağustos 1977) 510
3. Yalova ‘’Çınarcık Kampı’’ (1977)..... 511
4. Rize ‘’Güneysu Kampı’’ (21 Temmuz 1978)..... 511
5. Yalova ‘’Esenköy Kampı’’ (1 Temmuz 1978)..... 512

6. Kayseri ''Erkilet Kampı(Emmiler) Kampı'' (Temmuz 1978-Temmuz 1979) 515
7. Bolu ''Kartalkaya – Demirciler Kampı'' (10 Temmuz 1979) 517
8. Yozgat ''Başlıyayla Topçular Köyü Kampı'' (8 Eylül 1979) 517
9. Sakarya ''Akyazı Keremali Kampı'' (Ekim 1979) 519
10.Bursa ''Karacabey Kurşunlu Kampı'' (4 Temmuz 1980) 520
11. Bandırma ''Yeniceköy Kampı'' (31 Temmuz 1980) 521
12. Afyon ''Bolvadin Dişli Kampı'' (21 Ağustos 1980) 522
13. Kayseri ''Yahyalı Kampı'' (23 Ağustos 1980) 526
14. Isparta ''Sütçüler Kampı'' (27 Ağustos 1980) 531
15. Çanakkale ''Karabiga Klara Kampı'' (2 Eylül 1980) 533
16. Muğla ''Marmaris Kampı'' (14 Eylül 1980) 535
AKINCILARLA ÇATIŞMA 537
Akıncı – Ülkücü Çatışması 537
Akıncı – Komünist Çatışması 552
Akıncı – Devlet Çatışması 557
AKINCI YAYINLARI 562
BİRİNCİ TÜR YAYINLAR 562
1. Akıncı Dergisi 562
2. Akıncı Güç Dergisi (Haziran 1979-Ekim 1979) 568
3. Akıncılar Dergisi 572
4. Seriyye Dergisi 579
5.Bültenler 580
İKİNCİ TÜR YAYINLAR 581
1. Büyük Doğu Dergisi 581
2. Diriliş Dergisi 581
3. Sebil Dergisi 582
4. Gölge Dergisi 583
5. Düşünce Dergisi 584
6. Kriter Dergisi 584
7. Talebe Dergisi 585
8. Yeni Ölçü Dergisi 585
9. Şura Dergisi 586
10. Tevhid Dergisi(Aralık 1978-Ağustos 1979) 594
11. Hicret (Eylül 1979-Nisan 1980) 596
12. Aylık Dergisi 597
13. İslami Hareket Dergisi 597
14. Kıyam Dergisi 597

15. Milli Gazete 597
16. Yeni Devir Gazetesi 597
17. Mila Haber Ajansı 598
AKINCILARIN ÜMMETÇİLİK FAALİYETLERİ 599
Afganistan: 606
İran 612
Suriye: 620
Filistin: 622
Suudi Arabistan: 624
Pakistan: 625
AKINCILARIN OKUL VE YURT ÇALIŞMALARI 626
AKINCILARIN AVRUPA ÇALIŞMALARI 653
AKINCILARIN FİNANS KAYNAKLARI 661
AKINCI-MSP İLİŞKİLERİ 663
DERNEK GENEL MERKEZ BİNALARI 669
İTAAT 669
AKINCI ŞEHİTLER 670
AKINCILAR VE SİLAHLI ÖRGÜT İDDİASI 718

SONUÇ 723

KAYNAKÇA 727

DİPNOTLAR 733

KAYNAKÇA

1. AKGÜL, Ahmet: Erbakan Devrimi, Togan Yayıncılık, Nisan 2011
2. AKIN, Kenan: Millî Nizam'dan 28 Şubat'a "Olay Adam Erbakan", Birey Yayıncılık, Kasım 2000
3. AKYOL, Taha: Hariciler ve Hizbullah/İslam Toplumlarında Terörün Kökleri, Doğan Kitap Yayıncılık, İstanbul, Mart 2000
4. AKTAŞ, Hüsnü: Medeni Vahşet Davası Cezaevi Notları 1984-1985, Ölçü Yayınları,1995
5. ALBAYRAK, Sadık: Manaho Deresi-Cezaevi Notları, Ferşat Yayınları 2. Baskı, 1988
6. Ankara Sıkıyönetim komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi, Akıncılar-Akıncı Gençler Davası Gerekçeli Hüküm
7. ASLAN, Yakup: Bir Rüyanın Ardından Gerçekleşen Sessiz Devrim, Ozan Yayınları, İstanbul, Ocak 2014
8. ATA, Kelime: Alevilerin İlk Siyasal Denemesi Türkiye Birlik Partisi, 2018
9. AŞIK, Hüseyin: İslam'da İnsanları İdare Usulü, Ahmet Sait Matbaası, 1974
10. ATACAN, Fulya: Kutsal Göç/Radikal İslamcı Bir Grubun Anatomisi, Bağlam Yayınları, İstanbul, Ekim 1993
11. AYGÜN, Hakan: Şeriatın Ayak Sesleri, Ekin Yayınları, Ankara,1992
12. AYKOL, Hüseyin: Türkiye'de Sağ ve İslamcı Örgütler, Pelikan Yayınları, İstanbul, Mart 1996
13. BALLI, Rafet: Sosyalist Sol Konuşuyor, Cem Yayınevi 3. Basım, 1989
14. BAYKAM, Bedri: AKP Ekspresi- Avrupa Biletiyle Tahran'a. 30 Dakikada AKP'yi Deşifre Eden Kitap, Piramit Sanat Yayınları, İstanbul, Temmuz 2007
15. BULUT, Faik: Ordu ve Din-Devlet Gözüyle İslamcı Faaliyetler (1826-2007), Berfin Yayınları, İstanbul, 3. Baskı, Mart 2008
16. CAMGÖZ, Vehbi: İdamlar ve Olayların Gölgesinde Ulucanlar, Tahlil Yayınları, 2013

17. CEMAL, Hasan: 12 Eylül Günlüğü Demokrasi Korkusu, 4. Basım, Bilgi Yayınevi, 1986
18. CEMAL, Mehmed: Kavgamız İslamcılar/Ülkücüler/Devrimciler, Kayıhan Yayınları, İstanbul, 2. Baskı, Kasım 1979
19. CEVİZOĞLU, Hulki: Yakın Zamanlar Tarihi-Ne Dedik Ne Oldu!, Ceviz Kabuğu Yayınları, 3. Baskı, Mart 2008
20. CUMALIOĞLU, Dr. Fehmi: Komünizm ve İslam, İlim Yayma Cemiyeti Yayınları, 1963
21. ÇAKIR, Ruşen: Ayet ve Slogan (Türkiye'de İslami Oluşumlar)
22. ÇALMUK, Fehmi: Büyük Doğu'nun Atlıları, Hoton Yayınları, Ankara, 1. Baskı, 2018
23. ÇAPAROĞLU, M. Bülent: Mecliste Başörtüsü Mücadelesi, Şule Yayınları, 1998
24. ÇELİK, Necati: 28 Şubat ve İrtica Tehditi, Sinemis Yayınları, Ankara, 2003
25. ÇETİNKAYA, Hikmet: Kubilay Olayı ve Tarikat Kampları, Günizi Yayıncılık, İstanbul, Aralık 2002
26. ÇETİNKAYA, Hikmet: Fethullah Gülen'in 40 Yıllık Serüveni, Günizi Yayıncılık, İstanbul, 2. Baskı, Haziran 2004
27. DEMİREL, Emin: Hizbullah, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul, Ocak 2001
28. DEMİREL, Emin: Kudüs Savaşçıları, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul, Ocak 2001
29. DOĞAN, Yalçın: Dar Sokakta Siyaset, Tekin Yayınevi, 4. Basım: Kasım 1985
30. ECEVİT, Bülent: Savunmam, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Mayıs 2011
31. ELİAÇIK, Recep İhsan: Devrimci İslam, Doğu Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2013
32. ELİAÇIK, Recep İhsan: İslam ve Devrim Teorisi, Doğu Kitabevi Yayınları, İstanbul ,2013
33. ELİAÇIK, Recep İhsan: Demokratik Özgürlükçü İslam, Tekin Yayınevi, İstanbul, Ekim 2014
34. ERKİLET, Alev: Orta Doğu'da Modernleşme ve İslami Hareketler, Büyüyenay Yayınları, Şubat 2015

35. EVREN, Kenan: Kenan Evren'in Anıları, Milliyet Yayınları, Kasım 1990
36. EYÜBOĞLU, İsmet Zeki: İrticanın Ayak Sesleri, Cumhuriyet Gazetesi Yayınları, Mayıs 1998
37. FARAÇ, Mehmet /BULUT, Faik: Kod Adı Hizbullah-Türkiye Hizbullahçılarının Anatomisi, Ozan Yayınları, Mart 1999
38. FARAÇ, Mehmet: İkiz Kuleler'den Galata'ya El Kaida Turka, Günizi Yayınları, İstanbul, 3. Baskı, Haziran 2004
39. FEYZİOĞLU, Turhan: Akıncılar ve Ak-Gençlik'ten AKP'ye, I. Basım: Tekin Yayınları, İstanbul, Mayıs 2015
40. GEZİCİ, Aytekin: Ülkücülük Tarihi, Tutku Yayınevi, Ankara,2014
41. GÜNDOĞAN, Mete: Erbakan, Destek Yayınları, 2019
42. GÜNEY, Yusuf: Şu İmam Hatipler "İmam Hatiplerin İbret Dolu Hikayesi", Olaylar-Belgeler-Tanıklar, Akçağ Yayınları, 2016
43. KAPLAN, Adem: Polatlılı Bir Bilim Adamı Prof. Dr. Kemal Bıyıkoğlu, Polatlı Belediyesi Yayını, Konya, 2010
44. KARACA, Burhan: Prof. Dr. Necmettin Erbakan "Mühendis-Mücahit-Mütefekkir", Asalet Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, Şubat 2019
45. KAYA, Rıdvan: Türkiye'de İslami Dergiler ve Etkileri Semineri, 2009
46. KAYNAR, Mete Kaan: Türkiye'nin 1970'li Yılları, İletişim Yayınları, İstanbul, 1. Baskı, 2020
47. KINDIRA, Zübeyir: Fethullah'ın Copları, Su Yayınları, İstanbul, Ocak 2001
48. KIRÇAK, Çağlar: Türkiye'de Gericilik (1950-1990), İmge Yayınları, Ankara, 2. Baskı, Kasım 1993
49. KÜÇÜK, Yalçın: Sırlar, İthaki Yayınları, 1. Baskı İstanbul, 2004
50. KÜÇÜKKÖY, İrfan: Bir Uyanışın Anatomisi Mücadele Birliği, Alagöz Matbaa Ambalaj A.Ş, Konya, Nisan 2005
51. METİNER, Mehmet: Yemyeşil Şeriat Bembeyaz Demokrasi, Doğan Kitap, 2. Baskı, 2004
52. NACAR, İsmail: Gördüğüm Derin Devlet ve Neo-Haşhaşi Fetö, Kitaparası Yayınları, 2018
53. OKUTAN, M. Çağatay: Bozkurt'tan Kur'an'a Milli Türk Talebe Birliği (1916-1980), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, Mayıs 2004

54. ÖZALP, Hüseyin: Derin Dinciler "Ecmain", Tanyeri Kitap, Kasım 2014

55. ÖZTEKE, Uğur: Altı Yol Akıncılarını Özlemişiz, Pusula Gazetesi, 26 Ocak 2015

56. POLAT, Yılmaz: Amerikan Gizli Belgelerinde Türkiye'de İslamcı Akımlar, Beyan Yayınları, İstanbul, 3. Baskı, Ağustos 1990

57. POYRAZ, Ergün: MNP'den FP'ye İhanetin Belgeleri, MK Yayınları, Ankara, Ekim 1998

58. POYRAZ, Ergün: Takunyalı Führer, Togan Yayınları, İstanbul, 2010

59. SARIBAY, Ali Yaşar: Türkiye'de Modernleşme Din ve Parti Politikası "MSP Örnek Olayı", Alan Yayıncılık, 1985

60. SEZEN, Nurettin: Önder Nesil, Ankara Tevfik İleri (Merkez) İmam Hatip Lisesi (Hatıralar) 1975-1997 Yılları, Aktif Hayat Yayınları, 2019

61. SUBAŞI, Necdet: Türk Aydının Din Anlayışı 1980 Sonrası Örneği, Otto Yayınları 1. Basım 1995, 2. Basım Ocak 2016

62. ŞAHİN, Ömer: Arınç Küçük Erbakan, Nesne Kültür Sanat Yayınları, İstanbul, 2019

63. TEKİN, Mehmet Ali: Direniş Yolunda Bir Şehit Metin Yüksel, Akademi Yayınları, İstanbul (Yayın tarihi belirtilmemiş).

64. TUNAYA, Tarık Zafer: İslamcılık Cereyanı, Cumhuriyet Gazetesi Yayınları, İstanbul, Şubat 1998

65. TURHAN, Kaan: Haçlı İrticanın Çocukları Ak Faşizm, Togan Yayınları, İstanbul, Ocak 2012

66. TUŞALP, Erbil: 12 Eylül Tutanakları Bin Tanık, Dost Kitapevi Yayınları, 4, Baskı, Ağustos 1986

67. TÜRKEŞ, Alparslan: Savunmam, Kamer Yayınları, 2018

68. YALÇIN, Soner: Millî Nizam'dan Fazilet'e Hangi Erbakan, Su Yayınları, İstanbul, Haziran 1999

69. YALÇIN, Soner: Siz Kimi Kandırıyorsunuz! Yakın Tarihin Gayriresmî Notlarında Gerçeklerle Yüzleşmeye Hazır Mısınız?, Doğan Kitap Yayınları

70. YALÇIN, Soner: Kayıp Sicil Erdoğan'ın Çalınan Dosyası, Kırmızı Kedi Yayınları, 2014

71. YALÇIN, Soner: ERBAKAN "Eziyet Edilerek Yalnızlığa Yükseltilen Bir Siyasal Liderin Portresi", Kırmızı Kedi Yayınevi, 2013

72. YARAŞIR, Volkan ve Aygün, Tarık: Siyasal İslam ve AKP, Akyüz Yayınları, İstanbul, Aralık 2002

73. YESEVİZADE: Süleyman Demirel veya Yalan Üzerine Kurulu Bir Politik Hayat "Hakiki Arayış Neşriyatı" Ankara, 1990

74. YORGANCILAR, Serkan: İslamcı Gençliğin Yazılmamış Öyküsü Akıncılar, Lotus Yayınları, 2016

75. YORGANCILAR, Serkan: Milli Görüş(1969-1980), Pınar Yayınları, 2012

76. YÜKSEL, Edip: Devlet/Demokrasi/Oligarşi/Teokrasi, Ozan Yayınları, İstanbul, Kasım 1997

77. YÜKSEL, Edip: Müslüman Din Adamlarına 19 Soru, Ozan Yayınları, İstanbul, Üçüncü Baskı, Ocak 2001

78. YÜKSEL, Edip: Norşin'den Arizona'ya "Sıradan Bir Adamın Sıradışı Öyküsü", 3. Baskı, Çeviri: Özgür Manal Ozan Yayıncılık, İstanbul 2017

79. YÜKSEL, Sadi: Şehadet ve Şehid Metin Yüksel, Madve Yayınları, İstanbul, Nisan 1992

80. YÜLEK, Ertan: Ömürdür Gelir Geçer "Yaşadıklarım, Gördüklerim, Duyduklarım", Cümle Yayınları, 2015

81. ZENGİN, Ertuğrul: Bir Toplumsal Hareket Olarak Akıncılar, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi

82. Millî Gazete, Yeni Devir, Milliyet, Hürriyet, Sözcü, Türkiye'de Yarın, Gazetesi; Sebil, Şura, Tevhid, Hicret, Düşünce, Yeni Ölçü, Gölge, Akıncı, Akıncı Güç, Akıncılar, Seriyye, Tarih, Müslüman Genç, Girişim, Akıncı Aylık Dergileri vs. süreli yayınlar.

AKIŞ

çalışma hayatı bağlamında

Dr. Nuray TURAN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-30-2

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Şubat 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

Beni dünyaya getiren ve yetiştiren
annem Ayşe TURAN ile babam İrfan TURAN'a...

TEŞEKKÜR

Bu kitap uzun ve öğretici bir süreç olan doktora eğitiminin tamamlanmasının ardından tezin bir bölümünün yeniden ele alınarak gözden geçirilmesi ve geliştirilmesi sonucu ortaya çıkmıştır. Bu süreçte birlikte çalışma fırsatı bulduğum değerli hocalarım Prof. Dr. Mustafa Yaşar TINAR'a, Prof. Dr. Burcu KÜMBÜL GÜLER'e ve Doç. Dr. Barış SEÇER'e destekleri için teşekkür ederim.

NURAY TURAN

2009 Yılında Uludağ Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri bölümünü bitirdi. 2011-2014 yılları arasında Dokuz Eylül Üniversitesinde İnsan Kaynakları tezli yüksek lisans programını tamamladı. 2014-2021 yılları arasında Dokuz Eylül Üniversitesinde Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri alanında doktora eğitimine devam etti. 2020 yılında doktora tezine ilişkin araştırmalarda bulunmak üzere 3 ay Almanya'da bulundu. 2021 yılında Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri alanında doktorasını tamamlayarak Dr. unvanı aldı.

2011-2018 yılları arasında Dokuz Eylül Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, Yönetim ve Çalışma Psikolojisi Anabilim Dalı'nda araştırma görevlisi olarak görev yaptı. Araştırma görevliliğine 2018 yılından bu yana Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesinde devam etmektedir.

"Çalışma Yaşamında YETENEK, BECERİ, YETKİNLİK, YETERLİLİK" ve "İNSAN KAYNAĞI seçiminde YETENEK belirleme" isimli iki kitabı bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, alanında çeşitli ulusal ve uluslararası dergilerde yayımlanmış makaleleri ile yurt içi ve yurt dışında düzenlenen kongrelerde sunmuş olduğu bildirileri vardır. İlgi ve çalışma alanı çalışma yaşamında pozitif psikoloji konularını kapsamaktadır. Alanındaki çalışmalara hâlen devam etmektedir.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM
AKIŞ

1.1. AKIŞ, TEORİK GELİŞİMİ VE ARAŞTIRMA ALANLARI 3
1.1.1. Akış 3
1.1.2. Teorik Gelişimi 11
1.1.2.1. Motivasyon Teorileri Bağlamında Hümanist Psikolojideki Yeri 13
1.1.2.2. Pozitif Psikoloji Bağlamında Güncel Psikolojideki Yeri 14
1.2. AKIŞIN BOYUTLARI 14
1.2.1. Zorluklar ve Beceriler Arasındaki Denge 18
1.2.2. Faaliyet ve Farkındalığın Birleşmesi 20
1.2.3. Net hedefler 20
1.2.4. Anında Geri Bildirim 21
1.2.5. Kendini Verme 23
1.2.6. Kontrol Hissi 23
1.2.7. Öz Bilinç Kaybı 24
1.2.8. Zaman Çarpıtması 25
1.2.9. Ototelik Deneyim 26
1.3. AKIŞIN MODELLERİ 28
1.3.1. Kavramsal Akış Modeli 28
1.3.2. Akışın Kanal Modelleri 29
1.3.2.1. Üç Kanallı Akış Modeli 30
1.3.2.2. Dört Kanallı Akış Modeli 31
1.3.2.3. Sekiz Kanallı Akış Modeli 33
1.3.3. Nedensel Akış Modelleri 35
1.3.4. Akışın Regresyon Modeli 35
1.3.5. Akışın Bileşen Çözümleme Modeli 36
1.4. ARAŞTIRMA ALANLARI 36

İKİNCİ BÖLÜM
ÇALIŞMA HAYATINDA AKIŞ

2.1. ÇALIŞMADA AKIŞ: KAVRAMSAL ÇERÇEVE, BOYUTLARI VE ÖNEMİ 45
2.1.1. Çalışmada Akış 46
2.2.2. Çalışmada Akışın Boyutları 50
2.2.2.1. Çalışmaya Kendini Verme 50
2.2.2.2. Çalışmadan Keyif Alma 52
2.2.2.3. İçsel Çalışma Motivasyonu 53
2.3. ÇALIŞMADA AKIŞ İLE YAKIN İLİŞKİLİ KAVRAMLAR VE TEORİLER 56
2.3.1. Yakın İlişkili Kavramlar 56
2.3.1.1. İşe Tutkunluk 56
2.3.1.2. İşe Bağlılık 57
2.3.1.3. İşkoliklik 58
2.3.2. Yakın İlişkili Teoriler 59
2.3.2.1. Karesek'in İş Talep-Kontrol Modeli 59
2.3.2.2. Öz-Belirleme (Özerklik) Teorisi 60
2.3.2.3. İş Talepleri-Kaynakları Modeli 61
2.3.2.4. Genişlet-İnşa Et Teorisi 62
2.2.3. Çalışmada Akış Boyutları ile Akış Boyutları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bir İnceleme 63
2.4. ÇALIŞMADA AKIŞIN ETKİ VE SONUÇLARI 67

KAYNAKÇA 73

KAYNAKÇA

Abuhamdeh, S. (2020). Investigating the "Flow" Experience: Key Conceptual and Operational Issues. *Frontiers in Psychology.* 11(158): 1-13.

Adamus, E. (2020). Flow at Work.

http: //nowystylgroup.com/files/catalogue/pl/raport_csr/Flow%20at%20work_en.pdf, (06.03.2019).

Agarwal, R. ve Karahanna, E. (2000). Time Flies When You're Having Fun: Cognitive Absorption and Beliefs about Information Technology Usage. *MIS Quarterly*. 24(4): 665-694.

Aherne, C., Moran, A. P. ve Lonsdale, C. (2011). The Effect of Mindfulness Training on Athletes' Flow: An Initial Investigation. *The Sport Psychologist*. 25(2): 177-189.

Akçakanat, T., Erhan, T. ve Uzunbacak, H.H. (2019). Meslek Aşkının İş Tatmini Üzerine Etkisi: Akışın Aracı Rolü. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 2(1): 80-95.

Alarcon, G.M. ve Edwards, J.M. (2011). The Relationship of Engagement, Job Satisfaction and Turnover Intentions. *Stress and Health*. 27(3): e294-e298.

Aleksić, D., Černe, M., Dysvik, A. ve Škerlavaj, M. (2016). I Want to be Creative, But… Preference for Creativity, Perceived Clear Outcome Goals, Work Enjoyment, and Creative Performance. *European Journal of Work and Organizational Psychology*. 25(3): 363-383.

Amabile, M.T. (1993). Motivational Synergy: Toward New Conceptualizations of Intrinsic and Extrinsic Motivation in the Workplace. *Human Resource Management Review.* 3(3): 185-201.

Amabile, T. M., Hill, K. G., Hennessey, B. A. ve Tighe, E. M. (1994). The Work Preference Inventory: Assessing Intrinsic and Extrinsic Motivational Orientations. *Journal of Personality and Social Psychology.* 66*(5): 950-967.*

Anderson, N., Potočnik, K. ve Zhou, J. (2014). Innovation and Creativity in Organizations: A State-of-the-Science Review, Prospective Commentary and Guiding Framework. *Journal of Management*. 40(5): 1297-1333.

Andreassen, C. S., Hetland, J. ve Pallesen, S. (2010). The Relationship between 'Workaholism', Basic Beeds Satisfaction at Work and Personality. *European Journal of Personality.* 24: 3-17.

APA Dictionary of Psychology. https: //dictionary.apa.org/flow, (7.11.2018).

Arif, S., Zubair, A. ve Mazoor, Y. (2012). Innovative Work Behavior and Communication Climate among Employees of Advertising Agencies. *FWU Journal of Social Sciences*. 6(1): 65-72.

Arnould, E.J. ve Price, L.L. (1993). River Magic: Extraordinary Experience and the Extended Service Encounter. *Journal of Consumer Research*. 20: 39-68.

Asakawa, K. (2004). Flow Experience and Autotelic Personality in Japanese College Students: How do They Experience Challenges in Daily Life?. *Journal of Happiness Studies*. 5: 123-154.

Asakawa, K. (2010). Flow Experience, Culture and Well-being: How Do Autotelic Japanese College Students Feel, Behave, and Think in Their Daily Lives?. J*ournal of Happiness Studies*. 11(2): 205-223.

Aubé, C., Brunelle, E. ve Rousseau, V. (2014). *Motivation and Emotion*. 38(1): 120-130.

Aybas, M. (2014). *İnsan Kaynakları Uygulamalarının Çalışanların İşe Adanmışlığı Üzerindeki Etkisi ve Pozitif Psikolojik Sermayenin Aracı Rolü: Konuya İlişkin Bir Araştırma.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aytaç, S. (2004). *İnsanı Anlama Çabası*. İstanbul: Ezgi Kitabevi.

Bajwa, S., Butt, A., Mazhar, N., Warris, S., Tariq, M. ve Ashraf R. (2020). Relationship between Work Flow and Burnout in Medical Professionals. *The Professional Medical Journal.* 27(11): 2517-2522.

Bakker, A. B. (2005). Flow among Music Teachers and Their Students: The Crossover of Peak Experiences. *Journal of Vocational Behavior*. 66(1): 26-44.

Bakker, A. B. ve Demerouti, E. (2007). The Job Demands-Resources Model: State of the Art. *Journal of Managerial Psychology.* 22(3): 309-328.

Bakker, A. B. ve Oerlemans, W. (2011). Subjective Well-Being in Organizations. *The Oxford Handbook of Positive Organizational Scholarship* (pp. 178-189). Editors Gretchen M. Spreitzer ve Kim S. Cameron. New York: Oxford University Press.

Bakker, A. B., Demerouti, E., Taris, T., Schaufeli, W. B. ve Schreurs, P. (2003). A Multi-Group Analysis of the Job Demands-Resources Model in Four Home Care Organizations. *International Journal of Stress Management.* 10(1): 16-38.

Bakker, A., Galub, T.L. ve Rijavec, M. (2017). Validation of the Study-Related Flow Inventory (WOLF-S). *Croatian Journal of Education*. 19(1): 147-173.

Bakker, A.B. (2008). The Work-Related Flow Inventory: Construction and Initial Validation of the WOLF. *Journal of Vocational Behavior*. 72(3): 400-414.

Bakker, A.B. ve Woerkom, M. V. (2017). Flow at Work: A Self-Determination Perspective. *Occupational Health Science*. 1(1): 1-2.

Bakker, A.B., Demerouti, E. ve Euwema, M.C. (2005). Job Resources Buffer the Impact of Job Demands on Burnout. *Journal of Occupational Health Psychology*. 10: 170-180.

Bakker, A.B., Shimazu, A., Demerouti, Shimada, K.Y. ve Kawakami, N. (2013). Work Engagement Versus Workaholism: A Test of the Spillover-Crossover Model. *Journal of Managerial Psychology*. 29(1): 63-80.

Bakker, F.A. ve MacDonald, R.A.R. (2013). Flow, Identity, Achievement, Satisfaction and Ownership During Therapeutic Songwriting Experiences with University Students and Retirees. *Musicae Scientiae*. 17(2): 131-146.

Balducci, C., Fraccaroli, F. ve Schaufeli, W.B. (2010). Psychometric Properties of the Italian Version of the Utrecht Work Engagement Scale (UWES-9). *European Journal of Psychological Assessment*. 26(2): 143-149.

Bangert-Drowns, R. L., Kulik, C. L. C., Kulik, J. A. ve Morgan, M. (1991). The Instructional Effect of Feedback in Test-Like Events. *Review of Educational Research*. 61(2): 213-238.

Basoda, A. (2017). İşe Tutkunluk: Kavramsal Açıdan Bir İnceleme. *Tarihin Peşinde Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 17: 71 98.

Basom, M.R. ve Frase, L. (2004). Creating Optimal Work Environments: Exploring Teacher Flow Experiences. *Mentoring & Tutoring: Partnership in Learning*. 12(2): 241-258.

Bassi, M. ve Fave, A. D. (2004). Adolescence and the Changing Context of Optimal Experience in Time: Italy 1986-2000. *Journal of Happiness Studies*. 5: 155-179.

Bassi, M. ve Fave, A. D. (2012). Optimal Experience among Teachers: New Insights Into the Work Paradox. *The Journal of Psychology Interdisciplinary and Applied*. 146(5): 533-557.

Batistic, S. ve Kaše, R. (2016). Idea implementation as a Relational Phenomenon: A Social Network Perspective. *Capitalizing on Creativity at Work: Fostering the Implementation of Creative Ideas in Organizations* (pp. 1-18). Editors Miha

Škerlavaj, Matej Černe, Anders Dysvik, Arne Carlsen. Publisher: Edward Elgar Publishing.

Baumann, N. ve Scheffer, D. (2010). Seeking Flow in the Achievement Domain: The Achievement Flow Motive Behind Flow Experience. *Motivation and Emotion*. 9: 1-18.

Beard, K.S. (2015). Theoretically Speaking: An Interview with Mihaly Csikszentmihalyi on Flow Theory Development and Its Usefulness in Addressing Contemporary Challenges in Education. *Education Psychology Review*. 27: 353-364.

Bernard, R. (2009). Music Making, Transcendence, Flow, and Music Education. *International Journal of Education & The Arts*. 10(14): 1-22.

Bernier, M., Thienot, E., Cordon, R. ve Fournier, J. F. (2009). Mindfulness and Acceptance Approaches in Sport Performance. *Journal of Clinical Sport Psychology*. 25(4): 320-330.

Binnewies, C. ve Gromer, M. (2012). Creativity and Innovation at Work: The Role of Work Characteristics and Personal Initiative. *Psicothema*. 24: 100-105.

Binnewies, C., Ohly, S. ve Sonnentag, S. (2007). Taking Personal Initiative and Communicating about Ideas: What is Important for the Creative Process and for Idea Creativity?. *European Journal of Work and Organizational Psychology*. 16(4): 432-455.

Blood, J.A. (2006). *Non-Industrial Textile Production as Optimal Experience: Applicability of the Flow Theory to Clothing and Textiles Subject Matter*. (Unpublished Doctoral Thesis). USA: Oregon State University.

Bonaiuto, M., Mao, Y., Roberts, S., Psalti, A., Ariccio, S., Cancellieri, U.G. ve Csikszentmihaly, C. (2016). Optimal Experience and Personal Growth: Flow and the Consolidation of Place Identity. *Frontiers in Psychology*. 7: 1-12.

Boniwell, S.A.S. ve Ayers, A.C. (2013). *The Oxford Handbook of Happiness.* Oxford University Press: Oxford, UK.

Boyle, E.A., Connolly, T.M., Hainey, T. ve Boyle, J.M. (2012). Engagement in Digital Entertainment Games: A Systematic Review. *Computers in Human Behavior*. 8(3): 771-780.

Bryce, J. ve Haworth, J.T. (2002). Well-Being and Flow in a Sample of Male and Female Office Workers. *Leisure Studies.* 21: 249-263.

Bryce, J. ve Higgins, D. (2007). *International Simulation and Gaming Research Yearbook: Simulations and Games for Emergency and Crisis Management.* Routledge.

Brymer, E. ve Schweitzer, R. (2013). The Search for Freedom in Extreme Sports: A Phenomenological Exploration. *Psychology of Sport and Exercise*. 14(6): 865-873.

Budan, G. (2019). *The Relationship between Borderline Personality Organization and Time Perspective.* (Unpublished Master Thesis). İstanbul: Bilgi University Institute of Social Sciences Clinical Psychology Master's Degree Program.

Burke, R.J. Koyuncu, M. ve Fiksenbaum, L. (2016). Flow, Work Satisfactions and Psychological Well-Being among Nurses in Turkish Hospitals. *Archives of Nursing Practice*. 2(1): 010-017.

Buzady, Z. ve Marer, P. (2016). The Theory of "Flow" and Its Relevance for Organizations. *CEU Business School Working Paper Series* (pp.1-35). Editors Davide Torsello and Mel Horvitch. Hungary: Central European University Business School.

Byrne, C., MacDonald, R. ve Carlton, L. (2002). Flow and Creativity in the Music Classroom. *10th Anniversary Conference: Musical Creativity* (pp.1-10), Liège, Belgium. 2002.

Bysted, R. ve Jespersen, K.R. (2014) Exploring Managerial Mechanisms that Influence Innovative Work Behaviour: Comparing Private and Public Employees. *Public Management Review*. 16(29): 217-241.

Carli, M., Fave, A.D. ve Massimini, F. (1988). The Quality of Experience in the Flow Channels: Comparison of Italian and U.S. Students. *Optimal Experience: Psychological Studies of Flow in Consciousness* (pp.288-318). Editors Mihaly Csikszentmihalyi and Isabella Selega Csikszentmihalyi. New York, NY, US: Cambridge University Press.

Ceja, L. ve Navarro, J. (2011). Dynamic Patterns of Flow in the Workplace: Characterizing within Individual Variability Using a Complexity Science Approach. *Journal of Organizational Behavior, Special Issue: Intra-Individual Processes Linking Work and Employee Well-Being*. 32(4): 627-651.

Ceja, L ve Navarro, J. (2012). 'Suddenly I get into the zone': Examining Discontinuities and Nonlinear Changes in Flow Experiences at Work. *Human Relations*. 65(9): 1101-1127.

Celsi, R.L., Rose, R.L. ve Leigh, T.W. (1993). An Exploration of High-Risk Leisure Consumption Through Skydiving. *Journal of Consumer Research*. 20(1): 1-23.

Chalofsky, N. (2003). An Emerging Construct for Meaningful Work. *Human Resource Development International*. 6(1): 69-83.

Charlton, B.G. (1998). Peak Experiences, Creativity and the Colonel Flastratus Phenomenon. *Abraxas*. 14: 10-19.

Chen, H. (2006). Flow on the Net-Detecting Web Users' Positive Affects and Their Flow States. *Computers in Human Behavior*. 22(2): 221-233.

Chen, H., Wigand, R.T. ve Nilan, M.S. (1999). Optimal Experience of Web Activities School of Information Studies. *Computers in Human Behavior*. 15: 585-608.

Chilton, G. (2013). Art Therapy and Flow: A Review of the Literature and Applications. A*rt Therapy*. 30(2): 64-70.

Chirico, A., Serino, S., Cipresso, P., Gaggioli, A. ve Riva, G. (2015). When Music "Flows". State and Trait in Musical Performance, Composition and Listening: A Systematic Review. *Frontiers in Psychology*. 6(1): 1-14.

Christandl, F., Mierke, K. ve Peifer, C. (2018). Time Flows: Manipulations of Subjective Time Progression Affect Recalled Flow and Performance in a Subsequent Task. *Journal of Experimental Social Psychology.* 74: 246-256.

Chu, L.C. ve Lee, C.L. (2012). Exploring the Impact of Flow Experience on Job Performance. *The Journal of Global Business Management*. 8(2): 150-158.

Clapp, S., Uszak, N., Olcum, E. ve Hancock, P.A. (2018). Design for Flow: A Work System Approach. *Proceedings of the 2018 IISE Annual Conference. Conference: 2018 IISE Annual Conference* (pp. 554-559), Orlando, Florida.

Clarke, S.G. ve Haworth, J.T. (1994). 'Flow' Experience in the Daily Lives of Sixth-form College Students. *British Journal of Psychology*. 85(4): 511-523.

Colombo, L. ve Zito, M. (2014). Demands, Resources and the Three Dimensions of Flow at Work. A Study among Professional Nurses. *Open Journal of Nursing*. 4: 255-264.

Cranston, S. ve Keller, S. (2013). *Increasing the 'Meaning Quotient' of Work.* https://www.mckinsey.com/business-functions/organization/our-insights/increasing-the-meaning-quotient-of-work, (12.12.2019).

Cseh, G.M. (2016). Flow in Creativity: A Review of Potential Theoretical Conflict. *Flow Experience* (pp. 79-94). Editors László Harmat, Frans Ørsted Andersen, Fredrik Ullén, Jon Wright andGaynor Sadlo. Springer, Cham.

Csikszentmihalyi, M. (1975). *Beyond Boredom and Anxiety: Experiencing Flow in Wok and Play*. San Francisco: Jossey-Bass.

Csikszentmihalyi, M. (1988). The Flow Experience and Its Significance for Human Psychology. *Psychological Studies of Flow in Consciousness* (pp.15-35). Editors Mihaly Csikszentmihalyi and Isabella Selega Csikszentmihalyi. US: University of Chicago.

Csikszentmihalyi, M. (1990). Flow: The Psychology of Optimal Experience. J*ournal of Leisure Research*. 24(1): 93-94.

Csikszentmihalyi, M. (1990). *Flow: The Psychology of Optimal Experience*. New York: Harper & Row.

Csikszentmihalyi, M. (1993). *The Evolving Self: A Psychology for the Third Millennium*. New York: Harper-Collins Publishers.

Csikszentmihalyi, M. (1996). *Creativity: Flow and the Psychology of Discovery and Invention*. New York: Harper-Collins Publishers.

Csikszentmihalyi, M. (1997). *Finding Fow: The Psychology of Engagement with Everyday* Life. New York: Basic Books.

Csikszentmihalyi, M. (1997). Happiness and Creativity: Going with the Flow. *Special Report on Happiness*. 31(5): 8-12.

Csikszentmihalyi, M. (1999). If We are So Rich, Why aren't We Happy?. *American Psychologist*. 54(10): 821-827.

Csikszentmihalyi, M. (2003). *Good Business. Leadership, Flow and Making the Meaning*. New York: Penguin Group.

Csikszentmihalyi, M. (2008). *Flow: The Psychology of Optimal Experience*. Harper Perennial Modern Classics.

Csikszentmihalyi, M. (2014). *Flow and the Foundations of Positive Psychology.* The Collected Works of Mihaly Csikszentmihalyi. London: Springer.

Csikszentmihalyi, M. (2016). Optimal Experience and Personal Growth: Flow and the Consolidation of Place Identity. *Frontiers of Psychology*. 7: 1-12.

Csikszentmihalyi, M. ve Asakawa, K. (2016). Universal and Cultural Dimensions of Optimal Experiences. *Japanese Psychological Research*. 58(1): 4-13.

Csikszentmihalyi, M. ve Lebuda, I. (2017). Interview a Window into the Bright Side of Psychology: Interview with Mihaly. *Europe's Journal of Psychology*. 13(4): 11- 30.

Csikszentmihalyi, M. ve LeFevre, J. (1989). Optimal Experience in Work and Leisure. *Journal of Personality and Social Psychology*. 56(5): 815-822.

Çakır, Ö. (2001). *İşe Bağlılık Olgusu ve Etkileyen Faktörler.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Dartey-Baah, K. ve Amoako, G.K. (2011). Application of Frederick Herzberg's Two-Factor Theory in Assessing and Understanding Employee Motivation at Work: A Ghanaian Perspective. *European Journal of Business and Management*. 3(9): 1-8.

Dattilo, J. (2016). A Balanced and Systematic Leisure Education Service Delivery Model: Connections to Eastern and Western Perspective. *World Leisure Journal.* 58(3): 179-192.

Davidson, S. (2018). *A Multi-Dimensional Model of Enjoyment: Development and Validation of an Enjoyment Scale (Enjoy).* (Unpublised Thesis). Florida: Embry-Riddle Aeronautical University Daytona Beach.

De Spiegelaere, S. (2014). *The Employment Relationship and Innovative Work Behaviour*. Faculteit Sociale Wetenschappen.

Debus, M. E., Sonnentag, S., Deutsch, W. ve Nussbeck, F. W. (2014). Making Flow Happen: The Effects of Being Recovered on Work-Related Flow between and Within Days. J*ournal of Applied Psychology*. 99(4): 713-722.

DeCharms, R. C. (1968). *Personal Causation: The Internal Affective Determinants of Behavior*. New York: Academic Press.

Deci, E. L. ve Ryan, R. M. (2000). The "What" and "Why" of Goal Pursuits: Human Needs and the Self Determination of Behavior. *Psychological Inquiry*. 11(4): 227-268.

Deci, E. L. ve Ryan, R. M. (2008a). Hedonia, Eudaimonia, and Well-Being: An Introduction. *Journal of Happiness Studies*. 9: 1-11.

Deci, E. L. ve Ryan, R.M. (1985). *Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behaviour*. New York: Plenum Press.

Deci, E., Connell, J. ve Ryan, R. (1989). Self-Determination in a Work Organization. Journal of Applied Psychology. 74 (4): 580-590.

Deci, E.L. ve Ryan, R. M. (2008b). Facilitating Optimal Motivation and Psychological Well- Being Across Life's Domains. *Canadian Psychology*. 49(1): 14-23.

Delle Fave, A. (2009). Optimal Experience and Meaning: Which Relationship?. *Psychological Topics*. 18(2): 285-302.

Delle Fave, A. Bassi, M. ve Massimini, F. (2003). Quality of Experience and Risk Perception in High-Altitude Rock Climbing. *Journal of Applied Sport Psychology*. 15(1): 82-98.

Demerouti, E., Bakker A.B., Sonnentag, S. ve Fullagar C.J. (2012a). Work-Related Flow and Energy at Work and at Home: A Study on the Role of Daily Recovery. *Journal of Organizational Behavior*. 33: 276-295.

Demerouti, E., Bakker, A. B., Nachreiner, F. ve Schaufeli, W. (2000). A Model of Burnout and Life Satisfaction amongst Nurses. *Journal of Advanced Nursing*. 32(2): 454-464.

Demerouti, E., Bakker, A.B. ve Fried, Y. (2012b). Work Orientations in the Job Demands-Resources Model. *Journal of Managerial Psychology*. 2(6): 557-575.

Demetriou, A. Larson, M. ve Liem, C.C.S. (2016). Go with Flow: When Listeners Use Music as Technology. *Proceedings of the 17th ISMIR Conference* (pp. 292-298), New York City. USA. August 7-11, 2016.

Devloo, T. (2013). *Intrinsic Motivation and Innovative Work Behavior Revisited: Reciprocal Relationships at Different Stages of the Innovation Process*. (Unpublished Doctoral Thesis). Belgium: Belgium Ghent University, Faculty of Psychology and Educational Sciences.

Dickinson, D. (2007). *Thoughts About Education.* http://www.bcf.usc.edu/~genzuk/Thoughts_About_Education_Mihaly_Csikszentmihalyi.pdf, (21-04-2019).

Diener, E. ve Diener, C. (1999). Most People are Happy. *Psychological Science*.7(3): 181-185.

Dietrich, A. (2004). Neurocognitive Mechanisms Underlying the Experience of Flow. *Conscious and Cognition*. 13(4): 746-761.

Donaldson, S. I. ve Ko, I. (2010). Positive Organizational Psychology, Behavior, and Scholarship: A Review of the Emerging Literature and Evidence Base. *The Journal of Positive Psychology*. 5(3):177-191.

Doran, J. ve Ryan, G. (2017). The Role of Stimulating Employees' Creativity and Idea Generation in Encouraging Innovation Behaviour in Irish Firms. *The Irish Journal of Management.* 36(1): 32-48.

Edmunds, J., Ntoumanis, N. ve Duda, J. (2006). Test of Self-Determination Theory in the Exercise Domain. *Journal of Applied Social Psychology*. 36(9): 2240-2265.

Eisenberger, R., Jones, J.R., Stinglhamber, F, Shanock, L. ve Randall, A. (2005). Flow Experiences at Work: For High Need Achievers Alone?. *Journal of Organizational Behavior*. 26(7): 755-775.

Ellis, G.D., Voelkl, J.D. ve Morris, C. (1994). Measurement and Analysis Issues with Explanation of Variance in Daily Experience Using the Flow Model. *Journal of Leisure Research*. 26(4): 337-356.

Engeser, S. ve Baumann, N. (2014). Fluctuation of Flow and Affect in Everyday Life: A Second Look at the Paradox of Work. *Journal Happiness Study*. 17(1): 105-124.

Engeser, S. ve Rheinberg, F. (2008). Flow, Performance and Moderators of Challenge-Skill Balance. *Motivation and Emotion*. 32(3): 158-172.

Eskiler, E., Ekici, S., Soyer, F. ve Sari, I. (2016). The Relationship between Organizational Culture and Innovative Work Behavior for Sports Services in Tourism Enterprises. *Physical Culture and Sport Studies and Research*. 69(1): 53-64.

Fagerlind, A., Gustavsson, M., Johansson, G. ve Ekberg, K. (2013). Experience of Work-Related Flow: Does High Decision Latitude Enhance Benefits Gained from Job Resources?. *Journal of Vocational Behavior*. 83: 161-170.

Faiola, A., Newlon C., Pfaff, M. ve Smyslova, O. (2013). Correlating the Effects of Flow and Telepresence in Virtual Worlds: Enhancing Our Understanding of User Behavior in Game-Based Learning. *Computers in Human Behavior*. 29: 1113-1121.

Farmer, D. (1999). "Flow" & Mihaly Csikszentmihalyi. *The School of Leisure & Tourism Studies at the University of Technology Sydney*.17 March 1999.

Fidanboy, C.Ö. (2019). Çalışanların Pozitif ve Negatif Duygu Durumlarının İş Yaşamında Akışa Etkileri: Ar-Ge Çalışanları Üzerine Bir İnceleme. *Yaşar Üniversitesi Dergisi.* 14(Special Issue): 69-81.

Finneran, C. ve Zhang, P. (2003). A Person-Artifact-Task (PAT) Model of Flow Antecedents in Computer-Mediated Environments. *International Journal of Human-Computer Studies*. 59(4): 475-496.

Fredrickson, B. (1998). The Role of Positive Emotions in Positive Psychology: The Broaden-and-Build Theory of Positive Emotions. *American Psychological Association*. 56(3): 218-226.

Fredrickson, B.L. ve Branigan, Ç. (2005). Positive Emotions Broaden the Scope of Attention and Thought-Action Repertories. *Cognition and Emotion.* 19: 313-332.

Freire, T. (2011). From Flow to Optimal Experience: (Re)Searching the Quality of Subjective Experience Throughout Daily Life. *The Human Pursuit of Well-Being* (pp. 55-63). Editors László Harmat, Frans Ørsted Andersen, Fredrik Ullén, Jon Wright and Gaynor Sadlo Netherlands: Springer.

Frese, M. (2008). The Word is Out: We Need an Active Performance Concept for Modern Workplaces. *Industrial and Organizational Psychology: Perspectives on Science and Practice*. 1(1): 67-69.

Fullagar, C., Fave, A. D. ve Krevelen, S.V. (2017). Flow at Work: The Evolution of a Construct. *Flow at Work: Measurement and Implications. Flow at Work* (pp.1-28). Editors Clive Fullagar and Antonella Delle Fave. Routledge.

Fullagar, C.J. ve Kelloway, E.K. (2009). Flow at Work: An Experience Sampling Approach. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*. 82(3): 595-615.

Fullagar, C.J. ve Kelloway, E.K. (2012). Flow at Work: An Experience Sampling Approach. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*. 82(3): 276-295.

Fullagar, C.J., Knight, P.A. ve Sovern, H.S. (2012). Challenge/Skill Balance, Flow, and Performance Anxiety. *Applied Psychology*. 62(2): 236-259.

Gable, S.L. ve Haidt, J. (2005). What (and Why) Is Positive Psychology?. Review of General Psychology. 9(2):103-110.

Gable, P. A. ve Poole, B. D. (2012). Time Flies When You're Having Approach-Motivated Fun: Effects of Motivational Intensity on Time Perception. *Psychological Science*. 23(8): 879-886.

Gagne´, M. ve Deci, E. L. (2005). Self-determination Theory and Work Motivation. *Journal of Organizational Behavior*. 26: 331-362.

Ghani, J.A., Supnick, R. ve Rooney, P. (1991). The Experience of Flow in Computer-Mediated and in Face-to-Face Groups. *International Conference on Information Systems* (pp.229-237), New York. December 1991.

Giasiranis, S. ve Sofos, L. (2017). Flow Experience and Educational Effectiveness of Teaching Informatics Using AR. *Journal of Educational Technology & Society*. 20(4): 8-88.

Gliniecka, M. (2016). How do People Construct Communication about their Creative Process? Study on Future Creative Professionals. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education.* 12(5): 1199-1204.

Goleman, D. (2013). *How to Achieve a Flow State.* https: //www.linkedin.com/pulse/20131118133716-117825785-how-to-achieve-a-flow-state, (29.11.2019).

Graves, L.M., Redurman, M. Ohlott, P. ve Weber, T.J. (2012). Driven to Work and Enjoyment of Work. *Journal of Management*. 38(5): 1655-1680.

Gürlek, M. ve Tuna, M. (2019). İşe Adanmanın Teorik Temelleri ve Ölçümü. *Türk Psikoloji Yazıları.* 22(44): 35-49.

Güzel, B., Karabacak, G. ve İşçi, C. (2020). Turizm Çalışanlarında İş Doyumu ve Bütünleşme: Akış Kuramı Yaklaşımı. *Yönetim Bilimleri Dergisi.* 18(37): 445-470

Habe, K. ve Tement, S. (2016). Flow among Higher Education Teachers: A Job Demands-Resources Perspective. *Horizons of Psychology*. 25: 29-37.

Harackiewicz, J. M. ve Elliot, A. J. (1998). The Joint Effects of Target and Purpose Goals on Intrinsic Motivation: A Mediational Analysis. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 24: 657-689.

Harimoto, F., Omura, M., Taira, T., Kobashigawa, H. ve Kawabata, M. (2000). The Flow Experience Associated with Mountaineering. *Japan Outdoor Education Journal*. 4(1): 27-37.

Harris, D. J., Vine, S. J. ve Wilson, M. R. (2017). Is Flow Really Effortless? The Complex Role of Effortful Attention. *Sport, Exercise, and Performance Psychology*. 6(1): 103-114.

Hefferon, K.M. ve Ollis, S. (2006). 'Just clicks': An Interpretive Phenomenological Analysis of Professional Dancers' Experience of Flow. *Research in Dance Education*. 7(2): 141-159.

Heo, J., Lee, Y., Pedersen, P.M. ve McCormick, B.P. (2010a). Daily Experience of Serious Leisure, Flow and Subjective Well-being of Older Adults. *Leisure Studies*. 29(2): 207-225.

Heo, J., Lee, Y., Pedersen, P.M. ve McCormick, B.P. (2010b). Flow Experience in the Daily Lives of Older Adults: An Analysis of the Interaction between Flow, Individual Differences, Serious Leisure, Location, and Social Context. *Canadian Journal on Aging*. 29(3): 411-413.

Hirao, K., Kobayashi, R., Okishima, K. ve Tomokuni, Y. (2011). Influence of Flow Experience during Daily Life on Health-Related Quality of Life and Salivary Amylase Activity in Japanese College Students. *Japon Mesleki ve Afet Tıp Birliği Dergisi-JJOMT*. 59(1): 13-18.

Hirao, K., Kobayashi, R., Okishima, K. ve Tomokuni, Y. (2012). Flow Experience and Health-Related Quality of Life in Community Dwelling Elderly Japanese. *Nursing and Health Sciences*. 14: 52-57.

Ho, L.A. ve Kuo, T.H. (2010). How Can one Amplify the Effect of E-Learning? An Examination of High-Tech Employees' Computer Attitude and Flow Experience. *Computers in Human Behavior*. 26: 23-31.

Hoffman, B.J. ve Woehr, D.J. (2006). A Quantitative Review of the Relationship between Person-Organization Fit and Behavioral Outcomes. *Journal of Vocational Behavior*. 68(3): 389-399.

Hoffman, D.L. ve Novak, T.P. (2009). Flow Online: Lessons Learned and Future Prospects. *Journal of Interactive Marketing*. 23: 23-34.

Hoffman, E. (2011). *What was Maslow's View of Peak-Experiences?: Abraham Maslow's Take on Bliss in Everyday Life*.https: //www.psychologytoday.c-om/intl/blog/the-peak-experience/201109/what-was-maslows-view-peak-experiences, (26.01.2019).

Hollenbeck, J. R., Williams, C. R. ve Klein, H. J. (1989). An Empirical Examination of the Antecedents of Commitment to Difficult Goals. *Journal of Applied Psychology*. 74: 18-23.

Holt, C. J. (2012). *Flow at Work: The Development and Validation of a Measure*. (Unpublished Master Thesis). Australia: Australian Catholic University.

Hou, S.T. ve Fan, H.L. (2013). The Relationships among Organizational Belonging, Flow Experience, and Positive Behaviors of Employees in a Beauty Salon Organization. *Management Review*. 32: 131-136.

Hsu, C. L. ve Lu, H. P. (2004). Why Do People Play Online Games? An Extended TAM with Social Influences and Flow Experience. *Information & Management*. 41(7): 853-868.

Huang, X.-T., Wei, Z.-D. ve Yu Leung, X. (2020). What You Feel may not be What You Experience: A Psychophysiological Study on Flow in VR Travel Experiences. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*. 25(7): 736-747.

Huppert, F.A. Baylis, N. ve Keverne, B. (2005). *The Science of Well-Being*. Oxford University Press.

Ilies, R., Wagner, D.T., Wilson, K., Ceja, L., Johnson, M., De Rue, S. ve Ilgen, D. (2017). Flow at Work and Basic Psychological Needs: Effects on Well-Being. *Applied Psychology*. 66(1): 3-24.

Inghilleri, P., Riva, G. ve Riva. E. (2014). *Enabling Positive Change: Flow and Complexity in Daily Experience*. De Gruyter Open Ltd, Warsaw/Berlin.

Ishimura, I. ve Kodama, M. (2006). Dimensions of Flow Experience in Japanese College Students Feel, Behave, and Think in Their Daily Lives?. *Journal of Happiness Studies*. 11: 205-223.

Ittersum, K.W.V. (2015). *The Distinctiveness of Engagement and Flow at Work*. (Unpublished Doctoral Thesis). Manhattan: Kansas State University.

Jackson, S. A. (1996). Toward a Conceptual Understanding of the Flow Experience in Elite Athletes. https://www.tandfonline.com/urqe20 *Research Quarterly for Exercise and Sport.* 67(1): 76-90.

Jackson, S. A. (2000). Joy, Fun, and Flow State in Sport. *Emotions in Sport* (pp.135-155). Editors Yuri L. Hanin and Lu L. Khanin. Champaign, IL, US: Human Kinetics.

Jackson, S. A. ve Eklund, R. C. (2002). Assessing Flow in Physical Activity: The Flow State Scale-2 and Dispositional Flow Scale-2. *Journal of Sport & Exercise Psychology*. 24: 133-150.

Jackson, S. A. ve Eklund, R. C. (2004). *The Flow Scales Manual. Morgantown*, WV: Fitness Information Technology.

Jackson, S. A. ve Marsh, H. W. (1996). Development and Validation of a Scale to Measure Optimal Experience: The Flow State Scale. *Journal of Sport and Exercise Psychology*. 18: 17-35.

Jackson, S. A., Kimiecik, J. C., Ford, S. ve Marsh, H. W. (1998). Psychological Correlates of Flow in Sport. *Journal of Sport and Exercise Psychology*. 20(4): 358-378.

Jackson, S.A. (1992). Athletes in Flow: A Qualitative Investigation of Flow States in Elite Figure Skaters. *Journal of Applied Sport Psychology*. 4(2): 161-180.

Janssen, O. (2000). Job Demands, Perceptions of Effort-Reward Fairness and Innovative Work Behaviour. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*. 73(3): 287-302.

Jarden, A. (2012). Positive Psychologists on Positive Psychology: Todd Kashdan. *International Journal of Well-Being*. 2(2): 72-78.

Jeong, E.H. (2012). *The Application of Imagery to Enhance 'Flow State' in Dancers*. (Unpublished Doctoral Thesis). Australia: School of Sport and Exercise Science Faculty of Arts, Education Human Development Victoria University.

Johnstone, A. ve Johnston, L. 2005. The Relationship between Organizational Climate, Occupational Type and Workaholism. *New Zealand Journal of Psychology*. 34(3): 181-188.

Jokonya, O. (2017). Critical Literature Review of Theory of Planned Behavior in the Informatıon Systems Research. *2017 2nd International Conference on Advances in Management Engineering and Information Technology (AMEIT 2017)* (pp.177-181), Shanghai, China. April 23-24, 2017.

Jones, D.C., Hollenhorst, S.J. ve Perna, F. (2003). An Empirical Comparison of the Four Channel Flow Model and Adventure Experience Paradigm. *Leisure Sciences*. 25(1): 17-31.

Kabat-Zin, J. ve Jacobson, E. (1996). Wherever You Go There You Are: Mindfulness Meditation in Everyday Life. J*ournal of the International Association Yoga Therapist*. 1(2): 46-59.

Kahn, W.A. (1990). Psychological Conditions of Personal Engagement and Disengagement at Work. *Academy of Management Journal*. (33)4: 692-724.

Kahn, W.A. (1992). To be Fully There: Psychological Presence at Work. *Human Relations*. 45(4): 321-349.

Kalhoro, M., Jhatial, A.A. ve Khokhar, S. (2016). The Influence of Extrinsic Motivation on Innovative Work Behaviour with Moderating Role of Quality Culture. *Journal of Business and Social Review in Emerging Economies*. 2(1): 120-129.

Karasek, R. A. (1979). Job Demands, Job Decision Latitude, and Mental Strain: Implications for Job Redesign. *Administrative Science Quarterly*. 24: 285-308.

Kasa, M ve Hassan, Z. (2016). Flow Experience and Organizational Citizenship Behaviour among Hotel Employees: Moderating Effect of Socio-Cultural Factor. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 224: 101-108.

Kasa, M. ve Hassan, Z. (2013). Antecedent and Consequences of Flow: Lessons for Developing Human Resources. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 97: 209-213.

Kasa, M. ve Hassan, Z. (2017). The Relationship of Burnout Dimensions with Organizational Citizenship Behavior (OCB) among Bank Employees in Sarawak: Mediating Role of Flow Experience. *International Journal of Business and Society*. 18(4): 685-669.

Kasa, M., Hassan, Z. ve Tay, C.A. (2003). Flow at Work: The Contributing Factors. 4*th International Conference on Teaching and Learning: Higher Learning in the Asean Context (ICTL 2013)* (pp.3-13), Higher Learning in Asean Context. Thailand. November 2003.

Kasa, M., Hassan, Z., Ng., J., Busari, A.H., Norsyamimi, M.M.N. ve Nor, M. (2020). Role of Flow between Job Demand and Job Resources among the Hotel Employees in Sarawak. *International Journal of Business and Society*. 21(1): 168-182.

Kawabata, M., Mallett, C.J. ve Jackson, S.A. (2008). The Flow State Scale-2 and Dispositional Flow Scale-2: Examination of Factorial Validity and Reliability for Japanese Adults. *Psychology of Sport and Exercise*. 9(4): 465-485.

Kaya, E. (2016). İş Talepleri ve İş Kaynaklarının İşe Tutkunluğa Etkisinde Pozitif Psikolojik Sermayenin Aracılık Rolünün İncelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kee, Y. H. ve Wang, C. J. (2008). Relationships between Mindfulness, Flow Dispositions and Mental Skills Adoption: A Cluster Analytic Approach. *Psychology of Sport and Exercise*. 9(4): 393-411.

Kefor, T. (2015). *Arts Students in Flow: An Interpretative Phenomenological Analysi*s. (Unpublished Doctoral Thesis). Boston, Massachusetts: College of Professional Studies Northeastern University.

Keser, A. ve Kümbül Güler, B. (2016). *Çalışma Psikolojisi*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Keser, A. ve Yılmaz, G. (2012). İşe Bağlanma. *Çalışma Yaşamında Davranış* (ss. 109-135). Editörler Aşkın Keser, Gözde Yılmaz ve Senay Yürür. Kocaeli: Umuttepe Kitabevi.

Kiili, K. (2005). Content Creation Challenges and Flow Experience in Educational Games: The IT Emperor Case. *The Internet and Higher Education*. 8(3): 183-198.

Kiili, K., Freitas, S.I., Arnab, S. ve Lainema, T. (2012). The Design Principles for Flow Experience in Educational Games. *Procedia Computer Science*. 15: 78-91.

Kiili, K., Lainema, T., Freitas, S. D. ve Arnab, S. (2014). Flow Framework for Analyzing the Quality of Educational Games. *Entertainment Computing*. 5(4): 367-377.

Kim, W. ve Park, J. (2017). Examining Structural Relationships between Work Engagement, Organizational Procedural Justice, Knowledge Sharing, and Innovative Work Behavior for Sustainable Organizations. *Sustainability*. 9: 1-16.

Kimiecik, J.C. ve Stein, G.L. (1992). Examining Flow Experience in Sport Contexts: Conceptual Issues and Methodological Concerns. *Journal of Applied Sport Psychology*. 4(2): 144-160.

Kopelman, R.E., Prottas, D.J. ve Falk, D.W. (2012). Further Development of a Measure of Theory X and Y Managerial Assumptions. *Journal of Managerial Issues.* 24(4): 450-470.

Kornish, L.J. ve Hutchinson-Krupat, J. (2017). Research on Idea Generation and Selection: Implications for Management of Technology. *Production and Operations Management Society*. 26(4): 633-651.

Kuhlkamp, N. (2015). *How to Promote Flow Experiences at Work: The Impact of a Mindfulness-Based Intervention and the Role of Trait Mindfulness.* (Unpublished Master's Thesis). Netherlands: Faculty of Psychology and Neuroscience, Maastricht University.

Kuo, T.H. ve Ho, L.A. (2010). Individual Differences and Job Performance: The Relationship among Personal Factors, Job Characteristics, Flow Experience, and Service Quality. *Social Behavior and Personality: An International Journal*. 38(4): 531-552.

Kümbül Güler, B. (2018). Pozitif Psikoloji Açısından Çalışma Mutluluğu. *İş ve Özel Yaşama Psikolojik Bakışlar* (ss.195-227). Editör Tarık Solmuş. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

Lambert, J., Chapman, J. ve Lurie, D. (2013). Challenges to the Four-Channel Model of Flow: Primary Assumption of Flow Support the Moderate Challenging Control Channel. *The Journal of Positive Psychology*. 8(5): 395-403.

Lambert, L., Passmore, H.A. ve Holder, M.D. (2015). Foundational Frameworks of Positive Psychology: Mapping Well-Being Orientations. *Canadian Psychology*. 56(3): 311-321.

Landhäusser, A. ve Keller, J. (2012). Flow and Its Affective, Cognitive, and Performance-Related Consequences. *Advances in Flow Research* (pp.65-85). Editor Stefan Engeser. New York, NY, USA: Springer.

Langelaan Saar, Arnold B. Bakker, Lorenz J.P. Van Doornen ve Wilmar B. Schaufeli, (2006). Burnout and Work Engagement: Do Individual Differences Make a Difference?. *Personality and Individual Differences.* 40: 521-532.

Larson, R. ve Richards, M. H. (1994). *Divergent Realities: The Emotional Lives of Mothers, Fathers, and Adolescents*. New York: Basic Books.

Lazarus, R.S. Kanner, A.D. ve Folkman, S. (1980). Emotions: A Cognitive - Phenomenological Analysis. *Theory of Emotion* (pp.189-217). Editors Robert Plutchik and Henry Kellerman. Academic Press.

Lee, I. ve Kwon, H.J. (2005). Relations among Flow, Information Processing Strategies, and Performance in a Computer-based Simulation Game. *Proceedings of ED-MEDIA 2005--World Conference on Educational Multimedia, Hypermedia & Telecommunications Montreal, Canada: Association for the Advancement of Computing in Education (AACE)* (pp.986-992), Montreal, Canada. Jun 27, 2005.

Li, W. (2010). Virtual Knowledge Sharing in a Cross-Cultural Context. *Journal of Knowledge Management.* 14(1): 38-50.

Liao, L.F. (2006). A Flow Theory Perspective on Learner Motivation and Behavior in Distance Education. *Distance Education*. 27(1): 45-62.

Li-Chuan, C., Chen-Lin, L., Kuo-Chung, H. ve Jin-Hung, L.(2013). How Personality Traits Mediate the Relationship between Flow Experience and Job Performance. *Journal* of *Management* Studies.8: 33-46.

Linley, A. (2009). Positive Pshology (History). Encyclopedia of Positive Psychology. *Enjoyment* (pp. 742-746). Editor S.J. Lopez. Blackwell Publishing Ltd.

Linley, P.A., Joseph, S., Harrington, S. ve Wood, A. M. (2006). Positive Psychology: Past, Present, and (Possible) Future. *The Journal of Positive Psychology*. 1(1): 3- 16.

Little, G. (2014). *Work, Flow and Job Satisfaction.* https: //www.linkedin.com/pulse/20141111014720-7640385-work-flow-and-job-satisfaction/, (17.01.2020).

Llorens, S., Salanova, M. ve Rodríguez, M.A. (2012). How is Flow Experienced and by Whom? Testing Flow among Occupations. *Stress and Health*. 29: 125-137.

Lowe, G.B. (2019). *Core Motivation: Bridging the Gap between Flow Experience and Work Performance.* (Unpublished Doctoral Dissertation). Biola University Faculty of the Rosemead School of Psychology.

Luthans, F. (2002). The need for and meaning of positive organizational behavior. Journal of Organizational Behavior, 23(6), 695-706.

Macey, W. H, ve Schneider, B. (2008). The Meaning of Employee Engagement. *Industrial and Organizational Psychology: Perspectives on Science and Practice.* 1: 3-30.

Maeran, R. ve Cangiano F. (2013). Flow Experience and Job Characteristics: Analyzing the Role of Flow in Job Satisfaction. *TPM*. 20(1): 13-26.

Magyaródi, T. ve Oláh, A. (2015). A Cross-Sectional Survey Study about the Most Common Solitary and Social Flow Activities to Extend the Concept of Optimal Experience. *Europe's Journal of Psychology*. 11(4): 632-650.

Mäkikangas, C.A., Bakker, A.B., Aunola, K. ve Demerouti, E. (2010). Job Resources and Flow at Work: Modelling the Relationship via Latent Growth Curve and Mixture Model Methodology. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*. 83: 795-814.

Manzano, Ö., Theorell, T. Harmat, L. ve Ullén, F. (2010). The Psychophysiology of Flow During Piano Playing. *Emotion*. 10(3): 301-311.

Maqbool, S., Černe, M. ve Bortoluzzi, G. (2019). Micro-foundations of Innovation: Employee Silence, Perceived Time Pressure, Flow and Innovative Work Behaviour. *European Journal of Innovation Management*. 22(1): 125-145.

Martin, J.J. ve Gill, D.L. (1991). The Relationships among Competitive Sport Orientation, Sport-Confidence, Self-Efficacy, Anxiety, and Sport Performance. *Journal of Sport & Exercise Psychology*. 13(2): 149-159.

Marty-Dugas, J. ve Similek, D. (2020). The Relations between Smartphone Use, Mood, and Flow Experience. *Personality and Individual Differences.* 164(109966): 1-9.

Maslow, A.H. (1962). Lessons from the Peak-Experiences. *Research Article*. 2(1): 9-18.

Massimini, F. ve Carli, M. (1986). *The Psychology of Science and Culture* (La Selezione Psicologica Humana Tra Biologia E Cultura). *La Esperienza Quotidiana* (pp.65-84). Editors Fausto Massimini and Paolo Inghilleri.Milan.Franco Angeli.

May, D.R., Gilson, R.L. ve Harter, L.M. (2004). The Psychological Conditions of Meaningfulness, Safety and Availability and the Engagement of the Human Spirit at Work. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*. 77: 11-37.

McCaffrey, T. (2012). Innovation Relies on the Obscure: A Key to Overcoming the Classic Problem of Functional Fixedness. *Psychological Science.* 23(3): 215-218.

McInman, A. D. ve Grove, R. J. (1991). Peak Moments in Sport: A Literature Review. *Quest*. 43(3): 333-351.

Mirlohi, M., Egbert, J. ve Ghonsooly, B. (2011). Flow in Translation: Exploring Optimal Experience for Translation Trainees. *Target*. 23(2): 251-271.

Moneta, G.B. (2012). On the Measurement and Conceptualization of Flow. *Advances in Flow Research* (pp.23-50). Editor Stefan Engeser New York: Springer.

Moneta, G.B. ve Csikszentmihalyi, M. (1996). The Effect of Perceived Challenges and Skills on the Quality of Subjective Experience. *Journal of Personality*. 64(2): 275-310.

Müceldili, B., Tatar, B. ve Erdil, O. (2019). Çalışanlarda Akış Deneyimi Oluşturulması: İş Biliş Envanteri ve İçsel Statünün Önemi Açısından Bir İnceleme. *İşletme Araştırmaları Dergisi*. 11(4): 2845-2855.

Nah, F. F. H., Eschenbrenner, B., Zeng, Q., Telaprolu, V. R. ve Sepehr, S. (2014). Flow in Gaming: Literature Synthesis and Framework Development. *International Journal of Information Systems and Management*. 1(1/2): 83-124.

Nakamura, J. ve Csikszentmihalyi, M. (2002). The Concept of Flow. *Handbook of Positive Psychology* (pp.89-105). Editors Charles Richard Snyder and Shane J. Lopez. New York, NY, US: Oxford University Press.

Nakamura, J. ve Csikszentmihalyi, M. (2009). Flow Theory and Research. The Oxford Handbook of Positive Psychology (pp.195-206). Editors Charles Richard Snyder and Shane J. Lopez. Oxford University Press.

Nešić, M., Srdić, V., Kovačević, J. ve Fratrić, F. (2014). The Importance of Study the Concept of Flow in Sport. *Research in Physical Education, Sport and Health*. 3(1): 143-150.

Nielsen, K. ve Cleal, B. (2010). Predicting Flow at Work: Investigating the Activities and Job Characteristics that Predict Flow States at Work. *Journal of Occupational Health Psychology*. 15(2): 180-90.

Norman, D.A. (2010). Optimal Flow. *Arts Education Policy Review*. 97(4): 35-38.

Norman, D.A. ve Shallice, T. (1980). *Attention to Action: Willed and Automatic Control of Behavior*. Center for Human Information Processing University of California, San Diego.

Novak, T.P. ve Hoffman, D.L. (1997). Measuring the Flow Experience among Web Users. *Interval Research Corporation.* 1-35.

Oliveira, W. (2019). Towards Automatic Flow Experience Identification in Educational Systems: A Human-computer Interaction Approach. *In Extended Abstracts of the Annual Symposium on Computer-Human Interaction in Play Companion Extended Abstracts*. ACM (pp. 41-46), Barcelona Spain. October, 2019.

Özdemir, A.S. ve Ayyıldız Durhan, T. (2020). Understanding Flow Experiences in Professional Athletes. *European Journal of Education Studies.* 7(2): 155-171.

Özkara, B.Ç. (2015). *Tüketicilerin Çevrimiçi Bilgi Aramaları Bağlamında Akışın Bilgiden Tatmin Üzerindeki Etkisinin Araştırılması*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Panebianco-Warrens, C. (2014). Exploring the Dimensions of Flow and The Role of Music in Professional Ballet Dancers. Muziki: Journal of Music Research in Africa, 11(2): 58-78.

Panigrahy, N.P. ve Pradhan, R.K. (2016). Creativity and Innovation: Exploring the Role of HR Practices at Workplace. *Conference: National Conference* (pp.1-17), Ravenshaw Business School, Cuttack. September 1, 2016.

Paulus, P.B. (2002). Different Ponds for Different Fish: A Contrasting Perspective on Team Innovation. *Applied Psychology: An International Review*. 51(3): 394-399.

Peifer, C., Kluge A., Rummel, N. ve Kolossa D. (2020). Fostering Flow Experience in HCI to Enhance and Allocate Human Energy. *Engineering Psychology and Cognitive Ergonomics. Mental Workload, Human Physiology, and Human Energy. HCII 2020* (pp.204-220). Editors Harris Don and Li When-Chin. Lecture Notes in Computer Science, vol 12186. Springer, Cham.

Pekrun, R., Goetz, T., Daniels, L. M., Stupnisky, R. H. ve Perry, R. P. (2010). Boredom in Achievement Settings: Exploring Control-Value Antecedents and Performance Outcomes of a Neglected Emotion. *Journal of Educational Psychology*. 102(3): 531-549.

Peralta, C.F., Saldanha, M.F., Lopes, P.N., Lourenço, P.R. ve Pais, L. (2019). Does Supervisor's Moral Courage to Go Beyond Compliance have a Role in the Relationships between Teamwork Quality, Team Creativity, and Team Idea Implementation?. *Journal of Business Ethics*.Publised Online.

Pérez-Bustamante, G. (1999). Knowledge Management in Agile Innovative Organisations. *Journal of Knowledge Management.* 3(1): 6-17.

Perry-Smith, J. E. ve Shalley, C. E. (2003). The Social Side of Creativity: A Static and Dynamic Social Network Perspective. *Academy of Management Review.* 28: 89-106.

Perschel, A. (2010). Work-Life Flow: How Individuals, Zappos, and Other Innovative Companies Achieve High Engagement. *Published Online in Wiley Inter Science Global Business and Organizational Excellence*. 29(5): 17-30.

Perttula, A., Kiili, K. Lindstedt, A. ve Tuomi, P. (2017). Flow Experience in Game Based Learning-A Systematic Literature Review. *International Journal of Serious Games*. 4(1): 57-72.

Peters, P., Putsma, E., Van der Heijden, B. I. J. M., Bakker, A.B. ve Bruijn, T. (2014). Enjoying New Ways to Work: An HRM-Process Approach to Study Flow. *Human Resource Management*. 53(2): 271-290.

Peterson, S.J ve Spiker, B. (2005). Establishing the Positive Contributory Value of Older Workers: A Positive Psychology Perspective. *Organizational Dynamics*. 34(2):153-167.

Primus, D.J. ve Sonnenburg, S. (2018). Flow Experience in Design Thinking and Practical Synergies with Lego Serious Play. *Creativity Research Journal*. 30(1): 104-112.

Privette, G. (1983). Peak Experience, Peak Performance and Flow: A Comparative Analysis of Positive Human Experiences. *Journal of Personality and Social Psychology*. 45(6): 1361-1368.

Procci, K., Singer, A.R., Levy, K.R. ve Bowers, C. (2012). Measuring the Flow Experience of Gamers: An evaluation of the DFS-2. *Computers in Human Behavior*. 28: 2306- 2312.

Putra, E.D., Cho, S. ve Liu J. (2015). Extrinsic and Intrinsic Motivation on Work Engagement in the Hospitality Industry: Test of Motivation Crowding Theory. *Tourism and Hospitality Research.* 0(0): 1-14.

Quinn, R. W. (2005). Flow in Knowledge Work: High Performance Experience in the Design of National Security Technology. *Administrative Science Quarterly.* 50(4): 610-641.

Reynolds, F. ve Prior, S. (2006). Creative Adventures and Flow in Art-making: A Qualitative Study of Women Living with Cancer. *The British Journal of Occupational Therapy*. 69(6): 255-262.

Rha, I., Williams, M.D. ve Heo, G. (2005). Optimal Flow Experience in Web-Based Instruction. *Asia Pacific Education Review*. 6(1): 50-58.

Rheinberg, F. ve Engeser, S. (2018). Intrinsic Motivation and Flow. *Motivation and Action* (pp.579-622). Editors Jutta Heckhausen and Heinz Heckhausen. Springer.

Rich, G.J. (2016). Flow and Optimal Experience: Methodological Implications for Internationalizing and Contextualizing a Positive Psychology Concept. PART 1. *(Vestnik Rossiyskogo universiteta druzhby narodov). Vestnik Rossiyskogo Üniversitesi Bülteni*. 2: 1-17.

Rivkin, W., Diestel, S. ve Schmidt, K.H. (2018). Which Daily Experiences can Foster Well-Being at Work? A Diary Study on the Interplay between Flow Experiences, Affective Commitment, and Self-Control Demands. *Journal of Occupational Health Psychology*. 23(1): 99-111.

Rodríguez Sánchez, A.M. (2009). *The Story Flows on: A Multi-Study on the Flow Experience*. Spain: Spanish Ministry of Science and Technology.

Rodríguez-Sánchez, A.M., Schaufeli, W., Salanova, M., Cifre, E. ve Sonnenschein, M. (2011). Enjoyment and Absorption: An Electronic Diary Study on Daily Flow Patterns. *An International Journal of Work, Health & Organisations. Work & Stress*. 25(1): 75-92.

Rogatko, T. P. (2009). The Influence of Flow on Positive Affect in College Students. *Journal of Happiness Studies: An Interdisciplinary Forum on Subjective Well-Being*. 10(2): 133-148.

Rollings, A. ve Adams, E. (2003). *Andrew Rollings and Ernest Adams on Game Design*. USA: New Riders.

Ross, S. R. ve Keiser, H. N. (2014). Autotelic Personality Through a Five-Factor Lens: Individual Differences in Flow-Propensity. *Personality and Individual Differences*. 59: 3-8.

Ryan, R.M. ve Deci, E.L. (2000). Self-determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being. *American Psychologist*. 55(1): 68-78.

Sackett, A. M., Meyvis, T., Nelson, L. D., Converse, B. A. ve Sackett, A. L. (2010). You're Having Fun When Time Flies: The Hedonic Consequences of Subjective Time Progression. *Psychological Science*. 21(1): 111-117.

Salanova, M., Bakker, A. ve Llorens, S. (2006). Flow at Work: Evidence for an Upward Spiral of Personal and Organizational Resources. *Journal of Happiness Studies*. 7(1): 1-22.

Salisbury, J.H. ve Tomlinson, P. (2016). Reconciling Csikszentmihalyi's Broader Flow Theory with Meaning and Value in Digital Games. *ToDiGRA-Transactions of the Digital Games Research Association*. ETC Press. 55-76.

Sanders, K. ve Lin CH. (2016). Human Resource Management and Innovative Behaviour: Considering Interactive, Informal Learning Activities. *Human Resource Management, Innovation and Performance* (pp.32-47). Editors Helen Shipton Pawan Budhwar, Paul Sparrow and Alan Brown. London: Palgrave Macmillan.

Schafer, O. (2013). *Crafting Fun User Experience: A Method to Facilitate Flow.*
Human https://web.cs.wpi.edu/~gogo/courses/imgd5100/papers/Flow Questionnaire.pdf, (14.02.2019).

Schaffer, O. (2013). Crafting Fun User Experiences: A Method to Facilitate Flow. Fairfield, IA: Human Factors International.

Schaufeli, W. B., Salanova, M., Gonza´lez-Roma´, V. ve Bakker, A. B. (2002). The Measurement of Engagement and Burnout: A Confirmative Analytic Approach. *Journal of Happiness Studies.* 3: 71-92.

Schaufeli, W. B., ve Bakker, A. B. (2010). Defining and Measuring Work Engagement: Bringing Clarity to the Concept. *Work Engagement: A Handbook of Essential Theory and Research.* 12: 10-24.

Schaufeli, W.B., Shimazu, A. ve Taris, T.W. (2009). Being Driven to Work Excessively Hard: The Evaluation of a Two-Factor Measure of Workaholism in The Netherlands and Japan. *Cross-Cultural Research*. 43(4): 320-348.

Schmid, I. (2015). *CI, Mindfulness & Flow-Experience.* CQ Contact Improvisation Newsletter. 40(1): 1-8.

Schmidt, J. (2010). *Flow in Education.* http: //www.niu.edu/eteams/pdf_s/ CHALLENGE_FlowEducation.pdf, (05.05.2019).

Schmidt, S.C.E., Gnam, J-P., Kopf, M., Rathgeber, T. ve Woll, A. (2020). The Influence of Cortisol, Flow, and Anxiety on Performance in E-Sports: A Field Study. *BioMed Research International*.e9651245.

Schneider, B. (1987). The People Make the Place. *Personnel Psychology.* 40(3): 437-453.

Schüler, J. ve Brunner, S. (2009). The Rewarding Effect of Flow Experience on Performance in a Marathon Race. *Psychology of Sport and Exercise.* 10(1): 168-174.

Seifert, T. ve Hedderson, C. (2010) Intrinsic Motivation and Flow in Skateboarding: An Thnographic Study. *Journal Happiness Studies.* 11: 277-292.

Seligman, M.E.P. (2002). Authentic Happiness. *Reclaiming Children and Youth*.13(1): 59-60.

Seligman M.E.P. ve Csikszentmihalyi M. (2014). Positive Psychology: An Introduction. Flow and the Foundations of Positive Psychology. (pp. 279-289). Editors Martin E.P. Seligman and Mihaly Csikszentmihalyi. Springer.

Sharma, S. K., Gupta, J. N. ve Wickramasinghe, N. (2005). A Framework for Building a Learning Organization in the 21st Century. *International Journal of Innovation and Learning.* 2(3): 261-273.

Sheldon, K. M., Prentice, M. ve Halusic, M. (2015). The Experiential Incompatibility of Mindfulness and Flow Absorption. *Social Psychological and Personality Science*. 6: 276-283.

Shernoff, D.J. ve Csíkszentmihályi, M. (2009). Flow in Schools Cultivating Engaged Learners and Optimal Learning Environments. *Handbook of Positive Psychology in Schools* (pp.131-146). Editors Eugene Scott Huebner, Michael J. Furlongand Rich Gilman New York: Routledge.

Shoham, A. (2004). Flow Experiences and Image Making: An Online Chat-Room Ethnography. *Psychology & Marketing*. 21(10): 862-867.

Sidorová, D. (2015). *Well-being, Flow Experience and Personal Characteristics of Individuals Who Do Extreme Sports as Serious Leisure*. (Unpublished Doctoral Thesis). Brno, Czech Republic. Czechia: Masaryk University.

Simionel, A.B. (2011). Douglas McGregor Theory X and Theory Y. *Revista de Management si Inginerie Economică.*10(3): 229-234.

Šimleša, M., Guegan, J. Blanchard, E., Tarpin-Bernard, F. ve Buisine, S. (2018). The Flow Engine Framework: A Cognitive Model of Optimal Human Experience. *Europe's Journal of Psychology*. 14(1): 232-253.

Singh, G. ve Malik, N. (2017). Study of Dimensions of Flow State of Badminton Players. *Journal of Indonesian Physical Education and Sport*. 3(1): 10-18.

Spence, J. T. ve Robbins, A. S. (1992). Workaholism: Definition, Measurement, and Preliminary Results. *Journal of Personality Assessment*. 58: 160-178.

Sports Psychology Flow. https://psychology.iresearchnet.com/sports-psychology/sports-emotions/sports-psychology-flow/, (19.07.2019).

Spreitzer, G.M. (1995). Psychological Empowerment in the Workplace: Dimensions, Measurement and Validation. *Academy of Management Journal*. 38(5): 1442-1465.

Staudinger, U. ve Baltes, P. B. (1996). Interactive Minds: A Facilitative Setting for Wisdomrelated Performance?. *Journal of Personality and Social Psychology*. 71: 746-762.

Stebbins, R. A. (1982). Serious Leisure: A Conceptual Statement. *Pacific Sociological Review*. 25(2): 251-272.

Stein, T.K., Kimiecik, J.C., Daniels, J. ve Jackson, S.A. (1995). Psychological Antecedents of Flow in Recreational Sport. *Personality and Social Psychological Bulletin*. 21(2): 125-135.

Stollberger, J. ve Debus, M.E. (2019). Go with the Flow, but Keep It Stable? The Role of Flow Variability in the Context of Daily Flow Experiences and Daily Creative Performance. *Work & Stress.* 1-29.

Štreimikienė, D. ve Grundey, D. (2008). Life Satisfaction and Happiness-The Factors in Work Performance. *Economics and Sociology.* 2(1): 9-26.

Sutton, A. (2014). *Work Psychology in Action.* London: Red Globe Press.

Swann, C. (2016). Flow in Sport. *Flow Experience* (pp.51-64). Editors László Harmat, Frans Ørsted Andersen, Fredrik Ullén, Jon Wright and Gaynor Sadlo. Springer.

Swann, C., Crust, L., Jackman, P., Vella, S.A., Allen, M.S. ve Keegan, R. (2017). Psychological States Underlying Excellent Performance in Sport: Toward an Integrated Model of Flow and Clutch States. *Journal of Applied Sport Psychology*. 29(4): 375-401.

Swann, C., Piggott, D., Schweickle, M. ve Vella, S.A. (2018). A Review of Scientific Progress in Flow in Sport and Exercise: Normal Science, Crisis, and a Progressive Shift. *Journal of Applied Sport Psychology*. 30(3): 249-271.

Swaroop, P. ve Dixit, V. (2017). Creativity, Innovation, and Innovative Behaviour at Work: Clearing the Conceptual Confusion. *International Journal of Engineering Technology, Management, and Applied Sciences.* 5(6).

Sweetser, P. ve Wyeth, P. (2005). GameFlow: A Model for Evaluating Player Enjoyment in Games. *Computers in Entertainment (CIE)*. 3(3): 24-34.

Tandamrong, A.J. ve Ford, A. (2019). The Flow Experience in the Doctoral Journey. *Wellbeing in Doctoral Education* (pp 283-292). Editors Lynette Pretorius, Luke Macaulay and Basil Cahusac de Caux. Springer, Singapore.

Tandon, T. (2017). A Study on Relationship between Self Efficacy and Flow at Work among Young Adults. *International Journal of Indian Psychology*. 4(4): 88-100.

Tella, A. (2009). *Work Motivation, Job Satisfaction, and Organisational Commitment of Library Personnel in Academic and Research Libraries in Oyo State.* (Unpublished Doctoral Thesis). Nigeria: Library Philosophy and Practice 2007.

Tellegen, A. ve Atkinson, G. (1974). Openness to Absorbing and Self-altering Experiences (Absorption). A Trait Related to Hypnotic Susceptibility. *Journal of Abnormal Psychology*. 83(3): 268-277.

Turan, N. (2019). Akış Deneyimi Üzerine Genel Bir Literatür Taraması. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 37: 181-199.

Uyguç, N. ve Çımrın D. (2004). DEÜ Araştırma ve Uygulama Hastanesi Merkez Laboratuvarı Çalışanlarının Örgüte Bağlılıklarını ve İşten Ayrılma Niyetlerini Etkileyen Faktörler. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.* 19(1): 91-99.

Valenzuela, R., Godina, N. ve Pestana, J.V. (2017). Self-Determination Theory Applied to Flow in Conservatoire Music Practice: The Roles of Perceived Autonomy and Competence, and Autonomous and Controlled Motivation. *Psychology of Music*. 46(1): 030573561769450.

Van Gorp, Trevor, J. ve Adams, E. (2006). *Emotion, Arousal, Attention and Flow: Chaining Emotional States to Improve Human-Computer Interaction,* https://zenodo.org/record/2584089#.X6E1LIgzaUk, (03.11.20120).

Van Hooff, M.L.M ve van Hooft, E.A.J. (2017). Boredom at Work: Towards a Dynamic Spillover Model of Need Satisfaction, Work Motivation and Work-Related Boredom. *European Journal of Work and Organizational Psychology*. 26(1): 133-148.

Vazquez, A. C. S., Magnan, E. dos S., Pacico, J. C., Hutz, C. S. ve Schaufeli, W. B. (2015). Adaptation and Validation of The Brazilian Version of the Utrecht Work Engagement Scale. *Psico-USF.* 20(2): 207-217.

Veenhoven, R. (2019) *Ruut Veenhoven* Recommends "The Broaden-and-Build Theory of Positive Emotions" by Barbara L. Fredrickson. In: Frey B., Schaltegger C. (eds) 21st Century Economics. Springer, Cham. https: //doi.org/10.1007/978-3-030-17740-9_54.

Voiskounsky, A. E., Mitina, O. V. ve Avetisova, A. A. (2004). Playing Online Games: Flow Experience. *Psychology Journal*. 2(3): 259-281.

Vorkapić, T. S. ve Gović, A. (2016). The Relationship between Flow and Personality Traits among Preschool Teachers. *Metodolojik Ufuklar: Eğitim Teorisi ve Uygulaması Dergisi.* 11(1): 24-40.

Walker, C.J. (2010). Experiencing Flow: Is Doing it together better than Doing It Alone?. *The Journal of Positive Psychology*. 5(1): 3-11.

Wang, S. Wang, T., Chen, N. ve Luo, J. (2020). The Preconditions and Event-Related Potentials Correlates of Flow Experience in an Educational Context. *Learning and Motivation.* 72(1): 1-11.

Webster, J., Trevino, L.K. ve Ryan, L. (1993). The Dimensionality and Correlates of Flow in Human-Computer Interactions. *Computers in Human Behavior*. 9(4): 411-426.

Wefald, A. (2008). *An Examination of Job Engagement, Transformational Leadership, and Related Psychological Constructs.* (Unpublised Doctoral Thesis). Kansas State University, Manhattan, Kansas.

Wijhe, C.V., Peeters, M. ve Schaufeli, W. (2011). Understanding Workaholism and Work Engagement: The Role of Mood And Stop Rules. Career *Development International.* 16(3): 254-270.

Work, Flow and Job Satisfaction. https: //www.linkedin.com/pulse/ 20141111014720-7640385-work-flow-and-job-satisfaction/,

Wright, T. (2003). Positive Organizational Behavior: An Idea Whose Time Has Truly Come. *Journal of Organizational Behavior.* 24(4):437-442.

Wrigley, W. J. ve Emmerson, S. B. (2013). The Experience of the Flow State in Live Music Performance. *Psychology of Music*. 41(3): 292-305.

Xu, J., Checn, S. ve Huang, D. (2016). Transforming Psychological Capital and Flow Experience of R&D Employees into Performance. *Technology Management for Social Innovation.* 1: 1697-1705.

Yano, K., Lyubomirsky, S. ve Chancellor, J. (2012). Sensing Happiness. *IEEE Spectrum.* 49(12): 32-37.

Yaşin, T. (2016). *Psikolojik İyi Oluş, Akış Deneyimi, İş Tatmini ve Çalışan Performansına Etkileri.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yean, T.F., Johari, J. ve Yahya, K.K. (2016). The Mediating Role of Learning Goal Orientation in the Relationship between Work Engagement and Innovative Work Behavior. *International Review of Management and Marketing*. 6(S7): 169-174.

Yener, S. ve Çankır, B. (2017). Çalışmaya Tutkunluk. *İş'te Pozitif Davranış* (ss.60-92). Editörler Bilal Çankır ve Serdar Yener. İstanbul: Çizgi Kitabevi.

Yuan, F. ve Marquardt, D.J. (2015). *Innovative Behavior.* Oxford Bibliographies.

Zaman, M., Anandarajan, M. ve Dai, Q. (2010). Experiencing Flow with Instant Messaging and Its Facilitating Role on Creative Behaviors. *Computers in Human Behavior.* 26(5): 1009-1018.

Zubair, A. ve Kamal, A. (2015). Work Related Flow, Psychological Capital, and Creativity among Employees of Software Houses. *Psychological Studies*. 60(3): 321-331.

Android Studio *ile*
Mobil
Java Programlama

Faruk ŞENTÜRK

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.
Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-28-9

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: *Murat Özbey*

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

oğlum Volkan, kızım Merve, eşim Fıtnat'a Sevgilerimle…

ÖNSÖZ

1987'den 2002 yılına yılına kadar bir devlet kurumunun bilgi işlem bölümünde **Sistem analist**, özel bir bankanın bilgi işlem bölümünde **Bilgisayar uzmanı** olarak çalıştım. 2002 yılından itibaren Pamukkale Üniversitesinde **Öğretim görevlisi** olarak çalışmaktayım.

Denizli Teknik Bilimler MYO, Bilgisayar teknoloji bölümü, Bilgisayar programcılığı programında, bölüm derslerine girmekteyim. "C# ile asp.net web programlama" adı altında basılı bir kitabım ve uluslararası **MCSE** Microsoft sistem mühendisi, ccna1,ccna2 Cisco sistems network sertifikaları sahibiyim.

Bu kitap Android mobil telefon üzerinde, java ile program geliştirmek için hazırlanmıştır. Bunun için; Internetten indireceğimiz Android Studio programı, bilgisayar'a bağlı android mobil telefon ve bu kitabın olması yeterlidir.

Android studio programının windows işletim sistemine sorunsuz kurulması, kurulum esnasında karşılaşılabilecek her türlü sorunlar, java programlama yapısı, mobil programın design,code,java sayfalarında hazırlanması, mobil telefona aktarılması ve mobil telefonda yapılması gereken düzenlemeler ayrıntılı işlenmiştir.

Kitabın teori anlatımları ve kodlar bir kaynak, bir kütüphane olarak kullanılabileceği gibi, örnek uygulamalar mobil telefonda çalışabilir durumdadır.

Albert Einstein'nın bir sözünü ("Eğer basit bir şekilde anlatamıyorsan, o konuyu iyi anlamamışsın demektir.") referans alarak, kitabı elden geldiği kadar; sade anlaşılabilir olmasına özen gösterdim. Java kodlama yapısını genele dağıtmadan, mümkün olduğu kadar mobil programlama için gerekli konular olmasına dikkat ettim.

Okuyuculara faydalı olması dileklerimle…

Öğr.Gör.Faruk Şentürk

İÇİNDEKİLER

Önsöz v
İçindekiler vi

Android Studio
Program Kurulumu ve Özellikleri

Android Studio Yükleme 2
Android Studio Derleme veya Çalışma Esnasında Hata Verir ise Düzenleme 4
Android Studio İle Java Uygulamaya Giriş 7
Design Sayfaya Obje Ekleme ve Obje Özellikleri 11
Textview Gibi Obje Ekleme 11
Çok Kullanılan Objeler 12
Attributes Parametrelere Hızlı Erişme 13
Parametre Veya Java Kodlamada Yardım Pencere Gelmesi 15

Android Studio Java Uygulamasının,
Mobil Telefonda Çalıştırılması

Android Studio Programında Yapılmış Olan Uygulamanın Mobil Telefona Aktarılması 18

Sanal Mobil Telefonu
(Emulator, Android Virtual Devices-AVD) Oluşturma

Sanal Mobil Telefonu,Emulatör Oluşturma 28

Sayfa Oluşturma ● Design ● Code ● Java

Design Ve Code Sayfası 32
Textview, Plaintext, Button, Imageview Gibi Obje Oluşturma ve Özelliklerini Değiştirme 34
Design Sayfasına Getirdiğimiz Obje Özelliklerinin Değiştirilmesi 36
Textview Objesinin Görünen Adı (Text), Yazı Rengi (Textcolor), Yazı Büyüklüğü(Textsize), Yazı Sitilinin (Textstyle) Değiştirilmesi 37
Design Objelerinin Java Sayfasında Kullanılması 40
Sayfadaki Objelerin Arkada veya Önde Olması 45
Sayfa, Obje veya Çizgilere Renk Verme 45
Renk Adı Tanımlama ve Kullanma 46
Toast Metodu (Mesaj Gösterme) 48
Uygulama : Program Çalışırken (Telefon Usb İle Bilgisayara Bağlı) Logcat Penceresinden Hata Kontrolü 58
Projeyi Silme (Log Bilgileri), Derleme ve Çalışma Esnasında İzleme 62
Proje Derleme, Log Bilgileri Silme veya Çalıştırma 62

Android Studio'da Java Kodlama Yapısı

Veri Tipleri 66
Tip Dönüşümleri (Type-Casting) 68
String Değişkeni, Tamsayı (İnt) Veya Küsuratlı-Reel (Float) Değişkene Dönüştürme 69
Design Sayfası Palette Penceresinden Plain Text Olarak Gelen Edittext Objesinin Tip Dönüşüm İşlemleri 70
Hatalı İşlem Kontrolü - Try Catch 71
Döngüler İle Çoklu Rasgele Üretme 74
Belirli Zamanda Java Komutu Çalıştırma - Timer 75

Android Studio'da Fonksiyonlar

Java Kodlarının Çalışma Yöntemleri 84

Android Studio'da Önemli Dosya Ve Klasörler

Genel Dosyalama Yapısı 96
Derleme Veya Çalıştırma Esnasında Hata Düzeltme 106

Android Studio'da ● Yeni Sayfa Oluşturma ● Sayfa Geçişleri

Standart Sayfa Yapısı 116
Fonsiyonlar 122
Program Xml Ve Java Kodları 126

Android Studio'da Uygulamalar

Dört İşlem Uygulamaları 136
Mainactivity.Java Kodları 141
Mainactivity.Java Kodları 149
Java Kodlama İle Resim Ekleme, Gizleme Ve Değiştirme Uygulaması 158
Resim Değiştirme Yöntemleri 160

Android Studio'da Veritabanı İşlemleri

Veritabanı Uygulaması 164
Kaynakça 179

KAYNAKÇA

Çetin,Ömer , "http://omercetin.com.tr/DERS/MUP/Konu-9%20Veritabani.pdf", 26.12.2019.

Kaya,Serkan , "https://serkankaya.net/java-se/java-da-veri-tipleri-nedir-nasil-kullanilmalidir-java-da-veri-tiplerinin-sinirlari-ve-ozellikleri-nelerdir-java-da-veri-tipi-isimlendirmesi-nasil-yapilir/", 01.02.2018.

ANLIK SATIN ALMA DAVRANIŞI

Burak LEBLEBİCİOĞLU

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-52-4

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Mart 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

Abdolvand, M. A., Hanzaee, K. H., Rahnama, A., & Khoshpanjeh, M. (2011). **"The effects of situational and individual factors on impulse buying"**. World Applied Sciences Journal, 13(9), s. 2108-2117.

Abratt, R., & Goodey, S. D. (1990). **"Unplanned buying and in-store stimuli in supermarkets"**. Managerial and Decision Economics, 11(2), s. 111-121.

Albayrak, T., & Aksoy, Ş. (2008). **"Tüketici Davranışında Temel Yaklaşımlar"**. Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, 2(3), s. 1-19.

Amerikan Pazarlama Derneği İnternet Sözlüğü, www.ama.org/resources/pages/dictionary.aspx?dLetter=C, Erişim tarihi: 04/07/2017

Amos, C., Holmes, G. R., & Keneson, W. C. (2014). **"A meta-analysis of consumer impulse buying"**. Journal of Retailing and Consumer Services, 21(2), s. 86-97.

Anić, I., & Radas, S. (2006). **"The impact of situational factors on purchasing outcomes in the Croatian hypermarket retailer"**. Ekonomski Pregled, 57(11), s. 730-752.

Applebaum, W. (1951). **"Studying customer behavior in retail stores"**. Journal of Marketing, 16(2), s. 172-178.

Arnold, M. J., & Reynolds, K. E. (2003). **"Hedonic shopping motivations"**. Journal of Retailing, 79(2), s. 77-95.

Assael, H. (1985). **"Marketing Management: Strategy And Action"**. Kent Publishing Company.

Babin, B. J., Darden, W. R., & Griffin, M. (1994). **"Work and/or fun: measuring hedonic and utilitarian shopping value"**. Journal of Consumer Research, 20(4), s. 644-656.

Badgaiyan, A. J., & Verma, A. (2014). **"Intrinsic factors affecting impulsive buying behaviour—Evidence from India".** Journal of Retailing and Consumer Services, 21(4), s. 537-549.

Bagozzi, R. P., Gopinath, M., & Nyer, P. U. (1999). **"The role of emotions in marketing"**. Journal of the Academy of Marketing Science, 27(2), s. 184-206.

Baumeister, R. F. (2002). **"Yielding to temptation: Self-control failure, impulsive purchasing, and consumer behavior"**. Journal of Consumer Research, 28(4), s. 670-676.

Bayley, G., & Nancarrow, C. (1998). **"Impulse purchasing: a qualitative exploration of the phenomenon"**. Qualitative Market Research: An International Journal, 1(2), s. 99-114.

Beatty, S. E., & Ferrell, M. E. (1998). **"Impulse buying: Modeling its precursors"**. Journal of retailing, 74(2), s. 169-191.

Belk, R. W. (1975). **"Situational variables and consumer behavior"**. Journal of consumer research, 2(3), s. 157-164.

Bell, D. R., Corsten, D., & Knox, G. (2011). **"From point of purchase to path to purchase: How preshopping factors drive unplanned buying"**. Journal of Marketing, 75(1), s. 31-45.

Bellenger, D. N., & Korgoankar, P. K. (1980). **"Profiling the recreational shopper".** Journal of Retailing, 56(3), s. 77-92.

Bellenger, D. N., Robertson, D. H., & Hirschman, E. C. (1978). **Impulse buying varies by product**. Journal of Advertising Research, 18(6), s. 15-18.

Bellini, S., Cardinali, M. G., & Grandi, B. (2017). **"A structural equation model of impulse buying behaviour in grocery retailing"**. Journal of Retailing and Consumer Services, 36, s. 164-171.

Berman, B., & Evans, J. R. (1998). **"Retail Management: A Strategic Approach"** (11th Edition). New Jersey: Prentice Hall Upper Saddle River.

Bloch, P. H., & Richins, M. L. (1983). **"Shopping without purchase: An investigation of consumer browsing behavior"**. Advances in Consumer Research, 10, s. 389-393.

Bloch, P. H., Ridgway, N. M., & Sherrell, D. L. (1989). **"Extending the concept of shopping: An investigation of browsing activity"**. Journal of the Academy of Marketing Science, 17(1), s. 13-21.

Činjarević, M., Tatić, K., & Petrić, S. (2011). **"See It, Like It, Buy It! Hedonic Shopping Motivations and Impulse Buying"**. Economic Review: Journal of Economics and Business, 9, s. 3-15.

Ciunova-Shuleska, A. (2012). **"The Impact of Situational, Demographic, and Socioeconomic Factors on Impulse Buying in the Republic of Macedonia"**. Journal of East-West Business, 18(3), s. 208-230.

Clover, V. T. (1950). **"Relative importance of impulse-buying in retail stores"**. Journal of Marketing, 15(1), s. 66-70.

Cobb, C. J., & Hoyer, W. D. (1986). **"Planned versus impulse purchase behavior"**. Journal of Retailing, 62(4), s. 384-409.

Coley, A. L. (2002). **"Affective and cognitive processes involved in impulse buying"**. (Yüksek Lisans Tezi), The University of Georgia.

Coley, A., & Burgess, B. (2003). **"Gender differences in cognitive and affective impulse buying"**. Journal of Fashion Marketing and Management: An International Journal, 7(3), s. 282-295.

Cunha, R. A. N., & Da Silva, d. (2015). **"Impulsive Buying Behavior: An Empirical Study in Brazil"**. Australian Journal of Basic and Applied Sciences, 9(1), s. 292-296.

D'Astous, A. (1990). **"An inquiry into the compulsive side of "normal" consumers"**. Journal of Consumer Policy, 13(1), s. 15-31.

D'Antoni, J., & Shenson, H. L. (1973). **"Impulse Buying Revisited-Behavioral Typology"**. Journal of Retailing, 49(1), s. 63-76.

Danziger, P. (2004). **"Why People Buy Things They Don't Need: Understanding And Predicting Consumer Behavior"**. Kaplan Publishing.

Darden, W. R., & Ashton, D. (1974). **"Psychographic profiles of patronage preference groups"**. Journal of Retailing, 50(4), s. 99-112.

Darden, W. R., & Reynolds, F. D. (1971). **"Shopping orientations and product usage rates"**. Journal of Marketing Research, 8(4), s. 505-508.

Dawson, S., & Kim, M. (2010). **"Cues on apparel web sites that trigger impulse purchases"**. Journal of Fashion Marketing and Management: An International Journal, 14(2), s. 230-246.

De Rada, D. V. (1998). **"A single consumer or different types of consumer: an analysis of social types according to their consumer habits"**. British Food Journal, 100(7), s. 326-336.

Dittmar, H., Beattie, J., & Friese, S. (1995). **"Gender identity and material symbols: Objects and decision considerations in impulse purchases"**. Journal of Economic Psychology, 16(3), s. 491-511.

Dittmar, H., Beattie, J., & Friese, S. (1996). **"Objects, decision considerations and self-image in men's and women's impulse purchases"**. Acta psychologica, 93(1), s. 187-206.

Donovan, R. J., Rossiter, J. R., Marcoolyn, G., & Nesdale, A. (1994). **"Store atmosphere and purchasing behavior"**. Journal of retailing, 70(3), s. 283-294.

Durmuş, B., Yurtkoru, E. S., & Çinko, M. (2011). **"Sosyal Bilimlerde SPSS'le Veri Analizi"**. İstanbul: Beta Basım Yayım.

Dursun, T., Oskaybaş, K., & Gökmen, C. (2013). **"Mağaza atmosferinin içgüdüsel satın almaya etkisi ve hazır giyim sektöründe bir araştırma"**. Marmara Üniversitesi İ.İ.B. Dergisi, 35(2), s. 233-260.

Foroughi, A., Buang, N. A., & Sadeghi, R. H. M. (2012). **"Exploring the influence of situational factors (money & time available) on impulse buying behaviour among different ethics"**. International Journal of Fundamental Psychology & Social Sciences, 2(2), s. 41-44.

Foscht, T., & Swoboda, B. (2007). **"Käuferverhalten: Grundlagen-Perspektiven-Anwendungen;"** [Bachelor-Geeignet]: Gabler Verlag.

Gardner, M. P., & Rook, D. W. (1988). **"Effects of impulse purchases on consumers' affective states"**. Advances in Consumer Research, 15, s. 127-130.

Gerbing, D. W., Ahadi, S. A., & Patton, J. H. (1987). **"Toward a conceptualization of impulsivity: Components across the behavioral and self-report domains"**. Multivariate Behavioral Research, 22(3), s. 357-379.

Ghani, U., Imran, M., & Ali Jan, F. (2011). **"The Impact Of Demographic Characteristics On Impulse Buying Behaviour Of Urban Consumers In Peshawar"**. International Journal of Academic Research, 3(5), s. 286-289.

Gilboa, S. (2009). **"A segmentation study of Israeli mall customers"**. Journal of Retailing and Consumer Services, 16(2), s. 135-144.

Gönen, E., Özgen, Ö., Babekoğlu, Y., & Hatun, U. (2001). **"Gençlerin Tüketici Davranışlarının Bir Model Yaklaşımı ile İncelenmesi"**. HÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 19(1), s. 137-166.

Graa, A., & Dani-elKebir, M. (2011). **"Situational factors influencing impulse buying behavior of algerian consumer"**. Romanian Journal of Marketing (2), s. 52-59.

Granbois, D. H. (1968). **"Improving the study of customer in-store behavior"**. The Journal of Marketing, 32(4), s. 28-33.

Gutierrez, B. P. B. (2004). **"Determinants of planned and impulse buying: The case of the Philippines"**. Asia Pacific Management Review, 9(6), 1061-1078.

Harmancioglu, N., Zachary Finney, R., & Joseph, M. (2009). **"Impulse purchases of new products: an empirical analysis"**. Journal of Product & Brand Management, 18(1), 27-37.

Hausman, A. (2000). **"A multi-method investigation of consumer motivations in impulse buying behavior"**. Journal of consumer marketing, 17(5), 403-426.

Hawkins, D. I., & Mothersbaugh, D. L. (2010). **"Consumer Behavior: Building Marketing Strategy"**: Mcgraw-Hill Irwin.

Herrington, J. D., & Capella, L. M. (1995). **"Shopper reactions to perceived time pressure"**. International Journal of Retail & Distribution Management, 23(12), 13-20.

Hoch, S. J., & Loewenstein, G. F. (1991). **"Time-inconsistent preferences and consumer self-control"**. Journal of consumer research, 17(4), 492-507.

Howard, J. A., & Sheth, J. N. (1969). **"The theory of buyer behavior"**. New York: John Wiley & Sons, s. 467-487

Huang, L.-Y., & Hsieh, Y.-J. (2011). **"What drives consumer impulse buying? Evidence from a retail setting in Taiwan"**. Journal of International Management Studies, 6(1), s. 1-8.

Iyer, E. S. (1989). **"Unplanned Purchasing: Knowledge Of Shopping Environment And Time Pressure"**. Journal of Retailing, 65(1), s. 40-57.

İslamoğlu, A. H. (2009). **"Temel Pazarlama Bilgisi"**. İstanbul: Beta Yayınları.

Jeon, J. O., Management, D. o., & Marketing. (1990). **"An Empirical Investigation of the Relationship Between Affective States, In-store Browsing, and Impulse Buying"**. (Doktora Tezi), University of Alabama.

Jones, M. A., Reynolds, K. E., Weun, S., & Beatty, S. E. (2003). **"The product-specific nature of impulse buying tendency"**. Journal of Business Research, 56(7), s. 505-511.

Jung Chang, H., Yan, R.-N., & Eckman, M. (2014). **"Moderating effects of situational characteristics on impulse buying"**. International Journal of Retail & Distribution Management, 42(4), s. 298-314.

Kacen, J. J., & Lee, J. A. (2002). **"The influence of culture on consumer impulsive buying behavior"**. Journal of Consumer Psychology, 12(2), s. 163-176.

Kalla, S. M., & Arora, A. (2011). **"Impulse buying: A literature review"**. Global Business Review, 12(1), s. 145-157.

Karabulut, M. (1989). **"Tüketici Davranışı: Pazarlama Yeniliklerinin Kabulü Ve Yayılışı."** İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayını.

Kardes, F. R., Cronley, M. L., & Cline, T. W. (2011). **"Consumer Behavior"**: CENGAGE Learning Custom Publishing.

Katona, G. (1951). **"Psychological analysis of economic behavior"**: McGraw-Hill.

Khan, M. (2006). **"Consumer Behaviour And Advertising Management"**: New Age International (P) Limited.

Kim, H.-Y., & Kim, Y.-K. (2008). **"Shopping enjoyment and store shopping modes: the moderating influence of chronic time pressure"**. Journal of Retailing and Consumer Services, 15(5), s. 410-419.

Koç, E. (2012). **"Tüketici Davranışı Ve Pazarlama Stratejileri: Global Ve Yerel Yaklaşım: Pazarlama Ve Tüketici Davranışı Kavramlarının İngilizceleriyle"**: Seçkin Yayıncılık.

Kollat, D. T., & Willett, R. P. (1967). **"Customer impulse purchasing behavior"**. Journal of Marketing Research, 4(1), s. 21-31.

Korkmaz, S., Eser, Z., Öztürk, S. A., & Işın, F. B. (2009). **"Pazarlama: Kavramlar-İlkeler-Kararlar"**: Siyasal Kitabevi.

Kotler, P. (2000). **"Marketing Management: Millennium Edition"**: Prentice Hall PTR.

Kotler, P., & Armstrong, G. (2014). **"Principles Of Marketing" (15 Ed.):** Pearson Education.

Kotler, P., & Keller, K. (2016). **"A Framework For Marketing Management, Global Edition"**: Pearson Education Limited.

Kroeber-Riel, W., & Gröppel-Klein, A. (2009). **"Konsumentenverhalten" (9 Ed.)**. München: Vahlen.

Lamb, C. W., Hair, J. F., & Mcdaniel, C. (2011). **"Marketing"**: Cengage Learning.

Lee, J. A., & Kacen, J. J. (2008). **"Cultural influences on consumer satisfaction with impulse and planned purchase decisions."** Journal of Business Research, 61(3), s. 265-272.

Lesser, J. A., & Hughes, M. A. (1986). **"Towards a typology of shoppers"**. Business Horizons, 29(6), s. 56-62.

Liang, Y.-P. (2012). **"The relationship between consumer product involvement, product knowledge and impulsive buying behavior"**. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 57, s. 325-330.

Lin, C.-H., & Lin, H.-M. (2005). **"An Exploration Of Taiwanese Adolescents' Impulsive Buying Tendency"**. Spring, 40(157), s. 215-223.

Mai, N. T., Jung, K., Lantz, G., & Loeb, S. G. (2003). **"An exploratory investigation into impulse buying behavior in a transitional economy: A study of urban consumers in Vietnam"**. Journal of International Marketing, 11(2), s. 13-35.

Maymand, M. M., & Ahmadinejad, M. (2011). **"Impulse buying: the role of store environmental stimulation and situational factors (An empirical investigation)"**. African Journal of Business Management, 5(34), s. 13057-13065.

Meydan, C. H. ve Şeşen, H. (2015). **"Yapısal Eşitlik Modellemesi Amos Uygulamaları"**. Ankara: Detay Yayıncılık.

Mick, D. G., & DeMoss, M. (1990). **"Self-gifts: Phenomenological insights from four contexts"**. Journal of consumer research, 17(3), s. 322-332.

Mihić, M., & Kursan, I. (2010). **"Assessing the situational factors and impulsive buying behavior: Market segmentation approach"**. Management: Journal of Contemporary Management Issues, 15(2), s. 47-66.

Mohan, G., Sivakumaran, B., & Sharma, P. (2013). **"Impact of store environment on impulse buying behavior"**. European Journal of Marketing, 47(10), s. 1711-1732.

Moschis, G. P. (1976). **"Shopping orientations and consumer uses of information"**. Journal of retailing, 52(2), s. 61-70.

Mucuk, İ. (2004). **"Pazarlama İlkeleri"**. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Muruganantham, G., & Bhakat, R. S. (2013). **"A review of impulse buying behavior"**. International Journal of Marketing Studies, 5(3), s. 149-160.

Nicholls, J. A. (1997). **"Time and companionship: key factors in Hispanic shopping behavior"**. Journal of Consumer Marketing, 14(3), s. 194-205.

Odabaşı, Y. (2003). **"Tüketim Kültürü: Yetinen Toplumun Tüketen Topluma Dönüşümü"**. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Omar, O., & Kent, A. (2001). **"International airport influences on impulsive shopping: trait and normative approach"**. International Journal of Retail & Distribution Management, 29(5), s. 226-235.

Ozer, L., & Gultekin, B. (2015). **"Pre-and post-purchase stage in impulse buying: The role of mood and satisfaction"**. Journal of Retailing and Consumer Services, 22, s. 71-76.

Park, C. W., Iyer, E. S., & Smith, D. C. (1989). **"The effects of situational factors on in-store grocery shopping behavior: The role of store environment and time available for shopping"**. Journal of Consumer Research, 15(4), s. 422-433.

Park, J., & Lennon, S. J. (2006). **"Psychological and environmental antecedents of impulse buying tendency in the multichannel shopping context"**. Journal of Consumer Marketing, 23(2), s. 56-66.

Peck, J., & Childers, T. L. (2006). **"If I touch it I have to have it: Individual and environmental influences on impulse purchasing"**. Journal of Business Research, 59(6), s. 765-769.

Piron, F. (1991). **"Defining impulse purchasing"**. NA-Advances in Consumer Research Volume 18, s. 509-514.

Point Of Purchase Advertising International (POPAI). (2012). **"2012 Shopper Engagement Study Media Topline Report"**, Chicago, Il.

Rook, D. W. (1987). **"The buying impulse"**. Journal of consumer research, 14(2), s. 189-199.

Rook, D. W., & Fisher, R. J. (1995). **"Normative influences on impulsive buying behavior"**. Journal of consumer research, 22(3), s. 305-313.

Rook, D. W., & Gardner, M. P. (1993). **"In the mood: Impulse buying's affective antecedents"**. Research in Consumer Behavior, 6(7), s. 1-28.

Rook, D. W., & Hoch, S. J. (1985). **"Consuming impulses"**. NA-Advances in Consumer Research Volume 12, s. 23-27

Salman, M., Khan, S., & Aly Gul, M. S. (2014). **"Factors Influencing Impulse Buying of Sports Team Merchandise in Developing Country: an Empirical Investigation"**. Pakistan Journal of Commerce & Social Sciences, 8(1), s. 185-200.

Schiffman, L. G., Kanuk, L. L., & Hansen, H. (2012). **"Consumer Behaviour: A European Outlook"**: Pearson Financial Times/Prentice Hall.

Šeinauskienė, B., Maščinskienė, J., & Jucaitytė, I. (2015). **"The Relationship of Happiness, Impulse Buying and Brand Loyalty"**. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 213, s. 687-693.

Sharma, P., Sivakumaran, B., & Marshall, R. (2010). **"Impulse buying and variety seeking: A trait-correlates perspective"**. Journal of Business Research, 63(3), s. 276-283.

Silvera, D. H., Lavack, A. M., & Kropp, F. (2008). **"Impulse buying: the role of affect, social influence, and subjective wellbeing"**. Journal of consumer marketing, 25(1), s. 23-33.

Solomon, M. R., Bamossy, G., Askegaard, S., & Hogg, M. K. (2006). **"Consumer Behaviour: A European Perspective"**: Financial Times/Prentice Hall.

Sprotles, G. B., & Kendall, E. L. (1986). **"A Methodology for Profiling Consumers' Decision-Making Styles"**. Journal of Consumer Affairs, 20(2), s. 267-279.

Stern, H. (1962). **"The significance of impulse buying today"**. The Journal of Marketing, 26(2), s. 59-62.

Stone, G. P. (1954). **"City shoppers and urban identification: observations on the social psychology of city life"**. American Journal of Sociology, 60(1), s. 36-45.

Tauber, E. M. (1972). **"Why do people shop"**? The Journal of Marketing, 36, s.46-49.

Trommsdorff, V. (2004). **"Konsumentenverhalten"**: Kohlhammer.

Tustin, D. (2011). **"The prevalence of impulsive, compulsive and innovative shopping behaviour in the economic retail hub of South Africa: A marketing segmentation approach".** African Journal of Business Management, 5(14), s. 5424-5434.

Verplanken, B., & Herabadi, A. (2001). **"Individual differences in impulse buying tendency: Feeling and no thinking"**. European Journal of Personality, 15(S1), s. 71-83.

Verplanken, B., & Sato, A. (2011). **"The psychology of impulse buying: An integrative self-regulation approach"**. Journal of Consumer Policy, 34(2), s. 197-210.

Verplanken, B., Herabadi, A. G., Perry, J. A., & Silvera, D. H. (2005). **"Consumer style and health: The role of impulsive buying in unhealthy eating"**. Psychology & Health, 20(4), s. 429-441.

Vohs, K. D., & Faber, R. J. (2007). **"Spent resources: Self-regulatory resource availability affects impulse buying"**. Journal of consumer research, 33(4), s. 537-547.

Watson, D., & Tellegen, A. (1985). **"Toward a consensual structure of mood"**. Psychological Bulletin, 98(2), s. 219-235.

Watson, D., Clark, L. A., & Tellegen, A. (1988). **"Development and validation of brief measures of positive and negative affect: the PANAS scales"**. Journal of personality and social psychology, 54(6), s. 1063-1070.

Weinberg, P., & Gottwald, W. (1982). **"Impulsive consumer buying as a result of emotions"**. Journal of Business Research, 10(1), s. 43-57.

West, C. J. (1951). **"Results of Two Years' of Study Into Impulse Buying"**. Journal of Marketing, 15(3), s. 362-363.

Westbrook, R. A., & Black, W. C. (1985). **"A motivation-based shopper typology"**. Journal of Retailing. 61, s. 78-103

Weun, S., Jones, M. A., & Beatty, S. E. (1998). **"Development and validation of the impulse buying tendency scale"**. Psychological Reports, 82(3_suppl), s. 1123-1133.

Williams, R. H., Painter, J. J., & Nicholas, H. R. (1978). **"Policy-oriented typology of grocery shoppers"**. Journal of retailing, 54(1), s. 27-42.

Wittmann, M., & Paulus, M. P. (2008). **"Decision making, impulsivity and time perception"**. Trends in Cognitive Sciences, 12(1), s. 7-12.

Wood, M. (1998). **"Socio-economic status, delay of gratification, and impulse buying"**. Journal of Economic Psychology, 19(3), s. 295-320.

Yi, S., & Baumgartner, H. (2011). **"Coping with guilt and shame in the impulse buying context"**. Journal of Economic Psychology, 32(3), s. 458-467.

Youn, S., & Faber, R. J. (2000). **"Impulse buying: its relation to personality traits and cues"**. Advances in Consumer Research, 27., s. 179-185.

Yu, C., & Bastin, M. (2010). **"Hedonic shopping value and impulse buying behavior in transitional economies: A symbiosis in the Mainland China marketplace".** Journal of Brand Management, 18(2), s. 105-114.

Yükselen, C. (2007). **"Pazarlama: İlkeler-Yönetim"**: Detay Yayınları.

Zhou, L., & Wong, A. (2004). **"Consumer impulse buying and in-store stimuli in Chinese supermarkets"**. Journal of International Consumer Marketing, 16(2), s. 37-53.

İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLERDE ARAŞTIRMA VE DEĞERLENDİRMELER

Editörler

Prof. Dr. Mustafa KIRLI

Doç. Dr. Sibel AYBARÇ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-57-9

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Kitaptaki Bölümlerde İleri Sürülen Görüşler, Yapılan Alıntılar ve Olası Etik İhlal Durumları ile İlgili Tüm Sorumluluk İlgili Bölümün Yazarına/Yazarlarına Aittir.

ÖNSÖZ

Hızlı bir değişim ve gelişim sürecinin yaşandığı günümüz ekonomik, sosyal ve teknoloji çevresinde kamu ve özel sektör aktörleri; bu değişim dinamiklerine ayak uydurabilmek ve mücadele edebilmek için çeşitli araç ve yöntemlerle aksiyon almaktadır. Söz konusu değişim dinamiklerine küresel ısınma, kuraklık, salgın hastalıklar ve kontrolsüz göç gibi olumsuz kamusal dışsallıkların dahil olması; kamu otoritelerini ve işletme yöneticilerini strateji ve politikalarda daha etkin araçlar kullanmaya itmiştir. Bu bağlamda iktisadi ve idari bilim alanlarında çalışan araştırmacılara, farklı kuramsal ve ampirik çalışma konularında araştırma yapma fırsatı doğmuştur."İktisadi ve İdari Bilimlerde Araştırma ve Değerlendirmeler" adlı bu kitap, iktisadi ve idari bilim alanlarında çalışan araştırmacıların özellikle Toplum 5.0 sürecinin ekonomik ve politik yansımalarına ilişkin hazırladıkları çalışmaları bir araya getirmektedir.

"İktisadi ve İdari Bilimlerde Araştırma ve Değerlendirmeler" kitabında, "Presenteizm: İşgören ve İşletme Açısından Önemi" başlıklı bölümün yazarı TETİK'e, "İlişkisel Pazarlama" başlıklı bölümün yazarları YAPRAK ve KAHRAMAN'a, "Politikanın Yönetimi Bağlamında Politik Pazarlama" başlıklı bölümün yazarı DERELİOĞLU'na, "İsraftan Kurtulma Anlayışı İçerisinde Bir Milk Run Uygulaması" başlıklı bölümün yazarı TÜMTÜRK'e, "Örgütlerde Politik Algıların Örgütsel Adalet Algıları Üzerine Etkisi" başlıklı bölümün yazarı DERELİOĞLU'na, "Toplum 5.0 ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri İlişkisi Kapsamında Kovid 19'un Etkilerinin Değerlendirilmesi" başlıklı bölümün yazarları ÇOMUK ve ERCOŞKUN'a, "Vergi Kayıp ve Kaçakları İle Mücadelede Bağımsız Denetim" başlıklı bölümün yazarı YORULDU'ya, "Bilgiye Dayalı Organizasyonlarda Entelektüel Sermaye Yönetimi" başlıklı bölüm yazarı YALÇIN'a katkılarından dolayı teşekkür ederiz.

Aralık 2021 - Manisa

Editörler
Prof. Dr. Mustafa KIRLI
Doç. Dr. Sibel AYBARÇ

İÇİNDEKİLER

I. BÖLÜM
PRESENTEİZM: İŞGÖREN VE İŞLETME AÇISINDAN ÖNEMİ 1
Doç. Dr. Semra TETİK

II. BÖLÜM
İLİŞKİSEL PAZARLAMA 23
Ümit YAPRAK
Doç. Dr. Aysun KAHRAMAN

III. BÖLÜM
POLİTİKANIN YÖNETİMİ BAĞLAMINDA POLİTİK PAZARLAMA..... 45
Öğr. Gör. Dr. Semih DERELİOĞLU

IV. BÖLÜM
İSRAFTAN KURTULMA ANLAYIŞI İÇERİSİNDE BİR MİLK RUN UYGULAMASI..... 61
Dr. Öğretim Üyesi Ayça TÜMTÜRK

V. BÖLÜM
ÖRGÜTLERLERDE POLİTİK ALGILARIN ÖRGÜTSEL ADALET ALGILARI ÜZERİNE ETKİSİ..... 81
Öğr. Gör. Dr. Semih DERELİOĞLU

VI. BÖLÜM
TOPLUM 5.0 ve SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ İLİŞKİSİ KAPSAMINDA KOVİD 19'UN ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ..... 97
Öğr. Gör. Dr. Pınar ÇOMUK
Öğr. Gör. Dr. Serkan ERCOŞKUN

VII. BÖLÜM
VERGİ KAYIP VE KAÇAKLARI İLE MÜCADELEDE BAĞIMSIZ DENETİM MÜESSESESİ: TÜRKİYE DENETİM STANDARTLARI KAPSAMINDA BİR DEĞERLENDİRME 113
Mutlu YORULDU

VIII. BÖLÜM
BİLGİYE DAYALI ORGANİZASYONLARDA ENTELEKTÜEL SERMAYE YÖNETİMİ 133
Doç. Dr. Bahar YALÇIN

KAYNAKÇA

Ağırbaş, İ. S., ve Yıldızhan, Y. Ç. (2019). "Presenteizm İle Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişki: Spor Genel Müdürlüğü Çalışanları Üzerine Bir Araştırma", *BMIJ,* 7(4), 1291-1310.

Akat, İ., Budak G., ve Budak, G. (2006). İşletme Yönetimi, 4. Baskı, İzmir: Barış Yayınları.

Aldemir, C., Ataol, A., ve Gönül, B. (2001). İnsan Kaynakları Yönetimi, İzmir: Barış Yayınları Fakülteler Kitapevi.

Alkan, A., Erdem, R., ve Çelik, R. (2016). "Sağlık Alanındaki Ayrımcı Tutum ve Davranışlar: Kavramsal Bir İnceleme", *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 19(3), 365-390.

Altınöz, M., ve Çöp, S. (2010). "Yetenekli Çalışanların Kariyer Yönetimleri Üzerine Bir İnceleme", *Ankara Üniversitesi Dikimevi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 9(2), 9-18.

Aronsson, G., Gustafsson, K., ve Dallner, M. (2000). "Sick but yet at work. An empirical study of sickness presenteeism", *Journal of Epidemiology and Community Health*, 54(7), 502-509.

Aslaner, E., ve Boylu, Y. (2015). "İş Hayatında Presenteeism: Otel İşletmeleri Açısından Bir Değerlendirme", *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 7(4), 123-136.

Atilla, E. (2017). *Örgütsel Sessizlik, Presenteizm ve Algılanan Örgütsel Destek İlişkisi: Yalova Devlet Hastanesi Örneği*, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Aydemir, G. (2011). "İK□da Önemli Bir Eğilim: Presenteeism", http://ikariyer.blogspot.com.tr/2011/02/ikda-onemli-bir-egilim-presenteeism.html, (06.11.2021)

Bal, F. (2014). *Presenteizm Ve Psikolojik Sözleşmenin Duygusal Zekâ İle İlişkisi: Gaziantep Üniversitesi'nde Bir Uygulama*, (Yüksek Lisans Tezi), Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Baker-McClearn, D., Greasley, K., Dale, J. ve Griffith, F. (2010). "Absence Management and Presenteeism: The Pressures on Employees to Attend Work and The İmpact of Attendance on Performance", *Human Resource Management Journal*, 20(3), 311-328.

Barlı, Ö. (2008). Davranış Bilimleri ve Örgütlerde Davranış, 3. Baskı, İstanbul: Aktif Yayınevi.

Baruch, Y. (2004). Managing Careers Theory and Practice, London: Prentice Hall.

Bayar, A. (2016). *Eğitim Kurumlarında Presenteizm'in Azaltılmasında Ödüllendirmenin Rolü*, (Yüksek Lisans Tezi), Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Baysal, İ. A., Baysal, G., Aksu, G., ve Aksu, N. (2014). "Presenteeism (İşte Varolmama Sorunu) İle Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişki: Adnan Menderes Üniversitesi Akademik Personeli Üzerinde Bir Uygulama", *Electronic Journal of Vocational Colleges*, BÜROKON Özel Sayısı, 134-152.

Biron, C., Brun, J. P., Ivers, H. ve Cooper, C. (2006). "At Work but Ill: Psychosocial Work Environment and Well-Being Determinants of Presenteeism Propensity". *Journal of Public Mental Health,* 5(4), 26-37.

Bozkurt, Ö., ve Bozkurt, İ. (2008). "İş Tatminini Etkileyen İşletme İçi Faktörlerin Eğitim Sektörü Açısından Değerlendirilmesine Yönelik Bir Alan Araştırması", *Doğuş Üniversitesi Dergisi,* 9(1), 1-18.

Can, H., Aşan, Ö., ve Aydın, E. M. (2006). Örgütsel Davranış, İstanbul: Arıkan Yayınevi.

Cooper, C. L. (1998). "The Changing Nature of Work", *Community, Work and Family*, 1(3), 313-317.

Çelik, H. (2018). *Presenteizm'in İş Doyumu Ve Tükenmişlik Düzeyine Etkisi*, (Yüksek Lisans Tezi), Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.

Çiftçi, B. (2010). "İşte Var Ol(Ama)Ma Sorunu ve İşletmelerin Uygulayabileceği Çözüm Önerileri", *Çalışma ve Toplum Dergisi*, 1(1), 153-174.

Çoban,Ö., ve Harman, S. (2012). "Presenteeism: Nedenleri, Yarattığı Örgütsel Sorunlar ve Çözüm Önerileri Üzerine Bir Alan Yazın Taraması", *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 12(23), 157-178.

D'Abate, C. P., ve Eddy, E. R. (2007). "Engaging in Personal Business on-the-job: Extending the Presenteeism Construct", *Human Resource Development Quarterly*, 18(3), 361- 383.

Demir, S., ve Karakuş, M. (2015). "Etik İklim İle Öğretmen ve Öğrencilerin Güven ve Motivasyon Düzeyleri Arasındaki İlişki", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 21(2), 183-212.

Demirbulat, Ö. G., ve Bozok, D. (2015). "Presenteeism (İşte Varolamama) ile Yaşam Doyumu, Fiziksel ve Ruhsal İyilik Halinin Etkileşimine Yönelik Seyahat Acentası İşgörenleri Üzerinde Bir Araştırma", *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16(27), 7-13.

Druss, B. G., Schlesinger, M., ve Allen Jr, H. M. (2001). "Depressive Symptoms, Satisfaction With Health Care, and 2-Year Work Outcomes in an Employed Population", *American Journal of Psychiatry,* 158(5), 731-734.

Erbaş, K. (2017). *Presenteizm İle Duygusal Bağlılık Arasındaki İlişki: Seyahat Acentaları Üzerine Bir Uygulama*, (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ertürk, E., Erdirençelebi, M., ve Gökce, Ş. (2017). "Çalışanların Yaşadığı Presenteeism ve İş Yaşam Dengesi Arasındaki İlişki", *Balkan Journal of Social Sciences/Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, ICOMEP 2017/ Özel Sayı, 193-203.

Freudenberger, H. J. (1974). "Staff Burn-Out", *Journal of Social Issues*, 30(1), 159-165.

Ferreira, A. I., ve Martinez, L. F. (2012). "Presenteeism and Burnout Among Teachers in Public and Private Portuguese Elementary Schools", *The International Journal of Human Resource Management,* 23(20), 4380-4390.

Gosselin, E., Lemyre, L., ve Corneil, W. (2013). "Presenteeism and Absenteeism: Differentiated Understanding of Related Phenomena", *Journal of Occupational Health Psychology*, 18(1), 75-86.

Güney, S. (2001). Yönetim ve Organizasyon, 1. Baskı, Ankara: Nobel Yayıncılık.

Hansen, C. D., ve Andersen, J. H. (2008). "Going ill to Work- What Personal Circumstances, Attitudes and Work-related Factors are Associated with Sickness Presenteeism", *Social Science and Medicine,* 67(6), 956-964.

İşcan, Ö. F., ve Moç, T. (2018). "Çalışanların Presenteizm (İşte Sözde Var Olma) Davranışlarının İşe Yabancılaşmalarına Etkisi: Bir Kamu Kurumu Örneği", *İşletme Araştırmaları Dergisi,* 10(3), 379-402.

Johns, G., (2010). "Presenteizm in the Workplace: A Review and Research Agenda", *Journal of Organizational Behavior,* 31(4), 519-542.

Kahraman, S. (2021). Bağlanma Stilleri, Depresyon ve Saldırganlık, Ankara: İKSAD Yayınevi.

Kandemir, A. Ş. (2020). "İş Memnuniyeti Üzerine Bir Araştırma: Correspondence Analizi", *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 6(34), 2162-2167.

Karacaoğlu, K., ve Cingöz, A. (2008). Örgütsel Sessizlik, İçinde: Örgütsel Davranışta Seçme Konular – Organizasyonların Karanlık Yönleri ve Verimlilik Azaltıcı Davranışlar, (Ed: Mahmut Özdevecioğlu ve Himmet Karadal), Gazi Üniversitesi Vakfı, İlke Yayınevi, 155-167.

Karagöz, Ş., ve Bektaş, M. (2020). "Presenteeism'in Tükenmişliğe Etkisi: Bir Alan Araştırması", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(4), 385-401.

Knani, M. (2013). "Exploratory Study of The İmpacts of New Technology İmplementation on Burnout and Presenteeism", *International Journal of Business and Management*, 8(22), 92-97.

Koç, H., ve Topaloğlu, M. (2012). İşletmeler İçin Yönetim Bilimi Temel Kavramlar, Kuramlar ve İlkeler, (İkinci Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Koçoğlu, M. (2007). *İşletmlerde Presenteeism Sorunu ve İnsan Kaynakları Yönetimi Çerçevesinde Mücadele Yöntemleri*, (Yüksek Lisans Tezi), Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Koçel, T. (1998). İşletme Yöneticiliği. İstanbul: Beta Yayınları.

Koopman, C., Pelletler, K., Murray, J., Sharda, C., Berger, M., Turpin, R., . . . Bendel, T. (2002). "Stanford Presenteeism Scale: Health Status and Employee Productivity", *JOEM*, 44(1), 14-20

Küçükahmet, L. (2001). Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar, Ankara: Nobel Yayınları.

Mandıracıoğlu, A. (2013). "Preseenteism Olgusu", *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 3(2), 9-17.

O'Callaghan, G. (2013). How Awareness of Presenteeism Positively or Negatively Impact Managerial Attitudes and or Behaviours, Ireland: National College of Ireland, BA (Hons) in Human Resource Management.

Okcu, E. B. (2017). *Çalışanların İş Tatminsizlikleri İle Presenteizmleri Arasındaki İlişki: Bir Uygulama Çalışması,* (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Oktay, S. (2021). *Presenteizm İle Tıbbi Hata Yapma Eğilimi Arasındaki İlişki: Hemşireler Üzerine Bir Araştırma, (*Yüksek Lisans Tezi), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

Ölçer, F. (2005). "İşkoliklik Üzerine Bir Araştırma", *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 5(9), 122-144.

Örücü, E., ve Kaplan, E. (2001). "Kamu ve Özel Sektör Çalışmaya Katılanlarında Devamsızlık Sorunu", *Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F.Manisa, Yönetim ve Ekonomi*, 7(1), 93-111.

Özmen, G. (2011). *Presenteizm İle Örgütsel Bağlılık İlişkisi: Tekstil Çalışanları Üzerinde Bir Araştırma,* (Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Polat, İ., Bedük, A., ve Eryeşil, K. (2018). "Aile Şirketlerinde Tükenmişlik Duygusunun Gelişiminde Örgütsel Adalet Fonksiyonun Etkisi: Konya İlinde Örnek Uygulama", *Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 1(1), 1-9.

Saarvala, E. (2006). "Presenteeism: The Lastest Attack on Economic and Human Productivity", http://www.supportingadvancement.com/employment/general/saarvala_presenteeism.pdf , (28.10.2021).

Schultz, A. B., Chen, C. Y. ve Edington, D. W. (2009). "The Cost and Impact of Health Conditions on Presenteeism to Employers", *Pharmacoeconomics*, 27(5), 365- 378.

Seçkin, A.İ., ve Çakmak, Y.Y. (2019). "Presenteizm ile Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişki: Spor Genel Müdürlüğü Çalışanları Üzerine Bir Araştırma", *BMIJ,* 7(4), 1291-1310.

Serinkan, C., ve Erdiş, Y. Ü. (2014). Dönüşümcü Liderlik Bağlamında Örgütsel Vatandaşlık ve Örgütsel Adalet, (Birinci Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Smith, K. G., Gannon, M. J., Grimm, C., Mitchell, T. R. (1988). "Decision Making Behavior in Smaller Entrepreneurial and Larger Professionally Managed Firms", *Journal of Business Venturing,* 3(3), 223-232.

Sökmen, A., ve Yazıcıoğlu, İ. (2005). "Thomas Modeli Kapsamında Yöneticilerin Çatışma Yönetimi Stilleri ve Tekstil İşletmelerinde Bir Alan Araştırması", *Journal of Commerce & Tourism Education Faculty,* 1(1), 1-19.

Spence, J.T. ve Robbins, A.S. (1992). "Workaholism: Definition, Measurement ve Preliminary Results", *Journal of Personality Assessment*, 58(1),160-178.

Şahin, E. T. (2018). *Presenteizm (İşte Varolamama) İle İş Performansı (Görev Performansı Ve Bağlamsal Performans) Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma*, (Yüksek Lisans Tezi), Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.

Şimşek, M. Ş. ve Öge, H. S. (2007). Stratejik ve Uluslararası Boyutları İle İnsan Kaynakları Yönetimi, (İkinci Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.

Şimşek, M., Çelik, A. ve Akgemci, T. (2014). Davranış Bilimleri, (Altıncı Baskı). Konya: Eğitim Yayınevi.

Tait, R. C. (2013). "Presenteeism and Pain: Psychosocial and Demographic Correlates of Employment and Disability", *Pain Medicine*, 14, 1617-1618.

Tanrıverdi, H., ve Sarıhan, M. (2013). "İşe Bağlılığın Tükenmişlik ve Depresyon Düzeyleri Üzerindeki Etkileri: Sağlık Çalışanları Üzerinde Bir Araştırma", *Uluslararası İşletme ve Yönetim Dergisi*, 1(2), 206-228.

Yalçın, B., ve Dalkılıç, O. S. (2020). "İş Yerinde Var Ol(ma)ma (Presenteeism) Durumuna İlişkin Kavramsal Bir İnceleme", *Yönetim ve Organizasyon Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 31-56.

Yalım, D. (2005). Hastayız Yine de Ofisteyiz: İnsan Kaynaklarında Yeni Eğilimler. İstanbul: Hayat Yayıncılık.

Yıldırım, M.H., ve Oruç, Ş. (2019). "Presenteizm İle Örgütsel Sessizlik Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma", *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 11 (2), 758-774.

Yumuşak, S. (2008). "İşgören Verimliliğini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(3), 241-251.

Yücel, E. (2020). "Presenteizm ve İş Tatmini Arasındaki İlişki-Turizm Sektöründe Bir Araştırma", *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29(1), 226-238.

KAYNAKÇA

Alaa, M. E.; Chanaka, J. Mohamed, H. E. and Tamer, H. E. (2016). "CustomerRelationshipBuilding: The Role of BrandAttractivenessand Consumer–BrandIdentification". *Journal of Business Research*, 1(1): 1-10.

Alkaya, A. ve Hepaktan, E. (2003). "OrganizationalChange", *Yöntem ve Ekonomi Dergisi,* 10(1): 56-84.

Bart, N.; Jamie, M. andChen, P. N. (2016). "AssessingCustomer Value in SegmentedCruiseMarkets: A ModellingStudy on Japan AndTaiwan". *Academy of Marketing StudiesJournal*, 3(20): 1-13.

Berry L. L. (2002). "Relationship Marketing of Services Perspectivesfrom 1983 and 2000". *Journal of Relationship Marketing*, 1(1): 59-77.

Berry, L., L. andParasuraman, A. (1993). "Building a New AcademicField-The Case of Services Marketing". *Journal of Retailing*, 4(69): 13–60.

Berry, L.L. (1983).Relationship Marketing. In: Berry, L.L., Shostack, G.L. andUpala, G.D., Eds., EmergingPerspectives on Services Marketing, American Marketing Association, Chicago, 25-80.

Blois K. J. (1996). "Relationship Marketing in OrganizationalMarketsAssentialIts CostandBenefits". *Journal of Strategic Marketing*. 1(4): 181-198.

Bloom, J. (2000). Personalization: a Taxonomy, in CHI'00 extendedabstracts on Human Factors in Computing Systems, 1(1): 313-314.

Carl-Johan, R. (2014). CustomerRelatıonshıp Management andBusınessAnalytıcs: A LeadNurturıngApproach. Proceedings of DYNAA. 1(5): 29-34.

Catherine, P. andSandra, M. C. L. (2017). "An AsymmetricalApproachtoUnderstanding Configurationsof CustomerLoyaltyin theAirlineIndustry". *Journal of Retailingand Consumer Services*. 5(38): 96-107.

Casıelles, R. V.; Alvarez, L. S. andMartin, A. M. D. (2005). "Trust as a KeyFactor in SuccessfulRelationshipsbetweenConsumersandRetail Service Providers". *The Service IndustriesJournal.* 1(25): 83-101.

Eddy, B. K.; Déogratias, B. andMungu, A. (2016). "Internal Marketing, EmployeeJobSatisfaction, andPerceivedOrganizationalPerformance in MicrofinanceInstitutions: EmpiricalStudy". *International Journal of Bank Marketing*. 1(1): 1-42.

Fatos U. (2016). "PublicRelations as Part of IntegratedCommunication of an Enterprise-Consumer Orientedon."*Journal of Marketing Management*June. 1(4): 67-72.

Firdaus, A. andKanyan, A. (2014). "ManagingRelationship Marketing in TheFood Service Industry". *Marketing Intelligence& Planning* 3(32): 293-310.

Frıtsche, D.J. ve Becker, H. (1983). "EthicalBehaviors of Marketing Managers". *Journal of Business Ethics*. 2(11): 291-299.

Grönroos, C. (2011). "A Service Perspective on Business Relationships: The Value Creation, İnteractionand Marketing Interface". *Industrial Marketing Management*. 5(40): 240-247.

Grönroos, C. (2004). "TheRelationship Marketing Process: Communication, Interaction, Dialogue, Value". *TheJournal of Business&Industrial Marketing*. 2(19): 99-113.

Grönroos, C. (1999). "Relationship Marketing: ChallengesfortheOrganization". *Journal of Business Research*. 46(24): 327–335.

Grönroos, C. (1996). "Relationship Marketing: Strategic andTacticalImplications". *Management Decision*. 3(34): 5-14.

Grönroos, C. andGummesson, E. (1985). TheNordic School of Service Marketing, in Service Marketing: Nordic School Perspectivices. ChristianGrönroosandEvertGummesson, Eds., Stockholm University, Stockholm, Sweden: 6–11.

Gummesson, E. (2014). "Productivity, QualityandRelationship Marketing in Service Operations". *International Journal of ContemporaryHospitality Management*. 5(26): 656-662.

Gummesson, E. (2008). Total Relationship Marketing, Revised 3rd ed. ElsevierButterworth-Heinemann, Oxford.

Gummesson, E. (2002). "Relationship Marketing in the New Economy". *Journal of Relationship Marketing*. 1(1): 37-57.

Hakansson, H. andSnehota, I. (1995). DevelopingRelationships in Business Networks, Routledge. London.

Halimi, A. B.; Chavosh, A. andChoshalyc, S. H. (2011). "TheInfluence of Relationship Marketing Tactics on Customer'sLoyalty in B2C Relationship – The Role of CommunicationandPersonalization". *EuropeanJournal of Economics, Finance andAdministrativeScience*. 5(31): 49-56.

Hannu, S.; Heikki, K. andHannu, K. (2013). "CustomerRelationship Management: TheEvolving Role of Customer Data". Marketing Intelligence& Planning. 6(31): 584-600.

Harridge-March, S. andQuinton, S. (2009). "Virtual SnakesandLadders: Social Networks andTheRelationship Marketing LoyaltyLadder". *The Marketing Review*, 2(9):171-181.

Henning, G.; Malte, G.; Lutz, K. andWalter. B. (2003). "Knowledge Enabled CustomerRelationship Management: IntegratingCustomerRelationship Management and Knowledge Management Concepts". *Journal of Knowledge Management*.5(7):107-123.

Hennıg-Thurau, T.; Gwinner, K.P. andGremler, D.D. (2002). "UnderstandingRelationship Marketing Outcomes an Integration of RelationalBenefitsandRelationshipQuality". *Journal of Service Research*, 3(4):230-247.

Hsin-Pin, F.; Tien-Hsiang, C.; Kuei-Ying, H. andPei-Shiu, C. (2016). "A Study on FactorsthatIncreaseCustomer Value WhenConductingTelevisionShopping"*International Journal of Business andSystemsResearch*. 10(2/3/4): 403-419.

Hong, S. andWang, Y. (2009). "WhenRelationship Marketing CollideswithTechnology". *Journal of Relationship Marketing*. 3(8): 218-230.

Iglesias, O.; Sauquet, A. andMontana, J. (2011). "The Role of CorporateCulture in Relationship Marketing". *EuropeanJournal of Marketing*. 4(45): 631-650.

Jehad, J.; Badwan, M. J. A.; Samy S. A. N. andYoussef, M. A. A. (2017). AdoptingTechnologyforCustomerRelationship Management in HigherEducational Institutions. International Journal of Engineeringand Information Systems (IJEAIS), 1 (1): 20-28.

Johanna, G.; Catharina V. K. andChristian K. (2017)."Relationship Marketing: Past, PresentandFuture". *Journal of Services Marketing* 1(31): 1-5.

Joanna, L. (2013). "Significance of Database Marketing in theProcess of TargetSegmentsIdentificationand Service". *Problemsof Management in the 21st Century*. 1(6): 40-47.

Juttner, U. andWehrli, H. P. (1994). "Relationship Marketing from a Value SystemPerspective",*International Journal of Service Industry Management*. 5(5): 54-73.

Kang, C. (2016). "Influence of Internal Marketing on CustomerOrientationandLoyalty in Hospital". *TheJournal of theKoreaContentsAssociation*, 2(16): 174-185.

Karakaş, B. (2006). Hizmet Sektöründe İlişki Pazarlaması: Butik Oteller ve 5 Yıldızlı Oteller Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir: Yasar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.

Khedkar E. B. (2015). "Effect of CustomerRelatıonship Management on CustomerSatısfactıonandLoyalty."*International Journal of Management*, 5(6): 01-07.

Koç, E. (2015). Tüketici Davranışı ve Pazarlama Stratejileri: Global ve Yerel Yaklaşım. Altıncı Baskı, Ankara. Seçkin Yayıncılık.

Kotler, P. and Armstrong, G. (2011). Principles of Marketing, 14th Edition, PearsonPrenticeHall.

Kotler, P. and Keller, K. L. (2012). Marketing Management, 14th Edition,PearsonEducation, Inc. Publishing as PrenticeHall, One Lake Street, UpperSaddleRiver. New Jersey.

Kotler, P. (2003). Kotler ve Pazarlama; Pazar Yaratmak, Pazar Kazanmak ve Pazara Egemen Olmak (Çev: Ayşe Özyağcılar). İstanbul. Sistem Yayıncılık.

Kulanbaş Y. ve Sezgin S. (2003). "TORQUE - Müşteriyi Geri Döndürme Kuvveti/Bir İlişkisel Pazarlama Modeli", İTÜ Dergisi, 5(2): 74-84.

Kurtuldu, H. S. (2009). "Bankacılıkta Pazarlama Etiği ve Etik Değerlerin Kuruma Yönelik Olumlu Tutum Oluşumuna Etkileri",*Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 2(1): 1307-9832.

Leigh, D. B.; Mornay, R. andChristine, D. M. (2015). "TheTraditionalInternal Marketing MixandItsPerceivedInfluence on GraduateEmployeeSatisfaction in an EmergingEconomy". *Journal of Global Business andTechnology*. 1(11): 24-38.

Lukas, F. and Martin, H. (2017). TheInfluence of Marketing Communication on Financial Situation of theCompany – A Case fromAutomobileIndustry. ProcediaEngineering 15(192): 148-153.

Lynne, E.; Stephan, D. and David, R. L. (2014). Marketing Ethıcs in the 21st Century: in Pursuitof Phronesis, Global Marketing Conference at SingaporeProceedings: 241-253.

Mahmod, J. A.; Husam, M. A.; Abdula, A. B. A. and Hassan, S. A. (2013). "TheImpact of OrganizationalChange on the Marketing Strategies of Change (A FieldStudy in theJordanianCommercialBanks)",*Global Journal of Management and Business Research Marketing*. 3(13): 1-14.

Malte B.; Steffen, S. andTessa, C. F. (2012). "ImprovingThePerformance of Business ModelsWithRelationship Marketing Efforts: An EntrepreneurialPerspective". *European Management Journal*. 5(30): 85-98.

Margaret, C.; Stewart, M. A., andChrista L. A. (2017). "ImprovingCustomerRelationswith SocialListening: A Case Study of an AmericanAcademic Library",*Library FacultyPresentations& Publications*. 23(55): 49-63.

Melissa, C. andJoanna, M. (2013). "TheInfluence of Social Media Investment on RelationalOutcomes: A Relationship Marketing Perspective",*International Journal of Marketing Studies*. 4(5): 132-142.

Michael, R.; Haya, A. and Robert, M. P. (2014). "CRM/Social Media Technology: Impact on CustomerOrientationProcessandOrganizationalSalesPerformance",*Journal of Marketing Development andCompetitiveness*. 8(1): 85-97.

Msweli, P. andSargeant, A. (2001). "ModellingDistributorRetention in Network Marketing Organisations",*Marketing Intelligence& Planning*. 7(19): 507-514.

Munyaradzi, W. and Saman, N. K.(2016). "TheAntecedents of CustomerLoyalty: A ModeratedMediation Model of CustomerRelationship Management QualityandBrandImage". *Journal of Retailingand Consumer Services*. 4(30): 262–270.

Naumann, E. (1995). CustomerSatisfactionMeasurementand Management: Using the Voice of theCustomer.ThomsonExecutivePress, Cincinnati, OH.

Navarro, M. M.; Pedraja, I. andRivera-Torres, M. P. (2004). "TheBenefits of Relationship Marketing forthe Consumer andforTheFashionRetailers",*Journal of Fashion Marketing and Management*, 8(4): 425-436.

Ndubisi, N. O. (2007). "Relationship Marketing andCustomerLoyalty",*Marketing Intelligence& Planning*, 1(25): 98-106.

Nebo, G. N. andOkechukwu, E. U. (2017). "Effects of Internal Marketing on CustomerOrientationBehaviour of SelectedHotels' Employees in Nigeria",*EuropeanScientificJournal,*16(13): 212-232.

Niels, J. P.; Holger, S.; Jasper, V. and Lisa, H. (2015). "TheImpact of Customer AttractivenessandSupplierSatisfaction on Becoming a PreferredCustomer",*Industrial Marketing Management*, 54:129-140.

Oriol, X.; Teniente, E. andRull, G. (2016). A ToolforIncrementalIntegrityChecking of Assertions İn SQL Server. In: Proceedings of the 19th International Conference on ExtendingDatabasaTechnology, EDBT, Bordeaux, France, 15-16 March, 632-635.

Padmavathy, C.; Balaji, M. S. andSivakumar, V. J. (2012).“MeasuringEffectiveness of CustomerRelationship Management in IndianRetailBanks”. *International Journal of Bank Marketing*, 4(30): 246-266.

Payne, A.; Ballantyne D. andChristopher, M. (2005). “A StakeholderApproachtoRelationship Marketing Strategy: The Development andUse of The “SixMarkets” Model”,*EuropeanJournal of Marketing*. 7(39): 855-871.

Payne, A. (1993). “Relationship Marketing–MakingtheCustomerCount”, *Managing Service Quality: An International Journal,* 4(6): 29-31.

Peck, H.; Payne, A.; Christopher, M. andClark, M. (1999). Relationship Marketing: StrategyandImplementation, Butterworth, Heinamann, Oxford.

Rahimi, R. (2017). “CustomerRelationship Management (People, ProcessAndTechnology) andOrganisationalCulture in Hotels: WhichTraitsMatter?”*International Journal of ContemporaryHospitality Management*. 5(29): 1380-1402.

Ramanathan, U.; Subramanian, N. andParrott, G. (2017). “Role of Social Media in Retail Network Operations and Marketing toEnhanceCustomerSatisfaction”,*International Journal of Operations &Production Management*, 1(37): 105-123.

Rao, S. and Perry, C. (2002). “ThinkingaboutRelationship Marketing: WhereareWeNow?”,*Journal of Business &Industrial Marketing,* 17(7): 598-614.

Saeed, S.; Brian, R.; Chabowski, G. andTomas, M. H. (2015). “International Relationship Marketing: IntellectualFoundationsandAvenuesforFurtherResearch”,*Journal of International Marketing*, 4(23): 1-21.

San-Martína, S.; Jiménez, N.H. andLópez-Catalán B. (2016). “TheFirmsBenefits of Mobile CRM FromTheRelationship Marketing Approachandthe TOE Model” *Spanish Journal of Marketing*, 5(20): 18-29.

Sara, R. J.; Armand, V. C.; David, J.; Denise, C. H.; Christina, M. R. andDuncan, I. H. (2017). “Product Uniqueness: Further Exploration and Application of a Consumer-BasedMethodology”,*FoodQualityandPreference*, 5(60): 59–71.

Sheth J. N. (2017). “RevitalizingRelationship Marketing”. *Journal of Services Marketing*, 1(31): 6-10.

Sheth J. N. (2002). “TheFuture of Relationship Marketing”. *Journal of Service Marketing*, 7(16): 590.

Sheth, J.N. andParvatiyar, A. (2002). “EvolvingRelationship Marketing into a Discipline”.*Journal of Relationship Marketing*, 1(1): 3-16.

Sima, G. M. andRaed, A. M. (2016). “TheImpact of Internal Marketing on Employees’ Performance in PrivateJordanianHospitalsSector”. *International Journal of Business and Management,*3(11): 129-148.

Sulafa, B.; Lisha W. andStephen P. (2016). “Relationship Marketing in Guanxi Networks: A Social Network Analysis Study of Chinese Construction Small andMedium-Sized Enterprises”. *Industrial Marketing Management*, 2(5): 1-15.

Soimo V. J.; Wagoki J. andOkello B. (2015). "Influence of Relationship Marketing on CustomerRetention in Commercial Banks in NakuruTown, Kenya". *International Journal of Economics, Commerce and Management*, 3(5): 1305-1319.

Stone, M. andLaughlin, P. (2016). "How Interactive Marketing is Changing in Financial Services". *Journal of Research in Interactive Marketing*. 4(10): 338-356.

Tadajewski, M. (2015). "The Complete English Tradesman: Business Relations, TrustandHonestyorLet'sRethinkTheHistory of Relationship Marketing". *Journal of HistoricalResearch in Marketing,* 7(3): 407-422.

Tareq, R. (2016). RelatıonshıpMarketıngandtheMarketıngProductıvıtyParadıgm in partnershipwithBangladeshInstitute of Bank Management. Dhaka&The JDA, Tennessee StateUniversity USA. 2(5): 44-48.

Teresa, G.; João, L. Maria A.; Andrea, S.; Carlos, S. andAquilino, C. (2014). Database Marketing Tools forSMEs. Thecase of RFM Model, International Conference on LogisticsEngineering. Management andComputerScience. 995-996.

Winer, R. S. (2001). "A frameworkforCustomerRelationshipManagement". *California Management Review*, (43): 89-105.

Yaprak, Ü. (2018). Tüketicilerin hazır giyim firmalarının ilişkisel pazarlama faaliyetlerine yönelik tutumları: İstanbul ilinde bir uygulama, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yen, H. J. R. andGwinner, K. P. (2003). "Internet RetailCustomerLoyalty: TheMediating Role of RelationalBenefits". *International Journal of Service Industry Management.* 5(14): 483-500.

Yin, M. andLiu, S. (2014). "ComparativeStudy of Traditional Network Marketing and E-Commerce Marketing Based on Cloud Computing", *AmericanJournal of Industrialand Business Management*. 4(3): 94-99.

KAYNAKLAR

Akyol, A. (2006). Siyasal Partilerin Politik Pazarlama Uygulamaları İle Bu Uygulamaların Seçmenler Üzerindeki Etkileri. Trakya Üniversitesi SBE, Aralık .

Aleskerov, F., & Ersel, H. (1999). Seçimden Koalisyona Siyasal Karar Alma. *İstanbul*.

Altunışık, R., & Torlak, Ö. (2002). Modern Pazarlama. *Değişim Yayınları*.

Atilla, N. (2007). Politika Pazarlaması Örnekleriyle Türkiye'de Politika Pazarlaması ve Bir Kampanya Araçları Etkinlik Araştırması. *Uludağ Üniversitesi İİBF Dergisi*.

Aydoğan, B. (2007). Politik Pazarlama ve Politik Pazarlama Uygulamalarına Eğilimler: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Yayınlanmamıs Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü* .

Barker, S. (1992). The Ethics of Political Marketing Practices, The Rhetorical Perspective. *Journal of Business Ethics. 11*, 843-848.

Bayraktaroğlu, G. G. (2002). Politik Yaşamda Pazarlama Yaklaşımları. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, C. 7, Sayı: 2*.

Bruhn, M. (2012). Marketing. *Grundlagen für Studium und Praxis 11 überarbeitete Auflage*.

Divanoğlu, S. U. (2008). Seçim Kampanyalarında Siyasal Pazarlama Karması Elemanlarının Yeri ve Önemi. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 2*.

Harris, P. (2001). To spin or not to Spin, that is the Question: The Emergence of Modern Political Marketing. *Manchester, The Marketing Review*, 35-53.

Henneberg, S. (2007). Theory and Concept Development in Political Marketing. *Journal of Political Marketing*, 5-31.

İslamoğlu, A. H. (2012). Pazarlama İlkeleri. İstanbul: Beta.

Kaplan, E. (2013). 2011 Genel Seçimlerinde, Adalet ve Kalkınma Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisi Tarafından Uyhulanan Tutundurma Yöntemlerinin Ankara İli Seçmenleri Üzerindeki Oy Etkisi. Ankara: Atılım Üniversitesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Karakaya, Y. (2010). Politik Reklamcılık ve Bir Uygulama Örneği. *Marmara Üniversitesi SBE İİBF Dergisi*.

Keresteci, Z. (2006). Siyasal Partilerin Politik Pazarlama Uygulamaları ile Bu Uygulamaların Seçmenler Üzerindeki Etkileri. *Trakya Üniversitesi SBE, Aralık*.

Mucuk, İ. (2005). *Pazarlama İlkeleri.* İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Nazlı Ayşe, A. Ü. (2009). The İmportancce Of Market Orientation and Authentic Leadership in Political Marketing. *Ege Akademik Bakış9(4)*, 1243-1273.

Okumuş, A. (2007). Pazarlama Anlayışında Siyasal Pazarlamanın Yeri ve Pazar Konumlarına Göre Siyasi Partilerin Stratejik Analizi. *Dumlupınar Üniversitesi S.B.E. Dergisi Sayı:17*.

Örel, D. F., & Nakıboğlu, B. (2010). Genç Seçmenlerin Oy Tercihlerinde Politik Pazarlama Faaliyetlerinden Etkilenme Düzeyleri. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar Cilt:47 Sayı:543*.

Özkan, N. (2002). *Seçim Kazandıran Kampanyalar Türkiye'den ve Dünyadan Örneklerle.* İstanbul: Mediacat Yayınları.

Parıltı, N., & Baş, M. (2002). PolitikPazarlama. *Tsa dergisi* , 1-26.

Polat, C., Gürbüz, E., & İnal, M. E. (2004). Hedef:Seçmen, Siyasal Pazarlama Yaklaşımı. Ankara: Nobel.

Sasaki, T. (2012). Plato and Politeia Plato and Politeia. *Études platoniciennes*, 147-160.

Smith, G. (2009). Conceptualizing and Testing Brand Personality in British Politics. *journal of political marketing*, 209-232.

Şentürk, H. (2007). Politik Pazarlama. *Yerel Siyaset Dergisi, Aralık-19, s.68.*

Tan, A. (2002). *İlke ve Uygulamalarıyla Politik Pazarlama.* İstanbul: Papatya Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Du, T., Wang, F., K. Ve Lu P., "A Real Time Vehicle Dispatching System For Consolidating Milk Runs", *Transportation Research Part E*, 2007, 43, 565-567.

Hofmann, E., and Rüsch, M. (2017). Industry 4.0 and the current status as well as future prospects on logistics. *Computers in industry*, *89*, 23-34.

Leenders, M., R., Johnson, P., F., Flynn, A. E., Fearon, H., E., (2006) Purchasing And Supply Management: With 50 Supply Chain Cases, Mcgraw Hill, USA.

Novaes, A. G., Lima Jr, O. F., Arias, J. A. C., and Montoya, G. N. (2018) Integrating Production And Logistics Operations In Oem Milk-Run Supply Chain Within The Industry 4.0 Framework, Logistic Challenges in the New Economy, Brazil, 4-5 June 2018.

Sadjadi, S. J., Jafari, M., & Amini, T. (2009) "A new mathematical modeling and a genetic algorithm search for milk run problem (an auto industry supply chain case study)", *The International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, 44(1), 194-200.

Takvir, A. (2018). "Milkrun 4.0" for Smart Manufacturing. *International Research Journal of Advanced Engineering and Science*, *3*(2), 125-127.

Tümtürk A., Tedarik Zincirinde İyileştirme ve Yan Sanayiden Tedarik Sürecinde Döngüsel Sefer Uygulaması (Yüksek lisans tezi), Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2009, Manisa.

www.mmo.org.tr/resimler/ekler/e29d10046d46b2b_ek.pdf(E.T. 05.05.2009)

www.i-scoop.eu/industry-4-0/ (E.T. 16.10.2021)

KAYNAKLAR

Abekah-Nkrumah, G., & Atinga, R. A. (2013). Exploring The Link Between Organisational Justice and Job Satisfaction and Performance in Ghanaian Hospitals Do Demographic Factors Play A Mediating Role? International Journal of Workplace Health Management, 6(3), 189-204. doi:10.1108/IJWHM-04-2011-0011

Adams, J. S. (1963). Toward an Understanding of Inequity. The Journal of Abnormal and Social Psychology, 67(5), 422-436. doi:10.1037/h0040968

Adams, J. S. (1965). Inequity In Social Exchange. Advances in Experimental Social Psychology, 2, 267-299. doi:10.1016/S0065-2601(08)60108-2

Başar, U., & Varoğlu, A. K. (2016). Örgütsel Politika Algısının İhmalkârlık Üzerindeki Etkisinde İşten Ayrılma Niyetinin Aracı Rolü. Yönetim ve EKonomi, 23(3), 751-765. doi:10.18657/yonveek.281961

Beugre, C. D. (2002). Understanding Organizational Justice and its Impact on Managing Employees: An African Perspective. Journal of Human Resource Management, 13(7), 1091-1104. doi:doi.org/10.1080/09585190210131311

Bies, R. J., & Tripp, T. M. (1995). The Use and Abuse of Power: Justice As Social Control. R. Cropanzano, & K. M. Kacmar içinde, Organizational Politics, Justice, and Support: Managing the Social Climate Of The Work place (s. 131-15). London.

Buenger, C. M., Forte, M., Boozer, R. W., & Maddox, E. N. (2007). A Study of the Perceptions of Organizational Politics Scale (POPS) for Use in the University Classroom. Developments in Business Simulation and Experiential Learning, 34, 294-301.

Bursalı, Y. M. (2008). Örgütsel Politikanın İşleyişi: Örgütsel Politika Algısı Ve Politik Davranış Arasındaki İlişkiler. Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Bursalı, Y. M., & Bağcı, Z. (2011). Çalışanların Örgütsel Politika Algıları İle Politik Davranışları Arasındaki Karşılıklı İlişkiler. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi(9), 23-41.

Cobb, A. T. (1986). Political Diagnosis: Applications in Organizational Development. The Academy of Management Review, 11(3), 482-496.

Cohen-Charash, Y., & Spector, P. E. (2001). The Role of Justice in Organizations: A Meta-Analysis. Organizational Behavior and Human Decision Processes, 86(2), 278-321. doi:10.1006/obhd.2001.2958

Colquitt, J. (2001). On The Dimensionality of Organizational Justice: A Construct Validation of a Measure. Journal of Applied Psychology, 86(3), 386-400.

Cropanzano, R., Howes, J. C., & Alicia A. Grandey, P. T. (1997). The Relationship of Organizational Politics and Support to Work Behaviors, Attitudes, and Stress. Journal of Organizational Behavior, 18, 159-180.

Crosby, F. (1976). A Model of Egoistical Relative Deprivation. Psychological Review, 83, 85-113.

Demirel, Y., Turan, E., Çetin, S., & Dengel, D. (2009). Örgütlerde Politik Davranışların Kariyer Planlama Üzerine Etkisi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 22(1), 302-314.

Demirkaya, H., & Kandemir, A. Ş. (2014). Örgütsel Adaletin Boyutları ile Örgütsel Güven Arasındaki İlişkinin Analizine Yönelik Bir İşletme İncelemesi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 18(2), 263-279.

Deutsch, M. (1975). Equity, Equality, and Need: What Determines Which Value Will be Used as The Basis Of Distributive Justice? Journal of Social Issues, 31, 137-149.

Ene, O. C. (2014). Assessment of Factors Responsible for Organizational Politics and Its Implications in the Workplace. Journal of Educational Policy and Entrepreneurial Research, 1(2), 94-98.

Evrim, E. (2015). Perceptions of Organizational Politics Scale (POPS) Questionnaire into Turkish: A Validity and Reliability Study. International Journal of Assessment Tools in Education, 2(1), 58-78.

Farrell, D., & Petersen, J. C. (1982). Patterns of Political Behavior in Organizations. The Academy of Management Review, 7(3), 403-412. doi:10.5465/amr.1982.4285337

Ferris, G. R., Fedor, D. B., Chachere, J., & Pondy, L. R. (1989). Myths and Politics in Organizational Context. Group and Organization Studies, 14, 83-103. doi:10.1177/105960118901400108

Ferris, G. R., Frink, D. D., Bhawuk, D. P., Zhou, J., & Gilmore, D. C. (1996). Reactions Of Diverse Groups to Politics in The Workplace. Journal of Management,, 22(1), 23-44. doi:10.1177/014920639602200102

Gandz, J., & Murray, V. V. (1980). The Experience of Workplace Politics. Academy of Management Journal, 23(2), 237-251. doi:10.5465/255429

Gerald S. Leventhal, J. K. (1980). Beyond Fairness: A Theory of Allocation Preferences. Justice and Social Interaction, 167-218.

Goltz, S. M. (2003). Considering Political Behavior in Organizations. The Behavior Analyst Today, 4(3).

Gotsis, G. N., & Kortezi, Z. (2010). Ethical Considerations in Organizational Ethical Considerations in Organizational. Journal of Business Ethics,, 93, 497-517. doi:10.1007/s10551-009-0241-7

Greenberg, J. (1987). A Taxonomy of Organizational Justice Theories. Academy of Management Review, 12(1), 9-22.

Greenberg, J. (1990). Organizational Justice: Yesterday, Today, and Tomorrow. Journal of Management, 16(2), 399-432. doi:10.1177/014920639001600208

Griffin, R. W., & Moorhead, G. (2010). Organizational Behavior: Managing People and Organizations. Mason, USA: Nelson Education, Ltd.

İçerli, L. (2010). Örgütsel Adalet: Kuramsal Bir Yaklaşım. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 5(1), 67-92.

İslamoğlu, G., & Börü, D. (2007). Politik Davranış Boyutları: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. Akdeniz İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 14, 135-153.

İşcan, Ö. F. (2005). Siyasal Arena Metaforu Olarak Örgütler ve Örgütsel Siyasetin Örgütsel Adalet Algısına Etkisi. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 149-171.

İyigün, Ö. N. (2012). Örgütsel Adalet: Kuramsal Bir Yaklaşım. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11(21), 49-64.

Lewin, K. (1936). Principles of Topological Psychology. New York and London.: McGraw-Hill Book Company, Inc.

Mintzberg, H. (1985). The organization as political arena. Journal of Management Studies, 22(2), 133-154. doi:10.1111/j.1467-6486.1985.tb00069.x

Morgan, G. (1998). Yönetim ve Örgüt Teorilerinde Metafor. (G. Bulut, Çev.) İstanbul: MESS Yayınları.

Nowakowski, J. M., & Conlon, D. E. (2005). Organizational Justice: Looking Back, Looking Forward. International Journal of Conflict M_Management, 16(1), 4-29.

Özdemir, M., & Gören, S. Ç. (2015). Politik Beceri Envanterinin Eğitim Örgütlerinde Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 21(4), 521-536.

Pfeffer, J. (1992). Understanding Power in Organizations. California Management Review, 34(2), 29-50.

Randall, M. L., Cropanzano, R., Bormann, C. A., & Birjulin, A. (1999). Organizational Politics And Organizational Support As Predictors Of Work Attitudes, Job Performance, And Organizational Citizenship Behavior. Journal of Organizational Behavior, 20(2), 159-174. doi:10.1002/(SICI)1099-1379(199903)20:2<159::AID-JOB881>3.0.CO;2-7

Robbins, S., & Judge, T. A. (2012). Örgütsel Davranış (14. Basımdan Çeviri b.). (İ. Erdem, Çev.) İstanbul: Nobel Yayıncılık.

Schein, V. E. (1977). Individual Power and Political Behaviors in Organizations: An Inadequately Explored Reality. The Academy of Management, 2(1), 64-72.

Wenzel, M. (2002). What Is Social about Justice? Inclusive Identity and Group Values as the Basis of the Justice Motive. Journal of Experimental Social Psychology, 38(3), 205-218. doi:10.1006/jesp.2001.1501

www.tdk.gov.tr. (2021, 01 02). Türk Dil Kurumu: http://www.tdk.gov.tr, adresinden alındı

KAYNAKÇA

Açıkgöz, Ö., Günay, A. (2020). The Early Impact of the Covid 19 Pandemic on the Global and Turkish Economy. Turkish Journal of Medical Sciences, Cilt: 50: 520-526. doi:10.3906/sag-2004-6

Çakmaklı, C., Demiralp, S., Özcan,Kalemli, Ş., Yeşiltaş, S., ve Yıldırım, M. (2020). Covid 19 and Emerging Markets: An Epidemiological Model with International Production Networks and Capital Flows*, IMF Working Paper*WP/20/133.

Bergman, M., M., (2015). Linking Business and Societybeyond Corporate Responsibility: Culture, Social Development, and Corporate Sustainability*, Journal of International Business Ethics,* Vol:8, No:2:3-8. http://hdl.handle.net/20.500.12424/159553

Councilfor Science, Technologyandinnovation (SCTI) (2019), Society 5.0, Ministry of Sciences and Technology, Tokyo.

European Comission. (2020). The EU Blue Economy Report 2020. Publication Office of the European Union. Luxemburg.

Fukuyama, M. (2018). Society 5.0: Aimingfor a New Human-Centered Society. Japan Spotlight, 27, 47-50.

Harayama, Y. (2017). Society 5.0: Aimingfor a New Human-centeredSociety. CollaborativeCreationthrough Global R&D Open InnovationforCreatingtheFuture, HitachiReview. 66(6), 8- 13.

Higashihara, T. (2018). A SearchforUnicornsandtheBuilding of "Society 5.0", World Economic Forum, Davos.

International Monetary Fund. (2020). External Sector Report: Global Imbalancesand the COVID-19 Crisis, Washington, DC, August.

Kassin, S., Fein, S. and Markus, H. (2017), Social Psychology, Cengage Learning, Belmont.

Keidanren. (2018). Society 5.0 – Co Creating the Future. Keidanren Policy & Action. https://www.keidanren.or.jp/en/policy/2018/095_proposal.pdf (Erişim Tarihi: 04.09.2021).

Keleş, R., (1998). Kent Bilimleri Sözlüğü, İmge Yayınevi, 2. Baskı, Ankara.

Lobe, A. (2017). Japanssmarte Utopie. https://www.zeit.de/kultur/2017-04/japan-gesellschaft-zukunftautomatisierung-cebit adresinden 02.11.2021 tarihinde erişilmiştir.

Meyer, A.D. (2020). Itwon'tbe business as usual after Covid 19. Straittimes. A 18-A 18. April 24, Research Collection Lee Kong Chian School of Business. https://ink.library.smu.edu.sg/lkcsb_research/6558

Min, Y.,ve Perucci, F. (2020). Impact of COVID-19 on SDG Progress: a statistical perspective*, United Nations Departmentof Economicand Social Affairs,* DOI: https://doi.org/10.18356/ca2645fb-en

Nakanishi, H. (2019). Modern Society Has Reached Its Limits – "Society 5.0" Will Liberate us, World Economic Forum, Davos.

OECD. (2020). Tax and Fiscal Policyin Responseto the Coronavirus Crisis: Strengthening Confidence and Resilience, *OECD Beter Policies for Beter Lives, OECD Tackling Coranavirus (COVID-19): Contributingto A Global Effort,*

Onday, O. (2019). Japan'ssociety 5.0: Goingbeyond Industry 4.0, Business and Economics Journal, Vol. 10, No. 2, pp. 1-6 .

Sarıkaya, M. ve Kara, F. Z., (2007). Sürdürülebilir Kalkınmada İşletmenin Rolü: Kurumsal Vatandaşlık, Celal Bayar üniversitesi İİBF, Yönetim ve Ekonomi, Cilt: 14, Sayı: 2, ss:221-233.

Sezgin, S.,ve Fırat, M. (2020). Covid19 Pandemisinde Uzaktan Eğitime Geçiş ve Dijital Uçurum Tehlikesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi,* Cilt:6, Sayı:4:37-54. https://dergipark.org.tr/tr/pub/auad/issue/57638/767299

Sheller, M. (2020*).* Reconstructing Tourism in The Caribbean: Connecting Pandemic Recovery, Climate Resilience and Sustainable Tourism Through Mobility Justice*, Journal of Sustainable Tourism*, https://doi.org/10.1080/09669582.2020.1791141

Shen, J. andBenson, J. (2016). "When CSR is a social norm. How socially respon sible human resource management affect semployee work behavior", Journal of Management, Vol. 42 No. 6, pp. 1723-1746.

Shiroishi, Y., Uchiyama, K., Suzuki, N., (2018). Society 5.0: For Human Security and Well-Being. Computer, Vol. 51, No. 7, pp. 91–95.

Shiroishi, Y.,Uchiyama, K. andSuzuki, N. (2019)."Betteractionsforsociety 5.0: using AI forevidencebasedpolicymakingthatkeepshumans in theloop", Computer, Vol. 52 No. 11, pp. 73-78

United Nations. (2020). SharedResponsibility, Global Solidarity: RespondingtoSocio-EconomicImpactsof COVID-19.https://www.un.org/en/coronavirus/un-secretary-general#reports

Vidyakant, J. A., ve Appasani, B. (2020). nCovid-19: Socialand EconomicImpacts, *Conference: 1st International Conference-2020 on "Covid 19: Livesand Livelihood".* At: KIIT Universtiy, Bhubaneswarhttps://www.researchgate.net/publication/341349723_nCOVID-19_Social_and_Economic_Impacts

Volz, U. (2020). Investing in a GreenRecovery: ThePandemic is only a Preuldeto a Blooming Climate Crisis. Finance & Development, International Monetary Fund, September, (57):28-31. DOI:http://dx.doi.org/10.5089/9781513544595.022

Waldenberger, F. (2018). The Digital Future, Society 5.0: Japanese Ambitions and Initiatives. International Reports. https://www.kas.de/documents/252038/253252/7_dokument_dok_pdf_52119_2.pdf/3b6a-8cd9-b41a-3f5d-e6a6-220aa3572843?version=1.0&t=153964762-6138 adresinden 23.11.2021 tarihinde erişilmiştir

World Bank. (2020). *PovertyandSharedProsperity 2020: Reversalsof Fortune.* Overview Booklet. Washington, DC: World Bank. Licence: Creative Commons. Attribution CC BY 3.0 IGO.doi: 10.1596/978-1-4648-1602-4

KAYNAKÇA

Acinöroğlu, S. (2013). Vergiden Kaçınma ve Vergi Kaçakçılığıyla Mücadelede Avrupa Birliği'nin 1 Ocak 2013 Tarihli Son Eylem Planının Değerlendirilmesi. *Vergi Dünyası,* 379, s. 189.

Akdoğan, A. (2007). *Kamu Maliyesi*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Bağatır, Y. (2019). Bağımsız Denetim Yaptırılmamasının Mali ve Hukuki Sonuçları. *Ekonomi, İşletme ve Maliye Araştırmaları Dergisi*, 1 (2), 123.

Bayram, G., Bağımsız Denetim Ve Süreçleri Slaytı, http://www.dt-audit.com/dosyalar/Kutuphane/1/Bag%C4%B1ms%C4%B1zdenetimsurecleri.pdf, (Erişim Tarihi: 05.02.2019).

Bizim, Ç. (2008). *Türkiye Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim*. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Bozkurt, N. (2018). *Muhasebe Denetimi*. İstanbul: Alfa Yayınları.

Çolak, M. (2012). *Kayıt Dışı Ekonomi ve Çözüme Yönelik Politika Önerileri*. Ankara: T.C. Maliye Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı, 188, s. 7.

Erol, M. ve Aslan, M. (2017). Uluslararası Muhasebe ve Denetim Standartlarının Gelişmesi. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 12, s. 75-78.

Esendemir, E. (2011). Finansal Bilgilerin Güvenilirliği ile İlgili Bağımsız Denetimin Amacı ve Bağımsız Denetim Süreci ile İlgili Son Gelişmeler.*Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 6 (23), s. 3891.

Güler, H. ve Toparlak, E. (2018). Türkiye'de Kayıt Dışı Ekonominin Vergi Politikalarının Sürdürülebilirliği Üzerine Etkisi. *İstanbul İktisat Dergisi*,68 (1), s. 210.

Gür, E. ve Yıldız, İ. (2017). Vergi Algısı ve Bilinci Üzerine Bir Araştırma: Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinde Vergi Bilinci. *RouteEducationalandSocialScienceJournal*. s. 82.

Hunter, J. (1942). The Auditing Function in the Federal Government. *The Accounting Review*, Vol: 17, No: 3 (Jul.), pp.221-232.

Kamu Gözetim Kurumu. (2020). https://www.kgk.gov.tr, Erişim Tarihi: 20.10.2021.

Kamu Gözetim Kurumu. (2012). Bağımsız Denetim Yönetmeliği. https://www.kgk.gov.tr, Erişim Tarihi: 20.10.2021.

Kamu Gözetim Kurumu. (2011). 660 sayılı Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname. https://www.kgk.gov.tr, Erişim Tarihi: 20.10.2021.

Kesik, M. F. (2020). *Bağımsız Denetim ve Vergi Denetiminin Güvence Hizmetleri Yönüyle Karşılaştırılması ve Birlikte Üstlenilmesi Durumunun Değerlendirilmesi*. Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Kutukız, D. ve Öncü, A. (2009). Bağımsız Denetimin Anonim Ortaklıklarda Kurumsal Yönetimin Gelişmesine Etkisi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 41, s. 133.

Polat, Z. (2020). Türkiye'de Kayıt Dışı Ekonomi Boyutları ve ÇözümÖnerileri. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 3 (6), s. 448.

Porter, B.,Simon, J. ve Hatherly, D. (2009). *Principles of External Auditing*. John Wiley&Sons.

Sağbaş, İ. ve Saruç, N. T. (2021). *Vergi Teorisi*. İstanbul Üniversitesi Uzaktan Eğitim Fakültesi Yayınları. s. 6. http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/maliye_ue/vergiteorisi.pdf. Erişim Tarihi: 10.10.2021.

Savaşan, F. ve Odabaş, H. (2005). Türkiye'de Vergi Kayıp ve Kaçaklarının Nedenleri Üzerine Ampirik Bir Çalışma. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 5 (10), s. 2.

Schmölders, G. (1976).*Genel Vergi Teorisi*(Çev. Salih Turhan), İstanbul: Fakülteler Matbaası.

Tayman, M. ve Tekşen, Ö. (2019). Muhasebe Denetiminde Karşılaşılan Hata ve Hileler: Meslek Mensupları Üzerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24 (3), s. 458-459.

Yardımcıoğlu, M. vd. (2014). Yolsuzluk, Muhasebe Hileleri ve Örnekleri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4 (2), s. 179.

Yereli, A. B. ve Karadeniz, O. (2004). Türkiye'de Kayıt Dışı İstihdamın Vergi Kayıp ve Kaçakları Üzerine Etkisi,*E-yaklaşım Dergisi*. 11, s. 7.

Yoruldu, M. ve Yoruldu, N. Z. (2016). Türkiye'de Vergi Kayıp ve Kaçaklarının Önlenmesinde Vergi Denetimi ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Rolü Üzerine Bir Değerlendirme. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 1 (1), s. 54.

Yoruldu, M. (2020). *Türkiye'de Vergi Kayıp ve Kaçaklarının Önlenmesinde Meslek Mensupları ve Bağımsız Denetçilerin Etkinliği: İzmir İli Örneği*. İstanbul: Hiper Yayıncılık.

Yükçü, S. ve Atağan, G. (2009). Etkinlik, Etkililik ve Verimlilik Kavramlarının Yarattığı Karışıklık. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23 (1), 2.

KAYNAKÇA

Abell, A. ve Oxbrow, N. (1997), "People who make knowledge management work: CKO, CKT, orKT?", in Liebowitz, J. (Ed.), Knowledge Management Handbook, CRC Press, Boca Raton, FL.

Barutçugil,İ . (2002). Bilgi Yönetimi, İstanbul: Kariyer Yayıncılık.

Bontis, N. (1998). "Managing Organizational Knowledge By Diagnosing Intellectuel Capital", *Measuring & Valuing Intellectual Capital*, 4-5 November, 1998, New York, 11-12.

Chen, J., Zhu, Z., ve Xie, H. Y. (2004). "Measuring İntellectual Capital: A New Model and Empirical Study",Journal of Intellectual Capital, *5*(1), 195–212.

Choo, C. W., ve Bontis, N. (2002). *The Strategic Management of ıntellectual Capital and Organizational Knowledge*. New York, NY: Oxford University Press.

DeLong, D. and Fahey, L. (2000), "Diagnosing Cultural Barriers to Knowledge Management", Academy of Management Executive, Vol. 14 No. 4, pp. 113-27.

Edvinsson, L. and Camp, J. (2005), "Intelligent Remuneration in the Knowledge Economy for Growth of Intellectual Capital", Journal of Human Resource Costing & Accounting, Vol. 9 No. 2, pp. 112-122.

Erkan, H. (1998). Bilgi Toplumu ve Ekonomik Gelişme, 4. Bs. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

Fornell, C. (1992), "A national customer satisfaction barometer: the Swedish experience", *Journalof Marketing*, Vol. LVI, January, pp. 6-21.

Goh, S.C. (2003), "Improving Organizational Learning Capability: Lessons From Two Case Studies",*The Learning Organization*, Vol. 10, No. 4, 21-27.

Gopalakrishnan, S., ve Santoro, M. D. (2004). "Distinguishing between knowledge transfer and technology transfer activities: The role of key organizational factors", IEEE Transactions on Engineering Management, Vol: *51(*1) 57–69.

Kurtulmuş, N. (1996). Sanayi Ötesi Dönüşüm, İstanbul: İz Yayıncılık.

Nahm, A.Y., Vonderembse, M.A. ve Koufteros, X.A. (2004), "The Impact of Organizational Culture on Time-Based Manufacturing and Performance", *Decision Sciences*, Vol. 35 No. 4, 579-607.

Nonaka, I. (1994), "A Dynamic Theory of Organizational Knowledge Creation", *Organization Science,* Vol. 5 No. 1, pp. 14-37.

O'Reilly, C.A. III and Pfeffer, J. (2000), Hidden Value: How Great Companies Achieve Extraordinary Results with Ordinary People, HBS Press, Boston, MA.

Prusak, L. and Davenport, T.H. (1998), Working Knowledge, Harvard Business School Press, Boston, MA, p. 5.

Ramezan, M. (2011). "Intellectual capital and organizational organic structure in knowledge society: How are these concepts related?", *International Journal of Information Management*, *31*(1), 88-95.

Roth, G. (2004), "Lessons From the Desert: Integrating Managerial Expertise and Learning for Organizational Transformation", *The Learning Organization*, Vol. 11 No. 3, pp. 194-208.

Walczak, S. (2005). "Organizational knowledge management structure". *The Learning Organization.* Cilt: 11, Sayı: 4, 330-339.

Wang, C. L., ve Ahmed, P. K. (2003). "Structure And Structural Dimensions For Knowledge-Based Organizations". *Measuring Business Excellence,* 7(1), 51–62.

Zammuto, R.F., Gifford, B. ve Goodman, E.A. (2000), "Managerial Ideologies, Organization Culture and The Outcomes of Innovation: A Competing Values Perspective", in Ashkanasy, N., Wilderom, C. and Peterson, M. (Eds), The Handbook of Organizational Culture and Climate*,* Sage, Thousand Oaks, CA, pp. 263-80.

BEKLENEN FAYDA
ve
DENEYİMLENEN FAYDA
GELİR ARTIŞI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Hatime KAMİLÇELEBİ

Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş 2. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-605-327-635-7

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

1. Baskı Tarihi: Şubat 2018
2. Baskı Tarihi: Ağustos 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ

Daniel Kahneman, faydayı beklenen fayda ve deneyimlenen fayda olarak iki kısma ayırır. Deneyimlenen fayda ölçülebilmekte ve yapılan deneylerle beklenen faydadan farklı olduğu ortaya çıkmaktadır. Beklenen fayda kişinin mutluluk üzerine bir tercihinin gelecek etkileri hakkındaki inancıdır. Deneyimlenen fayda ise bir tercihin hazsal deneyimleri ile ilişkilidir. Her iki fayda her zaman aynı etkiyi ortaya çıkarmamaktadır. Deneyimler beklentilerimizle aynı sonuçları doğurmayabilir.

Çalışmada deneyimlenen fayda ile beklenen fayda arasındaki farkı ortaya çıkarmaya çalıştım. Bunun için birçok ülkenin mutluluk verilerinin yer aldığı Dünya Mutluluk Veritabanı`ndan (World Database of Happiness) fazlaca yararlandım. İlk olarak insanların gelecekle ilgili inançlarına dayalı kararlarını bir başka deyişle beklenen faydalarını ve daha sonra onların gerçek yaşamda deneyimledikleri sonuçları yani deneyimlenen faydayı karşılaştırdım. Günümüze kadar Türkiye'de bu konu ele alınmadı. Literatürde sıklıkla kullanılan kişilerin mutluluk seviyesini ölçen soru ve gelir durumu bilgisini içeren anket sorularından da faydalanarak Türkiye'deki belli bir hane halkı iş gücü gelir artışı beklentisinin oluşturacağı mutluluğu ve gerçek yaşamda deneyimledikleri faydayı da ölçüp iki fayda arasındaki farklılığı ortaya çıkarmaya çalıştım.

Bu kitap İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı'nda 2015 yılında Doç. Dr. Gökhan Karabulut danışmanlığında tamamlanan "Beklenen Fayda ve Deneyimlenen Fayda: Gelir Artışı Üzerine Bir Araştırma" adlı doktora tezinden oluşturuldu. Kendisine teşekkür ederim. Kitabın ikinci baskısında beklenen fayda ve deneyimlenen faydanın arasında oluşan boşluğun nedenlerini ve bazı bölümleri detaylandırdım.

Bu çalışmanın önemli bir kısmını 2014 ve 2015 yıllarında Rotterdam Erasmus Üniversitesi Erasmus Mutluluk Ekonomisi Araştırma Merkezi'nde (Erasmus Happiness Economics Research Organization) çalıştığım süre boyunca Prof. Dr. Ruut Veenhoven'ın danışmanlığı altında yürüttüm. Kendisiyle çocuk sahibi olma ve mutluluk üzerine bir araştırma da yaptım. Bu araştırmanın amacı çocuk sahibi olmanın mutluluk üzerine etkileriydi. Beklenen ve deneyimlenen fayda arasındaki farkı çocuk sahibi olma üzerinden açıklayan ikinci bölümdeki kısım 2016 yılında The Journal of Academic Social Science Studies adlı dergide "*The Difference Between Expected and*

Experienced Utility: Findings from Some Studies on Having Children" (Prof. Dr. Ruut Veenhoven ile) ismiyle yayımlandığından bu kitapta yer almamaktadır. Detaylarını okumak isteyenler belirttiğim bu makaleyi inceleyebilir. Ayrıca Rotterdam Erasmus Üniversitesi Erasmus Mutluluk Ekonomisi Araştırma Merkezi Müdürü Martijn Burger'a ve araştırma merkezi çalışanlarına teşekkür ederim.

2021 yılında mutluluk üzerine yaptığı çalışmaların 50. yılı nedeniyle *Mutluluğun Papası* unvanıyla onurladırılan Prof. Dr. Ruut Veenhoven ile bu çalışmayı yazarken aynı ofiste çalıştığım toplam altı aylık süre zarfında kendisinden çok şey öğrendim. Her bir sorumu ayrıntılı olarak cevapladığı ve kitabıma önsöz yazdığı için kendisine çok teşekkür ederim.

Son olarak beni her zaman destekleyen aileme çok teşekkür ederim.

Hatime Kamilçelebi

İstanbul, 2021

ÖNSÖZ[*]

Tüm insanlar kendileri ve çocukları için tatmin edici bir yaşam ister. İnsanlar daha tatmin edici bir yaşam için bireysel olarak yollar araştırır. Bu araştırma Dalai Lama'nın "Mutluluk Sanatı" gibi "Nasıl mutlu oluruz?" tarzındaki kitapların satışlarını ve aynı zamanda yaşam koçluğu mesleğinin gelişimini de artırır.

Bu modern tavsiyelerin çoğu, mutlu bir hayat için ne yapılacağına dair geleneksel beklentileri yansıtmaktadır. Örneğin, aile kurup çocuk büyütmek ve zengin olmak gibi. Yine de bu ortak hislerle ilgili beklentiler her zaman gerçekle bağdaşmamaktadır. Bunun bir nedeni, her insan aynı olmadığı için her insanın mutluluğu için de aynı yol bulunmamaktadır. Bir başka nedeni ise zaman geçtikçe beklentilerin de değişmesidir. Dolayısıyla daha fazla bir mutluluk için ortak beklentileri hayata geçirince daha iyi hissettirip hissettirmediğini düzenli olarak kontrol etmek gerekir. Mantıklı bilgiler gerçekçi olmayan beklentileri ve istekleri düzeltebilir ve daha bilinçli bir yaşam çizgisi belirlemeye katkıda bulunur.

Bu kitapta bu tür bilgiler verilmektedir ve umarım gelecekte daha fazla bilgi kullanılabilir hale gelecektir.

Em. Prof. Dr. Ruut Veenhoven
Rotterdam Erasmus Üniversitesi, Hollanda

[*] Çev.: Hatime Kamilçelebi

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. BEKLENEN FAYDA VE DENEYİMLENEN FAYDA KAVRAMLARI 3
1.1. Beklenen Fayda 3
1.1.1. Beklenen Fayda Teorisi ve St. Petersburg Paradoksu 4
1.1.2. Beklenen Fayda Teorisinin İspatı 6
1.1.3. Beklenen Fayda Teorisinin Diğer Paradoksları 9
1.1.3.1. Allais Paradoksu 10
1.1.3.2. Ellsberg Paradoksu 11
1.1.3.3. Tercihlerin Tersine Dönmesi 12
1.1.3.4. Beklenti Teorisi: Risk Altında Karar Alma 13
1.1.3.4.1. Beklenti Teorisinin Beklenen Fayda Eleştirisi 14
1.1.3.4.2. Beklenti Teorisi Tercih Süreci 17
1.1.3.4.3. Beklenti Teorisi Değer Fonksiyonu 18
1.1.3.4.4. Beklenti Teorisi Ağırlıklandırma Fonksiyonu 22
1.1.3.4.5. Çerçeveleme Etkisi 24
1.1.3.4.6. Belirsizliğin Kümülatif Temsili 26
1.1.3.5. Pişmanlık Teorisi 27
1.2. Deneyimlenen Fayda 27
1.2.1. Deneyimlenen Faydanın Fonksiyonları 32
1.2.2. Deneyimlenen Fayda ve Beklenen Fayda Arasındaki Farkı Açıklayan Deneyler 35
1.2.3. Deneyimlenen Faydanın Mutluluk Seviyesi ile Ölçülmesi 40
1.2.4. Öznel İyi Oluş Ölçekleri 42

İKİNCİ BÖLÜM

2. GELİR ARTIŞININ BEKLENEN VE DENEYİMLENEN FAYDA ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ 49
2.1. Gelir ve Öznel İyi Oluş 49
2.2. İşgücünün Gelir Artışı Öncesi ve Sonrası Mutluluk Seviyesi 60
2.3. Para Kazanma Beklentisinin Beyin Sinir Sistemi ile İlişkisi 66
2.4. Beyin Sinir Sisteminde Gelir Artışının Öncesinde ve Sonrasında Oluşan Beklenen ve Deneyimlenen Fayda Etkisi 75
2.5. Beklenen ve Deneyimlenen Fayda Arasındaki Gözlemlenen Boşluk için Açıklamalar 80

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BEKLENEN ve DENEYİMLENEN FAYDA ARASINDAKİ FARK: MAAŞ ARTIŞI ÜZERİNE BİR UYGULAMA 85
3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi 85
3.2. Araştırmanın Kapsamı, Kısıtı ve Yöntemi 85
3.3. Araştırma Soruları 86
3.4. Veri Toplama Yöntemi 87
3.5. Araştırma Bulguları 87
3.5.1. Betimsel İstatistikler 87
3.5.2. Model 90

SONUÇ 99

KAYNAKÇA 103

EKLER 115

KAYNAKÇA

Allais, Maurice. (1953). "Le Comportement de l'Homme Rationnel devant le Risque: Critique des Postulats et Axiomes de l'Ecole Americaine", **Econometrica**, Vol.: 21, No: 4.

Alois, Paul. (2014). "Income Inequality and Happiness: Is There a Relationship?", **Luxembourg Income Study Working Paper**, No: 614.

Andrews, Frank M., John P. Robinson. (1991). "Measures of subjective well-being", Ed. by John P. Robinson, Philip R. Shaver, Lawrence S. Wrightsman, **Measures of Personality and Social Psychological Attitudes**, Academic Press, California.

Andrews, Frank M., Stephen B. Withey. (1976). **Social Indicators of Well-Being: America's Perception of Life Quality**, Plenum Press, New York.

Arrow, Joseph Kenneth. (1971). "Essays in the Theory of Risk Bearing", Chicago, **Markham Economics Series**.

Baron, Jonathan. (2008). **Thinking and deciding.** United Kingdom, Cambridge University Press, 4. Ed.

Bentham, Jeremy. (1776). **A Fragment on Government**, T. Payne, P. Elmsly, E. Brooke,Londan,(https://books.google.nl/books?id=epMIAAAAQAAJ&printsec=frontcover&hl=tr&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false)

Bentham, Jeremy. (1823). **An Introduction to the Principles of Morals and Legislation Vol.: II**, 2. Ed. W. Pickering, E. Wilson, London. https://books.google.nl/books?hl=tr&id=pEgJAAAAQAAJ&q=felici#v=snippet&q=happiness&f=false (24 Haziran 2014).

Bentham, Jeremy. (2005). **An Introduction to the Principles of Morals and Legislation**, Elibron Classics: Adamant Media Corparation. (Orijinal: 1789)

Bernoulli, Daniel. (1954). "Exposition of a New Theory on the Measurement of Risk", **Econometrica**, Çev. Lousie Sommer, Vol.: 22, No: 1, (Orijinal: Papers of the Imperial Academy of Sciences in Petersburg, Vol.: V. 1738, pp. 175-192.).

Bernoulli, Nicolas. (2013). "Correspondence of Nicolas Bernoulli concerning the St. Petersburg Game", Çev. Richard J. Pulskamp, Xavier University, Cincinnati, OH.(http://cerebro.xu.edu/math/Sources/NBernoulli/correspondence_petersburg_game.pdf)(24 Mayıs 2014)

Berns, Gregory. Sam Mcclure, Giuseppe Pagnoni, P. Read Montague. (2001). "Predictability Modulates Human Brain Response to Reward", **The Journal of Neuroscience**, Vol.: 21, No: 8.

Binswanger, Mathias. (2006). "Why Does Income Growth fail to make us Happier? Searching for the Treadmills behind the Paradox of Happiness", **The Journal of Socio-Economics**, Vol.: 35.

Blanchflower, David. Andrew Oswald. (2004). "Well-Being Over Time in Britain and the USA", **Journal of Public Economics**, Vol.: 88.

Bradburn, Norman M. (1969). **The Structure of Psychological Well-Being**, Aldine Publishing Company, Chicago.

Brickman, P., D. T. Campbell. (1971). "Hedonic relativism and planning the good society", In M. H. Appley (Ed.). **Adaptation level theory**. New York: Academic Press, 287–302.

Brickman, Philip, Dan Coates, Ronnie Janoff-Bulman. (1978). "Lottery Winners And Accident Victims: Is Happiness Relative?", **Journal of Personality and Social Psychology**, Vol.: 36, No: 8.

Camerer, Colin F., George Loewenstein. (2004). "Behavioral Economics: Past, Peresent, Future", **Advences in Behavioral Economics**, Ed. by Colin Camerer, George Loewenstein, Matthew Rabin, Russel Sage Foundation, New York.

Camerer, Colin, George Loewenstein, Drazen Prelec. (2005). "Neuroeconomics: How Neuroscience Can Inform Economics" **Journal of Economic Literature**, Vol.: XLIII.

Camerer, Colin. (1999). "Behavioral economics: Reunifying psychology and economics", **Proceedings of the National Academy of Sciences USA**, Vol.: 96, No: 19.

Camerer, Colin. George Loewenstein, Drazen Prelec. (2004). "Neuroeconomics: Why Economics Needs Brains", **Scandinavian Journal of Economics**, Vol.: 106.

Campbell, Angus, Phillip E. Converse, Willard L. Rodgers. (1976). **The Quality of American Life. Perceptions**, **Evaluations**, **and Satisfactions**, Russel Sage Foundation, New York, USA.

Cantril, Hadley. (1965). **The Pattern of Human Concerns**, New Brunswick: Rutgers University Press.

Chew, Soo Hong, Kenneth R MacCrimmon. (1979). "Alpha-Nu Choice Theory: A Generalization of Expected Utility Theory", **Working Paper No: 669**, University of British Columbia.

Clark, Andrew E., Andrew Oswald. (1994). "Unhappiness and Unemployment", **The Economic Journal**, Vol.: 104, No: 424.

Clark, Andrew E., Claudia Senik. (2011). "Is Happiness Different From Flourishing? Cross-Country Evidence from the ESS", **Revue d'économie politique**, Vol.: 121, Issue: 1.

Clark, Andrew E., Paul Frijters, Michael A. Shields. (2008). "Relative Income, Happiness, and Utility: An Explanation for the Easterlin Paradox and Other Puzzles", **Journal of Economic Literature**, Vol.: 46, No: 1.

Clark, Andrew. E., Ed Diener, Yannis Georgellis, Richard Lucas, (2008). "Lags and Leads in Life Satisfaction: A Test of the Baseline Hypothesis", **Economic Journal**, Vol.: 118, No: 529, F222- F243.

Di Tella, Rafael, Robert J. MacCulloch, Andrew J. Oswald. (2003). "The Macroeconomics of Happiness", **The Review of Economics and Statistics**, Vol.: 85, No: 4.

Diener, Ed. (1984). "Subjective Well-Being", **Psychological Bulletin**, Vol.: 95, No: 3.

Diener, Ed, Robert A. Emmons, Randy J. Larsen, Sharon Griffin. (1985). "The Satisfaction with Life Scale", **Journal of Personality Assessment**, Vol.: 49, No: 1.

Diener, Ed, Ed Sandvik, Larry Seidlitz, Marissa Diener. (1993). "The relationship between income and subjective well-being: Relative or absolute?", **Social Indicators Research**, Vol.: 28, No: 3.

Diener, Ed. (1994). "Assessing subjective well-being: Progress and opportunities", **Social Indicators Research**, Vol.: 31, No: 2.

Diener, Ed, Shigehiro Oishi, Richard Lucas. (2009). "Subjective WellBeing: The Science of Happiness and Life Satisfaction", Ed. by Shane J. Lopez, C.R. Snyder, **The Oxford Handbook of Positive Psychology**, 2. Ed.

Diener, Ed. (2009). "Assessing Subjective Well-Being: Progress and Opportunities", **Assessing Well-Being The Collected Works of Ed Diener**, Ed. by Ed Diener, Social Indicators Research Series 39.

Diener, Ed, Richard E. Lucas, Christie Napa Scollon, (2006). "Beyond the hedonic treadmill: Revising the adaptation theory of well-being", **American Psychologist**, Vol.: 61, No: 4, 305–314.

Dunn, Elizabeth W., Lara B. Aknin, Michael I. Norton. (2008). "Spending Money on Others Promotes Happiness", **Science**, Vol.: 319.

Easterlin, Richard. (1974). "Does Economic Growth Improve the Human Lot?", **Nations and Households in Economic Growth: Essays in Honor of Moses Abramovitz**, Ed. by Paul A. David, Melvin W. Reder, New York, Academic Press Inc.

Easterlin, Richard. (2005). "Building a Better Theory of Well-Being", Ed. by L. Bruni and P. L. Porta, **Economics and Happiness: Framing the Analysis**, New York, Oxford Univesity Press.

Easterlin, Richard. (2001). "Income and Happiness: Towards a Unified Theory", **The Economic Journal**, Vol.: 111, No: 473.

Edgeworth, Francis Ysidro. (1881). **Mathematical Psychics**, London, C. K. Paul Co.

Eggers, Andrew, Carol Graham, Sandip Sukhtankar. (2004). "Does happiness pay? An exploration based on panel data from Russia", **Journal of Economic Behavior & Organization**, Vol.: 55.

Ellsberg, Daniel. (1961). "Risk, Ambiguity, and the Savage Axioms," **The Quarterly Journal of Economics**, Vol.: 75, No: 4.

Avrupa Komisyonu İnternet Sitesi (http://ec.europa.eu/public_opinion/index_en.htm), (23 Şubat 2015).

Fehr, Ernst, Colin F. Camerer. (2007). "Social neuroeconomics: The neural circuitry of social preferences." **Trends in Cognitive Sciences**, Vol.: 11, No: 10.

Fishburn, Peter C. (1982). "The Foundation of Expected Utility", **Theory of Decision Library**, Vol.: 31.

Fishburn, Peter C. (1970). **Utility Theory for Decision Making**, John Wiley&Sons, Inc., New York.

Fordyce, Michale W. (1988). "A review of research on happiness measures: a sixty second index of happiness and mental health", **Social Indicators Research**, Vol.: 20, No:4.

Fox, John. (2008). **Applied Regression Analysis: Linear Models and Related Methods**, 2. Ed. Sage Publication, USA.

Frank, Robert H. (2008). **Microeconomics and Behavior**, 7. Ed., New York, Mc Graw-Hill.

Frederick, Shane, George Loewenstein. (1999). "Hedonic adaptation", In D. Kahneman, E. Diener, & N. Schwarz (Eds.), **Well-being: The foundations of hedonic psychology**, Russell Sage Foundation, 302–329.

Frederick, Shane, George Loewenstein, Ted O'Donoghue, (2002). "Time discounting and time preference: A critical review", **Journal of Economic Literature**, Vol: 40, 351-401.

Fredrickson, Barbara L., Daniel Kahneman. (1993). "Duration Neglect in Retrospective Evaluations of Affective Episodes, **Journal of Personality and Social Psychology**, Vol.: 65, No: 1.

Freeman, Richard B. (1978). "Job satisfaction as an economic variable", **American Economic Review**, Vol.: 68, No: 2.

Frey, Bruno, Alois Stutzer. (2000). "Maximising Happiness?" **German Economic Review**, Vol.: 1, Issue: 2.

Frey, Bruno S., Alois Stutzer. (2002a). "The Economics of Happiness", **World Economics**, Vol.: 3, No:1.

Frey, Bruno. Alois Stutzer. (2002b). "What Can Economists Learn from Happiness Research?" **Journal of Economic Literature**, Vol.: 40, No: 2.

Frey, Bruno S., Alois Stutzer. (2005). "Beyond outcomes: measuring procedural utility" **Oxford Economic Papers**, No: 57.

Frey, Bruno. (2008). **Happiness a Revolution in Economics**, Massachusetts Institute of Technology Press.

Frey, Bruno, Alois Stutzer. (2014). "Economic Consequences of Mispredicting Utility." **Journal of Happiness Studies**, Vol.: 15, No: 4.

Friedman, Milton. Leonard J. Savage. (1948). "The Utility Analysis of Choices Involving Risk", **Journal of Political Economy**, Vol.: 56, Issue: 4.

GALLUP İnternet Sitesi http://www.gallup.com/topic/category_wellbeing.aspx (31 Mayıs 2014)

Gardner, Jonathan. Andrew Oswald. (2001). "Does Money Buy Happiness? A Longitudinal Study Using Data on Windfalls", **Warwick University Paper**.

George, Linda K., Lucille B. Bearon. (1980). **Quality of Life in Older Persons: Meaning and Measurement**, Human Sciences Press, New York.

Gerlach, Knut. Gesine Stephan. (1996). "A Paper on Unhappiness and Unemployment in Germany." **Economic Letters**, Vol.: 52, Issue: 3.

Glimcher, Paul. Michael C. Dorris, Hannah M. Bayer. (2005). "Physiological utility theory and the neuroeconomics of choice", **Games and Economic Behavior**, Vol.: 52, No: 2.

Gossen, Hermann Heinrich. (1983). **The Laws of Human Relations and the Rules of Human Action Derived Therefrom**, Çev. R.C. Blitz, Cambridge: MIT Press, (Orijinal: 1854).

Graham, Carol. (2012). **The Pursuit of Happiness: An Economy of Well-Being**, The Brookings Institution, Washington.

Grinstead, Charles M., J. Laurie Snell, **Introduction to Probability**. (https://www.dartmouth.edu/~chance/teaching_aids/books_articles/probability_book/amsbook.mac.pdf) (22 April 2014).

Gujarati, Damodar N. (2004). **Basic Econometrics**, 4. Ed. The McGraw-Hill Companies.

Hayden, Benjamin Y., Michael L. Platt. (2009). "The mean, the median, and the St. Petersburg paradox", **Judgement and Decision Making**, Vol.: 4, No: 4.

Headey, Bruce, Ruut Veenhoven. (1989). "Does Happiness Induce a Rosy Outlook?", **How Harmful is Happiness?**, Ed. by Ruut Veenhoven, Rotterdam, The Netherlands.

Headey, Bruce. Peter Krause. (1994). "Inequalities of Income, Health and Happiness: The Stratification Paradigm and Alternatives", **Paper presented at the 13th World Congress of Sociology Germany**.

Henderson, James M., Richard E. Quandt. (1980). **Microeconomic Theory a Mathematical Approach**, Singapore, Mc Graw-Hill.

Herstein, I. N., John Milnor. (1953). "An Axiomatic Approach to Measurable Utility", **Econometrica**, Vol.: 21, Issue. 2.

Hicks, John R., Roy George Douglas Allen. (1934). "A Reconsideration of the Theory of Value. Part I", **Economica,** Vol.: 1, No: 1.

Hirschauer, Norbert, Mira Lehberger, Oliver Musshoff. (2015). "Happiness and Utility in Economic Thought- or: What Can We Learn from Happiness Research for Public Policy Analysis and Public Policy Making?", **Social Indicator Research**, Vol.: 121.

Huppert, Felicia A., Nic Marks, Andrew E. Clark, Johannes Siegrist, Alois Stutzer, Joar Vittersø, Morten Wahrendorf. (2009). "Measuring well-being across Europe: Description of the ESS Well-being Module and preliminary findings", **Social Indicators Research**, Vol: 91 No: 3, pp. 301–315.

Jevons, Stanley W. (1888). **The Theory of Political Economy**, 3. Ed., London: Macmillan and Co.

Kahneman, Daniel, Barbara R. Fredrickson, Charles A. Schreiber, Donald A. Redelmeier. (1993). "When more pain is preferred to less: Adding a better end", **Psychological Science**, Vol.: 4, No: 6.

Kahneman, Daniel, Alan B. Krueger, Norbert Schwarz, Arthur Stone, (2004). "A survey method for characterizing daily life experience: the day reconstruction method", **Science**, Vol.: 306, No: 5702, pp. 1776-80.

Kahneman, Daniel, Amos Tversky. (1979). "*Prospect Theory*: An Analysis of Decision under Risk", **Econometrica**, Vol.: 47, No: 2.

Kahneman, Daniel, Angus Deaton. (2010). "High income improves evaluation of life but not emotional well-being", **Psychological and Cognitive Science**, Vol.: 107, No: 38.

Kahneman, Daniel, Jack L. Knetsch ve Richard H. Thaler. (1990). "Experimental Tests of the Endowment Effect and the Coase Theorem", **Journal of Political Economy**, Vol.: 98, No: 6.

Kahneman, Daniel, Richard Thaler. (2006). "Anomalies: Utility Maximization and Experienced Utility", **Journal of Economic Perspectives**, Vol.: 20, No: 1.

Kahneman, Daniel. (2003). "A Perspective on Judgement of Choice: Mapping Bounded Rationality", **American Psychologist**, Vol.: 58, No: 9.

Kahneman, Daniel. (1999). "Experienced utility and objective happiness: A moment based approach." Ed. by D. Kahneman, A. Tversky, **Choices**, **Values and Frames**, New York, Cambridge University Press and the Russell Sage Foundation.

Kahneman, Daniel. Dan Lovallo. (1993). "Timid Choices and Bold Forecasts: A Cognitive Perspective on Risk Taking", **Management Science**, Vol.: 39, No: 1.

Kahneman, Daniel. Peter P. Wakker, Rakesh Sarin. (1997). "Back to Bentham? Explorations of Experienced Utility", **The Quarterly Journal of Economics**. Vol. 112, No. 2, 375-405.

Kahneman, Daniel, (1999). "Objective happiness". In D. Kahneman, E. Diener, & N. Schwarz (Eds.), **Well-being: The foundations of hedonic psychology**, Russell Sage Foundation, 3–25.

Kahneman, Daniel, Alan B. Krueger, David Schkade, Norbert Schwarz, Arthur A. Stone, (2006). "Would you be happier if you were richer? A focusing illusion", **Science**. Vol.: 312, No: 5782, 1908-1910.

Kamilçelebi, Hatime, Ruut Veenhoven. (2016). "The Difference between Expected and Experienced Utility: Findings from Some Studies on Having Children", **The Journal of Academic Social Science Studies**, Vol.: 50, 343-354.

Kammann, Richard, Rose Flett. (1983). "Affectometer 2: A scale to measure current level of general happiness", **Australian Journal of Psychology**, Vol.: 35, Issue: 2.

Kapteyn, Arie. (1994). "The measurement of household cost functions: revealed preference versus subjective measures", **Journal of Population Economics**, Vol.: 7.

Kenny, Charles. (2007). "Does Growth Cause Happiness, or Does Happiness Cause Growth?" **Kyklos**, Vol.: 52, No:1.

Keynes, John Maynard. (1936). **The General Theory of Employment**, **Interest And Money**, Macmillan Cambridge University Press.

Kirsch, Peter, Christine Esslinger, Qiang Chen, Daniela Mier, Stefanie Lis, Sarina Siddhanti, Harald Gruppe, Venkata S. Mattay, Bernd Gallhofer, Andreas Meyer-Lindenberg. (2005). "Oxytocin modulates neural circuitry for social cognition and fear in humans", **The Journal of Neuroscience**, Vol.: 25, No: 49.

Knutson, Brian, Richard Peterson. (2005). "Neurally reconstucting expected utility", **Games and Economic Behavior**, Vol.: 52, No: 2.

Knutson, Brian. Charles M. Adams, Grace W. Fong, Daniel Hommer. (2001). "Anticipation of increasing monetary reward selectively recruits nucleus accumbens", **The Journal of Neuroscience**, Vol.: 21, RC159.

Knutson, Brian. Jonathan Taylor, Matthew Kaufman, Richard Peterson, Gary Glover. (2005). "Distributed Neural Representation of Expected Value", **The Journal of Neuroscience**, Vol.: 25, No: 19.

Krantz, David, Duncan Luce, Patrick Suppes, Amos Tversky. (1971). **Foundations of Measurement Vol.: I: Additive and Polynomial Representations**, New York Academic Press.

Laffont, Jean-Jacques. (1989). **The Economics of Uncertainty and Information**, Cambridge, Massachusetts: MIT Press.

Laibson, David, (1997). "Golden eggs and hyperbolic discounting", **Quarterly Journal of Economics**, Vol.: 112, 443-477.

Lane, Robert E. (2001). **The Loss of Happiness in Market Economies.** New Haven: Yale University Press.

Larsen, Randy J., Ed Diener, Robert A. Emmons. (1985). "An evaluation of subjective wellbeing measures", **Social Indicators Research**, Vol.: 17.

Layard, Richard. (2011). **Happiness: Lessons from a New Science**, 2. Ed. New York, Penguin Press.

Lichtenstein, Sarah, Paul Slovic. (1973). "Response-induced reversals of preference in gambling: An extended replication in Las Vegas", **Journal of Experimental Psychology**, Vol.: 101, No: 1.

Lichtenstein, Sarah, Paul Slovic. (1971). "Reversals of Preference Between Bids and Choices in Gambling Decisions", **Journal of Experimental Psychology**, Vol.: 89.

Loewenstein, George F., Christopher K. Hsee, Elke U. Weber, Ned Welch. (2001). "Risk as feelings", **Psychological Bulletin**, Vol.: 157, No: 2.

Loewenstein, George, Daniel Adler, (1995). "A Bias in the Prediction of Tastes", **Economic Journal**, Vol.: 105, No: 431, 929–937.

Loewenstein, George, David Schkade, (1999). "Wouldn't It Be Nice? Predicting Future Feelings", In Daniel Kahneman, Ed Diener and Norbert Schwarz (eds). **Well-Being: The Foundation of Hedonic Psychology**. New York: Russell Sage Foundation, 85-105.

Loewenstein, George, Ted O'Donoghue, Matthew Rabin, (2003). "Projection bias in predicting future utility", **Quarterly Journal of Economics**, Vol.: 118, No: 4, 1209–1248.

Loewenstein, George, Peter A. Ubel. (2008). "Hedonic adaptation and the role of decision and experience utility in public policy", **Journal of Public Economics**, Vol.: 92, No: 8-9, pp. 1795-1810.

Luce, R. Duncan, Howard Raiffa. (1957). **Games and Decisions: Introduction and Critical Survey**, New York: Wiley.

Luhmann, Maike, Wilhelm Hofmann, Michael Eid, Richard E. Lucas, (2012). "Subjective Well-Being and Adaptation to Life Events: A Meta-Analysis", **Journal of Personality and Social Psychology**, Vol.: 102, No: 3, 592-615.

Machina, Mark J. (1987). "Choice Under Uncertainty: Problems Solved and Unsolved", **The Journal of Economic Perspectives**, Vol.: 1, No: 1.

Machina, Mark J. (1982). "Expected Utility Analysis without the Independence Axiom", **Econometrica**, Vol.: 50.

Markowitz, Harry. (1952). "The Utility of Wealth," **Journal of Political Economy**, Vol.: 60.

Marschak, Jacob. (1950). "Rational Behavior, Uncertain Prospects and Measurable Utility", **Econometrica**, Vol.: 18, No: 2.

Marshall, Alfred. (1920). **Principles of Economics**, Macmillan and Co.

McKennell, Aubrey. (1974). "Surveying subjective welfare: Strategies and methodological considerations", Ed. by Burkhard Strumpel, **Subjective Elements of Well-Being**, Organization for Economic Development and Cooperation, Paris.

Menger, Carl. (1994). **Principles of Economics**, Çev. James Dingwall and Bert F. Hoselitz. Grove City, PA: Libertarian Press, (Orijinal: 1871).

Mill, John Stuart. (1861). "Utilitarianism", **Fraser`s magazine For Town and Country**, Vol.: LXIV London, http://home.wlu.edu/~mahonj/FirstEditionsMillUtil1861.htm (19 Mayıs 2015).

Myers, David G., Ed Diener. (1995). "Who Is Happy?", **Psychological Science**, Vol.: 6, No: 1.

Nettle, Daniel. (2005). **Happiness "The Science behind your smile**, Oxford University Press, United Kingdom.

NORC İnternet Sitesi, (http://www.norc.org/projects/General+Social+Survey.htm), (23 Şubat 2015).

Nydegger, Corinne N. (1977). **Measuring Morale: A Guide to Effective Assessment**, Gerontological Society, Washington.

O'Donoghue, Ted, Matthew Rabin. (1999). "Doing it now or later", **American Economic Review**, Vol.: 89, No:1, 103-124.

Odermatt, Reto, Alois Stutzer. (2015). "(Mis-)predicted subjective well-being following life events", **IZA Discussion Papers 9252**, 1-42.

Oishi, Shigehiro, Ed Diener, Richard E. Lucas. (2007). "The Optimum Level of Well-Being Can People Be Too Happy?", **Perspectives on Psychological Science**, Vol.: 2, No: 1.

Ormel, Johan. (1980). "Moeite met Leven of een Moeilijk Leven", **Konstapel**, Netherlands.

Oswald, Andrew J. (1997). "Happiness and Economic Performance", **University of Warwick Paper**.

Oswald, Andrew J., Nattavudh Powdthavee, (2008). "Does Happiness Adapt? A Longitudinal Study of Disability with Implications for Economists and Judges", **Journal of Public Economics**, Vol: 92, No: 5-6, 1061-1077.

Pareto, Vilfredo. (1906). **Manuale di economia politic,** Milano, Societa Editrice.

Pavot, William, Ed Diener. (1993). "Review of the Satisfaction With Life Scale", **Psychological Assessing**, Vol.: 5, No: 2.

Pigou, Artur Cecil. (1920). **The Economics of welfare**, London: Macmillan.

Powell, Kendall. (2003). "Economy of the Mind", **Plos Biology**, Vol.: 1, Issue: 3.

Pratt, John W. (1964). "Risk Aversion in the Small and in the Large", **Econometrica**, Vol.: 32, No: 1/2.

Quiggin, John. (1982). "A Theory of Anticipated Utility", **Journal of Economic Behavior and Organization**, Vol: 3, No: 4.

Raibley, Jason R. (2012). "Happiness is not Well-Being", **Journal of Happiness Study**, Vol.: 13, Issue: 6.

Rates of salary increase the public servants' (2012, 2013, 2014) http://www.ebordro.net/e-bordro/memur-maas-zamlari.html (17 Mayıs 2015)

Read, Daniel. (2004). "Utility theory from Jeremy Bentham to Daniel Kahneman", **Working Paper No: LSEOR 04-64**.

Redelmeier, Donald A., Daniel Kahneman. (1996). "Patients' memories of painful medical treatments: real-time and retrospective evaluations of two minimally invasive procedures", **Pain**, Vol.: 66, No: 1, pp. 3-8.

Redelmeier, Donald A., Joel Katz, Daniel Kahneman. (2003). "Memories of colonoscopy: a randomized trial", **Pain**, Vol.:104, No: (1-2), pp. 187-94.

Resmi Gazete, 14 Kasım 2014, No: 29175.

Rosenberg, Morris. (1979). **Conceiving the Self**, New York: Basic Books.

Samuelson, Paul A. (1938). "A note on the pure theory of consumer's behaviour", **Economica**, Vol.: 5 No: 17.

Samuelson, Paul A. (1948). **Foundations of Economic Analysis**, McGraw Hill Co., USA.

Savage, Leonard J. (1954). **The Foundations of Statistics**, New York: John Wiley ve Dover Publications.

Schkade, David A., Daniel Kahneman. (1998). "Does living in California make people happy? A focusing illusion in judgments of life satisfaction", **Psychological Science**, Vol: 9, No: 5, 340–346.

Schoemaker, Paul J. H. (1982). "The Expected Utility Model: Its Variants, Purposes, Evidences and Limitations" **Journal of Economic Literature**, Vol.: 20 No: 2.

Schyns, Peggy. (2000). "The relationship between income, changes in income and life-satisfaction in West Germany and the Russian Federation: relative, absolute, or a combination of both?", **Advances in Quality of Life Theory and Research**, Eds. Ed Diener, Don R. Rahtz, Kluwer Academic Publishers, The Netherlands.

Schyns, Peggy. (2003). **Income and life satisfaction. A cross-national and longitudinal study**, Uitgeverij Eburon, Delft.

Sen, Amartya. (1986). "The Standard of Living", Ed. by S. McMurrin, **Tanner Lectures on Human Values VII**, Cambridge: Cambridge University Press.

Shiller, Robert J. (1998). "Human Behavior and the Efficiency of the Financial System", **NBER Working Paper**, No: 6375.

Shippo, Camillo Padoa, John A. Assad. (2006). "Neurons in the Orbitofrontal Cortex Encode Economic Value", **Nature Publishing Group Letters**, Vol.: 441.

Sidgwick, Henry. ([1874]1930). **The methods of ethics**, 7. Bs., London: Macmillan.

Simon, Herbert. (1987a). "Behavioural economics", **The New Palgrave: A dictionary of economics**, (Ed.) John Eatwell, Murray Milgate ve Peter Newman, Vol. I, New York: Stockton Press, pp. 221-225.

Simon, Herbert. (1987b). "Bounded rationality", **The New Palgrave: A dictionary of economics**, (Ed.) John Eatwell, Murray Milgate ve Peter Newman, Vol. I, New York: Stockton Press, pp. 266-268.

Slutsky, Eugen. (1915). "Sulla teoria del bilancio del consumatore", **Giornale degli economists**, LI.

Song, Lina, Simon Appleton. (2008). "Life Satisfaction in Urban China: Components and Determinants", **World Development**, Vol.: 36.

Starmer, Chris. (2000). "Developments in Non-Expected Utility Theory: The Hunt for a Descriptive Theory of Choice under Risk", **Journal of Economic Literature**, Vol.: 38 No: 2.

Stutzer, Alois, Bruno S. Frey. (2006). "Does Marriage Make People Happy, or Do Happy People Get Married?", **Journal of Socio-Economics**, Vol.: 35, No: 2, 326-347.

Teck H. Ho, Noah Lim, Colin F. Camerer. (2006). "How "Psychological" Should Economic and Marketing Models Be?", **Journal of Marketing Research**, Vol.: XLIII.

Thaler, Richard H. (1994). **The Winner`s Curse: Paradoxes and Anomalies of Economic Life**, Princeton University Press, The United Kingdom.

Tinbergen, Jan. (1991). "On the measurement of welfare", **Journal of Econometrics**, Vol.: 50.

Trepel, Christopher, Craig R. Fox ve Russell A. Poldrack. (2005). "Prospect theory on the brain? Toward a Cognitive Neuroscience of Decision Under Risk", **Cognitive Brain Research**, Vol.: 23, Issue: 1.

Tricomi, Elizabeth M. Mauricio R. Delgado, Julie A. Fiez. (2004). "Modulation of Caudate Activity by Action Contingency", **Neuron**, Vol.: 41, p.285.

TÜİK Hanehalkı İşgücü Araştırması 2013.

TÜİK Resmi İnternet Sayfasu www.tuik.gov.tr (25 Ekim 2013)

Tversky, Amos, Daniel Kahneman. (1992). "Advances in prospect theory: Cumulative representation of uncertainty", **Journal of Risk and Uncertainty**, Vol.: 5, Issue: 9.

Tversky, Amos, Daniel Kahneman. (1981). "The Framing of Decisions and the Psychology of Choice", **Science**, Vol.: 211, No: 4481.

Van Praag, Bernard M. S. (1991). "Ordinal and cardinal utility, an integration of the two dimensions of the welfare concept", **Journal of Econometrics**, Vol.: 50.

Van Praag, Bernard M. S., Nico L. Van der Sar. (1988). "Household Cost Functions and Equivalence Scale", **Journal of Human Resources**, Vol.: 23, No: 2, 193-210.

Van Praag, Bernard. (1977). "The perception of welfare inequality", **European Economic Review**, Vol.: 10, No: 2, 189-207.

Van Boven, Leaf, George Loewenstein. (2003). "Social Projection of Transient Drive States", **Personality and Social Psychology Bulletin**, Vol.: 29, No: 9, 1159-1168.

Van Boven, Leaf, David Dunning, George Loewenstein. (2000). "Egocentric Empathy Gaps between Owners and Buyers: Misperceptions of the Endowment Effect", **Journal of Personality and Social Psychology**, Vol.: 79, No: 1, 66–76.

Varian, Hal R. (1993). **Intermediate Microeconomics**, 3. Ed. New York, Norton & Company.

Veenhoven, Ruut. (1984). **Conditions of Happiness**, D. Reidel Publishing Company, Dordrecht.

Veenhoven, Ruut. (1991). "Is Happiness Relative?", **Social Indicators Research**, Vol.: 24.

Veenhoven, Ruut. (1994). "Is Happiness A Trait?." **Social Indicators Research**, Vol.: 32.

Veenhoven, Ruut, Michael Hagerty. (2003). "Wealth and Happiness Revisited – Growing National Income Does Go with Greater Happiness", **Social Indicators Research**, Vol.: 64, 2003, pp. 1–27.

Veenhoven, Ruut. (2004). "Happy Life Years: Measures of gross national happiness", **Proceedings of the First International Conference on Operationalization of Gross National Happiness**, Thimphu, (http://archiv.ub.uni-heidelberg.de/savifadok/1210/1/Happy_Life_Years.pdf).

Veenhoven, Ruut, Michael Hagerty. (2006). "Rising happiness in nations 1946-2004: A reply to Easterlin", **Social Indicators Research**, Vol.: 79, No.3, pp. 421–436.

Veenhoven, Ruut. (2007). "Measures of Gross National Happiness", **Presentation at OECD Conference on Measurability and Policy Relevance of Happiness**, Rome.

Veenhoven, Ruut. (2012) "Cross-national Differences in Happiness: Cultural Measurement Bias or Effect of Culture?", **International Journal of Wellbeing**, Vol.: 2, No: 4.

Veenhoven, Ruut. (2012). **Average happiness in 149 nations 2000–2009: How much people enjoy their lifeas-a-whole on scale 0 to 10.** World database of happiness. Erasmus University Rotterdam, Netherlands. (http://worlddatabaseofhappiness.eur.nl/hap_nat/findingreports/RankReport_AverageHappiness.php)

Vernon, Mark. (2008). **Wellbeing**, Stockfield: Acumen Publishing Limited.

Von Neumann, John, Oskar Morgenstern. (1947). **Theory of Games and Economic Behavior**, 2. Ed., United States, Princeton University Press.

Walras, Leon. (2010). **Elements of Pure Economics**, Routledge. (Orijinal: 1874).

Wilkinson, Nick. (2008). **An Introduction to Behavioral Economics**, London, Palgrave Macmillan.

World Value Survey İnternet Sitesi (http://www.worldvaluessurvey.org), (23 Şubat 2015).

World Database of Happiness İnternet Sitesi (https://worlddatabaseofhappiness.eur.nl/)

Zhang, Xuanping, Sean Shong Hwang. (2007). "The micro consequences of macro-level social transition: how did Russians survive in the 1990s?", **Social Indicators Research**, Vol.: 82, Issue: 2.

Zweig, Jason. (2007). **Your Money Your Brain: How the New Science Neuroeconomics Can Help Make You Rich**, Simon&Schuster, New York.

…."Fermat and Pascal on Probability", (http://www.york.ac.uk/depts/maths/histstat/pascal.pdf) (19 Mayıs 2015)

2014 Enflasyon Oranları http://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TCMB+TR/TCMB+TR/Main+Menu/Para+Politıkasi/Fiyat+Istıkrari/Enflasyon+Hedefleri (29 Temmuz 2015).

TÜRKİYE'DE BELEDİYELERDE ÖLÇEK VE YÖNETİM SORUNU

(Kütahya Belediyeleri Örneği)

Dr.Halil İbrahim ERTEKİN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-24-1

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

Bu kitap çalışmasını hazırlarken, yıllara dayanan idarecilik deneyimlerimi teorik bilgilerle yoğurarak, teoride öğrencilere ve akademik çalışma yapanlara, uygulamada kişilere ve kurumlarımıza rehber olmasını arzu ettiğim bir çalışma ortaya koymaya çalıştım. Dilerim ki, arzu ettiğimiz amaca ve hedefe uygun, akademik anlamda literatüre katkı sağlayacak bir çalışma gerçekleştirmiş olduğumuz, kitaptan yararlanan paydaşlar ve yararlanıcılar tarafından da benimsenen bir düşünce olur.

Bu kitap çalışmasının büyük bir bölümü, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanan ve jüri tarafından 15.10.2021 tarihinde kabul edilen "Türkiye'de Küçük Belediyelerin Ölçek ve Yönetim Sorunu: Kütahya Belediyeleri Örneği" adlı doktora çalışmasından üretilmiştir.

Kitabın hazırlık ve yazımı sırasında bilgilerini, tecrübelerini, yardımlarını ve zamanını benden hiç esirgemeyen çok değerli danışmanım; Prof. Dr. Hüseyin Özgür'e, çalışmalarımda hiçbir zaman desteğini esirgemeyen ve yapıcı eleştiri ve akademik katkıları nedeniyle Pamukkale ve Kütahya Dumlupınar Üniversitesinin değerli öğretim üyelerine en içten teşekkürlerimi sunmayı bir borç biliyorum. Kütahya'daki saha çalışmalarında mülakatlar için zaman ayıran, sorulara içtenlikle cevap veren başta Kütahya Belediye Başkanı Prof. Dr. Alim IŞIK olmak üzere bütün ilçe ve belde belediye başkanlarına da en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Mesleki ve akademik çalışmalarımda her zaman yanımda olan, hiçbir zaman desteğini esirgemeyen sevgili eşim Dr. Funda'ya, kızım Gülce'ye ve oğlum Ahmethan'a da bana verdikleri destek ve moral için içtenlikle teşekkür ediyorum.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM
YEREL YÖNETİMLERDE ÖLÇEK, OPTİMAL BÜYÜKLÜK VE YÖNETİM KAVRAMLARI

1.1. OPTİMAL BÜYÜKLÜK KAVRAMI 8
1.2. HİZMET ARZINA GÖRE OPTİMAL BÜYÜKLÜĞÜN BELİRLENMESİ 10
1.2.1. Hizmet Maliyetleri ve Kişi Başına Gelir Ölçütü 10
1.2.2. Hizmet Maliyetleri ve Nüfus Yoğunlaşması 12
1.2.3. Dışsal Ekonomiler 15
1.2.4. Üretim Tekniği 17
1.3. HİZMET TALEBİNE GÖRE OPTİMAL BÜYÜKLÜĞÜN BELİRLENMESİ 18
1.3.1. Yerleşiklerin Tercih Benzerliği: Tiebout Hipotezi 18
1.3.2. Yerel Yönetimlerde Organizasyon Maliyetleri 21
1.4. KENTTE YAŞAMANIN FAYDA/MALİYETİ VE OPTİMAL BÜYÜKLÜK 22
1.5. KENTTE FAALİYET GÖSTEREN FİRMALAR VE OPTİMAL BÜYÜKLÜK 25
1.6. DÜNYADAKİ OPTİMAL ÖLÇEKLE İLGİLİ GELİŞMELER 27
1.7. YEREL YÖNETİMLERDE OPTİMAL ÖLÇEK KAVRAMI 29
1.8. KAMU KURUM VE KURULUŞLARINCA YAPTIRILAN REFORM ÇALIŞMALARINDA ÖLÇEK VE SINIR KONULARI 31
1.8.1. Alan-Nüfus-Hizmet İlişkisi ve Türkiye'de Belediyelerin Nüfus, Yönetim ve Alan Açısından Kademelenmesi 36
1.8.2. Nüfus Ölçütü Üzerinden Farklılaştırmaya Giden Yasal Düzenlemeler 38
1.8.2.1. Nüfus Açısından Belediyelerde 50.000 Nüfus Alt Sınırını Ölçüt Alan Düzenlemeler 39
1.8.2.2. 100.000 Nüfusu Ölçüt Alanlar 39
1.8.2.3. 10.000'den Az Nüfusa Sahip Olan Belediyeler Ölçütü Alanlar 40
1.9. ALAN ÖLÇÜTÜ ÜZERİNDEN FARKLILAŞTIRMAYA GİDEN YASAL DÜZENLEMELER 42
1.9.1. Belediyelerin Kurulması, Birleşmesi ve Sınır Tespiti 43
1.9.2. Birleşme 46
1.9.3. Sınır Tespiti 49
1.9.4. Mücavir Alan 51
1.9.5. Katma/Birleştirme Girişimleri 52
1.10. YEREL YÖNETİMLERDE OPTİMAL ÖLÇEK LİTERATÜRÜ 62

İKİNCİ BÖLÜM
POLİTİKA BELGELERİNDE, MEVZUATTA, KURUMSAL ÖNERİLERDE VE BELEDİYELERDE OPTİMAL ÖLÇEK SORUNSALI

2.1. 1921 TEŞKİLAT-I ESASİYE DÖNEMİNDE BELEDİYELERDE OPTİMAL ÖLÇEK SORUNSALI 70
2.2. CUMHURİYET DÖNEMİNDE BELEDİYECİLİĞİN GELİŞİMİ 72
2.2.1. 1924 Anayasası'nda Belediyeler 73
2.2.2. 417 Sayılı Ankara Şehremaneti Kanunu 74
2.2.3. 423 Sayılı Belediye Vergi ve Resimleri Kanunu 75
2.2.4. 486 Sayılı Umur-u Belediyeye Yönelik Müteallik Ahkam-ı Cezaiye Kanunu 77
2.2.5. 1923–1930 Yılları Arasında Yapılan Diğer Yasal ve Kurumsal Düzenlemeler 77
2.2.7. 1593 Sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu 83
2.2.8. 2301 Sayılı Belediyeler Bankası Kanunu 84
2.2.9. 2290 Sayılı Belediye Yapı ve Yollar Kanunu 84
2.2.10. 1961–1980 Döneminde Türkiye'de Belediyeciliğin Gelişimi 85
2.3. ARAŞTIRMA PROJELERİ VE BAZI RAPORLARDA YEREL YÖNETİMLERDE ÖLÇEK 1966-2002 88
2.3.1. 1966 Araştırma Projesi. Merkezi Hükümet Teşkilatı (MEHTAP), ... 88
2.3.2. İdarenin Yeniden Düzenlenmesi, İlkeler ve Öneriler Raporu, 1971 88
2.3.3. Kamu Yönetimi Araştırması (KAYA), 1991 89
2.3.4. Mülki İdare Şurası Hazırlık Komisyonu Raporu, 2002 91
2.4. KALKINMA PLANLARININ YEREL YÖNETİMLERDE ÖLÇEK VE YÖNETİM SORUNLARINA YAKLAŞIMLARI 91
2.4.1. Yedinci Kalkınma Planı 91
2.4.2. Sekizinci Kalkınma Planı 93
2.4.3. Dokuzuncu Kalkınma Planı 94
2.5. 1996-2001 DÖNEMİNDEKİ BELEDİYE KANUNU REFORM ÇABALARI, KANUN TASLAKLARINDAKİ ÖLÇEK VE YÖNETİM DÜZENLEMELERİ 96
2.5.1. 1996 Yılı Kanun Tasarısı 97
2.5.2. 1998 Yılı Kanun Tasarısı 97
2.5.3. 2000 Yılı KHK Tasarısı 98
2.5.4. 2001 Yılı Kanun Tasarısı 98
2.6. 2003 YILI SONUNDA VETO EDİLEN KANUN TASARILARINDAN 5393 SAYILI BELEDİYE KANUNUNA 99
2.7. BELDE BELEDİYELERİ ÖLÇEĞİNE İLİŞKİN HAYATA GEÇİRİLEN DÜZENLEMELER 101
2.7.1. 5215/5272/5393 Sayılı Belediye Kanunu 101
2.7.2. 5747 Sayılı Torba Kanun 101
2.7.3. 2003 Yılında 5019 Sayılı Veto Edilen Kanunda Pergel Düzenlemesi 102
2.7.4. 5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nda Ölçeğe Dair Düzenlemeler 103

2.7.5. (Veto Edilen) 5026 sayılı Denizli Bütünşehir Yasasında Ölçeğe Dair Düzenlemeler 105
2.7.6. 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununda Yönetim ve Ölçeğe Dair Düzenlemeler 105
2.7.7. 6360 Sayılı Kanunda Ölçeğe Dair Düzenlemeler 106
2.7.8. 6447 Sayılı Kanunda Ölçeğe Dair Düzenlemeler 108
2.8. AB VE OECD ÜLKELERİNDE KÜÇÜK BELEDİYELERİN DURUMU 108
2.9. FRANSA'DA YEREL YÖNETİMLER VE KÜÇÜK BELEDİYELERİN DURUMU 110

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
TÜRKİYE'DE ÖLÇEK VE KAMU REFORMLARI SONRASI KÜÇÜK BELEDİYELERİN DURUMU VE SORUNLARI

3.1. TÜRKİYE'DE HIZLI BELEDİYELEŞME SÜRECİNİN ETMENLERİ 113
3.1.1. Hızlı Belediyeleşmeye Neden Olan Siyasal (Politik) Etmenler 114
3.1.2. Hızlı Belediyeleşmeye Neden Olan Mali Etmenler 116
3.1.3. Hızlı Belediyeleşmeye Neden Olan Statü ve Prestij Etmenleri 118
3.1.4. Hızlı Belediyeleşmede Nesnel/Objektif Etmenler 118
3.1.5. Hızlı Belediyeleşmenin Diğer Etmenleri 119
3.2. TÜRKİYE'DE KÜÇÜK BELEDİYELERİN SORUNLARI 120
3.2.1. Türkiye'de Küçük Belediyelerin Sorunlarını Sistematize Eden Çalışmaların Analizi ve Sistematiği 121
3.2.2. Türkiye'de Küçük Belediyelerin Ölçek ve Yönetim Kaynaklı Sorunları 122
3.2.3. Türkiye'de Küçük Belediyelerin Optimalite ve Maliyet Sorunları 127
3.2.4. Türkiye'de Küçük Belediyelerde Demokratik Katılım Sorunu 128
3.2.5. Türkiye'de Küçük Belediyelerde Yerel Kamu Hizmetlerini Sunumu Sorunları 130
3.2.6. Türkiye'de Küçük Belediyelerin Teşkilatlanma ve Görev Sorunları 131
3.3. KÜÇÜK BELEDİYELERİN VE BELEDİYELİ YERLEŞİMLERİN SORUNLARINA DAİR YAPILAN TESPİTLER 132

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
KÜTAHYA'DAKİ KÜÇÜK BELEDİYELERİN VE YERLEŞİMLERİN SORUNLARI

4.1. KÜÇÜK BELEDİYELERİN SORUNLARINA DAİR ALAN ARAŞTIRMASI İÇEREN LİTERATÜRÜN ÖZETİ 135
4.2. KÜTAHYA'DA BULUNAN KÜÇÜK ÖLÇEKLİ BELEDİYELERİN GENEL DURUMU 137

4.3. KÜTAHYA İLİNDE İLÇE MERKEZİ OLAN KÜÇÜK BELEDİYELERİN YERLEŞİM, COĞRAFİ, NÜFUS, PERSONEL VE MECLİS ÜYELERİNİN DAĞILIMI 140
4.3.1. Altıntaş Belediye Başkanlığı 140
4.3.2. Aslanapa Belediye Başkanlığı 141
4.3.3. Çavdarhisar Belediye Başkanlığı 142
4.3.4. Domaniç Belediye Başkanlığı 144
4.3.5. Dumlupınar Belediye Başkanlığı 146
4.3.6. Emet Belediye Başkanlığı 147
4.3.7. Eskigediz Belde Belediyesi 148
4.3.8. Gediz Belediye Başkanlığı 149
3.4.9. Hisarcık Belediye Başkanlığı 151
4.3.10. Pazarlar Belediye Başkanlığı 152
4.3.11. Simav Belediye Başkanlığı 153
4.3.12. Şaphane Belediye Başkanlığı 155
4.3.13. Tavşanlı Belediye Başkanlığı 156
4.4. KÜTAHYA'DA BELDE BELEDİYELERİNİN COĞRAFİ, YERLEŞİM DURUMU, BELEDİYELERDEKİ MECLİS ÜYELERİNİN SAYISI VE DAĞILIMI, PERSONEL DURUMLARI VE DAĞILIMI 157
4.4.1. Akdağ Belde Belediye Başkanlığı (Simav) 158
4.4.2. Balıköy Belde Belediye Başkanlığı (Tavşanlı) 159
4.4.3. Çitgöl Belde Belediye Başkanlığı (Simav) 160
4.4.4. Çukurca Belde Belediye Başkanlığı (Domaniç) 162
4.4.5. Demirci Belde Belediye Başkanlığı (Simav) 163
4.4.6. Gökler Belde Belediye Başkanlığı (Gediz) 164
4.4.7. Güney Belde Belediye Başkanlığı (Simav) 165
4.4.8. Kuruçay Belde Belediyesi (Tavşanlı) 166
4.4.9. Kuşu Belde Belediyesi (Simav) 168
4.4.10. Naşa Belde Belediye Başkanlığı (Simav) 168
4.4.11. Seyitömer Belde Belediye Başkanlığı (Merkez) 169
4.4.12. Tepecik Belde Belediye Başkanlığı (Tavşanlı) 171
4.4.13. Tunçbilek Belde Belediye Başkanlığı (Tavşanlı) 172
4.4.14. Yenikent Belde Belediye Başkanlığı (Gediz) 173
4.5. KÜTAHYA'DA KÜÇÜK BELEDİYELERİN MAHALLİ İDARELER KONTROLÖRLÜĞÜ RAPORLARINDA YER ALAN VE MÜLAKATLARDA TESPİT EDİLEN BAŞLICA SORUNLARI 175
4.5.1. Kütahya'da Belediye Organlarının İşleyiş Sorunları 177
4.5.2. Kütahya'da Belediye Encümeniyle İlgili İş ve İşlemlerde Yaşanan Sorunlar 179
4.5.3. Kütahya Belediyelerinde İnsan Kaynaklarıyla İlgili Sorunlar (Nitelikli Personel Eksikliği) 182
4.5.4. Kütahya Belediyelerinde Mali Sorunlar 184
4.5.5. Kütahya Belediyelerinde Kamu Hizmetleri İçin Gerekli Araç-Gereç Eksikliği 187

4.5.6. Yerel Demokratik Katılım Sorunu 187
4.6. KÜTAHYA'DAKİ KÜÇÜK BELEDİYELERİN SORUNLARI İÇİN DİLE GETİRİLEN VE ÖNERİLEBİLECEK ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 189
4.6.1. Akademik Literatürde Kütahya'da Küçük Belediyelerin Sorunlarına Dair Çözüm Önerileri 189
4.6.1.1. Mücavir Alan Genişletme Uygulamaları 189
4.6.1.2. Birlik Uygulamaları 189
4.6.1.3. Ana Belediye/Yönetim Tarafından Hizmet Sunumu (Yönetimler arası Hizmet Anlaşmaları) 190
4.6.1.4. Birleştirme ve Katma 191
4.6.2. Akademik Literatürde Kütahya Özelinde Dile Getirilen Sorunlar ve Çözüm Önerileri 191
4.6.3. Saha Çalışmasına Dayalı Olarak Araştırmacının Önerdiği Çözüm Önerileri 192

GENEL DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER 199

KAYNAKLAR 209

KAYNAKLAR

1580 sayılı Belediye Kanununun 7078 sayılı Kanununla Muaddel Yedinci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında 7469 sayılı Kanun, Kabul Tarihi: 4.5.1960, RG: 10.5.1960, S. 10501.

1950 ve 1992 yılları için Türkiye'ye ilişkin veriler Keleş, 2006: 221, diğer ülkelere ilişkin veriler MİGM, 1995: 7, 2005 yılına ilişkin veriler CEMR, 2005

442 sayılı 1924 tarihli Köy Kanunu

8. BYKP, YYÖİK (2001). *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyonu Raporu*, DPT, Ankara.

8/5841 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, RG: 30.12.1982, S. 17914.

Acar, A. ve Sevinç, İ. (2005). "1980 Sonrası Türk Kamu Yönetiminin Merkez Örgütlerinde Yapılan Reform Çalışmaları", *Selçuk Üniversitesi SBE Dergisi*, 13, s. 19- 37.

Ağın, K. (1996). *Türkiye'de Demokratikleşme Sürecinde Örgütsel, Yönetsel Sorunlar ve Halkın Katılımı Açısından Belediyeler*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Akdede, S. ve Acartürk, E. (2005). "Türkiye'de İlçe ve Belediyelerin Optimizasyonu", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 14 (3), s. 5-17.

Aktan, C. C. (1993). *Kamu Ekonomisinden Piyasa Ekonomisine: Özelleştirme*, TAKAV Matbaası, Ankara.

Alada, A. (2001a). "Bir Kanun Hükmünde Kararname Tasarısı Üzerine ", *İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 24, s. 35-46.

Alada, A. (2001b). "Türkiye'de 'Belediye'nin Yetmiş Yıllık Tarihine Kronolojik Yaklaşım': 1930–2000", A. Alada (Editör), *Cevat Geray'a Armağan*, Mülkiyeliler Birliği, Ankara, s. 125-209.

Alada, A. (1991). Türk Belediyeciliğine Kronolojik Yaklaşım (1930–1990)", *Türk Belediyeciliği'nde 60 Yıl, Uluslararası Sempozyum*, Ankara, s. 119-143.

Anayasa Mahkemesi (2008). 31.10.2008 Tarih ve E: 2008/34, K: 2008/153; Danıştay 8. Daire, 19.12.2008 Tarih ve E: 2008/4826, K: 2008/8384; Yüksek Seçim Kurulu, 23.12.2008 Tarih ve 329 Sayılı Karar.

Arıkboğa, E. (2007). "Yerel Yönetimlerde Ölçek Sorunu Ve Belediye Reformu", *KAYFOR 2007: V. Kamu Yönetimi Forumu Bildiriler Kitabı*, s. 1-23.

Arıkboğa, E. (2008). "Türkiye'de Belediyelerin Büyüklüğü ve Kentin Bütünlüğü Sorunu: Reform ve Uygulama Krizi", F. N. Genç, A. Yılmaz ve H. Özgür (Editörler), *Dönüşen Kentler ve Değişen Yerel Yönetimler*, Gazi Kitabevi, Ankara, s. 299-330.

Arnott, R. J., and Stiglitz, J. E. (1979). "Aggregate Land Rents, Expenditure Public Goods, and Optimal City Size", *The Quarterly Journal of Economics*, 93 (4), p. 471-500.

Aslan, R. (1997). *Arazi Kullanış Ekonomisi*, Yıldız Teknik Üniversitesi Yayını, İstanbul.

Atmaca, Y. (2013). "Optimal Belediye Büyüklüğü ve Yeni Büyükşehir Belediye Yasası", *Çankırı Karatekin Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3 (2), s. 168-184.

Austin, D. A. (1999). "Politics vs Economics: Evidence from Municipal Annexation", *Journal of Urban Economics,* 45 (3), May, s. 501-532.

Aytaç, F. (1991). *Açıklamalı Belediye Kanunu*, Seçkin Yayınevi, Ankara.

Aytaç, F. (1990). "Belediye Kanunu'nun Oluşumu, Uygulanması ve Değişiklikler", *Türk Belediyeciliğinde 60. Yıl Uluslararası Sempozyum, Bildiri ve Tartışmalar*, Ankara Büyükşehir Belediyesi, 23-24 Kasım 1990, Ankara.

Azaklı, S. ve Özgür, H. (2005). "Belediye Organları ve Organlar Arası İlişkiler: Başkan, Meclis ve Encümen", H. Özgür ve M. Kösecik (Editörler), *Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar -1: Reform*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, s. 297- 319.

Başaran, M. (2017). "1836 ve 1842 Tarihli Nüfus Defterlerine Göre Küre Köyü", *İzmir Araştırmaları Dergisi*, 5, s. 69- 78.

Bayrakçı, E. (2009). *Yerel Yönetimler Ders Notları*, Dizgi Ofset, Konya.

Benington, J., and Harvey, J. (1994). "'Spheres or Tiers' The Significance of Transnational Local Authority Networks", P. Dunleavy and J. Stanyer (Editors), *Contemporary Political Studies, Volume 2*, Political Studies Association, Belfast, p. 943-961.

Berber, M. ve Topal, A. K. (1996). "Yerel Yönetimlerde Optimal Ölçek Sorunu", *İller ve Belediyeler Dergisi*, Ağustos, s. 446-448.

Bircan, İ. (1988). "Mahalli İdarelerde Hizmet İçi Eğitimin Önemi ve Etkinliği", *Türk İdare Dergisi*, 60 (378), Mart, s. 309-316.

Bjerken, T. (1998). "İsveç'te Yerel Yönetim Birlikleri", *Avrupa'da Yerel Yönetim Birlikleri isimli Uluslararası Konferans*, TBD ve KAV Yayınevi, Ankara, s. 98-155.

Bostan, H. (2017). "Türkiye'de İç Göçlerin Toplumsal Yapıda Neden Olduğu Değişimler, Meydana Getirdiği Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *Coğrafya Dergisi*, (35), s. 1-16.

Boyne, G. A. (1996). "Competition and Local Government: A Public Choice Perspective", *Urban Studies*, 33 (4/5), p. 709-712.

Brueckner, J. K. (1979). "Property Values, Local Public Expenditure and Economic Efficiency", *Journal of Public Economics*, 11, p. 223-245.

Bulutoğlu, K. (1988). *Kamu Ekonomisine Giriş*, Filiz Kitabevi, İstanbul. RG Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, RG: 22.3.2008, S. 26824.

Canpolat, H. (2010). "Türk Yerel Yönetim Sisteminde Ölçek Reformları ve 5747 Sayılı Kanunla İlgili Yargı Kararlarının Değerlendirilmesi", *Türk İdare Dergisi*, 467, s. 79-113.

Carey, M., Srinivasan, A., and Strauss, R. P. (1996). "Optimal Consolidation of Municipalities: An Analysis of Alternative Designs", *Socio-Economic Planning Science*, 30, s. 103-119.

Cenker, İ. (2004). *Yeni Mahalli İdareler Yasa Tasarısı Işığında Belediyelerin Ekonomik Girişimlerinin Yeniden Yapılandırılmasının Stratejik Analizi: Kütahya Belediyesi Örneği*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı, Kütahya.

CDLR - Steering Committee on Local and Regional Democracy (2000). *Structure and Operation of Local and Regional Democracy in Greece,* Council of Europe Publishing, Strasbourg.

Ciğeroğlu M. (2007). *Denizli Kentsel Alanının Yönetim Alternatifleri*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Council of Europe (1995). "Regional Democracy", *The Size of Municipalities, Efficiency and Citizen Participation*, Council of Europe Publishing, Strasbourg.

Cumhurbaşkanının Geri Gönderme Tezkeresi, B.01.0.KKB.01- 18/A-12-2003- 1461, 25.12.2003.

Çadırcı, M. (1997). *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentleri'nin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, Türk Tarih Kurumu, Ankara.

Çağlayan, S. (1967). "Belediye Kurulması", *İller ve Belediyeler Dergisi*, 261, s. 306-310.

Çelik, B. (1995). "Türk Belediyeciliğinin Tarihsel Gelişimi", Yeni Türkiye, 1 (4), Mayıs-Haziran, s. 588-597.

Çetin, B. (2012). "Antakya ve İskenderun-Dörtyol Çevresinde Suburbanizasyon (Banliyöleşme)", *Doğu Coğrafya Dergisi*, 17 (28), Haziran, s. 259-282.

Çınar, T., Çiner, C.U. ve Zengin, O. (2009). *Büyükşehir Yönetimi: Bütünleştirme Süreci*, TODAİE Yay. No. 352, YYM Yay. No. 26, Ankara.

Çınar, T., Duru, B., Çiner, C.U. ve Zengin, O. (2013). *Belediyenin Sınırları*, TODAİE, Ankara.

Çoker, Z. (1988). "Kırsal Alanda Yerel Yönetimlerin Sorunları ve Çözüm Yolları", *Türk İdare Dergisi*, 381, Aralık, s. 69- 101.

Çoker, Z. (1989). *Belediye Gelir ve Giderleri, KAYA Projesi*, TODAİE, Çoğaltma, Ankara.

Çoker, Z. (1995). *Yönetimde Yeniden Yapılanma: Kırsal Yörede Yeni Bir Yönetim Modeli*, 20 Mayıs Eğitim, Kültür ve Sosyal Dayanışma Vakfı, Ankara.

Çoker, Z. (1996). "Seçimlik Vali Üzerine Karşıt Düşünceler ve Yeni Bir Yönetim Modeli", *Türk İdare Dergisi*, 399, s. 9- 19.

Çoker, Z. (2003). *Mülki Yönetim ve Yerel Yönetimlerde Yeniden Yapılanma*, Türk İdareciler Derneği, Ankara.

Daplan, N. (2011). *Belde Belediyelerinin Yönetimi ve Sorunları, Antakya Örneği*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

Davran, M. K. (2006). "Türkiye'de Kalkınma Sürecinde Kırsal Çevre Sorunları ve Toplumsal Bilinç Düzeyi", *V. Ulusal Sosyoloji Kongresi: "Türkiye'de Güncel Toplumsal Sorunlar"*, İnönü Üniversitesi, Malatya.

DDKB / Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu (1996). *Yerel Yönetimler: Sorunları - Çözüm Önerileri*, Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu Başkanlığı Yayını: 1, Ankara.

Demirer, M. B. (1995). "İdarenin Yeniden Yapılanmasında Mahalli İdareler", *Yeni Türkiye,* 1 (4), Mayıs-Haziran, Yönetimde Yeniden Yapılanma Özel Sayısı, s. 316-321.

Denizli Milletvekili Ümmet Kandoğan'ın Bazı Belediyelerin Kaldırılması Hakkındaki Kanun Teklifi, 22. Dönem, 2. Yasama Yılı, TBMM S. Sayısı 308; TBMM İçişleri Komisyonu Raporu, E. 2/216, K. 53, 17.12.2003.

Denizli Milletvekilleri Osman Nuri Filiz, Mehmet Salih Doğan, Mehmet Yüksektepe ve Ümmet Kandoğan'ın Denizli İline Bağlı Akköy İlçesi ile Bazı Belediye ve Köylerin Tüzel Kişiliklerinin Kaldırılarak Denizli Belediye Sınırları İçine Alınması Hakkında Kanun Teklifi, 22. Dönem, 2. Yasama Yılı, TBMM S. Sayısı 307.

Dinler, Z. (1994). *Bölgesel İktisat*, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa.

Dowding, K., John, P., and Biggs, S. (1994). "Tiebout: A Survey of the Empirical Literature", *Urban Studies*, 31 (4/5), p. 767-797.

DPT (1991). *Mahalli Hizmetlerin Yerinden Karşılanması, VI. Beş Yıllık Kalkınma Planı Ö.İ.K. Raporu*, DPT Yayın No: 2245-ÖİK: 370, Ankara.

DPT (2001). *8. Beş Yıllık Kalkınma Planı Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyonu Raporu*, DPT, Ankara.

Duran, L. (1957). *İdare Hukuku Meseleleri*, Fakülteler Matbaası, İstanbul.

Duran, L. (1982). *İdare Hukuku: Ders Notları*, İstanbul Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, İstanbul.

Dursun, D. (2007). Dönüşüm Sürecindeki Türkiye; Aktörler Alanlar, Sorunlar, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.

Eke, A. E. (1992). *Anakent Yönetimi ve Yönetimler arası İlişkiler*, AÜ SBF Yayınları No: 505, Ankara.

Eke, A. E. (1982). *Anakent Yönetimi ve Yönetimler arası İlişkiler*, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Ergin, O. N. (1936). *Türkiye'de şehirciliğin Tarihi İnkişafı*, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Ergün, T. (1984). *Kamu Yönetimine Giriş*, TODAİE, Ankara. Ertürk, H. (1995). *Kent Ekonomisi*, Ekin Kitabevi, Bursa.

Ertürk, H. (2019). *Kent Ekonomisi, Güncellenmiş 4. Baskı*, Ekin Kitabevi, Bursa.

Eryılmaz, B. (1997). *Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılandırılması*, Birleşik Yayınları, İstanbul

Eryılmaz, B. (2007). *Kamu Yönetimi Yazıları*, Nobel Akademi Yayıncılık, Ankara.

Eryıldız, H. S. (1989). *Yerel Yönetimde Yeniden Yapılanma*, TÜSES Vakfı, İstanbul.

Eryıldız, H. S. (2006). *Yerel Yönetimde Yeniden Yapılanma*, TÜSES Vakfı, İstanbul.

Evans, A. W. (1972). "The Pure Theory of City Size in an Industrial Economy", *Urban Studies*, 1, p. 42-52.

Fisch, O. (1977). "Spatial Equilibrium with Local Public Goods, Urban Land Rents, Optimal City Size and the Tiebout Hypothesis", *Regional Science and Urban Economics*, 7 (3), p. 197-216.

Garfinkel, R. S., and Nemhauser, G. L. (1970). "Optimal Political Redistricting by Implicit Enumeration Techniques", *Management Sciences*, 16 (8), p..495-508.

Genç, F. N., Özgür, H., Acartürk, E. (2008) "Ege Bölgesi Büyük Köylerinin ve Küçük Belediyelerinin Belediyeleşme Süreci: Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *1. Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu*, Sakarya Üniversitesi, Erkam Matbaası, İstanbul, s. 399-418.

Genç, F. N., A. Yılmaz ve H. Özgür (Editörler), *Dönüşen Kentler ve Değişen Yerel Yönetimler*, Gazi Kitabevi, Ankara.

Geray, C. (1999). "Kırsal Kalkınma Yöneltileri, İlçe Yerel Yönetimi ve 'İlçe Köy Birlikleri' Önerisi", *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 8 (2), Nisan, s. 11-42.

Geray, C. ve Keleş, R. (1969). *Personelinin Gözüyle Küçük Belediyelerin Sorunları*, TODAİE, Ankara.

Goldsmith, M. (1993). "The Europeanisation of Local Government", *Urban Studies*, 30 (4-5), p. 683-699.

Gökdemir, S. (2019) *Kütahya İli Simav İlçesinde Kapatılan Belde Belediyelerinin Optimal Yerel Yönetim Büyüklüğü Açısından*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon

Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Maliye Anabilim Dalı, Afyonkarahisar.

Gönül, M. (1977). *Yerel Yönetim Birlikleri*, TODAİE, Ankara.

Göymen, K. (1997). *Türkiye'de Kent Yönetimi*, Boyut Matbaacılık, İstanbul.

Görmez, K. (1997). *Yerel Demokrasi ve Türkiye: Yerel Yönetim ve Belediyeler*, Vadi Yayınları, Ankara.

Görmez, K. (2012). "Türkiye'de Kent-Siyaset İlişkisine Dair Gözlemler", *Yerel Politikalar Dergisi*, Ocak-Nisan, s. 16- 26.

Gözler, K. (2013). *6360 Sayılı Kanun Hakkında Eleştireler: Yirmi Dokuz İlde İl Özel İdareleri ve Köylerin Kaldırılması ve İlçe Belediyelerinin Büyükşehir İlçe Belediyesi Hâline Dönüştürülmesi Anayasamıza Uygun Mudur?* http://www.idare.gen.tr/6360-elestiriler.pdf

Gözler, K. (2020). *Yerel Yönetimler Hukuku*, Beta, İstanbul.

Gül, H., Taşdan, N. ve Kiriş, H. M.. (2008). "Kentsel Büyüme Yönetimi ve Isparta'da Komşu (Mücavir) Alan Uygulaması" F. N. Genç, A. Yılmaz, H. Özgür (Editörler), *Dönüşen Kentler ve Değişen Yerel Yönetimler*, Gazi Kitabevi, Ankara, s. 355-376.

Güler, B. Ayman (1987). "Büyük Kentler İçin Yönetim Arayışları", *Türk İdare Dergisi*, 374, s. 130-131.

Güler, B. Ayman (1992). "Belediyeleşme Süreci Hakkında", *Amme İdaresi Dergisi*, 25 (3), Eylül, s. 71-92.

Güler, B. Ayman (1994). "Türkiye'nin Belediyeleşme Politikası Nedir?", *Belediye Dergisi*, 1 (1) Temmuz, s. 44-47.

Güler, B. Ayman ve Öktem, M. K. (1989). "Belediyelerimizde Personel Sistemi", *Amme İdaresi Dergisi*, 22 (2), s. 25-39.

Gündoğdu, G. (1999). "Yerel Yönetimlerin Yapılandırılmasında Bir Araç Olarak Toplam Kalite Yönetimi", *Kamu Yönetiminde Kalite I. Ulusal Kongresi*, *Cilt -1*, TODAİE, Ankara, s. 349-358.

Gündüzöz, İ. (2005). *Optimal Yerel Yönetim Büyüklüğü ve Belde Belediyelerinde Ölçek Sorunu*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

Gündüzöz, İ. (2008). *Türkiye Uygulamaları Çerçevesinde Metropol Belediye Kavramı Avantajlar Ve Dezavantajlar*, TBB Yayınları, Ankara.

Gündüzöz, İ. (2008). *Köylerin Finansal Kaynakları ile Köysel Mahalli Hizmetleri Karşılama Sorunu ve Bir Örnek Model*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Gürbüz, M. (2013). *Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Sınırları İçerisindeki Yerleşmelerin Fonksiyonel Özellikleri*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Projesi, KSÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Kahramanmaraş.

Gürel, S. (1970). *Kent Planlamasına Giriş ve Çevre Kavramı*, ODTÜ Mühendislik Fakültesi.

Hamamcı, C. (1990). "1930-1946 Tek Parti Dönemi Belediyeciliği: Genel Bakış", *Türk Belediyeciliğinde 60. Yıl Uluslararası Sempozyum, Bildiri ve Tartışmalar*, Ankara Büyükşehir Belediyesi, 23-24 Kasım 1990, Ankara, s. 147-159.

Hazman, G. Gürler (2009). "Küçük ve Orta Ölçekli Belediyelerde Performansı Etkileyen Unsurların Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 18 (4), Ekim, s. 53-66.

Hizmet-İş Sendikası (1999). *Yerel Yönetimlerde Yeniden Yapılanma*, Hizmet-İş Sendikası, Ankara.

Hochman, O., Pines, D., and Thisse, J. F. (1995). "On the Optimal Structure of Local Government", *The American Economic Review*, 85 (5), December, p. 1224-1240.

Hoyt, W. H. (1990). "Local Government Inefficiency and The Tiebout Hypothesis: Does Competition among Municipalities Limit Local Government Inefficiency", *Southern Economic Journal*, 57, p. 481-496. *https://www.e-icisleri.gov.tr/,2020(Erişim Tarihi: 15.09.2020).*

İçişleri Bakanlığı (2002). *Mülki İdare Şurası*, 25-27 Nisan 2002, Ankara.

İskender, B. (2009). *Mahalli İdarelerin Kuruluş Sürecinde Balıkesir Belediyesi (1864-1922)*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

John, P. (2000). "The Europeanisation of Sub-national Governance", *Urban Studies*, 37 (5-6), p. 877-894.

Kantar, M. (2000). *Adana İl Merkezinde ve Kırsal Alanında Yaşayarak Tarımsal Faaliyetlerine Devam Eden Ailelerde "Toplumsal Yapı ve Toplumsal Cinsiyet*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarım Ekonomisi Bölümü, Adana.

Karaarslan, M. (2007). *Türkiye'de Yerel Yönetimler Reformu Bağlamında Yerel Yönetimlerin Özerkliği ve Denetimi,* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku (İdare Hukuku) Anabilim Dalı, Ankara.

Karagel, H. (2010) *Türkiye'de İdari Alanların Belirlenmesi ve Sorunları: Sumbas Örneği*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Anabilim Dalı, Beşeri ve İktisadi Coğrafya Bilim Dalı, Elazığ.

Karahanoğulları, O. (1998). "Belediye Personelinin Hukuki Yapısına İlişkin Gözlemler", *Ankara Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Dergisi*, 47 (1-4), s. 279-318.

Karakaya, Ö. (2013). *Türkiye'de Belde Belediyelerinde Ölçek Sorunu: Kütahya İli Örneği*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

Karaman, Z. Toprak (1998). *Yerel Yönetimler, 4. Baskı*, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Karaman, Z. Toprak (2011). "Yerel Yönetimlerde Başkanın Politik Lider Rolü", ÎÜ HFMC. LXIX (l -2), s. 299-316.

Karasu, K. ve Sezen, S. (1999). "Belediyelerde Kadro ve İstihdam Yapısı", *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 8 (3), s. 20-54.

Karasu, M. A. (2018). "Yerel Siyaset ve Yerel Siyasal Dinamikler Üzerinde Aşiret Etkisi (Şanlıurfa Örneği)", A. Mengi ve D. İşçioğlu (Editörler), *Küreselleşme Sürecinde Yerel Hizmet Yerel Siyaset*, Ankara Üniversitesi Ernst Reuter İskân Ve Şehircilik Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları: 22, s. 55-81.

Kartal, N. ve Demirhan, Y. (2010). "Kırsal Alana Yerel Hizmetlerin Götürülmesi ve İlçe Belediyesi Örneği", O. Gökçe ve M. A. Çukurçayır (Editörler), *5. Kamu Yönetimi Sempozyumu (KAYSEM): Türk Kamu Yönetiminin Yapısal ve İşlevsel Sorunları*, Konya, s. 77-86.

Kavruk, H. (2002). *Anakent'e Bakış*: *Türkiye'de Anakent Belediyeciliği ve Kent,* Hizmet-İş Sendikası Yayınevi, Ankara

Keleş, R. (2006a). *Yerinden Yönetim ve Siyaset*, Cem Yayınevi, İstanbul.

Keleş, R. (1970). "Şehirleşme Sorunlarımız ve Plancılık Eğitimi Üzerine Düşünceler", *S.B.F. Dergisi*, CXXV (3), s. 9-28.

Keleş, R. (1970). "Türkiye'de Şehirleşme Eğilimleri", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, XXV (4), Aralık, s. 41-83.

Keleş, R. (1976). *Kentbilim İlkeleri*, Sevinç Matbaası, Ankara.

Keleş, R. (1998). *Yerinden Yönetim ve Siyaset, 3. Baskı*, Cem Yayınevi, İstanbul.

Keleş, R. (2004). *Kentleşme Politikası, 9. Basım*, İmge, Ankara.

Keleş, R. (2006). Yerinden Yönetim ve Siyaset, Genişletilmiş 5. Basım, Cem Yayınevi, İstanbul.

Keleş, R. (2012). *Yerinden Yönetim ve Siyaset, 9. Baskı*, Cem Yayınevi, İstanbul.

Keleş, R. ve Geray, C. (1969). *Küçük Belediyelerin Sorunları*, Sevinç Matbaası, Ankara.

Kılıçer, T. (1990). Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri ve Mahalli İdareler Politikaları, 1923-1990, Adana Valiliği Yayınları -2, Adana.

Kızılboğa, R. ve Alıcı, O. V. (2013). "Türkiye'de Kırsal Alan Belediyeciliği ve Büyükşehir Belediyelerinde İl Mülki Sınırı Uygulaması", *Türk İdare Dergisi*, 476, s. 361-385.

Kırışık, F. ve Sezer, Ö. (2006). "Türk Anayasalarında Yerel Yönetimler", *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 15 (2) Nisan, s. 12-19.

Kili, S. (1978). *Çayırhan: Bir Orta Anadolu Köyünde Toplumsal Değişme ve Siyasal Davranış*, Boğaziçi Üniversitesi, No 148, İstanbul.

Koçdemir, K. (1995). "İlçe Sayılarının Arttırılmasına Aykırı Bir Uygulama: Doğu Almanya Örneği", *Yeni Türkiye,* 1 (4), Mayıs-Haziran, Yönetimde Yeniden Yapılanma Özel Sayısı, s. 277-283.

Koçdemir, K. (1998). "Cumhuriyetin 75. Yılında Optimum İdari Ölçek ve Mahalli İdare Birlikleri", *Türk İdare Dergisi,* 70 (421), Aralık, Cumhuriyetin 75. Yılı Özel Sayısı, s. 403-419.

Koçel, T. (2015). *İşletme Yöneticiliği*, Beta Yayınları, İstanbul. Korkmaz, H. (2017). "Yerel Yönetimlerde Etkinlik ve Demokrasi Sorunsalı", *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2 (2) Aralık, s. 453-463.

Koyuncu, Ö. (2013). "Sarp Sınır Kapısının Hopa'da Yaşayan Ailelere Etkileri", *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15 (1), s. 1-29.

Köroğlu, N. T. (2011). *Yerel Yönetimlerin Mekânsal Organizasyonu: Bir İlçe İçin Bir Belediye Mümkün Müdür?,* Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) Yayınları, İstanbul.

Kutlar, A., Yüksel, F. ve Bakırcı, F. (2011). *Türkiye'de Belediyelerin Ekonomik Etkinliği ve Etkinliğe Etki Eden Faktörler Üzerine Bir Araştırma*, Türkiye Belediyeler Birliği, Ankara.

Kutlar, A., Bakırcı, F. ve Yüksel, F. (2010). *Türkiye'de Belediyelerin Ekonomik Etkinliği ve Etkinliğe Etki Eden Faktörler Üzerine Bir Araştırma*, Sivas, TÜBİTAK Proje No: 107K490, Ankara.

Kütahya Valiliği (2013). *6360 Sayılı Kanun Kapsamında Oluşturulan İşlemler Dosyası*, Kütahya.

Mahmutoğlu, A. (2004). "Merkezi Yönetim–Yerel Yönetim İlişkilerinin Kavramsal Çerçevesi, Yeniden Yapılandırılması ve Temel İlkeler", *Türk İdare Dergisi*, 76 (445), s. 224-235.

Mazı, F. ve Arslan, N. T. (2003). "Şehirleşme Sürecinde Mücavir Alan Uygulamalarının Hukuk ve Planlama Açısından Değerlendirilmesi", *C. Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 4 (2), s. 39-56.

Mecek, M. (2015). *İdari ve Mali Açıdan Türkiye'de Mahalli İdareler*, BEKAD Yayınları, Antalya, s. 275-309.

Meriç, O. (1981)."Yerel Yönetimler ve Vesayet", *XII. İskân ve Şehircilik Haftası Konferansları*, AÜ SBF İskân ve Şehircilik Enstitüsü Yayınları, Ankara.

MİGM - Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü (1995). *Belediyelerin Büyüklüğü, Etkinliği ve Halkın Katılımı*, MİGM, Ankara. (İngilizce aslı: CDLR - Steering Committee on Local and Regional Democracy, The Size of Municipalities, Efficiency and Citizen Participation, Council of Europe Publishing, Strasbourg).

MİGM- Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü (2018). *2017 Yılı Faaliyet Raporu*, Ankara.

Milli Güvenlik Konseyi'nin 34 Numaralı Kararı, RG: 11.12.1980, S. 17187.

Mucuk, İ. (1989). *Modern İşletmecilik*, Der Yayınları, İstanbul.

Murphy, M. (2018). *Sosyal Teori ve Eğitim Foucault, Habermas, Bourdieu ve Derrida'yı Anlamak*, M. Korumaz ve Y. E. Ömür (Çevirenler), Eğitim Yayınevi, Konya.

Musgrave, P. B. (1991). "Merkezi ve Mahalli İdareler arası Mali İlişkilerin Prensipleri, Merkezi İdare İle Mahalli İdareler Arasındaki Mali İlişkiler", *VII. Maliye Sempozyumu*, Ankara, s. 140-165.

Nadaroğlu, H. (1998). *Mahalli İdareler: Teorisi, Ekonomisi ve Uygulaması, Yenilenmiş 6. Bası*, Beta Yayıncılık, İstanbul.

Nadaroğlu, H. ve Keleş, R. (1991). "Merkezi İdare İle Mahalli İdareler Arasındaki Mali İlişkiler", *VII. Türkiye Maliye Sempozyumu*, MÜ İİBF, 23-25 Mayıs 1991, s. 195-213.

Öktem, K. (1988). "Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Gelişimi", *Türk İdare Dergisi*, 60 (378), Mart, s. 271-308.

Öncel, Y. (1992). *Mahalli İdareler Maliyesi*, Filiz Kitabevi, İstanbul.

Özbudun, E. (1991). *Türk Anayasa Hukuku*, Yetkin Yayın, Ankara.

Özbudun, E. (1981) "Turkey: The Politics of Political Clientelism", S. N. Eisenstadt and R. Lemarchand (Eds.), *Political Clientelism, Patronage, and Development*, SAGE Publications, Beverly Hills, California, p. 249-268.

Özçağlar, A. (1996). "Türkiye'nin İdari Coğrafyası Bakımından Köy, Bucak, İlçe, İl ve Belde Kavramları Üzerine Düşünceler", *Ankara Üniversitesi, D.T.C.F. Coğrafya Araştırmaları Dergisi*, 12, s. 7-24.

Özçağlar, A. (2005). "Türkiye'de Mülki İdare Bölümlerinin İdari Coğrafya Analizi", *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 3 (1), s. 1-25.

Özdeş, G. (1972). *Şehirciliğe Giriş ve Toplum Ölçeği*, İTÜ Matbaası, İstanbul.

Özden, M. (2020). *Katılımcı Demokrasi: Trakya'da Yerel Katılım Pratikleri*, Gazi Kitabevi, Ankara.

Özer, M. A. (2015). "Merkezi Yönetim Yerel Yönetim İlişkilerinde Gelir Bölüşümü Sorunu Ve Türkiye'deki Son Durumun Değerlendirilmesi", *Türk İdare Dergisi*, 481, s. 525-559.

Özgür, H. (2007). "Orta Ölçekli Kentsel Alanların Yönetimine İlişkin Alternatifler", Editörler: H. Özgür ve M. Kösecik, *Çağdaş Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar II: Uygulama*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Özgür, H., Savaş Yavuzçehre, P, Ciğeroğlu Öztepe, M. (2006). "Türkiye'de Büyükşehir Belediyesi Kurma ve Kentsel Alan Yönetimi Siyaseti ve Siyasalar", *V. Ulusal Şehircilik Kongresi, (30. Ulusal Dünya şehircilik Günü Kolokyumu)*, İzmir.

Özyurt, H. ve Topal, A. K. (1999). "Avrupa Ülkelerinde Yerel Birimlerin Büyüklüğü Üzerine Tartışmalar ve Sonuçları: Belediyelerin Konsolidasyonu", *Türk İdare Dergisi*, 424, s. 73-96.

Parlak, B. (2015). "Türkiye'de Değişen ve Dönüşen Büyükşehir Belediyeleri: 5216 Sayılı Kanundan 6360 Sayılı Kanuna Büyük Dönüşümün Analizi", *İdari ve Mali Açıdan Türkiye'de Mahalli İdareler*, BEKAD Yayınları, Antalya, s. 110-143.

Pirler, O. (1988). "Yeni Belediyeler", *Türk İdare Dergisi*, 60 (378), Mart, s. 447-453.

Polatoglu, A. (2000). "Turkish Local Government: The Need for Reform", *Middle Eastern Studies*, 36 (4), p. 156-171.

Polatoğlu, A. (2000). "Yerel Yönetim Reformu Üzerine Düşünceler, *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 9 (1), s. 3-24.

Polatoğlu, A. (1996). "Mahalli İdarelerin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Yasa Tasarısı Üzerinde Bir Değerlendirme", *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 5 (3), s. 25-34.

Quin, J. F., and McCormick, K. (1981). "Wages, Rates and City Size", *Industrial Relations*, 20 (2), p. 193-208.

RG (1981). *Büyük şehirlerin Yakın Çevresindeki Yerleşim Yerlerinin Ana Belediyelere Bağlanmaları Hakkında Kanun*, RG: 8.12.1981, S. 17538.

RG (1984). *Büyük şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun*, Kabul Tarihi: 27.6.1984.

RG (2003). *Bazı Belediye ve Köylerin Denizli Belediyesine Katılmasına İlişkin Kanun*, Kabul Tarihi: 21.12.2003.

RG (2003). *Bazı Belediyelerin Kaldırılması Hakkında Kanun*, Kabul Tarihi: 21.12.2003

RG (2003). *Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun*, Kabul Tarihi: 11.12.2003.

RG (2005). *Büyükşehir Belediyesi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair 5390 sayılı Kanun*, Kabul Tarihi: 2.7.2005.

RG (2007). *Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Belediye Kanunu, İl Özel İdaresi Kanunu ve Mahalli İdare Birlikleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında 5594 sayılı Kanun*, Kabul Tarihi: 6.3.2007.

RG (2012). *6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*, R.G. 12/11/2012

RG (2012). *On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*, RG: 6.12.2012, S. 28489.

RG (2013). *On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında 6447 Sayılı Kanun*, RG: 22.03.2013, S. 28595.

RG (2005). *Yıpranan Tarihi Ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması Ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun*, RG: 16.06.2005. S.25866.

Richardson, H. W. (1972). "Optimality in City Size, Systems of Cities and Urban Policy: A Sceptic's View", *Urban Studies*, 9 (1) p. 29-48.

Sancton, A. (2000). *Merger Mania*, McGill-Queen's Press, London, Canada.

Sayarı, S. (1977). "Political Patronage in Turkey", E. Gellner, and J. Waterbury (Eds.), *Patrons and Clients in Mediterranean Societies*, Duckworth, London, p. 103-113.

Taylor, L. L. (1995). "Allocative Inefficiency and Local Government", *Journal of Urban Economics*, 37, p.

Tekeli, İ. (1978). "ODTÜ Şehir ve Bölge Planlaması Eğitiminin Değerlendirilmesi Üzerine", *O.D.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Bülteni*, 1 (1), s. 9-22.

Tekeli, İ. (1983). "Yerel Yönetimlerde Demokrasi ve Türkiye'de Belediyelerin Gelişimi", *Amme İdaresi Dergisi*, 16 (2), Haziran, s. 3-22.

TESEV (2004). *Mahalli İdare Yasa Tasarıları Üzerine Rapor*, TESEV, İstanbul.

TOBB (1996). *Mahalli İdarelerin Yeniden Yapılanması, ÖİK Raporu,* TOBB, Ankara.

TODAİE (1966). *Merkezi Hükümet Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri, Merkezi Hükümet Teşkilatı Araştırma Projesi, Yönetim Kurulu Raporu, 2. Baskı*, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Ankara.

TODAİE (1991). *Kamu Yönetimi Araştırması, Genel Rapor (KAYA)*, TODAİE, Ankara.

TODAİE (1991). *Kamu Yönetimi Araştırması: Genel Rapor*, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Ankara, s. 177-198.

Toksöz, F. (1995). "Yerel Yönetim Sistemine Eleştirel Bir Bakış: Yeni Bir Model Arayışı", *Yeni Türkiye (Dergisi)*, 1 (4), Mayıs-Haziran, Yönetimde Yeniden Yapılanma Özel Sayısı, s. 352-360.

Topal A. K. (1999). "Türkiye'de Belediyeleşme Süreci ve Ölçek Sorunu", *Yerel Yönetim ve Denetim*, 4 (11), Kasım, s. 52

Toprak, Z. (2006). *Yerel Yönetimler*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Tortop, N. (1995). "Yerel İdarelerde Büyüklük Ölçütleri", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 5 (6) Kasım, s. 21-25.

Tortop, N., Aykaç, B., Yayman, H. ve Özer, A. (2008). *Mahalli İdareler*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Tuna, Y. (1997). "İsmail Kentsel Kalkınma Sürecinde Kent Ekonomisinin İşlevleri ve Sorunları", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 6 (4), Ekim, s. 34

Tuzcuoğlu, F. (2003). *Metropoliten Yönetim: Kentleşmenin Temel Kavram Ve Kuramları İle Dünya'da Ve Türkiye'de Büyükşehir Yönetimi*, Sakarya Kitabevi, Sakarya.

Tümerkan, S. (1946). *Türkiye'de Belediyeler*, R. Zelliç Basımevi, İstanbul.

Tümertekin, E., Mansur, F. ve Benedict, P. (1971). Türkiye Coğrafi ve Sosyal Araştırmalar, İstanbul.

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (1997). *Yerel Yönetimler Yasa Taslağı*, İstanbul.

Türkoğlu, İ. (2009). *Mahalli İdarelerde Mali Reform Arayışları: Türkiye'de Belediyelerde Mali Özerklik ve Belediye Başkanlarının Mali Özerklik Algılaması*, Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Ankara.

Unbehaun, H. (2006). *Türkiye Kırsalında Klintelizm ve Siyasal Katılım: Datça Örneği, 1923-1992*, Ütopya Yayınevi, Ankara.

Ulaç, M. (2002). *Turkish Local Government and the Problem of Scale,* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ulusoy, A. ve Akdemir, T. (2014). *Mahalli İdareler,* Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Ünal, F. ve Soner, K. (2015). "Prens Sabahattin ve Adem i Merkeziyetçilik Anlayışı", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (45), s. 118-129.

Ünüsan, T. (1998). "Seçilmişler-Atanmışlar", *Yeni Türkiye Dergisi*, Cumhuriyet Özel Sayısı - V, 23-24, Eylül-Aralık, s. 3696-3701.

Üzmez, U. (2012). "Türkiye'de Orta Ölçekli Kentsel Alanlar Sorununa Çözüm Arayışları: Zonguldak Örneği", *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14 (2), s. 1-32.

Yalçındağ, S. (1977). *İlçe Özel Yönetimi: Kırsal Yöreler İçin Yeni Bir Demokratik Yerel Yönetim Birimi Denemesi*, TODAİE, Ankara.

Yalçındağ, S. (1992). *F. Almanya'da ve Türkiye'de Yerel Yönetimler*, TODAİE Yayınları, Ankara.

Yalçındağ, S. (1992). *Kırsal Kalkınma Projeleri İle Yerel Yönetimler Arasındaki İlişkilerin Geliştirilmesinde Yaklaşımlar*, Friedrich Ebert Vakfı, İstanbul.

Yalçındağ, S. (1996). *Belediyelerimiz ve Halkla İlişkiler,*

TODAİE, Ankara.

Yapıcı, M. (1995). *Beydağ, Palyambolu, Palaipolis*, Sembol Matbaacılık, İzmir.

Yasa, İ. (1971). "Küçük Belediyelerin Sorunları", *Onuncu ve Onbirinci İskân ve şehircilik Haftası Konferansları: şehirciliğin Bazı Genel ve Özel Sorunları*, Ankara Üniversitesi SBF, Ankara, s. 257-274.

Yasa, İ. ve Geray, C. (1968). "Basic Problems of Small Municipalities in Turkey", *Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XXIII (2), s. 117-135.

Yavuz, F. (1962). *Belediyelerin Mali İdaresi Hakkında Anket Raporu*, Aktaran: Cevat Geray ve Ruşen Keleş (1969), *Personelinin Gözüyle Küçük Belediyelerin Sorunları*, TODAİE, Ankara.

Yavuz, F. , Keleş, R. ve Geray, C. (1973). *Şehircilik: Sorunlar: Uygulama ve Politika*, Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Ankara.

Yayla, Y. (1998). "Türk İdaresinin Yeniden Yapılanması Üzerine Bazı Gözlemler", *Yeni Türkiye Dergisi,* 4 (23-24), Cumhuriyet Özel Sayısı, Cilt -V: Ekonomik, İdari, Hukuki Değerlendirme, s. 3754-3759.

Yaylı, H. (2008). *Türkiye'de Belediyelerin Yeniden Yapılandırılması: 2004 Belediye Reform Çalışmalarının Değerlendirilmesine Yönelik Bir Çalışma*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yeter, E. (1995). "Mahalli İdareler Reformu Üzerine Düşünceler", *Yeni Türkiye Dergisi, Yönetimde Yeniden Yapılanma Özel Sayısı*, 1 (4) Mayıs-Haziran, s. 347-351.

Yeter, E. (2002). "Metropoliten Alan Yönetiminde Yeni Arayışlar", *Yerel Yönetimler*, 11 (2), s.15

Yıldırım, S. (1993). *Yerel Yönetim ve Demokrasi*, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ) ve IULA EMME yayını, Kent Basımevi, İstanbul.

Yılmaz, A. (1998). "Bürokratik Devletten Demokrasiye Türk Kamu Yönetimi" *Yeni Türkiye Dergisi,* 4 (23-24), Cumhuriyet Özel Sayısı, Cilt -V, s. 3578-3585.

Yılmaz A. VE Bozkurt, B. (2008). Kütahya'da Mücavir Alan Sorunları: Üçler Belediyesi Örneği, *Dönüşen Kentler ve Değişen Yerel Yönetimler* Yılmaz, A., Genç, F. N. Ve Özgür H. (Editörler), Gazi Kitabevi, Ankara,

Yinger, J. (1982). "Capitalization and the Theory of Local Public Finance", *Journal of Political Economy*, 90 (5), p. 917-943.

Yoloğlu, A. C. (2011). "Belediyelerde Optimum Ölçek Üzerine Görgül Bir Değerlendirme", *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 20 (3) s. 47-68.

Yörükoğlu, F. (2009). "Türk Belediyeciliğinin Gelişim Süreci", *Mevzuat Dergisi*, 12 (135), s. 1-16.

Zeren, H. E. ve Özmen, A. (2010). "Halkın Belediye Faaliyetlerine Katılma Duyarlılığı ve Hizmet Memnuniyeti: Karaman Belediyesi Örneği", *Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, s. 165-173.

MUHASEBE VE VERGİ UYGULAMALARINDA

BELGELER

Nasıl

Düzenlenir?

Okunur?

Kaydedilir?

Adem YILDIRIM

2. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-605-327-805-4

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Mart 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKLAR

1. AKYOL Mehmet Emin, KÜÇÜK Muzaffer, **Vergi ve Muhasebe Uygulamaları**, Cilt 1, Yaklaşım Yayıncılık, 2013

2. ALPTEKİN Müjder, **İşletmelerde Hata ve Hilelerin Önlenmesinde Kurumsal Kaynak Planlaması Sisteminin Kullanımı**, Gazi Yayınevi, 2017

3. ALTINKAYNAK Fırat, ÖZENÇ Mesut, TİRYAKİ Zahit, **Ticari Belgeler İle Muhasebe Uygulamaları,** Detay Yayıncılık, 2014

4. ARKAN Sabih, **Ticari İşletme Hukuku**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 23. Baskı, 2017

5. ARIKBOĞA Dursun, **Finansal Muhasebe**, Der Yayınları, 2.Baskı, 2013

6. ARSLAN Cem Barlas, **Gider Pusulasının Vergiden Muaf Esnaf Dışındakilere de Düzenleneceği,** Yaklaşım, Aralık 2013, Sayı: 252

7. ARZOVA Burak, **Finansal Muhasebe, Cilt 1**, Türkmen Kitabevi, 3. Baskı, 2015

8. ARZOVA Burak, CEYHAN Sinan, **Finansal Muhasebe Uygulamaları, Cilt 2**, Türkmen Kitabevi, 2013

9. ATABEY N. Ata, PARLAKKAYA Raif, KURŞUNEL Fahri, ALAGÖZ Ali, **Ticaret ve Muhasebe Belgeleri**, Nobel Yayın Dağıtım, 2001

10. ATEŞ Koray, **Muhasebe Departmanı İşlemleri Rehberi**, MuhasebeTR Yayınları, 2018

11. ATEŞ Koray, **Uygulamalı Muhasebe Kayıt Rehberi**, MuhasebeTR Yayınları, 2012

12. ATEŞ Koray, Fatura Hakkında Sıkça Sorulan Sorular, 2009, Erişim: 05.08.2018,ttp://www.muhasebetr.com/yazarlarimiz/koray/014

13. AYDEMİR Kenan, **Bilgiden Belgeye Pratik Muhasebe**, Der Yayınları, Yayın No:321, 2001

14. AYDOĞAN Enver, **Kurumsal Kaynak Planlaması**, Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi/ Sayı: 12, Ağustos 2008

15. AYKIN Hasan, **İşletmelerin Nihai Tüketiciden Taşıt Veya Taşınmaz Alımlarında Gider Pusulası Düzenlenmesi Zorunlu Mudur**?, 18/06/2017,Erişim: 18.03.2018 https://vergidosyasi.com/2017/06/18/isletmelerin-nihai-tuketiciden-tasit-veya-tasinmaz-alimlarinda-gider-pusulasi-duzenlenmesi-zorunlulugu/

16. AYLUÇTARHAN Arif, KAYA Sezai, **Vergi ve Gümrük Mevzuatı Dahil Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi**, İSMMMO Yayınları; 172, 2018

17. BAHTİYAR Mehmet, **Ticari İşletme Hukuku**, Beta Basım, 19. Baskı, 2018

18. BATI Murat, **Muhasebe Hileleri ve Vergiden Kaçınma**, Seçkin Yayınları, 2.Baskı, 2017

19. BEYAZITLI Ercan, ÇELİK Orhan, GÜRDAL Kadir, **Genel Muhasebe**, Siyasal Kitabevi, 2015

20. BİLİCİ Nurettin, **İşletme ve Vergi**, Savaş Yayınevi, 2017

21. BİLEN Abdülkadir, AYDEMİR İsmail, KUTUKIZ Doğan, ALTIBAY Ali, KISACIK Harun, NEFES Esra, **Neden ve Niçinleri İle Temel Muhasebe,** Der Yayıncılık, 2016

22. BİYAN Özgür, **Türk Vergi Hukukunda Belge Düzeni ve İspat: Eleştiriler ve Öneriler**, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 12, Özel Sayı, 2010

23. BULUT Fevzi, COŞKUN Oktay, **Fason Tekstil Ve Konfeksiyon Hizmetlerinde KDV Tevkifatı,** Mali Çözüm, Eylül – Ekim 2011

24. CEMALCILAR Özgül, BENLİGİRAY Yılmaz, SÜRMELİ Fevzi, **Genel Muhasebe**, Anadolu Üniversitesi Yayın No: 1341, 2004

25. CEMALCILAR Özgül, ÖNCE Saime, **Muhasebenin Kurumsal Yapısı,** 2.Baskı, 1999

26. CEYHAN Murat, **"Muhasebe Biliminde Belge"** http://www.alomaliye.com/ Muhasebe Biliminde Belge, http://www.alomaliye.com/2004/02/29/ muhasebe-biliminde-belge/ Erişim: 25.11.2017

27. CÖMERT Serdar, ÖZDEMİR Ender, **Örnek Olaylarla KDV Kanunu**, Vergi Müfettişleri Derneği, 2017

28. ÇANAKÇIOĞLU Mustafa, **Finansal Muhasebe**, İstanbul SMMMO Yayını, Yayın No:157, 2018

29. DEĞER Nuri, **Perakende Satış Fişine Dayalı KDV İndirimi**, Erişim: 1.11.2019 https://www.majorymm.com/tr/makaleler/parakende-satis-kdv-indirimi.html

30. DEĞER Nuri, **Açıklamalı Ve Uygulamalı Katma Değer Vergisi Kanunu**, Yaklaşım Yayıncılık, 5. Baskı, Temmuz 2014

31. DURMUŞ Ahmet Hayri, ARAT Mehmet Emin**, İşletmelerde Muhasebe Organizasyonu**, Nihad Sayar Yayın ve Yardım Vakfı, No: 496, 1995

32. ERDAL Ömer, **Belge Düzeni Rehberi**, Seçkin Yayınları, 2014, Sf.17

33. ERKURAL Kenan, **"Muhasebe Prensipler ve Uygulama"** Nihad Sayar Yayın ve Yardım Vakfı, 1991

34. ERSÖZ Olcay Özge, ERSÖZ Süleyman, **İşletmelerde Bilgi Sistemleri,** Nobel Yayınevi, 2015

35. ERTAŞ Fatih Coşkun, **Muhasebe Bilgi Sistemi ve Organizasyonu**, Seçkin Yayıncılık, 4. Baskı, 2016

36. ERTUĞRUL Ayşe Nilgün, **Muhasebeye Hukuksal Bakış**, Detay Yayıncılık, 2017

37. GÖNEN Seçkin, SOLAK Bilal, **Maliye Bakanlığı E-Dönüşüm Sürecinin Muhasebe Meslek Mensupları Açısından Değerlendirilmesine İlişkin Bir Alan Araştırması,** Muhasebe Ve Finansman Dergisi, Ekim 2017

38. GÜLTEN Selçuk, **Adım Adım e-FATURA ve e-DEFTER Uygulamaları,** Ankara SMMMO Yayın No: 99, 2015

39. GÜNER Erol, **Ücret Hesap Pusulası Ve Önemi**, Mali Çözüm, Ocak - Şubat 2014

40. GÜNEY, Selami - ÖZYİĞİT Hüseyin, (2015), **"Muhasebedeki Verilerin Yönetimde Kullanılması ve Elektronik Muhasebe Verilerinin Yönetim Kararlarına Etkisi"**, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 14(53)

41. GÜRSOY Yaser, **Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi**, Ekin Yayınevi, 12. Baskı, 2017

42. GÜRSOY Yaser, **Dış Ticaret İşlemleri Yönetimi**, Ekin Yayınevi, 2018

43. GÜRSOY Yaser, **Bilgisayarlı Muhasebe 1**, Ekin Yayınevi, 3. Baskı, 2016

44. GÜZEL Volkan, **Serbest Meslek Kazancı**, Vergi Raporu, Sayı:162 Mart 2013

45. İBİŞ Cemal, ÇATIKKAŞ Özgür, BAHADIR Oğuzhan, ÇANAKÇIOĞLU Mustafa, PAMUKÇU Nevzat, BURSALI Halim, **Tekdüzen Hesap Planı Çerçevesinde İşletmelerde Vergi (Usul) İncelemeleri ve Muhasebe Uygulamaları**, Bursa SMMMO Yayınları, 2016

46. İÇER Cenk, **"Muhasebede Gündem; e-Belge, e-Defter Uygulamaları"**, Seminer Sunumu, Erişim; 22.01.2019, https://www.turmob.org.tr/haberler/

47. KARAKOÇ Yusuf, **Türk Vergi Yargılaması Hukukunda Delil Sistemi**, 2.baskı, İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Yayınları, 1997

48. KARAYALÇIN Yaşar, **Muhasebe Hukuku**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Sevinç Matbaası, 1988

49. KARAOĞLU Salih, Mehmet ERAY, **İşletmelerde Muhasebe Organizasyonu,** Ekin Yayınevi, 2015

50. KAVAK Şeref, **Genel Muhasebe**, 3. Baskı, Nobel Yayınları, 2005

51. KAYNAK Harun, **"Hizmet İşletmelerinde Sevk İrsaliyesi Kullanma Zorunluluğu Var mıdır?"** Yaklaşım Dergisi, Mart 2008, Sayı:183

52. KIZILOT Şükrü, KIZILOT Zuhal, **Vergi, Ticaret ve Ceza Hukuku Yönünden Kaçakçılık Suçları ve Naylon Fatura İhtilafları**, 2.baskı, Ankara, Yaklaşım Yayıncılık, 2009

53. KOÇ YALKIN Yüksel, **Genel Muhasebe İlkeler ve Uygulamalar,** Nobel Yayın Dağıtım,15. Baskı, 2006

54. KOÇAKOĞLU Hamza, **Uygulamalı Vergi Hukuku**, Gazi Kitabevi, 4. Baskı, 2016

55. KÖKÜŞ Mevlüt, Antalya S.M.M.M ve Bağımsız Denetim A.Ş. Erişim: 16.05.2019
http://www.muhasebetr.com/yazarlarimiz/mevlutkokus/007

56. KUMKALE Rüknettin, **Hukukçular İçin Muhasebe**, Seçkin Yayıncılık, 5. Baskı, 2015

57. LAZOL İbrahim, **Genel Muhasebe**, Ekin Kitabevi, 14.Baskı, 2008

58. MUTLUER Kamil, DAYANÇ KUZEYLİ N. Nilay, CEMRE HAZIROĞLU Elif, **İşletme Vergiciliği**, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2018

59. ONURSAL Erkut, **Mevzuat ve Teknik Yönleri İle Uluslararası Ticarette Kullanılan Belgeler**, Seçkin Yayınları, 2018

60. ORHAN Mustafa, **Sevk İrsaliyesi ve Özellikli Durumlar, Vergi Denetmenleri Derneği,** Vergi Raporu Dergisi, Ocak 2009 Sayısı

61. ÖCAL Erdal, **Vergi Usul Kanunu ve Katma Değer Vergisi Kanunu'nda Belge Düzeni Rehberi**, Seçkin Yayınları, 2014

62. ÖĞREDİK Güray, **Gider Pusulası İle "Aynı Kişiye" "Sürekli" Yapılan Ödemelerde Sigorta ve Vergi Riskleri**, Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi, Aralık 2013 ve Ocak 2014

63. ÖRNEK Nurten, **Her Muhasebecinin Bilmesi Gereken Güncel Uygulamalar**, MuhasebeTR Yayınları, 2018

64. ÖRNEK Nurten, **Muhasebecinin El Kitabı**, MuhasebeTR Yayınları, 2014

65. PARLAKKAYA Raif, **Muhasebe Belgeleri Ders Notları**, Nobel Yayınevi, 1. Basım, 2010

66. SAYIM Ferhat, **Genel Muhasebe**, Seçkin Yayınları, 2018

67. SAĞLAM Necdet, Açıklamalı ve Örnekli, Tek Düzen Hesap Planı Uygulama Rehberi, MuhasebeTR

68. SEVİM Adnan, **Dijital Uygulamaların Muhasebe Eğitimi Üzerine Etkileri,** XXIV. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Muğla 2005

69. SEVİLENGÜL Orhan, **Genel Muhasebe**, Gazi Yayınları, 17. Baskı, 2014

70. SÜRMEN Yusuf, **Muhasebe – 1**, Celepler Matbaacılık, 2011

71. ŞENYÜZ Doğan, YÜCE Mehmet, GERÇEK Adnan, **Vergi Hukuku, Ekin Yayınevi,** 11. Baskı, 2020

72. ŞENYÜZ Doğan, YÜCE Mehmet, GERÇEK Adnan, **Türk Vergi Sistemi,** Ekin Yayınevi, 2020

73. TEKTÜFEKÇİ Fatma, **Muhasebe Ve Denetim Ontolojisinde E-Dönüşüm Süreci Kapsamındaki Dijital Paradigmalara Teorik Ve Felsefi Açıdan Pragmatik Yaklaşım**, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi Özel Sayı 2018; 20, Ös358- Ös376

74. UÇMA Tuğba, **Muhasebenin Teorik Yapısı**, Gazi Kitabevi, 2011

75. ULUKÖY Metin, ELİTAŞ Cemal, **Uygulamalı Kurumsal Kaynak Yönetimi**, Gazi Kitabevi, 2013

76. YALÇIN Hüseyin, **Muhasebe Kayıt Kılavuzu**, Uygulama Yayıncılık, 2011

77. YALVAÇ Feridun, **Muhasebenin Temel İlkeleri**, Beta, 2016

78. YANIK Recep, **Tevkifata Tabi Bir Teslimin Yeniden Tesliminde Tevkifat - KDV İadesi Ve Muhasebe Uygulaması**, Gaziantep University Journal of Social Sciences (http://jss.gantep. edu.tr), 2016 15(2):395-412 ISSN: 2149-5459

79. YAVUZCAN ÇOLAK Hülya, **ÖKC/PSF İle Belgelendirdiğiniz "İşle İlgili, Gerçek" Bazı Harcamalar KKEG Olabilir Ve KDV'si İndirilemeyebilir; KDV İadelerinde Ciddi Sorunlar Yaşanabilir**, Ma-zars/Denge Vergi Bölümü, Erişim, 04.11.2019; http://www.dengeakademi.com/Files/Article/g03hv635404076224790263.pdf

80. YAZ Dursun Ali, **Muhasebe Felsefesi**, Minval Yayınları, 2014

81. YILDIRIM Adem, **Bilgisayarlı Muhasebe I – II ETA: V8.-SQL,** 4. Baskı, 2015

82. YILDIRIM Adem, ŞENGİL Emine, KIRCI Emine, ÇAKIR Hülya, **Teoriden Pratiğe Üretim İşletmesi Muhasebe Uygulaması: Tekstil Sektörü Örneği,** Dora Basım, 2018

83. YILDIRIM Adem, SAVAŞ Ahmet Mücahit, ERADAŞ Fatma Çil, **TEFENLİ Kazım, BAYRAKÇI Mehmet Ufuk, Teoriden Pratiğe Bilanço Esasında Muhasebe Uygulaması: Market İşletmesi Örneği**, Dora Basım, 2018

84. YILDIZ Murat, **Serbest Meslek Kazançlarının Vergilendirilmesi**, Sf.15, 2003, Erişim: 02.09.2018: http://www.yildizymm.com.tr/Files/Broadcasts/Documents/serbest-meslek-kazanclari

DİĞER KAYNAKLAR

85. Vergi Usul Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu ve İlgili Tebliğler, Türk Ticaret Kanunu

86. Gelir İdaresi Başkanlığı Mükellef Hizmetleri Daire Başkanlığı, **Basit Usule Tabi Mükellefler İçin Vergi Rehberi, 2020, Sf.20,** https://www.gib.gov.tr/sites/default/files/fileadmin/yayinlar/Basit_usul_rehber_2020.pdf,

87. E-UYGULAMLAR, İSMMMO YAYINLARI, http://archive.ismmmo.org.tr/docs/YAYINLAR/kitaplar/e-uygulamalar.pdf, sf.13 – 14, Sayı 78, 2015

88. 509 No' VUK Genel Tebliği; Resmi Gazete Tarihi: 19/10/2019, Resmi Gazete No: 30923.

89. e-Fatura Uygulamasının Teknik Mimarisi, Erişim: 10.11.2019, https://ebelge.gib.gov.tr/efaturamevzuat.html,

90. Gelir İdaresi Başkanlığı, UBL-TR Temel Fatura Senaryosu Versiyon: 0.2, Mart 2015

91. Gelir İdaresi Başkanlığı, UBL-TR Ticari Fatura Senaryosu, Mart 2016 Versiyon:0.3

92. TDK Sözlük, http://www.tdk.gov.tr;

93. 110 Seri No.lu Katma Değer Vergisi Genel Tebliği

94. İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Odası, Mali Mevzuat Platformu, Rapor: 15 Nisan 2004, Erişim;01.08.2018: http://www.istanbulymmo.org.tr/Data/pdf/546.pdf,

BORÇLAR HUKUKU

(GENEL VE ÖZEL HÜKÜMLER)

Doğan ŞENYÜZ

10. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-54-7

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Bursa Uludağ Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü
Emekli Öğretim Üyesi,

Prof. Dr. Ali Yaşar SARIBAY'a

saygılarımla,

10. BASKI İÇİN ÖNSÖZ

Elinizdeki kitap, 9. baskının bazı kısımlarının yeniden sınıflanmış bazı kısımlarının ise yeniden gözden geçirilmiş halidir.

Kitabın kapsamının belirlenmesi ve konuların işlenişindeki ağırlıklarının oluşmasında Bursa Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinin çeşitli bölümlerinde uzunca zamandan beri verdiğim, Borçlar Hukuku dersinde öğrencilerin ders sırasındaki soruların önemli etkisinin olduğunu belirtmek isterim. Kitap eldeki haliyle, önceki baskılarda olduğu gibi üniversitelerin özellikle iktisat, işletme, maliye, siyaset ve kamu yönetimi, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkiler ile uluslararası ilişkiler bölümleri yanında programlarında borçlar hukuku derslerine yer veren benzeri kurumların lisans programlarındaki "Borçlar Hukuku" dersine yönelik kaynak ihtiyacının karşılanmasını amaçlayan bir ders kitabıdır.

Kitapta borçlar hukukunun genel ve özel hükümleri bir arada ele alınmıştır. Konular işlenirken olabildiğince örnek olaylara yer verilmek suretiyle uygulamayla ilişki kurulmaya çalışılmıştır.

Kitabın yayın ve baskı işlerini gerçekleştiren Ekin Kitapevi sahibi Sn. Mehmet OYMAK'a ve başta Sn. Veysel ŞİMŞEK olmak üzere kitabevi çalışanlarına teşekkür borcumu belirtmek isterim.

Hiç şüphesiz, kitapta var olan eksiklik ve kusurların sorumluluğu tarafımıza aittir. Gelecek her türlü eleştirinin daha iyiye ulaşmaya katkıda bulunacağı inancındayım.

Kitabın başta öğrenciler olmak üzere tüm okuyuculara yararlı olmasını dilerim.

Bursa, Altınşehir- 2021 **Doğan ŞENYÜZ**

İÇİNDEKİLER

GENEL HÜKÜMLER

BİRİNCİ BÖLÜM
BORÇLAR HUKUKU HAKKINDA GENEL BİLGİLER

I. BORÇLAR HUKUKUNUN KONUSU VE YAKIN İLİŞKİLİ HUKUKLAR....3
II. BORÇ İLİŞKİSİNİN ANLAMI VE UNSURLARI VE NİSPİ OLMA NİTELİĞİ....6
A. BORÇ İLİŞKİSİNİN ANLAMI VE UNSURLARI....6
B. BORÇ İLİŞKİSİNİN NİSPİLİĞİ....7
III. BORCUN KONUSU (EDİM)....7
A. DAVRANIŞ BİÇİMİ AÇISINDAN....8
B. BELİRLİ OLMASI AÇISINDAN....8
C. İFA SÜRESİ BAKIMINDAN....9
D. BORÇLUNUN KİŞİSEL ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN....9
E. BÖLÜNEBİLMESİ AÇISINDAN....10
F. NİTELİĞİ AÇISINDAN....10
IV. BORCUN KAYNAKLARI....11
V. BORCUN YERİNE GETİRİLMEMESİ YAPTIRIMI....11
VI. EKSİK BORÇLAR....16

İKİNCİ BÖLÜM
SÖZLEŞMELERDEN DOĞAN BORÇLAR

I. SÖZLEŞMELERİN HUKUKİ NİTELİĞİ....19
II. SÖZLEŞMELERİN KURULMASI....22
A. ÖNERİ....22
1. Önerinin Niteliği....22
2. Önerinin Sonuçları....25
a. Önerinin Bağlılığı....25
(1) Süreli Öneri....25
(2) Süresiz Öneri....25
b. Önerinin Geri Alınması....28
B. KABUL....28
1. Kabulün Niteliği....28

2. Kabulün Sonuçları 29
a. Sözleşmenin Kurulması ve Hüküm Doğurması 29
b. Kabulün Bağlılığı ve Geri Alınması 30
III. SÖZLEŞME ÖZGÜRLÜĞÜ (SERBESTİSİ) 30
A. SÖZLEŞME YAPMA ZORUNLULUĞU 31
B. SÖZLEŞME YAPMA VAADİ 31
IV. SÖZLEŞMELERDE GENEL İŞLEM KOŞULU 32
A. GENEL İŞLEM KOŞULU KAVRAMI 32
B. GENEL İŞLEM KOŞULLARININ SÖZLEŞME KAPSAMINA GİRMESİ 34
C. GENEL İŞLEM KOŞULLARININ YAZILMAMIŞ SAYILMASI 35
1. Yazılmamış Sayılan Genel İşlem Koşulları 35
2. Yazılmış Sayılan Genel İşlem Koşulları 35
V. SÖZLEŞMELERİN YORUMU 36
A. BİREYSEL SÖZLEŞMELERİN YORUMLANMASI 36
B. TİP SÖZLEŞMELERİN YORUMLANMASI 36
VI. SÖZLEŞMELERİN GEÇERLİLİK ŞARTLARI 37
A. TARAFLARIN FİİL EHLİYETİNE SAHİP OLMASI 37
1. Tam Ehliyetliler 37
2. Sınırlı Ehliyetliler 38
3. Sınırlı Ehliyetsizler 39
4. Tam Ehliyetsizler 40
B. SÖZLEŞMENİN KONUSUNUN EMREDİCİ HUKUK KURALLARINA, KAMU DÜZENİNE, AHLAKA VE KİŞİLİK HAKLARINA AYKIRI OLMAMASI 40
C. SÖZLEŞMENİN KONUSUNUN İMKÂNSIZ OLMAMASI 42
1. Objektif İmkânsızlık 43
2. Sübjektif İmkânsızlık 43
D. ŞEKLE UYULMASI 44
1. Şekle Tabi Olmanın Anlamı 44
2. Şeklin Fayda ve Sakıncaları 45
3. Şeklin Çeşitleri 45
a. Kanuni Şekil-İradi Şekil 45
b. Geçerlilik Şekli-İspat Şekli 46
c. Sözlü Şekil- Yazılı Şekil 47
(1). Sözlü Şekil 47
(2). Yazılı Şekil 47
E. İRADE BEYANLARININ SIHHATLİ OLMASI 53
1. Latife Beyanı ve Zihni Kayıt 54
a. Latife Beyanı 54
b. Zihni Kayıt 54
2. Muvazaa 55
a. Mutlak Muvazaa 56
b. Nispi Muvazaa 56

3. Yanılma 58
a. Yanılmanın Niteliği 58
b. Yanılma Çeşitleri 59
(1) Açıklama Yanılmaları 59
(a) Sözleşmenin Niteliğinde Yanılma 59
(b) Konuda Yanılma 59
(c) Kişide Yanılma 60
(d) Miktarda Yanılma 60
(e) İletilmede Yanılma 61
(2) Saik Yanılmaları 61
c. Yanılmanın Sonucu 62
4. Aldatma 63
a. Aldatmanın Niteliği 63
b. Aldatmanın Şartları 65
c. Aldatmanın Sonuçları 65
(1) Sözleşmenin İptali ve Tazminat 65
(2) Sözleşmenin İptal Edilmemesi ve Tazminat 66
5. Korkutma 66
a. Korkutmanın Niteliği 66
b. Korkutmanın Şartları 67
c. Korkutmanın Sonuçları 68
(1) Sözleşmenin İptali ve Tazminat Hakkı 68
(2) Sözleşmenin İptal Edilmemesi ve Tazminat 69
6. Aşırı Yararlanma 69
VII. SÖZLEŞMENİN GEÇERLİLİK ŞARTLARINA UYMAMANIN YAPTIRIMLARI 71
A. YOKLUK 71
B. MUTLAK BUTLAN (KESİN HÜKÜMSÜZLÜK) 72
C. NİSPİ BUTLAN (İPTAL EDİLEBİLİRLİK) 73
VIII. SÖZLEŞMELERDE TEMSİL 74
A. TEMSİL KAVRAMI 74
B. TEMSİL ÇEŞİTLERİ 77
1. İradi Temsil-Kanuni Temsil 77
a. İradi Temsil 77
b. Kanuni Temsil 77
2. Dolaysız Temsil-Dolaylı Temsil 78
a. Dolaysız Temsil 78
b. Dolaylı Temsil 79
3. Yetkili Temsil-Yetkisiz Temsil 79
a. Yetkili Temsil 79
(1) Genel Yetki-Özel Yetki 80
(a) Genel Yetki 80
(b) Özel Yetki 81

(2) Süreli Yetki-Süresiz Yetki 82
(3) Şahısla Sınırlı Yetki-Şahısla Sınırsız Yetki 82
(4) Tek Başına Yetki-Müteselsil Yetki-Birlikte Yetki 82
(5) İkame Edilebilen Temsil-İkame Edilemez Temsil 82
b. Yetkisiz Temsil 83
C. TEMSİLİN SONA ERMESİ 84
D. TİCARİ ALANDA TEMSİL İLİŞKİLERİ 86
1.Ticari Temsilci 87
2.Ticari Vekil 88
3. Tacir Yardımcıları 89

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
HAKSIZ FİİLDEN DOĞAN BORÇLAR

I. HAKSIZ FİİL HAKKINDA GENEL AÇIKLAMALAR 91
II. HAKSIZ FİLİN UNSURLARI 92
A. HUKUKA AYKIRILIK 92
1. Hukuka Aykırılığın Niteliği 92
2. Hukuka Aykırılığı Ortadan Kaldıran Sebepler 93
a. Yetki Kullanımı 93
(1) Kamu Hukukundan kaynaklanan Yetki Kullanımı 93
(2) Özel Hukuktan Kaynaklanan Yetki Kullanımı 94
b. Zarar Görenin Rızası 94
c. Kamu Yararı Bulunması 95
d. Üstün Özel Yarar Bulunması 95
e. Haklı Savunma 96
f. Zorunluluk Hali 96
g. Kendi Gücüyle Koruma 97
B. KUSUR 98
1. Kusur Kavramı 98
2. Kusurun Çeşitleri (Derecesi) 99
a. Kast 100
b. İhmal 100
3. Kusursuz Sorumluluk 102
a. Kusursuz Sorumluluğun Anlamı 102
b. Kusursuz Sorumluluk Halleri 102
(1) Hakkaniyet Sorumluluğu 103
(2) Özen Sorumluluğu 104
(a) İnsan Çalıştıranın Sorumluluğu 104

(b) Hayvan Bulunduranın Sorumluluğu 106
(c) Yapı Malikinin Sorumluluğu 108
(d) Ev Başkanının Sorumluluğu 109
(3) Tehlike Sorumluluğu 110
(a) Motorlu Araç İşletenin Sorumluluğu 110
(b) Çevreyi Kirletenlerin Sorumluluğu 111
C. ZARAR 113
1. Zarar Kavramı 113
2. Zararın Çeşitleri 113
a. Maddi Zarar 114
b. Manevi Zarar 115
3. Zararın Tazmini 116
a. Aynen Tazmin 116
b. Nakden Tazmin 117
4. Tazminatın Hesaplanması 118
a. Maddi Tazminatın Hesaplanması 118
b. Manevi Tazminatın Hesaplanması 123
5. Bir Kişinin Birden Fazla Sebebe Dayanan Tazminat Sorumluluğu 124
6. Birden Çok Kişinin Tazminat Sorumluluğu 124
a. Aynı Hukuki Sebeple Sorumluluk 124
b. Farklı Hukuki Sebeple Sorumluluk 125
7. Özellik Taşıyan Tazminat Halleri 126
a. Bedensel Zarar Halinde Tazminat 126
(1) Maddi Tazminat 126
(2) Manevi Tazminat 128
b. Ölüm Halinde Tazminat 129
(1) Maddi Tazminat 129
(2) Manevi Tazminat 133
c. Haksız Rekabet Halinde Tazminat 133
D. İLLİYET BAĞI 134
III. HAKSIZ FİİLİN SONUÇLARI 136
IV. TAZMİNAT İSTEMİNDE ZAMANAŞIMI 138

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
SEBEPSİZ ZENGİNLEŞMEDEN DOĞAN BORÇLAR

I. SEBEPSİZ ZENGİNLEŞMENİN ANLAMI 141
II. SEBEPSİZ ZENGİNLEŞMENİN UNSURLARI 142
A. ZENGİNLEŞME 142
1. Malvarlığında Artış Şeklinde Zenginleşme 143
2. İş Görülmesi Şeklinde Zenginleşme 143
B. FAKİRLEŞME 143
C. İLLİYET BAĞI BULUNMASI 144
D. HAKLI BİR SEBEBİN BULUNMAMASI 145
1. Hukuki Sebebin Geçerli Olmaması 145
a. Sebebin Geçersizliği 145
b. Hukuki Sebebin Yokluğu 146
2. Hukuki Sebebin Gerçekleşmemesi 146
3. Hukuki Sebebin Ortadan Kalkması 146
III. HAKSIZ SEBEP DIŞI HALLER 147
IV. SEBEPSİZ ZENGİNLEŞMENİN HÜKÜMLERİ 147
A. GERİ VERME (İADE) BORCU 148
B. GİDERLERİ ÖDEME BORCU 150
V. SEBEPSİZ ZENGİNLEŞMEDE DAVA VE ZAMANAŞIMI 151

BEŞİNCİ BÖLÜM
BORÇLARIN HÜKÜMLERİ

I. BORCUN İFASI 153
II. İFANIN KONUSU 154
A. İFA YERİNE EDİM-İFA UĞRUNA EDİM 154
B. BÖLÜNEMEYEN BORCUN -BÖLÜNEBİLEN BORCUN İFASI 155
C. TAM İFA-KISMEN İFA 156
D. PARÇA BORÇLARINDA İFA-ÇEŞİT BORÇLARINDA İFA 157
E. SEÇİMLİK BORÇLARDA İFA 158
F. PARA BORÇLARINDA İFA 159
1.Ülke veya Yabancı Parasıyla Ödeme 159
a. Ülke Parasıyla Ödeme 159
b. Yabancı Parasıyla Ödeme 159
2. Para Borçlarında Faiz 161
a. Adi İşlerde Faiz 162
b. Ticari İşlerde Faiz 164

3. Para Borçlarında Ödeme Sırası ... 166
G. İFALARIN YAPILMASINDA SIRA ... 166
1. İfalardan Birinin Önce Yapılması ... 166
2. İfaların Aynı Anda Yapılması ... 167
III. İFA YERİ ... 167
A. İRADİ İFA YERİ ... 167
B. KANUNİ İFA YERİ ... 168
1. Para Borçlarında İfa Yeri ... 168
2. Parça Borçlarında İfa Yeri ... 169
3. Çeşit Borçlarında İfa Yeri ... 169
IV. İFA ZAMANI ... 169
A. VADENİN SAAT OLARAK BELİRLENMESİ ... 171
B. VADENİN GÜN OLARAK BELİRLENMESİ ... 171
C. VADENİN HAFTA OLARAK BELİRLENMESİ ... 171
D. VADENİN AY OLARAK BELİRLENMESİ ... 171
E. VADENİN YIL OLARAK BELİRLENMESİ ... 172
F. VADENİN SON GÜNÜNÜN TATİLE RASTLAMASI ... 173
V. İFANIN İSPATI ... 173

ALTINCI BÖLÜM
BORCUN İFA EDİLMEMESİ

I. İFANIN İMKÂNSIZ HALE GELMESİ ... 177
II. ALACAKLININ TEMERRÜDÜ ... 179
A. ALACAKLININ TEMERRÜDÜ KAVRAMI ... 179
B. ALACAKLININ TEMERRÜDÜNÜN ŞARTLARI ... 179
C. ALACAKLI TEMERRÜDÜNÜN SONUÇLARI ... 180
1. Tevdi Hakkı ... 181
2. Satma Hakkı ... 182
3. Dönme Hakkı ... 183
III. BORÇLUNUN TEMERRÜDÜ ... 183
A. BORÇLUNUN TEMERRÜDÜ KAVRAMI ... 183
B. BORÇLUNUN TEMERRÜDÜNÜN ŞARTLARI ... 184
1. Borcun Muaccel Olması ... 184
2. Alacaklının İhtarı ... 184
a. İhtarın Gerektiği Durumlar ... 185
b. İhtarın Gerekmediği Durumlar ... 185
(1) Vadenin Belli Olduğu Durumlar ... 185
(2) İhtar Çekmenin Faydasız Olduğu Durumlar ... 185

(3) İhtar Aranmayacağı Durumlar 186
3. İfanın Mümkün Olması 186
4. İfanın Kabule Hazır Olunması 186
C. BORÇLU TEMERRÜDÜNÜN SONUÇLARI 187
1. Genel sonuçlar 187
a. Aynen İfa 187
b. Gecikme Tazminatı 187
c. Aynen İfa ve Gecikme Tazminatı 190
2. Özel sonuçlar 190
a. Temerrüt (Gecikme) Faizi 190
b. Aşkın Zarar 193
c. Karşılıklı (İki Tarafa) Borç Yükleyen Sözleşmelerde Süre ve Alacaklının Hakları 194
d. Sürekli Edimli Sözleşmelerde Alacaklının Hakları 199
IV. BORCUN GEREĞİ GİBİ İFA EDİLMEMESİ 199
A. BORCUN GEREĞİ GİBİ İFA EDİLMEMESİNİN ANLAMI 200
B. BORCUN GEREĞİ GİBİ İFA EDİLMEMESİNİN SONUÇLARI 200

YEDİNCİ BÖLÜM
BORÇ İLİŞKİLERİNDE ÖZEL DURUMLAR

I. BORÇLARIN ÜÇÜNCÜ KİŞİLERE ETKİSİ 203
A. ALACAKLIYA HALEFİYET 203
B. ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN FİİLİNİ ÜSTLENME 205
C. ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN YARARINA SÖZLEŞME 206
1. Herhangi Birinin Yararına Sözleşme 206
2. Çalışan Kişinin Yararına Sigorta Sözleşmesi 207
II. MÜTESELSİL BORÇLULUK 207
A. ANLAMI 207
B. ŞARTLARI 208
C. HÜKÜMLERİ 209
1. Alacaklı ile Borçlular Arasındaki (Dış) İlişki 209
2. Borçluların Kendi Aralarındaki (İç) İlişki 210
III. MÜTESELSİL ALACAKLILIK 212
IV. KOŞULA BAĞLI BORÇLAR 213
A. KOŞULA BAĞLI SÖZLEŞME KAVRAMI 213
B. KOŞUL KAVRAMI 214
C. KOŞUL ÇEŞİTLERİ 215
1. Geciktirici Koşul- Bozucu Koşul 215

2. İradi Koşul-Tesadüfî Koşul-Karma Koşul 216
3. Müspet (Olma) Koşul-Menfi (Olmama) Koşul 216
D. KOŞULUN GERÇEKLEŞMESİNİN SONUÇLARI 217
V. BAĞLANMA PARASI (PEY AKÇESİ) 217
VI. CAYMA PARASI (CAYMA AKÇESİ) 218
VIII. CEZA KOŞULU 220
A. ANLAMI 220
B. ÇEŞİTLERİ 221
1. İfa Yerine Cezai Koşul 221
2. İfaya Eklenen Cezai Koşul 222
3. Dönme Cezası 222
C. HÜKÜMLERİ 222
IX. ALACAĞIN DEVRİ 223
A. ANLAMI 223
B. ALACAĞIN DEVRİNİN ŞARTLARI 224
1. Şekle Bağlılık 224
2. Alacağın Devre Uygun Olması 225
C. ALACAĞI DEVİR ÇEŞİTLERİ 226
1. Rızai Devir-Kanuni Devir-Yargısal Devir 226
2. İfa Amaçlı Devir-Tahsil Amaçlı Devir-Güvence Amaçlı Devir 226
3. Edim Karşılığı Devir-Edim Karşılığı Olmaksızın Devir 227
D. ALACAĞIN DEVRİNİN HÜKÜMLERİ 228
X. BORCUN ÜSTLENİLMESİ (DEVİR ALINMASI) 229
A. ANLAMI 229
B. BORCUN ÜSTLENİLMESİNİN AŞAMALARI 230
1. İç Üstlenme Sözleşmesi 230
2. Dış Üstlenme Sözleşmesi 230
C. BORCUN ÜSTLENİLMESİNİN HÜKÜMLERİ 231
XI. SÖZLEŞMENİN DEVRİ 232
XII. BORCA VE SÖZLEŞMEYE KATILMA 232
A. BORCA KATILMA 232
B. SÖZLEŞMEYE KATILMA 233
XIII. DEVİR VE BİRLEŞMEYLE BORÇLARIN GEÇİŞİ 233
A. MALVARLIĞI VEYA İŞLETMENİN DEVRALINMASI 233
B. İŞLETMELERİN BİRLEŞMESİ VE ŞEKİL DEĞİŞTİRME 235
1.İşletmelerin Birleşmesi 235
2.İşletmelerin Şekil Değiştirmesi 236

SEKİZİNCİ BÖLÜM
BORÇLARIN SONA ERMESİ

I. İFA 238
II. SÜRENİN SONA ERMESİ 238
III. ÖLÜM VE EHLİYETSİZLİK 238
IV. DÖNME VE FESİH 239
V. BOZMA (İKALE) 240
VI. İBRA 240
VII. YENİLEME 241
VIII. BİRLEŞME 243
IX. AŞIRI İFA GÜÇLÜĞÜ 244
X. İFANIN İMKÂNSIZLIĞI 245
XI. TAKAS 248
A. TAKASIN NİTELİĞİ 248
B. TAKASIN ŞARTLARI 249
1. Karşılıklı Borçluluk 249
2. Borçların Özdeşliği 250
3. Borçların Muaccel Olması 251
4. Takas Beyanında Bulunma 252
C. TAKASIN HÜKMÜ 253
XII. ZAMANAŞIMI 253
A. ZAMANAŞIMININ NİTELİĞİ 253
B. ZAMANAŞIMININ ŞARTLARI 255
1. Borcun Zamanaşımına Uğramaya Elverişli Olması 255
2. Borcun Muaccel Olması 255
3. Kanuni Sürenin Geçmesi 256
a. Genel Süreler 256
b. Özel Süreler 256
C. ZAMANAŞIMININ BAŞLAMASI VE HESAPLANMASI 258
1. Zamanaşımının Başlaması 258
2. Zamanaşımının Hesaplanması 259
D. ZAMANAŞIMININ DURMASI VE KESİLMESİ 259
1. Zamanaşımı Süresinin Durması 259
2. Zamanaşımının Kesilmesi 260
E. ZAMANAŞIMININ HÜKMÜ 262

ÖZEL HÜKÜMLER

BİRİNCİ BÖLÜM
GENEL OLARAK SÖZLEŞMELER

I. SÖZLEŞME VE ÇEŞİTLERİ 265
A. İSİMLİ (TİPİK) SÖZLEŞMELER 266
B. İSİMSİZ (ATİPİK) SÖZLEŞMELER 266
1. Kendisine Özgü (Sui Generis) Sözleşmeler 267
2. Karma Sözleşmeler 267
3. Birleşik Sözleşmeler 268
II. BORÇLAR KANUNU VE DİĞER KANUNLARDA DÜZENLENEN SÖZLEŞMELER 268

İKİNCİ BÖLÜM
BORÇLAR KANUNUNDA YERALAN SÖZLEŞMELER

I. MÜLKİYETİN DEVRİNİ AMAÇLAYAN SÖZLEŞMELER 271
A. SATIŞ SÖZLEŞMESİ 271
1. Satış Sözleşmesinin Unsurları 272
a. Satılan Şey (Mal) 272
b. Satış Bedeli 272
c. Anlaşma 273
2. Satış Sözleşmesinde Yarar ve Hasar 274
a. Taşınır Satımlarında Yarar ve Hasarın Geçişi 274
b. Taşınmaz Satımlarında Yarar ve Hasarın Geçişi 275
3. Borçlar Kanunu ile Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun Kapsamındaki Satış Sözleşmeleri Ayrımı 275
a. Borçlar Kanunundaki Satış Sözleşmeleri 276
b. Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanundaki Satış Sözleşmeleri 277
4. Satış Sözleşmesi Çeşitleri 284
a. Borçlar Kanununa Göre Satış Sözleşmeleri 284
(1) Taşınır Satışı 284
(2) Taşınmaz Satışı 284
(3) Açık Artırma Yoluyla Satış 287
(a) İsteğe Bağlı Açık Artırma 288
(b) Cebri Açık Artırma 289
(4) Örnek Üzerine Satış 289
(5) Beğenme Koşuluyla Satış 290

(6) Mülkiyeti Saklı Tutan Satış 291
(7) Taksitli Satış 293
(a) Ön Ödemesiz Taksitli Satış 293
(b) Ön Ödemeli Taksitli Satış 298
(8) Art Arda Teslimli Satış 301
b. Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanuna Göre Satış Sözleşmeleri 301
(1) İşyeri Dışında (Kapıdan) Satış 301
(2) Mesafeli Satışlar 304
(3) Promosyonlu Satışlar 306
(4) Ön Ödemeli Konut Satışı 307
(5) Taksitli Satış 309
(6) Abonelik Sözleşmeleri 311
5. Satım Sözleşmesinin Hükümleri 313
a. Satıcının Borçları 313
(1) Malın Zilyetliğini Devretmek 313
(a) Taşınırlarda Mülkiyetin Devri 313
(b) Taşınmazlarda Mülkiyetin Devri 315
(2) Devir ve Taşıma Giderlerini Üstlenmek 315
(3) Malın Tesliminde Temerrüde Düşmemek 315
(4) Ayıptan Sorumluluk 317
(a) Ayıplardan Satıcının Sorumluk Şartları 319
(b) Malın Ayıplılığında Alıcıya Tanınan Haklar 323
(5) Zapttan Sorumluk 333
(6) Diğer Borçlar 336
b. Alıcının Borçları 337
(1) Satış Bedelini Ödeme Borcu 337
(2) Satılanı Devralma Borcu 339
(3) Diğer Borçlar 339
B. MAL DEĞİŞİM (TRAMPA) SÖZLEŞMESİ 339
C. BAĞIŞLAMA SÖZLEŞMESİ 341
1. Çeşitleri 342
a. Bağışlama Sözü Verme (Vaadi) 342
b. Bağışlama 343
(1) Elden Bağışlama 343
(2) Koşullu Bağışlama 343
(3) Yüklemeli Bağışlama 344
2. Hükümleri 345
3. Bağışlamanın Ortadan Kalkması 345
a. Bağışlama Sözünün (Vaadinin) Geri Alınması 345
b. Bağışlamanın Geri Alınması 346
c. Dönemsel Edimlerde Bağışlayanın Ölmesi 347
4. Geri Almanın Kapsamı, Süresi ve Mirasçılara Geçmesi 347

II. KULLANDIRMAYI AMAÇLAYAN SÖZLEŞMELER 347
A. KİRA SÖZLEŞMESİ 348
1. Kavram ve Tanım 348
2. Kira Sözleşmesinin Unsurları 349
a. Kira Konusunun Mal Niteliği 349
(1) Konut Dışı ve Çatılı Olmayan İşyeri 349
(2) Konut veya Çatılı İşyeri 349
b. Kira Bedeli 351
c. Karşılıklı Anlaşma 351
3. Kira Sözleşmesi Çeşitleri 351
a. Adi Kira 352
(1). Kira Sözleşmesinin Hükümleri 352
(a). Kiraya Verenin Borçları 352
aa. Kiralananı Teslim Borcu 352
bb. Kiralananı Kullanıma Elverişli Halde Bulundurmak 353
cc. Zapta Karşı Sorumluluk 355
dd. Vergi ve Benzeri Yükümlülükleri Ödeme 356
ee. Yan Giderlere Katlanma 356
ff. Kiralananı Gözden Geçirme ve Eksikliği Bildirme 356
(b) Kiracının Borçları 357
aa. Kira Bedelini Ödeme 357
aaa. Ödeme Yeri 358
bbb. Ödeme Zamanı 359
ccc. Yeni Dönem Kira Bedelinin Belirlenmesi 360
ddd. Kira Tespit Davası 361
eee. Kira Parasının Kapsamı 362
fff. Kira Parasının Ödenmemesi ve Sonuçları 363
ggg. Kiralananın Sözleşmenin Bitiminden Önce Geri Verilmesinin Borçları Sona Erdirmesi 363
bb. Kiralananı Özenle Kullanma 363
cc. Taşınmazda Oturanlara ve Komşulara Saygı Göstermek 364
dd. Temizlik ve Bakım Giderlerini Ödeme 365
ee. Ayıpları Bildirme ve Giderilmesine İzin Verme 365
ff. Kiralananın Gösterilmesine İzin Verme 366
gg. Kiralananda Yenilik ve Değişiklikler Yapılmasına İzin Verme 367
hh. Kiralananı Geriverme 367
ıı. Güvence Bedeli Verme 369
(2) Kiralananın veya Kira İlişkisinin Devri 370
(a) Kiracının Kiralananı Devretmesi (Alt Kiracılık) 370
(b) Kiracının Kira İlişkisini Devretmesi 371
(3) Kiraya Verenin Hapis Hakkı 372
(4) Kira Sözleşmesinin Sona Ermesi 373

(a) Konut ve Çatılı Olmayan Yer Kiralamalarında (Genel) Sona Erme Sebepleri ... 373
aa. Kira Süresinin Bitimi ... 374
aaa. Belirli Süreli Kira Sözleşmelerinde ... 374
bbb. Belirsiz Süreli Kira Sözleşmelerinde ... 375
bb. Kira Bedelinin Ödenmemesi ... 376
cc. Yan Giderlerin Ödenmemesi ... 377
dd. Önemli Sebeplerin Varlığı ... 378
ee. Kiralananın Ayıplı Olması ... 378
ff. Kiralananın Özensiz Kullanılması veya Komşulara Saygısızlık ... 379
gg. Kiracının İflası ... 379
hh. Kiracının Ölümü ... 380
(b) Konut ve Çatılı İşyerleri Kiralarının Sona Ermesi ... 380
aa. Genel Erme Sebepleri ... 380
aaa. Sürenin Bitimi ... 381
bbb. Kira Bedelinin Ödenmemesi ... 384
ccc. Yan giderlerin Ödenmemesi ... 385
ddd. Kiracının İflası ... 386
eee. Kiracının Ölümü ... 386
fff. Önemli Sebeplerin Varlığı ... 387
ggg. Kiralananın Özensiz Kullanılması veya Komşulara Saygısızlık ... 388
hhh. Kiralananın Ayıplı Olması ... 388
bb. Özel Sona Erme Sebepleri ... 389
aaa. Kiraya Verenin Kendisinin Eşinin, Altsoy, Üstsoy ve Bakmakla Yükümlü Olduğu Kişilerin Konut veya İşyeri İhtiyacı ... 389
bbb. Yeni Malikin Konut veya İşyeri İhtiyacı ... 392
ccc. Kiralananın Yeniden İnşa ya da Esaslı Onarımı ... 393
ddd. Kiralananın Boşaltılmasının Üstlenilmesi (Tahliye Taahhüdü Verilmesi) ... 394
eee. Kiranın Ödenmemesine Bağlı İki İhtar Yapılması ... 397
fff. Kiracının Kendisinin veya Eşinin Konuta Sahip Olması ... 399
b. Ürün (Hasılat) Kirası ... 400
B. KULLANIM ÖDÜNCÜ SÖZLEŞMESİ ... 403
1. Tanım ve Unsurları ... 403
2. Kullanım Ödüncü Sözleşmesinin Hükümleri ... 404
a. Ödünç Verenin Borçları ... 404
b. Ödünç Alanın Borçları ... 405
3. Kullanım Ödüncü Sözleşmesinin Sona Ermesi ... 405
a. Sürenin Dolması ... 405
b. Kullanım Amacının belirlenmemesi ... 406
c. Sözleşmeye Aykırı Kullanım ... 406

d. Ödünç Alanın Ölümü ... 406
C. TÜKETİM ÖDÜNCÜ SÖZLEŞMESİ ... 406
1. Tanım ve Unsurları ... 406
2. Tüketim Ödüncü Sözleşmesinin Hükümleri ... 408
a. Ödünç Verenin Borçları ... 408
(1) Ödünç Konusu Şeyin Mülkiyetini Geçirme ... 408
(2) Ayıba ve Zapta Karşı Tekeffül ... 410
b. Ödünç Alanın Borçları ... 410
(1) Ödünç Konusu Şeyi Teslim Alma ... 410
(2) Ödünç Alınanı Mislen Geri Verme ... 411
(a) Misli Şeylerin Geri Verilmesi ... 411
(b) Paranın Geri Verilmesi ... 411
3. Tüketim Ödüncü Sözleşmesinin Sona Ermesi ... 414
a. Sürenin Bitmesi ... 415
b. Fesih Bildirimi ... 415
c. Vadeden Önce Geri Verme ... 415
III. İŞ GÖRME AMACI GÜDEN SÖZLEŞMELER ... 416
A. HİZMET SÖZLEŞMESİ ... 416
1. Hizmet Sözleşmesinin Unsurları ... 417
a. Belirli Bir İşin Görülmesi ... 417
b. Ücret Ödeme ... 418
c. Tarafların Anlaşması ... 418
2. Hizmet Sözleşmesinin Hükümleri ... 419
a. İşçinin Borçları ... 419
(1) İşi Bizzat Yapma ... 419
(2) İşverenin Düzenleme ve Talimatlarına Uyma ... 420
(3) İşi Özenle Yapma ... 420
(4) Sadakat Gösterme ... 421
(5) İşveren İçin Alınanların İşverene Teslimi ... 422
(6) Fazla Çalışma ... 422
(7) İş Sağlığı ve Güvenliği Kurallarına Uyma ... 423
(8) Rekabet Yapmama ... 423
b. İşverenin Borçları ... 426
(1). Ücret Ödeme ... 426
(a) Ücret Çeşitleri ... 426
(b) Ücretin Ödenme Zamanı ... 427
(c) Ödeme Şekli ... 427
(d) Avans Verilmesi ... 428
(e) Ücretin Takas Edilmezliği ... 428
(f) Ücretin Haczi, Devri ve Rehni ... 429
(g) Ücretlerde Zamanaşımı ... 429
(h) İşçinin İşverenden Alacağına İlişkin İbra Sözleşmesi ... 430

(ı) Diğer Hususlar 430
(2) İş Verme Borcu 431
(3) Araç ve Malzeme Sağlama 431
(4) İşin Görülmesinin Gerektirdiği Harcamalarını Karşılama 432
(5) İşyeri Dışında Çalıştırılma Karşılığı Harcamalarını Karşılama 432
(6) İşte Kullanılan İşçiye Ait Taşıma Aracı Giderleri 433
(7) İşçinin Korunmasına İlişkin Önlemleri Alma 433
(8) İşçiye İzin Verilmesi 435
(9) İşçiye Hizmet Belgesi Verme 436
(10) İşçinin Buluşuna Ödül Verme 437
(11) Dinlenme Süresi Tanıma 437
3. Hizmet Sözleşmesinin Sona Ermesi 437
a. Taraflardan Birinin Ölümü 437
b. Sürenin Sona Ermesi 439
(1) Belirli Süreli Hizmet Sözleşmelerinde 439
(2) Belirsiz Süreli Hizmet Sözleşmelerinde 439
c. Haklı Sebeplerin Varlığı 440
d. Denemeye Bağlı Sona Erme 441
e. İşverenin Ödeme Güçsüzlüğüne Düşmesi 442
4. Sözleşmenin Sona Ermesinin Hükümleri 442
5. Hizmet İlişkisinin Devri 443
a. İşyerinin Devri 443
b. Sözleşmenin Devri 443
B. PAZARLAMACILIK SÖZLEŞMESİ 444
1. Tanımı 444
2. Pazarlamacılık Sözleşmesinin Hükümleri 445
a. Pazarlamacının (İşçinin) Borçları 445
(1) Müşteri Ziyareti Yapma 445
(2) Talimatlara Uyma 445
(3) Kendisi veya Üçüncü Kişiler Hesabına İşlem Yapmamak 446
(4) Faaliyetiyle İlgili Bilgilendirmek 446
(5) Müşterilerin Ödeme Yapmamasından Sorumluluk 446
b. İşletme Sahibinin (İşverenin) Borçları 447
(1) Ücret ve/veya Komisyon Ödeme 447
(2) Pazarlama Alanında Başkasına Yetki Verilmemesi 447
(3) Pazarlamacının Yaptığı Pazarlama Harcamalarını Karşılama 448
3. Pazarlamacılık Sözleşmesinin Sona Ermesi 448
4. Pazarlamacılık Sözleşmesinin Sona Ermesinin Sonuçları 449
C. EVDE HİZMET SÖZLEŞMESİ 449
1. Tanımı 449
2. Evde Hizmet Sözleşmesinin Hükümleri 450
a. İşçinin Borçları 450

(1) İşin Zamanında ve Ayıpsız Teslimi ... 450
(2) Malzeme ve İş Araçlarını Özenle Kullanma ve Artanı Teslim ... 450
b. İşverenin Borçları ... 450
(1) Ücret Ödeme ... 450
(2) İşi Teslim Alma ... 451
(3) İşe Özgü Özellikleri Bildirme ve Malzeme Bedelini Ödeme ... 451
3. Evde Hizmet Sözleşmesinin Sona Ermesi ... 451
D. ESER SÖZLEŞMESİ ... 452
1. Tanımı ... 452
2. Unsurları ... 453
a. Eser Meydana Getirme ... 453
b. Bedel ... 453
(1) Bedelin Götürü Bedel Olarak Belirlenmesi ... 454
(2) Bedelin Tahmini Olarak Belirlenmesi ... 455
c. Taraflar Arasında Anlaşma ... 456
3. Eser Sözleşmesinde Hasar ... 456
4. Eser Sözleşmesinin Hükümleri ... 457
a. Yüklenicinin Borçları ... 457
(1) Eseri Özenle Yapma ve Sadakat Gösterme ... 457
(2) Eseri Yüklenicinin Bizzat Yapması ... 458
(3) Araç ve Gereç Sağlama ... 459
(4) Malzeme Sağlama ... 460
(5) İhbarda Bulunma ... 460
(6) İşe Zamanında Başlama ve Bitirme ... 461
(7). Ay ıbı Üstlenme ... 461
b. İş Sahibinin Borçları ... 464
(1) Ücret Ödeme ... 464
(2) Diğer Borçlar ... 465
5. Eser Sözleşmesinin Sona Ermesi ... 465
E. YAYIM SÖZLEŞMESİ ... 467
1. Tanımı ve Niteliği ... 467
2. Sözleşmenin Hükümleri ... 468
a. Yayımlatanın Borçları ... 468
(1) Eseri Teslim Etme ... 468
(2) Eser Üzerindeki Hakkı Devretme ... 468
b. Yayımcının Borçları ... 469
(1). Eseri Çoğaltma ... 469
(2) Eseri Yayma ... 470
(3) Telif Ücreti Ödeme ... 471
(4) Eserlerden Bedava Verme ... 471
3. Yayım Sözleşmesinin Sona Ermesi ... 472
a. Sürenin veya Çoğaltılanların Bitmesi ... 472

b. Eserin Yok Olması ... 472
c. Yayımlatanın Cayması ... 473
d. Eser Sahibinin Kişisel Sebepleri ... 473
e. Yayımcının Kişisel Sebepleri ... 473
F. VEKÂLET SÖZLEŞMESİ ... 474
1. Vekâlet Kavramı ... 474
2. Hükümleri ... 477
a. Vekilin Borçları ... 477
(1) Talimata Uygun İş Görme ... 477
(2) İşin Sadakat ve Özenle Yapılması ... 478
(3) İşin Bizzat Yapılması ... 478
(4) Hesap Verme ... 479
(5) Edinilen Hakların Vekâlet Verene Geçirilmesi ... 479
b. Vekalet Verenin (Müvekkilin) Borçları ... 480
3. Vekâlet Sözleşmesinin Sona Ermesi ... 480
G. VEKÂLETSİZ İŞ GÖRME ... 481
1. Gerçek (Caiz Olan) Vekâletsiz İşgörme ... 481
2. Gerçek Olmayan (Caiz Olmayan) Vekâletsiz İşgörme ... 482
H. KREDİ MEKTUBU ve KREDİ EMRİ ... 483
1. Kredi Mektubu ... 483
2. Kredi Emri ... 483
I. SİMSARLIK SÖZLEŞMESİ ... 484
İ. KOMİSYON SÖZLEŞMESİ ... 484
I. HAVALE SÖZLEŞMESİ ... 485
IV. SAKLAMA AMACI GÜDEN SÖZLEŞMELER ... 486
A. SAKLAMA SÖZLEŞMESİ ... 486
1. Kavram ve Unsurları ... 486
2. Saklama Sözleşmesinin Hükümleri ... 487
a. Saklayanın Borçları ... 487
b. Saklatanın Borçları ... 488
(1) Masrafları ve Zararları Ödeme ... 488
(2) Ücret Ödeme ... 489
3. Saklama Sözleşmesinin Çeşitleri ... 489
4. Saklama Sözleşmesinin Sona Ermesi ... 490
B. DİĞER SAKLAMA VE KORUMA SÖZLEŞMELERİ ... 490
1. Güvenilir Kişiye Bırakma Sözleşmesi ... 491
2. Ardiye Sözleşmesi ... 491
3. Konaklama Yeri İşletenlere Bırakma ... 492
4. Garaj ve Otopark İşletenlere Bırakma ... 493
V. GÜVENCE AMACI GÜDEN SÖZLEŞMELER ... 493
A. KEFALET SÖZLEŞMESİ ... 494
1. Kefalet Sözleşmesinin Tanımı ... 494

2. Kefalet Sözleşmesinin Geçerlilik Şartları ... 496
a. Asıl Borç İlişkisinin Bulunması ... 496
b. Kefalet Sözleşmesinin Yazılı Olması ... 497
c. Kefilin Fiil Ehliyetine Sahip Olması ... 498
d. Eşin Rızasının Varlığı ... 499
e. Kefil Olunan Para Miktarının Belirtilmesi ... 501
f. Kefalet Tarihinin Belirtilmesi ... 503
g. Kefalet Sözleşmesinin Bazı Kısımlarını Kefilin Bizzat Eliyle Yazması ... 503
3. Kefalet Çeşitleri ... 504
a. Adi Kefalet ... 504
b. Müteselsil Kefalet ... 505
c. Birlikte Kefalet ... 507
(1) Birlikte Adi Kefalet ... 508
(2) Birlikte Müteselsil Kefalet ... 509
d. Kefile Kefalet ... 511
e. Rücua Kefalet ... 511
4. Kefilin Sorumlulukları ... 512
a. Konu Bakımından Sorumluluğu ... 512
b. Miktar Bakımından Sorumluluğu ... 512
c. Zaman Bakımından Sorumluluk ... 513
5. Kefil ile Alacaklı Arasındaki İlişkiler ... 514
6. Kefille Borçlu Arasındaki İlişkiler ... 515
7. Kefaletten Dönme ... 516
8. Kefalet Sözleşmesinin Sona Ermesi ... 516
B. REHİN SÖZLEŞMESİ ... 517
VI. SONUÇLARI ŞANS VE TESADÜFE BAĞLI SÖZLEŞMELER ... 518
A. KUMAR VE BAHİS ... 518
B. PİYANGO VE ŞANS OYUNLARI ... 519
C. ÖLÜNCEYE KADAR BAKMA SÖZLEŞMESİ ... 520
D. ÖMÜR BOYU GELİR SÖZLEŞMESİ ... 522
VII. ADİ ORTAKLIK SÖZLEŞMESİ ... 523

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
BORÇLAR KANUNU DIŞINDA DÜZENLENEN BAZI SÖZLEŞMELER

I. YETKİ SÖZLEŞMESİ ... 527
II. SULH SÖZLEŞMESİ ... 528
III. TAHKİM SÖZLEŞMESİ ... 529
IV. FİNANSAL KİRALAMA SÖZLEŞMESİ ... 531
A. AÇIKLAMA ... 531

B. SÖZLEŞMENİN TANIMI 531
1. Sözleşmenin Şekli 531
2. Kiralayanın Hukuki Yapısı 532
C. SÖZLEŞMENİN HÜKÜMLERİ 532
D. SÖZLEŞMENİN SONA ERMESİ 533
V. TİCARİ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİ SÖZLEŞMESİ 533
A. TANIM VE TARAFLAR 534
B. SÖZLEŞMEDE REHİN KONUSU OLABİLECEK UNSURLARI 534
C. SÖZLEŞMENİN KURULMASI VE HÜKÜMLERİ 535
D. BORCUN İFA EDİLMEMESİNİN SONUÇLARI 536
C. SONA ERME VE SONUÇLARI 536
VI. CARİ HESAP SÖZLEŞMESİ 536
VII. ACENTELİK SÖZLEŞMESİ 538
VIII. TAŞIMA SÖZLEŞMESİ 538
1. YOLCU TAŞIMA SÖZLEŞMESİ 538
2. EŞYA TAŞIMA SÖZLEŞMESİ 539
IX. SATIŞ İÇİN BIRAKMA SÖZLEŞMESİ 540
X. TEK SATICILIK SÖZLEŞMESİ 540
XI. TAŞIMA KOMİSYONCULUĞU SÖZLEŞMESİ 541
XII. FAKTORİNG SÖZLEŞMESİ 541
XIII. SİGORTA SÖZLEŞMELERİ 541

KAYNAKÇA 543

YARARLANILAN KAYNAKLAR

AKINCI Şahin, Borçlar Hukuku Bilgisi, Konya-1999.

AKINTÜRK Turgut, Borçlar Hukuku, Ankara, 1991.

AKYİĞİT Ercan, Borçlar Hukuku, Sakarya-2004

ASLAN Yılmaz, Ticaret Hukuku, 6. b, Bursa-2012.

ASLAN Yılmaz, SENYÜZ Doğan İşletme Hukuku, 4.b, Bursa-2014.

ASLAN Yılmaz, Tüketici Hukuku, 4. b, Bursa-1997.

AYAN Mehmet, Borçlar Hukuku, Konya-1996.

AYBAY Aydın, Borçlar Hukuku Dersleri, 7.b, İstanbul-1981.

BİNATLI Yusuf Z., Türk Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 4.b, Ankara-1975

BİNATLI Yusuf Z,.Türk Borçlar Hukuku-Akdin Değişik Türleri (Teksir), Bursa-1974.

BOZER Ali, Borçlar Hukuk (Genel Hükümler). Ankara-2002.

DERYAL Yahya-Genç CEMAL, Borçlar Hukuku, Trabzon-2000

EREN Fikret, Borçlar Hukuku. C.1., 6.b. İstanbul 1998; C2, 5.b. İstanbul-1999.

İNAN Ali Naim, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 3.b, Ankara-1984.

KAYAR İsmail, Borçlar Hukuku, 5.b, Ankara-2004

OĞUZMAN Kemal, Borçlar Hukuku Dersleri, Cilt 1, 4.b. İstanbul-1987.

ÖNEN Turgut, Borçlar Hukuku, 4.b. Ankara-1996.

ÖZTAN Fırat, Kıymetli Evrak Hukuku, 15.b., Ankara-2008.

REİSOĞLU Sefa, Borçlar Hukuku, 10.b, İstanbul-1995.

TANDOĞAN Halûk, Borçlar Hukuku- Özel Borç İlişkileri, C.I/1, 6.b, İstanbul- 1990; c.I/2, 5b, İstanbul-1992; c. II, İstanbul-1989.

TEKİL Fahiman, Borçlar Hukuku, İstanbul-1981.

TEKİNAY, S., AKMAN Ş., BURCUOĞLU H., ALTOP A., Borçlar Hukuku, Genel Hükümler C.I ve II, İstanbul-1985.

TUNCOMAĞ Kenan, Borçlar Hukuku, C.I, 5.b, İstanbul-1991.

VELİDEDEOĞLU Hıfzı.V., ÖZDEMİR Rafet., Türk Borçlar Kanunu Şerhi, Ankara-1987.

YAVUZ, Cevdet, Türk Borçlar Hukuku- Özel Hükümler. 10.b, İstanbul-2012.

ZEVKLİLER Aydın, Borçlar Hukuku- Özel Borç İlişkileri- 7.b, Ankara- 2002.

BÜYÜK GÜÇLERİN SAVAŞ VE BARIŞ SÜRECİNDE OSMANLI DEVLETİ'NE KARŞI DAYANIŞMA STRATEJİSİ

(1877-78 OSMANLI-RUS SAVAŞI'NIN DİPLOMATİK SEVİYEDE İNCELENMESİ)

Dr. Adil CALAP

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-17-2

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Kapak Resmi (Kolaj): CAVİDAN CALAP

Baskı ve Cilt:

Vadi Grafik Tasarım ve
Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420.
Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0 312 395 85 71
Sertifika No: 47479

Baskı Tarihi: Temmuz 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

YARARLANILAN KAYNAKLAR

BİRİNCİ DERECEDEN YAYINLANMAMIŞ KAYNAKLAR

1853-1878 Yılları arasında Osmanlı'yla İlgili Diplomatik Yazışmalar:

National Archive (NA), Foreign Office (FO) Files, Kew Gardens/Surrey, İngiltere:

NA, FO: 27/ 1079, no. 1522, no.1510; 27/ 1122, no.1649, no.144, no.126; 27/ 1121, no.77; 27/ 1164, no.12; 7/ 480, no.44, no.16, no.63, no.52; 27/ 1164, no.89; 353/ 44A; 27/ 1164, no.29, no.15; 271/ 1168, no.52; 27/ 1165, no.72, no.115; 78/ 1074, no.122; 352, no.42, no.44; 78/ 1170, no.29; 78/ 1177, no.460; 424/41; 424/42; 424/48; 424/56; 424/54; 424/43; 424/46; 424/47; 424/49; 424/50; 424/53; 424/57; 424/59; 424/72; 424/73; 424/64; 322/3, 7/911; 78/243; 78/289; 195/1212; 195/1220; 322/3; 881/2968; 881/2962; 881/3594; 881/3594, 424/70; 881/3082; 881/3022; 881/3076; 881/ 3025; 881/2964; 881/2900; 881/3042; 881/3030; 881/2968; 881/ 3594; 195/1212; 195/1214; 78/2890; 78/2899; 78/2902; 78/2904; 78/2905; 78/2907; 78/2908, 64/2900; 64/877; 64/717; 64/404; 64/ 911;

National Archive, Public Record Office (PRO)/Foreign Office (FO) Files, Kew Gardens/Surrey, İngiltere:

Tenterden Papers;

Cairns Papers;

Tenterden Papers;

Marquis of Salisbury'nin İstanbul Konfernsı'yla İlgili Diplomatik Yazışmaları (Ekim 1876-Şubat 1877):

NA, FO: 881/3089, No.3, No.4, No.5, No.6, No.7, No.10, No.27, No.30, No.84, No.102, No.194, No.196, No.200, No.327

1877-78 Yılları Arası Osmanlı ile İlgili Çeşitli Diplomatik Yazışmalar:

FA, NO: 424/64, No.1, No.4, No.7, No. 9, No. 15, No.18, No.20, No.22, No.23, No.24, No.25, No.29, No.31, No.35, No.37, No.38, No.40, No. 42, No.43, No.44, No.46, No.47, No.48, No.49, No.50, No.56, No.58, No.60, No.62, No.63, No.66, No.69, No.71, No.72, No.73, No.81, No.98, No.100, No.102, No.103, No.109, No.110, No.111, No.127, No.129, No.131, No.204, No.215A, No.221, No.225, No.233, No.247, No. 250, No.275, No.278, No.284, No.299, No.304, No.324, No.325, No. 328, No.329, No.330, No.371, No.387, No.404, No.406, No.421, No. 423,

No.435, No.442, No.446, No.451, No.457, No.458, No.464, No.466, No.472, No. 478, No.584, No.614, No.631, No. 644, No.701, No.732, No.750, No.853, No.857, No.858, No.865, No.887, No.894, No. 896, No.902, No.909, No.910, No. 918, No.955, No.1027, No.1042, No.1053, No.1089, No.1232, No.1236, No.1394, No.1413, No.1440, No.1476, No.1482, No.1486, No.1487, No.1496; 428/39, No.2, No.23, No 50, No 239, No 240, No 248, No 268, No 270, No 291, No 300, No 308, No 321, No 326, No 329, No 342, No 343, No 345, No 350, No 354, No 356, No 358, No 359, No 362, No 364, No 367, No 368, No 369, No 370, No 381, No 385, No 397, No 409, No 415, No 427, No 434, No 436, No 441, No 428, No 445, No 454, No 462, No 463, No 488, No 490, No 504, No 523, No 590, No 649, No 650, No 660, No 666, No 682, No 755, No 756, No 762, No 785, No 824, No 851, No 854, No 882;

Benjamin Disraeli'nin 1853-78 Yılları Arası Osmanlı Hakkında Resmi Yazışmaları:

Hughenden Papers (HP), Earl of Beaconsfield and His Family (1830-1878), Hughenden Manor, Hughenden, İngiltere:

HP, B/XIX/C/292-3; HP, B/XIX/C/924-5; HP, B/XIX/C/295-6; HP, B/XIX/C/296; B/XIX/C/298; HP, B/XIX/C/326-7; HP, B/XIX/C/303-4; HP, B/XIX/C/305-7; HP, B/XIX/C/317-18; HP, B/XIX/C/329-30; HP, B/XIX/C/333-4; HP, B/XIX/C/358; HP, B/XIX/C/359; HP, B/XIX/C/365; HP, B/XIX/C/367; HP, B/XIX/C/367; HP, B/XIX/C/369-71; HP, B/XIX/C/409; HP, B/XIX/C/388; HP, B/XIX/C/393-4; HP, B/XVI/B/35; HP, B/XVI/B/36; HP, B/XIX/C/410-11; HP, B/XIX/C/415-16; HP, B/XVI/B38; HP, B/XIX/C/424-5; HP, B/XIX/C/432; HP, B/XIX/C/435; HP, B/XIX/C/435; HP, B/XIX/C/438-9, HP, B/XIX/C/442-4; HP, B/XIX/C/452-3, HP, B/XIX/C/467, HP, B/XIX/C/481-2; HP, B/XVI/B/2; HP, B/XVI/B/21; HP, B/XVI/B/25; , B/XVI/B/27; HP, B/XIX/C/279 ; HP, B/XIX/C/279; HP, B/XIX/C/282-4; HP, B/XIX/C/285-6; HP, B/XIX/C/288; HP, B/XVI/C/123; HP, B/X/X/C/294; HP, B/XIX/C/ 498-9; HP, B/XIX/C/501-2; HP, B/XIX/C/496-7; HP, B/XIX/C/299; HP, B/XIX/C/509-10; HP, HP, B/XIX/C/510-11; HP, B/XIX/C/511-12; HP, B/XIX/C/520, HP, B/XIX/C/537, HP, B/XIX/C/547; HP, B/XIX/C/548-9;

Disraeli's Cabinet Speaking Notes, Hughenden Papers, Hughenden Manor, Hughenden;

Hughenden Papers, Undated Cabinet Notes, Hughenden Manor, Hughenden.

Kraliçe Viktorya'nın Osmanlı Hakkında Resmi Yazışmaları (1853-1878):

Royal Archive, Mails RA(M) (Queen Viktorya Letters, QVL) Windsor (1853-1878), İngiltere:

RA(M), H 11/252, 11/272; 12/19, 9/178, 9/178, 10/8, 10/17, 11/13, 10/17, 14/55, 14/62, 12/166, 12/194, 12/166, 12/162, 12/132, 12/61, 12/61, 11/236, 12/53, 10/53, 11/107, 11/117, 10/8, 11/107, 11/117, 11/236, 12/5, 12/53, 12/61, 14/55, 12/132, 13/24, 13/14, 12/162, 12/166, 12/194, 14/78, 14/74, 14/84, 14/90, 14/115, 10/49, 10/17, 12/5, 13/14, 13/24, 14/78,14/74, 14/84, 14/115, 9/178, 10/8, 10/17, 10/49, 10/17, 10/53, 10/17, 11/13.

The Papers of Queen Viktorya on Foreign Affairs (Files from the Royal Archives (Windsor); Microfilm, Windsor.

İngiltere'de Kabine Üyelerinin Osmanlı Hakkında Resmi Yazışmaları, (1830-1878), (British Library, Londra, İngiltere):

Eastern Papers, 7 volumes: Vol I, II, III, IV, V, VI, VII

Eastern Papers, volume I, Vol II, Correspondence, Lord Aberdeen to Mr. Gladstone,

Gladstone Papers, Herbert John Gladstone, 1st Viscount Gladstone Public and Private Correspondence and Papers,

Carnarvon Papers,

Disraeli Papers

Layard Papers,

Palmerston Papers,

Protocol; Munster-Beust- L. D'Harcourt- Derby-L. F. Menabrea-Schouvaloff, Mar. 31, 1877, London, London: Printed by Harrison and Sons, 1877;

The Approaching General Elections, Speeches of Sir W. Harcourt, MP, Delivered at Southport and Liverpool, Oct. 2nd and Oct. 6th, 1879, (London; H.J. Infield, 1879)

YAYINLANMIŞ BİRİNCİ DERECEDEN KAYNAKLAR,

Hansard, (Parliemantary Debate), House of Commons Library, (İngiliz Parlamento Resmi Kayıtları), (1828-1879), Londra İngiltere:

Hansard, Address on the King's Speech, HL Deb 29 January 1828 vol 18 cc 4-35

Hansard, Foreign Relations of the Country, HC Deb 02 April 1830 vol. 23 cc 1234-40

Hansard, Russia and The Porte – Resolutions respecting the objects of the war. HL Deb 24 February 1854 vol 130 cc1201-50

Hansard, Rights of Neutrals, HC Deb 17 March 1854 vol 131 cc955-73

Hansard, Treaty of Adrianople-Explanation, HL Deb 26 June 1854 vol 134 cc640-71

Hansard, Eastern Papers, Alleged Discre-Pancy. HL Deb 11 February 1856 vol 140 cc 513-22

Hansard, The Treaty of Peace –Adjourned Debate (Second Night). H C Deb 06 May 1856 vol 142 ec17-136

Hansard, Address in Answer to Speech, HC Deb 03 February 1857 vol 144 cc86-192

Hansard, HL Deb 20 February 1877 vol 232 cc637-727

Hansard, 11 Augustos 1857, Troops for India- Observations, HC Deb 11 August 1857 vol 147 cc1392-447

Hansard, Address to Her Majwsty on Her Most Gracious Speech, HL Deb, 09 February 1871, vol 204 cc 10-50

Hansard, Peace-Resolution, HC Deb 17 February 1871 vol 204 cc387-455

Hansard, Observations, HL Deb 24 February 1871 vol 204 cc 839-65

Hansard, Resolution. HL DEb-30 March 1871 vol 205 cc894-976

Hansard, Resolution, Adjourned Debate, HL Deb 31 March 1871 vol 205 cc989-1013

Hansard, Address in Answer to Her Majesty's Most Gracious Speech, HC Deb 08 February 1877 vol 232 cc59-121

Hansard, HC Deb 20 February 1877 vol 232 cc637-727

Hansard, Resolution, HC Deb 31 March 1871 vol 205 cc989-1013

Hansard, HC Deb 07 May 1877 vol 234 cc366-476

Hansard, The Eastern Question-The Protocol- observations, HL Deb 16 April 1877 vol 233 cc 1180-207

Hansard. Address in Answer to Her Majesty's Most Gracious Speech. HL Deb 17 January 1878 vol 237 cc7-58

Hansard, Address in Answer to Her Majesty's Most Gracious Speech, Adjourned Debate, HC Deb 17 January 1878 vol 237 cc59-153

Hansard, Message From The Queen-Army Reserve Officer, HL Deb 08 April 1878 vol 239 cc760-853

Hansard, Hc Deb 03 June 1878 vol 240 cc 1076-82

Hansard, Congress- Correspondence and Protocols, HL Deb 18 July 1878 vol 241 cc1753-843

Hansard, Eastern Affairs-Resolution, HC Deb 29 July 1878 vol 242 cc 527-612

Hansard, Adjourned Debate (Second Night), HC Deb 30 July 1878 vol 242 cc644-763

Hansard, The tripartite treaty of 1856, 17 February 1880-Lord sitting, HL Ded 17 February 1880 vol 250 cc777-83

BİRİNCİ DERECEDEN KAYNAK OLARAK YAYINLANMIŞ MEKTUPLAR (1853-1878)

M. G. Wiebe (Ed.) (1982-2009), Benjamin Disraeli Letters, vol. I-VIII, Toronto, Buffalo, London;

Benson, A. C. and Esher, Viscount (Ed.) (1908), The Letters of Queen Viktorya, A Selection from Her Majesty's Correspondence between the Years 1861 and 1886, London, British Library;

Reeve, Henry and Grenville, Charles (Ed.) (1888), A Journal of the Reign of Queen Viktorya, 8 vols, London, British Library;

Ramm, Agatha and Gladstone, William Ewart (Ed.) (1962), The Political Correspondence of Mr Gladstone and Lord Granville, 1876-1886, Vol. I, Clarendon Press;

--- (1962), The Political Correspondence of Mr Gladstone and Lord Granville, 1876-1886, Vol. II, Clarendon Press;

Gladstone, W. E. (1879), Speech in the Waverley Market, Edinburgh, Midlothian Speeches 1879, Leicester and New York, 1971; repr. 1st Edn;

BİRİNCİ DERECEDEN KAYNAK OLARAK YAYINLANMIŞ GÜNLÜKLER VE HATIRALAR (1853-1878)

Adair, Robert, (Sir) (2012), The Negotiations For The Peace of The Dardenelles: In 1809-9: With Dispatches and Official Documents, Nabu Press;

Blackstock, P. W. (Ed.) (1952), The Russian Menace to Europe: A Collection of Articles, Speeches, Letters, and News Despatches, Glencoe, III: Free Press, British Library, Londra;

Bismark, Otto, Fürst Von (1898), The Man and The Statesman; being the Reflections and Reminiscences of Otto, Prince Von Bismark, Vol, II., New York Harper;

Cecil, Gwondelen, (Ed.) (1920), Life of Robert Marquis of Salisbury (4 Volumes, 1921-32), Vol. I 1830-1868, Vol.II 1869-1880, British Library, Londra;

Czartoryski, Adam (Ed.), Memoirs of Prince Adam Czartoryski and His Correspondence with Alexander I, 2 Volumes, London Remington, British Library;

The Duke of Argyll (1879), The Eastern Question: From the Treaty of Paris 1876 to the Treaty of Berlin 1878, and to the Second Afgan War, I, London, British Library, Londra;

Argyll, Ina Erskine McNeil (Duchess of) and Douglas, George (Ed.) (1906), Eighth Duke of Argyll, (1823-1900): Autobiography and Memoirs. Vol. I, Vol II, E. P. J. Murray, British Library, Londra;

Elliot, H. G., (1922), Some Revolutions and Other Diplomatic Experiences, London, British Library, Londra;

Fitzmaurice, E., (Ed.) (1905), The life of Granville George Loveson Gower, Second Lord Granville 1815-1891, 2 vol., London, New York and Bombay, British Library, Londra;

Gladstone, W. E. (1876), Bulgarian, Horrors and the Question of the East, London, BL;

-- (1876), Letter to the Editor of the Times, Bulgarian Horrors and Russia in Turkestan, With Other Tracts, Leipzig, 1876;

Ghosh, P. (Ed.), Stanley, Mary Catherine, Countess of Derby (other married name Mary Catherine Gascoyne-Cecil, marchioness of Salisbury) (1824-1900), grande dame and Politician mangue; DNB, 41303, British Library, Londra;

Hardinge, A. (Ed.) (1925), The Life of Henry Howard Molyneux Herbert, Fourth Earl of Carnarvon 1831-1890, vol. II, Oxford, British Library, Londra;

Hardy, G. (Ed.) (1910), First Earl of Cranbrook, A Memoir: With Extracts From His Diary and Correspondence, vol. II, ed. A.E Gathorne-Hardy, London, New York, Bombay, Calcutta, British Library, Londra;

Hardinge, Sir Arthur Henry (Ed.) (1925), The Life of Henry Howard Molyneux Herbert: Fourth Earl of Carnarvon 1831-1890, Volum II, III, Oxford University Press;

Loftus, Augustus (Ed.) (1892), Reminisecences of Augustus Loftus, 1837-62, 1st Series, 2 volumes, London, British Library, Londra;

Laoughten, John Knox, (Ed.), (1907), Memoirs of the Life and Correspondence of Henry Reeve, 2 Vols. 1907, London, British Library, Londra;

The Marquis of Zetland (Ed.), (1929), The Letters of Disraeli to Lady Bradford and Lady Chesterfield, Vol.I, 1873 to 1875, London, Ernest Benn Limited, British Library, Londra;

---- (1929), The Letters of Disraeli to Lady Bradford and Lady Chesterfield Vol. II, 1876 to 1881, London, Ernest Bern Limited, British Library, Londra;

"London Protocol", Parliamentary Paper on the Affairs of Turkey, 1877, House of Common Library, Londra;

Marley, John- Gladstone (Ed.) (1903), The Life of William Edward Gladstone, 3 vols., London: vol. I printed in 1859 and vol. II, III printed in 1903, British Library, Londra;

Martin, Sir Theodore (Ed), (1880), The Life of H.R.H. The Prince Consort, 5 vols. London 1880, British Library, Londra;

---(1888), Memoirs of Prince Adam Czartoryski and His Correspondence with Alexander I, 2 volumes, London, British Library, Londra;

Strachey, Lytton and Fulford, R., (Ed.) 1938, The Greville Memoirs 1814-1860, 8 vols., London;

Strachey, Lytton (Ed.) (1921), Queen Viktorya, London, British Library, Londra;

Trevalyan, Sir G.O. (Ed.), Life and Letters of Lord Macaulay, Vol. I, Vol. II, British Library, Londra.

Vincent, John (Ed.), (1994), Edward Stanley, 15th Earl of Derby, Diaries, London Royal Historical Society, Vol I, II, III, IV, British Library, Londra;

1855-56 Yılları Arası Kaynak Olarak Kullanılan Gazeteler

The Times, 20 February 1856; The Times, 24 November 1855; The Times 3 January 1855; The Times, 27 November 1855; The Times, 18 December 1855; The Times 20 January 1856; The Times, 20 January 1856; Illustrated London News, 2 March 1856; The Times, 2 March 1856;.

İKİNCİ DERECEDEN YAYINLANMIŞ KAYNAKLAR

Anghie, Antony, (2004), Imperialism, Sovereignity and The Making of International Law, Cambridge University Press;

Armitage, David, (2013), The Foundations of Modern International Thought, Cambridge University Press;

Aydın, Mithat, "Osmanlı-İgiliz İlişkilerinde İstanbul Konferansı (1876)'nın Yeri" http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/19/19/64.pdf,

Badem, Candan (2017), Kırım Savaşı ve Osmanlılar, Türkiye İş Bankası Yayınları;

Brendan Simms, Brendan, (2014), Europe: The Struggle For Supremacy, 1453 to the Present, Penguin Books;

Buckle, George (1960), The Life Of Benjamin Disraeli, Earl of Beaconsfield, Vol. VI, 1876-1880, London, Marrat;

Carr Brown, Leoni (1984), International Politics and Middle East, LBTairus London;

Dean, Stanley (1881), The Eastern Question, Murray;

Disraeli, Benjamin, M.P. (1855), Thirty Years of Foreign Policy: The Earl of Aberdeen and Viscount Palmerston, London: Longman;

Eckstadt, K. Vitzthum von (1863), St Petrsburg and London in the years 1852-64, 2 vols. London;

Figes, Orlando (2010), Crimea, Penguen;

Gleason, W. (1950), The Genesis of Russophobia in Great Britain, Cambridge, Mass;

Harris, David (1936), A Diplomatic History of the Balkan Crisis of 1875-78: The First Year, Stanford, London, and Oxford;

Hayes, Paul (1975), Modern British Policy: The Ninetenth Century 1814-1880, A.C. Black Publishers Ltd;

Hawkins, A. (1869), The Forgotten Prime Minister; The 14th Earl of Derby: Achivements:1851-1869, Vol II., Oxford University Press;

Henry Hardinge, Arthur, (ed.) (1925), The Life of Henry Howard Molyneux Herbert: Fourth Earl of Carnarvon 1831-1890, Volum II, Oxford University Press;

Hertslet, Edward (1875), The Map of Europe by Treaty, London Butterworths;

Hoiberg, Dale H. (2010), (ed.), "Abdulhamid II Biography-Ottoman Sultan", Encyclopeadia Britannica, Chicago, IL: Encyclopedia Britannica Inc.;

Hoppen, K. Theodore (1998), The Mid Viktoryan Generation 1846- 1886, New Oxford History of England, vol. III, Oxford;

Ikenberry, G. John (2001), After Victory: Institutions, Strategic Restraint and the Rebuilding of Order after Major Wars, Princeton University Press;

İnalcık, Halil, (2015), Devlet-i Aliyye, Cilt IV, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları;

J.P. Alan, (1980), Taylor, Struggle for Mastery in Europe 1848-1918, Oxford University Press,

Jarrett, Mark (2013), The Congress of Vienna and Its Legacy, L.B. Tauris;

Jelavich, Barbara (1984), Russia and the Formation of the Romanian National State 1821-1878, Cambridge;

Jelavich, Barbara (1964), A century of Russian Foreign Policy, 1814- 1917, Newyork: Lippincort;

Jelavich, Barbara (1983), History of Balkans: Eighteenth and Nineteenth Centuries, Cambridge University Press;

Jelavich, Charles (1958), Tsarist Russia and Balkan Nationalism, 1789- 1886, Berkeley: University of California Press;

Jenkins, T.A. (1988), Gladstone, Whiggery, and the Liberal Party 1874-1886, Oxford;

Kennedy, P. (1981), The Realities Behind Diplomacy: Background Influences on British External Policy 1865-1980, Glasgow;

Kingsley, A., Martin (1924), The Triumph of Lord Palmerston, London: George Allen & Unwin Ltd;

Kissinger, Henry, (2017), Diplomasi, İbrahim H. Kurt (Çev.), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları;

Kocabaş, Süleyman (1985), Türkiye ve İngiltere, Vatan Yayınları;

Kofos, E. (1975), Greece and the Eastern Question 1875-1878, Thessoliniki;

Kovic, Milos (2010), Disraeli and Eastern Question, Oxford University Press;

Köse, Osman (2006), 1774 Küçük Kaynarca Andlaşması, Türk Tarih Kurumu;

Kurat, Akdes Nimet (1970), Türkiye ve Rusya: XVIII. Yüzyıl Sonundan Kurtuluş Savaşına Kadar Türk-Rus İlişkileri (1798-1919), Ankara

Labib Rizk, Younan (2014), A Documentary History from the Treaty of Versailles to the end of Worl War II: Britan and Arab Unity, I. B. Tauris;

Lambert, A. (1990), The Crimean War: British Grand Stratejy, 1853-56, Manchester;

LeDonne, John P. (1997) The Russian Empire and the World, 1700-1917: The Geopolitics of Expansion and Containment, New York and Oxford;

Levi, L. (1870), History of British Commerce, 1763- 1870, London;

MacKenezie, David (1994), Russia's Balkan Policies under Alexander II, 1855- 1881, Cengage Learning;

Madariaga, Isabel de (1981), Russia in the Age of Catherine the Great, New Haven: Yale University Press;

Medlicott, W. N. (1963), The Congress of Berlin and After: A Diplomatic History of the Near Eastern Settlement 1878-1880, London

Moyse, W. E. and Barlett, Hubert (1971), Edward Nolan Louis and his Influence on the British Cavalry, London;

Mosse, W. E. (1963), The Rise and Fall of the Crimean System 1855- 1871, London;

Ufford, W. Letitia (2007), The Pasha. How Mehmed Ali Defied The West, 1839-1841, Jefferson,

Pares, Sir Bernard (1962), A History of Russia, Jonathan Cape, London

Paret, Peter (2009), The Cognitive Challenge of War: Prusia, Princeton University Press;

Petrovich, M. (1956), The Emergence of Russian Panslavism, 1856-1870, New York;

Prest, John (1972), Lord John Russell, University of South Carolina Press;

Oliphant, Laurence (1856), The Trans-Ccaucasian Campaign of the Turkish Army under Omer Pasha, Edinburgh, London: William Blackwood and Sons;

Pourdoe, J. (1854), The City of the Sultan; and Domestic Manners of the Turks in 1836, 2 vols, London;

Potinger Saab, Ann, (1977), The Origins of the Crimean Alliance, Charlottesville;

Puryear, Vernon J. (1931), England, Russia, and the Straits Question, 1844- 1856, Berkeley: University of California Press;

Ragsdale, Hugh (1980), Detente in the Napoleonic Era: Bonaparte and the Russians, Lawrence: Regents Press of Kansas;

Ragsdale, Hugh and Valerii Nicolaevich Ponomarev, (Ed.), (1993), Imperial Russian Policy, Cambridge, Chapter 2;

Rich, Normann (1989), Why the Crimean War?, Hanover;

Royle, Trevor (2004), The Great Crimean War 1854- 1856, St. Martin's Griffin;

Rupp, G. H., (1941), A Wavering Friendship: Russia and Austuria 1876-78, Harvard, London and Oxford

Saab, A. (1991), Releveant Icon: Glodstone, Bulgaria and the Working Classes, 1856-1878, Cambridge, Mass;

Sandwith, Humphry (1856), A Narrative of the Siege of Kars, London: John Murray;

Schroeder, Paul W. (1994), The transformation of European politics, 1763-1848, Clarendon Press;

Scott, James Brown. "The Achievement of International Justice". ***The Advocate of Peace,*** Vol. 79, No 7, 1917,

Seaton, Albert (1977), The Crimean War: A Russian Chronicle, Batsford;

Sfyroeras, Vassilios (1996), Newer and Modern History, Schoolbook for Triti Gymnasiou, 6th ed., Athens;

Shannon, Richard (2008), Gladstone, vol. II, Bloomsbury Academic;

Simms, Brendan (2014), Europe: The Struggle for Supremacy, 1453 to the Present, Penguin Books;

Simpson, F. A. Louis Napoleon and the Recovery of France 1848- 56, Longmans, London, 1923

Skendi, S. (1967), The Albanian National Awakening 1878-1912, Princeton Unv. Press;

Slade, Adolphus (1867), Turkey and Crimean War. A Narrative of Historical Events, London: Smith, Elder and Co.;

Sontag, Raymond J. (1933), European Diplomatic History: 1871-1932, Appleton-Century-Crofts;

Suraiya, Faroqhi (2011), The Ottoman Empire and the World araound It, I.B. TAURIS;

Stanley, Lane- Poole (Ed.), (1890), The Life of Lord Stratford De Redcliffe, London: Longmans, Green, And Co.;

--- (1888), The Life Of the Right Honorable Stratford Canning, Viscount de Redcliffe, 2 vols., London: Longmans, Green;

Stavrianos, L. S. (1958), The Balkans since 1453, Holt McDougal;

Steele, David E. (2001), Lord Salisbury: A Political biography, Routledge;

Taylor, A. J. P. (1974), The Struggle for Mastery in Europe, 1848-1918, Oxford University Press;

Temperley, Henry W.V (1925), The Foreign Policy of Canning, 1822-1827: England, the Neo-Holy Alliance and the New World, London, G. Bell and sons Ltd;

----- (1932), Paris of 1856 and Modern History, vol IV, London, British Library

Thompson, G. Carslake (1886), Public Opinion and Lord Beaconfield, 1875-1880, vol. I, Cornell University Library;

Türkgeldi, Ali Fuat (1867-1935) (1987), Mesail-i Mühimme-i Siyassiye, 3. Cilt. Yay. Haz. Bekir Sıtkı Baykal, Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1957-60. İkinci EdisyonTemperley;

Thomson, David, (1990), Europe Since Napoleon, Penguin Books;

Troyat, Henri (1982), Alexander Of Russia: Napoleon's Conqueror, Grove Press;

Yalçınkaya, Mehmet Alaaddin (2002), "The Eighteenth Century: A Period of Reform, Change and Diplomacy (1703-1789), The Turks 4, Kemal Çiçek-Cem Oğuz, (Ed), Yeni Turkiye yayınları, Ankara;

Yalçınkaya, Mehmet Alaaddin (2003), "The Ottoman Empire and Europe in the Wake of The Second Half of The Eighteenth Century", Ottoman Empire and European Theatre Vol I: The Age of Mozart and Selim III (1756–1808) Michael Hüttler and Hans Ernst Weidinger (Ed.), Hollitzer;

Yalçınkaya, Mehmet Alaaddin (2013), The Recruitment of European Experts for Service in the Ottoman Empire (1732–1808), Ottoman Empire and European Theatre Vol II: The Time of Joseph Haydn: From Sultan Mahmud I to Mahmud II (r.1730–1839), Michael Hüttler and Hans Ernst Weidinger (Ed.), Hollitzer;

W. Ward, W. A. and G. P. Gooch (Ed.) (1923), The Cambridge History of British Foreign Policy, 1783-1919, Macmillan, vol. II, Chapter, VIII, BL

Webster, Charles (1921), British Diplomacy, 1813-1815, London G. Bell and sons ltd;

Winks, W., Robin and Joan Neuberger (2005), Europe and the Making of Modernity 1814-1914, Oxford University Press;

Wirthwein, W. G. (1935), Britain and the Balkan Crisis 1875-1878, New York,

İKİNCİ DERECEDEN KAYNAK DERGİLER

Peter Struve (1912), "The Angle-Russian Trade Treaty of 1734", The Russian Review, Volume I, Number 2;

Albert Resis (1985), ''Russophobia and the Testament of Peter the Great, 1812- 1980'', Slavonic Review 44: 681- 93;

Cavendish, Richard, "Death of Tsar Nicholas I of Russia", History Today, vol. 55, 3 March 2005;

H. Bolsenov (1948), 'Nicholas I and the Partition of Turkey', Slavonic Review 27 (1948);

Treaty Between England, France and Austria, Guaranteeing The Independence', The Spectator Archive, 3 May 1856;

TheTreaty of Peace, The Spectator Archive, 26 April 1856;

H. Wood (1943), 'The Treaty of Paris and Turkey's Status in International Law', American Journal of International Law, 37/2 (Apr. 1943);

Geoffrey Hicks (2011), "Appeasement or consistent Conservatism", Historical Research, 84(2011)

J. Gallagher and R. Robinson (1953), ''The Imperialism of Free Trade'', Economic History Review, And ser. 6/1 (1953);

Rendal, Matthew, "Restraint or Self-restraint of Russia: Nicholas I, the Treaty of Unkiar Skelessi, and the Vieanna System, 1832-1841", International History Review, 24, I, (2002),

Slavonic Review, vol.4, no.6, 1925;

Temperley, Henry, 'The Treaty of Paris of 1856 and its Execution', Part I Paris of 1856, Modern History, vol IV (1932);

Yalçınkaya, Mehmet Alaaddin, Kuruluştan Tanzimat'a Osmanlı Diplomasi Tarihi Literatürü, Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, Cilt 1, Sayı 2, 2003, 423-489.

Yalçınkaya, Mehmet Aladdin, "Osmanlı Sefaretnameleri ve Diplomasi Tarihi Bakımından Önemi**",** Osmanlı Tarihi Kurumları ve Tatbiki, (Editör: Mehmet Aladdin Yalçınkaya, Uğur Kurtaran, altınordu yayınları, (2018).

METEDOLOJİ ÜZERİNE KAYNAKLAR

Burnham P., Gilland, K. , Grant, W. and Layton-Henry, Z. (Ed.) (2004), Research Methods in Politics, Houndmills, Basingstake: Palgrave Macmillan;

Bryman, Alan (2008), Social Research Methods, Oxford: Oxford, University Press;

Fielding, Jane, and Gilbert, Nigel (2000), Understanding Social Statistics, London: SAGE;

Harrison, Lisa and Callan, Theresa (2013), Key Research Concepts in Politics and International Relations, SAGE, London;

Marsh, D., and Stoker, G. (Ed.) (2010), Theory and Methods in Political Science, Houndmills, Basingtoke: Palgrove Macmillion;

May, T. (1997), Social Research: Issues, methods and process, Buckingham: Open Univ. Press;

Monroe, K.R.(1997), Contemporary Empirical Political Theory, Berkeley, CA: University of California Press;

TEORİ ÜZERİNE KAYNAKLAR

Anghie, Antony (2004), Imperialism, Sovereignity and The Making of International Law, Cambridge University Press;

Armitage, David (2013), The Foundations of Modern International Thought, Cambridge University Press;

Black, Jeremy (2009), War in the Nineteenth Century 1800-1914, Cambridege: Polity Press;

Brodie, Bernard (1941), Sea Power in the Machine Age, Princeton University Press;

Bull, Hedley and Watson, Adam, (Ed.) (1954), The Expansion of International Society, Oxford University Press;

Bull, Hedley (1977), The Anarchical Society: A Study of Order in World Politics, London: Macmillan;

Buzan, Barry and Lawson, George (2015), The Global Transformation, Cambridge University Press;

Carr, Edward Hallett (1951), The Twenty Years' Crisis, 1919-1939, London: Macmillan;

Calhoun, Craig (2012), The Roots of Radicalism, University of Chicago Press;

Claude, Inis (1962), Power and International Relations, New York;

Darwin, John (2007), After Tamerlane: The Rise and Fall of Global Empires, 1400-2000, London: Penguin;

Davis, Mike (2002), Late Viktoryan Holocaust, London: Verso;

Dawson, Harbutt, "Forward Policy and Reaction 1874-1885", *The Cambridge History of British Foreign Policy,* 1783-1919, Cambridge University Press, Cambridge, 1923,

Deudney, Daniel (2007), Bounding Power, Princeton University Press;

Duncan, Bell (2007), The Idea of Greater Britain: Empire and the Future of World Order 1860-1900, Princeton University Press;

Grant, Madison (1921), The Passing of the Great Race: Or, The Racial Basis of European History, C. Scribner's sons;

Gray, Collin S. (2012), War, Peace and International Relations: An Introduction to Strategic History, London: Routledge;

Giddens, Anthony (1985), The Nation State and Violence, Cambridge, Polity Press;

Gilpin, Robert (1999), War and Change in World Politics, Cambridge University Press;

Gong, Gerrit W. (1984), The Standard of Civilisation in International Society, Oxford: Clarendon Press;

Gould, Francis Leckie (1817), An Historical Research into the Nature of the Balance of Power in Europe, London, Printed for Taylor and Hessey;

Gulick, Edward Vose (1967), Europe's Classical Balance of Power: A case History of the Theory and Practice of one of the Great Concepts of European Statecraft, W.W. Norton Company;

Hobbes, Thomas (2011), Leviathan, Createspace Independent Publishing Platform;

Hobson, John (2012), The Eurocentric Origins of International Relations, Cambridge University Press;

Holborn, Itajo (1954), The Political Collapse of Europa, New York: Knopf;

Holsti, Kalevi, J. (1991), Peace and War: Armed Conflicts and International Order, Cambridge University Press;

Hume, David (1987), 'Of The Balance of Power', Essays, Moral, Political, and Literary, Indianapolis In: Liberty Fund;

Inis L. Claude (1990), power and International Relations, The Universty of Michigan;

Jackson, Robert (1990), Quasi-States: Sovereignity, International Relations and The Third World, Cambridge University Press;

Joshua S. Goldstein (2005), International Relations, New York; Pearson-Longman;

Kaplan, A., Morton (1957), System and Process in International Relations, New York;

Keohane, Robert O. (1984), After Hegemony, Princeton University Press

Keohane, Robert, O. 81986), (Ed), Neorealism and Its Critics, Columbia University Press, 1986);

Keohane, Robert, O. (1980), 'The Theory of hegemonic stability and changes in international economic regimes, 1967-1977', Ole Holsti, Randolph Siverson and Alexander L. George, (Ed.), Change in the International System, Boulder. Colorado: Westview Press, 1980);

Krasner, Stephen D. (1983), International Regimes, Ithaca: Cornell University Press;

Krause, Keith (1992), Arms and The State: Patterns of Military Production and and Trade, Cambridege University Press;

Lach, Donald, F. (1965), Asia in the Making of Modern Europe, vol.1, University of Chigago Press;

Lenox A. Mills and Charles H. McLaughlin (1953), World Politics in Transition, New York: Holt;

Levy, Jack S. (1989), 'Domestic Politics and War', Robert I. Rotberg and Theodore K. Rabb (Ed.) Origins and Prevention of Major Wars, Cambridge University Press;

Liska, George (1957), International Equilibrium, Cambridge, Mass;

Luard, Evan (1992), The Balance of Power: The System of International Relations, 1648-1815, Palgrave Macmillan;

Machiavelli, Nicolo (2008), The Prince, Oxford University Press;

Mackinder, Halford (1996), Democratic Ideals and Reality, Washington, DC: National Defence University;

Mattingly, Garrett (2009), Renaissance Diplomacy, Cosimo Classics;

McKay, Derek and H. M. Scott (1983), The Rise of the Great Powers, 1648-1815, London, Longman Group;

Mearsheimer, J.J. (2001), The Tragedy of Great Power Politics, New York: W.W. Norton and Company;

Mensch, Gerhard (1979), Stalemate in Technology: Innovations overcome Depression, Taylor and Francis Ltd;

Morgenthau, Hans, J. (1954), Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace, Morgenthau, Hans, J., Kenneth W. Thompson (Ed.), (New York, Knopf);

Hans J. Morgenthau (Ed.) 1946, Peace, Security and The United Nations, University of Chicago Press;

Neff, Stepphen (2010), "A Short History of International law", Malcomi, D. Evans (Ed.), International Law, Oxford University Press;

Ole, Weaver, B. Neumann, (Ed.) (1997), The Future of International Relations: Masters in the Making?, London: Routledge;

Osiander, Andreas (2001), "History and International Relations Theory", Anja, V. Hartmann, And Beatrice Heuser (Ed.), War, Peace and World Orders in European History, London: Routledge;

Philpot, Daniel (2001), Revolution in Sovereignity, Princeton University Press;

Rosenberg, Justin (1994), The Empire of Civil Society: A Critique of the Realist Theory of International Relations, Verso;

Ruggie, J. G. (1998), International Regimes, Transactions and Change, Columbia University Press;

Schweller, Randall (1998), Deadly Imbalances: Tripolarity and Hitler's Strategy of World Conquest, Colombia University Press;

Strange, Susan (2017), The Retreat of the State: The Diffusion of Power in the World Economy, Cambridge University Press;

Taylor, A.J.P. (2003), The Struggle for Mastery in Europe, 1848-1918, Oxford University Press;

Teschke, Benno (2003), The Myth of 1648, Verso;

Thucydides (2004), The History of the Peloponnessian War, Crawley, Richard, (translated), Dover Publications Inc;

Vincent, R. J. (2005), Nonintervention and International Order, Princeton University Press;

W. Gong, Gerrit (1984), The Standard of Civilisation in International Society, Oxford: Clarendon Press;

Waltz, Kenneth N. (2010), Theory of International Politics, Waveland Press, Inc.

--- (2001), (2001), Man, State and War, New York: Colombia University Press;

--- (1986)., "Anarchy and Hierarchy", Robert O. Keohane, (Ed.), Neorealism and Its Critics, New York: Colombia University Press;

--- (1986), "Anarchic Orders and Balances of Power", Keohane, O. Robert, (Ed.), Neorealism and Its Critics, Columbia University Press;

--- (1986),"Reductionist and Systemic Theories", Keohane, O. Robert, (Ed.), Neorealism and Its Critics, Columbia University Press;

Wendt, Alexander (2003), Social Theory of International Politics, Cambridge University Press;

Wight, Martin (1966), "The Balance of Power", H. Butterfield and Martin Wight, (Ed.), Diplomatic Investigations: Essays in the Theory of International Politics, London, Man & Union;

Wolf, Eric (1997), Europe and The People Without History, University of California Press.

TEORİ ÜZERİNE DERGİLER

Anghie, Antony (1999), Sovereignty and Colonialism in the nineteenth century international Relations, Harward University Law Journal, vol.40, no.1;

Butterfield, Herbert (1966), "The Balance of Power", H. Butterfield and Martin Wight, (Ed.), Diplomatic Investigations: Essays in the Theory of International Politics, London;

Branch, Jordan (2014), "Colonial Reflection and Territoriallity", European Journal of International Relations, vol.18, no.2;

Baugh, Daniel, A. (1989), "Great Britain's Blue-,Water Policy, 1689-1815", International History Review, vol.10, no.1;

Doyle, Michael (1986), "Liberalism and World Politics", American Political Science Review, vol.80, December;

Gilpin, Robert (1988), "The Theory of Hegemonic War". The Journal of Interdisciplinary History, vol.18, no.4, 1988;

Haas, B. Ernst, "The Balance of Power: Prescription, Concept, or Propoganda", World Politics, vol.5, no.4, July, 1953;

Herrington, Luke (2015), "Why the Rise of China Will not Lead to Global Hegemony", E. International Relations, 7 April;

Hunt, H. Micheal (1990), "American Decline and The Great Debate: A Historical Perspective", SAIS Review, vol.10, no.2, Summer-Fall;

Jervis, R. (2002), "Theories of War in an Era of Leading Power Peace", The American Political Science Review, vol.96, no.1;

Ikenberry, John (2009), "Liberal Internationalism: America and Dilemmeas of Liberal Order", Perspectives on Politics, vol.7, no.1;

İkenberry, G. John (2001), "Getting Hegemony Right", The National Interest, No.63, Spring 2001;

Starobin, Paul (2006), "Beyond Hegemony", National Journal, December 1;

Kaufman, Stuart, J. (1997), "The Fragmentation and Consolidation of International Systems", International Organization, Vol.51, no.2;

Keohane, Robert and Martin, L.L. (1995),, 'The Promise of Institutionalist Theory', International Security, 20(1);

Levy, S. Jack (2004), 'Trading with the Enemy during the War Time", Security Studies, vol.13,no.3;

Lingelbach, William Ezra (1900), "The Doctrine and Practice of Intervention in Europe", Annals of the American Academy of Political and Social Science, vol.16, no.1;

Little, Richard (2007), "British Neutrality Versus Offshore Balancing in the American Civil War", Security Studies, vol.16, no.1;

Mearsheimer, J.J. (2011), "Imperial by Design", The national Interest, No.111;

---- (1994), "The False Promise of International Institutions", International Security, vol.19, no.3;

Schroeder, Paul (1992), W., "The Vienna Settlement Rest on a Balance of Power", American Historical Review, vol.97, no. 3;

Sheehan, Michael (1988), "Practice of the Balance of Power before 1714", History, vol.73, no.237;

Snidal, Duncan, "The Limits of Hegemonic Stability Theory", International Organization, vol. 39, No. 4;

Starobin, Paul (2006), "Beyond Hegemony", National Journal, December 1;

Wright, Martin (2014), "Western Values and the Whig Tradition of International Thought", The International History Review, vol.36, no.4.

COVID 19'UN ETKİLERİNİN SEKTÖREL AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Arif İĞDELİ
Araş. Gör. Dr. Cuma DEMİRTAŞ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-12-8

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Ocak 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

Ahmed, W., Vidal-Alaball, J., Downing, J. ve Seguí, F. L. (2020). COVID-19 and the 5G conspiracy theory: social network analysis of Twitter data. *Journal of Medical Internet Research*, *22*(5), e19458.

Al-Rakhami, M. S. ve Al-Amri, A. M. (2020). Lies Kill, Facts Save: Detecting COVID-19 Misinformation in Twitter. IEEE Access, 8, 155961-155970.

Alshaabi, T., Minot, J. R., Arnold, M. V., Adams, J. L., Dewhurst, D. R., Reagan, A. J., ... ve Dodds, P. S. (2020). How the world's collective attention is being paid to a pandemic: COVID-19 related 1-gram time series for 24 languages on Twitter. arXiv preprint arXiv:2003.12614.

Arpaci, I., Alshehabi, S., Al-Emran, M., Khasawneh, M., Mahariq, I., Abdeljawad, T. ve Hassanien, A. E. (2020). Analysis of twitter data using evolutionary clustering during the COVID-19 pandemic. *Computers, Materials & Continua*, *65*(1), 193.

Artan Özoran, B. (2020). Covid-19 Salgınında Markaların Twitter Kullanımları Üzerine Bir İnceleme. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (Salgın Hastalıklar Özel Sayısı), 429-458.

Aydın, A. F. (2020). Post-truth dönemde sosyal medyada dezenformasyon: Covid-19 (yeni koronavirüs) pandemi süreci. Asya Studies, 4(12), 76-90.

Bilgiç, A. ve Akyüz, S. S. Türkiye'de Covid-19 Pandemisi Döneminde Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın Sosyal Medya Kullanımı: Twitter Paylaşımları İçerik Analizi. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19(COVID-19 Special Issue), 230-243.

Bisanzio, D., Kraemer, M. U., Bogoch, I. I., Brewer, T., Brownstein, J. S. ve Reithinger, R. (2020). Use of Twitter social media activity as a proxy for human mobility to predict the spatiotemporal spread of COVID-19 at global scale. *Geospatial health*, *15*(1).

Budhwani, H. ve Sun, R. (2020). Creating COVID-19 Stigma by Referencing the Novel Coronavirus as the "Chinese virus" on Twitter: Quantitative Analysis of Social Media Data. Journal of Medical Internet Research, 22(5), e19301.

Chehal, D., Gupta, P. ve Gulati, P. (2020). COVID-19 pandemic lockdown: An emotional health perspective of Indians on Twitter. The International journal of social psychiatry.

Chew, C. ve Eysenbach, G. (2010). Pandemics in the age of Twitter: content analysis of Tweets during the 2009 H1N1 outbreak. PloS one, 5(11), e14118.

Cinelli, M., Quattrociocchi, W., Galeazzi, A., Valensise, C. M., Brugnoli, E., Schmidt, A. L., ... ve Scala, A. (2020). The covid-19 social media infodemic. arXiv preprint arXiv:2003.05004.

Ewing, L. A., & Vu, H. Q. (2020). <? covid19?> Navigating 'Home Schooling'during COVID-19: Australian public response on Twitter. *Media International Australia*, 1329878X20956409.

Gruzd, A. ve Mai, P. (2020). Going viral: How a single tweet spawned a COVID-19 conspiracy theory on Twitter. *Big Data & Society*, *7*(2), 2053951720938405.

Househ, M. (2016). Communicating Ebola through social media and electronic news media outlets: A cross-sectional study. Health informatics journal, 22(3), 470-478.

https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66935/genel-koronavirus-tablosu.html Erişim Tarihi: 24 Kasım 2020

https://covid19.who.int/?gclid=CjwKCAiA-_L9BRBQEiwA-bm5fty0_71gaNHv_2JVgZB52P8kK3g1SZbLTabgzCrOc0W_bfe1M_3ZxRoCKcwQAvD_BwE Erişim Tarihi: 24 Kasım 2020

Jimenez‐Sotomayor, M. R., Gomez‐Moreno, C. ve Soto‐Perez‐de‐Celis, E. (2020). Coronavirus, Ageism, and Twitter: An Evaluation of Tweets about Older Adults and COVID‐19. *Journal of the American Geriatrics Society*.

Kamiński, M., Muth, A. ve Bogdański, P. (2020). Smoking, Vaping, and Tobacco Industry During COVID-19 Pandemic: Twitter Data Analysis. Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking.

Karisani, N. ve Karisani, P. (2020). Mining Coronavirus (COVID-19) Posts in Social Media. arXiv preprint arXiv:2004.06778.

Karlı, İ. ve Dondurucu, Z. Eleştirel Söylem Çözümlemesi Bağlamında Fox News ve CNN'in COVID-19 Salgınında Twitter Kullanımı. *İnsan ve İnsan*, *7*(26), 163-186.

Kouzy, R., Abi Jaoude, J., Kraitem, A., El Alam, M. B., Karam, B., Adib, E., ... ve Baddour, K. (2020). Coronavirus goes viral: quantifying the COVID-19 misinformation epidemic on Twitter. Cureus, 12(3).

Kurten, S. ve Beullens, K. (2020). # Coronavirus: Monitoring the Belgian Twitter Discourse on the Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2 Pandemic. Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking.

Liberati, A., Altman, D. G., Tetzlaff, J., Mulrow, C., Gøtzsche, P. C., Ioannidis, J. P., ... & Moher, D. (2009). The PRISMA statement for reporting systematic reviews and meta-analyses of studies that evaluate health care interventions: explanation and elaboration. Journal of clinical epidemiology, 62(10), e1-e34.

Lopez, C. E., Vasu, M. ve Gallemore, C. (2020). Understanding the perception of COVID-19 policies by mining a multilanguage Twitter dataset. arXiv preprint arXiv:2003.10359.

Mackey, T. K., Li, J., Purushothaman, V., Nali, M., Shah, N., Bardier, C., ... ve Liang, B. (2020). Big Data, Natural Language Processing, and Deep Learning to Detect and Characterize Illicit COVID-19 Product Sales: Infoveillance Study on Twitter and Instagram. JMIR public health and surveillance, 6(3), e20794.

Medford, R. J., Saleh, S. N., Sumarsono, A., Perl, T. M. ve Lehmann, C. U. (2020). An" Infodemic": Leveraging High-Volume Twitter Data to Understand Public Sentiment for the COVID-19 Outbreak. medRxiv.

O'Leary, D. E. ve Storey, V. C. (2020). A Google–Wikipedia–Twitter Model as a Leading Indicator of the Numbers of Coronavirus Deaths. Intelligent Systems in Accounting, Finance and Management, 27(3), 151-158.

Panuganti, B. A., Jafari, A., MacDonald, B. ve DeConde, A. S. (2020). Predicting COVID-19 Incidence Using Anosmia and Other COVID-19 Symptomatology: Preliminary Analysis Using Google and Twitter. Otolaryngology--Head and Neck Surgery.

Park, H. W., Park, S. ve Chong, M. (2020). Conversations and medical news frames on twitter: Infodemiological study on covid-19 in south korea. *Journal of Medical Internet Research*, *22*(5), e18897.

Pobiruchin, M., Zowalla, R. ve Wiesner, M. (2020). Temporal and Location Variations, and Link Categories for the Dissemination of COVID-19–Related Information on Twitter During the SARS-CoV-2 Outbreak in Europe: Infoveillance Study. Journal of medical Internet research, 22(8), e19629.

Prayoga, K. (2020). How Jokowi Communicates with the Public During Covid-19 Crisis: An Analysis of Tweets on Twitter. *Jurnal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication*, *36*(2).

Rodríguez, C. P., Carballido, B. V., Redondo-Sama, G., Guo, M., Ramis, M. ve Flecha, R. (2020). False news around COVID-19 circulated less on Sina Weibo than on Twitter. How to overcome false information?. *International and Multidisciplinary Journal of Social Sciences*, 1-22.

San Sungunay, S. (2020). İşletmelerin İtibar Yönetiminde Sosyal Medya Kullanımı: Türkiye'deki Koronavirüs Salgını Süreci. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 7 (7), 177-189.

Schild, L., Ling, C., Blackburn, J., Stringhini, G., Zhang, Y. ve Zannettou, S. (2020). " go eat a bat, chang!": An early look on the emergence of sinophobic behavior on web communities in the face of covid-19. arXiv preprint arXiv:2004.04046.

Şenol, Y., Avcı, K. (2020). Salgın iletişiminde sosyal medyanın kullanımı. Journal of Health Sciences and Medicine, 3 (3), 340-348. DOI: 10.32322/jhsm.725257

Sharma, A., Adhikary, A. ve Borah, S. B. (2020). Covid-19's Impact on Supply Chain Decisions: Strategic Insights for NASDAQ 100 Firms using Twitter Data. Journal of Business Research.

Shin, S. Y., Seo, D. W., An, J., Kwak, H., Kim, S. H., Gwack, J. ve Jo, M. W. (2016). High correlation of Middle East respiratory syndrome spread with Google search and Twitter trends in Korea. Scientific reports, 6, 32920.

Stefanidis, A., Vraga, E., Lamprianidis, G., Radzikowski, J., Delamater, P. L., Jacobsen, K. H., ... ve Crooks, A. (2017). Zika in Twitter: temporal variations of locations, actors, and concepts. JMIR public health and surveillance, 3(2), e22.

Su, Y., Xue, J., Liu, X., Wu, P., Chen, J., Chen, C., ... ve Zhu, T. (2020). Examining the impact of COVID-19 lockdown in Wuhan and Lombardy: a psycholinguistic analysis on Weibo and Twitter. *International journal of environmental research and public health*, *17*(12), 4552.

Trajkova, M., Cafaro, F., Vedak, S., Mallappa, R. ve Kankara, S. R. (2020, September). Exploring Casual COVID-19 Data Visualizations on Twitter: Topics and Challenges. In Informatics (Vol. 7, No. 3, p. 35). Multidisciplinary Digital Publishing Institute.

Tufan Yeniçıktı, N. (2020). Sağlık Bakanlığının Instagram Paylaşımları Üzerinden Göstergebilimsel Bir İnceleme #Hayatevesığar. Gaziantep University Journal of Social Sciences, Vol 19 COVID-19 Special Issue, 365-385. DOI: 10.21547/jss.767280

Vertalka, J. J., Kassens-Noor, E. ve Wilson, M. (2019). Data on sentiments and emotions of olympic-themed Tweets. Data in brief, 24, 103869.

Yıldız, İ. Sosyal Medya Salgını: Türkiye'de Korona'nın Mizahi Yönü. *Kültür Araştırmaları Dergisi*, (6), 150-172.

Yu, J., Lu, Y. ve Muñoz-Justicia, J. (2020). Analyzing Spanish News Frames on Twitter during COVID-19- A Network Study of El País and El Mundo. International journal of environmental research and public health, 17(15), 5414.

COVİD-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE İŞLETMELER

Editörler:
Gökhan Kırbaç
Erkut Ergenç

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.
Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-87-5

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: *Murat Özbey*

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖN SÖZ

2020 yılının başıyla birlikte ülkemizde etkisini göstermeye başlayan ve bugün hayatımızdaki birçok şeyi değiştiren Covid-19 Pandemisi bu süreçte işletmeler için de bir dönüm noktası olmuştur. Bu alanda başta literatürde olmak üzere birçok çalışma yapılmış ve bu dönemki değişimler akademik olarak araştırılmıştır. Bu bağlamda hem dönemi analiz etmek hem de ileride bu konuda gerçekleştirilecek olan çalışmalara ışık tutmak amacıyla çeşitli işletme fonksiyonları çerçevesinde Covid-19 pandemisinin etkilerinin işletmeleri nasıl etkilediği konusu üzerine ve dönemin durumuna dair çalışılmıştır gerçekleştirilmiştir.

Birinci bölümde Dr. Gökhan Kırbaç tarafından pandemi sürecinde tedarik zincirinde yaşanan durumlar ve bu aşamalarda tedarik zinciri yönetiminin önemi üzerine bir bölüm yazılmıştır. İkinci bölümde pandemiden en çok etkilenen sektörlerden biri olan sağlık sektörü ve özel sağlık kuruluşlarının durumları Dr. Erkut Ergenç tarafınan ele alınmıştır.

Üçüncü bölümde Dr. Hilal Erdoğan tarafından Ford Otomotiv örneği üzerinden özel bir finansal performans analizi gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda Covid-19 döneminde otomotiv sektöründen bir örnekle dönemin durumu ortaya konulmuştur. Dördüncü bölümde Dr. Ayşe Asiltürk pandeminin en etkili alanlarından biri olan Sağlık işletmelerindeki inovasyon yönetimini incelemiştir.

Beşinci bölümde ise Dr. Müge Doğaner pandemide birçok işletme tarafından tercih edilen uzaktan çalışma üzerine bir bölüm kaleme almıştır. Özellikle bu süreçte iletişime yönelik algılar değerlendirilmiştir. Altıncı bölümde ise Dr. Özben Güldoğan tarafından Covid-19 Pandemisi sürecinde Türk Vergi Sistemi'nde gerçekleştirilen düzenlemelere yer verilmiş ve bu düzenlemelerin muhasebe meslek mensuplarına olan etkileri ele alınmıştır.

Yedinci bölüm yazarları Çiğdem Arslan ve Dr. Hilal Erdoğan tarafından perakende sektörünün Migros A.Ş. örneğinde finansal performansı analiz edilmiştir. Sekizinci bölümde ise Mehmet Kanizi ve Dr. Erdem Öncü tarafından bankacılık sektörünün pandemi sürecinde yaşadığı durumlar ve riskleri ele alınarak sürecin etkileri ortaya koyulmuştur.

Dokuzuncu bölümde Meltem Başaran pandeminin yükselen yıldızı E-ticaret üzerine bir bölüm kaleme almıştır. Onuncu bölümde ise İsmet Anlı pandemi döneminin spor işletmeleri üzerindeki etkilerini incelemiştir. Son bölümde ise Burak Gül Yirmibirinci yüzyıl yetkinliklerini pandemi dönemi ve sonrası için ele almıştır.

Tüm bilgi birikimi ve deneyimleriyle bu kitabın hazırlanmasına katkı sağlayan yazarlarımıza ve bu eseri literatüre katkı sağlaması için okurlara sunan yayınevi ve çalışanlarına teşekkürü borç biliriz. Kitabın ülkemizdeki tüm araştırmacılara faydalı olmasını diliyoruz.

Dr. Gökhan Kırbaç, Dr. Erkut Ergenç
İzmir 2021

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1
COVİD-19 DÖNEMİNDE TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİNİN ÖNEMİ 1
Dr. Gökhan KIRBAÇ

BÖLÜM 2
COVID-19 DÖNEMİNDE ÖZEL SAĞLIK HİZMETİ SUNAN İŞLETMELERİN DURUMU VE HİZMETLERİN PAZARLAMASI 23
Dr. Erkut ERGENÇ

BÖLÜM 3
COVİD-19 DÖNEMİNDE OTOMOTİV SEKTÖRÜNDE FİNANSAL PERFORMANS ANALİZİ: FORD OTOMOTİV ÖRNEĞİ 39
Dr. Hilal H. ERDOĞAN

BÖLÜM 4
SAĞLIK İŞLETMELERİNDE İNOVASYON YÖNETİMİ VE COVİD-19 PANDEMİSİ 53
Dr. Ayşe ASİLTÜRK

BÖLÜM 5
COVİD-19 SÜRECİNDE UZAKTAN ÇALIŞMA VE İLETİŞİME YÖNELİK ALGILARIN DEĞERLENDİRİLMESİ 83
Dr. Müge DOĞANER

BÖLÜM 6
TÜRK VERGİ SİSTEMİNDE COVİD-19 KAPSAMINDA YAPILAN DÜZENLEMELERİN MUHASEBE MESLEK MENSUPLARINA ETKİLERİ 97
Dr. Özben GÜLDOĞAN

BÖLÜM 7
COVID-19 DÖNEMİNDE PERAKENDE SEKTÖRÜNDE FİNANSAL PERFORMANS ANALİZİ: MİGROS A.Ş. ÖRNEĞİ 121
Çiğdem ARSLAN
Dr. Hilal H. ERDOĞAN

BÖLÜM 8
PANDEMİ DÖNEMİNDE BANKACILIK SEKTÖRÜNDEKİ RİSKLER VE ETKİLER: KKTC ÇALIŞMASI 143
Mehmet KANİZİ
Dr. Erdem ÖNCÜ

BÖLÜM 9
COVID-19 PANDEMİSİ VE E-TİCARET 163
Meltem BAŞARAN

BÖLÜM 10
COVİD-19 PANDEMİSİNİN SPOR İŞLETMELERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ 181
İsmet ANLI

BÖLÜM 11
İŞLETMELER İÇİN PANDEMİ DÖNEMİ VE SONRASI 21. YÜZYIL BECERİ VE YETKİNLİKLERİ 195
Burak GÜL

Kaynakça

Bowersox, D., Closs, D. ve Cooper, M. B. (2002). Supply Chain Logistics Management, McGraw-Hill/Irwin, NewYork.

Croxton, K. L., Dastugue-Garcıa, S. J., Lambert, D. M., vd. (2001), The Supply Chain Management Process, The International Journal of Logistics Management, Vol.12, No.2, pp.13-35.

Fulconis, F., Saglietto, L. ve Paché, G., (2006). Exploring New Competences in the Logistics Industry: The Intermediation Role of 4PL. Supply Chain Forum: An International Journal. Vol. 7. No. 2. Taylor & Francis.

Görçün, Ö. F. (2010). Örnek Olay ve Uygulamalarla Tedarik Zinciri Yönetimi, Beta Basım Yayım, İstanbul.

KPMG, (2020). COVID-19 Gündemi - Yeni Gerçeklikte Makro Trendler. Erişim: https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/tr/pdf/2020/07/covid-19-gundemi.pdf

Long, D. (2012). International Logistics: Global Supply Chain Management (Çev. Tanyaş, M. ve Düzgün, M.). Ankara: Uluslararası Lojistik Nobel Yayın Dağıtım.

Market Finder – Google, (2021) Son Erişim Tarihi: 25.07.2021 https://marketfinder.thinkwithgoogle.com/intl/tr_tr/article/post-pandemic-logistics-strategy/

Meşeli Teague, G., Ergün Tavukçu, C., Ünlüer, Ö., Özkadı, F. ve Ebiçlioğlu, F. K. (2020). Bilgi Notu: COVID-19 Sonrası Yeni Normalde Tedarik Zinciri ve Yeni Bir Üretim Üssü Arayışı. GİFGRF - Global Relations Forum.

Özdemir, A. İ. (2004). Tedarik Zinciri Yönetiminin Gelişimi, Süreçleri ve Yararları. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.

Rogers, D. S. ve Tıbben-Lembke, R. S. (2001), An Examination of Reverse Logistics Practices, Journal of Business Logistics, Vol.22, No.2, pp.129-148.

Senir, G. ve Büyükkeklik, A. (2020). Covid-19 Salgınının Tedarik Zincirlerine ve Lojistik Faaliyetlere Etkileri, Tüba-Küresel Salgınının Anatomisi: İnsan ve Toplumun Geleceği, Ankara, 627-645.

Seybold, P. B. (2001), Get Inside the Lives of Your Customers, Harvard Business Review, Vol.78, No.5, pp.81-89.

Simchi-levi, D., Kaminsky P. ve Simchi-levi, E. 2003, Designing and Managing the Supply Chain: Concepts, Strategies and Case Studies, Second Edition, Iriwin Mc Grav Hill, Boston, MA, P.1.

Tedarik Zinciri Profesyonelleri Konseyi - CSCMP (Council of Supply Chain Management Professionals), (2008). http://cscmp.org/, (Erişim Tarihi: 15.01.2017).

Kaynakça

Anadolu Ajansı, (2021). Aras Kargo Genel Müdürü Ayyarkın: Tam kapanmanın son gününde 2 milyon gönderi işledik. https://www.aa.com.tr/tr/sirkethaberleri/ulastirma/aras-kargo-genel-muduru-ayyarkin-tam-kapanmanin-son-gununde-2-milyon-gonderi-isledik/665188 (Son erişim Tarihi: 15 Haziran 2021)

AMA, (2019). Definitions of Marketing. American Marketing Association. https://www.ama.org/the-definition-of-marketing-what-is-marketing/ (Son erişim Tarihi: 15 Haziran 2021)

Arpacıoğlu, S., Baltalı Z. ve Ünübol, B. (2021). COVID-19 Pandemisinde sağlık çalışanlarında tükenmişlik, Covid korkusu, depresyon, mesleki doyum düzeyleri ve ilişkili faktörler. Cukurova Medical Journal, 46(1), 88-100.

BBC, (2020). 15 Haziran ve 1 Temmuz'dan itibaren hangi kısıtlamalar kaldırılıyor? https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-52842399 (Son erişim Tarihi: 15 Haziran 2021)

Çınar, F. ve Özkaya, B. (2020). Koronavirüs (COVID-19) Pandemisinin Medikal Turizm Faaliyetlerine Etkisi. Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi, 2(2), 35-50.

Demir, F. O., ve Kırdar, Y., (2007). Müşteri ilişkileri yönetimi: CRM. Review of Social, Economic & Business Studies, 8, (293-308).

Edinsel, S., ve Adıgüzel, O. (2014). Türkiye'nin Sağlık Turizmi Açısından Son Beş Yıldaki Dünya. Çankırı Karatekin Üniversitesi Çankırı Karatekin University, 4(2), 167-190.

(Gümüşoğlu ve diğerleri, 2007: 6).

Haberler.com (2020). Türkiye saç ekiminde birinci sırada; En çok İtalyanlar geliyor. https://www.haberler.com/turkiye-sac-ekiminde-birinci-sirada-en-cok-12834771-haberi/ (Son erişim Tarihi: 15 Haziran 2021)

Hızlı Sayar, G., Ünibol H. ve Tarhan N. (2020). Covid-19 Korkular – Kaygılar – Olgunlaşma Türkiye Araştırması Sonuç Raporu 2020. Üsküdar Üniversitesi Yayınları ISBN: 978-605-9596-32-9

(Kotler, 2005: 50).

Mucuk, İ., (2014). Pazarlama İlkeleri. Türkmen Kitabevi. İstanbul.2014 20. Basım

Samancı, V. M. (2020). Birinci basamak sağlık hizmetleri ve pandemi süreci. Konuralp Medical Journal, 12(S1), 390-393.

Şimşek, M. Ş., ve Çelik, A., (2011). İşletme bilimlerine giriş. Eğitim Kitabevi.

T.C. Cumhurbaşkanlığı (2020), Normal Hayata Dönüşü Kademe Kademe Başlatacağız. https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/119206/-normal-hayata-donusu-kademe-kademe-baslatacagiz- (Son erişim Tarihi: 15 Haziran 2021)

T.C. İçişleri Bakanlığı. (2020a). Bakanlığımız 81 İl Valiliğine Koronavirüs Tedbirleri Konulu Ek Bir Genelge Daha Gönderdi [İnternet]. Ankara: İçişleri Bakanlığı; Mart 2020 https://www.icisleri.gov.tr/bakanligimiz-81-il-valiligine-koronavirustedbirleri-konulu-ek-bir-genelge-daha-gonderdi. (Son erişim Tarihi: 15 Haziran 2021)

T.C. Sağlık Bakanlığı (2020a), Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Sayı: 14500235- 403.99/, konu: pandemi hastaneleri.

https://im.haberturk.com/images/others/2020/03/20/pandemi_genelge.pdf. (Son erişim Tarihi: 15 Haziran 2021)

Topuz, N. (2012). Türkiye Sağlık (Medikal) Turizmi Stratejisi 2023.Uzmanlık Tezi, T.C.Kültür Ve Turizm Bakanlığı Yatırım Ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, Ankara.

Turan, A., ve ÇELİKYAY, H. H. (2020). Türkiye'de KOVİD-19 ile mücadele: politikalar ve aktörler. Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 3(1), 1-25.

Yurdakul, M. (2007). İlişkisel pazarlama anlayışında müşteri sadakati olgusunun ayrıntılı bir şekilde analizi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17(1), 268-287.

Kaynakça

Akın, F. ve Ece, N. (2013). İMKB'de işlem gören sigorta şirketlerinin 2006-2010 dönemi finansal performanslarının analizi. Muhasebe ve Finansman Dergisi, 89-106.

Alper, A. ve Biçer, E. B. (2017). Kamu hastanelerinde finansal performansın oran analizi ile ölçülmesi: bir kamu hastanesi örneği. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 18(2), 337-357.

Bulut, R. ve Pınar, C. (2020). Covid-19 pandemisi döneminde Türkiye'de istihdam ve işsizlik. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Oğuzhan Sosyal Bilimler Dergisi, 2(2), 217-225.

Duran, M. S. ve Acar, M. (2020). Bir virüsün dünyaya ettikleri: Covid-19 pandemisinin makroekonomik etkileri. International Journal of Social and Economic Sciences, 10(1), 54-67.

İskenderoğlu, Ö. Karadeniz, E. ve Ayyıldız, N. (2015). Enerji sektörünün finansal analizi: Türkiye ve Avrupa enerji sektörü karşılaştırması. İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi, 3(3), 86-97.

Karadeniz, E., Dalak, S., Beyazgül, M. ve Günay, F. (2016). Konaklama ve yiyecek hizmetleri alt sektöründeki küçük, orta ve büyük ölçekli işletmelerin finansal performansının karşılaştırmalı tablolar analiz tekniği ile incelenmesi, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 18 (3), 631-657.

Öğünç, H. (2018). Gıda ve Tekstil Sektörlerinin Karşılaştırmalı Finansal Analizi (2014-2016 Dönemi). Bucak İşletme Fakültesi Dergisi, 1(1), 53-70.

Özer, Ö. (2012). Mali tablolar analizi: bir hastane örneği. Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi, 6, 183-199.

Yenisu, E. (2019). Finansal tabloların oran analizi ile incelenmesi: Adese örneği. Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(1), 19-45.

Yılmaz, E. ve Aslan, T. (2018). Oran analizi yöntemi ile konaklama ve yiyecek hizmetleri alt sınıfındaki küçük, orta ve büyük ölçekli işletmelerin finansal performanslarının karşılaştırmalı analizi. Ida Academia Muhasebe ve Maliye Dergisi, 1(2), 36-52.

Kaynakça

Akenroye, T. O. (2012), Factors Influencing Innovation in Healthcare: A Conceptual Synthesis, *The Innovation Journal: The Public Sector Innovation Journal*, 17(2), 1-21.

Akenroye, T. O. ve Kuenne, C. W. (2015), Key Competencies For Promoting Service Innovation: What Are Implications For the Health Sector?, *The Innovation Journal: The Public Sector Innovation Journal*, 20(1), 1-21.

Aslani, A., Zolfagharzadeh, M. M. ve Naaranoja, M. (2015), Key Items of Innovation Management in the Primary Healthcare Centres Case Study: Finland, *Cent Eur J Public Health*, 23 (3), 183–187.

Aslani, A. ve Naaranoja, M. (2013), Characters of Innovation Management in the Primary Health Care Centers, *Organizacija*, 46 (3), 108-114, doi: 10.2478/orga-2013-0010.

Barlow, J. (2017), Managing Innovation in Healthcare, *Imperial College*, İngiltere: Londra, doi: https://doi.org/10.1142/q0044.

Bouranta, N., Psomas, E., Suárez-Barraza M.F. ve Jaca, C. (2019), The Key Factors of Total Quality Management in the Service Sector: A Cross-Cultural Study, *Benchmarking: An International Journal*, 26 (3), 893-921, doi: https://doi.org/10.1108/BIJ-09-2017-0240.

Chowdhury, J. (2012), Hacking Health: Bottom-up Innovation for Healthcare. *Technology Innovation Management Review*, 2(7), 31-35. doi: http://doi.org/10.22215/timreview/579.

Cromwell, J. ve Kotelly, B. (2021), A Framework for Innovation in the Covid-19 Era and Beyond, *MIT Sloan Management Review*, doi: https://sloanreview.mit.edu/article/a-framework-for-innovation-in-the-covid-19-era-and-beyond/.

D'Alvano, L. ve Hidalgo, A. (2012), Innovation Management Techniques and Development Degree of Innovation Process in Service Organizations, *R&D Management Journal*, 42 (1), 60-70, doi: https://doi.org/10.1111/j.1467-9310.2011.00663.x.

Experience Magazine (2019), Innovation in Healthcare, 2, ERNI.

Fraunhofer Group For Innovation Research, Understanding Change – Shaping The Future Impulse For The Future of Innovation, https://www.innovationsforschung.fraunhofer.de/en.html.

George, G., Lakhani, K. R. ve Puranam, P. (2020), What Has Changed? The Impact of Covid Pandemic on the Technology and Innovation Management Research Agenda, *Journal of Management Studies*, 57 (8), 1754-1758.

Gershgorn, D. (2018), Ontario is Trying a Wild Experiment: Opening Access to its Residents' Health Data, *Quartz*, https://qz.com/1246042/ontario-is-releasing-its-residents-personal-health-data-to-eager-tech-companies/.

Global Innovation Index (2020), Who Will Finance Innovation?, 13th edition, Editörler: Soumitra Dutta, Bruno Lanvin, and Sacha Wunsch-Vincent (Cornell Üniversitesi, INSEAD ve ortak yayıncılar olarak Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) ve Bilgi Ortakları arasındaki işbirliğiyle hazırlanmıştır).

Heinonen, K. ve Strandvik, T. (2021), Reframing Service Innovation: Covid-19 As A Catalyst for Imposed Service Innovation, *Journal of Service Management*, 32 (1), 101-112, Emerald Publishing Limited, 1757-5818, doi: 10.1108/JOSM-05-2020-0161.

Lorenzetti, J., Trindade, L.L., Pires, D.E. P., ve Ramos, F. R. S. (2012), Technology, Technological Innovation and Health: A Necessary Reflection, *Texto & Contexto - Enfermagem*, 21(2), 432-439, doi: https://doi.org/10.1590/S0104-07072012000200023.

Miraldo C., Monken, S., Motta, L. J. ve Freitas Ribeiro, A. (2019), Innovation in Health-Care Companies: A Strategy to Increase Customer Service Productivity, *Innovation & Management Review*, Emerald Publishing Limited, 16(4), 357-374, doi:I 10.1108/INMR-04-2019-0041.

OECD (2006), Innovation and Knowledge-Intensive Service Activities, https://read.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/innovation-and-knowledge-intensive-service-activities_9789264022744-en#page97

Oliveira, T. C., Barrenho, E., Autio, A. V. E. ve Barlow, J. (2017), Developing a Global Healthcare Innovation Index, *Policy Innovation Research Unit*, https://piru.ac.uk/assets/files/Healthcare%20innovation%20index%20report.pdf.

Ratten, V. (2015), Healthcare Organisations Innovation Management Systems: Implications For Hospitals, Primary Care Providers and Community Health Practitioners. *International Journal of Social Entrepreneurship and Innovation*, 3(4), 313, doi: 10.1504/IJSEI.2015.069354.

Sezgin, D. (2013), Tıbbileştirme, *Toraks Bülteni*, 27-29, https://toraks.org.tr/site/community/downloads/1622#:~:text=T%C4%B1bbile%C5%9Ftirme%20(medikalizasyon)%2C%20bir%20konu,Sezgin%2C%202011%3A%2059).

Weintraub P, McKee M. (2019). Leadership for innovation in healthcare: an exploration. *International Journal of Health Policy Management*, 8(3), 138–144, doi:10.15171/ijhpm.2018.122.

Wood, T. (2021), Global Stars: The Most Innovative Countries, Ranked by Income Group, https://www.visualcapitalist.com/national-innovation-the-most-innovative-countries-by-income/.

Zumbühl, R. (2019), Hospitals in the Digital World, Innovation in Healthcare, *Experience Magazine*, 2, ERNI.

Kaynakça

Akca, Meltem; Küçükoğlu, Tepe, Mübeyyen (2020), "Covid-19 ve İş Yaşamına Etkileri: Evden Çalışma", Journal of International Management, Educational and Economics Perspectives, Volume 8, Issue 1, p. 71-81.

Alpago, Hasan; Alpago, Derya (2020). "Koronavirüs Salgınının Sosyoekonomik Sonuçları", IBAD Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 8, s. 99-114.

Arslan, İbrahim; Karagül, Soner, (2020), "Küresel Bir Tehdit (Covid-19 Salsını) ve Değişime Yolculuk", Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 10, s.1-36, İstanbul.

Arslan, B.; Arslan, E. (2007), Örgütsel İletişim, Pegem Yayıncılık, Ankara.

Aslan, Recep, (2020), Tarihten Günümüze Epidemiler, Pandemiler ve COVİD 19, Göller Bölgesi Aylık Ekonomi ve Kültür Dergisi, Cilt 8, Sayı 85, s. 35-41.

Bouziri, Hanifa; Smith, David; Descatha, Alexis; Dab, William; Jean, Kevin

(2020), Working from Home in The Time of Covid-19: How to Best Preserve Occupational Health?, Occupational and Environmental Medicine, 1.1.

Budak, F. ve Korkmaz, Ş. (2020), COVID-19 Pandemi Sürecine Yönelik Genel Bir Değerlendirme: Türkiye Örneği, Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi, Cilt 1, s. 62-79.

Coker, Serdar (2020). Covid-19 ve İş Güvenliği: Uzaktan Çalışma

Mondaq. Deloitte. (2020). İşin Geleceği: Uzaktan Çalışma Sisteminde Organizasyonel Dayanıklılığı Korumak, Deloitte Raporu.

Dias, Monica Costa; Farquharson, Christine; Griffith, Rachel ; Joyce, Robert Levell, Peter (2020), "Getting People Back into Work", IFS Briefing Note, p. 1 25.

Dockery, Michael; Bawa, Sherry, (2020), Working from Home in the Covid-19 Lockdown, Bankwest Curtin Economics Centre Research Brief, Covid-19, p. 15.

Dursun, Cansu (2020), "Koronavirüs (Covid-19) Pandemisi Sürecinde Özel Alanına Kamusal Alanı Sığdıran Çalışan Anneler", Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, Cilt 7, Sayı 5, s. 78-94.

Ekici, Kenan Mehmet (2013). Örgütsel İletişim, Yargı Yayınevi, Ankara. Eskiyörük, Diğdem (2015). Örgütsel İletişim, Cinius Yayınları, İstanbul.

Fadinger, Harald; Schymik, Jan, (2020). The Effects of Working from Home on Covid-19 Infections and Production a Macroeconomic Analysis for Germany, University of Bonn and University of Mannheim, Germany.

Görücü İbrahim, "Tele Çalışma (Evden Çalışma)", İnönü Üniversitesi, Chapter 53, s. 285-305.

Göktepe, Aydın Esra, (2020), "Kriz Döneminde İş Sürdürülebilirliğine Yönelik Yönetim Uygulamaları; Covid-19 Pandemi Araştırması", International Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences, Volume 6, Issue 26, p. 630-638.

Gupta, Arpit, (2020), "Accelerating Remote Work After COVID-19", Covid Recovery Symposium, 1-2.

Hatayama, Maho; Viollaz, Mariana; Winkler, Hernan (2020), "Jobs' A Men Ability to Working from Home: Evidence from Skills Surveys for 53 Countries", World Bank Policy Research Working Paper. 9241, p. 1-30.

Kalleberg, Arne, (2001), "Organizing Flexibility: The Flexible Firm in a New Century", British Journal of Industrial Relations, Volume 39, Issue 4, p. 479-504.

Kırık, Ali, Murat; Var, Satı, Selin; Özkoçak, Vahdet; Darıcı, Sefer, (2020), Pandemi Dönemlerinde İletişim ve Algı Yönetimi: Yeni Koronavirüs Hastalığı (Covid-19) Örneği, Asos Journal, Yıl 8, Sayı 104, s. 36-57.

Lane, Ian; Mullen, Michalle; Costa, Amanda (2020), Working from HomeDuring The COVID-19 Pandemic: Tips and Strategiest Maintain Product ivity & Connectedness, Psychiatry Information in Brief, Volume 17, Issue 5, p. 1-4.

Merriam, Webster, (2020), Outbreak vs. Epidemic Spreading Illness. http://www.merriam-webster.com/words-at-play/spanish-flu. Erişim Tarihi: 25.06.2020.

Mısırlı, İrfan, (2008), Genel ve Teknik İletişim, Detay Yayıncılık, Ankara.

Mustajab, Duta, (2020), "Covid-19 Pandemic: What Are The Challenges and Oppurtunities for e-Leadership?", Fiscaoeconomia, Volume 4, Issue 2, p. 483 497.

Parlak Z.; Özdemir, S. (2011), "Esneklik Kavramı ve Emek Piyasalarında Esneklik Kavramı", Sosyal Siyaset Konferansları, Cilt 60, Sayı 1, s. 1-60

Raisine, Giedre Agota; Rapuano, Violeta; Varkuleviciute, Kristina ; Stachova,

Katarina, (2020), "Working from Home- Who is Happy? A Survey of Lithuania's Employees During The Covid-19 Quarantine Period", Sustainability, 12, 5332, p. 1-21.

Rubin, Ori; Nikolaeva, Anna; Nello-Deakin, Samuel ; Brömmelstroet, Marco, (2020), "What Can We Learn from The COVID-19 Pandemic about How People Experience Working from Home and Commuting?", University of Amsterdam Press, p. 1- 9.

Savic, Dobrica, (2020), "Covid-19 and Work From Home: Digital Transformation of The Workforce", The Grey Journal, Volume 16, Issue 2, p. 101-104.Scully, Leach Jackie, (2004), "What is a Disease?", Embo Reports, Volume 5, Issue 7, p. 650-653.

Smith, Katherine (2010). "Work-Life Balance Perspectives of Marketing Professionals in Generation Y", Services Marketing Quarterly, 31, p. 434-447.

Şahinaslan, Ender, (2020), Endüstri 4.0 Dönüşümünde Öne Çıkan Teknolojiler, Fen Bilimleri ve Matematik Alanında Akademik Çalışmalar, Gece Kitaplığı, Ankara.

TDK, (2020). Güncel Türkçe Sözlük. http://sozluk.gov.tr/ ? kelime= (Erişim Tarihi: 28.06.2020).

Tumin, S. A. (2020). "How Common is Working from Home?", KRI Discussionpaper, p.1-13.

Türkiye Bilimler Akademisi (2020). COVID-19, Pandemi Değerlendirme Raporu, TÜBA.

Twenge, Jean, (2010), "A Review of the Empirical Evidence on Generational Differences in Work Attitudes", Journal of Business Psychology, 25, p. 201-210.

Vural, İzlem, (2012), İletişim, Pegem Akademi Yayınları, Ankara.

WHO, (1946), The International Health Conference, New York, 19 June – 22 July.

WHO (2005). "Global influenza preparedness plan. The role of WHO and recommendations for national measures before and during pandemics. Geneva, World Health Organization". http://www.who.int/csr/resources/publications/influenza, Erişim Tarihi: 11.Mayıs.2020.

WHO (2018). "Managing epidemics: Key facts about major deadly diseases". https://www.who.int/emergencies/diseases/managing-epidemics/en/, Erişim Tarihi: 11.Mayıs.2020.

http://www.everbridge.com

http://www.assets.publishing.service.gov.uk/

Kaynaklar

Akarca, A. ve Şafak M. (2009). "Mücbir Sebepler ve Vergileme".24.09.2009. (http://www.ozdogrular.com/content/view/8365/177/) Erişim Tarihi:17.04.2021.

Bilici, N. (2018). Vergi hukuku. Savaş Yayınevi.

Ekmekci, E., Güneş, G., Kaşikci, M., & Gümüşkaya, G. Vergi Hukukunda Mücbir Sebep ve Hukuksal Sonuçları Üzerine Eleştirisel Bir Yaklaşım ve Öneriler. İstanbul Hukuk Mecmuası, 78(2), 1069-1138.

Güneş, G. (2014). Verginin Yasallığı İlkesi, XII Levha Yayıncılık, 4. Baskı, İstanbul.

Karadağ, N. C. (2020). Covid-19 Pandemisi ve Alınan Önlemlerin Vergi Hukuku Açısından Değerlendirilmesi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 29(3), 400-413.

Nadaroğlu, H. (2000). Kamu Maliyesi Teorisi, 11. Baskı, İstanbul: Beta Basın Yayın Dağıtım.

Yıldırım, T. Danıştay Kararlarında Mücbir Sebep Kavramı. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 25(2), 1520-1538.

518 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğ, 24.03.2020 tarihli ve 31078 sayılı Resmi Gazete.

524 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğ, 25.01.2021 tarihli ve 31375 sayılı Resmi Gazete.

340 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği, 30/9/2004 tarihli ve 25599 sayılı Resmi Gazete.

https://www.gib.gov.tr

https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=128_128575-o6raktc0aa&title=Tax-and-Fiscal-Policy-in-Response-to-the-Coronavirus-Crisis

https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11-march-2020.

Kaynakça

Akın, F. & Ece, N. (2013). İMKB'de İşlem Gören Sigorta Şirketlerinin 2006 - 2010 Dönemi Finansal Performanslarının Analizi. Muhasebe ve Finansman Dergisi, 57, 89-106.

Alper, A. & Biçer, E. B. (2017). Kamu Hastanelerinde Finansal Performansın Oran Analizi ile Ölçülmesi: Bir Kamu Hastanesi Örneği. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 18(2), 337-357.

Göçer, K. (2015). Mali Tablolar Analizi: Pendik Belediyesi Örneği. Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi, 10(1), 139-161.

İskenderoğlu, Ö., Karadeniz, E. & Ayyıldız, N. (2015). Enerji Sektörünün Finansal Analizi: Türkiye ve Avrupa Enerji Sektörü Karşılaştırması. İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi, 3(3), 86-97.

Karadeniz, E. & Kahiloğulları, S. (2014). Borsa İstanbul'da İşlem Gören Spor Şirketlerinin Finansal Performansının Oran Yöntemiyle Analizi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 23(2), 129-144.

Karadeniz, E., Dalak, S., Beyazgül, M. & Günay, F. (2016). Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Alt Sektöründeki Küçük, Orta ve Büyük Ölçekli İşletmelerin Finansal Performansının Karşılaştırmalı Tablolar Analiz Tekniği İle İncelenmesi. Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 18(3), 631-657.

Omağ, A. (2014). Yüzde Yöntemi ile Analiz ve Gıda Sektörüne Yönelik Bir Uygulama. Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, 6(11), 65-82.

Öğünç, H. (2019). Bir Tuğla Üretim İşletmesi ve İlişkili Sektörlerin Karşılaştırmalı Finansal Analizi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Dergisi, 3(2), 241-262.

Özer, Ö. (2012). Mali Tablolar Analizi: Bir Hastane Örneği. Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi, 3(6), 183-199.

Özyürek, H. & Erdoğan, E. (2011). Finansal Kurumlarda Mali Analiz ve Bir Uygulama. Ekonomi Bilimleri Dergisi, 3(2), 229-238.

Şen, L., Zengin, B. & Yusubov, F. (2015). Otel İşletmelerinde Finansal Analizlere İlişkin Bir Örnek Olay İncelemesi. İşletme Bilimi Dergisi, 3(1), 64-85.

Kaynakça

Adıgüzel, M. (2020). Covid-19 Pandemisinin Türkiye Ekonomisine Etkilerinin Makroekonomik Analizi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(37), 191-221.

Arabacı, H. ve Yücel, D. (2020). COVID-19 Pandemisinin Türk Bankacılık Sektörü Üzerine Etkisi. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 9(3), 196-208.

Arabacı, H. ve Yücel, D. (2020). Pandeminin Türkiye Ekonomisine Etkileri ve Türkiye Merkez Bankası Tarafından Finansal İstikrarı Sağlamak Amacıyla Alınan Önlemler. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 9(2), 91-98.

Arabacı, H., Yücel, D. ve Aslan, G. (2020). Finansal Kırılganlıklar: Türkiye Bankacılık Sektörü İncelemesi. *BNEJSS Dergisi*, 06(03).

Barro, R., Ursua, J. Ve Weng, J. (2020). Corona Virus Meets the Great Influenza Pandemic. Voxeu. Org, 20.

Bekçi, İ., Köse, E. ve Aksoy, E. (2020). Covid-19'un Türkiye'de Bankalar Üzerindeki Ekonomik Etkisine Dair Bir Tahmin. *Ekonomi Politika ve Finans Araştırmaları Dergisi*, 5(Özel Sayı), 185-205.

Beybur, M. ve Çetinkaya, M. (2020). Covıd-19 Pandemisinin Türkiye'de Dijital Bankacılık Ürün ve Hizmetlerinin Kullanımı Üzerindeki Etkisi. *Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 4(2), 148-163.

Bingül, B. A., Türk, A. ve Ak, R. (2020). Covid-19 Bağlamında Tarihteki Büyük Salgınlar ve Ekonomik Sonuçları. *Electronic Turkish Studies*, 15(4).

Bootsma, M.C.J. ve Ferguson, N.M. (2007). The Effect of Public Health Measures on The 1918 Influenza Pandemic in U.S. Cities. *Proceedings of Thenational Academy of Sciences.* 104(18), 7588–7593.

Borri, N. ve Di Giorgio, G. (2020). Systemic Risk and The COVID Challenge In The European Banking Sector. Available At SSRN 3716950.

Brainerd, E. ve M. V. Siegler (2003). The Economic Effects of The 1918 Influenza Epidemic. CEPR Discussion papers 3791.

Cavlak, H. (2020). Covid-19 Pandemisinin Finansal Raporlama Üzerindeki Olası Etkileri: BİST 100 Endeksi'ndeki İşletmelerin Ara Dönem Finansal Raporlarının İncelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(COVID-19 Special Issue), 143-168.

Correia, S., Luck, S. ve Verner, E. (1918). Pandemics Depress The Economy, Public Health Interventions Do Not: Evidence From The 1918 Flu.

Demirguc-Kunt, A., Pedraza, A. ve Ruiz-Ortega, C. (2020). Banking Sector Performance During The Covid-19 Crisis. World Bank.

Disemadi, H. S. ve Shaleh, A. I. (2020). Banking Credit Restructuring Policy Amid COVID-19 Pandemic in Indonesia. *Jurnal Inovasi Ekonomi*, 5(02).

Duran, M. S. ve Acar, M. (2020). Bir Virüsün Dünyaya Ettikleri: Covid-19 Pandemisinin Makroekonomik Etkileri. *International Journal of Social and Economic Sciences*, 10(1), 54-67.

Duran, M. S., & Acar, M. (2020). Bir Virüsün Dünyaya Ettikleri: Covid-19 Pandemisinin Makroekonomik Etkileri. *International Journal of Social and Economic Sciences*, 10(1), 54-67.

Eğilmez, M. (2020). 2020 ve Ötesi. Erişim Tarihi: 18 Mart. Https://Www.Mahfiegilmez.Com/2020/03/2020-Ve-Otesi.Html

Eichenbaum, M. S., Rebelo, S. ve Trabandt, M. (2020). The Macroeconomics of Epidemics (No. W26882). National Bureau of Economic Research.

Ersoy, H., Gürbüz, A. O. ve Fındıkçı, M. (2020). Covid-19'un Türk Bankacılık ve Finans Sektörü Üzerine Etkileri, Alınabilecek Önlemler. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(37), 146-173.

Fernandes, N. (2020). Economic Effects Of Coronavirus Outbreak (COVID-19) On The World Economy. IESE Business School Working Paper No. WP-1240-E

Flögel, F. ve Gärtner, S. (2020). The COVID-19 Pandemic And Relationship Banking in Germany: Will Regional Banks Cushion An Economic Decline or is A Banking Crisis Looming. *Tijdschrift Voor Economische En Sociale Geografie*, 111(3), 416-433.

Garret, H. E. (2009). North American Agro Forestry: An Integrated Science and Practice. *American Society of Agronomy*, Madison, WI (EUA).

Goodell, J. W. (2020). Covid-19 and Finance: Agendas for Future Research. *Finance Research Letters*, 101512.

Göze, D. (2020). Korona Virüs Pandemisinin Küresel Ekonomideki İzleri: Kamu Finansal Dengesi, Ticaret Hacmi, Enflasyon, İşsizlik be Ekonomik Büyüme. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 221-237.

Guimbeau, A., Menon, N. ve Musacchio, A. (2020). The Brazilian Bombshell The Long Term Impact Of The 1918 İnfluenza Pandemic The South American Way (No. W26929). National Bureau of Economic Research.

Gupta, M., Abdelmaksoud, A., Jafferany, M., Lotti, T., Sadoughifar, R. ve Goldust, M. (2020). COVID-19 And Economy. Dermatologic Therapy.

Guth, M., Lipp, C., Puhr, C. ve Schneider, M. (2020). Modeling The COVID-19 Effects on The Austrian Economy and Banking System. *Financial Stability Report*, (40), 63-86.

Hardy, B. ve Takáts, E. (2020). International Banking Amidst Covid-19: Resilience and Drivers. Available At SSRN 3746155.

Hossain, M. (2020). The Effect of The Covid-19 on Sharing Economy Activities. *Journal of Cleaner Production*, 280, 124782.

Şişman, M. (2020). İki Kriz Arası Salgındaki Dünya Ekonomisi. Pandemi ve Ekonomi Kıskacında Sağlık.

Joshi, A., Bhaskar, P. ve Gupta, P. K. (2020). Indian Economy Amid COVID-19 Lockdown: A Prespective. *Journal Pure Applied Microbiolo*gy, 14, 957-961.

Kanu, I. A. (2020). COVID-19 and The Economy: An African Perspective. *Journal of African Studies and Sustainable Development*, 3(2).

Khoo, S. (2020). Covid-19 and Malaysian Banking Industry: Problems Faced By Bank Marketing and Strategies To Promote Services and Bank Brands. Available At SSRN 3653889.

KKTC Merkez Bankası Para ve Banka Verileri. Erişim Tarihi: 6 Haziran 2021. http://www.kktcmerkezbankasi.org/tr/veriler/istatistiki-veriler/para-banka

Sümer, G. (2013), Türk Vergi Sistemi Açısından Bankaların Ödev ve Yükümlülükleri, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 6-8.

Wu, D. D. ve Olson, D. L. (2020). The Effect of COVID-19 on The Banking Sector. In Pandemic Risk Management. Operations And Finance (Pp. 89-99). Springer, Cham.

Wuyts, W., Marin, J., Brusselaers, J. ve Vrancken, K. (2020). Circular Economy as a COVID-19 Cure Resources, Conservation, And Recycling.

Zhang, Y., Diao, X., Chen, K. Z., Robinson, S. ve Fan, S. (2020). Impact of COVID-19 on China's Macroeconomy and Agri-Food System–an Economy-Wide Multiplier Model Analysis. *China Agricultural Economic Review*, 12, 387-497.

Kaynakça

Alan, E. (2017). E-ticaret türleri – Elektronik Ticaret İş Modelleri. https://www.ihracat.co/2017/01/e-ticaret-turleri-elektronik-ticaret-is.html

Arslan, J. ve Ilgın, İ. D. (2019). Mekânlaşan Markalar: Apple Örneği Üzerinden Bir Değerlendirme. *Sanat Tasarım Dergisi,* 10(1), 24-30.

Dedeoğlu, A. Ö. (2002). Tüketici Davranışları Alanında Kalitatif Araştırmaların Önemi ve Multidisipliner Yaklaşımlar, *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.* 17 (2), 75-92

Demirbaş, E. (2014). An Integrative Model on the Factors Affecting Consumer's Satisfaction, Trust and Repurchase Intention in Online Shopping (385554) (Doktora tezi, Bahçeşehir Üniversitesi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir.

Demirdöğmez, M., Taş, H., & Gültekin, N. (2020). Koronavirüs' ün (Covid-19) E-Ticarete Etkileri. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 16*(29), 130-131.

DEMİREL, D., Eriş, V., (2019). Innovation trends in e-commerce applications: gittigidiyor.com case. PressAcademia Procedia (PAP), (9),192-196. DOI: 10,17261 / Pressacademia.2019. 1091, s.195

Elektronik Ticaret Rehberi (2006). Elektronik ticaretin etkileri ve faydaları. http://www.elektronikticaretrehberi.com/e-ticaretin_etkileri_faydalari.php

Ersoy, C. (2015). Elektronik ticaretin türleri. https://slideplayer.biz.tr/slide/3674454/

Güler, H. N. (2020). Koronavirüsü (covıd-19) Günlerinde Bankalara İletilen Müşteri İtiraz ve Şikayetlerinin İncelenmesi, *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD) 7(*4), 85-99. ISSN:2148-9963.

Güven, H. (2020). Covid-19 pandemik kriz sürecinde e-ticarette meydana gelen değişimler. *ASEAD*, 7(5), 251-268

http://uib.org.tr/tr/kbfile/covid-19un-e-ticaret-uzerindeki-etkileri adresinden alındı

Kesayak, B. (2020, 08 2020). *Techinside*. https://www.techinside.com/akilli-saat-siparisleri-artti adresinden alındı

Kocasu, A. N. (2020, 03 30). https://mediacat.com/coronavirustensonra/ adresinden alındı

Meral, B. (2020, 03 27). *Techinside*. https://www.techinside.com/e-ticarette-corona-virus-covid-19-etkisi adresinden alındı

Muradoğlu, C. (2020, 04 2020). 07 17, 2021 tarihinde Webrazzi: https://webrazzi.com/2020/04/07/covid-19-la-birlikte-turkiye-de-online-harcama-tutarinda-nasil-bir-degisim-yasandi/ adresinden alındı

Organisation for Economic Co-operation and Development (2013). Glossary of statistical terms: Electronic commerce. https://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=4721

Statista. (2021, 05 21). https://www.statista.com/statistics/534123/e-commerce-share-of-retail-sales-worldwide/ adresinden alındı

Tübisad. (2021, 05 20). https://www.tubisad.org.tr/tr/images/pdf/tubisad_e-ticaret_2019_pazar_buyuklugu_raporu.pdf adresinden alındı

Uludağ İhracatçıları Birliği (2020, 08). *Covid-19'un E-Ticaret Üzerindeki Etkileri Raporu.*

Ulukan, G. (2020, 05 05). https://webrazzi.com/2020/05/05/google-zoom-satin-alma/ adresinden alındı

World Trade Organisation (1998). Work Programme on Electronic Commerce, General Council Decision (98-3738).

Yılmaz, Ö. T., & Bayram, O. (2020). COVID-19 pandemi döneminde Türkiye'de e-ticaret ve e-ihracat. *Kayseri Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2*(2), 37-54.

Kaynakça

Demir, A., & Çifçi, F. (2020). Covıd-19 Pandemi Sürecinde Egzersizin Lise Öğrencilerinin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *18*(3), 169-179

Güven, H. (2020). COVID-19 pandemik krizi sürecinde e-ticarette meydana gelen değişimler. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *7*(5), 251-268

Meltem, A. K. C. A., & Küçükoğlu, M. T. Covıd-19 Ve İş Yaşamına Etkileri: Evden Çalışma. *Journal Of International Management Educational And Economics Perspectives*, *8*(1), 71-81

Kartal, C., & Şentürk, E. E. (2020). Covıd-19 Dönemi Tüketici Harcamalarındaki Değişiklikler, Sanayi Ve Ticari Faaliyetler Üzerindeki Etkileri

Thompson, Walter R. Ph.D., FACSM Worldwide Survey of Fitness Trends for 2021, ACSM's Health & Fitness Journal: 1/2 2021 - Volume 25 - Issue 1 - p 10-19 doi: 10.1249/FIT.0000000000000631

Türkmen, M., & Özsarı, A. (2020). COVID-19 salgını ve spor sektörüne etkileri. *International Journal of Sport Culture and Science*, *8*(2), 55-67

WHO Health Topics, Coronavirus (2021). https://www.who.int/healthtopics/coronavirus#tab=tab_1, (Erişim Tarihi: 23.09.2021).

Yurtsızoğlu, Z. Spor Endüstrisinde Bir Krizin Öyküsü (COVID-19). *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, *2*(1), 45-50.

Kaynakça

ACT. (2015). Beyond academics: A holistic framework for enhancing education and workplace success. Erişim Adresi: https://www.act.org/content/dam/act/unsecured/documents/ACT_RR2015-4.pdf Son Erişim: Tarihi: 17.03.2021

Andrew Collins, Graham Hancock. (2014). *Göbekli Tepe: Genesis of the Gods: The Temple of the Watchers and the Discovery of Eden.* Vermont: Bear & Company.

Arklan Ü. ve Taşdemir E. (2008). Bilgi Toplumu ve İletişim Bilginin Yayılması Sürecinde Kitle İletişim Araçları ve İnternet. *Selçuk İletişim Dergisi, vol.5, no.3,* pp.67-80

ATC21S (2021). 21st Century Skills. http://www.atc21s.org/ (Son Erişim: 15.05.2021)

Batez M. (2021). ICT Skills of University Students from the Faculty of Sport and Physical Education During the COVID-19 Pandemic. *Sustainability. 2021; 13(4):*1711.

Battle For Kids (2019). Framework for 21st Century Learning http://static.battelleforkids.org/documents/p21/P21_Framework_Brief.pdf (Son erişim: 15.05.2021)

Battle For Kids (2019). Framework for 21st century learning. Erişim Adresi: http://static.battelleforkids.org/documents/p21/P21_Framework_Brief.pdf Son Erişim Tarihi: 15.05.2021

Blass, E (2009) From Globalisation to Internationalisation: Stepping Back To Move Forwards In Progressing Higher Education In Overseas Markets. *The International Journal of Learning 16(4).* 175–183.

Brooks, S. K., Webster, R. K. Smith, L. E., Woodland L, Wessely, S., Greenberg, N., Rubin G. J. (2020). *The psychological impact of quarantine and how to reduce it: rapid review of the evidence.* Thelancet. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30460-8

Buheyji M. (2020) Coronavirus as a Global Complex Problem Looking for Resilient Solutions. *Business Management and Strategy ISSN 2157-6068 2020, Vol. 11, No. 1*

Elshobake M. R. M. (2021). Human Rights Violations During the COVID-19 Pandemic. *International Journal of Human Rights in Healthcare* DOI: 10.1108/IJHRH-11-2020-0097

Frances Eve. (2020). China's Reaction to the Coronavirus Outbreak Violates Human Rights. Erişim Adresi: https://www.theguardian.com/world/2020/feb/02/chinas-reaction-to-the-coronavirus-outbreak-violates-human-rights

Fraser, M. R. (2020). Leading in the COVID-19 Crisis: Challenges and Solutions for State Health Leaders. *State of Public Health July/August 2020 Volume 26, Number 4* DOI: 10.1097/PHH.0000000000001192

Gül, B. (2021). *21. Yüzyıl Beceri Çerçevelerinin Sentezi Ve Güncellenmiş Bir Beceri Çerçevesi* (Yüksek Lisans Tezi).

Iyengar KP, Vaishya R, Bahl S, Vaish A. (2020). Impact of the Coronavirus Pandemic on the Supply Chain in Healthcare. *British Journal of Healthcare Management.* https://doi.org/10.12968/bjhc.2020.0047

Kılıç M. (2020). Pandemi Dönemi İnsan Hakları Siyaseti: Hak ve Özgürlükler Düzeninin Kırılganlaşan Doğası. *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi Adalet Dergisi 2020/1 64. Sayı* ss.17-55

Liu, S., Yang, L., Zhang, C., Xiang, Y.-T., Liu, Z., Hu, S., & Zhang, B. (2020). *Online Mental Health Services in China During the COVID-19 Outbreak.* The Lancet Psychiatry. doi:10.1016/s2215-0366(20)30077-8

Lund S., Madgavkar A., Manyika J., Smit S., Ellingrud K., and Robinson O. (2021). *The future of work after Covid-19 Executive Summary.* McKinsey Global Institute. Retrieved From: https://www.mckinsey.com/featured-insights/future-of-work/the-future-of-work-after-covid-19

OECD (2005). The Definition and Selection of Key Competencies Executive Summary. https://www.oecd.org/pisa/35070367.pdf

Okur, M. A. (2007). Rethınkıng Empıre After 9/11: Towards A New Ontologıcal Image of World Order. Perceptions: *Journal of International Affairs, vol.12.*

Okur, M. A. (2008). *Millet İmparatorluklar Çağı'nın Eşiğinde: Genişleyen Dünyada Küresel Kapitalizmin. Yeni Mimarisine Doğru. Küreselleşmeden Postküreselleşmeye, Değişim. Sürecindeki Dünya Düzeni ve Türkiye.* Ankara: Lotus Yayınevi.

Okur, M. A., (2005). İmparatorluk'un Merkezileştirilmesi) Girişimi: ABD'nin Küreselleşmeyle Savaşı. *Siyaset ve Toplum, vol.1, 120-145*

Pérez Sust P, Solans O, Fajardo JC, Medina Peralta M, Rodenas P, Gabaldà J, Garcia Eroles L, Comella A, Velasco Muñoz C, Sallent Ribes J, Roma Monfa R, Piera-Jimenez J. (2020). *Turning the Crisis into an Opportunity: Digital Health Strategies Deployed During the COVID-19 Outbreak.* JMIR Public Health Surveill 2020;6(2):e19106 doi:10.2196/19106 https://publichealth.jmir.org/2020/2/e19106/

Quintini, G. ve Martin S. (2014). *Same Same but Different: School-to-Work Transitions in Emerging and Advanced Economies, OECD Social, Employment and Migration Working Papers, No. 154.* Fransa: OECD Publishing, DOI:10.1787/5jzbb2t1rcwc-en

Riom, C. and Valero A. (2020). The Business Response to Covid-19: the CEP-CBI survey on technology adoption CEP COVID-19 ANALYSIS. *Centre for Economic Performance.* London: London School of Economics and Political Science

Şimşek, S. İ. (2020). Uluslararası İlişkilere Tarihsel Bakış. *Journal of Eurasian Inquires, 9, 2.* 315-325

Toffler, A. (1981). The third wave. New York: Bantam Books.

Toptaş Arslan, G. (2018). Çalışmanın Evrimi: Sanayi Toplumundan Sanayi Ötesi Topluma Geçiş. *Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2 (1),* 145-162. Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/fuuiibfdergi/issue/39056/458157

Turhan D. G. (2017). Dijital Aktivizm. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Yıl: 2017/1, Sayı:26,* s.26-44. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/518337

Ünal, Y. (2008). Bilgi Toplumunun Tarihçesi. *Tarih Okulu Dergisi*. Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/usakjhs/issue/13546/164068

WHO Coronavirus (COVID-19) Dashboard. (2021). Erişim Adresi: https://covid19.who.int/table

Yaqiu Wang. (2021). China's Covid Success Story is Also a Human Rights Tragedy. Erişim Adresi: https://www.hrw.org/news/2021/01/26/chinas-covid-success-story-also-human-rights-tragedy

Zencirkıran, M. (2005). *Sanayi Toplumundan Enformasyon Toplumuna: Değişen Çalışma Hayatı ve Yeni Değerler. Çalışma Yaşamında Dönüşümler,* Ankara: Nobel.

COVİD-19 PANDEMİSİNE DİSİPLİNLERARASI BAKIŞ

Dr. Öğr. Üyesi İlknur EKİZ ATAŞER
Doç. Dr. Bilge AFŞAR

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-27-2

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

SUNUŞ

Covid-19 sürecinde pandemi ile ilgili pek çok makale, kitap yazıldı ve azımsanmayacak derecede bir literatür oluştu. Elinizdeki derlemede bu literatüre katkı oluşturma amacını taşımaktadır. Hem saha araştırmalarının olduğu hem de teorik bakışların olduğu derleme farklı disiplinler ve bilimlerin projeksiyonundan oluşmaktadır. Salgınla ilgili tıbbi kavramlar artık gündelik hayatımızda dilimize yerleşen kavramlar oldu. Her gün televizyondan vaka sayılarını takip etmek artık rutinleşti ve hatta merak edilmez ve bakılmaz oldu. Salgının normalleşmesi midir bilemiyoruz ama insanlar eski hayatlarına ya da yeni normalliklere çabuk geçmiş, gündelik hayatın yoğunluğunda doktorların açıklaması da eski gücünü kaybetti. Salgın yakın zamana kadar olağanüstü yaşanırken şimdi yüzyüze eğitimlere başlanmış, sosyal faaliyetler canlanmış, evden çalışma yerini eski ofis çalışmasına bırakmaya başlamıştır. Tartışma ve akşam programlarının ağırlıklı konusu olan salgın ve doktorlar, sağlıkçılar yerini yeniden ülke gündemine, siyasetine bırakmıştır. Fakat Covid-19 hayatımızın bir parçası olarak devam ediyor. Bu sunuşun yazıldığı günlerde de vaka sayıları yeniden yükselişe geçmiş ve bilim kurulu eski toplantılarına bir yenisini eklemiş ve açıklamalarda bulunmuşlardır. Süreci en zor yaşayan ve salgının ilk muhatabı olan sağlık çalışanları ise bu süreçte fiziksel, duygusal, sosyal sıkıntıları ağır geçirmektedirler. Kendilerini ailelerinden, toplumdan en fazla uzak tutmaya çalışan kişiler olmuşlardır. İş yüklerinin artmış olmasına balı olarak bazı hakların bu süreçte verilmemesi ve tepkiler, yoğun bakımların belgesel haline gelmesi ise sağlık çalışanlarının görünür olduğu durumlar olmuştur.

Hayatın her noktasına dokunan bu salgını evlerimizin içine sokmamak için türlü yollar denendi. Kapı önemli bir eşik oldu. Her şey orada çıkarıldı ve hızlıca uzun koridorlardan telaş ve korku içinde evin banyo bölümünde suya sabuna dokunuldu. Daralan ruhumuz için balkonlar dışarıya bir çıkış oldu. Evlerimiz de bu süreçten payını aldı. Mimarileri sorgulandı. Eve girme sürecinin farklılaşması gerektiğine dair dünyadan örnekler önümüze gelirken, Covid-19'un etkilerine karşı onarıcı çevresel tasarım tepkileri geliştirilip doğayla iç içe olmanın yolları arandı. Dünyada pek çok büyük olaylara her gün şahit olurken ruh sağlığımızla ilgili rutin şeyler konuşulurken şimdi pek çok çerçevede daha yoğun şekilde yazılıp konuşulmaktadır. Salgınla birlikte korkularımız, kaygılarımız, kendimize ve dünyaya olan inancımız yeniden yazılmakta ve bu süreçte kırılgan ve dezavantajlı kişilerin ihmal edilmemesine yönelik öneriler

verilmektedir. Sosyal izolasyon sürecinde sosyal medya ise dünyaya, dışarıya açılmanın aracı olmuştur. Pandemi ile ilgili her şey çeşitli biçimlerde sosyal medyada yazıldı ve paylaşıldı. Doğruların ve yanlışların karıştığı bu mecra sürecin yönetimini zaman zaman zorlaştırmıştır.

Salgının olumsuz etkilediği ve alt üst ettiği alanlardan biri de iktisadi hayat olmuştur. Öncelikle ilk defa Türkiye büyük çapta evden çalışmayı deneyimlemek zorunda kalmıştır. Yolda geçen uzun vakitler mesai dışına taşan işlerde kullanılırken öğle yemeklerinin kimden olacağı tartışılmış, yeni çalışma hakları gündeme gelmiştir. En önemlisi ise bu çalışma şeklinin kalıcılığı tedirginlik yaratırken yakın gelecekte çalışma hayatında da devrim yaratacağı aşikârdır. Diğer yandan bu süreçte şirketlerin sürekliliği, bilançoları ise alt üst olmuştur. Ticari, sınai, sağlık, turizm ve eğitim sektörlerindeki işletmelerin faaliyetlerinde olumsuz etkiler görülürken ekonomide küçülme yaşanmıştır.

Bütün bu süreçlerin iç içe ve karmaşık olması nedeniyle pandemi literatürünün de disiplinler arası çalışmalardan oluşması olağan, gerekli ve önemlidir. Bu derlemede de bu amaçlanmıştır. Sosyoloji, psikoloji, sosyal hizmet, iletişim, mimarlık, sağlık yönetimi, iktisat, işletme, dış ticaret alanlarının çalışmalarından oluşan derlememizde karmaşıklaşan bu sürecin büyük resmini göstermeye çalıştık. Yaşadığımız bu zorlu süreçte bilim insanlarının da araştırma yapmasının nasıl zorlaştığını bizzat hep birlikte kendi alanlarımızda deneyimledik. Sahadan ve uygulamalardan mahrum kalırken uzaktan da olsa insanlarla görüşmenin yollarını bulmaya çalıştık. Ve nihayetinde teorik ve saha çalışmalarında oluşan böyle bir derleme oluştu. Bütün bu zorlu süreçte araştırmalarıyla bu kitabın oluşmasını sağlayan tüm yazarlarımıza minnettarız ve kendilerine ayrı ayrı teşekkür ederiz. Devam edeceği gözüken bu salgını ve etkilerini anlamak, açıklamak içinse biz bilim insanları çalışmaya devam edeceğiz…

İÇİNDEKİLER

BIST 30'DA YER ALAN İŞLETMELERİN MALİ TABLOLARINDAKİ COVID-19 ETKİLERİNİN BDS 570 İŞLETMENİN SÜREKLİLİĞİ STANDARDINA GÖRE İNCELENMESİ.....1
Dr. Öğr. Üyesi Aynur AKPINAR

COVİD 19 SÜRECİNİN DEZAVANTAJLILARI: SAĞLIK ÇALIŞANLARI ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA 49
Doç. Dr. Gamze AKSAN
Arş. Gör. Fatmanur SODALI

İSTİSNA KURAL OLURSA: COVID 19 SÜRECİNDE BEYAZ YAKALILARIN EVDEN VE HİBRİT ÇALIŞMA DENEYİMLERİ.....75
Dr. Öğr. Üyesi İlknur EKİZ ATAŞER
Sema BESEREK

COVID-19 PANDEMİSİNİN SOSYAL MEDYADA YANLIŞ BİLGİ PAYLAŞIMINA ETKİSİ: FAHRETTİN KOCA'NIN TWİTTER PAYLAŞIMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ 111
Dr. Öğr. Üyesi Fatma Ceyda BAŞ

KAVRAMSAL VE POLİTİK ÇERÇEVEDE COVİD-19 VE YÖNETİMİ 141
Dr. Öğr. Üyesi Berna BAYIR

DIŞ TİCARETTE KORUMACILIK VE KORONAVİRÜS SALGIN DÖNEMİNDE TÜRKİYE'DE İHRACAT.....171
Dr. Öğretim Üyesi Ertan BECEREN

COVID-19 SALGININ MİMARİ VE KENTSEL TASARIM ÜZERİNDEKİ OLASI ETKİLERİNİN OKUNMASI 185
Doç. Dr. Süheyla BÜYÜKŞAHİN

K/COVİD-19 PANDEMİSİNİN RUH SAĞLIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ.....221
Dr. Öğr. Üyesi Esra ÇEBİ

SOSYAL HİZMET BAKIŞ AÇISIYLA PANDEMİ YÖNETİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 243
Dr. Öğr. Üyesi Dilara USTABAŞI GÜNDÜZ
Dr. Öğr. Üyesi Döne AYHAN
Dr. Öğr. Üyesi Demet AKARÇAY ULUTAŞ

COVİD-19'UN DIŞ TİCARETE ETKİSİ: KONYA İLİ ÖRNEĞİ.....279
Sevil ONGUN
Doç. Dr. Bilge AFŞAR

KAYNAKÇA

Cavlak, H. (2020), "Covid-19 Pandemisinin Finansal Raporlama Üzerindeki Olası Etkileri: BİST 100 Endeksi'ndeki İşletmelerin Ara Dönem Finansal Raporlarının İncelenmesi", *Gaziantep Unıversıty Journal of Socıal Scıences*, 2020 Specıal Issue 143-168.

Çabuk, A. &Lazol, İ. (2010), *Mali Tablolar Analizi*. Bursa: Ekin Yayınevi

Çil Koçyiğit, S., Güngör Tanç, Ş., ve Elitaş, B. L. (2018), "İşletmenin Sürekliliği Ve Bağımsız Denetçi Raporlarının Türkiye Bağımsız Denetim Standartları (BDS 570 Ve BDS 700) Açısından İncelenmesi". *Muhasebe ve Denetime Bakış*, (53), 143-162.

Geçer, T. (2015), "Sermaye Yeterliliği Standart Oranına Yeniden Bir Bakış". *Adam Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, *5*(1), 77-92.

Global Times. (2020), Covid-19: How does it affecttheworld of work? Infographics, Global times.Cn. Erişim tarihi: 15 Nisan 2020, https://www.globaltimes.cn/content/1185119.shtml

Güredin, E.(2014), Denetim ve Güvence Hizmetleri, Türkmen Kitabevi, İstanbul

Kurnaz, E. ve Güner M.(2020),*BDS 570 İşletmenin Sürekliliği Standardı Kapsamında BIST Spor Endeksinde Yer Alan Şirketlerin Bağımsız Denetim Raporlarının İncelenmesi, Denetimde Seçme Konular-3, BDS Örnek Uygulamalar ve Araştırmalar*, Gazi Kitabevi, Ankara

Uzay, Ş. ve Güngör Tanç, Ş. (2010), "İMKB'de İşlem Gören Şirketlerin Bağımsız Denetim Raporlarında İşletmenin Sürekliliği Kavramının Analizi",*Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, (2), 143-179.

Tamas, A.S., Joldoş, A., Dobra, I. ve Turta, I. (2012),"The Principe Of Business Continuity in Terms Of Fınancial Audit", *Annales Universitat is Apulensis Series Economica,* 14(2),451-458.

Taş, O., ve Diğerleri (2018), "BDS 570 İşletmenin Sürekliliği Standardının Denetim Raporlarına Etkisi", 4. Küresel İş Araştırmaları Kongresi,Vol.7, 342.

Terzi, S.,Atmaca, M., Öktem, B. (2016), "İşletmenin Sürekliliği Varsayımının Değerlendirilmesi: Borsa İstanbul (BIST) Sınaî Endeksi Örneği", *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi,* Cilt 12, Sayı 45, 515-535, ISSN 1300-0845, DO1: 10.14783/od.v12i45.1000020024 *

Yılmaz, Z. ve Yaşar, A. (2018), "Bağımsız Denetim Raporlarının İşletmenin Sürekliliği Denetim Standardı 570 Çerçevesinde İncelenmesi: BİST İmalat Sanayi Şirketleri Üzerine Bir Araştırma".*Mali Çözüm Dergisi*, Sayı: 145, 55-90.

BDS 200 Bağımsız Denetçinin Genel Amaçları Ve Bağımsız Denetimin Bağımsız Denetim Standartlarına Uygun Olarak Yürütülmesi Hakkında Bağımsız Denetim Standardı

BDS 315 İşletme ve Çevresini Tanımak Suretiyle "Önemli Yanlışlık" Risklerinin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi Standardı

BDS 570 İşletmenin Sürekliliği Standardı

Kap.gov.tr

KAYNAKÇA

Aktan, M. N. (2020). Nefes Almanın Eşitsizliği, Köşe Yazısı, 18 Mayıs: https://www.gazeteduvar.com.tr/forum/2020/05/18/nefes-almanin-esitsizligi(Erişim Tarihi: 15.09.2021)

Aktan,İ. (2020). Evren Balta: Korona virüsü bize bir ayna tutuyor, Röportaj, 28 Mart, https://www.gazeteduvar.com.tr/yazarlar/2020/03/28/evren-balta-korona-virusu-bize-bir-ayna-tutuyor(Erişim Tarihi: 14.09.2021)

Alan S. (2021). Pandemide Yaş Ayrımcılığına En Çok Yoksul Yaşlılar Maruz Kaldı, Haber, 11 Eylül: https://www.gazeteduvar.com.tr/pandemide-yas-ayrimciligina-en-cok-yoksul-yaslilar-maruz-kaldi-haber-1534587(Erişim Tarihi:18.09.2021)

Anadolu Ajansı (2020). Engelliler, Kovid-19'un Etkilerine En Açık Grupların Başında Geliyor, Birleşmiş Milleteler Basın Açıklaması, 3 Aralık: https://www.aa.com.tr/tr/yasam/engelliler-kovid-19un-etkilerine-en-acik-gruplarin-basinda-geliyor/2063997(Erişim Tarihi:18.09.2021)

Arpacıoğlu, S. , Baltalı, Z. , Ünübol, B. "COVID-19 pandemisinde sağlık çalışanlarında tükenmişlik, Covid korkusu, depresyon, mesleki doyum düzeyleri ve ilişkili faktörler" . Cukurova Medical Journal 46 (2021): 88-100

Atila Demir, S. (2020). Salgın Sürecinde Yaşlı Nüfus, Sosyal Dışlanma ve Yaş Ayrımcılığı, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(38),186-201

Bahadır, A. Nesanır, N. (2021). Pandemide Sağlık Çalışanı Ölümleri, Türk Tabipleri Birliği COVID-19 Pandemisi 18. Ay Değerlendirme Raporu, Ekim: 75-79. https://www.ttb.org.tr/kollar/COVID19/yayin_goster.php?Guid=a38b96ca-30dd-11ec-a1a7-c5959a4589e2 (Erişim Tarihi: 29.10.2021)

Başaran, E. (2021). Pandemi Sürecinde Dezavantajlı Grupları Yeniden Düşünmek, 6.Uluslararası Sosyoloji Ve Ekonomi Kongresi.28-32

BBC News. (2020), Türk Tabipleri Birliği ve Türkiye Psikiyatri Derneği uyardı: Tükenen sağlık çalışanları topluca istifa ediyor, intihar oranları artıyor, Haber, 19 Ekim,https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-54603919 (Erişim tarihi: 14.09. 2021)

Akalın, B. Modanlıoğlu, A. (2021) Covid-19 Sürecinde Yoğun Bakımda Çalışan Sağlık Profesyonellerinin Duygu-Durum ve Tükenmişlik Düzeylerinin Değerlendirilmesi. Acıbadem Univ. Sağlık Bilim. Derg. 2021; 12(2): 346-352

BirGün (2020),Covid-19 Sadece Virüs Değil, İşsizlik Demek, Haber, 29 Ağustos, https://www.birgun.net/haber/covid-19-sadece-virus-degil-issizlik-demek-356851 (Erişim Tarihi:14.0.2021)

BirGün. (2021).Covid-19 pandemisi mi, şiddet pandemisi mi?, Basın Açıklaması,7 Mart: https://www.birgun.net/haber/covid-19-pandemisi-mi-siddet-pandemisi-mi-336617 (Erişim Tarihi: 18.09.2021)

Bozok, N. (2011), Ben Değerliyim Nar Taneleri: Güçlü Genç Kadınlar Mutlu Yarınlar Projesi Güçlenme Hikayeleri Biriktiriyor: Sosyolojik Değerlendirme Raporu, Boyner Yayınları: İstanbul

Büyükbayrak, B. (2021). Sağlık Çalışanları Pandemiden Nasıl Etkilendi?, Haber, 15 Mart: Sağlık Çalışanları Pandemiden Nasıl Etkilendi? | Doğruluk Payı (dogrulukpayi.com) (Erişim Tarihi:18.07.2021)

Çetin, B. vd. (2021). Koronavirüs (COVID-19)'ün Sağlık Çalışanları Üzerine Etkisi: Nitel Bir Araştırma, Journal of AcademicPerspective on SocialStudies, (1), 45-58

DeutscheWelle Türkçe (2021). ILO: Salgın 108 milyon çalışanı yoksullaştırdı, Basın açıklaması, 2 Haziran: https://www.dw.com/tr/ilo-salg%C4%B1n-108-milyon-%C3%A7al%C4%B1%C5%9Fan%C4%B1-yoksulla%C5%9Ft%C4%B1rd%C4%B1/a-57761335(Erişim Tarihi:18.09.2021)

Elmas, A. (2018). 1923-2016 Yılları Arası Hükümet Programlarında Dezavantajlı Gruplar, SSSjournal, 4(15), 945-953

Eren Bana, P. (2020), Covıd-19 Salgını Sürecinde Sağlık Çalışanlarının Sosyal Damgalanma Algısının Değerlendirilmesi, Press Academia Procedia, 11(23), 115-120.

Ergur, A. (2020). Ateş ve İhanet: COVID Kliniğinde Sağlık Çalışanlarının Deneyimi, Derleme, Raskolnikov Kitap: Denizli

Yıldız M. vd.(2020) COVID-19 Geçiren Sağlık Çalışanlarının Değerlendirilmesi. Klimik Dergisi, 33(3): 230-4.

Euronews (2021a). DSÖ: Covid-19'la mücadelede en az 115 bin sağlık çalışanı hayatını kaybetti, Dünya Sağlık Örgütü Basın Açıklaması, 24 Mayıs: https://tr.euronews.com/2021/05/24/dso-covid-19-la-mucadelede-en-az-115-bin-sagl-k-cal-san-hayat-n-kaybetti (Erişim Tarihi: 20.09.2021)

Euronews. (2020b). Dünya Sağlık Örgütü: Dünyada sağlık çalışanlarının yüzde 14'ü koronavirüse yakalandı, Basın Açıklaması, 15 Aralık: https://tr.euronews.com/2020/12/15/dunya-sagl-k-orgutu-dunyada-sagl-k-cal-sanlar-n-n-yuzde-14-u-koronaviruse-yakaland, (Erişim Tarihi:20.09.2021)

Gül vd. (2020), Covıd-19 Sürecinde Sağlık Çalışanları İçin Alınan Koruyucu Önlemlerin Etkisi, Ankara Med J, (4):1000-1015.

Gürer, A. Gemlik H. N. (2020),Pandemisi Sürecinde Sahada Olan Sağlık Çalışanlarının Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri Üzerine Nitel Bir Araştırma, Journal of Health Services and Education; 4(2): 45-52.

Kocabaş, A. (2020). Eşitsizlik ve Covıd-19, Türk Tabipler Birliği: Covid 19 Pandemisi 6. Ay Değerlendirme Raporu. https://www.ttb.org.tr/kutuphane/covid19-rapor_6/covid19-rapor_6_Part50.pdf

Malas, E. M. &Malas, H. (2021). Covıd-19 Döneminde Sağlık Çalışanlarında Damgalama Ve Damgalanma Algısının Değerlendirilmesi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 40, 172-197.

Nesanır, N. vd. (2021). Türkiye'de SağlikÇalişaniÖlümlerininAnlattiği, Türk Tabipler Birliği, https://www.ttb.org.tr/userfiles/files/son_son_saglik_emekcileri_olumleri_rapor.pdf(Erişim tarihi: 18.9.2021)

OECD (2020). OECD EkonomikGörünümü, Cilt 2020(2), https://www.oecd-ilibrary.org/sites/39a88ab1-en/1/3/1/index.html?itemId=/content/publication/39a88ab1-en&_ga=2.48260142.906410757.1635505421-344932393.1635505421&_csp_=c8d2c0401e354b876a307e4d7900ec10&itemIGO=oecd&itemContentType=book#figure-d1e960 (Erişim Tarihi: 14.09.2021)

Ataç, Ö.vd. (2020). COVID-19 Görevinde Sağlık Personelinde Eğitim Ve Uykusuzluk. Türk Halk Sağlığı Dergisi, 2020(18):(Özel Sayı), 47-57 .

Özel, B. (2021). Sağlık Çalışanları: 'Çocuklarımıza Kim Bakacak', Gazete Haberi,29 Nisan: https://www.hurriyet.com.tr/gundem/saglik-calisanlari-cocuklarimiza-kim-bakacak-41799246 (Erişim Tarihi: 18. 09. 2021)

Polat, Ö. P.,& Coşkun, F. (2020). Covıd-19 Salgınında Sağlık Çalışanlarının Kişisel Koruyucu Ekipman Kullanımları İle Depresyon, Anksiyete, Stres Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. Batı Karadeniz Tıp Dergisi, 4(2), 51-58.

Sakaoğlu, H. H.,Orbatu, D., Emiroglu, M., & Çakır, Ö. (2020). Covid-19 Salgını Sırasında Sağlık Çalışanlarında Spielberger Durumluk Ve Sürekli Kaygı Düzeyi: Tepecik Hastanesi Örneği. Tepecik Eğit. Veараşt. Hast. Dergisi, 30, 1-9.

Steven E. Mayer (2003), What is a "Disadvantaged Group?", Effective Communities Project.

Tanrıverdi, Ö. Tanrıverdi S. (2021), , COVID -19' un Sağlık Çalışanlarının Ruh Sağlığına Etkisi ve Ruhsal Travmaların Önlenmesi, Sağlık Akademisyenleri Dergisi, 8(3): 245-248.

Taşçı, F. (2018). Sosyal Politikada Dezavantajlı Guplar: Tarih Yaklaşım ve Uygulama, Kaktüs Yayınları: İstanbul.

Tokol, A. Alper, Y. (2019). Sosyal Politika, (10. Baskı), Dora Yayıncılık: Bursa.

Türk Tabipler Birliği. (2020). TTB Sağlık Çalışanlarının COVID-19 Virüsüne Maruz Kalımına İlişkin Risk Değerlendirmesi Anketinin Ön Raporu Açıklandı, Rapor, 24 Mart,https://www.ttb.org.tr/kollar/COVID19/haber_goster.php?Guid=1af8b0e0-6da7-11ea-a219-c213173be5c8(Erişim Tarihi:14.09.2021)

Türk Tabipler Birliği Pandemi Çalışma Grubu (2021). Pandemi Bülteni #7 Pandemide Sağlık Emekçilerinin Sömürülen Emeği, Türk Tabipler Birliği Covid 19 pandemisi 18. Ay Değerlendirme Raporu,150-151

Türk Toraks Derneği Basın Bildirisi. (21.05.2021) https://www.toraks.org.tr/site/news/10240 Erişim Tarihi: 14.09.2021

TÜSİAD (2021). Covid-19 Etkisinde Türkiye'de Eğitim, rapor, Eylül: https://tusiad.org/tr/yayinlar/raporlar/item/10820-tusiad-erg-covid-19-etkisinde-turkiye-de-egitim (Erişim Tarihi: 18.09:2021)

Yaman, M. (2020). Makineler Durdu: Yaşam Devam Ediyor: Pandemi Günlerinde Kadınlar Yaşamı Yeniden Üretiyor, Kitap Bölümü, Salgın: Tükeniş Çağında Dünyayı Yeniden Düşünmek (Derleyen: Didem Bayındır), Tellekt Yayınları: İstanbul. s: 293-310.

Yılmaz, Y. vd. (2021), COVID-19 ve Damgalanma. Kocaeli Medical J, 10, Özel sayı 1, 47-55.

Yumru, M. (2020), COVID-19 ve Sağlık Çalışanlarında Tükenmişlik, Klinik Psikiyatri Dergisi, 23(Ek 1):5-6.

Yüncü, V. Yılan, Y. (2020). Covıd-19 Pandemisinin Sağlık Çalışanlarına Etkilerinin İncelenmesi: Bir Durum Analizi. Igdir University Journal of Social Sciences.373-402

Dünya Sağlık Örgütü (2021). Covid 19. https://covid19.who.int/ (Erişim Tarihi: 31.10.2021)

KAYNAKÇA

Akbaş, Ö. Z., & Dursun, C. (2020). Koronavirüs(Covid-19) Pandemisi Sürecinde Özel Alanına Kamusal Alanını Sığdıran Çalışan Anneler. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Degisi(ASEAD), 7*(5), 78-94.

Akbaş Tuna, A., Türkmendağ, Z. (2020). Covid-19 Pandemi Döneminde Uzaktan Çalışma Uygulamaları ve Çalışma Motivasyonunu Etkileyen Faktörler, İşletme Araştırmaları Dergisi Journal Of Busıness Research-Turk 2020, 12(3), 3246-3260, https://doi.org/10.20491/isarder.2020.1037.

Albanesi, Stefania; Kim, Jiyeon (2021). Effects of the COVID-19 Recession on the US Labor Market: Occupation, Family, and Gender, *The Journal of Economic Perspectives* , Summer 2021, Vol. 35, No. 3 (Summer 2021), pp. 3-24.

Baycık, G., Doğan, S., Yay, O., & Dulay Yangın, D. (2021). Covid-19 Pandemisinde Uzaktan Çalışma: Tespit ve Öneriler. *Çalışma ve Toplum*, 1683-1728.

Bozkurt, V. (2020). Pandemi Döneminde Çalışma: Ekonomik Kaygılar, Dijitalleşme ve Verimlilik. D. Demirbaş, V. Bozkurt , & S. Yorğun içinde, *Covid-19 Pandemisinin Ekonomik, Toplumsal ve Siyasal Etkileri* (s. 115-136). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi.

Çobaner, A. A., & Dural Tasoujı, C. (2021). Covid-19 Salgını Sürecinde Erkeklerin Evde Olma Hali ve Değişen Erkeklikler. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication - TOJDAC, 11*(4), 1210-1225.

Demir, S. E. (2016). Yeni Emek Sistemleri: Ev-Ofis Sistemi Üzerine Bir İnceleme. *Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 18*(4), 35-74.

Gülmez, L. C. (2019, Ocak). *Ekonomik Daralma Dönemlerinde Uzaktan Çalışma*. 9 26, 2021 tarihinde HR Dergi, İnsan Hakları ve Yönetim Dergisi: https://hrdergi.com/ekonomik-daralma-donemlerinde-uzaktan-calisma adresinden alındı

Güneş, T., & Yıldız, N. (2020). "Covid-19'a Bağlı Olarak Değişen Evden/Esnek Çalışma Düzeni" Araştırması. Ankara: Tohum Eğitim Kültür ve Doğa Derneği.

İlkkaracan, İ., & Memiş, E. (2020, Ağustos). *COVID-19 Küresel Salgın Sürecinde Türkiye'de Bakım Ekonomisi ve Toplumsal Cinsiyet Temelli Eşitsizlikler*. Eylül 19, 2021 tarihinde UNDP: https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/library/corporatereports/COVID-gender-survey-report.html adresinden alındı

ILO. (2020). COVID-19 Ortamında ve Sonrasında Uzaktan Çalışma. *Uygulama Klavuzu*. ILO (Uluslarası Çalışma Örgütü).

Kıcır, B. (2015). Evden Çalışmanın İş-Yaşam Dengesine Etkisi: Çevirmenler Üzerinde Bir Araştırma. *Doktora Tezi*. Kocaeli: T.C. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi Anabilim Dalı Sosyal Politika Doktora Programı.

Kıcır, B. (2019). Evden Çalışma: Özgürlük Mü Esaret Mi? *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21*(1), 173-196.

Koparan, E., & Bekalp, B. (2020). İzolasyon Sürecinde İletişim ve Üretim Süreçleri: Kadınların Home Office Dolayımlı Mesai ve İş Yükü Dönüşümü. *Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Kültürel Çalışmalar Dergisi, 7*(2), 149-172.

Memiş, E. (2020). *Covid-19 Salgınının Kadın Çalışanlar Açısından Etkileri.* TÜSİAD, TÜRKONFED ve UN Women.

Özcan, D. (2018). Uzaktan Çalışmanın Türkiye'deki Çalışma Hayatı Üzerindeki Etkisinin İncelenmesine Yönelik Nitel Bir Araştırma. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İnsan Kaynakları Yönetim Bilim Dalı.

Sanmartin, B. K. (2020, 5 16). *Euronews*. 9 21, 2021 tarihinde https://tr.euronews.com/2020/05/16/arast-rma-evden-cal-san-ve-kucuk-cocugu-olan-ebeveynlerin-beste-biri-islerine-konsantre-ol adresinden alındı

Sezgin, C. (2020, Nisan). İ*şin Geleceği: Uzaktan Çalışma Sisteminde Organizasyonel Dayanıklılığı Korumak*. Eylül 2021, 2020 tarihinde Deloitte: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/human-capital/isin-gelecegi-uzaktan-calisma-sisteminde-organizasyonel-dayanikliligi-korumak.pdf adresinden alındı

Tat, R., & Gemlik, N. (2020). Pandemi Sürecinde Evden Çalışan Çağrı Merkezi Çalışanlarının Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi, 7*(4), 266-272.

Tuna, A. A., & Türkmendağ, Z. (2020). Covid-19 Pandemi Döneminde Uzaktan Çalışma Uygulamaları ve Çalışma Motivasyonunu Etkileyen Faktörler. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 12*(3), 3246-3260.

Turan, B. Ö. (2019). Enformasyon Teknolojisi İle Evden Çalışma: Türkiye'de Hizmet Sektörü Üzerinden Bir İnceleme. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: T.C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstiri İlişkileri Anabilim Dalı Çalışma Ekonomisi Bilim Dalı.

Uşen, Ş. (2020). *Covid-19 Salgın Döneminde "Zorunlu" Evden Çalışma: İş ve Özel Yaşama Etkileri* . İstanbul : İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İnsan Kaynakları Araştırma Merkezi.

Utikad (2020). 4857 Sayılı İş Kanunu: Çağrı Üzerine Çalışma ve Uzaktan Çalışma (1). HYPERLINK "https://www.utikad.org.tr/Images/Duyuru/4857_sayili_is_kanunu_madde14p%20df69135451.pdf" https://www.utikad.org.tr/Images/Duyuru/4857_sayili_is_kanunu_madde14p df69135451.pdf

Yıkılmaz, İ., & Kutlutürk, S. (2021). Covid-19 Pandemisi Uzaktan Çalışma Sürecinde Akademisyenlerin İş Stresi, Tükenmişlik Algısı, Fiziksel Aktivite ve Kas İskelet Sistemi Ağrılarının İncelenmesi. *H.Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 8*(2), 297-313.

HYPERLINK "https://www.bloomberght.com/koc-holding-ceo-su-cakiroglu-uzaktan-calisma-35-bin-ofis-calisanimiz-icin-kalici-hale-geliyor-2273343" https://www.bloomberght.com/koc-holding-ceo-su-cakiroglu-uzaktan-calisma-35-bin-ofis-calisanimiz-icin-kalici-hale-geliyor-2273343 , erişim tarihi 20.09.2021.

https://www.ekonomist.com.tr/arastirmalar/devler-kalici-uzaktan-calismaya-hazirlaniyor.html, erişim tarihi 20.09.2021.

HYPERLINK "https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/03/20210310-2.htm" https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/03/20210310-2.htm , erişim tarihi 21.09.2021.

HYPERLINK "https://www.bbc.com/worklife/article/20210517-can-the-right-to-disconnect-exist-in-a-remote-work-world" https://www.bbc.com/worklife/article/20210517-can-the-right-to-disconnect-exist-in-a-remote-work-world , erişim tarihi 21.09.2021

https://tr.euronews.com/, erişim tarihi 07.11.2021.

https://www.dw.com/tr, erişim tarihi 07.11.2021.

KAYNAKÇA

Acılar, A. ve Mersin, S. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Facebook Kullanımı İle Mahremiyet Kaygısı Arasındaki İlişki. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *14*(54), 103-114.

Akar, E. (2015). Sosyal Medya Platformları. *Sosyal Medya* (Ed. Zeynep Özata). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 52-79

Akyüz, S. S. (2020). Yanlış Bilgi Salgını: COVID-19 Salgını Döneminde Türkiye'de Dolaşıma Giren Sahte Haberler. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 34, 422-444. DOI: 10.31123/akil.779920.

Aslanyürek, M. (2015). İnternet Güvenliği ve Çevrimiçi Gizlilik Alanlarında Yaşanan Sorular: İnternet ve Sosyal Medya Kullanıcılarının İnternet Güvenliği ve Çevrimiçi Gizlilik ile İlgili Kanaatleri ve Farkındalıkları Üzerine Bir Araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

Aydın, A. F. (2020). Post-Truth Dönemde Sosyal Medyada Dezenformasyon: Covid-19 (Yeni Koronavirüs) Pandemi Süreci. *Asya Studies*, *4*(12), 76-90.

Bilgiç, A.,& Akyüz, S. S. (2020). Türkiye'de Covid-19 Pandemisi Döneminde Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın Sosyal Medya Kullanımı: Twitter Paylaşımları İçerik Analizi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, *19*(COVID-19 Special Issue), 230-243.

Cheung, C. M., Chiu, P. Y., & Lee, M. K. (2011). Online Social Networks: Why Do StudentsUse Facebook?. *ComputersIn Human Behavior*, *27*(4), 1337-1343.

Del Vicario, M.,Bessi, A., Zollo, F., Petroni, F., Scala, A., Caldarelli, G.,&Quattrociocchi, W. (2016). Thespreading of misinformation online. *Proceedings of theNational Academy of Sciences*, *113*(3), 554-559.

Devrani, A. E. P. (2021). Twitter'ın Farklı İletişim Uygulamalarında Eşzamanlı Araçsallaşması: Covid-19 Pandemisinde Dr. Fahrettin Koca'nın Twitter Paylaşımlarının Analizi, *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, *17*(Pandemi Özel Sayısı), 1-1.

Dwyer, C.,Hiltz, S., &Passerini, K. (2007). Trust And Privacy Concern Within Social Networking Sites: A Comparison Of Facebook And Myspace, *AMCIS 2007 proceedings*, 339-351.

Ellison, N. B.,Steinfield, C., &Lampe, C. (2007). The Benefits Of Facebook "Friends:" Social Capital And College Students' Use Of Online Social Network Sites, *Journal Of Computer Mediated Communication*, *12*(4), 1143-1168.

Ellison, N. B.,Vitak, J., Gray, R., &Lampe, C. (2014). Cultivating Social Resources On Social Network Sites: Facebook Relationship Maintenance Behaviors And Their Role İn Social Capital Processes. *Journal Of Computer Mediated Communication*, *19*(4), 855-870.

Ellison, N. B.,Vitak, J., Steinfield, C., Gray, R., & Lampe, C. (2011). Negotiating Privacy Concerns And Social Capital Needs In A Social Media Environment. *Privacy Online*. Springer Berlin Heidelberg, 19-32.

Gül, S. S.,& Nizam, Ö. K. (2020). Sosyal Bilimlerde İçerik Ve Söylem Analizi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (42), 181-198.

Güregen, E. P., Öztürk, H. S., & Yiğit, B. C. (2020). Halkla İlişkiler Ve Diplomasi Ayrımının Muğlaklaşması: Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın Twıtter Hesabı İncelemesi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *13*(2), 383-418.

Ilgın, H. Ö.,& Ulupınar, Ş. C. (2020). Kamuyu Bilgilendirme Modeli Çerçevesinde Covid 19 Süreci; Dr. Fahrettin Koca Instagram Hesabı Analizi. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(7), 500-517.

Kalçık, T.,& Bayraktar, Ü. A. (2020). Covid-19 Salgınının Yönetilmesinde Sosyal Medya Kullanımı: Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın Resmi Twitter Hesabı Üzerine Bir Analiz. *Electronic TurkishStudies*, *15*(6).

Kietzmann, J. H.,Hermkens, K., McCarthy, I. P., &Silvestre, B. S. (2011). Social media? Getserious! Understanding the functional building blocks of social media. *Business horizons*, *54*(3), 241-251.

Roblyer, M. D.,McDaniel, M., Webb, M., Herman, J., &Witty, J. V. (2010). Findings On Facebook İn Higher Education: A Comparison Of College Faculty And Student Uses And Perceptions Of Social Networking Sites. *The Internet And Higher Education*, *13*(3), 134-140.

Sarı, A.,& Öztunç, M. (2021). Kriz İletişiminde Sosyal Medya: Koronavirüs Krizinde Fahrettin Koca'nın Twitter Kullanımı. *Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches*, *10*(1).

Sığrı, Ü. (2018). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: Beta Yayınları.

Somuncu, M. (2020). Dr. Fahrettin Koca'nın Sosyal Medyadaki Salgınla İlgili Paylaşımları- nın Eleştirel Söylem Analizi Yöntemi ile İncelenmesi, *Kesit Akademi Dergisi* 6(23): 21-40.

Soğukdere, Ş., ve Öztunç, M. (2020). Sosyal Medyada Koronavirüs Dezenformasyonu. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, (5), 59-85.

Somuncu, M. (2020). Dr. Fahrettin Koca'nın Sosyal Medyadaki Salgınla İlgili Paylaşımlarının Eleştirel Söylem Analizi Yöntemi İle İncelenmesi. *Kesit Akademi Dergisi*, (23), 21-40.

Stutzman, F.,Vitak, J., Ellison, N. B., Gray, R., ve Lampe, C. (2012). Privacy in Interaction: Exploring Disclosure and Social Capital in Facebook. *Proceedings of the Sixth International AAAI Conference on Weblogsand Social Media,* 330-337.

Topsakal, T. (2021). Dijital ortamda yanlış bilgi ve haberlerin yayılması: Koronavirüs salgın haberlerine dair bir inceleme. *İNİF E- Dergi*, 6(1), 382-400.

Tuncer, S. (2015). *Sosyal Medya'nın Gelişimi*. (Ed. Zeynep Özata). *Sosyal Medya*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2-25

Tutgun-Ünal, A., ve Deniz, L. (2020). Sosyal Medya Kuşaklarının Sosyal Medya Kullanım Seviyeleri Ve Tercihleri. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, *15*(22), 1289-1319.

Vicario, M. D.,Quattrociocchi, W., Scala, A., &Zollo, F. (2019). Polarization and fake news: Early warning of potential misinformation targets. *ACM Transactions on the Web (TWEB)*, *13*(2), 1-22.

Zlatolas, L. N.,Welzer, T., Heričko, M., ve Hölbl, M. (2015). Privacy Antecedents For SNS Self-Disclosure: The Case Of Facebook. *Computers in Human Behavior*, *45*, 158-167.

Similar Web Türkiye Verileri, https://www.similarweb.com/top-websites/category/computers-electronics-and-technology/social-networks-and-online-communities/ Erişim 10.09.2021

We are Social 2020 Dünya Raporu, https://wearesocial.com/blog/2020/01/digital-2020-3-8-billion-people-use-social-media Erişim 10.09.2021

We are social 2021 Türkiye raporu, https://datareportal.com/reports/digital-2021-turkey?rq=turkeyErişim 10.09.2021

We are social 2020 Türkiye raporu,https://datareportal.com/reports/digital-2020-turkey Erişim 10.09.2021

DSÖ İnfodemi Tanımı, https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200202-sitrep-13-ncov-v3.pdf?sfvrsn=195f4010_6 Erişim 10.09.2021

DSÖ İnfodemiyi Azaltma Görseli, https://www.who.int/news-room/spotlight/let-s-flatten-the-infodemic-curve Erişim 10.09.2021

DSÖ Mit Avcıları, https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public/myth-busters#5gErişim 10.09.2021

KAYNAKLAR

Akkurt, S.S. (2020). "Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesine ve COVID-19 Pandemisi Sürecinde Mobil Uygulamalarla Paylaşılmasına Hukukî Bir Bakış". *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* Covid-19 Hukuk Özel Sayısı 38(Covid-19 Özel Ek), 142-160.

Aksakoğlu, G. (2008). "*Bulaşıcı Hastalıklarla Savaşım".* Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlük Basımevi, İzmir, 226-230.

Aksakoğlu, G. (1983). "*Bulaşıcı Hastalıklarla Savaş İlkeleri".* Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Yayınları, Ankara.

Bayram, B. ve Can, İ.Ö. (2020). "COVID-19 Pandemisinde Türkiye'de Acil Servislerin Organizasyonu ve Değişen Hasta Profili: Bir Üniversite Hastanesi Deneyimi". *Adli Tıp Bülteni,* 25 (Özel Sayı), 11-17. DOI: 10.17986/blm.2020.v25i.1410

CDC (2020). "SocialDistancing, QuarantineandIsolation". https://www.cdc.gov/ coronavirus/2019-ncov/prevent-getting-sick/social-distancing.html, Erişim Tarihi: 06.08.2021.

CDC. (2017). "QuarantineandIsolation". (https://www.cdc.gov/quarantine, Erişim Tarihi: 06.08.2021.

China Report. (2019). "First Covid-19 casehappened in November, Chinagovernmentrecords show–report".https://www.theguardian.com/world/2020/mar/13/first-covid-19-case-happened-in-november-china-government-records-show-report

ÇağkanİnkayaA. (2020). "*SARS-CoV-2: Mikrobiyolojik Özellikler ve Hastalığın İmmünpatogenezi".*(Ed: Topeli İskit, A. Durusu Tanrıöver, M., Uzun, Ö.); Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi COVID-19 Pandemi Raporu, Uzerler Matbaası ANKARA.

Diop, M. (2020). "COVID-19 ReinforcestheNeedfor Connectivity, World Bank Blogs". https://blogs.worldbank.org/voices/COVID-19-reinforces-need-connectivity. Erişim Tarihi: 09.08.2021

Dünya Gazetesi. (2020). https://www.dunya.com/kose-yazisi/o-solunumcihazinin-seri-uretimine-saglik-bakanligi-damgayi-vuruyor/465908 Erişim Tarihi: 10.08.2021.

Egede Sonsöz. (2020). http://www.egedesonsoz.com/haber/EU-Hastanesi-nde-koronavirustenolen- hasta-sayisi-belli-oldu/1035174.

Elçi, İ.H. (2020). "*Salgın Hastalıkların Kısa Tarihi".* (Ed: Varlık, A.B.) Stratejik Bakış. E-dergi Ural Usem, sayı: 1, İstanbul.

Gökler, M.E. veMetintaş, S. (2019). "Halk Sağlığı Sürveyansında Sosyal Medyanın Kullanımı". *ESTÜDAM Halk Sağlığı Dergisi*, 4(2), 210-18.

Gül, Ü. ve Yakıncı, C. (2020). "COVID-19 Küresel Salgınında Ulusal Medyada Kullanılan Tıbbi Terimler Üzerine" *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi* 63, 32-6.

Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. (2020). "COVID-19 (Sars-Cov-2 Enfeksiyonu) Genel Bilgiler, Epidemioloji ve Tanı". https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/depo/rehberler/covid-19-rehberi/COVID 19_ REHBERI_ GENEL_BI

He, H. ve Harris, L. (2020). "TheImpact of Covid-19 Pandemic on CorporateSocial Responsibilityand Marketing Philosophy", *Journal of Business Research* 116, 176- 82.

İşlek, E.ve Özatkan, Y., Bilir, M.K., Arı, H.O., Çelik, H., ve Yıldırım, H.H. (2020). "*COVID-19 Pandemi Yönetiminde Türkiye Örneği: Sağlık Politikası Uygulamaları ve Stratejileri".* (Ed: Alp Meşe, E., Topaloğlu, S., Aydın, S., Erdem, R., Ankara, H.G., Çelik, H.) TÜSPE Raporu Birinci Baskı, Ankara

İşlek, E., Özatkan, Y., Bilir, M.K., Arı, H.O., Çelik, H., ve Yıldırım, H.H. (2021). "Türkiye'de COVID-19 Pandemisi Yönetimi ve Sağlık Politikası Stratejileri".*Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Dergisi*, 54-65.

Kenar, L. ve Pakdemirli, A. (2020). "*COVID-19'dan Korunmak için Kişisel Koruyucu Ekipman Kullanım"ı.* Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıbbi KBRN Anabilim Dalı, Ankara. ISBN: 978-605-80777-4-4

Kepenek Kurt, E., Kandemir, B., Erayman, İ., Vatansev, H., Zamani, A.,……...Küçükkartallar, T. (2021). "Üçüncü Basamak Bir Üniversite Hastanesinde Takip Edilen SARS-CoV-2 İnfeksiyonlu Olguların Klinik ve Laboratuvar Bulguları ile Bilgisayarlı Tomografi (BT) Bulgularının Karşılaştırılması". *MediterraneanJournal of Infection, Microbesand Antimicrobials,* 10: 37. DOI: 10.4274/mjima.galenos.2021.2021.37 2021;10:37

Kurnaz, D. ve Karaçam, Z. (2021). "Ebe ve Hemşirelerin COVID-19 Pandemi Sürecinde Yaşadığı Psiko-Sosyal ve Mesleki Zorluklar". *Journal of EducationandResearch in Nursing,* 18 (Supp. 1), 65-68. DOI: 10.5152/jern.2021.82698.

Kuszewski, K. ve Brydak, R. (2000). "TheEpidemiologyandHistory of Influenza". *BiomedPharmacother,* 54(4), 188-195.

Lai, J., Ma, S., Wang, Y., Cai, Z., Hu, J.,……..Hu, S. (2020). "Factorsassociatedwithmentalhealthoutcomesamonghealthcareworkersexposedtocoronavirusdisease 2019". *JAMA*, 3, 1-12.

Lauer, S.A., Grantz, K.H., Bi, Q., Jones., F.K., Zheng, Q., Meredith, H.R.,……. Lessle, J. (2020). "TheIncubationPeriod of CoronavirusDisease 2019 (COVID-19) FromPublicly ReportedConfirmedCases: Estimationand Application". *Annals ofInternalMedicine,* 172(9), 577-82.

Li, Z., Ge, J., Yang, M., Feng, J., Qiao, M.,……..Yang, C. (2020). "VicariousTraumatizationinthe General Public, Mem-Bers, andNon-MembersofMedical TeamsAidinginCOVID-19 Control". *Brain,BehaviorandImmunity-Journal,* 88, 916-919.

Lu, R., Zhao, X., Li, J., Niu, P., Yang, B., …….. Tan, W. (2020). "GenomicCharacterisationandEpidemiology of 2019 NovelCoronavirus: ImplicationsforVirusOriginsandReceptorBinding".*National Center forBiotechnology Information*, https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/32007145. Erişim Tarihi: 9.08.2021.

National Center forBiotechnology Information. (2020). "SARS-CoV-2 Severe AcuteRespiratorySyndromeCoronavirus, Sequences". https://www.ncbi.nlm.nih.govgenbank/sars-cov-2-seqs/. Erişim Tarihi: 09.08.2021.

NationalInstitutes of Health. (2020). "3D Printing MedicalEquipment in Responsetothe COVID-19 Pandemic". https://www.nihlibrary.nih.gov/services/3d-printing-service/3d-printing-medical-equipment-response-covid-19-pandemic. Erişim Tarihi: 10.08.2021

Otlu, B., Tanriverdi, E.S., Fadhilah, A., Yakupoğulları, Y. (2020). "*LaboratoryDiagnosis of COVID-19. In:CoronavirusDisease 2019.(COVID-19): Turkey Perspective".*1nd (Eds: Taşova, Y., Çelen, M.K.), 29-40. Ankara, Hipokrat Yayıncılık.

Öcal, D., Vezir, S., Karahan, Z.C. (2020). "*Mikrobiyolojik Tanı Yöntemleri".* (Ed: Memikoğlu, O., Genç, V. (Eds), COVID-19, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Ran, L., Chen, X., Wang, Y., Wu, W., Zhang, L., Tan, X. (2020). "Risk factors of healthcareworkerswithcoronavirusdisease 2019: A retrospectivecohortstudy in a designatedhospital of Wuhan in China". *ClinicalInfectiousDiseases,d*oi: https://doi.org/10.1093/ cid/ciaa287.

Ronald, M.S., Eileen M.B., EricEpley, C.E.M., & Steven H. M. (2020)."How to Set up a RegionalMedical Operations Center toManagethe COVID-19 Pandemic".*AmericanCollege of Surgeons*, https://www.facs.org/COVID-19/clinical-guidance/rmoc-setup. Erişim Tarihi: 09.08.2021

Sanayi Gazetesi. (2020). http://www.sanayigazetesi.com.tr/uretim/yerlifirmalardan-tani-kiti-h21681.html erişim tarihi: 10.08.2021

SARS-CoV-2 Enfeksiyonu Rehberi. (2020). T.C. "Sağlık Bakanlığı, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, World HealthOrganization (WHO), CoronavirusDisease 2019 (COVID-19) Situation Report–73"https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200402-sitrep-73-covid-19.pdf?sfvrsn=5ae25bc7_4

Seren Tanriverdi, E., Yakupoğulları, Y., Otlu, B. (2020). "COVID-19 Tanısı: Serolojik ve Moleküler Testler". *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi,* 29(Özel Sayı 1):31-37. doi:10.17827/aktd.841123.

Sheridan, N.F., Kenealy, T.W., Connolly, M.J., Mahony, F., Barber, P.A.,……Moffitt, A. (2011). "HealthEquityintheNew ZealandHealthCareSystem: A NationalSurvey". *InternationalJournalforEquityinHealth*, 10(45), 1-14.

Şenol, D. ve Taştan, A. (2021). "Covid-19 (Sars-Cov2) Sürecinin 65 Yaş ve Üzeri Kişiler Üzerindeki Etkilerini Anlamaya Yönelik Nitel Bir Çalışma", *HABITUS Toplumbilim Dergisi,* (2), 1-32.

T.C. Sağlık Bakanlığı (2021). *"Covıd-19 Yetkilendirilmiş Tanı Laboratuvarları Listesi".*https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/tr/covid-19-yetkilendirilmis-tani-laboratuvarlari-listesiErişim tarihi: 09.08.2021

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2020a). *"COVID-19 (Yeni Koronavirüs Hastalığı) Nedir?"*https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/tr/covid-19-yeni-koronavirus-hastaligi-nedir.html

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2020b). *"Basın Açıklamaları".* (https://www.saglik.gov.tr, Erişim Tarihi : 10.08.2021).

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü. (2020a). *"Haziran 2020 Sağlık İstatistikleri".* Erişim tarihi: 09.08.2021

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü. (2020b). *"Pandemi Hastaneleri".* 20.03.2020 tarih ve 403.99-E.583 sayılı resmi yazısı.

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2019). *"2019-2023 Stratejik Planı".* ISBN: 978-975-590-735-2, Yayın No: 1148.

T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü (2019). *"PandemikİnfluenzaUlusal Hazırlık Planı. İkinci ve Üçüncü Basamak Sağlık Kurumları PandemikİnfluenzaHazırlık ve Faaliyet Planlarının Hazırlanması".* Ankara.

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Sağlıkta Kalite ve Akreditasyon Daire Başkanlığı. (2016). *Sağlıkta Kalite Standartları.*https: //dosyahastane.saglik.gov.tr/Eklenti/7273,sks-saglikta-kalite-standartlari-2

TDK. (2020). (https://sozluk.gov.tr, erişim: 06.08.2021).

Terzioğlu, F. (2020). "COVID-19 Sürecinde Sağlık Sistemlerinin Zorlukların Üstesinden Gelebilme Kapasitesinin Geliştirilmesi ve Hemşireler ile Diğer Sağlık Profesyonellerinin Güçlendirilmesi". *Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi,* 14(suppl), 76-83. DOI: 10.12956/tchd.733123.

Trend Analizi (2020). *"COVID-19 Sonrası Sağlık Teknolojisi ve Klinik Karar Destek Sistemleri".* STM Teknolojik Düşünce Merkezi, Ankara.

TUİK, 2020 https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Elderly-Statistics-2020-37227

Turan, A. ve Çelikyay, H.H. (2020). Türkiye'de Kovid-19 ile Mücadele: Politikalar ve Aktörler. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi,* 3(1), 1-25. https://doi.org/10.33712/mana.733482

Türk Tabipler Birliği (2020). *"COVID-19 Pandemisi İki Aylık Değerlendirme Raporu".* Türk Tabipleri Birliği COVID-19 Danışma ve İzleme Kurulu Ankara.

Türk Tabipler Birliği (2021). *"Türkiye'de Sağlık Çalışanı Ölümlerinin Anlattığı".* (Ed: Nesanır, N., Bahadır, A., Karcıoğlu, Ö., Korur Fincancı, Ş.) Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi, Ankara.

Us T. (2005). *"Genel bilgiler".* (Ed: Usluer G, Leblebicioğlu H, Ünal H.), Aşılama ve profilaksi el kitabı, Ankara, Bilimsel Tıp Yayınevi, 11-26.

TÜSEB. (2020). *"Proje Çağrıları".* (https://tbys.tuseb.gov.tr, erişim: 09.08.2021).

UNAIDS (2011). *"High Level Meeting on AIDS".* New York.

WHO. (2020). *"Director-General'sOpeningRemarks at theMissionBriefing on COVID-19 – 12 March 2020".* (https://www.who.int/dg/speeches/detail/whodirector-general-s-opening-remarks-at-the-mission-briefing-on-COVID-19- Erişim Tarihi: 10.08.2021.

WHO Timeline. (2020). *"Çin, HubeiEyaletinin Vuhan Şehrinde Etiyolojisi Bilinmeyen Pnömoni Vakası Kümesi Bildirdi".* https://www.who.int/news-room/detail/08-04-2020-who-timeline---covid-19

WHO. (2015). *"WorkForceDensityPer 1000 Population, Global HealthObservatory data repository".*Available at: http://apps.who.int/gho/data/node.main. A1444?lang=en

WHO. (2014). *"Health-systemresilience: reflections on the Ebola crisis in western Africa".*ByKieny, M.P., Evans, D.B., Schmets, G., Kadandale, S. Bull. 92:850. http://www.who.int/bulletin/volumes/92/12/14-149278/en/#

WHO. (2009). *"PandemicPhaseDescriptionsand Main ActionsBy Phase".*https://www.who.int/influenza/resources/documents/pandemic_phase_descriptions_and_actions.pdf?ua=1

WHO. (2005). *"Global InfluenzaPreparedness Plan theRole of WHO andRecommendationsforNationalMeasuresBeforeandDuring Pandemics".*https://www.who.int/csr/resources/publications/influenza/WHO_CDS_CSR_GIP_2005_5.pdf. Erişim Tarihi: 06.08.2021

World HealthOrganization. (2020a). "*WHO Statement Regarding Cluster of PneumoniaCases in Wuhan. China".* https://www.who.int/china/news/detail/09-01-2020-who-statement-regarding-cluster-of-pneumonia-cases-in-wuhan-china. Erişim tarihi: 05.08.2021.

World HealthOrganization. (2020b). *"Rolling Updates on CoronavirusDisease (COVID-19)".*https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/eventsas-they-happenErişim tarihi: 05.08.2021.

World HealthOrganization. (2020c). *"COVID-19 andDigitalHealth: What can DigitalHealthOfferfor COVID-19?"*https://www.who.int/china/news/feature-stories/detail/COVID-19-and-digital-health-what-can-digital-health-offer-for-COVID-19. Erişim Tarihi: 09.08.2021

World HealthOrganization. (2020d). *"CoronavirusDisease(COVID-19) Outbreak: Rights,RolesandResponsibilitiesof HealthWorkers, İncludingKeyConsiderationsfor OccupationalSafetyandHealth".*https://www.who.int/publications-detail/coronavirus-disease-(covid-19)-outbreak-rights-roles-and-responsibilities-of-health-workers-including-key-considerations-for-occupational-safety-and-health. Erişim Tarihi: 09.08.2021

KAYNAKÇA

Bown, C.P, (2020), "COVID-19: Demand spikes, export restrictions, and quality concern simperil poor country Access to medical supplies", COVID-19 and Trade Policy: Why Turning In ward Won't ork Edited by Richard E. Baldwin and Simon J. Evenett, CEPR Press.

Covıd-19 and international trade: Issues and actions from drawing on data from Innovative Solutions in Maritime Logistics (www.isl.org/en/containerindex) and International Air Transport Association (www.iata.org).

Cross-border fall out from pandemic policy over drive | VOX, CEPR Policy Portal (voxeu.org).Collateral damage: Cross-border fall out from pandemic policy over drive.

Exports By Country (2021), worldpopulationreview.com

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dis-Ticaret-Endeksleri

http://tcmb.gov.tr/TCMB Güncesi

Hizmet İhracatçıları Birliği (hib.org.tr), Hizmet İhracatçıları Birliği.

Simon Evenett, Johannes Fritz 17 November 2020

Stellinger, A; Berglund, I; Isakson, H; (2020), "How trade can fight the pandemic and contributeto global health", COVID-19 and Trade Policy: Why Turning Inward Won't Work Edited by Richard E. Baldwin and Simon J. Evenett, CEPR Press.

TİM (Türkiye İhracatçılar Meclisi, (2021)

www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/blog/tr/main+menu/analizler/turkiyenin+hizmet+ihracatinin+yapisi

WTO, (2020), "Export Prohibitions and Restrictions", Information note, 23April2020.

KAYNAKÇA

Aydın, D. & Sayar, G. (2021). Questioning The Use Of The Balcony İn Apartments During The COVID-19 Pandemic Process. *Archnet-IJAR: International Journal of Architectural Research* 15(1): 51-63. doi 10.1108/ARCH-09-2020-0202

Ceylan, S., Şahin, P., Seçmen, S., Somer, M. E., Süher, K. (2021). An evaluation Of Online Architectural Design Studios During COVID-19 Outbreak. *Archnet-IJAR: International Journal of Architectural Research* 15(1): 203-218. doi 10.1108/ARCH-10-2020-0230.

Çam, Y. (2020). COVID-19 Süreci ve Kentsel Mekanların Kullanımının Yeniden Planlanması. *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 4(2): 67-79.

Erdönmez, E. (2005). Açık Kamusal Kent Mekanlarının Toplum İlişkilerindeki Etkileri, *YTÜ Mim. Fak. e-Dergisi*, 1(1): 67-87, İstanbul.

Güneş, B. (2021). COVID-19'da Sona Doğru: Kentsel Mekânda Değişim Sorunu, *ART/icle: Sanat ve Tasarım Dergisi,* 1(1): 109-138.

Kılınç, C., Balçık, S., Karaoğlu, G. ve Yamaçlı, R. (2021). Mimarlık Stüdyo Eğitiminde COVID-19 Süreci: 'Temassız Deneyimler'. *Modular Journal*, (4)1, 62-70.

Özbilen, E. Ö. (2021). "COVID-19 Salgınının Kamusal Alan Arazi Kullanımına Etkilerinin Değerlendirilmesi", İstanbul Teknik Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kentsel Tasarım Anabilim Dalı, yüksek lisans tezi, İstanbul.

Özgüven, Y., Şen Bayram, A.K., Cantürk, E. (2020). Mimari Tasarım Stüdyosunda Bir Tamir Deneyimi: COVID-19 ve Uzaktan EğitimSüreci, *Ege Mimarlık* 4(108): 64-69.

Peters, T. & Halleran, A. (2021). How our home simpact our health: using a COVID-19 informed approach to examine urban apartment housing, *Archnet-IJAR: International Journal of Architectural Research* 15(1): 10-27. doi 10.1108/ARCH-08-2020-0159.

Putra, D.G.A.D. (2021). Stay At Home" For Addressing COVID-19 Protocol: Learning From The Traditional Balinese House, *Archnet-IJAR: International Journal of Architectural Research* 15(1): 64-78. doi 10.1108/ARCH-09-2020-0187.

Şan, G.N. (2020). İzole Olmanın Mekânsal Karşılıkları ve Kişisel Deneyim Üzerinden İncelenmesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, yüksek lisans tezi, İstanbul.

KAYNAKÇA

Adom, D. ve Mensah, J. A. (2020). The psychological distress and mental health disorders from COVID-19 stigmatization in Ghana. *Social Sciences & Humanities Open* [Preprint]. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm? abstract_id=3599756

Akgün, B., D., Aktaç, A. ve Yorulmaz, O. (2019) Ruh sağlığında mobil uygulamalar: etkinliğe yönelik sistematik bir gözden geçirme. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 11*, 519-530.

Aldwin, C. M. ve Revenson. T. A. (1987). Does Coping help? A reexamination of the relation between coping and mental health. *Journal of Personality and Social Psychology, 53*(2), 337-348.

Alzueta, E., Perrin, P., Baker, F. C., Caffarra, S., Ramos-Usuga, D., Yuksel, D., ve Arango-Lasprilla, J. C. (2021). How the COVID-19 pandemic has changed our lives: A study of psychological correlates across 59 countries. *Journal of Clinical Psychology, 77*(3), 556–570.

Arbağ, E., Tokat, M. A. ve Fata, S. (2021). P-467 Emotions, Thoughts, and Coping Strategies of Women with Infertility Problems on Changes in Treatment during Covid–19 Pandemic: A Qualitative Study. *Human Reproduction*, *36*(1).

Braun-Lewensohn, O., Abu-Kaf, S., ve Kalagy, T. (2021). Hope and resilience during a pandemic among three cultural groups in Israel: the second wave of COVID-19. *Frontiers in Psychology, 12.*

Bermejo-Martins, E., Luis, E. O., Sarrionandia, A., Martínez, M., Garcés, M.S. Oliveros, E.Y.,... Fernandez-Berrocal, P. (2021). Different Responses to Stress, Health Practices, and Self-Care during COVID-19 Lockdown: A Stratified Analysis. *Int. J. Environ. Res. Public Health, 18,* 2253.

Connolly, S. L., Miller, C. J., Lindsay, J. A. ve Bauer, M. S. (2020). A systematic review of providers' attitudes toward telemental health via videoconferencing. *Clinical Psychology: Science and Practice, 27*(2), Article e12311.

Demyttenaere, K., Bruffaerts, R., Posada-Villa, J., Gasquet, I., Kovess, V., Lepine, J. P., ... Chatterji, S. WHO World Mental Health Survey Consortium. (2004). Prevalence, severity and unmet need for treatment of mental disorders in the World Health Organization World Mental Health Surveys. *JAMA, 291*, 2581-2590.

Disease and Injury Incidence and Prevalence Collaborators. (2018). Global, regional, and national incidence, prevalence, and years lived with disability for 354 diseases and injuries for 195 countries and territories, 1990–2017: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2017. *The Lancet.*

Dunham, A. M., Rieder, T. N. ve Humbyrd, C. J. (2020). A bioethical perspective for navigating moral dilemmas amidst the COVID-19 pandemic. *J Am Acad Orthop Surg 28*(11), 471–476.

Dunkel-Schetter, C., Feinstein, L. G., Taylor, S. E. ve Falke, R. L. (1992). Patterns of coping with cancer. *Health Psychology, 11*, 79–87.

Epstein, E. G. ve Hamric, A. B. (2009). Moral distress, moral residue, and the crescendo effect. *Journal of Clinical Ethics, 20*(4), 330–342.

Fırat, M. , Yücesan, B. ve Özkan, Ö. (2021). Türkiye'de Tespit Edilen SARS-CoV-2 Endişe Verici Varyantları – Çankırı İli Özelinde Pandemiye Genel Bakış. *Avrasya Sağlık Bilimleri Dergisi , 4* (2) , 138-144 .

Folkman, S. (1984). Personal control and stress and coping processes: A theoretical analysis. *Journal of Personality and Social Psychology, 46*(4), 839–852.

Folkman, S. ve Lazarus, R. S. (1985). If it changes it must be a process: A study of emotion and coping during three stages of a college examination. *Journal of Personality and Social Psychology, 48*, 150-170.

Folkman, S., Lazarus R. S., Gruen, R. J. ve DeLongis, A. (1986). Appraisal, coping, health status, and psychological symptoms. *Journal of Personality and Social Psychology, 50*(3), 571-579.

Gallagher, M. W., Smith, L. J., Richardson, A. L., D'Souza, J. M. ve Long, L. J. (2021). Examining the longitudinal effects and potential mechanisms of hope on COVID-19 stress, anxiety, and well-being. *Cognitive Behaviour Therapy, Advance online publication,* 1–12. https://doi.org/10. 1080/16506073.2021.1877341.

Germani, A., Buratta, L., Delvecchio, E. ve Mazzeschi, C. (2020). Emerging adults and COVID-19: the role of individualism–collectivism on perceived risks and psychological maladjustment. *Int J Environ Res Public Health,17*, 3497.

Gobbi, S., Plomecka, M. B., Ashraf, Z., Radziński, P., Neckels, R., Lazzeri, S.,... Jawaid, A. (2020). Worsening of pre-existing psychiatric conditions during the COVID-19 pandemic. *medRxiv* [Preprint]. doi: 10.1101/2020.05.28.20116178

Gurvich, C., Thomas, N., Thomas, E. H. X., Hudaib, A-R, Sood, L., Fabiatos, K.,...Kulkarni, J. (2020). Coping styles and mental health in response to societal changes during the COVID-19 pandemic. *Int J Soc Psychiatry 0*(0):0020764020961790.

Hao, F., Tan, W. ve Jiang, L. (2020). Do psychiatric patients experience more psychiatric symptoms during COVID-19 pandemic and lockdown? A Case-control study with service and research implications for immunopsychiatry. *Brain Behav. Immun., 20*, 30626–30627.

Hasratian, A. M., Nordberg, H. O., Meuret, A. E. ve Ritz, T. (2021). Fear and Coping in Students during the Early Stages of the COVID-19 Pandemic: A Combined Cross-Sectional and Longitudinal Study. *Int. J. Environ. Res. Public Health,18*, 6551.

https://www.who.int/news-room/facts-in-pictures/detail/mental-health

https://www.who.int/news/item/05-10-2020-covid-19-disrupting-mental-health-services-in- most-countries-who-survey

https://covid19.who.int/

Khoury, J. E., Atkinson, L., Bennett, T., Jack, S. M. ve Gonzalez, A. (2021). Coping strategies mediate the associations between COVID-19 experiences and mental health outcomes in pregnancy. *Archives of Women's Mental Health*. https://doi.org/10.1007/s00737-021-01135-2

Klaiber, P., Wen, J. H., DeLongis, A. ve Sin, N. L. (2020). The ups and downs of daily life during COVID-19: Age differences in affect, stress, and positive events. Journals of Gerontology Psychological Sciences. https://doi.org/10.1093/geronb/gbaa096

Košir, K., Š. Dugonik, A. Huskić, J. Gračner, Z. Kokol, ve Ž. Krajnc. (2020). Predictors of Perceived Teachers' and School Counsellors' Work Stress in the Transition Period of On-line Education in Schools during the COVID-19 Pandemic. Educational Studies 1–5.

Kowal, M., Coll-Martín, T., Ikizer, G., Rasmussen, J., Eichel, K., Studzinska, A., vd. (2020). Who is the most stressed during the COVID-19 pandemic? Data from 26 countries and areas. *Appl. Psychol. Health Well Being, 12*, 946–966.

Krok, D. ve Zarzycka, B. (2020). Risk perception of COVID-19, meaning-based resources and psychological well-being amongst Healthcare Personnel: The mediating role of coping. *J Clin Med, 9*(10), 3225.

Kujawa, A., Green, H., Compas, B. E., Dickey, L. ve Pegg, S. (2020). Exposure to COVID□19 Pandemic Stress: Associations with Depression and Anxiety in Emerging Adults in the United States. *Depression and Anxiety, 37*, 1280–1288.

Lazarus, R. S. (1993). Coping theory and research: Past, present, and future. *Psychosomatic Medicine, 55*, 2324-2347.

Lazarus, R. S. (1999). *Stress and emotion*: A new synthesis. New York: Springer.

Leibovitz, T., Shamblaw, A. L., Rumas, R., ve Best, M. W. (2021). COVID-19 conspiracy beliefs: relations with anxiety, quality of life, and schemas. Personal. Indiv. Diff. 175:110704.

Li, X., Fu, P., Fan, C., Zhu, M. ve Li, M. (2021). COVID-19 Stress and Mental Health of Students in Locked-Down Colleges. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *18*(2), 771.

Marques, G., Drissi, N., Diez, I. T., de Abajo, B. S. ve Ouhbi, S. (2021). Impact of COVID□19 on the psychological health of university students in Spain and their attitudes toward Mobile mental health solutions. *Int J Med Inf.,147*:104369.

Minahan, J., Falzarano, F., Yazdani, N., ve Siedlecki, K. L. (2021). The COVID-19 pandemic and psychosocial outcomes across age through the stress and coping framework. *The Gerontologist, 61*(2), 228–239.

Moghanibashi, A. (2020). Assessing the anxiety level of Iranian general population during COVID-19 outbreak. *Asian Journal of Psychiatry, 51*, 102076.

Morens, D.M.; Breman, J.G.; Calisher, C.H.; Doherty, P.C.; Hahn, B.H.; Keusch, G.T.,... Taubenberger, J. K. (2020). The Origin of COVID-19 and Why It Matters. *Am. J. Trop. Med. Hyg.,* 1–5.

Mulhauser, G. R. (2005). 9 Observations About the Practice and Process of Online Therapy. Downloaded from http://counsellingresource.com/papers/online-practice/

Orgilés, M., Morales, A., Delvecchio, E., Francisco, R., Mazzeschi, C., Pedro, M.,..Espada, J. P. (2020). Coping behaviors and psychological disturbances in youth affected by the COVID-19 health crisis. Available from: https://psyarxiv.com/2gnxb

Özmen, S. ve Erdem, R. (2018). Damgalamanın kavramsal çerçevesi. *Süleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics & Administrative Sciences, 23*(1).

Pan, S. W., Shen, G. C., Liu, C. ve Hsi, J. H. (2021). Coronavirus stigmatization and psychological distress among Asians in the United States. *Ethn Health., 26*(1), 110–25.

Peacock, E. ve Wong, P. (1990). The Stress Appraisal Measure (SAM): A multidimensional approach to cognitive appraisal. *Stress Medicine, 6,* 227–236

Pellegrini, C. A., Webster, J., Hahn, K. R., Leblond, T. L. ve Unick, J. L. (2020). Relationship between stress and weight management behaviors during the COVID-19 pandemic among those enrolled in an internet program. *Obesity Science & Practice, 7*(1), 129134.

Pete, E., Leprince, C., Lienhart, N. ve Doron, J. (2021). Dealing with the impact of the COVID-19 outbreak: are some athletes' coping profiles more adaptive than others? *Eur J Sport Sci.11*, 1–11.

Prati, G. ve Mancini, A.D. (2021). The psychological impact of COVID-19 pandemic lockdowns: A review and meta-analysis of longitudinal studies and natural experiments. *Psychological Medicine, 51*(2), 201–211.

Racine, S., Miller, A., Mehak, A. ve Trolio, V. (2021). Examining risk and protective factors for psychological health during the COVID-19 pandemic, *Anxiety, Stress, & Coping.* https://doi.org/10.1080/10615806.2021.1958789

Ren, J., Xingkai, L., Chen, S., Suiqing, C. ve Nie, Y. (2020). The influence of factors such as parenting stress and social support on the state anxiety in parents of special needs children during the COVID-19 epidemic. Frontiers in Psychology, 11, 565393.

doi: 10.3389/fpsyg.2020.565393

Robinson, E., Sutin, A. R., Daly, M. ve Jones, A. (2021). A systematic review and meta-analysis of longitudinal cohort studies comparing mental health before versus during the COVID-19 pandemic. medRxiv. https://doi.org/10.1101/2021.03.04.21252921

Roth, S. ve Cohen, L. J. (1986). Approach, avoidance, and coping with stress. American *Psychologist, 41*(7), 813–819.

Saalwirth, C. ve Bernhard, L. (2021). Well-being and sleep in stressful times of the COVID-19 pandemic: Relations to worrying and different coping strategies. *Stress and Health*, 1- 13.

Salari, N., Hosseinian-Far, A., Jalali, R., Vaisi-Raygani, A., Rasoulpoor, S., Mohammadi, M.,...Khaledi-Paveh, B. (2020). Prevalence of stress, anxiety, depression among the general population during the COVID-19 pandemic: A systematic review and meta-analysis. *Global Health, 16*, 57.

Schaefer, C., Coyne, J. C, ve Lazarus, R. S. (1982). The health-related functions of social support. *Journal of Behavioral Medicine, 4*, 381-406

Schnell, T. ve Krampe, H. (2020). Meaning in life and self-control buffer stress in times of COVID-19: Moderating and mediating effects with regard to mental distress. *Frontiers in Psychiatry*, *11*.

Sediri, S., Zgueb, Y., Ouanes, S., Ouali, U., Bourgou, S., Jomli, R. ve Nacef, F. (2020). Women's mental health: acute impact of COVID-19 pandemic on domestic violence. *Archives of Women's Mental Health 23*, 749–756.

Skinner, E.A., Edge, K., Altman, J., ve Sherwood, H. (2003). Searching for the structure of coping: A review and critique of category systems for classifying ways of coping. *Psychological Bulletin, 129*, 216–269.

Sun, L., Sun, Z., Wu, L., Zhu, Z., Zhang, F., Shang, Z.,..Liu, W. (2020). Prevalence and risk factors of acute posttraumatic stress symptoms during the COVID-19 outbreak in Wuhan, China. *medRxiv*. https://doi.org/10.1101/2020.03.06.20032425

Teksin, G, Baş Uluyol, O., Sahmelikoglu, O. O., Teksin, M. G. ve Özdemir, H. M. (2020). Stigma-related factors and their effects on health-care workers during COVID-19 pandemics in Turkey: a multicenter study. *Med Bull Sisli Etfal Hospital, 54*, 281–90.

Tyler, C. M., McKee, G. B., Alzueta, E., Perrin, P. B., Kingsley, K., Baker, F. C., ve Arango-Lasprilla, J. C. (2021). A Study of Older Adults' Mental Health across 33 Countries during the COVID-19 Pandemic. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 18*(10), 5090.

Umucu, E. ve Lee, B. (2020). Examining the impact of COVID-19 on stress and coping strategies in individuals with disabilities and chronic conditions. *Rehabilitation Psychology, 65*(3), 193–198.

Usher, K., Bhullar, N., Durkin, J., Gyamfi, N. ve Jackson, D. (2020). Family violence and COVID-19: Increased vulnerability and reduced options for support. *International Journal of Mental Health Nursing, 29*(4), 549–552.

Vazquez, C., Valiente, C., García, F.E., Contreras, A., Peinado, V., Trucharte, A. ve Benthall, R. P. (2021). Post-Traumatic Growth and Stress-Related Responses During the COVID-19 Pandemic in a National Representative Sample: The Role of Positive Core Beliefs About the World and Others. *Journal of Happiness Studies*, 22, 2915–2935.

VOS, J. (2020). Prevalence and predictors of the early psychological impact of the COVID-19 pandemic compared with SARS and MERS: a systematic literature review and meta-analysis. file:///C:/Users/aaa/Downloads/Vos%20Covid19%20meta%20analysis%20June%202020%20(1).pdf

Wang, J.; ZhuoWang, Z.; Liu, X.; Yang, X.; Zheng, M. ve Bai, X. (2020). The impacts of a COVID-19 epidemic focus and general belief in a just world on individual emotions. *Personality and Individual Differences, 168*, 110349.

Wang, F., Tian, C. ve Qin, W. (2020). The impact of epidemic infectious diseases on the wellbeing of migrant workers: A systematic review. *International Journal of Wellbeing, 10*(3), 7-25.

Wang, L. ve Alexander, C. A. (2021). COVID-19 compared with other viral diseases: novelties, progress, and challenges. *Electronic Journal of General Medicine, 18*(1), 265.

Whitehead, B. R. (2020). COVID-19 as a stressor: pandemic expectations, perceived stress, and negative affect in older adults. The Journals of Gerontology*: Series B*, 76(2), e59–e64.

Yuan, Y., Zhao, Y. J., Zhang, Q. E., Zhang, L., Cheung, T., Jackson, T.,...Xiang, Y. T. (2021). COVID-19-related stigma and its sociodemographic correlates: A comparative study. *Globalization and Health, 17*, 54.

Zacher, H. ve Rudolph, C. W. (2020). Individual differences and changes in subjective wellbeing during the early stages of the COVID-19 pandemic. *American Psychologist, 76*(1), 50-62.

KAYNAKÇA

Akgül, M. (2020). Çevrimiçi Ortamlarda Nefret Söylemi: Ekşi Sözlük'te 65 Yaş Üstü Sokağa Çıkma Yasağı Tartışmaları. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi,* 51, 57-78.

Akıcı, B. (2020). Covıd-19 Pandemisi Sonrasında Sivil Toplum Kuruluşları: Artçı Değişimlerin Sivil Toplum Kuruluşlarının İşlevsel Rollerine Yansımaları. *Journal of Socıal and HumanıtıesScıencesResearch,* 7(55), 1809-1816.

Akyüz, S. S. (2021). Aşı Karşıtlığı ve Şeffaflık Algısında İletişim Pratikleri ve Siyasal Aidiyetin Rolü.*Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 5(2), 172-185.

Amadasun, S. (2020). Social Work and Covid-19 Pandemic: An Action Call. *International Social Work, 63*(6), 753-756.

Aydın, K. (2019). Avrupa Birliği ve Türkiye'de Yoksulluk Riski ve Sosyal Dışlanma. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *2*(38), 12-31.

Banks, S., Cai, T., Jonge, E. d., Shears, J., Shum, M., Sobočan, A. M., . . . Weinberg, M. (2020). PractisingEthicallyDuring Covıd-19: Social WorkChallenges and Responses. *International Social Work, 63*(5), 569-583.

Berg-Weger, M.,&Schroepfer, T. (2020). Covıd-19 Pandemic: WorkforceImplicationsfor Gerontological Social Work. *Journal of Gerontological Social Work,* 63(6-7), 524-529.

Boylu- Aydıner, A.,&Paçacıoğlu, B. (2016). Yaşam Kalitesi ve Göstergeleri. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi,* 8(15), 137-150.

Bozkurt, V. (2021). Aşı Karşıtları, Taraftarları ve Müteredditleri: Aşıya Yönelik Tutumlar ve Etki Eden Faktörler. http://veyselbozkurt.com/2021/04/17/asi-karsitlari-taraftarlari-ve-mutereddıtleri-asiya-yonelik-tutumlar-ve-etki-eden-faktorler/.

Brennan, J., Reilly, P., Cuskelly, K.,&Donnelly, S. (2020). Social Work, Mental Health, Older People and COVID-19. *International Psychogeriatrics, 32*(10), 1205–1209.

Bulut, R., & Pınar, Ç. (2020). Covid-19 Pandemisi Döneminde Türkiye'de İstihdam ve İşsizlik. *Oğuzhan Sosyal Bilimler Dergisi*, *2*(2), 217-225.

Burke, C., Hampel, S., Gholson, K., Zhang, P.,Rufkhar, B. (2021). Covid-19 Family Support Team: Providing Person and Family Centered Care Duringthe Covid-19 Pandemic. *Journal of Social Work in End-of-Life&Palliative Care,* 17(2-3), 158-163.

Cox, C. (2020). OlderAdults and Covid 19: Social Justice, Disparities, and Social WorkPractice. *Journal of Gerontological Social Work, 63*(6-7), 611-624.

Dağcıoğlu, B. F., & Ahmet, K. (2020). Covid-19 Pandemisi Sürecinde Türkiye, Avrupa ve Amerika Verilerinin Karşılaştırılması:Kesitsel Bir Çalışma.*Ankara Medıcal Journal,* 2, 360-369.

Demirbaş, T. (2017). Nefret Söylemi ve Nefret Suçları. *DEÜ Hukuk Fakültesi Dergisi,* 19, 2693-2701.

Douglas, M., Katikireddi, S. V., Taulbut, M., McKee, M., &McCartney, G. (2020). Mitigating The WiderHealthEffects of Covid-19 PandemicResponse. *BMJ, 369*(m1557), 1-6.

Dubey, S., Biswas, P., Glosh, R., Chatterjee, S., Dubey, M. J., Chatterjee, S., . . . Lavie, C. J. (2020). Psychosocialimpact of COVID-19. *Diabetes&MetabolicSyndrome: ClinicalResearch&Reviews, 14*, 779-788.

Eroğlu, E. (2020). Covid-19'un Ekonomik Etkilerinin ve Pandemiyle Mücadele Sürecinde Alınan Ekonomik Tedbirlerin Değerlendirilmesi. *International Journal of Public Finance*, 5(2), 211-236.

Esen, M. F. (2021). Covid-19 ile İlişkili Türkçe Sosyal Medya Paylaşımlarının İçerik Analizi. *İnsan&Toplum Dergisi*,11(3), 113-137.

Gençyürek-Erdoğan, M. (2020). Covid-19 Döneminde E-Ticaret ve Dijital Reklam Yatırımları. *Selçuk İletişim Dergisi*, 13(3), 1296-1318.

Göktepe, S., Çetin, G. (2020). Effects of the Covid-19 Pandemic on theTourismIndustry. Dilek Demirbaş, Veysel Bozkurt, Sayım Yorğun (Ed.) *The COVID-19 Pandemic and ItsEconomic, Social, and PoliticalImpacts*, s. 59-70. DOI: 10.26650/B/SS46.2020.006.05 İstanbul: IstanbulUniversityPress

Gölbaşı, S. D.,&Metintaş, S. (2020). Covid-19 Pandemisi ve Infodemi. *Estüdam Halk Sağlığı Dergisi*, 5, 126-137.

Kalaycı-Kırlıoğlu, H. İ., Aydoğan, F. N. (2021). Sağlık Sistemlerinin Covid-19 ile İmtihanı: ABD Örneği. M. Kırlıoğlu ve H. İ. Kalaycı-Kırlıoğlu içinde, *Yeni Koronavirüs (Covid-19) Üzerine Araştırmalar ve Ülke Deneyimleri* (s. 35-62). Konya: Eğitim Yayınevi.

Kaya, S., Kırlıoğlu, M., Toptaş, T. (2021). Covid-19 pandemisinin ruhsal ve psikosomatik etkilerini değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 32(2), 525-541.

NASW. (2020). Covıd-19: PracticeGuidelinesForReopening Social WorkPractices. https://www.socialworkers.org/LinkClick.aspx?fileticket=akHuTIoFNPM%3d&portalid=0.
NASW. (2021a). Coronavirus (Covid-19). https://www.socialworkers.org/Practice/Infectious-Diseases/Coronavirus.

NASW. (2021b). Covid-19 Advocacy. https://www.socialworkers.org/Advocacy/Policy-Issues/COVID-19-Advocacy.

NASW. (2021c). Coronavirus (COVID-19): 8 EthicalConsiderationsfor Social Workers. https://www.socialworkers.org/About/Ethics/Ethics-Education-and-Resources/Ethics-8/Coronavirus-8-Ethical-Considerations-for-Social-Workers.

T.C. İstanbul Valiliği. (2020). http://www.istanbul.gov.tr/cumhurbaskani-erdogan-ekonomik-istikrar-kalkani-tedbir-paketini-acikladi

Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü. (2021). Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2020 Haber Bülteni. https://sbsgm.saglik.gov.tr/Eklenti/41611/0/haber-bulteni-2020pdf.pdf

T.C. İçişleri Bakanlığı. (2020). https://www.icisleri.gov.tr/81-il-valiligine-coronavirus-tedbirleri-konulu-ek-genelge-gonderdi.

TRT Haber. (2021). https://www.trthaber.com/haber/ekonomi/esnafa-destekler-tam-kapanma-doneminde-de-devam-edecek-576155.html.

ILO. (2020a). Covid-19 and the World of Work: Impact and PolicyResponses, ILO Monitor 1st Edition. International LabourOrganization. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/documents/briefingnote/wcms_738753.pdf.

ILO. (2020b). Covid-19 ve İstihdam Araştırma Notu. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo-ankara/documents/publication/wcms_765422.pdf

Kara, E. (2020). Covıd-19 Pandemisi: İşgücü Üzerindeki Etkileri ve İstihdam Tedbirleri. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi* 7(5), 269-282.

Kuş, O. (2021). Kovıd-19 Salgını ve Mültecilere Yönelik Dijital Nefret Söylemi: Büyük Veri Perspektifinden Metin Madenciliği Tekniği ile Kullanıcı Kaynaklı İçeriklerin Analizi. *TRTAkademi*, 6(11), 106-131.

Lı,HO-Y, Bailey, A., Huynh, D.,Chan, J. (2020). Youtubeas a Source of Informatıon on Covid-19: a Pandemıc of Misinformation?. *BMJ Global Health*, 5(5),

Ma, F.,&Lyu, X. (2021). ChinaNational Report on COVID-19 Pandemic and The Role of Social Work. *China Journal of Social Work, 14*(2), 80-99.

Miller, V. J., & Lee, H. (2020). Social WorkValues in Action During COVID-19. *Journal of Gerontological Social Work, 63*(6-7), 565-569.

Pfefferbaum, B., & North, C. S. (2020). Mental Health and The Covid-19 Pandemic. *The New England Journal of Medicine, 383*(6), 510-512.

Our World in Data. (2021). Coronavırus (Covıd-19) Vaccinations. https://ourworldindata.org/covid-vaccinations?country=OWID_WRL

Purı, N., Coomes, E., Haghbayan, H.,&Gunaratne, K. (2020). Social Media and VaccineHesitancy: New Updates fort theEra of Covid-19 and GlobalizedInfectiousDiseases. *Human Vaccines&Immunotherapeutics,*16(11), 2586-2593.

Saha, K., Torous, J., Claine, E. D., &Choudhury, M. D. (2020). PsychosocialEffects of the Covid-19 Pandemic: Large-ScaleQuasi-ExperimentalStudy on Social Media. *Journal of Medical Internet Research, 22*(11), e22600.

Sarıyıldız, A. Y., Paşaoğlu, M. T., & Yılmaz, M. E. (2021). Türkiye, Çin, ABD, Fransa Sağlık Sistemleri ve Covid-19 Politikaları. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(2), 314-327.

Statista (2020).ThinkingAboutYourEveryday Life, Since the Covıd-19/ CoronavırusPandemıc, HaveYouMadeAnyChangestoYour General Lifestyle?. https://www.statista.com/statistics/1105960/changes-to-the-general-lifestyle-due-to-covid-19-in-selected-countries/

Tanner, D. (2005). PromotingtheWellbeing of Older People: Messagesfor Social Workers. *Practice, 17*(3), 191-205.

Taşdelen, B. (2020). Twitter'da Suriyeli Mültecilere Karşı Çevrimiçi Nefret Söylemi: #suriyelileriistemiyoruz". *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 11(2), 562-575.

Tekinel, B. (2020). Tehlikeli Olan Hangisi? Aşı mı? Aşı Karşıtlığı mı?. *Aegean J MedSci,* 2, 80-82.

Toklucu, D.,&Baygeldi, M. R. (2020). 5 Soru: Koronavirüs Salgınının Ardından Sosyal Politikalar Alanında Neler Yapıldı?. https://www.setav.org/5-soru-koronavirus-salgininin-ardindan-sosyal-politikalar-alaninda-neler-yapildi/.

TÜİK (2018). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması.https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2018-30755

TÜİK (2019a). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması.https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Income-and-Living-Conditions-Survey-2019-33820

TÜİK (2020). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2020-37404

TÜİK (2020). İşgücü İstatistikleri.https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=istihdam-issizlik-ve-ucret-108&dil=1

TÜİK (2019b). İşgücü İstatistikleri, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Mayis-2019-30691

T.C. Sağlık Bakanlığı (2021). Covıd-19 Aşı Bilgilendirme Platformu.https://covid19asi.saglik.gov.tr/

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı (2020). Türkiye'ninKoronavirüsle Etkin Mücadelesi.https://www.iletisim.gov.tr/images/uploads/dosyalar/T%C3%BCrkiyenin_koronavir%C3%BCsle_etkin_m%C3%BCcadelesi_compressed.pdf

Ustaoğlu, M. (2020). Covid-19 Pandemic and Effectiveness of FiscalPolicies. Dilek Demirbaş, Veysel Bozkurt, Sayım Yorğun (Ed.) *The COVID-19 Pandemic and ItsEconomic, Social, and PoliticalImpacts*, s. 11-24. DOI: 10.26650/B/SS46.2020.006.02 İstanbul: IstanbulUniversityPress

Ünal, A., Koçtürk, N.,& Bayar, Ö. (2021). Covıd-19 Pandemisi ve Toplumsal Cinsiyet: Türkiye'deki Sivil Toplum Kuruluşlarının Gözlemleri ve Çalışmaları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 1951-1969.

Wang, K. Y.-T., Wen-Hui, T., Chuang, T.-Y., & Lee, H.-J. (2021). RethinkingFour Social Issues of the COVID-19 Pandemicfrom Social WorkPerspectives. *Asia Pacific Journal of Social Work and Development,* 31(1-2), 45-51.

Wilson, D. B., Solomon, T. A., &McLane-Davison, D. (2020). Ethics and RacialEquity in Social WelfarePolicy: Social Work'sResponsetothe Covid-19 Pandemic. *Social Work in PublicHealth,* 35(7), 617-632.

World Bank (2021). Map of SME-SupportMeasures in Responseto COVID-19.https://dataviz.worldbank.org/views/SMECOVID19/Overview?:embed=y&:isGuestRedirectVizportal=y&:display_count=n&:show

Worldometer (2021). Covid-19 CoronavırusPandemic. https://www.worldometers.info/coronavirus/

World HealthOrganization (2020). RespondingtoCommunity Spread of Covid-19. https://www.who.int/publications/i/item/responding-to-community-spread-of-covid-19

World HealthOrganization (2017). PandemicInfluenza Risk Management: A WHO Guide toInform&HarmonizeNational& International PandemicPreparedness and Reponse. Geneva: World HealthOrganization. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

Yalman, A., Karaca, H., Balcı, E. V. (2021). Sağlık Haberlerinde Korku Yaklaşımı Çerçevesinde Kodlanan Covid-19 Haber Fotoğraflarının Analizi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 35, 38-53.

Yıldız, M., &Uzun, M. M. (2020). *Koronavirüsle Mücadelede Kriz Yönetimi ve Kamu Politikası Yapımı*. https://setav.org/assets/uploads/2020/06/R165.pdf

Yorğun, S. (2020). The Effects of the Covid-19 Pandemic on Social Policies. Dilek Demirbaş, Veysel Bozkurt, Sayım Yorğun (Ed.) *The COVID-19 Pandemic and ItsEconomic, Social, and PoliticalImpacts*, s. 71-85 DOI: 10.26650/B/SS46.2020.006.06 İstanbul: IstanbulUniversityPress.

Yorulmaz, M. Kıraç, R., Aydoğdu, A. (2021). Covid-19'a Karşı Alınan Ekonomik Önlemlerin Büyüklüklerinin Değerlendirilmesi: Amerika, Almanya, İngiltere, İtalya ve Türkiye Örneği. *International Anatolia Academic Online Journal*, 7(1), 161-175.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, M. (2020). Covid-19 Pandemisinin Türkiye Ekonomisine Etkilerinin Makroekonomik Analizi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 37-191.

Arabacı, H., & Yücel, D. (2020). Pandeminin Türkiye Ekonomisine Etkileri ve Türkiye Merkez Bankası Tarafından Finansal İstikrarı Sağlamak Amacıyla Alınan Önlemler. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 91-98.

Bak, G., & Eşidir, O. V. (2020). *Geçmişten Günümüze İspanyol Gribine Türkiye'den Bakış.* Ankara: İksad Yayınevi.

Cepal, N. (2020). Impact of COVID-19 on the United States economy and the policy response. *Economic Commission for Latin America and the Caribbean*, 1-30.

Cinel, E. A. (2020). Covid-19'un Küresel Makroekonomik Etkileri ve Beklentiler. *Politik Ekonomik Kuram*, 124-140.

Clive , B., & Lewis, M. (2004). The Economic Implications of Epidemics Old and New. *World Economics*, 1-34.

Çetin, A. C. (2020). Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Türkiye'de Genel Ekonomik Faaliyetlere ve Hisse Senedi Borsa Endeksine Etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Dergisi*, 341-362.

Çetinkaya Bozkurt, Ö., & Kıran , F. (2020). Covid-19 Pandemi Süreci ve Sonrasında İşletme Yönetimi. A. Özdemir, & M. Eser içinde, *Covid-19 Pandemi Sürecinin Sosyo-Ekonomik ve Politik Etkileri* (s. 279-304). Ankara: Nobel.

Ding, L., Sun, W., & Zhang, X. (2020). Is the Chinese Economy Well Positioned to Fight the COVID-19 Pandemic? The Financial Cycle Perspective. *Emerging Markets Finance and Trade*, 2259-2276.

Ekren, A. (2020). Covid-19'un Dünya Ekonomisine Etkisi: İran Örneği. *Academia*, 1-10.

Green, M. H. (2020). The Four Black Deaths. *History from Oxford*, 1601-1631.

Gümüş, A. (2020). Covid-19'un Türkiye Ekonomisine Bazı Etkileri. *Şehir ve Medeniyet Dergisi*, 548-560.

Kerr, W. A. (2020). The Covid-19 Pandemic and Agriculture: Short- and Long-Run İmplications for İnternational Trade Relations. *Canadian Journal of Agricultural Economics*, 225-229.

Köse, Z. (2020). Covid-19'un Küresel Ekonomiye Etkileri. D. Hıdıroğlu, & O. Yılmaz içinde, *Covid-19 Pandemisinde Yönetim ve Ekonomi* (s. 43-66). Ankara: Gazi Kitabevi.

Menteşe, G. L. (2020). Kara Vebanın Batı ve Doğu Toplumlarına Etkisi. *Akdeniz Havzası ve Afrika Medeniyetleri Dergisi*, 78-87.

Orkunoğlu, I. F. (2009). Domuz Gribi Ekonomisinin Türkiye'ye Maliyeti . *Mevzuat Dergisi.*

Soylu, Ö. B. (2020). Türkiye Ekonomisinde Covid-19'un Sektörel Etkileri. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi* , 169-185.

Thorbecke, W. (2020). The Impact of the COVID-19 Pandemic on the U.S. Economy: Evidence from the Stock Market. *Journal of Risk and Financial Management*, 100-138.

Vidya, C. T., & Prabheesh, K. P. (2020). Implications of Covid-19 Pandemic on the Global Trade Networks. *Emerging Markets Finance and Trade*, 2408-2421.

COVID-19 ve SOSYAL POLİTİKA: PANDEMİ SÜRECİNDE YAŞANAN SOSYO-POLİTİK SORUNLAR

Editör
Dr. Öğr. Üyesi Özlem DEMİR

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz. Kitap içerisinde yer alan yayınlardan yazar sorumludur.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-92-9

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: *Murat Özbey*

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Ekim 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

2019 yılı Aralık ayında Çin'in Vuhan kentinde ortaya çıkan Covid-19 virüsünün, tüm dünya ülkelerine hızla yayılmasıyla Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından 2020 yılının Mart ayında pandemi ilan edilmiştir. Covid-19 pandemisi, büyük bir sağlık krizi olarak ifade edilse de sonuçları itibariyle ekonomik ve sosyal hayatı köklü bir biçimde etkilemiş, mevcut sorunları derinleştirmiş ve birtakım yeni sorun alanlarını da beraberinde getirmiştir. Pandemi, özellikle çalışma hayatı bağlamında daha fazla işsizlik, belirsizlik, güvensizlik ve risk üreterek yoksulluğu arttırmıştır. Ülkeler istihdamlarını korumaya yönelik çeşitli önlemler almış olsa da, işgücü piyasası dinamikleri açısından etkisi uzun yıllar sürecek sonuçlar doğurmuştur. Söz konusu gelişmeler sosyal politika alanında da çeşitli sorunları tetiklemiştir. Pandeminin neden olduğu bütün bu sorunlar düşünüldüğünde mevcut veya uzun vadeli risklerle mücadele noktasında sosyo-politik önlemlerin rolü büyük önem taşımaktadır. Bu kitapta, pandemi sürecinde öne çıkan sosyal politika sorunları, alanlarında uzman akademisyenlerin çalışmaları ile farklı perspektiflerden sunulmuştur.

Dr. Öğr. Üyesi Duygu ÖZYILMAZ MİSİCAN tarafından yapılan "*Pandemi Sürecinde Çalışma Kavramının Değişen Anlamı*" başlıklı çalışmada, pandemi süreci ile çalışma kavramının geçirdiği değişim ve bu değişimin olası sonuçları incelenmiştir. Pandemi ile yaşanan istihdam kayıpları, yeni iş yaratma kapasitesindeki azalma ve düzgün işlerin sınırlı düzeyde kalması özellikle kadın, çocuk ve genç işgücünü etkilemiştir. Bu noktada **Dr. Öğr. Üyesi A. Utku ERDAYI'nın** "*Pandemide Kadın Olmak: Koranavirüs Pandemisinde Kadınların Yaşadıkları Sorunlar*" başlıklı çalışmasında, pandeminin ve pandemi kaynaklı ekonomik krizin kadınlar açısından yarattığı sorunlara ve kadınların korunmasına yönelik alınan önlemlerin yeterliliğine ilişkin tartışmalara yer verilmiştir. **Dr. Ögr. Üyesi Neslihan KILINÇ** tarafından "Pandemi Krizi ve Kadın İşgücü: Cinsiyete Dayalı Ayrışma" başlıklı çalışma ile kadınların belirli sektör/mesleklerde yatay ve dikey ayrışması toplumsal cinsiyet perspektifinden ele alınmakta ve bu ayrışmanın özellikle pandemi krizi döneminde kadın işgücünü nasıl etkilediği sorgulanmaktadır. **Doç. Dr. A. Tolga ÖCAL** "*Eğitim ve Yoksulluk Boyutlarıyla Covid-19'un Çocuk İşçiliğine Etkileri*" başlıklı çalışması ile çocuk işgücü açısından pandemi sürecini eğitim ve yoksulluk çerçevesinde değerlendirmiş, Covid-19 sürecinde çocuk işçiliğinin nasıl ve ne yönde etkilendiğini incelemiştir. **Dr. Öğr. Üyesi Özlem DEMİR,** genç işsizliği sorununun, pandeminin yarattığı krizle birlikte ulaştığı boyutları ve sorunun çözümüne yönelik uygulanan sosyal politika

önlemlerini "*Covid-19 Krizi ve Genç İşsizliği*" başlıklı çalışmasında detaylandırmıştır. **Arş. Gör. Dr. Batuhan ERSÖZ**, *"Covid-19 Sürecinde Enformel Sektör ve Yaratıcı Emek: Müzisyenler Üzerine Bir Değerlendirme*" başlıklı çalışması ile pandemi sürecinin etkilerini enformel sektör kapsamında incelemiş ve müzisyenlerin yaşadığı sorunlar ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerilerine yer vermiştir. **Doç. Dr. Yavuz Kağan YASIM,** "*Pandeminin Çalışanların Sosyal Güvenliğine Etkisi*" başlıklı çalışma ile çalışma hayatını düzenleyen kanunlarda pandemi nedeniyle yapılan değişiklikler ve mevcut düzenlemeleri incelemiştir. Pandemi sürecinin Türk mevzuatına kattığı önemli yeniliklerden birisi de uzaktan çalışma yönetmeliğinin yürürlüğe girmesi olmuştur. Bu kapsamda kitabın son bölümünde **Arş. Gör. Fatih AKPINAR'ın** "*Uzaktan Çalışma Yönetmeliği'ne Yönelik Bir Değerlendirme*" adlı çalışmasında söz konusu yönetmeliğin yeterliliği tartışılmıştır.

Kitapta, Covid-19 pandemi sürecinde çalışma hayatına dair güncel sosyal politika sorunlarına yer verilerek sosyal bilimler alanına ufak da olsa bir katkı sağlanmaya çalışılmıştır. Emek ve katkılarını esirgemeyerek bu çabanın bir parçası olan tüm yazarlarımıza teşekkürlerimi sunarım.

Editör
Dr. Öğr. Üyesi Özlem DEMİR
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, İİBF,
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü

İÇİNDEKİLER

PANDEMİ SÜRECİNDE ÇALIŞMA KAVRAMININ DEĞİŞEN ANLAMI 1
Duygu ÖZYILMAZ MİSİCAN

PANDEMİDE KADIN OLMAK: KORONAVİRÜS PANDEMİSİNDE KADINLARIN YAŞADIKLARI SORUNLAR 53
A. Utku ERDAYI

PANDEMİ KRİZİ VE KADIN İŞGÜCÜ: CİNSİYETE DAYALI AYRIŞMA 85
Neslihan KILINÇ

EĞİTİM VE YOKSULLUK BOYUTLARIYLA COVID-19'UN ÇOCUK İŞÇİLİĞİNE ETKİLERİ 109
Aslan Tolga ÖCAL

COVID-19 KRİZİ ve GENÇ İŞSİZLİĞİ 139
Özlem DEMİR

COVID-19 SÜRECİNDE ENFORMEL SEKTÖR VE YARATICI EMEK: MÜZİSYENLER ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME 163
Batuhan ERSÖZ

PANDEMİNİN ÇALIŞANLARIN SOSYAL GÜVENLİĞİNE ETKİSİ 197
Yavuz Kağan YASIM

UZAKTAN ÇALIŞMA YÖNETMELİĞİ'NE YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME 223
Fatih AKPINAR

KAYNAKÇA

Aslan, O.E. (2005) Kamu Personeli Rejimi Statü Hukukundan Esnekliğe, Ankara: TODAİE Yayınları.

Aydoğanoğlu, E. (2011) Emek Sürecinin Dönüşümü, 1.Baskı, 5. Sayı, Ankara: Kültür Sanat Sen Yayınları.

Bauman, Z. (1999) Çalışma, Tüketicilik ve Yeni Yoksullar (çev. Ümit Öktem), İstanbul: Sarmal Yayınevi.

Bandura, A. (1999) "Social Cognitive Theory: An Agentic Perspective", Asian Journal of Psychology, 2(1), 21-41.

Beck, U. (2011) Risk Toplumu Başka Bir Modernliğe Doğru, (çev. Kazım Özdoğan ve Bülent Doğan), İstanbul: İthaki Yayınları.

Belek, İ. (2004) Esnek Üretim Derin Sömürü, Birinci Baskı, İstanbul: NK Yayınları.

Berg, J. "COVID-19'un Uçurumun Kenarına İttiği Güvencesiz Çalışanlar".

https://www.ILO.org/ankara/areas-of-work/covid-19/WCMS_741452/lang--tr/index.htm (10.05.2021).

Braverman, H. (2008) Emek ve Tekelci Sermaye, Yirminci Yüzyılda Çalışmanın Değersizleştirilmesi, (çev. Çiğdem Çidamlı), İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Brooks, S., Rebecca K., Louise, E., Smith, L., Woodland, S., Wessely, N., Greenberg, and Rubin, G. J. (2020) "The Psychological Impact of Quarantine and How to Reduce It: Rapid Review of the Evidence", The Lancet, 395 (10227).

Brouwer, M. (2002) "Weber, Schumpeter and Knight on Entrepreneurship and Economic Development", Journal of Evolutionary Economics, Vol.12, 83-105.

Brynjolfsson, E. Ve Mcafee A. (2014) The Second Machine Age (çev. L. Göktem), İstanbul: Türk Havayolları Yayınları.

Cascio, W. F. (2010) Managing Human Resources, 8th Edition, New York: McGraw-Hill.

CBI (2011) "Navigating Choppy Waters: CBI/Harvey Nash Employment Trends Survey".

https://www.bl.uk/collection-items/navigating-choppy-waters-cbiharvey-nash-employment-trends-survey-2011# (10.05.2021).

Chen, V. T. Ve Sharone, O. (2020) " The Second Phase Of Unemployment Will Be Harsher The Atlantic". https://www.theatlantic.com/ideas/archive/2020/04/americas-compassion-for-the-unemployedwont-last/610243/ . (10.05.2021).

Corporaal, G. F. Ve Lehdonvirta, V. (2017) Platform Sourcing: How Fortune 500 Firms Are Adopting Online Freelancing Platforms, University Of Oxford.

Çoban, H. (1997) Bilgi Toplumuna Planlı Geçiş, Birinci Baskı, İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Deloitte (2020) " 2020 İşin Geleceği Araştırması".

https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/human-capital/isin-gelecegi-uzaktan-calisma-sisteminde-organizasyonel-dayanikliligi-korumak.pdf (10.05.2021).

Dereli, T. (2014) "Flexicurity and Turkey's New Labor Act: Problems And Prospects.Labor and Employment Relations in a Globalized World: New Perspectives On Work", Social Policy And Labor Market Implications, 135-158. doi:10.1007/978-3-319-04349-4_6.

DİSK (2020) "Covid-19 İşçileri Nasıl Etkiledi?". http://disk.org.tr/wp-content/uploads/2020/07/DISK-COVID-19-Alan-Arast%C4%B1rmas%C4%B1-Rapor-8-7-2020.pdf (10.05.2021).

Drucker, P. (1993) Kapitalist Ötesi Toplum, (çev. Belkıs Çorakçı), İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

Dosen, I. ve Graham, M. (2018) Labour Rights İn The Gig Economy, Parliamentary Library & Information Service, Parliament of Victoria.

Dünya Ekonomik Forumu (2016) "The Future of Jobs". http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs.pdf (10.05.2021).

Eurofound (2015) New Forms of Employment, Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Eurofound (2020) "COVID-19 Could Permanently Change Teleworking in Europe".

https://www.eurofound.europa.eu/nb/news/news-articles/covid-19-could-permanently-change-teleworking-in-europe (10.05.2020).

Friedman, G. (2014) "Workers Without Employers: Shadow Corporations And The Rise Of The Gig Economy" Review of Keynesian Economics 2, no 2: 171-188.

Fursman, L. ve Zodgekar, N. (2009) "Making It Work: The Impacts of Flexible Working Arrangements on New Zealand Families", Social Policy Journal of New Zealand, Issue 35, June, 43-54.

Giddens, A. (2012) Sosyoloji (çev Cemal Güzel), İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Gorz, A. (2007) İktisadi Aklın Eleştirisi, (çev. Işık Ergüden), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Graham, M. Ve Hjorth, I. (2017) Digital Labour And Development : İmpacts Of Global Digital Labour Platforms And The Gig Economy On Worker Livelihoods, Transfer: European Review of Labour and Research 23(2), 135–162. http://doi.org/10.1177/1024258916687250 (10.05.2021).

Haag, M. (2020) "Manhattan Faces a Reckoning if Working From Home Becomes the Norm". https://www.nytimes.com/2020/05/12/nyregion/coronavirus-work-from-home.html (10.05.2021).

Harvey, D. (2014) Postmodernliğin Durumu, (çev Sungur Savran), İstanbul: Metis Yayınları.

Hatayama, M., Viollaz, M., ve Winkler, H. (2020) "Jobs' Amenability to Working From Home: Evidence From Skills Surveys For 53 Countries", Policy Research Working Paper No. 9241, Washington DC: World Bank.

Hayman, J. R. (2009) "Flexible Work Arrangements: Exploring the Linkages between Perceived Usability of Flexible Work Schedules and Work/Life Balance", Community, Work & Family, 12 (3), 327-338.

Hedefler İçin İş dünyası Platformu (2020) "Covid-19 Krizinin İşletmeler Üzerindeki Etkileri". https://www.business4goals.org/wp-content/uploads/2021/03/B4G_Covid-19-Q4-Anket-Raporu_TR.pdf (10.05.2021).

Hertel, G., Geister, S. ve Konradt, U. (2005) "Managing Virtual Teams: A Review Of Current Empirical Research", Human Resource Management Review. 15(1): 69–95.

Hobbs, D. ve Armstrong, J. (1998) "An Experimental Study of Social and Psychological Aspects of Teleworking", Facilities, 16(12-13), 366-371.

HR Dergi (2020) "Pandemi Sonrası Çalışma Hayatı Beklentileri".

https://hrdergi.com/pandemi-sonrasi-calisma-hayati-beklentileri-arastirmasi (10.05.2021).

HR Dergi (2020a) "Pandemi Sürecinde İş Hayatında Uzaktan Çalışmaya Geçiş "Akbank Deneyimi".

https://hrdergi.com/pandemi-surecinde-is-hayatinda-uzaktan-calismaya-gecis-%E2%80%9Cakbank-deneyimi%E2%80%9D (10.05.2021).

Huws, U. (2018) Küresel Dijital Ekonomide Emek (çev. C. Şenesen), İstanbul: Yordam Kitap.

ILO Uzaktan Çalışma Kılavuzu (2021) "Covid-19 Ortamında ve Sonrasında Uzaktan Çalışma Uygulama Kılavuzu".

https://www.ILO.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ILO-ankara/documents/publication/wcms_759299.pdf (10.05.2021).

ILO Gözlem (2021) "Covid-19 ve Çalışma Yaşamı, 7. Baskı Güncellenmiş Tahminler Ve Analiz".https://www.ILO.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ILO-ankara/documents/briefingnote/wcms_769693.pdf (10.05.2021).

ILO (2012) Decent Work Indicators-Concepts and Definitions, Genava: International Labour Organizations.

ILO (2019) "World Employment and Social Outlook – Trends 2019".

https://www.ILO.org/global/research/global-reports/weso/2019/lang--en/index.htm (10.05.2021).

Investopedıa (2018) "Gig Economy". https://www.investopedia.com/terms/g/gig-economy.asp (10.05.2021).

Kariyer.net (2020) "Koronavirüs ve İş Hayatı" Araştırması.

https://percept.press/koronavirus-ve-is-hayati-arastirmasi-calisma-hayatinin-nabzini-tuttu/ (10.05.2021).

Keser, A. (2002) Yeni ekonomi çerçevesinde çalışma yaşamında dönüşümler, Aşkın Keser (der.), Çalışma Yaşamında Dönüşümler içinde, İstanbul: Nobel Yayınları.

KPMG (2020) "Covİd-19 İş Etkisi Değerlendirme Rehberi".

https://home.kpmg/tr/tr/home/gorusler/2020/04/covid19-is-etkisi-degerlendirme-rehberi.html 10.05.2021).

Küresel Gelişmeler Raporu (2018) https://www.tbd.org.tr/wp-content/uploads/2019/02/2018-kuresel-gelismeler-raporu.pdf (10.05.2021).

Lepanjuurı, K., Wishart, R., ve Cornick, P. (2018) The Characteristics of Those in the Gig Economy Final Report. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/687553/The_characteristics_of_those_in_the_gig_economy.pdf (10.05.2021).

Lordoğlu K. Ve Özkaplan, N. (2007) Çalışma İktisadı, 3.Baskı, İstanbul: Der Yayınları.

Malecki E. J., Ve Bruno M. (2008) The Digital Economy: Business Organization, Production Processes And Regional Developments, London and Newyork: Routledge Taylor&Francis Group.

Malone, E.D. (2018) "The Kubler‐Ross Change Curve And The Flipped Classroom: Moving Students Past The Pit of despair", Education İn The Health Professions, 1(2), 36-40.

Marx, K. Ve Engels, F. (2013) Alman İdeolojisi, (çev Tonguç Ok ve Olcay Geridönmez), İstanbul: Evrensel, Basım Yayın.

McCulley, L. (2020) Lockdown: Homeworkers putting in extra hours - instant messaging up 1900%.

McKinsey Company (2019) "Future of Work Report".

https://www.mckinsey.com/tr/~/media/mckinsey/locations/europe%20and%20middle%20east/turkey/our%20insights/future%20of%20work%20turkey/future-of-work-mckinsey-turkey-full-report.pdf (10.05.2021).

Meda, D. (2004) Emek Kaybolma Yolunda Bir Değer mi? (çev Işık Ergüden), İstanbul: İletişim Yayınları.

Messenger, J. C.(2019) Telework in the 21st Century, An Evolutionary Perspective, ILO Future of Work Series, Cheltenham, UK and Geneva.

Minter, K. (2017). "Negotiating Labour Standards in the Gig Economy: Airtasker and Unions NSW", Economic and Labour Relations Review, 28(3), 438–454.

Naisbitt, J. Ve Abuerdene P. (1990) Megatrend 2000, (çev Güven Erdal), Form Yayınları.

Özen, S. (2005) "Değişim Sürecinde İşin Anlamı", Aşkın Keser (der.) Çalışma Yaşamında Dönüşümler içinde, İstanbul: Nobel Yayınları.

Omay, U.(2020) "Covıd-19 Salgını Sonrası Çalışma Hayatı: Güncel Sorunlar, Öngörüler Ve Öneriler", Covıd-19 Pandemisinin Ekonomik, Toplumsal Ve Siyasal Etkileri.

https://cdn.istanbul.edu.tr/file/JTA6CLJ8T5/276BAB8748D24AD-BAF2D5399932AB55D (10.05.2021).

Omay, U. (2017) Post Homo Servus, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Özyılmaz Misican, D. ve Bedir, E., (2017) "Çalışma Hayatında Yaşanan Değişimin Ortaya Çıkardığı R Kuşağının Psikolojik Sözleşme Algısı", Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 19 (1), 242-273.

Sennett R. (2017) Karakter Aşınması Yeni Kapitalizmde İşin Kişilik Üzerine Etkilileri, (çev. Barış Yıldırım), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Spitz, A. (2004) "Are Skill Requirements in the Workplace Rising? Stylized Facts and Evidence on Skill-Biased Technological Change", ZEW - Centre for European Economic Research Discussion Paper No. 04-033. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=553883 (10.05.2021).

Schroeder, W. (2016) Germany's Industry 4.0 Strategy: Rhine Capitalism in the Age of Digitalisation, London: Friedrich Ebert Stiftung.

Smith, J. (2020) "One in Three Smes Plan To İncrease Flexible Working After Pandemic".

https://workplaceinsight.net/one-in-three-smes-plan-to-increase-flexible-working-after-pandemic/ (10.05.2021).

Sombart, W. (1993) "Kapitalizm Öncesi İktisadi Görüş", M. Özel (der.), Kapitalizm ve Din içinde, İstanbul: Ağaç Yayınları.

Standing, G. (2011) The Precariat: The New Dangerous Class, London: Bloomsbury Academic.

Stefano, V. D. E. (2016) The Rise Of The Just-İn-Time Workforce : On-Demand Work, Crowdwork And Labour Protection İn The Gig-Economy, Geneva: ILO.

Talend Brand Companty (2020). "Covid 19 Pandemisi ve Türkiye'de Çalışanlar Üzerine Motivasyonel Etki Araştırması". https://www.talentbrandcompany.com/Pandemi_Etkisi_Arastirmasi_Mart_2020_TBC.pdf (10.05.2021).

Tınar, M. Y. (1996). Çalışma Psikolojisi, İzmir.

White, L. (2020) "Barclays Ceo Says Putting 7,000 People In A Building May Be Thing Of The Past". https://www.reuters.com/article/us-barclays-results-offices/barclays-ceo-saysputting-7000-people-in-a-building-may-be-thing-of-the-past-idUSKCN22B0ZE (10.05.2021).

Zencirkıran, M (2005) "Sanayi Toplumundan Enformasyon Toplumuna: Değişen Çalışma Hayatı ve Yeni Değerler", Aşkın Keser (der.), Çalışma Yaşamında Dönüşümler içinde, İstanbul: Nobel Yayınları.

Zhang, S. X., Wang, Y., Rauch, A., ve Wei, F. (2020) "Unprecedented Disruption Of Lives And Work: Health, Distress And Life Satisfaction Of Working Adults in China one month into the COVID-19 outbreak", Psychiatry Research, 288, 112958. https://doi.org/10.1016/j.psychres.2020.112958 (10.05. 2021).

KAYNAKÇA

Adams-Prassl, A., Boneva, T., Golin, M. Ve Rauh, C. (2020a) "Inequality in the Impact of the Coronavirus Shock: Evidence from Real Time Surveys", Journal of Public Economics, 189, 1-33.

Adams-Prassl, A., Boneva, T., Golin, M. Ve Rauh, C. (2020b) "The Impact of the Coronavirus Lockdown on Mental Health: Evidence from the US", Cambridge Working Papers in Economics University of Cambridge. No. 2020/21.

Alon, T. M., Doepke, M., Olmstead-Rumsey, J. Ve Tertilt, M. (2020) "The Impact of COVID-19 on Gender Equality", Cambridge, MA: National Bureau of Economic Research.

Andrew, A., Cattan, S., Costa Dias, M., Farquharson, C. Ve Krutikova, S. (2020) "The Gendered Division of Paid and Domestic Work Under Lockdown", IZA Discussion Paper. No. 13500.

Barneveld, K., Quinlan, M., Kriesler, P. Vd. (2020) "The COVID-19 Pandemic: Lessons on Building More Equal and Sustainable Societies", Economic and Labour Relations Review, 31(2), 133-157.v

Blaskó, Z., Papadimitriou, E. Ve Manca, A. R. (2020) How Will the COVID-19 Crisis Affect Existing Gender Divides in Europe?, Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Boniol, M., McIsaac, M., Xu, L., Wuliji, T., Diallo, K. Ve Campbell, J. (2019) Gender Equity in the Health Workforce: Analysis of 104 Countries, Geneva: World Health Organization.

Cajner, T., Crane, L. D., Decker, R. A., Grigsby, J., Hamins-Puertolas, A., Hurst, E., Kurz, C. Ve Yildirmaz, A. (2020) "The U.S. Labor Market During the Beginning of the Pandemic Recession", NBER Working Papers. No. 27159.

Chakraborty, S. (2020) "COVID-19 and Women Informal Sector Workers in India", Economic & Political Weekly, 55(35), 17-21.

Collins, C., Landivar, L.C., Ruppanner, L. Ve Scarborough, W.J. (2020) "COVID-19 and the Gender Gap in Work Hours", Gender, Work & Organization, 28(1), 101-112.

Cook, R. Ve Grimshaw, D. (2020) "A Gendered Lens on COVID-19 Employment and Social Policies in Europe", European Societies, Early View, 1-13.

Dang, H. A. H. Ve Viet Nguyen, C. (2021) "Gender Inequality During the COVID-19 Pandemic: Income, Expenditure, Savings, and Job Loss", World Development, 140, 105296.

de Paz, C., Muller, M., Munoz Boudet, A.M. Ve Gaddis, I. (2020) "Gender Dimensions of the COVID-19 Pandemic", Washington: World Bank.

Deshpande, A. (2020) "The Covid-19 Pandemic and Lockdown: First Order Effects on Gender Gaps in Employment and Domestic Time Use in India", Global Labor Organization. Discussion Paper. No. 607.

Erdayı, A. U. (2021) "İş Yeri Dışında Bir Esnek Çalışma Modeli Olarak Ev Eksenli Tele Çalışma: Beklentiler Ve Sorunlu Alanlar", Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22(41), 1211-1246.

Etheridge, B. Ve Spantig, L. (2020) "The Gender Gap in Mental Well-Being During the Covid-19 Outbreak: Evidence from the UK", ISER Working Paper Series. No. 2020-08.

Farré, L., Fawaz, Y., González, L. Ve Graves, J. (2020) "How the COVID-19 Lockdown Affected Gender Inequality in Paid and Unpaid Work in Spain", IZA Discussion Paper. No. 13434.

Galasso, V. Ve Foucault, M. (2020) "Working During COVID-19: Cross-Country Evidence from Real-Time Survey Data", OECD Social, Employment and Migration Working Papers. No. 246.

Hjálmsdóttir, A. Ve Bjarnadóttir, V.S. (2021) "I Have Turned into a Foreman Here at Home." Families and Work-Life Balance in Times of Covid-19 in a Gender Equality Paradise", Gender Work Organ, 28, 268-283.

Hupkau, C. Ve Petrongolo, B. (2020) "COVID-19 and Gender Gaps: Latest Evidence and Lessons from the UK", https://voxeu.org/article/covid-19-and-gender-gaps-latest-evidence-and-lessons-uk (03.03.2021).

ILO (2018) Women and Men in the Informal Economy: A Statistical Picture (third edition), Geneva: International Labour Office.

ILO (2020) The COVID-19 Response: Getting Gender Equality Right for a Better Future for Women at Work, Policy Brief, May 2020.

ILO (2021) Building Forward Fairer: Women's Rights to Work and at Work at the Core of the COVID-19 Recovery, Policy Brief, July 2021.

İlkkaracan, İ. Ve Memiş, E. (2021) "Transformations in the Gender Gaps in Paid and Unpaid Work During the COVID-19 Pandemic: Findings from Turkey", Feminist Economics, 27 (1-2), 288-309.

Kikuchi, S., Kitao, S. Ve Mikoshiba, M. (2021) "Who Suffers from the Covid-19 Shocks? Labor Market Heterogeneity and Welfare Consequences in Japan", Journal of the Japanese and International Economies, 59, 1-20.

Landivar, L. C., Ruppanner, L., Scarborough, W. J. Ve Collins, C. (2020) "Early Signs Indicate That COVID-19 Is Exacerbating Gender Inequality in the Labor Force", Socius: Sociological Research for a Dynamic World, 6, 1-3.

Lemieux, T., Milligan, K., Schirle, T. Ve Skuterud, M. (2020) "Initial Impacts of the Covid-19 Pandemic on the Canadian Labour Market", Canadian Public Policy/Analyse de Politiques, 46(1), 55-65.

Li, G., Miao, J., Wang, H. Vd. (2020) "Psychological Impact on Women Health Workers Involved in COVID-19 Outbreak in Wuhan: A Cross-Sectional Study", Journal of Neurology, Neurosurgery and Psychiatry, 91(8), 895-897.

Malik, S. Ve Naeem, K. (2020) "Impact of COVID-19 Pandemic on Women: Health, Livelihoods & Domestic Violence", Sustainable Development Policy Institute.

Mellish, T. I., Luzmore, N. J. Ve Shahbaz, A. A. (2020) "Why Were the UK and USA Unprepared for the COVID-19 Pandemic? The Systemic Weaknesses of Neoliberalism: A Comparison Between the UK, USA, Germany, and South Korea", Journal of Global Faultlines, 7 (1), 9-45.

Moreira da Silva, J. (2019) "Why You Should Care About Unpaid Care Work." OECD Development Matters, March 18, https://oecd-development-matters.org/2019/03/18/why-you-should-care-about-unpaid-care-work/ (03.03.2021).

Nomura, S., Kawashima, T., Yoneoka, D. Vd. (2020) "Trends in Suicide in Japan by Gender during the COVID-19 Pandemic, up to September 2020", Psychiatry Research, 295 (2021), 1-5.

Profeta, P. (2020) "Gender Equality and Public Policy during COVID-19", CESifo Economic Studies, 66(4), 365-375.

Reichelt, M., Makovi, K. Ve Sargsyan, A. (2021) "The Impact of COVID-19 on Gender Inequality in the Labor Market and Gender-Role Attitudes", European Societies, 23(1), 228-245.

Stevano, S., Mezzadri, A., Lombardozzi, L. Ve Bargawi, H. (2021) "Hidden Abodes in Plain Sight: The Social Reproduction of Households and Labour in the Covid-19 Pandemic", Feminist Economics, 27(1-2), 271-287.

Wenham, C., Smith, J. Ve Morgan, R. (2020) "Covid-19: The Gendered Impacts of the Outbreak", Lancet, 395(2020), 846-848.

KAYNAKÇA

Anker, R. (2001) "Theories of occupational segration by sex: An overwiev", Loutfi, M. (eds.) Women, Gender and Work, Geneva: International Labour Office, 129-156.

Anker, R., Melkas, H. Ve Korten, A (2003) "*Gender-based occupational segregation in the 1990s".https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/ed_norm/declaration/documents/publication/wcms_decl_wp_18_en.pdf* (23.07.2021).

Akgöz, G. Ve Balta, E. (2015) "*Kapitalizmin Krizine Toplumsal Cinsiyet Perspektifinden Bakmak: Analitik bir Çerçeve Önerisi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar EDergisi" ,1-17. https://www.academia.edu/10072253/Kapitalizmin_Krizine_Toplumsal_Cinsiyet_Perspektifinden_Bakmak_Analitik_bir_%C3%87er%C3%A7eve_%C3%96nerisi?from=cover_pagE

Bettio, F. (2002) "*The Pros and Cons of Occupational Gender Segregation in Europe*, Canadian Public Policy / Analyse de Politiques", 28 (2), 65-84. https://doi.org/10.2307/3552344

Borrowman, M. Ve Klasen, S. (2019) "*Drivers of Gendered Sectoral and Occupational Segregation in Developing Countries*, Feminist Economics" 26(2), 62-94. https://doi.org/10.1080/13545701.2019.1649708

Bruegel , I. (1979) " *Women as a reserve army of labour: a note on recent British experience*, Feminist Review", 3(1). https://doi.org/10.1057/fr.1979.18

Emerek, R. (2008) "*Gender segregation in the labour market: roots, implications and policy responses in Denmark: Report to European Commission, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Equal Opportunities, Unit G. 1*. Publications Office." https://vbn.aau.dk/en/publications/gender-segregation-in-the-labour-market-roots-implications-and-po (25.07.2021).

ILO (2020) "*Global Wage Report 2020–21: Wages and minimum wages in the time of COVID-19".* https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/- publ/documents/publication/wcms_762534.pdf (15.07.2021)

ILO (2021a) "*World Employment and Social Outlook Trends 2021*". https://www.ilo.org/global/research/globalreports/weso/trends2021/WCMS_795453/lang--en/index.htm (30.07.2021).

ILO (2021b) "*Building Forward Fairer: Women's rights to work and at work at the core of the COVID-19 recovery*". https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---gender/documents/publication/wcms_814499.pdf (28.07.2021)

IMF (2021) "*World Economic Outlook Update*". https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2021/07/27/world-economic-outlook-update-july-2021 (20.07.2021).

Kreimer, M. (2004) "*Labour Market Segregation and the Gender-Based Division of Labour*, European Journal of Women's Studies", 11(2), 223–246. https://doi.org/10.1177/1350506804042097

Maume, D.R. Jr. (1999) "*Glass Ceilings and Glass Escalators: Occupational Segregation and Race and Sex Differences in Managerial Promotions*, Work and Occupations", 26(4), 483-509, https://doi.org/10.1177/073088849902 6004005

Milkman, R. (1976) "*Women's Work and Economic Crisis: Some Lessons of the Great Depression*, *Review of Radical Political Economics,* (8) 71-97. DOI: 10.1177/048661347600800107

OECD (2021) "*OECD Employment Outlook 2021: Navigating the COVID-19 Crisis and Recovery"*, https://www.oecd-ilibrary.org/sites/5a700c4b-en/1/3/1/index.html?itemId=/content/publication/5a700c4ben&_csp_=d31326a7706c58707d6aad05ad9dc5ab&itemIGO=oecd&itemContentType=book#section-d1e239. (10.08.2021).

Otobe, N. (2011) "*Global economic crisis, gender and employment: The impact and policy response*, Employment Sector, Employment Working Paper" No. 74, Geneva: International Labour Office. https://www.ilo.org/employment/Whatwedo/Publications/workingpapers/WCMS_154198/lang--en/index.htm (20.07.2021).

Rubery, J. Ve Rafferty, A. (2013) "*Women and recession revisited*, Work, employment and society" 27(3) 414–432. https://doi.org/10.1177/09500170124 60314

UN (2020), "*The Impact of COVID-19 on Women"* https://www.unwomen.org/-/media/headquarters/attachments/sections/library/publications/2020/policy-brief-the-impact-of-covid-19-on-women-en.pdf?la=en&vs=1406 (25.07.2021).

Urhan, B. (2016) "Kadın emeği ve toplumsal cinsiyet", Saygılıgil, F. (der), Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları içinde, Ankara: Dipnot Yayınları, 199-150.

Wajcman, J. (2006) "The feminization of work in the information age" In: Fox, F. , Johnson, M. Deborah G. and Rosser, Sue V., (eds.) Women, Gender and Technology, USA : University of Illinois Press, Champaign, 80-97.

World Bank Group (2020) "*Gender Dimensions of the Covid-19 pandemic*" https://documents.worldbank.org/en/publication/documentsreports/documentdetail/618731587147227244/gender-dimensions-of-the-covid-19-pandemic (20.07.2021).

KAYNAKÇA

Ahad, M.A., Parry, Y.K. ve Willis, E. (2020) "Spillover Trends of Child Labor During the Coronavirus Crisis- an Unnoticed Wake-Up Call". *Front. Public Health* 8(488), September 2020..

Altınkaya, Z. (2020) '2020 Koronavirüs Pandemisinde Avrupa Birliği Sağlık Politikaları ve Neoliberalism: İtalya Örneği', Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, 10(20), 1-31.

Aybay, R. (1970) Sosyalizmin Öncülerinden Robert Owen: Yaşamı, Eylemi ve Öğretisi, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Aufseeser, D., Bourdillon, M., Carothers, R. ve LeCoufle, O. (2017) "Children's Work and Children's Well-being: Implications for Policy", Development Policy Review, 36, 241-261.

Biçerli, M.K. (2007) Çalışma Ekonomisi, 4.Bası, Beta, İstanbul.

Bilo, C., Hammad, M., Machado, A.C., Sato, L., Soares, F.V. ve Andrade, M. (2021) "How Countries in the Global South Have Used Social Protection to Attenuate the Impact of the COVID-19 Crisis?", Policy in Focus, 19(1), 7-10.

Bourdillon, M. (2014) "Children's Work", Ben-Arieh, A., Casas, F., Frønes, I., Korbin, J.E. (der) Handbook of Child Well-Being: Theories, Methods and Policies in Global Perspective, Springer, 821-861.

Breslin, T. (2021) Lessons from Lockdown: The Educational Legacy of COVID-19, Routledge, New York.

Chatterjee, B. ve Ray, R. (2019) Economics of Child Labour, Springer, Singapore.

Direktör, C. (2021) "Covid-19 Salgını ve Çocuk Psikolojisi", Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 13(4), 739-750.

ECLAC ve UNICEF (2020) Social Protection for Families with Children and Adolescents in Latin America and the Caribbean: An Imperative to Address the Impact of COVID-19, COVID-19 Report, December 2020, United Nations.

Edmonds, E.V. (2008) "Defining Child Labour: A Review of the Definitions of Child Labour in Policy Research, International Labour Office", International Programme on the Elimination of Child Labour (IPEC), Statistical Information and Monitoring Programme on Child Labour (SIMPOC), Geneva.

Fohlen, C. (1973) "Révolution Industrielle et Travail des Enfants" (içinde) Annales de Démographie Historique, Enfant et Sociétés, 319-325.

Fors, H.C. (2012) "Child Labour: A Review of Recent Theory and Evidence with Policy Implications", Journal of Economic Surveys, 26(4), 570-593.

Global March Against Child Labour, www.globalmarch.org, (06.06.2021).

Guarcello, L., Lyon, S. ve Rosati, F.C. (2008) "Child labour and Education For All: An Issue Paper", Understanding Children's Work (UCW) Project, Workng Paper Series, November 2006-Revised 2008.

ILO ve UNICEF (2021) Child Labour: Global Estimates, Trends and the Road Forward.

ILO ve UNICEF (2020) Covid-19 and Child Labour: A Time of Crisis, A Time to Act, New York.

ILO (2020a) COVID-19 and the World of Work: Impact and Policy Responses, ILO Monitor 1st Edition, 18 March 2020.

ILO (2020b) Covid-19 Impact on Child Labour and Forced Labour: The Response of the IPEC+ Flagship Programme, Switzerland.

ILO (2019) Tackling Child Labor: 100 Years of Action, Geneva.

ILO, 182 No'lu En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi, https://www.ilo.org/ankara/news, (13.07.2021).

Işık-Erol, S. (2021) "Covid-19'un Çocuk İşçiliği Üzerindeki Etkileri: Alınması Gereken Önlemler", Sosyal Çalışma Dergisi, 5(1), 27-35.

Kaur, N. ve Byard, R.W. (2021) "Prevalence and Potential Consequences of Child Labour in India and the Possible Impact of COVID-19 – a Contemporary Overview", Medicine, Science and the Law, 61(3), 208-214.

Khakshour, A., Abbasi, M.A., Sayedi, S.J., Saeidi, M. ve Khodaee, G.H. (2015) "Child Labor Facts in the Worldwide: A Review Article, International Journal of Pediatrics, 3(1.2), 467-473.

Keser, A. (2014) Çalışma Psikolojisi, 4. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.

Mavunga, R. (2013) A Critical Assessment of the Minimum Age Convention 138 of 1973 and the Worst Forms on Child Labour Convention 182 of 1999, Potchefstroom Electronic Law Journal, 122-168.

Momen N. (2020) "Child Labor: History, Process, and Consequences", Leal Filho W., Azul A., Brandli L., Özuyar P., Lange Salvia A., Wall T. (der) No Poverty. Encyclopedia of the UN Sustainable Development Goals. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-69625-6_30-1, 1-8.

Murray, J. Ve Malik, A. (2020) Modern Slavery and COVID-19: Are We Really All in the Same (Life)Boat?, OAASIS Project, Sidney, https://www.sydney.edu.au (28.07.2021).

Nyamubi, G.J. (2015) "The Impact of Child Labour on Primary School Children's Access to and Participation in Basic Education in Tanzania", International Journal of Learning, Teaching and Educational Research, 3(2), 26-36.

OECD (2003) Combatting Child Labor: A Review of Policies, Paris.

Öcal, A.T. ve Yerlikaya, B. (2021) "Covid-19 Pandemic and Social Responsibility of Companies in Turkey", İnce Yenilmez, M. ve Bingöl, U. (der) Shadow Impact of COVID-19 on Economies: A Greater Depression?, Peter Lang, Berlin, 247-264.

Ray, R. (2015) "Education and Child Labor", Hindman, H.D. (der) The World of Child Labor: An Historical and Regional Survey, Routledge, New York, 118-126.

Richardson, D., Carraro, A.,Cebotari, V., Gromada, A. ve Rees, G. (2020) Supporting Families and Children Beyond COVID-19: Social Protection in High-Income Countries, UNICEF Office of Research – Innocenti, Florence.

Sundjo, F. (2020) "Implications of Child Labour Earnings for Household Well-Being in Cameroon", Posso, A. (der) Child Labor in the Developing World: Theory, Practice and Policy, Palgrave, Macmillan, 193-225.

Şıhaliyev, G. (2020) Uluslararası Boyutta Çocuk İşçiliği, Çocuk İşçiliğine Karşı Hukuki Düzenlemeler ve Mücadele Programları, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tadesse, S. ve Moluye, W. (2020) "The Impact of COVID-19 Pandemic on Education System in Developing Countries: A Review", Open Journal of Social Sciences, 8, 159-170.

Thakurata, I. (2020) "Child Labour and Human Capital in Developing Countries: A Multi-Period Stochastic Model", Posso, A. (der) Child Labor in the Developing World: Theory, Practice and Policy, Palgrave, Macmillan, 35-81.

Turan, Z. (2011) "Dünyadaki ve Türkiye'deki Krizlerin Ortaya Çıkış Nedenleri ve Ekonomik Kalkınmaya Etkisi", Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4(1), 56-80.

Turner, C. (2020) 'Children Are Going Hungry': Why Schools Are Struggling to Feed Students, NPR, September 8, 2020, https://www.npr.org (12.07.2021).

Webster, A., Khorona, S. ve Pastore, F. (2021) "The Labour Market Impact of COVID-19: Early Evidence for a Sample of Enterprises from Southern Europe", IZA Discussion Paper Series, IZA DP No. 14269, April 2021, Germany, http://ftp.iza.org/dp14269.pdf, (06.07.2021).

Yenimahalleli-Yaşar, G. (2005) "İş Sağlığı ve Güvenliğinde Özel Risk Grupları", Çalışma Ortamı Dergisi, 79, www.calismaortami.fisek.org.tr, (12.07.2021).

KAYNAKÇA

Achdut, N., & Refaeli, T. (2020). Unemployment and psychological distress among young people during the COVID-19 pandemic: psychological resources and risk factors. *International journal of environmental research and public health*, *17*(19), 7163.

Almeida, F., & Santos, J. D. (2020). The effects of COVID-19 on job security and unemployment in Portugal. *International Journal of Sociology and Social Policy*.

Bauer, A., & Weber, E. (2020). COVID-19: how much unemployment was caused by the shutdown in Germany?. *Applied Economics Letters*, *28*(12), 1053-1058.

Bingöl, U. (2019). "Türk İşgücü Piyasasında Genç İşsizliği ile ücadele Konseptinin Onbirinci Kalkınma Planı, Eğitim 2023 Vizyonu ve Ulusal İstihdam Stratejisi Çerçevesinde Değerlendirilmesi", İşgücü Piyasasında Dezavantajlı Gruplar, Ed. Y. K. Yasım, TAEM Yayın, Ankara.

Blustein, D. L., Duffy, R., Ferreira, J. A., Cohen-Scali, V., Cinamon, R. G., & Allan, B. A. (2020). Unemployment in the time of COVID-19: A research agenda.

Britt, C. L. (1994). Crime and Unemployment Among Youths in the United States, 1958-1990: A Time Series Analysis. *American Journal of Economics and Sociology*, *53*(1), 99-109.

Buğra A. (2018). Kapitalizm, Yoksulluk ve Türkiye'de Sosyal Politika, İletişim Yayınları, İstanbul.

Coenjaerts, C., Ernst, C., Fortuny, M., Rei, D., & Pilgrim, I. M. (2009). Youth employment. *Promoting Pro-Poor Growth*, *119*.

Coles B. (2011). "Gençler", Sosyal Politika Kurumlar ve Uygulamalar, Der. P. Alcock, M. May ve K. Rowlingson, Siyasal Kitavbevi, Ankara.

Churchill, B. (2020). COVID-19 and the Immediate Impact On Young People and Employment in Australia: A Gendered Analysis. *Gender, Work & Organization*, *28*(2), 783-794.

Çetinkaya, E. (2010). "Genç İşsizliğin Teorik Açıklamaları". In Journal of Social Policy Conferences, No. 58, pp. 45-57.

DİSKAR (2021), Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Merkezi, İşzilik ve İsthamın Görünümü- Ağustos-2021, http://arastirma.disk.org.tr/wp-content/uploads/2021/08/Agustos-2021-Issizlik-ve-Istihdamin-Gorunumu-Aciklama-SON.pdf E.T 22.08.2021.

Emirgil B. F. (2017). "Gençlere Yönelik Sosyal Politikalar", Sosyal Politika, Ed. A. Tokol, Y. Alper, Dora Yayıncılık, Bursa.

Erdayı, U. (2009). "Dünyada Genç İşsizliği Sorununun Çözümüne Yönelik Ulusal Politikalar ve Türkiye". *Çalışma ve Toplum*, *3*(22), 133-162.

Erikli, S. Covid-19'un Genç İşgücünde Yaratacağı Olası Tehlike: Yara İzi Mi? Kayıp Jenerasyon Mu?. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (39), 380-404.

Eurostat (2021) Unemploymet Statistics, Unemployment by gender, https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php?title=Unemployment_statistics#Youth_unemployment.

Fougère, D., Kramarz, F., & Pouget, J. (2009). Youth unemployment and crime in France. *Journal of the European Economic Association*, *7*(5), 909-938.

Furnham, A. (1994). The psychosocial consequences of youth unemployment. *Youth unemployment and society*, *1*, 199-223.

Hammer, T. (Ed.). (2003). *Youth unemployment and social exclusion in Europe: A comparative study*. policy press.

Hagquist, C., & Starrin, B. (1996). Youth unemployment and mental health–gender differences and economic stress. *Scandinavian Journal of Social Welfare*, *5*(4), 215-228.

ILO (2019). World Employment and Social Outlook: Trends 2019., https://www.ilo.org/global/research/global-reports/weso/2019/lang--en/index.htm

ILO (2020). International Labour Orgnization, Global Employment Trends for Youth 2020, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_737648.pdf

ILO (2021a). International Labour Orgnization, World Employment and Social Outlook Trends 2021, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/-- publ/documents/publication/wcms_795453.pdf .

ILO (2021b) International Labour Orgnization, Youth and COVID-19: Access to Decent Jobs Amid the Pandemic, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo-ankara/documents/publication/wcms_771428.pdf.

Kong, E., & Prinz, D. (2020). Disentangling policy effects using proxy data: Which shutdown policies affected unemployment during the COVID-19 pandemic?. *Journal of Public Economics*, *189*, 104257.

Mehmet, Ö. ve C. Kılıç (2009). Çalışma Ekonomisi Teorisi, Ankara: Gazi Kitabevi.

Murat S. Ve L. Şahin (2011). "Gençlerin İstihdamı/İşsizliği Bakımından Türk Eğitim Sisteminin Değerlendirilmesi" Çalışma ve Toplum Dergisi, 3, 93-135.

OECD (2021a) Young People's Concerns During Covid-19: Results from risks that matter 2020, https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/young-people-s-concerns-during-covid-19-results-from-risks-that-matter-2020-64b51763/ E.T 07.07.2021.

OECD (2021b), OECD Policy Responses to Coronavirus (COVID-19) What have countries done to support young people in the COVID-19 crisis?

https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/what-have-countries-done-to-support-young-people-in-the-covid-19-crisis-ac9f056c/ . E.T 07.07.2021.

Özer, U., ve Topal, M. H. (2017). Genç İşsizliği, Suç, Göç, İntihar ve Boşanma Düzeyleri İle İlişkili Midir? Türkiye'den Ampirik Bir Kanıt. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *6*(5), 50-63.

Rosén, M., & Stenbeck, M. (2020). Interventions to suppress the coronavirus pandemic will increase unemployment and lead to many premature deaths. *Scandinavian Journal of Public Health*, *49*(1), 64-68.

Schaufeli, W. B. (1997). Youth unemployment and mental health: Some Dutch findings. *Journal of adolescence*, *20*(3), 281-292.

Su, C. W., Dai, K., Ullah, S., & Andlib, Z. (2021). COVID-19 pandemic and unemployment dynamics in European economies. *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 1-13.

Svabova, L., Metzker, Z., & Tomasz, P. (2020). Development of Unemployment in Slovakia in the Context of the COVID-19 Pandemic. *Ekonomicko-manazerske Spektrum*, *14*(2), 114-123.

Tanner, J. (1996). *Teenage troubles: Youth and deviance in Canada*. Toronto: Nelson Canada.

TÜİK (2021a), Türkiye İstatistik Kurumu, Hanehalkı İşgücü İstatistikleri. https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=72&locale=tr E.T 17.08.2021.

TÜİK, (2021b), Türkiye İstatistik Kurumu, İstatistiklerle Gençlik-2020, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Genclik-2020-37242 E.T 17.08.2021.

UİS (2021). Ulusal İstihdam Stratejisi 2014-2023 http://www.uis.gov.tr/media/1437/uis2014- 2023.pdf E.T 14.07.2021

Kaynakça

Akdemir, N. (2008). *Taşeronlu Birikim - Tuzla Tersaneler Bölgesinde Üretim İlişkileri ve Enformelleşme.* İstanbul : SAV Yayınları.

Alacovska, A. (2018). Informal Creative Labour Practices: A Relational Work Perspective. *Human Relations, 71*(12), 1563-1589.

Alacovska, A., & Gill, R. (2019). De-westernizing Creative Labour Studies: The Informality of Creative Work from an Excentric Perspective. *International Journal of Cultural Studies, 22*(2), 195-212.

Ambert, C. (2003). *Promoting the Culture Sector through Job Creation and Small Enterprise Development in SADC Countries: The Music Industry.* Geneva: ILO.

Anadolu Müzik Kültürleri Derneği . (2021). *Müzisyenlerin Uğradığı Hak İhlallerini İzliyoruz 2021.* Ankara: Anadolu Müzik Kültürleri Derneği.

Arditi, D. (2016). Informal Labor in the Sharing Economy: Everyone Can Be a Record Producer. *Fast Capitalism, 13*(1), 97-104.

Aslan, R. (2020). Tarihten Günümüze Epidemiler, Pandemiler ve Covid-19. *Ayrıntı Dergisi, 8*(85), 35-41.

Bangasser, P. E. (2000). *The ILO and the Informal Sector: An Institutional History.* Geneva: ILO Employment Paper 2000/9.

Beken, H. G. (2020). COVID-19 ile Mücadelede Sosyal Koruma Sistemleri ve İşgücü Piyasaları. *Turkish Studies, 15*(6), 169-187.

Canagarajah, S., & Sethuraman, S. V. (2001). *Social Protection and the Informal Sector in Developing Countries: Challenges and Opportunities.* SP Discussion Paper The World Bank.

Canpolat, E. (2020). Toplumsal ve Bireysel Boyutlarıyla Yaratıcılık ve Emek: Yaratıcı Endüstrilerde Yaratıcı Olan Ne? *Emek Araştırma Dergisi, 11*(18), 173-190.

Castells, M., & Portes, A. (1989). World Underneath: The Origins, Dynamics, and Effects of the Informal Economy. A. Portes, M. Castells, & L. A. Benton içinde, *The Informal Economy - Studies in Advanced and Less Developed Countries* (s. 11-37). Baltimore: The John Hopkins University Press.

Cebeci, A. (2020). Küresel Üretim Sistemlerindeki Dönüşüm ve Covid 19 Salgını. *Emek Araştırma Dergisi, 11*(18), 27-50.

Chen, M. (2008). Informality and Social Protection: Theories and Realities. *IDS Bulletin, 39*(2), 18-27.

CISAC. (2020). *Cisac Global Collections Report.* CISAC.

Comunian, R., & England, L. (2020). Creative and Cultural Work without Filters: Covid-19 and Exposed Precarity in the Creative Economy. *Cultrural Trends, 29*(2), 112-128.

Culture Action Europe. (2021). *COVID-19 Solidarity and Emergency Response in Europe in Arts, Culture, Cultural Heritage and Creative Sectors.* Brussels: Culture Action Europe.

Çağlayangöl, K. (2021). Pandemi Sürecinde Müzik Dünyası. *Vizyon*(24), 8-9.

Çırıka, M. (2019). Sanatçıların Sosyal Güvenlik ve Borçlanma Hakları. *Vizyon*(22), 7-8.

Daniels, P. W. (2004). Urban Challenges: The Formal and Informal Economies in Mega-Cities. *Cities, 21*(6), 501-511.

Demir, E. (1993). İşgücü Piyasası ve Kent Emekçi Sınıfının Yeniden Kavramlaştırılması. *Birikim Dergisi*(53), 35-45.

Durmuş, S., & Şahin, D. (2020). Covid-19 Küresel Salgında Dünyada ve Türkiye'de Uygulanan Ekonomi Politikaları Üzerine Bir Değerlendirme. *Turkish Studies, 15*(4), 923-943.

European Commission. (2020). *Preparatory Action "Music Moves Europe: Boosting European Music Diversity and Talent" Innovative Support Scheme for a Sustainable Music Ecosystem.* European Commission.

GESAC. (2021). *Rebuilding Europe – The Cultural and Creative Economy Before and after the COVID-19 Crisis.* EY.

Gunay, S., & Kurtulmuş, B. E. (2021). COVID-19 Social Distancing and the US Service Sector: What Do We Learn? *Research in International Business and Finance*(56), 1-18.

Güler Müftüoğlu, B. (2008). Firmalar Arası Değişim İlişkisi: Fasonlaşma ve Taşeronlaşma. *Toplum ve Hekim, 23*(4), 243-253.

Howard, F., Bennett, A., Green, B., Guerra, P., Sousa, S., & Sofija, E. (2021). 'It's Turned Me from a Professional to a "Bedroom DJ" Once Again': COVID-19 and New Forms of Inequality for Young Music-Makers. *YOUNG*, 1-16.

ILO. (1972). *Employment, Income and Equality - A Strategy for Increasing Productive Employment in Kenya.* Geneva: ILO.

ILO. (2020). *ILO Monitor: COVID-19 and the World of Work.* Geneva: ILO.

Jensen, P. H., Pfau-Effinger, B., & Flaquer, L. (2009). The Development of Informal Work in the Work-Welfare Arrangements of European Societies. B. Pfau-Effinger, L. Flaquer, & P. H. Jensen içinde, *Formal and Informal*

Work: The Hidden Work Regime in Europe (s. 3-21). New York: Routledge.

Jessop, B. (1994). 'The Transition to Post-Fordism and the Schumpeterian Workfare State' . R. Burrows, & B. Loader içinde, *In Towards a Post-Fordist Welfare State?* (s. 13-37). New York: Routledge.

Kara, E. (2020). COVID-19 Pandemisi ve Türkiye'de Kayıt Dışı Çalışanlar. *Turkish Studies, 15*(6), 603-619.

Kul Parlak, N. (2016). *Refah Devletinin Yeniden Yapılanması ve AB Ülkelerinde İş-Yaşam Dengesi.* Ankara: Türk Metal Sendikası Araştırma ve Eğitim Merkezi Yayınları.

Merkel, J. (2019). 'Freelance Isn't Free.' Co-working as a Critical Urban Practice to Cope with Informality in Creative Labour Markets. *Urban Studies, 56*(3), 526-547.

Ng, K., & Thomson, S. (2021). COVID-19 and the Creative Music Ecology. *Critical Studies in Improvisation, 14*(1), 1-6.

OECD/ILO. (2019). *Tackling Vulnerability in the Informal Economy.* Paris: Development Centre Studies, OECD.

Öcal, A. T., & Yerlikaya, B. (2021). Covid- 19 Pandemic and Social Responsibility of Companies in Turkey. M. İnce Yenilmez, & U. Bingöl içinde, *Shadow Impact of COVID-19 on Economies: A Greater Depression?* (s. 247-264). Berlin: Peter Lang.

Özdemir, S. (2009). Küreselleşme ve Refah Devletleri Üzerindeki Etkileri. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*(57), 55-86.

Özmenteş, G. (2020). COVID-19 ve Müzik: Wind of Change? *Strata*(Covid-19 Özel Sayısı), 301-320.

Portes, A. (2010). *Economic Sociology.* New Jersey: Princeton University Press.

Sönmüş, A., & Aydın, K. (2021). Türkiye'de ve G-20 Ülkelerinde Covid-19 Sürecinde Devletlerin Politikaları. *Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 6*(1), 90-95.

Sputnik Türkiye. (2021, 01 08). *Kültür ve Turizm Bakanlığı müzisyenlere destek programının sonuçlarını açıkladı.* 06 08, 2021 tarihinde Sputnik Türkiye: https://tr.sputniknews.com/kultur/202101081043540360-kultur-ve-turizm-bakanligi-muzisyenlere-destek-programinin-sonuclarini-acikladi/ adresinden alındı

Uysal, G. (2020). *Kovid-19 Pandemisi şartlarında Kayıt Dışı İstihdam.* TESEV Değerlendirme Notları 2020/3.

Vance, D., Shah, P., & Sataloff, R. T. (2021). COVID-19: Impact on the Musician and Returning to Singing; A Literature Review. *Journal of Voice*, 1-8.

Williams, C. C. (2020). *Covid-19 and Undeclared Work: Impacts, Challenges and Policy Responses.* Sarajevo: Regional Cooperation Council.

KAYNAKÇA

Alper, Y. (2019). Sosyal Güvenlik Üzerine Yazılarım, Türk Metal Sendikası Araştırma ve Eğitim Merkezi Yayınları.

Ayhan, A. (2012). ''Sosyal Güvenlik Kavramı ve Sosyal Güvenlik İlkeleri'', Sosyal Güvenlik Dergisi, 1(1).

Baskan, E. (2020). ''İş Sağlığı ve Güvenliği Kapsamında Kororavirüs'', Selçuk Hukuk Kongresi Özel Hukuk Tebliğleri, (s. 153-180). Konya.

Başterzi, S. (1996). İşsizlik Sigortası, Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.

Centel, T. (2020, Temmuz). ''Covid-19 Salgını ve Türk Çalışma Yaşamı'', Sicil İş Hukuku Dergisi(43), s. 11-29.

DİSK-AR (2021). Covid-19 Döneminde İşsizlik Sigortası Fonu Raporu. İstanbul: DİSK-AR.

Çetinkaya, T. K. (2014). ''Kısa Çalışma ve Kısa Çalışma Ödeneği'', Ankara Barosu Dergisi(4), 417-474.

Durmuş, S. A. (2020). ''Covid-19'un İş Kazası ve Meslek Hastalığı Bakımından Değerlendirilmesi'', İstanbul Hukuk Mecmuası, 78(2), s. 363-393.

Elbir, N. (2021). ''Çalışanların Covıd-19 Hastalığına Yakalanmalarının Sosyal Sigortalar Hukuku Bakımından Sonuçları'', YÜHFD(1), s. 67-116.

Günay, C. İ. (2015). İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri. Ankara: Yetkin Yayınları.

İŞKUR. (Haziran 2021). İşsizlik Sigorta Fonu Bülteni .

Kandemir, M. (2003) "4857 Sayılı Yeni İş Kanunu'nun Getirdiği Başlıca Değişiklikler ve Yenilikler", Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, Eylül 2003, Y:1, Sy:2, s:201-220.

Sümer, H. H. (2020). İşçinin İşyerinde Yakalandığı Covid-19 Hastalığı İş Kazası mıdır? Selçuk Hukuk Kongresi Özel Hukuk Tebliğleri (s. 111-132). Konya: Nobel.

Şakar, M. (2017), Sosyal Sigortalar Uygulaması, İstanbul

Ulutürk, S., ve Dane, K. (2009). ''Sosyal Güvenlik: Teori, dönüşüm ve Türkiye uygulaması'' Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 8(29).

Yürekli, S. (2020). ''Çalışma Hayatında Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Etkileri'', İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19(38), s. 34-61.

KAYNAKÇA

Alp, E. (2012) Türk İş Hukukunda Evde Çalışma, (Yüksek Lisans Tezi) Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Astarlı, M. ve Baysal, U. (2021) Türk Hukukunda Uzaktan Çalışma www.linkedin.com/in/muhittin-astarl%C4%B1-44145abb/ (01.08.2021)

Aydınöz, G. (2014) İş Hukukunda Tele (Uzaktan) Çalışma (Doktora Tezi) Ankara: T.C. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aydoğdu, C. (2012) Avrupa Birliği'ne Katılım Sürecinde Türkiye'de Esnek Çalışma Ve Kadın İstihdamına Yönelik Olarak Yapılan Çalışmalar, Sorunlar Ve Çözüm Önerileri, (Uzmanlık Tezi), Ankara: T.C. Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü.

Balcı, Y. Ve Çetin, G. (2020) Covıd-19 Pandemi Sürecinin Türkiye'de İstihdama Etkileri Ve Kamu Açısından Alınması Gereken Tedbirler, T.C. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Covid-19 Sosyal Bilimler Özel Sayısı, Bahar (Özel Ek), 19, (40-58).

Bulut, M. (2020) Türkiye'de Pandemi Sürecinde İş Sağlığı Ve Güvenliği Mevzuatına İlişkin Meseleler, Koronavirüs Döneminde Güncel Hukuki Meseleler Sempozyumu, İstanbul:İbn Haldun Üniversitesi Yayınları, 99-108.

Civan, O. E. (2010) İş Hukukunda Uzaktan Çalışma, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, 26, 525-573.

Coşkun Karadağ, N. (2020) Covid-19 Pandemisi Ve Alınan Önlemlerin Vergi Hukuku Açısından Değerlendirilmesi, T.C. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 29-3, (400-413).

Emirmahmutoğlu, M. (2015) Esneklik Açısından Evde Çalışma İlişkileri (Yüksek Lisans Tezi) İstanbul: T.C. Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Göktaş, S. (2020) Covid-19 Salgınının İş Sözleşmesinin Feshine ve Diğer Sona Erme Nedenlerine Etkisi, Sicil İş Hukuku Dergisi, 43, (274-299).

ILO (2020) COVID-19 Ortamında ve Sonrasında Uzaktan Çalışma Uygulama Kılavuzu www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo ankara/documents/publication/wcms_759299.pdf, (02.07.2021.)

Kurt, R. (2020) 250 Soruda Koronavirüs (Covif-19) Sürecinde İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku, Ankara:Seçkin Yayınları.

Özveri, M. (2021) "Uzaktan çalışma yönetmeliği: İşveren ne derse o!" https://www.birgun.net/haber/uzaktan-calisma-yonetmeligi-isveren-ne-derse-o-338308 (01.08.2021).

Şen, E. (2017) Evde Hizmet Sözleşmesi, T.C. Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, 10, 475-505.

T.C. Sağlık Bakanlığı (2020) Pandemik İnfluenza Ulusal Hazırlık Planı,www.grip.gov.tr/depo/saglik-calisanlari/ulusal_pandemi_plani.pdf (22.06.2021).

Tozlu, E. (2011) "Genel Olarak Esnek Çalışma Sistemleri Ve Tele Çalışma İle Sıkıştırılmış İş Haftasının Karşılaştırılması", Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 4, 99-116.

ÇALIŞMA EKONOMİSİNE GİRİŞ

Ahmet Cüneyt ARMAĞAN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-35-7

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Şubat 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKLAR

Kemal Biçerli, Çalışma Ekonomisi, Beta, 11.b, İstanbul, 2019.

Tito Boeri and Jan van Ours, The Economics pf Imperfect Labor Markets, Princeton: Princeton University Press, 2008.

ÇEVRE SORUNLARI
ve
POLİTİKALARI

(Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Türkiye'de Çevre Politikalarının Dönüşümü)

Prof. Dr. Yavuz BOZKURT

Güncellenmiş 6. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-91-2

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Ekim 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

Canım oğullarım
Ata ve Burak'a,

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
ÇEVRE SORUNLARI

1.1. KAVRAMSAL AÇIKLAMALAR 5
1.2. ÇEVRE SORUNLARININ NEDENLERİ 9
1.2.1. Nüfus 9
1.2.2. Kentleşme 11
1.2.3. Sanayileşme 14
1.2.4. Turizm 16
1.3. ÇEVRE SORUNLARI 18
1.3.1. Hava Kirliliği 19
1.3.1.1. Ozon Tabakasının İncelmesi 21
1.3.1.2. Küresel Isınma 23
1.3.1.3. Asit Yağmurları 31
1.3.2. Su Kirliliği 34
1.3.2.1. Sulak Alanların Yokoluşu 36
1.3.2.2. Yeraltı ve Yerüstü Su Kaynaklarının Kirletilmesi 39
1.3.2.3. Deniz ve Kıyı Kirliliği 44
1.3.3. Toprak Kirliliği 48
1.3.3.1. Kuraklık, Çölleşme ve Kıtlık 50
1.3.3.2. Erozyon 57
1.3.3.3. Kimyasal Gübreler ve Tarım İlaçları (Pestisitler) 61
1.3.4. Diğer Çevre Sorunları 65
1.3.4.1. Gürültü Kirliliği 65
1.3.4.2. Katı Atıklar 67
1.3.4.3. Radyoaktif Kirlilik 71
1.3.4.4. Ormanların Tahribi 73
1.3.4.5. Biyolojik Çeşitliliğin Yokoluşu ve GDO 76

İKİNCİ BÖLÜM
TÜRKİYE'DE ÇEVRE POLİTİKALARI ve YÖNETİMİ

2.1. 1923–1963 ARASI ÇEVRE POLİTİKALARI 96
2.1.1. Belediye Kanunu 98
2.1.2. Umumi Hıfzısıhha Kanunu 99
2.1.3. Orman Kanunu 100
2.1.4. Yeraltı Suları Hakkında Kanun 100
2.2. 1963–1983 ARASI ÇEVRE POLİTİKALARI 101
2.2.1. Gecekondu Kanunu 102
2.2.2. Su Ürünleri Kanunu 102
2.2.3. Eski Eserler Kanunu 103
2.3. 1983'TEN GÜNÜMÜZE ÇEVRE POLİTİKALARI 104
2.3.1. 1982 Anayasası'nda Çevre 105
2.3.2. Çevre Kanunu 107
2.3.3. ÇED ile İlgili Düzenlemeler 109
2.3.4. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu 112
2.3.5. Boğaziçi Kanunu 114
2.3.6. Millî Parklar Kanunu 116
2.3.7. İmar Kanunu 118
2.3.8. Kıyı Kanunu 119
2.3.9. Özel Çevre Koruma Bölgelerinin Yönetimi 121
2.4. KALKINMA PLANLARINDA ÇEVRE 123
2.4.1. Üçüncü Kalkınma Planında Çevre 124
2.4.2. Dördüncü Kalkınma Planında Çevre 126
2.4.3. Beşinci Kalkınma Planında Çevre 128
2.4.4. Altıncı Kalkınma Planında Çevre 129
2.4.5. Yedinci Kalkınma Planında Çevre 131
2.4.6. Sekizinci Kalkınma Planında Çevre 133
2.4.7. Dokuzuncu Kalkınma Planında Çevre 135
2.4.8. Onuncu Kalkınma Planında Çevre 136
2.4.8. On Birinci Kalkınma Planında Çevre 138

2.4.10. Kalkınma Planlarında Çevre Politikalarının Genel Değerlendirmesi 140
2.5. ÇEVRE İLE İLGİLİ DİĞER DÜZENLEMELER 141
2.5.1. Çevre ile İlgili Tüzük Yönetmelik ve Tebliğler 141
2.5.2. Çevre ile İlgili Uluslararası Sözleşmeler 142
2.5.3. Ulusal Çevre Stratejisi ve Eylem Planı 143
2.6. TÜRKİYE'DE ÇEVRE YÖNETİMİ 145
2.6.1. Türk Çevre Yönetiminde Yapı ve İşleyiş 148
2.6.2. Türk Çevre Yönetiminde Yönetsel Aktörler 150
2.6.2.1. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 151
2.6.2.2. Çevre Yönetiminde Taşra Teşkilatı ve Kurullar 154
2.6.2.3. Yerel Yönetimler 155
2.6.3. Halk Katılımı 157
2.6.4. Çevre Yönetiminde Diğer Unsurlar 159
2.6.4.1. Sivil Toplum Örgütleri 160
2.6.4.2. Çevre Yönetiminde ÇED 161
2.6.5. Çevre Yönetiminde Uluslararası Etkilenmeler 164
2.6.6. Değerlendirme 166
2.7. ÇEVRE POLİTİKALARININ ULUSLARARASI BOYUTU 168
2.7.1. Büyümenin Sınırları (The Limits Of Growth, 1972) 171
2.7.2. Stockholm Konferansı (Stockholm, 1972) 173
2.7.3. Akdeniz Eylem Planı (Barcelona, 1975) 177
2.7.4. Habitat I İnsan Yerleşmeleri Konferansı (Vancouver, 1976) 179
2.7.5. Ortak Geleceğimiz Bruntland Raporu (Our Common Future, 1987) 180
2.7.6. Rio Konferansı (Rio De Janeiro, 1992) 183
2.7.7. Habitat II İnsan Yerleşmeleri Konferansı (İstanbul, 1996) 189
2.7.8. Rio + 5 Zirvesi (New York, 1997) 193
2.7.9. Milenyum Zirvesi (New York, 2000) 194
2.7.10. Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı (Johannesburg, 2002) 196
2.7.11. Biyogüvenlik Protokolü (Cartagena, 2003) 200
2.7.12. Rio+20 Konferansı (Rio De Janeiro, 2012) 202

2.7.13. Habitat III İnsan Yerleşmeleri Konferansı (Kito, 2016) 204

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
AVRUPA BİRLİĞİ'NE UYUM SÜRECİNDE TÜRKİYE'DEKİ ÇEVRE POLİTİKALARININ DEĞİŞİMİ

3.1. AVRUPA BİRLİĞİ DÜŞÜNCESİNİN TARİHSEL ARKA PLANI 207
3.1.1. II. Dünya Savaşı Öncesi Avrupa Birliği Düşüncesi 207
3.1.2. II. Dünya Savaşı Sonrası Avrupa Birliği Düşüncesi 209
3.2. AVRUPA BİRLİĞİ ÇEVRE POLİTİKALARININ TARİHSEL GELİŞİMİ 212
3.2.1. Roma Antlaşması (1957) 215
3.2.2. Paris Deklarasyonu (1972) 217
3.2.3. Birinci Çevre Eylem Programı (1973–1976) 220
3.2.4. İkinci Çevre Eylem Programı (1977–1981) 222
3.2.5. Üçüncü Çevre Eylem Programı (1982–1986) 225
3.2.6. Tek Avrupa Senedi (1987) 227
3.2.7. Dördüncü Eylem Programı (1987-1992) 231
3.2.8. Avrupa Birliği Antlaşması (Maastricht – 1993) 234
3.2.9. Beşinci Çevre Eylem Programı (1993-2000) 237
3.2.10. Amsterdam Antlaşması (1999) 240
3.2.11. Nice Antlaşması (2000) 243
3.2.12. Altıncı Çevre Eylem Programı (2001–2010) 244
3.2.13. Yedinci Çevre Eylem Programı (2014–2020) 247
3.3. AVRUPA BİRLİĞİ ÇEVRE POLİTİKALARINDA ETKİLİ AKTÖRLER VE TEMEL İLKELER 248
3.3.1. Avrupa Birliği'nin Çevre Politikalarında Etkili Aktörler 249
3.3.1.1. Komisyon 249
3.3.1.2. Avrupa Parlamentosu 251
3.3.1.3. Konsey 253
3.3.1.4. Adalet Divanı 254
3.3.1.5. Avrupa Çevre Ajansı 255
3.3.2. Birliğin Çevre Politikasında Temel İlkeler 257

3.4. TÜRK ÇEVRE POLİTİKALARININ AVRUPA BİRLİĞİNE UYUM SÜRECİNDE DÖNÜŞÜMÜ 261
3.4.1. Çevre Politikalarının Dönüşümünde Kalkınma Planları 265
3.4.2. Çevre Politikalarının Dönüşümünde UÇEP 268
3.4.3. Çevre Politikalarının Dönüşümünde Ulusal Program 269
3.4.4. Avrupa Birliği İlerleme Raporlarında Türk Çevre Politikaları 271
3.4.5. Çevre Kanunu'ndaki Değişiklikler 279
3.4.6. Hükümet Programlarında Çevre 281

SONUÇ VE ÖNERİLER 285

KAYNAKÇA 289

EKLER 321

KAYNAKÇA

AĞÇA, Barçın (2002) "Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi", **Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi,** Sayı: 7, *http://www.mfa.gov.tr/dunya-surdurulebilir-kalkinma-zirvesi_johannesburg_-26-agustos---4-eylul-2002_.tr.mfa,* (17.05.2018).

AKÇA, Nusret (2005), "Kıyı Kenar Çizgisinin Tespiti ve Uygulama Sorunları", Muğla İli Kıyı Alanlarının Yönetim Sorunları, **Muğla Kıyıları 05 Sempozyumu**, 12-14 Mayıs 2005, Muğla, *http://www.bayindirlik.gov.tr/turkce/dosya/makale5.pdf* (23.10.2005).

AKDUR, Recep (2005), **Avrupa Birliği ve Türkiye'de Çevre Koruma Politikaları "Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Uyumu",** Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi Araştırma Dizisi: 23, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.

AKSU, Ceren (2011), **Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre**, Güney Ege Kalkınma Ajansı, *http://cevre.mf.duzce.edu.tr/Dokumanlar/cevre_mf/Dosyalar/SÜRDÜRÜLEBİLİR%20Kalkınma%20ve%20Çevre.pdf*, (16.08.2018).

AKIN, Galip (2006), "Geçmişten Günümüze Anadolu Ormanları ve İnsan", **Kırsal Çevre Yıllığı,** Ankara.

AKKOYUNLU, Atilla (2006), "Türkiye'de Enerji Kaynakları ve Çevreye Etkileri", **I. Ulusal Türkiye'de Enerji ve Kalkınma Sempozyumu,** Türkasya Stratejik Araştırmalar Merkezi ve Bahçeşehir Üniversitesi, 26 Nisan 2006, İstanbul.

AKPINAR, Sibel (2001), "Türkiye'nin Turizm Merkezlerinde Ekoturizm Yaklaşımları", **Turizm Bakanlığı Yatırımlar Genel Müdürlüğü; Planlama Daire Başkanlığı Yayınları,** Ankara.

AKSAY, C. Seçkin-Osman, KETENOĞLU-Latif, KURT (2005), "Küresel Isınma ve İklim Değişikliği", **Selçuk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Fen Dergisi,** Sayı: 25, Konya.

AKSOY, Selma (1999), *Avrupa Birliği'nde ve Türkiye'de Çevre Hukuku,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,** Ankara.

AKSUNGUR, Muharrem (2004), "Ülkemiz Su Ürünleri Teşkilat Yapısı Tarihi Gelişimi", **SÜMAE Yunus Araştırma Bülteni**, 4:1, Mart 2004, Trabzon, *http://www.yunus.sumae.gov.tr/2004/01/05.pdf,* (28.09.2007).

AKTAN, C. Coşkun (2003), "Yeni Değişim Dinamikleri ve Devletin Yeni Rolü", **Modernite'den Postmodernite'ye Değişim**, Çizgi Kitabevi, Konya.

ALGAN, Nesrin (1988), "Avrupa Topluluklarının Çevre Politikasına Kısa Bir Bakış", **Çevre ve İnsan,** Sayı: 7.

ALGAN, Nesrin (2000), "Türkiye'de Devlet Politikaları Bağlamında Çevre ve Çevre Tarihine Kısa Bir Bakış", **Türkiye'de Çevrenin ve Çevre Korumanın Tarihi Sempozyumu,** 7-8 Nisan 2000, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayını, İstanbul.

ALICA, S. Süheyla (2005), *İdari Yargı Kararları Çerçevesinde 2872 Sayılı Çevre Kanunu ve İlgili Yönetmeliklerin Uygulanmasından Doğan Uyuşmazlıklar,* Yayınlanmamış Doktora Tezi, **Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Çevre Bilimleri ABD**, Ankara.

AL-JARRAH, Omar-Hani, ABU-QDAIS (2006), "Municipal solid waste landfill siting using intelligent system", **Waste Management**, Volume: 26, Issue: 3.

ALPAN, Sema (2000), "Türkiye'de Çevre Yönetimi ve AB'ye Uyum", **Yeni Türkiye,** Sayı:36, Ankara.

ALPTEKİN, C. Ünal-Bora, İMAL (2010), "Kurak ve Yarıkurak Alanlarda Fidan Üretimine Genel Bir Bakış", **III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi Bildiri Kitabı**, Cilt: 2, Artvin.

ALTUNBAŞ, Derya (2004), "Uluslararası Sürdürülebilir Kalkınma Ekseninde Türkiye'deki Kurumsal Değişimlere Bir Bakış", **Yönetim Bilimleri Dergisi,** On Sekiz Mart Üniversitesi Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Cilt: 1, Sayı: 1-2, Çanakkale.

Ansiklopedik Çevre Sözlüğü (2001), Türkiye Çevre Vakfı Yayını, Ankara.

ARABACI, Ahmet (2003), "Küresel Sivil Toplum Ağlarına Doğru: Küresel Düzlemde ve Avrupa Birliği'nde Çevreci Gruplar", **Sivil Toplum Düşünce ve Araştırma Dergisi,** Sayı: 3, Temmuz-Ağustos-Eylül 2003.

ARAT, Güzin-Murat, TÜRKEŞ-Erol, SANER (2002), **Uluslararası Sözleşmeler Ön Rapor,** Çevre ve Sürdürülebilir Kalkınma Paneli, Vizyon 2023, Ankara.

ARAT, Zeynep (2000), "Çevre Koruma Hareketinin Tarihsel Gelişimi", **Türkiye'de Çevrenin ve Çevre Korumanın Tarihi Sempozyumu,** 7-8 Nisan 2000, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayını, İstanbul.

ARMAĞAN, Bülent-İbrahim, DEMİR-Özlem, DEMİR-Nuray, GÖK (2006), **Katı Atıkların Ekonomide Değerlendirilmesi**, İstanbul Ticaret Odası, Yayın No: 2006-23, İstanbul.

ARSLAN, Rıza (2003), "Avrupa Birliği'nin Kurumsal Yapısı ve Karar Alma Süreçleri", **Avrupa Birliği Ortak Politikalar ve Türkiye Ekonomik, Sosyal ve Siyasal Politikaların Uyumlaştırılması,** Ed: Muhsin Kar-Harun Arıkan, İşletme-Ekonomi Dizisi: 124, Beta Basım Yayım, 1. Bası, İstanbul.

ARTÜZ, M. Levent (2004), "Marmara ve Boğazların Ekolojisi ve Değişimler", **Boğaziçi Üniversitesi Deniz Teknolojisi Sempozyumu Yayını,** 2004, *http://www.artuz.com/artuz/PDF/1029.pdf* (09.10.2007).

ATAKLI, Şermin (2004), "Türkiye Uygulamasında Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED)", **Çevre Sorunlarına Çağdaş Yaklaşımlar,** Editörler: Uğur Yıldırım–Mehmet C. Marin, Beta Basım Yayım, İstanbul.

ATAMER, M. Yeşim (2000), "Çevre Politikası", **Avrupa Birliği Hukuku,** Ed: Gülören Tekinalp-Ünal Tekinalp, Beta Basım Yayım Dağıtım, 2. Bası, İstanbul.

ATAR, Yavuz (2003), **Temel Hukuk Bilgisi,** Mimoza Yayınları, Konya.

Avrupa Birliği Çevre Mevzuatına Uyum Süreci (2002)**,** Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği Yayınları, Yayın No: TÜSİAD-T/2002-9/331, İstanbul.

Avrupa Birliği'nde ve Türkiye'de Çevre Mevzuatı (2001), Türkiye Çevre Vakfı, Önder Matbaası, Ankara.

Avrupa Birliği ve Türkiye (2007), T.C. Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü, 6. Baskı, Ankara.

Avrupa Topluluğu'nda Çevre Politikaları ve Uygulamaları (1990)**,** Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği Yayınları, Yayın No: TÜSİAD-T/90.11.134, İstanbul.

AYMAN GÜLER, Birgül ve Diğerleri (2001), **Çöp Hizmetleri Yönetimi**, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayını No: 302, Yerel Yönetimler Araştırma ve Eğitim Merkezi-No: 11, Ankara.

BACANLI, G. Ülker-Betül, SAF (2005), "Kuraklık Belirleme Yöntemlerinin Antalya İli Örneğinde İncelenmesi, Antalya Yöresinin İnşaat Mühendisliği Sorunları Sempozyumu, Antalya, *www.e-kutuphane.imo.org.tr/pdf/11138.pdf,* (23.01.2012).

BARKER, Adam-Cristopher, WOOD (2003), "An Evaluation of EIA System Performance in Eight EU Countries", **In Environmental Impact Assessment Review: 23,** Elsevier Science Inc., New York.

BAYRAM, Mebruke (2008), **Gıdalar Ambalajlar Silahlar ve Açlar,** Hayykitap, Birinci Baskı, İstanbul.

BECKE, Guido (2004), **Indirect Regulation: A Remedy to Cure The Defects of European Environmental Policy? – The EMAS – Regulation,** Artec-Paper No: 116, Bremen, *http://www.artec.uni-bremen.de/files/papers/paper_116.pdf* (07.02.2008).

BEZİRCİ DEDELER, Pervin (2005), **AB Sürecinde Çevre AB'de Çevresel Kamuoyu Bilinci ve Çevre Eğitimi,** Tasam Yayınları, İstanbul.

BJARNASON, Sigfus (1999), "The European Environment Agency: A Reference Centre for Environmental Information", **Pan-European User Forum on Environment Telematics,** Munich.

BOSCH, Peter (2002), "The European Environment Agency Focuses on EU-Policy in its Approach to Sustainable Development Indicators", **Statistical Journal of the United Nations ECE,** IOS Pres, Vol: 19.

BOTKIN Daniel-Edward, KELLER (1995), **Environmental Science: Earth as A Living Planet,** John Wiley&Sons, California.

BOYRAZ, Duygu (2012), "Çölleşme=Toprak/Arazi Bozulumu", **Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Dergisi,** Türkiye Toprak Bilimi Derneği, Cilt: 1, Sayı: 1.

BOZLAĞAN, Recep (2005), "Sürdürülebilir Gelişme Düşüncesinin Tarihsel Arka Planı", **Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi**, Sayı:50, *http://dergipark.gov.tr/download /article-file/9155*, (15.08.2018).

BOZKURT, Enver-Mehmet, ÖZCAN-Arif, KÖKTAŞ (2001), **Avrupa Birliği Hukuku,** Nobel Yayın Dağıtım, Birinci Baskı, Ankara.

BOZKURT, Enver-Mehmet, ÖZCAN-Arif, KÖKTAŞ (2008), **Avrupa Birliği Temel Mevzuatı,** Asil Yayın Dağıtım, 2. Baskı, Ankara.

BOZYİĞİT, Recep-Tufan, KARAASLAN (1998), **Çevre Bilgisi,** Nobel Yayın Dağıtım, Birinci Baskı, Ankara.

BUDAK, Sevim (2000), **Avrupa Birliği ve Türk Çevre Politikası Avrupa Topluluğu'nun Çevre Politikası ve Türkiye'nin Uyum Sorunu,** Büke Yayınları, 1. Basım, İstanbul.

BUDAK, Sevim (2004), "16. Uluslararası Çevre Düzenlemeleri Bağlamında Politika Adalet ve Katılım", **Çevre Sorunlarına Çağdaş Yaklaşımlar,** Editörler: Uğur Yıldırım–Mehmet C. Marin, Beta Basım Yayım, İstanbul.

CANBOLAT, S. İbrahim (2006), **Avrupa Birliği ve Türkiye,** Alfa Aktüel Yayınları, 4. Baskı, Bursa.

CANDAN, Armağan (2003), **Avrupa Birliği'nin Çevre Politikası,** İktisadi Kalkınma Vakfı, 15 Soruda 15 AB Politikası Serisi, No: 6, İstanbul.

CANGİR, Cemil-Duygu, BOYRAZ (2008), "İklim Değişikliği ve Çölleşme veya Toprak/ Arazi Bozulumunun Türkiye'deki Boyutları ve Çölleşme İle Mücadele", **Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi,** Sayı: 2.

CANPOLAT, Hasan (1998), "Yerel Yönetimlerde Çevre Yönetimi", **Yerel Yönetim ve Denetim,** Yıl: 3, Sayı: 3.

Cartagena Protocol on Biosafety to the Convention on Biological Diversity Text and Annexes (2000), Secretariat of the Convention on Biological Diversity, Montreal.

CERAN, Kudret (1992), **Çevre Sorunlarının Koruma Önlemlerinin ve Politikalarının Dış Ticaret Üzerine Etkileri,** T.C. Başbakanlık Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı, Ankara.

CĔWE, Tord (2000), "Environmental Concerns during the Single Programming Documents (SPD) Process-Ideas from The Swedish Environmental Protection Agency (SEPA)", **Regional Development Programmes and Integration of Environmental Issues: - The Role of Strategic Environmental Assessment,** Ed: Tuija Hilding-Rydevik, Nordregio WP, Vol: 9.

CİRİK, Selma (1993), "Sulak Alanlar", **Ekoloji Çevre Dergisi,** Sayı: 7.

CHI, Christine (2004), **Integration of Environmental Considerations in EC State Aid Regulation,** Juridiska Institutionen, Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet.

CHRISTIERNSSON, Anna (2004), "Environmental Taxation and EC Law", **Lulea University of Technology,** Department of Business Administration and Social Sciences Division of Social Sciences, 2004:018.

CLARK, R. John (1994), **Integrated Management of Coastal Zones,** Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO), Fisheries Technical Paper,No:327,Rome,*http://www.fao.org/docrep/003/T0708E/T0708E02.htm#ch2* (25.06.2010).

Climate Change Information Kit (2002), UNEP (United Nations Environmental Programme) and UNFCCC (United Nations Framework Convention on Climate Change), France.

COFFEY, Clare-Jodi, NEWCOMBE (2001), "The Polluter Pays Principle and Fisheries: The Role of Taxes and Charges", **English Nature,** Institute for European Environmental Policy, London.

ÇAĞLAR, İrfan (1996), "İşletmelerde Çevre Yönetimi ve Çevre Yönetimini Yaygınlaştıran Dinamiklerin Belirlenmesi", **Standard Ekonomik ve Teknik Dergi,** Yıl: 35, Sayı: 419, Ankara.

ÇALIŞ, Şaban (2001), **Türkiye'nin Dış Politika Gündemi,** Liberte Yayınları, Ankara.

ÇANKIR, Bilal vd. (2012), "Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Organizasyon Yönetimi" , **1st International Conference on Sustainable Business and Transitions for Sustainable Development**, 11 – 13 October, Konya.

ÇELEBİ, Işın (1995), "Avrupa Birliği Çevre Politikaları", **Yeni Türkiye,** Sayı: 5.

ÇELENK, Sevdanur (2006), "Avrupa Birliği Düşüncesi ve Tarihi", **Hukuk Dünyası,** Yıl: 16, Sayı: 2006/1, İstanbul.

ÇETİNKAYA, Süleyman (2003), *Avrupa Birliği'ne Giriş Sürecinde Ülkemiz Yerel Yönetimlerinde Çevre Politikası,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, İstanbul.

Çevre Özel İhtisas Komisyonu Raporu (2006), IX. Kalkınma Planı (2007-2013), Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

ÇINAR, Hatice (2002), *Avrupa Birliği ve Türkiye'de Çevresel Etki Değerlendirmesi,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,** Ankara.

ÇİÇEK, Hikmet (1996), **İmar & Kadastro Belediye ve Çevre Mevzuatı,** Adalet Yayınevi, Ankara.

ÇİÇEK, İhsan-Murat, ATAOL (2009), "Türkiye'nin Su Potansiyelinin Belirlenmesinde Yeni Bir Yaklaşım", **Coğrafi Bilimler Dergisi,** Cilt: 7, Sayı: 1.

DAL, Neslihan-Sultan, BAYSAN (2007), "Kuşadası'nda Kıyı Kullanımı ve Turizmin Mekânsal Etkileri Konusunda Yerel Halkın Tutumları", **Ege Coğrafya Dergisi,** Sayı: 16, İzmir.

DALTON, J. Russell-Richard, EICHENBERG (2000), "Citizen Support for Policy Integration", **European Integration and Supranational Governance,** OUP: London.

DEDEOĞLU, Beril (2003), "Avrupa Birliği Bütünleşme Süreci I: Tarihsel Birikimler", **Dünden Bugüne Avrupa Birliği,** Der: Beril Dedeoğlu, Boyut Matbaacılık, 1. Baskı, İstanbul.

DEMİRAYAK, Filiz (2002), "Biyolojik Çeşitlilik-Doğa Koruma ve Sürdürülebilir Kalkınma", **Vizyon 2023,** TÜBİTAK Çevre ve Sürdürülebilir Kalkınma Paneli, *http://www.tubitak.gov.tr/tubitak_content_files/vizyon 2023/csk/EK-14.pdf,* (07.11.2007).

DERVİŞOĞLU, Suat (2010), "AB Müktesebatına Uyum Sürecinde Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED)", **Türk İdare Dergisi,** Sayı: 467.

DİNÇER, Meral (1996), **Çevre Gönüllü Kuruluşları,** Türkiye Çevre Vakfı Yayınları, Yayın No: 110, Ankara.

DOĞAN, Ertuğrul-Selmin, BURAK-M. Ali, AKKAYA (2005), **Türkiye Kıyıları Kavramsal Tanımlama-Planlama-Kullanım,** 1. Bası, Beta Basım, Yayın No: 1611, İşletme-Ekonomi: 169, İstanbul.

Dokuzuncu Kalkınma Planı 2007–2013 (2006), Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara, *http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/ix/9kalkinmaplani.pdf,* (08.11. 2007).

DURMAZ, Burcu (2004), **Avrupa Birliğinde Çevre Politikası Alanında Muhtemel Müzakere Sürecine Yönelik Gerekli Hazırlıkların Örneklerle Çalışılması,** Planlama İşleri Genel Sekreter Yardımcılığı Sektörel ve Bölgesel Politikalar Dairesi Başkanlığı, Ankara.

DURMAZ, Burcu–Erol, SANER (2001), "Avrupa Birliği Çevre Müktesebatına Uyum İçin Öngörülen Dönüşümler ve 2001 Yılında Elde Edilen Gelişmeler", **8 Kasım Dünya Şehircilik Günü Türkiye Şehircilik Kongresi**, TMMOB Şehir Plancıları Odası, Ankara.

DURMUŞ, Nesrin (1993), *Avrupa Topluluğu ve Türkiye'de Güncel Çevre Politikaları"*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **TODAİ Enstitüsü,** Ankara.

DURU, Bülent (2001), "Viyana'dan Kyoto'ya İklim Değişikliği Serüveni", **Mülkiye,** Cilt: 15, Sayı: 230, Eylül-Ekim 2001, Ankara.

DUYGU, A. Ergin (2006), "İklim Değişikliği, Kuraklaşma ve Çölleşme ile Savaşımın Önemi ve Bazı Örnekler", **TMMOB Su Politikaları Kongresi Bildiri Kitabı**, Cilt: 1, TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, Ankara.

EGELİ, Gülün (1996), **Avrupa Birliği ve Türkiye'de Çevre Politikaları,** Türkiye Çevre Vakfı Yayını, Önder Matbaası, Ankara.

EGEMEN, M. Nilgün (2000), "Avrupa Birliği'nde Çevre Politikalarının Gelişimi", **Yeni Türkiye,** Sayı: 36, Ankara.

EKEMAN, Ebru (1998), **"Avrupa Birliği ve Türkiye'nin Çevre Politikalarının Karşılaştırmalı İncelenmesi",** İktisadi Kalkınma Vakfı, No: 153, İstanbul.

EKMEZTOGLOU, Thisvi–Athanassios, BALODİMOS–Sevim, BUDAK (2001), **Avrupa Birliği'nin Çevre Politikası ve Türkiye'nin Uyumu,** İktisadi Kalkınma Vakfı, İstanbul.

ERAKTAN, Gülcan-Suat, AKSOY-Frithjoh, KUHNEN-Emine, OLHAN-Wolfgang, WINKLER (2002), **Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Tarım Teknolojilerindeki Değişimin Üretici Davranışlarına ve Bunun Çevreye Olası Etkileri**, Çevre Eğitim Sağlık ve Sosyal Yardımlaşma Derneği ÇESAV, Ankara.

ERBAY, Yusuf (1992), "Avrupa Topluluğu'nun Çevre Politikası", **Türk İdare Dergisi,** Yıl: 64, Sayı: 396, Ankara.

ERCAN, Gül Filiz (1996), *Avrupa Topluluğu'nda ve Türkiye'de Çevre Mevzuatı,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Ankara.

ERDEM, Osman (2011), "Sulak Alanlar - Önemi, Temel Sorunları, Türkiye'nin Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanları", *www.kad.org.tr/files/makale/**sulakalanlar**.pdf,* (13.01.2012).

ERİM, Refet (2000), "Çevre İle İlgili Hukuksal Düzenlemeler", **Türkiye'de Çevrenin ve Çevre Korumanın Tarihi Sempozyumu,** 7-8 Nisan 2000, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayını, İstanbul.

ERİŞ, Aysel-Bahar, TÜRK (2017), "Türkiye'de Çevre Politikası ve Uluslararası Çevre Sözleşmeleri", **International Journal of Social Science**, Sayı: 54.

ERSOY, Melih (2006), "İmar Mevzuatımızda Planlama Kademeleri ve Üst Ölçek Planlama Sorunu", **TEPAV** Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı, *http://www.tepav.org.tr/sempozyum/2006/bildiri/bolum3/3_2_ersoy.pdf,* (10.10.2007).

ERTÜRK, Hasan (1998), **Çevre Bilimlerine Giriş,** Vipaş A.Ş. Yayın Sıra No:3, Bursa.

ERTÜRK, Hasan (2009), **Çevre Bilimleri,** Güncellenmiş Üçüncü Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.

ESEN, Turgay (2011), "Yirmi Birinci Yüzyılda Türkiye'deki (STK) Dernekleşme Faaliyetlerine İstatistikî Bakış", http://www.stk.net/902/ yirmibirinci-yuzyilda-turkiyedeki-stk-derneklesme-faaliyetlerine-istatistik-bakis.html, (22.06.2011)

FAUCHEUX, Sylvie-Isabelle, NICOLAI (1998), "Environmental Tecnological Change and Governance in Sustainable Development Policy", **Ecological Economics,** Volume: 27, Issue: 3.

FOLMER, Henk–JEPPESEN, Tim (2003), "Environmental Policy in the European Union: Community Competence vs Member State Competence", **Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie,** Volume: 94, Issue: 4.

GEBERS, Betty (1997), "Preface", **International Environmental Impact Assessment-European and Comparative; Law and Pratical Experience,** Ed. The Environmental Law Network International (Elni), Cameron May Pub.

GERAY, Uçkun (2000), "Doğal Sit Alanlarında Yapılaşma", **ÇEKÜL,** Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı, *http://www.cekulvakfi.org.tr/icerik/haftaninYazisi.asp?ID=17,* (05.10.2007).

GÖKDAYI, İsmail (1997), **Çevrenin Geleceği Yaklaşımlar ve Politikalar,** Türkiye Çevre Vakfı Yayını, Ankara.

GÖLÖNÜ, Sirel (2003), "Çevre Sorunlarının Çözümünde Çevre Yönetimi ve Halkla İlişkiler", **Karınca Kooperatif Postası,** Sayı: 786.

GÖNEN, Emre (1990), **Çevre Sorunları Avrupa Toplulukları ve Türkiye Politikaların Karşılaştırmalı İncelenmesi,** İktisadi Kalkınma Vakfı Yayınları, No: 83, İstanbul.

GÖNEN, Emre-Selcan, SERDAROĞLU (1996), **Avrupa Birliği Bütünleşmesinin Vardığı Nokta: 1996 Hükümetlerarası Konferansı ve Türkiye'nin Bu Gelişimdeki Yeri,** İktisadi Kalkınma Vakfı Yayınları, No: 137, İstanbul.

GÖNENÇ, Defne (2019), Türkiye'de Sivil Toplum ve Çevre Politikası. Mimarlık, Sayı: 409.

GÖREN, Sami (2005), **Sanitary Landfill**, Forart Matbaası, İstanbul.

GÖRMEZ, Kemal (1991), "Çevre Sorunları, Çevre Politikaları Açısından AET ve Türkiye", **Karınca Kooperatif Postası,** Sayı: 657.

GÖRMEZ, Kemal (2003), **Çevre Sorunları ve Türkiye,** Üçüncü Baskı**,** Gazi Kitabevi, Ankara.

GÖRMEZ, Kemal (2015), **Çevre Sorunları**, Geliştirilmiş 3. Basım, Nobel Yayınları, Ankara.

GÜLER, Birgül (1988), "Avrupa Topluluğu ve Tek Avrupa Yasasının Getirdikleri", **Türk İdare Dergisi,** Yıl: 60, Sayı: 379, Ankara.

GÜMÜŞ, Zuhal (2003), *Avrupa Topluluğu'nda Çevre Politikaları ve Uygulamaları 1990-2000'li Yılların Karşılaştırılması,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü,** İzmir.

GÜNDÜZ, Turgut (2004), **Çevre Sorunları,** Üçüncü Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara.

GÜNEY, Aydın-Şerif, HEPCAN (1996), "Koruma Alanlarında Yeni Yönetim Kategorileri ve Önemi", **Ekoloji Dergisi,** Temmuz-Ağustos-Eylül, Sayı: 20, İzmir, *http://ekolojidergisi.com.tr/resimler/20-2.pdf* (22.10.2007).

GÜRER, İbrahim-F. Ebru, YILDIZ (2008), "Türkiyenin Sulak Alan Politikalarına Genel Bir Bakış: Sultansazlığı Sulak Alanı Örneği", **TMMOB 2. Su Politikaları Kongresi Bildiriler Kitabı,** Cilt: 2, TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, Ankara.

GÜRSELER, Güneş (1992), "AT Çevre Politikaları ve Türkiye", **Tarım ve Köy/Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Dergisi,** Sayı: 76, Ankara.

GÜVEN, Sami (1995), **Türkiye'de Sosyal Planlama,** Ezgi Kitabevi Yayınları, Birinci Baskı, Bursa.

Haber Bülteni Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Nüfus Sayımı Sonuçları 2009 (2010), T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu, Sayı: 15, 25 Ocak 2010.

Habitat Gündemi ve İstanbul Deklarasyonu Hedef ve İlkeler, Taahhütler ve Küresel Eylem Planı (1999), T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Ankara.

HANF, Kenneth (1995), "**Institutional Prerequisites of Sustainable Development Domestic Responses to EU Environmental Policy,** Working Paper, No: 109, Barcelona.

HAYIRSEVER TOPÇU, Ferhunde (2008), **Küreselleşme ve Uluslararası Çevre Politikaları: Yönetimden "Yönetişim"e Geçiş Sorunu,** Turhan Kitabevi, Ankara.

HEMMASI, Mohammad – V. Carolyn, PROROK (2002), "Women's Migration and Quality of Life in Turkey", **Geoforum,** Volume: 33, Issue: 3.

HOLZINGER, Katharina–Christoph, KNILL–Ansgar, SCHAFER (2006), "Rhetoric or Reality? 'New Governance' in EU Environmental Policy", **European Law Journal,** Volume: 12, Issue: 3.

Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) 2001a, Climate Change 2001: The Scientific Basic - Contribution of Working Group I to the Third Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) (Houghton, JT., et al., eds.). Cambridge University Press, Cambridge.

Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) 2001b, Climate Change 2001: Impacts, Adaptation and Vulnerability - Contribution of Working Group II to the Third Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) (McCarthy, JJ., et al., eds.). Cambridge University Press, Cambridge.

Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) 2007, Climate Change 2007: Synthesis Report, IPCC's The Fourth Assessment Report (AR4), *http://www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar4/syr/ar4_syr.pdf* (01.07.2010).

IVANOVA, Maria (2005), "Environment: The Path of Global Environmental Governance – Form and Function in Historical Perspective", **Governing for Sustainable Urban Development,** Ed: Yvonne Rydin, London: Earthscan.

İLKILIÇ, Cumali-Rasim, BEHÇET (2006), "Hava Kirliliğinin İnsan Sağlığı ve Çevre Üzerindeki Etkileri", **Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi,** Cilt: 5, Sayı: 1.

İNAÇ, Hüsamettin-Ümit, GÜNER (2006), "Turkey's Foreign Policy within the Context of Conflicts between European and American Security", **Marmara Journal of European Studies,** Volume: 14, Issue: 2.

İNANÇLI Selim (1997), *Gümrük Birliği Çerçevesinde Avrupa Birliği Çevre Politikalarının Türkiye İçin Ekonomik Açıdan Değerlendirilmesi,* Yayınlanmamış Doktora Tezi, **Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Eskişehir.

JEPPESEN, Tim–Andrew, JORDAN (2000) "EU Environmental Policy: Adapting to the Principle of Subsidiarity", **European Environment,** Vol: 10.

JORDAN, Andrew (1999), "European Community Water Standarts: Locked in or Watered Down?", **Journal of Comman Market Studies,** Vol: 37, Issue: 1.

JORDAN, Andrew (2001), "National Environmental Ministries: Managers or Ciphers of European Union Environmental Policy?", **Public Administration,** Vol: 79, Issue: 3.

KADIOĞLU, Mikdat (2008), "Küresel İklim Değişikliğine Uyum Stratejileri", **Kar Hidrolojisi Konferansı Bildiri Kitabı,** 5. Dünya Su Forumu Bölgesel Hazırlık Süreci DSİ Yurtiçi Bölgesel Su Toplantıları, DSİ Genel Müdürlüğü VIII. Bölge Müdürlüğü, Erzurum.

KALELİOĞLU, Uğur-Noyan, ÖZKAN (2000), **Türkiye'nin Taraf Olduğu Uluslararası Sözleşmeler**, İzmir Bürosu Yayınları, İzmir.

KALKAN, Yunus-R. Metin ALKAN (2005), "Sularla Kaplı Alanlarımız ve Hidrografik Ölçmeler", **TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası,** 10. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, 28 Mart – 1 Nisan 2005, Ankara, *http://www.hkmo.org.tr/resimler/ekler/115_ek.pdf* (23.10.2007).

KANLI, İ. Bakır-Yücel ÜNAL (2004), "Üst Düzey Planlama Sistemi ve Afet Yönetimi İlişkileri", **İTÜ Dergisi/a Mimarlık, Planlama, Tasarım Serisi,** Cilt: 3, Sayı:1, İstanbul.

KANT, Canan-Tülay, KIZILOĞLU (2003), "Asit Yağmurlarının Canlılar Üzerine Etkileri", **Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi,** 34 (2).

KAPLAN, Ayşegül (1997), **Küresel Çevre Sorunları ve Politikaları,** Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları: 18, Tezler Dizisi, Ankara.

KARA, Arif (2002), *Avrupa Birliği'nde ve Türkiye'de Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Uygulamalarının Karşılaştırılması,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, Ankara.

KARABIÇAK Mevlüt – ARMAĞAN Ramazan (2004), "Çevre Sorunlarının Ortaya Çıkış Süreci, Çevre Yönetiminin Temelleri ve Ekonomik Etkileri", **Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayını,** Cilt: 9, Sayı: 2, Isparta.

KARACAN, A. Rıza (2007), **Çevre Ekonomisi ve Politikası**, Ege Üniversitesi Yayınları, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayın No: 6, İzmir.

KARAKOYUN, İlhan (2004), "Türkiye'nin Çevre Konusunda AB Müktesebatına Uyumu", **Türk İdare Dergisi**, Yıl: 76, Sayı: 445, Ankara.

Katılım Ortaklığı Belgesi (2000), T.C. Dışişleri Bakanlığı Enformasyon Dairesi, Ankara.

KAVAS, Kayhan-Sibel, SEZER (2002), "Johannesburg Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi'nin Ardından", **Türk İdare Dergisi**, Sayı: 437.

KAYA, Mustafa (1998), "Mert ve Erikli Göllerinin (Kırklareli/İğneada) Kuş Faunası Açısından Önemi ve Ekolojik Sorunları", **ÇevKor Ekoloji Çevre Dergisi,** Cilt: 7, Sayı: 27.

KELEŞ, Ruşen (2010), **Kentleşme Politikası,** İmge Kitabevi, Güncellenmiş On Birinci Baskı, Ankara.

KELEŞ, Ruşen–Birol, ERTAN (2002) , **Çevre Hukukuna Giriş,** İmge Kitabevi, Ankara.

KELEŞ, Ruşen–Can, HAMAMCI (2002), **Çevrebilim,** İmge Kitabevi, 4. Baskı, Ankara.

KELEŞ, Ruşen–Can, HAMAMCI (2005), **Çevre Politikası,** İmge Kitabevi, 5. Baskı, Ankara.

KELEŞ, Ruşen–Can, HAMAMCI-Aykut, ÇOBAN (2009), **Çevre Politikası,** İmge Kitabevi, Genişletilmiş 6. Baskı, Ankara.

Kentsel Yoksulluk, Göç ve Sosyal Politikalar (2009), T.C. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, Kentleşme Şurası 2009 Kentsel Yoksulluk, Göç ve Sosyal Politikalar Komisyonu Raporu (7), Ankara.

KETEN Mustafa (1995), "Çevre Korumada Hedef ve Politikalar", **Yeni Türkiye,** Sayı: 5, Temmuz-Ağustos, Ankara.

KILIÇOĞLU, Pınar (2005), **Türkiye'nin Çevre Politikalarında Sürdürülebilir Gelişme,** Turhan Kitabevi, Ankara.

KILINÇ, Gökçen-Özden SARIKAYA (2006), "Yürürlükteki İmar Mevzuatının Kentsel Dönüşüme Etkileri", **Kentsel Dönüşüm Sempozyumu Bildiriler Kitabı,** TMMOB Şehir Plancıları Odası, 2. Baskı, 11-13 Haziran 2003, Ankara.

KILINÇ, Nejla (2006), **İmar Planlama Mevzuat Belediyeler ve İller Bankası İlişkisi,** İller Bankası Genel Müdürlüğü İmar Planlama Dairesi Başkanlığı, *http://www.yerelnet.org.tr/yerel_hizmetler/imar/rapor_01.pdf,*(09.10.2007).

KIŞLALIOĞLU, Mine-Fikret, BERKES (1994), **Ekoloji ve Çevre Bilimleri,** Remzi Kitabevi, 2. Basım, İstanbul.

KIVILCIM, İlge (2014), **AB'de 7'nci ÇEP Dönemi Başladı,** İktisadi Kalkınma Vakfı, *http://www.ikv.org.tr/images/upload/data/files/abde_7nci_cep_donemi_basladi1.pdf,* (21.09.2016).

KIVILCIM, Zeynep (2012), "Cartagena Protokolü ve Türkiye Biyogüvenlik Mevzuatı", **Marmara Avrupa Araştırmaları Dergisi**, Cilt: 20, Sayı: 1.

KIYMAZ, Taylan (2016), "Sürdürülebilir Kalkınma ve Tarım" **XII. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresi Bildiriler Kitabı**, Cilt:2, 25-27 Mayıs, Isparta.

KOZAK, Nazmi–AKDOĞAN Meryem (1996), **Genel Turizm İlkeler-Kavramlar,** Turizm Bakanlığı Yatırımlar Genel Müdürlüğü; Planlama Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.

KURT, Aytaç (2004), "Avrupa Hukuku'nda İyi Yönetim Hakkı Çerçevesinde Ölçülülük İlkesi", **Danıştay Dergisi,** Danıştay Başkanlığı, Sayı: 108, Ankara, *http://www.danistay.gov.tr/6%20-%20iyi_yonetim.htm* (25.02. 2008).

KÜK, Mustafa (2008), *Avrupa Birliği'nde Çevreye Duyarlı Tarım Politikaları ve Türkiye'nin Durumu*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, **A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Çevre Bilimleri A.D.,** Ankara.

LEBLEBİCİ, Zerrin (2001), *Dünya ve Türkiye'deki Çevre Yönetim Sistemleri* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Ankara.

LEE, J. Stephen (2002), **Avrupa Tarihinden Kesitler 1789-1980,** Çev: Savaş Aktur, Dost Kitabevi, Birinci Baskı, Ankara.

LEE, Myunghun (2008), "Environmental Regulation and Production Structure fort the Korean Steel Industry", **Resource and Energy Economics,** Volume: 30.

LEONARDI, P. Peter (2001), "A State by Any Other Name?", **Political Quarterly,** Vol: 72, No: 1.

MANFREDINI, Matteo (2003), "Families in Motion: The Role and Characteristics of Household Migration in a 19th-Century Rural Italian Parish", **History of the Family,** Volume: 8, Issue: 2.

MARUFLU, Selçuk (1996), "Bu Çevre Politikasıyla AB'ye Nasıl Gireceğiz?", **Yeni Yüzyıl,** (12 Nisan 1996).

MAY, S. Egemen (1997), *Avrupa Topluluğu Çevre Hukuku Açısından Subsidiarite ve Paylaşılan Sorumluluk,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,** Ankara.

MAZI, Fikret (2004a), "Biyolojik Çeşitliliğin Azalmasını Etkileyen Faktörler ve Sonuçları" **Çevre Sorunlarına Çağdaş Yaklaşımlar,** Editörler: Uğur Yıldırım–Mehmet C. Marin, Beta Basım Yayım, İstanbul.

MAZI, Fikret (2004b), "İklim Değişikliği Sorunu ve Uluslararası Alanda Çözüm Arayışları", **Çevre Sorunlarına Çağdaş Yaklaşımlar,** Editörler: Uğur Yıldırım–Mehmet C. Marin, Beta Basım Yayım, İstanbul.

MCAUSLAND, Carol (2008), "Trade, Politics and The Environment: Tailpipe vs. Smokestack", **Journal of Environmental Economics and Management,** Volume: 55.

MCCARTY, Elmarie (1989), **The European Community and the Environment,** European Dossier Series, PNL Pres.

MEADOWS, H. Donella. vd. (1990), **Ekonomik Büyümenin Sınırları**, Çev: Kemal Tosun ve diğerleri, İşletme İktisadı Enstitüsü Yayını No: 112, İstanbul.

MILLER G., Tyler (1992), **Living in The Environment,** Seventh Edition, Wadsworth Publishing Company.

MOUSSIS, Nicholas (2004), **Avrupa Birliği Politikalarına Giriş Rehberi,** Çev: Ahmet Fethi, Mega Pres, Politika Dizisi: 1, İstanbul.

MRAYYAN, Bassam-Moshrik R., HAMDI (2006), "Management approaches to integrated solid waste in industrialized ones in Jordan: A case of Zarqa City", **Waste Management**, Volume: 26, Issue: 2.

MUTLU, Ahmet (2002), "Çevre Politikası Bakımından Siyasi Parti Programları Üzerine Bir Değerlendirme", **Yerel Yönetim ve Denetim,** Cilt: 7, Sayı: 12, Aralık 2002, Ankara.

MUTLU, Ahmet (2009), "Türkiye'de Çevre Sorunları Literatürünün Baskın Niteliği ve Sosyal Bilimler Yaklaşımının Gerekliliği", **Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi**, A.Ü. Çevre Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Cilt: 1, Sayı: 1, Ankara.

NAJAM, Adil-J. Cutler, CLEVELAND (2003), "Energy and Sustainable Development at Global Environmental Summits: An Evolving Agenda", **Environment, Development and Sustainability 5,** Kluwer Academic Publishers, Netherlands.

NAKİP ELÇİ, Münevver (2002), *Avrupa Birliği'nin Çevre Politikalarında Biyolojik Çeşitliliğin Yeri,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Ankara.

NEMLİ, Esra (2000), **Çevreye Duyarlı İşletmecilik ve Türk Sanayinde Çevre Yönetim Sistemi Uygulamaları,** İstanbul Sanayi Odası Çevre Şubesi Yayını, Yayın No: 2000/11, Çevre Şubesi Yayın No: 2000/04, İstanbul.

NEWMAN, Peter (2003), **Hope for The Future The Western Australian State Sustainability Strategy Strategy,** State Government of Western Australia. *http://www.nrm.wa.gov.au/media/19609/state_sustainability_strategy_2003.pdf* Erişim:17.05.2018.

ONAT, Ayhan-Muharrem, İMAL-A. Talat, İNAN (2004), "Soğutucu Akışkanların Ozon Tabakası Üzerine Etkilerinin Araştırılması ve Alternatif Soğutucu Akışkanlar", **KSÜ Fen ve Mühendislik Dergisi,** Sayı: 7 (1).

Ortak Geleceğimiz (1991), Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yayını, Üçüncü Baskı, Ankara.

ÖKMEN, Mustafa (2003), **Kent, Çevre ve Globalleşme,** Alfa Basım Yayım, İstanbul.

ÖKMEN, Mustafa (2004), "Politika ve Çevre", **Çevre Sorunlarına Çağdaş Yaklaşımlar,** Editörler: Uğur Yıldırım–Mehmet C. Marin, Beta Basım Yayım, İstanbul.

ÖKMEN, Mustafa (2006), "Uyum Sürecinin Ekoloji-Politiği: AB ve Türkiye'de Çevre Politikaları", **AB Yolunda Türkiye: Müzakere Sürecinin Ekonomi Politiği**, Editör: Mehmet Dikkaya, Alfa Aktüel, İstanbul.

ÖNAL, İrfan-Arzu, NURAY (1997), "Türkiye'de Kıyı Alanlarının Yönetimi ve Sorunları", **Türkiye Kıyıları 97 Konferansı Bildiriler Kitabı,** Türkiye'nin Kıyı ve Deniz Alanları 1. Ulusal Konferansı, 24-27 Haziran 1997, Ankara.

ÖZDEK, E. Yasemin (1993), **Çevre Hakkı,** Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara.

ÖZDEMİR, D. vd., (2009), İklim Değişikliği Etkilerine Uyum (Adaptasyon), T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Etüd ve Plan Dairesi Başkanlığı Ocak 2009, *http://www2.dsi.gov.tr/iklim/uyum/adaptasyon _konusunda_ değerlendirme .pdf*, (23.07.2018).

ÖZDEMİR, Kerim (2004), "Türkiye'de Kırsal Sanayinin Kentlere Olan Göçler Üzerine Etkisi", **Kentsel Ekonomik Araştırmalar Sempozyumu KEAS 2003,** Devlet Planlama Teşkilatı-Pamukkale Üniversitesi, Cilt: II, Denizli.

Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığının 2001-2002 Yılları Arasındaki Eylem ve İşlemlerine İlişkin Araştırma ve Denetleme Raporu Özeti (2003), Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu, Sayı: 2003/2, 22.01.2003, *http://www.cankaya.gov.tr/tr_html/DDK/cevre.htm* (24.10.2007).

ÖZKAN, Kürşad (2001), "Eğirdir Gölü Havzası'nın Kuraklık Etüdü ve Tarım-Ormancılık Açısından Değerlendirmesi", **Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi,** Seri: A, Sayı: 2.

ÖZKAN, Noyan (2006), "Yeni Çevre Kanunu "Bir Adım İleri İki Adım Geri"", **Güncel Hukuk,** Haziran 2006, İstanbul.

ÖZMEHMET, Ecehan (2008), "Dünyada ve Türkiye'de Sürdürülebilir Kalkınma Yaklaşımları", Yaşar Üniversitesi Dergisi, Cilt:3, Sayı: 12, İzmir.

ÖZTÜRK, Mustafa-Uğur, YILDIRIM (2004), "Kentsel Bölgelerde Ozon Kirliliği: İstanbul Örneği", **Çevre Sorunlarına Çağdaş Yaklaşımlar,** Editörler: Uğur Yıldırım–Mehmet C. Marin, Beta Basım Yayım, İstanbul.

PAKSOY, Mustafa (2003), "Avrupa Birliği-Türkiye İlişkilerinin Gelişimi", **Avrupa Birliği Ortak Politikalar ve Türkiye Ekonomik, Sosyal ve Siyasal Politikaların Uyumlaştırılması,** Ed: Muhsin Kar-Harun Arıkan, İşletme-Ekonomi Dizisi: 124, Beta Basım Yayım, 1. Bası, İstanbul.

PALABIYIK, Hamit (2001), Belediyelerde Kentsel Katı Atık Yönetimi: İzmir Büyükşehir Belediyesi Örneği, Yayınlanmamış Doktora Tezi, **Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, İzmir.

PALABIYIK, Hamit-Derya, ALTUNBAŞ (2004), "Kentsel Katı Atıklar ve Yönetimi", **Çevre Sorunlarına Çağdaş Yaklaşımlar**, Editörler: Uğur Yıldırım–Mehmet C. Marin, Beta Basım Yayım, İstanbul.

PALABIYIK, Hamit (2004), "Uluslararası Ticaret ve Çevre: Dünya Ticaret Örgütü Üzerine Açıklamalar", **Çevre Sorunlarına Çağdaş Yaklaşımlar**, Editörler: Uğur Yıldırım–Mehmet C. Marin, Beta Basım Yayım, İstanbul.

PEIRCE, J. Jeffrey-F. Ruth, WEINER- P. Aarne, VESILIND (1998), **Environmental Pollution and Control,** Butterworth-Heinemann, Fourth Edition, USA.

PFANDER, E. James (1996), "Environmental Federalism in Europe and the United States: A Comparative Assessment of Regulation Through the Agency of Member States", **Environmental Policy with Political and Economic Integration: the European Union and the United States,** Ed: John B. Braden-Henk Folmer-Thomas S. Ulen, Edward Elgar Publishing Limited, Brookfield, US.

PIORR, Hans-Peter (2003), "Environmental Policy, Agri-Environmental Indicators and Landscape Indicators", **Agriculture, Ecosystems & Environment,** Vol: 198.

PONTING, Clive (2000), **Dünyanın Yeşil Tarihi Çevre ve Uygarlıkların Çöküşü**, Çev: Ayşe Başçı-Sander, Detay Basım, İstanbul.

POOSTCHI, Banny (1998), "The 1997 Treaty of Amsterdam – Implications for EU Environmental Law and Policy-Making", **RECIEL,** Volume: 7, Issue: 1.

REÇBER, Kamuran (2005), **Avrupa Birliği Mevzuatı,** Genişletilmiş II. Baskı, Alfa Aktüel Yayınları, Bursa.

REÇBER, Kamuran (2006), **Tam Üyelik Müzakere Çerçeve Belgesi'nin Analizi,** Alfa Aktüel Yayınları, Birinci Baskı, Bursa.

ROSENHAUM, A. Walter (1985), **Environmental Politics and Policy,** Congressionel Quarterly Inc., Washington.

SAKLICA, Ali Rıza (2006), "AB Sürecindeki Türkiye'nin Çevre ve Sürdürülebilir Kalkınma Politikası", **Yarınlar İçin Düşünce Aylık Ulusal Ve Uluslararası Analiz Dergisi,** Sayı:10.

SANCHEZ, L. Enrique-Angus, MORRISON-SAUNDERS (2011), "Learning About Knowledge Management for Improving Environmental Impact Assessment in A Government Agency: The Western Australian Experience", **Journal of Environmental Management,** Volume: 92, Issue: 9.

SANDAL, Ahmet (1998a), "Cumhuriyetimizin 75. Yılında Türk Çevre Yönetimi", **Yerel Yönetim ve Denetim,** Cilt: 3, Sayı: 9-10, Ankara.

SANDAL, Ahmet (1998b), "Türk Çevre Yönetimi", **Yerel Yönetim ve Denetim Dergisi,** İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Kontrolörler Derneği Yayını, Cilt: 3, Ekim 1998, Ankara.

SARIKAYA, Muammer-Zişan, KARA (2007), "Sürdürülebilir Kalkınmada İşletmenin Rolü: Kurumsal Vatandaşlık", **Yönetim ve Ekonomi**, Cilt: 14, Sayı: 2, Celal Bayar Üniversitesi, İ.İ.B.F, Manisa.

SAYGILI, Abdurrahman (2009), **Radikal Çevreci Hareketin Bir Taktiği Ekolojik Sabotaj**, Erek Ofset, Ankara.

SCHERER, Joachim (1997), "Environmental Regulation of the European Community", **Regulating the European Environment,** Ed: Thomas Handler, John Wiley & Sons Ltd., Second Edition, West Sussex.

SCHÖNDUBE, Claus (1981), **Europa Taschenbuch,** Europa Union Verlag, 8. Auflage.

SERDAROĞLU, Selcan (2003), "Avrupa Bütünleşmesine Katkıda Bulunan Bir Faktör Olarak Çevre Politikası", **Dünden Bugüne Avrupa Birliği,** Der: Beril Dedeoğlu, Boyut Matbaacılık, 1. Baskı, İstanbul.

SESLİ, F. Ahmet-Nihat, AKYOL (1999), "Türkiye'de Kıyı Alanları Konusunda Geçmişten Günümüze Mevzuat", **HKM Jeodezi, Jeoinformasyon ve Arazi Yönetimi Dergisi,** Harita ve Kadastro Mühendisliği Odası, Sayı: 86, Ankara, *http://www.hkmo.org.tr/resimler/ekler/3c04118df112c13_ek.pdf* (23.10.2007).

SIMONIS, E. Udo (2007), "Global Environmental Governance-On the Need for a World Environment Organization", **Çevre ve Politika Başka Bir Dünya Özlemi,** Ed: Ayşegül Mengi, İmge Kitabevi, Ankara.

SKJAERSETH, J. Birger-Jorgen, WTTESTAD (2006), **EU Enlargement and Environmental Policy: The Bright Side,** The Fridtjof Nansen Institute, FNI Report 14/2006, Lysaker, Norway.

SÖNMEZ, İlker-Mustafa, KAPLAN-Sahriye, SÖNMEZ (2008), "Kimyasal Gübrelerin Çevre Kirliliği Üzerine Etkileri ve Çözüm Önerileri", **Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Derim Dergisi,** 25(2).

SUSSMAN, Glen (1999), "The European Union and Environmental Policy", **Handbook of Global Environmental Policy and Administration,** Ed: Dennis L. Soden-Brent S. Steel, Marcel Dekker, Inc., New York.

ŞEN, Ersan (2006), "5491 Sayılı Kanunla 2872 Sayılı Çevre Kanunu'nda Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi", **Güncel Hukuk,** Haziran 2006, İstanbul.

ŞENER, E. Hasan (2001), "Avrupa Birliği'nin Çevre Politikaları", **Uluslararası İlişkilerde Olaylar ve Yorumlar,** Sayı: 37.

ŞENGÜL, Mihriban (2001), "Bir Çevre Yönetimi Aracı Olarak Çevre İçin Eğitim", **Amme İdaresi Dergisi,** Cilt: 34, Sayı: 4.

ŞENGÜL, Mihriban (2002), "Çevre Yönetimine Halk Katılımı Yolu Olarak Belediye Yönetimine Halk Katılımı", **Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi,** Cilt:11, Sayı:2.

ŞİRİN, Sebahattin (2002), *Türkiye'de Çevre Politikalarının Oluşum Sürecinde Gönüllü Çevre Kuruluşların Rolü,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü,** Ankara.

TALU, Nuran (2004), **TBMM'de Çevre Siyaseti,** Nobel Basımevi, 1. Basım, Ankara.

TEKELİ, İlhan (1980), "Türkiye'de Kent Planlamasının Tarihsel Kökleri", **Türkiye'de İmar Planlaması,** ODTÜ, Ankara.

TEKSÖZ, Gaye (2014), "Geçmişten Ders Almak: Sürdürülebilir Kalkınma İçin Eğitim", **Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi**, Cilt: 31(2).

TEZCAN, Ercüment (2001), **Avrupa Birliği Kurumları Hukuku,** Beta Basım Yayım, Birinci Baskı, İstanbul.

THEODORE, K. Mary-Louis, THEODORE (1996), "Greenhouse Effect and Global Warming", **Major Environmental Issues Facing the 21st Century,** Prentice-Hall, New Jersey.

THORNELOE, David (1993), "The 'Maastricht' Judgement", *http://www.jura.uni-saarland.de/Entscheidungen/abstracts/maastricht.html* (22.02.2008).

TONN, Bruce (2003), "An equity first, risk-based framework for managing global climate change", **Global Environmental Change,** Volume: 13, Issue: 4.

TOPÇUOĞLU, Metin (1998), **Çevre Hakkı ve Yargı,** Türkiye Çevre Vakfı Yayını, Önder Matbaası, Ankara.

TOPRAK, Zerrin (2012), **Çevre Yönetimi ve Politikası**, Üçüncü Baskı, Birleşik Matbaa, İzmir.

TORUNOĞLU, Ethem (2005), "A,B,C … Çevre Ya Da "AB ve Çevre Politikaları"", 20 Ekim 2005, *http://www.sendika.org/yazi.php?yazi_no=3653,* (30.10.2007).

TORUNOĞLU, Ethem (2013), "Uluslararası Çevre Koruma Politikaları", **Çevre Politikaları**, Anadolu Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Çevre Mühendisliği, 2013 İlkbahar, Eskişehir.

TROSCHINETZ, M. Alexis-R. James, MIHELCIC (2009), "Sustainable recycling of municipal solid waste in developing countries", **Waste Management**, Volume: 29, Issue: 2.

TUNA, Muammer (2007), **Turizm, Çevre ve Toplum (Marmaris Örneği),** Detay Yayıncılık, İkinci Baskı, Ankara.

TUNCER, M. Mustafa-Ö. Naci, KAYA (2010), "Orman ve Su Kaynakları Orman ve Su Ekosistem İlişkisi", **III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi,** Cilt: 2.

TUNCER, Uğur (2004), "Daha Sağlıklı Bir Dünya Nüfusu İçin Hep Birlikte Çalışmalıyız", **İnsanca,** Sayı: 8, Temmuz 2004, İstanbul.

TUNÇER, Mehmet (2001), "Avrupa Birliği Sürecinde Doğal ve Tarihsel Çevrelerin Bütüncül Planlanmasına İlişkin Saptamalar ve Sürdürülebilir Korumaya İlişkin Politika Önerileri", **8 Kasım Dünya Şehircilik Günü Türkiye Şehircilik Kongresi**, TMMOB Şehir Plancıları Odası, Ankara, *http://www.haberbilgi.com/bilim/cevre/mehmet_tuncer/sehircilik.html* (24.01.2008).

TUNÇER, Mehmet (2007), "Türkiye'de Tarihsel ve Kültürel Çevreleri Koruma Olgusu",*http://zemin.terapad.com/index.cfm?fa=contentGeneric.nlhyaubbwdgqiocy&pageId=69032,* (28.09.2007).

TURAN, Aziz (2001), "Avrupa Birliği'nin Çevre Politikası", **Uluslararası İlişkilerde Olaylar ve Yorumlar,** Sayı: 36, Bahar 2001, Ankara.

TURAN, N. Gamze-Semra, ÇORUH-Andaç, AKDEMİR-Osman Nuri, ERGUN (2009), "Municipal solid waste management strategies in Turkey", **Waste Management,** Volume: 29, Issue: 1.

TURGUT, Nükhet (1993), **Çevre ve Yurttaşlar Yurttaşların Çevrenin Korunmasındaki Rolü,** Savaş Yayınları, Birinci Baskı, Ankara.

TURGUT, Nükhet (2005), "Türk Çevre Politikası ve Hukukuna İlişkin Gerçekler", **Güncel Hukuk,** Sayı: 22, Ekim 2005, İstanbul.

Türk Çevre Mevzuatı (1999), Türkiye Çevre Vakfı Yayını, Cilt I, Ankara.

Türk Çevre Mevzuatı (1999), Türkiye Çevre Vakfı Yayını, Cilt II, Ankara.

TÜRKEŞ, Murat (2003), "Sera Gazı Salımlarının Azaltılması İçin Sürdürülebilir Teknolojik ve Davranışsal Seçenekler", **V. Ulusal Çevre Mühendisliği Kongresi,** TMMOB Çevre Mühendisleri Odası, Ankara.

TÜRKEŞ, Murat (2010), "BM Çölleşme ile Savaşım Sözleşmesinin İklim, İklim Değişikliği ve Kuraklık Açısından Çözümlenmesi ve Türkiye'deki Uygulamalar", **Çölleşme İle Mücadele Sempozyumu Tebliğler Kitabı,** T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, Çorum.

TÜRKEŞ, Murat-M. Utku, SÜMER-Gönül, ÇETİNER (2000), "'Küresel İklim Değişikliği ve Olası Etkileri', **Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Seminer Notları**, Çevre Bakanlığı, Ankara.

Türkiye Çevre Atlası (2004), Çevre ve Orman Bakanlığı ÇED ve Planlama Genel Müdürlüğü Çevre Envanteri Dairesi Başkanlığı, Ankara.

Türkiye İçin Katılım Ortaklığı Belgesi (2003), Devlet Planlama Teşkilatı Avrupa Birliği İle İlişkiler Genel Müdürlüğü, Ankara.

Türkiye Katılım Ortaklığı Belgesi 2005 (2006), *http://www.ikv.org.tr/pdfs/KOB-2005-duzeltmee.pdf* (19.03.2008).

Türkiye Tarımsal Kuraklık Eylem Planı (TAKEP) (2007), T.C. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Ankara.

Türkiye'nin Katılım Yönünde İlerlemesi Üzerine Komisyon'un 1998 Düzenli Raporu(1998),*http://www.abgs.gov.tr/dokumanlar/ilerleme/Turkiye_Ilerleme_Rap_1998.pdf* (26.04.2007).

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Katılım Sürecine İlişkin 2002 Yılı İlerleme Raporu (2002),*http://www.abgs.gov.tr/dokumanlar/ilerleme/Turkiye_Ilerleme_Rap_2002.pdf* (26.04.2007)

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Katılım Sürecine İlişkin 2003 Yılı İlerleme Raporu (2003), Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

Türkiye Ulusal Çevre Stratejisi ve Eylem Planı (1998), Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

Türkiye 2005 İlerleme Raporu (2005), COM (2005) 561 Nihai, *http://www.abgs.gov.tr/dokumanlar/ilerleme/Turkiye_Ilerleme_Rap_2005.pdf* (27.04.2007).

Türkiye 2006 İlerleme Raporu (2006), COM (2006) 649 Nihai, *http://www.tobb.org.tr/abm/haberler/epb/IlerlemeRaporu_8Kasim2006_TamamininCevirisiMFA.pdf* (27.04.2007).

Türkiye 2007 İlerleme Raporu (2007), COM (2007) 663 Gayri Resmi Tercüme, *http://www.abgs.gov.tr/index.php?l=1&p=41014* (25.11. 2008).

Türkiye 2008 İlerleme Raporu (2008), COM (2008) 674 Gayri Resmi Tercüme, *http://www.abgs.gov.tr/files/AB_Iliskileri/AdaylikSureci/IlerlemeRaporlari/turkiye_ilerleme_rap_2008.pdf* (25.11.2008).

Türkiye 2009 İlerleme Raporu (2009), COM (2009) 533 Final, *http://www.abgs.gov.tr/files/AB_Iliskileri/AdaylikSureci/IlerlemeRaporlari/turkiye_ilerleme_rap_2009.pdf* (23.11.2009).

Türkiye 2010 Yılı İlerleme Raporu (2010), Genişleme Stratejisi ve Başlıca Zorluklar 2010-2011 COM (2010) 660, *http://www.abgs.gov.tr/index.php?p=45313&l=1,* (30.01.2012).

Türkiye 2011 Yılı İlerleme Raporu (2011), Genişleme Stratejisi ve Başlıca Zorluklar 2011-2012 COM (2011) 666, *http://www.abgs.gov.tr/index.php?p=46722&l=1,* (30.01.2012).

Türkiye 2012 Yılı İlerleme Raporu (2012), Genişleme Stratejisi ve Başlıca Zorluklar 2012-2013 COM (2012) 600, *http://www.ab.gov.tr/index.php?p=48177&l=1,* (25.07.2013).

Türkiye 2013 Yılı İlerleme Raporu (2013), Genişleme Stratejisi ve Başlıca Zorluklar 2013-2014 COM (2013) 700 Ekindeki, *http://www.ab.gov.tr/files/strateji/2013_ilerleme_raporu_tr.pdf,* (12.09.2016).

Türkiye 2014 Yılı İlerleme Raporu (2014), Genişleme Stratejisi ve Başlıca Zorluklar 2014-2015 COM (2014) 700 Ekindeki, *http://www.ab.gov.tr/files/ilerlemeRaporlariTR/2014_ilerleme_raporu_tr.pdf,* (14.09.2016).

Türkiye 2015 Yılı İlerleme Raporu (2015), AB Genişleme Stratejisi COM (2015) 611 Ekindeki, *http://www.ab.gov.tr/files/000files/2015/11/2015_turkiye_raporu.pdf,* (19.09.2016).

Türkiye 2016 Raporu (2016), AB Genişleme Stratejisi, COM (2016) 715 nihai Ekindeki *https://ab.gov.tr/files/pub/2016_ilerleme_ raporu_tr.pdf,* (30.08.2018).

Türkiye 2018 Raporu (2018), AB Genişleme Politikasına İlişkin 2018 Bilgilendirmesi COM (2018) 450 nihai Ekindeki, *https://ab.gov.tr/siteimages/pub/komisyon_ulke_raporlari/2018_turkiye_raporu_tr.pdf,* (30.08.2018).

Türkiye 2019 Raporu (2019), AB Genişleme Politikasına İlişkin 2019 Bilgilendirmesi COM (2019) 260 nihai Ekindeki, https://www.ab.gov.tr/siteimages/birimler/kpb/2019_trkiye_raporu-_tr.pdf, (24.09.2021).

Türkiye 2020 Raporu (2020), AB Genişleme Politikasına İlişkin 2020 Bilgilendirmesi COM (2020) 660 nihai Ekindeki, https://www.ab.gov.tr/siteimages/trkiye_raporustrateji_belgesi_2020/turkey_report_30.10.2020.pdf, (24.10.2021).

TÜTÜNCÜ, A. Nur (1993), **Avrupa Topluluğunda Çevre Hareketi,** İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Münasebetler Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayını, İstanbul.

UEDA, Junko-Mads, ANDENAS (2005), "Proportionality in EU Environmental Law", *http://wwwsoc.nii.ac.jp/eusa-japan/download/ eusa_ap/paper_MadsAndenas_ Junko Ueda.pdf* (31.01.2008).

ULUATAM, S. Semra-M. Yener, ÖZKAN-Yıldız, WASTİ (2008), "Düzenli Katı Atık Depolanması ve Eski Alanların Düzenlenmesi ile İlgili Bir İnceleme", **DİZAYN Konstrüksiyon,** Aralık 2008/276.

ULUIRMAK, Abdurrahman (2003), "Avrupa Birliği'nde Çevre Politikalarının Gelişimi", **Hendese Türtek Bülteni,** Sayı:6.

ULUSOY, Kudret (2007), **Küresel Ticaretin Son Hedefi Su Ticareti,** Kristal Kitaplar, Birinci Baskı, Ankara.

UNCCD (1995), The United Nations Convention to Combat Desertification in those Countries Experiencing Serious Drought and/or Desertification, Particularly in Africa, Text with Annexes, United Nations Environment Programme (UNEP), Geneva.

UNFRIED, Martin (2000), "The Cardiff Process: The Institutional and Political Challenges of Environmental Integration in the EU", **RECIEL,** 9 (2).

URAL, Engin (1998), "Kamuoyunun Aydınlatılması ve Gönüllü Kuruluşların Rolü", **Nüfus, Çevre ve Kalkınma Konferansı,** 13-14 Kasım 1997, Türkiye Çevre Vakfı Yayını, Ankara.

USLU, İbrahim (1995), **Çevre Sorunları,** İnsan Yayınları, İstanbul.

USTA, Ramazan (2001), "Çevre ve Çevre Yönetim Standartları", **Standard Ekonomik ve Teknik Dergi,** Yıl: 40, Sayı: 474.

UYANIK, Zeki (2001), *Emergence of Global Environmental Politics and Environmental Policies of Turkey,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, İstanbul.

UZUN, C. Nil (2006), "Yeni Yasal Düzenlemeler ve Kentsel Dönüşüme Etkileri", **Planlama,** TMMOB Şehir Plancıları Odası Yayını, 2006/2, Sayı: 36, Ankara.

ÜLGER, K. İrfan (2005), **Avrupa Birliği'nin ABC'si,** Sinemis Yayınları, Güncellenmiş 3. Baskı, Ankara.

ÜNLÜ, Halil (2001), "AB ve Türkiye'nin Çevre Politikaları", **İstanbul Sanayi Odası Dergisi,** Sayı: 419.

ÜSTÜN, A. Kıvanç-Meltem, APAYDIN-Ümmühan, BAŞARAN FİLİK-Mehmet, KURBAN (2009), "Kyoto Protokolü Kapsamında Türkiye'nin Yenilenebilir Enerji Politikalarına Genel Bir Bakış", **V. Yenilenebilir Enerji Kaynakları Sempozyumu, YEKSEM'09,** Diyarbakır.

V. Beş Yıllık Kalkınma Planı 1985-1989 (1986), T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

VI. Beş Yıllık Kalkınma Planı 1990-1994 (1990), T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

WOOD, Christopher (1997), **Environment Impact Assessment: A Comparative Review,** Addison Wesley Longman Limited, Essex.

YAKAR, Murat-Ferruh, YILDIZ-H. Murat, YILMAZ (2005), "Tarihi ve Kültürel Mirasların Belgelenmesinde Jeodezi Fotogrametri Mühendislerinin Rolü", **TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası,** 10. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, 28 Mart – 1 Nisan 2005, Ankara *http://www.hkmo.org.tr/kurultay/etkinlik_bildirileri_detay.php?etkinlikkod=1&bilkod=110,* (05.10.2007).

YAŞAMIŞ, D. Firuz (1995), **Çevre Yönetiminin Temel Araçları,** İmge Kitabevi, Ankara.

YAŞAMIŞ, D. Firuz (2000), "Türkiye'nin Avrupa Birliği ile Çevresel Bütünleşmesi", **Yeni Türkiye,** Sayı:36, Ankara.

YAŞAMIŞ, D. Firuz (2001), "Avrupa Birliği, Türkiye ve Çevre", **8 Kasım Dünya Şehircilik Günü Türkiye Şehircilik Kongresi**, TMMOB Şehir Plancıları Odası, Ankara.

YAZGIÇ, Suavi Kemal (2005), **Avrupa Birliği,** İnsan Yayınları, Birinci Baskı, İstanbul.

YENİCE, Zeynep–Levent, KESKİN–Aygün, ERDOĞAN (2001), "Avrupa Birliği ve Türkiye'de Çevre ve Planlamaya İlişkin Politika ve Uygulamaların Sürdürülebilirlik Kavramı Çerçevesinde İrdelenmesi", **8 Kasım Dünya Şehircilik Günü Türkiye Şehircilik Kongresi**, TMMOB Şehir Plancıları Odası, Ankara.

YERLİ TIRAŞ Aysun (2001), *Çevre Sorunlarının Ekonomik Analizi,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Ankara.

YILDIRIM, Uğur (2003), "Avrupa Birliği Ortak Çevre Politikası", **Avrupa Birliği Ortak Politikalar ve Türkiye Ekonomik, Sosyal ve Siyasal Politikaların Uyumlaştırılması,** Ed: Muhsin Kar-Harun Arıkan, İşletme-Ekonomi Dizisi: 124, Beta Basım Yayım, 1. Bası, İstanbul.

YILDIRIM, Uğur-İsmail GÖKTÜRK (2004) "Sürdürülebilir Kalkınma", **Çevre Sorunlarına Çağdaş Yaklaşımlar**, Editörler: Uğur Yıldırım- Mehmet C. Marın, Beta Basım Yayım, İstanbul.

YILDIRIM, Uğur–Sevim, BUDAK (2005), "Son Gelişmeler Işığında Avrupa Birliği Çevre Politikasında Değişimler ve Türkiye'nin Politik Yaklaşımı", **Marmara Avrupa Araştırmaları Dergisi,** Cilt: 13, Sayı: 1-2, İstanbul.

YILDIZ, Nural (2005), "Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Çevre Politikalarının Karşılaştırmalı Analizi", **Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,** Cilt: 6, Sayı: 1.

YILMAZ, Abdullah-Yavuz, BOZKURT (2007), "Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Türk Çevre Politikalarının Dönüşümü", **Küresel Esintiler ve Yerel Etkiler Sarmalında Türk Kamu Yönetimi,** Ed: Abdullah Yılmaz-Yavuz Bozkurt, Gazi Kitabevi, Ankara.

YURTTAŞ, Şükrü (2001), **Avrupa Topluluğu Hukuku Ferdin Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na Başvurma Hakkını Kullanma Şekli ve Duruşma Usulü,** Ankara.

ZITO, R. Anthony-Andrew, JORDAN–Rudiger, WURZEL–Lars, BRÜCKNER (2003), "European Governance and the Transfer of "New" Environmental Policy Instruments (NEPIs) in the European Union", **Public Administration,** Vol: 81, Issue: 3.

İNTERNET KAYNAKLARI

http://www2.cevreorman.gov.tr/teskilatsemasi/TasraTeskilati/DogrudanMerkezeBagliMudurlukler.html, (25.06.2011).

http://www2.cevreorman.gov.tr/yasa/kanun.asp, (17.06.2011).

http://www3.kalkinma.gov.tr/PortalDesign/PortalControls/WebContentGosterim.aspx?Enc=51C9D1B02086EAFBABB388498E582068, (18.08.2018).

http://arsiv.ntv.com.tr/news/28291.asp#BODY, (15.08.2018).

http://www.cevreorman.gov.tr/COB/Files/yasa/yonetmelik.htm, (25.06.2011).

http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan5.pdf, (01.11.2007).

http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan6.pdf, (01.11.2007).

http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/vii/, (02.11.2007).

http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/viii/plan8str.pdf, (05.11.2007).

http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/ix/9kalkinmaplani.pdf, (08.11.2007).

http://habitat.csb.gov.tr/habitat-konferanslari-i-5746, (16.08.2018).

http://www.enerji.gov.tr/tr-TR/Sayfalar/Uluslararasi-Muzakereler, (31.08.2016).

http://www.abgs.gov.tr/tarama/Ozet.htm, (09.11.2007).

http://www.cevreorman.gov.tr/belgeler5/cy2.doc, (20.03.2008).

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Birth-Statistics-2020-37229, (20.09.2021).

http://www.google.com.tr/publicdata/explore?ds=d5bncppjof8f9_&met_y=sp_pop_totl&tdim=true&dl=tr&hl=tr&q=d%C3%BCnya+n%C3%BCfusu#cty-pe=l&strail=false&bcs=d&nselm=h&met_y=sp_pop_totl&scale_y=lin&ind_y=false&rdim=country&ifdim=country&tdim=true&hl=tr&dl=tr, (10.12.2011).

http://www.mfa.gov.tr/birlesmis-milletler-insan-yerlesimleri-programi.tr.mfa, (21.07.2018).

http://www.mfa.gov.tr/dunya-surdurulebilir-kalkinma-zirvesi_johannesburg_-26-agustos---4-eylul-2002_.tr.mfa, (10.07.2018).

http://www.ockkb.gov.tr/TR/Icerik.ASP?ID=118, (15.11.2007).

http://pbk.tbmm.gov.tr/dokumanlar/10-kalkinma_plani.pdf, (05.09.2016).

https://www.sbb.gov.tr/wpcontent/uploads/2019/07/OnbirinciKalkinmaPlani.pdf, (23.09.2021).

http://www.secimsitesi.com/DetaySon.asp?HID=42, (21.04.2009).

http://www.tema.org.tr/Sayfalar/CevreKutuphanesi/ToprakErozyonu.html, (23.01.2012).

http://www.tika.gov.tr/tr/duyuru/birlesmis_milletler_surdurulebilir_kalkinma_rio20_konferansi_20_22_haziran_2012_tarihleri_arasinda_rio_de_janerioda_gerceklestirilecek-9293, (17.08.2018).

http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist, (04.09.2021).

ÇOCUK RUH SAĞLIĞI

Bebeklikten Yetişkinliğe

Prof. Dr. Handan Asûde BAŞAL

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-69-2

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Kapak Resmi: Claude Monet - Monet'in Bahçesi

Baskı ve Cilt:
Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Nisan 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

KAYNAKÇA

Abalı, O. (2012). "Hiperaktivite ve Dikkat Eksikliği", books,google.com.

Adasal, R. (1976). **Ruh Hastalıkları.** İlaveli Üçüncü Baskı. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayınları, Sayı, 329. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Alomaliye.com. Güncel mevzuat, Muhasebe, Ekonomi, Vergi, SGK Haberleri alomaliye.com), "2019 Evlenme ve Boşanma İstatistikleri". (28 Şubat, 2020)

Arı, M., P. Bayhan ve İ. Artan. (1995). "Farklı Ana Baba Tutumlarının 4-11 Yaş Grubu Çocuklarında Görülen Problem Durumlarına Etkisinin Araştırılması", **10. YA-PA Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri,** ss. 23-38.

Anselmi, L. And Others. (2004). "Psychosocial Determinants of Behaviour Problems in Brazilian Preschool Children", **Journal of Child Psychology and Psychiatry,** 45 (4): 779-788.

Bacanlı, H. (2000). **Gelişim ve Öğrenme.** Geliştirilmiş 3. Baskı. Ankara: Nobel Yayınları.

Başal, H.A. (2018). **Gelişim ve Psikoloji. Nasıl Mutlu ve Başarılı Çocuk Yetiştirebilirim?.** Genişletilmiş Altıncı Baskı. İstanbul: Beta Yayınları.

Başal, H.A. (2012). Anne Baba Eğitimi Yayımlanmamış Ders Notları, Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okulöncesi Eğitimi Anabilim Dalı.

Başal, H.A. (2015). Eğitim Psikolojisi Ders Notları, Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okulöncesi Eğitimi Anabilim Dalı. Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

Başal, H.A. (2010). "Üniversite Öğrencileri ve Ebeveynlerinden Gördükleri Şiddet" , Yayınlanmamış Betimsel Bir Çalışma. Bursa Uludağ Üniversitesi.

Başal, H.A. (1993). "Yatak Islatma", **Okul-Öncesi Eğitimi Dergisi,** Ankara: Sayı, 46, ss.20-22.

Başaran İ. E. (1991). **Eğitim Psikolojisi, Modern Eğitimin Psikolojik Temelleri.** Onbirinci Basım. Ankara: Gül Yayınevi.

Beautrais, A.L., Fergusson, D. M., and F.T. Shannon. (1982). "Family Life Events and Behavioral Problems in Preschool Aged Children", **Pediatrics,** 70 (5): 774-779.

Bekman, S. (1998). **Eşit Fırsat Anne Çocuk Eğitimi Programının Değerlendirilmesi.** İstanbul: Anne Çocuk Eğitimi Vakfı Yayınları.

Birkan, B. (2002). "Çocuklarda Davranış Sorunları ve Başa Çıkma Yolları", **Çoluk Çocuk Aylık Anne Baba Eğitimci Dergisi,** Sayı 17, ss. 18-20.

Bowlby, J. (1982). Attachment and Loss: Retrospect and Prospect. **American Journal of Orthopsychiatry,** 52(4), 664.

Bowlby, J. (1988). **A Secure Base: Parent-Child Attachment and Healthy Human Development.** New York: Basic Books.

Bulut, Ş. (2000). "Altı Yaş Çocuklarında Davranış Problemleri ile Anne ve Öğretmenlerin Uyum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Burger, J. M. (2006). **Kişilik.** Çeviren: İ. Sarıoğlu. İstanbul: Kaktüs Yayınları.

Coe, C., ve Arkadaşları. (2003). "Services For Pre-School Children With Behaviour Problems İn A Midlands City", **Child Care Health And Development,** 29 (6): 417-424.

Collins, N. L. ve and S.J. Read. (1990). "Adult Attachment, Working Models and Relationship Quality in Dating Couples". **Journal of Personality and Social Psychology**, 58 (4), 644-663.

Cüceloğlu. D. (1994). İnsan ve Davranışı, Psikolojinin Temel Kavramları. İstanbul Remzi Kitabevi.

Çıkrıkçı, A. (2020). "Okul Öncesi Eğitime Yeni Başlayan Çocukların Ayrılma Kaygıları İle Annelerinin Kaygıları Arasındaki İlişki", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Dönmezer, İ. (**Ailede İletişim ve Etkileşim.** İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Ekşi, (1990). **Çocuk, Genç Ana Babalar.** Ankara: Bilgi Yayınları.

Erman, Ö. (2002). "Disleksi" **Çoluk Çocuk Dergisi.** Ankara: Sayı 17, ss.8-10. (Evlenme ve Boşanma İstatistikleri, 2020).

Feeney, J.A., Noller, P., &Roberts, N. (1998). Emotion, attachment, satisfaction in close relationships. In P. A. Andersen& L. K. Guerrero (Eds.), Handbook of communication and emotion. Research, theory, applications, and contexts (pp. 473-505). New York: Academic Press

Frith, U. (1993). "Autism", **Scientific American,** June, ss. 78-84.

Gander, J. M. ve W. H. Gardiner. (1995). **Çocuk ve Ergen Gelişimi.** Çeviren: B. Onur. Ankara: İmge Kitabevi.

Frith, U. (1993). "Autism", **Scientific American,** June, ss. 78-84.

Geçtan, E. (1978). **Çağdaş İnsanda Normal Dışı Davranışlar.** Ankara: Ankara Üniversiesi Eğitim Fakültesi Yayınları, 69.

Greenspan, S. and J. Salmon. (1998). **Meydan Okuyan Çocuk-Beş Tip "Güç" Çocuğu Anlama, Yetiştirme ve Onlardan Hoşlanma.** Çeviren: İsmail Ersevim. İstanbul: Özgür Yayınları.

Gülkaya, M. (2018). Ergenlerin Algıladıkları ve Mevcut Anne Baba Tutumları Arasındaki İlişki ve Algılanan Anne Baba Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ufuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Günay, Ş, Savran, C ve U.M. Aksoy. (2005). "Erişkin Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Ölçeğinin (adult add/adhd dsm IV.based diagnostic screening and rating scale) dilsel eşdeğerlilik geçerlik güvenirlik ve norm çalışması", **Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi,** İstanbul.

Güneş, A. (2014). **Çocuk Neyi Neden Yapar?** İstanbul: Nesil Yayınları.

Gürşimşek, I., G. Girgin, Z. Harmanlı ve D. Ekinci (2006). "Annenin Ruhsal Belirtileri İle 5-6 Yaş Dönem Çocuklarının Davranış Problemleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", **Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi I. Uluslararası Okulöncesi Eğitim Kongresi Bildiri Kitabı, III. Cilt,** İstanbul.

Gök, A. (2021). "Tik Bozuklukları". (www. aligök.com.tr)

İlaslan, Ö. (2009). Çocukların Bağlanmada Davranışlarının Özlük Nitelikleri ve Bağlanma Stillerine Göre İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,

İkiz, S., ve A. Öztürk Samur. (2016). "Okul öncesi dönem çocuklarında fiziksel ve ilişkisel saldırganlığın ebeveyn tutumları açısından incelenmesi", **Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,** Cilt: 13 Sayı: 35, ss.159-179.

İmren, S. G., Rodopman Arman, A., ve S.Ulusan. (2013). "Olan Çocukların Ebeveynleri Ve Kardeşlerinde Psikopatoloji", **Düşünen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences,** Volume 26, Number 1, 89-95.

İşmen, A.E. (1999). "Aile İçi Çocuk İstismarı", Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kanner, L. (1957). Child P, 3, Ed. Sprinfield, III., Charles C. Thomes.

Kaukiainen, A.B., Lagerspetz, K., Osterman, K., Salmivalli, K., Rothberg, C., S. A. Ahlbom. (1999). "The Relationships Between Social Intelligence, Empathy and Three Types of Aggression". **Aggressive Behavior,** 25, 2 : 81-89.

Kaya, M. (2009). "Çocuklar Üzerindeki Medya Şiddeti, Çocuk ve Şiddet Dosyası". **Çoluk Çocuk Dergisi,** 43: 31-33.

Kayaoğlu, A. (2004). "Saldırganlık", **Sosyal Psikoloji.** Editör: S. Ünlü. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Koptagel-İlal,G. (1984). **Tıpsal Psikoloji, Tıpta Davranış Bilimleri.** Genişletilmiş İkinci Baskı, İstanbul.

Köknel, Ö. (1996). **Bireysel ve Toplumsal Şiddet.** Ankara: Altın Kitaplar Yayınevi.

Köknel, Ö. (1993). "Ergenlik Dönemi", **Ana Baba Okulu.** İstanbul: Remzi Kitabevi.

Laurin, J.C., Joussemet, M., Tremblay, R. E., ve M. Boivin. (2015). "Early Forms of Controlling Parenting and The Development of Chilhood Anxiety. **Journal of Child and Family Studies,** Cilt 24 Sayı 11, 3279-3292.

Levinson, D. (1988). "Family Violence in Cross Cultural Prespective", Editör: Hasselt, Vincent, Randall, Morrison, Bellack, Alan, Hersen. **Handbook of Family Violence.** USA: Plenium Press, 435-455.

Liu, X., ve Arkadaşları. (2000). "Behavioral and Emotional Problems in Chinese Children: Teacher Reports for Ages 6 to 11", **Journal of Child Psychology & Psychiatry,** 41 (2): 253-260.

Maslow, A. H. (1970a). **Motivation and Personality**, Second Edition.New York: Harper & Row.

McWhirter ve T. Benedict. (1999). "Effects of Anger Management and Goal Setting Group Interventions on State-Trait Anger and Self-Efficacy Beliefs Among High Risk Adolescents", **Current Psychology,** 18, 2; 223-238.

Mercan, N., Çetinkaya Bozkurt, Ö.,Oyur, E., ve C. Giderler. (2016). "İşyerinde Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğuna (DEHB) Yönelik Bir Araştırma", **İş ve İnsan Dergisi,** Cilt 3 Sayı 2, 110-118.

Minibaş, J. (1988). "Tırnak Yeme", **Yaşadıkça Eğitim Dergisi.** Sayı: 4, ss.17-18.

Morgan, C. T. (1981). **Psikolojiye Giriş Ders Kitabı.** Çevirenler: H. Arıcı ve diğerleri. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Nas, R. (2006). **Metinlerle İlkokuma-Yazma Öğretimi.** 4.Baskı. Bursa: Ezgi Kitabevi. ss.

Navaro, L. (1989). "Aşırı Koruyuculuğun Çocuk Eğitimine Etkileri", Ya-Pa Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, 12-13 Mayıs, İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

Nazlıoğlu, A. G. (2019). Çocuğun Ayrılık Kaygısı ile Annelerinin Kaygı Düzeyleri ve Ebeveynlik Tutumları Arasındaki İlişki. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Nilconson, P., ve R. Wilson. (2004). "Is Domestic Violence a gender issue? Views from British City", **Social Psychology.** 14: 266-283.

Pekçağlayan, N. (1991). "Davranış Bozukluklarının ve Problem Durumlarının Çözümünde Uygulanan Teknikler", **Okulöncesi Eğitimcileri İçin El Kitabı I,** Editör: Şule Bilir, Ankara: Hüner Matbaacılık, ss.45-51.

Postman, N. (1995). **Çocukluğun Yok Oluşu.** Çeviren: Kemal İnal. Ankara: İmge Kitabevi.

Rehber, E. (2007). " İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Empatik Eğilim Düzeylerine Göre Çatışma Çözme Davranışlarının İncelenmesi", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

OECD. (2019). "Tek Bakışta Toplum Araştırması".

Oralalp, F. (1994). "Bir Yalnızlık Oyunu Otizm", (Kaynağı bilinmiyor).

Öz, İ. (2002). "Çocukta Gece Korkuları", **Çoluk Çocuk Aylık Anne Baba Eğitimci Dergisi,** Ankara: Kök Yayıncılık, ss.18-19.

Özbey, Ç. (2004). **Çocuk Sorunlarına Yapıcı Çözümler.** İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Özyürek, A. ve F. Tezel Şahin. (2015). "Anne Çocuk İlişkisinin ve Baba Tutumlarının Çocukların Ahlaki ve Sosyal Kural Anlayışları Üzerine Etkisi", **Eğitim ve Bilim Dergisi.** Cilt 40, Sayı 177: ss. 161-174.

Salk, L. (1995). **Bebeklikten Yetişkinliğe Çocuğun Duygusal Sorunları.** 6.Basım. Çeviren: Erzem Onur. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Sarp, N. (1995). "Öğretmenlerin İlkokula Yeni Başlayan Çocuklarda Gözledikleri Sorunlar ve Bu Sorunlara Yaklaşımı", **Kriz Dergisi,** Cilt 3, Sayı 1-2: 145-148.

Saunders, T. R., Brien, Q ve E. Dona. (1997). "Child Maltreatment: Case Studies in Assessment and Intervention", **Psychotheraphy.** 34: 4, 498-508.

Schwartzberg, N.S. (1992). "Kekemelik", **Yaşadıkça Eğitim Dergisi,** ss. 18-23, İstanbul.

Selçuk, Z. (2008). **Dikkat Eksikliği ve Hiperaktif Çocuklar.** 3.Baskı. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Sezer, Ö. (2006). "Okulöncesi Dönemde Bulunan Çocuklarda Sık Rastlanan Uyum ve Davranış Bozuklukları ve Bozukluklara İlişkin Öğretmenlerin Görüşleri", **Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi I. Uluslararası Okulöncesi Eğitim Kongresi Bildiri Kitabı,** III. Cilt, İstanbul.

Steinberg, L., Elmen, J. D., ve N. S,. Mounts, (1989). "Authoritative Parenting, Psychosocial Maturity and Academic and Academic Success Among Adolescents", Child development,, 1474-1436

Şener, S., E. İşeri ve A. İ,. Koçkar. (2005). **Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu.** Ankara: Hekimler Yayın Birliği yayınları.

Taner, M,. ve Başal, H.A. (2013). "Okulöncesi Çocuklarında Görülen Davranış Problemleri ile Ailelerinin Anne Baba Tutumları Arasındaki İlişki", **Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,** Cilt 2, Sayı 1, ss.115-144.

Topçu, Ç. (2008). "Siber Zorbalığın Empati, Toplumsal Cinsiyet, Geleneksel Zorbalık, İnternet Kullanımı ve Yetişkin Denetimi ile İlişkisi", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tuzcuoğlu, S. ve N. Tuzcuoğlu. (2005). **Davranış Bozukluğu Gösteren Çocukları Tanıma ve Anlama.** İstanbul: MORPA Kültür Yayınları.

Ural. O. ve Arkadaşları. (2015). Okulöncesi Dönemdeki Çocukların Bağlanma Biçimleri ile Sosyal Yetkinlik ve Duygu Düzenleme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. III. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongresi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Yaka, A. İ. (2011). Bağlanma, Erken Döneme Yönelik Şemalar, Öz-Yönetim ve Psikolojik Belirtiler Arasındaki İlişkiler. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yavuzer, H. (2014). **Çocuk Psikolojisi.** İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yavuzer, H. (2006). **Ana-baba Okulu.**12.Basım. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yavuzer, H. (1996). **Çocuk ve Suç.** Sekizinci Baskı. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yavuzer, H. (1996). **Çocuk ve Suç.** Sekizinci Baskı. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yörükoğlu, A. (2002). **Çocuk Ruh Sağlığı.** 25.Basım. İstanbul: Özgür Yayınları.

Zülal, A. (2001). "Şiddet", **Bilim ve Teknik Dergisi,** 399: 34-39.

https//tr.euronews.com "Türkiye ve Avrupa'daki boşanma oranları ne durumda?". (6 Ocak 2020).

Zülliger, H. (1975). **Çocuklarımızın Korkuları.** Çeviren: K. Şipal. İstanbul: Bozok Yayınları.

http://www.gata.edu.tr/cocukruh/adha1.htm. (24.1.2000).

http://www.yeditepe hastanesi.com.tr. "**Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite bozukluğunun Belirtileri",** (17 Eylül 2019).

https://npistanbul.com>cocuk-ergen.

https://npistanbul.com>cocuk-ergen.

DAĞLIK KARABAĞ SORUNU TEMELLERİ (1989-2010)

Dr. Hakan Çora

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-38-8

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Vadi Grafik Tasarım ve
Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420.
Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0 312 395 85 71
Sertifika No: 47479

Baskı Tarihi: Şubat 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

ABDULLAYEV, Asger (1998). Ermenistan'ın Azerbaycan'a Karşı Siyasi Tecavüzkarlığı, XIX. Asrın Sonu XX. Asr. Bakü: Elm Neşriyat.

AKKAYAN, Taylan (1979). Göç ve Değişim. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.

ASLAN, Ahmet (1991). Dar Geçit Azerbaycan'ın Demokrasi Yolundaki Çilesi. Ankara: Yeni Düşünce Yay.

ASLANLI, Araz (2001). "Tarihten Günümüzde Karabağ Sorunu". Avrasya Dosyası, Azerbaycan Özel Sayısı 7 (İlkbahar): 393-430

BEŞIROĞLU, İntikam (2001). "19–20 Yüzyıllarda Ermenistan'daki Azeri Türklerinin Göç Ettirilmesi ve Soykırım Gerçekliği". Avrasya Dosyası. Azerbaycan Özel Sayı 7 (İlkbahar): 454-468

ALİYEV, Ali, Elince Yaddaşı. Bakı 2004.

ARMAOĞLU, Fahir, 20. Yüzyıl Siyasi Tarihi (1914-1990), Ankara 1991.

ASLANLI, Araz, "Ermenistan'ın Azerbaycan Topraklarını İşgali Sorununun Hukuki Boyutu: Azerbaycan'ın Meşru Müdafaa Hakkı Devam Ediyor mu?", Ermeni Araştırmaları Dergisi, Sayı: 9, Ankara 2003.

AVETİSYAN, Rafael, Armeniya v Strukture Sovremennıx Mejdunarodnıx Otnoşeniy Kavkazskogo Regiona, Sankt-Peterburg 2011, Tema Dissertatçii i Avtoreferata po VAK 23.00.04, http://www. dissercat.com/content/armeniya-v-strukture-sovremennykh-mezhdunarodnykh-otnoshenii-kavkazskogo-regiona.

AYDOĞAN, Metin, Bitmeyen Oyun: Türkiye'yi Bekleyen Tehlikeler, İstanbul 2003.

BLANDY, C. W., Azerbaijan: Is War Over Nagorny Karabakh a Realistic Option?, Advanced Research and Assessment Group, Caucasus Series 08/17. Defence Academy of the United Kingdom 2008.

BRZEZİNSKİ, Zbiqniew, Büyük Satranç Tahtası: Amerika'nın Önceliyi ve Bunun Jeostratejik Gerekleri.İstanbul 1998.

BRZEZİNSKİ, Zbiqniew, Stratejik Vizyon: Amerika ve Küresel Güç Buhranı, İstanbul 2012.

CABBARLI, Hatem, "Ermenistan-Rusya İlişkileri veya Rusya'nın Bir Eyaleti "Bağımsız Ermenistan"", Ermeni Araştırmaları Dergisi, ASAM Yayınları, Ankara 2004.

CHİTADZE, Nika, "Gürcistan-Rusya Savaşının Ardından Güney Kafkasya'da Güvenlik", Türk Dış Politikası. Uluslararası III. Türk Dış Poltikası Sempozyumu Tebliğleri, Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu (USAK) Yayınları, Ankara 2009.

CORNELL, Svante, "Small Nations and Great Powers, A Study of Ethnopolitical Conflict In The Caucasus", Ricmond, Surrey, Curzon 2001.

ÇAKMAK, Haydar, "Avrupa Güvenliği ve Türkiye", Türk Dış Politikası, Uluslararası III Türk Dış Politikası Sempozyumu Tebliğleri, USAK Yayınları, Ankara 2009.

ÇAŞIN, Mesut, "İran Silahlı Kuvvetleri", Avrasya Dosyası, Cilt: 2, Sayı: 1, Ankara, 1995.

ÇİMEN, Ali, Göğebakan, Göknur, Tarihi Değiştiren Savaşlar, İstanbul 2009.

DAVID D. Laitin and Grigor Suny, Armenia and Azerbaijan: Thinking a way out of Karabakh, Middle East Policy, Volume 7, Number 1, October, 1999.

DEKMEJİAN, R. H., Soviet-Turkish Relations and Politics in the Armenia SSR, Soviet Studies, vol. 19, No: 4, April, 1968

DUGİN, Aleksandr, Rus Jeopolitiği Avrasyacı Yaklaşım, İstanbul 2004.

ELNUR, Aslanov, Devletin Düşmanları Barede, Yahut Prezidentin Konuşmasında Dair Sözardı, http://www.gun.az/tribune/56526.print

FRİEDMAN, George, Gelecek 10 Yıl. İstanbul 2011.

FUKUYAMA, Frensis, Konets İstorii i Posledniy Çelovek. Moskva 2004.

GÜL, Nazmi-Gökçen Ekici, "Azerbaycan ve Türkiye ile Bitmeyen Kan Davası Ekseninde Ermenistan'ın Dış Politikası", Avrasya Dosyası, Uluslararası İlişkiler ve Stratejik Araştırmalar Dergisi, Azerbaycan Özel,Cilt: 7, Sayı: 1, Ankara 2001.

GÜL, Nazmi-Gökçen Ekici, "Ortak Tehdit Algılamaları Ve Stratejik İttifaklığa Doğru İlerleyen İran-Ermenistan İlişkileri", Stratejik Analiz, Cilt: 2, Sayı: 22, İstanbul 2002.

HABİBBEYLİ, Erestü, Sivilizasyonların Kesişmesinde Türk Dünyası, Bakı 2011.

HASANOV, Ali, Çağdaş Uluslararası İlişkiler ve Azerbaycan'ın Dış Politikası, Bakü, 2005.

HİLLENBRAND, Kerol, Krestovıye Poxodı. Vzglyad s Vostoka: Musulmanskaya Perspektiva, Moskva 2008.

HOLTOM, Paul, "Trends in International Arms Transfers 2011", SIPRI, March 2012, http://books.spri.org/files/FS/SIPRIFS1203.pdf, (Erişim Tarihi:13.09.2012), http://www.dissercat.com/content/problema-uregulirovaniya-konflikta-v-nagornom-karabakhe-i-rol-mezhdunarodnykh-organizatsii.

HUNTİNGTON, Samuel P., Medeniyetler Çatışması ve Dünya Düzeninin Yeniden Kurulması, İstanbul 2005.

İBRAHİMLİ, Haleddin, Değişen Avrasya'da Kafkasya. ASAM Yayınları, Ankara 2001.

İBRAHİMOV, Rövşen, "Dağlık Karabağ Sorununun Uluslararası Hukuk Açısından Değerlendirilmesi", Karabağ: Bildiklerimiz ve Bilmediklerimiz, Kafkaz Üniversitesi Beynelhalk Münakaşaları Araştırma Merkezi, No: 002, Bakü 2010.

İSMAYILOV, Elnur, "Türkiye-Ermenistan Münasebetleri Kontekstinde Dağlık Karabağ Münakaşası", Karabağ: Bildiklerimiz ve Bilmediklerimiz, Kafkaz Üniversitesi Beynelhalk Münakaşaları Araştırma Merkezi, No: 002, Bakü 2010.

JAROSİEWİCZ, Aleksandra, Krzysztof Strachota, "Nagorno-Karabakh-conflict unfreezing" Center for Eastern Studies, p.6, http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/osw-commentary/2011-10-26/nagornokarabakh-conflict-unfreezing, (Erişim Tarihi: 18.09.2012).

KANTARCI, Şenol, "Tarihi Boyutuyla Ermeni Sorunu: Başlangiçtan Lozan'a", Ermeni Sorunu El Kitabı (genişletilmiş ikinci baskı), Ankara 2003.

KASIM, Kamer, "Origins and Consequences of the Karabakh Conflict", Basic Principle for the Settlement of the Conflicts on the Territories of the GUAM States, 15-16 April 2008.

KASIM, Kamer, "Türkiye'nin Kafkasya Politikası: Fırsatlar ve Güvenlik Problemleri" , Türk Dış Politikası Uluslararası III. Türk Dış Poltikası Sempozyumu Tebliğleri, Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu (USAK) Yayınları, Ankara 2009.

KAŞGARLI, Mehlika, "Haçlı Seferleri ve Ermeniler", Türk-Ermeni İlişkileri. 21. Yüzyıla Girerken Tarihe Dostca Nakış, Ankara 2000.

KAZİMİROV, Vladimir, Mir Karabahu. Posredniçestvo Rossii v Uregulirovanii Nagorno-Karabahskogo Konflikta, Mejdunarodnıye Otnoşeniya, Moskva 2009.

KENJETAEV, Marat, "Oboronnaya Promışlennost Respubliki Armeniya", http://cast.ru/russian/publish/1997/oct-dec/1.html.

KIRPIK, Güray, "Birinci Haçlı Seferinde ve Kurtuluş Savaşı'nda Türk-Ermeni-Fransız Münasebetlerinin Benzer Yönleri", Turkish Studies, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 3/4 Summer 2008.

KOCAMAN, Ömer, "ABD ve İsrail Azerbaycan'dan Yardımmı Umuyorlar", http://www.turksam.org/tr/yazilar.asp?kat=5&yazi=788.

KOÇARYAN, Robert, "İskat Vıgodu v Sglajivanii Protivoretçiy", Mejdunarodnaya Jizn, No: 2 2003.

KUZİK, Boris, Yakovets, Yuriy, Tsivilizatsii: Teoriya, İstoriya, Dialog, Buduşyeye. İnstitut Ekonomiçeskih Strategiy, T. 1, Moskva 2006.

QASIMLI, Vüsal, Şiriyev, Zaur, Veliyeva, Zülfiye. İran-Ermenistan İlişkileri, Jeopolitik Gerçeklik Versus Siyasi İddialar. Bakü 2011.

QASIMOV, Musa, Azerbaycan'ın Xarici Siyaseti (Konsepsiya Meseleleri). Bakı 1997.

QULUZADE, Vefa, Geleceğin Ufukları. Bakı 1999.

MALIŞEVA, Dina, "Problemı Bezopasnosti na Kavkaze", http://www.ca-c.org/online /2001/journal_rus/cac-01/05.malishr.shtml.

MAZICI, Nurşen, Belgelerle Uluslararası Rekabette Ermeni Sorununun Kökeni (1878-1918), Gümüş Basımevi, İstanbul 1987.

MCDOWALL, David, "The Kurdish Question: A Historical Review", In The Kurds: A Contemporary Overview, ed. by Philip G. Kreyenbroek and Stefan Sperl, London 1992.

MUSTAFAYEV, Beşir, "Dağlık Karabağ Münakaşası ve Bu Konuda Azerbaycan'ın Dış Politikası İçin Bir Akademisyen Önerisi", Dağlık Karabağ Üzerine Analizler (Derleyenler: C. Kasımlı, İ. Arslan), Gündoğan Yayınları, İstanbul 2015.

MUSTAFAYEV, Beşir, "Dünya Siyasi Coğrafyasında Türkiye-Ermenistan Sınır Kapısı Tartışmaları Üzerine Akademik Görüşler", Kadim Dostluğun Yüz Yıllık Açmazında Türk-Ermeni İlişkileri Sempozyumu:Toplumsal Bellek, Önyargılar ve Gerçekler, Antalya 08-11 Nisan 2015.

MUSTAFAYEV, Nazım, "Gümrü Tarihinden Sayfalar" (Çev: Beşir Mustafayev), Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, Yıl 9, Sayı 20, Erzurum 2002.

MUSTAFAYEV, Beşir, "Karabağ'ın İşgal Süreci ve Bölgede Yaşanan Son Olaylar Çerçevesinde Çözüm Arayışları", Atatürk Üniversitesi Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi (TAED), Sayı. 49, Yıl. 19, Erzurum, Haziran 2013

MÜLLER, Harald, Kültürlerin Uzlaşması, Timaş Yayınları, İstanbul 2001.

MALIŞEVA, Dina. "Problemı Bezopasnosti na Kavkaze" (Güney Kafkasya'nın Güvenlik Sorunları). http://www.ca-c.org/online/ 2001/journal_rus/cac-01/05. malishr.shtml

Natsionalnoe Sobranie Armenii Ratificirovalo Ustav Organizatcii Dogovora o Kollektivnoy Bezopasnosti (Ermenistan Milli Meclisi Kolektif Güvenlik Anlaşması Örgütü Tüzüğünü Onayladı). http://www. newspb.ru/allnews/155192/

NEHRU, Cevahirlel, Ümumdünya Tarihine Nezer, Genclik Yayınları, Bakı 1986.

NERSESYAN, M. G., İz İstorii Russko-Armyanskih Otnoşeniy, Erevan 1956.

Samuel P. Huntington, a. g. e., s. 306, 312-313.

NOVIKOVA, Gayane. "Implications of the Russian-Georgian War in the Nagor- no-Karabakh Con ict: Limited Maneuverability". Caucasus Edition. http://caucasusedition.net/analysis /implications-of-the-russian-georgian-war-in-the-nagorno-karabakh-conflict-limited-maneuerability.

PAUL, Amanda. "Nagorno-Karabakh – A Taking time bomb", European Policy Center.

ŞAHINOĞLU, Elhan. "Rusya-Ermenistan Askeri İşbirliğine Karşı Türkiye-Azerbaycan İşbirliği". 21. Yüzyıl Enstitüsü. http://www.21yyte. org/tr/yazi. aspx?ID=5350&kat1=1

ŞAVROV, Nikolay. Novaya Ugroza Russkomu Delu v Zakavkazye: Predstoya- şaya Rasprodaja Mugani İnorodtsam. (Güney Kafkasya'da Rus İşinin Yeni Tehditleri) Sankt-Petersburg: reprint izdaniya, 1911.

ŞIHALIYEV, Emin. "The Armenian Question in the Context of the Clash of Civilizations and Geopolitical Interests, Its impact on Armenia-Azerbaijani Relations and Vision of the Near Future." Review of Armenian Studies. No. 27 (2013): 89-129.

ULUBABYAN, B.A. Oçerki İstoriy Vostoçnogo Kraya Armenii. (V-VII vv.) (Ermenistan'ın Doğu Eyaletlerinin Tarihi Kompozisyonları V-VII.Yüzyıllar) Erevan: izdatelstvo Akademiya Nauk Armyanskoy SSR, 1982.

USAK. Dağlık Karaba Sorunu: Dar Alanda Büyük Oyun. Ankara: USAK Raporları, No. 11-07 (2011).

VARTANYAN, Artyom. "Problema Uregulirovaniya Kon ikta v Nagornom Kara- bahe i Rol Mejdunarodnıh Organizatcjy." (Dağlık Karabağ'da Sorunun Çözülmesi Meselesi ve Uluslararası Örgütlerin rolü). Moskva 2011, tema dissertatçii i avtoreferata po VAK 23.00.04. http://www.dissercat.com/content/problema-uregulirovaniya-kon ikta-v-nagornom-karabakhe-i-rol-mezhdunarodnykh- organizatsii.

Değişen Dünyada Örgütsel ve Makroekonomik Sorunlar Üzerine

Editörler

Doç.Dr.Gülçin GÜREŞÇİ

Doç.Dr.Ahmet OĞUZ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

e_ISBN: 978-625-8024-51-7

Kapak Tasarımı

Nurullah ÇAKMAK

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax.: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

www.ekinkitap.com

SORUMLULUK REDDİ

Kitapta yer alan bilgi ve görüşler sadece sorumlu yazarın görüşlerini ifade eder. Yazarlar, kaynaklara atıflar ile referanslarının doğruluğundan sorumludur. Herhangi bir eksik-yanlış veya üçüncü tarafların haklarının olası ihlalleri için Editörler ve Ekin Yayınevi sorumlu olamaz.

Öğretmenlerimize…

Önsöz.....xi

BİRİNCİ BÖLÜM

STRATEJİK ORYANTASYON, İNOVASYON VE İHRACAT PERFORMANSI İLİŞKİSİNE YÖNELİK KAVRAMSAL BİR ÇERÇEVE.....8

İKİNCİ BÖLÜM

MÜŞTERİ SADAKATİ İLE İŞLETME PERFORMANSI ARASINDAKİ İLİŞKİYE DAİR KAVRAMSAL BİR İNCELEME.....33

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÖRGÜTSEL STRES.....65

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÖRGÜT İKLİMİ VE PAZARLAMA KÜLTÜRÜ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....86

BEŞİNCİ BÖLÜM

PSİKOLOJİK SÖZLEŞMEKAVRAMI VE PSİKOLOJİK SÖZLEŞME İHLALİNİN NEDENLERİ VE SONUÇLARI 124

ALTINCI BÖLÜM

İŞ-AİLE ÇATIŞMASI KAVRAMI, TÜRLERİ VE İŞ-AİLE ÇATIŞMASI KAVRAMINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER 175

YEDİNCİ BÖLÜM

SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR İSTİHDAM YARATILMASINDA KOOPERATİF İŞLETMELERİNİN ROLÜ VE ÖNEMİ.....

.....212

SEKİZİNCİ BÖLÜM

TURİZM SEKTÖRÜNDE MÜŞTERİ İLİŞKİLERİ YÖNETİMİ FAALİYETLERİNİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER AÇISINDAN İNCELENMESİ: SEYAHAT ACENTASI MÜŞTERİLERİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA 234

DOKUZUNCU BÖLÜM

ENGELLİ DOSTU TURİZM.....264

ONUNCU BÖLÜM

DİJİTAL EŞİTSİZLİK VE SOSYAL DIŞLANMA 289

Önsöz

Toplumda ilişki yönetimi hem bireysel ve örgütsel düzeyde hem de makro düzeyde büyük önem taşımaktadır. İlişkilerin doğru olmaması durumunda ise bu durum sistemin her alanında aksamalara yol açmaktadır. Bu kitapta toplumsal sorunlar psikoloji, işletme ve iktisat bilimlerinin bakış açıları ile değerlendirilmiş ve çözüm önerileri ile ilgili tartışmalar yapılmıştır. İnsanın olduğu her yerde uzlaşmanın varlığı, etkinliğin sağlanabilmesi için ön koşuldur. Bu bağlamda bu kitabın literatüre katkısı oldukça önemlidir.

Kitaptaki yazılar bilimsel kıstaslara uygunluk, imla ve noktalama hataları, dipnot ve kaynakça gösterme gibi yazım kurallarının standardize edilmesi bakımından editoryal süreçten geçirilmiş, ancak "sorumluluk yazarlara aittir" ilkesi gözetilerek, yazarların görüş ve değerlendirmelerine müdahale edilmemiştir.

Kitabımızın bölümlerini yazan akademisyenlerimize ve Ekin Yayınevine şükranlarımızı sunarken araştırma, inceleme ve düşünme becerilerimizin gelişmesine katkı sunan ve bu doğrultuda üzerimizde büyük emeği bulunan hocalarımıza bir kez daha teşekkür ediyoruz.

Saygılarımızla...

Gülçin GÜREŞÇİ - Ahmet OĞUZ
Editorler

Kaynakça

Athreye S.S. (2001). "Competition, Rivalry And Innovative Behaviour'', Economics of Innovation and New Technology, 10(1), 1-21.

Ayar, B., Erdil, T.S. 2018. "İnovasyon ve Ar-Ge Faaliyetlerinin İhracat Performansına Etkisi: Türk İşletmeleri Üzerine Algısal Bir Araştırma'', Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi, 13(49), 45-68.

Azar, G., Ciabuschi, F. (2017). "Organizational Innovation, Technological Innovation, and Export Performance: The Effects of Innovation Radicalness and Extensiveness''. International Business Review, 26, 324-336.

Balanchandrar, R., Friar, J.F. (1997). "Factors For Success İn R&D Projects And New Products Innovation: Acontextual Framework'', IEEE Transaction On Engineering Management, 44(3), 276-287.

Barutçugil, İ. (2020). Stratejik İnovasyon Yönetimi (1.Baskı). İstanbul: Kariyer Developer Yayınları.

Bughin, J.R., Chui, M., Johnson, B. (2008). "The Next Step İn Open İnnovation'' The McKinsey Quarterly 4, 113-123

Cumming, B. S. (1998). Innovation Overview and Future Challanges. European Journal of Innovation Management, 21-29.

Çavuşgil, S., Zou, S. 1994. "Marketing Strategy-Performance Relationship: An Investigation of the

Emprical Link Export Market Ventures'', Journal of Marketing, 58(1), 1-21.

Çetin, K., Gedik, H. (2017). "İnovasyon ve İhracat Performansı İlişkisi: Karaman Örneği'', Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 22. UPK Ahmet Hamdi İslamoğlu Özel Sayısı, 109-126.

Çetinkaya, F.F., Gülbahar, O. (2019). "Stratejik Yönetim ve İnovasyon İlişkisi: KOBİ'ler Üzerine Bir Araştırma'', Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(2), 349-367.

Çinar, B., Koç, F., (2017). "Pazarlama Yeteneklerinin İhracat Performansı Üzerindeki Etkisi'', AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17(3), 115-143.

Damanpour, F., Schneider, M. 2006. "Phases of the Adoption of İnnovation in Organization: Effects of Environment, Organization and Top Managers'', British Journal of Management, 17, 215-236.

Doğan, E. (2017). "Rekabet Stratejileri Perspektifinden Sürdürülebilir Rekabet Üstünlüğü''. Yönetim Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 15(1) , 163-178.

Diamantopoulos, A., Kakkos, N. (2007). "Managerial Assessments of Export Performance: Conceptual Framework and Empirical Illustration''. Journal of International Marketing, 15(3), 1-31.

DiPietro, W. R., Anoruo, E. (2006). "Creativity, Innovation and Export Performance''. Journal of Policy Modeling, 28(2), 133-139.

Emiroğlu, A., (2018). İnovasyon ve Teknoloji Yönetimi (1.Baskı). Ekin Basım Yayın Dağıtım. Ankara.

Erdil, T. S., Aydoğan, S., Ayar, B., Güvendik, Ö., Diler, S., Gusinac, K. (2018). "İnovasyon Performansının Rekabet Gücü, Firma Performansı ve İhracat Performansı Üzerindeki Etkisi: Birleşme ve Satın Alma İşlemleri Üzerine Bir Araştırma'', Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 40(2), 137-166.

Eren, M.Ş., Yücel, R., Eren, S.S. (2010). ''Firma Performansına Etkileri Kapsamında Çevresel Olumsuzluk Pazar Dinamizmi Müşteri Odaklılık ve Yenilikçilik Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi'', Journal of Yasar University, 18(5), 3102-3116.

Elçi, Ş. (2007). İnovasyon: Kalkınma ve Rekabetin Anahtarı. (Genişletilmiş 2. Baskı), İstanbul: Technopolis Group.

Gatignon, H. ve Xuereb, J.M. (1997).''Strategic Orientation of the Firm and New Product Performance'', Journal of Marketing Research, 34(1), 77-90.

Grawe, S.J., Chen, H., Daugherty, P.J. (2009), "The relationship between strategic orientation, service innovation, and performance", International Journal of Physical Distribution & Logistics Management, 39(4), 282-300.

Guan, J., Ma, N. (2003). "Innovative Capability and Export Performance of Chinese Firms''. Technovation, 23, 737-747.

Kaya, Çiğdem- Altındağ, Erkut, (2019). Teknoloji, İnovasyon ve Girişimcilik: İnovasyon Stratejileri ve Endüstri 4.0(1. Baskı). Beta Yayınları.

Kayabaşı, A. , Kiracı, H. , Kanberoğlu, Z. & Oğuz, A. (2015). KOBİ'LERDE İHRACAT PERFORMANSINI BELİRLEYEN UNSURLARIN İNCELENMESİ: İNEGÖL'DE FAALİYETTE BULUNAN İŞLETMELER ÜZERİNDE BİR ALAN ARAŞTIRMASI . Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi , (28)

Kılıç, S. (2016). İnovasyon ve İnovasyon Yönetimi (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Koç, O. ve Yavuz, Ç. (2011). "İnovasyon ve Rekabet Açısından Kızıl Kraliçe Etkisi''. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi , 1 (2) , 65-78 .

Konak, A. (2020). "G-7 Ülkelerinde İhracatın Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: Panel Nedensellik Analizi'', Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11(21), 232-251.

Kankam- Kwarteng, C., Donkor, J., Acheampong, S. (2019). "Measuring Performance of SMEs Service Firmas: Customer Orientation and Service Innovation Approach'', Journal of Management Research, 19(2), 103-119.

Kıymalıoğlu, A., Öz, Y. (2018). "Müşteri Odaklılık ile Müşterilerin Bilgi VE Farkındalık Düzeyi Bazında Ülkelerin İnovasyon Yetenekleri ve İhracat Performansları Arasındaki İlişki'', Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, 22, 187-204.

Liefner, I., Losacker, S. (2020). "Low-cost İnnovation and Tecnology-Driven İnnovation in China's Machinery İndustry''. Teknology Analysis ve Strategic Management, 32, 319-331.

Marxt, C., Hacklın, F., (2005). "Design, Product Development, Innovation: All The Same in The End? A Short Discussion on Terminology'', Journal of Engineering Design, 16(4), 413-421.

Menguc, B., Auh, S. (2006). "Creating a Firm-Level Dynamic Capability through Capitalizing on Market Orientation and Innovativeness''. Journal of the Academy of Marketing Science, 34, 63-73.

Mirze, K. (2018). Uluslararası İşletmecilik ve Yönetim, Beta Yayınları, 1. Baskı, İstanbul.

Morone, P., Testa, G., (2008). "Firms Growth, Size and Innovation: An Investigation into the Italian Manufacturing Sector'', Economics of İnnovation and New Technology, 17(4), 311-329.

Namnai, K., Ussahawanitchakit, P. Ve Janjarasjit, S. (2015). Modern Cost Management İnnovation And Performance:A Conceptual Model, Allied Academies International Conference, 20(2).

Narver, J. C., Slater, S. F. (1990). "The Effect of a Market Orientation on Business Profitability''. Journal of Marketing, 54(4), 20–35.

Ojasalo, Jukka (2008). "Management of Innovation Networks: a Case Study of Diffirent

Approaches'', European Journal of Innovation Management, 11(1), 51-86.

Otero-Neıra, C., Lindman, M.T., Ferna'ndez M.J. (2009). "Innovation and Performance in SME Furniture Industries:An İnternational Comparative Case Study'' Marketing Intelligence and Planning, 27(2). 216-232.

Pearce, J.A., Robinson, R.B. (2015). Stratejik yönetim: Geliştirme, Uygulama ve Kontrol (Çeviri ditörü: Mehmet Barca). Nobel Yayınları, 12.baskıdan çeviri. Ankara.

Porter, M.E. (1985), Competitive Advantage, The Free Press, New York, NY

Roper, S., Love, J.H. 2002. "Inovation and Export Performance: Evidence From UK and German Manufacturing Plants'', Research Policy, 31(7), 1087-1102.

Sağbanşua, L. (2006). ''Strateji, Rekabet ve Rekabet Gücü İlişkileri'', Akademik Bakış Dergisi, 9, 1-14.

Sağlam, M., Pirtini, S. (2019). "Uluslararası Pazarlama Karması Stratejilerinin İhracat Performansı Üzerindeki Etkisi: Sektörler Arası Karşılaştırma'', İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18(35), 433-459.

Schympeter, J.A., (1939). The Theory of Economic Development. Harvard Economic Studies, Harvard University Press, Cambridge, Davos.

Seyrek, İ. H. , Akgün, A. E., Özer, G. (2007). ‘’Factors Affecting Process Innovation Teams’ Learning And Their Impact On The Success Of The Process Innovation Projects’’ . Gaziantep University Journal Of Social Sciences, 6 (1) , 17-31.

Tekin, E., Hancıoğlu, Y. (2018). “İnovasyon Belirleyicilerinin İhracat Performansına Etkisi Üzerine Bir Araştırma’’, Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 14(4), 897-917.

Tinnesand, B. (1973). Towards a General Theory of Innovation, University of Wisconsin, Madison, PhD Thesis, 258.

Ülgen, H., Mirze, K. (2004). İşletmelerde Stratejik Yönetim. Literatür Yayınları, 2.baskı, İstanbul

Yıldız, B., Seyhan, M. (2019). “Ürün İnovasyon Uygulamalarının Ürün Pazar Performansı Üzerindeki Etkisinde Ürün Kalitesinin Aracı Rolü’’, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 18(71), 1409-1428.

Kaynakça

Alpkan, L., Ergün, E., Bulut, Ç., & Yılmaz, C. (2005). Şirket Girişimciliğinin Şirket Performansına Etkileri. Doğuş Üniversitesi Dergisi, 6(2), 175-189.

Ardıç, İ. Y. (2004). Yatay Yoğunlaşmalarda Potansiyel Rekabet, Rekabet Kurumu Yayını, Ankara.

Barutçu, S. (2007). GSM Sektöründe Müşteri Bağlılığı (Pamukkale Üniversitesi Öğrencilerinin GSM Operatörlerine Bağlılıkları ve Bağlılıklarını Etkileyen Faktörler, Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi, C. IX, S.1, 349-372.

Bee, F.R. (1997). Müşteri İlişkileri, (Çev: Aksu Bora ve Onur Cankoçak), İlk Kaynak Kültür ve Sanat Ürünleri, Ankara.

Benligiray, S. (1999). İnsan Kaynakları Açısından Otellerde Performans Yönetimi, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, No: 1174, Eskişehir.

Biçkes, D.M. (2011). Örgütsel Öğrenme, İnovasyon ve Firma Performansı Arasındaki İlişkiler: İnovasyonun Aracılık Etkisine Yönelik Büyük Ölçekli İşletmelerde Bir Uygulama, Yayınlanmış Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

Buran. A. Ç. & Ağca, A. (2018). Tedarik Zinciri Risklerinin Tedarik Zinciri Performansı Üzerinde Etkisi: Üretim İşletmelerinde Bir Araştırma, *Paradoks Ekonomi Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 14(2), 1-18.

Buttle, F. (2006). Customer Relationship Management Concepts and Tools, 1. Edition, Elsevier, Italy.

Butz, H., Goodstein, E.J., & Leonard, D. (1996). Measuring customer value: Gaining The Strategic Advantage, Organizational Dynamics, 24(3), 63-77.

Chaudhuri, A. & Holbrook, M.B. (2001). The Chain of Effects From Brand Trust and Brand Affect to Brand Performance: The Role of Brand Loyalty, Journal of Marketing, Vol:65, No:2, 81-93.

Colgate, M., Stewart, K., & Kinsella, R. (1996). Customer Defection: A Study Of The Student Market in Ireland, International Journal of Bank Marketing, Cilt No:14(3), 23-29.

Cordero, R. (1990). The Measurement of İnnovation Performance in Firm: An Overview, Research Policy, Vol:19, No:2, 185-192.

Çalık M., Altunışık, R., & Sütütemiz, N. (2013). Bütünleşik Pazarlama İletişimi, Marka Performansı ve Pazar Performansı İlişkisinin İncelenmesi, Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, Cilt 9, Sayı 19, 137-161.

Çandır, M. K. & Uray, N. (2008). Müşteri Karar Sürecine Dahil Olma Düzeyi ve Performansa Etkisi, İTÜ Dergisi, Cilt 5, Sayı 1, 67-77.

Çatı, K., & Koçoğlu, C. M. (2008). Müşteri Sadakati İle Müşteri Tatmini Arasındaki İlişkiyi

Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, Selcuk University Social Sciences Institute Journal, Vol. 19, 167-188.

Çatı, K., Koçoğlu, C. M., & Gelibolu, L. (2010). Müşteri Beklentileri İle Müşteri Sadakati Arasındaki İlişki: Beş Yıldızlı Bir Otel Örneği, Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 19, Sayı 1, 429-446.

Çelik, H. & Bengül S.S. (2008). Satış Sonrası Hizmetler ve Ürün Garantilerinin Müşteri Tatmini, Memnuniyeti ve Marka Sadakati Üzerindeki Etkileri, Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 26, Sayı 2, 105-134.

Dick, A.S. & Basu K. (1994). Customer Loyalty: Toward an Integrated Conceptual Framework, Journal of the Academy of Marketing Science, Cilt No:22(2), 99-114.

Dixon, M., Freeman, K., & Toman, N. (2011). Harvard Business Review on Increasing Customer Loyalty, Harvard Business School Publishing Corporation, Boston.

Dwight, R. (1999). Searching for real maintenance performance measures, Journal of Quality in Maintenance Engineering, Vol:5, No:3, 258-275.

Fournier, S. & Yao, J. L. (1997). Reviving brand Loyalty: A Reconceptualization within the Framework of Consumer-Brand Relationships, International Journal of Research in Marketing, 14(5), 451-472.

Galbreath, J., & Rogers, T. (1999). Customer Relationship Leadership, The Total Quality Magazine, Vol. 11, No.3, 161-171.

Gerson, R. F. (1997). Müşteri Tatmininde Süreklilik (Çev: Tülay Savaşer), Rota Yayınları, İstanbul.

Griffin, J. (2002). Customer Loyalty How To Earn It How To Keep It, Second Edition Jossey-Bass.

Goodwin, R., & Ball, B., (1999). Closing the Loop on Loyalty, Marketing Management, Spring, 25-34.

Haber S. & Reichel, A. (2005). Identifying Performance Measures Of Small Ventures-The Case of The Tourism Industry, Journal of Small Business Management, Vol. 43, Issue 3, 257-286.

Heskett, J. L., Jones, T. O., Loveman, G. W., Sasser, W. E., & Schlesinger, L. A. (1994). Putting the service-profit chain to work. Harvard business review, 72(2), 164-174.

Hoffman, D. K., & Bateson, J. E. G., (1997). Essential of Service Marketing, The Dryden Press.

Hooley, G. J., Greenley, G. E., Cadogan, J. W., & Fahy, J. (2005). The Performance Impact of Marketing Resources. Journal of Business Research, 58(1), 18-27.

Hult, G. T. M., Hurley, R. F., & Knight, G. A. (2004). Innovativeness: Its antecedents and impact on business performance. Industrial marketing management, 33(5), 429-438.

Hurley, T., (2004). Managing Customer Retention In The Health And Fitness Industry: A Case Of Neglect, Irish Marketing Review, Vol.17, No:1/2, 23-29.

Kabadayı, E. T. (2002). İşletmelerdeki Üretim Performans Ölçütlerinin Gelişimi, Özellikleri Ve Sürekli İyileştirme İle İlişkisi. Doğuş Üniversitesi Dergisi, 6, 61-75.

Kandampully, J., & Suhartanto, D., (2000). Customer Loyalty in the Hotel Industry: The Role of Customer Satisfaction and İmage, International Journal of Contemporary Hospitality Management, Vol: 12, No: 6, 346-351.

Karaman, R. (2008). İşletmelerde Performans Ölçümünün Önemi ve Modern Bir Performans Ölçme Aracı Olarak Balance Scorecard, Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 9(16), 411-427.

Kazançoğlu, İ. (2011). Havayolu Firmalarında Müşteri Sadakatinin Yaratılmasında Kurum İmajının Ve Algılanan Hizmet Kalitesinin Etkisi, Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi, (21), 130-158.

Kim, H.S., & Kim, Y.G. (2009). A CRM Performance Measurement Framework: Its Development Process And Application, Industrial Marketing Management, 38(4), 477-489.

Kotler P., (1998), "Winning Through Value - Oriented Marketing Conference", Pazarlamanın Yeni Yüzü, Capital, Yönetim Dizisi 2, No:1, s: 26, İstanbul.

Lee, S. (2006). "Defining CEM", White Paper, Presented By GCCRM, http://acctiva.com.ua/content/files/50_56-594.pdf, (11.06.2015).

Marangoz, M., & Biber, L. (2007). İşletmelerin Pazar Performansı İle İnsan Kaynakları Uygulamaları Arasındaki İlişkinin Araştırılmasına Yönelik Bir Çalışma, Doğuş Üniversitesi Dergisi, 8(2), 202-217.

Neely, A. (2004). Business Performance Measurement - Theory and Practice, Cabridge University Press, ISBN 0-511-04157-8 e-Book.

Odabaşı, Y. (1998), Tüketici Davranışı ve Pazarlama Stratejisi, 2.Baskı, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Odabaşı, Y. (2010). Satışta ve Pazarlamada Müşteri İlişkileri Yönetimi (CRM), Sistem Yayıncılık, 8. Baskı, İstanbul.

Oliver, R. L. (1999). Whence Consumer Loyalty?. Journal of Marketing, Vol: 63, 33-44.

Onaran, B., Atıl Bulut, Z., & Özmen, A. (2013). Müşteri Değerinin, Müşteri Tatmini, Marka Sadakati ve Müşteri İlişkileri Yönetimi Performansı Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. Business & Economics Research Journal, 4(2), 37-53.

Öztek, M.Y. (2005). Performans Ölçümünde Esas Alınan Ölçütler, Marmara Üniversitesi SBE Öneri Dergisi, 6(23), 19-22.

Pitt, M., ve Tucker, M. (2008). Performance Measurement in Facilities Management: Driving Innovation?, Property Management, Vol. 26, Issue 4, 241-255.

Reichheld, F. F., ve Sasser, W. E. (1990). Zero Defections: Quality Comes to Services, Harvard Business Review, Cilt No:68, September-October, 105-111.

Reichold, A., Kolbe, L., & Brenner, W. (2004). Performance Measurement of CRM in Financial Services, PMA 2004 Conferance, Performance Measurement and Management: Public And Private, 859-866.

Rolstadas, A. (1998). Enterprise Performance Measurement, International Journal of Operations & Production Management, Vol:18, No:9/10, 989-999.

Sabuncuoğlu, Z. & Tokol, T. (2001). İşletme, Ezgi Yayınları, Bursa.

Sezici, E. (2014). Çalışma Yaşamı Kalitesi, İşyerinde Sapkın Davranış ve İşten Ayrılma Eğilimi İlişkisi, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 41, 235-246.

Sezici, E. (2017). İşletmelerin Sosyal ve Kurumsal Performanslarının Karşılaştırılması: Türkiye'nin Önde Gelen Özel Üretim İşletmelerinde Bir Uygulama, *Akademik Bakış Dergisi*, 60, 596-613.

Tangen, S. (2004). Performance Measurement: From Philosophy to Practice, International Journal of

Productivity and Performance Management, Vol. 53, Issue 8, 726-741.

Venkatraman, N. & Ramanujam, V. (1986). Measurement of Business Performance in Strategy Research: A Comparison of Approaches, Academy of Management Review, Vol. 11, No. 4, 801-814.

Verhoef, P.C. (2003). Understanding The Effect Of Customer Relationship Management Efforts On Customer Retention And Customer Share Development, Journal of Marketing, 67(4), 30-45.

Ward, P., Bickford, D., & Leong, K. (1996). Configurations of Manufacturing Strategy, Business Strategy, Environment, And Structure. Journal of Management, 22(4), 597-626.

Yıldız, S. (2010). İşletme Performansının Ölçümü Üzerine Bankacılık Sektöründe Bir Araştırma, Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı: 36, Ağustos-Aralık, 179-193.

Yıldız, S., & Tehci, A., (2014). Ağızdan Ağıza İletişimde Müşteri Tatmini ve Müşteri Sadakati ile Mağaza İmajı Boyutları: Ordu İlinde Bir Uygulama, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 18(1), 441-460.

Zeithaml, V.A., Berry, L., & Parasuraman, L.A. (1996). The Behavioral Consequences of Service Quality, Journal of Marketing, vol: 60, April, 31–46.

https://www.huseyinsayin.com/bir-musteri-neler-yapabilir-united-havayollari-vakasi/

Kaynakça

Abdullah, N., Ali Raza, S., Akhtar, S., & Mohammad, M. (2015). Measuring work stress of marketing professionals. IBA Business Review, 10(1).

Ajayi Mofoluwake, P., & Abimbola Oluremi, H. (2013). Job satisfaction, organizational stress and employee performance: A study of NAPIMS. Ife PsychologIA, 21, 2.

Arıcan, K. (2011). Örgütsel stres kaynakları: kavramsal bir çözümleme. Journal of Education and Humanities: Theory and Practice, Cilt (Vol): 2,(Sayı (No): 4 Güz (Fall) 2011), 55-76.

Aydın, Ş. (2004). Örgütsel stres yönetimi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6 (3), 49-74.

Azadeh, A., & Ahranjani, P. M. (2014). The impact of job security, satisfaction and stress on performance assessment and optimization of generation companies. Journal of Loss Prevention in the Process Industries, 32, 343-348.

Bossmann, U., Ditzen, B., & Schweitzer, J. (2016). Organizational stress and dilemma management in mid-level industrial executives: An exploratory study. Mental Health & Prevention, 4(1), 9-18.

Cohen, S. (1980). Aftereffects of stress on human performance and social behavior: a review of research and theory. Psychological bulletin, 88(1), 82.

Cooper, C. L., Dewe, P. J. & O'Driscoll, M.P. (2001). Organizational stress: A review and critique of theory, research, and applications. Foundations for Organizatioanl Science. Sage Publications: London..

Cummings T.G. & Cooper, C.L. (2000). A Cybernetic Theory of organizational stress. In Cary L. Cooper (Eds). Theories of Organizational Stress, (101-122). Oxford University Press; 1st edition.

Cranwell-Ward, J., & Abbey, A. (2005). Organizational stress: Palgrave Macmillan UK.

Dahl, M. S. (2011). Organizational change and employee stress. Management Science, 57(2), 240-256.

Florea, R., & Florea, R. (2016). Individual and organizational implications of work-related stress. Economy Transdisciplinarity Cognition, 19(1), 28.

Goodman, J. M., Evans, W. R., & Carson, C. M. (2011). Organizational politics and stress: Perceived accountability as a coping mechanism. The Journal of Business Inquiry, 10(1), 66-80.

Gökgöz, H., & Altuğ, N. (2014). Örgütsel stresin öğretim elemanlarının performansı üzerine etkisinin incelenmesine yönelik bir araştırma. Ege Academic Review, 14(4).

Güçlü, N. (2001). Stres yönetimi. GÜ Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21(1), 91-109.

Gül, H. (2007). İş stresi, örgütsel sağlık ve performans arasındaki ilişkiler: Bir alan araştırması.

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Veve Ekonomik Araştırmalar Dergisi(2), 218-231.

Gümüştekin, G. E., & Öztemiz, A. B. (2004). Örgütsel stres yönetimi ve uçucu personel üzerinde bir uygulama. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 23, 61-85.

Gümüştekin, G. E., & Öztemiz, A. B. (2005). Örgütlerde stresin verimlilik ve performansla etkileşimi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14(1), 271-288.

Güven, Ö.Z.& Sezici, E. (2016). Otel İşletmelerinde işgörenlerin tükenmişlik düzeylerinin Maslach Tükenmişlik Modeline göre incelenmesi. Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 14(2), 111-132.

Hall, D. T., & Mansfield, R. (1971). Organizational and individual response to external stress. Administrative science quarterly, 533-547.

Kant, C., Rajesh, N., & Pradhan, S. (2016). Stress relieving techniques for organizational stressors CLEAR International Journal of Research in Commerce & Management, 7(3).

Kaplanoğlu, E. (2014). Mesleki stresin temel nedenleri ve muhtemel sonuçları: Manisa ilindeki SMMM'ler üzerine bir araştırma. Muhasebe ve Finansman Dergisi(64), 131-150.

Kara, H. & Sezici, E. (2013). Girişimci kadın yöneticilerin stres altında kendini denetleme becerileri: Bu konuda düzenlenen bir anket çalışmasının sonuçları.

The Journal of Academic Social Science Studies, 6 (2), 669-695.

Kılıç, R., Yumuşak, S., & Yıldız, H. (2013). Banka çalışanlarının maruz kaldıkları bireysel ve örgütsel stres kaynakları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 8(2).

Köse, H. (2013). Örgütlerde stres kaynakları ve stres yönetimi. Anadolu BİL Meslek Yüksekokulu Dergisİ, 8(29-30), 34-41.

Landrum, B., Knight, D. K., & Flynn, P. M. (2012). The impact of organizational stress and burnout on client engagement. Journal of substance abuse treatment, 42(2), 222-230.

Lesowitz, T. E. (1996). Job-related stress, organizational stress, and nonwork stress as predictors of job satisfaction. College of Liberal Arts and Sciences DePaul University, Chicago, Illinois.

Masihabadi, A., Rajaei, A., Shams Koloukhi, A., & Parsian, H. A. (2015). Effects of stress on auditors' organizational commitment, job satisfaction, and job performance. International Journal of Organizational Leadership, 4(303-314).

Mirela, B., & Mădălina-Adriana, C. (2011). Organizational stress and its impact on work performance. The Annals of the University of Oradea, 333.

Nita, M. A. (2015). The new intelligence, the new leader and the organizational stress. Revista de Management Comparat International, 16(3), 335.

Obholzer, A., Roberts, V. Z., & Workshop, M. T. C. C. I. (2004). The unconscious at work: Individual and organizational stress in the human services: Taylor & Francis.

Oyur E., Mercan, N., Şaylan, O. & Buran, A.Ç. (2012). İş ortamında duyguları ifade etme ve iletişim becerileri üzerine bir araştırma. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 4 (1), 97-106.

Özcan, İ., Alpar, Ö., Ciğer, A., & Algür, S. (2010). Antalya Bölgesindeki seyahat acentesi çalışanlarının stres kaynakları, belirtileri ve sonuçlarının belirlenmesine yönelik ampirik bir araştırma. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 33(33).

Özkaya, M. O., Yakın, V., & Ekinci, T. (2008). Stres düzeylerinin çalışanların iş doyumu üzerine etkisi. Yönetim ve Ekonomi, 15(1), 163-179.

Parasuraman, S., & Alutto, J. A. (1984). Sources and outcomes of stress in organizational settings: Toward the development of a structural model. Academy of Management Journal, 27(2), 330-350.

Pines, A. M., & Keinan, G. (2005). Stress and burnout: The significant difference. Personality and individual differences, 39(3), 625-635.

Rashid, A., Bajwa, R. S., & Batool, I. (2016). Effect of emotional intelligence on job stress, job satisfaction and organizational commitment among

bank employees. Pakistan Journal of Social Sciences (PJSS), 36(1), 141-149.

Sauter, S. L., & Murphy, L. R. (1995). Organizational risk factors for job stress: American Psychological Association.

Sezici, E. (2016). İzleyicilerin yıkıcı liderlik algısı. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 47, 107-123.

Soysal, A. (2009a). Farklı Sektörlerde Çalışan İşgörenlerde örgütsel stres kaynakları: Kahramanmaraş ve Gaziantep'te bir araştırma. Suleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics & Administrative Sciences, 14(2).

Soysal, A. (2009b). İş yaşamında stres. Çimento İşveren Dergisi, 23(3), 17-40.

Weinberg, A., Bond, F., Cooper, C., & Sutherland, V. J. (2010). Organizational stress management: A strategic approach: Palgrave Macmillan.

Kaynakça

Acar, E. (2016). Dünyada Ve Türkiye'de İdareyi Değişime İten Nedenler, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Afro-Avrasya ÖzelSayısı, 147-159.

Adler, P.S. ve Borys, B. (1996). Two Types of Bureucracy: Enabling and Coercive. *Administrative Science Quarterly,* (41), 61-89.

Akbaba, A. (2006). Measuring Service Quality in The Hotel Industry: A Study in a Business Hotel in Turkey, *International Journal of Hospitality Management*, 25, 170–192.

Al-Mohammad, S., Akroush, M. ve Odetallah A.L. (2014). Marketing Culture and Business Performance Re-examination of Webster's Marketing Culture Measurement Scale. *Marketing Intelligence&Planning, 32*(7), 794-822.

Appiah-Adu, K. ve Singh, S. (1999). Marketing Culture and Performance in UK Service Firms, *The Service Industries Journal,* 19(1), 152-171.

Ay, Ü. ve Çelik, C. (2003). Çalışanların Örgüt ve Yönetsel Uygulamalarla İlgili Algılamaları: İki Örgütte İklim Kıyaslaması. *11. Ulusal Yönetim Organizasyon Kongresi.* Afyon, 445-458.

Bilir, P. F. (2005). Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Örgüt İklimi ve Çalışanların Katılımla İlgili Algılamaları, (*Yayınlanmamış Doktora Tezi).*

Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Biloslavo, R. ve Trnavcevic, A. (2011). Marketing Culture as a Tool for development of a Sustainable Organization, *Conference on Business Management and Economics, (ICBME'11)*, 6-8 October, İzmir, Çeşme

Cherrington, D.J. (1994). *Organizational Behaviour, The Management of Individual And Organizational Performance*. (2nd Ed.), Massachusetts: A Division of Paramount Publishing.

Deshpande, R. ve Webster, F. E. (1989). Organizational Culture and Marketing: Defining the Research Agenda. *Journal of Marketing*, 53, 3-15.

Dunphy, D. ve Bryant, B. (1996). Teams: Panaceas Or Prescriptions For İmproved Performance. *Human Relations*, (49), 677-699.

Ekvall, G. (1987). The Climate Metaphor in Organization Theory, Bass, B. M.& Drenth,P. S.D. (eds.), *An International Review* (Sage Publications).

Ertekin, Y. (1978). *Örgüt İklimi*. Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları

Glisson, C. ve James, L. (2002). The Cross-level Effects of Culture and Climate in Human Service Teams. *Journal of Organizational Behavior,* 23(6), 1099–1379.

Gül, Ö. ve Sezici, E. (2017). İşgörenlerin İletişim İklim Algısı: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Vakıf

İşletmelerinde Bir İnceleme, *Kastamonu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15, 66-76.

Güney, A. (2021). Örgütlerde Mizah, Örgüt İklimi ve Bilgi Saklama Davranışı Arasındaki İlişkiler Üzerine Bir Araştırma, *(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi),* Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Halpin, A.W. ve Croft, D.B. (1963). *The Organizational Climate of Schools*. Chicago: Midwest Administration Center.

Harrison, P.J. ve Shaw, R.N. (2004), Intra-Organisational Marketing Culture and Market Orientation: A Case Study of the Implementation of the Marketing Concept in a Public Library, *Library Management*, 25(8/9), 391-398.

Hellriegel, D. ve Slocum, J. W. (1974). Organizational Climate: Measures Research and Contingencies. Academy of Management Journal, 17(2), 255-280

Hemingway, M. A., ve Smith, C. S. (1999). Organizational Climate and Occupational Stressors as Predictors of Withdrawal Behaviours and İnjuries in Nurses. *Journal of Occupational and Organizational Psychology, 72*(3), 285–299.

Hicks, H.G. (1975). *Örgütlerin Yönetimi: Sistemler ve Beşeri Kaynaklar Açısından,* Osman Tekok (çev), Ankara: Turhan Kitapevi.

Jelınek, M., Smırcıch, L., ve Hırsch, P. (1983). Introduction: A Code of Many Colors. *Administrative Science Quartery*, 28, 331-338.

Koçak, R.D. ve Temiz, Ü. (2016) Destekleyici Örgüt İklimi ve Psikolojik Sermayenin Yenilikçilik Eğilimine Etkisi: Görgül Bir Araştırma, *Temiz İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi,* 5(8), 3330-3353

Korkut, H. (1993). *Hacettepe Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitelerinin Örgütsel Havası*, Ankara: Yüksek Öğretim Kurulu Matbaası.

Likert, R. (1961). *New Patterns of Management*. New York: McGraw Hill.

Litwin, G.H. ve Stringer, R.A. (1968). *Motivation and Organizational Climate*. Harvard Business School

Luk, S. (1997). An Examination of the Role of Marketing Culture in Service Quality, *International Journal of Contemporary Hospitability Management*, *9*(1): 13-20.

Manning, M. L., Davidson, M.C.G. ve Manning, R. L. (2004). Toward a Shortened Measure of Organizational Climate in Tourism and Hospitality, *Journal of Hospitality & Tourism Research,* 28(4), 444–462.

McNeil M., Myers S. ve Adam D. (2001). The Reliability of Webster's Marketing Culture Instrument: Some Western Australian Findings, *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, 13*(4), 66-78.

Moran, E.T. ve Volkwein, J.F. (1988). Examining Organizational Climate in Institutions of Higher Education. *Research in Higher Education,* 28(4), 367-383.

Özkan, T. (2019), Pazarlama Kültürü ve Strateji Arasındaki Uyumun İşletme Performansı Üzerindeki Etkisi: Batı Akdeniz Bölgesi İmalat İşletmelerinde Bir Uygulama, *(Yayımlanmamış Doktora Tezi),* Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta

Schneider, B. ve Bartlett, C. (1970). Individual Differences and Organizational Climate II: Measurement of Organizational Climate by the Multi-trait, Multi-rater matrix. *Personnel Psychology*, 23, 493-512.

Sezici, E. (2015). Üretkenlik Karşıtı İş Davranışları Üzerinde Kişilik Özelliklerinin Rolü, *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 14, 1-22.

Shalley C., Gilson L. ve Blum, T. (2000). Matching Creativity Requirements and the Work Environment: Effects On Satisfaction And Intentions to Leave, *Academy of Management Journal*, *43*(2), 215-223.

Schein, E. H. (1978). *Örgüt Psikolojisi,* (Mustafa Tosun (çev), Ankara: TODAIE Yayınları.

Schwartz, H., ve Davis, S.M. (1981). Matching Corporate Culture and Business Strategy. *Organizational Dynamics,* 10(1), 30-48.

Singh, R. (2005) *Marketing Culture of Finnish Research Libraries An Analysis of Marketing Attitude, Knowledge and Behaviour,* Åbo Akademi Unıversity Press

Udai, P. (2007). *Understanding Organizational Behavior*. New Delhi: Oxford University Press.

Webster, C. (1990). Toward The Measurement Of The Marketing Culture Of A Service Firm, *Journal Of Business Research*, *21*(4): 346-362.

Webster, C. (1993). Refinement of the Marketing Culture Scale and the Relationship Between Marketing Culture and Profitability of a Service Firm, *Journal of Business Research*, *26*(2), 111-131.

Webster, C. (1995). Marketing Culture and Marketing Effectiveness in Service Firms, *Journal of Services Marketing*, *6*(2), 6-21.

Zammuto, R.F. ve Krakower, J.C. (1991) Quantitative and Qualitative Studies of Organizational Culture. *Research in Organizational Change and Development,* 5, 83-114.

Kaynakça

Arslan, H. B. & Ulaş, D. (2004). İstihdamın korunması ve işten çıkarılanlara uygulanan yardımlar, *Ege Academic Review*, 4(1), 102-114.

Baccili, P. A., (2001). Organization and management obligations in a framework of psychological contract development and violation, *Yayınlanmamış Doktora Tezi, California: California University*.

Başaran, İ. E. (2006). Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi, Ekinoks Yayıncılık, Ankara.

Bekaroğlu, M. A., (2011). Kurum İçi Adaletin Şartlı Değişken Olarak Psikolojik Sözleşme İhlaline Verilen Tepkiler Üzerine Etkisi, *Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul*.

Blau, P. M., (1964). Exchange and power in social life, Transaction Publishers.

Cihangiroğlu, N. & Şahin, B. (2010). Organizasyonlarda önemli bir fenomen: Psikolojik sözleşme, *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 1-16.

Coyle-Shapiro, J. & Kessler, I. (2000). Consequences of the psychological contract for the employment relationship: A large-scale survey, Journal of Management Studies, 37, 903-930.

Çakmak, A. F., Ofluoğlu, G. & Büyükyılmaz, O., (2012). İnsan kaynakları yöneticisinin karşı karşıya olduğu yeni psikososyal riskler: Psikolojik Sözleşmenin ihlali, yaşlanan işgücü, iş-özel yaşam dengesizliği ve mobbing (psikolojik taciz), *Kamu-İş -İş Hukuku ve İktisat Dergisi*, 12-(3).

Demiral, Ö. (2008). Örgütsel bağlılığın sağlanmasında personel güçlendirme ve psikolojik sözleşmenin etkisine ilişkin bir araştırma", Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Demirkasımoğlu, N. (2012). Kamu ve özel ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin psikolojik sözleşme algıları ve iş çevresine uyum düzeyleri ile ilişkisi,Doktora Tezi Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Dil Şahin, M. (2010), Psikolojik sözleşme, İçinde: Örgütsel Davranışta Güncel Konular, Ekin Kitabevi, 81-100.

Eroğlu, F.,ü (1998), Davranış bilimleri, 4. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul.

Gefen, D. & Catherine M. R., *(2002)*. Implementation team responsiveness and user evaluation of customer relationship management: A quasi-experimental design study of social exchange theory*, Journal of Management Information Systems, 19(1), 47-69*.

Genç, N., Kocasaraç, S. & Doğan, M. (2008). Psikolojik sözleşme ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişkinin incelenmesine yönelik bir araştırma", 16. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, 16-18 Mayıs, İstanbul, 837-845.

Gouldner, A. W. (1960). Karşılıklılık norm: Bir ön açıklama, *Amerikan Sosyolojik Yorum*, 161-178.

İşçi, E. *(2010)*. Psikolojik sözleşme ihlalinin örgütsel vatandaşlık davranışı ve işten ayrılma niyeti üzerindeki etkisinde güvenin rolü, *Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, İstanbul.*

Karcıoğlu, F. & Türker E., (2010). Psikolojik sözleşme ile örgütsel bağlılık ilişkisi: Sağlık çalışanları üzerine bir uygulama, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 24-(2), 121-140.

Levinson, H., Price, C. R., Munden, K. J., Mandl, H. J. & Solley, C. M. (1962). Men, management, and mental health, Cambridge, MA: Harvard University Press.

Mao, H., Liu, X. & Ge, H. (2008). Evading tactics of psychological contract violations, *Asian Social Science*, 4(11), 26-29.

Millward, L. J. & Brewerton, P. M. (1999). Contractors and their psychological contracts, *British Journal of Management*, 10, 53-274.

Mimaroğlu, H. (2008). Psikolojik sözleşmenin personelin tutum ve davranışlarına etkileri: Tıbbi satış

temsilcileri üzerinde bir araştırma. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Moorehead, G. & Griffin, R. W. (1995). Organizational behavior: Managing people and organizations, Boston/USA: Houghton Mifflin Company.

Morrison, D. E. (1994). Psychological contracts and change, *Human Resource Management*, 33(3), 353-372.

Onaran, O. (1981). Çalışma yaşamında güdülenme kuramları, Sevinç Matbaası, Ankara.

Özkalp, E. (2004). Örgütsel davranış, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Özler, D. E. & Ünver, E. (2012). Psikolojik sözleşmenin iş tatmini üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik bir araştırma, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(2), 325-351.

Robinson, S. L. (1996). Trust and breach of the psychological contract, *Administrative Science Quarterly*, 41, 574- 599.

Rousseau, D. M. (2004). Psychological cotracts in the workplace: Understanding the ties that motivate. *Academy of Management Executive*, 18(1), 120-127.

Rousseau, D., & Schalk, R., (2000). Psychologıcal contracts in employment: Cross national perspectives, CA: Sage, in Pres, Newbury Park.

Saylı, H. (2003). Örgütsel değişimde psikolojik sözleşme ihlalleri ve bir uygulama örneği, Doktora Tezi, Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

Shore, L. M. & Tetrick L. E. (1995). The Psychological contract as an explanatory framework in the employment relationship, *Trends in Organizational Behavior*, (Der: C.L. Cooper ve D.M. Rousseau), 1, 91-109.

Tallman, R., (2001). Needful employees, expectant employers and the development and impact of psychological contract in new employemen, *Doktora Tezi, Kanada*.

http://www.tdk.gov.tr, (Erişim: 05.06.2016).

Tipples, R., Krivokapic-Skoko B. & O'neill G.' (2007). University Academics Psychological Contracts in Australia and New Zealand, *New Zealand Journal of Employment Relations,* 32(2), 33-52.

Turnley, W. H. & Feldman, D. C. (2000). Re-examining the effects of psychological contract violations: Unmet expectations and job dissatisfaction as mediators, *Journal of Organizational Behavior*, 21 (1), 25-42.

Tükeltürk, Ş. A., Perçin, N. Ş. & Güzel, B. (2009). Örgütlerde psikolojik kontrat ihlalleri ve sinizm ilişkisi: 4-5 yıldızlı otel işletmeleri üzerine bir araştırma, 17. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, 688-692.

Türker, E., (2010). Psikolojik sözleşme ile örgütsel bağlılık ilişkisi sağlık çalışanları üzerinde bir

uygulama, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Üçok, D. I. (2012). Sinik tutum ve psikolojik sözleşme ihlali algısının tükenmişlik üzerindeki etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kaynakça

Akdağ, F. & Yüksel, M. (2010). İnsan Kaynakları Açısından İşkoliklik ve Algılanan Stres İlişkisinde Kontrol Odağının Rolü. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi,* 2(1): 47-55.

Akın, M. (2008). Örgütsel Destek, Sosyal Destek ve İş/Aile Çatışmalarının Yaşam Tatmini Üzerindeki Etkileri, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 25(2): 141-170.

Atabay, S. E. (2012). *İş-Aile Çatışması ile İş Tatmini İlişkisi: Banka Çalışanları Üzerinde Bir Uygulama*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Aytaç, S. (2001). *Çift Kariyerli Eşler ve Çalışma Yaşamındaki Yeri*, Ezgi Kitabevi Yayınları, Birinci Baskı, Bursa.

Balak, D. (2013). *Sınırsız Kariyer Perspektifinde İş-Aile Çatışması ve Kariyer Bağlılığının Kariyer Hareketliliği Üzerindeki Etkisi: Kayseri İlindeki İmalat İşletmelerinde Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.

Blair, S. L. (1998). Work Roles, Domestic Roles, and Marital Quality: Perceptions of Fairness Among Dual-Earner Couples. *Social Justice Research,* 11(3): 313-335.

Bruck, C. S. & Tammy, D. A. (2003). The Relationship Between Big Five Personality Traits,

Negative Affectivity, Type A Behavior, and Wor-Family Conflict. *Journal of Vocational Behavior,* 63(3): 457-472.

Çağatay, A. (2012). *İş – Aile Çatışmasının Çalışanların İş Performanslarına Etkisinin Belirlenmesi: Ankara'daki Özel Eğitim Kurumlarında Bir Uygulama*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çarıkçı, İ. (2001). *Banka Çalışanlarının İş ve Aile Rollerinin Çatışması -Bireysel ve Örgütsel Boyutlar*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çarıkçı, İ. H. & Avşar, N. (2005). Kamu Kesimi Yöneticilerinde Cinsiyet Rolü Algılamalarının Aile Dostu Düzenleme ve Politikalarına Etkileri. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(1): 65-78.

Çarıkçı, İ. H. & Çelikkol, Ö. (2009). İş -Aile Çatışmasının Örgütsel Bağlılık ve İşten Ayrılma Niyetine Etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 1(9): 153-170.

Çetinkaya, F. (2011). *Örgütlerde Stres Kaynaklarının Çalışanların İş-Aile Çatışması Üzerindeki Etkisi ve Afyon İl Merkezindeki Bayan Banka Çalışanları Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Doruk, N. (2008). *Organizasyonlarda İş Aile ve Aile İş Çatışmalarının Bireylerin Performansları Üzerine Etkisinde İş ve Yaşam Tatmininin Rolü*. Yüksek Lisans

Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

Durna, U. (2004). Stres, A ve B Tipi Kişilik Yapısı ve Bunlar Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 11(1): 191-206.

Efeoğlu, İ. E. & Özgen, H. (2007). İş -Aile Yaşam Çatışmasının İş Stresi, İş Doyumu ve Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkileri: İlaç Sektöründe Bir Araştırma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 16(2): 237-254.

Erdem, H. & Erkan, K. G. (2015). Kamu Çalışanlarının Yaşadıkları İş Aile ve Aile İş Çatışmasının İş Tatminsizliğine Olan Etkisinde Örgütsel Sinizmin Aracılık Rolü. *İnternational Journal of Social Science,* 37(1): 351- 369.

Erdoğan S. (2010). İş ve Aile Çatışması, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı AB Koordinasyon Dairesi Başkanlığı Bülteni, 53, 19-27.

Eren, E. (2000). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi,* Beta Yayınevi, On İkinci Basım, İstanbul.

Frone, M. R. & Rice, R. W. (1987). Work-Family Conflict: The Effect of Job and Family Involvement. *Journal of Occupational Behaviour,* 8(1): 45-53.

Fu, K. C. & Shaffer, A. M. (2001). The Tug of Work and Family Direct and Indirect Domain Specific Determinants of Work Family Conflict. *Personel Review,* 30(5): 502- 522.

Giray, M. & Ergin, C. (2006). Çift Kariyerli Ailelerde Bireylerin Yaşadıkları İş-Aile ve Aile-İş Çatışmalarının Kendini Kurgulama Davranışı ve Yaşama Olayları ile İlişkisi. *Türk Psikoloji Dergisi,* 21(57): 83-101.

Greenhaus, J. H. & Beutell, N. J. (1985). Sources of Conflict Between Work and Family Roles. *Academy of Management Review,* 10(1): 76-88.

Gürbüz, F. G. & Toğran, E. (2003). A Study on Job Stress and Work-Family Conflict. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Öneri Dergisi,* 5(20): 121-125.

Gürel, E. B. (2016). Duygusal tükenmişlik, iş stresi ve işe bağlılığın iş-aile çatışması üzerindeki etkisi: Amprik bir araştırma. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (48): 349-364.

Gürol, M. A. (2007). Türkiye'de İş Yaşamındaki Kent Kadınının Açmazı: Kariyer Aile İkilemi. *Selçuk Üniversitesi Karaman İİBF Dergisi: Yerel Ekonomiler Özel Sayısı,* 3(1): 144-150.

Irkılata, N. A. (2010). *İş-Aile Çatışmasının, Aile İçi İlişkiler ve Sosyal Hayat Üzerindeki Etkileri: Özel Kurumlarda Çalışan Öğretmenler Üzerinde Bir Uygulama (Antalya).* Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

İncir, G. (1998). Çoklu Vardiya Çalışmasının Ergonomik Tasarımı, MPM Yayın No: 624, Ankara.

Jianwei, Z. & Yuxin, L. (2011). Antecedents of Work-Family Conflict: Review and Prospect.

International Journal of Business and Management, 6(1): 89-103.

Kapız, Ö. S. (2002). İş-Aile Yaşam Dengesi ve Dengeye Yönelik Yeni Bir Yaklaşım: Sınır Teorisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 4(3): 139-153.

Karatepe, O. M. & Kılıç, H. (2007). Relationships of Supervisor Support and Conflicts in The Work–Family Interface With the Selected Job Outcomes of Frontline Employees. *Tourism Management*, 28(1): 238-252.

Kinnunen, U. & Mauno, S. (1998). Antecedents and outcomes of work-family conflict among employed women and men in Finland. *Human Relations,* 51(2): 157-177.

Kocacık, F. & Gökkaya, V. B. (2005). Türkiye'de Çalışan Kadınlar ve Sorunları. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 6(1): 195-219.

Lambert, E. G., Pasupuleti, S., Cluse-Tolar, T., Jennings, M., & Baker, D. (2006). The Impact of Work-Family Conflict on Social Work and Human Service Worker Job Satisfaction and Organizational Commitment: An Exploratory Study. *Administration in Social Work,* 30(3): 55-74.

Leaptrott, J. & Mcdonald, J. M. (2011). The Differential Effect of Gender on The Way Conflıct Between Work and Famıly Roles Affects Managers' Relıance On Informatıon Sources In Dealıng Wıth

Sıgnıfıcant Workplace Events. *Journal of Organizational Culture, Communications and Conflict,* 15(2): 1-19.

Naktiyok, A. & Karabey, N. C. (2005). İşkoliklik ve Tükenmişlik Sendromu. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 19(2): 180-198.

Nergiz, T. (2016). *Demografik faktörlerin iş-aile çatışması üzerinde etkileri: Bahçelievler İlçe Emniyet Müdürlüğü örneği, Yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi* Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Netemeyer, R. G., Boles, J. S., & McMurrian, R. (1996). Development and Validation of Work-Family Conflict and Family-Work Conflict Scales. *Journal of Applied Psychology*, 81(4): 400-410.

O'Driscoll, M. P. Ilgen, D. R., & Hildreth, K. (1992). Time Devoted to Job and Off-Job Activities, Interrole Conflict, and Affective Experiences. *Journal of Applied Psychology,* 77(3): 272-279.

Önel, N. (2006). *İş Aile Çatışmasının Kadının Aile İçi İlişkileri Üzerine Etkisi.* Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Özdevecioğlu, M. & Doruk, Ç., N. (2009). Organizasyonlarda İş-Aile ve Aile İş Çatışmalarının Çalışanların İş ve Yaşam Tatminleri Üzerindeki Etkisi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 33(1): 69-99.

Özen, S. & Uzun, T. (2005). İşyerinde Çalışanın Yaşadığı Çatışmanın Azaltılmasında Örgütün ve Ailenin

Rolü: Polis Memurlarına Yönelik Bir Uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 7(3): 128-147.

Özmutaf, N. M. (2007). Örgütlerde Bireysel Performans Unsurları ve Çatışma. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 8(2): 41-60.

Özünlü, H. (2012). *İş-Aile, Aile-İş Çatışması Yönetimi Üzerine Meb'e Bağlı Okullarda Öğretmenlere İlişkin Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

Parasuraman, S. & Simmers, C. A. (2001). Type of Employment, Work–Family Conflict and Well-Being: A Comparative Study. *Journal of Organizational Behavior*, 22(5): 551-568.

Ramasundaram, A. & Ramasundaram, G. (2011). The Role of Work Family Conflict as a Mediator between Work-thought Interference and Job Stress. *International Management Review,* 7(2): 25-34.

Savcı, İ. (1999). Çalışma Yaşamı ile Çalışma Dışı Yaşam Alanlarının İlişkisi Üzerine Kuramsal Yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi,* 54(4): 145-166.

Savcı, İ. (2000). Veri Girişi İşinde Kadın Çalışanlar: İş ve İş Dışı Deneyimleri. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi,* 55(4): 144-168.

Sezici, E., & Akkaya, D., D. (2019). The Relationship Between Liking of Children and Job

Satisfaction Among Preschool Teachers. *JOJ Nursing & Health Care*, *11*(4), 65-70.

Starrels, M. E. (1992). The Evolution of Workplace Family Policy Research. *Journal of Family İssues*, 13(3): 259-278.

Thompson, C. A., Beauvais, L. L., & Lyness, K. S. (1999). When Work–Family Benefits Are Not Enough: The Influence of Work–Family Culture on Benefit Utilization, Organizational Attachment, and Work–Family Conflict. *Journal of Vocational Behavior,* 54(3): 392–415.

Toraman, Ö. (2009). *İş-Aile Çatışmasının Örgütsel Bağlılık ve İşten Ayrılma Niyetine Etkisi.* Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Turgut, T. (2011). Çalışmaya Tutkunluk: İş Yükü, Esnek Çalışma Saatleri, Yönetici Desteği ve İş Aile Çatışması ile İlişkileri. *Atatürk Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi,* 25(3-4): 155-179.

Türkay, O., Ünal, A. & Taşar, O. (2011). Motivasyonel ve Yapısal Etkenler Altında Duygusal Emeğin İşe Bağlılığa Etkisi. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi,* 7(14): 202-222.

Uzun, Y. (2013). *Tek Gelirli ve Çift Gelirli Ailelerde Yaşanan İş Aile Çatışmasının İş Stresi ve İşten Ayrılma Niyetiyle Olan İlişkisi: Zonguldak İlindeki Dersaneler Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

Voydanoff, P. (2005). Work Demands and Work-to-Family and Family-to-Work Conflict: Direct and Indirect Relationship. *Journal of Family Issues,* 26(6): 707-726.

Yüksel, İ. (2005). İş-Aile Çatışmasının Kariyer Tatmini, İş Tatmini ve İş Davranışları ile İlişkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 19(2): 301-314.

Zincirkıran, M. (2013). *İşkoliklik ile İş-Aile Çatışması İlişkisinin Yapısal Eşitlik Modeli ile İncelenmesi: Sağlık İşletmelerinde Bir Uygulama*. Doktora Tezi**,** Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.

KAYNAKÇA

Acar, E. (2017). Neoliberalizm Ve Sosyal Refah Devleti Ekseninde Üçüncü Yol Yaklaşımı. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* Özel Sayı, 248-263.

Başaran, H., Birinci, S., Emiroğlu, M., Özsaraç, B., & Uçan, I. (2021). *Yeniden Yapılanma Döneminde Tarımsal Kooperatifçilik*. Ocak 2021 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı: https://ticaret.gov.tr/data/5d41e48b13b87639ac9e02df/cb1dc31589fb9d8e9d79a508de59be8b.pdf adresinden alındı

DPT (2001). *İşgücü Piyasası (Özel İhtisas Komisyonu)*. Ankara: DPT.

ILO (2016). *A challenging future for the employment relationship: Time for affirmation or alternatives?* ILO. Geneva: ILO.

ILO (2013). *Temiz Enerji ve Enerjiye Erişimde Kooperatifler*. Ocak 2021 tarihinde Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü: https://ticaret.gov.tr/data/5d4c0f5913b876180c773fcf/ILO%20ENERJİ%20KOOPERATİFLERİ%20RAPORU.pdf adresinden alındı

Oğuz, A. (2018) İstihdamı Arttırmada Ekonomi Politikalarının Önemi: İzmir Örneği, Makro Gelisme Dinamiklerinin Mikro Temelleri, Academia, Editör:Aydın Üzeyir, Güresçi Gülçin, Kütahya.

Polat, H. (1992). İşsizlikle Mücadelede Emek Kooperatifleri. *Kooperatif Dünyası* .

Polat, H. (2002). Kooperatiflerin Teşvikine İlişkin 193 Sayılı ILO Tavsiye Kararı. *Karınca Dergisi* (791).

Schwettmann, J. (1997). *Cooperatives and Employment in Africa*. Cooperative Development Occasional Discussion Paper. Geneva: ILO.

Sutton, M. (2016). *A Shareable explainer: What is a platform co-op?* Ocak 2021 tarihinde Shareable: http://www.shareable.net /blog/a-shareable-explainer-what-is-a-platform-co-op# adresinden alındı

T.C. Ticaret Bakanlığı (2019a). *Kooperatif Nedir?* Ocak 2021 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı: https://ticaret.gov.tr/ kooperatifcilik/kooperatifler-hakkinda-bilgiler/ kooperatif-nedir adresinden alındı

T.C. Ticaret Bakanlığı (2019b). *Kooperatifçilik İlkeleri*. Ocak 2021 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı: https://ticaret.gov. tr/kooperatifcilik/kooperatifler-hakkinda-bilgiler/ kooperatifcilik-ilkeleri adresinden alındı

Turan, N. (2005). Üretken Bir İstihdam Yaratılmasında Kooperatif İşletmelerin Potansiyel Katkıları. *Bilgi* , 99-111.

Üstün, Y. (2014). Sigorta, Tekafül ve Kooperatif Sigortacılığı. *Karınca Dergisi* .

Kaynakça

Dyche, Jill. (2002). The CRM Handbook: A Business Guide To Customer Relationship Management. Addison Wesley Information Technology Series.

Güleş, Hasan Kürşat, Akgemci, Tahir ve Civelek, Ayşen. (2005). Stratejik Bir Rekabet Aracı Olarak Müşteri İlişkileri Yönetimi: Konaklama İşletmeleri Üzerine Bir Uygulama. Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Sayı.9, 273-290.

Hair, Joseph F., Black, William C., Babin, Barry J. ve Anderson, Rolph E. (2010). Multivariate Data Analysis. 7. Edition, NJ: Prentice Hall.

Kim, Jonghyeok, Suh, Euiho ve Hwang, Hyunseok. (2003). A Model For Evaluating The Effectiveness of CRM Using The Balanced Scorecard. Journal of Interactive Marketing, Vol. 17, Number. 2, 5-19.

Ku, Edward C.S. (2014). Functional Integration and Systems Implementation of Customer Relationship Management in Hotel Industry: A Multilevel Analysis. International Journal of Information Technology&Decision Making, Vol. 13, No. 1, 175-196.

Kuo, Hsing-Ping, Wu, Wann-Yih ve Peng, Yi-Lung. (2012). A Study of the Relationship Between Customer Relationship Management Contents and Benefits in Hospitals: An Application of Fuzzy Set Theory. African Journal of Business Management, Vol. 6 (14), 4835-4847.

Lo, Ada S., Stalcup, Lawrence D. ve Lee, Amy. (2010). Customer Relationship Management for Hotels in Hong Kong. International Journal of Contemporary Hospitality Management, Vol. 22, No. 2, 139-159.

Mohammadhossein, Nastaran ve Zakaria, Nor Hidayati. (2012). CRM Benefits for Customers: Literature Review (2005-2012). International Journal of Engineering Research and Applications (IJERA), Vol.2, Issue. 6, 1578-1586.

Onaran, Berrin, Bulut, Zeki Atıl ve Özmen, Alparslan. (2013). Müşteri Değerinin, Müşteri Tatmini, Marka Sadakati ve Müşteri İlişkileri Yönetimi Performansı Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. Business and Economics Research Journal, Volume. 4, Number. 2, 37-53.

Oviedo-García, Mª. Ángeles, Vega-Vázquez, Manuela ve Castellanos-Verdugo, Mario. (2015). CRM and RQ as Key Factors in Retail Setting Services in An Economic Crisis Context. The Case of Travel Agencies. Service Business, Volume. 9, Issue. 4, 663-685.

Peppers, Don ve Rogers, Martha. (2016). Managing Customer Relationships: A Strategic Framework. (Third Edition), New Jersey: John Wiley&Sons, Inc.

Rahimi, Roya. (2017). Customer Relationship Management (People, Process and Technology) and Organisational Culture in Hotels: Which Traits Matter?.

International Journal of Contemporary Hospitality Management, Vol. 29, No. 5, 1380-1402.

Rahimi, Roya ve Gunlu, Ebru. (2016). Implementing Customer Relationship Management (CRM) in Hotel Industry from Organizational Culture Perspective: Case of a Chain Hotel in the UK. International Journal of Contemporary Hospitality Management, Vol. 28, No.1, 89-112.

Riadh, Wesleti ve Bahri-Ammari, Nedra. (2014). Dimensions of Customer Relationship Management in The Tunisian Tourism Context. Journal of Tourism Challenges and Trends, Vol. 7, Issue. 2, 27-48.

Sivaraks, Phavaphan, Krairit Donyaprue ve Tang, John C.S. (2011). Effects of e-CRM on Customer- Bank Relationship Quality and Outcomes: The Case of Thailand. Journal of High Technology Management Research, 22, 141-157.

Taga, Holta ve Vukaj, Helga. (2011). Implementation of Customer Relationship Management in Albania Travel Industry: Its Overall Impact on Performance. Journal of Marketing and Management, 2 (1), 51-60.

Talebzadeh, Somayeh ve Paziresh, Abdollghayum. (2014). The Role of Electronic Customer Relationship Management in Tourism in Chabahar City, Iran. Advances in Natural and Applied Sciences, 8 (7), 842-846.

Türker, Ali ve Özaltın, Gülay. (2010). Konaklama İşletmelerinde Müşteri İlişkileri Yönetimi: İzmir İli Örneği. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 25, 81-104.

Wang, Yonggui, Lo, Hing Po, Chi, Renyong ve Yang, Yongheng. (2004). An Integrated Framework for Customer Value and Customer-Relationship-Management Performance: A Customer-Based Perspective from China. Managing Service Quality: An International Journal, Volume. 14, Issue. 2/3, 169-182.

Wu, Shwu-Ing ve Chen, Jui-Ho. (2012). Comparison between Hotels and Motels Using CRM Effect Model-An Empirical Study in Taiwan. International Journal of Hospitality Management, 31, 1254-1263.

Wu, Shwu-Ing ve Li, Pei-Chi. (2011). The Relationships Between CRM, RQ, and CLV Based on Different Hotel Preferences. International Journal of Hospitality Management, 30 (2), 262-271.

Xu, Yurong, Yen, David C., Lin, Binshan ve Chou, David C. (2002). Adopting Customer Relationship Management Technology. Industrial Management & Data Systems, Vol. 102, Issue. 8, 442-452.

http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9579/turizm-tesisleri.html, Erişim Tarihi: 02.07.2017.

http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9857/isletme-belgeli-tesisler.html, Erişim Tarihi: 17.11.2017.

Kaynakça

Akbayram, S. (2020). *İslam Düşüncesinde Engellilik*. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslâm Bilimleri Ana Bilim Dalı, Çukurova Üniversitesi, Adana.

Akdu, U. & Akdu, S. (2018). *Engelli Turizmi: Yasal Düzenlemeler ve Uygulamalar*. Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi, 9 (23).

Ankaya, F. Ü. & Aslan, B. G. (2020). *Engelli Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi: Dünya ve Türkiye Örnekleri*. Ulusal Çevre Bilimleri Araştırma Dergisi, 3(2), 52-57.

Atak, V. (2008). *Marmaris'teki Otel İşletmelerinin Bedensel Engelli Turizmine Bakışı*. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Muğla Üniversitesi, Muğla.

Balcı, M. (2021). *Engelli Turizmi: Çanakkale*. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Engelli Çalışmaları Anabilim Dalı, Trakya Üniversitesi, Edirne.

Baş, M. (2012). *Duygusal Emek-Müşteri Memnuniyeti İlişkisi: Engelli Turizm Pazarında Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.

Bulgan, G. (2014). *Engelli Turizmi: Antalya İlindeki Dört ve Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde Bir Araştırma*. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

Bulgan, G. & Çarıkçı, İ. (2015). *Engelli Turizmi: Antalya İlindeki Dört ve Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde Bir Araştırma*. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1 (13), 15-42.

Eryılmaz, B. (2010). *Turizmde Engelli Pazarının Değerlendirilmesi ve Bodrum Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Gencer, M. (2019). *Engellilik Durumu ve Engellilere Yönelik Toplumsal Algı: Kütahya Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.

Güven, Ö. Z. & Sezici, E. (2016). *Otel İşletmelerinde İşgörenlerin Tükenmişlik Düzeylerinin Maslach Tükenmişlik Modeline Göre İncelenmesi,* Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 14(2), 111-132.

Hazar, B. (2016). *Erişilebilir Standartları Kapsamında Ege Bölgesi Marinalarının Değerlendirilmesinde ve Marina Yöneticilerinin Engelli Turizmine Bakış Açısı*. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Kırlar, B. (2013). *İzmir İli Örneğinde Otel İşletmelerinin Ulaşılabilirlik Standartlarına Uygunluğu Üzerine Bir Durum Analizi ve Otel Yöneticilerinin Engelli Turizmine Bakış Açıları*. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Öndül, G. (2015). *Engelli Bireylerin Konaklama İşletmesi Odaklı Turizm Algıları ve Engelli Turizm Pazarına İlişkin Öneriler: Antalya İli Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

Özdoğan Şahin, N. (2018). *Temel Eğitim Okulları İçin Tavsiye Edilen 100 Temel Eserde Engellilik*. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Engelli Çalışmaları Ana Bilim Dalı, Trakya Üniversitesi, Edirne.

Özeren, M. (2019). *Turizm Paydaşlarının Bakış Açılarıyla Engelli Turizmi: Konya Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.

Savaşcı, E. (2018). *Adli İlahi Bağlamında Engellilik*. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslam Bilimleri Ana Bilim Dalı, İnönü Üniversitesi, Malatya.

Seloğlu, Z. (2019). *Türkiye'de Engellilikle İlgili Sosyal Politikaların Sosyolojik Açıdan Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Fırat Üniversitesi, Elâzığ.

Sezici, E. (2017). İşletmelerin sosyal ve kurumsal performanslarının karşılaştırılması: Türkiye'nin önde gelen özel üretim işletmelerinde bir uygulama, *Akademik Bakış Dergisi*, 60, 596-613.

Şeker, P. S. (2019). *Normal Gelişim Gösteren Çocukların Zihinsel Engelli Kardeşlerine Yönelik Tutum ve Davranışlarına Engellilik Farkındalık Eğitiminin*

Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Karabük Üniversitesi, Karabük.

Uslu, G. A. (2019). *Alanya Bölgesindeki Dört ve Beş Yıldızlı Konaklama İşletmelerinin Bedensel Engelli Turizmine Bakışı*. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.

Tellioğlu, S. (2018). *Engelli Turizm Pazarlaması: Alanya Araştırması*. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, Selçuk Üniversitesi, Konya.

Toker, B. & Kaçmaz, Y. (2015). *Engelli Bireylerin Turizm Deneyimlerine Yönelik Bir Araştırma: Alanya Örneği*. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17 (2), 235-257.

Tozlu, E., Mercan, Ş. O. & Atay, L. (2012). *Çanakkale'nin Engelli Turizmine İlişkin Durumunun Belirlenmesine ve Planlanmasına Yönelik Bir Çalışma*. Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4 (1), 1-16.

Üngör, İ. (2019). *Türkiye'de Engellilik Algısına Sosyolojik Bir Bakış*. Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu ve İslam Ülkeleri Araştırmaları Enstitüsü, Orta Doğu Sosyolojisi ve Antropolojisi Anabilim Dalı, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Yüksel, E. (2021). *Engelli Turizm Açısından Destinasyon Uygunluğunun Değerlendirilmesi: Kastamonu Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler

Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı, Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu.

Zengin, B. & Eryılmaz, B. (2013). *Bodrum Destinasyonunda Engelli Turizm Pazarının Değerlendirilmesi*. Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 6 (11), 51-74.

https://www.euro.who.int/en/countries/turkey (Erişim Tarihi 02. 12. 2021).

https://sozluk.gov.tr (Erişim Tarihi 02. 12. 2021).

http://www.tursab.org.tr/content/turkish/home/engelsiz/08suPazar.asp (Erişim Tarihi 03. 12. 2021).

https://mevzuat.gov.tr/anasayfa/MevzuatFihristDetayIframe?MevzuatTur=1&MevzuatNo=5378&MevzuatTertip=5 (Erişim Tarihi 05.12.2021).

https://www.aile.gov.tr/media/89297/eyhgm_istatistik_bulteni_agustos2021.pdf (Erişim Tarihi 06.12.2021).

Kaynakça

Acemoğlu, D. (2002). Technology and Inequality, NBER Reporter Online, National Bureau of Economic Research (NBER), Cambridge MA, Iss. Winter 2002/03, pp.12 – 16.

Bruchardt, T., Le Grand, J. Ve Piachaud, D. (2002). Introduction. İçinde J. Hills, J. Le Grand ve D. Piachaud (Eds.), Understanding Social Exclusion. Oxford, England: Oxford University Press.

Bucy, E. P. (2000). 'Social Access to the Internet', Press/Politics, 5, 50 – 61.

Campos-Castillo, C. (2015). 'Revisiting the First Level Digital Divide in the United States: Gender and Race/Ethnicity Patterns, 2007 – 2012', Social Science Computer Review, 33(4), 423 – 439.

Chakravarty, S. R. ve D'Ambrosio, C. (2006). 'The Measurement of Social Exclusion', Review of Income and Wealth, 52(3), 377 – 398.

Van Deursen, A. J., Helsper, E. J., ve Eynon, R. (2016). 'Development and Validation of the Internet Skills Scale (ISS)', Information, Communication and Society, 19(6), 804 – 823.

Van Deursen, A. J. A. M. ve van Dijk, J. A. G. M. (2014). 'The Digital Divide Shifts to Differences in Usage', New Media and Society, 16(3), 507 – 527.

Van Dijk, J. A. G. M. (2005). The Deepening Divide: Inequality in the Information Society. Thousand Oaks, CA: SAGE.

DiMaggio, P. Ve Hargittai, E. (2001). From 'Digital Divide' to 'Digital Inequality': Studying Internet Use as Penetration Increases. Working Paper No.15. Center for Arts and Cultural Policy Studies, Woodrow Wilson School, Princeton University.

Hargittai, E. (2002). Second – Level Digital Divide: Differences in People's Online Skills. First Monday, 7(4). Retrieved September 9, 2007.(http://www.firstmonday.org/issues/issue7_4/hargittai/)

Helsper, E. J. (2012). 'A Corresponding Fields Model for the Links between Social and Digital Exclusion', Communication Theory, 22, 403 – 426.

Hoffman, D. L. Ve Novak, T. P. (1998). 'Bridging the Racial Divide on the Internet', Science, 280, 390 – 396.

Hunter, J.W. ve Lafkas, J. J. (2003). 'Opening the Box: Information Technology, Work Practices, and Wages', Industrial and Labor Relations Review, 56(2), 224 – 243.

Kingston, P. W. (2001). 'The Unfulfilled Promise of Cultural Capital Theory', Sociology of Education, 74, 88 – 99.

Marlier, E. ve Atkinson, B. (2010). Indicators of Poverty and Social Exclusion in a Global Context', Journal of Policy Analysis and Management, Special Issue: Special Issue of Poverty Measurement, 29(2), 285 – 304.

Portes, A. (1998). 'Social Capital: Its Origins and Applications in Modern Sociology', Annual Review of Sociology, 24, 1 – 24.

Sen, A. K. (2000). Social Exclusion: Concept, Application, and Scrutiny, Social Development Papers No.1, Office of Environment and Social Development Asian Development Bank.

Strover, S. (1999). Rural Internet Connectivity. Columbia, MO: Rural Policy Research Institute.

Wei, K.K., Teo, H. H., Chan, H. C. ve Tan, B. C. (2011). 'Conceptualising and Testing a Social Cognitive Model of the Digital Divide', Information Systems Research, 22(1), 170 – 187.

DEĞİŞEN DÜNYADA
SOSYAL POLİTİKA

Editörler
Prof. Dr. Tuncay Güloğlu
Dr. Eyüp Sabri Kala

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

"Kitapta yer alan bölümlerin sorumluluğu yazarlara aittir"

ISBN: 978-625-7667-31-9

Sayfa Düzeni: Emre AK / **Kapak Tasarımı:** Hasan İYGİ

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Şubat 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Faks: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

Hedef kitle itibariyle çocukları ve gençleri kadınlar, yaşlılar ve engelliler takip etmektedir. Vakıfların hedef kitle itibariyle dağılımı, yeni vakıfların sosyal politika konularıyla yoğun bir şekilde ilişkide olduklarını göstermektedir.

Öte yandan son yıllarda önemli sayıda vakıf ve dernek uluslararası sosyal yardım faaliyetlerinin içinde yer almaktadır. Dünyanın farklı ülkelerindeki fakirlere yönelik sosyal yardım ve sosyal hizmet faaliyetlerinde bulunan Türkiye merkezli dernek ve vakıfların sayısı artmaktadır.

7. Sonuç

Türkiye'nin aday statüsünden sonra AB üyeliği için demokratik reformlar hızlanmıştır ve bu süreçte STK'lar demokratik gelişimin bir parçası olarak önemli rol oynamaktadır.

Öte yandan, çalışanların haklarındaki problemler, yoksulluk ve gelir dağılımı sorunları istikrarlı demokrasi için önemli bir handikaptır. Bu noktada, STK'lar sorunları çözmek için inisiyatif almaktadırlar. Bu şekilde STK'lar çözümlerin parçası da olmaktadırlar.

Türkiye'de son 30 yılda STK'lar faaliyetlerini hem sayı hem kalite hem de içerik açısından geliştirdi. Yüksek bütçelere sahip ve oldukça organize bazı STK'lar özellikle sosyal yardım ve sosyal hizmet alanında önemli başarılar sağlayarak sosyal politikanın aktörleri haline geldi. Özellikle kriz dönemleri ile afetlerde bu STK'ların sosyal politika alanında boşlukları doldurdukları da görülmektedir.

Günümüzdeki gelişmeler, demokrasinin korunması, geliştirilmesi ve istikrarlı bir ekonomi ile Türkiye'deki STK'ların sosyal politika sorunlarının çözümünde etkinliklerini giderek daha da arttıracağını ve sosyal politikanın önemli aktörlerinden birisi olacaklarını göstermektedir

Kaynakça

Akman, Ahmet. (2018). Eski Vakıflar Hukuku Bağlamında Vakıf Müessesesi ve Günümüzdeki Etkileri, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 26(2), 189-224.

Akpolat, Y. (2010). Erken Cumhuriyet Döneminde Türk Devrimini Anlamlandırma ya da Devrime İdeoloji Bulma Çabaları. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (44), 103-148.

Andersen, G. E. (1998). *The Worlds of Welfare Capitalism*. United Kingdom: Polity Press.

Arsebük, Esat. (1938). *Medeni Hukuk I Başlangıç ve Şahsın Hukuku*, Tan Matbaası, İstanbul.

Baldock, J., Manning, N., Vickerstaff, S. (2007). *Social Policy*. Great Britain: Oxford University Press.

Berki, Şakir. (2006). İmparatorluk ve Cumhuriyet Hukukunda Vakıf Şartları, *Vakıflar Dergisi*, X, 71-78.

Bikmen, F. (2008). *The Rich History of Philanthropy in Turkey: A Paradox of Tradition and Modernity*. http://www.sabancivakfi.org/files/dosyalar/12/10/0001.pdf.

Caha, O., Karaman, M.L. (2006). Civil Society in the Ottoman Empire. *Journal of Economic and Social Research*. Vol. 8. No. 2. 53-81.

cdn.vgm.gov.tr/genelicerik/genelicerik_945_290519/02-yeni-vakiflarin-yil-bazinda-dagilimi-2000-07082.pdf, (05.02.2021)

Dereli, T. (1968). *The Development of Turkish Trade Unionism*. Istanbul: Istanbul University Press.

Gunn, C. 2004. *Third-Sector Development*. Ithaca: Cornell University Press.

Güloğlu, T. (2020). Dünden Bugüne Türkiye'de Sendikacılığın Gelişimi. *Disiplinlerarası Sosyal Politika Çalışmaları-1* içinde (Ed. Eyüp Sabri Kala), s. 11-26. Bursa: Ekin Yayınevi.

Güloğlu, T., Atay, E. (2019). Sendikadan Derneğe Bir Sivil Toplum Hareketinin Başkalaşımı: TÖS VE TÖB-DER Örneği, 10. Uluslararası STK'lar Kongresi, Çanakkale/Türkiye, 77-85.

Güloğlu, T., Murat, S. (2006). Amerika Birleşik Devletlerinde Üçüncü Sektör Organizasyonlarının Yoksullukla Mücadeledeki Rolü: The Salvation Army Örneği, III. Uluslararası STK'lar Kongresi, Çanakkale/Türkiye, 277-283.

https://www.ailevecalisma.gov.tr/tr-tr/sendikalar/isci-isveren/, (05.02.2021)

https://www.ailevecalisma.gov.tr/tr-tr/sendikalar/konfederasyonlar/, (05.02.2021)

Khan N., A., Jareen, S. (2015). The Waqf and Human Security in Muslim Majority Countries: Traditions, Modern Practices, and Challenges. *Human Security and Philanthropy* . (Ed. Samiul Hasan), s. 183-2004, NY: Springer

Kozak, İ., E. (1985). Bir Sosyal Siyaset Müessesi Olarak Vakıf. İstanbul: Akabe Yayınları.

Lewis, D. (2001). Civil Society in Non-Western Contexts: Reflections on the usefulness of a concept. Civil Society Working Paper. http://eprints.lse.ac.uk/29052/1/CSWP13_web.pdf

Özdemir, S., Parlak, Z. (2009). The Increasing Importance of the Civil Society Organizations (CSOs), First International Symposium on Sustainable Development, (ISSD'09), Proceedings, Sarajevo: International Burch University.

Spicker, P. (1995). *Social Policy*. Great Britain: Prestice Hall.

Tuna, O., Yalçıntaş, N. (2011). Sosyal Siyaset. İstanbul: Filiz Kitabevi.

Uğur, S. (2011). *Sivil Toplum Kuruluşlarının Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri*. Bursa: Ekin Yayın Dağıtım.

Vodova, P., Szarowska, I. (2006). Availability of Loans to Nongovernmental Organizations in the Czech Republic. III. International NGO's Conference, Çanakkale/Turken, 615-619.

World Health Organization. 2002. Understanding Civil Society Issues for WHO. Discussion Paper No. 2. NY: WHO Publication.

www.siviltoplum.gov.tr/dernek-sayilari (05.02.2021)

www.worldbank.org (04.05.2012).

Yediyıldız, B. (2012). Vakıf. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, 42, 479-486.

işsizliğe sebep olurken bir yandan yeni işler oluşturduğu düşüncesi önemle üzerinde durulan bir fikir olsa da bu yıkıcı süreçte gençlerin işlerinden edilmemesi adına istihdam edilirlik, girişimcilik, dijital okuryazarlık ve e beceriler gibi meziyetlerle donanımlı hale gelmeleri oldukça önemlidir. Girişimcilik kültürünün canlandırılması, ilk okuldan itibaren bu fikre yönelik eğitimlerin verilmesi, girişimciliğin pek çok alanda teşvik edilmesi de yine genç işsizliğine yönelik çözüm önerileri arasında yer almaktadır.

Gençleri çalışma yaşamına aktif olarak dahil etmek ve onların çalışma yaşamının içinde sürekliliğini sağlamak adına çeşitli hukuki düzenlemeler yapılmıştır. İŞKUR'a ek olarak KOSGEB'in de istihdamı arttırmaya yönelik kobi teşvik ve girişimcilik programları bulunmaktadır. Bu programların nihai amacı, kamunun alternatif kanallar aracılığıyla işsiz gençleri işe yerleştirme gibi faaliyetlerle işsizliğin vermiş olduğu hasarın etkisini azaltmaktır. Özellikle KOSGEB kapsamında genç girişimcilerin işlerini kurmaları için yapılan desteklemelerin finansmanı, girişimci işini kurup yaptığı harcamaları belgelendirmesi halinde sağlanmaktadır. Dolayısıyla, kendi işini kurmak isteyen fakat yeterli maddi imkâna sahip olmayan gençlerin bu desteklemelerden amaçlanan şekilde faydalanamadığı anlaşılmaktadır. Bu hususta düzenlemelerin yapılması, girişimcilik kültürünü yaygınlaştırmak adına önem teşkil etmektedir.

Kaynaklar

Alagöz, E. A. (2012). *Ekonomik Krizin Vurduğu Son Avrupa Ülkesi: İspanya. Bilgesam:* http://www.bilgesam.org. Erişim tarihi: 20 Kasım 2020.

Arpat, B. (2018). Türkiye'de Genç İşsizlikle Mücadelede Meslek Yüksek Okullarında Uygulanan İşbaşı Eğitiminin Rolü ve Önemi: Honoz Meslek Yüksek Okulu Örneği. *Çalışma ve Toplum*, s. 2193-2226.

Arzova, B., S., A. Atakişi., & U. Ekmekçi. (2020). *Endekslerle Türkiye Ekonomisi*. İstanbul. Remzi Kitabevi.

Aslan, H., & Aslan, M. (Aralık 2017, Cilt 15 Sayı 4). Uzun Süreli İşsizlik ve Etkileri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz. MCBÜ *Sosyal Bilimler Dergisi*, s. 103-132.

Atabey, S. E. (2013). Genç İşsizliğine Çözümde Alternatif Bir Politika Önerisi: Mali Alan Uygulaması. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, s. 170-187.

Ataman, B. C. (2014). *Çalışma Ekonomisi Teori ve Politikalar*. Ankara: İmaj Yayıncılık.

Atasoy, A., Yıldız, T. T., Bayraktar, P., & Ünlüleblebici, B. (2013, Ocak Cilt 1). Gençlik Araştırmaları Üzerine Bir Karar Destek Sistemi Önerisi: Gençlik Veritabanı. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, s. 210-223.

Ayan, S. (2014). *G-20 Süreci ve Aktif İstihdam Politikaları, Türkiye ve G-20 Ülkelerindeki Uygulamaların Değerlendirilmesi*. Uzmanlık Tezi. Ankara: T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Dış İlişkiler ve Yurtdışıİşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

Barışık, S. (2015). Türkiye'de İşsizlik Sarmalı: Büyüme İstihdam İlişkisi. *İktisat ve Toplum Dergisi*, Nisan, Sayı 54, s. 6-17.

Baş, H. (2017). Türkiye'de Genç Nüfus: Sorunlar ve Politikalar. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Şubat, s.255-288.

Biçerli, M. K. (2003). *Çalışma Ekonomisi*. İstanbul: Beta Yayınları.

Bozdağlıoğlu, Y. U. (2008). Türkiye'de İşsizliğin Özellikleri ve İşsizlikle Mücadele Politikaları. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 20, s. 45-65.

Cazes, S. Ve J., R. De Laiglesi. (2018). Geçici Sözleşmeler ve Ücret Eşitsizliği. (Der). Janine Berg. (Çev. Enes Işık). (İçinde). ***Emek Piyasaları, Kurumları ve Eşitsizlik: 21. Yüzyılın Adil Toplumlarını İnşa Etmek***. S.145-182. Ankara. Efil Yayınevi.

Dama, N. (2017). Türkiye'nin Eğitim, Öğrenim ve Çalışma Sürecinde Olmayan Gençleri. *SETA (Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı)*, Nisan Sayı, 198, s. 7-25.

EUROFOUND. (2012). *Recent policy developments related to those not in employment, education and training (NEETs)*. Dublin: European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions. https://www.eurofound.europa.eu/observatories/emcc/comparative .Erişim Tarihi: 1 Aralık 2020.

Eyuboğlu, D. (2003). ***2001 Krizi Sonrasında İşsizlik ve Çözüm Yolları***. Ankara: Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları.

Filiz, B. (2020). ***Neoliberal Birey ve Sosyal Adalet Algısı: Türkiye ve İspanya Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme.*** Ankara. Siyasal Kitabevi.

Ford, M. (2020). *Robotların Yükselişi: **Yapay Zekâ ve İşsiz Bir Gelecek Tehlikesi.*** (Çev. Cem Duran). İstanbul. Kronik Kitap.

Gençlik ve Spor Bakanlığı, T. G. (2015). *Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi* https://www.gsb.gov.tr:public/edit/files/Mevzuat/ulusal_genclik_ve_spor_politikasi.pdf. Erişim tarihi: 11.Aralık 2020.

Günaydın, D., & Çetin, M. (2015). Genç İşsizliğin Temel Makroekonomik Belirleyicileri: Amprik Bir Analiz. *Pamukkale Üniversitesi **Sosyal Bilimler Enstütüsü Dergisi***, s. 17-34.

Gündoğan, N. (1999). Genç İşsizliği ve Avrupa Birliği'ne Üye Ülkelerde Uygulanan Genç İstihdam Politikaları. Ankara Üniversitesi *Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, s. 63-79.

Hamdanı, H. (2018). *Youth Unemployment: The Middle East's Ticking Time Bom*b. worldview.stratfor.com: https://worldview.stratfor.com. Erişim tarihi: 28 Aralık 2020.

Hersh, A. (2020). Koronavirüs Krizinin Ekonomik Yansımaları. (Ed). Ejder Okumuş. (İçinde). Küresel Salgınlara Farklı Bakışlar: Psikolojik, Sosyolojik, Dini, Kültürel, Tarihi, Hukuki ve Siyasi Analizler. (585-610). Ankara. EskiYeni Yayınları.

Huberman, L. (2015). *Feodal Toplumdan Yirminci Yüzyıla*. (Çev. Murat Belge) İstanbul: İletişim Yayınları.

Huws, U. (2015). *Küresel Dijital Ekonomide Emek*. (Çev. Cemre Şenesen). İstanbul. Yordam Kitap.

ILO, (2020). "Dünyada İstihdam ve Sosyal Görünüm: Eğilimler 2020 (WESO)", https://www.ilo.org/ankara/news/WCMS_734873/lang--tr/index.htm. Erişim Rarihi: 2 Ocak 2021.

Işığıçok, Ö. (2017). *İstihdam ve İşsizlik*. Bursa: Dora.

Kanca, O, C. (2012). Türkiye'de İşsizlik ve İktisadi Büyüme Arasındaki Nedenselliğin Ampirik Bir Analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2). S.1-18.

Kara, E. (2020. Covıd-19 Pandemisi: İşgücü Üzerindeki Etkileri ve İstihdam Tedbirleri. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*. 7(5). S. 269-282.

Karataş, K. (1996). *Genç İşsizliği: Ekonomik Toplumsal ve Ruhsal Sonuçları*. Ankara: Bizim Büro Basımevi.

Kelleci, S. Ü., & Türk, Z. (2016). Genç İşsizliğinin İncelenmesi: OECD Ülkeleri ve Türkiye Karşılaştırması. *Emek ve Toplum*, Mart Cilt 5, Sayı 13, s. 10-25.

Kılıç, C. (2015). '*Âtıl Genç' Patlaması!* Milliyet, Ekonomi: http://www.milliyet.com.tr. Erişim tarihi: 2 Aralık 2020.

Kılıç, Y. (2014). Türkiye'de Ne Eğitimde Ne İstihdamda Ne de Yetiştirmede (NEİY) Yer Alan Gençler. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, Ağustos 20, s. 121-135.

Kılıç, Y. (2014). Türkiye'de Ne Eğitimde Ne İstihdamda Ne de Yetiştirmede (NEİY) Yer Alan Gençler. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, s. 121-135.

Kozanoğlu, H. (2020). Covid-19 Sürecinde Dünya Ekonomisi. (Ed). O. Şadi Yenen, Selim Badur. (İçinde). *Pandemi ve Covıd-19.* (448-467). İstanbul. Ayrıntı Yayınları.

Mağiroğulları, A., & Korkmaz, A. (2013*). İşsizlikle Mücadelede Emek Piyasası Politikaları: Türkiye ve AB Ülkeleri*. Bursa: Ekin Yayınları.

Metin, B. (2016). Genç İşsizliği ile Mücadelede Aktifleştirme Stratejileri: İstihdama Geçişte Güçlü Bir Politika Aracı Mı? *Emek ve Toplum*, s. 76-105.

Murat, S., & Şahin, L. (2011). Nedenleri ve Sonuçları Bakımından Gençler Arasında Yaygınlaşan İşsizlik. *İstanbul Sosyoloji Konferansları Dergisi Prof. Dr. Mustafa E. Erkal›a Armağan*, 12 Sayı, 2, s. 1-48.

OECD, (2019). Youth not in employment, education or training (NEET), https://data.oecd.org/youthinac/youth-not-in-employment-education-or-training-neet.htm , Erişim Tarihi: 15.11.2020.

OECD, (2020). "Unemloyment Rate", https://data.oecd.org/unemp/unemployment-rate.htm#indicator-chart . Erişim Tarihi: 20 Aralık 2020.

OECD, (2020). "Youth Unemloyment Rate", https://data.oecd.org/unemp/unemployment-rate.htm#indicator-chart . Erişim Tarihi: 20 Aralık 2020.

OECD. (2018). *Education at a Glance 2018: OECD Indicators*. Trends in the percentage of young adults in education/not in education, employed or not, by age group (2007 and 2017) Erişim tarihi: 20 Aralık 2020.

Oğuz, S. (2020). *Türkiye'de Yedek İşgücü Ordusu: Kriz, İşsizlik, Ücret*. İstanbul. Kor Kitap.

Özalp, L. F. (2018.). 21. Yüzyılın Huzursuz Refahı: Gelir Eşitsizliğinden Fırsat Eşitsizliğine. *İktisat ve Toplum*, Aralık Yıl, 9 Sayı, 98, s. 83-91.

Özatay, F. (2020). *Finansal Krizler ve Türkiye*. İstanbul. Doğan Kitap.

Özer, Y. E. (2011). Gençlerin Toplumsal Yaşama Katılımı ve Yerel Yönetimlerin Rolü. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, s. 43-65.

Özsoy, C. E. (2017). Kalkınma Sürecinde Nüfus, İstihdam ve Beşerî Sermaye. B. Günsoy, & C. E. Özsoy içinde, *İktisadi Kalkınma*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Reinecke, G. Ve D. Grimshaw. (2018). Gençler ile Yetişkinler Arasındaki Emek Piyası Eşitsizliği: Özel Bir Durum mu? (Der). Janine Berg. (Çev. Enes Işık). (İçinde). *Emek Piyasaları, Kurumları ve Eşitsizlik: 21. Yüzyılın Adil Toplumlarını İnşa Etmek*. (363-403). Ankara. Efil Yayınevi.

Ritzer, G. (2011)., *Küresel Dünya*. (Çev. Melih Pekdemir) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Sanal, E. (2010). Küresel Ekonomik Kriz ile Dünyada ve Türkiye'de Artan Genç İşsizliği. *Toprak İşveren Sendikası Dergisi*, s. 1-11.

Sönmez, M. (2020). Pandemide Türkiye Kapitalizminin Krizi (Ed). O. Şadi Yenen, Selim Badur. (İçinde). *Pandemi ve Covıd-19*. (448-467). İstanbul. Ayrıntı Yayınları.

Sürücü, M. (2014). *İşsizlik, İşsizlikle Mücadelede Pasif İstihdam Politikaları: Almanya ve Türkiye Örnekleri*. Uzmanlık Tezi. Ankara: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Dış İlişkiler ve Yurtdışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

Taş, H. Y. & B. İnci. (2020). Endüstri 4.0 Sürecinde Türkiye ve Almanya'nın İş Potansiyeli ve İstihdam Yapısının İncelenmesi. (Ed). Eyüp Sabri Kala. (İçinde). Disiplinlerarası Sosyal Politika Çalışmaları 1. (119-145). Bursa. Ekin Yayınları.

Taş, H. Y., & Bilen, M. (2014). Avrupa Birliği ve Türkiye'de Genç İşsizliği Sorunu ve Çözüm Önerileri. *Emek ve Toplum Dergisi*, s. 50-69.

Taş, H. Y., & Şemşek, İ. (2017). Türkiye'de ve Dünya'da Sosyal Girişimcilik Örnekleri ve İstihdama Katkıları. *Emek ve Toplum*, Aralık 27, s. 481-497.

Taş, H. Y., Küçükoğlu, M., & Demirdöğmez, M. (2018). Türkiye'de Genç İşsizliği Sorunu ve Alternatif Çözüm Önerileri. *Emek ve Toplum*, , Ağustos Cilt 7, Sayı 18, s. 279-294.

Tokol, A., & Alper, Y. (2014). *Sosyal Politika*. Bursa: Dora Yayıncılık

Torun, M., & Arıca, F. (2011). 2008 Global Ekonomik Kriz'in Genç İşsizlik Açısından Değerlendirilmesi. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, s. 167-177

TÜİK, (2006). Kavramlar, https://www.tuik.gov.tr/Kurumsal/Terminoloji_Sozluk , (TÜİK, 2006, Erişim Tarihi:14.11.2020).

TÜİK, (2020). "İşgücü İstatistikleri, Eylül 2020", https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=%C4%B0%C5%9Fg%C3%BCc%C3%BC , Erişim Tarihi:15 Aralık 2020.

TÜİK, (2021). İşgücü İstatistikleri, Ekim 2020. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=%C4%B0 , Erişim Tarihi: 01.02.2021.

Ulukan, U. (2020). Esnek İstihdam Genç İşsizliğin Çaresi mi? İşsizlik Göstergeleri Üzerinden Bir Tartışma. Politik Ekonomik Kuram Dergisi. 4(1). S. 1-19.

Uysal, G. Ve U. Acar. (2019). 15-19 Yaş Aralığındaki 1,3 Milyon Genç Ne Eğitimde Ne İstihdamda. BETAM (Bahçeşehir Ekonomik ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi). 19/242. S. 1-9.

Www.dw.com, (2020). "ILO: Salgın nedeniyle 6 gençten biri çalışamıyor", https://www.dw.com/tr/ilo-salg%C4%B1n-nedeniyle-6-gen%C3%A7ten-biri, Erişim Tarihi:26 Kasım 2020.

Yaman, B. (1977). *Kalkınmakta Olan Ülkelerde İşsizlik Sorunu ve Çözüm Yolları*. Bursa: Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları.

Yeldan, E. (2019). Küresel Kapitalizmin 21. yüzyılı Seyir Defteri. *İktisat ve Toplum*, Şubat s. 19-28.

Yıldız, K. (2014). İşsizlik Türleri, Her Bir İşsizlik Türünün Toplam İşsizlikteki Payı ve Çeşitli Demografik Parametrelerle İlişkisi. *Akademik Bakış Dergisi*, s. 1-26.

Yılmaz, T. (2018). Çalışan Yoksulluğu. (Ed). Gökçe Cerev, Bora Yenihan. (İçinde). Yoksulluk Farklı Boyutlarıyla. (185-202). Bursa. Dora Yayınları.

Yüksel Arabacı, R. (2020). Türkiye'de Ne Eğitimde Ne İstihdamda Olan Gençlerin Sosyo-Demografik Yapısı ve İşgücü Piyasası ile Bağlantısı. *Amme İdaresi Dergisi*. 53 (3). S. 103-130.

Ancak teamül odur ki, toplumsal sorunlar deşifre edilirken muhalif bir bakış açısı ile irdelenerek ortaya konulur. Bu anlamda sosyalin, mevcut oluşumlara doğru yamalarla intibak sağlaması, muhalefet olan grubun objektifliğine ve yapıcılığına da bağlı bir durumdur. Ancak çok kere yapılan, yamaya ihtiyaç duyulan noktaların ortaya çıkarılarak eleştirilmesidir. Dolayısıyla muhalefetin de, sosyal yapıya hizmet eden zihniyet ya da niyet ve pratiklerine yama ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Oysa sosyal politikaların oluşturulmasında ya da daha geniş anlamıyla her oluşumda muhalefet edenler, yapının aksak yönlerine vurgu yaparken aynı zamanda düzeltilmesi için de yeni alternatifler getirirler/ getirmelidirler. Aslında bu aksak yönlere yapılan vurgular, yamalanacak bir alana veya yamalanmış bir alanın artık işlevini/ işlevlerini yerine getirmiyor/ getiremiyor olduğunu göstermektedir. Bu yüzden iyi/ yapıcı/ objektif muhalefet, sosyalin yama alıp almaması hususunda etkili bir işleve sahiptir.

Kaynakça

Bağımsız Sosyal Bilimciler İktisat Grubu, (2002). "Niyet Mektubu ve 2002 Başında Türkiye Ekonomisi", İktisat İşletme ve Finans Dergisi, 17(192), 87-95.

Büyükanıt Yaşar, (2006). Harp Akademileri 2006-2007 Eğitim ve Öğretim Yılı Açılış Konuşması, https://www.ab.gov.tr/files/Basin/2006/Ekim/2%20Ekim%202006/GENELKURMAY%20BA%C5%9EKANI%20B%C3%9CY%C3%9CKANIT%20-%20HARP%20AKADEM%C4%B0LER%C4%B0%20KOMUTANLI%C4%9EINDA%20AKADEM%C4%B0K%20YIL%20A%C3%87ILI%C5%9EI.doc, (Erişim Tarihi: 06.02.2021)

Çeçen Anıl, (2004). "Küreselleşme Sürecinde Demokrasi Adı Altında Cumhuriyet Düşmanlığı Yapılmaktadır", Entelektüel Perspektif, Der: Mehmet Zencirkıran ve Arkadaşları, Bursa: Alfa Yayınları, 247-278.

DPT, (2001). Sosyal Hizmetler ve Yardımlar Özel İhtisas Komisyonu Raporu,https://sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/08_SosyalHizmetlerveYardimlar.pdf, (Erişim Tarihi: 07.02.2021).

Göle Nilüfer (2004). "Fetiş Bir Fikir Haline Geliyor Modernlik", Entelektüel Perspektif, Der: Mehmet Zencirkıran ve Arkadaşları, Bursa: Alfa Kitabevi, 29-60.

Güvenen Orhan. (2001). "Türkiye Ekonomisi ve Zaman Dinamiğinde Sosyal Sermaye Eksikliği Kapsamında Bazı Yorumlar", Doğu-Batı Dergisi, (17), 79-84.

Kağıtçıbaşı Çiğdem, (1991). İnsan-Aile-Kültür, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Kellner Douglas, (2001). "Popüler Kültür ve Postmodern Kimliklerin İnşası", Çev. G. Seçkin, Doğu-Batı, (15), 187-219.

Keyman E. Fuat, (2004). "Günümüzde Türkiye'nin Karşılaştığı Sorunlar Sadece Türkiye'ye Özgü Sorunlar Değil.", Entelektüel Perspektif, Der: Mehmet Zencirkıran ve Arkadaşları, Bursa: Alfa Kitabevi, 169-186.

Mills Wright (1974), İktidar Seçkinleri, Çev.: Ünsal Oskay, Ankara: Bilgi Yayınevi.

Öğün Süleyman Seyfi, (2004). "Kitle Eleştirisi İle Başlamayan Politikanın, Politik Tarihte Çok Önemli Bir Şey Yapabileceğine İnanmıyorum.", Entelektüel Perspektif, Der: Mehmet Zencirkıran ve Arkadaşları, Bursa: Alfa Kitabevi, 187-200.

Sarıbay Ali Yaşar, (2004). "Küreselleşme Sürecinde Meseleleri Kararlı, Ilımlı Ve Şahsiyetli Bir Bakışla Değerlendirmemiz Lazım.", Entelektüel Perspektif, Der: Mehmet Zencirkıran ve Arkadaşları, Bursa: Alfa Kitabevi, 149-168.

Schleicher Andreas, (13.11.2017). Türk Eğitim Sistemi Dünyaya Uyum Sağlayamadı, Nalan Koçak (Habertürk) ile Röportaj, https://tr.sputniknews.com/turkiye/201711131030970907-pisa-direktoru-andreas-schleicher-turk-egitim-sistemi-dunya-uyum/ , (Erişim Tarihi: 06.02.2021).

Selçuk Faruk, (2001). "Alacakaranlık Kuşağı", Doğu-Batı Dergisi, (17), 181-186.

Sezal İhsan, (1996). Aile Nedir?, Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları.

T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı, (18 Ocak 2002), Niyet Mektubu, (https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/034318eb-6b0e-4d9e-85e8-6926902d6780/standby2002-2004.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-034318eb-6b0e-4d9e-85e8-6926902d6780-m3fB7D8, (Erişim Tarihi: 05.02.2021).

Tanilli Server, (1998). Türkiye'de Aydınlanma Hareketi: Dünü, Bugünü, Sorunları, İstanbul: Adam Yay.

Tatar Kırılmış, İlknur & Yakıncı, Cengiz (2019). "Sağlıkla İlgili Bazı Kavramların Öyküleri", Türk Dili - Dil ve Edebiyat Dergisi, CXVI(807), 70-77.

Tekelioğlu Orhan (2004). "Türkiye'de Popüler Kültür, Elit Kültür Popülizmini Hezimete Uğratmıştır.", Entelektüel Perspektif, Der: Mehmet Zencirkıran ve Arkadaşları, Bursa: Alfa Kitabevi, 107-134

TIMETÜRK (25.01.2019). "10 soruda Venezuela olayları", https://www.timeturk.com/10-soruda-venezuela-olaylari/haber-1029833, (Erişim Tarihi: 06.02.2021).

Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük, https://sozluk.gov.tr/, (Erişim Tarihi: 05.02.2021).

Yavuzer Haluk, (2000). Çocuk Psikolojisi, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yıldız Recep, (2018). Sosyal Sermaye Kaybı, İstanbul: Kitabi Yayınları.

bulunmaktadır. Bu algının en önemli nedeni ise espor okuryazarlığı konusundaki eksikliktir. Dolayısıyla sosyal tarafların işbirliği içerisinde tüm paydaşların topluma espor okuryazarlığını kazandırma sorumluluğu bulunmaktadır. Aksi takdirde esporun sağlayabileceği yararlardan feragat etmenin yanında oyun bağımlılığı ve anksiyete, obezite ve omurilik rahatsızlıkları gibi sağlık problemleri, kumar ve yasa dışı bahis gibi siber suçlar gibi tehditlerin kaçınılmaz olduğu unutulmamalıdır.

Kaynakça

Akçetin, E., Çelik, U., Yaldır, A., & Herand, D. (2017). Dijital Oyunlar ve İstihdam: Türkiye İçin Öneriler. *Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 136-153. https://doi.org/10.31006/gipad.344781.

Altan, Ö. Z. (2010). *Sosyal Politika*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları

Altun, M., & Koçak, S. (2015). Türkiye'nin sportif başarı açısından değerlendirilmesi: Bakü Avrupa Oyunları örneği. *Spor Bilimleri Dergisi*, *26*(3), 114-128.

Argan, M., Özer, A. & Akın, E. (2006). Elektronik Spor: Türkiye'de Siber Sporcuların Tutum ve davranışlar. *Sport Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*. 1(2). 1-11

Bailey, R. (2005). Evaluating the Relationship Between Physical Education, Sport and Social İnclusion. *Educational Review*, 57(1), 71-90

Balcı, Y. (1993). Bilgi Teknolojisi ve Sosyal Siyaset. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 39/75-83

Businesswire (2020) Zynga Enters Into Agreement to Acquire Istanbul-based Peak, Creator of Top Charting Mobile Franchises Toon Blast and Toy Blast. https://www.businesswire.com/news/home/20200601005142/en/Zynga-Enters-Agreement-Acquire-Istanbul-based-Peak-Creator. Erişim Tarihi: 30.09.2020

Biçerli, M. K. (2018) Türkiye'de İstihdam Politikaları. İçinde M. K. Biçerli & V. Özgüler (Editörler.), *İstihdam ve İşsizlik*. (s. 144-168). Anadolu Üniversitesi Yayınları. Eskişehir

Bingöl, U. (2020). The Macroeconomic Determinants of NEET: A Panel Data Analysis For Fragile Five Countries and Russia. *Journal of Management and Economics Research*, 18 (4), 173-189. DOI: 10.11611/yead.822305

Brand, S. (1972). SPACEWAR: Fanatic Life and Symbolic Death Among the Computer Bums. https://www.wheels.org/spacewar/stone/rolling_stone.html. Erişim Tarihi: 08.10.2020

Brock, T. (2017). Roger Caillois and E-Sports: On the Problems of Treating Play as Work. Games and Culture, 12(4), 321-339. https://doi.org/10.1177/1555412016686878

Bulmuş, M. S. (2018) Küresel Spor Ekonomisi ve Uluslararası Sporcu Emek Göçü: Türkiye'deki Devşirme Sporcular Örneği. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Çakmak, G. (2020). Dünyada ve Türkiye'de E-spor Ekonomisi. İçinde E. Karagün & O. Yılmaz (Editörler), *Spor Bilimlerinde Güncel Konular ve Araştırmalar-3*. 59-73. Çizgi Kitabevi Yayınları, Konya.

Demir, C. (2019) Bilişim Sektöründe Esnek Çalışanların Sorunları: E-Spor Sektörü Çalışanları Üzerine Bir İnceleme. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

EF EPI (2020) English Proficiency Index: A Ranking for 100 Countries and Regions by English Skills. https://www.ef.com/assetscdn/WIBIwq6RdJvcD9bc8RMd/legacy/_/~/media/centralefcom/epi/downloads/full-reports/v10/ef-epi-2020-english.pdf. Erişim tarihi: 02.01.2021

Esportsearnings.com (2020) Overall Esports Stats for 1998-2020, https://www.esportsearnings.com/history. Erişim tarihi: 04.11.2020

Flew, T., & Humphreys, S. (2005). *"Games: Technology, Industry, Culture". New Media: an Introduction (Second ed.)*. Oxford University Press. pp. 101–114. ISBN 0-19-555149-4.

Gaming In Turkey (2020) 2019 Yılı Türkiye Oyun Sektörü Raporu. https://www.gaminginturkey.com/turkiye-oyun-sektoru-raporu-2019.pdf. Erişim Tarihi: 15.05.2020

Göksu, O. (2019) Türkiye'nin Ülke Markasının İnşası Sürecinde Kamu Diplomasisi Ekseninde Sporun Rolü. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, *5*(2), 403-433.

Gündoğan, N. (2001). *Genç İşsizliği*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Yayın No: 1320, Eskişehir

Hallmann, K., & Giel, T. (2018). eSports-Competitive sports or recreational activity? *Sport management review*, *21*(1), 14-20.

Hayday, E., & Collison, H. (2020). Exploring the Contested Notion of Social Inclusion and Gender Inclusivity within eSport Spaces. *Social Inclusion, 8*(3), 197-208. doi:http://dx.doi.org/10.17645/si.v8i3.2755

Hollist, K. E. (2015). Time to be Grown-Ups About Video Gaming: The Rising Esports Industry and The Need For Regulation. *Arızona Law Review*, *57*, 823-847.

Koray, M. (2007). Sosyal Politikanın Anlamı ve İşlevini Tartışmak. *Çalışma ve Toplum*. 15/4, 19-56

Laliga.com (2020). LaLiga grows 20.6% and posts revenue of €4.479 billion. https://www.laliga.com/en-GB/news/laliga-grows-20-6-and-posts-revenue-of-e4-479-billion. Erişim Tarihi: 15.10.2020

Lee, A. (2013) Welcome To The Unicorn Club: Learning From Billion-Dollar Startups. https://techcrunch.com/2013/11/02/welcome-to-the-unicorn-club/. Erişim Tarihi: 10.06.2020

Li, R. (2017). *Good luck have fun: The rise of eSports*. Simon and Schuster. New York. A.B.D.

Merwin, C., Masura, S., Piyush, M., Toschiya, H., Terry, H., & Alexander, D. (2018). The World of Games: eSports: From Wild West to Mainstream. In *Equity Research* (Issue October). https://www.goldmansachs.com/insights/pages/infographics/e-sports/report.pdf Erişim Tarihi: 04.11.2020

Murat, S. & Şahin, L. (2011). Nedenleri ve Sonuçları Bakımından Gençler Arasında Yaygınlaşan İşsizlik. *Sosyoloji Konferansları*, *0*(44), 1-48. https://doi.org/10.18368/sk.04216

Özdemir, S. (2007). *Küreselleşme Sürecinde Refah Devleti*. İ.T.O Yayınları, İstanbul.

Özdemir, S., Ersöz, H., & Sarıoğlu, H. (2007). Küçük Girişimciliğin Artan Önemi ve KOBİ›lerin Türkiye Ekonomisindeki Yeri. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, (53), 173-230.

İvgen, M. (2020) Türkiye'de Espor Kulübü Bulunan Belediye Sayısı Artıyor. https://playerbros.com/turkiyede-espor-kulubu-bulunan-belediye-sayisi-artiyor/ Erişim Tarihi: 07.10.2020

Parshakov, P., & Zavertiaeva, M. (2018). Determinants of performance in eSports: A country-level Analysis. *International Journal of Sport Finance*. Vol:13, Issue: 1, 34-51

Parry, J. (2019). E-sports are not sports. *Sport, Ethics and Philosophy*, *13*(1), 3-18.

Rietkerk, R., Zaumseil, F., & Hordijk, R. (2020). *2020 Global Esports Market Report: Key Trends, Market Sizing & Forecasts, Special Focus Topics and Rankings*

Rothwell G, & Shaffer M. (2019) eSports in K-12 and Post-Secondary Schools. *Education Sciences*. 9(2):105. https://doi.org/10.3390/educsci9020105.

Rudolf, K., Bickmann, P., Froböse, I., Tholl, C., Wechsler, K., & Grieben, C. (2020). Demographics and health behavior of video game and eSports players in germany: the esports study 2019. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *17*(6), 1870.

Serdar Bozkır, A. (2012). Sosyal Politika Kavramı, Tarihsel Gelişimi ve Türkiye'de Sosyal Politika, içinde Tokol, A. & Alper, Y. (Editörler), *Sosyal Politika*, Bursa: Dora Yayınevi.

Statista. (2020). Premier League Football Clubs Revenue in England (UK). https://www.statista.com/statistics/874020/revenue-of-premier-league-football-clubs-by-stream/#:~:text=In%202018%20they%20amounted%20to,for%20roughly%201.38%20billion%20euros. Erişim Tarihi: 15.10.2020

Stebbins, R. A. (1982). Serious leisure: A conceptual statement. *Pacific Sociological Review*, *25*(2), 251-272.

Stoler, J. (2019). 10 Labor and Employment Consideration in Esports. https://www.law360.com/articles/1164984/10-labor-and-employment-considerations-in-esports. Erişim tarihi: 05.11.2020

Taş, H. Y., Demirdöğmez, M., & Küçükoğlu, M. (2017). Geleceğimiz Olan Z Kuşağının Çalışma Hayatına Muhtemel Etkileri. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7 (13), 1031-1048. DOI: 10.26466/opus.370345

Taş, H. Y., Küçükoğlu, M., & Demirdöğmez, M. (2018). Türkiye'de Genç İşsizliği Sorunu ve Alternatif Çözüm Önerileri. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*. https://doi.org/10.31199/hakisderg.453873

T. C. Gençlik ve Spor Bakanlığı (2013). *Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi*, https://gsb.gov.tr/public/edit/files/Mevzuat/ulusal_genclik_ve_spor_politikasi.pdf. Erişim Tarihi: 25.09.2020

TESFED, (2020). Türkiye Espor Federasyonu Uluslararası Kurum Üyelikleri. http://tesfed.gov.tr/Sayfalar/3754/3072/%C3%9Cyeliklerimiz.aspx. Erişim Tarih: 24.09.2020

Wagner, M. (2006). On the Scientific Relevance of eSports. International Conference on Internet Computing & Conference on Computer Games Development, Las Vegas.

Warman, P., Wijman, T., Meehan, O., & De Heij, B. (2020). Newzoo Global Games Market Report. https://resources.newzoo.com/hubfs/2019_Free_Global_Game_Market_Report.pdf. Erişim Tarihi: 05.01.2021

Wattanapisit, A., Wattanapisit, S., & Wongsiri, S. (2020). Public Health Perspectives on eSports. *Public Health Reports*, 135(3), 295–298. https://doi.org/10.1177/0033354920912718

Wikipedia (2020). Nintendo World Championships,

https://en.wikipedia.org/wiki/Nintendo_World_Championships. Erişim Tarihi: 9.10.2020

Yee, N. (2006). The Labor of Fun: How Video Games Blur the Boundaries of Work and Play. Games and Culture, 1(1), 68-71. https://doi.org/10.1177/1555412005281819

Yerlikaya, B., & Öcal, A. T. (2015). Sports as a Social Policy Tool in Turkey. *British Journal of Arts and Social Sciences*, 20(I), 38-56.

Yerlikaya, B. (2012). Spor Kavramında Dönüşüm ve Sporun Bir Sosyal Politika Aracı Olarak Kullanımı. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

Yeti̇ m, A. (2000). Sporun Sosyal Görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5 (1), 63-72.

Yıldırım, G. (2020) *"Oyun Sektörü Desteklerle Başarıdan Başarıya Koşuyor"*. https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/oyun-sektoru-desteklerle-basaridan-basariya-kosuyor/1863513. Erişim Tarihi: 22.08.2021

için bir fırsat olarak görmektedir. Gerçekten de kapsayıcı sağlık ve refah sistemlerine sahip olmayan ülkelerin salgından en fazla etkilenen ülkeler olması, gelecekte yaşanması muhtemel benzer sorunlara karşı refah hizmetlerinin yeniden kurgulanmasını gerektirmektedir. Başlıca yapılması gerekenler sosyal güvenlik ağlarının güçlendirilmesi ve daha kapsayıcı hale getirilmesi, refah hizmeti sunan kurumlar arasındaki işbirliği ve koordinasyonun artırılması, sağlık sisteminin ve sosyal güvenlik kurumlarının daha adil ve güvenilir hale getirilmesidir. Tüm bunlar daha güçlü bir devletin oluşturulmasını gerektirir. Ancak bu yapılırken demokratik kazanımlardan da feragat edilmemelidir.

Kaynakça

Acemoğlu, D. (2020), The Post-COVID state. Project Syndicate. Erişim adresi: https://www.project-syndicate.org/onpoint/four-possible-trajectories-after-covid19-daron-acemoglu-2020-06?barrier=accesspaylog, (e.t. 02.02.2021).

Alfani, G. and Murphy, T. (2017). Plague and lethal epidemics in the pre-industrial world. Journal of economic history 77(1): 314-343.

Bashir, M. F., Benjiang MA and Shahzad, L. (2020). A brief review of socio-economic and environmental impact of Covid-19. Air Quality, Atmosphere & Health (2020) 13:1403-1409.

Blakemore, K. and Griggs, E. (2007). Social policy an introduction, third edition. Berkshire: open university press, England.

Bevir, M., and Rhodes, R.A.W. (2016). Rethinking governance: Ruling, rationalities and resistance. London: Routledge.Blair, I.

Budak, F. ve Bostan, S. (2020). The effects of covid-19 pandemic on syrian refugees in Turkey: The case of Kilis, Social Work in Public Health, 35:7, 579-589, DOI: 10.1080/19371918.2020.1806984.

Chudik, A., Mohaddes, K., Pesaran, M.H., Raissi M. and Rebucci, A. (2020). Economic consequences of Covid-19: a counterfactual multi-country analysis. https://theforum.erf.org.eg/2020/10/20/economic-consequences-covid-19-counterfactual-multi-country-analysis/ (e.t. 10.02.2021).

Daly, M. (2020). The concept of care: Insights, challenges and research avenues in COVID-19 times. Journal of European Social Policy 2021, Vol. 31(1) 108-118.

Ersöz, H. Y. (2011). Sosyal politikada yerelleşme, İstanbul: İstanbul Ticaret Odası yayınları.

ESCARUS (2020). Bir eko-sosyal kriz olarak covid-19 salgını ve sürdürebilirlik. Escarus TSKB Sürdürülebilirlik Danışmanlığı.

Fernandes, N. (2020). Economic effects of coronavirus outbreak (COVID-19) on the world economy. IESE Business School Working Paper No. WP-1240-E.

Gao, X. and Yu, J. (2020). Public governance mechanism in the prevention and control of the COVID-19: information, decision-making and execution, Journal of Chinese Governance, 5:2, 178-197, DOI: 10.1080/23812346.2020.1744922.

Gerard, F., Imbert, C. and Orkin, K. (2020). Social protection response to the COVID-19 crisis: options for developing countries.Oxford Review of Economic Policy, Volume 36, Number S1, 2020, pp. S281–S296.

Goodin, R. E. (1988). Reasons for welfare: The Political theory of the welfare state. New Jersey: Princeton University Press.

Greve B, Blomquist P, Hvinden B, van Gerven M. (2021). Nordic welfare states still standing or changed by the COVID-19 crisis? Social Policy Administration. 2021;1–17 https://doi.org/10.1111/spol. 12675.

Gümüş, İ. (2018). Tarihsel perspektifte refah devleti: doğuş, yükseliş ve yeniden yapılanma süreci. Journal of Political Administrative and Local Studies. Cilt. 1, Sayı 1, ss. 33-66.

Koçak, O.; Koçak, Ö.E.; Younis, M.Z. (2021). The Psychological Consequences of Covid-19 Fear and Moderator Effects of Individuals' Underlying Illness and Witnessing Infected Friends and Family. Int. J. Environ. Res. Public Health, 18, 1836. https:// doi.org/10.3390/ijerph18041836

Köse, Z. (2020). "Covid-19'un küresel ekonomiye etkisi". Covid-19 Pandemisinde Yönetim ve Ekonomi (içinde), ed: Şen, E., Hıdıroğlu, D. ve Yılmaz, O. Gazi Kitabevi, Ankara.

Lee, A. and Cho J. (2016). The impact of epidemics on labor market: identifying victims of the Middle East Respiratory Syndrome in the Korean labour market. Int J Equity Health. 2016; 15:196.

Maher, C.S., Hoang, T. and Hindery, A. (2020). Fiscal responses to COVID-19: Evidence from local governments and nonprofits. Public Administration Review 80(4): 644–650. https://doi.org/10.1111/puar.13238.

Nicolaa, M., Alsafib, Z., Sohrabic, C., Kerwand, A., Al-Jabird, A., Iosifidisc, C., Aghae, M. and Aghaf, R. (2020). The socio-economic implications of the coronavirus pandemic (COVID-19): A review. International Journal of Surgery 78 (2020) 185–193.

Palley, T. I. (2018). Re-theorizing the welfare state and the political economy of neoliberalism's war against it, FMM Working Paper, No. 16, Macroeconomic Policy Institute (IMK), Forum for Macroeconomics and Macroeconomic Policies (FFM), Düsseldorf.

Rummery, K. (2006). Partnerships and collaborative governance in welfare: The citizenship challenge. Social Policy & Society. 5:2. 293–303.

Shaw, R., Kim, Y. and Hua J. (2020). Governance, technology and citizen behavior in pandemic: Lessons from COVID-19 in East Asia. Progress in Disaster Science 6 (2020) 100090.

Sarıipek, D.B. (2017). "Hak temelli" sosyal politikadan "hayırseverlik temelli" sosyal politikaya geçişte sivil toplum örgütlerinin rolü. İnsan&İnsan, 4/11, s. 81-99.

Şenkal, A. (2005). Küreselleşme sürecinde sosyal politika. İstanbul: Alfa Yayınları.

Tokol, A. ve Alper Y. (2017). Sosyal politika. 8. Baskı, Bursa: Dora yayınları.

Valiyeva, K. (2020). Covid-19 ile ulus devleti yeniden düşünmek. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Covid-19 Sosyal Bilimler Özel Sayısı Yıl:19 Sayı:37 Bahar (Özel Ek) s.390-403.

Wilkinson, A. et all (2020). Local response in health emergencies: key considerations for addressing the COVID-19 pandemic in informal urban settlements. Environment & Urbanization. Vol 32 (2): 503–522. DOI: 10.1177/0956247820922843.

WHO (2021). Coronavirus Disease (COVID-19) Dashboard. https://covid19.who.int/ (e.t. 12.02.2021).

Yan, B., Zhang, X., Wu, L., Zhu, H. and Chen, B. (2020). Why do countries respond differently to COVID-19? A comparative study of Sweden, China, France, and Japan. American Review of Public Administration 2020, Vol. 50(6-7) 762–769.

Yavuz K. (2020). Covid-19 salgınının sosyal politikaların geleceği üzerine etkileri. Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 45, Nisan 2020, s. 181-193.

Yavuz, K. ve Es, M. (2019). Sosyal politikaların sunumunda yeni bir yaklaşım olarak kurumlar arası işbirliği ağları: nedenler, aktörler ve ağ yapısı bağlamında teorik bir inceleme. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, yıl:7, sayı:98, s. 148-176.

(111,907 ± 19,128) yüksek bulunmuştur. Yıl 2013 olanların konut kalite endeksi puanları (114,558 ± 18,156), Yıl 2010 olanların konut kalite endeksi puanlarından (111,907 ± 19,128) yüksek bulunmuştur. Yıl 2013 olanların konut kalite endeksi puanları (114,558 ± 18,156), Yıl 2011 olanların konut kalite endeksi puanlarından (112,731 ± 18,407) yüksek bulunmuştur. Yıl 2013 olanların konut kalite endeksi puanları (114,558 ± 18,156), Yıl 2012 olanların konut kalite endeksi puanlarından (112,930 ± 18,390) yüksek bulunmuştur.

4. Sonuç

Bu çalışmada, TUİK tarafından 2006 ile 2013 yıllarında gerçekleştirilen GYK Araştırması mikro verileri kullanılarak, Türkiye'de konutlar ve konutların durumuna ilişkin bir ilk çalışma olarak Konut Kalite Endeksi geliştirilmiştir. Endeks bir başlangıç çalışması olup yeni göstergeler ilavesi ile geliştirilmeye açık bir nitelik taşımaktadır. Endeks puanlamasında, konutlara ilişkin farklı alan uzmanlarının gerçek ölçütleri değerleri dikkate alarak önerecekleri puanların kullanılması ile, bu endekste kullanılan itibari sıfır minimum değeri yerine sıfırdan büyük minimum değer atanması mümkün olabilecektir.

Endeks puanlarının yıllık ortalamaları incelendiğinde, Konut Kalite ortalamalarının 2006 yılından 2013 yılına kadar nispî ve (2008'deki yükselme akabindeki düşüş göz ardı edilecek olursa) bir ölçüde düzenli bir artış gösterdiği, bu suretle, toplam 165.000 endeks puanı üzerinden yapılan hesaplama ile 2006'da Türkiye ortalama endeks puanı olan 107.723 'den, 2013 yılında 114.558 'e doğru bir artış kaydettiği görülmektedir. Konut kalite endeksindeki bu artışın sınırlı kalmasında, söz konusu dönemde Türkiye'nin yetersiz konut stokunu telafi etme sürecinden geçiyor olması bir etken olarak dikkate alınabilir.

Günümüzde, konut stokunun giderek konut ihtiyacını daha yeterli bir düzeyde karşılayacağı bir düzeye erişilmesi ve konut stokunun yenilenmesinde kentsel dönüşümün etkileri ile endeks puanlarındaki artışın sürmesi beklenebilir.

Kaynakça

Cao, M. Wei, J. (2010). Valuation of Housing Index Derivatives". The Journal of Futures Markets, Vol. 30, No. 7, 660-688.

Kain J. Quigley, J. (2012). "Measuring the Value of Housing Quality". Journal of American Statistical Association, Volume 65, p. 532-548

OECD .(2017). Better Life Index "Turkey", http://www.oecdbetterlifeindex.org/countries/turkey/

OECD. (2015). Ébetter Life Index: Housing, http://www.oecdbetterlifeindex.org/topics/housing/

OECD. (2016). Ébetter Life Index: Housing, http://www.oecdbetterlifeindex.org/topics/housing/

OECD. (2018). http://www.oecdbetterlifeindex.org/countries/turkey/

T.C. Merkez Bankası. (2018). "Konut Fiyat Endeksi" https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Istatistikler/Reel+Sektor+Istatistikleri/Konut+Fiyat+Endeksi/

The National Affordable Homes Agency (2017) Housing Quality Indicators (HQI) Form, Britain, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/366634/721_hqi_form_4_apr_08_update_20080820153028.pdf

Türkiye İstatistik Kurumu. (2006). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması: Mikro Verileri, CD.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2006). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması: Mikro Verileri, CD.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2007). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması: Mikro Verileri, CD.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2008). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması: Mikro Verileri, CD.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2009). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması: Mikro Verileri, CD.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2010). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması: Mikro Verileri, CD.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2011). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması: Mikro Verileri, CD.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2013). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması: Mikro Verileri, CD.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2014). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması: Mikro Verileri, CD.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2015). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması: Mikro Verileri, CD.

Ekonomik sistemlerin yarattığı kaçınılmaz bir olgu olan işsizliğin yarattığı olumsuz etkilerin azaltılması için gerekli politika ve uygulamaların sadece iş yaratmak olmadığı üzerinde durulmalıdır. İş yaratmanın ötesinde, işin kalitesi ve memnuniyet sağlayıcı özellikleri arttırılmalıdır. Devletler işe, insani boyutlarda nitelikler kazandırmalıdır. İnsanların işsizlik kaygısını ortadan kaldıran, sosyal güvencesini, iş güvencesini, ücret garantisini sağlayan ve en önemlisi kazanılan ücret, "çalışan yoksulluk" kavramını ortadan kaldırma niteliğine sahip olmalıdır. İnsani varlığın temel şartı, insanın hak ettiği yaşam koşullarına sahip olmaktır. Bu yaşam koşullarını; hakkı olan çalışma imkanları sayesinde sosyal ve ekonomik hayatın içinde olarak kazanmaktır.

Kaynakça

Akses, S. (2014). *Avrupa 2020 Stratejisi*. İktisadi Kalkınma Vakfı Yayınları.

Ay, S. (2012). Türkiye'de İşsizliğin Nedenleri: İstihdam Politikaları Üzerine Bir Değerlendirme. *Yönetim ve Ekonomi Celal Bayar Üniversitesi, 19*(2), 321-341.

Bedir, E. (2013). *Sosyal Politika*. A. İ. Şişman. içinde Anadolu Üniversitesi Yayını: 2628.

Biçerli, M. K. (2014). *İstihdam ve İşsizlik*. (M. Biçerli, & V. Özgüler, Dü)

Bozdağlıoğlu, E. Y. (2008). Türkiye'de İşsizliğin Özellikleri ve İşsizlikle Mücadele Politikaları. *Sosyal Bilimler Dergisi* (20), 45-65.

Esen, E. (2020). *İstihdam ve İşsizlik Üzerine Bir Analiz BRICS-T Ülkelerinde Büyümenin İstihdama Etkisi*. Ankara: Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar.

Eser, B., & Terzi, H. (2008). Türkiye'de İşsizlik Sorunu ve Avrupa İstihdam Stratejisi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*(30), 229-250.

Güçlüoğlu, Ü. M. (2017). *Türkiye İstihdam Analizi ve Bazı Makroekonomik Değişkenlerin İstihdam Üzerindeki Etkileri*. Ankara: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş kurumu Genel Müdürlüğü.

Güler, M. A. (2015). Ulusal İstihdam Stratejisi Bağlamında Türkiye'de Güvencesiz Çalışma. *Çalışma ve Toplum*, 155-190.

Işığıçok, Ö. (2011). *Günümüz Sosyal Politika Sorunları*. (A. Tokol, & Y. Alper , Dü) Bursa: Dora Basım Yyayın Dağıtım.

Işığıçok, Ö. (2017). *İstihdam ve İşsizlik*. BURSA: Dora Basım- Yayın- Dağıtım Ltd. Şti.

Kanca, O. C. (2012). Türkiye'de İşsizlik ve İktisadi Büyüme Arasındaki Nedenselliğin Ampirik Bir Analizi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21*, 1-18.

Karabulut, A. (2007). *Türkiye'de İşsizliği Önlemede Aktif İstihdam Politikalarının Rolü*. Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü.

Kurtulmuş, S. (1998). Avrupa Birliğinde İşsizlik ve İşsizliği Önleme Politikaları. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 159-180.

Mahiroğulları , A., & Korkmaz, A. (2018). *İşsizlikle Mücadelede Emek Piyasası Politikaları -Türkiye ve AB Ülkeleri* (4. Baskı b.). Ekin Basın Yayın Dağıtım.

Öz, C., & Karagöz, S. (2015). Avrupa 2020 Hedeflerinin Avrupa İstihdam Stratejisi Çerçevesinde Değerlendirilmesi. *Bilgi*, 99-122.

Özen, Ş. O. (2015). Türkiye'nin İstihdam Politikaları ve Avrupa İstihdam Stratejisine Uyumu. *Çalışma Dünyası Dergisi*, 78-105.

Palaz, S. (2010). Düzgün İş Kavramı ve Ölçümü: Türkiye ve OECD Ülkelerinin Bir Karşılaştırması. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 479-505.

Taş, H., & Özcan, S. (2015). *Yenilikçi ve Sosyal Boyutlarıyla Avrupa Birliği ve Kobiler*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

TUIK. (2020). https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Eylul-2020-33793, (10.01.2021).

Uğur, S. (2011). Türkye'de İşsizlik Sigortasının Gelişimi. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 95-114.

Yeldan, E. (2012). Ulusal İstihdam Stratejisi Belgesi Üzerine Makro Ekonomik Bakış. A. Makal (Dü.), *Ulusal İstihdam Stratejisi Sempozyumu*. içinde Ankara.

https://ailevecalisma.gov.tr/tr-tr/haberler/bakan-selcuk-kisa-calisma-odenegi-yeni-basvurulari-icin-basvuru-suresi- 31-ocak-2021-tarihine-kadar-uzatildi/, (10.01.2021).

https://www.iskur.gov.tr/isveren/kisa-calisma-odenegi/genel-bilgiler/, (10.01.2021)

Bu anlamda beşerî sermayesini en iyi şekilde değerlendirmek isteyen ülkeler kadın, çocuk, engelli gibi dezavantajlı gruplara yönelik spesifik politika ve hizmetler ürettikleri gibi yaşlı işgücüne yönelik de sosyal politika ve hizmetler üretmelidir.

Kaynakça

Acar, E. Ö. (2016). Türkiye'de Yapısal Dönüşüm ve İşgücü Piyasaları Üzerine Bir İnceleme. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (25), 53-72.

Arıkan, G. (2020). Yaşlı Bireylerin Ekonomik ve Sosyal Sorunlarına İlişkin Politikalar Belirleme. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi*, 6(2), 260-274.

Aydın, A. (2017). Yaşlı İşgücünün Çalışma Hayatındaki Sorunları: Kırklareli İli Örneği. *Journal of Human Sciences*, *14*(2), 1632-1646.

Aytaç, S. & Kaya, Ö. (2019). Ergonominin Çalışma Yaşamındaki Önemi. KARATAHTA/İş Yazıları Dergisi, 14, 1-14.

Baş. M. (2012). Türkiye'de Yaşlı İş Gücünün Genel Görünümü. *Sosyal Güvence*, (2), 28-46.

Başar, M. A., & Ulutaş, M. (2015). Akademik personelin emeklilikleriyle ilgili görüş ve beklentileri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, *11*(1), 125-148.

Baybora, Dilek. (2007); Çalışma Yaşamında Yaş Ayrımcılığı, T.C. Anadolu Üniversitesi Ya. No.1788

Baybora, D. (2010). Çalışma Yaşamında Yaş Ayrımcılığı Ve Amerika Birleşik Devletleri'nde Yaş Ayrımcılığı Düzenlemesi Üzerine. *Çalışma ve Toplum Dergisi*, *24*, 33-58.

Buz, S. (2015). Yaşlı Bireylere Yönelik Yaş Ayrımcılığı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(53), 268-278.

Camkurt, M. Z. (2013). Çalışanların Kişisel Özelliklerinin İş Kazalarının Meydana Gelmesi Üzerindeki Etkisi. *TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi*, *24*(6), 70-101.

Civan, O. E. (2017). İş Sağlığı Ve Güvenliğinde Özel Politika Gerektiren Gruplar. *Ankara Barosu Dergisi*, *75*(4), 203-290.

Çayır, K. (2012). Yaşçılık/Yaşa Dayalı Ayrımcılık. Ayrımcılık: Çok Boyutlu Yaklaşımlar, Ed. Çayır K. ve Ceyhan M., İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 163-174.

Çelik, A. (2020). Sosyal Güvenliğin İşgücüne Katılma Oranına Etkisi. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, (79). 107-128.

Demir, M. (2011). İş Yaşamında Ayrımcılık: Turizm Sektörü Örneği. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, *8*(1), 760-784.

Durusoy Öztepe, N., Kamber Kıvcı, A. (2019). Fırsat mı Kriz mi? Mavi Yakalı Çalışanların Emekliliğe Yönelik Beklentileri Üzerine Nitel Bir Araştırma. Sosyal Güvenlik Dergisi (Journal of Social Security). 9(2). 319-334.

Güler, Z. (2015). Özel Politika Gerektiren Grupların İş Yaşamındaki Sağlık Ve Güvenlik Riskleri İle Kontrol Tedbirleri. *Çalışma Dünyası Dergisi, 2015 (2), 117-134.*

Günaydın, D. (2018). Türkiye'nin Demografik Dönüşümü Çerçevesinde İşgücünün Yaşlanma sorunu. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, *11*(1), 1-13.

Gündoğan, N. (2001). İşgücünün Yaşlanması ve İşgücü Piyasalarına Etkileri. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, *56*(04), 95-108.

ILO (2019). Labour Force Surveys Resources, https://ilostat.ilo.org/

Kelly Services (2006). Discrimination Emerging in New Forms in the Global Jobs Market. https://media.business-humanrights.org/media/documents/files/reports-and-materials/Kelly discrimination-survey-2006.pdf.

Nalbant, F. T., & Demiral, A. K. (2019). Çalışma Hayatında Bulunan "Emeklilikte Yaşa Takılanlar" In Kendini İşe Verme Düzeyleri Üzerine Bir Alan Araştırması. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (34), 181-213.

OECD (2020), Promoting an Age-Inclusive Workforce; Living, Learning and Earning Longer, https://www.oecd-ilibrary.org/employment/older-workers-in-the-future-will-be-better-educated-than-older-workers-today_2f4c21f3-en, Erişim tarihi: 02 Şubat 2021

Ofluoglu, G., & Albar, B. Ö. (2017). Yaşlı İşgücünün İş Sağlığı Ve İş Güvenliği Sorunları Ve Çözüm Önerileri. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, *6*(15), 335-360.

Öğütoğulları, E., & Kılıç, C. (2016). Türkiye İşgücü Piyasasında Yeni Bir Problem Alanı: 40 Yaş ve Üstü İşsizler. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, *7*(1), 85-97.

Özen, S., & Özbek, Ç. (2017). Çalışma Yaşamında Yaşlılık: Yaşlı Çalışanlar ve İnsan Kaynakları Uygulamaları. *Calisma ve Toplum*, *53*(2), 547-572.

Şahin, J. (2006). Emekliler ve sorunları üzerine sosyolojik bir araştırma Şanlıurfa örneği, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2006.

TUİK (2014). İş Kazaları ve İşe Bağlı Sağlık Problemleri Araştırma Sonuçları 2013, TUİK İşgücü ve Yaşam Koşulları Daire Başkanlığı, Ocak, 2014.

TUİK (2019). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, www.tuik.gov.tr

Ulu, S., & Kutanis, R. Ö. (2016). İşgücü Piyasalarında Ayrımcılığın Kaynakları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (35), 359-372.

Ulukan, U. (2020). Türkiye'de Demografik Dönüşüm ve Yaşlı İşçiler. *Fiscaoeconomia*, *4*(1), 94-110.

United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2019). World Population Prospects 2019, Volume II: Demographic Profiles

Usta, İ. & Murat, G. (2017). İşgücü Piyasasında Yaşlılar Ve Aktif Yaşlanma: Avrupa Birliği Ve Türkiye Değerlendirmesi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, *12*(2), 199-224.

Kaynakça

Albayrak, H. (2014). Tarihte Kör, Sağır, Dilsiz ve Engelli Eğitimi. A. Koçibar, H. Albayrak, N. Güçtekin, H. Köse (Araş. Komisyonu*). Engelliler Eğitiminin Tarihsel Gelişimi* içinde (s. 38-100). İstanbul: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Bölümü.

Altı Nokta Körler Derneği Genel Merkezi. (2019). Kurumsal Bilgiler. Erişim adresi: http://www.altinokta.org.tr/sayfalar.asp?sayfa=2

Avrupa Komisyonu. (2010). *Avrupa Parlamentosu, Konsey, Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi ve Bölgeler Komitesine Yönelik Komisyon Tebliği Avrupa Engellilik Stratejisi 2010-2020: Engelsiz Avrupa İçin Yenilenmiş Bir Taahhüt*. Erişim adresi: http://docplayer.biz.tr/23728124-Avrupa-parlamentosu-konsey-avrupa-ekonomik-ve-sosyal-komitesi-ve-bolgeler-komitesine-yonelik-komisyon-tebligi.html

Bakıma Muhtaç Engellilerin Tespiti ve Bakım Hizmeti Esaslarının Belirlenmesine İlişkin Yönetmelik. Erişim adresi: https://www.ailevecalisma.gov.tr/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/yonetmelikler/bakima-muhtac-engellilerin-tespiti-ve-bakim-hizmeti-esaslarinin-belirlenmesine-iliskin-yonetmelik/

Balcı, S. (2013). *Osmanlı Devleti'nde Engelliler ve Engelli Eğitimi Sağır Dilsiz ve Körler Mektebi*. Libra Yayıncılık.

Barnes, C. (2003). 'Work' is a Four Letter Word? Disability, Work and Welfare. Cornell University Library, GLADNET Collection. Paper 326. Erişim adresi: https://ecommons.cornell.edu/bitstream/handle/1813/76582/Colin_Barnes__Work_is_a_Four_Letter_Word_Disability_work_and_welfare.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Braddock, D. L. ve Parish, S. L. (2011). Sakatlığın Kurumsal Tarihi (F. B. Aydar, Çev.). D. Bezmez, S. Yardımcı ve Y. Şentürk (Drl.), *Sakatlık Çalışmaları Sosyal Bilimlerden Bakmak* (s. 101-186). içinde. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları. (Handbook of Disability Studies, s. II-68, G. L. Albrecht, K.D. Selman ve M. Bury, Der., 2001, Londra: Sage kitabından yeniden basılmıştır).

Burcu, E. (2006). Özürlü Kimliği ve Etiketlemenin Kişisel ve Sosyal Söylemleri. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 23(2), 61-83. Erişim adresi: http://www.manevisosyalhizmet.com/wp-content/uploads/2011/06/ozurlu_kimlik_sorunu.pdf

Burcu, E. (2007). *Türkiye'de Özürlü Birey Olma Temel Sosyolojik Özellikleri ve Sorunları Üzerine Bir Araştırma.* Ankara: Hacettepe Üniversite Yayınları.

Burcu, E. (2015). *Engellilik Sosyolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Chan, M. ve R. B. Zoellick (2011). Dünya Engellilik Raporu, Önsöz. Erişim adresi: https://www.engellilerkonfederasyonu.org.tr/wp-content/uploads/2020/04/D%C3%BCnya-Engellilik-Raporu-2011.pdf

Devlet İstatistik Enstitüsü ve ÖZİDA. (2009). *Türkiye Özürlüler Araştırması 2002.* 2. Basım. Ankara: Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası.

Dünya Sağlık Örgütü. (2011). Dünya Engellilik Raporu – Yönetici Özeti. Erişim adresi: https://www.engellilerkonfederasyonu.org.tr/wp-content/uploads/2020/04/D%C3%BCnya-Engellilik-Raporu-2011.pdf

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni. (Aralık 2019). Erişim adresi: https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/66692/istatistik_bulteni_aralik_2020.pdf

Engelliler Hakkında Kanun (2005, 7 Temmuz, değişik:6/2/2014). Resmi Gazete (Sayı: 25868). Erişim adresi: https://www.ailevecalisma.gov.tr/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/kanunlar/engelliler-hakkinda-kanun/

Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun ve Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme (2008, 18 Aralık). Resmi Gazete (Sayı: 27084). Erişim adresi: https://www.ailevecalisma.gov.tr/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/kanunlar/engellilerin-haklarina-iliskin-sozlesmenin-onaylanmasinin-uygun-bulunduguna-dair-kanun-ve-engellilerin-haklarina-iliskin-sozlesme/

European Network on Independent Living [ENIL] and European Youth Centre Strasbourg. (2014). *Understanding and countering multiple discrimination faced by young people with disabilities in Europe*. Erişim adresi: https://rm.coe.int/090000168064fd5c0

Fact Sheet: Youth People with Disabilities. (2010). Erişim adresi: http://social.un.org/youthyear/docs/Fact%20sheet%20youth%20with%20disabilities.pdf

Finkelstein, V. (1998). Emancipating Disability Studies. T. Shakespeare (Ed.). *Disability ReaderSocial Science Perspectives* (s. 28-49) içinde. London and New York: Cassell.

Galvin, R. (2011). Çalışma ve Cinsellikle İlişkisi İçinde Sakat Kimliğinin Soykütüğü (F. B. Aydar, Çev.). D. Bezmez, S. Yardımcı ve Y. Şentürk (Drl.), *Sakatlık Çalışmaları Sosyal Bilimlerden Bakmak* (s. 483-500) içinde. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları. (Disability and Society, 21(5), s. 499-512, 2006 dergisinden yeniden basılmıştır).

Güçtekin, N. (2014a). Osmanlı Devleti Kurumlarında Engellilere Yönelik Uygulamalar. A. Koçibar, H. Albayrak, N. Güçtekin, H. Köse (Araş. Komisyonu*). Engelliler Eğitiminin Tarihsel Gelişimi* içinde (s. 115-143). İstanbul: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Bölümü.

Güçtekin, N. (2014b). Osmanlı Devleti'nde Kör, Sağır ve Dilsiz Mektebi. A. Koçibar, H. Albayrak, N. Güçtekin, H. Köse (Araş. Komisyonu*). Engelliler Eğitiminin Tarihsel Gelişimi* içinde (s. 144-159). İstanbul: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Bölümü.

Gündüz, M. (2014). Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Engelli Eğitimi Üzerine Gelişmeler. *Eğitime Bakış Eğitim-Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi, 31,* 5-14. Erişim adresi: https://www.ebs.org.tr/yayinlarimiz/2/egitime-bakis

Howards, I., Brehm, H. P. ve Nagi, S. Z. (1980). *Disability from Social Problem to Federal Program.* New York: Praeger Publishes.

Hughes, B. ve K. Paterson. (2011). Sakatlık Sosyal Modeli ve Kaybolan Beden: Bir Yeti Yitimi Sosyolojisine Doğru (F. B. Aydar, Çev.). D. Bezmez, S. Yardımcı ve Y. Şentürk (Drl.), *Sakatlık Çalışmaları Sosyal Bilimlerden Bakmak* (s. 63-80) içinde. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları. (Disability and Society, 12(3), s. 325-340, 1997 dergisinden yeniden basılmıştır).

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Engelliler Müdürlüğü. (t.y.). Erişim adresi: https://isemportal.ibb.gov.tr/isem-merkezleri

Kahraman-Güloğlu, F. (2015). Türkiye'de Engelli Hakları Alanında Yeni Bir Örgütlenme Engelli Kadın Hareketi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi.* 8. 39: 477-489. Erişim adersi: http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt8/sayi39_pdf/4sosyoloji_psikoloji_felsefe/kahramanguloglu_fatma.pdf

Kahraman-Güloğlu, F. (2017). *Kesişimsel Yaklaşımla Engellilik ve Toplumsal Cinsiyet -Amerika Birleşik Devletleri ve Türkiye Karşılaştırması*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Karataş, K. (2002). Engellilerin Toplumla Bütünleşme Sorunları, Bir Sosyal Politika Yaklaşımı. *Ufkun Ötesi Bilim Dergisi*, 2(2), 43-55. Erişim adresi: https://drive.google.com/file/d/1ND14PvbiKIjnBn2D4tlqIRgvDcsJ_mgY/view

Kerimoğlu, H. B. (2004). S*osyal Sigortalar Kanunu Açısından Maluliyet Sigortası*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara.

Korkusuz, R. M., ve Uğur, S. (2018). *Sosyal güvenlik hukuku*. Bursa: Ekin Yayınevi.

Köse, H. (2014a). Kronolojik Engelli Tarihi ve Eğitimi. A. Koçibar, H. Albayrak, N. Güçtekin, H. Köse (Araş. Komisyonu*). Engelliler Eğitiminin Tarihsel Gelişimi* içinde (s. 56-101). İstanbul: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Bölümü.

Köse, H. (2014b). Ortaçağ ve Sonrası Avrupa'da Zihinsel Engellilik. A. Koçibar, H. Albayrak, N. Güçtekin, H. Köse (Araş. Komisyonu*). Engelliler Eğitiminin Tarihsel Gelişimi* içinde (s. 101-114). İstanbul: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Bölümü.

Meşe, İ. (2014). Engelliliği Açıklayan Sosyal Model Nedir?. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergis*, 33, 79-92. doi: 10.21560/spcd.17773

Oliver, M. ve Barnes, C. (1998). *Disabled People and Social Policy: From Exclusion to Inclusion*. J. Campling (Dizi Ed.), Longman Social Policy in Britain Dizisi. London and Newyork: Longman.

Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun. (2005, 7 Temmuz). Resmi Gazete (Sayı: 25868). Erişim adresi: https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5378-20120704.pdf

Rimmerman, A. (2013). *Social Inclusion of People with Disabilities National and International Perspectives.* The USA: Cambridge Universtiy Press.

Scotch, R. K. (2000). Models of Disability and American with Disabilities Act. *Berkeley Journal of Employment & Labor Law,* 21. 1, 213-222. doi: 10.15779/Z38V91G

Shakespeare, T. (2011). Sakatlık Sosyal Modeli (F. B. Aydar, Cev.). D. Bezmez, S. Yardımcı ve Y. Şenturk (Drl.), *Sakatlık Çalışmaları Sosyal Bilimlerden Bakmak* (s. 51-62) içinde. İstanbul: Koc Universitesi Yayınları. (The Disability Studies, s. 197-204, L. J. Davis, Der., 2006, Londra: Roudledge kitabından yeniden basılmıştır).

T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü. t.y. Kurum Hakkında, Tarihçemiz Bölümü. Erişim adresi: https://www.aile-vecalisma.gov.tr/eyhgm/kurumsal/kurum-hakkinda/

T.C. Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı (ÖZİDA). (2010). *Özürlülüğe Dayalı Ayrımcılığın Ölçülmesi Araştırması*. Birinci Basım. Ankara: Yorum Basın Yayın Sanayi Ltd. Şti.

Taşçı, F. (2018). *Sosyal Politikada Dezavantajlı Gruplar: Tarih, Yaklaşım ve Uygulama*. İstanbul: Kaknüs.

Thomas, C. (2011). Sakatlık Kuramı: Kilit Fikirler, Meseleler ve Düşünürler (F. B. Aydar, Çev.). D. Bezmez, S. Yardımcı ve Y. Şentürk (Drl.), *Sakatlık Çalışmaları Sosyal Bilimlerden Bakmak* (s. 31-50) içinde. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları. (Disability Studies Today, s. 38-57, C. Barnes, M. Oliver ve L. Barton, Der., 2002, Oxford: Polity kitabından yeniden basılmıştır).

Türkiye Sakatlar Derneği. (2019). Derneğimizin Özgeçmişi. Erişim adresi: http://www.tsd.org.tr/hakkimizda/turkiye-sakatlar-dernegi-ozgecmisimiz

Yılmaz, V. (2016). Tarihsel Gelişimi ve Güncel İkilemleriyle Türkiye'de Engellilik ve Sosyal Politikalar. B. Altuntaş (drl.). *Dezavantajlı Gruplar ve Sosyal Politika* içinde (s. 57-77). Ankara: Nobel.

Genel olarak Doğu Marmara illerinin iç göç yapısı incelendiğinde illerin ekonomisiyle bağlantılı olduğu komşu ve yakın iller arasında göç alışverişi yaşandığı görülmektedir. Ekonomi ve iç göç birbiriyle yakından alakalı kavramlar olup, birbirini etkileyen iki olgudur. Bölgede ekonominin daha çok gelişmesiyle iç göç sayısı da artış gösterecektir. Şehirlerin ekonomisinin büyümesi, istihdam olanaklarının artması, eğitim olanaklarının çeşitliliği, tarım ve turizmde yaşanan mevsimlik göçün artması iç göçü artıracak nedenler arasında yer almaktadır. İç göçün beklenilenden fazla olması, göç edilen yerde çarpık kentleşmeye, çevre sorunlarına, istihdam olanaklarının azalmasına ve işsizliğin artmasına, kayıt dışı sektörün yaygınlaşmasına sebep olacaktır. İç göçün kontrollü bir şekilde yapılması ve muhtemel göç beklentilerinin önceden tahmin edilmesi bu sorunların oluşmasını engelleyebilir.

Kaynakça

Bostan, H. (2017) "Türkiye'de İç Göçlerin Toplumsal Yapıda Neden Olduğu Değişimler, Meydana Getirdiği Sorunlar ve Çözüm Önerileri", Coğrafya Dergisi, İstanbul.

İçduygu, A. ve Sirkeci İ. (1999) "Cumhuriyet Dönemi Türkiye'sinde Göç Hareketleri", (ed.) Oya Baydar, **75 Yılda Köylerden Şehirlere**, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları, 249-260

Özdemir, H. (2012). Türkiye'de İç Göçler Üzerine Genel Bir Değerlendirme. Akademik Bakış Dergisi, *30*, 1-18.

Sağlam S. (2006). "Türkiye'de İç Göç Olgusu ve Kentleşme. Türkiyat Araştırmaları".

Serter, N. (1994). **"Türkiye'nin Sosyal Yapısı"**, Filiz Kitabevi, İstanbul.

Tekeli, İ. (1998). "Türkiye'de İç Göç Sorunsalı Yeniden Tanımlanma Aşamasına Geldi". A. İçduygu (Ed.), Türkiye'de İçgöç Konferans Bolu-Gerede, *6-8 Haziran 1997* içinde (s. 7-21). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

TÜİK, (2018). "Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları" https://www.tuik.gov.tr/ Erişim Tarihi: 20/01/2021

TÜİK, (2019). "Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları" https://www.tuik.gov.tr/ Erişim Tarihi: 25/01/2021

TÜİK, (2021). "Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları" https://www.tuik.gov.tr/ Erişim Tarihi: 02/02/2021

DEĞİŞEN DÜNYADA
SOSYOLOJİ

VEYSEL BOZKURT

VEYSEL BOZKURT: Halen İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi, İktisat Sosyolojisi anabilim dalında öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Lisans ve lisansüstü öğrenimini Uludağ Üniversitesi'inde tamamladı. "Yönetim ve Çalışma Sosyolojisi" alanında 1994 yılında doçent, 2000 yılında profesör oldu. Floransa'da, European University Institute'da (1988-1989), Azerbaycan'da T.D. İşletme Fakültesi'nde (1996), Kırgızistan'da T.D. İşletme Fakültesi'nde (1997), The London School of Economics and Political Sciences'da (2002), Avustralya'da James Cook University'de (2005-2006), Washington State University'de (2008) ve Portland State University'de (2012-2013) misafir öğretim üyesi ve araştırmacı olarak çalıştı. Yayınlarından bazıları şunlardır: Enformasyon Toplumu ve Türkiye, Sistem Yayınları, 1996, İstanbul; Yeni Çalışma Etiği, Alesta Yayınları 2000, Bursa; Avrupa Birliği ve Türkiye, Alfa Yayınları, 1997, İstanbul.

Web : http://veyselbozkurt.com **E.Mail:** vbozkurt@istanbul.edu.tr

DEĞİŞEN DÜNYADA
SOSYOLOJİ

Temeller
Kavramlar
Kurumlar

PROF. DR. VEYSEL BOZKURT

Güncellenmiş 16. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.
Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-18-0

Sayfa Düzeni
Murat Özbey

Kapak Düzeni
Ramazan Gelmez / Murat Özbey

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Şubat 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

Abercrombie, N.; Hill, S.; and Turner, B.S.; *Dictionary of Sociology*; Penguen, 1994.

Abraham, J.H.; *Origions and Growth of Sociology*, Pelican Books, Great Britain, 1973.

Akan, V.; Birey ve Toplum, *Sosyolojiye Giriş* içinde Edit. İ. Sezal, Martı Yayınları, Ankara, 2002.

Albrow, M.; *Bureaucracy*, London, Pall Mall, 1970.

Albrow, M.; *Sociology*: The Basics Routledge, London, 1999.

Allen, J.; Post-Industrializm and Post-Fordizm, *Modernity and Its Futures*, Edit. S.Hall, Mc. Grew, Polity Press.

Alsene, E.; Computerized Integretion and The Organization Work in Enterprıes, *International Labour Review*, vol.133, 1994.

Altunışık, R.; Coşkun, R.; Yıldırım,E.; Bayraktaroğlu, S.; *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Sakarya Kitapevi Yayını, Adapazarı, 2001.

Amin, S.; *Küreselleşme Çağında Kapitalizm*, Sarmal Yay., İstanbul, 1999.

Anderson, Sarah; Cavanagh, John; Lee, Thea; Ten Myths About Globalization, *Nation*, Vol.269, Issue.19. 1999.

Armbruster-Sandoval, R.; Globalization and Cross-Border Labor Organizing, *Latin American Perspectives*, March, Vol.105, Issue.2, 1999.

Aron, R.; *Sosyolojik Düşüncenin Evreleri*, Çev. K. Alemdar, İş Bankası Yay., Ankara, 1986.

Auguste, B. G. What's So New About Globalization? New Perspectives Quaterly *January 1, 1998.*

Baudrillard, J.; *Sessiz Yığınların Gölgesinde ya da Toplumsalın Sonu*, Çev. O. Adanır, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 1991.

Bauman, Z.; *Sosyolojik Düşünmek*, Çev. A.Yılmaz, Ayrıntı Yay., İstanbul, 1999.

Bauman, Z.; *Küreselleşme*: Toplumsal Sonuçları, Çev. A. Yılmaz, Ayrıntı Yay., İstanbul, 1999.

Beck, U.; *What is Globalization*? Trans. P.Camiller, Polity Press, 2000.

Becker, H.S.; Culture: A Sociological View, in *The Meaning of Sociology*, Edit. J.M. Cheron, Prentece Hall, 1999.

Bell, D.; The World in 2013, *Deadlus*, Vol.116, No.3, 1987.

Bell, D.; *The Comming of Post Industrial Societies,* Basic Books, Inc., Publication, New York, 1973.

Bendix, R., Bureaucracy, *International Encylopedia of Social Sciences*, (Edit. D.Shills), London, 1972, C.2.

Bendix, R.; Max Weber'in Din Sosyolojisi, *Din Sosyolojisi* içinde De. Y.Aktay, M.E. Köktaş, Vadi Yay., Ankara, 1998.

Berger, P.; Four Faces of Global Culture. *National Interest*, Fall 1997, Issue 49.

Berger, P.; *Invitation to Sociology: Humanistic Perspective*, Nevyork: Achor, 1963.

Berger, P.; The Meaning of Social Control, in *The Meaning of Sociology,* Edit. J.M.Charon, Prentince Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 1999.

Berger, P.E.; Berger, B.; *Sociology: A Biographical Approach*, 8Basic Books, 1995.

Black, J.; Bryant, J.; *Media Communication*, Brown and Benchmark, 1995.

Blanchot, M.; *İtiraf Edilemeyen Cemaat*, Çev. İ.Ergüden, Ayrıntı Yay., İstanbul, 1997.

Block, F.; *Postindustrial Posisibilities*: A Critique of Economic Discourse, University of California Press, 1990.

Bottomore, T.B.; *Seçkinler ve Toplum*, Çev. E.Mutlu, Gündoğan Yayınları, Ankara, 1990.

Bottomore, T.B.; *Toplumbilim*, Çev. Ü. Oskay, Doğan Yay., İstanbul.

Bourdieu, P.; *Toplumbilim Sorunları*, Kesit Yayıncılık, Tür. I. Ergüden, İstanbul, 1997.

Boyet J.H. & Conn, H.P.; (1991)*Workplace 2000*:The Revolation Reshaping American Business, A Dutton Book, Newyork, 1991.

Bozkurt, V.; "Yıkıcı Gemeinschaft"tan "Öteki"siz Postmodern Kabilelere: Sanal Cemaatler *Birikim Dergisi*, Kasım 1999.

Bozkurt, V.; *Avrupa Birliği*, VİPAŞ Yayınları, Bursa, 2001.

Bozkurt, V.; *Enformasyon Toplumu ve Türkiye*, Sistem Yay., İstanbul, 2000.

Bozkurt, V.; *Püritanizmden Hedonizme Yeni Çalışma Etiği*, Alesta Yayınları, Bursa, 2000.

Brown, D.; Globalization, Ethnicity, and the Nation-State, *Avustralian Journal of International Affair*, April, Vol. 52, Issue.l., 1998.

Bruhl, L.L., *Auguste Comte*: Felsefesi ve Sosyolojisi, İÜİF Yay., İstanbul, 1970.

Bryjak, G.J.; Soroka, M.P.; *Sociology: Cultural Diversity in A Changing World*, Allyn and Bacon, Boston, 1991.

Brym, R. J.; Why Sociology, in *New Society*, Harcourt Brace, Canada, 1998.

Budak, S.; *Psikoloji Sözlüğü*, Bilim ve Sanat Yayını, Ankara, 2000, s. 100;

Burgess, R.G. and Parker, A.; Education, in *Sociology: Issues and Debates*, Edit. By Taylor, S.; MacMillan Pub. London, 1999.

Caplow, T.; A Model For The Consolidation and Participation of Nation States, *International Review of Sociology,* Vol. 8, Issue. 2, July 1998.

Çarkoğlu, A., Toprak, B.; *Türkiye'de Din, Toplum ve Siyaset*, TESEV Yay., İstanbul, 2000.

Castells, M.; *The Rise of Nertwork Society*, The Blackwell Publisher, Oxford, 1999.

Cheal, David; Culture and Postmodern, in *New Society*, Edit. R.J. Brym, Hardcourt Brace, Canada, 1998.

Chossudovsky, M.; *Yoksulluğun Küreselleşmesi*, Çivi Yazıları, İstanbul, 1999.

Cohen, A.P.; *Topluluğun Simgesel Kuruluşu*, Çev. M.Küçük, Dost Kit., Ankara, 1995.

Cole, S.; *Sosyolojik Düşünme Yöntemi*, Vadi Yay., Ankara, 1999.

Coser, Rhea, Steffan, Nock; *Introduction Sociology*, HBJ., 1983.

Cox, H.; *Secular City*: Secularization and Urbanization in Theological Perspective, The Macmillan Company, New York, 1966.

Crozier, M.; Society and Change in *The Meaning of Sociology,* Edit. J.M.Charon, Prentince Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 1999.

Curry, T.; Jiobu, R.; Schewirian, K.; *Sociology for the 21st Centry*, Printice Hall, New Jersey, 1997.

D'Entreves, A.P.; Devlet Kavramı, *Devlet Kuramı*, Der. C.B.Akal, Dost Yayınları, Ankara, 2000.

Dahl, R.A.; *Demokrasi Üstüne*, Phoenix yayınları, Çev. B.Kadıoğlu, Ankara, 2001.

Dahrendorf, R.; Bürokratikleştirilmiş Bir Bilim Dalı, *Sosyoloji ve Gelecek* içinde Çev. Ç.Özdemir, Eylül Yay., Ankara.

Demir, Ö; Acar, M.; *Sosyal Bilimler Sözlüğü*, Ağaç Yayınları, İstanbul, 1992.

Dettling, W.; Sosyoloji Komünizmin Çöküşünü Kestiremedi, *Sosyoloji ve Gelecek* içinde Çev. Ç.Özdemir, Eylül Yay., Ankara.

Dominick, J.R.; *The Dynamics of Mass Communication*, McGrow-Hill, New York, 1993.

Dönmezer, S. *Toplumbilim*, Beta Yay., İstanbul, 1994, s.166.

Dönmezer, S.;*Kriminoloji*, İÜ. Yay., İstanbul, 1981, 123-130.

Downes, D., Crime and Deviance; in *Sociology: Issues and Debates*; Edit. Taylor, S.; MacMillan Pub., London, 1999.

DPT; *Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı*: 2001-2005, Haziran 2000.

Drucker, P.; Kapitalizmin Ötesi; *NPQ/Türkiye*, İlkbahar c.1, s.1. 1998.

Drucker, P.F.; The Global Economy and The Nation State, *Foreign, Affairs*, , Vol. 76, Issue.5. SepYOct. 1997.

Drucker, P.F.; *Kapitalist Ötesi Toplum*, B. Çorakçı, İnkılap Yayınları, İstanbul. 1994.

Drucker; P.F.; *Gelecek İçin Yönetim:1990'lar ve Sonrası*, Türkiye İş Bankası Yay., Çev. Fikret Üçkan, Ankara, 1994.

Drucker; P.F.; *Managing The Non Profit Organization*s, Buttenworth Ltd., Oxford, 1994.

Durkheim, E.; *Toplumbilimsel Yöntemin Kuralları*, Çev. C.B.Akal, B/F/S Yay., İstanbul, 1985.

Durkheim, E.; *The Division of Labor In Society*, Translated by G. Simpson, The Free Press, New York, 1965.

Durkheim, E.; Din Sosyolojisi ve Bilgi Teorisi, *Din Sosyolojisi* içinde De. Y.Aktay, M.E. Köktaş, Vadi Yay., Ankara, 1998.

Durkheim, *İntihar: Toplumbilimsel İnceleme*, Çev. Ö. Ozankaya, İmge Yay., 1992.

Ekin, N.; *Küreselleşme ve Gümrük Birliği*, İTO Yayını, İstanbul, 1999.

Elkin, F.; *Çocuk ve Toplum: Çocuğun Toplumsallaşması*, Çev. N.Güngör, Gündoğan Yayınlar, Ankara, 1995.

Elkind, D.; Erik Erikson: İnsan Gelişiminin Sekiz Evresi, *Hitler İsteseydi: Sosyal Psikoloji Yazıları* içinde Hz. A.Dönmez, Gündoğan Yayınları, Ankara, 1994.

Emiroğlu, K.; Aydın, S.; *Antropoloji Sözlüğü*, Bilim ve Sanat Yay., Ankara, 2003.

Ergüder, Ü; Esmer, Y.; Kalaycıoğlu, E.; *Türk Toplumunun Değerleri*, TÜSİAD Yayını, İstanbul, 1991.

Erkal, M.E.; Baloğlu, B.; Baloğlu F.; *Ansiklopedik Sosyoloji Sözlüğü*, Der Yayınları, İstanbul, 1997.

Esmer, Y., *Türkiye Değerler Atlası*, Bahçeşehir Ünv. Yay. 2012

Etzioni, A.; *Modern Organizations,* Foundations of Modern Sociology, Series, 1964.

Fay, B.; *Çağdaş Sosyal Bilimler Felsefesi*, Çev. İ.Türkmen, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2001.

Ferrante, J.; *Sociology: A Global Perspective*, Wadsworth Publishing Company, California, 1992.

Fichter, J.; *Sosyoloji Nedir*? Çev. N. Çelebi, Attilla Kitapevi, Ankara, 1996.

Fındıkoğlu, Z.F.; *İçtimaiyat*, İkinci Cilt, İÜ: Yay., İstanbul, 1961.

Fisher, B.M., Straus, A.L.; Etkileşimcilik, *Sosyolojik Çözümlemenin Tarihi* içinde, Edit. T.Bottomore, R. Nisbet, Çev. K.Dinçer, V Yayınları, Ankara, 1990.

Frankel, B., *Sanayi Sonrası Ütopyalar,* Ayrıtı Yay., Çev. Kamil Durand, İstanbul, 1991.

Freud, S.; *Totem ve Tabu*, Çev. K.S. Sel, Sosyal Yayınlar, İstanbul, 1996.

Freud, S.; *Uygarlığın Huzursuzluğu*, Çev. H. Barışcan, Metis Yayınları, İstanbul, 1999.

Freyer, H.; *İçtimai Nazariyeler Tarihi*, Çev. T. Çağatay, AÜDTCF Yay., Ankara, 1977.

Freyer, H.; *İndüstri Çağı*, İstanbul, 1954.

Fulcher, J.; Scott, J.; *Sociology*, Oxford University Pres, 1999.

Gardels, N.; Yeni Uzlaşma, *NPQ/Türkiye*, İlkbahar, 1998.

Gartner, R.; Deviance and Crime, in *New Society*, Harcourt Brace Canada, 1998..

Gaskel, J.; Education, in *New Society*, Edit. By R. Brym, Harcourt Brace, Canada, 1998.

Gelles, R.J.; and Levine, A.; *Sociology: An Introduction*, Fifth Edition, McGroaw-Hill, Inc., 1991.

Gerbier; B.; (1999) Kapitalizmin Bugünkü Aşaması Olarak Jeo-Ekonomik Emperyalizm, *Küreselleşme mi Emperyalizm mi?: Piyasa Efsanesinin Çöküşü*, Der. F. Başkaya, Ütopya Yay., Ankara, 1999.

Gibson, W.; (1998) *Neuromancer*, Çev. M.Altınbaş, Sarmal Yay., İstanbul.

Giddens, A.; *Introduction To Sociology*, Norton, London, 1996.

Giddens, A.; *Sosyoloji: Eleştirel Bir Yaklaşım*, İhtar Yay., Erzurum, 1993.

Giddens, A.; Küreselleşmenin İkilemleri, *Sosyal Demokrat Değişim Dergisi*, sayı.12. 1999.

Giddens, A.; *Moderliğin Sonuçları,* Çev. E.Kuşdil, Ayrıntı Yayınlar, İstanbul,1994.

Giddens, A.; *Sociology*. Polity Press, 1993.

Giddens, A.; *Elimizden Kaçıp Giden Dünya*, Çev. O. Akınhay, Alfa Yayınları, İstanbul, 2000.

Gökçe, B.; Aile ve Aile Tipleri Üzerine Bir İnceleme, *Aile Yazıları 1* içinde, Edit. B.Dikeçligil, A.Çiğdem, Aile Araştırma Kurumu, Ankara, 1990.

Gökçe, B.; *Toplumsal Bilimlerde Araştırma*, Savaş Yayınları, Ankara, 1999.

Goldthorpe, J.H.; Herbert Spencer, in *The Founding Fathers of Social Sciences*, Edited by T. Raison, Penguen Books, 1969.

Goode, E.; An Introduction to Deviance, in *The Meaning of Sociology,* Edit. J.M.Charon, Prentince Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 1999.

Goring, R. (Ed.); *Dictionary of Beliefs and Religion*, The Wordsworth Reference, GB, 1995..

Gould, J.; Auguste Comte, in *The Founding Fathers of Social Sciences*, Edited by T. Raison, Penguen Books, 1969.

Gökalp, Z., Türk Uygarlık Tarihi, (Haz. Yusuf ÇOTUKSÖKEN), İnkılap Kitabevi, İstanbul 1991.

Gray, J., *Sahte Şafak*: Küresel Kapitalizmin Aldatmacaları, çev. G.Güven OM Yay., İstanbul, 1999.

Grint, K., *The Sociology of Work,* Polity Pres, Blackwell, 1992.

Gulbenkian Komisyonu, *Sosyal Bilimleri Açın*, Çev. Ş. Tekeli, Metis Yayınları, İstanbul, 1996.

Gülmez, M.; Weber ve İdeal Tip Bürokrasi Anlayışı, *Amme İdaresi Dergisi*, TODAİE, C.8, Mart, 1975.

Güner, S.; *Organize Suç Örgütleri*, Kara Para ve Aklanması, Bilgi Yay., Ankara, 2003.

Güvenç, B.; *Sosyal ve Kültürel Değişme*, HÜ. Yay., Ankara, 1976.

Haas, E.B.; What is Nationalism And Why We Should Study it?, *International Organizatians*, 40, 3, Summer. 1986.

Haas, J.; Shaffir, W.; Socialization, *New Society*, Edit. R. J. Brym, Harcourt Brace, Canada, 1998.

Hammer, M.;vd. (1994) *Değişim Mühendisliği*, Sabah Yay., İstanbul, 1994.

Havilland, W.A.; *Kültürel Antropoloji*, Çev. H. İnanç, Kaknüs Yay., İstanbul, 2002.

Hayden, T.; The Battle in Seattle What Was That All About? *Washington Post* December 5 , 1999.

Held,D.; McGrew, A.; Goldblatt D.;ve Perraton, J.; *Global Transformations*: Politics, Economics and Cultures, Polity Press., Chamridge, 1999.

Helliwell, C.; Hindes, B.; Power, in *Sociology: Issues and Debates*, Edit. S. Taylor; MacMillan Pub., London, 1999.

Henslin, H.M.; *Essentials of Sociology*, A Down-to-Earth Approach, Ally and Bacon, 1996.

Hicks, H.G.&Gullett, C.R; *Organizations: Theory and Behaviour*, Mc.Grow-Hill Book Company, 1975.

Hirszowicz, M.; *Industrial Sociology*, St. Martin's Press, New York. 1985.

Hist,P.; Thompson, G.; *Küreselleşme Sorgulanıyor*, Dost Kitapevi, Ankara, 1998.

Horton, P.B.; Hunt, C.L.; *Sociology*, Fourth Edition, McGrow Hill, 1976.

Hoval, D.H.; The Age of Sovereignity Has Come to the End., *USA Today Magazine*, Issue:2640, 1998.

Ibni Haldun; *Mukaddime* I, Çev. Ugan, Z.K.; Önsöz, MEGSB Yay., İstanbul, 1998.

İçli, T.G.; Toplumdan Kopuş:Suç ve Şiddet, *Sosyolojiye Giriş*, Edit. İ.Sezal, Martı Kit., 2002.

Inglehart, R., etc. *Human Values and Beliefs*: A Cross-Cultural Sourcebook, Political Religious, Sexual, and Economic Norms in 43 Societies: Findings from the 1990-1993 World Values Survey, The University of Michigan Pres, 1998.

Inglehart, R.; *Modernization and Postmodernization*: Cultural, Economic and Political Change in 43 Societies., Princeton University Press, New Jersey, 1997.

Inglehart, R.; *Human Values and Beliefs*: A Cross-Cultural Sourcebook, The University of Michigan Press, 2001.

Jeanniere,A.; Modernite Nedir? *Modernite Versus Post Modernite,* Der.M. Küçük, Vadi/Toplum Yay., Ankara, 1993.

Kağıtçıbaşı, Ç.; *İnsan ve İnsanlar*, Cem Ofset, İstanbul, 1979.

Kamyemer, K.C.V.; Ritzer, G.; Yetman, N.R.; *Sociology:Experiencing Changing Societies*, Forth Editon, Ally And Bacon, 1990.

Kennedy. P.; *Yirmi Birinci Yüzyıla Hazırlık*, Çev. F. Üçkan, Türkiye İş Bankası Yayını, Ankara, 1995.

Kerr,C.&Dunlop&Harbson&Myers ;*Industrialism and Industrial Man,* Harward University Press, Cambridge, Massachusetts, 1960.

Kingdon, J.; *No Such Thing As Society*?, Open University Press, 1992.

Koening, S.; *Sosyoloji*, Çev. Sucu ve Aykaç, Ütopya Kitapevi, İstanbul, 2000.

Kösler, D.; Daha İyi Bir Toplum Arayışı, *Sosyoloji ve Gelecek* içinde Çev. Ç.Özdemir, Eylül Yay., Ankara.

Krahn, H.; Social Stratification, *New Society*, Edit. R. J. Brym, Harcourt Brace, Canada, 1998.

Lee, E.; Globalization and Employment: Is Anxiety Justified?" *International Labor Review* Vol. 135 , No. 5, 1996, November 26.

Leferebvre, H.; *Marks'ın Sosyolojisi*, Çev. S.Hilav, Öncü Yayınları, İstanbul, 1976.

Loveman, G.&Sengenberger, W.; Introduction-Economic and Social Reorganization in the Small and Medium- Seized Enterprise Sector, in *The Reemergence of Small Enterprises: Industrial Restructuring in Industrialized Countries,* Edit by W.Sengerberger, G. Loveman, M.J. Piore, ILO Pub., Geneva, 1990.

Lukes, S., Saint-Simon, in *The Founding Fathers of Social Sciences*, Edited by T. Raison, Penguen Books, 1969.

Lundberg, G.A.; Schrang, C.C.; Larsen, O.N.; *Sosyoloji*, Çev. Ö.Ozankaya, Ü.Gürkan, 2.Cilt, Ankara, 1970.

Macionis ve Plummer, *Sociology: A Global Introduction*, Prentice Hall Europe, New York, 1998.

Macionis, J.J.; *Sociology*, Sixth Edition, Prentice Hall, New Jersey, 1997.

MacIver R.M.; Page, C.H.; *Cemiyet*, MEB Yay., İstanbul, 1969.

MacRae, D. G., Karl Marx, in *The Founding Fathers of Social Sciences*, Edited by T. Raison, Penguen Books, 1969.

Mahont, E.; Are National Cultures and Identities an Optional Extra? *Canadian Review of American Studies*, 1997, Vol.27, Issue.3. 1997.

Manning; C.; Does Globalisation Undermine Labour Standards? Lessons from East Asia , *Australian Jornal of International Affairs*, Vol.52, Issue 2, 1998.

March,J.G.& Simon, H.A.; *Örgütler,* Çev.Ö. Bozkurt ve O. O naran, TODAİE Yay., Ankara, 1975.

Mardin, Ş.; *Din ve İdeoloji*, İletişim Yay., 2. Bask. İstanbul, 1983.

Marshall, G.; *Sosyoloji Sözlüğü*, (Çev O. Akınhay, D.Kömürcü), Bilim ve Sanat Yay., Ankara, 1999.

Martin, H.P.; Schuman, H.; *Globalleşme Tuzağı*, Çev. Karadana, Kahraman, Ümit Yay., Ankara, 1997.

Martin, W.; *The Information Society*, Aslib, London, 1988.

Marx, K.; Engels, F.; Din ve İdeoloji, *Din Sosyolojisi* içinde De. Y.Aktay, M.E. Köktaş, Vadi Yay., Ankara, 1998.

Marx, K.; Engels, F.; *Manifesto of the Communist Party*, 1848; İnternet Ad:

http://www.anu.edu.au/polsci/marx/classics/manifesto.html

Masuda Y.; *Managing in the Information Society*, Relasing Snergy Japanese Style, Bassil Blackwell, 1990.

Mc Groger, D.; *Örgütün İnsan İlişkileri Yönü*, Çev. D. Energin, ODTÜ: Yay., 1970.

McGrew, A.; A Global Society ? *Modernity and Its Futures*, Open University/Polity Pub., Chambridge,1999.

Mills, C. W.; *Toplumbilimsel Düşün*, Çev. Ü.Oskay, Kültür Bakanlığı Yay., 1979.

Mitchell, G.D.; *A Dictionary of Sociology*, Rouledge ana Kegan Paul, London, 1977.

Mittelman, J. H.; Rethinking the International Division of Labour in the Context of Globalisation, *Third World Quarterly*, Vol.16, Issue 2., 1995.

Moles, A.A; *Kültürün Toplumsal Dinamiği*, Çev. N.Bilgin, Ege Ün. Yay., İzmir, 1983.

Morley, D., Robins, K.; *Kimlik Mekanları*, Çev. E. Zeybekoğlu, Ayrıntı Yayınlan, İstanbul, 1997.

Mouzelis, N.; *Organization and Bureaucracy*, An Analysis of Modern Theories, Chicago, Alding Publishing Company, 1969.

Naisbitt, J.; *2000 Yılının Sonrası: Sanayi Sonrası Toplum,* Ter. Yay., İstanbul, 1987.

Occhionero, M.F.; The globalization of Uncertainties, *International Review of Sociology*, Vol.7.; Issue.3, 1997.

Öğün, S.S.; (1998), *Politik Kültür Yazıları*, Asa Kitabevi Yay., Bursa, 1998.

Öncü,A.; *Örgüt Sosyolojisi,* Turhan Kitabevi, Ankara, 1982.

Ortaylı, İ.; *Osmanlı Toplumunda Aile*, Pan Yay., 2001.

Osborne, R.; Loon, B.V.; *Introducing Sociology*, New York, 1999.

Oscarsson, B.; On Business and Work: An Overviev, in *On Business and Work Toward New Frontiers*, Sweden, 1991.

Özkalp, E.; *Sosyolojiye Giriş*, Anadolu Üniversitesi Yay., Eskişehir, 1995.

Özlem, D.; *Max Weber'de Bilim ve Sosyoloji*, Küyerel Yayınları, İstanbul, 1999.

Paker, C.; Bilgi Toplumu, Bireyselleşme ve Yönetim, *İş Yönetiminde Devrim,* İstanbul Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yay., 1993.

Pawson, R.; Methodology, in Taylor, S.; *Sociology: Issues and Debates*, MacMillan Pub., London, 1999.

Petracca, M.; Sorapure, M.; *Common Culture*, Prentice Hall, Upper Saddle River, 1998.

Polama, M.M., *Çağdaş Sosyoloji Kuramları*, Çev. H. Erbaş, Gündoğan Yayınlar, Ankara, 1993.

Preffer, *Rekabette Üstünlüğün Sırrı İnsan*, Sabah Yay., İstanbul, 1995.

Rao, J. M.; Globalization: A View From the South, Employment Papers, *Employment and Training Department* International Labour Office Geneva, 1997.

Reinhardt, A.; (1995); New Ways to Learn, *Byte*, March/95, Mc Graw Hill, New York.

Rex, J., Max Weber, in *The Founding Fathers of Social Sciences*, Edited by T. Raison, Penguen Books, 1969.

Rheingold, Howard; Virtual Communities Internet: htpp://www.well.com/user/hlr/vcbook/index.html

Rielly, J.E.; Amerikan Halkı ve Dünya: Yüzyılın Sonunda Bir Anket, *Foreign Policy*, y.2; s.5.1999.

Ringer, F.; *Weber'in Metodolojisi*: Kültür ve Toplum Bilimlerinin Birleşimi, Çev. M.Küçük, Doğu-Batı Yay., Ankara, 2003.

Ritzer, G.; Sociological Theory Forth Edition, The McGraw-Hill Companies, Inc., New York, 1996.

Rosenau, P.M.; *Post-Modernizm ve Toplum Bilimleri*, Çev. T.Birkan, Ark Yay., Ankara, 1998.

Rürup, B.; Work of the Future-The Future of Work, *Deutschland,* No.2,11, 1993.

Ryan, Alan; Exaggerated Hopes and Baseless Fears, *Social Research*, Fall 77, Vol. 64, Issue s.1167. 1997.

Sach, J.; Uluslararası Ekonomi: Küreselleşmenin Sırlarının Çözülmesi, *Foreign Policy,* y.1; s.1. 1998.

Sadler, P.; *Menagerial Leadership in the Post-Industrial Society,* Gower Pub. Comp. Ltd., GB. 1988.

Sainath, S.; An Interview With Noam Chomsky; http://www.twnside.org.sg/

Salvaggio, J.L.; *The Information Society* Lawrence Erlbaum Associates, London, 1989.

San, C.; *Max Weber'de Hukukun ve Meşru Otoritenin Sosyolojik Analizi*, AİTİA Yay., No.47, Ankara, 1971.

Sarıbay, A. Y.; (1998); Küreselleşme, Post-modern Uluslaşma ve İslam, *Küreselleşme, Sivil Toplum ve İslam* (içinde), (Der. Keyman, Sarıbay) Vadi Yay., Ankara, 1998.

Sarıbay, A.Y.; *Global Bir Bakışla Politik Sosyoloji*, Alfa Yayınları, İstanbul, 2000.

Sarıbay, A.Y.; *Siyaset, Demokrasi ve Kimlik*, Asa Yayınları, Bursa, 1998.

Schaefer, R.T.; Lamm, R.P.; *Sociology*: New York: McGraw-Hill, 1995.

Scime, Roger; "Cyberville" and the Spirit of Community: Howard Rheingold-meet Amitia Etzioni Internet: http://www.imagination.org/cyberville/cyberville.html;

Senge, P; *Beşinci Disiplin*, Çev.A. İldeniz, A. Doğukan, Yapı Kredi Yay., İstanbul, 1993.

Sennet, R.; *Kamusal Alanın Çöküşü*, Ayrıntı Yay., İstanbul, 1996.

Sennet, R.; *Otorite*, Çev. K.Durand, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 1992.

Serif, M.; *Sosyal Kuralların Psikolojisi*, Çev. İ.Sandıkçıoğlu, Alan Yayıncılık, İstanbul, 1985.

Sezal, İ.; *Sosyolojiye Giriş*, Martı Yay., Ankara, 2002.

Sezal, İ.; *Öncü Sosyologların Kaleminden Sosyoloji*, Tek Ağaç Yay., 2004.

Sezer, B., Türk *Sosyolojisinin Ana Sorunları*, Sümer Kitabevi Yayınları, İstanbul, 1988.

Shapiro, R.D.; *Foundation for Sociology*, Rand McNally College Publishing Company, Chicago, 1977.

Shorth, C.; The Meaning of Globalization for Development Policy, *Transnational Social Policy*, Edit. C.J. Finer, Blackwell Publisher, UK, 1999.

Skidmore, William; (1979) *Theorotical Thinking in Sociology*, Chambridge University Press, London.

Smelser, J.N.; *Sociology*, Blackwell Publisher, Massachusetts, 1994.

Smith, A. D.; *Milli Kimlik*, B. S. Şener, İletişim Yay., İstanbul, 1994.

Smith, A.D.; *Toplumsal Değişme Anlayışı*, Çev. Ü. Ülgen, Gündoğan Yayınları, Ankara, 1996.

Smith, March, A.; Voices from the Well; The Logic of the Virtual Commons: http://netsan.sscnet.ucla.edu.tr/scoc/papers/voices

Sokullu-Akıncı, F.; *Kriminoloji*, 2. Baskı, Beta, İstanbul, 1999. www.kriminoloji.org

Somavia, J.; *Decent Work for all in a Global Economy: An ILO Perspective*, To the Third WTO Ministerial Conference in Seattle, 30th November to 3rd December, 1999.

Sorokin, A.; *Çağdaş Sosyoloji Teorileri*, II, Çev. M.M.R.Öymen, Ankara, 1974.

Spitz, D.; *Antidemokratik Düşünce Şekilleri*, Bin Temel Eser, Devlet Kitapları, Ankara.

Stinch-Combe,A.L.; *Information and Organizations,* University of California Pres Ltd.,1990.

Stone, N.; (1991); Does Business Have Any Business in Education, *Harvard Business Review,* March-April,1991.

Swingewood, A.; *Sosyolojik Düşüncenin Tarihi*, Çev. O. Akınhay, Bilim ve Sanat Yay., İstanbul, 1998.

Swingewood, A.; Sociolocical Theory, in *Sociology: Debates and Issues*, Edited by S. Taylor, MacMillan, 1999.

T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, *Türk Ailesine İlişkin Demografik Bilgiler* İnternet: http://aile.gov.tr/aileist.htm

T.C. Kültür Bakanlığı, http://www.kultur.gov.tr

Tan, M.; *Toplumbilime Giriş*, AÜ: Yay., Ankara, 1981.

Taylor, S.; *Sociology: Issues and Debates*, MacMillan Pub. London, 1999.

TC. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, *Sayılarla İstanbul*, 2001.

Thomson, W.E; and Hickey, J.V.; *Society in Focus*, Third Edition, Longman, New York, 1999.

Thurman, J.E.; Competence and Choice and Work, *On Business and Work*, (Edit. J.Thurman vd) International Labour Office Pub. Geneva, 1993.

Toffler, A.; *Üçüncü Dalga,* Altın Kitaplar Yay., Tükçesi: Ali Seden, İstanbul, 1981.

Toffler, A.;(1992); *Yeni Güçler Yeni Şoklar*, Çev. B. Çorakçı, Altın Yayınları, İstanbul.

Tolon, B.; *Çağdaş Toplumun Bunalımı*: Anomi ve Yabancılaşma, AİTİA Yay., 2.Baskı, Ankara, 1981.

Tönnies, Ferdinand; *On Gemeinschaft and Gesselschaft* (Community and Society), Translated by C.P.Loomis, The Michigan State University Press, 1957.

Topçu, N.; *Sosyoloji*, Dergah Yay., İstanbul, 2001.

Touraine, A.; *Demokrasi Nedir*? Çev. O. Kunal, YKY., İstanbul, 2000.

Turhan, M.; *Kültür Değişmeleri*, 1000 Temel Eser, İstanbul, 1969.

Turner, B.S.; *Max Weber ve İslam*: Eleştirel Bir Yaklaşım, Çev. Y.Aktay, Vadi Yay., 1997, Ankara.

Turner, B.S.; *Statü*, Çev.K. İnal, Doruk Yayınları, Ankara, 2000.

Turner, J.H.; *Sociology: Studying The Human System*, Goodyear Pub., 1978

UN; *Human Development Report*, 1999.

Vergin, N.; Toplumsal Değişme ve Türkiye'de Aile, *Din, Toplum ve Siyasal Sistem* içinde, Bağlam Yayınları, İstanbul, 2000.

Wagner, P.; *Modernliğin Sosyolojisi*, Çev. M.Küçük, Sarmal Yayınevi, İstanbul, 1996.

Wagner, P.; Sosyolog Mütercim Mi? *Sosyoloji ve Gelecek* içinde Çev. Ç.Özdemir, Eylül Yay., Ankara.

Wallace, R.A. and Wolf, A.; *Contemporay Sociological Theory*, Prentice_Hall International, London, 1999.

Waters, M.; *Globalization*, Routledge, London, 1995.

Weber, M.; *Sosyoloji Yazıları*, Çev. T. Parla, Hürriyet Vakfı Yay., İstanbul, 1986.

Weber, M.; *Sosyolojinin Temel Kavramları*, M. Beyaztaş, Bakış Yay., İstanbul, 2002.

Weber, M.; *Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhu*, Çev. Z. Aruoba, İstanbul, 1985.

Weber, M.; Bürokratik Teşkilatlanmanın Esasları, *Sosyoloji Yazıları*, içinde Edit. İ. Sezal, UÜ Yay., Bursa, 1983.

Weber, M.; Dünya Dinlerin Sosyal Psikolojisi, *Sosyoloji Yazıları* içinde Çev. T. Parla, Hürriyet Vakfı Yay., İstanbul, 1986.

Weber, M.; *Toplumsal ve Ekonomik Örgütlenmenin Kuramı*, Çev. Ö.Ozankaya, İmge Yay., Ankara, 1995..

Weber, M.; Types of Authority, in *Introducing Sociology:A Collection of Readings*, Edit. Schafer, Lamm, McGraw-Hill, Inc., 1987.

Webster's *Third New International Dictionary*, Köneman, 1993.

Wilkin, P.; New Myths for the South: Globalisation and the Conflict Between Private Power and Freedom; *Third World Quarterly*, Vol. 17; Issue.2, 1996.

Williams, R.; (1989), *İkibine Doğru*, Çev. E. Tarım. Ayrıntı Yayınlar, İstanbul.

Williams, R.; *Kültür*, Çev. S. Aydın, İmge Yayını, Ankara, 1993.

Womack, J.P.&Jones, Roos; *Dünyayı Değiştiren Makine,* Oto. San. Der. Yay., İstanbul, 1993.

Worsley, P.; *Introducing Sociology*, Open University Pub. 1983.

Yentürk, N.; Post-Fordist Fordi*st* Gelişmeler ve Dünya İktisadi İşbölümünün Geleceği *Toplum ve Bilim* 56-61, Bahar, 93, 1993.

Yıldırım, A.; Şimşek, H.; *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 1999..

Yılmaz, A.; *Çağdaş Siyasal Akımlar*, Vadi Yayınları, Ankara, 2003.

Zanden, J.W.V.; *Human Development*, McGraw Hill, 1997.

DENEYİMSEL PAZARLAMA
ve
KURUMSAL İTİBAR İLİŞKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Osman ÖZDEMİR

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-74-6

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Nisan 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Kaynakça

Abratt R. & Kleyn, N., (2012) Corporate identity, corporate branding and corporate reputations: Reconciliation and integration, *European Journal of Marketing,* 46(7/8), 1048-1063

Aktan, C. C., (2016) *Kurumsal Kültür,* SPK Yayınları, Ankara

Aktepe, C., Baş, M. & Tolon, M., (2009) *Müşteri İlişkileri Yönetimi,* Detay Yayıncılık, Ankara

Almog Bareket G., (2012) Visionary leadership in business schools: An institutional framework, *Journal of Management Development,* 31(4), 431-440

Bennis, W. & Burt, N., (1985) *Leaders: The Strategies for Taking Charge,* Harper & Row, New York

Bentler, P.M. (1990). Comparative fit indexes in structural models. *Psychological Bulletin,* 107(2), 238-246

Bıçakçı, İ., (2006) *İletişim ve Halkla İlişkiler,* MediaCat Yayınları, İstanbul

Blythe, J., (2001) *Pazarlama İlkeleri,* Bilim Teknik Yayınevi, Çev: Yavuz Odabaşı, İstanbul

Boateng, H. & Okoe, A. F., (2015) Consumers' attitude towards social media advertising and their behavioural response The moderating role of corporate reputation, *Journal of Research in Interactive Marketing,* 9(4), 299-312

Brown, E., (2012) Working the crowd: social media marketing for business, *British Informatics Society Limited,* Swindon, https://ebookcentral.proquest.com

Browne, M.W. & Cudeck, R. (1993) Alternative ways of assessing model fit. In Bollen & Long [Eds.] *Testing structural equation models.* Newbury Park, CA: Sage, 136-162

Budak, G. & Budak G., (2010) *İmaj Mühendisliği Vizyonundan Halkla İlişkiler,* 5.Baskı, Barış Yayınları, İzmir

Bunzel, T. (2010) *Tools of Engagement: Presenting and Training in a World of Social Media,* John Wiley & Sons, San Francisco, https://ebookcentral.proquest.com

Bülbül, Y., (2008) *Teknonomi Tarihsel Açıdan Teknoloji - Ekonomi İlişkisi,* Kitabevi Yayınları, İstanbul

Cardinale, S., Nguyen, B. & Melewar, T. C., (2016) Place-based brand experience, place attachment and loyalty, *Marketing Intelligence & Planning,* 34(3), 302-317

Caruana, A., (1997) Corporate reputation: Concept and measurement, *Journal of Product & Brand Management,* 6(2), 109-118

Christensen, L. T. & Askegaard, S., (2001) Corporate identity and corporate image revisited A semiotic perspective, *European Journal of Marketing,* 35(3-4), 292-315

Coles, L. (2014) *Marketing with Social Media: 10 Easy Steps to Success for Business,* John Wiley & Sons Australia, Singapor https://ebookcentral.proquest.com

Cortes, A., (2000) Business protocol: A public relations approach, *Corporate Communications,* 5(3), 140-143

Cravens, K., Oliver, E. G. & Ramamoorti, S., (2003) The reputation index: Measuring and managing corporate reputation, *European Management Journal,* 21(2), 201-212

Davis, A., (2006) *Halkla ilişkilerin ABC'si,* Çev. Ümit Şendilek, MediaCat Yayıncılık, İstanbul

Deligöz, K., (2016) *Deneyimsel Pazarlama,* Siyasal Kitabevi, Ankara

Demirel, Y., (2007) *Müşteri İlişkileri Yönetimi ve Bilgi Paylaşımı,* IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul

Dima, A. M., Vasilache, S., Ghinea, V., & Agoston, S., (2013) A model of academic social responsibility. *Transylvanian Review of Administrative Sciences,* 9(38), 23-43

Ding, C. G. & Tseng, T. H., (2015) On the relationships among brand experience, hedonic emotions, and brand equity, *European Journal of Marketing,* 49(7-8), 994-1015

Doğan, M., (2007) *Kurumsal Yönetim,* Siyasal Kitabevi, Ankara

Dolphin, R. R., (2004) Corporate reputation - A value creating strategy, corporate governance, *The International Journal of Business in Society,* 4(3), 77-92

Dowling, G., (2016) Defining and measuring corporate social reputations, *Annuals in Social Responsibility,* 2(1), 18-28

Durmuş, B., Yurtkuru, E.S. & Çinko M., (2011) *Sosyal Bilimlerde SPSS'le Veri Analizi,* Beta Yayınları, İstanbul

Eberl, M. & Schwaiger, M., (2005) Corporate reputation: Disentangling the effects on financial performance, *European Journal of Marketing,* 39(7/8) 838-854

Fan, Y., (2005) Ethical branding and corporate reputation, *Corporate Communications,* 10(4), 341-350

Fjermestad, J. & Romano, N. C., (2006) Customer relationship management: Satisfying the customer, *Journal of Information Science and Technology* 3(2)

Fombrun S.,& Van Riel C, (1997) *The Reputational Landscape,* Corporate Reputation Reiew, 1(1/2)

Fombrun, C . J ., (1996) *Reputation: Realizing Value from the Corporate Image,* Harvard Business School Press, Boston

Fombrun, C. & Shanley, M., (1990) What's in a name? Reputation building and corporate strategy. *The Academy of Management Journal,* 33(2), 233-258

Fombrun, C., Gardberg, N.A. & Sever, J. M., (2000) The reputation quotient: A multi-stakeholder measure of corporate reputation, *Journal of Brand Management,* 7(4), 241-255

Freemantle, D., (2000) *Müşteri Neden Hoşlanır,* Çev. İsmail Hunut, BZD Yayıncılık, İstanbul

Gel, O., (2004) *CRM Yolculuğu,* Sistem Yayıncılık, İstanbul

Giddens, A., (2005) *Sosyoloji,* Ayraç Yayıncılık, İstanbul

Gotsi M., Wilson, A. M., (2001) Corporate reputation: Seeking a definition, *Corporate Communications,* 6(1), 24-30

Grunig, J. E., (2005) *Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik,* Çev. Elif Özsayar, Rota Yayıncılık, İstanbul

Güzelcik, E., (1999) *Küreselleşme ve İşletmelerde Değişen Kurum İmajı,* Sistem Yayıncılık, İstanbul

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. & Anderson, R. E. (2014) *Multivariate Data Analysis*, Pearson Hall, 7th ed., Harlow

Hair, J., Wolfinbarger, M., Ortinau, D. & Bush, R., (2009) *Essentials of Marketing Research,* McGraw-Hill Irwin, New York

Hennig-Thurau, T., Gwinner, K., Walsh, G., & Gremler, D., (2004) Electronic word of mouth via consumer opinion platforms: What motivates consumers to articulate themselves on the internet?. *Journal of Interactive Marketing,* 18(1), 38-52

Holbrook, M. B., (2009) Consumption experience, customer value, and subjective personal introspection: An illustrative photographic essay, *Journal of Business Research,* 59, 714-725

Hultén P. & Vanyushyn, V., (2014) Promotion and shoppers' impulse purchases: the example of clothes, *Journal of Consumer Marketing,* 31(2), 94-102

Inglis R., Morley, C. & Sammut, P., (2006) Corporate reputation and organisational performance: an Australian study, *Managerial Auditing Journal,* 21(9), 934-947

Iyer, G. R. & Bejou, D., (2003) Customer relationship management in electronic markets, *Journal of Relationship Marketing,* 2(3-4), 1-13

Jackson, P., (1997) Techniques: Making education and career connections, 72(6), 26-27

Jo, H. M. & Schultz M., (2003) Bringing the corporation into corporate branding, *European Journal of Marketing,* 37(7-8), 1041-1064

Kalder, (2000) *Müşteri Memnuniyeti Yönetimi,* Kalder Yayıncılık, İstanbul

Kalyoncuoğlu, S., (2017) *Deneyimsel Pazarlama,* Gazi Kitabevi, Ankara

Keegan W. J. & Green, M. C., (2013) *Global Marketing,* Pearson Hall, 7th ed., New Jersey

Khodarahmi, E., (2009) Strategic public relations, *Disaster Prevention and Management,* 18(5), 529-534

Khojastehpour, M. & Johns, R., (2014) The effect of environmental csr issues on corporate/brand reputation and corporate profitability, *European Business Review,* 26(4), 330-339

Kitchen P. J. & Papasolomou, I. C., (1997) Marketing public relations: Conceptual legitimacy or window dressing?, *Marketing Intelligence & Planning,* 15(2), 71-84

Kline, R. (2011) *Principles and Practice of Structural Equation Modeling,* The Guilford Press, New York

Kogan, I. S., (1965) *Public Relations,* Alexander Hamilton Institute, New York

Konuk, G., (2014) *Deneyimsel Pazarlama,* Detay Yayıncılık, Ankara

Kotler P. & Zaltman, G., (1971) Social marketing: An approach to planned social change, *Journal of Marketing,* 35(3), 3-12

Kotler, P. & Armstrong, G., (2012) *Principles of Marketing,* Pearson Hall, 14th ed., New Jersey

Kotler, P. & Keller, K. L., (2012) *Marketing Management,* Pearson Hall, 14th ed., New Jersey

Kotler, P., (2009) *Kotler ve Pazarlama,* Lifecycle Yayınları, Çev: Adnan Acar, İstanbul

Kraatz, M. S. & Love, E. G., (2006) Studying the dynamics of reputation: A framework for research on the reputational consequences of corporate actions, *Research Methodology in Strategy and Management,* 3, 343-383

Krueger T. M., Wrolstad, M. A. & Van Dalsem, S., (2010) Contemporaneous relationship between corporate reputation and return, *Managerial Finance,* 36(6), 482-490

Ladeira W. J., Santini, F. O., Sampaio, C. H. & Araujo, C. F., (2016) Experiential value and domain-specific ınnovativeness during freemium game usage: Effects on child well-being, *Young Consumers,* 17(1), 64-77

Lee J. & Roh, J. J., (2012) Revisiting corporate reputation and firm performance link, *Benchmarking,* 19(4-5), 649-664

Lewis S., (2003) Reputation and corporate responsibility, *Journal of Communication Management,* 7(4), 356-366

Li, F., Xu, L., Li, T. & Zhou, N., (2015) Brand trust in a cross-cultural context: Test for robustness of an alternative measurement model, *Journal of Product & Brand Management,* 24(5), 462-471

Lopez N. V. & Rodríguez Molina, M., (2013) Event brand transfer in an entertainment service: Experiential marketing, *Industrial Management & Data Systems,* 113(5) 712-731

Lowe B., Chan, F., Yee, F. & Yeow, P., (2014) Price promotions and their effect upon reference prices, *Journal of Product & Brand Management,* 23(4-5), 349-361

Lystig Fritchie, L. & Johnson, K. K. P., (2003) Personal selling approaches used in television shopping, *Journal of Fashion Marketing and Management,* 7(3), 249-258

Mai A. T., Nguyen, B., Melewar, T. C. & Bodoh, J., (2015) Exploring the corporate image formation process, *Qualitative Market Research,* 18(1), 86-114

Malaska P. & Holstius, K., (1999) Visionary management, *Foresight,* 1(4), 353-361

Malhotra, N., (2015) *Essentials of Marketing Research: A Hands-On Orientation,* Pearson Hall, New Jersey

Manthiou A., S., Liang L. & Chiang, T. L., (2014) The experience economy approach to festival marketing: Vivid memory and attendee loyalty, *Journal of Services Marketing,* 28 (1), 22-35

Marsh, H.W. & Hocevar, D., (1985) Application of confirmatory factor analysis to the study of self-concept: First- and higher-order factor models and their invariance across groups. *Psychological Bulletin,* 97(3), 562-582

Morden, T., (1997) Leadership as vision, *Management Decision, 35*(9), 668-676

Mucuk İ., (2010) *Pazarlama İlkeleri, Türkmen* Kitabevi, İstanbul

Nagasawa, S., (2008) Customer experience management: Influencing on human Kansei to management of technology, *The TQM Journal,* 20(4), 312-323

Nguyen N. & Leblanc, G., (2001) Corporate image and corporate reputation in customers' retention decisions in services, *Journal of Retailing and Consumer Services,* 8(4): 227-236

O'connor, N., (2002) Uk corporate reputation management: The role of public relations planning, research and evaluation in a new framework of company reporting, *Journal of Communication Management,* 6(1), 53-63

Olivas-Lujan, M. R. & Bondarouk, T., (2013) *Social Media in Strategic Management,* Emerald Group Publishing, Bingley, https://ebookcentral.proquest.com

Otubanjo B. O. & Melewar, T.C., (2007) Understanding the meaning of corporate identity: a conceptual and semiological approach, *Corporate Communications,* 12(4), 414-432

Özüpek, M. N., (2005) *Kurum İmajı ve Sosyal Sorumluluk,* Tablet Yayınları, Konya

Papatya, N., (2005) Tüketici davranışları ile ilgili motivasyon modelleri, *SDÜ İİBF Dergisi,* 10(1), 221-240

Parnell, J. A., (2005) Strategic philosophy and management level, *Management Decision* 43(2), 157-170

Perreault W. D. & McCarthy, E. J., (2002) *Basic Marketing,* McGraw Hill Companies, 14th ed., New York

Persson, A., (2013) Profitable customer management: Reducing costs by influencing customer behaviour. *European Journal of Marketing,* 47(5/6), 857-876

Peters, T. J. & Waterman R. H., (1987) *Yönetme ve Yükselme Sanatı,* Çev. Selami Sargut, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul

PHP Enstitüsü, (1999) *Matsushita Felsefesi,* Çev. Ahmet Gürsel, BZD Yayınları, İstanbul

Pırnar, İ., (2010) *Doğrudan Pazarlama,* Seçkin Yayıncılık, Ankara

Pine J. & Gilmore J.H., (1999) *The Experience Economy: Work Is Theatre and Every Business a Stage,* Boston, Ma: Harvard Business School Press

Pine, J. & Gilmore, J. H., (1998) Welcome to the experience economy. *Harvard Business Review,* 76(4), 97-105

Poon, P., Albaum, G. & Chan, S. F., (2012) Managing trust in direct selling relationships, *Marketing Intelligence & Planning,* 30(5), 588-603

Porter M. E., (1990) The competitive advantage of nations, *Harvard Business Review,* 68(2), 73-93

Porter M. E., (2000) *Rekabet Stratejisi,* Çev. Gülen Ulubilgin, Sistem Yayın, İstanbul

Pratoom K., (2010) Validating the reputation quotient scale: Human resource management perspective, *International Business Management,* 4(4), 243-249

Proctor, A., (2003) *Essentials of Marketing Research,* Prentice Hall, United Kingdom

Russo, S. T., Caridà A., Colurcio, M. & Melia, M., (2012) Store experience and co-creation: The case of temporary shop, *International Journal of Retail & Distribution Management,* 40(1), 21-40

Ryan D., (2016) *Dijital Pazarlama,* T. İş Bankası Yayınları, Çev. M. Murat Kemaloğlu, İstanbul

Saarijarvi H., Karjaluoto, H. & Kuusela, H., (2013) Extending customer relationship management: From empowering firms to empowering customers, *Journal of Systems and Information Technology,* 15(2), 140-158

Safko, L. (2012) *The Social Media Bible: Tactics, Tools, and Strategies for Business Success,* John Wiley & Sons, New Jersey https://ebookcentral.proquest.com

Schmitt B. & Zarantonello, L., (2015) Consumer experience and experiential marketing: A critical review, *In Review of Marketing Research,* 10, 25-61.

Schmitt B., (1999) Experiential marketing, *Journal of Marketing Management,* 15(1-3), 53-67

Selvi, M.S., (2007) *İlişkisel Pazarlama,* Detay Yayıncılık, Ankara

Seybold P. & Marshak, R., (2001) *Müşteri.Com,* Epsilon Yayıncılık, İstanbul

Shaw, C. & Ivens, J., (2002) *Building Great Customer Experiences,* Palgrave Macmillan, New York

Sherman, M. L., (1999) *Reputation: Rhetoric versus Reality,* London Published for the Institute of Directors and AIG Europe (UK)

Slomon, J., (2003) *Mikro İktisat,* Bilim Teknik Yayınevi, Ankara

Smith, S. & Wheeler, J., (2002) *Managing the Customer Experience: Turning Customers into Advocates,* Upper Saddle River, Financial Times Prentice Hall, New Jersey

Stanford, N., (2014) *Organizasyon Kültürü,* Çev. Ümit Şendilek, Türkiye İş Bankası Yayıncılık, İstanbul

Stauss B. & Schoeler, A., (2004) Complaint management profitability: What do complaint managers know?, *Managing Service Quality,* 14(2/3), 147-156

Sümer, H. & Pernsteiner, H., (2014) *İtibar Yönetimi,* Beta Yayıncılık, İstanbul

Taleghani, M., Largani, M. S., Gilaninia, S. & Mousavian, S. J. (2011) The role of customer complaints management in consumers satisfaction for new industrial enterprises of Iran, *International Journal of Business Administration,* 2(3), 140-147

Tanaka, J.S. & Huba, G.J., (1985) A fit index for covariance structure models under arbitrary GLS estimation. *British Journal of Mathematical and Statistical Psychology,* 38(2), 197-201

Tavşancıl, E., (2006) *Tutumların Ölçülmesi ve Spss ile Veri Analizi,* Nobel Yayınları, Ankara

Torlak, Ö., Altunışık, R. & Özdemir, Ş., (2007) *Yeni Müşteri,* Hayat Yayınları, İstanbul

Trout J., (2007) *Konumlandırma Stratejileri,* Optimist Yayınları, Çev. Ümit Şensoy, İstanbul

Tuna M. & Tuna A. A., (2007) *Kurumsal Kimlik Yönetimi,* Detay Yayıncılık, Ankara

Ulusu, Y., Erdem, Ş. & Durmuş, B., (2016) Influence of social media based brand communities on brand trust, *Europian Journal of Business and Management,* 8(35), 67-74

Uslu A., (2010) *Kişisel Satış Teknikleri,* Beta Yayınları, İstanbul

Vardeman Winter, J. & Place, K., (2015) Public relations culture, social media, and regulation, *Journal of Communication Management,* 19(4), 335-353

Vila-López, N. & Rodríguez-Molina, M., (2013) Event-brand transfer in an entertainment service: Experiential marketing, *Industrial Management & Data Systems,* 113(5), 712-731

Wadsworth W. J., (1999) *Atak Yöneticinin Liderlik Rehberi,* Hayat Yayınları, Çev. Sabri Yarmalı, İstanbul

Walter A. & Sen G., (2009) *Analyzing the Global Political Economy,* Princeton University Press, New Jersey

Wang Y. & Feng, H., (2012) Customer relationship management capabilities measurement, antecedents and consequences, *Management Decision,* 50(1), 115-129

Weiss M. M., Voss, G. B. & Grewal, D., (2003) Determinants of online channel use and overall satisfaction with a relational multichannel service provider, *Academy of Marketing Science Journal,* 31(4), 448-458

Westwood J., (2000) *30 Dakikada Pazarlama Planı Yazma,* Çev. Sabri Yarmalı, Damla Yayınları, İstanbul

Wilson M., (1999) *Pazarlama Yönetimi,* Çev. Ayça Haykır, Öteki Yayınları, Ankara

Worcester, S. R., (2009) Reflections on corporate reputations, *Management Decision,* 47(4), 573-589

Yaman Z. & Zerenler, M., (2018) *Deneyimsel Pazarlama,* Gazi Kitabevi, Ankara

Yanıklar C., (2006) *Tüketimin Sosyolojisi,* Birey Yayıncılık, İstanbul

Zaltman G., (2004) *Tüketici Nasıl Düşünür,* Çev. Semih Koç, Marka Yayınları, İstanbul

https://saleschakra.com/en/crm-types (Erişim Tarihi: 9.1.2018)

http://www.capterra.com/customer-relationship-management-software (Erişim Tarihi: 9.1.2018)

https://www.reputationinstitute.com/research/Global-RepTrak-100.aspx (Erişim Tarihi: 9.1.2018)

https://www.wearesocial.com/special-reports/digital-in-2017-global-overvie (Erişim Tarihi: 9.1.2018)

http://btk.gov.tr/tr-TR/Sayfalar/Resmi-Istatistikler (Erişim Tarihi: 1.6.2018)

www.bp.com.tr (Erişim Tarihi: 9.4.2017)

DÜNYA'DA EN ÇOK ZİYARET EDİLEN DESTİNASYONLAR

Editör
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa IŞKIN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-53-0

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Ağustos 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

Dünya üzerinde bir çok destinasyon bulunmaktadır. Bu destinasyonlar turizm hareketleri içerisinde yer almaya gönüllü potansiyel turistleri kendi bünyesine çekebilmeyi amaçlamaktalardır. Bu doğrultuda tanıtımlar, reklamlar ve farklı etkinlikler yapmaktalardır. Daha çok turistin destinasyonlara gelmesi için çok fazla çaba harcanmaktadır. Ancak bazı destinasyonlar turist çekebilme konusunda çok başarılılardır. Söz konusu destinasyonların yapmış oldukları tanıtım faaliyetleri, reklamlar şüphesiz turist çekmek için etkili olmaktadır. Ancak Dünya'da en çok turist çeken destinasyonlar göz önüne alındığında turist çekmek için sadece tanıtım ve reklamın yeterli olmayacağı görülmektedir.

Bu kapsamda bir değerlendirme yapıldığında, aslında en çok turist çeken destinasyonların farklı özelliklerinin olduğu görülebilir. Söz konusu destinasyonların sahip oldukları ayırt edici özellikler sayesinde diğer destinasyonlara göre daha çok tercih edildikleri görülmektedir. Söz konusu özellikler farklı başlıklar altında sınıflandırılabilir. Bu özellikler tarihi, kültürel, doğal, ticaret ve alışveriş başlıkları olarak sıralanabilir.

Bu kitapta 2019 yılı itibariyle Dünya'da en çok turist çeken 10 destinasyona ilişkin bilgiler ve söz konusu destinasyonları, diğer destinasyonlardan ayıran temel özellikler ele alınmıştır. Böylelikle en çok tercih edilen destinasyonların özellikleri ortaya konulmuştur. Burada ki amaç destinasyonların yönetimini gerçekleştiren veya gerçekleştirmeye aday kişilerin en çok turist çeken destinasyonların özellikleri hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlayarak, destinasyon yönetimi konusunda daha etkin olmalarına katkı sağlamaktır.

Bunun yanında kitapta, söz konusu destinasyonlara ilişkin genel bilgiler verilmiştir. Daha sonra destinasyonların doğal ve külltürel varlıkları ile ilgili bilgiler verilmiştir. Ayrıca kitapta, destinasyonların yemek kültürleri ve turizm faaliyetlerine ilişkin bilgilerde yer almaktadır.

Kitabın hazırlanmasındaki temel amaç, ilgili kişilerin en çok ziyaret edilen destinasyonlara ilişkin bilgi edinmelerini sağlamaktır. Böylellikle destinasyonlara ilişkin değerlendirmeler yaparken, dikkat edilmesi gereken noktalar hakkında bilgi sahibi olabileceklerdir.

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
HONG KONG
Dr. Öğr. Üyesi İlker ÖZTÜRK

1.1. Genel Bilgiler....1
1.2. Doğal Varlıkları....3
1.3. Kültürel Varlıklar....6
1.4. Hong Kong Yemek Kültürü....8
1.5. Hong Kong Turizm Faaliyetleri....9
1.6. Hong-Kong'un Ayırt Edici Özellikleri....12

Kaynakça....14

İKİNCİ BÖLÜM
BANGKOK
Öğretim Görevlisi Dr. Fuat ATASOY

2.1. Genel Bilgiler....19
2.2. Doğal Varlıkları....22
2.3. Kültürel Varlıklar....24
2.4. Bangkok Yemek Kültürü....31
2.5. Bangkok Turizm Faaliyetleri....33
2.6. Bangkok'un Ayırt Edici Özellikleri....41

Kaynakça....44

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
LONDRA
Dr. Öğr. Üyesi Emre Hastaoğlu

3.1. Genel Bilgiler....47
3.2. Londra'nın Doğal Varlıkları....50
3.3. Londra'nın Kültürel Varlıkları....50
3.4. Londra'nın Yemek Kültürü....58
3.5. Londra ve Turizm....58
3.6. Londra'nın Ayırt Edici Özellikleri....59

Kaynakça....60

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
MAKAO
Doç. Dr. Hacı Mehmet YILDIRIM

4.1. Genel Bilgiler....61
4.2. Doğal Varlıkları....64
4.3. Kültürel Varlıklar....66
4.4. Makao Yemek Kültürü....72
4.5. Makao Turizm Faaliyetleri....73
4.6. Makao'un Ayırt Edici Özellikleri....74

Kaynakça....77

BEŞİNCİ BÖLÜM
SİNGAPUR
Dr. Öğr. Üyesi Fazıl KAYA

5.1. Genel Bilgiler....81
5.2.Singapur'un Doğal Varlıkları....83
5.3. Singapur'un Kültürel Varlıkları....87
5.4. Singapur'un Yemek Kültürü....90
5.5. Singapur ve Turizm....91
5.6. Singapur'un Ayırt Edici Özellikleri....94

Kaynakça....98

ALTINCI BÖLÜM
PARİS
Emre TANKUŞ

6.1. Genel Bilgiler....101
6.2. Paris'in Doğal Varlıkları....112
6.3. Paris'in Kültürel Varlıkları....113
6.4. Paris'in Yemek Kültürü....117
6.5. Paris ve Turizm....120
6.6. Paris'in Ayırt Edici Özellikleri....123

Kaynakça....125

YEDİNCİ BÖLÜM
DUBAİ
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa IŞKIN

7.1. Genel Bilgiler....131
7.2. Dubai'nin Doğal Varlıkları....135
7.3. Dubai'nin Kültürel Varlıkları....141
7.4. Dubai Yemek Kültürü....143
7.5. Dubai ve Turizm....144
7.6. Dubai'nin Ayırt Edici Özellikleri....145

Kaynakça....147

SEKİZİNCİ BÖLÜM
NEW YORK
Öğretim Görevlisi Gülden POLAT

8.1. Genel Bilgiler....149
8.2. New York City'nin Doğal Varlıkları....155
8.3. New York City'nin Kültürel Varlıkları....156
8.4. New York City Yemek Kültürü....167
8.5. New York City ve Turizm....168
8.6. New York'un Ayırt Edici Özellikleri....170

Kaynakça....172

DOKUZUNCU BÖLÜM
Kuala Lumpur
Öğretim Görevlisi Muhammed Yıldız

9.1. Genel Bilgiler....175
9.2. Kuala Lumpur'un Doğal Varlıkları....176
9.3. Kuala Lumpur'un Kültürel Varlıkları....178
9.4. Kuala Lumpur'un Yemek Kültürü....180
9.5. Kuala Lumpur ve Turizm....181
9.6. Kuala Lumpur'un Ayırt Edici Özellikleri....183

Kaynakça....185

ONUNCU BÖLÜM
İSTANBUL

Doç. Dr. Duran CANKÜL
Batuhan SÖNMEZ

10.1. Genel Bilgiler 187
10.2. İstanbulun Doğal Varlıkları 191
10.3. İstanbulun Kültürel Varlıkları 200
10.4. İstanbul Yemek Kültürü 207
10.5. İstanbul ve Turizm 208
10.6. İstanbul'un Ayırt Edici Özellikleri 212

Kaynakça 213

Kaynakça

Au, N., ve Law, R. (2002). Categorical Classification of Tourism Dining. Annals of Tourism Resesarch, 29(3), 819-833.

Broilo, F. (2019). Twentieth-Century Mosque Architecture in East Asia: The Case of Taipei's Grand Mosque. Journal of Islam in Asia, 16(1), 92-106.

Carroll, J. (2007). A concise history of Hong Kong. United States of America: Rowman ve Littlefield Publishers.

Census and Statistics Department. (2019). Hong Kong Annual Digest of Statistics. Statistical Information Dissemination Section Census and Statistics Department.

Census and Statistics Department. (2019). The Four Key Industries in the Hong Kong Economy. Hong Kong: Census and Statistics Department, Hong Kong Special Administrative Region. 06 21, 2020 tarihinde alındı.

Census and Statistics Department. (2020). Hong Kong Monthly Digest of Statistics. Census and Statistics Department Hong Kong Special Administrative Region.

Chan, A., ve Tan, D. (2018). The Food Scene in Hong Kong — A Case Study of Nihon Ryouri (Japanese Food Culture) in Hong Kong. T. Lim, ve T. Kong içinde, Studying Hong Kong 20 Years of Political, Economic and Social Developments (s. 265-272). Singapore: World Scientific.

Cheung, L., Fok, L., ve Fang, W. (2014). Understanding Geopark Visitors' Preferences and Willingness to Pay for Global Geopark Management and Conservation. Journal of Ecotourism, 13(1), 35-51.

Chiu, H., Chan, C.-S., ve Marafa, L. (2016). Local Perception and Preferences in Nature Tourism in Hong Kong. Tourism Management Perspectives, 20, 87-97.

Dai, F., ve Lee, C. (2002). Landslide Characteristics and Slope Instability Modeling Using GIS, Lantau Island, Hong Kong. Geomorphology, 42, 213-228.

DEİK. (2014). Hong Kong Ülke Bülteni. Dış Ekonomik İlişkiler Kurumu.

Fitzpatrick, L., Gagliardi, J., ve Stone, A. (2018, Kasım 20). Top 10 Hong Kong. Eyewitness Travel.

Fodor's. (2013). Hong Kong with a Side Trip to Macau. Travel Intelligence.

Fung, C., ve Jim, C. (2015). Segmentation by Motivation of Hong Kong Global Geopark Visitors in Relation to Sustainable. International Journal of Sustainable Development ve World Ecology, 22(1), 76-88.

Gasper, P., Ge, S., Loomis, A., ve Miller, S. (2012). Prospects of Ecotourism in Hong Kong: A Case Study on Tung Ping Chau. The Hong Kong Institute of Education.

Greene , M. (2015). The divine and healing in Hong Kong. I. Vargas, ve Z. Xun içinde, Disease, Religion and Healing in Asia (s. 54-68). New York: Routledge.

Guides, Insight ; (2019). Insight Guides City Guide Hong Kong.

Guo, W., ve Chung, S. (2019). Using Tourism Carrying Capacity to Strengthen UNESCO Global Geopark Management in Hong Kong. Geoheritage, 11, 193-205.

Hayes, J. (1964). Peng Chau Between 1798-1899. Journal of the Hong Kong Branch of the Royal Asiatic Society, 4, 71-96.

Hong Kong Tourism Board. (2020). 06 29, 2020 tarihinde https://www.discoverhongkong.com/eng/explore/dining.html. adresinden alındı

Hong Kong Tourism Board. (tarih yok). A Statistical Review of Hong Kong Tourism.

Hong Kong Tourism Board. (tarih yok). Best in Honh Kong A Traveller's Guide. 06 20, 2020 tarihinde www.discoverhongkong.com. adresinden alındı

Huang, X., Li, M., Zhang, J., Zhang, L., Zhang, H. ve Yan, S. (2020). Tourists' Spatial-Temporal Behavior Patterns in Theme Parks: A Case study of. Journal of Destination Marketing & Management, 15, 1-10.

Ingham, M. (2007). A Cultural History Hong Kong. Nev York: Oxford University Press,.

Ip, C., ve Law, R. (2010). Outlying Islands as a Tourist Destination for Local Residents: The Case of Cheung Chau in Hong Kong. Asia Pacific Journal of Tourism Research, 15(4), 417-430.

Köse, H. (2011). Hong Kong Bilgi Notu. Ankara: Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracatı Geliştime Etüd Merkezi.

Kwan, C. K. (2008). Let's Go Together - Enjoy the Nature of. Life Style, 13(10).

Leung, D., Law, R., ve Lee, H. (2011). The Perceived Destination Image of Hong Kong on Ctrip.com. International Journal Of Tourism Research, 13, 124-140.

Mahajan, K., ve Sharma, P. (2018). Growth of Tourism Industry in Hong Kong. International Journal of Advance Research and Development., 3(1), 295-298.

Man, E.-W. (2011). A Museum of Hybridity: The History of the Display of Art in the Public Museum ofHong Kong, and Its Implications forCultural Identities. Visual Anthropology, 24, 90-105.

McKercher, B., Ho, P., ve Cros, H. (2004). Attributes of Popular Cultural Attractions in Hong Kong. Annals of Tourism Research, 32(2), 393-407.

Nguyen, T., ve Cheung, C. (2017). Authenticity and Commodification of Hong Kong Heritage Tourism . INVTUR 2017, (s. 1-16). Portugal.

Okumus, B., Okumus, F., ve McKercher, B. (2007). Incorporating Local and International Cuisines in the Marketing of Tourism Destinations: The Cases of Hong Kong and Turkey. Tourism Management, 28, 253-261.

Rough Guide. (2014). Pocket Rough Guide Hong Kong & Macau. Rough Guide.

Song, H., Wong, K., ve Chon, K. (2003). Modelling and Forecasting The Demand for Hong Kong tourism. Hospitality Management, 22, 435-451.

Steve, T. (2003). A Modern History of Hong Kong. London: Bloomsbury Publishing PLC.

Stone, A. (2008). Hong Kong & Macau. Lonely Planet.

Tan, T. (2017). Hong Kong Food City. Australia: Murdoch Books Australia.

Tourism Commission . (2019, Eylül). Hong Kong: The Facts Tourism. 07 05, 2020 tarihinde https://www.gov.hk/en/about/abouthk/factsheets/docs/tourism.pdf. adresinden alındı

Wang, L., Tian, M., ve Wang, L. (2015). Geodiversity, geoconservation and geotourism in Hong Kong Global Geopark of China. Proceedings of the Geologists' Association, 126(3), 426-437.

Williams, A., Grant, C., ve Leatherman, S. (1977). Sedimentation patterns in Repulse Bay, Hong Kong. Proceedings of the Geologists' Association, 88(3), 183-200.

Wong, C. (2017). The Big Buddha of Hong Kong: An Accidental Buddhist Theme Park. Tourism Geographies, 19(2), 168-187.

Wong, F., ve Fung, T. (2016). Ecotourism planning in Lantau Island Using Multiple Criteria Decision Analysis with Geographic Information System. Environment and Planning B: Planning and Design, 43(4), 640-662.

Wright, R. (2007). Living And Working in HONG KONG. United Kingdom: Spring Hill Road.

Yao, J. (2017). Research on Marketing Strategy: Case Study of Disneyland. Advances in Economics, Business and Management Research, 33, 473-481.

Yasmeen, R. (2019). Top 100 City Destinations. Euromonitor International.

Zhang, S., ve Chan, C.-S. (2016). Nature-based tourism development in Hong Kong: Importance–Performance perceptions of local residents and tourists. Tourism Management Perspectives, 20, 38-46.

AFCD. (2020). 06 22, 2020 tarihinde https://www.afcd.gov.hk/english/country/cou_vis/cou_vis_cou/cou_vis_cou_tt/cou_vis_cou_tt.html. adresinden alındı

cntraveler. (2018). 06 24, 2020 tarihinde https://www.cntraveler.com/gallery/best-beaches-in-hong-kong. adresinden alındı

discoverhongkong. (2020). 06 27, 2020 tarihinde https://www.discoverhongkong.com/nz/see-do/culture-heritage/museums/history/museum-of-history.jsp.adresinden alındı

discoverhongkong. (2020). 06 28, 2020 tarihinde https://www.discoverhongkong.com/us/see-do/culture-heritage/other-places-of-worship/st-andrew-church.jsp.adresinden alındı

discoverhongkong.com. (2020). 06 23, 2020 tarihinde https://www.discoverhongkong.com/nz/see-do/great-outdoors/outlying-islands/index.jsp. adresinden alındı

do-tours.com. (2020). 06 22, 2020 tarihinde https://www.do-tours.com/en//guide/29744-tai-tam-country-park.html. adresinden alındı

hk.science. (2020). 06 27, 2020 tarihinde https://hk.science.museum/en_US/web/scm/au/history.html. adresinden alındı

hongkong.net. (2020). 06 27, 2020 tarihinde https://www.hongkong.net/attractions/space-museum.html. adresinden alındı

hongkongpass. (2020). 06 25, 2020 tarihinde https://www.hongkongpass.com.hk/travel-guide-repulse-bay.html. adresinden alındı

https://www.climatestotravel.com/climate/hong-kong. (2020, 06 21). climatestotravel.com. adresinden alındı

https://www.gov.hk. (2019). Hong Kong in Brief. 06 21, 2020 tarihinde https://www.gov.hk/en/about/abouthk/docs/2019HK_in_brief.pdf. adresinden alındı

lammarainbow.com. (2020). 06 23, 2020 tarihinde http://lammarainbow.com/lam-ma_route.php?lang=en. adresinden alındı

news.gov.hk. (2017). 06 28, 2020 tarihinde https://gia.info.gov.hk/general/201708/14/P2017081400655_265203_1_1502705384147.pdf. adresinden alındı

planetware. (2020). 07 05, 2020 tarihinde https://www.planetware.com/tourist-attractions/hong-kong-hk.htm. adresinden alındı

worldbeachguide. (2020). 06 24, 2020 tarihinde https://www.worldbeachguide.com/hong-kong/big-wave-bay-beach.htm. adresinden alındı

worldbeachguide. (2020). 06 25, 2020 tarihinde https://www.worldbeachguide.com/hong-kong/silvermine-bay-beach.htm. adresinden alındı

www.gov.hk. (2018). Hong Kong in Brief. 06 21, 2020 tarihinde https://www.gov.hk/en/about/abouthk/docs/2018HK_in_brief.pdf.adresinden alındı

Kaynakça

Aloian, M. (2013). *Cultural Traditions in Thailand*. Canada: Crabtree Publishing Company

Askew, M. (2005). *Bangkok: Place, Practice and Representation*. London-New York: Routledge

Baker, C. & Phongpaichit, P. (2014). *A History of Tailand, 3rd Edition*. Australia: Cambridge University Press.

Bracken, G. B. (2010). *A Walking Tour: Bangkok. 2nd Edition*. Singapore: Marshall Cavendish Editions.

Eyewithness Travel (2016). *Thailand*. USA. Penquin Random House

Hoare, T. (2004). Thailand : *A Global Studies Handbook*. California: ABC-CLIO, Inc.

Gray, P. & Ridout, L. (2010). *The Rough Guide to Bangkok*. *5th Edition*. Rough Guides.

London, E. (2008). *Thailand Condensed: 2000 Years of History and Culture*. Singapore: Marshall Cavendish Editions.

Lonely Planet (2016). *Thailand's Islands & Beaches*. China: Lonely Planet Publications Pty Ltd.

Mastercard (2019). Global Destination Cities Index. https://web.archive.org/web/20190906144341/https://newsroom.mastercard.com/wp-content/uploads/2019/09/GDCI-Global-Report-FINAL-1.pdf 19.03.2021

Sumrongthong, B. (2006). Cultural Resources Management at Koh Kred, *Urban Research Plaza*, volume 4.

Thanvisitthpon, N., Shrestha, S., & Pal, I. (2018). Urban Flooding and Climate Change, *Environment and Urbanization ASIA,* 9(1), 86-100. Doi:10.1177/0975425317748532

Warren, W. (2002). *Bangkok*. UK: Reaktion Books Ltd.

http://www.bangkok.go.th/th/page/index.php?&153-Geography_of_Bangkok&l=en ,18.03.2021

https://www.britannica.com/place/Bangkok, 20.03.2021

https://www.bot.or.th/App/BTWS_STAT/statistics/ReportPage.aspx?reportID=875&language=eng, 20.03.2021

https://www.cia.gov/the-world-factbook/static/af63773458ceae2da57dcf274d1f7cdb/TH-travel-facts.pdf, 17.03.2021

http://ich.culture.go.th/index.php/th/ich, 01.04.2021

https://www.headout.com/blog/safari-world-bangkok-tickets/, 02.04.2021

https://tr.hotels.com/go/thailand/chao-phraya-river-bangkok, 31.03.2021

https://www.lonelyplanet.com/thailand/bangkok/narratives/stats, 15.03.2021

https://marketingdb.tat.or.th/en/web/guest/tatwebportallink, 21.03.2021

https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=592,18.03.2021

https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=411, 10.03.2021

https://www.nationthailand.com/news/30379398, 01.04.2021

https://www.nesdc.go.th/nesdb_en/main.php?filename=national_account, 28.03.2021

https://www.nesdc.go.th/nesdb_en/ewt_news.php?nid=4418&filename=Macroeconomic_Planning, 27.03.2021

https://www.nesdc.go.th/nesdb_en/main.php?filename=national_account, 26.03.2021

https://www.nesdc.go.th/nesdb_en/ewt_dl_link.php?nid=4317&filename=national_account, 26.03.2021

https://population.un.org/wpp/Download/Standard/Population/, 20.03.2021

http://www.suansri-bangkachao.com/en/home/lesson1/activities, 02.04.2021

https://www.tourismthailand.org/Destinations/Provinces/Bangkok/219, 18.03.2021

https://tr.wikipedia.org/wiki/Bangkok, 19.03.2021

https://en.wikipedia.org/wiki/Ko_Kret, 02.04.2021

https://worldpopulationreview.com/world-cities/bangkok-population, 20.03.2021

Kaynakça

academix.com.tr/sehir-rehberi/londra. (2020). Londra Şehir Rehberi | Academix Yurtdışı Eğitim Danışmanlık. Retrieved February 2, 2021, from https://www.academix.com.tr/sehir-rehberi/londra

Edumag.net. (2021). EDUMAG - Keyifli Yurtdışı Eğitim İçerikleri. Retrieved February 2, 2021, from https://edumag.net/

Hedrick-Wong, Y. (2012). MasterCard Global Destination Cities Index MasterCard Worldwide Insights MasterCard Global Destination Cities Index. In newsroom.mastercard.com. Retrieved from https://newsroom.mastercard.com/wp-content/uploads/2012/06/MasterCard_Global_Destination_Cities_Index_2012.pdf

Ladkin, A., Fyall, A., Fletcher, J., & Shipway, R. (2007). London tourism: A "post-disaster" marketing response. Journal of Travel and Tourism Marketing. https://doi.org/10.1300/J073v23n02_08

LDA. (2009). London Tourism Action Plan. Retrieved February 1, 2021, from https://scholar.google.com/scholar_lookup?hl=en&publication_year=2009&author=LDA&title=London+tourism+action+plan+2009–13

Londra Biyografi.info. (n.d.). Retrieved February 2, 2021, from https://www. biyografi.info/bilgi/londra

Maitland, R., & Newman, P. (2014). World tourism cities: Developing tourism off the beaten track. Retrieved from https://books.google.com/books?hl=en&lr=&id=7159AwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&ots=QC1zUd8wiF&sig=Pd4eenXtyLMd1VVIwbkdsgGRbiA

Maxim, C. (2016). Sustainable tourism implementation in urban areas: a case study of London. Journal of Sustainable Tourism. https://doi.org/10.1080/09669582.2015.1115511

RVT. (2014). The Regional Value of Tourism 2011. Retrieved February 1, 2021, from https://scholar.google.com/scholar_lookup?hl=en&publication_year=2014&author=Office+for+National+Statistics&title=The+regional+value+of+tourism+2011

Şarkaya İçellioğlu, C. (2014). Kent Turizmi Ve Marka Kentler:Turizm Potansiyeli Açısından İstanbul'un Swot Analizi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.

www.london.com. (2020). london.com | City-Guide of London. Retrieved February 2, 2021, from https://www.london.com/

www.visitlondon.com. (2020). Welcome to London - visitlondon.com. Retrieved February 2, 2021, from https://www.visitlondon.com/

Kaynakça

Britannica. (2021, 07 30). https://www.britannica.com/place/Macau-administrative-region-China adresinden alınmıştır

Cardinal, P. (2008). Macau: The Internationalization of An Historical Autonomy. Boletín mexicano de derecho comparado, 41(122), 637-689.

China Discovery . (2021, 07 30). Macau Maps: Location, Tourist Attractions and Transport Maps: https://www.chinadiscovery.com/macau/maps.html adresinden alınmıştır

Classified Immovable Properties. (2021, 08 01). Classified Immovable Properties: https://www.culturalheritage.mo/en/detail/2635/1 adresinden alınmıştır

Coloane Island Attractions. (2021, 08 01). http://www.china-macau.com/coloane-island/attractions.htm adresinden alınmıştır

Cultural Heritage of Macao. (2021, 08 02). https://www.culturalheritage.mo /en/detail/2734/1 adresinden alınmıştır

Culture Trip. (2021, 08 01). Historic Centre of Macau: 12 Top UNESCO Sites to See. Historic Centre of Macau: 12 Top UNESCO Sites to See adresinden alınmıştır

De Sousa, I. C. (2010). População e Sistema Demográfico em Macau. Review of Culture, 33, 75-98.

DSEC, T. S. (2021). Year Book of Statistics. Macau: DSEC.

Economic Outlook of Macao. (2020, 07 25). https://www.dsedt.gov.mo/public/data/ei/aame/attach/572748bd256a8b59ee8c0dee582b1b86/en/macau_economy_intro_en.pdf?ts=1452047842173 adresinden alınmıştır

Gaming Inspection and Coordination Bureau. (2021, 08 01). Gaming Inspection and Coordination Bureau: http://www.dicj.gov.mo/web/en/history/index.html adresinden alınmıştır

Hao, Z. (2011). Macau History and Society. Hong Kong: Hong Kong University Press.

Hodges, B. K. (2020). Looking att the Sea Through Window. Shima, 14(2), 266-274.

Jackson, A. (2003). Taste o f Macau. Hong Kong: Hong Kong University Press .

Keegan, M. (2017). culturetrip. https://theculturetrip.com/asia/china/articles/a-guide-to-macaus-beaches-and-seaside-activities/ adresinden alınmıştır

Khan, M. I. (2013). Cultural Identities in Macau. https://www.researchgate.net/publication/268507945, 1-11. https://www.researchgate.net/publication/268507945 adresinden alınmıştır

Liu, M., Chang, T., Loi, E. H., & Chan, A. C. (2015). Macau gambling industry:current challenges andopportunities next decade. Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, 27(3), 499-512.

Liu, M., Wong, I., Shi, G., Chu, R., & Brock, J. (2014). The impact of corporate social responsibility (CSR) performance and perceived brand quality on customer-based brand preference. The impact of corporate social responsibility (CSR) performance and perceived brand quality on customer-based brand preference, 28(3), 181-194.

Macao Gastronomy. (2021, 07 30). https://www.gastronomy.gov.mo/#resources adresinden alınmıştır

Macao Government Tourism Office. (2021, 07 23). Local Transportation: https://www.macaotourism.gov.mo/en/travelessential/before-you-travel/local-transportation?tab=pedicabs adresinden alınmıştır

Macao Government Tourism Office. (2021, 08 01). Museums & Galleries: https://www.macaotourism.gov.mo/en/sightseeing/museums-and-galleries adresinden alınmıştır

Macao Investment and Business Guide. (2016). USA: International Business Publication.

Macao Population. (2021, 07 30). https://www.worldometers.info/world-population/china-macao-sar-population/ adresinden alınmıştır

Macao Tourism Industry Development Master Plan. (2017). Macao: Direcçao Dos Serviços de Tourismo.

Macao World Heritage. (2021, 07 20). Macao World Heritage: https://www.macaotourism.gov.mo/en/sightseeing/macao-world-heritage#guia-fortress-including-guia-chapel-and-lighthouse adresinden alınmıştır

Macau International Airport. (2021, 08 02). Airport History: https://www.macau-airport.com/en/about-us/about-mia/airport-history adresinden alınmıştır

Oliviera, J. C., Leao, J. R., Cardinal, P., & Vidal, P. P. (1993). An outline of the Macau legal system. Hong Kong Law Journal, 23, 358-394.

Sheng, N., Tang, U. W., & Grydehøj, A. (2017). Urban morphology and urban fragmentation in Macau,China: island city development in the Pearl River Delta-megacity region. Island Studies Journal, 12(2), 199-212.

Taipa Island Attractions. (2021, 08 01). http://www.china-macau.com/taipa-island/attractions.htm adresinden alınmıştır

The Maven of Macau. (2021, 07 28). https://mavenofmacau.com/macau-travel-guide/cotai-strip-history/ adresinden alınmıştır

UNESCO. (2005, 07 15). Historic Centre of Macao. https://whc.unesco.org/uploads/nominations/1110.pdf: https://whc.unesco.org/uploads/nominations/1110.pdf adresinden alınmıştır

Worldatlas. (2021, 08 01). Worldatlas: https://www.worldatlas.com/maps/macao adresinden alınmıştır

Zhiliang, W., & Guoping, J. (2014). The evolution of spellings of 'Macau': An examination of early Portuguese and Western archival materials. K. Wong, & C. Wei içinde, Macao – Cultural Interaction and Literary Representations (s. 147-168). New York: Routledge.

Kaynakça

Chang, T. C. ve Yeoh, B. S. (1999). "New Asia–Singapore": Communicating Local Cultures Trough Global Tourism. Geoforum, 30(2), 101-115.

Henderson, J. C. (2004). Paradigm Shifts: National Tourism Organisations and Education and Healthcare Touris. The Case of Singapore. Tourism and Hospitality Research, 2(5), 170-180.

Henderson, J. C. (2016). Halal Food, Certification and Halal Tourism: Insights from Malaysia and Singapore. Tourism Management Perspectives, 19, 160-164.

Henderson, J.C., Chee, L., Mun, C.N. ve Lee, C. (2011). Shopping, Tourism and Reailing in Singapore. Managing Leisure. 16(1), 36-48

Hui, T. K., Wan, D. ve Ho, A. (2007). Tourists' Satisfaction, Recommendation and Revisiting Singapore. Tourism Management, 28(4), 965-975.

İTO, (1984). Singapur, İstanbul Ticaret Odası Ülke Etüdleri Dizisi No:16, İstanbul: Menteş Matbası.

Lee, C. G. (2008). Tourism and Economic Growth: The Case of Singapore. Regional and Sectoral Economic Studied, 8(1), 89-98.

Lee, C. G. (2010). Health Care and Tourism: Evidence from Singapore. Tourism Management, 31(4), 486-488.

Ling, K.F. (2002). The Food of Asia. Singapore: Periplus Edition.

Mahizhan, A. (1999). Smart Cities: The Singapore Case. Pergamon. 16(1). 13-18.

Resort World Sentosa, (2021). Resort World Sentosa. Erişim Tarihi: 16.03.2021, https://www.rwsentosa.com/en

Sentosa, (2021). About Sentosa. Erişim Tarihi: 16.03.2021, https://www.sentosa.com.sg/

Singapore Botanic Gardens. (2021). Our Gardens. Erişim Tarihi: 11.05.2021. Singapore Botanic Gardens | Homepage (nparks.gov.sg)

Singapore Thong Chai Medical Instution, (2021). History. Erişim Tarihi: 25.03.2021. https://www.stcmi.sg/Public/en/STCMI_P_History. aspx?Node= Aboutus.

Singstat, (2021). Departmant of Statistics Singapore. Erişim tarihi: 03.04.2021. https://www.singstat.gov.sg/.

Sri Mariamman Temple, (2021). History. Erişim Tarihi: 05.04.2021. http://smt.org.sg/HEB/Template3/historySTB, (2021). Singapore Tourism Analytics Network, Erişim Tarihi: 25.03.2021. https://stan.stb.gov.sg/public/ sense/app/877a079c-e05f-4871-8d87-8e6cc1963b02/sheet/3df3802e-2e5b-4c79-950d-d7265c4c07a9/state/analysis.

St Andrew's Cathedral, (2021). Our Beginning, Erişim Tarihi, 27.03.2021. https://cathedral.org.sg/page/our-beginning, Tarulevicz, N. (2013). Eating Her Curries and Kway: A Cultural History of Food in Singapore. University of Illinois Press. Urbana, Chicago, and Springfield.

Teo, P. ve Huang, S. (1995). Tourism and Heritage Conservation in Singapore. Annals of Tourism Research, 22(3), 589-615.

Ooi, C.S. (2007). Creative Industries and Tourism in Singapore. Ed. Greg Richard and Julie Wilson. Tourism, Creativity and Development. New York, USA: Routledge.

Özçelik Tezel, C. (2007). Ulus-Devlet Yapısına Sahip Olan Singapur'un, Ulusal Kimlik Oluşturmasına Müzelerin Katkısı. (Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat ve Tasarım Anabilim Dalı, Müzecilik Programı, İstanbul.

Wildlife Reserves Singapore, (2021). About Jurong Bird Park. Erişim Tarihi: 16.05.2021. https://www.wrs.com.sg/en/about-us/about-bird-park.html

Wildlife Reserves Singapore, (2021). About Singapore Zoo. Erişim Tarihi: 16.05.2021. https://www.wrs.com.sg/en/about-us/about-singapore-zoo.html

Visitsingapore, (2021). Lau Pa Sat, Erişim Tarihi: 27.03.2021. https://www.visitsingapore.com/see-do-singapore/architecture/historical/lau-pa-sat/, Visitsingapore, (2021). Orchard Road. Erişim tarihi: 19.05.2021. https://www.visitsingapore.com/see-do-singapore/places-to-see/orchard/

Visitsingapore, (2021). Sultan Mosque Road. Erişim tarihi: 27.03.2021.

https://www.visitsingapore.com/see-do-singapore/culture-heritage/places-of-worship/sultan-mosque/

Kaynakça

Akoğlu, A., & Öztürk, E. (2018). Türkiye'de Fine Dining Restoranlara Bakış: Mutfak Yöneticileri Üzerine Bir Araştırma. Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 430-443.

Akoğlu, A., Çavuş, O., & Bayhan, İ. (2017). Michelin Yıldızlı Restoran Şeflerinin Moleküler Gastronomi Algı ve Eğilimleri: San Sebastián, İspanya Örneği . Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 43-59.

Aktaş, A., & Özdemir, B. (2012). Otel İşletmelerinde Mutfak Yönetimi. Ankara: Detay.

Batur , E. (2012). Paris,Ecekent. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Bertrand, M. (2020, Ağustos 11). Fransa'daki 19 Dünya Mirası. Fransa: https://www.france-justforyou.com/blog/19-unesco-world-heritage-sites-in-france adresinden alındı

Binning , C., Cork, S., Parry, R., & Shelton , D. (2001). Natural Assets: An İnventory Of Ecosystem Goods And Services İn The Goulburn Broken Catchment. Australia: CSIRO.

Blackmore, R., & McConnachie, J. (2004). Paris Dırections. Londra: Rough Guides.

Boicos, C., Gibson, M., & Johnson, D. (2011). Paris. Londra: Dorling Kindersley limited,.

Boicos, C., Gibson, M., Johnson, D., & Tillier, A. (2016). Paris 2017. Londra: Dorling Kindersley Limited.

Britannica Ansiklopesidi. (2020, Mart 23). Georges-Eugène, Baron Haussmann. Britannica Ansiklopesidi: https://www.britannica.com/biography/Georges-Eugene-Baron-Haussmann adresinden alındı

Brooke, A., & Rynn, M. (2018). Frommer's EasyGuide to Paris. United States of America: Frommer Media LLC.

Clark, P. (1975). French Cuisine and French Culture. American Association of Teachers of French, 32-41.

Combeau, Y. (1999). Paris' in Tarihi. Ankara: Dost Kitapevi.

Çalışkan, O. (2013). Destinasyon Rekabetçiliği ve Seyahat Motivasyonu Bakımından Gastronomik Kimlik. Journal of Tourism and Gastronomy Studies , 39-51.

Demirbudak, B. (2014). Fransa Paris Mon Amour. İstanbul: Gita Yayınları.

Dusoulıer, C. (2018). Tasting Paris. New York: Clarkson Potter.

Ehrlich, B., & Ardagh, J. A. (2020, Temmuz 01). Paris. Britannica Ansiklopedisi: https://www.britannica.com/place/Paris/Education#ref14548 adresinden alındı

Euromonitor International . (2020, Temmuz 28). Paris Şehir İncelemesi: https://www.euromonitor.com/paris-city-review/report adresinden alındı

Fallon, S., & Williams, N. (2008). Paris E-Book Edition. Londra: Lonely Planet Publications.

Ferguson, P. P. (2000). Is Paris France? American Association of Teachers of French, 1052-1064.

Ferguson, P. P. (2003). Writing Out of the Kitchen Carême and the Invention of French Cuisine. Gastronomica, 40-51.

Fransa Kültür Bakanlığı. (2020, Temmuz 23). Tarihi Anıt Olarak Korunan Yapılar: https://data.culturecommunication.gouv.fr/explore/dataset/liste-des-immeubles-proteges-au-titre-des-monuments-historiques/information/ adresinden alındı

Gerrard, M., & Dailey, D. (2019). On Adımda Paris. Ankara: Dost Kitabevi Yayımları.

Godechot, J. (2020, Mayıs 2020). Napolyon I. Brittanicca Ansiklopedisi: https://www.britannica.com/biography/Napoleon-I adresinden alındı

Göğebakan, Y. (2015). Dünya Üzerindeki Kültürel Varlıkların Turizme Ve Ekonomiye Katkısı. Sanat ve Tasarım Dergisi, 48-71.

Guide, M. (2020, Ağustos 21). Paris Restoranları. Michelin Guide : https://guide.michelin.com/en/fr/ile-de-france/paris/restaurants adresinden alındı

Güdü Demirbulat, Ö., Saatcı, G., & Avcıkurt, C. (2015). Bursa'Nın Somut Kültürel Varlıklarına Yönelik Öğrencilerin Algıları: Harmancık Myo Örneği. Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi , 62-86.

Gürel, E., Şeker, İ., & Saner, S. (2013). Aşkın ve Sinemanın Kenti: Paris. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 240-266.

Hervieux, L., Ladonne, J., Power,, V., & Vermee, J. (2019). Fodor's Travel Paris 2019. The United States : Fodor's Travel.

INSEE. (2020, Temmuz 20). INSEE: https://www.insee.fr/fr/accueil adresinden alındı

Kharbichi, A. (2015). Paris,Culture • Romance • Style • Cuısıne. Paris: Metis Press.

Khoo, R. (2012). The Little Paris Kitchen. San Francisco, California: Chronicle Books LLC.

Kılıç, L. (2012). Fotoğraf ve Sinemanın Toplumsal Tarihi. Ankara: Dost Kitabevi.

Lebovitz, D. (2014). My Paris Kitchen. New York: Ten Speed Pres.

Marchant, G., & Mitchell, M. (2011, Ocak). Paris Şehir Rehberi. İstanbul, Topkapı, Türkiye: Pozitif Yayıncılık.

Mark, J. (2018, Kasım 16). Ancient History Encyclopedia. Batı Francia Krallığı: https://www.ancient.eu/Kingdom_of_West_Francia/ adresinden alındı

Meydan Larousse. (1969). Paris. Sabah Yayınları. İstanbul, Çağaloğlu, Türkiye: Meydan Gazetecilik ve Neşriyat Limited.

Micheline Rehberi. (2020, Ağustos 31). Paris Restoranları. Micheline Guide: https://guide.michelin.com/en/fr/ile-de-france/paris/restaurants adresinden alındı

Nevez, C., Pitts, C., Williams, N., & Harper, D. (2018). Discover Paris 2019. Londra: Lonely Planet Publications.

Öre , A. (2020, Ocak 06). Boulogne Ormanı – Bois de Boulogne. Paris.Net: http://www.pariste.net/boulogne-ormani-bois-de-boulogne/ adresinden alındı

Öre, A. (2020, Ocak 10). Jatte Adası – Île de la Jatte. Pariste. Net: http://www.pariste.net/jatte-adasi-ile-de-la-jatte/ adresinden alındı

Öre, A. (2020, Ocak 06). Paris Çevre Yolu – Boulevard Périphérique (Periferik). Pariste.Net: http://www.pariste.net/peripherique-periferik-nedir/ adresinden alındı

Pacaut, M. (2013, Temmuz 18). Philip II. Britannica Ansiklopedisi: https://www.britannica.com/biography/Philip-II-king-of-France/Internal-affairs adresinden alındı

Paris. (2020, Ağutos 14). Paris'teki Kutlamalar ve Festivaller. Paris: https://en.parisinfo.com/what-to-do-in-paris/celebrations-and-festivals-in-paris adresinden alındı

Paris. (2020, Ağustos 15). Paris'teki Spor Etkinlikleri Takvimi. Paris: https://en.parisinfo.com/what-to-do-in-paris/info/guides/calendar-of-sporting-events-in-paris adresinden alındı

Paris Bölge Komites. (2019). Paris Bölge Komitesi Turizm Raporu 2019. Paris: Paris Bölge Komitesi.

Paris Bölge Komites. (2020). Paris Bölge Komitesi Turistik Faaliyet Alanı Değerlendirmeleri 2020. Paris: Paris Bölge Komitesi.

Philippe, E. (2020, Nisan 20). XIV.Louis. Britannica Ansiklopedisi: https://www.britannica.com/biography/Louis-XIV-king-of-France adresinden alındı

Poulain, J. P. (2005). French gastronomy, French gastronomies. Culinary Cultures of Europe: Identity, Diversity and Dialogue, 157-170.

Rapport D'Actıvıté 2018. (2018). Rapport D'Actıvıté 2018. Paris: Métropole du Grand Paris.

Steves, R., Smith, S., & Openshaw, G. (2017). Rick Steves Paris 2018. Berkeley: Hachette Book Group.

The Economist. (2020). Worlwide Cost of Living 2020. Londra: The Economist Intelligent Unit Limited.

Tikkanen, A. (2006, Ekim 26). Hugh Capet. Britannica Ansiklopedisi: https://www.britannica.com/biography/Hugh-Capet#info-article-history adresinden alındı

Tillier, A. (2010). Paris. Londra: Dorling Kindersley Limited.

Tillier, A. (2011). Paris. New York: Websters International Publishers.

Tillier, A., Boicos, C., Gibson,, M., & Johnson, D. (2017). Paris. Londra: Dorling Kindersley.

UNESCO. (2020, Ağustos 11). Bölgelere göre Dünya Miras Varlıklarının Sayısı: https://whc.unesco.org/en/list/stat#d31 adresinden alındı

UNESCO. (2020, Ağustos 17). Fransızların Gastronomik Yemeği: https://ich.unesco.org/en/RL/gastronomic-meal-of-the-french-00437 adresinden alındı

UNESCO. (2020, Ağustos 15). Somut Olmayan Kültürel Miras Listeleri: https://ich.unesco.org/en/lists?country[]=00077&multinational=3&display1=candidature_typeID#Urgent%C2%A0Safeguarding%C2%A0List adresinden alındı

UNESCO. (2020, Ağutos 11). Dünya Mirası. UNESCO: http://whc.unesco.org/en/faq/19 adresinden alındı

UNESCO. (2020, Ağustos 10). Paris, Seine Bankaları. UNESCO: http://whc.unesco.org/en/list/600/ adresinden alındı

UNESCO. (2020, Ağustos 14). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin Sözleşme Metni. UNESCO: https://ich.unesco.org/en/convention#art2 adresinden alındı

UNWTO. (2019). Uluslararası Turizmde Öne Çıkanlar Raporuna (2019) . Madrid: World Tourism Organization .

Ville De Paris. (2019, Mayıs 14). Büyük Paris Metropolü. Ville De Paris: https://www.paris.fr/pages/metropole-192 adresinden alındı

Ville De Paris. (2019, Temmuz 24). Paris Ormanları. Ville De Paris: https://www.paris.fr/pages/les-bois-parisiens-4900 adresinden alındı

Ville De Paris. (2020, Ağustos 08). Keşfetmek. Ville De Paris: https://www.paris.fr/equipements adresinden alındı

Ville De Paris. (2020, Temmuz 20). Paris Plages. Ville De Paris: https://www.paris.fr/pages/paris-plages-prend-ses-quartiers-d-ete-des-le-18-juillet-8050 adresinden alındı

Vioux, M. (2020, Mart 27). I. Francis. Britannica Ansiklopedisi: https://www.britannica.com/biography/Francis-I-king-of-France#info-article-history adresinden alındı

Wasson, D. (2014, Kasım 10). Clovis I. Ancient History Encyclopedia: https://www.ancient.eu/Clovis_I/ adresinden alındı

Whitehouse, R. (2018). Family Guide Paris. London, İngiltere: Dorling Kindersley Publishing.

WWTC. (2019). City Travel & Tourism Impact. Londra: Council, The World Travel & Tourism.

Yamato, N., Matsuda, M., Dustan, P., Hamada, Y., Isogaya, H., Asano, N., & Suzuki, K. (2019). Global Power City Index 2019. Tokyo: The Mori Memorial Foundation.

Yasmeen, R. (2019). Top 100 City Destinations 2019 Edition. Londra: Euromonitor International.

Kaynakça

Abbas, K., and Dutt, C. S. (2017). Residents' perception of cultural tourism in Dubai. *Journal of Tourism and Leisure Studies,* 2(3), 21-39.

Alhosani, N., and Zaidan, E. (2014). Shopping tourism and destination development: Dubai as a case study. *The Arab World Geographer*, 17(1), 66-81.

Al-Saad, S. A., and Ababneh, A. (2017). Concept, opportunities and challenges of urban tourism in the Arab world: Case studies of Dubai, Cairo and Amman. *Tourism: An International Interdisciplinary Journal,* 65(3), 361-375.

Britannica, (2021). Dubai, https://www.britannica.com/place/Dubai-United-Arab-Emirates.

DSC, (2021). Tourism Statistics, https://www.dsc.gov.ae/en-us/Themes/Pages/Tourism.aspx?Theme=30&year=2019#DSC_Tab1

Dutt, C., and Ninov, I. (2016). The role of mindfulness in tourism: Tourism businesses' perceptions of mindfulness in Dubai, UAE. *Tourism: An International Interdisciplinary Journal,* 64(1), 81-95.

Google Maps (2021). Dubai Haritası, https://www.google.com/maps/place/Dubai+-+Dubai+Emirli%C4%9Fi+-Birle%C5%9Fik+Arap+Emirlikleri/data=!4m2!3m1!1s0x3e5f43496ad9c645:0xbde66e5084295162?sa=X&ved=2ahUKEwi2-ImUuZfyAhUVgv0HHc 0KC IUQ8gEwJ3oECGQQAQ.

GSTR, (2021). Hatta Hill Park, https://www.goatsontheroad.com/6-must-see-natural-attractions-in-dubai-abu-dhabi/

Henderson, J. C. (2007). Destination development: Singapore and Dubai compared. *Journal of travel & tourism marketing,* 20(3-4), 33-45.

Henderson, J. C. (2014). Global Gulf cities and tourism: A review of Abu Dhabi, Doha and Dubai. *Tourism Recreation Research,* 39(1), 107-114.

Heyes, A., and Nadkarni, S. (2020). Luxury consumption in tourism: the case of Dubai–Part 2. *Research in Hospitality Management,* 10(1), 51-53.

Khan, M. S., Woo, M., Nam, K., and Chathoth, P. K. (2017). Smart city and smart tourism: A case of Dubai. *Sustainability,* 9(12), 2279.

Martens, H. M., and Reiser, D. (2019). Analysing the image of Abu Dhabi and Dubai as tourism destinations–The perception of first-time visitors from Germany. *Tourism and Hospitality Research,* 19(1), 54-64.

Mehta, S., Jain, A., and Jawale, R. (2014). Impact of tourism on retail shopping in Dubai. *International Journal of Trade, Economics and Finance,* 5(6), 530.

Michael, I., Armstrong, A., Badran, B., and King, B. (2011). Dubai outbound tourism: An exploratory study of Emiratis and expatriates. *Journal of Vacation Marketing*, 17(1), 83-91.

Nadkarni, S., and Heyes, A. (2016). Luxury consumption in tourism: The case of Dubai. *Research in Hospitality Management,* 6(2), 213-218.

PİO. (2021). Dünya Adaları – Dubai, https://www.privateislandsonline.com/asia/united-arab-emirates/the-world-islands-dubai.

Ryan, C., and Stewart, M. (2009). Eco-tourism and luxury–the case of Al Maha, Dubai. *Journal of Sustainable Tourism,* 17(3), 287-301.

Stephenson, M. L., and Ali-Knight, J. (2010). Dubai's tourism industry and its societal impact: social implications and sustainable challenges. *Journal of Tourism and Cultural Change,* 8(4), 278-292.

TOD, (2021). The Green Planet, https://www.timeoutdubai.com/attrac tions/ the-green-planet.

Travel Online, (2021). Dubai Weather, https://www.travelonline.com/dubai/weather.html#:~:text=Dubai%20weather%20is%20characterised%20by,dropping%20below%2030%20%C2%B0C.

Visit Dubai, (2021a). Palm Jumeirah, https://www.visitdubai.com/en/places-to-visit/palm-jumeirah-2.

Visit Dubai, (2021b). El Qudra, https://www.visitdubai.com/en/places-to-visit/al-qudra-lakes.

Visit Dubai, (2021c). Love Lake, https://www.visitdubai.com/en/places-to-visit/love-lake-dubai.

Visit Dubai, (2021d). History of Dubai, https://www.visitdubai.com/en/articles/history-of-dubai.

Visit Dubai, (2021e). Local Culture and Heritage, https://www.visitdubai.com/en/explore-dubai/local-culture-and-heritage.

Visit Sharjah, (2021). Big Red, https://www.visitsharjah.com/activities/sports/big-red/.

Yas, H., Mardani, A., Albayati, Y. K., Lootah, S. E., and Streimikiene, D. (2020). The Positive Role of the Tourism Industry for Dubai City in the United Arab Emirates. *Contemporary Economics,* 14(4), 601-617.

Zaidan, E. (2016). The impact of cultural distance on local residents perception of tourism development: The case of Dubai in UAE. *Tourism: An International Interdisciplinary Journal,* 64(1), 109-126.

Zaidan, E. A. (2016). Tourism shopping and new urban entertainment: A case study of Dubai. *Journal of Vacation Marketing*, 22(1), 29-41.

Kaynakça

Albeck, S. (2008). New York. Ventus Publishing ApS.

Berman, E. (2010). Top 10 New York City. DK Publishing, New York.

Carroll, M. (2011). New York City For Dummies. 6th Edition, Wiley Publishing, Inc.

Dunford, M. (2009). The Rough Guide To New York City. Rough Guides, New York, London, Delhi.

New York City Department of City Planning (2017) NYC Hotel Market Analysis Existing Conditions and 10-Year Outlook

WİKİPEDİA, (2020). https://tr.wikipedia.org/wiki/New_York

WİKİPEDİA, (2020). https://en.wikipedia.org/wiki/New_York_City#Economy

NYCGO, (2020). https://www.nycgo.com/plan-your-trip/basic-information/

HABERTURK, https://www.haberturk.com/htgastro/seyahat/new-york-gezi-rehberi-2361253

NYCGO, (2020). https://www.nycgo.com/attractions/ellis-island/

İSTOCKPHOTO, (2017). https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/new-york-city-5-il%C3%A7eler-haritas%C4%B1-gm865816874-143838627

SODİUMMEDİA, (2020). https://tr.sodiummedia.com/4050419-coordinates-of-new-york-and-its-geographical-characteristics

ACADEMİX https://www.academix.com.tr/sehir-rehberi/new-york

BRİTANNİCA, https://www.britannica.com/place/New-York-City

BARUCH, https://www.baruch.cuny.edu/nycdata/tourism/index.html

BARUCH, https://www.baruch.cuny.edu/nycdata/tourism/visitors.html

BİLETBAYİ, (2019). https://blog.biletbayi.com/new-yorkta-ne-yenir.html/

AMERİCANSFORTHEARTS, (2012). https://blog.americansforthearts.org/2019/05/15/intangible-cultural-heritage-a-key-overlooked-concept

EXPATİNFODESK, https://www.expatinfodesk.com/destinations/new-york-city/food/

NYC&Company Annual Report 2019-2020

STATİSTA, (2020). https://www.statista.com/statistics/259776/number-of-people-who-went-to-restaurants-in-new-york-by-type/

NYGEO, http://www.nygeo.org/ny_geo.html

QUORA, (2018). https://www.quora.com/What-are-the-geographical-features-of-New-York-City

CİTY-DATA, http://www.city-data.com/us-cities/The-Northeast/New-York-Geography-and-Climate.html

NYU, https://www.nyu.edu/new-york/living-in-new-york/Culture.html

BAUTRİP, https://www.bautrip.com/travel-guide/new-york/festivities

OYKUNUNOYKULERİ, (2016). https://www.oykununoykuleri.com/tag/new-york

MİLLİYET, (2001). https://www.milliyet.com.tr/pazar/bir-dunya-sehri-new-york-5275989

Kaynakça

Hibiscus Garden, http://www.klbotanicalgarden.gov.my/garden-guide/features/hibiscus-garden (Erişim Tarihi: 12.07.2020).

KL 118, https://en.wikipedia.org/wiki/Merdeka_118 (Erişim Tarihi: 13.07.2020).

Kuala Lumpur Butterfly Park, http://www.klbutterflypark.com/about.html (Erişim Tarihi: 11.07.2020).

Kuala Lumpur Tourist Guide Book, http://www.visitkl.gov.my/visitklv2/document/files/ebrochure/KL_TouristGuideBook/KLTGB.pdf (Erişim Tarihi: 12.07.2020).

Kuala Lumpur, Britannica, https://www.britannica.com/place/Kuala-Lumpur (Erişim Tarihi: 11.07.2020).

Kuala Lumpur, Vikipedi, https://tr.wikipedia.org/wiki/Kuala_Lumpur (Erişim Tarihi: 10.07.2020)

Kuala Lumpur, Wikipedia, https://en.wikipedia.org/wiki/Kuala_Lumpur (Erişim Tarihi: 10.07.2020).

Kuala Lumpur's Green Affair, http://www.visitkl.gov.my/visitklv2/document/files/ebrochure/KL%20Green%20Affair/KL's%20Green%20Affair.pdf (Erişim Tarihi: 12.07.2020)

Kuala Lumpur Bird Park, https://www.klbirdpark.com/about/About_Us (Erişim Tarihi: 12.07.2020).

Musa, G., Thirumoorthi, T., & Doshi, D. (2012). Travel behaviour among inbound medical tourists in Kuala Lumpur. Current Issues in Tourism, 15(6), 525-543.

Perdana Botanical Garden Kuala Lumpur, http://www.klbotanicalgarden.gov.my/about-us (Erişim Tarihi: 13.07.2020).

Polat, S. (2019). Uzakdoğu ve Avusturalya Mutfağı içinde, Sarıışık, M. ve Özbay, G. (editörler), Uluslararası Gastronomi. Detay Yayıncılık, Ankara.

Ujang, N., & Muslim, Z. (2014). Walkability and attachment to tourism places in the city of Kuala Lumpur, Malaysia. Athens journal of Tourism, 2(1), 53-65.

Kaynakça

Akay, N. (2015). Osmanli Devletinin Son Döneminde Mevlevîlik. Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 122-152.

Cengiz, G. (2014). Geleneksel Hıdırellez Etkinliği. Alevilik-Bektaşilik Araştırmaları Dergisi, 269-272.

Demir, Ş., Akdağ, G., Sormaz, Ü., & Özata, E. (2018). Sokak Lezzetlerinin Gastronomik Değeri: İstanbul Sokak Lezzetleri. Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi , 589-601.

DKMP, Avcıkoru Tabiat Parkı. (2020, Ağustos 4). Avcıkoru Tabiat Parkı. http://avcikoru.tabiat.gov.tr/ adresinden alındı

DKMP, Ayvatbendi Tabiat Parkı. (2020, Ağustos 4). Ayvatbendi Tabiat Parkı. http://ayvatbendi.tabiat.gov.tr/ adresinden alındı

DKMP, Bentler Tabiat Parkı. (2020, Ağustos 4). Bentler Tabiat Parkı. http://bentler.tabiat.gov.tr/ adresinden alındı

DKMP, Büyükada Tabiat Parkı. (2020, Ağustos 4). Büyükada Tabiat Parkı. http://buyukada.tabiat.gov.tr/ adresinden alındı

DKMP, Çilingöz Tabiat Parkı. (2020, Ağustos 4). Çilingöz Tabiat Parkı. http://cilingoz.tabiat.gov.tr/ adresinden alındı

DKMP, Değirmenburnu Tabiat Parkı. (2020, Ağustos 4). Değirmenburnu Tabiat Parkı. http://degirmenburnu.tabiat.gov.tr/ adresinden alındı

DKMP, Dilburnu Tabiat Parkı. (2020, Ağustos 4). Dilburnu Tabiat Parkı. http://dilburnu.tabiat.gov.tr/ adresinden alındı

DKMP, Elmasburnu Tabiat Parkı. (2020, Ağustos 4). Elmasburnu Tabiat Parkı. http://elmasburnu.tabiat.gov.tr/ adresinden alındı

DKMP, Falih Rıfkı Atay Tabiat Parkı. (2020, Ağustos 5). Falih Rıfkı Atay Tabiat Parkı. http://rifkiatay.tabiat.gov.tr/ adresinden alındı

DKMP, Fatih Çeşmesi Tabiat Parkı. (2020, Ağustos 5). Fatih Çeşmesi Tabiat Parkı. http://fatihcesmesi.tabiat.gov.tr/ adresinden alındı

DKMP, Fatih Sultan Mehmet Tabiat Parkı. (2020, Ağustos 5). Fatih Sultan Mehmet Tabiat Parkı. http://fsm.tabiat.gov.tr/ adresinden alındı

DKMP, Göktürk Göleti Tabiat Parkı. (2020, Ağustos 5). Göktürk Göleti Tabiat Parkı. http://gokturkgoleti.tabiat.gov.tr/ adresinden alındı

DKMP, Göztepe Tabiat Parkı. (2020, Ağustos 5). Göztepe Tabiat Parkı. http://goztepe.tabiat.gov.tr/ adresinden alındı

DKMP, Hacet Deresi Tabiat Parkı. (2020, Ağustos 5). Hacet Deresi Tabiat Parkı. http://hacetderesi.tabiat.gov.tr/ adresinden alındı

DKMP, Irmak Tabiat Parkı. (2020, Ağustos 5). Irmak Tabiat Parkı. http://irmak.tabiat.gov.tr/ adresinden alındı

DKMP, Kirazlıbent Tabiat Parkı. (2020, Ağustos 5). Kirazlıbent Tabiat Parkı. http://kirazlibent.tabiat.gov.tr/ adresinden alındı

DKMP, Kömürcübent Tabiat Parkı. (2020, Ağustos 5). Kömürcübent Tabiat Parkı. http://komurcubent.tabiat.gov.tr/ adresinden alındı

DKMP, Marmaracık Koyu Tabiat Parkı. (2020, Ağustos 5). Marmaracık Koyu Tabiat Parkı. http://marmaracikkoyu.tabiat.gov.tr/ adresinden alındı

DKMP, Mehmet Akif Ersoy Tabiat Parkı. (2020, Ağustos 5). Mehmet Akif Ersoy Tabiat Parkı. http://mehmetakifersoy.tabiat.gov.tr/ adresinden alındı

DKMP, Mihrabat Tabiat Parkı. (2020, Ağustos 5). Mihrabat Tabiat Parkı. http://mihrabat.tabiat.gov.tr/ adresinden alındı

DKMP, Neşetsuyu Tabiat Parkı. (2020, Ağustos 5). Neşetsuyu Tabiat Parkı. http://nesetsuyu.tabiat.gov.tr/ adresinden alındı

DKMP, Parkorman Tabiat Parkı. (2020, Ağustos 5). Parkorman Tabiat Parkı. http://parkorman.tabiat.gov.tr/ adresinden alındı

DKMP, Şamlar Tabiat Parkı. (2020, Ağustos 5). Şamlar Tabiat Parkı. http://samlar.tabiat.gov.tr/ adresinden alındı

DKMP, Türkmenbaşı Tabiat Parkı. (2020, Ağustos 5). Türkmenbaşı Tabiat Parkı. http://turkmenbasi.tabiat.gov.tr/ adresinden alındı

Folkard, C., Oliver, J., & Stroyan, C. (2016). Eyewitness Travel Istanbul. London: Dorling Kindersley Limited.

Gül, M. (2017). Architecture and The Turkish City: An Urban History of Istanbul since the Ottomans. London: I.B.Tauris.

Gürel, A., & Gündüz, A. E. (2011). İstanbul'un Ekolojik Yapısı Üzerine Bir Araştırma. Marmara Sosyal Arastırmalar Dergisi, 1-12.

Haksever, A. C. (2007). Çorum'da Mevlevîlik: Tarihî Süreci ve Son Temsilcileri . İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi, 143-164.

İçellioğlu, C. Ş. (2014). Kent Turizmi ve Marka Kentler: Turizm Potansiyali Açısından İstanbul'un Swot Analizi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 37-55.

İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (2019). Turizm İstatistikleri Raporu. İstanbul.

İstanbul Kalkınma Ajansı. (2012). Türkiye ve İstanbul Bölgesinde Turizm. İstanbul: İstanbul Kalkınma Ajansı.

İstanbul Tarihi Alanları Alan Başkanlığı. (2020, Ağustos 6). Karasurları ve Çevresi Koruma Alanı. http://www.alanbaskanligi.gov.tr/karasurlari_dma.html adresinden alındı

İstanbul Tarihi Alanları Alan Başkanlığı. (2020, Ağustos 5). Sultanahmet Dünya Mirası Alanı. http://www.alanbaskanligi.gov.tr/sultanahmet_dma.html adresinden alındı

İstanbul Tarihi Alanları Alan Başkanlığı. (2020, Ağustos 6). Süleymaniye Camii ve Çevresi Koruma Alanı. http://www.alanbaskanligi.gov.tr/suleymaniye_dma.html adresinden alındı

İstanbul Tarihi Alanları Alan Başkanlığı. (2020, Ağustos 5). Zeyrek Camii ve Çevresi Koruma Alanı. http://www.alanbaskanligi.gov.tr/zeyrek_dma.html adresinden alındı

Kahraman, N., & Arıkan, R. (2015). Orta Asya'dan Bilecik'e Hıdırellez . Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, 13-28.

Koç, F., & Koca, E. (2006). Karagöz (Gölge Oyunu) Tasvirlerindeki Giysi Özellikleri. Somut Olmayan Kültürel Miras Yaşayan Karagöz Uluslararası Sempozyumu, (s. 27-29). Ankara.

Kuban, D. (1970). İstanbul'un Tarihi Yapısı. Mimarlık Dergisi, 25-48.

Lıtko, A. A. (1997). Meddah- Avrupa ve Doğu Tiyatro Geleneğinin Bağlamında Tek Oyunculu Meddah Türk Tiyatrosu. Tiyatro Araştırmaları Dergisi, 27-45.

Samancı, Ö. (2019). İstanbul Mutfağında Yeni Dünya Lezzetleri: Domates, Biber, Patates. İzmir Akdeniz Akademisi Dergisi, 86-89.

Şengül, A. (2008). Türk Kültüründe Nevruz ve Anadolu'da Nevruz Kutlamaları. Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi, 61-73.

T.C. İstanbul Valiliği. (2020, Ağustos 19). İstanbul'un Sokak Lezzetleri. http://www.istanbul.gov.tr/sokak-lezzetleri adresinden alındı

T.C. İstanbul Valiliği. (2020, Temmuz 26). Nüfus Bakımından Türkiye'nin En Büyük Kenti: İstanbul. T.C. İstanbul Valiliği Web Sitesi: http://www.istanbul.gov.tr/nufus-bakimindan-turkiyenin-en-buyuk-kenti-istanbul adresinden alındı

T.C. İstanbul Valiliği. (2020, Ağustos 5). Tarihi ve Turistik Mekânlar. http://www.istanbul.gov.tr/tarihi-ve-turistik-mekanlar adresinden alındı

T.C. İstanbul Valiliği. (2020, Temmuz 26). Türkiye'nin Ticaret, İş, Yatırım, Finans ve Turizm Başkenti: İstanbul. T.C. İstanbul Valiliği Web Sitesi: http://www.istanbul.gov.tr/turkiyenin-ticaret-is-yatirim-finans-ve-turizm-baskenti-istanbul adresinden alındı

T.C. İstanbul Valiliği. (2020, Temmuz 26). Üç İmparatorluğa Başkentlik Yapan Şehir: İstanbul. T.C. İstanbul Valiliği Web Sitesi: http://www.istanbul.gov.tr/uc-imparatorluga-baskentlik-yapan-sehir-istanbul adresinden alındı

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2020, Temmuz 26). İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Web Sitesi: https://istanbul.ktb.gov.tr/TR-165066/tarihce.html adresinden alındı

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2020, Temmuz 26). Coğrafya. İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Web Sitesi: https://istanbul.ktb.gov.tr/TR-165068/cografya.html adresinden alındı

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2020, Ağustos 4). İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. Doğa Turizmi: https://istanbul.ktb.gov.tr/DE-266930/doga-turizmi.html adresinden alındı

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2020, Temmuz 26). İstanbul'da Ulaşım. İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Web Sitesi: https://istanbul.ktb.gov.tr/TR-165086/istanbul39da-ulasim.html adresinden alındı

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2020, Ağustos 5). İstanbul'un Tarihi Alanları. https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR-44425/istanbulun-tarihi-alanlari.html adresinden alındı

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2020, Ağustos 6). Meddahlık. https://aregem.ktb.gov.tr/TR-202285/meddahlik.html adresinden alındı

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2020, Ağustos 6). Mevlevi Sema Töreni. https://aregem.ktb.gov.tr/TR-202225/mevlevi-sema-toreni.html adresinden alındı

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2020, Ağustos 5). stanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. https://istanbul.ktb.gov.tr/DE-266820/dis-mekanlar.html adresinden alındı

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2020, Ağustos 6). UNESCO Dünya Miras Listesinde İstanbul Adına Kayıtlı Olan Miraslar. https://istanbul.ktb.gov.tr/DE-270447/unesco-dunya-miras-listesinde-istanbul-adina-kayitli-ol-.html adresinden alındı

Toktaş, P. (2012). Türk Ebru Sanatçılarının Kronolojik Olarak İncelenmesi. Akdeniz Sanat Dergisi, 123-132.

Türker, A., & Çelik, İ. (2012). Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurlarının Turistik Ürün Olarak Geliştirilmesine Yönelik Alternatif Öneriler. Yeni Fikir, 86-98.

UNESCO. (2020). Historic Areas of Istanbul. http://whc.unesco.org/en/list/356 adresinden alındı

DEVLET BORÇLARI

PROF. DR. METİN ERDEM
Uludağ Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Öğretim Üyesi

10. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-605-327-940-2

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Ekim 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

Gerek mali gerekse ekonomik amaçlarla devletlerin yapmış oldukları borçlanmalar, Kamu Maliyesi disiplini içerisinde incelenen ve aynı zamanda üzerinde sıklıkla tartışılan konulardan biridir. Bu itibarla Devlet Borçları kitabımız bir ders kitabı niteliğinde hazırlanmış ve programlarında Kamu Maliyesi veya bağımsız olarak Devlet Borçlanması derslerine yer veren yüksek öğretim kurumlarının kaynak ihtiyacının karşılanmasını hedeflemiştir.

Kitapta konular derinlemesine ele alınmaksızın genel hatları ve teorik yönü ile ortaya konulmaya çalışılmıştır. Amacımız Kamu Maliyesi ve Devlet Borçlanması dersleri alan öğrencilerimizin detaya boğulmadan konuları kavramalarını sağlamaktır.

Kitabımızın elinizdeki onuncu baskısında, daha önceki baskılarda yeralan konular gözden geçirilerek güncelleştirilmeye çalışılmıştır. Kuşkusuz, hata ve eksiklikler tarafıma aittir. Bu konuda okuyucudan gelecek eleştiriler beni ziyadesiyle memnun edecektir.

Birinci baskıdan itibaren bütün baskı işlemlerini gerçekleştiren Ekin Kitabevi sahibi Sn. Mehmet OYMAK'a ve diğer emeği geçen herkese teşekkürü bir borç bilmekteyim.

Okuyuculara yararlı olması dileğiyle.

Bursa, Ekim 2021 Prof. Dr. Metin ERDEM

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM

DEVLET BORÇLARI İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

I. KAMU GELİRLERİ VE BORÇLANMA *1*
II. VERGİ İLE BORÇLANMA ARASINDAKİ FARKLAR *3*
III. DEVLET BORÇLARI İLE ÖZEL BORÇLAR ARASINDAKİ FARKLAR *6*
IV. DEVLETİN BORÇLANMA NEDENLERİ *10*
A. MALİ NEDENLER 10
B. EKONOMİK NEDENLER 12
C. DİĞER NEDENLER 15
V. DEVLET BORÇLANMASININ YASAL DAYANAĞI *16*
VI. DEVLET BORÇLANMASININ SINIRI *19*

İKİNCİ BÖLÜM

DEVLET BORÇLARININ SINIFLANDIRILMASI

I. İSTEĞE BAĞLI VE ZORUNLU BORÇLAR *21*
A. İSTEĞE BAĞLI BORÇLAR 21
B. ZORUNLU BORÇLAR 21
1. Tam Zorlama İle Alınan Borçlar 23
2. Zorlama Tehdidi İle Alınan Borçlar 24
3. Manevi Zorlama İle Alınan Borçlar 24
4. Zorunlu Tasarruf Yaratarak Alınan Borçlar 24
II. KISA VE UZUN VADELİ BORÇLAR *26*

A. KISA VADELİ BORÇLAR [DALGALI BORÇLAR] 28
1. Kısa Vadeli Borçlara Başvurma Nedenleri 30
a] Bütçe Gelir ve Giderleri Arasındaki Dengesizliğin Giderilmesi ... 30
b] Devlet Açısından Borç Yükünün Daha Az Olması 30
c] Uzun Vadeli Bir Borçlanmaya Zemin Hazırlanması 31
d] Ekonomik Durgunluk Dönemlerinde Bir Mali Politika Aracı Olarak Kullanılması 31
e] Çeşitli Olağanüstü Giderlerin Finansmanının Sağlanması 31
2. Türkiye'de Kısa Vadeli Borç Türleri 32
a] İç Kaynaklardan Alınan Kısa Vadeli Borçlar 32
b] Dış Kaynaklardan Alınan Kısa Vadeli Borçlar 36
B. UZUN VADELİ BORÇLAR [KONSOLİDE BORÇLARI] 37
1. Süresiz Borçlar [Devamlı Borçlar] 37
2. Süreli Borçlar [İtfa Süresi Belli Borçlar] 38
III. İÇ BORÇLAR VE DIŞ BORÇLAR 39
A. İÇ BORÇLAR VE DIŞ BORÇLARIN ÖZELLİKLERİ 40
1. Kaynakları Yönünden 40
2. Milli Gelire Etkileri Yönünden 40
3. Ulusal Amaçlar Yönünden 41
B. İÇ VE DIŞ BORÇLARI AYIRAN KRİTERLER 41
1. Alacaklının Uyrukluğu Kriteri 41
2. Borcun Sağlandığı Piyasanın Uyrukluğu Kriteri 42
C. İÇ BORÇLAR 42
1. İç Borçların Kaynakları 43
a] Özel Kişi ve Kuruluşlardan Borçlanma 44
b] Sosyal Güvenlik Kuruluşları ve Ekonomik Kuruluşlardan Borçlanma 44
c] Ticari Bankalar ve Sigorta Şirketlerinden Borçlanma 45
d] Merkez Bankasından Borçlanma 46
D. DIŞ BORÇLAR VE DIŞ YARDIMLAR 47
1. Genel Olarak Dış Borç ve Dış Yardım Kavramı 47
2. Dış Yardımların Nedenleri 49
a] Yardım Alan Ülkeler Açısından Dış Yardımların Nedenleri 49
b] Yardım Yapan Ülkeler Açısından Dış Yardımların Nedenleri 51
3. Dış Yardım Çeşitleri 55
a] İki Yanlı Yardımlar-Çok Yanlı Yardımlar 55
b] Parasal Yardımlar-Ayni Yardımlar 56
c] Bağışlar-Kredi [Borç] Şeklinde Yardımlar 57
d] Proje Kredileri-Program Kredileri 58
e] Bağlı Krediler- Serbest Krediler 60

f] Borç Ertelemeleri-Röfinansman Kredileri 61
g] Satıcı Kredileri [İhracat Kredileri] 62
h] Bazı Özel Borçlanmalar 63
ı) Dış Yardım Konsorsiyumu ve Bankalar Konsorsiyumu 63
4. Dış Borçlar ile İlgili Bazı Oranlar 65
a) Toplam Dış Borç/Gayri Safi Milli Hasıla 65
b) Toplam Dış Borç/İhracat 65
c) Toplam Dış Borç Servis /İhracat 65
d) Faiz Servisi/İhracat 66
e) Toplam Dış Borç Servis /Toplam Döviz Gelirleri 66

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ULUSLARARASI MALİ KURULUŞLAR

I. GENEL OLARAK ULUSLARARASI MALİ KURULUŞLAR 67
II. DÜNYA ÇAPINDA MALİ KURULUŞLAR 69
A. ULUSLARARASI PARA FONU [IMF]
[International Monetary Fund] 69
1. Kuruluş 69
2. Amaçları 70
3. Faaliyetleri 71
B. ULUSLARARASI İMAR VE KALKINMA BANKASI [IBRD]
[International Bank For Reconstuction and Development] 73
1. Kuruluş 73
2. Amaçları 73
3. Faaliyetleri 73
C. ULUSLARARASI KALKINMA BİRLİĞİ [IDA]
[International Development Association] 74
1. Kuruluşu 74
2. Amaçları 75
3. Faaliyetleri 75
D. ULUSLARARASI FİNANSMAN KURUMU [IFC]
[International Finance Corporation] 76
1. Kuruluş 76
2. Amaçları 76

3. Faaliyetleri 76
E. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KALKINMA PROGRAMI [UNDP]
[United Nations Development Programme] 77
1. Kuruluşu 77
2. Amaçları 77
3. Faaliyetleri 77
F. ULUSLARARASI ÖDEMELER BANKASI [BIS]
[Bank For International Settlement] 78
1. Kuruluş 78
2. Amaçları 78
3. Faaliyetleri 78
III. AVRUPA ÇAPINDA ULUSLARARASI MALİ KURULUŞLAR 78
A. AVRUPA ÖDEME BİRLİĞİ [EPU] [European Payment Union] 78
1. Kuruluşu 78
2. Amaçları 79
3. Faaliyetleri 79
B. AVRUPA PARA ANTLAŞMASI [EMA] [European Monetary Agreement] 79
1. Kuruluşu 79
2. Amaçları 79
3. Faaliyetleri 80
C. AVRUPA KÖMÜR VE ÇELİK BİRLİĞİ [ECSC]
[European Coal and Steel Community] 80
1. Kuruluşu 80
2. Amaçları 80
3. Faaliyetleri 80
D. AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU [EEC]
[European Economic Community] 81
1. Kuruluşu 81
2. Amaçları 81
3. Faaliyetleri 82
E. AVRUPA YATIRIM BANKASI [EIB] European Investment Bank] .. 83
1. Kuruluşu 83
2. Amaçları 83
3. Faaliyetleri 83
F. AVRUPA KALKINMA FONU [EDF] [European Development Fund] 84
1. Kuruluşu 84
2. Amaçları 84
3. Faaliyetleri 84

G. AVRUPA TARIMSAL GARANTİ VE YÖNLENDİRME FONU [EAGGF]
[European Agricultural Guidance and Guarantee Fund] 85
1. Kuruluşu 85
2. Amaçları 85
3. Faaliyetleri 85
IV. BÖLGESEL ÇAPTA ULUSLARARASI MALİ KURULUŞLAR 86
A. ENTERAMERICAN KALKINMA BANKASI [IDB]
[Interamerican Development Bank] 86
1. Kuruluşu 86
2. Amaçları 86
3. Faaliyetleri 86
B. ORTA AMERİKA EKONOMİK ENTEGRASYON BANKASI
[Bank of Central American Economic Integration] 87
1. Kuruluşu 87
2. Amaçları 87
3. Faaliyetleri 87
C. AFRİKA KALKINMA BANKASI [African Development Bank] 88
1. Kuruluşu 88
2. Amaçları 88
3. Faaliyetleri 88
D. ASYA KALKINMA BANKASI [Asian Development Bank] 88
1. Kuruluşu 88
2. Amaçları 89
3. Faaliyetleri 89
E. KARAİBLER KALKINMA BANKASI [Caraibes Development Bank] 89
1. Kuruluşu 89
2. Amaçları 89
3. Faaliyetleri 89
F. İSLAM KALKINMA BANKASI [Islamic Development Bank] 90
1. Kuruluşu 90
2. Amaçları 90
3. Faaliyetleri 90
G. ARAP PARA FONU [Arab Monetary Fund] 91
1. Kuruluşu 91
2. Amaçları 91
3. Faaliyetleri 91

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BORÇLANMA TEKNİĞİ

I. GİRİŞ *93*
II. TASARRUF SAHİPLERİNE SAĞLANAN ÇIKARLAR *94*
A. MADDİ ÇIKAR 95
1. Faiz 95
2. Faizi Dolaylı Yoldan Yükselten Uygulamalar 96
a) Tahvillerin Nominal Değerinin Altında İhraç Edilmesi 97
b) Tahvillerin Primli veya İkramiyeli Olarak İhraç Edilmesi 97
c) Tahvil Gelirlerine Vergi İstisnası Sağlanması 98
B. DİĞER ÇIKARLAR 98
III. TASARRUF SAHİPLERİNE SAĞLANAN GARANTİLER *100*
A. SAĞLANAN ÇIKARLARLA İLGİLİ GARANTİLER 100
1. Erken Ödeme ve Konversiyon Yapılmaması Garantisi 101
2. Tahvil Değerinin Düşmesinin Önlenmesi Garantisi 102
3. En Ziyade Müsadeye Mazhar Alacaklı Garantisi 102
B. ENFLASYONA KARŞI SAĞLANAN GARANTİLER 103
1. Altın Garantisi 104
2. Kambiyo (Döviz) Garantisi 104
3. Fiyat Endeksleri İle Ayarlama Garantisi 105
IV. BORÇLARIN İHRACI VE SATIŞ YÖNTEMLERİ *106*
A. İHRAÇ ŞEKİLLERİ 106
1. Tahvil İhraç Etmeksizin Borçlanma 106
2. Tahvil İhraç Ederek Borçlanma 107
a) Nama (İsme) Yazılı Tahvil İhracı İle Borçlanma 107
b) Hamiline (Taşıyıcıya) Yazılı Tahvil İhracı İle Borçlanma 107
c) Hem Nama Hem Hamiline Yazılı Tahvil İhracı İle Borçlanma .. 107
B. SATIŞ YÖNTEMLERİ 108
1. Doğrudan Halka Satış Yöntemi 108
2. Bankalara Satış Yöntemi 108
3. Borsada Satış Yöntemi 109
C. TÜRKİYE'DE İÇ BORÇLANMA SENETLERİNİN SATIŞ YÖNTEMLERİ 110
1. İhale Yönetimi 112
a) İskontolu Senetler 112
b) Enflasyona Endeksli Senetler 112
c) Sabit Faiz Kuponlu Devlet Tahvilleri 113
d) Değişken Faizli Devlet Tahvilleri 113

2. Satışa Arz (TAP) Yöntemi 113
3. Halka Arz Yöntemi 114
4. Özel Amaçlı İhraçlar 114

BEŞİNCİ BÖLÜM

BORÇ YÖNETİMİ

I. GİRİŞ 115
II. BORÇ YÖNETİMİ FAKTÖRLERİ 116
A. BORCUN BÜYÜKLÜĞÜ 116
B. BORCUN YAPISI 116
III. BORÇ YÖNETİMİ POLİTİKASI İLE MALİYE POLİTİKASI VE PARA POLİTİKASI ARASINDAKİ İLİŞKİLER 117
IV. OLAĞANÜSTÜ BORÇ YÖNETİM İŞLEMLERİ 119
A. KONSOLİDASYON (TAHKİM) 119
1. Konsolidasyonun Tanımı ve Niteliği 119
2. Konsolidasyonun Uygulanma Nedenleri 120
3. Konsolidasyon Türleri 121
4. Konsolidasyonun Etkileri 122
5. Konsolidasyonun Başarılı Olma Koşulları 123
B. KONVERSİYON (DEĞİŞTİRME) 124
1. Konversiyonun Tanımı ve Niteliği 124
2. Konversiyonun Uygulanma Nedenleri 125
3. Konversiyonun Uygulanma Şekilleri 126
4. Konversiyon Türleri 127
a) Basit Usulde Konversiyon 127
b) Başabaşın Altında Konversiyon 127
c) Aşamalı Konversiyon 128
d) Fark Ödemeli Konversiyon 128
5. Konversiyonun Etkileri 129
6. Konversiyonun Başarılı Olma Koşulları 129

ALTINCI BÖLÜM

DEVLET BORÇLARININ AZALMASI VE SONA ERMESİ

I. GİRİŞ *131*
II. BORÇLARIN ÖDEME YAPILMADAN AZALMASI VE SONA ERMESİ *132*
A. BORCUN REDDEDİLMESİ YOLUYLA SONA ERMESİ 132
B. BORCUN PARA DEĞERİNİN DÜŞMESİ YOLUYLA AZALMASI 133
III. BORÇLARIN ÖDEME YAPILARAK AZALMASI VE SONA ERMESİ *135*
A. BORÇLARIN GERİ ÖDENME ŞEKİLLERİ 136
1. Bir Defada Ödeme 136
2. Kademeli Ödeme 137
3. Dr. Price Yöntemi İle Ödeme 138
B. ÖDEME FONLARININ SAĞLANMASI VE KULLANILMASI 138
1. Bütçeye Ödenek Koyarak Ödeme 140
2. Bağımsız Ödeme Kuruluşları Aracılığı İle Ödeme 140

YEDİNCİ BÖLÜM

DEVLET BORÇLANMASININ ETKİLERİ

I. GİRİŞ *141*
II. BORÇLANMANIN EKONOMİK ETKİLERİ *141*
A. İÇ BORÇLANMANIN EKONOMİK ETKİLERİ 141
1. Özel Kişi ve Kurumlardan Borçlanmanın Ekonomik Etkileri 142
2. Sosyal Güvenlik Kuruluşlarından Borçlanmanın Ekonomik Etkileri145
3. Ticari Bankalar ve Sigorta Şirketlerinden Borçlanmanın Ekonomik Etkileri 146
4. Merkez Bankası'ndan Borçlanmanın Ekonomik Etkileri 148
B. DIŞ BORÇLANMANIN EKONOMİK ETKİLERİ 150
III. BORÇLANMANIN SOSYAL ETKİLERİ *154*
A. İÇ BORÇLANMANIN SOSYAL ETKİLERİ 155
B. DIŞ BORÇLANMANIN SOSYAL ETKİLERİ 157

YARARLANILAN KAYNAKLAR *161*

YARARLANILAN KAYNAKLAR

AÇBA, Sait : Devlet Borçlanması, Pınar Ofset Ltd. Şti, Afyon, 1994.

AKALIN, Güneri : "Türkiye'de Bütçe Harcamalarının Genel Bir Değerlendirmesi", Türkiye'de Bütçe Harcamaları, Çukurova Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü Tarafından Düzenlenen IX. Maliye Sempozyumu Tebliğleri, Çukurova Üniversitesi Basımevi, Adana, 1994.

ARSAN, H. Üren : Türkiye'de Cumhuriyet Devrinde İç Devlet Borçları, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, Maliye Enstitüsü Yayını, No.17, Sevinç Matbaası, Ankara 1961.

BARRO, Robert J. : "Are Goverment Net Wealth?" Debt and Deficit, Volume III, (Edited By: Lakis C Kaonides, Geoffrey E. Wood), The International Library of Macroeconomic and Financial History 9, Galliard Printers Ltd., Great Yarmouth, 1992.

BASU, Kaushik : The International Debt Problem, Credit Rationing and Loan Pushing: Theory and Experince, Princeton Studies In International Finance, No. 70, October 1991, International Finance Section, Department of Economics, Princeton University, Princeton, New Jersey, 1991.

BAŞAK, Zafer : Dış Yardım ve Ekonomik Etkileri: Türkiye 1960-1970, Ayyıldız Matbaası, Ankara 1977.

BATIREL, Ömer Faruk : Kamu Maliyesi Teorisine Giriş, Genişletilmiş İkinci Baskı, İ.İ.T.İ.A. Nihat Sayar Yayın ve Yardım Vakfı Yayını, No.316/549, met/er Matbaası, İstanbul,1979.

BERKSOY, Turgay : Türkiye'de Bütçe Açıkları ve Bu Açıkların Finansmanı", Türkiye'de Bütçe Harcamaları, Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü Tarafından Düzenlenen IX. Türkiye Maliye Sempozyumu Tebliğleri, Çukurova Üniversitesi Basımevi, Adana,1994.

BİNATLI, Cüneyt : Türkiye'de Devlet Tahvillerinin Faiz Rejimi, Eskişehir İ.T.İ.A. Yayını, No.116/66, Sevinç Matbaası, Ankara, 1974.

BIRD, Graham : Loan-Loss Provisions and Third-World Debt, Essays In Intenational Finance, No.176, November 1989, Princeton University Press, Princeton, New Jersey,1989.

BRENNAN, H.Geoffrey
BUCHANAN, James M. : "The Logic of The Ricardian Equivalance Theorem", Debt and Deficit, Volume III, (Edited By: Lakis C. Kaonides, Geoffrey E. Wood), The International Library of Macroeconomic and Financial History 9, Galliard Printers Ltd., Great Yarmouth, 1992.

BROCHIER, Hubert
TABATONI, Pierre : Mali İktisat, (Çeviren: Adnan Erdaş), İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Enstitüsü Yayını, No.48, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1971.

BROCHIER, H.
LLAU, P.
MICHALET, A. : Maliye Ekonomisi, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Maliye Fakültesi Maliye ve Vergi Hukuku Enstitüsü Yayını, No.10, A.İ.T.İ.A. Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Yüksek Okulu Basımevi, Ankara, 1981.

BROWNLEE, O.H. : "Az Gelişmiş Ülkelerin Dış Yardımın En Etkin Şekilde Kullanımını Önleyen Bazı Politika Tedbirleri", (Çeviren: Nuri Karacan) İktisadi Gelişme ve Dış Yardım, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Enstitüsü Yayını, No.40, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1969.

BUCHANAN, James M. : The Public Finances, Richard D. Irwin Inc., Homewood, Illinois, 1970.

BUCHANAN, James M. : Public Finance in Democratic Process Fiscal Institutions and Individual Choice, The University of North Carolina Press, Chapel Hill, 1967

BUCHANAN, James M.

WAGNER, Richard E. : Public Debt in A Democratic Society, Amerikan Enterprise Institute For Public Policy Research, Washington, 1967

BUITER, Willem H.
TOBIN, James : "Debt Neutrality: A Brief Review of Doctrine and Envidence", Debt and Deficit, Volume III, (Edited By: Lakis C. Kaounides, Geoffrey E. Wood), The International Library of Macroeconomic and Financial History 9, Galliard Printers Ltd, Great Yarmouth, 1992.

BULUTOĞLU, Kenan : Kamu Ekonomisine Giriş, Sermet Matbaası, İstanbul, 1977.

BÜYÜKERŞEN, Yılmaz : Teoride ve Türkiye Uygulamasında İç Devlet Borçlarının Enflasyonist Etkileri, Eskişehir İ.T.İ.A. Yayını, No.61/29, Duran Ofset Basımevi, İstanbul, 1966.

CHRISTY, Iliana Zloch : Debt Problems of Eastern Europe, Soviet and East European Studies, Cambridge University Press, New York, 1987.

DAVENPORT, M.W.S. : "Yardım Dağılımı İle İlgili İktisadi Siyaset", (Çeviren: Önder Arı), İktisadi Gelişme ve Dış Yardım, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Enstitüsü Yayını, No.40, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1969.

DEVRİM, Fevzi : Maliye Politikası, Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayını, No.4, Mas Ambalaj Ofset Tesisleri, İzmir, 1983.

DİKEÇ, Üstün : Dış Yardımların Koordinasyonu ve Türkiye'ye Yardım Konsorsiyumu, Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Yayını, No.26, Gazi Üniversitesi Basın Yayın Yüksekokulu Basımevi, Ankara, 1984.

DİKMEN, M. Orhan : Türkiye'de Tasarruf Bonoları, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Enstitüsü Yayını, No.20, Sermet Matbaası, İstanbul, 1965.

DUE, John F. : "Borç Politikası", Kamu Maliyesinde Seçme Yazılar, Derleyen ve Çeviren: Ömer Faruk Batırel-Adnan Tezel, İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını, No.68, Met/Er Matbaası, Ze Basımevi, İstanbul, 1976.

DURU, Cihan
TURAN, Kemal
ÖNGEOĞLU, Abdurrahman : Atatürk Dönemi Maliye Politikası, 1.Kitap Mondros'tan Cumhuriyete Mali ve Ekonomik Sorunlar, Tisa Matbaacılık Sanayi Ltd. Şti., Ankara, 1982.

EGE, Ünal : "Türkiye'de Sosyal Güvenlik Fonlarının Kullanılışı", Konferanslar 3, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Maliye ve Vergi Hukuku Enstitüsü Yayını, No.3, Emel Matbaacılık Sanayi Ltd. Şti., Ankara, 1973.

EKER, Aytaç,
MERİÇ, Metin,
BÜLBÜL, Duran, : Devlet Borçları (Kamu Kredisi), Çağdaş Matbaası, Ankara, 2005.

ERACAR, Yılmaz : "Kalkınmanın Finansmanında Direkt Yabancı Yatırımlar ve Dış Borçlar", Konferanslar 3, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Maliye ve Vergi Hukuku Enstitüsü Yayını, No.3, Emel Matbaacılık Sanayi Ltd. Şti., Ankara 1973.

EROL, Ahmet : Ekonomik Etkileri Açısından Türkiye'de Devlet Borçları (1981-1990), Maliye ve Gümrük Bakanlığı Araştırma Planlama Koordinasyon Kurulu Başkanlığı Yayını, No.1992/324, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1992.

ESHAG, Éprime : Fiscal and Monetary Policies and Problems in Developing Countries, Cambridge University Press, London, 1983.

EVGİN, Tülay : Dünden Bugüne Dış Borçlarımız (Rapor), Hazine Müsteşarlığı, Ankara, Haziran 2000.

EYÜPGİLLER, Servet : Bankalar Kanunu Şerhi, Türk Ticaret Bankası Yayını, No.2, Olgaç Matbaası, Ankara,1981.

EYÜPGİLLER, Servet : "Kredilerin Sektörler Arası Dağılımı", Konferanslar 1, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Maliye ve Vergi Hukuku Enstitüsü Yayını, No.1, San Matbaası, Ankara, 1970.

FELDSTEIN, Martin : "Percevied Wealth in Bonds and Social Security: A Comment", Debt and Deficit, Volume III, (Edited By: Lakis C. Kaounides, Geoffrey E. Wood), The International Library of Macroeconomic and Financial History 9, Galliard Printers Ltd, Great Yarmouth, 1992.

FRAGA, Arminio : German Reparations and Brazilian Debt, Essays In International Finance, No. 163, July 1986, Princeton University Press, Princeton, New Jersey, 1986.

GÖRGÜN, Sevim : Maliye Politikası, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Enstitüsü Yayını, No.50, Çağlayan Basımevi, İstanbul, 1973.

GÖRGÜN, Sevim : "Türkiye'nin Dış Borçları (1923-1970)", Türkiye Ekonomisinin 50 Yılı Semineri, Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını, No.4, Sermet Matbaası, İstanbul 1973.

HALLER, Heinz : Maliye Politikası-Teorik Esasları ve Temel Problemleri, (Çeviren: Salih Turhan), İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Enstitüsü Yayını, No.52, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1974.

HAVEMAN, Robert Henry : The Economics of The Public Sector, John Wiley and Sons Inc., New York, 1970.

HEILBRONER, Robert
BERNSTEIN, Peter : The Debt and The Deficit, False Alarms/Real Possibilities, W.W. Norton and Company, New York, 1989.

HERBER, Bernard P. : Modern Public Finance; The Study of Public Sector Economics, Richard D. Irwin Inc., Homewood, Illinois, 1971.

IŞIL Erhan : "Türkiye'nin Borçluluğu ve Borç Yönetimi", Konferanslar 2, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Maliye ve Vergi Hukuku Enstitüsü Yayını, No.2, Sevinç Matbaası, Ankara, 1976.

İNCE, Macit : Devlet Borçlanması, Kalite Matbaası, Ankara, 1976.

İNCE, Macit : Devlet Borçları ve Türkiye, Gazi Kitabevi, Ankara, 2001.

JOHANSEN, Leif : Public Economics, North-Holland Publishing Company, Amsterdam, 1971.

JONNES, Lloyd : "Zamanımızda Sanayileşmiş Ülkeler Tarafından Yapılan Yardımlar", (Çeviren: Önder Arı), İktisadi Gelişme ve Dış Yardım, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Enstitüsü Yayını, No.40, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1969.

KAYLA, Ziya : "Türkiye'de Hazine Merkez Bankası İlişkileri", Konferanslar 1, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Maliye ve Vergi Hukuku Enstitüsü Yayını, No.1, San Matbaası, Ankara, 1970.

KIVANÇ, Tarık : "Proje Değerlendirmesi ve Dış Finansman İçin Projelerin Teklifi", İktisadi Gelişme ve Dış Yardım, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Enstitüsü Yayını, No.40, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1969.

KORMENDI, Roger C. : "Goverment Debt, Goverment Spending and Private Sector Behavior", Debt and Deficit, Volume III, (Edited By: Lakis C. Kaounides, Geoffrey E.Wood), The International Library of Macro Economic and Financial History 9, Galliard Printers Ltd, Great Yarmouth, 1992.

KUMBARACIBAŞI, Onur : "Türkiye'nin Dış Yardım Sorunu", Konferanslar 2, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Maliye ve Vergi Hukuku Enstitüsü Yayını, No.2, Sevinç Matbaası, Ankara, 1971.

KÜÇÜK, Erdoğan : "Türkiye'de İç Borçlanma", www.kktcmb.tmc.net

NEMLİ, Arif : "Gelişmekte Olan Ülkelerin Dış Finansman Sorunları", IV. Türkiye Maliye Eğitimi Sempozyumu, Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü Tarafından 26-28 Mayıs 1988 Tarihinde Çeşme/İzmir'de Düzenlenen Sempozyum Tebliğleri, Aslar Matbaacılık ve Ambalaj Sanayi ve Ticaret A.Ş., İzmir, 1989.

NEMLİ, Arif : Kamu Maliyesine Giriş, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Enstitüsü Yayını, No.62, Y.Güryay Matbaası, İstanbul, 1979.

ÖNEN, Z.Sacit : Uluslararası Mali Kuruluşlar, Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Yayını, No.51, Gazi Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu Matbaası, Ankara, 1989.

ÖZEL, M.Hakkı : "Toplumun Devlet Anlayışının Siyasi İktisadi ve Mali Sistemlere Etkileri Üzerine Bir Deneme", IV. Türkiye Maliye Eğitimi Sempozyumu, Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü Tarafından 26-28 Mayıs 1988 Tarihinde Çeşme/İzmir'de Düzenlenen Sempozyum Tebliğleri, Aslar Matbaacılık Ve Ambalaj Sanayi Ve Ticaret A.Ş., İzmir, 1989.

ÖZER, İlhan : Devlet Maliyesi, Cilt 2, Maliye ve Gümrük Bakanlığı Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Yayını, No.1986/277, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1986.

ÖZOL, Ertuğrul İhsan : "Dış Yardımlar Teori ve Uygulaması", Konferanslar 2, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Maliye ve Vergi Hukuku Enstitüsü Yayını, No.2, Sevinç Matbaası, Ankara, 1971.

PALAMUT, Mehmet E. : "Atatürk ve Kamusal Borçlar" İktisat Fakültesi Dergisi, Cilt 2, Sayı 2, Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını, Kaan Matbaası, Bursa, Ağustos 1981.

PALAMUT, Mehmet E. : "Türkiye'de Dış Kaynak Sorunu", Akademi, Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Dergisi, Cilt VI, No.1-2, Temmuz-Kasım 1977, Yargıçoğlu Matbaası, Ankara, 1977.

PALAMUT, Mehmet E. : "Türk Devlet Borçları", Akademi, Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Dergisi, Cilt VII, No. 1-2, Mart 1978, Kalite Matbaası, Ankara, 1978.

PALAMUT, Mehmet E. : "Yabancı Kaynak Kavramı ve Türkiye'nin Gereksinimi", Akademi, Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Dergisi, Cilt VII, No.3, Eylül 1978.

PALAMUT, Mehmet E. : "Kamusal Borç Yönetiminde Gizli Amortisman ve Bunun Türk Uygulamasındaki Yeri", İktisat Fakültesi Dergisi, Cilt 2, Sayı 1, Nisan 1981, Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını, Kaan Matbaası, Bursa, 1981.

SAYAR, Nihad S. : Kamu Maliyesi, Cilt 1, Kamu Gider ve Gelir Prensipleri, 4. Baskı, İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayın ve Yardım Bürosu Yayını, Sayı 215, Sermet Matbaası, İstanbul,1970.

SÖNMEZ, Sinan : "Bütçe Açıklarının Finansmanı ve Enflasyon", Türkiye'de Bütçe Harcamaları, Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü Tarafından Düzenlenen IX. Türkiye Maliye Sempozyumu Tebliğleri, Çukurova Üniversitesi Basımevi, Adana, 1994.

TEKİN, Fazıl : Uluslararası Maliye, Cilt 1, Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayını, No.57, Eskişehir, 1988.

TUNCER, Selahattin : "Doğu Bloku İktisadi Yardımları", İktisadi Gelişme ve Dış Yardım, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Enstitüsü Yayını, No.40, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1969.

TÜRK, İsmail : Maliye Politikası Amaçlar Araçlar ve Çağdaş Bütçe Teorileri, Sevinç Matbaası, Ankara, 1979.

TÜRKCAN, Ergun : "I.M.F.'nin kökenleri", Ekonomik Yaklaşım, Yıl 1, Cilt 1, Sayı 3, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Ekonomi Fakültesi Yayını, No.1980/5, Ongun Kardeşler Matbaacılık Sanayii, Ankara, 1980.

ULUSOY, Ahmet : Devlet Borçlanması, Celepler Matbaacılık, Trabzon, 2012.

YAŞA, Memduh : Kamu Maliyesine Giriş, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayını, No.18, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1973.

YAŞA, Memduh : Devlet Borçları, 3.Baskı, Has Kutulmuş Matbaası, İstanbul, 1981.

ZARAKOLU, Avni : "Ülkemizde Hazine-T.C. Merkez Bankası İlişkileri", Prof. Dr. Fadıl H. Sur'un Anısına Armağan, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayını, No.522, A.Ü.S.B.F. ve Basın-Yayın Yüksek Okulu Basımevi, Ankara, 1983.

ZILLIOĞLU, Osman Nedim : Gelişmekte Olan Ülkelerde Dış Borç Sorunu, Anadolu Üniversitesi İ.İ.B.F. Yayını, No.17, Anadolu Üniversitesi, Basımevi, Eskişehir, 1984.

———————— : Ekonomik Kavramlar ve Göstergeler Kılavuzu, T.C. Başbakanlık Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı Ekonomik Araştırmalar ve Değerlendirme Genel Müdürlüğü Yayını, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı Matbaası, Ankara, Aralık 1994.

———————— : External Debt-Definition Statistical Coverage and Methodology, OECD Publications, Paris, 1988.

———————— : Hazine Aylık Göstergeleri, T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Yayını, Hazine Müsteşarlığı Matbaası, Ankara, 1995.

———————— : 1993 Mali Yılı Bütçe Gerekçesi, T.C. Maliye ve Gümrük Bakanlığı Yayını, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1992.

———————— : 1992 Yıllık Rapor, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Yayını, Ankara, 1993.

DEZAVANTAJLI GRUPLAR VE SOSYAL DIŞLANMA

Editör
Azime ARISOY

1. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.
Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-97-4

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: *Murat Özbey*

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Ekim 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

EDİTÖRDEN

Dezavantajlı gruplar ve sosyal dışlanma konusu uluslararası ve ulusal politika belgelerinde ve sosyal politika gündeminde önemli bir yere sahip olmuştur. Hükümetler, dezavantajlı grupların yaşadıkları sorunları çözmek ve sosyal dışlanmayla mücadele etmek üzere politikalar üretmektedir. Dezavantajlı olmak; eğitim, sağlık, istihdam, ulaşım gibi kamusal hizmetlere ve sosyal hayata katılım bakımından toplumun diğer bireylerine kıyasla eşit imkânlara sahip olamamak demektir. Toplumdaki dezavantajlı grupların topluma başarılı biçimde katılabilmeleri ve insan onuruna yakışır bir yaşam sürdürebilmeleri için ihtiyaç duydukları kaynaklara erişimleri yetersizdir. İşsizlik, yoksulluk, göç, gelir dağılımındaki adaletsizlik ve liberal politikaların sosyal politika kazanımlarına diğer olumsuz etkileri, dezavantajlı grupların toplumsal dışlanma yaşamalarına yol açmaktadır. Sosyal dışlanma sorunu yaşayan, dezavantajlı gruplara gereksinim duydukları yardımları ve hizmetleri ulaştırabilmek için sosyal politika aktörleri, yeni alternatifler üretmek durumundadırlar. Sosyal politikaların amacı; toplumsal barışı ve bütünleşmeyi sağlayarak sosyal kalkınmayı gerçekleştirmektir. Sosyal politika uygulamalarının öncelikli grupları çocuklar, yaşlılar, engelliler, kadınlar, şiddet mağdurları, yoksullar, işsizler gibi dezavantajlı gruplardır.

Kitapta sosyal dışlanmanın kavramsal ve kuramsal çerçevesine yer verilmiş, küreselleşme sürecinde neo-liberal politikalar ve sosyal dışlanma dinamikleri anlatılmış, sosyal dışlanmanın bireysel etkileri üzerinde durulmuştur. Sosyal dışlanma bağlamında engelli birey olmak, yaşlılığın sosyal dışlanmaya etkisi, yoksulluk kıskacındaki dezavantajlı grupların değerlendirilmesi ve toplumsal cinsiyet ayrımcılığı ayrıntılı şekilde anlatılmış ve çözüm önerileri sunulmaya çalışılmıştır. Tüm bunlarla birlikte eski hükümlüler, göçmenler, evsizler, madde bağımlıları, kimsesiz, sokakta yaşayan, suça sürüklenmiş ve bakım kurumunda yaşayan çocuklar, etnik, kültürel ve ulusal bakımdan farklı olma gibi sosyal dışlanma ile ilgili konular ele alınmış ve güncel bilgiler ile desteklenmiştir. Kitap bu yönü ile birçok ön lisans, lisans ve lisansüstü öğrencilerine, ayrıca alanda çalışan bilim insanlarına ve sosyal politika aktörlerine kaynak olabilecek nitelikte hazırlanmaya çalışılmıştır.

Kıymetli zamanlarını ayırarak kitabın hazırlanmasına katkı sağlama nezaketinde bulunan makale yazarlarına, gösterdikleri özveriden dolayı teşekkürlerimi sunarım.

Azime ARISOY
azimearisoy@hotmail.com

İÇİNDEKİLER

SOSYAL DIŞLANMANIN KURAMSAL TEMELLERİ 1
Ayşe TEKİN

NEOLİBERAL KÜRESELLEŞME VE SOSYAL DIŞLANMA 41
Esin KAYA AKAR

SOSYAL DIŞLANMANIN BİREY ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ 57
Funda GÜMÜŞ

ENGELLİ BİREY OLMAK VE SOSYAL DIŞLANMA 73
Ersin USKUN

YAŞLILIK VE SOSYAL DIŞLANMA 105
Sultan KILIÇ

YOKSULLUK KISKACINDAKİ DEZAVANTAJLI GRUPLARIN SOSYAL DIŞLANMA BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ 125
Azime ARISOY

TOPLUMSAL CİNSİYET AYRIMCILIĞI VE SOSYAL DIŞLANMA 153
Nurvet BÜYÜKYÖRÜK

ESKİ HÜKÜMLÜLER VE SOSYAL DIŞLANMA 177
Selma ÇELİK

ETNİK, KÜLTÜREL VE ULUSAL BAKIMDAN FARKLI OLMAK VE SOSYAL DIŞLANMA 197
Derya KAYA SAĞLIK

GÖÇMENLER VE SOSYAL DIŞLANMA 219
Aysun GÜZEL

EVSİZLER VE SOSYAL DIŞLANMA 241
Işıl IŞIK

MADDE BAĞIMLIĞI VE SOSYAL DIŞLANMA 261
Özgür ÖNAL

KORUNMAYA İHTİYACI OLAN ÇOCUKLAR VE SOSYAL DIŞLANMA 273
Recep GÜMÜŞ

SOKAKTA YAŞAYAN ÇOCUKLARIN SOSYAL DIŞLANMA BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ 299
Aylin AKÇA SÜMENGEN

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLAR VE SOSYAL DIŞLANMA 321
Murat ÇAY

BAKIM KURUMLARINDA YAŞAYANLARIN SOSYAL DIŞLANMA BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ 343
Kerime ÖĞÜT DÜZEN

SOSYAL POLİTİKA BAĞLAMINDA İŞSİZLİK VE SOSYAL DIŞLANMA 363
Ali TANIŞ

KAYNAKLAR

Bhalla, A. S., & Lapeyre, F. (2004). *Poverty and Exclusion in a Global World.* London: Palgrave Macmillan.

Burchardt, T., Le Grand, J., & Piachaud, D. (1999). Social Exclusion in Britain 1991—1995. *Social Policy & Administration, 33*(3), 227-244.

Byrne, D. (2005). *Social Exclusion.* Maidenhead: Open University Press.

Dağı, İ., & Polat, N. (2004). *Herkes İçin Demokrasi ve İnsan Hakları.* Ankara: Liberte Yayınları.

Daly, M., & Silver, H. (2008). Social Exclusion and Social Capital: A Comparison and Critique. *Theory and Society, 37*(6), 537-566.

Danermark, B., Ekström, M., Jacopsen, L., & Karlsson, J. C. (2018). *Toplumu Açıklamak: Sosyal Bilimlerde Eleştirel Realizm.* Çev. Ü. Tatlıcan. Ankara: Phoenix Yayınları.

Davies, J. S. (2005). The Social Exclusion Debate: Strategies, Controversies and Dilemmas. *Policy Studies, 26*(1), 3-27.

Durkheim, E. (2002). *İntihar.* Çev. Ö. Ozankaya. İstanbul: Cem Yayınevi.

Durkheim, E. (2006). *Toplumsal İşbölümü.* Çev. Ö. Ozankaya. İstanbul: Cem Yayınevi.

Fischer, A. M. (2008). *Resolving the Theoretical Ambiguities of Social Exclusion with Reference to Polarisation and Conflict.* London School of Economics and Political Science. London: Development Studies Institute.

Giddens, A. (2000). *Üçüncü Yol: Sosyal Demokrasinin Yeniden Dirilişi.* Çev. M. Özay. İstanbul: Birey Yayıncılık.

Giddens, A. (2009). *Sağ ve Solun Ötesinde: Radikal Politikaların Geleceği.* Çev.M. Sözen, & S. Yücesoy. İstanbul: Metis Yayınları.

Goffman, E. (2014). *Damga: Örselenmiş Kimliğin İdare Edilişi Üzerine Notlar.* Çev.Ş. Geniş, L. Ünsaldı, & S. Ağırnaslı. Ankara: Heretik Yayıncılık.

Gore, C. G. (1995). Introduction: Markets, Citizenship and Social Exclusion. In C. Gore, J. B. Figueiredo, & G. Rodgers (Edit.). *Social Exclusion: Rhetoric, Reality, Responses* (s. 1-42). Geneva: International Institute for Labour Studies.

Gore, C. & Figueiredo, J. (1997). The Debate. In C. Gore, J. B. Figueiredo (Edit.). *Social Exclusion and Anti-Poverty Policy: A Debate*. Research Series 110. Geneva: International Institute for Labour Studies.

Gramsci, A. (2011). *Hapishane Defterleri I* (Cilt 1). J. A. Buttigieg (Edit.). Çev. E. Ekici. İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Habermas, J. (2010). *"Öteki" Olmak, "Öteki"yle Yaşamak.* Çev.İ. Aka. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Jackson, C. (1999). Social Exclusion and Gender: Does one size fit all?. *The European Journal of Development Research, 11*(1), 125-146.

Laclau, E., & Mouffe, C. (2012). *Hegemonya ve Sosyalist Strateji.* Çev.A. Kardam. İstanbul: İletişim Yayınları.

Laderchi, C.R., Saith, R., & Stewart, F. (2003). Does it Matter That We Do Not Agree on the Definition of Poverty? A comparison of Four Approaches. *Oxford Development Studies,* 31.3 (2003): 243-274.

Layder, D. (2014). *Sosyal Teoriye Giriş.* Çev.Ü. Tatlıcan. İstanbul: Küre Yayınları.

Levitas, R. (1996). The Concept of Social Exclusion and The New Durkheimian Hegemony. *Critical Social Policy, 16*(46), 5-20.

Levitas, R. (2004). Let's hear it for Humpty: Social Exclusion, The Third Way and Cultural Capital. *Cultural Trends, 13*(2), 41-56.

Levitas, R. (2005). *The Inclusive Society? Social Exclusion and New Labour.* New York: Palgrave Mcmillan.

Levitas, R., Pantazis, C., Fahmy, E., Gordon, D., Lloyd, E., & Patsios, D. (2007). *The Multi-dimensional Analysis of Social Exclusion.* Study Report. University of Bristol.

Marshall, H. T. (2006). Yurttaşlık ve Toplumsal Sınıflar. T.H. Marshall ve T. Bottomore (Edit.) içinde, *Yurttaşlık ve Toplumsal Sınıflar* (s. 1-50). Çev. A. Kaya. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Marx, K. (2009). *Yahudi Sorunu.* Çev. S. Y. Kurulu. Ankara: Sol Yayınları.

Marx, K., & Engels, F. (2010). Komunist Manifesto. *Komunist Manifesto ve Hakkında Yazılar. Çev.* N. Satlıgan. İstanbul: Yordam Kitap.

Marx, K., & Engels, F. (2011). *Alman İdeolojisi.* Çev. E. Aktan. Ankara: Alter Yayınları.

Mascareño, A., & Carvajal, F. (2015). The Different Faces of Inclusion and Exclusion. *Cepal Review,* (116), 127-141.

Mouffe, C. (2010). *Siyasal Üzerine.* Çev. M. Ratip. İstanbul: İletişim Yayınları.

Munck, R. (2005). *Globalization and Social Exclusion: A Transformationalist Perspective.* Bloomfield: Kumarian Press.

Murray, C. (1984). *Losing ground: American social policy, 1950-1980*. New York: Basic books.

O'Connor, J. (1981). The Meaning of Crisis. *International Journal of Urban and Regional Research*, 5(3): 301–29.

Ollman, B. (2012). *Yabancılaşma: Marx'ın Kapitalist Toplumdaki İnsan Anlayışı.* Çev. A. Kars. İstanbul: Yordam Kitap.

Parent, F. D., & Lewis, B. L. (2002). Social Exclusion: A Useful Concept for Applied Sociology in the United States? *Journal of Applied Sociology, 19*(2), 100-123.

Percy-Smith, J. (2000). Introduction: The Contours of Social Exclusion. In Edit. J. Percy-Smith. *Policy Responses to Social Exclusion: Towards Inclusion?* (s. 1-21). Maidenhead: Open University Press.

Pierson, J. (2002). *Tackling Social Exclusion.* London: Routledge.

Przeworski, A. (2012). *Kapitalizm ve Sosyal Demokrasi.* Çev. N. Atabağsoy. F. Çoban, İ. Ata ve S. Torlak, Ankara: Phoenix Yayınevi.

Putnam, R. D. (1993). *Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy.* Princeton, New Jersey: Princeton University Press.

Putnam, R. D. (1995). Bowling Alone: America's Declining Social Capital. *Journal of Democracy, 6*(1), 65-78.

Ritzer, G. (2011). *Modern Sosyoloji Kuramları.* Çev.H. Hülür. Ankara: De Ki Basım Yayım.

Rodgers, G. (1995). What is Special About a Social Exclusion Approach. In C. Gore, J. B. Figueiredo, & G. Rodgers (Edit.). *Social Exclusion: Rhetoric, Reality, Responses* (s. 43-56). Geneva: International Institute for Labour Studies.

Sallan Gül, S. (2004). *Sosyal Devlet Bitti, Yaşasın Piyasa: Yeni Liberalizm ve Muhafazakarlık Kıskacında Refah Devleti.* İstanbul: Etik Yayınları.

Sayce, L. (1998). Stigma, Discrimination and Social Exclusion: What's in a word? *Journal of Mental Health, 7*(4), 331-343.

Schmidt, M. G. (2002). *Demokrasi Kuramına Giriş.* Çev.M. E. Köktaş. Ankara: Vadi Yayınları.

Sen, A. (2000). *Social Exclusion: Concept, Application, and Scrutiny.* Manila: Office of Environment and Social Development, Asian Development Bank.

Silver, H. (1994). Social Exclusion and Social Solidarity: Three Paradigms. *International Labour Review, 133*(5-6), 531-578.

Silver, H. (1995). Reconceptualizing Social Disadvantage: Three Paradigms of Social Exclusion. In G. Rodgers, C. Gore, & J. B. Figueiredo (Edit.), *Social Exclusion Rhetoric, Reality, Responses,* (s. 57-80). Geneva: International Labour Organization.

Slattery, M. (2008). *Sosyolojide Temel Fikirler.* Ü. Tatlıcan, G. Demiriz (Edit). İstanbul: Sentez Yayıncılık.

Steinert, H. (2003). Introduction: The Cultures of Welfare and Exclusion. In H. Steinert, & A. Pilgram (Edit.). *Welfare Policy from Below.* Aldershot: Ashgate.

Taket, A., Crisp, B. R., Nevill, A., Lamaro, G., Graham, M., & Barter-Godfrey, S. (2009). Introducing Theories of Social Exclusion and Social Connectedness. In A. Taket, B. R. Crisp, A. Nevill, G. Lamaro, M. Graham, & S. Barter-Godfrey (Edit.). *Theorising Social Exclusion* (s. 1-34). Abingdon: Routledge.

Turner, B. S. (2014). *Klasik Sosyoloji.* Çev. İ. Çetin. İstanbul: İletişim Yay.

Wallace, R. A., & Wolf, A. (2012). *Çağdaş Sosyoloji Kuramları: Klasik Geleneğin Genişletilmesi.* Çev.M. R. Ayas, & L. Elburuz. Ankara: Doğu Batı Yayınları.

Weber, M. (2008). *Sosyoloji Yazıları.* Çev. T. Parla. İstanbul: Deniz Yayınları.

Wright, E. O. (1996). The Continuing Relevance of Class Analysis—Comments. *Theory and Society, 25*(5), 693-716.

KAYNAKLAR

Bhalla, A. S., & Lapeyre, F. (1999). Global Integration and Social Exclusion with Special Reference to Poland and Hungary. *The European Journal of Development Research, 11*(1), 101-122.

Bhalla, A., & Lapeyre, F. (2004). *Poverty and Exclusion in a Global World* (2. Editon). Houndmills, Basingtoke, Hampshire: Palgrave Macmillan.

Buğra, A. (2008). *Kapitalizm, Yoksulluk ve Türkiye'de Sosyal Politika .* İstanbul: İletişim Yayıncılık.

Carr, M., & Chen, M. (2004). *Globalization, Social Exclusion and Work: With Special Reference to İnformal Employment and Gender Working Paper No. 20.* Geneva : Policy İntegretaion Department World Commission on the Social Dimension of Globalization İnternatonl Labour Office .

Clarke, J. (1982). Taking Politics Seriously: Thatcherism, Marxism and Welfare in Britain. *Crime and Social Justice, 18*, 46-52.

Clarke, J., & Newman , J. E. (1997). *Managerial State: Power, Politics and Ideology in the Remaking of Social Welfare.* London: SAGE Publications.

Dominelli, L., & Hoogvelt, A. (1996). Globalization and the Technocratization of Social Work. *Critical Social Policy, 16*(47), 45-62.

European Commission. (1994). *European Social Policy: A Way Forward for the Union.* Luxemburg: European Commission.

George, V. (1998). Political İdeology, Globalisation and Welfare Futures in Europe. *Journal of Social Policy, 27*(1), 17-36.

Gough, J., Eisenschit, A., & McCulloch, A. (2006). *Spaces of Social Exclusion.* London and New York : Routledge .

Harvey, D. (2005). *A Brief History of Neoliberalism.* Oxford: Oxford University Press.

Held , D., & McGrew, A. (1993). Globalization and the Liberal Democratic State. *Government and Opposition, 28*(2).

Holborow, M. (2012). What is Neoliberalism? Discourse, İdeology and the Real World. D. Block, J. Gray , & M. Holborow içinde, *Neoliberalism and Applied Linguistics* (s. 14-32). London: Taylor & Francis Group.

Holden, C. (1999). Globalization, Social Exclusion and Labour's New Work Ethic. *Critical Social Policy, 19*(4), 529-538.

Levitas, R. (1996). The Concept of Social Exclusion and The New Durkheimian Hegemony. *Critical Social Policy, 16*(46), 5-20.

Lund, B. (2002). *Understanding State Welfare: Social Justice or Social Exclusion?* London-New York : SAGE Publications.

Mathieson, J., Popay, J., Enoch, E., Escorel, S., Hernandez, M., Johnston, H., & Rispel, L. (2008). *Social Exclusion: Meaning, Measurement and Links to Health İnequalities.WHO Social Exclusion Knowledege Network Background Paper 1, World Health Organization.* World Health Organisation.

Meiksins, P. (1998). "Same As İt Ever Was"? The Structure of the Working Class. E. M. Wood , P. Meiksins , & M. Yates (Dü) içinde, *Rising From The Ashes? Labor in the Age of "Global" Capitalism* (s. 28-41). New York: Monthly Review Press.

Mishra, R. (1990). *Welfare State in Capitalist Society .* New York : Routledge.

Munck, R. (2005). *Globalization and Social Exclusion: A Transformationalist Perspective.* Bloomfield : Kumarian Press.

Munck, R. (2013). The Precariat: A View From The South. *Third World Quarterly, 34*(5), 747-762.

O'Brien , M., & Penna, S. (1998). *Theorising Welfare Englightement and Modern Society .* London-New York : SAGE Publications.

Penna, S., Paylor, I., & Washington, J. (2000). Globalization, Social Exclusion and The Possibilities for Global Social Work and Welfare. *European Journal of Social Work, 3*(2), 109-122.

Pierson, J. H. (2016). *Tackling Poverty and Socıal Exclusion.* London and New York: Routledge.

Room, G. (1999). Social Exclusion, Solidarity and the Challenge of Globalization. *International Journal of Social Welfare* , 16-174.

Sallan Gül, S. (2004). *Sosyal Devlet Bitti, Yaşasın Piyasa!* İstanbul: Etik Yayınları.

Silver, H. (1994). Social Exclusion and Social Solidarity: Three Paradigms. *International Labour Review, 133*(5-6), 531-578.

Steger, M., & Roy, R. (2010). *Neoliberalism: A Very Short Introduction.* Oxford Universty Press.

Towsend, P. (2004). Poverty, Social Exclusion and Social Polarisation: The Need to Construct an International Welfare State. P. Towsend, & D. Gordon (Dü) içinde, *World Poverty New Policies to Defeat an Old Enemy* (s. 3-25). Bristol: Policy Press.

Wood, E. M. (1998). Labor, Class and State in Global Capitalism. E. M. Wood, P. Meiksins, & M. Yates (Dü) içinde, *Rising From The Ashes? Labor in the Age of "Global" Capitalism* ,New York: Monthly Review Press.

Woods, N. (2008). Dünya Siyasetinde Düzen , Küreselleşme ve Eşitsizlik. D. Held , & A. McGrew (Dü) içinde, *Küresel Dönüşümler Büyük Küreselleşme Tartışması* (A. S. Mercan, Çev., Ankara: Phonix Yayınevi.

Yücesan Özdemir, G. (2008). AB Sosyal Politikasının Kavramlarını Yeniden Düşünmek: Güvenceli Esneklik, Sosyal Diyalog ve Sosyal Dışlanma Üzerine Notlar. *Memleket Siyaset Yönetim, 3*(7), 61-85.

KAYNAKLAR

Akın, A. (2015). Ergenler İçin Ostrasizm (Sosyal Dışlanma) Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Mart, 895-904.

Arslan, G. (2017). Social Exclusion, Social Support and Psychological Well Being at School: A Study of Mediation and Moderation Effect. Child Indicators Research, 1–22.

Aydemir, M. ve Arlı, N. B. (2020). Yaşam Kalitesini Açıklamada Sosyal Dışlanma ve Yaşam Tatmininin Rolü. International Journal of Social Inquiry, 13(2), 447-463.

Balcı, S. (2019). Engellilerin Sosyal Dışlanma Algılarının Bazı Sosyo Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi. Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi, (14), 59-79.

Berkman, K. ve Kumaş, H. (2021). Yoksul Bireylerin Bakış Açısı ile Sosyal Dışlanma: Denizli İli Sevindik Mahallesi Örneği. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 21(50), 44-88.

Büyükcebeci, A., & Deniz, M. E. (2017). Adolescents' Social Exclusion, Loneliness and Subjective Well-Being in School: Mediating Role of Emphatictendency. *International Online Journal of Educational Sciences*, *9*(2).

Casper, D. M., &Card, N. A. (2017). Overtandrelationalvictimization: A Meta-Analyticreview of Their Overlap and Associations with Social–Psychological Adjustment. *Child Development*, *88*(2), 466-483.

Ciobanu, R. O., Fokkema, T. And Nedelcu, M. (2017). Ageing as a Migrant: Vulnerabilities, Agency And Policy İmplications. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 43(2), 164-181.

Covid-19 Pandemisi Sosyal Dışlanmayı Arttıran Bir Faktör Olmuştur. COVID 19 Pandemic: MentalHealthChallenges of InternalMigrantWorkers of IndiaRanjanaChoudhari* (2018).

Cuadrado, E., Tabernero, C., Hidalgo-Muñoz, A. R., Luque, B. And Castillo-Mayén, R. (2021). The Arousal Effect of Exclusionary and Inclusionary Situations on Social Affiliation Motivation and Its Subsequent Influence on Prosocial Behavior. Frontiers in Psychology, 12, 508.

Cuadrado, E., Tabernero, C., Hidalgo-Muñoz, A. R., Luque, B., & Castillo-Mayén, R. (2021). The Arousal Effect of Exclusionary and Inclusionary Situations on Social Affiliation Motivation and Its Subsequent Influence on Prosocial Behavior. Frontiers in Psychology, 12, 508.

Çakır, Ö. ve Oğuz, E. (2017). Lise Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeyleri ile Akıllı Telefon Bağımlılığı Arasındaki İlişki. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 13(1), 418-429.

Çifçi, T., Arseven, İ., Arseven, A., & Orhan, A. (2019). Öğretmenlerin Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Sivas İli Örneği). *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, *8*(4), 1082-1101.

De Tavernier W., Draulans. V. (2019). Negotiating Informal Elder Care, Migration and Exclusion: The Case of A Turkish Immigrant Community in Belgium. Int J Ageing Later Life 12:89–117. https://doi. org/10.3384/ijal.1652-8670.18404.

Dou, H., Lei, Y., Cheng, X., Wang, J. And Leppänen, P. (2020). Social Exclusion Influences Conditioned Fear Acquisition and Generalization: A Mediating Effect from the Medial Prefrontal Cortex. Neuro Image 218:116735. doi: 10.1016/j. neuroimage.2020.116735.

Duman, N.A. ve Doğanay, G. (2017). Toplumsal Dışlanma Pratikleri Üzerinden Trabzon'da Engelli Kadınlar. Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, 20(2), 1-48.

Ekici, S. K. ve Gümüş, Ö. (2016). "Yaşlılıkta Teknolojinin Kullanımı", Ege Tıp Dergisi. 26-30.

Erdoğan, B. ve Köten, E. 2014. Yeni Toplumsal Hareketlerin Sınıf Dinamiği: Türkiye LGBT Hareketi. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi* 2(1);N93-113.

Geçgin, E. (2017). Ankara-Polatlı Örneğinde Sosyal Dışlanma Açısından Mevsimlik Tarım İşçiliği. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1(1).

Genç, Y. (2015). Engellilerin Sosyal Sorunları ve Beklentileri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 35(*2*), 65-92.

Genç, Y. ve Çat G. (2013). Engellilerin İstihdamı ve Sosyal İçerme İlişkisi. *Akademik İncelemeler Dergisi,* 8 (1), 363-393.

Gilman, R., Carter-Sowell, A., DeWall, C. N., Adams, R. E. And Carboni, I. (2013). Validation of the Ostracism Experience Scalefor Adolescents. Psychological Assessment, 25(2), 319.

Görgün- Baran, A. (2016). "Yaşlılıkta Sosyal Dışlanmanın Toplumsal Boyutu", Yaşlılık Disiplinler Arası Yaklaşım, Sorunlar, Çözümler 2. (Ed. V. Kalınkara). Nobel Yayınları: Ankara.

Greenwood, N., Mezey, G. and Smith, R. (2018). Social Exclusion in Adult in Formal Carers: A Systematic Narrative Review of the Experiences of Informal Carers of People with Dementia and Mentall Ilness. Maturitas, 112, 39-45.

Gross-Manos, D. (2017). Material Well Being and Social Exclusion Association with Children's Subjective Well-being: Cross-National Analysis of 14 Countries. Childrenand Youth Services Review, 80, 116–128.

Gül, M. ve Şaşman-Kaylı, D. (2020). Türkiye'deki Suriyeli Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Dışlanma Algısı Üzerine Nitel Bir Araştırma: Uşak Üniversitesi Örneği. Toplum ve Sosyal Hizmet, 31(3), 985-1007.

Güzel, Ö.D. (2017). *Lezbiyen, Gey, Biseksüel ve Transseksüellerin Sosyal Dışlanma Deneyimleri* (Master'sthesis, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Haskan,Ö.(2009).*Ergenlerde Şiddet Eğilimi, Yalnızlık ve SosyalDestek.* Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Heeren, A., Dricot, L., Billieux, J., Philippot, P., Grynberg, D., De Timary, P., et al. (2017). Correlates of Social Exclusion in Social Anxiety Disorder: An fMRI Study. Sci. Rep. 7:260. doi: 10.1038/s41598-017-00310-9.

Jiang, S. And Ngai, S. S. Y. (2020). Social Exclusionand Multi-Domain Well-being in Chinese Migrant Children: Exploring the Psychosocial Mechanisms of Need Satisfactionand Need Frustration. Children and Youth Services Review, 116, 105182.

Jiang, S., Li, C., &Fang, X. (2018). Socioeconomic Statusand Children's Mental Health: Under Standing the Mediatin Geffect of Social Relations in Mainland China. *Journal of Community Psychology*, *46*(2), 213-223.

Kalaycı, H. Sosyal Dışlanma Kavramının İçerdiklerine Dair Kavramsal Bir Çalışma: Çankırı Poşalar Örneği SETSCI Conference Indexing System, Volume 3 (2018), 619-626.

Karakan, B. (2018). *Türkiye'de sosyal dışlanma ve dezavantajlı gruplar: Engelliler Üzerine Tanımlayıcı Bir Çalışma (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.*

Kasap, H. (2015). *15-17 Yaş Grubu Ergenlerde Sosyal Destek, Okul Başarısı ve Aile Yapısının Madde Bağımlılığına Karşı Koruyucu Etkisi.* YL Tezi. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.

Kır, İ. Ve Sulak, Ş. (2014). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeylerinin İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilgiler Dergisi, 13*(51), 150-167.

Korkmaz-Yaylagül, N. (2019). *Yaşlılık-yeni yüzyılın gerçeği* (V. Kalınkara, Der.), Göç ve Yaşlılık (217-234), Ankara: Nobel Yayınları.

Kozaklı, H. (2006). *Üniversite Öğrencilerinde Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin Karşılaştırılması.* Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Köse, E. (2006). *Liseli Ergenlerde Kişilik ve Sosyal Desteğin Yalnızlığa Olan Etkisinin İncelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.

Köseoğlu, S. A. ve Erçevik, A. (2015). Lise Öğrencilerinin Duygusal Özerklik ve Sosyal Destek Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15*(2), 198-216.

Krause-Parello, C. A. (2008). Loneliness in the School Setting. *The Journal of School Nursing, 24*(2), 66-70.

Kraut, R., Patterson, M., Lundmark, V., Kiesler, S. ve Mukopadhyay, T. (2002).Internet Paradox: A Social Technology That Reduce Social Involvementand Psychological Well-Being?*Journal of Socail Issues*, 1(58) s. 49-74.

Kulaksızoğlu, A. (2002). *Ergenlik Psikolojisi* (4. Baskı). İstanbul: Remzi Kitapevi

Küçükkaragöz, H. (2002). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi.* Ankara: Pegem Yayıncılık.

Leary, M. R., Cottrell, C. A. ve Phillips, M. (2001). Deconfounding the Effects of Dominance and Social Acceptance of Self Esteem. *Journal of Personality and Social Psychology*, 898-909.

Lebleu, E. L. (2015*). Ostracism and Eating Behavior: Exploring the Attenuating Impact of Values Writing on The Eating Behavior of Overweight Individuals After Social Exclusion.* Master of Science Thesis. USA: Unıversity of Louisiana.

Lee, S. Y. and Chou, K. L. (2019). Assessing the Relative Contribution of Social Exclusion, Income-poverty and Financial Strain on Depressive Symptoms Among Older People in Hong Kong. Aging and Mental Health, 23(11), 1487-1495.

Lee, S. Y. andChou, K. L. (2019). Assessing the Relative Contribution of Social Exclusion, Incomepovertyand Financial Strain on Depressive Symptoms Among Older People in Hong Kong. Aging and Mental Health, 23(11), 1487-1495.

Li, C. And Jiang, S. (2018). Social Exclusion, Sense of School Belong Ingand Mental Health of Migrant Children in China: A Structural Equation Modeling Analysis. Children and Youth Services Review, 89, 6-12.

Li, J. ve Rose, N. (2017). Urban Social Exclusion and Mental Health of China's Rural –Urban Migrants- A Review an Call For Research. Journal of Health and Place 48, 20-30.

Mezey, G., White, S., Harrison, I., Bousfield, J., Killaspy, H., Lloyd-Evans, B. andPayne, S. (2021). Modelling Social Exclusion in a Diagnostically-mixed Sample of People with Severe Mental İllness. International Journal of Social Psychiatry, 00207640211001893.

Mucci, N., Traversini, V., Giorgi, G., Tommasi, E., De Sio, S., Arcangeli, G., 2019. Migrant Workers and Psychological Health: A Systematicreview. Sustainability 12 (1), 120.

Nasser, K., Mac Lachlan, M., &Mc Veigh, J. (2017). Social Inclusion and Mental Health of Children with Physical Disabilities in Gaza, Palestine. Disability, CBR & Inclusive Development, 27(4), 5–36.

Öztosun, A. (2018). *Ergenlerde Algılanan Sosyal Destek ve Sosyal Dışlanma Deneyimlerinin İnternet Bağımlılığını Yordayıcılığı* (Master'sthesis, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı).

Pekesen, M. (2020). Yaşlılık ve Sosyal Dışlanma. *Yaşlılık ve Sosyal Politika Tartışmaları* içinde, Ed. Gençtürk, Z. Ankara: Detay, ss. 122-148.

Ríos-Salas, V., & Larson, A. (2015). Perceived Discrimination, Socioeconomic Status, and Mental Health among Latino Adolescents in US Immigrant Families. Children and Youth Services Review, 56, 116–125. doi: 10.1016/j.childyouth.2015.07.011

Sarıgül U. (2016). Bedensel Engellilerde Sosyal Dışlanma Ağrı İli Örneği. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

Sezer, S., Tenlik, Ö. (2019). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Yaşlılık ve Sosyal Dışlanma. 10.Ulusal Yaşlılık Kongresi, 25-27 Nisan 2019, Denizli, ISBN 978-975-6992-86-9, 27-34.

Silver, H. (2015). The Contexts of Social Inclusion. United Nations Departmant of Economics & Social Affairs Working Paper, No.144.

Strong, J., Varady, C., Chahda, N., Doocy, S. and Burnham, G. (2015). Health Status and Healthneeds of Older Refugees from Syria in Lebanon. *Conflict and Health*, *9*(12), 1-10.

Tufan, İ. (2014). Türkiye' de Yaşlılığın Yapısal Değişimi. Koç Üniversitesi Yayınları: İstanbul.

UNESCO. (2019). Socialand Human Sciences, Erişim Tarihi: 05 Mayıs 2021, http://www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/international-migration/glossary/poverty.

Walsh, K., Scharf, T., Keating, N. (2017). Social Exclusion of Older Persons: a Scoping Review and Conceptual Frame Work. *European Journal of Ageing*, 14(1), 81-98.

Williams, K. D. (2007). Ostracism. *Department of Psychological Sciences*, 425-452.

Xia, Y. and Ma, Z. (2020). Relative Deprivation, Social Exclusion and Quality of Life Among Chinese Internal Migrants. Public Health, 186, 129-136.

Yaylagül, N. K. ve Aslan, M. (2020). Yaşlılık, Mültecilik ve Sosyal Dışlanma: Suriyeli Yaşlı Mültecilerin Deneyimleri. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 29(4), 406-422.

Yaylagül, N. K., Barlın, H. ve Kırışık, H. (2021) Yaşlılıkta Sosyal Dışlanma Araştırmaları: Bir İçerik Analizi. Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi, (17), 197-213.

Yıldırım, M. (2007).*Şiddete Başvuran ve Başvurmayan Ergenlerin Yalnızlık Düzeyleri ve Akran Baskısı Düzeyleri Açısından İncelenmesi.* YL Tezi. Çukurova Üniversitesi, Adana.

Zafer, A. B. (2016). Göç Çalışmaları İçin Bir Anahtar Kavram Olarak 'Kültürleşme' Kavramı. *Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19*(30), 75-92.

KAYNAKLAR

5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu. Resmî Gazete Tarihi: 23 Temmuz 2004, Resmî Gazete Sayısı: 25531. Erişim: 01 Temmuz 2021, http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5216.pdf

5348 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun (2005). Resmi Gazete Tarihi: 7 Temmuz 2005, Resmi Gazete No: 25868.

6462 Sayılı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Yer Alan Engelli Bireylere Yönelik İbarelerin Değiştirilmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. Resmi Gazete Tarihi: 3 Mayıs 2013, Resmi Gazete No: 28636.

Altuntaş Duman, N., Doğanay, G. (2017). Toplumsal Dışlanma Pratikleri Üzerinden Trabzon'da Engelli Kadınlar. Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, 20(2), 1-48.

Andrew, H. ve De Lamater, J.D. (1999). Social Psychology. (4th edt.). Fort Worth, Orlando and FL: Harcourt & Brace.

Arıkan, S., Ayyıldız, E. (2018). Engelli Bireylerin Destekli İstihdamı. 1. Baskı. İstanbul: İstanbul Medeniyet.

Arslan, Ş. ve Kutsal Y.G. (2000). Yaşlılarda Özürlülüğün Değerlendirimine Yönelik Çok Merkezli Çalışma Raporu. Yayın No:003/2000. Ankara: Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı ve Türk Tabipleri Birliği.

Avrupa Sosyal Şartı (Strasbourg, 3.V.1996). Erişim: 31 Mayıs 2021, https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/kefe/docs/sosyalsart.pdf

Azarkan, E. ve Benzer, E. (2018). Birleşmiş Milletler Engelli Kişilerin Haklarına Dair Sözleşme ve Türkiye'de Engelli Hakları. DÜHFD, 23(38), 3-29.

Barnes, M. (2002). Social Exclusion and The Life Course. In: M. Barnes, M., Heady, C., Middleton, S., Millar, J., Papadopoulos, F., Room, G., Tsakloglou P. Poverty and Social Exclusion in Europe. 1st Ed. Cheltenham: Edward Elgar.

Başar, P. ve Yorulmaz, F. (1995). Özürlülük Epidemiyolojisi. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 12(1,2,3): 319-326.

Begum, N. (1992). Disabled Women and the Feminist Agenda. Feminist Review, 40, 70-84.

Birleşmiş Milletler (BM). (1948). BM İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi. Erişim: 01 Temmuz 2021, https://www.ihd.org.tr/insan-haklari-evrensel-beyannames/

Birleşmiş Milletler (BM). (2008). BM Engelli Hakları Sözleşmesi. Erişim: 18 Haziran 2021, www.un.org/disabilities/documents/natl/turkey.doc

Bolayır, C. (2000). Amsterdam Antlaşması, Bütünleştirilmiş Haliyle Avrupa Birliği Kurucu Anlaşmaları. İstanbul: İktisadi Kalkınma Vakfı. Erişim: 26 Mayıs 2021, http://www.ikv.org.tr/images/files/A6-tr.pdf

Burchardt, T. (2000). Social Exclusion: Concepts and Evidence, Bristol: The Policy Press.

Burcu, E. (2015). Türkiye'de Yeni Bir Alan: Engellilik Sosyolojisi ve Gelişimi. *Sosyoloji Konferansları*, 52(2), 319-341.

Burcu, E., Kamanlıoğlu, M. ve Şahin B. (2006). Özürlü Bireylerin Eş Seçiminde Yaşadıkları Sorunların Cinsiyete Göre Karşılaştırılması. Woman, 7(2), 3-30.

Çağlar Özdemir, M. (2017). Bütüncül Sosyal Politika Modeli. Türk Dünyası Araştırmaları, 117(230), 27-44.

Çakar Yakut, B., Küçükaslan, B., Yılmaz, V. (2013). Employment in Towards a Barrier -Free Turkey: Where Do We Stand? The Status Quo and Proposal". İstanbul: Sabancı University Publications.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı. (2014). Engelli ve Eski Hükümlü Çalıştırmayan İşverenlerden Tahsil Edilen İdari Para Cezalarını Kullanmaya Yetkili Komisyona Dair Yönetmelik. Resmî Gazete Tarihi: 09 Ocak 2014, Resmî Gazete Sayısı: 28877

Çayır, K., Soran, M., Ergün, M. (2015). Engellilik ve Ayrımcılık. 1. Baskı. İstanbul: Karekök Eğitim Basım.

Çeliker, C. (2021). Türkiye'de Engellilere Yönelik İstihdam Politikaları: Engelli Hakları ve Neo-liberal Politikalar Arasındaki Çelişki. Erişim: 07 Haziran 2021, https://www.academia.edu/23822967/T%C3%BCrkiyede_Engellilere_Y%C3%B6nelik_%C4%B0stihdam_Politikalar%C4%B1_Engelli_Haklar%C4%B1_ve_Neo_liberal_Politikalar_Aras%C4%B1ndaki_%C3%87eli%C5%9Fki

Disabled World. (2021). Disability Statistics: Information, Charts, Graphs and Tables. Erişim: 16 Haziran 2021, https://www.disabled-world.com/disability/ statistics/

Duraklı, B. (2019). Bedensel Engelli Bireylerin Hayatlarının Sosyal Dışlanma Açısından İncelenmesi. T.C. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Yüksek Lisans Bilimsel Araştırma ve Yazım Teknikleri Dersi Ödevi. Nevşehir: T.C. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.

EUROSTAT. (2021). Erişim: 06 Haziran 2021, https://ec.europa.eu/eurostat/data/database

Gökbayrak, Ş. (2005). Sosyal Dışlanma Sorunsalına Türkiye Düzleminde Geliştirilen Model Uygulamalar: Fişek Enstitüsü Çalışan Çocuklar Bilim ve Eylem Merkezi Vakfı Faaliyetleri. Erişim 17 Haziran 2021, https://sosyalpolitika.fisek.org.tr/sosyal-dislanma-sorunsalina-turkiye-duzleminde-gelistirilen-model-uygulamalar-fisek-enstitusu-calisan-cocuklar-bilim-ve-eylem-merkezi-vakfi-faaliyetleri-26112005-istanbul/

Hanna, W.J. ve Rogovsky, B. (1991). Women with Disabilities: Two Handicaps Plus. Disability, Handicap & Society, 6(1), 49-63.

Heron, R. ve Murray, B. (2003). Assisting Disabled Persons in Finding Employment A Practical Guide. Geneva: International Labor Organization.

https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/42389/how-society-perceives-persons-with-disabilities.pdf

Institute for Health Metrics and Evaluation (IHME). (2018). Findings from the Global Burden of Disease Study 2017. Seattle, WA: IHME.

Itoh, M. ve Lee, M.H. (1982). The Epidemiyology of Disability as Related to Rehabilitation Medicine. In: Kottke F. J., Stillwell G. K., Lehman F. J. eds.): Krusen's Handbook of Physical Medicine and Rehabilitation (199-217). (Third Edition) Philadelphia: W. B. Saunders Company.

Kabakçı, E. ve Göğüş, A. (Çev. Eds.). (2004). International Classification of Functioning, Disability and Health. İşlevsellik, Yetiyitimi ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırması: ICF. Ankara: T.C. Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı.

Karataş, K. (2002). Engellilerin Toplumla Bütünleşme Sorunları, Bir Sosyal Politika Yaklaşımı. Ufkun Ötesi Bilim Dergisi, 2(2) 43–55.

Kocabaş, Ç. (2018). Türkiye'de Engelli Memur İstihdamı. İçinde: Arıkan, S. Ayyıldız, E. (eds). Engelli Bireylerin Destekli İstihdamı. (59-91). 1. Baskı. İstanbul: Akademik Kitaplar (Çalış Ofset Matbacılık).

Köten, E. ve Erdoğan, B. (2014). Engelli Gençler, Sosyal Dışlanma ve İnternet. (1. Baskı). İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi Yayınları.

Lee, B.A. (2003). A Decade of the Americans with Disabilities Act: Judicial Outcomes and Unresolved Problems. Industrial Relations, 42(1), 11-30.

Levitas, R. (2000). Breadline Europe: The Measurement of Poverty. Bristol: The Policy Press.

Masson, D. (2013). Femmes et Handicap. Recherches Féministes, 26(1), 111-129.

Özgökçeler, S. ve Bıçkı, D. (2010). Özürlülerin Sosyal Dışlanma Boyutları: Bursa ve Çanakkale Örneklerinden Yansıyanlar. Denizli: Sosyal Haklar Ulusal Sempozyumu. Erişim 17 Haziran 2021, http://www.sosyalhaklar.net/2010/bildiri/ozgokcer.pdf

Özgökçeler, S., (2006), Sosyal Dışlanma Sorunsalı Ve Engellilerin Sosyal Politikası Bağlamında Değerlendirilmesi [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi], Bursa: Uludağ Üniversitesi SBE.

Presser, H.B. ve Altman, B. (2002). Work Shifts and Disability: A National View. Monthly Labor Review, 125(9), 11–8.

Sapancalı, F. (2005). Avrupa Birliği'nde Sosyal Dışlanma Sorunu ve Mücadele Yöntemleri. Çalışma ve Toplum Ekonomi ve Hukuk Dergisi, 3, 52.

Sapancalı, F. (2005). Avrupa Birliği'nde Sosyal Dışlanma Sorunu ve Mücadele Yöntemleri. Çalışma ve Toplum Ekonomi ve Hukuk Dergisi, 3, 52.

Saraceno, C. (2002). Social Exclusion: Cultural Roots and Diversities of a Popular Concept. Columbia: Institute for Child and Family Policy at Columbia University Press.

Sart, Z.H., Barış, S., Sarıışık, Y., Düşkün, Y. (2016). Engeli Olan Çocukların Türkiye'de Eğitime Erişimi: Durum Analizi ve Öneriler. 1. Baskı. İstanbul: İmak Ofset Basım Yayın.

Shakespeare, T. (2006). The Social Model of Disability. Davis, L.J. The Disability Studies Reader içinde (197-204). New York: Routeledge.

Şen, M. (2018). Türkiye'de Engellilere Yönelik İstihdam Politikaları: Sorunlar ve Öneriler. Sosyal Güvenlik Dergisi, 8(2), 129-152.

T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK). (2011). Özürlülerin Sorun ve Beklentileri Araştırması 2010. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası. Erişim: 20 Mayıs 2021, https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/5602/ozurlulerin-sorun-ve-beklentileri-arastirmasi-2010.pdf

T.C. Anayasası. (1982). Kanun No: 2709, Resmi Gazete Tarihi: 18 Ekim 1982.

T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) Başkanlığı ve Türkiye Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı (ÖZİDA). (2004). Türkiye Özürlüler Araştırması 2002. Ankara: Devlet İstatistik Enstitüsü Matbası. Erişim: 20 Mayıs 2021, https://kutuphane.tuik.gov.tr/pdf/0014899.pdf

T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE). (1989). 20.10.1985 Tarihli Genel Nüfus Sayımı. No. 1369 Ankara: DİE Matbaası.

T.C. Başbakanlık Özürlüler İdaresi (ÖZİDA). (2010). Özürlülüğe Dair Ayrımcılığın Ölçülmesi Araştırması. Ankara: ÖZİDA.

T.C. Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı (ÖZİDA). (2009). Toplum Özürlülüğü Nasıl Anlıyor. Ankara: ÖZİDA. Erişim: 18 Haziran 2021,

T.C. Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı [ÖZİDA]. (1999). I. Özürlüler Sûrası: Çağdaş Toplum, Çağdaş Yaşam ve Özürlüler, Ön Komisyon Raporları. Ankara: ÖZİDA.

T.C. Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü (2020). Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni 2020 Mart. Erişim: 21 Mayıs 2021, www.ailevecalisma.gov.tr

Tezcan, T. (2013). Discrimination Experienced by Disabled Employees in the Public Sector: Institutional Discrimination Area. A thesis submitted to the Graduate School of Social Sciences of Middle East Technical University for the degree of Master of Science in Social Policy. Ankara: Middle East Technical University.

Thomas, A. (2001). The Multidimensional Character of Biased Perceptions of Individuals with Disabilities. Journal of Rehabilitation, 67(2), 3-9.

Toplumsal Haklar ve Araştırmalar Derneği (TOHAD). (2015). Mevzuattan Uygulamaya Engelli Hakları İzleme Raporu. Ankara: TOHAD.

Türk Dil Kurumu. (2021). Genel Türkçe Sözlük. Erişim: 19 Mayıs 2021, https://sozluk.gov.tr/

Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK) (2014). Türkiye Sağlık Araştırması (2014). Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası.

Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK) (2016). Türkiye Sağlık Araştırması 2016. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası.

Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK) (2012). Türkiye Sağlık Araştırması 2012. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası.

Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK) (2013). Nüfus ve Konut Araştırması 2011. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası.

Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK) (2019). Türkiye Sağlık Araştırması 2019 Raporu. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası.

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR). (2021). İŞKUR Yıllık İstatistik Verileri. Erişim: 06 Haziran 2021, https://www.iskur.gov.tr/kurumsal-bilgi/istatistikler/ Erişim: 06 Haziran 2021.

Uyar, L. (2006). Birleşmiş Milletler'de İnsan Hakları Yorumları İnsan Hakları Komitesi ve Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi, 1981-2006. 1. Baskı. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Visier, L. (1998). Sheltered Employment for Persons with Disabilities. International Labour Review, 137(3), 350–53.

Walker, A. ve Walker, C. [eds.] (1997). Britain Divided: The Growth of Social Exclusion in the 1980s and 1990s. London: Child Poverty Action Group Press.

Williams, G. (1998). The Sociology of Disability: Towards a Materialist Phenomenology. In: Shakespeare, T. (ed). The Disability Reader: Social Science Perspectives. (273-291). London and New York: Cassell.

World Health Organization (WHO) & The World Bank. (2011). World Report on Disability. Geneva: World Health Organization. Erişim: 20 Mayıs 2021, https://www.who.int/publications/i/item/world-report-on-disability

World Health Organization (WHO) (1976). Basic Documents of the World Health Organization. (26 th ed.). Geneva: World Health Organization.

World Health Organization (WHO). (1981). Disability Prevention and Rehabilitation. Technical Report Series, No. 668, Geneva: World Health Organization.

World Health Organization (WHO). (2008). The global burden of disease: 2004 update. Geneva, World Health Organization.

World Health Organization (WHO). (2015). WHO Global Disability Action Plan 2014-2021. Geneva: World Health Organization. Erişim: 20 Mayıs 2021, https://www.who.int/publications/i/item/who-global-disability-action-plan-2014-2021

World Health Organiztion (WHO). (1980). International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps. Geneva: World Health Organiztion.

World Health Organiztion (WHO). (2001). International Classification of Functioning, Disability and Health (ICIDH-2) Final draft Full Version, Classification, assesment, Surveys and Terminology Team. Geneva: World Health Organization. Erişim: 19 Mayıs 2021, http://www.who.int/icidh.

Yıldırımalp, S. (2014). Sosyal Dışlanma ve Avrupa Birliği Yaklaşımı. Siyaset, Ekonomik ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 2, 95.

KAYNAKLAR

Akçay, C. (2011). Yaşlılık kavramlar, kuramlar ve yaşlılığa hazırlık. İstanbul: Kriter Yayınevi.

Arısoy, A. (2020). Sağlıklı Birey ve Sosyal Uyum İlişkisi: Bir Literatür Araştırması. M. M. Kasapoğlu, M.A. Öztürk, M. Öçal, (Ed.), Spor Yoluyla Sosyal Uyum içinde (223-243). Ankara: Detay Yayıncılık.

Arısoy, A. (2019). Türkiye' de Güncel Sosyal Politika Uygulamaları. A. Korkmaz, (Ed.), Güncel Gelişmeler Işığında Sosyal Politika Tartışmaları içinde (60-82). Ankara: Detay Yayıncılık.

Arslan, H. (2013). Kentsel Dönüşüm ve Sosyal Dışlanma: Narlıdere Kentsel Yenileme Projesinin Sosyal Dışlanma Ekseninde İncelenmesi. Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, 16 (1) , 1-45 .

Aslan, M., ve Hocaoğlu, Ç. (2017). Yaşlanma ve yaşlanma dönemiyle ilişkili psikiyatrik sorunlar. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 7(1): 53-62.

Atkinson, R. ve Davoudi, S. (2000). The Concept of Social Exclusion in the EU, Journal of Common Market Studies, Cilt: 38, Sayı: 3.

Byrne, D. (1999). Social Exclusion, Buckingham: Open University Press.

Corden, A. ve Duffy, K. (1998) Human dignity and social exclusion, in Sykes, R. and Alcock, P. (eds), Developments in European Social Policy, Bristol: Policy Press.

Çakır, Ö. (2002). Sosyal Dışlanma. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt. 4, Sayı. 3, 83-105.

Cicero, (2018). De Senectute, Yaşlılık Üzerine. (Dürüşken, Ç., Çev.) İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım.

Eyüboğlu, C., Şişli, Z., ve Kartal, M. (2012). Yaşam döngüsünde yaşlılığın psikolojik boyutu. Turkish Family Physician, 3(1), 18-22.

Flatt, T. (2012). A New Definition of Aging? Frontiers in Genetics, 3(148): 1-2.

Jehoel-Gijsbers, G., Vrooman, C. (2008). Social exclusion of the elderly: A comparative study of EU member states.

Giddens, A., (2008). Sosyoloji, Kırmızı Yayınevi, İstanbul, s. 223.

Grenier, A. M., & Guberman, N. (2009). Creating and sustaining disadvantage: the relevance of a social exclusion framework. Health & Social Care in the Community, 17(2), 116-124.

Heywood F., Oldman C., Means R., (2002), Housing And Home In Later Life, Buckhingham: Open University Press, 20-22.

Hooyman, N., Kiyak, H. A., & Kawamoto, K. (2015). Aging Matters: An Introduction to Social Gerontology. Boston: Pearson.

Hrast, M.F., Hlebec, V. & Kavcic, M. (2012). The social exclusion of the elderly: A mixed-methods study in Slovenia. Czech Sociological Review 48(6) 1051- 1074.

Kalınkara, V. (2011). Temel Gerontoloji Yaşlılık Bilimi. Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara

Kneale, D. (2012). Is social exclusion still important for older people. London: The International Longevity Centre-UK.

Knodel, J., Ofstedal M. B., (2003), Gender and ageing developing World: Where are the men? Population and development review, 29, (4), (677-698).

Lee, R.D., Reher, D.S. (2011). Introduction: The landscape of demographic transition and its aftermath. Population and Development Review, 37 (Supplement), 1-7.

Levitas, R., Pantazis, C., Fahmy, E., Gordon, D., Lloyd, E. ve Patsios, D. (2007). The Multi-dimensional Analysis of Social Exclusion. Department of Sociology and School for Social Policy, Townsend Centre for the International Study of Poverty and Bristol Institute for Public Affairs, University of Bristol, Bristol, UK

Mollenkopf, H., Walker, A. (2007). Quality of Life in Old Age: International and Multi-Disciplinary Perspectives. Dordrecht: Springer.

Özaydın, M. M. (2018). Yaşlı ve Ekonomi. (Canatan, A. ve Özmete, E., Ed.). Temel Gerontoloji. Ankara: Hedef CS Basım Yayın.

Saygılı, S. (2011). Yaşlılık Psikolojisi, İstanbul: Türdav Basım Yayın.

Scharf, T., Phillipson, C. and Smith, A. E. (2005). Social exclusion of older people in deprived urban communities of England. European Journal of Ageing, 2, 2, 76–87.

Sevil, H. (2005). Yaşlılığın Sosyal Anatomisi, Ankara: SABEV Yayınları.

Silver, H. (1994). Social Exclusion and Social Solidarity: Three Paradigms," International Labour-Review, , 133(5/6), 531-578.

Şentürk, Ü. (2018). Yaşlılık Sosyolojisi Yaşlılığın Toplumsal Yörüngeleri. Bursa: Dora Yay.

Tartanoğlu, Ş. (2010) Sosyal Dışlanma: Küreselleşme Perspektifinden Bir Kavramsallaştırma Çabası, Sosyoloji Konferansları Dergisi, Sayı:42, 1-13.

Uluocak, Ş., Aslan, C., Gökulu, G., Bilir, O., & Bakar, C. (2013). Çanakkale Kent Merkezinde Yaşayan 65 Yaş ve Üzeri Kişilerin Sosyo-Kültürel, Demografik, Ekonomik Özellikleri ile Sağlık Durumları ve Yaşam Kalitesi.

Veit-Wilson, J. (2002). J. Bradshaw and R. Sainsbury (eds.)(2000), Researching Poverty, Aldershot: Ashgate BS Rowntree (2000), Poverty. A Study of Town Life. New edition with an introduction by Jonathan Bradshaw, Bristol: The Policy Press. K. Van den Bosch [2001], Identifying the Poor Using Subjective and Consensual Measures. Aldershot: Ashgate. *Journal of Social Policy*, *31*(3), 537-544.

Walsh, K., Scharf, T., & Keating, N. (2017). Social exclusion of older persons: A scoping review and conceptual framework. European Journal of Ageing, 14, 81–98. https://doi.org/10.1007/ s10433-016-0398-8.

Warburton J, Ng SH, Shardlow SM (2013) Social inclusion in an ageing world: introduction to the special issue. Ageing Soc 33, 1–15.

WHO (2007). Global age-friendly cities: a guide. Erişim 16 Temmuz 2021, http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/43755/9789241547307_eng.pdf?sequence=1

KAYNAKLAR

AÇSHB.(2020). T.C. Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni 2020-Haziran.

Aktan, C.C. ve Vural İ.Y. (2002). Yoksulluk: Terminoloji, Temel Kavramlar ve Ölçüm Yöntemleri. Edt.: Aktan, C.C Yoksullukla Mücadele Stratejileri. Hak-İş Konfederasyonu Yayınları, Ankara.39-69.

Apalı, Y. (2019). İnanç Bağlamında Dezavantajlı Gruplar. Edit: Dericioğılları Ergun A., Namal K.M., Koçancı M., Kırmızı Yayınları, 373-354.

Arısoy, A.(2020). Sağlıklı Birey ve Sosyal Uyum İlişkisi: Bir Literatür Araştırması. Spor Yoluyla Sosyal Uyum. Edt. : Kasapoğlu, M. M, Öztürk, M.A., Öçal, M. Detay Yayıncılık.219-245.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı (2009). Kentsel Yoksulluk, Göç ve Sosyal Politikalar Komisyonu Raporu. Kentleşme Şurası. Ankara.

Burden, T., (2000). Poverty. In: Percy-Smith, J. (Ed.), Policy Responses to Social Exclusion: Towards Inclusion. Open University, Buckingham.

Coşkun, S. ve Tireli, M. (2008). Avrupa Birliğinde Yoksullukla Mücadele Stratejileri ve Türkiye. Nobel. Ankara.

Çakır,Ö. (2002). Sosyal Dışlanma. Doku Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 4(3).83-104.

Çelik, K., Vural, İ. Y. ve Tuncer, G. (2017). Dünya'da ve Türkiye'de Yoksulluğun Genel Görünümü: 2002 Sonrası Döneme İlişkin Bir İnceleme. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3(5), 41-79.

Çelikkaya, S., ve Atila, M.(2021). Yoksulluğun Belirleyicileri Olarak Göç Ve İstihdam: Dinamik Panel Veri Yöntemi İle Türkiye Üzerine Bölgesel Bir İnceleme. Edt: Dalkılıç, M., New Developments in Education and Social Sciences, ,563-580.

De Haan, A. (2000). Social Exclusion: Enriching the Understanding of Deprivation. Studies in Social and Political Thought, 2(2), 22-40.

Dowling, M.(1999). Social Exclusion, Inequality and Social Work. Social Policy and Administration. 33(3), 245-261.

DPT. (2001). Gelir Dağılımının İyileştirilmesi ve Yoksullukla Mücadele Özel İhtisas Komisyonu Raporu. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı. Ankara.

Durgun, Ö. (2011). Türkiye'de Yoksulluk ve Çocuk Yoksulluğu Üzerine Bir İnceleme. Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi, 6(1).143-154.

Eurostat, çevrimiçi veri kodu: ILC_PEPS01$DV_566 (E.T:19.09.2021). https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_peps01$DV_566/default/table?lang=en

Emiroğlu, V.(1995). Yaşlılık ve Yaşlının Sosyal Uyumu. Şafak Matbaacılık Ltd. şti. Ankara.

Erder, S.(1996). İstanbul'a Bir Kent Kondu: Ümraniye. İletişim Yayınları. İstanbul.

Frank, F., 1983. The Minimum Wage. Policy Studies Institute, London.

Freeman, M. (2011). Seebohm Rowntree and Secondary Poverty, 1899-1954. The Economic History Review, 64(4), 1175–1194.

Fuchs, V.(1969). Comment on Measuring the Size of the Low-Income Population, in Lee Soltow, Ed., Six Papers on the Size Distribution of Wealth and İncome. New York: National Bureau of Economic Research. 198-202.

Gül, H. ve Şen, B. (2018). Yoksulluk: Tanım, Olgu ve Yaklaşımlar. Edt: Şen, B. , Taşkesen M.Ö. Yoksulluk ve Sosyal Hizmet. Eğitim Yayınevi. Konya.11-29.

Gündüz, G.S. (2007).Sosyal İçerme Politikalarının Uygulanmasında Kamu İstihdam Kurumlarının Rolü (Uzmanlık Tezi) T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü. Ankara.

Günel, Özgür (2019). Gelir Dağılımı Adaletsizliği ve Türkiye'de Yoksullukla Mücadele Politikalarını Etkinliği. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=%C4%B0%C5%9Fg%C3%BCc%C3%BC-%C4%B0statistikleri-Nisan-2021-37488&dil=1 E.T: 05.07.2021.

https://esdac.jrc.ec.europa.eu/public_path/shared_folder/projects/DIS4ME/indicator_descriptions/human_poverty_index.htm (E.T: 15.05.2021).

https://www.oecd.org/newsroom/unemployment-rates-oecd-update-june-2021.htm (E.T:05.07.2021).

https://www.tr.undp.org/content/turkey/en/home/sustainable-development-goals/goal-1-no-poverty.html (E.T: 23.05.2021).

https://www.un.org/en/global-issues/ending-poverty#:~:text=Poverty%20entails%20more%20than%20the,of%20participation%20in%20decision%2Dmaking. (E.T:01.05.2021).

https://www.unicefturk.org/yazi/covid19_yoksulluk?gclid=CjwKCAjwm7mEBhBsEiwA_ofTOh2RyA6PU_cpzeM2tjaovIT8XuBcG2CPDOF_aWOThz7EBI3S8eeDBoCSkgQAvD_BwE (E:T:24.06.2021).

İncedal, S. ve Coşkun, S. (2013). Türkiye' de Yoksulluğun Boyutları: Mücadele Politikaları ve Müdahale Araçları. Aile ve Sosyal Politikalar Uzmanlık Tezi. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü. Ankara.

Jäntti, M. ve Danziger, S. (2000). Chapter 6 Income Poverty in Advanced Countries. Handbook of Income Distribution, 309–378.

Kahraman, F. , ve Gül, S. S. (2015). Türkiye'de Çocuk Yoksulluğu: Gaziantep Üzerine Bir Araştırma. Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(1), 339-366.

Kapteyn, A. , Kooreman, P. , & Willemse, R. (1988). Some Methodological İssues in the İmplementation of Subjective Poverty Definitions. Journal of Human Resources, 222-242.

Kaya, E. ve Özcan, R. (2009). Yoksullukla Mücadelede Avrupa'nın ve Türkiye'nin Sosyal Yardım Modeli. T.C. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü. Sosyal Yardım Uzmanlık Tezi. Ankara.

Kenyon, S., Lyons, G. ve Rafferty, J. (2002). Transport and Social Exclusion: Investigating the Possibility of Promoting Inclusion Through Virtual Mobility. Journal of Transport Geography.10(3).207-219.

Larsson, D. ve Halleröd, B. (2008). Poverty, Welfare Problems and Social Exclusion. International Journal Of Social Welfare, 17, 15-25.

Linsley, C. A. ve Linsley, C. L. (1993). Booth, Rowntree, and Llewelyn Smith: a Reassessment of inter War Poverty 1. The Economic History Review, 46(1), 88-104.

Mahmood, T. , Yu, X., & Klasen, S. (2019). Do The Poor Really Feel Poor? Comparing Objective Poverty with Subjective Poverty in Pakistan. Social Indicators Research, 142(2), 543-580.

Marshall, G.(1999). Çeviri; Akınhay, O. ve Kömürcü, D. Sosyoloji Sözlüğü. Bilim ve Sanat Yayınları.

Milbourne, P. (2004). Rural Poverty: Marginalisation and Exclusion in Britain and the United States. Routledge.

Nándori, E. S. (2011). Subjective Poverty and Its Relation to Objective Poverty Concepts in Hungary. Social Indicators Research, 102(3), 537-556.

Öztornacı, B. ve Demirdöğen, A. (2015). Farklı Eşdeğerlik Ölçeklerine Göre Temel Yoksulluk Göstergelerinin Değişimi: Türkiye Örneği. Turkish Journal of Agricultural Economics, 21(1).

Öztürk, M. ve Çetin, B. I. (2009). Dünyada ve Türkiye'de Yoksulluk ve Kadınlar. Journal of Yaşar University, 4(16).2661-2698.

Peden, G.C. (1991). British Economic and Social Policy: Lloyd George to Margaret Thatcher. Philip Allen, Oxford.

Rowntree, B. S. (1937). The Human Needs of Labour Longmans, Green and Co.

Sapancalı, F. (2005). Avrupa Birliği'nde Sosyal Dışlanma Sorunu ve Mücadele Yöntemleri. Çalışma ve Toplum, 3(6), 51-105.

Silver, H. & Miller, S. M. (2006). From Poverty To Social Exclusion: Lessons From Europe. Edt. : Chester Hartman, Povert & Race In America: The Emerging Agendas, Lexington Books. 57-70.

Şahin, T. , ve Coşkun, S. (2009). Sosyal Dışlanma ve Yoksulluk İlişkisi. Sosyal Yardım Uzmanlık Tezi. T.C. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü. Ankara.

Taş, H. Y. & Özcan, S. (2012, October). Türkiye'de ve Dünya'da Yoksulluk Üzerine Bir Araştırma. In International Conference on Eurasian Economies.423-430.

Taşkesen, M.Ö. , (2018). Yoksulluk ve Çalışma Hayatı. Edt: Şen, B. ,Taşkesen M.Ö. Yoksulluk ve Sosyal Hizmet. Eğitim Yayınevi. Konya.65-81.

Tireli, M. ve Coşkun, S. (2009). Küreselleşme ve Yoksulluk: Birleşmiş Milletler (UNDP) ve Dünya Bankası Göstergeleri Işığında Bir Analiz. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü.

TÜİK.(2020).https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yaslilar-2020-37227#:~:text=Ya%C5%9Fl%C4%B1%20n%C3%BCfus%20olarak%20kabul%20edilen,953%20bin%20555%20ki%C5%9Fi%20oldu. (E.T:01.01.2021).

UNDP.(1997).http://www.hdr.undp.org/sites/default/files/reports/258/hdr_1997_en_complete_nostats.pdf. (E.T:05.05.2021).

UNDP-1. http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi (E.T:14.05.2021).

UNDP-2. http://hdr.undp.org/en/2020-MPI. (E.T:14.05.2021).

UNDP-3. http://hdr.undp.org/en/content/gender-development-index-gdi (E.T:14.05.2021).

UNDP-4,http://hdr.undp.org/en/content/human-development-report-2004(E.T: 21.05.2021).

United Nations. World Population Prospects: The 2010 Revision. Available at: http://esa.un.org/unpd/wpp (E.T:05.05.2021).

WHO.(2011).National Institute on Aging. National Institutes of Health. NIH Publication no. October.11-7737.

Wilson, W.J.(1987). The Truly Disavantaged: The Inner City. The Underclass and Public Policy. Chicago University Press. Chicago.

World Bank. (2000). World Bank Development Report 2000/2001 Attacking Poverty, World Bank Oxford University Press.

WorldBank.(2005).https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/7537/324030REV0v10ENGLISH0PAPER0WBAR020050.pdf?sequence=1&isAllowed=y (E.T:05.05.2021).

Yaşar, S. ve Taşar M.O. (2019). Kavramsal Olarak Yoksulluk ve Türkiye'de Yoksullukla Mücadele Politikalarının Etkileri. Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi.18 (38). 118-144.

KAYNAKLAR

Aktaş, Gül. (2013). Feminist Söylemler Bağlamında Kadın Kimliği: Erkek Egemen Bir Toplumda Kadın Olmak. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 30 (1), 53-72.

Anbarlı Bozatay, Ş. (2011). Sosyoloji. Ankara: Beta.

Ayata, A.(2011). Siyaset ve Katılım. Yıldız Ecevit ve Nadide Karkıner (Ed.).Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisi içinde (s.64-83).Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Aytaç, Ö., Akdemir, İ. O. (2003). Türkiye' de Yeni Kentli Yoksulluk Sorunu. Yoksulluk Sempozyumu, (Ed). Ahmet Emre Bilgili vd., İstanbul, Deniz Feneri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği Yayınları, Cilt II, 50-77.

Başak, S. (2010). Cinsiyet Rolleri Farklılaşması ve Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği. Kamuda Sosyal Politika, 4(12), 29-39.

Başak, S.(2013). Toplumsal Cinsiyet. İhsan Çapcıoğlu ve Hayati Beşirli (Ed.), Sosyoloji'ye Giriş içinde (s.211-242).Ankara: Grafiker.

Başar, F. (2012). Türkiye' deki Hemşirelik Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları. Yayınlanmış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Baydur, H., Uçan, G.(2016). Türkiye' de Toplumsal Cinsiyetin Değerlendirilmesi. Derya Şaşman kaylı ve Fatih Şahin (Ed.),Sosyal Politikanın Cinsiyet Halleri içinde (s139-159). Ankara: Nika Yayınevi.

Besler, S., Oruç, İ. (2010). Türkiye'de ve yazılı basında kadın yöneticiler. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10(1), 17-37.

Bhasin, K. (2003). Toplumsal Cinsiyet: Bize Yüklenen Roller. Kader Ay (Çev.). İstanbul: Kadav.

Bilican Gökkaya, V. (2018). Toplumsal Cinsiyet ve Aile İçinde Kadına Yönelik Şiddet. Ankara: Gece Kitaplığı.

Bölükbaşı, B. (2008). Türkiye'de Sosyal Dışlanma Ve Yoksulluk. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Bradshaw, J., Williams, J., Levitas, R., Pantazis, C., Patsios, D., Townsend, P., Gordon, D. and S. Middleton (2000). The Relationship between Poverty and Social Exclusion in Britain. Paper presented at the 26th General Conference of the International Association for Research in Income and Wealth, Cracow,Poland. (4 Mayıs 2021 tarihinde http://www.bris.ac.uk/poverty/downloads/povertyandsocialexclusionsurvey/pse/conf_pap/pol00_jrb.pdf).

Buğra, A. (2018). Karşılaştırmalı Verilerle Türkiye'de Kadın-Erkek Eşitsizliği. (01.04.2021 tarihinde https://sarkac.org/2018/03/turkiyede-kadin-erkek-esitsizligi).

Buvinic, M., (1998), Women in Poverty: A New Global Underclass, Canada, Draft Paper. (Erişim Tarihi:05.05.2021), http://www.cerforum.org/conferences/200406/papers/fortin.pdf

Buz, S. (2015). Toplumsal Cinsiyet ve Yoksulluk Odağında Yaşlılık Olgusu. Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar E Dergisi, 1304, 1-10.

Canbay, T.(2018) Kadın ve Ekonomi. Ayşe Akın ve Saliha Özpınar (Ed.), Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Sağlığı içinde (s.63-100).Ankara: Nobel.

Çakır, Ö., (2008) , Türkiye'de Kadının Çalışma Yaşamından Dışlanması, Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, sayı 31 Temmuz – Aralık.

Çamur Duyan, G. (2010). Yoksulluğun Kadınlaşması: Altındağ Örneği. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 21(21), 19-29. (16.05.2021 tarihinde https://dergipark.org.tr/tr/pub/spcd/issue/21100/227235).

Çayır, K. (2012). Gruplar Arası İlişkiler Bağlamında Ayrımcılık. Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar. Kenan Çayır ve Müge Ayan Ceyhan (Der.), İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Çelebi Boz, F.(2018).Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İşgücü Piyasalarının Yapısı ve Endüstri 4.0 Gerçeği. Yeşim Kubar ve Handan Karakaya (Ed.), Toplumsal Cinsiyet Algısına Ekonomik ve Sosyolojik Bir Bakış içinde (s.189-220).Ankara: İlksan Matbaası.

Dağ, A. (2016).Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Yaşlılık ve Sosyal Dışlanma. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, (28), 480-500.

Dayıoğlu, M., Başlevent, C.(2017). Türkiye'de Gelir Dağılımının ve Yoksulluğun Toplumsal Cinsiyet Boyutları. Saniye Dedeoğlu ve Adem Yavuz Elveren (Ed.), Türkiye'de refah Devleti ve Kadın içinde (s.127-157). İstanbul: İletişim.

Demir, Z. (2015). Kadınların siyasete katılımı ve katılımı artırmaya yönelik stratejiler. KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi, 1(2), 35-47.

Department for International Development (DFID), (2009). Gender and Social Exclusion Analysis DFID practice. (05.05.2021 tarihinde http://gsdrc.org/docs/open/se9.pdf).

Department for International Development (DFID), (2005). Girls' Education: Towards A Better Future For All. (05.05.2021 tarihinde https://www2.ohchr.org/english/issues/development/docs/girlseducation.pdf).

Derin, M. (2017). Madde Bağımlısı Bireylerin Sosyal Dışlanma Algıları: Ankara Amatem Örneği Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Dökmen, Z. Y. (2009). Toplumsal Cinsiyet, Sosyal Psikolojik Açıklamalar. İstanbul: Remzi.

Entwistle, J. (2012). Cinsiyet ve Toplumsal Cinsiyet. İ.Şahin (Çev.),Temel Sosyolojik Dikotomiler içinde (s.216-235). Ankara: Birleşik Yayınevi.

Erdost, G.(2016). Toplumsal Cinsiyet Bakış Açısından Kadın Emeği: Alan Çalışmalarından Alan Deneyim Aktarımı. Derya Şaşman Kaylı ve Fatih Şahin (Ed.),Sosyal Politikanın Cinsiyet Halleri içinde (s.59-80). Ankara: Nika Yayınevi.

Gelgeç Bakacak, A. (2018). Toplumsal Cinsiyet. E. Burcu Sağlam, A.Öğün Boyacığlu, A. Gelgeç Bakacak (Ed.), Sosyoloji içinde (s.524-539). Ankara: Siyasal.

Giddens, A. (2008). Sosyoloji. Cemal Güzel (Çev.). İstanbul: Kırmızı.

Ginn, J. (2003). Gender, Pensions and the Lifecourse. Bristol: Policy Press.

Inter Parliamentary Union (IPU), (2020). Women in Politics. (05.05.2021 tarihinde https://www.ipu.org/resources/publications/infographics/2020-03/women-in-politics-2020).

Jackson, C. (1999). Social exclusion and gender: Does one size fit all?. The European Journal of Development Research, 11(1), 125-146.

Karadeniz, O. & Öztepe, N. D. (2013). Türkiye'de Yaşlı Yoksulluğu. Çalışma ve Toplum Dergisi, (3), 77-102.

Kaşıkırık, A.(2019) Belediyeler İçin Entegre ve Kapsayıcı Stratejik Plan Hazırlama Rehberi. İstanbul: Kadın Adayları Destekleme Derneği Yayınları. (05.05.2021 tarihinde http://kader.org.tr/wp-content/uploads/2020/12/EKSP_Rapor.pdf).

Khan, S., Combaz, E., & McAslan, F. E. (2015). Social Exclusion. (05.05.2021 tarihinde http://www.gsdrc.org/docs/open/se10.pdf).

Koray, M. (1992). Çalışma Yaşamında Kadın Gerçekleri. Amme İdaresi Dergisi, 25, (1), 93- 122.

Levitas, R., Pantazis, C., Fahmy, E., Gordon, D., Lloyd-Reichling, E., & Patsios, D. (2007). The Multi-Dimensional Analysis of Social Exclusion. (24 Mayıs 2021 tarihinde ttps://repository.uel.ac.uk/download/469129f180d3060ed6707d3).

Lips, H.M. (2021). Toplumsal Cinsiyet Temel Bilgiler. Onur Orhangazi (Çev.).Ankara: Ütopya.

Mayda, F.A. ve Vurkun, S. (2018). Gelir Dağılımı Eşitsizliğinin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Değerlendirilmesi. The Journal Of International Lingual, Social And Educational Sciences, 4 (2), 214-228.

OECD. (2019). Society at a Glance: OECD Social Indicators. Paris: OECD Publishing.

Özpınar, S. (2018).Sosyal Dışlanma ve Kadın Sağlığı. Ayşe Akın ve Saliha Özpınar (Ed.), Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Sağlığı içinde (s.39-61).Ankara: Nobel.

Özpınar, Ş., Özpınar, Ö., Çondur, F. (2013). Türkiye'de Üç Büyük Kentte Cinsiyete Göre Sosyal Dışlanma. Ekonomi Bilimleri Dergisi, 5(2), 31-44.

Power, A. ve Wilson, W.J. (2000). Social Exclusion And The Future Of Cities. (01.05 2021 tarihinde http://simonpoulter.co.uk/iod/iodpdf/CASEpaper35.pdf).

Schaefer, R. T. (2013). Sosyoloji. Simten Coşar (Çev.). Ankara: Palme.

Serpen, A. S., Kalaycı, E., & Parlak, E. (2019). Sakarya Kadın Eğitim ve Kültür Merkezinden Hizmet Alan Kadınlarda Sosyal Dışlanma ve Yaşam Tatmininin İncelenmesi. OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 14(20), 1312-1335.

Şahin, T. (2009). Sosyal Dışlanma ve Yoksulluk İlişkisi. Sosyal Yardım Uzmanlık Tezi, Ankara.

Şaşman Kaylı, D.(2018). Toplumsal cinsiyet Bakış Açısından Mekanın Gör Dedikleri. Yeşim Kubar ve Handan Karakaya (Ed.), Toplumsal Cinsiyet Algısına Ekonomik ve Sosyolojik Bir Bakış içinde (s.1-28).Ankara: İlksan Matbaası.

Şener, Ü. (2009). Kadın Yoksulluğu, TEPAV Değerlendirme Notu. Ankara: TEPAH.

Timurturkan, M. (2009).Cinsiyet Eşitsizliği Sorunu, Nurşen Adak (Ed.). Sosyal Problemler Sosyolojisi Dünyadan ve Türkiye'den Örnekler içinde (s.135-161).Ankara: Siyasal.

Toksöz, G. (2017). Neoliberal Piyasa; Özel ve Kamusal Patriarka Çıkmazında Kadın Emeği. Saniye Dedeoğlu ve Adem Yavuz Elveren (Ed.), Türkiye'de Refah Devleti ve Kadın içinde(s.103-127). İstanbul: İletişim.

Topgül, S. (2013). Türkiye'de Yoksulluk ve Yoksulluğun Kadınlaşması. C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 14(1), 277-296.

Tunç, A. İ. (2009). Kız Çocuklarının Okula Gitmeme Nedenleri Van İli Örneği. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 6(1), 237-269.

TÜİK (2020a). İstatistiklerle Kadın. (05.05.2021 tarihinde https://tuikweb.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=37221).

TÜİK (2020b). İşgücü İstatistikleri**.** (21.05.2021 tarihinde https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Agustos-2020-33792).

United Nations (UN) (2019). Achieve Gender Equality and Empower all Women and Girls. Sustainable Development Goals. (22.05.2021 tarihinde https://www.un.org/sustainabledevelopment/gender-equality).

Ünlütürk Ulutaş, Ç. (2009). Yoksulluğun Kadınlaşması ve Görünmeyen Emek. Çalışma ve Toplum, 2(21), 25-4.

World Bank (2012). Country Gender Assessment for Lao PDR: Reducing Vulnerability and Increasing Opportunity. Washington, DC: World Bank and Asian Development Bank.

World Bank (2020). Social İnclusion. (22 Mayıs 2021 tarihinde https://www.worldbank.org/en/topic/social-inclusion).

World Economic Forum (2021). The Global Gender Gap Report 2021. (05.05.2021 tarihinde http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2021.pdf).

Zencirkıran, M.(2016). Sosyoloji. Bursa: Dora Yayıncılık.

Zeybekoğlu, Ö. (2013). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Erkeklik Olgusu. Ankara: Eğiten Kitap.

KAYNAKLAR

Anderson, S., Cairns, C. (2011). The Social Care Needs of Short-Sentence Prisoners. Erişim 25 Haziran 2021 http://www.revolving-doors.org.uk.

Ahmed, A.M., Ahmad A.H.B. (2015). Social Discrimination as a Predictor of Criminal Recidivism: A Study of Ex-Prisoners in Metropolitan Kano-Nigeria. Journal of Social and Development Sciences, 6(3), 58-68. Erişim 15 Haziran 2021. https://ideas.repec.org/a/rnd/arjsds/v6y2015i3p58-68.html

Artuk, M.E. ve Alşahin, M.E. (2016). Hapis Cezalarının ve Cezaevlerinin Tarihi Gelişimi. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 21(2) , 297-338. Erişim 24 Mayıs 2021 https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruhad/issue/27556/289424

Asiyah, S.N., Fauziyah N., Khotimah S.K., Balgies S. (2014). The Socıal Dıscrımınatıon Agaınst Former Terrorıst Convıcts And Theır Famılıes Psychological Perspectives. Journal Of Indonesıan Islam. 08(1), 71-90. Erişim 11 Haziran 2021 DOI:10.15642/JIIS.2014.8.1.71-90 http://jiis.uinsby.ac.id/index.php/JIIs/article/view/144

Atkin, C. A., ve Armstrong, G. S. (2011). "Does the concentration of parolees in a community impact employer attitudes toward the hiring of ex-offenders?", Criminal Justice Policy Review, 24(1), 71-93. Erişim 15 Haziran 2021. https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0887403411428005

Bacaksız P. (2015). Cezalandırma Ve Topluma Yeniden Kazandırma. Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 16(Özel Sayı), 4917-4941. Erişim 06 Haziran 2021 https://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2015/09/PINAR-BACAKSIZ.pdf

Bushway, S. (2003). Employment Dimensions of Reentry: Understanding the Nexus between Prisoner Reentry and Work. The Urban Institute Reentry Roundtable Discussion Paper: Reentry and Prison Work Programs. Erişim 30 Ağustos 2021. https://www.researchgate.net/publication/237135599_Reentry_and_Prison_Work_Programs

Bedük, M.N. (2010). Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Eski Hükümlü İşçi Çalıştırılması. Kamu-İş, 1(2), 47-87. Erişim 06 Haziran 2021 https://www.tuhis.org.tr/pdf/1123.pdf

Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük. (06 Nisan 2006). Yayımlandığı Düsturun Tertibi: 5, Cildi: 14, S. 485.

Erişim 30 Ağustos 2021 https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/2.5.200610218.pdf

Çelik, S. (2018). Kronik obstrüktif akciğer hastalığında (KOAH) Psikososyal Uyumu Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi. Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi, Tez Numarası: 503059. Erişim 06 Ağustos 2021. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

Demirbaş, T. (2001) Cezaevlerinde Yeniden Sosyalleştirme (Tretman) Sorunları, Goethe Institut/Başkent Üniversitesi, Ankara. Erişim 15 Ağustos 2021. https://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2020/01/T.Demirbas-5.pdf

Devlet Memurları Kanunu, 23/7/1965, Kanun Numarası: 657 Erişim 15 Ağustos 2021. https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.657.pdf

Dudley, J.R. (2000). Confronting Stigma within Service Systems. Social Work, 45(5), 449-455. Erişim 22 Ağustos 2021 DOI: 10.1093/sw/45.5.449 https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/11029900/

Engin, M. (2012). Suçu Önleyici Tedbirler Bağlamında Ceza İnfaz Kurumlarında Çalışma Eski Hükümlü İstihdamı. Çalışma İlişkileri Dergisi, 3(2), 24-35. Erişim 15 Haziran 2021. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/308022

Erusta, M. (2016). Türkiye'de Hükümlü ve Eski Hükümlülere Yönelik Sosyal Politikalar. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi. Erişim 06 Ağustos 2021 Https://Hdl.Handle.Net/20.500.12619/91264

Goffman, E. (1963), Stigma, Penguin, London. (Goffman, Erving (2014), Damga, Yay. Haz. Levent Ünsaldı, Heretik Yayınları, Ankara)

Graffam, J., Shinkfield, A. J., ve Hardcastle, L. (2008). The Perceived Employability of Ex-prisoners and Offenders. International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 52*(6), 673-685. Erişim 15 Haziran 2021. https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.1019.5269&rep=rep1&type=pdf

Hirschfield, P. J., ve Piquero, A. R. (2010). Normalization and Legitimation: Modeling Stigmatizing Attitudes Toward Ex-offenders. Criminology*, 48*(1), 27-55. Erişim 15 Haziran 2021. https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.2010.00179.x

İçli, T. G. ve Öğün, A. (1999). Türkiye'de Cezaevlerindeki Rehabilitasyon Faaliyetleriyle İlgili Sosyolojik Bir Analiz, Adalet Bakanlığı Yayınları, Birinci Baskı.

Kara, T. (2014). Eski Hükümlülerin İstihdamında Yaşanılan Güçlükler ve İşkur'un Bu Konudaki Rolü: Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü. Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı. Erişim 15 Haziran 2021. https://media.iskur.gov.tr/15653/tufan-kara.pdf

Karakartal, D. (2018). Cezaevinden Çıkan Eski Hükümlülerin Yaşadıkları Sorunların İncelenmesi. Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi, 4(9),72 – 85. Erişim 16 Ağustos 2021 https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijhe/issue/39344/423798

Koçak, O. (2021). Sosyal Sorunlar: Eski Hükümlüler. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi (AUZEF), Ders Notları. Erişim 25 Ağustos 2021. https://cdnacikogretim.istanbul.edu.tr/auzefcontent/20_21_Guz/sosyal_sorunlar/3/index.html#konu-8

Koçak, O., Altun, S. (2010), Ceza İnfaz Kurumundaki Mesleki Eğitim Faaliyetlerinin Hükümlü İstihdamına Katkıları. Çalışma İlişkileri Dergisi, 1 (1), 95-117. Erişim 15 Haziran 2021. https://dergipark.org.tr/tr/pub/cider/issue/29523/316913

Lemert, E. (1969), "Primary and Secondary Deviation, Crime and Social Process", Harper and Row, New York.

Levitas, R., Pantazis, C., Fahmy, E., Gordon, D., Lloyd, E. and Patsios, D. (2007). The Multidimensional Analysis of Social Exclusion, London, Department for Communities and Local Government (DCLG); Erişim 24 Ağustos 2021. http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+/http:/www.cabinetoffice.gov.uk/media/cabinetoffice/social_exclusion_task_force/assets/research/multidimensional.pdf

Lund, R., Hyde, R., Kempson, D., ve Clarke, P. (2002). Women's Needs After Releasefrom Prison to a Rural Community. Journal of Correctional Health Care, 9 (3), 271–288. Erişim 30 Haziran 2021. https://doi.org/10.1177/107834580200900305

Lukies, J., Graffam, J., ve Shinkfield, A. J. (2011). "The Effect of Organisational Context Variables on Employer Attitudes Toward Employability of Exoffenders", International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology, 55(3), 460-475. Erişim 30 Haziran 2021.http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.871.4217&rep=rep1&type=pdf

Moore, K.E., Stuewig, J.B., Tangney, J.P. (2016). The Effect Of Stıgma On Crımınal Offenders' Functıonıng: A Longıtudınal Medıatıonal Model. Deviant Behav., 37(2): 196–218. Erişim 06 Temmuz 2021 doi:10.1080/01639625.2014.1004035.)

Moore, K.E., Stuewig, J., Tangney, J.P. (2012). Jail Inmates' Perceived and Anticipated Stigma: Implications for Post-Release Functioning. Self and Identity, 12(5), 1-21. Erişim 06 Temmuz 2021 DOI:10.1080/15298868.2012.702425 http://dx.doi.org/10.1080/15298868.2012.702425

Morani, N.M. , Wikoff, N., Linhorst, D.M., and Bratton, S. (2011). A Description of the Selfidentified Needs, Service Expenditures and Social Outcomes of Participants of a Prisoner-Reentry Program, The Prison Journal, 91(3), 347-365. Erişim 28 Haziran 2021. https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0032885511409896

Roberts, C., Kennedy, S., Hammett T. M. (2004). Linkages between İnprisonand Community-Based Health Services. Journal of Correctional Health Care, 10 (3), 333-368. Erişim 15 Ağustos 2021. https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/107834580301000306

Stanley, D. (2003). What Do We Know about Social Cohesion: The Research Perspective of the Federal Government's Social Cohesion Research Network. The Canadian Journal of Sociology / Cahiers canadiens de sociologie, 28(1), 5-17. Erişim 13 Ağustos 2021 https://www.jstor.org/stable/3341872

T.C. Resmi Gazete. Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Eski Hükümlü veya Terörle Mücadelede Malul Sayılmayacak Şekilde Yaralananların İşçi Olarak Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 31 Mart 2018, Sayı: 30377. Erişim 24 Ağustos 2021. https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/03/20180331-11.htm

T.C. Resmi Gazete. Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Eski Hükümlü veya Terörle Mücadelede Malul Sayılmayacak Şekilde Yaralananların İşçi Olarak Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik. 19 Eylül 2009, Sayı: 27354. Erişim 24 Ağustos 2021. https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/09/20090919-12.htm

T.C. Resmi Gazete. Türk Ceza Kanunu. 12 Ekim 2004, Sayı: 2561. Erişim 13 Ağustos 2021. https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/10/20041012.htm

Timurturkan, M., Demez, G., Kart, E., Ertan, C., Cankurtaran, S., Aktin, S. (2017). "Hükümlü" Olmanın Sosyal Tezahürleri: Sosyal Dışlanma, Damga ve Suç. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(20), 138-157. Erişim 06 Haziran 2021 DOI: 10.20875/makusobed.331822

Turney, K., Lee, H., Comfort, M. (2013). Discrimination And Psychological Distress Among Recently Released Male Prisoners. Am J Mens Health, 7(6), 482-93. Erişim 16 Ağustos 2021 doi:10.1177/1557988313484056. https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/23553444/

Türk Dil Kurumu Sözlüğü, 2011. Erişim 23 Ağustos 2021 https://sozluk.gov.tr

Welch, K. (2007). Black Criminal Stereotypes And Racial Profiling. Journal of Contemporary Criminal Justice, *23(3)*, 276-288. Erişim 15 Temmuz 2021. https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1043986207306870

Wormith, J. S., Althouse, R., Simpson, M., Reitzel, L. R., Fagan, T. J., & Morgan, R. D. (2007). The Rehabilitation and Reintegration of Offenders: The Current Landscape and Some Future Directions for Correctional Psychology. Criminal Justice and Behavior, *34*(7), 879–892. Erişim 26 Haziran 2021. https://doi.org/10.1177/0093854807301552

Yakışır, B. (2006). Türkiye'de Tutuklu Ve Hükümlülerin Yeniden Sosyalleştirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi. Erişim 15 Haziran 2021.

KAYNAKLAR

Akça G. "Modernden Postmoderne Kültür ve Kimlik". (2005).Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE), 15.

Aksu N. (2004). "Örgüt Kültürü Bağlamında Farklılıkların Yönetimi ve Bir Uygulama". (2008). Doktora Tezi. Uludağ Üniversitesi.

Akyiğit H. (2017). "Türkiye'de Ulus Devletin Dönüşüm Sürecinde Etnik Kimlikler: Sakarya İli Örneği". Sakarya Üniversitesi. Doktora Tezi.

APA .(2002). "Guidelines On Multicultural Education, Training, Research, Practice, and Organizational Change for Psychologists". 16.07.2021 tarihinde http://www.apa.org/pi/oema/resources/policy/ multicultural-guidelines.aspx adresinden alınmıştır.

Ata, A.Y. (2009). "Kurumsal İktisat Çerçevesinde Yolsuzluğun Fırsat ve Motivasyonları: AB Ülkeleri Üzerine Bir İnceleme". İstanbul:İktisadi Araştırmalar Vakfı Yayınları.

Barutçugil İ. (2005). "Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi" (1. Baskı). İstanbul: Kariyer Yayıncılık. 228.

Başaran E. (2017). "Çokkültürlülük Olgusunun Kanada Örneği Ekseninde İncelenmesi", Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 7 (12), 238-253.

Bilgin, N. (2007). "Sosyal Psikoloji Sözlüğü: Kavramlar, Yaklaşımlar". İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Cahoone, Lawrence E. (2001). "Modernliğin Çıkmazı". (Çev. Ahmet Demirhan ve Erol Çatalbaş), İstanbul: İnsan Yayınları

Casas, P.R. ve Latta, M. (2004). Working Poor in the European Union, European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Dublin.

Cırık, İ. (2008). "Çok kültürlü eğitim ve yansımaları". Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 34, 32-40.

Çakır, Ö. (2002). "Sosyal Dışlanma". Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (83-104).

Çelik, H. (2008). "Çok Kültürlülük ve Türkiye'deki Görünümü" U.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi. 9-15.

Demirtaş, A. (2004). "Sosyal Sınıflandırma, Kişiler Arası Beklentiler ve Kendini Doğrulayan Kehanet". İletişim Araştırmaları Dergisi, 2(2), 33-53.

Eğinli T.A. . (2011). "Kültürlerarası Yeterliliğin Kazanılmasında Kültürel Farklılık Eğitimlerinin Önemi" 9(35), 215-227.

Ergin, D.Y. ve Ermeğan, B. (2011). "Çok Kültürlülük ve Sosyal Uyum". 2 nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications.

Erkoç, B. ve Güngör, F. (2019)."Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Sosyal Dışlanma Sebepleri: Yalova Üniversitesi Termal Meslek Yüksekokulu Örneği". Uluslararası Sosyal ve Beşeri bilimler Araştırma Dergisi, 6(32), 64-71.

Fay B. (2001). "Çağdaş Sosyal Bilimler Felsefesi: Çok kültürlü Bir Yaklaşım". İstanbul: Ayrıntı Yayınları. (316).

Feldmann, H. (2012)."Ethnic Fractionalization and Unemployment", Economic Letters, 117(1), 192- 195.

Göka E. (2006). "İnsan Kısım Kısım: Toplumlar, Zihniyetler, Kimlikler". Ankara: Aşina Kitaplar.

Gül, V., Kolb, S. (2009). "Almanya'da yaşayan genç Türk hastalarda kültürel uyum, iki kültürlülük ve psikiyatrik bozukluklar", Türk Psikiyatri Dergisi, 20(2), 138-143.

Güldiken, N. (2006). "Ulus Ulus-Devlet ve Uluslaşma Kavramlarına İlişkin Tartışmalar ve Türkiye", C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 7(2).

Habermas, J. (1993). "Kamusallığın Yapısal Dönüşümü" (çev. Tanıl Bora, Mithat Sancar). İstanbul: İletişim Yayınları.

Hatipler M. .(2019). "Boyut ve Etkenleriyle Sosyal Dışlanmanın Yoksullukla Karşılaştırmalı İlişkisi" 21(1),39-77.

Hatipler, M. (2019). "Boyut ve Etkenleriyle Sosyal Dışlanmanın Yoksullukla Karşılaştırmalı İlişkisi". Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi, 21(1), 39-77.

Hekimler O. (2012). "Yoksulluk mu, Yoksunluk mu? Sosyal Dışlanma Üzerine Bir Değerlendirme". Tekirdağ S. M. M. M. Odası Sosyal Bilimler Dergisi. (1).

Hobsbawm, E. (2014). "Milletler ve Milliyetçilik". (O. Akınbay, Çev.) (5. Baskı). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Hortaçsu, N. (2012). En Güzel Psikoloji Sosyal Psikoloji. Ankara: İmge Kitabevi.

Kalaycı, H. (2019). "Etnisite ve Ulus Karşılaştırması". https://www.researchgate.net/publication/337756198_Huseyin_Kalayci_ETNISITE_VE_ULUS_KARSILASTIRMASI

Karaduman, S. (2010). "Modernizmden Postmodernizme Kimliğin Yapısal Dönüşümü" Journal of Yaşar University, (17)2886-2899.

Karataşoğlu S. ve İslamoğlu E. (2016). "Gelir Seviyesi ile Sosyal Dışlanma İlişkisi Üzerine Bir Araştırma". Çalışma İlişkileri Dergisi, (7)1, 12-41.

Karataşoğlu, S. ve İslamoğlu, E. (2016), "Gelir Seviyesi ile Sosyal Dışlanma İlişkisi Üzerine Bir Araştırma", Çalışma İlişkileri Dergisi, 7(1), 12-41.

Kurubaş E. (2008). "Etnik Sorunlar: Ulus-Devlet ve Etnik Gruplar Arasındaki Varoluşsal Etki". 44.

Mutlu S. (2019). "Türkiye'de Sosyal Dışlanma ve Medya" Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi.

Mutluer, M. (2003). "Uluslararası Göçler ve Türkiye". İstanbul: Çantay Kitabevi.

Nagel, J. (2000). "Erkeklik ve Milliyetçilik: Ulusun İnşasında Toplumsal Cinsiyet ve Cinsellik", Vatan, Millet, Kadınlar içinde. Der. Ayşegül Altınay,(Çev. Aksu Bora). İstanbul: İletişim Yayınları, 58-94.

Nişancı, Ş. ve Işık, C. (2012). "Etnisite Algısının Siyasal Tercihler Üzerine Etkisi: Kars İli Kağızman İlçesi Üzerine Bir Çalışma". II. Bölgesel Sorunlar ve Türkiye Sempozyumu, (109-133).

Öz S.C. ve Balta S. (2020). "Türkiye'de Sosyal Dışlanma Algısı: SAÜ Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Alan Araştırması" Sakarya Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Seçme Yazılar-IV. Sakarya Yayıncılık. 79-84.

Öz, S.C. ve Balta, S. (2020). "Türkiye'de Sosyal Dışlanma Algısı: SAÜ Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Alan Araştırması". Sakarya Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Seçme Yazılar-IV. 79-90.

Özben, Ş. (1991). "Yurt Dışından Dönen İşçi Çocuklarının Uyum Problemlerinin Okul Başarılarına Etkisi Ve Türkiye'de Yetişen Öğrencilerle Karşılaştırılması". Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Parekh B. (2006). "Rethinking Multiculturalism: Cultural Diversity and Political Theory." New York: Palgrave Macmillan.

Rudman L. A., Feinberg J., & Fairchild K. (2002). Minority Members' Implicit Attitudes: Automatic Ingroup Bias as a Function Of Group Status. Social Cognition, 20(4), 294-320.

Sapancalı, F. (2003). "Sosyal Dışlanma", İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları.

Scheuler, D. ve Weisbrod J. (2010). "Ethnic Fractionalisation, Migration and Growth". Empirical Economics, 39(2), 457-486.

Seton-Watson, H. (1977). Nations and States: An Inquiry into the Origins of Nations and the Politics of Nationalism, Boulder: Westview.

Smith, A.D. (2002). "Ulusların Etnik Kökeni" Ankara: Dost Kitapevi. 148-157.

Sürüel, T. (2008). Göç ve Sosyal Dışlanma İlişkisinin Sosyal Politika Açısından Analizi: İstanbul-Sultanbeyli Örneği (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Şahin, T. (2009). "Sosyal Dışlanma ve Yoksulluk İlişkisi" (Uzmanlık Tezi), Ankara: Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü.

Şahin, T. (2009). "Sosyal Dışlanma ve Yoksulluk İlişkisi". Ankara, Uzmanlık Tezi.

Şan, M. K. (2005). "Farklılık ve Çok Kültürlülük Siyasetleri Üstüne Bir Deneme". Milel ve Nihal İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi. 3 (1- 2), 67-114.

Şen E. .(2014). "Etnik Gruplarda Sosyal Kimlik ve Algılanan Ayrımcılık: Türk ve Kürt Etnik Grupları Üzerine Bir Çalışma" Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi.

Şendeniz, Ö. (2014)."Erken Cumhuriyet Dönemi dil politikaları: Güneş Türk Dil Teorisi'nin Türk Basınında Yansımaları". Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi, 10(20), 307-326.

Uyan-Semerci, P. (2018). "Ayrımcılık Bağlamında Yoksulluk ve Sosyal Dışlanma, Ayrımcılık: Çok Boyutlu Yaklaşımlar içinde", (Editörler: Kenan Çayır ve Müge Ayan-Ceyhan). 3. Baskı, İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları, 189-198.

Walker, B. .(1997). "Plural Cultures, Contested Territories: A Critique of Kymlicka", Canadian Journal of Political Science, (2),211-234.

Yayla, A.(2005). "Siyasî Düşünceler Sözlüğü". Ankara: Adres Yayınları.

Yıldırımalp, S. (2014). "Sosyal Dışlanma ve Avrupa Birliği Yaklaşımı". Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 2(2), 91-108.

Yılmazok, L. "Ulusal Sinema: Ulus, Kültür, Kimlik ve Karakter Üzerine Bir İnceleme". (2018). Beykoz Akademi Dergisi. 6(1), 136-151.

KAYNAKLAR

Akbaba, M. ve Kurt, B. (2020).Göç ve Çevre Sağlığı. S. Üner ve P. Okyay (Ed.), Türkiye Sağlık Raporu-2020 (1151-1153). Ankara: Hipokrat Yayınevi.

Akıncı, B. , Nergiz, A. ve Gedik, E. (2015). Uyum Süreci Üzerine Bir Değerlendirme: Göç ve Toplumsal Kabul. Göç Araştırmaları Dergisi, 1(2), 58-83.

Alptekin, K., Akarçay Ulutaş, D., Ustabaşı Gündüz, D. ve Akın Altıncı, E. (2019). Geçici Koruma Altındaki Suriyelilerin Hukuki Statüleri ile Kayıt ve Kimlik İşlemleri Üzerine Genel Bir Değerlendirme. Sosyal Hizmet Kongresi 2018: Mültecilerle Sosyal Hizmet (11-12 Mayıs 2018). İstanbul Aydın Üniversitesi Yayınları; 55-64. Erişim 30 Haziran 2021, https://sosyalhizmetkongresi2018.aydin.edu.tr/wp-content/uploads/2019/07/sosyal-hizmet-kongresi-2018-multeciler-sosyal-hizmet.pdf

Bakioğlu, A., Artar, F. ve İzmir, H. (2018). Ankara'daki Suriyelilerin Mültecilik Deneyimleri. Ankara: Sosyoloji Derneği Yayını.

Berbel, E.C. (2020). Challenges and Difficulties of Translation and Interpreting in the Migration and Refugee crisis in Germany. Open Linguistics, 6, 162-170. https://doi.org/10.1515/opli-2020-0014

Black, R., Biao, X., Collyer, M., Engbersen, G., Heering, L. ve Markova E. (2006). Migration and Development: Causes and Consequences. R. Penninx, M. Berger ve K. Kraal (Ed.), The Dynamics of International Migration and Settlement in Europe (20-40). Amsterdam: Amsterdam University Press.

Çakır, Ö. (2002). Sosyal Dışlanma. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 4(3), 83-104.

Çetin, S., Turan, E., Çetin, R.A. ve Hamşioğlu, O. (2017). The Impact of the Syrian Refugee Crisis on Turkey-EU Relations. International Journal of Political Studies. 3(3), 13-19.

Demirbaş, H. ve Bekaroğlu, E.T. (2013). Evden Uzakta Olmak: Sığınmacıların/Mültecilerin Psikolojik Sorunları ve Alınacak Önlemler. Kriz Dergisi, 21(1-2-3), 11-24.

Duykun, G. (2019). Türkiye'de Yaşayan Suriyeli Mültecilerin Durumlarının Sosyal Dışlanma Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi.

Ercan, L., Gürgan, U. ve Taştan Akdemir, N. (2019). Göç Sürecinde Göçmenlerin Karşılaştıkları Sorunlar. Social Sciences Studies Journal, 5(43), 4557-4572. https://doi.org/10.26449/sssj.1726

Gerald, O. (2014). Refugee Immigrants: Addressing Social Exclusion by Promoting Agency in the Australian VET sector. Accessing 30 June 2021, https://research-repository.griffith.edu.au/bitstream/handle/10072/68368/96595_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Göç Araştırmaları Derneği. (2020). Göçmenlerin İstanbul'daki Sağlık Hizmetlerine Erişimlerinin Önündeki Engeller ve Kolaylaştırıcılar Saha Raporu. Erişim 30 Haziran 2021, https://gocarastirmalaridernegi.org/attachments/article/182/GAR_MSF_saglik.pdf

Gümüşten, D. (2017). Mülteci Çocukların Eğitimleri ve Uyumlarına Yönelik Yapılan Müdahale Programları Üzerine Bir Derleme. Nesne Psikoloji Dergisi, 5(10), 247-264. doi: http://doi.org/10.7816/nesne-05-10-03

Güngördü, F.N. (2018). Processes and Factors of Social Exclusion in Arrival Cities: Attitudes towards Syrians under Temporary Protection in Tarlabaşı, Istanbul. GRID - Mimarlık, Planlama ve Tasarım Dergisi, 1(2), 177-198. https://doi.org/10.37246/grid.405125

Hak-İş Konfederasyonu. (2017). Mesleki Eğitim Yoluyla Mültecilerin Sosyal Entegrasyonu Projesi. Ankara: Hak-İş Konfederasyonu. Erişim 30 Haziran 2021, https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/f85df7b0-fe8d-46f6-82d9-a53fbfd468fc/SOSYAL%20ENTEGRASYON%20REHBERI_mini.pdf

Han, O. (2016). Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkiye'de Sosyal Dışlanma Düzeylerinin Ölçülmesine Yönelik Bir Alan Araştırması. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi.

Hatipler, M. (2019). Boyut ve Etkenleriyle Sosyal Dışlanmanın Yoksullukla Karşılaştırmalı İlişkisi. Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi, 21(1), 39-77.

International Organization for Migration (2019). World Migration Report 2020. Accesssing 30 June 2021, https://publications.iom.int/system/files/pdf/wmr_2020.pdf

İçağasıoğlu Çoban, A. ve Turşucu, A.D. (2019). Geleceği İnşa Etmek: Uyum, Bütünleşme, Kültürleşme Suriyeli Mülteciler Örneğinde Kavramsal Bir Tartışma. Sosyal Hizmet Kongresi 2018: Mültecilerle Sosyal Hizmet (11-12 Mayıs 2018). İstanbul Aydın Üniversitesi Yayınları; 88-93. Erişim 30 Haziran 2021, https://sosyalhizmetkongresi2018.aydin.edu.tr/wp-content/uploads/2019/07/sosyal-hizmet-kongresi-2018-multeciler-sosyal-hizmet.pdf

Kara, Y. (2019). Mültecilere Yönelik Gönüllülük Çalışmaları. Sosyal Hizmet Kongresi 2018: Mültecilerle Sosyal Hizmet (11-12 Mayıs 2018). İstanbul Aydın Üniversitesi Yayınları; 116-131. Erişim 30 Haziran 2021, https://sosyalhizmetkongresi2018.aydin.edu.tr/wp-content/uploads/2019/07/sosyal-hizmet-kongresi-2018-multeciler-sosyal-hizmet.pdf

Kocak, O., Arifoğlu, A.T. and Younis, M.Z. (2021). Determination of Social Exclusion Among Young Syrian Refugees Living in Turkey. European Journal of Environment and Public Health. 5(2), em0076.

Kılıç, C., Karadağ Çaman, Ö., Sümbüloğlu, İ., Karabey, S. (2020). Uluslararası Göçmenler ve Ruh Sağlığı. S. Üner ve P. Okyay (Ed.), Türkiye Sağlık Raporu-2020 (1145-1149). Ankara: Hipokrat Yayınevi.

McBrien, J.L. (2017). Refugees, Asylum Seekers, and other Immigrants: Help for Teachers with Problematic Definitions. Social Studies Research and Practice, 12(2), 113-124. doi: 10.1108/SSRP-03-2017-0001

Mersin Üniversitesi Bölgesel İzleme Uygulama Araştırma Merkezi (2014). Suriyeli Göçmenlerin Sorunları Çalıştayı Sonuç Raporu. Erişim 30 Haziran 2021, http://www.madde14.org/images/b/b0/MersinUnivSuriyeCalistay.pdf

Morris, M.D., Popper, S.T., Rodwell, T.C., Brodine, S.K. and Brouwer, K.C. (2009). Healthcare Barriers of Refugees Post-resettlement. Journal of Community Health. 34, 529-538. doi: 10.1007/s10900-009-9175-3

Oral, B. ve Çetinkaya, F. (2017). Sosyolojik Bir Olgu Olarak Göç, Tanımı, Nedenleri ve Göç Kuramları. Türkiye Klinikleri Journal Public Health - Special Topics, 3(1), 1-8.

Özel, D. (2018). Examining Needs and Issues of Refugee- Receiving Schools in Turkey from the Perspectives of School Counselors. Master's Thesis, Middle East Technical University.

Özvarış, Ş.B. (2020). Türkiye'de Bulunan Suriyeliler, Diğer Mülteciler, Uluslararası Göçmenler ve Yeni Koronavirüs Hastalığı. S. Üner ve P. Okyay (Ed.), Türkiye Sağlık Raporu-2020 (671-674). Ankara: Hipokrat Yayınevi.

Polis Akademisi Yayınları. (2016). Uluslararası Kitlesel Göçler ve Türkiye'deki Suriyeliler. I. Uluslararası Göç ve Güvenlik Konferansı Sonuç Raporu. Ankara: Polis Akademisi. Erişim 30 Haziran 2021, https://www.pa.edu.tr/Upload/editor/files/goc-konferansi.pdf.

Repič, J. (2010). Migration, Informal Economy and Social Exclusion in Spain. Studia Ethnologica Croatica, 22(1), 165-186.

Refugee Act. (1980). Public Law. Erişim 30 Haziran 2021, https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-94/pdf/STATUTE-94-Pg102.pdf

Robila, M. (2018). Refugees and Social Integration in Europe. New York: United Nations Department of Economic and Social Affairs (UNDESA) Division for Social Policy and Development. Accessing 30 June 2021, https://www.un.org/development/desa/family/wp-content/uploads/sites/23/2018/05/Robila_EGM_2018.pdf

Şahin, T. (2009). Sosyal Dışlanma ve Yoksulluk İlişkisi. Sosyal Yardım Uzmanlık Tezi, Ankara, T.C. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü.

Tartanoğlu, Ş. (2010). Sosyal Dışlanma: Küreselleşme Perspektifinden Bir Kavramsallaştırma Çabası. Sosyoloji Konferansları, 42, 1-13.

Taylor, J. (2004). Refugees and Social Exclusion: What the Literature Says. Migration Action, 2, 16-31.

Terzi, E. ve Koçak, Y. (2012). Türkiye'de Göç Olgusu, Göç Edenlerin Kentlere Olan Etkileri ve Çözüm Önerileri. Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimleri Fakültesi Dergisi, 3(3), 163-184.

Uluslararası Göç Örgütü (2004). Göç Terimleri Sözlüğü. Erişim 30 Haziran 2021, https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml31_turkish_2ndedition.pdf

Uzun, E. (2016). Uluslararası Hukuk Çerçevesinde BMMYK'nın Yapısı, Görevleri ve Uluslararası Mülteci Hukukunun Gelişimindeki Yeri. Göç Araştırmaları Dergisi, 2(2), 60-85.

Yılmaz Elmaz, F. (2016). Avrupa Birliği Göç-Dış Politika İlişkisinde Paradiğma Değişimi. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi.

KAYNAKLAR

Akyıldız, Y. (2017). Dünyada ve Türkiye'de Evsizlik Sorunu ve Çeşitli Uygulamalar. LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi (VIII-I): 67-91 Erişim 15 Haziran 2021, http://acikerisim.kirklareli.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/20.500.11857/527/Makale5-Akyildiz.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Alagna, E., Santangelo, O. E., Raia, D. D., Gianfredi, V., Provenzano, S., & Firenze, A. (2019). Health Status, Diseases and Vaccinations of the Homeless in the City of Palermo, Italy. Ann Ig, 31(1), 21-34. Erişim 15 Haziran 2021, http://www.seu-roma.it/riviste/annali_igiene/open_access/articoli/31-01-03-Alagna.pdf

Amore, K., Baker, M., & Howden-Chapman, P. (2011). The ETHOS Definition and Classification of Homelessness: an Analysis. European Journal of Homelessness, 5(2). Erişim 1 Temmuz 2021, https://www.feantsaresearch.org/download/article-1-3327806572783182308 7.pdf

Bassuk, E. L., Richard, M. K., ve Tsertsvadze, A. (2015). The Prevalence of Mental Illness in Homeless Children: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Journal of The American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, *54*(2), 86-96. Erişim 5 Mayıs 2021, https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0890856714007989

Busch-Geertsema, V. (2010). Defining and Measuring Homelessness. Homelessness Research in Europe: Festschrift for Bill Edgar and Joe Doherty, 19-39. Erişim 20 Mayıs 2021, https://www.feantsaresearch.org/download/ch013303200488323787194.pdf

Cheung, A. M., & Hwang, S. W. (2004). Risk of Death Among Homeless Women: A Cohort Study and Review of the Literature. Cmaj, 170(8), 1243-1247. Erişim 20 Mayıs 2021, https://www.cmaj.ca/content/cmaj/170/8/1243.full.pdf

Craig, T., & Timms, P. (2000). Facing up to Social Exclusion: Services for Homeless Mentally Ill People. International Review of Psychiatry, 12(3), 206-211. Erişim 20 Mayıs 2021, https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/irp.12.3.206.211?needAccess=true

Harris, M. T., Young, S., Barocas, J., Bayoumi, A. M., Caudarella, A., Laurence, G., ... & Komaromy, M. (2021). A Descriptive Comparison of Substance Use Services in Recovery and Isolation Sites for People Experiencing Homelessness During the COVID-19 Pandemic, Boston and Toronto. Public Health Reports, 00333549211032974. Erişim 15 Haziran 2021, https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/00333549211032974

Işıker, F. (2014), Forgotten People On The Street: Homeless Men in İstanbul, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Şehir Üniversitesi

Karaca, M., Gazi, M. A., ve Caner, Ç.A.K.İ. (2019). 21. Yüzyılın Sosyal Güvenlik Sorunu Olarak Evsizler:'Evsizler'i Konu Alan Reklam Kampanyaları Üzerine Gösterge Bilimsel Bir İnceleme. Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, (32), 505-527. Erişim 3 Mayıs 2021, https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/923478

Karaman, M.F. (2019). Sosyal Dışlanma Bağlamında Evsizlik: İstanbul Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi T.C. Sakarya Üniversitesi

Küçük, M. (2014). Kent Yoksulluğu ve Evsizlik (İstanbul-Zeytinburnu Spor Kompleksi Barınma Evi Örneği), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Sakarya Üniversitesi

Leonori, L., Muñoz, M., Vázquez, C., Vázquez, J. J., Fe Bravo, M., Nuche, M., ... ve Horenbek, B. (2000). The Mental Health and Social Exclusion European network: A Research Activity

Report on European Homeless Citizens. European Psychologist, 5(3), 245. Erişim 3 Mayıs 2021, https://psycnet.apa.org/record/2000-16993-010

Nilsson, S. F., Nordentoft, M., & Hjorthøj, C. (2019). Individual-Level Predictors for Becoming Homeless and Exiting Homelessness: a Systematic Review and Meta-Analysis. Journal of Urban Health, 96(5), 741-750. Erişim 15 Haziran 2021, https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s11524-019-00377-x.pdf

OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) (2020). HC3.1. HOMELESS POPULATION, Erişim 15 Haziran 2021, https://www.oecd.org/housing/data/affordable-housing-database/

Özdemir, U. (2010). Evsizlik ve Evsizlere Genel Bir Bakış. Toplum ve Sosyal Hizmet, 21(2), 77-88. Erişim 5 Mayıs 2021, https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/797235

Özkan, D.Ö.(2020). Evsizlik Üzerine Bir Kent Araştırması: İzmir Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi T.C. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi

Reinking, D. P., Wolf, J. R., & Kroon, H. (2001). High Prevalence of Mental Disorders and Addiction Problems Among The Homeless in Utrecht. Nederlands Tijdschrift Voor Geneeskunde, 145(24), 1161-1166. Erişim 5 Mayıs 2021, https://europepmc.org/article/med/11433665

Tischler, V., Rademeyer, A., ve Vostanis, P. (2007). Mothers Experiencing Homelessness: Mental Health, Support and Social Care Needs. Health & Social Care in the Community, *15*(3), 246-253. Erişim 5 Mayıs 2021, https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/j.1365-2524.2006.00678.x

Tsai, J., ve Rosenheck, R. A. (2012). Conceptualizing Social Integration Among Formerly Homeless Adults with Severe Mental Illness. Journal of Community Psychology, 40(4), 456-467. Erişim 1 Temmuz 2021, https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/jcop.20527

United Nations (2020) Commission for Social Development Report on the Fifty-Eighth Session (21 February 2019 and 10–19 February 2020) Economic and Social Council, 33-37. Erişim 1 Temmuz 2021,

Van Straaten, B., Rodenburg, G., Van der Laan, J., Boersma, S. N., Wolf, J. R., & Van de Mheen, D. (2018). Changes in Social Exclusion İndicators and Psychological Distress among Homeless People over a 2.5-year period. Social Indicators Research, 135(1), 291-311. Erişim 1 Temmuz 2021, https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s11205-016-1486-z.pdf

Whitbeck, L. B., Hoyt, D. R., & Bao, W. N. (2000). Depressive Symptoms and Co-Occurring Depressive Symptoms, Substance Abuse, and Conduct Problems among Runaway and Homeless Adolescents. Child development, 71(3), 721-732. Erişim 15 Haziran2021, https://srcd.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/1467-8624.00181

Yağan, M. , Koçak, U., ve Demirol, B. (2018). Ankara' da Evsiz Ölümleri. Adli Tıp Bülteni, 23(3), 151-155.

Yeter, A. (2018). Sivil Toplum Kuruluşlarının Evsizlere Yönelik Hizmetlerinin Değerlendirilmesi: İstanbul Örneği. Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, 8(17), 34-60. Erişim 20 Mayıs 2021, https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/559280

KAYNAKLAR

Adaman, F. ve Keyder, Ç. (2006). Türkiye'de Büyük Kentlerin Gecekondu ve Çöküntü Mahallelerinde Yaşanan Yoksulluk ve Sosyal Dışlanma. Erişim Tarihi: 15 Mart 2017,

Ahern, J., Stuber, J. ve Galea, S. (1997). Stigma Discrimination and the Health of Illicit Drugusers. Drug and Alcohol Dependence, 88 (2-3), 188-196.

APA (2013) Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, 5th Edition (DSM 5). Washington, DC, American Psychiatric Association

Arıkan, Ç. (2001). Tedavi Kurumlarında Çok Disiplinli Ekiplere Yer Alan Sosyal Hizmet Uzmanlarına İlişkin Genel Bir Değerlendirme. K. Karataş Ve Ç. Arıkan (Ed.). İnsani Gelişme ve Sosyal Hizmet, Prof. Dr. Nesrin Koşar'a Armağan İçinde (s.27-32). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Yayınları 009.

Blendon, R .J., Young, J.T. (1998). The Public and the War on İllicit Drugs. Jama, 279 (11), 827-832.

Derin, M, Tapan, M . (2017). Madde Bağımlığı ve Sosyal Dışlanma. Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi, (10) , 26-36.

Dubois, B. ve Miley, K. (2010). Social Work: an Empowering Profession. Boston: Allyn and Bacon.

Duman, N. (2001). Uçucu Madde Bağımlılığı Olan Çocuk ve Gençlere Yönelik Sosyal Hizmet. V. Duyan, A.M. Aktaş (Ed.). Prof. Dr. Nihal TURAN'a Armağan: Sosyal Hizmette Yeni Yaklaşımlar ve Sorun Alanları içinde (s.86-100). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Yayın No: 008, Aydınlar Matbaası

EMCDDA (2003). Annual Report: The State of the Drugs Problem in the Acceding and Candidate Countries to the European Union, Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities

Haddad, L., Shotar, A., Umlauf, M., Zyoud, S.A. (2010). Knowledge of Substance Abuse Among High School Students in Jordan. Journal of Transcultural Nursing,21(2), 143-150.

Jabbour, S. ve Fouad, F.M. (2004). Religion-Based Tobacco Control İnterventions: How Should WHO Proceed? Bulletin of the World Health Organization, 82, 923-927.

Ögel, K., Tamar, D., Evren, C., & Çakmak, D. (2000). Uçucu Madde Kullanımının Yaygınlığı: Çok Merkezli Bir Araştırmanın Verilerinin Değerlendirilmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, *1*(4), 220-224.

Özden, S.Y. (1992). Uyuşturucu Madde Bağımlılığı. İstanbul: Nobel Tıp Kitap Evleri.

Sapancalı, F. (2005). Avrupa Birliğinde Sosyal Dışlanma Sorunu ve Mücadele Yöntemleri. Çalışma Ve Toplum Dergisi. 3,51- 106.

Skınner, N., Feather, N.T. ve Freeman, T.R. (2007). Stigma and Discrimination in Health-Care Provision to Drug Users: The Role of Values, Affect, and Deservingness Judgments Authors. Journal of Applied Social Psychology, 37 (1), 163-186.

Socıal Exclusıon Unıt. (2004). Tackling Social Exclusion: Taking Stock and Looking to the Future-Emerging Findings. London: Crown Publications.

Türkiye Uyuşturucu Raporu. (2021). Eğilimler ve Gelişmeler, EGM Yayın Katalog No: 736 NDB Yayınları: 33 Yayın No: 2021/7 1. Baskı.

World Drug Report. (2021). United Nations Publication, Sales No. E.21.XI.8.

Yaman, Ö.M. (2014). Uyuşturucu Madde Bağımlısı Gençlerin Aile İçi İlişkilere Yönelik Görüşleri: Esenler-Bağcılar Örneği. Addicta: The Turkish Journal on Addictions, 1, 99-132.

KAYNAKLAR

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Kanun No. 6518, Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 19.02.2014, Sayısı: 28918

Akyüz, E. (1988). Medeni Kanun İle Sosyal Hizmetler Kurumu Kanunu Açısından Korunmaya Muhtaç Çocuklar, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, (20), 1-2, 409-420.

Bıyıklı, L. (1983). Koruyucu Aile Bakımı, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, (16) 1, 11-16.

Cılga, İ. (1986). Korunmaya Muhtaçlık Olgusunun Sosyolojik Analizi, Cumhuriyet Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fak. , Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:7, 31-45.

Çeken, B. (2020). Korunmaya Muhtaç Kimsesiz Çocuklar ve Hayalleri Üzerine Bir Çalışma. Doi: 10. 7816/Ulakbilge-08-45-04, 160-171.

Çengelci, E. (1988). Korunmaya Muhtaç Çocuklara Yönelik Sosyal Hizmetler ve Mülki Amirlere Düşen Başlıca Görevler, Türk İdare Dergisi, Sayı: 378, 202-234.

Çoban, S. (2015). Türkiye'de Risk Altındaki Çocuklar ve Çocuk Suçluluğu Üzerine Bir Değerlendirme, Sosyoloji Konferansları No: 52, 791-810.

Çocuk Koruma Kanunu, Kanun Numarası: 5395, Yayımlandığı R.Gazete Tarih: 15/7/2005 Sayı: 25876.

Demir Ş.S. (2008). Türkiye'de Sosyal Transferlerin Yoksulluk Üzerindeki Etkileri, Ankara: DPT–Uzmanlık Tezi.

Demirbilek S. D. (2000). Korunmaya Muhtaç Çocukların Topluma Kazandırılmalarında Yetiştirme Yurtları, Dokuz Eylül Üniversitesi, İ.İ.B.F Dergisi Cilt:15, Sayı:2, 137-152.

Elmacı, D. (2010). Günümüzün Yetim Kalan Kuruluşları: Yetiştirme Yurtları, Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, (8) 4, 949-970.

Erişim 1: Çocuk Hakları Sözleşmesinin 44. Maddesi Uyarınca Hazırlanan Birleştirilmiş Dördüncü ve Beşinci Periyodik Türkiye Raporu. Https://www.Aile.Gov.Tr/Media/45125/Birlestirilmis-4-Ve-5-Periyodik-Rapor-17-094-Kelime-2.Pdf, Erişim Tarihi: 25.07.2021

Erişim 2: Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2020 Yılı Faaliyet Raporu, Https://www.Aile.Gov.Tr/Media/73627/2020-Faaliyet-Raporu.Pdf, Erişim Tarihi:25.07.2021

Erişim 3: Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, https://www.unicef.org/turkey/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme Erişim Tarihi: 09.09.2021

Gökçe, B. (1971). Kimsesiz Çocuklar Sorunu, Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü Yayınları: Yayın No: 55, Ankara.

Gökçearslan, Ç. E. (2009) Türkiye'de ve Dünyada Korunmaya İhtiyacı Olan Çocuklara Yönelik Hizmetlerin Tarihsel Gelişimi, Aile ve Toplum Yıl: 11 Cilt: 5 Sayı: 19, Issn: 1303-0256, 53-66.

Gürcan, A. (2008). Türk Toplumunda Koruyucu Aile ve Evlat Edinme Hizmetlerine İlişkin Bakış Açısı ve Yaklaşımı, Koruyucu Aile, Evlat Edinme Hizmetleri ve Ruh Sağlığı, Prof. Dr. Mualla Öztürk Anısına xx. Sempozyum Sunumları, 15-16 Şubat 2007, (Ed.: Neşe Erol), Ankara: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Yay. 29-39.

Işık, M. (2005). Evlat Edinme, Ankara, Adalet Yayınları.

İnce, Z. , Kasapoğlu, A. , Sezek, S. (2014) Korunmaya Muhtaç Kimsesiz Çocukların Devam Ettikleri Okulların Yöneticilerinin Bu Çocukların Sorunlarına ve Sorunların Çözümlerine Yönelik Mesleki Donanımları, Eğitim Bilimleri Dergisi, Issn: 1300-8889, 97-119.

Kahraman, F. (2007). Türkiye'de Çocuk Refahı Alanında Koruyucu Aile Hizmeti (Sakarya ve Kocaeli Örneği), Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. YL Tezi.

Kalaycı, H. (2007) Yetiştirme Yurtlarındaki Çocuklarda Sosyal Dışlanma Riski Tokat ve Turhal Örneği Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.

Karataş, K. (2008).Türkiye'de Çocuk Koruma Sistemi ve Koruyucu Aile Uygulamaları Üzerine Bir Değerlendirme, N. Erol, (Ed). Koruyucu Aile, Evlat Edinme Hizmetleri ve Ruh Sağlığı, Ankara: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Yayını, 41 – 45.

Keskinkılıç, K. (2018). Eğitime Giriş, 11.Baskı. Ankara: Pegem Akademi.

Koruyucu Aile Yönetmeliği, Resmi Gazete Tarihi: 14.12.2012, Sayısı:28497.

Koşar, N. (1992). Sosyal Hizmetlerde Aile ve Çocuk Refahı Alanı, MN Ofset.

Öcal, A. , Kemerkaya, G., Arastaman G. (2013). Yetiştirme Yurtlarında Kalan Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Dışlanmışlık Algısı, Turkish Journal Of Education, Volume 2, Issue 1, 49-56.

Özbudun, S. (2002). Küresel Bir Yoksulluk Kültürü Mü? Yoksulluk. Şiddet ve İnsan Hakları, (Ed. Y. Özdek), Ankara: Todaie Yayınları, 53-69.

Özkul, O. (2004). Modern Batı Medeniyetinin İflas Göstergesi: Küresel Köyde Küresel Fakirlik, Köprü Dergisi, Sayı: 88.

Öztürk, S. (2007). Uluslar Arası Belgelerde ve Türk Hukukunda Çocuk Yargılaması, Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi, 33-34, 66-81.

Sapancalı, F. (2005-3) Avrupa Birliği'nde Sosyal Dışlanma Sorunu ve Mücadele Yöntemleri, Çalışma ve Toplum, 51-106.

Sosyal Hizmetler Kanunu, Kanun Numarası: 2828, Yayımlandığı Resmî Gazete Tarihi: 27/5/1983, Sayısı: 18059

Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmetleri Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete Sayısı: 29284, Tarihi: 03.03.2015

Suğur, N. ve Doğru, S. (2010). Koruma Altındaki Çocukların Aile ve Devlet Algısı Üzerine Bir Araştırma, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 65-1, 115-133.

Şahin, T. (2009) Sosyal Dışlanma ve Yoksulluk İlişkisi, T.C. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü Sosyal Yardım Uzmanlık Tezi.

Şimşek, Z. ve Erol, N. (2008). Korunma Gereksinimi Olan Çocuklar; Kurum Bakımı ve Koruyucu Aile Sistemi, Koruyucu Aile, Evlat Edinme Hizmetleri ve Ruh Sağlığı, Prof. Dr. Mualla Öztürk Anısına xx. Sempozyum Sunumları, 15-16 Şubat 2007, (Ed. : Neşe Erol), Ankara: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Yay., 129-167.

Taştekil, S. (1992). Korunmaya Muhtaç Çocuklara Yönelik Bakım Yöntemleri, Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7(1), 312-327.

Tezel Şahin, F. ve Kalburan, Cevher F. N. (2007). Türk Toplumunda Aile-Çocuk İlişkilerine Genel Bir Bakış. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi. 38. Icanas. Ankara. 775-790.

Tomanbay, İ. (1999). Sosyal Çalışma Sözlüğü, Ankara, Selvi Yayınevi.

Tornacı, N., (2008). SHÇEK'in Çocuklara Yönelik Hizmetinin Yeni Yüzü, Koğuş Yerine Ev Ortamı Çocuk Evleri-Sevgi Evleri, Koruyucu Aile Evlat Edinme Hizmetleri ve Ruh Sağlığı, Prof. Dr. Mualla Öztürk Anısına xx. Sempozyum Sunumları, 15-16 Şubat 2007, (Ed.: Neşe Erol), Ankara: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Yay.

Tuncer, B. ve Erdoğan, T. (2018). Korunmaya Muhtaç Çocuklar ve Korunmaya Muhtaç Çocuklara Sağlanan Bakım Yöntemleri. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD) , 3 (2) ,515-527. Doı: 10.21733/İbad.417251,

Türk Medeni Kanunu, Kanun Numarası: 4721, Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarihi: 8/12/2001 Sayısı: 24607.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Kanun Numarası: 2709 Yayımlandığı Resmî Gazete Tarihi: 9/ 11/ 1982 Sayısı: 17863 (Mükerrer).

Yaban, E.H. ve Yükselen, A. (2007). Korunmaya Muhtaç Yedi–On Bir Yaş Grubundaki Çocukların Sosyal Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi, Toplum ve Sosyal Hizmet Cilt 18, Sayı 1, ss.49-67.

Yapıcı, M. (2015). Erken Çocukluk Döneminde Gelişim, Ankara,

Yaşar, E. ve Özbey, S. (2019). Okul Öncesi Dönemdeki Korunmaya Muhtaç Çocukların Ahlâki Değer Yapılarının Çocuklara İlişkin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi: Ankara Örneklemi, Değerler Eğitimi Dergisi Cilt 17, No: 38, 41-70.

Yaşar, Ö. ve Dağdelen, N. (2013). Korunmaya Muhtaç Çocukların Yetiştirilmesinde Çocuk Yurtlarından Çocuk Evlerine Geçişin, Çocukların Sosyo-Kültürel ve Psikolojik Gelişimlerine Etkisi Üzerine Bir Çalışma: Isparta Örneği. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (18), 199-221.

Yazıcı, E. (2012). Korunmaya Muhtaç Çocuklar ve Çocuk Evleri, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9 (18), 499-525.

Yılmaz, G. (2006). Yetiştirme Yurdu ve Yuvalarda Yaşayan Çocuklar, Pediatrik Bilimler, (2), 2, 103-108.

Yolcuoğlu, Galip, İ. (2009). Türkiye'de Çocuk Koruma Sisteminin Genel Olarak Değerlendirilmesi. Aile ve Toplum, Yıl.11, (18), 43-57.

Yörükoğlu, A. (2004). Koruma Altındaki Çocuklar ve Hakları, (Ed. R. Uslu) Koruma Altındaki Çocuklar İçinde (3-7). Ankara: Prof. Dr. Mualla Öztürk Anısına XVII. Sempozyum Sunumları, Ankara Üniversitesi Yayınları.

Yusufoğlu, Ö.Ş. ve Kızmaz, Z. (2016). Parçalanmış Ailelerde Yoksulluk ve Sosyal Dışlanma: Elazığ Örneği, Social Sciences, 11(1), 27-40.

KAYNAKLAR

Andrej Naterer, & Lavrič, M. (2016). Using Social Indicators in Assessing Factors and Numbers of Street Children in the World. *Springer The International Society of Child Indicators (ISCI), 9*(1), 21-37. doi:10.1007/s12187-015-9306-6

Besikci, E., Dvir, M., & Williams, K. (2017). Ostracism. In V. Zeigler-Hill & T. K. Shackelford (Eds.), *Encyclopedia of Personality and Individual Differences* (pp. 1-6). Cham: Springer International Publishing.

Bhugra, D. (2016). Social discrimination and social justice. *International Review of Psychiatry, 28*(4), 336-341. doi:10.1080/09540261.2016.1210359

Bhukuth, A., & Jerome, B. (2015). Children of the Street: Why are they in the Street? How do they Live? *ECONOMICS & SOCIOLOGY, 8*, 134-148. doi:10.14254/2071-789X.2015/8-4/10

Brolles, L., Derivois, D., Joseph, N. E., Karray, A., Guillier Pasut, N., Cénat, J. M., . . . Felix, G. (2017). Art Workshop with Haitian Street Children in a Post-Earthquake Context: Resilience, Relationship and Socialisation. *International Journal of Art Therapy, 22*(1), 2-7.

Burford, R. (2020). 90,000 London children to be homeless this Christmas time *Regional Business News*.

Child, S. (2019). Protecting Children. Retrieved from https://www.street-child.co.uk/protecting-children

Children, C. f. S. (2012). *Street Children in Brazil*. Retrieved from https://web.archive.org/web/20130927194157/http://www.streetchildren.org.uk/_uploads/publications/Street_Children_in_Brazil_-_Briefing_to_IPU_2012.pdf

Children, C. f. S. (2020a). *Consortium for Street Children, 'The Impact of COVID-19 on Children in street Situations in Africa' (report Submitted to the African Committee of Experts on the Rights and Welfare of the Child), 10 November 2020,* . Retrieved from https://www.streetchildren.org/wp-content/uploads/2020/12/CSC-submission-to-ACERWC-on-street-connected-children-during-COVID-19.pdf

Children, C. f. S. (2020b). *The Impact of COVID-19 on Children in Street Situations' (Report Submitted to the UN Committee on the Rights of the Child), 24 June 2020*. Retrieved from https://www.streetchildren.org/wp-content/uploads/2020/07/CSC-submission-to-UN-CRC-rights-of-children-in-street-situations-durin...4717.pdf

Children, C. f. S. (2021a). *Housing Discrimination, Spatial Segregation, and Children in Street Situations*. Retrieved from https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Housing/SubmissionsCFIhousingdiscrimin/ConsortiumStreetChildren.pdf

Children, C. f. S. (2021b). *While the World Stays at Home, What Happens to Children Who Live or Work on the Streets?* Retrieved from https://www.streetchildren.org/how-covid19-affects-street-children/

Çınar, A. K., Akgün, Y., & Maral, H. (2018). Afet Sonrası Acil Toplanma ve Geçici Barınma Alanlarının Planlanmasındaki Faktörlerin Incelenmesi: İzmir-Karşıyaka Örneği. *Planlama, 28*(2), 179-200.

Consortium for Street Children. (2015). *Street-Connected Children Myth Busters Challenge Your Perceptions*. Retrieved from https://www.streetchildren.org/wp-content/uploads/2015/06/CSC_Myth-Busters_FINAL1.pdf

Consortium for Street Children. (2019). *Street Children Are Some of The Most Vulnerable Children on the Planet*. Retrieved from https://www.streetchildren.org/about-street-children/

Conway, M. (2013). Into the Fray: How NBC's Washington Documentary Unit Reinvented the News. *American Journalism, 30*(2), 279-281. doi:10.1080/08821127.2013.790183

Dankyi, E., & Huang, K.-Y. (2021). Street Children in Ghana's Golden Triangle Cities: Mental Health Needs and Associated Risks. *Child Psychiatry & Human Development*, 1-12.

Duci, V., & Thsini, I. (2016). *Regional Research on Prevalence of Street Children Phenomenon in Albania, Bosnia and Herzegovina, Montenegro and Serbia*. Retrieved from Save the Children: https://resourcecentre.savethechildren.net/sites/default/files/documents/regional-research-on-prevalence-of-street-children-phenomenon_0.pdf

Dvorak, P. (2013). 600 Homeless Children in D.C., and No One Seems to Care. *The Washington Post*. Retrieved from https://www.washingtonpost.com/local/600-homeless-children-in-dc-and-no-one-seems-to-care/2013/02/08/a728a0ea-722b-11e2-8b8d-e0b59a1b8e2a_story.html

Embleton, L., Lee, H., Gunn, J., Ayuku, D., & Braitstein, P. (2016). Causes of Child and Youth Homelessness in Developed and Developing Countries: a Systematic Review and Meta-Analysis. *JAMA Pediatrics, 170*(5), 435-444.

Embleton, L., Shah, P., Amin Gayapersad, A., Kiptui, R., Ayuku, D., & Braitstein, P. (2018). *Conceptualizing Stigma and Discrimination of Street-Connected Young People in Kenya*.

ENDA, UNICEF., Children, I.-N. P. o. S., & Youth, S. (1985). *Forum on Street Children and Street Youth: Final Report : Grand-Bassam, 24 February-2 March 1985*: Inter-NGO Programme on Street Children and Street Youth.

Fanger, S., Frankel, L., & Hazen, N. (2012). Peer Exclusion in Preschool Children's Play: Naturalistic Observations in a Playground Setting. *Merrill-Palmer quarterly*. doi:10.2307/23098463

Flowers, R. B. (2010). *Street kids: The Lives of Runaway and Thrownaway Teens*: McFarland.

Gayapersad, A., Embleton, L., Shah, P., Kiptui, R., Ayuku, D., & Braitstein, P. (2020). Using a Sociological Conceptualization of Stigma to Explore the Social Processes of Stigma and Discrimination of Children in Street Situations in Western Kenya. *Child Abuse & Neglect*, 104803. doi:https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2020.104803

Government of United Kingdom. (2020). Characteristics of Children in Need. Retrieved from https://explore-education-statistics.service.gov.uk/find-statistics/characteristics-of-children-in-need/2020

Gustafsson, P. E., Janlert, U., Theorell, T., Westerlund, H., & Hammarström, A. (2012). Do Peer Relations in Adolescence Influence Health in Adulthood? Peer Problems in the School Setting and the Metabolic Syndrome in Middle-Age. *PLOS ONE, 7*(6), e39385. doi:10.1371/journal.pone.0039385

Hawes, D. J., Zadro, L., Fink, E., Richardson, R., O'Moore, K., Griffiths, B., …Williams, K. D. (2012). The Effects of Peer Ostracism on Children's Cognitive Processes. *European Journal of Developmental Psychology, 9*(5), 599-613. doi:10.1080/ 17405629.2011. 638815

Hooper, P. V. (2000). *Cape Metropolitan Council Street Field Workers Project Report*. Retrieved from Cape Town: http://homestead.org.za/wp-content/uploads/2019/01/Cape-Metropolitan-Area-Street-People-Research-May-2000-and-Appendix-A-Paul-Hooper.compressed-1.pdf

ILO. (2017). *Global Estimates of Child Labor*. Retrieved from Geneva: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/documents/publication/wcms_575499.pdf

ILO, & UNICEF. (2020). *Child Labour Executive Summary*. Retrieved from https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---ipec/documents/publication/wcms_800278.pdf

International Labour Organization. (2021). Child Labour. *High-level side event: "Act Now, End Child Labour!* Retrieved from https://www.ilo.org/global/topics/child-labour/lang--en/index.htm

Kenya, C. R. (2015). *railway Children: Fighting for Street Children*. Retrieved from https://www.railwaychildren.org.uk/media/76734/rc116-kitale-headcount-report-2015.pdf

Markee, P. (2012). State of the Homeless 2012: If Not Now, When? *Coolition for Homeless*. Retrieved from https://www.coalitionforthehomeless.org/state-of-the-homeless-2012-if-not-now-when/

Mayhew, H. (1851). London Labour and London Poor. In.

Mentally Healthy Schools. (2021). Discrimination. *Risk to Mental Health.* Retrieved from https://www.mentallyhealthyschools.org.uk/risks-and-protective-factors/vulnerable-children/discrimination/

Mistry, R. (2003). A Study of Subaltern Suffering

Nezlek, J. B., Wesselmann, E. D., Wheeler, L., & Williams, K. D. (2012). Ostracism in Everyday Life. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice, 16*(2), 91.

Ray, P., Davey, C., & Nolan, P. (2011). *still on the Street-Still Short of Rights*. Retrieved from Consortium for Street Children: https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Children/Study/survey_report_2011_web2.pdf

2828 C.F.R. (1983).

SPCC. (2021). American Society for the Positive Care of Children *Child Maltreatment Statistics.* Retrieved from https://americanspcc.org/child-abuse-statistics #:~:text=491%2C710%20victims%20(74.9%25)%20are,9.3%25)%20are%20sexually%20abused.&text=Annual%20estimate%3A%201%2C840%20children%20died%20from%20abuse%20and%20neglect%20in%202019.

Sümengen, A. A., Haylı, Ç. M., & Ocakçı, A. F. (2019). Göçün Etkilediği Çocukların Yaşadığı Sağlık Sorunlarına Yönelik Uygulamalar ve Hemşirenin Rolü. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 35*(1), 21-27.

Swedish-Moroccan Agreement on Street Children. (2016). *Göteborg Posten*. Retrieved from https://www.gp.se/nyheter/sverige/svensk-marockanskt-avtal-om-gatubarn-1.964323

Tacon, P. (1982). Carlinhos: the Hard Gloss of City Polish. *UNICEF news, 111*(1), 4-6.

The Lancet Public, H. (2017). Homeless people—Their Health and Their Children's Health. *The Lancet Public Health, 2*(12), e529. doi:10.1016/S2468-2667(17)30221-9

The United Nations Convention on the Rights of the Child, (1989), Adopted and Opened for Signature, Ratification and Accession by General Assembly Resolution 44/25 of 20 November 1989 entry into Force 2 September 1990, in Accordance With Article 49.

TOCEV. (2019). Türkiye'deki Risk Altındaki Çocuklar Raporu. Retrieved from https://www.tocev.org.tr/Uploads/Documents/TOCEV%20Rapor%5B2%5D.pdf?fp=2608929755

TUIK. (2021). *İstatistiklerle Çocuk, 2020*. Retrieved from https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Cocuk-2020-37228

U.S. Department of Health and Human Services. U.S. Department of Health & Human Services Administration for Children and Families Administration on Children, Youth and Families Children's Bureau. *Child Maltreatment.* Retrieved from https://www.acf.hhs.gov/sites/default/files/documents/cb/cm2019.pdf

Convention on the Rights of the Child, (1989).

UNCHS, & UNICEF. (2000). *Strategies to Combat Homelessness*. Retrieved from https://mirror.unhabitat.org/documents/HS-599x.pdf

UNHCR. (2021). *Global Focus UNHCR World Wide, Operations, Europe, Turkey*. Retrieved from United Nations: https://reporting.unhcr.org/node/2544?y=2021#year

UNICEF. (2015). *Child Protection Overview*. Retrieved from https://data.unicef.org/topic/child-protection/overview/

UNICEF. (2018). *Turkey-UNICEF Country Programme of Cooperation Annual Report*. Retrieved from https://www.unicef.org/turkey/media/6636/file/UNICEF%20TURKEY%20ANNUAL%20REPORT%202018.pdf

UNICEF. (2021a). *Child Protection*. Retrieved from https://www.unicef.org/protection/child-labour

UNICEF. (2021b). Convention on the Rights of the Child. Retrieved from https://www.unicef.org/child-rights-convention/convention-text

United Nations. (2013). *Protection and Promotion of the Rights of Children Working and/or Living on the Street*. Retrieved from https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Children/Study/OHCHRBrochureStreetChildren.pdf

United Nations. (2021). SOS Children's Villages UN data of Children's Statistics. Retrieved from https://www.sos-usa.org/our-impact/focus-areas/advocacy-movement-building/childrens-statistics

USAID. (2002). *A Review of Save the Children's Urban Street Children Empowerment and Support Program* Retrieved from https://pdf.usaid.gov/pdf_docs/Pdabw702.pdf

USAID. (2018). *Street Connected Children in Tanzania*. Retrieved from https://www.railwaychildren.org.uk/media/147118/headcount-of-clws-report.pdf

Wesselmann, E., Williams, K., & Hales, A. (2013). Vicarious ostracism. *Frontiers in Human Neuroscience, 7*(153). doi:10.3389/fnhum.2013.00153

West, A. (2003). At the Margins: Street Children in Asia and the Pacific.

Williams, K. D. (2002). *Ostracism: The Power of Silence*: Guilford Press.

Williams, K. D. (2007). Ostracism. *Annu. Rev. Psychol., 58*, 425-452.

Williams, K. D. (2009). Ostracism: A Temporal Need-Threat Model. *Advances in Experimental Social Psychology, 41*, 275-314.

Xiang, X., Wong, D. F. K., & Hou, K. (2018). The Impact of Perceived Discrimination on Personality among Chinese Migrant Children: The Moderating Role of Parental Support. *International Journal of Social Psychiatry, 64*(3), 248-257. doi:10.1177/00207640 18758123

Yaman, Ö. M., & Akyurt, M. A. (2013). Sosyal Hizmete Kültürel Yaklaşım: 2011 Van Depremi Örneği. *İstanbul University Journal of Sociology, 3*(26), 105-144.

Zadro, L., Hawes, D., Iannuzzelli, R., Godwin, A., Macnevin, G., Griffiths, B., & Gonsalkorale, K. (2013). Ostracism and Children: A Guide to Effectively Using the Cyberball Paradigm With a Child Sample. *International Journal of Developmental Science, 7*, 7-11. doi:10.3233/DEV-1312112

KAYNAKLAR

Akarçay Ulutaş, D. (2021). Suça Sürüklenen Çocuk. Içinde H. Yalçın (Ed.), Dezavantajlı Çocuklar. KTO Karatay Üniversitesi Yayınları.

Bağış, R. C. (2019). Çocukları Suça Sürükleyen Çevresel Nedenler: Sosyal Bağ ve Sosyal Öğrenme Teorileri Işığında Bir Değerlendirme. Humanitas-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 7(14), 203–221. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/889380

Bal, H. (2003). Hukuk-hukuk sosyolojisi. Süleyman Demirel Üniversitesi.

Bartol, C. R., & Bartol, A. M. (2012). Criminal & Behavioral Profiling. Sage.

Baumeister, R. F., & Leary, M. R. (1995). The Need To Belong: Desire For İnterpersonal Attachments As A Fundamental Human Motivation. Psychological bulletin, 117(3), 497.

Bayındır, N., Özel, A., & Köksal, E. (2007). Çocuk Suçluluğu Demografisi: Kütahya Şehri Örneği.

Bernstein, M. J. (2016). Research in Social Psychology: Consequences Of Short-And Long-Term Social Exclusion. Içinde Social exclusion (ss. 51–72). Springer.

Brewer, M. B. (2004). Taking The Social Origins of Human Nature Seriously: Toward A More İmperialist Social Psychology. Personality and Social Psychology Review, 8(2), 107–113.

Bülbül, S., & Doğan, S. (2016). Suça Sürüklenen Çocukların Durumu Ve Çözüm Önerileri. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi, 59, 31–36.

Burkay, S. (2008). Teorik Çerçevede Suç. ETHOS: Felsefe ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloglar, 2, 4.

Chowdhury, I. A., Khan, M. M., & Uddin, I. (2016). Causes And Consequences Of Juvenile Delinquency İn Bangladesh: A Sociological Analysis. International Journal of Social Science Tomorrow, 1(4), 1–11.

Çınar, A. R. (2020). Çocuk Ceza Hukuku Suça Sürüklenen Çocukların Ceza Sorumluluğu ve Yargılanmaları. Içinde Çocuk Ceza Hukuku Suça Sürüklenen Çocukların Ceza Sorumluluğu ve Yargılanmaları (s. 263). Yetkin Yayınevi.

Çopur, E., Ulutaşdemir, N., & Balsak, H. (2015). Çocuk ve suç. Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal, 1(2015).

Demuth, S., & Brown, S. L. (2004). Family Structure, Family Processes, And Adolescent Delinquency: The Significance Of Parental Absence Versus Parental Gender. Journal Of Research İn Crime and Delinquency, 41(1), 58–81.

Dinç, A. (2020). Türkiye'de Çocuk Mahkemelerinin Çocuk Adalet Sistemindeki Yeri. Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi, 5, 62–79. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1162738

Dokgöz, H., & Kar, H. (2017). Çocukta Cinsel İstismar. Turkiye Klinikleri J Child Psychiatry-Special Topics, 3(3), 169–174.

Durrant, R. (2018). An İntroduction to Criminal Psychology. Routledge.

Erkan, R., & Erdoğdu, M. Y. (2006). Göç ve Çocuk Suçluluğu. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 9(9), 79–90. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/198013

Gökçakan, N., Çevik, G. B., & Tunç, A. (2010). Mersin İlinde 2005-2009 Yılları Arasında Çocuk Suçları Oranının İncelenmesi. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(1), 52–59. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/160768

Green, D. A. (2007). Comparing Penal Cultures: Child-on-child homicide in England and Norway. Crime and Justice, 36(1), 591–643.

Güler, G., Sungur, M. A., & Kütük, M. Ö. (2018). Suça Sürüklenen Çocukların Klinik Ve Sosyodemografik Özelliklerinin Değerlendirilmesi. Adli Tıp Bülteni, 23(1), 39–46.

Hale, C., & FitzGerald, M. (2007). Social Exclusion And Crime. Multidisciplinary Handbook Of Social Exclusion Research, 137–158.

Hoeve, M., Dubas, J. S., Eichelsheim, V. I., Van der Laan, P. H., Smeenk, W., & Gerris, J. R. M. (2009). The Relationship Between Parenting And Delinquency: A Meta-Analysis. Journal Of Abnormal Child Psychology, 37(6), 749–775.

Karataş, K. (2007). Türkiye'de Çocuk Koruma Sistemi ve Koruyucu Aile Uygulamaları Üzerine Bir Değerlendirme. Toplum ve Sosyal Hizmet, 18(2), 7–20.

Kunt, V. (2003). Suç ve Çocuk. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler.

Kurtuluş, A., Salman, N., Günbet, G., Bora, B., Cenger, C. D., & Kemalettin, A. (2009). Denizli ilinde 12-15 Yaş Arasındaki Suça Sürüklenen Çocukların Sosyodemografik Özellikleri. Pamukkale Tıp Dergisi, 1, 8–14.

Menteşe, S. (2012). Sosyo-Kültürel Ve Fiziki Mekânların Çocukların Suça Yönelme Ya Da Suç İşlemeye Etkilerinin Van Ili Ölçeğinde Araştırması. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11(4), 1275–1305.

Miliband, D. (2005). Social exclusion: The Next Steps Forward. Içinde Speech to the Centre for Analysis of Social Exclusion. LSE.

Millar, J. (2007). Social Exclusion And Social Policy Research: Defining Exclusion. Içinde Multidisciplinary handbook of social exclusion research (ss. 1–16). Chichester.

Morris, K., Barnes, M., & Mason, P. (2009). Children, Families And Social Exclusion: New Approaches To Prevention. Policy Press.

Öter, A. (2005). Çocuk Suçluluğunun Toplumsal Nedenleri. Içinde Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi.

Ratkoceri, V., & Ibis, E. (2021). Characteristics of Juvenile Delinquency with Special Emphasis on Juveniles as Child Sexual Abusers. SEEU Review, 16(1), 80–92. http://10.0.9.174/seeur-2021-0009

Riva, P., & Eck, J. (2016). The Many Faces of Social Exclus ion. Içinde P. Riva & J. Eck (Ed.), Social Exclusion: Psychological Approaches to Understanding and Reducing Its Impact (s. 304). Springer International Publishing.

Saunders, P. (2003). Can Social Exclusion Provide A New Framework For Measuring Poverty? Social Policy Research Centre, University of New South Wales Sydney.

Shoemaker, D. J. (2017). Juvenile Delinquency. Rowman & Littlefield.

Timirturkan, M., Demez, G., Kart, E., Ertan, C., Cankurtaran, S., & Aktin, S. (2017). " Hükümlü" Olmanın Sosyal Tezahürleri: Sosyal Dışlanma, Damga ve Suç. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(20), 138–157. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/346403

TÜİK. (2021). Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Guvenlik-Birimine-Gelen-veya-Getirilen-Cocuk-Istatistikleri-2020-37200&dil=1

Unit, S. E., & Britain, G. (2001). Preventing Social Exclusion. Cabinet Office London.

Villaveces, A., & DeRoo, L. A. (2008). Child Delinquency And The Prophylaxis Of Crime İn Early 20th-Century Latin America. Revista Panamericana de Salud Pública, 24, 449–454.

Wesselmann, E. D., Grzybowski, M. R., Steakley-Freeman, D. M., DeSouza, E. R., Nezlek, J. B., & Williams, K. D. (2016). Social Exclusion In Everyday Life. Içinde Social Exclusion (ss. 3–23). Springer.

Wikstrom, P.-O. H., & Butterworth, D. (2013). Adolescent crime. Willan.

Williams, K. D. (2009). Ostracism: A Temporal Need-Threat Model. Advances in Experimental Social Psychology, 41, 275–314.

Wright, J. P., & Cullen, F. T. (2001). Parental Efficacy And Delinquent Behavior: Do control and Support Matter? Criminology, 39(3), 677–706.

Yazıcı, E. (2014). Türkiye'de Çocuk Koruma Sistemi ve Koruyucu Aile Bakım Yönteminde Yeni Yaklaşımlar. Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4(2), 247–270. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/382316

Yolcuoğlu, İ. G. (2009). Türkiye'de Çocuk Koruma Sisteminin Genel Olarak Değerlendirilmesi. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 18(18), 43–58.

Zeren, C., Mustafa Arslan, M., Yengil, E., Karanfil, R., Akçan, R., & Oksuz, M. (2013). Socio-Demographic Characteristics Of Juvenile Delinquents İn Turkey. The Journal of Forensic Psychiatry & Psychology, 24(6), 688–698. https://doi.org/10.1080/14789949.2013.841972

KAYNAKLAR

Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı 2016 Faaliyet Raporu. Erişim 02 Mayıs 2021, https://ailevecalisma.gov.tr/Uploads/sgb/uploads/pages/arge-raporlar/2016-yili-faaliyet-raporu.pdf.

Bahar, G., Bahar, A., Savaş, H.A. (2009). Yaşlılık ve Yaşlılara Sunulan Sosyal Hizmetler. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi, 4(12). 85-98.

Berkman, K. (2019). Yaşlı Bakım Hizmetlerinin Bakım Hizmeti Çalışanları Ve Yaşlı Bireyler Bakış Açısıyla Değerlendirilmesi: Denizli İli Alan Çalışması. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12(65), 978-993.

Burcu, E. (2015). Engellilik Sosyolojisi (1. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Ceylan, H. (2015). Yaşlılık ve Refah Devleti (1. baskı). İstanbul: Açılım Kitap.

Çelik, R. (2016). Bakıma Muhtaçlığın Tarihi. A.R. Abay ve F. Güngör, (Ed.), Bakım ve Sosyal Hizmet içinde (22-37). İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi. Erişim 10 Mayıs 2021, http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/sosyalhizmetler_ao/bakimvesoshiz.pdf

Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü 2019 Yılı Faaliyetleri. Erişim 02 Mayıs 2021, https://www.aile.gov.tr/media/46052/c-ocuk-hizmetleri-genel-mu-du-rlu-g-u-2019-yili-faaliyetleri.pdf

Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü E-Bülten. (Mart 2021 Sayı:9). Erişim 02 Mayıs 2021, https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/74565/e-bulten-2021-mart-sayi-9.pdf.

Dönümcü, Ş. (2008). Yaşlı İnsanlar Kırılgandır. Erişim 22 Mayıs 2021, http://www.sosyalhizmetuzmani.org/yasliinsan.htm

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni. (Mart 2021). Erişim 10 Mayıs 2021, https://www.aile.gov.tr/media/74722/eyhgm_istatistik_bulteni_mart_2021.pdf

Erol, Z., Karasoy, G., Yıldırım, B. (2021). Sosyal Hizmetler Alanında Sosyal İnovasyon Odaklı Uygulamalar: Kamu Kurumları Örneği. Toplum ve Sosyal Hizmet, 32(2), 623-641.

Gökbayrak, Ş. (2005). Avrupa Birliği'nin Sosyal Koruma Sorunsalı Olarak "Sosyal İçerme Politikaları". Çalışma Ortamı Dergisi. Erişim 10 Mayıs 2021, https://sosyalpolitika.fisek.org.tr/avrupa-birliginin-sosyal-koruma-sorunsali-olaraksosyal-icerme-politikaları

Güngör, F. ve Erkoç, B. (2016). Bakıma Muhtaç Kişilerin Özellikleri ve İlk Yardım. A.R. Abay ve F. Güngör, (Ed.), Bakım ve Sosyal Hizmet içinde (293-317). İstanbul Üniversitesi Açık Ve Uzaktan Eğitim Fakültesi. Erişim 11 Mayıs 2021, http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/sosyalhizmetler_ao/bakimvesoshiz.pdf

İnak A. (2018). Kurum Bakım Hizmetinden Yararlanmış Bireyler Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma: Bingöl Yetiştirme Yurdu Örneği. Yüksek Lisans Tezi.

İnalçuk, M. (2019). Kuruluş Bakımı Hizmetlerinden Yararlanan Bireylerin Entegrasyonu: Konya Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi.

İnce, Z., Kasapoğlu, A., Sezek, S. (2014). Korunmaya Muhtaç Kimsesiz Çocukların Devam Ettikleri Okulların Yöneticilerinin Bu Çocukların Sorunlarına Ve Sorunların Çözümlerine Yönelik Mesleki Donanımları. Eğitim Bilimleri Dergisi, 39, 97-119.

Kalaycı, H. (2007). Yetiştirme Yurtlarındaki Çocuklarda Sosyal Dışlanma Riski (Tokat Ve Turhal Örneği). Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi.

Kalınkara, V. (2015). Temel Gerontoloji Yaşlılık Bilimi (2. baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Karakuş, B. (2018). Türkiye'de Yaşlılara Yönelik Hizmetler, Kurumsal Yaşlı Bakımı Ve Kurumsal Yaşlı Bakımında İllerin Durumu. Ankara: Ertem Basım Yayın Dağıtım.

Kırlıoğlu, M. (2019). Engellilik Alanında Yaşanılan Sorunların Belirlenmesi. M. Kırlıoğlu ve H.H. Tekin, (Ed.), Güncel Sosyal Hizmet Çalışmaları içinde Ankara: Çizgi.1-15.

Lapeyre, F. (2001). Social justice and global cooparative strategies in transition eceonomies. Erişim 12 Mayıs 2021, www.uniovi.es/congresos/2001/RC19/ 428 papers/lapeyre_F.pdf, 2-4

Naqshbandi, M.M., Sehgal, R., Ul Hassan, F. (2012). Orphans in Orphanages of Kashmir "and Their Psychological Problems. International NGO Journal, 7(3), 55-63.

Öcal, A., Kemerkaya, G., Arastaman, G. (2012). Yetiştirme Yurtlarında Kalan Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Dışlanmışlık Algısı. Turkish Journal of Education, 2(1), 49-56.

Özgökçeler, S. ve Bıçkı, D. (2010). Özürlülerin Sosyal Dışlanma Boyutları: Bursa Ve Çanakkale Örneklerinden Yansıyanlar. Sosyal Haklar Ulusal Sempozyumu. 311-337.

Özkul, M. ve Kalaycı, I. (2015). Türkiye'de Yaşlılık Çalışmaları. Sosyoloji Konferansları, 52, 259-290.

Öztürk M, Ünal V. (2015). Yetiştirme Yurdundan Ayrılanların Sosyalleşme Ve Toplumla Bütünleşme Durumları (Sivas Örneği). Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 16(1), 119-134.

Şeker, A. ve Kurt, G. (2018). Bir Sosyal Politika Alanı Olarak Yaşlılık Ve Sosyal Hizmet Uygulamaları. Nüfus Bilim Dergisi, 40,7-30.

Yazıcı, E. (2012). Korunmaya Muhtaç Çocuklar ve Çocuk Evleri. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(18), 499-525.

Yazıcı, E. (2013). Türkiye'de Korunmaya Muhtaç Çocuklara Yönelik Sosyal Hizmetler: Kurum Bakım Hizmetinden Yararlanmış Bireyler Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi. Yetiştirme Yurdu Uygulaması. Akademik Araştırmalar Dergisi, 21, 163-194.

Yıldırım, Ş. ve Işıkhan, V. (2018). Çocuk Evinde Kalan Çocukların Sosyalleşme Sürecindeki İlişkilerinin Değerlendirilmesi. Toplum ve Sosyal Hizmet, 29(1), 47-70.

Yıldız, M.C. (2004). Öksüz ve Yetimlerin Toplumsal Bütünleşme Problemi: Diyarbakır.

Yıldız, R. ve Erdurak, Y. (2016). Türkiye'de Bakım Hizmeti Sunan Kuruluşlar. A.R. Abay ve F. Güngör, (Ed.), Bakım ve Sosyal Hizmet içinde (227-251). İstanbul Üniversitesi Açık Ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.

Yüceer, T. (2012). Kurum Bakımı Deneyimi Olan Bireylerin Evlilik Uyumları. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi.

KAYNAKLAR

4447 Sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu, (1999). Erişim 5 Mayıs 2021, https://kms.kaysis.gov.tr/Home/kurum/24304011.

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (2006). Erişim 5 Mayıs 2021, https://kms.kaysis.gov.tr/Home/kurum/24304011.

Adak, N. (2010). Sosyal Bir Problem Olarak İşsizlik ve Sonuçları. Toplum ve Siyaset, Cilt.21, Sayı.2.

Ahn, N., Garcia,J.R., Jimeno, J.F. (2004). The İmpact of Unemployment on İndividual well-Being in the EU, European network Of Economic Policy Research Instıtutes (ENEPRI), Working Paper, No.29.

Ardıç, K., Aydın, Y. (2011). İktisat Okulları ve Emek Piyasası, 2. Basım, İstanbul: Derin Yayınları.

Argyle, M. (1999), Causes and correlates of happiness, in Kahneman, D., E. Diener and N.Schwarz (eds), Well-Being: The Foundations of Hedonic Psychology, New York: Russell Sage Foundation, pp. 353-373.

Atkinsaon, A.B. (1998). Social exclusion, Poverty and unemployment, In: Atkinson, A.B.,Hills, J. (Eds.) Exclusion, Employment, CASE Report Paper4, London, pp.1-20.

Atkinson, A. B., Hills, J. (Ed.). (1998). Exclusion, Employment and Opportunity, CASE paper, Centre for Analysis of Social Exclusion, London School of Economics, CASE/4.

Aytaç, S. ve Bayram, N. (2001). Üniversite Gençliğinin İş ve Eş Seçimindeki Etkin Kriterlerinin Analitik Hiyerarşi Süreci (AHP) ile Analizi, İş güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, Yıl: 2001, Cilt: 3, Sayı: 1, Sıra: 2, No. 97.

Berker Y. (1977), Kalkınmakta Olan Ülkelerde İşsizlik Sorunu ve Çözüm Yolları, Bursa, Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları.

Berkman, L.F., Glass, T. (2000). Social integration, social networks, social support, and health, in Berkman, L.F. and I. Kawachi (eds), Social Epidemiology, Oxford: Oxford University Press, pp. 137-173.

Bernard, C. (2000). EC Employment Law, 2. Edition, Oxford, London. Oxford University Press,

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (United Nations İnternational Children's Emergency Fund-UNICEF) (2021), Dünyada Gıda Güvenliği ve Beslenmenin Durumu 13 Mart 2020 Tarihli Raporu, Erişim 11 Mayıs 2021. https://www.unicef.org/turkey/bas%C4%B1nb%C3%BCltenleri/bm-raporu-uyar%C4%B1yor-d%C3%BCnyada-her-ge%C3%A7eng%C3%BCn-a%C3%A7l%C4%B1k-%C3%A7eken-insan-say%C4%B1s%C4%B1-artarken-ve-k%C3%B6t%C3%BC.

Börk, A., Kavas, E. (2015). Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam Geleneklerinde İş Ahlakı: Karşılaştırmalı Bir Analiz, Süleyman Demirel Üniversitesi, Vizyoner Dergisi, Yıl:2015, Cilt:6, Sayı:13, ss.89-101.

Bran, J.E. (2015). The Far-Reaching İmpact of Job Loss and Employment, Annual Rewiev, Sociology, No.41, 359-375.

Buğra, A. (2011). Kapitalizm, Yoksulluk ve Türkiye'de Sosyal Politika, 5. Baskı, Bursa: İletişim Yayınları.

Ciulla, J.B. (2000). The Working Life, The Promise and Betrayel of Modern Work,Oxford University Press, Oxford.

Çakır, Ö. (2008). "Türkiye'de Kadının Çalışma Yaşamından Dışlanması", Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, S. 31, s.25-47.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB) (2019). 12'nci Çalışma Meclisi Raporu. Erişim 4 Mayıs 2021, https://www.csgb.gov.tr/media/34036/12calisma_meclisi.pdf.

Çalışma. Erişim 03 Mayıs 2021, https://tr.glosbe.com/tr/la/%C3%A7al%C4%B1%C5%9Fmak.

Çorlu Ticaret ve Sanayi Odası (TSO), (2017). İşsizlik ve Ekonomik Etkileri, Meslek Komitesi Raporu, Erişim 29 Nisan 2021, https://www.corlutso.org.tr/uploads/docs/issizlikveetkileri.pdf.

Deutsche Welle -DW, (1 Mayıs 2021). https://www.dw.com/tr/ilo-2020de-255-milyon-i%C5%9Fkayb%C4%B1-ya%C5%9Fand%C4%B1/a-56337297.

Dutta,J., Mitra, Ankita., Zaman, S., Mitra, Abhijit (2020). Lockdown and Beyond: Impact of COVID-19 pandemic on global employment sector with special reference to India, Erişim Tarihi, 3.Mayıs 2021, https://www.researchgate.net/publication/341881741.

Erol, S.I. (2013). İşsizliğin Sosyal Dışlanma Üzerindeki Etkisi, TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi, Cilt.24, Sayı:3-4-5.

Ersel, B., (1999). Ulusal Basında İstihdam ve İşsizlik Sorunları. Mercek, 14,52-67.

Eurostat, Euro Statistics, (11 Mayıs 2021) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Unemployment_statistics#Unemployment_in_the_EU_and_the_euro_area.

Fevbre, L. (1999). Uygarlık, Kapitalizm ve Kapitalistler, (Çev.) M. Ali Kılıçbay, Ankara: İmge Kitabevi.

Friedman, M. (1979). Free to Choose, Harbour Brace Jovanevich, Newyork, USA.

Garraty, J. A. (1978) Unemployment in History, New York, Harper and Row Publishers.

Gorz, A. (2001). Yaşadığımız Sefalet, (3. Basım), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Gorz, A. (2014). Yaşadığımız Sefalet, Kurtuluş Çareleri, (Çev.) Nilgün Tutal, 2. Baskı, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Göç Terimleri Sözlüğü (2021). Uluslararası Göç Örgütü, Uluslararası Göç Hukuku, İkinci Baskı, NO. 31 https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml31_turkish_2ndedition.pdf

Graetz, B., (1993). Health Consequences of Employment and Unemployment: Longitudinal Evidence For Young Men and Women, Social Science and Medicine, 36, pp.715-724.

Gündoğan, N. ve Biçerli, K. (2004). Çalışma Ekonomisi, Eskişehir: T.C Anadolu Üniversitesi Yayın No: 1465.

Hamermesh, Daniel S. (1989). What Do We Know About Worker Displacement in the U.S.? Industrial Relations 28:51–59.

Heinrichs, K., Offe, C., Weisenthal, H. (1993). Zaman, Para ve Refah Devleti Kapitalizmi, Sivil Toplum ve Devlet, içinde (edit) John Keane, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

ILO-OECD, (2020). The Impact of the COVID-19 Pandemic on Jobs and Incomein G20 Economics, Sauudi Arabia's G20 Presidency.

International Labour Organization (ILO), (2020). Social Protection Spotlight, Unemployment protection in the COVID-19 crisis: Country responses and policy considerations,16 September.

International Labour Organization Statistics-ILOSTAT (1 Mayıs 2021) https://ilostat.ilo.org/topics/unemployment-and-labour-underutilization/.

İşsizlik sigortası nedir? Kimler, nasıl, ne kadar süre faydalanabilir? Erişim 5 Mayıs 2021, https://www.ekonomist.com.tr/calisma-hayati-ve-sosyal-guvenlik/issizlik-

Kamiloğlu, C. (18 Eylül 2019). BM: Türkiye'de 5 milyon 679 bin Mülteci ve Göçmen Yaşıyor, Erişim 11 Mayıs 2021.(amerikaninsesi.com).

Kıcır, B. (2017). Eğitimli Genç İşsizliği Üzerinden İşsizlik Kaygısına Bir bakış, Kocaeli Üniversitesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, Çalışma ve Toplum, Sayı:3, ss.1369-1395.

Kızmaz, Z. (2003). Ekonomik Yapı ve Suç: Bazı Araştırma Bulguları Üzerine Genel Bir Değerlendirme, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13 (2) 279-304.

Koç, Y. (2010). Türkiye İşçi Sınıfı Tarihi, Osmanlı'dan 2010'a, Ankara: Epos Yayınları.

Koray, M. (2012). Sosyal Politika, (4. Baskı) Ankara: İmge Kitabevi.

Kronauer, M. (1998). Social Exclusion and underclass-new Concepts fort he Analysis of poverty,in Andre, H.J. (ed.) Emprical poverty Research in a Comparative Perspective, Ashgate Publishing, Aldershot, pp. 51-75.

Kurt, Ş. (2005). İşsizliğin Sosyo-Ekonomik Analizi, Sosyal Açıdan Türkiye Örneği, İstanbul Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Leana, C.R., Feldman, D.C., (1990). Individual Responses to Job Loss: Empirical Findings from Two Field Studies, Human Relations, 43, 1155-1181.

Machin, S., Manning A. (1999). The Causes and Consequences of Long-term Unemployment in Europe, In Handbook of Labor Economics, Vol. III, edited by O. Ashenfelter and D. Card (3085–3139). Amsterdam: North-Holland.

Mcclelland, A., Macdonald, F. (1998). The Social Consequences of Unemployment, Business Counsel of Australia.

McHugh, P. Francis (1992). İş Ahlakı, Yayın No. TUSİAD-T/92, 8-154, İstanbul.

Metcalf, H. (1992). Hidden Unemployment and the Labour Market, Understanding Unemployment, Ed. Eithne McLaughlin, New York, Routledge,1992, p. 160-163.

Nichols, A., Mitchell J.S. (2013). Consequances of Long-Term Unemployment, Urban Instıtute, SRC 105, Washington, D.C., USA.

Oxford Sözlük (2021). "villain" kelime Anlamı, Erişim 8 Mayıs 2021. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/villain.

Özcüre, G. (2014). Avrupa Birliği'nin İstihdam ve Sosyal Politikası, İstanbul: Derin Yayınları.

Özgökçeler S. ve Doğan B. (2010). "Özürlülerin Sosyal Dışlanma Boyutları: Bursa ve Çanakkale Örneklerinden Yansıyanlar", Sosyal Haklar Ulusal Sempozyumu, Erişim 15.04.2012. http://www.sosyalhaklar.net/2010/bildiri/ozgokcer.pdf,

Pierre S., Valie, J. (1974). Ekonomi Politik El Kitabı, Çev. Bülent Özen, İstanbul: Gözlem Yayınları.

Pohlan, L. (2019). Unemployment and Social Ezclusion, Journal of Economic Behaviour and Organization, No.164, pp.273-299.

Popp, s., Schels, B. (2008). Do you Feel Excluded? The Subjective Experience of Young State Benfit Recipient in Germany,J. Youth Stud. 11(2), pp. 165-191.

Ruhm, C.J., Black,W.E. (2002). Does drinking really decrease in bad times, Journal of Health Economics, 21, pp. 659-678.

Shaw, D, Vondar, J, Dowdell Hommerding, K, Keenan, K & Dunn, M.(1994). Chronic family adversity and early childhood behaviour problems: a longitudinal study of low income families, Journal of child psychology and psychiatry, Vol. 35, No. 6, pp. 1,109–1,122.

Smith, A. (1985). Ulusların Zenginliği, Çev. Ayşe Yunus ve Mehmet Bakırcı, İstanbul: Alan Yayıncılık.

Şahin, T. (2009). Sosyal Dışlanma ve Yoksulluk İlişkisi, Yayımlanmamış Sosyal Yardım Uzmanlık Tezi, Ankara: T.C. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü.

Şahin, T. (2010). Sosyal Dışlanma ve yoksulluk İlişkisi, Başbakanlık, Ankara: SYDGM Yayınları.

Talas, C. (1992). Türkiye'nin Açıklamalı Sosyal Politika Tarihi, (1.baskı), Ankara: Bilgi Yayınevi.

Tanış, A. (2020). Çok Kültürlü Örgütlerde İşgören Davranışları, Nobel Akademik Yayıncılık, 3. Baskı, Ankara.

Taran, Patrick A. and Eduardo Geronimi (2003). Globalization, Labour and Migration: Protection is Paramount, Geneva: International Migration Programme-ILO.

Thomas J. C. (1999) Illegal Immigration in an Efficiency Wage Model, Journal of International Economics, Vol. 49, p. 385.

Tokol, A. (2000). Esneklik ve Endüstri İlişkileri, İstanbul: Alfa Yayınları.

Tokol, A. (2013). Endüstri İlişkileri ve Yeni Gelişmeler, 4. Baskı, Bursa: Dora Yayınları.

Turner JB. (1995). Economic context and the health effects of unemployment. J Health Soc Behav. Sep;36(3):213-29. PMID: 7594355. Erişim 06 Mayıs 2021 https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/7594355/.

TÜİK Kurumsal (tuik.gov.tr),(11 Mayıs 2021). İşgücü İstatistikleri, Mart 2021.

Türkiye İstatistik Kurumu-TÜİK, (1 Mayıs 2021). İşgücü İstatistikleri, https://www.tuik.gov.tr/.

Türkiye'deki Suriye'li Sayısı Mart 2021 – Mülteciler Derneği (11 Mayıs 2021). (multeciler.org.tr).

Walker, R (1995), "The dynamics of poverty and social exclusion" in Room, G (ed), Beyond the Threshold, Bristol: Policy Press. O'Brien, G. (1986), Psychology of Work and Unemployment, Chichester: Wiley.

Yurtdışında Yaşayan Türk Vatandaşları / T.C. Dışişleri Bakanlığı (11 Mayıs 2021). (mfa.gov.tr).

Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Dergisi, Temmuz-Ağustos-Eylül, (1 mayıs 2021) https://www.yok.gov.tr/Dergi/YOK-Dergi-Sayi-18/index.html#page/6.

Yüksel, İ. (2003). İşsizliğin Psiko-Sosyal Sonuçlarının İncelenmesi (Ankara Örneği), C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt :4., Sayı:2., ss.22-38.

Zaim, S. (1997). Çalışma Ekonomisi, İstanbul: Filiz Kitabevi.

DİJİTAL TEMELLİ ULUSLARARASI TİCARET

Editörler
Prof. Dr. Murat CANITEZ – Doç. Dr. Bilge AFŞAR

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-55-5

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Vadi Grafik Tasarım ve
Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420.
Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0 312 395 85 71
Sertifika No: 47479

Baskı Tarihi: Mart 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKLAR

CANITEZ, Murat. Uygulamalı Gümrük Mevzuatı, Gazi Kitapevi-2017

4453 Sayılı Gümrük Kanunu

İhracat Yönetmeliği, 26190 Sayılı Resmi Gazete

Gümrük Genel Tebliği, 28583 Sayılı Resmi Gazete

https://ticaret.gov.tr/

https://uib.org.tr/

KAYNAKLAR

Arıkan, N. İ. (2020). *Para Kuramı Açısından Kripto Paraların Ekosistemi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı.

Avunduk, H., & Aşan, H. (2018). Blok Zinciri (Blockchain) Teknolojisi ve İşletme Uygulamaları: Genel Bir Değerlendirme. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktsadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *33*(1), 369–384. https://doi.org/10.24988/deuiibf.2018331746

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu. (2020). *Kripto Para Araştırma Raporu*.

Çarkacıoğlu, A. (2016). Kripto-Para Bitcoin. Içinde *Sermaye Piyasası Kurulu Araştırma Dairesi, Araştırma Raporu*. http://www.spk.gov.tr/SiteApps/Yayin/YayinGoster/1130

Casino, F., Dasaklis, T. K., & Patsakis, C. (2019). A systematic literature review of blockchain-based applications: Current status, classification and open issues. *Telematics and Informatics*, *36*(November 2018), 55–81. https://doi.org/10.1016/j.tele.2018.11.006

Crosby, M., Pattanayak, P., Verma, S., & Kalyanaraman, V. (2016). BlockChain Technology: Beyond Bitcoin. *Applied Innovation Review*, *2*.

European Central Bank. (1998). *Report on Electronic Money*. http://www.ecb.int/pub/pdf/other/emoneyen.pdf

European Central Bank. (2012). Virtual Currency Schemes. Içinde *European Central Bank*. http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemes201210en.pdf

European Central Bank. (2015). Virtual Currency Schemes – A Further Analysis. Içinde *European Central Bank*. https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemesen.pdf

Farell, R. (2015). An Analysis of the Cryptocurrency Industry. *Wharton Research Scholars Journal. Paper*, *130*(5), 1–23. http://repository.upenn.edu/wharton_research_scholars%0Ahttp://repository.upenn.edu/wharton_research_scholars/130

Godschalk, H., & Krueger, M. (2000). Why e-money still fails. *Third Berlin Internet Economics Workshop*, 23–26.

Gültekin, Y. (2017a). *Kripto Para Birimleri ve Yatırım Aracı Olarak Kullanımı: Tarihsel Volatiliteleri Bağlamında Bir Değerlendirme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.

Gültekin, Y. (2017b). Turizm Endüstrisinde Alternatif Bir Ödeme Aracı Olarak Kripto Para Birimleri: Bitcoin. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, *1*(2), 96–113.

Günay, H. F., ve Kargı, V. (2018). Kripto Paranın Vergilendirilmesi Fikrinin Mali Yöden Değerlendirilmesi. *Journal of Life Economics*, *5*(3), 61–76. https://doi.org/10.15637/jlecon.253

Laçin, G. C. (2019). *Elektronik Para ve Dijital Para Sistemleri: Bitcoin ve Döviz Kurları Arasındaki İlişkinin Analizi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.

Mishkin, F. S. (2019). *The Economics of Money, Banking and Financial Markets* (12.). Pearson.

Nakamoto, S. (2008). *Bitcoin-A peer to peer Electronic Cash System*. 5–7. https://bitcoin.org/bitcoin.pdf

Üzer, B. (2017). *Sanal Para Birimleri - TCMB Uzmanlık Yeterlik Tezi*. https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/f4b2db90-7729-4d94-8202-031e98972d0f/Sanal+Para+Birimleri.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-f4b2db90-7729-4d94-8202-031e98972d0f-m3fBagn

İnternet Kaynakları:

https://coinmarketcap.com/ (Erişim tarihi:04.01.2021)

https://www.coinkolik.com/abdden-kripto-para-yatirimcilarina-yeni-duzenleme/(Erişim Tarihi: 02.01.2021)

https://tr.tradingview.com/symbols/BTCUSD/ (Erişim tarihi:04.01.2021)

KAYNAKLAR

Abeyratne, S., & Monfared, R. (2016). Blockchain Ready Manufacturing Supply Chain Using Distributed Ledger. *International Journal of Research in Engineering and Technology*, *5*(9), 1–10.

Ahmedov, I. (2020). The Impact Of Digital Economy On International Trade. *European Journal of Business and Management Research*, *5*(4). https://doi.org/10.24018/ejbmr.2020.5.4.389

Antonopoulos, A. M., & Wood, G. (2018). *Mastering Ethereum: Building Smart Contracts and DApps*. O'Reilly Media, Inc. Retrieved from https://github.com/ethereumbook/ethereumbook

Baliga, A., Solanki, N., Verekar, S., Pednekar, A., Kamat, P., & Chatterjee, S. (2018). Performance Characterization of Hyperledger Fabric. *2018 Crypto Valley Conference on Blockchain Technology (CVCBT)*, 65–74. https://doi.org/10.1109/CVCBT.2018.00013

Belu, M. (2019). Application of Blockchain in International Trade: An Overview. *The Romanian Economic Journal*, *XXII*(71), 2–16.

BIS Quarterly Review. (2017). *What is distributed ledger technology?* Retrieved from https://www.bis.org/publ/qtrpdf/r_qt1709y.htm

Campfens, V., & Dekker, C. (2018). Turning Rotterdam into the "World's Smartest Port" with IBM Cloud & IoT - THINK Blog. Retrieved January 14, 2021, from IBM Cloud | Internet of Things | IoT website: https://www.ibm.com/blogs/think/2018/ 01/smart-port-rotterdam/

Chang, S. E., Chen, Y.-C., & Wu, T.-C. (2019). Exploring blockchain technology in international trade: Business process re-engineering for letter of credit. *Industrial Management & Data Systems*, *119*(8), 1712–1733. https://doi.org/10.1108/IMDS-12-2018-0568

Clark, B., & Burstall, R. (2018). Blockchain, IP and the pharma industry—how distributed ledger technologies can help secure the pharma supply chain. *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, *13*(7), 531–533. https://doi.org/10.1093/jiplp/jpy069

Clincy, V., & Shahriar, H. (2019). Blockchain Development Platform Comparison. *2019 IEEE 43rd Annual Computer Software and Applications Conference (COMPSAC)*, *1*, 922–923. https://doi.org/10.1109/COMPSAC.2019.00142

Crosby, M., Nachiappan, Pattanayak, P., Verma, S., & Kalyanaraman, V. (2016). *BlockChain Technology: Beyond Bitcoin*.

Demir, İ. (2020). *Kovid-19 (Koronavirüs) Salgınının Ekonomik Etkiler*. Ankara. Retrieved from https://aybu.edu.tr/yulisa/contents/files/ULİSA12_Kovid_19_Ekonomik_Etkiler.pdf

Derindag, O. F., Yarygina, I. Z., & Tsarev, R. Y. (2020). International trade and blockchain technologies: implications for practice and policy. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, *421*(2), 022051. https://doi.org/10.1088/1755-1315/421/2/022051

Doğanay, C., Dündar, M., & Kulaksız Hacıbebekoğlu, A. (2020). *COVID-19'un Birinci Dalgasında İstihdam Gelişmeler*. Retrieved from https://www.tepav.org.tr/upload/files/1606969304-1.COVID_19___un_birinci_dalgasinda_istihdam_gelismeleri.pdf

Dutta, P., Choi, T. M., Somani, S., & Butala, R. (2020). Blockchain technology in supply chain operations: Applications, challenges and research opportunities. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, *142*, 102067. https://doi.org/10.1016/j.tre.2020.102067

Ecer, F., & Pamucar, D. (2020). Sustainable supplier selection: A novel integrated fuzzy best worst method (F-BWM) and fuzzy CoCoSo with Bonferroni (CoCoSo'B) multi-criteria model. *Journal of Cleaner Production*, *266*, 121981. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.121981

Egger, P. H., Kaynak, P., & Zoller-Rydzek, B. (2020). Indirect effects of trade shocks on Turkish local labor markets. *Regional Science and Urban Economics*, *83*, 103537. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.regsciurbeco.2020.103537

Francisco, K., & Swanson, D. (2018). The Supply Chain Has No Clothes: Technology Adoption of Blockchain for Supply Chain Transparency. *Logistics*, *2*(1), 2. https://doi.org/10.3390/logistics2010002

Ghadimi, P., Wang, C., & Lim, M. K. (2019). Sustainable supply chain modeling and analysis: Past debate, present problems and future challenges. *Resources, Conservation and Recycling*, *140*, 72–84. https://doi.org/10.1016/j.resconrec.2018.09.005

Gramoli, V. (2020). From blockchain consensus back to Byzantine consensus. *Future Generation Computer Systems*, *107*, 760–769. https://doi.org/10.1016/j.future. 2017.09.023

Guo, S., & Zhao, H. (2017). Fuzzy best-worst multi-criteria decision-making method and its applications. *Knowledge-Based Systems*, *121*, 23–31. https://doi.org/ 10.1016/j.knosys.2017.01.010

Hastig, G. M., & Sodhi, M. S. (2020). Blockchain for Supply Chain Traceability: Business Requirements and Critical Success Factors. *Production and Operations Management*, *29*(4), 935–954. https://doi.org/https://doi.org/10.1111/poms.13147

Hofmann, E., Strewe, U. M., & Bosia, N. (2018). Discussion—How Does the Full Potential of Blockchain Technology in Supply Chain Finance Look Like? In *Supply Chain Finance and Blockchain Technology* (pp. 77–87). Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-62371-9_6

Juma, H., Shaalan, K., & Kamel, I. (2019). A Survey on Using Blockchain in Trade Supply Chain Solutions. *IEEE Access*, *7*, 184115–184132. https://doi.org/ 10.1109/ACCESS.2019.2960542

Kamble, S. S., Gunasekaran, A., & Sharma, R. (2020). Modeling the blockchain enabled traceability in agriculture supply chain. *International Journal of Information Management*, *52*, 101967. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt. 2019.05.023

Kim, M., Kwon, Y., & Kim, Y. (2019). Is Stellar As Secure As You Think? *2019 IEEE European Symposium on Security and Privacy Workshops (EuroS&PW)*, 377–385. https://doi.org/10.1109/EuroSPW.2019.00048

Ko, T., Lee, J., & Ryu, D. (2018). Blockchain Technology and Manufacturing Industry: Real-Time Transparency and Cost Savings. *Sustainability*, *10*(11), 4274. https://doi.org/10.3390/su10114274

Kshetri, N. (2018). 1 Blockchain's roles in meeting key supply chain management objectives. *International Journal of Information Management*, *39*, 80–89. Elsevier Ltd. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2017.12.005

Loebbecke, C., Lueneborg, L., & Niederle, D. (2018). Blockchain Technology Impacting the Role of Trust in Transactions: Reflections in the Case of Trading Diamonds. *Research-in-Progress Papers*. Retrieved from https://aisel.aisnet.org/ecis 2018_rip/68

Magazzeni, D., McBurney, P., & Nash, W. (2017). Validation and Verification of Smart Contracts: A Research Agenda. *Computer*, *50*(9), 50–57. https://doi.org/10.1109/ MC.2017.3571045

Mao, D., Wang, F., Hao, Z., & Li, H. (2018). Credit Evaluation System Based on Blockchain for Multiple Stakeholders in the Food Supply Chain. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *15*(8), 1627. https://doi.org/10.3390/ijerph15081627

McDaniel, C. A., & Norberg, H. C. (2019). Can Blockchain Technology Facilitate International Trade? *SSRN Electronic Journal*. https://doi.org/10.2139/ssrn.3377708

Mihajlov, M., Toshevska-Trpchevska, K., & Kikerkova, I. (2019). Towards the application of blockchain technology for improving trade facilitation in CEFTA 2006. In *Ekonomska misao i praksa*. Sveučilište u Dubrovniku.

Nakamoto, S. (2008). *Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System*. Retrieved from www.bitcoin.org

Nofer, M., Gomber, P., Hinz, O., & Schiereck, D. (2017). Blockchain. *Business & Information Systems Engineering*, *59*(3), 183–187. https://doi.org/10.1007/s12599-017-0467-3

Omran, Y., Henke, M., Heines, R., & Hofmann, E. (2017). Blockchain-driven supply chain finance: Towards a conceptual framework from a buyer perspective. 2017. - IPSERA 2017. - Budapest - Balatonfüred. *26th Annual IPSERA Conference 2017*, 15.

Papachashvili, N. (2018). *Industry 4.0 and Its Impact on the International Trade*.

Queiroz, M. M., Telles, R., & Bonilla, S. H. (2019). Blockchain and supply chain management integration: a systematic review of the literature. *Supply Chain Management: An International Journal*, *25*(2), 241–254. https://doi.org/10.1108/SCM-03-2018-0143

Rezaei, J. (2015). Best-worst multi-criteria decision-making method. *Omega*, *53*, 49–57. https://doi.org/10.1016/J.OMEGA.2014.11.009

Rivera, A. V., Refaey, A., & Hossain, E. (2020). *A Blockchain Framework for Secure Task Sharing in Multi-access Edge Computing*. Retrieved from http://arxiv.org/abs/2006.14166

Saberi, S., Kouhizadeh, M., Sarkis, J., & Shen, L. (2019). Blockchain technology and its relationships to sustainable supply chain management. *International Journal of Production Research*, *57*(7), 2117–2135. https://doi.org/10.1080/00207543.2018.1533261

Siddik, M. N. A., Kabiraj, S., Hosen, M. E., & Miah, M. F. (2020). Blockchain Technology and Facilitation of International Trade: An Empirical Analysis. *FIIB Business Review*, 2319714520968297. https://doi.org/10.1177/2319714520968297

T.C. TİCARET BAKANLIĞI. (2020). *2020 YILI KASIM AYI VERİ BÜLTENİ*. Retrieved from https://ticaret.gov.tr/data/5fc7482913b876ad84757257/2020 Yılı Kasım Ayı Veri Bülteni.pdf

Viriyasitavat, W., & Hoonsopon, D. (2019). Blockchain characteristics and consensus in modern business processes. *Journal of Industrial Information Integration*, *13*, 32–39. https://doi.org/10.1016/j.jii.2018.07.004

WTO. (2020a). *Trade set to plunge as COVID-19 pandemic upends global economy*. Retrieved from https://www.wto.org/english/news_e/pres20_e/pr855_e.pdf

WTO. (2020b). *Trade shows signs of rebound from COVID-19, recovery still uncertain*. Retrieved from https://www.wto.org/english/news_e/pres20_e/pr862_e.pdf

Yoo, M., & Won, Y. (2018). A Study on the Transparent Price Tracing System in Supply Chain Management Based on Blockchain. *Sustainability*, *10*(11), 4037. https://doi.org/10.3390/su10114037

Zadeh, L. A. (1965). Fuzzy sets. *Information and Control*, *8*(3), 338–353. https://doi.org/10.1016/S0019-9958(65)90241-X

KAYNAKLAR

Aishah, S., Pervaiz, A. ve Hardaker, G. (2005). *E-Commerce*. Bradford, Great Britain. Emerald Group Publishing Ltd.

Anupam, U. (2011). *E-Commerce in India*. https://globaljournals.org/GJMBR_ Volume16/3-Electronic-Commerce-A-Study.pdf

Barnes, D., Hinton, M. ve Mieczkowska, S. (2004). Managing the Transition From Bricks-and-Mortar to Clicks-and-Mortar: *A Business Process Perspective, 199-209.*

Brier, S. E. (2000). B2B patlaması. *E-ticaret Elektronik İş ve Ticaret Dergisi, s.8*

Caroline, S. ve Black, D. (2003). E-Commerce In Welsh SMEs. *The State of The Nation Report.*

Chaffey, D. (2009). *E□business and e-commerce management: Strategy, implementation and practice. 4th edition*. Harlow, England: Financial Times Prentice Hall.

Chaffey, D., ve Smith, Pr. (2013). *E-marketing excellence: Planning and optimizing your digital marketing. 4th edition.* London, United Kingdom: Routledge.

Cash, E., Yoong, P. ve Huff, S. (2004) "The impact of e-commerce on the role of IS professionals". The Data Base for Advances in Information Systems, Vol. 35, No. 3, pp.50–63.

Clayton, T. ve Criscuolo C. (2009). "Electronic Commerce and Business Change". *National Statistics: New Economy Measurement Workshop.*

Coşkun, N., (2004). Elektronik Ticaretin Gelişiminde Temel Dinamikler ve Gelişimi Önündeki Engeller, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, cilt 13, sayı 2.*

Çarıkçı, O. (2010). Türkiye'de e-devlet uygulamaları üzerine bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2(12), 95-122.*

DeMatas, D. (2018). *5 Types of E-commerce Business Models That Work Right Now*. https://www.ecommerceceo.com/types-of-ecommerce-business-models/.

Doğanlar, T. (2016). E-ticarette Marka Yönetim Süreci ve Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi İşletme ABD., İstanbul.

E-ticaret Bilgi Platformu (2020). https://www.eticaret.gov.tr/cevrimiciegitim/e-ihracat-nedir-76. Erişim Tarihi: 12.12.2020.

Galhotra, B. (2019). Evolution of E-commerce In India: A Review and Its Future Scope. *International Conference on Machine Learning, Big Data, Cloud and Parallel Computing (Com-IT-Con), India, pp.226.*

Gates, B. ve Hemingway, C. (1999). *Business At The Speed Of Thought: Using a Digital Nervous System*. Warner Books Inc., New York, NY 10020.

Gibbs, J. L. ve Kraemer, L. K. (2004). A Cross-Country Investigation of The Determinants of Scope of E-commerce Use: An Institutional Approach. *Electronic Markets. Volume 14 (2):124-137.*

Guttman, R. (2003). *Cybercash: The Coming Era of Electronic Money*. Palgrave Macmillan. Gordonsville. VA.

Hagel, J. (1999). Expanding markets through virtual communities. *Journal of Interactive Marketing, 13(2), 55-65.*

Herhausen, D., Binder, J., Schoegel, M. ve Herrmann, A. (2014). Integrating Bricks With Clicks: Retailer-Level And Channel-Level Outcomes of Online–Offline Channel Integration. *Journal Of Retailing, 2.*

Hippelainen, L. (2003). U.S. Patent No: 6.516.996. Washington, DC: U.S. Patent and Trademark Office.

Isaac, H., ve Volle, P. (2014). *E-commerce: De la stratégie à la mise en oeuvre opérationnelle. 3rd edition.* Paris: Pearson Education France.

İstanbul Ticaret Odası (İTO) (2006). Elektronik Ticaret Rehberi. Yayın no: 2006-3, İstanbul.

Jentzsch, R. ve Miniotas, A. (1999). "The Application of E-Commerce to SME", Proc. 10th. Austalusian Conference On Information Systems.

Johnson, T. E. (2002). *Export/Import Procedures and Documentation, Fourth Edition*. AMACOM, a division of American Management Association, NY.

Kalakota, R. ve Whinston, A., B. (1997). *Electronic Commerce – A Manager's Guide*. Pearson Education Inc.

Keleş, A. (2018). Güçlü ve Zayıf Yönleri İle Gelişen E-Ticaret İş Modeli DropShipping. *Turkish Studies Economics, Finance and Politics, 271-283.*

Laudon, K. C. ve Traver G. C. (2017). *E-Commerce 2017. Business, technology, society*. Global Edition. Pearson Education Inc.

Lindsay, P. (2002). *E-commerce*, The Economist Books.

Marangoz, M. (2011). Girişimciler İçin Sınırsız Ticaret: E-Ticaret. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 6 (1), s.181 - 201*

Nannore, J. (2012). A Model For Growth of Indian E-retail Industry. *Research Papers Review.*

Napier H. A., Judd J. P., Rivers N. O. ve Wagner W. S. (2001). *Creating a Winning E-Business*. Course Techonology-Thamson Learning.

Ngai, E. W. T. ve Wat, F. K. T. (2002). A literature review and classification of electronic commerce research. *Information & Management,* 39(5), 415–429.

Phillips, B. (2002). *Home-Based Firms, E-Commerce, and High-Technology Small Firms: Are They Related?* Economıc Development Quarterly, 39-48.

Pozzi, A. (2013). E-commerce as a stockpiling technology: implications for consumer savings *Int. J. Ind. Organ., 31, pp. 677-689.*

Rangaswamy, A. ve Bruggen, G. H. V. (2005). Opportunities and Challenges in Multichannel Marketing: An Introduction To The Special Issue*. Journal Of Interactive Marketing, 5-12.*

Schneider, G. P. (2015). *Electronic Commerce, Eleventh Edition*. Cengage Learning.

Scholl, H. J. (2010). *E-Government: information, technology and transformation.* Armonk, NY. M.E. Sharpe, 2010, s.23-25

Sharma, D. ve Yadav, K. (2014). SWOT Analysis of E-commerce. *Advance in Electronic and Electric Engineering. Volume 4, Number 6, pp. 663-668.*

Smith, R., Chatfield, V., ve Uemura, O. (2001). *IBM E-server iSeries E-business Handbook*. Redbooks. https://www.redbooks.ibm.com/redbooks/pdfs/sg246711. pdf

Stockdale, R. ve Standing, C. (2004). *Benefits And Barriers Of Electronic Marketplace Participation: an SME Perspective.*

Turban, E., King, D., Viehland, D. ve LEE, J. (2006). *Electronic Commerce a Managerial Perspective*, New Jersey.

Tüsiad (2019). E-Ticaretin Gelişimi, Sınırların Aşılması ve Yeni Normlar 2019. https://www.eticaret.gov.tr/yayinlar/10.

Tüsiad (2017). Dijitalleşen Dünyada Ekonominin İtici Gücü: E-ticaret. https://www.eticaretraporu.org/2017/04/TUSIAD_Eticaret_Raporu_2017.pdf

Udomvitid, K. (2003). The e-commerce sales tax: A case study of Thailand. Order No. 3092699.

Uygur, E. (2010). E-ticaret ve Türkiye'deki durumu, Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Ankara.

Verhoef, P. C., Kannan, K., Inman, J. (2015). From Multi-Channel Retailing To Omni-Channel Retailing Introduction To The Special Issue On Multi-Channel Retailing. Journal of Retailing, 174-181.

Whiteley, D. (2000). *E-Commerce: Strategy, Technologies And Applications*, Mc Graw Hill India, s.71-78.

KAYNAKLAR

Acito, F., & Khatri, V. (2014). Business analytics: Why now and what next?.

Amado, A., Cortez, P., Rita, P., & Moro, S. (2018). Research trends on Big Data in Marketing: A text mining and topic modeling based literature analysis. European Research on Management and Business Economics, 24(1), 1-7.

Arunachalam, D., Kumar, N., & Kawalek, J. P. (2018). Understanding big data analytics capabilities in supply chain management: Unravelling the issues, challenges and implications for practice. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, *114*, 416-436.

BCC Research. (2019). Global Machine Learning Market: Size, Growth, & Research Report. Retrieved January 3, 2021, from https://www.bccresearch.com/market-research/information-technology/machine-learning-global-markets.html

Bendle, N. T., & Wang, X. S. (2016). Uncovering the message from the mess of big data. Business Horizons, 59(1), 115-124.

Bethu, S., Sowmya, V., Babu, B. S., Babu, G. C., & Kumar, Y. J. N. (2018). Data science: Identifying influencers in social networks. *Periodicals of Engineering and Natural Sciences*, *6*(1), 215-228.

Borgelt, C. (2005, August). An Implementation of the FP-growth Algorithm. In *Proceedings of the 1st international workshop on open source data mining: frequent pattern mining implementations* (pp. 1-5).

Chae, B. K. (2014). A complexity theory approach to IT-enabled services (IESs) and service innovation: Business analytics as an illustration of IES. *Decision support systems*, *57*, 1-10.

Chen, C. P., & Zhang, C. Y. (2014). Data-intensive applications, challenges, techniques and technologies: A survey on Big Data. Information Sciences, 275, 314-347.

Chen, H., Chiang, R. H., & Storey, V. C. (2012). Business intelligence and analytics: From big data to big impact. *MIS quarterly*, 1165-1188.

Chen, H., Chiang, R. H., & Storey, V. C. (2012). Business intelligence and analytics: From big data to big impact. *MIS quarterly*, 1165-1188.

Chung, T. S., Rust, R. T., & Wedel, M. (2009). My mobile music: An adaptive personalization system for digital audio players. *Marketing Science*, *28*(1), 52-68.

Chung, T. S., Wedel, M., & Rust, R. T. (2016). Adaptive Personalization Using Social Networks. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *44*(1), 66–87.

Cil, I., Ay, D., & Turkan, Y. S. (2009, February). Data driven decision support to supermarket layout. In *Proceedings of the 8th WSEAS international conference on Artificial intelligence, knowledge engineering and data bases* (pp. 465-470).

Fan, W., & Bifet, A. (2013). Mining big data: Current status, and forecast to the future. ACM SIGKDD Explorations Newsletter, 14(2), 1-5.

Fitzgerald, M., Kruschwitz, N., Bonnet, D., & Welch, M. (2014). Embracing digital technology: A new strategic imperative. MIT Sloan Management Review, 55(2), 1.

Gang, T., Kai, C., & Bei, S. (2008, September). The research & application of Business Intelligence system in retail industry. In *2008 IEEE International Conference on Automation and Logistics* (pp. 87-91). IEEE.

Goodfellow, I., Bengio, Y., Courville, A., & Bengio, Y. (2016). *Deep learning* (Vol. 1, No. 2). Cambridge: MIT press.

Grigsby, M. (2015). Marketing analytics: A practical guide to real marketing science. Kogan Page Publishers.

Gudfinnsson, K., Strand, M., & Berndtsson, M. (2015). Analyzing business intelligence maturity. *Journal of Decision Systems*, *24*(1), 37-54.

Gullo, F. (2015). From patterns in data to knowledge discovery: what data mining can do. *Physics Procedia*, *62*, 18-22.

Gupta, A., Deokar, A., Iyer, L., Sharda, R., & Schrader, D. (2018). Big data & analytics for societal impact: Recent research and trends. *Information Systems Frontiers*, *20*(2), 185-194.

Gupta, S., & Lehmann, D. R. (2006). Customer lifetime value and firm valuation. Journal of Relationship Marketing, 5(2-3), 87-110.

Gupta, S., & Lehmann, D. R. (2006). Customer lifetime value and firm valuation. *Journal of Relationship Marketing*, *5*(2-3), 87-110.

Han, J., Pei, J., & Kamber, M. (2011). *Data mining: concepts and techniques*. Elsevier.

Han, J., Pei, J., & Kamber, M. (2011). *Data mining: concepts and techniques*. Elsevier.

Hazen, B. T., Boone, C. A., Ezell, J. D., & Jones-Farmer, L. A. (2014). Data quality for data science, predictive analytics, and big data in supply chain management: An introduction to the problem and suggestions for research and applications. International Journal of Production Economics, 154, 72-80.

Huang, M. H., & Rust, R. T. (2018). Artificial Intelligence in service. *Journal of Service Research*, *21*(2), 155–172.

Kamakura, W. A. (2008). Cross-selling: Offering the right product to the right customer at the right time. *Journal of Relationship Marketing*, *6*(3-4), 41-58.

Kaur, H., & Singh, K. (2013). Market basket analysis of sports store using association rules. *International Journal of Recent trends in Electrical & Electronics Engineering*, *3*(1), 81-85.

Kaur, M., & Kang, S. (2016). Market Basket Analysis: Identify the changing trends of market data using association rule mining. *Procedia computer science*, *85*(Cms), 78-85.

Krishnamoorthi, S., & Mathew, S. K. (2018). Business analytics and business value: A comparative case study. *Information & Management*, *55*(5), 643-666.

Laney, D. (2001). 3D data management: Controlling data volume, velocity and variety. META Group Research Note, 6(70), 1.

LeCun, Y., Bengio, Y., & Hinton, G. (2015). Deep learning. *Nature*, *521*, 436–444.

Lee, I. (2017). Big data: Dimensions, evolution, impacts, and challenges. Business Horizons, 60(3), 293-303.

Li, S., Sun, B., & Montgomery, A. L. (2011). Cross-selling the right product to the right customer at the right time. *Journal of Marketing Research*, *48*(4), 683-700.

Linoff, G. S., & Berry, M. J. (2011). *Data mining techniques: for marketing, sales, and customer relationship management*. John Wiley & Sons.

Luo, X., Nadanasabapathy, R., Zincir-Heywood, A. N., Gallant, K., & Peduruge, J. (2015, October). Predictive analysis on tracking emails for targeted marketing. In *International Conference on Discovery Science* (pp. 116-130). Springer, Cham.

Malthouse, E. C., Haenlein, M., Skiera, B., Wege, E., & Zhang, M. (2013). Managing customer relationships in the social media era: Introducing the social CRM house. *Journal of interactive marketing*, *27*(4), 270-280.

McGovern, G. (2016). Role of marketing and advertising in digital transformation. Erişim adresi: https://gerrymcgovern.com/role-of-marketing-and-advertising-in-digital-transformation/.

Mitchell, T. M. (1999). Machine learning and data mining. *Communications of the ACM*, *42*(11), 30-36.

Moro, S., Rita, P., & Vala, B. (2016). Predicting social media performance metrics and evaluation of the impact on brand building: A data mining approach. Journal of Business Research, 69(9), 3341-3351.

Mortenson, M. J., Doherty, N. F., & Robinson, S. (2015). Operational research from Taylorism to Terabytes: A research agenda for the analytics age. *European Journal of Operational Research*, *241*(3), 583-595.

Murgai, A. (2018). Transforming digital marketing with artificial intelligence. *International Journal of Latest Technology in Engineering, Management & Applied Science*, *7*(4), 259-262.

Mysore, D., Khupat, S., & Jain, S. (2013). Understanding the architectural layers of a big data solution. Erişim adresi: https://developer.ibm.com/articles/bd-archpatterns3/

Rust, R. T. (2020). The future of marketing. *International Journal of Research in Marketing*, *37*(1), 15-26.

Rust, R. T., & Huang, M. H. (2014). The Service Revolution and the Transformation of Marketing Science. *Marketing Science*, *33*(2), 206–221.

Sabbeh, S. F. (2018). Machine-learning techniques for customer retention: A comparative study. *International Journal of Advanced Computer Science and Applications*, *9*(2).

Saggi, M. K., & Jain, S. (2018). A survey towards an integration of big data analytics to big insights for value-creation. *Information Processing & Management*, *54*(5), 758-790.

Sahay, B. S., & Ranjan, J. (2008). Real time business intelligence in supply chain analytics. *Information Management & Computer Security*.

Sundsøy, P., Bjelland, J., Iqbal, A. M., & de Montjoye, Y. A. (2014, April). Big data-driven marketing: how machine learning outperforms marketers' gut-feeling. In *International Conference on Social Computing, Behavioral-Cultural Modeling, and Prediction* (pp. 367-374). Springer, Cham.

Thiraviyam, T. (2018). Artificial intelligence marketing. International Journal of Recent Research Aspects ISSN: 2349-7688, Special Issue: Conscientious Computing Technologies, April 2018 pp. 449-452.

KAYNAKLAR

Acar, O. (2009), *Türkiye'de Dış Ticaret ve Dış Ticaretin Finansmanı Durum Değerlendirmesi*, TEPAV, https://www.tepav.org.tr/tur/admin/dosyabul/upload/TR-TEPAV-Ticaretin%20Finansmani%20Raporu.pdf (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

Accenture, 2016, *Accenture Türkiye Dijitalleşme Endeksi*, https://www.accenture.com/t20170202T045842Z__w__/tr-en/_acnmedia/PDF-42/Accenture-HBR-Rapor-Vodafone.pdfla=en (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

Akgüç, Ö. (2013), *Finansal Yönetim,* İstanbul: Avcıol Basım Yayın.

Aktepe, İ. E. (2013), *Sorularla Katılım Bankacılığı,* İstanbul: Türkiye Katılım Bankaları Birliği.

Albaraka, (2020), Katılım Bankacılığı Sistemi, Çalışma Esasları ve Uygulaması, https://www.albaraka.com.tr/pdf/Katilim_Bankaciligi_Sistemi_Nedir_.pdf (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

Berk, N. (2005), *Finansal Yönetim,* İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Canıtez, M. (2011), "Dış Ticarette Ödeme Şekilleri ve Uygulamalar", Canıtez, M. (der.), *Uygulamalı İhracat-İthalat İşlemler ve Dokümantasyon* içinde, Ankara: Gazi Kitabevi.

CBInsight, 2018a, How Banks Are Teaming Up To Bring Blockchaing To Trade Finance, https://www.cbinsights.com/research/banks-regulators-trade-finance-blockchain/ (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

CBInsight, 2018b, How Blockchain Could Disrupt Banking, https://www.cbinsights.com/research/blockchain-disrupting-banking/ (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

Cisco, (2020), What is 5G, https://www.cisco.com/c/en/us/solutions/what-is-5g.html

Dab, S., Ramachandran, S., Chandna, R., Hanspal, R., Grealish, A., ve Peeters, M. (2016). "The Digital Revolution in Trade Finance". *Boston Consulting Group*. 1-7.

Denizbank, (2020), İthalat ve İhracat İşlemleriniz için Post Finansman ve Prefinansman, https://www.denizbank.com/bankacilik/ticari-bankacilik/kredi-hizmetlerimiz/post-finansman-pre-finansman.aspx (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

Dewey, J. N., & Plasencia, R. (2018, January). Blockchain and 5G-enabled Internet of Things (IoT) will redefine supply chains and trade finance. In *Proc. Secured Lender*. 43-45.

Dilek, Ş. (2018), "Blockchain Teknolojisi ve Bitcoin", SETA, https://setav.org/assets/uploads/2018/02/231.-Bitcoin.pdf (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

Eximbank, (2020), Türk Eximbank, https://www.eximbank.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

EY, (2016*), Capital Markets: innovation and the FinTech landscape,* EY, https://assets.ey.com/content/dam/ey-sites/ey-com/en_gl/topics/emeia-financial-services/ey-capital-markets-innovation-and-the-fintech-landscape.pdf (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

FKB, (2019), Finansal Kurumlar Birliği Faaliyet Raporu 2019, https://www.fkb.org.tr/Sites/1/upload/files/FKB_2019TR-1912.pdf (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

FKB, (2020a), Faktoring, https://www.fkb.org.tr/sektorler/faktoring/ (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

FKB, (2020b), Dünyada ve Türkiye'de Faktoring Ciro Gelişimi, https://www.fkb.org.tr/ Sites/1/upload/files/dunya-faktoring-ciro-gelisimi-1930.pdf (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

FKB, (2020c), Finansal Kiralama, https://www.fkb.org.tr/sektorler/finansal-kiralama/ (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

FKB, (2020d), Dünyada Leasing İşlem Hacmi, https://www.fkb.org.tr/Sites/1/ upload/files/Dunya_Leasing_Islem_Hacmi-1848.pdf (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

Ganne, E. (2018). *Can Blockchain revolutionize international trade?*. Geneva: World Trade Organization.

Göksungur, A. E. (2019). Yapay Zeka, http://www.goksungur.net/notlar/nisantasi/ yapayzeka/Yapayzeka.pdf (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

Güven, Ö. (2015), "Dış Ticarette Ödeme Şekilleri ve Dış Ticaretin Finansmanı", Yılmazer, M., ve Onay, M. (der.), *İhracat ve İthalat Yönetimi Yeni Stratejiler ve Güncel Uygulamalar,* Ankara: Nobel.

Hasan, M. M., Popp, J., ve Oláh, J. (2020). "Current landscape and influence of big data on finance". *Journal of Big Data*, *7*(1), 1-17.

Hassani, H., Huang, X., & Silva, E. (2018). "Banking with blockchain-ed big data". *Journal of Management Analytics*, *5*(4), 256-275.

ING, (2020), Prefinansman Kredileri, https://www.ing.com.tr/tr/isiniz-icin/dis-ticaret/diger-finansman-urunleri/prefinansman-kredileri#:~:text=Prefinansman%20Kredisi%2C%20ihracat%2C%20ihracat%20say%C4%B1lan,finansman%C4%B1nda%20kullan%C4%B1lan%20bir%20kredi%20t%C3%BCr%C3%BCd%C3%BCr. (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

İntel, (2020), What You Should Know About 5G Technology, https://www.intel.com/ content/www/us/en/wireless-network/what-is-5g.html

İş Bankası, 2020, İş Bankası'ndan Blockchain Teknolojisiyle Dış Ticarette Bir İşlem Daha, https://www.isbank.com.tr/bankamizi-taniyin/is-bankasindan-blockchain-teknolojisiyle-dis-ticarette-bir-islem-daha (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

Jessel, B. ve DiCaprio, A. (2018). "Can blockchain make trade finance more inclusive?". *Journal of Financial Transformation*, *47*, 35-50.

Kaya, F. (2009), *Dış Ticaret İşlemleri Yönetimi Yeni Mevzuat ve Belgeler,* İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Kesharwani, S., Sarkar, M. P., ve Oberoi, S. (2019). "Impact of blockchain technology and 5G/IoT on supply chain management and trade finance". *Cybernomics*, *1*(1), 18-20.

Kuveyt Türk, (2020), Katılım Bankacılığı, https://www.kuveytturk.com.tr/hakkimizda/ katilim-bankaciligi-nedir#:~:text=Kat%C4%B1l%C4%B1m%20bankalar%C4%B1%2C%20cari%20ve%20kat%C4%B1lma,fonlarla%20ortaklI%C4%B1klar%20yaparak%20kar%20elde (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

Lee, I., ve Lee, K. (2015). "The Internet of Things (IoT): Applications, investments, and challenges for enterprises". *Business Horizons, 58*(4), 431-440.

MarcoPolo, 2020, About the Marco Polo Network, https://www.marcopolo.finance/about/ (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

Mo□teanu, N. R. (2019). "International Financial Markets face to face with Artificial Intelligence and Digital Era". *Theoretical & Applied Economics*, *26*(3), 123-134.

Openai, (2020), Projects, https://openai.com/projects/ (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

Özalp, A. (2013), BPO (Bank Payment Obligation), https://icc.tobb.org.tr/docs/BPO %20MAKALE%206.pdf (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

Özalp, A. (2018), *Uluslararası Ticaretin Finansmanı, Prensipleri ve Blockchain,* İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Özalp, A. (2020), BPO Cephesinde Farklı Bir Durum Yok, https://www.gumruktv.com.tr/ kose-yazilari/bpo-cephesinde-farkli-durum-yok (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

Resmi Gazete – 30995. *Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (İhracat Bedelleri Hakkında) (Tebliğ No: 2018-32/48)'De Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ,* (31 Aralık 2019).

Resmi Gazete – 31227. *Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (İhracat Bedelleri Hakkında) (Tebliğ No: 2018-32/48)'De Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2020-32/58,* (28 Ağustos 2020).

Rüssmann, M., Lorenz, M., Gerbert, P., Waldner, M., Justus, J., Engel, P., & Harnisch, M. (2015). Industry 4.0: The future of productivity and growth in manufacturing industries. *Boston Consulting Group, 9*(1), 1-14.

Soylu, A. (2018). "Endüstri 4.0 ve Girişimcilikte Yeni Yaklaşımlar". *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 32,* 43-57.

TEB, (2020), BPO, Bank Payment Obligation, https://www.tim.org.tr/files/ downloads/sunumlar/teb_bpo_sunumu.pdf (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

TKBB, (2020), Katılım Bankacılığı Nedir? Nasıl Çalışır?, https://tkbb.org.tr/Documents/ Yonetmelikler/TKBB-Katilim-Bankaciligi-Nedir-Brosur.pdf (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

Tomanbay, M. (2014), *Uluslararası Ticaret ve Finansmanı,* Ankara: Gazi Kitabevi.

Trelewicz, J. Q. (2017). "Big data and big money: The role of data in the financial sector". *IT Professional*, *19*(3), 8-10.

Tuna, K. (2020), Dış Ticaretin Finansman Tekniği Olarak Forfaiting, https://www. halkbankkobi.com.tr/NewsDetail/Dis-Ticaret-Finansman-Teknigi-Olarak-Forfaiting/9106 (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

TÜİK, Ödeme Şekillerine Göre İhracat, https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=dis-ticaret-104&dil=1 (Erişim Tarihi: 13.12.2020).

TÜİK, Ödeme Şekillerine Göre İthalat, https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=dis-ticaret-104&dil=1 (Erişim Tarihi: 13.12.2020).

USDA, (1996), United States Department of Agriculture Foreign Agricultural Service, https://apps.fas.usda.gov/excredits/english.html (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

Vakıfbank, (2020), Post Finansman, https://www.vakifbank.com.tr/post-finansman.aspx?pageID=378 (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

WTO, 2020, Merchandise Export by Product Group – Annual (Million US Dollar), https://data.wto.org/ (Erişim Tarihi: 15.12.2020).

KAYNAKLAR

Adebanjo, D. (2003). Classifying and selecting e□CRM applications: An analysis□based proposal. *Management Decision*, *41*(6), 570-577. https://doi.org/10.1108/00251740310491517

Affiliate Marketing. (2011). Bookboon.

American Marketing Association. (2021). What is Digital Marketing? *American Marketing Association*. https://www.ama.org/pages/what-is-digital-marketing/

Bala, M., & Verma, D. (2018). *A Critical Review of Digital Marketing* (SSRN Scholarly Paper ID 3545505). Social Science Research Network. https://papers.ssrn.com/abstract=3545505

Balakrishnan, A. (2014). *#CONTENT MARKETING Tweet Book01: 140 Bite-Sized Ideas to Create and Market Compelling Content*. Happy About.

Baltes, L. P. (2015). *Content marketing—The fundamental tool of digital marketing*. *8*, 111-118.

Bezovski, Z. (2015). *Inbound Marketing—A new concept in digital business*. 27-34. http://selth2015.roger-univ.ro/

Brown, B. C. (2009). *The Complete Guide to Affiliate Marketing on the Web: How to Use and Profit from Affiliate Marketing Programs*. Atlantic Publishing Company.

Chaffey, D., & Ellis-Chadwick, F. (2019). *Digital Marketing*. Pearson UK.

Chang, T.-M., Liao, L.-L., & Hsiao, W.-F. (2005). An empirical study on the e-CRM performance influence model for service sectors in Taiwan. *2005 IEEE International Conference on e-Technology, e-Commerce and e-Service*, 240-245. https://doi.org/10.1109/EEE.2005.33

Chen, C.-H., Nguyen, B., Klaus, P. "Phil", & Wu, M.-S. (2015). Exploring Electronic Word-of-Mouth (eWOM) in The Consumer Purchase Decision-Making Process: The Case of Online Holidays – Evidence from United Kingdom (UK) Consumers. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, *32*(8), 953-970. https://doi.org/10.1080/10548408.2014.956165

Chen, Q., & Chen, H.-M. (2004). Exploring the success factors of eCRM strategies in practice. *The Journal of Database Marketing & Customer Strategy Management*, *11*(4), 333-343. https://doi.org/10.1057/palgrave.dbm.3240232

Chu, S.-C., Kim, J., & Taylor, C. R. (2020). *Electronic Word of Mouth as a Promotional Technique: New Insights from Social Media*. Routledge.

Codignola, F., Rancati, E., & Capatina, A. (2015, Ocak 1). *Inbound and Outbound Marketing Techniques: A Comparison between Italian and Romanian Pure Players and Click and Mortar Companies*. Risk in Contemporary Economy.

Content Marketing Institute. (2015). Content Marketing Institute. *Content Marketing Institute*. https://contentmarketinginstitute.com/what-is-content-marketing/

Dakouan, C., Benabdelouahed, R., & Anabir, H. (2019). Inbound Marketing vs. Outbound Marketing: Independent or Complementary Strategies. *Expert Journal of Marketing*, *7*(1). http://marketing.expertjournals.com/23446773-701/

Diamond, S. (2015). *Content Marketing Strategies For Dummies*. John Wiley & Sons.

Duffy, D. L. (2005). Affiliate marketing and its impact on e□commerce. *Journal of Consumer Marketing*, *22*(3), 161-163. https://doi.org/10.1108/ 07363760510595986

Edelman, B., & Brandi, W. (2015). Risk, Information, and Incentives in Online Affiliate Marketing. *Journal of Marketing Research*, *52*(1), 1-12. https://doi.org/10.1509/jmr.13.0472

Fairhurst, P. (2001). E-CRM. *Journal of Database Marketing & Customer Strategy Management*, *8*(2), 137-142. https://doi.org/10.1057/palgrave.jdm.3240028

Fishkin, R., & Høgenhaven, T. (2013). *Inbound Marketing and SEO: Insights from the Moz Blog*. John Wiley & Sons.

Godes, D., & Mayzlin, D. (2002). *Using Online Conversations to Study Word-of-Mouth Communication*. https://doi.org/10.1287/MKSC.1040.0071

Goldschmidt, S., Junghagen, S., & Harris, U. (2003). *Strategic Affiliate Marketing*. Edward Elgar Publishing.

Grover, D. (2011). Effective Customer Relationship Management through e-CRM. *Viewpoint*, *2*(1), 27-38.

Gunelius, S. (2011). *Content Marketing For Dummies*. John Wiley & Sons.

Halligan, B., & Shah, D. (2014). *Inbound Marketing, Revised and Updated: Attract, Engage, and Delight Customers Online*. John Wiley & Sons.

Hamid, N. R. A., & McGrath, M. G. (2005). The diffusion of internet interactivity on retail web sites: A customer relationship model. *Communications of the IIMA*, *5*(2), 35-46.

Hennig-Thurau, T., Gwinner, K., Walsh, G., & Gremler, D. (2004). Electronic word-of-mouth via consumer-opinion platforms: What motivates consumers to articulate

themselves on the Internet? *Journal of Interactive Marketing*, *18*, 38-52. https://doi.org/10.1002/dir.10073

Huete-Alcocer, N. (2017). A Literature Review of Word of Mouth and Electronic Word of Mouth: Implications for Consumer Behavior. *Frontiers in Psychology*, *8*, 1-4. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.01256

Ismagilova, E., Dwivedi, Y. K., Slade, E., & Williams, M. D. (2017). *Electronic Word of Mouth (eWOM) in the Marketing Context: A State of the Art Analysis and Future Directions*. Springer.

Jalilvand, M. R., Esfahani, S. S., & Samiei, N. (2011). Electronic word-of-mouth: Challenges and opportunities. *Procedia Computer Science*, *3*, 42-46. https://doi.org/10.1016/j.procs.2010.12.008

Jeong, E., & Jang, S. (Shawn). (2011). Restaurant experiences triggering positive electronic word-of-mouth (eWOM) motivations. *International Journal of Hospitality Management*, *30*(2), 356-366. https://doi.org/10.1016/j.ijhm. 2010.08.005

Johnson, L. (2020). *Affiliate Marketing A to Z*. Editora Bibliomundi.

Kımıloğlu, H., & Zaralı, H. (2009). What signifies success in e□CRM? *Marketing Intelligence & Planning*, *27*(2), 246-267. https://doi.org/10.1108/ 02634500910945011

Koiso-Kanttila, N. (2004). Digital Content Marketing: A Literature Synthesis. *Journal of Marketing Management*, *20*(1-2), 45-65. https://doi.org/10.1362/ 026725704773041122

Kotorov, R. P. (2002). Ubiquitous organization: Organizational design for e□CRM. *Business Process Management Journal*, *8*(3), 218-232. https://doi.org/10.1108/ 14637150210428934

Kuenn, A. (2013, Haziran 25). *Is John Deere The Original Content Marketer?* Marketing Land. https://marketingland.com/is-john-deere-the-original-content-marketer-2-49138

Lee-Kelley, L., Gilbert, D., & Mannicom, R. (2003). How e-CRM can enhance customer loyalty. *Marketing Intelligence & Planning*, *21*(4), 239-248. https://doi.org/ 10.1108/02634500310480121

Libai, B., Biyalogorsky, E., & Gerstner, E. (2003). *Setting Referral Fees in Affiliate Marketing*. *5*(4), 303-315. https://doi.org/10.1177/1094670503251111

Lieb, R. (2017). *Content - The Atomic Particle of Marketing: The Definitive Guide to Content Marketing Strategy*. Kogan Page Publishers.

Mayyasi, A. (2016, Haziran 23). *Why Does a Tire Company Publish the Michelin Guide?* Priceonomics. http://priceonomics.com/why-does-a-tire-company-publish-the-michelin-guide/

Miller, K. L. (2013). *Content Marketing for Nonprofits: A Communications Map for Engaging Your Community, Becoming a Favorite Cause, and Raising More Money*. John Wiley & Sons.

Miller, S. A. (2015). *Inbound Marketing For Dummies*. John Wiley & Sons.

Mishra, A. (2016). eWOM: Extant Research Review and Future Research Avenues. *Vikalpa*, *41*. https://doi.org/10.1177/0256090916650952

Montazemi, A., & Qahri-Saremi, H. (2014). *The Effectiveness of Electronic Word of Mouth on Consumers' Perceptions of Adopting Products/Services—A Literature Review*. *1*. https://doi.org/10.5220/0004850603240331

Opreana, A., & Vinerean, S. (2015). A New Development in Online Marketing: Introducing Digital Inbound Marketing. *Expert Journal of Marketing*, *3*(1). http://marketing.expertjournals.com/23446773-305/

Pan, S. L., & Lee, J.-N. (2003). Using e-CRM for a unified view of the customer. *Commun. ACM*, *46*(4), 95-99. https://doi.org/10.1145/641205.641212

Panganiban, P. I. (2020). *Content Marketing For 2020 Workbook: Step-by-Step Guide into creating a Content Marketing Strategy For Your Brand and Business*. Digital Street Academy.

Park, D.-H., Lee, J., & Han, I. (2007). The Effect of On-Line Consumer Reviews on Consumer Purchasing Intention: The Moderating Role of Involvement. *International Journal of Electronic Commerce*, *11*(4), 125-148. https://doi.org/10.2753/JEC1086-4415110405

Pateman, N., & Holt, D. (2011). *Inbound Marketing*. Bookboon.

Payne, A., & Frow, P. (2018). A Strategic Framework for Customer Relationship Management: *Journal of Marketing*. https://doi.org/10.1509/jmkg.2005.69.4.167

Pollit, C. (2011). *The New 5 Step Inbound Marketing Methodology*. The New 5 Step Inbound Marketing Methodology. https://www.business2community.com/ marketing/the-new-5-step-inbound-marketing-methodology-068639

Pulizzi, J. (2013). *Epic Content Marketing: How to Tell a Different Story, Break Through the Clutter, and Win More Customers by Marketing Less*. McGraw Hill Professional.

Rowley, J. (2008). Understanding digital content marketing. *Journal of Marketing Management*, *24*(5-6), 517-540. https://doi.org/10.1362/026725708X325977

Schaefer, J. W. (2018). *Content Marketing: Essential Guide to Learn Step-by-Step the Best Content Marketing Strategies to Attract your Audience and Boost Your Business*. E.C. Publishing via PublishDrive.

Schultz, M., Doerr, J. E., & Frederiksen, L. (2013). *Professional Services Marketing: How the Best Firms Build Premier Brands, Thriving Lead Generation Engines, and Cultures of Business Development Success*. John Wiley & Sons.

Soegoto, E. S., & Simbolon, T. (2018). Inbound Marketing as a Strategy in Digital Advertising. *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering*, *407*(1), 012183. https://doi.org/10.1088/1757-899X/407/1/012183

Sohn, D. (2009). Disentangling the Effects of Social Network Density on Electronic Word-of-Mouth (eWom) Intention. *Journal of Computer-Mediated Communication*, *14*(2), 352-367. https://doi.org/10.1111/j.1083-6101.2009. 01444.x

Steup, M. (2007). *Affiliate Marketing Mistakes*. Rowdy Rhodes.

Sudol, T., & Mladjenovic, P. (2019). *Affiliate Marketing For Dummies*. John Wiley & Sons.

Ul Haq, Z. (2012). Affiliate marketing programs: A study of consumer attitude towards affiliate marketing programs among Indian users. *International Journal of Research Studies in Management*, *1*(1). https://doi.org/10.5861/ijrsm. 2012.v1i1.84

Weitzl, W. (2016). *Measuring Electronic Word-of-Mouth Effectiveness: Developing and Applying the eWOM Trust Scale*. Springer.

Wright, C. (2020). *Affiliate Marketing: Secrets - How to Start a Profitable Affiliate Marketing Business and Generate Passive Income Online, Even as a Complete Beginner*. SD Publishing LLC.

KAYNAKLAR

Akiz, E. H. (2019), *Kripto Paranın Vergilendirilmesi, Muhasebeleştirilmesi ve Denetimi*, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe ve Denetim Ana Bilim Dalı.

Aslantaş Ateş, B. (2016), "Kripto Para Birimleri, Bitcoin ve Muhasebesi", *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 349-366.

Atmaca, M. ve Çelenk, H. (2011), "Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarının Finansal Analize Etkilerinin Regresyon Analizi ile Ölçülmesine Yönelik Bir Araştırma", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 49, 113-125.

Avcı, O. (2018), *The Evaluation of Cryptocurrency from the Perspective of Taxation in Turkey: Example of Bitcoin*, Innovation and Global Issues Congress IV'de Sunulan Bildiri, Antalya, 22-24 Kasım, 2018, 344-351.

Ayboğa, H. (2003), "Globalleşme Sürecinde Ülkemizde Muhasebe Mesleği ve Meslek Mensuplarının Eğitimi", *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 18(1), 327-359.

Bunjaku, F., Gorgieva-Trajkovska, O. ve Miteva-Kacarski E. (2017), "Cryptocurrencies – Advantages and Disadvantages", *Journal of Economics*, 2(1), 31-39.

Çarkacıoğlu, A. (2016), "Kripto-Para Bitcoin", *Sermaye Piyasası Kurulu Araştırma Dairesi, Araştırma Raporu*, Aralık 2016, https://www.spk.gov.tr/SiteApps/ Yayin/YayinGoster/1130 (Erişim tarihi: 18.11.2020).

Chohan, U. W. (2017), "Cryptocurrencies: A Brief Thematic Review", *School of Business and Economics University of New South Wales, Canberra Discussion Paper*, https://ssrn.com/abstract=3024330 (Erişim tarihi: 03.11.2020).

Corbet, S., Lucey, B., Urquhart, A. ve Yarovaya, L. (2019), "Cryptocurrencies As A Financial Asset: A Systematic Analysis*", International Review of Financial Analysis*, 62, 182-199.

Davis, J. (2011), "Dept of Technology The Crypto-Currency Bitcoin and Its Mysterious Inventor", *The New Yorker*, 10 Ekim, 62-70, https://cryptome.org/0005/bitcoin-who.pdf (Erişim tarihi: 01.11.2020).

Dumitrescu, G.C. (2017), "Bitcoin – A Brief Analysis of the Advantages and Disadvantages," *Global Economic Observer,* 5(2), 63-71, http://www.globeco. ro/wp-content/uploads/vol/split/vol_5_no_2/geo_2017_vol5_no2_art_008.pdf (Erişim tarihi: 13.10.2020).

Durmuş, H.D. ve Aytulun, A. (2016). *Muhasebe Mesleğini İlgilendiren Ulusal ve Uluslararası Kuruluşlar Risk Tabanlı Denetim ve Denetim Standartları*, Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği, Kasım, Kitap No:11, http://tmud.org.tr/Files/Arsiv/ MUHASEBEDENETiM.pdf (Erişim tarihi: 08.11.2020).

Ela, M. (2019), *Dijital Kayıtdışı Ekonomi: Genel Bir Bakış*, 2. Uluslararası Mardin Artuklu Bilimsel Araştırmalar Kongresi Sosyal Bilimler Tam Metin Kitabı, 616-633, https://www.researchgate.net/publication/335819943_DIJITAL_KAYITDISI_EKONOMI_GENEL_BIR_BAKIS_DIGITAL_SHADOW_ECONOMY_A_GENERAL_OVERVIEW (Erişim tarihi: 20.11.2020).

Erol, M. ve Aslan, M. (2017), "Uluslararası Muhasebe ve Denetim Standartlarının Gelişmesi", *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 12, 55-86.

Güdelci, E. N. (2019), "Uluslararası Muhasebe Standartlarının Tarihi Gelişim Sürecinde Etkili Olan Uluslararası ve Ulusal Kuruluşlar", *Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 2(3), 199-214.

Güdelci, E. N. (2020), "UFRS Kapsamında Kripto Para İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi: Kripto Paralar Gerçekten Para Mı?", *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi,* 22(2), 237-257.

Gültekin, Y. ve Bulut, Y. (2016), "Bitcoin Ekonomisi: Bitcoin Eko-Sisteminden Doğan Yeni Sektörler ve Analizi", *Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(3), 82-92.

Härdle, W.K., Harvey, C.R. ve Reule, R.C.G. (2020), "Understanding Cryptocurrencies", *Journal of Financial Econometrics*, 18(2), 181-208.

Hileman, G. ve Rauchs, M. (2017), *Global Cryptocurrency Benchmarkıng Study*, Cambridge Center for Alternative Finance, University of Cambridge Judge Business School, https://www.crowdfundinsider.com/wp-content/uploads/2017/ 04/Global-Cryptocurrency-Benchmarking-Study.pdf (Erişim tarihi: 05.11.2020).

Kaplanhan, F. (2018), "Kripto Paranın Türk Mevzuatı Açısından Değerlendirilmesi: Bitcoin Örneği", *Vergi Sorunları Dergisi*, 353, 105-123.

Karaçalı, C. (2019), *Kripto Paralarım Muhasebeleştirilmesi: Bir Uygulama*, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.

Kumar, A. ve Smith, C. (2018), "Crypto-Currencies – An Introduction To Not-So-Funny Moneys," *Journal of Economic Surveys,* 32(5), 1531-1559.

Nakamoto, S. (2008), "Bitcoin: A Peer-To-Peer Electronic Cash System", https://bitcoin.org/bitcoin.pdf (Erişim tarihi: 10.10.2020).

Oksay, S. ve Acar, O. (2005), "Sigorta Sektöründe Uluslararası Finansal Raporlama Standartları: Kurumlar ve Standartların Özetleri", *Sigorta İnceleme ve Araştırma Yayınları,* 3, 23-32.

Omri, M. (2013), "Are Cryptocurrencies Super Tax Havens", *Michigan Law Review First Impressions*, 112, 38-48.

Özkul, F.U. ve Baş, E. (2020), "Dijital Çağın Teknolojisi Blokzincir ve Kripto Paralar: Ulusal Mevzuat ve Uluslararası Standartlar Çerçevesinde Mali Yönden Değerlendirme", *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, 60, 57-74.

Phillip, A., Chan, J.S.K. ve Peiris, S. (2018), "A New Look At Cryptocurrencies", *Economics Letters*, 163, 6-9.

Raiborn, C. ve Sivitanides, M. (2015), "Accounting Issues Related to Bitcoins", *Journal of Corporate Accounting and Finance*, 26(2), 25-34

Şahin, O. N. (2018), "TMS & TFRS Işığında Muhasebe, Vergi ve Denetim Açısından Bitcoin ve Diğer Kripto Para Birimleri", *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi,* 20(4), 898-923.

Toraman, C. ve Bayramoğlu, F.M. (2006), "Avrupa Birliği Uyum Sürecinin Muhasebe Uygulamalarına Etkisi", *Mali Çözüm Dergisi*, 76, 457-480.

White, L.H. (2015), "The Market for Cryptocurrencies", *SSRN Electronic Journa*l, 35(2), 383-402, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2538290 (Erişim tarihi: 03.11.2020).

Yuan, Y. ve Wang, F. (2018) "Blockchain and Cryptocurrencies: Model, Techniques, and Applications", *IEEE Transactions on Systems, Man, and Cybernetics: Systems*, 48(9), 1421-1428.

İnternet Kaynakları

BDDK- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (2013), *25 Kasım 2013 Tarihli 2013/32 Sayı Numaralı Basın Açıklaması*, https://www.bddk.org.tr/ContentBddk/dokuman/duyuru_0512_01.pdf (Erişim tarihi: 26.11.2020).

IASB- (International Accounting Standards Board) Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (2019), *Kripto Para Varlıkları (Holdings of Cryptocurrencies)* Raporu, Haziran 2019, https://cdn.ifrs.org/-/media/feature/supporting-implementation/ agenda-decisions/holdings-of-cryptocurrencies-june-2019.pdf (Erişim tarihi: 01.12.2020).

KGK (t.y.), Kamu Gözetimi Kurumu İnternet Sayfası, https://www.kgk.gov.tr/ (Erişim tarihi: 03.11.2020).

TDK (t.y.), Türk Dil Kurumu İnternet Sayfası, https://sozluk.gov.tr (Erişim tarihi: 20.10.2020).

https://coinmarketcap.com/ (Erişim tarihi: 04.12.2020).

https://tr.tradingview.com/symbols/BTCUSD/ (Erişim tarihi: 20.11.2020).

https://www.iasplus.com/ (Erişim tarihi: 04.11.2020).

DİJİTAL DÖNÜŞÜM VE EKONOMİ

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Yusuf BAYRAKTUTAN
Prof. Dr. İbrahim ARSLAN
Dr. Öğr. Üyesi Eda DİNERİ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

Kitapta yer alan bölümlerin sorumluluğu yazarlarına aittir.

ISBN: 978-625-7667-81-4

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Vadi Grafik Tasarım ve
Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420.
Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0 312 395 85 71
Sertifika No: 47479

Baskı Tarihi: Mayıs 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖN SÖZ

Son yıllarda hızla ve öngörülmeyen bir şekilde ilerleyen dijital dönüşüm, hayatın her yönüne nüfuz ederek üretim, istihdam, ticaret, finans, eğitim, sağlık, güvenlik, ulaşım, bilişim vb. iktisadi ve toplumsal yaşamın farklı alanlarında, yeni çalışma ve iş yapma biçimlerini beraberinde getirmiştir. Sadece 2020 yılında, insansız üretim, temassız ödeme gibi mottolarla ifade edilen ve değişimi zorunlu kılan COVID-19 pandemisi koşullarında kat edilen mesafe, yönelimin önemi ve hızı hakkında bir fikir edinmek için yeterlidir. Ana eğilimi zamanında ve doğru yorumlayarak dönüşüm sürecine uyum sağlayan ülkelerin, verimlilik, rekabetçilik, sürdürülebilir büyüme vb. konularda avantajlı olacağı kabul görmekte olan bir durumdur.

Dijital Dönüşüm ve Ekonomi başlığı altında toplanan özgün içerikleri ile yazarların yetkinliğini yansıtan çalışmaların ortak amacı, dijitalleşme sürecinde yaşanan gelişmelerin oluşturduğu fırsatlara ve olumsuzluklara dikkat çekmek ve söz konusu dönüşümü farklı yönleri ve yansımalarıyla ortaya koyarak konunun önemine ve boyutuna akademik yönden vurgu yapmaktır**.**

Yılların birikimine dayanan ve altı ayı aşkın sürede yoğun emek ve eşgüdümün eseri olan kitabımız on dört bölümden oluşmaktadır. **Birinci bölümde** dijitalleşme ve iktisadi yansımaları başlığı altında kavramsal çerçeve ortaya konmakta; dijitalleşmenin anlamı, unsurları ve genel iktisadi etkileri açıklanmaktadır. **İkinci bölümde,** dijitalleşmenin büyüme, istihdam ve e-ticaret bakımından etkileri ayrı ayrı ele alınmaktadır.

Dijitalleşmenin teknoloji üzerinden evrildiği/şekillendiği düşünüldüğünde, gelişmekte olan ülkelerde ve Türkiye'de iktisadi gelişme için yeni bir anlayış ve paradigmaya ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Teknolojik üstünlük ve verimlilik bakımından eğitim ve beşeri sermaye kritik rol oynamaktadır. **Üçüncü bölümde,** bilgi ve iletişim teknolojileri ihracatı, eğitim harcamaları ve iktisadi büyüme, ampirik olarak incelenmektedir. Dijitalleşmenin bileşenlerinden biri de robotik sistemlerdir. Robotların, istihdam ve işgücü piyasaları bakımından etkileri tartışılan bir konudur. **Dördüncü bölüm** bu tartışmalara katkı sağlamaktadır. **Beşinci bölümde** ise dijitalleşme ile emeğin niteliği arasındaki uyum, Türkiye özelinde incelenmektedir.

Dijitalleşme, ödeme araçlarında da değişim rüzgârları estirmektedir. Dijital ve kripto para/varlık sayısının, piyasa büyüklüklerinin ve kullanıcı sayılarının arttığı, bazı firmalar tarafından bir ödeme aracı olarak kabul edilmeye başlandığı görülmektedir. **Altıncı bölümde** paranın dijital dönüşümü ele alınırken **yedinci bölümde**, türdeşleri arasında en çok anılan ve piyasa değeri ile işlem hacmi bakımından ilk sırada yer alan Bitcoin'den bahsedilmektedir.

Dijitalleşmenin gündelik yaşama nüfuz etmesi ile sektörlerin işleyişi de müşterilerin taleplerine göre değişmektedir. **Sekizinci bölümde** turizm sektöründe dijitalleşme bağlamındaki gelişmeler ve turizmdeki dönüşüm değerlendirilmektedir. Yerel yönetimler de halka hizmet sunarken dijitalleşme unsurları yardımıyla vatandaşlar için kolaylık sağlayacak uygulamaları kullanmaya başlamışlardır. **Dokuzuncu bölümde,** yerel yönetimlerde dijital dönüşüm konusu tartışılmaktadır.

Dijitalleşme, işletmelerin geleneksel olarak sürdürdükleri faaliyet biçimleri yerine bu yeni paradigmaya ayak uydurma ihtiyacını beraberinde getirmiştir. **Onuncu ve on birinci bölümlerde** dijital dönüşümün imalat sanayi ve fabrikalarda meydana getirdiği değişimlere değinilmektedir. Her ne kadar dijitalleşme, endüstriyel firmalarda yıllardır gözlenen bir olgu olsa da artık yeni bir evreye ulaşmış bulunmaktadır. Bu bağlamda önemli trendlerden biri, temelde tasarlanmış nesnelere odaklanan "dijital ikiz"dir. **On ikinci bölümde** tedarik zinciri yönetiminde dijital ikiz olgusu anlatılmaktadır.

Dijitalleşme sürecinin gündelik hayata getirdiği değişikliklerden biri de sosyal medya platformları ve bunların insan davranışları üzerindeki etkileridir. **On üçüncü bölümde** sosyal medya platformları ve davranışsal ekonomi ilkeleri incelenmektedir. Diğer yandan dijital erişim engelleri, gelişmiş ülkeler ile gelişmekte olan ülkeler arasında dijital bölünmelere neden olmaktadır. **On dördüncü bölümde** küresel dijital uçurum tartışılmaktadır.

Dijital Dönüşüm ve Ekonomi başlığı altında derlenen bölümler aracılığıyla teknolojik gelişmeler yoluyla dijitalleşen dünyada, ekonomide meydana gelen değişimlerin ve süreçlerin incelenmesi amaçlanmaktadır. Ülkeler için dijital dönüşümü ve değişimi algılama, yönetme, geleceğin dünyasında dominant trendlere uyum sağlayarak rekabet konumu ile refahı geliştirme hedef ve arayışlarına, akademik katkı sağlanmaktadır.

Emekleri ile bu kitabın oluşumunu mümkün kılan her biri kendi alanında uzman değerli bölüm yazarlarına ve redaksiyon desteğinde bulunan Mehmet Sayın'a, baskı sürecince gösterdikleri sabır ve fedakârlık için Ekin Yayınevi yetkilileri ile çalışanlarına teşekkür ederiz.

Her bir bölümde ele alınan konularıyla politika yapıcılar, akademisyenler, konuya ilgi duyan araştırmacılar, öğrenciler, sektör temsilcileri ve genel okuyucuya hitap eden kitabımızın yararlı olması dileği ile…

Prof. Dr. Yusuf BAYRAKTUTAN
Prof. Dr. İbrahim ARSLAN
Dr. Öğr. Üyesi Eda DİNERİ

BÖLÜM YAZARLARI

1. BÖLÜM: DİJİTALLEŞME VE İKTİSADİ YANSIMALARI: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Prof. Dr. Yusuf BAYRAKTUTAN- Kocaeli Üniversitesi

Gülden ŞENSOY- Kocaeli Üniversitesi

2. BÖLÜM: DİJİTALLEŞMENİN BÜYÜME, İSTİHDAM VE TİCARETE ETKİLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep KÖSE- Hasan Kalyoncu Üniversitesi

3. BÖLÜM: DİJİTAL DÖNÜŞÜM BAĞLAMINDA BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİSİ İLE EĞİTİM VE BÜYÜME İLİŞKİSİ: TÜRKİYE ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Prof. Dr. İbrahim ARSLAN- Gaziantep Üniversitesi

Öğr. Gör. Dr. İlyas BAYAR- Mardin Artuklu Üniversitesi, Ömerli Meslek Yüksekokulu

Nuh Okumuş- Hasan Kalyoncu Üniversitesi Doktora Öğrencisi

4. BÖLÜM: ROBOTİK SİSTEMLER VE EMEK: GEÇMİŞTEN GELECEĞE ROBOTLAR, EMEK ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN MODELLENMESİ VE ALTERNATİFLER

Dr. Aslı AYDIN

5. BÖLÜM: DİJİTALLEŞME SÜRECİNİN TÜRKİYE EMEK PİYASASINA ETKİLERI: RISK ALTINDAKI İŞLERDEN YENI İŞLERE

Dr. Serdar ACUN- Munzur Üniversitesi

6. BÖLÜM: PARANIN DİJİTAL DÖNÜŞÜMÜ

Dr. Öğr. Üyesi Yıldız ÖZKÖK- Hasan Kalyoncu Üniversitesi

7. BÖLÜM: BİTCOİN

Dr. Öğr. Üyesi Eda DİNERİ- Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Arş. Gör. Gözde TUĞAN- Hasan Kalyoncu Üniversitesi

8. BÖLÜM: DİJİTAL TURİZM

Doç. Dr. Nalan IŞIK- Gaziantep Üniversitesi

9. BÖLÜM: AKILLI KENTLERDEN BLOK ZİNCİRİ KENTLERE: YERELDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM

Öğr. Gör. Dr. Adnan SÖYLEMEZ- Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu

Prof. Dr. Hakkı M. AY- Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu

10. BÖLÜM: DİJİTAL DÖNÜŞÜME KONU OLAN İLERİ TEKNOLOJİLERİN İMALAT SANAYİNDE KULLANIMI

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep ÖZGÜNER- Hasan Kalyoncu Üniversitesi

11. BÖLÜM: DİJİTAL DÖNÜŞÜMÜN FABRİKALARDA MEYDANA GETİRDİĞİ DEĞİŞİM

Dr. Öğr. Üyesi Mert ÖZGÜNER- Adıyaman Üniversitesi

12. BÖLÜM: TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİNDE DİJİTAL İKİZ

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim AKBEN – Hasan Kalyoncu Üniversitesi

13. BÖLÜM: SOSYAL MEDYA VE DAVRANIŞSAL EKONOMİ İLKELERİ

Arş. Gör. Feyza ÖZDİNÇ- Gaziantep Üniversitesi

Prof. Dr. Hüzeyin ÖZEL- Hacettepe Üniversitesi

14. BÖLÜM: KÜRESEL DİJİTAL UÇURUMDAN ATLAMAK

Dr. Öğr. Üyesi Gül EKİNCİ- Gaziantep Üniversitesi

İÇİNDEKİLER

I.BÖLÜM
DİJİTALLEŞME VE İKTİSADİ YANSIMALARI: KAVRAMSAL ÇERÇEVE 1
Yusuf BAYRAKTUTAN
Gülden ŞENSOY

2.BÖLÜM
DİJİTALLEŞMENİN BÜYÜME, İSTİHDAM VE TİCARETE ETKİLERİ 27
Zeynep KÖSE

3. BÖLÜM
DİJİTAL DÖNÜŞÜM BAĞLAMINDA BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİSİ İLE EĞİTİM VE BÜYÜME İLİŞKİSİ: TÜRKİYE ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME 55
İbrahim ARSLAN
İlyas BAYAR
Nuh OKUMUŞ

4. BÖLÜM
ROBOTİK SİSTEMLER VE EMEK: GEÇMİŞTEN GELECEĞE ROBOTLAR, EMEK ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN MODELLENMESİ VE ALTERNATİFLER 73
Aslı AYDIN

BEŞİNCİ BÖLÜM
DİJİTALLEŞME SÜRECİNİN TÜRKİYE EMEK PİYASASINA ETKİLERİ: RİSK ALTINDAKİ İŞLERDEN YENİ İŞLERE 93
Serdar ACUN

ALTINCI BÖLÜM
PARANIN DİJİTAL DÖNÜŞÜMÜ 109
Yıldız ÖZKÖK

7. BÖLÜM
BİTCOİN 131
Eda DİNERİ
Gözde TUĞAN

8. BÖLÜM
DİJİTAL TURİZM 149
Nalan IŞIK

DOKUZUNCU BÖLÜM
AKILLI KENTLERDEN BLOK ZİNCİRİ KENTLERE:
YERELDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM.....169
Adnan SÖYLEMEZ
Hakkı M. AY

10. BÖLÜM
DİJİTAL DÖNÜŞÜME KONU OLAN İLERİ TEKNOLOJİLERİN İMALAT SANAYİNDE KULLANIMI.....191
Zeynep ÖZGÜNER

11. BÖLÜM
DİJİTAL DÖNÜŞÜMÜN FABRİKALARDA MEYDANA GETİRDİĞİ DEĞİŞİM.....219
Mert ÖZGÜNER

12. BÖLÜM
TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİNDE DİJİTAL İKİZ 243
İbrahim AKBEN

13. BÖLÜM
SOSYAL MEDYA VE DAVRANIŞSAL EKONOMİ İLKELERİ.....257
Feyza ÖZDİNÇ
Hüseyin ÖZEL

14. BÖLÜM
KÜRESEL DİJİTAL UÇURUMDAN ATLAMAK.....277
Gül EKİNCİ

KAYNAKÇA

Armbrust, M., Fox, A., Griffith, R., Joseph, A. D., Katz, R., Konwinski, A. & Zaharia, M. (2010). A view of cloud computing. Communications of the ACM, 53(4): 50-58.

Banger, G. (2018). Endüstri 4.0 Uygulama ve dönüşüm rehberi. Dorlion Yayınları, İstanbul.

Bauernhansl, T., Hompel M. T. & Vogel-Heuser, B. (Eds.,2014). Industrie 4.0 in Produktion, Automatisierung und Logistik: Anwendung-Technologien-Migration. Wiesbaden: Springer Vieweg.

BCG (2020). https://www.bcg.com/capabilities/operations/embracing-industry-4.0-rediscovering-growth.aspx/25.12.2020.

Berentsen, A. & Schar, F. (2018). "A short introduction to the world of cryptocurrencies". Federal Reserve Bank of St. Louis Review, 100(1): 1-16.

Bulut, E. &Akçacı, T. (2017). "Endüstri 4.0 ve inovasyon göstergeleri kapsamında Türkiye analizi", ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi, 4(7): 55-77.

Büchi, G., Cugno, M., and Castagnoli, R. (2018). Economies of Scale and Network Economies in Industry 4.0. Symphonya. Emerging Issues in Management, 2: 66-76.

Chainlink, (2021). https://blog.chain.link/what-is-chainlink/20.02.2021

Chaum, D. (1983). Blind Signatures for Untraceable Payments. Advances in Cryptology, Boston: Springer.

Coinmarketcap (2021). https://coinmarketcap.com/alexandria/article/central-bank-dijital -currencies-a-map-of-the-world#toc-united-states-/16.01.2021.

Davies, R. (2015). "Industry 4.0 Dijitalisation for productivity and growth", https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2015/568337/EPRS_BRI(2015)568337_EN.pdf/10.01.2021

Delottte University (2017). "The smart factory", https://www2.deloitte.com/content/dam/insights/us/articles/4051_The-smart-factory/DUP_The-smart-factory. pdf/12.01.2021

Dırmıkçı, T. (2020). https://www.muhendisbeyinler.net/big-data-nedir/17.12.2020.

EBSO (Ege Bölgesi Sanayi Odası, 2015). ebso.org.tr/ebsomedia/documents/sanayi-40_ 88510761.pdf/10.01.2021

Fonseca L. M. (2018). Industry 4.0 and the dijital society: concepts, dimensions and envisioned benefits. 386-397.

Ford, M. (2018). Robotların Yükselişi (Çev: Duran C.), 2. Basım. Kronik Kitap Yayıncılık. İstanbul.

Garewal, K. S. (2020). The Cryptocurrency Ecosystem. In Practical Blockchains and Cryptocurrencies. Apress, Berkeley, CA.19-27.

Gibbs, T. &Yordchim, S. (2014). Thai perception on Litecoin value. International Journal of Social, Behavioral, Educational, Economic, Business and Industrial Engineering, 8(8): 2613-5.

Guides, T. S. (2018). Why Cardano ADA Deserves your Attention–Cardano Cryptocurrency Strategy.

IMF (2020). Dijital Money Across Borders: Macrofinancial Implications. https://www. imf.org/en/News/Articles/2020/10/30/sp103020-new-forms-of-dijital-money /23.12.2020.

IMF (2021). Winds of Change: The Case for New Dijital Currency. https://www.imf.org/en/News/ Articles/2018/11/13/sp111418-winds-of-change-the-case-for-new-dijital-currency/12.01.2021.

IFR (2020). https://ifr.org/ifr-press-releases/news/robot-density-rises-globally/3.12.2020

Kwon, Y., Kim, H., Shin, J. & Kim, Y. (2019, May). Bitcoin vs. Bitcoin cash: Coexistence or downfall of bitcoin cash?. In 2019 IEEE Symposium on Security and Privacy (SP).935-951.

Lee, J., Bagheri, B. & Kao, H. (2015). A Cyber-Physical Systems architecture for Industry 4.0-basedmanufacturing systems, Manufacturing Letters, 3: 18-23.

Madla, C. M., Trenfield, S. J., Goyanes, A., Gaisford, S. & Basit, A. W. (2018). 3D printing technologies, implementation and regulation: An overview. 3D printing of pharmaceuticals, 21-40.

Malherbe, L., Montalban, M., Bédu, N. & Granier, C. (2019). Cryptocurrencies and blockchain: Opportunities and limits of a new monetary regime. International Journal of Political Economy, 48(2):127-152.

Nakamoto, S. (2021). "Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System". bitcoin.org/en/ bitcoin-paper/16.01.2021

Nevres, B. (2016). Artırılmış Gerçeklik Uygulamaları, https://mediatrend. mediamarkt. com.tr/ artirilmis-gerceklik-uygulamalari/30.01.2021.

Özarslan, Y. (2013). Öğrenme ve Öğretmenin Genişletilmiş Gerçeklik İle Zenginleştirilmesi: OptikAR uygulaması. Akademik Bilişim 2013 Konferansı, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.

Pannu, A. (2015). "Artificial intelligence and its application in different areas", Artificial Intelligence, 4(10): 79-84.

Polkadot, (2021). https://polkadot.network/tr/faq/18.01.2021

Rad, C. R., Hancu O, Takacs I.A, and Olteanu, G. (2015). "Smart Monitoring of Potato Crop: A Cyber-Physical System Architecture Model in the Field of Precision Agriculture". Agriculture and Agricultural Science Procedia, 6: 73-79.

Salim, M. D., Villavicencio, A. &Timmerman, M. A. (2002). "A method for evaluating expert system shells for classroom instruction", Journal of Industrial Technology, 19(1): 1-11.

Sarıtaş, T. & Üner, N. (2013). "Eğitimdeki yenilikçi teknolojiler: Bulut teknolojisi". Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2(3): 192-201.

Smit, J., Kreutzer, S., Moeller, C. &Carlberg, M. (2016). Industry 4.0. Brussels: Europen Parliament Directorate General For Internal Policies.

Stone, P., Brooks, R., Brynjolfsson, E., Calo, R., Etzioni, O., Hager, G.& Teller, A. (2016). Artificial intelligence and life in 2030: the one hundred year study on artificial intelligence. http//ai100stanford.edu/sites/g/files/sbiybj9861/f/ai100report 10032016fnl_singles.pdf/18.01.2021

Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2021). On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023). https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2019/07/OnbirinciKalkinmaPlani.pdf/ 11.01.2021.

Tantik, E. and Anderl, R. (2016). Industrie 4.0: Using cyber-physical systems for value-stream based production evaluation, Procedia CIRP, 57: 207 – 212.

Tether (2021). Digital Money for a Digital Age, https://tether.to/13.02.2021

TOBB (2016). "Akıllı Fabrikalar Geliyor", Ekonomik Forum, 259: 16-27.

Ünver, M., Canbay, C. & Mirzaoğlu, A. G. (2018). Siber güvenliğin sağlanması: Türkiye'deki mevcut durum ve alınması gereken tedbirler. Ankara: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu.

Valdeolmillos, D., Mezquita, Y., González-Briones, A., Prieto, J., and Corchado, J. M. (2019, June). Blockchain technology: a review of the current challenges of cryptocurrency. In International Congress on Blockchain and Applications. Springer Cham, 153-160.

Watson, J. H. (2014). Tutorial: Big Data Analytics: Concepts, Technologies, and Applications. Communications of the Association for Information Systems, 34(65): 1247-1268.

WEF (2019). http://www3.weforum.org/docs/WEF_Global_Lighthouse_Network.pdf

WEF (2020). https://www.weforum.org/agenda/2019/01/future-technologies-will-drive-industry-4-0/20.12.2020.

Weller, C., Kleer, R. & Piller, F. T. (2015). "Economic implications of 3D printing: Market structure models in light of additive manufacturing revisited". International Journal of Production Economics, 164: 43-56.

Won, M. & Pipek, V. (2003). "Peripheral Expertise Awareness–Sharing Knowledge on Knowledge". Journal on Universal Computer Science, 9(12): 1388-1397.

World Bank (2021). Bitcoin Versus Electronic Money. https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/18418/881640BRI0Box30WLEDGENOTES0Jan02014.pdf?sequence=1/22.01.2021

WTO (2021). World Trade Report, https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/world_trade_report18_e_under_embargo.pdf/25.01.2021

Yıldız, Ö. R. (2010). "Bilişim Dünyasının Yeni Modeli: Bulut Bilişim (Cloud Computing) ve Denetim". Sayıştay Dergisi, (74-75): 5-23

Yılmaz, A. (2014). "Almanya ve Endüstri 4.0". www.moment-expo.com/tr/dergiler/70/makale/almanya-ve-endustri-40/ 20.01.2021

KAYNAKÇA

Acatech .(2013). Final Report of the Industrie 4.0 Working Group.

Amidon. D.M. (1995). Sample Definitions of Innovation, Entovation International

Ashton, K. (2009). That 'İnternet Of Things' Thing. RFiD Journal, 22(7), 97-114.

Aslıyüksek, M. K. (2016). Bilgi Teknolojileri Ve Djitalleşmenin Türkiye'de Bilgibilim Literatürüne Yansıması: Bilgi Dünyası Dergisi Örneği (2000-2014). Bilgi Dünyası, 17(1), 87-103

Atzori, L.; Iera, A. & Morabito, G. (2010). "The Internet Of Things: A Survey", Computer Networks, 54, s: 2787–2805.

Beck,. R. (2018). Beyond Bitcoin: The Rise of Blockchain World. Computer, 51(2), 54–58.

Berber. M. (2011). Ekonomik Büyüme ve Kalkınma, Derya Kitapevi. Trabzon.

Brouwer, M. T. (2000). "Entrepreneurship and Uncertaintly: Innovation and Competition Among the Many". Small Business Economics, 15(2). pp. 149-160.

Brynjolfsson, E. & Mcafee, A. (2015). The Second Machine Age Akıllı Teknolojiler Devrinde Çalışma, İlerleme ve Refah. (L. Göktem, Çev.) İstanbul: Optimist Yayın Grubu.

Castells, M. (2005), Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür, I. Cilt, İstanbul.

Chandler, D. A. (1990), Scale and Scope The Dynamics of Industrial Capitalism. https://archive.org/stream/scalescopedynami00chan#page/91/mode/2up.

Chui, M.; Loffler, M. & Roberts, R. (2010). The Internet Of Things. McKinsey Quarterly, 2, 1-9.

Cisco (2013). The internet of everything and the connected athlete: this changes… everything. White Paper. https://www.cisco.com/c/en/us/solutions/service-provider/index.html

Cox, M. & Ellsworth, D. (1997). Application-Controlled Demand Paging for Out-of-core Visualization. Proceedings of the 8th Conference on Visualization'97, Phoenix, AZ, U.S.A., 235- 244.

Çinko. L. (2006). A General Evaluation of Internal Growth Theory. Economic and Financial Developments Tax Report. 80, pp. 140-146.

Davies, R. (2015). Industry 4.0- Digitalisation for Productivity and Growth. European Parliamentary Research Service.

Dülgeroğlu. E. (1997). Kalkınma Ekonomisi. 3. Baskı. Uludağ Üniversitesi Yayınları.14.

Ebem, Ş. (2013), Kamu Bilişim Sistemleri Açısından Bulut Bilişimin Teknik, Yönetim ve Hukuki Boyutlarıyla İncelenmesi: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu İçin Öneriler. Teknik Uzmanlık Tezi. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu. Ankara

Ege Bölgesi Sanayi Odası (2015). "Sanayi 4.0",http://www.ebso.org.tr/ebsomedia/documents/sanayi-40_88510761.pdf,

Eldem, M. O. (2017). Endüstri 4.0, TMMOB EMO Ankara Şubesi Haber Bülteni, s:10-16.

Ersoy, Ç. (2017). Robotlar, Yapay Zekâ ve Hukuk. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Erturan, İ. E. ve Emre, E. (2018). "Muhasebe Mesleğinde Dijitalleşme: Endüstri 4.0 Etkisi", Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Sayı 72, s:185- 197.

Frederick, D. E. (2016). Libraries, Data And The Fourth Industrial Revolution (Data Deluge Column). Library Hi Tech News, 5, 9-12

Fuchs, C. (2018). Industry 4.0: The Digital German Ideology, *tripleC*. 16(1), 280-289.

Gatteschi. V., Lamberti. F., Demartini. C., Pranteda. C. & Santamaria. V. (2018). Blockchain and Smart Contracts for Insurance: Is the Technology Mature Enough?. *Future Internet. 10(2):20. pp.1-16.* DOI: 10.3390/fi10020020

Gault, F. (2010). Innovation Strategies for a Global Economy Development, Implementation. Measurement and Management, International Development Research Centre,

GCR. (2019). The Global Competitiveness Report. http://www3.weforum.org /docs/WEF_ TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf Erişim Tarihi: 05.02.2020

GII. (2019). The Global Innovation Index. https://www.globalinnovationindex.org/home Erişim Tarihi: 22.01.2020

Gönel, F. D. (2016). Teknoloji Kalkınma İlişkisi: Teknolojinin Yarattığı Dünya. F. D. Gönel içinde, Kalkınma Ekonomisi . Ankara: Efil Yayınevi.

Grossman, G. M. &Helpman, E. (1991). Innovation and Growth in the Global Economy. MIT Press, Cambridge, Mass.

Gülmez, A. &Yardımcıoğlu, F. (2012). OECD Ülkelerinde Ar-Ge Harcamaları ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Panel Eşbütünleşme ve Panel Nedensellik Analizi (1990-2010), Maliye Dergisi, 163. 335-353.

Güzeldere, G. (1998). Yapay Zekânın Dünü, Bugünü ve Yarını. Cogito. 13 Yapay Zekâ. 27-41

ILO. (1996). Trade Unions and New Technology, Labour Education, Num 104-105, ¾.

ITU, 2017 https://www.itu.int/net4/ITU-D/idi/2017/index.html

Jensen, C. M. (1993). The Modern Industrial Revolution, Exit, and the Failure of Internal Control Systems T. he Journal of Fınance, XLVIII (3): 834.

Kantarcı. Ö., Özalp. M., Sezginsoy. C., Özaşkınlı. O. & Cavlak. C. (2017). Dijitalleşen Dünyada Ekonominin İtici Gücü: E-Ticaret. TÜSİAD-T/2017, 04-587 https://www.eticaretraporu.org/wp-content/uploads/2017/04/TUSIAD_E Ticaret_Raporu_2017.pdf

Karagöz, K. (2007). Bilgi İletişim Teknolojilerindeki Gelişmenin İhracata Etkisi: Türkiye İçin Ampirik Bir Analiz. Maliye Dergisi(153), 214-223.

Katz, R. L. (2017). Social and Economic Impact of Digital Transformation. International Telecommunications Union

Kazgan. G. (1980). Economic Thought or Evolution of Political Economy. Remzi Bookstore. Istanbul.

Kılıç, S. & Alkan, R. M. (2018). Dördüncü sanayi devrimi: Endüstri 4.0: Dünya ve Türkiye değerlendirmeleri. Girişimcilik, İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, 2(3), 29-49.

Krugman, P. and Wells, R. (2013). *Makro İktisat.* Ankara: Palme Yayıncılık.

Kolitsky. M. (2014). Reshaping Teaching And Learning With 3D Printing Technologies. E-Mentor 4 (56), s. 84–94, http://dx.doi.org/10.15219/em56.1130.

Kurt, S. A. (2020). Dijital Dönüşümün Ekonomiye Etkileri: Türkiye Ekonomisi'ne Yansımaları. OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 16(30), 3083-3109. DOI: 10.26466/opus.714393

Linn, L. A. and Koo, M. B. (2018). Blockchain For Health Data and Its Potential Use in Health IT and Health Care Related Research", 2018.http://www.truevaluemetrics.org/DBpdfs/Technology/Blockchain/11-74-ablockchainforhealthcare.pdf

Liu, L. &Nath, H. (2013). Information And Communications Technology And Trade İn Emerging Market Economies. Emerging Markets Finance and Trade, 49(6), 67-87.

Lucas, R. E. (1988). On the Mechanics of Economic Development. Journal of Monetary Economics, Volume 22, Issue 1, pp.3-42.

Marx. K. (2003). Capital I (Trans. Alaattin Bilgi), Istanbul: Eris Publishing.

Miçooğulları, S. Ü. (2018). Yeni Ekonomide Dijital Emek. International Journal of Labour Life and Social Policy, 1(1), 5-17.

Mohanta, B. K., Panda. S.S. & Jena, D. (2018). "An Overview of Smart Contract and Use Cases in Blockchain Technology", 2018 9th International Conference on Computing, Communication and Networking Technologies (ICCCNT), 1-4,https://www.researchgate.net/publication/328581609_An_Overview_of_Smart_Contract_and_Use_Cases_in_Blockchain_Technology

Mrugalska, B. &Wyrwicka, M. K. (2017). Towards Lean Production İn İndustry 4.0. Procedia Engineering, 182, 466-473.

Naik, K.& Joshi, A. (2017). Role of Big Data in Various Sectors. 2017 International Conference on I-SMAC (IoT in Social, Mobile, Analytics and Cloud), Tirupur, India, 117-122.

Nakamoto. S. Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System, http://citeseerx.ist .psu.edu/viewdoc/summary?doi=10.1.1.221.9986.

Nor. R. M., Rahman. H., Rahman. T. & Abdullah. A. (2017). Blockchain Sadaqa Mechanism For Disaster Aid Crowd Funding. Proceedings of the 6th International Conference on Computing and Informatics, ICOCI 2017 25-27April, 2017 Kuala Lumpur. Universiti Utara Malaysia

Orhan, S. & Savuk, F. (2014). Emek Teknoloji İşsizlik İlişkisi. ÇSGB Çalışma Dünyası Dergisi, 2(2), 9-24.

Özkan, M., Al, A. & Yavuz, S. (2018). Uluslararası Politik Ekonomi Açısından Dördüncü Sanayi-Endüstri Devrimi'nin Etkileri ve Türkiye. Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi, 6(2), 126-156.

Öztuna, B. (2017), Endüstri 4.0 (Dördüncü Sanayi Devrimi) İle Çalışma Yaşamının Geleceği, Ankara: Gece Kitaplığı.

Pehlivan. G.G. & Utkulu. U. (2015). Ekonomik Entegrasyon ve Büyüme. Nobel Yayınları. Ankara.

Pirim. H. (2006). Yapay Zekâ. Journal of Yaşar University. 1(1). 81-93.

Qiang, C. Z., Pitt, A. & Ayers, S. (2003). Contribution of Information and Communication Technologies to Growth. Washington: World Bank.

Ricardo. D. (1817). On the Principles of Political Economy and Taxation, Kitchener: Batoche Books.

Romer, P. M. (1994). The Origins of Endogenous Growth. Journal of Economic Perspectives, Volume 8, No. 1, pp. 3–22.

Sarıtaş, M., Üner, T. & Üner, N. (2013), Eğitimdeki Yenilikçi Teknolojiler: Bulut Teknolojisi. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi. 2 (3), 192-201.

Savaş. V. (2007). İktisat Tarihi. Siyasal Kitabevi. 5. Baskı. Ankara.

Schneider, R. D. (2012). Hadoop for Dummies. (Special Edition). Mississauga, Canada: John Wiley & Sons.

Schwab, K. & David, N. (2019). Dördüncü Sanayi Devrimini Şekillendirmek. (N. Özata, Çev.) İstanbul: Optimist Yayınları.

Seyidoğlu, H. (2007). Uluslararası İktisat Teori, Politika ve Uygulama. İstanbul: Güzem Can Yayınları.

Shumpeter, J. (1934). Economic Growth Theory. Oxford University Press.

Stel, A., Carree, M. &Thurik, R. (2005). The Effect of Entrpreneurial Activity on National Economic Growth. Small Business Economics. 24(3). pp. 311-321.

Sun. J., Zhou. W., Huang. D., Fuh. J.Y.H. & Hong G.S. (2015). An Overview of 3D Printing Technologies for Food Fabrication, 8(8), 1605–1615. http://doi.org/10.1007/s11947-015-1528-6

Taban. S. (2008). İktisadi Büyüme- Kavram ve Modeller. Nobel Yayıncılık, Ankara.

Taymaz. E. (2018). Dijital Teknolojiler Ve Ekonomik Büyüme. Dijital Teknoloji Sektörlerinde Türkiye'nin Konumu, Fırsatları, Seçenekleri. TÜSİAD- TÜSİAD-T/2018,10-600.

TBMM. (2012). Bilgi Toplumu Olma Yolunda Bilişim Sektöründeki Gelişmeler İle İnternet Kullanımının Başta Çocuklar, Gençler ve Aile Yapısı Olmak Üzere Sosyal Etkilerinin Araştırılması Amacıyla Kurulan Komisyon Raporu. Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM).

Tezel, T., Topal, E. S. &Kovan, V. (2018). Hibrit İmalat: Eklemeli İmalat İle Taşlamalı İmalat Yöntemlerinin Birlikte Kullanılabilirliğinin İncelenmesi. Uluslararası 3B Yazıcı Teknolojileri ve Dijital Endüstri Dergisi, 2(3), 60-65.

Tokol, A. (2000). Yeni Teknolojiler ve Değişen Endüstri İlişkileri. İş-Güç Dergisi, 2(1).s.1-13.

TÜSİAD, Sabancı Üniversitesi Küresel Rekabetçilik Endeksi Raporuhttps://gazetesu.sabanciuniv.edu/toplum-ve-bilim/dunya-rekabet-forumu-kuresel-rekabet-raporu-2019u-acikladi

TÜSİAD. (2016). Türkiye'nin Küresel Rekabetçiliği İçin Bir Gereklilik Olarak Sanayi 4.0 Gelişmekte Olan Ekonomi Perspektifi. TÜSİAD-T/2016-03/576.

Uzkurt, C. (2017). Yenilik (inovasyon) yönetimi ve yenilikçi örgütü kültürü (s. 63). içinde İstanbul: Beta Yayınevi.

Zarakolu, A. (1981). İktisadi Düşünceler Tarihi. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları. No. 456. Olgaç Yayıncılık.

(https://www.naature.net/yapay-zeka-nedir-2-yazisi-20.html)

http://fintechtime.com/tr/2018/10/microsofttan-yapay-zeka-rehberi/

https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2020/in-full

https://serkanbayrakci.wordpress.com/2015/04/04/buyuk-veri-temalari/

https://www.eticaret.gov.tr/cevrimiciegitim/sayilarla-dunyada-e-ticaret-21

KAYNAKÇA

Acemoğlu, D. &Robinson, J. (2018). *Ulusların Düşüşü*. Velioğlu, F.R. (Çev.), Doğan Kitap, İstanbul.

Ağır, H. (2010). Türkiye ile Güney Kore'de Bilim ve Teknoloji Politikalarının Karşılaştırması. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 5 (2):43-55.

Altıntaş, H. &Çetintaş, H. (2015). Türkiye'de Ekonomik Büyüme, Beşeri Sermaye Ve İhracat Arasındaki İlişkilerin Ekonometrik Analizi: 1970-2005. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 0 (36), 33-56.

Banger, G. (2018). *Endüstri 4.0 Uygulama ve Dönüşüm Rehberi*. Dorlion Yayınları, Ankara.

Becker, G.S., Murphy, K.M. & Tamura, R. (1994). *Human Capital, Fertility and Economic Growth*. G. Becker (Ed.), Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis with Special Reference to Education,(ss.323-350), The University of Chicago Press, Chicago.

Berber, M. (2017). *İktisadi Büyüme ve Kalkınma*. Celepler Matbaacılık Yayın ve Dağıtım, Trabzon.

Çevik, Z.& Zeren, F . (2014). Tarım Kredilerinin Finansal Gelişim Üzerindeki Etkisinin Asimetrik Nedensellik Testi ile İncelenmesi. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 12 (24), 197-208.

Demir, O, Kutlar, A. &Üzümcü, A. (2005). Dış Ticaret ve Beşeri Sermayenin Büyümedeki Rolü: Türkiye Örneği. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (9), 180-196.

Dıckey, D. A.& Fuller, W. A. (1981). Likelihood Ratio statistics For Autoregressive Time Series with A Unit Root. *Econometrica*, 49(4), 1057-1072.

Ener, M., Karanfil, M. &Yıldırım, E. (2016). Ekonomik Büyüme, Beşeri Sermaye ve İhracat Arasındaki İlişki: Türkiye Örneği. *JED*, 10(2), 71-85.

Göktaş, P., Pekmezci A.& Bozkurt, K. (2018). *Ekonometrik Serilerde Uzun Dönem Eşbütünleşme ve Kısa Dönem Nedensellik İlişkileri*, Ankara: Gazi Kitabevi.

Gözüküçük, M. F. (2020). *Dijital Dönüşüm ve Ekonomik Büyüme*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Granger, C.W.J. (1969). Investigating Causal Relations By Econometric Models and Cross Spectral Methods, *Econometrica*, 37(3): 424-438.

Granger, C.W.J. &Yoon, G. (2002). Hidden Cointegration Department of Economics Working Paper University of California, No:2002-02.

Hacker, R. S. &Hatemi-J, A. (2006). Tests for Causality between Integrated Variables Using Asymptotic and Bootstrap Distributions: Theory and Application. *Applied Economics*, 38, 1489:1500

Hatemi-J, A. (2012). Asymmetric Causality Tests with an Application. *Empirical Economics*, 43: 447:456.

Lucas, R. E. (1988). On The Mechanics of Economic Development. *Journal of Monetary Economics*, 22:3-42.

OECD. (2019). PISA. www.oecd.org/pisa/

Pakdemirli, B. (2016). *Dijital Dönüşümün Ekonomik Büyümeye Etkisi: Türkiye Örneği*. Doktora Tezi, Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

Phıllıps, P.C.B.& Perron, P. (1988). Testing for A Unit Root in time Series Regression. *Biometrika*, 75(2), 335-346.

Romer, P. M. (1986). İncreasing Returns and Long-Run Growth. *Journal of Political Economy*, 94(5):1002-1043.

Savaş, B. (2011). Ekonomik büyüme, beşeri sermaye ve ihracat: Nedensellik analizi 1928-2006. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 38-67.

Sevüktekin, M. & Çınar, M. (2017). *Ekonometrik Zaman Serileri Analizi: Eviews Uygulamalı*. Dora Yayıncılık, Bursa.

Seyidoğlu, H. (2017). *Uluslararası İktisat*, Güzem Yayınları, İstanbul.

Şimşek, M. & Kadılar, C. (2010). Türkiye'de Beşeri Sermaye, İhracat ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin Nedensellik Analizi. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 11(1), 115-140.

Taban, S. & Kar, M. (2016). *Kalkınma Ekonomisi*. Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa.

Tarı, R. (2015). *Ekonometri*. Umuttepe Yayınları, Kocaeli.

Tertemiz, N. & Koç Aytekin, G. (2018). PİSA Sonuçlarının 2003-2015 Eğitim Sistemi ve Ekonomik Göstergeler Kapsamında İncelenmesi: Türkiye ve Güney Kore Örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (1), 103-128.

Toda, H.Y.&Yamamoto,T. (1995). Statistical Inference in Vector Autoregressions with Possibly Integrated Processes, *Journal of Econometrics*, 66, 225: 250

Tülümce, S. & Zeren, F . (2017). Türkiye'de Kamu Harcamaları Ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin Asimetrik Nedensellik Testi İle Analizi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi* , 13 (2) , 299-310.

Üzümcü, A. (2015). *İktisadi Büyüme (Teori, Model ve Türkiye Üzerine Gözlemler)*. Beta Basım, İstanbul.

World Bank. Data.worldbank.org. Erişim Tarihi: 1.1. 2021

YASED Raporu. (2015). *2023 Hedefleri yolunda Bilgi ve İletişim Teknolojileri*.

Yılancı, V. &Bozoklu, Ş. (2014). Türk Sermaye Piyasasında Fiyat ve İşlem Hacmi İlişkisi: Zamanla Değişen Asimetrik Nedensellik Analizi. *Ege Academic Review*, 14(2), ss. 211-220.

KAYNAKÇA

Acemoglu, D. &Restrepo P. (2019). Automation and New Tasks: How Technology Displaces and Reinstates Labor. *IZA Discussion Papers 12293*, Institute of Labor Economics (IZA).

Ansal, K.H, & Karaomelioglu D.C. (1999). New Technologies and Employment: İndustry And Firm Level Evidence From Turkey. *New Technology, Work and Employment*, 14, 82167.

Berg, J. (2015). Labour Markets, Institutions and Inequality: Building Just Societies İn The2st Century. *International Labour Office (ILO*), Geneva, Switzerland.

Brynjolsson, E. & McAfee, A. (2014). The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies. First Edition. New York: W. W. Norton & Company, 2014.

Chui, M. & Harryson, M.& Manyika, J. & Roberts R. & Chung, R. & Nel, P. & Heteren, A. (2018). Applying Artificial Intelligence for Social Good. McKinsey Global Institute Discussion Paper.

Dauth, W. &Findeisen, S. &Südekum J. &Wößner, N. (2017). German Robots – The Impact of Industrial Robots on Workers. *CEPR Discussion Paper DP12306*.

Devine, Warren D., Jr. (1983). From Shafts to Wires: Historical Perspective on Electrification. Journal of Economic History 43 (June): 347—72.

Eaton, M. (2015). Evolutionary Humanoid Robotics, Heidelberg, Springer,p.40.

Feinstein, C.H., (1981). Capital accumulation and the Industrial Revolution. In: Floud, R., McCloskey, D.N. (Eds.), The Economic History of Britain Since 1700, vol. 1, first ed. Cambridge, pp. 128–142

Ford, M. (2015). The Rise of the Robots: Technology and the Threat of Mass Unemployment. London: Oneworld Publications

Frey, C.B. & Osborne, M. A. (2017). The future of employment: How susceptible are jobs to computerisation?. Technological Forecasting and Social Change, Elsevier, vol. 114(C), pages 254-280.

Gasteiger, E., Prettner, K. (2017). A note on automation, stagnation, and the implications of a robot tax, Diskussionsbeiträge. No. 2017/17, FreieUniversität Berlin, FachbereichWirtschaftswissenschaft, Berlin.

International Federation of Robotics (IFR) (2019). World Robotic Report 2019, Frankfurt. https://ifr.org/downloads/press2018/IFR%20World%20Robotics%20Presentation%20-%2018%20Sept%202019.pd

International Federation of Robotics (IFR) (2020). World Robotic Report 2020, Frankfurt. https://ifr.org/img/worldrobotics/Executive_Summary_WR_2020_Industrial_Robots_1.pdf

International Labour Office (ILO) (2020). World Employment and Social Outlook 2019, Geneva.

International Organization of Motor Vehicle Manufacturers (OICA) (2006). 2006 Production Statistics, https://www.oica.net/category/production-statistics/2006-statistics/.

Jordan,J. (2019). The Ceheczh play That Gave Us the Word ' Robot' The MIT Press.

Maddison, A. (2001). The World Economy: A Millennial Perspective. The World Economy: Historical Statistics, which was released in 2003.

Maddison, A. (2005). Measuring and Interpreting World Economic Performance 1500–2001, Review of Income and Wealth, International Association for Research in Income and Wealth.

Manyika, J. (2017). A Future That Works: Ai, Automation, Employment, and Productivity, McKinsey Global Institute.

Özbey, İ. Bazıları eşitsizliğin sürmesini istiyor, 13 Nisan 2020 tarihli Cumhuriyet Gazetesi, https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/bazilari-esitsizligin-surmesini-istiyor-173276.

Press, G. (2016). A very Short History of Artificial Intelligence (AI), Forbes.

Sachs J. & Kotlikoff, L. (2012).Smart Machines and Long-Term Misery. NBER Working Papers 18629, National Bureau of Economic Research, Inc.

Schurr, Sam H.; Netschert, Bruce C.; Eliasberg, Vera; Lerner, Joseph; and Landsberg, Hans H. 1960. Energy in the American economy, 1850—1975: An economic study of its history and prospects. Baltimore: Johns Hopkins University Press.

Rosenberg, Nathan. (1976). On Technological Expectations. *Economic Journal,* 86 (September): 523—35.

PwC (2017). Will Robots Really Steal Our Jobs?: An İnternational Analysis Of The Potential Long Term İmpact Of Automation.

https://www.pwc.com/hu/hu/kiadvanyok/assets/pdf /impact_of_automation_on_jobs.pdf.

United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) (2021). Technology and Innovation Report 2021, https://unctad.org/page/technology-and-innovation-report-2021.

World Robotics 2020 Report, IFR

Zeira J. (1998). Workers, Machines, and Economic Growth. *The Quarterly Journal oEconomics*, Volume 113, Issue 4, pp 1091–1117.

KAYNAKÇA

Acemoglu, D. & Restrepo, P. (2017). Secular stagnation? The effect of aging on economic growth in the age of automation. *American Economic Review*, *107*(5), 174-79.

Acemoglu, D. & Restrepo, P. (2020). Robots and jobs: Evidence from US labor markets. *Journal of Political Economy*, *128*(6), 2188-2244.

Autor, D. H., Levy, F. & Murnane, R. J. (2003). The skill content of recent technological change: An empirical exploration. *The Quarterly journal of economics*, *118*(4), 1279-1333.

Balsmeier, B. & Woerter, M. (2019). Is this time different? How digitalization influences job creation and destruction. *Research policy*, *48*(8), 103765.

Bakhshi, H., Downing, J. M., Osborne, M. A. & Schneider, P. (2017). *The future of skills: Employment in 2030*. Pearson.

Bessen, J. E. (2016). How computer automation affects occupations: Technology, jobs, and skills. *Boston Univ. school of law, law and economics research paper*, (15-49).

Brussevich, M. Dabla-Norris, E., Kamunge, C., Karnane, P., Khalid, S., & Kochhar, K. (2018). Gender, technology, and the future of work. International Monetary Fund (IMF) Staff Discussion Notes.

Bustelo, M. Egana-delSol, P., Ripani, L., Soler, N. & Viollaz, M. (2020). *Automation in Latin America: Are Women at Higher Risk of Losing Their Jobs?*. Inter-American Development Bank.

Chandler Jr, A. D. (1993). *The visible hand*. Harvard University Press.

Cords, D. & Prettner, K. (2018). *Technological unemployment revisited: Automation in a search and matching framework* (No. 19-2018). Hohenheim Discussion Papers in Business, Economics and Social Sciences.

Frey, C. B. & Osborne, M. A. (2017). The future of employment: How susceptible are jobs to computerisation?. *Technological forecasting and social change*, *114*, 254-280.

Goos, M. & Manning, A. (2007). Lousy and lovely jobs: The rising polarization of work in Britain. *The review of economics and statistics*, *89*(1), 118-133.

Graetz, G. & Michaels, G. (2018). Robots at work. *Review of Economics and Statistics*, *100*(5), 753-768.

Green, F. & McIntosh, S. (2007). Is there a genuine under-utilization of skills amongst the over-qualified?. *Applied economics*, *39*(4), 427-439.

Hawksworth, J., Berriman, R., & Goel, S. (2018). Will robots really steal our jobs? An international analysis of the potential long term impact of automation. *PricewaterhouseCoopers, http://pwc. co. uk/economics, access*, *13*.

Kolokytha, E., Kolokythas, G., Perdiki, F. & Valsamidis, S. (2018). Labour Job Digitalization: Myths and Realities. *Scientific Bulletin–Economic Sciences*, *17*(2), 3-18.

Leontief, W. (1952). Machines and man. *Scientific American*, *187*(3), 150-164.

Lindsay, C. & McQuaid, R. W. (2004). Avoiding the 'McJobs' unemployed job seekers and attitudes to service work. *Work, employment and society*, *18*(2), 297-319.

Mastrostefano, V. & Pianta, M. (2009). Technology and jobs. *Economics of innovation and new technology*, *18*(8), 729-741.

Maxwell, N. L. (2006). *The working life: The labor market for workers in low-skilled jobs*. WE Upjohn Institute.

Michaels, G., Natraj, A. & Van Reenen, J. (2014). Has ICT polarized skill demand? Evidence from eleven countries over twenty-five years. *Review of Economics and Statistics*, *96*(1), 60-77.

Muro, M., Maxim, R. & Whiton, J. (2019). Automation and artificial intelligence: How machines are affecting people and places.

Nazlıcan, B. D. & Meçik, O. (2018). Türkiye'de Endüstri 4.0'in İşgücü Piyasasina Etkileri: Firma Beklentileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *23*(Endüstri 4.0 ve Örgütsel Değişim Özel Sayısı), 1581-1606.

Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) Staff. (2017). *OECD Skills Outlook 2017: Skills and Global Value Chains*. Paris: OECD.

Özen, E. N. (2017). Bilgisayarlı Otomasyon ve Türkiye'de İşgücü Piyasasının Geleceği, Tepav Değerlendirme Notu.

TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu Hane Halkı İş Gücü Araştırması 2010-2019 Arası Mikro Veri Setleri, https://www.tuik.gov.tr/

KAYNAKÇA

Al, İ. (2019). Merkez Bankası Dijital Parası ve Para Politikasına Yansımaları, BAİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19(3), 573-593.

Antonopoulos, A. (2014). Mastering Bitcoin Unlocking Digital Cryptocurrencies. O'Reilly Media,.California.

Aren, S. (1989). 100 Soruda Para ve Para Politikası, Gerçek Yayınevi, İstanbul.

Ateş, B. (2016). Kripto Para Birimleri, Bitcoin ve Muhasebesi. Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,7 (1), 349- 366.

Bayraktutan, Y. (2004). Bilgi, İktisadi Gelişme Evreleri ve 'Mal'dan 'Sanal'a Paranın Evrimi, Türkiye Günlüğü, 78 (Güz): 49-58.

Berentsen A. & Schär F. A. (2018). Short Introduction to the World of Crypto currencies. Federal Reserve Bank of St. Louis Review, First Quarter, 100(1), 1-16.

BIS (2018). Central Banks Digital Currencies, Bank for InternationalSettlements Committee on Payments and Market Infrastructures, 1-28.

Bilir, H. & Çay, Ş. (2016). Elektronik Para ve Finansal Piyasalar Arasındaki İlişki, Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9(2): 21-30.

COIN MARKET CAP (2021). https://coinmarketcap.com/ /09.04.2021.

Çarkacıoğlu, A. (2016). Kripto- Para Bitcoin, Sermaye Piyasası Kurulu Araştırma Raporu, https://www.spk.gov.tr/SiteApps/Yayin/YayinGoster/1130 /01.04.2021.

Çetinkaya, Ş. (2018). Kripto Paraların Gelişimi ve Para Piyasalarındaki Yerinin Swot Analizi ile İncelenmesi, Uluslararası Ekonomi ve Siyaset Bilimleri Akademik Araştırmalar Dergisi, 2(5): 11-21.

Çizmeci, B.& Göver, İ. H. (2020). Toplumlarda Fiziksel Paradan Dijital Paraya Geçiş: Bitcoin Örneği, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 21(2): 310-333.

DENMARKS NATIONALBANK (2017). Central Bank Digital Currency in Denmark?, Analysis-Denmarks Nationalbank, 28: 1-24.

Davies G. (2002). A History of Money from Ancient Times to the Present Day. University of Wales Press Cardiff.

Dinler Z. (2013). İktisada Giriş, 19. Baskı, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa.

Eğilmez M. (2017). Kripto Paralar, Bitcoin ve Blockchain, Kendime Yazılar, 11 Kasım 2017, https://www.mahfiegilmez.com/2017/11/kripto-paralar-bitcoin-ve-blockchain.html /05.04.2021.

Ely, B. (1996). Electronic Money and Monetary Policy: Separating Fact from Fiction, The Future of Money in the Information Age, Cato Institute's 14th Annual Monetary Conference.

EUROPEAN CENTRAL BANK (ECB, 2000) Monthly Bulletin, November.

Evlimoğlu, U. ve Gümüş, U. T. (2018). İtibari Paranın Kullanımdan Kaldırılmasına Yönelik Teorik Bir Değerlendirme, LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi, IX(II): 167-183.

Gül, E.& Ekinci, A. (2006). Türkiye'de Enflasyon ve Döviz Kuru Arasındaki Nedensellik İlişkisi: 19842003", Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6(1): 91-105.

Gültekin Y. (2017). Turizm Endüstrisinde Alternatif Bir Ödeme Aracı Olarak Kripto Para Birimleri: Bitcoin, Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi, (1)2: 96-113.

IMF (2020). Digital Money Across Borders: Macrofinancial Implications. Washington DC. https://www.imf.org/~/media/Files/Publications/PP/2020/English/PPEA2020050.ashx /01.04.2021.

IMF (2016). Virtual Currencies and Beyond: Initial Considerations. Washington DC. https://www.imf.org/external/pubs/ft/sdn/2016/sdn1603.pdf /30.03.2021.

Mancini-Griffoli, T., Pera, M. S. M., Agur, I., Arı, A., Kiff, J., Poepescu, A. &Rochon, S. (2018). Casting Light on Central Bank Digital Currency, IMF Discussion Note, SDN/18/08, 1-39.

Milnes, A. (1919). The economic foundations of reconstruction. Macdonald and Evans, London.

Mishkin, F. S. (1997). The Economics of Money, Banking and Financial Markets, Addison Wesley LongMAN Inc, USA.

Parasız, İ. (2009). Para Banka ve Finansal Piyasalar, 9. Baskı, Ezgi Kitabevi, Bursa.

Pirinççi, A. E. (2018). Yeni Dünya Düzeninde Sanal Para Bitcoin'in Değerlendirilmesi. International Journal of Economics Politics Humanities and Social Sciences, 1(1): 45-52.

Salihoğlu, E. (2018). Dijital Para ve Merkez Bankası Para Politikaları, Basılmış Doktora Tezi, Nobel Yayınevi, Ankara.

Smith, A. (1776). An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations, https://www.researchgate.net/publication/31729988_An_Inquiry_into_the_Nature_and_Causes_of_the_Wealth_of_Nations_Volume_II /03.04.2021.

Tekdoğan, Ö. F. (2020). Bankaların Kaydi Para Üretimi ve İktisadi Etkileri, içinde 'İslami Finans ve Finansal Teknolojiler (Fintech)', ed. M. Şimşek & M. Samur, Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları: 47, Konya, 21-41.

Tanaka, T. (1996). Possible Consequences of Digital Cash, First Monday, Peer Reviewed Journal on the Internet, 1(2), August 5th, https://firstmonday.org/ojs/index.php/fm/article/ view/474 /31.03.2021.

Üzer, B (2017). Sanal Para Birimleri, Uzmanlık Yeterlilik Tezi, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Ankara.

KAYNAKÇA

Adedokun, A. (2019). Bitcoin-Altcoin Price Synchronization Hypothesis: Evidence from Recent Data. Journal of Finance and Economics, 7(4), 137-147.

Baeck, C., Elbeck, M. (2015). Bitcoins as an investment or speculative vehicle? A first look. Applied Economics Letters, 22, 30-34.

Baur, D. G., Hong, K., & Lee, A. D. (2018). Bitcoin: Medium of exchange or speculative assets?. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, *54*, 177-189.

BBC News. (2017). Wonga data breach 'affects 245,000 UK customers. https://www.bbc.com/news/business-39544762 (20.04.2021)

Bhaskar, N. D., Chuen, D. L. K. (2015). Bitcoin Mining Technology. Handbook of Digital Currency, 45–65.

Bitcoin Developer Guides. Block Chain. https://developer.bitcoin.org/ devguide/block_chain.html (20.04.2021)

Blokzincir Teknolojileri ,https://blokzincir.bilgem.tubitak.gov.tr/blok-zincir.html (20.04.2021).

Brito, J., Castillo, A. (2013). Bitcoin: A Primer for Policymakers. Mercatus Center George Mason University.

Bustillos, M. (2013). The Bitcoin Boom, https://www.newyorker.com/tech/annals-of-technology/the-bitcoin-boom (23.03.2021).

Cermak, V. (2017). Can Bitcoin Become A Viable Alternative To Fiat Currencies? An Empirical Analysis Of Bitcoin's Volatility Based On A GARCH Model. *(May 2, 2017)*.

Chuen, D.L.K., Guo, L., Wang, Y. (2018). Cryptocurrency: *A New Investment Opportunity?* The Journal of Alternative Investments Winter, 20 (3) 16-40

Ciaian, P., Rajcaniova, M., Kancs, d'Artis. (2018). Virtual Relationships: Short- And Long-Run Evidence From Bitcoin And Altcoin Markets. Journal of International Financial Markets, Institutions and Money, 52, 173–195.

Çarkacıoğlu, A. (2016). Kripto-Para Bitcoin. Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu Araştırma Dairesi.

Dumitrescu, G.C. (2017). "Bitcoin – A Biıef Analysis of The Advantages and Disadvantages". Global Economic Observer (Ed. Mărgulescu, S., Moagăr-Poladian, S.), No. 2, vol. 5, 63-71.

Dwyer, G. P. (2015). The Economics of Bitcoin and Similar Private Digital Currencies. *Journal Of Financial Stability*, *17*, 81-91.

European Banking Authority (EBA). (2013). Warning to consumers on virtual currencies. https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/documents/10180/598344/b99b0dd0-f253-47ee-82a5-c547e408948c/EBA%20Warning%20on%20Virtual%20Currencies.pdf?retry=1 (20.04.2021)

Farell, R. (2015). An Analysis of the Cryptocurrency Industry. Wharton Research Scholars. 130.

Franco, P. (2015). Understanding Bitcoin: Cryptography, Engineering and Economics. United Kingdom: Wiley. file:///C:/Users/ertugrul.meral/Desktop/gozde%20ki%C5%9Fisel%20%C3%A7al%C4%B1%C5%9Fmalar/bitcoin/Understanding%20Bitcoin%20Cryptography,%20Engineering,%20and%20Economics.pdf (18 Nisan 2021)

Garcia, D., Tessone, C. J., Mavrodiev, P., Perony, N. (2014). The digital traces of bubbles: feedback cycles between socio-economic signals in the Bitcoin economy. The Royal Society Publishing, 11(99), 1-8 https://doi.org/10.1098/rsif.2014.0623

Grant, G., Hogan, R. (2015). Bitcoin: Risks and Controls. Wiley Online Library https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/jcaf.22060 (20.04.2021)

Grinberg, Reuben. (2012). Bitcoin: An Innovative Alternative Digital Currency. Hastings Science and Technology Law Journal 4(1) (Winter): 159-207

Hanley, B.P. (2014). "The False Premises and Promises of Bitcoin." https://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/1312/1312.2048.pdf (20.04.2021)

Hellman, M.E. (2002). An Overiıew of Public Key Cryptography. IEEE Communications Magazine • 50th Anniversary Commemorative Issue, 42-49.

Kancs, D., Ciaian, P.&Miroslava, R. (2015). The Digital Agenda of Virtual Currencies. Can BitCoin Become a Global Currency. Luxembourg (Luxembourg): Publications Office of the European Union.

Kaushal, P.K., Bagga, A.&Sobti, R. (2017). Evolution of Bitcoin and Security Risk in Bitcoin Wallets. International Conference on Computer, Communications and Electronics (Comptelix) Manipal University Jaipur, Malaviya National Institute of Technology Jaipur & IRISWORLD, July 01-02.

Khalilov, M. C. K., Gündebahar, M., & Kurtulmuşlar, İ. (2017). Bitcoin ile Dünya ve Türkiye'deki Dijital Para Çalışmaları Üzerine Bir İnceleme. Proceedings of 19. Akademik Bilişim Konferansı.

Kiran, M., Stannett, M. (2014) Bitcoin Risk Analysis. Nemode.ac.uk: Research Councils UK.

Luther, W. J. & Salter, A. W. (2017). Bitcoin and the bailout. The Quarterly Review of Economics and Finance, 66, 50-56.

Mattke, J., Maier, C.&Reis, L. (2020). Is Cryptocurrency Money?: Three Empirical Studies Analyzing Medium of Exchange, Store of Value and Unit of Account. SIGMIS-CPR'20: Proceedings of the 2020 on Computers and People Research Conference, June, 26–35

McKay, D.R.& Peters, D.A. (2018). Digital Gold: A Primer on Cryptocurrency. Plast Surg (Oakv), 26(2): 137–138.

Moore, T.& Christin, N. (2013). Beware the Middleman: Empirical Analysis of Bitcoin-Exchange Risk. Financial Cryptography and Data Security, 25-33.

Nakamoto, S. & Bitcoin, A. (2008). A Peer-To-Peer Electronic Cash System. Bitcoin.–URL: https://bitcoin. org/bitcoin. pdf, 4.

Panarello, A., Tapas, N., Merlino, G., Longo, F., & Puliafito, A. (2018). Blockchain and iot integration: A systematic survey. Sensors, 18(8), 2575.

Plassaras, N.A. (2013). "Regulating Digital Currencies: Bringing Bitcoin within the Reach of the IMF." Chicago Journal of International Law 14(1): 377-407.

Prypto. (2016). “Bitcoin for Dummies”, A Wiley Brand.

Reyna, A., Martín, C., Chen, J., Soler, E. & Díaz, M. (2018). On Blockchain and its İntegration With Iot. Challenges and Opportunities. *Future Generation Computer Systems*, *88*, 173-190.

Segendorf, B. (2014). What Is Bitcoin. *Sveriges riksbank economic review*, 2.

Selgin, G. (2015). Synthetic Commodity Money. Journal of Financial Stability, 17, 1-28. Urquhart, A. (2016). The Inefficiency of Bitcoin. Economics Letters,

Sharma, R. (2021). What Is the Difference Between Crypto Tokens, Currencies, and Commodities? https://www.investopedia.com/tech/crypto-primer-currencies-commodities-tokens/ (19.04.2021)

Stroukal, D. (2018). Can Bitcoin Become Money? Its Money Functions and The Regression Theorem. International Journal of Business and Management, Vol. VI, No. 1, 36-53.

Swan, M. (2015. ”Blockchain: Blueprint For A New Economy”, O'Reilly Media, Inc.

Tanrıverdi, M., Uysal, M. & Üstündağ, M. T. (2019). Blokzinciri Teknolojisi Nedir? Ne Değildir?: Alanyazın İncelemesi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, *12*(3), 203-217.

Urquhart, A. (2016). The inefficiency of Bitcoin. Economics Letters, 148, 1-7. http://dx.doi.org/10.1016/j.econlet.2016.09.019

Usta, A., Doğantekin, S. (2017). Blockchain101, v2. Bankalararası Kart Merkezi. https://bkm.com.tr/wp-content/uploads/2019/08/15082019_kitap.pdf (21.04.2021).

Ünal, G. & Uluyol, Ç. (2020). Blok Zinciri Teknolojisi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, *13*(2), 167-175.

Velde, F. R. (2013). Bitcoin: A primer. The Federal Reserve Bank of Chicago. Essays On Issues, Number 317. http://blog.philippe-poisse.eu/public/monnaie_ locale/bitcoin/cfldecember2013_317.pdf

Vranken, H. (2017). Sustainability of Bitcoin and Blockchains. Current Opinion in Environmental Sustainability, 28, 1–9.

Watts, W. L. (2013) Bitcoin hits record $1,242 as it nears value of ounce of gold, The Wall Street Journal, Market Watch, November 29, 11:40 AM. Available at https://www.marketwatch.com/story/bitcoin-hits-record-1242-as-it-nears-value-of-ounce-of-gold-1385743203 (18 Nisan 2021).

Woo, D., Gordon, I.& Iaralov, V. (2013). Cause and Effect. Bank of America Merrill Lynch: FX and Rates Global.

Yermack, D. (2014). "Is bitcoin a Real Currency? An Economic Appraisal." NBER Working Paper No. 19747, National Bureau of Economic Research.

KAYNAKÇA

Atar, A. (2020). "Gelenekselden Dijitale Turizm Sektörü". *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, *4*(2), 1640-1654.

Atay, L., Yalçınkaya, P. &Bahar, F. (2019). "İstanbul'daki Akıllı Otel Uygulamalarının Değerlendirilmesi". *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *8*(1), 667-678.

Autio, E., (2017). "Policy Brief: Digitalisation, Ecosystems, Entrepreneurship and Policy". Technical Report. Ss. 1-11.

Buhalis, D. ve O'Connor, P. (2005). "Information Communication Technology Revolutionizing Tourism". *Tourism Recreation Research*, 30(3), 7-16.

Cankül, D., Doğan, A. & Sönmez, B. (2018). "Yiyecek-İçecek İşletmelerinde İnovasyon ve Artırılmış Gerçeklik Uygulamaları". *İşletme Araştırmaları Dergisi Journal Of Business Research-Turk*, *10*(3), 576-591.

Cam, A.C. & Durmaz, V. (2018). "Dijital Havacılık: Güncel Uygulamalarla Gelecekteki Yolcu Deneyimleri". *Electronic Turkish Studies*, *13*(26).

Chan, A. P. H. &Tung, V. W. S. (2019). "Examining the effects of robotic service on brand experience: the moderating role of hotel segment". *Journal of Travel & Tourism Marketing*, *36*(4), 458-468.

Chen, Y.& Hu, H. (2013). "Internet of intelligent things and robot as a service", *Simulation Modelling Practice and Theory*, Volume: 34, pp. 159-171.

David-Negre, T., Almedida-Santana, A., Hernández, J. M. &Moreno-Gil, S. (2018). "Understanding European tourists' use of e-tourism platforms. Analysis of networks". *Information Technology & Tourism*, *20*(1-4), 131-152.

Demirezen, B. (2019). "Artırılmış Gerçeklik ve Sanal Gerçeklik Teknolojisinin Turizm Sektöründe Kullanılabilirliği Üzerine Bir Literatür Taraması". *Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 1-26.

Ercan, F.(2020)."Turizm Pazarlamasında Yapay Zekâ Teknolojilerinin Kullanımı ve Uygulama Örnekleri". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, *23*(2), 394-410.

Garcia-Haro, J. M., Oña, E. D., Hernandez-Vicen, J., Martinez, S. & Balaguer, C. (2021). "Service Robots in Catering Applications: A Review and Future Challenges". Electronics, 10(1), 47.

Guttentag, D. A. (2010). "Virtual reality: Applications and implications for tourism". *Tourism management*, *31*(5), 637-651.

Happ, É. & Ivancsó-Horváth, Z. (2018). "Digital tourism is the challenge of future–a new approach to tourism". Knowledge Horizons. Economics, 10(2), 9-16.

Haenlein, M.& Kaplan, A. (2019). "A brief history of artificial intelligence: On the past, present, and future of artificial intelligence". *California management review*, *61*(4), 5-14.

Hamari, J., Sjöklint, M. &Ukkonen, A. (2016). "The sharing economy: Why people participate in collaborative consumption". *Journal of the association for information science and technology*, *67*(9), 2047-2059.

Härting, R. C., Reichstein, C., Härtle, N. &Stiefl, J. (2017, June). "Potentials of digitization in the tourism industry–empirical results from German experts". In *International Conference on Business Information Systems* (pp. 165-178). Springer, Cham.

Hazarhun, E. &Yılmaz, Ö. D. (2020). "Restoranlarda Dijital Dönüşüm: Touch Restoran Örneği". *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research*, *4*(3), 384-399.

Heldal, I. (2007). "Supporting Participation in Planning New Roads By Using Virtual Reality Systems". *Virtual Reality,* 11(2), 145-159.

Höllerer, T. & Feiner, S. (2004). "Mobile Augmented Reality". Telegeoinformatics: Location-Based Computing And Services, 21.

International Labor Organisational Sectoral Brief, Mayıs 2020; https://www.ilo.org/empent/Projects/the-lab/WCMS_741468/lang--en/index.htm

İbiş, S. (2019). "Turizm Endüstrisinde Robotlaşma". Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 3(3), 403-420.

İlhan, İ. & Çeltek, E. (2016). "Mobil Pazarlama: Turizmde Artırılmış Gerçeklik Kullanımı". *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *15*(2), 581-599.

Javaid, M., Haleem, A., Vaishya, R., Bahl, S., Suman, R.& Vaish, A. (2020). "Industry 4.0 technologies and their applications in fighting COVID-19 pandemic". *Diabetes & Metabolic Syndrome: Clinical Research & Reviews,* 14(4), 419-422.

Kişi, N. (2018). "Paylaşım ekonomisinin ulaşım sektörüne yansımaları: Uber örneği". *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *5*(10), 57-68.

Korže, S. Z. (2019). "From Industry 4.0 to Tourism 4.0". *Innovative issues and approaches in social sciences*, *12*(3), 1855-0541.

Kurt, S. & Ünlüönen, K. (2017). "Paylaşım Ekonomisi Kapsamında Turizm Sisiteminin Değerlendirilmesi". *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, (1), 1-21.

Lom, M., Pribyl, O. & Svitek, M. (2016, May). "Industry 4.0 as a part of smart cities". In 2016 Smart Cities Symposium Prague (SCSP), (pp. 1-6). IEEE.

Lu, Y. (2017). I"ndustry 4.0: A survey on technologies, applications and open research issues". *Journal of industrial information integration*, 6, 1-10.

Manjari, R.M.E. (2018): "Introducing Tourism 4.0: What is It and How Do We Get Here?" 2 Oct 2018.

Papathanassis, Alexis (2017). "R-Tourism: Introducing the Potential Impact of Robotics and Service Automation in Tourism". *Ovidius University Annals, Series Economic Sciences,* 17(1), 211-216.

Pencarelli, T. (2020). "The digital revolution in the travel and tourism industry". *Information Technology & Tourism*, 22(3), 455-476.

Pırnar, İ. (2005). "Turizm Endüstrisinde E-Ticaret". *AİBÜ-İİBF Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 28-55).

Polukhina, A., Arnaberdiyev, A. &Tarasova, A. (2019, May). "Leading technologies in tourism: using blockchain in TravelChain project". In *3rd International Conference on Social, Economic, and Academic Leadership (ICSEAL 2019)* (pp. 383-387). Atlantis Press.

Russell, M. (2012). "11 Amazing augmented reality ads", www.businessinsider.com/11-amazing-augmented-realityads-2012-1?op=1 (Erişim tarihi:21.03.2021).

Sarı, E.B. (2018). "Refections Of Industry 4.0 To Management Of Service Enterprises: Smart Hotels", *Uluslararası Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(2), ss:33–40.

Shhedrina, E.Ju., Moiseeva, A.G., Goncharov, A.N. &Hubulova, V.V. (2019). "Cifrovoj turizm: kak industrija 4.0 povlijaet na turisticheskuju otrasl' regiona". *Sovremennaja nauka i innovacii*, (1), 251–256.

Starc P., Urska, U.J., Mokorel S., Kuralt V. & Ilijaš T. (2019): "Tourism 4.0: Challenges in Marketing a Paradigm Shift". *Consumer Bahaviour and Marketing*, March 2019.

Sunal, G. (2016). "Sanal Gerçeklik ve Dijital Sinemanın Olanaklari". *inif E-Dergi,*1(2), 294-30.

Tilson, D., Lyytinen, K. & Sørensen, C. (2010). "Research commentary—Digital infrastructures: The missing IS research agenda". *Information systems research,* 21(4), 748-759.

Topsakal, Y., Yüzbaşıoğlu, N. & Çuhadar, M. (2018). "Endüstri devrimleri ve turizm: Türkiye Turizm 4.0 SWOT analizi ve geçiş süreci önerileri". *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *23*(Endüstri 4.0 ve Örgütsel Değişim Özel Sayısı), 1623-1638.

Travelmate, "Travelmate: a fully autonomous suitcase and robot". https://travelmaterobotics.com/ (accessed March 22, 2019).

Tutar, F., Kocabay, M. & Kılınç, N. (2007). "Turizm sektöründe e-Ticaret uygulamaları: Nevşehir örneği". *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *2007*(1), 196-206.

Uğur, N. G. & Demir, E. (2020). "Kripto Paralar ve Blockchain: Turizm Sektörü Üzerine Bir Değerlendirme". *Journal of Yaşar University*, *15*(58), 210-220.

UNWTO International Tourism Highlights, 2020 Edition, https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284422456 ,

UNWTO World Tourism Barometer and Statistical Annex, January 2021.

Xiang, Z. (2018). "From digitization to the age of acceleration: On information technology and tourism". *Tourism management perspectives*, *25*, 147-150.

Yang, S. B., Lee, K., Lee, H. & Koo, C. (2019). "In Airbnb we trust: Understanding consumers' trust-attachment building mechanisms in the sharing economy". *International Journal of Hospitality Management*, *83*, 198-209.

Yazıcı, S. (2020). "Turizm İşletmelerinde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinden Blokzincir Teknolojisine Geçiş Süreci ve Uygulama Örnekleri". *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (21), 136-146.

Yıldız, S. (2018). "Profesyonel Turist Rehberlerinin Teknolojik Rehber Algısını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: İstanbul Örneği". *Journal of Social And Humanities Sciences Research*, 5(31): 4686-4697.

Wise, N. & Heidari, H. (2019). Developing Smart Tourism Destinations with the Internet of Things. In *Big Data and Innovation in Tourism, Travel, and Hospitality* (pp. 21-29). Springer, Singapore.

Zeren, S. K. & Demirel, E. (2020). "Turizm Endüstrisinde Yeni Tren: Blockchain Startup Projeleri". *Journal of Tourism Intelligence and Smartness*, *3*(2), 169-188.

Zlatanov, S. &Popesku, J. (2019). Current Applications of Artificial Intelligence in Tourism and hospitality. In Sinteza 2019-International Scientific Conference on Information Technology and Data Related Research (pp. 84-90). Singidunum University.

KAYNAKÇA

Ayia Napa is the first municipality in Cyprus to use blockchain technology | TheMayor.EU. (2021, March 19). TheMAYOR.Eu. "https://www.themayor.eu/en/a/view/ayia-napa-is-the-first-municipality-in-cyprus-to-use-blockchain-technology-3795" (Erişim Tarihi: 19.03.2021).

Berryhill J., Bourgery T. & Hanson A., "Blockchains Unchained: Blockchain Technology and its Use in the Public Sector", OECD Working Papers on Public Governance, No. 28, OECD Publishing, Paris, (2018).

Blockchain Türkiye (2019). *Blokzinciri Teknolojisi Terminoloji Çalışması*, Haziran, Türkiye Bilişim Vakfı, Hukuk Düzenlemeler ve Kamu İlişkileri Çalışma Grubu, Blockchain Türkiye, İstanbul.

Blockchain Türkiye Platformu (BCTR). Finans, Bankacılık ve Sigortacılık Çalışma Grubu. (2019, April). Dijital Kimlik Raporu Blockchain Türkiye Platformu (Bctr). https://bctr.org/dokumanlar/Dijital_Kimlik.pdf

Casino, F., Dasaklis, T. K., & Patsakis, C. (2019). A systematic literature review of blockchain-based applications: Current status, classification and open issues. Telematics and Informatics, 36, 55–81. https://doi.org/10.1016/j.tele.2018.11.006.

CB Dijital Dönüşüm Ofisi on. (2021, March 2). [Tweet]. Twitter. https://twitter.com/dijital/status/1366770882975268872?ref_src=twsrc%5Egoogle%7Ctwcamp%5Eserp%7Ctwgr%5Etweet.

Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü (CBSGM). (2019). *Akıllı Şehirler Beyaz Bülteni*. https://webdosya.csb.gov.tr/db/cbs/menu/isbak_akillisehirler_kitap_190409_digital_20190409_205455_20190410043635.pdf

Cong, L. W., He, Z. & Zheng, J. (2017). Blockchain Disruption and Smart Contracts. *SSRN Electronic Journal*, 1–52. https://doi.org/10.2139/ssrn.2985764

Eczacıbaşı, F. (2019). Sunuş, *Blokzinciri Teknolojisi Terminoloji Çalışması*, Haziran, Türkiye Bilişim Vakfı, Hukuk Düzenlemeler ve Kamu İlişkileri Çalışma Grubu, Blockchain Türkiye, İstanbul.

Fernandez de Cordova, S. (2019, May 17). *10 Ways Blockchain Is Revolutionizing Smart Cities-Smartcity World*. Medium. https://medium.com/smartcityworld/10-ways-blockchain-is-revolutionizing-smart-cities-595046ba05b1

Haber, S. & Stornetta, W. S. (1991). How to Time-Stamp A Digital Document. Journal of Cryptology, 3(2), 99–111. https://doi.org/10.1007/bf00196791

Hwee, C.S. (2019). Singapore Blockchain Ecosystem 2019 Driving towards a decentralized world: A glimpse into Singapore's vibrant and diverse blockchain landscape. ConsenSys Pte Ltd. https://opennodes.com/Singapore-Ecosystem-Report.pdf

Karahan, Ç., & Tüfekci, A. (2019). Blokzincir Teknolojisinin Dijital Kimlik Yönetiminde Kullanımı: Bir Sistematik Haritalama Çalışması. Journal of Polytechnic, 483–496. https://doi.org/10.2339/politeknik.654503

Kehnscherper, L. (2020, September 3). *Swiss Canton Takes Taxes in Bitcoin as Crypto Gains Traction*. Bloomberg. https://www.bloomberg.com/tosv2.html?vid=&uuid=0147cfa0-9204-11eb-8271-3f2593cc5f95&url=L25ld3MvYXJ0aWNsZXMvMjAyMC0wOS0wMy9zd2lzcy1jYW50b24tdGFrZXMtdGF4ZXMtaW4tYml0Y29pbi1hcy1jcnlwdG8tZ29lcy1tYWluc3RyZWFt

Kovic, M. (2017). Blockchain For The People: Blockchain Technology As The Basis For A Secure and Reliable E-Voting System. *ZIPAR Discussion Paper Series*, 1–25. https://doi.org/10.31235/osf.io/9qdz3

Lekker, H. (2018, August 22). Riyadh Partners With IBM to Implement Blockchain for its Municipal Services. Grizzle. "https://grizzle.com/riyadh-ibm-blockchain/" (Erişim Tarihi: 19.03.2021).

Marchionni, P. (2018, February 6). The Next Generation e-government. Linkedin. https://www.linkedin.com/pulse/next-generation-e-government-pietro-marchionni

Merkle, R. C. (1980). Protocols for Public Key Cryptosystems. *1980 IEEE Symposium on Security and Privacy*, 122–134. https://doi.org/10.1109/sp.1980.10006

Mirghaemi, S. A. (2020). Dünya ve Türkiye'de Akıllı Kentler ve Sistemleri Üzerine Bir İnceleme. *Beykent Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 37–46. https://doi.org/10.20854/bujse.628495

Moka (2019, January 30). Blockchain Teknolojisi Geleceğin Ödeme Sistemini Yaratacak Mı? | Moka. https://www.moka.com/blog/blockchain-teknolojisi-gelecegin-odeme-sistemini-yaratacak-mi/

Nakamoto, S., 2008. Bitcoin: A peer-to-peer electronic cash system. "https://bitcoin.org/bitcoin.pdf" (Erişim Tarihi: 11.03.2021).

Natıonal League of Cıtıes (NLC). (2018). Blockchain in Cities Restorıng Trust and Transparency in Dıgıtal Transactıons. https://www.nlc.org/wp-content/uploads/2018/05/CSAR_Blockchain-Report-PRINT.pdf

Notarization in Blockchain: Use Cases for Notary. (2020, November 24). 4ire Labs. https://4irelabs.com/cases/notarization-in-blockchain/

Peris-Ortiz, M., Bennett, D. R. & Yábar, P. D. (2016). Sustainable Smart Cities: Creating Spaces for Technological, Social and Business Development (Innovation, Technology, and Knowledge Management) (1st ed. 2017 ed.). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-40895-8

Port Authority and Municipality of Rotterdam launch blockchain technology field lab. (2017, September 22). Port of Rotterdam. "https://www.portofrotterdam.com/en/news-and-press-releases/port-authority-and-municipality-of-rotterdam-launch-blockchain-technology" (Erişim Tarihi: 19.03.2021).

Rotuna, C., Gheorghıta, A., Zamfıroıu, A. & Smada, D.-M. (2019). Smart City Ecosystem Using Blockchain Technology. Informatica Economica, 23(4/2019), 41–50. https://doi.org/10.12948/issn14531305/23.4.2019.04

Salha, R. A., El-Hallaq, M. A. & Alastal, A. I. (2019). Blockchain in Smart Cities: Exploring Possibilities in Terms of Opportunities and Challenges. *Journal of Data Analysis and Information Processing*, *07*(03), 118–139. https://doi.org/10.4236/jdaip.2019.73008

Saudi Vision 2030. (n.d.). Vision 2030. Retrieved March 19, 2021, from https://www.vision2030.gov.sa/en/vision/crown-message.

Sert, T. (2019). Sorularla Blockchain, Türkiye Bilişim Vakfı (TBV), https://bctr.org/dokumanlar/Sorularla_Blockchain_Turan_Sert.pdf

Shen, C. & Pena-Mora, F. (2018). Blockchain for Cities-A Systematic Literature Review. IEEE Access, 6, 76787–76819. https://doi.org/10.1109/access.2018.2880744.

Shen, C. & Pena-Mora, F. (2018c). Blockchain for Cities—A Systematic Literature Review. *IEEE Access*, *6*, 76787–76819. https://doi.org/10.1109/access.2018.2880744

Singhal, B., Dhameja, G. & Panda, P. S. (2018). Beginning Blockchain, Apress, https://doi.org/10.1007/978-1-4842-3444-0.

Smart cities. (n.d.). European Commission - European Commission. Retrieved March 25, 2021, from https://ec.europa.eu/info/eu-regional-and-urban-development/topics/cities-and-urban-development/city-initiatives/smart-cities_en

stampd.io | Blockchain Stamping. (2018, December 28). Stampd.Io. https://stampd.io/#/notarize

Tekin Bilbil, E. (2019). Yerel Yönetimler ve Blokzincir Teknolojisi: Bir Yönetişim Tasarısı/Stratejisi Önerisi, Kent Akademisi, Volume, 12 (39), Issue 3, Pages, 475-487.

Treiblmaier, H., Rejeb, A. & Strebinger, A. (2020). Blockchain as a Driver for Smart City Development: Application Fields and a Comprehensive Research Agenda. Smart Cities, 3(3), 853–872. https://doi.org/10.3390/smartcities3030044.

Treiblmaier, H., Rejeb, A. & Strebinger, A. (2020). Blockchain as a Driver for Smart City Development: Application Fields and a Comprehensive Research Agenda. *Smart Cities*, *3*(3), 853–872. https://doi.org/10.3390/smartcities3030044

Usta, A. (2018). *Paranın Serüveni Kripto Paraların Öncesi ve Sonrası*, Bankalararası Kart Merkezi (BKM).

Usta, A. & Doğantekin, S. (2018). *Blockchain 101 v2*. Bankalararası Kart Merkezi (BKM). https://bctr.org/dokumanlar/Blockchain101v2r2.pdf

Ünsal, E. & Kocaoğlu, Ö. (2018). Blok Zinciri Teknolojisi: Kullanım Alanları, Açık Noktaları ve Gelecek Beklentileri. European Journal of Science and Technology, 54–64. https://doi.org/10.31590/ejosat.423676.

Yan, V. (2021, January 4). Chongqing to Become a Model for Blockchain Industry during the 14th Five-Year Plan. IChongqing. "https://www.ichongqing.info/2021/01/04/chongqing-to-become-a-model-for-blockchain-industry-during-the-14th-five-year-plan/" (Erişim Tarihi: 19.03.2021)

Yıldırım, H. (2018). Açık ve Uzaktan Öğrenmede Blokzincir Teknolojisinin Kullanımı. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd), 4(3), 142-153.

KAYNAKÇA

Abdullah, M.A., Ab Rashid, M.F.F. & Ghazalli, Z., (2019). "Optimization Of Assembly Sequence Planning Using Soft Computing Approaches: A Review", Arch Comput Methods Eng, (26), 461-474

Albukhitan, S., (2020). "Developing Digital Transformation Strategy For Manufacturing", Procedia Computer Science, 170, 664-671 Https://Www.Sciencedirect.Com/Science/Article/Pii/S1877050920306372 (26.03.2021)

Alexopoulos, K., Nikolakis, N. & Chryssolouris, G., (2020). "Digital Twin-Driven Supervised Machine Learning For The Development Of Artificial İntelligence Applications İn Manufacturing", International Journal Of Computer Integrated Manufacturing, 33(5) 429-439.

Altuntaş, E. Y., (2018. "Dijital Dönüşüm Uygulamalarının Kurumların Marka Değeri Üzerindeki Etkisi", Egemia, (2), 1-18.

Ibm, Institute For Business Value, (2021). Analytics: The Real-World Use Of Big Data., How İnnovative Enterprises Extract Value From Uncertain Data, Ibm Institute For Business Value, 1-36. Https://Www.İbm.Com/Downloads/Cas/Zra80az6, (20.03.2021).

Apilioğulları, L., (2019). "Üretim Endüstrisi Dijital Dönüşüm Süreci Kavramsal İlişki Haritası", Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7(3) 153–162.

Armbrust, M., Fox, A., Griffıth, R., Joseph, A. D., Katz, R., Konwinski, A., Lee, G., Patterson, D., Rabkin, A., Stoica, I. & Zaharia, M., (2010). "A View Of Cloud Computing" Commun Acm 53(4) 50–58.

Ashima, R., Haleem, A., Bahl, S., Javaid, M., Mahla, S. K. & Singh, S., (2021). "Automation And Manufacturing Of Smart Materials In Additive Manufacturing Technologies Using Internet Of Things Towards Theadoption Of Industry 4.0", Materials Today: Proceedings, Https://Www.Sciencedirect.Com/Science/Article/Pii/S2214785321006751.

Bağcı, E., (2018). "Endüstri 4.0: Yeni Üretim Tarzını Anlamak", Güsbeed, Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi, 9 (24), 122-146.

Bayrak, A., (2018). "Dünya'da Ve Türkiye'de Sanayi'de Dijital Dönüşüm (Sanayi 4.0) İncelemesi Ve Türkiye'nin Entegrasyonu İçin Değerlendirmeler", Ankara. Https://Docplayer.Biz.Tr/134062859-Dunya-Da-Ve-Turkiye-De-Sanayi-De-Dijital-Donusum-Sanayi-4-0-İncelemesi-Ve-Turkiye-Nin-Entegrasyonu-İcin-Degerlendirmeler-Dr.Html (25.02.2021)

Ben-Daya, M., Hassini, E. & Bahroun, Z., (2019). Internet Of Things And Supply Chain Management: A Literature Review, Int. J. Prod. Res., 57 (15-16) 4719-4742, 10.1080/00207543.2017.1402140

Bhosale, H. S. & Gadekar, D. P. (2014). "A Review Paper On Big Data And Hadoop", International Journal Of Scientific And Research Publications, 4(10) 756-764. Http://Citeseerx.İst.Psu.Edu/Viewdoc/Download?Doi=10.1.1.657.1513&Rep=Rep1&Type=Pdf#Page=757.

Blaga, A., Militaru, C., Mezei, A.D. & Tamas, L.(2021). "Augmented Reality Integration İnto Mes For Connected Workers", Robotics And Computer Integrated Manufacturing, 68, 1-11.

Chavan, V. & Phursule, R. N. (2014). "Survey Paper On Big Data", (Ijcsıt) International Journal Of Computer Science And Information Technologies, 5 (6) 7932-7939.

Cukier K. (2010). "The Economist, Data, Data Everywhere: A Special Report On Managing İnformation", Retrieved From Http://Www.Economist.Com/Node/15557443.

Çark, Ö. (2020). "İşletmelerin Dijital Dönüşüm Sürecinde 'Nesnelerin İnterneti' Teknolojisinin Etkisi", Turkish Studies-Economy, 15(3), 1247-1266. Https://Dx.Doi.Org/10.47644/Turkishstudies.41888

Daugvergne, P.(2021). "The Globalization Of Artificial Intelligence: Consequences For The Politics Of Environmentalism, Globalizations", 18 (2) 285-299. Https://Www.Tandfonline.Com/Doi/Full/10.1080/14747731.2020.1785670

Dean, D. J., Nguyen, H., Gu, X., Zhang, H., Rhee, J., Arora, N. & Jiang, G. (2014). "Perfscope: Practical Online Server Performance Bug Inference in Production Cloud Computing Infrastructures", Socc '14: Proceedings Of The Acm Symposium On Cloud Computing, 1–13 Https://Doi.Org/10.1145/2670979.2670987

Demiral, G. (2019). "Endüstri 4.0'ın İnsan Kaynaklarına Yönelik Etkileri: Teknolojik Değişim Farkındalığı Üzerine Bir Araştırma", Ekev Akademi Dergisi, 23(80), 191-208.

Demirtaş, B. & Argan, M. (2015). "Büyük Veri Ve Pazarlamadaki Dönüşüm: Kuramsal Bir Yaklaşım", Pazarlama Ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, 15: 1-21. Https://Docplayer.Biz.Tr/759139-Buyuk-Veri-Ve-Pazarlamadaki-Donusum-Kuramsal-Bir Yaklasim.Html

Ifenthaler, D., Hofhues, S., Egloffsteın, M. &Helbıg, C. (Ed.), (2021). Digital Transformation Of Learning Organizations, Springer, Open Access. Https://Www.Springer.Com/Gp/Book/9783030558772, (28.03.2021).

Dijital Dönüşüm Çerçevesi, 2021. Dijital Dönüşüm Çerçevesi Neye Benziyor? Https://Www.Dijitalyasam.Com/Dijital_Donusum_Cercevesi_Neye_Benziyor_,Makale-487, (26.02.2021).

Ding B., Tu Xy., Ve Sun Lj. (2012). "A Cloud-Based Collaborative Manufacturing Resource Sharing Services", Information Technology Journal, (11), 1258–64.

Durst, M. (2016). "6 Steps To Digitize A Business", Https://Www.İtonics-İnnovation.Com/Blog/6-Steps-To-Digitize-A-Business, (26.03.2021).

Ebert, C. & Duarte, C. H. C. (2018). "Digital Transformation", Ieee Software 35(4), 16-2. Https://Www.Researchgate.Net/Publication/326241618_Digital_Transformation, (15.03.2021).

Elgendy N. &Elragal A. (2014). "Big Data Analytics: A Literature Review Paper. Ed.: P. Perner Icdm, Lnaı 8557, Springer International Publishing Switzerland, 214-227.

Emre, T. (2017). "İmalat Sektöründeki İleri Teknoloji Kullanım Düzeyleri: Malatya Örneği", Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Eravcı, D. B. (2020). "Kurumların Dijital Dönüşümü: Büyük Veri", Çalışma İlişkileri Dergisi, 11(1), 90-112.

Gandomı, A. & Haıder, M. (2015). "Beyond The Hype: Big Data Concepts, Methods, And Analytics", International Journal Of Information Management, 35(2) 137-144

Gaur, M. (2021). "Leveraging Existing Business Processes For Digital Transformation In Manufacturing Industry", Https://Papers.Ssrn.Com/Sol3/Papers.Cfm?Abstract_İd=3774476, 1-9.

Gray, J. Ve Rumpe, B. (2017). "Models For The Digital Transformation", Softw Syst Model, (16) 307–308.

Gümüş, N. (2017). "Determination Of Smartphone Users' Perceptions Of Branded Mobile Applications", .Pdf. Online Journal Of Communication And Media Technologies, 7(3), 27-45.

Halpern, N., Mwesiumo, D., Suau-Sanchez, P., Budd, T. & Bråthen, S. (2021). "Ready For Digital Transformation? The Effect Of Organisational Readiness, İnnovation, Airport Size And Ownership On Digital Change At Airports", Journal Of Air Transport Management (90), 101949, 1-11.

Henriette, E., Feki, M. & Boughzala, I. (2016). "Digital Transformation Challenges", Association For Information Systems Aıs Electronic Library (Aısel), Tenth Mediterranean Conference On Information Systems (Mcıs), Paphos, Cyprus.

Herbst, N.R., Kounev, S. & Reussner, R.H. (2013). "Elasticity in Cloud Computing: What It Is, And What It Is Not", İn Proceedings Of The 10th International Conference On Autonomic Computing, 23–27.

Hess, T., Matt, C., Benlian, A. & Wıesböck, F. (2016). "Digital Transformation Is A High-Priority Management Challenge", Options For Formulating A Digital Transformation Strategy, Mis Quarterly Executive, 15:2, 123-139.

Ibm'le Dijital Dönüşüm Sohbeti, 2021. İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi 7 (2), 1-38. Https://Www.Uzaktancrmegitimi.Com/8123/İbm-Dijital-Donusum, (26.02. 2021).

Jazdi, N., Talkhestani, B. A., Maschler, B. & Weyrich, M. (2020). "Realization Of Aı-Enhanced İndustrial Automation Systems Using Intelligent Digital Twins", Procedia Cırp, (97) 396-400.

Jennings, B. & Stadler, R. (2015). "Resource Management In Clouds: Survey And Research Challenges". Journal Of Network And Systems Management, 23(3), 567–619.

Karaçay, G. & Alpkan, L. (2019). "Dijital Dönüşümün İşgücü Piyasalarına Etkileri: Türkiye İşgücü Piyasası İçin Sosyal Politika Önerileri", Türk İdare Dergisi, 91(488), 345-372.

Karlı, H. & Tanyaş, M. (2020). "Lojistik Yönetiminin Dijital Dönüşümü: Akıllı Lojistik Üzerine Sistematik Literatür Haritalaması", Optimum Ekonomi Ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 7(2), 613-632.

Klein, M. (2020). "İşletmelerin Dijital Dönüşüm Senaryoları - Kavramsal Bir Model Önerisi", Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 19(74), 997-1019.

Lanzolla, G.&Anderson, J. (2008). "Digital Transformation", Business Strategy Review, Journal Compilation, London Business School, 73-76.

Legg, S. & Hutter, M. (2007). "Advances in Artificial General Intelligence: Concepts, Architectures And Algorithms", A Collection Of Definitions Of Intelligence, 17-24. Ed. B. Goertzel Ve P. Wang, Ios Press.

Llopis-Albert, C., Rubıo, F. & Valero, F. (2021). "Impact Of Digital Transformation On The Automotive İndustry", Technological Forecasting And Social Change, 162, 120343.

Matarazzo, M, Penco, L., Profumo, G & Quaglia, R. (2021). "Digital Transformation And Customer Value Creation in Made in Italy Smes: A Dynamic Capabilities Perspective", Journal Of Business Research 123, 642–656.

Matt, C., Hess, T. & Benlian, A. (2015). "Digital Transformation Strategies", Bus Inf Syst Eng 57(5) 339–343.

Megahed, A., Mohamed, M. &Tata, S. (2017). "A Stochastic Optimization Approach For Cloud Elasticity", İn Proceedings Of The Ieee 10th International Conference On Cloud Computing, Ieee Press, 456–463.

Meng, E. Ve Sheybanı R., 2014. "Insight: Implantable Medical Devices Lab Chip", 14 Pp. 3233-3240, 10.1039/C4lc00127c

Mi, H.,Wang, H., Zhaou, Y., Lyu, M. R. T. & Cai, H. (2013). "Toward Fine-Grained, Unsupervised, Scalable Performance Diagnosis For Production Cloud Computing Systems", Ieee Transactions On Parallel And Distributed Systems, 24(6), 1245-1255.

Mykoniatis, K. &Harris, G. (2021). "A Digital Twin Emulator Of A Modular Production System Using A Data-Driven Hybrid Modeling And Simulation Approach", Journal Of Intelligent Manufacturing, Https://Link.Springer.Com/Article/10.1007/S10845-020-01724-5, (27.03.2021).

Narayanan, V. (2014). "Using Big-Data Analytics To Manage Data Deluge And Unlock Real-Time Business Insights", Journal Of Equipment Lease Financing, 32 (2).

Ortega, A. R., Pe˜na, J., Resinas, M. & Ruız-Cort´Es, A. (2021). "Productivity Challenges in Digital Transformation and its Implications For Workstream Collaboration Tools", Proceedings Of The 54th Hawaii International Conference On System Sciences, 481-490.

Özdemir, Ş. & Kılıç, D. (2019). "Geleceğin Meslekleri, Dijital Dönüşüm, Veri Bilimi, Ya-pay Zeka" (Güncellenmiş 4. Baskı). Abaküs Kitap.

Prakash, A. & Ambekar, S. (2021). "Digital Transformation Using Blockchain Technology In The Construction İndustry", Journal Of Information Technology Case And Application Research, Doı: 10.1080/15228053.2021.1880245

Reyna, A., Martín, C., Chen, J., Soler, E. & Díaz M. (2018). "On Blockchain And Its Integration With Iot Challenges And Opportunities", Future Generation Computer Systems., 88 Pp. 173-190, 10.1016/J.Future.2018.05.046

Rodriguez-Lluesma, C., García-Ruiz, P.&Pinto-Garay, J. (2020). "The Digital Transformation Of Work: A Relational View", Business Ethics, Environment Ve Responsibility, 30: 157–167 Https://Doi. Org/10.1111/Beer.12323

Saderova, J., Rosova, A., Behunova, A., Behun, M. & Sofranko, M. (2021). "Case Study: The Simulation Modelling Of Selected Activity İn A Warehouse Operation", Wireless Networks, Https://Link.Springer.Com/Article/10.1007/ S11276-021-02574-6

Sağbaş, A. Ve Gülseren, A. (2019). "Endüstri 4.0 Perspektifinde Sanayide Dijital Dönü-şüm Ve Dijital Olgunluk Seviyesinin Değerlendirilmesi", European Journal Of Engineering And Applied Sciences, 2(2), 1-5.

Schallmo, D., Wİlliams, C. A. & Boardman, L. (2017). "Digital Transformation Of Business Models-Best Practice", Enablers And Roadmap, International Journal Of Innovation Management, 21(8).

Schwertner, K. (2017). "Digital Transformation Of Business", Trakia Journal Of Sciences, 15(1), 388-393.

Shı, W., Cao, J., Zhang, Q., Lı, Y. & Xu, L. (2016). "Edge Computing: Vision And Challenges", Ieee Internet Things J., 3 (5) 637-646, 10.1109/Jıot.2016.2579198

Sıahboomy, M. A., Sarvarı, H., Chan, D. W., Nassereddıne, H. & Chen, Z.(2021). "A Multi-Criteria Optimization Study For Locating İndustrial Warehouses With The Integration Of Bım And Gıs Data", Architectural Engineering And Design Management, 1-19.

Song, Y., Escobar, O., Arzubiaga, U. &Massıs, A.D. (2021). "The Digital Transformation Of A Traditional Market Into An Entrepreneurial Ecosystem", Review Of Managerial Science Https://Doi.Org/10.1007/S11846-020-00438-5.

Stauffer, J. M., Megahed, A. & Srıskandarajah, C. (2021). "Elasticity Management For Capacity Planning İn Software As A Service Cloud Computing", Iıse Transactions, 53:4, 407-424, Doı: 10.1080/24725854.2020.1810368

Şahinaslan, E. & Şahinaslan, Ö. (2019). "Dijital Dönüşümde Öncelikli Alanlar Ve İlgili Teknolojiler", Proceedings Of The International Congress On Business And Marketing, Maltepe University, Istanbul.

Tamer, H. Y. & Övgün, B.(2020). "Yapay Zeka Bağlamında Dijital Dönüşüm Ofisi", Ankara Üniversitesi Sbf Dergisi, 75(2), 775-803.

Tao, F., Zhang, L., Venkatesh, V. C., Luo, Y. & Cheng, Y. (2011). "Cloud Manufacturing: A Computing And Service Oriented Manufacturing Model", Proc. Imeche 225(B) J. Engineering Manufacture: 1969-1976.

Tayaksi, C., Ada, E. & Kazançoğlu, Y. (2016). "Bulut Üretim: İşlemler Yönetiminde Yeni Bir Bulut Bilişim Modeli", Ege Akademik Bakış, 6 (Özel Sayı), 71-84.

Tjoa, E. &Fellow, C.G. (2019). "A Survey On Explainable Artificial Intelligence (Xaı): Towards Medical Xaı Arxiv.", (14) 1-22, 10.1109/Tnnls.2020.3027314

Tutkunca, T.(2020). "İşletmelerde Dijital Dönüşüm Ve İlgili Bileşenlerinin Analiz Edilmesi Üzerine Kavramsal Bir Araştırma", Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17(1), 65-75.

Uğurlu, R. & Özmodanlı, Y.(2020). "Teknoloji Geliştirme Bölgeleri İçin Prototip Atölyeleri (Fablab) Çalışması", Verimlilik Dergisi, (2) T. C. Sanayi Ve Teknoloji Bakanlığı Yayını.

Verhoef, P. C., Broekhuızen, T., Bart, Y., Bhattacharya, A. Ve Dong, J. Q., 2021. "Digital Transformation: A Multidisciplinary Reflection And Research Agenda", Journal Of Business Research, 122, 889-901.

Westerman, G., Bonnet, D. Ve Mcafee, A., 2014. "The Nine Elements Of Digital Transformation, Opinion & Analysis", Mıtsloan Management Review,

Westerman, G., Calméjane, C., Bonnet, D., Ferraris, P. Ve Mcafee, A., 2017. "Digital Transformation: A Roadmap For Billion-Dollar Organizations", Findings From Phase 1 Of The Digital Transformation Study Conducted By The Mıt Center For Digital Business And Capgemini Consulting, 1-68.

Wımelıus, H., Mathıassen, L., Holmström, J. Ve Keıl, M., 2021. "A Paradoxical Perspective On Technology Renewal In Digital Transformation", Wileyonlinelibrary.Com/Journal/İsj, Inf Syst J. (31), 198–225.

Wu, T., Chen, B., Shao, Y Ve Lu, H., 2021. "Enable Digital Transformation: Entrepreneurial Leadership, Ambidextrous Learning And Organisational Performance", Technology Analysis & Strategic Management, Doı: 10.1080/09537325.2021.1876220

Xu, X., 2011. "From Cloud Computing To Cloud Manufacturing." Robotics And Computer-Integrated Manufacturing 28: 75–86.

Yankın, F. B., 2019. "Dijital Dönüşüm Sürecinde Çalışma Yaşamı", Trakya Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7(2), 1-38.

Yıldırım, B., 2020. "İşletmelerde Dijital Dönüşüm Süreci: Nitel Bir Araştırma", Ekonomi Maliye İşletme Dergisi, 3(2), 204-223.

Ying, K. C., Pourhejazy, P., Cheng, C. Y. Ve Wang, C. H., 2021. "Cyber-Physical Assembly System-Based Optimization For Robotic Assembly Sequence Planning", Journal Of Manufacturing Systems, 58/A, 452-466.

Zhang, L., Guo, H., Tao, F., Luo, Y.L. Ve Sı, N., 2010. "Flexible Management Of Resource Service Composition in Cloud Manufacturing." Proceedings Of The Ieee Ieem: 2278 – 2282.

KAYNAKÇA

Alan, A.K., Kabadayı, E. & Cavdar, N. (2018). "Yeni Nesil "Bağlantı", Yeni Nesil "İletişim": Nesnelerin İnterneti Üzerine Bir İnceleme", İşletme Araştırmaları Dergisi, 10(1), 294-320.

Anderl, R., Haag, S., Schutzer, K. & Zancul, E. (2018). "Digital Twin Technology – An Approach For Industrie 4.0 Vertical And Horizontal Lifecycle", Integration, Inf. Technol, 60 (3), 125-132.

Barut, B., Ünver, M., Kayım, C.T., Toprak, E. & Uysal, E. (2020). "Otomotiv Endüstrisinde Akıllı Fabrika Uygulamaları Ve Türkiye'de Adaptasyon Süreci", İleri Mühendislik Çalışmaları Ve Teknolojileri Dergisi, 1(1), 28-38.

Benesova, A. & Tupa, J. (2017). "Requirements For Education And Qualification Of People In Industry 4.0", Procedia Manufacturing, 11,2195-2202.

Benesova, A., Hirman, M., Steiner, F. & Tupa, J. (2019). "Determination Of Changes In Process Management Within Industry 4.0", Procedia Manufacturing, 38, 1691-1696,

Boulanger, M., Chang, W., Johnson, M. & Kubıak, T.M. (2017). "The Deal With Big Data", Asq Quality Progress, 50(9), 26-33.

Brynjolfsson, E. & Hitt, L. (2000). "Beyond Computation: Information Technology, Organizational Transformation And Business Performance", Journal Of Economic Perspectives, 14(4), 23-48.

Burke, R., Mussomeli, A., Laaper, S., Hartigan, M. & Sınıderman, B. (2017). "The Smart Factory Responsive, Adaptive, Connected Manufacturing", Https://Www2.Deloitte.Com/Us/En/İnsights/Focus/İndustry-4-0/Smart-Factory-Connected-Manufacturing.Html, Erişim Tarihi: 25.02.2021.

Connelly, C., Fieseler, C., Černe, M., Giessner, S. & Wong, S. (2020). "Working In The Digitized Economy: Hrm Theory And Practice", Human Resource Management Review, 31(1), 1-9.

Dal Porto, L. (2018). "Multi-Dimensional Future", Asq Quality Progress, 51(5), 10-13.

Davis, J., Edgar, T., Porter, J., Bernaden, J. & Sarlı, M. (2012). "Smart Manufacturing, Manufacturing Intelligence, And Demand-Dynamic Performance", Computers And Chemical Engineering, 47, 145-156.

Davutoğlu, N.A., Akgül, B. & Yıldız, E. (2017). "İşletme Yönetiminde Sanayi 4.0 Kavramı İle Farkındalık Oluşturarak Etkin Bir Şekilde Değişimi Sağlamak", Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 52, 544-567.

De Oca, I., Snoeck, M., Reıjers, H.A. & Rodrıguez-Morffı, A. (2015). "A Systematic Literature Review Of Studies On Business Process Modeling Quality", Information And Software Technology,58, 187-205.

Demir, M. (2016). "Akıllı Üretim Nedir? Nasıl Uygulanmalıdır?", Http://Cdoturkey.Com/Pagecdo3.Asp?Areaid=260, Erişim Tarihi: 05.03.2021.

Doshi, A., Smıth, R.T., Thomas, B.H. & Bouras, C. (2017). "Use Of Projector Based Augmented Reality To Improve Manual Spot-Welding Precision And Accuracy For Automotive Manufacturing", The International Journal Of Advanced Manufacturing Technology, 89(5-8),1279-1293.

Ercan, T. &Kutay, M. (2016). "Endüstride Nesnelerin İnterneti (Iot) Uygulamaları", Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Ve Mühendislik Bilimleri Dergisi, 16, 599-607.

Erro-Garcés, A. (2019). "Industry 4.0: Defining The Research Agenda", Benchmarking: An International Journal, Vol. Ahead-Of-Print No. Ahead-Of-Print. Https://Doi.Org/10.1108/Bıj-12-2018-0444.

Esmaeilian, B., Behdad, S. &Wang, B. (2016). "The Evolution And Future Of Manufacturing: A Review", Journal Of Manufacturing Systems, 39(1), 79-100.

Foidl, H., & Felderer, M. (2015). "Research Challenges Of Industry 4.0 For Quality Management". In International Conference On Enterprise Resource Planning Systems (121-137). Springer, Cham.

Gaskill, T. (2017). "Facing New Reality", Asq Quality Progress, 50(2), 10-12.

Ghobakhloo, M. (2018). "The Future Of Manufacturing Industry: A Strategic Roadmap Toward Industry 4.0", Journal Of Manufacturing Technology Management, 29(6), 910-936.

Gilchrist, A. (2016). Industry 4.0: The Industrial Internet Of Things, Springer, Heidelberg.

Gotz, M. & Jankowska, B. (2018). "On The Role Of Clusters In Fostering The Industry 4.0", İn Van Tulder, R., Verbeke, A. Ve Pıscıtello, L. (Eds), International Business İn The Information And Digital Age, Emerald Publishing, 13, 379-390,

Hajrizi, E. (2016). "Smart Solution For Smart Factory", Ifac-Papersonline, 49(29), 1-5.

He, W. & Xu, L. (2015). "A State-Of-The-Art Survey Of Cloud Manufacturing", International Journal Of Computer Integrated Manufacturing, 28(3), 239-250.

Hilali, W., Manouar, A. &İdrissi, M. (2020). "Reaching Sustainability During A Digital Transformation: A Pls Approach", International Journal Of Innovation Science, 12(1), 52-79.

Jeschke, S., Brecher, C., Meisen, T., Özdemir, D. & Eschert, T. (2017). "Industrial Internet Of Things And Cyber Manufacturing Systems", İn Jeschke, S., Brecher, C., Song, H. Ve Rawat, D.B. (Eds), Industrial Internet Of Things, Springer, Heidelberg, 3-19.

Johnson, P. (2020). "Four Strategies Of Maintenance in Iiot Manufacturing, Including Proactive And Predictive Maintenance in Smart Factories", Https://Www.Cbtechinc.Com/Proactive-And-Predictive-Maintenance-İn-Smart-Factories/, Erişim Tarihi: 02.03.2021.

Kagermann, H. (2015). "Change Through Digitization—Value Creation In The Age Of Industry 4.0". In: Albach, H., Meffert, H., Pınkwart, A., Reıchwald, R. (Eds.) Management Of Permanent Change, 23–45. Springer, Wiesbaden.

Kagermann, H., Helbig, J., Hellinger, A. & Wahlster, W. (2013). Recommendations For Implementing The Strategic Initiative Industrıe 4.0: Securing The Future Of German Manufacturing Industry; Final Report Of The Industrie 4.0 Working Group, Forschungsunion.

Kalsoom, T., Ramzan, N., Ahmed, S. & Ur-Rehman, M. (2020). "Advances In Sensor Technologies In The Era Of Smart Factory And Industry 4.0", Sensors, 20(23), 67-83.

Kang, H.S., Lee, J.Y., Chi, S., Kim, H., Park, J.H., Son, J.Y. & Do Noh, S. (2016). "Smart Manufacturing: Past Research, Present Findings, And Future Directions", International Journal Of Precision Engineering And Manufacturing-Green Technology, 3(1), 111-128.

Keller, M., Rosenberg, M., Brettel, M. & Friederichsen, N. (2014). "How Virtualization, Decentrazliation And Network Building Change The Manufacturing Landscape: An I4.0 Perspective", International Journal Of Mechanical, Aerospace, Industrial, Mechatronic And Manufacturing Engineering, 8(1), 37-44.

Klein, M. (2020). "İşletmelerin Dijital Dönüşüm Senaryoları- Kavramsal Bir Model Öneri-si", Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 19(74), 997-1019.

Lavalle, S., Lesser, E., Shockley, R., Hopkins, M.S. & Kruschwitz, N. (2011). "Big Data, Analytics And The Path From Insights To Value", Mıt Sloan Management Review, 52(2), 21-32.

Lee, J., Bagheri, B., Kao, H-A. (2014). "A Cyber Physical Systems Architecture For Industry 4.0-Based Manufacturing Systems", Manuf Lett 3,18–23.

Lee, J., Kao, H.A. & Yang, S. (2014). "Service Innovation And Smart Analytics For I4.0 And Big Data Environment", Procedia Cırp, 16, 3-8.

Lee, J., Lapira, E., Bagheri, B. & Kao, H. (2013). "Recent Advances And Trends In Predictive Manufacturing Systems In Big Data Environment", Manufacturing Letters, 1(1), 38-41.

Li, S., Peng, G.C. & Xing, F. (2019). "Barriers Of Embedding Big Data Solutions In Smart Factories: Insights From Sap Consultants", Industrial Management & Data Systems, 119(5), 1147-1164.

Lindborg, H.J. (2017). "Preparing For The Revolution", August, Asq Quality Progress, 50(8), 10-12.

Lucke, D., Carmen C., & Engelbert W. (2008). "Smart Factory—A Step Towards The Next Generation Of Manufacturing. In Manufacturing Systems And Technologies For The New Frontier—The 41st Cırp Conference On Manufacturing Systems,115–118, London: Springer.

Maggi, F., Balduzzi, M., Vosseler, R., Rosler, M., Quadrini, W., Tavola, G., Pogliani, M., Quarta, D. & Zanero, S. (2021). "Smart Factory Security: A Case Study On A Modular Smart Manufacturing System", Procedia Computer Science, 180, 666-675.

Matt, C., Hess, T. & Benlian, A. (2015). "Digital Transformation Strategies", Business & Information Systems Engineering, 57(5), 339-343.

Mittal, S., Khan, M., Romero, D. & Wuest, T. (2019). "Building Blocks For Adopting Smart Manufacturing", Procedia Manufacturing, 34, 978-985.

Mohammed, F.B. (2019). "Internet-Of-Things, Data Analytics, And Business Intelligence Technologies Can Assist Process Management And Process Improvement Efforts In The Fast-Moving Consumer Goods (Fmcg) Sector", Ssrn, 1, 1-5.

Moyne, J. & Iskandar, J. (2017). "Big Data Analytics For Smart Manufacturing: Case Studies In Semiconductor Manufacturing", Processes, 5(39), 1-20.

Mrugalska, B. & Wyrwicka, M.K. (2017). "Towards Lean Production In Industry 4.0", Procedia Engineering,182, 466-473.

Oliveira, T., Thomas, M. & Espadanal, M. (2014). "Assessing The Determinants Of Cloud Computing Adoption: An Analysis Of The Manufacturing And Services Sectors", Information & Management, 51(5), 497-510.

Ooi, K.B., Lee, V.H., Tan, G.W.H., Hew, T.S. & Hew, J.J. (2018). "Cloud Computing In Manufacturing: The Next Industrial Revolution In Malaysia?", Expert Systems With Applications, 93(1), 376-394.

Oral, O. & Çakır, M. (2017). "Nesnelerin İnterneti Kavramı Ve Örnek Bir Prototipin Oluşturulması", Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 1, 172-177.

Öztemel, E., & Gürsev, S. (2018). "Literature Review Of Industry 4.0 And Related Technologies", Journal Of Intelligent Manufacturing, 31(1), 127-182.

Planing, P. & Pfoertsch, W. (2016). "The Digital Business Transformation Paths From Manufacturer To Digital Ecosystem Provider-Analyzing The Strategic Options Of Large Corporations Towards Digitalization", Allied Academies Summer Internet Conference, 18(2), 66-70.

Qin, J., Liu, Y. & Grosvenor, R. (2016). "A Categorical Framework Of Manufacturing For Industry 4.0 And Beyond", Procedia Cırp, (The Sixth International Conference On Changeable, Agile, Reconfigurable And Virtual Production (Carv2016), 52, 173-178.

Radziwona A., Bılberg, A., Bogers, M. & Madesn, E.S. (2014). "The Smart Factory: Exploring Adaptive And Flexible Manufacturing Solutions," Procedia Engineering, 69 ,1184–90.

Reisinger, S. (2019). "Smart Factories And Agile Production", Https://İntive.Com/İnsights/Smart-Factories-And-Agile-Production, Erişim Tarihi: 04.03.2021.

Roblek, V., Meško, M. & Krapež, A. (2016). "A Complex View Of İndustry 4.0", Sage Open, 6(2), 1-11.

Sağbaş, A.& Gülseren, A.(2019). "Endüstri 4.0 Perspektifinde Sanayide Dijital Dönüşüm Ve Dijital Olgunluk Seviyesinin Değerlendirilmesi", European Journal Of Engineering And Applied Sciences, 2(2), 1-5.

Sanders, A., Elangeswaran, C.& Wulfsberg, J. (2016). "Industry 4.0 Implies Lean Manufacturing: Research Activities In Industry 4.0 Function As Enablers For Lean Manufacturing", Journal Of Industrial Engineering And Management Jıem, 9(3), 811-833.

Sebastian, I.M. & Mocker, M. (2017). "How Big Old Companies Navigate Digital Transformation", Mıs Quarterly Executive, 16(3), 197-212.

Sihahi, C. & Sinha, M. (2020). "Digital Transformation: Challenges Faced By Organizations And Their Potential Solutions", International Journal Of Innovation Science, 13(1), 17-33.

Souza-Zomer, T.T. & Neely, A. (2020). "Digital Transforming Capability And Performance: A Microfoundational Perspective", International Journal Of Operations & Production Management, 40(7-8), 1095-1128.

Steiber, A., Alange, S., Ghosh, S. & Goncalves, D. (2020). "Digital Transformation Of Industrial Firms: An Innovation Diffusion Perspective", European Journal Of Innovation Management.

Şekkeli, Z.H. & Bakan, İ. (2018). "Akıllı Fabrikalar", Journal Of Life Economics, 5(4), 203-220.

Tabrizi, B., Lam, E., Gırard, K. & Irvın, V. (2019). Digital Transformation Is Not About Technology, Harvard Business Review,, Cambridge.

Teki, Z. & Koroteev, D. (2019). "From Disruptively Digital To Proudly Analog: A Holistic Typology Of Digital Transformation Strategies", Business Horizons, 62(6), 683-693.

Tuptuk, S.H. (2018). "Security Of Smart Manufacturing Systems", Journal Of Manufacturing. System., 47, 93-106.

Vestin, A., Safsten, K. & Lofving, M. (2021). "Smart Factories For Single-Family Wooden Houses – A Practitioner's Perspective", Construction Innovation ,21(1), 64-84.

Vyatkin, V., Salcic, Z., Roop, P.S. & Fitzgerald, J. (2007). "Now That's Smart!", Ieee Industrial Electronics Magazine, 1(4), 17-29.

Wang, G., Gunasekaran, A., Ngai, E.W. & Papadopoulos, T. (2016). "Big Data Analytics In Logistics And Supply Chain Management: Certain Investigations For Research And Applications", International Journal Of Production Economics, 176(1), 98-110.

Wang, L., Torngren, M. & Onori, M. (2015). "Current Status And Advancement Of Cyber-Physical Systems Inmanufacturing", Journal Of Manufacturing Systems, 37. 516-523.

Wang, S., Wan, J., Lı, D. & Zhang, C. (2016). "Implementing Smart Factory Of Industrie 4.0: An Outlook", Int. J. Distrib. Sens. Netw., 4, 1-10.

White, H.C. (2008). Identity And Control: How Social Formations Emerge, Princeton University Press, Princeton.

Yıldız, A. (2018). "Endüstri 4.0 Ve Akıllı Fabrikalar", Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 22(2), 546-556.

Yoon, J-S, Seung-Jun, S. & Suk-Hwan S. (2012). "A Conceptual Framework For The Ubiquitous Factory". International Journal Of Production Research, 50 (8), 2174–2189.

KAYNAKÇA

Boschert, S., Heinrich, C. & Rosen, R. (2018). Next Generation Digital Twin, Proceedings of *TMCE*, 7-11 May, pp.209-218.

Bowersox, D., Closs, D. &Cooper, M.B. (2002). *Supply Chain Logistics Management*, McGraw-Hill / Irwin, New York

Büyüközkan, G. &Vardaloğlu, Z. (2008). Yeşil Tedarik Zinciri Yönetimi, *Lojistik Dergisi*, 8, 66-73.

CSCMP (Council of Supply Chain Management Professionals), (2008). http://cscmp.org/

Downey, J. (2020*). What Is Digital Twin Technology And How It Benefits Manufacturing In The Industry 4.0 Era ?*, https://sIcontrols.com/what-is-digital-twin-technology-and-how-can-it-benefit-manufacturing/, Erişim tarihi: 22.03.2021.

Grieves, M. (2014). "Digital Twin: Manufacturing Excellence Through Virtual Factory Replication," *A Whitepaper by Dr. Mihael Grieves*.

Haag, S. & Anderl, R. (2018). Digital Twin- Proof of Concept, *Manuacturing Letters*, 15, (B), pp.64-66.

Herlyn, W., ve Zadek, H. (2020). Mastering the Supply Chain by a Concept of a Digital Control-Twin, Ed., W. Kersten, T. Blecker ve C.M.Ringle, *Data Science and Innovation in Supply Chain Management*.

Ivanov, D. (2019). Managing Risks in Supply Chains With Digital Twins and Simulation, *anyLogistx, White Paper*.

Marmolejo-Saucedo, J.A. Design and Development of Digital Twins: a Case Study in Supply Chains. *Mobile Netw Appl* 25, 2141–2160 (2020). https://doi.org/10.1007/s11036-020-01557-9

Mendi, A.F., Erol, T. & Dogan, D. (2021). Digital Twin in the Military Field, *IEEE Internet Computing*, DOI: 10.1109/MIC.2021.3055153.

Miskinis, C. (2019). *The Hazards Of Digital Twin Technology And What Dangers It May Pose,* Challenge Advisory, https://www.challenge.org/insights/digital-twin-risks/, Erişim tarihi: 22.03.2021.

Digital Twin: 5 challenges for 7 benefits, (2019). https://www.ingenium-magazine.it/en/digital-twin-6-sfide-per-7-benefici/, Erişim tarihi: 22.03.2021.

Popkov, T., (2020). Design Your Supply Chain Run With Digital Twin. https://www.anylogistix.com/upload/pdf/suply-chain-digital-twin-and-control-tower-webinar.pdf

Reinhart, J., Hoisl, B. &Baumgartl, J. (2019). *Digital Twin, Grundlagen, Anwendungsfelder und Umsetzungsstrategien*. Eigenverlag

Rosen, R., Wichert, G., Lo, G. & Bettenhausen, K.D. (2015). *About The Importance of Autonomy and Digital Twins for the Future of Manufacturing*, IFAC-PapersOnLine, 48, (3),pp.567-572, ISSN 2405-8963, https://doi.org/10.1016/j.ifacol.2015.06.141.

Shevtshenko, E., Mahmood, K., Karaulova, T. & Raji, İ.O. (2020). Multitier Digital Twin Approach for Agile Supply Chain Management, International Mechanical Engineering Congress and Exposition, Volume 2B: *Advanced Manufacturing. Virtual*, *Online.* November 16–19, 2020. V02BT02A012. ASME. https://doi.org/10.1115/IMECE2020-23760

Tao, F, Sui, F., Liu, A., Qi, Q., Zhang, M., Song, B., Guo, Z., Lu, S.,C-Y. & Nee, A.Y.C. (2019). Digital twin-driven product design framework, *International Journal of Production Research*, 57:12, 3935-3953, DOI: 10.1080/00207543.2018.1443229

Tao, F., Zhang, H., Liu, A. & Nee, A.Y.C. (2019). Digital Twin in Industry: State-o-the-Art, *IEEE Transactions On Industrial Informatics*, 15, (4), pp.2405-2415.

Turnbull, C. (2019). Top Benefit of Digital Twins, *Virtual Commissioning*, https://virtualcommissioning.com/top-5-benefits-of-digital-twins/, Erişim tarihi: 22.03.2021.

Van der Valk, H., Haße, H., Möller, F., Arbter, M., Henning, J.L.& Otto, B. (2020). A Taxonomy of Digital Twins. Americas Conference on Information Systems, 4.

Varma, T.N.& Khan, D.A. (2014). Information Technology in Supply Chain Management, *Journal of Supply Chain Management Systems*, 3,(3), pp.35-46.

Walde, T. & Hartung, D. (2021). Digital Twins in Supply Chain Network Design, https://blog.camelot-group.com/2021/01/digital-twins-in-supply-chain-network-design/, Erişim tarihi: 19.03.2021.

Wang, Z. (2020). Digital Twin Technology, Ed. T. Bányai, A. Petrillo, ve F.D. Felice *Industry 4.0- Impact on Intelligent Logistics and Manufacturing*, IntechOpen, DOI: 10.5772/intechopen.76554

Zheng, Y., Yang, S. & Cheng, H. (2019). An Application Framework of Digital Twin and Its Case Study. *J Ambient Intell Human Comput* 10, 1141–1153. https://doi.org/10.1007/s12652-018-0911-3

Zhuang, C., Liu, J. & Xiong, H. (2018). Digital Twin-Based Smart Production Management and Control Framework for the Complex Product Assembly Shop-Floor. *Int J Adv Manuf Technol* 96, 1149–1163. https://doi.org/10.1007/s00170-018-1617-6

KAYNAKÇA

Allcott, H. & Gentzkow, M. (2017). "Social Media and Fake News in the 2016 Election." Journal of Economic Perspectives, 31 (2): 211-36.

Allcott, H., Braghier, I, L., Eichmeyer, S. & Gentzkow, M. (2020). "The Welfare Effects of Social Media." American Economic Review, 110 (3): 629-76.

Banerjee, A. V. (1992). A Simple Model of Herd Behavior. The quarterly journal of economics, 107(3), 797-817.

Banerjee, A. V. & Duflo, E. (2019). Good Economics for Hard Times. UK, Penguin random House.

Barone, M., Coglıandro, A. & Persıchettı, P. (2021). In Constant Search of "Like": How Technology and Social Media Influence the Perception of our Body. Aesthetic plastic surgery.

Blond A. (2008). Impacts of exposure to images of ideal bodies on male body dissatisfaction: a review. Body image, 5(3), 244–250.

Browne, M.J. & Hoyt, R. E. (2000). The Demand for Flood Insurance: Empirical Evidence, Journal of Risk and Uncertainty, 20, 3, 291-306.

Carson, J. & Fier, S. (2015). Catastrophes and the Demand for Life Insurance. Journal of Insurance Issues, 38(2), 125-156.

Chou, H.G. & Edge, N. (2012). "They Are Happier and Having Better Lives than I Am": The Impact of Using Facebook on Perceptions of Others' Lives. Cyberpsychology, behavior and social networking, 15 2, 117-21.

Chua, T.H.H. & Chang, L. (2016). Follow me and like my beautiful selfies: Singapore teenage girls' engagement in self-presentation and peer comparison on social media. Computers in Human Behavior, 55, 190-197.

Data Reportal: https://datareportal.com/reports/digital-2021-global-overview-report. (26.3.2021)

Enikolopov, R., Petrova, M. & Konstantın S. (2018). "Social Media and Corruption." American Economic Journal: Applied Economics, 10 (1): 150-74.

Financial Times: https://www.ft.com/content/fd311801-e863-41fe-82cf-3d98c4c47e26?sharetype= blocked. (2.4.2021)

Fortune500: https://fortune.com/global500/2020/search/?sector=Technology. (31.3. 2021)

Golder, S., Ahmed, S., Norman, G. & Booth, A. (2017). Attitudes Toward the Ethics of Research Using Social Media: A Systematic Review. Journal of medical Internet research, 19(6),195.

Goodfellow, L.D. (1992). A psychological interpretation of the results of the Zenith Radio experiments in telepathy. Journal of Experimental Psychology: General, 121(2), 130–144.

Grabe, S., Ward, L. M. & Hyde, J. S. (2008). The role of the media in body image concerns among women: A meta-analysis of experimental and correlational studies. Psychological Bulletin, 134(3), 460–476.

https://datareportal.com/reports/digital-2021-turkey. Erişim Tarihi: (26.3.2021)

Holden, A. C. L. (2018). Cosmetic dentistry: A socioethical evaluation. Bioethics, 32(9), 602-610.

Kahneman, D. & Tversky, A. (1974). Judgment under Uncertainty: Heuristics and Biases. Science, 185 4157, 1124-31.

Kahneman, D. & Tversky, A. (1979). Prospect theory: An analysis of decision under risk. Econometrica 47, 263-91.

Keynes, J.M. (1936). The General Theory of Employment, Interest and Money. London, Macmillan.

Nyhan, B. (2020). "Facts and Myths about Misperceptions." Journal of Economic Perspectives, 34 (3): 220-36.

Oswald, M. E. & Grosjean, S. (2004). Confirmation bias. In R. F. Pohl (Ed.), Cognitive illusions: A handbook on fallacies and biases in thinking, judgement and memory (79–96). New York: Psychology Press.

Poundstone, W. (2016). Taş, Kağıt, Makas., Domingo Yayınları.

Qin, B., Strömberg, D. & Wu, Y. (2017). "Why Does China Allow Freer Social Media? Protests versus Surveillance and Propaganda." Journal of Economic Perspectives, 31 (1): 117-40.

Resmi Gazete: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/07/20200731-1.htm. (1.4. 2021)

Samuelson, W. & Zeckhauser, R. J. (1988). Status quo bias in decision making. Journal of Risk and Uncertainty, 1, 7-59.

Statista: (https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/) (25.3.2021)

Striphas, T. (2015). Algorithmic Culture, European Journal of Cultural Studies, 18(4-5)395-412.

Thaler, R. H. & Sunstein, C. R. (2008). Nudge: Improving decisions about health, wealth, and happiness. New York: Penguin Books.

Vosoughi, S., Roy, D. & Aral, S. (2018). The spread of true and false news online. Science, 359(6380), 1146-1151.

Wason, P. C. (1960). On the failure to eliminate hypotheses in a conceptual task. Quarterly Journal of Experimental Psychology, 12(3), 129-140.

KAYNAKÇA

Chen, W., & Wellman, B. (2004). The Global Digital Divide –Within And Between Countries. *IT&SOCIETY , 1* (7), s. 39-45.

Chen, W., & Wellman, B. (2004). The global digital divide–within and between countries. *IT & Society , 1* (7), 39-45.

Cullen, R. (2001). Addressing the Digital Divide. *Online Information Review , 25* (5), 311-320.

Fox, P. (2017). *Khan Academy*. Retrieved Mart 29, 2021, from The global digital divide: https://www.khanacademy.org/computing/computers-and-internet/xcae6f4a7ff015e7d:the-internet/xcae6f4a7ff015e7d:the-digital-divide/a/the-global-digital-divide

German Development Institute. (2001). Briefing Paper. *GDI (2001): "A Global ICT Skills Offensive to Bridge the Digital Divide Between North and South" GDI (2001) "A Global ICT Skills Offensive to Bridge the Digital Divide Between North and South"* . German Development Institute, Briefing Pape.

Gurstein, M. (2003, Aralık). Effective Use: A community informatics strategy beyond the Digital Divide. *8* (12).

Gyimesi, B. (2019). *OECD Forum*. Retrieved Mart 28, 2021, from OECD Forum 2019 Session: Bridging Digital Divides: https://www.oecd-forum.org/posts/49049-oecd-forum-2019-session-bridging-digital-divides

Issue Paper: Asia-Pacific Bureau – Gender. (2017). Retrieved Nisan 11, 2021, from Internet Society : https://www.internetsociety.org/resources/doc/2017/issue-paper-asia-pacific-bureau-gender/?gclid=CjwKCAjwvMqDBhB8EiwA2iSmPIYEFKSQwCjclqMyr5l6IaPh8ctBbhz3S-Vi8OrsyLwA8RruqezcfxoCukIQAvD_BwE

ITU . (2021). *Measuring digital development: Facts and figures 2020.* https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/facts/default.aspx.International Telecommunication Union.

ITU. (2020). Retrieved Mart 30, 2021, from International Telecommunication Union: https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/stat/default.aspx

ITU. (2020b). *Household Internet access in urban areas twice as high as in rural areas: Estimates on Internet access in small island developing states and landlocked developing countries available for the first time.* https://www.itu.int/en/mediacentre/pages/pr27-2020-facts-figures-urban-areas-higher-internet-access-than-rural.aspx.

ITU. (2021). *Measuring digital development: Facts and figures 2020.* https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/facts/default.aspx. International Telecommunication Union.

ITU, International Telecommunication Union. (2019). *Measuring digital development Facts and figures 2019, https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Documents/facts/FactsFigures2019_r1.pdf.* ITU International Telecomunicasion Union.

Jackson, L. A., Zhao, Y., Kolenic, A., A., F., Fitzgerald, H. E., Harold, R., et al. (2008). Race, gender, and information technology use: the new digital divide. *CyberPsychology & Behavior , 11* (4), 437-442.

Katz, J. E., Rice, R., & Aspden, P. (2001). (2001), "The internet, 1995-2000: access, civic involvement, and social interaction", , Vol. 45 No. 3, pp. 405-419. *American Behavioral Scientist , 45* (3), 405-419.

Lumen Learning. (2015). Retrieved 2021, from The Global Digital Divide: Cultural Anthropology. Globalization: https://courses.lumenlearning.com/cultural-anthropology/chapter/the-global-digital-divide/

Min, S.-J. (2010). From the Digital Divide to the Democratic Divide: Internet. *Journal of Information Technology & Politics , 7*, s. 22-35.

Min, S.-J. (2010). From the Digital Divide to the Democratic Divide: Internet Skills, Political Interest, and the Second-Level Digital Divide in Political Internet Use. *Journal of Information Technology & Politics, 7:1, 22-35, DOI: 10.1080/19331680903109402 , 7* (1), 22-35.

Mubarak, F., Suomi, R., & Kantola, S.-P. (2020). Confirming the links between socio-economic variables and digitalization worldwide: the unsettled debate on digital divide. *Journal of Information, Communication and Ethics in Society , 18* (3), s. 415-430.

National Telecommunications and Information Administration. (1999). Retrieved Mart 03, 2021, from Testimony of Administrator Irving on The Digital Divide: Bridging the Technological Gap: https://www.ntia.doc.gov/speechtestimony/1999/testimony-administrator-irving-digital-divide-bridging-technological-gap

Norris, P. (2001). *Digital Divide: Civic Engagement, Information Poverty and the Internet World-Wide.* Cambridge: Cambridge University Press.

OECD. (2019). 2021 tarihinde OECD urges more action on bridging digital divides, boosting skills and enhancing access to data at Going Digital Summit: https://www.oecd.org/newsroom/oecd-urges-more-action-on-bridging-digital-divides-boosting-skills-and-enhancing-access-to-data-at-going-digital-summit.htm adresinden alındı

OECD. (2020a). *OECD Regions and Cities at a Glance 2020 -.* OECDiLibrary, The regional digital divide: Rural areas lag in access to fast broadband. https://www.oecd-ilibrary.org/sites/5d188b52-en/index.html?itemId=/content/component/5d188b52-en#component-d1e3450.

OECD. (2020a). *OECD Regions and Cities at a Glance 2020 -.* OECDiLibrary , The regional digital divide: Rural areas lag in access to fast broadband. https://www.oecd-ilibrary.org/sites/5d188b52-en/index.html?itemId=/content/component/5d188b52-en#component-d1e3450.

OECD. (2001). *Understanding the Digital Divide.* OECD (The Organisation for Economic Co-operation and Development: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü). Paris: OECD Digital Economy Papers, No. 49, OECD Publishing,.

OECDiLibrary. (2020). Retrieved 2021, from Achieving gender equality in all places (SDG 5): https://www.oecd-ilibrary.org/sites/959d5ba0-en/1/3/1/5/index.html?itemId=/content/publication/959d5ba0-en&_csp_=77ce7d3756e86cc9068a0565516fcdaa&itemIGO=oecd&itemContentType=book

OECDİLibrary. (2020). Retrieved 2021, from OECD Regions and Cities at a Glance 2020: https://www.oecd-ilibrary.org/sites/5d188b52-en/index.html?itemId=/content/component/5d188b52-en#component-d1e3450

Our World in Data. (2017). Retrieved Mart 29, 2021, from Share of the population using the Internet, 2017 : https://ourworldindata.org/grapher/share-of-individuals-using-the-internet

Öztürk, L. (2002). Dijital Uçurumun Küresel Boyutları. Mart 30, 2021 tarihinde alındı

Pursel, B. (2020). Chapter 8: Net Neutrality and the Digital Divide. *Information, People, and Technology: The Digital Divide*. Retrieved from https://psu.pb.unizin.org/ist110/chapter/9-3-the-digital-divide/

Riggins, F. J., & Dewan, S. (2005). The digital divide: Current and future research directions. *Journal of the Association for information systems , 6* (12), 13.

U.S. Department of Commerce. (1999). Falling Through the Net: Defining the Digital Divide.

Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU) ve Birleşmiş Milletler Üniversitesi. (2015). *Action Plan Toclose The Digital Gender Gap.* Cenova, İsviçre: ITU.

Web Archive Wayback Machine. (2010, Şubat 21). Retrieved Mart 28, 2021, from Household Access: https://web.archive.org/web/20100209195048/http://www.ntia.doc.gov/ntiahome/fttn99/part1.html#c

What is the Digital Divide? (2019, Şubat 22). Mart 28, 2021 tarihinde Digital Divide Council: http://www.digitaldividecouncil.com/what-is-the-digital-divide/ adresinden alındı

WhatIs.com. (2021). Retrieved Mart 03, 2021, from Digita Core: https://whatis.techtarget.com/search/query?q=digital+divide+using+technology+

(2002). *World Telecommunication Development Report, International Telecommuncation Union*. Geneva: ITU Publications.

Disiplinlerarası Sosyal ve Ekonomik Değerlendirmeler

Editörler

Doç.Dr.Ahmet OĞUZ

Doç.Dr.Gülçin GÜREŞÇİ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

e_ISBN: 978-625-8024-52-4

Kapak Tasarımı

Nurullah ÇAKMAK

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax.: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

www.ekinkitap.com

SORUMLULUK REDDİ

Kitapta yer alan bilgi ve görüşler sadece sorumlu yazarın görüşlerini ifade eder. Yazarlar, kaynaklara atıflar ile referanslarının doğruluğundan sorumludur. Herhangi bir eksik-yanlış veya üçüncü taraflarınhaklarının olası ihlalleri için Editörler ve Ekin Yayınevi sorumluolamaz.

Anne'lerimize…

Önsöz..... 7

BİRİNCİ BÖLÜM

ZAMANSAL VE MEKANSAL BOYUTLARIYLA TÜRKİYE'DE İLLER ARASI GELİR DAĞILIMINA BİR BAKIŞ 8

İKİNCİ BÖLÜM

AR-GE HARCAMALARININ ETKİNLİĞİNİN ÖLÇÜLMESİ: VZA MODELİ YAKLAŞIMI..... 30

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİLİM KURGU FİLMLERİ ÜZERİNDEN BİLGİ TOPLUMUNDA DEVLETİN ROLÜ 65

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GÖSTERİŞÇİ TÜKETİM..... 99

BEŞİNCİ BÖLÜM

ETKİN BİR İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DIŞ TİCARET YAPAN İŞLETMELERDE ÖNEMİ..... 129

ALTINCI BÖLÜM

SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNDA HİZMET KALİTESİNİN SERQUAL YÖNTEMİYLE ÖLÇÜLMESİ: KÜTAHYA SOSYAL GÜVENLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ'NDE BİR UYGULAMA 164

YEDİNCİ BÖLÜM

ELEKTRONİK TİCARET KAVRAMI, TÜRLERİ, DÜNYA'DAKİ VE TÜRKİYE'DEKİ MEVCUT DURUMU 202

SEKİZİNCİ BÖLÜM

SİBER SALDIRILARI ÖNLEMEDE İÇ DENETİMİN ROLÜ 234

DOKUZUNCU BÖLÜM

YEŞİL EKONOMİNİN İSTİHDAM ÜZERİNE ETKİLERİ 269

ONUNCU BÖLÜM

KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE DIŞ TİCARETİN YAPISI.....286

ONBİRİNCİ BÖLÜM

YOKSULLUKLA MÜCADELEDE VERGİLERİN ROLÜ VE TÜRK VERGİ SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 319

Önsöz

Dünya her geçen gün hızlanan bir dönüşümün içinde. Bu dönüşümü anlamak, adaptasyonu sağlayabilmek ve geleceğe yönelik politikalar üretebilmek öncelikli hedefimiz. "Disiplinlerarası Sosyal ve Ekonomik Değerlendirmeler", mümkün olduğunca, amaçlarımızı ve fikirlerimizi aktaran bir köprü görevini üstlenecektir. Tabii ki, bu kitap ile her sorunu çözebilmemiz mümkün değil. Ama ne kadar zor olursa olsun, bilinçli bir mücadeleyle daha temiz, daha adil ve daha iyi bir dünya için deneyeceğiz. İnsanlığın hizmetinde...

"Disiplinlerarası Sosyal ve Ekonomik Değerlendirmeler", araştırmacılar ve okuyucular için müracaat eseri niteliğinde 2017 yılında serinin ilk kitabı olmuştur. Bu yeni kitabımızda ise yeni konularla okuyucu ile buluşulmuştur. Kitaptaki yazılar bilimsel kıstaslara uygunluk, imla ve noktalama hataları, dipnot ve kaynakça gösterme gibi yazım kurallarının standardize edilmesi bakımından editoryal süreçten geçirilmiş, ancak "sorumluluk yazarlara aittir" ilkesi gözetilerek, yazarların görüş ve değerlendirmelerine müdahale edilmemiştir.

Kitabımızın bölümlerini yazan akademisyenlerimize ve Ekin Yayınevine şükranlarımızı sunarken araştırma, inceleme ve düşünme becerilerimizin gelişmesine katkı sunan ve bu doğrultuda üzerimizde büyük emeği bulunan hocalarımıza bir kez daha teşekkür ediyoruz.

Saygılarımızla...

Ahmet OĞUZ – Gülçin GÜREŞÇİ

Editörler

Kaynakça

Altınbaş, Sevgi, Fatma Doğruel ve Merih Güneş. 2002. "Türkiye'de Bölgesel Yakınsama: Kalkınmada Öncelikli Lider Politikası Başarılı mı?

Anselin, Luc. 1995. "Local Indicators of Spatial Association—LISA." *Geographical Analysis* 27 (2). Wiley Online Library: 93–115.

———. 2021. "GeoDa (Spatial Statistical Program)." In *The Encyclopedia of Research Methods in Criminology and Criminal Justice*, edited by J.C. Barnes and David R. Forde, 1st ed., 839–41. Wiley. doi:10.1002/9781119111931.ch160.

Arslan, İ Kahraman. 2005. "Bölgesel Kalkınma Farklılıklarının Giderilmesinde Etkin Bir Araç: Bölgesel Planlama ve Bölgesel Kalkınma Ajansları." İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Borluk, Sinan. 2014. "Türkiye'de Bölgesel Gelir Dağılımı Iraksaması, Verimlilik ve Diğer Dinamiklerle İlişkisi." *Verimlilik Dergisi*, No. 4: 19–44.

Çiğdem, Ünal. 2008. "İnsani Gelişmişlik Endeksine Göre Türkiye'nin Bölgesel Farklılıkları." *Coğrafi Bilimler Dergisi* 6 (2): 89–113.

Filiztekin, Alpay. 2008. "Türkiye'de Bölgesel Farklar ve Politikalar." TÜSİAD.

Filiztekin, Alpay, ve Murat Alp Çelik. 2010. "Türkiye'de Bölgesel Gelir Eşitsizliği (Regional Income Inequality in Turkey)." *Megaron* 5 (3). Yıldız Teknik Üniversitesi: 116–27.

Gezici, Ferhan ve Geoffrey J. D. Hewings. 2007. "Spatial Analysis of Regional Inequalities in Turkey." *European Planning Studies* 15 (3). Routledge: 383–403. doi:10.1080/09654310601017091.

Kanberoğlu, Z. & Oğuz, A. (2016). AFRO-AVRASYA BÖLGESİNDE GELİR DAĞILIMI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR BÜYÜME: TÜRKİYE ÖRNEĞİ . Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi , Afro-Avrasya Özel Sayısı , 396-403

Manz, Kirsi M. ve Ulrich Mansmann. 2021. "Inequality Indices to Monitor Geographic Differences in Incidence, Mortality and Fatality Rates over Time during the COVID-19 Pandemic." *PLOS ONE* 16 (5). Public Library of Science: e0251366. doi:10.1371/journal.pone.0251366.

Öztürk, Lütfü. 2012. "Türkiye'de Bölgesel Eşitsizliğin Sektörel Dinamikleri: Bir Ayrıştırma Analizi, 1987-2001." *Ege Akademik Bakış* 12 (2): 149–59.

Sevinç, Haktan. 2011. "Bölgesel Kalkınma Sorunsalı: Türkiye'de Uygulanan Bölgesel Kalkınma Politikaları," Aralık. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dr. H. İbrahim Bodur Girişimcilik Uygulama ve Araştırma Merkezi. http://acikerisim.lib.comu.edu.tr:8080/xmlui/handle/COMU/370.

Seyfettinoğlu, Ümit K. ve Mehmet Zanbak. 2017. "Türkiye'de Bölgesel Farklılaşmadan Orta Gelir Tuzağına Çıkarımlar." *Akdeniz İİBF Dergisi* 17 (35): 101–27.

"Spatial Inequality Dynamics — Geographic Data Science with Python." 2021. Accessed December 3. https://geographicdata.science/book/notebooks/09_spatial_inequality.html.

"TÜİK Kurumsal." 2021. Accessed December 3. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gross-Domestic-Product-by-Provinces-2019-33663.

Tutar, Filiz, ve Mehmet Demiral. 2007. "Yerel Ekonomilerin Yerel Aktörleri: Bölgesel Kalkınma Ajansları," 19.

Kaynakça

Acer, A. ve Timor, M. (2017). The Evaluation of Container Terminal Efficiency Using by Cluster and Data Envelopment Analysis (DEA). Alphanumeric Journal, 5(2), 339-352.

Arslantürk, D. (2010). Ar-Ge Harcamaları ile Hisse Senedi Getirisi ve Risk Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Türkiye Örneği. Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

Aybarç, S. ve Selim, S. (2017). Seçilmiş OECD Ülkelerinde Ar-Ge Faaliyetlerine Yönelik Kamu Harcamalarının Karşılaştırmalı Etkinlik Analizi. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 12(2), 1-15.

Aysu, A.ve Bakırtaş, D. (2016). Eğitim, Sağlık ve Sosyal Koruma Harcamalarının Etkinlik Analizi: Türkiye ve Diğer OECD Ülkeleri Değerlendirmesi. Maliye Dergisi, 171, 81-107.

Baykul, A., Oruç, K. O. ve Dulupçu, M. A. (2016). Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici Şirketlerinin Ar-Ge ve Yenilikçi Etkinliklerinin Veri Zarflama Analizi ile Değerlendirilmesi. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16(2), 51-72.

Boussofiane A, Dyson, R.G. ve Thanassoulis, E. (1991). Applied Data Envelopment Analysis. European Journal of Operational Research, 52(1): 1-15.

Bozkurt, E. ve Topçuoğlu, Ö. (2019). Ar-Ge Etkinliğinin Belirleyicileri Üzerine Bir Tobit Model Uygulaması. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21, 141-163.

Charnes, A., Cooper, W. W. ve Rhodes, E. (1978). A Data Envelopment Analysis Approach to Evaluation of the Program Follow through Experiment in US Public School Education. Carnegie-Mellon Univ Pittsburgh Pa Management Sciences Research Group.

Chen, C. T., Chien, C. F., Lin, M. H. ve Wang, J. T. (2004). Using DEA to Evaluate R&D Performance of the Computers and Peripherals Firms in Taiwan. Available at SSRN 588023.

Chen, C. P., Hu, J. L. ve Yang, C. H. (2011). An International Comparison of R&D Efficiency of Multiple Innovative Outputs: The Role of the National Innovation System. Innovation, 13(3), 341-360.

Cullmann, A., Schmidt-Ehmcke, J. ve Zloczysti, P. (2009). Innovation, R&D Efficiency and the Impact of the Regulatory Environment: A Two-Stage Semi-Parametric DEA Approach.

Çetinbakış, M. (2017). Araştırma-Geliştirme Harcamalarının OECD Ülkeleri İhracatına Etkisi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

Derici, S. ve Atalay, E. (2018). Veri Zarflama Analizi (VZA) ile Türkiye'deki Zincir Tekno (Loji) Market Mağazalarının Etkinlik Ölçümü. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22(3), 1387-1399.

Duranay, S. (2017). Türk Mevduat Bankalarının Veri Zarflama Analizi (VZA) ile Göreli Etkinliklerinin

Ölçülmesi. Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 1(2), 131-143.

Eilat, H., Golany, B. ve Shtub, A. (2006). Constructing and Evaluating Balanced Portfolios of R&D Projects With Interactions: A DEA Based Methodology. European Journal of Operational Research, 172(3), 1018-1039.

Emek, Ö. F. (2019). 5. Genişleme Süreci ve Sonrası AB'ye Üye Olan Ülkeler ile Türkiye'nin Ekonomik Etkinliklerinin Karşılaştırılması: Veri Zarflama Analizi (VZA). Artuklu Kaime Uluslararası İktisadi ve İdari Araştırmalar Dergisi, 2(1), 1-12.

Frascati Kılavuzu. (2002). Araştırma ve Deneysel Geliştirme Taramaları için Önerilen Standart Uygulama. (TÜBİTAK, Çev.). Ankara: Tübitak Yayınları.

Fromer, J. C. (2009). Patent Disclosure. 94 IOWA Law Review. 539-606.

Golany, B. ve Roll, Y. (1989). An Application Procedure for DEA. Omega, 17(3), 237-250.

Karadayı, M. A. ve Ekinci, Y. (2019). Evaluating R&D Performance of EU Countries Using Categorical DEA. Technology Analysis & Strategic Management, 31(2), 227-238.

Kılıç, A. K. (2019). Analitik Hiyerarşi Süreci (AHP) ve Veri Zarflama Analizi (VZA) Yöntemlerinin Birlikte Kullanımı: OECD Ülkelerinin Eğitim Performansları Üzerine Bir Uygulama. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Kök, R. ve Deliktaş, E. (2003). Endüstri İktisadında Verimlilik Ölçme ve Strateji Geliştirme Teknikleri. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları.

Lee, H., Kim, M. S., Yee, S. R. ve Choe, K. (2011). R&D Performance Monitoring, Evaluation, and Management System: A Model and Methods. International Journal of Innovation and Technology Management, 8(02), 295-313.

Lee, H. Y., ve Park, Y. T. (2005). An International Comparison of R&D Efficiency: DEA Approach. Asian Journal of Technology Innovation, 13(2), 207-222.

Lee, H., Park, Y. ve Choi, H. (2009). Comparative Evaluation of Performance of National R&D Programs with Heterogeneous Objectives: A DEA Approach. European Journal of Operational Research, 196(3), 847-855.

Lee, S. K., Mogi, G., Lee, S. K., Hui, K. S. ve Kim, J. W. (2010). Econometric Analysis of the R&D Performance in the National Hydrogen Energy Technlogy Development for Measuring Relative Efficiency: The Fuzzy AHP/DEA Integrated Modal Approach. International Journal of Hydrogen Energy, 35(6), 2236-2246.

Nasierowski, W. ve Arcelus, F. J. (2003). On the Efficiency of National Innovation Systems. Socio-Economic Planning Sciences, 37(3), 215-234.

OECD Statistics. https://stats.oecd.org/

Mollavelioğlu, Ş., Kanberoğlu, Z., Oğuz, A. Veri Zarflama Analizi İle İnsani Kalkınmanın Değerlendirilmesi: Avra-Avrasya Örneği, Uluslar arası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi, 5 (9),155-167.

Oğuz, S. (2018). Araştırma Geliştirme Harcamalarının Yüksek Teknolojili Ürün İhracatına Etkisi: OECD Ülkeleri Üzerine Bir Panel Veri Analizi, Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Özdinç, Ö. (2013). İşletmelerde Ar-Ge Projeleri Yönetimi ve Bir Araştırma. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Rousseau, S. ve Rousseau, R. (1997). Data Envelopment Analysis as a Tool for Constructing Scientometric Indicators. Scientometrics, 40(1), 45-56.

Sağlam Minaz, Z. (2021). OECD Ülkelerinde Ar-Ge Harcamalarının Etkinliğinin VZA Modeli ile Ölçülmesi. Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Alanya.

Sharma, S. ve Thomas, V. (2008). Inter-Country R&D Efficiency Analysis: An Application of Data Envelopment Analysis. Scientometrics, 76(3), 483-501.

Tekin, A. S. (2011). Etkinlik Hesaplama Yöntemi Olarak Veri Zarflama Analizi ve Avrupa Birliği Ülkeleri ile Türkiye'nin Göreli Finansal Etkinliklerinin Değerlendirilmesine İlişkin Bir Uygulama. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Tekin, Z., Avados, Y., & Gümüş, S. (2016). Uluslararası Pazarlarda İnovasyon Stratejileri: Türkiye ve Dünyadan Beyaz Eşya Sektörü İnovasyon

Örnekleri. Journal of International Social Research, 9(46).

Thomas, V. J., Jain, S. K. ve Sharma, S. (2009). Analyzing R&D Efficiency in Asia and the OECD: An Application of the Malmquist Productivity Index. In 2009 Atlanta Conference on Science and Innovation Policy (pp. 1-10).

Thomas, V. J., Sharma, S. ve Jain, S. K. (2011). Using Patents and Publications to Assess R&D Efficiency in the States of the USA. World Patent Information, 33(1), 4-10.

Toker Köse, M. (2018). Fikri Mülkiyet Hakları Çerçevesinde Patentin İktisadi Boyutu ve Türkiye Örneği. Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çorum.

Ülger, Ö. ve Durgun, Ö. (2017). Seçilmiş OECD Ülkelerinde AR-GE Harcamalarının Büyüme Üzerine Etkileri. Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(4), 105-130.

Ünal, T. ve Seçilmiş, N. (2013). Ar-Ge Göstergeleri Açısından Türkiye ve Gelişmiş Ülkelerle Kıyaslaması. İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi, 1(1), 12-25.

WorldBank/Databank. https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators

Yıldırım, C. Göze Kaya, D. (2019). Ar-Ge Harcamalarının Gelişimi: TR-AB Üzerine Bir

Değerlendirme. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 33(3), 791-812.

Yıldırım, İ. (2015). Avrupa Ülkelerinin Ar-Ge Etkinlik Analizi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Zerenler, M., Türker, N. ve Şahin, E. (2007). Küresel Teknoloji, Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge) ve Yenilik İlişkisi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17, 653-667.

Kaynakça

Althusser, Louis (2000) "**İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları"** (çev: Yusuf Alp, Mahmut Özışık), İletişim Yayınları, İstanbul.

Baker, Ulus (2007) "**Spinoza Kitabı: Ethica'nın Sırrı"**http://www.korotonomedya.net/kor/index.php?id=21,182,0,0,1,0 (Erişim Tarihi:16.08.2007)

Başaran, Tuna (2006) "**Soğuk SavaşSonrası Bilimkurgu Sinemasında Distopik Sistemler Ve Kontrol Mekanizmaları**" T.C.Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo Televizyon Sinema Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Barrow, C. W. (1993) "**Critical Theories Of The State Marksist, Neo-Marksist, Post-Marksist**", The University Of Wisconsin Pres, London.

Baudaou, Jacques (2005) "**Bilimkurgu"** (çev: İpek Bülbüloğlu), Dost Kitapevi Yayınları, Ankara.

Burke, Peter (2001) "**Bilginin Toplumsal Tarihi**", Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

Castells, Manuel (2005) "**Ağ Toplumunun Yükselişi Enformasyon Çağı: Ekonomi Toplum ve Kültür 1. Cilt**" İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Castells, Manuel (2006) "**Ağ Toplumunun Yükselişi Enformasyon Çağı: Ekonomi Toplum ve Kültür 2. Cilt**", İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Deleuze, Gilles (1992) "**Denetim Toplumları Konusunda Bir Ek**" (çev: Ulus Baker), http://www.korotonomedya.net/theoria/dentop.htm (Erişim Tarihi:03.08.2007)

Dennis, Livingston (1971) "**Science Fiction Models of Future World Order Systems**" International Organization, Vol. 25, No. 2. (Spring, 1971), pp. 254-270.

Dolgun, Uğur (2005) "**Enformasyon Toplumlarından Gözetim Toplumlarına"**, Ekin Kitapevi, Bursa.

Erkan, Hüsnü (1997) "**Bilgi Toplumu ve Ekonomik Gelişme**" Ankara, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Erkan, Hüsnü, Uysal Yasar, Erkan Canan, Çetinkaya Mevlüt, Sanlısoy Selim, Baser Nurı Erkın, Afsar Kerım Eser, Aydın Üzeyir (2007) **"Türkiye Için Bilgi Bazlı Sürdürülebilir Yenilikçi Sanayilesme Stratejisi"** Tükelmat Matbaası, İzmir.

Ersümer, Oğuzhan (2006) "**Bilim Kurgu Sinemasında Siberpunk - Siberpunk Etkisi Taşıyan Filmlerin Ayırt Edici Özellikleri**" Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları, İzmir.

Foucault, Michel (2000) "**Büyük Kapatma" (**çev: Işık Ergüden–Ferda Keskin), Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Gramsci, A. (1997) "**Hapishane Defterleri, Felsefe ve Politika Sorunları Seçmeler"** (çev: Cemgil, A.) Belge Yayınları, 3. Baskı, İstanbul.

Gönen, Metin. (2006) "**Deleuze, Western ve Amerika**", Sekans, Ocak-Mart, cilt: 6, s:34-47.

Idier, Dominic, (2000). "**Science Fiction and Technology Scenarios: Comparing Asimov's Robots and Gibson's Cyberspace**" Technology in Society 22 (2000) 255–272.

Masuda, Yoneji (1981) "**The Information Society as Post-Industrial Society**", Bethesda, Md: World Future Society.

Oskay, Ünsal (1982), "**Çağdaş Fantazya-Popüler Kültür Açısından Bilimkurgu ve Korku Sineması**" Ayko Yayınları, İstanbul.

Özbanazı, Osman Ozan (2004) "**Çağdaş Hollywood Bilim Kurgu Sinemasında Görsel Etkiler İle Yaratılan Sinemasal Gerçeklik**",T.C. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo Televizyon Sinema Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Özdemir, Selda Tan (2003) "**Kara Filmler Neo-noir'dan Future Noir'e**" Altıkırkbeş Yayın, 1. Baskı, İstanbul.

Roloff, Bernhard - Glen, Georg See (1995), "**Ütopik Sinema – Bilim Kurgu Sinemasının Tarihi ve Mitolojisi"** (çev. Veysel Atayman) Alan Yayıncılık, İstanbul.

Tecimer, Ömer (2005) "**Sinema Modern Mitoloji**" Plan B, 1. Baskı, İstanbul.

Yılmaz, Ahmet (2002) "**Kapitalist Devleti Anlamak**" Aykırı Yayıncılık, İstanbul.

Kaynakça

ACAR, A. (2000). Gösteriş tüketimi, *ekonomik ve teknik dergi standard*, Sayı:457, 38-50, https://statik.tse.org.tr/upload/tr/dosya/icerikyonetimi/5799/12052015140110-2.pdf (Erişim Tarihi: 30.06.2021)

AÇIKALIN, S., & Erdoğan, L. (2004). Veblen'ci gösteriş amaçlı tüketim. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *4*(7), 1-18.

ASLAY, F., ÜNAL, S., & AKBULUT, Ö. (2013). Materyalizmin statü tüketimi üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 27(2), 43-62.

AYHAN, A. (2009). Üniversite gençliğinde marka-tüketim bağlamında bilinçbiliş düzeyi, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:26, 2009, 27-45.

BAUMAN, Z. (2007). Consuming Life, PolityPress, Malden https://realsociology.edublogs.org/files/2013/09/168709399-Zygmunt-Bauman-Consuming-Life-2007-1107cis.pdf (Erişim Tarihi: 01.08.2021)

BAYRAKTAR, M., & ÖZKAN Y. (2002). Gösterişe yönelik tüketim davranışları. *Standart Ekonomi ve Teknik Dergisi*, 41(490),18-20.

BELK, R.W., (1983). Wordlypossessions: Issuesandcriticisms. in advances in consumerresearch. 10, eds. Richard P. Bagozziand Alice M. Tybout,

AnnArbor, Michigan: *Associationfor Consumer Research*, 514-519.

CORNEO, G.,& JEANNE, O. (1997). Conspicuousconsumption, snobbism and conformism. *Journal of publiceconomics*, *66*(1), 55-71.

EASTMAN, J.K, GOLDSMITH, R.E, &FLYNN, LR., (1999). Tüketici davranışında durum tüketimi: Ölçek geliştirme ve doğrulama. *Pazarlama teorisi ve pratiği dergisi*, 7 (3), 41-52.

GÜLEÇ, C. (2015). ThorsteinVeblen ve gösterişçi tüketim kavramı. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *1*(38), 62-82.

GÜLLÜLÜ, U., ÜNAL, S. & BİLGİLİ, B. (2010). Kendini gösterim ve kişilerarası etkileşimin gösterişçi tüketim üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *28*(1), 105-139.

GÜNER, P., (2011). Gösterişçi tüketim üzerine teorik ve uygulamalı bir çalışma: pamukkale üniversitesi örneği. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

HEANEY, J. G., GOLDSMİTH, R.E. &JUSOH, W.J.W. (2005). Status consumption among malaysion consumers: exploring ıts relationships with materialism and attention-to-social-comparison-ınformation, *Journal of International Consumer Marketing*, Vol. 17, No:4, 83-98

HIZ, G., (2009). Gelişmekte olan ülkelerde gösterişçi tüketim: Türkiye ile ilgili bir araştırma (Muğla Örneği), Yayımlanmış Doktora Tezi, Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

HIZ, G. (2011). Gösterişçi tüketim eğilimi üzerine bir alan araştırması (Muğla örneği). *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, *3*(2), 117-128.

KAPLAN, N. (2013). Alışveriş merkezlerinde günlük yaşam ve tüketim kültürü (Elazığ-Akgün AVM örneği)/Daily life and consumption culture at shopping malls (The sample is Elazığ-Akgün Shopping Mall).

KILSHEIMER, JC (1993). Statü tüketimi: Statü için tüketme motivasyonunu ölçen bir ölçeğin geliştirilmesi ve etkileri. Yayımlanmış Doktora tezi, Florida Eyalet Üniversitesi.

KOÇAK, P. G. (2017). Gösterişçi tüketim üzerine teorik ve uygulamalı bir çalışma: Pamukkale Üniversitesi örneği. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *31*(43), 79-112.

KURŞUNCU, A. (2014). Thorstein Veblen's "Hidden Utility", Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, OrtaDoğu Teknik Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

LALOĞLU, P. (2017). Göstergebilimsel bir yaklaşımlamisafir odası analizi. *Folklor/Edebiyat*,23 (91), 105-123.

MAMİKOĞLU, G.(2019). Thorstein B. Veblen'in gösterişçi tüketim kavramı bağlamında, Thorstein B.

Veblen'in eski tüketimi Türkiye'de yaşam biçimi / Türkiye'deki yaşam tarzları. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

O'CASS, A., & MCEWEN, H. (2004). Exploring consumer status and conspicuous consumption. *Journal of consumerbehaviour: an international research review*, 4(1), 25-39.

ÖZ, A. (2018). Sosyal medya ortamında gösterişçi tüketim: Bir uygulama. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Harran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

ÖZCAN, B., & ERKAL, M. E. (2007). Sosyolojik olarak tüketim ve boş zaman: İstanbul Olivium outlet center ve Galleria alışveriş merkezi örnekleri. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

ÖZER, A., & Dovganiuc, O. (2013). Gösteriş Amaçli ürünlerin satin alinmasinda ülke orijini ve tüketici etnosentrizminin etkisi. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, *6*(11), 61-80.

ÖZGAN, A. (2020). İlk dönem çalışmalarında Jean Baudrillard'ın tüketim ideolojisi. *Modern Leisure Studies*, *2*(2), 63-76.

ÖZGÖREN, İ. K. (2018). Elitlerin gösterişçi tüketimi ve Elıas'ın saray toplumu. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23 (3), 1023-1037.

PİR, E. Ö. (2017). Çok katlı pazarlamada gösteriş amaçlı tüketimin tekrar satın almaya etkisinde çevre bilincinin rolü. Yayımlanmış Doktora Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

RİTZER, G. (2001): Explorations in the sociology of consumption: Fast food, creditcards and casinos, London, GBR: SAGE Publications

SAY, H. (2018). Gösterişçi tüketim bağlamında Karl Marx Jean Baudrillard mukayesesi. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

SENEMOĞLU, O. (2017). Tüketim, tüketim toplumu ve tüketim kültürü: karşılaştırmalı bir analiz. *İnsan ve İnsan*, *4*(12), 66-86.

ŞENTÜRK, Ü. (2012). Tüketim toplumu bağlamında boş zamanların kurumsallaştırdığı bir mekân: alışveriş merkezleri (AVM). *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (13), 63-77.

TDK (2021)https://sozluk.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 10.08.2021)

TOKMAK, G. (2019). Materyalist eğilim ve tüketici ahlakının gösterişçi tüketim eğilimi üzerindeki etkisi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (5), 359-378

TUNÇ., M. (2017). Diyarbakır'da gösterişçi tüketim davranış kalıpları ve eğilimleri. *e-Şarkıyat İlmi Araştırmalar Dergisi*, *9*(1), 412-432.

ÜNLÜ, S., & FİLAN, M.(2021). Veblen'in gösterişçi tüketim kavramı çerçevesinde sosyal medya: Instagram influencer'ları üzerine bir analiz. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, *6*(12), 39-55.

ÜRKEK, R. (2019). Jean Baudrillard ve tüketim toplumu. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

VEBLEN, T.B (2005). Aylak sınıfın teorisi, (Çev. Zeynep Gültekin ve Cumhur Atay), Babil Yayınları, İstanbul.

VEBLEN, T.B. (2014): aylak sınıfının teorisi (Edt: Füsun Dikmen Çeviri: Enver Günsel), Tutku Yayınevi 1.Basım

VEBLEN, T.B. (2017). Aylak sınıfın teorisi kurumların iktisadi incelemesi, Hüsnü Heretik Yayınları: 21

YANIKLAR, C. (2006). Tüketim Sosyolojisi, Birey Yayıncılık

ZIRAMAN, Z. (2011). Simgesel değiş tokuş ve ölüm/Jean Baudrillard, *Özne Dergisi*, 14. Kitap, 57.

https://www.haberler.com/iphone-alabilmek-icin-bobregini-satti-yatalak-13738756-haberi/

Kaynakça

Aksoy, T. (2007) Basel II ve İç Kontrol, Antalya SMMMO Yayını, No: 49, Antalya

Alptürk, E. (2008). İç Denetim Rehberi, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara.

Aytaç, A. (2013). İç Kontrol Sisteminin Etkinliğinin Değerlendirilmesi ve Bir Uygulama, Uludağ Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, Bursa.

Akışık, O. (2005). İç Kontrol Sistemi ve Bağımsız Denetim İçindeki Yeri, Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, Yıl:4, (14): 89-101.

Berdibek, Y. (1998). Dahili Kontrol Anlayışı, Türkiye Bankalar Birliği Eğitim ve Tanıtım Grubu Seminer Notları, T.B.B Yayınları, İstanbul.

Bozkurt, N. (2010) *Muhasebe Denetimi*, Alfa Yayınevi, İstanbul.

Brune, C. (2004). "Embracing Internal Control", Internal Auditor, 61(3): 75-76.

Candan, E. (2006) "Kamu İdarelerinde İç Kontrol Sistemi ve Süreçlerinin Tasarlanması, Uygulanmasında ve Geliştirilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar", Mali Yönetim ve Denetim Dergisi, (38).

Çukacı, Y.C. (2012). Vakıflarda İç Kontrol Sistemi, Aktüel Yayınları, İstanbul.

Duman, Ö. (2000). "Mal İhracatında KDV İstisnası" , Vergi Dünyası Dergisi, (222): 96-100.

Durmuş, C. N. ve Taş, O. (2008). SPK Düzenlemeleri ve 3568 Sayılı Mevzuat Kapsamında Denetim, 1. Baskı, Alfa Yayınları, İstanbul.

Erdoğan, M. (2005). Denetim, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara.

Güredin, E. (2014). Denetim Ve Güvence Hizmetleri SMMM ve YMM'lere Yönelik İlkeler ve Teknikler, Türkmen Kitabevi Yayınları, İstanbul

Gönen, S. (2007). Konaklama İşletmelerinde Muhasebe Organizasyonu ve İç Kontrol Sisteminin Etkinliğinin Artırılmasına Yönelik Bir Uygulama, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İzmir.

Haftacı, V. (2011). Muhasebe Denetimi, Umut Tepe Yayınları, Kocaeli.

Hightower, R. (2009). Internal Controls Policies And Procedures, John Wiley & Sons, Inc. Hoboken, New Jersey.

İbiş, C. ve Çatıkkaş Ö. (2012). "İşletmelerde İç Kontrol Sistemine Genel Bakış", Sayıştay Dergisi, (85), 95-121.

Kaval, H. (2008). *Muhasebe Denetimi*, 3. Baskı Gazi Kitapevi, Ankara.

Keskin, D. (2006). A. İç Kontrol Sistemi Kontrol Öz Değerlendirme. (1. Baskı), Beta Basım Yayım, İstanbul.

Kertiş, S. (2005). Hastane İşletmelerinde İç Kontrol ve Özel Bir X Hastanesinde Uygulanması, İstanbul Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Korkmaz, Z. (2011). COSO İç Kontrol Standartları ve Türkiye Uygulaması, T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Mali Hizmetler Uzmanlığı Araştırma Raporu, Ankara.

Kurnaz, E. (2013). İç Kontrol Sistemi ve Türkiye'deki Factoring Şirketlerinin İç Kontrol Sistemlerinde Etkilik Araştırması, Atatürk Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

Kuyucu, Ö. C. (2003). İşletmelerde İç Kontrol Sisteminin Denetlenmesi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisan Tezi, İstanbul.

Moeller, R. R. (2007). COSO Enterprise Risk Management, John Wiley & SonsInc, New Jersey.

Özbek, Ç. (2012). "İç Denetim-Kurumsal Yönetim-Risk Yönetimi- İç Kontrol", Türkiye İç Denetin Enstitüsü Yayınları, İstanbul.

Ömürbek, V. ve Altay S.Ö. (2011). "Turizm İşletmelerinde İç Kontrol Sisteminin Etkinliğinin İncelenmesi Ve Manavgat Bölgesindeki Beş Yıldızlı Otellerde Bir Araştırma", Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi, 16(1): 379-402.

Pehlivan, O. (2010). Vergi Hukuku Genel İlkeler ve Türk Vergi Sistemi, Celepler Matbaacılık, Trabzon.

Sarıgül, H. (2012). Basel Düzenlemelerinin KOBİ'lerin Muhasebe ve Finansal Raporlama Uygulamalarına Etkiler, Eğitim Akademi Yayınevi, Konya.

Selimoğlu, S. K. Özbirecikli M. vd. (2015). Bağımsız Denetim Türkiye Denetim Standartlarıyla Uyumlaştırılmış, TÜRMOB yayınları, Ankara.

Tüm, K. ve Memiş, M. Ü. (2012). İç Kontrol Ulusal ve Uluslararası Düzenlemeler Çerçevesinde Bir Değerlendirme, Karahan Kitabevi, Adana.

Türedi, H. Gürbüz, F. ve Alıcı, Ü. (2014). COSO Modeli: İç Kontrol Yapısı, Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi, 11(42): 141-155.

Uyar, S. (2010). "UFRS Uygulamalarında İç Kontrol Sisteminin Etkisi ve Önemi", Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, 2: 37-60.

Uzay, Ş. (1999). İşletmelerde İç Kontrol Sistemini İncelemenin Bağımsız Dış Denetim Karar Sürecindeki Yeri ve Türkiye'deki Denetim Firmalarına Yönelik Bir Araştırma, Sermaye Piyasası Yayın Kurulu, Yayın No:132, Ankara.

Yılancı, M. (2003). İç Denetim, Osmangazi Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Yılancı, M. (2004). Muhasebe Denetimi ve Mali Analiz, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Kaynakça

Acar, E. (2017). Neoliberalizm Ve Sosyal Refah Devleti Ekseninde Üçüncü Yol Yaklaşımı, Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Özel Sayı - ICEBSS 2017, 248-263 . Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/iibfdkastamonu/issue/31886/350684

Akbaba, A. (2006). Measuring Service Quality in The Hotel Industry: A Study in a Business Hotel in Turkey, *International Journal of Hospitality Management*, 25, 170–192.

Altan, Ş., Atan, M.(2004), Bankacılık Sektöründe Toplam Hizmet Kalitesinin Servqual Analizi İle Ölçümü, *Gazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* Cilt:6, Sayı:1, 17-32.

Ataman, G., Behram, N. K., Esgi, S.(2011). İş Amaçlı Havayolu Pazarında Hizmet Kalitesinin Servqual Modeli İle Ölçülmesi ve Türk Hava Yolları 'Busıness Class' Yolcuları Üzerine Bir Araştırma, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Adana*, Iss. 26, 73-87.

Avcıkurt, C., Aymankuy, Ş. (2006). Konaklama İşletmelerinde Hizmet Kalitesi Ölçümü ve Bir Uygulama, *II. Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi Bildiri Kitabı*, 281-299.

Aydın, M.A. (2009), *Sosyal Güvenlik Hakkı*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya

Çatı, K., Yıldız M. S. (2014). Şehirlerarası Otobüs İşletmelerinde Hizmet Kalitesinin Ölçülmesi ve Bir Uygulama, *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Volume 23, Issue 2,121-144

Demirbilek, S. (2005). *Sosyal Güvenlik Sosyolojisi*, (Birinci Baskı), İzmir: Legal Yayıncılık.

Eleren, A., Kılıç, B. (2007). Turizm Sektöründe Servqual Analizi İle Hizmet Kalitesinin Ölçülmesi ve Bir Termal Otelde Uygulama, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi* (C. IX ,S.1, 235-263

Erkut, Halil. (1995). Hizmet Kalitesi, No.2, İstanbul: İnterbank Yayınları,

Filiz, Z., Yılmaz, V., Yağızer, C. (2010). Belediyelerde Hizmet Kalitesinin Servqual Analizi İle Ölçümü: Eskişehir Belediyelerinde Bir Uygulama,*Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:10, Sayı:3, 59-76.

Gonzales, M., Millera, A., Sulpico, M., Sutare, J., Atento, R. ve Curbano, R. (2015). Measuring the Service Quality of Social Security System (SSS) – Calamba Branch. *LPU Laguna Journal of Engineering and Computer Studies*, 3(1), 96-113

Gümüşoğlu,Ş., Erdem, S., Kavrukkoca, G., Özdağoğlu, A. (2003).Belediyelerde Beklenen Algılanan

Hizmet Kalitesinin "Servqual " Modeli ile Ölçülmesi veMuğla İlinde Bir Uygulama, *3.Ulusal Üretim Araştırmaları Sempozyumu*,Nisan 2003, İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul, 362-371

Hemedoğlu, E. (2012). Metro Hizmetlerinde Hizmet Kalitesini Ölçme: Algılanan Hizmet Kalitesi Ve Beklenen Hizmet Kalitesi Üzerine Bir Karşılaştırma, *İşletme İktisadi Enstitüsü Yönetim Dergisi; İstanbul*, Iss. 72, 25-47.

Okumuş, A., Asil, H. (2007). Hizmet Kalitesi Algılamasının Havayolu Yolcularının Genel Memnuniyet Düzeylerine Olan Etkisinin İncelenmesi, *İ.Ü. İşletme Fakültesi İşletme Dergisi*, C:36, Sayı:2, 7–29

Öztürk, Y., Seyhan, K. (2005). Konaklama İşletmelerinde Sunulan Hizmet Kalitesinin Servqual Yöntemi İle Ölçülmesi, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, Cilt:16, Sayı:2, Güz, 170-182

Papatya, G., Papatya, N., Hamşıoğlu, A.B. (2012). Sağlık İşletmelerinde Algılanan Hizmet Kalitesi Ve Hasta Memnuniyeti: İki Özel Hastanede Karşılaştırmalı Bir Araştırma, *Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:2, Sayı:1, 87-108

Parasuraman. A., Zeıthaml, V.A., Berry L.L. (1985). A Conceptual Model of ServiceQuality and Implications for Future Research, *Journal of Marketing*, vol: 49 (1), 41-50

Parasuraman. A., Zeıthaml, V.A., Berry L.L., (1991). Refinement And Reassessement Of The Servqual Scale, *Journal Of Reailing*, Volume:67, Number: 4, 420-450

Rahman, S., Erdem, R., Devebakan, N. (2007).Hizmet Kalitesinin Servqual Ölçeği İle Değerlendirilmesi: Elazığ'daki Hastaneler Üzerinde Bir Çalışma**,** *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt:9, Sayı:3, 37-55

Saat, M. (1999). Kavramsal Hizmet Modeli ve Hizmet Kalitesini Ölçme Aracı Olarak Servqual Analizi, *G.Ü, İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt:3, 108-115.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001). *Sosyal Hizmetler ve Yardımlar Özel İhtisas Komisyonu Raporu*. (Rapor No: DPT:2593), Ankara

Sezici, E. (2014). Çalışma Yaşamı Kalitesi, İşyerinde Sapkın Davranış ve İşten Ayrılma Eğilimi İlişkisi, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 41, 235-246.

Shirkavand, F., Seyed, M.H., Parisa, M.(2015),Servıce Qualıty Assessment In Selected Branches Of Socıal Securıty Organızatıon Usıng Servqual Model,*Research Journal of Business and Management*, Vol:2, No:4, 441-455

Şekerkaya, A.K. (1997). *Bankacılık Hizmetlerinde Algılanan Toplam Kalite Ölçümü*. (1.Baskı), Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu, No:87,

Tabachnick, B.G., Fidell, L.S. (2013). *Using Multivariate Statistics*, (6th ed.), Boston: Pearson

Witkowska, J. ve Lakstutiene, A. (2014). Social Insurance Service Quality Surveys as a Customer Orientation Strategy *Inzinerine Ekonomika-Engineering Economics*, 25(1), 103–111

Yelekçi, M. (2002). *Sosyal Güvenlik Hukuku,* Ankara: Yargı Yayınevi,

Yılmaz, V., Çelik, H., Depren, B. (2011). Devlet Ve Özel Sektör Bankalardaki Hizmet Kalitesinin Karşılaştırılması: Eskişehir Örneği, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 8 (2), 234-248.

Yumuşak, N.U. (2006). *Hizmet Kalitesinin Ölçümü Ve Hizmet Kalitesini Etkileyen Faktörler: Uşak Ticaret Ve Sanayi Odası Uygulaması*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yönetim Organizasyon Programı

Yücel, M. (2013). Toplam Hizmet Kalitesinin Servqual Analizi İle Ölçümü: Bankacılık Sektöründe Bir Araştırma, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Kış-2013 Cilt:12 Sayı:44, 82-106

Zaim, H., Tarım, M. (2011). Hasta Memnuniyeti: Kamu Hastaneleri Üzerine Bir Alan Araştırması. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, sayı:59, 1-24

Kaynakça

Acar, E. (2016). Dünyada ve Türkiye'de idareyi değişime iten nedenler. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Aralık Özel sayısı, 147-159.

Akar, E. (2019). *E-ticaret-sosyal ticaret-mobil ticaret pazarlama temelli yaklaşım* (3. Baskı). Ankara. Seçkin Yayıncılık.

Alsaad, A., & Taamneh, A. (2019). The effect of international pressures on the cross-national diffusion of business-to-business e-commerce. *Technology in Society*, (59), 101-158.

Arslan, A. E. & Güven, Ö. Z. (2020). GTKM Kapsamında Akademisyenlerin Çevrimiçi Tatil Satın Alma Davranışlarında eWOM'un Etkisi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 43-64.

Bengül, S. S. & Çelikkol, M. M., (2020). The Impact of Perceived Financial Risks on Customers' Purchasing Decisions, Satisfaction and Loyalty in Online Shopping Processes, (in) Interdisciplinary Public Finance, Business and Economics Studies Volume III, 273-284. (Ed. Akıncı, A.), Peterlang, Berlin,

Bengül, S. S., & Güven, Ö. Z. (2019). Yiyecek içecek işletmelerinde fiziksel ortam kalitesi, yiyecek kalitesi ve servis kalitesinin algılanan değer, müşteri memnuniyeti ve müşteri bağlılığı üzerindeki etkisi. *Balıkesir University Journal of Social Sciences Institute*, *22*(42), 375-405.

Dou, W., & Chou, D. C. (2002). A structural analysis of business-to-business digital markets. *Industrial Marketing Management*, (31), 165.

Jahanshahi, A.A., Zhang, S. and Brem. A. (2013) E-commerce for SMEs: Empirical insights from three countries, *Journal of Small Business and Enterprise Development,* 20(4), 849-65.

Kalakota, R., Whinston, AB. (1997). *Electronic commerce a manager's guide*, Addison-Wesley.

Kiracı, H. & Akdemir, R. (2020). Sahiplenmeden tüketemez miyiz? Dijital paylaşım ekonomisinde kiralama üzerine kavramsal bir inceleme. *Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*. 4(8), 137-152.

Kurnia, S. &Ali, M. (2012). B2B e-commerce adoption by the grocery industry in developing countries: Indonesia versus Bahrain'. (from the proceedings of the *45th Hawaii International Conference on System Sciences,* 4-7th January). 3100-3109. HI, USA: IEEE.

Laudon, K. C., & Traver, G. (2011). E-commerce. *England: Pearson/Addison Wesley*.

MacGregor, R. & Vrazalic, L. (2007). *E-commerce in Regional Small to Medium Enterprises*. London: IGI Publishing.

Niranjanamurthy, M., Kavyashree, N., Jagannath, S., & Chahar, D. (2013). Analysis of e-commerce and m-commerce: advantages, limitations and security issues.

International Journal of Advanced Research in Computer and Communication Engineering, *2*(6), 2360-2370.

OECD. (2013). Organisation for Economic Co-operation and Development. https://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=4721

Papazoglou, M.P. & Ribbers, P. (2006). *E-Business.* New Jersey: John Wiley & Sons, Ltd.

Sin, K. Y., Osman, A., Salahuddin, S. N., Abdullah, S., Lim, Y. J., & Sim, C. L. (2016). Relative advantage and competitive pressure towards implementation of e-commerce: Overview of small and medium enterprises (SMEs). *Procedia Economics and Finance*, (35), 434-443.

Saher, L., Syhyda , L., Reshetniak, Y. & Shevchenko, K. (2021) Statistical analysis of the development of the world electronic trade market, Вісник Хмельницького національного університету 2021, (4), 132-137.

Shafiyah, N., Alsaqour, R., Shaker, H., Alsaqour, O., & Uddin, M. (2013). Review on electronic commerce. *Middle East Journal of Scientific Research*, *18*(9), 1357–1365.

Spiezia, V. (2017). Measuring e-commerce: Some new developments, United Nations Conference on Trade and Development, e-Commerce Week, Geneva, 24-28th April 2017.

Statista. (2020a). E-commerce worldwide. https://www.statista.com/outlook/243/100/ecommerce/worldwide. (Erişim: 24.09.2020)

Statista. (2020b). E-commerce Turkey. https://www.statista.com/outlook/243/113/ecommerce/turkey#market-arpu. (Erişim: 25.09.2020)

Statista (2021). Retail E-Commerce Sales Worldwide From 2014 to 2024. https://www.statista.com/statistics/379046/worldwide-retail-e-commerce-sales/ (Erişim: 26.03.2021)

Steyaert, J. C. (2004). Measuring the performance of electronic government services. *Science Direct, Information & Management,41(3),* 369-375.

Tamer, E. T. (2021). Endüstri 4.0 ve Turizm Sektörüne Yansımaları, (İçinde) Farklı Perspektiflerden Endüstri 4.0 Yazıları II, (Ed. Yangil, F. M. ve Ada, A. A.) Gazi Kitabevi, Ankara.

TradeFive. (2019). *Forum İstanbul 2019 E-Ticaret Ekosistemi.* İstanbul.

Turan, M., & Polat, F. (2009). E-ticaret programcılığı ve e-ticaretin Türkiye'deki uygulamaları. *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi*, *13*(2), s. 55-71.

Turban, E., King, D., McKay, J., Marshall, P., Lee, J. & Viehland, D. (2008) *Electronic Commerce: A managerial perspective.* Upper Saddle River. NJ: Pearson Prentice Hall.

TUBİSAD Yayınları, (2020). Türkiye'de E-Ticaret Pazar Büyüklüğü, https://www.tubisad.org.tr/tr/images/pdf/tubisad_e-ticaret_2019_Pazar_buyuklugu_raporu.pdf (Erişim: 24.11.2021)

UNCTAD (2018). *Unctad Estimates Of Global E-Commerce 2018*. United Nations.

Ward, B. T., Sipior, J. C. and Volonino, L. (2016). "Internet Jurisdiction for Ecommerce". *Journal of Internet Commerce*, *15*(1), 1-17.

We Are Social. (2020). We are social global digital report 2020. https://wearesocial.com/digital-2020. (Erişim: 28.09.2020)

Wigand, R. T. (1997). Electronic commerce: Definition, theory, and context. *The information society*, *13*(1), 1-16.

WTO. (1998). Work programme on electronic commerce, World Trade Organization.

Yrjölä, M., Rintamäki, T., Saarijärvi, H., & Joensuu, J. (2017). Consumer-to-consumer e-commerce: Outcomes and implications. *The International Review of Retail, Distribution and Consumer Research*, *27*(3), 300-315.

Kaynakça

Akçakanat, Ö., Özdemir, O. & Mazak, M., 2021.İşletmelerde Siber Güvenlik Riskleri ve Bilgi Teknolojileri Denetimi: Bankaların Siber Güvenlik Uygulamalarının İncelenmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Dergisi, 5(2), 246-270.

Altuk, V.E. (2021), COVID-19 Salgınının İç Denetim Üzerindeki Etkileri: Bir Çözüm Önerisi Olarak Uzaktan Denetim. Denetişim, (22), pp.15-26.

Al-Moshaigeh, A., Dickins, D., & Higgs, J. L. (2019). Cybersecurity Risks and Controls: Is the AICPA's SOC for Cybersecurity a Solution?. *The CPA Journal*, *89*(6), 36-41.

Aslay, F. (2017). Siber Saldırı Yöntemleri ve Türkiye'nin Siber Güvenlik Mevcut Durum Analizi. *International Journal of Multidisciplinary Studies and Innovative Technologies*, *1*(1), 24-28.https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/375131

Bozkurt, C. (2010). Risk, Kurumsal Risk Yönetimi ve İç Denetim. *Denetişim*, (4), 17-30.

Eaton, T. V., Grenier, J. H., & Layman, D. (2019). Accounting and Cybersecurity Risk Management. *Current Issues in Auditing*, *13*(2), C1-C9.

Eulerich, M. (2021). The New Three Lines Model for Structuring Corporate Governance–A Critical Discussion of Similarities and Differences. *Available at SSRN 3777392*.

GTAG- Global Technology Audit Guide, Assessing Cybersecurity Risk https://us.aicpa.org/content/dam/aicpa/interestareas/frc/assuranceadvisoryservices/downloadabledocuments/cybersecurity/gtag-assessing-cybersecurity-risk.pdf

Gökçen, G., & Onur, T. İ. P. İ. (2019). İşletmelerde Hilelerin Önlenmesine Yönelik İç Kontroller Ve Bist İmalat Sektöründe Bir Araştırma. *Marmara Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi*, *41*(1), 145-169.

Güler, A., & Arkın, A. K. 2019. Siber Hijyenin Sağlanmasında İç Denetimin Rolü. *Denetişim*, (19), 17-40.

Haapamäki, E., & Sihvonen, J. (2019). Cybersecurity in Accounting Research. Managerial Auditing Journal.https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/MAJ-09-2018-2004/full/pdf

Hasanefendioğlu, B. (2020). 3'lü Savunma Hattı Modeli. Yöneticinin El Kitabı. https://technologydevelopmentgroup.net/wp-content/uploads/2020/06/FULL-3%E2%80%99lu%CC%88-Savunma-Hatt%C4%B1-Modeli-Full-version-1.pdf

İSO 27032 https://advisera.com/27001academy/blog/2015/08/25/iso-27001-vs-iso-27032-cybersecurity-standard/

İSMMMO. (2019). İç Denetime Genel Bir Bakış. İç Denetim Komitesi Yayınları. https://archive.ismmmo

.org.tr/YAYINLAR/e_kitap/2019_ic_denetime_genel_bir_bakis.pdf

Ilollari, O., & Islami, M. (2017). Auditing As A Way To İncrease Cyber Security. *ECONOMICUS*, 71-89.

Kara, O., Aydın, Ü. ve Oğuz, A. (2006). Ağ Ekonomisinin Karanlık Yüzü: Siber Terör, 5. Bilgi, Ekonomi Ve Yönetim Kongresi, İstanbul.

Kahyaoğlu, S. B., & Çalıyurt, K. (2018). Cyber Security Assurance Process from the Internal Audit Perspective. Managerial Auditing Journal, 33(4), 360-376. https://doi.org/10.1108/MAJ-02-2018-1804

Kotkova, B. (2020). Informatıon And Cybersecurıty, Rısk Management And Audit Process. http://trilobit.fai.utb.cz/Data/Articles/PDF/21237c37-10cc-4537-aa13-d78c141d16aa.pdf

Kurt, G., & Uysal, T. U. (2018). COSO Kurumsal Risk Yönetimi Çerçevesi Güncelleme Projesinin Getirdiği Yenilikler. *Muhasebe ve Denetime Bakis= Accounting & Auditing Review*, *18*(54), 19-34.

Laudon, Laudon. (2014). Management Information Systems Managing the Digital Firm Thırteenth Edıtıon.

Li, H., No, W. G., & Boritz, J. E. (2020). Are External Auditors Concerned About Cyber Incidents? Evidence from Audit Fees. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, *39*(1), 151-171.

Lois, P., Drogalas, G., Karagiorgos, A., & Tsikalakis, K. (2020). Internal Audits in the Digital Era:

Opportunities Risks and Challenges. *EuroMed Journal of Business*.

IDC Araştırma Raporu, (2020). https://hbrturkiye.com/var/uploads/content/insight-center/netas/siber-guvenlige-butunsel-yaklasim.pdf

Özbilger, H. İ. (2021). İç Denetime Yeni Bir Bakış: Üçlü Hat Modelinin Değerlendirilmesi. *Denetişim*, (22), 40-54.

Pehlivanlı, D. (2012). Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlarda Kurumsal Risk Yönetimi ve Risk Çalıştayı Vaka Çalışması. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (53), 117-128.

Sağiroğlu, Ş. (2018). Siber Güvenlik Ve Savunma: Farkındalık Ve Caydırıcılık. 21-45.

https://www.sasad.org.tr/uploaded/Siber-Guvenlik-ve-Savunma-Farkindalik-ve-Caydiricilik.pdf

Selimoğlu, S., & Altunel, M. (2019). Siber Güvenlik Risklerinden Korunmada Köprü ve Katalizör Olarak İç Denetim. *Denetişim*, (19), 5-16.

Taveras, P. (2019). Cyber Risk Management, Procedures and Considerations to Address the Threats of a Cyber Attack.

Ulutaş S.(2018), Siber Güvenlik, Siber Güvenlik Ve Savunma: Önem, Tanımlar, Unsurlar Ve Önlemler. 87-101.https://www.sasad.org.tr/uploaded/Siber-Guvenlik-ve-Savunma-Farkindalik-ve-Caydiricilik.pdf s.9

Uzel, M. N., Hasanefendioglu, B., & Durmus, C. N. (2016). 3'lü Savunma Hattının Coso Iç Kontrol Sıstemının Etkınlıgının Arttırılmasında Kaldıraç Etkısı. *Mali Cözüm Dergisi*, *26*, 199.

Wertheim, S. (2019). Auditing for cybersecurity risk. *The CPA Journal*, *89*(6), 68-71.

Yıldırım, E. Y. (2018). Bilişim Sistemlerine Yönelik Siber Saldırılar ve Siber Güvenliğin Sağlanması. *Mesleki Bilimler Dergisi (MBD)*, *7*(2), 24-33

Internet kaynakları.

http://internalauditing.de/w020617p/blog/2021/05/14/cybersecurity-risk-in-the-new-normal/ Erişim Tarihi: Aralık 2021

https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/risk/riskin-erken-teshisi.pdf Erişim Tarihi: Aralık 2021

https://www.iia.org.uk/resources/corporate-governance/application-of-the-three-lines-model/ Erişim Tarihi: Aralık 2021

Kaynakça

Acar, E. (2016). Dünyada Ve Türkiye'de İdareyi Değişime İten Nedenler, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Afro-Avrasya Özel Sayısı, 147 - 159.

Aydın, Ü., Ekinci, R., Tüzün, O., Yıldırım, A., (2017), Tersine Lojistik: Sürdürülebilir Büyüme Çerçevesinde Geri Dönüşüm Firmalarının Dışsal Faydası, Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, Cilt: 15, Sayı: 1, Ocak/January 2017, Doi: http://dx.doi.org/10.11611/yead.266793

Bird, J. & Lawton, K. (2009). The Future's Green: Jobs and the UK Low-carbon Transition. *Institute for Public Policy Research (IPPR)* Challenging Ideas–Changing Policy.

Bozkurt, Y. (2021). Çevre Sorunları ve Ekonomi İlişkisi, *Güncel Paradigmalar Işığında Dünya Ekonomisi* (Ed. Özçelik Özer), Ekin Yayınevi: Bursa, 299-322.

Brundtland, G.H. (1987). Our Common Future: Report of the World Commission on Environment and Development, *Oxford University Press*.

EEA (2013). Towards a green economy in Europe EU environmental policy targets and objectives 2010-2050, https://www.eea.europa.eu/publication/towards-a-green-economy-in-europe (Erişim Tarihi: 20.12.2021)

Görmüş, A. (2019). Yeşil Ekonominin İstihdam Üzerindeki Yansımaları ve Yeşil İşler: Cinsiyet Temelli

Bir Modelleme ile İngiliz İşgücü Anketinden Bulgular, *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 76: 29–66.

IEA (2016). August: Renewable Electricity Generation Climbs to Second After Coal, http://www.iea.org/newsroomandevents/news/august/renewableelectricitygeneration-climbs-to-second-place-after-coal.html, (Erişim Tarihi: 08.02.2016).

IRENA, (2018). Renewable Energy and Jobs - Annual Review 2018, *International Renewable Energy Agency*, Abu Dhabi.

Kanberoğlu, Z. & Polat, İH. (2017). Analysis of Renewable Energy Resources from Regional Development in Eastern Anatolia Region Example, International *Journal Of Contemporary Economics And Administrative Sciences,* 7(3-4), 157-177.

Lawson, R. (2006). An Overview of Green Economics, *International Journal of Green Economics*, 1(2), 23-36.

Oğuz, A. & Güner Ş. (2019). Mavi Ekonomi, Ekolojik İktisat, Ekin Yayınevi, 57-70

Özsoy, Ceyda Erden (2011). Yeşil Ekonominin Dinamikleri: Yeşil İşler ve Beceriler, *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, 48(562), 19-32.

Sakaloğlu, G. (2019). Dünyada ve Türkiye'de Yeşil Ekonomi Sürecinde Yeşil İşler ve İstihdam Politikaları (Yüksek Lisans Tezi), *Karadeniz Teknik Üniversitesi SBE*.

Scruton, A. (2015). What Exactly is A Green Job?, *Silverhill Institute of Environmental Research and Conservation*, 1-9.

Strietska, I., Hoffman, O. (2011). Yeşil İşler İçin Gerekli Beceriler, *International Labour Organization*, Cenevre, 2011, s.3-8.

Sungur, Z. (2011). Türkiye'de Yeşil Yakalı Mesleklerin Gelişiminde Güncel Eğilimler, *International Conference On Eurasian Economies*, 154-159. Retrieved from http://www.avekon.org/papers/311.pdf.

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı (2021), https://www.tarimorman.gov.tr/Konular/Bitkisel-Uretim/Organik-Tarim/Istatistikler.

UNEP (2011). Towards a Green Economy: Pathways to Sustainable Development and Poverty Eradication, *A Synthesis for Policy Makers*, www.unep.org/greeneconomy

UNEP (2009). Global Green New Deal: Policy Brief, http://www.minambiente.it/sites/default/files/archivio/allegati/rio_20/unep_global_green_new_deal_eng.pdf.

Wei, M., Patadia, S. & Kammen, D. M. (2010). Putting renewables and energy efficiency to work: How many jobs can the clean energy industry generate in the US?, Energy Policy. 38(2):919-931

Kaynakça

Acar, Sadık (2000), "Bilgi Çağı Ekonomisine Teorik Bir Yaklaşım", Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt:15, Sayı:1, ,ss.87-101.

Acar, Sadık (2012), Uluslararası Reel Ticaret: Teori, Politika, İzmir

Altıntaş, Halil, Çetintaş, Hakan (2010), "Türkiye'de Ekonomik Büyüme, Beşeri Sermaye Ve İhracat Arasındaki İlişkilerin Ekonometrik Analizi: 1970-2005." Erciyes Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 36, ss. 33-56.

Akkoyunlu, A. S.(1996), Ekonomik Yaklaşım, Cilt 7, Sayı 21.

Bilik, M. and Aydın, Ü. (2021), Effect of COVID-19 on Financial Markets, Ç. Başarir and B.Darici (Ed.), Financial Systems, Central Banking, and Monetary Policy during COVID-19 Pandemic and After included (19-35), Lexington Books, London, United Kingdom.

Barro, R. J. ve Sala-i Martin, Xavier (1992), "Convergence." Journal of Political Economy 100. 2 ss. 223-251.

Bayar, F. (2008), "Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye", Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi, 32 (2008), ss. 25-34.

Deviren, N. V. (2004), "Yeni Dış Ticaret Teorileri", Mevzuat Dergisi, Yıl:7, Sayı: 81, Eylül.

Dunning,J.H. ve Lundan, S.M. (2008), Multinational Enterprises and the Global Economy, Edward Elgar Publishing, USA.

Eğilmez, M. (2018), Değişim Sürecinde Türkiye, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2018.

Erdinç, Z. (2007), "Uluslararası Para Fonu - Türkiye İlişkilerinin Gelişimi ve 19.Stand-By Anlaşması", Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:18, Ağustos.

Erkök, Y. Ş. (2010), Dış Ticaret Kuramlarının Evrimi, Efil yayınevi, Ankara.

Ersungur, Ş. M. ve Doğru, Ö. (2014), "Türkiye'de Dış Ticaret Ve Ekonomik Kalkınma İlişkisinin Ekonometrik Analizi: 1980-2010", Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 28, Sayı: 3.

Kargül, İ. (2012), " Dış Ticaret ve İktisadî Büyüme Üzerine Son Tartışmalar", İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, 33, ss.1-4 ,(Erişim: https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuifm/issue/847/9391).

Masun, M. A. (2019), "Çokuluslu Şirketlerin Finansal Yönetiminde Transfer Fiyatlandırması ve Bir Uygulama", Marmara Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi • Cilt: 41 • Sayı: 1 • Haziran, ss. 247-255.

Prebisch, R. (1950), The economic development of Latin America and its principal problems. United Nations Publication, 50(2), 1-59. Prebisch, R. (1959).

Commercial policy in the underdeveloped countries. The American Economic Review, 49(2), ss. 251-273.

Sağlam Ç., Yıldız, B., Emre, A. ve Şaban, M. (2017), "Ticari Dışa Açıklık ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki; Türkiye Örneği", Route Educational and Social Science Journal, Volume 4(7), December.

Savrul, B., Özel, H.A. ve Kılıç, C. (2013), "Osmanlı'nın Son Döneminden Günümüze Türkiye'de Dış Ticaretin Gelişimi", Girişimcilik Ve Kalkınma Dergisi (8:1), ss.55-78.

Seymen, D. (2009), Türkiye'nin Dış Ticaret Yapısı ve Rekabet Gücü, DEÜ yay., Yayın No:09.1600.0000.000/BK.09.071.468, İzmir.

Singer, H. W. (1950). The distribution of gains between investing and borrowing countries. The American Economic Review, 40(2), ss. 473-485.

Sungur, O. (2015), "2000 Sonrası Türkiye Ekonomisi: Büyüme, Enflasyon, İşsizlik, Borçlanma ve Dış Ticarette Gelişmeler", Toplum ve Demokrasi, 9 (19-20), Ocak-Aralık, ss.243-26

Tağraf, H. (2002), "Küreselleşme Süreci Ve Çokuluslu İşletmelerin Küreselleşme Sürecine Etkisi", CÜ İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi, ss.36-37.

Tüylüoğlu, Ş. (2004), "Küreselleşme Sürecinde Kalkınma Politikaları ve Devletin Zayıflayan Rolü", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İktisadi Bilimler Fakültesi, C.9, S.1, ss. 257-280.

Utkulu, U. Kahyaoğlu, H.(2005), Ticari ve Finansal Açıklık Türkiye'de Büyümeyi Ne Yönde Etkiledi? Türkiye Ekonomi Kurumu Tartışma Metni, 2005/13, ss.1-31.

Yeldan, E. (2002), "Neoliberal Küreselleşme İdeolojisinin Kalkınma Söylemi Üzerine Değerlendirmeler", Praksis, 7, ss.19-34.

Kaynakça

Akdoğan, Abdurrahman. **Kamu Maliyesi**, Genişletilmiş 11. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara, 2006.

Arıkan Zeynep ve Ahmet İnneci. "Vergilendirilebilir Gelir ve Gelir vergisinde Uniter Yapıyı Bozan Uygulamalar", **Sosyoekonomi**, 2016, Cilt:24, Sayı:30, ss.11-28.

ASO, **İşsizlik ve Bölgesel Gelir Dağılımı Eşitsizliğiyle Mücadele İçin "Yerel AsgariÜcret"Uygulaması**,2005,s.8.http://www.aso.org.tr/kurumsal/media/kaynak/TUR/yayinlarimiz/ASOAsgariUcretRaporu.pdf .(Erişim:03.03.2019).

Aydın Üzeyır ve Agan Büsra, (2018), **"Attributed to Value of the Money: A Discussion On Behavioral Differences in the Material Differences (Paraya Atfedilen Deger: Maddi Farklılıkların Davranıssal Farklılıklar Yaratması Üzerine Bir Tartısma",** (Editör:Ayse Cebeci, Erika Torres, H. Gülçin Beken), Current Debates In Economics, Volume 18, IJOPEC Publication Limited, London, United Kingdom

Baudrillard, Jean. **Tüketim Toplumu**, çev: Hazar Deliceçaylı ve Ferda Kesgin, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2002.

Demir, Sırma. "Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı İnsani Gelişme Endeksi ve Türkiye Açısından Değerlendirme", **DPT Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü,** Ankara, 2006.

Durkaya, Mehmet. "Türkiye'de Vergi ile Yoksulluk Arasındaki İlişkilere Kuramsal Yaklaşım", **Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi**, 2016, Cilt:7, Sayı:12, ss.232-255.

Eker, Aytaç ve Hayal Şimşek. **Küreselleşme Ve Kamu Maliyesinde Yaşanan Dönüşüm,** Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Yayın No:2009/392.

Ensarı, Sıddık. "TÜİK'in Yoksulluk Analizleri Üzerine", **Maliye Finans Yazıları**, Nisan 2010, Yıl:24, Sayı:87, ss:9-15.

Erdoğan, Güzin. "Türkiye'de ve Dünyada Yoksulluk Ölçümleri Üzerine Değerlendirmeler", (Ed. C. C. Aktan), Yoksullukla Mücadele Stratejileri, **Ankara: Hak-İş Konfederasyonu Yayını**, 2002, ss.1-25.

Goklany, Indur M. "Beşeri Refahın Küreselleşmesi**"**, çev. Mustafa Acar, Küreselleşme Okumaları, Kudret Bülbül (Ed.), Ankara, **Kadim Yayınları**, 2006, s. 93-96.

Gündoğan, Naci. "Türkiye'de Yoksulluk ve Yoksullukla Mücadele",**ASOMEDYA** (Ankara Sanayi Odası Dergisi), Ankara, 2008, s.42-56.

Halisçelik, Ergül. **Binyıl Kalkınma Hedefleri ve Yoksul Odaklı Büyüme: Yükselen Ekonomiler Üzerine Ampirik Bir Analiz**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı, Ankara, 2015.

İpek, Melek. "Yeni Yoksulluk ve Türkiye'de Sosyal Yardım Paradoksu", **Karatahta İş Yazıları Dergisi,** Nisan 2015, Sayı:1, ss.77-104.

Kalaycı, Savaş ve İsmail Güllü, **Yoksulluk Kültürü ve Sosyal Dayanışma Geleneği-Yunus Emre Kültür Vakfı Örneği,** (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyoloji Anabilim Dalı, Karaman, 2015.

Kargı, Veli ve Cihan Yüksel. "Türkiye'de Vergi Aflarının Vergi Adaleti Ve Mükellefler Üzerine Etkileri", **Maliye Araştırma Merkez Konferansları**, 2010, Sayı:54, ss.23-44.

Kartal, Nazım ve Yılmaz Demırhan. "Türkiye'de Kentsel Yoksulluğun Kırsal Nedenleri ve Çözüm Önerileri Üzerine", **Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi**, 2014, Cilt:15, Sayı:2, ss.135-154.

Kesgin, Bedrettin. "Çalışma Yaşamında Değişen Yoksulluk: Çalışan Yoksullar", **İş Ahlakı Dergisi**, 2011,Cilt:4, Sayı:7, ss.65-75.

Kızıler, Neslihan. "Türkiye'de Yoksullukla Mücadele ve Sosyal Transfer Harcamaları", **Journal of Life Economics,** 2017, Cilt 4, Sayı:1, ss.77-100.

Kirmanoğlu, Hülya. **Kamu Ekonomisi Analizi,** Beta Basım Yayım ve Dağıtım, 4. Baskı, İstanbul, 2013.

Marx, Karl. **Kapital**, çev: Aleaddin Bilgi, Sol Yayınları, İstanbul, 1986, Birinci Cilt, 3. Baskı,1986.

OECD, **Reducing Income Inequality While Boosting Economic Growth**, Economic Policy Reforms, Going for Growth, 2012, Cilt:2,Sayı:5, ss.190-197.

ÖZCAN, Süleyman Emre. Yoksulluk Göstergesi Olarak Hoşnutsuzluk Endeksi, Türkiye İçin Bir Deneme, **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 2016, Sayı:48, ss. 294-313.

Sapancalı, Faruk. "**Sosyal Dışlanma**", Dokuz Eylül Yayınları, 1. Baskı, İzmir, 2005.

Sen, Amartya. **Özgürlükle Kalkınma,** çev.Yavuz Alogan, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2004, s.127-129..

Streeten, Paul. **Poverty Concepts And Measurement,** Poverty Monitoring: An International Concern, Palgrave Macmillan, London, 1994, ss.18-36.

Şenses, Fikret. **Küreselleşmenin Öteki Yüzü: Yoksulluk**, İletişim Yayınları, İstanbul, 2002.

Turhan, Salih. **Vergi Teorisi ve Politikası**, Filiz Yayınları, İstanbul, 1998.

TÜİK Gelir ve yaşam koşulları araştırması, Sayı: 59 / 2017, 7 Kasım 2017.(Erişim:02.03.2019).

TÜİK, **Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması Haber Bülteni, 2017,** Sayı: 27823,18 Eylül 2018.

TÜİK, **Yoksulluk ile İlgili Tanımları,** http://www.tuik.gov.tr/MicroVeri/GYKA_2011/turkce/metaveri/tanim/yoksullukla-ilgili-taniimlar/index.html, Erişim:10.11.2018.

TÜİK, **Haber Bülteni,** Sayı: 13659, 02 Nisan 2013, (Erişim :07.01.2019).

TÜİK, Haber Bülteni, Sayı: 27824, 24 Eylül 2018.

TÜİK, İşgücü İstatistikleri, Haber Bülteni, Sayı: 30689, (Erişim :15.02.2019).

TÜİK, İşgücü İstatistikleri, İşgücüne dahil olmayanların yıllara göre işgücüne dahil olmama nedenleri, http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1007.(Erişim : 05.03.2019).

Yereli, Ahmet Burçin ve Ahmet Yılmaz Ata. "Vergi Adaletine Ulaşma Yöntemleri Çerçevesinde Fayda İlkesinin Teorik Açıdan Değerlendirilmesi", **Maliye Dergisi**, 2011, Sayı: 161, ss.21-32.

DIŞ TİCARETTE LOJİSTİK

Prof.Dr. Emine KOBAN
Doç.Dr. Hilal YILDIRIR KESER

Genişletilmiş ve Güncellenmiş
7. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-01-2

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Ekim 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM
DIŞ TİCARETE GENEL BAKIŞ

1.1. DIŞ TİCARET KAVRAMI VE TEMEL UNSURLARI 5
1.1.1. Dış Ticaret Kavramı ve Kapsamı 5
1.1.2. Dış Ticaret ve İç Ticaret Arasındaki Farklılıklar 11
1.1.3. Dış Ticarete Yönelme Nedenleri 13
1.1.4. Dış Ticaretin Temel Unsurları 14
1.1.4.1. Dış Ticarette Taraflar 15
1.1.4.2. Dış Ticaret ile İlgili Kurum ve Kuruluşlar 15
1.1.4.3. Dış Ticarette Satış Sözleşmeleri 18
1.2. DIŞ TİCARETTE İŞ AKIŞI 19
1.2.1. İhracatta İş Akışı 19
1.2.2. İthalatta İş Akışı 25
1.3. DIŞ TİCARETTE TESLİM ŞEKİLLERİ - INCOTERMS VE INCOTERMS 2020 28
1.3.1. Incoterms 2020 İle Teslim Şekillerine İlişkin Getirilen Yeni Değişiklikler 31
1.3.2. Incoterms 2020'a Göre Teslim Şekilleri 36
1.3.2.1. Exworks (EXW / İşyerinde Teslim) 36
1.3.2.2. FCA (Free Carrier /Taşıyıcıya Masrafsız Teslim) 38
1.3.2.3. CPT (Carriage Paid To / Taşıma Bedeli Ödenmiş Teslim) 41
1.3.2.4. CIP (Carriage And Insurance Paid To /Taşıma ve Sigorta Ödenmiş Teslim) 42
1.3.2.5. DAP (Delivered At Place / Belirlenen Yerde Teslim) 44
1.3.2.6. DPU (Delivered At Place Unloaded / Belirlenen Yerde Boşaltılmış Olarak Teslim) 45
1.3.2.7. DDP (Delivered Duty Paid / Gümrük Vergisi Ödenmiş Teslim) 46
1.3.2.8. FAS (Free Alongsıde Ship /Gemi Doğrultusunda Masrafsız Teslim) 48
1.3.2.9. FOB (Free On Board /Gemide Masrafsız Teslim) 50
1.3.2.10. CFR (Cost And Freight / Masraflar ve Navlun Ödenmiş Teslim) ... 51
1.3.2.11. CIF (Cost, Insurance And Freight / Masraflar, Sigorta Ve Navlun Ödenmiş Teslim) 52
1.3.3. Incoterms Uygulamalarında Dikkat edilmesi Gereken Konular 55
1.3.4. Incoterms 2020 ve Fiyat Tekliflerinde Maliyet Kalemleri 56

İKİNCİ BÖLÜM
LOJİSTİK KAVRAMI ve GELİŞİMİ

2.1. TARİHSEL SÜREÇTE LOJİSTİK OLGUSU 63
2.2. LOJİSTİK OLGUSUNUN GELİŞİMİNDE ETKİLİ OLAN UNSURLAR 64
2.2.1. Küreselleşme 64
2.2.2. Yeni Ekonomi Anlayışı 67
2.2.3. Farklılaşan Rekabet ve Ortaya Çıkan Sonuçlar 68
2.2.4. Diğer Unsurlar 70
2.3. LOJİSTİK KAVRAMI 71
2.4. LOJİSTİK FONKSİYONLAR VE DİNAMİKLERİ 73
2.5. DÜNYADA SON DÖNEMDE LOJİSTİK OPERASYONLARIN FARKLILAŞMASINDA ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER 75
2.6. LOJİSTİKTE DIŞ KAYNAK KULLANIMI (DKK) – OUTSOURCING (3 PL) 76
2.6.1. Dış Kaynak Kullanımının Nedenleri 78
2.6.2. Lojistik Hizmet Sunan (Dış Kaynak Tedarikçisi) İşletmelerin Temel Hizmet Konuları 80
2.6.3. Dış Kaynak Kullanımının Faydaları 82
2.6.4. Dış Kaynak Kullanımında Karşılaşılan Sorunlar 83

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
LOJİSTİK TERMİNOLOJİSİ

3.1. TEMEL LOJİSTİK TERİMLERİ 85
3.2. LOJİSTİKTE TEMEL MALİYET KALEMLERİ 110
3.3. LOJİSTİKTE FREIGHT FORWARDER VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ 115

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
İŞLETMELERDE LOJİSTİK FAALİYETLER VE HİZMET SUNUMUNU DESTEKLEYİCİ TEMEL UNSURLAR

4.1. İŞLETMELERDE LOJİSTİK FAALİYETLER 119
4.1.1. Tedarik Lojistiği 120
4.1.2. Üretim Lojistiği 122
4.1.3. Dağıtım Lojistiği 122
4.1.4. Geri Dönüş Lojistiği (Tersine Lojistik) 123
4.2. LOJİSTİK HİZMET SUNUMUNU DESTEKLEYİCİ UNSURLAR 126

4.2.1. Alt Yapı Yeterliliği 127
4.2.2. Değişen Talep Yapısı 129
4.2.3. İnsan Kaynaklarının Görünümü 129
4.2.4. Ürün (Hizmet) Kalitesi 130
4.2.5. Lojistik Maliyet Unsurları 131
4.3. TEMEL LOJİSTİK FAALİYETLER 131
4.3.1. Sipariş İşleme 131
4.3.2. Talep Planlaması ve Takibi 132
4.3.3. Taşıma / Nakliye 132
4.3.4. Dağıtım Merkezi Yönetimi, Depolama ve Antrepo İşlemleri 133
4.3.5. Elleçleme 133
4.3.6. Ambalajlama 134
4.3.7. Paketleme 134
4.3.8. Sigortalama 134
4.3.9. Gümrükleme 135
4.3.10. Müşteri Hizmetleri 135
4.3.11. Envanter (Stok) Yönetimi 136
4.3.12. Malzeme Taşıma 136

BEŞİNCİ BÖLÜM
DIŞ TİCARETTE DIŞ KAYNAK KULLANIMI YOLU İLE TEDARİK EDİLEN LOJİSTİK HİZMETLER

5.1. ULUSLARARASI TAŞIMA 142
5.1.1. Uluslararası Taşımada Karşılaşılan Temel Kavramlar ve İş Akışı 142
5.1.1.1. Temel Kavramlar 142
5.1.1.2. Uluslararası Taşımada İş Akışı 146
5.1.2. Dış Ticarette Taşımanın Önemi 148
5.1.3. Uluslararası Taşımada Dikkate Alınması Gereken Unsurlar ve Temel Bileşenler 151
5.1.3.1. Taşıma Sözleşmeleri ve İçeriği 152
5.1.3.2. Freight Forwarder 154
5.1.3.4. Taşınan Yükler, Türleri ve Yükün Taşınması Sırasında Dikkat Edilmesi Gereken Konular 155
5.1.4. Taşıma Türü Seçimini Etkileyen Faktörler 157
5.1.5. Dış Ticarette Taşıma Türleri 158
5.1.5.1. Karayolu İle Uluslararası Eşya Taşımacılığı 159
5.1.5.1.1. Karayolu Eşya Taşımacılığında Ulusal Yasal Yükümlülükler 161

5.1.5.1.2. Karayolu Eşya Taşımacığında Geçerli Uluslararası Anlaşmalar ve Esasları....168
5.1.5.1.3. Karayolu İle Eşya Taşımada Kullanılan Taşıma Belgeleri....193
5.1.5.1.4. Karayolu İle Eşya Taşımacılığında Freight Forwarderlerin Rolü....194
5.1.5.2. Denizyolu İle Uluslararası Eşya Taşımacılığı....195
5.1.5.2.1. Denizyolu Eşya Taşımacılığında Yasal Yükümlülükler....203
5.1.5.2.2. Denizyolu İle Eşya Taşımasında Kullanılan Taşıma Belgeleri....208
5.1.5.2.3. Denizyolu Taşımacılığında Temel Hizmetler....213
5.1.5.2.4. Denizyolu Taşımacılığında Farklı Yapı: RO-RO Taşımacılığı ve Önemi....214
5.1.5.2.5. Denizyolu İle Eşya Taşımacılığında Freight Forwarder Firmalarının Rolü....215
5.1.5.2.6. Denizyolu İle Eşya Taşımacılığında Taşımacılık Türleri..217
5.1.5.3. Havayolu İle Uluslararası Kargo Taşımacılığı....218
5.1.5.3.1. Havayolu İle Kargo Taşımacılığında Geçerli Uluslararası Anlaşmalar....223
5.1.5.3.2. Havayolu İle Kargo Taşımacılığında Geçerli Ulusal Mevzuat....225
5.1.5.3.3. Havayolu Kargo Taşımasında Kullanılan Belgeler....225
5.1.5.3.4. Havayolu Kargo Taşımasında Freight Forwarder Firmalarının Rolü....225
5.1.5.4. Demiryolu İle Uluslararası Eşya Taşımacılığı....226
5.1.5.4.1. Demiryolu İle Eşya Taşımacılığında Uluslararası Anlaşmalar....228
5.1.5.4.2. Demiryolu İle Eşya Taşımacılığında Kullanılan Belgeler....230
5.1.5.4.3. Demiryolu Taşımacılığında Yük Taşıma Esasları....233
5.1.5.5. Nehir / Suyolu İle Uluslararası Eşya Taşımacılığı....234
5.1.5.6. Boruyolu Taşımacılığı....234
5.1.5.7. Uluslararası Taşımacılık Faaliyetlerinde Taşıyıcı Araç, Ekipman ve Kaplar....235
5.2. AMBALAJLAMA VE ETİKETLEME....251
5.2.1. Ambalaj ve Uluslararası Taşımadaki Rolü....251
5.2.2. Ambalajlamada Teknik Özellikler....253
5.2.3. Ambalajlamada Uluslararası Standartlar....254
5.2.4. Uluslararası Taşımada “Mastır Paketler”....256
5.2.5. Etiketleme ve Etiketlemede Dikkate Alınması Gereken Temel Unsurlar....257
5.3. GÜMRÜKLEME....257
5.3.1. Gümrükleme ve Lojistik Sürecindeki Yeri....257

5.3.2. Gümrükle İlgili Temel Kavramlar....260
5.3.3. Dış Ticarette Gümrükleme İşlemleri....262
5.3.3.1. İthalatta Gümrükleme İşlemleri....263
5.3.3.2. İhracatta Gümrükleme İşlemleri....269
5.3.4. Lojistikte Gümrük Müşavirlerinin Rolü....272
5.4. DEPO VE ANTREPO SÜRECİ....275
5.4.1. Depo ve Antrepo İşlemleri ve Lojistik Süreçteki Yeri....275
5.4.2. Depolama Dürecinde İş Akışı....277
5.4.3. Depo Türleri....278
5.4.3.1. Coğrafi Dağılıma Göre Depolar....278
5.4.3.2. Depolama Stratejisine Göre Depolar....279
5.4.3.3. İşleyişine Göre Depolar....279
5.4.3.4. Ürün Karakteristiğine Göre Depolar....280
5.4.4. Uluslararası Ticarette Gümrük Mevzuatı Çerçevesinde Depolar....280
5.4.5. Gümrük Kanununda Antrepo Rejimi ve Esasları....281
5.4.6. Depolamada Kullanılan Teknikler ve Araçlar....287
5.4.7. Depolamada ve Antrepo Hizmetlerinde Freight Forwarder Firmaları ve Sorumlulukları....287
5.5. LOJİSTİK İŞ SÜRECİ OLARAK SİGORTALAMA....288
5.5.1. Gelişen Ticaret, Ortaya Çıkan Risk Unsurları ve Sigorta....288
5.5.2. Riski Oluşturan Temel Faktörler ve Dış Ticarette Risk Faktörleri....290
5.5.3. Taşıma Sırasında Karşı Karşıya Kalınan Riski Etkileyen Faktörler....291
5.5.4. Risk ve Sigorta....292
5.5.5. Sigorta ve Temel Kavramlar....292
5.5.6. Dış Ticarette Sigorta İşlemleri....294
5.5.7. Dış Ticarette Kullanılan Sigorta Belgeleri....295
5.5.8. Dış Ticarette Sigorta İşlemlerinde Dikkate Alınması Gereken Unsurlar....296
5.5.9. Dış Ticarette Taşıma (Nakliyat) Sigortası Türleri....297
5.5.9.1. Emtia Nakliyat Sigortaları....298
5.5.9.2. Nakliyecinin Sorumluluk Sigortası....304
5.5.9.3. Kıymet Nakliyat Sigortası....305
5.5.9.4. Tekne ve Navlun Sigortaları....305
5.5.10. Dış Ticarette Sorumluluklar ve Devri Kapsamında Taşıma Sigortası Türleri....306
5.5.10.1. İthalatçı/İhracatçı ile Sigorta Şirketi Arasında Yapılan Sigortalama....306
5.5.10.2. Hizmet Sağlayıcı Olarak Freight Forwarderler ve Sigortalama....306
5.5.10.2.1. Freight Forwarderlerin Verdikleri Sigorta Hizmetleri ve Yapılan Sigorta Sözleşmeleri....306
5.5.10.2.2. Freight Forwarder İşletmesi Adına Hareket Edenlerin Çalışanların Neden Oldukları Riskleri Teminat Altına Alan Sorumluluk Sigortaları....309

5.5.10.2.3. Taşıyıcının Sorumluluk Sigortası (CMR) 309
5.5.10.3. Lojistik Süreç Olarak Sigortanın Önemi 310

ALTINCI BÖLÜM
DIŞ TİCARETTE LOJİSTİK SÜREÇLERDE VERGİ UYGULAMALARI ve EKONOMİK YANSIMALARI

6.1. GÜMRÜKLEME SÜRECİ VE MALİ YÜKÜMLÜLÜKLER 312
6.1.1. İthalatta Gümrük Vergisi 314
6.1.1.1. Tarihsel Süreçte Gümrük Vergisi 314
6.1.1.2. Gümrük Vergisi ve İşleyişi 316
6.1.1.3. Gümrüklerde Mali Mükellefiyetlerin Yerine Getirilmesi, Gümrük Vergisi Hesaplanması ve Ödenmesi 321
6.1.1.4. Gümrük Vergisine İlişkin Lojistik İş süreçlerini İlgilendiren Bazı İstisna ve Muafiyet Uygulamaları 326
6.1.1.4.1. İthalat Vergilerinden Tam ve Kısmi Muafiyet Sureti ile Geçici İthalat Rejiminin Uygulanabileceği Lojistik İş Süreçlerinden "Ambalajlamayı" İlgilendiren Haller 326
6.1.1.4.2. İthalat Vergilerinden Tam ve Kısmi Muafiyet Sureti İle Geçici İthalat Rejiminin Uygulanabileceği Lojistik İş Süreçlerinden "Taşımacılık" ile İlgili Haller 327
6.1.1.5. Gümrük Vergisinin Etkileri 329
6.1.2. İthalatta Katma Değer Vergisi 329
6.1.2.1. İthalatta Katma Değer Vergisi'nin İşleyişi 330
6.1.2.2. Lojistik İş Süreçlerinde Katma Değer Vergisi Uygulaması ve İstisnası Taşımacılık Faaliyetine İlişkin Uygulamalar 331
6.1.3. İthalatta Özel Tüketim Vergisi 333
6.1.3.1. İthalatta Özel Tüketim Vergisinin İşleyişi İthalatta Özel Tüketim Vergisinin Konusu 333
6.1.3.2. Lojistik İş Süreçlerinde Özel Tüketim Vergisi Uygulaması ve İstisnası Taşımacılık Faaliyetine İlişkin Uygulamalar / Akaryakıt Üzerinden Alınan Özel Tüketim Vergisi 334
6.1.4. Diğer Vergiler ve Fonlar 336
6.1.4.1. Toplu Konut Fonu 336
6.1.4.2. Destekleme Fiyat İstikrar Fonu (DFİF) 336
6.1.4.3. Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu (KKDF) 337
6.1.4.4. Kültür Bakanlığı Fonu 337
6.1.4.1. Bandrol Ücreti 337
6.2. İthalatta Vergi Yükümlülüğüne ilişkin Örnek Hesaplama 338

YEDİNCİ BÖLÜM
DIŞ TİCARET LOJİSTİĞİNDE NAVLUN/TAŞIMA BEDELİ ve TESLİM ŞEKİLLERİ İLE İLGİLİ ÖRNEK UYGULAMALAR

7.1. Navlun/Taşıma Bedeli Hesaplamaları 341
7.1.1. İstiflenebilir Mallarda Navlun/Taşıma Bedeli Hesabı 342
7.1.2. İstiflenemeyen Mallarda Navlun/Taşıma Bedeli Hesabı 343
7.1.3. Örnek Sorular 344
7.2. INCOTERMS ve Fiyat Teklifleri 350
7.2.1. Teslim Şekillerinde Maliyet Kalemleri 351
7.2.2. Teslim Şekillerine Göre İhracat Fiyat Teklifi Hazırlamasına Yönelik Uygulamalar 354

KAYNAKÇA 363

KAYNAKÇA

AKAT Ömer (1996). Uluslararası Pazarlama Karması ve Önemi, ISBN: 975-7338-31-1. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

AKIN Hakan (1999). *Yeni İşim Dış Ticaret, ISBN-975-94241-1-8, İstanbul: ACADEMY International.*

AKTAN Coşkun Can (1999);*.Globalleşme, Ekonomik Kriz ve Türkiye, Ankara: TOSYÖV Yayını Ekonomik, Sosyal ve Siyasal Araştırmalar Serisi, Kasım 1999.*

AKYILDIZ, Murat (2004) *"Lojistik Dış Kaynak Kullanımının Gelişimi ve Türkiye'deki Kullanım Biçimleri*", Dokuz Eylül Üniversitesi SBE Dergisi, Cilt.6, Sayı.3.

ALKAN M., ERDAL M (2004) Lojistik ve Dış Ticaret Sözlüğü. UTİKAD Yayınları, İstanbul.

ARZOVA Burak (2006). İhracat Hakkında Her Şey; ISBN: 975-6392-55-X, İstanbul: Türkmen Kitabevi.

ATAMAN, Göksel (2002). "*Tedarik Zinciri ve Yönetimi: Değişim Mühendisliği ve Dış Kaynaklardan Yararlanma İlişkisi Üzerine Bir İrdeleme*", Öneri Dergisi (Marmara Üniversitesi, SBE Dergisi), Sayı:17, Cilt:5.

AYDIN Özkan (2005). Milli mücadele Döneminde Dış Ticaret, ISBN 975-270-728-9; Ankara: Türk Dış Ticaret Vakfı Yayını, Nisan-2005.

AYDIN Gülşen T., ÖĞÜT Kemal Selçuk. (2008a) "Lojistik Köy Nedir?", 2. Uluslararası Demiryolu Sempozyumu, İstanbul, 2. Cilt sf. 1439-1448.

AYDIN Gülşen T., ÖĞÜT Kemal Selçuk. (2008b)"Avrupa ve Türkiye'de Lojistik Köyleri", 2. Uluslararası Demiryolu Sempozyumu, İstanbul, 2. Cilt sf. 1471-1481, 2008.

BABACAN Muazzez (2007). "*Lojistik Sektörünün Ülkemizdeki Gelişimi ve Rekabet Vizyonu*", Akademik Bakış (e-dergi), http://155.223.1.158/edergi/akademikb/c3s12/2.pdf, Erişim: 04.01.2007.

BAĞRIAÇIK, Atila (2004). Uygulamalı Dış Ticaret İşlemleri, Bilim Teknik Yayınevi, İstanbul.

BALUCH, Issa (2006). The Changing Role of The Freight Forwarder, http://www.tiaca.org, Erişim 11.11.2006.

BAMYACI Muhammet (2010). Taşımacılık Yönetimi, MTSO Yayınları:Mersin.

BARDA Süleyman (11982). Ulaştırma Ekonomisi, Menteş Kitabevi, İstanbul.

BASKAK Murat (2010). Depo ve Dağıtım Merkezi Yönetimi, MTSO Yayınları; Mersin.

BAYSAL M. Ahmet (2007). Gümrük Uygulamalarının Lojistik Maliyetler Üzerine Etkisi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Denizcilik İşletmeleri Yönetim Anabilim Dalı Lojistik ve Deniz Ulaştırması Tezsiz Yüksek Lisans Projesi.

BEDEL Osman (2006). *"Lojistik ve Tedarik Zinciri Yönetimi"*, http://www.biymed.com/trdownload, Erişim 19.05.2006.

BJORLAND, Dag, HERNES Tor, OMTVEDT Petter (2002). "*Structural changes in the Organisation of World Trade and Implications for the Shipping Industry*". Norwegian School of Management, Research Report 18/2002. Erişim: http://www.web.bi.no.

BJORNLAND Dag Hernes, OMTVEDT Peter (2002). *"Structural Changes in the Organization of World and Imlications for the Shipping Industry",* Norway: Norvegian School of Management BI, Research Report, 18/2002.

CABİ, İlker (2006). Sorumlu "*Lojistik Ortağı: LLP*", Lojistik Dergisi (LODER-Lojistik Derneği süreli yayını), Mart 2006, Sayı:7 s.27-30.

CANITEZ Murat (2005). *"İhracat Kavramı ve Temal Esasları"* Uygulamalı İhracat-İthalat ve Dökümantasyon (Editörler: KARAHAN Kasım, CANITEZ Murat), ISBN:975-8895-60-5, Gazi Kitabevi, Ankara.

CANITEZ Murat, İLKER Alaaddin (2005). *"İthalat İşlemleri ve Dökümantasyon",* Uygulamalı İhracat-İthalat ve Dökümantasyon (Editörler: KARAHAN Kasım, CANITEZ Murat), ISBN: 975-8895-60-5, Gazi Kitabevi, Ankara:

CANITEZ Murat, TÜMER Güçlü (2005). *"İhracat ve İthalatta Lojistik",* Uygulamalı İhracat-İthalat ve Dökümantasyon (Editörler: KARAHAN Kasım, CANITEZ Murat), ISBN: 975-8895-60-5, Gazi Kitabevi, Ankara

CANITEZ Murat (2011). Uluslar arası Pazarlamada Lojistik ve Uygulamalar, ISBN: 978-605-5804-28-2, Gazi Yayınevi, Ankara.

COUNCIL OF LOGISTIC MANAGEMENT; http://www.clm1.org

ÇALIŞ Asım (1998). İhracatta Nakliyat. İGEME, İhracatı Geliştirme ve Etüd Merkezi Ankara, 1998, http://www.igeme.org.tr/tur/pratik/nakliyat.pdf.

ÇANCI Metin, ERDAL Murat (2003a); Uluslararası Taşımacılık Yönetimi, ISBN 975-92469-2-9, UTİKAD Yayını, İstanbul.

ÇANCI Metin, ERDAL Murat (2003b); Lojistik Yönetimi, ISBN 975-92469-1-0, UTİKAD Yayını, İstanbul.

ÇELİK K, Kalaycı C, Sandalcılar A.R (2008). Dış Ticaret İşlemleri Yönetimi 3.B., ISBN: 978- 605-5937-07-2, Ankara.

ÇSGB (2021). "Haftalık İş Günlerine Bölünemeyen Çalışma Süreleri Yönetmeliğinde değişiklik yapıldı", T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü Haberi, https://www.csgb.gov.tr/cgm/haberler/haftalik-is-gunlerine-bolunemeyen-calisma-sureleri-yonetmeliginde-degisiklik-yapildi/ , Erişim Tarihi27.07.2021

DALYAN İsmail (2003). Gümrük Mevzuatı ve Uygulamaları. Dıi Ticaret Eğitim Programı, İGEME; Bursa, 24-25 Eylül 2003.

DELFMAN W., ALBERS S. (2000). Supply Chain Management in the Global Contex, Working Paper No.102, Universitat zu Köln.

DELFMANN W. (2006). Logistics Service Providers Market View, University of Cologne. http://www.spl.uni.koeln.de, Erişim: 02.09.2006.

DELOITTE (2011); Transportation & Logistics Industry Report. 2010, Erişim: http://www.invest.gov.tr/en-US/infocenter/publications/Documents/ TRANSPORTATIONandLOGISTICS.PDF

DEMİR Kemal (2006). "Karayolu Uluslararası Yük Taşımacılığının Durumu, Yeni Mevzuatın Ve Uluslararası Gelişmelerin Taşımacılık Sektörüne Etkisi" (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

DEMİR Musa (2002). Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi, ISBN: 975-8326-45-7, Detay Yayıncılık, Ankara.

DEMİR Şeref (2006). Uluslararası Taşımacılık-Lojistik (2.B), ISBN: 975-98334-6-8), Kurtiş Matbaacılık, İstanbul.

DEMİRCİ, Ebru. (2019). Lojistik İlkeleri. İstanbul Üniversitesi Açık Ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Ders Kitapları, İstanbul. Erişim: http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/uluslararasitvlojistikyonetimi_ao/lojistikilkeleri.pdf, Erişim Tarihi: 12.07.2021

DIŞ TİCARET MÜSTEŞARLIĞI (2006). Dış Ticarette Teslim Şekilleri, http://www.foreigntrade.gov.tr/IHR/teslim/teslim/htm, Erişim Tarihi: 02.03.2006.

DÖLEK Ali (2004). Gümrük İşlemleri ve Kaçakçılık, ISBN 975-295-388-3, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.

DÖLEK Ali (1999). Mevzuat Işığında Dış Ticaret İşlemleri ve Piyasa Uygulamaları, ISBN 975-486-808-6, Beta Basım Yayım, İstanbul.

DURUKANOĞLU Nihayet (2006) Dış Ticaret Dünyası, ISBN: 975-295-572-X, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.

ECONOMIC LOGISTICS (2005). *"Methodologies And Goals of Economic Logistics"* http//www.economiclogistics.unina.it/homel.htm Erişim 20.06.2005.

EKİN Nusret (1998). Bilgi Ekonomisinde Elektronik Ticaret, İstanbul: İ.T.O. Yayını, 1998-61.

ELBEYLİ Ünsal (2001); Sigorta Sektöründe Risk Yönetimi, ISBN 975-93509-1-2, İSTANBUL Güneş Sigorta; www.gunessigorta.com.tr

EKİNCİ Yılmaz (1997). Dış Ticaret İşlemleri ve İhracatçının El Kitabı; Akbil Yayıncılık, Bursa.

ENGEL Michael (1998). New Trade Patterns: New Transport Demands In The Black Sea Region. European Conference of Ministers of Transport, Antalya-Turkey, 21.10.1998.

ENGİNEER Gröhn, GROHN Jari (2006). "*Formulation of Logistics Policies*", Transfrorum, 3rd Forum Meeting, Amsterdam, http://www.transforum-eu.net/IMG/pdf/Logistixs.pdf, Erişim: 06.04.2006.

ERDAL Murat (2005). Küresel Lojistik, UTİKAD Yayınları, İstanbul.

ERDAL Murat, GÜVENLER Aydın, SANDALCI Kosta.(2009) Uluslararası Demiryolu Eşya Taşımacılığı. UTİKAD (Uluslar arası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenler Derneği) Yayınları, İstanbul.

ERDOĞMUŞ Fevzi.(2010) Türkiye'deki Limanların Lojistik Üs Olarak Degerlendirilmesi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

ERNST&YOUNG-IBS (2002). "*Türkiye Lojistik Sektör Araştırması*", 2002.

ERTÜRK Emin (2001). Uluslararası İktisat, Alfa Yayınları, Bursa.

ESMER, Soner (2019). Liman ve Terminal Y.netimi. Anadolu .niversitesi, A.F Yayınları. Yayın No:2647, 1.b., Eskişehir.

EUROPEAN COMMISSON (2019). A European Green Deal. https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en.

EUROPLATFORMS, The European Association of Freight Villages. http://www.freight-village.com

FIATA; Promoting Sustainable Distribution to the Global Market, http://fiata.com/uploads/media/architect_of_transport_04.pdf, Erişim tarihi: 02.01.2007.

FORTUNE (2010). Lojistik Özel Dosya, s.95-111, Mart 2010.

GONNELLI Adam (1993). The Basics of Foreign Trade and Exchange. New York: Federal Reserve Bank of Public Information Department, New York.

GOPFERT Ingrid (1999). Logistik der Zukunft-Logistics fort he Future, Germany:Huber&Co., Göttingen.

GÖNÜLTAŞ Hasan Cem.(2009) Türkiye'de Lojistik Sektörünün Bir Anket Çalışmasıyla Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

GRÖHN Jari , ENGİNEER Senior (2006)**.** Formulation of Logistics Policies", Transforum, 3rd Forum Meeting. Amsterdam, 06.04.2006. Erişim: http://www.transforum-eu.net/IMG/pdf/**Logistic**.pdf

GÜLENÇ Figen, KARAGÖZ Bihter.(2008) E-Lojistik ve Türkiye'de E-Lojistik Uygulamaları. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (15) 2008/1: 73-91

Gürgen, B (2020). Incoterms Uygulamalarının Gelişimi ve Incoterms 2020 Düzenlemesine İlişkin Bir Değerlendirme. Atılım Üniversitesi SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

GÜRSOY, Yaser (2020). Dış Ticaret İşlemleri Yönetimi. 13.b., Ekin Kitabevi, Bursa

GÜVEN Özcan (1998). İhracat ve İthalatçının El Kitabı; İzmir.

ICC-Finland International Chamber of Commerce; http://www.iccfin.fi, erişim: 04.01.2007.

ICC-Türkiye Milletlerarası Ticaret Odası; http://icc.tobb.org.tr, erişim: 28.12.2006.

ICC - Milletlerarası Ticaret Odası (2010). INCOTERMS 2010, Çev: Prof. Dr. Ercüment ERDEM, ISBN 978 92 842 0080-1, Paris.

ICC (2019). (International Chamber of Commerce), http://www.iccwbo.org/incoterms, Erişim Tarihi: 20.03.2020

ICC – Türkiye Milletlerararası Ticaret Odası, http://www.icc.tobb.org.tr/iccmerkez.php

ICC (2019). ICC Rules for The Use of Domestic and International Trade Terms. Incoterms® 2020, International Chamber of Commerce (Icc) Publication Number 723e, Paris.

ICC (2011). ICC Rules for The Use of Domestic and International Trade Terms. Incoterms 2010. (Icc Publication No. 715e), Paris.

IMF (2005). World Economic Outlook, September 2005, http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2006/01/index.htm.

INTERNATIONAL TRADE CENTER-ITC (2006). "*INCOTERMS 2000*", http://www.intracen.org, Erişim: 04.10.2006.

IRU (2017). https://www.iru.org/sites/default/files/2017-03/How_to_fill_in_a_TIR_Carnet_TR.pdf, Erişim: 04.06.2021

IŞIKHAN Fatih (2011). İntermodal Taşımacılık Ve Lojistik Köylerin Ab Ve Türkiye Uygulamaları, Gazi Üniversitesi FBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

İ.T.O.(2006). Türkiye Lojistik Sektörü Alt Yapı Analizi; Entegre Matbaacılık, İstanbul.

İGEME (2006). 100 Soruda Dış Ticaret, Ankara: DTM Yayını, Ekim 2006.

İGEME (2005). İhracatı Geliştirme ve Etüd Merkezi, KOBİ'lerin Uluslar arası Rekabet Güçlerini Arttırmada Tedarik Zinciri Yönetiminin Önemi, Erişim Adresi: http://www.igeme.org.tr/tur/pratik/tedarik.pdf.

İGEME (2003). Nakliyat, İncoterms, Taşıma, Sigorta, Ankara.

İGEME (2006). 100 SORUDA DIŞ TİCARET, Ankara.

İGEME (2004). İhracatı Geliştirme ve Etüd Merkezi, Lojistik. , http://www.igeme.org.tr/tur/pratik/lojistik.pdf.

İGEME (2004). İhracatı Geliştirme ve Etüd Merkezi, Paketleme ve Etiketleme, http://igeme.org.tr/TUR/sss/Bolum_XIII.pdf.

İNCAZ, Serap; ALKAN Güler Biler (2003). Türk Deniz Taşımacılığının Bugünkü Durumu ve Önemi. IV. Ulaşım ve Trafik Kongresi – Sergisi Bildiriler Kitabı Ankara.

İYİBOZKURT Erol (1994). Türkiye- Avrupa Topluluğu Gümrük Birliği, Ezgi Kitabevi, Bursa.

İZTO-İzmir Ticaret Odası (2008). Lojistik Merkez Kavramı ve İtalya'daki Lojistik Merkezler. (Hazırlayan: Kent Danışmanlığı Ofisi), İzmir

JAMSA, Pia (2006). Prescription pharmaceuticals reverse logistics in one channel distribution model, http://www.tukkk.fi, Erişim: 18.12.2006

KARAÇAY Gülsün (2005). "*Tersine Lojistik: Kavram ve İşleyiş",* http://sosyalbilimler.cukurova.edu.tr/dergi/dosyalar/2005, (14.01.2005).

KARLUK Rıdvan (2003). Uluslararası Ekonomi; ISBN 975-295-284-4, Beta Basım Yayım, İstanbul.

KAYMAKÇI O, Avcı N, Şen R (2007). Uluslararası Ticarete Giriş Teori, Politika ve Uygulama, Nobel Yayın No: 1134, ISBN 978-9944-77-133-7, ANKARA.

KAYNAK Muhteşem, ZEYBEK Hülya. (2007). İntermodal Terminallerin Gelişiminde Lojistik Merkezler, Dağıtım Parkları Ve Türkiye'deki Durum. Gazi Üniversitesi Ðktisadi ve Ðdari Bilimler Fakültesi Dergisi 9 / 2 (2007). 39 – 58

KEMER Barbaros (2005). Dış Ticaret Teknikleri Teori ve Uygulama, ISBN 975-8770-17-9, Alfa Akademi Basım Yayım, Bursa.

KENDİGELEN Abuzer; AYDIN Alihan (2001). Taşıma Hukuku Mevzuatı, ISBN 975-486-935-6, Beta, İstanbul.

KESKİN M. Hakan (2006). Lojistik, Tedarik Zinciri Yönetimi. Nobel Yayınları, Nisan 2006. ISBN 975-591-853-1.Ankara.

KESKİN M. Hakan (2018). Lojistik, Tedarik Zinciri Yönetimi. Nobel Yayınları, 7.b., Nisan 2018. ISBN 9786055426354, Ankara.

KILIÇ Yavuz, AYCAN KARAATLI Meltem, DEMİRAL Mehmet Fatih, PALA Yunus. (2009) Gelişmekte Olan Ülkelerde Sürdürülebilir Kalkınma Açısından Lojistik Köyler: Türkiye Örneği. Süleyman Demirel Üniversitesi, I. Uluslararası Davraz Kongresi, 24-27 Eylül 2009, Isparta

KİREMİTÇİ Ahmet (2005). "*Lojistikte Kurumsal Kaynak Planlaması: ERP*", Lojistik Dergisi (LODER-Lojistik Derneği süreli yayını), Mayıs 2005, Sayı:5, s.22-23.

KOBAN Emine (2010). Türk Dış Ticaretinde Yaşanan Gelişmeler ve Lojistik Sektörüne Yansımaları, Lojistik Günleri Etkinlikleri, 25 Şubat 2010. Beykoz Lojistik Meslek Yüksek Okulu, İstanbul.

KOBAN Emine, FIRAT Zerrin, YILDIRIR KESER Hilal (2009). Küresel Rekabette Lojistik Olgusunda Yeni Yaklaşımlar ve Türkiye'de Lojistik Hizmet Sunan İşletmelerin Yapısal Özellikleri. Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi, Sayı:31, Yıl:15,Cilt:8, Ocak 2009, İstanbul

KÖKSAL Tunay, ÖZKARA Yalın (2010). Uluslararası Lojistik Hukuku, ISBN: 978-605-4378-27-2, Adalet Yayınevi , Ankara.

KÖKSAL Tunay, BORA Özcan (2009). Dış Ticaret Rehberi, ISBN: 978-605-5633-18-9, Adalet Yayınevi, Ankara.

KÜÇÜKSOLAK Bekir Tuğrul. (2006) Dünya'da ve Türkiye'de Lojistik Eğitimi. İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

LOCKE Dick (1996). Global Supply Management, A Guide to Internetional Purchasing, USA: McGraw Hill.

LOGISTICS MANAGEMENT; http://www.logisticsmgmt.com.

LOGISTICS TODAY, http://www.logisticstoday.com.

LOJISTIK CENTER; http://www.lojistikcenter.com.

LOJİSTİK DERNEĞİ; (LODER), http://www.lojistik.org.

LOJİSTİK TÜRKİYE; http://www.lojistikturkiye.com.

LU Hai., SU Yirong (2002). An Approach Towards Overall Supply Chain Efficiency. Göteburg University, Master Thesis No.2002:29. ISSN 1403-851X.

Marketing Teacher, Value Chain Analysis. http://www.marketingteacher.com/Lessons/lesson_value_chain.htm, Erişim: 09.06.2005.

MARKUS Mau (2002). Logistik: Mit Übungsaufgaben und Lösungen, ISBN 3-927250-66-X,. Köln: WRW-Verlag.

MELEMEN Mehmet (2003). Uygulamalı Dış Ticaret İşlemleri, ISBN 975-6392-10-X, Türkmen Kitabevi, İstanbul.

MERSİN Doğan Necip (2003). "*Lojistikte Dış Kaynak Kullanımı, Yararları ve Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar*", International Logistics Congress June 2003 Proceedings, İstanbul: Uğur Eğitim Yayıncılık, ISBN 975-6437-06-5.

MOROĞLU Erdoğan; KENDİGELEN Abuzer (2004). Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat, Beta Yayınevi, İstanbul.

NEMLİ Esra (2001). *" Çevreye Duyarlı Yönetim Anlayışı",* İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, No: 23-24, http://www.istanbul.edu.tr/siyasal/dergi/sayi23-24/17.htm, Erişim 04.02.2007).

OAİB (2021). Konşimentolar, https://www.oaib.org.tr/tr/bilgi-merkezi-ihracat-belgeleri-tasima-sevk-evraklari-konsimentolar.html , Erişim Tarihi: 21.06.2021

OECD (2002). Transport Logistics, Shared Solutions to Common Challenges. OECD Publication, Paris, 2002, http://www.cemt.org/pub/pubpdf/JTRC/02LogisticsE.pdf.

OFLUOĞLU M., ÖZEN T.(2003). "*Türkiye'den Bir 3 PL Uygulaması*", International Logistics Congress June 2003 Proceedings, İstanbul: Uğur Eğitim Yayıncılık, ISBN 975-6437-06-5.

ORHAN Osman Z. (2003). Dünyada ve Türkiye'de Lojistik Sektörünün Gelişimi, İ.T.O. Yayın No: 2003-39. İstanbul.

OVALI Serap. (2008) Traceca Projesi Ve TürkİYE. International Journal of Economic and Administrative Studies, Year:1 Volume:1 Number:1, Summer 2008 ISSN 1307-9832

ÖZALP Abdurrahman (2004). Dış Ticarette Teslim ve Ödeme Şekilleri, Türkmen Kitabevi, İstanbul.

ÖZALP Abdurrahman (2020). Incoterms 2020. https://www.abdurrahmanozalp.com/FileUpload/as927292/File/ao-incoterms_2020_taslak_6_son_jpg.pdf, Erişim Tarihi: 03.06.2021

ÖZBAY Tanju (2004). Sorularla Dış Kaynak Kullanımı (Outsourcing), ISBN: 975-512-846-8, İstanbul: İ.T.O. Yayını, 2004.

PARASIZ İlker (1999). Modern Ansiklopedik Ekonomi Sözlüğü, Ezgi Yayınevi, Bursa.

PARASIZ İlker. (2003) Makro Ekonomi, Teori ve Politika, Ezgi Kitabevi Yayınları: Bursa.

PEHLİVAN Osman (2006). Vergi Hukuku Genel İlkeler ve Türk Vergi Sistemi, TDerya Kitabevi, Trabzon.

PILOT Air Freight (2001). "Incoterms 2000", http://www.pilotair.com/pages/international/Incoterms.pdf, Erişim: 22.09.2006.

PRETORIUSJ SJJ (2004). "*Effective Supply Chain Management In The Furniture Retail Industry*" (Master Thesis), UPeTD (University of Pretoria), http://repository.up.ac.za, Erişim: 06.06.2005.

QUINN Kate (2001). Freight Benefit/ Cost Study. Federal Highway Administration, February-2001, Erişim: http://www.ops.fhwa.dot.gov/freight/documents/freight_bca_study.pdf.

RESMİ GAZETE (1996). 06.01.1996 Tarihli, 22515 Sayılı İhracat Yönetmeliği.

RESMİ GAZETE (2000). 05.02.2000 Tarihli ve 4458 Sayılı; Gümrük Kanunu.

RESMİ GAZETE (2000). 04. 01. 2000 Tarihli, Gümrük Kanunu.

RESMİ GAZETE (2005). 30 Mart 2005 tarihli, Gıda ve Gıda ile Temasta Bulunan Madde ve Malzemelerin Piyasa Gözetimi, Kontrolü ve Denetimi ile İşyeri Sorumluluklarına Dair Yönetmelik.

RFID Türkiye; http://www,rfidturkey.com.

RODRIGUES, BOWERSOX, CALANTONE (2005). *"Estimation of Global And National Logistics Expenditures: 2002 Data Update",* Journal of Business Logistics, V.26, N.2, 2005.

SAATÇİOĞLU,Cem ve ÇANKIRI KOLBAŞI, Nesli.(2012).Türkiye Lojistik Sektöründe Demiryolu Demiryolu Entegrasyon Sürecinin İncelenmesi.Sakarya İktisat Dergisi, 2012-1(2): 1-25

SAYGILI, Mehmet Sıtkı (2014). Intermodal Taşımacılığın Maliyet Avantajları: Karayolu-Denizyolu Entegrasyonu Üzerine Bir Araştırma. Marmara Öneri Dergisi, Cilt 11-Sayı 41, ,s.203-214, ISSN: 1300-0845

SELEN Ufuk (2009). Gümrük İşlemleri - Tüm Yönleriyle, ISBN: 978-9944-141-05-6, 2.b., Ekin Basım Yayım Dağıtım, Bursa.

SELEN Ufuk (2020). Gümrük İşlemleri ve Vergilendirmesi, ISBN: 9786257983808, 10.b., Ekin Basım Yayım Dağıtım, Bursa.

SERİN Necdet (2001). *"Dış Ticaret ve Dış Ticaret Politikası"* Türkiye Ekonomisi Sektörel Analiz, ISBN 975-7852-78-3, İmaj Yayınevi, Ankara.

SHI L., MAKKULA J.(2004). Value Chain and the Internet in Companies Pursuing a Differentiation Strategy, Lulea University of Technology. ISSN: 1404-5508 (http://epubl.ltu.se), http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1019286/FULLTEXT01.pdf

SHİPPEY Karla C.(1999). Uluslararası Sözleşmeler, ISBN 975-7051-26-8, BDZ Yayıncılık, İstanbul.

SITPRO; Simplifying International Trade. http://www.sitpro.org.uk.

SUJETA L., NAVICKAS V., SNIESKA V., JUSCIUS V (2006).“*International Logistics System Influance On he National Economics*”, Yasar Unıversıty Second Internatıonal Conferance on Business, Management and Economics, İzmir: 15-18 June 2006.

SÜRÜCÜ Rana, PİRLİ Yılmaz (2003). “*Lojistikte İnsan Kaynakları Uygulamaları*”, International Logistics Congress June 2003 Proceedings, İstanbul: Uğur Eğitim Yayıncılık, ISBN 975-6437-06-5.

ŞANLI Cemal, EKŞİ Nuray (2005). Uluslararası Ticaret Hukuku, Arıkan Basım Yayım, İstanbul.

ŞENGÜL Ümran (2009). Tersine Lojistik Kavramı Ve Tersine Lojistik Ağ Tasarımı. 10.Ekonometri ve İstatistik Sempozyumu, 27-29 Mayıs 2009, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

ŞENYÜZ Doğan (2006). Türk Vergi Sistemi Dersleri 3. B.; ISBN 975-8768-41-7, Bursa: Ekin Kitabevi, 2006.

TANYAŞ M (2006). “*Kentsel Lojistik, Lojistik Bursa’ya Ne Kazandırır?*”, Panel Notları, (LODER-UİB-UÜSBMYO) 20.12.2006.

TANYAŞ Mehmet (2005). “*Tedarik Zinciri Yönetimi ve KALDER Kıyaslama Grup Projesi*”, 14.Kalite Kongresi, KALDER, 16.11.2005.

TANYAŞ Mehmet (2004). “*Tedarik Zinciri-Değer Zinciri Farkı*”, Lojistik Dergisi (LODER-Lojistik Derneği süreli yayını), Kasım 2004, Sayı:3, s.13.TANYAŞ Mehmet; “*Kentsel Lojistik*”, Transport Dergisi, Aralık 2006.

TANYAŞ Mehmet. (2009); Akademi Lojistik, Lojistik Kavram ve Terimleri Rehber Kitabı, Mersin.

TANYAŞ Mehmet (2010). “Türk Lojistik Sektörü ve Dünya Bankası Lojistik Performans İndeksi” Lojistik Günleri Etkinlikleri, Beykoz Lojistik Meslek Yüksek Okulu, 25 Şubat 2010.

TEMEL, Fatih (2019). Radyoaktif Maddelerin Karayolunda Taşınması İle İlgili ADR Prosedürlerinin İncelenmesi, Gazi Üniversitesi FBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Ticaret Bakanlığı (2020). TIR İşlemlerinin Elektronik Olarak Yapılmasına Yönelik Öneri Birleşmiş Milletler’de Oybirliğiyle Kabul Edildi. 10 Şubat 2020 tarihli haber, https://ticaret.gov.tr/haberler/tir-islemlerinin-elektronik-olarak-yapilmasina-yonelik-oneri-birlesmis-milletler

TOBB (2020). Tır Sözleşmesi Uygulama Esasları, https://www.tobb.org.tr/HukukMusavirligi/Documents/Esaslar/tirsozlesmesiuygulamaesaslari%2025.09.2020.doc , Erişim: 02.03.2021

TOKATIOĞLU YILDIZ Mircan (2005). “*Türkiye’de Dış Ticaretin Vergilendirilmesi ve Avrupa Birliği”,* Akdeniz Üniversitesi İ.İ.B.F, S.10.

TOROSLU Vefa (1999). Uygulamalı Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebe; ISBN 975-486-784-x, Beta Basım Dağıtım, İstanbul.

TÖRE Nahit (1989). Bankacılar İçin Dış Ticaret ve Kambiyo Bilgisi, Bankacılar Serisi, Ankara.

TRACECA Türkiye Ulusal Sekreterliği, http://www.traceca.org.tr

TRANSPORT (2006); “*ADR Konvansiyonu TBMM Tarafından Kabul Edildi*”, Transport, Ocak 2006/1.

TUNCER Selahattin (2001). Gümrükler ve Gümrük Vergileri Teori ve Uygulama; ISBN- 975-7903-37-X, Yaklaşım Yayıncılık, Ankara.

TUNCER Selahattin (2006). Vergi Hukuku ve Uygulaması Cilt II; ISBN 975-6135-48-4, Yaklaşım Yayıncılık, Ankara.

TUNOVIE Alina (2003). "*The Coordination of Inbound Logistics Flow*", Logistics and Transport Management Master Thesis No: 2003:9, Gothenburg University, Gothenburg.

TUTAR Erdinç, TUTAR Filiz, EREN Mehmet Vahit. (2009) Uluslararası Ulaşım Koridorunda Yeni Bir Açılım : Traceca Projesi Ve Türkiye. Mevzuat Dergisi, Yıl:11 Sayı:139 Temmuz 2009 ISSN 1306 07 67

TÜRK Zeynep (2004). "*Stratejik Yönetim Muhasebesi Yaklaşımı: Değer Zinciri Maliyet Analizi*", AÜ SBF Dergisi, Cilt 59, Sayı:3.

TÜRK DİL KURUMU; http://www.tdk.gov.tr.

UAB-Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (2021). ADR - Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Anlaşma, https://uhdgm.uab.gov.tr/uploads/pages/uluslararasi-sozlesmeler/adr-2021-turkce-degisiklikler-vurgulu.pdf, Erişim: 03.06.2021

UBAK (2010). Ulaştırma Bakanlığı Ana Plan Stratejisi Yönetici Raporu, 18 Mayıs 2010. (Erişim: http://www.kugm.gov.tr/BLSM_WIYS/UBAK/ tr/Ana_Plan_Stratejisi/Yonetici_Raporu/20100518_164059_204_1_64.pdf)

UĞUR Nazan (2007). Bir Üçüncü Parti Lojistik Şirketinde Kalite Fonksiyonu Yayılımı Uygulaması. İstanbul Teknik Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

UK Education; Value Chain Analysis. http://www.ukeducation.org.uk/valuechain.asp.

ULUSLARARASI NAKLİYECİLER DERNEĞİ (2003). ADR Konvansiyonu; İstanbul: UND Yayını, Nisan 2003.

UNCTAD (1991). International Trade Center. Warehousing Techniques for Imported Goods. Geneva, 1991. v,129p. (SIOT Guide No.8) http://sphere.rdc.puc.rio.br/parcerias/untpdc/ library/te/ docs/guide 8.pdf, Erişim 12.12.2006.

UND (2007). ÜDY 3 Eğitim Kitabı, ISBN: 978-9944-5284-1-2, Mart Matbaacılık, İstanbul.

UND (2010). Uluslararsı Taşımacılık ve Lojistik Sektörü Raporu 2009. UND Yayını, İstanbul.

UND (2006). TIR Konvansiyonu, http://www.und.org.tr/public/dokuman/tir1975.pdf Erişim: 18.12.2006.

UND (2006). CMR Konvansiyonu, http://www.und.org.tr/public/dokuman/CMR.pdf, Erişim: 18.12.2006.

UND (2006). ADR Konvansiyonu, http://www.und.org.tr//public/dokuman/ADR.pdf , Erişim: 18.12.2006.

UNECE - United Nations – Economic Commision for Europe (2001). Terminology on Combined Transport. UN, New York: 2001 http://www.unece.org.

UNITED NATIONS (UN) (2001). Codes for Modes of Transport. United Nations Economic and Social Council, 15.01.2001, http://www.unece.org.

UNITED NATIONS (UN) (2003). Development of Multimodal Transport and Logistic Services. United Nations Conference on Trade and Development. 15.07.2003, (http://www.unctad.org).

UTİKAD (2016). Konşimento Uygulamaları. Sektör Haberlerihttps://www.utikad.org.tr/Detay/Sektor-Haberleri/13247/konsimento-uygulamalari, 18.02.2016. Erişim Tarihi: 12.04.2021

UZUNOĞLU, ALKİN, GÜRLESEL, CİVELEK (2001). Dış Rekabet Baskısındaki Sektörlerde Maliyet Profili; ISBN-975-512-593-0, İTO Yayını, İstanbul.

ÜLENGİN Füsun (2007). Lojistik Yönetimi. http://www.isl.itu.edu.tr/ya/such/logistikgirisveurun2003.pdf, Erişim tarihi: 06.02.2007.

ÜSTÜNDAĞ Alp (2005). "*RFID Teknolojisi ile İş Süreçlerinde Paradigma Değişikliği*", Lojistik Dergisi (LODER-Lojistik Derneği Süreli Yayını), Mayıs 2005, Sayı:5 s.33-37.

VINK Jerry (2006). Çapraz Yükleme, Dergi L, Ekim-Kasım/2006 s.12-13.

VISSER, EJ. (2007). Logistic innovation in global supply chains: an empirical test of dynamic transaction-cost theory. GeoJournal 70, 213–226 . https://doi.org/10.1007/s10708-008-9133-0

WIKIPEDIA; http://www.wikipedia.org.

WILEY; Introducing Logistics Systems. http://media.wiley.com/product.data/except/77/04708491/047089177.pdf, Erişim tarihi: 23.10.2006.

WORLDBANK (2000). *Entering The 21 st Century: World Development Report 1999/2000,* Washigton: Oxford University Pres for Worldbank.

YALÇIN Sevim, BEKTAŞOĞLU Songül, SÖNMEZ Ayper (2000). İhracatta Ambalaj, İGEME Yayınları, Ankara, 2000.

YAMAN Sevinç (2010). Trans-Avrupa Ulaşım Şebekelerinin (Ten-T) Gelişimi Kapsamında Türkiye'de Yürütülen Çalışmalar. T.C.Dış İşleri Bakanlığı Ekonomik Sorunlar Dergisi, Sayı:34, 2010 (http://www.mfa.gov.tr/sayi-xxxiv.tr.mfa)

YEŞİLBAĞ Lütfi (1999). "*RO-RO Taşımacılığının Ülkemiz Deniz Ulaştırma Sektöründeki Yeri*", Gemi İnşaatı ve Deniz Teknolojisi Teknik Kongresi' 99, Erişim: https://silo.tips/download/ro-ro-taimaciliininin-lkemz-denz-ulatirma-sektrndek-yer.

Yeşil Düşünce Derneği (2020). Avrupa Yeşil Mutabakatı, https://yesildusunce.org/dl/uploads/yesilavrupamutabakati.pdf , Erişim: 26.05.2021

YILDIZ, Güven . (2013). Ortak Transit Rejimi ve NCTS . Gümrük ve Ticaret Dergisi , (1) , 29-32 . Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/gumrukticaretdergisi/issue/53340/709030

YILDIZTEKİN A. (2004). "*Dünü ve Geleceği ile Lojistik*", Lojistik Dergisi (LODER-Lojistik Derneği Süreli Yayını), Eylül 2004, Sayı:1, s.20-24.

YILDIZTEKİN A (2006). "*Milk-Run Sistemleri, Lojistik Bursa'ya Ne Kazandırır?*" Panel Notları, (LODER-UİB-UÜSBMYO) 20.12.2006.

YOLCU Halil (2009), Avrupa Birliği Sürecinde Türk Sigorta Sektörü, Avcıol Basım Yayın, ISBN: 978-875-7429-76-0, İstanbul.

YÜKSEL Hilmi (2002). "*Tedarik Zinciri Yönetiminde Bilgi Sistemlerinin Önemi*", Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 4 Sayı 3, 2002.

ZHOU Wenjuan (2002). Different Scenarios for Boras as a Regional Logistics Center, ISSN 1403-851X Master Thesis N: 2002.36.

http://www.aktueldeniz.com/?article,a15pxbvc9fbjduv).

http://www.shgm.gov.tr

http://www.ubak.gov.tr/

http://www.dtm.gov.tr/dtmweb/index

http://www.und.org.tr/tr/

http://www.utikad.org.tr/

http://www.iru.org/

http://www.tobb.org.tr/

http://www.shortsea.org.tr

http://www.rmseguros.com.br

http://jesusmontessena.blogspot.com

http://mailerj.blogspot.com

http://www.citizendia.org

http://www.ssm.gov.tr

http://ticaretokulu.blogspot.com
http://www.shgm.gov.tr/anlamala.htm
http://www.invest.gov.tr

DIŞSALLIK SORUNU, ÇEVRESEL VERGİLER ve EKOLOJİK AYAK İZİ

Prof. Dr. Mustafa Kemal BEŞER
Doç. Dr. Berna HIZARCI BEŞER

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-26-5

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Temiz bir çevrede yaşaması dileğiyle
Z kuşağında olan çocuklarımız Hakan ve Furkan'a...

ÖNSÖZ

Piyasanın etkin kaynak sağlayamadığı durumlardan olan dışsallıklar kamu ekonomisinin temel konuları içerisinde en önemli olan ve ayrıca da en fazla ihmal edildiği düşünülen bir konudur. Hemen hemen her alanda kendini gösteren dışsallıkların varlığı kaynakların etkin kullanımını özellikle çevresel kaynaklara daha da dikkat edilmesi gerekir.

2021 yılında küresel ısınma kaynaklı çıkan orman yangınları ve sel felaketleri gibi gelişmeler dünyanın mücadele etmesi gereken güncel bir alan olarak toplumun, devletlerin, politikacıların ve araştırmacıların gündeminde yerini korumaktadır. Bununla beraber biyolojik çeşitlilik ve ekosistemin korunması daha yaşanılabilir ve temiz bir dünya için tüm dünya ülkelerinin iş birliği içerisinde hareket etmelerini gerektirdiği gözlemlenmektedir. Atmosferde biriken en önemli sera gazlarından olan CO_2, iklim değişikliğinin yanı sıra okyanuslarında asitlenmesi gibi diğer ekolojik sorunların da kaynağı olarak önümüzdeki on yıllarında mücadele edilen çevre konularının arasında olacağı aşikardır. Türkiye'nin Ekolojik Ayak İzi 2020 yılı Raporuna göre Karbon emisyonları en çok artış gösteren ülke Türkiye olmuştur.

Bu araştırma kitabında üç bölüm yer almaktadır. Birinci ve ikinci bölüm Doç. Dr. Berna Hızarcı Beşer tarafından, deneysel (ampirik) analiz içeren üçüncü bölüm ise Prof. Dr. Mustafa Kemal Beşer tarafından hazırlanmıştır. Ortak mücadele alanı olan çevresel dışsallıkların giderilmesi konusuna katkı sunmayı amaçlayan bu çalışma, alana ilgi duyan araştırmacıların, lisans ve yüksek lisans öğrencilerinin istifadesine sunulmuştur.

Mustafa Kemal BEŞER
Berna HIZARCI BEŞER
Kasım, 2021
Kütahya

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....1

BİRİNCİ BÖLÜM
KAYNAK KULLANIMINDA ETKİNLİK, KARAR ALMA TEKNİĞİ VE DIŞSALLIKLAR TEORİSİ

1.1. Kaynakların Etkin Kullanımı 3
1.1.1.Pareto Etkinlik 4
1.1.1.2. Refah Ekonomisinde Pareto Etkinlik.....5
1.1.2. Refah Ekonomisi.....7
1.2. Karar Alma Tekniği- Fayda Maliyet Analizi 9
1.2.1.Yatırım Ölçütleri 12
1.2.1.1.Basit Karlılık Oranı 13
1.2.1.2.Geri Ödeme Süresi 13
1.2.1.3.Net Bugünkü Değer.....14
1.2.1.4.Net Bugünkü Değer Oranı 16
1.2.1.5.İç Karlılık Oranı.....16
1.3. Dışsallıklar Teorisi 20
1.3.1. Dışsallıklar Tanımı ve Özellikleri.....20
1.3.2. Dışsallık Türleri 26
1.3.3. Dışsallıkların İçselleştirilmesinde Kamusal Çözümler 28
1.3.3.1.Mali Araçlar.....29
1.3.3.2.Mali Olmayan Araçlar.....31
1.3.4. Dışsallıklara Piyasa Çözüm Yöntemleri.....32
1.3.4.1.Coase Teoremi.....33
1.3.4.2. Kaldor-Hick Yaklaşımı- Tazmin İlkesi 34
1.3.4.3. Scitovsky Yaklaşımı 35
1.3.4.4. Ölçeğin Doğru Tespiti 36
1.4. Dışsallıkların Çözümünde Yasal Düzenlemeler.....36

İKİNCİ BÖLÜM
DIŞSALLIKLARIN ANALİZİNDE KAMUNUN ÇÖZÜMLERİ, ÇEVRESEL VERGİLER VE EKOLOJİK AYAK İZİ

2.1. Dışsallıkların Analizi ve Kamusal Çözümler....39
2.1.1. Dışsallıklara Kamu Kesimi Çözümleri....41
2.1.1.1. Pigoucu Vergileme....41
2.1.1.2. Pigoucu Sübvansiyonlar....44
2.2. Çevresel Dışsallıkların Önlenmesi ve Çevre Vergileri....48
2.2.1. Çevre Kirliliği ve Ekolojik Ayak İzi....49
2.2.2. Çevre Kirliliğini Önleme Yolları....55
2.2.3. Çevre Kirliliğini Önlemede Politika Araçları....56
2.2.4. Çevre Vergilerinin Sınıflandırılması....57
2.3. Türkiye'de Çevresel Vergiler....60
2.3.1. Çevre Temizlik Vergisi....60
2.3.2. Motorlu Taşıtlar Vergisi....63
2.3.3. Taşıt Alımında Kullanılan Vergiler....65
2.4.Çevrenin Korunmasında Yenilenebilir Enerjinin Yeri....68
2.4.1. Yenilenebilir Enerji Kaynakları ve Dışsallık....69
2.4.2. Türkiye'de Yenilenebilir Enerjide Gelişmeler....70
2.4.3. Yenilenebilir Enerjide Avrupa Birliği'nin Teşvik Politikası.72

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
UYGULAMA

3.1. Türkiye'de Çevre Vergisi Gelirleri İle Ekolojik Ayak İzi Bileşenleri....77

SONUÇ....99

KAYNAKÇA....103

EKLER....111

KAYNAKÇA

Akalın, G. (2016), Kamu Ekonomisi, Orion Kitabevi, Ankara.

Akıllı, H., Funda K., Kadriye O. ve Ferihan P., (2008), "Ekolojik Ayak İzinin Kavramsal İçeriği ve Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde Bireysel Ekolojik Ayak İzi Hesaplaması", Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, (15) 2008 ss. 1-25.

Alabaş, M. M. (2016), "Dışsallıkların Ekonomi Politiği: Türkiye Örneği". Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Albayrak, Ö. (2003), "Refah İktisadının Teorik Temelleri Piyasa ve Refah İlişkisi", Ankara Üniversitesi, SBE, İktisat Bölümü, Yüksek Lisans Tezi.

Alcan, S. (2014), "Türkiye'de Petrol Ürünleri Fiyatlarında Verginin Payı ve Diğer Ülkeler ile Karşılaştırılması", Cumhuriyet Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt:15, Sayı:1.

Armağan, R. (2003), "Kamu Ekonomisinde Dışsallıklar Ve Dışsallıkların İçselleştirilmesi" Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi , ss.159-178.

Avcı, S. (2005), "Türkiye'de Termik Santraller ve Çevresel Etkileri", Coğrafya Dergisi, 13, ss.1-26.

Aydın, M. (2020), "Seçilmiş OECD Ülkelerinde Çevre Vergilerinin Çevre Kirliliği Üzerindeki Etkileri: Yapısal Kırılmalı Nedensellik Testinden Kanıtlar", Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 28, ss.137-154.

Bakırtaş, İ. (2002), "Dışsallıklar Sorununun İçselleştirilmesinde Düzenleyici Vergiler Ve Sübvansiyonların Etkinliği: Analitik Bir Yaklaşım" Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi , 4(7), ss.57-72.

Balı, S. ve Yaylı, G. (2019), Karbon Vergisinin Türkiye'de Uygulanabilirliği, Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 54(1), ss.302-319.

Bator, F. M. (1958), "The Anatomy of Market Failure", The Quarterly Journal of Economics, 72(3), ss.351-379.

Baumol, W. J. (1964), "External Economies and Second-Order Optimality Conditions", The American Economic Review, 54(4), ss.358-372.

Benk, S. (2006), Çevresel Dışsallıkların İçselleştirilmesinde Regülasyon ve Hukuki Sorumluluk Sistemlerinin Değerlendirilmesi, Çimento İşveren Dergisi, ss.26-33.

Beşer, M.K. ve Hızarcı Beşer, B. (2017), "The Relationship Between Energy Consumption, CO2 Emissions and GDP per Capita: A Revisit of the Evidence from Turkey, Alphanumeric Journal, Cilt:5, Sayı:3, ss.353-368.

Bozdoğanoğlu, B. (2008), "Motorlu Taşıt Alımında Uygulanan Vergiler ve Motorlu Taşıtlarda Vergilendirme Tekniğinin AB Uygulamaları ile Karşılaştırılması", Yaklaşım Dergisi, Sayı:192, Aralık.

Buchanan J.M.-W.C. Stubblebine (1986), "Externality", Readings in Microeconomics, Times Mirror/Mosby College Publishing, St Louis Toronto Santa Clara.

C.W.J. Granger (1969), "Investigating Causal Relations by Econometric Models and Cross-spectral Methods", Econometrica, 37 (3), ss. 424-438.

Coase, R. (1986), "The Problem of Social Cost", Readings in Microeconomics, Times Mirror/Mosby College Publishing.

Çelikkaya, A. (2018), "Dünyada Yenilenebilir Enerji Yatırımlarına Sağlanan Vergi Teşviklerinin Değerlendirilmesi", Afyon Kocatepe Üniversitesi, 20(1), ss.357-384.

Değirmenci, T. ve İnal, V. (2019), "Çevre Koruma Harcamalarının Çevre Kirliliği Üzerindeki Etkisi: Seçilmiş OECD Ülkeleri Analizi", Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi, 21 (2), ss.232-250.

Dickey, D. A., & Fuller, W. A. (1979), Distribution of The Estimators For Autoregressive Time Series With A Unit Root. Journal of The American Statistical Association, 74(366a), ss.427-431.

Dinler, Z. (2020), Bölgesel İktisat, Genel Olarak ve Türkiye'de Bölgeler Arası Gelişmişlik Farklarının Ortaya Çıkışı ve Azaltılmasına Yönelik Politikalar, 11. Basım, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa.

Doti, James L. (2021), "Benefit-Cost Analysis of Covid-19 Policy Intervention at the State and National Level" Economics Faculty Articles and Research, 257. https://digitalcommons.chapman.edu/economics_articles/257 (Erişim Tarihi: 26.10.2021).

DPT (2001), Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Elektrik Enerjisi Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Devlet Planlama Teşkilatı yayını, Ankara.

Dupuit, J. (1969), "Bayındırlık Işlerinde Faydanın Ölçülmesi", Maliye Enstitüsü Tercümeleri, Ankara, s.65.

Edizdoğan, N., Çetinkaya, Ö., ve Gümüş, E. (2016), Kamu Maliyesi. Bursa: Ekin Basın Yayın.

EIA, (2004), "World Energy and Economic Outlook", International Energy Outlook 2004, Energy Information Administration, Washington DC.

EIA, (2004), "World Energy and Economic Outlook", International Energy Outlook 2004, Energy Information Administration, Washington DC.

Enerji Atlası (2021), https://www.enerjiatlasi.com/komur/seyitomer-termik-santrali.html (Erişim Tarihi: 21.07.2021).

EPDK (2021), Elektrik Piyasası 2020 Yılı Piyasa Gelişim Raporu, Ankara, s.27. http://epdk.gov.tr/Detay/Icerik/3-0-0-102/yillik-rapor-elektrik-piyasasi-gelisim-raporlari, (Erişim Tarihi:15.05.2021).

Ertürk, H. (2011), Çevre Politikası, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.

EUROSTAT, (2013), Environmental Taxes: A Statistical Guide, European Commission, (Erişim Tarihi:15.06.2021).

Ferhatoğlu, E. (2003), "Avrupa Birliği'nde Ortak Çevre Politikası Çerçevesinde Çevre Vergileri", E-Yaklaşım Dergisi, Sayı:3, Ekim, ss. 1-7.

Fındıklı, S. ve Saygın, E. P. (2020), Pazarlama Disiplini Perspektifinde Vergi, içinde Vergi Ortak Paydasında Bilimsel Değerlendirmeler, Ed. Saygın,Ö. İksad Yayınevi, ss.121-143.

G.E.P. Box ve D.A. Pierce, (1970) "Distribution of residual autocorrelations in autoregressive integrated moving average time series models", Journal of the American Statistical Association, 65, ss. 1509-1526.

Gelir İdaresi Başkanlığı (2021), https://www.gib.gov.tr/yardim-ve-kaynaklar/yararli-bilgiler/ozel-tuketim-vergisi-tutarlari-ve-oranlari (Erişim tarihi:04.09.2021)

Gümüş, E. (2020), Kamu Ekonomisi-1, Açık Öğretim Yayınları içerisinde, Ed. Arslan M.O, ss.127-128.

Granger, C. W., Newbold, P. (1974). Spurious regressions in econometrics. Journal of Econometrics, 2, ss.109-118.

H. Akaike (1973), Information theory and an extension of the maximum likelihood principle, B.N. Petrov, F. Csaki (Eds.), 2nd Internat. Symp. on Information Theory, Akademia Kiado, Budapest, ss. 267-281.

Hicks, J., R., (1939), "Foundations of Welfare Ecomomics", The Economic Journal, Cilt:49, ss.696-712.

Holtermann, S. (1976), "Alternative Tax Systems to Correct for Externalities, and the Efficiency of Paying Compensation", Economica, 43(169), ss.1-16.

Hotunluoğlu, H. (2007), Karbon Vergisi Teorisi ve Uygulaması, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Hyman, D. N. (1998), Public Finance, A Contemporary Application of Theory to Policy, 9th Edition, USA.

IEA, Uluslararası Enerji Ajansı, (2021) https://www.iea.org/news/turkeys-success-in-renewables-is-helping-diversify-its-energy-mix-and-increase-its-energy-security (Erişim Tarihi:05.09.2021).

İnan, M. (2018), "Kamu Ekonomisi ve Dışsallıkların İçselleştirilmesi", Harran Üniversitesi İİBF Dergisi, Cilt:2, Sayı:2, ss.76-107.

Kaldor, N., (1939), "Welfare Propositions of Economics and Interpersonal Comparisons of Utility", Economic Journal, 196.

Kar, M. (2020), "Ağ Dışsallıkları: Türkiye Mobil İletişim Piyasası İçin Ampirik Bir Analiz", Journal of Yaşar Üniversity, 15/57, ss.72-83.

Karayılmaz, E. ve İşler İ. (2019), "Kamu Yatırım Projelerinde Fayda Maliyet Analizi", Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:35, ss.65-82.

Kargı, V., & Yüksel, C. (2010), Çevresel Dışsallıklarda Kamu Ekonomisi Çözümleri, Maliye Dergisi , ss.183-202.

Katz, M. ve Shapiro, C. (1985), "Network Effect, Competition and Compatibility"., American Economic Review, 75, ss.424-440.

Kesbiç, C. Y., Baldemir, E., ve İnci, M. (2010), "Dışsallıkların Ekonomi Üzerindeki Etkileri ve İçselleştirilmesine İlişkin Teorik Yaklaşımlar-Çözüm Önerileri:Yatağan Termik Santrali Analizi", Yönetim ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, ss.123-138.

Kutlu M. ve Tuğrul A. (2006), Futbol Ekonomisi Literatür Yayıncılık Ismail Güneş, 2016, Türkiye Liği'nin Rekabetçi Denge Analizi, ss. 356-379, içinde Dışsal Ekonomiler ve Futbol.

Kwiatkowski, D., P. C. B. Phillips, P. Schmidt and Y. Shin (1992), "Testing the Null Hypothesis of Stationarity Against the Alternative of a Unit Root", Journal of Econometrics 54, ss.159-178.

Ljung G.M., Box G.E.P. (1979), "The likelihood function of stationary autoregressive-moving average models, Biometrika, Volume 66, Issue 2, ss.265-270.

Marshall, A. (1961), Principles of Economics (Ninth Edition), USA: The MacMillan.

Marshall, A. (1988), Principles of Economics-An Introductory Volume 8 Th.Ed., London, Macmillan Press,

Meade, J. E. (1952), "External Economies and Diseconomies in a Competitive Situation", The Economic Journal, Vol:62, No:245, ss. 54-67.

Mercant, C. (1992), Radical Ecology: The Search for a Livable World, New York: Routledge.

Mishan, E. J. (1971), "The Postwar Literature on Externalities: An Interpretative Essay", Journal of Economic Literature, Vol. 9, No. 1, ss. 1-28.

Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, Kanun No: 197, Kanun Tarihi: 18.02.1963, Resmi Gazete Sayısı: 11342, Resmi Gazete Tarihi: 23.02.1963.

Nath, S. K. (1973), "A Perspective of Welfare Economics", Great Britain: Macmillan.

Okyere, M. A. Richmond Forson ve Felix E.G. (2020), "Positive Externalities of an Epidemic: the Case of the Coronavirus (COVİD-19) in China" Journal of Medical Virology, Cilt: 92, ss.1376-1379.

Öz, E. ve Buyrukoğlu, S. (2012), "Negatif Dışsallıkların Önlenmesinde Çevresel Vergiler: Türkiye ve OECD Ülkeleri Karşılaştırması", TISK Akademi, Sayı:14, ss.35-55.

Özbilgi, F. (2020), "Piyasa Başarısızlıklarından Dışsallıklar ve Çözüm Yollarına Ilişkin Değerlendirmeler", Atatürk Üniversitesi İktisat Fakültesi Dergisi, Cilt:2, Sayı:1, ss. 70-90.

Özsoy, C. E. ve Dinç, A. (2016), Sürdürülebilir Kalkınma ve Ekolojik Ayak İzi", Finans Politik, Ekonomik Yorumlar, Yıl:53, Sayı:619.

Özsoy, I., Yıldırım, U. (1994), "Çevre Kirliliğinin Önlenmesinde Ekonomik Yaklaşımlar ve Öneriler", Çevre Dergisi, 11, ss.39-42.

Parlakay, O., ve Yavuz, A. (2016), "Negatif Dışsallıkların Çevreye Olumsuz Etkilerinin Önlenmesinde Kullanılan Çözüm Yolları", Akademik Bakış Dergisi, 57, ss.210-220.

Peker, H.S. ve Altınışık, I., (2011), "Negatif Dışsallıkların Içselleştirilmesi Açısından Karbon Ticareti", Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi Sayı:4 ss.66-76.

Phillips, P. C. B. ve Perron, P. (1988), Testing for a unit root in time series regression, Biometrika 75, ss. 335-346.

Pigou, A. C. (1932), The Economics of Welfare, London: Macmillan.

Pigou, A. C. (1952), The Economics of Welfare, New Brunswick: Transaction Publishers.

Plott, C. R. (1966), Externalities and Corrective Taxes, Economica, 33(129), ss.84-87.

Rohlfs, J. (1974), "A Theory of Indepent Demand for a Communications Service", Bell Journal of Economics, 5, ss.16-37.

Sandalcı, İ. ve Sandalcı, U. (2019), "Çevre Sorunlarıyla Mücadele Aracı Olarak Plastik Poşet Vergisi" içinde Teoriden Pratiğe Güncel Vergi Konuları, Ed. Saygın, Ö. Ekin Basın Yayım ve Dağıtım.

Savaşan, F. (2013), Piyasa Başarısızlığından Devletin Başarısızlığına Kamu Ekonomisi. Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş İkinci Baskı, İstanbul.

Saygın, Ö. ve Demirkılıç, Y. (2020), "Şeker Tüketiminin Azaltılmasına ve Hareketli Yaşamın Teşvikine Yönelik Vergi Önerileri", Vergi Dünyası, Yıl:39, Sayı:463, Mart, ss.38-49.

Schwarz, G. (1978), "Estimating The Dimension of A Model", The Annals of Statistic, Vol:6, No:2, ss. 461–464.

SHURA (2021), Enerji Dönüşüm Merkezi, https://www.shura.org.tr/enerji-donusumu/yenilenebilir-enerji/(Erişim tarihi: 17.10.2021).

Sönmez, S. (1987), Kamu Ekonomisi Teorisi: Kamu Harcamalarında Etkinlik Arayışı, Ankara: Teori Yayınları.

Stiglitz, J. E. (1994), Kamu Kesimi Ekonomisi, Çev.Ömer Faruk Batırel, Marmara Üniversitesi Yayın No:549, Istanbul.

Şener, O. (2001), Kamu Ekonomisi, Beta Yayın, 7.Baskı, Istanbul.

Şireli, N. (1993), "Refah Ekonomisine Edgeworth, Pareto, Marshall ve Pigou'nun Katkıları", Maliye Araştırma Merkezi Konferansları, https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/7463(Erişim Tarihi: 15.10.2021).

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2021).

Tokatlıoğlu M.Y, (2005), Fayda Maliyet Analizi, Aktüel Akademi Yayınları, İstanbul.

Topal, M. H. (2017), "Çifte Kazanç Hipotezinin OECD Ekonomileri Için Testi: Panel Eş Bütünleşme ve Nedensellik Analizi", The Journal of International Scientific Researches, 2(4), ss.1-20.

TTB, (2000), Yatağan'da Hava Kirliliğinin Değerlendirmesi Raporu–2000, Türk Tabipler Birliği, http://ttb.org.tr/ yatagan, (Erişim Tarihi:21.08.2021).

Uçarol vd. (2009), "Hibrit ve Elektrikli Araçlar Ulaşımda Enerji Verimliliği İçin Bir Alternatif", TUBİTAK Marmara Araştırma Merkezi, Enerji Enstitüsü, https://www.emo.org.tr/ekler/29ffd3b980b5b35_ek.pdf (Erişim Tarihi:15.10.2021).

Uluatam, Ö. (2011), Kamu Maliyesi, Imaj Yayınevi, Ankara.

Wackernagel, M. (2007), Advancing Sustainable Production eith the Ecological Footprint, https://www.oecd.org/greengrowth/38875804.pdf (Erişim Tarihi: 25.07.2021).

Yıldırım, H. H. (2019), "Yenilenebilir Enerji Yatırımlarındaki Teşviklerin Yatırım Performansları Üzerine Etkisi" Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt:4, Sayı:3, ss.330-345.

Yılmaz, O. ve Hotunoğlu, H. (2015) "Yenilenebilir Enerjiye Yönelik Teşvikler ve Türkiye", Adnan Menderes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Yıl:2, Sayı:2, ss.74-97.

Yüksel, C. (2006), Dışsallıklarda Kamusal Çözümler: Türkiye Uygulaması, Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/avrupa-birligi/sinirda-karbon-duzenleme-mekanizmasi (Erişim Tarihi: 14.11.2021).

https://www.iklimhaber.org/tum-ayrintilariyla-sinirda-karbon-duzenleme-mekanizmasi-nedir-ne-degildir-ne-ise-yarar/ (Erişim Tarihi: 14.11.2021).

https://www.indyturk.com/node/396181/türkiyeden-sesler/fit-55-ve-karbon-sınırı-ayarlama-mekanizması-cbam (Erişim Tarihi: 14.11.2021).

Güncel Paradigmalar Işığında

DÜNYA EKONOMİSİ

Editör
Doç. Dr. Özer ÖZÇELİK

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-37-1

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Şubat 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

Anderson, J. E., (1994)*Public Policymaking – An Introduction*, Houghton Mifflin Company, Boston,

Cornay, M. (2001). Gramsci ve Devlet, Çev. Yetiş M., *Praksis Dergisi*, 252-278.

Dye, T. R. (2017). *Understanding Public Policy*, 15th Edition, Published by Pearson.

Gramsci, A. (1971). *Selections from The Prison Notebooks of Antonio Gramsci*, Translated by Q. Hoare and G. N. Smith, Lawrence and Wishart Press, New York,.

Hardt, M & Negri, A., (2001). *İmparatorluk*, Çev. Ab. Yılmaz, İstanbul, Ayrıntı Yayınları,.

Keohane, R. O., (1984) *After Hegemony: Cooperation and Discord in the World Political Economy*, Princeton, New Jersey, Princeton University Press.

Kindleberger, C. (1981). "Dominance and Leadership in the International Economy: Exploitation, Public Goods, and Free Rides", *International Studies Quarterly*, C. 25, No. 2

Kindleberger, C. (1986). "Hierarchy versus Initial Cooperation", *International Organization*, C. 40, No. 4

Lowi, T. J. (1972). "Four Systems of Policy, Politics and Choice", *Public Administration Review*, 32, , pp.298–310

Swingewood, A., (1998). *Sosyolojik Düşüncenin Kısa Tarihi*, (Çev. Osman Akınhay), Ankara, Bilim ve Sanat Yayınları,

Yetiş, M., (1996). *İdeolojik Hegemonya Sorunsalı*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Wallerstein, I., (2016). *Modern Dünya Sistemi 2*, Çev. Latif Boyacı, Yarın Yayınları, İstanbul,

Williams, R., (1990). *Marksizm ve Edebiyat*, İstanbul: Adam Yayınları,

KAYNAKÇA

Aslan, O. E. (2005). *Kamu Personel Rejimi*. TODAİE, I.Baskı, Ankara.

Elwood, W. (2002). *Küreselleşmeyi Anlama Kılavuzu*. Çev: Betül Dilan Genç, Metis Yayınları, İstanbul.

Erdönmez, P. A. Burçak, T. (1999). Küresel Krizlere Yeni Yaklaşımlar. *Bankacılar Dergisi*, s.31.

Güven, M. (1996). Atipik İstihdam ve Çalışma Hayatında Yeni Gelişmeler. Sabahattin Zaim'e Armağan, *İktisat Fakültesi Mecmuası*, Cilt:1, Sayı:4, İstanbul.

Gökbunar, Kovancılar, A. (1998). Sosyal Refah Devleti ve Değişim. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3 (3), Isparta.

Göze, A. (1998). *Liberal, Marxist, Faşist ve Sosyal Devlet*. 3.Baskı, Beta Yayınları, No:518, İstanbul.

Gray, A. Jenkins, B. (1995). From Public Administration to Public Management: Reassessing A Revolution", *Public Administration,* 73(1).

Harvey, D. (2003). *Yeni Emperyalizm*. Everest Yayınları, İstanbul.

Kamu Hizmetleri İşe Yarar! Geleceğimiz İçin Bilgiler, Öngörüler Ve Fikirler, *Kamu Hizmetleri Enternasyoneli*, http://www.world.psi.org, (11.12.2020)

Kazgan, G. (1997). *Küreselleşme ve Yeni Ekonomik Düzen*. Altın Kitaplar, İstanbul.

Leblebici, D. N., Ömürgönülşen, U., Aydın, M. D. (2001). Yeni Kamu İşletmeciliği Yaklaşımında Önemli Bir Araç: Toplam Kalite Yönetimi. *Hacettepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt:19, Sayı:1, Ankara.

Lubbers, R. (2020). *The Globalization of Economy and Society. http://kubnw5.kub.nl/web/globus/Lubpdfs/Global 18.pdf (03.05.2020)*

Mortan, K. (2001). *Uluslararası Kaos Mu? Türkiye'de Kriz mi?.* Dünya Yayınları, İstanbul.

Sapancalı, F. (2001). Yeni Dünya Düzeni ve Küresel Yoksulluk. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Cilt: 3, Sayı :2, İzmir.

Seyidoğlu, H. (1994). *Uluslararası İktisat*. 10. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul.

Stiglitz, J. E. (2002*). Küreselleşme: Büyük Hayal Kırıklığı*. Çev: Arzu Taşçıoğlu, Deniz Vural, 1. Basım, Plan B Yayıncılık, İstanbul.

Şahin, Y. E. (1998). *Küreselleşme Yoksullaşma ve İnsan Hakları*. Türkiye'de İnsan Hakları, TODAİE, Ankara.

Taylor P. J., Flint C. (2000). *Political Geography: World-Economy, Nation-State And Locality*. 4. Press, Prentice Hall, London.

Walsh, K. (1995). *Public Services and Market Mechanism-Competition, Contracting and the New Public Management*. St. Martin's Press, New York.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, M.(2013), Ekonomik Küreselleşmenin Türkiye Ekonomisine Etkileri, İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası, Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Akademik Bakış Dergisi, Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi,* Sayı 35, Mart-Nisan, 1-20.

Aydemir, C., Kaya, M.(2007), Küreselleşme Kavramı ve Ekonomik Yönü, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Bahar, 6(20), 260-282.

Aypak, Ş., Bimay, M.(2019), Küreselleşme Sürecinde Kamu Politikalarında Yaşanan Değişimler, *ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi*, 6(15), 21-38.

Aytekin, İ.(2013), Küreselleşme ve Ekonomik Küreselleşme, *Bitlis Eren Üniversitesi SBE. Dergisi,* 1(2), Haziran, 123-134.

Ener, M., Siverekli Demircan, E.(2007), Müdahaleci Devlet Anlayışının Erozyonu: İktisat ve Maliye Politikalarında Değişim- Türkiye Örneği, Kahramanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2007(2), 2005-234.

Korkmaz, E.(2013), *Küresel Süreçte Ulusal Kalkınma*, İstanbul: Himalaya Yayınevi.

Kutlu, E.(1998), Küreselleşme ve Etkileri, *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(1), 363-386.

Özel, H.A.(2011), İktisadi Perspektiften Küreselleşme Kavramı ve Gelişimi, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 0(2), 91-98.

Seyrek, İ.(2002), Küreselleşme Sürecinde İktisat Politikaları ve Yakınsama Tezi, *Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, Özel Sayısı, 4(2), 167-187.

Siddiqui, K.(2012), Developing Countries' Experience with Neoliberalism and Globalisation, *Research in Applied Economics*, Vol.4, No.4, pp. 12-37.

Siddiqui, K.(2017), Financialisation and Economic Policy: The Issue of Capital Control in the Developing Countries, *World Review of Political Economy* , Vol. 8, No. 4 (Winter 2017), pp. 564-589.

Şahin, H.(2016), *Türkiye Ekonomisi,* Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.

Şiriner, İ.(2008), *Finansal Küreselleşme: Para ve Maliye Politikalarında Dönüşüm*, İstanbul: Telos Yayıncılık.

Uçkaç, A.(2010), Türkiye'de Neoliberal Ekonomi Politikaları ve Sosyo-Ekonomik Yansımaları, *Maliye Dergisi*, Sayı:158, Ocak-Haziran, 422-430.

KAYNAKÇA

Akerlof, G. A. (1970, August). The Market for "Lemons": Quality Uncertainty and the Market Mechanism. *The Quarterly Journal of Economics, 84*(3), 488-500.

Al-Jasser, M. S. (1986). *The Role of Financial Development in Economic Development: The Case of Saudi Arabia.* Riverside: University of California.

Ang, J. B. (2008). A Survey of Recent Developments in the Literature of Finance and Growth. *Journal of Economic Surveys, 22*(3), 536-576.

Calomiris, C. W., & Gorton, G. (1991). The Origins of Banking Panics: Models, Facts, and Bank Regulation. R. G. Hubbard içinde, *Financial Markets and Financial Crises* (s. 109-174). National Bureau of Economic Research.

Dutt, A. K. (1991). Interest Rate Policy in LDCs: A Post Keynesian View. *Journal of Post Keynesian Economics, 13*(2), 210-232.

Elsayed, A. H. (2013). *The Relationship Between Financial System Development and Economic Growth in the Egyptian Economy.* Leeds: University of Leeds Business School.

Fry, M. J. (1979). The Cost of Financial Repression in Turkey. *Saving and Development, 3*(2), 127-135.

Fry, M. J. (1980). Saving, Investment, Growth and the Cost of Financial Repression. *World Development, 8*, 317-327.

Fry, M. J. (1988). *Money, Interest, and Banking in Economic Development.* Irvine: The John Hopkins University Press.

Fry, M. J. (1997). In Favour of Financial Liberalisation. *The Economic Journal, 107*(442), 754-770.

Galbis, V. (1977). Financial Intermediation and Economic Growth in Less-Developed Countries: A Theoretical Approach. *Journal of Development Studies, 13*(2), 58-72.

Johnston, R. B., & Pazarbaşıoğlu, C. (1995, October). Linkages Between Financial Variables, Financial Sector Reforms and Economic Growth and Efficiency. *IMF Working Paper, 95*(103).

Kapur, B. K. (1976). Alternative Stabilization Policies for Less-Developed Economies. *Journal of Political Economy, 84*(4), 777-796.

Keynes, J. M. (1936). *The General Theory of Employment, Interest and Money* (11. b.). London: St Martin's Press.

Mathieson, D. J. (1980). Financial Reform and Stabilization Policy in a Developing Economy. *Journal of Development Economics, 7*, 359-395.

McKinnon, R. I. (1973). *Money and Capital in Economic Development.* Washinghton, D.C.: The Brookings Institution.

Mishkin, F. S. (1994). Preventing Financial Crises: An International Perspective. *The Manchester School of Economic & Social Studies, 62*(0), 1-40.

Mishkin, F. S. (1997). The Causes and Propagation of Financial Stability: Lessons for Policy Makers. *Proceedings-Economic Policy Symposium-Jackson Hole* (pp. 55-96). Kansas City: Federal Reserve Bank of Kansas Cİty.

Mishkin, F. S. (1999a). Global Financial Instability Framework, Events, Issues. *Journal of Economic Perspectives, 13*(4), 3-20.

Mishkin, F. S. (1999b). International Capital Movements, Financial Volatility and Financial Instability. *NBER Working Paper No.6390*, 1-33.

Mishkin, F. S. (2000). *Inflation Targeting in Emerging Market Countries.* Cambridge: National Bureau of Economic Research Working Paper 7618.

Patrick, H. T. (1966, January). Financial Development and Economic Growth in Underdeveloped Countries. *Economic Development and Cultural Change, 14*(2), 174-189.

Paul, B., & Dutt, A. K. (1991). Interest Rate Policy, Effective Demand, and Growth in LDCs. *International Review of Applied Economics, 5*(2), 127-153.

Shaw, E. S. (1973). *Financial Deepening in Economic Development.* New York: Oxford University Press.

The World Bank. (1989). *World Development Report 1989.* New York: Oxford University Press.

Wijnbergen, S. V. (1983a). Credit Policy, Inflation and Growth in a Financially Repressed Economy. *Journal of Development Economics, 13*, 45-65.

Wijnbergen, S. V. (1983b). Interest Rate Management in LDC's. *Journal of Monetary Economics, 12*, 433-452.

KAYNAKÇA

Akiş, E. (2010). *İktisadi Büyüme ve Kalkınma*. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Ders Notu. 17-18. http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/iktisat_ao/iktisadibuyumevekalk.pdf

Aydoğuş, İ. (2006). Küresel Ekonomik Gelişmeler ve Türkiye. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *8*(2), 19-52. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/19039 (Erişim Tarihi: 14.01.2020).

Binyıl Kalkınma Hedefleri Raporu Türkiye. (2010). *T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı* http://www.surdurulebilirkalkinma.gov.tr/wp-content/uploads/2016/07/UNDP-TR-TR-2010-MDG-Report_TR.pdf

Bocutoğlu, E. Berber, M.& Çelik, K. (2000). *İktisada Giriş*, Akademi Yayınları, Trabzon.

Göksu, S. (2019) *Yoksulluğun ve Gelir Dağılımındaki Eşitsizliğin Dinamikleri: OECD Ülkelerine Yönelik Bir Uygulama*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi S.B.E., İktisat Anabilim Dalı, Kütahya. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/ (Erişim Tarihi: 14.01.2020).

Güneş, S. (2016). *Türkiye Ekonomisi ve Kalkınma Göstergeleri. Türkiye Ekonomisi ve Güncel Makro iktisadi Konular*, Akademi Yayınevi. https://www.researchgate.net/publication/309072637_Turkiye_Ekonomisi_ve_Kalkinma_Gostergeleri/link/5c0e3eea4585157ac1b73363/download (Erişim Tarihi: 14.01.2020).

Halisçelik, E. (2015). *Binyıl Kalkınma Hedefleri ve Yoksul Odaklı Büyüme: Yükselen Ekonomiler Üzerine Ampirik Bir Analiz* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi S.B.E., Maliye Anabilim Dalı, Ankara. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/ (Erişim Tarihi: 14.01.2020).

Han, E., & Kaya, A. A. (2002). *Kalkınma Ekonomisi: Teori ve Politika*, Düzeltilmiş ve Gözden Geçirilmiş Dördüncü Baskı, Eskişehir.

Howitt, P. & Weil, D. (2010). Economic growth. DOI: 10.1057/9780230280823_7

Kirmanoğlu, H. (2011). Amartya Sen'in Özgürlük ve Kalkınma Üzerine Düşüncelerine Bir Bakış. Maliye Araştırma Merkezi Konferansları, (47), 21-30. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/7266 (Erişim Tarihi: 14.01.2020).

Küçükaksoy, İ. &, Ali, Ş. (2011). Küresel Dünyanın Karanlık Yüzü: Yoksulluk ve Açlık, *Küresel Ekonomi, Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Küresel Ekonomik Sorunlar Perspektifinden Dünyanın Geleceği*, Ankara, Detay Yayıncılık, ss.141-167.

Meier, G. M. ve Stiglitz, E.J. (2000). *Frontiers of Economic Development*, World Bank and Oxford University Press:1-590. http://hdl.handle.net/10986/13842 (Erişim Tarihi: 14.01.2020).

Özünel Ölçer, E. (2017). *İnsanlar, Gezegen ve Refah İçin Bir Eylem Planı" Somut Olmayan Kültürel Miras ve 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine Eleştirel Yaklaşım.*, Millî Folklor,29Sayı116.https://www.millifolklor.com/PdfViewer.aspx?Sayi=116&Sayfa=18 (Erişim Tarihi: 14.01.2020).

Perroux, François. (1970). *Note on the Concept of Growth Poles in Regional Economics*, Theory and Practice, The Free Press: New York.

Report of the World Commission on Environment and Development Our Common Future. ,(1987)https://sswm.info/sites/default/files/reference_attachments/UN%20WCED%201987%20Brundtland%20Report.pdf (Erişim Tarihi: 14.01.2020).

Sakal, M. & Ergüder, C. (2011). Türkiye'de Yoksullukla Mücadelede Yeni Bir Araç: Kalkınma Ajansları, Uluslararası Yoksullukla Mücadele Stratejileri Sempozyumu Bildiriler KitabıI,Ankara.https://www.ailevecalisma.gov.tr/uploads/sygm/uploads/pages/uluslararasi-yoksullukla-mucadele-stratejileri-sempozyumu/cilt-i.pdf (Erişim Tarihi: 14.01.2020).

Sen, A. (2000). *Development as Freedom*, Anchor Books, New York.

UNDP, (1996). *Human Development Report*. Oxford University Press, New York. http://hdr.undp.org/sites/default/files/reports/257/hdr_1996_en_complete_nostats.pdf (Erişim Tarihi: 14.01.2020).

UNDP, (2013). *Human Development Report*. The Rise of the South Human Progress in a Diverse World, Technical notes http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr_2013_en_technotes.pdf (Erişim Tarihi: 14.01.2020).

UNDP, (2020). *Human Development Report*. The next frontier Human development and the Anthropocene. http://hdr.undp.org/en/2020-report (Erişim Tarihi: 14.01.2020).

United Nations Department of Economic and Social Affairshttps://sdgs.un.org/goals (Sustainable Development Goals) (Erişim Tarihi: 14.01.2020).

United Nations Development Programme http://hdr.undp.org/en/indicators/137506 (Human Development Data Center) (Erişim Tarihi: 14.01.2020).

Ünsal, E.M.(2013). *Makro İktisat*. İmaj Yayınevi. Genişletilmiş 10.Baskı.Ankara

KAYNAKÇA

Akbaş, M. E. (2017). 1800'lerin küresel krizleri, büyük depresyon ve 2008 krizi. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (1):77-127.

Akıncı, A. & Şen, A. (2017). Küresel krizle mücadelede Türkiye'de uygulanan maliye politikaları. içinde ed. Yıldız, F. ve Tuncer, G., *Güncel Gelişmeler Perspektifinden Kamu Maliyesinde Seçme Konular*, Ankara: Savaş Yayınevi.

Alantar, D. (2008). Küresel finansal kriz: nedenler ve sonuçları üzerine bir değerlendirme. *Maliye ve Finans Yazıları*, Ekim, 81.

Albers, R. & Jonung, L. (2010). Major crises: historical comparisons to the great depression and the classical gold standard. *6th Eurostat Colloquium on "Modern Tools for Business Cycle Analysis: the lessons from global economic crisis*" Luxembourg, 26th – 29th September.

Allen, L. (2009). *Keseden bankaya tezgâhtan borsaya - küresel finans sisteminin öyküsü*. çev. Tekçe, M., İkinci Basım, İstanbul: Kitap Yayınevi.

Bakırtaş, İ. & Tekinşen, A. (2004). Dünya savaşları ve büyük buhran arasındaki etkileşimin ekonomi politiği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12: 83-100.

Beales, H. L. (1934). The 'great depression' in industry and trade. *The Economic History Review*, 5 (1):65-75.

Berend, I. T. (2007). *20. yüzyıl Avrupa iktisat tarihi*. çev. S. Çağlayan. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Bordo, M. D. (1998) Commentary. *The Federal Reserve Bank of St. Louis Review*, 80 (3): 77-82.

Bruner, R. F. & Carr, S. D. (2007). *The panic of 1907: lessons learned from the market's perfect storm*, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

BSB (Bağımsız Sosyal Bilimciler), (2009). *Türkiye'de ve dünyada ekonomik bunalım, 2008-2009*. Üçüncü Basım, İstanbul: Yordam Kitap.

Buchan, P. B. (1994). The east india company 1749-1800: the evolution of a territorial strategy and the changing role of the directors. *Business and Economic History*, 23 (1):52-61.

Burton, T. E. (1903). *Financial crises and periods of industrial and commercial depressions*, New York: D. Appleton and Company.

Chown, J. F. (1996). *A history of money from AD 800*, New York: Routledge, Taylor&Francis Group.

Crafts N. & Fearon P. (2010). Lessons from the 1930s great depression. *Oxford Review of Economic Policy*, 26 (3): 285–317.

Crouzet, F. (2001). *A history of the European economy,* 1000-2000. USA: The University Press of Virginia.

Darmstadter, J. (2013). *Recalling the oil shock of 40 years ago*. Resources for the Future, Issue Brief 13-06.

Davidson, P. (2010). Risk and uncertainty. in eds. Skidelsky R. and Westerlind W. C. , *The economic crisis and the state of economics*, New York: Palgrave Macmillan.

Davies, G. (2002). *A history of money from ancient times to the present day*. Third Edition, Cardiff: University of Wales Press.

Davies, J. (2014). Oil shocked: a microhistory of the first days of the energy crisis, October 16-27, 1973. *Australasian Journal of American Studies*, 33 (1): 51-72.

DeLong, J. B. & Magin, K. (2006). *A short note on the size of the dot-com bubble*. NBER Working Paper No. 1201.

Demir, F., Karabıyık, A., Ermişoğlu, E. & Küçük, A. (2008). *ABD mortgage krizi*. Çalışma Tebliği, Ankara: BDDK.

Demir, İ. (2008). OPEC: Güçlü bir kartel?. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18: 231-246.

Dewatripont M., Rochet, J.C., & Tirole J. (2010). *Balancing the banks : global lessons from the financial crisis*. New Jersey: Princeton University Press.

Dobb, M.(1998). Büyük durgunluk. çev. Gündüz, S., içinde ed. Landes, D.S. *Kapitalizmin Doğuşu*, İkinci Baskı, İstanbul: İnsan Yayınları, ss.143-152.

Eckler, R. A. (1933). A measure of the severity of depressions, 1873-1932. *The Review of Economics and Statistics*, 15 (2): 75-81.

Eichengreen B. & Mitchener K. J. (2004). The great depression as a credit boom gone wrong. *Research in Economic History*, 22:183–237.

Erdönmez P.A. (2009). Küresel kriz ve ülkeler tarafından alınan önlemler kronolojisi. *Bankacılar Dergisi*, 68: 85-101.

Frehen, R.G.P., Goetzmann W. N., & Rouwenhorst, G.K., (2009). *New evidence on the first financial bubble*. NBER Working Paper Series, No:15332, September.

French, D. (2006). The Dutch monetary environment during tulipmania. *The Quarterly Journal of Austrian Economics*, 9 (1): 3–14.

Galbraith, J.K. (1990). *A short history of financial euphoria*, New York: Penguin Books.

Galbraith, J.K. (2011). *Kuşku çağı*. çev. R. Aşçıoğlu ve N. Himmetoğlu, 4. Basım, İstanbul: Altın Kitaplar.

Galbraith, J.K. (2013). *Büyük kriz 1929*. çev. E. N. Akbaş, İstanbul: Pegasus Yayınları.

Garber, P.M. (1989), Tulipmania. *The Journal of Political Economy*, Vol:97, No:3, pp. 535-560.

Garber, P.M. (1990), Famous first bubbles. *The Journal of Economic Perspectives*, 4 (2): 35-54.

Ghomri, T. & Melki, F. Z. (2019). Impact of the depression of 1929 on the USA and the new deal program for economic recovery (1932-1939). *Al Bashaer Economic Journal*, 5 (2): 1234-1246.

Gkougkousi, X. & Roosenboom, P. (2010). The effect of monetary policy on stock prices: The subprime mortgage crisis. in ed. Gregoriou, G. N., *The banking crisis handbook*, Boca Raton, Florida: CRC Press, Taylor & Francis Group, pp.22-37.

Goldgar A. (2007). *Tulipmania. Money, honor, and knowledge in the Dutch golden age*, Chicago: The University of Chicago Press.

Gürel, Ş.S. (1979). *Ortadoğu petrolünün uluslararası politikadaki yeri*. Ankara: Aydın Yayınları.

Gürsoy, M. (2009). *Ekonomik ve finansal krizler – dünü ve bugünü*. İstanbul: MG Yayınları.

Hobsbawm, E.J. (2003). *Sanayi ve imparatorluk.* çev. Ersoy, A., İkinci Baskı, Ankara: Dost Kitabevi.

Hsu, J. & Moroz, M. (2010). Shadow banks and the financial crisis of 2007–2008. in ed. Gregoriou, G. N., *The banking crisis handbook*, Boca Raton, Florida: CRC Press, Taylor & Francis Group, pp.40-56.

Hughes, J. R. T., (1956), "The Commercial Crisis of 1857", *Oxford Economic Papers*, New Series, Vol: 8, No: 2, pp. 194-222.

Johnson, J. F. (1908). The crisis and panic of 1907. *Political Science Quarterly*, 23 (3): 454-467.

Kalaycı, İ. (2018). Sona erişinin 100. yılında 1. Dünya savaşı'nın ekonomik cephesine dâir bir inceleme. *Avrasya Etüdleri*, 54:179-210.

Kaymak, M.(2010). 1873-1896 Krizi: mit mi gerçeklik mi?. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 65 (2): 165-194.

Kelly, M. & O'Grada C. (2000). Market contagion: evidence from the panics of 1854 and 1857. *American Economic Review*, 90 (5): 1110-1124.

Kindleberger, C. P. (2008). *Cinnet, panik ve çöküş –mali krizler tarihi*, çev. Tunalı, H., 2. Baskı, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Kindleberger, Charles P. & Robert Z., ALIBER, (2005), *Manias, panics, and crashes: a history of financial crises*, Fifth Edition, New Jersey: John Wiley & Sons Inc.

Kocaoğlu, M. (1997). *Petro-strateji*. İkinci Basım, Ankara: Türkeli Yayınları.

Krymm, R. (1974). The economic impact of oil prices. *International Atomic Energy Agency Bulletin,* 16: 60-65.

Kuyucuklu, N. (1995). *İktisadi olaylar tarihi,* İstanbul: Filiz Kitabevi.

MacKay, C. (2007). *The Dutch tulipomania*, in ed., Gordon, M.N., CA: Direct Expressions.

Magdoff, F. & Yates, M. D. (2009). *Ekonomik krizin ABC'si-emeğiyle geçinenlerin bilmesi gerekenler*. çev. Kırmızıgül, A., Ankara: Epos Yayınları.

McCartney, E. R. (1935). *Crisis of 1873*, Minneapolis: Burgess Publishing Company, Mimeoprint Publishers.

Mitchell, T. (2010). *The resources of economics*. Journal of Cultural Economy, 3 (2): 189-204.

Moen, J. & Tallman, E.W. (1992). The bank panic of 1907: the role of trust companies. *The Journal of Economic History*, 52 (3): 611-630.

Murphy, R. P. (2009). *The politically incorrect guide to the great depression and the new deal*. Washington: Regnery Publishing, Inc.

Musson, A.E. (1959). British industrial growth, 1873-96: a reappraisal. *The Journal of Economic History*, 19 (2): 199-228.

Neal, L.D. & Weidenmier, M.D. (2003). Crises in the global economy from tulips to today. in eds Bordo, M.D., Taylor, A.M. and Williamson J.G., *Globalization in Historical Perspective*, USA: University of Chicago Press, pp.473-514.

Nere, J. (1980). *1929 krizi*, çev: V. Toprak, Ankara: AİTİA Yayınları.

Öz, S. (2009). *Kriz ve korumacılık: Tarih tekerrür edecek mi?*. Working Paper, No. 0904, İstanbul: TÜSİAD-Koç University Economic Research Forum.

Palacıoğlu, T. (2018). *Perşembenin gelişi: bugünün dünyasında 2008 küresel krizi etkileri*. İstanbul: İTO Bilgiyi Ticarileştirme ve Araştırma Vakfı-İstanbul Düşünce Akademisi Yayını.

Phillips, C.A., McManus, T.F., & Nelson, R.W. (1937). *Banking and the business cycle - a study of the great depression in the United States. New York*: The Macmillan Company.

Price, B. (1879). The stagnation of trade and its cause. *The North American Review*, 128 (271):587-604.

Rapp, D. (2009). *Bubbles , booms, and busts - the rise and fall of financial assets*. New York: Copernicus Books.

Rosenberg, H. (1943). Political and social consequences of the great depression of 1873-1896 in central Europe. *The Economic History Review*, 13 (1-2): 58-73.

Roth, K. H. (2010). Global crisis – global proletarianization-counter-perspectives. in eds. Fumagalli, A. and Mezzadra, S., *Crisis in the global economy financial markets, social struggles, and new political scenarios*, Los Angeles: Semiotext(e) Active Agents Series., pp. 197-236.

Roubini, N. & Mihm, S. (2012). *Kriz ekonomisi – finansın geleceğine dair hızlandırılmış bir kurs*. çev, Tezcan, I., İstanbul: Pegasus Yayınları.

Sabin, P. (2012). Crisis and continuity in U.S. oil politics, 1965-1980. *The Journal of American History*, 99 (1): 177-186.

Saunders, A. & Allen, L. (2010). *Credit risk management in and out of the financial crisis : new approaches to value at risk and other paradigms*. 3rd ed., New Jersey: John Wiley&Sons, Inc.

Scott, R. (1994). *The history of the internatıonal energy agency, Volume II, Major policies and actions of the IEA*. France: Head of Publications Service, OECD.

Sédillot, R. (2005), *Değiş tokuştan süpermarkete – tarih boyunca ticaretin öyküsü*. çev. Erendor, E. N., Ankara: Dost Kitabevi,

Selgin, G. (1997). *Less than zero -the case for a falling price level in a growing economy,* The Institute of Economic Affairs, London, Great Britain.

Sırım, V. (2018). Türkiye - Ortadoğu ülkeleri ekonomik ilişkilerinde 1973 petrol krizinin yeri. *International Social Sciences Studies Journal*, 4 (26): 5753-5762.

Sprague, O.M.W. (1908). The American crisis of 1907. *The Economic Journal*, 18 (71): 353-372.

Temin, P. & Voth, H.J. (2003). *Riding the south sea bubble*. MIT Economics Working Paper, No. 04-02.

Tokgöz, E. (2018). Birinci dünya savaşı sonrasında dünya ekonomisinde değişen dengeler. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,7 (13):7-28.

Unay, C. (2001). *Ekonomik konjonktür*. Bursa: Ekin Yayınevi.

Uslubaş, T. (2013). *İlk çağlardan günümüze dünya tarihi – geçmişten günümüze dünya*. İstanbul: CNR Studio.

Wicker, E. (2000), *Banking panics of the gilded age*. New York: Cambridge University Press.

Wright, E. (1877). The relations of debt and money. *The North American Review*, 124 (256): 417-434.

Yardımcı, M.E., İnce, M.R., & Ekiz, R., (2017). 1929 Dünya ekonomik krizinin sebepleri ve sonuçları üzerine bir değerlendirme. *European Congress on Economic Issues* (pp.135-137). Kocaeli, Turkey.

KAYNAKÇA

Açba, Sait (1991). *Devlet Borçlanması*. Afyon.

Adıyaman, Ahmet Turan (2006). Dış Borçlarımız ve Ekonomik Etkileri. *Sayıştay Dergisi,* 62: 21-45.

Akdiş, Muhammet (2000). *Global Finansal Sistem Finansal Krizler ve Türkiye.* İstanbul: Beta Yayınları.

Balkan, Neşecan (1994). *Kapitalizm ve Borç Krizi.* İstanbul: Bağlam Yayınları.

Bilge, Semih (2012). Devlet Borçlarının Sınıflandırılması, *Devlet Borçları* (Editörler: F.Tekin ve Ş.Tosunoğlu). Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları, Yayın No: 1541. Eskişehir.

Eğilmez, Mahfi (2014). *Küresel Finans Krizi.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Eğilmez, Mahfi (2018). *Değişim Sürecinde Türkiye.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Eğilmez, Mahfi (2020). Merkez Bankası Rezervlerinin Yeterliliği. https://www.mahfiegilmez.com/2020/06/merkez-bankas-rezervlerinin-yeterliligi.html. Erişim Tarihi: 09.12.2020.

Eker, Aytaç & Metin Meriç (2000). *Devlet Borçları (Kamu Kredisi).* İzmir.

Emsen, Ö.Selçuk, Çağatay Karaköy & İlkay N.Yalman (2008). Üçüncü Dünya-Ağır Borçlu Ekonomilerde Borçluluk Sürecinde Gelişmeler: Kırgızistan İçin Açılımlar. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 9(2): 45-62.

Erdem, Nilgün & Ferda Dönmez Atbaşı (2011). Finans Sermayenin Kriz Döngüsü: Merkez-Çevre 'Yakınsaması', *Ankara Üniversitesi ABF Dergisi,* 66(4): 33-66.

Erkan, Çisil, Erdinç Tutar, Filiz Tutar & Mehmet Vahit Eren (2012). Türkiye'nin Dış Borçlarının Analizi. *International Conference On Eurasian Economies 2012,* http://www.eecon.info/papers/483.pdf. Erişim Tarihi: 03.12.2020.

Esener, Çağrı (2012). Gelişmekte Olan Ülkelerde ve Türkiye'de İktisadi ve Mali Yapı Üzerindeki Etkileri Çerçevesinde Dış Borçlanmanın Belirleyicilerinin İncelenmesi ve Değerlendirilmesi: 1980–2010. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Doktora Tezi.* Ankara.

Gedikli, Bülent (1997). Türkiye'de Dış Borçlar Sorunu ve İktisadi Büyüme. *Maliye Dergisi,* 24: 24-73.

Haktanır Hakan (2002). The External Debt Situation of African and Other OIC Member Countries. *Journal of Economic Cooperation,* 24(2): 37-112.

Hazine ve Maliye Bakanlığı (2020a). *G-20 ve IMF Sıkça Sorulan Sorular,* https://www.hmb.gov.tr/g20-ve-imf-sikca-sorulan-sorular. Erişim Tarihi: 01.12.2020.

Hazine ve Maliye Bakanlığı (2020b).*Borç Göstergeleri Kasım 2020.* https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2020/11/BORC-GOSTERGELERI_30.11.2020-1.pdf, Erişim Tarihi: 04.12.2020.

IMF (2019). Heavily Indebted Poor Countries Initiative and Multilateral Debt Relief Initiative-Statistical Update, file:///C:/Users/user/Desktop/PPEA2019028.pdf. Erişim Tarihi: 02.12.2020.

İnce, Macit (2001). *Devlet Borçları ve Türkiye.* Ankara: Gazi Kitabevi.

Karagöl, Erdal (2004). A Critical Review of External Debt and Economic Growth Relationship: A Lesson For Indebtedness Countries. *Ege Akademik Bakış Dergisi.* 4(1): 69-78.

Karagöl, Erdal Tanas (2010). *Geçmişten Günümüze Türkiye'de Dış Borçlar.* Seta Analiz, Ağustos 2010, 26. http://file.setav.org/Files/Pdf/gecmisten-gunumuze-turkiyede-dis-borclar.pdf, Erişim Tarihi: 26.11.2020.

Köstekçi, Ahmet & Fazlı Yıldız (2019). *Kamu Borç Yönetimi: Türkiye ve OECD Ülke Uygulamaları.* Bursa: Ekin Yayınevi.

Opuş, Sevda (2002). Dış Borçlanmanın Sınırı ve Türkiye. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 19: 183-206.

Özdemir, Biltekin (2009). *1854-1914 Borçlanmaları Galata Bankerleri ve Osmanlı Bankası Türkiye Cumhuriyeti'nin Kabul Ettiği Osmanlı Devlet Borçları*. Ankara: Ankara Ticaret Odası Yayınları.

Paceskoski, Vlatko, Olivera Gjorgieva Trajkovskab, Vesna Georgieva Svrtinov, Krume Nikoloski & Blagica Koleva (2014). External Debt as a Fundamental Problem for Developing Countries. *International Journal of Sciences: Basic and Applied Research.* 18(2): 20-28.

Pata, Uğur Korkut & Mehmet Ela (2020). *Türkiye'de Borç Laffer Eğrisi Teori ve Uygulama.* Ankara: Gazi Kitabevi.

Pehlivan, Osman (2000). *Kamu Maliyesi.* Trabzon: Derya Kitabevi.

Sachs, Jeffrey D. (2002). Resolving The Debt Crisis of Low-Income Countries, *Brookings Papers on Economic Activity.* 33(1), 257-286.

Seyidoğlu, Halil (2009). *Uluslararası İktisat Teori, Politika ve Uygulama.* İstanbul: Güzem Yayınları.

Söyler, İlhami (2001). Türkiye'nin Dış Borçlarının Ekonomik Açıdan Değerlendirilmesi (Rasyo Analizleri). *Maliye Dergisi,* 137: 16- 23.

Şeker, Murat (2006). Dış Borçlanmaya Teorik Bir Bakış ve Dış Borçların Ekonomik Etkileri. *Sosyoekonomi Dergisi,* 2006 (1): 73-92.

Tandırcıoğlu, Haluk (2000). Türkiye'nin Dış Borç Sorunu, Dış Borçların Sürdürülebilirliği ve Dış Borçların Sınırlandırılması. *Dokuzeylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(2): 260-284.

The World Bank (2020a). *International Debt Statistics 2021.* https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/34588. Erişim Tarihi: 01.12.2020.

The World Bank (2020b). World Bank Country and Lending Groups. https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/906519-world-bank-country-and-lending-groups. Erişim Tarihi: 03.12.2020.

Tosunoğlu, Şebnem (2019). Uluslararası Kamu Malı Örnekleri, *Uluslararası Kamu Maliyesi* (Editörler: F. Tekin ve O. Arslan). Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları, Yayın No: 3961, Eskişehir.

Tüylüoğlu, Şevket (2015). Azgelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Dış Borç Sorunu. http://sevkettuyluoglu.com/wp-content/uploads/2015/06/Dış-Borç-13-Haziran-2015.pdf. Erişim Tarihi: 01.12.2020.

Ulusoy, Ahmet (2012). Türkiye'de Dış Borçlanma, *Devlet Borçları* (Editörler: F.Tekin ve Ş.Tosunoğlu), Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları, Yayın No: 1541, Eskişehir.

Ulusoy, Ahmet (2016). *Devlet Borçlanması.* Kocaeli: Umuttepe Yayıncılık.

Üzümcü, Adem & Nurcihan Kırpık (2015). Türkiye Ekonomisinde 1980-2014 Döneminde Cari İşlemler Bilançosu Açıkları ve Dış Borçlanma İlişkisinin Analiz, *1. Uluslararası Kafkasya-Orta Asya Dış Ticaret ve Lojistik Kongresi Bildiriler Kitabı* (Editörler: Adem Karakaş vd.): 597-618.

Yaşa, Memduh (1978). *Devlet Borçları*. Ankara Üniversitesi Hukuk Fak. Yay. No: 421, Ankara.

http://brics2019.itamaraty.gov.br/en/about-brics/. Erişim Tarihi: 05.12.2020.

KAYNAKÇA

Aktan, C.C. (2002). Türkiye'de Gelir Dağılımında Adaletsizlik Sorunu*, Ankara Hak-İş Konfederasyonu Yayınları.*

Alcock, P. (1997). *Understanding Poverty.* Macmillan International Higher Education.

Atkinson, A. B., & Bourguignon, F. (Eds.). (2014). *Handbook of Income Distribution* (Vol. 2). Elsevier.

Cowell, F.A. (2011). *Measuring Inequality*, 3rd Edition, Oxford University Press Inc., Newyork.

Dixon, J. & Macarov, D. (Eds.). (2002). *Poverty: A Persistent Global Reality*. Routledge.

DPT, (2001). *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı: Gelir Dağılımının İyileştirilmesi Ve Yoksullukla Mücadele Özel İhtisas Komisyonu Raporu*, Ankara.

Dziedzic, N. (2006). *World Poverty.* Thomson Gale: United States of America.

FAO, (2005). *Inequality Analysis*, http://www.Fao.Org. , (Erişim, 18.11.2019).

Friedman, R. D. (1965). *Poverty: Definition and Perspective.* Library of Congress Catalog: Washington, D. C.

Haughton, J., & Khandker, S. R. (2009). *Handbook On Poverty and Inequality*.USA: World Bank Publications.

Jensen, E. (2009). Teaching with Poverty in Mind: What Being Poor Does to Kids' Brains and What Schools Can Do About İt. Ascd.

Khusro, A. (1999). The Poverty of Nations. Springer.

Özbilen, Ş. (1998*). Maliye Politikası: Teori- İlkeler- Yöntemler ve Uygulama Sorunları*, Bursa: Ezgi Kitabevi.

Royce, E. (2018). *Poverty and Power: The Problem of Structural Inequality*. Rowman & Littlefield.

Şahin, H. (2010). *İktisada Giriş*, Bursa: Ezgi Kitabevi.

Sen, A. (1997). *On Economic Inequality*, Oxford University Press Catalogue.

Türk, İ. (1989). *Maliye Politikası*, Gözden Geçirilmiş 8. Baskı, Sevinç Yayınevi, Ankara.

https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/906519-world-bank-country-and-lending-groups (Erişim, 10.01.2021)

https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators# https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/906519-world-bank-country-and-lending-groups (Erişim, 10.01.2021)

KAYNAKLAR

Aktan, C. C. (2002). *Yolsuzlukla Mücadele Stratejileri.* Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu.

Anselin, L. (2005). *Exploring Spatial Data with GeoDa: A Workbook.* Center for Spatially Integrated Social Science.

Berksoy, T., & Yıldırım, N. E. (2017). Yolsuzluk Kavramına Genel Bir Bakış: Problemler ve Çözüm Önerileri. *Journal of Awareness, 2*(1), 1-18.

Brunetti, A., & Weder, B. (2003). A free press is bad news for corruption. *Journal of Public Economics, 87*(7-8), 1801-1824.

Chowdhury, S. K. (2004). The effect of democracy and press freedom on corruption: an empirical test. *Economics Letters, 85*, 93-101.

Çoban, M. N. (2020). Basın Özgürlüğü ve Yolsuzluk İlişkisi: BRICS Ülkeleri Üzerine Panel Veri Analizi. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9*(2), 212-235.

Donfouet, H. P., Jeanty, P. W., & Malin, É. (2013). *A Spatial Dynamic Panel Analysis of Corruption.* Center for Research in Economics and Management, WP 2013-24. University of Caen; University of Rennes 1.

Durusoy, S. (2003). Siyasi ve Ekonomik Yozlaşmanın Yansıması: Yolsuzluk Ekonomisi. *Banka-Mali ve Ekonomik Yorumlar*(468), 51-57.

Efeoğlu, R., Azgün, S., & Emsen, Ö. S. (2020). Makroekonomik Performans Göstergelerinin Yolsuzluğa Etkisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 9*(3), 2117-2137.

Enste, D. H., & Heldman, C. (2017). *Causes and Consequences of Corruption – An Overview of Empirical Results.* IW-Report, No. 2/2017. Köln: Institut der deutschen Wirtschaft (IW).

Eurostat. (2020, Aralık 8). https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table &init=1&plugin=1&language=en&pcode=sdg_16_50 adresinden alındı

Freille, S., Haque, M. E., & Kneller, R. (2007). A contribution to the empirics of press freedom and corruption. *European Journal of Political Economy, 23*(4), 838-862.

Goel, R. K., & Saunoris, J. W. (2014). Global corruption and the shadow economy: spatial aspects. *Public Choice, 161*, 119-139.

Graycar, A. (2015). Corruption: Classification and analysis. *Policy and Society, 34*, 87-96.

Gründler, K., & Potrafke, N. (2019). Corruption and economic growth: New empirical evidence. *European Journal of Political Economy, 60*, 1-14.

Márquez, M. A.J.J. (2011). Exploring differences in corruption: the role of neighboring countries. *Journal of Economic Policy Reform, 14*(1), 11-19.

Mo, P. H. (2001). Corruption and Economic Growth. *Journal of Comparative Economics, 29*, 66-79.

Moiseev, N., Mikhaylov, A., Varyash, I., & Saqib, A. (2020). Investigating the Relation of GDP per capita and Corruption Index. *Entrepreneurship and Sustainability Issues, 8*(1), 780-794.

Ortega, D. L., Florax, R. J., & Delbecq, B. A. (2010). *Primary Determinants and the Spatial Distrubition of Corruption.* Dept. of Agricultural Economics Purdue University, Working Paper 10-6.

Owusu, E. K., Chan, A. P., & Shan, M. (2019). Causal Factors of Corruption in Construction Project Management: An Overview. *Sci Eng Ethics, 25*, 1-31.

Özçelik, Ö., Yaşar, E., & Önder, H. (2006). Kapitalizm Ahlakı ve Kronizm. E. Aydın içinde, *Yolsuzluk Nedenleri Etkileri Çözüm Yolları* (s. 88-120). Turhan Kitabevi.

Penska, A. (2015). Determinants of Corruption in Ukrainian Regions: Spatial Analysis. *Ekonomia, 42*, 135-160.

Reporters without Borders. (2020, Aralık 9). *2019 World Press Freedom Index*. https://rsf.org/en/ranking/2019 adresinden alındı

Uluslararası Şeffaflık Örgütü. (2019). *Corruption Perception Index.* Transparency International.

Uluslararası Şeffaflık Örgütü. (2020, Aralık 8). *Yolsuzluk Nedir?* https://www.transparency.org/en/what-is-corruption/#define adresinden alındı

Wang, S., Zhao, D., & Chen, H. (2020). A spatial analysis of corruption, misallocation, and efficiency. *Environmental Science and Pollution Research, 27*, 36845-36856.

Warf, B. (2015). Corruption in the Middle East and North Africa: A Geographic Perspective. *The Arab World Geographer, 18*(1-2), 1-18.

World Bank. (1997). *Helping Countries Combat Corruption The Role of the World Bank.* Poverty Reduction and Economic Management, The World Bank. http://www1.worldbank.org/publicsector/anticorrupt/corruptn/corrptn.pdf adresinden alındı

World Bank. (2020, Aralık 9). *GDP per capita (current US$)*. https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD adresinden alındı

KAYNAKÇA

Acemoglu, D., & Restrepo, P.. (2017). Secular stagnation? The effect of aging on economic growth in the age of automation. *American Economic Review*, 107(5), 174-79.

Becker, G. S. (1960). *An economic analysis of fertility. In Demographic and economic change in developed countries* (pp. 209-240). Columbia University Press.

Brewer, A. (2002). *Richard Cantillon: Pioneer of economic theory*. Routledge.

Ehrlich, P. R., & Holdren, J. P. (1971). Impact of population growth. *Science*, *171*(3977), 1212-1217.

Daily, G. C., & Ehrlich, P. R. (1992). Population, sustainability, and Earth's carrying capacity. *Bioscience*; Nov 1992; 42, 10; Academic Research Library.

United Nations, *Department of Economic and Social Affairs, Population Division* (2019). World Population Prospects 2019: Highlights (ST/ESA/SER.A/423).

United Nations, *Department of Economic and Social Affairs, Population Division* (2019). World Population Prospects 2019, Volume II: Demographic Profiles (ST/ESA/SER.A/427).

Pew Research Center, (2018). *Which 7 countries hold half the world's population?* https://www.pewresearch.org/fact-tank/2018/07/11/world-population-day/ (Erişim Tarihi: 10.12.2020)

Pew Research Center, (2014). *Attitudes about Aging: A Global Perspective*, https://www.pewresearch.org/global/2014/01/30/attitudes-about-aging-a-global-perspective/ Erişim Tarihi: 21.01.21)

Our World in Data, Fertility Rate https://ourworldindata.org/fertility-rate Erişim Tarihi: 15.01.21

Our World in Data, World Population Growth, https://ourworldindata.org/world-population-growth Erişim Tarihi: 15.01.21

Ritchie, H., & Roser, M. (2019). *Age structure, Our World in Data*. https://ourworldindata.org/age-structure?source=content_type%3Areact%7Cfirst_level_url%3Aarticle%7Csection%3Amain_content%7Cbutton%3Abody_link

Malthus, R. T., (1798). *An Essay on the Principle of Population.* Electronic Scholarly Publishing Project.

Smith A., (1776). *An Inquiry Into the Nature and Causes of the Wealth of Nations*. ElecBooks Classics.

Todaro, P. M. ve Smith, C. S., (2009). *Economic Development*, Pearson Education, Harlow.

Gönel, D. F., (2010). *Kalkınma Ekonomisi*, Efil Yayınevi, 1. Basım, Ankara.

Nelson, R. R., (1956). A theory of the low-level equilibrium trap in underdeveloped economies. *The American Economic Review*, 46(5), 894-908.

Han, E. & Kaya, A. A., (2015). *Kalkınma Ekonomisi: Teori ve Politika*, Nobel Yayınevi, 9. Basım, Ankara.

Güneş, H. H., (2009). İktisat Tarihi Açısından Nüfus Teorileri ve Politikaları, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 8(28), 126-138.

Özsoy, E., C., (2017). Kalkınma Sürecinde Nüfus, İstihdam ve Beşeri Sermaye, İçinde: *İktisadi Kalkınma*, Ed: Bülent Günsoy ve Ceyda Erden Özsoy, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3547, Eskişehir.

KAYNAKÇA

Aktaş, M. T. (2014). Göç Olgusu Ekonomik Kalkınmada İtici Güç Olabilir Mi?. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 7(1), 37-48.

Aydemir, S. ve Şahin, M. C. (2017). Tek Tanrılı Dinlerde Göç Olgusuna Sosyolojik Bir Yaklaşım: Göç Teorileri Açısından Bir Analiz. *Journal of Islamic Research*, 28 (3), 359-371.

Aydemir, S. ve Şahin, M. C. (2018). Zorunlu-Kitlesel Göç Olgusuna Sosyolojik Bir Yaklaşım: Türkiye'deki Suriyeli Sığınmacılar Örneği. *Dini Araştırmalar,* 21(53), 121-148.

Ayhan, B. (2019). *Göç, Göçmen ve Yerel Basın.* Geçmişten Günümüze Göçler, Konya Kitabı XVII. Konya Ticaret Odası. Ed. AKÖZ, A.; YÖRÜK, D. ve KARPUZ, H., Konya, 91-103.

Başak, C. (2011). *Mülteciler, Sığınmacılar ve Yasadışı Göçmenler.* Sonsöz Gazetecilik Matbaacılık, İçişleri Bakanlığı Genel Yayın No.686, Ankara.

Boz, D. (2016). Dış Göçler Olgusu ve Etkisi: Türkiye-Suriye Üzerine Bir İnceleme. S*osyoekonomi Dergisi*, 24(30), 147-153.

Çağlayan, S. (2006). Göç Kuramları, Göç ve Göçmen İlişkisi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE)*, 17, 67-91.

Çakran, Ş. ve Eren, V. (2017). Mülteci Politikası: Avrupa Birliği ve Türkiye Karşılaştırması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(39), 1-30.

Dedeoğlu, S. ve Gökmen, Ç. E. (2020). *Göç Teorileri, Göçmen Emeği ve Entegrasyon: Kadınların Yeri.* Toplumsal Cinsiyet Perspektifinden Türkiye'de Göç Araştırmaları İçinde, Sabancı Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Mükemmeliyet Merkezi (SU Gender) ve Göç Araştırmaları Derneği, Ed. BIEHL, K. ve DANIŞ, D., 18-37.

Develi, E. S. (2017). 21. Yüzyılda Göç Olgusu: Uluslararası Göç Teorilerinin Ekonomi Politiği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22, Göç Özel Sayısı, 1343-1353.

Doğan, C. (2017). Düzensiz Göçmenlerin Türkiye'ye Ekonomik Açıdan Etkileri. *Tarih Okulu Dergisi (TOD),* Yıl 10, XXXI, 315-329.

Efe, S. ve Ulusoy, O. (2013). *117 Soruda Mülteci Hakları.* İnsan Hakları Gündemi Derneği, Ankara.

Ekici, S. ve Tuncel, G. (2015). Göç ve İnsan. *Birey ve Toplum,* 5(9), 9-22.

Ela Özcan, E. D.(2016). Çağdaş Göç Teorileri Üzerine Bir Değerlendirme. *İş ve Hayat Dergisi,* 2(4), 183-215.

Engin, C. ve Konuk, T. (2020). Türkiye Ekonomisinde Uluslararası Göçün İşsizlik ve Ekonomik Büyüme Üzerine Etkisi: Ekonometrik Bir Analiz. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(1), 103-123.

Erdoğan, T. (2019). Kavramsal Ve Kuramsal Açıdan Göç Olgusu. *Geçmişten Günümüze Göçler, Konya Kitabı XVII,* Konya Ticaret Odası, Ed. AKÖZ, A.; YÖRÜK, D. ve KARPUZ, H., Konya, 17-43.

Güllüpınar, F. (2012) Göç Olgusunun Ekonomi-Politiği Ve Uluslararası Göç Kuramları Üzerine Bir Değerlendirme. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 4, 53-85.

Günay, E.; Atılgan, D. ve Serin, E. (2017), Dünya'da ve Türkiye'de Göç Yönetimi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 7(2), 37-60.

Güney, T.; Tuncer, G. ve Kılıç, R. (2013). Uluslararası Göçün İşgücü Piyasasındaki Ücret Düzeyi Üzerine Etkileri: Bir Literatür Araştırması. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 35, 41-53.

Gür, N. (2017). *Ülke Deneyimleri Işığında Uluslararası Göç Ekonomisi*. Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA), 224. Ankara. https://setav.org/assets/uploads/2017/12/224.R.pdf. ,Erişim Tarihi: 21.01.2021.

International Organization for Migration (IOM), (2013), *Uluslararası Göç Hukuku: Göç Terimleri Sözlüğü*, Ed. PERRUCHOUD, R. ve CROSS, J. R., 2. Baskı, No.31. https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml31_turkish_2ndedition.pdf

International Organization for Migration (IOM). (2019). *International Migration Law: Glossary on Migration.* Geneva, Switzerland https://publications.iom.int/ system/ files/ pdf/ iml_34_glossary.pdf. Erişim Tarihi. 21.01/2021

International Organization for Migration (IOM). (2020), *World Migration Report*. Ed. MCAULİFFE, M. and KHADRİA, B., Geneva, Switzerland.

İnce, C. (2019). Göç Kuramları ve Suriye Göçü Üzerine Bir Değerlendirme. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi,* 11(18), 2579-2615.

İnsan Kaynağı Geliştirme Vakfı (İKGV). (2015). *Türkiye'de Göçmen Olmak*. Göçmen İşçiler Araştırması Raporu, İstanbul. http://www.ikgv.org/pdf/Belgesiz_ Gocmenler_Isciler_TR.pdf. Erişim Tarihi. 21.01/2021

Kalkınma Bakanlığı. (2018). Dış Göç Politikası: Onbirinci Kalkınma Planı 2019-2023. *Özel İhtisas Komisyonu Raporu,* Yayın No. KB. 3019 – ÖİK. 800, Ankara. https://sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/04/DisGocPolitikas%C4%B1 OzelIhtisas KomisyonuRaporu.pdf. Erişim Tarihi: 21.01.2021

Kınay, D. ve Yalçınkaya, N. (2019). *Göç Yüzyılında Türkiye: Manisa İlindeki Suriyeliler*. İKSAD Yayınları, Ankara.

Lee, E. S. (1966). A Theory of Migration. *Demography*, 3(1), 47-57.

Nalcı, E. N. (2019). Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyelilerin Trabzon İline Adaptasyonu. *İmgelem,* 3(5), 377-412.

Özcan, M. (2005). *Avrupa Birliği Sığınma Hukuku: Ortak Bir Sığınma Hukukunun Ortaya Çıkışı.* Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu (USAK), Ankara.

Özdil, S. (2019). ABD İşgücü Piyasasında Ücretler ve Göç İlişkisi: Neoklasik Göç Teorisi. *Ekonomi, Politika & Finans Araştırmaları Dergisi,* 4(2), 264-276.

Şeker, D. ve Uçan, G. (2016). Göç Sürecinde Kadın. *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi,* 14(1), 199-214.

Şener, B. (2017). Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Uluslararası Göç Olgusu ve Ulusal Güvenlik Üzerindeki Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme. *Güvenlik Bilimleri Dergisi,* 6(1), 1-31.

Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK). (2020). Uluslararası Göç İstatistikleri 2019. TUİK Haber Bülteni, 33709. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Uluslararasi-Goc-Istatistikleri-2019-33709 Erişim Tarihi. 21.01/2021

United Nations. Department of Economic and Social Affairs (UN DESA) Population Division. (2019). International Migration 2019: Report. https://esa.un.org /unpd/wpp/. Erişim Tarihi. 21.01/2021

Ünsal, A. (2019). Uluslararası Göç Kavramı ve Uluslararası Göçün Ülke Ekonomileri Üzerinde Muhtemel Etkileri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi,* 18, 50-61.

www.mülteci.org.tr, Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Cenevre Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Türkiye Temsilciliği, http://www.multeci.org.tr/wp-content/uploads/2016/12/1951-Cenevre-Sozlesmesi-1.pdf, Erişim Tarihi:21.01.2021

Yılmaz, A. (2014). Uluslararası Göç: Çeşitleri, Nedenleri ve Etkileri. *Turkish Studies,* 9(2), 1685-1704.

Zhanadilova, A. (2018). Farklı Kuramlar Çerçevesinde Uluslararası Göç Sorunu. *Muhakeme Dergisi,* 1(2), 116-122.

KAYNAKÇA

Abadie, A. and Gardeazabal, J. (2008). Terrorism and The World Economy. *European Economic Review*, 52(1), 1-27.

Alexander, Y. (1976). *International Terrorism: National, Regional and Global Perspectives,* Praeger Publications, New York.

Boyd, A., Sullivan, J. P. (1997). *Synthesis of Transit Practice 27: Emergency Preparedness for Transit Terrorism.* Washington, DC: Transit Cooperative Research Program of the Transportation Research Board National Research Council, National Academy Press.

Brauch, H. G. (2008). Güvenliğin Yeniden Kavramsallaştırılması: Barış, Güvenlik, Kalkınma ve Çevre Kavramsal Dörtlüsü. *Uluslararası İlişkiler*. Cilt 5, Sayı 18, s. 1-47.

Buzan, B. (1991). New Patterns of Global Security in the Twenty-First Century. *International Affairs.* Vol. 67, No. 3, pp. 431-451. https://www.jstor.org/stable/2621945

Dedeoğlu, B. (2014). *Uluslararası Güvenlik ve Strateji*. 3. Baskı, İstanbul: Yeni Yüzyıl.

Drakos, K., Kutan, A.M., (2001). Regional effects of terrorism on tourism: Evidence from three Mediterranean countries. *Center for European Integration Studies (ZEI)*. Working Paper No. 26. Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universitat, Bonn.

Institute for Economics & Peace (2020). Global Terrorism Index 2020: Measuring the Impact of Terrorism, Sydney. Available from: http://visionofhumanity.org/reports

Gökbunar, A. R., Ulusan, M. R. (2010). Terör: Nedenleri, Türleri ve Gelişim Süreci. Ramazan Gökbunar ve Ali Rıza Gökbunar (Ed.), Terör Ekonomisi içinde (s. 7-34). İstanbul: Beta.

Gupta, S., Clements, B., Bhattacharya, R., Chakravarti, S. (2004). Fiscal Consequences Of Armed Conflict and Terrorism İn Low And Middle Income Countries. *European Journal Of Political Economy*, 20 (2): 403-421.

Hamilton, J., T. (2013). *Security: Politics, Humanity, and the Philology of Care*. Princeton and Oxford: Princeton University Press.

Mesjasz, C. (2004). Security as an Analytical Concept. *5th Pan-European conference on International Relations*. in The Hague, Cracow Unıversity of economics, Cracow, Poland.

North Atlantic Treaty Organization (NATO) (2020). Defence Expenditure of NATO Countries (2013-2020). https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_178975.htm

North Atlantic Treaty Organization (NATO) (2016). NATO's Military Concept for Defence Against Terrorism. https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_69482.htm

North Atlantic Treaty Organization (NATO) (2021). Resmi Web Sayfası. https://www.nato.int/nato-welcome/index_tr.html. Erişim tarihi: 17.02.2021.

Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE) (2021). Resmi Web Sayfası. https://www.osce.org/whatistheosce. Erişim tarihi: 17.02.2021.

Resmi Gazete. (1991). Sayı: 20893. Terörle Mücadele Kanunu. Kanun No: 3713. 12.4.1991. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=3713&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5

Rothschild, E. (1995). What is security?. Daedalus. 124, 3, The Quest for World Order, pp. 53-98. https://www.jstor.org/stable/20027310

Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) (2020). Military Expenditure Database. https://www.sipri.org/databases/milex

Tekel, S. (2011). Birleşmiş Milletler ve Uluslararası Terörizm, Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Uluslararası İlişkiler Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 3, s. 1352.

World Bank (2021). World Development Indicators. https://data.worldbank.org/

KAYNAKÇA

Aksu, L. (2016). Türkiye'de Beşeri Sermayenin Önemi: İktisadi Büyüme ile İlişkisi, Sosyal ve Stratejik Analizi . *İktisat Politikaları Araştırmaları Dergisi , 3*(2), 68-129.

Ay, H., & Talaşlı, E. (2008). Ülkelerin Ekonomik Gelişmişlik Seviyeleri ve Vergi Yapıları Arasındaki İlişki . *Maliye Dergisi* (154), 135-155.

Baş, K. (2004). Türkiye'de Zorunlu Eğitim Süresinin Arttırılmasının Sağlayacağı Kazançlar . *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi , 59*(3), 21-42.

Büyükarslan, M. A. (1995). Toplumsal Kalkınma ve Eğitim . *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi , 4*(4), 535-544.

Cutler, D. M., & Lleras-Muney, A. (2006). *Education and Health: Evaluating Theories and Evidence .* Cambridge: National Bureau of Economic Research .

Çakmak, Ö. (2008). Eğitimin Ekonomiye ve Kalkınmaya Etkisi . *D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*(11), 33-41.

Çalışkan, Ş., Karabacak, M., & Meçik, O. (2013). Türkiye'de Eğitim-Ekonomik Büyüme İlişkisi: 1923-2011(Kantitatif Bir Yaklaşım) . *Yönetim Bilimleri Dergisi , 11*(21), 29-48.

Çetin, I., & Sevüktekin, M. (2016). Türkiye'de Gelişmişlik Düzeyi Farklılıklarının Azalizi. *Uluslararası Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2*(2), 39-61.

Eser, K., & Gökmen, Ç. E. (2009). Beşeri Sermayenin Ekonomik Gelişme Üzerindeki Etkileri: Dünya Deneyimi ve Türkiye Üzerine Gözlemler . *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi , 1*(2), 41-56.

Günal, D. (2006). *Beşeri Sermayenin Türkiye'de Bölgelerarası Ekonomik Kalkınma Açısından Önemi: Mankiw-Romer-Weil Modeli Üzerine Ampirik Bir Çalışma .* Muğla: Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü .

Haldar, S. K., & Mallik, G. (2010). Does Human Capital Cause Economic Growth? A Case Study of India . *International Journal of Economic Sciences and Applied Research , 3*(1), 7-25.

Jimenez, E. (1986). The Public Subsidization of Education and Health in Developing Countries: A Review of Equity and Efficiency. *The World Bank Research Observer , 1*(1), 111-129.

Kabaş, T. (2007). Yoksulluğun Çok Boyutlu Olarak Ölçülmesi ve Ülkeler Arasında Yoksulluk Sıralamalarının Yapılması. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , 16*(1), 375-394.

Kara, F. G. (2017). *Beşeri Sermaye ve Ekonomik Kalkınma İlişkisi .* Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karagül, M. (2003). Beşeri Sermayenin Ekonomik Büyümeyle İlişkisi ve Etkin Kullanımı . *Akdeniz İ.İ.B.F Dergisi, 3*(5), 79-90.

Karataş, M., & Çankaya, E. (2010). İktisadi Kalkınma Sürecinde Beşeri Sermayeye İlişkin Bir İnceleme . *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , 2*(3), 29-55.

Kubar, Y. (2014). *Az Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerin Kalkınma Göstergeleri ile Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: Bir Panel Veri Analizi .* Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü .

McEwan, P. J. (2012). Cost-effectiveness analysis of education and health interventions in developing countries. *Journal of Development Effectiveness , 4*(2), 189-213.

Özsoy, C. (2017). Kalkınma Ekonomisinin Anlam ve İçeriği. *İktisadi Kalkınma* (s. 2-26). içinde Eskişehir : Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi .

Schultz, T. W. (1961, March). Investment in Human Capital. *The American Economic Review, 51*(1), 1-17.

Taban, S. (2017). Kalkınma Sürecinde Nüfus ve Beşeri Sermaye. *İktisadi Kalkınma* (s. 120-144). içinde Eskişehir : Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi .

Taban, S., & Kar, M. (2004). Planlama ve Kalkınma . *Kalkınma Ekonomisi: Seçme Konular* (s. 301-329). içinde Bursa: Ekin Kitabevi .

Tezcan, M. (1979). Az Gelişmiş Ülkelerin Eğitimsel Sorunları . *Eğitim ve Bilim , 4*(22), 29-36.

The World Bank . (2020, Aralık 27). *World Bank Country and Lending Groups* . https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/906519

Tıraş, H. H., & Ağır, H. (2018, Ekim). OECD Ülkelerinde Sağlık Harcamaları ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Panel Nedensellik Analizleri . *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi , 6*(4), 13-29.

Tüylüoğlu, Ş., & Karalı, B. (2006). İnsani Kalkınma Endeksi ve Türkiye İçin Değerlendirilmesi . *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi , 6*(12), 53-88.

UN. (2020). *World Economic Prospects.* New York: United Nations. https://www.un.org/development/desa/dpad/wp-content/uploads/sites/45/WESP2020_Annex.pdf

UNDP. (2019). *21. Yüzyılda İnsani Gelişmedeki Eşitsizlikler .* 2019 İnsani Gelişme Raporu'ndaki Ülkelerle İlgili Açıklama Notu. Ankara : UNDP . https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/library/human_development/hdr2019.htmlE.T: 22/12/2020

Unicef. (2019). *BM raporu: Günümüzde öncesine göre daha fazla kadın ve çocuk hayatta kalıyor.* New York: Unicef. https://www.unicef.org/turkey/bas%C4%B1n-b%C3%BCltenleri/bm-raporu-g%C3%BCn%C3%BCm%C3%BCzde-%C3%B6ncesine-g%C3%B6re-daha-fazla-kad%C4%B1n-ve-%C3%A7ocuk-hayatta-kal%C4%B1yor E.T.: 06/01/2021

Ünal, I. (1985). Eğitimin Ekonomik Değeri . *Eğitim ve Bilim , 10*(57), 28-31.

WB. (tarih yok). *World Bank Country and Lending Groups*. //data.worldbank.org/about/country-classifications.

Yılmaz, Z., & Danışoğlu, F. (2017, Ocak). Ekonomik Kalkınmada Beşeri Sermayenin Rolü ve Türkiye'de Beşeri Kalkınmanın Görünümü Olarak İnsani Gelişim Endeksi . *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (51), 117-147.

Zor, A. (2020). İnsani Gelişme Endeksi ve Türkiye . *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi* (7), 38-52.

KAYNAKÇA

Başar, S. ve Temurlenk, S. (2007). Çevreye Uyarlanmış Kuznets Eğrisi: Türkiye Üzerine Bir Uygulama. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 21(1), 1-12.

Başol, K., Durman, M. ve Çelik, M. Y. (2005). Kalkınma Sürecinin Lokomotifi: Doğal Kaynaklar. *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi*, 14, 63-64.

BM. (2012). İstediğimiz Gelecek. *Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı Konferans Çıktısı*, (Rio+20) Rio de Janeiro, Brezilya, 20-22 Haziran 2012.

Carsten, H. P. (2011). Revisiting The Gaia Hypothesis: Maximum Entropy, Kauffman's Fourth Law and Physiosemeiosis. *Frankfurt School Working Paper,* Series No: 160.

Dağdemir, Ö. (2015). Çevre Sorunlarına Ekonomik Yaklaşımlar ve Optimal Politika Arayışları (3. bs.). Ankara: Gazi Kitapevi.

Dinda, S. (2004). Environmental Kuznets Curve Hypothesis:A Survey Ecological Economics, 49(4), 431- 455.

Engin, E. ve Akgöz, B. (2013). Sürdürülebilir Kalkınma ve Kurumsal Sürdürülebilirlik Çerçevesinde Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kavramının Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi,* 8(1), 85-94.

EPA Environmental Protection Agency. (2005). *Environmental Economics: Research Strategy.* EPA/600/R-04/195. Erişim adresi https://www.epa.gov/sites/production/files/2017-09/documents/ee-0491-01.pdf.

EPA Environmental Protection Agency. (2020). *Environmental Economics.* Erişim adresi https://www.epa.gov/environmental-economics.

Ertürk, H. (1996). *Çevre Bilimlerine Giriş*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Geliştirme Vakfı Yayınları (10).

Esty, D.C., vd. (2005). 2005 *Environmental Sustainability Index: Benchmarking National Environmental Stewardship.* New Haven: Yale Center for Environmental Law & Policy.

Esty, D. C., vd. (2008). *Environmental Performance Index.* New Haven: Yale Center for Environmental Law and Policy.

Grossman, G. M. & Kruger, A. B. (1991). Environmental Impacts of the North American Free Trade Agreement. *NBER Working Paper,* 3914, 1-57.

Haberland, T. (2008). *Analysis of The Yale Environmental Performance Index* Umwelt Bundesamt Fuer Mensch und Umwelt on Behalf of The Federal Environment Agency.

Harris, J. (2000). Basic Principles of Sustainable Development. Tufts University. *Global Development and Environment Institute Working Paper*, 4, 1-24.

Helbling, T. (2010). What Are Externalities? *Finance and Development, 47*(4), 48-49. Erişim adresi https://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/2010/12/pdf/basics.pdf.

Heywood, A. (2016). *Siyasi İdeolojiler.* (L. Köker, Çev.). (10. bs.). Ankara: BB101 Yayınları.

Hurma, H. (2014, 3-5 Eylül), *Yeşil Ekonomi Çerçevesinde Küresel Tarımının Geleceği*, XI. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.

Kargı, V. ve Yüksel, C. (2010). Çevresel Dışsallıklarda Kamu Ekonomisi Çözümleri. *Maliye Dergisi,* 159, 183-202.

Keleş, R. ve Hamamcı, C. (2005). *Çevre Politikası.* (5. bs.). Ankara: İmge Kitapevi.

Keleş, R., vd. (2015). Çevre Politikası. (8. bs.). Ankara: İmge Kitapevi.

Kirchherr, J., Reike, D., & Hekkert, M. (2017). Conceptualizing the circular economy: An analysis of 114 definitions. *Conservation & Recycling Journal*, 127, 221-232.

Kirchner, W. J. (2002). The Gaia Hypothesis: Fact, Theory, and Wishful Thinking. *Climatic Change, 52*(2002), 391-408.

Lazol, İ., Muğal, E. ve Yücel, Y. (2008). Sürdürülebilir Bir Çevre İçin Çevre Muhasebesi ve KOBİ'lere Yönelik Bir Araştırma. Muhasebe ve Finansman Dergisi, 38, 56-69.

Lewandowski, M. (2016). Designing the Business Models for Circular Economy—Towards the Conceptual Framework. *Sustainability, 8*(1), 1-28.

Marten, G. G. (2001). *Human Ecology: Basic Concepts for Sustainable Development*. United Kingdom: Earthscan Publications, Erişim adresi *http://gerrymarten. com/human-ecology/tableof contents.html*.

McAleese, D. (1997). *Economic for Bussines.* London: Prentice Hall.

Moldan, B., Janouskova, S. & Hak, T. (2012). How to Understand and Measure Environmental Sustainability: Indicators and Targets. *Ecological Indicators*, 17, 4-13.

Muşmul, G. ve Yaman, K. (2018). Çevre ve Ekonomi İlişkisi Üzerine Genel Bir Değerlendirme. *Ekonomi İşletme ve Yönetim Dergisi*, 2(1), 66-86.

OECD. (2011). *Towards Green Growth,* Secretary-General of the OECD.

OECD. (2014), *Green Growth Indicators 2014*, OECD Publishing: OECD Green Growth Studies, Erişim adresi http://www.oecd.org/env/indicators-modelling-outlooks/green-growth-indicators-2013-9789264202030-en.htm.

Owen, D. A. (2004). Environmental Externalities, Market Distortions and the Economics of Renewable Energy Technologies. *The Energy Journal, 25*(3), 127-156.

Özçağ, Y., ve Hotunluoğlu, Y . (2015). Kalkınma Anlayışında Yeni Bir Boyut: Yeşil Ekonomi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 303-324.

Özdemir, B. (2007). Küresel Kirlenme Sürdürülebilir Ekonomik Büyüme ve Çevre Vergileri. *Maliye Dergisi*, 156, 1-36.

Pearce, D. W. & Turner, R. K. (1990). *Economics of Natural Resources And The Environment.* Hertfordshire: Harvester Wheatseaf Publishes.

Rockart, S. (2016). Free-Rider Problem. *The Palgrave Encyclopedia of Strategic Management.* (Augier M. & Teece D. eds.). London: Palgrave Macmillan. Erişim adresi https://doi.org/10.1057/978-1-349-94848-2_736-1.

Ruth, M. (1995). Information, Order and Knowledge in Economic and Ecological Systems: Implications for Material and Energy Use. *Ecological Economics, 13*(1995), 99-114.

Shahbaz, M. & Lean, H. H. (2005). Environmental Kuznets Curve and The Role Of Energy Consumption in Pakistan. *Monash University Business and Economics, Development Research Unit Discussion Paper DEVDP,* 10(5), 1-23.

Singh, K. (2009). Environmental Degradation and Measures for Its Mitigation with Special Reference to India's Agricultural Sector. *Indian Journal of Agricultural Economcs, 64*(1), 40-61.

Song, T., Zheng, T. & Tong, L. (2008). An Empirical Test Of The Environmental Kuznets Curve in China: A Panel Cointegration Approach, *China Economic Review,* 19, 381-392.

Straaten, J. & Gordon, M. (1995). Environmental Problems From an Economic Perspective. *Ecological Economics, 13*(1995), 133-161.

Suri, V. & Chapman, D. (1998). Economic Growth, Trade and The Environment: Implications For The Environmental Kuznets Curve, *Ecological Economics,* 25, 195-208.

Şahin, Ü. ve Aşıcı, A. A. (2012). *Yeşil Ekonomi*. Yeşil Politika Serisi, İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.

Tekeli, İ. ve Ataöv, A. (2017). *Sürdürülebilir Toplum ve Yapılı Çevre*. (1. bs.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Ulucak, R. ve Erdem, E. (2014). Çevre- İktisat İlişkisi ve Türkiye'de Çevre Politikalarının Etkinliği, *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, 4(6), 78-98.

Uslu, O. (1997). Ekonomik ve Ekolojik Uygulamalarda Sürdürülebilir Kalkınmanın Yeri. *Sürdürülebilir Kalkınmanın Uygulaması*, T.Ç.V., Aralık.

Uysal, D. ve Erataş, F. (2014). Çevresel Kuznets Eğrisi Yaklaşımının "BRICT" Ülkeleri Kapsamında Değerlendirilmesi. *İktisat Fakültesi Mecmuası,* (64), 1-25.

WWF-Türkiye. (2012). *Türkiye'nin Ekolojik Ayak İzi Raporu*. (Özkök D. ve Tapan D. ed.) İstanbul: WWF-Türkiye. Erişim adresi https://wwftr.awsassets. panda.org/downloads/ turkiyenin_ekolojik_ayak_izi_raporu.pdf?1412.

Yandle, B., Bhattarai, M. & Vijayaraghavan, M. (2004). Environmental Kuznets Curves: A Review of Findings, Methods, and Policy Implications. *PERC Research Study,* 02(1), 1-38.

Yang, L. (2010). The Environment Is About Economics, Too. *Liber8 Economic Information Newsletter.* Erişim adresi https://files.stlouisfed.org/files/htdocs/ pageone-economics/uploads/newsletter/2010/201010.pdf.

Yıldırım, U. ve Göktürk, İ. (2004). Sürdürülebilir Kalkınma, *Çevre Sorunlarına Çağdaş Yaklaşımlar: Ekolojik, Ekonomik, Politik ve Yönetsel Perspektifler.* (Marın M. ve Yıldırım U. ed.). (1. bs.), İstanbul: Beta Basım Yayım.

Zhang, X. & Cheng, X. (2009) Energy Consumption, Carbon Emissions and Economic Growth in China. *Ecological Economics,* 68(10), 2706-2712.

www.footprintnetwork.org, (13.01.2021).

KAYNAKÇA

Avrupa Çevre Ajansı. (2015). Correlation of Energy Consumption and GDP Per Person. https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/figures/correlation-of-per-capita-energy

Aydın, F. (2010). Enerji Tüketimi ve Ekonomik Büyüme. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*(35), 317-340.

BiophysEco. (2020). What is Biophysical Economics? https://biophyseco.org/biophysical-economics/what-is-biophysical-economics/

Çamdalı, Ü. (2012). Termodinamik ve Sosyal Sistemlerin Yakın Çevre İlişkilerindeki İlginç Benzeşim, Değişim ve Bir Sonuç-Bir Ümit. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 67*(02), 213-221.

Durman, M., & Önder, H. (2016). *Doğal Kaynaklar ve Çevre Ekonomisi*. Bursa: Ekin Yayınevi.

Dünya Ekonomik Forum. (2016). 155 years of oil prices - in one chart. https://www.weforum.org/agenda/2016/12/155-years-of-oil-prices-in-one-chart/

Ersoy, A. Y. (2012). OECD Ülkelerinde Ekonomik Büyüme Odaklı Enerji Tüketiminin Ekonometrik Modeli. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21*(1), 339-356.

Ertuğrul, H. M. (2013). Türkiye'de Enerji Tüketimi GSYH ilişkisi: Dinamik Bir Analiz. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 13*(25), 249-266.

Genç, A. G. (2016). *Petrol Piyasasındaki Fiyat Değişimlerinin Büyüme ve Cari Açık Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği.* (Yüksek Lisans), Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

Gülbahar, N., & Kılınç, M. (2011). *Enerji Güvenliği ve Türkiye.* Paper presented at the 6th International Advanced Technologies Symposium (IATS'11), Elazığ.

Günay, N. (2016, 29-31 Ağustos). *Bir Fizikçinin Gözüyle Ekonomi Bilimine Termodinamik Bir Bakış*. Paper presented at the International Conference On Eurasian Economies, Macaristan.

Kesbiç, C. Y., & Er, A. S. (2017). Yenilenebilir Enerji Tüketimi ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: AB Ülkeleri ve Türkiye İçin Bir Panel Veri Analizi. *İktisat Politikası Araştırmaları Dergisi, 4*(2), 135-154.

Keskin, R. (2017). Yapısal Kırılmalar ALtında Türkiye'de Ekonomik Büyüme ve Petrol Tüketimi ARasındaki İlişki. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 24*(3), 877-892.

Kırtak, V. N. (2010). *Fizik, Kimya ve Biyoloji Öğretmen Adaylarının Termodinamik Yasalarını Günlük Hayatla ve Çevre Sorunları Ile Ilişkilendirme Düzeyleri.* (Yükseklisans), Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.

Kober, T., Schiffer, H. W., Densing, M., & Panos, E. (2020). Global Energy Perspectives to 2060 – WEC's World Energy Scenarios 2019. *Energy Strategy Reviews, 31*, 100523. doi:https://doi.org/10.1016/j.esr.2020.100523

Koç, E., & Şenel, M. C. (2013). Dünyada ve Türkiye'de Enerji Durumu-Genel Değerlendirme. *Mühendis ve Makina, 54*(639), 32-44.

Our World in Data. (2020). Global Direct Primary Energy Consumption. https://ourworldindata.org/grapher/global-primary-energy?time=earliest..latest

Önder, H. (2018). *Döngüsel Ekonomi ve Avrupa Ülkeleri Üzerine Bir Analiz*. Bursa: Ekin Yayınevi.

Önder, H., & Gündüz, İ. (2019). Nükleer Enerji Tüketiminin Makro Ekonomik Belirleyicileri: Seçilmiş OECD ülkeleri üzerine panel veri analizi. *Öneri Dergisi, 14*(51), 18-37.

Önder, Ş., & Ağca, A. (2019). Corporate Sustainability and the Methods of Corporate Sustainability. In R. Yılmaz & G. Löschnigg (Eds.), *Studies on Balkan and Near Eastern Social Sciences* (Vol. Volume 3, pp. 167-176). Berlin: Peter Lang.

Öztürk, S., & Saygın, S. (2017). 1973 Petrol Krizinin Ekonomiye Etkileri ve Stagflasyon Olgusu. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi, 6*(12), 1-12.

Sırım, V. (2018). Türkiye-Ortadoğu Ülkeleri Ekonomik İlişkilerinde 1973 Petrol Krizinin Yeri. *Social Sciences Studies Journal, 4*(26), 5753-5762.

Smil, V. (2018). *Energy and Civilization: a History*: MIT Press.

Tanel, R. (2006). *Termodinamiğin Ikinci Yasası ve Entropi Konularının Öğrenimine Işbirlikli Öğrenme Yönteminin Etkilerinin Incelenmesi.* (Doktora Tezi), DEÜ, İzmir.

Uluslararası Enerji Ajansı. (2020). Electricity generation by source, World 1990-2018. https://www.iea.org/data-and-statistics?country=WORLD&fuel=Energy%20supply&indicator=ElecGenByFuel

Usta, C., & Berber, M. (2017). Türkiye'de Enerji Tüketimi Ekonomik Büyüme İlişkisinin Sektörel Analizi. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 13*(173-187).

WEC. (2019). *World Energy Scenarios 2019*. Birleşik Krallık:

Yanar, R., & Kerimoğlu, G. (2011). Türkiye'de Enerji Tüketimi, Ekonomik Büyüme ve Cari Açık İlişkisi. *Ekonomi Bilimleri Dergisi, 3*(2), 191-201.

KAYNAKÇA

Akdoğan, A. (2011). *Kamu Maliyesi,* 14. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi.

Aktan, C. C. ve Vural, İ. Y. (2004). Vergi Rekabeti, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* Ocak-Haziran 2004(22), ss. 1-18.

Armağan, R. ve İçmen, M. (2012). Vergi Rekabeti ve Türkiye'ye Yansıması, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 17(2), ss. 145-172.

Arslan, M. (2012). *Vergi Hukuku,* 8. Baskı, Bursa: MKM Yayıncılık.

Azat, G. (2020). *Küreselleşmenin Dönüştürdüğü Mekan Kavramı Çerçevesinde Vergi Cennetleri.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Batırel, Ö. F. (2014). Vergi Bilgi Değişim Anlaşmaları ve Vergi Cennetleri, *Journal of Life Economics,* 1(2), ss. 43-50.

Cömert, M. (2018). *Çok Uluslu Şirketlerin Vergi Cennetlerinde Vergiden Kaçınma ve Vergi Kaçırma Faaliyetleri.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çakar Pürsünlerli, E. (2013). Vergiye Karşı Direnme Şekilleri ve Vergi İnzivası, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* XVII(1-2), ss. 1293-1313.

Çakar Pürsünlerli, E. ve Saraçoğlu, F. (2014). Vergi Kaçakçılığı ile Mücadelede Yeni Bir Model: Vergi Polisi Müessesesi (Fransa Örneği), *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 5(2), ss. 51-68.

Çakaş, C. Ö. (2020). Vergi Sığınakları ve Suç Ekonomisine Etkileri Üzerine Bir İnceleme, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 2(2), ss. 22-42.

Çamurcu, Z. N. (2017). Vergi Cennetleri ile Mücadele Aracı Olarak Şeffaflık: OECD-BEPS 5 Numaralı Eylem Planı (2015 Nihai Raporu) Temelinde Bir Çalışma, *International Journal of Public Finance,* 2(2), ss. 226-244.

Dağlıoğlu, İ. (2010). *Vergi Cennetlerine Karşı Alınan Önlemlerin Etkinliği.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

Demirci, Z. (2018). Uluslararası Vergi Anlaşmaları Kapsamında Kurumlar Vergisi Sorunsalının Değerlendirilmesi, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 2018(32), ss. 379-393.

Doğan, A. ve Kabayel, M. (2016). Küresel Vergi Rekabeti ve Vergi Cennetleri Üzerine Değerlendirmeler, *Liberal Düşünce Dergisi,* 2016(81), ss. 75-98.

Doğan, C. (2006). *Vergi Cennetleri, Serbest Bölgeler ve Kıyı Bankalarının Mali Etkileri.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Erdem, M., Şenyüz, D. Ve Tatlıoğlu, İ. (2012). *Kamu Maliyesi,* 10. Baskı, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Gökçe, C. (2006). *Vergi Kayıp ve Kaçaklarının Önlenmesinde Vergi Cennetleriyle Mücadele, Kıyı Bankacılığı ve Türkiye Örneği.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Hoşyumruk, Ş. (2003). *Vergi Cennetleri, Tercihli Vergi Rejimleri ve Zarar Verici Vergi Rekabetinin OECD Ülkeleri ve Türkiye Açısından Değerlendirilmesi.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Karakurt, B. (2016). Vergi Cennetleri ve Posta Kutusu Şirketlerin Kamu Maliyesine Etkileri, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 30(2), ss. 319-341.

Karasu, G. (2006). *Küreselleşmenin Vergileme Alanında Yarattığı Sorunlar: Vergi Rekabeti, vergi Cennetleri ve Türkiye.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Karasu, S. (2008). Vergi Cennetlerinin Türk Vergi Sistemi'ndeki Yeri, *Vergi Raporu,* Ekim 2008(109), ss. 76-84.

Koguc Szolno, J. (2018). The Significance of Opennes and Transparency For Accountability in Public Finances, *Financial Internet Quarterly,* 14(2), ss. 58-66.

Öz, E. ve Yaraşır, S. (2009). Global Bir Kavram: Vergi Rekabeti, *Maliye Araştırma Merkezi Konferansları,* 0(52), ss. 1-39.

Öztürk, S. ve Ülger, Ö. (2016a). Zararlı Vergi Rekabeti ve Vergi Cennetleri: Vergi Cennetlerinin Vergi Kaçırma, Vergiden Kaçınma ve Kara Para Aklamadaki Rolü, *Sosyal Bilimler Dergisi,* Aralık 2016(9*)*, ss. 118-135.

Öztürk, S. ve Ülger, Ö. (2016b). Vergi Cennetlerinin Küresel Finans Krizi Üzerine Ekonomik Etkileri: Vergi Kaçırma, Vergiden Kaçınma ve Kara Para Aklamadaki Rolü, *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 9(1), ss. 237-254.

Şahin, M. (2019). Kripto Para Yeni Bir Vergi Sığınağı mı? Bilişim Teknolojilerindeki Gelişmeler Temelinde Bir Değerlendirme, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 2019(34), ss. 169-181.

Uygur, Ö. (2010). *Vergi Cennetleri ile Karapara Aklamanın Mali Piyasalara Etkileri.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ülger, Ö. (2013). *Vergi Cennetlerinin Küresel Finans Krizi Üzerine Ekonomik Etkileri.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.

Ünlükaplan, İ. ve Arısoy, İ. (2011). Türkiye Ekonomisi İçin Efektif Vergi Oranlarının Hesaplanması, *Ege Akademik Bakış,* 11(1), ss. 15-24.

Vural, İ. Y. (2006). Uluslararası Rekabet Gücünün Teşvikinde Devletin Rolü. Coşkun Can Aktan, Dilek Dileyici ve İstiklal Yaşar Vural (Ed.), *Kamu Ekonomisi ve Kamu Politikası* içinde (s. 179-200). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, A. ve Demir, M. (2019). Vergi Cennetleri ve Küresel Gelir Eşitsizliği, *Maliye Dergisi,* Ocak-Haziran 2019(176), ss. 329-354.

Yıldız, F. (2020). Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) Yaygınlaşmasının Vergi Gelirleri Üzerindeki Etkisi: OECD Ülkeleri Örneği, *Vergi Raporu,* Haziran 2020(249), ss. 193-213.

Yılmaz, M. (2018). Vergi Cennetleri ve Ülke Uygulamaları, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 16(4), ss. 197-222.

İnternet Kaynakları

URL1:https://web.archive.org/web/20120512074208/http://www.oecd.org/document/63/0,3343,en_2649_37427_30575447_1_1_1_37427,00.html (Erişim Tarihi: 21.01.2021).

URL2:https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/eu_list_update_18_02_2020_en.pdf (Erişim Tarihi: 23.01.2021).

URL3:https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/PDF/?uri=uriserv:OJ.C_.2020.331.01.0003.01.ENG (Erişim Tarihi: 23.01.2021).

URL4:https://www.youtube.com/watch?v=sitly0cMkvQ&ab_channel=DWT%C3%BCrk%C3%A7e (Erişim Tarihi: 23.01.2021).

URL5: https://stats.oecd.org/# (Erişim Tarihi: 24.01.2021).

KAYNAKÇA

Delice, G. (2015). Finansal Piyasalar ve Finansın Uluslararasılaşması, içinde Güven Delice ve İlhan Ege (ed.), *Uluslararası Finans Teori Politika ve Uygulama*. Ankara: Gazi kitabevi.

Ege, İ. ve Delice G., (2015). *Uluslararası finans teori, politika ve uygulama*. Ankara: Gazi Kitapevi.

Erol, A. (2000). "Yabancı Sermaye", *Mükellefin Dergisi*, Sayı:93, s.72–83.

https://evds2.tcmb.gov.tr/ erişim tarihi: 08.02.2021

https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/0ab87526-c290-4bdd-94d4-b8e99e70eba9/BOPMetaveri.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-0ab87526-c290-4bdd-94d4-b8e99e70eba9-mcFYR7h#:~:text=Verinin%20tan%C4%B1m%C4%B1%3A%20%C3%96deme-ler%20dengesi%2C%20geni%C5%9F,kay%C4%B1tlar%C4%B1n%C4%B1%20elde%20etmek%20%C3%BCzere%20haz%C4%B1rlanan Erişim Tarihi 08.02.2021

Ishii, A.(2004). "Cooperative R&D Between Vertically Related Firms With Spillovers", *International Journal of Industrial Organization*, May, s. 3.

Madura, J.,(2006). *International Financial Management*, 8th Edition, Thompson/South-Western.

Melvin, M. (1997). *International Money and Finance*, Fifth Edition, Reading, MA: Addison Wesley Publishing

Moosa, I., (2002), *Foreign direct investment: Theory, evidence and practice*, Palgrave Macmillan, London

Moran, T. (1998). *Foreign Direct Investment and Development: The New Policy Agenda for Developing Countries and Economies in Transition*. Washington: Institute for International Economics.

Seyidoğlu H. (2007). *Uluslararası İktisat*, (16. Baskı), İstanbul: Güzem Can Yayınları

Yaşar E., (2014), *Çok Uluslu Şirketler ve Doğrudan Yabancı Yatırımlar*, Hakan Kitabevi, Ankara

KAYNAKÇA

Aral B., (2013). *Birleşmiş Milletler ve Uluslararası Eşitsizlikler,* SETA,

Birdişli F. (2010). *Birleşmiş Milletler (BM)'in Uluslararası Sorunları Önleyebilme Yeteneği,* Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi , C3,S:11

Çalış H.Ş., (2006). *Uluslar arası Örgütler*,Çizgi Kitapevi, Konya,

Güllü İ., Türk Dış Ticaretinin Serbestleştirilmesi Bağlamında Türkiye-Ab Gümrük Birliği Uygulamasının Rolü: Teorik Bir Bakı, *Niğde Üni.İİBF Dergisi,*Cilt:8, S:4,syf:159-175

Hasgüler M., (2019). *Uluslararası İktisadi Kuruluşlar,* Anadolu Üniversitesi Yayınları,

Seyidoğlu H. (1999). *Uluslararası İktisat*, Kurtiş Matbaası, İstanbul

Uysal, D., (2005). *IMF Politikaları ve Türkiye*, Çizgi Kitapevi, Konya

https://turkey.un.org/ (Erişim: 20.01.2021)

http://www.mfa.gov.tr/iktisadi-isbirligi_ve-gelisme-teskilati-_oecd_.tr.mf(Erişim: 20.01.2021)

http://www.mfa.gov.tr/sanghay-isbirligi-orgutu.tr.mfa (Erişim: 20.01.2021)

www.imf.org (Erişim: 20.01.2021)

https://icsid.worldbank.org/About/ICSID (Erişim: 20.01.2021)

https://www.miga.org/about-us (Erişim: 20.01.2021)

http://ida.worldbank.org/about/what-is-ida (Erişim: 20.01.2021)

https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/corp_ext_content/ifc_external_corporate_site/about+ifc_new (Erişim: 20.01.2021)

https://www.worldbank.org/en/who-we-are/ibrd (Erişim: 20.01.2021)

https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/what_we_do_e.htm (Erişim: 20.01.2021)

http://www.mfa.gov.tr/sanghay-isbirligi-orgutu.tr.mfaörgütün (Erişim: 20.01.2021)

https://www.ayk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/BAHAR %c3%87 %c4%b0%c3%87-%c4%b0%c5%9e LEVLER %c4%b0.pdf (Erişim: 20.01.2021)

KAYNAKÇA

Ağır, O. ve Ağır, Ö. (2017). Avrupa Birliği ve Avrasya Ekonomik Birliği Kuruluşunun Karşılaştırılması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Nisan, 103-128.

Al-Qahtani, M. (2006). The Shanghai Cooperation Organization and Law of International Organizations, *Chinese Journal of International Law*, 5(1), 129-147.

Can, N. ve Maigari, A. A. (2019). Economic Regionalism in Africa: A Study of Eccas (Economic Community of Central African States). *9th international conference on Management, Economics and Humanities,* July 26–28, 2019, London, UK, 90-103.

Çelik, K. (2008). *Uluslararası İktisat*. Murathan Yayınevi.

Çemrek, F., Bayraç, H. N. ve Polat, H. (2017). Karadeniz Ekonomik İşbirliği Ülkelerinde Enerji Tüketimi ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Optimum Journal of Economics and Management Sciences*, 4(2), 41-54

Çolakoğlu, S. (2004). Şanghay İşbirliği Örgütü'nün Geleceği ve Çin. *Uluslararası İlişkiler*, 3(1), 173-194.

Deniz, T. (2013). Mekânsal Güç Asya'nın Siyasi Gücü: Şanghay İşbirliği Örgütü. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 30, 217-228.

Engin Öztürk, M. B. (2020). Türkiye'nin Uluslararası Pazar Arayışında Bir Alternatif Olarak APEC. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(2), 114-124.

Ertürk, E. (2013). Ekonomik Entegrasyon. Rıdvan Karluk ve Özgür Tonus (Ed.) *Uluslararası İktisat Teorisi* içinde (s. 182-187). Anadolu Üniversitesi.

Fişne, M. (2003). Avrupa Birliği Kuramsal Yapısı ve Türkiye İle İlişkisi. İçinde; *Avrupa Birliği Ortak Politikalar ve Türkiye Ekonomik, sosyal ve siyasal Politikaların Uyumlaştırılması* (Ed: M. Kar ve H. Arıkan), 55-69. Beta Yayınları.

Forere, M. (2012). Is Discussion of the "United States of Africa" Premature? *Analysis of ECOWAS and SADC Integration Efforts*. Journal of African Law , 56,(1), 29-54

Güran, N. ve Aktürk, İ. (2001). *Uluslararsı İktisadi Kuruluşlar*. Tuğra Ofset Isparta.

Hasgüler, M. ve Uludağ, M. B. (2019). Bölgesel Ekonomik Bütünleşmeler. Özgür Tonus ve Nazım Çatalbaş (ed.) *Uluslararası Ekonomik Kuruluşlar* içinde (s. 177). Anadolu Üniversitesi

Hepaktan, E. ve Çınar, S. (2011). Küreselleşmenin Ekonomik Entegrasyon Üzerine Etkileri. *International Conference on Eurasian Economies*, Bishkek, 68-77.

Hosny, A. S. (2013). Theories of Economic Integration: a Survey of the Economic and Political Literature. *International Journal of Economy*, Management and Social Sciences, 2(5), 133-155.

Javaid, U. ve Siahmardy, H. J. (2017). Globalization, Interdependence and Economic Cooperation Organization. *A Research Journal of South Asian Studies*, 32(1), 27-38.

Kaya, E. H. (2020). Küreselleşen Dünyada Bölgesel Bir Entegrasyon Örneği Olarak Asean. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(101), 230-243.

Kıraç, S. ve İlhan, B. (2010). Avrupa Birliği Oluşum Süreci ve Ortak Politikalar. *Milli Eğitim Dergisi,* Sayı: 188, 191-201.

Kürkcü, M. (2020). Ekonomik Entegrasyonların Ekonomik Kalkınma Üzerindeki Etkilerinin Analizi: Romanya, Bulgaristan ve Hırvatistan. *Pamukkale İşletme ve Bilişim Yönetim Dergisi*, 7(1), 152-166.

Lipsey, R. G. (1960). The Theory of Costums Unions: a. General Survey. *The Economic Journal,* V.70, 496-513.

Mulaudzi, C. (2006). *The Southern African Development Community (SADC)*. The Politics Of Regionalism in Southern Africa, Institute for Global Dialogue, 42, 10-15.

Oktay, E. G. (2006). Türkiye'nin Avrasya'daki Çok Taraflı Girişimlerine Bir Örnek: Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü. *International Relations* , 3(10), 149-179

Özdaşlı, E. (2012). Çin ve Rusya Federasyonu'nun Perspektifinden Şanghay İşbirliği Örgütü. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 6, 108-122.

Savrul, B. K. ve Özel, H. A. (2014). Küreselleşme Sürecinde Bölgesel Entegrasyonların Başarısı. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 37-54.

Seyidoğlu, H. (2009). *Uluslararası İktisat*, Kurtiş Matbaası, Güzem Can Yayınları No: 24, 17. Baskı, İstanbul.

Stanley, A. (2020). *The Prospect of the Proposed Currency Union on Intra-regional Trade: Southern African Customs Union*. Munich Personal RePEc Archive, paper, 103123.

Sarı, A. (2005). Bölgelerarası Ekonomik Entegrasyonlar ve Türkiye'nin Ödemeler Bilançosuna Etkileri, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi* Dergisi, 10(1), 117-130.

Şanlı, F., B. (2004). Küreselleşme ve Ekonomik Entegrasyonlar, *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 2(3), 160-166.

Şanlı, F., B. (2008). Ekonomik Entegrasyon teorisi Çerçevesinde Avrasya Birliği'nin Olabilirliği. *Atatürk Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(1), 13-30.

Tonus, Ö. (2019). Küresel Ekonomide Uluslararası Kuruluşlar. Özgür Tonus ve Nazım Çatalbaş (ed.) *Uluslararası Ekonomik Kuruluşlar* içinde (s. 12-16). Anadolu Üniversitesi

Tonus, Ö. (2019). Bölgesel Ekonomik Örgütler. Özgür Tonus ve Nazım Çatalbaş (ed.) *Uluslararası Örgütler içinde* (s. 192). Anadolu Üniversitesi

Tunçaslan, N. (2019). Fikirsel ve Normatif Bölgeselleşme: ASEAN Örneği. International *Journal of Political Science and Urban Studies*, 7, Özel Sayı, 38-52.

Tüzgen, A. B. (2019). MERCOSUR'un Ekonomik Bölgeselleşmesi 2006-2016 Yılları Bölge İçi Ticari İlişkilerin Analizi. *International Journal of Political Science and Urban Studies*, 7, Özel Sayı, 23-37.

World Trade Organization. (2003). *Trade policy review: Southern African Customs Union*.

WB, World Bank, *Countries and Economies*, https://data.worldbank.org/, (ET: 16.01.2021).

Yalçınkaya, A. (2017). Kuruluşundan günümüze Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü. *Marmara University Journal of Political Science*, 5, Özel Sayı, 1-16

Yıldırım, E. ve Dura, C. (2007). Gümrük Birliği'nin Türkiye Ekonomisi Üzerindeki Etkileri Konusundaki Literatüre Bir Bakış. *Erciyes Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* Sayı: 28, 141-177.

Yılmaz, S., Yılmaz, O. N. ve Tekeli, R. (2007). Asya ve Afrika'da Oluşan Bölgesel Bütünleşme Hareketlerinin Gunner Myrdal Entegrasyon Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesi. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, 38. *ICANAS (Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi)*, 7, 327-348.

KAYNAKÇA

Aspect, A. (2018). The Second Quantum Revolution. CLEFS içinde, *Quantum Revolutions* (s. 11-14). Paris: CEA.

Barber, W. J. (2009). *A History of Economic Thought.* Connecticut: Wesleyan University Press.

Cameron, R. (1967). *Banking in the Early Stages of Industrialization: A Study in Comparative Economic History.* New York: Oxford University Press.

Castells, M. (2008). *Ağ Toplumunun Yükselişi* (2. b., Cilt I). (E. Kılıç, Çev.) İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Cheyney, E. P. (1916). *An Introduction to the Industrial and Social History of England.* London: Macmillan & Co., Ltd.

Ch'ng, E., Gaffney, V., & Chapman, H. (2013). *Visual Heritage in the Digital Age.* London: Springer.

Clement, J. (2020, Kasım 24). *Global digital population as of October 2020*. Statista: https://www.statista.com/statistics/617136/digital-population-worldwide/ adresinden alınmıştır

Drucker, P. F. (1993). *Kapitalist Ötesi Toplum.* (B. Çorakçı, Çev.) İstanbul: İnkilâp Kitabevi.

Duffin, E. (2020, Kasım 19). *Number of Patents Issued in the United States from FY 2000 to FY 2020*. Statista: https://www.statista.com/statistics/256571/number-of-patent-grants-in-the-us/ adresinden alınmıştır

Duluc, P. (2018). Quantum Computing for Tomorrow? CLEFS içinde, *Quantum Revolutions* (s. 41-44). Paris: CEA.

Fry, M. J. (1997). In Favour of Financial Liberalisation. *The Economic Journal, 107*(442), 754-770.

FTC Staff Report. (2015). *Internet of Things: Privacy & Security in a Connected World.* Washington DC: Federal Trade Commission.

Gibson, W. E. (2018, Mart 18). *First Cellular Phone Call Was Made 45 Years Ago*. AARP: https://www.aarp.org/politics-society/history/info-2018/first-cell-phone-call.html adresinden alınmıştır

Gnv, P. (2020, Eylül 8). *ImageNet Challenge: Advancement in Deep Learning and Computer Vision*. Medium: https://medium.com/@prudhvi.gnv/imagenet-challenge-advancement-in-deep-learning-and-computer-vision-124fd33cb948 adresinden alınmıştır

Grossman, G., & Helpman, E. (1989). Product Development and International Trade. *Journal of Political Economy, 97*(6), 1261-1283.

Hatch, R. A. (1999). *The Scientific Revolution*. College of Liberal Arts and Sciences: http://users.clas.ufl.edu/ufhatch/pages/03-sci-rev/sci-rev-teaching/03sr-definition-concept.htm adresinden alınmıştır

Holst, A. (2020, Aralık 3). *Volume of Data/Information Created, Captured, Copied, and Consumed Worldwide from 2010 to 2024* . Statista: https://www.statista.com/statistics/871513/worldwide-data-created/ adresinden alınmıştır

IFR. (2020, Eylül 24). *World Robotics.* International Federation of Robotics: https://ifr.org/downloads/press2018/Presentation_WR_2020.pdf adresinden alınmıştır

İnan, K. (2019). *Teknolojik İşlevsizlik: Kitle Üretiminden Yaratıcı Tasarıma* (2. b.). İstanbul: İletişim.

i-Scoop. (2020, Aralık 18). *Industry 4.0: The Fourth Industrial Revolution – Guide to Industrie 4.0*. i-Scoop: https://www.i-scoop.eu/industry-4-0/ adresinden alınmıştır

Jones, C. I. (2002). *Introduction to Economic Growth* (2. b.). London: W.W. Norton & Company, Inc.

Kalfa, T. K. (2019, Ağustos 20). *Cerebras Systems, 1,2 Trilyon Transistörlü Yapay Zekâ Çipini Tanıttı*. WebTekno: https://www.webtekno.com/cerebras-systems-1-2-trilyon-transistorlu-yapay-zeka-cipi-h74550.html adresinden alınmıştır

Karki, D. (2020, Kasım 9). *Can You Guess How Much Data is Generated Every Day?* Takeo: https://www.takeo.ai/can-you-guess-how-much-data-is-generated-every-day/ adresinden alınmıştır

Klein, E. (2018). The First Quantum Revolution. CLEFS içinde, *Quantum Revolutions* (s. 4-5). Paris: CEA.

Kuhn, T. (1963). The Function of Dogma in Scientific Research. A. C. Crombie içinde, *Scientific Change* (s. 347-369). London: Basic Books.

Kuhn, T. (2000). *Bilimsel Devrimlerin Yapısı.* (N. Kuyaş, Çev.) İstanbul: Alan.

Külcü, Ö. (2018). *Bilgi Kuramı ve Bilgi Yönetimi: Kuramsal Bilginin Oluşumu ve Toplumsal Bilgiye Dönüşümü.* İstanbul: Hiperyayın.

Kutlu, E. (2018). Bilgi Toplumu ve Özellikleri. E. Kutlu, & B. T. Tosunoğlu içinde, *Bilgi Ekonomisi* (s. 3-39). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Lucas, R. E. (1988). On the Mechanics of Economic Development. *Journal of Monetary Economics, 22*, 3-42.

Maayan, G. D. (2020, Ocak 13). *The IoT Rundown For 2020: Stats, Risks, and Solutions*. SecurityToday: https://securitytoday.com/Articles/2020/01/13/The-IoT-Rundown-for-2020.aspx?Page=1 adresinden alınmıştır

Marr, B. (2018, Eylül 2). *What is Industry 4.0? Here's A Super Easy Explanation For Anyone*. Forbes: https://www.forbes.com/sites/bernardmarr/2018/09/02/what-is-industry-4-0-heres-a-super-easy-explanation-for-anyone/?sh=45644ff9788a adresinden alınmıştır

Masuda, Y. (1985). Three Great Social Revolutions: Agricultural, Industrial, and Informational. *Prometheus: Critical Studies in Innovation, 3*(2), 269-274.

Mohajan, H. K. (2019). The First Industrial Revolution: Creation of a New Global Human Era. *Journal of Soical Sciences and Humanities*, 377-387.

Mokyr, J. (1999). *The British Industrial Revolution: An Economic Perspective* (2. b.). Oxford: Westview Press.

Mokyr, J. (2000). Knowledge, Technology, and Economic Growth during the Industrial Revolution. B. V. Ark, S. K. Kuipers, & G. H. Kuper içinde, *Productivity, Technology and Economic Growth* (s. 253-292). New York: Springer Science & Business Media, LLC.

Nardinelli, C. (1980). Child Labor and the Factory Acts. *Journal of Economic History, 40*(4), 739-755.

Obstfeld, M. (1998). The Global Capital Market: Benefactor or Menace? *Journal of Economic Perspectives, 12*(4), 9-30.

Özdoğan, O. (2017). *Endüstri 4.0: Dördüncü Sanayi Devrimi ve Endüstriyel Dönüşümün Anahtarları.* İstanbul: Pusula.

Özsağır, A. (2007). *Bilgi Ekonomisi.* Ankara: Nobel.

Parkin, M. (2005). *Economics.* New York: Pearson.

Powell, W. W., & Snellman, K. (2004). The Knowledge Economy. *Annual Review of Sociology, 30*, 199-220.

Proente. (2018, Şubat 25). *Akıllı Fabrika Nedir?* Proente Otomasyon: https://proente.com/akilli-fabrika-nedir%E2%80%8B/ adresinden alınmıştır

Rayward, W. B. (2014). Information Revolutions, the Information Society, and the Future of the History of Information Science. A. Black, & C. V. Heuvel içinde, *Essays in Honor of W. Boyd Rayward: Part 2* (s. 681-713). Universtiy of Illinois.

Recke, M. (2019, Haziran 13). *Why Imagination and Creativity are Primary Value Creators*. Next: https://nextconf.eu/2019/06/why-imagination-and-creativity-are-primary-value-creators/ adresinden alınmıştır

Romer, P. M. (1986). Increasing Returns and Long-Run Growth. *The Journal of Political Economy, 94*(5), 1002-1037.

Romer, P. M. (1990). Endogenous Technological Change. *Journal of Political Economy, 98*(5), 71-102.

Romer, P. M. (1993). Idea Gaps and Object Gaps in Economic Development. *Journal of Monetary Economics, 32*, 543-573.

Schumpeter, J. A. (1942). *Capitalism, Socialism & Democracy.* London: George Allen & Unwin, Ltd.

Schwab, K. (2019). *Dördüncü Sanayi Devrimini Şekillendirmek.* (N. Özata, Çev.) İstanbul: Optimum.

Smith, A. (1776). *An Inquiry ito the Nature and Causes of the Wealth of Nations* (Vol. I). (E. Cannan, Ed.) London: Methuen & Co, Ltd., 1904, OLL: https://oll.libertyfund.org/titles/237.

Stock, J. T., & Pinhasi, R. (2011). Changing Paradigms in Our Understanding of the Transition to Agriculture: Human Bioarchaeology, Behaviour and Adaptation. J. T. Stock, & R. Pinhasi içinde, *Human Bioarchaeology of the Transition to Agriculture* (s. 1-13). Cork: John Wiley & Sons, Ltd.

Taylor, E. B. (1871). *Primitive Culture: Researches into The Development of Mythology, Philosophy, Religion, Art, and Custom* (Cilt I). London: John Murray.

The Economist. (2020, Aralık 19). *America and Europe Clamp Down on Big Tech*. https://www.economist.com/leaders/2020/12/19/america-and-europe-clamp-down-on-big-tech adresinden alınmıştır

The Economist. (2020, Şubat 20). *How to Make Sense of the Latest Tech Surge*. https://www.economist.com/leaders/2020/02/20/how-to-make-sense-of-the-latest-tech-surge adresinden alınmıştır

The World Bank. (2020, Aralık 16). *World Development Indicators*. DataBank: https://databank.worldbank.org/reports.aspx?source=2&series=IT.NET.USER.ZS&country= adresinden alınmıştır

UNDP. (2020). *The Next Frontier: Human Development and the Anthropocene.* New York: United Nation Development Programme.

Universal Declaration of Human Rights. (1948, Aralık 10). United Nations: https://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/ adresinden alınmıştır

Vukovic, V. (2020). *The Illusion of Paper Money as 'The Dominant Means of Payment'.* Belgrad: Central Bank Money Research.

Weisdorf, J. L. (2005). From Foraging to Farming: Explaining the Neolithic Revolution. *Journal of Economic Surveys, 19*(4), 561-586.

Tarihsel Değişim ve Dönüşüm Ekseninde

DÜNYA VE TÜRKİYE EKONOMİSİ ÜZERİNE GÖZLEMLER

Prof. Dr. Abdullah TAKIM

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-34-0

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

Dünyada bir kısım ülkeler iktisadi büyüme ve gelişme sürecinde önemli ölçüde yol alırken diğerleri başarısız oldular. Bazı ülkeler gerçekleşmesi daha kolay bir amaç olarak ekonomik büyümeyi gerçekleştirmiş olsalar bile genel ve özel koşullar nedeniyle bunu sürekli hale getiremediler. Yakaladıkları yüksek oranlı büyüme ilgili ülkelerde iktisadi, siyasi ve sosyal bir amaç olarak kalkınmayı garanti edemedi. Geçmişte olduğu gibi bundan sonra da tartışılması beklenen temel konu dinamik ve çok yönlü bir kavram olan iktisadi büyüme ve gelişme sürecinde başarılı ülkelerin neleri yapıp diğerlerinin neleri yapmadığıdır. Kimi teknolojik gelişme, kimi doğal kaynak, bir başkası jeopolitik konum olmak üzere her ülkenin kalkınma hikayesi farklı olmakla birlikte genellikle nüfus, kültürel yapı, coğrafi koşullar, teknolojik gelişme, Ar-Ge, inovasyon, dışa açılma, eğitim, hukuk sistemi, kurumsal yapı, makroekonomik ve siyasi istikrar gibi hususlar iktisadi büyüme ve gelişmenin itici gücünü oluşturdular. Bu koşulların hepsinin aynı anda ve her ülkede gerçekleşmesi beklenmediğine göre günümüz ekosisteminde olmazsa olmaz bir koşul olarak teknolojik gelişme büyümenin, kısmen de gelişmenin temel belirleyicisi oldu.

Abdullah TAKIM, Kasım-2021

İÇİNDEKİLER

I. BÖLÜM
DÜNYA EKONOMİSİ ÜZERİNE GÖZLEMLER

Ekonomik Gelişme Ve Kalkınmanın Demografik, Kurumsal, Sosyal ve Kültürel Temelleri 1
Ekonomik Krizlerin Nedenleri Farklı Olsa Bile Krizden Çıkış Amacıyla Gösterilen Tepkiler Aynı Oldu 2
Devletin Büyüklüğü ve Ekonomideki Rolüne İlişkin Tartışmalar 3
Uluslararası Ekonomik Kuruluşları Güçlendirme Kime Karşı? 5
Türkiye 60 Yılda 50 Milyar $ IMF Kaynağını Kullandı 7
Ekonomik Gelişmenin Kaynağı Olarak Nüfus 10
Dünya Nüfus Görünümü 11
Asıl Olan Ekonomidir, Gerisi Teferruat (B. Clinton) 15
Ekonomi, Politika, Kültür, Nüfus, Eğitim, Teknoloji ve İletişim Toplumsal Değişimin Temel İtici Gücünü Oluşturmaktadır 16
ABD'de Yıllık Ar-Ge Harcamalarının Toplamı 600 Milyar $ 20
Batı Zenginliğinin Kaynağı: Sömürgecilik 21
Zenginliğin Batı İle Özdeşleşmesinin Sonuna Gelindi Mi? 23
Coğrafyanın Kader Olduğu XIV. Yüzyılda Kaldı 24
Kapsayıcı Kurumlar Ekonomik Gelişmeyi Hızlandırır 26
Küfr İle Belki Amma Zulüm İle Payidar Kalmaz Memleket 28
İnsanlığın Hayatını Kolaylaştıran Buluşlar Hep Batıdan Çıktı 31
Malumun İlamı: Dünya Ekonomik Özgürlük Endeksi 32
Dünya Ekonomisi İle İlgili Temel Göstergeler 35
Dünya Ekonomisinin Genel Görünümü 35
Gelişmekte Olan Ülkelerin Serbest Piyasa Ekonomisine Katılması Dönemin Koşullarına Göre Tercih Olmaktan Çok Zorunluluktu 38
Yükselen Pazarlar Daha Ne Kadar Yükselecek? 40
Dolar ABD'nin Parası, Sorunları Diğer Ülkelerin 41
Dünya Ekonomisinde GSYİH 42
Dünya Hasılasının Yüzde 40'nı İki Ülke; Yüzde 55'ini Beş Ülke; Yüzde 67'sini 10 Ülke; Yüzde 33'ünü Kalan 200 Ülke Üretiyor 46
Dünya Ekonomisinde Kırılma: Gelişmişlerin Dünya Hasılasından Aldığı Pay Azalırken Gelişmekte Olan Ülkelerin Payı Yükseldi 48
ABD Küresel Sistemdeki Gücünü Ekonomiden Alıyor 50
Finansal Kriz Sonrası Dünya Ekonomisi 51
FED Faiz Oranlarını Artırmaya Devam Ediyor 53
FED 11 Yıl Aradan Sonra İlk Kez Faiz İndirimine Gidiyor 55

Dünya Ekonomisinde Hem Arz Hem De Talep Şokuna Yol Açan Covid-19 Olağanüstü Faiz Düşüşüne Neden Oluyor 56
Salgının Etkisini Azaltmaya Yönelik Sağlanan Destekler 57
Dünyada Politika Faizleri 59
Volatilite Endeksi (VIX Endeksi) 60
Dünya Ekonomisinde Büyüme 61
Gelecek Nesillere Zarar Vererek Bugünü Kurtarmak: Ekonomik Büyüme Nasıl Olmalı? 62
Limitler Tükeniyor: Kürenin İhtiyacı İçin 1.7 Dünya Gerekiyor 68
Büyümenin İtici Güçleri: Gelişmekte Olan Ülkeler 69
Türkiye Ne Rusya Gibi Doğal Kaynak Zengini Bir Ülke Ne De Çin Gibi Yüksek Tasarruf Düzeyine Sahiptir 72
Bir Kuşak-Bir Yol Projesi Olduğundan Daha Büyük Role Sahip 72
Dünya Ekonomisinde Kişi Başına Gelir 73
Dünyada En Yüksek Ve En Düşük Kişi Başına Gelire Sahip Ülkeler 76
Dünya Ekonomisinde İstihdam Ve İşsizlik 78
Dünyada İşgücüne Katılma Oranı 81
Nüfus Her Ülkede İstihdamın Belirleyicisi Değildir: Almanya'da 45 Milyon, Türkiye'de 29 Milyon 82
Dünya Ekonomisinde Gelir Dağılımı ve Yoksulluk 83
Yoksulu Daha Yoksul Zengini Daha Zengin Yapan Sistemin Adı Kapitalizmdir 84
Gelişmekte Olan Ülkelerin Dünya Gelirinden Aldıkları Pay Artmaya Devam Ediyor 86
Aynı Gelişmişlik Kategorisinde Yer Alan Ülkeler Arasında Bile Kişi Başına Gelirde Önemli Gelir Farklılıkları Söz Konusu 87
Dünyada En Zengin 2.153 Kişisinin Serveti 4,6 Milyar Kişinin Servetinden Daha Fazladır 88
Küreselleşme Bir Kısım Ülkelere Zenginlik Vaat Ederken Diğerlerine Yoksulluk Getirmiştir 88
Kişi Başına Gelir Lüksemburg'da 115 Bin Mozambik'te 488 $ 89
Sınır Ötesi Faaliyet Gösteren Çok Uluslu Firmaların Yıllık Geliri Çoğu Ülkenin Milli Gelirinden Daha Fazladır 90
Bana Piyasaların Etkin Olduğunu Söyleyen Herkesin Yoksul Olduğunu Fark Ettim (L. Hite) 91
Zenginler Fakirlere Tanrı'dan Başka Bir Şey Bırakmadılar (Nietzsche) 92
Dünyada Açlık Sorunu Yaşayan Nüfus İle Obezite Sorunu Yaşayan Nüfus Birbirine Çok Yakın 92
İhtiyaçlar İçinde Kıvranan İnsan Özgür Değildir (1933'den 1945 Yılına Kadar ABD Başkanlığı Yapmış F. D. Roosevelt) 93
"Şimdiye Kadar Görülmemiş Derecede Gelir Eşitsizliği Olan Bir Dünyada Yaşıyoruz" (R. Lucas) 94
Ülkelere Göre Gini Katsayıları 95
Dünya Ekonomisinde Enflasyon 97

Enflasyon Alkol Gibidir. Güzel Etkiler Her Zaman Önce Gelir (Enflasyon Üzerine Çalışmaları İle Ün Yapan M. Friedman) 101
Dünya Ekonomisinde Dış Ticaret 103
Ülkelerin Dış Ticaret Yapma Nedenleri 103
Dünya Ekonomisinde Dış Ticaretin Gelişimi 104
Dünya Ticareti 40 Yılda 60 Kat Arttı 106
1980 Yılında Küresel Ticaret Dünya Gsyih'sının Yüzde 36'sını Oluştururken 2020 Yılında Yüzde 60'a Yükseldi 107
2000'li Yıllardan Sonra Dünya Ticareti 109
Dünya Ticaretinde Kırılma: Küresel Finansal Kriz 110
Dünya Ticaretinin Yüzde 40'ını Beş Ülke Gerçekleştiriyor 113
Ticaret Savaşları Abd Lehine Sonuçlar Ortaya Çıkardı: Abd'de İşsizlik Son 50 Yılın En Düşük Seviyesine Düştü 114
Dünya Nüfusunun Yüzde 7'sine Sahip AB Küresel Ticaretin Yüzde 15'ini Gerçekleştiriyor 116
Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) 116
Ulaşamadığınız Ülkeye İhracat Yapamıyorsunuz 117
Dünya Ekonomisinde Borçlanma 118
Krizlerde Borçlar Katlanarak Yükseliyor 119
Küresel Borç Küresel Gelirin Üç Katını Aştı 122
Derecelendirme Kuruluşları Tarafından Verilen İyi Bir Kredi Notu Ülkelerin Uluslararası Fonlara Daha Ucuz Ve Kolay Ulaşımını Sağlar (S. Demiralp) 122
Kredi Derecelendirme Kuruluşları ve Türkiye'nin Kredi Notu 123
EMBI+Endeksi (Emerging Markets Bond Index) 124

KAYNAKLAR 126

II. BÖLÜM
TÜRKİYE EKONOMİSİ ÜZERİNE GÖZLEMLER

Türkiye'nin Ekonomik Kalkınmasında Etkili Olan Faktörler 133
Kalkınmanın Taşıyıcı Gücü: Ne Kadar Eğitim O Kadar Kalkınma 133
Eğitim Bir Milleti Ya Özgür, Bağımsız, Şanlı Ve Yüce Bir Toplum Halinde Yaşatır Ya Da Onu Köleliğe İter (Atatürk) 134
Genel ve Özel Hedefleri Olan Eğitim, Bireylerde Olumlu Davranış Değişimini Hedeflese De Bilgi Her Zaman Beklenen Değişikliği Getirmez 135
Geçmişin Düşünce Ve Eğitim Kalıpları İle Eğitilen Çocuklardan Geleceği İnşa Etmelerini Beklemek Haksızlıktır (S. Kaslowski) 136
Türkiye'nin Geleceği Mesleki Eğitimin Geleceğine Bağlıdır 137
Türkiye'de Niceliğe Yönelik İyileştirmeler Kronik Hale Gelen Eğitim Sistemindeki Sorunları Çözemedi 138

Japon Kalkınmasının Özünde Eğitim Yer Almaktadır 140
Ar-Ge Harcamalarının Gsyih İçindeki Payı İle Ekonomik Büyüme Arasında Çok Yakın Bir Korelasyon Söz Konusu 140
Türkiye'nin Ekonomik Yapısı Ve Gelişim Süreci 142
Cumhuriyet Öncesi Dönem 142
Osmanlı Devleti'nde Batı İle Bütünleşme Borçlanma ve Ticaret Anlaşmaları İle Başladı 143
Osmanlıdan Kalan Miras: Harap Olmuş Bir Ülke ve Borçlar 144
Cumhuriyet Sonrası Dönem 146
Planlı Ekonomi İle Piyasa Ekonomisi Arasında Konumlanan Türk Karma Ekonomi Modeli Ne Kadar Karma? 146
Türkiye'de Uygulanan Ekonomi Politikaları Dış Dünyadan Büyük Ölçüde Etkilendi. Dışarıda Liberal Politikalar Uygulanırken İçeride Korumacı Politikalar Uygulanmadı. . 147
Cumhuriyetten Günümüze Türkiye Ekonomisinin Büyüme Yolculuğu: Ekonomi Hangi Dönemde Ne Kadar Büyüdü? 148
Hiçbir Uygar Devlet Yoktur Ki, Ordu Ve Donanmasından Evvel Ekonomisini Düşünmüş Olmasın (Atatürk) 150
Devletçilik Aniden Ortaya Çıkan Bir Olgu Değildir: Özel Sektör Yoluyla Milletin Refaha Ulaşması İçin 200 Yıl Daha Beklemek Gerekiyordu (C. Bayar) 151
II. Dünya Savaşı Sonrasında Yaşam Koşullarının Giderek Ağırlaşması Tek Parti CHP İktidarına Olan Güveni Azalttı 152
Ekonomik Büyümede Bütün Yollar Menderes'e Çıkıyor 153
Çok Partili Döneme Geçiş Sonrası Sanayide En Yüksek Büyüme 1960-1969 Döneminde Yaşandı (Sanayi Büyümesi: Yüzde 9,4) 155
Petrol Krizi, Döviz Darboğazı Ve Koalisyonlar Toplumsal Sorunlarla Birlikte Ekonomik Daralmaya Neden Oldu 156
Dışa Açılmanın İlk Amacı Ekonomik Büyümeyi Desteklemektir 157
Siyasi İstikrarsızlık Varken Ekonomik Büyüme İstikrarlı Hale Getirilemez: Bir Yıl İçinde 3 Başbakan, 3 Dışişleri Bakanı Ve 2 Maliye Bakanı Değişti (1991 Yılı) 159
Türkiye Ekonomisinde 2002 Sonrası Dönemin Özeti: Ne Kadar Dış Kaynak/İç Talep/İnşaat/İthalat, Cari Açık O Kadar Büyüme 160
Konjonktürel Olarak Yüksek Oranda Büyüyen Türkiye Ekonomisinde Büyüme Kalıcı Hale Getirilemedi 162
Ekonomiyi Canlandırmak Amacıyla Uygulanan Düşük Faizli Konut Kredilerinden Evi Olmayanlar Değil Olanlar Faydalandı 164
Hesaplama Yöntemi Değişince Ekonomide Bambaşka Bir Tablo/Pembe Tablo Ortaya Çıkıyor 165
Yöntem Değişince Türkiye Düşük Tasarrufa Sahip Ülke Konumundan Yüksek Tasarruf Yapan Ülke Konumuna Geçti 166
Hesaplama Yönteminin Değişmesi Türkiye'ye Özgü Bir Durum Değildir: Baz Yıla Dikkat Edilmelidir 167
Allah'ın Bize En Büyük Lütfu Petrol Vermemesidir. Çünkü Verseydi Biz De Araplar Gibi Petrolün Üzerine Yatar Sanayimizi Geliştiremezdik (VIII. Cumhurbaşkanı T. Özal) 169

Türkiye Ekonomisinin Enerji İhtiyacı Artarak Devam Ediyor 171
Doğalgaz Keşfi Mi Teknolojik Buluş Mu? 172
Ne Hafife Alınmalı Ne De Abartılmalı: Karadeniz Gazı 172
Ekonomik Programları Hazırlayan Başka Uygulayan Başka:
Koalisyon Hükümetlerinden En Çok Ekonomi Etkilendi 173
Türkiye'de 1923-2002 Yılları Arasında Kurulan 57 Hükümetin Ortalama Ömrü
1 Yıl 4 Ay 20 Gün Oldu 175
Türkiye'de Merkez Sağ ve Soldaki Partiler Arasındaki Temel Görüş Ayrılıkları
Ekonomik Olmaktan Çok Siyasidir 175
Merkez Sağdaki Partiler Hep Özelleştirme Taraftarı Oldular 176
Askeri Müdahaleler Ekonomiye Büyük Maliyetler Yükledi 179
12 Mart Muhtırası Ülkeyi Uçurumdan Kurtarmak İçin Yapıldığı İddia Edilse De
1965-1971 Döneminde Enflasyon Yüzde 5, Büyüme Yüzde 7'dir (S. Demirel) 179
"Güzel Günler Çok Yakında Demişlerdi, Daha Ne Kadar Gideceğiz?"
Türkiye'nin Siyasi Tarihi Aynı Zamanda Askeri Darbeler Tarihidir 180
Ekonomik Krizlerin Faturası Siyasilere Kesiliyor 181
200 Yıllık Modernleşme Serüveni: Ab İle Üyelik Görüşmeleri Her Dönem Dış
Dünyada Olumlu Karşılandı 182
1984-2002 Döneminde 14,6 Milyar $ Olan Dyy Tutarı, 2003-2020 Döneminde
Kümülatif Olarak 225,2 Milyar $ Oldu 185
Türkiye'nin Demografik Fırsat Penceresi Kapanıyor 186
Doğurganlık Hızı Nüfusun Yenilenme Düzeyi Olan 2,10'un Altında 187
Türkiye'de Her İki Kişiden Biri İşgücüne Katılmıyor 188
Türkiye'de İşsizlik Temel Sorun Olmaya Devam Ediyor 189
Çalışan Her 3 İşçiden, Çalıştıran Her 6 İşverenden Biri Kayıtdışıdır 192
Yüksek Gelirli Ülke Olmak Kadınların Daha Fazla İşgücüne Katılma ve Daha Fazla
İstihdamından Geçiyor 194
İşsizlik Sigortası Fonundan Yararlanma Koşulları Çok Ağır 195
Gelirin Büyüklüğü Refah Düzeyini Tam Olarak Yansıtmaz. Önemli Olan Gelirin
Bölüşümüdür 196
Türkiye'de En Zengin Yüzde 5 Nüfus (4,1 Milyon) İle En Fakir Yüzde 5 Nüfus (4,1
Milyon) Arasındaki Gelir Farkı 23 Kat Oldu 197
Yoksul Sayıları ve Yoksulluk Oranları 198
Türk İş Tarafından Yapılan Yoksulluk Çalışmaları 200
Tarımsal İstihdamın Payı Azalmadan Gelir Eşitsizliği Azalmaz 201
Dünya Ekonomisi Durgunlukla Mücadele Ederken Türkiye'nin Yaşadığı Çift Haneli
Enflasyon Büyük Sorun 202
Türkiye, Enflasyon Konusunda Dünyadan Negatif Ayrışıyor 204
XXI. Yüzyılın İlk Yarısında Türkiye'de Yaşanan Enflasyonun Üç Temel Kaynağı:
Döviz Kuru, Gıda Fiyatları ve Dolaylı Vergiler 206
Geçmişte Yaşanan Ekonomik Krizlerden Alınacak Dersler: Enflasyon Düşmeden
Faizler Düşmez 209
Her Politikacı Düşük Faiz İster (Fed Başkanı A. Greenspan) 210

Çift Para Kullanımının Yaygın Olduğu Ülkelerde Yüksek Dolarizsayon Para Politikasının Etkinliğini Azaltmaktadır 211
Gelişmiş Ülkelerde Merkez Bankası Bağımsızlığı İle İlgili Tartışmalar Çoktan Beri Sonlandırılmıştır: Siyasi Değerlendirmeler Bizi Etkilemez (Fed Başkanı J. Powell) 212
Maliyeti Sıfır, Getirisi Yüksek Bedava Öğle Yemeğini Kim İstemez: Merkez Bankası Bağımsızlığı 213
Temel Amacı Fiyat İstikrarını Sağlamak Olan Merkez Bankası Varken Fiyat İstikrarı Komitesi (FİK) Neden Kuruldu? 214
Merkez Bankaları Bir Taraftan Bankaların Kredi Vermesini Teşvik Ederken/Piyasaya Para Verirken, Diğer Taraftan Başka Merkez Bankalarının Bastığı Parayı Satarak Kuru Savunamaz (U. Gürses) 215
Tartışılacak Bir Durum Yok: Arabayı Devirme İhtimali Yüksek İse Sigorta Primi Yüksek Olur (G. Sak) 216
Döviz Cinsinden Borçlar Ekonominin Kırılganlığını Yükseltiyor 217
Dolarize Olmuş Türkiye Ekonomisinde Firma Maliyetleri İçerisinde Dövizin Payı Faizlerden Yüksektir 218
Hanehalkı Borcunun Yüksekliği Uzun Dönemde Finansal İstikrarsızlığa Neden Olmaktadır 219
Salgın Döneminde Doğrudan Yardım Ve Hibe Yerine Düşük Maliyetli Kredilere Yönelim Hanehalkı Borcunu Daha Yükseltti 220
Yüksek Döviz Kuru Ekonomide Kalıcı Hasar Bırakır 222
Sermaye Hareketleri Serbest İken Sınırlı Rezervlerle Trilyon Dolarları Bulan Spekülatif Ataklarla Başa Çıkılamaz: Ülke Riski Düşürülmelidir 223
Bir Devlet Harcama Yaparsa Bedelini Halk Öder. Ya Vergi Yoluyla Ya Enflasyonla ... 224
Hazinenin Yurtiçinden Döviz Cinsinden Borçlanması Hem Döviz Kurunu Hem De TL Cinsinden Borçları Yükseltiyor 225
İç Borçlar İçerisinde Döviz Cinsinden Borçların Payı Yükseliyor 226
Tarih, İyi Kullanılmamış Borçların Milletleri Nasıl Müşkülatla Karşı Karşıya Bıraktığı Misalleriyle Doludur (S. Tanju) 228
Borçlar Artınca Ödenen Faizler De Artıyor: 18 Yılda Kamu Bütçesinden 500 Milyar $/1 Trilyon TL Faiz Ödemesi Yapıldı 229
KÖİ Projeleri Uzun Vadede Kamu Borcunu Yükseltiyor 230
En Kolay Gelir Toplama Aracı: Dolaylı Vergiler 231
Vergi Afları Yapılandırma Ataleti Oluşturuyor: Nasıl Olsa Af Çıkar 233
Bir Ülkenin Kalkınması İki Şeye Bağlıdır: Biri Basit Vergiler, Diğeri İse Yargı Sistemidir (A. Smith) 233
Devletin Vazgeçtiği Alacakların Toplamı Bütçe Açığından Daha Yüksekti: U Uygulama Sürekli Hale Gelince İstisnalar Kuralı Bozar 235
Ekonomik Aktivitenin Niteliği: Vergi Rekortmenleri 236
Aktüeryal Denge: Bir Emekliyi İki Çalışan Finanse Etmektedir 236
İhracata Sağlanan Destekler Seçici, Bir Kez ve Son Kez Olmalıdır 237
Ne Olursa Olsun, Adı İhracat Olsun Politikasından Vazgeçilip Her Ürün Değil, İhraç Edilebilir Ürün Teşvik Edilmelidir (D. Rodrik) 238

İthalat İçin Çok Yakın İhracat İçin Çok Uzak Bir Ülke: Çin 239
Dış Ticaret Açığının Yüzde 70'i İki Ülkeye Ait: Çin ve Rusya 239
En Yüksek Katma Değer Üreten Sektör Hizmetler Sektörüdür 240
2000'li Yıllara Kadar Bütçe Açığı Daha Sonra Cari İşlemler Açığı 242
Türkiye Ekonomisi 1923-2002 Yılları Arasında 247 Milyar $; 2002-2020 Döneminde 1 Trilyon $ Dış Ticaret Açığı Verdi 244
Güçlü Devlet Güçlü Marka: En Yüksek Marka Değerine Sahip Ülkelerin Üretim (ABD) ve İhracatı (Çin) Yükselmektedir 245
En Değerli 500 Marka İçerisinde Bir Türk Markası Yer Almıyor 246
Suda Yürümenin Sırrı, Taşların Nerede Olduğunu Bilmektir 247
Daha Fazla Domates, Hıyar, Fındık, Limon Satarak 500 Milyar $ İhracat Hedefine Varamayız (D. Kavranoğlu) 248
Türkiye İhracatı İle İlgili Yüzyılın Değişmeyen Sorunu: Katma Değeri Yüksek Mallar Nasıl Üretilecek? 249
Dahilde İşleme Rejimi (Dir) Yeniden Gözden Geçirilmelidir 250
Konjonktürel Sorunlar Kalıcı Sorunlara Dönüştü: Orta Gelir Tuzağından Çıkış Yeni Bir Paradigma Değişikliği Gerektiriyor 252
Yeni Bir Yol Ayrımı: İlk Üç Sanayi Devriminin Uzağında Kalan Türkiye Dördüncü Sanayi Devrimini Yakalayabilir Mi? 253
Türkiye İçin Yeni Bir Kalkınma Hikâyesi Ama Nasıl? 255
Vakit Kısa Yol Uzun: Daha Yapılacak Çok İş Var 256

KAYNAKLAR 260

Kaynaklar

1 TMB, file:///C:/Users/DELL/Desktop/tmb_bulten_temmuz2021.pdf

2 Rubin, D; Klasik Liberal Nedir? https://www.liberalizm.tv/video/klasik-liberal-nedir/20.03.2019; Boyner, 2010, s.5; 1. Thornton, P; (2017), "Büyük Ekonomistler", İş Bankası Kültür Yayınları, I. Basım, Ekim 2017

3 Rubin, D; Klasik Liberal Nedir? https://www.liberalizm.tv/video/klasik-liberal-nedir/20.03.2019; Boyner, 2010, s.5; 1. Thornton, P; (2017), "Büyük Ekonomistler", İş Bankası Kültür Yayınları, I. Basım, Ekim 2017

4 Bu bölümün yazılmasında yazarın "Türkiye'de Hükümetler ve Ekonomi Politikaları (2019)" eserinden büyük ölçüde faydalanılmıştır.

5 TCMB Yıllık Rapor 2000

6 Doğan; Ö. S; Beşeri Coğrafyaya Giriş, İstanbul Üniversitesi Uzaktan Eğitim Fakültesi Yayınları

7 Asimov (2006), s. 244

8 Tümertekin, E; Özgüç, N. (2015), s. 55

9 UNCTAD, https://stats.unctad.org/handbook/Population/Total.html; TUIK https://data.tuik.gov.tr/ Bulten/Index?p=Dunya-Nufus-Gunu-2021-37250; Harvey (2010), Sermaye Muamması, s.151; https://www.dw.com/tr/d%C3%BCnya-2021-y%C4%B1l%C4%B1na-78-milyar-ki%C5%9Fiyle-giriyor/a-56011588; https://egezegen.com/yasam/dunya-nufus-siralamasi/07.02.2021; Kadooğlu, Özcan, Dünya Gazetesi, 24 Mayıs 2017 Çarşamba

10 https://egezegen.com/yasam/dunya-nufus-siralamasi/19.05.2021

11 Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Hisarcıklıoğlu, R https://tobb.org.tr/Sayfalar/Detay.php?rid=24010&lst=MansetListesi7/

12 Huberman, L (1975), Sosyalizmin Alfabesi, s.50; Gorz, A (2007) İktisadi Aklın Eleştirisi, Ç: I, Ergüden, Ayrıntı Yayınları, İstanbul

13 Bauman, Z; (2011) Modernite, Kapitalizm, Sosyalizm, Say Yayınları

14 Yekin, M; https://yetkinreport.com/2021/01/15/biden-ekibinin-turkiye-abd-acisindan-isim-isim-tahlili/15.01.2021

15 XI. Kalkınma Planı, Ar-Ge ve Yenilik Ekosisteminin Güçlendirilmesi ÖİKR; https://data.oecd.org/rd/gross-domestic-spending-on-r-d.htm,(2019 yılı).

16 TÜSİAD (2002) s. 67; Ortaylı, İ; Cumhuriyetin İlk Yüz Yılı, Timaş Yayınları

17 Eğilmez, M; (2018) Tarihsel Süreç İçinde Dünya Ekonomisi, s.81

18 TÜSİAD (2002) Tarih, Yayın No: TÜSİAD-T/2002/12-337 Aralık 2002

19 https://www.liberalizm.tv/video/buyuk-yanilgilar-serisi-afrikadaki-kitlik; İktisadi Kalkınma Kriz Ve İstikrar, İletişim Yayınları, s.171

20 TÜSİAD (2002) Tarih, Yayın No: TÜSİAD-T/2002/12-337 Aralık 2002

21 TÜSİAD (2002) s. 63; Tümertekin, E; Özgüç, N. (2015) Ekonomik Coğrafya Küreselleşme ve Kalkınma, Çantay Kitabevi, İstanbul

[22] Acemoğlu, D; Gelecek 20 Yılda Ne Olacak? Uludağ Ekonomi Zirvesi, https://www.uludagekonomizirvesi.org/workshop/gelecek-20-yilda-neler-olacak/18.08.2021; https://yetkinreport.com/2021/08/18/buyume-esitsizlik-getirirse-halkta-ofke-birikiyor/

[23] TB https://dtuegm.ticaret.gov.tr/yayinlar/asya/cin-halk-cumhuriyeti

[24] Huberman (1975), s.85

[25] Arslan, Zühtü (2017), *"Temel Hakların Korunması Bağlamında Anayasa Mahkemelerinin Yasama, Yürütme ve Diğer Yargı Organları ile İlişkileri"*, Anayasa Yargısı Dergisi, s.119-120.

[26] https://www.liberalizm.tv/video/anonimlik-baskiya-karsi-en-etkili-silah/02.05.2017; Stiglitz, Joseph, E.(2016), Eşitsizliğin Bedeli Bugünün Bölünmüş Toplumu Geleceğimizi Nasıl Tehlikeye Atıyor? İletişim Yayınları, Çev. Ozan İşler, s. 46-47

[27] Eryılmaz, Bilal (2015) Kamu Yönetimi, Umuttepe Yayınları, 8. Baskı, s.65

[28] Uyanık, V; Aksoy, Y; (2014) Tarihe Yön Veren Bilim Adamları, iconinn Yayınları, İstanbul

[29] Fraser Institute tarafından yayınlanan "Ekonomik Özgürlük Endeksi" değerlerine göre Türkiye 2019 yılında 180 ülke içerisinde 68. sırada; 2020'de ise 71. sırada yer almaktadır. Türkiye, Avrupa bölgesindeki 45 ülke içinde 36. sıradadır.

[30] Sak; G; (2019) Düşük faiz, üretim ekonomisi için sanıldığı gibi faydalı değil, Dünya Gazetesi, 11 Mart 2019; İlgili Çalışma: Low Interest Rates, Market Power and Productivity Growth, https://www.nber.org/papers/w25505

[31] Sorman; G (1987) Liberal Çözüm, Dünyada Piyasa Ekonomisi Uygulamaları, TÜSİAD Yayınları, İstanbul; Güven Sak; Ne oldu şimdi? 23.03.2021 https://www.tepav.org.tr/tr/blog/s/6884

[32] Castells, M (2003) Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür, Çev: Ebru Kılıç, Cilt:1, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

[33] Çolak, Ö.F; "Yükselen ekonomiler ve Türkiye",Dünya Gazetesi, 28.02.2014

[34] Yıldırım, S; "Dolar onların parası ama bizim sorunumuz", Dünya Gazetesi, 14 Mayıs 2020/ https://www.dunya.com/kose-yazisi/dolar-onlarin-parasi-ama-bizim-sorunumuz/470246

[35] Eğilmez, M; https://www.mahfiegilmez.com/2021/05/tl-nicin-deger-kaybediyor.html/26 Mayıs 2021 https://unctadstat.unctad.org/wds/TableViewer/tableView.aspx?ReportId=96

[36] UNCTAD Dünya Yatırım Raporu (2021) https://yased-api.yased.org.tr/Uploads/Reports/wir2021_en_opt.pdf

[37] TÜSİAD (2002) Tarih, Yayın No: TÜSİAD-T/2002/12-337 Aralık 2002

[38] https://knoema.com/atlas/topics/Economy/National-Accounts-Gross-Domestic-Product/GDP

[39] Kaslowski, S (2019) Çin'i anlamak, Çin'le İş yapmak, file:///C:/Users/DELL/Downloads/2019_12_10_simone_kaslowski_cin_konferansi_konusmasi.pdf/10.12.2019

[40] Takım, A; (2017), Türkiye'nin Temel Ekonomik Sorunları, Politik Aktörler Tarihsel Veriler ve Öngörüler, Ekin Basım Yayın, Bursa

41 Derviş, K; (2007) Küreselleşme, Büyüme ve Gelir Dağılımı, Uluslararası Ekonomik Sorunlar, https://www.mfa.gov.tr/uluslararasi-ekonomik-sorunlar__-kasim-2007-_.tr.mfa

42 UNCTAD, https://stats.unctad.org/handbook/EconomicTrends/Gdp.html

43 TÜSİAD, file:///C:/Users/DELL/Downloads/salginin-isiginda-kuresel-guc-dengesine-bakmak.pdf; TB Ülke Masalları Bülteni Haziran 2021

44 https://businessht.bloomberght.com/yazarlar/ahmet-oz/1077565-taper-tantrum-101; Harvey, D (2010) Sermaye Muamması, Sel Yayınları, s.15; Kavramsal olarak kademeli azaltmak anlamına gelen tapering"in finans literatüründeki karşılığı merkez bankalarının, yaptıkları geniş ölçekli varlık alımlarının hızını kademeli olarak azaltmalarıdır.

45 TSKP, Yeni Ay, 01.04.2020 https://www.tskb.com.tr/i/assets/document/pdf/Yeni_Ay_Nisan2020_30.pdf

46 T.C. Cumhurbaşkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Ekonomik ve Sosyal Kalkınma Araştırmaları Dairesi, Dünya Ekonomisinde Son Gelişmeler Bülteni, 2018-III

47 Kaslowski, S; TÜSİAD İşgücü Piyasası Dinamikleri ve İşsizlik Sorunu, file:///C:/Users/DELL/Downloads/10249_2019_02_27_simone_kaslowski_tusiad_ekonomi_toplantilari_dizisi_konusmasi.pdf/27 Şubat 2019

48 Özatay, F; (2014) Büyüme Paradigması Değişiyor mu? Görüş Dergisi, TÜSİAD, Aralık 201/ET: 4file:///C:/Users/DELL/Downloads/gorus-87.pdf

49 TÜSİAD Görüş Dergisi, Nisan 2010, s.47

50 Takım (2019, Türkiye'de Hükümetler ve Ekonomi Politikaları, s.355-357

51 KPMG Bakış, Türkiye ve Dünya Ekonomisinde Makro Gelişmeler, https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/tr/pdf/2021/02/bakis-21.pdf

52 https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/tr/pdf/2021/02/bakis-21.pdf; TMB, https://www.tmb.org.tr/arastirma_yayinlar/tmb_bulten_ocak2021.pdf

53 https://www.tepav.org.tr/tr/blog/s/6852

54 Türkiye Sınai Kalkınma Bankası (TSKB) Yeni Ay, 02.08.2021 https://www.tskb.com.tr/i/assets/document/pdf/Yeni_Ay_Agustos2021_38.pdf

55 THD http://www.tuketicihaklari.org.tr/haberler/duyuru.2021.03.17.html

56 HMB, Kamu Maliyesi Raporu 2021- 1, Mayıs 2021, https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/06/Kamu-Maliyesi-Raporu-1.pdf, Veriler 2021 yılı Mayıs ayına aittir.

57 http://arastirma.disk.org.tr/wp-content/uploads/2021/03/Covid-19-Harcamalar%C4%B1-Raporu-OCAK-2021-Revize.pdf/5 Şubat 2021

58 https://www.tskb.com.tr/i/assets/document/pdf/Yeni_Ay_May%C4%B1s20

59 Derviş, K (Tarih bilinmiyor) Küreselleşme, Büyüme ve Gelir Dağılımı, file:///C:/Users/DELL/Desktop/kuresellesme_buyume_gelir_dagilimi.pdf

60 Benmayor, Gila; 7 Şubat 2018, Hürriyet Gazetesi

61 https://www.tskb.com.tr/blog/avrupa-da-tek-kullanimlik-plastiklere-veda

62 OECD Çevresel Performans İncelemeleri, Türkiye 2019, file:///C:/Users/DELL/Desktop/oecd-epr-tr-20190228120557.pdf; TÜİK, Sürdürülebilir Kalkınma Göstergeleri, 2010-2019 https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Surdurulebilir-Kalkinma-Gostergeleri-2010-2019-37194&dil=1

63 https://www.seffaflik.org/wp-content/uploads/2020/02/Oxfam-K%C3%BCresel-Servet-E%C5%9Fitsizli%C4%9Fi-Raporu.pdf

64 Ticaret Bakanlığı Ülke Masalları, https://dtuegm.ticaret.gov.tr/data/600aa0d513b8765b00afd614/Ulke%20Masalari%20Bulteni-Ocak2021-Sayi26.pdf; https://friendsoftheearth.uk/consumption-natural-resources/19.05.2021

65 Ticaret Bakanlığı Yeşil Mutabakat Eylem Planı (2021)

66 Agah, H Yeşil Ekonomi ve Biz…; 26 Haziran 2016 https://www.tepav.org.tr/tr/blog/s/5628/Yesil+Ekonomi+ve+Biz___

67 Asimov, İ (2006) Bilim ve Buluşlar Tarihi, İmge Yayınevi,s.644

68 https://www.tuyid.org/files/makaleler/Sayi-110-Genis-Aci-CG.pdf; Güven Sak; Yeşil dönüşüm, bankalarımızın işini zorlaştıracak; 6 Nisan 2021

69 Ticaret Bakanlığı Yeşil Mutabakat Eylem Planı (2021); https://www.tskb.com.tr/i/assets/document/pdf/tematik-bakis-gencligin-guclendirilmesi-2021.pdf

70 https://www.mckinsey.com/tr/our-insights/the-next-normal-arrives-trends-that-will-define-2021-and-beyond/12 Şubat 2021; file:///C:/Users/DELL/Downloads/gorus66.pdf/Şubat 2011

71 Demirdağ, İ (2020) Gezegenin Geleceğine Yatırım Yapmak, https://www.tuyid.org/files/makaleler/Sayi-109-Kose-Yazisi--ID.pdf; https://www.tskb.com.tr/blog/dunya-limit-asim-gunu-otelendi

72 https://temizenerji.org/2020/04/23/isvec-son-komur-santralini-de-kapatan-ucuncu-avrupa-ulkesi-oldu/23.04.2020; Sak; G; Dünya Gazetesi, 27.09.2021

73 TCMB Enflasyon Raporu 2021-1; https://www.overshootday.org/newsroom/country-overshoot-days/

74 Takım (2017) Türkiye'nin Temel Ekonomik Sorunları, Politik Aktörler Tarihsel Veriler ve Öngörüler, Ekin Yayınevi, Bursa

75 XI. Kalkınma Planı (2019-2023, Kalkınmanın Finansmanı Çalışma Grubu Raporu, https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/04/KalkinmaninFinansmaniCalismaGrubuRaporu.pdf

76 Gürcanlı; Z (2021) 21. yüzyılın soğuk savaşı başladı: ABD-Çin karşı karşıya, Dünya Gazetesi, 27 Mart 2021

77 TSKB, Mavi Ay, Mart 2021. https://www.tskb.com.tr/i/assets/document/pdf/Yeni_Ay_Mart2021_33.pdf

78 TMB, file:///C:/Users/DELL/Desktop/tmb_bulten_temmuz2021.pdf

79 İTO İstihdam Stratejileri ve Türkiye İçin Bir Model Önerisi (2006)

80 https://www.ilo.org/ankara/news/WCMS_679784/lang--tr/index.htm

81 TSKB, https://www.tskb.com.tr/i/assets/document/pdf/tematik-bakis-gencligin-guclendirilmesi-2021.pdf

82 https://tedmem.org/download/bir-bakista-egitim-2021?wpdmdl=3866&refresh=617dc02fc36b61635631151

83 https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/tr/pdf/2021/02/bakis-21.pdf

84 Takım, A; (2017) s.275

85 https://www.tmb.org.tr/arastirma_yayinlar/tmb_bulten_ocak2021.pdf

86 https://www.spglobal.com/en/research-insights/featured/women-at-work-the-key-to-global-growth

87 TSKB, Tematik Bakış, Mart 2020, https://www.tskb.com.tr/i/assets/document/pdf/kadin_becerileri_mart2020.pdf; https://www.tskb.com.tr/blog/rakamlar-sadece-bireyler-icin-degil-ekonomi-icin-esitlik-diyor

88 IMF, https://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/2019/03/pdf/fd0319.pdf

89 Tümertekin, E; Özgüç, N. (2015), s. 54

90 VII. Beş Yıllık Kalkınma Planı KB 2020 Yılı Programı

91 World Bank, Reversals of Fortune, Powerty and Shared Prosperity 2020 https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/34496/9781464816024.pdf/07.02.2021

92 TMB, https://www.tmb.org.tr/arastirma_yayinlar/tmb_bulten_ocak2021.pdf

93 World Bank, https://datatopics.worldbank.org/world-development-indicators/themes/poverty-and-inequality.html

94

95 https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_762534.pdf

96 http://www.seffaflik.org/wp-content/uploads/2020/02/Oxfam-K%C3%BCresel-Servet-E%C5%9Fitsizli%C4%9Fi-Raporu.pdf

97 World Inequality Report (2018), https://wir2018.wid.world/files/download/wir2018-full-report-english.pdf

98 World Bank, https://databank.worldbank.org/home.aspx/17.05.2021

99 World Bank Country and Lending Groups https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/906519-world-bank-country-and-lending-groups

100 https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2020/10/07/covid-19-to-add-as-many-as-150-million-extreme-poor-by-2021

101 Huberman (1975), s.18-19

102 Mortan vd; Ekonominin Güncel Sorunları, Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları, Yayın No: 1732

103 TCMB Enflasyon Raporu 2008-I

104 TCMB Enflasyon Raporları; Ekonominin Güncel Sorunları, Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları, Yayın No: 1732

105 TCMB Enflasyon Raporu 2008-II

106 https://www.tepav.org.tr/tr/blog/s/6852

107 TCMB Enflasyon Raporu 2021-III

108 TMB, file:///C:/Users/DELL/Desktop/tmb_bulten_temmuz2021.pdf

109 Sorman, G; (1987) Liberal Çözüm Dünyada Piyasa Ekonomisi Uygulamaları, (https://tusiad.org/tr/yayinlar/raporlar/item/9083-liberal-cozum-dunyada-piyasa-ekonomisi-uygulamalari

110 Türkiye'de enflasyon hesabı TÜİK tarafından yapılıyor. Bu konuda başka kurumlar da hesaplama yapıyor. İstanbul Ticaret Odası (İTO), 1927 yılından beri hesaplamış olduğu ve sadece İstanbul'daki fiyatlar ölçü alınarak hesaplanan *"İstanbul Ücretliler Geçinme Endeksi"* ve *"Toptan Eşya Fiyatları Endeksi"* ile Türk-İş tarafından ücretlilerin geçim koşullarını incelemek amacıyla *"Açlık ve Yoksulluk Sınırı"* çalışmaları yapılmaktadır.

111 TSKB, Yeni Ay, Mart 2021, https://www.tskb.com.tr/i/assets/document/pdf/Yeni_Ay_Mart2021_33.pdf

112 Lucas, R (1976). "Econometric Policy Evaluation: A Critique". In Brunner, K.; Meltzer, A. (eds.). The Phillips Curve and Labor Markets. Carnegie-Rochester Conference Series on Public Policy. 1. New York: American Elsevier. s. 19–46.

113 Akın; F (Tarih bilinmiyor) İkinci Dünya Savaşı Sonrası Yenidünya Düzeni ve Türkiye, https://www.sekeris.org.tr/25.05.2021; TÜSİAD (2002), s.270

114 Kissinger, H: (2007), "Diplomasi", Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Çev. İ.H. Kurt, Yayın No: 380

115 Ticaret Bakanlığı, https://ticaret.gov.tr/blog/ulkelerden-ticari-haberler /malezya/ bolgesel-kapsamli-ekonomik-ortaklik-rcep-anlasmasi-imzalandi

116 https://www.tmb.org.tr/arastirma_yayinlar/tmb_bulten_ocak2021.pdf

117 UND, https://und.entra.net/websites/und/files/2021/03/subat-2021.pdf

118 https://www.tepav.org.tr/tr/blog/s/6812

119 TCMB Yıllık Rapor, 1980

120 Castells (2003), s.135

121 UNCTAD, https://stats.unctad.org/handbook/Services/Total.html/

122 Büyük Yanılgılar Serisi: Çin, İşlerimizi Elimizden Aldı Mı? https://www.liberalizm.tv/video/buyuk-yanilgilar-serisi-cin-islerimizi-elimizden-aldi-mi/22.01.2018

123 İSO Sanayinin Sonsuz Işığında İstanbul Sanayi Tarihi (2017)

124 Aydın; M.F (2018), Rüzgâra Karşı Yelken Açmak: Küresel Ticaret Pastasında Türkiye'nin Artan Payı, https://tcmbblog.org/09.03.2018

125 UNCTAD, https://stats.unctad.org/handbook/MerchandiseTrade/Total.html

126 UNCTAD, https://unctad.org/system/files/official-document/tdstat45_en.pdf; https://www.eulerhermes.com/

127 TİM 2021 Yılı İhracat Raporu

128 TB Çin Ülke Raporu

129 https://www.trademap.org/07.02.2021

130 https://knoema.com/atlas/ranks/GDP/10.01.2021
11.Bureau of Economic Analysis, https://www.bea.gov/30.01.2021
UNCTAD, WTO; https://knoema.com/WBWDI2019Jan/world-development-indicators-wdi/17.01.2021
IMF World Economic Outlook (WEO) Database, Ekim 2020
OECD, https://www.oecd-ilibrary.org/trade/international-trade-by-commodity-statistics_22195076/05.02.2021
Dünya Ekonomisinde Son Gelişmeler, https://www.sbb.gov.tr/dunya-ekonomisindeki-son-gelismeler/01.02.2021
TÜSİAD (1998) Türkiye'de Yeni Bir Ekonomik ve Ticari Diplomasi Stratejisine Doğru, Eylül, 1998
IMF Küresel Ekonomik Görünüm Raporları

131 https://haberler.boun.edu.tr/tr/haber/nasil-bir-yesil-ekonomiye-ihtiyacimiz-var; TB https://www.ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/avrupa-birligi/sinirda-karbon-duzenleme-mekanizmasi

[132] E-İhracat Stratejisi Eylem Planı 2018-2020

[133] Tepav https://www.tepav.org.tr/upload/files/haber/1415973180-5.Turkiyede_E_Ihracat_Firsatlar_ve_Sorunlar.pdf

[134] TİM 2021 Yılı İhracat Raporu

[135] Deveci, E; Sözcü Gazetesi, 12.05.2021, https://www.sozcu.com.tr/2021/ekonomi/abdli-bankadan-turkiye-icin-dis-borc-krizi-riski-uyarisi-6427397/

[136] Global Debt Monitor, COVID Drives Debt Surge—Stabilization Ahead?https://www.iif.com/Portals/0/Files/content/Global%20Debt%20Monitor_Feb2021_vf.pdf/February 17, 2021

[137] TMB, İnşaat Sektörü Analizi Nisan 2021 https://www.tmb.org.tr/arastirma_yayinlar/tmb_bulten_nisan2021.pdf; https://www.tskb.com.tr/i/assets/document/pdf/Yeni_Ay_Subat2020_28.pdf

[138] Aydın, H (2018) Kredi Derecelendirme Kuruluşları, https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/Dokuman/7507/TBB_Bsk_ITU_120318.pdf/12.03.2018

[139] TCMB Enflasyon Raporu 2018-III

[140] HMB file:///C:/Users/DELL/Desktop/Ekonomi_Sunumu-min.pdf

Kaynaklar

[1] TSKB, Tematik Bakış, Haziran 2019, https://www.tskb.com.tr/i/assets/document/pdf/arge-inovasyon-2019.pdf

[2] https://www.oecdbetterlifeindex.org/countries/turkey/

[3] Bir Bakışta Eğitim (2021) https://tedmem.org/download/bir-bakista-egitim-2021?wpdmdl=3866&refresh=617dc02fc36b61635631151

[4] Sak; G. (2021) Dünya Gazetesi, 24 Mayıs 2021

[5] Türkiye ile neredeyse aynı nüfusa sahip ve ekonomik büyüklük olarak neredeyse Türkiye'nin dört katı büyüklüğüne sahip Almanya'da yükseköğrenim gören öğrenci sayısı 3 milyon iken Türkiye'de yaklaşık 8 milyondur. Bu tespit Almanların üniversite mezun sayısını artırma yerine mesleki eğitime daha fazla önem verdiklerini gösteriyor.

[6] Yaparak öğrenmenin önemi ile ilgili bir Çin atasözü: *"Duyduğuma inanmam; gördüğümün yarısına, yaptığımın tamamına inanırım"*, der.

[7] Sibernetik ilminin kurucusu El Cezeri (1136-1206) 800 yıl önce şöyle diyor: *"Hayata geçirilmemiş her bilgi, doğru ile yanlış arasında bir yerdedir."*

[8] https://turkishtimedergi.com/ar-ge/ar-ge-harcamalari-inovasyona-donusuyor-mu/

[9] Arslan, H. B; Ar-Ge'de radikal dönüşüme ihtiyaç var, Dünya; 26.10.2020; Ticaret Bakanlığı, İlaç ve Eczacılık Ürünleri Sektörleri Raporu
*Bu bölümün hazırlanmasına yazarın, "Cumhuriyetin 100. Yılına Girerken Türkiye'de Hükümetler ve Ekonomi Politikaları (2019)" eserinden büyük ölçüde istifade edilmiştir.

[10] Karpat, K.H (Tarih Bilinmiyor) Kısa Türkiye Tarihi 1800-2012

[11] Kazgan (2017); file:///C:/Users/DELL/Desktop/Sanayi%20Tarihi.pdf; İSO (2015), Türk Sanayi Tarihi,3. Baskı, s.22

[12] Tokgöz, E (2004) Türkiye'nin İktisadi Gelişme Tarihi, İmaj Yayınevi

[13] Yenal, Oktay (2018), Cumhuriyetin İktisat Tarihi, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 5. Basım

[14] Osmanlı İmparatorluğu döneminde 29 Ermeni Paşa olarak en üst düzey görevlerde bulunmuş; 22 Ermeni Bakan olarak görev yapmış, birçok Ermeni çeşitli idari birimlere başkanlık etmiş; 1876 sonrası Osmanlı Mebusan Meclisi'ne 33 Ermeni milletvekili seçilmiş; 7 Ermeni Büyükelçi ve 11 Başkonsolos ile Konsolos, Osmanlı diplomasi teşkilatında hizmet etmiş; Ermeni kökenli 11 üniversite öğretim üyesi akademik yaşama katkılar sağlamıştır (https://www.mfa.gov.tr/sorular.tr.mfa).

[15] Ortaylı, İ (2007) Avrupa ve Biz, İş Bankası Yayınları, s.143; Ortaylı, Son İmparatorluk: Osmanlı, 2006, Timaş Yayınları

[16] Özdemir, B (2010) Osmanlı Devleti Dış Borçları, MB Yayınları; https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/duyun-u-umumiye/

[17] https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/ataturk-ve-dolmabahce-sarayi/

[18] Boratav, K (2015), Yarı Sömürge Yapı, İstanbul Sanayi Odası'nın Altmışıncı Yılında Türkiye Sanayii, Üçüncü Baskı, s.14; Yenal, (2017), s.9

[19] TMB İnşaat Sektörü Analizi, Temmuz 2021, https://www.tmb.org.tr/arastirma_yayinlar/tmb_bulten_temmuz2021.pdf

[20] Atatürk'e göre, kalkınmanın kültürel temeli olarak "kanaatkarlığı tükenmez hazine sayma ve yoksulluğu erdem bilme felsefesine dayalı ekonominin sona erdirilip" daha sonra diğer devrimlerin yapılması gerekmekteydi (İstanbul Sanayi Odası'nın Altmışıncı Yılında Türkiye Sanayii (2015), s.33; Kazgan, G (2017), Tanzimat'tan 21. Yüzyıla Türkiye Ekonomisi, Bilgi Üniversitesi Yayınları, Genişletilmiş 6. Baskı, İstanbul)

[21] TÜSİAD, Tarih https://tusiad.org/tr/yayinlar/raporlar/item/4712-tarih-1939-2002, Yayın No: TÜSİAD-T 2002/12-337, s.75

[22] Takım, A ve Arslan, R (2012) İktisat Politikalarında Zorunlu Borçlanmadan Zorunlu Tasarruflara: Varlık Vergisi Kanunu, CÜ, İİBF Dergisi; ss.217-237

[23] Arcayürek, C (1983) Demokrasinin İlk Yılları, Bilgi Yayınevi, s.140

[24] Başgil, A. F (2008) 27 Mayıs İhtilali ve Sebebleri, Yağmur Yayınevi

[25] Karpat; K.H (2010) Türk Demokrasi Tarihi, Timaş Yayınları

[26] TÜSİAD, Türk Sanayi, s.89

[27] Karpat, s.157

[28] Adalet Partisi Program ve Tüzüğü, 1966; İSO Türk Sanayi

[29] Altmışıncı Yılında Türkiye Sanayii, Üçüncü Baskı, s.136

[30] Takım (2019), s. 211

[31] TBMM Başbakanlarımız ve Genel Kurul Konuşmaları, Cilt:8 https://www.tbmm.gov.tr/yayinlar/basbakanlarimiz_genelkurul_konusmalari/basbakanlarimiz_cilt8.pdf

[32] 20 Ekim 1991 yılı seçimlerine girerken DYP Genel Başkanı S. Demirel tütün üreticileri için: *"Kim ne veriyorsa ben 5 fazlasını veriyorum."* demektedir.

[33] TCMB (2002), Küreselleşmenin Türkiye Ekonomisine Etkileri

[34] Boyner; Ü (2010) TÜSİAD 40. Genel Kurul Konuşması

[35] TSKP https://www.tskb.com.tr/i/assets/document/pdf/arge-inovasyon-2019.pdf

[36] Eğilmez, M; İnşaata dayalı Büyüme Modelinin Sonu, https://www.mahfiegilmez.com/2015/08/insaat-onderliginde-buyume-modelinin.html/10 Ağustos 2015

[37] TÜİK Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması 2021, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2020-37404/15 Haziran 2021; Usta, E (2020) 2021 Yılı Plan ve Bütçe Komisyonu Tutanakları, 16 Kasım 2020

[38] Yıldırım, A; file:///C:/Users/DELL/Desktop/tmb_bulten_temmuz2021.pdf

[39] Sönmez, M (1992) 100 Soruda 1980'lerden 1990'lara Dışa Açılan Türkiye Kapitalizmi, Gerçek Yayınevi, İstanbul; TÜSİAD, https://tusiad.org/tr/yayinlar/raporlar/item/4712-tarih-1939-2002, s. 352

[40] Eğilmez, M (2021), Kişi Başına Gelir Karşılaştırmaları, Kendime Yazılar, https://www.mahfiegilmez.com/2021/10/kisi-basna-gelir-karslastrmalar.html/19.10.2021

[41] Özkan, G; Doğal kaynak zengini ülkelerin çoğu neden fakir? https://t24.com.tr/yazarlar/gulcin-ozkan/dogal-kaynak-zengini-ulkelerin-cogu-neden-fakir,2779/26.8.2020

[42] Ticaret Bakanlığı G. Kore Ülke Raporu, https://ticaret.gov.tr/data/6080600313b876afdc17e9c9/G%C3%BCney%20Kore%20%C3%9Clke%20Profili.pdff.pdf

[43] Eğilmez; M; Gelir Sıralamasındaki Yerimiz, 22.11.2020 https://www.mahfiegilmez.com/2020/11/gelir-sralamasndaki-yerimiz.html

[44] TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Tutanak Dergisi, D: 27, YY:4, 11.11.2020

[45] Soru önergesinde doğalgazın metreküpünü Avrupa 120 dolara alırken Türkiye'nin 280 dolara aldığı iddia edilmektedir (TBMM Plan ve Bütçe Komisyon Tutanak Dergisi, D: 27, YY:4, 11.11.2020, s.62)

[46] Kaslowski, S; Geleceğin Meslekleri- Mesleklerin Geleceği Kongresi, 5 Kasım 2019, https://tusiad.org/tr/konusma-metinleri/item/10449-simone-kaslowski-yok-tarafindan-duzenlenen-gelecegin-meslekleri-mesleklerin-gelecegi-kongresi-konusmasi; file:///C:/Users/DELL/Downloads/2015-05-29-Cansen-Basaran-Symes---STEM-Konferansi.pdf; TSKB Tematik Bakış, https://www.tskb.com.tr/i/assets/document/pdf/arge-inovasyon-2019.pdf

[47] Türk Dil Kurumu, https://sozluk.gov.tr/11.07.2021

[48] TBMM Armer Bülten, Sayı:14, Ocak-Haziran 2020, ss.196-204

[49] Duverger, M (1992); Çev. E. Özbudun, Siyasi Partiler, Bilgi Yayınevi, 3. Baskı, İstanbul

[50] https://www.sbb.gov.tr/yatirimlar/yatirimlarin-gsyh-ve-myb-icindeki-payi/

[51] Şener, A (2020) Plan ve Bütçe Komisyonu Tutanak Dergisi, D:27, YY:4, 17'inci Toplantı, 16 Kasım 2020

[52] Takım, A (2019)

[53] TÜSİAD file:///C:/Users/DELL/Downloads/10yilguncel.pdf

[54] Kaleağası, B (2010) TÜSİAD Görüş Dergisi, Haziran 2010, file:///C:/Users/DELL/Downloads/TUSIADGorus-no62.pdf

[55] Erdoğan, M; Navlun Krizi İhracat İçin Fırsat mı Tehdit mi? Timreport Ekim 2021, https://www.tim.org.tr/files/downloads/Timreport/TIMReport200.pdf

[56] Bu ifade 1994 yılında Başbakan T. Çiller tarafından dile getirildi.

[57] Şener, A (2020) ,2021 Yılı Plan ve Bütçe Komisyonu Tutanakları, 16.11. 2020

[58] Uluslararası Doğrudan Yatırımlar Raporu (2020), https://yased-api.yased.org.tr/Uploads/Reports/yased-2020-UDY-Raporu_r05_OPT.pdf

[59] https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dunya-Nufus-Gunu-2021-37250

[60] IX Kalkınma Planı İşgücü Piyasası ÖİK Raporu, Ankara, 2007

[61] TÜSİAD Görüş Dergisi, Nisan 2010, s.28

[62] Kaslowski, S; Geleceğin Meslekleri- Mesleklerin Geleceği Kongresi

[63] T.C. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Türkiye'nin Sanayi Devrimi Dijital Türkiye Yol Haritası

[64] 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu Gereğince İşkollarındaki İşçi Sayıları ve Sendikaların Üye Sayılarına İlişkin 2021 Ocak Ayı İstatistikleri Hakkında Tebliğ; Ocak 2021 verilerine göre Türkiye'de 14 milyon 371 bin 96 işçiden 2 milyon 69 bin 476 kişi sendikalıdır.

[65] Türk-İş, http://www.turkis.org.tr/dosya/oW5i1CPx2SO1.pdf/Ekim 2020

[66] Özdemir, K.K, file:///C:/Users/DELL/Downloads/gorus66.pdf

[67] Türk-İş, http://www.turkis.org.tr/dosya/xS4kZDFiDDa2.pdf/Haziran 2021

[68] TÜİK Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2020

[69] TÜİK Sürdürülebilir Kalkınma Göstergeleri, 2010-2019 https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Surdurulebilir-Kalkinma-Gostergeleri-2010-2019-37194&dil=1

[70] Finansal sıkıntıda olma durumunu ifade eden maddi yoksunluk; çamaşır makinesi, renkli televizyon, telefon ve otomobil sahipliği ile ekonomik olarak beklenmedik harcamaları yapabilme, evden uzakta bir haftalık tatil masrafını karşılayabilme, kira, konut kredisi ve faizli borçları ödeyebilme, iki günde bir et, tavuk, balık içeren yemek yiyebilme ve evin ısınma ihtiyacını karşılayabilme durumu ile ilgili hanehalklarının algılarını yansıtmaktadır. Sürekli yoksulluk oranı ise eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert medyan gelirinin %60'ına göre son yılda ve aynı zamanda önceki 3 yıldan en az ikisinde de yoksul olan fertleri kapsamaktadır. (TÜİK, Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması 2020).

[71] Metropoll Araştırma Şirketinin Nisan 2021 Raporu

[72] Enflasyon Raporu 2021-1, https://www.tcmb.gov.tr/

[73] TÜSİAD Türkiye'de Modernleşme, Sanayileşme ve Gelişme Göstergeleri, file:///C:/Users/DELL/Downloads/tc-de-modernlesme-mart-1988.pdf

[74] TSKB, Yeni Ay, Nisan 2021,https://www.tskb.com.tr/i/assets/document/pdf/Yeni_Ay_Nisan2021_34. pdf

[75] Boyner, Ü (2010) TÜSİAD Görüş Dergisi, Aralık 2010, file:///C:/Users/DELL/Downloads/Gorus65.pdf

[76] Yatırımcıların bir ülke varlığına yatırım yapmak için, aynı para cinsinden, aynı likit, işlem maliyetleri yakın ve benzer vadedeki risksiz bir varlığın (örneğin ABD veya Almanya Hazine tahvilinin) getirisinin ötesinde talep ettiği ek getiriye ülke risk primi deniliyor (https://tcmbblog.org/wps/wcm/connect/blog/tr/main+menu/analizler/kuresel+risk+istahi/Merkezin Güncesi/26.06.2019

[77] Gençay, O (2007) Finansal Dolarizasyon ile Finansal İstikrar Arasındaki İlişki: Türkiye Değerlendirmesi, TCMB, Uzmanlık Tezi, Şubat 2007

[78] M. Çetinkaya'nın görevden alınma süreci ile ilgili olarak Cumhurbaşkanı Erdoğan; "*…Döviz kuru, faiz, enflasyon üçgeninde kurulan oyunu bozduk. Bu faiz düşürmekten başka çare yok. Bunu düşürdükçe enflasyon düşer dedim. Bakın şimdi bu sistem değiştirince Merkez Bankası'nın görevden alma yetkisini aldık. Laf dinlemiyor, görevden aldık ve yeni arkadaşımızla yola devam ettik…"*

[79] İlgili çalışma için bakınız, "Kurdan Enflasyona Geçiş: Sihirli Bir Rakam Var nı?" Kara vd; Merkezin Güncesi, https://tcmbblog.org/wps/wcm/connect/blog/tr/main+menu/analizler/kurdan_enflasyona_gecis

[80] Fiyat İstikrarı Komitesi Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, KS: 74

[81] Eğilmez, Mahfi; Risk- Faiz İlişkisi ve Türkiye, Kendime Yazılar, 01.03.2019

[82] https://www.tmb.org.tr/arastirma_yayinlar/tmb_bulten_ocak2021.pdf

[83] HMB Dış Borç İstatistikleri

[84] Fed'e göre ülkeler için başlıca kırılganlık göstergeleri şunlardır: Cari işlemler açığının ve kamu borcunun milli gelire oranı, son üç yılın enflasyon ortalaması, özel sektör kredilerindeki genişleme, toplam dış borcun ihracata oranı ve döviz rezervlerinin milli gelire oranı; https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/06/Kamu-Maliyesi-Raporu-1.pdf

[85] Yüncüler, H.F.G ve Fethi Öğünç (2015), Firma Maliyet Yapısı ve Maliyet Kaynaklı Enflasyon Baskıları, TCMB Çalışma Tebliği, Tebliğ No: 15/03

[86] Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2021/07/Turkiye-Ekonomisinde-Haftalik-Gelismeler-ve-Genel-Gorunum_30-07-2021.pdf

[87] Eğilmez, Mahfi; Bir Yılda Vadesi Gelecek Dış Yükümlülüklerimizhttps://www.mahfiegilmez.com/2021/05/bir-yilda-vadesi-gelecek-ds.html/18.05.2021

[88] Plan ve Bütçe Komisyon Tutanağı, 11.10.2021 https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=2827, s. 89

[89] HMB Borç Sunumu https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2021/06/BORC-GOSTERGELERI_30.06.2021.pdf

[90] HMB Borç Sunumu https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2021/06/BORC-GOSTERGELERI_30.06.2021.pdf

[91] https://www.liberalizm.tv/video/davranissal-ekonomi-5-kamu-tercihi-hakkinda-bilmeniz-gerekenler/23.10.2017

[92] 2021 Yılı Bütçe Gerekçesi

[93] Hazine ve Maliye Bakanlığı, https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/01/2020_vatandasinbutcerehberi.pdf

[94] TBMM Genel Kurul Tutanağı, D:26, YY:1, 20. Birleşim 25 Aralık 2015 Cuma https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tutanak_g_sd.birlesim_baslangic?P4=22493&P5=H&page1=53&page2=53

[95] Avrasya Tüneli için yapılan anlaşmaya göre, kaçak geçen araçların cezası tahsil edilemez ise yüklenici firmaya araç başı para ödeniyor. Bu amaçla 4 yılda 1,2 milyon aracın cezası tahsil edilmediği için yüklenici şirkete 24 milyon TL ödeme yapıldı (TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Tutanak Dergisi,27 Ekim 2020 Salı, D: 27, YY:4, s.75

[96] Toker, Ç; 2021 Yılı Bütçesinde Garanti Tutarları, Sözcü Gazetesi 23.10.2020

[97] 7326 Sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun

[98] Uluslararası Şeffaflık Örgütü tarafından hazırlanan Dünya Yolsuzluk Algı Endeksi'ne göre Türkiye; 2014 yılında 64. sırada iken 2015 yılında 167 ülke arasında 66. sırada; 2016 yılında 176 ülke arasında 75. sırada yer almıştır. Türkiye; 2017'de 81. 2018'de 78. 2019'da ise 13 puan gerileyerek 180 ülke içerisinde 91. sırada yer almaktadır.

[99] 2021 Yılı Bütçe Gerekçesi

[100] Türk İş http://www.turkis.org.tr/dosya/7uqU936vf58o.pdf

[101] https://www.ibailetisim.com/default.asp?sayfa=yazi&id=14

[102] TÜSİAD Türkiye-Çin Ekonomik İlişkileri, Dijital Ticaret Sektörü, file:///C:/Users/DELL/Downloads/2020_12_12_sektorel_yuvarlak_masa_toplantilari_dijital_ticaret_sektoru_5_1.pdf; Işık, F; https://www.aksam.com.tr/teknoloji/bakan-isik-uc-sanayi-devrimini-kacirdik-dorduncuyu-kacirmayacagiz/haber-474476/23.12.2015

103 https://exportpotential.intracen.org/en/?type=country&code=792
104 TB https://dtuegm.ticaret.gov.tr/yayinlar/asya/cin-halk-cumhuriyeti
105 TÜRSAB, Türkiye ve Dünya Turizmi Değerlendirmesi (2020) file:///C:/Users/DELL/Downloads/covid-19-surecinde-turkiye-ve-dunya-turizmi.pdf
106 TCMB Enflasyon Raporu 2021-III
107 TSKB Bakış, Ağustos 2018, https://www.tskb.com.tr/i/assets/document/pdf/TSKB_Bakis_Turizm_Yine_Yeni_Yeniden.pdf
108 Brand Finance Turkey 100 Araştırma Sonuçları 2021
109 TÜSİAD, Türkiye'de Yazılım Ekosisteminin Geleceğ, file:///C:/Users/DELL/Downloads/turkiye-de-yazilim-ekosisteminin-gelecegi. pdf
110 Brand Finance 2019
111 2022 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Program
112 Takım (2017), s.234; TÜSİAD, Mesleki ve Teknik Liselerde Sanayi 4.0 için STEM Eğitimi, Proje ve Bulgular, file:///C:/Users/DELL/Downloads/mte-stem-rapor-F-1.pdf/13.07.2021; TC Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Türkiye'nin Sanayi Devrimi Dijital Türkiye Yol Haritası; https://www.tskb.com.tr/blog/yapay-zeka-ekseninde-bankacilik-sektoru-1-yapay-zeka-nedir
113 Eğilmez, M; Endüstri 4.0, https://www.mahfiegilmez.com/2017/05/endustri-40.html/ET:08.05.2017
114 TÜSİAD, file:///C:/Users/DELL/Desktop/sanayi-40_1%20(1).pdf
115 Büyük Yanılgılar Serisi: Kalkınmayı Yaratan Nedir? https://www. liberalizm.tv/video/buyuk-yanilgilar-serisi-kalkinmayi-yaratan-nedir/01.03.2018
116 Boyner, 2010, s.56
117 TÜSİAD Görüş Dergisi, Nisan 2010, s.27
118 Sayın, Ş (2010) Demokratik Rant Devleti AKP ve Mali Kural, file:///C:/Users/DELL/Downloads/TUSIADGorus-no64-.pdf;https://www.aa.com.tr/tr/politika/cumhuriyet-hukumetlerinde-bakanlik-sayisi-tercihi/476660
119 OECD Çevresel Performans İncelemeleri, Türkiye 2019, file:///C:/Users/DELL/Desktop/oecd-epr-tr-20190228120557.pdf
120 2021 yılında açıklanan Ekonomik Reform Programında, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunundaki (KİK) istisnaların azaltılacağı belirtilmiştir.
Bauman; Z (2012), Küreselleşme Toplumsal Sonuçlar, Çev: A. Yılmaz, Ayrıntı Yayınları, 4. Basım, İstanbul
121 Elvan, L (2021) 2021 Yılı Bütçesi Plan ve Bütçe Komisyonu, https://komisyon.tbmm.gov.tr/duyurular.php?pKomKod=17/17. 11.2020
122 Sayın, Ş (2010), s.38; https://www.seffaflik.org/wp-content/uploads/2019/09/T%C3%BCrkiyede-Kamu-Al%C4%B1mlar%C4%B1.pdf

DÜNYA VE ÜLKELER REHBERİ

Prof. Dr. Recep EFE

Prof. Dr. Emin ATASOY

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-59-2

Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖN SÖZ

Merak ve ilgi kişiyi motive ederek öğrenmenin ilk basamağını oluştur. Merak, bir şeyi anlamak, bilmek ve onu elde etmek için duyulan istektir. Olaylar, keşifler ve deneyler, ilginç bilgiler ve rekorlar her yaşta insanın ilgi alanlarının başında gelir. Her insanın mutlaka bilmediği bir şeylerin olduğu, öğrenecek yeni bilgilerin bulunduğu bir gerçektir.

Günümüzde her alanda internet kullanımı çok yaygınlaşmıştır. Merak eden herkes birçok bilgiye internet vasıtasıyla ulaşabilmektedir. Fakat elektronik ortamda o kadar çok bilgi vardır ki bunlardan hangisinin doğru, hangisinin yanlış olduğu tartışmalıdır. Bilgiler eksik, yanlış veya çarpıtılmış olabilmektedir. Bu durumda güvenilir bilimsel kaynaklara, kontrol edilmiş ve onaylanmış bilgilere her zamandan daha çok ihtiyacımız vardır. Elinizdeki bu kitap, yaşadığı gezegeni merak eden, öğrenmek isteyen okuyucuların bilimsel ve güvenilir kaynağı olarak tasarlanmıştır.

Dünyanın en büyük ekonomileri, en çok turizm geliri olan, en fazla ihracat yapan, en az gelire sahip olan ülkeler hangileridir? Avrupa kıtasının en uzun mağarası, Asya kıtasında en fazla Hristiyan'ın bulunduğu ülke, 21. yüzyılda adı değişen ülkeler… Dünya ve ülkelerle ile ilgili bunun gibi yüzlerce soru aklımıza gelebilir. Çok ilgili ve meraklı olmayan bir kimse bu soruların cevabını bilemez. Elektronik ortamda ise bir sorunun birden çok cevabı karşımıza çıkabilir. Hangisinin doğru ve hangisinin eksik ya da yanlış olduğunu anlamak güçtür.

Ülkelerin hemen hemen her alanda kısa ve öz analizinin yapıldığı bu kitapta yüzlerce konu ve binlerce istatistiki veri yer almaktadır. Fakat kitabın en önemli özelliği, merak edilen soruların cevaplarına okuyucunun kolaylıkla ulaşılabilmesi, dünya ve ülkelerle ile ilgili yüzlerce dağınık bilgiyi bir araya toplamasıdır. Kitap nüfustan hastalıklara, ekonomiden teknolojiye, suçlardan güvenliğe, ihracattan dış borca, madenlerden tarıma, bankalardan şirketlere, enflasyondan ihracata, turizmden spora kadar aklımıza gelecek yüzlerce veriyi ve bilgiyi içermektedir. Bu nedenle herkese hitap edecek bir içeriğe sahiptir. Birçok ülkede ülkeler ve dünya ile ilgili rehber kitaplar yayınlanırken Türkiye'de buna benzer çalışmaların olmadığı bilinmektedir. Bu kitap bu eksikliği gidermek için kaleme alınmıştır.

Kitap iki ana bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde dünyadaki ülkeler kıtalara göre sıralanarak bahsi geçen devlet "coğrafi özellikler", "demografi", "yönetim" ve "ekonomi" başlıkları altında dört bölümde incelenmiştir. Kitapta yer alan her ülkenin metin öncesine, lokasyon haritası, ülke haritası ve ulusal bayrağı konulmuştur.

İkinci bölümde ise dünya, kıtalar ve ülkelerle ilgili sayısal veriler konulara ayrılarak verilmiştir. Burada nüfus, enerji, ekonomi, eğitim, sağlık, çevre, tarım, ulaşım, turizm, müzik, spor, savunma, bilişim, dinler, diller gibi birçok konuda ülkelerin sıralaması görülebilir. Aynı bölümde her bir kıta için ayrı bir dosya ve metin hazırlanmış, böylece her kıtanın "coğrafi kimlik kartı" resmedilmiştir.

Bu bilgiler yüzlerce kitap, dergi, makale ve bilimsel yayın incelenip değerlendirildikten sonra konu kapsamına göre dizilerek verilmiştir. Format olarak bu çalışma "Dünya Coğrafyası Kılavuzu" olarak da adlandırılabilir. Bu nedenle akademisyen, öğretmen, öğrenci, iş insanı ve meraklı herkes bu kitaptan faydalanabilir. Bunun yanında yurt dışına iş ve gezi amaçlı seyahat eden herkes için çok değerli bilgiler de kitapta yer almaktadır.

Kitapta, Türkiye'de ilk kez gezegenimizde yer alan tüm ülkelerin demografik, doğal, beşerî ve ekonomik özellikleri "ülke kimlik kartları" olarak bir araya toplanmıştır. Tüm dünya ülkeleri kitapta bir arada yer aldığından okuyucular ülkeler arasında istedikleri konuda kolaylıkla karşılaştırma yapabilirler. Özetle, tüm kıtaları ve ülkeleri bir araya getirip onların coğrafi, iktisadi ve demografik özelliklerini güncel istatistiki veriler ile irdelemenin faydalı ve anlamlı bir çalışma olacağı düşünülmüştür.

Kitap hazırlanırken değişik dillerde yayımlanmış dijital ve basılı kaynaklardan yararlanılmıştır. İnternet ortamındaki elektronik bilgiler ile kitaplardaki ve diğer basılı kaynaklardaki bilgiler incelenmiş ve karşılaştırılmıştır. Fakat doğru ve güvenilir bilgiye ulaşmak bu kitabın hazırlanmasındaki en büyük ikilem ve en büyük zorluk olarak karşımıza çıkmıştır. Bir dinsel topluluğun coğrafi dağılışını, bir ülkenin ihraç ürünlerini, bir körfezin yüzölçümünü veya bir kentin nüfusunu farklı kaynaklar farklı şekilde verdikleri için bunlardan hangisi doğru hangisi yanlış olduğunu ayırt etmek bazen çok zor olabilmektedir. Bu nedenle kitapta yansıtılan istatistiki verilerin güvenirliği ve doğruluğu yazarların kişisel kaynak tercihlerini yansıtmaktadır. Kitabın yazarları olarak bu mütevazı eserde doğru kişisel kaynak tercihleri yaptığımızı ve böylece okuyuculara en doğru bilgileri ilettiğimizi umuyoruz.

Ülkelerin kıtalara göre ayırımı kabul gören kaynaklara göre yapılmış ve kitap içinde Birleşmiş Milletler üyesi olan 193 ülke ayrıntılı, diğerleri ise (2 gözlemci ülke ve bağımlı bazı bölgeler) liste olarak yer almıştır.

Kitapta yüzlerce tablo ve bilgi bulunduğundan, tümünün doğru olduğunu, hiç bilgi ve kaynak hatası veya istatistiki hata olmadığını

iddia etmek mümkün değildir. Okuyucular bu eksiklikleri ve hataları yazarlara yazılı olarak bildirdiklerinde hem "yapıcı eleştiri" hem de "yazar-okur diyaloğu" sağlanmış olur düşüncesindeyiz.

Yaşadıkları bölgenin ve vatan olarak benimsedikleri ülkelerin özelliklerini bilen 21. yüzyılın meraklı okuyucularının, en büyük vatan olan gezegenimizin özelliklerini de bu kitapta bulabileceklerdir. Bu nedenle kendini "dünya vatandaşı" olarak gören veya mavi gezegenin sade bir üyesi olarak hisseden her okuyucu için bu eserin faydalı olacağını umut ediyoruz.

Eylül 2021, Balıkesir

Prof. Dr. Recep EFE
Prof. Dr. Emin ATASOY

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER ..... Vİ
KISALTMALAR ..... Xİİİ
I. KITALARA GÖRE DÜNYA'DAKİ DEVLETLER VE ÜLKELER 1
AVRUPA ÜLKELERİ 6
ALMANYA 6
ANDORRA 8
ARNAVUTLUK 10
AVUSTURYA 12
BELARUS 14
BELÇİKA 16
BİRLEŞİK KRALLIK 18
BOSNA HERSEK 20
BULGARİSTAN 22
ÇEKYA 24
DANİMARKA 26
ESTONYA 28
FİNLANDİYA 30
FRANSA 32
HIRVATİSTAN 34
HOLLANDA 36
İRLANDA 38
İSPANYA 40
İSVEÇ 42
İSVİÇRE 44
İTALYA 46
İZLANDA 48
KARADAĞ 50
KIBRIS 52
KUZEY MAKEDONYA 54
LETONYA 56
LIECHTENSTEIN 58
LİTVANYA 60
LÜKSEMBURG 62
MACARİSTAN 64
MALTA 66
MOLDOVA 68
MONAKO 70

NORVEÇ 72
POLONYA 74
PORTEKİZ 76
ROMANYA 78
RUSYA 80
SAN MARİNO 82
SIRBİSTAN 84
SLOVAKYA 86
SLOVENYA 88
TÜRKİYE 90
UKRAYNA 92
YUNANİSTAN 94
ASYA ÜLKELERİ 96
AFGANİSTAN 96
AZERBAYCAN 98
BAHREYN 100
BANGLADEŞ 102
BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ 104
BRUNEİ 106
BUTAN 108
ÇİN 110
DOĞU TİMOR 112
ENDONEZYA 114
ERMENİSTAN 116
FİLİPİNLER 118
GÜNEY KORE 120
GÜRCİSTAN 122
HİNDİSTAN 124
IRAK 126
İRAN 128
İSRAİL 130
JAPONYA 132
KAMBOÇYA 134
KATAR 136
KAZAKİSTAN 138
KIRGIZİSTAN 140
KUVEYT 142
KUZEY KORE 144
LAOS 146

LÜBNAN 148
MALDİVLER 150
MALEZYA 152
MOĞOLİSTAN 154
MYANMAR (BURMA) 156
NEPAL 158
ÖZBEKİSTAN 160
PAKİSTAN 162
SİNGAPUR 164
SRİ LANKA 166
SUUDİ ARABİSTAN 168
SURİYE 170
TACİKİSTAN 172
TAYLAND 174
TÜRKMENİSTAN 176
ÜRDÜN 180
VİETNAM 182
YEMEN 184

AFRİKA ÜLKELERİ 186

BENİN 188
BOTSVANA 190
BURKİNA FASO 192
BURUNDİ 194
CEZAYİR 196
CİBUTİ 198
ÇAD 200
EKVATOR GİNESİ 202
ERİTRE 204
ESVATİNİ 206
ETİYOPYA 208
FAS 210
FİLDİŞİ SAHİLİ (CÔTE D'IVOIRE) 212
GABON 214
GAMBİYA 216
GANA 218
GİNE 220
GİNE BİSSAU 222
GÜNEY AFRİKA CUMHURİYETİ 224
GÜNEY SUDAN 226

KABO VERDE (YEŞİL BURUN ADALARI) 228
KAMERUN 230
KENYA 232
KOMORLAR 234
KONGO CUMHURİYETİ 236
KONGO DEMOKRATİK CUMHURİYETİ 238
LESOTHO 240
LİBERYA 242
LİBYA 244
MADAGASKAR 246
MALAVİ 248
MALİ 250
MAURITIUS 252
MISIR 254
MOZAMBİK 258
NAMİBYA 260
NİJER 262
NİJERYA 264
ORTA AFRİKA CUMHURİYETİ 266
RUANDA 268
SAO TOME VE PRINCIPE 270
SENEGAL 272
SEYŞELLER 274
SİERRA LEONE 276
SOMALİ 278
SUDAN 280
TANZANYA 282
TOGO 284
TUNUS 286
ZAMBİYA 290
ZİMBABVE 292
KUZEY AMERİKA ÜLKELERİ 294
AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ 294
ANTIGUA VE BARBUDA 296
BAHAMALAR 298
BARBADOS 300
BELİZE 302
DOMİNİK CUMHURİYETİ 304
DOMİNİKA 306

EL SALVADOR 308
GRENADA 310
GUATEMALA 312
HAİTİ 314
HONDURAS 316
JAMAİKA 318
KANADA 320
KOSTA RİKA 322
KÜBA 324
MEKSİKA 326
NİKARAGUA 328
PANAMA 330
SAİNT KİTTS VE NEVİS 332
SAİNT LUCİA 334
SAİNT VİNCENT VE GRENADİNLER 336
TRİNİDAD VE TOBAGO 338

GÜNEY AMERİKA ÜLKELERİ 340

ARJANTİN 340
BOLİVYA 342
BREZİLYA 344
EKVADOR 346
GUYANA 348
KOLOMBİYA 350
PARAGUAY 352
PERU 354
SURİNAM 356
ŞİLİ 358
URUGUAY 360
VENEZUELA 362

OKYANUSYA ÜLKELERİ 364

AVUSTRALYA 364
FİJİ 366
KİRİBATİ 368
MARSHALL ADALARI 370
MİKRONEZYA 372
NAURU 374
PALAU 376
PAPUA YENİ GİNE 378

SAMOA 380
SOLOMON ADALARI 382
TONGA 384
TUVALU 386
VANUATU 388
YENİ ZELANDA 390
II. DÜNYA, KITA VE ÜLKE İSTATİSTİKLERİ 392
DÜNYA İSTATİSTİKLERİ 393
1. Dünyanın Başlıca Doğal Özellikleri 393
2. Dünyanın Başlıca Beşerî Özellikleri 409
3. Dünyadaki Diller ve Dinler 411
KITA İSTATİSTİKLERİ 415
1. AVRUPA KITASI 417
2. ASYA KITASI 425
3. AFRİKA KITASI 434
4. KUZEY AMERİKA KITASI 440
5. GÜNEY AMERİKA KITASI 446
6. OKYANUSYA KITASI 451
7. ANTARKTİKA KITASI 457
ÜLKE İSTATİSTİKLERİ 462
1. Küresel Demografik Veriler 463
2. Eğitimin Küresel Görünümü 478
3. Sağlık Sisteminin Global Perspektifi 481
4. Dünya'da Aile, Evlilik ve Boşanmalar 493
5. Kentler ve Kentleşmeye Küresel Bakış 496
6. Global Ölçekte Mülteci ve Sığınmacılar 504
7. Ülke Ekonomileri: En Güçlü ve En Zayıf Olanlar 506
8. Dünyanın En Güçlü Şirketleri ve Bankaları 517
9. Sanayi ve Hizmet Sektörlerine Global Bakış 519
10. Tarım Sektörünün Küresel Görünümü 522
11. Madenler ve Madencilik Liderleri 537
12. Enerji Kaynaklarına Küresel Bakış 540
13. Dünyada Bilişim, Teknoloji ve Haberleşme 543
14. Ülkeler Bazında Alınan Nobel Ödülleri 546
15. Global Ölçekte Ulaşım ve Taşımacılık 548
16. Turizm İstatistikleri 558
17.Teknolojinin Küresel Liderleri 559
18. Müzik ve Basın-Yayın Liderleri 562

19. Olimpiyatlar ve Futbolun Şampiyonları 565
20. Alkol ve Sigara Tüketimi 568
21. Ülkelerin Suç ve Güvenlik İndeksleri 570
22. Ülkeler Bazında Askeri Güç ve Savunma Harcamaları 573
23. Çevre Koruma ve Ekolojik Sorunlar 575
24.Yönetim, Demokrasi ve İnsan Hakları 583
KAYNAKLAR 588

KAYNAKLAR

Aras, A. (2016) *Harita ve Grafiklerle Dinler Coğrafyası*, Emin Yayınları, Bursa

Atalay, İ. (2007) *Kıtalar ve Ülkeler Coğrafyası*, META Basım, İzmir

Atasoy E. & Wendt J. A. (Editörler) (2017), *Sosyal Bilimler Işığında Polonya Cumhuriyeti,* Beta Yayınları, İstanbul

Atasoy E. ve Soykan A. (2008) "Saha (Yakut) Cumhuriyeti: Coğrafi Kimlik Analizi Denemesi", Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, No. 21, s. 33-60, Muğla

Atasoy, E. & Çalışkan, V. & Galay, E. (2014) "Beşeri Coğrafya Perspektifinden Tataristan Cumhuriyeti," Marmara Coğrafya Dergisi, Sayı: 29, 2014, s. 313- 343, İstanbul

Atasoy, E. & Ertürk M. (2009) "Etnocoğrafya Perspektifinden Bulgaristan Romanları", Doğu Coğrafya Dergisi, Yıl 15, Sayı 24, Erzurum

Atasoy, E. & Şenşekerci, E. (Editörler) (2015) *Tarihsel, Coğrafi ve Ekonomik Boyutlarıyla Belarus*, Sentez Yayınları, Bursa

Atasoy, E. (20008) "Remarks on Otnomuos Republics Located Within Russian Federation in Terms of Etnogeography", Turkish Studies, Vol: 3, No:7, p. 83–124, İzmir

Atasoy, E. (2001) "Kazakistan'ın Nüfus Yapısı ve Demografik Özellikleri", Türk Coğrafya Kurumu, Türk Coğrafya Dergisi, Sayı: 36, İstanbul

Atasoy, E. (2010) "Federal Bölgelere Göre Rusya'nın Nüfus ve Etnocoğrafya Özellikleri", Uludağ Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl: 11, Sayı 19, s.183 – 219, Bursa

Atasoy, E. (2011) *Demografi, Jeopolitik ve Etnocoğrafya Işığında Rusya*, MKM Yayıncılık, Bursa

Atasoy, E. (2013) *Demografi Yazıları*, MKM Yayıncılık, Bursa

Atasoy, E. (2015) *Doğu Avrupa Ülke Araştırmaları (Rusya, Bulgaristan, Belarus ve Polonya),* Sentez Yayınları, Bursa

Atasoy, E. (2018) "Siyasi Coğrafya ve Etnocoğrafya Perspektifinden Filipinler'deki Müslüman Topluluklar", Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi, Cilt 7, Sayı 2, Karabük

Atasoy, E. (2019) *Kültür Coğrafyası ve Etnocoğrafyanın Temelleri*, Değişim Yayınları, İstanbul

Atasoy, E. (2010) *Kıtalar ve Ülkeler Coğrafyası*, Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa

Aydın, M. (2015) *Ana Hatlarıyla Dinler Tarihi (Tarih, İnanç ve İbadet),* Ensar Yayınları, İstanbul

Babin, Y. V. Moskvin, V. V. Vidyapin, V. İ. Stepanova, M. V. (2005) "Ekonomiçeskaya Geografiya Rosii", İzdatelskiy Dom "İNFRA-M", Moskova

Berkay, F. & Atasoy, E. (2007) *"Dinler Coğrafyasına Küresel Bir Bakış"*, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 10, Sayı 18, Balıkesir

Busigina, İ. M. (2010) *Politiçeskaya Geografiya. Formirovanie Politiçeskoy Karti Mira,* İzdatelstvo "Prospekt", Moskova
Clawson, D. L. (ed.) (2018). World Regional Geography: A Development Approach. Prentice Hall. U.S.A.
Çepaliga, A. L. & Çepaliga, G. İ. (2004) *Regioni Rosii, Spravoçnik*, İzdatelstvo "Daşkov i K", Moskova
Çirikov, A. L. & Pozdnyak, G. V. (2008) *Atlas Mira*, İzdatelstvo PKO "Kartografiya", İzdatelstvo "Oniks", Moskova
Nijman, J., Peter O. Miller, H.J. De Blij (2017) Geography: Realms, Regions and Concepts, 17th Ed Wiley, U.S.A
Dokova, S. & Petrov, K. (2008) *Geodemografiya,* İzdatelstvo Trakiya-M, Sofya
Dronov V. P. & Gluşkovoy, V. G. (2003) *Obştestvennaya Geografiya Rosii*, İzdatelstvo "Klassiks Stil", Moskova
Dubenok, N. V. & Sergeeva, İ. Y. (2008) *Bolşaya Entsiklopediya Rosii,* İzdatelstvo "EKSMO", Moskova
Dumortier, B. (2007) *Dinler Atlası. İnançlar, İbadetler ve Ülkeler*, NTV Yayınları, Mas Matbaaclık, İstanbul
Efe R., Atasoy E., Barwıński M., Wendt J.A. (2017) *Polonya Siyasetinde Ulusal Azınlıklar ve Doğu Komşuları,* [İçinde:] Atasoy E., Wendt J.A. (eds.), Sosyal Bilimler Işığında Polonya Cumhuriyeti, Beta Basım Yayım Dağıtım, Istanbul, s. 203-222.
Erusalimskiy, G. B. (2010) *Gosudarstva v Tablitsah. Kratkiy Statistiçeskiy Spravoçnik*. İD "KOMİLFO", Sankt Petersburg
Fisher, W.B (2014). The Middle East: A Physical, Social and Regional Geography, 1st Edition. Routlege.
Gladkiy, Y. N. & Lavrov, S. B. (2001) *Globalnaya Geografiya*, İzdatelstvo Drofa, Moskova
Gluşkovoy, V. G. & Simagina, Y. A. (2008) *Demografiya*, İzdatelstvo Knorus, Moskova
Gluşkovoy, V. G. & Simagina, Y. A. (2011) *Federalnie Okruga Rossii. Regionalnaya Ekonomika*, İzdatelstvo "Knorus", Moskova
Golubçikov, Y. H. (2003) *Geografiya Çeloveka*, İzdatelstvo Editorial URSS, Moskova
Gorohov, S. A. & Hristov, T. T. (2017) *Religii Narodov Mira*, İzdatelstvo "Knorus", Moskova
Gorohov, S. A. (2020) *Geografiya Religiy. Tsikli Razvitiya Globalnogo Konfessialnogo Prostranstva*, İzdatelstvo "Yuniti – Dana", Moskova
Heathcote, R. L. (1994). Australia. 2nd Edition. Longman Scientific &Technical.
Heintzelman, O.H.; Highsmith Jr. R. M. (2016). World Regional Geograpy. Prentice -Hall. U.S.A.
Hruştev, T. (2002) *Ekonomiçeskaya i Sotsialnaya Geografiya Rosii,* İzdatelstvo "Drofa", Moskova

Jelen, I., Angelija Bučienė), Francesco Chiavon, Tommaso Silvestri (2021) The Geography of Central Asia-Human Adaptations, Natural Processes and Post-Soviet Transition. Springer

Jitkov, V. B. & Paşintseva, N. İ. & Voronina, İ. V. & Kazaçenko, L. A. (2007) *Rossiyskiy Statistiçeskiy Ejegodnik - 2007 Statistiçeskiy Sbornik,* İnformatsionno-İzdatelski Tsentar "Statistika Rosii", Moskova

Kononova. N. G. (2012) *Mir v Tsifrah - 2012. Karmannıj Spravoçnik*, İzdatelstvo "Olimp – Biznes", Moskova

Lacoste, Y. (2005) *Geopolitiçeski Reçnik na Sveta*, Knigoizdatelska Kaşta "Trud", Sofya

Lavrov, S. B. & Kaledin, N. V. (2003) *Ekonomiçeskaya, Sotsialnaya i Politiçeskaya Geografiya Mira. Regioni i Strani*, İzdatelstvo "Gardariki", Moskova

Lukanov, A. & Bojinov, N. & Dimitrov, S. (2005) *Stranite v Sveta 2005-2006, Spravoçnik,* İzdatelstvo Gloriya Palas, Sofya

Maksakovski, V. P. & Lipetsi Y. G. & Volskiy, V. V. (2001) *Sotsialno Ekonomiçeskaya Geografiya Zarubejnogo Mirra*, İzdatelstvo Drofa, Moskova

Maksakovski, V. P. (2006) *Geografiçeskaya Kartina Mira. Kniga: 1*, İzdatelstvo Drofa, Moskova

Maksakovskiy, V. P. (1993). *Geografiçeskaya Kartina Mira - Çast I*, İzdatelstvo Dobro, Yaroslavl

Marston, S., Paul Knox, Diana Liverman, Vincent Del Casino Jr., Paul Robbins (2016) World Regions in Global Context: Peoples, Places, and Environments (Masteringgeography) 6th Edition, Pearson Publishing.

Martin, S. & Gifford, K. & Teylor, M (2019) *Ves Mir v Tsifrah*, İzdatelstvo "Rosmen", Moskova

Petrova, N. N. (2007) *Geografiya Sovremenniy Mir*, İzdatelstvo "Forum-İNFRA-M", Moskova

Petterson et al. (2012). World Geography McDougal Littel Publ.

Plisetskiy, E. L. & Vinokurov, A. A. & Gluşkoy, V. G. & Simagin, Y. A. (2008) *Vedenie v Ekonomiçeskuyu Geografiyu i Regionalnuyu Ekonomiky Rossi*, Gumanitarniy İzdatelskiy Tsentr "VLADOS", Moskova

Pozdnyak, G. V. & Polunkina, N. N. (2003) *Atlas Mira*, Federalnaya Slujba Geodeziya i Kartografi Rosii, PKO "Kartografiya", İzdatelskiy Dom "Oniks 21 Vek", Moskova

Pulsipher, L., Alex Pulsipher; Ola Johansson (2020) World Regional Geography Without Subregions-Global Patterns, Local Lives

Eighth Edition| W. H. Freeman

Sedakova, İ. (2016) Mir v Tsifrah - 2016. Karmannıj Spravoçnik, İzdatelstvo "Olimp – Biznes", Moskova

Sedakova, İ. (2020) Mir v Tsifrah - 2020. Karmannıj Spravoçnik, İzdatelstvo "Olimp – Biznes", Moskova

Sevruk, M. A. (2008) *Entsiklopediya Rusiya: Federalni Okrazi i Regiozni,* Fondatsiya "Ustoyçivo Razvitie za Balgariya", Peçat Universitetsko İzdatelstvo "Sv. Kliment Ohridski", Sofya

Simagin, Y. A. & Gluşkovoy, V. G. (2009) *Teritorialnaya Organizatsiya Naseleniya i Hozyaystva,* İzdatelstvo "Knorus", Moskova

Slaveykov, P. (2012) *Geodemografiya*, Universitetsko İzdatelstvo Sv. Kliment Ohridski, Sofya

Slaveykov. P. (2006) *Etnogeografiya*, Universitetsko İzdatelstvo "Sv. Kliment Ohridski", Sofya

Sokolin, V. L. (2007) *Rosiya v Tsifrah 2007. Kratkıy Statistiçeskiy Spravoçnik*, Federalnaya Slujba Gosudarstvennoy Statistiki (ROSSTAT), Moskova

Statistical Review of World Energy - British Petroleum https://www.bp.com/en/global/corporate/energy-economics/statistical-review-of-world-energy.html

The CIA World Factbook 2021-2022 Paperback – Central Intelligence Agency, U.S.A

Treşnikov, A. F. (1983) *Geografiçeskiy Entsiklopediçeskiy Slovar. Geografiçeskie Nazvanıya,* İzdatelstvo "Sovetskaya Entsiklopediya", Moskova

U.S. Energy Information Administration (EIA) https://ethw.org/Energy

Ulyanov, İ. S. (2006) *Regioni Rosii, Osnovnie Harakteristiki Subektov Rosiyskoy Fedaratsii 2006, Statistiçeskiy Sbornik,* Federalnaya Slujba Gosudarstvennoy Statistiki (ROSSTAT), Moskova

Vavilova E. V. & Lebedeva, S, L. (2005) *Ekonomiçeskaya Geografiya i Regionalistika*, İzdatelstvo Gardariki, Moskova

Volskim, V. V. (2001) *Sotsialno – İkonomiçeskaya Geografiya Zarubejnogo Mira*, İzdatelstvo Drofa, Moskova

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

http://cpi.transparency.org/
http://geo.historic.ru/
http://hdr.undp.org
http://merkator.org.ua/ru/
http://ostranah.ru/
http://reports.peaceworldwide.org/civility-report-2018/
http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=BLI
http://wdi.worldbank.org/
http://worldgeo.ru/lists/
http://worldhappiness.report/
http://www.cisstat.com/
http://www.fao.org/faostat/en/#home
http://www.gecont.ru/
http://www.gks.ru

https://rosstat.gov.ru/
http://www.mojgorod.ru
http://dic.academic.ru/
http://www.mfa.gov.tr
http://www.oecdbetterlifeindex.org/
http://www.statdata.ru/
http://www.vahdet.info.tr/isdunya/
http://www.vokrugsveta.ru/
http://www.worldbank.org/
http://www5.worldbank.org/
https://all-populations.com/ru/
https://countryeconomy.com
https://countrymeters.info/ru/
https://data.worldbank.org/country
https://geogoroda.ru/
https://gtmarket.ru/countries/
https://ourworldindata.org/
https://photius.com/rankings/2020/
https://picryl.com
https://pixabay.com/
https://populationstat.com/
https://rosstat.gov.ru/worldstatday/
https://seo-96.ru/
https://theworldonly.org/mir-v-tsifrah/
https://tradingeconomics.com/country-list/inflation-rate
https://universitas21.com/
https://unsplash.com/
https://worldinfigures.com/rankings
https://www.cia.gov/
https://www.dogrulukpayi.com/
https://www.heritage.org/index/country
https://www.indexmundi.com/minerals/?product=gold&graph=production
https://www.numbeo.com/
https://www.pexels.com
https://www.prosperity.com/rankings
https://www.theglobaleconomy.com
https://www.worldlifeexpectancy.com
https://www.worldometers.info/

OHAL İLE KALICILAŞAN "DÜŞMAN CEZA HUKUKU" REJİMİ ve Alternatif Bir Kuram Denemesi: "PERFORMATİF HUKUK"

Av. Doğan ERKAN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-48-6

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Kapak İllüstrasyon: Jens Galscihot'un eseri "Survival of the Fattest

Baskı ve Cilt:

Sonçağ Yayıncılık

Matbaacılık Reklam

San Tic. Ltd. Şti.

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı

48/48 İskitler - Ankara

Tel.: (0312) 341 36 67

Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax.: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

www.ekinkitap.com

Yazar

Doğan Erkan, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden 2003 yılında mezun olduktan sonra avukatlık stajını Ankara Barosu'nda tamamladı. 2004 yılında serbest avukatlığa başladı. 2013 yılında ARKHE Avukatlık Bürosunu kurdu.

2002 yılında İnsan Hakları Derneği Ankara Şubesi Delegeliği ve 2000-2004 tarihleri arasında Cezaevleri Komisyonu üyeliği, 2003-2006 yılları arasında Çağdaş Hukukçular Derneği Ankara Şube Yöneticiliği, 2008-2010 yılları arasında Tüm Hukukçular Derneği Denetim Kurulu üyeliği, 2008-2012 yılları arasında Ankara Cumhuriyet Okurları Karar Kurulu üyeliği görevlerinde bulundu. 2012-2015 yılları arasında Ankara Barosu Avukat Hakları Merkezi ve CMK Merkezi başkan yardımcılığı, 2014-2016 yılları arasında Türkiye Barolar Birliği Avukat Hakları Merkezi üyeliği, 2015 yılında Ankara Barosu Toplumsal Olaylara ve Davalara Müdahil Avukatlar Kurulu kurucu Başkanlığı görevlerini sürdürdü. OHAL'e Karşı Hukukçular İnisiyatifinin kuruluşunda yer aldı. Halen kurucusu olduğu Ankara Barosu Toplumsal Davalar ve Hukuk Araştırmaları Merkezi Başkanıdır.

Türkiye Barolar Birliği, Ankara Barosu ile diğer barolarda ve Avrupa Konseyi ile pek çok sivil hukuk kurumu/kolektifi adına ya da nezdinde İnsan Hakları, Ceza Hukuku, Ceza Muhakemesi Hukuku, OHAL Hukuku, Ceza Hukuku Felsefesi eğitimleri verdi.

Siyaset, Ceza Hukuku, İdare Hukuku, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku, İnsan Hakları Hukuku alanlarında makaleleri; "OHAL KHK Rejiminin Eleştirisi ve KHK Müeyyidelerine Karşı İzlenebilecek Hukuki Yollar", "OHAL KHK Rejiminin Eleştirisi ve OHAL ile Kalıcı Olarak Dönüşen Ceza Hukuku Rejimi" isimli iki kitabı vardır.

İÇİNDEKİLER

OHAL HUKUKUNA DAHİ UYMAYAN TÜRKİYE 2016-2018 OHAL'İ YAHUT HUKUK DEVLETİ TAAHHÜDÜNÜN SONU 1

GİRİŞ 1
I. POZİTİF HUKUKTA OHAL NEYDİ? 3
II. OHAL' DE NE YAPILIR? 3
III. KISITLAMA ŞARTLARI 6
1. Kısıtlamaların Gerekçelendirilmesine İlişkin Genel Açıklayıcı İlkeler 6
2. Özel Kısıtlama Şartlarına İlişkin Açıklayıcı İlkeler 8
2.1. Kanunla belirlenmiş olma 8
2.2. "Demokratik bir toplumda" 8
IV. NORMATİF OLARAK OHAL NEYDİ? 8
V. OHAL'DE, OHAL KHK YOLUYLA KALICI YASAL DEĞİŞİKLİK YAPILABİLİR Mİ? 11
VI. TÜM BU ANAYASA YARGISI, İNSAN HAKLARI YARGISI KARARLARINA VE İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMELERİ / PRENSİPLERİNE, AVRUPA KONSEYİ VE BM KONSEYİ İLKE VE RAPORLARINA RAĞMEN, 2 YILLIK TÜRKİYE 15 TEMMUZ OHAL 'İNDE NELER OLDU? 18
VII. OHAL KHK'LERİ MECLİS DENETİMİNDEN KAÇIRILDI, SÜRESİ İÇİNDE YASAN'MADI VE ÖLÜ DOĞDU 20
VIII. İHLALLER 25
1. OHAL Rejimi İle Yaşam Hakkı İhlal Edilmiştir. 25
2. Örgütlenme Özgürlüğü (AİHS M. 11) İhlal Edilmiştir 27
3. İfade Özgürlüğü (AİHS M. 10) İhlal Edilmiştir. 28
4. Etkili Başvuru Hakkı (AİHS M. 13) İhlal Edilmiştir 31
5. Adil Yargılanma Hakkı OHAL'de topyekûn ihlal edilmiştir. 32
6. Kanunsuz Ceza Olmaz (Suçta Ve Cezada Kanunilik İlkesi- Nullum crimen nulla poena Sine Lege) İlkesi Gerek KHK'ler İle Gerekse Ceza Soruşturmaları Süreciyle İhlal Edilmiştir. 33
7. Adalete Erişim Hakkı İhlaline Dönük ve Yargısal Güvencelere Yönelik Düzenlemeler ile İhlaller 35

8. Adil Yargılanma Hakkı, Savunma Hakkı, Avukatlık Hak Ve Yetkileri Ve Ceza Usul Hakları İhlalleri 36
8.1. Müdafiden Yararlanma Hakkı ve Avukatlık Mesleğinin İcrasına Yönelik Düzenlemeler 36
8.1.1. Müdafisiz Duruşmaya Devam Edilebilmesi 36
8.1.2. Duruşmada Avukatla Temsile Kısıtlama 36
8.1.3. Müdafilik Görevinden Yasaklama 36
8.1.4. Soruşturma Safhasında Müdafiyle Görüşme Hakkına Sınırlama 37
8.1.5. Cezaevinde Avukatla Görüşme Hakkına Sınırlama 37
9. Soruşturma Tedbirlerine Karar Verme Yetkisine Yönelik Düzenlemeler ve Adil Yargılanma Hakkı İhlalleri 38
9.1. Savcılara Yakalama Kararı Verme Yetkisi Tanınması 38
9.2. El Koyma İşlemine Yönelik Yargısal Denetimin Zayıflatılması 39
9.3. Arama ve El koyma Sırasındaki Güvencelerin Kaldırılması .. 39
9.4. Taşınmaz, Banka Hesabı ile Her Türlü Hak ve Alacaklara El Koymanın Koşullarının Yeniden Düzenlenmesi 40
9.5. Kolluğa Belgeleri İnceleme Yetkisi Verilmesi 40
9.6. Savcıya Bilgisayar Kayıtlarına El Koyma Yetkisi Tanınması . 41
9.7. Savcıya İletişimin Tespiti ve Dinlenmesi Kararı Verebilme Yetkisi Tanınması 41
9.8. Savcıya Gizli Soruşturmacı Görevlendirme ve Teknik Araçlarla İzleme Kararı Verme Yetkisi Tanınması 42
10. Ceza Yargılamasında Silahların Eşitliği ve Doğrudan Doğruyalık İlkesine Yönelik Düzenlemeler 42
10.1. Avukatın Dosya İçeriğini İnceleme ve Örnek Alma Hakkının Kısıtlanması 42
10.2. Tanığı Sorguya Çekme Hakkına Sınırlama 43
10.3. Sanığın Duruşmada Hazır Bulunma Hakkına Sınırlama 43
10.4. Hükmün Müdafi Yokluğunda Açıklanabilmesi 44
11. Kişi Hürriyeti ve Güvenliği Hakkına Yönelik Düzenlemeler ve Adil Yargılanma Hakkı İhlalleri 44
11.1. Gözaltı Süresinin Uzatılması 44
11.2. Terörle Bağlantılı Suçlar Bakımından Azami Tutukluluk Süresinin Uzatılması 45
11.3. Hukuka Aykırı Gözaltı ve Tutuklama Nedeniyle Ödenecek Tazminatın Kesinleşmesi Şartı 45

12. Mahpus Haklarına Yönelik Düzenlemeler 46
12.1. Mahpusların Ziyaret ve Haberleşme Hakkına Yönelik Kısıtlamalar 46
12.2. Mahpusların Ceza İnfaz Kurumu Dışına Çıkmasının Kısıtlanması 47
12.3. Mahpuslara Tek Tip Kıyafet Uygulaması 47
13. Adalete Erişim Hakkı ve Yargısal Güvencelere Yönelik Düzenlemeler 48
13.1. OHAL KHK'ları Kapsamındaki İşlemler İçin Yürütmeyi Durdurma Yasağı 48
13.2. OHAL KHK'ları Kapsamında Karar Alan, Darbe Teşebbüsü ve Terör Eylemlerinin Bastırılmasında Görev Alan Kişilere Sorumsuzluk Getirilmesi 48
13.3. Memur Disiplin Hukukundaki Soruşturma Sürelerinin Uygulanmaması 49
13.4. Yargıtay'da Duruşmalı Yargılamaya Kısıtlama 49
IX. KHK'LAR ELİYLE CEZA USUL KANUNUNDA YAPILAN KALICI TEMEL YASAL DEĞİŞİKLİKLER 50
X. DİĞER İHLALLER 55
XI. ARA SONUÇ 56
XII. OHAL İŞLEMLERİ İNCELEME KOMİSYONUNUN OLUŞUMUNA, KARARLARINA VE KARAR ALMA SÜREÇLERİNE DAİR BİR ELEŞTİRİ 57
1. OHAL İNCELEME KOMİSYONU NEYDİ? 57
2. KOMİSYON HANGİ HUKUK KATEGORİSİNE DAYANMALIYDI? 59
3. Peki, Adil Yargılanma Hakkı uygulanması hangi hukuksal kategoriler için olmazsa olmazdır? 60
XIII. ABD VE AVRUPA'DA OHAL VE TERÖR HUKUKUNUN VE GİDEREK DEVLETİN REVİZYONU 66
XIV. OLAĞAN HUKUKU OHAL'DEN ARINDIRMAK VE AVUKATLIK 78

"HELVADAN PUT", OTPOR/CANVAS, MORDOR YA DA DÖNGÜSEL SAFSATA 79

ANAYASA MAHKEMESİ OHAL'İ OLAĞANLAŞTIRDI 84
Anayasa Mahkemesi OHAL KHK'ları İçin Hangi Ölçütleri Getirdi? ... 85

İKİLİ DENETLEME 86
Kararda Kısmen Olumlu Bir "İkili Denetleme" Örneği: Yürütmenin Durdurulması Engelinin İptal Edilmesi 90

SİYASİ DAVALARDA REHİN ALMALAR 93

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ, KHK DAYANAĞI İLE İŞTEN ÇIKARMAYA NE DEDİ? 97

KARARIN OLUMSUZ YÖNLERİ 98

KARARIN OLUMLU YÖNLERİ 102
Özel ve Aile Hayatına Saygı Ölçütü 103

İNSAN HAKLARI VE HUKUK DEVLETİNDE BÜYÜK GERİ SIÇRAYIŞ: OHAL İLE KALICILAŞAN DÜŞMAN CEZA HUKUKU REJİMİ VE ALTERNATİF BİR KURAM DENEMESİ: "PERFORMATİF HUKUK" ... 106

HUKUK, KİMİN ÜRÜNÜDÜR? 111

DÜŞMAN CEZA HUKUKU 114
Kavram ve Doğası 115
Düşman Ceza Hukukunda "Yurttaş" Yerini "Tehlikeli Kişi"ye Bırakır 116
Düşman Ceza Hukukunun Usul Hukuku 118

PERFORMATİF HUKUK 121
Praksis Varlığı Olarak İnsan Tasarımı – İnsan Hakları İçin Felsefi Bir Temel 128

DİYALEKTİK HUKUK BİLİMİ 131

SON SÖZ 134

BÖLÜM KAYNAKÇASI 135

EKLER 139

BÖLÜM KAYNAKÇASI

Agamben, Giorgio (2018), **İstisna Hali,** çev. Kemal Atakay, Ayrıntı Yayınları

Akbaş, Kasım (2015), **Hukukun Büyübozumu,** NotaBene Yayınları

Althusser, Louis (2003), **İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları,** çev. Alp Tümertekin, İthaki Yayınları

Aydın, Devrim (2011), **Ceza Hukukunda Okullar,** Ceza Hukuk Dergisi Yıl: 6 Sayı: 15 Nisan 2011 içinde, s. 48-57

Collins, Hugh (2013), **Marksizm ve Hukuk,** çev. Deniz Tuna Dipnot Yayınları

Cotterrell, Roger (2018), **Hukuk Bilimin Politikası**, çev. Saim Üye, Pinhan Yayıncılık

Duguit, Leon (1954) **Kamu Hukuku Dersleri**, çev. Süheyp Derbil, Ankara: A.Ü. Hukuk Fakültesi Yayınları.

Deflem, Mathieu (2008), **Habermas'ın İletişimsel Eylem Kuramı'nda Hukuk,** çev. Ülker Yükselbaba, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası 72(1):877-894

Dworkin, Ronald (1977), **Hakları Ciddiye Almak**, çev. Ahmet Ulvi Türkbağ (2007), Dost Kitabevi

Erkan, Doğan (2018), **Ohal Hukukuna Dahi Uymayan Türkiye 2016-2018 Ohal'i Yahut Hukuk Devleti Taahhüdünün Sonu**, Ankara Barosu Dergisi 2018/4 sayısı, s. 375-433

Erkan, Doğan (2019), **OHAL KHK Rejiminin Eleştirisi ve OHAL İle Kalıcı Olarak Dönüşen Ceza Hukuku Rejimi**, Ekin Basım Yayın Dağıtım

Esgün, Toros Güneş (2018), **Levıathan'ın Hayaletleri: Schmitt ve Neumann'da Hukuk ve Devlet**, DTCF Dergisi 58.1, s. 905-930

Ferraris, Maurizio (2019), **Yeni Gerçekçilik Manifestosu,** çev. Kemal Atakay, Kolektif Kitap

Feteris, Eveline T. (2019), **Hukuki Argümantasyonun Temelleri**, çev. Ertuğrul Uzun, Pinhan Yayıncılık

Gramatica, Filippo (2005), **Toplumsal Savunma İlkeleri**, çev. Sami Selçuk, İmge Kitabevi

Gramsci, Antonio (2007), **Hapishane Defterleri,** çev. Adnan Cemgil, Belge Yayınları

Jakobs, Günther (2008), **Düşman Ceza Hukuku-Hukukiliğin Şartlarına Dair Bir İnceleme,** Yener Ünver (Ed.), Terör ve Düşman Ceza Hukuku içinde s.507-526, Çev. Mehmet Cemil Özansü, Seçkin Yayıncılık

Karadağ, Ulaş (2018), **Schmitt'in Uğrakları Üzerine: 'Kararcılık'tan 'Somut-Düzen'e,** Hukuk Kuramı, C. 5, S. 2 içinde ss. 1-10

Karahanoğulları, Onur (2017) **Marksizm ve Hukuk,** Diyalektik Hukuk Bilimi, Yordam Kitap

Melia, Manuel Cancio (2017), **Terörizm ve Ceza Hukuku: Engel Olma Hayali, Hukukun Üstünlüğü'ün Karabasanı**, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Çev. Serkan Oğuz, S.1. s-115-126

Markovic, Mihailo (2013), **İnsan Haklarının Felsefi Temelleri**,

sendika63.org/2013/07/insan-haklarinin-felsefi-temelleri-mihailo-markovic-129833/

Marx, Karl (2013), **Artı Değer Teorileri,** çev. Yurdakul Fincancı, Sol Yayınları

Mısır, Mustafa Bayram (2013), **Hukuk ve Devlet Özdeşliğinin Ötesinde Kamu Hukuku**, Ankara Barosu Dergisi, sayı: 2013/3

Neumann, Franz Leopold (1944), Behemoth, **The Structure and of National Socialism,** Chicago: Ivan R. Dee, 2009.

Oralgül, Ezgi Demir (2016), **Judith Butler'ın Kimlik ve Siyaset Anlayışı,** www.ethosfelsefe.com/ethosdiyaloglar/mydocs/JudithButler.pdf

Ozansü, Mehmet Cemil (2020), **Düşman Ceza Hukuku:Kanundan Tedbire Geçiş,** Düşmanı Yargılamak, hazırlayan Ozan Değer, Zoe Kitap, içinde s.105-125

Paye, Jean Claude (2009), **Hukuk Devletinin Sonu**, Olağanüstü Halden Diktatörlüğe Terörle Mücadele, çev. Demet Lüküslü, İmge Kitabevi

Pashukanis, Evgeny B.(1926), **Genel Hukuk Teorisi ve Marksizm**, çev. Onur Karahanoğulları, Birikim Yayınları (2013)

Serozan, Rona (2018), **Devlet ve Hukuk – Karl Marx-Friedrich Engels,** Ayrıntı Yayınları

Şanlı, Denizer (2019), **Düşman Ceza Hukuku,** Notabene Yayınları

Uzun, Ertuğrul (2016), **Hukuk Metodolojisinin Sorunları,** Nora Kitap

Vago, Steven (2003), **Law and Society,** Yedinci Basım, New Jersey: Pearson Education Inc.

Yelkenci, Taner (ed.) (2013), **Marksist Devlet ve Hukuk Teorisi**, Notabene Yayınları

COVID-19 PANDEMİSİNİN İDARİ, SİYASİ, ULUSLARARASI İLİŞKİLER, EKONOMİ VE İŞLETMELER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Editör

Prof. Dr. Yakup BULUT

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

e_ISBN: 978-625-8024-11-1

Sayfa Düzeni/Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax.: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

www.ekinkitap.com

Kitabımızda Yer Alan Her Bölüm Bu Alandaki Uzman/Uzmanlar Tarafından Yazılmış Olup Yazıların Her Türlü Sorumluluğu İlgili Yazarlara Aittir.

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
TÜRKİYE'NİN KORONAVİRÜSLE MÜCADELEDE KULLANDIĞI YENİLİKÇİ UYGULAMALAR 1
Prof. Dr. Yakup BULUT
Arş. Gör. Muhammed Miraç ASLAN

İKİNCİ BÖLÜM
TARİHSEL SÜREÇTE PANDEMİLERİN SİYASET ÜZERİNDEKİ ETKİSİ 21
Doç. Dr. Ahmet KESER

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
COVID-19 SALGINI İLE MÜCADELE YAKLAŞIMLARI: SEÇİLİ ÜLKE İNCELEMELERİ 46
Prof. Dr. Abdullah ÇELİK
Arş. Gör. Ali Burak AKSUNGUR

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
COVID-19 VE KENTLERİN DÖNÜŞÜMÜ 64
Prof. Dr. Hasan YAYLI

BEŞİNCİ BÖLÜM
COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE TÜRKİYE'DE E-BELEDİYE UYGULAMALARI 81
Doç. Dr. Seda H. BOSTANCI
Doç.Dr. Seda YILDIRIM

ALTINCI BÖLÜM
KORONAVİRÜS SALGINI VE DIŞ TİCARETE ETKİLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME 99
Dr. Öğretim Üyesi Ertan BECEREN
Doç. Dr. Emine FIRAT
Prof. Dr. Berna BALCI İZGİ

YEDİNCİ BÖLÜM
COVID-19'UN TÜRKİYE'NİN İHRACATINA ETKİSİ.....117
Prof. Dr. İbrahim Güran YUMUŞAK
Dr. Öğretim Üyesi Metin PİŞKİN
Yüksek Lisans Öğrencisi Semra KARABAŞ

SEKİZİNCİ BÖLÜM
COVID-19'UN TURİZM SEKTÖRÜ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ.....128
Yüksek Lisans Öğrencisi Burak BEDİR
Doç. Dr. Ferda Nakıpoğlu ÖZSOY

DOKUZUNCU BÖLÜM
COVID-19 PANDEMİSİNİN TÜRKİYE EKONOMİSİ AÇISINDAN EMEK PİYASASI VE EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 149
Arş. Gör. Bengü KAYAPALI

ONUNCU BÖLÜM
COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE KÜRESEL VE ULUSAL DÜZEYDE ÜRETİM VE ULUSLARARASI TİCARET GÖSTERGELERİ 160
Prof. Dr. Birol ERKAN

ONBİRİNCİ BÖLÜM
HELAL PAZAR VE HELAL LOJİSTİK FIRSATLARI: COVID 19 KAPSAMINDA BİR DEĞERLENDİRME 177
Prof. Dr. Taner AKÇACI
Yüksek Lisans Öğrencisi Mehmet BOZKURT

ONİKİNCİ BÖLÜM
KORONAVİRÜS'ÜN (COVID-19) TÜRKİYE'DE E-TİCARETE ETKİLERİ 190
Prof. Dr. Oğuz YILDIRIM
Doktora Öğrencisi Emrecan AYDIN

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM
KRİZ, AFET VE SALGIN DÖNEMLERİNDE FİRMALARIN TEDARİK ZİNCİRİNDE RİSK YÖNETİMİNİN ÖNEMİ 205
Arş. Gör. Burcu Yengil BÜLBÜL
Arş. Gör. Maide Betül AKSOY

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM
TÜRKİYE'DE COVID-19 SONRASI EKONOMİK GELİŞMELER.....214
Arş.Gör. Berna DOĞAN BAŞAR

ONBEŞİNCİ BÖLÜM
COVID-19 PANDEMİSİNİN DENİZ YOLU TAŞIMACILIĞINA ETKİLERİ.....227
Arş. Gör. Maide Betül AKSOY
Arş.Gör. Burcu YENGİL BÜLBÜL

ONALTINCI BÖLÜM
COVID -19'UN ULUSLARARASI İŞLETMECİLİK FAALİYETLERİNE ETKİSİ 235
Prof. Dr. Hüseyin ALTAY

ONYEDİNCİ BÖLÜM
METROPOLİTEN KENTTEN MAHALLE ÖLÇEĞİNE: COVID-19 İLE KENTLERİ YENİDEN DÜŞÜNMEK.....255
Dr. Öğretim Üyesi Hicran HAMZA ÇELİKYAY

ÖNSÖZ

Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve kısa sürede dünyayı saran COVID-19 Pandemisi, ülkemizin yanı sıra tüm dünyada etkili olmaya devam etmektedir. Bu salgın, sağlık alanında olduğu kadar toplumun yaşam standartlarını, ekonomik süreçleri, idari ve siyasi ilişkileri, işletmeleri hatta uluslararası ilişkileri de etkilemiş ve etkilemeye devam etmektedir. Böylesine küresel bir nitelik kazanan sorunlara çözüm getirebilmek için hemen her ülke özel gayret göstermesi gerektiği gibi uluslararası işbirliği ve koordinasyonun da devreye girmesi gerekmektedir. Nitekim bu konuda Dünya Sağlık Örgütü ve diğer ulus üstü birimlerin işbirliği ve koordinasyon çabalarının olduğu görülmektedir. Ayrıca bilimsel çalışmaların yoğunlaşması ve elde edilen veriler çerçevesinde yeni çözümlerin aranması her zaman önemli olmuştur. Gelinen nokta dikkate alındığında, bu küresel salgından kurtulmak ve çözümler üretebilmek için hemen her düzeyde duyarlılık, toplumsal bilinç, kuralların dikkate alınması, üretilen kamu politikalarına saygı duyulması, bilimsel çalışmaların etkinliği ve bu bağlamda üretilen çözümlere riayet edilmesi gerekmektedir. Diğer bir ifade ile bu küresel salgının etkilerini aza indirmek ve salgından kurtulmak için devletin tüm mekanizmalarının gösterdiği çabalara toplum ve birey olarak da duyarlılık göstermek gerekmektedir. Bu bağlamda atılan her adım ve gösterilen her çaba kıymetlidir.

Bu çerçevede farklı disiplinlerde konunun uzamanı bilim insanları tarafından kaleme alınan birçok çalışmanın bu kitapta yer aldığını görüyorum. Çalışmada *öncelikle*, ülkemizin koranavirüsle mücadelede gösterdiği gayret ve yenilikçi uygulamalar, farklı ülkelerin sorunun çözümüne ilişkin yaklaşımları, bu tür salgınların idari ve siyasi yapılar üzerindeki etkileri, kentlerin dönüşümlerine olan etkileri, yerel yönetimlerin sorunun çözümü bağlamında geliştirdikleri uygulamalar farklı boyutları ile ele alınmıştır. *İkinci olarak*, bu salgının iç ve dış ticaret üzerindeki etkileri, turizm sektörü üzerindeki etkileri, emek piyasası ve ekonomik büyüme üzerindeki etkileri, yeni pazar alanları ve oluşturulan entegre lojistik fırsatlar açısından etkileri gibi birçok konuya dikkat çekilmiştir. *Üçüncü olarak*, yapılan çalışmalarda böylesi küresel düzeyde afet ve salgınlara, ortaya çıkacak risklere karşı atılacak adımlar ve üretilecek çözümlere de yer verilmiştir. Dolayısıyla Gaziantep Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Yakup BULUT editörlüğünde yapılan bu çalışmanın çok faydalı olduğunu belirtmek isterim. Bu bağlamda kendisi ve ekibi başta olmak üzere katkı sağlayan tüm bilim insanlarını tebrik ediyorum.

Davut GÜL
Gaziantep Valisi

EDİTÖRÜN NOTU

Son çeyrek yüz yılda birçok faktörün birbirini etkilediği, çevre sorunlarından iklim değişikliğine, ekonomik krizlerden teknolojik gelişmelere, salgın hastalıklardan göç sorunlarına kadar hemen her konunun küresel bir boyut kazandığı görülmektedir. Aslında her sorun kendi içinde değerlendirildiğinde, bunların etkilerinin toplum yaşamının her alnında olduğu görülecektir. 2019'da Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve COVID-19 Pandemisi olarak adlandırılan salgının da bu tür etkilerinin ortaya çıktığı ve bu etkilerin artarak devem ettiği görülmektedir. Bu salgına ilişkin hemen her devletin bir çözüm arayışına girdiği hatta küresel düzeyde önemli çözümlerin üretildiği söylenebilir. Bilişim, haberleşme ve ulaşım teknolojilerinin dünyayı adeta anlık iletişim ağına dönüştürdüğü, diğer bir ifade ile her sorunun çok hızlı bir şekilde yaygınlık kazandığı bir ortamda, COVID-19 Pandemisi gibi küresel salgınların birey ve toplum açısından ve gelecek nesillerin ne tür tehlikelerle karşı karşıya kalabilecekleri açısından üzerinde dikkatlice durulması gereken bir konu olduğu açıktır. Nitekim tarihin farklı zaman dilimlerinde bu tür salgınların birçok dramatik sonuçlara sebep olduğu da görülmektedir. Farklı isimleri olsa da etkileri bakımından milyonlarca insanın ölümüne neden olan, sosyal, siyasal, ekonomik birçok olumsuz etkileri ortaya çıkan bu tür küresel salgınların her yönüyle araştırılması gerekmektedir. Özellikle son çeyrek yüzyılda ortaya çıkan HIV/AIDS, SARS, Domuz Gribi, Ebola, MERS ve bugün etkileri devam eden COVID-19 virüsü, toplumlara ve devletlere sarsıcı etkiler bırakmıştır. Halen devam eden ve yaklaşık 5 milyondan fazla insanın ölümüne sebep olan ve etkileri devam eden COVID-19 Pandemisi, farklı varyantları ile sosyal, siyasal, ekonomik birçok etkiye sahiptir. İşte bu etkileri bilimsel açıdan tartışmak ve tespit edilen sorunlara birtakım öneriler getirmek amacıyla, birçok kongre, sempozyum, kitap ve makale çalışması yapılmaktadır.

İşte **"COVID-19 Pandemisinin İdari, Siyasi, Uluslararası İlişkiler, Ekonomi ve İşletmeler Üzerindeki Etkileri"** başlıklı bu kitap çalışması da COVID-19 ana temalı olarak küresel boyutta etkileri olan bu salgını farklı boyutları ile ele alan bir çalışma olup *on yedi bölümden* oluşmaktadır. Çalışmanın bölümleri incelendiğinde, Türkiye'nin koranavirüsle mücadelede gösterdiği faaliyet ve uygulamalar, bunlara ilişkin tespit ve öneriler, koranavirüsle mücadelede farklı ülkelerin çaba ve çözümlerine ilişkin yaklaşımlar, COVID-19 Pandemisinin idari ve siyasi yapılar üzerindeki etkileri, toplumsal yaşamda meydana getirdiği yeni davranış kalıpları, kent ve kent yönetimlerinde meydana gelen dönüşümler, merkezi yönetim ve yerel yönetimlerin sorunlara yaklaşımları ve getirdikleri çözümler, farklı

yönleri ile ele alınmıştır. *Kitapta, COVID-19 Pandemisinin sosyal, siyasal, uluslararası ilişkiler açısından etkilerinin* yanı sıra, *işletmeler, ticari birimler, turizm sektörü, ekonomik büyüme, emek piyasası ve üretim ve pazarlama şekilleri üzerindeki etkileri* de tartışılmaktadır. Özellikle hayatın bir parçasına dönüşen bu salgınların, beraberinde yeni pazar alanlarını, yeni ticari yöntemlerini, entegre lojistik fırsatlarını, sosyal hayatta olduğu gibi ekonomik hayatta da kendine özgü bir tarz ürettiğine dikkat çekilmiştir. Editörlüğünü yaptığım bu kitap çalışmasına bilimsel çalışmaları ile katkı sağlayan bilim insanlarına, süreçte destek olan fakültemiz Araştırma Görevlilerine, kitabın yayına hazırlanma aşamasında süreci takip etmede ekstra katkı sağlayan Araştırma Görevlisi Muhammed Miraç ASLAN'a teşekkür ederim. Dolaysıyla COVID-19 Pandemisinin sosyal, siyasal, idari, ekonomik ve ticari alanlardaki etkilerini ortaya koyma çalışan bu kitabı, bu konuda çalışma yapan bilim insanlarının, akademik dünyanın ve ülkemizin istifadesine sunuyor ve faydalı olmasını diliyorum.

Prof. Dr. Yakup BULUT
(Editör)

Kaynakça

Bulut, Y. ve Aslan, M.M. (2020). COVID-19 Pandemisi ve Olası Pandemilerle Mücadelede Akıllı Kent Uygulamalarının Rolü, Online International Conference of COVID-19 (CONCOVID) PROCEEDING BOOK – SOCIAL SCIENCES, İstanbul, ss. 286-297.

Coronathon Türkiye (2020). Coronathon Türkiye, https://coronathonturkiye.com/coronathon-turkiye/, Erişim Tarihi: 04.06.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı (2021). Asrın Küresel Salgını Türkiye'nin Koronavirüsle Başarılı Mücadelesi, Ankara: Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Yayınları.

Herkes İçin Spor Federasyonu (2018). HisApp Uygulaması Herkese Spor Yaptıracak, https://www.his.gov.tr/hisapp-uygulamasi-herkese-spor-yaptiracak, Erişim Tarihi: 06.06.2021.

Google Play (2020a). SİNA (Sağlıkta İstatistik ve Nedensel Analizler), https://play.google.com/store/apps/details?id=tr.gov.saglik.sina&hl=tr&gl=US, Erişim Tarihi: 24.05.2021.

Google Play (2020b). Filyasyon ve İzolasyon Takibi, https://play.google.com/store/apps/details?id=tr.gov.saglik.fitas&hl=en_US, Erişim Tarihi: 27.05.2021.

Google Play (2020c). Hayat Eve Sığar, https://play.google.com/store/apps/details?id=tr.gov.saglik.hayatevesigar&hl=en_US, Erişim Tarihi: 28.05.2021.

Google Play (2020d). Ruh Sağlığı Destek Sistemi, https://play.google.com/store/apps/details?id=tr.gov.saglik.ruhsad&hl=en_US, Erişim Tarihi: 30.05.2021.

Google Play (2020e). Özel Çocuklar Destek Sistemi, https://play.google.com/store/apps/details?id=tr.gov.saglik.ozelcocuklardestek&hl=tr&gl=US, Erişim Tarihi: 01.06.2021.

Google Play (2020f). HisApp, https://play.google.com/store/apps/details?id=tr.gov.his.hisapp&hl=tr&gl=US, Erişim Tarihi. 06.06.2021.

Sağlıkta İstatistik ve Nedensel Analizler Sistemi (2019). SİNA Kullanım Kılavuzu, https://sina.saglik.gov.tr/media/static/sina_son_kullanici_kilavuzu.pdf, Erişim Tarihi: 24.05.2021.

Sanaç, G. (2017). Halk Sağlığı Bilişim Çözümleri Sunumu, https://slideplayer.biz.tr/slide/11948205/, Erişim Tarihi: 22.05.2021.

Schwab, K. ve Malleret, T. (2020). Covid-19: The Great Reset, 2020 World Economic Forum, Publishing, Geneva.

T.C. Sağlık Bakanlığı Covid-19 Bilgilendirme Platformu (2021). 10 Haziran 2021 Tarihli Covid-19 Hasta Tablosu, https://covid19.saglik.gov.tr/, Erişim Tarihi: 10.06.2021.

T.C. Sağlık Bakanlığı Covid-19 Aşısı Bilgilendirme Platformu (2021). Türkiye Aşı Tablosu, https://covid19asi.saglik.gov.tr/, Erişim Tarihi: 10.06.2021.

T.C. Sağlık Bakanlığı (2021). Hastalar İçin Dr. e-nabız Sistemi Kılavuzu, https://dr.enabiz.gov.tr/files/dr-enabiz-sistem-kullanim-klavuzu.pdf, Erişim Tarihi: 02.06.2021.

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü (2020a). Filyasyon ve İzolasyon Takip Sistemi, https://sbsgm.saglik.gov.tr/TR-73584/fitas.html, Erişim Tarihi: 27.05.2021.

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü (2020b). Ruh Sağlığı Destek Sistemi, https://sbsgm.saglik.gov.tr/TR-73581/ruh-sagligi-destek-sistemi.html, Erişim Tarihi: 30.05.2021.

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü (2020). 80166981 Sayılı Özel Çocuklar Destek Sistemi Uygulaması Konulu Yazısı.

World Health Organisation (2021). WHO Coronavirus (COVID-19) Dashboard, https://covid19.who.int/, Erişim Tarihi: 10.06.2021.

Kaynakça

Acemoğlu, Daron ve Robinson, James A. (2017). *Ulusların Düşüşü, Güç, Zenginlik ve Yoksulluğun Kökenleri*, (çev. Faruk Rasim Velioğlu), Doğan Kitap, İstanbul.

Alfani, Guido ve Murphy, Tommy E., (2017). "Plague and lethal epidemics in the pre-industrial World", *Journal of Economic History*, 77(1), ss.:314–343.

Alter, Rolf, (2020). "Regional Governance: An Opportunity for Regional Organizations?", *Challenges and Opportunities in the Post-COVID-19 World*, Insight Report, World Economic Forum, ss.:12-15.

Arda, Berna ve Acıduman Ahmet, (2012) . "Pandemic Influenza 1918-19: Lessons from 20th Century to the 21st from the History of Medicine Point of View", *Lokman Hekim Journal*, 2012; 2 (3): ss.:13-21.

Bol, Damien Giani; Marco Blais; André Loewen and Peter John, (7 May 2020). "COVID-19 lockdowns have increased support for incumbents, trust in government, and satisfaction with democracy". *VoxEU*, Erişim Tarihi: 16.07.2020.

Euronews, (28 Mart 2020). "EU will lose its 'raison d'etre' if it fails to help during COVID-19 crisis, Italy's PM warns", URL: https://www.euronews.com/2020/03/28/eu-will-lose-its-raison-d-etre-if-it-fails-to-help-during-covid-19-crisis-italy-s-pm-warns , Erişim Tarihi: 24.07.2020.

Feldstein, Steven, (31 Mart 2020). "Beware the Implications of Coronavirus Surveillance", Carnegie: Endowment for International Peace, URL: https://carnegieendowment.org/2020/03/31/beware-implications-of-coronavirus-surveillance-pub-81411 , Erişim Tarihi: 24.07.2020.

Frieden, Jeffry, (2020). "The Political Economy of Economic Policy", Finance and Development, June 2020, International Monetary Fund, ss.4-8.

Government of Netherlands, (01.04.2020). "Statement by Belgium, Bulgaria, Cyprus, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, the Netherlands, Portugal, Romania, Spain, Sweden", *Diplomatic Statement* | 01-04-2020.

Gross, William H., (September 2009). "On the "Course" to a New Normal", Managing Director, PIMCO Global Investment Authority Official Web Site, URL: http://www.pimco.com/EN/Insights/Pages/Gross%20Sept%20On%20the%20Course%20to%20a%20New%20Normal.aspx , Erişim Tarihi: 1.01.2013.

Heisbourg, François, (2020). "From Wuhan to the World: How the Pandemic Will Reshape Geopolitics", *Survival,* Vol.:62, No.:3, ss.-7-24.

Keser, Ahmet, (2018). *Politika Transferi ve Düzenleyici Kurumlar,* Kriter Yayınevi, İstanbul.

Keser, Ahmet, (2020), "Covid-19 Pandemi Sürecinin Siyasi Yaşama Etkileri ve Geleceğe İlişkin Değerlendirme", *Modernitenin Pandemik Halleri: Maskeli, Mesafeli, Kırılgan*, Fahri Çakı (Ed.), Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, ss.:161-192.

McCarthy, Justin, (16 Nisan 2020). "Trump's Job rating slides; U.S. satisfaction tumbles", *Gallup*, Erişim Tarihi: 18.07.2020.

Melican, Brian, (2018). "How Spanish flu helped create Sweden's modern welfare state", *The Guardian*, URL: https://www.theguardian.com/cities/2018/aug/29/how-spanish-influenza-helped-create-sweden-modern-welfare-state-ostersund?fbclid=IwAR3IkWuy_kvBfghxIwxoX1NjJMyuiJX-OHpfHPj8m5rDP6ZKl0xNzYeMxus , Erişim Tarihi: 24.07.2020.

Moore, Barrington Jr., (1966). *Social Origins of Dictatorship and Democracy: Lord and Peas ant in the Making of the Modern World*, Beacon.

Nossel, Suzanne, (2020). "China Is Fighting the Coronavirus Propaganda War to Win", *Foreign Policy,* 20.03.2020, URL: https://foreignpolicy.com/2020/03/20/china-coronavirus-propaganda-war-journalists-press-freedom/ ,Erişim Tarihi: 05.06.2020.

Özden, Kemal ve Özmat, Mustafa, (2014). "Salgın ve Kent: 1347 Veba Salgınının Avrupa'da Sosyal, Politik ve Ekonomik Sonuçları", *İdealkent*, Sayı: 12, ss: 60-87.

Pamuk, Şevket, (2007). "The Black Death and the Origins of the 'Great Divergence' Across Europe, 1300–1600", *European Review of Economic History,* 11(3), ss:289–317.

Probyn, Andrew, (2020). "Coronavirus investigation call has made Australia a target, but we're not alone in feeling China's wrath", *ABC News,* 29 Nisan 2020, URL: https://www.abc.net.au/news/2020-04-30/coronavirus-china-diplomatic-backlash/12198674 , Erişim Tarihi: 20.07.2020.

Rodrik, Dani, (2011). *The Globalization Paradox: Democracy and the Future of the World Economy*, WW Norton & Company.

Scheidel, Walter, (2017). *The Great Leveler. Violence and the Global History of Inequality from the Stone Age to the Present*, Princeton University Press.

The Economist, (2020a). "Would-be autocrats are using covid-19 as an excuse to grab more power". *The Economist*, ISSN 0013-0613.

The Economist, (2020b). "Autocrats see opportunity in disaster". *The Economist*, ISSN 0013-0613.

The Economist, (26 Mart 2020). "Relations between China and America are infected with coronavirus", Erişim Tarihi: 01.04.2020, URL: https://www.economist.com/united-states/2020/03/26/relations-between-china-and-america-are-infected-with-coronavirus

Van de Pas, Remco, (2020). "Globalization Paradox and the Coronavirus pandemic", *Clingendael Report*, May, 2020, Netherlands Institute of International Relations Clingendael.

Voigtlander, Nico & Voth, Hans-Joachim, (2013). "The Three Horsemen of Riches: Plague, War, and Urbanization in Early Modern Europe", *Review of Economic Studies*, 80(2):774–811.

Walsh, Michael; Walden, Max and Zhao, Iris, (2020). "A white jade for friendship: China's push to save countries from COVID-19", *ABC News*, 25 March 2020, URL: https://www.abc.net.au/news/2020-03-25/china-coronavirus-aid-seeks-to-shift-narrative-from-cover-up/12072296 , Erişim Tarihi: 06.04.2020.

WHO, (2021). *WHO Coronavirus (COVID-19) Dashboard*, URL: https://covid19.who.int/?gclid=CjwKCAjwzMeFBhBwEiwAzwS8zD0gtGuuMckN5JgoA5nlgrpcu9ZFXAWjGjN0xtl4iA4RXqQ5Qqi9CBoCqhIQAvD_BwE , Erişim Tarihi: 28.05.2021.

Woods, Ngaire, (2020). "Chapter 1: Global Governance: Planning for the World After COVID-19", *Challenges and Opportunities in the Post-COVID-19 World*, Insight Report, World Economic Forum, ss.:9-11.

Yavuz, Kübra, (2020). "Covıd-19 Salgınının Sosyal Politikanın Geleceği Üzerine Etkileri", *Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Sciences: Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 7, Sayı: 45, Nisan 2020, s. 181-193 ISSN: 2149-0821 Doi Number:http://dx.doi.org/10.29228/SOBIDER.42843.

Kaynakça

Adolph C., Amano, K., Bang-Jensen, B., Fullman, N., Wilkerson, J. (2021). Pandemic Politics: Timing State-Level Social Distancing Responses to COVID-19. J Health Polit Policy Law (2021) 46 (2): 211–233.

Akgül, M. E. (2010). Kuvvetler ayrılığı ilkesinin dönüşümü ve günümüz demokratik rejimlerindeki anlamı. Ankara Barosu Dergisi, 68(4).

Akkoyun, T. (2018). Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin tarihi değeri. Ombudsman Akademik, 5(9), 181-201.

Bandelow, N. C., Hassenteufel, P. and Hornung, J. (2021). Patterns of Democracy Matter in the COVID-19 Crisis: A Comparison of French and German Policy Processes. International Review of Public Policy. 3(1).

BBC (16 Mart 2020). Coronavirus: 'We are at war'- Macron https://www.bbc.com/news/av/51917380 adresinden edinilmiştir.

Burnham, A. (2020). Are we all in this together? It doesn't look like it from the regions. https://www.theguardian.com/commentisfree/2020/may/16/are-we-all-in-this-together-it-doesnt-look-like-it-from-the-regions adresinden edinilmiştir.

Burni, A. and Erforth Benedikt (2020). The French response to the Corona Crisis: Semi-presidentialism par excellence. https://pex-network.com/2020/05/07/the-french-response-to-the-corona-crisis-semi-presidentialism-par-excellence/ adresinden edinilmiştir.

Büyük, C. (2010). Yasama yürütme yargı: Platon'dan Montesquieu'ya devletin fonksiyonlarına genel bir bakış. Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi. 10(1), 159-170.

Cairney, P. (2021). The UK government's COVID‐19 policy: assessing evidence‐informed policy analysis in real time. British Politics, 16:90–116.

Centers for Disease Control and Prevention (06.05.2021). https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/cdcresponse/index.html adresinden edinilmiştir.

Centers for Disease Control and Prevention (13.05.2021). Covid Data Tracker https://covid.cdc.gov/covid-data-tracker/#global-counts-rates adresinden edinilmiştir.

Chowell, G. (2020). The COVID-19 pandemic in the USA: what might we expect? The Lancet, Vol. 395, Issue 10230, pp. 1093-1094.

Dyer, C. (2020). Covid-19: UK government response was overcentralised and poorly communicated, say peers. https://www.bmj.com/content/371/bmj.m4445 (adresinden edinilmiştir).

Erdoğan, M. (2011). Anayasa Hukuku. Ankara: Orion Kitabevi.

Gadarian, S. K., Goodman, S. W. and Pepinsky, T. B. (2020). Partisanship, Health Behavior, and Policy Attitudes in the Early Stages of the COVID-19 Pandemic. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3562796 adresinden edinilmiştir.

Ghinai I., McPherson T. D., Hunter, J. C. (2020). First known person-to-person transmission of severe acute respiratory syndrome coronavirus 2 (SARS-CoV-2) in the USA. vol 395, issue 10230, pp. 1137-1144. Lancet 2020.

Hadjidemetriou, G. M., Sasidharan, M., Kouyialis, G. and Parlikad, A. K. (2020). The impact of government measures and human mobility trend on COVID-19 related deaths in the UK. Transportation Research Interdisciplinary Perspectives. Vol 6. pp. 1-6.

İşlek, E., Özatkan, Y., Bilir, M. K., Arı, H. O., Çelik, H. ve Yıldırım, H. H. (2020). COVID-19 Pandemi Yönetiminde Türkiye Örneği: Sağlık Politikası Uygulamaları ve Stratejileri. Ankara: Türkiye Sağlık Politikaları Enstitüsü.

Joyce, P. (2021). Public governance, agility and pandemics: a case study of the UK response to COVID-19. International Review of Administrative Science. Special Issue on 'Testing the Crisis: Opportunity Management and Governance of the COVID-19 Pandemic Compared.

Kodaz, H. (2020). Successful Treatment Strategy of Turkey against Covid-19 Outbreak. EJMO. 4(2), pp. 177-178.

Kuhlmann, S., Hellström, M., Ramberg, U. and Reiter, R. (2021). Tracing divergence in crisis governance: responses to the COVID-19 pandemic in France, Germany and Sweden compared. International Review of Admnistrative Sciences. Special Issue on 'Testing the Crisis: Opportunity Management and Governance of the COVID-19 Pandemic Compared. pp 1-10.

Li, J.Y., You, Z., Wang, Q., Zhou, Z.J., Qiu, Y., Luo, R. and Ge, XY. (2020). The epidemic of 2019-novel-coronavirus (2019-nCoV) pneumonia and insights for emerging infectious diseases in the future. Microbes and Infection. 22(2), 80-85.

Makridis, C. and Rothwell, J. (2020). Politics is wrecking America's pandemic response. https://www.brookings.edu/blog/up-front/2020/09/17/politics-is-wrecking-americas-pandemic-response/ adresinden edinilmiştir.

Mangrum, D., & Niekamp, P. (2020). JUE Insight: College student travel contributed to local COVID-19 spread. *Journal of urban economics*, 103311. Advance online publication. pp. 16-20

Özçürümez, S. (2021). Public health centralism. Greer S., King E., Fonseca E., & Peralta-Santos A. (Eds.), Coronavirus Politics: The Comparative Politics and Policy of COVID-19 (pp. 478-493). ANN ARBOR: University of Michigan Press.

Öztürk, N. K. (2019). Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin temel dinamikleri. ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi. 6(15), 49-65.

Perara, I. & Tarrow, S. (2020). What America Got Wrong About COVID-19–and What We Can Learn from France and Italy. https://publicseminar.org/essays/what-america-got-wrong-about-covid-19-and-what-it-can-learn-from-france-and-italy/

Ritchie, H., Ortiz-Ospina, E., Beltekian, D., Mathieu, E., Hasell, J., Macdonald, B., Giattino, C., Appel, C., Lucas, R. and Roser, M. (2021). Policy Responses to the Coronavirus Pandemic. https://ourworldindata.org/policy-responses-covid adresinden edinilmiştir.

Rozenblum, S. D. (2021). France's multidimensional covid-19 response. Coronavirus Politics: The Comparative Politics and Policy of COVID-19 (pp. 264-279). ANN ARBOR: University of Michigan Press. Retrieved May 7, 2021.

Paun, A., Shuttleworth, K., Nice, A. And Sargeant, J. (2020). Coronavirus and devolution. https://www.instituteforgovernment.org.uk/explainers/coronavirus-and-devolution (adresinden edinilmiştir).

Sağlık Bakanlığı (11 Mart 2020). Üç Bakan, Koronavirüs Bilim Kurulu Toplantısı'nın Ardından Açıklama Yaptı. https://www.saglik.gov.tr/TR,64397/uc-bakan-koronavirus-bilim-kurulu-toplantisinin-ardindan-aciklama-yapti.html adresinden edinilmiştir.

Sağlık Bakanlığı (29 Nisan 2020). Yayılımı Önlerken Başarılı Tedaviye Zemin ve İmkân Oluşturduk. https://www.saglik.gov.tr/TR,65339/yayilimi-onlerken-basarili-tedaviye-zemin-ve-imkan-olusturduk.html adresinden edinilmiştir.

Singer, P., Willison, C., Moore-Petinak, N., and Greer, S. (2021). ANATOMY OF A FAILURE: COVID-19 in the United States. In Greer S., King E., Fonseca E., & Peralta-Santos A. (Eds.), Coronavirus Politics: The Comparative Politics and Policy of COVID-19 (pp. 478-493). ANN ARBOR: University of Michigan Press.

Stewart, H. and Sample, I. (2020) Enforcing UK lockdown one week earlier 'could have saved 20,000 lives'. The Guardian, 10 June 2020. https://www.theguardian.com/world/2020/jun/10/uk-coronavirus-lockdown-20000-lives-boris-johnson-neil-ferguson?utm_term=RWRpdG9yaWFsX0d1YXJkaWFuVG9kYXlVS19XZWVrZGF5cy0yMDA2MTE%3D&utm_source=esp&utm_medium=Email&CMP=GTUK_email&utm_campaign=GuardianTodayUK adresinden edinilmiştir.

Tanilli, S. (1990). Devlet ve demokrasi (Anayasa Hukukuna Giriş). Cem Yayınevi: İstanbul.

Turan, A. ve Çelikyay, H. (2020). Türkiye'de kovid-19 ile mücadele: politikalar ve aktörler. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi.* 3(1), 1-25.

Unhale, Shrikrushna Subhash; Ansar, Quazi Bilal; Sanap, Shubham; Thakhre, Suraj; Wadatkar, Shreya; Bairagi, Rohit; Sagrule, Suraj and Biyani, K. R. (2020). A review on corona virus (Covid-19*). World Journal of Pharmaceutical and Life Sciences,* 6(4), 109-115.

Williams, G. A., Rajan, S. and Cylus, J. D. (2021). COVID-19 in the United Kingdom. In Greer S., King E., Fonseca E., & Peralta-Santos A. (Eds.), Coronavirus Politics: The Comparative Politics and Policy of COVID-19 (pp. 215-234). ANN ARBOR: University of Michigan Press.

Willison CE, Singer PM, Creary MS, Greer SL. Quantifying inequities in US federal response to hurricane disaster in Texas and Florida compared with Puerto Rico. BMJ Glob Health. 2019 Jan 18;4(1).

World Health Organization (21 January 2020). Novel Coronavirus (2019-nCoV) Situation Report-1 https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200121-sitrep-1-2019-ncov.pdf?sfvrsn=20a99c10_4 adresinden edinilmiştir.

World Health Organization (13 March 2020), https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11-march-2020 adresinden edinilmiştir.

Yan, B., Zhang, X., Wu, L., Zhu, H. and Chen, B. (2020). Why Do Countries Respond Differently to COVID-19? A Comparative Study of Sweden, China, France, and Japan. The American Review of Public Administration. Vol 50, Issue 6-7, pp. 762-769.

Kaynakça

Ali, I., & Alharbi, O. M. (2020). COVID-19: Disease, management, treatment, and social impact. Science of the Total Environment, 728, 138861.

Arabacı, A. (2021). Yerel yönetimlerde dijitalleşme: Eskişehir Tepebaşi Belediyesi örneği. Atlas Sosyal Bilimler Dergisi, 1(7), 65-8.

Ateş, H. & Banazılı, A. M. (2020). Kamu hizmetlerinin sunumunda e-belediyecilik uygulamaları: Dört farklı büyükşehir belediyesinin karşılaştırmalı analizi. Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 3(2), 298-309.

Atmaca, Y. & Karaçay, F. (2020). Türkiye'deki kamu yönetimi reformlarında dijitalleşme ve e-yönetişim. International Journal of Management and Administration, 4(8), 260-280.

Belediyelerimizden COVID-19 Haberleri, (2020). https://www.tbb.gov.tr/basin-ve-yayin/covid-19/belediyelerimizden-covid-19-haberleri, Erişim tarihi: 15.4.2021.

Bilgili, M. Y. (2020). Merkezi yönetim, yerel yönetimler ve koronavirüs (COVID-19) salgını. Turkish Studies, 15, 6.

Bilgiç, A. K. (2020). COVID-19 ile mücadele sürecinde yerel yönetimlerin genel görünümü. İDEALKENT, 11(31), 2084-2112.

Budak, F., & Korkmaz, Ş. (2020). COVID-19 pandemi sürecine yönelik genel bir değerlendirme: Türkiye örneği. Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi, (1), 62-79.

Bursa Büyükşehir Belediyesi E-Belediye (t.y.). https://www.bursa.bel.tr/sayfa/e-belediye-5, Erişim tarihi: 14.6.2021.

Canik Belediyesi, (t.y.). Son Vaka, https://www.canik.bel.tr/proje/92/son-vaka/, Erişim tarihi: 16.4.2021.

Chadwick, A. (2003). Bringing e-democracy back in: Why it matters for future research on e-governance. Social Science Computer Review, 21(4), 443-455.

Çelik, A., & Mardinli, İ. (2020). 6360 sayılı kanunla kurulan büyükşehir belediyelerinde e-belediyecilik uygulamaları. Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(19), 176-194.

E-Belediye Bilgi Sistemi Projesi (2019, 10 Eylül) https://www.belediye.gov.tr/e-belediye-bilgi-sistemi-projesi, Erişim tarihi: 16.4.2021.

E-Devlet Kapısı, (t.y.). Yerel Yönetimlerin Sunduğu e-Hizmetler, https://www.turkiye.gov.tr/belediyeler, Erişim tarihi: 16.4.2021.

Erdem, A. D., & Emini, F. T. (2021). Ankara Büyükşehir Belediyesinin e-belediye uygulamalarının kamu bürokrasisinin sorunları bağlamında incelenmesi. OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 18(Yönetim ve Organizasyon Özel Sayısı), 1-1.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, (t.y.). Online Hizmetler, https://ebelediye.gaziantep.bel.tr/, Erişim tarihi: 12.6.2021.

Geymen, A., & Yomralioglu, T. (2010, June). Spatial data-based e-municipality applications. In Proceedings of the Institution of Civil Engineers-Municipal Engineer (Vol. 163, No. 2, pp. 77-88). Thomas Telford Ltd.

Güven, H. (2020). Covid-19 pandemik krizi sürecinde e-ticarette meydana gelen değişimler. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 7(5), 251-268.

İstanbul için Elektrikli Scooter Paylaşım Girişimi, (2019) https://webrazzi.com/2019/03/04/istanbul-icin-elektrikli-scooter-paylasim-girisimi-marti/, Erişim tarihi: 15.4.2021.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi E-Belediye Hizmetleri (t.y.). https://www.ibb.istanbul/icerik/e-belediye-hizmetleri, Erişim tarihi: 14.6.2021.

Jabareen, Y. (2013). Planning the resilient city: Concepts and strategies for coping with climate change and environmental risk. Cities, 31, 220-229.

Karabacak, Z. İ., & Sezgin, A. A. (2019). Türkiye'de dijital dönüşüm ve dijital okuryazarlik. Türk İdare Dergisi, 1(488), 319-343.

Karaca, Y., & Öztürk, N. K. (2019). Yeni nesil belediyecilik: Dijital belediye uygulamaları. Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 2(3), 528-537.

Karakaya Polat, R. (2006). "E-Belediyecilik Kılavuzu Yerel Yönetim Vatandaş Etkiletişimi", Stratejik Rapor, TASAM Yayınları, İstanbul.

Karataş, E., & Tarhan, A. (2021). Yerel yönetimlerde e-belediye uygulamaları: Büyükşehir belediyeleri üzerine bir içerik analizi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (45), 317-335.

Kaypak, Ş. (2012). Yerel yönetimlerde katılımcı / müzakereci demokrasi sürecinde sivil toplum kuruluşlarının önemi. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 8(17), 171-196.

Kıraç, S., & Bayrakçı, E. (2020). E-Devlet uygulamaları bağlamında Türkiye'de e-belediyecilik anlayışı. Balıkesir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1(2), 106-128.

Kneuer, M. (2016). E-democracy: A new challenge for measuring democracy. International Political Science Review, 37(5), 666-678.

Maher, C. S., Hoang, T., & Hindery, A. (2020). Fiscal responses to COVID□19: Evidence from local governments and nonprofits. Public Administration Review, 80(4), 644-650.

Marinelli, A., & Parisi, S. (2020). (Smart) City and the (Open) Data. A Critical Approach to a Platform-driven Urban Citizenship. Partecipazione e Conflitto, 13(2), 1168-1179.

Memiş, L. (2018). Akıllı teknolojiler, akıllı kentler ve belediyelerde dönüşüm. Yasama Dergisi, (36), 66-92.

Mustafa, K., Mustafa, R., & Ahmedi, B. (2021). The impact of the COVID 19 pandemic on the digitalization of municipal administration, the development of e-governance. Asian Journal of Research in Computer Science, 1-21.

Öncü, M. A., Yildirim, S., Bostanci, S., & Erdoğan, F. (2021). The effect of COVID-19 pandemic on health management and health services: a case of Turkey. Duzce Medical Journal, 23(Special Issue).

Peker, D., & Köseoğlu, İ. (2021). Koronavirüs (COVID-19) salgininda krizle mücadelede yerel yönetimlerin rolü: Beş büyükşehir belediyesinde bir analiz. ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi, 8(18), 87-102.

Przeybilovicz, E., Cunha, M. A., & Meirelles, F. D. S. (2018). The use of information and communication technology to characterize municipalities: who they are and what they need to develop e-government and smart city initiatives. Revista de Administração Pública, 52, 630-649.

Sadigova, Z. (2021). The improvement of e-municipality systems in Azerbaijan local governments. In Economic and Social Development (Book of Proceedings), 70th International Scientific Conference on Economic and Social.

T.C. İçişleri Bakanlığı (2020). BELBİS sitemi kullanan belediyelere yönelik e-belediye bilgilendirme çalıştayı, https://www.belediye.gov.tr/belbis-sistemini-kullanan-belediyelere-yonelik-e-belediye-bilgilendirme-calistayi, 12.7.2021.

Turuncu Çember Sertifikası Alan İşletmeler, (t.y.). https://www.turuncucemberizmir.com/tr/Firma Haritasi/1, Erişim tarihi: 15.4.2021.

Turuncu Çember (t.y.). https://www.turuncucemberizmir.com, Erişim tarihi: 15.4.2021.

TÜİK (2020a). Bilgi Toplumu İstatistikleri. https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=bilgi-teknolojileri-ve-bilgi-toplumu-102&dil=1, Erişim tarihi: 12.7.2021.

TÜİK (2020b). Hanelerde Bilişim Teknolojileri Bulunma Oranı, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2020-33679, Erişim tarihi: 12.7.2021.

TÜİK (2020c). İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması Düzey 1 e Göre Hanelerde İnternet Erişim Oranı, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2020-33679, Erişim tarihi: 12.7.2021.

TÜİK (2020d). Son üç ay içinde bireylerin yaş grubu, cinsiyet, eğitim ve işgücü durumlarına göre cep telefonu kullanım oranları, https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=bilgi-teknolojileri-ve-bilgi-toplumu-102&dil=1, Erişim tarihi: 12.7.2021.

Türkiye Cumhuriyet Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (t.y.). e-Yazışma Projesi, https://cbddo.gov.tr/projeler/e-yazisma/duyurular/, Erişim tarihi: 14.6.2021.

Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı (2021). 2021 Yılı Performans Programı Raporu.

Tüm Belediyelerin Ortak Platformu e-belediye, (2021). https://www.belediye.gov.tr/, Erişim tarihi: 15.4.2021.

Üzmez, P. (2019). Türkiye'de büyükşehir Belediyelerinin e-yönetişim uygulamaları: Yerel Demokrasi ve katılım açısından bir değerlendirme (Doctoral dissertation), Marmara Universitesi.

Vale, L. J., & Campanella, T. J. (2005). The resilient city: How modern cities recover from disaster. Oxford University Press.

Yerel Yönetimlerin Sunduğu E-Hizmetler, (2021), https://www.turkiye.gov.tr/belediyeler, Erişim tarihi: 15.4.2021.

Yıldırım, S., & Bostancı, S. H. (2021). The efficiency of e-government portal management from a citizen perspective: evidences from Turkey. World Journal of Science, Technology and Sustainable Development. 18(3), 259-273.

Kaynakça

Adıgüzel, M. (2020). Covid-19 Pandemisinin Türkiye Ekonomisine Etkilerinin Makroekonomik Analizi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Covid-19 Sosyal Bilimler Özel Sayısı, 37, 191- 221.

Banerjee, B., & Zeman, J. (2020). Determinants of Global Value Chain Participation: Cross-country Analysis (No. WP 1/2020). Research Department, National Bank of Slovakia.

Çolak,Ö.F.,(2021), Dünya Gazetesi, Dünya ticareti artarken - Dünya Gazetesi (dunya.com).

Deloitte (2020). Covid-19 Salgınının Elektrik Talebine Olan Etkisi İle Türkiye 2020 Büyüme Beklentilerinin İncelenmesi, Nisan 2020.

Dünya Bankası (2020). Europe and Central Asia Economic Update, Spring 2020: Fighting COVID-19.

Washington, DC: World Bank.

GE TÜRKİYE BLOG,(2020). CEO Gözünden: Pandemi Döneminde İnovasyon ve Endüstri 4.0, CEO Gözünden: Pandemi Döneminde İnovasyon ve Endüstri 4.0 | GE Türkiye Blog (geturkiyeblog.com)

Hale, T., Angrist, N., Kira, B., Petherick, A., Phillips, T., and S. Webster (2020) " Variation in government responses to COVID-19," Blavatnik School of Government, BSG Working Paper, BSG-WP- 2020/032.

Koru,A.T.,(2020), "Covid-19 ve Küreselleşmenin Geleceği", s:90-110, Salgın Ekonomisi,Ed.Ö.F.Çolak,Efil Yayınevi.

OECD Quarterly International Trade Statistics, Volume 2020, Issue 3

Our World in Data, (2021), Coronavirus Pandemic (COVID-19) – the data - Statistics and Research - Our World in Data.

OECD Economic Outlook (2020) Coronavirus (Covid19): Living with uncertainly, https://read.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-economic-outlook/volume-2020/issue-1_34ffc900-en#page1

Pamuk,Ş,(2020), "Tarihte küresel salgınlar ve iktisadi etkileri", Salgın Ekonomisi, Editör:Ö.F.Çolak,Efil Yayınevi

Sarı, S., S., Kartal, T. (2020). COVID-19 Salgınının Altın Fiyatları, Petrol Fiyatları ve VIX Endeksi ile Arasındaki İlişki, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl 13, Sayı 1, ss. 93-109.

UNCTAD OWL: https://unctad.org/webflyer/trade-and-development-report-2020

UNCTAD (2020a). Climate Change Impacts and Adaptation for Coastal Transport Infrastructure: A Compilation of Policies and Practices (United Nations publication. Sales No. E.20.II.D.10. Geneva).

WTO (World Trade Organization), 2021, WTO | 2021 Press Releases - World trade primed for strong but uneven recovery after COVID 19 pandemic shock - Press/876

World Economic Outlook, April 2020: The Great Lockdown https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2020/04/14/weo-april-2020

WTO PRESS RELEASE 06 OCTOBER 2020,

WTO OWL: https://www.wto.org/english/news_e/pres20_e/pr862_e.htm WTO PRESS RELEASE 8 APRIL 2020,

WTO OWL: https://www.wto.org/english/news_e/pres20_e/pr855_e.htm WTO PRESS RELEASE 6 OCTOBER 2020,

WTO OWL: https://www.wto.org/english/news_e/pres20_e/pr862_e.htm) UNCTAD Trade and Development Report 2020,

Yazgan,E, (2020), "Koronavirüs sonrası dünyada dış ticareti ne bekliyor?", s:141-161, Salgın Ekonomisi, Editör:Ö.F.Çolak,Efil Yayınevi.

Kaynakça

IMF, (April 2021), World Economic Outlook https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/OEMDC/ADVEC/WEOWORLD, (Erişim 15.05.2021)

TÜİK, (2021), Hanehalkı İşgücü Verilerihttps://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Ocak-2021-37486 (Erişim 15.03.2021)

OECD, (2021) https://data.oecd.org/emp/employment-rate.htm (erişim 16.03.2021)

TÜİK, (2021) Dönemsel Gayrisafi Yurt İçi Hasıla, IV. Çeyrek: Ekim - Aralık, 2020, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=D%C3%B6nemsel-Gayrisafi-Yurt-%C4%B0%C3%A7i-Has%C4%B1la-IV.-%C3%87eyrek:-Ekim---Aral%C4%B1k,-2020-37180&dil=1 (erişim 01.03.2021)

TİM, (Ocak 2021), İhracat Rakamları, https://tim.org.tr/tr/ihracat-rakamlari (Erişim 20.02.2021)

(https://ilostat.ilo.org/topics/covid-19/)

WTO, (Mart 2021), https://www.wto.org/english/tratop_e/covid19_e/ccsa_publication_vol3_e.pdf (Erişim 10.04.2021)

www.trademap.org

Kaynakça

Akça, M. (2020). COVID-19'un Havacılık Sektörüne Etkisi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 45-64.

Akıncı, Ş. (2020). *Korona Virüs(COVİD 19) Salgınının Hukuki İlişkilere Etkisi.* İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi .

Alpago, H., & Alpago, D. O. (2020). Koronavirüs Salgınının Sosyoekonomik Sonuçları. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 99-114.

Bakanlığı, T. K. (2021). *Yıllık Sınır İstatistikleri.* T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım İşletmerli Genel Müdürlüğü: https://yigm.ktb.gov.tr/TR-249709/yillik-bultenler.html adresinden alındı

Bakanlığı, T. S. (2020). *COVID-19 BİLGİLENDİRME SAYFASI*. covid19.saglik.gov.tr: https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66300/covid-19-nedir-.html adresinden alındı

Bakanlığı, T. K. (2021). *2021 Yılı Ocak Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri.* T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım İşletmeleri Genel Müdürlüğü: https://yigm.ktb.gov.tr/TR-283363/2021.html adresinden alındı

Bakanlığı, T. K. (2021). *2020 Yılı Turizm İşletme Belgeli Konaklama İstatistikleri.* T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım İşletmeleri Genel Müdürlüğü: https://yigm.ktb.gov.tr/TR-201126/yillik-bultenler.html adresinden alındı

Bakanlığı, T. K. (2020, 06 17). T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü: https://basin.ktb.gov.tr/TR-267373/turkiyenin-guvenli-tatil-hizmeti-dunyaya-tanitilacak.html adresinden alındı

Birliği, T. B. (2020, Ekim 16). *Turizm Destek Paketi Uygulaması Hakkında.* https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/Dokuman/7713/TBB_KD_161020.pdf adresinden alındı

Çeti, B., & Ünlüönen, K. (2019). Salgın Hastalıklar Sebebiyle Oluşan Krizlerin Turizm Sektörü Üzerindeki Etkisinin Değerlendirilmesi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 109-128.

Çetin, A. C. (2020). Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Türkiye'de Genel Ekonomik Faaliyetlere ve Hisse Senedi Borsa Endeksine Etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Uygulumalı Bilimler Dergisi*, 341-362.

Demir, İ., Khan, M. M., Yorulmaz, R., & Kaptan, S. (2020). Kovid-19 (Koronavirüs) Salgınının Ekonomik Etkileri. *ULİSA*, 1-30.

Erdem, E., Nazlıoğlu, Ş., & Erdem, C. (2010). Exchange rate uncertainty and agricultural trade: Panel cointegration analysis for Turkey. *Agricultural Economics*, 537-543.

Göçen, S., Yirik, Ş., & Yılmaz, Y. (2011). Türkiye'de Krizler ve Krizlerin Turizm Sektörüne Etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* , 493-509.

Göker, İ. E., Eren, B. S., & Karaca, S. S. (2020). The Impact of the COVID-19 (Coronavirus) on The Borsa Istanbul Sector Index Returns: An Event Study. *Gaziantep Unıversıty Journal Of Socıal Scıences*, 14-41.

Gregory, A. W., & Hansen, B. E. (1996). Practitioners corner: tests for cointegration in models with regime and trend shifts. *Oxford bulletin of Economics and Statistics*, *58*(3), 555-560.

Hale, T. A. (2020). Variation in government responses to COVID-19. *Blavatnik School of Government BSG Working Paper*.

Hatemi-j, A. (2008). Tests for cointegration with two unknown regime shifts with an application to financial market integration. *Empirical Economics*, *35*(3), 497-505.

HT, B. (2021). *Bloomberg HT Bist Turizm Erişim Tarihi: 02.01.2021*. https://www.bloomberght.com/borsa/endeks/bist-turizm adresinden alındı

(KAP), K. A. (2021). *Endeksler*. Kamuyu Aydınlatma Platformu: https://www.kap.org.tr/tr/Endeksler Erişi Tarihi 08.05.2021 adresinden alındı

Karim, W., Haque, A., Anis, Z., & Ulfy, M. A. (2020). The Movement Control Order (MCO) for COVID-19 Crisis and its Impact on Tourism and Hospitality Sector in Malaysia . *International Tourism and Hospitality Journal (ITHJ)*, 1-7.

Kılıç, Y. (2020). Borsa İstanbul'da COVID-19 (Koronavirüs) Etkisi. *Journal of Emerging Economies and Policy (JOEEP)*, 66-77.

Maki, D. (2012). Tests for cointegration allowing for an unknown number of breaks. *Economic Modelling*, *29*(5), 2011-2015.

Narayan, P. K., & Popp, S. (2010). A new unit root test with two structural breaks in level and slope at unknown time. *Journal of Applied Statistics*, *37*(9), 1425-1438.

Öztürk, Ö., Şişman, M. Y., Uslu, H., & Çıtak, F. (2020). Effects of Covid-19 Outbreak on Turkish Stock Market: A Sectorel-Level Analysıs. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 56-68.

Stock, J. H., & Watson, M. W. (1993). A simple estimator of cointegrating vectors in higher order integrated systems. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, 783-820.

Tayar, T., Gümüştekin, E., Dayan, K., & Mandi, E. (2020). Covid-19 Krizinin Türkiye'deki Sektörler Üzerinde Etkileri; Borsa İstanbul Sektör Endeksleri Araştırması. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 293-320.

TÜİK. (2021, Ocak 29). *Turizm İstatistikleri, IV.Çeyrek: Ekim-Aralık ve Yıllık, 2020.* Türkiye İstatistik Kurumu: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Turizm-Istatistikleri-IV.Ceyrek:-Ekim-Aralik-ve-Yillik,-2020-37438 adresinden alındı

TÜRSAB. (2020, 08 06). *Tursab Dergi.* Tursab Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği: https://www.tursab.org.tr/e-dergi?pdf=/assets/assets/uploads/dergi/the-voice-of-travel-6-sayi.pdf adresinden alındı

UNWTO. (2021, Mart). *UNWTO World Tourism Barometer*. Wold Tourism Organization (UNWTO): https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/wtobarometereng.2021.19.1.2 adresinden alındı

(WHO), (2020). *Coronavirus*. World Health Organization: https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_1 adresinden alındı

WTTC. (2020). *Economic Impact Reports.* World Travel & Tourism Council (WTTC): https://wttc.org/Research/Economic-Impact adresinden alındı

Yang, Y., Zhang, H., & Chen, X. (2020). Coronavirus Pandemic and Tourism: Dynamic Stochastic General Equilibrium Modeling of Infectious Disease Outbreak. *Annals of Tourism Research*.

Yıldız, F. (2014, Temmuz). 19. Yüzyıl'da Anadolu'da Salgın Hastalıklar (Veba, Kolera, Çiçek, Sıtma) ve Salgın Hastalıklarla Mücadele Yöntemleri. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Entitüsü Yüksek Lisans Tezi Tarih Anabilim Dalı Yakınçağ Tarihi Programı*. Denizli.

Yılmaz, Ö. (2017). 1847-1848 Kolera Salgını ve Osmanlı Coğrafyasındaki Etkileri. *Avrasya İncelemeleri Dergisi-Journal of Eurasian Inquires*, 23-55.

Kaynakça

Bayraktar Bilgili Y. (2021). Makro İktisat, 4T Yayınevi, İstanbul.

Berber M., Bocutoğlu E. (2016). Genel İktisada Giriş, Ekin Yayınevi, Bursa.

Charles CW. (1969). "Origin and progress of the 1968-69 Hong Kong influenza epidemic". Bull World Health Organ. 41, 343-8.

Claire J. (2009). "History lessons: the Asian Flu pandemic". Br J Gen Pract. 59, 622-3.

Dinler Z. (2019). İktisada Giriş, Ekin Yayınevi, Bursa.

Eğilmez M. (2019). Ekonominin Temelleri, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Eğilmez M. (2018). Örneklerle Kolay Ekonomi, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Gary S. Reiter. (1998). "Human immunodeficiency virus (HIV) in America, 1981 to 1997: Epidemiologic and therapeutic considerations". Seminars in Ultrasound, CT and MRI. 19(2), 122-127

Karaca O. (2018). Ekonomide Geleceği Okumak, Türkmen Kitabevi, İstanbul.

Özden, K., & Özmat, M. (2014). "Salgın ve Kent: 1347 Veba Salgınının Avrupa'da Sosyal, Politik ve Ekonomik Sonuçları". Kent Araştırmaları Dergisi. (12), 60-87.

Özgüven A. (2012). İktisat Bilimine Giriş, Filiz Kitabevi, İstanbul.

Tunca Z. (2015). Makro İktisat, Geçit Kitabevi, İstanbul.

Yaşayanlar, İ. (2015). Sinop, Samsun ve Trabzon'da kolera salgınları, karantina teşkilatı ve kamu sağlığı hizmetleri (1876-1914). Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yolun, M. (2012). İspanyol Gribinin Dünya ve Osmanlı Devleti Üzerindeki Etkileri. Adıyaman: Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı.

Ziegler P. (1972). "Veba." Tarih Mecmuası, Hayat Yayınları, İstanbul.

İnternet Kaynakları

https://www.sbb.gov.tr

https://www.tuik.gov.tr

https://covid19.who.int

https://covid19.saglik.gov.tr

Kaynakça

Apergis, N., & Payne, J. (2013). New evidence on the information and predictive content of the Baltic Dry Index. *International Journal of Financial Studies, 1*(3), 62-80.

Baba, N., & Sakurai, Y. (2011). Predicting regime switches in the VIX index with macroeconomic variables. *Applied Economics Letters, 18*(15), 1415-1419.

Bozduman, E. T., & Özçalık, M. (2020). Salgın Hastalıkların Ekonomi Üzerine Etkileri. M. H. Yalçınkaya, & İ. Dilber içinde, *Sağlık Ekonomisi: "Sağlıkta Dönüşüm ve Fırsatlar"* (s. 119-159). Ankara: İKSAD.

Bundesverband Materialwirtschaft, E. u. (2008). The Purchasing Managers' Index as a Leading Indicator for Business Users. C. Williamson içinde, *Best Practice in Einkauf und Logistik* (s. 467-479). Wiesbaden: Springer.

Chou, C.-C., & Lin, K.-S. (2019). A fuzzy neural network combined with technical indicators and its application to Baltic Dry Index forecasting. *Journal of Marine Engineering & Technology, 18*(2), 82-91.

Erik, B., Lombardi, M., Mihaljek, D., & Shin, H. S. (2019). Financial conditions and purchasing managers' indices: exploring the links. *BIS Quarterly Review*, 1-15.

IHS Markit. (2017). *An introduction to the PMI surveys.*

İstanbul Sanayi Odası. (2021). *IsİstatannbbuuI CI hSaamnabyeir Oofd Iansdıu Tsütrryk Tiyuer kPeMy IP®M İlm® aMlaatn uSfaancatuyri inRga pInodreu.* İstanbul: ISO.

Joseph, A., Larrain, M., & Turner, C. (2011). Forecasting Purchasing Managers' Index with Compressed Interest Rates and Past Values. *Procedia Computer Science, 6*, 213-218.

Kamal, I. M., Bae, H., Sunghyun, S., & Yun, H. (2020). DERN: Deep Ensemble Learning Model for Shortand and Long-Term Prediction of Baltic Dry Index. *Applied Sciences, 10*(1504), 1-16.

Kudryavtsev, A. (2017). VIX Index and Stock Returns Following Large Price Moves. *Journal of Risk & Control, 4*(1), 71-101.

Lin, F., & Sim, N. C. (2013). Trade, incomeandtheBalticDryIndex. *European EconomicReview, 59*, 1-18.

Lina, A. J., Changb, H. Y., & Hsiaoa, J. L. (2019). Does the Baltic Dry Index drive volatility spillovers in the commodities, currency, or stock markets? *Transportation Research Part E, 127*, 265-283.

Mandacı, P. E., & Alsu, E. (2020). Is Purchasing Managers' Index (PMI) A Leadig Indicator For Stock, Bond And Foreign Exchange Markets In Turkey? *İşletme Fakültesi Dergisi, 21*(1), 219-233.

Pan, L., & Li, X. (2012). Improved RBF Neural Network Ensemble Prediction Model for PMI. *International Conference on Computer Science and Service System*, (s. 1-3). Nanjing, China.

Ruan, L. (2018). Research on Sustainable Development of the Stock Market Based on VIX Index. *Sustainability, 10*(4113), 1-12.

Ruana, Q., Wanga, Y., Lub, X., & Qin, J. (2016). Cross-correlations between Baltic Dry Index and crude oil prices. Physica A, 453, 278-289.

Saha, A., Malkiel, B. G., & Rinaudo, A. (2019). Has the VIX index been manipulated? Journal of Asset Management, 20, 1-14.

Zhang, X., Chen, M., Wang, M., Ge, Y., & Stanley, H. (2019). A novel hybrid approach to Baltic Dry Index forecasting based on a combined dynamic fluctuation network and artificial intelligence method. Applied Mathematics and Computation, 361, 499-516.

https://www.yatirimkredi.com/vix-endeksi-volalite-endeksi-nedir. (2021).

https://tradingeconomics.com/commodity/baltic. (2021).

https://www.marketwatch.com/investing/index/vix. (2021).

https://www.theguardian.com/business/live/2021/. (2021).

https://www.markiteconomics.com/Public/. (2021).

https://www.actionforex.com/live-comments/. (2021).

http://www.businessworld.in/article/. (2021).

https://paratic.com/cin-ozel-pmi-anketi-ocak-2021-51-5-dusus/. (2021).

https://tr.tradingeconomics.com/turkey/manufacturing-pmi. (2021).

https://www.dunya.com/kose-yazisi/pmi-endeksleri-11-yilin-dibinde/469415. (2021).

https://stats.oecd.org/OECDStat_Metadata/. (2021).

https://stats.oecd.org/OECDStat_Metadata/. (2021).

https://www.imo.org/en/KnowledgeCentre/CurrentAwarenessBulletin/Documents/CAB%20263%20October%202018.Rev.1.pdf. (2018)

https://transportgeography.org/contents/chapter3/transport-costs/baltic-dry-index/. (2021)

https://www.bmti-report.com/how-the-bdi-works/. (2021)

https://medium.com/hypervolatility/the-baltic-dry-index-6571e592b1ff. (2021)

Kaynaklar

AB TALİB, M.S., PANG, L.L. and NGAH, A.H. (2020). The role of government in promoting Halal logistics: a systematic literature review*, Journal of Islamic Marketing, Vol. ahead-of-print.* doi.10.1108/JIMA-05-2020-0124

ASLAN, Hakiye, ASLAN İmran, (2019). Helal Gıda Sektörü: Malezya ve Türkiye Karşılaştırılması 2931-2939 1. Uluslararası Battalgazi Multi Disipliner Çalışmalar Kongresi

BORAN, Mustafa (2020), Dünya Helal Zirvesi 2019 7. İslam İşbirliği Teşkilatı Helal Expo İstanbul Kilitbahir Mart 16/198-214

ÇUKADAR, Muhammed (2017). Helal Gıda Konusunda Tüketici Davranışları *Tübitak Ulakbim* TR Dizin 34/3 190-200 ISSN: 1300-2910 / 2147-8848

DİNÇ, Ekim Ş. (2021). Covıd-19 ve Tedarik Zinciri Geleceği *Utic Dergisi* uticdergisi.sakarya.edu.tr

ŞAHİN, Gülay, B.ve Özkaya, S. (2020). Türkiye'de Lojistik Sektörünün İncelenmesi ve Sektör Araştırmasının Bulgular. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 113-137 .

JAAFAR, Harlina Suzana, ENDUT, Intan ROHANI, FAISOL Nasruddin and OMAR, Emi NORMALİNA (2011). Innovation in Logistics Services: Halal Logistics. Proceedings of the 16th International Symposium on Logistics *(ISL),* Berlin, Germany, 10-13 July, 844-851

JAAFAR, Harlina Suzana , Emi NORMALİNA, OMAR , Muhamad Rahimi OSMAN, Nasruddin FAISOL (2013). The Concept of Halal Logistics – An Insight *Paper Presented At ICLT,* Kyoto Japan

KARAKAYA, Etem (2020). *COVID-19* Krizinin Ekonomi, Enerji ve Emisyonlara Etkileri: Mevcut Durum ve Olası Post-Korona Senaryoları. iklimhaber.org

KARİA, Noorliza & ASSARI, Muhammad Hasmi Abu Hassan (2016). Helal Değer Yaratma: Değer Katma ve Lojistik Hizmet Sağlamadaki Rolü, Üretim Planlama ve Kontrol*,* 677-685. DOI: 10.1080 / 09537287.2016.1166276

KASAP*,* Mehmet *(*2019). Trabzon Bölgesini Ziyaret Eden Yabancı Müslüman Turistlerin Helal Turizme Bakış 2nd İnternatıonal Halal Tourism Congress Nisan/Antalya/ Turkey

KAYA, Dilek Göze (2020). Koronavirüs Pandemisinin Küresel Ekonomideki İzleri:

Kamu Finansman Dengesi, Ticaret Hacmi, Enflasyon, İşsizlik ve Ekonomik Büyüme,*Avrasya*

Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD),7/5, 221-237.

KELEŞ, Yunus (2015). Helal Gıda Sertifikasyon, Belgelendirme Sorunları ve Çözüm Önerileri, *Diyanet İlmi Dergi* 51-4 Aralık 59-101

KIZILKAYA, Burcu (2017). Türkiye 'de Helal Gıda Konusundaki Tüketici Eğilimlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

KÖLEOĞLU, Nilay, TÜMAY ERDİL, Şükriye ve GEZEN, Aslı (2016). Tüketicilerin Helal Ürün Algısı ve Helal Ürünleri Satın Alma Niyetleri Üzerine Bir Araştırma*, Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.* 363-378.

MOHAMED, Mostafa (2020). A knowledge domain visualization review of thirty years of halal food research: Themes, trends and knowledge structure, *Trends in Food Science & Technology* 99, May, *660-677*

ÖZİSPA, Nergis, SÜRÜCÜ, Ebru (2017). Türkiye'de Helal Lojistik Uygulamaları*:* Bir Vaka Analizi, *The International New Issues in Social Sciences Year 2017 Summer* - Number 5 *5/ 5, 159-174.*

SAYGILI, Metin (2019). Helal Ürün Farkındalığı ve Satın Alma Niyeti İlişkisi Üzerine Bir Araştırma, *(*Yayımlanmamış Doktora Tezi) Sakarya Üniversitesi

SHAM, Rohana , RAJA Zuraidah Rasi , NORANITA Abdamia , SUHANA Mohamed and THAHIRA Bibi TKM, (2017). *Halal Logistics Implementation in Malaysia: A Practical View To cite this article:* "Rohana Sham et al 2017" 1-Universiti Teknologi Mara Kampus Pasir Gudang, Johor 2-Universiti Tun Hussein Onn Malaysia, Batu Pahat, Johor IOP Conf. Ser. Mater. Sci. Eng. 226 012040

TAYAR, Mustafa (2020). Gıda Güvenliği ve Covid-19, *Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji Derneği Bülteni Bulletin of Veterinary Pharmacology and Toxicology Association 11/2 61-71.* DOI: 10.38137/

YAZICIOĞLU, İrfan (2019). Turizmde Stratejik Bir Vizyon*:* Helal Turizm Kapsamında Helal Gıda Uygulamaları 2.Uluslararası Helal Turizm Kongresi 2nd İnternational Halal Tourism Congress Nisan/Antalya/ Turkey

YENER, Dursun (2013). Tüketicilerin Helal Sertifikalı Ürünlere Karşı Tutumlarını Etkileyen Faktörler ve Risk Algısı. İstanbul Blmyo Yayınları 2013 medeniyet.edu.tr

Yararlanılan İnternet Siteleri

www.gimdes.com Erişimi tarihi 13.02.2021

www.worldbank.org Erişim tarihi 05.02.2021

www.ticaret.gov.tr Erişim tarihi 28.02.2021

www.netloglogistics.com Erişim tarihi 18.02.2021

www.ok.org Erişim tarihi 04.02.21

www.prb.org Erişim tarihi 10.02.2021

www.tse.org.tr Erişim tarihi 08.02.2021

www.utikad.org.tr Erişim tarihi 10.02.2021

www.iklimhaber.org Erişim tarihi 20.02.2021

www.uticdergisi.sakarya.edu.tr Erişim tarihi 06.02.2021

www.deik.org.tr Erişim tarihi 16.02.2021

Kaynakça

AFŞAR, M. (2001). E-Ticaret ve Bankaların Rolü, Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17 (1), 189-229.

AYDEMİR, İ. (2004). Elektronik Ticaret Alanındaki Rekabet Sorunları, Rekabet Kurumu.

BHATTI, A., AKRAM, H., BASIT, H. M., KHAN, A. U., NAQVI, S. M. R. and BILAL, M. (2020). E-commerce Trends During COVID-19 Pandemic, International Journal of Future Generation Communication and Networking Vol. 13, No. 2, 2020 pp.1449-145.

BKM (2021). https://bkm.com.tr

CANPOLAT, Ö. (2001). E-ticaret ve Türkiye'deki Gelişmeler, T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Hukuk Müşavirliği.

COŞKUN, A. (2004). Elektronik Ticaretin Gelişiminde Temel Dinamikler ve Gelişimi Önündeki Engeller, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13 (2).

DEMİRDÖĞMEZ, M., TAŞ, H. Y. ve GÜLTEKİN, N. (2020). Koronavirüs'ün (Covid-19) E-ticarete Etkileri, OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 16(29), 125-144.DOI: 10.26466/opus.734447.

DOĞANER, M. (2007). Elektronik Ticaret Türkiye' de Elektronik Ticaretin Gelişimi ve İşletmeden Tüketiciye Elektronik Ticaret Üzerine Bir Araştırma, Selçuk Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

DRIGAS, A. and LELIOPOULOS, P. (2014). The Use of Big Data in Education. IJCSI International Journal of Computer Science Issues, 11(5), 58–63.

DÜNYA BANKASI. (2021). https://data.worldbank.org/

E-TİCARET BİLGİ PLATFORMU (2001). https://www.eticaret.gov.tr

ELİBOL, H. ve KESİCİ, B. (2004). Çağdaş İşletmecilik Açısından Elektronik Ticaret, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 0(11), 303 - 329.

GÜVEN, H. (2020). Covid-19 Pandemik Krizi Sürecinde E-Ticarette Meydana Gelen Değişimler, Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, Covıd-19 Özel Sayısı 2, 251-268.

JACKSI, K. and ABASS, S. M. (2019). Development History of the World Wide Web, International Journal of Scientific and Technology Research, 8(9), 75-79.

INTERNATIONAL TELECOMMUNICATION UNION. (2021). https://www.itu.int

KARA, M. ve COŞKUN, A. (2012). E-Dış Ticarette Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Gıda Sektörü Örneği, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 33, 183-192.

KOÇER, K. (2000). E-Ticaret, TÜRMOB Yayınları.

KÜTZ, M. (2016). Introduction to E-Commerce [E-book].

MZWRI, A. M. N. and ALTINKAYA, Z. (2019). The Impact of e-Commerce on International Trade: Case of Turkey. International Journal of Contemporary Research and Review, 10(01), 21190-21209. doi: 10.15520/ijcrr.v10i01.641

OHENE-DJAN, J. (2008). Electronic Commerce, (Unpublished Master's Thesis), University of London.

SAĞTAŞ, S. ve GÜLMEZ, M. (2019). Tüketiciden Tüketiciye (C2C) E-Ticaret Uygulamalarında Alıcı ve Satıcıların Etik Karar Alma Sürecini Belirleyen Faktörler: Türk ve Alman Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. Gençlik Araştırmaları Dergisi, 7(18), 147-183.

SARISAKAL, M. N. (2001). Veri Tabanlarının E-Ticaret Uygulamalarında Kullanılması-MNS Sigorta Şirketi Otomasyonu, İstanbul Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Elektrik-Elektronik Dergisi, Cilt. 1, Sayı. 1.

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI (2021). Genel Koronavirüs Tablosu.

TERZİ, N. (2011). The Impact of e-Commerce on International Trade and Employment. Procedia Social and Behavioral Sciences, 24, 745–753.

TOPLU YILMAZ, Ö. ve BAYRAM, O. (2020). COVID-19 Pandemi Döneminde Türkiye'de e-Ticaret ve e-İhracat, Kayseri Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 2, Sayı: 2, Aralık 2020, 37-54.

WHO (2021). https://www.who.int

XING, Z. (2017). The Impacts of Information and Communications Technology (ICT) and e-Commerce on Bilateral Trade Flows. International Economics and Economic Policy, 15, 565-586.

YÜREĞİR, O. H. ve BABA, A. (2004). Elektronik Ticaret Altyapısında Elektronik Veri Değişiminin Yeri ve Türkiye'deki Durum Değerlendirmesi, In Kal-Der Forum (Vol. 13, pp. 23-27).

Kaynakça

Demirkol, İ., Ünğan, C. ve Ayanoğlu, M. (2015). Tedarik Zinciri Risklerinin İşletme Performansı Üzerindeki Etkisi: Otomotiv Sektöründe Bir Uygulama. *İşletme Bilimi Dergisi,* (3),1.

Er, M. ve Fırat,S.Ü. (2014). Tedarik Zincirinde Risk Yönetimi: Literatür Çalışması. *III. Ulusal Lojistik ve Tedarik Zinciri Kongresi*. Trabzon.

Er, M. ve Fırat,S.Ü. (2015). Tedarik Zinciri Risk Yönetiminin Gelişmesini Tetikleyen Risk Olayları Üzerine Bir İnceleme. *Gümüşhane Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, IV. Ulusal Lojistik ve Tedarik Zinciri Kongresi.* Gümüşhane.

Erdal, H. (2017). Tarihsel Tecrübeler Işığında Tedarik Zincirinde Risk Yönetiminin Önemi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.* Sayı: 50, ss. 121-139.

İhracat İthalat Bilgi Platformu (2020). Dünya Ekonomisi 2020 & 2021 İstatistikler ve Tahminler, https://www.ihracat.co/2020/08/dunya-ekonomisi-2020-2021-istatistikler.html, Erişim Tarihi: 10.10.2021.

Jüttner U, Peck H, Christopher M. (2003). Supply chain risk management: outlining an agenda for future research. *International Journal of Logistics: Research and Applications*, 6(4), 197- 210.

Karlı, H. Ve Tanyaş, M. (2019). Pandemi Durumunda Tedarik Zinciri Risk Yönetimine İlişkin Öneriler. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Covid-19 Sosyal Bilimler Özel Sayısı,* 37, s. 174-190.

China Global Television Network (2020), Global trade down 3% in Q1 due to COVID-19, set to slump in Q2: UN agency, https://news.cgtn.com/news/2020-05-13/Global-trade-down-3-percent-in-Q1-2020-UN-agency-QsKMy1qqwo/index.html. Erişim Tarihi: 09.10.2020.

Tang, O. ve Musa, N. (2011). Identifying Risk Issues and Research Advancements in Supply Chain Risk Management. *International Journal of Production Economics,* 133(1), p. 25-34.

Toplayan, M. *Tedarik Zinciri Risklerinin İşletme Performansı Üzerindeki Etkisi: Otomotiv Sektöründe Bir Uygulama*. http://kisi.deu.edu.tr/mert.topoyan/dosyalar/tzy4.pdf. (24.05.2020).

Üstündağ, A. ve Ungan, M. C. (2021). *Covid-19 Sürecinde Tedarik Zinciri Risk Yönetimi.*

Akbolat, M. ve Ünal, Özgün (Ed.), COVID-19 Pandemisinde İşletme Yönetiminin Dönüşümü (s. 107)

Orel, F. D. ve Akkan, E. (2018). Tedarik Zincirinde Risk, Risk Yönetimi Ve Performans İlişkileri: Bir Literatür Taraması. *Beykoz Akademi Dergisi*. 6(1), 84-117.

Özgüner, M. ve Özgüner, Z. (2018). Tedarik Zinciri Riskleri'nin Lojistik Performans Üzerindeki Etkisinin Yapısal Eşitlik Modellemesi ile Belirlenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi.* Nisan, C. 14, S. 1, 67 – 82.

Yılmaz, G. (2015). *2008 Küresel Krizi ve Lojistik Sektörü Üzerine Etkileri.* Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bursa.

Varol, K. ve Ceviz, E. (2013). Krizden Çıkış İçin Zamanın Etkin Yönetilmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*. Sayı: 24. s. 29-37.

Kaynakça

Al-Awadhi, A. M., Alsaifi, K., Al-Awadhi, A., & Alhammadi, S. (2020). Death and contagious infectious diseases: Impact of the covid-19 virus on stock market returns. Journal of Behavioral and Experimental Finance, 27, 100326.

Ali, M., Alam, N., & Rizvi, S. A. R. (2020). Coronavirus (covid-19)—an epidemic or pandemic for financial markets. Journal of Behavioral and Experimental Finance, 27, 100341.

Awan, U. (2020). Steering for sustainable development goals: a typology of sustainable innovation. In: Leal W et al (eds) Industry, innovation and infrastructure. Encyclopedia of the UN sustainable development goals. Springer, Cham, https://doi.org/10.1007/978-3-319-71059-4_64-1

Chatziantoniou, I., Duffy, D., & Filis, G. (2013). Stock market response to monetary and fiscal policy shocks: Multi-country evidence. Economic Modelling, 30, 754–769.

Chen, C.-D., Chen, C.-C., Tang, W.-W., & Huang, B.-Y. (2009). The positive and negative impacts of the SARS outbreak: A case of the Taiwan industries. The Journal of Developing Areas, 43(1), 281–293.

Contuk, F. Y. (2021). Covid-19'un Borsa İstanbul Üzerindeki Etkisi: Bir ARDL Sınır Testi Modeli. Muhasebe ve Finansman Dergisi, (89), 101-112.

Dooley, M., Hutchison, M. (2009). Transmission of the US Subprime Crisis to Emerging Markets: Evidence on the De,coupling-Recoupling Hypothesis. J Int Money Financ 28: 1331–1349.

Dzigbede, KD., Pathak, R., (2020). COVID-19 economic shocks and fiscal policy options for Ghana. J Public Budget Account Financ Manag 32(5):903–917

Fama, E. F. (1990). Stock returns, expected returns, and real activity. The Journal of Finance, 45(4), 1089–1108. https://doi.org/10.1111/j.1540-6261.1990.tb02428.x

Ichev, R., & Marinč, M. (2018). Stock prices and geographic proximity of information: Evidence from the Ebola outbreak. International Review of Financial Analysis, 56, 153–166.

Iqbal, N., Fareed, Z., Shahzad, F., He, X., Shahzad, U., & Lina, M. (2020). Nexus between covid-19, temperature and exchange rate in Wuhan city: New findings from partial and multiple wavelet coherence. The Science of the Total Environment, 729, 138916.

Goodell, J. W. (2020). Covid-19 and finance: Agendas for future research. Finance Research Letters, 35, 101512.

Hacıevliyagil, N., & Gümüş, A. (2020). Covid-19'un En Etkili Olduğu Ülkelerde Salgın-Borsa İlişkisi. Gaziantep University Journal of Social Sciences, 19(COVID-19 Special Issue), 354-364.

Heggen K, Sandset TJ, Engebretsen E (2020). COVID-19 and sustainable development goals. Bull World Health Organ 98(10):646–646

Heinonen K, Strandvik T (2020). Reframing service innovation: COVID-19 as a catalyst for imposed service innovation, Journal of Service Management, 32 (1), 101-112.

Hibbert AM, Pavlova I (2017). The Drivers of Sovereign CDS Spread Changes: Local versus Global Factors. Financ Rev 52: 435–457.

Okorie, D. I., & Lin, B. (2020). Stock markets and the COVID-19 fractal contagion effects. Finance Research Letters, 38, 101640.

Pan, L., & Mishra, V. (2018). Stock market development and economic growth: Empirical evidence from China. Economic Modelling, 68, 661–673.

Phan DHB, Narayan PK (2020). Country responses and the reaction of the stock market to COVID-19—a preliminary exposition. Emerg Mark Finance Trade 56(10):2138–2150

Sharif, A., Aloui, C., & Yarovaya, L. (2020). Covid-19 pandemic, oil prices, stock market, geopolitical risk and policy uncertainty nexus in the US economy: Fresh evidence from the wavelet-based approach. International Review of Financial Analysis, 70, 101496.

Smirlock, M., & Yawitz, J. (1985). Asset returns, discount rate changes, and market efficiency. The Journal of Finance, 40 (4), 1141–1158. https://doi.org/10.1111/j.1540-6261.1985.tb02368.x

Şit. A., ve Telek, C. (2020). Covid-19 Pandemisinin Altın Ons Fiyatı Ve Dolar Endeksi Üzerine Etkileri. Gaziantep University Journal of Social Sciences, 19(COVID-19 Special Issue), 1-13.

Zhang, D., Hu, M., & Ji, Q. (2020). Financial markets under the global pandemic of covid-19. Finance Research Letters, 36, 101528. https://doi.org/10.1016/j.frl.2020.101528

Kaynakça

Ateş, A., Karadeniz, Ş., ve Esmer, S. (2010). Dünya Konteyner Taşımacılığı Pazarında Türkiye'nin Yeri. Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Dergisi, Sayı (2), P: 83-98.

Baldwin R. & Weder di Mauro B. , (2020). Economics in the Time of COVID-19. Centre for Economic Policy Research, VoxEU.org e-Book, CEPR Press, P: 1-30.

Corbett, J. J., Winebrake, J. (2008). Assessing Energy, Environmental, and Economic Tradeoffs in Intermodal Freight Transportation, Journal of the Air & Waste Management Association,(58:8), P: 1004-1013.

Davis, A. & Favicchio A. (2002). State of the Maritime Industry. World Wide Shipping. February/March. Volume:65, Number:7, P:14-16.

Deniz Ticaret Odası (2020). Denizcilik Sektör Raporu, https://www.denizticaretodasi.org.tr/media/SharedDocuments/sektorraporu/sektor_raporu_tr_2020.pdf, Erişim Tarihi: 24.08.2021

Dünya Kargo Konseyi, Top 50 Ports—World Shipping Council, https://www.worldshipping.org/top-50-ports, Erişim Tarihi: 24.08.2021

Ece, J.N. (2006). Dünya Deniz Ticareti ve Konteyner Taşımacılığı. www.denizhaber.com Erişim Tarihi 18.08.2021

Eldener, E. (2021). Deniz Yolu Taşımacılığında Son Durum, Deniz Ticareti Dergisi, Mayıs 2021, P: 100-101.

Kılıç, O. (2006) Türkiye'de Deniz Ulaştırmasının Mevcut Durumunun Değerlendirilmesi ve Diğer Ulaşım Sistemleri İçerisindeki Yeri, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Kol, B. (2010), Türkiye'nin Dış Ticaretinde Deniz Taşımacılığının Önemi ve Sorunları, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Narasimha P.T., Jena P.R., Majhi R., (2021). Impact of COVID-19 on the Indian seaport Transportation and Maritime Supply Chain, Transport Policy, Volume 110, P: 191-203.

Song, D.P. (2021), Routledge Studies in Transport Analysis, Container Logistics and Maritime Transport, 1st Edition, P: 1-12.

Tatar, V.& Özer, M.B., (2018). Limanların Türkiye Dış Ticareti Açısından Önemi: Hopa Limanı Analizi. Uluslararası Yönetim, Ekonomi ve Politika Kongresi 2018 Bahar Tam Metin Bildiriler Kitabı, 1-2 Aralık 2018, İstanbul, P: 203-211.

T.C. Ticaret Bakanlığı, Taşıma Şekillerine Göre Dış Ticaret, Rapor Tarihi 10.09.2021, Erişim Tarihi: 11.10.2021

UNCTAD, (2017). Review of Maritime Transport 2017, Erişim Tarihi:24.08.2021.

UNCTAD, (2020a). Review of Maritime Transport 2020, Erişim Tarihi: 24.08.2021

UNCTAD, (2020b). Handbook of Statistics 2020, Erişim Tarihi: 20.08.2021

Yıldıztekin, A. (2002). Lojistiğin İhracattaki Yeri. İhracat Dünyası, Mayıs 2002, Dünya Yayıncılık A.Ş.

Kaynakça

Akça, M. (2020). COVID-19'un Havacılık Sektörüne Etkisi. *Avrasya Sosyal Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (Asead)*, 45-64.

Akdiş, M. (2007). *Dünyada ve Türkiye'de Yabancı Sermaye Yatırımları ve Beklentiler.*

Aksoy, N. (2020). Türk E-Ticaret Ve Lojistik Sektörlerinde Pandemi Sürecinin Etkileri Üzerine Hukuki Bir Değerlendirme. *Yaşar Hukuk Dergisi C2. S2 Özel Sayı*, 1-2.

Anderson, J. (2020, 5 12). *https://qz.com/*. https://qz.com/1815671/coronavirus-is-making-older-people-even-lonelier/ adresinden alındı

Apalgo, H., & Oduncu Apalgo, D. (2020 (8)). Koronavirüs Salgınının Sosyoekonomik Sonuçları. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 111-112.

Ball, D. A., & McCulloch, W. H. (1990). *International Business, Introduction and Essentials.* Boston: Irwin.

Craig, A. T., Heywood, A. E., & Hall, J. (2020). Risk of COVID-19 importation to the Pacific islands through global air travel. *Epidemiology & Infection*, 1-16.

Çavuşgil, T., Knight, G., & Riesenberger, J. (2012). *International Business, The New Realities.* New Jersey: Pearson.

Deloitte. (2020). *Küresel COVID-19 Salgınının Türkiye'de Farklı Kategorilere Etkileri.* İstanbul: Deloitte.

Ece, N. J. (2020). COVID-19 Salgınının Konteyner Taşımacılığı Ve Limanlarına Etkisi. *Denizcilik Ve Lojistik Araştırmaları Dergisi*, 47.

Genç, E., & Kaya, E. (2021). COVID-19Pandemi Sürecindeki Gümrük Mevzuatı Değişikliklerinin Lojistik Faaliyetlerine Ve Çalışanların İş Motivasyonuna Etkisi. *Avrasya Sosyal Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 161-175.

Griffin, R., & Pustay, M. (1999). *International Business, A Managrial Perspective.* Massachussets: Addision-Wesley Publishing Company.

Harrison, A., Dalkıran, E., & Elsey, E. (2000). *International Business, Global Competition.* New York: Oxford University Pres.

IATA. (2020). *COVID-19 Updated Impact Assessment.* IATA Press.

IMF. (2020). World Economic Outlook, The Great Lockdown. Washington, D.C.

Johnson, D., & Turner, C. (2006). *International Business, Themes and issues in the modern.* New York: Routlege.

Kaya, D. (2020). Koronavirüs Pandemisinin Küresel Ekonomideki İzleri: Kamu Finansman Dengesi, Ticaret Hacmi, Enflasyon, İşsizlik ve Ekonomik Büyüme. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 226-227.

Mirze, S. K., & Ülgen, H. (2010). *İşletmelerde stratejik yönetim.* İstanbul: Beta Yayınevi (5. Baskı).

Musonera, E. (2008). Country risk factors: An empirical study of FDI determinants in SSA. *Journal of International Management Studies*, 2.

Organization, W. T. (2020). *World Trade Statistical Review.* Cenevre: World Trade Organization.

Özbozkurt, O. B. (2020). Uluslararası İşletmeciliğin Makro Çevresi ve Riskleri. *3rd International Economics, Business and Social Science Congress* (s. 165-166). Kahraman Maraş: Kahraman Maraş Sütçü İmam Üniversitesi.

Seyidoğlu, H. (2002). *Ekonomik Terimler Ansiklopodik Sözlük.* istanbul: Güzem Yayıncılık.

Sugözü, H. İ., & Yiyit, M. (2010). Borçlanmanın Enflasyona Etkisi Üzerine Teorik Yaklaşımların Temel Özellikleri. *Maliye Dergisi (158)*, 365-373.

Şanlı, O. (2020). Keynesyen Model Bağlamında COVID-19 Pandemisinin Küresel Ekonomiye Muhtemel Etkileri: Abd ve Çin Ekonomileri Üzerine Bir Araştırma. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD) Cilt 7 Sayı 5*, 597-637.

Türkmen, M., & Özsarı, A. (2020). COVID-19 salgını ve spor sektörüne etkileri. *İnternational Journal of Sport Culture and Science*, 55-67.

UNCTAD. (2018). *Review of Maritime Transport.* New York.

UNCTAD. (2020). *International Production Beyond The Pandemic.* New York.

UNCTAD. (2020) World Investment Report (IMF, 2020a).

Üstün, Ç., & Özçiftçi, S. (2020). COVID-19 Pandemisinin Sosyal Yaşam ve Etik Düzlem Üzerine Etkileri: Bir Değerlendirme Çalışması. *Anadolu Klin*, 145-146.

Wild, J. J., Wild, K. L., & Han, J. (2003). *International Business.* New Jersey: Prentice Hall.

World Trade Statistical Review. (2020). *World Trade Statistical Review.* Cenevre: World Trade Organization.

Yüksel, Ö. (1999). *Uluslararası İşletme Yönetimi ve Türkiye Uygulamaları.* Ankara: Gazi Kitapevi.

https://www.wto.org/english/tratop_e/Covid19_e/standards_report_e.pdf
https://www.wto.org/english/tratop_e/COVID-19_e/standards_report_e.pdf

https://unctad.org/system/files/official-document/diaeiainf2020d4_en.pdf (erişim: 15.05.2021)

https://unctad.org/programme/COVID-19-response/impact-on-trade-and-development-2021#aInvestment (erişim : 15.05.2021).

https://www.wto.org/english/tratop_e/Covid 19_e/standards_report_e.pdf

KAYNAKÇA

C40 Knowledge (2020). How to build back better with a 15-minute city, https://www.c40knowledgehub.org/s/article/How-to-build-back-better-with-a-15-minute-city?language=en_US Erişim: 05/09/2021

Duany, A. ve Steuteville, R. (2021). Defining the 15-minute city, https://www.cnu.org/publicsquare/2021/02/08/defining-15-minute-city

Gürhan, N. (2020). Ten ve Taş -Batı Uygarlığında Beden ve Şehir, SEFAD, (43), ss. 519-524, e-ISSN: 2458-908X, DOI Number: https://doi.org/10.21497/sefad.756118 Erişim: 20/09/2021

Han, B. (2015). The Bournout Society, Stanford University Press, https://www.sup.org/books/extra/?id=25725&i=Chapter%201.html Erişim: 12/09/2021

Han, B. (2021). The Tiredness Virus, Covid-19 has driven us into a collective fatigue, https://www.thenation.com/article/society/pandemic-burnout-society/ Erişim: 25/08/2021

Harley, F. (2021). The rise of the 15-minute city, The Intelligence Lab, https://www.knightfrank.com/research/article/2021-03-01-the-rise-of-the-15minute-city Erişim: 12/08/2021

Jones, D. Ve Reid, M. (2020). New Opportunities for Mobility Amid COVID-19, https://www.gensler.com/blog/new-opportunities-for-mobility-amid-covid-19 Erişim: 02/09/2021

Karakaş, M. (2020). Covid-19 Salgınının Çok Boyutlu Sosyolojisi ve Yeni Normal Meselesi. İstanbul University Journal of Sociology, 40 (1), ss. 541-573.

Moreno, C. (2020). TED Talks, https://www.ted.com/talks/carlos_moreno_the_15_minute_city/transcript?language=tr#t-459018 Erişim: 23/08/2021

O'Sullivan, F. (2020). Paris Has a Plan to Keep Cars Out After Lockdown, https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-04-29/paris-has-a-plan-to-keep-cars-out-after-lockdown Erişim: 15/08/2021

Parekh, N. (2020). Reimagining the Future of Cities as Healthy Cities, https://www.gensler.com/blog/reimagining-the-future-of-cities-as-healthy-cities Erişim: 18/08/2021

Rodríguez-Pose, A. (2008). The Rise of the "City-region". Concept and its Development Policy Implications. European Planning Studies, ss. 1025-1046.

Sandman, P. M. ve Lanard, J. (2015). Bird Flu: Communicating the Risk by http://cidbimena.desastres.hn/docum/crid/Aviar/pdf/ing/doc16267/doc16267-contenido.pdf Erişim: 20/09/2021

Serter, G. (2014). Şikago Okulu Kent Kuramı: Kentsel Ekolojik Kuram Planlama, TMMOB Şehir Plancıları Odası, 23(2), ss. 67-76, doi: 10.5505/planlama.2013.98608 https://jag.journalagent.com/planlama/pdfs/PLAN-98608-RESEARCH_ARTICLE-SERTER.pdf Erişim: 13/08/2021

Stanley, J ve Hansen, R (2020). People love the idea of 20-minute neighbourhoods. So why isn't it top of the agenda? The Conversation, https://theconversation.com/people-love-the-idea-of-20-minute-neighbourhoods-so-why-isnt-it-top-of-the-agenda-131193 Erişim: 13/09/2021

Victoria State Government (2017). Plan Melbourne 2017- 2050, 20-minute neighbourhoods, https://www.planning.vic.gov.au/policy-and-strategy/planning-for-melbourne/plan-melbourne/20-minute-neighbourhoods Erişim: 25/08/2021

Yeung, P. (2021). How '15-minute cities' will change the way we socialise https://www.bbc.com/worklife/article/20201214-how-15-minute-cities-will-change-the-way-we-socialise Erişim: 10/09/2021

EDEBİYAT
ve
İHTİKÂR

Doç. Dr. Abdullah ACEHAN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-66-0

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ 1

A. İSTANBUL'UN İŞGALİ 8
B. İHTİKÂR NEDİR? 11
C. FARKLI BİR İHTİKÂR ŞEKLİ: VAGON TİCARETİ 14
D. BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI VE MİLLÎ MÜCADELE YILLARINDA İHTİKÂR 18
E. İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI YILLARINDA İHTİKÂR 21
1. MİLLÎ KORUMA KANUNU 24
2. VARLIK VERGİSİ 26
3. MÜBADELE YASASI 29
F. MUHTEKİR VEYA DİĞER ADIYLA HARP ZENGİNİ 31
G. İHTİKÂRIN PEŞİNDEN GETİRDİĞİ OLAY: TOPLUMSAL YOZLAŞMA 38
H. İHTİKÂR VASITASIYLA ELDE EDİLEN SERVETİN HAYATI DEĞİŞTİRMESİ 39
İ. BASINDA İHTİKÂR 40
J. İHTİKÂRIN KARŞISINDA BİR LİDER: MUSTAFA KEMAL ATATÜRK 45
K. İHTİKÂR YOLUYLA ZENGİN OLANLARIN YAŞADIKLARI MEKÂNLARDAN BAZILARI 48
1. ANKARA 48
2. BEYOĞLU 52
3. BÜYÜKADA 57
4. HEYBELİADA 61
5. NİŞANTAŞI/ŞİŞLİ 61
L. İHTİKÂR DENİLİNCE İLK AKLA GELEN KİŞİLERDEN BAZILARI 62
1. CELAL SÂHİR 63
2. CENAP ŞAHABETTİN 64
3. İSMAİL HAKKI (BAYRAMZÂDE) 65
4. İSMAİL HAKKI PAŞA 66
5. KARA KEMAL 69
6. MEHMET HABİP BEY 73
7. NÜZHET SABİT 75
M. ESERLERİNDE İHTİKÂRA YER VERENLERDEN BAZILARI 77
1. AGÂH SIRRI LEVENT 80
2. AHMET HAMDİ TANPINAR 81
3. AHMET SAY 82
4. AKA GÜNDÜZ 83
5. ATTİLÂ İLHAN 84
6. BURHAN CAHİT MORKAYA 85
7. CEVDET KUDRET SOLOK 87

8. EMİNE IŞINSU 88
9. ERCÜMENT EKREM TALU 89
10. ETHEM İZZET BENİCE 91
11. FAZLI NECİP 92
12. HAYDAR BERKÖZ 93
13. HİLMİ ZİYA ÜLKEN 93
14. HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR 94
15. KEMAL TAHİR 98
16. MAHMUT YESARİ 102
17. MEHMET AKİF ERSOY 104
18. MEHMET RAUF 108
19. NECİP FAZIL KISAKÜREK 109
20. NEZİHE MUHİTTİN 109
21. ORHAN MİTHAT 110
22. ORHAN PAMUK 110
23. ÖMER SEYFETTİN 111
24. PERİDE CELAL 115
25. PEYAMİ SAFA 116
26. REFİK HALİT KARAY 122
27. REŞAT NURİ GÜNTEKİN 133
28. SAİT FAİK ABASIYANIK 139
29. SÂMİHA AYVERDİ 143
30. SELAHATTİN ENİS ATABEYOĞLU 143
31. SERMET MUHTAR ALUS 149
32. ŞÜKÛFE NİHAL BAŞAR 150
33. YAKUP KADRİ KARAOSMANOĞLU 150
34. YAŞAR NEZİHE BÜKÜLMEZ 155
35. YILMAZ KARAKOYUNLU 156
N. KISA BİR DEĞERLENDİRME 157

SONUÇ 159

KAYNAKLAR 165

Kaynaklar

Kitaplar

ABACI Tahir, Şairler Kahvesi, İkaros Yayınları, İstanbul-2018

ABASIYANIK Sait Faik, Havuz Başı, İş Bankası Yayınları, İstanbul-2015

ABASIYANIK Sait Faik, Kumpanya, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2011

ABASIYANIK Sait Faik, Lüzumsuz Adam, İş Bankası Yayınları, İstanbul-2019

AKAY Hasan, Servet-i Fünun Şiir Estetiği, Kitabevi Yayınları, İstanbul-1998

ALİ Aliye, "Birlikte Olduğumuz Günler", Sabahattin Ali, [Hazırlayanlar: Filiz Ali - Atilla Özkırımlı- Sevengül Sönmez], Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2011

ALUS Sermet Muhtar, Harp Zenginin Gelini, Kanat Kütüphanesi, İstanbul-1934

ARAZ Nezihe, Mustafa Kemal'in Ankarası, Apa Ofset Basımevi, İstanbul-1994

ATABEYOĞLU Selahattin Enis, Zâniyeler, İletişim Yayınları, İstanbul, 2011.

ATAY Falih Rıfkı, Zeytindağı, Pozitif Yayınları, İstanbul-2017

AYAŞLI Münevver, Edep Yâ Hû, Yeni Nesil Web Ofset, İstanbul-1984

AYKAÇ Fazıl Ahmet, Harabeler - Şiirler - Hicivler ve saire, Akşam Basımevi, İstanbul-1934

AYVAZOĞLU Beşir, Sîretler ve Sûretler, Ötüken Yayınları, İstanbul-1999

AZRAK Kerime Nadir, Romancının Dünyası, Oğlak Yayınları, İstanbul-2019

BABACAN Hasan/AVŞAR Servet, Cavit Bey Meşrutiyet Ruznamesi, Cilt: III, [Hazırlayanlar: Hasan Babacan/Servet Avşar], Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara-2015

BAŞAR Ahmet Hamdi, Ahmet Hamdi Başar'ın Hatıraları, Cumhuriyet ve Tek Parti Dönemi, [Hazırlayan: Murat Koraltürk], Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul-2007

BAŞAR Şükûfe Nihal, Tevekkülün Cezası, İlhami-Fevzi Matbaası, İstanbul-1928

BAYKAL B. Sıtkı, Millî Mücadele'de Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara-1986

BEKİROĞLU Nazan, Şair Niğar Hanım, Timaş Yayınları, İstanbul-2011

BENİCE Ethem İzzet, Çıldıran Kadın, Necm-i İstikbal Matbaası, İstanbul-1924

BİRGEN Muhittin, İttihat ve Terakki'de On Sene, [Hazırlayan: Zeki Arıkan], Cilt: I, Kitap Yayınları, İstanbul-2006

BİRİNCİ Ali, Tarihin Kara Kitabı, Kopernik Yayınları, İstanbul-2018

BORATAV Korkut, Türkiye'de Devletçilik, Gerçek Yayınevi, İstanbul-1974

BOZTEPE Halil Nihad, Ayine-i Devran, Orhaniye Matbaası, İstanbul-1342

BUĞRA Tarık, Firavun İmanı, Yol Yayınları, İstanbul-1978

ÇAVDAR Tevfik, Bir Örgüt Ustasının Yaşam Öyküsü: Talat Paşa, İmge Yayınları, Ankara-2001

ÇAVDAR Tevfik, Türkiye Ekonomisinin Tarihi: 1900-1960, İmge Yayınları, Ankara-2003

ÇELİK Yakup, Çağdaş Türk Romanı, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir-2019

ÇETİN Nurullah, Edebiyat İncelemeleri, Akçağ Yayınları, Ankara-2012

DEVELLİOĞLU Ferit, Osmanlıca ve Türkçe Ansiklopedik Lûgat, [Yayına Hazırlayan: Aydın Sami Güneyçal], Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara-1993

DEVRİM Şirin, Şâkir Paşa Ailesi, Doğan Kitap, İstanbul-2000

EBCİOĞLU Hikmet Münir, Kendi Yazılarıyla Refik Halit, Semih Lütfi Kitabevi, İstanbul-1943

ELDEM Vedat, Harp ve Mütareke Yıllarında Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomisi, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara-1994

ENGİNÜN İnci, Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları, Dergâh Yayınları, İstanbul-2004

ERDOĞAN Tamer, Türk Romanında Mütareke İstanbul'u, Everest Yayınları, İstanbul-2012

ERGÜN Saadettin Nüzhet, Cenap Şahabettin: Hayatı ve Seçme Şiirleri, Yeni Şark Bitik Yurdu, İstanbul, 1935

ERSOY Mehmet Akif, Safahat [Hazırlayan: Orhan Okay], Akçağ Yayınları, Ankara-1994

EYÜBOĞLU Sabahattin, Mavi ve Kara, İş Bankası Yayınları, İstanbul-2020

GATES Caleb Frank, Not To Me Only, Princeton University Press, Princeton- 1940

GİRİTLİOĞLU Fahir, Türk Siyasi Tarihinde Cumhuriyet Halk Partisi'nin Mevkii, Ayyıldız Matbaası, Ankara-1965

GÖÇGÜN Önder, Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Romanları ve Romanlarında Şahıslar Kadrosu, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, İstanbul-1987

GÜNDÜZ Aka, Bir Şoförün Gizli Defteri, Remzi Kitabevi, İstanbul-1946

GÜNDÜZ Aka, Oburluktan Patlayan Mütareke Zengini, Diken ve İnci Salnamesi, İstanbul-1920

GÜNDÜZ Osman, Meşrutiyet Romanında Yapı ve Tema, Cilt: II, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul-1997

GÜNEŞ İhsan, Türk Parlamento Tarihi, Cilt: II, Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfı, Ankara-1997

GÜNTEKİN, Reşat Nuri, Gizli El, İnkılap Kitabevi, İzmir, 2009.

GÜRPINAR Hüseyin Rahmi, Billur Kalp, Özgür Yayınları, İzmir, 2005

GÜRPINAR Hüseyin Rahmi, Namusla Açlık Meselesi, Hilmi Kütüphanesi, Marifet Matbaası, İstanbul-1933

HİSAR Abdülhak Şinasi, Geçmiş Zaman Edipleri, [Hazırlayan: Necmettin Türinay] Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2013

HIZLAN Doğan, Saklı Su, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2006

ILGAR İhsan, Mütarekede Yerli ve Yabancı Basın, Kervan Yayınları, İstanbul-1973

ILIKAN Faruk/ILIKAN Selma, Ankara İstiklal Mahkemesi'nde Cereyan Eden Su-i Kasd ve Taklib-i Hükümet Davası'na Ait Resmi Zabıtlar, Simurg Yayınları, İstanbul-2005

IŞINSI Emine, Cumhuriyet Türküsü, Ötüken Yayınları, İstanbul-1993

İLERİ Selim, Mavi Kanatlarınla Yalnız Benim Olsaydın, Oğlak Yayınları, İstanbul-2000

İLHAN Attila, Dersaadette Sabah Ezanları, Bilgi Yayınları, Ankara-1981

KABACALI Alpay, Talat Paşa'nın Anıları, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul-2017

KABACALI Alpay, Talat Paşa'nın Anıları, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul-2009

KAPLAN Mehmet, Edebiyatımızın Bahçesinde Dolaşırken, Dergâh Yayınları, İstanbul-2007

KAPLAN Mehmet, Türk Edebiyatı Üzerine Araştırmalar, Cilt: I, Dergâh Yayınları, İstanbul-1992

KAPLAN Steven L., Bread, Politics and Political Economy in the Reign of Louis XV, The Hague: Martinus Nijhoff-1976

KARAKOYUNLU Yılmaz, Salkım Hanımın Taneleri, Doğan Kitap, İstanbul-2013

KARAKOYUNLU Yılmaz, Çiçekli Mumlar Sokağı, Doğan Kitap, İstanbul-2013a

KARAOSMANOĞLU Yakup Kadri, Ankara, [Yayına Hazırlayan: Atilla Özkırımlı], Birikim Yayınları, İstanbul-1981

KARAOSMANOĞLU Yakup Kadri, Sodom ve Gomore, [Yayına Hazırlayan: Atilla Özkırımlı], İletişim Yayınları, İstanbul-1984

KARATAŞER Büşra, 1914-1923 İstanbul'un İaşesi ve İhtikar Sorunu, Nobel Yayınları, Ankara-2019

KARAY Refik Halit, Bir Ömür Boyunca, İletişim Yayınları, İstanbul-1990

KARAY Refik Halit, İstanbul'un Bir Yüzü, İnkilap ve Aka Yayınları, İstanbul-1997

KARAY Refik Halit, Minelbab İlelmihrab, İnkilap ve Aka Yayınları, İstanbul-1964

KARAY Refik Halit, Sakın Aldanma, İnanma, Kanma, İnkilap ve Aka Yayınları, İstanbul-2009

KAZGAN Gülten, Tanzimat'tan 21. Yüzyıla Türkiye Ekonomisi, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul-2009

KEYDER Çağlar, Türkiye'de Devlet ve Sınıflar, İletişim Yayınları, İstanbul-2011

KINALI Fatih, Edebiyatımızda Ticaret ve Tacirler, İstanbul Ticaret Odası, İstanbul-2010

KIYMAZ Ahmet, 1918-1928 Arası Romanda Millî Mücadele, Akçağ Yayınları, Ankara-1991

KOCAHANOĞLU Osman Selim, İttihat ve Terakki'nin Sorgulanması ve Yargılanması (1918-1919), Temel Yayınları, İstanbul-1998

KOÇ Murat, Türk Romanında İttihat ve Terakki, Temel Yayınları, İstanbul-2005

KOÇ Murat, Yeni Türk Edebiyatı'nda İstanbul Adaları, Eren yayınları, İstanbul-2010

KOÇAK Cemil, Türkiye'de Millî Şef Dönemi, Cilt: II, İletişim Yayınları, İstanbul-2007

KONRAPA M. Zeki, Bolu Tarihi, Bolu Vilayet Matbaası, Bolu-1960

KÖROĞLU Erol, Türk Edebiyatı ve Birinci Dünya Savaşı (1914-1918)/Propagandadan Millî Kimlik İnşasına, İletişim Yayınları, İstanbul-2004

KUNTAY Mithat Cemal, Kurtuluşun ve Cumhuriyet'in Manevi Mimarları, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara-1973

KUNTAY Mithat Cemal, Üç İstanbul, Suhulet Kitabevi, İstanbul-1938

LEVENT Agâh Sırrı, Acılar, Matbaa-i Ebuzziya, İstanbul-1928

MORAN Berna, Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış, İletişim Yayınları, İstanbul-1987

MORKAYA Burhan Cahit, Dünkülerin Romanı, Kanaat Kütüphanesi, İstanbul-1934

MORKAYA Burhan Cahit, Harp Dönüşü, Burhan Cahit ve Şürekâsı Matbaası, İstanbul-1928

MORKAYA, Burhan Cahit, Coşkun Gönül, Akşam Matbaası, İstanbul-1925

NACİ Fethi, Yüz Yılın 100 Türk Romanı, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul-2012

NACİ Fethi, Yüz Yılın 100 Türk Romanı, Adam Yayınları, İstanbul-2000

NACİ Fethi, Türk Romanında Ölçüt Sorunu, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2002

NACİ Fethi, 100 Soruda Türkiye'de Roman ve Toplumsal Değişme, Gerçek Yayınevi, İstanbul-1990

NESİN Aziz, Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz, Adam Yayınları, İstanbul-1992

OHRİ İskender, Aşktan Da Yüce, Baha Matbaası, İstanbul-1971

OKAY Cüneyd, Mütareke Devri İaşe Umum Müdürlüğü Hatıraları/İâşe'de Kırk Beş Gün: Nüzhet Sabit, Doğu Kitabevi, İstanbul-2014

OKAY Orhan, Edebiyat ve Edebi Eser Üzerine, Dergâh Yayınları, İstanbul-2011

ORTAÇ Yusuf Ziya, Bir Varmış Bir Yokmuş-Portreler, İstanbul-1960

ÖKTE Faik, Varlık Vergisi Faciası, Nebioğlu Yayınevi, İstanbul-1951

ÖNKİBAR Sabahattin, Derin ve Gizli Devlet Gazetecisi Olarak İtiraflarım, Kırmızıkedi Yayınları, İstanbul-2019

ÖZDİL Yılmaz, Mustafa Kemal, Kırmızıkedi Yayınları, İstanbul-2018

ÖZEL Mustafa, Roman Diliyle İktisat, Küre Yayınları, İstanbul-2018

ÖZGÜÇ Ağah, Cahide: Peçete Kâğıdında Anılar, Uçan Süpürge Yayınları, Ankara-2003

ÖZGÜL Metin Kayahan, Seke Seke Ben Geldim/Sekmeler-I, Çolpan Kitap, Ankara-2018

PAMUK Orhan, Cevdet Bey ve Oğulları, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2019

PAMUK Orhan, İstanbul: Hatıralar ve Şehir, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2019

PEPEYİ Haluk Nihat, Mütareke, Becid Basımevi, İstanbul-1968

POSPELOV Gennadiy, Edebiyat Bilimi, [Çeviren: Yılmaz Onay], Evrensel Basım, İstanbul-2005

SABİT Nüzhet, İaşe'de Kırkbeş Gün, Kader Matbaası, İstanbul-1919

SAFA Peyami, Mahşer, Ötüken Yayınları, İstanbul-1989

SAFA, Peyami, Canan, Şefik Matbaası, İstanbul, 1989a.

SAMİ Şemseddin, Kâmus-i Türkî, Enderun Kitabevi, İstanbul-1989

SAZYEK Hakan, Cumhuriyet Dönemi Türk Şiirinde Garip Hareketi, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul-1996

SEBER Cemal Süreya, Günübirlik'ler: Toplu Yazılar-II, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2016

SERTEL Zekeriya, Hatırladıklarım, Yaylacık Matbaası, İstanbul-1968

SEYFETTİN Ömer, Pembe İncili Kaftan, Timaş Yayınları, İstanbul-2005

SORGUN Taylan, Mütareke Dönemi ve Bekirağa Bölüğü, Kamer Yayınları, İstanbul-1998

ŞAHİN İbrahim [Hazırlayan], Enis Tahsin Til, Gazeteler: Gazeteciler, Bilge Yayınları, Ankara-2004

TAHİR Kemal, Bir Mülkiyet Kalesi, İthaki Yayınları, İstanbul-2009

TAHİR Kemal, Esir Şehrin İnsanları, İthaki Yayınları, İstanbul-2017

TAHİR Kemal, Esir Şehrin Mahpusu, İthaki Yayınları, İstanbul-2009

TAHİR Kemal, Kurt Kanunu, Tekin Yayınları, İstanbul-2004

TAHİR Kemal, Notlar/Çöküntü, Cilt:12, Bağlam Yayınları, İstanbul-1992

TAHİR Kemal, Notlar/Osmanlıcılık/Bizans, Cilt:12, Bağlam Yayınları, İstanbul-1992a

TALU Ercüment Ekrem, Gün Batarken, Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul-1990

TANPINAR Ahmet Hamdi, Sahnenin Dışındakiler, Büyük Kitaplık, İstanbul-1973

TEKİN Mehmet, Romancı Yönüyle Peyami Safa, Ötüken Yayınları, İstanbul-1999

TEMEL Mehmet, İşgal Yıllarında İstanbul'un Sosyal Durumu, Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul-1998

TEPEDENLİGİL Nezihe Muhiddin, İzmir Çocuğu, Hilmi Kütüphanesi, İstanbul-1943

TOKGÖZ Ahmet İhsan, Matbuat Hatıralarım, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul-2012

TOPRAK Zafer, Türkiye'de Millî İktisat: 1908-1918, Doğan Kitap, İstanbul-2017

TÖRENEK Mehmet, Türk Romanında İşgal İstanbul'u, Kitabevi yayınları, İstanbul-2002

US Asım, Hatıra Notları (1930-1950),Vakit Matbaası, İstanbul-1950

UYAR Turgut, Korkulu Ustalık: Şiir Üzerine Yazılar - Söyleşiler - Soruşturmalar, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2014

ÜLGENER F. Sabri, İktisadi Çözülmenin Ahlak ve Zihniyet Dünyası, Derin Yayınları, İstanbul-2006

ÜLKEN Hilmi Ziya, Posta Yolu, Şirket-i Mürettibiye Basımevi, İstanbul-1941

ÜRGÜPLÜ Ali Suat, Şeyhülislam Ürgüplü Mustafa Hayri Efendi'nin Meşrutiyet, Büyük Harp ve Mütareke Günlükleri, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul-2015

WELLEK R.-WARREN A, Edebiyat Teorisi, [Hazırlayan: Ömer Faruk Huyugüzel], Akademi Kitabevi, İzmir-1993.

YALÇIN Hüseyin Cahit, Tanıdıklarım, [Hazırlayan: Göktürk Ömer Çakır], Ötüken Yayınları, İstanbul-2019

YALÇIN Soner, Samizdat, Kırkmızıkedi Yayınları, İstanbul-2016

YALMAN Ahmet Emin, Yakın Tarihte Gördüklerim ve Geçirdiklerim, [Hazırlayan: Erol Şadi Erdinç], Pera Yayınları, İstanbul-1997

YESARİ Mahmut, Çoban Yıldızı, İnkılap ve Aka Kitapevleri, İstanbul-1967

YEŞİLYURT Türkan, Romandan Bakan Düşkün Kadınlar, Elif Yayınevi, Ankara-2018

ZORLUTUNA Halide Nusret, Bir Devrin Romanı, Timaş Yayınları, İstanbul-2009

Süreli Yayınlar/Kitap Bölümleri

AL Hasan İlkay, "1949-1962 Yılları Arasında Toplumcu Gerçekçi Türk Romanında Millî Mücadele", Türk Yurdu, Temmuz-2019, No: 383, s. 30-46

ALP Tekin, "Harb ve İktisat-I", Yeni Mecmua, 29 Ağustos 1918, No:59, s.133

ASİLTÜRK Baki, "Edebiyatın Kaynağı Olarak Seyahatnameler", Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 4 /1-I Winter 2009, s. 911-995

BİRGEN Muhittin, "En Büyük Eksikliğimiz-I", Halka Doğru, 29 Mayıs 1913, s. 46-48

BÜKÜLMEZ, Yaşar Nezihe, "Ekmek Kömür İhtiyacı", Nazikter, 1918, No: 20, s.1.

CLARK Edward Cabot, "Türk Varlık Vergisine Yeniden Bakış"; Yapıt Dergisi, [İnönü Özel Sayısı], Aralık-Ocak 1984/1985/1986, No: 8, s.30.

ÇELİK Yakup, "Cumhuriyet Romanı: 1920-1960", Türk Edebiyatı Tarihi, [Editör: Talat Sait Halman], Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Cilt:4, İstanbul-2007

ÇILGIN Alev Sınar, "Edebiyata Yansıyan Kriz: Sözde Kızlar ve Zâniyeler Örneği", Uludağ Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl: 3, Cilt: 4, No: 4, s. 139-156

ÇİNİCİ Damla, "Başkent Ankara'nın İnşasında Etkin Bir Mimar: Giulio Mongeri ve Yaşam Öyküsü", Ankara Araştırmaları Dergisi, 2015, 3/1, s. 13-41

DEMİRYÜREK Meral, "Savaştan Doğan Bir Tip: Harp Zengini", Turkish Studies, Volume, 10/16, Fall 2015, s. 493-508

[DİRİK] Kazım Şinasi, " Yeni Harp Zenginleri", Yeni Mecmua, Cilt: II, No:41, s.298

[DİRİK] Kazım Şinasi, "Harp Zenginleri", Yeni Mecmua, Cilt: II, No:38, s.237

EROĞLU Emine (2006). "Cumhuriyet Döneminde Mektup", Hece Dergisi Mektup Özel Sayısı, No:114-115-116, s. 67-73.

ESİN Mehmet Taylan, "Osmanlı Basınında İhtikâr: Temsil, Mizah ve Mağduriyet", Kebikeç, 2017, No: 43, s. 73-122

GAZEL Ahmet Ali, ""İkinci Meşrutiyet Döneminde İttihat ve Terakki Fırkası'nı Bölünme Noktasına Getiren Hizb-i Cedit Hareketi," Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 2001, No:16, s.257-271

HOROZCU Oktay Rifat, "Mehmet Bey", Yaprak Dergisi, 1 Mayıs 1950, No:25, s.1

[HOROZCU] Sâmih Rifat, "Mavi ve Kara-Sabahattin Eyuboğlu/Buralı Bir Aydın İçin Portre Denemesi", Cogito, Yıl: 1999, No: 21, s. 211-227

KACIROĞLU Murat, "Millî Mücadele ve Erken Dönem Cumhuriyet Romanında Harp Zenginleri", Karadeniz Araştırmaları, Kış-2009, No:20, s.117-136

KARACA Nesrin, "1920-1938 Dönemi Edebi Düzlemdeki Yansımalarıyla Atatürk ve Ankara", Türk Yurdu Dergisi, Haziran 2019, No:382, s.38-53

KARAY Refik Halit, "Harp Zengini", Yeni Mecmua, 2 Mayıs 1918, No:42, s. 301-302

KEFELİ Emel, "Tanpınar'ı Bir Kent Yazarı Olarak Okumak: Huzur ve Sahnenin Dışındakiler'de Şehir Betimlemeleri", Tanpınar'ın Saklı Dünyası, [Hazırlayan: Julian Rentsch/İbrahim Şahin], Doğu Batı Yayınları, Ankara-2018, s.166-191

KEMAL Ali, "Adapazarı'nda Bir Yağma Ocağı", Sabah, 30 Kasım 1918, s.3

KERMAN Zeynep, "Süleyman Nazif'ten Oğluna Mektuplar", İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, İstanbul-1993, s.263-288

KIRILMIŞ İlknur Tatar, "Şair Bir Halk Kızı Yaşar Nezihe Bükülmez", Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 2012, No: ¼, s. 70-84

MEHMET Asım, "Bir Mesele İçindeki Meseleler", Vakit, 1918, s.1

MERT Necati, "Refik Halit'in Muhalifliği, Sürgünlüğü ve Merkez-Taşra Açısından Hikâyeleri", Bilgi: Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl:2000, Cilt: II, No:1, s.72

NARLI Mehmet, "Tanpınar'da Deliliğin Halleri", Tanpınar'ın Saklı Dünyası, [Hazırlayan: Julian Rentsch/İbrahim Şahin], Doğu Batı Yayınları, Ankara-2018, s. 216-241

OKAY Orhan, "Ahmet Haşim", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, İstanbul-1989, Cilt: II, s.88-89

ORTAÇ Yusuf Ziya, "Zamane Hâli", Akbaba Mecmuası, 19 Mart 1339, No:30, s.7

ÖZTEL Muharrem, "Osmanlı Devleti'nin Son Yüzyılında Kolay Para Kazanmanın Yolu: İhtikâr/Vurgunculuk", Tarih ve Gelecek Dergisi, Ağustos 2019, Cilt 5, No: II, s.360-374

SABAH, "Köylü Gazetesinden" Sabah, 21 Ağustos 1918, s.342-344

SÂBİT Nüzhet, "Vesika Ekmeği İle Mülakat", Vazife, 7 Teşrin-i Evvel/Ekim 1918, No:26-1, s.1

SEPETÇİOĞLU Tuncay Ercan, "İki Tarihsel Eski Kavram, Bir Sosyo-Kültürel Yeni Kimlik: Mübadele Nedir, Mübadiller Kimlerdir?", Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi (Turkish Journal of Social Research), Ocak 2014, Yıl:18, Özel Sayı: 3, s. 49-83

SERTEL Zekeriya, "Harb Kazançlarının Önüne Geçmeliyiz", Tan Gazetesi, 17 Mayıs 1942, s.1

TUNÇKOL Mehmet, "İttihat ve Terakki'nin Millî Burjuva Yaratma Politikası ve Bolu Milletvekili Mehmet Habip Bey", Bolu Tarih, Kültür, Doğa Dergisi, Kasım 2017, No: 10, s.154-171

ÜSTTEN Aliye Uslu, "Millî Mücadele Romanında İşlenen Temalar", Türk Yurdu, Yıl: 109, No: 393, Mayıs 2020, s.23-26

VURAL Mithat Kadri, "Savaş Yıllarında Millî Bir Burjuvazi Oluşturma Çabası Olarak Harp Zenginleri ve Buna Yönelik Eleştiriler", Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmalar Dergisi, No: XVI/32, Bahar-2016, s.109-131

YALMAN Ahmet Emin, "Bir Şifa Çaresi", Vakit, 1918a, s.1

YALMAN Ahmet Emin, "Havâic-i Gıdâiyye Fiyatı", Sabah, 22 Haziran 1917, s.1

YALMAN Ahmet Emin, "Harp Zenginliğinin Nevileri", Vakit, 20 Nisan 1918, s.1

Tezler

ALIÇ Burhan, Sermet Muhtar Alus'un Romanları Üzerine Bir İnceleme, [Danışman: Prof. Dr. Bilge Seyitoğlu], Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum-2006

ASİLTÜRK Baki, Cenap Şahabettin'in Suriye Mektupları, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1991.

AYDIN Mehmet, Mütareke Döneminde İstanbul'un İaşe Sorunu, On Dokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Samsun-2010

TATAR Ercan, Millî İktisat ve Kara Kemal, Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap tarihi Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir-2007

Arşiv Belgeleri

BOA [Başbakanlık Osmanlı Arşivi], Dâhiliye Nezareti Emniyet-i Umumiye Müdüriyeti, 3. Şube 8/46

BOA [Başbakanlık Osmanlı Arşivi], D H. I. UM. 11 – 3/4 - 46, Aralık 1921

BOA [Başbakanlık Osmanlı Arşivi], Dâhiliye Nezareti Kalem-i Mahsus Müdüriyeti, Dosya: 51-1, Numara:13; Temel, 1998: 43

EDEBİYAT
ve
KAPİTAL İLİŞKİSİ

Doç.Dr. Abdullah ACEHAN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-65-3

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ 1

A. EDEBİYAT VE SİPARİŞ 23
A1. SİPARİŞ ÜZERİNE ESER KALEME ALMAMA VEYA ESTETİK EDEBİYAT 23
A2. SİPARİŞ ÜZERİNE ESER KALEME ALMA 27
A2a. Sipariş Üzerine Eser Kaleme Almaya Bir Örnek Olarak Popüler Edebiyat ... 41

B. EDEBİYAT VE KAPİTAL 60
B1. KAPİTALİN EDEBİYATA YANSIMASI 60
B2. KAPİTALİN EDEBİYATÇIYA YANSIMASI 65
B3. KAPİTALİN ESERE YANSIMASI 79

C.EDEBİYAT VE MADDİ SIKINTI 103
C1. MADDİ SIKINTI YAŞAYAN EDEBİYATÇILAR 103
C2. MADDİ SIKINTI YAŞAYAN ÇEVİRMENLER 153
C2a. Çevirmenlerin Yaşadığı Maddi Sıkıntılara Bir Örnek Olarak Orhan Veli Kanık 155
C3. MADDİ SIKINTI YAŞAMAYAN EDEBİYATÇILAR 157
C4. MADDİYAT OLARAK BAZEN RAHAT BAZEN SIKINTILI OLAN EDEBİYATÇILAR 159
C5. MADDİ SIKINTIDAN DOLAYI MÜSTEAR İSİMLE ESER KALEME ALMA 168

D.EDEBİYAT VE HÂMİLİK 178
D1. HÂMİ-MESEN DESTEĞİ / DEVLET DESTEĞİ / ÖZEL SEKTÖR DESTEĞİ 178
D2. HÂMİ'NİN SAHİPLENMEYİ BIRAKMASI 180
D3. HÂMİ DESTEĞİNİ İSTEMEYENLER 180
D4. DİĞER ÜLKE EDEBİYATLARINDA HÂMİLİK 183
D5. TÜRK EDEBİYATI'NDA HÂMİLİK 184
D6. BİR HÂMİLİK ÖRNEĞİ OLARAK YARIŞMALAR VE ÖDÜLLER 198
D7. BİR HÂMİLİK ÖRNEĞİ OLARAK MUSTAFA KEMAL ATATÜRK 205
D8. BİR HÂMİLİK ÖRNEĞİ OLARAK ÖRTÜLÜ ÖDENEK 208
D8a. Cumhuriyet Öncesinde Edebiyatçılara Yapılan Örtülü Ödenek Ödemeleri 208
D9. CUMHURİYET'İN İLANI SONRASINDA MUHTELİF YAYINEVLERİNE VE EDEBİYATÇILARA YAPILAN ÖDEMELER 213
D9a. Cumhuriyet Halk Partisi'nin Hâmiliği 213
1. Cumhuriyet Halk Partisi'nin Bazı Yayınevleri ve Bazı Edebiyatçılara Olan Maddi Destekleri 215
D9b. Demokrat Parti'nin Hâmiliği 231
1. Peyami Safa 232
2. Necip Fazıl Kısakürek 233

E. EDEBİYAT-KAPİTAL İLİŞKİSİ VE AHMET HAMDİ TANPINAR.....243
E1. EDEBİYAT KAPİTAL İLİŞKİSİ AÇISINDAN AHMET HAMDİ TANPINAR ÖRNEĞİ.....243
E2. NEDEN AHMET HAMDİ TANPINAR.....243
E3. AHMET HAMDİ TANPINAR VE KAPİTAL.....249
E4. MADDİYATIN AMET HAMDİ TANPINAR'IN ESERLERİNE YANSIMASINA BİRKAÇ ÖRNEK.....264

F.EDEBİYAT-KAPİTAL İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA KORSAN VEYA İZİNSİZ-RUHSATSIZ YAYIN.....265

G.EDEBİYAT-KAPİTAL İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA KANON.....268

H. YAZARAK KAZANMAK.....278
H1. SADECE YAZARAK KAZANANLAR.....278
H1a. Sadece Yazarak Kazananlara Bir Örnek Olarak Kerime Nadir Azrak.....306
H2. YAZAR-ŞÂİR-YAYINEVİ İLİŞKİSİ.....312
H3. KENDİ YAYINEVLERİNİ KURAN KALEM SAHİPLERİNDEN BAZILARI.....329
a). Ahmet Mithat Efendi.....330
b). Erdal Öz.....337
c). Balzac.....337
d). Virginia Woolf.....339
e). Samuel Richardson.....341

SONUÇ.....343

KAYNAKLAR.....349

Kaynaklar

Matbu Kaynaklar

Kitaplar

ABACI Tahir, Şairler Kahvehanesi, İkaros Yayınları, İstanbul-2018

ABASIYANIK Sait Faik, Alemdağ'da Var Bir Yılan, İş Bankası Yayınları, İstanbul-2016

ABASIYANIK Sait Faik, Kumpanya, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2011

ABASIYANIK Sait Faik, Lüzumsuz Adam, İş Bankası Yayınları, İstanbul-2013

ACEHAN Abdullah, Sürgün Kalemler, Siyasal Yayınları, Ankara-2013

AĞAOĞLU Samet, Aşina Yüzler, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2011

AKAY Hasan, Servet-i Fünun Şiir Estetiği, Kitabevi Yayınları, İstanbul-1998

AKBAL Oktay, Yaşasın Edebiyat, Sander Yayınları, İstanbul-1977

AKSAL Sabahattin Kudret, Denemeler Konuşmalar Geçmişle Gelecek ve Başka Yazılar, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-1998

AKSOY Fahir, Kürdün Meyhanesi, h2o Kitap, İstanbul-2018

AKYÜZ Kenan, YÜKSEL Sedit, BEKEN Süheyl, CUNBUR Müjgan, Fuzûlî Türkçe Divan, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul-1958

ALANGU Tahir, Ömer Seyfeddin: Ülkücü Bir Yazarın Romanı, May Yayınları, İstanbul-1968.

ALİ Filiz, ÖZKIRIMLI Atilla, SÖNMEZ Sevengül, Sabahattin Ali, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2014

ALPTEKİN Turan, Bir Kültür Bir İnsan, İletişim Yayınları, İstanbul-2013

ALTINEL Şavkar, Soğuğa Açılan Kapı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2013

ALTIOK Metin, Bir Acıya Kiracı, Kırmızıkedi Yayınları, İstanbul-2013

ALTIOK Metin, Şiirin İlk Atlası, Kırmızıkedi Yayınları, İstanbul-2015

ANAR Turgay, Mekândan Taşan Edebiyat Yeni Türk Edebiyatında Edebiyat Mahfilleri, Kapı Yayınları, İstanbul-2012,

ANDAY Melih Cevdet, İmge Ormanları, Adam Yayıncılık, İstanbul-1994

ANDAY Melih Cevdet, Sözcükler, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul-1979

ANDERSON Benedict, Hayali Cemaatler: Milliyetçiliğin Kökenleri ve Yayılması, [Çeviren: İskender Savaşır], Metis Yayınları, İstanbul-2004

ANDI M. Fatih, Güneşe Tutulan Ayna, Hat Yayınevi, İstanbul-2010

ANDI M. Fatih, Roman ve Hayat, Hat Yayınları, İstanbul-2013

ARAZ Nezihe, Mustafa Kemal'in Ankarası, Apa Ofset Basımevi, İstanbul-1994

ARGUNŞAH Hülya, Ömer Seyfettin / Bütün Eserleri, [Makaleler: I], Dergâh Yayınları, İstanbul-2001

ARGUNŞAH Hülya, Ömer Seyfettin / Bütün Eserleri, [Şiirler, Mensur Şiirler, Fıkralar, Hatıralar, Mektuplar], Dergâh Yayınları, İstanbul-2000

ARGUNŞAH Hülya, Tarih ve Roman, Kesit Yayınları, İstanbul-2016

ARİSTOTALES, Poetika, [Tercüme: Ari Çokona / Ömer Aygün], Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul-2017

ARMAĞAN Yalçın, İmgenin İcadı / İkinci Yeni'nin Meşruiyeti, İletişim Yayınları, İstanbul-2019

AROLAT Osman Saffet, Bâb-ı Âli Anılarım, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul-2015

ATAY Falih Rıfkı, Çankaya, Pozitif Yayınları, İstanbul-2004

ATAY Oğuz, Günlük ve Eylembilim, İletişim Yayınları, İstanbul-1992

ATSIZ Hüseyin Nihal, İçimizdeki Şeytan / En Sinsi Tehlike / Hesap Böyle Verilir, İrfan Yayınevi, İstanbul-1997

AYDEMİR Şevket Süreyya, Suyu Arayan Adam, Remzi Kitabevi, İstanbul-2017

AYHAN Ece, Aynalı Denemeler, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-1995

AYHAN Ece, Bir Şiirin Bakır Çağı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2002

AYVAZOĞLU Beşir, Altın Kapı, Ötüken Yayınları, İstanbul-2001

AYVAZOĞLU Beşir, Derkenar, Ötüken Yayınları, İstanbul-2002

AYVAZOĞLU Beşir, Sîretler ve Sûretler, Ötüken Yayınları, İstanbul-1999

AYVAZOĞLU Beşir, Yaza Yaza Yaşamak, Ötüken Yayınları, İstanbul-1999a

AYVAZOĞLU Beşir, Tevfik Fikret, Everest Yayınları, İstanbul-2019

AZRAK Kerime Nadir, Romancının Dünyası, Oğlak Yayınları, İstanbul-2019

BALZAC Honore de, Sönmüş Hayaller-II / Taşralı Bir Büyük Adam Paris'te, [Çeviren: Yaşar Nabi Nayır], Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara-1950

BANARLI Nihat Sami, Resimli Türk Edebiyatı Tarihi, Cilt: II, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul-2001

BATUR Enis [Editör], Oktay Rıfat Kitabı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-1991

BEHRAMOĞLU Ataol, Şiirin Dili Anadil, Evrensel Basın Yayın, İstanbul-2007

BEKİROĞLU Nazan, Cümle Kapısı, Timaş Yayınları, İstanbul-2014

BEKİROĞLU Nazan, Mavi Lale, Timaş Yayınları, İstanbul-2012

BEKİROĞLU Nazan, Şâir Niğar Hanım, Timaş Yayınları, İstanbul-2011

BELGE Murat, Marksist Estetik, BSF Yayınları, İstanbul-1989

BELGE Murat, Sanat ve Edebiyat Yazıları, İletişim Yayınları, İstanbul-2009

BENGÜ Mehmet Fuat, Gölgede Kalan Yıllar, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2013

BEYATLI Yahya Kemal, Edebiyata Dair, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul-1990

BİRİNCİ Ali, Tarihin Kara Kitabı, Kopernik Yayınları, İstanbul-2018

BİRSEL Salah, Kuşları Örtünmek, Ada Yayınları, İstanbul-1976

BOLAY Süleyman Hayri, Felsefi Doktrinler Sözlüğü, Akçağ Yayınları, Ankara-1990

BOOTH Wayne, Kurmacanın Retoriği, Metis Yayınları, İstanbul-2017

BORAN Behice, Edebiyat Yazıları, Sarmal Yayınevi, İstanbul-1992

BOYNUKARA Hasan, Modern Eleştiri Terimleri, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Ofset Baskı Tesisleri, Van-1993

BUDAK Ali, Edebiyat ve Hayat, Kitabevi Yayınları, İstanbul-2005

CAN Âdem, Cumhuriyet Devri Şiir Poetikası: Dergâh'tan Büyük Doğu'ya, Kurgan Edebiyat, Ankara-2012

CENGİZ Metin, Cemal Süreya, Şiirden Yayıncılık, İstanbul-2012

CENGİZ Metin, Kültür ve Şiir, Şiirden Yayıncılık, İstanbul-2010

CENGİZ Metin, Türk Şiirine Eleştirel Bir Bakış, Babil Yayınları, İstanbul-2005

CUNBUR Müjgan, Osmanlı Dönemi Türk Kadın Şâirleri, Türkkad Yayınları, Ankara-2011

ÇEÇEN Anıl, Halkevleri, Gündoğan Yayınları, Ankara-I990

ÇELİK Yakup, Şubat Yolcusu Attila İlhan'ın Şiiri, Akçağ Yayınları, Ankara-2007

ÇETİN Nurullah, Edebiyat İncelemeleri, Akçağ Yayınları, Ankara-2012

ÇETİN Nurullah, Şiir İncelemeleri, Akçağ Yayınları, Ankara-2012a

ÇETİN Nurullah, Takma İsimler Sözlüğü, Akçağ Yayınları, Ankara-2012

ÇINARLI Mehmet, Sanatçı Dostlarım, Ötüken Neşriyat, İstanbul 1979

DEFOE Daniel, Robinson Crusoe, [Çeviren: Akşit Göktürk], Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2016

DEFOE Daniel, Robinson Crusoe, [Çeviren: Melike Kır], Şule Yayınları, İstanbul-1998

DEMİRKAN Eser, Ercümend Behzad Lav [Hayatı, Sanatı, Eserleri], Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara,2002

DEVELLİOĞLU Ferit, Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lügat, Aydın Kitabevi, Ankara-2000

DİNO Güzin, Türk Romanının Doğuşu, Agora Kitaplığı, 2008

DİRİN İlyas, Mücevherin Sırrı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2002

DOĞAN H. Mehmet, Şiir: Bugün, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2001

DOĞAN Mehmet H., Türk Şiirinden Son Okumalar, İkaros Yayınları, İstanbul-2008

DOSTOYEVSKİ Fyodor Mihayloviç, (Çeviren: Zeyyat Özalpsan), Dostoyevski'nin Mektupları, Ararat Yayınları, İstanbul-1967

DURMUŞ Tuba Işınsu, Şair ve Sultan, Muhit Kitap, İstanbul-2021

EAGLETON Terry, Marksizm ve Edebiyat Eleştirisi, [Çeviren: Utku Özmakas], İletişim Yayınları, İstanbul-2014

ECEVİT Yıldız, Ben Buradayım; Oğuz Atay'ın Biyografik ve Kurmaca Dünyası, İletişim Yayınları, İstanbul-2005

EDGÜ Ferit, Ders Notları, Ada Yayınları, İstanbul-1978

ELÇİ Handan İnci, Ahmet Hamdi Tanpınar / Tanpınar Zamanı – Son Bakışlar, Kapı Yayınları, İstanbul- 2012

EMRE İsmet, Edebiyat ve Psikoloji, Anı Yayınları, Ankara-2006

ENGİNÜN İnci, KEMAN Zeynep [Hazırlayanlar], Günlüklerin Işığında Tanpınar'la Baş Başa, Dergâh Yayınları, İstanbul-2015

ERBAY Erdoğan, TOZLU Selahattin, ŞİMŞEK Tacettin, Potin ve Şiir-Emin Hâki'nin Hayatı ve Eserleri, Suna Yayınları, Erzurum-2005.

EROĞLU Ebubekir, Muğlak Ölçekli Harita, İz Yayınları, İstanbul-1997

ERONAT Canan Yücel, tanpınar'dan hasan-âli yücel'e mektuplar, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-1997

ERSOY Mehmet Akif, [Hazırlayan: M. Ertuğrul Düzdağ], Safahat, İnkılap Yayınları, İstanbul-1984

ERSOY Mehmet Akif, Safahat, [Hazırlayan: Orhan Okay], Akçağ Yayınları, Ankara-1994

EYÜBOĞLU Sabahattin, Mavi ve Kara, İş Bankası Yayınları, İstanbul-2020

Fihris-i Kitabhâne-i Askeri, Kitabhâne-i İslam-Askeri, İstanbul-1317

Fihris-i Kitabhâne-i Hilmi, Orhaniye Matbaası, İstanbul-1337

FİKRET Tevfik, Rübab-ı Şikeste, [Hazırlayan: Fahri Uzun], İnkilap Kitabevi, İstanbul-1985

FİKRET Tevfik, Rübab-ı Şikeste, Salkımsöğüt Yayınları, Erzurum-2009

FRANK Joseph, Dostoyevski: Çağının Bir Yazarı, [Çeviren: Ülker İnce], Everest Yayınları, İstanbul-2017

GATES Caleb Frank, Not To Me Only, Princeton University Press, Princeton-1940

GOGOL Nikolay Vasilyeviç, Ölü Canlar, [Çeviren: Faruk Çil], Mercek Yayıncılık, İstanbul-2003

GÖKDEMİR Sevgi, Ahmet Kutsi Tecer, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara-1987.

GÖKŞEN Erol, Hep Aynı Boşluk, Dergâh Yayınları, İstanbul-2016

GÜLER Kadir, Divan Şiirinde Caize, Bizim Büro Yayınları, Ankara-2010

GÜLSOY Murat, Büyübozumu: Yaratıcı Yazarlık, Can Yayınları, İstanbul-2017

GÜVEN Güler, Tanpınar'dan Ders Notları, Dergâh Yayınları, İstanbul-2014

HAŞİM Ahmet, Bütün Eserleri-IV; Frankfurt Seyahatnamesi – Mektuplar -Mülakatlar, [Hazırlayanlar: İnci Enginün-Zeynep Kerman], Dergâh Yayınları, İstanbul-1991

HIZLAN Doğan, Edebiyat Dönencesi, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2014

HIZLAN Doğan, Saklı Su, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2006

HIZLAN Doğan, Şiir Çilingiri, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2010

HİLAV Selahattin, Edebiyat Yazıları, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-1995

HİSAR Abdülhak Şinasi, Geçmiş Zaman Edipleri, [Hazırlayan: Necmettin Türinay] Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2013

HİSAR Abdülhak Şinasi, Kitaplar ve Muharrirler-II, [Hazırlayan: Necmettin Türinay] Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2009b

HİSAR Abdülhak Şinasi, Kitaplar ve Muharrirler-III, [Hazırlayan: Necmettin Türinay] Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2009c

HONAN Park, Shakespeare: Bir Yaşam, [Çeviren: Bülent Bozkurt], Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2001

HUGO Victor, Anılar, [Çeviren: Şiar Yalçın], Yankı Yayınları, İstanbul-1974

ILGAZ Rıfat, Bütün Şiirleri, Çınar Yayınları, İstanbul-1993

ILGAZ Rıfat, Yokuş Yukarı, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul-2011

İLERİ Selim, Anılar, Issız ve Yağmurlu, [Hazırlayan: Handan Şenköken], Doğan Kitap, İstanbul-2002

İLERİ Selim, Kar Yağıyor Hayatıma, Doğan Kitap, İstanbul-2005

İLHAN Attila, Ben Sana Mecburum, Bilgi Yayınevi, Ankara 1992

İLHAN Attila, İkinci Yeni Savaşları, Bilgi Yayınevi, Ankara 1996a

İLHAN Attila, Tutuklunun Günlüğü, Bilgi Yayınevi, Ankara 1996

İNALCIK Halil, Şâir ve Patron, Doğu Batı Yayınları, Ankara-2003

İNALCIK Halil, Has-bağçede Ayş u Tarab- Nedîmler, Şâirler Mutrîbler, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbbul-2010

İNCE Özdemir, Şiir ve Gerçekçilik, İmge Yayınları, İstanbul-2011

İSEN Mustafa, Ötelerden Bir Ses, Akçağ Yayınları, Ankara-1997

İŞLİ Emin Nedret, Şevket Rado'ya Mektuplar, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2014

JUSDANİS Gregory, Gecikmiş Modernlik ve Estetik Kültür: Milli Edebiyatın İcat Edilişi, [Çeviren: Tuncay Birkan], Metis Yayınları, İstanbul-1998.

KALKAN Reşit Güngör, Umudunu İmkânla Buluşturan Şâir: İsmet Özel, Edebiyat Ortamı Yayınları, Ankara-2019

KALPAKLI Mehmet, Divan Şiiri Üzerine Metinler, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-1999

KANIK Orhan Veli, Şâirin İşi, [Editörler: Ayfer Tunç - İncilay Yılmazyurt], Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2003

KAPLAN Mehmet, Cumhuriyet Devri Türk Şiiri: Şiir Tahlilleri-II, Dergâh Yayınları, İstanbul-1973

KAPLAN Mehmet, Edebiyatımızın İçinden, Dergâh Yayınları, İstanbul-2004

KAPLAN Mehmet, Kültür ve Dil, Dergâh Yayınları, İstanbul-2012

KAPLAN Mehmet, Türk Edebiyatı Üzerine Araştırmalar, Cilt: I, Dergâh Yayınları, İstanbul-1992

KAPLAN Mehmet, Türk Edebiyatı Üzerine Araştırmalar, Cilt: II, Dergâh Yayınları, İstanbul-1987

KARAALİOĞLU, Seyit Kemal, Resimli Dünya Edebiyatçılar Sözlüğü, İnkılap ve Aka Yayınları, İstanbul-1979

KARACA Alaattin, Necip Fazıl Adnan Menderes İlişkisi, Lotus Yayınları, Ankara-2009

KARAKOÇ Sezai, Edebiyat Yazıları-II, Diriliş Yayınları, İstanbul-1986

KARAKOYUNLU Yılmaz, Çiçekli Mumlar Sokağı, Doğan Kitap, İstanbul-2013

KARAKOYUNLU Yılmaz, Yorgun Mayıs Kısrakları, Doğan Kitap, İstanbul-2014

KARAOSMANOĞLU Yakup Kadri, Ahmet Haşim, İletişim Yayınları, İstanbul-2016

KARAOSMANOĞLU Yakup Kadri, Kiralık Konak, Remzi Kitabevi, İstanbul-1974

KARATAŞ Turan, Ansiklopedik Edebiyat Terimleri Sözlüğü, Akçağ Yayınları, Ankara-2004

KEFELİ Emel, Karşılaştırmalı Edebiyat İncelemeleri, Kitabevi Yayınları, İstanbul-2000

KEFELİ, Emel, Anlatım Tekniği Olarak Mektup, Kitabevi Yayınları, İstanbul-2002

KERMAN Zeynep, Tanpınar'ın Mektupları, Dergâh Yayınları, İstanbul-1992

KERMAN Zeynep, Yeni Türk Edebiyatı İncelemeleri, Dergâh Yayınları, İstanbul-2009

KILIÇ Cemil, Kuran ile Aldatmak, Kırmızıkedi Yayınları, İstanbul-2018

KINALI Fatih, Edebiyatımızda Ticaret ve Tacirler, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, İsdtanbul- 2010

KISAKÜREK Necip Fazıl, Benim Gözümden Menderes, Büyük Doğu Yayınları, İstanbul-1994

KIZILER Ruken, Sait Faik Abasıyanık / Son Kuşlar, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul-2017

KOÇ Murat, Yeni Türk Edebiyatı'nda Boğaziçi, Eren Yayınları, İstanbul-2005

KOLCU Ali ihsan, Servet-i Fünûn Edebiyatı, Salkım Söğüt Yayınları, Erzurum-2010

KOLCU Ali ihsan, Cumhuriyet Edebiyatı, Cilt: II, Salkım Söğüt Yayınları, Erzurum-2008

KOLCU Ali İhsan, Türk Romanı El Kitabı, Salkımsöğüt Yayınları, Erzurum-2013

KORKMAZ Ferhat, İkinci Yeni Limanı: Pazar Postası, Salkımsöğüt Yayınları, Erzurum-2012

KÖROĞLU Erol, Türk Edebiyatı ve Birinci Dünya Savaşı (1914-1918) / Propagandadan Milli Kimlik İnşasına, İletişim Yayınları, İstanbul-2004

KÜÇÜK Yalçın, Edebiyat ve Bilim, İthaki Yayınları, İstanbul-2004

KÜLEBİ Cahit, Şiir Her Zaman, Kelebek Yayınları, İstanbul-1985

LEKESİZ Ömer, Mimlerin Abecesi, İnsan Yayınları, İstanbul-1995

MAKAL Mahmut, Anımsı Acımsı, Prospero Yayınları, Ankara-1994

MARCUSE Herbert, Estetik Boyut [Çeviren: Aziz Yardımlı], İdea Yayıncılık, İstanbul-1997

MARDİN Şerif, Türk Modernleşmesi, İletişim Yayınları, İstanbul-2017

MENDEL Ernest, Hoş Cinayet-Polisiye Romanın Toplumsal Bir Tarihi, Yazın Yayıncılık, İstanbul-1996

MİTHAT Ahmet, Hüseyin Fellah, Timaş Yayınları, İstanbul-2003

MİTHAT Ahmet, Müşahedat, Anonim Yayıncılık, İstanbul-2018

MORAN Berna, Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış, Cilt: I, İletişim Yayınları, İstanbul-1991

NACİ Fethi, İnsan Tükenmez, Adam Yayınları, İstanbul-1997

NACİ Fethi, Şiir Yazıları, İyi Şeyler Yayıncılık, İstanbul-1997a

NACİ Fethi, Türk Romanında Ölçüt Sorunu, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2002

NACİ Fethi, Yüz Yılın 100 Romanı, Adam Yayınları, İstanbul-2000

NACİ Fethi, Yüzyılın 100 Romanı, İş Bankası Yayınları, İstanbul-2012

NAYIR Yaşar Nabi, Dost Mektupları, Varlık Yayınları, İstanbul-1972

NECATİGİL Behçet, Bütün Eserleri, [Hazırlayan: Murat Yalçın], Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2013

NESİN Aziz, Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz, Adam Yayınları, İstanbul-1992

NURETTİN VâLâ, Bu Dünyadan Bir Nazım Geçti, Remzi Kitabevi, İstanbul-1965

OKAY Orhan, Beşir Fuat, Dergâh Yayınları, İstanbul-1998

OKAY Orhan, Bir Hülya Adamının Romanı: Ahmet Hamdi Tanpınar, Dergâh Yayınları, İstanbul-2010

OKAY Orhan, Edebiyat ve Edebi Eser Üzerine, Dergâh Yayınları, İstanbul-2011

OKAY Orhan, Kağıt Medeniyeti, Dergâh Yayınları, İstanbul-2013

OKAY Orhan, Necip Fazıl Kısakürek, Şule Yayınları, İstanbul-1998

OKAY Orhan, Sanat ve Edebiyat Yazıları, Dergâh Yayınları, İstanbul-1990

OKTAY Ahmet, Metropol ve İmgelem, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul-2002

OLGUN Tâhir [Tâhir'ül-Mevlevî], Edebiyat Lügati [Hazırlayan: Kemal Edip Kürkçüoğlu], Enderun Kitabevi, İstanbul-1973

ONG J. W, Sözlü ve Yazılı Kültür, [Çeviren: Sema Postacıoğlu Banon], Metis Yayınları, İstanbul-1995

ORTAÇ Yusuf Ziya, Bizim Yokuş, Akbaba Yayınları, İstanbul-1966

ORTAYLI İlber, İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı, Timaş Yayınları, İstanbul-2013

OZANSOY Halit Fahri, Edebiyatçılar Çevremde, Ankara-1970

OZANSOY Halit Fahri, Edebiyatçılar Geçiyor, Kanaat Kitabevi, İstanbul-1939

ÖNKİBAR Sabahattin, Derin ve Gizli Devlet Gazetecisi Olarak İtiraflarım, Kırmızıkedi Yayınları, İstanbul-2019

ÖZBALCI Mustafa, Ahmet Kutsi Tecer, Akçağ Yayınları, Ankara-1998.

ÖZDENÖREN Rasim, Yazı, İmge ve Gerçekçilik, İz yayıncılık, İstanbul-2014

ÖZEL İsmet, Waldo Sen Neden Burada Değilsin?, Şule Yayınları, İstanbul-2002

ÖZEL Mustafa, Roman Diliyle İktisat, Küre Yayınları, İstanbul-2018

ÖZGÜL Metin Kayahan, Ali Ekrem Bolayır'ın Hatıraları, Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul-1991

ÖZGÜL Metin Kayahan, Dîvan Yolundan Pera'ya Selâmetle, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2018

ÖZGÜL Metin Kayahan, Seke Seke Ben Geldim / Sekmeler: I, Çolpan Kitap, Ankara-2018a

ÖZGÜL Metin Kayahan, Seke Seke Ben Geldim / Sekmeler: II, Çolpan Kitap, Ankara-2018b

ÖZGÜL Metin Kayahan, Seke Seke Ben Geldim / Sekmeler: III, Çolpan Kitap, Ankara-2018c

ÖZGÜL Metin Kayahan, Seke Seke Ben Geldim / Sekmeler: IV, Çolpan Kitap, Ankara-2018d

ÖZLÜ Demir, Borges'in Kaplanları, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2014

PAKALIN Mehmet Zeki, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Cilt: 3, İstanbul-1983

PAMUK Orhan, İstanbul: Hatıralar ve Şehir, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2019

PARLA Jale, Türk Romanında Yazar ve Başkalaşım, İletişim Yayınları, İstanbul-2015

RİFAT Mehmet, Bizim Eleştirmenlerimiz, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul-2008

RİFAT Mehmet, Metnin Sesi, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul-2011

SAĞLIK Şaban, Cahit Sıtkı Tarancı'nın Hikâyeleri Üzerine Bir İnceleme, Hece Yayınları, Ankara-2003

SAĞLIK Şaban, Popüler Roman Estetik Roman, Akçağ Yayınları, Ankara-2010

SARIÇAM İbrahim, Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara-2005

SARTRE Jean Paul, Edebiyat Nedir ?, [Çeviren: Bertan Onaran], Payel Yayınları, İstanbul-1995

SAZYEK Hakan, Cumhuriyet Dönemi Türk Şiirinde Garip Hareketi, İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara-1996

SAZYEK Hakan, Roman Terimleri Sözlüğü, Hece Yayınları, Ankara-2013

SEBER Cemal Süreya, 99 Yüz İzdüşümler - Söz Senaryosu, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2006

SEBER Cemal Süreya, Günübirlikler / Toplu Yazılar-II, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2016

SEBER Cemal Süreya, Sevda Sözleri, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2011

SEBER Cemal Süreya, Şapkam Dolu Çiçekle / Toplu Yazılar-I, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2017

SERTEL Zekeriya, Hatırladıklarım, Yaylacık Matbaası, İstanbul-1968

TİL Enis Tahsin, Gazeteler ve Gazeteciler, [Hazırlayan: ŞAHİN İbrahim], Bilge Yayınları, Ankara-2004

ŞAHİN İbrahim, Tevfik Nevzat, Akademi Kitabevi, İzmir-1993

ŞENER Sevda, Popüler Tiyatro / Oyundan Düşünceye, Gündoğan Yayınları, Ankara-1993

ŞİMŞEK Şimşek, Bir İdeolojik Seferberlik Deneyimi Halkevleri (1932-1951), Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul-2002

TANER Haldun, Ölürse Ten Ölür Canlar Ölesi Değil, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2016

TANPINAR Ahmet Hamdi, Das Uhrenstellinstitut, aus dem Türischen übersetzt von Gerhard Meier undmiteine Nachwort versehen von Mark Kirchner, München: Carl Hanser, 2008

TANPINAR Ahmet Hamdi, Edebiyat Dersleri [Hazırlayan: Abdullah Uçman], Dergâh Yayınları, İstanbul- 2013

TANPINAR Ahmet Hamdi, Bütün Şiirleri, [Hazırlayan: İnci Enginün], Dergâh Yayınları, İstanbul-1994

TANPINAR Ahmet Hamdi, Edebiyat Üzerine Makaleler [Hazırlayan: Zeynep Kerman], Dergâh Yayınları, İstanbul-1995

TANPINAR Ahmet Hamdi, Hikâyeler [Hazırlayan: İnci Enginün], Dergâh Yayınları, İstanbul-2006

TANPINAR Ahmet Hamdi, Mahur Beste [Dizi Editörü: İnci Enginün], Dergâh Yayınları, İstanbul-1988

TANPINAR Ahmet Hamdi, XIX. Asır Türk Edebiyatı Tarihi, [Hazırlayan: Abdullah Uçman], Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2009

TANPINAR Ahmet Hamdi, Yaşadığım Gibi [Hazırlayan: Birol Emil], Dergâh Yayınları, İstanbul- 2006

TARAKÇI Celal, Muallim Naci Efendi, Sönmez Ofset Matbaası, Samsun-1994

TARANCI Cahit Sıtkı, Evime ve Nihal'e Mektuplar [Hazırlayan: İnci Enginün], Can Yayınları, İstanbul-2016

TARANCI Cahit Sıtkı, Evime ve Nihal'e Mektuplar [Hazırlayan: İnci Enginün], Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara-1989

TARANCI Cahit Sıtkı, Otuz Beş Yaş [Hazırlayan: Asım Bezirci], Can Yayınları, İstanbul-2005

TARANCI Cahit Sıtkı, Ziya'ya Mektuplar [Hazırlayan: Faruk Duman], Can Yayınları, İstanbul-2007

TARHAN Abdülhak Hâmit, Mektuplar-II [Hazırlayan: İnci Enginün], Dergâh Yayınları, İstanbul-1995.

TAŞ Songül, İlhan Geçer ve Şiiri, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul-2005

TOKGÖZ Ahmet İhsan, Matbuat Hatıralarım, İletişim Yayınevi, İstanbul-1993

TOKGÖZ Ahmet İhsan, Matbuat Hatıralarım, İş Bankası Yayınları, İstanbul-2012

TONGA Necati, Bir Edebi Muhit Olarak Ankara, Çolpan Kitap, Ankara-2019

TOPTAŞ Hasan Ali, Harfler ve Notalar, Everets Yayınları, İstanbul-2016

TOPUZ Hıfzı, Eski Dostlar, Remzi Kitabevi, İstanbul-2001

TOROS Taha, Mazi Cenneti, İletişim Yayınları, İstanbul-1992.

TROÇKİ Leon, Edebiyat ve Devrim [Çeviren: H. Portakal], Kabalcı Yayınevi, İstanbul-1989

TURAN Güven, Süregelen, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2005

TÜRİNAY Necmettin, Şehrin Büyük Rüyası, Etkileşim Yayınları, İstanbul-2006

TÜRKALİ Vedat, Bir Gün Tek Başına, Cem Yayınevi, İstanbul-1988

UĞURCAN Sema, Edebiyatımız II / Yazarlar, Meseleler, Dergâh Yayınları, İstanbul-2012

URGAN Mina, İngiliz Edebiyatı Tarihi, Cilt: III, Altın Kitaplar, İstanbul-1996

URGAN Mina, Virginia Woolf, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-1997

UŞAKLIGİL Halit Ziya, Kırk Yıl [Yayına Hazırlayan: Dr. Nur Özmel Akın], Özgür Yayıncılık, İstanbul-2014

UYAR Turgut, Korkulu Ustalık [Hazırlayan: Alaattin Karaca], Yapı Kredi Yayınları, İstanbul- 2014

UYGUR Nermi, İnsan Açısından Edebiyat, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2009

ÜLGENER F. Sabri, İktisadi Çözülmenin Ahlak ve Zihniyet Dünyası, Derin Yayınları, İstanbul-2006

ÜLKEN Hilmi Ziya, Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi, Ülken Yayınları, İstanbul-1979.

ÜYEPAZARCI Erol, Korkmayınız Mister Sherlock Holmes: Türkiye'de Polisiye Romanın 125 Yıllık Öyküsü (1881-2006), Cilt: I, Maceraperestkitaplar, İstanbul-2008

WELLEK R. / WARREN A., Edebiyat Teorisi [Çeviren: Ömer Faruk Huyugüzel], Akademi Kitabevi, İzmir-2001

WELLEK R. / WARREN A., Edebiyat Biliminin Temelleri [Çeviren: Ahmet Edip Uysal], Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara-1983

WHITE Edmund, Rimbaud / Bir Asinin Çifte Yaşamı [Çeviren: Cem Uzungüneş], Edebi Şeyler Yayınları, İstanbul-2017

YALÇIN Alemdar, Çağdaş Türk Romanı (1946-2000), Akçağ Yayınları, Ankara-2011

YALÇIN Hüseyin Cahit, Edebi Hatıralar, Akşam Kitaphanesi, Ankara-1935

YALÇIN Hüseyin Cahit, Tanıdıkları [Hazırlayan: Göktürk Ömer Çakır], Ötüken Yayınları, İstanbul-2019

YALÇIN Soner, Galat-ı Meşhur, Kırkmızıkedi Yayınları, İstanbul-2016

YALÇIN Soner, Samizdat, Kırkmızıkedi Yayınları, İstanbul-2014

YAVUZ Hilmi, Edebiyat ve Sanat Üzerine Yazılar, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul-2013

YAZOĞLU Cengiz [Yayına Hazırlayan], Kemal Tahir, Notlar: Sanat Edebiyat, Cilt: IV, Bağlam Yayınları, İstanbul-1990

YÜCEL Can, Portreler, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul-2017

YÜCEL Tahsin, İnsan Yazdığı Şeydir, İş Bankası Yayınları, İstanbul-2012

Süreli Yayınlar veya Kitap Bölümleri

"Tevfik Fikret'in Kabrinde ve Aşiyan'ında Dünkü İnfial", Tevhid-i Efkâr, 20 Ağustos 1339 / 1923, No:787-3815, s.1-2

AKTAŞ Şerif, "Milli Edebiyat Dönemi", Türk Edebiyatı Tarihi [Editör: Talat Sait Halman], Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara-2007, Cilt: 3, s.183-269

ALVER Köksal, "Züppelik Anlatısı ve Toplum: Türk Romanında Züppe Tipi", Hece Dergisi [Türk Romanı Özel Sayısı], Ankara-2010, No: 65 / 66 / 67, s. 254 - 272

ANAR Turgay, "Türk Edebiyatında Edebiyat Kanonu: Kanon, Kanona Girmek ve Kanona Müdahale", FSM [Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi] İlmi Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimler Dergisi, 2013, Cilt.1, No:1, s.40-78

ANDAY Melih Cevdet, "Çare Yok", Yaprak Mecmuası, 15 Mayıs 1949, No: 10, s.1

ANDAY Melih Cevdet, "Dayan", Yaprak Mecmuası, 15 Mayıs 1949, No: 10, s.1

APAYDIN Mustafa, "Biyografik Roman Türünün Türk Edebiyatındaki Gelişimi Üzerine", Hece Dergisi [Türk Romanı Özel Sayısı], Ankara-2010, No: 65 / 66 / 67, s.475-485

ARGUNŞAH Hülya, "Milli Edebiyat Anlayışı ve Yeni Lisan", II. Meşrutiyet Dönemi Türk Edebiyatı, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir-2019, s. 104-122

ARGUNŞAH Hülya, "Milli Edebiyat Hareketinde Hikâye ve Roman", II. Meşrutiyet Dönemi Türk Edebiyatı, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir-2019, s. 148-171

ARGUNŞAH Hülya, "Tarihi Roman", Türk Edebiyatı Tarihi, [Editör: Talat Sait Halman], Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara-2007, Cilt: 4, s. 410-425

ARIK Şahmurat, "1938-1951 Tarihleri Arasında Bazı Yayınevi ve Yazarlarının CHP'den Yardım Talepleri", FSM [Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi] İlmi Araştırmalar ve Toplum Bilimleri Dergisi, 2004, No:17, s. 49-68

ATAKAY Kemal, "Kanon Huzursuzluğu", Kitap-lık, 2004, No:68, s.70-77.

AYDAR Ferit Burak, "Don Quijote ile Dört Yüz Yıl Romanın Doğuşu ve Devrimci Diyalektiği", Kitap-lık, Mayıs / Haziran 2015, No:175, s.106-117

AYDOĞAN Bedri, "Hançerli Hanım Hikâye-i Garibesi Adlı Yayın Üzerine Bir Değerlendirme", Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2001, Cilt: 7, Sayı: 7, s. 107-140

AYVAZOĞLU Beşir, "Yahya Kemal ve 1940'ların Yeni'leri", Türk Edebiyatı, 2008, Yıl: 36, No:421, s.12-19

BAYILDIRAN Sabit Kemal, "Şiirimizde Kuşak", E: Aylık Kültür ve Edebiyat Dergisi, Temmuz 2001, No:28, s.99-100

BELGE Murat, "Türk Edebiyatında Doğu Batı Sorunsalı", Türk Edebiyatı Tarihi, [Editör: Talat Sait Halman], Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara-2007, Cilt: 3, s. 417-429

BELGE Murat, "Türkiye'de Kanon", Kitap-lık, 2004, No:68, s.54-59.

BİNGÖL Ulaş, "Şâir-i Âzam'a Mektup'a Dâir Bir İnceleme", SUTAD [Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi], Güz 2018, No: 44, s. 137-152

BLEICHER Thomas, "Gerçeğin İcadı: Saatleri Ayarlama Enstitüsü" Tanpınar'ın Saklı Dünyası, [Hazırlayan: Julian Rentsch / İbrahim Şahin], Doğu Batı Yayınları, Ankara-2018, s. 13-27

BOLAYIR Ali Ekrem, "Hatıralar-III", Servet-i Fünun, 3 Haziran 1926, Cilt: LX, No: 1555 (81), s. 38-39

BOZDAĞ İsmet, "Atatürk'ün Sofrası", Günaydın, 29 Ağustos 1975, s.5

BÜKÜLMEZ, Yaşar Nezihe, "Ekmek Kömür İhtiyacı", Nazikter, 1918, No: 20, s.1.

BÜKÜLMEZ, Yaşar Nezihe, "Mektup", Akşam, 1924, s.3

CUMALI Necati," Anılarla Yaprak Dergisi", Milliyet Sanat, 1981, No: 35, s.12

ÇELİK Dilek Yalçın, "190 Sonrası Popüler Kültür Ortamında Türk Şiiri", Türk Edebiyatı Tarihi, [Editör: Talat Sait Halman], Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara-2007, Cilt: 4, s. 125-138

ÇELİK Dilek Yalçın, "Popüler Roman", Türk Edebiyatı Tarihi, [Editör: Talat Sait Halman], Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara-2007, Cilt: 3, s. 365-399

ÇELİK Yakup, "Feminist Söylem ve Kadın Yazarlar", Çağdaş Türk Romanı, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir-2019, s. 110-131

ÇELİK Yakup, "Roman 1920-1960", Türk Edebiyatı Tarihi, [Editör: Talat Sait Halman], Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara-2007, Cilt: 4, s. 219-279,

ÇETİN Halis, "Çatışma ve Diyalog Tartışmaları Arasında İki İnsan, İki Medeniyet [Hay Bin Yakzan / Doğu - Robinson Crusoe / Batı]" Doğu Batı Dergisi, Mayıs-Haziran-Temmuz 2007, Yıl: 10, Sayı: 41, s. 45-69

ÇIKLA Selçuk, "1940'lı Yıllarda Düzenlenen Sanat Yarışmaları ve İnönü Sanat Armağanları", İlmi Araştırmalar, 2007, No:23, s. 29-46

ÇIKLA Selçuk, "Türk Edebiyatında Kanon ve İnkılap Kanonu", Muhafazakâr Düşünce, 2007, Yıl: 4, No:13-14, s.47-70

ÇINARALTI, "En Çok Okunan Kitap", Çınaraltı Mecmuası, 17 Temmuz 1943, No: 95, s.8-10

ÇİTÇİ Selahattin, "Dostoyevski'nin Kumarbaz Romanının Hayat - Eser Açısından İncelenmesi", Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Volume 1 / 5, Fall 2008, s. 192-204

ÇORUK Ali Şükrü, "İttihat ve Terakki Tarafından Birinci Dünya Savaşı Sırasında Basın ve Edebiyat Dünyasına Yapılan Örtülü Ödenek Harcamaları", Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, Cilt: 58, Sayı: 1, 2018, s. 75-97

DAŞÇIĞOLU Yılmaz, "Popüler Edebiyat, Edebiyatta Popülerleşme ve İktidar İlişkileri", Kazım Yetiş Armağanı, [Editörler: Zeki Taştan, Ali Şükrü Çoruk, Bilal Demir], Hiper Yayın, İstanbul-2019

DAŞÇIOĞLU Yılmaz, "İkinci Yeni Şiiri", Cumhuriyet Dönemi Türk Şiiri, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir-2019, s. 121-138

DELLALOĞLU Besim F. "İkondan Kanona: Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Türkiye Macerası" Tanpınar'ın Saklı Dünyası, [Hazırlayan: Julian Rentsch / İbrahim Şahin], Doğu Batı Yayınları, Ankara-2018, s. 28-51

DİRİN İlyas / YILDIRIM Tahsin, "Canım Evladım, Bu Konuştuklarımızı Yazma", Türk Edebiyatı, Kasım 2008, Yıl: 36, No: 421, s.4-10

DOĞAN Mehmet H., "Türk Şiirinde İkinci Yeni Dönemeci", Hece Dergisi, [Türk Şiiri Özel Sayısı], Ankara-2010, No: 53 / 54 / 55, s. 119-128

DOĞAN Şerife, "Bir Araştırma Problemi Olarak Kitle Yazını" Türk Dili, No: 525, s. 1015-1023

ECO Umberto, "Karakorsanın Gözyaşları", Adam Sanat, Şubat 1995, No:11, s.51

ERCİLASUN Bilge, "Eleştiri", Türk Edebiyatı Tarihi, [Editör: Talat Sait Halman], Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara-2007, Cilt: 3, s. 283-323

ERCİLASUN Bilge, "Türk Edebiyatında Popülerlik Kavramı Başlıca Eserler", Yeni Türk Edebiyatı Üzerine İncelemeler, Akçağ Yayınları, Ankara-1997

ES Hikmet Feridun, "Fikret Günü Münasebetiyle Tevfik Fikret'in Âşiyan'ında Bir Saat" Yedigün, 15 Ağustos 1934, s.3-6

ES Hikmet Feridun, "Fikret, Arkadaşlarını Niçin Sol Tarafında Yürütmezdi" Akşam, 10 Şubat 1945a, No: 9451, s.5

ES Hikmet Feridun, "Fikret'i Yıkan İstibdat Değil, Hürriyet Oldu" Akşam, 30 Kanun-ı sani 1945, No: 9440, s. 5-6

ESEN Nüket, "Günlüklerdeki Tanpınar", Ahmet Hamdi Tanpınar / Tanpınar Zamanı – Son Bakışlar, [Hazırlayan: Handan İnci Elçi], Kapı Yayınları, İstanbul-2012

ESİN Mehmet Taylan, "Osmanlı Basınında İhtikâr: Temsil, Mizah ve Mağduriyet", Kebikeç, 2017, No: 43, s. 73-122

FİNKELSTEIN Sidney, "Gerçekçilik ve Bugünün Sanatında Bunalım", [Çeviren: Alaaddin Bilgi], Pazar Postası, 18 Kasım 1956, No:47, s.9

FUAT Memet, "Dönüp Dolaşıp Beykoz", Adam Sanat Dergisi, No: 124, s. 5-14

GÜÇLÜ Sami, "Düşman Kazanma Sanatını Bilen İnsan", Hece Dergisi, Mart 2008, Yıl:12, No: 135, s.49-56

GÜLSOY Murat, "Allahsız Bir Mistiğin Gece Yolculuğu: Abdullah Efendi'nin Rüyaları", Tanpınar'ın Saklı Dünyası, [Hazırlayan: Julian Rentsch / İbrahim Şahin], Doğu Batı Yayınları, Ankara-2018, s. 63-90

GÜNDÜZ Osman, "Çağına Tanıklık Eden Romanlar" Çağdaş Türk Romanı, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir-2019, s. 96-110

GÜNDÜZ Osman, "Roman 1960 Sonrası", Türk Edebiyatı Tarihi, [Editör: Talat Sait Halman], Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara-2007, Cilt: 4, s. 279-383

HUYUGÜZEL Ömer Faruk, "Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında Halkevlerinin Rolü", Atatürk Yolu, 1999, No:6/23, s.391-400

ISSI A. Cüneyt, "Türk Edebiyatının Popülerleşmesi Sürecinde Tanzimat Dönemi Gazetelerinin İşlevine Dair, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim" Popüler Kültür ve Gençlik Özel Sayısı, 2004, No: 57, s.81-82.

İNAM Ahmet, "Edebiyatını Yitirmiş Edebiyat", Doğu Batı Dergisi, Şubat – Mart - Nisan 2013, Yıl: 6, Sayı: 22, s. 21-36

KABACALI Alpay, "A'dan Z'ye Yaşar Kemal", Kitap-lık, Mayıs / Haziran 2015, No: 175, s.145-180

KARA Çiğdem, "Halk Bilime ve Folklor-Popüler-Kitle-Seçkin Kültürleri" Folklor / Edebiyat, 1997, No: 9, s. 87-92

KARACA Birsen, "Rus Edebiyatında Sürgün Motifleri ve Sürgün Yazarlar", [Hazırlayan: Feridun Andaç], Sürgün Edebiyatı / Edebiyat Sürgünleri, Bağlam Yayınları, İstanbul 1996, s. 182

KARACA Nesrin, "1920-1938 Dönemi Edebi Düzlemdeki Yansımalarıyla Atatürk ve Ankara", Türk Yurdu Dergisi, Haziran 2019, No: 382, s. 38-53

KARAER Mustafa Necati, "Hisar 30 Yaşını Doldururken", Hisar, No: 19/188, s.3-4

KARAKOÇ Sezai, "Hatıralar", Diriliş, 29 Haziran - 10 Temmuz 1990, No: 102-103, s.11

KARAKOÇ Sezai, "Hatıralar LXIX", Diriliş, 10 Kasım 1989, No: 69, s.7

KARAÖMERLİOĞLU M. Asım, "Erken Dönem Türk Edebiyatında Köylüler", Doğu Batı Dergisi, Şubat – Mart - Nisan 2013, Yıl: 6, Sayı: 22, s.105-130

KEFELİ Emel, "Tanpınar'ı Bir Kent Yazarı Olarak Okumak: Huzur ve Sahnenin Dışındakiler'de Şehir Betimlemeleri", Tanpınar'ın Saklı Dünyası, [Hazırlayan: Julian Rentsch / İbrahim Şahin], Doğu Batı Yayınları, Ankara-2018, s. 166-191

KERMAN Zeynep, "Süleyman Nazif'ten Oğluna Mektuplar", İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, İstanbul-1993, s. 263-288

KIRILMIŞ İlknur Tatar, "Şâir Bir Halk Kızı Yaşar Nezihe Bükülmez", Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 2012, No: ¼, s. 70-84

KISAKÜREK Necip Fazıl, "Poetika" :11-Şiir ve Devlet, Büyük Doğu, Aralık, 1946, Cilt: III, No: 58, s.2

KOÇAK Orhan, "Kanon mu, Siz İnanıyor musunuz?" Kitap-lık, 2004, Yıl:11, No:68, s.60-67

KORKMAZ, Ramazan / ÜNLÜ Tarık, "1950 Sonrası", Türk Edebiyatı Tarihi, [Editör: Talat Sait Halman], Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara-2007, Cilt: 4, s. 63-125

LORASDAĞI Berrin Koyuncu / İNCE Hilal Onur, "Atay & Meriç & Tanpınar", Doğu Batı Dergisi, Haziran, 2006

MARDİN Şerif, "Kültürel Değişme ve Aydın: Necip Fazıl ve Nakşibendi", Doğu Batı Dergisi, Ekim-2007, s.219-230

MAYAKON, İsmail Müştak, "40 Kuruş Eytâm Maaşı", Tanîn, 1925, s.2

MİYASOĞLU Mustafa, "Roman ve Şehir Kültür" Hece Dergisi [Türk Romanı Özel Sayısı], Ankara-2010, No: 65 / 66 / 67, s. 369 - 382

NARLI Mehmet, "Postmodern Roman", Çağdaş Türk Romanı, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir-2019

NARLI Mehmet, "Romanda Zaman ve Mekân Kavramı", Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi [Journal of Social Sciences], Mayıs 2002, Cilt: 5, Sayı: 7, s. 91-106

NAS Şevkiye Kazan, "Dede Korkut'tan Klasik Türk Edebiyatına Kadın", Disiplinler Arası 100. Yılında İlk Kadın Mitinginden Dünya Kadınlar Gününe Türk Kadını Çalıştayı, 2020, s. 1-21

OĞUZERTEM Süha,"Sentetik Bir Salata ya da Fil Hayaleti Olarak Kanon", Kitap-lık, 2004, No: 68, s.68-69.

ONARAN Mustafa Şerif, "Nahit Hanım", Varlık, No: 1118, s.36-38

ORHANOĞLU Hayrettin, "Kendilik Değişmeleri Üzerinde Bir Bilinç Okuması: Tanpınar'ın Aynasında Gerçekliğin İkiz Rüyaları", Tanpınar'ın Saklı Dünyası, [Hazırlayan: Julian Rentsch / İbrahim Şahin], Doğu Batı Yayınları, Ankara-2018, s. 241-274

ÖZGÜL Metin Kayahan, "Dîvan Yolundan Pera'ya Selâmetle", Hece Dergisi, [Türk Şiiri Özel Sayısı], Ankara-2010, No: 53 / 54 / 55, s. 54-90

ÖZGÜL Metin Kayahan, "Osmanlı'nın Son Encümen-i Şuara'sı", Türk Edebiyatı Tarihi, [Editör: Talat Sait Halman], Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara-2007, Cilt: 3, s. 83-97

ÖZTOPRAK Nihat, "Divan Şiirinde Giyim Üzerine Bir Deneme", Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, 2010, No: 4, s. 103-154

PARLA Jale, "Edebiyat Kanonları", Kitap-lık, Ocak 2004, Yıl:11, No:68, s.51-53.

POLAT Nazım Hikmet, "II. Meşrutiyet Dönemi Türk Edebiyatı", Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir-2019

PUŞKİN Aleksandr Sergeyeviç, "Şâire" [Çeviren: Sefer Aytekin], Tercüme Dergisi, Şiir Özel Sayısı, Ankara-1946.

RADO Şevket, "Edebiyatta Gençlik Hatıraları", Hayat Tarih Mecmuası, No: I / 6, s. 4-10

SAĞLIK Şaban, "Tanpınar'ın Şiirinde Öznenin Parçalanışı ve İç İnsan", Tanpınar'ın Saklı Dünyası, [Hazırlayan: Julian Rentsch / İbrahim Şahin], Doğu Batı Yayınları, Ankara-2018, s. 308-347

SATI Bey [Mustafa Satı-el Husri], "Fikret'in İstifaları-II", Dergâh, 5 Eylül 1337 / 1921, No:10, s.149

SAYGILI Abdurrahman, "Bürokrasinin Absürt Bir Müessesesi: Saatleri Ayarlama Enstitüsü", Tanpınar'ın Saklı Dünyası, [Hazırlayan: Julian Rentsch / İbrahim Şahin], Doğu Batı Yayınları, Ankara-2018, s. 347-362

SAZYEK Hakan, "Şiir: 1920 - 1950" Türk Edebiyatı Tarihi, [Editör: Talat Sait Halman], Kültür Bakanlığı Yayınları, 2003, Cilt: 4, s. 19-47

ŞAHİN İbrahim, "Epistemofil Tanpınar", Tanpınar'ın Saklı Dünyası, [Hazırlayan: Julian Rentsch / İbrahim Şahin], Doğu Batı Yayınları, Ankara-2018, s. 362-385

ŞAHİN İbrahim, "Tanpınar'a Dair Unutulmuş Yazılar-II", Türk Edebiyatı Dergisi, Haziran 2016, No: 512, s. 53

ŞAHİN İbrahim, Kayıp Zamanın Süsleri: Biyografi ve Tahkiye Arasında Ziya Osman Saba'nın Hikâyeleri", Dört Kıtada Folklorun İzinde: Prof. Dr. Özkul Çobanoğlu Armağanı, Hâkim Yayıncılık, Ankara, 2015, s. 305-318.

TAŞKIN Takış, "Edebiyatla Kısa Bir Yolculuk", Doğu Batı Dergisi, Şubat – Mart - Nisan 2013, Yıl:6, Sayı: 22, s. 9-10

TAŞTAN Zeki, "Ahmet Mithat'ın Tarihi Romanları ve Tarihi Roman Anlayışı", Ölümünün 100. Yılında Ahmet Mithat Efendi Sempozyumu, [Hazırlayan: Kazım Yetiş], 24-25 Aralık 2012, s.77-91

TAYANÇ TUNÇ, "Yaşar Kemal: Devlet Hiçbir Zaman Hakiki Bir Sanatçıya Yardım Edemez. Daha Doğrusu Etmez", Kitap-lık, Mayıs / Haziran 2015, No:175, s.180-183

TEKŞAN Keziban, ALTAŞ Derya Yeşim, "Peyami Safa'nın Server Bedi Adıyla Yazdığı Masalların Genel Genel Bir Değerlendirmesi", Ana Dili Eğitimi Dergisi, 2018, No: 6 / 3, s.766-801

TEZCAN Nuran, "Divan Edebiyatı Estetiğinde Patrona Hitap", Gelenekten Geleceğe Türk Edebiyatı, Elginkan Vakfı, 2. Türk Dili ve Edebiyatı Kurultayı Bildirileri, 15-17 Nisan 2015, Kırıntı Yayıncılık, [Basım Yılı: 2016], İstanbul-2016, s. 513-524

TOPRAK Ömer Faruk, "Şiirimizin serüveni içinde Yahya Kemal", Dost Dergisi, Aralık 1958, No.15, s.17-19

TOSUN Necip, "Öykü ve Roman Farklılaşması Üzerine Notlar", Hece Dergisi [Türk Romanı Özel Sayısı], Ankara-2010, No: 65 / 66 / 67, s. 24-248

TURAN Fatma Ahsen, "Halk Şâirlerinin Sanatlarını İcra Ettikleri Mekânlar", Journal of Turkish Studies-Türklük Bilgisi Araştırmaları, 2011, No: 35 / I, s. 285-303

UĞUR Veli, "1980 Sonrası Türkiye'de Popüler Roman", Prof. Dr. Mine Mengi Adına Türkoloji Sempozyumu Bildirileri (20-22 Ekim 2011), Çukurova Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Adana 2012, s. 418-430

ULUNAY Ref'i Cevat, "Müsbit Bir Hakikat", Alemdar, 30 Kanunıevvel 1918, No:16, s.1

ÜLKEN Erol, "Atatürk'ün Etrafındaki Edebiyatçılar", Türk Dili, No: II / 587, s. 443-451

YALÇIN Alemdar, "Yahya Kemal'in Milliyetçiliği ve Ankara Günleri", Yahya Kemal Beyatlı Semineri (Bildiriler) Kitabı, Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Kütüphane Yayınları, Ankara-1985, s.140-159

YAVUZ Hilmi, "Tanpınar ve İktisat", Ahmet Hamdi Tanpınar / Tanpınar Zamanı – Son Bakışlar, [Hazırlayan: Handan İnci Elçi], Kapı Yayınları, İstanbul-2012

YAVUZ Hilmi, "Tanpınar'ın Kitaplarıyla Baş Başa", Ahmet Hamdi Tanpınar / Tanpınar Zamanı – Son Bakışlar, [Hazırlayan: Handan İnci Elçi], Kapı Yayınları, İstanbul-2012a

YERDELEN Cevat, "Baki Divanı'nda Tasavvufi ve Dini Öğeler", Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, Erzurum 2000, No: 15, s. 95-110

ZİYA Safveti, "Hayat-ı Sanatkarâne", Resimli Kitap, Şubat 1324, No:6, s.9-10

Tezler

AYGÜN Özcan, Edebiyatımızda Popüler Roman ve Aka Gündüz, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Danışman: Doç. Dr. Recep Duymaz, Basılmamış Doktora Tezi, Edirne-2002

KAVAZ İbrahim, Necip Fazıl Kısakürek'in Şiirlerindeki Değişmelerin İncelenmesi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Danışman: Prof. Dr. Hüseyin Ayan, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ-1985

Arşiv Belgeleri

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, Dosya: 5. Büro, Fon Kodu: 490.1.0.0, Yer No: 898.512. 1, Tarih. 13 / 04 / 1951.

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, Dosya: 5. Büro, Fon Kodu: 490.1.0.0, Yer No: 882.464. 1, Tarih: 01 / 03 / 1948.

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, Dosya: 5. Büro, Fon Kodu: 490.1.0.0, Yer No: 867.415. l, Tarih: 06 / 09 / 1945.

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, Dosya: 5. Büro, Fon Kodu: 490.1.0.0, Yer No: 890.489. 1, Tarih: 12 / 07 / 1949.

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, Dosya: 5. Büro, Fon Kodu: 490.1.0.0, Yer No: 882.464. 1,Tarih: 11 / 03 / 1948.

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, Dosya: 5. Büro, Fon Kodu: 490.1.0.0, Yer No: 896.506. 1, Tarih: 29 / 05 / 1950.

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, Dosya: 5. Büro, Fon Kodu: 490.1.0.0, Yer No: 867.415. l, Tarih: 06 / 09 / 1945.

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, Dosya: 5. Büro, Fon Kodu: 490.1.0, Yer No: 855.377. 1, Tarih 28 / 12 / 1940.

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, Dosya: 5. Büro, Fon Kodu: 490.1.0.0, Yer No: 868.420. 1, Tarih: 28 / 12 / 1945.

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, Dosya: 5. Büro, Fon Kodu: 490.1.0.0, Yer No: 863.404. l, Tarih: 22 / 05 / 1944.

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, Dosya: 5. Büro, Fon Kodu: 490.1.0.0, Yer No: 867.415. l, Tarih: 06 / 09 / 1945.

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, Dosya: 5. Büro, Fon Kodu: 490.1.0.0, Yer No: 890.489. 1, Tarih: 12 / 07 / 1949.

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, Dosya: 5. Büro, Fon Kodu: 490.1.0.0, Yer No: 882.464. 1, Tarih: 11 / 03 / 1948.

Elektronik Kaynaklar

(https://tr.wikipedia.org/wiki/Melih_Cevdet_Anday).

8 maddede Necip Fazıl gerçeği (odatv4.com)

Ağaç (dergi) - Vikipedi (wikipedia.org)

Buldan okumadı da Durmuş okudu mu? - MELİH ALTINOK (sabah.com.tr)

Devlet, İktidar ve Ece Ayhan Şiiri – Bircan Çelik - Aksisanat

http://sicaknal.blogspot.com/2011/12/eylulun-pornografiye-aclan.html

http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/emin-haki

http://www.arkakapak.com/ilk-islami-romanimizi-ilk-batici-romancimiz-yazdi/

http://www.kimkimdir.gen.tr/kimkimdir.php?id=1255

http://www.timas.com.tr/kitap/minyeli-abdullah/

https://onedio.com/haber/dunya-capinda-milyonlarca-okuyucuya-ulasmis-en-cok-satan-25-kitap-603990

https://tr.wikipedia.org/wiki/Orhan_Pamuk

https://www.biyografya.com/biyografi/11587

https://www.facebook.com/mudunc

https://www.internethaber.com/pamukun-hayatina-sasiracaksiniz-1109193h.htm

https://www.kitapyurdu.com/kitap/harabelerin-cicegi/7426.html

Matbaa-i Amire (wikipedia-on-ipfs.org)

Osmanlı Tiyatrosu - Vikipedi (wikipedia.org).

Sevdanın, belanın ve kavganın şâiri (gazeteduvar.com.tr)

Samuel Richardson - Vikipedi (wikipedia.org)

ENERJİ SEKTÖRÜNDE KURUMSAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK:

ASYA/AVRUPA FİRMALARINDA ÇKKV YAKLAŞIMI İLE KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ

Dr. Nazlı ERSOY **Prof. Dr. Soner TASLAK**

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-08-1

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Kasım 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

SUNUŞ

İnsanlık tarihinin en önemli ihtiyaçları arasında yerini alan enerji, ülkelerin sosyal ve ekonomik kalkınmasında da önemli bir rol oynamaktadır. Önemi artan ve giderek yaygınlaşan dünya enerji üretimi ve tüketimi ise küresel ısınma başta olmak üzere pek çok probleme neden olmuştur. Ortaya çıkan problemler, ülkeleri ve firmaları temiz ve sürdürülebilir enerji kaynaklarına yöneltmiş ve çevre kirliliğine karşı çeşitli önlemler almaya itmiştir. Bu durum enerji sektöründe sürdürülebilirliğin önemini artırmıştır. Sürdürülebilir enerji temel olarak, kaynakların gelecek kuşakların ihtiyaçlarını karşılamalarına imkân tanıyacak şekilde verimli kullanılmasıyla ilgili bir kavramdır ve bu konuda ülkelerin yanı sıra firmalara da görev ve sorumluk düşmektedir.

Bu kitap, 06/05/2021 tarihinde MSKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı doktora programında kabul edilmiş olan "Bütünleşik Çok Kriterli Karar Verme Modeli İle Enerji Sektöründe Kurumsal Sürdürülebilirlik Performans Ölçümü: Karşılaştırmalı Bir Analiz" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir. Bu kitapta, Küresel Raporlama Girişimi (GRI) listesinde yer alan ve Asya/Avrupa bölgelerinde enerji sektöründe faaliyet gösteren firmaların 2016-2018 dönem aralığı kurumsal sürdürülebilirlik performansının bütünleşik Çok Kriterli Karar Verme (ÇKKV) yöntemleri ile ölçülmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, kriterlerin ağırlıkları objektif bir yöntem olan Entropy ile belirlenmiş, alternatifler bazında performans değerlendirmesi ise Proximity Indexed Value (PIV), Range of Value (ROV), Gri İlişkisel Analiz (GİA) ve Measurement Alternatives and Ranking according to Compromise Solution (MARCOS) yöntemleri kullanılarak yapılmıştır. Dört yöntemle elde edilen farklı sıralama sonuçlarını rasyonel bütünleşik tek bir sıralama haline getirmek için ise Copeland yöntemine başvurulmuştur.

Kurumsal sürdürülebilirlik bölümünde sürdürülebilirlik kavramı tüm yönleriyle ele alınmıştır. Ayrıca, sürdürülebilir kalkınma ve kurumsal sürdürülebilirlik kavramlarına değinilmiş ve bahsi geçen kavramların birbirleriyle ve sürdürülebilirlik kavramıyla bağlantılı olduğu noktalar açığa çıkarılmaya çalışılmıştır. Ayrıca, sürdürülebilirlik kavramının çıkış noktasını yansıtan bilgiler sunulmuş ve kurumsal sürdürülebilirlik boyutları ve kurumsal sürdürülebilirlikle ilişkili olan kavram ve teoriler hakkında bilgi verilmiştir.

Kurumsal sürdürülebilirlik raporlaması bölümünde kurumsal sürdürülebilirlik raporlaması hakkında detaylı bilgi verilmiş ve bahsi geçen kavramın zaman içindeki gelişimi incelenmiştir. Firmaların kurumsal sürdürülebilirlik rapor-

lamasında kullandığı araçlar (raporlama çerçeveleri, raporlama standartları, geliştirilen endeksler) incelenmiş, kurumsal sürdürülebilirlik raporlamasının Dünyada ve Türkiye'deki gelişimine yer verilmiştir.

Enerji sektörü ve kurumsal sürdürülebilirlik bölümünde enerji kavramı kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. Enerji kaynakları ve sınıflandırılması konusunda bilgi verilerek, enerji sektörünün Dünyada ve Türkiye'de var olan gelişim ve eğilimine değinilmiştir. Son aşamada ise enerji ve sürdürülebilirlik ilişkisini temel alan kavramsal bir çerçeve sunulmuştur.

Çok kriterli karar verme bölümünde ÇKKV yapısı, süreci ve aşamaları hakkında detaylı bilgi verilmiştir. Kitapta kullanılan ÇKKV yöntemlerine değinilerek her bir yöntemin algoritması hakkında bilgi verilmiş ve teorik altyapıları anlatılmıştır.

Uygulama bölümünde, çalışmanın amacı ve önemine değinilmiştir. Daha sonra, ÇKKV yöntemleri kullanılarak ortaya konulan çalışmalardan oluşan bir literatür incelemesine yer verilmiştir. Son olarak araştırmanın metodolojisi açıklanarak, uygulama anlatılmış ve elde edilen bulgular ortaya konulmuştur. Sonuç ve öneriler kısmında ise elde edilen bulgulardan yola çıkılarak genel bir değerlendirme yapılmıştır. Ayrıca, çalışmanın bazı kısıtlarına değinilerek konuyla ilgili gelecekteki çalışmalar için önerilerde bulunulmuştur.

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
KURUMSAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

1.1. Sürdürülebilirlik Kavramı 1
1.2. Kurumsal Sürdürülebilirlik Kavramı 4
1.3. Kurumsal Sürdürülebilirliğin Boyutları 6
1.3.1. Ekonomik sürdürülebilirlik 6
1.3.2. Çevresel sürdürülebilirlik 7
1.3.3. Sosyal sürdürülebilirlik 7
1.4. Kurumsal Sürdürülebilirlikle İlişkili Olan Teoriler 8
1.4.1. Sürdürülebilir kalkınma 9
1.4.2. Kurumsal sosyal sorumluluk 9
1.4.3. Paydaş teorisi 10
1.4.4. Kurumsal hesap verebilirlik teorisi 10

İKİNCİ BÖLÜM
KURUMSAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMASI

2.1. Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlaması 11
2.1.1. Kurumsal sürdürülebilirlik raporlamasında kullanılan araçlar 12
2.1.1.1. Raporlama çerçeveleri 13
2.1.1.2. Raporlama standartları 15
2.1.1.3. Geliştirilen endeksler 16
2.1.2. Dünyada kurumsal sürdürülebilirlik raporlaması 17
2.1.3. Türkiye'de kurumsal sürdürülebilirlik raporlaması 20

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ENERJİ SEKTÖRÜ VE KURUMSAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

3.1. Enerji Kaynakları ve Sınıflandırılması 25
3.1.1. Kullanılışlarına göre enerji kaynakları 26
3.1.2. Dönüştürülebilirliklerine göre enerji kaynakları 26
3.2. Dünyada Enerji Sektörü 26
3.3. Türkiye'de Enerji Sektörü 32
3.4. Enerji ve Sürdürülebilirlik İlişkisi 37
3.4.1. Enerji sektöründe kurumsal sürdürülebilirlik 39

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ÇOK KRİTERLİ KARAR VERME YÖNTEMLERİ

4.1. Çok Kriterli Karar Verme (ÇKKV) 41
4.1.1. ÇKKV süreci ve aşamaları 41
4.2. Çok Kriterli Karar Verme Yöntemlerinin Sınıflandırılması 43
4.2.1. Entropy yöntemi 43
4.2.2. Yakınlık endeksli değer (proximity indexed value) yöntemi 45
4.2.3. Değer aralığı (range of value) yöntemi 47
4.2.4. Gri ilişkisel analiz (grey relational analysis) yöntemi 48
4.2.5. Uzlaşma çözümüne göre alternatiflerin ölçülmesi ve sıralanması (measurement alternatives and ranking according to compromise solution) yöntemi 50
4.2.6. Copeland yöntemi 53

BEŞİNCİ BÖLÜM
ASYA/AVRUPA BÖLGELERİNDE FAALİYET GÖSTEREN ENERJİ FİRMALARININ KURUMSAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PERFORMANSININ DEĞERLENDİRİLMESİ

5.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi 55
5.2. Literatür İncelemesi 56
5.3. Araştırmanın Metodolojisi 61
5.4. Evren ve Örneklem 63
5.5. Performans Değerlendirmesinde Kullanılan Alternatifler 63
5.6. Performans Değerlendirmesinde Kullanılan Kriterler 65
5.7. Karar Vericilerin Belirlenmesi 67
5.8. Uygulama Aşamaları 68
5.8.1. Entropy yöntemi ile kriterlerin ağırlıklandırılması 69
5.8.2. PIV yöntemi ile enerji firmalarının performans sıralaması 75
5.8.3. ROV yöntemi ile enerji firmalarının performans sıralaması 78
5.8.4. GİA yöntemi ile enerji firmalarının performans sıralaması 80
5.8.5. MARCOS yöntemi ile enerji firmalarının performans sıralaması 84
5.8.6. Copeland yöntemi ile performans sıralamalarının bütünleştirilmesi 90

SONUÇ VE ÖNERİLER 97

KAYNAKÇA 103

EKLER 115

KAYNAKÇA

Abeysekera, I. (2013). A Template for Integrated Reporting. *Emerald Journal of Intellectual Capital, 14(2),* 227-245.

Acar, E., Kilic, M. ve Güner, M. (2015). Measurement of Sustainability Performance in Textile Industry by Using a Multi-Criteria Decision Making Method. *Tekstil ve Konfeksiyon*, *25(1),* 3-9.

Akgüç, Ö. (2008). *Mali Tablolar Analizi.* Genişletilmiş 13.Baskı, İstanbul: Arayış Basım Yayın.

Alagöz, E. A. (2016). Çin'in Enerji Güvenliğinin İran ile İlişkilerine Etkisi. *Turkish Yearbook of International Relations, 47,*58-78.

Aldalou, E. ve Perçin, S. (2020). Application of integrated fuzzy MCDM approach for financial performance evaluation of Turkish technology sector. *International Journal of Procurement Management*, *13(1),* 1-23.

Aras, G. ve Sarıoğlu, G. Y. (2015). Kurumsal Raporlamada Yeni Dönem: Entegre Raporlama. *TUSİAD, Yayın No: T/2015.*

Aras, G., Tezcan, N. ve Furtuna, O. K. (2018). Multidimensional Comprehensive Corporate Sustainability Performance Evaluation Model: Evidence from an Emerging Market Banking Sector. *Journal of cleaner production, 185,* 600-609.

Aras, G., Tezcan, N. ve Furtuna, Ö. K. (2016). Geleneksel Bankacılık ve Katılım Bankacılığında Kurumsal Sürdürülebilirlik Performansının TOPSIS Yöntemiyle Karşılaştırılması. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Dergisi*, *27(81),* 58-81.

Arıcı, Ü. N. D. (2018). Entegre Raporlama Yolculuğunda Sürdürülebilirlik Raporlamasının Rolü: OECD ve Türkiye Karşılaştırması. *Mali Çözüm Dergisi*, *28*, 61-83.

Athawale, V. M. ve Chakraborty, S. (2011). Application of Grey Relational Analysis Method in Solving Supplier Selection Problems. *The Iup Journal of Operations Management, 10(1)*, 18-28.

Balzarova, M. A. ve Castka, P. (2012). Stakeholders' Influence and Contribution to Social Standards Development: The Case of Multiple Stakeholder Approach to ISO 26000 Development. *Journal of Business Ethics*, *111(2),* 265-279.

Baumgartner, R. J. (2009). Organizational Culture and Leadership: Preconditions for the Development of a Sustainable Corporation. *Sustainable Development, 17(2)*, 102-113.

Beiragh, R. G., Alizadeh, R., Kaleibari, S. S., Cavallaro, F., Zolfani, S. H., Bausys, R. ve Mardani, A. (2020). An Integrated Multi-criteria Decision Making Model for Sustainability Performance Assessment for Insurance Companies. Sustainability, 12(3), 789.

Bonsón, E. ve M. Bednárová. (2015). CSR Reporting Practices of Eurozone Companies. *Spanish Accounting Review, 18 (2)*, 182-193.

Bozlağan, R. (2005). Sürdürülebilir Gelişme Düşüncesinin Tarihsel Arka Planı. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, *(50),* 1011-1028.

British Petroluem (2020). BP Statistical Review of World Energy, June. https://www.bp.com/content/dam/bp/business-sites/en/global/corporate/pdfs/energy-economics/statistical-review/bp-stats-review-2020-full-report.pdf (Erişim: 05.08.2020).

Brown, B. J., Hanson, M. E., Liverman, D. M.ve Merideth, R. W. (1987). Global Sustainability: Toward Definition. *Environmental Management, 11(6),* 713-719.

Bryden, A. (2007). ISO 14001 and ISO's Complete Offering for. *ISO Management Systems*, 5-7.

Campbell, S. (1996).Green Cities, Growing Cities, Just Cities?: Urban Planning and the Contradictionsof Sustainable Development. *Journal of the American Planning Association, 62(3), 296–312.*

Caradonna, J. L. (2014). *Sustainability: A History.* New York: Oxford University Press.

Chankong, V. ve Haimes, Y.Y. (2008).*Multi Objective Decision Making: Theory and Methodology*. New York: North-Holland.

Chowdhury, P. ve Paul, S. K. (2020). Applications of MCDM Methods in Research on Corporate Sustainability. *Management of Environmental Quality: An International Journal*, *31(2),* 385-405.

Clausius, R. (1865). *Ueber Verschiedene für die Anwendung Bequeme Formen der Hauptgleichungen der Mechanischen Wärmetheorie*: Vorgetragen in der Naturforsch. Gesellschaft den 24.

Crisóstomo, V. L., Forte, H. C., ve de Azevedo Prudêncio, P. (2020). An analysis of the adherence of Brazilian organizations to GRI as a method of disclosure of corporate social responsibility. *REVISTA AMBIENTE CONTÁBIL-Universidade Federal do Rio Grande do Norte-12*(2), 47-73.

Cui, L., Zhai, M., Dai, J., Liu, Y. ve Zhang, P. (2019). Assessing Sustainability Performance of High-tech Firms Through a Hybrid Approach. *Industrial Management & Data Systems*, *119(8),* 1581-1607.

Çakır, S. (2018). An Integrated Approach to Machine Selection Problem Using Fuzzy Smart-Fuzzy Weighted Axiomatic Design. *Journal of Intelligent Manufacturing, 29,* 1433-1445.

Deng, J.L. (1982). Control Problems of Grey Systems. *Systems& Control Letters, 1 (5),* 288-294.

Diesendorf, M. (2000). Sustainability and sustainable development. D. Dunphy, J. Benveniste, A. Griffiths ve P. Sutton (Eds.).*Sustainability: The Corporate Challenge of the 21st Century*. İçinde(s. 19-37), Sydney, Australia: Allen & Unwin.

Dinçer, Ö. (1998). *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş.

Doğanay, H. ve Coşkun, O. (2017). *Enerji Kaynakları*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Döviz Çevirici, https://cuex.com/tr/krw-eur, (Erişim: 10.03.2020)

Dyllick, T. ve Hockerts, K. (2002). Beyond the Business Case for Corporate Sustainability. *Business Strategy and the Environment, 11(2),* 130-141.

Ebner, D. ve Baumgartner, R. J. (2006). "The Relationship Between Sustainable Development and Corporate Social Responsibility"*,Corporate Responsibility Research Conference,* Dublin, s. 1-17, 4th-5th September, 2006.

Eccles, R. G.,Krzus, M. P., Rogers, J. ve Serafeim, G. (2012). The Need for Sector□Specific Materiality and Sustainability Reporting Standards. *Journal of Applied Corporate Finance*, *24(2),* 65-71.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (ETKB), (2017). Dünya ve Türkiye Enerji ve Tabii Kaynaklar Görünümü, https://www.enerji.gov.tr/File/?path=ROOT%2F1%2FDocuments%2FEnerji%20ve%20Tabii%20Kaynaklar%20G%C3%B6r%C3%BCn%C3%BCm%C3%BC%2FSayi_15.pdf, (Erişim: 01.04.2019).

Ergüden, E. ve Çatlioglu, E. (2016). Sustainability Reporting Practiceses in Energy Companies with TOPSIS Method. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, *71,* 201-222

Erol, İ. ve Özmen, A. (2008). Çevresel Düzeyde Sürdürülebilirlik Performansının Ölçülmesi: Parekende Sektöründe Bir Uygulama. *Iktisat Isletme ve Finans, 23(266),* 70-94.

Eş, A. (2013).Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleriyle Türkiye Ekonomisinde Yer Alan Sektörlerin Finansal Performanslarının Karşılaştırılması, Yayınlanmış Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu, s.1-343.

Feng, C.M. ve Wang, R.T. (2000). Performance Evaluation for Airlines Including the Consideration of Financial Ratios. *Journal of Air Transport Management, 6(3),* 133–142.

Forrer, J., Kee, E. J., Newcomer, E. K. ve Boyer, E. (2010). Public-Private Partnerships and the Public Accountability Question. *Public Administration Review, 70 (3),* 475-484.

Freeman, R. E. (2010). *Strategic management: A Stakeholder Approach*. England: Cambridge University Press.

Gençoğlu, G. Ü. ve Aytaç, A. (2016). Kurumsal Sürdürülebilirlik Açısından Entegre Raporlamanın Önemi ve BIST Uygulamaları. *Muhasebe ve Finansman Dergisi, 72,* 51-66.

Ghasemi, A. ve Nadiri, M. (2016). Performance Assessment of Iranian Petrochemical Companies Using Sustainable Excellence Model.*Safety Science, 87:* 280-291.

Giannakis, M., Dubey, R., Vlachos, I. veJu, Y. (2020). Supplier Sustainability Performance Evaluation Using the Analytic Network Process. *Journal of Cleaner Production*, *247*, 119439.

Global Reporting Initiative Sustainability Disclosure Database, http://database. globalreporting.org/, (Erişim: 26.03.2019).

Goldemberg, J. (2007). Ethanol for a Sustainable Energy Future. *Science, 315(5813),* 808–810.

González, M. F., García, Á. L. F., Salomon, V. A. P., Marx-Gómez, J. ve Hernández, C. T. (2016). Sustainability Performance Measurement with Analytic Network Process and Balanced Scorecard: Cuban Practical Case. *Production*, *26*(3), 527-539.

Göbbels, M. ve Jonker, J. (2003). AA1000 and SA8000 Compared: ASystematic Comparison of Contemporary Accountability Standards. *Managerial Auditing Journal, 18(1),* 54-58.

Güven, S. (2010). Sürdürülebilir Kalkınma Açısından Aile, Tüketim ve Çevre. *Tüketici Yazıları (II)*, 117-134.

Hanson, K. O. (2011). The Long History of Conscious Capitalism: A Response to James O'Toole and David Vogel's "Two and a Half Cheers for Conscious Capitalism. *California Management Review*, *53(3),* 77-82.

Hu, A. H., Chen, L. T., Hsu, C. W. ve Ao, J. G. (2011). An Evaluation Framework forScoring Corporate Sustainability Reports in Taiwan. *Environmental Engineering Science*,*28(12),* 843-858.

International Energy Agency (IEA), (2016). Energy and Air Pollution. http://pure.iiasa.ac.at/id/eprint/13467/1/WorldEnergyOutlookSpecialReport2016EnergyandAirPollution.pdf, (Erişim: 03.04.2019).

International Energy Agency (IEA), (2017). Key World Energy Statistics, http://svenskvindenergi.org/wp-content/uploads/2017/12/KeyWorld2017.pdf, (Erişim: 03.04.2019).

IPCC, (2007). Climate Change 2007: The Physical Science Basis Summary for Policymakers, Contribution of Working Group I to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. This Summary for Policymakers was formally approved at the 10th Session of Working Group I of the IPCC, Paris, February 2007, https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/02/ar4-wg1-spm-1.pdf, (Erişim: 08.08.2019).

Isaksson, R. ve U. Steimle. (2009). What Does GRI- Reporting Tell Us About Corporate Sustainability? *The TQM Journal, 21(2),* 168- 181.

Istanbul Stock Exchange Sustainability Index (ISESI) Project 2010-2011 (2010), http://www.skdturkiye.org/userfiles/file/News/4hg1k9eukk8qtqqyz10jzht51xcdwx.pdf, (Erişim: 22.11.2019).

İlbaş, M. (2014). *Enerji-Politik Dünya ve Türkiye*. Ankara: Berikan Yayınevi.

Johansson, T. B., Kelly, H., Reddy, A. K. N. ve Williams, R. H. (1992). Renewable Fuels and Elecricity for a Growing World Economy: Defining and Achieving the Potantial. *Energy Studies Review, 4(3),* 201-212.

Karagöl, T. E. ve Kavaz, İ. (2017). Dünyadave Türkiye'de Yenilenebilir Enerji. *SETA Analiz Dergisi, 4(197),* 5-32.

Karğın, S., Araci, H., ve Aktaş, H. (2013). Entegre Raporlama: Yeni Bir Raporlama Perspektifi. *Muhasebe ve Vergi Uygulamalari Dergisi (MUVU)/Journal of Accounting & Taxation Studies (JATS)*, *6(1),* 27-46.

Kavut, L. (2010). Kurumsal Yönetim, Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Çevresel Raporlama: IMKB 100 Şirketlerinin Çevresel Açıklamalarının İncelenmesi. *Istanbul Management Journal*, *21(66),* 1-36.

Kocamiş, T. U. ve Yıldırım, G. (2016). Sustainability Reporting in Turkey: Analysis of Companies in the BIST Sustainability Index. *European Journal of Economics and Business Studies*, *2(3),* 41-51.

Koç, A., Yağlı, H., Koç, Y. ve Uğurlu, İ. (2018). Dünyada ve Türkiye'de Enerji Görünümünün Genel Değerlendirilmesi. *Engineer &The Machinery Magazine*, *59(692),* 86-114.

Koç, E. ve Şenel, M. C. (2013). Dünyada ve Türkiye'de Enerji Durumu-Genel Değerlendirme. *Mühendis ve Makina*, *54(639),* 32-44.

KPMG (2017). The Road Ahead. The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting. https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/xx/pdf/2017/10/kpmg-survey-of-corporate-responsibility-reporting-2017.pdf, (Erişim: 26.03.2019).

Krajnc, D. ve Glavič, P. (2005). How to Compare Companies on Relevant Dimensions of Sustainability. *Ecological Economics*, *55(4),* 551-563.

Kuhlman, T. ve Farrington, J. (2010). What is Sustainability?. *Sustainability, 2(11),* 3436–3448.

Kuşat, N. (2012). Sürdürülebilir İşletmeler için Kurumsal Sürdürülebilirlik ve İçsel Unsurları. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *14(2),* 227-242.

Lélé, S. (1988). "The Concept of Sustainability",*Interdisciplinary Conference on Natural Resource Modelling and Analysis*, s. 46-48, September 29-October 1, Canada: Halifax.

Lin, M., Huang, C. ve Xu, Z. (2020). MULTIMOORA Based MCDM Model for Site Selection of Car Sharing Station Under Picture Fuzzy Environment. *Sustainable Cities and Society*, *53*, 101873.

Madić, M., Radovanović, M. ve Manić, M. (2016). Application of the ROV Method for the Selection of Cutting Fluids. *Decision Science Letters, 5(2),* 245-254.

Marimon, F., Alonso-Almeida, M. M., Rodríguez, M. P. ve Cortez-Alejandro, K. A. (2012). The Worldwide Diffusion of the Global Reporting Initiative: What is the Point? *Journal of Cleaner Production, 33,* 132–144.

McKenzie, S. (2004). Social Sustainability: Towards Some Definitions. Hawke Research Institute Working Paper Series, No. 27,1-29, University of South Australia: Adelaide.

Meadowcroft, J. (2000). Sustainable Development: a New(ish) Idea for a New Century? *Political Studies, 48(2),* 370- 387.

Mucuk, M. ve Uysal, D. (2009).Türkiye Ekonomisinde Enerji Tüketimi ve Ekonomik Büyüme. *Maliye Dergisi, 157,* 105-115.

Mufazzal, S. ve Muzakkir, S. M. (2018). A New Multi-Criterion Decision Making (MCDM) Method Based on Proximity Indexed Value for Minimizing Rank Reversals. *Computers & Industrial Engineering*, *119*, 427-438.

Mutluer, M. (1990). Gelişimi, Yapısı ve Sorunlarıyla Türkiye'de Enerji Sektörü. *Ege Coğrafya Dergisi*, 5(*1)*, 184-214.

Nassereddine, M. ve Eskandari, H. (2017). An Integrated MCDM Approach to Evaluate Public Transportation Systems in Tehran. *Transportation Research Part A: Policy and Practice*, *106*, 427-439.

Nawaz, F., Asadabadi, M. R., Janjua, N. K., Hussain, O. K., Chang, E. ve Saberi, M. (2018). An MCDM Method for Cloud Service Selection Using a Markov Chain and the Best-Worst Method. *Knowledge-Based Systems*, *159*, 120-131.

Nemli, E. (2004). *Sürdürülebilir Kalkınma: Şirketlerin Çevresel ve Sosyal Yaklaşımları.* İstanbul: Filiz Kitabevi.

Newton, J. L. ve Freyfogle, E. T. (2005). Sustainability: a Dissent. Conservation Biology, *Conservation Biology,19(1),* 23–32.

Onay, A. (2015). Sürdürülebilir Kalkınma, Kurumsal Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilirlik Raporlaması. *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırma Dergisi. 3(3),* 104-118.

Onions, C.T.(Ed). (1964). *The shorter Oxford English Dictonary*, Clarendan Press, Oxford.

Ozernoi, V.M. ve Gaft, M.G. (1978). Multicriterion Decision Problems. Bell, D.E. Keeney, R.L. ve Raiffa, H. (Eds.), *Conflicting Objectives in Decisions*. İçinde (s. 17-39). John Wiley, Chichester, England.

Önce, S., Onay, A. ve Yeşilçelebi, G. (2015). Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlaması ve Türkiye'deki Durum. *Journal of Economics, Finance and Accounting, 2 (2),* 230-252.

Özçelik, F. ve Öztürk, B. A. (2014). Evaluation of Banks' Sustainability Performance in Turkey with Grey Relational Analysis. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, *63,* 189-210.

Özer, O. (2010). Kurumsal Sürdürülebilirlik Ölçümü: Avrupa ve ABD Şirketlerinin Sektörel Bazda Karşılaştırmalı Analizi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul, s. 1-97.

Öztel, A.,Aydın, B. ve Köse, M. S. (2018). Entropi Tabanlı TOPSIS Yöntemi ile Enerji Sektöründe Kurumsal Sürdürülebilirlik Performansının Ölçümü: Akenerji Örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, *9(24),* 1-24.

Öztürk, H. (2013). *Yenilenebilir Enerji Kaynakları*. İstanbul: Birsen Yayınevi.

Paksoy, S. (2017). *Çok Kriterli Karar Vermede Güncel Yaklaşımlar*. Adana: Karahan Kitabevi.

Pineda, P. J. G., Liou, J. J., Hsu, C. C. ve Chuang, Y. C. (2018). An Integrated MCDM Model for Improving Airline Operational and Financial Performance. *Journal of Air Transport Management*, *68*, 103-117.

Pohekar, S. D. ve Ramachandran, M. (2004). Application of Multi-Criteria Decision Making To Sustainable Energy Planning—A review. *Renewable and Sustainable Energy Reviews, 8(4),* 365–381.

Raj, A. ve Srivastava, S. K. (2018). Sustainability Performance Assessment of an Aircraft Manufacturing Firm. *Benchmarking: An International Journal*, *25(5),* 1500-1527.

Rajesh, R. ve Ravi, V. (2015). Supplier Selection in Resilient Supply Chains: A Grey Relational Analysis Approach. *Journal of Cleaner Production, 86,* 343–359.

Raut, R., Cheikhrouhou, N. ve Kharat, M. (2017). Sustainability in the Banking Industry: A Strategic Multi□Criterion Analysis. *Business Strategy and the Environment*, *26(4),* 550-568.

Reinig, C. J. ve Tilt, C. A.(2009). Corporate Social Responsibility Issues in Media Releases: A Stakeholder Analysis of Australian Banks. *Issues in Social and Environmental Accounting, 2(2)*,176–197.

Sarıkaya, M. ve Akarca, Y. (2011). Kurumsal Sosyal Sorumlulukta Ölçüm Teknikleri. *Denetişim*, *8,* 60-67.

Savrul, B. K. (2016).*Enerji Ekonomisi: Türkiye'nin Enerji Sektörü ve Alternatif Enerji Kaynakları*. Çanakkale: Dora Yayıncılık.

Schaeffer, R., Borba, B. S., Rathmann, R., Szklo, A. ve Branco, D. A. C. (2012). Dow Jones Sustainability Index Transmission to Oil Stock Market Returns: A GARCH Approach. *Energy*, *45,* 933-943.

Schneider, A. ve Meins, E. (2011). Two Dimensions of Corporate Sustainability Assessment: Towards a Comprehensive Framework. *Business Strategy and the Environment, 21(4),* 211-222.

Selici, T., Utlu, Z. ve İlten, N. (2006). "Enerji Kullanımının Çevresel Etkileri ve Sürdürülebilir Gelişme Açısından Değerlendirilmesi", *III. Yenilenebilir Enerji Kaynakları Sempozyumu*, s. 1-5, 19-21 Ekim, 2006.

Shannon, C.E. (1948). A Mathematical Theory Of Communication. *Bell System Technical Journal, 27,* 379-423.

Siew, R. Y. J. (2015). A Review of Corporate Sustainability Reporting Tools (SRTs). *Journal of Environmental Management, 164,* 180–195.

Signitzer, B. ve Prexl, A. (2007). Corporate Sustainability Communications: Aspects of Theory and Professionalization. *Journal of Public Relations Research, 20(1)*, 1-19.

Singh, S., Olugu, E. U., Musa, S. N. ve Mahat, A. B. (2015). Fuzzy-Based Sustainability Evaluation Method for Manufacturing SMEs Using Balanced Scorecard Framework. *Journal of Intelligent Manufacturing, 29(1),* 1–18.

Slager, R. (2015). SRI Indices and Responsible Corporate Behavior: A Study of the FTSE4Good Index. *Business & Society*, *54(3),* 386-405.

Social Accountability 8000 (SA8000), (2014). International Standard by Social Accountability International, https://www.qmspl.org/images/sa8000standard.pdf, (Erişim: 14.11.2019).

Stević, Ž. ve Brković, N. (2020). A Novel Integrated FUCOM-MARCOS Model for Evaluation of Human Resources in a Transport Company. *Logistics*, *4(1),* 1-14.

Stević, Ž., Pamučar, D., Puška, A. ve Chatterjee, P. (2020). Sustainable Supplier Selection in Healthcare Industries Using A New MCDM method: Measurement of Alternatives And Ranking According to COmpromise Solution (MARCOS). *Computers & Industrial Engineering*, *140 (106231),* 1-15.

Štirbanović, Z., Stanujkić, D., Miljanović, I. ve Milanović, D. (2019). Application of MCDM Methods for Flotation Machine Selection. *Minerals Engineering*, *137*, 140-146.

Sundin, H. ve Ranganathan, J. (2002). Managing Business Greenhouse Gas Emissions: The Greenhouse Gas Protocol–A Strategic and Operational Tool. *Corporate Environmental Strategy*, *9(2),* 137-144.

Şen, H., Kaya, A. ve Alpaslan, B. (2018). Sürdürülebilirlik Üzerine Tarihsel ve Güncel Bir Perspektif. *Ekonomik Yaklaşım, 29(107),* 1-47.

Tekeli, İ. (1996). *Habitat II Konferansı Yazıları*. T.C. Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Ankara.

Tıraş, H. H. (2012). Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre: Teorik Bir İnceleme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2(2),* 57-73.

Tiftikçigil, B. Y. ve Yesevi, Ç. G. (2015).*Türkiye'nin Enerji Görünümü Stratejiler ve İlişkiler.* İstanbul: Derin Yayınları.

Tilt, C.A. (2009). Corporate Responsibility, Accounting and Accountants. Idowu, S.O. Leal Filho, W. (Eds.). Professionals' Perspectives of Corporate Social Responsibility. İçinde (s. 11–32). Berlin: Springer

Tokgöz, N. ve Önce, S. (2009). Şirket Sürdürülebilirliği: Geleneksel Yönetim Anlayışına Alternatif. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi, 11(1),* 249-275.

Triantaphyllou, E. (2000). Introduction to Multi-Criteria Decision Making. *Multi-criteria Decision Making Methods: A Comparative Study. İçinde* (s. 1-4). Springer, Boston, MA.

Triantaphyllou, E. ve Sánchez, A. (1997). A Sensitivity Analysis Approach for Some Deterministic Multi-Criteria Decision-Making Methods. *Decision Sciences, 28(1),* 151–194.

Turhan, G. D., Özen, T. ve Albayrak, R. S. (2018). Kurumsal Sürdürülebilirlik Kavramı, Stratejik Önemi ve Sürdürülebilirlik Performansı Ölçümü. *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi*, *9(1),* 17-37.

Tüm, K. (2014). Kurumsal Sürdürülebilirlik ve Muhasebeye Yansımaları: Sürdürülebilirlik Muhasebesi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, *5(1),* 58-81.

Türkiye elektrik iletim A. Ş. (TEİAŞ), (2020).Yük Tevzi Başkanlığı – Kurulu Güç Raporu Haziran 2020, https://www.teias.gov.tr/tr-TR/kurulu-guc-raporlari, (Erişim: 02.04.2019).

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK), (2016). Corporate Social Responsibility for All Project, TURKEY Sustainability Reporting National Review Report, Ankara. http://tisk.org.tr/en/wp-content/uploads/2016/04/CSR.pdf, (Erişim: 26.03.2019).

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO), (2018).2018 Yılı Ham Petrol ve Doğalgaz Sektör Raporu, http://www.tpao.gov.tr/file/2003/sektor-raporlari-2018-2735e5d18395d1ba.pdf, (Erişim: 01.04.2019).

Türkyılmaz, O. ve Bayrak, Y. (2018), Elektrik Üretimi: Mevcut Durumu ve Analizi. Türkyılmaz, O., Aytaç, O. (Edt). *Türkiye'nin Enerji Görünümü 2018.* İçinde (s.51-76). Oda Raporları, Yayın No: MMO/691, Ankara.

Tzeng, G. H.ve Huang, J. J. (2011). *Multiple attribute decision making: methods and applications*. CRC Press: London, New York.

Unit Converter Express Version, https://www.unitconverters.net/ (Erişim: 06.02.2020).

Ültanır, M. Ö. (1998).*21. Yüzyıla Girerken Türkiye'nin Enerji StratejisinDeğerlendirilmesi.* İstanbul: TÜSİAD Yayını.

Vivas, R., Sant'anna, Â., Esquerre, K. ve Freires, F. (2019). Measuring Sustainability Performance with Multi Criteria Model: A Case Study. *Sustainability*, *11(21),* 6113.

Wang, T. C. ve Lee, H. D. (2009). Developing a Fuzzy TOPSIS Approach Based on Subjective Weights and Objective Weights. *Expert systems with applications*, *36(5),* 8980-8985.

Wang, Y. M. ve Luo, Y. (2010). Integration of Correlations with Standard Deviations for Determining Attribute Weights in Multiple Attribute Decision Making. *Mathematical and Computer ModellingVolume, 51(1–2),* 1–12.

Wilson, M. (2003). Corporate Sustainability: What is it and Where Does it Come from. *Ivey business journal*, *67(6),* 1-5.

Wood, P. ve Skates, H. (2006). "The 'House of the Future'and the Toyota Prius–Looking to the Future of Sustainable Housing",*40th Annual Conference of the Architectural Science Association ANZASCA*. Adelaide, South Australia, s. 411-415, 22-25 November, 2006.

World Commission on Dam (2000).Dams and Development: A New Framework forDecision-Making, World Commission on Dams. (2000). *Dams and development: A new framework for decision-making: The report of the world commission on dams*. Earthscan, LondonandSterling, VA.

World Commission on Environment and Development (WCED), (1987). *Our Common Future*. Oxford: Oxford University Press, https://sswm.info/sites/default/files/reference_attachments/UN%20WCED%201987%20Brundtland%20Report.pdf, (Erişim: 09.04.2019).

Wu, H.H. (2002). A Comparative Study of Using Grey Relational Analysis in Multiple Attribute Decision Making Problems. *Quality Engineering, 15(2)*, 209-217.

Wu, Z., Sun, J., Liang, L. ve Zha, Y. (2011), Determination of Weights for Ultimate Cross Efficiency Using Shannon Entropy. *Expert Systems With Applications, 38(5)*, 5162–5165.

Xu, D. L., Yang, J.B. (2001). Introduction to Multi-Criteria Decision Making and the Evidential Reasoning Approach. Working Paper Series No. 0106, Manchester School of Management, University of Manchester Institute and Technology, ISBN: 1 86115 111 X, May.

Yalçın, N. ve Karakaş, E. (2019). Kurumsal Sürdürülebilirlik Performans Analizinde CRITIC-EDAS Yaklaşımı. *Çukurova University Journal of the Faculty of Engineering and Architecture, 34(4)*, 147-161

Yavuz, V. A. (2010). Sürdürülebilirlik Kavramı ve İşletmeler Açısından Sürdürülebilir Üretim Stratejileri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(14)*, 63-86.

Yeni, O. (2014). Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Kalkınma: Bir Yazın Taraması. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *16(3),* 181-208.

Yıkmaz, R. F. (2011). Sürdürülebilir Kalkınmanın Ölçülmesi ve Türkiye İçin Yöntem Geliştirilmesi, Uzmanlık Tezi, *T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü*, Ankara, s. 3-208.

Yücel, E. (2018). *Entegre Raporlama. Kurumsal Sürdürülebilirlik Kapsamında Kurumsal Raporlamanın Gelişimi*. Bursa: Dora yayınları.

Zavadskas, E. K. ve Podvezko, V. (2016). Integrated Determination of Objective Criteria Weights in MCDM. *International Journal of Information Technology & Decision Making, 15(02),* 1–17.

Zhai, L.Y., Khoo, L.P. ve Zhong, Z.W. (2009). Design Concept Evaluation in Product Development Using Rough Sets and Grey Relation Analysis. *Expert Systems with Applications, 36(3)*, 7072–7079.

Zhang, X., Wang, C., Li, E. ve Xu, C. (2014). Assessment Model of Ecoenvironmental Vulnerability Based on Improved Entropy Weight Method. *TheScientific World Journal*, *2014*, 1-7.

Zhang,H., Gu, C., Gu, L. ve Zhang, Y. (2011). The Evaluation of Tourism Destination Competitiveness by TOPSIS & Information Entropy - A Case in the Yangtze River Delta of China. *Tourism Management, 32(2)*, 443-451.

Zolfani, S. H., Pourhossein, M., Yazdani, M. ve Zavadskas, E. K. (2018). Evaluating Construction Projects of Hotels Based on Environmental Sustainability with MCDM Framework. *Alexandria Engineering Journal*, *57*(1), 357-365.

ENNEAGRAM
ÖZ'DE SEVGİ

Nursefa Keskin

Sevgi şifadır. Sevgi güçtür. Sevgi değişimin sihridir.
Mevlana

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-23-4

Sayfa Düzeni: Aslı AYRANCI

Kapak Tasarımı: Aygün KUZU

Baskı ve Cilt:

Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.

Alaaddinbey Mah. 634. Sk.

NİLTİM Ayaz Plaza No: 24

Tel. (0224) 249 33 20

Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Şubat 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax.: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

BATI Uğur, Enneagram ile Kişilik Analizi, Alfa Yayınları, İstanbul, 2018.

DANİEL Goleman, Duygusal Zekâ, Varlık Bilim, İstanbul, 1998.

DANİELS David N. ve PRİCE Virginia A.,Enneagram Kendini Bilme Sanatı, Çev:Seda Darcan Çiftçi, Kaknüs Yayınları, İstanbul, 2016

ÖZDEMİR Lütfü Kaan ve ACARKAN İsmail, Çocuklarda Mizaç Farklılıkları ve Kişilik Gelişimi, Kurtuba Kitap, Ankara, 2014. ERDOĞAN İlhan, İşletmede Davranış, Evrim Ofset Matbaacılık, İstanbul, 1983.

Güran, N. (1983). Evlilik dışı birleşmeler ve çocuklar sorununa genel bir bakış ve sosyal hizmet yaklaşımı. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu Dergisi, 1(2-3),

KÖKNEL Özcan, Kişilik, Altın Kitaplar, Bilimse l Sorunlar Dizisi; 4, İstanbul, 1982

OKANLI Ayşe, Duyum ve Algı Kavramları, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi

PALMER Helen, Ruhun Aynası Enneagrama Yansıyan İnsan Manzaraları, Kaknüs Psikoloji, Çev. Okhan Gündüz,2014.

RİSO Don Rıchard ve HUDSON Russ, Enneagram ile Kişilik Analizi, Butik Yayıncılık, İstanbul, 2009.

SELÇUK Ziya ve YILMAZ Demirel Enver, Dokuz Tip Mizaç Modeli'ne Göre Rehberlik Yaklaşımına Giriş, Pegem Akademi, Ankara, 2015.

MAKALELER

DANİELS David ve PRİCE Virginia, The Essential Enneagram: The Definitive Personality Test and Self-Discovery Guide, Revised & Updated,. Harper One, 2009.

DEMİREL Yılmaz Enver vd., Enneagram'dan dokuz tip mizaç modeli'ne: Bir öneri, Education & Science/Egitim ve Bilim, 2014.

TEZLER

ERÇİN Hatice Şeyma, Sağlıklı yaşam biçimi davranışları ile Enneagram kişilik tipleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi, TC. Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Ankara 2018.

KABAK Serpil, Enneagramın 7.Sınıf Matematik Öğretiminde Grup Çalışmasına Etkisi Üzerine Bir Araştırma, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir,2011.

KARABULUT Yusuf, Yeni Kişilik Teorisi Enneagram ve Din Psikolojisi Açısından Kullanım Alanları, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2007.

KARAKAYA Mehmet Fatih, psychographıc vıew of market egmentatıon:

ıntroducıng a new holıstıc paradıgm: enneagram, T.C. Yedi Tepe Unıversıty, İstanbul 2008.

SUBAŞ Abdurrahman, Okul yöneticilerinin "Liderlik stilleri" ile "Enneagram Kişilik Tipleri" arasındaki ilişkinin incelenmesi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul,2017.

PESEN Saime Rikkat, Grafik Tasarım Göstergelerinin Algılanmasında Kişilik Faktörünün Enneagram Modeline Göre İncelenmesi, İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2015.

ETA SQL PROGRAMI İLE BİLGİSAYARLI MUHASEBE

Doç. Dr. Şerife ÖNDER

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-95-0

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ETA SQL PROGRAMI İLE BİLGİSAYARLI MUHASEBE

Doç. Dr. Şerife ÖNDER

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
ETA SQL PROGRAMININ GENEL ÖZELLİKLERİ 1
1.1. Giriş 1
1.1.1. Muhasebe Paket Programları 3
1.2. ETA SQL Programı 8
1.2.1. ETA SQL SYS- Sistem Yönetimi 11
1.2.1.1. Sistem İşlemleri 14
1.2.1.1.1. Şirket İşlemleri 14
1.2.1.1.1.1. Şirket Açma 15
1.2.1.1.1.2. Şirket Kapama 18
1.2.1.1.1.3. Şirket Bilgileri 20
1.2.1.1.1.4. Şirket Listesi 21
1.2.1.1.2. Kullanıcı İşlemleri 23
1.2.1.1.2.1. Kullanıcı Tanımları 23
1.2.1.1.2.1.1. Yeni Kullanıcı Kartı 24
1.2.1.1.2.1.2. Eski Kullanıcı Kartı 31
1.2.1.1.2.1.3. Kullanıcı Kart Listesi 32
1.2.1.1.2.1.4. Kullanıcı Seviye Tanımlama 34
1.2.1.1.2.2. Yetki Bağlantı Tanımları 35
1.2.1.1.2.2.1. Yetki Detayları Girişi 36
1.2.2. ETA SQL -Anamenü 38
1.3. Birinci Bölüm Örnek Uygulaması 42
1.4. Uygulama Çözümü 43
Birinci Bölüm Çalışma Soruları 49

İKİNCİ BÖLÜM
MUHASEBE MODÜLÜ 51
2.1. Giriş 51
2.2. Hesap Planı 54
2.2.1. Yeni Hesap 54
2.2.2. Eski Hesap 57
2.2.3. Hesap Listesi 58
2.2.4. Programdan Çıkış 60
2.3. Muhasebe Fişi: 61
2.3.1. Yeni Fiş 62

2.3.1.1. Tahsil Fişi 67
2.3.1.2.Tediye Fişi 68
2.3.1.3.Mahsup Fişi 69
2.3.1.4. Açılış Fişi 70
2.3.1.5. Kapanış Fişi 71
2.3.2. Eski Fiş 72
2.3.3. Fiş Listesi (Özet) 73
2.3.4. Fiş Listesi (Detay) 75
2.3.5. Hareket Listesi 79
2.3.6. Toplu Muhasebe Fişi Yazdırma 82
2.3.7. Açılış/Kapanış Fişleri 83
2.3.8. Silinen Fişlerin Geri Alınması 83
2.3.9. Fiş Kontrol Listeleri 84
2.4. Raporlar 85
2.4.1. Defterler 86
2.4.1.1. Yevmiye Defteri 86
2.4.1.2. Muavin Defteri 89
2.4.1.3. Kasa Defteri 91
2.4.1.4. Defteri Kebir 93
2.4.1.5. Sayfa Numaralama 96
2.4.2. Mizan 96
2.4.2.1. Mizan 97
2.4.2.2. Aylık Mizan 98
2.4.2.3. İki Ay Arası Aylık Mizan 100
2.4.2.4. İki Tarih Arası Mizan 101
2.4.2.5. Açılış Mizanı 102
2.4.2.6. Kapanış Mizanı 103
2.4.3. Bilanço/Gelir Tablosu 104
2.4.3.1. Bilanço 105
2.4.3.2. Gelir Tablosu 107
2.4.3.3. Satışların Maliyeti Tablosu 110
2.4.3.4. Dönem Sonu Envanteri 111
2.4.4. Mali Analizler 112
2.4.5. Kontrol Raporları 113
2.5. Servis 113
2.5.1. Dosya İşlemleri 114
2.5.2. Sabit Tanımlar 115
2.6. İkinci Bölüm Örnek Uygulaması 117
2.7. Uygulama Çözümü 119
İkinci Bölüm Çalışma Soruları 137

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

STOK Modülü 139
3.1. Giriş 139
3.2. Stok Kartı 141
3.2.1. Yeni Kart 141
3.2.2. Eski Kart 151
3.2.3. Stok Kart Listesi 153
3.2.4. Toplu Stok Kart Yazdırma 155
3.2.5. Programdan Çıkış 156
3.3. Stok Hareket Fişi 157
3.3.1. Yeni Fiş 158
3.3.1.1. Devir Fişi 160
3.3.1.2. Stok Alış Fişi 161
3.3.1.3. Stok Satış Fişi 162
3.3.2. Eski Fiş 163
3.3.3. Fiş Listesi 164
3.3.4. Hareket Listesi 165
3.3.5. Boyutlu Hareket Listesi 166
3.3.6. Toplu Stok Fişi Yazdırma 167
3.4. Raporlar 168
3.4.1. Stok Listeleri 169
3.4.2. Bakiye Listeleri 170
3.4.3. Envanter 170
3.4.4. Hareket Raporları 171
3.4.5. Kar/Zarar Analizi 172
3.4.6. Etiket Basımı 172
3.4.7. Mizan Raporları 173
3.4.8. Mali Analizler 173
3.4.9. Ürün Takip Sistemi Bildirim Raporu 174
3.5. Servis 174
3.5.1. Dosya İşlemleri 175
3.5.2. Sabit Tanımlar 176
3.6. Üçüncü Bölüm Örnek Uygulaması 177
3.7. Uygulama Çözümü 178
Üçüncü Bölüm Çalışma Soruları 186

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

CARİ MODÜLÜ 187
4.1. Giriş 187
4.2. Cari Kart 188
4.2.1. Yeni Kart 189

4.2.2. Eski Kart 197
4.2.3. Toplu Cari Kart Yazdırma 199
4.2.4. Cari Kart Listesi 200
4.2.5. Programdan Çıkış 201
4.3. Cari Hareket Fişi 202
4.3.1. Yeni Fiş 203
4.3.1.1. Devir Fişi 205
4.3.1.2. Cari Tahsilat Fişi 206
4.3.1.3. Cari Ödeme Fişi 207
4.3.2. Eski Fiş 208
4.3.3. Fiş Listesi 209
4.3.4. Hareket Listesi 210
4.3.5. Toplu Cari Fiş Yazdırma 211
4.4. Raporlar 212
4.4.1. Cari Kart Listeleri 213
4.4.2. Bakiye Listeleri 214
4.4.3. Vade Farkı Listeleri 214
4.4.4. Ödeme/Yaşlandırma Raporu 215
4.4.5. Hareket Raporları 216
4.4.6. Yazışma 217
4.4.7. Mizan Raporları 218
4.4.8. Mali Analizler 218
4.5. Servis 219
4.5.1. Dosya İşlemleri 220
4.5.2. Sabit Tanımlar 221
4.6. Dördüncü Bölüm Örnek Uygulaması 222
4.7. Uygulama Çözümü 222
Dördüncü Bölüm Çalışma Soruları 228

BEŞİNCİ BÖLÜM
FATURA MODÜLÜ 229
5.1. Giriş 229
5.2. Fatura 230
5.2.1. Yeni Fatura 232
5.2.1.1. Alım Faturası 235
5.2.1.2. Satış Faturası 236
5.2.2. Eski Fatura 238
5.2.3. Toplu Yazdırma 239
5.2.4. Programdan Çıkış 240
5.3. Raporlar 240
5.3.1. Fatura Listeleri 241

5.3.2. Fatura Kalem Listeleri 242
5.3.3. Fatura Analizleri 242
5.3.4. KDV Raporları 243
5.3.5. Mal/Müşteri Alış/Satış Raporları 244
5.3.6. Fatura Karlılık Raporları 245
5.3.7. Ödeme/Tahsilat Raporları 245
5.3.8. Müstahsil Makbuz Raporları 246
5.3.9. Vergi Raporları 247
5.4. Servis 248
5.4.1. Dosya İşlemleri 248
5.4.2. Sabit Tanımlar 249
5.5. Beşinci Bölüm Örnek Uygulaması 251
5.6. Uygulama Çözümü 251
Beşinci Bölüm Çalışma Soruları 254

ALTINCI BÖLÜM
KASA MODÜLÜ 255
6.1. Giriş 255
6.2. Kasa Kartı 256
6.2.1. Yeni Kart 257
6.2.2- Eski Kart 261
6.2.3. Kasa Kart Listesi 262
6.2.4. Toplu Kasa Kart Yazdırma 264
6.2.5. Programdan Çıkış 265
6.3. Kasa Hareket Fişi 265
6.3.1. Yeni Fiş 266
6.3.1.1. Kasa Açılış Fişi 269
6.3.1.2. Kasa Tahsilat Fişi 270
6.3.1.3. Kasa Ödeme Fişi 271
6.3.1.4. Kasalar Arası Virman Fişi 272
6.3.2. Eski Fiş 273
6.3.3. Fiş Listesi 274
6.3.4. Hareket Listesi 275
6.3.5. Toplu Kasa Fişi Yazdırma 276
6.4. Raporlar 277
6.4.1. Bakiye Listeleri 277
6.4.2. Kasa Hareket Raporları 278
6.4.3. Mizan Raporları 278
6.4.4. Mali Analizler 279
6.4.5. Kasa Dönemsel Durum Raporu 280
6.5. SERVİS 281

6.5.1. Dosya İşlemleri 281
6.5.2. Sabit Tanımlar 282
6.6. Altıncı Bölüm Örnek Uygulaması 284
6.7. Uygulama Çözümü 284
Altıncı Bölüm Çalışma Soruları 288

YEDİNCİ BÖLÜM
BANKA MODÜLÜ 289
7.1. Giriş 289
7.2. Hesap Kartı 290
7.2.1. Yeni Kart 291
7.2.2. Eski Kart 295
7.2.3. Banka Hesap Kart Listesi 296
7.2.4. Gruplanmış Banka Hesap Kart Listesi 298
7.2.4. Toplu Banka Hesap Kart Yazdırma 299
7.2.6. Programdan Çıkış 300
7.3. Banka Hareket Fişi 301
7.3.1. Yeni Fiş 301
7.3.1.1. Banka Hesap Açılış Fişi 304
7.3.1.2. Banka Tahsil Fişi (Nakit Yatırılan) 305
7.3.1.3. Banka Tediye Fişi (Nakit Çekilen) 305
7.3.1.4. Banka Muhtelif İşlemler Fişi 306
7.3.2. Eski Fiş 307
7.3.3. Fiş Listesi 308
7.3.4. Hareket Listesi 309
7.3.5. Toplu Banka Fişi Yazdırma 310
7.4. Raporlar 311
7.4.1. Bakiye Listeleri 312
7.4.2. Banka Hareket Raporları 313
7.4.3. Mizan Raporları 314
7.4.4. Mali Analizler 314
7.4.5. Banka Dönemsel Durum Raporu 315
7.5. Servis 316
7.5.1. Dosya İşlemleri 317
7.5.2. Sabit Tanımlar 318
7.6. Yedinci Bölüm Örnek Uygulaması 319
7.7. Uygulama Çözümü 320
Yedinci Bölüm Çalışma Soruları 322

KAYNAKÇA 323

KAYNAKÇA

Abdioğlu, Hasan, (2016), Uygulamalı Genel Muhasebe, Dora Basım Yayın, Bursa

Baral, Gökhan ve Murat Lütfullah, (2019), "Muhasebe paket programlarının finansal muhasebe özellikleri açısından karşılaştırılması: Gebze ilçesinde bir araştırma", Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Dergisi, 1(1): 1-6.

Erkuş, Şule, (2016), "Yönetim Muhasebesi Açısından Muhasebe Paket Programlarının Karşılaştırmaları Üzerine Bir Çalışma", Namık Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans Tezi, Tekirdağ

ETA Bilgisayar Programları, (2007), *ETA V.8 SQL Pratik Kullanım Kılavuzu*, ETA Bilgisayar Yayınları Yayın No:28, İstanbul

Feyiz, Mehmet Ali, (2003), *Bilgisayarlı Muhasebe*, Dilara Yayınevi ve Matbaacılık, Trabzon

Gürsoy, Yaser, (2011), *Bilgisayarlı Muhasebe Paket Programlar,* Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa

Karapınar, Aydın, Altay, Adem, Bayırlı , Rıdvan, (2005), *Bilgisayarlı Muhasebe,* Gazi Kitabevi, Ankara

Karataş, Alim, (2010), *ETA:SQL & V.8 Eğitim ve Uygulama Kitabı*, Düzey Matbaacılık, İstanbul

Kent Bilgi Sistemleri İletişim Teknolojileri Danışmanlık ve Servis Hizmetleri, Ön Muhasebe Ve Genel Muhasebe İle İlgili Tanımlar Ve Kavramlar, Ağustos 2013

http://www.e-kent.com/upload_folder/On_Muhasebe_ve_Genel_Muhasebe_Kavramlari.pdf

Lazol, İbrahim, Gürsoy, Yaser, (2007), *Bilgisayarlı Muhasebe I-II,* Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa

Murat, Lütfullah, (2020), "Muhasebe Paket Programlarının Ön Muhasebe Ve Muhasebe Olarak Karşılaştırılması: Gebze Örneği", Sakarya Üniversitesi, İşletme Enstitüsü, Yüksek lisans Tezi, Sakarya

Önder, Şerife, (2017), Luca Mali Müşavir Paket Programı ile Bilgisayarlı Muhasebe, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa

Önel, Sabri, (2004), Tek Düzen Hesap Planına Göre Bilgisayarlı Muhasebe, Seçkin Yayıncılık, Ankara

Yoruldu, Yıldız, (2009) "Üretim İşletmelerinde Kullanılan Muhasebe Paket Programlarının Yönetim Muhasebesi Açısından Yeterliliklerinin Analizi", Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans Tezi, Sakarya

EXCEL UYGULAMALI FİNANS MATEMATİĞİ

Prof. Dr. Turhan KORKMAZ
Mersin Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Mehmet PEKKAYA
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Öğretim Üyesi

Gözden Geçirilmiş 4. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.
Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-36-3

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: *Murat Özbey*

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

Bilindiği gibi dünya da ve Türkiye'de çok hızlı bir dijital ve teknolojik değişim/devrim yaşanmaktadır. Buna rağmen, toplumdaki bireylerin büyük çoğunluğu değişimin/devrimin farkında değildir. Bu nedenle; aydınlar, yazarlar, sanatçılar, üniversite öğretim üyeleri veya değişimin farkında olan diğer mesleklerden her aydın birey, değişimin öncülüğünü yapmak zorundadır.

Elinizde tuttuğunuz, Excel Uygulamalı Finans Matematiği kitabı da sözünü ettiğim değişimin veya devrimin finans alanındaki güzel bir örneğini oluşturmaktadır. Bu nedenle öncü rolleri nedeniyle iki değerli meslektaşımı kutluyorum.

Ayrıca, Prof. Dr. Turhan Korkmaz ve Prof. Dr. Mehmet Pekkaya'yı ortak yazdıkları bu kitap nedeniyle, öğrencilerine ve okuyucularına birlikte çalışmanın güzel bir örneğini sundukları için de tebrik ediyorum.

Söz konusu kitabın, üniversitelerimizde okutulan finans matematiği derslerine önemli katkılar sağlayacağını düşünüyorum.

Korkmaz ve Pekkaya, Excel Uygulamalı Finans Matematiği isimli bu kitapta, konuların kolay anlaşılmasını sağlamak için sade ve duru bir Türkçe kullanmak yanında, konuların daha kolay anlaşılması için çok sayıda örneğe de yer vermişlerdir. Ayrıca, diğer finans matematiği kitaplarında yer almayan yeni konulara yer vererek, matematiğin finans konuları içerisinde kullanılmasına katkı sağlamışlardır.

Güncellenen Excel Uygulamalı Finans Matematiği kitabı, 13 bölümden oluşmaktadır.

Kitapta geleneksel finans matematiği konuları yanında, yeni bölümlere de yer verilmiştir. Pay ve tahvil değerlemesi, yatırım kararları, sermaye bütçelemesi, türev ürünlerin değerlemesi, portföy yönetimi, riske maruz değer, matrisler, temel istatistik gibi belli başlı yeni konular yer almıştır. Bu konuların her biri detaylı bir şekilde işlenerek, öğrencilerin finans matematiği ile finans arasında kolayca bağ kurmaları sağlanmıştır.

Kitap, her bölüm sonuna eklenen çözülmüş örneklerle uygulamacılar için de kaynak kitap özelliği taşımaktadır.

Bu kitap, finans konusunda kendini yetiştirmek veya finansı meslek olarak seçmek isteyen öğrenciler kadar, sektörde çalışan kişiler için de temel bir kaynaktır.

Bölüm içerisinde yer verilen örneklerin büyük bir kısmı, aynı zamanda Excel ortamında çözülmüştür.

Yazarları, çalışmaları için candan kutluyorum.

Son olarak, kitaplarına önsöz yazma olanağı verdikleri ve bu baskıyı bana ithaf ettikleri için teşekkürlerimi sunuyor ve çalışmanın tüm okuyuculara yararlı olmasını diliyorum.

Saygılarımla.

02 Ağustos 2021

Bursa

Prof. Dr. Ali CEYLAN

Prof. Dr. Ali Ceylan Hocamıza
İthaf Ediyoruz

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
FİNANS MATEMATİĞİNİN TEMELLERİ

1.1. VERİLERİN GÖSTERİMİ ... 1
1.1.1. Verilerin Tablo ve Grafik ile Gösterimi ... 1
1.1.2. Verilerin Fonksiyon ile Gösterimi ... 4
1.2. FONKSİYON GRAFİKLERİ ... 6
1.2.1. Birinci Derece Fonksiyon Grafikleri ... 6
1.2.2. Eğim ... 11
1.2.2.1. Birinci Derece Fonksiyonun Eğiminin Bulunması ... 12
1.2.2.2. Fonksiyon Grafiğinden Eğimin Bulunması ... 17
1.2.3. Grafikten Fonksiyon Elde Edilmesi ... 20
1.2.4. Doğru Eğimi ve Doğru Üzerinde Bir Noktası Verilen Fonksiyonunun Bulunması ... 21
1.2.5. Excel'de Eğim ve *y*-Ekseni Kesim Noktasının Saptanması ... 23
1.2.5.1. X ve Y Verileri Verilen Doğru Eğiminin Bulunması ... 23
1.2.5.2. Excel'de *x* ve *y* Verileri Verilen Doğrunun *y*-Eksenini Kesim Noktasının Bulunması ... 26
1.3. FONKSİYON TÜRLERİ VE GRAFİKLERİ ... 27
1.3.1. Doğrusal (Lineer) Fonksiyon ... 27
1.3.2. Verilerin Düzenlenmesi, Regresyon ve Korelâsyon ... 28
1.3.2.1. Regresyon ... 28
1.3.2.2. Korelâsyon Katsayısı ... 31
1.3.2.3. Regresyon ve Korelâsyon Katsayısının Excel'de Hesaplanması ... 34
1.3.3. Enterpolasyon ... 41
1.3.4. Doğrusal Olmayan (Birinci Dereceden Farklı) Fonksiyonlar ... 43
1.3.4.1. İkinci Derece (Parabolik) Fonksiyon ve Grafikleri ... 44
1.3.4.2. Polinom Fonksiyonlar ve Grafikleri ... 50
1.3.4.3. Üstel Fonksiyonların Grafikleri ... 51
1.3.4.4. Diğer Bazı Bağıntılara Ait Grafikler ... 55
EK 1.1. KOORDİNAT SİSTEMİ ... 57
EK 1.2. FONKSİYON ... 57
EK 1.3. ÜSLÜ İFADELER ... 60
EK 1.4. KÖKLÜ İFADELER ... 63
EK 1.5. MUTLAK DEĞER ... 65
EK 1.6. LOGARİTMA ... 66
EK 1.7. ÜSLÜ, KÖKLÜ, MUTLAK DEĞER VE LOGARİTMİK İFADELERİN EXCEL ORTAMINDA UYGULANMASI ... 69
BÖLÜM SONU SORULARI ... 76

İKİNCİ BÖLÜM
FAİZ ORANI TEORİSİ VE
PARANIN ZAMAN DEĞERİ

2.1. FAİZ ORANI TEORİSİ 79
2.1.1. Faiz Oranları ile Bugünkü ve Gelecek Değerler Arasındaki İlişki 79
2.1.2. Tasarruf Etme ve Borç Verme Kararları 80
2.1.3. Piyasa Dengesi 81
2.1.4. Faiz Oranının Belirlenmesi 82
2.1.5. Nominal, Reel ve Efektif Faiz Oranı 83
2.1.5.1. Nominal Faiz Oranı 84
2.1.5.2. Reel Faiz Oranı 84
2.1.5.3. Efektif Faiz Oranı 88
2.1.6. Faiz Oranlarının Vade Yapısı 90
2.2. PARANIN ZAMAN DEĞERİ 91
2.3. NAKİT AKIŞI ANALİZLERİ 92
2.3.1. Net Bugünkü Değer (NBD) 92
2.3.2. İç Verim Oranı (İVO) 93
2.4. EXCEL UYGULAMASI 94
2.4.1. Net Bugünkü Değer 94
2.4.2. Bugünkü Değer (BD) 96
2.4.3. İç Verim Oranı 97
2.4.4. Duyarlılık Analizleri 99
BÖLÜM SONU SORULARI 103

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
BASİT FAİZ VE BASİT İSKONTO

3.1. BASİT FAİZ 105
3.1.1. İç Faiz Hesap Metodu (Sermayenin Baliği-Difere Faiz) 108
3.1.2. Dış Faiz (Peşin Faiz –Antisipe Faiz) 117
3.1.3. İki veya Daha Fazla Sermayeye İlişkin Faiz İşlemleri 119
3.1.3.1. Ortak Vade 119
3.1.3.2. Ortalama Vade 119
3.1.3.3. Ortalama Faiz Oranı 121
3.2. BASİT FAİZİN EXCEL ORTAMINDA HESAPLANMASI 122
3.3. BASİT İSKONTO 128
3.3.1. Basit İç İskonto 129
3.3.2. Basit Dış İskonto 130
3.3.3. Hazine Bonosu ve Basit İskonto 133
3.4. BASİT İSKONTONUN EXCEL ORTAMINDA HESAPLANMASI 134
BÖLÜM SONU SORULARI 138

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
BİLEŞİK FAİZ, BİLEŞİK İSKONTO VE SÜREKLİ BİLEŞİK FAİZ

4.1. BİLEŞİK FAİZ 145
4.2. BİLEŞİK İSKONTO 163
4.2.1. Bileşik Dış İskonto 163
4.2.2. Bileşik İç İskonto 164
4.2.3. Bileşik İskonto için Excel Uygulaması 167
4.3. SÜREKLİ BİLEŞİK FAİZ 171
BÖLÜM SONU SORULARI 179

BEŞİNCİ BÖLÜM
FAİZ ORANI ENSTRÜMANLARI

5.1. FİNANSAL YATIRIM ARAÇLARI VE GETİRİLERİ 183
5.2. PARA PİYASASI ENSTRÜMANLARI 185
5.2.1. Vadeli Mevduat (Time Deposit) 187
5.2.1.1. Türk Lirası Mevduat Hesaplarının Getirisinin Hesaplanması 191
5.2.1.2. Döviz Tevdiat Hesaplarında (Foreign Currency Account) Getiri Hesaplaması 195
5.2.2. Mevduat Sertifikaları (Certificate of Deposits veya CD) 197
5.2.3. Hazine Bonosu (Treasury Bill) 199
5.2.4. Finansman Bonosu (Commercial Paper) 202
5.2.5. Banka Bonosu (Bank Paper) 203
5.2.6. Kambiyo Senedi / Poliçe (Bill of Exchange) 203
5.2.7. Geri Satın Alma Anlaşması (Repurchase Agreement-Repo) 204
5.2.8. Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler (Asset Backed Securities) 206
BÖLÜM SONU SORULARI 208

ALTINCI BÖLÜM
ANÜİTELER

6.1. ANÜİTE (DÖNEMSEL EŞİT ÖDEME) 211
6.1.1. Anüitenin Gelecekteki Değeri 211
6.1.2. Anüitenin Bugünkü Değeri 215
6.1.3. Geciktirilmiş Anüitelerin Bugünkü Değeri 219
6.2. EBEDİ TAHVİL (PERPETUITY) 219
6.3. İPOTEK (MORTGAGE) ANLAŞMASI 220
6.4. EXCEL UYGULAMASI 223
BÖLÜM SONU SORULARI 239

YEDİNCİ BÖLÜM
HİSSE SENEDİ VE TAHVİL DEĞERLEMESİ

7.1. HİSSE SENEDİ DEĞERLEMESİ 244
7.1.1. Hisse Senetlerinin Fiyatını Belirleyen Etmenler 246
7.1.2. Kâr Payı İskonto Modeli 248
7.1.3. Sabit Oranda Büyüyen Kâr Payı İskonto Modeli 249
7.1.4. Büyüme Fırsatlarının Bugünkü Değeri 252
7.1.5. Kazanç ve Yatırım Fırsatlarına Göre Hisse Senedi Değerlemesi 255
7.1.6. Fiyat / Kazanç Oranı Yaklaşımı 256
7.1.7. Piyasa Değeri / Defter Değeri Oranı Yaklaşımı 259
7.1.8. Hisse Senedi Getirisinin Hesaplanması 260
7.1.9. İmtiyazlı Hisse Senedinin Değeri 262
7.2. TAHVİL DEĞERLEMESİ 264
7.2.1. Tahvil Türleri 264
7.2.1.1. Güvenceli Tahviller 264
7.2.1.2. Güvencesiz Tahviller 265
7.2.1.3. Kâra İştirakli Tahviller 265
7.2.1.4. Ödenim Fonlu Tahviller 266
7.2.1.5. Primli ve İskontolu Tahviller 267
7.2.1.6. İkramiyeli Tahviller 267
7.2.1.7. Endeksli Tahviller 268
7.2.1.8. Faizi Tahvil Olarak Ödenebilen Tahviller 268
7.2.1.9. Riskli Tahviller 268
7.2.1.10. Sıfır Faiz Kuponlu Tahviller 269
7.2.1.11. Belediye Tahvilleri ve Sigortası 269
7.2.2. Tahvillerin Derecelendirilmesi 269
7.3. HİSSE SENEDİ SATIN ALMA HAKKI VEREN TAHVİL VEYA VARANT 271
7.3.1. Varantın Özellikleri 271
7.3.2. Varantın Değerlendirilmesi 272
7.4 TAHVİL DEĞERLEMESİNDE KULLANILAN YÖNTEMLER 272
7.4.1. Tahvil Hesaplamaları 274
7.4.1.1. Vadeye Kadar Getiri (YTM) 280
7.4.1.2. Macaulay Ortalama Süresi 281
7.4.1.3. Düzeltilmiş Süre (Modified Duration) 282
7.4.2. Tahvillerin Doğrusal Olmayan Yapısı 290
7.4.3. Dış Bükeylik (Konveksite) 292
7.4.4. Tahvil Fiyatı ve Faiz Oranı İlişkisi 293
EK: TÜREV ALMA KURALLARI 303
BÖLÜM SONU SORULARI 306

SEKİZİNCİ BÖLÜM
YATIRIM KARARLARI VE SERMAYE BÜTÇELEMESİ

8.1. GERİ ÖDEME SÜRESİ YÖNTEMİ 310
8.2. NET BUGÜNKÜ DEĞER YÖNTEMİ 312
8.3. İÇ VERİM ORANI (İÇ GETİRİ ORANI) YÖNTEMİ 313
8.4. KÂRLILIK ENDEKSİ YÖNTEMİ 314
8.5. EXCEL UYGULAMALI ÖRNEKLER 316
BÖLÜM SONU SORULARI 331

DOKUZUNCU BÖLÜM
TÜREV ÜRÜNLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

9.1. FORWARD SÖZLEŞMELER 336
9.1.1. Forward İşlem Çeşitleri 344
9.1.2. Forward Sözleşmelerinin Riski 346
9.1.3. Forward Faiz Oranı Anlaşmaları (Forward Rate Agreements-FRAs) 346
9.2. FUTURES PİYASALAR 350
9.2.1. Günlük İşlemlerin Kapatılması 353
9.2.2. Futures İşlemlerde Teminat (Marjin) Kullanma 355
9.2.3. Futures Sözleşmelerin Değerlemesi 358
9.2.4. Futures Fiyatlar ve Taşıma Maliyeti 360
9.2.5. Dövize Dayalı Futures İşlemleri 362
9.2.6. Eurodollar Piyasasında Futures İşlemleri 363
9.3. OPSİYON PİYASALARI 364
9.3.1. Alım ve Satım Opsiyonları 365
9.3.1.1. Alım Opsiyonu 365
9.3.1.2. Satım Opsiyonu 366
9.3.2. Konusuna Göre Opsiyon Türleri 379
9.3.2.1. Hisse Senedi Opsiyonları 379
9.3.2.2. Vadeli İşlem Sözleşmesi (Futures) Üzerine Yapılan Opsiyonlar 380
9.3.2.3. Döviz Opsiyonları 383
9.3.2.4. Endeks Opsiyonlar 386
9.3.3. Vadelerine Göre Opsiyon Türleri 386
9.3.3.1. Amerikan Tipi Opsiyonlar 386
9.3.3.2. Avrupa Tipi Opsiyonlar 387
9.3.3.3. LEAPS (Uzun Vadeli Hisse Senedi Opsiyonları) 387
9.3.3.4. FLEX (Esnek) Opsiyonlar 388
9.3.4. Hisse Senedi Opsiyonunun Fiyatını Etkileyen Faktörler 388
9.3.5. Black-Scholes Opsiyon Fiyatlama Modeli 389
9.3.5.1. Black-Scholes Modelinde Temel Varsayımlar 390
9.3.5.2. Black-Scholes Modeline İlişkin Ampirik Çalışmalar 391
9.3.5.3. Black-Scholes Formülü ve Alım Opsiyonunun Değerlendirilmesi 392
9.3.5.4. Hisse Senedi Fiyat Değişmeleri ve Lognormal Dağılım 403

9.3.5.5. Black-Scholes Opsiyon Fiyatlama Modeli ve Kâr Payı Dağıtımı 404
9.3.5.6. Opsiyon Fiyatının Duyarlılığını Ölçen Parametreler 405
9.3.6. Binomial (İkili) Opsiyon Fiyatlama Modeli 415
9.4. SWAP PİYASALARI 422
9.4.1. Swap Piyasaları ve Kullanım Alanları 425
9.4.2. Swap Sözleşme Türleri 426
9.4.2.1. Faiz Swapı 426
9.4.2.2. Para Swapı 429
9.4.2.3. Swap Opsiyonları 432
9.4.2.4. Mal Swapı 433
9.5. KORUNMA STRATEJİLERİ 439
BÖLÜM SONU SORULARI 449

ONUNCU BÖLÜM
PORTFÖY YÖNETİMİ

10.1. RİSK VE BEKLENEN GETİRİ 453
10.2. FAYDA FONKSİYONU VE YATIRIMCI TİPLERİ 455
10.3. PORTFÖY RİSKİNİN VE GETİRİSİNİN HESAPLANMASI 459
10.4. PORTFÖY ÇEŞİTLENDİRMESİ 465
10.4.1. Varyans-Kovaryans Matrisinin Hesaplanması 466
10.4.2. Excel Yardımıyla Fazla Getirinin (Excess-Return) Hesaplanması 467
10.4.3. N Sayıda Menkul Kıymetten Oluşan Portföyler ve Markowitz Çeşitlendirmesi 477
10.4.4. Etkin Portföyler ve Optimal Portföy Seçimi 478
10.5. ENDEKS MODELLERİ 482
10.5.1. Tekli Endeks Modeli 482
10.5.2. Çoklu Endeks Modeli 487
10.6. SERMAYE VARLIKLARINI FİYATLANDIRMA MODELİ (SVFM) 488
10.7. MENKUL KIYMET PAZAR DOĞRUSU 490
10.8. BETA (β) KATSAYISININ KULLANILMASI 493
10.9. GENEL DURUMLARDA PORTFÖYÜN ORTALAMA GETİRİSİ VE VARYANSI 498
10.10. ETKİN PORTFÖYLER 501
10.11. ULUSLARARASI PORTFÖY YATIRIMLARI 510
BÖLÜM SONU SORULARI 517

ONBİRİNCİ BÖLÜM
RİSKE MARUZ DEĞER (VALUE AT RISK)

11.1. RMD'nin KULLANILDIĞI ALANLAR 520
11.2. RMD HESAPLAMALARI 522
11.2.1. Risk ve Korelasyon Matrisi 523
11.2.2. Varyans-Kovaryans Matrisi 524
11.2.3. Portföyün Standart Sapması 525
11.3. RMD HESAPLAMASINDA KULLANILAN YÖNTEMLER 526

11.3.1. Varyans-Kovaryans Yöntemi ... 526
11.3.2. Tarihi Yöntem ... 526
11.3.3. Stokastik veya Monte Carlo Simulasyon Yöntemi ... 527
11.4. ÜÇ VARLIKTAN OLUŞAN PORTFÖYÜN VARYANS KOVARYANS MATRİSİ ... 527
11.5. SABİT GETİRİLİ FİNANSAL VARLIKLAR VE RMD ... 534
11.6. TAHVİL YATIRIMLARINDA RMD HESAPLAMASI ... 534
11.7. FORWARD FAİZ ORANI ANLAŞMASI (FORWARD RATE AGREEMENT (FRA)) ve RMD ... 535
11.8. TAHVİL PORTFÖYLERİNİN DEĞERLEMESİ VE RMD ... 537
BÖLÜM SONU SORULARI ... 540

ONİKİNCİ BÖLÜM
MATRİSLER

12.1. MATRİS ... 543
12.2 MATRİSLERDE DÖRT İŞLEM ... 544
12.2.1. Matrislerde Toplama ve Çıkartma ... 544
12.2.2. Matrisin Sabit (Skaler) Sayı ile Çarpımı ... 545
12.2.3. Matrislerin Çarpımı ... 545
12.2.4. Matrislerin Özellikleri (Kurallar) ... 547
12.3. DETERMİNANT ... 548
12.3.1. 2x2'lik (2^0'lık) Matrisin Determinantı ... 550
12.3.2. 3x3'lük (3^0'lık) Matrisin Determinantı ... 551
12.3.3. Determinantın Özellikleri ... 554
12.4. ÖZEL TİPTEKİ MATRİSLER VE TANIMLARI ... 554
12.5. MATRİSLER YARDIMIYLA LİNEER DENKLEM SİSTEMİ ÇÖZÜMÜ ... 565
12.5.1. Ters Matris Yöntemi ... 565
12.5.2. Cramer (Determinant) Kuralı ... 567
12.5.3. Satır İndirgeme Metodu ... 568
12.6. MATRİSLERDE EXCEL UYGULAMALARI ... 570
12.6.1. Matrislerde Toplama-Çıkarma ... 570
12.6.2. Matrisin Skaler bir Sayı ile Çarpımı ... 572
12.6.3. Matrislerde Çarpma ... 573
12.6.4. Bir Matrisin Transpozesinin Hesaplanması ... 575
12.6.5. Matrisin Tersinin Hesaplaması ... 576
12.6.6. Matrisin Determinantının Hesaplaması ... 576
12.6.7. Lineer Denklem Sistemi Çözümü ... 577
12.6.7.1. Ters Matris Yöntemi ... 577
12.6.7.2. Gauss Siedel Metodu ... 579
BÖLÜM SONU SORULARI ... 581

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM
TEMEL İSTATİSTİK

13.1. TEMEL KAVRAMLAR **585**
13.2. VARYANS VE STANDART SAPMA **593**
13.3. STANDART NORMAL DAĞILIM **598**
13.4. EXCEL ORTAMINDA TEMEL İSTATİSTİK **604**
13.4.1. Frekans 605
13.4.2. Rastgele Sayı Üretimi 607
13.4.3. Toplama, Medyan, Aritmetik Ortalama, Geometrik Ortalama, Standart Sapma, Çarpıklık ve Basıklık 610
13.4.4. Standart Normal Dağılım Tablosu 615
13.5. OYNAKLIK (VOLATİLİTE) **616**
13.6. HAREKETLİ ORTALAMA **621**
13.7. ÇOKLU DOĞRUSAL REGRESYON **625**
BÖLÜM SONU SORULARI **629**

EKLER **631**
EXCEL UYGULAMASINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN ÖNEMLİ NOTLAR **639**
KULLANILAN KAYNAKLAR **643**

KULLANİLAN KAYNAKLAR

Aczel, Amir D., *Complete Business Statistics*, Second Edition, Richard D. Irwin Inc., Burr Ridge, 1993.

Adesi, Giovanni Barone and Robert E. Whaley, "Efficient Analytic Approximation of American Option Values," *Journal of Finance* 42, No: 2, 1987.

Akbulut, Fahrettin, *Lineer Cebir*, Cilt II, 2. Baskı, Ege Üniversitesi Bas., İzmir, 1990.

Akgüç, Öztin, *Finansal Yönetim*, Muhasebe Enstitüsü Eğitim ve Araştırma Vakfı, Yayın No:17, 7. Baskı, İstanbul, 1998.

Akmut, Özdemir, *Sermaye Piyasası Analizleri ve Portföy Yönetimi,* Ankara.

Aksoy, Ahmet, *Menul Kıymet Yatırımlarının Analizi,* Ankara, 1987.

Alpan Fulya, Gürman Tevfik ve Arman T. Tevfik, *Excel ile Finans,* Literatür Yayınları: 42, İstanbul, 2000.

Amling, Frederick, *Investments: An Introduction to Analysis and Management,* Prentice-Hall Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1978.

Apostolou, Nicholas G., *Keys to Investing in Options and Futures*, Second Edition, New York, Borron's Educational Series Inc., 1995, s. 74.

Arditti D., Fred, Derivatives: *A Comprehensive Resource for Options, Futures, Interest Rate Swaps and Mortgage Securities*, Bostons Harvard Business Press, 1996.

Arya, Jagdish C. and Robin W. Lardner, *Mathematical Analysis*, Fourth Edition, Prentice-Hall Inc., New Jersey, 1993.

Aydın, Nurhan, *Finans Matematiği,* Birlik Ofset, Eskişehir, 1996.

Aydın, Nurhan, *Finansal Yönetim-Paranın Zaman Değeri*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2003.

Aydoğan, Kürşat, *Portföy Teorisi,* SPK Araştırma Raporu, Ankara, 1989.

Ayres, Frank, Theory and Problems of Matrices, Schaum's Outline Series, MCGraw-Hill Inc.,Singapore, 1986.

Aytaç, Mustafa, Mustafa Sevüktekin ve Erkan Işığıçok, *Sosyal Bilimlerde Matematik*, Nesil Matbacılık, Bursa, 1995.

Başkaya, Zehra, *Finans Matematiği,* Ekin Kitabevi, Bursa, 1998.

Benninga, Simon, *Financial Modeling,* The MIT Press, Cambridge, Massachusetts, 1997.

Binnewies, Rudi, *The Options Course: The Winning Program for Investors & Traders,* Irwin Professional Publishing, Burr Ridge, 1995.

Bittman, James B., *Fundamentals of Options: Options-Essential Concepts and Trading,* Edited by The Options Institute, Illinois, 1990.

Black, Fischer and Myron Scholes, "The Pricing of Options and Corporate Liabilities," *Journal of Political Economy* 81, May-June 1973.

Black, Fischer and Myron Scholes, "Fact and Fantasy in the Use of Options," *Financial Analysts*, Journal, July-August 1975.

Black, Fischer, "The Pricing of Commodity Contracts", *Journal of Financial Economics* 13, 1976.

Black, Fisher, "How We Came up With The Options Formula," *Journal of Portfolio Management* 15, Winter 1989.

Bodie, Zvi and Robert C. Merton, *Finance*, Prentice Hall: New Jersey, 2000.

Bolak, Mehmet, "Borsada Etkin Varlıklar ve Pazar Portföyünün Etkinliği," *Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi*, Yıl: 25, Sayı: 7, Temmuz 1988.

Bolak, Mehmet, *Sermaye Piyasası, Menkul Kıymetler ve portföy Analizi,* Beta Kitabevi, İstanbul, 1991

Bozkurt, Ünal, *Menkul DeğerYatırımlarının Yönetimi,* İktisat Bankası Eğitim Yayınları, No. 4, İstanbul, 1988.

Brealey Richard A., Steward C. Myres and Alan J. Marcus, *İşletme Finansının Temelleri,* Çevirenler: Ünal Bozkurt, Türkan Arıkan ve Hatice Doğukanlı, İstanbul, 1997.

Breek, Van Ronald, "How to Hedge", *Resident Abroad*, (August), 1993.

Brigham Eugene F., Louis J. Gapenski and Michael C. Ehrhardt, *Financial Management, Theory and Practice,* Nineth Edition, The Dryden Pres, Orlando, 1999.

Brigham, Eugene F., and Joel F. Houston, *Fundamentals of Financial Management,* The Dryden Pres, Orlando, 1998.

Butler, Cormac, *Mastering Value at Risk,* Financial Times, Pitman Publishing, Market Editions, London, 1999.

Canbaş, Serpil ve Hatice Doğukanlı, *Finansal Pazarlar-Finansal Kurumlar ve Sermaye Pazarları Analizleri*, Ankara, 1995.

Ceylan, Ali ve Turhan Korkmaz, *Borsada Uygulamalı Portföy Yönetimi*, 3. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa, 1998.

Ceylan, Ali ve Turhan Korkmaz, *Sermaye Piyasası ve Menkul Değer Analizi*, 2. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa, 2004.

Ceylan, Ali, "Sermaye Piyasasında Küçük Tasarruf Sahibinin Korunması Sorunu", *B.İ.T.İ.A. İşletme Fakültesi Dergisi*, Bursa, C: 1, Sayı: 1, Mart 1982.

Ceylan, Ali, *İşletmelerde Finansal Yönetim,* 8. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa, 2003.

Ceylan, Ali ve Turhan Korkmaz, *Finansal Teknikler*, Ekin Kitabevi, Yenilenmiş 6. Baskı, Bursa 2008.

Chambers, Nurgül R., *Türev Piyasalar,* Avcıol Basın Yayın, İstanbul, 1998.

Chris, Neil A., *The Black- Scholes and Beyond Interactive Toolkit,* McGraw-Hill Company, New York, 1997.

Civan, Mehmet, *Finansal Hesaplar,* Gazi Kitabevi, Ankara, 2004, s. 7.

Çabuk, Adem ve İbrahim Lazol, *Mali Tablolar Analizi,* 3. Baskı, Vipaş A.Ş. Yayın No. 30, Bursa, 2004.

Çetiner, Ertuğrul, *Ticari ve Mali Matematik*, 2. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara, 2000.

Çil, Burhan, *İstatistik*, Detay Yayıncılık, Gözden Geçirilmiş 3. Baskı, Ankara, 2002.

Çoker, Doğan ve Timur Karaçay, *Matematik Terimleri Sözlüğü,* Türk Dil Kurumu Yayınları: 508, Sevinç Basımevi, Ankara, 1983.

Derman, Emanuel and Iraj Kani, "The Volatility Smile and Its Implied Tree," *Goldman Sachs Quantitative Strategies Research Notes*, 1994.

Dış Sermaye Piyasaları - Menkul Kıymet Piyasalarında Verim ve Risk, *İMKB Aylık Bülten*, Mart 1991.

Edwards, Charles H. and David E. Penney, *Calculus with Analytic Geometry*, Fourth Edition, Prentice-Hall Inc., New Jersey-USA, 1994.

Eiteman, David K., Arthur I. Stonehill and Michael H. Moffett, *Multinational Business Finance,* Sixth Edition, New York, Adison Wesley Publishing Co., 1993.

Emiroğlu, Akif, *Ticari Açıdan Yatırım Projeleri,* Ekin Kitabevi, Bursa, 2002.

Ercan, Metin Kâmil ve Aykan Üreten, *Firma Değerinin Tespiti ve Yönetimi*, Gazi Kitabevi, Ankara, 2000.

Ercan, Metin Kâmil ve Ünsal Ban, *Değere Dayalı Finansal Yönetim,* Gazi Kitabevi, Ankara, 2005.

Ersan, İhsan, *Bankalarda Döviz Yönetimi*, Türkiye Bankalar Birliği Yayınları, No: 150, Ankara, 1988.

Ertuna, İ. Özer, *Yatırım ve Portföy Analizi (Bilgisayar Uygulama Örnekleriyle),* Boğaziçi Üniversitesi Matbaası, İstanbul, 1991.

Fabozzi, Frank J., Franco Modigliani and Michael G. Ferri, *Foundations of Financial Markets and Institutions,* Prentice Hall Inc., Englewood Cliffs, NJ, 1994.

Firth, Michael, *The Valuation of Shares and The Efficient Markets Theory,* The Macmillan Press Ltd., London, 1977.

"Futures and Options Lead Growth in Forex Trading", Risk Manager/Forex, *Corporate Finance*, 1993 (May).

Geske, Robert and Richard Roll, "On Valuing American Call Options With the Black-Scholes European Formula," *Journal of Finance* 39, June 1984.

Harrington, Diana R., *Modern Portfolio Theory and The Capital Asset Pricing Model and Arbitrage Pricing Theory,* Second Edition, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1987.

Harvey, Campbell R., and Stephen Gray, *WWWFinance – Global Financial Management- Equity Valuation,* Lecture Notes, http://www.duke.edu/~charvey/classes/ba350_1997/vcf1/vcf1.htm, 17.02.2004.

Hodges, Jeremy, "Global Foreign Exchange", *Corporate Finance*, 1993.

Holden, Craig W., http://www.spreadsheetmodeling.com/free_samples.htm, Indiana University, 01/08/2004.

Horne, James C. Van, *Finansal Yönetim ve Politikaları,* Çevirenler: Osman Tekok-Demir Yener-Selim Bekçioğlu-Güngör Keşci, Ankara.

Hull, John C., *Options, Futures, and Other Derivative Securities,* Second Edition, Prentice Hall, New Jersey, 1993.

Iman, Ronald L. and W. J. Conover, *Modern Business Statistics*, Second Edition, John Wiley & Sons, USA, 1989.

Investor's Business Daily, Wednesday, October 15, 1997, s. B1.

İşçil, Necati, *Ticaret Aritmetiği ve Mali Cebir*, Işın Yayıncılık Ltd. Şti., Ankara, 1984.

Jones, P. Charles, Donald L. Tuttle and, Cherrill P. Heaton, *Essentials of Modern Investments,* The Ronald Press Company, New York, 1977.

Jorion, Philippe, *Value at Risk, The New Bencmark for Controlling Derivatives Risk,* McGraw Hill, New York, 1997.

Karan, Mehmet Baha, *Yatırım Analizi ve Portföy Yönetimi,* Gazi Kitabevi, Ankara, 2001.

Keyder, Nur ve Alaeddin Tileylioğlu, *Para Banka Borsa Terimleri Sözlüğü,* Duygu Ofset, Ankara, 1993.

Kırım, Arman, "Döviz Faiz Swapları," *Bankacılık Dergisi*, Temmuz, 1991.

Kobu, Bülent, *İşletme Matematiği*, 4. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1983.

Korkmaz, Turhan, *Hisse Senedi Opsiyonları ve Opsiyon Fiyatlama Modelleri,* Ekin Kitabevi, Bursa, 1998.

Köksal, Bilge Aloba, *İstatistik Analiz Metodları*, 6'ncı Baskı, Çağlayan Kitabevi, İstanbul, 2003.

Köseoğlu, Mustafa ve Rahmi Yamak, *Uygulamalı İstatistik ve Ekonometri*, İkinci Baskı, Aksakal Kitap-Kırtasiye, Trabzon, 2004.

Madura, Jeff, *International Financial Management*, St. Paul, West Publishing Company, 1986.

Meriç, İlhan, "Enflasyon Koşullarında Taşınır Menkul Kıymetler," *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi,* Cilt:8, Sayı:2, İstanbul, Kasım 1979.

Milliyet Genel Ekonomi Ansiklopedisi, Cilt:1, Milliyet Gazetesi Yay., Mart 1988.

Modica, Michael, *Day of The Quants*, Illinois Institute of Technology, Stuart School of Business, Finansal Matematik Ders Notları, Chicago, 1996.

Mullins, W. David, "Sermaye Varlık Fiyatlandırma Modeli (SVFM) Çalışıyor mu?", (Çev: Selim Bekçioğlu), *Gazi Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt:2, Sayı:1-2, Ankara, 1986.

Newbold, Paul, *İşletme ve İktisat İçin İstatistik*, 4. Basımdan Çeviren Ümit Şenesen, Literatür Yayıncılık, İstanbul, 2000.

Okka, Osman, *Mühendislik Ekonomisine Giriş,* Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti. Ankara, 2003.

"Options: LEAPS, Long-Term Equity Anticipation Securities", The Chicago Board Options Exchange, Chicago, 1995.

Pasmantier, Anita B., "Hedging Foreign Exchange Exposure", *Journal of Cash Management* (Vol:13, Nov/Dec), 1993.

Philippatos C., George, Nicolas Gressies and Philip L. Baird, "Implicit Volatility and The Pricing of Stock Index and Interest Rate Options in US Markets," *Managerial Finance* 20, 1994.

Philippatos, George C., *Essentials of Financial Management - Text and Cases*, San Francisco, 1974.

Robinson, I. Ronald and Dwayne Wrıghtsman, *Financial Markets: The Accumulation and Allocation of Wealth*, McGraw-Hill Book Company, New York, 1974.

Rodoplu, Gültekin, *Türkiye'de Sermaye Piyasası ve İşlemleri*, İstanbul, 1993.

Ross, Stephen, Randolph Westerfield, and Bradford Jordan, *Essentials of Corporate Finance*, 10th Edition, McGraw-Hill Education, New York, 2020.

Sarıkamış, Cevat, *Sermaye Pazarları,* Alfa Yayınları, 3. Basım, İstanbul, 1998.

Saunders, Anthony and Millon Cornett, *Financial Markets and Institutions: A Modern Perspective,* McGraw-Hill Co., New York, 2001.

Saunders, Anthony, *Financial Institutions Management: A Modern Perspective*, New York, Richard D. Irwin Inc., 1994.

Seyidoğlu, Halil, *Uluslararası Finans,* Geliştirlmiş 4. Baskı, Güzem Can Yayınları No. 19, İstanbul, 2003.

Shapiro, Alan C., *Multinational Financial Management*, Boston, Allyn and Bacon, Inc., 1982.

Sharpe, F. William, *Portfolio Theory and Capital Markets,* McGraw-Hill Series in Finance, New York.

Smithson, Charles W., Clifford W. Smith, Jr. and D. Sykes Wilford, *Managing Financial Risk,* Irwin Professional Publishing, Chicago, 1995.

Solnik, Bruno, *International Investments,* Third Edition, Addison-Wesley Publishing Company, Info Network, MA, 1996.

Spiegel, Murray R. and Larry J. Stephens, *Teori ve Problemlerle İstatisitk,* Schaum's Outlines, Üçüncü Baskıdan Çeviri, Çeviri Editörleri: Alptekin Esin ve Salih Çelebioğlu, Nobel Basımevi, Ankara, 1999.

Steiner, Robert, *Mastering Financial Calculations,* Prentice Hall Financial Times, Market Editions, London, 1999.

Şenel, Kerem ve Serhat Yanık, *Temel Finans Matematiği, Değerlendirme Yöntemleri, Muhasebe ve Mali Analiz,* TSPAKB (Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği) Lisanslama Sınavlarına Kaynak Notları, Şubat 2003.

Tekin, Necdet ve İbrahim Doğan, *İktisatçılar ve İşletmeciler için Genel Matematik*, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 1996.

Türkbal, Aydın, *Uygulamalı İstatistik*, Filiz Kitabevi, İstanbul 1995.

Ünvan, Hayal, *Finansal Varlıkları Fiyatlandırma Modeli ve Türkiye Üzerine Bir Deneme 1978-1986*, Sermaye Piyasası Kurulu Yayınları, No: 11, Ankara, 1989.

Weston J.F., and E.F. Brigham, *Essentials of Managerial Finance*, Eleventh Edition, The Dryden Press, Orlando, 1996.

Whalley E., Robert, "Valuation of Call Options on Dividend Paying Stocks: Empirical Tests," *Journal of Financial Economics* 10, 1989.

Young K., Christopher, "What's the Right Black-Scholes Value?", *Financial Executive*, September/October 1993.

Yüksel, Ali Sait ve Gültekin Rodoplu, *Sermaye Piyasası*, İstanbul, 1980.

Zima, Petr and Robert L. Brown, *Mathematics of Finance,* Second Edition, McGraw-Hill Trade, New York, 1996.

İnternet Kaynakları

http://www.akbank.com.tr, 07.03.2021.

http://www.bigpara.com, 22.10.2012.

http://www.bivio.com/websavvy/files/Education/DFS%20Part%202.pdf, 01.08.2004.

http://www.cboe.com, 01.10.2004.

http://www.cme.com/clr/contract_specifications_cl.html?product=EC, 27/07/2004.

http://finance.yahoo.com, 22.10.2012.

http://finance.yahoo.com, 02.01.2021.

http://www.imkb.gov.tr/piyasalar/vadeli.htm, 24.02.2004.

http://www.imkb.gov.tr/piyasalar/vadeli.htm, 01.08.2004.

http://www.isbank.com.tr, 07.03.2021.

http://www.isyatirim.com.tr, 26.12.2020.

http://www.paragaranti.com/pages/hisse.jsp, 14.09.2004.

https://www.gib.gov.tr/node/150668, Temmuz 2021.

Çok Disiplinli Manyas Araştırmaları: Finansal, Ekonomik ve Sosyal Yaklaşımlar

Editör
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KEVSER

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-45-6

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

1980'lerin başında hızlanan küreselleşme dünyada yeni bir paradigma değişimine sebep olurken, 21. yy'de yaşanan finansal ve sosyal krizler bölgeselliğin önemini çarpıcı biçimde ortaya koymuştur. Ülkelerin finansal, ekonomik ve sosyal entegrasyonu, kapitalizmin dünyada egemen model haline gelmesi, ABD, Rusya ve Çin ekseninde yaşanan güç savaşları içinde bulunduğumuz yeni yüzyılı oldukça ilginç bir hale dönüştürmüştür. Ülkeler kendi toplumlarını korumak için içinde bulunduğumuz yüzyılda küreselleşme karşıtı politikalar uygulamaya başlamış, birbirleri ile olan ticarette önemli kısıtlamalara gitmiştir. ABD ve Çin arasındaki ticaret savaşları buna örnek olarak gösterilebilir. Buna ek olarak 2020 yılı mart ayında dünyayı etkisi altına alan ve yıkıcı sonuçlara sebep olan Covid-19 salgını, ülkelerin birçok sınırlamayı uygulamaya koymasına sebep olmuş, eğitim ve öğretime ara verilmiş, seyahat yasakları getirilmiştir. Yaşanan bu gelişmeler bağlamında toplumların sahip olduğu özelliklerin değerlendirilmesi, bölgesel farklılıkların ortaya konması, güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenerek sürdürülebilir ve rekabet edebilir toplumların inşa edilmesi tartışılır hale gelirken, bölgesellik kavramı yeniden artan bir ilgi ile karşılaşmıştır. Öte yandan yaşanan salgın, sosyoekonomik ve sosyokültürel hareketliliği yerel ölçekte inceleme ihtiyacını ortaya koymuştur.

Bu eser, Üniversitemizin Manyas Meslek Yüksekokulu akademisyenleri tarafından Balıkesir ilimizin Manyas ilçesini odağına almak üzere çok disiplinli bir bakış açısıyla yıllar içerisinde ciltler halinde bir akademik Manyas Almanağı oluşturmayı amaçlamaktadır. İlk cilt olma özelliği taşıyan bu eserde, ekonomi, finans, insan kaynakları ve işletme gibi bilim dallarında uzmanlaşmış akademisyenler tarafından gerçekleştirilen çeşitli ampirik ve teorik çalışmalar bulunmaktadır. Eserin hayata geçirilmesindeki temel amaç, Manyas ilçesi ve kent sakinlerine dönük kentin iktisadi ve toplumsal yönlerini ortaya koymak, elde edilen bilimsel sonuçlar çerçevesinde yönetim ve politika önerilerinde bulunarak Manyas ilçemize ve ilçe sakinlerine katkı sağlamaktır. Böylelikle Meslek Yüksekokulumuzun kıymetli akademisyenleri sayesinde, üniversitelerden beklenen, bulunduğu bölgenin sosyal ve kültürel gelişimine öncülük etme amacına da ulaşılması hedeflenmektedir. Hazırlanan eser, bölgesel bir anlayış ve yaklaşımla ele alındığı ve buna bağlı olarak sonuç ve öneriler geliştirdiği için geleneksel finans, ekonomi ve sosyal bilimlere dönük araştırma kitaplarından farklılaşmaktadır. Eserde, Manyas ilçesinin statik ve dinamik unsurları detaylı biçimde incelemiş ve aralarındaki ilişkileri ortaya konmuştur.

Manyas Meslek Yüksekokulumuzun güzide akademisyenleri tarafından hazırlanan ve yıllar içerisinde gelenekselleştirilmesi hedeflenen bu eseri yayına hazırlayan Dr. Mustafa KEVSER'e, Yüksekokul Müdürümüz Doç. Dr. Ufuk BİNGÖL'e ve tüm Manyas Meslek Yüksekokulu akademisyenleri ile idari personelimize, eserin yayın sürecinde desteklerini esirgemeyen Manyas Belediye Başkanı Sayın Tancan BARCİN'e teşekkür ederim. Bu eserin, bilim dünyasına, üniversitemize ve Manyas ilçesine katkı sağlamasını ve istifade edenlerinin bol olmasını temenni ederim.

Prof. Dr. Süleyman ÖZDEMİR
Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Rektörü

EDİTÖR'DEN

Üniversiteler araştırma yapan, bilim üretme hedefinde olan ülkelerin en önemli kurumlarındandır. Bu açıdan öğretim kurumu olma fonksiyonu yanında ortaya koydukları bilimsel gerçeklikler ve sonuçlarla toplumların gelişimine katkı sağlayan temel taşlar arasındadır. Ülkeye, devlete ve topluma katkı hem genel düzeyde hem de yerel düzeyde olabilir. Ancak kabul edilmelidir ki özellikle sosyal bilimler alanında yapılan çalışmaların önemli bir kısmı genel sonuçlara ulaşmayı ve buna bağlı politikalar ve öneriler geliştirmeyi hedeflemektedir. Buna karşın üniversitelerin bulundukları bölgeye yani yerele katkı sağlamak gibi bir misyonu da bulunmaktadır. Bu eser üniversitelerin bu misyonuna bağlı olarak geliştirilmiş bir düşüncenin sonucudur.

Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Manyas Meslek Yüksekokulu akademisyenleri, akademik ve bilimsel sorumluluklarının gereğini yerine getirmek üzere bu eserde Balıkesir ili Manyas ilçesine yönelik ampirik ve teorik araştırmalar yürütmüşlerdir. Finansal, ekonomik ve sosyal yaklaşımların geliştirildiği bu eserde ilçe ve ilçe halkı çeşitli yönleri ile ele alınmış, yapılan araştırmalar sonucunda birçok bulguya ulaşılmıştır. Bu araştırmaların temel hedefi elde edilen sonuçlar çerçevesinde ilçe ve ilçe halkının gelişimine katkı sağlamaktır. Bu katkı bölgenin ve bölge halkının mevcut durumunu ortaya koyarak araştırma sonuçları neticesinde geliştirilmesi gereken yönlerine ilişkin yönetim ve politika önerilerinin sunmak şeklinde gerçekleştirilmiştir. Sonraki aşamada, belirlenen eksik ve geliştirilmesi gereken noktalarda eğitim, sempozyum ve çalıştayların düzenlenmesi eserin yayın aşamasına getirilmesindeki temel düşüncenin son kısmını oluşturmaktadır.

Bundan sonraki süreçte bizler Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Manyas Meslek Yüksekokulu akademisyenleri olarak bölgesel katkı sağlayan bu araştırmalara düzenli olarak devam etmeyi planlamaktayız. Bu bağlamda temel hedefimiz faaliyet gösterdiğimiz bölgeden kopuk olmayan, kültürel ve sosyal gelişime öncülük eden bir rol oynamak, üniversite ve bölge birlikteliğini güçlü şekilde sağlamaktır.

Eserin yayına hazırlanmasında emeği geçen tüm hocalarıma, başta kıymetli hocamız ve rektörümüz Sn. Prof. Dr. Süleyman ÖZDEMİR'e, eserin fikir öncülüğünü yapan meslek yüksekokulu müdürümüz Sn. Doç. Dr. Ufuk BİNGÖL'e teşekkürlerimi sunarım.

Eserin kendisinden beklenen faydayı sağlamasını temenni ederim.

Dr. Öğr. Üyesi

Mustafa KEVSER

İÇİNDEKİLER

MANYAS M.Y.O ÖĞRENCİLERİNİN KIRSAL KENT DİNAMİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞ VE BEKLENTİLERİ 1
Ufuk Bingöl

FİNANSAL OKURYAZARLIK ARAŞTIRMASI: BALIKESİR İLİ MANYAS İLÇESİ ÖRNEĞİ 13
Mustafa Kevser

MANYAS İLÇESİ ALTERNATİF TURİZM POTANSİYELİNİN DEĞERLENDİRMESİ KAPSAMINDA YEREL HALKININ TURİZİMİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK ALGISI 29
Müjde Aksoy

MANYAS İLÇESİ'NİN İHRACAT POTANSİYELİ: MANYAS KELLE PEYNİRİ ÇERÇEVESİNDE BİR İNCELEME 49
İlknur Tanrıverdi

TARIM SEKTÖRÜNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ: MANYAS İLÇESİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER 67
Aslı Kavurmacı

COVİD 19 PANDEMİ SÜRECİNDE GÜVENLİK GÜÇLERİNİN TÜKENMİŞLİK DÜZEYİ: MANYAS İLÇESİ ÖRNEĞİ 87
Kemal Çiftyıldız

MANYAS MESLEK YÜKSEKOKULUNDA "PANDEMİ DÖNEMİ" İŞBAŞI EĞİTİMİ UYGULAMASI VE SONUÇLARI: İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ PROGRAMINDA BİR DURUM ÇALIŞMASI 103
Müjde Aksoy
Bülent Arpat

KARİYER STRESİ: MANYAS MESLEK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ.....121
Osman Seray Özkan

ÖĞRENCİLERİN ÇEVRİMİÇİ ALIŞVERİŞ DAVRANIŞLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: MANYAS MESLEK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ 137
İlknur Tanrıverdi

6360 SAYILI BÜYÜKŞEHİR YASASININ YEREL HALK ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: MANYAS ÖRNEĞİ 151
Coşkun Kalp
Meral Sabancı Ateş

KAYNAKÇA

Alacahan Dilbaz, N., Akarsu, Y., Söylemez Yavuzaslan, S., & Kılıç, F. (2018). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin Ekonomik Kalkınma Üzerindeki Etkisi: Biga Örneği. *Yönetim Bilimleri Dergisi, 16* (32), 345-364

Aydın, G., Darıcı, B., & Aydın, A. (2016). Yüksek Öğretim Kurumlarının Yerel Ekonomilere Katkıları: Manyas Meslek Yüksek Okulu Örneği. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19* (36), 305-331

Demirel, M. (2016). Burdur Kent İmajı: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Alan Araştırması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6* (10), 230-241

Görkemli, H. N. (2009). Selçuk Üniversitesi'nin Konya Kent Ekonomisine Etkileri, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *22*/0 169-186.

Kömür, G. (2021). Üniversitelerin Sosyal Kültürel ve Ekonomik Fonksiyonlarının Şehirler Üzerindeki Etkileri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 24 (1), 101-114.

Onsekiz, D. (2018). Üniversitelerin Anadolu Kentlerine Etkileri: Bir Literatür Taraması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11*(55), 400-406. http://dx.doi.org/10.17719/jisr.20185537209

Saatçi, G., & Demirbulat, Ö. G (2015). Öğrencilerin Yerel Halka Bakış Açılari ile Yöre Hakkındaki Tutumlarının Değerlendirilmesi: Harmancık Meslek Yüksekokulu Örneği. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 0*(21), 73 - 83.

Saatçi, G., Avcıkurt, C. & Demirbulat, Ö. G (2015). Yerel Halkın Üniversiteye Bakış Açısı: Harmancık Meslek Yüksekokulu Örneği. *Akademik Bakış Dergisi, 0*(47), 126 - 140.

Saray, M. O., & Çeker, K. (2018). Üniversitelerin Şehir Ekonomisine Katkıları: İnönü Üniversitesi Örneği, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 24/4, 99-130.

Tektaş, N., & Tektaş, M. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Şehir Markası Algısı: Bandırma Örneği, *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 0/6, 357-361.

TUİK (2021). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Veritabanı https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr Erişim Tarihi: 02.08.2021

Yavuzçehre Savaş, P. (2016). Üniversitelerin Kentlerine Etkileri: Denizli Pamukkale Üniversitesi Örneği, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 21/1, 235-250.

YÖKATLAS (2021). Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Tercih Sonuçları. https://yokatlas.yok.gov.tr/onlisans-univ.php?u=1106 Erişim tarihi: 09.09.202.

KAYNAKÇA

Abdullah, Mohamad Azmi-Anderson, Alex (2015), "Islamic Financial Literacy among Bankers in Kuala Lumpur", Journal of Emerging Economies and Islamic Research, 3(2), 1-16.

Abreu, Margarida- Mendes, Victor (2010),"Financial Literacy and Portfolio Diversification", Quantitative Science, 10(5), 515-528.

Alkaya, Aylin-Yağlı, İbrahim (2015), "Finansal Okuryazarlık-Finansal Bilgi, Davranış ve Tutum: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama", Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8(40), 585-599.

Almenberg, Johan-Dreber, Anna (2015), "Gender, Stock Market Participation and Financial Literacy", Economic Letters, 137, 140-142.

Atkinson, Adele-Messy, Flore Anne (2012), "Measuring Financial Literacy: Results of the OECD / International Network on Financial Education (INFE) Pilot Study", OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions, No. 15, OECD Publishing. doi:10.1787/5k9csfs90fr4-en

Beal, Diana J.-Delpachitra, Sarath B. (2003), "Financial Literacy Among Australian University Students", A Journal of Applied Economics and Policy, 22(1), 65-78.

Chen, Haiyang-Volpe, Ronald P. (1998), "An Analysis of Personel Financial Literacy Among College Students", Financial Services Review, 7(2), 107-128.

Chinen, Kenichiro - Endo, Hideki (2012), "Effects of Attitude and Background on Students' Personal Financial Ability: A United States Survey", International Journal of Management, 29(2), 778-791.

Cupák, Andrej-Fessler, Pirmin-Silgoner,Maria-Ulbrich, Elisabeth (2021), "Exploring Diferences in Financial Literacy Across Countries: The Role of Individual Characteristics and Institutions", Social Indicators Research, doi:10.1007/s11205-021-02713-8

Corsini, Lorenzo-Giannelli, Gianna Claudia (2021), "Economics Education and Financial Literacy Acquisition: Evidence from a Field Experiment", Journal of Behavioral and Experimental Finance, 32, 100556.

Crain, Susan (2013), "Are Universities Improving Student Financial Literacy? A Study of General Education Curriculum", Journal of Financial Education, Spring/Summer, 1-18.

Darakdah, Demeh-Aldaher,Ahlam Abdallah-Shinaq, Haitham Rafie (2020), "Islamic Financial Literacy: Evidence from Jordan", Journal Transition Studies Review, 27, 131-145.

Delaune, Laura D.- Rakow, Jessica S.- Rakow, K. C. (2010), "Teaching Financial Literacy in a Co-Curricular Service-Learning Model", Journal of Accounting Education, 28, 103-113.

Demirgüç-Kunt, Aslı-Klapper, Leora-Singer, Dorothe-Ansar, Saniya-Hess,Jake (2018), "Measuring Financial Inclusion and Fintech Revolution", The Global Findex Database, World Bank Group.

Doğan, Mesut (2019), "Türkiye Finansal Okuryazarlık Araştırması", Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 54(4), 1602-1620.

Dvorak, Thomas-Hanley, Henry (2010), "Financial Literacy and the Design of Retirement Plans", The Journal of Socio-Economics, 39(6), 645-652.

Ergün, Bahadır-Şahin, Arzu-Ergin, Erhan (2014), "Finansal Okuryazarlık: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma", 34(7), 847-864.

Ganesan, Yuvaraj-Pitchay, Anwar Bin Allah-Nasser, Mohd Aliff Mohd (2020), "Does Intention Influence the Financial Literacy of Depositors of Islamic Banking? A Case of Malaysia", International Journal of Social Economics, 47(5), 675-690.

Garg, Neha-Singh, Shveta (2018), "Financial Literacy Among Youth", International Journal of Social Economics, 45(1), 173-186.

Goyal, Kirti-Kumar, Satish (2021), "Financial Literacy: A Systematic Review and Bibliometric Analysis", International Journal of Consumer Studies, 45, 80-105.

Grohmann, Antonia-Klühs,Theres-Menkhoff, Lukas (2018), "Does Financial Literacy Improve Financial İnclusion? Cross Country Evidence", World Development, 111,84-96.

Huston, Sandra J. (2010), "Measuring Financial Literacy", The Journal of Consumer Affairs, 44(2), 296-316.

INFE (2020), "International Survey of Adult Financial Literacy", https://www.oecd.org/financial/education/oecd-infe-2020-international-survey-of-adult-financial-literacy.pdf (Erişim:04.10.2021).

Kawamura, Tetsuya-Mori, Tomoharu-Motonishi, Taizo-Ogawa, Kazuhito (2021), "Is Financial Literacy Dangerous? Financial Literacy, Behavioral Factors, and Financial Choices of Households", Journal of The Japanese and International Economies, 60, 101131.

Kevser, Mustafa-Doğan, Mesut (2021), "Islamic Financial Literacy and Its Determinants: A Field Study on Turkey", Journal Transition Studies Review, 28, 91-120.

Kılıç, Yunus-Ata, H. Ali-Seyrek, İbrahim, H (2015), "Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma", Muhasebe ve Finansman Dergisi, 66, 129-150.

Knoll, Melissa A. Z.-Houts, Carrie R. (2012), "The Financial Knowledge Scale: An Application of Item Response Theory to the Assessment of Financial Literacy",The Journal of Consumer Affairs, 46(3), 381-410.

Küçükaslan, Abdullah (2017), "Finansal Okuryazarlık: Kayseri İli Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirleri Üzerine Bir Araştırma", Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Louw, Jurgens-Fouche, Jaco-Oberholzer, Merwe. (2013),"Financial Literacy Needs of South African Third-Year University Students", International Business & Economics Research Journal, 12(4), 439-450.

Lusardi, Annamaria (2008), "Household Saving Behavior: The Role of Financial Literacy, Information, and Financial Education Programs". NBER Working Paper Series, Working Paper 13824.

Lusardi, Annamaria (2011), "Financial Literacy Around the World: An Overview", NBER Working Paper Series, Working Paper 17107.

Lusardi, Annamaria- Mitchell, Olivia S (2011), "Financial Literacy and Planning: Implications for Retirement Wellbeing", NBER Working Paper Series 17078.

Lusardi, Annamaria-Michaud, Pierre Carl-Mitchell, Olivia S. (2017), "Optimal Financial Knowledge and Wealth Inequality", Journal of Political Economy, 125(2), 431–477

Lusardi, Annamaria (2019), "Financial Literacy and the Need for Financial Education: Evidence and Implications", Swiss Journal of Economics and Statistics, 155(1), doi:10.1186/s41937-019-0027-5.

Lyons, Angela C.-Kass Hanna, Josephine (2019), "Financial Inclusion, Financial Literacy and Economic Vulnerable Populations in the Middle East and North Africa", Emerging Markets Finance and Trade, 57(9), 2699-2738.

Mandell, Lewis-Klein, Linda Schmid (2009), "The Impact of Financial Literacy Education on Subsequent Financial Behavior", Journal of Financial Counseling and Planning, 20(1), 15-24.

Nicolini, Gianni-Cude,Brenda J.-Chatterjee, Swarn (2013), "Financial Literacy: A Comparative Study Accross Four Countries", International Journal of Consumer Studies, 37(6), 689-705.

Noctor, M., Stoney, S., and Stradling, R. (1992), "Financial Literacy, A Report Prepared for the National Westminster Bank", National Foundation for Educational Research, London.

Remund, David L. (2010), "Financial Literacy Explicated: The Case for a Clearer Defination in Increasingly Complex Economy", The Journal of Consumer Affairs, 44(2), 276-295.

Rooij, Maarten V.-Lusardi, Annamaria-Alessie, Rob (2011), "Financial Literacy and Stock Market Participation", Journal of Financial Economics, 101, 449-472.

Shi, Xin-Prevett, Pauline-Farnsworth, Valerie-Kwong,Koo Chun-Wan,Wanggen-He, Feng-Zhai,Qingqing-Zhen, Lu (2019), "Modeling Changes to Survey Response Items Over Time in a Britain Financial Literacy Education Study", Journal of Financial Counselling and Planning, 30(1), 56-66.

Md.Sapir @ Md.Shafik, Ana Shakirah-Wan Ahmad, Wan Marhaini (2020), "Financial Literacy Among Malaysian Muslim Undergraduates", Journal of Islamic Accounting and Business Research, 11(8), 1515-1529.

Worthington, Andrew C. (2006), "Predicting Financial Literacy in Australia", Financial Services Review, 15, 59-79.

KAYNAKÇA

Akoğlan Kozak, M. (2012). Genel Turizm Bilgisi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları. Yayın, (2472).

Akyol, C. (2021). Tourism Perception Of Local People; A Research Specific To Arhavi (Artvin) Destination. Tourısm Studıes And Socıal Scıences, 392.

Alaeddinoğlu, F. (2008). Sivas Kentinde Halkın Turiste Ve Turizme Bakışı. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 5(2), 1-23.

Albayrak, A. (2013). Alternatif Turizm. Ankara: Detay Yayıncılık.

Alshıbly, H. H. (2015). Investigating Decision Support System (Dss) Success: A Partial Least Squares Structural Equation Modeling Approach. Journal Of Business Studies Quarterly, 6(4), 56.

Ankaya, F. Ü., Yazıcı, K., Balık, G., & Aslan, B. G. (2018). Dünyada Ve Türkiye'de Ekoturizm, Sosyal-Kültürel Ve Ekonomik Katkıları. Ulusal Çevre Bilimleri Araştırma Dergisi, 1(2), 69-72.

Avcıkurt, C. (2007). Turizm Sosyolojisi: Turist-Yerel Halk Etkileşimi. Detay Yayıncılık.

Ayaz, N., & Parlak, U. (2019). Kırsal Alanlarda Yaşayan Yerel Halkın Kişilik Tipleri Ve Turizm Algısı. Journal Of History Culture And Art Research, 8(3), 480-494.

Bahar, O., & İlal, N. Ç. (2020). Coronavirüsün (Covid-19) Turizm Sektörü Üzerindeki Ekonomik Etkileri. International Journal Of Social Sciences And Education Research, 6(1), 125-139.

Baytok, A., Pelit, E., & Soybalı, H. H. (2017). Alternatif Turizm Mi Turizmde Çeşitlilik Mi? Kavramsal Bir Değerlendirme. Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1-14.

Butler, R. W. (1980). The Concept Of A Tourist Area Cycle Of Evolution: Implications For Management Of Resources. The Canadian Geographer/Le Géographe Canadien, 24(1), 5-12. Doi:10.1111/ J.1541-0064.1980.Tb00970.X

Ceylan, S., Çetin, A., & Özdipçiner, N. S. (2019). Thermal Tourism Perception Of Young People: Case Of Pamukkale University.

Christou, L. (2012). Is İt Possible To Combine Mass Tourism With Alternative Forms Of Tourism: The Case Of Spain, Greece, Slovenia And Croatia. Journal Of Business Administration Online, 11 (1).

Cohen, J. (1988). Statistical Power Analysis For The Behavioral Sciences, Hillside, Nj: Lawrence Erlbaum.

Cömert, M. (2014). Turizm Pazarlamasında Yöresel Mutfakların Önemi Ve Hatay Mutfağı Örneği. Journal Of Tourism And Gastronomy Studies, 2(1), 64-70.

Doğan, D. (2020). Smartpls İle Veri Analizi. Ankara: Zet Yayınları.

Drăghici, C. C., Diaconu, D., Teodorescu, C., Pintilii, R. D., & Ciobotaru, A. M. (2016). Health Tourism Contribution To The Structural Dynamics Of The Territorial Systems With Tourism Functionality. Procedia Environmental Sciences, 32, 386-393.

Duran, E., Özkul, E. (2012) Yerel Halkın Turizm Gelişimine Yönelik Tutumları: Akçakoca Örneği Üzerinden Bir Yapısal Model, International Journal Of Human Sciences, Volume: 9,Issue: 2: 500-520.

Ekici, R., & Çizel, B. (2014). Yerel Halkın Turizm Gelişimi Desteğine İlişkin Tutumlarının Destinasyonların Gelişme Düzeylerine Göre Farklılıkları. Seyahat Ve Otel İşletmeciliği Dergisi, 11(3).

Ekici, R., & Çizel, B. (2014). Yerel Halkın Turizm Gelişimi Desteğine İlişkin Tutumlarının Destinasyonların Gelişme Düzeylerine Göre Farklılıkları. Seyahat Ve Otel İşletmeciliği Dergisi, 11(3).

Emekli, G., & Soykan, F. (2014). Turizm Coğrafyası Yaklaşımıyla Türkiye Turizm Stratejisinin Değerlendirilmesi. Erişim Tarihi, 25, 2019.

Erkılıç, E. (2019). Yerel Halkın Turizm Algısı Ve Turizmin Gelişimine Yönelik Tutumları: Rize Örneği. International Journal Of Contemporary Tourism Research, 3(1), 66–82.

Eyisi, A., Lee, D., & Trees, K. (2021). Facilitating Collaboration And Community Participation İn Tourism Development: The Case Of South-Eastern Nigeria. Tourism And Hospitality Research, 21(3), 275-288.

Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Structural Equation Models With Unobservable Variables And Measurement Error: Algebra And Statistics.

Gohori, O., & Van Der Merwe, P. (2021). Tourism And Community Empowerment: The Perspectives Of Local People İn Manicaland Province, Zimbabwe. Tourism Planning & Development, 1-19.

Gössling, S., Scott, D., & Hall, C. M. (2020). Pandemics, Tourism And Global Change: A Rapid Assessment Of Covıd-19. Journal Of Sustainable Tourism, 29(1), 1-20.

Hair Jr, J. F., Sarstedt, M., Hopkins, L., & Kuppelwieser, V. G. (2014). Partial Least Squares Structural Equation Modeling (Pls-Sem): An Emerging Tool İn Business Research. European Business Review.

Henseler, J., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2015). A New Criterion For Assessing Discriminant Validity İn Variance-Based Structural Equation Modeling. Journal Of The Academy Of Marketing Science, 43(1), 115-135.

Hill.S., (2017). Alternative Tourism İn Budapest: Class, Culture And Identity İn A Postsocialist City. Lexington Books, Usa.

Isaac, R. K., & Eid, T. A. (2019). Tourists' Destination İmage: An Exploratory Study Of Alternative Tourism İn Palestine. Current Issues İn Tourism, 22(12), 1499-1522.

Karakaş, A., & Şengün, H. İ. (2017). Yerel Halkın Turizm Faaliyetlerine Yönelik Tutumları. Bartın Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 8(15), 183-202.

Lin, Y. C., Pearson, E. T. Ve Liping, A. (2011). Food As A Form Of Destination Identitiy: A Tourism Destination Brand Perspective, Tourism And Hospitality Research, 11 (1): 30-48.

Medeiros, H. M. N., Guerreiro, Q. L. D. M., Vieira, T. A., Silva, S. M. S. D., Renda, A. I. D. S. A., & Oliveira-Junior, J. M. B. (2021). Alternative Tourism And Environmental Impacts: Perception Of Residents Of An Extractive Reserve İn The Brazilian Amazonia. Sustainability, 13(4), 2076.

Millington, K., Locke, T., & Locke, A. (2001). Adventure Travel. Travel & Tourism Analyst, (4), 65-98.

Narvaez, E. L. (2014). El Turismo Alternativo: Una Opción Para El Desarrollo Local. Revıise: Revista De Ciencias Sociales Y Humanas, 6(6), 9-18.

Poh Ling, L., Jakpar, S., Johari, A., Than Myint, K., Abdul Rani, N. S. (2011) An Evaluation On The Attitudes Of Residents İn Georgetown Towards The Impacts Of Tourism Development, International Journal Of Business And Social Science, 2, 1, 264-277.

Ringle, C., Da Silva, D., & Bido, D. (2015). Structural Equation Modeling With The Smartpls. Bido, D., Da Silva, D., & Ringle, C.(2014). Structural Equation Modeling With The Smartpls. Brazilian Journal Of Marketing, 13(2).

Sönmez, E. (2018). Kültür Turizminin Korunması Ve Geliştirilmesinde Yerel Halkın Algısının Belirlenmesi: Nemrut Dağı Milli Parkı Bölgesindeki Yerel Halk Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Şahbaz, R. P., & Karaçar, E. (2013). Yerel Çekiciliklerin Turizme Kazandırılmasına Yönelik Yöre Halkının Tutumları: Çankırı Tuz Mağarası Örneği. Journal Of Tourism And Gastronomy Studies, 1(4), 12-19.

Şanlıoğlu, Ö., & Erdem, A. (2017). Kayseri Örneğinde Yerel Halkın Turizm Faaliyetlerini Nasıl Algıladığının Tespitine Yönelik Bir Araştırma. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (27), 277-298.

Şengül, S., Bayhan, İ., & Yücel, R. (2018). Turizm Destinasyonlarında Sürdürülebilir Gelişim: Göynük Yerel Turizm Paydaşları Üzerine Bir Araştırma. Seyahat Ve Otel İşletmeciliği Dergisi, 15(3), 489-505.

Şeyhanlıoğlu, H. Ö. & Kıngır, S. (2021). Ağrı Destinasyonunun Alternatif Turizm Potansiyeline İlişkin Yerel Paydaşların Bakış Açısı, Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10(1), 619-634.

Theng, S., Qiong, X., & Tatar, C. (2015). Mass Tourism Vs Alternative Tourism? Challenges And New Positionings. Études Caribéennes, (31-32).

Triarchi, Eirini Ve Karamanis, Kostas, (2017b) "Alternative Tourism Development: A Theoretical Background", World Journal Of Business And Management, 3(1), S. 35-54.

Türker- Özaltın, G. Ve Türker, A. (2014). Yerel Halkın Turizme Etkilerini Algılama Düzeyi Turizm Desteğini Nasıl Etkiler: Dalyan Destinasyonu Örneği. Electronıc Journal Of Vocational Colleges, 1: 81-98.

Ünal, Ç., & Yücel, B. (2018). Kırsal Turizmin Geliştirilmesi Ve Yönetilmesinde Yerel Halkın Algı Ve Tutumları. Ödemiş/Birgi Örneği. Doğu Coğrafya Dergisi, 23(39), 113-130.

Vargas-Sanchez, A., Plaza-Mejia, M.A., Porras-Bueno, N.(2009) Residents' Attitudes Towards Tourism Development İn The Spanish Province Of Huelva, Narodnostopanski Arhiv, International Edition, 31-63.

Weaver, D. (2006). Sustainable Tourism: Theory And Practice, Oxford:,Elsevier, Butterworth-Heinemann

Wong, K. K. K. (2013). Partial Least Squares Structural Equation Modeling (Pls-Sem) Techniques Using Smartpls. Marketing Bulletin, 24(1), 1-32.

Wwtc, (2019). Travel&Tourism Economic Impact 2019 World, London

Yıldız, S. Macera Turizmi: Salda Gölünün Rüzgâr Sörfü Potansiyelinin Analizi. Avrasya Sosyal Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 8(3), 593-610.

KAYNAKÇA

Asuder.(2013).https://asuder.org.tr/wp-content/uploads/2016/03/AB-STANDARTLARINDA-S%C3%9CT-%C3%9CRETEN-%C3%87%C4%B0FTL%C4%B0KLER%C4%B0N-SERT%C4%B0F%C4%B0KALANDIRILMASINA-DA%C4%B0R-PROSED%C3%9CR.pdf. Erişim tarihi: 28.11.2021.

Bonadonna, A., S. Duglio. 2016. "A Mountain Niche Production: The Case of Bettelmatt Cheese in the Antigorio and Formazza Valleys (Piedmont - Italy)." Food Safety Management 17 (150): 80-86.

Berno, T., & Fusté-Forné, F. (2020). Imaginaries of cheese: revisiting narratives of local produce in the contemporary world. Annals of Leisure Research, 23(5), 608-626.

Çakmakçı, Songül, Salık, Mehmet Ali.(2021).Türkiye'nin Coğrafi İşaretli Peynirleri. Akademik Gıda 19(3): 325-342

Gıda ve Kontrol Müdürlüğü. (2018). http://www.etb.org.tr/media/raporlar/GKGM%20kas%C4%B1m%202018.pdf. Erişim tarihi: 04.12.2021

Shırazı, N.S., Manap, T.A.A. (2005) Export-Led Growth Hypothesis: Further Econometric Evidence from South Asia. The Developing Economies, 43, 472-488.

T.C. Ticaret Bakanlığı. (2021) https://ticaret.gov.tr/destekler/ihracat-destekleri. Erişim Tarihi: 18.11.2021

T.C. Manyas Kaymakamlığı. (2021) http://www.manyas.gov.tr/cografi-yapi. Erişim Tarihi: 26.11.2021

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı. (2020) https://www.tarimorman.gov.tr/SGB/Belgeler/Bakanl%C4%B1k_Faaliyet_Raporlar%C4%B1/TARIM%20VE%20ORMAN%20BAKANLI%C4%9EI%202020%20FAAL%C4%B0YET%20RAPORU%20v.pdf. Erişim tarihi: 27.11.2021

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı. (2020). https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge/Belgeler/PDF%20DurumTahmin%20Raporlar%C4%B1/2020%20DurumTahmin%20Raporlar%C4%B1/S%C3%BCt%20ve%20S%C3%BCt%20%C3%9Cr%C3%BCnleri%20Durum%20Tahmin%20Raporu%202020-321%20TEPGE.pdf. Erişim tarihi: 27.11.2021

T.C. Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü. Rusya Federasyonu/St. Petersburg Gıda Sanayi Ürünleri Yerinde Pazar Araştırması. (2019). https://dtuegm.ticaret.gov.tr/data/5d3fe50f13b8762a64e9019a/RUSYA%20-St.%20Petersburg%20G%C4%B1da%20Sekt%C3%B6r%C3%BC%20Yerinde%20Pazar%20Ara%C5%9Ft%C4%B1rmas%C4%B1%20Raporu.pdf. Erişim Tarihi: 06.12.2021

Teneva-Angelova, Tsvetanka Balabanova, Tatyana, Boyanova, Petya, & Beshkova, Dora (2018). Traditional Balkan fermented milk products. Engineering in Life Sciences, 18(11), 807-819.

The Spruce Eats. (2019). https://www.thespruceeats.com/greek-cheeses-essential-on-every-table-1705617. Erişim Tarihi: 06.12.2021

TKDK. 2013. https://www.tkdk.gov.tr/Content/File/BasvuruFiles/BasvuruPaketiHazirlama Dokumanlari/BasvuruCagriRehberi/3.1/103-1.pdf. Erişim tarihi: 28.11.2021

Türkiye İstatistik Kurumu. (2020) https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Sut-ve-Sut-Urunleri-Uretimi-Kasim-2020-37230. Erişim Tarihi: 26.11.2021

Ulusal Süt Konseyi. (2021) https://ulusalsutkonseyi.org.tr/disticaret/. Erişim Tarihi: 27.11.2021

OEC World. 2020. https://oec.world/en/profile/hs92/cheese. Erişim tarihi: 28.11.2021

UNCTAD. 2020. Key Statistics And Trends in International Trade 2020. https://unctad.org/system/files/official-document/ditctab2020d4_en.pdf. Erişim tarihi: 06.12.2021

Vlahović, B., Popović-Vranješ, A., & Mugoša, I. (2014). International Cheese Market-Current State and Perspective. Economic Insights-Trends & Challenges, 66(1), pp:35-43.

Worlds Top Exports. (2020). https://www.worldstopexports.com/cheese-exports-country/. Erişim tarihi: 28.11.2021

KAYNAKÇA

Ahioğlu, S. S. (2008). *Tarım Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği ve Risk Değerlendirmesi (İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlık Tezi)*. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, Ankara.

Akpınar, T. (2013). *İş Sağlığı ve Güvenliği* (1. Basım). Bursa: Ekin Yayınevi.

Aktuna, A. (2017). *Tarım Sektöründe Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Çerçevesinde Bilgi, Tutum ve Algı Düzeyleri: Tekirdağ Süleymanpaşa Örneği (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Namık Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma İktisadı Anabilim Dalı, Tekirdağ.

Alper, Y. (2013). *Türk Sosyal Güvenlik Sistemi Sosyal Sigortalar Hukuku Kitabı* (5. Baskı). Bursa: Dora Yayınevi.

Anonim. (2021a). Manyas. Retrieved from https://balikesir.com.tr/ilceler/manyas/, Erişim Tarihi: 20.09.2021.

Anonim. (2021b). Manyas İlçesi Hakkında. Retrieved from https://manyas.bandirma.edu.tr/tr/manyas/Sayfa/Goster/Manyas-Ilcesi-Hakkinda-200, Erişim Tarihi: 20.09.2021.

Anonim. (2021c). Manyas Kelle Peyniri. Retrieved from https://www.manyassutbirligi.com/manyas-peyniri/, Erişim Tarihi: 20.09.2021.

Anonim. (2021d, Ocak 8). Elli Peynirli Şehrin Tek Coğrafi İşaretli Peyniri. *Politika Gazetesi*. Retrieved from http://politikam.com/elli-peynirli-sehrin-tek-cografi-isaretli-peyniri.html, Erişim Tarihi: 20.09.2021.

Avan, S. (2007). *Manyas Gölü Balıkçılarının Sosyo-Ekonomik Yapısı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Su Ürünleri Anabilim Dalı, İstanbul.

Baloğlu, C. (2013). *Avrupa Birliği ve Türkiye'de İş Sağlığı ve Güvenliği* (1. Baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık.

Beşer, N., & Sürek, H. (1999). Çeltik Üretimi, Pirince İşleme, Pazarlama ve Tüketimde Kalite ve Kaliteye Etki Eden Unsurlar. *Karadeniz Bölgesi'nde Tarımsal Üretim ve Pazarlama Sempozyumu 15-16 Ekim* (ss. 114–121). Samsun.

Çamurcu, S., & Seyhan, T. G. (2015). Tarim sektöründe iş sağliği ve güvenliği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, *3*(3), 549–552.

Demirel, H. (2014). Tarım Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği. *ÇSGB Çalışma Dünyası Dergisi*, *2*(1), 88–100. https://doi.org/10.5694/j.1326-5377.1975.tb95067.x

Demirhan, S. A., Çelen, B., Çelen, M. F., & Şahinler, N. (2016). Hayvancılıkta İş Sağlığı ve Güvenliği. *Nevşehir Bilim ve Teknoloji Dergisi TARGİD*, (Özel Sayı), ss. 303-314. https://doi.org/10.17100/nevbiltek.211015

Doğan, M., Bayraktar, M., & Akbaba, M. (2019). Yerleşik Tarım Çalışanlarının Zirai İlaçlama ve İş Kazaları ile İlgili Bilgi, Tutum ve Davranışlarının Değerlendirilmesi. *Sakarya Tıp Dergisi*, *9*(4), 632–638. https://doi.org/10.31832/smj.578803

Eğri, N., Çakar, İ., Ceylan, S., Kürkçü, E. A., Ünver, M., Özkahraman, B. C., & Aydemir, U. (2014). *Süt Ürünleri İmalatı Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi*. Retrieved from https://www.csgb.gov.tr/isgum/contents/hizlierisim/isgdokumanlari/, Erişim Tarihi: 20.09.2021.

Gönültaş, T., Aytaç, N., & Akbaba, M. (2018). Mevsimlik Tarım İşçilerinin İş Kazası ve İşle İlgili Hastalık Geçirme Durumlarının Araştırılması. *Sakarya Tıp Dergisi*, *8*(1), 117–126.

Güğerçin, Ö., & Baytorun, A. N. (2018). Tarımda İş Kazaları ve Gerekli Önlemler. *Çukurova Tarım Gıda Bil. Der.*, *33*(2), 157–168.

Gül, H. (2017). *Türkiye'de Kullanılan Zirai İlaçların Sağlığa Etkileri*. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı, Nevşehir.

Gültekin, Ö. (2018). *İş Sağlığı ve Güvenliğine Giriş* (1. Basım). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Güvenli Çalışma. (2021). *İş Cinayetleri Göstergeleri*. Retrieved from http://isigmeclisi.org/, Erişim Tarihi: 27.09.2021.

ILO. (2014). Agriculture; plantations; other rural sectors. Retrieved from https://www.ilo.org/global/industries-and-sectors/agriculture-plantations-other-rural-sectors/lang--en/index.htm, Erişim Tarihi: 27.09.2021.

ILO. (2021). International Labour Standards on Occupational Safety and Health. Retrieved from https://www.ilo.org/global/standards/subjects-covered-by-international-labour-standards/occupational-safety-and-health/lang--en/index.htm, Erişim Tarihi: 27.09.2021.

Kavurmaci, A., & Demirdelen, D. (2015). Turizm Sektöründe İşçi Sağlığı ve Çalışan Güvenliği. *I. Avrasya Uluslararası Turizm Kongresi* (pp. 26–38). Konya.

Kılkış, İ. (2016). *İş Sağlığı ve Güvenliği* (2. Baskı). Bursa: Dora Yayınevi.

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2012). İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği. Retrieved from https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=16909&MevzuatTur=9&MevzuatTertip=5, Erişim Tarihi: 27.09.2021.

Milliyet. (2021, Ocak 11). Manyas'ta feci kaza! Baba oğul can verdi. Retrieved from https://www.milliyet.com.tr/gundem/manyasta-feci-kaza-baba-ogul-can-verdi-6403443, Erişim Tarihi: 27.09.2021.

Özaydın, S. (2021, Nisan 1). ATV ile yaptığı kazada öldü. *Yeni Erdek Gazetesi*. Retrieved from http://yenierdekgazetesi.com/haber/atv-ile-yaptigi-kazada-oldu--45675.html, Erişim Tarihi: 27.09.2021.

Palaz, S. (2019). *Sosyal Bilimlerde İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Polat, A. (2019). *Tarım Alet ve Makine Kaynaklı İş Kazalarının İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Değerlendirilmesi Kayseri İl Örneği (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Avrasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı, Trabzon.

REC Türkiye. (2016). *Süt ve süt ürünleri imalatı, kaynak verimliliği rehberi*. Retrieved from https://rec.org.tr/wp-content/uploads/2016/11/sut_urunleri_rehberi.pdf, Erişim Tarihi: 20.09.2021.

Sabah Gazetesi. (2021, Eylül 23). Manyas'ta çeltik hasadına başlandı. Retrieved from https://www.sabah.com.tr/balikesir/2021/09/23/manyasta-celtik-hasadina-baslandi, Erişim Tarihi: 27.09.2021.

SGK. (2020a). Kayıtdışı İstihdam Oranı. Retrieved from http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/calisan/kayitdisi_istihdam/kayitdisi_istihdam_oranlari, Erişim Tarihi: 20.09.2021.

SGK. (2020b). SGK İstatistik Yıllıkları. Retrieved from http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/kurumsal/istatistik/sgk_istatistik_yilliklari, Erişim Tarihi: 20.09.2021.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2021). Manyas. Retrieved from https://balikesir.ktb.gov.tr/TR-65874/manyas.html, Erişim Tarihi: 20.09.2021.

T.C. Manyas Kaymakamlığı. (2021). Manyas. Retrieved from http://www.manyas.gov.tr/cografi-yapi, Erişim Tarihi: 20.09.2021.

Telman, N., Önen, L., & Özgeldi, M. (2015). *Psikolojide İş Sağlığı ve Güvenliği* (1. Basım). Ankara: Nobel Yayıncılık.

TÜİK. (2020a). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları. Retrieved from https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2020-37210, Erişim Tarihi: 20.09.2021.

TÜİK. (2020b). İşgücü İstatistikleri. Retrieved from https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-2020-37484, Erişim Tarihi: 20.09.2021.

Yiğit, A. (2013). *İş Güvenliği* (2. Baskı). Bursa: Dora Yayınevi.

KAYNAKÇA

Akçamete, G., Kaner, S. ve Sucuoğlu, B. (1998), "Engelli ve engelli olmayan çocuklarla çalışan öğretmenlerin tükenmişlik ve iş doyumu arasındaki ilişkinin karşılaştırılmalı olarak incelenmesi", VI. Ergonomi Kongresi, Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları, Ankara.

Arı, Sağlam, Güler, Bal, Çına, Emine, (2008), "Tükenmişlik Kavramı: Birey ve Örgütler Açısından Önemi", Celal Bayar Üniversitesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi, Cilt 15 Sayı 1, 131-148.

Azizoğlu, Ö., Özyer, K., (2010), "Polislerde Tükenmişlik Sendromu Üzerine Bir Ampirik Çalışma", Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi, (Prof. Dr. Hasan Işın Definer Özel sayısı), 21(1), 137-147.

Başol, Gülşah, Altay, Mehmet. "Eğitim Yöneticisi ve Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi". Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi 58 / 58 (Eylül 2009): 191-216.

Cordes, C.L., Dougherty, T.W. (1993). "A Review and an Integration of Research on Job Burnout", The Academy of Management Review, 18(4), 621-656.

Çağlıyan, Yasemin, (2007) "Tükenmişlik Sendromu ve İş Doyumuna Etkisi (Devlet ve Vakıf Üniversitelerindeki Akademisyenlere Yönelik Alan Araştırması)", Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli

Gökoğlan, Kadir, (2010) "Kamu İç Denetçilerinde Tükenmişlik Sendromu Üzerine Bir Araştırma",, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde.

Keser, Aşkın, (2005) "Job Bornout and Workload Relations Among Call Center Workers", National and Global Perspectıves, Proceedings of International Strategıc Management Conference, Çanakkale,

Maslach, Christina, Jackson Susan E. (1981) "The measurement of experienced burnout. Journal of Organizational Behavior". Vol (2):99-113.

Maslach, Christina, Jackson Susan E., & Leıter, M.P. (1996), "MBI: Maslach Burnout Inventory", Manual research edition. University Of California/Consulting. CA, Palo Alto: Psychologists Press.

Soysal, A., (2009), "Çalışanlarda Tükenmişlik Düzeyinin Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi: K. Maraş Emniyet Müdürlüğü'nde Bir Araştırma.", VII. Kamu Yönetimi Forumu (KAYFOR) 2. Kitap, 290-309.

Şeşen, H. (2010), Adalet Algısının Tükenmişliğe Etkisi: İş Tatmininin Aracı Değişken Rolünün Yapısal Eşitlik Modeli İle Testi, Savunma Bilimleri Dergisi, 9(2), 67-90.

Taşdöven, H., (2005), "Polislerin Tükenmişlik Düzeylerinin Çalıştıkları Birimler Açısından İncelenmesi", Polis Bilimleri Dergisi, 7, 3: 43-58

Türkiye Psikiyatri Derneği Ruhsal Travma ve Afet Çalışma Birimi https://psikiyatri.org.tr/uploadFiles/14202016552-TukenmislikCOVID.pdf, 11.05.2021, 23:14.

KAYNAKÇA

Akşit, A., Arpat, B. ve Kalfa, V.R. (2017). Analysis of the Contribution to Professional Knowledge of the Job Training within the Student Perspective in the 3+1 Education Model: The Example of Honaz Vocational School. European Scientific Journal, Special Issue, July-2017, 176-192.

Alkan, R.M., M. Suiçmez, M. Aydınkal, M. Şahin (2014) Meslek Yüksekokullarındaki Mevcut Durum: Sorunlar ve Bazı Çözüm Önerileri Yüksek Öğretim ve Bilim Dergisi, 4(3):133-140.

Arpat, B. ve Namal, M.K. (2019). On the Job Training Policy in Turkish Vocational Schools: A Case Study for the Evaluation of Honaz Vocational School. In Public Policy Analysis in Turkey (Eds. O. Kulaç, E. Akman ve C. Babaoğlu). Peter Lang, Berlin.

Arpat, B. (2018a). Türkiye'de Genç İşsizlikle Mücadelede Meslek Yüksekokullarında Uygulanan İşbaşı Eğitimlerinin Rolü ve Önemi: Honaz MYO Örneği. Çalışma ve Toplum, 2018(4):2193-2230.

Arpat, B. (2018b). Meslek Yüksekokullarında Uygulanan İşbaşı eğitimlerinde Boylamsal Bir Değerlendirme. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7(3):345-359.

Arpat, B., Kalfa, V.R., Akşit, A. ve Çamurdan, B. (2017a). Meslek Yüksekokullarında Nitelikli Ara Eleman İhtiyacını Karşılamada Yeni Arayışlar: 3+1 İşbaşı Eğitim Modeli Honaz Meslek Yüksekokulu Örneği. Çalışma İlişkileri Dergisi, 8(2):76-94.

Arpat, B., Tokbaş, M., Çamurdan, B. ve Akşit, A. (2017b). Meslek Yüksekokullarında 3+1 İşbaşı Eğitim Müdeli Stajlarında Yapılan İş Teklifleri Üzerine Bir Araştırma: Honaz MYO Örneği. Javstudies, 3(14):1-11.

Atkeson, A. (2020). What will be the economic impact of covid-19 in the US? Rough estimates of disease scenarios. national bureau of economic research. Erişim adresi: http://www.nber.org/papers/w26867, (23.04.2020).

Bayrakdar, S. ve İncekara, A. (2013). Türkiye'nin Genç İşsizlik Profili. Çalışma İlişkileri Dergisi, 4(1):15-38.

Çetin, Ş. (2005) Öğrenci Stajlarında Yararlanılan Dersler Üzerine Ampirik Bir Değerlendirme: Mersin Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği, Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 16(2):153-169.

Erdem, İ. (2020). Koronavirüse (Covid-19) karşı Türkiye'nin karantina ve tedbir politikaları. Turkish Studies, 15(4):377-388. https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43703, (15.10.2021).

Etci, H. ve Kağnıcıoğlu, D. (2019). Değişen İstihdam Yapısı ve Genç İşsizlerin Gözünden Sendikalar. Sosyal Güvenlik Dergisi (Journal of Social Security), 9(2):289-408.

Gül, H. ve Yürekli, E. (2020). MYO'lardaki 3+ 1 İşbaşı Eğitimlerinin Girişimcilik Eğilimine Etkisi: PAÜ Örneği. MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(4), 2407-2417.

ILO (2020). Social protection responses to the covid-19 crisis: Country responses in Asia and the Pacific. Erişim adresi: https://www.social-protection.org/gimi/ShowWiki.action?id=62, (01.10.2021).

IMF (2020). World Economic Outlook. Washington D.C: International Monetary Fund. 2020 April, Erişim adresi: https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2020/04/14/weo-april-2020, (26.09.2021).

İnce, F., Nurdoğan, A.K. ve Bayar, H.T. (2021). Covid-19 Krizinin Sağlık Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmeler Üzerindeki Etkileri. Vizyoner Dergisi, 12(30):434-448.

İnce, F. ve Evcil F. Y. (2020). Covid-19'un Türkiye'deki ilk üç haftası. Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 11(2):236-241.

Jolevski, F. ve Muzi, S. (2020). Supporting vulnerable temporary workers and businesses coping with coronavirus challenges, (26.09.2021).

Kalkan, G. (2021). Geleceğin Aşçılarının İşyeri Eğitimi Döneminde Karşılaştıkları Sorunlar: Isparta Ön Lisans Öğrencileri Örneği. Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 5(4):2558-2572.

Kara, E. (2020). Covid-19 pandemisi: işgücü üzerindeki etkileri ve istihdam tedbirleri. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD), 7(5):269-282.

Karadeniz, O. ve Kumaş, H. (2016), "Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İstihdam Edilebilirliğini arttırmada Mesleki Uygulamalar Dersi (3+1 Programlarının) ile İŞKUR İşbaşı Eğitim Programlarının Rolü: Honaz MYO Örneği", UMYOS, 5. International Vocational Schools Symposium, 18-20.Mayıs, ss:750-758.

Karadeniz, O., Karadeniz, H.K., Kocaalan, M.L. ve Arpat, B. (2013), "Mesleki Eğitim Kurslarına Katılanların İşgücü Piyasasındaki Durumu Araştırması", ILO Türkiye Ofisi, Ankara.

OECD (2020). Supporting people and companies to deal with the covid-19 virus: options for an ımmediate employment and social-policy response. Erişim adresi: https://oecd.dam-broadcast.com/pm_7379_119_119686-962r78x4do.pdf, (26.09.2021).

Özkan, S.S., G. Atalı, M. Sarıbıyık, D. Karayel (2016). Türkiye'de Yükseköğretim Kurumlarında Uygulanan Uygulamalı Eğitim Modellerinin İncelenmesi. 5. International Vocational School Symposium, Prizren, 18-20.Mayıs.2016.

Rutkowski, M. (2020). How social protection can help countries cope with Covid-19. Worldbank. Erişim adresi: https://blogs.worldbank.org/voices/how-social-protection-can-help-countries-cope-covid-19, (25.09.2021).

Taş, H.Y. ve Bilen, M. (2014). Avrupa Birliği ve Türkiye'de Genç İşsizliği Sorunu ve Çözüm Önerileri. Emek ve Toplum, 3(6):50-69.

Torun Kayabaşı, E. (2020). Covid-19'un piyasalara ve tüketici davranışlarına etkisi. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 7(5):25-15.

Yeşil, Y. (2016). Kobilerde Eğitim ve Geliştirmenin Örgütsel Bağlılıkla İlişkisi: Çerkezköy Organize Sanayi Bölgesinde Bir Araştırma. Detay Yayıncılık: Ankara.

Yürekli, E., Arpat, B. ve Çamurdan, B. (2018). Muhasebe Meslek Mensuplarının 3+1 İşbaşı Eğitimi Modeline Yaklaşımları: Denizli İlinde bir Alan Araştırması. İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi, 3(6):102-110.

KAYNAKÇA

Bryman, Alan, Cramer, Duncan (2001), Quantitative Data Analysis with SPSS 12 And 13: A Guide for Social Scientists, Taylor&Francis Group, London and New York, ISBN 0-203-49818-6.Master E-Book ISBN, pp.1-359.

Bozyiğit, Elif, Gökbaraz, Nurdan (2020), "Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinde kariyer stresinin belirleyicileri", Journal of Computer and Education Research. 8(15), ss.181-200.

Cascıo, Wayne (1989), Managing Human Resources: Productivity, Quality of Work Life, Profits. McGraw-Hill, New York.

Choı, Bo Young, Park, Heerak, Nam, Suk Kyung, Lee, Jayoung, Cho, Daeyeon, Lee, Sang Min (2011), "Development and ınitial psychometric evaluation of the Korean career stress ınventory for college students", The Career Development Quarterly. 59, pp.559-572.

Cooper, Cary L. (1998), Theories of Organizational Stress, Oxford University Press Inc, New York.

Çetinkaya, Turan (2019), "The analysis of academic motivation and career stress relationships of the students in department of physical education and sport", International Education Studies, 12(4), pp.24-35.

Duru, Hazel, Gültekin, Filiz (2020), "Eğitim fakültesi öğrencilerinin kariyer stresleri, kariyer uyum yetenekleri ve mentörlük arasındaki ilişkinin incelenmesi", Kastamonu Education Journal. 28(1), ss.328-337.

Esen, Dilek (2019), "Kariyer stresi ile özyeterlilik inancı ilişkisinin demografik değişkenlerin farklılaştırıcı rolü bağlamında incelenmesi: İzmir Meslek Yüksekokulu İktisadi ve İdari Programlar örneği", İzmir Katip Çelebi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2(2), ss.217-232.

Haq, Muhammad Ahsan Ul, Dar, Irum Sajjad, Aslam, Muhammad, Mahmood, Qaisar Khalid (2018), "Psychometric study of depression, anxiety and stress among university student", Journal of Public Health-Heidelberg, 26(2), pp.211-217.

Haır, Joseph, Black, Bill, Babın, Barry, Anderson, Rolph (2010), Multivariate Data Analysis, Upper Saddle River, Prentice Hall, NJ.

Gazzaz, Zohair Jamil, Baıg, Mukhtiar, Alhendi, Bader Salem, Suliman, Mohammed Mahdi, Alhendi, Awshaemah Salem, Al-Grad, Mana Saleh, Qurayshah, Mohammed Abdullah Ali (2018), "Perceived stress, reasons for and sources of stress among medical students at Rabigh Medical College", BMC Medical Education, 18(1), pp.29.

Gelişin, Yeşim (2020), "Üniversite öğrencilerinde kariyer ve iş bulma stresinin yeme tutum ve davranışları üzerine etkisi", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Gürpınar, Aybala Cemal, Emül, Büşra, Siyez, Diğdem Müge (2021), "Öğretmen adaylarında kariyer yetkinlik beklentisi ve mesleki sonuç beklentisi: Kariyer stresinin aracı rolü", IBAD Sosyal Bilimler Dergisi, (10), ss.220-237.

Günay, Ahmet, Çelik, Rukiye (2019), "Kariyer stresinin psikolojik iyi oluş ve iyimserlik değişkenleriyle yordanması", Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2(33), ss.205-217.

Jung, Young Mi (2019), "Nursing students' career ıdentity, satisfaction with major, and career stress by career decision type", Japan Academy of Nursing Science, pp.1-10.

Karasar, Niyazi (2010), Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Kang, Minchul, Lee, Juyoung, Lee, A-Ra (2019), "The effects of college students' perfectionism on career stress and ındecision: Self□esteem and coping styles as moderating variables", Asia Pacific Education Review.

Krejcıe, Robert, Morgan, Daryle (1970), "Determining sample size for research activities", Educational and Psychological Measurement. 30, pp.607-610.

Kım, Seok Ki (2003), "Life stress in freshmen and adjustment to college", Korean Journal of Youth Studies. 10, pp.215-237.

Kıng, Keith, Vıdourek, Rebecca, Merıanous, Ashley, Sıngh, Meha (2014), "A study of stress, social support, and perceived happiness among college students", The Journal Happiness & Well-Being, 2(2), pp.132-144.

Mırón, Judit, Goldberg, Ximena, López-Sola, Clara, Nadal, Roser, Armarıo, Antonio, ANDERO, Raul, Gıraldo, Jesus, Ortız, Jordi, Cardoner, Nracis, Palao, Diego (2019), "Perceived Stress, Anxiety and Depression among Undergraduate Students: An Online Survey Study", Journal of Depress Anxiety. 8(1), pp.1-5.

Mcgraw-Hıll, (2013), Aklımın Aklı: Psikoloji, (Çev.) M. Durak, E. Durak ve U. Kocatepe, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Othman, Nasih, Ahmad, Farah, El Morr, Christo, Rıtvo, Paul (2019), "Perceived ımpact of contextual determinants on depression, anxiety and stress: A survey with university students", International Journal of Mental Health Systems, 13(1), pp.17.

Özveren, Cem Güney (2021), "The role of self-efficacy on perceived stress and depression level: A research on bachelor degree students", Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 35(1), pp.45-58.

Özden, Kadir, Sertel-Berk, Özlem (2017), "Kariyer stresi ölçeği'nin (KSÖ) Türkçe'ye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin sınanması", Psikoloji Çalışmaları Dergisi, 3(1), ss.35-51.

Öztürk, Ayfer (2020), "Hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları stres ile üniversiteye uyum düzeyleri ve akademik genel not ortalamaları arasındaki ilişkinin incelenmesi", Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi, 2(3), ss.155-162.

Paı, Yogesh, Chary, Satyanayarana (2013), "Dimensions of hospital service quality: A critical review perspective of patients from global studies", International Journal of Health Care Quality Assurance. 26(4), pp.308-340.

Şahin, Ahmet (2018), "Üniversite öğrencilerinin algılanan stres düzeylerinin fakülte türü ve cinsiyet değişkenlerine göre incelenmesi", Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2(1), ss.28-35.

TİCan, Canses (2020), "Öğretmen adaylarının girişimcilik özellikleri ile kariyer streslerine yönelik görüşleri", İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi. 9(3), ss.2768-2795.

Torun, Yasemin, Çakar, Hilal, Budak, Sezer (2021), "Üniversite öğrencilerinin temel benlik değerlendirmeleri ile kariyer stresleri arasındaki ilişkide girişimcilik niyetinin aracılık rolü: Bir vakıf üniversitesi örneği", Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, ss.1-25, doi: 10.9779.pauefd.796817.

Turpçu, Eray, Akyurt, Hakan (2018), "Turizm eğitimi alan öğrencilerin kariyer streslerinin belirlenmesi: Giresun Üniversitesi lisans öğrencileri üzerine bir araştırma", The Journal of Academic Social Science Studies, 69, ss.365-380.

Üzüm, Burcu, Uçkun, Seher, Uçkun, Gazi (2018), "Üniversite öğrencilerinin yaşadığı bir fenomen: kariyer stresi", Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR), 5(24), ss.1641-1651.

Van Zyl, Yolande, Dhurup, Manilall (2016), "When things get tough, the tough get going: University students' perceived stress and coping mechanisms", International Journal of Social Sciences and Humanity Studies, 8(1), pp.218-232.

Yaşar, Onur Mutlu, TURGUT, Murat (2019), "Sport science college students and career stress", Cypriot Journal of Educational Science, 14(4), pp.580-589.

Yılmaz, Aynur (2019), "Öğretmen adaylarının kariyer stresinin karma araştırma yaklaşımı ile incelenmesi", Türk Spor Bilimleri Dergisi, 2(1), ss.93-105.

KAYNAKÇA

EMarketer, (2021). https://www.emarketer.com/content/global-ecommerce-update-2021. Erişim Tarihi: 10.12.2021.

E-Ticaret Bilgi Platformu, (13.10.2021). https://www.eticaret.gov.tr/haberler/10080/detay. Erişim Tarihi: 08.12.2021.

E-Ticaret Bilgi Platformu, (2021). https://www.eticaret.gov.tr/istatistikler. Erişim Tarihi: 12.12.2021.

Harahap, D. A., Amanah, D., & Agustini, F. (2018). Effect of product completeness and price on consumer purchasing decision in smes market medan. Jurnal Manajemen, 22(1), 47–61. https://doi.org/10.24912/jm.v22i1.312

Koufaris, M. (2002). Applying the Technology Acceptance Model and Flow Theory to Online Consumer Behavior. Information Systems Research, 13(2), 205–223. http://www.jstor.org/stable/23011056.

OECD (2019). Measuring E-commerce Some New Developments, https://unctad.org/system/files/non-official-document/dtl_eWeek2017p29_VincenzoSpiezia_en.pdf. Erişim tarihi: 11.12.2021.

OECD (2013). Electronic And Mobile Commerce. https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DSTI/ICCP/IE/IIS(2012)1/FINAL&docLanguage=En. Erişim Tarihi: 11.12.2021.

Peppard, J., & Butler, P. (1998). Consumer purchasing on the internet: processes and prospects. In Eur Manage J.

Poddar, N., & Agarwal, D. (2019). A comparative study of application effectiveness between digital and social media marketing for sustainability of start-ups. International Journal of Business Insights & Transformation, 12(2).

Ramya, N., & Ali, S. M. (2016). Factors affecting consumer buying behavior. International journal of applied research, 2(10), 76-80.

Saprikis, V., Chouliara, A., & Vlachopoulou, M. (2010). Perceptions towards online shopping: Analyzing the Greek university students' attitude. Communications of the IBIMA.

SEKARAN Uma, Research Methods for Business: A Skill Building Approach, 4th Ed.,New York, John Wiley & Sons, Inc., 2003.

T.C. Ticaret Bakanlığı, (29.07.2019). https://ticaret.gov.tr/hizmet-ticareti/elektronik-ticaret/dijital-ticaret-tanim-ve-kavramlar. Erişim tarihi:12.12.2021

TÜİK, (2021). https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2021-37437. Erişim Tarihi: 10.12.2021

Tüsiad Raporu, (2017). Dijitalleşen Dünyada Ekonominin İtici Gücü: E Ticaret. https://www.eticaretraporu.org/wp-content/uploads/2017/04/TUSIAD_E-Ticaret_Raporu_2017.pdf. Erişim Tarihi: 09.12.2021

We Are Social, 23.07.2021. https://wearesocial.com/blog/2021/07/digital-2021-i-dati-di-luglio/. Erişim Tarihi: 09.12.2021

Zhou, L., Dai, L., & Zhang, D. (2007). Online shopping acceptance model-A critical survey of consumer factors in online shopping. Journal of Electronic commerce research, 8(1), 41.

KAYNAKÇA

Akgündüz, A. (1990), Osmanlı Kanunnameleri. 2. Baskı. İstanbul. Osmanlı Araştırmaları Vakfı

Arıkboğa, D. (2016). Geçmişten Geleceğe Büyükşehir Belediye Modeli. Yerel Politikalar, 0 (3), 48-96.

Belli, A., Aydın, A. (2017). 6360 Sayılı Kanun ve Yerelde Merkezileşme, The Journal of Academic Social Science Studies, Sayı:55, (401-413)

Bozlağan, R., Demirkaya, Y. (2008), Türkiye'de Yerel Yönetimler,1. Baskı. Ankara. Nobel yayınları, 136-140

Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, Resmî gazete 18350, Karar Sayısı: KHK/195.

Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, Resmî gazete18453, Kanun no:3030.

Çiçek, Y. (2014). Geçmişten Günümüze Yerel Yönetimler. KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:1, (53-64)

Demirkaya, Yüksel. (1998). Osmanlı Devleti'nde Belediye (Hisbe) Teşkilatı. Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, Sayı:41-42, (308-311)

Eryılmaz, Bilal (2007), Kamu Yönetimi, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 8. Baskı. İstanbul. Umut Tepe Yayınları, 187-190

Işık, Ş. (2005). Türkiye'de Kentleşme ve Kentleşme Modelleri. Ege Coğrafya Dergisi, 14 (1-2), 57-71.

Kanca, O. (2013). 1950-1960 Arası Türkiye'de Uygulanan Sosyo-Ekonomik Politikalar/ Socio-Economic Policies Applied in Turkey Between the Years of 1950-1960. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9 (19), 47-63.

Kaypak, Ş., Yılmaz, V. (2017). Yeni Büyükşehir Uygulamasının Yerel Halk Üzerindeki Etkileri: Van Örneği, Sayısı: 4, 401-413

Kaynak, T. (2019). 6360 Sayılı Kanun ve Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın

On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Resmî gazete 28489, Kanun No. 6360.

Ortaylı, İ. (1973). Türk Belediyesinin Denetim Yetkisinin Tarihi Gelişimi ve Günümüzdeki Durumu. Amme İdaresi Dergisi, Cilt 6, Sayı 4, Aralık, s.14-24.

Önver, Ş. B. (2019). *Altıncı Daire-i Belediye ve Günümüz Belediye Hizmetleriyle Karşılaştırılması*. Takvim-i Vekayi, 7 (1), 37-72 .

Takım, A. (2012). Demokrat Parti Döneminde Uygulanan Ekonomi Politikaları ve Sonuçları. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi. Sayı:2. (157-187)

Tekeli, İ., Ortaylı, İ. (1978). Türkiye'de Belediyeciliğin Evrimi. Türk İdareciler Derneği Bilimsel Araştırma Dizisi: 2, Ankara 1978,

Yörükoğlu, F. (2009). Türk Belediyeciliğinin Gelişim Süreci. Mevzuat Dergisi. Sayı:135. (12-14)

Yıldırım, A., Yıldırım, K. E. "Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı'nın Yönetişim Açısından Etkinliği" Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi 9, (2017): 17-29 https://dergipark.org.tr/tr/pub/hiad/issue/36081/405103

Yıldız, M, (2013), 6360 Sayılı Onüç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmialtı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un getirdikleri, Afyon.

Tekin, Ö. F. (2018). Türkiye'de Büyükşehir Yönetimi ve 6360 Sayılı Yasanın Getirdiği Değişim: Konya Örneği. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (55), 84-105.

https://www.balikesir.bel.tr/yetki-ve-gorevler, (E.T.:11.12.2021).

https://www.balikesir.bel.tr/yetki-alani (E.T.:11.12.2021).

https://www.manyassutbirligi.com/manyas-kelle-peyniri-cografi-isaret-tesciline-kavustu/,(10.12.2021).

http://www.manyas.gov.tr/mahalleler (10.12.2021).

FİNANSAL KRİZLERİN ÖNGÖRÜLEBİLİRLİĞİ VE TÜRKİYE UYGULAMASI

Doç. Dr. Nur DİLBAZ ALACAHAN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-31-8

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: *Murat Özbey*

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Ağustos 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Teşekkür

Çalışmalarımı yaparken her zaman yanımda olan beni destekleyen sevgili eşim Dt. Bünyamin Alacahan'a sabrından dolayı teşekkür ederim. Ayrıca değerli öğrencim ve meslektaşım Öğretim Görevlisi Yağmur Akarsu'ya çalışmanın okunmasında ve basım aşamasında düzeltmelerin yapılmasında yardımcı olduğu için teşekkür ediyorum.

ÖNSÖZ

Finansal Krizler finansal göstergelerde ortaya çıkan aşırı dalgalanma hali olarak tanımlanabilmektedir. Para Krizi, Bankacılık Krizi, Sistemik Kriz ve Dış Borç Krizi diye adlandırılmaktadır. Finansal krizlerin başlıca sebepleri, yüksek kamu açıkları, negatif dış şoklar, yerli paranın aşırı değerlenmesi, bilançolarda bozulma, kurumsal zayıflık, asimetrik bilgi ve spekülatif sermaye hareketliliği şeklinde sayılabilir.

Günümüzde ulaştırma, iletişim ve finansal transfer teknolojilerindeki gelişmelerle küresel piyasalar birbirine sıkıca bağlanmakta, bir ülkede çıkan finansal kriz diğer ülke/ülkelere çok kolay atlayarak yayılabilmektedir.

Türkiye de gerek ulusal gerek uluslararası pek çok finansal krizden etkilenmiş, her defasında bu krizlerle mücadele etmek zorunda kalmıştır. 1929 Ekonomik Kriz, 1946 Krizi, 1958 Krizi, 1970'lerin Petrol Şokları, 1994 Krizi, 2000 Kasım ve 2001 Şubat Krizleri ve 2008 Küresel Ekonomik Kriz örnek verilebilir. Finansal Krizler reel sektöre de atlayarak ülke ekonomisinde yıkıcı durumlara sebep olmaktadır. Bu nedenle henüz kriz çıkmadan erken uyarı sinyallerini tespit etmek her ülkede olduğu gibi Türkiye için de önem arz etmektedir.

Bu kitapta öncelikle Finansal Kriz tanımlaması yapılarak teorik çerçeve anlatılmıştır, sonra 1929 Dünya Krizi'nden 2008 Küresel Krize kadar krizlere değinilmiş, daha sonra krizlerin Türkiye'ye yönelik etkileri üzerinde durulmuştur. Son bölümde ise ülke ekonomileri için bu kadar önem arz eden Finansal Krizlerin öngörülebilmesine yönelik yaklaşımlar ele alınmış ve Finansal Krizlerin öngörülebilirliği üzerine Probit Analiz Modeli Türkiye örneği ile açıklanmıştır.

ÇANAKKALE
Nur Dilbaz Alacahan

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ ..... **v**
İÇİNDEKİLER ..... **vii**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **xi**
ŞEKİLLER VE GRAFİKLER LİSTESİ ..... **xiii**

BİRİNCİ BÖLÜM
FİNANSAL KRİZLERİN TANIMLANMASI VE TEORİK İÇERİK

1. FİNANSAL KRİZLERİN TANIMLANMASI VE TEORİK İÇERİK **1**
1.1. Ekonomik Kriz ve Finansal Kriz Kavramı **1**
1.2. Finansal Krizlerle İlgili Önemli Kavramlar **4**
1.2.1. Asimetrik Bilgi (Asimetric Information) 4
1.2.2. Ters Seçim: Limon Problemi (Adverse Information: Lemons Problem) 5
1.2.3. Ahlaki Tehlike (Moral Hazard) Sorunu ve Sonuçları 6
1.2.3.1. Hisse Senedi Alım Sözleşmelerinde Ahlaki Tehlike: Asil-Vekil Sorunu 8
1.2.4. Kredi Tayınlaması (Credit Rationing) 8
1.2.5. Sinyal Verme (Signaling) 9
1.2.6. Ayırt Etme (Screening) 10
1.3. Finansal Kriz Türleri **10**
1.3.1. Bankacılık Krizi ve Bankacılık Krizine Neden Olan Faktörler 11
1.3.2. Döviz Krizi (Currency Crisis) 16
1.3.2.1. Ödemeler Dengesi Krizi (Balance of Payments Crisis) 18
1.3.2.2. Döviz Kuru Krizi (Exchange Rate Crisis) 18
1.3.3. Dış Kaynaklı Borç Krizleri 19
1.3.4. Sistematik Finansal Krizler 19
1.3.5. İkiz Krizler 20
1.3.6. Borsa Krizi 24
1.4. Finansal Krizlere Neden Olan Faktörler **24**
1.4.1. Borçlanma Olgusu 24
1.4.2. Beklenen ve Gerçekleşen Enflasyon Arasındaki Farklılık 25
1.4.3. Faiz Oranlarındaki Artışlar 25
1.4.4. Uygulanan Döviz Kuru Politikası 26
1.4.5. Finansal Piyasalarda Saydamlık Eksikliği 27
1.4.6. Kredi Derecelendirme Sürecinde Yaşanan Sorunlar 27
1.4.7. Ekonomik Belirsizliklerin Artması 27
1.4.8. Borsa Çöküşleri 27
1.4.9. Finansal Liberalizasyon 28
1.4.10. Finansal Aracıların Bilançolarının Bozulması 28

1.5. Ekonomik Krizlerin Öncü Göstergeleri 31
1.5.1. Döviz Kuru ve Ödemeler Dengesi Göstergeleri 32
1.5.2. Parasal ve Finansal Göstergeler 33
1.5.3. Reel Sektör Göstergeleri 35
1.6. Ekonomik Krizleri Açıklamaya Yönelik Modeller 36
1.6.1. Birinci Nesil Kriz Modelleri (Kanonik Modeller) 37
1.6.2. İkinci Nesil Kriz Modelleri (Kendini Besleyen Modeller) 39
1.6.3. Üçüncü Nesil Kriz Modelleri 40
1.6.4. Yeni Nesil Ekonomik Kriz Modelleri (Yayılma Etkisi Modeli) 41
1.6.5. Dışsal Faktörlere Vurgu Yapan Modeller 42
1.7. Ekonomik Krizi Açıklamaya Yönelik Yaklaşımlar 42
1.7.1. Merkantilistlerin ve Fizyokratların Yaklaşımı 43
1.7.2. Klasik Yaklaşım 43
1.7.3. Neo-Klasik Yaklaşım 44
1.7.4. Keynesgil Yaklaşım 44
1.7.5. Yeni Keynesgil 45
1.7.6. Post Keynesgil Yaklaşımlar 46
1.7.6.1. Fisher Yaklaşımı 47
1.7.6.2. Minsky Yaklaşımı 47
1.7.6.3. Kindleberger Yaklaşımlar 47
1.7.7. Marksist Yaklaşım ve Ekonomik Krizler 47

İKİNCİ BÖLÜM
1929 DÜNYA KRİZİNDEN
2008 KÜRESEL KRİZE EKONOMİK KRİZLERİN GELİŞİMİ

2. 1929 DÜNYA KRİZİNDEN 2008 KÜRESEL KRİZE EKONOMİK KRİZLERİN GELİŞİMİ 51
2.1. 1929 Ekonomik Krizi (Büyük Ekonomik Buhran-Dünya Ekonomik Krizi) 51
2.1.1. Krizin Başlangıcı 52
2.1.2. Krizin Ortaya Çıkış Nedenleri (Kara Perşembe) 52
2.1.3. Yansımaları ve Sonuçları 56
2.2. 1970'lerin Petrol Şokları 65
2.2.1. 1973 Petrol Şoku (Birinci Petrol Krizi) 67
2.2.2. 1979 Petrol Şoku (İkinci Petrol Krizi) 68
2.3. 1994-1995 Meksika Krizi 68
2.4. 1997 Asya Krizi 70
2.4.1. Asya Ülkelerinde Kriz 70
2.4.1.1. Tayland 71
2.4.1.2. Filipinler 72
2.4.1.3. Endonezya 73
2.4.1.4. Güney Kore 74
2.4.1.5. Malezya 74

2.5. 1998 Rusya Krizi **75**
2.6. 1998 Brezilya Krizi **77**
2.7. 2001 Arjantin Krizi **78**
2.8. 2008 Mortgage Krizi **81**
2.8.1. 2008 Mortgage Krizinin Nedenleri 82
2.8.2. 2008 Mortgage Krizi'nin Yansımaları ve Sonuçları 90

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
KÜRESEL EKONOMİK KRİZLERİNTÜRKİYE'YE YÖNELİK ETKİLERİ VE ULUSAL EKONOMİK KRİZLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

3. KÜRESEL EKONOMİK KRİZLERİN TÜRKİYE'YE YÖNELİK ETKİLERİ VE ULUSAL EKONOMİK KRİZLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ **95**
3.1. Krizlerin Türkiye Ekonomisine Etkileri **95**
3.1.1. 1929-1960 Arası Yaşanan Krizlerin Etkileri 95
3.1.1.1. 1929 Ekonomik Krizi'nin Yansıması 96
3.1.1.2. 1946 Krizi'nin Yansıması 98
3.1.1.3. 1958 Krizi'nin Yansıması 100
3.1.2. 1960-1980 Arası Yaşanan Krizlerin Etkileri 104
3.1.2.1. 1969 Krizi Türkiye'deki Ekonomik Durum ve Krizin Yansıması 104
3.1.2.2. 1974 Krizi Türkiye'deki Ekonomik Durum ve Krizin Yansıması 105
3.1.2.3. 1978 Krizi Türkiye'deki Ekonomik Durum ve Krizin Yansıması 107
3.1.3. 1980-2000 Arası Yaşanan Krizlerin Etkileri 107
3.1.3.1. 1980 Dönüşümü Türkiye'deki Ekonomik Durum 108
3.1.3.2. 1980'li Yıllar ve Türkiye 108
3.1.3.3. 1990'lı Yıllar ve Türkiye 109
3.1.3.3.1. Mart 1994 Krizi 110
3.1.3.3.2. 1997 - 1998 Krizi 113
3.1.3.3.3. 1999 Krizi 115
3.1.4. 2000 – 2008 Arası Yaşanan Krizlerin Etkileri 116
3.1.4.1. Kasım 2000 Krizi 116
3.1.4.2. Şubat 2001 Krizi 117
3.1.4.3. 2008 Küresel Ekonomik Krizi 119
3.2. Krizlerin Türk Bankacılık Sektörün Etkisi **121**
3.3. Krizlerin Reel Sektör Üzerindeki Etkileri **125**
3.4. Krizlerin Makro Ekonomik Göstergeler Üzerindeki Etkileri **128**
3.4.1. Büyüme 131
3.4.2. Dış Ticaret 133
3.4.3. İşsizlik 133
3.4.4. Enflasyon 134
3.4.5. Cari Açık 135
3.4.6. Reel Döviz Kuru ve Faiz Oranı 137
3.5. Türkiye'de Krizlere Karşı Uygulanan Politikalar **138**

3.5.1. Para Politikası Uygulamaları 142
3.5.2. Maliye Politikası Uygulamaları 147

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
FİNANSAL KRİZLERİN ÖNGÖRÜLEBİLMESİNE YÖNELİK YAKLAŞIMLAR: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

4. FİNANSAL KRİZLERİN ÖNGÖRÜLEBİLMESİNE YÖNELİK YAKLAŞIMLAR: TÜRKİYE ÖRNEĞİ 151
4.1. Finansal Krizlerin Tahmininde Kullanılan Ampirik Yaklaşımlar 151
4.1.1.Erken Uyarı Göstergeleri 151
4.1.2. Erken Uyarı Sistemleri: Standart Yaklaşımlar 153
4.1.2.1. Sinyal Yaklaşımı Metodu 153
4.1.2.2.Doğrusal Olasılık Modeli 155
4.1.2.3.Probit ve Logit Modeller 157
4.1.2.3.1. Probit ve Logit Modelin Karşılaştırılması 159
4.1.2.4.Regresyon Modeli 160
4.1.3.Erken Uyarı Sistemleri: Yeni Yaklaşımlar 160
4.1.3.1.Panel Veri Analizi 161
4.1.3.2. Kümelenme Analizi 161
4.1.3.3. Fisher'in Discriminant Analizi 162
4.1.3.4. Markow Geçiş Modellemesi 162
4.1.3.5.Yapay Sinir Ağları Yaklaşımı 163
4.2. Finansal Krizlerin Öngörülebilirliği Üzerine: Probit Analiz Türkiye Uygulaması ... 165
4.2.1. Veri Seti ve Ekonometrik Metodoloji 165
4.2.2.Amprik Bulgular 167
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME 173
YARARLANILAN KAYNAKLAR 175

YARARLANILAN KAYNAKLAR

ABIADA.,(2003) "Early Warning Systems: A Surveyand a Regime-Switching Approach", IMF Working Paper 03/32, 1-60

AIGINGER, K., (2009), A Comparision of theCurrent Crisis with the Great Depression as regards Theirs Depth andthePolicyResponseswww.oecd.org/eco/43734645.pdf.

AKALIN, U., (2011), Marx'ın Kriz Teorisi, Kalkedon Yayınları, İstanbul.

AKARSU Y., DİLBAZ ALACAHAN N., (2019), Uygulanmakta Olan Para ve Kur Politikaları ve Etkilerinin Türkiye Ekonomisi Açısından Değerlendirilmesi, Atlas Journal, 5(18), 228-234.

AKARSU Y., DİLBAZ ALACAHAN N., (2019), Döviz Kuru Riski ve Türkiye Ekonomisi Açısından Değerlendirmesi, Journal of Life Economics 6(1), 79-90.

AKARSU Y., DİLBAZ ALACAHAN N., KURT S., (2019), The Peridoical Analysis of Phillips Curve: An Analysis For Turkey, Selected Discussions on Social Science Research, Frontpage, Londra, 606-621.

AKERLOF, G., (1970), "The Market forLemons: Quality, Uncertainity, andthe Market Mechanism", The Quarterly Journal of Economics, 84(13), 488-500.

AKMAN V., (1998), Modern Dünyadaki En Büyük Ekonomik Kriz, Rota Yayınları, İstanbul.

AKTAN C., ŞEN, H., (2002), Ekonomik Kriz: Nedenler ve Çözüm Önerileri. Yeni Türkiye Dergisi Ekonomik Kriz Özel Sayısı, 7(42), 1225-1230.

AKTAŞ R., DOĞANAY M. ve M.,YILDIZ, B. (2003). "Mali Başarısızlığın Öngörülmesi: İstatistiksel Yöntemler ve Yapay Sinir Ağı Karşılaştırması", Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, (58) 4,1- 24.

ALAGÖZ M., YAPAR, S., (2006), "Erken Uyarı Sinyali Olarak Sermaye Göstergeleri: Asya Krizi Örneği'', İktisat İşletme ve Finans Dergisi, 79- 91.

ALAGÖZ M., DİLBAZ ALACAHAN N., AKARSU Y., (2017), Petrol Fiyatlarının Makro Ekonomi Üzerindeki Etkisi-Ülke Karşılaştırmaları ile Panel Veri Analizi, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 19 (33), 144-150.

ALTAŞLI Yavuz, IŞIK Murşit, (2017), "Türkiye'de Yaşanan Ekonomik Krizlerin İstihdam Üzerine Etkileri (1980-2013)", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi , 22(2), s:567-585.

ALTUNÖZ, U., (2013), "Finansal Krizler, Erken Uyarı Sistemleri ve 2008 Krizi İçin TR-ABD Örneği" Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

ALTUNÖZ, U., (2013), Bankaların Finansal Başarısızlıklarının Yapay Sinir Ağları Modeli Çerçevesinde Tahmin Edilebilirliği, Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 28(2), 189-217.

Utku ALTUNÖZ "Cari Açık Sorununun Temel Nedenleri ve Sürdürülebilirliği: Türkiye Örneği", İGÜSBD, 2014, 1(2), 1-18.

APAK, S.,(2009), "1929 ve 2008 Krizlerinin Karşılaştırılması: Dünya ve Türkiye Örneği'', Muhasebe ve Finans Dergisi, 41, 6-16.

APAK, S., AYTAÇ, A., (2009), Küresel Krizler, Avcıol Basım Yayın, İstanbul.

ARABACI Havva (2016), "Küresel Krizin Türk Bankacılık Sektörüne Etkileri", Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 5(3), s:1-6.

ARICAN, E., (2002), Gelişmekte Olan Ülkelerde İstikrar Politikaları, İstanbul: Türkiye, Kardeşler Matbaası, İstanbul.

ARSLAN ÇOŞKUN Özge, EKEN Hasan Mehmet (2015), "2001 ve 2008 Krizlerinin Türk Bankacılık Sektörüne Etkilerinin Karşılaştırılması", Maliye Finans Yazıları, 1(104), 105-130.

ATAMTÜRK, A., B., (2010), İktisadi Doktrinler İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, .1-210.

AZIS I.J. and H.S. Shin, M, (2015),Managing Elevated Risk "Early Warning Indicatorsfor Financial Vulnerabilities'', Springerlink.com, Asian Development Bank

BAĞCI AYDOĞDU Semra (2016), "Kasım 2000 ve Şubat 2001 Ekonomik Krizlerinin Dış Ticarete Etkileri", Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 8(3), s:46-54.

BAHAR Ozan, ERDOĞAN Ebru (2011), "1994 ve 2000 Krizleri sonrasında Türkiye'de Uygulanan Finansal Regülasyon Politikaları", Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , 27, s:1-19.

BAHTİYAR, G., (2020), Kriz teorileri ve büyük resesyon: Post –Keynesyen kurumsalcılık lehine bir argüman, Gazi İktisat ve İşletme Dergisi, 2020, 6(2), 130-146.

BALTAGI, B., (2005), Econometric Analysis of Panel Data, John Wiley Sons Ltd. 3rd ed. England 2005.

BDDK (2008), "ABD Mortgage Krizi" BDDK Çalışma Tebliği, Sayı:3

BDDK, (2010), Finansal Piyasa Raporu 2010, 20, Aralık, s:1-85.

BUITER, W., (2007), "Lessons from the 2007 Financial Crisis", Centrefor Economic Policy Research, Policy Insight, No. 18, www.cepr.org.

BEGGAND, D., FISCHER, S., DORNBUSCH, R., (2000) Mikro İktisat, Alkım Yayınları, İstanbul. ISBN:9789753371759.

BERBEROĞLU Murat (2009), "Mortgage-İpotekli Konut Finansman-Sistemi ve Bu sistemin Türkiye'de Uygulanabilirliği", Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 119-146.

BERBEROĞLU, B., (2011), "2008 Global Krizinin Türkiye Ve Avrupa Birliği'ndeki Etkilerinin Kümeleme Analizi İle İncelenmesi'', Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11(1), 105-130.

BERNANKE, B.S., (1983), "Non-Monetary Effects of the Financial Crisis in the Propagation of the Great Depression".The American Economic Review, 73(3), 257-276.

BERNANKE, B. S., (1995), "The Macroeconomics of the Great Depression: A Comparative Approach", Journal of Money Creditand Banking Lecture, 27(1).

BERUMENT Hakan (2002), "Döviz Kuru Hareketleri ve Enflasyon Dinamiği: Türkiye Örneği", Repec Paper, 1-15.

BONTAS Bunea, CRISTINA Aurora and Petre, MIHAELA Cosmina, "Fiscal Policy Duringthe Current Crisis", MPRA Paper No. 18676, 2009, 1-16.

BORATAV Korkut (1998), Türkiye İktisat Tarihi 1908-1985 Gerçek Yayınevi.

BORATAV, Korkut, (2004), Yeni Dünya Düzeni Nereye?, İmge Kitapevi, İstanbul.

BLOOM D., SACHS J., (1998), Geography, Demography, and Economic Growth in Africa. https://www.jstor.org Erişim Tarihi: 31.05.2018

BORDO, M., . EICHENGREE, D. KLINGEBİEL ve MARTINEZ-PERIA, M.S.(2001), "Is the Crisis Problem Growing More Severe?"

BOSTAN Aziz, Mehmet BÖLÜKBAŞI (2011), "Küresel Finansal Kriz ve Bankacılık Sektörüne Etkileri; Türkiye Örneği", Finans ve Politik Yorumlar Dergisi, 48(562), ISSN:1307-7112/2667-6907,101-114.

BÜLBÜLŞ., CAMKIRANC., (2008), "Bankaların Klasik Ve Bulanık Yaklaşımlarla Sınıflandırılması'', Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20(2), 367-385.

CEBECİ, İ., (2012), "Krizleri İncelemede Kullanılan Nitel Tercih Modelleri: Türkiye İçin Bir Probit Model Uygulaması: (1988-2009)'',İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, 62(1) 127-146.

Chen, W.S. and Du, Y. (2009). "Using Neural Networks and Data Mining Techniques for the Financial Distress Prediction Model", Expert Systems with Applications, 36 (2), 4075-4086.

CÖMERT, M. C. (2019), "Post-Keynesyen Teoriyi İleri Taşımak: Güncel Tartışmalar ve Alternatif Öneriler", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 74(1), 35-55.

CHUI, M. (2002), "Leading Indicators of Balance-of-Payments Crises: a Partial Review'', Working Paper No: 171, Bank of England ISSN 1368-5562.

ÇALIŞKAN, Ö. V., (2003), "Uluslararası Finansal Krizler", Ankara: Ekonomik Yaklaşım, 14(44), 226.

ÇELİKEL DANIŞOĞLU Ayşe (2007), "Para Krizleri: Türkiye'de Yaşanmış Krizlerin Değerlendirilmesi", Sosyal Bilimler Dergisi , 2, 1-11.

ÇEVİŞ, İ., YAYAN, S., (2012), "Finansal Krizler ve Para Politikası", Lisans Yayınları, İstanbul

ÇİL, N., Ekonometri I, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi,1-302.

ÇOŞKUN Yener (2012), "Repo ve Ters Repo Düzenlemeleri: Banker Krizi Sonrası Ortaya Çıkışı ve Finansal Başarısızlık Dersleri Işığında Politika Önerileri" , Business and Economics Research Journal, 3(1), s:59-90.

DELİCE, G., (2003), "Finansal Krizler: Teorik ve Tarihsel Bir Perspektif'', Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 20, 57-81.

DEMİR Gülten (1999) Asya Krizi ve IMF Der yayınları İstanbul 1999

DEMİRGİL Bünyamin, TÜRKAY Hakan (2017), "Türkiye'de Faiz Oranlarını Etkileyen Faktörler: Bir ARDL/Sınır Testi Uygulaması", Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi ,19(3) , 907-928.

DEMİRGÜÇ-KUNT, A., DETRAGIACHE, E., (1998), "The Determinants of Banking Crises: Evidence from Developeand Developing Countries", IMF Staff Papers, 45(1).

DİLBAZ ALACAHAN N., (2008), "1980 Sonrası Türkiye'de Kalkınma Planlarındaki Ekonomik Hedeflerin Gerçekleşme Düzeyi" , Sosyal Bilimler Dergisi, (1), 19-31.

DİLBAZ ALACAHAN N., AKARSU Y., (2017) "Türkiye Dış Ticaretinde Döviz Kuru Belirsizliği", Journalof Awareness , 2, 331-348.

DİLBAZ ALACAHAN N., KURT S., AKARSU Y., (2019), "Döviz Kuru ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Panel Nedensellik Analizi", International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies, 5(10), 20-26

DİLBAZ ALACAHAN N., AKARSU Y., (2019), "Döviz Kuru Riskinin Borsa İstanbul 100 Endeksi Üzerindeki Etkisi Zaman Serisi Analizi: Türkiye Örneği", Journal of Life Economics, 6(2), 133-150.

DOĞRU Bülent, (2015), Merkez Bankası Para Politikası Stratejileri Akademisyen Kitabevi.

DORNBUSCH, R. (2001), A" Primer on Emerging Market Prices". Paperpresented at The NBER Conference on Preventing Currency Crises in Emerging Markets, January, 11-13.

DURMUŞ, S. (2010), Finansal Krizleri Açıklamaya Yönelik Yaklaşımlar, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5, 31-46.

EĞİLMEZ, M., KUMCU, E., (2004), Ekonomi Politikası, Remzi Kitapevi, 6. Basım, s:111.

EĞİLMEZ, M., (2011), Küresel Finans Krizi, Remzi Kitapevi, 7. Basım, 1-184. ISBN 978-975-14-1320-8.

EICHENGREEN, B. ve SACHS, J., (1985) "Exchange Ratesand Economic Recovery in the 1930s" The Journal of Economic History, 45(4).

ENDERS, Walter. (2014), Applied Econometric Time Series, 4th Edition. New York, John Wiley.

EKER, A., Altay, A., Sakal, M. (1994), Maliye Politikası (Teori, İlkeler ve Yöntemler), Takav Yayınevi, Ankara, 1-372.

ERÇEL Gazi, (1999), "Disinflation Program for the Year 2000: Implementation of Exchange Rate and Monetary Policy", TCMB.

ERDİL ŞAHİN, Begüm "Türkiye'nin Cari Açık Sorunu'', Ekonomi Bilimleri Dergisi, 2011, 3(2), 47-56.

ERDOĞAN Selim, (2018), "Körfez Krizi'nin Türkiye Ekonomisi Üzerine Etkileri" (1989-1991), Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,8(15), s:33-47.

ERKEKOĞLU Hatice ve Emine BİLGİLİ (2005) "Parasal Krizlerin Tahmin Edilmesi: Teori ve Uygulama", Erciyes Üniversitesi İİBF Dergisi, Sayı:24, Ocak-Haziran, 15-36.

EROĞLU N. EROĞLU İ., (2009), "IMF –Türkiye İlişkileri ve 20. Stand-By Müzakereleri Üzerine Bir Değerlendirme", KMU İİBF Dergisi, 11(7), 124-146.

ERSOY Hicabi (2013), "Küresel Kriz: dış borçlar ve Cari açık Perspektifinden Türkiye Analizi", Maliye Finans Yazıları, 27(100), 95-114.

EZER F. (2010) "1929 Ekonomik Krizi'nin Türkiye'ye Etkileri", Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi ,1, 427-442.

FELDSTEIN Martin (2002) "Argentina's Fall Lessonsfromthe Lastest Financial Crisis", 81(2),8-9 https://www.nber.org/feldstein/argentina.pdf Erişim Tarihi: 21.07.2020.

FIRAT Emine (2009), "Türkiye'de 1980 Sonrası Yaşanan Üç Büyük Kriz ve Sonuçlarının Ekonomi Politiği", SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 501-524.

FISCHER, S., (1988), "Real Balances, the Exchange Rate, andIndexation: Real Variables in Disinflation", Quarterly Journal of Economics, 103 (1), 110-12.

GALENSON. W. ve A. Zellner, (1957), "International Comparison of Unemployment Rates", The National Bureau of Economic Research, The Measurementand Behavior of Unemployment, ISBN: 0-691-04144-X, 439-584.

GLICK, Reuven ve Michael HUTCHISON, (2011), "Currency Crises", Working Paper Series 2011-22.

GOLDFAJN, I., VALDES. R.O., (1997), "Are Currency Crises Predictable." IMF Working Papers, 97/159.

GORTON, G. B. (2008), "The Subprime Panic", NBER WorkingPaper14398, October, http://www.nber.org.

GUJARATI, D. Temel Ekonometri, Çeviren: Ümit Şenesen, Gülay Günlük Şenesen, Literatür Yayıncılık, 1999.

GÜNDOĞAN, H., AKAL, M., (2018)"Finansal Krizlerin Sinyal Yaklaşımıyla Öngörülebilirliği: Türkiye Örneği'',, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1884) 73-87.

GÜNGÖR, K. (2006), "İktisadın Tarihine Kısa Bir Bakış ve Merkantilizmden Günümüze İktisadi Düşünceler", Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14, 1-41.

GÜR, H.T., TOSUNER, A., (2002), "Para ve Finansal Krizlerin Öncü Göstergeleri'', H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 20(1), 9-36.

IMF (1999), "Code of Good Practices on Transparency in Monetaryand Financial Policies: Declaration of Principles" Erişim: https://www.imf.org/external/np/mae/mft/code/index.htm Erişim Tarihi: 29.04.2021

IMF (2009) Yıllık Raporu

IŞIK İhsan (2001), 1994 Ekonomik Krizi ve Ticari Bankalar Üzerine Etkileri: Deneysel Bir Çalışma, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Dergisi, 5(20), 1-95.

IŞIK Nihat (2005) "Finansal Krizlerin Ortaya Çıkmasında Sermaye Hareketlerinin Rolü: Rusya, Türkiye ve Arjantin Krizleri", Karamanaoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik araştırmalar Dergisi, (2), 83-97.

IMF (1999), World Economic Outlook, May 1999
http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/1999/01/ (05/03/2018) Erişim Tarihi 05/03/2018

KAHRAMAN AKDOĞU Serpil (2009), "Finansal Krizlerin Öngörülebilirliği", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı Doktora Tezi.

KAHRAMAN AKDOĞU Serpil (2012), "Türkiye'de Mali Serbestleşme Süreci ve Krizlerin Kısa Bir Özeti", Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi, XIV(II), 189-208.

KALE Süleyman, EKEN Mehmet Hasan (2017), "Türk Bankacılığında Krizler ve Çıkarılan Dersler", Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 6(5), 1-23.

KAMINSKY, G., LIZONDO, S, REINHART C., (1998), "Leading Indicators of Currency Crises", IMF Staff Papers, 45(1), March, 1-48.

KAMINSKY, G. L., REINHART. C. M., (1999), "The Twin Crises: The Causes of Bankingand Balance of Payments Problems.", International Finance Discussion Paper, 544.

KAMINSKY, G. L., (1999), "Currentand Bankıng Crises :The Early Warnings of Distress'', IMF Working Paper, 1-38.

KARAKURT Birol, (2010), "Küresel Mali Krizi Önlemede Maliye Politikasının Rolü ve Türkiye'nin Krize Maliye Politikası Cevabı", Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 24(2),167-195.

KAYA, Yasemin, (2001), "Bankacılık Sektöründe Yeniden Yapılandırma: Arjantin Örneği", MSPD Çalışma Raporları 2001/2. Ankara: BDDK Mali Sektörler Politikalar Dairesi.

KAYGUSUZ, M., (2014), Geçmişten Günümüze Finansal Krizler (1619-2014), Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.

KAYGUSUZ, M., (2016), İktisadi Kriz Teorileri, Ekin Basım Yayın Dağıtım, İstanbul.

KAZGAN, G., (2012), Türkiye Ekonomisinde Krizler (1929-2009) "Ekonomi Politik" Açısından Bir İrdeleme İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları Genişletilmiş 3. Baskı ISBN 978-605-399-233-2

KESBİÇ, Y., DÜNDAR, Ö., DEVRİM, A., (2016), "KLR "Mutlak Sinyal" Yaklaşımına Göre Türkiye Ekonomisine İlişkin Kriz Öngörüsü, Finans Politik & Ekonomik Yorumlar, 53(617), 23-53.

KINDLEBERGER, C., (2000), Manias, Panics, and Crashes: A History of Financial Crises, Fourth Edition, (John Wiley & Sons, Inc., 2000), No:3.

KIRCI Hülya (2017), Küresel Finansal Krizden Çıkış Amacıyla Alınan Önlemler ve Sonuçlar, Yıldırım Beyazıd Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, İşletme Anabilim Dalı Doktora Tezi.

KİBRİTÇİOĞLU, A., (2001), "Türkiye'de Ekonomik Krizler ve Hükümetler, :1969-2001''Yeni Türkiye Dergisi, 41.

KİBRİTÇİOĞLU Aykut (2010), "Küresel Finans Krizinin Türkiye'ye Etkileri", MPRA Paper No.29470, 1-22.

KORKMAZER Gökhan (2018), "Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Gelişimi: Kasım 2000 ve Şubat 2001 Krizleri", Ekonomi Maliye İşletme Dergisi, 1(2), 79-92.

KRUGMAN, P., (1979), "A Model of Balance of Payments Crises. Journal of Money", Creditand Banking, 11(3), 311–327.

KRUGMAN, P., (2000), Introduction in Currency Crises (Ed.), Paul Krugman,The University of Chicago Press, Chicago and London, 1-6.

KRUGMAN, P., (2010), Bunalım Ekonomisinin Geri Dönüşü ve Küresel Kriz Literatür Yayıncılık Çeviren Neşenur Domaniç İstanbul, ISBN: 978-975-04-0543-3.

KUNT, DETRAGIACHE, (1998), "The Determinants of Banking Crises in Developingand Developed Countries", IMF Staff Papers, 45(1), 81-109.

LESTANO, N. V., Jacobs, J., & Kuper, G. H. (2003), "Indicators of Financial Crises do Work! An Early-Warning System For Six Asian Countrie" https://pure.rug.nl/ws/portalfiles/portal/3000830/200313.pdf Erişim Tarihi: 18.07.2021

Lin, T-H. (2009). "A Cross Model Study of Corporate Financial Distress Prediction in Taiwan: Multiple Discriminant Analysis, Logit, Probitand Neural Networks Models",Neurocomputing, 72, 3507- 3516.

MAKIN J. (2002), "The Balance of Payments and the Exchange Rate", Internatıonal Economıcs, Fınance and Trade, 1, 1-10.

MANKIW, G., (1986), "The Allocation of Creditand Financial Collapse", The Quarterly Journal of Economics, 101(3), 455-470.

MARSHALL, D., (1998), "Understanding the Asian Crisis: Systemic Risk as Coordination Failure.", Economic Perspectives, 3.Quarter,13-28.

MARTINO D.D., John V. Duca, (2007), "The Rise and Fall of Subprime Mortgages", Economic Letter-Insightsfrom the Federal Reserve Bank of Dallas, 2(11), November Federal Reserve Bank of Dallas, http://dallasfed.org/2007

Martin Feldstein (2002), "Argentina's Fall Lessons from the Lastest Financial Crisis", 81(2), 8-9 https://www.nber.org/feldstein/argentina.pdf Erişim Tarihi: 21.07.2020.

McMahon Tim, "Historical Crude Oil Prices", Inflation Data, https://inflationdata.com/articles/inflation-adjusted-prices/historical-crude-oil-prices-table/ Erişim tarihi: 22.03.2020

MISHKIN, F. S., (1996), Lessons From the Asian Crisis. NBER Working Papers.

MISHKIN, F.S., (1996), "Understanding Financial Crises: A Developing Country Perspective" Annual World Bank Conference on Development Economics, The World Bank, 29-62.

MISHKIN, F. S., (1998), "International Capital Movements, Financial Volatilityand Financial Instability", NBER Working Paper Series, Working Paper 6390,1-33.

MISHKIN, F.S., (1999), "Global Financial Instability: Framework, Events, Issues,", Journal of Economic Perspective, 13(4), 3- 20.

MISHKIN, F. S., (2009), "Is Monetary Policy During Financial Crises?", NBER WorkingPaper14678, January, http://www.nber.org.

OBSTFELD, M., (1984), "The Logic of Currency Crises.'', Cahirers Economiques et Monetaries, 43, 189–213.

OECD (2017)

OKTAR Suat, YÜKSEL Serhat (2015), "1998 Yılında Rusya'da Yaşanan Bankacılık Krizi ve Öncü Göstergeleri", Marmara Üniversitesi İ.İ.B. Dergisi, 37(2), 327-339.

ÖZ Sumru (2010), "Kriz ve İşsizlik: Başarı Örnekleri ve Çözüm Önerileri, Tüsiad-Koç University Economic Research forum Working Paper Series, 1-35. 978-605-111-425-5.

ÖCAL Mehmet F. (2011), "Küresel Ekonomik Krizin Reel Sektöre Etkileri Çerçevesinde Türkiye'nin Dış Ticaret Analizi", Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 10(36), 204-225.

ÖZATAY, F., (2011), Finansal Krizler ve Türkiye, Doğan Kitapevi, 3.Basım, İstanbul, ISBN

ÖZDEMİR, K. A., (2009), "Para Politikası, Parasal Büyüklükler ve Küresel Mali Kriz Sonrası Gelişmeler", CBRT Centeral Bank Review 9(2), 23-48.

ÖZDEMİR Abdullah, GÖÇER İsmet (2011) "Türkiye'de Krizlerin Makroekonomik Değişkenlere Etkileri: VAR Analizi", Finans Politik & Ekonomik Yorumlar, 48(560), 57-72.

ÖZKAN Ahmet Hakan (2012), "2008 Mortgage Krizi ve Beklenti Riski", Akademik Bakış Dergisi, 28, 1-6.

ÖZSAĞIR Arif (2000) "Küresel İşsizlik ve İşsizlikle Mücadele Politikaları", Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, 10 (43-44), 281-312.

ÖZSOYLU, A.F., ÜNLÜKAPLAN, İ., GEDİK, M., (2010), Küresel Kriz ve Türkiye, Karahan Kitapevi.

ÖZTÜRK Nurettin, DURGUT Dilek (2011), "Faiz Oranlarının Belirleyicileri: Türkiye için Ampirik Bir Analiz", Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, 3(1),117-147.

ÖZTÜRK Salih, SAYGIN Selin (2018); "1973 Petrol Krizinin Ekonomiye Etkileri ve Stagflasyon Olgusu", Balkan Sosyal Bilimler Dergisi, 6(12), 1-13.

Öztürkler H., Göksel T. (2013), Türkiye İçin Finansal Baskı Endeksi Oluşturulması. Politikanotu N201319, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı, https://www.tepav.org.tr/upload/files/13783800182.Turkiye_icin_Finansal_Baski_Endeksi_Olusturulmasi.pdf Erişim Tarihi: 19.07.2021

PARASIZ İlker (1998), Türkiye Ekonomisi 1923'den Günümüze İktisat ve İstikrar Politikaları Ezgi Kitabevi, Bursa, 1998.

PELINESCU Elena and Caraiani, PETRE (2010), "Fiscal Policy in the Context of the Economic Crisis", Romanian Journal of Fiscal Policy (RJFP), ISSN 2069-0983, Editura ASE, Bucharest, 1(1),1-21.

RADALET, S., SACHS, J., (1998), "The Onset of The East Asian Finanacial Crises'', Nber Working Paper Series Working Paper 6680, 1-81.

REAVIS, C., "The Global Financial Crisis of 2008 – 2009: The Role of Greed, Fearand Oligarchs", MIT Sloan Management, July-2009.

REINHART, C., (2002), "Sovereign Credit Ratings Beforeand After Financial Crises'', Munich Personal RePEc Archive, 1-33.

ROMER Cristina D., (2003), "Great Depression", Forthcoming in the Encyclopædia Britannica, (Erişim) http://elsa.berkeley.edu/~cromer/great_depression.pdf, Erişim tarihi: 31.05.2018

ROSIER, B, (1991), İktisadi Kriz Kuramları, İletişim Yayınları, İstanbul, 1-120.

SACHS, J., (1998), Alternative Approachesto Financial Crises in Emerging Markets. Capital Flowsand Financial Crises (Ed.), Miles Kahler, Cornell University Pres, Ithaca NewYork, 243-262.

SAPIR, J., (2008), ''Global Finance InCrisis'', Real-World Economics Review, No. 46, 82-101

SELÇUK Bora (2010), "Küresel Krizin Türk Finans Sektörü Üzerindeki Etkileri", Ekonomi Bilimleri Dergisi, 2(2), 21-27.

SEYİDOĞLU, H., (2007), Uluslararası İktisat, 16. Baskı, Güzem Yayınları, İstanbul, No:22.

SOYLU Hülya (2009), "Global Krize Karşı Politika Önlemleri ve Türkiye", Maliye Dergisi, 157, 251-266.

SÖYLEMEZY.,TÜRKMEN S., (2017), Yapay Sinir Ağları Modeli İle Finansal Başarısızlık Tahmini, Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(4), 270-284.

STIGLITZ, J., (2017), Küresel Kriz, Parasal ve Mali Reform Önerileri, Çeviren: Eda Aksan, Akılçelen Kitaplar, Ankara, ISBN: 978-605-5069-38-4.

STIGLITZ, J. E. WEISS, A. M. (1981), "Credit Rationing in Markets with Imperfect Information", American Economic Review, 71(3), 393-410.

ŞİMŞEK, M., (2004), "Finansal Küreselleşmenin Ekonomik Krizler Üzerindeki Etkileri ve Örnek Kriz Ekonomileri", Finans- Politik & Ekonomik Yorumlar Dergisi, 63-73.

ŞİMŞEK Hayal ve ALTAY A. (2009), "Küresel Kriz Ortamında Maliye Politikalarının Değerlendirilmesi", Ekonomik Yorumlar, 46(528), 11-24.

TABAR Ç. ve M. Tokatlıoğlu (2018) "Küresel Ekonomik Kriz Döneminde Türkiye'de Uygulanan Vergi Politikalarının Değerlendirilmesi", International Journal of Public Finance, 3(1), 27-46.

TAN, PN, STEINBACH, M., KUMAR, V., (2004), Data Mining Cluster Analysis: Basic Conceptsand Algorithms, 1-104.https://cse.sc.edu/~rose/587/PDF/chap8_basic_cluster_analysis.pdf Erişim Tarihi: 18.07.2021

TAPŞIN Gülçin, Ahu Tuğba KARABULUT, Reel Döviz Kuru, İthalat ve İhracat Arasındaki Nedensellik İlişkisi: Türkiye Örneği, Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi, 2013, (26), 1-16.

TARHAN, Çiğdem (2014), Cari İşlemler Açığı-Bütçe Açığı İlişkisi: 1950-2012 Dönemi Türkiye Uygulaması, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi,1-194.

TELLİ Açelya (2016), "1999,2000, 2001 ve 2008 Kriz dönemlerinde Türk Ticari Bankalarının Karlılıklarının Lojistik Regresyon Analizi ile İncelenmesi", Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi, 12(45), 69-91

TCMB (2008), Finansal İstikrar Raporu, Kasım 2008.

TCMB (2009), Finansal İstikrar Raporu Mayıs 2009.

TEMIN, P., (1993), "Transmission of the Great Depression", The Journal of Economic Perspectives, 7(2), 87-102.

TUİK İstatistik Göstergeler (1923-2009) ISSN:1300-0535 Yayın No:3493.

TURAN Zübeyir (2011), "Dünyadaki ve Türkiye'deki Krizlerin Ortaya Çıkış Nedenleri ve Ekonomik Kalkınmaya Etkisi", Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi, 4(1), 56-80.

TÜZ, M., (2001), Kriz ve İşletme Yönetimi. Alfa Yayınları.

UÇAR Çiğdem, Selim Adem HATIRLI, Kübra ÖNDER, 2000 Sonrası Yaşanan Finansal Krizlerin Türkiye'nin Dış Ticareti Üzerine Etkileri, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2019, 11(28), 332-347.

UYAR BOZDAĞLIOĞLU E. Yasemin (2008), "Türkiye'de İşsizliğin Özellikleri ve İşsizlikle Mücadele Politikaları", Sosyal Bilimler Dergisi, 20, 45-65.

UZAY Nısfet (2012), " Finansal Krizin Reel Sektör Üzerindeki etkileri ve Kriz sonrası Temel Göstergelerdeki Değişim: Kaayseri Örneği", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17(2), 121-143.

ÜNSAL, E., (2013), Makro Ekonomi, İmaj Yayıncılık, Ankara.

VELE, L., (2019), "Analysıs Of BınaryDependent Varıables Usıng Lınear Probabılıty Model AndLogıstıc Regressıon : A Replıcatıon Study, 1-30.

WANG, Peijie (2008), Financial Econometrics, 2th Edition, Routledge

WEAVER, K. (2008), TheSub-Prime Mortgage Crisis: A Synopsis, Global Securitisationandstructured Finance, Deutsche Bank.

YAY, Gülsüm.G., (2001), 1990'lı Yıllardaki Finansal Krizler ve Türkiye Krizi. Yeni Türkiye Dergisi, Ekonomik Kriz Özel Sayısı 2, 7(42), 1234-1248.

YÜCEL Asım (1973) Türkiye'de Para Politikası ve Fiyatlar Türkiye'nin 50.Yılı Semineri, BİTİA.

YÜCEL, F., KALYONCU, H., (2010), "Finansal Krizlerin Öncü Göstergeleri ve Ülke Ekonomilerini Etkileme Kanalları: Türkiye Örneği'', Maliye Dergisi, 159, 53-69.

İnternet Adresleri

https://www.bddk.org.tr/Hakkimizda/Kurulus/9 Erişim Tarihi:28.04.2021

https://www.bis.org/statistics/totcredit.htm Erişim Tarihi: 08.05.2021
https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators# Erişim Tarihi: 25.02 2021
https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators Erişim Tarihi: 01.05.2021
https://www.hmb.gov.tr/kamu-finansmani-istatistikleri Erişim Tarihi: 08.05.2021
https://www.imf.org/external/np/exr/ib/2000/062300.htm#box1 Erişim Tarihi: 05.03.2018
https://www.imf.org/external/np/exr/ib/2000/062300.htm#box2 Erişim Tarihi: 05.03.2018
https://www.imf.org/external/np/exr/ib/2000/062300.htm#box4 Erişim Tarihi: 05.03.2018
https://www.imf.org/external/np/exr/ib/2000/062300.htm#box3 Erişim Tarihi: 05.03.2018
https://www.mahfiegilmez.com/2015/01/turkiye-ekonomisinin-ozeti-2002-2014.html[1] Erişim Tarihi: 17.04.2021
https://www.mahfiegilmez.com/2014/01/turkiye-ekonomisinin-gorunumu.html[2] Erişim Tarihi: 17.04.2021
https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1211.pdf Erişim Tarihi: 17.04.2021
https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=11990&mevzuatTur=Teblig&mevzuatTertip=5 Erişim Tarihi: 30.04.2021
https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/02/20090228M1-1.htm Erişim Tarihi:30.04.2021
https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc056/kanuntbmmc056/kanuntbmmc05601702.pdf Erişim Tarihi: 18.04.2021
https://evds2.tcmb.gov.tr/index.php?/evds/serieMarket[1] Erişim Tarihi: 17.04.2021
https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/88fd94d3-8187-42fc-a27f-dec9d09fd626/tcmbbilancokitabi.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-88fd94d3-8187-42fc-a27f-dec9d09fd626-m3fBaj6[2] Erişim Tarihi:30.04.2021
https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/df6d8bb2-68d4-4f36-856e-435ab313db72/baskan_ParaPol02.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-df6d8bb2-68d4-4f36-856e-435ab313db72-m3fB7u3[3] Erişim Tarihi:30.04.2021
https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/c45a05b6-c28a-4dcc-8327-917f192faa9f/Baskan_ParaPol09.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-c45a05b6-c28a-4dcc-8327-917f192faa9f-m3fBfel[4] Erişim Tarihi:30.04.2021
https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/18112_2.pdf Erişim Tarihi:27.04.2021
https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecbwp145.pdf Erişim Tarihi: 28.06.2021

FİNANSAL KRİZLERİN ÖNGÖRÜLEBİLİRLİĞİ VE TÜRKİYE UYGULAMASI

Doç. Dr. Nur DİLBAZ ALACAHAN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-31-8

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: *Murat Özbey*

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Ağustos 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Teşekkür

Çalışmalarımı yaparken her zaman yanımda olan beni destekleyen sevgili eşim Dt. Bünyamin Alacahan'a sabrından dolayı teşekkür ederim. Ayrıca değerli öğrencim ve meslektaşım Öğretim Görevlisi Yağmur Akarsu'ya çalışmanın okunmasında ve basım aşamasında düzeltmelerin yapılmasında yardımcı olduğu için teşekkür ediyorum.

ÖNSÖZ

Finansal Krizler finansal göstergelerde ortaya çıkan aşırı dalgalanma hali olarak tanımlanabilmektedir. Para Krizi, Bankacılık Krizi, Sistemik Kriz ve Dış Borç Krizi diye adlandırılmaktadır. Finansal krizlerin başlıca sebepleri, yüksek kamu açıkları, negatif dış şoklar, yerli paranın aşırı değerlenmesi, bilançolarda bozulma, kurumsal zayıflık, asimetrik bilgi ve spekülatif sermaye hareketliliği şeklinde sayılabilir.

Günümüzde ulaştırma, iletişim ve finansal transfer teknolojilerindeki gelişmelerle küresel piyasalar birbirine sıkıca bağlanmakta, bir ülkede çıkan finansal kriz diğer ülke/ülkelere çok kolay atlayarak yayılabilmektedir.

Türkiye de gerek ulusal gerek uluslararası pek çok finansal krizden etkilenmiş, her defasında bu krizlerle mücadele etmek zorunda kalmıştır. 1929 Ekonomik Kriz, 1946 Krizi, 1958 Krizi, 1970'lerin Petrol Şokları, 1994 Krizi, 2000 Kasım ve 2001 Şubat Krizleri ve 2008 Küresel Ekonomik Kriz örnek verilebilir. Finansal Krizler reel sektöre de atlayarak ülke ekonomisinde yıkıcı durumlara sebep olmaktadır. Bu nedenle henüz kriz çıkmadan erken uyarı sinyallerini tespit etmek her ülkede olduğu gibi Türkiye için de önem arz etmektedir.

Bu kitapta öncelikle Finansal Kriz tanımlaması yapılarak teorik çerçeve anlatılmıştır, sonra 1929 Dünya Krizi'nden 2008 Küresel Krize kadar krizlere değinilmiş, daha sonra krizlerin Türkiye'ye yönelik etkileri üzerinde durulmuştur. Son bölümde ise ülke ekonomileri için bu kadar önem arz eden Finansal Krizlerin öngörülebilmesine yönelik yaklaşımlar ele alınmış ve Finansal Krizlerin öngörülebilirliği üzerine Probit Analiz Modeli Türkiye örneği ile açıklanmıştır.

ÇANAKKALE
Nur Dilbaz Alacahan

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ ..... **v**
İÇİNDEKİLER ..... **vii**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **xi**
ŞEKİLLER VE GRAFİKLER LİSTESİ ..... **xiii**

BİRİNCİ BÖLÜM
FİNANSAL KRİZLERİN TANIMLANMASI VE TEORİK İÇERİK

1. FİNANSAL KRİZLERİN TANIMLANMASI VE TEORİK İÇERİK **1**
1.1. Ekonomik Kriz ve Finansal Kriz Kavramı **1**
1.2. Finansal Krizlerle İlgili Önemli Kavramlar **4**
1.2.1. Asimetrik Bilgi (Asimetric Information) 4
1.2.2. Ters Seçim: Limon Problemi (Adverse Information: Lemons Problem) 5
1.2.3. Ahlaki Tehlike (Moral Hazard) Sorunu ve Sonuçları 6
1.2.3.1. Hisse Senedi Alım Sözleşmelerinde Ahlaki Tehlike: Asil-Vekil Sorunu 8
1.2.4. Kredi Tayınlaması (Credit Rationing) 8
1.2.5. Sinyal Verme (Signaling) 9
1.2.6. Ayırt Etme (Screening) 10
1.3. Finansal Kriz Türleri **10**
1.3.1. Bankacılık Krizi ve Bankacılık Krizine Neden Olan Faktörler 11
1.3.2. Döviz Krizi (Currency Crisis) 16
1.3.2.1. Ödemeler Dengesi Krizi (Balance of Payments Crisis) 18
1.3.2.2. Döviz Kuru Krizi (Exchange Rate Crisis) 18
1.3.3. Dış Kaynaklı Borç Krizleri 19
1.3.4. Sistematik Finansal Krizler 19
1.3.5. İkiz Krizler 20
1.3.6. Borsa Krizi 24
1.4. Finansal Krizlere Neden Olan Faktörler **24**
1.4.1. Borçlanma Olgusu 24
1.4.2. Beklenen ve Gerçekleşen Enflasyon Arasındaki Farklılık 25
1.4.3. Faiz Oranlarındaki Artışlar 25
1.4.4. Uygulanan Döviz Kuru Politikası 26
1.4.5. Finansal Piyasalarda Saydamlık Eksikliği 27
1.4.6. Kredi Derecelendirme Sürecinde Yaşanan Sorunlar 27
1.4.7. Ekonomik Belirsizliklerin Artması 27
1.4.8. Borsa Çöküşleri 27
1.4.9. Finansal Liberalizasyon 28
1.4.10. Finansal Aracıların Bilançolarının Bozulması 28

1.5. Ekonomik Krizlerin Öncü Göstergeleri 31
1.5.1. Döviz Kuru ve Ödemeler Dengesi Göstergeleri 32
1.5.2. Parasal ve Finansal Göstergeler 33
1.5.3. Reel Sektör Göstergeleri 35
1.6. Ekonomik Krizleri Açıklamaya Yönelik Modeller 36
1.6.1. Birinci Nesil Kriz Modelleri (Kanonik Modeller) 37
1.6.2. İkinci Nesil Kriz Modelleri (Kendini Besleyen Modeller) 39
1.6.3. Üçüncü Nesil Kriz Modelleri 40
1.6.4. Yeni Nesil Ekonomik Kriz Modelleri (Yayılma Etkisi Modeli) 41
1.6.5. Dışsal Faktörlere Vurgu Yapan Modeller 42
1.7. Ekonomik Krizi Açıklamaya Yönelik Yaklaşımlar 42
1.7.1. Merkantilistlerin ve Fizyokratların Yaklaşımı 43
1.7.2. Klasik Yaklaşım 43
1.7.3. Neo-Klasik Yaklaşım 44
1.7.4. Keynesgil Yaklaşım 44
1.7.5. Yeni Keynesgil 45
1.7.6. Post Keynesgil Yaklaşımlar 46
1.7.6.1. Fisher Yaklaşımı 47
1.7.6.2. Minsky Yaklaşımı 47
1.7.6.3. Kindleberger Yaklaşımlar 47
1.7.7. Marksist Yaklaşım ve Ekonomik Krizler 47

İKİNCİ BÖLÜM
1929 DÜNYA KRİZİNDEN
2008 KÜRESEL KRİZE EKONOMİK KRİZLERİN GELİŞİMİ

2. 1929 DÜNYA KRİZİNDEN 2008 KÜRESEL KRİZE EKONOMİK KRİZLERİN GELİŞİMİ 51
2.1. 1929 Ekonomik Krizi (Büyük Ekonomik Buhran-Dünya Ekonomik Krizi) 51
2.1.1. Krizin Başlangıcı 52
2.1.2. Krizin Ortaya Çıkış Nedenleri (Kara Perşembe) 52
2.1.3. Yansımaları ve Sonuçları 56
2.2. 1970'lerin Petrol Şokları 65
2.2.1. 1973 Petrol Şoku (Birinci Petrol Krizi) 67
2.2.2. 1979 Petrol Şoku (İkinci Petrol Krizi) 68
2.3. 1994-1995 Meksika Krizi 68
2.4. 1997 Asya Krizi 70
2.4.1. Asya Ülkelerinde Kriz 70
2.4.1.1. Tayland 71
2.4.1.2. Filipinler 72
2.4.1.3. Endonezya 73
2.4.1.4. Güney Kore 74
2.4.1.5. Malezya 74

2.5. 1998 Rusya Krizi **75**
2.6. 1998 Brezilya Krizi **77**
2.7. 2001 Arjantin Krizi **78**
2.8. 2008 Mortgage Krizi **81**
2.8.1. 2008 Mortgage Krizinin Nedenleri 82
2.8.2. 2008 Mortgage Krizi'nin Yansımaları ve Sonuçları 90

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
KÜRESEL EKONOMİK KRİZLERİNTÜRKİYE'YE YÖNELİK ETKİLERİ VE ULUSAL EKONOMİK KRİZLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

3. KÜRESEL EKONOMİK KRİZLERİN TÜRKİYE'YE YÖNELİK ETKİLERİ VE ULUSAL EKONOMİK KRİZLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ **95**
3.1. Krizlerin Türkiye Ekonomisine Etkileri **95**
3.1.1. 1929-1960 Arası Yaşanan Krizlerin Etkileri 95
3.1.1.1. 1929 Ekonomik Krizi'nin Yansıması 96
3.1.1.2. 1946 Krizi'nin Yansıması 98
3.1.1.3. 1958 Krizi'nin Yansıması 100
3.1.2. 1960-1980 Arası Yaşanan Krizlerin Etkileri 104
3.1.2.1. 1969 Krizi Türkiye'deki Ekonomik Durum ve Krizin Yansıması 104
3.1.2.2. 1974 Krizi Türkiye'deki Ekonomik Durum ve Krizin Yansıması 105
3.1.2.3. 1978 Krizi Türkiye'deki Ekonomik Durum ve Krizin Yansıması 107
3.1.3. 1980-2000 Arası Yaşanan Krizlerin Etkileri 107
3.1.3.1. 1980 Dönüşümü Türkiye'deki Ekonomik Durum 108
3.1.3.2. 1980'li Yıllar ve Türkiye 108
3.1.3.3. 1990'lı Yıllar ve Türkiye 109
3.1.3.3.1. Mart 1994 Krizi 110
3.1.3.3.2. 1997 - 1998 Krizi 113
3.1.3.3.3. 1999 Krizi 115
3.1.4. 2000 – 2008 Arası Yaşanan Krizlerin Etkileri 116
3.1.4.1. Kasım 2000 Krizi 116
3.1.4.2. Şubat 2001 Krizi 117
3.1.4.3. 2008 Küresel Ekonomik Krizi 119
3.2. Krizlerin Türk Bankacılık Sektörün Etkisi **121**
3.3. Krizlerin Reel Sektör Üzerindeki Etkileri **125**
3.4. Krizlerin Makro Ekonomik Göstergeler Üzerindeki Etkileri **128**
3.4.1. Büyüme 131
3.4.2. Dış Ticaret 133
3.4.3. İşsizlik 133
3.4.4. Enflasyon 134
3.4.5. Cari Açık 135
3.4.6. Reel Döviz Kuru ve Faiz Oranı 137
3.5. Türkiye'de Krizlere Karşı Uygulanan Politikalar **138**

3.5.1. Para Politikası Uygulamaları 142
3.5.2. Maliye Politikası Uygulamaları 147

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
FİNANSAL KRİZLERİN ÖNGÖRÜLEBİLMESİNE YÖNELİK YAKLAŞIMLAR: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

4. FİNANSAL KRİZLERİN ÖNGÖRÜLEBİLMESİNE YÖNELİK YAKLAŞIMLAR: TÜRKİYE ÖRNEĞİ 151
4.1. Finansal Krizlerin Tahmininde Kullanılan Ampirik Yaklaşımlar 151
4.1.1.Erken Uyarı Göstergeleri 151
4.1.2. Erken Uyarı Sistemleri: Standart Yaklaşımlar 153
4.1.2.1. Sinyal Yaklaşımı Metodu 153
4.1.2.2.Doğrusal Olasılık Modeli 155
4.1.2.3.Probit ve Logit Modeller 157
4.1.2.3.1. Probit ve Logit Modelin Karşılaştırılması 159
4.1.2.4.Regresyon Modeli 160
4.1.3.Erken Uyarı Sistemleri: Yeni Yaklaşımlar 160
4.1.3.1.Panel Veri Analizi 161
4.1.3.2. Kümelenme Analizi 161
4.1.3.3. Fisher'in Discriminant Analizi 162
4.1.3.4. Markow Geçiş Modellemesi 162
4.1.3.5.Yapay Sinir Ağları Yaklaşımı 163
4.2. Finansal Krizlerin Öngörülebilirliği Üzerine: Probit Analiz Türkiye Uygulaması ... 165
4.2.1. Veri Seti ve Ekonometrik Metodoloji 165
4.2.2.Amprik Bulgular 167
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME 173
YARARLANILAN KAYNAKLAR 175

YARARLANILAN KAYNAKLAR

ABIADA.,(2003) "Early Warning Systems: A Surveyand a Regime-Switching Approach", IMF Working Paper 03/32, 1-60

AIGINGER, K., (2009), A Comparision of theCurrent Crisis with the Great Depression as regards Theirs Depth andthePolicyResponseswww.oecd.org/eco/43734645.pdf.

AKALIN, U., (2011), Marx'ın Kriz Teorisi, Kalkedon Yayınları, İstanbul.

AKARSU Y., DİLBAZ ALACAHAN N., (2019), Uygulanmakta Olan Para ve Kur Politikaları ve Etkilerinin Türkiye Ekonomisi Açısından Değerlendirilmesi, Atlas Journal, 5(18), 228-234.

AKARSU Y., DİLBAZ ALACAHAN N., (2019), Döviz Kuru Riski ve Türkiye Ekonomisi Açısından Değerlendirmesi, Journal of Life Economics 6(1), 79-90.

AKARSU Y., DİLBAZ ALACAHAN N., KURT S., (2019), The Peridoical Analysis of Phillips Curve: An Analysis For Turkey, Selected Discussions on Social Science Research, Frontpage, Londra, 606-621.

AKERLOF, G., (1970), "The Market forLemons: Quality, Uncertainity, andthe Market Mechanism", The Quarterly Journal of Economics, 84(13), 488-500.

AKMAN V., (1998), Modern Dünyadaki En Büyük Ekonomik Kriz, Rota Yayınları, İstanbul.

AKTAN C., ŞEN, H., (2002), Ekonomik Kriz: Nedenler ve Çözüm Önerileri. Yeni Türkiye Dergisi Ekonomik Kriz Özel Sayısı, 7(42), 1225-1230.

AKTAŞ R., DOĞANAY M. ve M.,YILDIZ, B. (2003). "Mali Başarısızlığın Öngörülmesi: İstatistiksel Yöntemler ve Yapay Sinir Ağı Karşılaştırması", Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, (58) 4,1- 24.

ALAGÖZ M., YAPAR, S., (2006), "Erken Uyarı Sinyali Olarak Sermaye Göstergeleri: Asya Krizi Örneği'', İktisat İşletme ve Finans Dergisi, 79- 91.

ALAGÖZ M., DİLBAZ ALACAHAN N., AKARSU Y., (2017), Petrol Fiyatlarının Makro Ekonomi Üzerindeki Etkisi-Ülke Karşılaştırmaları ile Panel Veri Analizi, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 19 (33), 144-150.

ALTAŞLI Yavuz, IŞIK Murşit, (2017), "Türkiye'de Yaşanan Ekonomik Krizlerin İstihdam Üzerine Etkileri (1980-2013)", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi , 22(2), s:567-585.

ALTUNÖZ, U., (2013), "Finansal Krizler, Erken Uyarı Sistemleri ve 2008 Krizi İçin TR-ABD Örneği" Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

ALTUNÖZ, U., (2013), Bankaların Finansal Başarısızlıklarının Yapay Sinir Ağları Modeli Çerçevesinde Tahmin Edilebilirliği, Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 28(2), 189-217.

Utku ALTUNÖZ "Cari Açık Sorununun Temel Nedenleri ve Sürdürülebilirliği: Türkiye Örneği", İGÜSBD, 2014, 1(2), 1-18.

APAK, S.,(2009), "1929 ve 2008 Krizlerinin Karşılaştırılması: Dünya ve Türkiye Örneği'', Muhasebe ve Finans Dergisi, 41, 6-16.

APAK, S., AYTAÇ, A., (2009), Küresel Krizler, Avcıol Basım Yayın, İstanbul.

ARABACI Havva (2016), "Küresel Krizin Türk Bankacılık Sektörüne Etkileri", Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 5(3), s:1-6.

ARICAN, E., (2002), Gelişmekte Olan Ülkelerde İstikrar Politikaları, İstanbul: Türkiye, Kardeşler Matbaası, İstanbul.

ARSLAN ÇOŞKUN Özge, EKEN Hasan Mehmet (2015), "2001 ve 2008 Krizlerinin Türk Bankacılık Sektörüne Etkilerinin Karşılaştırılması", Maliye Finans Yazıları, 1(104), 105-130.

ATAMTÜRK, A., B., (2010), İktisadi Doktrinler İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, .1-210.

AZIS I.J. and H.S. Shin, M, (2015),Managing Elevated Risk "Early Warning Indicatorsfor Financial Vulnerabilities'', Springerlink.com, Asian Development Bank

BAĞCI AYDOĞDU Semra (2016), "Kasım 2000 ve Şubat 2001 Ekonomik Krizlerinin Dış Ticarete Etkileri", Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 8(3), s:46-54.

BAHAR Ozan, ERDOĞAN Ebru (2011), "1994 ve 2000 Krizleri sonrasında Türkiye'de Uygulanan Finansal Regülasyon Politikaları", Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , 27, s:1-19.

BAHTİYAR, G., (2020), Kriz teorileri ve büyük resesyon: Post –Keynesyen kurumsalcılık lehine bir argüman, Gazi İktisat ve İşletme Dergisi, 2020, 6(2), 130-146.

BALTAGI, B., (2005), Econometric Analysis of Panel Data, John Wiley Sons Ltd. 3rd ed. England 2005.

BDDK (2008), "ABD Mortgage Krizi" BDDK Çalışma Tebliği, Sayı:3

BDDK, (2010), Finansal Piyasa Raporu 2010, 20, Aralık, s:1-85.

BUITER, W., (2007), "Lessons from the 2007 Financial Crisis", Centrefor Economic Policy Research, Policy Insight, No. 18, www.cepr.org.

BEGGAND, D., FISCHER, S., DORNBUSCH, R., (2000) Mikro İktisat, Alkım Yayınları, İstanbul. ISBN:9789753371759.

BERBEROĞLU Murat (2009), "Mortgage-İpotekli Konut Finansman-Sistemi ve Bu sistemin Türkiye'de Uygulanabilirliği", Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 119-146.

BERBEROĞLU, B., (2011), "2008 Global Krizinin Türkiye Ve Avrupa Birliği'ndeki Etkilerinin Kümeleme Analizi İle İncelenmesi'', Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11(1), 105-130.

BERNANKE, B.S., (1983), "Non-Monetary Effects of the Financial Crisis in the Propagation of the Great Depression".The American Economic Review, 73(3), 257-276.

BERNANKE, B. S., (1995), "The Macroeconomics of the Great Depression: A Comparative Approach", Journal of Money Creditand Banking Lecture, 27(1).

BERUMENT Hakan (2002), "Döviz Kuru Hareketleri ve Enflasyon Dinamiği: Türkiye Örneği", Repec Paper, 1-15.

BONTAS Bunea, CRISTINA Aurora and Petre, MIHAELA Cosmina, "Fiscal Policy Duringthe Current Crisis", MPRA Paper No. 18676, 2009, 1-16.

BORATAV Korkut (1998), Türkiye İktisat Tarihi 1908-1985 Gerçek Yayınevi.

BORATAV, Korkut, (2004), Yeni Dünya Düzeni Nereye?, İmge Kitapevi, İstanbul.

BLOOM D., SACHS J., (1998), Geography, Demography, and Economic Growth in Africa. https://www.jstor.org Erişim Tarihi: 31.05.2018

BORDO, M., . EICHENGREE, D. KLINGEBİEL ve MARTINEZ-PERIA, M.S.(2001), "Is the Crisis Problem Growing More Severe?"

BOSTAN Aziz, Mehmet BÖLÜKBAŞI (2011), "Küresel Finansal Kriz ve Bankacılık Sektörüne Etkileri; Türkiye Örneği", Finans ve Politik Yorumlar Dergisi, 48(562), ISSN:1307-7112/2667-6907,101-114.

BÜLBÜLŞ., CAMKIRANC., (2008), "Bankaların Klasik Ve Bulanık Yaklaşımlarla Sınıflandırılması'', Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20(2), 367-385.

CEBECİ, İ., (2012), "Krizleri İncelemede Kullanılan Nitel Tercih Modelleri: Türkiye İçin Bir Probit Model Uygulaması: (1988-2009)'',İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, 62(1) 127-146.

Chen, W.S. and Du, Y. (2009). "Using Neural Networks and Data Mining Techniques for the Financial Distress Prediction Model", Expert Systems with Applications, 36 (2), 4075-4086.

CÖMERT, M. C. (2019), "Post-Keynesyen Teoriyi İleri Taşımak: Güncel Tartışmalar ve Alternatif Öneriler", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 74(1), 35-55.

CHUI, M. (2002), "Leading Indicators of Balance-of-Payments Crises: a Partial Review'', Working Paper No: 171, Bank of England ISSN 1368-5562.

ÇALIŞKAN, Ö. V., (2003), "Uluslararası Finansal Krizler", Ankara: Ekonomik Yaklaşım, 14(44), 226.

ÇELİKEL DANIŞOĞLU Ayşe (2007), "Para Krizleri: Türkiye'de Yaşanmış Krizlerin Değerlendirilmesi", Sosyal Bilimler Dergisi , 2, 1-11.

ÇEVİŞ, İ., YAYAN, S., (2012), "Finansal Krizler ve Para Politikası", Lisans Yayınları, İstanbul

ÇİL, N., Ekonometri I, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi,1-302.

ÇOŞKUN Yener (2012), "Repo ve Ters Repo Düzenlemeleri: Banker Krizi Sonrası Ortaya Çıkışı ve Finansal Başarısızlık Dersleri Işığında Politika Önerileri" , Business and Economics Research Journal, 3(1), s:59-90.

DELİCE, G., (2003), "Finansal Krizler: Teorik ve Tarihsel Bir Perspektif'', Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 20, 57-81.

DEMİR Gülten (1999) Asya Krizi ve IMF Der yayınları İstanbul 1999

DEMİRGİL Bünyamin, TÜRKAY Hakan (2017), "Türkiye'de Faiz Oranlarını Etkileyen Faktörler: Bir ARDL/Sınır Testi Uygulaması", Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi ,19(3) , 907-928.

DEMİRGÜÇ-KUNT, A., DETRAGIACHE, E., (1998), "The Determinants of Banking Crises: Evidence from Developeand Developing Countries", IMF Staff Papers, 45(1).

DİLBAZ ALACAHAN N., (2008), "1980 Sonrası Türkiye'de Kalkınma Planlarındaki Ekonomik Hedeflerin Gerçekleşme Düzeyi" , Sosyal Bilimler Dergisi, (1), 19-31.

DİLBAZ ALACAHAN N., AKARSU Y., (2017) "Türkiye Dış Ticaretinde Döviz Kuru Belirsizliği", Journalof Awareness , 2, 331-348.

DİLBAZ ALACAHAN N., KURT S., AKARSU Y., (2019), "Döviz Kuru ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Panel Nedensellik Analizi", International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies, 5(10), 20-26

DİLBAZ ALACAHAN N., AKARSU Y., (2019), "Döviz Kuru Riskinin Borsa İstanbul 100 Endeksi Üzerindeki Etkisi Zaman Serisi Analizi: Türkiye Örneği", Journal of Life Economics, 6(2), 133-150.

DOĞRU Bülent, (2015), Merkez Bankası Para Politikası Stratejileri Akademisyen Kitabevi.

DORNBUSCH, R. (2001), A" Primer on Emerging Market Prices". Paperpresented at The NBER Conference on Preventing Currency Crises in Emerging Markets, January, 11-13.

DURMUŞ, S. (2010), Finansal Krizleri Açıklamaya Yönelik Yaklaşımlar, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5, 31-46.

EĞİLMEZ, M., KUMCU, E., (2004), Ekonomi Politikası, Remzi Kitapevi, 6. Basım, s:111.

EĞİLMEZ, M., (2011), Küresel Finans Krizi, Remzi Kitapevi, 7. Basım, 1-184. ISBN 978-975-14-1320-8.

EICHENGREEN, B. ve SACHS, J., (1985) "Exchange Ratesand Economic Recovery in the 1930s" The Journal of Economic History, 45(4).

ENDERS, Walter. (2014), Applied Econometric Time Series, 4th Edition. New York, John Wiley.

EKER, A., Altay, A., Sakal, M. (1994), Maliye Politikası (Teori, İlkeler ve Yöntemler), Takav Yayınevi, Ankara, 1-372.

ERÇEL Gazi, (1999), "Disinflation Program for the Year 2000: Implementation of Exchange Rate and Monetary Policy", TCMB.

ERDİL ŞAHİN, Begüm "Türkiye'nin Cari Açık Sorunu'', Ekonomi Bilimleri Dergisi, 2011, 3(2), 47-56.

ERDOĞAN Selim, (2018), "Körfez Krizi'nin Türkiye Ekonomisi Üzerine Etkileri" (1989-1991), Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,8(15), s:33-47.

ERKEKOĞLU Hatice ve Emine BİLGİLİ (2005) "Parasal Krizlerin Tahmin Edilmesi: Teori ve Uygulama", Erciyes Üniversitesi İİBF Dergisi, Sayı:24, Ocak-Haziran, 15-36.

EROĞLU N. EROĞLU İ., (2009), "IMF –Türkiye İlişkileri ve 20. Stand-By Müzakereleri Üzerine Bir Değerlendirme", KMU İİBF Dergisi, 11(7), 124-146.

ERSOY Hicabi (2013), "Küresel Kriz: dış borçlar ve Cari açık Perspektifinden Türkiye Analizi", Maliye Finans Yazıları, 27(100), 95-114.

EZER F. (2010) "1929 Ekonomik Krizi'nin Türkiye'ye Etkileri", Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi ,1, 427-442.

FELDSTEIN Martin (2002) "Argentina's Fall Lessonsfromthe Lastest Financial Crisis", 81(2),8-9 https://www.nber.org/feldstein/argentina.pdf Erişim Tarihi: 21.07.2020.

FIRAT Emine (2009), "Türkiye'de 1980 Sonrası Yaşanan Üç Büyük Kriz ve Sonuçlarının Ekonomi Politiği", SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 501-524.

FISCHER, S., (1988), "Real Balances, the Exchange Rate, andIndexation: Real Variables in Disinflation", Quarterly Journal of Economics, 103 (1), 110-12.

GALENSON. W. ve A. Zellner, (1957), "International Comparison of Unemployment Rates", The National Bureau of Economic Research, The Measurementand Behavior of Unemployment, ISBN: 0-691-04144-X, 439-584.

GLICK, Reuven ve Michael HUTCHISON, (2011), "Currency Crises", Working Paper Series 2011-22.

GOLDFAJN, I., VALDES. R.O., (1997), "Are Currency Crises Predictable." IMF Working Papers, 97/159.

GORTON, G. B. (2008), "The Subprime Panic", NBER WorkingPaper14398, October, http://www.nber.org.

GUJARATI, D. Temel Ekonometri, Çeviren: Ümit Şenesen, Gülay Günlük Şenesen, Literatür Yayıncılık, 1999.

GÜNDOĞAN, H., AKAL, M., (2018)"Finansal Krizlerin Sinyal Yaklaşımıyla Öngörülebilirliği: Türkiye Örneği'',, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1884) 73-87.

GÜNGÖR, K. (2006), "İktisadın Tarihine Kısa Bir Bakış ve Merkantilizmden Günümüze İktisadi Düşünceler", Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14, 1-41.

GÜR, H.T., TOSUNER, A., (2002), "Para ve Finansal Krizlerin Öncü Göstergeleri'', H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 20(1), 9-36.

IMF (1999), "Code of Good Practices on Transparency in Monetaryand Financial Policies: Declaration of Principles" Erişim: https://www.imf.org/external/np/mae/mft/code/index.htm Erişim Tarihi: 29.04.2021

IMF (2009) Yıllık Raporu

IŞIK İhsan (2001), 1994 Ekonomik Krizi ve Ticari Bankalar Üzerine Etkileri: Deneysel Bir Çalışma, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Dergisi, 5(20), 1-95.

IŞIK Nihat (2005) "Finansal Krizlerin Ortaya Çıkmasında Sermaye Hareketlerinin Rolü: Rusya, Türkiye ve Arjantin Krizleri", Karamanaoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik araştırmalar Dergisi, (2), 83-97.

IMF (1999), World Economic Outlook, May 1999
http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/1999/01/ (05/03/2018) Erişim Tarihi 05/03/2018

KAHRAMAN AKDOĞU Serpil (2009), "Finansal Krizlerin Öngörülebilirliği", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı Doktora Tezi.

KAHRAMAN AKDOĞU Serpil (2012), "Türkiye'de Mali Serbestleşme Süreci ve Krizlerin Kısa Bir Özeti", Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi, XIV(II), 189-208.

KALE Süleyman, EKEN Mehmet Hasan (2017), "Türk Bankacılığında Krizler ve Çıkarılan Dersler", Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 6(5), 1-23.

KAMINSKY, G., LIZONDO, S, REINHART C., (1998), "Leading Indicators of Currency Crises", IMF Staff Papers, 45(1), March, 1-48.

KAMINSKY, G. L., REINHART. C. M., (1999), "The Twin Crises: The Causes of Bankingand Balance of Payments Problems.", International Finance Discussion Paper, 544.

KAMINSKY, G. L., (1999), "Currentand Bankıng Crises :The Early Warnings of Distress'', IMF Working Paper, 1-38.

KARAKURT Birol, (2010), "Küresel Mali Krizi Önlemede Maliye Politikasının Rolü ve Türkiye'nin Krize Maliye Politikası Cevabı", Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 24(2),167-195.

KAYA, Yasemin, (2001), "Bankacılık Sektöründe Yeniden Yapılandırma: Arjantin Örneği", MSPD Çalışma Raporları 2001/2. Ankara: BDDK Mali Sektörler Politikalar Dairesi.

KAYGUSUZ, M., (2014), Geçmişten Günümüze Finansal Krizler (1619-2014), Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.

KAYGUSUZ, M., (2016), İktisadi Kriz Teorileri, Ekin Basım Yayın Dağıtım, İstanbul.

KAZGAN, G., (2012), Türkiye Ekonomisinde Krizler (1929-2009) "Ekonomi Politik" Açısından Bir İrdeleme İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları Genişletilmiş 3. Baskı ISBN 978-605-399-233-2

KESBİÇ, Y., DÜNDAR, Ö., DEVRİM, A., (2016), "KLR "Mutlak Sinyal" Yaklaşımına Göre Türkiye Ekonomisine İlişkin Kriz Öngörüsü, Finans Politik & Ekonomik Yorumlar, 53(617), 23-53.

KINDLEBERGER, C., (2000), Manias, Panics, and Crashes: A History of Financial Crises, Fourth Edition, (John Wiley & Sons, Inc., 2000), No:3.

KIRCI Hülya (2017), Küresel Finansal Krizden Çıkış Amacıyla Alınan Önlemler ve Sonuçlar, Yıldırım Beyazıd Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, İşletme Anabilim Dalı Doktora Tezi.

KİBRİTÇİOĞLU, A., (2001), "Türkiye'de Ekonomik Krizler ve Hükümetler, :1969-2001''Yeni Türkiye Dergisi, 41.

KİBRİTÇİOĞLU Aykut (2010), "Küresel Finans Krizinin Türkiye'ye Etkileri", MPRA Paper No.29470, 1-22.

KORKMAZER Gökhan (2018), "Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Gelişimi: Kasım 2000 ve Şubat 2001 Krizleri", Ekonomi Maliye İşletme Dergisi, 1(2), 79-92.

KRUGMAN, P., (1979), "A Model of Balance of Payments Crises. Journal of Money", Creditand Banking, 11(3), 311–327.

KRUGMAN, P., (2000), Introduction in Currency Crises (Ed.), Paul Krugman,The University of Chicago Press, Chicago and London, 1-6.

KRUGMAN, P., (2010), Bunalım Ekonomisinin Geri Dönüşü ve Küresel Kriz Literatür Yayıncılık Çeviren Neşenur Domaniç İstanbul, ISBN: 978-975-04-0543-3.

KUNT, DETRAGIACHE, (1998), "The Determinants of Banking Crises in Developingand Developed Countries", IMF Staff Papers, 45(1), 81-109.

LESTANO, N. V., Jacobs, J., & Kuper, G. H. (2003), "Indicators of Financial Crises do Work! An Early-Warning System For Six Asian Countrie" https://pure.rug.nl/ws/portalfiles/portal/3000830/200313.pdf Erişim Tarihi: 18.07.2021

Lin, T-H. (2009). "A Cross Model Study of Corporate Financial Distress Prediction in Taiwan: Multiple Discriminant Analysis, Logit, Probitand Neural Networks Models",Neurocomputing, 72, 3507- 3516.

MAKIN J. (2002), "The Balance of Payments and the Exchange Rate", Internatıonal Economıcs, Fınance and Trade, 1, 1-10.

MANKIW, G., (1986), "The Allocation of Creditand Financial Collapse", The Quarterly Journal of Economics, 101(3), 455-470.

MARSHALL, D., (1998), "Understanding the Asian Crisis: Systemic Risk as Coordination Failure.", Economic Perspectives, 3.Quarter,13-28.

MARTINO D.D., John V. Duca, (2007), "The Rise and Fall of Subprime Mortgages", Economic Letter-Insightsfrom the Federal Reserve Bank of Dallas, 2(11), November Federal Reserve Bank of Dallas, http://dallasfed.org/2007

Martin Feldstein (2002), "Argentina's Fall Lessons from the Lastest Financial Crisis", 81(2), 8-9 https://www.nber.org/feldstein/argentina.pdf Erişim Tarihi: 21.07.2020.

McMahon Tim, "Historical Crude Oil Prices", Inflation Data, https://inflationdata.com/articles/inflation-adjusted-prices/historical-crude-oil-prices-table/ Erişim tarihi: 22.03.2020

MISHKIN, F. S., (1996), Lessons From the Asian Crisis. NBER Working Papers.

MISHKIN, F.S., (1996), "Understanding Financial Crises: A Developing Country Perspective" Annual World Bank Conference on Development Economics, The World Bank, 29-62.

MISHKIN, F. S., (1998), "International Capital Movements, Financial Volatilityand Financial Instability", NBER Working Paper Series, Working Paper 6390,1-33.

MISHKIN, F.S., (1999), "Global Financial Instability: Framework, Events, Issues,", Journal of Economic Perspective, 13(4), 3- 20.

MISHKIN, F. S., (2009), "Is Monetary Policy During Financial Crises?", NBER WorkingPaper14678, January, http://www.nber.org.

OBSTFELD, M., (1984), "The Logic of Currency Crises.'', Cahirers Economiques et Monetaries, 43, 189–213.

OECD (2017)

OKTAR Suat, YÜKSEL Serhat (2015), "1998 Yılında Rusya'da Yaşanan Bankacılık Krizi ve Öncü Göstergeleri", Marmara Üniversitesi İ.İ.B. Dergisi, 37(2), 327-339.

ÖZ Sumru (2010), "Kriz ve İşsizlik: Başarı Örnekleri ve Çözüm Önerileri, Tüsiad-Koç University Economic Research forum Working Paper Series, 1-35. 978-605-111-425-5.

ÖCAL Mehmet F. (2011), "Küresel Ekonomik Krizin Reel Sektöre Etkileri Çerçevesinde Türkiye'nin Dış Ticaret Analizi", Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 10(36), 204-225.

ÖZATAY, F., (2011), Finansal Krizler ve Türkiye, Doğan Kitapevi, 3.Basım, İstanbul, ISBN

ÖZDEMİR, K. A., (2009), "Para Politikası, Parasal Büyüklükler ve Küresel Mali Kriz Sonrası Gelişmeler", CBRT Centeral Bank Review 9(2), 23-48.

ÖZDEMİR Abdullah, GÖÇER İsmet (2011) "Türkiye'de Krizlerin Makroekonomik Değişkenlere Etkileri: VAR Analizi", Finans Politik & Ekonomik Yorumlar, 48(560), 57-72.

ÖZKAN Ahmet Hakan (2012), "2008 Mortgage Krizi ve Beklenti Riski", Akademik Bakış Dergisi, 28, 1-6.

ÖZSAĞIR Arif (2000) "Küresel İşsizlik ve İşsizlikle Mücadele Politikaları", Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, 10 (43-44), 281-312.

ÖZSOYLU, A.F., ÜNLÜKAPLAN, İ., GEDİK, M., (2010), Küresel Kriz ve Türkiye, Karahan Kitapevi.

ÖZTÜRK Nurettin, DURGUT Dilek (2011), "Faiz Oranlarının Belirleyicileri: Türkiye için Ampirik Bir Analiz", Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, 3(1),117-147.

ÖZTÜRK Salih, SAYGIN Selin (2018); "1973 Petrol Krizinin Ekonomiye Etkileri ve Stagflasyon Olgusu", Balkan Sosyal Bilimler Dergisi, 6(12), 1-13.

Öztürkler H., Göksel T. (2013), Türkiye İçin Finansal Baskı Endeksi Oluşturulması. Politikanotu N201319, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı, https://www.tepav.org.tr/upload/files/13783800182.Turkiye_icin_Finansal_Baski_Endeksi_Olusturulmasi.pdf Erişim Tarihi: 19.07.2021

PARASIZ İlker (1998), Türkiye Ekonomisi 1923'den Günümüze İktisat ve İstikrar Politikaları Ezgi Kitabevi, Bursa, 1998.

PELINESCU Elena and Caraiani, PETRE (2010), "Fiscal Policy in the Context of the Economic Crisis", Romanian Journal of Fiscal Policy (RJFP), ISSN 2069-0983, Editura ASE, Bucharest, 1(1),1-21.

RADALET, S., SACHS, J., (1998), "The Onset of The East Asian Finanacial Crises'', Nber Working Paper Series Working Paper 6680, 1-81.

REAVIS, C., "The Global Financial Crisis of 2008 – 2009: The Role of Greed, Fearand Oligarchs", MIT Sloan Management, July-2009.

REINHART, C., (2002), "Sovereign Credit Ratings Beforeand After Financial Crises'', Munich Personal RePEc Archive, 1-33.

ROMER Cristina D., (2003), "Great Depression", Forthcoming in the Encyclopædia Britannica, (Erişim) http://elsa.berkeley.edu/~cromer/great_depression.pdf, Erişim tarihi: 31.05.2018

ROSIER, B, (1991), İktisadi Kriz Kuramları, İletişim Yayınları, İstanbul, 1-120.

SACHS, J., (1998), Alternative Approachesto Financial Crises in Emerging Markets. Capital Flowsand Financial Crises (Ed.), Miles Kahler, Cornell University Pres, Ithaca NewYork, 243-262.

SAPIR, J., (2008), ''Global Finance InCrisis'', Real-World Economics Review, No. 46, 82-101

SELÇUK Bora (2010), "Küresel Krizin Türk Finans Sektörü Üzerindeki Etkileri", Ekonomi Bilimleri Dergisi, 2(2), 21-27.

SEYİDOĞLU, H., (2007), Uluslararası İktisat, 16. Baskı, Güzem Yayınları, İstanbul, No:22.

SOYLU Hülya (2009), "Global Krize Karşı Politika Önlemleri ve Türkiye", Maliye Dergisi, 157, 251-266.

SÖYLEMEZY.,TÜRKMEN S., (2017), Yapay Sinir Ağları Modeli İle Finansal Başarısızlık Tahmini, Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(4), 270-284.

STIGLITZ, J., (2017), Küresel Kriz, Parasal ve Mali Reform Önerileri, Çeviren: Eda Aksan, Akılçelen Kitaplar, Ankara, ISBN: 978-605-5069-38-4.

STIGLITZ, J. E. WEISS, A. M. (1981), "Credit Rationing in Markets with Imperfect Information", American Economic Review, 71(3), 393-410.

ŞİMŞEK, M., (2004), "Finansal Küreselleşmenin Ekonomik Krizler Üzerindeki Etkileri ve Örnek Kriz Ekonomileri", Finans- Politik & Ekonomik Yorumlar Dergisi, 63-73.

ŞİMŞEK Hayal ve ALTAY A. (2009), "Küresel Kriz Ortamında Maliye Politikalarının Değerlendirilmesi", Ekonomik Yorumlar, 46(528), 11-24.

TABAR Ç. ve M. Tokatlıoğlu (2018) "Küresel Ekonomik Kriz Döneminde Türkiye'de Uygulanan Vergi Politikalarının Değerlendirilmesi", International Journal of Public Finance, 3(1), 27-46.

TAN, PN, STEINBACH, M., KUMAR, V., (2004), Data Mining Cluster Analysis: Basic Conceptsand Algorithms, 1-104.https://cse.sc.edu/~rose/587/PDF/chap8_basic_cluster_analysis.pdf Erişim Tarihi: 18.07.2021

TAPŞIN Gülçin, Ahu Tuğba KARABULUT, Reel Döviz Kuru, İthalat ve İhracat Arasındaki Nedensellik İlişkisi: Türkiye Örneği, Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi, 2013, (26), 1-16.

TARHAN, Çiğdem (2014), Cari İşlemler Açığı-Bütçe Açığı İlişkisi: 1950-2012 Dönemi Türkiye Uygulaması, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi,1-194.

TELLİ Açelya (2016), "1999,2000, 2001 ve 2008 Kriz dönemlerinde Türk Ticari Bankalarının Karlılıklarının Lojistik Regresyon Analizi ile İncelenmesi", Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi, 12(45), 69-91

TCMB (2008), Finansal İstikrar Raporu, Kasım 2008.

TCMB (2009), Finansal İstikrar Raporu Mayıs 2009.

TEMIN, P., (1993), "Transmission of the Great Depression", The Journal of Economic Perspectives, 7(2), 87-102.

TUİK İstatistik Göstergeler (1923-2009) ISSN:1300-0535 Yayın No:3493.

TURAN Zübeyir (2011), "Dünyadaki ve Türkiye'deki Krizlerin Ortaya Çıkış Nedenleri ve Ekonomik Kalkınmaya Etkisi", Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi, 4(1), 56-80.

TÜZ, M., (2001), Kriz ve İşletme Yönetimi. Alfa Yayınları.

UÇAR Çiğdem, Selim Adem HATIRLI, Kübra ÖNDER, 2000 Sonrası Yaşanan Finansal Krizlerin Türkiye'nin Dış Ticareti Üzerine Etkileri, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2019, 11(28), 332-347.

UYAR BOZDAĞLIOĞLU E. Yasemin (2008), "Türkiye'de İşsizliğin Özellikleri ve İşsizlikle Mücadele Politikaları", Sosyal Bilimler Dergisi, 20, 45-65.

UZAY Nısfet (2012), " Finansal Krizin Reel Sektör Üzerindeki etkileri ve Kriz sonrası Temel Göstergelerdeki Değişim: Kaayseri Örneği", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17(2), 121-143.

ÜNSAL, E., (2013), Makro Ekonomi, İmaj Yayıncılık, Ankara.

VELE, L., (2019), "Analysıs Of BınaryDependent Varıables Usıng Lınear Probabılıty Model AndLogıstıc Regressıon : A Replıcatıon Study, 1-30.

WANG, Peijie (2008), Financial Econometrics, 2th Edition, Routledge

WEAVER, K. (2008), TheSub-Prime Mortgage Crisis: A Synopsis, Global Securitisationandstructured Finance, Deutsche Bank.

YAY, Gülsüm.G., (2001), 1990'lı Yıllardaki Finansal Krizler ve Türkiye Krizi. Yeni Türkiye Dergisi, Ekonomik Kriz Özel Sayısı 2, 7(42), 1234-1248.

YÜCEL Asım (1973) Türkiye'de Para Politikası ve Fiyatlar Türkiye'nin 50.Yılı Semineri, BİTİA.

YÜCEL, F., KALYONCU, H., (2010), "Finansal Krizlerin Öncü Göstergeleri ve Ülke Ekonomilerini Etkileme Kanalları: Türkiye Örneği'', Maliye Dergisi, 159, 53-69.

İnternet Adresleri

https://www.bddk.org.tr/Hakkimizda/Kurulus/9 Erişim Tarihi:28.04.2021

https://www.bis.org/statistics/totcredit.htm Erişim Tarihi: 08.05.2021
https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators# Erişim Tarihi: 25.02 2021
https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators Erişim Tarihi: 01.05.2021
https://www.hmb.gov.tr/kamu-finansmani-istatistikleri Erişim Tarihi: 08.05.2021
https://www.imf.org/external/np/exr/ib/2000/062300.htm#box1 Erişim Tarihi: 05.03.2018
https://www.imf.org/external/np/exr/ib/2000/062300.htm#box2 Erişim Tarihi: 05.03.2018
https://www.imf.org/external/np/exr/ib/2000/062300.htm#box4 Erişim Tarihi: 05.03.2018
https://www.imf.org/external/np/exr/ib/2000/062300.htm#box3 Erişim Tarihi: 05.03.2018
https://www.mahfiegilmez.com/2015/01/turkiye-ekonomisinin-ozeti-2002-2014.html[1] Erişim Tarihi: 17.04.2021
https://www.mahfiegilmez.com/2014/01/turkiye-ekonomisinin-gorunumu.html[2] Erişim Tarihi: 17.04.2021
https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1211.pdf Erişim Tarihi: 17.04.2021
https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=11990&mevzuatTur=Teblig&mevzuatTertip=5 Erişim Tarihi: 30.04.2021
https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/02/20090228M1-1.htm Erişim Tarihi:30.04.2021
https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc056/kanuntbmmc056/kanuntbmmc05601702.pdf Erişim Tarihi: 18.04.2021
https://evds2.tcmb.gov.tr/index.php?/evds/serieMarket[1] Erişim Tarihi: 17.04.2021
https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/88fd94d3-8187-42fc-a27f-dec9d09fd626/tcmbbilancokitabi.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-88fd94d3-8187-42fc-a27f-dec9d09fd626-m3fBaj6[2] Erişim Tarihi:30.04.2021
https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/df6d8bb2-68d4-4f36-856e-435ab313db72/baskan_ParaPol02.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-df6d8bb2-68d4-4f36-856e-435ab313db72-m3fB7u3[3] Erişim Tarihi:30.04.2021
https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/c45a05b6-c28a-4dcc-8327-917f192faa9f/Baskan_ParaPol09.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-c45a05b6-c28a-4dcc-8327-917f192faa9f-m3fBfel[4] Erişim Tarihi:30.04.2021
https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/18112_2.pdf Erişim Tarihi:27.04.2021
https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecbwp145.pdf Erişim Tarihi: 28.06.2021

UYGULAMADAN ÖRNEKLER İLE

FİNANSAL TABLOLAR ANALİZİ

Adem YILDIRIM

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-48-7

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Mart 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

Kitap

1. AĞCA Ahmet, ALAGÖZ Ali, ERDOĞAN Melih, AZALTUN Murat, **Muhasebe Bilgi Yönetimi**, Anadolu Üniversitesi Yayın No: 2967, 2013,
2. AKGÜÇ Öztin, **Finansal Yönetim**, Avcıol Basım Yayın:7, 1998
3. AKDOĞAN Nalan, TENKER Nejat, **Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri**, Gazi Kitabevi, 13. Baskı, 2010
4. AKGÜÇ Öztin, **Mali Tablolar Analizi**, Avcıol Basım Yayın, 11. Baskı, 2005
5. AKGÜÇ Öztin, **Finansal Yönetim**, Avcıol Basım Yayın:7, 1998
6. AKGÜÇ Öztin, **Mali Tablolar Analizi**, 16. Baskı, Arayış Basım Yayın, 2017
7. AKSOY Ahmet, YALÇINER Kürşat, **İşletme Sermayesi Yönetimi**, Gazi Kitabevi,2005
8. ATAMAN Ümit, HACIRÜSTEMOĞLU Rüstem, **Muhasebe ve Finans Bilgileri,** Türkmen Kitabevi, 1999
9. ALPASLAN Nuri Çaykun, **İnşaat Yönetimi – Finansal Analiz**, Efe Akademi Yayınları, 2011
10. APAK Sudi, DEMİREL Engin, **Finansal Yönetim Cilt 2: Finansal Tablolar Analizi ve Yatırım Yönetimi**, Papatya Yayıncılık. 2. Baskı.2013
11. AYDIN Nurhan, ŞEN Mehmet, BERK Niyazi, **Finansal Yönetim – 1**, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2577, 3. Baskı, 2014
12. BEYAZITLI Ercan, ÇELİK Orhan, GÜRDAL Kadir, **Genel Muhasebe**, Siyasal Kitabevi, 2015
13. BEKTÖRE Sabri, ÇÖMLEKÇİ Ferruh, SÖZBİLİR Halim, **Mali Tablolar Analizi**, Nisan Kitabevi, 2013
14. BÜKER Semih, AŞIKOĞLU Rıza, SEVİL Güven, **Finansal Yönetim**, Anadolu Üniversitesi Kütüphane Dökümatasyon Merkezi, 2. Baskı, 1997

15. CAN Halil, TUNCER Doğan, AYHAN Doğan Yaşar, **Genel İşletmecilik Bilgileri**, Siyasal Kitabevi, 12. Baskı, 2001

16. CEMALCILAR Özgül, ÖNCE Saime, **Muhasebenin Kuramsal Yapısı**, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir 1999

17. CEMALCILAR Özgül, BENLİGİRAY Yılmaz, SÜRMELİ Fevzi, **Genel Muhasebe**, Anadolu Üniversitesi Yayın No; 1341, Mayıs 2002

18. ÇABUK Adem, LAZOL İbrahim, **Mali Tablolar Analizi**, Ekin Kitabevi, 13. Baskı, 2013

19. ÇABUK Adem, BAŞAR A. Banu, SEVİM Şerafettin, KARAGÜL Arman Aziz, SAYILIR Özlem, EROL Cengiz, **Mali Analiz**, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3013, 1. Baskı, 2013

20. ÇETİNER Ertuğrul, **İşlemelerde Mali Analiz**, Gazi Kitabevi, 3. Baskı, 2000

21. DOKUR Şükrü, KAYGUSUZ Sait, **Finansal Muhasebe**, Dora Yayınları, 2. Baskı, 2009

22. ELMAS Bekir, **Finansal Analiz Uygulamaları**, İmaj Yayınevi, 2017

23. ELMAS Bekir ve Diğerleri, **Mali Tablolar Analizi**, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, 2020

24. GÜNDOĞDU Aysel (Editör), GÜÇLÜ Okay ve Diğerleri, **Uygulamalı Finansal Tablolar Analizi**, Gazi Kitabevi, 2019

25. GÜCENME GENCOĞLU Ümit, **Finansal Tablolar Analizi**, Aktüel Yayınları, 6. Baskı, 2014

26. ITTELSON THOMAS R., **Finansal Raporları Anlama ve Hazırlama Kılavuzu Finansal Tablolar**, (Çeviri: Saime ÖNCE ve Diğerleri) Nobel Yayınları, 2017

27. KARAPINAR Aydın, AYIKOĞLU ZAİF Figen, **Finansal Analiz**, Gazi Kitabevi, 3. Baskı, 2013

28. KEPEKÇİ Celal **"Bağımsız Denetim",** Siyasal Kitabevi, 1996

29. KOÇ YALKIN Yüksel, **Genel Muhasebe İlkeler ve Uygulamalar**, Nobel Yayın Dağıtım,15. Baskı, 2006

30. KOÇ YALKIN Yüksel, **İşletmelerde Mali Analiz Teknikleri,** Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No: 482, 5. Baskı, 1981

31. LUECKE Richard, **Yöneticinin El Kitabı**, (Ümit ŞENSOY, Çeviri), İş Bankası Kültür Yayınları, 3. Basım, 2015

32. OKKA Osman, **Finansal Yönetim Teori ve Çözümlü Problemler**, Nobel Yayınları, 2010

33. ÖZGE ERSÖZ Olcay, ERSÖZ Süleyman, **İşletmelerde Bilgi Sistemleri**, Nobel Yayınları, 1. Basım, 2015

34. PEREK Ali Atilla, HAZIR Çağrı Aksoy, FAVÖK, Türkmen Kitabevi, 2016

35. SAYILGAN Güven, **İşletme Finansmanı**, Turhan Kitabevi, 4. Baskı, 2010

36. SARAÇ Mehmet, **Finansal Yönetim**, İstanbul Üniversitesi Açık Ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, Sf.61, Erişim Aralık 2020

37. SEVİLENGÜL Orhan, **Genel Muhasebe**, Gazi Yayınevi, 17. BASKI

38. SERTOĞLU Sabahattin, **Muhasebe**, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları No: 7/1, 1971

39. SÜRMELİ Fevzi, BENLİGİRAY Yılmaz, **Genel Muhasebe**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2000

40. TANER Berna, **İşletmelerde Finansal Rasyo Örnekleri Analizi Ve Uygulama Örnekleri**, İlkem Ofset, İzmir, 1993

41. TANIŞ Veyis Naci, **Genel Muhasebe**, Karahan Kitabevi, 2010

42. TANDOĞAN Burhanettin, **Finansal Tablolar Analizi ve Finansman Yöntemlerinin Değerlendirilmesi**, İnegöl Ticaret Odası Yayını, 2002

43. TEKBAŞ Mehmet Şükrü ve Diğerleri, Finansal Yönetim ve Mali Analiz, SPL Lisanslama Sınavlarına Hazırlık, 30 Haziran, 2017

44. YÜCEL Göksel, GÖZÜM M.Sait, **Yönetim Kurulu Üyeleri İçin Finans,** Humanist Yayıncılık, 2015

45. YÜKÇÜ Süleyman ve Diğerleri, **Finansal Yönetim**, Vizyon Yayınları, 1999

46. YILDIRIM Adem, DOKUR Şükrü, BOZKURT Orhan, **Uluslararası Muhasebe Standartları Türkiye Uygulaması**, Dora Yayınları, 2014

Makale ve Diğer Yayınlar

47. ALTAN Mikail, ŞEKEROĞLU Gamze, Çalışma Sermayesi Finanslama Stratejilerinin Firma Karlılığı Üzerine Etkileri: İMKB'de Kayıtlı Firmalar Üzerinde Bir Araştırma, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı: 30, 2013, Sf. 224

48. AKTAN Bora, BODUR Bora, Oranlar Aracılığı İle Finansal Durumunuzu Nasıl Çözümlersiniz, Journal of Yasar University, Ocak 2006, Cilt:1 Sayı:1

49. AKTAŞ Ramazan, Değere Dayalı Yönetim ve Firma Değerinin Tespiti. SA ÜSEM Sürekli Eğitim Merkezi, 2012, 1—13, Sf.4

50. CANSEN Ege, "***FAVÖK'ü bırak VÖK'e bak***, 3 Ağustos 2013, http://www.hurriyet.com.tr/favok-u-birak-vok-e-bak-24448364, Erişim: 10.05.2019

51. Cengiz EROL, **İşletmelerin Finansal Başarımlarının Ölçümlenmesinde Faaliyetsel Yapıya Göre Hazırlanmış Nakit Akım Tablosu ve Rasyolarının Kullanımı**, İstanbul Üniversitesi işletme Fakültesi Dergisi, C: 17, S: 1 / Nisan 1988

52. ESEN Özgür M., "Hisse başına Kar," Seçmeler 2015 , İstanbul Muhasebe Enstitüsü, 2015, pp.181-208., Sf.181

53. EROL Cengiz, **İşletmelerin Finansal Başarımlarının Ölçümlenmesinde Faaliyetsel Yapıya Göre Hazırlanmış Nakit Akım Tablosu ve Rasyolarının Kullanımı**, İstanbul Üniversitesi işletme Fakültesi Dergisi, C: 17, S: 1 / Nisan 1988

54. GÜLTEN Selçuk, ÖZÇALIK İsmail, Tekdüzen Hesap Planına Uygun Mali Tablolarda Mali Analiz Teknikleri, E-Kitap, 2015,Sf. 66, Erişim: 05.05.2017, www.muhasebeanaliz.com

55. KALMIS Halis, "Geleneksel Finansal Raporlama, Muhasebeden Beklentiler Ve Sorunlar", Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 2007, Cilt 1 Sayı 2, sf. 139,142

56. KARADENİZ Erdinç, KAHİLOĞULLARI Selda, **Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde Finansal Oranların Kullanımı: Akdeniz Bölgesi'nde Bir Araştırma,** Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi/ Journal of Travel and Hospitality Management 10 (3), 2013, 84-106.

57. KUTLU Taha, Mali Analiz Yöntemlerinin İller Bankası Hasılat Paylaşım İhalelerinde Uygulanabilirliği, İller Bankası Anonim Şirketi Uzmanlık Tezi, 2018, Sf, 14-35

58. SÜMER Haluk, PEREK Ali Atilla, Bilançolarda Cari Oranın Önemi Ve Hesaplanması, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi (Muvu) 2013 – 1,Cilt:6, Sayı:1,

59. YÜCEL Göksel, "Gelir Tablosu" İfadesi Kesinlikle Değiştirilmelidir, https://gokselyucel.wordpress.com/2012/08/08/gelir-tablosu-ifadesi-kesinlikle-degistirilmelidir/

60. YÜCEL Göksel, ADİLOĞLU Burcu, Mali Tablolar Ve Uçan Daireler, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi (MÖDAV) Mart 2012, 2012/1 Sayı 14, Sf.143-160,

61. YÜCEL Göksel, Sunum: Finansal Raporlama, Nakit Akış Tablosu ve Fon Akışı Tablosu, 12.12.2017, Bursa SMMMO, Erişim: 15.11.2020, https://www.youtube.com/watch?v=d4VOBTaB4Hc,

62. YILDIRIM Adem, DOKUR Şükrü, BOZKURT Orhan, Muhasebe Politikası Değişikliği ve Hataların Düzeltilmesinin Finansal Raporlamaya Etkisi, Vergi Dünyası Dergisi, Sayı 394, Haziran 2014

63. TMS 8: Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar

64. https://www.finnet.com.tr/f2000/finansalanaliz/SektorOran.aspx, Erişim:15.11.2017

FİNANSAL YÖNETİM
TEMEL KONULAR

Prof. Dr. Ali CEYLAN

Prof. Dr. Turhan KORKMAZ
Mersin Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Öğretim Üyesi

12. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-04-3

Birinci Basım	- Ekin Kitabevi	- 2005
İkinci Basım	- Ekin Kitabevi	- 2006
Üçüncü Basım	- Ekin Kitabevi	- 2007
Dördüncü Basım	- Ekin Kitabevi	- 2008
Beşinci Basım	- Ekin Kitabevi	- 2009
Altıncı Basım	- Ekin Kitabevi	- 2011
Yedinci Basım	- Ekin Kitabevi	- 2013
Sekizinci Basım	- Ekin Kitabevi	- 2014
Dokuzuncu Basım	- Ekin Kitabevi	- 2015
Onuncu Basım	- Ekin Kitabevi	- 2017
On Birinci Basım	- Ekin Kitabevi	- 2018
On İkinci Basım	- Ekin Kitabevi	- 2021

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarım: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Ekim 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel. : (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Prof. Dr. Hülya TALU Hocamıza
İthaf ediyoruz

ON İKİNCİ BASIMIN ÖNSÖZÜ

Finansal Yönetim: Temel Konular isimli kitabımızın içeriği genel olarak işletmelerin ihtiyaç duydukları sermayeyi nereden buldukları/bulacakları ve nasıl kullandıkları veya nasıl kullanacakları ile ilgilidir.

Bu kitap, üniversitelerimizde finans dersleri alan ve/veya finansa ilgi duyan öğrencilerimiz ve uygulamada ekonomi, finans ve muhasebe konularıyla ilgilenen okuyucular için hazırlanmış bir el kitabıdır. Bu nedenle, kitabın içeriğinde özellikle temel kavramlara ve yöntemlere yer verilmiştir. Konuları ve kavramları mümkün olduğu kadar sade bir şekilde anlatmaya çalıştık. Matematik ve istatistik yöntemlere çok az değindik.

Finansal Yönetim: Temel Konular isimli kitabımızın on ikinci baskısını gerçekleştirmekten büyük bir mutluluk duymaktayız.

Meslektaşlarımızın, öğrencilerimizin ve konuyla ilgili olan okurlarımızın yoğun ilgileri nedeniyle, kitabımızı neredeyse her yıl baskıya gönderiyoruz. Bundan dolayı, kitabın yazarları olarak kendimizi çok mutlu ve şanslı hissediyor ve tüm okurlarımıza en içten teşekkürlerimizi sunuyoruz.

On ikinci baskıda kitabımızın içeriğinde çok önemli değişiklikler yapmadık. Bununla beraber, diğer baskılarda olduğu gibi, sizin önerilerinizi de dikkate alarak, eksikliklerimizi ve hatalarımızı gidermeye çalıştık. İçerikteki bilgileri güncelledik. Diğer baskılarda olduğu gibi, en güncel verileri ve öğrenme tekniklerini kullanarak, örneklerimizi geliştirmeye çalıştık.

Buna rağmen, sizlerden gelecek her tür eleştiriye açık olduğumuzu tekrar hatırlatmak isteriz.

Kitabımızla ilgili yapacağımız eleştirileri, ali@ceylanproses.com veya korktur@yahoo.com adreslerine gönderebilirsiniz.

Yapılacak eleştiriler gelecek baskıların daha iyi olmasına yardımcı olacaktır.

Umarız ki; kitabımız, öğrencilerimiz kadar, teorik ve pratik bilgilere ihtiyaç duyan girişimci ve yöneticiler yanında, finans alanında çalışmak isteyen veya çalışan kişilere de yardımcı olur.

Temel finans konularını anlatırken, Türkiye'de finansal okuryazarlığın gelişmesine de katkıda bulunmak istiyoruz. Çünkü, finansal okur yazarlığı bilmemek, günümüzde okuma ve yazmayı bilmemek kadar önemlidir.

On ikinci baskıda da diğer baskılarda olduğu gibi, en önemli yardımı ailelerimizden gördük. Bu nedenle; bizlere huzurlu bir çalışma ortamı sağlayan ailelerimize teşekkür ederiz.

Son olarak, kitabımızın basımı ve dağıtımını gerçekleştiren Ekin Kitapevi sahibi Mehmet Oymak ile dizgi baskıda emeği geçen herkese teşekkürlerimizi sunarız.

Bu basımı değerli meslektaşımız Prof. Dr. Hülya Talu'ya ithaf ediyoruz.

Prof. Dr. Ali Ceylan — Prof. Dr. Turhan Korkmaz

Ekim 2021 Bursa — Ekim 2021 Mersin

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
FİNANSAL YÖNETİME GİRİŞ

1.1. FİNANS FONKSİYONU 1
1.2. TARİHSEL GELİŞİM 4
1.3. FİNANS ALANINDAKİ İŞ OLANAKLARI 9
1.4. FİNANSAL PİYASALARI ÖĞRENMEK 10
1.4.1. Tahvil Piyasası ve Faiz Oranları 11
1.4.2. Pay Piyasası 12
1.4.3. Döviz Piyasası 12
1.4.4. Finansal Sistemin Yapısı 13
1.5. İŞLETME AMAÇLARI 14
1.6. FİNANS YÖNETİCİSİNİN ÖZELLİKLERİ 17
1.7. İŞLETMELERDE FİNANS FONKSİYONUNUN ÖRGÜTLENDİRİLMESİ 19
1.8. PARANIN ZAMAN DEĞERİ 21
1.8.1. Basit Faiz 22
1.8.2. Bileşik Faiz 23
1.8.3. Dönemsel Eşit Taksitlerle Ödemelerde Paranın Zaman Değeri 26
1.8.3.1. Dönem Sonu Anüitelerin Gelecek Değeri 27
1.8.3.2. Dönem Sonu Anüitelerin Bugünkü Değeri 29
1.8.3.3. Dönem Başı Anüitelerin Gelecek Değeri 29
1.8.3.4. Dönem Başı Anüitelerin Bugünkü Değeri 30
1.8.4. Paranın Bugünkü Değeri 31
BÖLÜM SONU SORULARI 34

İKİNCİ BÖLÜM
FİNANSAL ANALİZ

2.1. FİNANSAL ANALİZ 39
2.1.1. Bilanço (Finansal Durum Tablosu) 43
2.1.2. Gelir Tablosu 47
2.2. ORANLAR 49
2.2.1. Likidite Oranları 52
2.2.1.1. Cari Oran 53

2.2.1.2. Asit Test Oranı 54
2.2.1.3. Hazır Değerler Oranı 55
2.2.2. Mali Yapı veya Kaldıraç Oranları 58
2.2.2.1. Toplam Borç Oranı 60
2.2.2.2. Toplam Borçlar / Öz Sermaye Oranı 61
2.2.2.3. Kısa Vadeli Borçlar / Öz Sermaye Oranı 62
2.2.2.4. Sabit Varlıklar / Öz Sermaye Oranı 62
2.2.2.5. Faiz Karşılama Oranı 63
2.2.2.6. Sabit Ödemeleri Karşılama Oranı 64
2.2.3. Faaliyet Oranları 64
2.2.3.1. Alacak Devir Hızı 65
2.2.3.2. Stok Devir Hızı 68
2.2.3.3. Öz Sermaye Devir Hızı 71
2.2.3.4. Aktif Devir Hızı 72
2.2.3.5. Döner Sermaye Devir Hızı 73
2.2.3.6. Sabit Varlıklar Devir Hızı 74
2.2.4. Kârlılık Oranları 74
2.2.4.1. Satışla İlgili Oranlar 75
2.2.4.2. Yatırımla İlgili Oranlar 77
2.2.4.3. Birleşik Oranlar Analizi: Du-Pont Yöntemi 78
2.2.5. Borsa-Performans Oranları 79
2.2.5.1. Fiyat/Kazanç Oranı 79
2.2.5.2. Piyasa Değeri/Defter Değeri Oranı 80
2.2.5.3. Pay Başına Kazanç Oranı 81
2.2.5.4. Kâr Payı Verim Oranı 81
2.3. KARŞILAŞTIRMALI TABLOLAR 83
2.4. DİKEY YÜZDELER YÖNTEMİ 84
2.5. EĞİLİM YÜZDELERİ YÖNTEMİ 85
2.6. FON KAYNAK VE KULLANIM TABLOSU 86
2.7. NAKİT AKIM TABLOSU 90
2.8. ENFLASYONUN FİNANSAL ANALİZE ETKİSİ 96
BÖLÜM SONU SORULARI 97

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
FİNANSAL PLANLAMA VE DENETİM

3.1. FİNANSAL PLANLARIN HAZIRLANMASINDA UYGULANAN YÖNTEMLER. 107
3.1.1. Proforma Bilanço Yöntemi ... 108
3.1.1.1. Yüzde Yöntemi ... 109
3.1.1.1.1. Günlük Satış Yöntemi ... 110
3.1.1.1.2. Satış Yüzdesi Yöntemi ... 112
3.1.1.2. Oran Yöntemi ... 114
3.1.1.3. Regresyon Yöntemi ... 117
3.1.2. Proforma Gelir Tablosu ... 120
3.1.3. Nakit Bütçesi ... 121
3.1.4. Tahmin Sonuçlarının Değerlendirilmesi ... 125
3.2. FİNANSAL PLAN TÜRLERİ ... 127
3.2.1. Normal Finansal Planlar ... 127
3.2.2. Olağanüstü Finansal Planlar ... 127
3.2.3. Proforma Tabloların ve Nakit Bütçelerinin Hazırlanmasında Karşılaşılan Sorunlar ... 132
3.3. FİNANSAL DENETİM ... 133
3.4. FAALİYET BAŞABAŞ ANALİZİ ... 136
3.5. NAKİT BAŞABAŞ ANALİZİ ... 140
3.6. BAŞABAŞ ANALİZİNİN KULLANIMI VE SINIRLAMALARI ... 140
3.7. FİNANSAL BAŞABAŞ ANALİZİ ... 142
3.8. FAALİYET KALDIRACI ... 143
3.9. FİNANSAL KALDIRAÇ ... 145
3.10. FAALİYET KALDIRACI VE FİNANSAL KALDIRACIN BİRLEŞTİRİLMESİ ... 147
BÖLÜM SONU SORULARI ... 150

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
FİNANSMAN KAYNAKLARI

4.1. KISA VADELİ FON KAYNAKLARI ... 157
4.1.1. Ticari Kredi ... 158
4.1.2. Ticari Banka Kredileri ... 159
4.1.2.1. Avans Kredisi ... 161
4.1.2.2. Cari Hesap Kredisi ... 161
4.1.2.3. Alacak Senetleri İskontosu ... 162
4.1.2.4. Açık Kredi ... 163
4.1.2.5. Kefalet Karşılığı Kredi ... 163

4.1.2.6. Akreditif Kredisi 163
4.1.2.7. Teminat ve Kefalet Mektupları 164
4.1.3. Avans 164
4.1.4. Stoklar Karşılığı Kısa Vadeli Kredi 165
4.1.4.1. Emanet Makbuzu 166
4.1.4.2. Antrepodaki Mal Karşılığı Kredi 166
4.1.5. Diğer Kısa Vadeli Finansman Kaynakları 167
4.1.6. İthalat ve İhracatın Finansmanı 167
4.1.6.1. İhracatın Finansmanı 168
4.1.6.1.1. İhracat Kredi Sigortası 169
4.1.6.1.2. Merkez Bankası ve Ticari Banka Kredileri 170
4.1.6.1.3. Türkiye İhracat Kredi Bankası (Eximbank) 170
4.1.6.1.4. İhracatçı Lehine Red Clause Akreditif Açılması 171
4.1.6.1.5. Prefinansman 171
4.1.6.1.6. Peşin Ödeme 171
4.1.6.1.7. Banka Kabulü 172
4.1.6.1.8. Vergi, Resim ve Harç İstisnaları 172
4.1.6.2. İthalatın Finansmanı 173
4.1.7. Diğer Finansman Yöntemleri 173
4.1.7.1. Takas 173
4.1.7.2. Kliring 174
4.1.7.3. Aktarma Ticareti 174
4.1.7.4. Geri Satın Alma 174
4.1.7.5. Karşı Satın Alma 174
4.1.7.6. Dengeleme Alımları 174
4.1.8. Finansman Bonosu 175
4.1.9. Faktoring 175
4.1.10. Menkulleştirme Yoluyla Sağlanan Kısa Vadeli Fonlar 177
4.1.10.1. Menkulleştirme 177
4.1.10.2. Menkulleştirmeye Konu Olacak Alacakların Özellikleri 178
4.1.10.3. Türkiye'de Menkulleştirme (VDMK) 178
4.2. ORTA VADELİ FON KAYNAKLARI 180
4.2.1. Orta Vadeli Banka Kredileri 180
4.2.2. Sigorta Şirketlerinin Orta Vadeli Kredileri 183
4.2.3. Makine ve Teçhizat Karşılığı Orta Vadeli Kredi 184
4.2.4. Finansal Kiralama 185
4.2.4.1. Finansal Kiralamanın Tanımı 185
4.2.4.2. Finansal Kiralamanın Tarihsel Gelişimi 186
4.2.4.3. Finansal Kiralamaya Konu Olan Mallar 188
4.2.4.4. Finansal Kiralama Türleri 188
4.2.4.5. Finansal Kiralama 189
4.2.4.6. Satış ve Geri Kiralama 190

4.2.4.7. Türkiye'de Finansal Kiralama Kanunu 190
4.2.4.8. Finansal Kiralamanın Üstünlükleri ve Sakıncaları 191
4.2.5. Forfaiting 194
4.3. KATILIM BANKALARI 195
4.4. UZUN VADELİ FON KAYNAKLARI 197
4.4.1. Öz Kaynaklardan Sağlanan Fonlar 198
4.4.2. Dış Kaynaklardan Sağlanan Uzun Vadeli Fonlar 200
4.5. OTOFİNANSMAN 201
BÖLÜM SONU SORULARI 204

BEŞİNCİ BÖLÜM
FON KAYNAKLARININ MALİYETİ VE OPTİMAL SERMAYE YAPISI

5.1. FON KAYNAKLARININ MALİYETİ 211
5.1.1. Öz kaynak Maliyeti 212
5.1.1.1. Adi Pay Senedi Maliyeti 212
5.1.1.2. Yeni İhraç Edilen Adi Pay Senetlerinin Maliyeti 217
5.1.2. Dağıtılmayan Kârların Maliyeti 218
5.1.3. İmtiyazlı Pay Senetlerinin Maliyeti 221
5.1.4. Yabancı Kaynak Maliyeti 222
5.1.5. Ağırlıklı Ortalama Sermaye Maliyeti 226
5.2. OPTİMAL SERMAYE YAPISI 229
5.2.1. Optimal Sermaye Yapısı ile İlgili Yaklaşımlar 230
5.2.1.1. Net Faaliyet Geliri Yaklaşımı 231
5.2.1.2. Net Gelir Yaklaşımı 233
5.2.1.3. Geleneksel Yaklaşım 235
5.2.1.4. Modigliani-Miller Yaklaşımı 238
5.3. SERMAYE YAPISINA İLİŞKİN TEORİK YAKLAŞIMLAR 241
5.3.1. Vergi Faktörü Kuramı 241
5.3.2. Finansal Sıkıntı Maliyetleri Kuramı 242
5.3.3. Bilgi Çarpıklığı (Asimetrik Bilgi) Kuramı 243
5.3.4. Temsilci Maliyetleri Kuramı 245
5.3.5. Dengeleme Kuramı 246
5.3.6. Finansman Hiyerarşisi Kuramı 246
5.4. SERMAYE YAPISI İLE İLGİLİ KARARLARI ETKİLEYEN FAKTÖRLER 247
5.5. OPTİMAL SERMAYE YAPISININ SAPTANMASINDA KULLANILAN YÖNTEMLER 251
BÖLÜM SONU SORULARI 254

ALTINCI BÖLÜM
KÂR PAYI DAĞITIM POLİTİKASI

6.1. KÂR PAYI DAĞITIM POLİTİKALARI VE ÖDEME ŞEKİLLERİ 265
6.1.1. Kâr Payı Dağıtım Politikaları 265
6.1.2. Kâr Payı Ödeme Şekilleri 267
6.1.3. Kâr Payı Dağıtımı İle İlgili Görüşler 269
BÖLÜM SONU SORULARI 275

YEDİNCİ BÖLÜM
DÖNER VARLIKLARA YATIRIM

7.1. DÖNER VARLIKLARA YATIRIMIN FİNANSMANI 284
7.2. NAKİT VE NAKİT BENZERİ VARLIKLARIN YÖNETİMİ (MENKUL KIYMETLERE YATIRIM) 286
7.2.1. İşletmelerin Nakit Bulundurma Nedenleri 289
7.2.2. Minimum Nakit Gereksiniminin Belirlenmesi 291
7.2.3. Optimum Nakit Düzeyi 292
7.2.4. Menkul Kıymetlere Yatırım 298
7.3. ALACAKLARA YATIRIM 299
7.3.1. Alacak Düzeyini Belirleyen Etmenler 301
7.3.2. Kredili Satışların Riski 307
7.3.3. Alacak Tahsil Politikası 307
7.3.4. Alacakların Yönetiminde Etkinliği Sağlama 308
7.4. STOKLARA YATIRIM 309
7.4.1. Optimum Stok Düzeyi 311
7.4.2. Emniyet Stoku ve Sipariş Verme Noktaları 315
BÖLÜM SONU SORULARI 316

SEKİZİNCİ BÖLÜM
SABİT VARLIKLARA YATIRIM

8.1. FONLARIN YATIRIMI 321
8.2. SABİT DEĞERLERE YATIRIM 321
8.2.1. Belirlilik Koşulu Altında Proje Değerleme Yöntemleri 323
8.2.1.1. Denetim Yoluyla Sıralama Yöntemi 324
8.2.1.2. Toplam Net Nakit Girişinin Yatırım Tutarına Oranı Yöntemi 325

8.2.1.3. Yıllık Ortalama Net Nakit Girişinin Yatırım Tutarına Oranı Yöntemi 325
8.2.1.4. Ortalama Yıllık Gelirin Ortalama Yatırıma Oranı Yöntemi 326
8.2.1.5. Geri Ödeme Dönemi Yöntemi 328
8.2.1.6. Net Bugünkü Değer Yöntemi 331
8.2.1.7. İç Kârlılık Oranı Yöntemi 339
8.2.1.8. Kârlılık Endeksi Yöntemi 343
8.2.2. Belirsizlik Koşulu Altında Proje Değerleme Yöntemleri 345
8.2.2.1. Riske Göre Düzeltilmiş İskonto Oranı Yöntemi 347
8.2.2.2. Belirlilik Eşitliği Yöntemi 348
8.2.2.3. Olasılık Dağılımı Yöntemi 350
8.2.2.4. Karar Ağacı Yöntemi 356
8.2.2.5. Simülasyon 361
8.2.2.6. Enflasyonun Proje Değerlendirmesinde Dikkate Alınması 367
BÖLÜM SONU SORULARI 370

EKLER 375

KAYNAKÇA 383

YARARLANILAN KAYNAKLAR

Abdelsamad, Moustafa H., *A Guide to Capital Expenditure Analysis*, Amacom, New York, 1973.

Akgüç, Öztin, *Finansal Yönetim*, İstanbul, 1976.

Akgüç, Öztin, *Finansal Yönetim*, Muhasebe Enstitüsü Eğitim ve Araştırma Vakfı, Yayın No:17, 7. Baskı, İstanbul, 1998.

Akgüç, Öztin, *Mali Tablolar Analizi*, İstanbul, 1981.

Apak, Sudi, "VDMK'ler," *Bankacılar Dergisi*, Temmuz 1992.

Archer, Charles and A. D'ambrosio, *Business Finance: Theory and Management*, McMillan Company, New York, 1972.

Aydın, Nurhan, Mehmet Başar ve Metin Çoşkun, *Finansal Yönetim*, Aktüel Tanıtım ve Ofset Hizmetleri, Eskişehir, 2006.

Aydın, Nurhan, *Finansal Yönetim*, Eskişehir, 1997.

Bakır, Pınar, *İşletmeler Açısından Temettü Politikası*, İstanbul, 1979.

Başaran, Ümit, "*İMKB'de İşlem Gören Otomotiv ve Otomotiv Yan Sanayi İşletmelerinin Sermaye Yapısı Kararlarını Etkileyen Faktörlerin Analizi*," Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karael-mas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak, 2008.

Başkaya, Zehra ve Değer Alper, *Finans Matematiği*, Ekin Kitabevi, Bursa, 2003.

Bierman, Harold and Seymaur Smith, *The Capital Budgeting Decision*, The McMillan Company, New York, 1971.

Brealey, Richard A., Stewart C. Myers and Alan J. Marcus, *İşletme Finansının Temelleri*, (Çev.: Ünal Bozkurt, Türkan Arıkan ve Hatice Doğukanlı), Dördüncü Basım, Literatür Yayıncılık, İstanbul, 2005

Brealey, Richard A., Stewart C. Myers and Alan J. Marcus, *Kurumsal Finansın Temelleri*, İstanbul Ticaret Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2015.

Brealey, Richard A., Stewart C. Myers and Alan J. Marcus, *Fundamentals of Corporate Finance*, McGraw-Hill Irwin, 7. Edition, New York, 2012, s. 58.

Brealey, Richard A., Stewart C. Myers and Alan J. Marcus, *İşletme Finansının Temelleri,* Çevirenler: Ünal Bozkurt, Türkan Arıkan ve Hatice Doğukanlı, İstanbul, 1997.

Brigham, Eugene F. and Joel F. Houston, *Fundamentals of Financial Management*, Concise Second Edition, The Dryden Press, Orlando, 1999.

Carsberg, B.Y. and H.C. Edey, *Modern Financial Management*, Penguin Books Ltd., Harmondsworth, 1971.

Ceylan, Ali ve Turhan Korkmaz, *İşletmelerde Finansal Yönetim,* 17. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2021.

Ceylan, Ali, "Türkiye'de Küçük İşletmelerin Finansal Sorunları ve Çözüm Önerileri," *Küçük İşletmelerin Problemleri ve Çözüm Yolları Sempozyumu*, İstanbul, 12-13 Aralık 1983.

Ceylan, Ali, *Küçük İşletmelerin Finansal Yönetimi ve Bursa Bölgesinde Bir Uygulama*, Bursa, 1982.

Clark, Tom, *Leasing Finance*, London, 1985.

Cohen, Jerome B. and Sidney M. Robins, *The Financial Manager*, Harper and Row, New York, 1966.

Çabuk, Adem ve İbrahim Lazol*, Mali Tablolar Analizi*, 15. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa, 2016, ss. 138-139.

Çabuk, Adem, "Finansal Tablolar ve Finansal Analiz", *Finansal Tablolar Analizi*: Editör: Saime Önce, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2996, Eskişehir, 2013.

Çabuk, Adem, "Anonim Şirketlerde Yedek Akçe Politikası," *Uludağ Üniversitesi Dergisi,* Cilt 3, Sayı 2, Aralık 1982.

Dean, Joel, *Capital Budgeting: Top-Management Policy on Plant, Equipment and Product Development*, Colombia University Press, New York, 1969.

Drobetz, Wolfgang and Roger Fix, "What are the Determinants of the Capital Structure? Some Evidence for Switzerland," Working Paper No 4/03, University of Basel WWZ/ Department of Finance, 2003.

Durukan, Mübeccel Banu, "*İşletmelerde Sermaye Yapısını Etkileyen Faktörlerin Ampirik Olarak Saptanması*," Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1997.

Eğilmez, Mahfi, *Küresel Finans Krizi*. Remzi Kitabevi, İstanbul, 2009.

Ercan, Metin Kamil ve Ünsal Ban, *Değere Dayalı İşletme Finansı - Finansal Yönetim*, 2. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara, 2005.

Erdönmez, Pelin Ataman, "Küresel Kriz ve Ülkeler Tarafından Alınan Önlemler Kronolojisi", *Bankacılar Dergisi,* 68, 2009.

Erol, Cengiz, *İşletmelerde Finansal Yönetim*, Ankara, 1999.

Ersan, İhsan, "Leasingi Beklerken, *Para ve Sermaye Dergisi*," Mart 1985.

Faulkender, Michael W., "Essays in Empirical Corporate Finance," Yayınlanmamış Doktora Tezi, Northwestern University, Evanston, 2002.

Findlay, Chapman ve Edward E. Williams, *An Integrated Analysis for Managerial Finance,* Prentice Hall Inc., New Jersey, 1970.

Gitman, Lawrence J., *Principles of Managerial Finance*, Tenth Edition, Pearson Educatin Inc., Boston, 2003.

Gordon, Myron, "The Pay of Period and the Rate of Profit," Der: Ezra Solomon, *The Management of Corporate Capital*, The Free Press, Illinois, 1959.

Gönenli, Atilla, *İşletmelerde Finansal Yönetim*, İstanbul.

Gönenli, Atilla, *İşletmelerde Yatırım Kararları*, İstanbul, 1969.

Gücenme, Ümit, *Mali Tablolar Analizi,* Bursa, 2000.

Gürsoy, Cudi Tuncer, Finansal Yönetim İlkeleri, 2. Baskı, Doğuş Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2007.

Helfert, A. Erich, *Techiques of Financial Analysis*, Richard D. Irwin, Illinois, 1972.

Horne, James C. Van, *Financial Management and Policy*, Prentice Hall Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1968.

Horne, James C. Van, *Finansal Yönetim ve Politikaları*, Çevirenler: Osman Tekok-Demir Yener, Selim Bekçioğlu ve Güngör Keşci, Ankara, 1978.

Horne, James C. Van and John M. Wachowicz*, Fundamentals of Financial Management*, Prentice Hall Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 2008.

Hunt, Pearson, Charles M. Williams and Gordon Donaldson, *Basic Business Finance,* Richard D. Irwin Inc., Georgetown, 1971.

Johnson, Robert W., *Financial Management*, Allyn and Bacon, Inc., Boston, 1966.

Kazgan, Haydar, *Otofinansman*, İstanbul, 1962.

Kızılot, Şükrü, "Enflasyon Muhasebesi Kalktı Gibi," *Hürriyet Gazetesi*, 19.05.2005.

Koç, Yüksel, *İşletmelerde Mali Analiz Teknikleri*, Ankara, 1970.

Korkmaz, Turhan ve Ali Ceylan, *Sermaye Piyasası ve Menkul Değer Analizi*, 8. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2017.

Lerner, Eugene M., *Managerial Finance: A Systems Approach*, Harcourt Brace Jovanovich Inc., New York, 1971.

Mehta, Dileepr, *Working Capital Management*, Prentice-Hall Foundations of Finance Series, Englewood Cliffs, New Jersey, 1974.

Merret, A.J. and Allen Sykes, *The Finance and Analysis of Capital Projects*, Longman, London, 1973.

Miller, E. Donald, *The Meaningful Interpretation of Financial Statements; The Case and Effect Ratio Approach,* American Management Association, New York, 1979.

Philippatos, George C., *Essentials of Financial Management: Text and Cases*, Holden-Day, Inc., San Francisco, 1974.

Reisoğlu, Seza, "VDMK," Bankacılar Dergisi, Nisan 1993.

Ross, Stephen A., Randolp W. Westerfield and Bradford D. Jordan, *Essentials of Corporate Finance,* Sixth Edition, McGraw-Hill Irwin, New York, 2008.

Sarıaslan, Halil, Yatırım Projelerinin Hazırlanması ve Değerlendirilmesi, 7. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2014.

Sarıaslan, Halil ve Cengiz Erol, *Finansal Yönetim: Kavramlar, Kurumlar ve İlkeler*, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2008.

Seyidoğlu, Halil, *Uluslararası Finans*, İstanbul, 1994.

Shuckett, Donald Hart and Edward J. Mock, *Decisions Strategies in Financial Management,* Amacom, New York, 1973.

Solomon, Erza, *İşletme Finansmanı Teorisi*, Çev: Turgut Var, Ankara 1971.

Solomon, Erza, *The Theory of Financial Management*, Columbia University Press, New York, 1963.

Şenay, Ertuğrul, Finansal Kiralama, Tarihsel ve Güncel Ekonomide *Diyalog Dergisi,* Aralık 1986, Sayı: 28-29.

Tecer, Meral, *İşletmelerde Sermaye Maliyeti*, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları No: 188, Ankara, 1980.

Tekinalp, Ünal, Hukuki Yönden Finansal Kiralama Kanunu, *Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, Finansal Kiralama Semineri*, 5-6 Aralık 1989.

Tokol, Tuncer ve Ali Ceylan, "Enflasyon Ortamında Yatırım Projelerinin Değerlendirilmesi," *Finansal Yönetim ve Yatırım Planlaması,* Yıl: 2, Sayı: 8, Aralık 1980

Tokol, Tuncer, *İşletmelerde Finansal Yönetim*, Bursa, 1981.

Türko, Metin, *Finansal Yönetim*, 1999.

Walker, Ernest W. and J. William Pettiy II., *Financial Management of the Small Firm,* Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1978.

Weston, J. Fred and Eugene F. Brigham, *Essentials of Managerial Finance*, Eight Edition, The Dryden Press, USA, 1987.

Williams, Charles M. and Gordon Donaldson*, Basic Business Finance*, Irwin Publishing Company, New York, 1962.

Yüksel, Ali Sait, *Para Bulma ve Kredi İşleri*, İstanbul, 1973.

"Bilanço Çeşitleri", http://www.muhasebex.com/bilanco-cesitleri, [Erişim Tarihi: 05.02.2017].

https://www.investopedia.com/ask/answers/021215/what-difference-between-gross-profit-margin-and-net-profit-margin.asp, [Erişim Tarihi: 08.08.2021].

"Öz Sermaye Çarpanı", http://piyasarehberi.org/sozluk/oz-sermaye-carpani, [Erişim Tarihi: 05.02.2017].

Attempts to Address the Problem of Trafficking in Women at the Bridge Connecting Europe and Asia: The Case of the Former Soviet Republics to Turkey from 1992 to 2016

Dr. Furkan YILDIZ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-79-1

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax.: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

www.ekinkitap.com

ABSTRACT

The thesis focuses on trafficking in human beings particularly in women to Turkey after the dissolution of Soviet Union. The study analyses legal responses and their reflections on Turkey`s policy making mechanism to find a comprehensive and victim-oriented anti-trafficking strategy at two levels: International and National tools. The research is structured into eight chapters, proceeding from general background of human trafficking particularly female trafficking to the development of the framework of anti-trafficking measures in Turkey`s domestic structure. From the literature review, it is found that human trafficking is a multi-faceted problem, which needs a more comprehensive approach to tackle it. Despite the recognition of all forms of human trafficking, trafficking for sexual exploitation in Turkey against female victims from former Soviet republics is the focus of this study.

While doing so, the study analyses and compares the legal, political, and administrative differences between two specific periods: from the dissolution of the Soviet Union to 2002; and from 2002 to 2016. In the first period, the study focuses on the political and sociological transformations` effects on women trafficking as a push factors in sources countries and domestic responses of Turkey in prevention, prosecution and protection levels. After these analyses, the second period of the study criticizes how the political, regional and international aspirations of the AKP Governments affects the transformation of legal measures on human trafficking in Turkish legal system. In addition to these analysis and criticisms, the study utilizes the relevant parts of the U.S. Department of States Trafficking Reports and EU Regular and Progress Reports to highlight the positive and negative sides of domestic transformation of Turkey`s anti-trafficking strategy.

Concerning the development of Turkey`s anti-trafficking measures, this study argues what could be changed for a Comprehensive Anti-trafficking Model for Turkey as a future of anti-trafficking strategy. In this point, the study critically analyses previous and current legal, political and social mistakes against victims in the processes from identification to protection to build up preventative and victim-oriented strategy by means of legal instruments and their effects on political measures. The study highlights the weaknesses, problems and deficiencies to demonstrate the current situation, and also evaluates the influences of international instruments on Turkey`s domestic legal and political structures.

Preface of Thesis

Before the main text, it is important to point out my motivation on this research. There are two main points which led me to conduct this study. First are my childhood memories; in the 1990s (especially the latter half), media organizations tended to emphasize the impact of imported women from former Soviet Republics on Turkey's culture, society, and family structure, while the government preferred to ignore the plight of the victims.

The second motivational issue is the relative lack of academic attention paid to trafficked women and their exceptionally vulnerable position. During my research, I was generally obliged to use foreign sources rather than Turkish studies. At the beginning of the research, I saw that I had an opportunity to highlight the desperation of trafficked women from the former Soviet States to Turkey, and to propose potential solutions about the trafficking of women.

In these regards, this thesis will fill the academic gaps with its analytical examinations and comprehensive recommendations and will reflect the importance of memories or self-experiences on academic works as a push factor.

Acknowledgment

The journey of this thesis would not have been completed without the assistance and support of a number of people. First and foremost, Prof. Richard Vogler and Dr. Charlotte Skeet were everything you could want from supervisors. Indeed, in many respects, they went above and beyond the call of duty; they read multiple drafts, provided excellent feedback and were always patient and kind in their advice. I could never thank them enough for all the help and guidance they have given me. This thesis owes its existence to the Turkish Ministry of National Education Scholarship, without whom this project would not have been financially viable. Additionally, I was generously offered Student Alumni Reward at the University of Sussex.

I am most grateful to my wife Pelin Dikmen Yildiz for her support, understanding and constructive criticisms. During my PhD journey, besides all my academic skills, marrying with her is my biggest achievement. In addition, among all my stressful days and nights, my newborn daughter-Hatice Mina Yildiz- is my only hope for future.

Table of Content

Abstract……...……...iii

Preface of the Thesis…….…….…….....iv

Acknowledgment……...……v

Table of Content……..……..……vi

List of Tables…….….……....x

List of Cases……..…….…xi

Abreviation List……...…….xii

1. Introduction

1.1. Introduction……..……..……..1

1.2. The Aim and Tasks of the Thesis……..…..…..2

1.3. The Scope of the Thesis……..…...…2

1.4. The Interdisciplinary Framework of the Research: Cause and Effect Relation…… 3

1.5. Methodology…….….3

1.6. Organization of the thesis……..…8

2. Problem of the Trafficking of Women from the Global View to the Domestic Position

2.1. Introduction……...…….…..10

2.2. Globalization and the Dark Face of the Global Trafficking in Women……..10

2.3. The Problem of the Trafficking in Human Beings: Regional Assessment……..12

2.4. Turkey: From 'the Natasha Trade' to 'the Trafficking of Women'……....13

2.4.1. The Geographical Situation of Turkey and its Place(s) in the UNODC's Country Classification……...…...…13

2.4.2. The Soviet Disintegration; Reflections on Trafficking……...…..15

2.4.3. The Trafficking of Women from the CIS as an Organized Crime Activity…….…..17

2.4.4. The 'Natasha Trade': The New Name of Desperation from 1992 to 2002…….…...18

2.4.5. Trafficking of Women to Turkey after 2002…….….…..19

2.4.6. Assessment from 1992 to 2016: Trafficking in Human Beings Especially in Women to Turkey…….……19

2.5. Conclusion……..….20

3. Theoretical and Terminological Debates and Controversies over Trafficking in Women

3.1. Introduction……22

3.2. Defining Trafficking in Human Beings……...22

3.2.1. Elements of Trafficking in Human Beings (Act, Means, and Purposes).....24

3.2.2. The Identification Problem: "Human Trafficking" or "Migrant Smuggling"?.....25

3.2.3. The Root Causes of Trafficking: "Push Factors" and "Pull Factors"……...26

3.2.4. Country Classification: "Source", "Transit", and "Destination" Countries……28

3.3. Theoretical consideration of trafficking in human beings: 'Migration Approaches', Human Trafficking Approaches and Other related theories……...28

3.3.1. Migration Approaches……29

3.3.1.1. The neo-classical equilibrium perspective……...…….29

3.3.1.2. Historical-structural theory……..30

3.3.1.3. The World Migration System Approach…….30

3.3.2. Human Trafficking: Theoretical Approaches……..……31

3.3.2.1. Prostitution and Trafficking: Feminist Debates Regarding 'sex works'……...31

3.3.2.2. The Business Model Approach to Women Trafficking……....34

3.3.2.3. Women Trafficking for Involuntary Prostitution: Theories Related to Criminology…...……39

3.3.2.4. A Human Rights-Based (Victim Oriented) Approach to Trafficking in Human Beings...…..43

3.3.2.5. Haynes's Model to Combat Trafficking in Human Beings……...46

3.4. Critiques and Assessments Related to Women Trafficking from Various Approaches.……49

3.4.1. A Gendered Perspective of Trafficking in Persons……..……49

3.4.2. A Broad Conceptualisation of Trafficking in Persons…….…….50

3.5. A New Approach against Human Trafficking: The '5P' Model……...…..…51

3.6. Conclusion……...……53

4. International Legal Instruments Regarding Trafficking in Human Beings

4.1. Introduction……..54

4.2. Human Trafficking: the International Feminist Movement and the League of Nations……54

4.2.1. The White Slave Trade and International Feminist Movement……....55

4.2.2. The Period of the League of Nations and Human Trafficking (1919-1945)…… ……...56

4.3. The United Nations: Human Trafficking and Human Rights…….…….....58

4.4. International Legal Instruments regarding Human Trafficking…….....….63

4.4.1. Enslavement and sexual violence under the headings "war crimes" and "crimes against humanity"…….…….…….63

4.4.2. Human Trafficking and the Forced Labour Problem……66

4.5. Human Trafficking in Transnational Organized Crime……...……....68

4.6. The Trafficking Protocol……....…71

4.7. Partnership and Perception: The Implementations and Effectiveness of the Trafficking Protocol.....74

4.8. Conclusion…….……..……77

5. Turkish Efforts related to the Trafficking of Women under Regional and Bilateral Partnerships and their Impact on Turkey's Domestic Anti-Trafficking Strategy

5.1. Introduction……...…….……..78

5.2. Security Based Partnerships and their Effects on Turkey's Anti-Trafficking Regime……78

5.3. Economic Cooperation based Partnerships and their Effects on Turkey's Anti-Trafficking Regime……...…….81

5.4. Policy based Partnerships and their Effects on Turkey's Anti-Trafficking Regime…….……..83

5.5. Bilateral Agreements, Protocols and Treaties their Effects on Turkey's Anti-Trafficking Regime……..……...……91

5.6. Conclusion……..…….……92

6. Turkey's Legal and Policy Responses against the Trafficking in Human Beings

6.1. Introduction……...……...……94

6.2. The Legal Responses of Turkey in Relation to Trafficking in Human Beings…….……..94

6.2.1. The Transition of Turkish Criminal Law: Criminal Chamber of the High Court of Appeals and Verdicts……...……95

6.2.1.1. Crimes Analogous to Trafficking in Human Beings and Their Investigation under the Turkish Criminal Code…….....96

6.2.1.2. Old and New Problems in the Investigation Process…….98

6.3. Administrative Responses of Turkey against the Trafficking in Human Beings……...…...100

6.3.1. National Coordinator Mechanism and Turkey……...……100

6.3.2. National Task Force to Combat Trafficking in Human Beings…….....101

6.3.3. National Action Plan……..…….……101

6.3.4. Circular no. 74 and its Directory for Combating Trafficking in Human Beings……..101

6.3.5. National Action Plan for Enhancing Institutional Capacity Against Trafficking in Human Beings……..……103

6.4. The Foreigners and International Protection Law……...……..103

6.5. The Treatment of the Victims…….……...…….105

6.6. Conclusion…….111

7. Settling the Deficiencies: Configuration of the Principles of Proposed Anti-Trafficking Strategy for Turkey

7.1. Introduction……..……..……..112

7.2. Proposed Obligations in Relation to Trafficking…….……..…112

7.2.1. Human Trafficking as a Violation of Human Rights……..……112

7.2.2. Discourage Trafficking in Human Beings…….……...…..113

7.2.3. Protection and Assistance for Trafficked Victims……..……..…..114

7.2.4. Prosecution for Traffickers and Those Who Aid and Abet……..……..115

7.2.5. National Coordination for Law Enforcement Institutions and NGOs……....117

7.2.6. International Cooperation against Trafficking in Human Beings…….….117

7.3. Configuration of the Proposed Anti-trafficking Measures for Turkey: the Application of the "5P" model……...…..……...…….117

7.4. Conclusion……...…..122

8. Conclusion……..…….124

Bibliography…….……..131

Appendixes……..……155

this thesis demonstrates that legislative transformations relating to human trafficking in Turkey have occurred because of international and regional political, sociological and economic circumstances

Bibliography

Abramson K., 'Beyond Consent, Toward Safeguarding Human Rights: Implementing the United Nations Trafficking Protocol' [2003] 44 Harvard International Law Journal 473

Aghatise E., 'Trafficking for Prostitution in Italy: Possible Effects of Government Proposals for Legalization of Brothels' [2004] 10 Violence against Women 1126

Agustin LM., 'Sex Workers and Violence against Women: Utopic Visions or Battle of the Sexes?' [2001] 44(3) Development, Society for International Development 107

Akcapar B. and Chaibi D., 'Turkey's EU Accession: The Long Road from Ankara to Brussels' [2006] Winter/Spring Yale Journal of International Affairs 50

Akers RL. and Sellers CS., *Criminological Theories: Introduction, Evaluation, and Application* (Roxbury Publishing Company, 2000)

Akers TA. and Lanier MM., 'Epidemiological Criminology: Coming Full Circle' [2009] 99(3) American Journal of Public Health 397

Akilli YS., 'Kadin Ticaretiyle Mucadelede Siginmaevi Deneyimi: Kadin Dayanisma Vakfi Ornegi-The Experience of Shelters in the combating human trafficking: The Case of the Foundation for Women's Solidarity' in Osman Seyhan and Alper Akgul, *Turkiye'de Insan Ticareti Magdurlari-Victims of Human Trafficking in Turkey* (Adalet Yayinlari 2014)

Albanese JS., 'Risk Assessment in Organized Crime: Developing a Market and Product-Based Model to Determine Threat Levels' [2008] 24(3) Journal of Contemporary Criminal Justice 263

Albanese JS., *Organized Crime in Our Times* (Anderson Publishing 2004)

Allain J. and Bales K., 'Slavery and Its Definition' [2012] 14(2) Global Dialogue <http://www.worlddialogue.org/content.php?id=529> accessed 12 November 2013

Allain J., *'The Definition of 'Slavery' in General International Law and the Crime of Enslavement within the Rome Statute'* (The Office of the Prosecutor, 26 April 2007)

Allain J., *Slavery in International Law of Human Exploitation and Trafficking* (Martinus Nijhoff 2012)

Allain J., *The Slavery Conventions: The Travaux Preparatories of the 1926 League of Nations Convention and the 1956 United Nations Conventions* (Martinus Nijhoff 2008)

Allred KJ., 'Combating human trafficking' (NATO Review, 2006) <http://www.nato.int/docu/review/2006/Invokation-Article-5/Combating_human_trafficking/EN/index.htm> accessed 08 August 2014

Alschuler A, 'The Changing Purposes of Criminal Punishment: A Retrospective on the Last Century and Some Thoughts about the Next' [2003] 70(1) University of Chicago Law Review 1

Amiel A., 'Integrating a Human Rights Perspective into the European Approach to Combating the Trafficking of Women for Sexual Exploitation' [2006] 12 Buffalo Human Rights Law Review 5

Amnesty International, 'Kosovo (Serbia and Montenegro): "So does it mean that we have the rights?" Protecting the human rights of women and girls trafficked for forced prostitution in Kosovo' (Amnesty

International, 2004) <http://dediserver.eu/hosting/ethnodoc/data/KO20040506-1.pdf> accessed 16 November 2015

Anderson B. and Davidson JO., '*Is Trafficking in Human Beings Demand Driven? A Multi-Country Pilot Study*' (Save the Children, 2003) <http://www.iom.int/jahia/webdav/site/myjahiasite/shared/shared/mainsite/published_docs/serial_publications/mrs15b.pdf > accessed 11 October 2014

Anderson B. and Rogaly B., Forced labour and migration to the UK (Trades Union Congress, 2005) <http://www.ituc-csi.org/IMG/pdf/Forced_labour_in_UK_12-2009.pdf> accessed 14 December 2012

Andreatta C., 'Protection, assistance and social (re)integration of human trafficking survivors: a comparative analysis of policy approaches and practices in the UK and in Italy' London: University of East London Centre for Social Justice and Change Working Paper No 2 <http://www2.uel.ac.uk/csjc/documents/no2CristinaAndreattaJan2015.pdf> accessed 03 January 2016

Andrijasevic R. and Anderson B., 'Anti-trafficking Campaigns: Decent? Honest? Truthful?' [2009] 92 Feminist Review 151

Aronowitz AA, *Human Trafficking, Human Misery: The global Trade in Human Beings* (Praeger 2009)

Aronowitz AA., 'Smuggling and Trafficking in Human Beings: The Phenomenon, The Markets that Drive It and the Organisations that Promote It' [2001] 9(2) European Journal on Criminal Policy and Research 163

Aronowitz AA., Theuermann G. and Tyurykanova E, *Analysing the Business Model of Trafficking in Human Beings to Better Prevet the Crime* (The OSCE Office of the Special Representative and Co-ordinator for Combating Trafficking, 2010)

Ashish Kumar Singhal and Ikramuddin Malik, 'Doctrinal and socio-legal methods of research: merits and demerits' [2012] 2(7) Educational Research Journal 252

Askola H., *Legal Responses to Trafficking in Women for Sexual Exploitation in the European Union* (Hart Publishing 2007)

Avdan N., 'Human traffcking and migration control policy: vicious or virtuous cycle?' [2012] 32(03) Journal of Public Policy 171

Bachele M.t, Executive Director of UN Women, at the UN General Assembly Interactive Dialogue, *Fighting Human Trafficking: Partnership and Innovation to End Violence against Women and Children* (3 April 2012)

Balch A., 'Assessing the international regime against human trafficking' in Leila Simona Talani and Simon McMahon (eds), *Handbook of the International Political Economy of Migration* (Edward Elgar 2015)

Bales K., *Disposable People: New Slavery in the Global Economy* (University of California Press 2012)

Bales K., *Ending Slavery* (University of California Press 2007)

Bales K., *Understanding Global Slavery: A Reader* (University of California Press 2005)

Barry K., *Female Sexual Slavery* (NYU Press 1979)

Barry K., *The Prostitution of Sexuality: The Global Exploitation of Women* (NYU Press, 1995)

Bassiouni MC., 'Enslavement as an International Crime' (1991) 23 New York University Journal of Law and Politics 445

Bassiouni MC., *Crimes Against Humanity: Historical Evolution and Contemporary Application* (Cambridge University Press 2011)

Bayar F., 'Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye- Globalization and Turkey in the Globalization Process' (2008) 32 Uluslararsi Ekonomik Sorunlar Dergisi <http://www.mfa.gov.tr/data/Kutuphane/yayinlar/EkonomikSorunlarDergisi/sayi32/firatbayar.pdf> accessed 10 April 2014

Baykotan C., 'Human trafficking in Turkey: A feminist analysis'[2014] 6(2) Fe Dergi 14

Beach D. and Pederson RB., *Process-Tracing Methods Foundations and Guidelines* (University of Michigan Press 2013)

Bell J., 'Contemporary Slavery and International Law' (2008) Human Rights & Human Welfare<http://www.du.edu/korbel/hrhw/researchdigest/slavery/law.pdf> accessed 07 July 2013

Bertone AM, 'Sexual Trafficking in Women: International Political Economy and the Politics of Sex' [2000] 18(1) Gender Issues 4

Beukman C., Interview with Selcuk Colakoglu, Associate Professor of International Relations, USAK (Ankara, 06 March 2013) <http://www.turkishweekly.net/news/147833/-turkey-and-russia-to-determine-the-future-of-the-black-sea-region.html> accessed 11 October 2014

Bindman J. and Doezema J., *Redefining Prostitution as Sex Work on the International Agenda* (Anti-Slavery International, 1997) <http://www.walnet.org/csis/papers/redefining.html#appendix> accessed 17 September 2013

Bird C., '100,000 Ukrainians slaves of West's sex industry,' *Reuters*, 6 July 1998

Blanchet T., 'Bangladeshi Girls Sold as Wives in North India' [2005] 12 Indian Journal of Gender Studies 305

Blanchet T., '*Beyond Boundaries: A Critical Look at Women and Labour Migration from Bangladesh*' (Dhaka, Drishti Research Centre, 2002)

Boretsky AV., Pen SG. and Borovkov AV., 'Anti-Trafficking in the Commonwealth of Independent States: The Main Areas and Mechanism of International Cooperation' [2015] 6(3) Mediterranean Journal of Social Sciences 94

Bort E., "Illegal migration and cross-border crime: Challenges at the eastern frontier of the European Union," *Europe Unbound: Enlarging and Reshaping the Boundaries of the European Union ed. Jan Zielonka* (London and New York, Routledge, 2002)

Brennan D., 'Methodological Challenges in Research with Trafficked Persons: Tales from the Field' in Frank Laczko and Elzbieta Gozdziak (eds) *Data and Research on Human Trafficking: A Global Survey* (IOM, 2005)

Brewer D., 'Globalization and Human Trafficking' (Topical Research Digest: Human Rights and Human Trafficking, 2009) <http://www.du.edu/korbel/hrhw/researchdigest/trafficking/Globalization.pdf> accessed 01 October 2014

Bronsteen J., 'Retribution's Role' [2009] 84 Indiana Law Journal 1129

Brown G., 'Women and Children Last: The Prosecution of Sex Traffickers As Sex Offenders and the Need for a Sex Trafficker Registry' [2011] 31(1) Boston College Third World Law Journal 1

BSEC, 'Statement by H.E. Ambassador DR. Victor Tvircun, Secretary General of the Organization of the Black Sea Economic Cooperation Permanent International Secretariat on the Occasion of the meeting of the Ministers of Interior of the BSEC Member States' <http://www.bsecorganization.org/speeches/staff/Reports/20121123-Speech-Meeting%20of%20the%20Ministers%20of%20Interior-23%20November%202012-Istanbul.pdf> accessed 23 October 2014

Bucland BS., 'Human Trafficking & Smuggling: Crossover & Overlap' in Cornelius Friesendorf (ed), *Strategies Against Human Trafficking: The Role of the Security Sector* (National Defence Academy and Austrian Ministry of Defence and Sports 2009)

Budapest Group, *The Relationship Between Organized Crime and Trafficking in Aliens* (International Centre for Migration Policy Development, 1999)

Budiani-Saberi D. and Columb S., 'A human rights approach to Human Trafficking for Organ Removal' [2013] 16 Medicine, Health Care and Philosophy 897

Caldwell G., Galster S. and Steinzor N., *Crime & Servitude: An Expose of the Traffic in Women for Prostitution from the Newly Independent States* (The Trafficking of NIS Women Abroad Conference, Moscow, November 1997)

Carling J., *Migration, Human Smuggling and Trafficking from Nigeria to Europe* (IOM, 2006)

Castles S. and Miller MJ., *The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World* (The Guildford Press 2003)

CEDAW, 'Background Information' <http://www.owjn.org/owjn_2009/index.php?option=com_content&view=article&id=281%3Acedaw-background-information&catid=59&Itemid=108> accessed 11 February 2015

CEDAW, 'Concluding observations of the Committee on the Elimination of Discrimination against Women' <http://www2.ohchr.org/english/bodies/cedaw/docs/co/CEDAW-C-TUR-CO-6.pdf> accessed 11 January 2016

Chant SH., 'Re-thinking the "feminization of poverty" in relation to aggregate gender indices' [2006] 7(2) Journal of Human Development 201

Charnysh V., Paulette Lloyd and Beth Simmons, 'Frames and consensus formation in international relations: The case of trafficking in persons' [2015] 21(2) European Journal of International Relations 323

Cho S. and Vadlamannati KC., 'Compliance with the Anti-trafficking Protocol' [2012] 28 European Journal of Political Economy 249

Cho S., 'Measuring Anti-Trafficking Policy- Integrating Trxt and Statistical Analyses' [2015] 96(2) Social Science Quarterly 656

Cho S., Dreher A. and Neumayer E., 'Does Legalized Prostitution Increase Human Trafficking?' [2013] 41 World Development 67

Chris Corrin, 'Transitional Road for Traffic: Analysing Trafficking in Women from and through Central and Eastern Europe' [2005] 57(4) Europe-Asia Studies 543

Chu CY., 'Human Trafficking and Smuggling in China' [2011] 20(68) Journal of Contemporary China 39

Chuang J., 'Beyond a Snapshot: Preventing Human Trafficking in the Global Economy' [2006] 13(1) Indiana Journal of Global Legal Studies 137

Chuang J., 'Redirecting the debate over trafficking in women: definitions, paradigms, and contexts' [1998] 11 Harvard Human Rights Journal 65

Chynoweth P., 'Legal Research' in Andrew Knight and Les Ruddock (eds), *Advanced Research Methods in the Built Environment* (Blackwell Publishing 2008)

Clark MA., 'Human Trafficking Casts Shadow on Globalization' (Yale Global, April 2003) <http://yaleglobal.yale.edu/content/human-trafficking-casts-shadow-globalization> accessed 11 December 2014

Clarke RV., 'Situational Crime Prevention: Successful Case Studies' (Harrow and Heston, 1997)

Clawson HJ., Dutch N. and Cummings M., 'Law Enforcement Response to Human Trafficking and the Implications for Victims: Current Practices and Lessons Learned' Document Number: 216547 (December 2006) <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/grants/216547.pdf> accessed 11 January 2016

Coffey PS., Phariss AV. and Renaud T., 'Literature Review of Trafficking in Persons in Latin America and the Caribbean' (United States Agency for International Development, August 2004) <http://oas.org/atip/Regional%20Reports/USAID%20LAC%20TIP%20Literature%20Review.pdf> accessed 23 November 2015

COHA, `The trafficking in persons report; Who is the US to judge?` (COHA, 22 December 2011) < http://www.coha.org/the-trafficking-in-persons-report-who-is-the-united-states-to-judge/> accessed 21 December 2014

Cokar M., 'Insan Ticaretiyle Mucadelede Sivil Toplum Kuruluslarinin Rolu ve Insan Kaynagi Gelistirme Vakfi Deneyimi-The Role of NGOs in combating Human Trafficking: The Case of Human Resource Development Foundation' in Osman Seyhan and Alper Akgul (eds), *Turkiye'de Insan Ticareti Magdurlari- Victims of Human Trafficking in Turkey* (Adalet Yayinlari 2014)

Corrin C., *Superwomen and the Double Burden: Women's Experience of Change in Central and Eastern Europe and the Former Soviet Union* (London, Scarlet Press, 1992)

Council of Europe, 'About GRETA – the Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings' <http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/trafficking/Docs/Monitoring/GRETA_en.asp> accessed 11 August 2014

Council of Europe, 'About GRETA – the Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings' <http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/trafficking/Docs/Monitoring/GRETA_en.asp> accessed 12 January 2016

Council of Europe, 'Brussels Declaration on Preventing and Combating Trafficking in Human Beings' <http://www.coe.int/t/dg2/trafficking/campaign/docs/ororg/Bruxdoc_en.pdf> accessed 05 July 2013

Council of Europe, 'Convention on Action against Trafficking in Human Beings' <http://conventions.coe.int/treaty/en/treaties/html/197.htm> accessed 27 July 2014

Council of Europe, 'European Convention of Human Rights' <http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf> accessed 14 July 2013

Council of Europe, 'Recommendation 1545 (2002) Campaign against trafficking in women' < http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/projekti/CE_recommendation_2002_EN.pdf > accessed 07 July 2013

Council of Europe, 'Turkey's Country Profile' <http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/trafficking/Docs/Profiles/TURKEYProfile_en.asp> accessed 11 August 2014

Counter Trafficking, 'Who Is At Risk' <http://www.countertrafficking.org/whose.html> accessed 13 January 2013

Cullen FT. and Agnew R., *Criminological Theory: Past to Present* (Roxbury Publishing Company, 1999)

D'Cunha J., 'Trafficking in persons: a gender and rights perspective' <http://www.un.org/womenwatch/daw/egm/trafficking2002/reports/EP-DCunha.PDF> accessed 24 November 2015

Dagistanli S. and Milivojevic S., 'Appropriating the rights of women: Moral panics, victims and exclusionary agendas in domestic and cross-borders sex crimes' [2013] 40 Women's Studies International Forum 230

David A. Feingold, 'Human Trafficking' [2005] 150 Foreign Policy 26

de Haas H., 'Migration and development: A theoretical perspective' (2008) International Migration Institute James Martin 21th Century School <http://www.imi.ox.ac.uk/pdfs/wp/WP9%20Migration%20and%20development%20theory%20HdH.pdf> accessed 10 November 2014

Dembour M, *Who Believes in Human Rights?: Reflections on the European Convention (Law in Context)*, (Cambridge, Cambridge University Press, 2006)

Demir JS., 'The Trafficking of Women for Sexual EXPLOITATION: A Gender-Based and Well-Founded Fear of Persecution?', <http://sites.tufts.edu/jha/files/2011/04/a115.pdf> accessed 21 October 2013

Demir OO. and Finckenauer J., 'Victims of Sex Trafficking in Turkey: Characteristics, Motivations, and Dynamics' in Francesca P. Bernat (ed), *Human Sex Trafficking* (Routledge 2012)

Demir OO. and Finckenauer J., 'Victims of Sex Trafficking in Turkey: Characteristics, Motivations, and Dynamics' [2010] 20(1-2) Women & Criminal Justice 57

Demir OO., 'Methods of sex trafficking: findings of a case study in Turkey' [2010] 11(3) Global Crime 314

Demleitner NV., 'Forced prostitution: Naming and International Offence' [1994] 18(1) Fordham International Law Journal 163

Dempsey MM., 'Decriminalizing Victims of Sex Trafficking' [2015] 52 American Criminal Law Review 207

Derks A., 'From White Slaves to Trafficking Survivors Notes on the Trafficking Debate' (2000) Princeton University Centre for Migration and Development Working Paper Series in Conference on Migration and Development 4-6 May 2000 <http://www.heart-intl.net/HEART/120104/FromWhiteSlavesTraffickingSur.pdf> accessed 16 May 2015

Desyllas MC., 'A Critique of the Global Trafficking Discourse and U.S. Policy' [2007] 34(4) Journal of Sociology & Social Welfare 57

Dijk JV. and Mierlo FL., 'Quantitative indices for anti-human trafficking policies: based on reports of the U.S. State Department and the Council of Europe ' [2014] 61(2) Crime, Law and Social Change 229

Dinan KA., 'Globalisation and National Sovereignty: From migration to trafficking' in Sally Cameron and Edward Newman (eds), *Trafficking in Humans: Social, Cultural and Political Dimensions* (United Nations University Press 2008)

Doezema J., 'Loose women or lost women?: the re-emergence of the myth of white slave trade in contemporary discourse of trafficking in women' (2000) 18 Gender Issues 2

Doezema J., 'Ouch! Western feminists: wounded attachment to the third world prostitute' (2001) 67 Feminist Review 16

Doezema J.,' Now You See Her, Now You Don't: Sex Workers at the UN Trafficking Protocol Negotiation' [2005] 14(1) Social & Legal Studies 61

Dogan HI. and Sevinc B., 'Suç Teorileri ve Şehir Güvenliği: Bitlis İliyle İlgili Genel Bir Değerlendirme- Crime Theories and City Safety: A General Evaluation of the City of Bitlis' [2011] 13(4) Polis Bilimleri Dergisi 27

Dolgopol T., 'The Judgement of the Tokyo Women's Tribunal' [2003] 28(5) Alternative Law Journal 242

Drescher S., 'Slavery' in Bardo Fassbender and Anne Peters (eds), *The Oxford Handbook of the History of International Law* (Oxford University Press 2012)

Duncan N.and Hutchinson TC., 'Defining and describing what we do: Doctrinal legal research' [2012] 17(1) Deakin Law Review 83

Dundar SE., 'Human Trafficking and Turkey' in Nilufer Narli, *Trafficking in Persons in South East Europe- A Threat to Human Security* (National Defence Academy Publications 2006)

Dundar SE., 'Turkey' in Human Rights Defence Centre (ed), *Combating Human Trafficking: Problems and Prospects* (Ant. N. Sakkoulos Publishers 2007)

Eagle JG. and Betters DR., 'The endangered species act and economic values: A comparison of fines and contingent valuation studies' [1998] 26(2) Ecological Economics 165

Ehrlich S., *Representing rape: Language and sexual consent* (Taylor & Francis 2002)

Elliot J., *The Role of Consent in Human Trafficking* (Routledge 2014)

Emerton R., Trafficking of Women into Hong Kong for the Purpose of Prostitution Preliminary Research Findings, (2001) Centre for Comparative and Public Law Faculty of Law (University of Hong Kong February 2001) <http://www.law.hku.hk/ccpl/pub/Documents/paper3.pdf> accessed 17 August 2015

Encyclopaedia Britannica, 'Silk Road' <http://www.britannica.com/topic/Silk-Road-trade-route> accessed 22 November 2015

Erdal H, 'Organize Bir Suç Türü Olarak İnsan Ticareti ve Türkiye Örneği- Human Trafficking as an Organised Crime and Case of Turkey' [2008] 10(2) Polis Bilimleri Dergisi 79

Erdem YH, *Osmanlı'da Köleliğin Sonu 1800-1909- The End of Slavery in the Ottoman Empire*, (Kitap Yayınevi, İstanbul, 2013)

Eser A., 'The Nature and Rationale of Punishment' [2007] 28 Cordoza Law Review 2427

ESRC, *Review of Socio-Legal Studies: Final Report* (Swindon, ESRC, 1994)

EU and IOM, 'Türk Hukukunda İnsan Ticareti Suçu El Kitabı- The Handbook of Human Trafficking in Turkey' (2009, Türkiye'nin İnsan Ticareti ile Mücadele Çabalarının ve Tüm İnsan Ticareti Mağdurlarının Adalete Erişimlerinin Desteklenmesi Projesi) <http://www.countertrafficking.org/media/files/3/insanticareti.pdf > accessed 01 August 2014

EU, `European Parliament resolution on the communication from the Commission to the Council and the European Parliament 'For further actions in the fight against trafficking in women' (COM(1998) 726 - C5-0123/1999 - 1999/2125(COS)) < http://contrelatraite.org/IMG/pdf/further_action_in_fight_against_trafficking_women.pdf> accessed 08 July 2014

EU, 'Commission communication of 20 November 1996 to the Council and the European Parliament on trafficking in women for the purpose of sexual exploitation' <http://www.europarl.europa.eu/comparl/libe/elsj/zoom_in/41_en.htm> accessed 08 July 2013

EU, 'Commission communication of 20 November 1996 to the Council and the European Parliament on trafficking in women for the purpose of sexual exploitation' <http://www.europarl.europa.eu/comparl/libe/elsj/zoom_in/41_en.htm> accessed 08 July 2013

EU, 'Report of the Experts Group on Trafficking in Human Beings' <http://www.institut-fuer-menschenrechte.de/fileadmin/user_upload/PDF-Dateien/EUDokumente/report_of_the_experts_group_on_trafficking_in_human_beings_2004.pdf> accessed 05 July 2013

EU, 'The Founding Principles of the Union' <http://europa.eu/scadplus/constitution/objectives_en.htm> accessed 21 December 2015

EU, 'Turkey-Key Documents' <http://ec.europa.eu/enlargement/candidate-countries/turkey/key_documents_en.htm> accessed 18 December 2014

European Commission, 'Justice Guidance Document related to the transposition and implementation of Directive 2012/29/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 establishing minimum standards on the rights, support and protection of victims of crime, and replacing Council Framework Decision (2001/220/JHA)' <http://ec.europa.eu/justice/criminal/files/victims/guidance_victims_rights_directive_en.pdf> accessed 31 December 2015

European Commission, *2000 EU Regular Reports on Turkey's Progress towards Accession* (Com (2000), 713)

European Commission, *2001 EU Regular Reports on Turkey's Progress towards Accession* (Sec (2001), 1756)

European Commission, *2003 EU Regular Reports on Turkey's Progress towards Accession* (Sec (2003), 1212)

European Commission, *Turkey 2005 Progress Report* (Sec (2005), 1426)

European Commission, *Turkey 2014 Progress Report* (COM(2014)700 final of 8.10.2014)

European Commission, *Turkey 2015 Report* (SWD(2015) 216 final)

European Commission, *Turkey 2016 Report* (SWD(2016) 366 final)

European Commission,' Summit meeting re-energises EU-Turkey relations' <http://ec.europa.eu/news/2015/11/20151129_en.htm> accessed 1 December 2015

European Council, 'EU-Turkey statement, 18 March 2016' <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/> accessed 19 March 2016

European Council, 'Statement of the EU Heads of State or Government, 07/03/2016' <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/03/07-eu-turkey-meeting-statement/> accessed 09 March 2016

European Council, 'Turkey's progress on the visa liberalisation roadmap' < http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/20160504/turkey_progress_visa_liberalisation_roadmap_en.pdf> accessed 16 August 2016.

European Parliament, 'Adoption of a legislative arsenal to combat trafficking in human beings at European Union Level' <http://www.europarl.europa.eu/comparl/libe/elsj/zoom_in/41_en.htm> 07 July 2013

Europol, 'External Cooperation' <https://www.europol.europa.eu/content/page/external-cooperation-31> accessed 21 December 2015

EUROPOL-SOCTA, 'EU Serious and Organized Crime Threat Assessment' <https://www.europol.europa.eu/content/eu-serious-and-organised-crime-threat-assessment-socta> accessed 21 December 2015

EUROSTAT, *Trafficking in Human Beings* (Luxembourg, Publications Office of the European Union, 2014)

Evans M., *International Law* (Oxford University Press 2003)

Farrell A. and Pfeffer R., 'Policing Human Trafficking: Cultural Blinders and Organizational Barriers' [2014] 653(1) Annals of the American Academy of Political and Social Science 46

Farrell A., Colleen Owens and Jack McDevitt, 'New laws but few cases: understanding the challenges to the investigation and prosecution of human trafficking cases' [2014] 61 Crime Law Social Change 139

Farrell A., Pfeffer R. and Bright K., 'Police perceptions of human trafficking' [2015] 38(3) Journal of Crime and Justice 315,

Farrior S., 'The International Law on Trafficking in Women and Children for Prostitution: Making İt Live Up to its Potential' [1997] 10 Harvard Human Rights Journal 213

Felsen D. and Kalaitzidis A., 'A Historical Overview of Transnational Crime' in Philip Reichel (ed), *Handbook of Transnational Crime and Justice* (Sage 2005)

Fielding A., 'Mass migration and economic restructuring' in Russell King (ed), *Mass Migration in Europe* (Belhaven Press 1993)

Fudge J., 'Protecting the Labour Rights and Human Rights of Migrant Domestic Workers – A Labour Regulation Approach' (Oxford Human Rights Hub, 26th February 2013) <http://ohrh.law.ox.ac.uk/protecting-the-labour-rights-and-human-rights-of-migrant-domestic-workers-a-labour-regulation-approach/> accessed 21 November 2015

Gadd D.and others, 'Preliminary steps towards a more preventative approach to eliminating violence against women in Europe' [2014] 4(11) European Journal of Criminology 464

Gallagher A. and Holmes P., 'Developing an Effective Criminal Justice Response to Human Trafficking: Lessons from the Front Line' [2008]18(3) International Criminal Justice Review 318

Gallagher A. and Karlebach N., 'Prosecution of Trafficking in Persons Cases: Integrating a Human Rights-Based Approach in the Administration of Criminal Justice' Expert Meeting of the UN Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, (Background paper, 4 July 2011, Geneva, Switzerland) <http://works.bepress.com/anne_gallagher/18/> accessed 10 January 2016

Gallagher A., 'Human Rights and the New UN Protocols on Trafficking and Migrant Smuggling: A Preliminary Analysis' [2001] 23 Human Rights Quarterly 975

Gallagher A., 'Trafficking, smuggling and human rights: tricks and treaties' [2002] 12 Forced Migration Review 25

Gallagher A., 'Two Cheers for the Trafficking Protocol' [2015] 4 Anti Trafficking Review 14

Gallagher A., *The International Law of Human Trafficking* (Cambridge University Press 2010)

Garner BA., *Black's Law* Dictionary (Thomson West; Aspatore Books, 2014)

George AL. and McKeown TJ., 'Case Studies and Theories of Organizational Decision Making' in Robert F. Coulam and Richard A. Smith (eds), *Advances in Information Processing in Organizations*, vol 2 (JAI Press Inc. 1985)

George AL. and Bennet A., *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences* (MIT Press 2005)

Giddens A., *The Consequences of Modernity* (Stanford University Press 1991) 64

Goode WJ. and Hatt PK., *Methods in Social Research* (McGraw-Hill Book Company 1986)

Goodey J., 'Sex trafficking in women from Central and East European countries: promoting a "victim-centred" and "woman-centred" approach to criminal justice intervention' [2004] 76 Feminist Review 26

GRETA, *4th General Report on GRETA's Activities* (March 2015, The Council of Europe), 34 European Council, 'Decision No 293/2000/EC of the European Parliament and of the Council of 24 January 2000 adopting a programme of Community action (the Daphne programme) (2000 to 2003) on preventive measures to fight violence against children, young persons and women' para 6 <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32000D0293:en:HTML> accessed 08 July 2013

Griffin JB., 'Participation of The Public and Victims in Criminal Justice Administration' UNAFEI Resource Material Series No:56 (December 2000) <http://www.unafei.or.jp/english/pdf/RS_No56/No56_07VE_Griffin3.pdf> accessed 02 January 2016

Grigg DB., 'E. G. Ravenstein and the "laws of migration"' [1977] 3(1) Journal of Historical Geography 41

Grittner FK., *White Slavery: Myth, Ideology and American Law* (Garland)

Gulcur L. and Ilkkaracan P., 'The "Natasha" Experience: Migrant Sex Workers from the Former Soviet Union and Eastern Europe in Turkey' [2002] 25(4) Women's Studies International Forum 411

Guy DJ., '"White Slavery," Citizenship and Nationality in Argentina' in A. Parker et al. (eds), *Nationalisms and Sexualities* (Routledge 1992) 203

Haddadin Y.and Klímová-Alexander I., ‘Human Rights–Based Approach to Trafficking the Work of the United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights’ [2013] 52(1) The Judges' Journal <http://www.americanbar.org/publications/judges_journal/2013/winter/human_rightsbased_approach_to_trafficking_the_work_of_the_united_nations_office_of_the_high_commissioner_for_human_rights.html> accessed 01 January 2016

Hall C., ‘Strengthening Coordination of Efforts to Combat Human Trafficking’ <https://www.odu.edu/content/dam/odu/offices/mun/un-day-human-trafficking.pdf> accessed 01 January 2015

Harper L., ‘Syrian women in Jordan at risk of sexual exploitation at refugee camps’ *The Guardian* (London, 24 January 2014) <http://www.theguardian.com/global-development/2014/jan/24/syrian-women-refugees-risk-sexual-exploitation> accessed 21 November 2015

Hasanov H., ‘Turkmenistan approves national action plan to combat human trafficking’ Trend News (20 March 2016) < http://search.proquest.com.ezproxy.sussex.ac.uk/docview/1774490097?rfr_id=info%3Axri%2Fsid%3Aprimo> accessed 11 October 2016

Hattaway OA., ‘Do human rights treaties make a difference?’ [2002] 111 Yale Law Journal 1935

Haynes DF., ‘Used, Abused, Arrested and Deported: Extending Immigration Benefits to Protect the Victims of Trafficking and to Secure the Prosecution of Traffickers’ [2004] 26(2) Human Rights Quarterly 221

Hayward K., ‘Situational Crime Prevention and its Discontents: Rational Choice Theory versus the ‘Culture of Now’ [2007] 41(3) Social Policy & Administration 232

Heitlinger, A., ‘The Impact of the Transition from Communism on the Status of Women in the Czech and Slovak Republic’ in Nannette Funk and Magda Mueller (eds), *Gender Politics and Post-Communism* (Routledge 1993)

Henry S. and Milovanovic D., ‘Constitutive Criminology: Origins, Core Concepts, and Evaluation’ [2000] 27(2) Social Justice 268

Herzog S., ‘Lenient Social and Legal Response to Trafficking in Women: An Empirical Analysis of Public Perceptions in Israel’ [2008] 24(3) Journal of Contemporary Criminal Justice 314

Hesse-Biber SB. and Leavy P., *The Practice of Qualitative Research* (Sage 2011)

Hill C., ‘Measuring Transnational Crime’ in Philip Reichel (ed), *Handbook of Transnational Crime and Justice* (Sage 2005)

Hodge DR., ‘Assisting Victims of Human Trafficking: Strategies to Facilitate Identification, Exit from Trafficking, and the Restoration of Wellness’ [2014] Social Work 1

Holmes L., ‘Human Trafficking & Corruption: Triple Victimization?’ in *Strategies Against Human Trafficking: The Role of the Security Sector* (Vienna, National Defence Academy and Austrian Ministry of Defence and Sports)

Hsu JW., ‘Dozens of Smugglers Captured’ *Taipei Times* (Singapore, 19 June 2009) <http://www.taipeitimes.com/News/front/archives/2009/06/19/2003446547> accessed 11 November 2014

Hughes DM., ‘The ‘Natasha’ Trade: The Transnational Shadow Market of Trafficking in Women’ [2000] 53(2) Journal of International Affairs 625

Hughes DM., ‘The ‘Natasha’ Trade: Transnational Sex Trafficking’ [2001] 246 National Institute of Justice Journal 9

Hughes DM., ‘The Demand for Victims of Sex Trafficking’ (2005) Women’s Studies Program of University of Rhode Island <http://www.uri.edu/artsci/wms/hughes/demand_for_victims.pdf> accessed 13 September 2014

Hughes DM., *Best practices to address the demand side of sex trafficking* (University of Rhode Island Press, 2004)

Human Rights Watch, ‘‘Commentary on the European Commission Proposal for a Council Directive’ “on the short-term residence permit issued to victims of action to facilitate illegal immigration or trafficking in human beings who cooperate with the competent authorities.” (30 June 2002)

Human Rights Watch, ‘Shattered Lives: Sexual Violence during the Rwandan Genocide and its Aftermath’ (September 1996) <http://www.hrw.org/reports/1996/Rwanda.htm > accessed 11 July 2013

Humphreys S, ‘Who Believes in Human Rights? Reflections on the European Convention by Marie-Bénédicte Dembour’ [2007] 70(4) The Modern Law Review 709

Hutchinson T., ‘Doctrinal Research: Researching the jury’ in Dawn Watkins and Mandy Burton (eds), *Research Methods in Law* (Routledge 2013)

ICC, ‘ICC Elements of Crimes’ <http://www.icc-cpi.int/NR/rdonlyres/336923D8-A6AD-40EC-AD7B-45BF9DE73D56/0/ElementsOfCrimesEng.pdf> accessed 10 July 2013, 6

Içduygu A.and Toktas S., ‘How do Smuggling and Trafficking Operate via Irregular Border Crossings in the Middle East? Evidence from Fieldwork in Turkey’ [2002] 40(6) International Migration 25

IKGV, “*Seks İşçileri ve Yasalar: Türkiye’de Yasaların Seks İşçilerine Etkileri ve Öneriler*,” Ed. Muhtar Çokar and Habibe Yılmaz Kayar, (Istanbul, 2011), 55.

ILO, ‘*A Global Alliance Against Forced Labour*’ (Geneva, ILO, 2005) 5

ILO, ‘Guy Ryder: "Trafficking in human beings is not a thing of the past"’ (30 July 2014) <http://www.ilo.org/global/about-the-ilo/who-we-are/ilo-director-general/statements-and-speeches/WCMS_250609/lang--en/index.htm> accessed 11 November 2015

ILO, ‘Profits and Poverty: The Economics of Forced Labour’ (2014) <http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---declaration/documents/publication/wcms_243391.pdf> accessed 01 March 2015

ILO, ‘Report I (B) - Equality at work: The continuing challenge - Global Report under the follow-up to the ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work’ (ILO, 27 April 2011) <http://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/100thSession/reports/reports-submitted/WCMS_154779/lang--en/index.htm> accessed 11 April 2014

ILO, ‘Report I (B) - Equality at work: The continuing challenge - Global Report under the follow-up to the ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work’ (ILO, 27 April 2011) <http://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/100thSession/reports/reports-submitted/WCMS_154779/lang--en/index.htm> accessed 11 April 2014

ILO, ‘*Trafficking in Human Beings: New Approaches to Combating the Problem*’ (Geneva, Work in Freedom, 2003)

ILO, Forced Labour (Supplementary Measures) Recommendation (No. 203), 103rd ILC session (11 June 2014)

ILO, *Minimum Estimate of Forced Labour in the World* (ILO, 2005)

International Helsinki Federation for Human Rights, *Women 2000: An investigation into the status of women’s rights in Central and South-eastern Europe and the Newly Independent States* (International Helsinki Federation for Human Rights 2000)

International Human Rights Law Institute, *In Modern Bondage: Sex Trafficking in Americas* (DePaul University College of Law 2002)

INTERPOL, ‘Fact Sheet Trafficking in Human Beings’ <http://www.interpol.int/Crime-areas/Trafficking-in-human-beings/Trafficking-in-human-beings> accessed 24 December 2015

IOM, ‘Counter Trafficking in Human Beings’ <http://www.turkey.iom.int/pa2.htm> accessed 07 November 2014

IOM, ‘IOM and Integrated Border Management’ <https://www.iom.int/sites/default/files/our_work/DMM/IBM/updated/05_FACT_SHEET_Integrated_Border_Management_2015.pdf> accessed 21 January 2016

IOM, ‘National Action Plan on Combating Human Trafficking Launched in Turkmenistan’ < http://www.iomtkm.org/assets/files/2016_03/press-release_NAP%20launch2016.pdf> accessed 11 October 2016

IOM, ‘Trafficking for Sexual Exploitation: The Case of the Russian Federation’ Prepared for IOM by Donna M. Hughes (IOM Migration Research Series, No:7, June 2002) < http://publications.iom.int/system/files/pdf/mrs_7.pdf> accessed 27 September 2016

IOM, *Information Campaign Against Trafficking in Women from Ukraine-Research Report* (Geneva, Switzerland: International Organization for Migration, July 1998)

Iselin B. and Adams M., ‘*Distinguishing between Human Trafficking and People Smuggling*’ (Bangkok, UN Office on Drugs and Crime, Regional Centre for East Asia and the Pacific, 2003)

Israel M and Hay I, *Research Ethics for Social Scientists* (Sage: London, 2006)

Ivakhnyuk I., ‘Migrations in the CIS Region: Common Problems and Mutual Benefits’ (International Symposium on International Migration and Development, Turin, June 2006, UN/POP/MIG/SYMP/2006/10)

Jakobsson N. and Kotsadam A., ‘The Law and Economics of International Sex Slavery: Prostitution Laws and Trafficking for Sexual Exploitation’ (2010) Working Papers in Economics, 458 <https://andreaskotsadam.files.wordpress.com/2010/06/trafficking.pdf> accessed 11 October 2014

Jayasinghe U. and Baglay S., ‘Protecting Victims of Human Trafficking Within a “Non-Refoulement” Framework: is Complementary Protection an Effective Alternative in Canada and Australia?’ [2011] 23(3) International Journal of Refugee Law 489

Jeffreys S., *The Idea of Prostitution* (Spinifex Press 1997)

Jones L. and others ‘Globalization and Human Trafficking’ [2007] 34(2) Journal of Sociology & Social Welfare 107

Justice and Development Party (AKP), ‘58. Hukumet Programi- The Program of the 58th Government’ <http://www.akparti.org.tr/upload/documents/58inci-hukumet-programi.pdf> accessed 15 December 2014

Justice and Development Party, ‘62. Hukumet Programi- The Program of the 62nd Government’ <http://www.akparti.org.tr/upload/documents/62nciHukumetPrograma.pdf> accessed 15 December 2014

Kale B., ‘Trafficking of Human Beings within the Context of Turkey’s Accession Process to the EU’ in Nilufer Narli (ed), *Trafficking in Persons in South East Europe – A Threat to Human Security* (National Defence Academy Publications 2006)

Kangaspunta K., ‘Trafficking in Persons: Global Patterns’ (International Symposium on International Migration and Development, Turin, June 2006)

Kappelhoff MJ., ‘Federal Prosecutions of Human Trafficking Cases: Striking a Blow Against Modern Day Slavery’ [2008] 6(1) University of St. Thomas Law Journal 9

Kapur R., ‘The tragedy of victimization rhetoric: Resurrecting the “native” subject in international/post-colonial feminist legal politics’ [2002] 15(1) Harvard Human Rights Journal 1

KaraS., ‘Designing More Effective Laws Against Human Trafficking’ [2011] 9(2) Northwestern Journal of International Human Rights 123

Karatay Ö and Kapusızoğlu M, ‘Mali ve Ekonomik Suçların Terörün Finansmanı Bağlamında Değerlendirilmesi-Evaluating Financial and Economic Crimes in Terms of Terorısm Financing’ [2011] 3(1) Ekonomi Bilimleri Dergisi 115

Kartusch A., Reiter G. and Uhl B., ‘An analysis of the National Referral Mechanism in Turkey: Activity No. 3.1 of the EU Twinning Project ‘Strengthening Institutions in the Fight Against Trafficking in Human Beings’ (Ludwig Boltzmann Institute of Human Rights, April 2006)

Kaufmann G., ` The Nation: Human Trafficking, A US Problem Too` (npr, 17 June 2010) <http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=127900407> accessed 19 December 2014

Kelly L., ‘Paradoxical progress: Responding to sexual violence’ [2008] 39 Soundings 128

Kelsen H., *The pure theory of law* (M. Knight tr, University of California Press 1971)

Keser N. and Ozel A., ‘Geo-Political Position and Importance of Turkey in the Crime Trafficking between the Continents Asia, Europe and Africa’ [2008] 3(2) International Journal of Environmental and Science Education 75

King R., ‘Theories and Typologies of Migration: an Overview and a Primer’ (2012) Willy Brant Series of Working Papers in International Migration and Ethnic Relations 3/12 <http://www.mah.se/upload/Forskningscentrum/MIM/WB/WB%203.12.pdf> accessed 15 June 2014

Kligman G. and Limoncelli S., ‘Trafficking Women after Socialism: To, Through, and From Eastern Europe’ [2005] 12(1) Social Politics: International Studies in Gender, State and Society 118

Kon I. and Riordan J. (ed), *Sex and Russian Society* (Indiana University Press 1993) 6

Kurekova L., ‘Theories of migration: Conceptual review and empirical testing in the context of the EU East-West Flows’ (Interdisciplinary conference on Migration, Economic Change, and Social Challenge, London, April 2011)

Kuzio T., ‘Ukraine's "Natasha trade": modern-day slavery and organized crime’ *The Ukrainian Weekly* (Odesa, 08 December 2002) <http://www.ukrweekly.com/old/archive/2002/490207.shtml> accessed 11 July 2014

Lanier MM, Pack RP. and Akers TA., ‘Epidemiological Criminology: Drug Use among African American Gang Members’ [2010] 16(6) Journal of Correctional Health Care 6

Lanier MM.and Henry S., *Essential Criminology* (Westview Publishers 2004)

Larkin M., ‘Globalization and Health’ [1999] 4 Critical Public Health 435

Larsen TS.and others, *Managing the Global Supply Chain* (3rd edn Copenhagen Business School Press 2007)

Lattuca L., *Creating Interdisciplinarity* (Vanderbilt University Press 2001)

League of Nations, ‘The International Agreement for the Suppression of the White Slave Trade’ (Paris, 18 May 1904)

Lee JJH., ‘Human Trafficking in East Asia: Current Trends, Data Collection, and Knowledge Gaps’ [2005] 43 International Migration 165

Lee M., ‘Introduction: Understanding human trafficking’ in Maggy Lee (ed), *Human Trafficking* (Routledge 2007)

Lenzerini F.,’International Legal Instruments on Human Trafficking and A Victim-Oriented Approach: Which Gaps Are To Be Filled?’ [2009] 4 Intercultural Human Rights Law Review 205

Lewis C., ‘Crime and Justice Statistics Collected by International Agencies’ [2012] 18 European Journal on Criminal Policy and Research 5

Limoncelli SA., ‘Human Trafficking: Globalization, Exploitation, and Transnational Sociology’ [2009] 3(1) Sociology Compass 72

Lobasz JK., 'Beyond Border Security: Feminist Approaches to Human Trafficking' [2009] 18 Security Studies 319

Love P., 'Two hundred girls for sale, millions already sold' (OECD Insights, 12 May 2014) <http://oecdinsights.org/2014/05/12/two-hundred-girls-for-sale-millions-already-sold/> accessed 18 November 2015

Lutya TM. and Lanier M., 'An Integrated Theoretical Framework to Describe Human Trafficking of Young Women and Girls for Involuntary Prostitution' in Jay Maddock (ed), *Public Health – Social and Behavioural Health* (In Tech 2012)

Manfred B. Steger, *Globalization: A Very Short Introduction* (Oxford University Press 2009)

Mantouvalou V., 'Servitude and Forced Labour in the 21st Century: The Human Rights of Domestic Workers' [2006] 35(4) Industrial Law Journal 395

Marinova NK. and James P., 'The Tragedy of Human Trafficking: Competing Theories and European Evidence' [2012] 8(3) Foreign Policy Analysis 231

Martens J., Pieczkowski M. and van Vuuren-Smyth B., *Seduction, Sale and Slavery: Trafficking in Women and Children for Sexual Exploitation in Southern Africa* (International Organization for Migration Regional Office for Southern Africa-May 2003)

Mason J., 'Semistructured Interviews' in Michael S. Lewis-Beck, Alan Bryman and Tim Futing Liao (eds), *The SAGE Encyclopedia of Social Science Research Methods* (Sage 2004)

Massey DS. and others, 'Theories of International Migration: A Review and Appraisal' [1993] 19(3) Population and Development Review 431

Massey DS., 'International migration and economic development in comparative perspective' [1988] 14(3) Population and Development Review 383

Massey DS., *Worlds in Motion: Understanding International Migration at the End of the Millennium* (Oxford University Press 2005)

Materni MC, 'Criminal Punishment and the Pursuit of Justice' [2013] 2 British Journal of American Legal Studies 263

Mattar MY., 'The International Criminal Court (ICC) Becomes a Reality: When Will the Court Prosecute The First Trafficking in Persons Case?' (The Protection Project, July 9, 2002) <http://www.protectionproject.org/wp-content/uploads/2010/09/icc.pdf> accessed 13 July 2013

Megan C. Brand, 'International cooperation and the anti-trafficking regime' (2010) Refugee Studies Centre Working Paper Series, 71 <http://www.rsc.ox.ac.uk/files/publications/working-paper-series/wp71-international-cooperation-antitrafficking-regime-2010.pdf > accessed 15 July 2013

Memisoglu F. and Ilgit A., 'Syrian refugees in Turkey: multifaceted challenges, diverse players and ambiguous policies' [2016] Mediterenian Politic 1

Miers D., 'Positivist victimology: A critique' [1990] 1(3) International Review of Victimology 219

Miers S., 'Slavery and the Slave Trade as International Issues 1890-1939' [1998] 19(2) Slavery & Abolition: A Journal of Slave and Post-Slave Studies 16

Morawska E., 'Historical-Structural Models of International Migration' in Jan Rath and Marco Martiniello (eds), *An Introduction to International Migration Studies* (Amsterdam University Press 2012)

Morcom C. and Schloenhardt A., 'All about Sex?! The Evolution of Trafficking in Persons in International Law' (2011) Human Trafficking Research Paper <http://www.law.uq.edu.au/documents/humantraffic/international-law/Evolution-of-Int-Law-relating-to-Trafficking-in-Persons.pdf> accessed 01 October 2014

Morrison J. and Crosland B., 'The trafficking and smuggling of refugees: the end game in European asylum policy?' (2001) New Issues in Refugee Research April/2001, 39 <http://www.unhcr.org/3af66c9b4.pdf> accessed 01 February 2015

Motus N., 'The Trafficking Process from the Perspective of Trafficked Persons' in Báráth and others (eds), *The Mental Health Aspects of Trafficking in Human Beings- Training Manual* (IOM, 2004)

Mueller G., 'Transnational Crime: Definitions and Concepts' in P. Williams and D. Vlassis (eds), *Combating Transnational Crime* (Frank Cass 2001)

Munir S., 'Trafficking South Asia and Pakistan' (Journalists for Democracy and Human Rights) <http://www.jdhr.org/publications/articles/Himal%20South%20Asia%20Sept%202003%20Article%20on%20Trafficking.pdf> accessed 01 December 2014

Munro V., 'Exploring Exploitation: Trafficking in Sex, Work and Sex Work' in Vanessa Munro and Marina Della Giusta (eds) *Demanding Sex: Critical Reflections on the Regulation of Prostitution* (Aldershot 2008)

Munro V., 'Of rights and rhetoric: discourse of degradation and exploitation in the context of sex trafficking' [2008] 35 Journal of Law and Society 259

Munro V., 'Stopping Traffic? A Comparative Study of Responses to the Trafficking in Women for Prostitution' [2006] 46 British Journal of Criminology 318

National Institute of Justice, 'Interview with Turkish Judge Altuntas on Human Trafficking' <http://nij.ncjrs.gov/multimedia/audio-altuntas.htm> accessed 11 December 2015

NATO, 'NATO policy on combating trafficking in human beings' <http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_50315.htm> accessed 28 July 2014

NATO, 'Policy on Combating Trafficking in Human Beings' <http://www.nato.int/issues/trafficking/index.html> accessed 28 July 2014

Nelson KE., 'Sex Trafficking and Forced Prostitution: Comprehensive New Legal Approaches' (2002) 24 Houston Journal of International Law 553

Nikolic-Ristanovic V., 'Sex Trafficking: The Impact of War, Militarism and Globalization in Eastern Europe' [2003] 17 Gender and Globalism, <http://quod.lib.umich.edu/cgi/t/text/text-idx?cc=mfsfront;c=mfs;c=mfsfront;idno=ark5583.0017.001;rgn=main;view=text;xc=1;g=mfsg> accessed 25 November 2015

Northedge FS., *The League of Nations: Its Life and Times, 1920–1946* (Holmes & Meier 1986)

O'Brien C., 'An Analysis of Global Sex Trafficking' (2009) 11 Indiana Journal of Political Science 7

Obokata T., 'A human rights framework to address trafficking of human beings' [2006] 24 Netherlands Quarterly of Human Rights 377

Obokata T., 'Trafficking of human beings as a crime against humanity: some implications for the international legal system' [2005] 54 International and Comparative Law Quarterly 445

Obokata T., *Trafficking of Human Beings from a Human Rights Perspective* (Koninklijke Brill 2006)

Obokata T., *Trafficking of Human Beings from a Human Rights Perspective, Towards a Holistic Approach* (Martinus Nijhoff 2006)

OECD, 'Migration policy and migration statistics: country notes' <http://www.oecd.org/turkey/imo2013countrynotes.htm> 12 November 2015

OECD, 'More women in all forms of migration' <http://www.oecd.org/migration/mig/2072594.pdf> accessed 17 November 2015

OECD, 'Turkey', in *International Migration Outlook 2014* (Paris, OECD Publishing, 2014), 304

Office of Justice Programs, 'Human Trafficking Task Force e-Guide: Strengthening Collaborative Responses' < https://www.ovcttac.gov/taskforceguide/eguide/1-understanding-human-trafficking/13-victim-centered-approach/> accessed 03 October 2016

Office of the Special Representative and Co-ordinator for Combating Trafficking in Human Beings, 'Combating Trafficking and Exploitation: Human Rights, Social Justice and the Rule of Law' (OSCE, 19 December 2013) SEC.GAL/195/13/Rev.1 <http://www.osce.org/secretariat/109731?download=true> accessed 21 November 2015

Okech D., Whitney Morreau and Kathleen Benson, 'Human trafficking: Improving victim identification and service provision' [2011] 55(4) International Social Work 488

OSCE 'Ongoing Efforts of Turkey in Fighting Against Trafficking in Human Beings' <http://www.osce.org/odihr/27871?download=true> accessed 24 November 2015

OSCE ODIHR, *National Referral Mechanisms Joining Efforts to Protect the Rights of Trafficked Persons A Practical Handbook* (OSCE/ODIHR, 2004)

OSCE, 'Country Report on Trafficking in Human Beings: Turkey (PC.DEL/607/02)' <http://www.osce.org/odihr/19483?download=true> accessed 24 November 2015

OSCE, 'Factsheet of Office of the Special Representative and Co-ordinator for Combating Trafficking in Human Beings' <http://www.osce.org/cthb/74755?download=true> accessed 11 October 2014

OSCE, 'Written Contribution by Ambassador Leonidas Chrysan Thopıulos, Secretary General of the BSEC' <http://www.osce.org/cio/40530> accessed 29 July 2014

OSCE-ODIHR, 'Reference Guide for Anti-Trafficking Legislative Review' (2001) <http://www.osce.org/odihr/13986> accessed 21 December 2015

Osotimehin B., M.D, Executive Director, UNFPA, his speech was delivered in the launch of the report against child marriage of United Nations Population Fund (UNFPA) < http://www.who.int/mediacentre/news/releases/2013/child_marriage_20130307/en/> 04 August 2016

Özer E., *Kimse Duymaz: Türkiye'de İnsan Ticareti Mağdurları Üzerine Bir Araştırma*. (Ankara, Ayizi Yayınları, 2012)

Özerkmen N and Kahya K, ' Organize Suç Örgütlerinin Oluşumunda Hemşehrilik İlişkilerinin Rolü- The Role of Countrymanship Relations in the Formation of Organized Crime Organizations' [2008] 10(4) Polis Bilimleri Dergisi 15

Pearson E., *Human Rights and Trafficking in Persons: A Handbook* (GAATW, 2000)

Pease K., 'Rational choice theory' In E. McLaughlin and J. Muncie, *The Sage Dictionary of Criminology* (Sage 2006)

Pektas U., 'In Turkey, Syrian women and girls increasingly vulnerable to exploitation' *Reuteurs* (26 October 2014) <http://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2014/1026/In-Turkey-Syrian-women and-girls-increasingly-vulnerable-to-exploitation> accessed 01 December 2015

Perrin B., 'Trafficking in Persons & Transit Countries: A Canada-U.S. Case Study in Global Perspective' (2010) Metropolis British Columbia Centre of Excellence for Research on Immigration and Diversity Working Paper Series No.10-05 <http://mbc.metropolis.net/assets/uploads/files/wp/2010/WP10-05.pdf> accessed 19 November 2014

Perry M., *Western Civilization: Ideas, Politics, and Society* (10th edn, Cengage Learning 2012)

Pescinski J., 'A Human Rights Approach to Human Trafficking' < https://ourworld.unu.edu/en/a-human-rights-approach-to-human-trafficking> accessed 02 October 2016

Picarelli J., 'The "Modern Day" Trade in Human Beings: How Historical Experience Influences the Contemporary Trafficking in Persons' (DPhil thesis, American University 2007)

Pillay N. (United Nations High Commissionerfor Human Right) in `Recommended Principles and Guidelines on Human Rights and Human Trafficking` (2002) Text presented to the Economic and

Social Council as an addendum to the report of the United Nations High Commissioner for Human Rights (E/2002/68/Add. 1) <http://www.ohchr.org/Documents/Publications/Traffickingen.pdf> accessed 01 December 2013

Piotrowicz R., 'Human security and trafficking of human beings: the myth and the reality' in *Human Security and Non-Citizens Law, Policy and International Affairs* (eds) Alice Edwards and Carla Ferstman, (Cambridge University Press 2010)

Piotrowicz R., 'Trafficking of Human Beings and their Human Rights in the Migration Context' in R Cholewinski and R Perruchoud (eds) *International Migration Law. Developing Paradigms and Key Challenges* (T. M. C. Asser Press 2007)

Piper N., 'A Problem by a Different Name? A Review of Research on Trafficking in South-East Asia and Oceania' [2005] 43 International Migration 203

Planitzer J., *Trafficking in Human Beings and Human Rights: The Role of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings* (NWV Neuer Wissenschaftlicher Verlag, Vienna and Graz, 2014)

Platt S., *Criminal Capital* (Palgrave Macmillan 2015)

Polaris, 'Human Trafficking' <http://www.polarisproject.org/human-trafficking/overview> accessed 05 April 2014

Potts LG., Jr., 'Global Trafficking in Human Beings: Assessing the Success of the United Nations Protocol to Prevent Trafficking in Persons' [2003] 35 The George Washington International Law Review 228

President's Interagency Task Force to Monitor and Combat Trafficking in Persons, 'Federal Strategic Action Plan on Services for Victims of Human Trafficking in the United States 2013-2017' (Interagency Task Force 2012)

Rachel M., *Gender, Trafficking and Slavery* (Oxfam Publishing 2002) 22

Radaelli CM., 'Policy Transfer In The European Union: Institutional Isomorphism as a Source of Legitimacy' [2000] 13(1) Governance 30

Ravenstein EG., 'The Laws of Migration' [1885] 48(2) Journal of the Statistical Society of London 167

Raymond JG., 'Prostitution on Demand Legalizing the Buyers as Sexual Consumers' [2004] 10(10) Violence Against Women 1156

Raymond JG., 'Ten Reasons for Not Legalizing Prostitution and a Legal Response to the Demand for Prostitution' [2004] 2(3-4) Journal of Trauma Practice 315

Raymond JG., 'The new UN Trafficking Protocol' [2002] 25(5) Women's Studies International Forum 491

Reagan L. and –Kelly L., *Rhetorics and Realities: Sexual Exploitation of Children in Europe* (CWASU 2000)

Reilly RC., 'Process Tracing' in Mills, A., Eurepos, G. & Wiebe, E (eds), *Encyclopaedia of Case Study Research,* vol 2 (Sage 2010)

Renk B. and Demir OO., 'İnsan Ticareti ve Yasal Düzenlemeler: Eski Sorunlar, Yeni Çözümler- Human Trafficking and Legislative Measures: Former Problems, Current Solutions' [2011] 13(1) Polis Bilimleri Dergisi 51

Reuter P. and Petrie C., *Transnational Organized Crime: Summary of a Wo*rkshop (National Research Council, Committee on Law and Justice 1999)

Richard AO., 'U.S. Department of State Centre For the Study of Intelligence: International Trafficking in Women to the United States: A Contemporary Manifestation of Slavery and Organized Crime'

(1999) <https://www.cia.gov/library/center-for-the-study-of-intelligence/csi-publications/books-and-monographs/trafficking.pdf> accessed 02 January 2016

Rijken C. and Koster D.,' A Human Rights Based Approach to Trafficking in Human Beings in Theory and Practice < http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1135108> accessed 01 October 2016

Rijken C., 'A human rights based approach to trafficking in human beings' [2009] 3 Security and Human Rights 212

Rijken C., *Trafficking in Persons. Prosecution from a European Perspective* (Asser Press 2003)

Robinson J., 'Public Perceptions of Human Trafficking in Moldova' [2011] 20(3) Psychosocial Intervention 269

Rodrigue G., 'Sexual Violence: Enslavement' (2011) Crimes of War <http://www.crimesofwar.org/a-z-guide/sexual-violence-enslavement/> accessed 11 July 2013

Roth V., *Defining Human Trafficking and Identifying Its Victims* (Martinus Nijhoff 2011)

Roth-Arriaza N., 'Punishment, Redress, and Pardon: Theoretical and Psychological Approaches' in Naomi Roth-Arriaza (ed), *Impunity and Human Rights in International Law and Practice* (Oxford University Press 1995)

Ruggiero V., 'Trafficking in human beings: slaves in contemporary Europe' [1997] 25(3) International Journal of the Sociology of Law 231

Salt J. and Hogarth J., 'Migrant Trafficking and Human Smuggling in Europe: A Review of the Evidence' in Frank Laczko and David Thompson (eds), *Migrant Trafficking and Human Smuggling in Europe: A Review of the Evidence with Case Studies from Hungary, Poland and Ukraine* (International Organization for Migration 2000)

Salt J., 'Trafficking and Human Smuggling: A European Perspective' [2000] 1 International Migration 31

Salter L. and Hearn A., *Outside the lines: Issues in interdisciplinary research* (McGill-Queen's University Press 1996)

Salter M. and Mason J., *Writing Law Dissertations: an Introduction and Guide to the Conduct of Legal Research* (Longman 2007)

Sanghera J., 'Unpacking the Trafficking Discourse' in Kamala Kempadoo, Jyoti Sanghera and Bandana Pattanaik (eds), *Trafficking and Prostitution Reconsidered: New Perspectives on Migration, Sex Work and Human Rights* (Taylor and Francis 2012)

Sassen S., *The Mobility of the Labour Capital: A Study in International Investment and Labour Flow* (Cambridge University Press 1990)

Scarpa S., *Trafficking in Human Beings: Modern Slavery* (Oxford University Press, 2008)

Segrave M., Milivojevic S. and Pickering S., *Sex Trafficking: International Context and Response* (Willian Publishing 2009)

Sever M., Demir OO. and Kahya Y., *Turkiyede Insan Ticareti Magduru Tespit Sureclerinin Degerlendirmesi- Evaluation of Trafficked Victims' Detecting Processes in Turkey* (Polis Akademisi Uluslararasi Terorizm ve Sinirasan Suclar Arastirma Merkezi (UTSAM), 2012)

Sheldon-Sherman JAL., 'The Missing "P": Prosecution, Prevention, Protection, and Partnership in the Trafficking Victims Protection Act' [2012] 117 Penn State Law Review 443

Shelley L., 'Corruption and Organized Crime in Mexico in the Post-PRI Transition' [2001] 17(3) Journal of Contemporary Criminal Justice 213

Shelley L., 'Trafficking in Women: The Business Model Approach' [2003] 10(1) The Brown Journal of World Affairs 119

Shelley L., Corpora C. and Picarelli J., 'Global Crime Inc.' in Maryann Cusimano Love (ed), *Beyond Sovereignty: Issues for a Global Agenda* (Wadsworth 2003)

Shelley L., *Human Smuggling and Trafficking into Europe: A Comparative Perspective* (Migration Policy Institute 2014)

Shelley L., *Human Trafficking: A Global Perspective* (Cambridge University Press 2010) 37

Sherlock R., 'Syrian girls 'sold' into forced marriages' *The Daily Telegraph* (London, 23 January 2013) <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/9821946/Syrian-girls-sold-into-forced-marriages.html> accessed 21 November 2015

Shigekan R., 'Rehabilitation and Community Integration of Trafficking Survivors in the United States' [2007] 29(1) Human Rights Quarterly 112

Shoaps LL., 'Room for Improvement: Palermo Protocol and The Trafficking Victims Protection Act' [2013] 17(3) Lewis&Clark Law Review 931

Simmons BA., *Mobilizing for Human Rights: International Law in Domestic Politics* (Cambridge University Press 2009)

Simmons F. and David F., 'The Road to Effective Remedies: Pragmatic reasons for treating cases of "sex trafficking" in the Australian sex industry as a form of "labour trafficking"' [2012] 1 Anti-Trafficking Review <http://www.antitraffickingreview.org/index.php/atrjournal/article/view/22/40> accessed 15 November 2015

Siripatthanakosol K., 'Human Trafficking for Sexual Exploitation: The Framework of Human Rights Protection' (PhD Dissertation, Newcastle University 2010)

Skeldon R., *Migration and Development: A Global Perspective* (Longman 1997)

Smith C., 'Turkey's sex trade entraps Slavic women' *The New York Times* (New York, 28 June 2005) <http://www.nytimes.com/2005/06/27/world/europe/27iht-turkey.html > accessed 01 August 2014

Smith HM., 'Sex Trafficking: Trends, Challenges, and the Limitations of International Law' [2011] 12 Human Rights Review 271

Soguel D., 'In Turkey, Syrian women and girls increasingly vulnerable to exploitation' *The Christian Science Monitor* [Boston, Mass] < http://search.proquest.com.ezproxy.sussex.ac.uk/docview/1616382583?rfr_id=info%3Axri%2Fsid%3Aprimo> accessed 29 September 2016

Somerset C., *What the Professionals Know: The Trafficking of Children into and through the United Kingdom for Sexual Purposes* (ECPAT UK, 2001)

Spencer S., *The Politics of Migration: Managing Opportunity, Conflict and Change* (Blackwell Publishing 2003)

Spohn C., 'The non-prosecution of human trafficking cases: an illustration of the challenges of implementing legal reforms' [2014] 61 Crime Law Social Change 169

Srikantiah J., 'Perfect Victims and Real Survivors: The Iconic Victim in Domestic Human Trafficking Law' [2007] 87 Boston University Law Review 157

Stalker P., *Workers without Frontiers: The Impact of Globalization on International Migration* (Lynne Rienner Publishers 2000)

Stoecker S, 'The Rise in Human Trafficking and the Role of Organized Crime' [2000] 8(1) Demokratizatsiya 129

Sullivan B., 'Feminism and International Law' [2005] 5 International Feminist Journal of Politics 68

Sullivan B., 'Trafficking in Women: Feminism and New International Law' [2003] 5(1) International Feminist Journal of Politics 67

The Advocates for Human Rights, 'Trafficking Routes' (July 2015) <http://www.stopvaw.org/Trafficking_Routes> accessed 03 August 2015

The Advocates for Human Rights, Working with the Justice Sector to End Violence against Women and Girls (Justice Sector Module, December 2011)

The European Forum for Urban Safety, 'Trafficking in Human Beings, International Knowledge and Local Practices' <http://efus.eu/en/topics/risks-forms-of-crime/organised-crime-trafficking/efus/485/> accessed 10 April 2014

The TF-CIT, 'OECD Task Force on Charting Illicit Trade (TF-CIT)' <http://www.oecd.org/gov/risk/oecdtaskforceonchartingillicittrade.htm> accessed 18 November 2015

The U.S. Department of Justice's Office for Victims of Crime (OVC) and Bureau of Justice Assistance (BJA), 'Human Trafficking Task Force E-Guide' <https://www.ovcttac.gov/taskforceguide/eguide/5-building-strong-cases/52-taking-a-proactive-approach/> accessed 11 January 2016

TNP, '2. Ulusal Eylem Planı (İnsan Ticareti ile Mücadelede Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi Projesi)- The National Action Plan for Enhancing Institutional Capacity' <http://www.egm.gov.tr/Sayfalar/2.-Ulusal-Eylem-Plani.aspx> accessed 11 December 2015

TNP, 'Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti Rotaları 2. Bölgesel Toplantısı- The 2nd Regional Meeting of the Routes of Migrant Smuggling and Human Trafficking' <http://www.egm.gov.tr/Haberler/Sayfalar/gocmek-kacakciligi-toplantisi.aspx> accessed 11 November 2014

Toepfer SJ. and Wells BS., 'The World Wide Market for Sex: A review of International and Regional Legal Prohibitions Regarding Trafficking in Women' [1994] 2(1) Michigan Journal of Gender and Law 83

Toktas S. and Selimoglu H., 'Smuggling and Trafficking in Turkey: An Analysis of EU–Turkey Cooperation in Combating Transnational Organized Crime' [2012] 14 (1) Journal of Balkan and Near Eastern Studies 135

Traynor I., 'Nato force "feeds Kosovo sex trade"' *The Guardian* (London, 07 May 2004) <http://www.theguardian.com/world/2004/may/07/balkans> accessed 16 November 2015

Tremblay M., 'Corruption and Human Trafficking: Unraveling the undistinguishable for a better fight' (IACC 2010 workshop report, 14th IACC, 10-13 November 2010, Thailand)

Truong T. and Angeles MB., *Searching for Best Practices to Counter Human Trafficking in Africa: A Focus on Women and Children* (UNESCO, 2005)

Turkey's National Programme, 'Avrupa Birligi Muktesebatinin Ustlenilmesine Iliskin Turkiye Ulusal Programi- Turkey's National Programme for the Adoption of the Acquis' (2008) <http://ikmep.yok.gov.tr/files/b3ec29d9319026441e152dbd20810c9b.pdf> accessed 01 August 2014

Turkish MFA, 'Turkey on Trafficking in Human Beings' <http://www.mfa.gov.tr/turkey-on-trafficking-in-human-beings.en.mfa> accessed 01 January 2016

Turkish National Police, 'Insan Ticaretiyle Mucadele Rehberi- Directory to Combat Trafficking in Human Beings' (Emniyet Genel Mudurlugu, 2006)

Turkish Statistical Institute, 'Population and Demography' <http://www.turkstat.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist> accessed 11 January 2016

TURSAB, '2012-2014 Yillarinda Ulkemize Gelen Yabancilarin Milliyetlerine Gore Karsilastirilmasi' <http://www.tursab.org.tr/tr/istatistikler/milliyetlerine-gore-gelen-yabanci-ziyaretciler> accessed 21 November 2015

Twain M., *The Innocents Abroad* (Literary Classic 1984)

Twomey P., ‘Europe's Other Market: Trafficking in People’ [2000] 2 European Journal of Migration and Law 4

U.S. Department of State, ` The "3P" Paradigm: Prevention, Protection, and Prosecution` <http://www.state.gov/j/tip/rls/fs/2010/143248.htm> accessed 19 December 2014

U.S. Department of State, ‘3Ps: Prosecution, Protection, and Prevention’ < http://www.state.gov/j/tip/3p/index.htm> accessed 11 October 2016

U.S. Department of State, ‘Office to Monitor and Combat Trafficking in Persons’ <http://www.state.gov/g/tip/> accessed 05 April 2014

U.S. Department of State, *The 2001 TIP Report* (Washington, U.S. Department of State)

U.S. Department of State, *The 2003 TIP Report* (Washington, U.S. Department of State)

U.S. Department of State, The 2005 TIP Report (Washington, U.S. Department of State)

U.S. Department of State, *The 2006 TIP Report* (Washington, U.S. Department of State)

U.S. Department of State, *The 2007 TIP Report*, (Washington, U.S. Department of State)

U.S. Department of State, *The 2008 TIP Report* (Washington, U.S. Department of State)

U.S. Department of State, *The 2009 TIP Report* (Washington, U.S. Department of State)

U.S. Department of State, *The 2010 TIP Report* (Washington, U.S. Department of State)

U.S. Department of State, *The 2011 TIP Report* (Washington, U.S. Department of State)

U.S. Department of State, *The 2012 TIP Report* (Washington, U.S. Department of State)

U.S. Department of State, *The 2013 TIP Report* (Washington, U.S. Department of State)

U.S. Department of State, *The 2014 TIP Report* (Washington, U.S. Department of State)

U.S. Department of State, *The 2015 TIP Report* (Washington, U.S. Department of State)

U.S. Department of State, *The 2016 TIP Report* (Washington, U.S. Department of State)

U.S. Government Accountability Office (GAO), Human trafficking: Better data, strategy, and reporting needed to enhance U.S anti-trafficking efforts abroad (GAO-06-825)

Ucarer E., ‘Trafficking in Women: Alternate Migration or Modern Slave Trade?’ in Mary K. Meyer and Elisabeth Prugl (eds), *Gender Politics in Global Governance* (Rowman & Littlefield Publishers 1999)

UN General Assembly, *Sixty-ninth session Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children* (A/69/33797) para 29

UN Women, ‘Conducting research, data collection and analysis’ <http://www.endvawnow.org/en/articles/322-conducting-research-data-collection-and-analysis-.html> accessed 03 August 2015

UN, `UN officials call for strengthened global partnerships to combat human trafficking` <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=53196#.VvExgctVqUn> accessed 11 February 2016

UN, ‘Citing Explosion of TOC, Secretary-General Hails UN Anti-Crime Convention as Blueprint to Counteract Threat’ (2010, Sixty-fourth General Assembly Plenary 96th & 97th Meetings) <http://www.un.org/News/Press/docs/2010/ga10949.doc.htm> accessed 27 June 2013

UN, ‘International Convention for the Suppression of the "White Slave Traffic," May 4, 1910, 211 Consol. T.S. 45, 1912 GR. Brit. T.S. No. 20, as amended by Protocol Amending the International Agreement for the Suppression of the White Slave Traffic, and Amending the International Convention for the Suppression of the White Slave Traffic, May 4, 1949, 2 U.S.T. 1999, 30 U.N.T.S.

23 (entered into force June 21, 1951)
<http://www1.umn.edu/humanrts/instree/whiteslavetraffic1910.html> accessed 10 July 2013

UN, 'Joint UN Commentary on the EU Directive – A Human Rights-Based Approach' < https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/2011/UN_Commentary_EU_Trafficking_Directive_2011.pdf> accessed 01 October 2016 p.26

UN, 'Slavery Convention'
<http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/SlaveryConvention.aspx> accessed 11 July 2013

UN.GIFT, 'Human Trafficking: An Overview' (UNODC, 2008)
<http://www.ungift.org/docs/ungift/pdf/knowledge/ebook.pdf> accessed 17 July 2013

UNCHR, Report of the Special Rapporteur (Radhika Coomaraswamy)on violence against women, its causes and consequences on trafficking in women, women's migration and violence against women (UN Doc E/CH.4/2000/68, 2000) <http://www1.umn.edu/humanrts/commission/thematic52/53-wom.htm> accessed 19 November 2015

UNGIFT, 'From Protection to Prosecution – A Strategic Approach' < https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/2008/BP007FromProtectionToProsecution.pdf> accessed 29 September 2016 p 5

UNHCHR, *Integration of the Human Rights of Women and The Gender Perspective* (E/CN.4/2000/68) <http://www.unhchr.ch/huridocda/huridoca.nsf/(Symbol)/E.CN.4.2000.68.En> accessed 04 August 2012

UNHCR, 'Guidlines on International Protection: Gender-Related Persecution within the context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or its 1967 Protocol relating to the Status of Refugees' <http://www.unhcr.org/3d58ddef4.pdf> accessed 01 January 2015

UNHR Office of the High Commissioner, `Human Rights and Human Trafficking` (Fact sheet no.36) <http://www.ohchr.org/Documents/Publications/FS36_en.pdf> accessed 11 January 2016

United Nations, *The Role of 'Consent' in the Trafficking in Persons Protocol* (United Nations, 2014) 25 < https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/2014/UNODC_2014_Issue_Paper_Consent.pdf> accessed 11 August 2015

United States Institute of Peace, 'Lawless Rule Versus Rule of Law in the Balkans' (December 2002) <http://www.usip.org/sites/default/files/sr97.pdf> accessed 10 November 2014

University of Queensland, 'Trafficking in Persons in International Law' (Human Trafficking Working Group, 2015) <http://www.law.uq.edu.au/documents/humantraffic/international-law/UQ-HTWG-International-Law.pdf> accessed 11 January 2016

UNODC, 'Addressing Trafficking in Persons since 1949' (UNODC, 02 December 2010) <http://www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/2010/addressing-trafficking-in-persons-since-1949.html> accessed 11 January 2015

UNODC, 'Comprehensive Strategy to Combat Trafficking in Persons and Smuggling of Migrants' (UNODC, 29 February 2012) <http://www.unodc.org/documents/human-trafficking/UNODC_Strategy_on_Human_Trafficking_and_Migrant_Smuggling.pdf> accessed 17 December 2015

UNODC, 'Global Report on Trafficking in Persons Executive Summary' (2009) <https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/Executive_summary_english.pdf> accessed 17 July 2014

UNODC, 'How Is Human Trafficking Different From Migrant Smuggling?'
<http://www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/faqs.html#How_is_human_trafficking_different_to_migrant_smuggling> accessed 11 July 2013

UNODC, ‘Human Trafficking FAQs’ <http://www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/faqs.html#What_is_the_most_commonly_identified_form_of_trafficking> accessed 04 August 2015

UNODC, ‘Human Trafficking’ <http://www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/what-is-human-trafficking.html> accessed 07 July 2013

UNODC, ‘International Framework for Action: To Implement the Trafficking in Persons Protocol’ <http://www.unodc.org/documents/human-trafficking/Framework_for_Action_TIP.pdf> 17 July 2013

UNODC, ‘New multi-year initiative launched to step up global response to trafficking in persons and the smuggling of migrants’ <http://www.unodc.org/unodc/en/frontpage/2016/January/new-multi-year-initiative-launched-to-step-up-global-response-to-trafficking-in-persons-and-the-smuggling-of-migrants.html?ref=fs1> accessed 21 January 2016.

UNODC, ‘Trafficking in Persons: Global Patterns’ (2006) <http://www.unodc.org/documents/human-trafficking/HT-globalpatterns-en.pdf> accessed 24 November 2015, 17-18

UNODC, *Anti-human trafficking manual for criminal justice practitioners* ‘Module 1: Definitions of trafficking in persons and smuggling of migrants’ (United Nations, 2009)

UNODC, *Anti-human trafficking manual for criminal justice practitioners* (UN, 2009)

UNODC, *Global Report on Trafficking in Persons* (UNODC, 2012)

UNODC, *Global Report on Trafficking in Persons* (UNODC, 2014)

UNODC, *International Framework for Action: To Implement the Trafficking in Persons Protocol* (New York, UN, 2009)

UNODC, *Toolkit to Combat Trafficking in Persons Global Programme against Trafficking in Human Beings* (United Nations, 2008)

Valery Tishkov, Zhanna Zatinchkovskaya and Galina Vitkovskaya, ‘Migration in the countries of the former Soviet Union’ (Global Commission on International Migration, 2005) <https://www.iom.int/jahia/webdav/site/myjahiasite/shared/shared/mainsite/policy_and_research/gcim/rs/RS3.pdf> accessed 14 July 2014

Vandenberg M., ‘The Invisible Woman’ *Moscow Times* (Moscow, 08 October 1997) <http://www.themoscowtimes.com/news/article/the-invisible-woman/299368.html> accessed 11 December 2013

Vreeland JR., ‘Political Institutions and Human Rights: Why Dictatorships Enter into the United Nations Convention Against Torture’ [2008] 62(1) International Organization 65

Weitzer R. and Ditmore M., ‘Sex trafficking: Facts and fictions’ in Ronald Weitzer (ed), *Sex for sale: Prostitution, pornography and the sex industry* (Routledge 2010)

Wheeler S. and Thomas PA., ‘Socio-Legal Studies’ in D. Hayton (ed), *Law’s Futures* (Hart Publishing 2000)

Willan TS., ‘Some Aspects of English Trade with the Levant in the Sixteenth Century’ [1955] 70 (276) The English Historical Review 399

Witte A.D. and R. Witt R., ‘Crime Causation: Economic Theories’ in Joshua Dressler (ed) *Encyclopaedia of Crime and Justice*, vol 1 (Macmillan 2002)

Zhao GM., ‘Trafficking of Women for Marriage in China: Policy and Practice’ [2003] 3 Criminal Justice 83

Zilfi MC., *Women and slavery in the late Ottoman Empire: the design of difference* (Cambridge Un.Press, New York, 2010)

‘AIDS Patlamasi Kapida- AIDS is the enemy at the gates’ *Zaman Gazetesi* (Istanbul, 01 December 1994) <http://www.zaman.com.tr/aile-saglik_aids-patlamasi-kapimizda_305418.html> accessed 01 February 2015

‘Aile müessesesi AIDS’e engel- Family notion prevents AIDS’ *Zaman Gazetesi* (Istanbul, 06 September 1994) <http://www.zaman.com.tr/aile-saglik_aile-muessesesi-aids-e-engel_298260.html> accessed 01 February 2015

‘Bangladesh launches three year national drive to combat human trafficking’ BBC Monitoring South Asia (01 July 2015) < http://search.proquest.com.ezproxy.sussex.ac.uk/docview/1692222624?rfr_id=info%3Axri%2Fsid%3Aprimo> accessed 11 October 2016

‘Çocuk bakmaya geldiler, fuhuş batağına saplandılar- They came for babysitting but they were forced into prostitution’ *Zaman Gazetesi* (Istanbul, 14 January 2002) <http://arsiv.zaman.com.tr//2002/01/14/marmara/h1.htm> accessed 01 February 2015

‘Emniyet: Nataşa demek rencide eder- Turkish National Police stated that the word ‘Natasha’ had derogative meanings’ Milliyet Gazetesi (Istanbul, 05 May 2003) <http://www.milliyet.com.tr/emniyet--natasa--demek-rencide-eder/siyaset/haberdetayarsiv/05.05.2003/9984/default.htm> accessed 01 February 2015

‘Fall of the USSR’ <http://www.mconway.net/page1/page9/files/Collapse%20of%20USSR.pdf> accessed 13 July 2014

‘İthal fuhuş, AIDS de getiriyor- Import prostitution brings AIDS’ *Zaman Gazetesi* (Istanbul, 17 January 1995) <http://www.zaman.com.tr/aile-saglik_ithal-fuhus-aids-de-getiriyor_313230.html> accessed 01 February 2015

‘Kadin Ticaretine Hayir-Stop The trafficking of women’ *Milliyet Gazetesi* (Istanbul, 02 September 2001) <http://www.milliyet.com.tr/kadin-ticaretine-hayir---/yasam/haberdetayarsiv/02.09.2001/82119/default.htm> accessed 01 February 2015

‘Karasu'da evliliklere ‘yabancı hayat kadını’ darbesi- Foreign prostitutes decrease the number of happy marriage at the Karasu’ *Milliyet Gazetesi* (Istanbul, 04 August 2008) <http://www.milliyet.com.tr/evliliklere-yabanci-darbe-/gundem/gundemdetay/04.08.2008/974565/default.htm> accessed 01 February 2015

‘Nataşa’yla naylon evlilik hayatını karartti- Fake marriage with Natasha causes many problems’ *Zaman Gazetesi* (Istanbul, 13 February 2002) <http://arsiv.zaman.com.tr//2002/03/13/haberler/h12.htm> accessed 01 February 2015

‘Statistics of trafficking cases IOM Turkey 01 January 2013- 31 December 2013’ <http://www.countertrafficking.org/2013.html> accessed 31 December 2015

‘Tacik seks köleleri Türkiye'de- Sex slaves from Tajikistan in Turkey’ *Milliyet Gazetesi* (Istanbul, 27 August 2001) <http://www.milliyet.com.tr/tacik-seks-koleleri-turkiye-de/turkiye/sondakikaarsiv/27.08.2001/81179/default.htm> accessed 02 February 2015

<http://treaties.un.org/doc/Treaties/1920/09/19200907%2006-00%20AM/Ch_VII_8p.pdf> accessed 10 July 2013

58th Government of Turkey, ‘Prime Minister Abdullah Gul’ <https://www.akparti.org.tr/english/yonetim/hukumetler/58> accessed 27 December 2015

Appendixes

Appendix 1.

Tier Classification

Tier 1: Countries which fully comply with the Trafficking Victims Protection Act's (TVPA) minimum standards for the elimination of trafficking

Tier 2: Countries which do not fully comply with the TVPA's minimum standards but are making significant efforts

Tier 2 watch list: as Tier 2 but the number of victims is increasing, or the countries do not provide evidence of increased efforts to tackle the problem or the country if making efforts to improve

Tier 3: Countries which do not fully comply with the minimum standards and are not making significant efforts to do so.

Appendix 2.

The Trafficking Victims Protection Act's (TVPA) minimum standards

Trafficking Victims Protection Act of 2000, SEC. 108. Minimum Standards for the Elimination of Trafficking in Persons:

(a)MINIMUM STANDARDS.—For purposes of this division, the minimum standards for the elimination of trafficking applicable to the government of a country of origin, transit, or destination for a significant number of victims of severe forms of trafficking are the following:

(1) The government of the country should prohibit severe forms of trafficking in persons and punish acts of such trafficking.

(2) For the knowing commission of any act of sex trafficking involving force, fraud, coercion, or in which the victim of sex trafficking is a child incapable of giving meaningful consent, or of trafficking which includes rape or kidnapping or which causes a death, the government of the country should prescribe punishment commensurate with that for grave crimes, such as forcible sexual assault.

(3) For the knowing commission of any act of a severe form of trafficking in persons, the government of the country should prescribe punishment that is sufficiently stringent to deter and that adequately reflects the heinous nature of the offense.

(4) The government of the country should make serious and sustained efforts to eliminate severe forms of trafficking in persons.

(b) CRITERIA.- In determinations under subsection (a)(4), the following factors should be considered as indicia of serious and sustained efforts to eliminate severe forms of trafficking in persons:

(1) Whether the government of the country vigorously investigates and prosecutes acts of severe forms of trafficking in persons, and convicts and sentences persons responsible for such acts, that take place wholly or partly within the territory of the country, including, as appropriate, requiring incarceration of individuals convicted of such acts. For purposes of the preceding sentence, suspended or significantly reduced sentences for convictions of principal actors in cases of severe forms of trafficking in persons shall be considered, on a case-by-case basis, whether to be considered as an indicator of serious and sustained efforts to eliminate severe forms of trafficking in persons. After reasonable requests from the Department of State for data regarding investigations, prosecutions, convictions, and sentences, a government which does not provide such data, consistent with the capacity of such government to obtain such data, shall be presumed not to have vigorously investigated, prosecuted, convicted or sentenced such acts. During the periods prior to the annual report submitted on June 1, 2004, and on June 1, 2005, and the periods afterwards until September 30 of each such year, the Secretary of State may disregard the presumption contained in the preceding sentence if the government has provided some data to the Department of State regarding such acts and the Secretary has determined that the government is making a good faith effort to collect such data.

(2) Whether the government of the country protects victims of severe forms of trafficking in persons and encourages their assistance in the investigation and prosecution of such trafficking, including provisions for legal alternatives to their removal to countries in which they would face retribution or hardship, and ensures that victims are not inappropriately incarcerated, fined, or otherwise penalized solely for unlawful acts as a direct result of being trafficked, including by providing training to law enforcement and immigration officials regarding the identification and treatment of trafficking victims using approaches that focus on the needs of the victims.

(3) Whether the government of the country has adopted measures to prevent severe forms of trafficking in persons, such as measures to inform and educate the public, including potential victims, about the causes and consequences of severe forms of trafficking in persons, measures to establish the identity of local populations, including birth registration, citizenship, and nationality, measures to ensure that its nationals who are deployed abroad as part of a peacekeeping or other similar mission do not engage in or facilitate severe forms of trafficking in persons or exploit victims of such trafficking, and measures to prevent the use of forced labour or child labour in violation of international standards.

(4) Whether the government of the country cooperates with other governments in the investigation and prosecution of severe forms of trafficking in persons.

(5) Whether the government of the country extradites persons charged with acts of severe forms of trafficking in persons on substantially the same terms and to substantially the same extent as persons charged with other serious crimes (or, to the extent such extradition would be inconsistent with the laws of such country or with international agreements to which the country is a party, whether the government is taking all appropriate measures to modify or replace such laws and treaties so as to permit such extradition).

(6) Whether the government of the country monitors immigration and emigration patterns for evidence of severe forms of trafficking in persons and whether law enforcement agencies of the country respond to any such evidence in a manner that is consistent with the vigorous investigation and prosecution of acts of such trafficking, as well as with the protection of human rights of victims and the internationally recognized human right to leave any country, including one's own, and to return to one's own country.

(7) Whether the government of the country vigorously investigates, prosecutes, convicts, and sentences public officials who participate in or facilitate severe forms of trafficking in persons, including nationals of the country who are deployed abroad as part of a peacekeeping or other similar mission who engage in or facilitate severe forms of trafficking in persons or exploit victims of such trafficking, and takes all appropriate measures against officials who condone such trafficking. After reasonable requests from the Department of State for data regarding such investigations, prosecutions, convictions, and sentences, a government which does not provide such data consistent with its resources shall be presumed not to have vigorously investigated, prosecuted, convicted, or sentenced such acts. During the periods prior to the annual report submitted on June 1, 2004, and on June 1,

2005, and the periods afterwards until September 30 of each such year, the Secretary of State may disregard the presumption contained in the preceding sentence if the government has provided some data to the Department of State regarding such acts and the Secretary has determined that the government is making a good faith effort to collect such data.

(8) Whether the percentage of victims of severe forms of trafficking in the country that are non-citizens of such countries is insignificant.

(9) Whether the government of the country, consistent with the capacity of such government, systematically monitors its efforts to satisfy the criteria described in paragraphs (1) through (8) and makes available publicly a periodic assessment of such efforts.

(10) Whether the government of the country achieves appreciable progress in eliminating severe forms of trafficking when compared to the assessment in the previous year.

(11) Whether the government of the country has made serious and sustained efforts to reduce the demand for

(A) commercial sex acts; and

(B) participation in international sex tourism by nationals of the country

Appendix 3.

National Referral Mechanism

- Ministry of Foreign Affairs
- Ministry of Interior

- General Directorate of Security

- General Command of Gendarmerie

- Turkish Coast Guard Command

- Prime Minister’s Office

- General Directorate for Social Services and Child Protection
- General Directorate on the Status and Problems of Women
- Human Rights Board
- State Planning Organization

- Ministry of Justice
- Ministry of Finance
- Ministry of Labour and Social Security
- Ministry of Health
- General Directorate of Social Assistance and Solidarity
- Human Resource Development Foundation (NGO)
- Foundation for Women's Solidarity (NGO)
- Observer status:

- International Organization for Migration

- European Commission

GAYRİMENKUL ANSİKLOPEDİSİ

Prof. Dr. Elif KARAKURT TOSUN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-46-3

Sayfa Düzeni: Aslı AYRANCI

Kapak Tasarımı: Engin Çağlar ÖZDEMİR

Baskı ve Cilt:

Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.

Alaaddinbey Mah. 634. Sk.

NİLTİM Ayaz Plaza No: 24

Tel. (0224) 249 33 20

Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax.: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

Gayrimenkul; ekonomiden hukuka, kent planlamadan sanata, toplumsal yapıda insan ilişkilerinden uluslararası düzlemde hükümetler arası ilişkilere kısacası insanın var olduğu tüm alanlarla ilintilidir. Her şeyden önce gayrimenkul, insanların temel fizyolojik ihtiyaçları arasında yer alan barınma ihtiyacının karşılandığı mekânsal alandır. Dolayısıyla gayrimenkul, ekonomik sistem içinde yer alan diğer tüm mamullerden ayrı olarak değerlendirilmelidir.

Gerek Türkiye'de gerek dünya ülkelerinde gayrimenkul sektöründe yaratılan işlem hacmi her geçen gün artmaktadır. Sektörün büyümesiyle birlikte gayrimenkul sektöründeki yaratılan çalışma alanları da çeşitlenmektedir; gayrimenkul hukuku, gayrimenkul pazarlama, gayrimenkul geliştirme, gayrimenkul değerleme, vb. Gayrimenkul ile ilgili çalışma alanlarının genişlemesiyle birlikte kullanılan teknik kavramların da arttığını görmekteyiz. Elbette gayrimenkul ile ilgili bütün kavramlara ve prosedürlere hâkim olmak mümkün değildir. Fakat özellikle gerçekleştirilen işlemlere göre bazı kavramların içeriklerinin ve uygulama prosedürlerinin bilinmesi bu alanda çalışan kişilere önemli fırsatlar sunacaktır.

Gayrimenkul Ansiklopedisi; ismiyle hazırlanan bu kitap çalışmasında gayrimenkul sektörüyle doğrudan ve dolaylı olarak ilgili olan teknik kavramlar ele alınmıştır. Kitap nitelik olarak bir sözlük özelliklerine sahip olsa da, gayrimenkul sektörü ile ilgili bazı kavramlar hakkında ayrıntılı bilgilerin bilinmesinin okuyucuya önemli faydalar sağlayacağı düşüncesiyle belirli kavramlara ilişkin ayrıntılı içeriklere yer verilmiştir. Netice olarak Gayrimenkul Ansiklopedisi adlı bu kitap, bir sözlük olmanın ötesinde gayrimenkul sektöründe faaliyet gösteren iş sahiplerine ve sektöre ilgi duyan okuyuculara; işlem süreçlerinde yol gösterici bir rehber niteliğinde hazırlanmıştır.

Gayrimenkul Ansiklopedisi adlı kitabımızın tüm okuyuculara faydalı olması dileğiyle…

Prof. Dr. Elif KARAKURT TOSUN

BURSA, 2021

Düşüncen konuşmana,
Konuşman hareketine,
Hareketin 'kaderine' yansır.
"Güzel düşün, güzel yaşa"

MEVLANA

Sevgi dolu yürekleri ile hayatıma dokunan
Sevgili Ubeyt IŞIK ve
Sevgili Selma ARABACI'ya …

KAYNAKÇA

- AKKAYNAK, Bilal (2017) "Gayrimenkul Değerlemesi Üzerine Bir Uygulama", *Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(18): 695-717.
- AKKAYA, Murat (2018) "Hedonik Konut Fiyat Endeksini Etkileyen Faktörlerin Analizi", *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 33(2): 435-454.
- ALPASLAN, Halil (2015) "TMS/TFRS Kapsamında Gayrimenkul Değerleme Ve Gerçeğe Uygun Değerin Tespitinde Emsal Karşılaştırma Ve Gelir İndirgeme Yöntemleri Üzerine Bir Uygulama", *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4 (2015): 17-35.
- ARKIŞ, Enis (2012) "Ülkemizde Yapılan Deprem Master Planlarının Performans Analizinde İzmir Örneği", Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- AVCU, Emir Cüneyt (2015) "Katılım Bankacılığı ve Sukuk Modelleri", Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
- BERBEROĞLU, Murat (2009) "Mortgage – İpotekli Konut Finansman Sistemi Ve Bu Sistemin Türkiye'de Uygulanabilirliliği", *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*,1(2) Kış:119-146
- BERBEROĞLU, Necat ve ERDOĞAN, Levent (2013) "Temel Kavramlar", *Gayrimenkul Ekonomisi*, (Ed. Berberoğlu, Necat ve Erdoğan Levent), Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- BULUT, Nail (2001) Emlakçının Kılavuzu, Ankara.
- BURGESS, R., (2000) "The Compact City Debate: a Global Perspective", *Compact Cities: Sustainable Urban Forms for Developing Countries*, M. Jenks and R. Burgess (Der.), London: Spon Press, 9 – 24.
- BÜYÜKTAŞ GAYIR, Gülfer (2019) "Liderlik Davranışlarının Çalışanın Duygusal Bağlılığı Üzerine Etkileri: Diyarbakır İlindeki Kamu Hastanelerinde Bir Araştırma", *ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi (ASSAM-UHAD)*, 6 (15).
- ÇELİK, Galip (1995) *Servet Ve Harcama Vergileri,* Seçkin Yayınevi, Ankara.
- ÇELİKKOL, Umut (2015) "Alışveriş Merkezleri Değerlemesi Süreci Ve Yöntemleri, Marmara Forum AVM Değerleme Çalışması Örneği", İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- DURGUN ŞANLI, İrem (2019) "Haksız İşgal – Ecrimisil Tazminatı", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- ECER, Mehrali; BAYER, İsmail Raci; ALBAYRAK, Ali ve GÜNEŞ, Gıyasettin (2018) "Avrupa Birliği Ve Türkiye Cumhuriyeti Tarafınca Finanse Edilen Derin Deşarjı Uygulamaları", 9. Kıyı Mühendisliği Sempozyumu, 228-239.
- ERKAN, Hüseyin; SEYLAM, Gökşin ve YAŞAYAN, Ahmet (2013) *Arazi Yönetimi Terimleri Sözlüğü,* TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası Yayını, Ankara.

- GEMİCİ, Şükrü Arıkan (2008) "Gayrimenkul Değerlemesi, Maliyet Yaklaşımına Dayalı Bina Değer Tahmin Yöntemi Ve İstanbul İle İçin Bir Uygulama", İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- GEZER, Başak Burcu (2009) "Mersin İli Çelebili Köyü İçmeler Mevkiinde Yüzeyleyen Kireçtaşlarının Beton ve Asfalt Agregası Olarak Kullanabilirliğinin İncelenmesi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Fen Bilimleri Enstitüsü Çukurova Üniversitesi, Adana.
- GÜZEL, Pınar (2020) Taşınmaz Üzerinde Geri Alım Hakkı", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(1): 242-259.
- HAUGHTON, Graham ve HUNTER, Colin (1994) *Sustainable Cities,* Jessica Kingsley Publishers, London.
- İMAN ER, Burcu Zuhal (2016) "Hazine İç Borçlanma İhalelerinin İkincil Piyasa DİBS İşlemleri Üzerindeki Etkisi: Türkiye Üzerine Ampirik Bir Uygulama", Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Emisyon Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
- KANTAR, Lokman (2010) "Mortgage (İpotekli Konut Kredisi) ve 2008 Küresel Krize Olan Etkileri", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- KALABALIK, Halil (2021) *İmar Hukuku Dersleri*, Seçkin Kitabevi, İstanbul.
- KARAKOÇ, Yusuf (1990) "*Türk Miras Hukuku Açısından Veraset Ve İntikal Vergisi"*, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi, Ankara.
- KARAKURT TOSUN, Elif (2020) *Tüm Boyutlarıyla Emlak Danışmanlığı*, Ekin Kitabevi, Bursa.
- KARAKURT TOSUN, Elif (2019) *Sürdürülebilir Kentleşme: Kent Modelleri Üzerine Bir İnceleme,* Dora Yayıncılık, Bursa.
- KARAKURT TOSUN, Elif (2013) "Sürdürülebilir Kentsel Gelişim Sürecinde Kompakt Kent Modelinin Analizi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 15 (1): 103-120.
- AYTEN, Asım Mustafa, DEDE Okan Murat, YAZAR Kadir Hakan (2005) "Kentsel Yerleşimlerde Yeni Gelişen Konut Alanlarının Yer Seçiminde Eşik Analizinin Uygulanması ve Sonuçları", Deprem Sempozyumu, 23-25 Mart 2005.
- KILINÇARSLAN, Şemsettin; ŞİMŞEK, Yasemin; UYGUN, Emre; AKOĞLU, Mert; CESUR, Büşra; TUFAN, Muhammed Zakir ve TURAN, Umut (2019) "Sürdürülebilir Yapı Malzemeleri Açısından Bina Sertifikasyon Sistemlerinin İncelenmesi", *Uluslararası Sürdürülebilir Mühendislik ve Teknoloji Dergisi,* 3 (1): 1-14
- KIZILOT, Şükrü; SARISU, Ekrem; ÖZCAN, Sengin ve KIZILOT, Zuhal (2008) *Gayrimenkul Rehberi,* Yaklaşım Yayıncılık, Ankara.
- KONURALP, Cengiz Serhat (2013) "6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na Göre İhtiyati Tedbirler", *İÜHFM* C. LXXI, 2: 225-274.
- KÖKTÜRK, Erdal (2019) *Gayrimenkul Mevzuatı*, Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluşu. https://www.spl.com.tr/docs/other/6d6c27ff-e049-47.pdf, Erişim Tarihi: 18.09.2021
- ORTAÇ, F. Rıfat (2002) "Yeni Yasal Mal Rejimi ve Veraset ve İntikal Vergisi", *İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4 (3).
- ÖZDEMİR, İlker (2003) Yapı Elemanları Ders Notları; https://insaatmuh.mcbu.edu.tr/db_images/file/yapi-elemanlari-ders-notlu-3784TR.pdf, Erişim Tarihi: 19.11.2021

- ÖZER, Melis (2010) "Taşınmaz Değerlemesinde Kullanılan Finansal Ve Sayısal Yöntemler: TOPSIS VE Yeni Çoklu Kriter Modelleriyle Bir Uygulama", Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- ÖZKÖK, Ülkü (1994) "Başarısızlık Riskinin Az Olması Sistemi Cazip Kılıyor", *Dünya Gazetesi*, 30 Aralık 1994.
- ÖZTURAN, Özgü (2010) "Sürdürülebilirlik Kavramı Ve Çağdaş İç Mekân Biçimlenişine Etkileri", *Tasarımda Genç Bakışlar Sempozyumu,* 26-28.10.2010, İstanbul.
- PİRGALİP, Burak (2020) *Gayrimenkul Değerleme Esasları*, Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitimi Kuruluşu Yayınları, https://www.spl.com.tr/docs/other/6f2189bb-6d4f-4e.pdf, Erişim Tarihi: 18.09.2021
- POLAT, Sibel ve DOSTOĞLU Neslihan (2007) "Kentsel Dönüşüm Kavramı Üzerine: Bursa'da Kükürtlü Ve Mudanya Örnekleri", *Uludağ Üniversitesi Mühendislik – Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 12 (1):61-76.
- SARI, Salim Sercan (2014) "Alternatif Bir Finansman Aracı Olarak: Sukuk", Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan.
- SELİMOĞLU, Alper Tolga (2006) "Türkiye'de Konut Finansmanı Mortgage Konusunun İlgili Yasa Tasarısı Çerçevesinde İncelenmesi", İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- ŞAHİN, Eda (2019) "Gaipliğin Miras Hukuku Açısından Hüküm ve Sonuçları", *Türkiye Baralor Birliği Dergisi*, 249-276
- TAŞBAŞI, Aslı; SARICA, Pınar ve SABAH, Selin (2017) "Uluslararası Asbest Ticareti, İş Sağlığı ve Türkiye", *Çalışma ve Toplum Dergisi*, 2017 (4): 1989-2026
- Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (2019) 100 Soruda Merkez Bankacılığı, Ankara
- UĞURLAR, Aysu ve ÖZELÇİ ECERAL Tanyel (2017) "Özel Kiralık Konut Sektörü Ve Politikaları: Dünyadan Farklı Yaklaşım ve Düzenleme Örnekleri", *Trakya University Journal of Engineering Sciences,* 18(1): 53-71.
- UYAR KANGALLI, Sinem Güler (2015) "Hedonik Fiyat Teorisi Çerçevesinde İstanbul Konut Piyasası Fiyat Dinamiklerinin Parametrik ve Parametrik Olmayan Mekânsal Modeller İle Karşılaştırmalı Analizi", Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Denizli.
- ÜYÜMEZ, Mustafa Erkan (2017) "Vergi Hukuku Temel Bilgileri", (Ed. Mustafa Erkan Üyümez) *Gayrimenkulde Vergilendirme*, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- YILDIZ, Selver (2019) "Gayrimenkul Değerlemesi Ve Raporlama Örnekleri", Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ
- YILMAZ, Erdal (2014) "Yeni Bir Finansal Araç Olarak Sukuk: Çeşitleri, Türkiye Uygulaması ve Vergilendirilmesi", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Ocak.

HUKUKİ METİNLER

- 09.06.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu
- 31.12.1960 tarihli 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu
- 04.01.1961 tarihli 213 sayılı Vergi Usul Kanunu
- 20.07.1966 tarihli 775 sayılı Gecekondu Kanunu
- 29.07.1970 tarihli 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu

- 12.03.1982 tarihli 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu
- 21.07.1983 tarihli 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu
- 04.12.1984 tarihli 3091 sayılı Taşınmaz Mal Zilyedliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanun
- 21.06.1987 tarihli 3402 sayılı Kadastro Kanunu
- 25.02.1998 tarihli 4342 sayılı Mera Kanunu
- 12.04.2000 tarihli 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgesi Kanunu
- 10.07.2004 tarihli 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
- 26.09.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
- 07.06.2005 tarihli 5362 Sayılı Esnaf Ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu
- 03.07.2005 tarihli 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu
- 18.04.2007 tarihli 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu
- 31.05.2006 tarihli 9783 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu
- 12.01.2011 tarihli 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
- 16.05.2012 tarihli 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun
- 18.05.2012 tarihli 6305 sayılı Afet Sigortaları Kanunu
- 06.12.2012 tarihli 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu
- 21.04.2021 tarihli 1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi
- 17.08. 2013 tarihli Tapu Sicil Tüzüğü
- 02.11.1985 tarihli Plansız Alanlar İmar Yönetmeliği
- 25.08.1988 tarihli Sığınak Yönetmeliği
- 13.95.1997 tarihli Karayolları Kenarında Yapılacak Ve Açılacak Tesisler Hakkında Yönetmelik
- 06.01.1998 tarihli Karayolları Kenarında Yapılacak Ve Açılacak Tesisler Hakkında Yönetmelik
- 03.03.2004 tarihli Konut Kapıcıları Yönetmeliği
- 13.03.2004 tarihli Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği
- 31.12.2004 tarihli Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği
- 10.08.2005 tarihli İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik
- 05.12.2008 tarihli Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği
- 15.12.2012 tarihli Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun Uygulama Yönetmeliği
- 02.07.2013 tarihli Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- 17.04.2014 tarihli Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılmasına Dair Yönetmelik
- 14.06.2014 tarihli Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği
- 27.11.2014 tarihli Ön Ödemeli Konut Satışları Hakkında Yönetmelik
- 31.12.2014 tarihli Tarımsal Arazilerin Mülkiyetinin Devrine İlişkin Yönetmelik
- 31.12.2014 tarihli Su Kirliliği Yönetmeliği
- 28.05.2015 tarihli Konut Finansman Sözleşmeleri Yönetmeliği
- 06.01.2017 tarihli Atıksu Toplama ve Uzaklaştırma Sistemleri Hakkında Yönetmelik
- 31.05.2017 tarihli Binaların Gürültüye Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik
- 03.08.2017 tarihli Bilirkişilik Yönetmeliği

- 09.12.2017 tarihli Tarım Arazilerinin Korunması, Kullanılması ve Planlanmasına Dair Yönetmelik
- 27.01.2018 tarihli Elektronik Haberleşme İstasyonlarına Yer Seçim Belgesinin Verilmesi ve Ücretlerinin Belirlenmesine Yönelik Yönetmelik
- 22.02.2018 tarihli Otopark Yönetmeliği
- 16.08.2008 tarihli Toplu Yapılarda Kat Mülkiyeti Ve Kat İrtifakı Tesisine Dair Yönetmelik
- 05.12.2018 tarihli Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği
- 06.12.2018 tarihli Elektronik Tebligat Yönetmeliği
- 30.01.2019 tarihli Konkordato Komiserliği ve Alacaklılar Kuruluna Dair Yönetmelik
- 02.02.2019 tarihli Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği
- 07.02.2019 tarihli Arazi Toplulaştırması ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Uygulama Yönetmeliği
- 06.04.2019 tarihli Asansör İşletme ve Bakım Yönetmeliği
- 10.05.2019 tarihli Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Yönetmeliği
- 22.02.2020 tarihli Arazi ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmelik
- 09.06.2021 tarihli Binalar İle Yerleşmeler İçin Yeşil Sertifika Tebliği
- 15 Temmuz 2021 tarihli Tapu Müdürlüklerince Düzenlenen Resmi Senetlere İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- 08.06.2003 tarihli Mecburi Standartlar Tebliği
- 22.06.2013 tarihli İzahname Ve İhraç Belgesi Tebliği

WEB SİTELERİ

- http://imkb.gov.tr/Libraries/bilgi_edinme/Cevaplarla_Borsa_ve_Sermaye_Piyasas%c4%b1_Nisan2010.sflb.ashx, Erişim Tarihi: 17.05.2021
- http://www.tekharita.com/tag/firmalari/, Erişim Tarihi: 21.11.2021
- https://ailevecalisma.gov.tr/media/55976/vesayet-islemler-ve-vasilik-sureci-hakkinda-aciklayici-rehber.pdf, Erişim Tarihi: 21.05.2021
- https://www.hukukihaber.net, Erişim Tarihi:12.07.2021
- https://www.coursehero.com/file/73864754/a76751206457fbe-ekpdf, Erişim Tarihi: 11.12.2021
- https://dask.gov.tr/hakkinda-dask-amac.html, Erişim Tarihi: 12.10.2021
- https://www.milliyet.com.tr/emlak/zabit-defteri-nedir-65539, Erişim Tarihi: 18.10.2021
- https://webdosya.csb.gov.tr/db/destek/icerikler/1_5_zemn_ve_temel_etudu_raporu_esaslar-20191127140435.pdf, Erişim Tarihi: 29.11.2021
- https://www.spk.gov.tr, Erişim Tarihi: 12.09.2021
- https://www.afad.gov.tr/aciklamali-afet-yonetimi-terimleri-sozlugu, Erişim Tarihi: 11.06. 2021
- https://www.borsaistanbul.com, Erişim Tarihi: 16.07.2021
- http://3ehukuk.com/?p=makale&id=10, Erişim Tarihi: 19.10.2021
- https://www.katibiadil.net/user-post-list/48-metin/?pageNo=2, Erişim Tarihi: 15.08.2021
- https://konuttimes.com/emlak-terimleri/veraset-nedir/4910020, Erişim Tarihi: 11.11.2021.
- https://www.legaldenetim.com/dosyalar/, Erişim Tarihi: 21.11.2021
- https://webdosya.csb.gov.tr/db/kirklareli/icerikler/yapi-denet-m-mevzuati-hakkinda-slayt-20180730180005.pdf, Erişim Tarihi: 19.11.2021

- https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php, Erişim Tarihi: 22.10.2021
- https://www.metpordekor.com, Erişim Tarihi: 16.05.2021
- https://www.halkbankkobi.com.tr/tr/uzmanina-danisin/makaleler/yatirim-danismanligi/swap-nedir.html, Erişim Tarihi: 12.09.2021
- https://www.tgrthaber.com.tr/ekonomi/swap-nedir-ve-swap-nedir-nasil-yapilir-swap-islemi-nedir-253488, 03.12.2021
- https://www.dunya.com/kose-yazisi/swot-ve-tows-analizleri/430389, 26.11.2021
- https://www.projedefirsat.com/haber/giydirme-cephe-nedir, Erişim Tarihi: 18.08.2021
- https://santiyede.com, Erişim Tarihi: 18.07.2021
- https://www.semtrio.com/blog/leed-sertifikasi-nasil-alinir, Erişim Tarihi: 12.10.2021.
- https://www.slideshare.net/BetlTandoan/hukuk-terminolojisi2, Erişim Tarihi: 17.09.2021.
- https://www.paribu.com, Erişim Tarihi: 18.09.2021.
- https://www.coinpara.com/tr, Erişim Tarihi: 18.09.2021.
- http://www.ghgazete.com/, Erişim Tarihi: 24.09.2021.
- https://tanjuhan.wordpress.com/page/15/, Erişim Tarihi: 18.12.2021.
- https://www.hanifibayri.av.tr/mal-ortakligi-rejimi-nedir/, Erişim Tarihi: 19.09.2021.
- https://milliemlak.csb.gov.tr/tarihce-i-87310, Erişim Tarihi:12.09.2021.
- https://www.modulplanlama.com.tr, Erişim Tarihi: 17.10.2021.
- https://www.ozgunlaw.com/makaleler/mirasin-reddi-ve-mirastan-feragat-sozlesmesi-436, Erişim Tarihi: 26.10.2021.
- https://www.aligulec.av.tr/kanunlar/hmk, Erişim Tarihi: 02.11.2021.
- https://turkiyebankalari.blogspot.com/2016/04/bankalar-ac-bir-gercek-olsada-gunluk.html, Erişim Tarihi: 14.08.2021.
- http://www.acikogretimadalet.com, Erişim Tarihi: 17.07.2020.
- https://kayseri.tarimorman.gov.tr/Belgeler/SOL%20MEN%C3%9C%20BELGELER%C4%B0/6537%20Uygulama%20Rehberi.pdf, Erişim Tarihi: 12.10.2021
- https://acikders.ankara.edu.tr/, Erişim Tarihi: 29.11.2021.
- https://www.munzur.edu.tr/birimler/akademik/fakulteler/muhendislik/bolumler/insaat/Pages/file/YAPI%20TEKNOLOJ%C4%B0S%C4%B0%20DERS-4.pdf, Erişim Tarihi: 28.10. 2021.
- https://www.trhaberler.com/gobeklitepe-nerede-gobeklitepe039ye-nasil-gidilir-haber-375951, Erişim Tarihi: 09.11.2021.
- http://basan.av.tr/hukuk-terimleri-sozlugu/, Erişim Tarihi: 11.04.2021.
- https://www.insaport.com/haberler/bir-mimari-proje-kolay-cizilmiyor/, Erişim Tarihi: 11.11. 2021.
- http://www.icomos.org.tr/?Sayfa=Dunyamirasilistesindeturkiye&dil=tr, Erişim Tarihi: 12.11. 2021.
- https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR-44423/dunya-miras-listesi.html, Erişim Tarihi:12.11.2021.
- https://aktifonline.net/Dar_Kapsamli_Sermaye_Piyasasi_Mevzuati_Kitabi.pdf, Erişim Tarihi: 12.05.2021.
- https://pt.slideshare.net/ErdalCoskun/betonarme-yaplargiri, Erişim Tarihi:29.11.2021.
- https://duzce.edu.tr/~burakyesil/insaatveimarsozlugu.pdf, Erişim Tarihi: 14.09.2021.
- https://aktifonline.net/Insaat_ve_Gayrimenkul_Muhasebesi_Kitabi.pdf; Erişim Tarihi: 16.07. 2021.

- https://www.gayrimenkulhukuk.com/blog/mirastan-feragat-sozlesmesi-nedir-nasil-iptal-edilir, Erişim Tarihi: 26.10.2021.
- https://archive.ismmmo.org.tr/docs/seminernotlar/03042019/guray_serifoglu.pdf, Erişim Tarihi: 23.11.2021.
- https://www.davatazminat.com/insaat-hukuku/tapu-iptal-tescil-davasi, Erişim Tarihi: 25.11. 2021
- https://barandogan.av.tr/, Erişim Tarihi:22.07.2021
- https://emlakkulisi.com/, Erişim Tarihi: 19.09.2021
- https://www.sanayigazetesi.com.tr/, Erişim Tarihi: 01.12.2021
- https://www.bilalcelik.av.tr/ipotek-nedir-ipotekli-malin-icra-takibi-ve-satisi/, Erişim Tarihi: 01.12. 2021
- https://slideplayer.biz.tr/slide/15280575/, Erişim Tarihi: 29.08.2021
- http://starcephe.com/, Erişim Tarihi: 27.09.2021
- https://muhendisce.com/kiris-nedir-cesitleri-nelerdir/, Erişim Tarihi: 19.10.2021
- https://www.rumelihukuk.com/kitle-fonlamasi-crowdfunding/, Erişim Tarihi: 12.07.2021
- https://www.wikizero.com/tr//Kolon, Erişim Tarihi: 24.09.2021.
- http://docplayer.biz.tr/1514502-Komsularin-birbirlerine-karsi-sorumlulugu.html, Erişim Tarihi: 02.12.2021.
- http://web2.e-baro.web.tr/KONKORDATO%20HUKUKU.pdf, Erişim Tarihi: 19.09.2021.
- https://archive.ismmmo.org.tr/docs/seminernotlar/17012020/ayhan_akyurek.pdf, Erişim Tarihi: 12.10.2021.
- https://ugm.com.tr/konsinyeihracat#:~:text=Soru%201.%20Konsinye%20ihracat%20nedir, Erişim Tarihi: 26.04.2021.
- https://isbasi.com/blog/findeks-kredi-notu-nedir-nasil-hesaplanir, Erişim Tarihi: 26.06. 2021.
- https://app.e-uyar.com/madde/index/d58abb64-eaee-4363-a5ac-b79139624116, Erişim Tarihi: 23.09.2021.
- http://www.kamufinans.com/iptekli-borc-senedi-nedir-irat-senedi-nedir, Erişim Tarihi: 12.06. 2021.
- https://www.emlakjet.com/haber/blog/istiksaf-nedir, Erişim Tarihi: 18.09.2021.
- https://slideum.com/doc/48588/tescilsiz-i%CC%87ktisap-halleri---tapu-ve-kadastro-genel-m%C3%BCd%C3%BCr..., Erişim Tarihi: 17.05.2021.
- http://tuncayilcim.av.tr/v5/kat-karsiligi-insaat-yapim-sozlesmesi-uygulama-sureci-2/, Erişim Tarihi: 23.04.2021
- https://kulacoglu.av.tr/intifa-hakki, Erişim Tarihi: 27.06.2021.
- https://kadimhukuk.com.tr/makale/ortakligin-giderilmesi-izalei-suyu-davasi, Erişim Tarihi: 18.08.2021.
- https://www.jmo.org.tr/tuze/tuze_detay.php?kod=54, Erişim Tarihi: 12.08.2021
- http://www.alemdarharita.com.tr/haber-361-kamu-orta-mali.html, Erişim Tarihi:17.05.2021
- https://golgegrupinsaat.com/2017/12/09/kaba-insaat-nedir, Erişim Tarihi: 16.04.2021.
- www.adanamimod.org.tr, Erişim Tarihi: 19.09.2021.
- https://www.kaleyapidenetim.com.tr/yapi-denetim-kanunlari, Erişim Tarihi: 19.09.2021
- https://tazemuhendis.com/kagir-yapi-nedir-kagir-yapi-ornekleri, Erişim Tarihi: 19.06.2021

- https://www.olgun.av.tr/tr/imar_mevzuatinda_duzenleme_ve_kamu_ortaklik_payi, Erişim Tarihi: 13.06.2021
- http://www.ankara-bld.gov.tr/AbbSayfalari/kurumsal/belediye_sozluk.doc, Erişim Tarihi: 23.08.2021
- https://www.imo.org.tr, Erişim Tarihi: 29.07.2021
- https://acikders.ankara.edu.tr/mod/resource/view.php?id=78447, Erişim Tarihi: 27.08. 2021
- https://marmaragruposgb.com/i/, Erişim Tarihi: 17.09.2021
- https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/kanunlar/hukuk-muhakemeleri-kanunu-6100, Erişim Tarihi: 18.05.2021
- https://auhf.wordpress.com/category/duvar, Erişim Tarihi: 22.11.2021.
- http://donmezhukuk.org/imar-barisi-imar-affi-nedir, Erişim Tarihi: 12.09.2021.
- https://www.tkgm.gov.tr, Erişim Tarihi: 19.06.2021
- https://www.kiragetiren.com/blog/gayrimenkul-terimleri, Erişim Tarihi:01.12.2021
- https://vergidosyasi.com/2020/01/09/hisimlik-nedir-hisimlik-tur-ve-dereceleri, Erişim Tarihi: 19.11.2021
- https://www.karacanta.av.tr/tag/miras-bolusme, Erişim Tarihi: 19.06.2021.
- https://tr.unionpedia.org/Hizmet, Erişim Tarihi: 19.06.2021
- https://www.luggat.com/icazet-i%20lahika/1/1, Erişim Tarihi: 16.08.2021
- https://ekonomihukuk.com, Erişim Tarihi: 16.08.2021
- https://docplayer.biz.tr/184400555-Tum-alacaklilarin-tum-malvarligi.html, Erişim Tarihi: 13.02.2021
- http://onlineaktifakademi.net/assets/uploads/documents/Gayrimenkul_degerleme_cozumlu_soru_cevap-61563.pdf, Erişim Tarihi: 27.11.2021.
- https://www.isgkutuphanesi.com, Erişim Tarihi: 12.10.2021.
- http://www.ksavukatlik.com/gayrimenkule-dayali-yeni-bir-yatirim-araci-gayrimenkul-yatirim-fonlari, Erişim Tarihi: 21.10.2021
- https://www.yedigun.com/palplans-nedir, Erişim Tarihi: 18.06.2021
- https://kampusblog.com/pazarlama-arastirmasi-ders-notlari, Erişim Tarihi: 17.06.2021
- https://www.medeniyetmuhendisleri.com/index.php?topic=4064.0, Erişim Tarihi: 18.06.2021
- http://www.hasantankas.net/Hizmetler-55-emlak-ve-tapu-terimleri-sozlugu.html, Erişim Tarihi: 15.09.2021
- https://www.finansed.com/Webkontrol/uploads/Fck/2017_2_igm_sorular_1.pdf, Erişim Tarihi: 29.07.2021
- https://insaathesabi.com/blog/renovasyon-nedir, Erişim Tarihi: 29.09.2021
- http://www.ehilcad.com/konservasyon-restorasyon-renovasyon-reintegrasyon-99, Erişim Tarihi:12.08.2021
- https://www.slideshare.net/BetlTandoan/hukuk-terminolojisi2, Erişim Tarihi: 17.07.2021
- https://www.isbank.com.tr, Erişim Tarihi: 03.12.2021
- https://www.kuruoglugayrimenkul.com/emlak-terimleri-sozlugu.html, Erişim Tarihi: 02.06.2021
- https://insaathesabi.com/blog/roperli-kroki-nedir/, Erişim Tarihi: 03.08.2021
- https://www.emektd.com.tr/tr/cins-degisikligi-ve-yapiya-deger-verme, Erişim Tarihi: 12.07. 2021
- http://www.emre.com.tr, Erişim Tarihi: 03.04.2021

- https://www.bulut-kbs.gov.tr/Giris/content/kbs/dosya/WebYardim.pdf, Erişim Tarihi: 19.05. 2021
- http://www.ayniyer.com/53658-post1.html, Erişim Tarihi: 02.05.2021
- https://csb.gov.tr/sss, Erişim Tarihi: 12.12.2021
- https://cevreselgostergeler.csb.gov.tr/cevresel-etki-degerlendirmesi-kararlari-i-85829, Erişim Tarihi: 17.05.2021
- https://www.tarnet.com.tr/medya-merkezi/blog/ciftcilik-belgesi-nedir-nasil-alinir, Erişim Tarihi: 17.11.2021
- https://aktifonline.net/Gayrimenkul_Degerleme_Esaslari_Kitabi.pdf, Erişim Tarihi: 01.03. 2021
- file:///C:/Users/USER/Downloads/ANKARA%20YEN__EH_R%20B_NASI.pdf; Erişim Tarihi: 12.06.2021
- http://docplayer.biz.tr/607103-Sabit-getirili-menkul-kiymetler.html, Erişim Tarihi: 27.11. 2021
- https://docplayer.biz.tr/15973700-Gayrimenkul-degerleme-esaslari.html, Erişim Tarihi: 12.05. 2021.
- http://ansiklopedisi.com, Erişim Tarihi: 16.04.2021
- https://insapedia.com, Erişim Tarihi:14.05.2021
- https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/11676/mod_resource/content/1/Mimarlik%20Bilgisi%2011.%20Hafta%20Duvarlar.pdf, Erişim Tarihi:17.08.2021
- http://www.harunozkaya.com/wp-content/uploads/2014/02/06-Duvarlar.pdf?, Erişim Tarihi:17.04.2021
- https://baykanhukuk.blogspot.com/2013/11/ecrimisil-haksz-isgal-isgaliye-bedeli.html, Erişim Tarihi: 12.05.2021
- https://gayrimenkulmevzuati.com/dairelerin-evin-brut-ve-net-metrekaresi-nasil-hesaplanir/, Erişim Tarihi: 19.04.2021
- http://www.ilhanhelvacidersleri.com, Erişim Tarihi: 13.09.2021
- http://emlakanaliz.blogspot.com, Erişim Tarihi: 13.09.2021
- http://www.tdub.org.tr/Images/Uploads/UDS%202017.pdf, Erişim Tarihi: 19.09.2021
- http://www.cetinkaya.av.tr, Erişim Tarihi: 26.03.2021
- http://www.erdem-erdem.av.tr/yayinlar/hukuk-postasi/eser-sozlesmesinde-yuklenicinin-ayip-sebebiyle-sorumlulugu, Erişim Tarihi: 29.04.2021
- https://www.korev.org.tr/p/10/evlat-edinme-nedir, Erişim Tarihi:27.05.2021
- https://tr.wikipedia.org, Erişim Tarihi: 16.04.2021
- https://www.nedir.com/finansal-kiralama, Erişim Tarihi: 18.04.2021
- https://www.ktu.edu.tr/dosyalar/ormanamenajmani_137d4.pdf, Erişim Tarihi: 10.09.2021
- http://www.bilisimegitim.com/franchise/franchising-nedir, Erişim Tarihi: 14.07.2021
- https://www.fu.com.tr/fbk-ne-demektir, Erişim Tarihi: 17.06.2021
- https://webdosya.csb.gov.tr/db/kastamonu/webmenu/webmenu14679.pdf, Erişim Tarihi: 29.11.2021.
- https://www.ytong.com.tr/blog-detay.asp?blogID=23, Erişim Tarihi: 21.12.2021
- https://www.tarimorman.gov.tr/CEM/Link/9/Izleme-Sistemleri?, Erişim Tarihi: 27.06.2021
- https://www.nvi.gov.tr/gaiplik, Erişim Tarihi:17.09.2021
- https://www.alnusyatirim, Erişim Tarihi: 16.08.2021
- https://duzce.edu.tr/~burakyesil/insaatveimarsozlugu.pdf, Erişim Tarihi: 12.09.2021

- https://www.ekonomist.com.tr/encyclopedia/bist-100-endeksi, Erişim Tarihi: 12.10.2021
- https://www.tapueksperi.com/beyan-nedir, Erişim Tarihi: 18.10.2021
- https://csb.gov.tr/sss/atlas-uygulamasi, Erişim Tarihi:17.11.2021
- http://www.sapanca.gov.tr, Erişim Tarihi: 27.09.2021
- https://csb.gov.tr/anit-agaclar-makale, Erişim Tarihi: 22.10.2021
- https://www.dogakolik.com/ekoloji/anit-agac-nedir, Erişim Tarihi: 15.08.2021
- https://mihci.av.tr/aciz-vesikasi, Erişim Tarihi: 24.10.2021
- https://www.konutprojeleri.com/haberler/acik-alan-katsayisi-nedir, Erişim Tarihi: 26.10. 2021
- http://cetinharita.com/haritacilik-terimleri-sozlugu, Erişim Tarihi: 10.05.2021
- https://www.hkmo.org.tr,Erişim Tarihi: 10.08.2021
- https://malzemebilimi.net, Erişim Tarihi: 08.07.2021
- http://dnviz.net, Erişim Tarihi: 05.05.2021
- https://www.baneva.com.tr, Erişim Tarihi:22.08.2021
- https://www.tcmb.gov.tr, Erişim Tarihi: 12.09.2021
- http://cevrevesehir.com, Erişim Tarihi: 12.10.2021
- https://www.sanalsantiye.com, Erişim Tarihi: 03.05.2021
- http://www2.bayar.edu.tr, Erişim Tarihi:23.09.2021
- https://duzce.edu.tr, Erişim Tarihi: 12.09.2021
- https://sozluk.adalet.gov.tr, Erişim Tarihi: 19.09.2021
- https://ongoren.av.tr, Erişim Tarihi: 12.07.2021.
- http://istamp.istanbulafad.gov.tr, Erişim Tarihi: 17.04.2021
- http://sbpturkiye.com, Erişim Tarihi: 27.09.2021
- https://ticaret.gov.tr/esnaf-sanatkarlar/esbis, Erişim Tarihi: 17.05.2021
- https://sozluk.gov.tr, Erişim Tarihi: 17.08.2021
- https://avdilberkoyuncu.com, Erişim Tarihi: 15.06.2021
- http://www.kto.org.tr, Erişim Tarihi: 07.04.2008
- https://mersis.gtb.gov.tr, Erişim Tarihi:17.09.2021
- https://www.sigmamuhendislik.com.tr, Erişim Tarihi: 19.11.2021
- https://www.topo.av.tr, Erişim Tarihi: 18.10.2021
- https://www.hukuki.net, Erişim Tarihi: 19.10.2021
- https://www.spl.com.tr, Erişim Tarihi: 26.09.2021
- https://hsgm.saglik.gov.tr, Erişim Tarihi: 21.07.2021
- https://bilisim.com.tr, Erişim Tarihi: 12.08.2021
- http://takasbank.com.tr, Erişim Tarihi: 14.06.2021
- http://istanbul-mantolama.blogspot.com, Erişim Tarihi: 29.11.2021
- https://toki.gov.tr, Erişim Tarihi: 01.04.2021
- https://trafik.net.tr, Erişim Tarihi: 12.08.2021
- https://www.emo.org.tr, Erişim Tarihi:12.11.2021

GELİR BELİRSİZLİĞİNİN TÜKETİM HARCAMALARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Arif İĞDELİ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-28-9

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Şubat 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

Abrigo, M. R. ve Love, I. (2016). Estimation of panel vector autoregressive in stata: a package of programs. *Stata Journal, 16*(3), 778-804.

Akdi, Y. (2010). *Zaman Serileri Analizi* (2. b.). Ankara: Gazi Kitabevi.

Aksoy, T. ve Şahin, I. (2015). Belirsizlik altında karar alma: geleneksel ve modern yaklaşımlar. *İktisat Politikası Araştırmalar Dergisi, 2*(2), 1-28.

Albarran, P. (2000). Income uncertainty and precautionary saving: evidence from household rotating panel data. *CEMFI Working Paper, 0008*, s. 1-26.

Alecke, B., Mitze, T. ve Untiedt, G. (2010). Integral migration, regional labour market dynamics and implications for German East-West disparities: Results from a panel VAR. *Jahrb Reg wiss*, *30*(2) 159-189.

Alimi, R. S. (2013). Keynes absolute income hypothesis and Kuznets paradox. *Munich Personal Repec Archive*, 1-15.

Altıntaş, H. ve Mercan, M. (2015). AR-GE harcamaları ve ekonomik büyüme ilişkisi: OECD ülkeleri üzerine yatay kesit bağımlılıgı altında panel eş bütünleşme analizi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 70*(2), 340-376.

Altunç, Ö. F. ve Aydın, C. (2014). An estimation of the consumption function under the permanent income hypothesis: The case of D-8 countries. *Journal of Economic Cooperation and Development, 35*(3), 29-42.

Ando, A. ve Modigliani, F. (1963). The life cycle hypothesis of saving: Aggregate implications and tests. *The American Economic Review,53*(1),55-84.

Arrondel, L., Savignac, F. ve Tracol, K. (2014). Wealth and consumption: French households in the crisis. *International Journal of Central Banking, 10*(3), 164-204.

Asteriou, D. ve Hall, S. G. (2011). *Applied Econometrics* (2. b.). New York: Palgrave Macmillan.

Bai, J. ve Ng, S. (2004). A panic on unit root tests and cointegration. *Econometrica,72,*1127-1177.

Bai, J. ve Ng, S. (2005). Tests for skewness, kurtosis and normality for time series data. *Journal of Business and Economic Statistics, 23*(1), 49-60.

Baltagi, B. H. (2005). *Econometric Analysis of Panel Data* (3. b.). Chichester: John Wiley and Sons.

Bande, R. ve Riveıro, D. (2013). Private saving rates and macroeconomic uncertainty: Evidence from Spanish regional data. *The Economic and Social Review, 44*(3), 323-349.

Banks, J., Blundell, R. ve Brugiavini, A. (2001). Risk pooling, precautionary saving and consumption growth. *Review of Economic Studies, 68*, 757-779.

Berry, C., Gruys, M. L. ve Sackett, P. R. (2006). Educational attainment as a proxy for cognitive ability in selection: Effects on levels of cognitive ability and adverse impact. *Journal of Applied Psychology, 91*(3), 696-705.

Bhalla, S. S. (1980). The measurement of permanent income and its application to savings behaviour. *Journal of Political Economy, 88*(4), 722-744.

Bikhchandani, S., Hirshleifer, J. ve Riley, J. G. (2013). *The Analytics of Uncertainty and Information* (2. b.). New York: Cambridge University Press.

Bilson, J. F. (1980). The permanent income hypothesis under rational expectations. *American Journal of Agricultural Economics, 62*(2), 319-324.

Birdsall, W. C. ve Goldstein, J. H. (1973). The effect of interest rate changes on consumption Allocation over time. *International Economic Review, 14*(2), 487-492.

Bocutoğlu, E. (2011). *Makro İktisat:Teoriler ve Politikalar* (8. b.). Trabzon: Murathan Yayınevi.

Bodier, M. (1999). Age and generation effecs on consumption levels and structure. *INSEE*, 1-17.

Bollerslev, T. (1986). Generalized autoregressive conditional heteroskedasticity. *Journal of Econometrics, 31*, 307-327.

Bond, S. (2002). Dynamic panel data models: A guide to micro data methods and practice. *CEMMAP Working Paper*(0209), 1-36.

Boratav, K. (1963). Gelir dağılımı ve tüketim eğilimi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 18*(1), 15-61.

Borgo, M. D. (2013). Ethnic and racial disparities in saving behaviour. *İZA.* iza.org. http://conference.iza.org/conference_files/SUMS_2013/dal_borgo_m5011.pdf(22/03/2016)

Bozkurt, H. (2007). *Zaman Serileri Analizi.* Bursa: Ekin Kitabevi.

Branson, W. H. ve Klevorick, A. K. (1969). Money illusion and the aggregate consumption function. *The American Economic Review, 59*(5), 832-849.

Breitung, J. (2000). The local power of some unit root tests for panel data. B.Baltagi (Ed.), *Advances in Econometrics. Non-stationary panels, panel cointegration, and dynamic panels* içinde 161-178. Amsterdam: JAI Press.

Breusch, T. S. ve Pagan, A. R. (1980). The Lagrange Multiplier test and its applications to model specification in econometrics. *Review of Economic Studies,47*(1),239-253.

Browning, M. ve Lusardi, A. (1996). Household saving: Micro theories and micro facts. *Journal of Economic Literature, 34*(4), 1797-1855.

Burnham, T. C., Gakidis, H. ve Wurgler, J. (2017). *Investing in the Presence of Massive Flows: The Case of MSCI Country Reclassifications* (No. w23557). National Bureau of Economic Research.

Camphell, J. Y. ve Mankiw, N. G. (1989). Consumption, income and interest rates: Reinterpreting the time series evidence. *NBER Macroeconomics Annual* (4), 185-216.

Carroll, C. D. (1997). Buffer stock saving and the life cycle/permanent income hypothesis. *The Quarterly Journal of Economics, 112*(1), 1-55.

Carroll, C. D. (2001). A theory of the consumption function, with and without liquidity constraints. *Journal of Economic Perspectives, 15*(3), 23-45.

Castro, G. L. (2007). The wealth effect on consumption in the Portuguese economy. *Banke de Portugal*, 37-55.

Cemalcılar, İ. (1999). *Pazarlama- Kavramlar ve Kararlar* (1. b.). İstanbul: Beta Basın Yayın Dağıtım.

Ceritoğlu, E. (2013). Household expectations and household consumption expenditures: The case of Turkey. *TCMB Working Paper, 13*(10),1-20.

Cin, M. F. ve Doğru, M. K. (2016). *Makroiktisat Alternatif Görüşlerle Teori ve Uygulama.* İstanbul: Legal Yayıncılık A.Ş.

Choi, I. (2002). Combination unit root tests for cross sectionally correlated panels. *Economic Theory and Practice: Frontiers of Analysis and Applied Research* içinde. Cambridge: Cambridge University Press.

Davis, T. E. (1952). The consumption function as a tool for prediction. *The Review of Economics and Statistics*, *34*(3) 270-277.

Deaton, A. (1992). *Understanding Consumption.* Oxford: Oxford University Press.

Dejuan, J. P. ve Seater, J. J. (2006). A simple test of Friedman's permanent income hypothesis. *Economica, 73*, 27-46.

Diamonte, R. L., Liew, J. M. ve Stevens, R. L. (1996). Political risk in emerging and developed markets. *Financial Analysts Journal*, *52*(3), 71-76.

Dickey, D. A. ve Fuller, W. A. (1979). Distribution of the estimators for autoregressive time series with a unit root. *Journal of The American Statistical Association,74*, 427-431.

Donduran, M. (2013). *İleri Mikro İktisat.* İstanbul: Avcıol Basım Yayın.

Dornbusch, R., Fischer, S. ve Starzt, R. (2007). *Makroekonomi.* (S. Ak, Çev.) Ankara: Gazi Kitabevi.

Drakos, K. (2002). Myopia, liquidity constraints, and aggregate consumption: The case of Greece. *Journal of Economic Development, 27*(1), 97-105.

Duesenberry, J. S. (1949).Income, saving and the theory of consumer behaviour. Cambridge: Harvard University Press.

Duesenberry, J. S., Eckstein, O. ve Fromm, G. (1960). A simulation of the United States economy in recession. *Econometrica, 28*(4), 749-809.

Dumistrescu, E. ve Hurlin, C. (2012). Testing for Granger non-causality in heterogenous panels. *Economic Modelling*, 29(4),1450-1460.

Durmaz, Y., Oruç, R. B. ve Kurtlar, M. (2011). Kişisel faktörlerin satın alma davranışlarına etkisi üzerine bir araştırma. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi, 2*(1), 114-132.

Dynan, K. E. (1993). How Prudent are Consumers? *Journal of Political Economy, 101*(6), 1104-1113.

Eğilmez, M. ve Kumcu, E. (2011). *Ekonomi Politikası Teori ve Türkiye Uygulaması* (15. b.). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Enders, W. (2015). *Applied Econometric Time Series* (4. b.). Alabama: Wiley & Sons.

Engle, R. F. (1982). Autoregressive conditional heteroscedasticity with estimates of the variance of United Kingdom inflation. *Econometrica, 50*(4), 987-1007

Ertek, T. (1996). *Ekonometriye Giriş* (2. b.). İstanbul: Beta Basın Yayın Dağıtım.

Feldstein, M. (1979). The effect of social security on saving. *Social Security Bulletin, 42*(5), 4-17.

Fishman, L. (1954). Consumer expectations and the consumption function. *Southern Economic Journal*, *20*(3),243-251.

Flacco, P. R. ve Parker, R. E. (1992). A comparison of two methods for estimating income uncertainty with an application to aggragate consumption behaviour. *Applied Economics, 24*(7), 701-707.

Flavin, M. A. (1981). The adjustment of consumption to changing expectations about future income. *The Journal of Political Economy, 89*(5), 974-1009.

Frees, E. W. (1995). Assessing cross-sectional correlations in panel data. *Journal of Econometrics,* 69,393-414.

Frees, E. W. (2004). *Longitudinal and panel data: Analysis and applications in the social sciences*. Cambridge: Cambridge University Press.

Friedman, M. (1937). The use of ranks to avoid the assumption of normality implicit in the analysis of variance. *Journal of the American Statistical Association*, 32,675-701

Friedman, M. (1957). A Theory of the Consumption Function. *Princeton University Press*, 20-37.

Fulford, S. L. (2015). The surprisingly low importance of income uncertainty for precaution. *European Economic Review, 79*, 151-171.

Glyfason, T. (1981). Interest rates, inflation and the aggregate consumption. *The Review of Economics and Statistics, 63*(2), 233-245.

Granger, C. W. J. (2003). Some aspects of causal relationship. *Journal of Econometrics*,112,69-71.

Gravelle, H. ve Rees, R. (2004). *Microeconomics* (3. b.). Harlow: Pearson Education.

Greene, W. H. (2012). *Econometric Analysis* (7. b.). New York: Pearson Education.

Grossberg, A. J. (1991). Personal saving under income uncertainty: A test of the intertemporal substitution hypothesis. *Eastern Economic Journal, 17*(2), 203-210.

Guariglia, A. (2001). Saving behaviour and earning uncertainty: Evidence from the British household panel survey. *Journal of Population Economics, 14*, 619-634.

Guiso, L., Jappeli, T. ve Terlizzese, D. (1992). Earnings uncertainty and precautioanary saving. *Journal of Monetary Economics, 30*, 307-337.

Gujurati, D. N. (2011). *Temel Ekonometri* (8. b.). (Ü. Şenesen ve G. G. Şenesen, Çev.) İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Güloğlu, B. (2005). Vektör otoregresif modellerin etki tepki fonksiyonlarının güven aralıklarının güvenirliği. Ekonomi Yaz Semineri Notları, Pamukkale Üniversitesi, Denizli

Güriş, S. (2015). Panel Veri ve Panel Veri Modelleri . S. Güriş (Ed.), *Stata ile Panel Veri Modelleri* içinde. İstanbul: Der Yayınları.

Hadri, K. (2000). Testing for unit roots in heterogenous panel data. *Econometrics Journal*, 3, 148-161.

Hahm, J.-H. (1999). Consumption growth, income growth and earnings uncertainty: Simple cross-country evidence. *International Economic Journal, 13*(2), 39-56.

Hall, R. (1978). Stochastic implications of the life cycle permanent income hypothesis: Theory and evidence. *Journal of Political Economy, 86*(6), 971-987.

Harris, R. ve Sollis, R. (2003). *Applied Time Series Modelling and Forecasting.* London: Wiley.

Harris, R. D. F. ve Tzaralis, E. (1999). Inference for unit roots in dynamic panels where the time dimension is fixed. *Journal of Econometrics,91*,201-226.

Hartwig, J. (2010). Is health capital formation good for long-term economic growth? Panel Granger-causality evidence for OECD countries. *Journal of Macroeconomics, 32*, 314-325.

Hayashi, F. (1985). The permanent income hypothesis: Estimation and testing by instrumental variables. *Journal of Political Economy, 90*(5), 895-916.

Hey, J. D. ve Dardanoni, V. (1988). Optimal consumption under uncertainty: An experimental investigation. *The Economic Journal, 98*(390), 105-116.

Hoyos, R. E. ve Sarafidis, V. (2006). Testing for cross-sectional dependence in panel data models. *Stata Journal, 6*(4), 1-13.

Hsiao, C. (2003). *Anaysis of Panel Data* (2. b.). New York: Cambridge University Press.

Huang, Y.-L., Huang, C. H. ve Kuan, C. M. (2008). Reexamining the permanent income hypothesis with uncertainty in permanent and transitory innovation states. *Journal of Macroeconomics, 30*, 1816-1836.

Im, K. S., Pesaran, M. H. ve Shin, Y. (2003).Testing for unit roots in heterogeneous panels. *Journal of Econometrics, 115*(1),53-74.

İlgün, M. F. (2013). Mali sürdürülebilirlik: OECD ülkelerine yönelik panel veri analizi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 30*(1), 69-90.

İzgi, B. B. (2007). Sosyal güvenlik sisteminin özel tasarruflar üzerindeki etkisi: Türkiye örneği. *Çukurova Ünivertisitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi, 16*(1), 361-374.

Jappeli, T., Padula, M. ve Pistaferri, L. (2008). A direct test of the buffer stock model of saving. *Journal of the European Economic Association, 6*(6), 1186-1210.

Jones, T. (2005). *Business Economics and Managerial Decision Making.* Manchester: John Wiley & Sons .

Judge, G. G., Hıll, R. C., Griffiths, W. E., Lutkepohl, H. ve Lee, T. C. (1985). *The Theory and Practice of Econometrics* (2. b.). New York: Wiley.

Kar, M., Nazlıoğlu, Ş. ve Ağır, H. (2011). Financial development and economic growth nexus in the MENA countries: Bootstrap panel Granger causality analysis. *Economic Modelling, 28*, 685-693.

Kazarosian, M. (1997). Precautionary savings: A panel study. *The Review of Economics and Statistics, 79*(2), 241-247.

Keynes, J. M. (1936). *The General Theory of Interest, Employment and Money*.London: Macmillan.

Keynes, J. M. (2010). *Genel Teori İstihdam, Faiz ve Paranın Genel Teorisi.* (P. U. Akalın, Çev.) İstanbul: Kalkedon.

Khan, H. (2014). An empirical investigation of consumption function under relative income hypothesis: Evidence from farm households in Northern Pakistan. *International Journal of Economic Sciences, 3*(2), 43-52.

Kimball, M. S. (1990). Precautinary saving in the small and in the large. *Econometrica, 58*(1), 53-73.

Kiran, T. ve Dhawan, S. (2015). The impact of family size on savings and consumption expenditure of industrial workers: A cross-sectional study. *American Journal of Economics and Business Administration*, 7(4),177-184.

Konya, L. (2006). Exports and growth: Granger causality analysis on OECD countries with a panel data approach. *Economic Modelling,23*(6),978-992.

Kosicki, G. (1987). The relative income hypothesis: A review of the cross section evidence. *Quarterly Journal of Business and Economics, 26*(4), 65-80.

Krugman, P. ve Wells, R. (2011). *Makro İktisat* (2. b.). (F. Oğuz, M. M. Aslan, K. A. Akkemik ve K. Göksal, Çev.) Ankara: Palme Yayıncılık.

Kutlar, A. (2009). *Uygulamalı Ekonometri* (3. b.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Landsberger, M. (1970). The life cycle hypothesis: A reinterpration and emprical test. *The American Economic Review, 60*(1), 175-183.

Lee, J. J. ve Sawada, Y. (2010). Precautionary saving under liquidity constraints: Evidence from rural Pakistan. *Journal of Development Economics, 91*, 77-86.

Leland, H. E. (1968). Saving and uncertainty: The precautinary demand for saving. *The Quarterly Journal of Economics, 82*(3), 465-473.

Levin, A. , Lin, C. F. ve Chu, C. S. J. (2002). Unit root tests in panel data: Asymptotic and finite-sample properties. *Journal of Econometrics,108*(1),1-24.

Love, I. ve Zicchino, L. (2006). Financial development and dynamic investment behavior: Evidence from panel VAR. *The Quarterly Review of Economic and Finance, 46*, 190-200.

Ludvigson, C. S. ve Michaelides, A. (2001). Does buffer-stock saving explain the smoothness and excess sensitivity of consumption? *American Economic Review, 91*(3), 631-647.

Lusardi, A., Schneider, D. J. ve Tufano, P. (2011). Financially fragile households: Evidence and implications. *NBER Working Paper No:17072*, 1-33.

Lusardi, A. (1997). Precautioanary saving and subjective earnings variance. *Economics Letters*, *57*(3), 319-326.

Lyhagen, J. (2001). The effect of precautionary saving on consumption in Sweden. *Applied Economics, 33*(5), 673-681.

Machina, M. J. (1987). Choice under uncertainty: Problems solved and unsolved. *The Journal of Economic Perspectives, 1*(1), 121-154.

Maddala, G. ve Wu, S. (1999). A comperative study of unit root tests and a new models. *Econometrica,70*,191-221.

Madsen, J. B. ve Mcaleer, M. (2000). Direct tests of the permanent income hypothesis under uncertainty, inflationary expectations and liquidity constraints. *Journal of Macroeconomics, 22*(2), 229-252.

Mankiw, N. G. (2010). *Makroekonomi* (1. b.). (Ö. F. Çolak, Çev.) Ankara: Efil Yayınevi.

Mankiw, N. G. ve Shapiro, M. D. (1985). Trends, random walks, and tests of the permanent income hypothesis. *Journal of Monetary Economics, 16*(2), 165-174.

Mason, A. (1975). An emprical analysis of life cycle saving income and household size. *Unpublished Doctoral Dissertation*. University of Michigan.

Mason, R. (2000). The social significance of consumption: James Duesenberry's contribution to consumer theory. *Journal of Economic Issues, 34*(3), 553-572.

Mastrogiacomo, M. ve Alessie, R. (2014). The precautionary savings motive and household savings. *Oxford Economic Papers*, *66*(1) 164-187.

Mc Kenzie, D. J. (2006). Precautionary saving and consumption growth in Taiwan. *China Economic Review, 17*, 84-101.

Mendelson, H. ve Amihud, Y. (1982). Optimal consumption policy under uncertain income. *Manegement Science, 28*(6), 683-697.

Menagatti, M. (2007). Consumption and uncertainty: A panel analysis in Italian regions. *Applied Economic Letters, 14*(1), 39-42.

Mercan, M. (2014). Feldstein-Horioka hipotezinin AB-15 ve Türkiye ekonomisi için sınanması: Yatay kesit bağımlılığı altında yapısal kırılmalı dinamik panel veri analizi. *Ege Akademik Bakış, 14*(2), 231-245.

Merrigan, P. ve Normandin, M. (1996). Precautionary saving motives: An assesment from UK time series of cross sections. *The Economic Journal, 106*(438), 1193-1208.

Michael, R. T. (1975). Education and consumption. F. T. Juster (Ed.), *Education, Income and Human Behaviour* içinde (s. 233-252). NBER.

Miles, D. (1997). A household level study of the determinants of incomes and consumption. *The Economic Journal, 107*(440), 1-25.

Mirer, T. W. (1974). Aspects of the variabilty of family income. *Institute for Research on Poverty*, 163-173.

Mishra, A., Uematsu, H. ve Powell, R. R. (2012). Precautionary wealth and income uncertainty: A household- level analysis. *Journal of Applied Economics, 15*(2), 353-369.

Moon, H. R. ve Perron, B. (2004). Testing for unit root in panels with dynamic factors. Journal of *Econometrics,*1,81-126.

MSCI (2017). Annual Market Classification Review. https://www.msci.com/market-classification, (Erişim Tarihi: 01.02.2017)

Mullis, R. J. (1984). The Dynamics of Household Saving Behaviour. *Unpublished Doctoral Dissertation*. University of Missouri -Columbia.

Murata, K. (2003). Precautionary savings and income uncertainty: Evidence from Japanese micro data. *Institute for Monetary and Economic Studies Bank of Japan* (2003-E-9), s. 1-32.

Nicholson, W. ve Snyder, C. (2008). *Microeconomic Theory Basic Principles and Extensions* (10. b.). Mason: Thomson Higher Education.

Nicholson, W. ve Snyder, C. (2010). *Intermediate Microeconomics and Its Applications* (11. b.). Mason: South Western Cengage Learning.

Öçal, T. (2004). *Makro İktisat* (1. b.). Ankara: Savaş Kitap ve Yayınevi.

Özmen, M. (1999). Tüketim tesadüfi yürüyüş izler mi? Türkiye için rasyonel beklentiler ve sürekli gelir hipotezinin test edilmesi. *İktisat, İşletme ve Finans, 161*(14), 84-94.

Palley, T. I. (2008). *Relative Permanent Income and Consumption: A Synthesis of Keynes, Duesenberry, Friedman Model.* Amherst: Political Economy Research Institute Working Paper Series No:170.

Parasız, İ. ve Ekren, N. (2014). *Bugünkü Makro Ekonomi.* Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.

Parker, J. A. ve Preston, B. (2005). Precautionary saving and consumption fluctuations. *American Economic Review, 95*(4), 1119-1143.

Patnaik, I. (1997). Poverty, excess sensitivty and the permanent income hypothesis: Evidence from a developing country. *Applied Economic Letters, 8*(4), 521-524.

Pehlivan, G. G. ve Utkulu, U. (2007). Türkiye'nin tüketim fonksiyonu: Parçalı hata düzeltme modeli bulguları. *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*(14), 39-65.

Perloff, J. M. (2008). *Microeconomics Theory & Applications with Calculus.* Boston: Pearson Education.

Pesaran, H. M. (2004). General diagnostic tests for cross-sectional dependence in panels. *University of Cambridge Working Papers in Economics,* 435.

Pesaran, H. M. (2007). A simple unit root test in the presence of cross section dependence. *Journal of Applied Econometrics, 22*, 265-312.

Pindyck, R. S. ve Rubinfeld, D. L. (2013). *Microeconomics* (8. b.). Boston: Pearson Education.

Pistaferri, L. (2009). The life cycle hypothesis and assesment of some recent evidence. *Rivista di Politica Economica*, 35-65.

Pourgerami, A. (1991). Impact of income uncertainty on saving: Evidence from Mexico. *Social and Economic Studies, 40*(2), 84-98.

Pozzi, L. (2005). Income uncertainty and aggregate consumption. *National Bank of Belgium Working Paper*, s. 1-32.

Prado, M. J. ve Sorensen, B. E. (2004). The buffer stock model and the aggregate propensity to consume: A panel-data study of the U.S. States. *Centre for Economic Policy Research*, 1-26.

Reimer, D. L. ve Desnoy, S. D. (1982). Social security and private saving: New time-series evidence. *Journal of Political Economy, 90*(3), 606-629.

Robst, J., Deitz, R. ve Mc Goldtrick, K. M. (1999). Income variability, uncertainty and housing tenure choice. *Regional Science and Urban Economics, 29*, 219-229.

Rossana, R. J. (2011). *Macroeconomics.* London: Taylor & Francis.

Salomons, R. ve Grootveld, H. (2003). The equity risk premium: emerging vs. developed markets. *Emerging markets review*, *4*(2), 121-144.

Sanders, S. (2008). *A Pedagogical Model of the Relative Income Hypothesis.* SSRN: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1262991 adresinden alındı

Sandmo, A. (1970). The effect of uncertainty on saving decisions. *The Review of Economic Studies, 37*(3), 353-360.

Sarantis, N. ve Stewart, C. (2003). Liquidity constraints, precautionary saving and aggregate consumption: An international consumption. *Economic Modelling*, *20*(6), 1151-1173.

Sargent, T. J. (1978). Rational expectations, econometric exogeneity and consumption. *Journal of Political Economy, 86*(4), 673-700.

Serrano, L. D. (2004). *Labour Income Uncertainty, Risk Aversion and Home Ownership.* April 1, 2016 tarihinde Institute for the Study of Labor: http://ftp.iza.org/dp1008.pdf tarihinde 10.05.2017 adresinden alındı

Serrano, L. D. (2005). On the negative relationship between labor income uncertainty and homeownership: Risk aversion vs. credit constraints. *Journal of Housing Economics, 14*, 109-126.

Sevüktekin, M. ve Nargeleçekenler, M. (2010). *Ekonometrik Zaman Serileri Analizi Eviews Uygulamalı* (3. b.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Shea, J. (1995). Myopia, liquidity constraints, and aggregate consumption: A simple test. *Journal of Money, Credit and Banking, 27*(3), 798-805.

Singh, B. ve Kumar, R. C. (1971). The relative income hypothesis- A cross country analysis. *Review of Income and Wealth*, *17*(4), 341-348.

Skinner, J. (1988). Risky income, life cycle consumption and precautinary savings. *Journal of Monatary Economics, 22*, 237-255.

Spiro, A. (1962). Wealth and Consumption Function. *Chicago Journals, 70*(4), 339-354.

Stöver, B. (2012). The influence of age on consumption. *GWS Discussion Paper*, s. 1-21.

Tamura, H. ve Matsubayashi, Y. (2011). Income uncertainty risk aversion and consumption behavior: The Japanese experience from 1987 to 2009. *Kobe University Economic Review, 5*7, 13-38.

Tarı, R. (2002). *Ekonometri* (2. b.). Kocaeli: Alfa Basın Yayın Dağıtım.

Tarı, R. ve Çalışkan, Ş. (2005). Kocaeli ilinde tüketim gelir hipotezlerinin analizi. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 19*(2), 1-16.

Taşdemir, M. (2007). Belirsizlik altında tercihler ve beklenen fayda modelinin yetersizlkleri. *Sosyal Bilimler Dergisi, 1*, 307-318.

Tatoğlu, F. Y. (2013). *İleri Panel Veri Analizi Stata Uygulamalı* (2. b.). İstanbul: Beta Basım Dağıtım.

Tatoğlu, F. Y. (2013). *Panel Veri Ekonometrisi Stata Uygulamalı* (2. b.). İstanbul: Beta Yayınevi.

Taylor, M. P. (1999). Real interest rates and macroeconomic activity. *Oxford Review of Economic Policy, 15*(2), 95-113.

Tekin, R. B. (2012). Economic growth, exports and foreign direct investment in least developed countries: A panel Granger causality analysis. *Economic Modelling, 29*, 868-878.

Uzay, N. (2012). Gelir dağılımı- tasarruf ilişkisi: Kayseri'deki girişimcilerin tasarruf davranışlarını belirlemeye yönelik bir uygulama. *Türkiye Ekonomi Kurumu,* 113, 1-17.

Ünsal, E. M. (2011). *Makro İktisat* (9. b.). Ankara: İmaj Yayınevi.

Ünsal, E. M. (2012). *Mikro İktisat* (9. b.). Ankara: İmaj Yayıncılık.

Varian, H. R. (2010). *Intermediate Microeconomics : A Modern Approach* (8. b.). New York: Norton Company.

Vergara, M. (2017). Precautionary saving: A taxonomy of prudence. *Economic Letters*(150), 18-20.

Vural, B. M., Koç, Ş. A. ve Vural, K. (2010). Belirsizliğin özel tüketim harcamaları üzerindeki etkisi: türkiye örneği. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi, 20*(2), 107-126.

Weinhold, D. (1999). A dynamic "Fixed Effects" model for heterogeneous panel data. *Development Studies Institute, London School of Economics*, 1-18.

White, B. B. (1978). Emprical test of the life cycle hypothesis. *The American Economic Review, 68*(4), 547-560.

World Bank (2017). WorldBank Database. https://data.worldbank.org/country/turkey.

Yamak, R. ve Abdioğlu, Z. (2007). Tüketimin tesadüfi yürüyüşü: Türkiye örneği 1987-2006. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 5*(7), 69-79.

Yıldırım, K., Karaman, D. ve Taşdemir, M. (2014). *Makroekonomi* (12. b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yuh, Y. ve Hanna, S. D. (2010). Which households think they save? *Journal of Consumer Affairs*, *44*(1) 70-97.

Yükselen, C. (2014). *Pazarlama İlkeler-Yönetim-Örnek Olaylar* (11. b.). Ankara: Detay Yayıncılık.

Zafarullah, A. ve Jalil, A. (2009). The importance of precautiinary saving motive along Indonesian households. *Munich Personal RePec Archive*, 1-21.

Zeldes, S. P. (1989). Consumption and liquidity constraints: An emprical investigation. *Journal of Political Economy, 97*(2), 305-346.

Zhang, Y. ve Wan, G. H. (2004). Liquidity constraint, uncertainty and household consumption in China. *Applied Economics, 36*(19), 2221-2229.

GELİŞEN DÜNYA DÜZENİNDE TÜRKİYE EKONOMİSİNİN YERİ VE YAPISI

Editör

Doç. Dr. İlkay NOYAN YALMAN

EKİN

Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-37-1

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Kaynakça

Alper, F. O. (2019). Ekonomik Büyümenin Belirleyicileri: Yapısal Kırılmalar Altında Türkiye Örneği. *Fiscaoeconomia*, *3*(1), ss. 202–227. Ahmet Arif Eren.

Bashir, A., Susetyo, D., Azwardi, A., ve Suhel, S. (2018). The Relationship Between Economic Growth, Human Capital, and Agriculture Sector: Empirical Evidence from Indonesia. *International Journal of Food and Agricultural Economics (IJFAEC)*, *6*(1128-2019–554), ss. 35–52.

Becker, K., Baki, I., ve Lee, J. W. (2016). The Customs Union between the European Union and Turkey and its Impacts on Turkey's Economy. *Journal of Asian Finance, Economics and Business*, *3*(2), ss. 41–49.

Cinel, E. A. (2014). Türkiye'de Ekonomik Büyümenin Belirleyicileri (1980-2011). *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (ODÜSOBİAD)*, *4*(8), ss. 15–26.

Dasgupta, S., ve Singh, A. (2005). Will Services Be The New Engine of Indian Economic Growth? *Development and Change*, *36*(6), ss. 1035–1057. Wiley Online Library.

Daud, N. (2017). The Effect of Sector Economic Growth on The Performance of Employment and Welfare of People. *Canadian Center of Science and Education*, *12*(9), ss. 194–203.

Foley, D. K., ve Michl, T. R. (2015). *Büyüme ve Bölüşüm*. (Çev. Benan Eres) *Phoenix*. Ankara.

Hacche, G. (1979). The Emergence of Modern Growth Theory—The Harrod-Domar Models. *The Theory of Economic Growth* (ss. 3–19). Springer.

Harrington Jr, J. E. (1993). Economic Policy, Economic Performance, and Elections. *The American Economic Review*, ss. 27–42. JSTOR.

Jarosiewicz, A. (2013). Turkey's Economy: A Story of Success With an Uncertain Future. *OSW Commentary*, *120*, ss. 1–6.

Kaldor, N. (1961). Capital Accumulation and Economic Growth. *The Theory of Capital* (ss. 177–222). Springer.

Letiche, J. M. (1960). Adam Smith and David Ricardo on Economic Growth. *The Punjab University Economist*, *1*(2), ss. 7–35. JSTOR.

Mercan, M., ve Kızılkaya, O. (2014). Türkiye'de Sanayi Sektörü Ekonomik Büyüme ve Verimlilik İlişkisinin Kaldor Yasaları Çerçevesinde Sınanması: Ekonometrik Bir Analiz. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *36*(1), ss. 137–160.

Nathanson, R., ve Brand, G. (2011). Economic Overview of Turkey. *The Macro Centre for Political Economics. Israeli European Policy Network IEPN*.

North, D. C. (1994). Economic Performance Through Time. *The American Economic Review*, *84*(3), ss. 359–368. JSTOR.

Oswald, A. J. (1997). Happiness and Economic Performance. *The Economic Journal*, *107*(445), ss. 1815–1831. Wiley Online Library.

Özel, H. A. (2012). Ekonomik Büyümenin Teorik Temelleri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *2*(1), ss. 63–72.

Porter, M. (2003). The Economic Performance of Regions. *Regional Studies*, *37*(6–7), ss. 549–578. Taylor & Francis.

Rubalcaba, L. (2012). Business services in European Economic Growth. *Strategic Direction*. Emerald Group Publishing Limited.

Sabbağ, J. (2020). Thomas R. Malthus'un ve Karl Marx'ın Yoksulluk ve Nüfus Kavramlaştırması. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, *12*(1), ss. 37–51.

Sato, R. (1964). The Harrod-Domar Model vs The Neo-Classical Growth Model. *The Economic Journal*, *74*(294), ss. 380–387. JSTOR.

Solow, R. M. (1956). A Contribution To The Theory Of Economic Growth. *The Quarterly Journal of Economics*, *70*(1), ss. 65–94. MIT press.

Solow, R. M. (1957). Technical Change and The Aggregate Production Function. *The Review of Economics and Statistics*, ss. 312–320. JSTOR.

Sredojević, D., Cvetanović, S., ve Bošković, G. (2016). Technological Changes İn Economic Growth Theory: Neoclassical, Endogenous, and Evolutionary-Institutional Approach. *Economic Themes*, *54*(2), ss. 177–194. Sciendo.

Ülgen, G. (2014). *İktisat Bilimine Giriş. Türkmen Kitabevi*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Türkiye İstatistik Kurumu, ''İstatistiksel Göstergeler''. http://www.tuik.gov.tr/Start.do (Erişim Tarihi: 04/09/2021).

The World Bank Databank, "World Development Indicators", https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators, (Erişim Tarihi: 04/09/2021).

Kaynakça

Aktan, C. C. & Vural, İ. Y. (2002), Yoksulluk: Terminoloji, Kavramlar ve Ölçüm Yöntemleri. Coşkun Can Aktan (ed.), *Yoksullukla Mücadele Stratejileri*, Ankara: Hak-İş Konfederasyonu Yayınları.

Aydın K. (2012), "Türkiye'de Kişisel Gelir Dağılımının Sosya Ekonomik ve Demografik Belirleyicileri", Çalışma ve Toplum, 2012/1, ss:147-166

Baker, J. L. (2008). Urban poverty: A global view (No. 43028, pp. 1-37). The World Bank.

Başoğlu, U., Ölmezoğulları, N. & Parasız, İ. (1999). *Gelir Bölüşümü Teori ve Politika.* Bursa*:* Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Bulutay, T., Ersel H. & Timur, S. (1971). *Türkiye'de Gelir Dağılımı-1968.* Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No.325.

Celasun, M. (1986). Income Distribution and Domestic Terms of Trade in Turkey 1978-1983: Estimated Measures of Inequality and Poverty. *ODTÜ Gelişme Dergisi*, 13(1-2):193-216.

Çavuşoğlu, T. & Hamurdan, Y. (1966). *Gelir Dağılımı Araştırması 1963*. Ankara: DPT.

DİE (1990). *Gelir Dağılımı 1987*. Ankara.

DPT (1976). *1973 Gelir Dağılımı*. Ankara: DPT.

DPT (2001). Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı: Gelir Dağılımının İyileştirilmesi ve Yoksullukla Mücadele Özel İhtisas Komisyonu Raporu. *Özel İhtisas Komisyonu Raporu*, Yayın No: DPT: 2599- ÖĐK: 610. Ankara.

Eğilmez, M. (2020). *Türkiye Ekonomisi.* İstanbul: Remzi Kitabevi

Gürsel, S., Levent, H., Selim, R. & Sarıca, Ö. (2000). Türkiye'de Bireysel Gelir Dağılımı ve Yoksulluk, Avrupa Birliği ile Karşılaştırma. *TÜSİAD*, Yayın No: TÜSİAD-T/2000-12/295. İstanbul.

Haughton, J., & Khandker, S. R. (2009). *Handbook on poverty+ inequality*. World Bank Publications.

IFAD (2011). Rural Poverty Report. Rome: International Fund for Agricultural Development.

Işığıçok, E. (1993). *Kişisel Gelir Dağılımındaki Eşitsizliği Belirlemede Kullanılan İstatistiksel Ölçüler*, Uludağ Üniversitesi İİBF Dergisi, XIV (1-2): 209-230.

Kepenek Y. (2020*). Türkiye Ekonomisi* (32. Basım), İstanbul: Remzi Kitabevi.

Lok-Dessallien, R. (1999). Review of poverty concepts and indicators. *UNDP Soc Dev Poverty Elimin Div Poverty Reduct Ser*, 1-21.

Lorenz, M. O. (1905). Methods of measuring the concentration of wealth. *Publications of the American Statistical Association*, 9 (70): 209-219.

Mahadevan, R., & Suardi, S. (2019). Panel evidence on the impact of tourism growth on poverty, poverty gap and income inequality. *Current Issues in Tourism*, 22(3), 253-264.

Milanovic, B. (2002). Do we tend to overestimate poverty gaps? The impact of equivalency scales on the calculation of the poverty gap. *Applied Economics Letters*, 9(2), 69-72.

Okumuş Ş. (2010). *Dünyada ve Türkiye'de Mikro Finansman ve Yoksulluğun Azaltılması Teori ve Uygulamalar*. Sosyal Araştırmalar Yayın No:2010-31, İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.

Özmucur, S. (1996). Türkiye'de Gelir Dağılımı, Vergi Yükü ve Makro Ekonomik Göstergeler, 1. b. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Sen, Amartya (1997). *On Economic Inequality. Enlarged edition with a substantial annexe 'On Economic Inequality after a Quarter Century'*. Oxford: Clarendon Press.

TÜİK (2008). *Tüketim Harcamaları, Yoksulluk ve Gelir Dağılımı, Sorularla Resmi İstatistikler Dizisi-6.* Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası.

TÜİK (2020b). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Income-and-Living-Conditions-Survey-2020-37404

TÜİK (2020a). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması Bölgesel Sonuçları. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Income-and-Living-Conditions-Survey-Regional-Results-2020-37405

UNDP (1997). *Human Development Report 1997: Human Development to Eradicate Poverty*. http://www.hdr.undp.org/en/content/human-development-report-1997

UNDP (2020a). *Human Development Report 2020: The Next Frontier—Human Development and the Anthropocene.* http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr2020_technical_ notes.pdf

UNDP (2020b). *Human Development Report 2020: Turkey Briefing Note,* https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/library/human_development/hdr-2020.html

UNDP (2010). *Human Development Report 2010: The Real Wealth of Nations: Pathways to HumanDevelopment.* http://hdr.undp.org/sites/default/files/reports/270/hdr_2010_en_complete_reprint.pdf

UNDP & OPHI (2020). *Global Multidimensional Poverty index 2020 – Charting Pathways out of Multidimensional Poverty: Achieving the SDGs.* https://ophi.org.uk/wp-content/uploads/G-MPI_Report_2020_Charting_Pathways.pdf

World Bank (2017). *Monitoring Global Poverty: Report of the Commission on Global Poverty.* Washington, DC: World Bank. DOI: 10.1596/978-1-4648-0961-3

World Bank (2020). *Poverty and Shared Prosperity: Reversals of Fortune*. Washington, DC: World Bank. DOI: 10.1596/978-1-4648-1602-4.

World Inequality Report (2018). *World Inequality Report: Executive Summary.*

Kaynakça

Altınok, S., Şahin, A., & Çetinkaya, M. (2009). Frekans-Alanda Enflasyon Direnci Araştırması: Türkiye Örneği, *Kamu-İş*; C:10, S:4

Angeloni, I., Gali, J., Aucremanne, L., Levin, A., Ehrmann, M. ve Smets, F. (2006). New Evidence on Inflation Persistence and Price Stickiness in the Euro Area: Implications for Macro Modeling. *Journal of the European Economic Association*, 4 (2-3), 562-574.

Artan, S. (2006). Türkiye'de Enflasyon, Enflasyon Belirsizliği ve Büyüme. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (1). 113-138.

Asik, B. (2018). Sectorel Persistence of Turkish Inflation Rates. *PressAcademia Procedia (PAP),* V.8, p.29-33

Becker, R., Enders, W., & Lee, J. (2006). A Stationarity Test in The Presence of An Unknown Number of Smooth Breaks. *Journal of Time Series Analysis,* 27(3), 381-409.

Belke, M., & İbrahim, Al. (2019). Türkiye'de Bölgesel Enflasyon Yakınsaması: Panel Birim Kök Testlerinden Kanıtlar. *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, 5(2), 301-323.

Coenen, G. (2003). Inflation Persistence and Robust Monetary Policy Design. *European Central Bank Working Paper Series* No.290

Demir, İ., & Sivri, U. (2019). Enflasyon Direncinin Yapısal Kırılmalar Dikkate Alınarak Otoregresif Modelleme İle Analiz Edilmesi: Türkiye Örneği. *Ekev Akademi Dergisi*, (79), 255-275.

Edwards, S. (2006). The Relationship Between Exchange Rates and Inflation Targeting Revisited, *Cambridge: Massachusetts, National Bureau of Economic Research.* Working Paper, No. 12163, 1-45.

Emirmahmutoğlu, F., Saraçoğlu, B., & Güney, S. (2010). Türkiye'de Enflasyon Direngenliğinin Bai-Perron Yöntemi İle İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *12*(2), 1-26.

Erkam, S. (2008). Enflasyon ve Enflasyon Belirsizliği: Türkiye Örneği.

Göcen, S. (2020). Gerçekleşen Enflasyon ve Enflasyon Beklentileri Arasındaki İlişki: Türkiye Üzerine Bir Uygulama. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, *11*(Ek), 147-157.

Güney, P. Ö., & Ceylan, İ. (2014). Enflasyon Hedeflemesi ve Türkiye Deneyimi. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *32*(1), 143-164.

Kabal, A.K. (2007). 1980-2005 Yılları Arasında Uygulanan Ekonomik Politikalar ve Bunların Dış Ticaret Üzerindeki Etkileri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

Kartal, F. (2011). Türkiye'de Enflasyon Hedeflemesi Stratejisi ve Para Politikasının Görünümü. *Maliye ve Finans Yazıları*, *1*(91), 77-100.

Kaya, M. V. (2012). Enflasyon Hedeflemesi Stratejisine Genel Bir Bakış: 2002-2011 Türkiye Deneyimi. *Dumlupinar University Journal of Social Science/Dumlupinar Üniversitesi Soysyal Bilimler Dergisi*, (33). 129-138.

Koç, S., & Abasız, T. (2012). Türkiye ve Seçili AB Ülkeleri Açısından Enflasyon Sürekliliğinin Analizi. *Dogus University Journal*, *13*(1). 102-113.

Kozicki, S. & Tinsley, P. (2002). "Alternative Sources of the Lag Dynamics of Inflation", RWP 02-12, *Federal Reserve Bank of Kansas City*: 1-52.

Kutlu, S., & Yurttagüler, İ. M. (2020). Karadeniz'i Çevreleyen Ülkelerde Enflasyon Direnci: ARFIMA Analizi. *Igdir University Journal of Social Sciences*, (21). 393-411.

Kwiatkowski, D., Phillips, P. C., Schmidt, P., & Shin, Y. (1992). Testing The Null Hypothesis of Stationarity Against The Alternative of A Unit Root. *Journal of Econometrics*, 54(1-3), 159-178.

Marques, C. R. (2004). "Inflation Persistence: Facts or Artefacts", *European Central Bank Working Paper Series*, No. 271, June: 1-52.

Oğuz, Ş. (2010). Türkiye'de Enflasyon Sürekliliğinin Analizi: Tarihsel Trendi ve TÜFE Alt Gruplarındaki Farklılaşması. *Uzmanlık Yeterlilik Tezi, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası İletişim ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü*.

Özçiçek, Ö. (2011). Türkiye'de Sektörel Enflasyon Direnci. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *11*(1), 57-68.

Pınar, A., & Erdal, B. (2018). Enflasyon Hedeflemesi Rejiminde Fisher Etkisinin Geçerliliği; Türkiye'den Ampirik Sonuçlar. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *13*(3), 1-12.

Sever, E., & Demir, M. (2008). Enflasyon Hedeflemesi Sürecinde Enflasyon ve Enflasyon Belirsizliği İlişkisinin Analizi. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *24*(1), 41-63.

Tatliyer, M. (2016). Enflasyon Neden Yükselir, Nasıl Düşer: Türkiye Örneği. *Uluslararası Yönetim iktisat ve işletme Dergisi*, *12*(30), 1-20.

Tunay, K. B. (2009). Türkiye'de Enflasyon Sürekliliğinin ABKBHO Modelleriyle Analizi. *Öneri Dergisi*, *8*(31), 249-257.

Tümtürk, O. (2017). Türkiye'de Döviz Kurlarının Yurtiçi Fiyatlara Geçiş Etkisi Ve Enflasyon Hedeflemesi. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *24*(3), 837-855.

Ural, M. (2015). Parasal İstikrar, Para Politikası Stratejileri ve TCMB Uygulamaları. Editör: N. Oğuzhan Altay, Para İktisadı Teori ve Politika, Palme Yayıncılık, Ankara.

Yurtkur, A. K., & Arpağ, M. (2020). Merkez Bankası Bağımsızlığı ve Enflasyon Arasındaki İlişki: Enflasyon Hedeflemesi Uygulayan Ülkeler Üzerine Bir İnceleme. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *29*(4), 1-20.

Kaynakça

Abdullah, H., Ali, J. & Matahir, H. (2020). Re-Examining the Demand for Money in Asean-5 Countries, Asian Social Science, 6(7), 146-155.

Akinlo, A. E. (2006). The Stability of Money Demand in Nigeria: An Autoregressive Distributed Lag Approach, Journal of Policy Modeling, 28(4), 445-452.

Algan, N. & Gencer, S. (2011). Türkiye'de Para Talebi Fonksiyonunun Modellenmesi, Çukurova Dergisi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 20(1), 195-212.

Alsamara, M. & Mrabet, Z. (2019). Asymmetric Impacts of Foreign Exchange Rate on the Demand for Money in Turkey: New Evidence from Nonlinear ARDL, International Economics and Economic Policy, 16(2), 335-356.

Arango, S., & Nadiri, M. I. (1981). Demand for Money in Open Economies. Journal of Monetary Economics, 7(1), 69-83.

Altıntaş, H. (2008). Türkiye'de Para Talebinin İstikrarı ve Sınır Testi Yaklaşımıyla Öngörülmesi: 1985-2006, Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 30, 15-46.

Azali, M., Baharumshah, A. Z. & Habibullah, M. S. (2000). Exchange Rate and the Demand for Money in Malaysia, Pertanika Journal of Social Sciences & Humanities, 8(2), 71-75.

Bahmani-Oskooee, M. & Pourheydarian, M. (1990). Exchange Rate Sensitivity of the Demand for Money and Effectiveness of Fiscal and Monetary Policies, Applied Economics, 22(7), 917-925.

Bahmani-Oskooee, M. & Malixi, M. (1991). Exchange Rate Sensitivity of the Demand for Money in Developing Countries, Applied Economics, 23(8), 1377-1384.

Bahmanı-Oskooee, M. (2001). How Stable is M2 Money Demand Function Stable in Japan?, Japan and World Economy, 13(4), 455-461.

Bahmani-Oskooee, M. & Ng, R. C. W. (2002). Long-run Demand for Money in Hong Kong: An Application of the ARDL Model, International Journal of Business and Economics, 1, 147-155.

Bahmani-Oskooee, M., & Karacal, M. (2006). The Demand for Money in Turkey and Currency Substitution, Applied Economics Letters, 13(10), 635-642.

Bahmani-Oskooee, M. B. & Rehman H. (2005). Stability of the Money Demand Function in Asian Developing Countries, Applied Economics, 37, 773- 792.

Bahmani-Oskooee, M., Miteza, I. & Tanku, A. (2020). Exchange Rate Changesand Money Demand in Albania: A Nonlinear ARDL Analysis, Economic Change and Restructuring, 53, 619-633.

Banerjee, P., Arčabić, V. & Lee, H. (2017). Fourier ADL Cointegration Test to Approximate Smooth Breaks with New Evidence from Crude Oil Market. Economic Modelling, 67, 114-124.

Becker, R., Enders, W. & Lee, J. (2006). A Stationarity Test in The Presence of an Unknown Number of Smooth Breaks, Journal of Time Series Analysis, 27(3), 381-409.

Dritsakis, N. (2011). Demand for Money in Hungary: An ARDL Approach, Review of Economics & Finance, 1, 01-16.

Funke, M. (2001). Money Demand in Euroland, Journal of International Money and Finance, 20(5), 701-713.

Kayongo, A., Gulaba, A. & Muvawala, J. (2020). Asymmetric Effects of Exchange Rate on Monetary Policy in Emerging Countries: A Non-Linear ARDL Approach in Uganda, Applied Economics and Finance, 7(5), 24-37.

Keyder, N. & Ertunga, E. İ. (2012). Para Teori, Politika, Uygulama, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Kjosevski, J., Petkovski, M. & Naumovska, E. (2016). The Stability of Long-Run Money Demand in Western Balkan Countries: An Empirical Panel Investigation, South East European Journal of Economics and Business, 11(2), 61-70.

Mazher, M. A. & Dahlan J. (2019). Determining Factor for Malaysian Money Demand Function, International Journal of Economics, Business and Accounting Research, 4(3), 79-90.

Mcgibany, J. M. & Nourzad, F. (1995). Exchange Rate Volatility and the Demand for Money in the U.S., International Review of Economics and Finance, 4(4), 411-425.

Mishkin, F. S. (2007). Para, Bankacılık, ve Finansal Piyasalar İktisadı, Akademi Yayıncılık.

Mundell, A. R. (1963). Capital Mobility and Stabilization Policy under Fixed and Flexible Exchange Rates, Canadian Journal of Economics and Political Science, 29(4), 475-485.

Özatay, F. (2015). Parasal İktisat: Kuram ve Politika, Efil Yayınevi, Ankara.

Özdemir, K. A. (2011). Parasal Analize Bir Bakış: Türkiye Örneği, Central Bank Review, 11, 29-48.

Parasız, İ. & Ekren, N. (2015). Parasal Ekonomi Teori ve Politika, Ekin Yayınevi, Bursa.

Sahadudheen, I (2011). Demand for Money and Exchange Rate: Evidence for Wealth Effect in India, Undergraduate Economic Review, 8(1), 1-15.

Samimi, A. J., Kenari, S. G. & Ghajari, M. (2013). The Impact of Exchange Rate on Demand for Money in Iran, International Journal of Business and Development Studies, 5(1), 39-60.

Sana, S., Malik, S., Sheikh, M. R. & Akhtar, M. H. (2020). Money Demand Balances and Exchange Rate Policy in Pakistan: An ARDL and Non-ARDL Analysis, Journal of Business and Social Review in Emerging Economies, 6(4), 1391-1399.

Sharifi-Renani, H. (2007). Demand for Money in Iran: An ARDL Approach, MPRA, Paper No.8224.

Sy-Hoa, H. & Saadaoui, J. (2021). Symmetric and Asymmetric Effects of Exchange Rates on Money Demand: Empirical Evidence from Vietnam, Applied Economics, 53(34), 3948-3961.

Yilanci, V., Bozoklu, S., & Gorus, M. S. (2020). Are BRICS Countries Pollution Havens? Evidence from a Bootstrap ARDL Bounds Testing Approach with a Fourier Function, Sustainable Cities and Society, 55, 102035.

Kaynakça

Ağcaer, Arzu (2003), *Dalgalı Kur Rejimi Altında Merkez Bankası Müdahalelerinin Etkinliği: Türkiye Üzerine Bir Çalışma,* (Uzmanlık Yeterlilik Tezi), Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Ankara.

Ayoğuş, Osman (2020), "Yanlış Sorunun Doğru Cevabı Olmaz: IMF'ye Gidelim mi?", *İktisat ve Toplum Dergisi*(116), 4-8.

Birleşmiş Milletler, (2021), UN Operational Rates of Exchange, Erişim 05.09.2021, https://treasury.un.org/operationalrates/OperationalRates.php

Bulut, Erol & Baki Demirel (2012), *Uluslararası para sisteminin evrimi*, Gazi Kitabevi, Ankara.

Dominguez, Kathryn M. (1998), "Central bank intervention and exchange rate volatility", *Journal of International Money and Finance, 17*(1), 161-190.

DPT, (1995), Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

Eğilmez, Mahfi (2019), *Türkiye Ekonomisi,* Remzi Kitabevi, İstanbul.

Frankel, Jeffrey A. (1999), No single currency regime is right for all countries or at all times: National Bureau of Economic Research Cambridge, Mass., USA.

Hepaktan, C. Erdem, Serkan Çınar & Özlem Dündar (2011), "Türkiye'de Uygulanan Döviz Kuru Sistemlerinin Dış Ticaret ile İlişkisi", *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD), 3*(5), 62-82.

IMF, (2018), Annual Report on Exchange Arrangements and Exchange Restrictions, International Monetary Fund, Washington, DC.

Klein, Michael W. & Jay C. Shambaugh (2008), "The dynamics of exchange rate regimes: Fixes, floats, and flips". *Journal of international Economics, 75*(1), 70-92.

Levy-Yeyati, Eduardo & Federico Sturzenegger (2003), "To float or to fix: Evidence on the impact of exchange rate regimes on growth". *American economic review, 93*(4), 1173-1193.

Lothian, James R. (2001). Exchange Rates *The Oxford encyclopedia of economic history* (Vol. 5): Oxford University Press on Demand.

Moosa, Imad (2006), *Exchange rate regimes: fixed, flexible or something in between?,* Springer, New York.

Ourworldindata. (2021). World GDP over the last two millennia. Erişim 03.09.2021, https://ourworldindata.org/grapher/world-gdp-over-the-last-two-millennia

Özatay, Fatih (2020), *Finansal Krizler ve Türkiye,* Doğan Kitap, İstanbul.

Özçam, Mustafa (2004), "Döviz kuru politikaları ve Türkiye'de döviz kuru oynaklığının etkileşimleri", *Sermaye Piyasası Kurulu, Araştırma Raporu*.

Reinhart, Carmen M. & Kenneth S. Rogoff (2004), "The modern history of exchange rate arrangements: a reinterpretation", *The Quarterly Journal of economics, 119*(1), 1-48.

Seyidoğlu, Halil (2009), *Uluslararası İktisat Teori Politika ve Uygulama*, Güzem Can Yayınları, İstanbul.

TCMB, (1998), Yıllık Rapor 1997, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Ankara.

TCMB, (1999), Yıllık Rapor 1998, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Ankara.

TCMB, (2000), Yıllık Rapor 1999, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Ankara.

TCMB, (2021a), *Ödemeler Dengesi ve İlgili İstatistikler*.

TCMB, (2021b), *TCMB Analitik Bilanço*.

Togan, Sübidey (2020), "Dış Borcun Sürdürülebilirliği". *İktisat ve Toplum Dergisi*(121), 26-35.

Tokgöz, Erdinç (2018). *Türkiye'nin İktisadi Gelişme Tarihi,* İmaj Yayınevi, Ankara.

Tuna, Serkan (2007), "Cumhuriyet ekonomisinin ilk devalüasyonu: 7 Eylül 1946". *Akdeniz İİBF dergisi, 7*(13), 86-121.

Worldometers. (2021). World Population. Erişim: 03.09.2021, https://www.worldometers.info/world-population/world-population-by-year/

Yaz, Dursun A. (2020), *Antik Çağdan Geleceğe Para,* Timaş Yayınevi, İstanbul.

KAYNAKÇA

Akat, A. S. (2004). "Ödemeler Dengesi Yazıları", İstanbul Bilgi Üniversitesi, http://akat.bilgi.edu.tr [Erişim:20.10.2021].

Aktan, O. H., (2006). "Dünya Ekonomisindeki Gelişmeler ve Türk Dış Ticareti", Uluslararası Ekonomi ve Dış Ticaret Politikaları, Yıl: 1, Sayı: 1, 69-100.

Aslanoğlu, E., (2003), "Türkiye Ekonomisinin Yapısal Sorunları ve Mevcut Durum", İşletme –Finans, Sayı. 205, Yıl.18, Nisan, ss. 62-77

Bulut, C., (2006). Ekonomik Yapı ve Politika Analizi, Der Yayınları, İstanbul.

Boratav, K., (2006). Türkiye İktisat Tarihi 1908-2005, 10. Baskı, İmge Kitapevi, Ankara.

Çelik, K. (2008). *Uluslararası iktisat.* 4. Baskı, Trabzon: Murathan Yayınevi.

Dinler, Z. İktisada Giriş, 19.Baskı, Ekin Kitapevi, 2013, Bursa.

Eren, A., (2017) Türkiye Ekonomisi, Ekin Yayınevi, Bursa.

Ersungur, Ş. M., (2020a), Dış Ödemeler Bilançosu, Uluslararası İktisat (Editör: Selim BAŞAR), T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 4118, AÖF Yayını No: 2899, Eskişehir.

Ersungur, Ş. M., (2020b), Türkiye'de Dış Ticaret ve Büyüme İlişkisi, Türkiye'de Dış Ticaret ve Lojistik (Editör: İlkay NOYAN YALMAN), Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti., Ankara.

Göçer, İ.,(2011) Türkiye Ödemeler Bilançosu Dengesinin Sürdürülebilirliği: Sınır Testi Yaklaşımı, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:29, Nisan.

Kadooğlu Aydın, G. (2017) Ödemeler Dengesi ve Cari Açık: Tükiye'de 2014-2016 Yılları Arasında Cari Açık ve Petrol Fiyatları Etkileşimi, Fırat Üniversitesi. İİBF Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi Cilt:I, Sayı:2, 2017

Kepenek, Y., N. Yentürk (2000), Türkiye Ekonomisi, 11. Baskı, İstanbul, Remzi Kitabevi.

Kılınç Savrul, B., H. A. Özel, C. Kılıç, (2013). Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 8 (1), 55-78.

Krugman, P. R., Obstfeld, M. ve Melitz, M. J. (2012). International economics: Theory and policy. (9. baskı). New York: Addison-Wesley.

Mazlum, N., "1980-2018 Dönemi Türkiye Ekonomisi ve Dış Ticaretinin Gelişim Seyri" Gümrük Ticaret Dergisi • Aralık 2020 • 7(22) • 54-71

Salvatore, D. (2013). *International economics.* (11. th). New York: John Wiley & Sons, Inc.

Seyidoğlu, H., (2020), Uluslararası İktisat, Teori Politika ve Uygulama, Geliştirilmiş 22. Baskı, Güzem Can Yayınları, İstanbul.

Şit, M., ve Alancıoğlu, E., (2016). "Türkiye'de Cari İşlemler Dengesi Ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: Var Analizi", ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi, Sayı:5,

TÜİK, (2014), İstatistik Göstergeler 1923-2013, Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası, Ankara.

TÜİK, (2021), Dış Ticaret İstatistikleri, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dis-Ticaret- Istatistikleri-Agustos-2021-37420. **Erişim Tarihi:** 29.10. 2021

Kaynakça

Akyol, M., & Demez, S. (2020). İnovasyonun Yüksek Teknoloji Ürün İhracatı Üzerindeki Etkisi: Yeni Endüstrileşen Ülkeler İçin Panel Veri Analizi. *Journal of Yaşar University*, *15*(57), 56-62.

Akyüz, Y. (2003). *Developing Countries and World Trade: Performance and Prospects*. UNCTAD, Third World Network and Zed Books.

Avcı, M., Uysal, S., & Taşçı, R. (2016). Türk İmalat Sanayinin Teknolojik Yapısı Üzerine Bir Değerlendirme. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, *17*(36), 49-66.

Canbay, Ş. (2020). Investigation of the Effect of Turkey's High-Tech Exports on the Economıc Growth Using the Structural Break ARDL Bounds Testing. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *19*(74), 865-878.

Demir, O. (2018). Does High Tech Exports Really Matter for Economic Growth A Panel Approach for Upper Middle-Income Economies. *AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, *9*(31), 43-54.

Dereli, D. D. (2019). The Relationship Between High-Technology Exports, Patent and Economic Growth in Turkey (1990-2015). *Journal of Business Economics and Finance*, *8*(3), 173-180.

Durgun, A., & Çapik, E. (2018). Ar-Ge Harcamaları ve Yüksek Teknolojili Ürün İhracatının Büyümeye Etkisi: Türkiye Örneği. *Yönetim Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *16*(4), 301-314.

Ekananda, M., & Parlinggoman, D. J. (2017). The Role of High-tech Exports and of Foreign Direct Investments (FDI) on Economic Growth. *European Research Studies Journal, XX*(4A), 194-212.

Güneş, S., & Akın, T. (2019). Yüksek Teknolojili Ürün İhracatı: Lider Ülkeler ve Türkiye Analizi. *Sosyoekonomi*, *27*(40), 11-29.

Halicioglu, F. (2004). An ARDL Model of International Tourist Flows to Turkey. *Global Business and Economics Review*, 614-624.

Kızılca, F. K. (2006). How Did Export-Led Growth Strategy Work in The Turkish Case? The Experience of Manufacturing Sector After 1980. AIEL XXI National Conference of Labor Economics, Udine, Italy.

Kim, D. H., Lin, S. C., & Suen, Y. B. (2010). Are Financial Development and Trade Openness Complements or Substitutes?. *Southern Economic Journal*, *76*(3), 827-845.

Koçakoğlu, M. A., & Bayraktar, Ö. V. (2019). AR-GE Harcamaları, Patent Başvuruları ve Yüksek Teknoloji İçeren Ürünlerin İhracat Rakamları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bir Çalışma. *İktisadi Yenilik Dergisi*, *6*(2), 120-128.

Köse, Z., & Gültekin, H. (2020). AR-GE Yatırımları, Yüksek Teknolojili Ürün İhracatı ve Ekonomik Büyüme İlişkisi Üzerine Bir İnceleme: Seçilmiş OECD Ülkeleri. *Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *4*(2), 93-115.

Lee, J. (2011). Export Specialization and Economic Growth Around the World. *Economic System*s, *35*(1), 45-63.

OECD (2009). International Trade by Technology Intensity. I*n OECD Science, Technology and Industry Scoreboard*. OECD Publishing, Paris.

OECD Directorate for Science, Technology and Industry (2011). ISIC Rev. 3 Technology Intensity Definition. *Economic Analysis and Statistics Division.*

https://www.oecd.org/sti/ind/48350231.pdf.

Pesaran, M. H., Shin, Y., & Smith, R. J. (2001). Bounds Testing Approaches to the Analysis of Level Relationships. *Journal of Applied Econometrics*, *16*(3), 289-326.

Ouattara, B. (2004). Modelling the Long Run Determinants of Private Investment in Senegal. The University of Nottingham Credit Research Paper, No. 5.

Romer, P. M. (1986). Increasing Returns and Long-Run Growth. *Journal of Political Economy*, *94*(5), 1002-1037.

Simonen, J., Svento, R., & Juutinen, A. (2015). Specialization and Diversity as Drivers of Economic Growth: Evidence from High-Tech Industries. *Papers in Regional Science*, *94*(2), 229-247.

Şahin, B. E. (2019). Impact of High Technology Export on Economic Growth: An Analysis on Turkey. *Journal of Business Economics and Finance*, *8*(3), 165-172.

Şeker, A., & Özcan, S. (2019). Yüksek Teknolojili Ürün İhracatı ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *6*(3), 865-884.

Telatar, O. M., Değer, M. K., & Doğanay, M. A. (2016). Teknoloji Yoğunluklu Ürün İhracatının Ekonomik Büyümeye Etkisi: Türkiye Örneği (1996: Q1-2015: Q3). *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *30*(4), 921-934.

Ustabaş, A., & Ersin, Ö. Ö. (2016). The Effects of R&D and High Technology Exports On Economic Growth: A Comparative Cointegration Analysis for Turkey and South Korea. International conference on Eurasian economies, Kaposvár, Hungary.

World Bank-WB (2014). Yüksek Gelir Statüsüne Geçişte Dış Ticaretin Rolü: Türkiye Ülke Ekonomik Raporu. No: 82307-TR.

Yang, F. (2017). The Positive Influence of High-tech Product Export on Economic Growth in Liaoning Province. *Journal of Simulation*, *5*(4), 7-9.

Yavuz, G., & Uysal, Ö. (2020). Yüksek Teknolojili Ürün İhracatını Etkileyen Faktörlerin Analizi: OECD Örneği. *Uluslararası Ekonomi İşletme ve Politika Dergisi*, *4*(1), 205-220.

Yazici, M., & Islam, M. Q. (2014). Exchange Rate and Bilateral Trade Balance of Turkey with EU (15) Countries. *Journal of Business Economics and Finance*, *3*(3), 341-356.

Yıldız, Ü. (2017). BRICS Ülkeleri ve Türkiye'de Yüksek Teknoloji İhracatı ve Ekonomik Büyüme İlişkisinin Panel Veri Analizi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (53), 26-34.

Zalewski, R. I., & Skawinska, E. (2009). Impact of Technological Innovations on Economic Growth of Nations. *Systemics, Cybernetics and Informatics*, *7*(6), 35-40.

OECD (2021). https://stats.oecd.org/#

UN Comtrade (2021). https://comtrade.un.org/data/

WB-WDI (2021). https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators#

WTO (2021). https://data.wto.org/

Kaynakça

Altınsoy, A. & Y. Yiğit (2017). Türkiye İşgücü Piyasasının Değerlendirilmesi ve Ulusal İstihdam Stratejisi Hedefleri ile Uyumu, Uluslararası Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 3(2), 191-205.

Arı A., F. Zeren & B. Özcan (2013). Doğu Asya ve Pasifik Ülkelerinde İşsizlik Histerisi: Panel Veri Yaklaşımı, Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, XXXV(II), 105-122.

Barışık, S. & E. İ. Çevik (2008). Yapısal Kırılma Testleri ile Türkiye'de İşsizlik Histerisinin Analizi:1923-2006 Dönemi, KMU İİBF Dergisi 10(14), 88-108.

Blanchard, O. J. & L. H. Summers (1986). Hysteresis and the European Unemployment Problem, NBER Working Paper Series, 1950, 1-100.

Biçerli, M. K. (2016), Çalışma Ekonomisi, Beta Basım A.Ş., İstanbul.

Chang, T., K. C. Lee, C. C. Nieh & C. C. Wei (2005). An Empirical Note on Testing Hysteresis in Unemployment for Ten European Countries: Panel SURADF Approach, Applied Economics Letters, 12(14), 881-886.

Cheng, S. C., T. P. Wu, K. C. Lee and T. Chang (2014). Flexible Fourier Unit Root Test of Unemployment for PIIGS Countries, Elsevier Economic Modelling, 36, 142-148.

Dickey, D. A. & W. A. Fuller (1981), Likelihood Ratio Statistics for Autoregressive Time Series with a Unit Root, *Econometrica*, 49(4), 1057-1072.

Dornbusch, R., S. Fischer & R. Startz (2007). Makroiktisat, Gazi Kitabevi, Çev. Dr. Salih Ak, Ankara.

Furuoka, F. (2014). Does Hysteresis Exist in Unemployment? New Findings from Fourteen Regions of the Czech Republic, Journal of Economics and Finance, 64(1), 59-78.

Furuoka, F. (2015). Unemployment Hysteresis in the "Nordic Kitten": Evidence from Five Estonian Regions, Panoeconomicus, 62(5), 631-642.

Işığıçok, Ö. (2017). İstihdam ve İşsizlik, Dora Basım-Yayın, Bursa.

Kasapoğlu, M. M. & S. Murat (2018). Aktif İstihdam Politikaları ve Türkiye'de İŞKUR Tarafından Uygulanan Aktif İstihdam Politikalarına Güncel Bir Bakış, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10(25), 485-502.

Koçyiğit, A., T. Bayat & A. Tüfekçi (2011). Türkiye'de İşsizlik Histerisi ve STAR Modelleri Uygulaması, Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 31(2), 45-60.

Korkut, G. & A. Korkmaz (2020). Türkiye'de İşgücü Piyasası Politikalarının Dönüşümü Sürecinde İŞKUR: Isparta İş Dünyası Örneği, Ekin Yayınevi, Bursa.

Leon-Ledesma, M. A. (2002). Unemployment Hysteresis in the US States and the EU: A Panel Approach, Bulletin of Economic Research, 54(2), 95-103.

Mahiroğulları, A. & A. Korkmaz (2018). İşsizlikle Mücadelede Emek Piyasası Politikaları Türkiye ve AB Ülkeleri, Ekin Yayınevi, Bursa.

Özşuca, Ş. T. (2003). Esneklik ve Güvenlik İkileminde Türkiye Emek Piyasası, İmaj Yayıncılık, Ankara.

Parasız, İ. & M. Bildirici (2002). Modern Emek Ekonomisi, Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa.

Phillips, P. C. B. & P. Perron (1988). Testing for a Unit Root in Time Series Regression, Biometrika, 75(2), 335-346.

Song, F. M. & Y. Wu (1997). Hysteresis in Unemployment: Evidence from 48 States, Economic Inquiry, 35(2), 235-243.

Snowdon, B. & H. R. Vane (2012). Modern Makroekonomi Temelleri, Gelişimi ve Bugünü. Çeviri Editörü: Barış Kablamacı, Efil Yayınevi, Ankara.

Şahin, L. (2007). Türkiye İşgücü Piyasasının Yapısal Özellikleri ve İşsizlik Sorunu, Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, 53, 543-575.

Şak, N. (2021). Türkiye'de İşsizlik Histerisi: Kadın ve Erkek İşsizliğine Bir Bakış, Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14(2), 467-477.

Şengönül, A. & Ş. M. Koşaroğlu (2019). İşgücü Piyasaları ve Bölgesel İşsizlik Sorunu Türkiye'de Düzey 2 Bölgelerinde İşsizlik Histerisinin Araştırılması, Kriter Yayınevi, İstanbul.

Şentürk, F. (2015). Türkiye'de İşgücü Piyasası ve İstihdamın Yapısı, Sosyal Güvence Dergisi, 7, 113-143.

Takım, A. (2017). Türkiye'nin Temel Ekonomik Sorunları, Ekin Yayınevi, Ankara.

Türkan, Ö. U. (2015). İşsizlik ve İşsizlikle Mücadele Politikaları, Çalışma Ekonomisi, Ed. Hüseyin M. Yüceol ve Fatma Fidan, Lisans Yayıncılık, İstanbul.

Yılancı, V. (2009). Yapısal Kırılmalar Altında Türkiye İçin İşsizlik Histerisinin Sınanması, Doğuş Üniversitesi Dergisi, 10(2), 324-335.

Worldbank, (2021), Erişim Adresi: https://data.worldbank.org/indicator, Erişim Tarihi: 13.10.2021.

KAYNAKÇA

Ağırbaş, İ. (2019). Sağlık Ekonomisi ve Sağlık Kurumları Yönetiminde Temel Konular, Ankara: Siyasal Kitabevi.

Aydoğan, Metin (2003), Ekonomik Bunalımdan Ulusal Bunalıma, Kumsaati Yayınları, İstanbul.

Bal, Oğuz (2013), Özelleştirmenin Teorik Temelleri ve Türkiye'deki Sonuçları, International Conference on Eurasian Economies.

Budak, H. (1993). Tekelci Sermayenin Haçlı Seferi Özelleştirme, İstanbul: Diyalektik Yayınları.

Bulutoğlu, K. (1998). Kamu Ekonomisine Giriş: Devletin Ekonomik Bir Kuramı, İstanbul: Filiz Kitabevi.

DOĞRU, Necati (1998), Afyon Kubilay'ı Unutmayacak!, Sabah Gazetesi, 11 Haziran.

İleri, Hüseyin (1998), Türkiye'de Özelleştirme, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, Cilt 1, Sayı 1.

Karabulut, K. (2001). Sağlık Sektöründe Özelleştirme, Atatürk Üniversitesi İİBF Dergisi, Cilt 15, Sayı 1-2, 31-39.

Karabulut, Kerem, Dilek Polat, Serap Bedir (2008), Türkiye'de Temel Siyasi Dönemler ve İktisat Politikaları, Türkiye'de Siyasetin Dinamikleri Sempozyumu, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, 4-5-6 Nisan, Bolu, ss. 75-101.

Karabulut, Kerem (2011), Menderes Dönemi Türkiye'nin Ekonomi-Politiği, Adnan Menderes Üniversitesi Tarafından Düzenlenen Türk tarihinde Adnan Menderes Sempozyumu, Aydın, 12-14 Mayıs.

Karluk, R. (1996). Türkiye Ekonomisi, İstanbul: Beta Yayınları.

Kök, R. (1995). Özelleştirme ve KİT'ler, İstanbul: Dergah Yayınları.

Özsoylu, Ahmet Fazıl (1996), Türkiye'de Kayıt Dışı ekonomi, Bağlam yayıncılık.

Pehlivan, Osman (2020), Kamu Maliyesi, Celepler Matbaacılık Yayın ve Dağıtım, Trabzon.

Stiglitz, J. E. (1994). Kamu Kesimi Ekonomisi, Çeviren: Ömer Faruk Batırel, Marmara Üniversitesi Yayın No:549, İİBF Yayın No. 396, İstanbul.

Şahin, Hüseyin (2009), Türkiye Ekonomisi, Ezgi Kitabevi, İstanbul.

Tokgöz, E. (2004). Türkiye'nin İktisadi Gelişme Tarihi (1914-2004), Ankara: İmaj Yayınları.

https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/6/2021/11/yillar-itibariyle-uygulama-1-1.pdf(Giriş: 22.11.2021)

Kaynakça

Akyol, M. (2016). Bölgesel Kalkınma ve Yeni Yatırım Teşvik Sisteminin Ekonomik Etkilerinin Analizi. Global Journal of Economics and Business Studies, 5 (9) , 49-61.

Bakırcı, F., E. D. Ekinci, T. Şahinoğlu, (2014), Bölgesel Kalkınma Politikalarının Etkinliği: Türkiye Alt Bölgeler Bazında Bir Uygulama, International Conferance on Eurasian Economies, Skopje, Makedonya, 1 - 03 Temmuz 2014, cilt.1, ss.25-38.

Çiloğlu, İ., (1997), Teşvik Sisteminin Değerlendirilmesi, Hazine Dergisi, Sayı:8, Ekim.

DİKA, T. C. Dicle Kalkınma Ajansı, https://www.dika.org.tr/destekler/tesvikler/yatirim-tesvik-uygulamarinda-bolgeler

Dinçer, B., M. Özarslan, T. Kavasoğlu, (2003). İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması. DPT, Yayın No DPT 2671, www.kalkinma.gov.tr/DocObjects/Download/8143/2003-05.pdf, Erişim Tarihi: 24.11.2021.

DPT, (2003), İllerin Ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması, Yayın No: Dpt 2671, Ankara.

Ersungur, Ş. M., (2019), Bölgesel İktisat Teori, Politika ve Uygulama, Gözden Geçirilmiş ve Düzeltilmiş 5. Baskı, Kültür Eğitim Kitap ve Kırtasiye, Erzurum.

Ersungur, Ş. M., İ. Noyan Yalman, (2009), Bölgesel Kalkınmada İhracat Teşviklerinin Etkinliği: Sivas İlinde Bir Uygulama Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 10 (1), 81-98.

Gündüz, A. Y., (2006). Bölgesel Kalkınma Politikası, 1. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa.

Gülmez, M., İ. Noyan Yalman, (2010), Yatırım Teşviklerinin Bölgesel Kalkınmaya Etkileri: Sivas İli Örneği, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 24 (2), 235-257.

Işık, N., E. Can Kılıç, (2011), Bölgesel Kalkınma'da AR-GE ve İnovasyonun Önemi: Karşılaştırmalı Bir Analiz, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi Yıl: 2011, Cilt: 6,Sayı: 2

İncekara, A.,(1995), Globalleşme ve Bölgeselleşme Sürecinde NAFTA ve Etkileri, İTO Yayınları, İstanbul 1995.

Kargı, N. (2009). Bölgesel Kalkınma Yaklaşımlarındaki Gelişmeler ve AB Perspektifi Altında Türkiye'nin Bölgesel Politika Analizi, International Journal of Economic and Administrative Studies, Year: 2, Volume:1, Number: 3, 19-40.

Klaassen, L. H. (1967). Social Amenities in Area Economic Growth. Paris: OECD Publications, Manpower and Social Affairs Committee, 5. Series of Developing Job Opportunities.

Noyan Yalman, İ., & Gündoğdu, Ö., (2014). Kadın Girişimciliği Ve Bölgesel Kalkınma TR72 Kayseri Sivas Yozgat Bölgesinde Uygulama. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, vol.9, no.1, 39-70.

Sevinç, H, (2011). "Bölgesel Kalkınma Sorunsalı: Türkiye'de Uygulanan Bölgesel Kalkınma Politikaları" Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 6 (2), 35-54.

T. C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2. BYKP (1968-1972), https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/İkinci-Beş-Yıllık-Kalkınma-Planı-1968-1972.pdf, Erişim Tarihi: 24.11.2021.

T. C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 3. BYKP (1933-1977), https://www.sbb.gov.tr/wpcontent/uploads/2018/11/Üçüncü-Beş-Yıllık-Kalkınma-Planı-1973-1977.pdf, Erişim Tarihi: 24.11.2021.

T. C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 4. BYKP (1979-1983), https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/20 18/11/Dördüncü-Beş-Yıllık-Kalkınma-Planı-1979-1983.pdf, Erişim Tarihi: 24.11.2021.

T. C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 5. BYKP (1985-1989), https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Beşinci-Beş-Yıllık-Kalkınma-Planı-1985-1989.pdf, Erişim Tarihi: 24.11.2021.

T. C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 6. BYKP (1990-1994), https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Altıncı-Beş-Yılllık-Kalkınma-Planı-1990-1994.pdf, Erişim Tarihi: 24.11.2021.

T. C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 7. BYKP (1996-2000), https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Yedinci-Beş-Yıllık-Kalkınma-Planı-1996-2000.pdf, Erişim Tarihi: 24.11.2021.

T. C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 8. BYKP (2001-2005), https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/ Sekizinci-Beş-Yıllık-Kalkınma-Planı-2001-2005.pdf, Erişim Tarihi: 24.11.2021.

T. C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 9. Kalkınma Planı (2007-2013), https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/ Dokuzuncu-Kalkınma-Planı-2007-2013.pdf, Erişim Tarihi: 24.11.2021.

T. C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 10. Kalkınma Planı (2014-2018), https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/ Onuncu-Kalkınma-Planı-2014-2018.pdf, Erişim Tarihi: 24.11.2021.

T. C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 11. Kalkınma Planı (2019-2023), https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2019/11/ON_BIRINCI_KALKINMA-PLANI_2019-2023.pdf, Erişim Tarihi: 24.11.2021

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2019. İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması SEGE-2017, Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü Yayını Sayı: 3 Ankara.

Tekin, A., (2011), Küreselleşen Dünyada Bölgesel Kalkınma Dinamikleri, Kamu Politikaları ve Bölgesel Kalkınma Ajansları, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı.30, 37-48.

Yayar, R. & Demir, Y. (2015). Bölgesel Kalkınma Ve Yatırım Teşvikleri: Tokat İlinde Bir Uygulama. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı.39, 119-146.

Kaynakça

Acar, M. (2006). DTÖ ve AB Işığında Türk Tarımının Geleceği. Orion Yayınevi, Ankara, 278.

Aksoy, S. (1971). 100 [Yüz] soruda Türkiye'de toprak meselesi. Gerçek Yayinevi.

ATO & TZD (2004). 60 Soru 60 Cevap, Türkiye Tarımı Sorunları ve Çözüm Önerileri, ATO Yayınları

Başol, K. (1994).Türkiye Ekonomisi, Anadolu Matbaası, İzmir

Bülbül M. (2006). Tarımsal İşletmelerin Finansmanı, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara

Çoban, O. (2009). Makro İktisat (MYO), Gazi Kitapevi, Ankara

Demirci, R. & Özçelik, A. (1990). Tarım Tarihi, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, Ankara

Dinler Z. (1996). Tarım Ekonomisi(IV. Basım), Ekin Yayınları, Bursa

Direk, M. (2010). Tarım Tarihi ve Deontoloji, Gazi Kitapevi, Ankara

Doğruel, F. (1993). Tarım destekleme politikaları ve sonuçları: ABD, AT ve Türkiye (Vol. 29). İstanbul Ticaret Odası

DPT(Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı), Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı,1963- 1967.

DPT(Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilat) (1963), İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, 1968-1972.

DPT(Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı) (1972), Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı, 1973-1977.

DPT(Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı) (1978). Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı.1979-1983.

DPT(Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı) (1984). Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı. 1985-1989.

DPT(Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı) (1989). .Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı. 1990-1994.

DPT(Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı) (1995). Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı. 1996-2000.

DPT(Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı) (2000). Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı. 2001-2004

DPT(Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı) (2006). Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı. 2007-2013.

DPT(Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı) (2013). Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı. 2014-2018.

DPT(Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı) (2019). Onbirinci Beş Yıllık Kalkınma Planı. 2019-2023.

Velay, A. D. (1978). Türkiye maliye tarihi. Maliye Bakanlığı Tetkik Kurulu Neşriyatı, (178-1978).

Eşiyok, A. (2004). Kalkınma sürecinde Tarım Sektörü: Gelişmeler, Sorunlar, Tespitler ve Tarımsal Politika Önerileri. Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. Genel Araştırmalar

FAOSTAT (Food and Organization Of United Nations) (2012). Tarımsal ticaret verileri. http://faostat.fao.org/site/535/default.aspx#ancor

Güran, T. (1987). Osmanlı Tarım Ekonomisi, 1840-1910. Türk İktisat Tarihi Yıllığı, (1).

İlkin, R. & Köksal, B. (1973). Türkiye'de İktisadi Politika Gelişimi. Yapı ve Kredi Bankası Yayını, Binbir Direk Matbaası, İstanbul

Karluk, S. R. (2009). Cumhuriyet'in ilanından günümüze Türkiye ekonomisinde yapısal dönüşüm. Beta.

Kesbiç, Y. & Ürüt, S. (2005). Rekabet Gücü ve Global Rekabette Türkiye'nin Yeri, Finans-Politik ve Ekonomik Yorumlar Dergisi. 483. 56-59.

KIYMAZ, T., SAÇLI, Y., Sektörler, İ., & Müdürlüğü, K. G. (2008). Tarım ve gıda ürünleri fiyatlarında yaşanan sorunlar ve öneriler. DPT İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü Tarım Dairesi, Yayın, (2767).

Oğuz, C. & Bayramoğlu, Z. (2014). Tarım Ekonomisi (1. Basım), Atlas Akademi, Konya

Önder, T., & Müdürlüğü, P. G. (2005). Para Politikasi: Araçlari, Amaçlari ve Türkiye Uygulamasi. Uzmanlik Yeterlilik Tezi, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasi Piyasalar Genel Müdürlügü.

Pamuk, Ş. (1988). II. Dünya Savaşı Yıllarında Devlet, Tarımsal Yapılar ve Bölüşüm, Türkiye'de Tarımsal Yapılar (1923-2000).Yurt Yayınları. 102-107.

Rehber, E., & Çetin, B. (1998). Tarım ekonomisi. Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı.

Sami, G. (1995). Sosyal Politikanın Temelleri (1. Baskı), Ezgi Kitapevi Yayınları, Bursa

Serin, V., ARICAN, E., YÜCEMEMİŞ, B., CİVAN, K., & IŞIL, G. (2007). İstihdam Perspektifinde AB Sürecinde Türk Tarımının Genel Sorunları ve Çözüm Önerileri. İstanbul: İTO yayınları, (2007-34).

Şahin, M. Y. (2002). Ülkemizde Tarım Sektörünün Yeri, Önemi ve Sektöre İlişkin Teşvik Uygulamaları, T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı, Araştırma ve İncele me Dizisi (30), Hazine Müsteşarlığı Matbası, Ankara

TCKİB (Türkiye Cumhuriyeti Köy İşleri Bakanlığı) (2004). Osmanlı'dan Günümüze Tarım ve Tarıma Hizmet Veren Kurumların Teşkilatlanma Süreçleri.

TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği) (1990). Türkiye'de GSMH, Yayın No:40, ÖYK-15.

Tokgöz, E. (2007). Türkiye'nin İktisadi Gelişme Tarihi (1914 -2007) (8. Baskı), İmaj Yayınevi, Ankara

TOPUZ, A. G. H. (2007). Cumhuriyet Dönemi Ekonomisinde Tarimsal Yapinin Incelenmesi (1923-1950). Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 12(3), 377-390.

Tufan, Ayhan (1997). Türkiye Ekonomisi, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, Ankara

TUİK (Türkiye İstatistik Kurumu) (2013b). Nüfus ve Demografik İstatistikler. http://www.tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul.

Tunç, H. (2002). Türk sanayi ve Ekonomisinin 2002 yılı beklentileri, İSO Dergisi, Sayı:430

Tüzemen, V. (2007). Dünyada enflasyon hedeflemesi politikasının uygulanışı ve Türkiye'de uygulanabilirliği (Doctoral dissertation, Sosyal Bilimler).

TZOB (Türkiye Ziraat Odalar Birliği) (1990). Planlı Dönemde Rakamlarla Türkiye Tarım Sektörü, TZOB Yayınları, Ankara.

Yeni, R., & Dölekoğlu, C. Ö. (2003). Tarımsal Destekleme Politikasında Süreçler ve Üretici Transferleri. Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü Yayın, (98)

Yilmaz, B. (2003). Turkeys Competitiveness in the European Union: A Comparison with Five Candidate Countries-Bulgaria, The Czech Republic, Hungary, Poland, Romania-and the EU15 (No. 12). Ezoneplus working paper.

Yuan, Y. & Awokuse, T. (2003). Exchange Rate Volatility and U.S. Poultry Exports: Evidence From Panel Data. Selected Paper for Annual Meetings of The American Agricultural Economics (AAEA) Meeting in Montreal, Canada.

Zeynep, D. (2006). Cumhuriyetin KuruluÇundan günümüze Tarımsal GeliÇmeler. S. Demirel Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi.1(1). 1 -12

Kaynakça

Akkaya, Murat (2018). Hedonik Konut Fiyat Endeksini Etkileyen Faktörlerin Analizi, Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 33(2), 435- 454.

Dickey, David A. & Wayne A. Fuller (1981). Likelihood Ratio Statistics for Autoregressive Time Series with A Unit Root, Econometrica, 49(4), 1057-1072.

Eğilmez, M. (2019). Ekonominin Temelleri Kavramlar ve Kurumlar, Remzi Kitabevi, İstanbul

Granger, Clive W. J. (1969). Investigating Causal Relations by Econometric Models and Cross-Spectral Methods, Econometrica, 37(3), 424-438.

Johansen, Søren (1988). Statistical Analysis of Cointegration Vectors, Journal of Economic Dynamics and Control, 12(2-3), 231-254.

Johansen, Søren & K Juselius (1990). Maxsimum Likelihood Estimation Inference on Cointegration with Applications to the Demand for Money, Oxford Bulletin of Economics and Statistics, 52(2), 169-210.

Kılcı, E. N. (2019), Konut Kredisi Faiz Oranları ile İpotekli Konut Satışları Arasındaki İlişkinin Analizi; Türkiye Örneği, Turkish Studies – Economics, Finance, Politics, 14(1), 95-107.

Kolcu, F. & N. Yamak (2018). Gelir ve Faiz Oranlarının Konut Fiyatları Üzerindeki Kısa ve Uzun Dönem Etkileri, International Journal of Economic and Administrative Studies, (Prof. Dr. Harun Terzi Özel Sayısı), 141-152.

Kördiş, G., S. Işık & M. Mert (2014). Antalya'da Konut Fiyatlarını Etkileyen Faktörlerin Hedonik Fiyat Modeli İle Tahmin Edilmesi, Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi, 14(28), 103-132.

Lebe, F. & Y. E. Akbaş (2014). Türkiye'nin Konut Talebinin Analizi: 1970-2011. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 28(1), 57-83.

Noyan Yalman, İ. & Ş. M. Koşaroğlu (2021). Hedonik Konut Fiyat Endeksi ve Reel Sektör Güven Endeksi Arasındaki İlişkinin Türkiye için Analizi, Ed: Yüksel Aydın, Ekonomi ve Finans Çalışmaları, Nobel Yayınevi, Ankara.

Özkurt, H. (2007). Türkiye Ekonomisinde Konut Sektörü: Gelişimi ve Alternatif Finansman Modelleri, Sosyal Bilimler Dergisi, 1, 159-173.

Öztürk, N. & E. Fitöz (2009). Türkiye'de Konut Piyasasının Belirleyicileri: Ampirik Bir Uygulama, ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 5(10), 21-46.

Polat, M. A. & E. Fendoglu (2021). İnşaat Sektörünün Ekonomik Büyüme ve Finansal Piyasalar Üzerindeki Etkileri: Türkiye Örneği, Business and Economics Research Journal, 12(3), 575-598.

Tarı, Recep (2016), Ekonometri, Kocaeli Üniversitesi Vakfı Yayınları, Kocaeli.

Topallı, Nurgün (2015). Türkiye'de Beşeri Sermaye ve Büyüme İlişkisinin Ekonometrik Bir Analizi, Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 34(1), 217-234.

Uysal, D. & M. Yiğit (2016). Türkiye'de Konut Talebinin Belirleyicileri (1970-2015): Ampirik Bir Çalışma, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 19(1), 185-209.

Wilhelmsson, M. (2020). What Role Does the Housing Market Play for the Macroeconomic Transmission Mechanism?, Journal of Risk and Financial Management, 13(6), 1-17.

Yılmaz, S. & M. Yapar (2016). Türkiye Ekonomisinde İnşaat Sektörü, Ed: Syfettin Erdoğan & Ayfer Gedikli, Türkiye Ekonomisinin Dönüşümü, Umuttepe Yayınları, İstanbul.

Kaynakça

Akalın, U. S., Tüfekçi, S. (2014). Türkiye'nin Petrol Politikaları ve Enerji Özelleştirmelerine Bir Bakış, İktisat Politikaları Araştırmaları Dergisi, 1(1), 51-66.

Allen, R. C. (2009). The British Industrial Revolution in Global Perspective, Cambridge University Press, New York.

Alpay, Y. & Alkin, E. (2017). Olaylarla Türkiye Ekonomisi-Yirminci Yüzyıl Türkiye Ekonomi Tarihi, Hümanist Yayınları, İstanbul.

Arzu, V. & Koraltürk M. (2010). II. Meşrutiyet'ten Erken Cumhuriyet'e Milli İktisadın Sürekliliği ve İzmir İktisat Kongresi, Çağdaş Türkiye Araştırmaları Dergisi, 9(20), 127-142.

Boratav, K. (2005). Türkiye İktisat Tarihi 1908-2002, İmge Kitabevi, Ankara.

Damlıbağ, F. (2020). Osmanlı Devleti'nde Elektriğin Yaygınlaşması, Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi, XX(40), 149-173.

Demir, A. (1980). Türkiye'de Cumhuriyet Döneminde Enerji Politikaları, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 35(01), 107-127.

Demir, Ö. (2017) İkinci Dünya Savaşı'na Kadar Türkiye'de Madencilik Alanındaki Gelişmeler, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5(40), 478-490.

Erol, E. (2007). Türkiye'de Elektrik Enerjisinin Tarihi Gelişimi: 1902-2000, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Halet, H. (1933). Cumhuriyet Türkiyesi=Elektrikli Türkiye, Fazilet Matbaası, İstanbul.

Haykır, Y. & Demir, Ö. (2017). 6326 Sayılı Petrol Kanunu ve Demokrat Parti Dönemi Petrol Politikası, SUTAD, (41), 251-269.

Hiçşaşmaz, M. (1957). Türkiye'de Elektrik Enerjisi, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 12(03), 1-25.

Karagöl, E. T. & Tür, M. R. (2017). Türkiye'de Elektrik Enerjisi, SETA Rapor, https://www.setav.org/rapor-turkiyede-elektrik-enerjisi/ e.t: 05.11.2021.

Kepenek, Y. & Yentürk, N. (2007). Türkiye Ekonomisi, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Kıyıcı, F. (2021). Demokrat Parti Dönemi (1950-1960) Erzurum Kamu Yatırımlarına Bir Örnek: Tortum Hidroelektrik Santrali, Anasay, 5(15), 51-71.

Mutluer, M. (1990). Gelişimi, Yapısı ve Sorunlarıyla Türkiye'de Enerji Sektörü, Ege Coğrafya Dergisi, 5(1), 181-214.

Özdemir, N. (2016). İmparatorluktan Cumhuriyete Türkiye'de Elektriğin Tarihsel Gelişimi (1850-1938), Osmanlı Medeniyeti Araştırmaları Dergisi, 2(3), 17-32.

Özeken, A. A. (1944). Ereğli Kömür Havzası Tarihi Üzerine Bir Deneme, Journal of Istanbul University Law Faculty, 9 (3-4) , 516-563.

Öztel, M. (2013). Tanzimat Dönemi ve Sonrasında İstanbul'un Temel İhtiyaçlarından Odun ve Kömür'ün (Mahrukat) Üretim Sürecinde ve Arz Piyasasında Yaşanan Problemler, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6(24), 282-305.

Quataert, D. (1985) 19.yy'da Osmanlı Devleti'nde Madencilik, İçinde: Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi, 4. Cilt, İletişim Yayınları, İstanbul.

Quataert, D. (2006). Miners and the State in the Ottoman Empire The Zonguldak Coalfield, 1822–1920, Berghah Books, New York.

Şakul, K. (2016). Osmanlıların İlk Maden Kömürcülüğü Girişimi: Yedikumlar Kömür Madeni Mukataası, Osmanlı Bilimi Araştırmaları, XVIII/1, 39-52.

Şavkılı, C. (2019). Osmanlı Devleti'nin Son Döneminden Demokrat Parti İktidarına Petrol Politikaları (1861-1950). Business & Management Studies: An International Journal, 7(1), 373-402.

Takım, A. (2012). Demokrat Parti Döneminde Uygulanan Ekonomi Politikaları ve Sonuçları, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 67(2), 157-187.

TEİAŞ, Türkiye ve Kişi Başına Kurulu Güç, Brüt Üretim ve Net Tüketiminin Yıllar İtibari ile Gelişimi, https://www.teias.gov.tr/tr-TR/turkiye-elektrik-uretim-iletim-istatistikleri (e.t: 05.11.2021).

TEİAŞ, Türkiye'nin Kurulu Gücünün Yıllar İtibariyle Gelişimi (1923-2020), https://www.teias.gov.tr/tr-TR/turkiye-elektrik-uretim-iletim-istatistikleri (e.t: 05.11.2021).

Tok, A. (2017). From Wood to Coal: The Energy Economy in Ottoman Anatolia and the Balkans (1750-1914), Boğaziçi University, Ataturk Institute for Modern Turkish History, Yayınlanmamış Doktora Tezi.

TUİK. (2012). İstatistik Göstergeler 1923-2011.

Wrigley, E. A. (2010). Energy and the English Industrial Revolution, Cambridge University Press, New York.

Yılmaz, O. A. & Uslu, T. (2007). Energy Policies of Turkey during the Period 1923-2003, Energy Policy, (35), 258-264.

Yılmaz, S. & Kalkan, D. K. (2017). Enerji Güvenliği Kavramı: 1973 Petrol Krizi Işığında Bir Tartışma, ANKASAM-Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi, 1(3), 169-199.

Yurtoğlu, N. (2017). Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Petrol Arama Politikaları (1923-1950), Gazi Akademik Bakış, 10(10), 145-168.

Yücel, F. (2014). Cumhuriyet Türkiye'sinin Sanayileşmede İlk Önemli Adımı: Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı 1934-1938, TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası, Ankara.

Yücel, F. (2014). Cumhuriyet Türkiye'sinin Sanayileşmede İlk Önemli Adımı: Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı 1934-1938, TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası, Ankara.

Kaynakça

Baştürk, F. H. Türk Sigortacılık Sektörünün 2007-2018 Yıllarına Ait Performansının Oran Analizi Yöntemi ile Ölçülmesi ve Sektörün Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Uluslararası Sosyal Biilimler Dergisi, 4(2), 235-264.

Çipil, Mahir Sigorta, İstanbul, Optimist Yayım ve Dağıtım, 2011.

Engin, C., & Karakuş, B. (2020). Dünya, Avrupa Birliği ve Türkiye'de Sigorta Sektörü. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(2), 173-189.

https://www.tsb.org.tr/tr (23.10.2021)

https://www.tuik.gov.tr/ (28.10.2021)

Işık, Ö. (2019). Türkiye'de hayat dışı sigorta sektörünün finansal performansının CRITIC tabanlı TOPSIS ve MULTIMOORA yöntemiyle değerlendirilmesi. Business & Management Studies: An International Journal, 7(1), 542-562.

OECD Insurance Statistics, 2020. https://www.oecd-ilibrary.org/finance-and-investment/oecd-insurance-statistics_2307843x (29.10.2021)

Özbolat, Murat, Temel Sigortacılık Mevzuat – Organizasyon- Uygulama, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 7. Baskı, 2017.

Pradhan, R. P., Arvin, M. B., Bahmani, S., Bennett, S. E., & Hall, J. H. (2017). Insurance–growth nexus and macroeconomic determinants: evidence from middle-income countries. Empirical Economics, 52(4), 1337-1366.

Şahin, Murat Sigortacılığa Giriş ve Güncel Sigortacılık Hukuku, Bursa, Ekin Yayınevi, 2019.

Şamiloğlu, F., Fatoş, E. S. E. R., & Bağcı, H. (2019). Türkiye'de Sigortacılık Sektörünün Makroekonomik Değişkenlerle Olan İlişkisi. Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 8(1), 24-40.

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulu, Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetleri Hakkında Rapor. https://www.hmb.gov.tr/sigortacilik-ve-ozel-emeklilik-raporlari (24.10.2021)

Türk Ticaret Kanunu

Uralcan, G. Ş. (2012). Sigorta faaliyetlerinin işlevsel açıdan değerlendirilmesi ve türk sigorta sektörünün bu bağlamda dünya sigorta şirketleriyle karşılaştırılması. Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 4(1), 125-134.

Yaslıdağ, B. (2017), Sigortacılık, 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yayla, Ş. O. (2019). Sigortacılık ve Türkiye'de Sigorta Sektörünün Durumu. Liberal Düşünce Dergisi, 24(94), 107-125.

Kaynakça

Ács, Z.J., Szerb, L., Autio, E. & Lloyd, A. (2017). The Global Entrepreneurship Index 2017. The Global Entrepreneurship and Development Institute, Washington, D.C. USA

Ács, Z.J., Szerb, L., & Lloyd, A. (2018). The Global Entrepreneurship Index 2018. The Global Entrepreneurship and Development Institute, Washington, D.C. USA

Aşkın, A. Nehir, S. & Vural, S.Ö. (2011). Tarihsel Süreçte Girişimcilik Kavramı ve Gelişimi. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi. 6(2): 55-72.

Doğru, C. (2008). Osmanlı Toplumunda Kapitalist-Girişimci Sınıfın ve İnsan Tipinin Oluşumunu Engelleyen Faktörler. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 11(1): 75-91.

Doing Business 2020. (2020). World Bank. Comparing Business Regulation in 190 Economies. Washington, DC: World Bank. © World Bank. https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/32436 License: CC BY 3.0 IGO.

Durukan, T. (2006). Dünden Bugüne Girişimcilik ve 21.Yüzyılda Girişimciliğin Önemi. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 1/2, Aralık.

Shaker A.Z. (2021). International entrepreneunship in the post Covid World, Journal of World Business 56, (2021), 1-7

Şahin, H. & Palta, S. (2020). Türkiye'de Girişimciliğin Gelişimini Etkileyen Yapisal Etmenler Üzerine Bir Değerlendirme, *Yönetim Ve Ekonomi,* Yıl:2020 Cilt:27 Sayı:3, 511-534

https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/bd_esms.htm

https://thegedi.org

https://www.doingbusiness.org

https://www.eticaret.gov.tr

https://www.tobb.org.tr/

https://www.tuik.gov.tr/

https://www.untfsurvey.org

Kaynakça

Azhari, A. (2021). Legal Review of Consumer Law Protection on Personal Data on Digital Platform. Indonesia Private Law Review, 2(1), 59-72.

Baldi, S. (2017). Regulation in the Platform Economy: Do We Need a Third Path? Munich Business School Insights.

Becan, C. (2021). Covid-19 Pandemi Döneminde Dijital Tüketim Alanı Olarak Yeni Nesil Alışveriş Platformlarına Yönelik Motivasyon Faktörleri Üzerine Bir Saha Araştırması. İNİF E-Dergi, 6(1), 53-78.

Berman, S. J., Battino, B., & Feldman, K. (2011). New Business Models for Emerging Media and Entertainment Revenue Opportunities. Strategy & Leadership, 39(3), 44-53.

Bonina, C., Koskinen, K., Eaton, B., & Gawer, A. (2021). Digital Platforms for Development: Foundations and Research Agenda. Information Systems Journal, 31(6), 869-902.

Brodie, R. J., Ilic, A., Juric, B., & Hollebeek, L. (2013). Consumer Engagement in a Virtual Brand Community: An Exploratory Analysis. Journal of Business Research, 66(1), 105-114.

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies. Norton & Company, New York.

Calderon, C. A. A., Mohan, E. R., & Ng, B. S. (2015). Development of a Hospital Mobile Platform for Logistics Tasks. Digital Communications and Networks, 1(2), 102-111.

Carolan, M. (2020). Acting Like an Algorithm: Digital Farming Platforms and the Trajectories They (Need Not) Lock-In. Agriculture and Human Values, 37(4), 1041-1053.

Chakravarthy, B., & Henderson, J. (2007). From a Hierarchy to a Heterarchy of Strategies: Adapting to a Changing Context. Management Decision, 45(3), 642-652.

Chandna, V. (2021). Social Entrepreneurship and Digital Platforms: Crowdfunding in the Sharing-Economy Era. Business Horizons, In Press.

Chang, J., & Lee, D. (2022). Changes in User Experience and Satisfaction as Media Technology Evolves: The Reciprocal Relationship between Video Games and Video Game-Related Media. Technological Forecasting and Social Change, 174, 121219.

Chen, P.-Y., Wu, S., & Yoon, J. (2004). The Impact of Online Recommendations and Consumer Feedback on Sales. ICIS 2004 Proceedings, 58.

Chhabra, T. (2016). Amazon Business Model | How Does Amazon Make Money? | Feedough. https://www.feedough.com/amazon-business-model/. Erişim Tarihi: 01.11.2021.

Christensen, W. & Suess, R. (1978). Hobbyist Computerized Bulletin Board. BYTE Publications, 150-157.

Curry, D. (2021). App Store Data. https://www.businessofapps.com/data/app-stores/. Erişim Tarihi: 20.11.2021.

David-West, O., & Evans, P. C. (2016). The Rise of African Platforms A Regional Survey. The Emerging Platform Economy Series, 2, 1-20.

Deuze, M. (2006). Participation, Remediation, Bricolage: Considering Principal Components of a Digital Culture. The Information Society, 22(2), 63-75.

Dey, B. L., Yen, D., & Samuel, L. (2020). Digital Consumer Culture and Digital Acculturation. International Journal of Information Management, 51, 102057.

Digiole. (2021). Platform Economy. https://www.digiole.com/. Erişim Tarihi: 25.10.2021.

Drucker, P. (1992). The New Society of Organizations. Harvard Business Review, September/October, 95-105.

Eriş, U. (2011). Türkiye'de Hacking (Kırıcı) Kültürü. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 2, 22-44.

Farrell, D., & Greig, F. (2016). Paychecks, Paydays, and the Online Platform Economy: Big Data on Income Volatility. SSRN Scholarly Paper, 2911293.

Fay, R. (2019). "Digital Platforms Require a Global Governance Framework" içinde Models for Platform Governance. A CIGI Essay Series. Centre for International Governance Innovation.

Feld, H. (2019). The Case for the Digital Platform Act: Market Structure and Regulation of Digital Platforms. Roosevelt Institute, https://www.publicknowledge.org/assets/uploads/documents/Case_for_the_Digital_Platform_Act_Harold_Feld_2019.pdf. Erişim Tarihi: 30.10.2021.

Filippi, F. D., Coscia, C., & Cocina, G. G. (2020). Digital Participatory Platforms for Urban Regeneration: A Survey of Italian Case Studies. International Journal of E-Planning Research, 9(3), 47-67.

Freud, S. (1923). The Ego And The Id (1923). TACD Journal, 17(1), 5-22.

Garwa, R. (2019). Regulating Them Softly. A CIGI Essay Series. Centre for International Governance Innovation.

Gawer, A., & Cusumano, M. A. (2014). Industry Platforms and Ecosystem Innovation. Journal of Product Innovation Management, 31(3), 417-433.

Goodwin, T. (2015). The Battle Is For The Customer Interface. TechCrunch. https://social.techcrunch.com/2015/03/03/in-the-age-of-disintermediation-the-battle-is-all-for-the-customer-interface/. Erişim Tarihi: 01.11.2021.

Gupta, M. (2020). Blockchain for Dummies (3rd IBM Edition). John Wiley & Sons, Hoboken, NJ.

Hagen, B., Zucchella, A., & Ghauri, P. N. (2018). From Fragile to Agile: Marketing as a Key Driver of Entrepreneurial Internationalization. International Marketing Review, 36(2), 260-288.

Hajli, M. N. (2014). The Role of Social Support on Relationship Quality and Social Commerce. Technological Forecasting and Social Change, 87, 17-27.

Harris, W. L. & Wonglimpiyarat, J. (2019). Blockchain Platform and Future Bank Competition. Foresight, 21(6), 625-639.

Hechter, M., & Opp, K.-D. (2001). Social Norms. Russell Sage Foundation.

Heinrichs, H. (2013). Sharing economy: A Potential New Pathway to Sustainability. GAIA, 22(4), 228-231.

Hohlov, Y., & Ershova, T. (2018). Competing in the Digital Age: Policy Implications for the Russian Federation.

Jamali, H. R., Nicholas, D. & Herman, E. (2015). Scholarly Reputation in the Digital Age and the Role of Emerging Platforms and Mechanisms. Research Evaluation, 25(1), 37-49.

Johnson, N. J. (2014). What Makes Platforms Different from Traditional Businesses? Applico-Platform Innovation. https://www.applicoinc.com/blog/what-makes-platforms-different-from-traditional-businesses/. Erişim Tarihi: 01.11.2021.

Kapoor, K., Ziaee Bigdeli, A., Dwivedi, Y. K., Schroeder, A., Beltagui, A., & Baines, T. (2021). A Socio-Technical View of Platform Ecosystems: Systematic Review and Research Agenda. Journal of Business Research, 128, 94-108.

Kadushin, C. (2012). Understanding Social Networks: Theories, Concepts and Findings, Oxford University Press, New York.

Kalelioğlu, E. (2019). Türkiye'de En Çok Aboneye Sahip İçerik Platformları Açıklandı: BluTV Zirvede. https://www.webtekno.com/turkiye-video-akis-hizmet-oran-blutv-netflix-h102611.html. Erişim Tarihi: 23.11.2021.

Karagülle, O. A. (2020). Dijital Platformlarda Pazar Gücünün Belirlenmesi, Uzmanlık Tezi Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri Serisi, No: 171.

Kemp, S. (2021). Global Digital Overview-January [Annual Report]. https://datareportal.com/reports/digital-2021-global-overview-report. Erişim Tarihi: 01.11.2021.

Keskin, B. (2018). Van Dijk, Poell, and de Wall, The Platform Society: Public Values in a Connective World. Markets, Globalization & Development Review, 3(3), 1-6.

Kim, K. & Tse, E. (2014). Dynamic Competition Strategy for Online Knowledge-Sharing Platforms, International Journal of Electronic Commerce, 16(1), 41-76.

Kingsnorth, S. (2016). Digital Marketing Strategy: An Integrated Approach to Online Marketing (1st edition). Kogan Page.

Kitapcı, İ. (2019). Joseph Schumpeter'in Girişimcilik ve İnovasyon Anlayışı: Yaratıcı Yıkım Kavramı ve Geçmişten Günümüze Yansımaları. Journal of Empirical Economics and Social Sciences, 1(2), 54-74.

Koçer, S. & Öksüz, G. (2015). Elektronik İşe Alma Sürecinde Özel İstihdam Bürolarının Rolü: Adecco Türkiye ve Kariyer.Net İncelemesi. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 11(24), 182-203.

Kumar, A., Bezawada, R. & Rishika, R. (2015). From Social to Sale: The Effects of Firm Generated Content in Social Media on Customer Behavior. Journal of Marketing, 80(1), 7-25.

Lanzolla, G., Lorenz, A., Miron-Spektor, E., Schilling, M., Solinas, G., & Tucci, C. L. (2020). Digital Transformation: What is New if Anything? Emerging Patterns and Management Research. Academy of Management Discoveries, 6(3), 341-350.

Largest Companies by Market Cap. (2021). SizzlingStocks Newsletter. https://companiesmarketcap.com/. Erişim Tarihi: 29.10.2021.

Liu, W., Sidhu, Anupreet, Beacom, A. M. & Valente, T. W. (2017). Social Network Theory. The International Encyclopedia of Media Effects, John Wiley & Sons Inc.

Lobel, O. (2016). The Law of the Platform. Minnesota Law Review, 101(87), 87-166.

Mattila, J., & Seppälä, T. (2016). Digital Trust, Platforms, and Policy, ETLA Briefs (42), 1-2.

Mauri, A. G. & Minazzi, R. (2013). Web Reviews Influence on Expectations and Purchasing Intentions of Hotel Potential Customers. International Journal of Hospitality Management, 34, 99-107.

McAfee, A. & Brynjolfsson, E. (2014). Machine Platform Crowd: Harnessing Our Digital Future. Norton & Company, New York.

Morell, M. F. & Espelt, R. (2019). A Framework to Assess the Sustainability of Platform Economy: The Case of Barcelona Ecosystem. Sustainability, 11(22), 6450.

Nash, V., Bright, J., Margetts, H., & Lehdonvirta, V. (2017). Public Policy in the Platform Society. Policy & Internet, 9(4), 368-373.

Nwankpa, J. K., & Roumani, Y. (2016, Aralık 11). IT Capability and Digital Transformation: A Firm Performance Perspective. 37th International Conference on Information Systems, Dublin, Ireland, 10-13 December.

OECD. (2011). Digital Identity Management. Enabling Innovation and Trust in the Internet Economy. OECD Publishing.

OECD. (2016). Protecting Consumers in Peer Platform Markets: Exploring the Issues. OECD Publishing.

Olson, M. J., & Kemp, S. J. (2015). Sharing Economy. An In-Depth Look At Its Evolution & Trajectory Across Industries. Investment Research Report, PiperJaffray.

Parker, G. G., Alstyne, M. W. V., & Choudary, S. P. (2016). Platform Revolution: How Networked Markets are Transforming the Economy--and How to Make Them Work for You. Norton & Company, New York.

Poell, T., Nieborg, D., & van Dijck, J. (2019). Platformisation. Internet Policy Review, 8(4), 1-13.

Pokutta, Dalia A. (2017). Food, Economy and Social Complexity in the Bronze Age World: A Cross-Cultural Study, Musaica Archaeologica, 2(1), 23-41.

Popescu, G. H. & Ciurlău, F. C. (2019). Making Decisions in Collaborative Consumption: Digital Trust and Reputation Systems in the Sharing Economy. Journal of Self-Governance and Management Economics, 1, 7-12.

Ramaswamy, V. (2020). Leading the Experience Ecosystem Revolution: Innovating Offerings as Interactive Platforms. Strategy & Leadership, 48(3), 3-9.

Rekabet Terimleri Sözlüğü (2019). Rekabet Kurumu, https://www.rekabet.gov.tr/Dosya/genel-dosya/rk-terimleri-sozlugu-2018-pdf. Erişim Tarihi: 24.10.2021.

Rodoplu Şahin, D. & Uslu, T. (2013). Bilgi Yönetiminin İnşaat ve Emlak Sektöründeki Dönüşüme Etkisinin İncelenmesi. Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi, 8(2), 41-58.

Roma, P. &Vasi, M. (2019). Diversification and Performance in the Mobile App Market: The Role of the Platform Ecosystem. Technological Forecasting & Social Change, 147, 123-129.

Rosenberg, D., Liu, L., Levin, M. J., Klimscha, F., & Shalem, D. (2021). From Hangovers to Hierarchies: Beer Production and Use During the Chalcolithic Period of the Southern Levant – New Evidence from Tel Tsaf and Peqi'in Cave. Journal of Anthropological Archaeology, 64, 101361.

Salet, X. (2021). The Search for the Truest of Authenticities: Online Travel Stories and Their Depiction of the Authentic in the Platform Economy. Annals of Tourism Research, 88, 103175.

Sarıyer, N. (2020). Müşterilerin Sosyal Medya Girişimcilerinden Aldıkları Ürünlere Yabancılaşmaları, zmir Sosyal Bilimler Dergisi, 2(1), 1-8.

Schumpeter, J. A. (1934). The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle. SSRN Scholarly Paper, 496199.

Schwab, K. (2015). The Fourth Industrial Revolution. Foreign Affairs. https://www.foreignaffairs.com/articles/2015-12-12/fourth-industrial-revolution. Erişim Tarihi: 01.11.2021.

Sharma, D., Shukla, R., Giri, A. K., & Kumar, S. (2019). A Brief Review on Search Engine Optimization. 2019 9th International Conference on Cloud Computing, Data Science Engineering (Confluence), 687-692.

Spagnoletti, P., Resca, A. & Lee, G. 2015. A Design Theory for Digital Platforms Supporting Online Communities: A Multiple Case Study. Journal of Information Technology, 30, 364-380.

Steinberg, M. (2019). The Platform Economy: How Japan Transformed the Consumer Internet. University Of Minnesota Press, Minnesota.

Stockwell, S., Schofield, P., Fisher, A., Firth, J., Jackson, S. E., Stubbs, B., & Smith, L. (2019). Digital Behavior Change Interventions to Promote Physical Activity and/or Reduce Sedentary Behavior in Older Adults: A Systematic Review and Meta-Analysis. Experimental Gerontology, 120, 68-87.

Tanaamah, R., & Bezaleel, M. (2014). Javanese Culture Digitalization in a Knowledge Management Framework At Kasunanan Surakarta Palace. International Journal of Computer Science Issues 1694-0814, 11, 125-133.

Tanniru, M. R., Agarwal, N., Sokan, A., & Hariri, S. (2021). An Agile Digital Platform to Support Population Health—A Case Study of a Digital Platform to Support Patients with Delirium Using IoT, NLP, and AI. International Journal of Environmental Research and Public Health, 18(11), 5686.

Teece, D. J. (2017). "Dynamic Capabilities and (Digital) Platform Lifecycles" içinde Entrepreneurship, Innovation, and Platforms (C. 37, ss. 211-225). Emerald Publishing Limited.

Totten, E. (2021). 3 Different Types of eCommerce Marketplaces and 6 Examples to Leverage Them. Divante eCommerce Solutions. https://www.divante.com/blog/different-types-ecommerce-marketplaces-examples-leverage. Erişim Tarihi: 20.11.2021.

Tran, G. A., & Strutton, D. (2020). Comparing Email and SNS Users: Investigating E-Servicescape, Customer Reviews, Trust, Loyalty and E-WOM. Journal of Retailing and Consumer Services, 53, 101782.

Tupikovskaja-Omovie, Z., & Tyler, D. (2021). Eye Tracking Technology to Audit Google Analytics: Analysing Digital Consumer Shopping Journey in Fashion M-Retail. International Journal of Information Management, 59, 102294.

Uçak, N. Ö., & Al, U. (2000). Internet'te Bilgi Arama Davranışları. Türk Kütüphaneciliği, 14(3), 317-331.

Vadana, I.-I., Torkkeli, L., Kuivalainen, O., & Saarenketo, S. (2019). "The Internationalization of Born-Digital Companies" içinde A. Chidlow, P. N. Ghauri, T. Buckley, E. C. Gardner, A. Qamar, & E. Pickering (Ed.), The Changing Strategies of International Business: How MNEs Manage in a Changing Commercial and Political Landscape (ss. 199-220). Springer International Publishing.

van Dijck, J., Poell, T., & Waal, M. de. (2018). The Platform Society: Public Values in a Connective World. Oxford University Press, New York.

van Dijck, J. (2020). Governing Digital Societies: Private Platforms, Public Values. Computer Law & Security Review, 36, 105377.

Visnjic, I., Jovanovic, M. Neely, A. & Engwall, M. (2017). What Brings the Value to Outcome-Based Contract Providers? Value Drivers in Outcome Business Models. International Journal of Production Economics, 192, 169-181.

von Briel, F. & Davidsson, P. (2019). Digital Platforms and Network Effects: Using Digital Nudges for Growth Hacking. Fortieth International Conference on Information Systems, Munich, 15-18 December.

Wang, H., Du, R. & Olsen, T. (2018). Feedback Mechanisms and Consumer Satisfaction, Trust and Repurchase Intention in Online Retail. Information Systems Management, 35(3), 201-219.

Wang, Y., Xu, G., Liu, X., Mao, W., Si, C., Pedrycz, W., & Wang, W. (2020). Identifying Vulnerabilities of SSL/TLS Certificate Verification in Android Apps with Static and Dynamic Analysis. Journal of Systems and Software, 167, 110609.

Warner, K. S. R., & Wäger, M. (2019). Building Dynamic Capabilities for Digital Transformation: An Ongoing Process of Strategic Renewal. Long Range Planning, 52(3), 326-349.

Wiener, M. (2021). Rezension „Platform Revolution". HMD Praxis der Wirtschaftsinformatik, 58(3), 676-680.

Xu, X., Zeng, S., & He, Y. (2021). The Impact of Information Disclosure on Consumer Purchase Behavior on Sharing Economy Platform Airbnb. International Journal of Production Economics, 231, 107846.

Yan, Z., & Cofta, P. (2004). A Mechanism for Trust Sustainability Among Trusted Computing Platforms. Içinde S. Katsikas, J. Lopez, & G. Pernul (Ed.), Trust and Privacy in Digital Business (ss. 11-19). Springer.

Zarsky, T. (2015). Social Justice, Social Norms and the Governance of Social Media. SSRN Scholarly Paper, 35(1), 138-172 .

Zerenler, M. (2007). Dijital İş Yaşamı: Tüm Boyutlarıyla Elektronik Ticaret (2. Baskı). Gazi Kitapevi, Ankara.

Zhang, J., Chan, F. T. S., & Li, P. (2003). Agent- and CORBA-Based Application Integration Platform for an Agile Manufacturing Environment. The International Journal of Advanced Manufacturing Technology, 21(6), 460-468.

Zhevnyak, O., & Shablova, E. (2020). Legal Ways to Overcome Barriers to Developing Competition in the Digital Platform Services Market. Proceedings of the 2nd International Scientific Conference on Innovations in Digital Economy, 14-15 October.

GENEL
İKTİSADA GİRİŞ

Prof. Dr. Ersan BOCUTOĞLU Prof. Dr. Metin BERBER

9. BASKI
Gözden Geçirilmiş ve Test Soruları Eklenmiş

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.
Sertifika No: 0607-16-008681

Kapak - İç Tasarım ve Şekil Çizimleri: Prof. Dr. Metin Berber

ISBN: 978-625-7090-73-5

Baskı ve Cilt:
Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 15366

Baskı Tarihi:
1. Baskı; Ağustos 2012
2. Baskı; Ekim 2012
3. Baskı; Ağustos 2013
4. Baskı; Ağustos 2014
5. Baskı; Ekim 2015
6. Baskı; Temmuz 2016
7. Baskı; Eylül 2017
8. Baskı; Ağustos 2020
9. Baskı; Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

Prof. Dr. Ersan BOCUTOĞLU, Prof. Dr. Metin BERBER
GENEL İKTİSADA GİRİŞ

Yazar Web / E-Posta : **www.ersanbocutoglu.net**
ebocutoğlu@ktu.edu.tr

www.metinberber.com
berber@ktu.edu.tr

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI
BOCUTOĞLU Ersan, BERBER Metin
Genel İktisada Giriş / Ersan BOCUTOĞLU, Metin BERBER
9. Baskı, XVIII + 442 s, 19,5*24 cm
Kaynakça var, İndeks var
ISBN: 978-625-7090-73-5
1. Mikro İktisat, 2. Makro İktisat, 3. Genel Ekonomi, 4. Genel İktisada Giriş

ÖNSÖZ

Günlük hayatımızın vazgeçilmez bir parçası konumunda olan iktisadi olguların bütün toplum tarafından özümsenmesi adeta bir zorunluluk haline gelmiştir. Zira bireysel gerekse toplumsal anlamda alınan her kararın mutlaka iktisadi bir sonucu bulunmaktadır. Bu nedenle iktisadi konulara duyulan ilgi her geçen gün artmakta, gelecekle ilgili kararlar önsezilerden ziyade bilimsel ekonomik analizlere dayandırılmaktadır.

Genel anlamdaki ekonomik konuların ele alındığı bu kitap, iktisat bilimi ile ilk kez tanışan öğrencilere hitap etmektedir. Bu nedenle kitap kaleme alınırken dikkat edilen en önemli unsur, iktisadın karmaşık yapısının basite indirgenerek öğrencilere sade bir dille açık ve anlaşılır şekilde ifade edilmesi ve sevdirilmesi olmuştur.

Kitap, Meslek Yüksek Okulları ile İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinin; Mikro İktisada Giriş, Makro İktisada Giriş ve Genel İktisat derslerini alan öğrencilere yöneliktir. Toplam 26 bölümden oluşan kitabın içerik planlaması 13 bölüm Mikro iktisat ve 13 bölüm Makro iktisat şeklinde yapılmıştır. Bu yönüyle bakıldığında kitap, Güz ve Bahar yarıyıllarında ardışık olarak takip edilebilecek özelliktedir. Tek dönemlik olarak, Genel İktisat adı altında izlenen derslerde okutulması durumunda öğretim elemanının/üyesinin mikro ve makro bölümlerden seçim yapması gerekir. Zira kitabın tamamının bir dönemde okutulması mümkün değildir.

Kitap hazırlanırken, okuyucunun başka bir kaynağa ihtiyaç duymadan konuları anlayabilme ve kavrayabilmesine zemin hazırlayacak açık ve sade bir anlatım tarzı sergilenmeye çalışılmıştır. Karmaşık matematiksel ifadelerden ve şekillerden, gereksiz tekrarlardan mümkün olduğunca kaçınılmıştır. Konular bölüm sonuna konulan; çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı ve kompozisyon soruları şeklinde tamamlayıcı sorularla pekiştirilmiştir.

Kitabın amacına ulaşabilmesi, öğrenciye aktarım sürecinde öğretim elemanı/üyesinin katkısıyla yakından alakalıdır. Zira, bilginin öğrenilmesi kadar çok sayıda etkin öğretme yönteminin bulunması ve bunlardan yararlanılması da özveri gerektiren bir iştir.

Kitabın geliştirilerek kalitesinin artırılması bilgi ve tecrübe birikimine bağlıdır. Bu sürecin hızlı işleyebilmesi ancak siz değerli okuyucu/okutucuların eleştiri ve katkılarıyla gerçekleşebilir. Her konudaki görüşünüz bizler için önemlidir. Her

türlü eleştiri, istek ve katkı e-mail adreslerimize gönül rahatlığıyla gönderilebilir ve bunları beklemekteyiz.

Kitabın hazırlanış sürecinde katkı veren herkese müteşekkiriz. Bu konudaki en büyük müteşekkiri, gösterdikleri sabır ve hoşgörüye binaen ailelerimize borçluyuz. Kitabın öğrencilere ve okuyuculara faydalı olması temennisiyle…

Prof. Dr. Ersan BOCUTOĞLU Prof. Dr. Metin BERBER

Ağustos 2012, TRABZON

DOKUZUNCU BASKI İÇİN ÖNSÖZ

Kitabın önceki baskılarının yoğun ilgi görmesi bizi fazlasıyla memnun etti. Özellikle kitabın dilinin anlaşılır ve sade olduğu yönündeki öğrenci geri dönüşümleri için müteşekkiriz.

İstekler doğrultusunda bu baskıya konu tarama ve deneme amaçlı, çoktan seçmeli test soruları ekledik.

Katkılarından fazlasıyla yararlandığımız meslektaşlarımıza ve öğrencilerimize gelecek baskılarda daha iyisini sunmak ümidiyle...

Bocutoğlu/Berber
Eylül 2021

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ .. III
İÇİNDEKİLER .. V

MİKRO EKONOMİ .. 1

1. BÖLÜM

GİRİŞ ve TEMEL KAVRAMLAR .. 3
1. İktisat Nedir? Konusu ve Kapsamı .. 5
2. İktisat Okumanın Gerekliliği ve Faydaları .. 6
3. İktisadın Alt Bölümleri .. 7
4. İktisat Biliminin Bazı Özellikleri .. 10
5. İktisat Bilimindeki Temel Kavramlar .. 11

5.1. İhtiyaç .. 11
5.2. Mal ve Hizmet .. 14
5.3. Fayda .. 16
5.4. Değer .. 17
5.5. Üretim .. 18
5.6. Üretim Faktörleri .. 18
5.7. Tüketim .. 19
5.8. Ekonomik Etkinlik .. 20
5.9. İş Bölümü, Uzmanlaşma ve Mübadele .. 20
5.10. Verimlilik .. 21
5.11. Ekonomik Birimler .. 21

2. BÖLÜM

KITLIK, İKTİSAT BİLİMİ ve KITLIK SORUNUNUN ÇÖZÜMÜ .. 23
1. Sınırsız İstekler .. 25
2. Kıt Kaynaklar ve Kıtlık Kanunu .. 26
3. Kıtlık ve Tercih .. 27
4. Tercih ve Alternatif Maliyet .. 27

4.1. Tüketim Kararlarında Alternatif Maliyet .. 28
4.2. Üretim Kararlarında Alternatif Maliyet ve Üretim Olanakları Eğrisi .. 28
4.3. Devlet Harcama Kararlarında Alternatif Maliyet .. 32

3. BÖLÜM

EKONOMİLERDEKİ TEMEL SORUNLAR .. 33
1. Ekonomilerdeki Temel Sorunlar .. 35

1.1. Tam Kullanım Sorunu .. 35
1.2. Etkin Kullanım Sorunu .. 35
1.3. İktisadi Büyüme ve Kalkınma Sorunu .. 37

2. Temel Sorunlar ve Ekonomik Sistemler .. 37

2.1. Kapitalist Sistem ve Temel Sorunların Çözümü .. 37
2.2. Karma Ekonomik Sistem .. 39

4. BÖLÜM

EKONOMİK ANALİZ YÖNTEMLERİ veEKONOMİK FAALİYETLERİN AKIMI .. 41
1. Analiz Yöntemleri .. 43

1.1. Ekonomik Ayırım .. 43
1.2. Mikro ve Makro Analiz .. 43
1.3. Statik ve Dinamik Analiz .. 44
1.4. Kısmi ve Genel Denge Analizi .. 45
1.5. Edebi ve Matematiksel Analiz .. 45

2. Ekonomik Faaliyetlerin Akımı .. 46

2.1. Devletin Ekonomik Faaliyette Bulunmadığı Dışa Kapalı Ekonomilerde Faaliyet Akımı .. 46
2.2. Devletin Ekonomik Faaliyette Bulunduğu Dışa Kapalı Ekonomilerde Faaliyet Akımı .. 48
2.3. Devletin Ekonomik Faaliyette Bulunduğu Dışa Açık Ekonomilerde Faaliyet Akımı .. 49

5. BÖLÜM

TALEP, ARZ ve PİYASA DENGESİ .. 51
1. Fiyat .. 53
2. Piyasa .. 54
3. Talep .. 55

3.1. Talep Çizelgesi, Talep Kanunu ve Talep Eğrisi .. 56

3.2. Piyasa Talep Eğrisi .. 57
3.3. Talebi Etkileyen Diğer Faktörler; Talep Fonksiyonu .. 58
3.4. Talep Edilen Miktardaki Değişme ve Talepteki Değişme .. 59
3.5. Talepteki Değişmeye Neden Olan Faktörler .. 61

4. Arz .. 63

4.1. Arz Çizelgesi, Arz Kanunu ve Arz Eğrisi .. 63
4.2. Piyasa Arz Eğrisi .. 64
4.3. Arzı Etkileyen Diğer Faktörler; Arz Fonksiyonu .. 65
4.4. Arz Edilen Miktardaki Değişme ve Arzdaki Değişme .. 65
4.5. Arzdaki Değişmeye Neden Olan Faktörler .. 67

5. Piyasa Dengesi .. 68
6. Piyasa Dengesindeki Değişmeler .. 70

6.1. Arz Sabitken Talepte Meydana Gelen Değişmeler .. 70
6.2. Talep Sabitken Arzda Meydana Gelen Değişmeler .. 71
6.3. Arz ve Talebin Birlikte Değişmesi .. 72

7. Piyasa Dengesinin Oluşmaması Hali .. 73

6. BÖLÜM

ARZ ve TALEP ESNEKLİĞİ .. 75
1. Talebin Fiyat Esnekliği .. 77

1.1. Nokta ve Yay Esnekliği .. 79
1.2. Nokta Talep Esnekliğinin Geometrik Yoldan Gösterimi .. 82
1.3. Talebin Fiyat Esnekliğini Etkileyen Faktörler .. 82
1.4. Talebin Fiyat Esnekliği ve Toplam Harcamalar (Toplam Satış Hasılatı) .. 83

2. Talebin Gelir Esnekliği .. 85
3. Çapraz Talep Esnekliği .. 86
4. Arz Esnekliği .. 87

4.1. Nokta ve Yay Esnekliği .. 88
4.2. Arz Esnekliğini Etkileyen Faktörler .. 89

7. BÖLÜM

TÜKETİCİ DENGESİ ANALİZİ .. 93
1. Kardinal Yaklaşım .. 96

1.1. Tüketici Dengesi .. 98

2. Ordinal Yaklaşım .. 99

2.1. Farksızlık Eğrileri .. 99
2.2. Farksızlık Eğrilerinin Özellikleri .. 101
2.3. Değişik Biçimlerdeki Farksızlık Eğrileri .. 103
2.4. Bütçe Doğrusu .. 104
2.5. Tüketici Dengesi .. 105
2.6. Tüketici Dengesindeki Değişmeler .. 107

8. BÖLÜM

ÜRETİCİ DENGESİ ANALİZİ .. 111
1. Üretim Fonksiyonu .. 113
2. Azalan Verim Kanunu .. 114
3. Optimal Faktör Bileşimi Seçimi .. 116

3.1. Eş-Ürün Eğrileri .. 117
3.2. Eş-Ürün Eğrilerinin Özellikleri .. 118
3.3. Eş Maliyet Doğruları .. 119
3.4. En Düşük Maliyetle Üretim (Optimal Faktör Bileşimi Seçimi) .. 120

4. Üretici Dengesindeki Değişmeler .. 121

4.1. Faktör Fiyatlarındaki Değişmeler ve Üretici Dengesi .. 121
4.2. Üretici Bütçesindeki Değişme ve Üretici Dengesi .. 122

9. BÖLÜM

MALİYET ANALİZİ .. 125
1. Kısa Dönem Üretim Maliyetleri .. 127

1.1. Sabit Maliyetler .. 127
1.2. Değişken Maliyetler .. 128
1.3. Toplam Maliyet .. 129
1.4. Marjinal Maliyet .. 130
1.5. Toplam, Ortalama ve Marjinal Maliyet Arasındaki İlişkiler .. 130
1.6. Kapasite Sorunu .. 132

2. Uzun Dönem Üretim Maliyetleri .. 133

2.1. Toplam Maliyet .. 134
2.2. Ortalama Maliyet .. 134

2.3. Marjinal Maliyet .. 135

10. BÖLÜM

TAM REKABET PİYASASI .. 137
1. Piyasaların Sınıflandırılması .. 139
2. Tam Rekabet Piyasasının Özellikleri .. 140
3. Tam Rekabet Piyasasında Piyasa ve Firma Talep Eğrileri .. 141
4. Tam Rekabet Piyasasındaki Firmanın Hasılatı .. 142
5. Tam Rekabet Piyasasındaki Firmanın Kısa Dönem Dengesi .. 144

5.1. Toplam Hasılat-Toplam Maliyet Yaklaşımına Göre Firma Dengesi .. 144
5.2. Marjinal Hasılat-Marjinal Maliyet Yaklaşımına Göre Firma Dengesi .. 146

6. Kısa Dönemde Firmalar İçin Farklı Denge Durumları .. 147

6.1. Normal Üstü Kar Elde Eden Firma Dengesi .. 148
6.2. Normal Kar Elde Eden Firma Dengesi .. 148
6.3. Zarar Etmesine Rağmen Üretime Devam Eden Firma Dengesi .. 149
6.4. Zarar Eden ve Üretimi Durdurması Gereken Firma Dengesi .. 151

7. Tam Rekabet Piyasasındaki Firmanın Kısa Dönem Arz Eğrisi .. 153
8. Tam Rekabet Piyasasında Uzun Dönem Firma ve Endüstri Dengesi .. 154

11. BÖLÜM

MONOPOL PİYASASI .. 157
1. Tanım .. 159
2. Monopolün Ortaya Çıkış Nedenleri .. 159
3. Monopolcü Firmanın Talep Eğrisi ve Hasılatı .. 160
4. Monopolcü Firmanın Kısa Dönem Dengesi .. 163

4.1. Aşırı Kar Elde Eden Monopolcü Firma Dengesi .. 164
4.2. Normal Kar Elde Eden Monopolcü Firma Dengesi .. 165
4.3. Zarar Eden Monopolcü Firma Dengesi .. 165

5. Monopolde Uzun Dönem Dengesi .. 166
6. Monopolde Fiyat Farklılaştırması .. 167
7. Monopol ve Tam Rekabet Piyasalarının Karşılaştırılması .. 169

12. BÖLÜM

MONOPOLCÜ REKABET ve OLİGOPOL PİYASALARI .. 171
1. Monopolcü Rekabet Piyasası ve Temel Özellikleri .. 173
2. Monopolcü Rekabet Piyasasında Kısa ve Uzun Dönem Dengesi .. 174
3. Oligopol Piyasası ve Temel Özellikleri .. 175
4. Oligopolde Piyasa Dengesi .. 177

4.1. Dirsekli Talep Eğrisi Modeli .. 178
4.2. Kartel .. 179

13. BÖLÜM

FAKTÖR PİYASALARI ve FAKTÖR GELİRLERİ .. 181
1. Faktör Piyasaları ve Temel Özellikleri .. 184
2. Emek ve Emek Piyasası .. 185

2.1. Emek Arzı ve Emek Arz Eğrisi .. 186
2.2. Emek Arz Eğrisinde Kaymalar .. 188
2.3. Tam Rekabet Durumunda Emek Piyasasında Firmanın Karşı Karşıya Olduğu Emek Arz Eğrisi .. 189
2.4. Emek Talebi ve Emek Talep Eğrisi .. 190
2.5. Emek Talep Eğrisinde Kaymalar .. 192
2.6. Emek Piyasasında Denge ve Ücret Oluşumu .. 192
2.7. Emek Piyasasında Denge Değişimleri .. 193
2.8. Emek Piyasasına Devlet Müdahalesi; Asgari Ücret Uygulaması .. 194

3. Sermaye ve Sermaye Piyasası .. 195

3.1. Sermaye Kavramı; Çeşitli Tanımlar .. 196
3.2. Sermaye Arzı .. 197
3.3. Sermaye Talebi .. 197
3.4. Sermaye Piyasasında Denge .. 198

4. Toprak ve Rant .. 198

MİKRO 100 .. 201
KONU TARAMA VE DENEME TESTİ .. 203

14. BÖLÜM

ANA KAVRAMLAR .. 213
1. Mikro İktisat ve Makro İktisat .. 215
2. Toplam Hasıla, Toplam Gelir, Toplam Harcamalar Özdeşliği .. 215
3. Tüketim Harcamaları, Tasarruf ve Yatırım Harcamaları .. 219
4. Tasarruf ve Özdeşlik .. 220
5. Toplam Hasıla, Toplam Gelir, Toplam Harcamalar Özdeşliği;Akım Şeması .. 222
6. Milli Muhasebe Kavramları .. 224

6.1. Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH) .. 224
6.2. Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH) .. 226
6.3. Safi Milli Hasıla (SMH) .. 227
6.4. Milli Gelir (MG) .. 228
6.5. Şahsi Gelir (ŞG) .. 229
6.6. Kullanılabilir Gelir (Y) .. 230
6.7. Toplam Yurt İçi Gelir (TYİG) .. 231
6.8. Toplam Yurt İçi Harcamalar (TYİH) .. 232

15. BÖLÜM

MİLLİ GELİRİ HESAPLAMA YÖNTEMLERİ .. 233
1. Milli Geliri Hesaplama Yöntemleri .. 235

1.1. Üretim Yöntemi .. 236
1.2. Gelir Yöntemi .. 237
1.3. Harcamalar Yöntemi .. 238

2. Üretim Yöntemi, Gelir Yöntemi ve Harcamalar Yöntemi: Örnek .. 238
3. GSMH Değerinin Ölçülmesindeki Bazı Problemler .. 239
4. GSMH İle İlgili Bazı Kavramlar .. 241

4.1. GSMH ve Milli Servet .. 241
4.2. Nominal GSMH ve Reel GSMH .. 241
4.3. Nominal GSMH 'nın Reel GSMH 'ya Çevrilmesi .. 243
4.4. Kişi Başına Düşen GSMH .. 244
4.5. Büyüme Hızı .. 246
4.6. Net Büyüme Hızı .. 247

16. BÖLÜM

İSTİHDAM VE İŞSİZLİK .. 249
1. İstihdam ve İstihdamla İlgili Kavramlar .. 251
2. İşsizlik ve Başlıca İşsizlik Türleri .. 252

2.1. İşsizlik, Açık İşsizlik ve Gizli İşsizlik Kavramları .. 252
2.2. Başlıca Açık İşsizlik Türleri .. 254

3. İşsizlik Oranının Hesaplanması .. 257

3.1. Genel Olarak İşsizlik Oranının Hesaplanması .. 257
3.2. Türkiye'de İşsizlik Oranının Hesaplanması .. 257
3.3.Eksik İstihdam ve Gerçek İşsizlik Oranı .. 258

17. BÖLÜM

ENFLASYON .. 259
1. Enflasyonun Tanımı .. 261
2. Enflasyonun Türleri .. 261
3. Enflasyonun Etkileri .. 263

3.1. Enflasyonun Gelir Dağılımına Etkisi .. 263
3.2.Enflasyonun Tasarruf ve Yatırımlara Etkisi .. 263
3.3.Enflasyonun Ödemeler Dengesi ve Kaynak Dağılımına Etkisi .. 264
3.4.Enflasyonun Borçlu ve Alacaklıya Etkisi .. 264

4.Enflasyon Oranının Yıllık Olarak Hesaplanması .. 265

4.1.Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE) .. 265
4.2. .. Tüketici Fiyatları Endeksi(TÜFE) İle Enflasyon Oranının Hesaplanması .. 265

5.Enflasyonla Mücadele: Anti-Enflasyonist Politikalar .. 266

5.1.Toplam Arzı Arttırmaya Yönelik Anti-enflasyonist Politikalar .. 266
5.2.Toplam Talebi Azaltmaya Yönelik Anti-enflasyonist Politikalar .. 267
5.3.Enflasyonla Mücadelenin Özeti .. 271

18. BÖLÜM

PARA .. 273
1. Paranın Fonksiyonları ve Tanımı .. 275

1.1. Paranın Fonksiyonları .. 275
1.2. Paranın Tanımı .. 277

2. Paranın Türleri .. 277

2.1. Mal Para .. 277
2.2. Temsili Paralar .. 278
2.3. Kaydi Para .. 279
2.4. Para Benzerleri, Kredi Kartları ve Konvertibl Döviz .. 281

3. Para Sistemleri .. 282

3.1. Maden Para Sistemi .. 282
3.2. Kağıt Para Sistemi .. 282

4. Para Arzı .. 283
5. Para Talebi .. 284
6. Para Piyasası .. 285

19. BÖLÜM

TOPLAM TALEP VE MİLLİ GELİRİN DENGE SEVİYESİ .. 287
1. Toplam Talep ve Toplam Talep Doğrusu .. 289
2. Toplam Arz ve Toplam Arz Doğrusu .. 292
3. Toplam Talep, Toplam Arz ve Milli Gelirin Denge Seviyesi .. 293
4. Toplam Talebin ve Denge Milli Gelir Seviyesinin Değişmesi .. 296

4.1. Toplam Talepte Değişme ve Toplam Talep Doğrusunda Kayma .. 296
4.2. Yatırım Çarpanı ve Kamu Harcamaları Çarpanı .. 298

5. Tam İstihdam, Eksik İstihdam ve Nominal Milli Gelir Seviyeleri .. 304

5.1. Tam İstihdam Milli Gelir Seviyesi .. 304
5.2. Eksik İstihdam Milli Gelir Seviyesi ve Deflasyonist Açık .. 307
5.3. Nominal Milli Gelir Seviyesi ve Enflasyonist Açık .. 308
5.4. Milli Gelirin Tam İstihdam, Eksik İstihdam ve Nominal Denge Seviyelerinin Özeti .. 310

6. Deflasyon ve Enflasyonla Mücadelede Maliye Politikası .. 311

6.1. Maliye Politikası .. 311
6.2. Deflasyonla Mücadelede Maliye Politikası .. 311
6.3. Enflasyonla Mücadelede Maliye Politikası .. 313

20. BÖLÜM

FAİZ ORANI VE MİLLİ GELİRİN DENGE SEVİYESİ .. 317
1. Mal Piyasası .. 319

1.1. IS Doğrusu ve Mal Piyasasının Dengesi .. 319
1.2. Maliye Politikası ve IS Doğrusunda Kayma .. 320

2. Para Piyasası .. 321

2.1. LM Doğrusu ve Para Piyasasının Dengesi .. 321
2.2 Para Politikası ve LM Doğrusunda Kayma .. 321

3. IS–LM Modelinde Ekonominin (Milli Gelirin) Genel Dengesi .. 323
4. IS–LM Modelinde Milli Gelirin Tam, Eksik ve Aşırı İstihdam Dengeleri .. 324

4.1. IS–LM Modelinde Milli Gelirin Tam İstihdam Dengesi .. 324
4.2. IS–LM Modelinde Milli Gelirin Eksik İstihdam Dengesi .. 325
4.3. IS–LM Modelinde Milli Gelirin Aşırı İstihdam Dengesi .. 326

5. İşsizlik ve Enflasyonist Baskı (Sürdürülemez Büyüme) İle Mücadelede Maliye ve Para Politikaları .. 327

5.1. İşsizlikle Mücadelede Maliye ve Para Politikaları .. 327
5.2. İşsizlikle Mücadelede Para-Fiskal Politikalar .. 329
5.3. Enflasyonist Baskı (Sürdürülemez Büyüme) İle Mücadelede Maliye ve Para Politikaları .. 330
5.4. Enflasyonist Baskı (Sürdürülemez Büyüme) İle Mücadelede Para-Fiskal Politikalar .. 333

21. BÖLÜM

FİYATLAR VE MİLLİ GELİRİN DENGE SEVİYESİ .. 335
1. Toplam Talep .. 337

1.1. Toplam Talep ve Toplam Talep Doğrusu .. 337
1.2. Fiyatlar Genel Seviyesi Dışında Toplam Talebi Belirleyen Faktörler .. 338
1.3. Toplam Talep Doğrusunda Kayma .. 340

2. Toplam Arz .. 341

2.1. Toplam Arz ve Toplam Arz Doğrusu .. 341
2.2. .. Fiyatlar Genel Seviyesi Dışında Toplam Arzı Belirleyen Faktörler .. 342
2.3.Toplam Arz Doğrusunda Kayma .. 342

3. Toplam Talep –Toplam Arz Modelinde Milli Gelirin Denge Seviyesi .. 343
4. Milli Gelirin Tam,Eksik ve Aşırı İstihdam Dengeleri .. 344

4.1.Milli Gelirin Tam İstihdam Dengesi .. 344
4.2. Milli Gelirin Eksik İstihdam Dengesi .. 344
4.3. Milli Gelirin Aşırı İstihdam Denge Seviyesi .. 345

5. İşsizlik ve Enflasyonist Baskı (Sürdürülemez Büyüme) İle Mücadelede Para-Fiskal Politikalar .. 346

5.1. İşsizlikle Mücadelede Para-Fiskal Politikalar .. 346
5.2. Enflasyonist Baskı (Sürdürülemez Büyüme) İle Mücadelede Para-Fiskal Politikalar .. 347

22. BÖLÜM

BAŞLICA MAKRO İKTİSAT TEORİLERİ .. 351
1. Genel Olarak Başlıca Makro İktisat Teorileri .. 353
2. Devlet ve Makro İktisat Teorileri .. 355

2.1. Klasik Teoriler .. 355
2.2. Keynezyen Teoriler .. 355

3. Dönemler ve Makro İktisat Teorileri .. 356

3.1. Uzun döneme dayanan teoriler .. 356
3.2. Kısa döneme dayanan teoriler .. 356
3.3. Hem uzun hem de kısa döneme dayanan teoriler .. 356
3.4. Dönem ayırımı yapmayan teoriler .. 356

4. Beklentiler ve Makro İktisat Teorileri .. 356
5. Konjonktür Dalgaları ve Makro İktisat Teorileri .. 357

23. BÖLÜM

ULUSLAR ARASI EKONOMİK İLİŞKİLER .. 359
1. Uluslararası Ekonomik İlişkiler .. 361
2. Dış Ticaret Nedir ve Neden Yapılır? .. 361
3. Dış Ticaretin Yararları .. 363
4. Dış Ticaret Teorileri .. 364

4.1. Geleneksel Dış Ticaret Teorileri .. 364
4.2. Yeni (Çağdaş) Dış Ticaret Teorileri .. 369

5. Dış Ticaret Politikaları .. 370

5.1. Dış Ticaret Politikasının Amaçları .. 370
5.2. Dış Ticaret Politikasının Araçları .. 371

24. BÖLÜM

ULUSLARARASI FİNANSAL İLİŞKİLER .. 375
1. Döviz Nedir? .. 377
2. Döviz Piyasası ve Özellikleri .. 377
3. Döviz Piyasasının Fonksiyonları .. 379
4. Döviz Kuru .. 379
5. Döviz Kurları ve Dış Ticaret İlişkisi .. 381
6. Döviz Kuru Sistemleri .. 382
7. Ödemeler Bilançosu .. 383
8. Ödemeler Bilançosunun Ana Hesap Grupları .. 384

25. BÖLÜM

EKONOMİK BÜYÜME .. 387
1. Büyüme ve Kalkınmanın Ekonomi Bilimi İçindeki Yeri .. 389
2. Ekonomik Büyüme; Tanım ve Açıklama .. 389
3. Nicelik Yönlü Büyüme Tanımı Yeterli mi? .. 392
4. Ekonomik Büyümenin Kaynakları .. 394

   4.1. Emek .. 395
   4.2. Sermaye .. 395
   4.3. Doğal Kaynaklar .. 396
   4.4. Teknolojik Gelişme .. 396

5. Ekonomik Büyümenin Ölçülmesi .. 397

   5.1. Büyüme Hızı .. 397
   5.2. Ekonomik Büyümenin Ölçülmesinde Karşılaşılan Sorunlar .. 399

6. Ekonomik Büyümenin Sınırları ve Geleceği .. 401

26. BÖLÜM

EKONOMİK KALKINMA .. 403
1. Ekonomik Kalkınma .. 406
2. Kalkınmayı Tanımlayıcı ya da Açıklayıcı Faktörler .. 406
3. Ekonomik Büyüme ve Kalkınma Arasındaki Farklar .. 408
4. Ülkelerin Gelişmişlik Düzeylerine Göre Adlandırılması Sorunu .. 409
5. Az Gelişmiş Ülkelerin Temel Özellikleri .. 411

   5.1. Ekonomik Özellikler .. 411
   5.2. Demografik Özellikler .. 413

5.3. Sosyal ve Kültürel Özellikler .. 414

6. Az Gelişmiş Ülkelerin Diğer Özellikleri .. 415

6.1. Yapısal Düalizm .. 415
6.2. Fakirlik Kısır Döngüsü .. 416

7. Az Gelişmiş Ülkelerde Kalkınmayı Engelleyici Faktörler .. 416

7.1. Hızlı Nüfus Artışı .. 417
7.2. Doğal Kaynakların Etkisi .. 418
7.3. Yetersiz Sermaye Birikimi .. 419
7.4. Teknolojik Gelişme Eksikliği .. 420
7.5. Finansal Piyasaların Yetersizliği .. 420
7.6. Sosyal ve Kültürel Engeller .. 420

8. Kalkınma Stratejileri .. 421

8.1. Dengeli Kalkınma .. 421
8.2. Dengesiz Kalkınma .. 422

MAKRO 100 ..425
KONU TARAMA VE DENEME TESTİ .. 427

Cevap Anahtarı .. 434

YARARLANILAN KAYNAKLAR .. 435
İNDEKS .. 438

YARARLANILAN KAYNAKLAR

ACAR, Yalçın, Büyüme Teorileri, Vepaş AŞ. Yayınları, 3.Baskı, Bursa, 1998.
ALKİN, Erdoğan vd., İktisada Giriş, A.Ü.Yayınları No:1472, AÖF Yayınları No:785, Eskişehir, 2003.
AMACHER, R.C., Principles of Economics, 2nd Edition, South-Western Publishing Co., 1983
ARGY, Victor, International Macroeconomics-Theory and Policy, Routledge London and New York, 1994
BAUMOL, W., BLİNDER A., Economics, 8.th Edition, Dryden, 2000
BEGG D., FISCHER S., DORNBUSCH, R., Mikro İktisat (Çeviri Editörü; Vildan SERİN), Alkım Yayınları, İstanbul, 2000
BERBER, Metin, İktisadi Büyüme ve Kalkınma, İkinci Baskı, Derya Kitabevi, Trabzon, 2004.
BOCUTOĞLU E., BERBER M., ÇELİK K., Makro İktisada Giriş, Derya Kitabevi, Trabzon, 2006
BOCUTOĞLU, E., BERBER M., ÇELİK K., Genel İktisada Giriş, 5. Baskı, Derya Kitabevi, Trabzon, 2005
BOCUTOĞLU, Ersan, Karşılaştırmalı Makro İktisat: Teoriler ve Politikalar, İkinci Baskı, Derya Kitabevi, Trabzon, 2005.
BOCUTOĞLU, Ersan, Makro İktisat: Keynesyen Teori ve Politikalar, Üçüncü Baskı, Derya Kitabevi, Trabzon, 2004.
CLOVER, R.,W:, Microeconomics, İllinois, 1972
ÇOLAK, Ömer Faruk (Editör) ve Diğ., İktisada Giriş, Gazi Kitabevi, Ankara, 2007
DİNLER, Zeynel, İktisada Giriş, Ekin Kitabevi Yayınları, 5.Baskı, Bursa, 2000.
DİNLER, Zeynel, İktisat, Ekin Kitabevi Yayınları, 2.Baskı, Bursa, 2008
DİNLER, Zeynel, Mikro Ekonomi, Ekin Kitabevi Yayınları, 9.Baskı, Bursa, 1993.
DOBSON, Stephen, PALFREMAN, Susan, Introduction to Economics, Oxford University Pres, 1999
DORNBUSH R.,FISHER S.; Macroeconomics, Fifth Edition, McGraw-Hill Book Co.,New York,l990
DÜLGEROĞLU, Ercan, Kalkınma Ekonomisi, Uludağ Üniv. Yayınları, Bursa, 1988.
EKİCİ, M. Sena, İktisada Giriş, Siyasal Kitabevi, 2. Baskı, Ankara, 2001
EKONOMİ ANSİKLOPEDİSİ, Paymaş Yayınları, 3 cilt, İstanbul, 1983.
ERTEK Tümay, Makroekonomiye Giriş, Beta yayınları, 3. Baskı, İstanbul, 2008
ERTÜRK, Emin, İktisada Giriş, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2006
GANDOLFO, Giancarlo, International Finance and Open Economy Macroeconomics, Springer, 2002
GÖKDERE, Ahmet ve diğ. (Editör Ö. Faruk ÇOLAK), İktisadın İlkeleri, Alkım Yayıncılık, Ankara, 1996.
GÜRKAN, Ömer, Ekonomi, KTÜ Basımevi, Trabzon, 1992.
GÜRKAN, Ömer, Ekonomik Büyüme ve Kalkınma, Trabzon, 1989.
HALLWOOD, C.Paul; MACDONALD, Ronald, International Money and Finance, Third Edition, Blackwell Publishers Inc, USA, 2001
HATİBOĞLU, Zeyyat, Temel Uluslararası İktisat, Beta Yayınları, İstanbul, 1993.

HEILBRONER R.L.; İktisadi Sorun II, Makro İktisat, (Çeviren: D.DEMİRGİL), Çağlayan Kitabevi,İstanbul,l974
İktisada Giriş, 1. Sınıf, Egem Yayınları, Açıköğretim Serisi, Lider Yayıncılık, İzmir, 2005
İktisada Giriş, Fasikül 1, A.Ü.Yayınları No:825, AÖF Yayınları No:435, Eskişehir, 1997.
İktisadi Kalkınma, Fasikül 1, A.Ü.Yayınları No:122, AÖF Yayınları No:46, Eskişehir, 1990.
İŞGÜDEN, Tamer; AKYÜZ, Müfit, Uluslar arası İktisat, Evrim Kitabevi, İstanbul, 1990.
KARL, E. Case, RAY, C. Fair, Principles of Economics, Sixth Edition, (International Editiıon), Prentice Hall, 2002
KARLUK, S. Rıdvan, Uluslararası Ekonomi, Teori ve Politika, 7.Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2003.
KAYNAK, Muhteşem, Ekonomik Kalkınma, Ankara, 1990.
KESİM, Atilla, İktisada Giriş, KTÜ Basımevi, Trabzon, 1992.
KESİM, Atilla, Mikro İktisat, Akademi Yayınları, No:13, Genişletilmiş 3.Baskı, Trabzon, 2000.
KOUTSOYIANNIS, A., Modern Mikro İktisat, (Çev.; Muzaffer Sarımeşeli), Ankara, 1987
LIPSEY, R., G., STEINER, P. O., PURVIS D. D., Economics, Eighth Edition, Harper & Row Publishers, 1987
LOBLEY, Derek, Ekonomi, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, No:2915, Ankara, 1995.
MANKIW, N. Gregory, Essential of Economics, Fourth Edition,(Inernational Student Edition) Thomson South-western Corporation, 2007
MURSHED, Syed Mansoob, Macroeconomics For, Open Economies, The Dryden Pres, 1997
ORHAN Z. Osman, ERDOĞAN Seyfettin, İktisada Giriş, Avcı Offset, İstanbul, 2005
ORHAN, Osman Z., ERDOĞAN, Seyfettin, İktisada Giriş, İstanbul, 2005
ÖZGÜVEN, Ali, İktisadi Büyüme, İktisadi Kalkınma, Sosyal Kalkınma Planlama ve Japon Kalkınması, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1988.
PARASIZ, İlker, İktisada Giriş- Prensipler ve Politika- Ezgi Kitabevi Yayınları, 2.Baskı, Bursa, 1993.
PARASIZ, İlker, İktisadın A, B, C'si, Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa, 1996.
PARASIZ, İlker, Mikro Ekonomi, Ezgi Kitapevi Yayınları, Bursa, 2004.
PARASIZ, M.İlker, Uluslararası Finansman: Teori ve Uygulama, Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa, 1994.
PARKİN M.; Economics, Addison-Wesley Publishing Co.,New York, l990
PAYA M.; Makro İktisat,Filiz Kitapevi,İstanbul,l997
PAYA Merih, Makro İktisat,Filiz Kitabevi,İstanbul,l997
PHELPS E.S.; Recent Developments in Macroeconomics,The International Library of Critical Writings in Economics ,Vol.I,II,III,Edward Elgar Publishing Limited,l99l
PHELPS E.S.; Seven Schools of Macroeconomics,The Arne Ryde Memorial Series,Clarendon Press,Oxford,l990
PIKOULAKIS, Emmanuel, International Macroeconomics, St.Martin's Press, New York, 1995

RIVERA-BATIZ, F.L.; RIVERA-BATIZ, L.A. International Finance and Open Economy Macroeconomics, Second Edition, Macmillan Publishing Company, 1994
ROBERT E.H.,TAYLOR J.B.; Macroeconomics, Theory, Performance, and Policy,W.W.Norton & Company, New York, l986
RUFFİN Roy J., GREGORY Poul R., Principles of Microeconomics, Fourth Edition, 1990.
SAMUELSON, P.A., Economics, McGraw Hill, 1983
SAMUELSON, P.A., NARDHOUS, V.V., Economics, 2.nd Edition, McGraw Hill, 2001
SAVAŞ Vural, Politik İktisat, Beta Yayın Dağıtım A.Ş., İstanbul, l994
SAVAŞ, Vural, Kalkınma Ekonomisi, Beta Yayınları, 4.Baskı, İstanbul, 1986.
SAVAŞ,Vural, Keynesyen İktisat Yıkılırken,Makro Teoride Bunalım, (İkinci Bası) ,Beta Yayın Dağıtım A.Ş.,İstanbul,l986
SAWYER J.A.; Macroeconomic Theory,Keynesian and Neo-Walrasian Models,University of Pensylvania Press,Exeter,l989
SEYİDOĞLU, Halil, Ekonomik Terimler: Ansiklopedik Sözlük, Güzem Yazınları, Ankara, 1992.
SEYİDOĞLU, Halil, Uluslararası Finans, Güzem Yazınları, İstanbul, 1994.
SEYİDOĞLU, Halil, Uluslararası İktisat: Teori, Politika ve Uygulama, Geliştirilmiş 11.Baskı, Güzem Yazınları, İstanbul, 1996.
SOULE, George; ANTEL, Gerson, (Çeviren: Nejat Muallimoğlu), Herkes İçin Ekonomi, 3.Baskı, Avcıol Basım-Yayım, İstanbul, 1992.
STIGLIZ, Joseph E., Eonomics, second Edition, W.W. Norton & Company, 1997
ŞAHİN Hüseyin, Türkiye Ekonomisi,Tarihsel Gelişimi-Bugünkü Durumu, (Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş Üçüncü Basım),Ezgi Kitabevi Yayınları,Bursa,l995
ŞAHİN, Hüseyin, İktisada Giriş, Ezgi Kitabevi yayınları, 4.Baskı, Bursa, 1994.
ŞAHİN, Hüseyin, İktisada Giriş, Ezgi Kitabevi Yayınları, 7.Baskı, Bursa, 2006.
ŞAHİN, Hüseyin, Mikro İktisat, Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa, 1997.
THOMAS, Robert P., Economics:Principles & Applications, 1990.
TURANLI, Rona, Mikroekonomik Analiz, Bilim Teknik Yayınevi, 2. Baskı, Eskişehir, 2005
TÜRKAY, Orhan, Mikro İktisat Teorisi, İmaj Yayıncılık, Ankara, 1996
UNAY, Cafer; Genel İktisat, Ekin Kitabevi, 1.Basım, Bursa, 1997.
UZUNOĞLU Sadi, ve diğ., Temel Ekonomi, Literatür yayıncılık, 2. Basım, İstanbul, 2008
ÜLGENER Sabri F.; Milli Gelir,İstihdam ve İktisadi Büyüme,(Altıncı Baskı), Filiz Kitabevi,İstanbul,l986
ÜNSAL M. E., Uluslar arası İktisat, İmaj yayınevi, Ankara, 2005
ÜNSAL, M.Erdal, Mikro İktisada Giriş, Turhan Kitapevi Yayınları, Ankara, 2003
VANE R.H.,THOMPSON J.L.; Current Controversies in Macro-economics, An Intermediate Text,Edward Elgar Publishing Co.,l992
WONNARCOTT, P., WONNACOTT, R., Economics, Third Edition, McGraw-Hill Book Co. 1986
YILDIRIM Kemal ve Diğ., İktisada Giriş, Ekin yay., 2. Baskı, Bursa, 2008
YILDIRIM Kemal ve Diğ., Makro İktisada Giriş, Ekin yay., 2. Baskı, Bursa, 2006
YILDIRIM, Kemal, (Editör) ve Diğ., İktisada Giriş, Ekin Basın-Yayın-Dağıtım, 2008
YİĞİTBAŞI, Şerafettin, Mikro İktisat, İzmir,1992

İşletme ve İktisat için

GENEL MATEMATİK

ve

Matematiksel Yöntemler

Prof. Dr. Mehmet PEKKAYA

6. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-46-2

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Birinci Baskı : 2009 (İlk 4 kısım); 2012 (Son 3 kısım)
İkinci Baskı : 2011 (İlk 4 kısım)
Üçüncü Baskı : 2014
Dördüncü Baskı : 2016
Beşinci Baskı : 2017
Altıncı Baskı : 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ALTINCI BASKIYA ÖNSÖZ

Bu kitap, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) öğrencilerine yönelik temel düzeyde matematik bilgisi vermek üzere hazırlanmıştır. Yoğun matematik kavramları /ispatlamaları verme yerine, genel matematiksel yöntemler özellikle işletmecilerin ve iktisatçıların ihtiyaç duyduğu uygulamalarla zenginleştirilmiştir. Kitaptaki bütün konular, İİBF öğrencilerinin bilmesi gereken kavramlar olarak düşünülmüştür. Ancak, zamanın kısıtlı olması durumunda, önemli olmasına rağmen olasılık, tümevarım, seriler gibi yıldızlı (*) olarak verilmiş konular işlenmeyebilir.

Bu kitap, ilki 2009-2012 yıllarında basılmış olan "İşletme ve İktisat için GENEL MATEMATİK I ve Matematiksel Yöntemler" ve 2011 yılında basılmış olan "İşletme ve İktisat için GENEL MATEMATİK II ve Matematiksel Yöntemler" kitaplarının gözden geçirilerek birleştirilmesi suretiyle 2012 yılında üçüncü baskısı yapılmış olan kitapların altıncı baskısıdır. Kitaptaki ana bölüm olarak isimlendirilen kısım başlıkları; (1) Temel Cebir İşlemleri, (2) Fonksiyonlar ve Grafikleri, (3) Fonksiyon Uygulamaları ve 4) Türev ve Uygulamaları, (5) İntegral Uygulamaları, (6) Çok Değişkenli Fonksiyonlar ve (7) Lineer Cebir Uygulamaları olarak sıralanabilir.

Kitapta karşılaşılan yazım, gösterim, ifade hatalarının mehpekkaya@gmail.com adresiyle bana bildirilmesinden memnuniyet duyarım. Sosyal bilimler alanında özellikle işletme ve iktisat öğrencilerine yönelik "İşletme ve İktisat için GENEL MATEMATİK ve Matematiksel Yöntemler" kitabının altıncı baskısına ulaşmak beni onurlandırmıştır. Kitabın hazırlanmasına katkı sağlayan ve kitabı kaynak kitap olarak değerlendiren tüm akademisyen arkadaşlarıma ve öğrencilerime teşekkür ederim.

Zonguldak, Ağustos 2021.

Prof.Dr. Mehmet Pekkaya

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ KISIM
TEMEL CEBİR İŞLEMLERİ

1. KÜMELER VE SAYILAR 3
1.1. Kümeler* 3
1.1.1. Kümelerin Gösterimi 3
1.1.2. Küme Çeşitleri 3
1.1.3. Kümelerde Kullanılan Bazı Sembol ve İşlemler 4
1.2. Sayılar 6
1.2.1. Sayıların Sınıflandırılması 6
1.2.2. Aralık Gösterimi 7
1.2.3. Sayı İşlemlerinde Bazı Önemli Sonuçlar 8
1.2.4. Tam Bölünebilme Kuralları 8

2. ÜSLÜ İFADELER 13

3. KÖKLÜ İFADELER 17

4. İŞLEM VE ANLAMLI RAKAMLAR 21
4.1. İşlem 21
4.2. İşlem Önceliği 21
4.3. Rasyonel Sayılarda İşlem 22
4.4. Yeni İşlem Tanımı 22
4.5. İşlem Özellikleri 23
4.6. Anlamlı Rakamlar* 23

5. ORAN-ORANTI VE YÜZDE HESAPLAMALARI 27
5.1. Oran ve Orantı 27
5.2. Yüzde Hesaplamaları 28
5.3. Aritmetik (Miktar) Artış ve Geometrik (Oransal) Artış 35
5.4. Merkezi Eğilim Ölçüleri – Ortalama* 36
5.5. Karışım Hesaplamaları* 37
5.6. İşçi ve Havuz Problemleri* 39
5.7. Ölçü Birimleri ve Ölçü Birimi Çevirmeleri* 39

6. OLASILIK* 49
6.1. Faktöriyel 49
6.2. Permütasyon 49
6.3. Kombinasyon 50
6.4. Olasılık (İhtimal) 51

7. ÖZDEŞLİKLER VE ÇARPANLARA AYIRMA 57
7.1. Polinomlar 57
7.2. Özdeşlikler 59
7.3. Çarpanlara Ayırma 60
7.4. İki Terimli, Tam Kuvvet Açılımları ve Binom Açılımı* 61

8. MUTLAK DEĞER 65

9. DENKLEMLER 67
9.1. Birinci Dereceden Denklemler 68
9.1.1. Bir Bilinmeyenli Denklemler 68
9.1.2. İki Bilinmeyenli Denklemler 68
9.1.3. Çok Bilinmeyenli Denklemler 69
9.1.4. Birinci Derece Polinom İçeren Denklemler 70
9.2. İkinci Dereceden Bir Bilinmeyenli Denklemler 71
9.3. Üçüncü Dereceden Bir Bilinmeyenli Denklemler* 73
9.4. Doğrusal Olmayan Çok Bilinmeyenli Denklemler 75
10. EŞİTSİZLİKLER 77
11. LOGARİTMA 83
11.1. Yaklaşık Logaritma Değeri Saptama 84
11.2. Üstel ve Logaritmik Denklemlerin Çözümü 85
12. TÜMEVARIM VE SERİLER* 87
12.1. Tümevarım 87
12.2. Diziler 91
12.2.1. Aritmetik Dizi 91
12.2.2. Geometrik Dizi 92
12.3. Seriler 92

İKİNCİ KISIM
FONKSİYONLAR VE GRAFİKLERİ

13. KOORDİNAT DÜZLEMİ 99
14. BAĞINTI VE FONKSİYONLAR 103
14.1. Bağıntı 103
14.2. Fonksiyon 104
14.3. Bazı Fonksiyon Türleri ve Tanım Aralıkları 107
14.4. Diğer Bazı Fonksiyonlar 109
14.4.1. Ters Fonksiyon 110
14.4.2. Fonksiyonlarda İşlem ve Bileşke Fonksiyon 111
14.4.3. Kapalı Fonksiyon 115
15. DOĞRUSAL (BİRİNCİ DERECE) FONKSİYON VE GRAFİKLERİ 117
15.1. Doğru Denklemi ve Grafik Görüntüsünün Tahmini 118
15.2. Birinci Dereceden Fonksiyonlara Ait Grafik Çizimi 121
15.3. Grafikten Eğimin ve Doğru Denkleminin Bulunması 122
15.4. İki Doğrunun Birbirine Göre Durumları 124
15.5. Eğimi ve Bir Nokta Koordinatı Bilenen Doğrunun Tahmini 126
16. DOĞRUSAL OLMAYAN FONKSİYONLAR 129
17. PARABOLİK (İKİNCİ DERECE) FONKSİYON VE GRAFİKLERİ 131
17.1. Parabolün Tepe Noktası ve Eksen Kesim Noktaları Tespiti 131
17.2. Parabol Denklemi Gösterimleri 134

18. POLİNOM FONKSİYONLAR VE GRAFİKLERİ 139
18.1. Üçüncü Derece Fonksiyon ve Grafikleri 140
18.2. Dördüncü Derece Fonksiyon ve Grafikleri 141
19. PARÇALI VE MUTLAK DEĞER FONKSİYONLAR VE GRAFİKLERİ 143
19.1. Parçalı Fonksiyon Grafikleri 143
19.2. Mutlak Değer Fonksiyon ve Grafikleri 144
20. KÖKLÜ FONKSİYONLAR VE GRAFİKLERİ 147
20.1. Kökiçi 1. Dereceden Kareköklü Fonksiyonlar 147
20.2. Yüksek Dereceden Köklü Fonksiyonlar 149
21. KONİK BAĞINTILAR VE GRAFİKLERİ 151
21.1. Çember 151
21.2. Elips 153
21.3. Hiperbol Fonksiyonlar ve Grafikleri 154
21.3.1. Kareköklü Fonksiyon Görünümündeki Klasik Hiperbol Fonksiyonlar 154
21.3.2. İktisatta Sık Kullanılan Rasyonel Görünümlü Hiperbol Fonksiyonlar 156
22. ÜSTEL VE LOGARİTMİK FONKSİYONLAR VE GRAFİKLERİ 161
22.1. Üstel Fonksiyonlar ve Grafikleri 161
22.2. Üstel Bir Fonksiyonun Logaritmik Koordinat Düzlemindeki Grafiği 164
22.3. Logaritmik Fonksiyonlar ve Grafikleri 166
23. TRİGONOMETRİK FONKSİYONLAR VE GRAFİKLERİ* 171

ÜÇÜNCÜ KISIM
FONKSİYON UYGULAMALARI

24. ARZ-TALEP EĞRİLERİ 177
25. BAŞABAŞ NOKTASI (BBN) ANALİZİ 187
26. FAİZ VE İSKONTO HESAPLAMALARI 199
26.1. Paranın Zaman Değeri 199
26.2. Aritmetik Artış ve Geometrik Artış 199
26.3. Faiz Hesaplama Formülleri 200
27. BÜYÜME 209
27.1. Aritmetik Büyüme 209
27.2. Geometrik Büyüme 210
27.3. Belli Bir Değere Kadar Büyüme* 215
27.4. Büyüme Modeli Tahmini* 217
28. DİĞER BAZI UYGULAMALAR* 223
28.1. Üretim Olanakları (Mal Değişim) Eğrileri 225
28.2. Farksızlık Eğrileri 227

DÖRDÜNCÜ KISIM
TÜREV VE UYGULAMALARI (KALKULUS I)

29. LİMİT 231
29.1. Limit ve Süreklilik 231
29.2. Limitin Özellikleri 235
29.3. Belirsiz İfadeler 235
29.3.1. 0/0 Belirsizliği ve Çözümü 236
29.3.2. ∞/∞ Belirsizliği ve Çözümü 237
29.3.3. ∞-∞ ve 0·∞ Belirsiz İfadelerinin Çözümü 238
29.3.4. Üstel Belirsiz İfadelerin Çözümü 241
29.4. Yakınsak ve Iraksak Seriler* 243

30. TÜREV 249
30.1. Türevin Tanımı 249
30.2. Türev Alınabilirlik 253
30.3. Türev Alma Kuralları 254
30.4. Parçalı ve Mutlak Değer Fonksiyonlarda Türev 261

31. BAZI TÜREV UYGULAMALARI 267
31.1. Fonksiyonun Eğimi veya Anlık Değişim Hızı 267
31.2. Bazı Teoremler 269
31.3. Bir Fonksiyonun Analizinde Türev Kullanımı 269
31.3.1. Fonksiyonun Ekstremum Noktalarının Belirlenmesi 269
31.3.2. Fonksiyonun Trendinin (Azalan –Artan Bölgelerinin) Belirlenmesi 271
31.3.3. Fonksiyonun 2. Türev (Konkavlık) Testi 273
31.4. Optimizasyon 275
31.5. Esneklik 285
31.6. Teğet ve Normal Denklemleri (Doğruları)* 286

32. MARJİNAL ANALİZ 291

33. GRAFİK ÇİZİMİ 303
33.1. Asimptotların Belirlenmesi 303
33.2. Türevin Grafik Çizimine Katkısı 308
33.3. Grafik Çiziminde İzlenecek Aşamalar 311

34. TAYLOR SERİSİ* 327
34.1. Fonksiyonun Yaklaşık Değeri 327
34.2. Taylor Serisi (Açılımı) Formülü 328

35. NEWTON İTERASYON METODU* 335
35.1. İterasyon ve Babil Karekök Metodu 335
35.2. Newton'nun Metodu 336

BEŞİNCİ KISIM

İNTEGRAL VE UYGULAMALARI (KALKULUS II)

36. İNTEGRAL 351
36.1. Rıemann Toplamı ve İntegral 351
36.2. Temel İntegral Alma Kuralları 356
36.3. Belirli (Sınırlı) İntegral 359
36.4. İntegral Özellikleri 362
36.5. Parçalı ve Mutlak Değer Fonksiyonların İntegrali 364

37. TEMEL İNTEGRAL ALMA METODLARI 369
37.1. Değişken Dönüştürme (Yerine Koyma) Metodu 369
37.2. Kısmi İntegral Metodu 371
37.3. Basit Kesirlere Ayırma Metodu 373
37.3.1. Rasyonel Fonksiyonun Basit Kesirlerine Ayrılması 373
37.3.2. Basit Kesirlere Ayırma Metodunun Uygulanması 375
37.4. İntegral Tablosu Kullanımı 378
37.5. Belirli İntegral Hesaplamalarına Alternatif Yöntemler* 379

38. GEOMETRİ UYGULAMALARI 383
38.1. Grafiklerde Alan Hesaplamaları 383
38.1.1. Bir Fonksiyon Eğrisinin Altında Kalan Alanın Hesaplanması 383
38.1.2. İki Eğrinin Arasındaki Alanın Hesaplanması 387
38.2. Eğri Uzunluğunun Hesaplanması* 389
38.3. Eksene Göre Döndürülmelerden Oluşan Yüzey Alan* 389
38.4. Hacim Hesaplamaları* 390

39. İKTİSAT VE İŞLETME ÜZERİNE İNTEGRAL UYGULAMALARI 393
39.1. Tüketici ve Üretici Rantı Hesaplamaları 393
39.2. Marjinal Analiz 395
39.3. Lorenz Eğrisi ve Gelir Dağılımı 397
39.4. Fonksiyonun Bir Aralıktaki Ortalama Değeri 399
39.5. Fonksiyonun Bir Aralıktaki Toplam Değeri 400
39.6. Bugünkü Değer ve Faiz Uygulamaları 401

40. DİĞER BAZI İNTEGRAL UYGULAMALARI 407
40.1. Birinci Mertebeden Diferansiyel Denklemler 407
40.2. Sürekli Olasılık Dağılımları* 409
40.3. Seri Değerinin Hesaplanması* 411

ALTINCI KISIM

ÇOK DEĞİŞKENLİ FONKSİYONLAR (KALKULUS III)

41. ÇOK DEĞİŞKENLİ FONKSİYONLAR 417

42. KISMİ TÜREV VE UYGULAMALARI 423

42.1. Kısmi Türev 423

42.2. Marjinal Analiz 424

42.3. Bağımsız Değişkenlerdeki Küçük Değişimlerin Fonksiyona Etkisi 427

42.4. Fonksiyonun Yaklaşık Değeri 430

42.5. Kapalı Fonksiyon Türevleri 431

42.6. Esneklik 434

43. DOĞRUSAL OLMAYAN FONKSİYONLARDA OPTİMİZASYON 439

43.1. Kısıtsız Çok Değişkenli Fonksiyonlarda Optimizasyon 439

43.1.1. İki Değişkenli Fonksiyonlarda Optimizasyon 439

43.1.2. Jacobian ve Hessian Matrisleri* 445

43.1.3. Çok Değişkenli Fonksiyonlarda Optimizasyon 448

43.2. Hamilton ve Lagrange Yöntemi* 450

43.2.1. İki Değişken ve Bir Kısıtla Optimizasyon 450

43.2.2. İki Değişken ve İki Kısıtla Optimizasyon 452

43.2.3. Üç Değişken ve Bir Kısıtla Optimizasyon 453

43.3. Karesel Programlama ve Khun Tucker Koşulları* 453

43.4. En Küçük Kareler Yöntemi (EKK)* 453

YEDİNCİ KISIM

LİNEER CEBİR VE UYGULAMALARI

44. MATRİSLER 459

44.1. Matrislerde Dört İşlem 460

44.1.1. Matrislerde Toplama ve Çıkartma 460

44.1.2. Matrisin Skalerle (Reel Sayı ile) Çarpımı 460

44.1.3. İki Matrisin Çarpımı 460

44.2. İki Matrisin Eşitliği 462

44.3. Matrisin Transpozesi (Devriği) 462

44.4. Matrislerin Başlıca Özellikleri (Kurallar) 464

45. DETERMİNANTLAR 467

45.1. Minör ve Kofaktör 467

45.2. 2x2'lik (2^0'lık) Matrisin Determinantı 468

45.3. 3x3'lük (3^0 'lık) Matrisin Determinantı 469

45.4. N^0'lık Determinant 472
45.5. Temel Satır İşlemi (TSİ) 472
45.6. Determinantın Başlıca Özellikleri 475

46. ÖZEL TİPTEKİ MATRİSLER VE BİR MATRİSİN TERSİ 479
46.1. Görüntüsüne Göre Matrisler 479
46.2. Ek Matris ve Hesaplanması 481
46.3. Bir Matrisin Tersi (Ters Matris) 483
46.3.1. Ek Matris Yöntemi 483
46.3.2. Ters Matris Tanımından Matris Tersinin Hesaplanması 484
46.3.3. Satır İndirgeme (Satır İşlemleri) Yöntemi 485

47. LİNEER DENKLEM SİSTEMİ ÇÖZÜMÜ 489
47.1. Lineer Denklem Sistemi 489
47.2. Ters Matris Yöntemi 491
47.3. Cramer (Determinant) Kuralı 492
47.4. Gauss-Jordan (Satır İndirgeme) Yöntemi 493
47.5. Lineer Denklem Sistemi Çözümü için Bazı Uygulamalar 497
47.5.1. Birden Çok Ürünlü Piyasalarda Piyasa Denge Noktası 497
47.5.2. EKK ile Lineer Regresyon* 499

48. DOĞRUSAL (LİNEER) PROGRAMLAMA 503
48.1. İki Değişkenli Eşitsizlik Sistemi ve Çözümü 503
48.2. Doğrusal Programlama 503
48.3. Grafik Yöntemi 506
48.4. Simpleks Yöntemi 508

49. BAZI ÖZEL MATRİSLER VE MATRİS UYGULAMALARI* 517
49.1. Girdi Çıktı Matrisi 517
49.2. Markov (Geçiş) Matrisi 519
49.3. Karar Analizi ve Oyun Kuramı* 523
49.3.1. Belirsizlik ve Risk Altında Karar Verme 523
49.3.2. Oyun Kuramı (Rekabet Altında Karar Verme) 525
49.3.3. Çok Kriterli Karar Verme (ÇKKV) 526
49.4. Korelasyon Matrisi* 527

EKLER 531

KAYNAKÇA 541

İNDEKS 543

KAYNAKÇA

ARYA, Jagdish C. ve Robin W. LARDNER (1993), *Mathematical Analysis for Business, Economics, and the Life and Social Sciences*, Printice Hall, ABD.

AYTAÇ, Mustafa, Mustafa SEVÜKTEKİN ve Erkan IŞIĞIÇOK (1995), *Sosyal Bilimlerde Matematik 1*, Nesil Matbaacılık, Bursa.

BARNETT, Raymond A., Michael R. ZIEGLER ve Karl E. BYLEEN (1999), *Calculus for Business, Economics, Life Sciences and Social Sciences*, Prentice Hall, ABD.

BARNETT, Raymond A., Michael R. ZIEGLER ve Karl E. BYLEEN (2002), *Finite Mathematics for Business, Economics, Life Sciences and Social Sciences*, Prentice Hall, ABD.

BARNETT, Raymond A., Michael R. ZIEGLER ve Karl E. BYLEEN (2011), *Calculus for Business, Economics, Life Sciences and Social Sciences*, 12. Basımdan Çeviri (Ed: A. Sabuncuoğlu), Nobel Yayıncılık, Ankara.

CHIANG, Alpha C. ve Kevin Wainwright (2005), Matematiksel İktisadın Temel Yöntemleri, Ter. SARIMEŞELİ ve AÇIKGÖZ, Gazi Kitabevi, Ankara.

CİNEMRE, Nalan (2011); Yöeylem Araştırması, Evrim Yayınevi, 2. Baskı, İstanbul.

DOWLING, Edward T. (1993), *Mathematical Methods for Business and Economics*, (Çeviren: Ö.F. Çolak ve M. Yıldırımoğlu), Schaum's Outline Series, McGraw-Hill, Nobel Yayınları, Ankara.

EDWARDS, C.H. ve David E PENNEY (1994), *Calculus with Analytic Geometry*, Prentice Hall, ABD.

EMİROĞLU, Akif (2002), *Ticari Açıdan Yatırım Projeleri*, Ekin Kitabevi, Bursa.

ERTUĞRUL, İrfan (2008), *Temel Matematik*, Ekin Basın Yayım Dağıtım, 5. Baskı, Bursa.

GUJARATI, Damador N. (2003), Basic Econometrics, McGrawHill, New York.

HAEUSSLER, E., R.S. PAUL ve R.J. WOOD (2008) Introductory Mathematical Analysis for Business, Economics, and the Life and Social Sciences, Pearson Education Inc., New Jersey.

HOLDER, Leonard I. (1993), *A Primer for Calculus*, Sixth Edition, PWS Publishing Company, Boston.

HOY, Michael, J. LIVERNOIS, C. McKENNA, R. REES ve T. STENGOS (1996), Mathematics for Economics, Addison Wesley Publishers Limited, Canada.

KARTAL, Mahmut, Yalçın KARAGÖZ ve Zafer KARTAL (2007), *Temel Matematik 2*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

KOBU, Bülent (2008), *İşletme Matematiği*, Beta Yayınları, 7. Baskı, İstanbul.

KORKMAZ, Turhan ve Mehmet PEKKAYA (2012), *Excel Uygulamalı Finans Matematiği,* Ekin Kitabevi, 3. Baskı, Bursa.

KURUÜZÜM, Ayşe ve Emre İPEKÇİ ÇETİN (2010), İşletme ve Ekonomi Öğrencileri için Uygulamalı Matematik, Gazi Kitabevi, Ankara.

LERNER, Joel, Petr ZIMA (1985), *Business Mathematics*, Schaum's Outline Series, McGraw-Hill, New York.

MODICA, Michael (1996), *Day of The Quants*, Illinois Institude of Technology, Finansal Matematik Ders Notları, Chicago.

ÖZER, Orhan (2005), *Genel Matematik*, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Yayınları, Eşkişehir.

ÖZTÜRK, Ahmet (2007), Yöeylem Araştırması, Ekin Yayınevi, 11. Baskı, Bursa.

PEKKAYA, Mehmet (2008), *Matematik Ders Notları*, https://ekampus.karaelmas.edu.tr.

PRICHETT, SABER, ACZEL, SOSKIN ve XANDER (1997), *Fundamentals of Quantitative Business Methods*, McGrawHill, New York.

SERWAY, Raymond A. (1990), *Physics for Scientists & Engineers with Modern Physics*, Third Edition, Saunders Collage Publishing, Chicago.

TAHA, Hamdy A. (1997), Operations Research an Introduction, Sixth Edition, Printice-Hall Inc., New Jersey.

TEKİN, Nejdet ve İbrahim DOĞAN (1996), Genel Matematik, Beta Basım Yayın A.Ş., İstanbul.

GENEL MUHASEBE

Öğr. Gör. Metin BADEM
Namık Kemal Üniversitesi
Çorlu Meslek Yüksekokulu

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-63-0

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Vadi Grafik Tasarım ve
Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420.
Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0 312 395 85 71
Sertifika No: 47479

Baskı Tarihi: Nisan 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

Feyiz, Mehmet Ali; *Genel Muhasebe*, Ekin, Bursa, 14. Baskı, 2017.

Feyiz, Mehmet Ali; *Dönem sonu Muhasebe işlemleri*, Murathan, 8. Baskı, 2010.

Koç Yalkın, Yüksel; *Genel Muhasebe; İlkeler ve Uygulamalar, Tekdüzen Muhasebe Sistemi*, Ankara, 15. Baskı, 2006.

Lazol, İbrahim; *Genel Muhasebe*, Ekin, Bursa, 9. Baskı, 2004.

Sevilengül, Orhan; *Genel Muhasebe*, 7. Baskı, 1998.

Örten, Remzi; Karapınar, Aydın; *Dönem sonu Muhasebe Uygulamaları*, Gazi, Ankara, 2001.

Yükçü, Süleyman; *Genel Muhasebe,* Altın Nokta, İzmir, 8. Baskı, 2016.

www.gib.gov.tr. Tekdüzen Hesap Planı Açıklamaları. Gelir İdaresi Başkanlığı

GIDALARIN EV ŞARTLARINDA MUHAFAZASI

İbrahim CANBEY

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-44-9

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Mart 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

[1] Saldamlı, İ. (1998). Gıda Kimyası, H.Ü. Mühendislik Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümü, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara

[2] Öğüş, F. ve Fadıloğlu, S. (2006). Food Chemistry, Nobel Yayın Dağıtım.

[3] Altan A. (2017). Özel Gıdalar (Şeker, Kakao ve Çikolata, Şekerleme, Çay, Kahve) Teknolojisi, Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümü

[4] Ünlütürk, A. ve Turantaş, F. (2003). Gıda Mikrobiyolojisi, Ege Üniversitesi.

[5] Elgün, A., Türker, S. ve Bilgiçli, N. Tahıl Ürünleri Teknolojisi, S.Ü. Ziraat Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümü.

[6] https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/beslenme/temel-besin-gruplari.html

[7] Çöteli, E. ve Karataş, F. (2017). Zerdeçal (*Curcuma longa* L.) Bitkisindeki Antioksidan Vitaminler ve Glutatyon Miktarları ile Total Antioksidan Kapasitesinin Belirlenmesi, Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi Cilt 33, Sayı 2.

[8] Yavaşer, R. (2011). Doğal ve Sentetik Antioksidan Bileşiklerin Antioksidan Kapasitelerinin Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Kimya Anabilim Dalı Tez Danışmanı: Prof. Dr. Arife Alev KARAGÖZLER, 104 sayfa.

[9] https://www.uplifers.com/meyve-yemenin-de-bir-kurali-var-meyvelerne-zaman-nasil-yenmeli/

[10]

[11] Demirçeken, F.G. (2011). Gluten Enteropatisi (Çölyak Hastalığı): Klasik Bir Öykü ve Güncel Gelişmeler, güncel gastroenteroloji 58 15/1, http://guncel.tgv.org.tr/journal/36/pdf/100006.pdf.

[12] Coşgun, S. Çölyak hastalığı, Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Evliya Çelebi E.A.H., https://www.klimik.org.tr/wp-content/uploads/2018/10/%C3%87%C3%B6lyak-hastal%C4%B1%C4%9F%C4%B1-S%C3%BCleyman-Co%C5%9Fgun.pdf.

[13] Türkoğlu, H., Kanık, Z., Yakut, A., Güneri, A. ve Akın, M. (2012). Nizip ve Çevresinde Satışa Sunulan Zeytinyağı Örneklerinin Bazı Özellikleri, HR.Ü.Z.F. Dergisi, 16(3).

[14] Anonymous, (2010). Türk Gıda Kodeksi, Zeytinyağı ve Pirina Yağı Tebliği (Tebliğ No: 2010/35).

[15] Altan, A. ve Kola, O. (2009). Yağ işleme Teknolojisi. Bizim Büro Yayınevi, Sakarya, Ss 230.

[16] Kıvrak, M. (2019). Zeytincilik ve Zeytin İşleme Teknolojisi Programı, T.C. Balıkesir Üniversitesi Edremit Meslek Yüksekokulu,.

[17] Çiçek, H., Yılmaz, N., Çelik, A., Özlü, N.C. ve Meram, İ. Kapsaisinin (Kırmızı Biber) İnsan Sağlığı Üzerine Etkileri https://www.researchgate.net/publication/270745881_Kapsaisinin_Kirmizi_Biber_Insan_Sagligi_Uzerine_Etkileri/link/575da87108aed88462166c99/download

[18] Gülsoy, E. ve Balta, F. (2014). Iğdır Üni. Fen Bilimleri Enst. Der. / Iğdır Univ. J. Inst. Sci. & Tech. 4(1): 9-14.

[19] Ahrens, S., Venkatachalam, M., Mistry, A.M., Lapsley, K. ve Sahte, S.K. (2005). Almond (*Prunus dulcis* L.) protein quality. Plant Foods for Human Nutri., 60: 123-128.

[20] https://www.fiskobirlik.org.tr/findigin-anatomisi/

[21] Sarıoğlu, G. ve Velioğlu, Y.S. (2018). Baklagillerin Bileşimi, Akademik Gıda 16(4) 483-496.

[22] Şehirali, S. (1988). Yemeklik Dane Baklagiller. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları Ders Kitabı, 314, Ankara. www.forshang.org

[23] Üçüncü, M. Süt ve Mamulleri Teknolojisi, Ege Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümü.

[24] Metin, M. Süt Teknolojisi, Sütün Bileşimi ve İşlenmesi, E.Ü. Mühendislik Fakültesi Yayınları.

[25] Mete, H. (2012). Peynir Altı Suyu'nun Ekmekçilikte Değerlendirilmesi ve Ekonomik Önemi, Tekirdağ S.M.M.M. Odası Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 1.

[26] Konar, A. (1978). Yeni Gelişmelerin Işığında Sütçülük Artıklarının Değerlendirilmesi ve Ekonomik Önemi. Gıda 3(1):35-46.

[27] Elgün, A. (1986). Fırın Ürünlerinin Zenginleştirilmesi Açısından Peynir Altı Suyuna Bakış. Gıda 11 (3): 145-152.

[28] ÖZDEN A. (2008). Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Gastroenteroloji Bilim Dalı, Ankara, Diğer Fermente Süt Ürünleri (Biyoyoğurt-Probiyotik Yoğurt).

[29] Serdaroğlu M. ve Deniz E.E. (2002). Sıvı Yumurtaların Dondurulması ve Dondurma Nedeniyle Oluşan Kalite Problemleri. E.Ü.Mühendislik Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümü Et Teknolojisi Bilim Dalı, 35100 Bornova İzmir Hayvansal Üretim 43(1): 55-63.

[30] Cook, F. ve Briggs, G.M. (1973). Nutritive Value of Eggs. In Egg Science and Technology, W.J. Stadelman, O.J. Cotterill (Ed.), s.91. The Avi Publishing Company, Inc., US.

[31] Stadelman, W.J., Olson, V.M., Shemwell, G.A. ve Posch, S. (1988). Egg and Poultry Meat Processing. Ellis Harword Ltd. Chiester, England.

[32] Hunton, P. (1993). Why Consumers are Really Healthy People. Poultry International. July, 48-50.

[33] http://www.ibb.gov.tr/tr-TR/Documents/suurun/images/suurun.pdf.

[34] (Su ürünlerinde kimyasal bileşim).

[35] Aras Hisar Ş., Hisar O. ve Yanık, T. (2004). Balıklarda Mikrobiyolojik, Enzimatik ve Kimyasal Bozulmalar, Atatürk Üniv. Ziraat Fak. Derg. 35 (3-4), 261-265.

[36] https://www.google.com/search?q=b%C3%BCy%C3%BCkba%C5%9F+hayvanlar%C4%B1n+k%C4%B1s%C4%B1mlar%C4%B1&rlz=1C1GCEB_enTR867TR867&sxsrf=ALeKk03vxvErch1yJTT4_mSdp1oUkiXAmw:1594964911469&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwikreiny9PqAhUKhRoKHffaD00Q_AUoAXoECA4QAw&biw=1536&bih=775#imgrc=KGyUfq3TWahJaM.

[37] https://www.google.com/search?q=b%C3%BCy%C3%BCkba%C5%9F+hayvanlar%C4%B1n+k%C4%B1s%C4%B1mlar%C4%B1&rlz=1C1GCEB_enTR867TR867&sxsrf=ALeKk03vxvErch1yJTT4_mSdp1oUkiXAmw:1594964911469&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwikreiny9PqAhUKhRoKHffaD00Q_AUoAXoECA4QAw&biw=1536&bih=775#imgrc=Utvx6ZuYEIMpKM.

[38] https://www.google.com/search?q=k%C3%BC%C3%A7%C3%BCkba%C5%9F+hayvanlar%C4%B1n+b%C3%B6l%C3%BCmleri&rlz=1C1GCEB_enTR867TR867&sxsrf=ALeKk00Yrocnxw50pVtdzxYhxO8tKI6dEg:1594966180836&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjdqoyF0NPqAhVDxYUKHTyVAMAQ_AUoA3oECAwQBQ&biw=1536&bih=775#imgrc=G2ZSW2IHnWK3WM.

[39] T.C. Millî Eğitim Bakanlığı (2013). Gıda Teknolojisi, Et ve Et Ürünleri Teknolojisi, Ankara, 2016.

[40] Ercoşkun, A. (1987). Halk Sağlığı Çevre Sağlığı ve Gıda Maddeleri Mevzuatı, Ankara, Hemay-Petek Yayınları, 245.

[41] Doğu M., Çon A.H. ve Gökalp H.Y. (2002). Afyon İlindeki Yüksek Kapasiteli Et İşletmelerinde Üretilen Sucukların Bazı Kalite Özelliklerinin Periyodik Olarak Belirlenmesi.

[42] https://www.foodelphi.com/tag/sucukta-kalite-ozellikleri/

[43] https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87emen_otu.

[44] https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/01/20190129-4.htm (Türk Gıda Kodeksi Et, Hazırlanmış Et Karışımları ve Et Ürünleri Tebliği (TEBLİĞ NO: 2018/52) (29 Ocak 2019 Salı, Sayı: 30670).

[45] https://tr.wikipedia.org/wiki/Jelatin.

[46] Elgün, A. ve Ertugay, Z. (2011). Tahıl İşleme Teknolojisi, Atatürk Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Erzurum.

[47] ERTAŞ, N. Ekmeğin Muhafazası ve Bayatlamasının Önlenmesi ile Değerlendirme Yolları, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü.

[48] https://tr.qwe.wiki/wiki/Starch_gelatinization (C)

[49] (D)

[50] T.C. Millî Eğitim Bakanlığı (2011). Gıda Teknolojisi, Ekmek Pişirme, Ankara.

[51] Kalkışım Ö., Özdemir, M. ve Bayram O. (2012). Ekmek Yapım Teknolojisi, Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane Meslek Yüksekokulu, Bağlarbaşı Mahallesi Üniversite Merkez Yerleşkesi, Gümüşhane.

[52] https://www.foodelphi.com/ekmegin-muhafazasi-bayatlamasinin-onlenmesi-ile-degerlendirme-yollari-yrd-doc-dr-nilgun-ertas/ (E).

[53] Arıkan, A. (2006). Food Packaging Principles and Practices, http://www.ambalaj.org.tr/files/ambalajbulteniicerik/dosya/eylul-ekim-2006-dosya.pdf. (H).

[54] Mughal, M.H. (2019). Wheat compounds – A comprehensive review, Integr Food Nutr Metab.

[55] https://www.mustafaaltinisik.org.uk/89-1-11.pdf.

[56] Soyer A. Soğutma Teknolojisi, https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/62315/mod_resource/content/0/GDM322%2812%29.pdf.

[57] Cemeroğlu, B.S. Meyve ve Sebze İşleme Teknolojisi, İkinci Baskı, Ankara Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, Ankara, 1. Cilt ve 2. Cilt.

[58] Şimşek A. ve Aslantaş R. (1999). Fındığın Bileşimi ve İnsan Beslenmesi Açısından Önemi, 24 (3): 209-216.

[59] Martin, S. ve Schoch, T.J. (1977). Precooked Frozen Foods. In Fundamentals of Food Freezing, N.W. Desrosier, D.K. Tressler (Ed.), s. 396. Avi Publishing Company, Inc., Connecticut.

[60] Gram, L. (1992). Evaluation of the bacteriological quality of seafood. Int. J Food Microbiol., 16: 25-39.

[61] Soyer, A., (1999). Balıkta avlanma sonrası meydana gelen biyokimyasal değişmeler. Gıda 1: 33-39.

[62] Sverstsvik, M., Jeksrud, W.K. ve Rosnes, M.J.T. (2002). A review of modified atmosphere packaging of fish and fishery productssignificance of microbial growth, activities and safety. Int. J Food Scı. Tech., 37 : 107-127.

[63] https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/osman-muftuoglu/8-soruda-kolajen-dosyasi-40955327.

[64] Gençtan, T., Öktem, A., Sürek, H., Gevrek, M. ve Balkan A. Sıcak İklim Tahılları Üretiminin Artırılması Olanakları.

[65] Korukluoğlu, M. Sofralık Siyah Zeytin Üretimi, Uludağ Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümü.

[66] Aktan, N. ve H. Kalkan. (1999). Sofralık Zeytin Teknolojisi.Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir. 122s. Kılıç, O. 1989. Sofralık Zeytin ve Turşu Üretimi. 23s.

[67] Korukluoğlu, M. (2006). Hasattan Tüketime Sofralık Zeytin Teknolojisi ve Sorunları. Ulusal Zeytin Ve Zeytinyağı Sempozyum ve Sergisi, İzmir, 435-438.

[68] https://silo.tips/download/sofralik-zeytn-retm.

[69] https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/01/20190129-4.htm

[70] Türk, G., Tacer-Caba, Z., Çakmak, B. ve Özpınar, H. (2016). Evaluation Of Turkish Olive Oil Quality: Some Quality Characteristics And Turkish Food Codex. International Journal of Food Engineering Research (IJFER) Year 2 Num 2 - (1-17).

[71] https://www.foodelphi.com/tag/glaze-islemi-glazeleme/

[72] Özdemir H. (1997): Vakumlu paketlenmiş sosislerde mikrobiyal floranın gelişimi, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi, 44: 127-36.

[73] Aras, İ.S., Çetin, Ö. (2019). Piyasada Satışa Sunulan Sosislerin Mikrobiyolojik Kalitesinin Belirlenmesi, Sağlık Bilimlerinde İleri Araştırmalar Dergisi, Cilt 2, Sayı 1.

[74] https://www.foodelphi.com/tag/pastirma/

[75] TSE, (1995), TS 11658, "Döner yapım Kuralları-Pişmemiş", Türk Standartları Enstitüsü, 1-9.

[76] https://www.foodelphi.com/tag/kavurma-cesitleri/

[77] https://www.foodelphi.com/tag/kanatli-hayvan-etleri/

[78] http://abfoods.com.tr/yumurta-tozu_S102

[79] Yüceer, M. ve Caner C. (2019). Endüstriyel Yumurta Ürünlerinin Helal Gıda Açısından Üretim Şartlarının İncelenmesi ve Değerlendirilmesi. Journal of Halal Life Style Cilt (Volume) 1, Sayı (Issue) 1.

[80] Koç, M. (2009), Pastörize Sıvı Yumurtanın Püskürtmeli Kurutma Yöntemi İle Optimum Kurutma Koşullarının Belirlenmesi ve Mikroenkapsülasyonu, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, Tez, 229 Sayfa.

[81] http://www.gidabilimi.com/tr/makaleler-1/2852-gidalarin-buzdolabinda-ve-dondurucuda-saklanma-sureleri.

[82] Yetim, H. Jelatin Üretimi, Özellikleri ve Kullanımı, Gıda Katkı Maddeleri : Sorunlar ve Çözüm Önerileri, 1. Ulusal Helal ve Sağlıklı Gıda Kongresi.

[83] https://www.gidamuhendisi.net/2019/11/12/hizli-dondurulmus-gidalar-mevzuati/

[84] https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/57136/mod_resource/content/0/12.A%C3%87IKDERS-GIDA%20K%C4%B0MYASI-I.pdf.

[85] http://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Besin%20%C3%96geleri%201.pdf.

[86] http://www.kimyaevi.org/TR/Genel/BelgeGoster.aspx?F6E10F889-2433CFF95FB1C5180B6EBD665B1C36E16C9B051.

[87] http://www.mustafatayar.com/gidalarin-dondurulmasi/

[88] https://mobil.diatek.com.tr/Makale-Yontem/Mikrobiyolojik-Analiz/Konservelerde-Gorulen-Bozulmalar_3428.htm.

[89] http://oncusalca.com.tr/genel/sikca-sorulan-sorular/tumu/default.aspx

GİRİŞİMCİLİK ve KOBİ
ARAŞTIRMALARI

Editörler

Prof. Dr. Hacı Yunus TAŞ

Dr. Öğr. Üyesi Mahmut KÜÇÜKOĞLU

Öğr. Gör. Dr. Mehmet DEMİRDÖĞMEZ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

Bu kitapta yayınlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.

ISBN: 978-625-7667-58-6

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Mart 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

Kaynaklar

Aşçıoğlu Öz, G.(2000). Avrupa Topluluğu ve Türk Rekabet Hukukunda Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması, Ankara.

Aşkın, A., Sercan, S. N., & Vural, Ö. (2011). Tarihsel Süreçte Girişimcilik Kavramı ve Gelişimi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 56.

Ay, H. M., Ve Talaşlı , E. (2007). Türkiyede Kobilerin İhracattaki Yeri ve Karşılaştıkları Sorunlar. *Selçuk Üniversitesi Karaman İ.İ.B.F. Dergisi Yerel Ekonomiler Özel Sayısı*, 178-179.

Coşgun, Ö. K. (2015). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda Teşebbüs Kavramı ve Tacir Sayılmasının Sonuçları. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 107-166.

Çatal, M. F. (2010). Bölgesel Kalkınmada Küçük ve Ortaboy İşletmelerin Rolü. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Ensitüsü Dergisi*, 333-352.

Çavdar , H., & Çavdar, M. (2010). İşletmelerde İşgören Bulma ve Seçme Aşamaları. *Kocaeli Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Mühendislik Dergisi*, 79-93.

Çetinkaya Bozkurt Ö. (2011) Dünyada ve Türkiye de Girişimcilik eğitimi: Başarılı Girişimciler ve Öğretim Üyelerinden Öneriler, Detay yayıncılık, Ankara.

Devlet Planlama Teşkilatı. (2004). *Kobi Stratejisi ve Eylem Planı*. haliccevre.com:http://www.haliccevre.com/images/PDF/stratejiler/kobi-strateji.pdf adresinden alınmıştır

Gültekin, R. (2019). Kobilerin Finansman Sorunları ve Çözüm Önerileri Masko Uygulaması. İSTANBUL.

Güven, Pelin, Rekabet Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2008.

http://www.yeniisfikirleri.net/basarili-girisimcilerin-25-ozelligi/

https://cdn.bartin.edu.tr/ 1girisimcilikte-temel-kavramlar.

https://pazarlamasyon.com/basarili-girisimcilerin-ortak-ozellikleri/

Işığıçok, Ö. (2018). Çalışma Yaşamının Kalitesinin Arttırılmasında "İnsana Yakışır İş", Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi,özel sayı

Karayılmazlar, S., Aşkın , A., & Yıldız, Ç. (2019,). Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Tarihsel Gelişimi ve Tanımlama Kriterleri. s. 152-155.

Kaya, A. (2017). *Bilişim ve İletişim Işığında Girişimcilik ve Kobi Yönetimi.* Konya: Eğitim Yayınevi.

Kaya, N. (2013). *Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerde Stratejik Yönetim.* Ankara: Detay Yayıncılık.

kosgeb.gov.tr. (2005). *Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırması Hakkında Yönetmelik*. kosgeb.gov.tr: https://www.kosgeb.gov.tr adresinden alınmıştır

kosgeb.gov.tr. (2020). *Kobi Stratejisi Eylem Planı 2015-2018*. KOSGEB.GOV.TR: https://www.kosgeb.gov.tr adresinden alınmıştır

kosgeb.gov.tr. (2020). *Kobilerin Tanımı Sınıflandırılması Ve Nitelikleri Hakkında Yönetmelik*. kosgeb.gov.tr: https://www.kosgeb.gov.tr adresinden alınmıştır

OECD. (2004). *Türkiyede Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler Mevcut Durum Politikalar.* OECD.

Ova, M. Z. (2001). Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerde Değişim Yönünün Belirlenmesi.

Sarıgül, H. (2012). *Basel Düzenlemelerinin Kobilerin Muhasebe ve Finansal Raporlama Uygulamalarına Etkileri.* KONYA: Eğitim Yayınevi.

Sarıoğlu, U. S. (2014). Yöneticilik ve Liderlik Ayrımında Kişisel Farklılıkların Rolü. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 127-128.

Serin, H. (1997). İçel İli Küçük Ve Orta Ölçekli Orman Ürünleri sanayi işletmelerinin sosyo-ekonomik yönden incelenmesi. TRABZON.

Susuz, K. (2012). Şirketler Topluluğuna İlişkin Hükümlerin Uygulama Alanı Bakımından Teşebbüs Kavramı. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, s. 269-280.

Tanyeri, S. (2013). Kobilerin Türkiye Ekonomisindeki Yeri ve Finansal Destek Programları Uygulaması. İSTANBUL.

Taş, H. Y. (2020). Yenilikçi ve Sosyal Boyutlarıyla Avrupa Birliği ve Türkiye'de Kobiler, Ekin Basım yayın dağıtım, s.22-26

Taş, H. Y. (2010). *Avrupa Birliği ve Türkiyede Kobilerin İstihdam Artırıcı Etkileri.* İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.

Taş, H. Y. (2010).**Avrupa Birliği ve Türkiye'de KOBİ'lerin İstihdam Artırıcı Etkileri,** İstanbul Ticaret Odası yayınları, Yayın no:39. İstanbul, İnter Basım.

Taş, H. Y. (2010).Türkiye'de KOBİ'lerin Sosyo-Ekonomik Etkileri, **Bütçe Dünyası Dergisi,** Sayı.33, SS. 165-180,

Tekin, M. (2009) "Hayallerin Gerçeğe Dönüşümü: Girişimcilik 5.Baskı Günay Ofset Matbaacılık, Konya).

tuik.gov.tr. (2020). *TÜİK İş Kayıtlarına Göre Girişim Sayıları 2013*. tuik.gov.tr: http://tuikweb.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24870 adresinden alınmıştır

tuik.gov.tr. (2020). *TÜİK Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri 2012*. tuik.gov.tr: http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1082 adresinden alınmıştır

Tutar H., O. Küçük, (2003) Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi, Seçkin Yayınevi, 1.baskı, Ankara

TÜİK. (2013). *Tüik İş Kayıtlarına Göre Girişim Sayıları.* TÜİK.

Türkiye Cumhuriyeti Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2007). *Kobi Statejisi ve Eylem Planı.* Türkiye Cumhuriyeti Strateji ve Bütçe Başkanlığı.

Ulusaltezmerkezi.net. (2000). *Doğu Karadeniz Bölgesinde Yer Alan Küçük ve Orta Ölçekli Orman Ürünleri Sanayi İşletmelerinin Yapısal Analizi*. ulusaltezmerkezi.net: https://www.ulusaltezmerkezi.net/document-search-results/ adresinden alınmıştır

www.mevzuatdergisi.com. (2005). *Türkiyede Kobiler ve Kobilerde Planlama,Uygulama ve Denetim*. mevzuatdergisi.com: https://www.mevzuatdergisi.com/2005/03a/ 06.htm adresinden alınmıştır

Yakup, B.& Bakan, İ. (2005). Yönetici ve Yöneticilik Üzerine Kahramanmaraş Kentinde Bir Araştırma. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 62-89.

Yıldız, K., & Ertürk, R. (2019). Yönetici ve Lider Kavramlarına İlişkin Bir Öğretmen Görüşleri :Bir Metafor Çalışması. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1190-1216.

Yılmaz, B. (2008). "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Toplumda Üstlendikleri Roller Bakımından Analizi", (Çevrimiçi) http://www.dtm.gov.tr/eadDTDERGI/ ocak%20 2004/ kucukhtm, 20 Aralık 2008

Yurttadur, M. (2017). *Kobi Yönetimi ve Büyüme.*İSTANBUL: Beta Yayıncılık.

Kaynakça Bilgisi

Taş, H.Y., Demirdöğmez M. ve Özgültekin, M.(2021), Girişimcilik ve KOBİLER' de Temel Kavramlar. Taş, Küçükoğlu ve Demirdöğmez (Ed.), Girişimcilik ve KOBİ Araştırmaları İçinde(5-28.ss.) Bursa, Ekin Yayınları.

Kaynaklar

Açıkgöz, Ö. (2005). Toplumsal zihniyet olgusu ve iktisadi gelişme ile ilgisi. *İstanbul Journal of Sociological Studies 0* (32), 91-123.

Aktürk, O. (2020). Kapitalist ekonomiden insani bir ekonomiye referans: Ahilik iktisadi düşüncesi. A. Gökbel ve diğerleri (Ed.), *6. Uluslararası Ahilik Sempozyumu: Ahiliğin Günümüze Yansımaları Bildiriler Kitabı* içinde (s. 419-431). Kırşehir: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Yayınları.

Akgül, D. (2017). Ahilik kültüründeki etik ilkelerin günümüz işletmelerine yansımaları: Kırşehir ili örneği. *Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1* (1), 8-26.

Balcı, R. ve Sırma, İ. (2012). Memalik-i Osmaniye'de Osmanlı anonim şirketleri. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.

Bayram, M. (2001). Türkiye Selçukluları döneminde bilimsel ortam ve ahiliğin doğuşuna etkisi. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (10), 1-11.

Becermen, C. (t.y.). *Klasik dönem Osmanlı vergi sistemi ve vergi türleri.* http://vergiraporu.com.tr/upImage/org/(2008)%20klasik%20d%C3%B6enm%20osmanl%C4%B1%20vergi%20sistemi%20ve%20vergi%20t%C3%BCrleri984d2f.pdf. Erişim tarihi: 05.03.2021.

Boratav, K. (1998). Türkiye iktisat tarihi 1908-1985. İstanbul: Gerçek Yayınevi.

Candan, H. (2011). Osmanlı'dan günümüze Türk topraklarında girişimcilik serüvenine dair bir değerlendirme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1* (2), 157-174.

Cengiz, O. (2018). Ülgener'in Ortaçağ iktisat ahlakı ve zihniyet tahlilinin teorik tasnifi. *Tarih Okulu Dergisi (TOD), 11* (36), 421-442. http://dx.doi.org/10.14225/Joh1385

Cem, İ. (1999). Türkiye'de geri kalmışlığın tarihi. İstanbul: Can Yayınları.

Demirtaş, Ö., Karaca, M. ve Biçkes, M. (2017). Başarılı girişimciliğin perde arkasındaki güçler. Konya: Eğitim Yayınevi.

Doğru, C. (2008). Osmanlı toplumunda kapitalist-girişimci sınıfın ve insan tipinin oluşumunu engelleyen faktörler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11* (1), 75-91.

Erdem, E. (2016). Sanayi devriminin ardından Osmanlı sanayileşme hamleleri: Sanayi politikalarının dinamikleri ve zaafiyetleri. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 0* (48) , 17-44.

Esen, S., Yılmaz, E. (2011). Türk atasözleri ve deyimlerinde girişimcilik olgusu (Sosyo-ekonomik açıdan bir bakış). *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30, 249-256.

Genç, M. (2010). Osmanlı İmparatorluğunda devlet ve ekonomi. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Huberman, L. (2013). Feodal toplumdan yirminci yüzyıla. İstanbul: İletişim Yayınları.

İnalcık, H. (2014). Devlet-i Aliyye: Osmanlı İmparatorluğu üzerine araştırmalar-1. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Kala, A. (1995). Esnaf. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* içinde (Cilt 11, 423-430. ss.). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.

Kala, A. (2003). Lonca. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* içinde (Cilt 27, 211-212. ss.). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.

Kazıcı, Z. (1988). Ahilik. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* içinde (Cilt 1, 540-542. ss.). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.

Köksal, F. (2008). Ahi Evran ve ahilik. Kırşehir: Kırşehir Valiliği Yayını.

Nazır, B. (2011). Dersaadet'te ticaret. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.

Nişancı, Ş. ve Çaylak, A. (2013a). Osmanlı'da siyaset –iktisat dengesi: Klasik dönem Osmanlı ekonomisi. Dikkaya, M., Üzümcü, A. ve Özyakışır, D.(Ed.), *Osmanlı'dan ikibinli yıllara Türkiye'nin ekonomik tarihi* içinde (s. 5-38). Ankara: Savaş Yayınevi.

Nişancı, Ş. ve Çaylak, A. (2013b). Osmanlı klasik iktisat düzenindeki gelişmeler (değişim): XIX. yüzyıldan cumhuriyete kadar. Dikkaya, M., Üzümcü, A. ve Özyakışır, D. (Ed.), *Osmanlı'dan ikibinli yıllara Türkiye'nin ekonomik tarihi* içinde (s. 47-66). Ankara: Savaş Yayınevi.

Özyüksel, M. (2007). Feodalite ve Osmanlı toplumu. İstanbul: Derin Yayınları.

Pamuk, Ş. (2010). Osmanlı- Türkiye iktisadi tarihi 1500-1914. İstanbul: İletişim Yayınları.

Sayar, A. G. (2009). Osmanlı iktisat düşüncesinin çağdaşlaşması. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Şahin, H. (2012). Türkiye ekonomisi. Bursa: Ezgi Kitabevi.

Tabakoğlu, A. (2010). Türkiye iktisat tarihi. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Toker, Ö. (2017). Batı Avrupa antroposentrik liberalist girişimci zihniyetinin oluşumu ve medeniyet inşası. *The Journal of AcademicSocialScience Studies,* (54), 407-416. http://dx.doi.org/10.9761/JASSS6906

Ülgener, S. F. (2006a). Makaleler. İstanbul: Derin Yayınları.

Ülgener, S. F. (2006b). İktisadi çözülmenin ahlak ve zihniyet dünyası. İstanbul: Derin Yayınları.

Varlı, A. ve Koraltürk, M. (2010). II. Meşrutiyet'ten erken Cumhuriyet'e milli iktisadın sürekliliği ve İzmir İktisat Kongresi. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi, 9* (20) , 127-142.

Kaynakça Bilgisi

Aktürk, O. (2021), Osmanlı'dan Cumhuriyete Ahilik, Küçük Esnaf ve Girişimcilik Kültürü, Taş, Küçükoğlu ve Demirdöğmez (Ed.), Girişimcilik ve KOBİ Araştırmaları İçinde (29-54.ss.) Bursa, Ekin Yayınları.

Kaynakça

Aidis, R. (2003). Entrepreneurship and Economic Transition. Tinbergen Institute Discussion Paper, University of Amsterdam, Erişim: file:///C:/Users/Teknotek/Downloads/SSRN-id385420.pdf,

Apak, S., Taşcıyan, K.H. ve Aksoy, M. (2010). Girişimcilik ve Sermaye Tedarik Yöntemleri

Ballı, A. İ. K. (2017). Organizasyon Ve Yönetim Bilimleri Dergisi, Kadınların Girişimci Olma Nedenleri Ve Önlerindeki Engeller: Kadın Girişimci Adayları Üzerine Uygulamalı Bir Araştırma, Cilt 9, Sayı 1, ISSN: 1309 -8039 (Online)

Ballı, A. (2018). Girişimcilik, Girişimcilik Türleri Ve Girişimci Tipolojileri Üzerine Bir Araştırma (5.Uluslararası Multidisipliner Çalışmaları Sempozyumu 16-17 Kasım 2018/Ankara)

Başer,F.(2015).acikders.ankara.edu.tr https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/102157/mod_resource/content/0/Ders%20Notu%201.pdf

Bozgeyik, A. (2005). *Girişimcilere Yol Haritası*, İstanbul: Hayat Yayınları..

Bozkurt,Ö. Ç., Alparslan,A.M. (2013). Girişimcilerde Bulunması Gereken Özellikler ile Girişimcilik Eğitimi, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi (8:1) Journal of Entrepreneurship and Development

Bruni, A., Gherardi, S. ve Poggio, B. (2004). "*Entrepreneur□Mentality, Gender And The Study Of Women Entrepreneurs"*, Journal of OrganizationalChange Management.17(3), 256-268.

Doğan, S. (2015). Girişimcilik, İktisat Lisans Programı,İstanbul Üniversitesi Açık Ve Uzaktan Eğitim Fakültesi İstanbul

Duran, A. E. (2020). Ekonomist Dergisi KOBİ Girişim Eki, Haftalık Ekonomi Ve Siyasi Haber Dergisi, Temmuz, S.9

Glancey, K. ve McQuaid, R. (2000). Entrepreneurial economics. New York: St. Martin'sPress, Inc..

Hisrich, R. D. ve Peters, M. P. (1995). *Entrepreneurship–Starting Developing and Managing a New Enterprise*, Richard D, Irwin. INC, USA.

Hisrich, R. D., Peters, M. P. (1989). *Starting, Developing and Managing a New Enterprise*

Ivancevich , J., Konopaske, M. ve Matteson, E. (1997). Management: Quality And Competitiveness. Boston: McGraw-Hill,

Karabey, C.N. ve Bingöl, D. (2010). "Girişimciliğin Başlangıcı Olarak Fırsat Tanımlama", Yönetim, Yıl:21, Sayı:67, Ekim.

Kasouf, Checkery J.. (2003). "Opportunity Assessment: A framework Integrating Positive Psychology and Environmental Variable". WorkingPaper. ss.1.

Keskin,S. (2016). Yalova Sosyal Bilimler Dergisi,Yeşil Girişimcilik Yıl:7 Sayı:12

Korkmaz, N. (2004). Sorularla Yenilikcilik.

Nakdiyok, A. (2004). İç Girişimcilik. İstanbul: Beta Basım, , s.35.

Nicholls, A. (2006). Introduction. İçinde A. Nicholls (Der.) Socialentrepreneurship: newmodels of sustainablesocialchange: 1-35. New York: Oxford UniversityPress..

Taş, H. Y., Küçükoğlu, M. (2020). Geçmişten Günümüze Sosyal Girişimcilik Alanında Bir Çalışma A Study On Socıal Entrepreneurship From Past To Present, TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi; p-ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Yıl: 2020; Aralık; Cilt: 12/Sonbahar, Sayı: 48,s.327

Taş, H. Y., MENTEŞE, B, 2020. Sosyal Girişimciliğin Gelişimi:"Avrupa Birliği Ülkelerinde Ve Türkiye'de Sosyal Girişimciliğin Boyutları" 2. Uluslararası Çin'den Adriyatik'e Sosyal Bilimler Kongresi s.311

Taş, H. Y., Küçükoğlu, M., ÖZCAN, S. (2020). Osmanlıdan Günümüze Sosyal Girişimcilik,Örnekleri Ve Topluma Kazandırdıkları, 2. Uluslararası Çin'den Adriyatik'e Sosyal Bilimler Kongresi s.258

Top, S. (2006). *Girişimcilik Keşif Süresi*, İstanbul, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Ufuk, H. ve Özgen, Ö. (2000). *Kadın Girişimcilerin Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Profili*: *Ankara Örneği*, Ankara: KOSGEB Yayınları.

İnternet Kaynakları:

http://kurumsalorganizasyonlar.com/girisimcilik-nedir-ozellikleri-nelerdir/

http://www.kursunkalem.com/girisimci-olma-nedenleri-ve-girisimciligin-fonksiyonlari/#gsc.tab=0

https://bilgify.com/girisimcilik-nedir-girisimcilik-turleri-nelerdir/

https://girisimcikafasi.com/girisimcilik-turleri/

https://kobisoruyor.com/girisimci-nedir-girisimcilik-turleri-nelerdir/

https://konuanlatimi.net/girisimcilik-turleri-nelerdir/

https://lideratlasi.com/girisimcilik/girisimcilik-turleri/

https://lideratlasi.com/girisimcilik/girisimci-olma-nedenleri/

https://mertcanyilmaz.weebly.com/giri351imcilik/girisimci-olma-nedenleri#

https://miesofficial.com/blog/girisimcilik-nedir-girisimcilerin-ozellikler/

https://muhaz.org/turkiyede-kosgeb-destekleri-ve-yeni-girisimci-is-plan-girisimc.html?page=5

https://parakazanmarehberi.net/girisimcilik-ornekleri/#:~:text=Taklit%20Giri%C5%9Fimcilik,yay%C4%B1lmas%C4%B1na%20yard%C4%B1mc%C4%B1%20olan%20bir%20modeldir.

https://www.ekisarayanlar.com/girisimcilik-turleri-nelerdir.html

https://www.eliteworldhotels.com.tr/blog/bir-girisimcinin-mutlaka-sahip-olmasi-gereken-12-ozellik.181.aspx

https://www.iienstitu.com/blog/girisimcinin-ozellikleri-nasil-olmalidir

https://www.iienstitu.com/blog/risk-nedir-risk-yonetimi-ve-analizi-nasil-yapilir

https://www.mekatronikmuhendisligi.com/girisimcilerin-ozellikleri.html

https://www.orhangurbuz.com/her-girisimcinin-sahip-olmasi-gereken-ozellikler/

https://www.taksimosgb.net/risk-nedir-risk-analizi-neden-gereklidir/

Kaynakça Bilgisi

Demirdöğmez, M. (2021), Girişimcilik Çeşitleri, Girişimci Olma Nedenleri ve Girişimcilerde Bulunması Gereken Özellikler, Taş, Küçükoğlu ve Demirdöğmez (Ed.), Girişimcilik ve KOBİ Araştırmaları İçinde (55-82.ss.) Bursa, Ekin Yayınları.

Kaynaklar

Bal, H., İşcan, E. ve Katar, B. (2016). Ekonomik Büyümede Girişimcilik Eğitiminin Önemi. *International Conference On Eurasian Economies 2016* içinde (864-869. ss.)

Balaban, Ö. ve Özdemir, Y. (2008). Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi,* 3(2), 133-147.

Cevher, E. (2016). Yenilikçi Girişimciliğin Geliştirilmesinde Girişimcilik Eğitiminin Önemi: Meslek Yüksekokulu Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 37, 1-17.

Doğan, S. (t.y.); Girişimcilik. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık Ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Yayınları.

https://www.kosgebkredi.net/kosgeb-girisimcilik-kurslari-basvuru-formu/

İŞKUR. Erişim Adresi: www.iskur.gov.tr/kurumsal-bilgi/istatistikler/, www.iskur.gov.tr

KOSGEB. Erişim Adresi: https://www.kosgeb.gov.tr/

Naude, W. (2013). Entrepreneurship and economic development: Theory, evidence and policy. *IZA Discussion Paper Series*, 7507, 1-20.

TÜİK, Erişim Adresi: https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=istihdam-issizlik-ve-ucret-108&dil=1, https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=nufus-ve-demografi-109&dil=1

Uygun, M., Güner, E. (2006). Girişimcilik Eğiliminin Gelişiminde Girişimcilik Eğitiminin Rolü, *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi***,** 5(5), 37-57.

Yıldız, K. (2016). 2008 Krizinden Günümüze İŞKUR'un Mesleki Eğitim Faaliyetlerinin Gelişimi. *İnternational Jurnal of Management Economics and Business*, 12 (27), 249-266.

Yüceol, N. (2018). *Girişimcilik Eğitimi Alan Kişilerin Girişimci Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kaynakça Bilgisi

Yıldız, K. (2021), Türkiye'de Girişimcilik Eğitimi, Taş, Küçükoğlu, ve Demirdöğmez (Ed.), Girişimcilik ve KOBİ Araştırmaları İçinde (83-94.ss.) Bursa, Ekin Yayınları.

Kaynaklar

Ağca ve Yumuşakipek , (2015), Girişimcilik: Temel Kavramlar, Girişimcilikte Güncel Konular, Girişimcilik Türleri,(Editörler): Erdoğan KAYGIN, Bülent GÜVEN, Günümüzde Girişimcilik Trendini Yükselten Güçler, , ®Siyah İnci Akademi: , İstanbul 2015,

Ballı A. (2017), Girişimcilik ve Girişimci Tipolojileri, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , Sayı:29, s.143-166,

Beers Van D. ve Grossi F. (2015), Green Business Model Navigator Technical Report,s.3-34, https://www.researchgate.net/publication/299368431_Green_Business_Model_Navigator, Erişim Tarihi: 27.02.2021

Danish Technological Institute, (2010) Annual Report , s.14-58.

Davidson, E. ve Vaast, E. (2010), Digital Entrepreneurship and its Sociomaterial Enactment, Conference Paper, s.2-11. https://www.researchgate.net/ publication / 224123223 _Digital_ Entrepreneurship_and_Its_Sociomaterial_Enactment, Erişim Tarihi: 27.02.2021

Desirée van Welsum,(2016), world development report , s.2-15.

Efeoglu E. (2014), Çevreci Açısından Girişim, Eko Girişimcilik, Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 23, Sayı 1, s. 103-118.

European Central Bank,(2013), Annual Report , UNEP, n.a., s.13-70

European Commission, (2013), Building Green Infrastructure for Europe, s.5-22 .

Güler B. K. (2011) "Yoksullukla Mücadelede Sosyal Girişimcilik: Ashoka Üyelerinden Sosyal Yenilikçi Örnek Uygulamalar", Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 13, Sayı: 3, s. 79-111)

Hosung S., Joosung L. ve Yanghon C. (2018), Value Creation Mechanism of Social Enterprises in Manufacturing Industry: Empirical Evidence from Korea, mdpi/journal/sustainability, s. 1-24

Majurin, E. (2017), Green Business Booklet / ILO; International Labour Office. - Geneva: ILO, sayfa 4-7

McKinsey ve Company, (2015), A Labor Market That Works:Connecting Talent with Opportunity in The Digital Age, Technical Report, s. 1-24.

Messenger J. (2018), International Labour Organization, Working time and the future of work, Technical Report s. 2-42

Mieszajkina E. (2016). Ecological Entrepreneurship and Sustainable Development, Problemy Ekorozwoju–Problems of Sustainable Development vol. 12, no 1, s.163-171

OECD, (2011), Towards Green Growth: Monitoring Progress OECD Indicators, Technical Report s.15-37.

Pietrzyk S. ve Tora B. (2018). IOP Conf. Series: Materials Science and Engineering 427-012002, Trends in global copper mining – a review, s.2-11

Schaper, M. (2002).The Essence of Ecopreneurship, Greener Management International, Vol. 38:59-70,

Sether A. (2016). Cloud Computing Benefits, s. 2-20 Researchgate, https://www.researchgate.net/publication/304380663 erişim tarihi 27.02.2021

The Emergence of the Gig Economy Technical Report (2016). Thought Leader Paper-AI Group Workforce Development, s. 2-23

The Missing Entrepreneurs (2019). Policies for Inclusive Entrepreneurship OECD/EU Technical Report, s. 3-323

UNEP CSRO Technical Report, (2010), Waste and Climate Change Global Trends and Strategy Framework, s. 14-36

World Development Report (2016), Digital Dividends, Technical Report s.153-244

https://financesonline.com/entrepreneurship-trends/ internet erişimi 02.02.2021

https://www.entrepreneur.com/ The basis of employee benefits, internet erişimi 02.02.2021,

https://www.wordstream.com//2017/09/20/internet erişimi-29.01.2021

http://www.internetworldstats.com/stats.htm)internet erişimi:02.02.2021

http://www.news.com.au/ Frank Chung, 27 October 2015., internet erişimi 12.02.2021

https://www.forbes.com/sites/2018/08/30/. İnternet erişimi 02.02.2021

https://www.worldforumdisrupt.com/internet erişimi 28.01.2021.

https://www.iea.org/reports/2019)internet erişimi 28.01.2021.

https://www.greenamerica.org/interneterişimi 28.01.2021.

www.switch-asia.eu, scaling up study 2013),internet erişimi 29.01.2021-

https://www.campaignlive.co.uk/ internet erişimi 30.01.2021

https://mashable.com/2013/05/10 internet erişimi 30.01.2021.

https://www.adweek.com// internet erişimi 31.01.2021(13).

https://www.upwork.com/)internet erişimi 02.02.2021

https://hbr.org/2016/03/), internet erişimi 02.02.2021

https://elitecontentmarketer.com/ Internet erişimi 02.02.2021

https://www.statista.com/statistics/ internet erşimi 02.02.2021[8],

https://www.freelancer.com/about , internet erişimi 03.02.2021

www.hays.com.au/press-releases/internet erişimi 03.02.2021

https://newsroom.mastercard.com/internet erişimi 03.02.2021.

https://www.morningdough.com/ internet erişimi 04.02.2021.

https://www.zionmarketresearch.com/, internet erişimi 04.02.2021.

https://www.gsb.stanford.edu/, İnternet erişimi 04.02.2021

https://venturebeat.com/2018/01/08/internet erişimi 05.02.2021 www.bcg.com › publications, internet erişimi 05.02.2021.

https://www.gmac.com/-/media/files/.internet erişimi 05.02.2021.

https://www.allbusiness.com/internet erişimi 05.02.2021).

https://www.investopedia.com, internet erişimi 05.02.2021.

https://influencermarketinghub.com/internet erişimi 06.02.2021.

https://www.statista.com/statistics/internet erişimi 06.02.2021.

www.foodtrucknation.us, internet erişimi 07.02.2021.

www.thebalancesmb.com, internet erişimi 07.02.2021.

www.ibisworld.com › small-s.., internet erişimi 07.02.2021).

https://www.guidantfinancial.com/internet erişimi 07.02.2021).

Kaynakça Bilgisi

Erbıyık, H. (2021), Girişimcilik Çeşitleri, Taş, Küçükoğlu ve Demirdöğmez (Ed.), Girişimcilik ve KOBİ Araştırmaları İçinde (95-124.ss.) Bursa, Ekin Yayınları.

Kaynaklar

Gök, M. (2004). *İşgücü Piyasası ve KOBİ'ler*, Ankara, Roma yayınları. Işığı-çok, Özlem, (2018); *İstihdam ve işsizlik*, Bursa, Dora Yayınları. Küçük, Orhan, (2005); *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi*, Ankara, Seçkin Yayıncılık.

Özdemir, S. Ersöz, H. Y., Sarıoğlu, İ. (2006). *İşsizlik Sorununun Çözümünde KOBİ'lerin Desteklenmesi*, İstanbul, İTO Yayınları

Cem kılıç, Milliyet 1 Kasım 2017, "İstihdam deposu KOBİ'ler"

ILO, Deborah Greenfield. Erişim: 05.03.2021

İrten, Y.E. (2007). "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin (KOBİ) Önemi ve İkinci OECD-KOBİ İstanbul Bakanlar Konferansı" Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi, Sayı: XIV, T.C. Dışişleri Bakanlığı Yayınları

KSEP, "Kobi Stratejisi Ve Eylem Planı 2015-2018", Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin (KOBİ) Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Nursi, S., (2015)"Lem'alar İktisat Risalesi", Envar Neşriyat, İstanbul, 2015: 145

Özbek, Z. (2007). "KOBİ'lerin Türk Ekonomisine Etkileri", Uluslararası Ekonomi Dergisi, T.C. Dışişleri Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2007

Taş, H.Y. (2010) "Avrupa Birliği ve Türkiye'de KOBİ'lerin İstihdam artırıcı Etkileri, İTO, yayınları. İstanbul

Taş, H.Y. (2020) "Avrupa Birliği ve Türkiye'de Sosyal ve Ekonomik Rolleri Açısından KOBİ'ler, Ekin Yayınları, Bursa. https://www.surelikitap.com /tr/kitap/kobiler-h-yunus-tas-9786053272113, Erişim: (03.03.2021)

Taş, H. Y. ve Demirdöğmez, M. (2021). KOBİ'lerin İstihdama ve Sosyal İçermeye Etkileri. Eyüp Sabri Kala (Ed). Disiplinlerarası Sosyal Politika Çalışmaları içinde, (s. 9-21). Bursa: Ekin Yayınevi.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), (2019) Verileri, https://data.tuik.gov.tr /Bulten/Index?p= Kucuk-ve-Orta-Buyuklukteki-Girisim-Istatistikleri-2019-3754, Erişim: 05.01.2021.

ILO Monitor: COVID-19 and the world of work. Sixth edition Updated estimates and analysis, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/documents/briefingnote/wcms_755910.pdf, Erişim:08.03.2021.

Kaynakça Bilgisi

Taş, H. Y. ve Karataş, A. (2021), KOBİ'lerin İstihdama Etkileri, Taş, Küçükoğlu ve Demirdöğmez (Ed.), Girişimcilik ve KOBİ Araştırmaları İçinde (125-138.ss.) Bursa, Ekin Yayınları.

Kaynakça

Aslan, S. ve Dinçer, M. Z. (2017), İstanbul'daki küçük ve orta ölçekli otel işletmelerinde işgören seçimi. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 13 (13), 342 – 350.

Balaneasa, M. C. ve Manolescu, A. (2012). From industrial relations towards the new paradigm of labor relations. The USV Annals of Economics and Public Administration, 12 (1), 256-262.

Başar, H. (1998). Terminology of economics, finance and human resource management. Istanbul: Istanbul University

Baybora, D. (2014). Türkiye'de küçük ve orta ölçekli işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği örgütlenmesi ve önemi. International Conference in Economics içinde (1-22 ss) , Prague: EconWorld2014.

Çelebioğlu, A. (2012). Kobi'lerde insan kaynakları yönetimi: Bursa ilinde bir uygulama (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme ABD, Bilecik.

Durmuşkaya, C. (2013). Küçük ve orta büyüklükteki işletmelerde çalışma ilişkileri: ASEM örneği. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Politika Bilim Dalı, Sakarya.

Ekin, N. (1993). Küçük işyerlerinde endüstri ilişkileri, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Esnaf ve Küçük Sanatkarlar Kanunu (507 Sayılı). (1964). Resmi Gazete. 01.08.1964, Sayı: 11769.

Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu (5362 Sayılı). (2005). Resmi Gazete. 20.06.2005, Sayı: 5362.

Gül, A. (2012). Türkiye'de KOBİ'lerde çalışma ilişkileri: Yalova ili örneği. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Politika Bilim Dalı, Yalova.

Haşit, G. (2016). Kobi'ler insan kaynakları yönetiminin neresinde? Eskişehir Kobi'lerinde bir uygulama. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 5(7), 1777-1791.

Hızıroğlu, A. Taşçı, T. ve Özçelik, T. Ö. (2012). Analysis of current occupational health and safety situation and needs of SMEs in Turkey. Journal of Labor Relations, 3(2), 66-89.

ILO. (1996). Glossary of industrial relations and related terms. Bangkok: International Labour Office.

İlter, N. (2003). Endüstri ilişkilerinde sendikasızlaşma: İston örnek olayı. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi Anabilim Dalı, İstanbul.

İnce, M. ve TAN, F. (2019). KOBİ'lerde insan kaynakları yönetimine yönelik algı araştırması: Karabük örneği. Econder International Academic Journal, 3 (1), 5-25.

İş Kanunu (4857 sayılı). (2003). Resmi Gazete. 10.06.2003, Sayı: 25134.

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu. (6331 sayılı). (2012). Resmi Gazete. 30.06.2012, Sayı: 28339.

Karakoç, A. F. (2003). İmalat sanayiindeki KOBİ'lerde çalışma ilişkileri ve sosyal politika sorunları. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Ankara.

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik (9617 sayılı). (2005). Resmi Gazete. 18.11.2005. Sayı:25997.

Makal, A. (1997). Osmanlı İmparatorluğu'nda çalışma ilişkileri: 1850-1920. İstanbul: İmge Kitabevi.

Molina, O. Ve Guardiancich, I. (t.y.). Örgütlenmesinde güçlük çekilen çalışanların örgütlenmesi ve temsili: Türkiye için çıkarımlar. Ankara: ILO Türkiye Ofisi.

Nikoloski, K., Dimitrova, J., Koleva, B. ve Kacarski, M. E. (2014). From industrial relations to employment relations with focus on employee relations. International Journal of Sciences: Basic and Applied Research (IJSBAR), 18 (2), 117-124.

Taş, H.Y.(2010). Avrupa Birliği ve Türkiye'de KOBİ'lerin İstihdam Artırıcı Etkileri, İstanbul Ticaret Odası Yayınları.

Taş, H.Y. ve Demirdöğmez, M.(2021). KOBİ'lerin İstihdama ve Sosyal İçermeye Etkileri. Eyüp Sabri Kala (Ed.). Disiplinlerarası Sosyal Politika Çalışmaları 3 içinde, (s. 9-21). Bursa: Ekin Yayınevi

TÜİK, (2020). Küçük ve orta büyüklükteki girişim istatistikleri, 2019. Erişim Adresi https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Kucuk-ve-Orta Buyuk luk teki- Girisim-Istatistikleri 2019-37548 .

Kaynakça Bilgisi

Güloğlu, T. (2021), KOBİ'lerde Çalışma İlişkileri, Taş, Küçükoğlu ve Demirdöğmez (Ed.), Girişimcilik ve KOBİ Araştırmaları İçinde (139-154.ss.) Bursa, Ekin Yayınları.

Kaynaklar

Akgemci, T. (2001). KOBİ'lerin Temel Sorunları ve Sağlanan Destekler, Ankara: KOSGEB Yayınları.

Akgözlü, E. (2008). KOBİ'lerin Pazarlama Sorunları ve Pazarlama Eğitimi İhtiyaçlarının Tespiti (Çorum İlinde Tanımlayıcı Bir Araştırma). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.

American Marketing Association (2017), Definition of Marketing, Erişim adresi: https://www.ama.org/the-definition-of-marketing-what-is-marketing/ Erişim tarihi: 10.02.2021).

Ay, H. M., & Talaşlı, E., (2007). Türkiye'de Kobi'lerin İhracattaki Yeri ve Karşılaştıkları Sorunlar. Selçuk Üniversitesi Karaman İ.İ.B.F. Dergisi, Yerel Ekonomiler Özel Sayısı, 174-184.

Bedük, A. (2010), Karşılaştırmalı İşletme-Yönetim Terimleri Sözlüğü, Kişisel Yayınlar, 1. Baskı, Konya.

Cansız, M. (2008). Türkiye'de Kobiler ve KOSGEB. Devlet Planlama Teşkilatı.

Ellram, L. M. ve Cooper, M. C. (1990). Supply Chain Management, Partnership, and the Shipper - Third Party Relationship. The International Journal of Logistics Management, 1(2), 1–10.

Elmas, B. ve Öz, Y. (2009). Bankaların Yeni Risk Düzenlemeleri Kapsamında Basel II ve KOBİler. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13(1), 391-402.

Erdem, T. (2019). KOBİ'lerin Pazarlama Sorunları ve Pazarlama Eğitimi İhtiyaçlarının Tespiti (Ankara İli Ostim Sanayi Sitesinde Tanımlayıcı Bir Araştırma). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi.

European Commission (2020). SME Definition. https://ec.europa.eu/growth/smes/sme-definition_en (Erişim Tarihi: 17.01.2021)

Günerergin, M., Penbek, Ş. ve Zaptçıoğlu, D. (2012). Exploring the Problems and Advantages of Turkish SMEs for Sustainability. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 58, 244-251.

Jorissen, A., Reheul, A. M., Laveren, E., & Martens, R. (2006). Short-Term Planning Sophistication in SMEs: the Relationship with Strategy and Perceived Environmental Uncertainty. Univ. Antwerpen, Fac. Toegepaste Economische Wetenschappen.

Kavcıoğlu, Ş. (2013). Avrupa Birliği Üyeliği Sürecinde Türkiye'de Kobi'ler. Journal of Academic Studies, 14(56), 185-214.

Koncuk, G. (2019). Kobilerin Pazarlama Sorunları: Sanayi ve Hizmet Sektöründeki Kobiler Arasındaki Pazarlama Sorunları Farklılıkları Üzerine Bir Araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Korkmaz, S., (2003). Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin (KOBİ) Pazarlama ve Finansman Sorunlarının Çözümünde Risk Sermayesinin Kullanılabilirliği Üzerine Bir Araştırma. Ticaret ve Turizm Eğitimi Fakültesi Dergisi, 2, 233-258.

Kotler, P. (2000). Marketing in the Twenty-First Century. Marketing Management, 10th Edition, New Jersey: Millenium.

Kotler, P. ve Keller, K. L. (2016). A Framework for Marketing Management 6th Edition Pearson Education.

Müftüoğlu, T. (1991) Türkiye' de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler: Sorunlar ve Öneriler. Ankara: Sevinç Yayınevi.

Odabaşı, Y. (2014). Postmodern Pazarlama: Tüketim ve Tüketici. 4. Baskı, MediCat Yayınları.

Özgüner Kılıç, H., Fidan, Y. ve Çakmak, A. Ç. (2015). KOBİ'lerde Yönetim ve Pazarlama Sorunları: Karabük Örneği. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 10(2), 51-69.

Pazarlama Türkiye (2020). Türkiye'de Kobi'lerin Pazarlama Sorunları, https://pazarlamaturkiye.com/turkiyede-kobilerin-pazarlama-sorunlari/ (Erişim Tarihi: 21.02.2021).

Resmi Gazete (2018). Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Tarih: 24 Haziran 2018, Sayı: 30458. https://www.resmigazete.gov.tr/ eskiler/2018/06/20180624-7.pdf (Erişim Tarihi: 20.02.2021).

Shin, H., Collier, D. A. ve Wilson, D. D. (2000). Supply Management Orientation and Supplier/Buyer Performance. Journal of Operations Management, 18(3), 317-333.

Şahin, B. D. ve Özüdoğru, H. 2019, KOBI'lerde Üretim ve Pazarlama Sorunları:Ostim Örneği, Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 54(1), 320 – 333.

Tekin, M. (2009). Üretim Yönetimi Cilt 1, 6. Baskı, Konya: Günay Ofset.

Tekin, M. ve Zerenler, M. (2012). Rekabetin Anahtarı: Esnek İşletme. Konya: Günay Ofset Matbaacılık.

Türk Dil Kurumu (TDK). (2020). Türk Dil Kurumu Sözlükleri, Erişim adresi: https://sozluk.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 13.02.2021)

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), (2020), Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişimler Metaverisi, Erişim adresi: https://data.tuik.gov.tr/Search/Search?text=KOB%C4%B0 Erişim tarihi: 10.02.2021).

Uygun, M. ve Uslu, Ş. (2002). Yeni Rekabet Koşullarında KOBİ'lerin Değişen Pazarlama Stratejileri ve Pazarlama Sorunları: Konya Örneği, 21. Yüzyılda KOBİ'ler: Sorunlar, Fırsatlar ve Çözüm Önerileri Sempozyumu, 3-4 Ocak, Gazimagusa/ KIBRIS.

Yükselen, C. (2017). Pazarlama İlkeler-Yönetim Örnek Olaylar. 14. Baskı. Ankara: Detay Yayıncılık.

Yenisu, E., Şahin, F. ve Öztekkeli, H. (2019). Yönetim Düşüncesinin Evriminde Sistem Kuramının Etkileri: Kavramsal Bir Çözümleme. Akademi Sosyal Bilimler Dergisi, 6(18), 514-527.

Kaynakça Bilgisi

Yalçıntekin, T. ve SAYGILI, M. (2021) KOBİ'lerde Pazarlama Sorunları, Taş, Küçükoğlu ve Demirdöğmez (Ed.), Girişimcilik ve KOBİ Araştırmaları İçinde (155-172.ss.) Bursa, Ekin Yayınları.

Kaynaklar

Akdağ, M. (2013). Toplam Kalite Yönetimi ve Örgüt İçindeki Yeri. *Selçuk İletişim*, 159-170.

Aktan, C. C. (2012). Organizasyonlarda Toplam Kalite Yönetimi. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 249-256.

Algan, F. M. (2015). Standardizasyonun Ekonomik Ve Sosyo Ekonomik Getirileri. *Verimlilik Dergisi*, 127-144.

Alkan, H. (2001). "İşletme Başarısında Maliyet Yönetiminin Rolü ve Maliyet Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, A(2):

Altınok, V. (2001). Toplam Kalite Yönetimi Yaklaşımı. *Sosyo Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 205-214.

Aslan, T., Yılmaz, E., & Kızıl, C. (2018). Muhasebe Eğitiminde Uluslararası Akreditasyon: Çeşitleri, Kriterleri, Süreci Ve Faydaları Üzerine Bir İnceleme. *Beyken Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1-18.

Bahar, İ. (2015). Türkiye Havalimanı Terminal İşletmelerinde KYS'nin İncelenmesi ve İşaretlemelerde Sağladığı Faydalar. Malatya, Türkiye.

Balkız, Ö. I. (2004). Toplam Kalite Yönetimi ve Eleştirisi. *Sosyoloji Dergisi*, 99-116.

Basık, F. O. (2012). Rekabet Stratejisinde Maliyet Yönetimi, Türkmen Kitabevi, İstanbul.

Bengisu, M. (2007). Yüksek Öğretimde Toplam Kalite Yönetimi. *Journal Of Yaşar Universty*, 739-749.

Demircioğlu, E. N. ve Küçüksavaş, N. (2009). Kalite Maliyetleri. *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi*, 32-67.

Erdal, H. ve Korucuk, S. (2016). Toplam Kalite Yönetimine Askeri Bakış Açısı: Toplam Kalite Liderliği. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstiüsü Dergisi*, 465-484.

Gökçen, E. (2006). "Halkla İlişkilerdeki Toplam Kalite Yönetimi Çerçevesinde ISO 9000: 9001 Kalite Güvence Sistemleri", Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Gümüş , S. ve Gergin , İ. (2013). *Eğitim Hizmetlerinin Pazarlanmasında Eğitimcilerin Toplam Kalite Yönetimine Etkisi.* İstanbul: Hiperlink Yayınları.

Hacırüstemoğlu, R. ve Şakrak, M. (2002). Maliyet Muhasebesinde Güncel Yaklaşımlar, Türkmen Kitabevi, İstanbul.

Işıktaş, S. (2017). *Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi Uygulamaları.* İstanbul: Hiperlink Eğitim İletişim Yayıncılık.

İç , Y. T. ve Yeşiloğlu, A. G. (2018). Bir İmalat Firmasında ISO 9001: 2015 Kalite Yönetim Sistemi Uygulaması. *Makina Tasarım ve İmalat Dergisi*, s. 58-74.

KALDER. (Türkiye Kalite Derneği). (2016). *EFQM Mükemmellik Modeli.* İstanbul:

Karakoç, E. (2013). Toplam Kalite Yönetiminin Halkla İlişkiler Açısından Anlam ve Önemi. *Selçuk İletişim Dergisi 3*, 23-29.

Karalar, R. (1997). Toplam Kalite Yönetiminin Pazarlama Süreci Açısından Önemi. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14-42.

Kumbasar, C. (2009). *ISO 9001: 2008 Kalite Yönetim Sistemi.* İSTANBUL: Kitap Yayıncılık San. Tic. A.Ş.

Leblebici, D. N. ve Ömürgönülşen, U. (1999). Kamu Kesiminde Toplam Kalite Yönetiminin Uygulanabilirliği. *İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 63-75.

Mergen, E. (1993). Toplam Kalite Yönetimi. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bİlimler Fakültesi Dergisi*, 25-33.

Ovayolu, N. ve Bahar , A. (2010). Hemşirelik ve Kalite. *Anadolu Hemşirelik Ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 104-110.

Özgüzel, S. (2016). Yükseöğretim Standardizasyon Ve Akreditasyon ; Çok Kültürlü Toplumlu Hollanda Örneği. *Hastane Öncesi Dergisi*, 17-25.

Sadıkoğlu, F. (2010). Kalite Yönetim Sistemlerinin Çalışanlar Açısından Değerlendirilmesi Ve Bir Uygulama. İstanbul, Türkiye.

Selimoğlu, S. K. (1998). İç Denetimde Etkinliği Artırıcı Bir Araç Olarak Toplam Kalite Yönetimi Sistemi. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 163-178.

Şimşek, H. (2009). *Toplam Kalite Yönetimi.* Seçkin Yayıncılık.

Taş, H. Yunus, (2010), Avrupa Birliği ve Türkiye'de KOBİ'lerin İstihdam Artırıcı Etkileri, İstanbul Ticaret Odası yayınları, Yayın no:39. İstanbul, İnter Basım.

Taş, H. Yunus, (2010), Türkiye'de KOBİ'lerin Sosyo-Ekonomik Etkileri, Bütçe Dünyası Dergisi, Sayı.33, SS. 165-180,

Yazıcı, A. G., Özdemir, K. ve Bindesen , M. A. (2017). Sporda Toplam Kalite Yönetimi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 175-183.

Yeşiloğlu, A. (2018). Bir İmalat Firmasında ISO 9001:2015 Kalite Yönetim Sisteminin Kurulması. *Makine Tasarım ve İmalat Dergisi*, 58-74.

Kaynakça Bilgisi

Taş, H. Y., Küçükoğlu, M. ve Özgültekin, M. (2021), KOBİ'lerde Toplam Kalitenin Üretim ve Verimliliğe Etkileri, Taş, Küçükoğlu ve Demirdöğmez (Ed.), Girişimcilik ve KOBİ Araştırmaları İçinde (173-198.ss.) Bursa, Ekin Yayınları.

ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE
GÜÇ DENGESİ

Editör: Dr. ADİL CALAP
(İngilizce'den Türkçe'ye çeviren: Dr. Adil Calap)

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-04-2

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Kapak Resmi (Kolaj): CAVİDAN CALAP

Baskı ve Cilt:

Sonçağ Yayıncılık

Matbaacılık Reklam

San Tic. Ltd. Şti.

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı

48/48 İskitler - Ankara

Tel.: (0312) 341 36 67

Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Haziran 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax.: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

www.ekinkitap.com

KAYNAKÇA

British Documents On the Origins of the War, 1898-1914, (London: His Majesty's Stationary Office. 1926, Vol. XI),

Bruce, William Cabel. 1922. *John Randolph of Roanoke* (New York and London)

Burke, Edmund. 1889. *Works,* Vol IV. (Boston, and Company)

Camden, William. 1635. *Annales of History of the Most Renowned and Victorious Princess Elizabeth Late Queen of England*, (London);

Cannon, Walter B. 1932. *The Wisdom of the Body,* (New York: Norton Company);

Galbraith, John K. 1952. *American Capitalism, The Concept of Countervailing Power*, (Boston: Houghton);

The New York Times, April 27, 1947

Polybius, 1924. *The Rise of The Roman Empire*, (Oxf. Unv. Press);

Sonei, Albert. 1885. *L'Europe et la revolution francais,* (Paris: E Plan).

KAYNAKÇA

Burke, Edmund.1869. *The Works*, Vol. V, (Boston: Little, Brown, and Company);

Collingwood, R.G., 1952. Hobhouse Memorial Lectures 1941-50, O.U.P., London, 1952,

Cobden, Richard.1868. *The Political Writing*, Vol.I, (Ridgway, London);

Green, T. H. and T.H. Grase (eds),1829. *Essays Moral, Political and Literary*, Vol. I, Longmans, London);

Hume, David.1742. Of Balance Power

Manchester Guardian, 21 August 1954, *Lord Attle's visit to Peking*;

Nuttall, E.M., (trans.),1927. Projet de Paix Perpetvelle, Cobden-Sanderson, London;

Temperley, H. and L. M. Penson,1938. *Foundations of British Foreign Policy,* C. U. P., Cambridge;

Toynbee, A.J.1934. A study of Histroy, Vol. III, O.U.P., London;

Rustovtzeft, M.1941., Social and Economic History of the Hellenistic World, Vol.I, Clarendon Press, Oxford;

Webster, C.K..1951. *The Forign Policy of Palmerston*, Vol. II, (London);

Wight, Martin, 1966. *Diplomatic Investigations*, Allen and Unwin, London;

William Stubbs.1900. *Seventeen lectures on the study of medieval and modern history and kindred subjects*, (Oxford, Clarendon press);

Winston, Churchill, Winston.1951. *The Second World War,* Vol. I, (Houghton Mifflin Company).

KAYNAKÇA

Admiral Alfred van Tirpitz, , in **"***The Great War at Sea: A Naval History of the First World" by Lawrence Soundhouse,,* (Cambridge University Press);

Allison, Graham. 1971*. Essence of Decision*, (Boston: Littele, Brown);

Art, Robert J. 1973. "The Influence of Foreign Polici on Seapower", *Sage Professional Paper in International Studies* vol.2, (sage Publications);

Durkheim, Emile. 1893. *The Division of Labour in Society*, 8New York: Free Press);

Haas, Ernst. 1980. "Why Collaborate? Issue Linkage and International Regimes", *World Politics,* (April) 32(3):357-405;

Hans Morgenthau. 1970. *Truth and Power*, (New York: Preager);

Hume, David. 1742. *Of the Balance of Power,* (London);

Jeager, Werner. 1939. The *Ideals of Greek Culture,* (Oxford University Press);

Machiavelli, Niccolo. 1513/1977. *The Prince*, (New York:Norton);

Meinecke, Fredricch. 1957. *Machiavellism*, (Yale University Press);

Moore, Barrington. 1950. *Soviet Politics: The Dilemma of Power,* (Harward University Press);

Morgenthau, Hans J. 1946. *Scientific Man Versus Power Politics*, (Chicago University Press);

Nadel, S.E. 1957. *The Theory of Social Structure*, (Glencoe III:Free Press);

O. Keohane, Robert (Ed.). 1986. *Neorealizm and Its Critics*, (Colombia University Press);

Organski, A.E.K. 1968. World Politics, (New York: Knopf);

Shubik, Martin. 1959. *Strategy and Market Structure, (*New York:Wiley);

Thucydides, Circa 400 BC, Book V.

KAYNAKÇA

Anderson, Perry.1974. *Lineages of the Absolutist State*, 1974, (New Left Books);

Baldwin, David.1979. "Power Analysis and World Politics: New Trends versus Old Tendencies", *World Politics*, (January) 31(2):161-194;

Ernst B. Haaas, 1982. "Words Can Hurt You", *International Organizations*, 36(2):2017-244;

George, Alexander L. 1979. Case Studies and theory development. The method of structured, focused comparison, Poul Gordon Lauren, ed., *Diplomacy: New Approaches in History, Theory, and Policy*, (New York: Free Press);

George, Alexande L. and Richard Smoke. 1974. *Deterrence in American Foreign Policy*, Colombia University Press;

Hans J. Morgenthau. 1948. *Politics Among Nations*, New York: Alfred A. Knopf, 1948;

Hobbes, Thomas, 1651/1962. *Levithian*, (New York: Collier);

Jervis, Robert. 1978. "Cooperation Under Security Dilemma", *World Politics* (January) 30(2):167-214;

John Herz. 1981. Political Rrealism Revisited, *International Studies Quarterly*, June (25)2:182-197;

Karl Popper. 1963. *Conjectures and Refutations: The Growth of Scientific Knowledge*, (Routledge);

Kenneth N. Waltz.1979. *Theory of International Politics*, (Addison Wesley Publishing Company);

Keohane O., Robert. 1986. *Neorealizm and Its Critics*, (Colombia University Press);

Krasner, Stephen. 1982. "Regimes and limits of Realism", *International Organizations*, (36)2:497-510;

Latsis, Spiro. 1976. *Method and Appraisal in Economics*, Cambridge University Press;

Thomas S. Kuhn.1962, "*The structure of scientific revolutions*", *International encyclopedia of unified science,* volume II, number 2) Chicago: University of Chicago Press.

KAYNAKÇA

Bull, H.1977. *The Anarchical Society*, (London);

Butterfield, H. 1966. "The Balance of Power", M. Wight and H. Butterfield (Ed.), *Diplomatic Investigations, (*London);

Craib, I. 1984. *Modern Social Theory,* (Brighton);

Dehio, L. 1963. *Precarious Balance*, (London);

Giddens, A.1984. *The Constitution of Society,* (Cambridge University Press);

Halliday, F. 1987. "State and Society in International Relations*", Millenium*, (Summer);

Hilton, R.(ed). 1976. *The Transition from Feudalism to Capitalism*, (London);

Knutsen, T. 1992. *A History of International Theory,* (Manchester);

Mann, M. 1986. *The Sources of Social Power*, (Cambridge University Press);

Marx, K. And F. Engels. 1979. *Precapitalist Socio-economic Formations*, Moscow;

Morgenthau, H. J. 1985. *Politics Among Nations*, (New York, 6th edition);

Rosenberg, Justin. 1990. *"*Gidden's Nation States and Violence: A Non-State Theory of Sovereignty", *Millenium* (Summer);

Rosenberg, Justin.1994/2001. *The Empire of Civil Society*, (Verso);

Spero, J.1981. *The Politics of International Economic Relations*, (London);

Vasquez, J. 1983. *The Power of Power Politics*, (London);

Waltz., K. 1979. *Theory of International Politics*, (Reading, Mass);

Wight, Martin. 1986*. Power Politics*, (Harmondsworth);

Wight, Martin. 1977. *Sytems of States*, (Leicecster);

Wright, M. Ed.1975. *Theory and Practice of the Balance of Power*, *1486-1914*, (London).

KAYNAKÇA

Bull, Hedley and Adam Watson, (Ed.). 1954. *The Expansion of International Society* (Oxford University Press);

Bush, George W.2002. *United States National Security Strategy document*

Buzan, Barry and Richard Little, 2000. *International Systems in World History: Remaking the Study of International Relations, (*Oxford University Press);

Buzan, Barry, Charles Jones and Richard Little .1993.*The Logic of Anarchy: Neorealism to Structural Realism (New Directions in World Politics), (*Columbia University Press);

Dehio, Ludwig. 1962. *The Precarius Balance*, (New York: Random House)

Haas, Ernst. 1953.The Balance of Power, *World Politics,* (July) 5(4):442-447

Gilpin, Roberet. 1981. *War and Change in World Politics*, Cambridge University Press

Gulick, Edward. 1955. *Europe's Classical Balance of Power,* (Ithaca, NY: Cornell University Press);

Kaufman, S. 2003. *Nationalist Passions*, (Cornell University Press);

Kaufman, S. 2007. "Testing Balance of Power Theory in World History", *European Journal of International Relations*;

Stuart J. Kaufman, Richard Little, William C. Wohlforth, *The Balance of Power in World History,* (Pelgrave Macmilliam, 2003);

Lebow, Richard. 1981. *Between Peace and War*, (Jopkin Hopsin University Press);

Lemke, Douglas. 2002. *Regions of War and Peace*, (Cambridge University Press);

Levy, Marion. 1966. *Modernization and Structure of Societies*, Vol 2, Princeton University Press);

Levy, Jack and William Thompson. 2005. **"**Hegemonic Threats and Great-Power Balancing in Europe, 1495-1999"*, Security Studies,* Volume 14, Issue 1.

Jervis, Robert. 1978. Cooperation Under the Security Dilemma. *World Politics* (January) 30(2):167-214

Jack Levy, 2000, *Handbook of Wwar Studies* II, (University of Michigan Press);

Mearsheimer, J.J. 2001. *Tragedy of Great Power Relations, (*New York: Norton Company);

Nye, Joseph. 2003. "Propoganda isn't the Way:Soft Power", *International Herald Tribune*, January 10.

Jackson, Robert. 1990. *Quasi-states: Sovereignty, International Relations, and the Third World, (*Cambridge University Press);

Schweller, randall. 1998. *Deadly Imbalances: Tripolarity and Hitler's Strategy of World Conquest***,** Columbia University Press);

Snyder, Gleen and Paul Diesing.1972. *Conflict Among nations*: Bargaining, *Decision Making and System Structure in International Crisis,* (Princeton University Press)

Thompson, E.P.1978. *The Powerty of Theory and Other Essays*, Monthly Review Press

Walt, Stephan. 2010. *Realism and Security*, (Oxford University Press);

Waltz, Kenneth. 1979. *Theory of International Politics*, (Addison, Wesley)

KAYNAKÇA

Churchill, Winston.1948. *The Second World War: The Gathering Storm*, (Boston: Houghton Mifflin);

Claude, Inis L. 1963. *Power and International Relations,* (The Universty of Michigan)

Ernst B. Haas, "The Balance of Power: Prescription, Concept or Propaganda?" *World Politics*, July 1953, Vol.5,

Holborn, Itajo.1954. *The Political Collapse of Europa*, (New York: Knopf);

Leckie, Gould Francis.1817. *An Historical Research into the Nature of the Balance of Power in Europe,* (London);

Lenox A. Mills and Charles H. McLaughlin.1953. *World Politics in Transition,* (New York: Holt);

Morgenthau, Hans, J. 1960**.** *Politics among nations: the struggle for power and peace, (*New York: Knopf);

Morgenthau and Thompson, eds.1950. *Principles and Problems of İnternational Politics,* (New York: Knopf);

Nicholas J.Spykman.1942. *America's Strategy in World Politics*, (New York: Harcourt);

Palmer and Perkins 2001. *International Relations*, (CBS; 3 edition);

Taylor, A.J.P.1954. *The Struggle for Mastery in Europe, 1848-1918,* (Oxford: Claredon Press);

Wight, Martin eds.1956. *The Anglo-American Tradition in Foreign Affairs New Haven*, (Yale Unv. Press);

Wight, Martin1946. *Power Politics,* (London: Royal Instıtute of International Affairs).

KAYNAKÇA

Alker, H.R. 1981. "Dialectical Foundation of Global Disparities", *International Studies Quarterly,*

Ashley, Richard K. 1980. *Critical International Theory: An Intellectual History,* (Oxford University Press);

Barry, Brian. 1983**. "**Some Questions about Explanations"*, International Relations Quarterly,* 27:17-27;

Bourdieu, Pierre. 1977. *Outline of a Theory of Practice,* (Cambridge University Press**);**

Bull, Hedley.1976. *Martin Wight and the Theory of International Relations: The Second Martin Wight Memorial Lecture*, (Cambridge University Press);

Craig, Murphy. 1981. "Transforming International Regimes: What the Third World Wants and Why";

Krasner, Stephen. 1982. "Structural causes and regime consequences: regimes as intervening variables", *International organization*, 36 (2), 185-205;

Morgenthau, Hans, J. 1960**.** *Politics among nations: the struggle for power and peace, (*New York: Knopf);

Olson, Mancur. 1982. *The Rise and Decline of Nations*, (Yale University Press);

Tucker, Robert W., 1977, *The Inequality of Nations,* (Basic Books)

Weber, Max. 1968.. *Economy and society: An outline of interpretive sociology***,** 3 Vol (Bedminster Press);

Wight, Martin. 1946. *Power Politics,* (London: Royal Instıtute of International Affairs).

KAYNAKÇA

Argyll, Ina Erskine McNeil (Ed.), *Eight Duke of Argyll, (1823-1900): Autobiography and Memoirs,* London: E.P.J. Murray, 1906;

Ashley, Evelyn (Ed.), *The Life and Correspondence of Henry John Temple, Viscount Palmerston*, London: R. Bentley & Son, 1879;

Bismarck, Otto Fürst Von, *The Man and the Statesman, being the Reflections and Reminiscences of Otto, Prince Von Bismarck,* New York: Hamper, 1898;

Calap, Adil, *Çok Kutuplu Bir Sistemde Savaş ve Barış Diplomasisi,* Trabzon: Celepler Yayınevi, 2019

Cecil, Gwendolen (Ed.), *Life of Robert Marqouis of Salisbury,* II 1869-1880, London 1922;

Dean, Stanley, *The Eastern Question*, London: Murray, 1881.

Disraeli, Benjamin, *Thirty Years of Foreign Policy: The Earl of Aberdeen and Viscount Palmerston*, Longman,1855;

Duke of Argyll, *The Eastern Question: From the Treaty of Paris 1876 to the Treaty of Berlin 1878, and to the Second Afgan War,* I, London, 1879;

Elliot, Henry G., *Some Revolutions and Other Diplomatic Experiences*, Edited by his daughter, London: London Murray, Albemarle Street, W1, 1922;

Hansard, Resolution. Mr. Somerset Beaumont, HC Db-30 March 1871 vol 205 cc894-976;

Hansard, Eeastern Affairs-Resolution, Mr. Evelyn Ashley HC Deb 29 July 1878 vol 242 cc 527-612;

Hansard, The Treaty of Peace –Adjourned Debate (Second Night). Mr. Robert Phillimore. H C Deb 06 May 1856 vol 142 cc17-136;

Hansard, The Duke of Westminster, HL Deb 20 February 1877 vol 232 cc 637-727;

Hansard, Address in Answer to Her Majesty's Most Gracious Speech Lord Robert Montagu: HC Deb 17 January 1878 vol 237 cc 59-153;

Hendersan, Gavin Burns, *"The Seymour Conversations,"*, Crimean War Diplomacy and Other Historical Essays, W. O. Henderson (Ed.), New York: Russell and Russell, 1975;

Hughenden Papers, 1853-1878: Earl of Beaconsfield and His Family, Hughenden Manor, Hughenden, İngiltere;

Gong, Gerrit W., *The Standard of Civilisation in International Society,* Oxford: Clarendon Press, 1984;

Gilpin, Robert. *War and Change in World Politics,* Cambridge University Press, 1996;

Greville, C. F. Charles, *The Greville Memoirs: A Journal of the Reigns of King George IV. King William and Queen Victoria,* London: Longmans, 1898;

Kaplan, A., Morton, *System and Process in International Relations,* New York, 1957, s.21-53; Richardson, L. F., Arms and Insecurity, Chicago, 1960;

Kedbbel, T. E. (Editor), "Conservative Principles", *Speech at Manchester, April 3, 1872, Selected Speeches of the Late Right Honourable the Earl of Beaconsfield,* Cilt II, London, 1882, BL;

Kresner, Stephen D., *International Regimes,* Ithaca: Cornell University Press, 1983;

Jarret, Mark, *The Congress of Vienna*, L.B. Tauris, 2013;

Laughten, John Knox, *Memoirs of the Life and Correspondence of Henry Reeve*, London: Longmans Green and Co, 1898;

Levy, S. Jack, '*Trading with the Enemy during the War Time'*, Security Studies, Cilt.13, no.3, 2004;

Mearshemier, John J., *The Tragedy of Great Power Politics,* New York: W.W. Norton Company, 2001;

Mills, Lenox A. and Charles H. McLaughlin, *World Politics in Transition*, New York: Holt, 1953;

Neff, Stepphen. '*A Short History of International law*', Malcomi, D. Evans (Ed.), International Law, Oxford University Press, 2010;

National Archive (NA), Foreign Office (FO), 428/39, Lord A. Loftus to the Earl of Derby (Nr. 321.) St. Petersburgh, October 26, 1875;

National Archive (1876-78): NO: 424/64, 1, 4, 7, 9, 10, 27, 30, 84, 102, 194, 196, 200, 327.

NA, FO 424/64, Sir A. Buchanan to the Earl of Derby (Nr. 910. Secret.) Vienna, December 26, 1877;

NA, FO 424/64, Lord Lyons to the Earl of Derby (Nr. 1053) Paris, December 31, 1877;

NA, FO, 428/39, Sir A. Paget to the Earl of Derby (Nr. 268. Confidential) Leghorn, September 28, 1875;

Royal Archive, Mails RA(M), Queen Victoria Letters, QVL, Windsor (1853-1878), İngiltere;

Schweller, Randall. *Deadly Imbalances:Tripolarity and Hitler's Strategy of World Conquest*,,Colombia Unv. Press, 1998;

Shilliam, Robbie. '*Intervention and Colonial Modernity*', Review of International Studies, Cilt.39, Nr.5, 2013;

Thomson, David, Europe Since Napoleon, Penguin Books, 1966;

Vincent, R. J., *Nonintervention and International Order*, Princeton University Press, 2005;

Waltz, Kenneth N., , *Theory of International Politics*, Waveland Press Inc., 2010;

Waltz, Kenneth N., '*Anarchic Orders and Balances of Power*', Keohane, O. Robert, (Ed.), Neorealism and Its Critics, Columbia University Press, 1986;

GÜMRÜK İŞLEMLERİ VE İŞLEMLERDEN KAYNAKLANAN UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜM YOLLARI

Av.Edanur ŞENYÜZ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-98-1

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Ekim 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ANNEM ve BABAM'A...

ÖNSÖZ

"Gümrük işlemleri ve İşlemlerden Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Çözüm Yolları" ismiyle kitaplaştırılan bu çalışma Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı yüksek lisans tezi olarak 22.07.2020 tarihinde sunulmuş olup, Prof.Dr. Zeynel T. KANGAL, Doç.Dr. Gülşen GEDiK ve Öğr Gör. Dr. Nuray AŞCI AKINCI'dan oluşan jüri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir. Kitap olarak yayınlanma aşamasında jüri üyelerinin önerilerine uygun değişikliklere metinde yer verilmiştir.

Dünyadaki haberleşme ve ulaşım imkanlarının artması ülkelerarası dış ticaret işlemlerine yaygınlık ve derinlik kazandırdığı görülmektedir. Türkiye'nin ekonomik yapısı gereği gelirlerin büyük bir kısmı vergilerden oluştuğundan ülkeye ithal edilen mallardan alınan gümrük vergisi ve gümrükte alınan diğer vergiler önemli bir gelir kaynağı oluşturmaktadır. Gümrük Kanunu ile Vergi Usul Kanunu kapsamındaki vergilerin çeşitli açılardan farklılaşan kavram ve esaslarına özellikle vurgu yapılmıştır. Bununla berber, gümrük mevzuatında istisna kapsamında olan ürünlerin hareketliliği, gümrük vergilerinin değişken yapısı bu alanı ve takibini zorunlu kılmaktadır. Bu kapsamda günümüzde özellikle ithalatın gümrük aşamasında vergilendirilmesi ve buna bağlı ulusal alanda ortaya çıkan uyuşmazlıklar ve çözümü önem kazanan konuların başında gelmektedir. Kitapta pozitif hukuk esas alınarak ithalata yönelik gümrük işlemleri, gümrük işlemlerine ilişkin uyuşmazlıklar ile idari ve yargısal çözüm yolları açıklanmıştır.

Tezin konusunun seçiminden başlayıp izlenmesi dahil her aşamasında sabır ve destek göstererek, Covid-19 pandemi şartlarında, çalışma motivasyonumu yüksek ve diri tutan tez danışmanım Doç Dr. Gülşen GEDİK'e teşekkür borçluyum. Tez izleme komitesi ile savunmada yer alan Jüri üyelerinin her birine çok değerli değerlendirme, önerileri ve harcadıkları mesai nedeniyle çok teşekkür ederim. Ayrıca, çalışmayla ilgili çeşitli görüşlerini benimle paylaşma zahmetinde bulunan Bursa Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü öğretim üyeleri Prof.Dr. Adnan GERÇEK ve Doç.Dr. Ufuk SELEN teşekkür etmem gereken hocalarımdır.

Avukatlık mesleki faaliyetimin yanında tez yazım faaliyetleri için zaman ayırma konusunda beni destekleyen ablam Av. Dilay ŞENYÜZ KUŞOĞLU'na, her zaman içten destekleriyle yanımda olan annem ve babama minnettarım. Son olarak kitabın basımını gerçekleştiren Ekin Kitabevi ailesine teşekkür ederim.

Kitabın gümrük hukuku işlemleri ve uyuşmazlıklarının çözümüyle ilgilenenler için faydalı bir çalışma olması amacı çerçevesinde ve konularla ilgili bir pencere açması umuduyla okuyuculara yararlı olmasını dilerim.

Bursa, Altınşehir,2021

Av. Edanur ŞENYÜZ

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM
GÜMRÜK İDARESİ İŞLEMLERİ

I.GÜMRÜK İDARESİ KARARLARI 5
A. GÜMRÜK MEVZUATININ UYGULANMASINA İLİŞKİN KARARLAR 5
1.Re'sen Verilen Kararlar 10
2.Talep Üzerine Verilen Kararlar 11
B. BAĞLAYICI TARİFE VE BAĞLAYICI MENŞE KARARLARI 14
II. GÜMRÜK VERGİLERİ 14
A. GÜMRÜK VERGİSİ 20
1.Normal Tahakkuklar 23
2. Ek Tahakkuklar 24
B. GÜMRÜK İŞLEMİ NİTELİĞİNDE OLAN GÜMRÜK VERGİSİ DIŞINDAKİ VERGİLER 26
1.Eş Etkili Vergiler 26
a. İthalatta Alınan Katma Değer Vergisi 27
b. İthalatta Alınan Özel Tüketim Vergisi 28
c. Anti-Damping Vergisi ve Sübvansiyona Karşı Telafi Edici Vergi 29
(1) Anti-damping vergisi 30
(2) Subvansiyona karşı telafi edici vergi 31
A. Eş Etkili Mali Yükler (Dış Ticaretten Alınan Fonlar) 31
a. Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu 33
b. Toplu Konut Fonu 35
c. TRT Payı (Bandrol Ücreti) 36
C. GÜMRÜK İŞLEMİ NİTELİĞİNDE OLMAYAN GÜMRÜKTE ALINAN VERGİ VE FONLAR 36
1. Damga Vergisi 39
2. Kültür Bakanlığı Fonu 40
3. Madencilik Fonu 40
B. Çevre Katkı Payı 41
III. GÜMRÜK KABAHATLERİ 41
A. VERGİ KAYBINA NEDEN OLAN KABAHATLER VE CEZALAR 45
1.Vergilendirme Ölçülerinin Farklı ve Kıymetin Düşük Beyan Edilmesi 46
2. İthali Yasaklanmış Malları İthal Etme 47
3. Eşyanın Cinsinin Farklı veya Miktarın Eksik Beyanı 48

4. Antrepo Beyanındaki Eşyaların Değiştirilmesi ve Eşyanın Noksan, Fazla veya Farklı Çıkması 49
5. Gümrüksüz Satış Mağazalarından Hak Sahibi Olmayan veya Hak Sahiplerine Limit Üstü Satış 49
6. Özet Beyan Verilmemesi Verilmekle Birlikte Eşyanın Eksik veya Fazla Çıkması 49
7. Gümrük Rejimlerinin Bazı İhlalleri 50
B. VERGİ KAYBINA NEDEN OLMAYAN KABAHATLER (USULSÜZLÜKLER) VE CEZALARI 51

İKİNCİ BÖLÜM
GÜMRÜK İŞLEMLERİNDE MUHATAP (YÜKÜMLÜLER)

A. GÜMRÜK İŞLEMLERİNDE MUHATAP (YÜKÜMLÜ) ÇEŞİTLERİ 56
B. ASIL YÜKÜMLÜ 61
C. TEMSİLCİ YÜKÜMLÜ 62
1. Doğrudan Temsil 64
2. Dolaylı Temsil 65
A. SORUMLU YÜKÜMLÜ 68
1. Verilerin Yanlışlığından Kaynaklanan Sorumluluk 72
2. Rejime Tabi Tutulmaksızın Gümrük Bölgesine Sokulma veya Serbest Bölgeden Başka Bir Yere Götürmeden Kaynaklanan Sorumluluk 73
3. Eşyanın Kanuna Aykırı Olarak Gözetim Dışına Çıkarılmasından Kaynaklanan Sorumluluk 74
4. Gümrük Rejimi Yükümlülüklerinin Birinin Yerine Getirilmemesinden Kaynaklanan Sorumluluk 75
5. Serbest Bölgelerdeki Eşyanın Kanuna Aykırı Tüketilmesi veya Kullanılmasından Kaynaklanan Sorumluluk 76
6. Teminat Vermekten Kaynaklanan Sorumluluk 77
II. YÜKÜMLÜLÜĞÜN DOĞMASINI ENGELLEYEN VEYA ORTADAN KALDIRAN HALLER 78

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
GÜMRÜK UYUŞMAZLIKLARINA İLİŞKİN ÇÖZÜM YOLLARI

I. GÜMRÜK UYUŞMAZLIKLARI 83
A. GÜMRÜK İŞLEMİ OLARAK GÜMRÜK UYUŞMAZLIKLARI 84
B. GÜMRÜK İŞLEMİ DIŞINDA KALAN FAALİYETLER 86
II. GÜMRÜK UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜ 87
A. İDARİ YOLLAR 88
1. Gümrük Kanunu Dışındaki Uyuşmazlık Çözüm Yolları 90

a. Yapılandırma (Af) Kanunları Yoluyla Çözüm 90
b. Sulh Yoluyla Çözüm 92
c. Kamu Denetçiliği Kurumuna (Ombudsman) Başvuru 96
(1) Kuruma başvuruda "önşart" 97
(a) Zorunlu idari başvurunun öngörülmediği hal 97
(b) Zorunlu idari başvurunun öngörüldüğü hal 98
(aa) İdari makamların sükûtu 99
(bb) Üst makamlara başvuru (itiraz) 100
(2) İdari işlemlerin uygulanmasından doğan zararların tazmini 102
(3) Kamu Denetçiliği Kurumuna başvurunun dava açma süresine etkisi ve verilen kararın sonuçları 104
2. Gümrük Kanunu'nda Yer Alan Uyuşmazlık Çözüm Yolları 105
a. Uzlaşma 106
(1) Uyuşmazlık konusunun uzlaşma kapsamı içinde olması 110
(2) Uzlaşma başvuru sebebi 112
(3) Uzlaşmaya başvurabilecek kişiler 113
(4) Uzlaşmaya başvuru süresi 114
(5) Uzlaşma görüşmeleri ve sonucu 115
(a) Uzlaşmanın sağlanması 116
(b) Uzlaşmanın sağlanamaması 117
b. İtiraz 118
(1) Genel itiraz 119
(a) İtirazın kapsamı 119
(b) İtiraz edebilecek kişiler ve süresi 121
(c) İtiraz dilekçesinin verileceği makam 123
(d) Karar verilmesi 123
(aa) Kararın verileceği süre ve tebliği 123
(bb) Verilen kararın sonucu 125
(2) Özel İtiraz (Tahlil Sonuçlarına İtiraz) 126
(a) Birinci tahlil 127
(b) Birinci tahlile itiraz ve ikinci tahlil 129
(3) İtiraz ile üst makama başvuru arasındaki farklar 131
B. YARGI (DAVA) YOLU 133
1. İlk Derece Mahkemesinde Yargılama 135
a. Davada Görevli Mahkeme 135
(1) İdari kararlarla ilgili uyuşmazlıklarda görevli mahkeme 137
(2) Gümrük vergileri uyuşmazlıklarında görevli mahkeme 137
(3) Fon uyuşmazlıklarında görevli mahkeme 143
(4) Gümrük kabahatlerinde görevli mahkeme 150
(a) Gümrük vergisine bağlı olmayan gümrük kabahatleri 151
(b) Gümrük vergisine bağlı olan gümrük kabahatleri 152
(5) Görevli olmayan yargı yerine başvuru 154
b. Davada Yetkili Mahkeme 154

c. Davanın açılması 157
(1) Dava dilekçesi 159
(2) Dava açma süreleri 161
(3) Aynı dilekçe ile dava açılabilecek haller 166
(a) Maddi yönden bağlılık 167
(b) Hukuki yönden bağlılık 167
(c) Sebep-sonuç ilişkisinin varlığı 167
(4) Birden Fazla Kişinin Ortak Dilekçe ile Dava açması 168
(5) Davanın Açılmasının Sonuçları 169
(a)Hüküm Verme 169
(b) Derdestlik 169
(c) Yürütmenin Durması 170
(aa) Gümrük vergileri tahakkuklarında yürütmenin durması 171
(bb) Gümrük İdaresi Kararları ve Gümrük Kabahatlerinde Yürütmenin Durdurulması 174
(6) Dava Dilekçeleri üzerinde ilk inceleme 175
(a) Görev ve yetki 176
(b) Gümrük işlemlerine karşı açılacak davalarda merci tecavüzü/Dava şartı 176
(c) Ehliyet 178
(aa) Objektif Dava Ehliyeti 178
(bb) Sübjektif dava ehliyeti 183
(d) İdari işlemin kesin ve yürütülmesinin gerekliliği 184
(e) Zamanaşımı 185
(f) Husumet 185
(g) Dilekçelerin usule uygunluğu 186
(h) Eksiklik bulunmadığına ilişkin ilk inceleme raporu ve dilekçelerin tebliği ile dilekçeye cevaplar 187
(7) Davanın Esastan İncelenmesi ve Karar Verilmesi 188
(a) Davanın esastan incelenmesinde geçerli usul kuralları 189
(b) Davada ispat ve ispat araçları 190
(c) İspat yükü 193
(8) Davanın Görülmesi 195
(9) Davanın karara bağlanması 199
(10) Kararın sonuçları ve yerine getirilmesi 200
2. Karara Karşı Kanun Yolları 201
a. Olağan Kanun Yolları 202
(1) İstinaf yolu 202
(a) İstinaf başvurusuna kapalı kararlar 202
(b) İstinaf başvurusu ve süresi 203
(c) İstinaf başvurusunun incelenmesi 204
(aa) Ön inceleme 204
(i) İlk derece mahkemesince yapılan inceleme 204

(ii) İstinaf mahkemesince yapılan inceleme 205
(bb) Esastan inceleme ve karar 206
(d) İstinafa başvurunun ilk derece mahkemesi kararının icrasına etkisi 207
(2) Temyiz yolu 209
(a) Temyiz başvurusuna konu edilemeyecek kararlar 210
(b) Temyiz ile istinaf arasındaki usul hükümlerinin aynılığı 210
(c) Temyiz başvurusu ve süresi 211
(aa) Ön inceleme 212
(i) İstinaf mahkemesince yapılan ön inceleme 212
(ii) Danıştay tarafından yapılan ön inceleme 213
(bb) Esastan inceleme 213
(d) Kararın verilmesi 214
(aa) İstinaf mahkemesi kararının onanması 214
(bb) İstinaf mahkemesinin kararın bozulması 214
(i) Kararın tamamının bozulması 214
(ii) Kararın kısmen onaması/kısmen bozulması 216
b. Olağanüstü Kanun Yolları 217
(1) Kanun yararına temyiz 217
(2) Yargılamanın yenilenmesi 219
C. BİREYSEL BAŞVURU YOLU 220
1. Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Yolu 222
2. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Bireysel Başvuru Yolu 225

SONUÇ 229

KAYNAKÇA 235

EKLER 243

KAYNAKÇA

Kitap ve Dergiler

ALPER Yeşilova, *Gümrük Hukukuna İlişkin Uyuşmazlıklar ve Hukuki Çözüm Yolla*rı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2015.

AKSÜT Burcu Demirbaş, "Vergi Anlaşmazlıklarının Çözüm Yolu Olarak Uzlaşma", (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İzmir: Dokuzeylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, ss. 154-159.

ARAT Ayşe, "Müteselsil Borçlarda Alcaklı ve Borçlular Arasındaki İlişkinin Hüküm ve Sonuçları", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.26, S:2, 2018, s. 325-366.

ASLAN Zehreddin (Ed.), *Açıklamalı İçtihatlı İdari Yargılama Usulü Kanunu,* Ankara: Seçkin Yayınları, 2019.

ATİLLA Mesude, *Türkiye Cumhuriyeti Anaasa Hukuku'nda Af Kurumu*, Ankara Barosu Dergisi, Yıl:68 • Sayı: 2010/1, s.219.

BAYRAKLI Hasan Hüseyin, *Vergi Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları*, Afyon: Celepler Matbaacılık, 2009.

BİYAN Özgür, *Türk Vergi Hukukunda İspat-Delil*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2012.

BUDAK Ali Cem, KARAASLAN Varol, *Medeni Usul Hukuku*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.

ÇAĞLAYAN Ramazan, *İdari Yargılama Hukuku*,4.b., Ankara: Seçkin Kitabevi, 2014.

CANDAN Turgut, *Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu,* PwC Türkiye, İstanbul: 2015.

CANITEZ Murat, *Uygulamalı Gümrük Mevzuatı*, 2.b., Ankara: Gazi Kitabevi, 2017.

CANYAŞ Oytun, "Türkiye'de Vergi İdaresinin Takdir Yetkisi Üzerine Tartışmalar", Vergi Uyuşmazlıklarının Çözümü: Barışçıl Mekanizmalar (ed; Billur Yaltı), *Uluslararası Vergi Hukuku Konferansları Serisi-3*, İstanbul: Beta Yayınevi, 2015.

DERDİYOK Türkmen, *Dış Ticarette Vergi ve Mali Yükümlülükler*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2013.

DOĞRUSÖZ Bumin, Türk Vergi Sisteminde Kaynakta Vergileme *"*Stopaj*", İstanbul Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası Yayınları,* No:3, 1992, ss. 27-30.

DİNLER Zeynel, *İktisada Giriş*, 19.b., Bursa: Ekin Kitabevi, 2013.

EDİZDOĞAN Nihat, Özhan ÇETİNKAYA, Erhan GÜMÜş, *Kamu Maliyesi,*7.b., Bursa, Ekin Kitabevi, 2016.

EDİZDOĞAN Nihat, Erhan GÜMÜŞ, Vergi Afları ve Türkiye'de Vergi Aflarının Değerlendirilmesi, *Maliye Dergisi*, Sayı 164, Ocak-Haziran 2013.

EREN Fikret, *Borçlar Hukuku: Genel Hükümler*, İstanbul: Beta Basım Dağıtım, 2008.

ERCAN Tayfun, *Türk Hukukunda Gümrük Kabahatleri*, İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2016.

ERDEM Metin, Doğan ŞENYÜZ, İsmail TATLIOĞLU, *Kamu Maliyesi*, 15.b., Bursa: Ekin Kitabevi, 2020.

ERDEM Tahir, *Vergisel Kabahatler*, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2010.

GEDİK Gülşen, ABD*,* AB ve Türk Gümrük Vergisinde Temsil*, Mali Hukuk Dergisi*, 2018, sayı 159.

GEREK Şahnaz, Ali Rıza AYDIN, *Anayasa Yargısı ve Vergi Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2005.

GERÇEK Adnan, *Türk Mali Hukukunda Teminat Kurumu,* Ankara: Seçkin Yayınları, 2013.

GERÇEK Adnan Gerçek, *Kamu Alacaklarının Tahsil Hukuku*, 6.b., Bursa: Ekin Kitabevi, 2020.

GERÇEK Adnan, Esra Uygun, *Vergi Uyuşmazlıklarında Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Yolu,* Bursa: Ekin Kitabevi, 2018.

GİRAY Filiz, *Türkiye'de Parafiskal Gelirler*, 2.b., Bursa, Ekin Kitabevi, 2013.

GÖK Ayşe, Gümrük Vergileri Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları (Yüksek Lisans Tezi), Manisa: Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.

GÖK Özgecan, *Gümrük Vergisinden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar,* Ankara: Yetkin Yayınları, 2019.

GÖZLER Kemal, *İdare Hukuku Dersleri*, Bursa: Ekin Kitabevi, 2009.

GÖZLER Kemal, *Mahalli İdareler Hukuku*, Bursa: Ekin Kitabevi, 2018.

GÖZLER Kemal, *Anayasa Hukuk*u, 2.b., Bursa :Ekin Kitabevi,2018.

GÖZÜBÜYÜK Şeref, Turgut TAN, *İdare Hukuku*, c.II, 7.b., Ankara: Turhan Kitabevi, 2014.

GÖZÜBÜYÜK Şeref, Feyyaz GÖLCÜKLÜ, "*Avrupa İnsan hakları Sözleşmesi ve Uygulaması*, Ankara: Turhan Kitabevi, 2009.

GÜLGEÇ Yahya Berkol, "Teoride ve Pozitif Hukukta Suç- Kabahat Ayırımı", *Kabahatler Hukuku Yazıları-I*, Ed. Zeynel T. Kangal, İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2017.

GÜNDAY Metin, *İdare Hukuku*, 11.b., Ankara: İmaj Yayınevi, 2017.

İYİBOZKURT Erol, *Uluslararası İktisat*, 4.b., Bursa: Ezgi Kitabevi, 2001.

KALABALIK Halil, *İdare Hukukunun Temel Kavram ve Kurumları*, 5.b., Konya: Sayram Yayınları, 2014.

KANGAL Zeynel*, Kabahatler Hukuku*, 2.b., İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2019.

KAPLAN Gürsel, *İdari Yargılama Hukuku*, 4.b., Bursa: Ekin Kitabevi, 2019.

KARAKOÇ Yusuf, *Genel Vergi Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2014.

KARAKOÇ Yusuf, *Vergi Anlaşmazlıklarının /Uyuşmazlıklarının Çözüm Yolu,* 3.b., Ankara: Yetkin Yayınları, 2015.

KARAKOÇ Yusuf, *Vergi Yargılaması Hukuku*, 4.b., Ankara: Yetkin Yayınları, 2017.

KARAKOÇ Yusuf, *Vergi Yargılaması Hukukunda Delil Sistemi*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2018.

KARATAŞ DURMUŞ Neslihan, *Vergi Uyuşmazlıklarında Uzlaşma ve Alternatif Çözüm Yolları*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.

KARLUK S. Rıdvan Karluk, *Uluslararası Ekonomi*, İstanbul: Beta Yayınları, 1988.

KAYAR Nihat Kayar*, İdari Yargı*, 3.b., Bursa: Ekin Kitabevi, 2015.

KILIÇ Kaptan, *Kaçakçılık Suçları Gümrük Kabahatleri ve Gümrük uyuşmazlıklarının Çözüm Yolları*, Ankara: Gazi Kitabevi, 2013.

KILIÇOĞLU Ahmet, *Borçlar Hukuku*, 14.b., Ankara: Turhan Kitabevi, 2011.

KOÇ Muharrem İlhan, Recep KAPLAN, *Bireysel Başvuru Kabul Edilebilirlik Kriterleri,* Ankara. Anayasa Mahkemesi Yayınları, 2017.

KURU Baki, *Medeni Usul Hukuku*, 20.b., Ankara: Yetkin Yayınları, 2009.

MERT Alican, "AİHM Kararlarında Vergi Kabahatleri", Kabahatler *Hukuku Yazıları-I*, ed. Zeynel Kangal, İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2017.

NURAL Ali, *4458 sayılı Gümrük Kanunu -Açıklamalı-*, Yeni Gümrük ve Ticaret Müfettişleri Derneği Yayını No:2, Ankara, 2015.

OĞUZMAN Kemal, ÖZ Turgut, *Borçlar Hukuku-Genel Hükümler*, 11.b., C.1, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013.

ODYAKMAZ Zehra, Serkan ÇINARLI, Ezgi Avcıoğlu AKSOY, *İdare Hukukunda Yargı Öncesi Uyuşmazlık Çözüm Usulleri,* 2.b., Ankara: Seçkin Yayınları, 2018.

ÖNCEL Mualla, Ahmet Kumrulu/Nami Çağan, *Vergi Hukuku*, Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını No:494, 1992.

ÖZ Ersan, *Dış Ticarette Ulusal ve Uluslararası Vergilendirme*, 'yy', Nobel Kitabevi, 2008.

ÖZAY İl Han, *Günışığında Yönetim*, İstanbul: Alfa Kitabevi, 1994.

ÖZCAN Onur, *Vergi Ombudsmanı*, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2017.

ÖZKAN Ömer, Tayfun ERCAN, *Gümrük Para Cezaları*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2006.

ÖZTÜRK İlhami, *Vergi Benzeri Mali Yükümlülükler*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2016.

PINAR Burak, Yargı ve İcra Harçları, İzmir: Günaydın Hukuk Yayıncılık, 2006.

PEKCANITEZ Hakan, Oğuz ATALAY, Muhammet ÖZEKES, *Medeni Usul Hukuku*, 13.b., Ankara: Yetkin Yayınları, 2012,

REİSOĞLU Safa, *Türk Borçlar Hukuku; Genel Hükümler*, İstanbul: Beta Yayınevi, 2013.

RENÇBER Altan, *Vergi İcra Hukukunda Ödeme Emri,* İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2014.

RENÇBER Altan, *Kabahat Genel Teorisi Açısından Vergi Kabahatleri*, İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2017.

SABAN Nihal, *Vergi Hukuku*, 7.b., İstanbul: Beta Yayınları, 2015.

SARICAOĞLU Ercan, *Vergi Suç ve Kabahatleri Bakımından Yorum ve İspat*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.

SAYGILIOĞLU Nevzat, Adnan GERÇEK, *Dış Ticaret ve Gümrük,* Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, 2007.

SELEN Ufuk, *Gümrük İşlemleri ve Vergilendirilmesi*, 9.b., Bursa: Ekin Kitabevi, 2017.

SEYİDOĞLU Halil, *Uluslararası İktisat: Teori Politika ve Uygulama*, 9.b, İstanbul: Güzem Yayınları, 1993.

SOYDAN Billur Yaltı, *Gümrük Birliğinin Hukuki Yapısı,* İstanbul: İstanbul Serbest Muasebeci Mali Müşavirler Odası Yayınları.

ŞENER Orhan, *Hukuk Sözlüğü,* İstanbul: Beta Yayınevi, 2015.

SÖNMEZ Erdal, İş Ortaklıkları ile Adi Ortaklıklarda Vergi Uygulamaları ve Vergi Davalarında Dava Açma-Ehliyeti Sorunu, *Yaklaşım Dergisi*, Mart 2013, Sayı: 244, ss.294-296.

ŞAKAR Ayşe Yiğit, *Vergi hukukunda Serbest Bölgeler,* Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, 2008.

ŞENYÜZ Doğan, *Vergi Ceza Hukuku,*11.b., Bursa: Ekin Kitabevi, 2020.

ŞENYÜZ Doğan, Mehmet YÜCE, Adnan GERÇEK, *Vergi Hukuku*,11.b., Bursa: Ekin Kitabevi, 2020.

ŞENYÜZ Doğan, Hukuk Devleti Perspektifinden Adil Vergileme ve Vergi Afları, *Tesam Akademi Dergisi*, Temmuz-2014, s. 91.

ŞENYÜZ Doğan, Mehmet YÜCE, Adnan GERÇEK, *Türk Vergi Sistemi*, Bursa: Ekin Kitabevi, 2019.

ŞENYÜZ Doğan, *Borçlar Hukuku*, 9.b., Bursa: Ekin Yayınevi, 2018.

ŞİŞMAN Gülden, Mustafa UYANIK, Gümrük Uyuşmazlıklarının Sulh Yoluyla Çözülmesi, *Vergi Sorunları Dergisi*, Kasım 2018, Yıl 41, Sayı 362, ss. 74-77.

ŞİŞMAN Bülent, *İşletmelerde Vergi Planlaması Yöntemleri*, Ankara: Yaklaşım Yayınları, 2003.

TAŞKAN Yusuf Ziya, *Vergi Yargılaması Hukukunda Görev ve Yetki*, Ankara: Siyasal Kitabevi, 2007.

TAYLAR Yıldırım, *Türk Vergi Hukuku Açısından Serbest Bölgeler,* Ankara: Maliye ve Hukuk Yayınları, 2008.

TDK, Türkçe Sözlük, 6.b., Ankara: TDK Yayınları sayı, 40.

TOKATLIOĞLU Mircan, "Türkiye'de Dış Ticaretin Vergilendirilmesi ve Avrupa Birliği" *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi,* Sayı 10, 2005, s.48.

TUNCER Selahattin, *Gümrükler ve Gümrük Vergileri (Teori-Uygulama),* Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, 2001.

ÜSTÜN Gül, *İdare Hukuku Boyutuyla 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Uygulamalarında Görev Sorunu,* 1.b., İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2013.

YALTI Billur, *Vergi Yükümlüsünün Hakları*, Beta yayıncılık, 2006.

YAŞAR Hasan Nuri, İdare Hukuku, İstanbul: Der Yayınları No:441, 2013.

YERCİ Cahit, *Gümrük Hukuku ve Davaları,* Ankara: Seçkin Yayınları, 2019.

YERLİKAYA Gökhan Kürşat*, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Şerhi*, İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2012.

YEŞİLOVA Alper, *Gümrük Hukukuna İlişkin Uyuşmazlıklar ve Hukuki Çözüm Yolla*rı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2015.

YILDIRIM Turan, *İdari Yargı*, 2.b., İstanbul: Beta Yayınevi, 2010.

YILDIZ Hayrettin, *İdarenin Re'sen İcra Yetkisi*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2019.

YILMAZ Kazım, "Adi Ortaklıklarda Vergi Davasına Taraf Olma Yetkisi Sorunu", *Yaklaşım Dergisi*, Mart, 2013, sayı.243, s. 263-301.

YILMAZ Sibel, "Anayasal Vergilendirme İlkeleri Çerçevesinde Vergi Affı", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fak. Dergisi*, 66 (1) 2017: 263-301.

YUMUK Halil, *Gümrük Hukukunda Zorunlu İdari İtiraz,* Yedinci Genç Vergi Hukukçuları Sempozyumu, Ankara: Yetkin Yayınları, 2017.

YÜCE Mehmet, ÇELİKKAYA Ali, *Gümrük Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları*, Bursa: Dora Basım-Yayın, 2019.

YÜCE Mehmet, *Vergi Davalarında Bireysel Başvuru*, Bursa: Ekin Kitabevi, 2019.

YÜCE Mehmet, ÇELİKKAYA Ali, *Gümrük Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları,* Bursa: Dora yayınları, 2016.

YÜCE Mehmet Yüce, Neslihan KIZILER, "Damga Vergisi Kanunu Çerçevesinde Sözleşmelerle İlgili Özel Durumlar", *Gümrük ve Ticaret Dergisi*, C.3 sayı.8 yıl 2016, s. 47.

YÜCESOY Ayşe Aslı, *İdari yargılama Hukukunda İptal Davalarında Menfaat (İdari Yargıda Sübjektif Dava Ehliyeti),* Ankara: Seçkin yayıncılık, 2016.

ZABUNOĞLU Yahya Kazım, *İdare Hukuku (C.* 2), Ankara: Yetkin Kitabevi, 2012.

Elekronik Kaynaklar

ALTAŞ M. Bahadır, Vergi Borçlarını Yapılandırma ve Vergi Borçlarının Niteliğinin değiştirilmesi, 2018. (www.alomaliye.com/2018/07/02/borcun-niteliginin-degismesi/) (19.09.2019).

CANDAN, Turgut, Gümrük Vergisi Ek Tahakkuklarına İtirazda Bulunulmadan Doğrudan İdari Dava açılabilir mi?. (/turgutcandan.com/2019/08/16/gumruk-vergisi-ek-tahakkuklarina-itirazda-bulunulmadan-dogrudan-idari-dava-acilabilir-mi/) (03.09.2019)

ÇAKICI Ömer, Mehmet CEYLAN; Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Teori- Uygulama - Mevzuat, İstanbul, Türkiye Bankalar Birliği Yay.No: 302, 2014 (https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/Dokuman/2157/KKDF.pdfs.332) (25.12. 2019)

EKİNCİ Hüseyin, Murat SAĞLAM, *66 Soruda Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru,* Ankara Barosu, 2012. (www.ankarabarosu.org.tr/Siteler/2012yayin/2011sonrasikitap/66-Soruda-Anayasa-Mahkemesine-Bireysel-Basvuru.pdf) (14.05.2020)

ŞAHİN Atilla, Gümrük Mevzuatı Uygulamaları. (www.bugumder.org/yuklenenler/1_d_0_icerik_1903_1495798973_3.pdf). (18.07.2019)

TAŞ Metin, Vergi Uyuşmazlıklarında Üst Makamlara Başvuru Yolu ve Bir Yargı Kararı, Yaklaşım Dergisi, Kasım-2007. (www.vergidanismani.com/sayfa.aspx?iid=276#.XaFxyfkzbIU) (20.09.2019)

ÖNEN Semih Mustafa, İhsan EKEN, Yerel Yönetimler Üzerinde Uygulanan İdari Vesayet Yetkisinin İrdelemesi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, C.15, Sayı 56 (216-234). (static.dergipark.org.tr/article-download/033d/b727/b9e4/imp-263114-0.pdf?) (18.10.2019)

Erişim: 2020/1 sayılı *Dava ve İcra Takipleri ile Bunlara Bağlı İş ve İşlemlerde Uyulacak Usul ve Esaslar" konulu iç yazışma sayısı: 27299683/10.06.01 olan Genelge. (*hukuk.ticaret.gov.tr/duyurular/dava-ve-icra-takipleri-ile-bunlara-bagli-is-ve-islemlerde uyulacak-usul-ve-esaslar) (25.10.2019)

Erişim: Sübvansiyonlar ve Telafi Edici Tedbirler Anlaşması (ticaret.gov.tr/data/5b884a7613b87711604c9356/subvansiyonlar_turkce.pdf) (4.07.2019)

Erişim: (blog.logo.com.tr/kaynak-kullanimini-destekleme-fonu-kkdf-nedir-nasil-hesaplanir/)(07.07.2019)

Erişim: (www.ticaret.gov.tr/ithalat/gumruk-vergileri) (07.07.2019)

HÂKİM PARTİ SİSTEMİ

DÜNYADAN ÖRNEKLER ve AK PARTİ

Doğuşu – Gelişimi – Değişimi

Hüseyin AKSU

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-26-4

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Vadi Grafik Tasarım ve
Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420.
Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0 312 395 85 71
Sertifika No: 47479

Baskı Tarihi: Ağustos 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Hüseyin AKSU

Kahramanmaraş'ta doğdu. Karadeniz Teknik Üniversitesi, İİBF-Kamu Yönetimi Bölümünden Lisans, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi SBE-Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalından Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi SBE-Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı/Siyaset ve Sosyal Bilimler Bilim Dalı'ndan Doktora derecesini aldı. Şırnak Üniversitesi İİBF-Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümünde öğretim elemanı olarak çalışmaktadır. Akademik çalışmalarını Anayasa ve Siyasal Kurumlar ile Türk Siyasal Hayatı üzerine sürdürmektedir.

ÖNSÖZ

AK Parti, ilk kez katıldığı ve tek başına hükümet kurabilecek parlamenter çoğunluğu kazandığı 3 Kasım 2002 erken genel seçiminden sonra ardışık seçim başarılarına imza atarak, Türkiye'nin çok partili siyasal yaşama geçişinden bugüne kadar geçen sürede en uzun süre hükümet edebilen ilk ve tek parti olmuştur. AK Parti'nin siyasal başarısı, parti sistemi içerisinde hâkim parti olarak konumlanmasını sağlarken, parti sistemini hâkim parti sistemine dönüştürmüştür. Türkiye'de yeni bir fenomen olan hâkim parti ve hâkim parti sistemi olgusunu açıklayabilmek ise, rekabetçi seçimler altında, aynı partinin uzun süre hükümet etmesinin neden/nasıl gerçekleşebildiğine ilişkin kapsamlı bir analizi gerekli kılmaktadır.

Bu amaçla hazırlanan elinizdeki kitap, hâkim parti ve hâkim parti sistemini, dünyadaki farklı örneklere dayalı oluşturulan teorik çerçeve yanında İsveç'te Sosyal Demokrat Parti (1932-1976) ve Japonya'da Liberal Demokratik Parti (1955-1993) ile AK Parti (2002-) örneğinde incelemektedir. Hâkim parti konumunun kazanılması ve sürdürülmesinde, seçim sisteminin, partinin; yapısının, liderinin, örgütsel gücünün, muhalefet partileri arasındaki bölünmüşlüklerin sağladığı avantajlar gibi yapısal dinamiklerin; hâkim partinin krizlerle başa çıkabilme yeteneği, oy verme davranışına etkisi, hükümet performansı ve muhalefeti konumlandırabilmesi gibi bir takım stratejik faktörlerin etkisi karşılaştırılabilir bulgulara ulaşmak için her ülke örneğinde ayrı ayrı ele alınmıştır. Böylece hâkim parti sistemine ilişkin kapsamlı ve sistematik bir analiz yapılarak, hâkim parti sisteminin farklı örneklerde ortaya çıkışına ilişkin benzerlikler ve farklılıklar ortaya konulmuştur.

Ayrıca hâkim parti sisteminden farklı parti sistemlerine geçişin dinamikleri, başka bir ifadeyle hâkim parti sisteminin sonlanışı hem genel düzeyde hem de tarihsel örnek olmalarından dolayı Japonya ve İsveç örneğinde sunulmuştur. Türkiye'de ise AK Parti hükümetlerinin devam ettiği süreçte cumhurbaşkanlığı sistemi ve seçim ittifakları ile yaşanan kurumsal değişimin AK Parti'nin hâkim parti konumuna olası etkileri tartışılmaktadır. Tüm bu yönleriyle kitabın siyaset bilimi alanındaki araştırmalar yanında özellikle AK Parti'yi konu alan araştırmalara bir referans oluşturmasını temenni ederim.

Son olarak uzun ve zorlu bir çalışma neticesinde hazırlanan bu kitap, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsüne sunulan "Hâkim Parti Sistemi: Dünya'dan Örnekler ve Türkiye" isimli doktora tezimin gözden geçirilmesiyle üretilmiştir. Bu bağlamda konunun seçimi, kapsamının oluşturulması ve ta-

mamlanması sürecinde engin tecrübesi ve akademik birikimi yanında eşsiz sabrı, anlayışı ve nazik yaklaşımıyla büyük pay sahibi olan danışman hocam Prof. Dr. Ahmet Karadağ'a müteşekkirim. Ayrıca farklı bakış açılarıyla konunun içeriğini zenginleştiren tez izleme komitesi üyeleri Prof. Dr. Gökhan Tuncel ve Dr. Öğretim Üyesi Ender Akyol'a teşekkürü borç bilirim. Yine metni yazım sürecinde gerekli düzeltilmelerin yapılmasına katkı sunan arkadaşlarım Doç. Dr. Musa Öztürk, Arş. Gör. Recep Elmas, Arş. Gör. Mehmet Nazım Uygur ve Dr. Muhammet Cemal Şahinoğlu'na teşekkür ederim. Şüphesiz çalışmanın baştan sona her aşamasını benimle teneffüs eden, kimi zaman ihmal etmişsem de her zaman sabırla desteğini sürdüren sevgili eşim Hatice Aksu'ya ne kadar teşekkür etsem azdır.

HÜSEYİN AKSU

Şırnak, 2021

(ORCID İD: 0000-0002-0272-4200)

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ **1**

PARTİ SİSTEMLERİ **5**
Temsili Demokrasi, Seçimler, Siyasal Partiler 5
Parti Sistemleri 8
Parti Sistemleri İçerisinde Hâkim Parti Sistemi 12

HÂKİM PARTİ SİSTEMİ: DİNAMİKLER VE UYGULAMA **15**
Hâkim Parti Sisteminin Tanımı ve Ölçütleri 15
Oy veya Parlamentodaki Sandalye Sayısı 19
Hükümet Etme Süresi 20
Siyasal Gündemi Belirleme Gücü 21
Hâkim Parti Sistemi: Demokratik mi, Otoriter mi? 22
Hâkim Parti Sisteminin Dinamikleri 25
Tarihsel İvme 25
Parti'nin Sosyal Temelleri 26
İdeolojik Esneklik ve Pragmatizm 27
Parti'nin Lideri ve Örgütsel Gücü 29
Seçim Sistemi 31
Bölünmüş Muhalefet 32
Hâkim Parti Sisteminin Yerleşmesi 33
Demokratik Gelişme 33
Oy Verme Davranışı 34
Hükümet Performansı 36
Devlet-Parti İlişkileri ve Patronaj 37
Muhalefet Partilerinin Engelleri 39
Hâkim Parti Sistemlerinin Sonlanışı 41

HÂKİM PARTİ SİSTEMİ: DÜNYADAN ÖRNEKLER VE AK PARTİ **45**

İSVEÇ: **SOSYAL DEMOKRAT PARTİ (1932-1976)** **47**
İsveç Parti Sisteminin Gelişimi 47
1866 Reformları, Sanayileşme ve Parti Sisteminin Şekillenişi 47
1917: Demokrasiye Geçiş ve Parti Sisteminde Değişmeler 51
Hâkim Parti: Sosyal Demokrat Parti (1932-1976) 54
Sosyal Demokrat Partinin Doğuşu 54
SDP'nin Hâkim Parti Konumunu Belirleyen Ölçütler 55
Seçim Performansı 55

Siyasal Gündemi Belirme Gücü ... 57
SDP'yi Hâkim Parti Konumuna Getiren Dinamikler ... 59
Tarihsel İvme ... 59
Seçim Sistemi Etkileri ... 60
Sosyalizmden Sosyal Demokrasiye Değişen İdeoloji ... 62
SDP'nin Örgütsel Gücü ve Liderinin Etkisi ... 65
SDP'nin Örgütsel Gücü ... 65
SDP Liderlerinin Etkisi ... 65
SDP'nin Sosyal Temelleri ve Sosyo-Ekonomik Grup Desteği ... 67
SDP'nin Sosyal Temelleri ... 67
SDP'nin Sosyo-Ekonomik Grup Desteği ... 69
Bölünmüş Muhalefet ... 71
Muhafazakâr Parti ... 71
Liberal Parti ... 73
Çiftçi Partisi ... 74
Komünist Parti ... 75
SDP'nin Hâkim Parti Konumunun Yerleşmesi ... 77
SDP'nin Krizlerle Başa Çıkabilme Yeteneği ... 77
Oy Verme Davranışı ... 78
Muhalefetin Engelleri ... 81
SDP'nin Hükümet Performansı ... 82
Ekonomi Performansı ... 82
Refah Performansı ... 85
SDP'nin Hâkim Parti Konumunun Sonlanışı ... 87

JAPONYA: LİBERAL DEMOKRATİK PARTİ (1955-1993) ... 93
Japonya'da Parti Sisteminin Gelişimi ... 93
1868 Meiji Dönemi ... 93
İkinci Dünya Savaşı Sonrası Dönem ... 97
Hâkim Parti: Liberal Demokratik Parti (1955-1993) ... 99
Liberal Demokratik Partinin Doğuşu ... 100
LDP'nin Hâkim Parti Konumunu Belirleyen Ölçütler ... 101
Seçim Performansı ... 101
Siyasal Gündemi Belirleme Gücü ... 103
LDP'yi Hâkim Parti Konumuna Getiren Dinamikler ... 105
Tarihsel İvme ... 106
Seçim Sisteminin Etkileri ... 109
Kişisel Destek Kuruluşları ... 111
Aşırı Temsil ... 113
İdeolojik Çeşitlilik ve Esneklik ... 115
LDP'nin Örgütsel Gücünün ve Liderinin Etkisi ... 116
Politika İşleri Araştırma Konseyi ... 117
Hizipler ... 118

LDP'nin Liderleri 120
LDP'nin Sosyal Temelleri ve Sosyo-Ekonomik Grup Desteği 123
LDP'nin Sosyal Temelleri 124
LDP'nin Sosyo-Ekonomik Grup Desteği 127
Bölünmüş Muhalefet 128
Japonya Sosyalist Partisi 129
Temiz Hükümet Partisi 132
Demokratik Sol Parti 135
Japonya Komünist Partisi 135
LDP'nin Hâkim Parti Konumunun Yerleşmesi 138
LDP'nin Krizlerle Başa Çıkabilme Yeteneği 138
Oy Verme Davranışı 140
Muhalefetin Engelleri 143
LDP'nin Hükümet Performansı 146
Ekonomi Performansı 146
Refah Performansı 150
LDP'nin Hâkim Parti Konumunun Sonlanışı 152

TÜRKİYE: ADALET VE KALKINMA PARTİSİ (2002 -) 159
Türkiye'de Parti Sisteminin Gelişimi 159
Cumhuriyet Öncesi Dönem 159
Cumhuriyet Dönemi 162
1923-1946: Tek Parti Sistemi 162
1945: Çok Parti Siyasetine Geçiş 165
1946-1960: İki Parti Sistemi 165
1961-1980: Çok Parti Sistemi 170
1983-2002: Çok Parti Sistemi 172
2002 Sonrası: Hâkim Parti Sistemi 176
Hâkim Parti: Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) 176
AK Parti'nin Doğuşu 176
AK Parti'nin Hâkim Parti Konumunu Belirleyen Ölçütler 178
Seçim Performansı 178
Siyasal Gündemi Belirleme Gücü 179
AK Parti'yi Hâkim Parti Konumuna Getiren Dinamikler 182
Tarihsel İvme 182
Seçim Sistemi Etkileri 186
İdeolojik Esneklik 189
AK Parti'nin Sosyal Temelleri ve Sosyo-Ekonomik Grup Desteği 193
AK Parti'nin Sosyal Temelleri 193
AK Parti'nin Sosyo-Ekonomik Grup Desteği 198
AK Parti'nin Örgütsel Gücünün ve Liderinin Etkisi 198
AK Parti'nin Örgütsel Gücü 199
AK Parti Liderinin Etkisi 201

Bölünmüş Muhalefet 207
Cumhuriyet Halk Partisi 208
Milliyetçi Hareket Partisi 214
Halkların Demokratik Partisi 219
AK Parti'nin Hâkim Parti Konumunun Yerleşmesi 221
AK Parti'nin Krizlerle Başa Çıkabilme Yeteneği 221
Oy Verme Davranışı 224
Muhalefet Partilerinin Engelleri 229
AK Parti'nin Hükümet Performansı 232
Ekonomi Performansı 233
Refah Performansı 239
Kurumsal Değişim ve AK Parti'nin Hâkim Parti Konumu 244
Cumhurbaşkanlığı Sistemine Geçiş 244
Seçim İttifakları 250

SONUÇ 255

KAYNAKÇA 265

KAYNAKÇA

Abe, H., Shindō, M., Kawato, S. (1994), The Government and Politics of Japan, Trans. James W. White, University of Tokyo Press, Tokyo/JP.

Acet, M. (2019), AK Parti'nin 'Suriyeliler' sınavı, https://www.yenisafak.com/yazarlar/mehmetacet/ak-partinin-suriyeliler-sinavi-2052173, 03.12.2019.

Açıkel, F. (2012), "AKP İslamcılığının Üç İdeolojik ve Üç Jeopolitik Dönüşümü: İslami Liberalizm, Pan-İsmalist Popülizm ve İslamcı Ulusalcılık", *Birikim*, Sayı, 332, ss. 10-41.

Açıkel, F., (2006), "Entegratif Toplum ve Muarızları: 'Merkez-Çevre' Paradigması Üzerine Eleştirel Notlar", *Toplum ve Bilim*, (105), ss.30-70.

Ağaoğulları, M. A. (1992), "Aşırı Milliyetçi Sağ", *Geçiş Sürecinde Türkiye*, Ed. İrvin Cemil Schick ve Ertuğrul Ahmet Tonak, Belge Yayınları, İstanbul.

Akalın, M. (2016), Sosyal Konutların Türkiye'nin Konut Politikaları İçerisindeki Yeri ve TOKİ'nin Sosyal Konut Uygulamaları, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2016, (26/1), ss.107-124.

Akarca, A. T., Tansel, A., (2006), "Economic Performance and Political Outcomes: An Analysis of the Turkish Parliamentary and Local Election Results Between 1950 and 2004", *Public Choice*, (129/1-2), pp.77-105.

Akartürk, E. A. (2010), Parlamenter Rejim Uygulamaları ve Parti Sistemleri, Yeditepe Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Akdoğan Y, (2007), "AK Parti Dönüşüm ve Normatif Politika," *Muhafazakâr Düşünce*, (3/11), ss. 185-197.

Akdoğan, Y. (2010), "Muhafazakâr-Demokrat Siyasal Kimliğin Önemi ve Siyasal İslamcılıktan Farkı", Hakan Yavuz (ed.), Ak Parti-Toplumsal Değişimin Yeni Aktörleri, Kitap Yayınevi, İstanbul.

Akdoğan, Y., (2018). "AK Parti ve Erdoğan'ın Liderliği", Kuruluşundan Bugüne AK Parti: Siyaset, Ed. N. Miş, A. Arslan, SETA Yayınları, İstanbul.

Akgül, M. E., (2010), "Kuvvetler Ayrılığı İlkesinin Dönüşümü ve Günümüz Demokratik Rejimlerindeki Anlamı", *Ankara Barosu Dergisi*, (68/4), ss.79-101.

Akgün, B., (2001), Aspects of Party System Development in Turkey, *Turkish Studies*, (2/1), 71-92.

Akgün, B. (2007), Türkiye'de Seçmen Davranışı, Partiler Sistemi ve Siyasal Güven, (2. Baskı), Nobel Yayınları, Ankara.

Akgün, B., (2000), "Türkiye'de Seçmen Davranışı: Partizan Tutumlar, İdeoloji ve Ekonomik Faktörlerin Oy Vermeye Etkisi", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler M.Y.O Dergisi*, (4), ss. 75-92.

Akgün, B., (2006), "Türkiye'de Merkez Sağ Siyaset Geleneği ve Ak Parti", *Muhafazakâr Düşünce*, 3(9-10), ss.23-37.

Akkır, R., (2018), "Türkiye'de Din-Siyaset İlişkisi: Halkların Demokratik Partisi (HDP) Örneği", *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (16), ss.83-112.

Akkır, R., (2018), "Türkiye'de Siyaset, Din ve Liderlik: Recep Tayyip Erdoğan Örneği", *Turkish Studies: Economics, Finance and Politics*, (13/22), ss. 31-49.

Aksoy, A. Ş. (2008), İttihat ve Terakki Cemiyeti, Nokta Kitap, Bursa.

Aksu, H. (2011), Anayasa Mahkemesi-Siyaset İlişkisi: Türkiye Örneği, (Yayımlanmamış Yüksel Lisans Tezi), Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.

Akyol, E. (2013), "Merkez-Çevre İlişkisi", *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Türkiye'de Siyasal Hayat*, Ed. Ahmet Karadağ, Orion Kitabevi, Ankara.

Akyol, E. (2016), "Siyasal Partiler", *Kamu Politikaları Ansiklopedisi*, Ed. Hatice Altunok, Fatma Gül Gedikkaya, Nobel Yayıncılık, Ankara.

Alkan, H., (2016), "15 Temmuz'u Anlamak: Parametreler ve Sonuçlar" *Bilig*, (79), ss.253-272.

Alkin, K. (2017), "On Beş Yıllık "Sessiz Devrim"in Ekonomik Kodları", *AK Parti'nin 15 Yılı: Ekonomi*, ed. N. Gür, S. Ünay, Ş. Dilek, Seta Yayınları, İstanbul.

Alpaydın, Y. (2018), Geleceğin Türkiye'sinde Eğitim Raporları 1, İLKE Yayınları, <https://ilke.org.tr/mediaf/g eleceğin_turkiyesinde_egitim.pdf>, (30.12.2018).

Alpman, P. S., (2013), "Hep Yeni Bir CHP Yaratmak", *Birikim*, (287), ss.31-38.

Alptekin, H. (2015), "The Economic Context of Turkey's June and November 2015 Elections", *Insight Turkey*, 17(4), ss.125-143.

Altınkaş, E., (2012), "Cumhuriyetin İlk Yıllarında İki Demokrasi Deneyimi: TpCF ve SCF", *Akademik Bakış Dergisi*, (29), ss.29-45.

Altunoğlu M., Eşkinat, D. (2014), "30 Mart'a Doğru Cumhuriyet Halk Partisi", *SETA Analiz*, Seta Yayınları, İstanbul.

Altunoğlu, M. (2015), Haziran Seçimine Doğru Milliyetçi Hareket Partisi (MHP), *Seta Analiz*, SETA Yayınları, İstanbul.

Al-Sulami, M. F. (2003), West and Islam: Western Liberal Democray Versus the System of Shura, Routledge, London/UK.

Anderson, C. J., Ishii, J., (1997), "The Political Economy of Election Outcomes in Japan", *British Journal of Political Science*, (27/4), pp. 619-659.

Anderson, K. M., Snow, S. G., (2003) "Forestalling the Business Veto: Investment Confidence and the Rise of Swedish Social Democracy, 1932–1936", *Social Science Quarterly*, (84/1), pp. 91-110.

Anton, T. J., (1969) "Policy ‐ Making And Political Culture In Sweden". *Scandinavian Political Studies*, (4/A4), pp. 88-102.

Antunes, R. (2010), "Theoretical Models of Voting Behaviour", *Exedra*, (4), pp. 145-70.

Aranof, J. (1991), "Israel Under Labor and the Likud: The Role of Dominance Considered", *Uncommon Democracies: The Politics of One Party Dominance*, ed. T. J. Pempel, Cornell University Press, New York/USA.

Arıkan, E. B. (2008), Milliyetçi Hareket Partisi: Türk Sağının Türk Sorunu, Agora Kitaplığı, İstanbul.

Arian, A., Barnes S. H., (1974) "The Dominant Party System: A Neglected Model of Democratic Stability", *Journal of Politics*, (36), pp.592-614.

Arter, D., (1999), "'Sweden: A Mild Case of Electoral Instability Syndrome'", *Changing Party Systems in Western Europe*, Eds. D. Broguthon and M. Donovan, Pinter Publisher, London/UK.

Asard, E., Bennett, W. L. (1997), Democracy and The Marketplace of Ideas: Communication and Government in Sweden and The United States. Cambridge University Press, Cambridge, London/UK.

Aslan, A., (2018), "Yerli ve Milli Siyaset", *AK Parti'nin 15 Yılı: Toplum*, Ed. İsmail Çağlar, Ali Aslan, SETA Yayınları, İstanbul

Aslan, A., Miş, N., Eren, A., (2014), "Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı'nın Demokratikleşmesi", *SETA Analiz*, SETA Yayınları, İstanbul.

Aslan, S. (2015), "Tek Parti Döneminde Siyaset", *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Türkiye'de Siyasal Hayat*, Ed. Ahmet Karadağ, II. Baskı, Bilsam Yayınları, Malatya.

Aucante, Y. (2005), "Democratic Hegemony: Justifications and Contradictions of Social Democratic Dominance in Sweden and Norway", *ECPR Joint Sessions Workshop "Dominant Parties and Democracy"*, Granada, <https://ecpr.eu/Filestore/PaperProposal/8820bef2-7e1b-4c9a-be1de0380b2ed4fe.pdf>, (20.11. 2017).

Ayan Musil, P. (2015), "Milliyetçi Hareket Partisi: İdeoloji, Örgüt ve Güncel Söylemler" *Türkiye'de Siyasi Partiler ve Seçim Kampanyaları: Araftaki Seçim, 7 Haziran 2015*, Ed. Edip Asaf Bekarolu, Vadi Yayınları, İstanbul.

Ayan Musil, P., (2014), "Emergence of a Dominant Party System After Multipartyism: Theoretical Implications From the Case of the AKP in Turkey", *South European Society and Politics*, (20/1), pp.71-92.

Aylott, N. (2004), "From People's Movements To Electoral Machines? Interest Aggregation And The Social Democratic Parties of Scandinavia", *How Political Parties Respond: Interest Aggregation Revisited*, eds. K. Lawson; T. Poguntke, Routledge, London/USA.

Aylott, N. (2015), "The Party System", *The Oxford Handbook of Swedish Politics*, Eds. John Pierre, Oxford University Press, Oxford/UK.

Aylott, N., (2003), "After the Divorce: Social Democrats and Trade Unions in Sweden", *Party Politics*, (9/3), pp.369-390.

Baerwald, H. H. (1986), Party Politics in Japan, Routledge, London/UK.

Bakan, S., Özdemir, H., (2012), "Sosyal Politika Açısından CHP ile AKP'nin Karşılaştırılması", *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, (3/1), ss. 22-50.

Baker, A., Scheiner, E., (2007), "Electoral System Effects and Ruling Party Dominance in Japan: A Counterfactual Simulation Based on Adaptive Parties", *Electoral Studies*, (26/2), pp.477-491.

Baker, J. R., (2011), Constructing the People's Home: the Political and Economic Origins and Early Development of the "Swedish Model" (1879-1976), (Unpublishing Phd Dissertation) University of Columbia, Washington/USA, <https://cuislandora.wrlc.org/islandora/object/etd%3A99/datastream /PDF/view>(17.04.2016).

Balinski, M.L. and Young, H.P. (1977) Stability, Coalitions, and Schisms in Proportional Representation Systems. IIASA Research Report. IIASA, Laxenburg, Austria, pp-77-107, <http://pure.iiasa.ac.at/69 8/1/RR-77-017.p df> , (10.11.2017).

Bardakçı, M., (2016), "2015 Parliamentary Elections in Turkey: Demise and Revival of AKP's Single-Party Rule", *Turkish Studies*, (17/1), pp.4-18.

Başkan, F., (2006), "Globalization and Nationalism: The Nationalist Action Party of Turkey", *Nationalism and Ethnic Politics*, (12/1), pp.83-105.

Başlevent, C., Kirmanoğlu, H., Şenatalar, B. (2009), Party Preferences and Economic Voting in Turkey, *Party Politics*, 15(3), pp.377-391.

Baykan, T. S. (2018), The Justice and Development Party in Turkey, Cambridge University Press, Cambridge/UK.

Bayraktar, Ö., (2015), "Lider, Teşkilat, Doktrin'in İflası: Ülkücü Harekette 1980 Sonrası Dönüşüm, Bölünme ve İç Çatışma", *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, (17/28), ss.35-40.

Beason, D., Patterson, D. (2012), Japan That Never Was, The: Explaining the Rise and Decline of a Misunderstood Country, Suny Press, New York/USA.

Bengtsson, Å., Hansen, K., Harõarson, Ó. Þ., Narud, H. M., Oscarsson, H. (2014), The Nordic Voter: Myths of Exceptionalism, ECPR Press, Colchester/UK.

Bergman, T., (2000), "Sweden: When Minority Cabinets Are The Rule And Majority Coalitions The Exception", *Coalition Governments in Western Europe,* Ed. Müller, W. C.; Strøm, K., Oxford University Press, Oxford/UK.

Bergman, T., (2004), "Sweden: Democratic Reforms and Partisan Decline in an Emerging Separation ‐ of ‐ Powers System", *Scandinavian Political Studies*, (27/2), pp. 203-225.

Bergman, T., ve Bolin, N. (2011), "Swedish Democracy: Crumbling Political Parties, A Feeble Riksdag, And Technocratic Power Holders?" *The Madisonian Turn: Political Parties And Parliamentary Democracy In Nordic Europe*, Eds. Kaare Strøm; Torbjörn Bergman, University of Michigan Press (USA).

Bergström, H., (1991), "Sweden's Politics And Party System At The Crossroads". *West European Politics*, (14/3), pp. 8-30.

Berman, S., (1998) "Path Dependency and Political Action: Reexamining Responses to the Depression", *Comparative Politics*, (30/4), pp.379-400.

Berman, S. (2006), The Primacy of Politics: Social Democracy and the Making of Europe's Twentieth Century, Cambridge University Press, Cambridge/UK.

Berman, S. (2012), Siyasetin Öncelliği 20. Yüzyılda Avrupa'da Sosyal Demokrasinin İnşası, Çev. Naim Atabağsoy, Phoenix Yayınları, Ankara.

Berton, P. (2000), "The Japan Communist Party: The 'Lovable' Party", *Japan's New Party System,* Ed. R. J. Hrebenar*,* Westview Press, Boulder/USA.

Bettcher, K. E., (2005), "Factions of Interest in Japan and Italy: The Organizational and Motivational Dimensions of Factionalism", *Party Politics*, (11/3): 344.

Bezci, C. (2013*),* "Cumhuriyet Halk Partisi Devleti Kuran Parti", *İttihat ve Terakkiden Günümüze Siyasal Partiler*, Ed. Turgay Uzun, Orion Kitabevi, Ankara.

Blake, D. J., (1960), "Swedish Trade Unions And The Social Democratic Party: The Formative Years", *Scandinavian Economic History Review*, (8/1), pp.19-44.

Blondel, J., (1968), "Party Systems and Patterns of Government in Western Democracies" *Canadian Journal of Political Science,* (1/2), pp.180-203.

Board, J. B. (1970), The Government and Politics of Sweden, Houghton Mifflin Publishing, Boston/USA.

Bogaards, M., (2004), "Counting Parties and Identifying Dominant Party Systems in Africa", *European Journal of Political Research*, (43), pp. 173–197.

Bonotti, M., (2011), "Conceptualising Political Parties: A Normative Framework", *Politics*, (31/1), 19-26.

Boratav, K. (2009). 'AKP'li Yıllarda Türkiye Ekonomisi', *AKP Kitabı: Bir Dönüşümün Bilançosu*, Ed. İ. Uzgel, B. Duru, Phoenix Yayınevi, Ankara.

Boucek F. (2014), "The Maintenance and Decline of Dominant Party Systems in The Developed World: Inter-Party and Intra-Party Interpretations", *Dominant Party Systems Conference*, University of Michigan; <http://www.ii.Umich.edu/ UMICH/cseas/Academics/ Documents/Francoise%20BoucekMichigan%20Paper.pdf> (05.01.2015).

Boyraz, C., (2011), "The Justice and Development Party in Turkish Politics: Islam, Democracy and State", *Turkish Studies*, (12/1), pp.149-164.

Braud, P., (2017), Siyaset Sosyolojisi, Çev. E. Cenk Gürcan, İmaj Yayınları, Ankara.

Bryce, J. (1921), Modern Democracies, (2 vols) Macmillan Press, New York/USA.

Budge, I., (2006), "Direct and Representative Democracy: Are They Necessarily Opposed?", *Representation*, 42(1), 1-12.

Budge, I., Crewe I., Farlie D., (2010), Party Identification and Beyond, ECPR Press, Colchester/UK.

Buendía, L., (2015), "Expansion and Retrenchment of the Swedish Welfare State: A Long-Term Approach", *International Journal of Health Services*, (45/2), pp.226-245.

Buğra, A. (2015), Kapitalizm, Yoksulluk ve Türkiye'de Sosyal Politika, 7. Baskı), İletişim Yayıncılık, İstanbul.

Burden, B. C. (2015), "Economic Accountability and Strategic Calibration: The Case of Japan's Liberal Democratic Party", *Party Politics*, 21(3), pp.346-356.

Bülbül, K. (2018), Siyaset Bilimi: Kavramlar, Kurumlar, İdeolojiler, Sonçağ Yayınları, Ankara.

Calder, K. E. (1988), Crisis and Compensation: Public Policy and Political Stability in Japan: 1949-1986, Princeton University Press, Princeton/USA.

Can, İ. (2015), Türkiye'de Siyasal Güven: Liderler-Kurumlar-Süreçler, Açılım Kitap, İstanbul.

Cargill, T. F., Sakamoto, T. (2008), Japan Since 1980, Cambridge University Press, Cambridge/UK.

Castles, F. G., (1975), Swedish Social Democracy: the Conditions of Success, *The Political Quarterly*, (46/2), pp.171-185.

Chiavacci, D., (2010), "Divided Society Model and Social Cleavages in Japanese Politics: No Alignment by Social Class, But Dealignment of Rural-Urban Division", *Contemporary Japan*, (22/1-2), pp.47-74.

Choe, Y., (2003), Social Cleavage and Party Support: A Comparison of Japan, South Korea, and the United Kingdom, Södertörns Högskola, Huddinge/SWE.

Choudhary, S. K., (2018), Changing Face of Parties and Party Systems, Palgrave Macmillan, Singapore.

CHP, (2003), Cumhuriyet Halk Partisi 30. Olağan Kurultayı: Parti Meclisi Çalışma Raporu,<https://content.chp.org.tr/file/30kurultaycalismarapor.pdf>,(17.05.2017).

Christensen, R. (2014), "The Rules of the Election Game in Japan", *Party Politics In Japan: Political Chaos And Stalemate In The 21st Century, Eds. Ronald J. Hrebenar; Akira Nakamura,* Routledge, London/UK.

Christensen, R. (2000), Ending the LDP Hegemony: Party Cooperation in Japan, University of Hawaii Press, Hawaii/USA.

Christensen, R. V., Johnson, P. E., (1995), "Toward a Context-Rich Analysis of Electoral Systems: the Japanese Example", *American Journal of Political Science*, (39/3), pp. 575-598.

Ciddi, S. ve Esen, B., (2014), "Turkey's Republican People's Party: Politics of Opposition Under a Dominant Party System", *Turkish Studies*, (15/3), pp.419-441.

Cizre, Ü. (2008), "Introduction: The Justice And Development Party: Making Choices, Revisions And Reversals Interactively", *Secular and Islamic Politics in Turkey*: *The making of the Justice and Development Party*, Ed. Ümit Cizre, Routledge Publishing, London/UK.

Cızre-Sakallıoğlu, Ü, Yeldan, E. (2000), "Politics, Society and Financial Liberalization: Turkey in the 1990s", *Development and Change*, 31(2), pp. 481-508.

Congleton, R. D. (2011), Perfecting Parliament: Constitutional Reform, Liberalism and The Rise of Western Democracy, Cambridge University Press, Cambridge, London/UK.

Coşkun, V. (2015), 7 Haziran Seçimine Doğru Halkların Demokratik Partisi (HDP), SETA Analiz, SETA Yayınları, İstanbul.

Cox, G. W. (1997), Making Votes Count: Strategic Coordination in the World's Electoral Systems, Cambridge University Press, Cambridge/UK.

Cox, G. W. (2008), Electoral Institutions and Political Competition: Coordination, Persuasion and Mobilization, In Handbook of New Institutional Economics, Springer, Berlin/DEU.

Cox, G. W., Rosenbluth, F., (1995), "Anatomy of a Split: the Liberal Democrats of Japan", *Electoral Studies*, (14/4), pp.355-376.

Crespo, J. A., (1995) "The Liberal Democratic Party in Japan: Conservative Domination", *International Political Science Review*, (16/2), pp.199-209.

Curtis, G. L. (1971), Election Campaigning, Japanese Style, Columbia University Press, New York/USA.

Curtis, G. L. (1988), The Japanese Way of Politics, Columbia University Press, New York/USA.

Curtis, G. L. (1999), The Logic of Japanese Politics: Leaders, Institutions And The Limits of Change, Columbia University Press, New York/USA.

Cyr, J. (2017), The Fates of Political Parties: Institutional Crisis, Continuity, and Change in Latin America, Cambridge University Press, New York/USA.

Çağlar, B., (1988), "İktidar Yapısında "82 Formülü" ve Karşı—Tezler", İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, (9/1-3), ss.57-68.

Çarkoğlu, A., (2007), "A New Electoral Victory For The 'Pro-Islamists' Or The 'New Centre-Right'? The Justice And Development Party Phenomenon In The July 2007 Parliamentary Elections In Turkey", *South European Society & Politics*, (12/4), pp.501-519.

Çarkoğlu, A., (2012), "Economic Evaluations vs. Ideology: Diagnosing the Sources of Electoral Change in Turkey", 2002–2011, *Electoral Studies*, (31/3), pp.513-521.

Çarkoğlu, A., Hinich, M. J. (2006), A spatial analysis of Turkish party preferences. *Electoral Studies*, *25*(2), 369-392.

Çarkoğlu, A. (2008), "Ideology or economic pragmatism?: Profiling Turkish voters in 2007", *Turkish Studies*, 9(2), pp. 317-344.

Çarkoğlu, A., Kalaycıoğlu, E. (2009), The Rising Tide of Conservatism in Turkey, Palgrave Macmillan, New York/USA.

Çarkoğlu, A., (2011), "Turkey's 2011 General Elections: Towards Party System?", *Insight Turkey*, (13/3), pp. 43-62.

Çarkoğlu, A., Yıldırım, K., (2015), "Election Storm in Turkey: What do the Results of June and November 2015 Elections Tell Us?", *Insight Turkey*, (17/4), 57-79.

Çaylak, A., Ertugay, F., (2009), "Türkiye'de Modernleşen. Siyasal Sağ"ın Temel Dinamikleri Çerçevesinde Ak Parti'nin (AKP) Eleştirel Analizi", *Türkiye Günlüğü*, (96), ss.111-136.

Çaylak, A., Dinç, G., Güngör, M. (2017), "AK Parti Döneminde Türkiye'de Siyaset ve Muhafazakâr Siyasetin Serencamı: 2002'den Günümüze", *Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'nin Siyasal Hayatı*, Savaş Yayınevi, Ed. Adem Çaylak, Seyit Ali Avcu, Savaş Yayınevi, Ankara.

Çaylak, A. ve Nişancı Ş., (2009), "Türkiye'de Çok Partili Siyasal Sürece Giriş: Demokrasiye Geçiş Mi Yoksa Siyasal Rejimin Restorasyonu Mu?", *Osmanlı'dan İki binli Yıllara Türkiye'nin Politik Tarihi*, Ed. Adem Çaylak, Mehmet Dikkaya, Göktepe Cihat, Hüsnü Kapu, Savaş Yayınevi, Ankara.

Çınar, A., Arıkan, B., (2002), "The Nationalist Action Party: Representing the State, the Nation or the Nationalists?", *Turkish Studies*, (3/1), pp.25-40

Çınar, M., (2003), The Justice and Development Party in Turkey, <**Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.**> (07.10.2018).

Cinar, M. (2011), "The Electoral Success of the AKP: Cause For Hope And Despair", *Insight Turkey*, 13(4), ss. 107-127.

Çınar, M., (2017), "Demokrasi", *Siyaset: Kavramlar, Kurumlar, Süreç,* Ed. Yüksel Taşkın, 4. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul.

Çınar, Y., Göksel, T., (2019), Türkiye'de Yeni Seçim ve Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne İlişkin Sayısal Analizler ve Politika Öneriler, TEPAV Yayınları, No: 81, <https://www.tepav.org.tr/upload/files /15542784092.Turkiye___deYeniSecim_ve_Cumhurbaskanligi_Hukumet_Sistemine_Iliskin_Sayisal_Analizler_ve_Politika_Onerileri.pdf>, (01.05.2019).

Çufalı, M. (2004), Türkiye'de Demokrasiye Geçiş Dönemi: (1945-1950), Babil Yayınları, İstanbul.

Daalder, Hans (1966), "Parties, Elite, and Political Developments in Western Europe", *Political Parties and Political Development*, eds. Joseph LaPalombara; Myron Weiner, Princeton University Press, New Jersey/USA.

Dağı, İ., (2008), "Turkey's AKP in Power", *Journal of Democracy*, (19/3), pp.25–30.

Dahl, R. A., (1993), Demokrasi ve Eleştirileri, çev. Levent Köker, Yetkin Yayınevi, Ankara.

De Jager, N. (2006), "The ANC Government, Co-optive Power and the Perpetuation of Party Dominance" *A Comparative Assessment: Challenges to democracy by one-party dominance,* Konrad-Adenauer-Stiftung Seminar Report No. 17, Johannesburg/ZAF.

De Jager, N., Du Toit, P. (2013), "Introduction" *Friend or Foe? Dominant party systems in Southern Africa: Insights from the Developing World*, eds. N. De Jager and P. Du Toit, United Nations University Press, Tokyo/JP.

De Vylder, S., (1996), "The Rise and Fall of the 'Swedish Model'", *U.N. Development Programme*,<hdr.undp.org/en/content/rise-and-fall-swedish-model>,(*14.10 .2016).*

Dermineur, E. M. (2017), Gender and Politics in Eighteenth-century Sweden: Queen Louisa Ulrika (1720-1782), Routledge, London/UK.

Di Palma, G., (1990), "Establishing One Party Dominance: It Ain't Easy,", *Uncommon Democracies: The One-Party Dominant Regimes*, eds.T.J. Pempel, Cornell University Press, New York/USA.

Doğan, O. (2009), Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Fa Ajans, Kahramanmaraş.

Dolan, R. E., Robert L. W. (1994), Japan: A Country Study, Washington, DC: Federal Research Division, Library of Congress, https://cdn.loc.Gov/master/frd/ frdcstdy/ja/japancountrystud00dola/japan countrystud00dola.pdf>, (11.07.2018).

Doorenspleet R., Nijzink L. (2011), One-Party Dominance in African Democracies: A Framework for Analysis, Lynne Rienner Publishers, Boulder/USA.

Dower, J. W. (1979), Empire and Aftermath: Yoshida Shigeru and the Japanese Experience, 1878-1954, Harvard University Press, Cambridge/USA. 1889 MeijiConstitution,<**Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.**> (02.03.2017).

Downs, A. (1957), An Economic Theory of Democracy, Harper and Row Publishing, New York/USA.

Dunleavy, P. (2010), "Rethinking Dominant Party Systems" *Dominant Political Parties and Democracy: Concepts, Measures, Cases and Comparisons,* eds. Bogaards, Matthijs and Boucek, Françoise, Routledge, London/UK.

Duran, B. (2018)., "AK Parti'nin İdeolojik Dönüşümünün Kodları", Kuruluşundan Bugüne AK Parti: Siyaset, N. Miş, A. Arslan, SETA Yayınları. İstanbul:

Dursun, D. (2018), Türkiye'nin Siyasal Hayatı, Beta Yayınları, İstanbul.

Duus, P. (1968), Party Rivalry and Political Change in Taisho Japan, Harvard University Press, Cambridge/USA.

Duverger, M., (1993), Siyasi Partiler, Çev. Ergun Özbudun, 4. Baskı, Bilgi Yayınevi, Ankara.

Elder, N. C. (2013), Government in Sweden: The Executive At Work, Elsevier Publishing, Amsterdam/NL.

Eligür, B. (2010), The Mobilization of Political Islam in Turkey. Cambridge University Press, Cambridge/UK.

Epsing-Andersen, G. (1985). Politics Against Markets, Princeton University Press, Princeton/USA.

Epsing-Andersen, G. (1990), "Dominance in Sweden: The Saga of Social Democracy", *Uncommon Democracies: The One-Party Dominant Regimes*, eds.T. J. Pempel, Cornell University Press, New York/USA.

Epsing-Andersen, G. (1992), "The Making of A Social Democratic Welfare State". *Creating Social Democracy. A Century of the Social Democratic Labor Party in Sweden*, Ed. Klaus Misgeld, Karl Molin, The Pennsylvania State University Press, Pennsylvania/USA.

Erdem, Ç. (2014), "Pratikte ve Teoride Siyasal Partiler ve Parti Sistemi", *21. Yüzyılda Prens: Devlet ve Siyaset Yönetimi*, ed. Ümit Özdağ, Kripto Basım, Ankara.

Erder, N. (2002), "Türkiye'de siyasi partilerin yandaş/seçmen profili:(1994-2002)", TÜSES Yayınları, İstanbul.

Erdoğan, C., (2017), "Cumhuriyet Halk Partisi'nin Tek Parti Dönemi Sonrası İdeolojik Evrimi: Özgürlükçü Muhalefet, Ortanın Solu ve Demokratik Sol (1950-1980)", *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5/53), ss.299-318.

Erdoğan, N. P., (2012), AKP'nin Siyasal Söylemi Üzerine: "Biz Hizmet Partisiyiz", *Birikim*, 283, ss. 66-71.

Erdoğan, E., (2013), "Dış Politikada Siyasallaşma: Türk Kamuoyunun "Davos Krizi" ve Etkileri Hakkındaki Değerlendirmeleri", *Uluslararası İlişkiler*, (10/37), ss.37-67.

Ergüder, Ü., Hofferbert, R. I. (1988), "The 1983 General Elections in Turkey: Continuity or Change in Voting Patterns", *State, Democracy and the Military: Turkey in the 1980s,* Eds. Metin Heper and Ahmet Evin, Walter De Gruyter Publising, NewYork/USA.

Eroğul, C. (2003), "Çok Partili Düzenin Kuruluşu: 1945-71", *Geçiş Sürecinde Türkiye*, Ed. Irvin C. Schick; E. Ahmet Tonak, 4. Baskı, Belge Yayınları, İstanbul.

Ersson, S. (1991), "Appendix: Basic Facts About Swedish Politics*" Understanding The Swedish Model*, Eds. Jan-Erik Lane, Frank Cass & Co. Ltd, London/UK.

Ertugay, F. (2014), "Değişim İçinde Muhafazakârlığın Devlet ve Siyaset Algısı: Değişen Retorik Değişmeyen Öz", *Siyaset Bilimi Araştırmaları: Teori ve Türkiye Uygulamaları*, Ed. Aliyar Demirci, İsmet Parlak, Nigâr Değirmenci, Seçkin Yayınevi, Ankara.

Ertugay, F., Mursül, D., (2020), "Relationship Between Political Parties-Voters in Turkey: Voter Behaviour in 24 June Elections". *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, (15/21), pp.36-55.

Ertuğrul, C., Evren, İ., Çolak, O., (2010), "Küresel Mali Krizin Türkiye Ekonomisine Etkileri", *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, (8/13), pp.59-72.

Ete, H., Taşdelen, H., Ersay, S. O., (2014), Ülkücülükten Tepkisel Milliyetçiliğe: MHP'nin İdeolojisi ve Seçmen Eğilimleri, *SETA Analiz*, SETA Yayınları, İstanbul.

Estévez-Abe, M. (2008), Welfare and Capitalism in Postwar Japan, Cambridge University Press, Cambridge/UK.

Feldman, O. (2014). "Prime Minister's Wife, Minister's Disease, and Mummy Government: How Culture Affects Metaphors Used in Japanese Political Discourse", *Culture & Political Psychology: A Societal Perspective*, Ed. Thalia Mogioglou, Information Age Publishing, Charlotte/USA.

Flanagan, Scott C. (1973), "Models and Methods of Analysis", *Crisis, Choice, and Change: Historical Studies of Political Development*, eds. Gabriel A. Almond, Little, Brown and Company, Boston/USA.

Forestiere, C., ve Allen, C. S., (2011), The Formation of Cognitive Locks in Single Party Dominant Regimes, *International Political Science Review*, (32/4), pp.380-395.

Frey, B., (1979), "Politometrics of Government Behavior in a Democracy", *The Scandinavian Journal of Economics*, (81/2), pp. 308-322.

Friedman, E. D., Wong, J., (2008), "Learning to Lose: Dominant Parties, Dominant Party Systems and Their Transitions," *Political Transitions in DominantParty System: Learning to Lose,* Routledge, London/UK.

Friedman S. (1999), "No Easy Stroll to Dominance: Party Dominance, Opposition and Civil Society in South Africa" *The Awkward embrace: One Party-Domination and Democracy*, eds. H. Giliomee and C. Simkins. Tafelberg Publishers, Cape Town/ZAF.

Fukui, H., (1984), "The Liberal Democratic Party Revisited: Continuity and Change in The Party's Structure And Performance", *Journal of Japanese Studies*, (10/2), pp. 385-435.

Gamson, W. A., (1961), "An Experimental Test of A Theory of Coalition Formation", *American Sociological Review*, (26/3): 565-573.

Garrett, G. (1993), "The Politics of Structural Change: Swedish Social Democracy and Thatcherism in Comparative Perspective", *Comparative Political Studies*, 25(4), 521-547.

Gaunder, A. (2011), "The Institutional Landscape of Japanese Politics", *The Routledge Handbook of Japanese Politics*, Ed. A. Gaunder, Routledge, London/UK.

Gidengil, E., Karakoç E., (2014) "Which Matters More in the Electoral Success of Islamist (Successor) Parties: Religion or Performance? The Turkish Case", *Party Politics*, (22/3), pp.325–338.

Gidlund, G. (2010), "From Popular Movement To Political Party: Development Of The Social Democratic Labor Party Organization", *Creating Social Democracy: A Century Of The Social Democratic Labor Party In Sweden*, Ed. K. Misgeld; K. Molin, Penn State University Press, Pennsylvania/USA.

Goldberg, A.C. (2017). The Impact of Cleavages on Swiss Voting Behaviour: A Modern Research Approach, Springer, Cham/CHE.

Golder, S. N. (2006). The Logic of Pre-Electoral Coalition Formation, Ohio State University Press, Columbus/USA.

Göka, E. (2011), Recep Tayyip Erdoğan'ın Liderlik Psikolojisi, 01.12.2019.

Göka, E., (2015), "Seçimin En Önemli Sonucu", *Türkiye Günlüğü*, 2015, (124), ss.24-28.

Gökçe, O., Akgün, B., Karaçor, S. (2002), "3 Kasım Seçimlerinin Anatomisi: Türk Siyasetinde Süreklilik ve Değişim", *Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, (2/4), pp.1-44.

Göksel, T. ve Çınar, Y. (2011), "Yüzde 10 gibi Yüksek bir Barajın Seçmen Davranışında Yarattığı "Statik" ve "Dinamik" Etkiler", TEPAV-Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı, <https://www.tepav.org.tr/upload/files/1300870146-8.Yuzde10gibiYuksekbirBarajinSecmenDavranisindaYarattigiStatikveDinamikEtkiler.pdf> (11.10. 2018).

Göksu, O., (2019), "Siyasal Liderlikte Yeni Bir Model Önerisi: Recep Tayyip Erdoğan Örneği", *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 18(3), 1058-1080.

Gönenç, L., (2006), "2000'li Yıllarda Merkez-Çevre İlişkilerini Yeniden Düşünmek", *Toplum ve Bilim*, (105), ss.129-152.

Greene, Kenneth F. (2007), Why Dominant Parties Lose: Mexico's Democratization In Comparative Perspective, Cambridge University Press, Cambridge/USA.

Greene, Kenneth F., (2010), "A Resource-Theory of Single-Party Dominance: The PRI in Mexico", *Dominant Political Parties and Democracy: Concepts, Measures, Cases and Comparisons,* eds. Bogaards, Matthijs and Boucek, Françoise, Routledge, London/UK.

Gümüşçü, S. ve Sert, D., (2009), "The Power of The Devout Bourgeoisie: The Case of The Justice and Development Party in Turkey", *Middle Eastern Studies*, (45/6), pp.953-968.

Gümüşçü, S., (2013)"The Emerging Predominant Party System In Turkey", *Government and Opposition*, (48/2), pp.223-244.

Güneş-Ayata, A., (2002), "The Republican People's Party", *Turkish Studies*, (3/1), pp.102-121.

Güven, S., (2016), "Türkiye'de Siyasal Hayatta Dönüşüm ve Lider Odaklı Siyaset", *Selçuk İletişim*, 9(3), ss.90-118.

Habertürk, (2013), "AK Partiden Kıskandıran Rekor, <https://www.haberturk.com/polemik/haber/819719-ak-partiden-kiskandiran-rekor#> (15.04.2018)

Hahn, J.W. (1978), The Develophent Of Electoral Polıtıcs In Japan: A Study Of General Electıons: 1890-1976, (Unpublishing Doctoral Dissertation), Department of Political Science Of The College Of Arts And Science M.A, University of Minnesota.

Hajighasemi, A. (2004), Transformation of the Swedish Welfare System: Fact or Fiction?, Almqvist & Wiksell Publishing, Stockholm/SWE.

Hakyemez, Y. Ş., "2010 Anayasa Değişiklikleri ve Demokratik Hukuk Devleti", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2010, (14/2), pp.387-406.

Hamdemir, B., Çelik, A., (2018), "Türkiye'de Parti Sistemleri", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, (67/4), 697-733.

Hancock, M. D., (1978), "Productivity, Welfare, and Participation in Sweden and West Germany: A Comparison of Social Democratic Reform Prospects", *Comparative Politics*, (11/1), pp. 4-23

Hancock, M.D. (1998), "Sweden", In *Politics in Western Europe: An Introduction to the Politics of the United Kingdom, France, Germany, Italy, Sweden, and the European Union*, Eds. Hancock, M. D., Conradt, D. P., vd. MacMillan Press, London/UK.

Hanioğlu, M. Ş., (2006), Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Zihniyet, Siyaset ve Tarih, Bağlam Yayıncılık, İstanbul.

Hasan, Z. (2006), "The Indian National Congress: Decline and revival?" *A Comparative Assessment: Challenges to Democracy by One-Party Dominance,* Konrad-Adenauer-Stiftung Seminar Report No. 17, Johannesburg/ZAF.

Hayes, L. D. (2009), Introduction to Japanese Politics, Routledge, London, UK.

Hayao, K., (1993), The Japanese Prime Minister and Public Policy, University of Pittsburgh Press Pittsburgh/USA.

Hazama, Y.,1996. "Constitutional Review and the Parlamentary Opposition", *The Developing Economies*, XXXIV-3, ss. 316-338.

Hazama, Y. (2018). Economic and Corruption Voting In A Predominant Party System: The Case of Turkey. *Acta Politica*, *53*(1), 121-148.

Heclo, H. (2010), Modern Social Politics In Britain and Sweden, The European Consortium for Political Research, Rowman-Littlefield International, London/UK.

Henshall, K. G. (1999), A History of Japan: From Stone Age to Superpower, St. Martin's Press, New York, USA.

Heper, M. (2011), Türkiye'nin Siyasal Hayatı: Tarihsel, Kuramsal ve Karşılaştırmalı Açıdan, Doğan Yayıncılık, İstanbul.

Heper, M., Criss, N. B., (2009), Historical Dictionary of Turkey, Rowman & Littlefield, Maryland/USA.

Heper, M., İnce, B., (2006), "Devlet Bahçeli and 'Far Right' Politics in Turkey, 1999–2002", *Middle Eastern Studies*, (42/6), pp.873-888.

Heper, M., Toktaş, Ş., (2003), "Islam, Modernity and Democracy In Contemporary Turkey: The Case of Recep Tayyip Erdoğan", *The Muslim World*, 93(2):157-185.

Hermansson, J. (2015), "The Election System", *The Oxford Handbook of Swedish Politics*, Eds. John Pierre, Oxford University Press, Oxford/UK.

Heywood, A. (1999), "Demokrasi", *Siyasal ve Sosyal Teori,* Ed. Atilla Yayla, Siyasal Kitapevi, Ankara.

Heywood, A. (2011), Siyaset, Çev. Buğra Kalkan, 5. Basım, Adres Yayınları, Ankara.

Hibbs Jr, D. A., Madsen, H. J., (1981), "The Impact of Economic Performance on Electoral Support in Sweden, 1967–1978", *Scandinavian Political Studies*, (4/1), pp. 33-50.

Hickman, J. C. ve Kim, C. L., (1992), "Electoral Advantage, Malapportionment and One Party Dominance In Japan", *Asian Perspective*, pp. 5-25.

Hilson, M. (2009), "The Historical Roots of the Swedish Model", *Political Outsiders in Swedish History: 1848-1932*, Eds. Edgren, L.; Olofsson, M. Cambridge Scholars Publishing, Cambridge/USA.

Hilson M (2008), The Nordic Model: Scandinavia Since 1945, Reaktion Books, London/UK.

Hofmeister W., Grabow, K., (2011), Political Parties: Functions and Organisation in Democratic Societies, Konrad Adenauer Stiftung, Singapore, < https://www.kas.de/c/document_librar y/get_file?uuid=324ad119-cf8d-c71e-ba4d-78b0552f3bbb&groupId=264850>,(05.11. 2017).

Holden, B. (2007), Liberal Demokrasiyi Anlamak, Çev. H. Bal, Liberte Yayınları, Ankara.

Holmberg, S. (1994), "Party Identification Compared across the Atlantic", *Elections at Home and Abroad: Essays in Honor of Warren E. Miller*, Eds, M. Kent Jennings, Thomas E. Mann, University of Michigan Press, Michigan/USA.

Hori, H. (2005). The Changing Japanese Political System: The Liberal Democratic Party and the Ministry of Finance, Routledge, London/UK.

Hrebenar, R. J. (2000), "The Komeito Returns: The Party of Buddhist Democracy", *Japan's New Party System*, Ed. Hrebenar, R.J., Westview Press, Boulder/UK.

Hsieh, J. F-S., Dean L., Emerson M. S., (1998), "Retrospective and Prospective Voting in a One-Party-Dominant Democracy: Taiwan's 1996 Presidential Election" *Public Choice*, (97/3), pp.383-399.

Hunter, J.E., (2002), Modern Japonya'nın Doğuşu:1853'ten Günümüze, çev. Müfit Günay, İmge Yayınları, Ankara.

Hürriyet, (2002), AKP'nin 5'te 1 oyu Bahçeli'den geldi, <https://www.hurriyet. com.tr/gundem/akp-nin-5-te-1-oyu-bahceli-den-geldi-38429015>, (02.10.2018).

Hürriyet, (2003), <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/erdogan-akp-muhafazakar-eksenli-cagda s-parti-176689> (01.04.2018).

Hürriyet, (2000), Bahçeli: Değişmedik, Geliştik…, <http://www.hurriyet.com.tr/günde m /bahceli-degismedik-gelistik-39195480>, (01.02.2018).

Hürriyet, (2006), Baykal'a Çattı: Önce Partini Yönet, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/Bayk al-a-catti-once-partini-yonet-4151080>, (01.02.2018).

Hürriyet, (2007), Erdoğan Afyon Mitinginde MHP'ye Yüklendi, <http://www.hurriyet.c om.tr/gundem/bahceli-degismedik-gelistik-39195480>, (01.02.2018).

Hürriyet, (2008), "İşte AKP İddianamesi Tam Metni", < http://www.hurriyet.com.tr/ gundem/iste-akp-iddianamesi-tam-metin-8467042>, (11.07.2018)

Hürriyet, (2015), MHP Nelere Hayır Dedi?, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/mhp-nelere-hayir-dedi-40008848>, (08.06.2018).

Hürriyet, (2016), "Bozdağ: Halkımızın Dediği Gibi Partimiz, 'Tayyip'in Partisi'dir", <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/bozdag-halkimizin-dedigi-gibi-partimiz-tayyipin-partisidir-40107355> (10.05.2018)

Hyde, S. (2009), The Transformation of The Japanese Left: From Old Socialists To New Democrats, Routledge, London/UK.

Immergut, E. M. ve Jochem, S. (2006), "The Political Frame For Negotiated Capitalism: Electoral Reform and the Politics of Crisis in Japan and Sweden", *Governance*, 2006, (19/1): 99-133.

IMF, (2018). Turkey Data, <https://www.imf.org/en/Countries/TUR#countrydata>, (06.05.2019).

Inoguchi, T., (1993), "Factional Dynamics of the Liberal Democratic Party" Asian Journal of Political Science, 1(1), 76-84.

Isozaki, A. (2017), Understanding the North Korean Regime, <https://www.wilsoncenter.org/sites/ default/files/ap_understandingthenorthkoreanregime.pdf >, (25.08.2019).

Iyoda, M. (2010), Postwar Japanese Economy: Lessons of Economic Growth and the Bubble Economy, Springer Science & Business Media, New York/USA.

İnsel, A., (2004), "CHP'nin Genetik Bozukluğu", *Birikim*, (180), ss. 25-30.

İnsel, A., (2002), "Olağanlaşan Demokrasi ve Modern Muhafazakârlık", *Birikim*, (163/164), ss. 21-28.

Jasper, J. M. (2014). Nuclear Politics: Energy and the State in The United States, Sweden and France, Princeton University Press, Princeton/USA.

Johnson, C. (1982). MITI and The Japanese Miracle: The Growth of Industrial Policy: 1925-1975, Stanford University Press, California/USA.

Johnson, S. (2013), Opposition Politics in Japan: Strategies Under A One-Party Dominant Regime, Routledge, London/UK.

Jonung, L., Wadensjö, E., (1979), "The Effect of Unemployment, Inflation and Real Income Growth on Government Popularity in Sweden", *The Scandinavian Journal of Economics*, (81), pp.343-353.

Jou, W., Endo, M., (2015), Presidentialization of Japanese Politics? Examining Political Leader Evaluations and Vote Choice, *Japanese Journal of Political Science*, (16/3), pp.357-387.

Kabasakal, M. (2016), "Siyasal Partiler", *Türkiye'de Siyasal Yaşam: Dün, Bugün, Yarın*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Kabashima, I., Imai, R., (2002), "Evaluation of Party Leaders and Voting Behaviour an Analysis of the 2000 General Election", *Social Science Japan Journal*, (5/1), pp.85-96.

Kabashima, I., Steel, G. (2012), Changing Politics in Japan, Cornell University Press, New York/USA.

Kalaycıoğlu, E., (2010), "Justice and Development Party at the Helm: Resurgence of Islam or Restitution of the Right ‐ of ‐ Center Predominant Party?", *Turkish Studies*, (11/1), pp.29-44.

Kalaycıoğlu, E., (2013), "Turkish Party System: Leaders, Vote and Institutionalization", South European Society and Politics, 13 (4), 483-502.

Kalaycıoğlu, E., (2017), "Two Elections and a Political Regime In Crisis: Turkish Politics at the Crossroads", *Southeast European and Black Sea Studies*, (*18*/1), 21-51.

Kalçık, T. (2018), Siyasal Süreçler ve Seçim Kampanyaları: ANAP ve AK PARTİ Seçim Kampanyaları, Çizgi Kitabevi, Konya.

Kamikawa, R., (2016), "The Failure Of The Democratic Party Of Japan: The Negative Effects of The Predominant Party System", *Social Science Japan Journal*, 19(1), pp.33-58.

Kapani, M, (2002), Politika Bilimine Giriş, 14. Baskı, Bilgi Yayınevi, Ankara.

Karadağ A., Çiçek, Z. (2015), "Merkez-Çevre İlişkileri", *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Türkiye'de Siyasal Hayat*, Ed. Ahmet Karadağ, II. Baskı, Bilsam Yayınları, Malatya.

Karadağ, A. (2005), "Türkiye'de Demokratikleşme ve Demokratik Sistem: Zihniyet, Kurumlar ve Sorunlar", *21 Yüzyılın Eşiğinde Türkiye de Siyasal Hayat*, Ed. A. Küçük, S. Bakan, A. Karadağ, Alfa-Aktüel Yayınları, Bursa.

Karagöl, E. T. (2013). AK Parti Dönemi Türkiye Ekonomisi, *SETA Analiz*, SETA Yayınları, İstanbul.

Karagöl, E. T., Dama, N. (2015). Geçmişten Günümüze Sosyal Yardımlar, *SETA Analiz*, SETA Yayınları, İstanbul.

Karatepe, Ş. (2011), *Tek Parti Dönemi*, 4. Baskı, İz Yayıncılık, İstanbul.

Karatepe, Ş., Alkan, H., Atar, Y., Bingöl, Y., Durgun, G. B., (2017), Sorularla Cumhurbaşkanlığı Sistemi, Memur-Sen Yayınları, Ankara.

Kardas, Ş., (2008), "Turkey Under The Justice and Development Party: Between Transformation of Islamism and Democratic Consolidation?", *Critique: Critical Middle Eastern Studies*, (17/2), pp.175-187.

Karpat, K. H. (1991), "The Republican People's Party", *Political Parties and Democracy in Turkey*, Ed. Metin Heper, Jacop M. Landau, I.B. Tauris & Co Ltd, London/UK.

Karpat, K. H., (2017), Türk Demokrasi Tarihi: Sosyal, Ekonomik Kültürel Temeller, Timaş Yayınları, İstanbul

Kataoka, T. (1992), "The 1955 System: The Origin of Japan's Postwar Politics", *Creating Single-Party Democracy: Japan's Postwar Political System*, Ed. Tetsuya Kataoka, Hoover Institution Press, Stanford/USA.

Katz, R. S., (2007), A Theory of Parties and Electoral Systems, Johns Hopkins University Press, Maryland/USA.

Kawabata, E. (2006), Contemporary Government Reform In Japan: The Dual State in Flux, Palgrave Macmillan Publishing, New York/USA.

Kaya E. ve Muş, M. (2012), "Ak Parti Hâkim Parti Mi?", Star Gazetesi, <https://www .star.com.tr/acik-gorus/ak-parti-hkim-parti-mi-haber703340>, (10.11.201 4).

Kasza, G. J. (2011). The Rise (and fall?) of Social Equality: The Evolution of Japan's Welfare State", The Routledge Handbook of Japanese Politics, Ed. A. Gaunder, Routledge, Newyork/USA.

Kasza, G. J., Horie, T. (2011), "Welfare Policy", *Japanese Politics Today*, Eds. Inoguchi, Takashi, Palgrave Macmillan, New York/USA.

Kellam, M., (2017), "Why Pre-Electoral Coalitions in Presidential Systems?", *British Journal of Political Science*, (47/2), pp.391-411.

Kemahlıoğlu, Ö., (2015), "Winds of Change? The June 2015 Parliamentary Election in Turkey", *South European Society and Politics*, (20/4), pp.445-464.

Kesgin, B., (2020), "Turkey's Erdoğan: Leadership Style and Foreign Policy Audiences, Turkish Studies, (21/1), pp.56-82.

Keyman, E. F., (2014), "The AK Party: Dominant Party, New Turkey and Polarization", *Insight Turkey*, (16/2), pp.19-31.

Keyman, F., Öniş, Z., (2007), Turkish Politics in a Changing World, Bilgi University Pres, Istanbul.

Keyman, E. F., Müftüler-Baç, M., (2012), Turkey Under the AKP: the Era of Dominant-Party Politics. *Journal of Democracy*, *23*(1), ss.85-99.

King, G., J. E.; Alt, N. Burns, M. Laver, (1990), "A Unified Model of Cabinet Dissolution in Parliamentary Democracies", *American Journal of Political Science,* (34/3), pp.846-871.

Kingston, J. (2010). Contemporary Japan: History, Politics, and Social Change Since The 1980s, John Wiley&Sons Publishing, New Jersey/USA.

Kishimoto, K., (1982), Politics in Modern Japan: Development and Organization, Japan Echo Inc, Tokyo/JP.

Kirchheimer, O. (1966), "The Transformation of the West European Party System", *Political Parties and Political Development*, Eds. J. Palombara; M. Weiner, Princeton University Press, New Jersey/USA.

Kiriş, H. M., (2010), Türk Parti Sisteminde 1980 Sonrası Kutuplaşma ve Dinamikleri, (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi SBE, Isparta.

Kiriş, H. M., (2011), "Parti Sisteminde Kutuplaşma ve Türk Parti Sistemi Örneği", *Amme İdaresi Dergisi*, (44/4), ss.33-67.

Kiriş, H. M., (2012), "Türkiye'de Rekabetçi Siyasal Partilerin Dönüşümü: Post-80 Sisteminde Eski Yeni Partilerin Yükselişi ve Düşüşü", *Toplum ve Demokrasi*, (6/13-14), ss. 25-53.

Koblik, S., (1980), "Towards an Analytical Model for Swedish Election Campaigns", *Statsvetenskaplig tidskrift*, (83/1), pp.23-36.

Koçal, V., (2014), Ak Parti'nin Siyasal Sosyolojisi, *Yeni Sağ, Küreselleşme ve Türkiye, Türkiye'nin AK Parti'li Yılları*, Ed. Nafiz Tok, Mehmet Özel, Vedat Koçal, Orion Kitabevi, Ankara.

Kohno, M. (1997), Japan's Postwar Party Politics, Princeton University Press, Princeton/USA.

Kohno, M., Nishizawa, Y., (1990), "A Study of the Electoral Business Cycle in Japan: Elections and Government Spending on Public Construction", *Comparative Politics*, (22/2), pp.151-166.

Konda, (2008)., Metropollerin Yoksul ve Yoksunları: Varoşlar, <http://www.bekiragird ir. com/wp-content/uploads/2009/01/varoslar.pdf>, (21.08.2018).

Konda, (2017). Basında Konda: Seçimler, <http://konda.com.tr/wp-content/uploads/2017 /01/1999- 2010Se%C3%A7imlerdeKonda.pdf>, (10.07.2018).

Korpi, W. (2005), "Does the Welfare State Harm Economic Growth? Sweden as a Strategic Test Case", *Social Policy and Economic Development in the Nordic Countries*, Palgrave Macmillan, London/UK.

Korpi, W., (1992), "Strategies of Reformist Socialist Parties in A Mixed Economy: The Swedish Model", *Socialism of Future*, (1/1), 101-109.

Kök, S., (2013), "Kent Yoksullarının Farklı Siyasallaşma Biçimleri: Bir Alan Araştırması Örneği" *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (3/1), ss.57-75.

Köllner, P., (2005), "The LDP at 50: The Rise, Power Resources, and Perspectives of Japan's Dominant Party", *Working Papers Global and Area Studies*, 8: 10-11, <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=909167> (25.11. 2016).

Kömürcü, D., (2011), "Kılıçdaroğlu Sonrası CHP", *İktisat Dergisi*, (515-516), ss.37-47.

Köni, H., Özdemir, G., (2014), "11 Yıllık AKP Yönetimi: Gerçekler ve Beklentiler", *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, (3/6), 76-96.

Köroğlu, A., (2012), "Türkiye'de 1990'lı Yıllarda Ortaya Çıkan Siyasi Liberalizm Pratikleri, *İnsan ve Toplum*, (2/3), ss.119-138.

Krauss E. S. ve Pekkanen, R. J. (2010), "The Rise and Fall of Japan's Liberal Democratic Party" *The Journal of Asian Studies*, (69/1), pp.5–15.

Krauss, E. S., Pekkanen, R. (2011), The Rise and Fall of Japan's LDP: Political Party Organizations as Historical Institutions, Cornell University Press, Ithaca/ USA.

Krieger J. (2009), "Britain", *Introduction to Comparative Politics: Political Challenges and Changing Agendas*, (Sixth Edition), Eds Mark Kesselman, Joel Krieger, vd., Mifflin Harcourt Publishing Company, Boston/USA.

Kriesi, H., Grande, E., Lachat, R., Dolezal, M., Bornschier, S., Frey, T. (2006), "Globalization and the transformation of the national political space: Six European countries compared" *European Journal of Political Research*, 45(6), 921-956.

Kriesi, H., (2010), "Restructuration of Partisan Politics and The Emergence of A New Cleavage Basedon Values", *West European Politics*, (33/3), 673-685.

Kopecký, P., Mair, P., (2012), "Party Patronage as an Organizational Resource", Party Patronage and Party Government in European Democracies, edited by P. Kopecký, P. Mair and M. Spinova, Oxford: Oxford University Press

Kumbaracıbaşı, A. C. (2009), Turkish Politics and the Rise of the AKP: Dilemmas of Institutionalization and Leadership Strategy, Routledge, London/UK.

Kutlay, M. (2015), "Turkish Political Economy in the Post-2011: A Turbulent Period", In *The Uncertain Path of the New Turkey,* Ed. Valeria Talbot, ISPI, Milan, Italy,<http://home.ku.edu.tr/~musomer/research_files/Somer,%20ISPI%20Turchia%202015.pdf>, (11.12.2018)

Laakso, M., Taagepera, R., (1978), "Proportional representation in Scandinavia: Implications for Finland", *Scandinavian Political Studies*, (1/1), pp.43-60.

Landman, T. (2002). Issues and Methods in Comparative Politics: An Introduction, Routledge, London/UK.

Langfield, D. (2010), Harbingers of Change? Subnational Politics in Dominant Party Systems, (Unpublishing PhD Dissertation), The Ohio State University, Ohio/USA <https://etd. ohiolink.edu/!etd.send_file?accession=osu1281844841&disposition=inline>(02.08.2016).

Langfield D. (2014), "Managing Factionalism and Overcoming Marginalization: South Africa under ANC Dominance", Dominant Party Systems Conference, University of Michigan,USA, May 9-10. <http://www.ii.umichedu/UMICH/cseas/Academics/Docu ments/Langfield%20South%20Africa%20MichMay2014.pdf>, (05.01.2015).

LaPalombara, J., Anderson, J., (1992), "Political Parties", *Encyclopedia of Government and Politics: Volume I*, Eds. Mary Hawkesworth, Maurice Kogan, Routledge, London/UK.

Lawrence, S. V., Martin, V. F., (2013), Understanding China's Political System, <https://fas.org/ sgp/crs/row/R41007.pdf>, (25.08.2019).

Lavelle, A. (2016), The Death Of Social Democracy: Political Consequences In The 21st Century, Routledge, London/UK.

Lee, Y. W., (2004), "The Origin of One Party Domination: America's Reverse Course and the Emergence of the Liberal Democratic Party in Japan", *The Journal of East Asian Affairs*, (18/2), pp. 371-413.

Levite A. ve Tarrow S. (1983), "The Legitimation of Excluded Parties in Dominant Party Systems: A Comparison of Israel and Italy*" Comparative Politics*, (15/3), pp. 295-327.

Levitsky, S., Cameron, M. A., (2003), Democracy without parties? Political parties and regime change in Fujimori's Peru. Latin American Politics and Society, (45/3), pp.1-33.

Levitsky S. Way, L. A. (2002), "The Rise of Competitive Authoritarianism"*, Journal of Democracy*, (13/2), pp.51-65.

Lewin, L. (1988), Ideology and Strategy: A Century of Swedish Politics, (No. 3), Cambridge University Press, Cambridge/UK.

Lewis-Beck and Stegmaier, M., (2000), "Economic Determinants of Electoral Outcomes", *Annual Review of Political Science*, 3, pp.183–219.

Lida, M. (1994), The Fall of the 1955 System in Japanese Politics and the Current Crisis of Hegemony, *Social Justice*, 21(2/56), pp.50-61.

Lijhart, A., (1997), Çağdaş Demokrasiler, çev. Ergun Özbudun; Ersin Onulduran, Türk Demokrasi Vakfı ve Siyasi İlimler Derneği Ortak Yayını, Ankara.

Lindberg S. I ve Jones, J. (2010), "Laying A Foundation For Democracy Or Undermining It? Dominant Parties In Africa's Burgeoning Democracies," *Dominant Political Parties and Democracy: Concepts, Measures, Cases and Comparisons,* eds. Matthijs Bogaards; Françoise Boucek, Routledge, London/UK.

Linusson, S., Ryd, G., (2014), Dynamic Adjustment: An Electoral Method For Relaxed Double Proportionality, Annals of Operations Research, (215/1), pp.183-199.

Linz, J. J. (2008), Totaliter ve Otoriter Rejimler, Çev. Ergun Özbudun, Siyasi İlimler Türk Derneği Yayınları, Ankara.

Lipset, S. M. (2001), "Cleavages, Parties and Democracy", *Party Systems and Voter Alignments Revisited*, Eds. Lauri Karvonen and Stein Kuhnle, Routledge, London/UK.

Lipset, S.M. ve Rokkan, S. (1967), "Cleavage Structures, Party Systems and Voter Alignments: An Introduction", *Party Systems and Voter Alignments: Cross-national Perspectives*, eds. S. M. Lipset, S. Rokkan, Free Press, New York/USA.

Magnusson, L. (2000), An Economic History of Sweden, Routledge, London/UK.

Mainwaring, S., Torcal, M. (2005), Party System Institutionalization And Party System Theory After The Third Wave Of Democratization Working Paper (319), <https://kellogg.nd.edu/publications/workingpapers/WPS/319.pdf>, (03.09. 2014),

Mair, P. (2006), "Party System Change", *Handbook of Party Politics,* Eds. R. Katz and W. Crotty, Sage London/UK.

Malik, F. A., ve Malik, B. A. (2014), "Indian National Congress At Cross Roads" *International Journal of Research in Humanities, Arts and Literature*, (2/7), pp.21-30.

Manin, B., Przeworski, A., Stokes, S. C. (1999), "Introduction", *Democracy, Accountability, and Representation*, Eds. A. Przeworski, S. C. Stokes, B. Manin, Cambridge University Press, New York/USA.

Maor M. (1997), Political Parties: Comparative Approaches and the British Experience, Routledge, London/UK.

Masumi, J., (1988), "The 1955 System in Japan and its Subsequent Development", *Asian Survey*, (28/3), pp.286-306.

Masuyama, M., Nyblade, B., (2004), "Japan: the Prime Minister and the Japanese Diet", *The Journal of Legislative Studies*, (10/2-3), pp.250-262.

McElwain, K. M. (2014), "Parties and Elections in Japan", *The Sage Handbook of Modern Japanese Studies*, Ed. James Babb, Sage Publications, London/UK.

Memişlioğlu, D., (2016), "Bir Kamu Politikası Analizi Örneği: Sağlıkta Dönüşüm Programı", *Yasama Dergisi*, (34), ss.62-93.

Metcalf, M. F., (1981), "Structuring Parliamentary Politics: Party Organization In Eighteenth‐Century Sweden", *Parliaments, Estates and Representation*, 1981, (1/1), pp.35-49.

Metin, O. (2011), "Sosyal Politika Açısından AKP Dönemi: Sosyal Yardım Alanında Yaşananlar", *Çalışma ve Toplum*, (1), pp.179-200.

Meyer, M. W. (2014), Japonya Tarihi: Hanedan Döneminden Günümüz Japonyasına, çev: Lizet Deadato, İnkılap Kitabevi, İstanbul.

Michael, R. (1986), The Age of Liberty: Sweden 1719-1772, Cambridge University Press, Cambridge/UK.

Miller, A. H., Listhaug, O., (1984), "Economic Effects on the Vote in Norway", Political Behavior, (6/4), pp.301-319.

Milliyet, (2009), HEP, DEP ve HADEP'de Kapatılmıştı, <http://www.milliyet.com.tr/ siyaset/hep-dep-ve-hadep-de-kapatilmisti-1172724>, (08.06.2018).

Milliyet, (2010), Erdoğan'ın Grup Konuşması, <http://www.milliyet.com.tr/siyaset/erdoganin-grup-konusmasi-1232655>, (01.02.2012).

Milliyet, (2012), Süleyman Soylu AK Parti'de, http://www.milliyet.com.tr/siyaset/suleyman-soylu-da-ak-partide-1581241, (01.02.2018).

Milliyet, (2014), Seçime Parti Olarak Gireceğiz, <http://www.milliyet.com.tr/secime-parti-olarak-girecegiz-gundem-1984367/>, (08.06.2018).

Milliyet, (2015), Erdoğan İzmir'de Konuştu (2), <http://www.milliyet.com.tr/cumhurbaskani-erdogan-izmir-de-konustu-izmir-yerelhaber-774553/>, (01.02.2018).

Milner, H. (1990), Sweden: Social Democracy in Practice, Oxford University Press, Oxford/UK.

Misgeld, K., Klaus, M., (1992), "Party Membership: 1889-1991", *Creating Social Democracy: A Century of the Social Democratic Labor Party in Sweden*, Eds. Misgeld, Klaus; Molin, Karl, University Park Press, Baltimore/USA.

Miş, N., Duran, H. (2018), Seçim İttifakları, *SETA Analiz*, SETA Yayınları, İstanbul.

Miş, N., Aslan, A., (2014). "Erdogan's Politics and His Presidential Mission", SETA

Analysis, Seta Publishing, İstanbul.

Miyake, I., (1999), "Candidate Evaluation And Voting Choice Under The Japanese Electoral System", *Elections in Japan, Korea, and Taiwan under the Single Non-Transferable Vote: The Comparative Study of an Embedded Institution*, Ed. Grofman, B.; Lee, S. C., vd., University of Michigan Press, Michigan/USA.

Mochizuki, M. M. (1995), Japan: Domestic Change and Foreign Policy, Rand Corparation, <https://www.rand.org/pubs/monograph_reports/MR616.html> (01.07.2017).

Molin, B., "Swedish Party Politics: a Case Study", *Scandinavian Political Studies*, 1966, (1/A1), pp. 45-58.

Molin, K. (1992), "Historical Orientation", *Creating Social Democracy: A Century of the Social Democratic Labor Party in Sweden*, Eds. Misgeld, Klaus; Molin, Karl, University Park Press, Baltimore/USA.

Morlino, (2002), "What is a "Good" Democracy? Theory and Empirical Analysis", http://ies.berkeley.edu/research/files/CP02/CP02What_is_Good_Democracy.pdf, (25. 04. 2013)

Möller, T. (2015), "The Parliamentary System". *The Oxford Handbook of Swedish Politics*, Ed J. Pierre, Oxford University Press, Oxford/UK.

Mtimkulu, P. F. G., (2006), The Key to One-Party Dominance: A Comparative Analysis of

Selected States, (Unpublishing Doctoral Thesis), <https://www.eisa.org.za/pdf/JAE8.2Mtimkulu.pdf>, (02.04.2016).

Muramatsu, M., Krauss E., (1990), "The Dominant Party and Social Coalitions in Japan" *Uncommon Democracies: The One-Party Dominant Regimes*, Ed. T. J. Pempel, Cornell University Press Ithaca/USA.

Nachmias, D., "A Note on Coalition Payoffs in a Dominant ‐ Party System", *Israel. Political Studies*, 1973, (21/3), pp.301-305.

Naka, S. (2002), "The Postwar Japanese Political Economy in an Exchange Perspective", *The Review of Austrian Economics*, 15(2-3), 175-197.

Nakamura, T. (1993), "Macroeconomic Changes Japan", In *The Politics of Economic Change in Postwar Japan and West Germany: Volume 1*, Eds. H. Fukui, H., Merkl, P. H., Muller- Groeling, A. Watanabe, The Macmıllan Press Ltd, London/UK.

Nebati, N. (2014), Milli Görüşten Muhafazakar Demokrasiye, Alfa Yayınevi, İstanbul.

Nester, W. R. (2016), The Foundation of Japanese Power: Continuities, Changes, Challenges, Macmillan Publishers, London/UK.

Neuman, W. L., (2014) Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nitel ve Nicel Yaklaşımlar, Cilt II., 7. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara.

Noble, G. W. (1998), Collective Action in East Asia: How Ruling Parties Shape Industrial Policy, Cornell University Press, New York/USA.

Noble, G. W. (2016). "Who If Anyone Is in Charge? Evolving Discourses of Political Power and Bureaucratic Delegation in Postwar Japanese Policymaking", *Power in Contemporary Japan*, Ed. Gill Steel, Palgrave Macmillan, New York/USA.

Norris, P., (2004), Electoral Engineering Voting Rules and Political Behavior, Cambridge University Press, Cambridge/UK.

Novák, M., (2015), "Competitive party systems: Where do Duverger and Sartori diverge?", Revue française de science politique (English Edition), 65(3), 69-88.

Nwokora, Z., Pelizzo, R. (2014). Sartori Reconsidered: Toward a New Predominant Party System, *Political studies*, 62(4), pp.824-842.

Nyblade, B., (2011), "The 21st Century Japanese Prime Minister: An Unusually Precarious Perch", *Journal of Social Science*, (61/2), pp.195-209.

Nyzell, S. (2009), "A Consensual Democracy?", *Political Outsiders in Swedish History, 1848-1932*, eds. L. Edgren; M. Olofsson, Cambridge Scholars Publishing, Cambridge/UK.

Oğuz, M. C., (2019), "Otoriter Rejimlerde Demokratik Kurumların İşlevi: Siyasal Partiler, Parlamento ve Seçimler", YDÜ SOSBİLDER, 12 (1), ss.66-85.

Oesch, D. (2013) 'The Class Basis of the Cleavage between the New Left and the Radical Right: an Analysis for Austria, Denmark, Norway and Switzerland", Class Politics and the Radical Right, Ed. J . Rydgren, J., Routledge, London/UK.

OECD, (2019) Education Data, <https://data.oecd.org/pisa/reading-performance-pisa.htm#indicator-chart> (12.12.2019).

OECD, (2018). Turkey Data, <https://data.oecd.org/turkey.htm>, (05.05.2019)

O'Leary, B. (1994), "Britain's Japanese Question: Is There a Dominant Party?", *Turning Japanese: Britain with a Permanent Party of Governmen,* eds. H. Margetts, G. Smyth, Lawrence and Wishart, London/UK.

Okazaki, T., (2014), "Dominant-Party System And Opposing Parties Ability In Japan", *The Macrotheme Review*, (3/1A), pp.200-207.

Okimoto, D. I. (1988a), Liberal-Democratic Party Dominance in the Diet, *Inside the Japanese System: Readings on Contemporary Society and Political Economy*, Eds Daniel I. Okimoto; T. P. Rohlen, Stanford University Press, Stanford/USA.

Okimoto, D. I. (1988b). "The Liberal-Democratic Party's Grand Coalition", *Inside the Japanese System: Readings on Contemporary Society and Political Economy*, Eds. D. I. Okimoto, T. P. Rohlen, Standford University Press, USA.

Okutan, M. Ç., Tekin, Y. (2012), Türk Siyasal Hayatı, 2. Baskı, Orion Kitabevi, Ankara.

Okyar, A. F. (1980), Üç Devirde Bir Adam, Tercüman Yayınları, İstanbul.

Olgun, K., (2011), "Türkiye'de Cumhuriyet'in İlanından 1950'ye Genel Seçim Uygulamaları", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, (27/79), pp.1-36.

Olsson, S. E. (1986), "Sweden", *In Growth to Limits: The Western European Welfare States Since World War II*, Ed. Flora P., Vol. 1, Walter de Gruyter, Berlin/DEU.

Olsson, U., (1991) "Planning in the Swedish Welfare State", *Studies in Political Economy*, (34/1), pp.147-171.

Oscarsson, H., Holmberg, S. (2016), "Issue Voting Structured by Left–Right Ideology", *The Oxford Handbook of Swedish Politics*, Ed. John Pierre, Oxford University Press, Oxford/UK.

Oskarson, M. (2016), "The Never-Ending Story of Class Voting in Sweden", *The Oxford Handbook of Swedish Politics*, Ed. John Pierre, Oxford University Press, Oxford/UK.

Öngider, S. (2002), "18 Nisan'dan 3 Kasım'a MHP", *Milliyetçilik, Faşizm ve MHP*, der. Seyfi Öngider, Aykırı Yayıncılık, İstanbul.

Öniş, Z. (2006). "The Political Economy of Turkey's Justice and Development Party," *The Emergence of a New Turkey: Democracy and the AK Party*, Ed. H. Yavuz, The University of Utah Press, Salt Lake City, USA.

Öniş, Z. (2010). "Adalet ve Kalkınma Partisi'nin Ekonomi-Politiği", A*K Parti: Toplumsal Değişimin Yeni Aktörleri*, Ed. Hakan Yavuz, Çev. Ali Yıldız, Kitap Yayınevi, İstanbul.

Öniş, Z., (2012), "The Triumph of Conservative Globalism: The Political Economy of the AKP Era", *Turkish Studies*, (13/2), pp.135-152.

Öniş, Z., (2016), "Turkey's Two Elections: The AKP Comes Back", *Journal of Democracy*, (27/2), pp.141-154.

Öz, E. (1996), Otoriterizm ve Siyaset: Türkiye'de Tek-Parti Rejimi ve Siyasal Katılma: 1923-1945, Yetkin Yayınevi, Ankara.

Özbudun, E. (2003), Çağdaş Türk Politikası, Doğan Kitap, İstanbul.

Özbudun, E. (2011), Türkiye'de Parti ve Seçim Sistemi, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Özbudun, E. Tachau, E., (1975), "Social Change and Electoral Behaviour in Turkey: Toward a Critical Realignment," *International Journal of Middle East Studies*, (6), pp. 460-480.

Özbudun, E. ve Hale, W. (2010), Türkiye'de İslamcılık, Demokrasi ve Liberalizm: AKP Olayı, Doğan Kitap, İstanbul.

Özipek, B. B. (2009), "Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) Dönemi İç ve Dış Politika [2002-…]", *Osmanlı'dan İki binli Yıllara Türkiye'nin Politik Tarihi*, Ed. Adem Çaylak, Mehmet Dikkaya, Göktepe Cihat, Hüsnü Kapu, (Üçüncü Baskı) Savaş Yayınevi, Ankara.

Özsel, D., Öztürk, A., Ince, H. O. (2013). A Decade of Erdoğan's JDP: Ruptures and Continuities. Critique, 2013, (41/4), pp.551-570.

Park, C. H. (1998), "The Enduring Campaign Networks of Tokyo's Shitamachi District", *How Electoral Reform Boomeranged: Continuity in Japanese Campaigning Style*, Japan Center for International Exchange Publishing, Tokyo/JP.

Park, C. H., (2001), "Factional Dynamics in Japan's LDP Since Political Reform: Continuity and Change", *Asian Survey*, (41/3), pp.428-461.

Patterson, D., Maeda, K. (2007), "Prime Ministerial Popularity and the Changing Electoral Fortunes of Japan's Liberal Democratic Party", Asian Survey, 47(3), pp.415-433.

Pempel, T. J. (1975), "The Dilemma of Parliamentary Opposition in Japan", *Polity*, 1975, (8/1), pp. 63-79.

Pempel, T. J. (1990), "Introduction, Uncommon Democracies: The One-Party Dominant Regimes", *Uncommon Democracies: the One-Party Dominant Regimes*, ed. T. J. Pempel, Cornell University Press, New York/USA.

Pempel, T. J., (2010), "Between Pork and Productivity: The Collapse of The Liberal Democratic Party", *The Journal of Japanese Studies*, (36/2), pp.227-254.

Pempel, T. J., (1992a), "Japanese Democracy and Political Culture: A Comparative Perspective" *Political Science and Politics*, (25/1), pp.5-12.

Pempel, T. J., (1992b), "Political Parties and Representation: The Case of Japan", *Political Science & Politics*, 25(1), 13-18.

Pempel, T. J. (1982). Policy and Politics in Japan: Creative Conservatism, Temple University Press, Pennsylvania/USA.

Pempel, T. J., (1997), "Regime Shift: Japanese Politics in A Changing World Economy", *Journal of Japanese Studies*, (23/2), pp.333-361.

Peng Er, L., (1996), "The Japanese Communist Party: Organization and Resilience in the Midst of Adversity", Pacific Affairs, (69/3), pp.361-379

Pennings, P.J.M. ve Lane, J.-E. (1998), "Introduction", *Comparing Party System Change*, Eds. P.J.M. Pennings, J.-E. Lane, Routledge, London/UK.

Petersson, O. (2009), "The Swedish 1809 Constitution", In Swedish Research Institute. Paper Prepared for Conference on Contested Sovereignties Constitutional Arrangements and Their Relevance for Democracy: European and Middle Eastern Perspectives Swedish Research Institute in Istanbul/Ayvalık (pp. 28-31),

Petersson, O., (1978), "The 1976 Election: New Trends in the Swedish Electorate", *Scandinavian Political Studies*, (1/2 – 3), pp.109-121.

Pierre, J., ve Widfeldt, A. (1994), "Party Organizations in Sweden: Colossuses With Feet of Clay or Flexible Pillars of Government", *How Parties Organize: Change and Adaptation in Party Organizations in Western Democracies*, Ed. R. S. Katz; P. Mair, Sage Publications, London/UK.

Pontusson, J. (1990), "Conditions of Labor-Party Dominance: Sweden and Britain Compared", *Uncommon Democracies: The One Party Dominant Regimes*, Ed. T. J. Pempel, Cornell University Press, Ithaca/USA.

Poyraz, F. (2013), Milli Nizam Partisinden AK Parti'ye: İslami Hareketin Partileri ve Değişim", *İttihat ve Terakki'den Günümüze Siyasal Partiler*, Ed. Turgay Uzun, Orion Yayınevi, Ankara.

Potter, D. M. (2008), Evolution of Japan's Postwar Foreign Policy, The Bulletin of the Center for International Education, Nanzan University, 9, 31-49.

Przeworski, A. (1991), Demokrasi ve Piyasa, Çev. İ. Turan, Türk Demokrasi Vakfı, Ankara.

Proksch, S. O., Slapin, J. B., Thies, M. F., (2010), Party System Dynamics in Post-War Japan: A Quantitative Content Analysis of Electoral Pledges, *Electoral Studies*, 30(1), pp.114-124.

Quin, T. (2015), The UK Party System, <http://vle.kegs.org.uk/pluginfile.php/11892/modresource/content/1/Uk%20Party%20system%20in%202015.pdf> (08.03.2015).

Rae, D. W. Taylor, M. (1970), The Analysis of Political Cleavages, Yale University Press New Haven/USA.

Radikal, (2002), Erdoğan Anlatıyor, <http://www.radikal.com.tr/politika/erdogan-anlatiyor-651 686/>, Erişim Tarihi, 01.05.2017.

Ragin, C. C. (2014). The Comparative Method: Moving Beyond Qualitative and Quantitative Strategies, University of California Press, California/USA.

Ramseyer, M. J., Rosenbluth, F. M. (1993), Japan's Political Marketplace, Harvard University Press, Massachusetts/USA.

Ray, S. N. (1998), Modern Comparative Politics: Approaches, Methods and Issues, PHILearning Publishing, Delhi/IND.

Reed, S., Brunk, G. G. (1984), A Test of Two Theories of Economically Motivated Voting: The Case of Japan. *Comparative Politics*, 17(1), pp.55-66.

Reed, S. R., (1994), Democracy and the Personal Vote: A Cautionary tale from Japan Electoral Studies, 13(1), 17-28.

Reed, S. R., Scheiner, E., Thies, M. F. (2012), "The End of LDP Dominance and the Rise of Party-Oriented Politics in Japan" *The Journal of Japanese Studies*, pp.353-376.

Reed, S. R., (2011), "The Liberal Democratic Party: An Explanation of its Successes and Failures", The Routledge Handbook of Japanese Politics, Ed A., Gaunder, Routledge, London/UK

Resmî Gazete, (2018). Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun <http://www .resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/03/20180316.htm>, (04.04. 2018).

Richardson, B., Flanagan, S. C., (1984), Politics in Japan, Little Brown, Boston/USA.

Rimanelli, M., (1999), "Introduction: Peaceful Democratization Trends in Single-Party-Dominant Countries", *Comparative Democratization and Peaceful Change in Single-Party-Dominant Countries*, Ed. Marco Rimanelli, St. Martin's Press, New York/USA.

Roberts, M. (2003), The Age of Liberty: Sweden 1719-1772, Cambridge University Press, Cambridge/UK.

Rosenblum, N. (2008), On the Side of the Angels: An Appreciation of Parties and Partisanship, Princeton University Press, New Jersey/USA.

Rosenbluth, F. M. ve Thies, M. F. (2010), Japan Transformed: Political Change And Economic Restructuring, Princeton University Press, Princeton/USA.

Ruin, O. (1982), "Sweden in the 1970s: Policy-Making Becomes More Difficult", *Policy Styles in Western Europe*, ed. Richardson, J., George Allen & Unwin Ltd., London/UK.

Ruin, O. (1989), "Features and Phases of the Swedish Model". *CEPAL Review*, No. 39: 1927.https://repositorio.cepal.org/bitstream/handle/11362/10291/39019026I.Pdf, (10.12.2016)

Rustow, D. A. (1957), Politics of Compromise, Princeton University Press, Princeton/USA.

Rustow, D. A. (1991), "Political Parties in Turkey: An Overview", *Political Parties and Democracy in Turkey*, Ed. Metin Heper, Jacop M. Landau, I.B. Tauris & Co Ltd, London/UK.

Sainsbury, D., (1984), "Scandinavian Party Politics Re‐Examined: Social Democracy in Decline?", *West European Politics*, (7/4), pp.67-102.

Sainsbury, D., (1993), "The Swedish Social Democrats and the Legacy of Continuous Reform: Asset or Dilemma?", *West European Politics*, (16/1), pp.39-61.

Sakamoto, T. (1999), Building Policy Legitimacy in Japan: Political Behaviour Beyond Rational Choice, Macmilan Press Ltd., London/UK.

Sarıbay, A. Y. (2012), Demokrasinin Sosyolojisi, Timaş Yayınları, İstanbul.

Sarıbay, A. Y., (2001), Türkiye'de Demokrasi ve Politik Partiler, Alfa Yayınları, İstanbul.

Särlvik, B. (2002), "Party and Electoral System in Sweden", *The Evolution of Electoral and Party Systems in the Nordic Countries*, eds. B. Grofman, A. Lijphart, Algora Publishing, New York/USA.

Särlvik, B., (1967), "Party Politics and Electoral Opinion Formation: A Study of Issues in Swedish Politics 1956-1960", *Scandinavian Political Studies*, (2/A2), pp.167-202.

Särlvik, B., (1966), "Political Stability and Change in the Swedish Electorate", *Scandinavian Political Studies*, (1/A1), pp.188-222.

Sartori, G. (2005), Parties and Party Systems: A Framework for Analysis, ECPR Press, Colchester/UK.

Sartori, G., (1997), Karşılaştırmalı Anayasa Mühendisliği, çev: Ergun Özbudun, Yetkin Yayınları, Ankara.

Sartori, G., (1968), "Representational Systems"*, International Encyclopedia of the Social Sciences*, (13) pp.470–75.

Sayarı, S. (2002), "The Changing Party System", *Politics, Parties, And Elections In Turkey*, Eds. S. Sayarı; Y. Esmer, Lynne Rienner Publishers, London/UK.

Sayarı, S., (2013), "Siyasal Partiler", *Karşılaştırmalı Siyaset, Temel Konular ve Yaklaşımlar,* Ed. Sabri Sayarı ve Hasret Dikici Bilgin, Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Sayarı, S., (2016a), "Siyasal Partiler", *Dünden Bugüne Türkiye: Tarih, Politika, Toplum ve Kültür*, Der. Metin Heper, Sabri Sayarı, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Sayarı, S., (2016b), "Back to a Predominant Party System: the November 2015 Snap Election in Turkey", *South European Society and Politics*, (21/2), pp.263-280.

Sayarı, S., (2016), "Back to a Predominant Party System: the November 2015 Snap Election in Turkey", *South European Society and Politics*, (21/2), pp.263-280.

Sayarı, S., (1978), "The Turkish Party System in Transition", *Government and Opposition*, (13/1), pp.39-57.

Sayarı, S., (2007), "Towards a New Turkish Party System?", *Turkish Studies*, (8/2), pp.197-210.

SBB, (2018). Göstergeler, <https://www.sbb.gov.tr/ekonomik-ve-sosyal-gostergeler/#> (05.06.2019).

SBB, (2018), Kamu Kesimi Sosyal Harcama İstatistikleri, <http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/10/Kamu-Kesimi-Sosyal-Harcama-%C4%B0statistikleri.pdf>, (28.12.2018).

Schall, C. E. (2012). (Social) Democracy in the Blood? Civic and Ethnic Idioms of Nation and the Consolidation of Swedish Social Democratic Power, 1928–1932, *Journal of Historical Sociology*, 25(3), pp.440-474.

Schall, C. E. (2016), The Rise and Fall of the Miraculous Welfare Machine: Immigration and Social Democracy in Twentieth-Century Sweden, Cornell University Press, Ithaca/USA.

Schattschneider, E.E. (1942), Party Government, Rinehart, New York (USA).

Schedler, A. (2002), "The Menu of Manipulation", *Journal of Democracy*, (13/2), pp.36-50.

Schedler. A. (2013), Politics of Uncertainty: Sustaining and Subverting Electoral Authoritarianism, Oxford University Press, Oxford/UK.

Scheiner, E., (2006), Democracy without Competition in Japan: Opposition Failure in a One-Party Dominant State. Cambridge University Press, Cambridge/UK.

Schmidt, C., (2003), "Social Cleavages, Voter Alignment, and Dealignment in Japan, *Hitotsubashi Journal of Social Studies*, (35/2), pp. 63-77.

Schmitter, P. C., Karl, T. L., (1999), "Demokrasi Nedir, Ne Değildir", *Sosyal ve Siyasal Teori*, Ed. Atilla Yayla, Siyasal Kitapevi, Ankara.

Schön, L. (2012), An Economic History of Modern Sweden, Routledge, London/UK.

Schreurs, M. A., (2005), "Japan", *Comparative Politics Interests, Identities and Institutions: in A Changing Global Order*, Cambridge University Press, Cambridge/UK.

Scobbie, I. (2006), Historical Dictionary of Sweden, Rowman & Littlefield Publishing, Maryland, USA.

Scott, F. D. (1988), Sweden, the Nation's History, Southern Illinois University Press, Illinois/USA.

Seha, E., Müller-Rommel, F. (2016), "Case Study Analysis" *Handbook of Research Methods and Applications in Political Science*, Edward Elgar Publishing, Cheltenham/UK.

Siaroff, A. (2002), Comparative European party systems: An analysis of parliamentary elections since 1945, Garland publishing, London/UK.

Shin, E., (2018) "A Model of Pre-Electoral Coalition Formation", *Games and Economic Behavior,* 2018, pp. 1-22, <https://doi.org/10.1016/j.geb.2018.01.001>.

Shinoda, T. (2013), Contemporary Japanese Politics: Institutional Changes And Power Shifts, Columbia University Press, New York/USA.

Simkins, C. (1999), "Stability And Competitiveness In The Political Configurations Of Semi-Developed Countries", *The Awkward embrace: One Party-Domination and Democracy*, eds. H. Giliomee and C. Simkins, Tafelberg Publishers, Cape Town/ZAF.

Simonsen, H. (2007), Toward a "One-Party Democracy"? – Prospects for a Future Democratic PRC with Reference to Swedish Democratic Experience, (Unpublishing Master's Thesis), National Chengchi University, Nanjing/CN.

Sitembölükbaşı, Ş., (2001), Parti Seçmenlerinin Siyasal Yönelimlerine Etki Eden Sosyoekonomik Faktörler: Isparta Örnekolay Araştırması, 1995-1999, Nobel Yayınları, Ankara.

Sitembölükbaşı, Ş., (2005) "Seçimlerde Yaşanan Oy Değişkenlikleri", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (13), pp.195 ‐ 220.

Smith, D. B. (1995), Japan Since 1945: The Rise of an Economic Superpower, St. Martin's Press, London/UK.

Smith, G. (2010), "Hard and Soft Dominance: Assesing the Case of the Bavarian CSU", *Dominant Political Parties and Democracy: Concepts, Measures, Cases and Comparisons*, eds. M. Bogaards and F. Boucek, Routledge/ECPR Studies In European Political Science, Routledge, London/UK.

SPD, (2003). Sağlıkta Dönüşüm Programı, <https://sbu.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/SD Pturk.pdf>, (15.08.2019)

Spencer, R. C. (1945), "Party Government and the Swedish Riksdag", *American Political Science Review*, 39(3), pp.437-458.

Spieβ, C. 2002. One-Party Dominance in Changing societies: The ANC and INC in Comparative Perspective, Heidelberg Papers in South Asian and Comparative Politics, Working paper no. 10. South Asia Institute, Department of Political Science: University of Heidelberg < https://archiv.ub.uni-heidelberg.de/volltextserver/4120/> (01.05.2016).

Steinmo, S. (2010), The Evolution of Modern States: Sweden, Japan, and the United States, Cambridge University Press, Cambridge/UK.

Stephens, J. D., (1979), "Class Formation and Class Consciousness: A Theoretical and Empirical Analysis with Reference to Britain and Sweden", *The British Journal of Sociology*, (30/4), pp.389-414.

Stephens, J. D., (1981), "The Changing Swedish Electorate: Class voting, Contextual Effects, and Voter Volatility", *Comparative Political Studies*, (14/2), pp.163-204.

Stockwin, J. A. A. (1988), "Dynamic And Immobilist Aspects of Japanese Politics", *Dynamic And Immobilist Politics In Japan*, Palgrave Macmillan, London/UK.

Stockwin, A., Ampiah, K. (2017). Rethinking Japan: the Politics of Contested Nationalism, Lexington Books, London/UK.

Stockwin, J. A. A. (2011), "Party Politics in Japan", *Japanese Politics Today*, Eds. Inoguchi, Takashi, Palgrave Macmillan, New York/USA.

Stockwin, J. A. A., (2006), "To Oppose or to Appease? Parties Out of Power and the Need for Real Politics in Japan", *Japan Forum*, (18/1), pp. 115-132.

Stockwin, J. A. A., (2004), Collected Writings of J.A.A. Stockwin: The Politics and Political Environment of Japan, Taylor & Francis Publishing, London/UK.

Stoica, I. M. (2010), Welfare provision in Sweden and the dominant position of the Sap, [Dissertation thesis], Alma Mater Studiorum Università di Bologna, Bologna/IT,http://amsdottorato.unibo.it/3166/>.

Strath, B. (1996), The Organization of Labour Markets: Modernity, Culture and Governance in Germany, Sweden, Britain and Japan, Routledge, London/UK.

Strom, K., Bergman, T. (1992), "Sweden: Social Democratic Dominance in One Dimension", *Party Policy and Government Coalitions*, Eds. M. J. Laver and Ian Budge, Palgrave Macmillan, London, UK.

Strom, K. Budge, I, Laver, M. J., (1994), "Constraints on Cabinet Formation in Parliamentary Democracies", *American Journal of Political Science*, (38/2), pp. 303-335.

Şahin, B., (2008), "Liberal Demokrasinin Temelleri", *Demokrasi Teorisinde Güncel Tartışmalar,* ed. Bican Şahin, Orion Kitabevi, Ankara.

Taagepera R., (2007), "Electoral Systems" içinde *The Oxford Handbook Of Comparative Politics,* eds. C. Boix and S. C. Stokes, Oxford University Press Inc., New York/USA.

Tadokoro, M. (1994), The End of Japan's" Non-Decision" Politics. *Asian Survey*, *34*(11), 1002-1015.

Takada, M. (1999), "Japan's Economic Miracle: Underlying Factors and Strategies for the Growth",<http://www.lehigh.edu/~rfw1/courses/1999/spring/ir163/Papers/pdf/mat5.pdf> (14.01 2018).

Takashi, I., (1981), "Explaining and Predicting Japanese General Elections, 1960-1980", *Journal of Japanese Studies*, (7/2), pp.285-318.

Takeshi, I., Masako, S. (2014), "Flocking Together? The Breakdown and Revival of Political Clientelism in Italy and Japan", *Italy and Japan: How Similar Are They?*, Eds. S. Beretta, A. Berkofsky, F. Rugge, Springer, Milan/IT.

Tanör, B. (2010), Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri: 1789-1980, 19. Baskı, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayınları, İstanbul.

Tsai, C-H, (2003), Party Voting in Comparative Perspective: The Unıted States, Taıwan, and Japan, (Unpublishing Dissertation), Philosophy in the Graduate School of The Ohio State University, Columbus/USA.

Taylor, M., Herman, V. M., (1971), "Party Systems And Government Stability", *The American Political Sicence Review*, (65/1), pp.28-37.

Teehankee, J. C. (2002). *Japanese Party Politics and Governance in Transition*, De La Salle University Press, Manila/PH,<https://www.academia.edu/1001211/Japanese_Party_Poli tics_and Governan ce_in_Transition>, (01.08.2017).

Tekdemir, Ö., (2016), "Radikal Plüralist Demokratik Parti Olarak HDP'nin Başka Türkiye Önerisi: Hasım Politikası, Agonizm ve Popülizm", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, (71/4), ss.1211-1240.

Tekin, Ü. (2004), AK Parti'nin Muhafazakâr Demokrat Kimliği, Orient Yayınları, Ankara.

Teorell, J., (2008), "Swedish Electoral Corruption in Historical-Comparative Perspective", *Statsvetenskaplig tidskrift*, (111/1), pp.86-90.

Tezcür, G. M. (2012), "Trends and Characteristics of the Turkish Party System in Light of the 2011 Elections", *Turkish Studies*, *13*(2), pp.117-134.

Teziç, E. (1976), 100 Soruda Siyasi Partiler, Gerçek Yayınevi, İstanbul.

Teziç, E. (2009), Anayasa Hukuku, 13. Baskı, Beta Basım, İstanbul.

Thayer, N. B. (2015), How the Conservatives Rule Japan, Princeton University Press, Princeton/USA.

Therborn, G. (1992), "A Unique Chapter In The History Of Democracy: The Social Democrats, In Sweden", *Creating Social Democracy A Century Of Social Democratic Labor Party In Sweden*, Eds. Klaus Misgeld, Karl Molin, Klas Åmark, Pennsylvania/USA.

Tilton, T. A., (1974) "The Social Origins of Liberal Democracy: The Swedish Case", *American Political Science Review*, (68/2), pp.561-571.

Tipton, E. K. (2002), Modern Japan: A Social and Political History, Routledge, London/UK.

Tomasson, R. F., (1970) Sweden: Prototype of Modern Society, Random House, New York/USA.

Tomasson, R. F., (1969), "The Extraordinary Success of the Swedish Social Democrats". *The Journal of Politics*, (31/3), pp.772-798.

Tosun, T., (2009), Türk Siyasal Hayatında Seçimler ve İzmir, Orion Kitabevi, Ankara.

Tosun, T., (2010), "The New Leader For the old CHP: Kemal Kılıçdaroğlu", *Insight Turkey*, (12/4), pp.31-42.

Tosun, T., Tosun, G. E., (2010), Türkiye'de Siyasal Parti Üyeliği ve Katılım, Kalkedon Yayınları, İstanbul.

Tsarouhas, D., (2008), Social Democracy in Sweden: The Threat From a Globalised World, (Vol. 6), IB Tauris, London/UK.

Tsebelis, G. (1995), "Decision Making in Political Systems: Veto Players in Presidentialism, Parliamentarism, Multicameralism and Multipartyism", *British Journal of Political Science*, (25/3), pp.289-325.

Tugal, C. (2009), Passive Revolution: Absorbing the Islamic Challenge to Capitalism, Stanford University Press, Stanford/USA.

Tunaya, T. Z. (2004). Hürriyetin İlânı: İkinci Meşrutiyet'in Siyasî Hayatına Bakışlar, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Tuncel G., Bakan, S., (2013), "Türkiye Demokrasisin Aksak Ayağı: Muhalefet", *Journal of Yasar University*, (8/31), pp.5341-5370.

Tuncel, G. (2013), "Siyasal Partilerin Örgütsel Yapısındaki Değişim", *Küreselleşme, Uluslararası Sistem ve Siyasal Partiler*, Ed. Gökhan Tuncel, Bilsam Yayınları, Malatya.

Tuncel, G. (2015), "Siyasal Partiler", *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Türkiye'de Siyasal Hayat*, Ed. Ahmet Karadağ, II. Baskı, Bilsam Yayınları, Malatya.

Tuncel, G., Ekici, S., (2019), "Göçün Siyasal Etkisi: Suriyeli Göçmenlerin Türkiye'nin Siyasal Hayatına Etkisi", *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, (9/2), ss.48-72.

Tuncel, G., Göktolga, O., Karadağ, A., (2015), "Toplumsal Ayrışma Kaynaklarının Türkiye Demokrasisi Üzerine Etkisi", *Artvin Çoruh Üniversitesi Sosyal Bilimler Kongresi Bildiriler Kitabı: Yerelden Küresele Sosyal Bilimlerde Yeni Yaklaşımlar,* pp. 59-72.

Tuncel, G., (2014), "Gezi Parkı Hadisesinin Anatomisi", *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, (4/1), pp.7-22.

Turan İ., (2006), "Old Soldiers Never Die: The Republican People's Party of Turkey", *South European Society and Politics*, (11/3-4), pp.559-578.

Turan, İ, (1988), "Political Parties and the Party System in Post-1983 Turkey," *State, Democracy and the Military: Turkey in the 1980s,* Eds. Metin Heper and Ahmet Evin, Walter De Gruyter Publising, NewYork/USA.

Turan, İ., (2011), "Türk Siyasi Partilerinde Lider Oligarşisi: Evrimi, Kurumsallaşması ve Sonuçları" İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, (2011), (45), ss.1-21.

TÜİK, (2018). Sağlık ve Sosyal Koruma, <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=saglik-ve-sosyal-koruma-101&dil=1>, (18.05.2019).

TÜİK, (2018). Konularına Göre İstatistikler: Eğitim, Kültür, Spor ve Turizm, Sağlık ve Sosyal Koruma, <http://tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=kategorist>, (25.12 .2018).

TÜİK, (2012), Milletvekili Genel Seçimleri: 1923 – 2011, TÜİK Yayınları, Ankara.

Türk, H. B. (2014), Muktedir: Türk Sağ Geleneği ve Recep Tayyip Erdoğan, İletişim Yayınları, İstanbul.

Upchurch, M. ve Taylor, G. (2016), The Crisis of Social Democratic Trade Unionism in Western Europe: The Search for Alternatives, Routledge, London/UK.

Uslu, İ., (2015), "The Reasons Behind the AK Party's November 1st Victory" *Insight Turkey*, 2015, (17/4), 39-46.

Uyar, H. (2012), Tek Parti Dönemi ve Cumhuriyet Halk Partisi, Boyut Yayıncılık, İstanbul.

Uzun, T. (2010), "Milliyetçi Hareket Partisi", *İttihat ve Terakki'den Günümüze Siyasal Partiler*, Ed. Turgay Uzun, Orion Yayınevi, Ankara.

Ünal Aydoğan, B., (2018), "Stratejik Oy Verme Davranışı: Sistematik Literatür İncelemesi", *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, (17/4), pp.1415-1424,

Üzümcü, A., Dikkaya, M. ve Özyakışır, D. (2009), "Türkiye'de İktisadi Dönüşümler ve Politik Yansımaları: 1923-2007", *Osmanlı'dan İkibinli Yıllara Türkiye'nin Politik Tarihi*, Ed. Adem Çaylak, Mehmet Dikkaya, Göktepe Cihat, Hüsnü Kapu, Savaş Yayınevi, Ankara.

Van de Walle, N., Butler, K.S. (1999), "Political Parties and Party Systems in Africa's Illiberal Democracies" *Cambridge Review of International Studies,* (13/1), pp.14–28.

Vatan, (2015), Suriye Sınırında AK Parti Kaybetti, http://www.gazetevatan.com/suriye-sinirinda-ak-parti-kaybetti-799605-secim-2015/, 03.12.2019.

Vedung, E. (1988), "The Swedish Five-Party Syndrome and the Environmentalists", *When Parties Fail. Emerging Alternative Organizations*, Princeton University Press, New Jersey/USA.

Viana, A. G., Cunha, P. H. F., (2016), The Swedish Model: An Alternative to Macroeconomic Policy", *Brazilian Journal of Political Economy*, (36/2), pp.266-285.

Ward, R. (1978), Japan's Political System, Prentice Hall Publishin, New Jersey/USA.

Ware, A. (1996), Political Parties and Party Systems, Oxford University Press, Oxford/UK.

Ware, A. (2009), The Dynamics of Two-Party Politics: Party Structures and the Management of Competition, Oxford University Press, Oxford/UK.

Watanuki, J., (1980), "Social Structure and Voting in Japan: A Multi-Dimensional Approach to the Study of Ideology and Voting Behaviour", *Social Analysis*, (5/6), pp. 170-183.

Widfeldt, A. (2001), "Sweden: Weakening Links Between Political Parties And Interest Organizations", *Political Parties and Interest Groups: Shaping Democratic Governance*, Eds. Clive, T. S., Lynne Reiner Publishers, Colorado/USA.

Wilde, L., (1992), "The Politics of Transition: the Swedish Case", *Capital&Class*, (47), pp.7-18.

Wilks, S., (1996), "Class Compromise and The International Economy: The Rise and Fall of Swedish Social Democracy", *Capital&Class*, (20/1), pp.89-111.

Wolinetz S. (2006), "Party Systems and Party System Types", *Handbook of Party Politics,* Eds. R., Katz and W. Crotty, Sage Pub., London/UK.

Woodall, B. (1999), "The Politics of Reform in Japan's Lower House Electoral System", *Elections in Japan, Korea, and Taiwan under the Single Non-Transferable Vote: The Comparative Study of an Embedded Institution*, Ed. Grofman, B.; Lee, S. C.; Winckler, E.; Woodall, B., University of Michigan Press, Michigan/USA.

Woronoff, J. (1990), Politics: The Japanese Way, Palgrave Macmillan, London/UK.

Yanardağ, M. (2002), "MHP'nin Geleceği: Sonuçlar ve Olasılıklar", *Milliyetçilik, Faşizm ve MHP*, der. Seyfi Öngider, Aykırı Yayıncılık, İstanbul.

Yanik, M. (2003). Parti Sistemleri ve Türkiye Uygulamaları. *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, *7*(1-2), 271-282.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, (2019), "Adalet ve Kalkınma Partisi", <https://www.yargitaycb.gov.tr/icerik/1095>, (05.01.2019)

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, (2019), "Cumhuriyet Halk Partisi", <https://www.yargitaycb.gov.tr/icerik/1110>, (05.01.2019).

Yayla, A. (2017), Siyaset Bilimi, 5. Baskı, Adres Yayınları, Ankara.

Yavuz, H. (2010), "Türkiye'de İslami Hareketin Dönüşümünde Yeni Burjuvazinin Rolü", *AK Parti: Toplusal Değişimin Yeni Aktörleri*, Ed. Hakan Yavuz, Kitap Yayınevi, İstanbul.

Yavuz, M. H. (2009). Secularism and Muslim Democracy in Turkey, Cambridge University Press, Cambridge/UK.

Yavuz, M. H., (2002), "The Politics of Fear: The Rise of The Nationalist Action Party (MHP) in Turkey", *The Middle East Journal*, (56/2), pp.200-221.

Yeni Şafak, (2015), Suriyeli Karşıtı Politika Tutmadı: Akşener ve İnce 7 İlde Hüsrana Uğradı, https://www.yenisafak.com/secim/suriyeli-karsiti-politika-tutmadi-7-ilde-erdogan-ve-ak-parti-kazandi-3371193, 03.12.2019.

Yeni Şafak, (2018), Türkiye'deki Seçim İttifaklarında Dikkat Çeken Tarih, https://www.yenisafak.com/gundem/turkiyedeki-secim-ittifaklarinda-dikkat-ceken-tarih-3177354, (15.03.2018).

Yetkin, Ç. (1983), Türkiye'de Tek Parti Yönetimi [1930-1945], Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul.

Yıldırım, E., İnaç, H. ve Özler, H., (2007), "A Sociological Representation Of The Justice And Development Party: Is It A Political Design Or A Political Becoming?", *Turkish Studies*, (8/1), pp.5-24.

Yıldız, A. (2004), "Ak Partinin "Yeni Muhafazakâr Demokratlığı": Türkiye Siyasetinde Adlandırma Problemi", *Liberal Düşünce Dergisi*, (34), ss.5-12.

Yıldız, A. (2008), "Problematizing The Intellectual And Political Vestiges: From 'Welfare' To 'Justice And Development'", in *Secular and Islamic Politics in Turkey: The making of the Justice and Development Party*, Ed. Ümit Cizre, Routledge Publishing, London/UK.

Yıldız N (2002), Türkiye'de Siyasetin Yeni Biçimi Liderler, İmajlar ve Medya, Phoenix Yayınları, Ankara.

Yoshida, S. (1961), The Yoshida Memoirs: The Story of Japan in Crisis.: Houghton Mifflin Company, Boston/USA.

Zakaria, F. (2007), Özgürlüğün Geleceği: Yurtta ve Dünyada İlliberal Demokrasi, Kırmızı Yayınları, İstanbul.

Zakaria, F. (1997), "The Rise of Illiberal Democracy", *Foreign Affairs*, (76), pp.22-43.

Zariç, S., (2011), "Demokratikleşme ve Etkin Bir Siyasal Sistem Oluşturma Bağlamında Türkiye'de Siyasi Partilerde Lider Hegemonyası ve Lider Değişimi Sorunsalı", *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (8), pp.99-115.

Ziegfeld, A. ve Tudor, M., (2017), "How Opposition Parties Sustain Single-Party Dominance: Lessons From India, *Party Politics*, (*23*/3), pp.262-273.

Zurcher, E. J. (2017), Modernleşen Türkiye'nin Tarihi, Çev. Yasemin Saner, 34. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul.

İnternet Kaynakları

https://www.inflation.eu/inflation-rates/japan/historic-inflation/cpi-inflation-japan.aspx,e.t. 11.10.2017.

https://www.icps.cat/archivos/WorkingPapers/WP_I_81.pdf?noga=1 , e.t. 11.10.2017.

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE HALKLA İLİŞKİLER

Doç. Dr. Hilal ÖZEN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-93-7

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Mayıs 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

YARARLANILAN KAYNAKLAR

1. Anadolu Üniversitesi (2013), *Halkla İlişkiler*, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2713, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1676.
2. Anadolu Üniversitesi (2012), Halkla İlişkiler ve İletişim, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2682, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1648.
3. Anadolu Üniversitesi (2005). *Kurumsal İletişim Yönetimi.* T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1643, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 859.
4. Akdağ, M. (2005). *Halkla İlişkiler ve Kriz Yönetimi*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. http://www.eminkaya.net/ indir/him3.pdf
5. Akıncı, Z. (2010). *Konaklama İşletmelerinde Kriz Yönetimi: Alanya Bölgesindeki Konaklama İşletmelerinde Kriz Sürecinde Karşılaşılan Sorunların Tespit ve Çözümüne Yönelik Bir Araştırma*. Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Isparta.
6. Aksulu, İ.(1991*). İşletmelerde Halkla İlişkiler Uygulamaları (İzmir İli İçinde Bir Araştırma)*. Pazarlama Dünyası, Yıl: 5, Sayı: 27, Mayıs-Haziran.
7. Altınbaşak, İ. ve Karaca, E. S. (2009). *Internet Reklamcılığı ve Internet Reklamı Ölçümlenmesi Üzerine Bir Uygulama*, Ege Akademik Bakış, 2, 9.
8. Asna, A.(1998). *Public Relations-Temel Bilgiler*, 2.Baskı, İstanbul: Der Yayınları.
9. Asna, A. (1993). *Public Relations Temel Bilgiler*, Der Yayınları, No:112, İstanbul.

10. Atik, A. ve Taşcıoğlu, R. (2009). *Radyo ve Televizyonun Yerel Yönetimlerin Halkla İlişkiler Uygulamalarında İletişim Yöntem ve Aracı Olarak Kullanımı: Erzurum Belediyeleri Örneği*, Zkü Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:5, Sayı:10, Zonguldak, Ss. 159–170.
11. Aydede, C. (2001). *Teorik ve Uygulamalı Halkla İlişkiler Kampanyaları*, Media Cat Yayınları, Ankara.
12. Aydede, C.(2003). *Halkla İlişkiler Kampanyaları*, 3. Baskı., İstanbul, Mediacat Yayınları.
13. Babacan, E., Kamanlıoğlu, E. B. ve Yeniçeri Alemdar, M. (2008). *Pazarlama İletişimi ve Halkla İlişkiler Uygulamalarında İnternet Kullanımı: İzmir'de Yer Alan Seyahat Acenteleri Üzerine Bir Araştırma*. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 31, 5-24.
14. Bayar, Ö. (2006). *Halkla ilişkiler ve Etik*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı
15. Boudreaux, B. (2005), *Exploring a Multi-Stage Model of Crisis Management: Utilities, Hurricanes, and Contingency*, University of Florida, A Thesis Presented to the Graduate School of the University of Florida in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Arts in Mass Communication, Florida.
16. Budak, G. ve Budak, G. (2000). *Halkla İlişkiler*, 3. Baskı, İzmir: Barış Yayınları,Fakülteler Kitapevi.
17. Budak, G. ve Budak, G. (1995). *Halkla İlişkiler: Davranışsal Bir Yaklaşım*, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.
18. Burgaz, A. (2014). *Halkla İlişkilerde Sosyal Medya Kullanımı ve Sosyal Medyada Pazarlama (Bizce Tanıtım Halkla İlişkiler Ajansı ve Sesli Harfler Dijital Reklam Ajansı Örneği).* İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
19. Bülbül, R. (2004). *Halkla İlişkiler*, Nobel Yayın, Ankara.

20. Burnett, J.J. (1998). A Strategic Approach To Managing Crises. Public Relations Review, 24,4, 475-488.
21. Cıngı, M. (2013). *Halkla İlişkiler Kampanya Süreci* (Bölüm 7) Halkla İlişkilere Giriş kitabından, Eğitim Yayınevi, 2. Baskı, Konya.
22. Cutlip, S., Center, A. ve Broom, G. (1994). *Effective Public Relations*. Prentice-Hall Inc., New Jersey
23. Çakıcı, E. (2010). *Büyük Ölçekli İşletmelerde Halkla İlişkiler Uygulamaları: Kayseri Örneği*, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
24. Çamdereli, M. (2000). *Ana Çizgileriyle Halkla İlişkiler*, Çizgi Kitapevi, Konya.
25. Demir, Ş. Ş. (2011). *Halkla İlişkiler Faaliyetlerinde İletişim Tekniklerinin Etkisi: Konaklama İşletmeleri Örneği*. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 8, 2, 127-150.
26. Demir, N. (2011). *Türk Kamu Yönetiminde Kriz Yönetimi*. T.C. İçişleri Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü Kaymakamlık Tezi.
27. Deniz, M. ve Sağlam, M. (2007). *Kriz Dönemlerinde İşletme Stratejileri ve Malatya Organize Sanayi Bölgesinde Faaliyet Gösteren Tekstil İşletmelerinde Bir Uygulama*. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 6, 20, 156-176.
28. Doğan, M. (2013). *Kriz, Ziyan Edilmeyecek Kadar Değerli Bir Şeydir!*, http://www.altiustutasarim.com/arsiv/2013/02/kriz_ziyan_edilmeyecek_kadar_d.php
29. Drobis, D.R., (1991). *Competitive Thinking For Competitive Advantage*, Public Relations, Quarterly, Fall, Vol. 36, No. 3.
30. Ertekin, Y. (1986). *Halkla İlişkiler*, 2. Baskı, Todaie Yayınları, Yayın No: 21, Ankara.
31. Ertekin, Y. (1995). *Halkla İlişkiler*, Todaie Yayınları, Ankara.
32. Ertekin, Y. (2000), *Halkla İlişkiler*, 4. Baskı, Ankara: Yargı Yayınevi.

33. Fill, C. (2009). Marketing Communications: Interactivity, Communities and Content. Pearson Education Limited. England.

34. Gezmen, A. (2014). *Kurumsal İtibar Yönetimi Ve Kurumsal İtibar Algısının Ölçülmesine Yönelik Bir Araştırma: Türkiye Büyük Millet Meclisi Örneği*, Türk Hava Kurumu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

35. Grunig, J.E. ve Grunig, L.A. (1998). *The Relationship between Public Relations and Marketing in Excellent Organizations: evidence from the IABC Study*. Journal of Marketing Communications, 4, 141-166.

36. Grunig J.E. (1992). *Excellence in Public Relations And Communication Management*, Lawrence Erlbaum Associates, Publishers, Hillside N.J.

37. Güllüoğlu, Ö. (2006). Halkla ilişkiler mesleğinde etik anlayışı. *II. Ulusal halkla ilişkiler sempozyumu*, 145-165.

38. Gürdal, S. (1997). *Halkla İlişkiler ve Yerel Yönetimlerde Uygulamalar***,** Simge Ofis Matbaacılık, İstanbul.

39. Gürüz, D. (1993). *Halkla İlişkiler Teknikleri*, İzmir: Ege Üniversitesi, İletişim Fakültesi Yayınları.

40. Güven, B. (2014). *Yükseköğretim Kurumlarında Halkla İlişkiler Faaliyetleri: Atatürk ve Muş Alparslan Üniversiteleri Örneğinde*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, Erzurum.

41. Harris, T.L. (1999). *Value-Added Public Relations: The Secret Weapon of Integrated Marketing*, Published By Mcgraw-Hill Professional.

42. Harris, T. (1991). *The Marketer's Guide to Public Relations: How Today's Top Companies are Using the New PR to Gain a Competitive Ed*ge, Newjersey, Wiley.

43. Hootsuite, We Are Social, "Digital 2020: Turkey", https://datareportal.com/reports/digital-2020-turkey. (Erişim Tarihi: 25 Ocak 2021)

44. Işık, M., 2013, *Halkla İlişkilere Giriş*, Eğitim Yayınevi, 2. Baskı
45. IPRA-International Public Relations Association. PR Definition. www.ipra.org/member-services/pr-definition/ (Erişim Tarihi: 2 Nisan 2021)
46. Işık, M ve Akdağ, M. (2011). *Dünden Bugüne Halkla İlişkiler*, Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Eğitim Kitabevi Yayınları.
47. İşçi, M. (1997). *Halkla İlişkiler*, Der Yayınları, İstanbul.
48. Kalyon, Y. (2006). *Halkla İlişkiler*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
49. Kazancı, M. (1997). *Kamuda ve Özel Sektörde Halkla İlişkiler*, 2.Baskı, Ankara: Turhan Yayınevi.
50. Kazancı, M. (1982). *Halkla İlişkiler*, Savaş Yayınevi, Ankara.
51. Kazancı, M. (1999-2009). *Kamuda ve Özel Kesimde Halkla İlişkiler*, Turhan Kitapevi, Ankara.
52. Keloğlu-İşler, E. İ. (2006). *Halkla İlişkiler Etiğine Tarihsel Bir Bakış: Amerika'nın Öğrettikleri ve Türkiye'de Yaşananlar*. Küresel İletişim Dergisi, 2.
53. Keykubat, N., 2006, *Kurumsal İletişim ve Tanıtım Tekniği Olarak Sponsorluk ve Sponsorluğun Bankacılıkta Uygulanması: Türkiye İs Bankası A.Ş. Örneği*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
54. Kılıç, L. (1987). *Televizyon Eğitim Programlarında Yapım Yönetim*, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları No:110, Eskişehir.
55. Kırcova, İ. (2002). *İnternette Pazarlama*, Beta Basım A.Ş., İstanbul.
56. Kitchen P.J, (1998). *Public Relations: Principles And Practice*, London International, Thomson.
57. Kitchen, P.J. ve Papasolomou, I. (1999) *Marketing Public Relations,* Ed. By Philip J. Kitchen, Marketing Communications: Principles And Practice, London, International Thomson Business Press.
58. Kocabaş, F., Elden, M. ve Yurdakul, N. (1999). *Reklam ve Halkla İlişkilerde Hedef Kitle*, İletişim Yayınları, İstanbul.

59. Kotler P., (1989). *From Mass Marketing To Mass-Customisations*, Planning Review.

60. Kotler P. (1982). *Marketing For Nonprofit Organizations*, New Jersey, Prentice Hall.

61. Kotler, P., (2000). *Marketing Management*, Millenium Edition, Upper Saddle River, New Jersey, Usa.

62. Kotler, P. ve Mindak, W. (1978). *Marketing and Public Relations: Should They be Partners or Rivals*?, Journal of Marketing.

63. Kuraner, G.T. (2011). *Halkla İlişkiler Faaliyetleri ve Kurum Kültürü: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Örneği*, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.

64. Lages, C. ve Lages, L. F. (2005). *Antecedents of managerial publicrelations: a structural model examination*. European Journal of Marketing. 39, 1/2, 110-128.

65. Linkedin Marketing Solutions. "Johnson & Johnson streams first-ever LIVE weekly COVID-19 news series "The Road to a Vaccine" driving massive engagement on LinkedIn Live". https://business.linkedin.com/marketing-solutions/case-studies/johnson-and-johnson (Erişim Tarihi: 2 Mayıs 2021)

66. MEGEP (Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi) (2007). *İletişim Süreci ve Türleri,* Ankara.

67. MEGEP (Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi) (2011). *Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri*. Ankara

68. Moriarty, S., Mitchell, N. ve Wells, W. (2009). *Advertising: Principles and Practice*, Pearson Education International, New Jersey.

69. Mucuk, İ. (2003). *Modern İşletmecilik*, 14. Bs., İstanbul, Türkmen Kitabevi.

70. Okay, A. ve Okay, A. (2013). *Halkla İlişkiler Kavram Strateji ve Uygulamaları*, Der Yayınları.

71. Okmeydan, S.B. (2020). *Kurumsal Halkla İlişkiler Aracı Olarak Bloglar: Türkiye'deki Bankaların Bloglarına Yönelik Bir İnceleme*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 23, 2, 443-459.
72. Onal, G. (1997). *Halkla İlişkiler*, Türkmen Kitapevi, İstanbul.
73. Onal, G. (2000). *Halkla İlişkiler*, 2. Bs. İstanbul, Türkmen Kitabevi.
74. Onat, F. (2010). *Bir Halkla İlişkiler Uygulama Alanı Olarak Sosyal Medya Kullanımı: Sivil Toplum Örgütleri Üzerine Bir İnceleme*. Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 31, 103-122.
75. Özel, A. P. ve Sert, N. Y. (2014). *Dijital Halkla İlişkiler Aracı Olarak Kurumsal Bloglar: Türkiye'nin En Büyük 500 Şirketi Üzerine Bir Araştırma*, Global Media Journal: TR Edition, 5, 9, 303-321.
76. Özkan, A. (2009). *Halkla İlişkiler Yönetimi*. İstanbul Ticaret Odası Yayını, Yayın No: 2009-19.
77. Özbay, B. (2014). *Eğitim Sektöründe Pazarlama ve Halkla İlişkiler Faaliyetlerinin Satın Alma Sonrası Tüketici Davranışları Üzerindeki Etkisi: Gediz Üniversitesi Örneği*, Gediz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, İşletme Programı, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
78. Patan, G. N. (2009). *İşletmelerde Kriz Yönetimi ve Stratejisinin Önemi*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler Anabilim Dalı Araştırma Yöntemleri Bilim Dalı, Konya.
79. Peltekoğlu, F.B., (1998). *Halkla İlişkiler Nedir*, Beta Yayınları, İstanbul.
80. Peltekoğlu, F.B., (2001). *Halkla İlişkiler Nedir*, 2. Baskı, Beta Basım, İstanbul.
81. Peltekoğlu, F.B., (2014). *Halkla İlişkiler Nedir?*, 8. Baskı, Beta Basım, İstanbul.
82. Pira, A. ve Sohodol, Ç. (2012). *Kriz Yönetimi: Halkla İlişkiler Açısından bir Değerlendirme,* İletişim Yayınları, İstanbul.

83. Popcorn F., (1992). *The Popcorn Report Revolutionary Trend Predictions For Marketing in the 90s*, Arrow Books, London.

84. Sabuncuoğlu, Z. (2001). *İşletmelerde Halkla İlişkiler*, 3. Basım, Bursa:Ezgi Kitabevi Yayınları.

85. Sabuncuoğlu, Z. (1993). *İşletmelerde Halkla İlişkiler*, 5. Baskı, Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa.

86. Sabuncuoğlu, Z. ve Tüz, M. (1998). *Örgütsel Psikoloji*, Alfa Yayınları, Bursa.

87. Sarı, E.Ç. (2006). *Hizmet Birimlerinde Halkla İlişkilerin Dünü ve Bugünü*, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İletişim Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli.

88. Seçim, H. ve arkadaşları, (1999). *Halkla İlişkiler*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi Ders Kitapları.

89. Seçim, H. ve Coşkun, S. (1993). *Halkla İlişkiler*, Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir.

90. Shimp T.A., Delozier M.W., (1986). *Promotion Management and Marketing Communications*, The Dryden Press.

91. Shirin, K. (2013). Strategy in Crisis Management. MPRA Paper No. 64734

92. Strenski J.B., (1991). Marke*ting Public Relations Sells: Case Studies Prove it*, Public Relations Quarterly, Spring, Vol. 36/1.

93. Sucu, Yaşar, Kriz Yönetimi, Güncellenmemiş Kitap

94. Strauss, J. ve Frost, R. (2012). *E-Marketing*, Pearson Education, Inc.

95. Şen, S. ve, Çerçi, M. (1974). *Halkla İlişkiler*, Dpt Yayınları, Ankara.

96. Tapp, A., Whitten, I. ve Housden, M. (2014). *Principles of Direct, Database and Digital Marketing*. Pearson Education Limited, UK.

97. Taş, İ. E. ve Kestellioğlu, G. (2011). *Halkla İlişkilerde İnternetin Yeri ve Önemi*, Kahramanmaraş Sürçü İmam Üniversitesi İİBF Dergisi, 1, 73-92.

98. Tekvar, S. O. (2012). *Yeni Medya ve Kurumsal Kültür: Avrupa ve Türkiye'deki Farklı Kurumsal Yapıların Karşılaştırması*, Atılım Sosyal Bilimler Dergisi 2 (1), 81-103

99. Tengilimoğlu, D. ve Öztürk, Y. (2004). *İşletmelerde Halkla ilişkiler*, Seçkin Kitapevi, Ankara.

100. Tokgöz, O. (1988). *Gazetecilik-Halkla İlişkiler İlişkisinde Yazılı Basının Rolü ve Önemi*, Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu ve Todaie Yayınları, Ankara.

101. Toros, D.K. (2012). *Pazarlama Halkla İlişkilerinde Sosyal Medya Uygulamaları*, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, Halkla İlişkiler Bilim Dalı, Doktora Tezi, İstanbul.

102. Tortop, N. (1998). *Halkla İlişkiler*, 7.Baskı, Ankara: Yargı Yayınları.

103. Tortop, N. (1973). *Halkla İlişkiler*, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını, Ankara.

104. Tosun, N.B. (2003). *Pazarlama Halkla İlişkileri ve Reklâm: Bütünleşik Pazarlama İletişimi Yönlü Bir Yaklaşım*, İstanbul, Türkmen Kitabevi.

105. Toth, E.L., Serini, S.A., Wright, D.K., Emig, A.G. (1998). *Trends in Public Relations Roles: 1990-1995*. Public Relations Review, 24(2), 145-163.

106. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2020), "Haber Bülteni 2020 Yılı Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması Sayı: 33679"

107. Uğurlu, F.(2012). *Özel Sektörde Halkla İlişkiler Üzerine Bir Alan Çalışması*, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş.

108. Uluğ, F. (1989). *Türk Kamu Yönetiminde Halkla İlişkiler ve Enformasyon*, Todaie Yayını, Ankara.

109. Uyguç, N. (1998). "Hizmet Sektöründe Örgüt Kültürü", VI. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı, Anadolu Üniversitesi, Mayıs, Eskişehir.

110. Ülger, B. (2003). *İletişim ve Halkla İlişkiler*, İstanbul, Der Yayınları.

111. Van Riel C.B.M., (1995). *Principles Of Corporate Communication*, Edinburg, Prentice Hall.

112. Ward, J. ve Agozzino, A. (2020). PR Principles: Current. Proven. Practical.Edify Publishing, USA.

113. White J., (1991). *How to Understand And Manage Public Relations: A Jargon-Free Guide To Public Relations Management*, London: Business Book.

114. Wilcox D.L., Cameron G.T., Ault P.H., Agee W.K., (2003). *Public Relations, Strategies and Tactics*, Seventh Edition, Pearson Education, Inc., USA.

115. Yılmaz, E. (2005). *Bütünleşik Pazarlama İletişiminde Pazarlama Halkla İlişkiler ve Bir Uygulama Örneği,* İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Maliye Anabilim Dalı, İşletme Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

HASTANELERDE HASTA MALİYETİ HESAPLAMA

Dr. İbrahim YÜKSEL

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-34-0

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Şubat 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

Afolayon, J.A. (Haziran 2008). *Course Tıtle: Hospital Management. National Open University of Nigeria. Faculty of Nursing*. http://www.nou.edu.ng/noun/NOUN_OCL/pdf/pdf2/MPA%20773%20Hospital%20Management.pdf,(10.02.2013).

Ağırbaş, İ. (2014). *Sağlık Kurumlarında Finansal Yönetim ve Maliyet Analizi*. Ankara: Siyasal Yayın Dağıtım.

Akar, Ç. ve Özalp, H. (2002). *Sağlık Hizmetlerinde Yönetim*. Ankara: Songür Yayıncılık.

Akdoğan, N.(2000). *Maliyet Muhasebesi*. Ankara: Gazi Kitapevi.

Akyürek, E. Ç. (2012). Sağlıkta Bir Geri Ödeme Yöntemi Olarak Global Bütçe ve Türkiye. *Sosyal Güvenlik Dergisi*. 2(2): 124-153.

Altıntaş, A.T. (2003) *Hastane İşletmelerinde Maliyet Muhasebesi Uygulaması: İ.Ü: Kardiyoloji Enstitüsünde Bir Örnek Uygulama*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Arık, Ö., İleri, Y.Y. (2016). Sağlıkta Geri Ödeme Sistemleri ve Global Bütçe. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi.* 5(4): 78-92.

Arslan, A. (2012). *Döner Sermayeli İşletmelerde Bütçe ve Muhasebe, Sirküler Rapor.* Ankara: TÜRMOB.

Arslan, S. (2008). *Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Ve Bir Hastane İşletmesi Üzerinde Uygulama.* Yüksek Lisans Tezi. Niğde: Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aslantekin, F., Göktaş, B., Uluşen, M. ve Erdem, R. (2007). Sağlık Hizmetlerinde Kalite Deneyimi: Dr. Ekrem Hayri Üstündağ Kadın Hastalıkları ve Doğum Hastanesi Örneği. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi.* 2(6):55-76.

Atasever, M., Karaca, Z., Örnek, M., Narkan, O.B., İşlek, E., Gözlü, M., İlhan, M.N. (2016). *Döner Sermayeli Sağlık İşletmeleri: Tespitler ve Öneriler*. Ankara: Sağlık-Sen Yayınları.

Başkaya, A., Yıldırım, K. ve Muslu, M.S. (2005). Poliklinik Bekleme Alanlarında Fonksiyonel ve Algı-Davranışsal Kalite: Ankara İbni Sina Hastanesi Polikliniği. Gazi Üniversitesi. Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi, 20(1), 53-68.

Bursal, N. ve Ercan, Y. (2001). *Maliyet Muhasebesi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Dağlı, G. H. (2006). *Türkiye'de Sağlık Sektörünün Yapısı.*(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) .Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Danacı, B. (2010). *Sağlık Bakanlığı, Üniversite ve Özel Hastanelerin Yataklı Birimlerinde Gören Yapan Hemşirelerin İş Tatminlerinin Karşılaştırılması.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Demir, T., Açık, Y., Kaya, M.K., Deveci, S.E., Pirinççi, E., Yıldırım, B., Oğuzöncül, A.F. ve Ozan, T. (2009). Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Göz Hastalıkları Anabilim Dalı'na Poliklinik ya da Klinik Hizmeti Almak İçin Başvuran Hastaların Sunulan Hizmetten Memnuniyet Düzeyleri. *F.Ü. Sağlık Bilimleri Tıp Dergisi.* 23 (3): 119-124.

Demircan, M. (2016). *Sağlık Sektöründe Döner Sermaye Yapısı*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Dönem Projesi). Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği (2007). T.C. Maliye Bakanlığı, Resmi Gazete Sayı: 26509.

Durukan, S., Akar, Ç. ve Şahin, İ. (2007). Seçilmiş Hastanelerde Karşılaştırmalı Poliklinik Gider Yeri Birim Maliyetleri. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*. 10(1), 19-47.

Emet, M., Uzkeser, M. Eroğlu, M., Aslan,Ş., Çakır, Z. (2007). Bir Devlet Hastanesine Acil Servisine Başvuran Bir Yılda Başvuran Hastaların Zamanla İlişkisi. *The Eurasian Journal of Medicine.* Sayı:39, 119-123.

Eminsoy, M.G., (2008). *Paket Ameliyatlarda Laparoskopik Kolesistektominin Hizmet Maliyetlerinin Belirlenmesi ve BUT-SUT Fiyatlarıyla Karşılaştırılması.* Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erdoğan, N. (1999). *Maliyet Muhasebesi, Tekdüzen Muhasebe Sistemine göre Giderlerin Maliyete Dönüşümü*. İzmir: Barış Yayınları.

Erzurum Ajans (13.01.2019). *Global Bütçe Protokolü İmzalandı*. http://www.erzurumajans.com/global-butce-protokolu-imzalandi-78319h.htm, (25.04.2019).

Esmeray, A.(2006). *Hastanelerde Maliyetleme ve Faaliyete Dayalı Maliyetlemeye İlişkin Bir Uygulama*. Doktora Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gökalp, G.(2014). *Kalça Kırıklı Yaşlı Hastalarda Uygulanan Farklı Anestezi Tekniklerinin Postoperatif Yoğun Bakıma Giriş, Mortalite ve Maliyet İlişkisi.* Uzmanlık Tezi Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi, Denizli.

Gümüş, M. (2006). *Üniversite Hastaneleri ve Döner Sermaye Sistemlerinin İşleyişi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri.* Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu (2003). Kanun Numarası : 5018. Kabul Tarihi : 10/12/2003. Yayımlandığı R. Gazete : Tarih :24/12/2003 Sayı :25326.

Karahan, A., Özgür, E. (2011). *Hastanelerde Performans Yönetim Sistemi ve Veri Zarflama Analizi.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Karakaya, M.(2007). *Maliyet Muhasebesi* . Ankara: Gazi Kitapevi.

Kartalcı, K. (2012). Döner Sermaye İşletmelerinin Yeniden Yapılandırılması. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*. 3(1): 106-129.

Koçyiğit, S.(2006). *Faaliyete Dayalı Maliyet Yöntemi ve Hastane Uygulaması.* Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kumsar A.K., Yılmaz F.T. (2013). Yoğun Bakım Ünitesinin Yoğun Bakım Hastası Üzerindeki Etkileri ve Hemşirelik Bakımı. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi.* 10(2): 56-60.

M.Bragg, S. (2001). *Cost Accounting Acomprehensive Guide*. Hoboken, North America: Wiley Publish .

Menderes, M.(1994). Hastanelerde Maliyet Hesaplaması(ss.265-275). I.Ulusal Sağlık Kuruluşları ve Hastane Yönetimi Sempozyumu, Aydın: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları. 4-7 Mayıs 1994.

Mevzuat Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü (1983). Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği.İndirilmeTarihi:15.11.2017URL:http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod =3.5.85319&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=yatakl%C4%B1%20tedav

OHSAD (29.03.2018). *Sağlık Bakanlığı 2018 Yılı Global Bütçe Protokolü Yapıldı.* Özel Hastaneler ve Sağlık Kuruluşları Derneği. http://ohsad.org/saglik-bakanligi-2018-yili-global-butce-protokolu-yapildi/, (15.05.2018)

Öz, M. (2007). *Özel Hastanelerde Maliyet-Hacim- Kar Analizlerinin Uygulanabilirliği.* Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özcan, H., Özdemir, O., İnci, E., Sözkesen, N., (2015). Acil Servise Başvuran Hastaların Memnuniyeti. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi.* 2(2): 149-155.

Özdemir, M. (2001). Hastane Yönetim Modelleri. *Yeni Türkiye Dergisi Sağlık Özel Sayısı.*2(40): 64-69.

Özel Hastaneler Yönetmeliği (2002). Resmî Gazete Tarihi: 27.03.2002 Resmî Gazete Sayısı: 24708

Özgülbaş, N. ve Tarcan, M. (2013). *Sağlık Kurumlarında Maliyet Yönetimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Öztürk, A. (1991). *Hastanelerde Yönetim ve Organizasyon*. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özveri, O., Yüksel, İ. (2018). Hastane İşletmelerinde Poliklinik Hizmet Süreçlerinin Süreç Yönetimi Tekniği İle İyileştirilmesi ve Örnek Bir uygulama. *Pamukkale İşletme ve Bilişim Yönetimi Dergisi*. 5(1): 1-21.

Ruha Haber Ajansı (21.04.2019). *HRÜ, SGK ile Global Bütçe antlaşması imzaladı,* RHA Ajans.https://rhaajans.com/hru-sgk-ile-global-butce-antlasmasi-imzaladi/, (22.06.2019).

Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları İle Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanun. (1961). Kanun Numarası: 209, Kabul Tarihi: 4/1/1961. Yayımlandığı R. Gazete : Tarih : 9/1/1961 Sayı : 10702.

Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkındaki 209 Sayılı Kanun Gereğince İşletme, İdare ve Muhasebe İşlerine dair Yönetmelik (1961). Resmi Gazete Tarih: 02.09.1961; Sayı: 106

Sayım, F. (2016). Kamu hastanelerinde Muhasebe İlintisi Kurulan Faaliyetler ve Özel Hastane Karşılaştırması – Yalova Örneği. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi.* 12(12): *672-684.*

Sayın, K.Ş., Yüksel, İ. (2018). Hastane İşletmelerinde Hasta Bazlı Finansal Analiz ve Örnek Bir Uygulama. *Business, Economics and Management Research Journal. 1(1), 1-14.*

Sayın, K.Ş., Yeğinboy, E.Y., Yüksel, İ. (2017). Hastane İşletmelerinde Kalp Kapak Değişim Maliyetinin Hesaplanması. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Yönetim ve Ekonomi Dergisi. 24(3), 815-836.*

Seçim, H. (2001). *Hastane Yönetim ve Organizasyonu*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Seçim, H. ve Pekelman, T. (1995). *Hastanelerde Verimliliği Yükseltici Uygulamalar: Biyomedikal Mühendislik Hizmetleri*. http://www.merih.net/m1/hastane5.htm, (26.12.2012).

Selçuk, H. ve Keklicek,H. (2018). Farklı Vücut Kitle İndeksi Düzeyinde Olan Bireylerde Statik Yük Altındaki Ayağın Pronasyon Cevabının İncelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi.* 7(4): 38- 45.

Shepard, S., Hodgkin D. ve Anthony, Y. (29 Eylül 1998). .*Analysis of Hospital Costs: Amanuel for Managers Institute for Health PolicyHeller School Brandeis University* http://people.brandeis.edu/~shepard/w-manual.PDF, (12.01.2013).

Sosyal Sigortalar Kanunu. Kanun Numarası: 5510. Kabul Tarihi: 31/5/2006. Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih: 16/6/2006 Sayı: 26200 Yayımlandığı Düstur: Tertip: 5 Cilt: 45.

Stabil Servis (29.03.2015). *ASA Skoru*. http://stabilservis.blogspot.com/2015/03/asa-skoru.html, (25.02.2019).

Sur, H. (2004). Kamu Yönetiminde Bürokrasinin ve Kırtasiyeciliğin Azaltılması-1, Poliklinik Hizmetlerinde Etkinlik. Ankara: T.C. Başbakanlık, İdareyi Geliştirme Başkanlığı.

Süleyman Demirel Üniversitesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü (10.10.2018). *Döner Sermayeli İşletmeler.* http://dsermaye.sdu.edu.tr/tr/kurumsal-tanitim/doner-sermayeli-isletmeler 4646s.html, (10.10.2018).

TARD (Türk Anesteziyoloji ve Reanimasyon Derneği) (19.01.2006). *Anestezi Uygulama Kılavuzları Preoperatif Değerlendirme.* https://www.tard.org.tr/haberler/166/tard-anestezi-uygulama-kilavuzlari. (15.12.2018).

T.C. Maliye Bakanlığı (2007). Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (2012). *Biyomedikal Cihaz Teknolojileri, Ameliyathane ve Yoğun Bakım.* Ankara.

T.C. Resmi Gazete (12.05.2006). *Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurum ve Kuruluşlarında Görevli Personele Döner Sermaye Gelirlerinden Ek Ödeme Yapılmasına Dair Yönetmelik. Sayı: 26166.* http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/05/20060512.htm, (13.05.2019)

Tengilimoğlu D., Akbolat, M., Işık, O. (2015). Sağlık İşletmeleri Yönetimi. 7. Basım. Nobel Akademik yayıncılık: Anakara.

Tokat, M. (2001). *Sağlık Ekonomisi*. Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi Yayınları: Eskişehir.

Uğurluoğlu, Ö., Çelik, Y., Tengilimoğlu, D., Kılıç, M., Esatoğlu, A.E., ve Şahin, B. (2013). Sağlık Kurumları Yönetimi-II, Anadolu Üniversitesi Yayını: Eskişehir.

Yaşa, E. (2012). *Sağlık Sektöründe Hizmet Kalitesi, Müşteri memnuniyeti ve Bağlılık İlişkisi: Devlet, Özel ve Üniversite Hastaneleri Karşılaştırılması.* Doktora Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yaşar, M., Teke, K., Dündar, R., Cömert, B., Sızlan, A., Özışık, T. (2000). Acil Servis Kullanımının Aciliyet Kriterlerine Göre Değerlendirilmesi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 5(1): 53-61.

Yeğinboy, E.Y., Yüksel, İ. (2015). Hastane İşletmeleri Kardiyoloji Polikliniğinde Sipariş Maliyet Yönemiyle Ayaktan Hasta Tanı Maliyetinin Hesaplanması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.* 17(3): 409-443.

Yenigün, T. (2011). *Kamu Mali Yönetimi Kapsamında Üniversite Döner Sermaye İşletmelerinin Yeniden Yapılandırılması ve Bir Model Önerisi.* Doktora Tezi. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldırım, A. (2014). Sağlık Kurumlarında Üretim ve Süreç Yönetimi Üzerine Bir Değerlendirme: Malatya Turgut Özal Tıp Merkezi Örneği. *International Journal of Social Science***,** Sayı 29: 457-474.

Yılmaz E., Vermişli S. (2015). Yoğun Bakımda Çalışan Hemşirelerin Ölüme Ve Ölmekte Olan Bireye Bakım Vermeye İlişkin Tutumları. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi.* 2(2): 41-46.

Yiğit, V. ve Ağırbaş, İ. (2003). Hastanelerde Maliyet-Performans Analizi: Sağlık Bakanlığı Tokat Doğum ve Çocuk Bakımevi Hastanesi'nde Bir Uygulama. Ankara. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi.*6(3):141-162.

Yiğitler, Ş.Y., Hanoğlu, M. (2017). Üniversitelerde Döner Sermaye İşletmeleri. Erzincan: Erzincan Üniversitesi Yayınları.

YÖK (2011). *Yüksek Öğretim Kurumları'na Bağlı Sağlık Kurum ve Kuruluşlarında Görevli Personele Döner Sermaye Gelirlerinin Ek Ödeme Yapılmasına Dair Yönetmelik.* Resmi Gazete Tarihi: 18.02.2011 Resmi Gazete Sayısı: 27850.

Yükseköğretim Kanunu (1981). Yayımlandığı R. Gazete: Tarih: 6.11.1981 Sayı: 17506.

Yüksel, İ. (2013). *Hastanelerde Maliyet Muhasebesi ve Karlılık*. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yüksel, İ. (2019). *Kamu Hastanelerinde Hekimlerin Kalite, Verimlilik, Katkı Bileşenleri ve Döner Sermaye Ek Ödemesi İle İlişkilendirilmesi: Bir Üniversite Hastanesi Ek Ödeme Modeli Önerisi.* Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58. Maddesine Göre Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasında Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik. Resmi Gazete Tarihi: 05.07.1983 Resmi Gazete Sayısı: 18098

Dr. Öğr. Üyesi
Sinan MİSİLİ
Bursa Uludağ Üniversitesi
Hukuk Fakültesi
Ticaret Hukuku Anabilim Dalı

HAVA ÖZEL HUKUKU

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-03-6

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Ekim 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Canlarım Şule, Lina, Melisa ve Melina'ya…

ÖNSÖZ

Elinizdeki çalışmayı Bursa Uludağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde 4. sınıfta seçmeli ders olarak okutmaya başladığımız önce "Hava Taşıma Hukuku", sonradan "Hava Özel Hukuku" olarak yeniden düzenlediğimiz dersimizi öğrencilerime sistemli olarak anlatabilmek amacıyla hazırladım. Bu yönüyle çalışmamız öncelikle hava hukukunun özel kısmı hakkında lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerine yönelik bir çalışmadır.

Çalışmamız her ne kadar bir öğrenci kitabı niteliğinde ise de, öğreti ve içtihat da esas alınmak suretiyle araştırmaya dayalı olarak hazırlanmıştır. Bu yönüyle çalışmamızın uygulamacılar için de yararlı olmasını umuyorum.

5. bölüm olarak hazırlamaya başladığım "Hava Taşıyıcısının Sorumluluğu" bölümünü tam anlamıyla yayına hazır bir şekilde tamamlayamadım. Bir yandan da bu bölümün uygulamaya yönelik olmasını da düşündüğüm için biraz daha ayrıntılı inceleyerek iş bu çalışmamızın sonraki baskılarına almayı veya ayrı bir eser olarak yayınlamayı uygun gördüm. Umarım bu çalışmayı da layıkıyla tamamlayabilirim.

Hukuk ilminde kitap yazmanın zorluğu akademisyenlerin malumudur. Çalışmayı hazırlarken elbette manevi destek de gereklidir. Her daim manevi desteği sevgili eşim Av. Şule Misili'den bulduğumu söylemeliyim. Diğer yandan bana yaşam enerjisi veren sevgili kızlarım Lina, Melisa ve Melina'yı da belirtmeliyim. Bu manevi duygularla çalışmamı sevgili eşim ve kızlarıma ithaf ediyorum.

Çalışmamın başta lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerine ve sonra da uygulamacılara yararlı olmasını temenni ediyorum. Ekin Yayınevi ve çalışanlarına çalışmamı yayına hazırlamadaki çabaları için de teşekkürü bir borç bilirim.

Dr.Öğr.Üyesi
Sinan Misili
Bursa, Ekim 2021

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM
GİRİŞ

I. HAVA HUKUKU TANIMI VE ÖZELLİKLERİ 1
A. TANIM 1
B. ÖZELLİKLERİ 2
1. Yeni Bir Hukuk Dalıdır 2
2. Gelişim Halindedir 3
3. Ayrı Bir Hukuk Dalıdır ve Özel Bir Hukuk Düzenidir ... 4
4. Siyaset, Savunma ve Ekonomi İle Yakından İlgilidir ... 5
5. Devletlerin Düzenleme ve Kontrol Yetkisi Ağırlıklıdır .. 6
6. Hava Hukuku Kuralları Emredicidir 7
7. Uluslararası Karakterdedir 7
8. Karma Bir Hukuk Dalıdır 9
9. Hava Kamu Hukuku, Hava Özel Hukukuna Göre Önce Düzenlenmiş ve Gelişmiştir 9
10. Hava Hukuku Uzay Hukukundan Ayrılır 10
11. Hava Taşıması, Kara ve Deniz Taşımasından Ayrılır 11
II. HAVA HUKUKUNUN AYRIMI 12
III. HAVA HUKUKUNA UYGULANACAK HÜKÜMLER 16
A. ÖZEL KISIM 16
1. Ulusal Hukuk 17
a. Genel Olarak 17
b. Ulusal Hava Taşımalarına Uygulanacak Hükümler ve Sırası 19
(1) Emredici Hükümler 20
(2) Taşıma Sözleşmesi Şartları 20
(3) TSHK 23

(4) Türkiye'nin Taraf Olduğu Uluslararası Anlaşmalar 24
(5) TTK 26
(6) Türk Borçlar Kanunu'nun Eser (İstisna) Sözleşmesi Hükümleri 28
2. Uluslararası Hukuk 28
a. 1929 Varşova Sözleşmesi 29
b. 1955 Lahey Protokolü (*The Hague Protocol*) 33
c. Guadalajara (Guatemala) Sözleşmesi 37
d. 1966 Montreal Geçici Anlaşması 39
e. 1971 Guatemala City Protokolü 41
f. 1975 Montreal Protokolleri (1, 2, 3, 4, Numaralı Protokoller) 43
g. 1999 Montreal Sözleşmesi'ne Kadar Gelişmeler 47
(1) Malta Anlaşması 47
(2) Japon İnsiyatifi 47
(3) Avrupa Birliği (AB) 2027/97 sayılı Tüzük 48
(4) IATA Intercarrier Anlaşması ve Uygulama Anlaşması (IATA Intercarrier Agreement – Measures of Implementation Agreement) 49
h. 1999 Montreal Sözleşmesi 51
ı. Ulusal Hukuk 63
(1) Mahkemenin Kendi Hukuku (*Lex Fori*) 66
(2) Sözleşme İle Belirlenen Hukuk 70
(3) Kanunlar İhtilafı (Bağlama Kuralları) 71
i. Taşınır Donanım Üzerindeki Uluslararası Teminatlar Hakkında Sözleşme ve Bu Sözleşmeye İlişkin Hava Aracı Donanımına Özgü Konulara Dair Protokol (Cape Town Konvansiyonu ve Hava Aracı Protokolü) 72
B. KAMU KISMI 76
1. 1919 Paris Havacılık Anlaşması (Konferansı) 76
2. Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşması (Şikago Konvansiyonu) 79

IV. HAVACILIK KURULUŞLARI....81
A. ULUSLARARASI HAVACILIK KURULUŞLARI....81
1. ICAO....81
2. EUROCONTROL....83
3. IATA....84
B. ULUSAL HAVACILIK KURULUŞLARI....86
1. Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü....86
2. Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü....88
3. Türk Hava Kurumu....90

2. BÖLÜM
HAVA ARACI, HAVA ARACI SİCİLİ, MÜLKİYET VE HAVA ARACI İPOTEĞİ

I. HAVA ARACI....93
A. GENEL OLARAK....93
B. AD MESELESİ....94
C. TANIM VE ÖZELLİKLER....95
D. ÇEŞİTLERİ....99
1. Fiziki Yapılarına Göre....99
2. Hukuki Yönden....100
E. UÇUŞA ELVERİŞLİLİK....102
F. HAVA ARACININ HUKUKİ NİTELİĞİ....105
G. HAVA ARACININ TABİYETİ (UYRUKLUĞU)....105
1. Genel Olarak....105
2. Türk Tabiyetini Kazanma Şartları....106
3. Kabotaj Hakkı....109
II. HAVA ARACI SİCİLİ....109
A. UÇAK SİCİLİ....109
B. SİCİLE KAYIT....111
C. SİCİLİN ALENİLİĞİ....112
D. SİCİLE TESCİLİ MÜMKÜN OLAN VE OLMAYAN HAVA ARAÇLARI....112

E. KESİN TESCİL 113
F. GEÇİCİ TESCİL 114
G. SİCİLDEN TERKİN 115
1. Resen 115
2. Talep Üzerine 116
3. Terkinin Sonuçları 117
H. SİCİLİN ÖNEMLİ FONKSİYONLARI 118
I. KAYITLARIN NİTELİĞİ 119
1. Açıklayıcı Kayıtlar 119
2. Kurucu Kayıtlar 121
İ. SİCİLE GÜVEN İLKESİ 123
J. SİCİLİN DÜZELTİLMESİ, İTİRAZ VE ŞERH 127
III. MÜLKİYET 129
A. GİRİŞ 129
B. TSHK BAKIMINDAN MÜLKİYETİN DEVREN KAZANILMASI 131
1. Genel Olarak 131
2. Tescile Tabi Olan Hava Araçları 131
3. Tescile Tabi Olmayan Hava Araçları 134
4. Bütünleyici Parçalar ve Eklentiler 137
IV. HAVA ARACI İPOTEĞİ 140
A. GİRİŞ VE TANIM 140
B. HAVA ARAÇLARI İPOTEĞİNDE HUKUKUN KAYNAKLARI / UYGULANACAK HÜKÜMLERİN SIRASI 143
C. ULUSLARARASI SÖZLEŞMELER 145
D. ÖZELLİKLERİ 146
1. Taşınır Rehni ve Sicilli Rehin Özelliği 146
2. Hava Gemisi İpoteği Hakkının Tali/İkincil Olması 147
3. Sınırlı Ayni Hak Olması 148
4. Teminat Fonksiyonu 148
5. Lex commissoria Yasağı 148
6. Feri/Bağlı Bir Hak Olması 149
7. Adi Alacaklara Nazaran Önceliklidir 151

E. İPOTEĞİN KURULMASI 151
1. Genel Olarak 151
2. Akdi İpotek Tesisi 151
3. Kanuni İpotek Tesisi 153
F. İPOTEK SÖZLEŞMESİNİN TARAFLARI 156
G. İPOTEK TESCİLİNİN İÇERİĞİ 157
H. İPOTEĞİN ÇEŞİTLERİ 158
1. Birlikte İpotek 158
2. Yabancı Para Esasına Göre İpotek 159
3. Nama veya Hamiline Yazılı Tahvillerden Doğan Alacakları Teminen İpotek 159
I. İPOTEĞİN KAPSAMI 160
1. Bütünleyici Parçaları ve Eklentiler 160
2. Kira 160
3. Sigorta Tazminatı 160
İ. HAVA ARACI İPOTEĞİNDE DERECE SİSTEMİ 161
J. İPOTEĞİN DEVRİ 162
K. İPOTEKLİ ALACAKLININ HAKLARI 162
L. İPOTEĞİN SONA ERMESİ 163

3. BÖLÜM
HAVA TAŞIMA SÖZLEŞMESİ

I. GİRİŞ 165
II. TANIM 166
III. HUKUKİ NİTELİĞİ 167
IV. ÖZELLİKLERİ 168
A. TAM ÜÇÜNCÜ KİŞİ YARARINA SÖZLEŞME ÖZELLİĞİ 168
B. SÖZLEŞMENİN TARAFI OLMAYAN GÖNDERİLENİN BORÇLU HALİNE GELEBİLMESİ 170
C. KESİN SÜRELİ İŞLEM ÖZELLİĞİ 171

D. İLTİHAKİ – GENEL İŞLEM KOŞULU İÇEREN SÖZLEŞME ÖZELLİĞİ 172
E. RIZAİ SÖZLEŞME ÖZELLİĞİ 173
V. ŞEKLİ VE KURULMASI 174
VI. UNSURLARI 176
A. TAŞIMA TAAHHÜDÜ 176
1. Genel Olarak 176
2. Taşıma İşi 177
3. Hava Yoluyla 179
4. Kira ve Çarter Sözleşmeleri 181
a. Genel Olarak 181
b. Hangi TTK Hükümleri? 187
c. Yazılı Şekil Şartı 188
5. Taşımanın Konusu 189
a. Yolcu 189
(1) Genel Olarak 189
(2) Uçuşta Görevli Bulunmayan Taşıyıcının Diğer Personelinin Durumu 192
b. Bagaj 194
(1) Genel Olarak 194
(2) Taşıyıcının Sorumluluğu Yönünden Yapılan Ayırım 196
c. Eşya 199
d. Posta Taşımaları 202
B. ÜCRET 203
1. Genel Olarak 203
2. Şekli 207
3. Belirlenmesi 208
4. Borçlusu - Alacaklısı 209
5. Ücretsiz Taşımalar 211
6. Hatır Taşımaları 213
VII. TAŞIMA BELGELERİ 214
A. GİRİŞ 214
B. YOLCU BİLETİ 215

C. BAGAJ KUPONU 221
D. HAVA YÜK SENEDİ....226
1. İçeriği ve Kayıtlar....226
2. Hava Yük Senedinin Özellikleri 234
a. İspat Belgesi 234
b. Tesellüm Belgesi....235
c. Talimat Belgesi 235
d. Teşhis Senedi....235
e. Refakat Belgesi 236
f. Eşyaya Tasarruf Hakkı Veren Yetki Belgesi....236
3. Hava Yük Senedinin Düzenlenmesi....238
4. Nüshalar....241
5. Gönderenin Hava Yük Senedinin Düzenlenmesinden Doğan Sorumluluğu 242
6. Niteliği 246
7. Hava Yük Senedinin Karine Özelliği 248
a. Sözleşmenin Varlığı ve Sözleşme Şartları Hakkında....248
b. Yükün Teslim Alındığına Dair....251
c. Yük Hakkında Kayıtlara Dair....252
(1) Yükün Cinsi Hakkında Kayıtlar 253
(2) Yükün Niteliklerine İlişkin Kayıtlar....253
(a) Genel Olarak....253
(b) Karine Özelliği....255
VIII. MONTREAL VE VARŞOVA SÖZLEŞMESİ UYGULANMA ŞARTLARI 263
A. GİRİŞ....263
B. UYGULANMA ŞARTLARI....265
1. Bir Taşıma Sözleşmesinin Varlığı 266
2. Taşımanın Hava Aracı İle İcra Edilmesi....268
3. Yolcu, Bagaj ve Eşya Taşımalarına İlişkin Olması..269
4. Ücret....269
5. Uluslararası Taşıma Niteliğinde Olma 271
IX. HAVA TAŞIMA SÖZLEŞMESİNDE TARAFLAR....274

A. TAŞIYICI 274
1. Akit Taşıyıcı 279
2. Alt Taşıyıcı 282
3. Fiili Taşıyıcı 286
a. Genel Olarak 286
b. Hava Taşımaları Bakımından 290
c. MK Fiili Taşıyıcı Hükümleri v e Değerlendirilmesi 292
4. Mütevalli (Ardışık-Müteakip) Taşıyıcı 295
5. Kod Paylaşımı (*Codeshare*) 307
6. Taşıyıcının Adamları (Yardımcıları) 310
a. Giriş 310
b. Taşıyıcının Müstahdemleri – "Mahiyetinde Çalışanlar" 317
c. Taşımanın Yerine Getirilmesi için "Taşıyıcının (Hizmetlerinden) Yararlandığı/Kullandığı Kişiler" 319
B. YOLCU 321
C. GÖNDEREN/YÜKLETEN 322
D. İLGİLİLER 328
1. Eşya Sahipleri 328
2. Gönderilen 330

4. BÖLÜM
HAVA TAŞIMACILIĞINDA İŞLETEN KAVRAMI

I. GİRİŞ 335
II. İŞLETEN 336
A. TANIM VE UNSURLAR 336
B. SEFERLERİN KONTROLÜ UNSURU 337
C. MALİK OLMA UNSURU ARANMAZ 338
D. İŞLETEN SIFATI İLE İLGİLİ ÇEŞİTLİ HUSUSLAR 340
E. SORUMLULUĞU 341

1. Giriş 341
2. Hava Aracından Düşen Bir Kimse veya Şeyin Zarara Sebep Olması Halinde 342
3. Niteliği ve Özellikleri 344
a. Haksız Fiil Sorumluluğu 344
b. Kusursuz, Sınırsız ve Teminat Altına Alınmış Sorumluluk 344
c. Hangi Üçüncü Kişiler? 348
d. Hangi Zararlar? 349
4. Müteselsil Sorumluluk Halleri 353
a. Sivil Hava Aracının İşletenin Rızası Dışında Kullanılması 353
b. İki Veya Daha Fazla Sivil Hava Aracının Birlikte Zarar Vermeleri Hali 355
5. Sorumluluktan Kurtulma Halleri 355
6. Zarar 358
7. Dava 358
8. İşletenlerin Sorumluluk Sigortaları 359
III. HAVA ARAÇLARININ YERYÜZÜNDE SEBEP OLDUĞU ÜÇÜNCÜ KİŞİLERE İLİŞKİN ZARARLAR HAKKINDA ULUSLARARASI KONVANSİYONLAR 360
A. 1933 ROMA KONVANSİYONU 360
B. 1952 ROMA KONVANSİYONU 362
C. DEĞİŞİKLİK PROTOKOLÜ 364
D. 11 EYLÜL SALDIRILARI SONRASI GELİŞMELER 365

KAYNAKÇA 373

KAYNAKÇA

ADIGÜZEL, Burak, Karayoluyla Yapılan Taşımalarda Taşıyıcının Ziya ve Hasardan Doğan Sorumluluğu, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanuna Göre Genişletilmiş 2. Baskı, 2012,

ADIGÜZEL, Burak, Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda Fiili Taşıyıcı Kavramı ve Fiili Taşıyıcının Sorumluluğu, İÜHFM, C. LXXI, S. 2, s. 6 - 7 (Fiili Taşıyıcı).

AKÇURA KARAMAN, Tuba, Gemi ve Hava Aracı İpoteği ve Motorlu Taşıt Rehni (Taşınır İpoteği), Oniki Levha, 2. Baskı, İstanbul, Mayıs 2019.

AKINCI, Ziya, Karayoluyla Milletlerarası Eşya Taşımacılığı ve CMR, Ankara 1999.

AKİPEK, Jale G./AKINTÜRK, Turgut, Eşya Hukuku, 1. Basım, 2009.

AKKURT, Sinan Sami, Türk Sivil Havacılık Mevzuatı ve Uluslararası Konvansiyonlar Kapsamında Sivil Havayolu İle Yolcu Taşımacılığından Kaynaklanan Hukuki Sorumluluk, 1. Baskı, Ankara 2014.

AKSOY, Sami, Taşıma Hukukunda Fiili Taşıyıcı, İstanbul 2015.

AKŞİT AŞIK, Nuran, "Şirket Birleşmeleri ve Sivil Havacılık Sektöründeki Uygulamaları", Mevzuat Dergisi, Y. 11, S. 126, Haziran 2008.

ANTALYA, Gökhan, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.1, İstanbul 2012.

ARKAN, Sabih, Karada Yapılan Eşya Taşımalarında Taşıyıcının Sorumluluğu, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 1982,

ARKAN, Sabih, Taşıyıcının Ücret Hakkı, Prof. Dr. Fadıl Sur Anısına Armağan, Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları: 522, Ankara 1983 (s. 339 – 354) (Taşıyıcının Ücret Hakkı).

ARKAN, Sabih, Demiryoluyla Yapılan Eşya Taşımaları, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 1987, s. 65 (Demiryolu).

ARKAN, Sabih, CMR Hükümlerine Göre Yardımcıların Fiillerinden Doğan Sorumluluk, Pr. Dr. Yaşar Karayalçın'a 65. Yaş Armağanı, s. 320 (Yardımcılar).

ATABEK, Reşat, Eşya Taşıma Hukuku (Deniz Hukuku Hariç), İstanbul 1960.

ATAMER, Kerim, Gemi ve Uçak İpoteğinin Hukuksal Temelleri, 1. BASKI, XII Levha Yayınları, İstanbul, Temmuz 2012.

ATAMER, Kerim, 2002 Atina Sözleşmesi'nde ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nda Deniz Yoluyla Yolcu Taşıma Sözleşmesi, BATIDER, C. XXIV, S. 3, Haziran 2008 (Yolcu Taşıma Sözleşmesi).

ATAMER, Kerim, Deniz Ticareti Hukuku, C. II (Gemilerin Eşya Hukuku), Onikilevha, 1. Baskı, İstanbul, Haziran 2018, para. 524 (Gemilerin Eşya Hukuku).

BECKER, Herman, İsviçre Borçlar Kanunu Şerhi (Çev. A. Suat DURA), Yargıtay Yayınları No:24, Ankara 1993, s. 854.

BELBERZ, Hikmet, Nakil Sözleşmesi ve Nakliyecinin Sorumu, AÜHFD 1946, C.3, S. 2 – 4, (s. 387-402).

BİLSEL, Cemil, Milletlerarası Hava Hukuku, İstanbul Üniversitesi Yayınları No: 383, Devletler Hukuku Türk Enstitüsü Yayınları No: 6, İstanbul, 1948.

BİRİNCİ UZUN, Tuba, Uluslararası Hava Taşımalarında Taşıyıcının Sorumluluğu, Gözden geçirilmiş 2. Baskı, Ankara 2015.

BİRİNCİ UZUN, Tuba, 1999 Tarihli Montreal Konvansiyonu Bakımından Hava Sevk Fişinin İspat Gücü ve Hiç Veya Gereği Gibi Düzenlenmemesinin Hukuki Sonuçları, Prof.Dr. Hikmet Sami TÜRK'e Armağan, Turhan Kitapevi, Ankara 2017 (s. 117 – 150) (Hava Sevk Fişi).

BULUT, Gökay, Eurocontrol (Avrupa Seyrüsefer Emniyeti Teşkilatı) Bünyesinde Geliştirilen Tek Avrupa Hava Sahası Ve Benzeri Düzenlemelerin Ege Hava Sahası Sorunlarına Etkileri, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara 2012.

CLARKE, Malcolm, Contracts of Carriage By Air, 2nd. Edt., Llyod's List, London 2010.

CLARKE, Malcolm/ YATES, David, Contracts Of Carriage By Land and Air, 2nd. edt., Informa Law 2014.

ÇAĞA, Tahir, Hava Hukuku, C. I Genel Kısım, İstanbul Üniversitesi Yayınları No: 996, Hukuk Fakültesi No: 206, İstanbul, 1963.

ÇAĞA, Tahir, Birleşmiş Milletler Denizde Eşya Taşıma Konferansı 1978, BATIDER 1979, C. 10, S. 2, (Denizde Eşya Taşıma Konferansı).

ÇAĞA, Tahir/ KENDER, Rayegan, Deniz Ticareti Hukuku I, Giriş – Gemi – Donatan ve Kaptan, Gözden Geçirilmiş 16. Baskı, XII Levha, İstanbul Ekim 2010.

DIEDERIKS-VERSCHOOR, I.H.Ph., An Introduction To Air Law, 8th. Revised Edt., Kluwer Law International, Alphen aan den Rijn 2006.

EKŞİ, Nuray, "Taşınır Donanım Üzerindeki Uluslararası Teminatlar Hakkında Cape Town Konvansiyonu ve Bu Konvansiyona Ek Protokoller" İstanbul Hukuk Mecmuası, 78 (3), (s. 1387-1412).

ERDEM, Ercan, CMR Konvansiyonu ve 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Karayolu Taşıma Hukuku, Ankara 2013.

EREN, Fikret, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Hazırlanmış Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2012.

ERİŞ, Gönen, Açıklamalı – Gerekçeli - İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Taşıma Hukuku, Ankara 2015.

FRANKO, Nisim, Hatır Nakliyatı ve Hukuki Mahiyeti, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Yayın No: 259, Ankara.

GARNER, Ryan A., (Ed. in Chief), Blacks Law Dictionary, 9th Edt., WEST, 2009.

GEMİCİ, Eser/ YEŞİLLER, Mehmet "Hava Hukukunun Hukuk Düzeni İçerisindeki Yeri, Yapısı ve Özellikleri", Journal of Aviation, 2017, 1 (2).

GENÇTÜRK, Muharrem, Uluslararası Eşya Taşıma Hukuku (Genel Kavramlar - Gecikmeden Doğan Sorumluluk), İstanbul 2006.

GÖLCÜKLÜ, İlyas, Hava Hukuku, 1. Baskı, Onikilevha, İstanbul, 2018.

GÖLCÜKLÜ, İlyas, Montreal Sözleşmesi Uyarınca Taşıyıcının Uluslararası Yolcu Taşıma Sözleşmesinden Doğan Sorumluluğu, XII Levha, 1. Baskı, İstanbul Eylül 2015, s. 42 (Sorumluluk).

GÖKNİL, Mazhar Nedim, Hava Hukuku, İstanbul Üniversitesi Yayınları No: 484, Hukuk Fakültesi No: 107, İstanbul, 1951.

GÜNAY, Barış, Hazırlık Çalışmaları Işığında Lahey/Visby Kuralları (Roterdam Kuralları İle Karşılaştırmalı Olarak), Ankara 2013.

GÜNEL, Reşat Volkan, Uluslararası Havacılık Hukuku, BETA, 1. Bası, Eylül 2010 İstanbul.

Hava Yoluyla Uluslararası Taşımacılığa İlişkin Belirli Kuralların Birleştirilmesine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ile Dışişleri Komisyonları Raporları (1/1142) Dönem: 22, Yasama Yılı: 4, TBMM (S. Sayısı: 1087) (MK Gerekçe).

KALPSÜZ, Turgut, Gemi Rehni, Genişletilmiş Beşinci Baskı, Turhan Kitapevi, Ankara 2004.

KANER, İnci, Hava Hukuku (Hususi Kısım), Gözden geçirilmiş 2. Bası, İstanbul 2004.

KARA, Hacı, Rotterdam Kuralları'na Göre Taşıyanın Ziya, Hasar veya Gecikmeden Kaynaklanan Zararlardan Sorumluluğu, İstanbul 2014.

KARAN, Hakan, Law On International Carriage Of Goods, 3rd edt., Ankara 2013.

KARAN, Hakan, Karayolunda Uluslararası Eşya Taşıma Sözleşmesi Hakkında Konvansiyon CMR Şerhi, Ankara 2011 (Şerh).

KIRCA, İsmail, Havayolu İle Yapılan Eşya Taşımaları Dolayısıyla Düzenlenen Hava Yük Senedinin Hukuki Niteliği ve İspat Fonksiyonu, BATIDER, 1990, C. XV, S. 3, s. 90, dpn.3 (s. 89-104).

KIRMAN, Ahmet, Hava Yoluyla Yapılan Uluslararası Yolcu Taşımalarında Taşıyıcının Sorumluluğu, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Yayın No: 237, Ankara.

KOLLER, Ingo, Transportrecht Kommentar zu Spedition Gütertransport und Lagergeschaft, 9. völlig neu bearbeitete Auflage, C.H. Beck München 2016.

KURT, Ekrem, "Hava Aracı Üzerindeki Ayni Hakların TSHK'da Düzenleniş Biçiminin Değerlendirilmesi", Havva KARAGÖZ/Kazım Sedat SİRMEN/Bilge ERSON ASAR (Editörler), Sivil Havacılık Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu, MEF Üniversites, 22 Şubat 2018, Onikilevha, (s. 211 – 238).

LARSEN, Paul B./ SWEENEY, Joseph C./GILLICK, John E., Aviation Law Cases, Laws and Related Sources, Martinus Nijhoff Publishers, 2nd. Edt. Leiden-Boston 2012.

LELOUDAS, George, Risk and Liability In Air Law, Informa Law, London 2009.

MANKIEWICZ, Rene H., The 1971 Protocal of Gautemala City to Further Amend the 1929 Warsaw Convention, Journal of Air Law and Commerce, Vol. 38, Issue: 4, 1972 (s. 519 – 545).

MİSİLİ, Sinan, 'Karayoluyla Yapılan Eşya Taşımalarında Taşımanın Üstlenilmesi ve Eşya Kavramı', TFM, 2019; 5 (1).

MİSİLİ, Sinan, 'Yeni Türk Ticaret Kanunu ve 1998 Alman Taşıma Hukuku Reformu Işığında, Forvarder Sözleşmesinin Hukuki Niteliği, Özellikleri ve Forvarder Teriminin Karşılığı', İÜHFM, S. 2, C. LXXIII, 2015 (Forvarder).

MOROĞLU, Erdoğan / KENDİGELEN, Abuzer, İçtihatlı – Notlu Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat, Güncelleştirilmiş 10. Bası, İstanbul 2014.

ORBAY ORTAÇ, Nurdan, Havayolu İle Taşınan Yolcuların Ölümünden veya Bedensel Bütünlüğünün İhlalinden Doğan Akdi Sorumluluk, Ankara 2014.

ÖNEN, Mesut, Yabancı Hava Gemileri Tarafından Yeryüzünde Üçüncü Şahıslara Verilen Zararlar Hakkında 7 Ekim 1952 Tarihli Roma Konvansiyonu, İstanbul Üniversitesi Yayın No: 3159, Siyasal Bilimler Fakültesi Yayın No:9, İstanbul 1983.

ÖZDEMİR, Atalay, Hava Taşıyıcısının Bagaj ve Yükün Kaybı, Hasarı ve Gecikmesinden Doğan Zararlar Nedeniyle Sorumluluğu, Sanem Matbaacılık, Ankara 1992.

ÖZTÜRK, Yaşar, Hava Hukuku I; Samsun 2010.

PASCHKE, Marian/ FURNELL, Winfried, Transportrecht, C.H. Beck München 2011.

SÖZER, Bülent, Türk Hukukunda ve Uluslararası Hukukta Havayoluyla Yük Taşıma Sözleşmesi, Genişletilmiş 2. Bası, İstanbul 2009.

SÖZER, Bülent, Türk Sivil Havacılık Kanunu'nun Hükümlerine Göre Taşıyanın ve İşletenin Sorumluluğu, BATIDER, C. XII, S. 4, Aralık 1984 (s. 3 – 86) (Sorumluluk).

SÖZER, Bülent, Türk Sivil Havacılık Kanunu'na İlişkin Bazı Hükümlerin Değerlendirilmesi, BATIDER, C. XII, S. 2 - 3, Aralık 1984, s. 88 (s. 3 – 86) (Bazı Hükümlerin Değerlendirilmesi).

TANDOĞAN, Haluk, Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, C. II, 1989 Yılı Dördüncü Tıpkı Basım'dan Beşinci Tıpkı Basım, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2010.

Taşınır Donanım Üzerindeki UluslararasıTeminatlar Hakkında Sözleşme ve Bu Sözleşmeye İlişkin Hava Aracı Donanımına Özgü Konulara Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Dışişleri Komisyonu Raporu (1/904), Dönem: 23, Yasama Yılı: 5, TBMM, (S. Sayısı: 622) (Rapor Gerekçe).

TEK, Gülen Sinem, Ulaşım Araçlarının İpoteği, XII Levha, 1. Baskı, İstanbul, Aralık 2012.

TEKİNAY, Selahattin/AKMAN, Sermet/ BURCUOĞLU, Haluk/ ALTOP, Atilla, Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 1993.

TEKİL, Fehiman, Deniz Hukuku, 6. Bası, İstanbul 2001.

TÜZÜN, Necat, Kara ve Hava Taşıma Hukuku, Ankara 1968.

ÜLGEN, Hüseyin, Hava Taşıma Sözleşmesi, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, İstanbul 1987.

ÜLGEN, Hüseyin, "Hava Taşımaları ve Uygulanacak Hükümler", İBD., C. 58, S. 10-11-12, 1984 (Uygulanacak Hükümler).

ÜLGEN, Hüseyin, "Türk Sivil Havacılık Kanunun Havayolu İle Taşımalar Bakımından Öngördüğü Yeni Düzenleme", İBD., S.1/3, 1985, s. 7 (s. 5 – 23) (Yeni Düzenleme).

ÜLGEN, Hüseyin, Uluslararası Taşımacılık ve Hukuki Sorunları, İTO Yayın No: 1988 - 27, İstanbul 1988, s. 4 (Uluslararası Taşımacılık).

YAVUZ, Cevdet, Türk-İsviçre ve Fransız Hukuklarında Dolaylı Temsil, İstanbul 1983, s. 131.

YAZICIOĞLU, Emine, Hamburg Kurallarına Göre Taşıyanın Sorumluluğu(Lahey/Visby Kuralları ile Karşılaştırmalı Olarak, İstanbul 2000.

YEŞİLOVA, Ecehan, Taşıyıcının CMR Hükümlerine Göre Yardımcı Şahıslarının ve Müteakip Taşıyıcıların Eylemlerinden Doğan Sorumluluğu (CMR m. 3, m. 34), 1. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara 2004.

ZEYNELOĞLU, Ahmet, Taşıma Hukuku (Kara, Deniz, Hava Taşımacılığı ve Taşıma Sigortası, İlgili Mevzuat, Uluslararası Anlaşmalar, Yargıtay Kararları), Ankara 1993.

HAVAYOLLARINDA

KURUMSAL YÖNETİM VE BAĞIMSIZ DENETİM

PROF.DR.KIYMET ÇALIYURT

*"Söz konusu çalışma **TRAKYA ÜNİVERSİTESİ Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi** tarafından 2012/52 numaralı proje konusu ile ilgili olup, ilgili birimce desteklenmiştir."*

*"This work is supported by the **Scientific Research Project Fund of TRAKYA ÜNİVERSİTESİ** under the project number 2012/52"*

YAZAR HAKKINDA

Kıymet Tunca Çalıyurt, 1969 yılında İstanbul' da doğdu. İlköğretim eğitimini Beşiktaş' ta bulunan Turgut Reis İlköğretim Okulu' nda tamamladı. 1980 -1986 yılları arasında Beşiktaş Atatürk Lisesi' nde orta ve lise eğitimini aldı. 1986 yılında Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü' nde lisans eğitimine başladı. Üniversite ve Yüksek Lisans eğitimi sırasında 1989-1995 yılları arasında Havaş Havalanları Yer Hizmetleri A.Ş.' de ve Singapur Havayolları' nda Yer Hizmetleri ve Finans Elemanı olarak çalıştı. Bu esnada Türkiye ve yurtdışında; ticketing, yer hizmetleri, yolcu memnuniyeti, bomba ihbarı, kriz yönetimi, kargo, kayıp bagaj konularında pek çok eğitime ve sertifika programına katıldı. 2001 yılı yaz döneminde Concordia Universitesi Sivil Havacılık Enstitüsü' nde misafir araştırmacı olarak bulundu. Türk Hava Yolları Ticketing kursuna katılarak sertifika aldı.

Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı' ndaki yüksek lisans eğitimini ***"Havayolu Acentaları ve Muhasebe İşlemleri"*** *başlıklı tezi ile tamamladı. Horwath Denetim' de stajyer denetçi olarak mali müşavirlik stajını tamamlayan Doç.Dr.Çalıyurt, 2000 yılında Mali Müşavir oldu, 2002 yılında aynı enstitüde Muhasebe ve Finansman alanında doktora eğitimini tamamladı.*

1999 yılında Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı' nda öğretim görevlisi olarak başladığı akademik kariyerine, 2002 yılında Yardımcı Doçent, 2007 yılında Muhasebe - Finans alanında doçent ünvanı alarak devam etti. 2003 yılında "Havayollarında Özelleştirme ve Faaliyet Birleşmelerinin Rekabete Etkisi" başlıklı Bilimsel Araştırma Projesini tamamladı.

2004 yılında Uluslararası Yolsuzluk İnceleme ünvanı alan Doç.Dr.Çalıyurt' un yurtdışında basılan kitapları aşağıdaki gibidir;

** **Emerging Fraud: Cases from Emerging Economies** (Yayınevi: Springer, Sam Idowu ile ortak editörlük)*

** **Globalisation and Social Responsibility** (Yayınevi: Cambridge Scholars Press, David Crowther ile ortak editörlük)*

** **Otel İşletmelerinde Muhasebe ve Muhasebe Bilgi Sistemi** (Yayınevi: Ekin, İlknur Eskin ile ortak yazarlık)*

*2009 yılında kurulan **Uluslararası Kurumsal Yönetim Yolsuzluk Etik ve Sosyal Sorumluluk Grubu'** nun kurucu başkanlığını yapan Doç.Dr.Çalıyurt, grup ile beraber düzenli olarak her yıl uluslararası, ulusal ve uluslararası öğrenci konferansı düzenleyerek muhasebe ve finans akademisyenlerini biraraya getirmektedir.*

*2012 yılında **Uluslararası Sürdürülebilir Havayolu Yönetimi Grubu'** nu kuran Doç.Dr.Çalıyurt, grubun uluslararası konferansının da başkanlığını yapmaktadır.*

www.airlinemanagement.org

Doç.Dr.Çalıyurt, evli ve bir erkek çocuk annesidir.

HAVAYOLLARINDA

KURUMSAL YÖNETİM VE BAĞIMSIZ DENETİM

PROF.DR.KIYMET ÇALIYURT

2. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-605-5187-24-8

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Vildan TATLI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

"Havacılık sektörü
başka sektörlere benzemeyen
bir oyundur."

Dr.Cheong Choon Kong, CEO – Singapur Havayolları

ÖNSÖZ

Hayatta iki tür insan vardır. Yönetenler ve Yönetilenler...

Yöneten grubunda olmak için Yönetim Bilimleri eğitimi alma şansını bulan herkes gayet iyi bilir ki; yapılan işin "denetimi" konusunda ünvan sahibi olmak için öncelikle "uzmanlaşmak", "tecrübe kazanmak", "problemleri önceden görme yeteneğine sahip olmak", "yüksek motivasyona sahip olmak", " yetkin ve sertifikalı" olmak gerekir.

Havacılık sektöründe çalışmak bütün bunların toplamından daha çok özelliği gerektirir. Enerjik olmak, saat mefhumu olmadan çalışmak, yeniliklere açık olmak, uluslararası çalışma ortamında mürettabatı-yolcuyu-istasyon müdürünü dini ile, dili ile, gelenekleri ile kabullenmek, uluslararası hukuka karşı saygılı ve bilgili olmak, özellikle çalışılan havayolunun uçtuğu ülkelerle ilgili genel kültüre sahip olmak … Havacılık sektörü, herbiri aslında farkında olmadan Türkiye' nin turizm elçileri olan neferlerden oluşan, muhteşem bir sektördür. Bir tutkudur, bu sektörde çalışan herkes çok iyi bilir ki ***UÇAĞIN GAZINI YUTAN BU SEKTÖRDEN AYRILAMAZ, AYRILSA DA BİR ŞEKİLDE GERİ DÖNER…***

Havacılık sektörü diğer sektörlerle karşılaştırıldığında insan hayatı ile direkt ilişkili olan, ülke prestijinin korunması-yüceltilmesi veya yokedilmesinin saniyeler içinde mümkün olduğu, 24 saat süresiz bilgi ve hesap verme zorunluluğunun olduğu, uluslararası hukuka bağlılığın şart olduğu, diğer ülkelerde yaşanan en ufak ekonomik-sosyal-kültürel gelişim ve değişimlerden hemen etkilenen; zor, meşakkatli bir o kadar da zevkle çalışılan bir sektördür. Havacılık sektörü, Ulu Önderimiz Atatürk' ün ***"İstikbal göklerdedir"*** *sözünü hakedercesine Türkiye' nin önünde inanılmaz bir fırsat sektör olarak durmaktadır. Ancak ve ancak uluslararası işletmecilik kurallarını uyguladığımız ve hesapverebilir havayolu işletmelerine sahip olduğumuz sürece... Bu kapsamda bu kitap sektör ile ilgili olanlara; havayolunda kurumsallık ve bağımsız denetim açısından güncel gelişmeleri özetlemek, genel bir bakış ve öngörü kazandırmak amacı ile yazılmıştır.*

Sevgisi, ilgisi ve desteği ile "başarmamı sağlayan" sevgili eşim Prof.Dr.Okan Çalıyurt' a ve yaşam sevincimiz Batu' ya, kitabın yazımı aşamasındaki sabırlarından dolayı teşekkür ederim.

Kitabın fikir aşamasından yazım aşamasına geçmesindeki pozitif desteklerinden dolayı Deloitte Denetim ortaklarından havacılık sektörü uzmanı Berkman Özata' ya da ayrıca teşekkürlerimi sunarım.

Prof.Dr.Kıymet Tunca Çalıyurt

Eylül 2021

KISALTMALAR

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

AICPA: (American Institute of Certified Public Accountants) Amerikan Mali Müşavirler Odası

ASM: (Available Seat Miles) Uygun Koltuk Mili

CAB: *(Civil Aeronautics Board*) *Sivil Havacılık Kurulu*

CASM: (Cost Per Available Seat Miles)Her Mil Başına Mevcut Koltuk Maliyeti

CFE: (Certified Fraud Examiners) Uluslararası Yolsuzluk İnceleme Uzmanı

DHMİ: Devlet Havalimanları İşletmesi

FFP: (Frequent Flyer Passenger) Sık Uçan Yolcu Programı

IAAIA: (International Association of Airline Internal Auditors) Uluslararası Havayolu İç Denetçiler Birliği

IATA: (International Air Transport Association) Uluslararasu Hava Taşımacılığı Birliği

ICAO: (International Civil Aviation Organization) Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı

ICS: *(IATA Clearing Services) Uluslararası Takas Hizmetleri*

IFAC: (International Federation of Accountants) Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu

IFRIC: Standart Yorumlama Komitesi

İMKB: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası

LUST: (Leaking Underground Storage Tank) Yeraltı Depolama Tank Yakıt Vergisi

PCAOB: (Public Company Accounting Oversight Board) Kamu Gözetim Kurulu

RPM: (Revenue Passenger Miles) Mil Başına Gelir

UMS: Uluslararası Muhasebe Standartları

UFRS: Uluslararası Finansal Raporlama Standartları

SIC: (Standing Interpretation Committee) Standard Yorumlama Komitesi

SOX: Sarbanes Oxley Yasası 2002

SPK: Sermaye Piyasası Kurulu

TMUD: Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği

TÜRMOB: Türkiye Serbest Muhasebesi Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM:
HAVACILIK SEKTÖRÜ & KURUMSAL YÖNETİM

1.1. DÜNYADA HAVACILIĞIN GELİŞİMİ, TÜRKİYE' DEN GÜNCEL BİLGİLER ve DENETÇİNİN BİLMESİ GEREKEN HAVACILIK SEKTÖRÜ ÖZELLİKLERİ 7
1.1.1. Dünyada Havacılığın Gelişimi ve Türkiye' den Güncel Bilgiler 7
1.1.2. Denetçinin Bilmesi Gereken Havacılık Sektörü Özellikleri 16
1.1.2.1. Havayolları ve Sermaye Yapısı, Piyasa Özellikleri 18
1.1.2.2. Havayolları ve Yakıt Maliyetleri 20
1.1.2.3. Havayolları ve Vergiler 21
1.1.2.4. Havayollarında Tamir ve Bakım: 23
1.1.2.5. Havayolları ve Sendikalaşma 23
1.1.2.6.Havayolları ve Dağıtım Kanalları 24
1.1.2.7.Havayollarında Sigorta 24
1.1.2.8.Havayollarında Değerleme 25
1.1.2.9. Havayolu Riskleri 26
1.1.2.10.Havayolları ve Rutlar, Slotlar and Kapılar: 27
1.1.2.11.Havayolları ve Yer Hizmetleri Servisleri: 27
1.1.2.12.Havayolları ve Uçak Kiralamaları ve Faizleri 28
1.1.2.13. Havayolları ve Değer Düşüklüğü Hesaplamaları 29
1.2. HAVAYOLLARINDA KURUMSAL YÖNETİM: YÖNETİM ve DENETİM KURULU 32
1.2.1.Kurumsal Yönetim 32
1.2.2.Yönetim Kurulu 48
1.2.2.1.Yeni TTK Ve Yönetim Kurulları 49
1.2.2.2. Yönetim Kurulları Uygulamaları ile İlgili Araştırmalar 55
1.2.3.Denetim Kurulu 57
1.2.3.1.Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Denetleme 57
1.2.3.2.Denetim Kurulları ile İlgili Araştırmalar 64
1.3. HAVAYOLLARINDA KURUMSAL YÖNETİM, MUHASEBE VE DENETİM AÇISINDAN ÖNEMLİ KURUMLAR 72
1.3.1. Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu(IFAC) 72
1.3.2. Türkiye Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ve Amerikan Kamu Gözetim Kurulu (PCAOB) 73

1.3.3.Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü(ICAO) 76
1.3.4. Uluslararası Havayolu Taşıyıcıları Birliği (IATA) 77
1.3.5. Uluslararası Havayolu İç Denetçiler Birliği (IAAIA) 77
1.3.6. Sermaye Piyasası Kurumu (SPK) 77
1.3.7. Maliye Bakanlığı 81

İKİNCİ BÖLÜM:
BAĞIMSIZ DENETİME

GENEL BAKIŞ 83
2.1. BAĞIMSIZ DENETİMİN AMACI, TANIMI VE ÖNEMİ 83
2.2.BAĞIMSIZ DENETİMİN UNSURLARI, İŞLEVLERİ VE ÖZELLİKLERİ 85
2.3. BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞLARININ YETKİLENDİRİLMELERİNE, YÖNETİCİ VE BAĞIMSIZ DENETÇİLERİNE İLİŞKİN ESASLAR 86
2.4.BAĞIMSIZ DENETÇİNİN VE BAĞIMSIZ DENETİM KURUMLARININ ÖZELLİKLERİ 88
2.5. BAĞIMSIZ DENETİM VE GENEL KABUL GÖRMÜŞ DENETİM STANDARTLARI (GAAS) 92
2.6.BAĞIMSIZ DENETİM SÜRECİ VE ULUSLARARASI DENETİM STANDARTLARI (ISAs) 93
2.6.1. UDS 200 Finansal Tablo Denetiminin Yürütülmesindeki Genel İlkeler ve Amaç 93
2.6.2. UDS 210 Denetim Sözleşmesi 94
2.6.3. UDS 220 Geçmiş Finansal Bilgilerin Denetiminde Kalite Kontrol 95
2.6.4. UDS 230 Denetimde Belgelendirme 95
2.6.5. UDS 240 Finansal Tablo Denetimlerinde Yolsuzluk ve Hileye İlişkin Denetçi Sorumluluğu 97
2.6.6. UDS 250 Finansal Tabloların Denetiminde Kanun ve İkincil Yasal Düzenlemelerin Dikkate Alınması 99
2.6.7. UDS 260 Denetimle İlgili Hususların Yönetim İle Görüşülmesi 102
2.7. TÜRKİYE' DE HALKA AÇIK ŞİRKETLERDE BAĞIMSIZ DENETİM VE KAMU GÖZETİMİ, MUHASEBE VE DENETİM STANDARTLARI KURUMUNUN TEŞKİLAT VE GÖREVLERİ HAKKINDA DÜZENLEME 106
2.7.1. Halka Açıklık – Halka Arz 106
2.7.2. Kamu Gözetimi, Muhasebe Ve Denetim Standartları Kurumu' nun, Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname 107
2.7.3. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ve Ticari Şirketlerde Denetim 112

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM:
HAVAYOLLARINDA MUHASEBE DENETİMİ VE BAĞIMSIZ DENETİM ÖRNEĞİ

3.1. HAVAYOLLARINDA MUHASEBE VE DENETÇİ AÇISINDAN SEKTÖRE ÖZEL KONULAR 121
3.1.1. Gelir Tanımı 127
3.1.2. Sık Uçan Yolcu Programı 128
3.1.3. Havayollarında Finansal Tablo Denetiminde Yolsuzluğun Kapsama Alınması 129
3.1.4. Havayollarında Denetim ve Havayollarına Özgü Finansal Rasyolar 134
3.1.5. Havayolu Birleşmeleri 137
3.2. Havayollarında Gelir ve Giderlerinin Sınıflandırılması 137
3.2.1. Havayollarında Giderlerin Sınıflandırılması 137
3.2.2. Havayollarında Gelirlerin Sınıflandırılması 139
3.3. HAVAYOLU BAĞIMSIZ DENETİM SÜREÇ TABLOLARI VE KONTROL LİSTELERİ ÖRNEKLERİ 143
3.3.1. Acenta, İşletme ve Satışları Denetim Süreci 145
3.3.2. Kargo Gelirlerinin Tanımlanması ve Faturalaması Süreci Denetimi 146
3.3.3. Sık Uçan Yolcu Borçları ve Ertelenmiş Gelir Süreci Denetimi 147
3.3.4. Yakıt Alımı, Kullanımı ve Envanteri Süreci Denetimi 148
3.3.5. Interline Muhasebesi Süreci Denetimi 149
3.3.6. Karşılaştırılamayan Kullanımların Araştırılması Süreci Denetimi 150
3.3.7. Geri Ödemeler ve Kur Değişiklikleri Denetim Süreci 151
3.3.8. Gelir Tanımlanması / Satışların Kullanım Karşılaştırılması Denetimi Süreci 152
3.3.9. Hava Trafik Yükümlülükleri ve Ertelenmiş Gelirler Denetim Süreci 153
3.3.10. Uçak Kiralamalar ve İlgili Faiz İle İlgili Denetim Süreci 154
3.3.11. Değer Düşüklüğü İçin Varlıkların Değerlenmesi 155
3.3.12. Kapasite Alım Anlaşmaları Denetim Süreci 156
3.4. HAVAYOLU BAĞIMSIZ DENETİMİNE ÖRNEK FİNANSAL TABLOLAR VE BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU 157
3.4.1. Örnek Finansal Tablolar 157
3.4.2. Örnek Bağımsız Denetim Raporu 168

KAYNAKLAR 171

Havacılık Terimleri Sözlüğü 179

KAYNAKLAR

Kitap, Süreli Yayın, Raporlar ve Tezler

Akbulak, S., Akbulak, Y. (2004). Sermaye Piyasası Araçları Ve Halka Açık Anonim Şirketler, 1. Baskı, *Beta Yayıncılık*, İstanbul.

American Institute of Certified Public Accountants. (2011). *Audit & Accounting Guide: Airlines,* New York.

Apak, Sudi. (1995). *Sermaye Piyasaları ve Borsa,* İstanbul.

Arslanertik, B.E, Gümüş, Y. (2012). The Comparision of Accounting Standards and Turkish Tax Procedure Law: An Income Statement Application, *Muhasebe ve Bilim Dünyası Dergisi, Cilt:14, Sayı: Eylül.*

Bachman, Justin. (2012). *Uç, Değiştir ve Tasarruf Et*, Bloomberg Businessweek, Sayı: 1-7 Temmuz.

Baiada, R.M. (2007). *The Network Airline Production Problem,* ATH Group INC.,

Bayrı, O.(2010). *Tekdüzen Muhasebe Sistemine ve Türkiye Muhasebe-Finansal Raporlama Standartlarına Göre Bilançonun Biçimsel Yapısı, Kapsamı ve İçeriğinin Karşılaştırmalı Analizi,* Mali Çözüm Dergisi 98,91-96.

Bazargan, M. (2010). *Airline Operations and Scheduling*, 2.Edition, Ashgate, United Kingdom.

Battal, Ü. (2006). *Havayolu Ekonomisi,* Yayınlanmamış Ders Notları, Anadolu Üniversitesi Sivil Havacılık Yüksek Okulu, Eskişehir.

Brealey, A.Richard; Myers, Stewart, C.; Marcus Alan J. (2005). *İşletme Finansının Temelleri.* McGraw Hill. Çeviren: Ünal Bozkurt, Türkan Arıkan, Hatice Doğukanlı, Literatür Yayıncılık.

Brundlant Report, (1987). Oxford University Report.

Çalgan, E., Menteşe, E., Işıloğlu, F., Toroslu, V., Özcan, M., Kanpak,

N.G. (2008). *Muhasebe Denetimi*, İSMMMO Yayınları, Yayın No:113, İstanbul.

Çalıyurt, Kıymet. (1994). *Havayolu Acentaları ve Muhasebe İşlemleri,* Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çalıyurt, Kıymet. (2012). *Reporting Fraud Using the Fraud-Free Company Model: A Case for the SMEs in Emerging Fraud?,* Emerging Fraud: Fraud Cases From Emerging Economies, Editörs: Kıymet Çalıyurt ve Sam Idowu, Springer, Heidelberg.

Çıtak, Nermin (2012). *A Critical Analysis of the Effects of Measurements on International Company Scandals: The Fraud Act,* Emerging Fraud, Editörs: Kıymet Çalıyurt ve Sam Idowu, Springer, Heidelberg.

Dalğar, Hüseyin (2012). *İşletmelerin Muhasebe Departmanlarının Hata ve Hileleri Önlemeye Yönelik İç Kontrol Sisteminin Oluşturulması: Bir Vaka Çalışması,* Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 129-155.

Dalkılıç, A. F. (2008). *Mesleki Yargı Sürecinin Muhasebe Standartları Kapsamında İncelenmesi,* Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Dergisi. Cilt: 10, Sayı: 3.

Dauber, Nick A.; Qureshi, Anique Ahmed; Levine, March H.; Siegel, Joel G. (2008). *The Complete Guide to Auditing Standards and Other Professional Standards for Accountants, Wiley.*

Demirağ, İstemi.(2005). *Corporate Social Responsibility, Accountability and Governance: Global Perspective,* Greenleaf, Sheffield.

Demirkan, Şefika. (1998). *Türkiye' de Bağımsız Dış Denetimin Vergi Gelirlerinin Arttırılmasında Etkinliği, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.*

Domaniç, H. (1978). *Anonim Şirketler,* İstanbul.

Dönmez, A.; BERBEROĞLU; B.; Ersoy, A. (2005). *ABD Genel Kabul Görmüş Denetim Standartları-AB Sekizinci Yönergesi ve Uluslararası Denetim Standartlarıyla Karşılaştırılması*, Akdeniz İ.İ.B.F Dergisi, (9).

Erkan, Mehmet; Elitaş, Cemal; Ceran, Yunus. (2010). *Dönemsonu Muhasebe İşlemleri (TMS/TFRS Uyumlu, Gözden Geçirilmiş 2.Baskı,* Ekin Yayınları, Bursa.

Ekinci, Yalçın. (2011). *Türk Sivil Havacılık Sektörü ve TH A.O.' nun Sektördeki Yeri: THY Üzerine Oran Analizi Uygulaması,* Yüksek Lisans Bitirme Projesi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme A.B.D., Isparta.

Farrell QC, Simon; Yeo, Nicholas; Ladenburg, Guy. (2007). Blackstone' s Guide to The Fraud Act 2006, Oxford.

Gerede, Ender (2002). *Havayolu Taşımacılığında Kürsellşeme ve Havayolu İşbirlikleri THY AO' da Bir Uygulama,* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Güredin, E. (2007). *Denetim ve Güvence Hizmetleri: SMMM' lere ve YMM' lere Yönelik İlkeler ve Teknikler,* Arıkan Yayınları, İstanbul.

Gök, Ali (2012). *Sivil Havayolu Taşımacılığı Sektöründe İş Modelleri Ve Türkiye'de Uygulanabilirliğine İlişkin Model Önerisi,* Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Gönül, Ayşenur; Eroğlu, Zeyney Ada. (1999). *Etkin Banakacılık Denetiminde Temel prensipler ve Türkiye ve Diğer Ülke Uygulamaları,* Devlet Planlama Teşkilatı Yayını, Ankara Mart.

Hamilton, Scott J. (2011). *Practical Aviation Law,* 5. Baskı, Aviation Supplies & Academics, Inc., Newcastle.

Hill Nancy T., Mcenroe, J.E., Stevens, K.T. (2005) *"Auditors' Reactions to Sarbanes – Oxley and PCAOB",* Special Auditing Issue/The CPA Journal, November.

Küçüksözen, Cemal; Sayar A.R.Zafer. (2002). *Sermaye Piyasassında Bağımsız Denetim Raporlama Standartları,* Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, Şubat.

Marianne L.James. (2005). *Accounting Students Perceptions of the Sarbanes-Oxley 2002,* California State University, Los Angeles, CA, 90032-8121.

Niehues, A., Hasson, T., Hauser, R., Mostajo, M. ve Richter, J. (2001). *Punctuality: How Airlines Can Improve On-Time Performance,* Booz Allen and Hamilton.

Rasmussen, Mogens. (2011). *International Double Taxation,* Wolters Kluwer Law & Business, Netherlands.

Organization for Economic Cooperation and Developement (1998). *OECD Principles of Corporate Governance,* Paris.

Oum, H.; Park J.; Zhang, A.(2000). *Globalization and Strategic Alliances: The Case The Airline Industry,* Pergamon Press, Preface, 2000.

Pryke, R. (1987). *Compatition Among International Airlines,* Trade Policy Research Center, 54, 1987.

Roganis, R. (2006). *The Airline Business*, 2.Baskı, Routledge, New York.

Rapajic, Jasenka (2009), *Beyond Airline Distruption*, Ashgate, England.

Rezaee, Z. (2010). *Board Subcommittees for Corporate Governance,* Corporate Governance: A Synthesis of Theory, Research and Practice, Kolb Series in Finance, Eds. Kent Baker and Ronald Anderson, New Jersey.

Sancak, E. İbrahim. (1999). *"Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşunun Halka Açılma Olanakları",* (22.06.2011)

Saltoğlu, M. (2005). *Uluslararası Finansal Raporlamanın Geleceğine Yön Veren Gelişmeler*, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi.

Savaş, Ş., Onur, Z.J. ve Ağca, Z. (2008). *Muhasebe Denetimi.* İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Yayın No. 113, İstanbul.

Sayar, A.R.Z. (2003). *Bankaların Halka Açılması ve Banka Yatırımcılarının Korunması,* SPK Yayınları, Ankara.

Sevilengül, O.(2005) . *Genel Muhasebe*. (12.Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü. (2012). *2012 Yılı Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporu,* Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, Ankara.

Stiglitz, J.E., *Dünyanın En Parlak 10 Yılının Hikayesi 90'ların Yükselisj,* CSA Global Yayın Ajans, İstanbul, 2004.

Sunar, Osman Nuri Sunar (2008). *Avrupa Birliğine Katılım Sürecinde Havayolu ve Havacılık İşletmelerinde İnsan Kaynaklarının Eğitimi ve Geliştirilmesine Yönelik Standartların Analizi*, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.

Tasnadi, Z. (1997). *The Theory of Contestability and Airline Deregulation: A Survey,* Master Thesis of Social Sciences of the Middle East Technical University, Ankara.

Tuğlu, Ali ve Atila, Özkan. (2007). *Finansal Kiralama Kanunu ve Vergi Kanunlarına Göre Finansal Kiralama İşlemleri,* Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2.Baskı, Yaklaşım Yayınları, Ankara.

Tunca, Kıymet. (1994). *Havayolu Acentaları ve Muhasebe İşlemleri,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı, İstanbul

Türker, M. (2005). *Finansal Muhasebede Uluslararası Standartlar,* Yaklaşım Dergisi. 13 (148), s.40-46.

TÜRMOB, *Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları*, çeviri, 2005.

Ulusoy, Yasin. (2007). *Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Bağımsız Denetim,* Seçkin Kitabevi, İstanbul.

United States Government Accountability Office (GAO). (2006). *Airline Deregulation Washington DC*, Aktaran: Ali Gök; Sivil Havayolu Taşımacılığı Sektöründe İş Modelleri Ve Türkiye' de Uygulanabilirliğine İlişkin Model Önerisi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012, İzmir.

Usul, Hayrettin; Kahraman, Kadir; Bekçi, İsmail. (2002). *Denetim Raporunun Bireysel Yatırımcı Kararına Etkileri,* Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, Cilt:4, Aralık 2002.

Williams, G. (1994). *Aims, Expectations of Airline Deregulations, The Airline Industry and the Impact of Deregulation,* Aldershot, Hants, England : Avebury Aviation ; Brookfield, Vt., USA : Ashgate Pub. Co.

Vasigh, Bijan, Fleming Ken, Mackay Liam (2010). *Foundations of Airline Finance, Methodology and Practice,* Ashgate, Surrey

Yıldız, Fehmi ve Çalıyurt, Kıymet. (2003). *Havayollarında Özelleştirme ve Faaliyet Birleşmelerinin Rekabete Etkisi.* Yayınlanmamış Trakya Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi No. 359, Mart, Edirne.

Yıldız, Murat (2011). *2010 Yılı Gelir Vergisi Beyanname Düzenleme Rehberi,* Ankara Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası, Ankara.

Kanun ve Hukuksal Düzenlemeler

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Kanun No.: 2709, Kabul Tarihi: 7.11.1982

Resmi Gazete No: 28395, Ticaret Şirketlerinin Gümrük ve Ticaret Bakanlığı' nca Denetlenmesi Hakkında Yönetmelik, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, 28 Ağustos 2012.

Resmi Gazete No: 28103, Kamu Gözetimi, Muhasebe Ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 2 Kasım 2011.

Resmi Gazete No: 28103, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu' nun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 2 Kasım 2011.

Resmi Gazete No: 26196, Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğ, 12.06.2006

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu

213 sayılı Vergi Usul Kanunu

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu

4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu

5510 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu

3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu

İnternet

Altaş, S., Yeni Türk Ticaret Kanunu' na Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu' nun Yapısı ve Üyelerinin Nitelikleri, İstanbul Mali Müşavirler Odası

*http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/104malicozum/5%20soner%20altas.pdf, (*Erişim Tarihi: 3 Mart 2012)

Alitalia, Case Study

*http://www.itasoftware.com/solutions/airlines/alitalia.html, (*Erişim Tarihi: 1 Mayıs 2012)

Altınkanatlar, *http://altinkanatlar.org/node/15, (*Erişim Tarihi: 5 Aralık 2011)

Aviation History, *http://aviation-history.com/early/cayley.htm*, (Erişim Tarihi: 02.07.2012)

Aviation History, *http://aviation-history.com/early/wright.htm,* (Erişim Tarihi: 02.07.2012)

Bayrı, Osman, Tekdüzen Muhasebe Sistemine ve Türkiye Muhasebe-Finansal Raporlama Standartlarına Göre Bilançonun Biçimsel Yapısı, Kapsamı ve İçeriğinin Karşılaştırmalı Analizi,

http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/98malicozum/4%20H%20osman%20bayri.pdf, (Erişim Tarihi: 2 Nisan 2012)

Deloitte, Fraud in Airline Industry,

http://www.deloitte.com/assets/Dcom-UnitedKingdom/Local%20Assets/Documents/UK_THL_FraudintheAirlineIndustry_Apr07.pdf, (Erişim Tarihi: 8 Mayıs 2012)

Deloitte, Air Transport in 2010, *http://www.deloitte.com/assets/Dcom-Turkey/Local%20Assets/Documents/turkey(en)_ant_AirTransportin2010_130706.pdf,* (Erişim Tarihi: 12 Aralık 2011)

Deloitte, Verginet, *http://www.verginet.net/dtt/1/UFRS-Sunum-Aciklama-Kontrol Listesi.aspx,* (Erişim Tarihi: 2 Aralık 2012)

Deloitte, Compensation Committee,*http://www.corpgov.deloitte.com/site/us/compensation-committee/;jsessionid= LHl1QDjB5hpk6W1F75dTxf709JTGB0h25BwDKYgMxL1PnxpF7z8X!-169194541O!877585625*

Equipment Leasing and Finance Association, Fraud in Leasing Round Table Presentation, *http://www.elfaonline.org/cvweb_elfa/Product_Downloads/memc07fraud.pdf,* (Erişim Tarihi: 2 Aralık 2012)

Ernst & Young (E&Y). (2006). Audit Committee Survey and Industry Insight. *http://.ey.com/global/assets.nsf/Norway/Audit.committeesurvey.2006/?file/ME.AuditCommittee2006.pdf, (*Erişim Tarihi: 3 Ocak 2012)

Foster, Peter, *http://www.airastana.com/uploadedFiles/About_Air_Atana_Content/ Corporate_profile /Intern_Documents/Policy_on_Internal_Control_English.pdf*, (Erişim Tarihi: 18.01.2012)

Gönel, Feride Doğaner, Globalleşen Dünyada (Nasıl Bir) Sürdürülebilir Kalkınma, *http://www.yildiz.edu.tr/~gonel/akademikdosyalari/yayinlar/globallesendunya.pdf* (Erişim Tarihi: 10 Ekim 2012)

Havayolu101, Havayolu Sektöründe Tali Gelirler 2011,http://www.havayolu101.com/2011/11/04/ havayolu-sektorunde-tali-gelirler-2011/(Erişim Tarihi:

Healy, P.M. ve Palepu, K. G., (2001)., Information Asymmetry, Corporate Disclosure and the Capital Markets: A Review of the Empirical Disclosure Literature, *http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=258514, (*Erişim Tarihi: 4 Nisan 2012)

International Air Transport Association, *http://www.iata.org/about/Pages/history.aspx,* (Erişim Tarihi: 10 Ağustos 2012)

International Air Transport Association, Cyber Security, *http://www.iata.org/publications/airlines-international/december-2011/Pages/cyber-security.aspx,* (Erişim Tarihi: 30 Kasım 2012)

International Federation of Accountants, Our Mission,

http://www.ifac.org/about-ifac, (Erişim Tarihi: 12 Ekim 2012)

International Federation of Accountants, Governance & Sustainability,*http://www.ifac.org/issues-insights/governance-sustainability,* (Erişim Tarihi: 10 Nisan 2012)

International Civil Aviation Organization,

www.icao.net, (Erişim Tarihi: 1 Eylül 2012)

International Assocition of Airline Internal Auditors,

http://www.iaaia.com/About_IAAIA.html, (Erişim Tarihi: 20 Mart 2012)

ISA 200, OVERALL OBJECTIVES OF THE INDEPENDENT AUDITOR AND THE CONDUCT OF AN AUDIT IN ACCORDANCE WITH INTERNATIONAL STANDARDS ON AUDITING, *http://www.ifac.org/sites/default/files/downloads/a008-2010-iaasb-handbook-isa-200.pdf* (Erişim Tarihi: 10 Ocak 2012)

ISA 210, AGREEING THE TERMS OF AUDIT ENGAGEMENTS, *http://www.ifac.org/sites/default/files/downloads/a009-2010-iaasb-handbook-isa-210.pdf,* (Erişim Tarihi: 11 Ocak 2012)

ISA 220, QUALITY CONTROL FOR AN AUDIT OF FINANCIAL STATEMENTS, *http://audit.gov.az/uploads/a010-2010-iaasb-handbook-isa-220.pdf*, (Erişim Tarihi: 13 Ocak 2012)

ISA 230, AUDIT DOCUMENTATION, *http://www.ifac.org/sites/default/files/downloads/a011-2010-iaasb-handbook-isa-230.pdf,* (Erişim Tarihi: 12 Ocak 2012)

ISA 240, THE AUDITOR'S RESPONSIBILITIES RELATING TO FRAUD IN AN AUDIT OF FINANCIAL STATEMENTS, *http://www.ifac.org/sites/default/files/downloads/a012-2010-iaasb-handbook-isa-240.pdf*, (Erişim Tarihi: 12 Ocak 2012)

ISA 250, CONSIDERATION OF LAWS AND REGULATIONS IN AN AUDIT OF FINANCIAL STATEMENTS, *http://www.ifac.org/sites/default/files/downloads/a013-2010-iaasb-handbook-isa-250.pdf,* (Erişim Tarihi: 14 Ocak 2012)

ISA 260, COMMUNICATION WITH THOSE CHARGED WITH GOVERNANCE,

ISA 570, GOING CONCERN, *http://www.ifac.org/sites/default/files/downloads/a031-2010-iaasb-handbook-isa-570.pdf,*

(Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2012)

Maliye Bakanlığı, Misyon ve Vizyon,http://www.maliye.gov.tr/Sayfalar/MisyonVeVizyon.aspx, (Erişim Tarihi: 10 Aralık 2012)

Oksay, S., 2005. *IASB*, *http://www.tsrsb.org.tr/sayfa/iasb,* (Erişim Tarihi: 10 Eylül 2012)

Security and Exchange Commission (SEC). SEC Final Rule. 34-42266. File No. S7-22-29 Audit Committee Disclosure. January 31, 2000.

http://www.sec.gov/rules/final/34-42266.htm., (Erişim Tarihi: 5 Ağustos 2012)

Security and Exchange Commission (SEC), 2003, Disclosure required by Sections 406 and 407 of the Sarbanes-Oxley Act of 2002. SEC Release 33-8177; 34-47235; File No. S7-40-02. March 3, 2003.

http://www.sec.gov/rules/final/33-8177.htm., (Erişim Tarihi: 8 Eylül 2012)

Spencer Stuart Board Index (SSBI). 2008. The 2008 Survey of the Spencer Stuart Board Index (SSBI)., *http://content.spencerstuart.com/sswebsite/pdf/lib/SSBI_08.pdf,* (Erişim Tarihi: 8 Eylül 2012)

Şeker, Sakıp. (2003). Uçak Biletlerinin Muhasebeleştirilmesi,*http://www.resulkaya.com.tr/PDF/www.resulkaya.com.tr-2003-01-YAKLASIM-UCAK-BILETLERININ-MUHASEBELESTIRILMESI.pdf* (Erişim Tarihi: 5 Kasım 2011)

Pegasus Hava Taşımacılığı Anonim Şirketi, Bağımsız Denetim Raporu, *http://www.pegasusinvestorrelations.com/pdf/Pegasus_SPK_Konsolide_Denetim_Raporu.pdf)* (Erişim Tarihi: 7 Nisan 2012)

Public Oversight Board (2000). Panel on Audit Effectiveness, Report and Recommendations*, www.pobauditpanel.org/downloads/prefatory.pdf, (*Erişim Tarihi: 1 Ağustos 2012)

Sermaye Piyasası Kurulu, Tebliğ Kısımları ve Karşılık Gelen Uluslararası Bağımsız Denetim Standartları,
http://www.spk.gov.tr/indexcont.aspx?action=showpage&menuid=6&pid=9&subid=1 , (Erişim Tarihi: 10 Aralık 2011)

Soxfirst, Enron Stakeholders and the Consequences for Corporate Governance, *http://www.soxfirst.com/50226711/enron_stakeholders_and_the_consequences_for_corporate_governance.php, (*Erişim Tarihi: 15 Eylül 2011)

Türk Hava Yolları, Türk Hava Yolları Finansal Göstergeler,

http://www.turkishairlines.com/tr-TR/kurumsal/faaliyet-raporu/2011/tr/m-1-1.html, (Erişim Tarihi: 28 Ağustos 2012)

Türk Hava Yolları, Türk Hava Yolları Mali Tablolar,

http://wwwdownload.thy.com/download/investor_relations/mali_tablolar_tr/spk_ufrs_mali_tablolar 31_12_2011.pdf, (Erişim Tarihi: 10 Kasım 2012)

Türk Hava Yolları, Yönetim Kurulu Raporu,*http://wwwdownload.thy.com/download/investor_ relations/annual_reports/faaliyet_raporu_aralik_2011.pdf,* (Erişim Tarihi: 10 Eylül 2012)

Türk Hava Yolları, Kurumsal Yönetim İlkeleri,*http://www.turkishairlines.com/tr-tr/corporate/investor_relations/corporate_governance/corporate_governance_guidelines_ 2011.aspx*

Türk Hava Yolları, Seri:Xi No:29 Sayılı Tebliğe İstinaden Hazırlanmış Yönetim Kurulu Faaliyet Raporu,*http://wwwdownload.thy.com/download/investor_relations/annual_reports/faaliyet _ raporu_aralik_2011.pdf* (Erişim Tarihi: 25 Eylül 2012)

Türkyener, Benford Yasası ve Mali Denetimde Kullanımı, Sayıştay Dergisi, Ocak-Mart 2007, Sayı:64

http://dergi.sayistay.gov.tr/icerik/der64m5.pdf, (Erişim Tarihi: 10 Nisan 2011)

TÜRMOB – TESMER, Denetim, Mesleki Uyum Eğitimi,

http://www.sakaryasmmmo.org.tr/Dosyalar/2223169208.pdf (Erişim tarihi: 27 Nisan 2012)

Uzay, Ş.: Denetçilerin Denetiminde Yeni Bir Model Olarak Kamu Gözetim Kurulu ve Türkiye' de Uygulanabilirliği,

http://www.denetimnet.net/UserFiles/Documents/Makaleler/Akademik%20Makaleler/SUZAY_KG .pdf, (Erişim Tarihi: 1 Eylül 2012)

Yavrucu, Ayhan (2011). Yeni Türk Ticaret Kanunu' ndaki Kurumsallaşmaya Yönelik Düzenlemelerin İş Dünyasına Getireceği Faydalar ve Sorumluluklar, X. Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu, 5-9 Ekim 2011, Antalya, Rixos Sungate Beldibi.

*http://archive.ismmmo.org.tr/docs/sempozyum/10/sempozyum2011.pdf (*Erişim Tarihi: 10 Ekim 2012)

Hesaplanabilir Genel Denge Modellemesi

GAMS Uygulamaları ve Simülasyonlar

Yazarlar:

Nobuhiro Hosoe,

Kenji Gasawa

Hideo Hashimoto

Çeviri Editörleri

Prof. Dr. Recep TARI

Doç. Dr. Ferhat PEHLİVANOĞLU

Arş. Gör. Muhammet Rıdvan İNCE

EKİN

Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-67-8

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Mart 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKLAR

Armington, P. (1969) 'A Theory of Demand for Products Distinguished by Place of Production', *IMF Staff Papers*, 16 (1): 159–178.

Brooke, A., D. Kendrick, A. Meeraus ve R. Raman (2008) *GAMS – A User's Guide,* GAMS Development Corporation, Washington DC: www.gams.com/dd/docs/bigdocs/GAMSUsersGuide.pdf

Chiang, A. C. ve K. Wainwright (2005) *Fundamental Methods of Mathematical Economics*, 4. baskı (McGraw-Hill).

Dawkins, C., T. N. Srinivasan ve J. Whalley (2001) 'Calibration', in J. J. Heckman ve E. Learmer (eds), *Handbook of Econometrics*, Vol. 5, Ch. 58 (Dordrecht: Elsevier): 3653–3703.

Debreu, G. (1959) *Theory of Value* (New Haven: Yale University Press).

de Janvry, A., E. Sadoulet ve A. Fargeix (1991) 'Politically Feasible and Equitable Adjustment: Some Alternatives for Ecuador', *World Development*, 19 (11): 1577–1594.

de Melo, J. ve D. Tarr (1992) *A General Equilibrium Analysis of US Foreign Trade Policy* (Boston: MIT Press).

Dervis, K., J. de Melo ve S. Robinson (1982) *General Equilibrium Models for Development Policy* (Cambridge: Cambridge University Press).

Devarajan, S., J. D. Lewis ve S. Robinson (1990) 'Policy Lessons from Two-Sector Models', *Journal of Policy Modeling*, 12 (4): 625–657.

Dewatripont, M. ve G. Michel (1987) 'On Closure Rules, Homogeneity and Dynamics in Applied General Equilibrium Models', *Journal of Development Economics*, 26 (1): 65–76.

Dixit, A. K. ve J. E. Stiglitz (1977) 'Monopolistic Competition and Optimum Product Diversity', *American Economic Review*, 67 (3): 297–308.

Dixon, P. B., B. R. Parmenter, A. A. Powell ve P. J. Wilcoxen (1992) *Notes and Problems in Applied General Equilibrium Economics* (Amsterdam: North- Holland).

GAMS Development Corporation (2009) 'GAMS GDX Facilities and Tools', 22 July, at: www.gams.com/dd/docs/tools/gdxutils.pdf

Ginsburgh, V. ve M. Keyzer (1997) *The Structure of Applied General Equilibrium Models* (Boston: MIT Press).

Harrison G. W., S. E. H. Jensen, L. H. Pedersen ve T. F. Rutherford (eds) (2000) *Using Dynamic General Equilibrium Models for Policy Analysis* (Amsterdam, Oxford ve New York: Elsevier).

Harrison, G. W., R. Jones, L. J. Kimbell ve R. Wigle (1993) 'How Robust Is Applied General Equilibrium Analysis?', *Journal of Policy Modeling*, 15 (1): 99–115.

Hashimoto, H. (1998) 'A Prototype Computable General Equilibrium Model of Trade between Two Countries', in A. Reggiani (ed.), *Accessibility, Trade and Locational Behaviour* (Aldershot: Ashgate): 181–199.

Hertel, T. W. (ed.) (1997) *Global Trade Analysis* (Cambridge: Cambridge University Press).

Hosoe, N. (1999) *Opening up the Black Box: Scrutinization of the Internal Structure of Computable General Equilibrium Models*, PhD dissertation, Graduate School of Economics, Osaka University.

Hosoe, N. (2000) 'Dependency of Simulation Results on the Choice of Numeraire', *Applied Economics Letters*, 7 (7): 475–477.

Huff, K. M., K. Hanslow, T. W. Hertel ve M. E. Tsigas (1997) 'GTAP Behavioral Parameters', in T. W. Hertel (ed.), *Global Trade Analysis* (Cambridge: Cambridge University Press): 124–148.

Johansen, L. (1960) *A Multi-sectoral Study of Economic Growth* (Amsterdam: North-Holland).

Jorgenson, D. W. ve K. Y. Yun (1990) 'Tax Policy and U.S. Economic Growth', in L. Bergman, D. W. Jorgenson and E. Zalai (eds), *General Equilibrium Model- ing and Economic Policy Analysis* (Oxford and Cambridge, MA: Basil Blackwell): 58–110.

Kehoe, T. J. (2005) 'An Evaluation of the Performance of Applied General Equilibrium Models on the Impact of NAFTA', in T. J. Kehoe, T. N. Srinivasan and J. Whalley (eds.), *Frontiers in Applied General Equilibrium Modeling* (Cambridge: Cambridge University Press): 341–377.

Liu, J., T. C. Arndt ve T. W. Hertel (2004) 'Parameter Estimation and Measures of Fit in a Global, General Equilibrium Model', *Journal of Economic Integration*, 19 (3): 626–649.

Löfgren, H., R. L. Harris ve S. Robinson (with assistance from M. Thomas ve M. El-Said) (2002) *A Standard Computable General Equilibrium (CGE) Model in GAMS* (Washington, DC: International Food Policy Research Insti- tute), at: www.ifpri.org/publication/standard-computable-general-equilibrium-cge-model-gams-0

Mankiw, N. G. (2006) *Macroeconomics*, 6th edn (New York: Worth Publishers).

McCandless, G. (2008) *The ABCs of RBCs* (Cambridge, MA: Harvard University Press).

Melitz, M. J. (2003) 'The Impact of Trade on Intra-industry Reallocations and Aggregate Industry Productivity', *Econometrica*, 71: 1695–1725.

Mercenier, J. (1995) 'Nonuniqueness of Solutions in Applied General Equilibrium Models with Scale Economies and Imperfect Competition', *Economic Theory*, 6 (1): 161–177.

Nagurney, A. ve A. Eydeland (1992) 'A Splitting Equilibration Algorithm for the Computation of Large-scale Constrained Matrix Problems: Theoretical Analysis and Applications', in H. M. Amman, D. A. Belsley ve L. F. Pau (eds), *Computational Economics and Econometrics* (Dordrecht: Kluwer): 65–105.

Negishi, T. (1960) 'Welfare Economics and Existence of an Equilibrium for a Competitive Economy', *Metroeconomica*, 12: 92–97.

Robinson, S. (1989) 'Multisectoral Models', in H. Chenery and T. N. Srinivasan (eds), *Handbook of Development Economics*, Vol. 2, Ch. 18 (Amsterdam: North-Holland): 885–947.

Scarf, H. E. (with T. Hansen) (1973) *The Computation of Economic Equilibria* (New Haven: Yale University Press).

Shoven, J. B. ve J. Whalley (1992) *Applying General Equilibrium* (Cambridge: Cambridge University Press).

Stern, R. M., J. Francis ve B. Schumacher (1976) *Price Elasticities in International Trade: An Annotated Bibliography* (London: Macmillan).

Takeda, S. (2010) 'A CGE Analysis of the Welfare Effects of Trade Liberalization under Different Market Structures', *International Review of Applied Economics*, 24 (1): 75–93.

Varian, H. R. (2006) *Intermediate Microeconomics*, 7. Baskı (New York: W. W. Norton).

Willenbockel, D. (1994) *Applied General Equilibrium Modelling: Imperfect Competition and European Integration* (Chichester and New York: Wiley).

HEYECANLA YÜZLEŞMEK

Neden Heyecanlanırız?
Heyecan/ Duygu İlişkisi Nasıldır?
Heyecanı Nasıl Yönetebiliriz?

Yalçın Kireçci

3. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-18-0

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Kasım 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

İnsanlığı yüceltmekten heyecan duyan
tüm insanlara adanmıştır...!

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR ..... **vii**

SUNUŞ ..... **ix**

GÖZLEM VE TESPİT **1**

I. BÖLÜM
HEYECAN KAVRAMINA GENEL BİR BAKIŞ

HEYECAN'I ANLAMAK 5
HEYECANI TANIMAK 12
HEYECAN VE PSİKOLOJİ 15
HEYECAN SÜRECİNİ, SÖZCÜĞÜN İÇİNDE YAKALAMAK 17

II. BÖLÜM
HEYECAN SÜRECİNİN BOYUTLARI

1. UYARAN - ALGI BOYUTU 22
2. DÜŞÜNCE, YORUM VE KARAR BOYUTU 32
3. FİZYOLOJİK BOYUT 53
    a) Hızlı Nefes 68
    b) Çarpıntı 72
    c) Isı Artışı 75
    d) Terleme 80
    e) Titreme 84
    f) Bayılma 88
4. DUYGU BOYUTU 92
KAYGI 110
ENDİŞE 130
KORKU 142
KORKU FAKTÖRÜ 157

PANİK....160
GERÇEK PANİK....163
SANAL PANİK....169
5. DAVRANIŞ BOYUTU....176

III. BÖLÜM
HEYECANLA BAĞLANTILI BAZI KAVRAMLAR VE DURUMLAR

1. CAN VE HEYECAN....184
2. CAN SIKINTISI VE HEYECAN ARAYIŞI....190
3. HEYECAN - DİKKAT İLİŞKİSİ....196
4. HEYECAN - STRES İLİŞKİSİ....198
5. SINAV HEYECANI....205
6. HAYAT SINAVI....210
7. SAHNE HEYECANI....218
8. FUTBOL HEYECANI....228
9. CİNSELLİK VE HEYECAN....235
10. KEKEMELİK VE HEYECAN....240
11. HEYECAN VE FOBİ....245
Şeftali Fobisi....247
Bir Dakikada Çözülen Köpek Fobisi....249
FOBİ MANTIK İLİŞKİSİ....253
Taze Fobi Kokusu....255
Müjdat Gezen ve Fobi....257
Kemal Sunal ve Fobi....257
FOBİ ÇEŞİTLERİ....259
KORKU VE FOBİDE GENETİK FAKTÖR....261
FOBİLERİN ÇÖZÜM PRENSİPLERİ....265
12. HEYECAN YÖNETİMİ....266
EĞER HEYECAN OLMASAYDI, HAYAT NASIL OLURDU?....268

SON SÖZ....273

KAYNAKÇA....275

KAYNAKÇA

1- *Felsefe Sözlüğü*. (Hazırlayanlar: Abdülbâki Güçlü, Erkan Uzun, Serkan Uzun, Ümit Hüsrev Yolsal). Bilim ve Sanat Yayınları, 2003, Ankara

2- *Fromm*, E. Çeviren: Ayda Yörükan, *Erdem ve Mutluluk*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları 3. Baskı, 1995, İstanbul.

3- *Kireçci, Yalçın*. *Sigara ve Alışkanlık Yasaları*. Bursa Hakimiyet Matbaası, 2004, Bursa.

4- *Kireçci, Yalçın*. *Dikkatin Gücü ve Kalitesi*. Ekin Kitapevi, 2006 Bursa.

5- *Redhouse İngilizce Türkçe Sözlüğü*. (Hazırlayanlar: Robert Avery, Serap Bezmez, Anna G. Edmonds, Mehlika Yaylalı). Redhouse Yayınevi, 1975, İstanbul.

6- *The Heritage İllustrated Dictionary of the English Language*. İnternational Edition. Editor, William Morris. American Heritage Publishing Co., İnc. 1975, NeW York.

7- *Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük*. (Hazırlayanlar: Başkan: Hasan Eren). Milliyet Tesisleri, 1992, İstanbul.

Hibrit Örgüt Türünün Sürdürülebilirlik Politikalarının Oluşturulmasındaki Rolü

Dr. Ömer Faruk OKTAR

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-75-3

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Mayıs 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

KAYNAKÇA

Alexius, S., ve Grossi, G. (2018). Decoupling in the age of market-embedded morality: responsible gambling in a hybrid organization. *Journal of Management and Governance*, *22*(2), 285-313.

Ali Balcı, Örgütsel Sosyalleşme Kuram Strateji ve Taktikler, Pegem Yay., Ankara, 2000:1-5.

Alter, K. (2007), Social Enterprise Typology, Virtue Ventures LLC.

Bargues, E. (2012). Facing institutional heterogeneity through socialization tactics and organizational identity; the case of new comers in hybrid organizations, 28th colloquium EGOS, Helsinki, Finlande, July 5-7.

Başkale, Hatice. Nitel Araştırmalarda Geçerlik, Güvenirlik ve Örneklem Büyüklüğünün Belirlenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 2016, 9.1.

Battilana, J., Pache, A., Sengul, M., ve Model, J. (2011). Combining social and economic objectives: On the challenges of sustaining a hybrid organizational form *(Working paper ed.). Cambridge, MA: Harvard University.*

Battilana, J., ve Dorado, S. (2010). Building sustainable hybrid organizations: The case of commercial microfinance organizations. *Academy of Management Journal*, *53*(6), 1419-1440.

Becker, H. S., Geer, B., Hughes, E. C., ve Strauss, A. L. (1961). Boys in White: Student Culture in Medical School. University Chicago Press.

Berger, P., ve Luckmann, T. (1966). The social construction of reality. Harmondsworth: Penguin Book.

Besharov, M. L., ve Smith, W. K. (2012). Multiple logics within organizations: An integrative framework and model of organizational hybridity. *Ithaca, NY: Cornell University working paper*.

Bowen, H. R. (1953). Social responsibilities of the businessman. New York: Harper and Row.

Boxenbaum, E., & Jonsson, S. (2008). Isomorphism, diffusion and decoupling. İçinde R. Greenwood, C. Oliver, R. Suddaby, & K. Sahlin-Andresson (Eds.), *The Sage Handbook of Organizational* Institutionalism: 840. London: Sage.

Boyd, B., Henning, N., Reyna, E., Wang, D. E. ve Welch, M. D. (2009). Hybrid Organizations: New Business Models for Environmental Leadership. Sheffield: Greenleaf Publishing.

Bruneel, J., Moray, N., Stevens, R., ve Fassin, Y. (2016). Balancing competing logics in for-profit social enterprises: A need for hybrid governance. *Journal of Social Entrepreneurship*, *7*(3), 263-288.

Bruton, G. D., Peng, M. W., Ahlstrom, D., Stan, C., & Xu, K. (2015). State-owned enterprises around the world as hybrid organizations. *Academy of Management Perspectives, 29,* 92–114.

Can, H. (1999). Organizasyon ve Yönetim, Ankara: Siyasal Kitabevi.

Choi, D.Y. ve Gray, E.R. (2008). Socially responsible entrepreneurs: What do they do to create and build their companies?, *Business Horizons 51,* 341-352.

Copestake, J. (2007). Mainstreaming Microfinance: Social Performance Management or Mission Drift? World Development, 35 (10): 1721-1738.

Creswell, J. W. (1994). Research Design: Qualitative and Quantitative Approaches. London: SAGE Publications.

Creswell, J. W. (2018). Çev. Ed. Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir, Nitel Araştırma Yöntemleri Beş Yaklaşıma Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni, Siyasal Kitabevi: Ankara.

D'Aunno, T. A., Sutton, R. I., ve Price, R. H. (1991). Isomorphism and external support in conflicting institutional environments: A study of drug abuse treatment units, *Academy of Management Journal, 34*, 636–661.

Denzin, N. (1978). Socialogical Methods: A Sourcebook. NY: McGraw Hill.

DiMaggio, P. J., ve Powell, W. W. (1983). The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American sociological review*, 147-160.

DiMaggio, Paul J. and Powell, Walter W. (1991) 'Introduction.' In DiMaggio, Paul J. and Powell, Walter W. (ed.), The New Institutionalism in Organizational Analysis. Chicago, IL: The University of Chicago Press. s. 1-40.

Djelic, M. L., ve Quack: (2004). Globalization and institutions: Redefining the rule of the economic game. Northampton, M.A.: Edward Elgar.

Doherty, B., Helen, H. ve Lyon, F. (2014). Social Enterprises as Hybrid Organizations: A Review and Research Agenda, International Journal of Management Reviews, 16, 417-436.

Ebrahim, A., Battilana, J. ve Mair, J. (2014). The governance of social enterprises: Mission drift and accountability challenges in hybrid organizations. Research in Organizational Behavior, 34: 81-100.

Economist. 2009. The rise of the hybrid company. December.

Eisenhardt, K. M. (1989). Making fast strategic decisions in high-velocity environments. *Academy of Management Journal*, *32*(3), 543-576.

Elkington, J. (1994). Towards the sustainable corporation: Winwin-win business strategies for sustainable development. *California Management Review, 36* (2), 90-100.

Flick, U., von Kardoff, E., ve Steinke, I. (Eds.). (2004). A companion to qualitative research. Sage.

Friedland, R. ve Alford, R.R. (1991). Bringing Society Back In: Symbols, Practices, and Institutional Contradictions, İçinde W.W. Powell - P.J. DiMaggio (Eds.), The New Institutionalism in Organizational Analysis: Chicago: University of Chicago Press 232-263.

Friedman, M. (1970). The social responsibility of business is to increase its profits. *The New York Times Magazine, 33* (30), 122-127.

George, E., Chattopadhyay, P., and Sitkin: B. 2006. Cognitive underpinnings of institutional persistence and change: A framing perspective. *Academy of Management Review* 31: 347–365.

Glynn, M. A. 2000. When cymbals become symbols: Conflict over organizational identity within a symphony orchestra, *Organization Science, 11,* 285–298.

Glynn, M. A., & Lounsbury, M. (2005). From the critic's corner: Logic blending, discursive change and authenticity in a cultural production system. *Journal of Management Studies, 42*(5): 1031-1055.

Goodrick, E. ve Reay, T. (2011). Constellations of Institutional Logics: Changes in the Professional Work of Pharmacists, *Work and Occupations, 38(3),* 372-416.

Göktepe, H. (2014), "Sosyal İşletmeler ve Sosyal İşletmelerin Hukuki Yapısı", *International Conference On Eurasian Economies, Skopje*.

Greenwood, R. ve Hinings, C.R. (1996). Understanding Radical Organizational Change: Bringing Together the Old and the New Institutionalism, *The Academy of Management Review, 21(4),* 1022-1054.

Greenwood, R., Díaz, A. M., Li: X. ve Lorente, J. C. (2010). The Multiplicity of Institutional Logics and the Heterogeneity of Organizational Responses. *Organization Science*, 21 (2): 521-539.

Greenwood, R., Raynard, M., Kodeih, F., Micelotta, E.R. ve Lounsbury, M. (2011). Institutional Complexity and Organizational Responses, *The Academy of Management Annals, 5(1),* 317-371.

Grossi, G., Papenfuß, P., ve Tremblay, M. S. (2015). Corporate governance and accountability of stateowned enterprises. Relevance for science and society and interdisciplinary research perspectives. *International Journal of Public Sector Management, 28*(4/5), 274–285.

Haigh, N. J., Hoffman, A., ve Badiane, K. K. (2012). Hybrid organizations as agents of positive social change: Bridging the for-profit & non-profit divide. *Using a positive lens to explore social change and organizations: Building a theoretical and research foundation*, 131.

Haigh, N. ve Hoffman, A. J. (2012). Hybrid organizations: The Next Chapter of Sustainable Business. Organizational Dynamics, 41 (2): 126-134.

Haigh, N. ve Hoffman, A. J. (2014). The New Heretics: Hybrid Organizations and the Challenges They Present to Corporate Sustainability. Organization & Environment, 27 (3): 223-241.

Hirsch, P. M., ve Lounsbury, M. 1997. Putting the organization back in to organization theory: Action, change, and the "new" institutionalism. *Journal of Management Inquiry, 6(1),* 79–88.

Hoffman, A. J. (1999). Institutional evolution and change: Environmentalism and the US chemical industry. *Academy of management journal*, *42*(4), 351-371.

Holm, P. (1995). The dynamics of institutionalization: Transformation processes in Norwegian Fisheries. Administrative Science Quarterly, 40, 398-422.

Im, J., ve Sun: L. (2015). Profits and outreach to the poor: The institutional logics of microfinance institutions. *Asia Pacific Journal of Management, 32*(1), 95-117.

Işık, V. (2013). Kurumsal Sosyal Sorumluluğun Değiştirdiği Çalışma Kavramı ve Yeni Bir Çalışma Alanı Olarak Sosyal Girişimler. *Sosyal Güvenlik, 3* (1), 101-131.

Jay, J. (2012). Navigating paradox as a mechanism of change and innovation in hybrid organizations. *Academy of Management Journal, 56*(1), 137-159.

Jones, G. R. (1986). Socialization tactics, self-efficacy, and newcomers' adjustments to organizations. *Academy of Management journal*, *29*(2), 262-279.

Jones, M. B. (2007). The Multiple Sources of Mission Drift. Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly, 36 (2): 299-307.

Kanten, P., Gümüştekin, M. ve Durmaz, M. (2018). Öfke Yönetimini Etkileyen Öncüller: Hemşireler Üzerinde Nitel Bir Araştırma, 6. Örgütsel Davranış Kongresi Bildiriler Kitabı, 2-3 Kasım 2018, Isparta, 940-952.

Karagöz, Yalçın (2017). SPSS ve AMOS Uygulamalı Nicel-Nitel-Karma Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Yayın Etiği, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kirk, J., Miller, M. L., ve Miller, M. L. (1986). *Reliability and validity in qualitative research*. Sage.

Knutsson, H. ve Thomasson, A. (2017). Exploring organisational hybridity from a learning perspective. *Qualitative Research in Accounting & Management, 14* (4), 430-447.

Kodeih, F., ve Greenwood, R. (2014). Responding to Institutional Complexity: The Role of Identity, *Organization Studies, 35(1),* 7-39.

Kraatz,M., ve Block, E. (2008). Organizational implications of institutional pluralism. İçinde R. Greenwood, C. Oliver, R. Suddaby, & K. Sahlin-Andersson (Ed.), The Sage handbook of organizational institutionalism: 243–275. Thousand Oaks, CA: Sage.

Kuh, G. D., ve Whitt, E. J. (1988). *The Invisible Tapestry. Culture in American Colleges and Universities. ASHE-ERIC Higher Education, Report No. 1, 1988*. Association for the Study of Higher Education, Dept. E, One Depont Circle, Suite 630, Washington, DC 20036-1183.

Küskü, F. ve Bay, E. (2007), "Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kavramının Önlenemeyen Yükselişi", *Sıtkı Gözlü'ye Armağan*, Der: Demet Bayraktar, Ferhan Çebi, Bersam Bolat; ISBN-13:978-975-561-287-4; s.257-268.

Lamont, M., ve Molnar, V. (2002). The study of boundaries in the social sciences. Annual Review of Sociology 28, 167-195.

Landis, J. R. and Koch, G. G. [1977]. An application of hierarchical kappa-type statistics in the assessment of majority agreement among multiple observers. Accepted for publication in Biometrics.

Lounsbury, M. 2007. A tale of two cities: Competing logics and practice variation in the professionalization ofmutual funds. *Academy of Management Journal, 50*, 289–307.

Marquis, C. ve Lounsbury, M. (2007). Vive La Resistance: Competing Logics and the Consolidation of U.S. Community Banking, *Academy of Management Journal, 50(4),* 799-820.

Marshall, C., ve Rossman, G. B. (1995). Designing Qualitative Research. London: Sage Publications.

Mayring, P. (2004). Qualitative content analysis. A companion to qualitative research, 1, 159-176. Flick, U., von Kardoff, E., ve Steinke, I. (Eds.). A companion to qualitative research. Sage.

McMullin, C., ve Skelcher, C. (2018). The impact of societal‐level institutional logics on hybridity: Evidence from nonprofit organizations in England and France. Voluntas: *International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations, 29*(5), 911-924.

Merton, R. L. (1957). Social Theory and Social Structure, The Free Press, New York.

Meyer, J. W., ve Rowan, B. (1977). Institutionalized organizations: Formal structure as myth and ceremony, *American Journal of Sociology, 83,* 340–363.

Meyer, J. W., ve Scott, W. R. (1983). Centralization and the legitimacy problems of local government. In J. W. Meyer, & W. R. Scott (Eds.), Organizational Environments: Ritual and Rationality: 199–215. Beverly Hills, CA: Sage.

Mikolajczak, P. (2020). Social Enterprises' Hybridity in the Concept of Institutional Logics: Evidence from Polish NGOs. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 1-12.

Mutdoğan, K. (2011). Kurumsal Sosyalleşme Taktiklerinin Birey Örgüt Uyumuna Etkileri, Doktora Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Nielsen, J. G., Lueg, R., & Liempd, D. V. (2019). Managing Multiple Logics: The Role of Performance Measurement Systems in Social Enterprises. *Sustainability*, *11*(8), 2327.

Nigam, A., & Ocasio, W. (2010). Event attention, environmental sensemaking, and change in institutional logics: An inductive analysis of the effects of public attention to Clinton's health care reform initiative. *Organization Science*, *21*(4), 823-841.

Oliver, C. (1991). Strategic responses to institutional processes. *Academy of management review*, *16*(1), 145-179.

Özcan, K. (2011). Kurumsal Söylemin Rasyonel Temelleri: Yeni Kurumsal Kuram Bağlamında Rasyonalite Tartışması, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13*(1), 297-326.

Özdemir, M. (2010). "Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11* (1), 323-343.

Özen, Ş. (2007). Yeni kurumsal kuram: örgütleri çözümlemede yeni ufuklar yeni sorunlar. A. S. Sargut ve Ş. Özen (Editörler). Örgüt Kuramları içinde (237-330). Ankara: İmge Kitabevi.

Özen, Ş. (2013). Yeni Kurumsal Kuram. D. Taşçı ve E. Erdemir (Editörler), Örgüt Kuramı içinde (120-138). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

Pache, A. C., ve Santos, F. (2010). When worlds collide: The internal dynamics of organizational responses to conflicting institutional demands. *Academy of management review*, *35*(3), 455-476.

Pache, A.C. ve Santos F. (2013). Inside the Hybrid Organization: Selective Coupling As a Response to Competing Institutional Logics, *Academy of Management Journal, 56*(4), 972-1001.

Pache, A.C. ve Santos, F. (2012). Inside the hybrid organization: selective coupling as a response to competing institutional logics. Academy of Management Journal, 56, pp. 972–1001.

Powell, W. W., and Colyvas, J.A. 2008. The Microfoundations of Institutions. In R. Greenwood et al (eds.), The Sage Handbook of Organizational Institutionalism, pp. 276-98. London: Sage Publishers.

Rao, H., Morrill, C. ve Zald, M. (2000). Power plays: How social movements and collective action create new organizational forms. In B. M. Staw & R. I. Sutton (Eds.), *Research in organizational behavior, (22)*: 239-282. Greenwich, CT: JAI Press.

Reay, T., & Hinings, C. R. 2009. Managing the rivalry of competing institutional logics. *Organization Studies, 30*(6): 629-652.

Reis, T. (1999). Unleashing New Resources and Entrepreneurship for the Common Good: A Scan, Synthesis, and Scenario for Action, W.K. Kellogg Foundation.

Saebi, T., Foss, J. F. ve Linder: (2018). Social Entrepreneurship Research: Past Achievements and Future Promises, *Journal of Management, 20 (5):* 1-26.

Sahasranamam, S. ve Nandakumar, M.K. (2020). Individual Capital And Social Entrepreneurship: Role of Formal Institutions, *Journal of Business Research 107:* 104–117.

Santos, F. M. (2012). A Positive Theory of Social Entrepreneurship. Journal of Business Ethics, 111 (3): 335-351.

Scott, W. R. 2001. Institutions and Organizations. Thousand Oaks, CA: Sage.

Scott, W.R. ve J.W.Meyer. (1991). The Organization of Societal Sectors: Propositions and Early Evidence. W.W.Powell ve P.J.DiMaggio (Ed). The New Institutionalism in Organizational Analysis (içinde). Chicago: University of Chicago Press, 108-140.

Selznick, P. (1957). Law and the Structures of Social Action.

Smith, W. K., Gonin, M., & Besharov, M. L. (2013). Managing social-business tensions: A review and research agenda for social enterprise. *Business Ethics Quarterly*, 407-442.

Smith, W. K., Gonin, M., & Besharov, M. L. (2013). Managing social-business tensions: A review and research agenda for social enterprise. *Business Ethics Quarterly*, 407-442.

Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2016). Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Anı Yayıncılık.

Spedale, S. ve Watson, TJ. (2014). The emergence of entrepreneurial action: At the crossroads between institutional logics and individual life-orientation. *International Small Business Journal 32*(7): 759-776.

Stazyk, E. C. Moldavanova, A. ve Frederickson, H. G. (2016). Sustainability, Intergenerational Social Equity, and the Socially Responsible Organization, *Administration & Society 2016, 48* (6), 655-682.

Suchman, M. C. (1995). Managing legitimacy: Strategic and institutional approaches. *Academy of management review*, *20*(3), 571-610.

Suddaby, R. (2010). Challenges for institutional theory, *Journal of Management Inquiry*, 19, 14-20.

Tayşir, E. A. (2010). Kritik Karar Alıcıların Kurumsal Baskıya İlişkin Tehdit/Fırsat Algısının Kurumsal Baskıya Verilen Örgütsel Yanıt Üzerindeki Etkisi, Doktora Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Thomasson, A. (2009). Exploring The Ambiguity Of Hybrid Organisations: A Stakeholder Approach, Financial Accountability & Management, 25 (3), 353-366.

Thornton, P. (2001). Personal versus Market Logics of Control: A Historically Contingent Theory of the Risk of Acquisition, *Organization Science, 12(3),* 294- 311.

Thornton, P. (2004). Markets from Culture: Institutional Logics and Organizational Decisions in Higher Education Publishing. Stanford, CA: Stanford University Press.

Thornton, P. H. ve Ocasio, W. (1999). 'Institutional logics and the historical contingency of power in organizations: executive succession in the higher education publishing industry, 1958–1990'. American Journal of Sociology, 105, 801–843.

Thornton, P. H., Jones, C., ve Kury, K. 2005. Institutional logics and institutional change in organizations: Transformation in accounting, architecture, and publishing. In C. Jones & P. H. Thornton (eds.), *Research in the Sociology of Organizations, (23*), 125-170. Greenwich, CT: JAI Press.

Thornton, P. H., ve Ocasio, W. 2008. Institutional Logics. içinde R. Greenwood, C. Oliver, R. Suddaby, ve K. Sahlin-Andresson (Ed.), The Sage Handbook of Organizational Institutionalism: 840. London: Sage.

Thornton, P.H. ve Ocasio, W. (1999). Institutional Logics and the Historical Contingency of Power in Organizations: Executive Succession in the Higher Education Publishing Industry, 1958-1990, American Journal of Sociology, 105(3), 801-843.

Thornton, P.H., Ocasio, W. ve Lounsbury, M. (2012). The Institutional Logics Perspective: A New Approach to Culture, Structure, and Process, Oxford. Oxford University Press.

Tierney, W. G. (1997). "Organizational Soccialization in Higher Education". Journal of Higher Education, 68, 1-16.

Tracey, P., Phillips, N. ve Jarvis, O. (2011). Bridging institutional entrepreneurship and the creation of new organizational forms: a multilevel model. Organization Science, 22, 60–80.

Trones, M. (2015). Hybrid Organisations: Defining Characteristics And Key Factors for Organizational Sustainability A Qualitative Study From Latin America, (Yüksek Lisans Tezi). Norwegian University of Life Sciences.

Van Maanen, J. (1976). Breaking in: Socialization to Work. İçinde R. Dubin (Ed.), Handbook of Work, Organization and Society (67-130). Chicago, IL: Rand McNally College Publishing Co.

Van Maanen, J. (1984). Doing new things in old ways: The chain of socialization. In J. L. Bess (Ed.), College and university organization: Insights from the behavioral sciences (pp. 211-247). New York: New York University Press.

Van Maanen, J., ve Schein, E. H. (1979). Toward a theory of organizational socialization. içinde B. M. Staw (Ed.), Research in organizational behavior, vol. 1: 209-264. Greenwich, CT.: JAI Press.

Yalçınkaya, A. ve Taşçı, D. (2017). Bir Kurumsal Girişimci Olarak Devlet: Yeni Kurumsal Kuram Bağlamında Bir Değerlendirme. Yönetim ve Organizasyon Araştırmaları Dergisi, 2 (1): 71-90.

Yıldırım, A., (1999), "Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri ve Eğitim Araştırmalarındaki Yeri ve Önemi" Eğitim ve Bilim, Cilt 23, Sayı 112, SS. 7-17.

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Seçkin Yayınevi.

Yin, R. K. (2018). Case Study Research and Applications: Design and Methods 6th. Edition, Los Angeles: SAGE Publications.

Zucker, L. G. (1977). The role of institutionalization in cultural persistence. *American sociological review*, 726-743.

HİZMET PAZARLAMASI

Kuram, Uygulama ve Örnekler

Prof. Dr.
Sevgi Ayşe ÖZTÜRK

Genişletilmiş ve Güncellenmiş
18. BASKI

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-77-6

Dizgi ve Kapak Tasarımı: *Murat Özbey*

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Annem ve Babam

Nazife ve Tayyip DERİNÖZ'E

ÖNSÖZ

Hizmet Pazarlaması kitabının ilk baskısını 1998 yılında doçentlik sınavına başvuru amacıyla yazmıştım. O dönem ders kitabı olarak düşünmediğim bu çalışmayı daha sonra 2008 yılında ders kitabı olarak kullanılabilecek biçimde güncellemiş ve geliştirmiştim. Ancak bu kadar hızlı değişimin yaşandığı bir ortamda ikinci bir güncelleme yapmak gerekli oldu ve 2013 yılında biraz daha geliştirilmiş bu kitap ortaya çıktı. Özellikle hizmetlerin markalaşması ve hizmet işletmelerinde müşteri ilişkilerinin yönetimi kısımlarının eklenmesiyle kitabın bu konulardaki eksiklikleri giderilmiş oldu.

1980'lerin ortalarından başlayarak 90'lı yıllarda ABD ve Avrupa'da hizmet sektörü üzerine yapılan araştırmalarda ve yayınlarda bir patlama görülmektedir. Çünkü gelişmiş batı toplumları bir hizmet toplumuna dönüşmüş ve hizmet sektörünün ağırlıklı olduğu bu ekonomik yapı içinde imalat-odaklı işletmecilik ve pazarlama yaklaşımlarının yetersizliği ve bazen de uygun olmadığı görülmüştür. Bu süreç içinde imalat işletmeleri de hizmet kavramını daha sık vurgulamaya başlamış, müşteri hizmetleri imalat işletmelerini de farklılaştırıcı bir rekabet unsuru olmuştur. Hizmet sektörünün sosyal ve ekonomik statüsü artmış; nitelik gerektiren işlerle çekici bir istihdam seçeneği haline gelmiştir.

Ülkemizde de hizmet sektörü batıya paralel olarak gelişmektedir. Çok kısa bir süre içerisinde birçok yeni hizmet, hizmet işletmesi ve birçok yeni iş ekonomik yapı içerisinde yerini almıştır. Buna karşın hizmet sektörüne ilişkin araştırma ve incelemeler son derece sınırlıdır. Bankacılık, sigortacılık, turizm gibi hizmet sektörünün alt alanlarına ilişkin çalışmalar bulunmasına rağmen hizmet işletmelerini genel olarak inceleyen çalışmalara sık rastlanmamaktadır. Bu kitap ilk olarak 1998 yılında böyle bir amaçla; yani hizmet sektörüne tümden bakıp hizmet pazarlamasının genel ilkelerini ve farklı yönlerini vurgulamak amacıyla hazırlanmıştı. O tarihten itibaren kitabın pek çok kez baskısı yapılmasına rağmen yenilenmesi ve geliştirilmesi mümkün olmamıştı. 2008 yılındaki baskısında bazı değişiklikler ve eklemeler yapılmıştı. Ülkemizdeki hizmet pazarlaması uygulamalarına daha çok yer vermeye özen gösterilmiş, hizmetlerin uluslararasılaşması

hakkında bir kısım eklenmişti. Teknoloji 2000'li yıllarda hizmet sektöründe önemli açılımlara yol açmıştır. Teknoloji hakkında ayrı bir kısım eklenmemesine rağmen kitabın 2008 yılı baskısında teknolojinin hizmet sektöründeki etkileri hakkında pek çok örneğe yer verilmişti. Bu baskıda ise yeni örneklerle, müşteri ilişkileri ve hizmetlerde markalaşma hakkındaki bilgilerle daha güncel bir kitap ortaya çıkmıştır.

Kitabın 2013 baskısında da daha önceki baskılarda olduğu gibi genel pazarlama ilkelerinin hepsi yer almamakta, daha çok hizmet pazarlamasının genel pazarlamadan farklı yönleri üzerinde durulmaktadır. Vurgulanması gereken ikinci nokta ise kitabın yazımında "eğitim hizmetinin" dışında yazarın profesyonel bir hizmet sektörü deneyimi olmamasıdır. Dolayısıyla kitapta verilen uygulama örneklerinde; basında hizmet sektörüne ilişkin çıkan haberlerden, yaşanmış müşteri deneyimlerinden ve yabancı kitaplarda sıkça verilen örneklerden yararlanılmıştır. Kitabı daha geliştirmek ve zenginleştirmek açısından hizmet sektöründe deneyimi olan kişilerin önerileri, eleştirileri ve uygulama örnekleri teşekkürle karşılanacaktır.

Hizmet pazarlamasına ilişkin bir kitap yazmam konusunda beni teşvik eden ve cesaretlendiren hocam Sayın Prof. Dr. Yavuz Odabaşı'na akademik yaşam içinde yer aldığım ilk günden beri verdiği destek için teşekkür ederim. Kitabın ilk yazımındaki yardımları nedeniyle arkadaşlarım Doç. Dr. Mine Oyman ve Doç. Dr. Banu Başar'a teşekkür borçluyum. İkinci kez yenilenmiş ve geliştirilmiş 2008 yılı baskısının hazırlanmasındaki destekleri nedeniyle arkadaşlarım Doç Dr. Serap Benligiray'a, Yrd. Doç. Dr. İçlem Er'e, Yrd. Doç. Dr. Tuğba Kılıçer'e ve Yrd. Doç. Dr. Zeynep Özata'ya teşekkür ederim. Güncellenmiş ve değişiklikler yapılmış 2013 baskının sayfa düzenlemesindeki yoğun emeği nedeniyle meslektaşım ve sevgili kardeşim İçlem Er'e tekrar teşekkürü borç bilirim. Kaynakçanın güncellenmesindeki katkısı nedeniyle Dr. Feyza Kaya Ağlargöz'e de teşekkür ederim. Kitabın basımını gerçekleştiren Mehmet Oymak ve Ekin Kitabevi çalışanlarına teşekkürlerimi iletiyorum.

Prof. Dr. Sevgi Ayşe Öztürk
Eylül 2021, Eskişehir

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1
HİZMET KAVRAMI 1

1. HİZMET KAVRAMININ TANIMLANMASI 2
2. HİZMET SEKTÖRÜNÜN GÜNÜMÜZDEKİ ÖNEMİ 8
   2.1. HİZMET AĞIRLIKLI BİR EKONOMİ 8
   2.2. TÜRKİYE'DE HİZMET SEKTÖRÜNÜN DURUMU 11
   2.3. HİZMET SEKTÖRÜNDEKİ BÜYÜMENİN NEDENLERİ 12
3. HİZMETLERİN ORTAK ÖZELLİKLERİ 17
   3.1. DOKUNULMAZLIK 17
   3.2. TÜRDEŞ OLMAMA 18
   3.3. EŞ ZAMANLI ÜRETİM VE TÜKETİM (AYRILMAZLIK) 20
   3.4. DAYANIKSIZLIK 21
   3.5. SAHİPLİK 22
4. HİZMETLER VE PAZARLAMA KARMASI 22
   4.1. GELENEKSEL PAZARLAMA KARMASI 23
   4.2. GENİŞLETİLMİŞ PAZARLAMA KARMASI 24
5. HİZMETLERİN SINIFLANDIRILMASI 26
   5.1. PAZARLANABİLİR HİZMETLER VE PAZARLANAMAYAN HİZMETLER 26
   5.2. ÜRETİCİ HİZMETLERİ VE TÜKETİCİ HİZMETLERİ 27
   5.3. HİZMETİN YAPISINA GÖRE SINIFLANDIRMA 28
   5.4. HİZMET İŞLETMESİNİN MÜŞTERİSİYLE İLİŞKİ TÜRÜNE GÖRE SINIFLANDIRMA 29
   5.5. HİZMET İŞLETMESİNİN ESNEKLİĞİNE VE İNİSİYATİFİNE GÖRE SINIFLANDIRMA 30
   5.6. HİZMETLERİN SINIFLANDIRILMASI İÇİN YAPILAN ÖNERİLERİN BİR ÖZETİ 32
6. HİZMETLER VE ÇEVRE 35

BÖLÜM 2
HİZMET İŞLETMELERİ VE PAZARLAMA KARMASI BİLEŞENLERİ 41

1. ÜRÜN 42
1.1. BİR ÜRÜN OLARAK HİZMET 43
1.1.1.Hizmeti Bir Ürün Olarak Kavramada Hizmet-Üretim Modeli 44
1.1.2.Genişletilmiş Hizmet Sunumu: Hizmet Ürününün Yönetiminde Kapsamlı Bir Yaklaşım 46
1.2. HİZMETLERDE MARKALAŞMA 50
1.2.1. Hizmet Markasının Bileşenleri 51
1.2.2. Başarılı Hizmet Markalarının Ortak Özellikleri 55
1.2.3. Hizmet Markası ve Müşteri Arasındaki İlişki 58
1.3. HİZMETLERDE ÜRÜN KARMASI STRATEJİLERİ 59
2. DAĞITIM 60
2.1.HİZMET İŞLETMELERİ İÇİN DAĞITIM KANALI SEÇENEKLERİ 62
2.1.1. Doğrudan Satış / Dağıtım 62
2.1.2. Aracılar Kanalıyla Dağıtım 63
2.1.2.1. Acenteler ve Brokerler (Komisyoncular) 63
2.1.2.2. Franchising 65
2.1.2.3. Elektronik Dağıtım Kanalları 67
3. FİYATLAMA 72
3.1. HİZMETLER İÇİN FİYATLAMA YAKLAŞIMLARI 73
3.1.1. Maliyete Dayalı Fiyatlama 74
3.1.2. Talebe Dayalı Fiyatlama 76
3.1.2.1.Farklı Kullanıcı Grupları Arasında Fiyat Farklılaşması 77
3.1.2.2.Farklı Tüketim Noktaları Arasında Fiyat Farklılaşması 77
3.1.2.3. Üretim Zamanına Göre Fiyat Farklılaştırması 78
3.1.3. Rekabete Dayalı Fiyatlama 79
3.2.BİRDEN ÇOK HİZMETİN FİYATLANMASI: FİYAT DEMETLEME 82
3.2.1. Demetleme Türleri 83
4. TUTUNDURMA 84
4.1. REKLAM 86
4.1.1. Personele Yönelik Reklam Yapmak 86
4.1.2. Ağızdan Ağıza İletişimden Yararlanmak 86
4.1.3. Somut İpuçları Sağlamak 88
4.1.4. Hizmetin Anlaşılmasını Sağlamak 89
4.1.5. Reklamın Sürekliliği 90

4.1.6. Yapabileceğini Vaad Etmek 90
4.2. SATIŞ TUTUNDURMA (SATIŞ PROMOSYONLARI) 91
4.2.1. Fiyat Teşvikleri 92
4.2.2. Armağanlar 92
4.2.3. Ödül Kazanma Fırsatı Sağlayan Kampanyalar 93
4.2.4. Sık Kullanıcı Programları 95
4.3. HALKLA İLİŞKİLER / DUYURUM 95
4.4. KİŞİSEL SATIŞ 97
4.5. HİZMET SEKTÖRÜNDE DOĞRUDAN PAZARLAMA 99

BÖLÜM 3
HİZMET PAZARLAMASINDA PERSONEL (İŞGÖREN), MÜŞTERİ VE FİZİKSEL KANITLAR 105

1. HİZMET PAZARLAMASI VE PERSONEL 106
1.1. İŞGÖREN TATMİNİ VE MÜŞTERİ TATMİNİ 107
1.2. İÇSEL PAZARLAMA KAVRAMI 108
1.3. İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ VE PAZARLAMA İLİŞKİSİ 110
1.4.HİZMET PAZARLAMASINDA ETKİLİ OLAN İNSAN KAYNAKLARI POLİTİKALARI 112
1.4.1. Doğru İnsanların İşe Alınması 112
1.4.2. Eğitim 114
1.4.3. Çalışanları Yetkilendirmek 116
1.4.4. İşgörenlerin Ödüllendirilmesi 118
2. HİZMET VE MÜŞTERİ 119
2.1. HİZMETİN ÜRETİCİSİ OLARAK MÜŞTERİ 121
2.1.1. Self-servis Hizmet Teknolojileri 122
2.2.DİĞER MÜŞTERİLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ AÇISINDAN MÜŞTERİ 124
2.3. MÜŞTERİ İLİŞKİLERİNİN YÖNETİMİ VE İLİŞKİSEL PAZARLAMA 125
2.3.1. İlişkisel Pazarlamanın Faydaları 127
2.3.2. Müşteri İlişkileri Yönetimi (CRM-MİY) 131
2.3.3. Müşteri İlişkisi Yaşam Seyri 136
2.3.4. İlişkisel Pazarlamada Müşteriyi Elde Tutma 139
2.3.4.1. İlişkilerin İzlenmesi 139
2.3.4.2. Müşteriyi Elde Tutma Stratejilerinin Üç Aşaması 141
3. HİZMET PAZARLAMASI VE FİZİKSEL KANITLAR 144
3.1. FİZİKSEL KANIT TÜRLERİ 146
3.1.1. Yan Kanıtlar 147
3.1.2. Temel Kanıtlar 148
3.2. HİZMET ÇEVRESİNİN TASARIMI 148
3.3. HİZMET TESİSİNİN BOYUTLARI 149

3.3.1. Çevreleyen Koşullar 150
3.3.2. Yerleşim Planı ve İşlevsellik 151
3.3.3. Tabelalar/İşaretler ve Semboller 151

BÖLÜM 4
HİZMET İŞLETMELERİNDE TALEP VE KAPASİTE YÖNETİMİ 155

1. HİZMETLER İÇİN KAPASİTE VE TALEP YÖNETİMİNİN ÖNEMİ 156
1.1. KAPASİTEYİ SINIRLANDIRAN FAKTÖRLER 157
1.2. TALEBİN YAPISI 158
2. TALEP YÖNETİMİ STRATEJİLERİ 160
2.1. ÜRÜNDE FARKLILIK YAPMAK 162
2.2. HİZMETİN SUNULMA YERİNİ VE ZAMANINI DEĞİŞTİRMEK 162
2.3. FİYAT FARKLILIKLARIYLA TALEBİ ETKİLEMEK 163
2.4. TALEP YÖNETİMİNDE İLETİŞİMİN ROLÜ 164
2.5. REZERVASYON SİSTEMLERİYLE TALEBİ DENGELEMEK 164
2.6. KUYRUK OLUŞTURMA 165
3. KAPASİTE YÖNETİMİ 169
3.1. MEVCUT KAPASİTENİN GENİŞLETİLMESİ 169
3.2. KAPASİTENİN TALEPTEKİ DALGALANMALARLA UYUMLAŞTIRILMASI 169
4. GELİR YÖNETİMİ 170

BÖLÜM 5
HİZMET KALİTESİ, HİZMET KARŞILAMALARI VE ULUSLARARASILAŞMA 179

1. HİZMET KALİTESİ 180
1.1. HİZMET KALİTESİ VE MÜŞTERİ TATMİNİ 181
1.2. HİZMET KAL İTESİNİN BOYUTLARI 183
1.2.1.Christian Grönroos Tarafından Açıklanan Kalite Boyutları 184
1.2.2.Parasuraman, Zeithaml ve Berry Tarafından Açıklanan Hizmet Kalitesi Boyutları 186
1.3. HİZMET KALİTESİ MODELİ 187
1.4. HİZMET KALİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN ÖNERİLER 192
1.4.1. Dinlemek 193
1.4.2. Güvenilirlik 196
1.4.3. Temel Hizmet 197
1.4.4. Hizmet Tasarımı 199
1.4.5. Telafi Etme 200
1.4.6. Müşterileri Şaşırtmak 207

1.4.7. Dürüstlük (Fair Play) 208
1.4.8. Ekip Çalışması 212
1.4.9. Personel (İşgören) Araştırması 214
1.4.10. Hizmetkâr Liderlik 214
2. HİZMET KARŞILAŞMALARI VE GERÇEK ANLAR 215
2.1. MÜŞTERİ VE HİZMET İŞLETMESİNİN ETKİLEŞİM BİÇİMLERİ 218
2.2. HİZMET KARŞILAŞMASI TÜRLERİ 220
2.3. HİZMET KARŞILAŞMALARINDA KRİTİK OLAYLAR 224
3. HİZMETLERİN ULUSLARARASILAŞMASI 227
3.1.HİZMETLERİN ULUSLARARASILAŞMASINI ETKİLEYEN UNSURLAR 228
3.2.HİZMET İŞLETMELERİ İÇİN DIŞ PAZARLARA GİRİŞ YOLLARI 230
3.2.1. İhracat yapmak 230
3.2.2. Üçüncü Taraflara Bağlı Olarak Uluslararası Pazarlara Girmek 231
3.2.3. Doğrudan Yabancı Yatırım 231

KAYNAKÇA 235

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

Arslan, Müge ve Sevil Bayçu, **Mağaza Atmosferi (Ed. Mine Oyman)**, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, A.Ö.F. Yayını No: 881, 2006.

Bateson, John E.G., **Managing Services Marketing: Text and Readings**, 3.B, Fort Worth: The Dryden Press, 1995.

Beckwith, Harry, **Görünmeyeni Satmak**, İstanbul: Optimist Yayınları, 2008.

Bradley, Frank, **Uluslararası Pazarlama Stratejisi** (Çev:İçlem Er), İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi, 2002.

Christopher, Martin, Adrian Payne ve David Ballantyne, **Relationship Marketing,** Oxford: Butterworth-Heinemann Ltd., 1991.

Cowell, Donald, **The Marketing of Services,** London: William Heinemann Ltd., 1984.

Dökmen, Tuğba, **Havayolu İşletmelerinde Müşteri Tatmini Ve İşgören-Müşteri Karşilaşmalarinin Müşteri Tatmini Üzerindeki Etkisi.**(Yayınlanmamış Doktora Tezi 2003) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Fitzsimmons, James A. ve Mona J. Fizsimmons, **Service Management Operations Strategy Information Technology**, 4. B., New York: McGraw-Hill/Irwin, 2004.

Fitzsimmons, James A. ve Mona J. Fitzsimmons, **Service Management for Competitive Advantage,** Singapore: McGraw Hill International Editions, 1994.

Fletcher, Keith, **Marketing Management and Information Technology,** 2.B, Hertfordshire: Prentice Hell Europe, 1995.

Friedman, Thomas L., **Dünya Düzdür**, İstanbul: Boyner yayınları, 2006.

Grönroos, Christian, **Service Management and Marketing,** Massachusetts: Lexington Books, 1990.

Haksever, Cengiz, vd. **Service Management and Operations,** Upper Saddle River:Prentice-Hall, 1999.

Heskett, James L., W. Earl Jr Sasser ve Leonard A. Schlesinger, **The Service Profit Chain,** New York: The Free Press, 1997.

Hoffman, K. Douglas ve John E.G. Bateson. **Essentials of Services Marketing**, Fort Worth: The Dryden Pres, 1997.

Hutt, Michael D. ve Thomas W. Speh, **Business Marketing Management: A Strategic View of Industrial and Organizational Markets**, 4.B., Orlando: The Dryden Press, 1992.

ILO, **The Key Indicators of the Labour Market**, 5th Edition, Geneva: International Labour Office Publications, 2007.

Irons, Ken, **Managing Service Companies Strategies for Success,** Cambridge: KIA Ltd., 19949.

Ivancevich, J. M. ve Duening, T.N. **Business Principles: Guidelines and Practices,** Cincinati:Atomic Dog Publishing, 2004.

Jenkinson, Angus, **Valueing Your Customers,** Berkshire: McGraw-Hill, 1996.

Kılıçer, Tuğba, "**Tüketicilerin Satın Alma Kararlarında Ağızdan Ağıza İletişimin Etkisi: Anadolu Üniversitesi Öğretim Elemanları Üzerinde Bir Araştırma**", (Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir), 2006.

Kostecki, Michael, **Marketing Strategies for Services: Globalization, Client-Orientation, Deregulation,** Oxford: Pergamon Press Ltd., 1994.

Kotler, Philip, **Marketing Management: Analysis, Planning, Implementation and Control,** 9. B., New Jersey: Prentice Hall International, Inc., 1997.

Kotler, Philip ve Keller, Kevin Lane. **Marketing Management**, 14. B., Essex: Pearson Education Ltd., 2012.

Lewis, Robert C. ve Richard E. Chambers, **Marketing Leadership in Hospitality: Foundations and Practices,** New York: Von Nostrand Reinhold, 1989.

Lindstom, Martin. **Duyular ve Marka** (çev. Ümit Şensoy),İstanbul: Optimist yayınları, 2005.

Looy, Bart Van, Paul Gemmel ve Roland Van Dierdonck, **Services Management: An Integrated Approach**, 2. B. Essex: Pearson Education Limited, 2003.

Lovelock, Christopher H., **Managing Services: Marketing Operations and Human Resources,** 2. B, Englewood Cliffs: Prentice-Hall, Inc., 1992.

Lovelock, Christopher H., **Services Marketing: Text, Cases & Readings,** Englewood Cliffs: Prentice-Hall, Inc., 1984.

Lovelock, Christopher ve Wirtz, Jochen., **Services Marketing**, 6. B., Pearson Prentice Hall, 2007.

Maister, David H., **Managing the Professional Service Firm,** New York: Simon & Schuster Inc., 1997.

Monroe, Kent B., "The Pricing of Services**", The AMA Handbook of Marketing for the Service Industries** (der: Corole A Congram), New York: AMACOM, 1991.

Odabaşı, Yavuz, **Pazarlama İletişimi,** Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Yay. No. 851, 1995.

OECD, **OECD Science, Technology and Industry: Scoreboard 2003**, Paris: OECD Publishing, 2004.

Palmer, Adrian, **Principles of Services Marketing,** Berkshire: Mc Graw-Hill Book Company, 1994.

Rosenbloom, Bert, **Marketing Channels A Management View,** 4.B. Orlando: The Dryden Press, 1991.

Seçim, Hikmet ve Selma Coşkun, **Halkla İlişkiler,** Eskişehir: Anadolu Ünv. A.Ö.F. Yay. No.303, 1992.

T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu, **Ekonomik Göstergeler**, Yayın No: 3007, Ankara: TUİK Matbaası, 2006.

Tek, Ömer Baybars, **Pazarlama İlkeleri: Global Yönetimsel Yaklaşım Türkiye Uygulamaları,** 7.B., İzmir: Cem Ofset Matbaacılık Sanayi A.Ş., 1997.

Timur, Necdet, Sevgi A. Öztürk ve Mine Oyman, **Pazarlama Kanalları**, Eskişehir: Anadolu Ünv. Yay. No. 958, 1996.

Timur, Necdet, **Konaklama İşletmelerinde Pazarlama,** Eskişehir: Anadolu Ünv. ESBAV Yay. No. 107, 1996.

Vavra, Terry G., **Aftermarketing: How to Keep Customers for Life Through Relationship Marketing,** Illionis: Business One Irwin, 1995.

Wilson, Aubrey, **The Marketing of Professional Services,** London: Mc Graw Hill Book Company, 1972.

Woodruffe, Helen, **Services Marketing,** London: Pitman Publishing, 1995.

WTO, **International Trade Statistics 2006**, Lausanne: WTO Publications, 2006.

Zeithaml, Valerie A. ve Mary Jo Bitner, **Services Marketing**, 3.B., Boston:McGraw-Hill Irwin, 2003.

Zeithaml, Valerie A. ve Mary Jo Bitner, **Services Marketing,** Singapore: McGraw Hill, 1996.

MAKALELER

Aköz, Emre, "Koltuk Vaziyetleri", **Milliyet Gazetesi,** (9 Haziran 1996).

Anıtsal, İsmet ve Meral Anıstal, Teknoloji Bazlı Kendi Kendine Hizmet seçenekleri: Gelişen Trendler, Şirket Uygulamaları ve Müşteri Beklentileri, **Pİ Pazarlama ve İletişim Kültürü Dergisi**, (2008/03).

Aydın, Özlem, "Mutlu Çalışan Satış Artırır mı?" **Capital Aylık İş ve Ekonomi Dergisi**, Eylül 2006.

Berry, Leonard "Cultivating Service Brand Equity", **Academy of Marketing Science Journal**, Winter 2000, 28/1.

Berry, Leonard ve Sandra S. Lampo,"Branding Labor-intensive Services", **Business Strategy Review**, Spring 2004, V.15. Isuse 1.

Berry, Leonard L., A. Parasuraman, Valarie A. Zeithaml, "Improving Service Quality in America Lessons Learned", **Academy of Management Executive,** Vol.8, No.2, (1994).

Berry, Leonard L., Valerie A. Zeithaml ve A. Parasuraman, "Five Imperatives For Improving Service Quality", **Sloan Management Review,** Vol.29 (Summer 1990).

Bitner, Mary Jo, "Servicescapes; The Impact of Physical Surroundings on Customers and Employees", **Journal of Marketing**, Vol.56, (April 1992).

Bitner, Mary Jo, Bernard H. Booms ve Mary Stanfield Tetrault, "The Service Encounter: Diagnosing Favorable and Unfavorable Incidents", **Journal of Marketing,** Vol.54, (January 1990).

Bitran, Gabriel R. ve Johannes Hoech, "The Humanization of Service: Respect of the Moment of Truth", **Sloan Management Review,** (Winter 1990).

Bowen, David E. ve Edward E Lawler III, "The Empowerment of Service Workers: What, Why, How and When", **Sloan Management Review,** (Spring 1992).

Brendan J. Gray, "Benchmarking Services Branding Practices", **Journal of Marketing Management**, (2006) V. 22.

Büyükdemir, Burak, "Internet Bankacılığını Düş Olarak Görenler İçin", **Bankacılar Dergisi,** S. 22 (1997).

Cemalcılar, İlhan, "Hizmetlerin Pazarlaması", **Pazarlama Dergisi,** Y. 4, S. 2, (Haziran 1979).

Copulsky, Jonathan R. ve Michael J. Wolf, "Relationship Marketing: Positioning for the Future", **The Journal of Business Stratejy,** Vol.11, No.4, (July-August 1990).

Cross, James C. ve Bruce J. Walker, "Service Marketing and Franchising: A Practical Business Marriage", **Business Horizons,** (November-December 1987).

Dülger, Tolga, "Dikkat Pazarlamacılar Sizi Gözlüyor", **Power Dergisi**, S. 10 (1996),.

Dündar, Can, "Büyük Birader Bize Bakıyor", **Milliyet Gazetesi**, (26 Ağustos 2006)

Ferman, Murat, "Hizmet Pazarlaması Üzerine Genel Değerlendirmeler**", Pazarlama Dünyası,** Y. 2, S. 7, (Ocak/Şubat 1988.

George, William R. ve Leonard L. Berry, "Guidelines for the Advertising of Services", **Business Horizons,** Vol.24, N.4 (July August 1981).

Grove, Stephen J., Raymond P. Fisk ve Norman Kangun, "Going Green in the Service Sector", **European Journal of Marketing,** Vol. 30, S. 5, (1996).

Guiltinan, Joseph P., "The Price Bundling of Services: A Normative Framework", **Journal of Marketing,** Vol.51, (April 1987).

Hart, Christopher W. L., Leonard A. Schlesinger ve Don Maher, "Guarantees Come to Professional Service Firms", **Sloan Management Review,** (Spring 1992).

Hart, Christopher W.L., James L. Heskett ve W. Earl Sasser, Jr., "The Profitable Art of Service Recovery", **Harvard Business Review,** (July-August 1990).

Heskett, James L., Thomas O. Jones, Garry W. Loweman ve diğerleri, "Putting the Service-Profit Chain To Work", **Harvard Business Review,** (March-April 1994).

Horan, Gillian, Michele O'Dwyer ve Siobhan Tiernan,"Exploring Management Perspectives of Branding in Service SMEs", **Journal of Services Marketing**, (2011), V.25, N. 2.

Hurley, Robert F., "TQM and Marketing: How Marketing Operates in Quality Companies", **QMJ,** (July 1994).

İmeryüz, Haluk ve Tolga Kağan Koç, "Hizmetin Büyüsü**", Power Aylık Ekonomi Dergisi,** S. 7, (Haziran 1995).

Kelley, Scott W ve Mark A. Davis, "Antecedents to Customer Expectations for Service Recovery", **Journal of Academy of Marketing Science,** Vol.22, No.1, (Winter 1994).

Kılıç, Özcan, "Tüketicinin Tatmini ve Şikayet Davranışı: Dayanıklı Tüketim Mamüllerinde Tüketicinin Şikayet Davranışının Araştırılması", **Pazarlama Dünyası,** S. 41, (Eylül/Ekim 1993).

Kırcova, İbrahim, "Finansal Hizmetler Sektöründe Doğrudan Pazarlama", **Pazarlama Dünyası,** Y.8, S. 45 (Mayıs/Haziran 1994).

Kimes, Sherly E., "Yield Management: A Tool for Capacity-Constrained Service Firms", **Journal of Operations Management,** Vol.8, (October 1989).

Kordupleski, Reymond, Roland Rust ve Anthony Zahorik, "Why Improving Quality Doesn't Improve Quality (or Whatever Happened to Marketing?)", **California Management Review,** Vol.35, No.3.

Light, Donald H., "A Guide For New Distribution Channel Stratejies for Service Firms", **The Journal of Business Strategy**, (Summer 1986).

Lovelock, Christopher H. ve George S. Yip. "Developing Global Strategies for Services Businesses." **California Management Review**, Vol. 38, S. 2 (1996).

Lovelock, Christophen ve John A. Quelch, "Consumer Promotions in Services Marketing", **Business Horizons,** (May-June 1983).

Lovelock, Christopher H. ve Robert F. Young, "Look to Consumers to Increase Productivity", **Harvard Business Review,** (May-June 1979).

Magrath, A.J., "When Marketing Services 4Ps Are Not Enough", **Business Horizons,** (May/June 1986).

Matthew Meuter ve diğerleri, SSTs: Understanding Customer Satisfaction With Technology-Based Service Encounters, **Journal of Marketing**,(2000) 64(3).

Öztürk, Kayhan, "Yeni kanallar Şubeleri Geçti", **Capital Aylık İş ve Ekonomi Dergisi,** (Nisan 2006).

Parasuraman, A., Valerie A. Zeithaml ve Leonard L. Berry, "A Conceptual Model of Service Quality and Its Implications for Future Research", **Journal of Marketing,** Vol.49, (Fall 1985).

Petrof, John V., "Relationship Marketing: The Wheel Reinvented", **Business Horizons,** Vol.40, No.6, (November-December 1997).

Prokesch, Steven E., "Competing on Customer Service", **Harvard Business Review,** (November-December 1995).

Rafaell, Anat, "When Cashiers Meet Customers: An Analysis of the Role of Supermarket Cashiers", **Academy of Management Journal,** Vol.32, S. 2, (1989).

Reeves, Carol A., David A. Bednar ve R. Cayce Lawrence, "Back to the Beginning: What Do Customers Care About In Service Firms", **ASAC Quality Management Journal,** Vol.3, N0.1, (1995.

Relihon, Walter J. III, "The Yield Management Approach to Hotel-Room Pricing", **The Cornell H.R.A. Quarterly,** (May 1989).

Schoot, Walter van Water ve Christoph Van den Bülte, "The 4P Classification of the Marketing Mix Revisited", **Journal of Marketing,** Vol.56 (October 1992).

Shetty, K., "Product Quality and Competitive Strategy", **Business Horizons,** (May-June 1987).

Shostack, G. Lynn, "Breaking Free From Product Marketing", **Journal of Marketing**, Vol. 41, No. 2,(April 1977).

Solomon, Michael ve diğerleri, "The Rol Theory Perspective on Dynamic Interactions: The Service Encounter", **Journal of Marketing,** Vol. 49, (Winter 1985).

Stare, Metka, "The Pattern of Internalization of Services in Central European Countries", **The Services Industrial Journal**, Vol. 22 (1), 2002.

Stone, Merlin, Neil Woodcock ve Muriel Wilson, "Managing the Change from Marketing Planning to Customer Relationship Management", **Long Range Planning,** Vol.29, No.5 (1996.

Süzer, Hande, "1.5 Milyon Müşteri Hiç Şubeye Gitmiyor" **Capital Aylık İş ve Ekonomi Dergisi** (Eylül 2006) S. 9.

Tamer, Meral, "Havayolu Pazarında Yakalanan Niş", **Milliyet**, (25 Ekim 1997).

Tamer, Meral, "Hizmet Kötüyse 3 Ay İçinde Para İadesi", **Milliyet** (23 Mart 1996).

Taşkoparan, Gülden, "Internet'e Özel Kredi Kartı", **Milliyet,** (8 Şubat 1998).

Tenekecioğlu, Birol, "İşletmelerde Reklam", **Anadolu Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi,** C.1, S.1, (Ocak 1993).

Tırpancı, Mehmet, "Bilgi teknolojisi Alanında Hizmet Kalitesinin Ölçülmesi ve İyileştirilmesi", **6. Ulusal Kalite Kongresi'nde Sunulan Bildiri,** (İstanbul: 1988).

Turpin, Dominique V., "Japanese Approaches to Customer Satisfaction: Some Best Examples", **Long Range Planning,** Vol.28, No.3 (1995).

Uras, Güngör, "Yılbaşı kartı (…Bu Kart Başka Kart), **Milliyet Gazetesi**, (2 Ocak 2007).

Ünüsan, Çağatay, "Türkiye'de Franchising'in Gelişimi ve Ülkemiz Kalkınması İçin Önemi", **Pazarlama Dünyası,** S.38, (Mart-Nisan 1993).

Vandermere, Sandra ve Michael Chadwick, "The Internationalization of Services", **The Services Industries Journal**, Vol. 9 (1), 1989.

Yamamoto, Gonca Telli, "Telefonla Pazarlama", **Pazarlama Dünyası,** Y.7, S. 38 (Mart/Nisan 1993).

Yüksel, Sedat, "Turizm İşletmelerinde Hizmet Kalitesinin Algılanması ve Fiziksel Çevre", **Turizm İşletmelerinde Hizmet Kalitesi: Hafta Sonu Semineri III,** (Nevşehir, 1996).

Zeithaml, Valerie A., Leonard L. Berry ve A. Parasuraman, "Communication and Control Processes in the Delivery of Service Quality", **Journal of Marketing,** Vol.52, (April 1988).

DİĞER ESERLER VE İNTERNET KAYNAKLARI

"Adresli- Adressiz Dağıtım Hizmetimizi Size Garantili Olarak Sunuyoruz", http://www.aktedagitim.com/hizmetler/hizmet-garantisi (4 Eylül 2013).

"Alternatif Dağıtım Kanalları kullanım oranları", http://www.isbank.com.tr/User Files/Flash/interaktif/2009/tr/m-1-11-9.html (Erişim Tarihi: 4 Eylül 2013).

AnadoluÜniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrenci Rehberi

Ankara Ticaret Odası, **İstihdam 2000 2005 Raporu**, http://www.atonet.org.tr/yeni/index.php?p= 343&l=1 (Erişim Tarihi: 4 Eylül 2007).

"Bir Dolarlık Yatırım 11.49 Dolar Getiriyor" **Capital Aylık İş ve Ekonomi Dergisi**, Eylül 2006, s. 224

"Dayanışma ya da 'Overbook' Nedir?", http://www.turkishairlines.com/tr-tr/seyahat-bilgileri/sikca-sorulan-sorular/seyahat-bilgileri/dayanisma (Erişim Tarihi: 4 Eylül 2013).

DTM, **Türkiye'nin Ekonomik Göstergeleri**, 2007, http://www.dtm.gov.tr/dtmadmin/upload/EAD/IstatistikDb/ekogosterge.xls, (Erişim Tarihi: 3 Eylül 2007).

"Duygusal Bağ için Aslanı Yarattı" **Capital Aylık İş ve Ekonomi Dergisi**, Temmuz 2012, http://www.capital.com.tr/duygusal-bag-icin-aslani-yaratti-haberler/24742.aspx (Erişim Tarihi: 4 Eylül 2013).

Dünya Bankası, **World Bank Statistics: Services, etc., value added (% of GDP)**

http://data.worldbank.org/indicator/NV.SRV.TETC.ZS/countries/1W?display=graph (Erişim Tarihi: 3 Eylül 2013).

Dünya Bankası, **World Bank Statistics: Employment in Services (% of total employment)**, http://data.worldbank.org/indicator/SL.SRV.EMPL.ZS (Erişim Tarihi: 3 Eylül 2013).

"Gelir Yönetiminde Doğru Adımlar", http://www.haber3.com/gelir-yonetiminde-dogru-adimlar-haberi-533814h.htm#ixzz2dvsZUOgB (Erişim Tarihi: 3 Eylül 2013).

"Hastanede Uzun Kuyruklara Yeni Bir Çözüm", http://www.istasyongazetesi.com/istasyon/Haberler.aspx?HaberNo=23525 (Erişim Tarihi: 3 Eylül 2013).

"Havayolu Şirketleri Domates Satarsa ne Olur?", http://www.havayolu101.com/2011/10/04/havayolu-sirketleri-domates-satarsa-ne-olur/ (Erişim Tarihi: 3 Eylül 2013).

http://www.sigortacigazetesi.com.tr/guncel/118-guncel/3505-siortaciii-gelecegide-dagii-kanallari.htmlÜRETİM ARTIŞI ACENTE SAYISINI DA ARTIRACAK(Erişim Tarihi: 3 Eylül 2013).

ILO, **Global Employment Trends 2013**, (Geneva: International Labour Office Publications, 2013), s. 140.

"Internet'in Artısı Eksisi", **Sabah Gazetesi,** (6 Şubat 1998).

"İnternet Dost Mu Düşman Mı?" **Türsab Ar-ge Departmanı**, http://www.tursab.org.tr/content/turkish/istatistikler/akrobat/GENEL/02mrtTekno.pdf

"Marketlerde Kasiyersiz Kasa Dönemi" http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/1229 1438.asp (Erişim Tarihi: 7 Eylül 2013).

OECD, **Business and Industry Forum Series: The Service Economy**, 2000: http://www.OECD.Org/Dataoacd/10/33/2090561.pdf (Erişim Tarihi: 18 Mayıs 2005).

"Paso Kuyrukları Azalıyor",

http://www.kenticitoplutasima.com.tr/haber/769-kuyruklara-mobil-cozum.aspx (Erişim Tarihi: 18 Eylül 2013).

"Simit Sarayının Başarı Öyküsü"

http://hayat.milliyet.com.tr/simit-sarayi-nin-basari-oykusu/hayat/HayatHaberDetay/14.03.2013/1680382/default.htm (Erişim Tarihi: 3 Eylül 2013).

"Sodexo'nun Çalışanları Artık Film Yıldızı" http://www.milliyet.com.tr/IK /HaberDetay.aspx?aType=HaberDetay&ArticleID=971453&Date=11.06.2012&Kategori=ik&b=Sodexonun%20calisanlari%20artik%20film%20yildizi (Erişim Tarihi: 20 Ağustos 2013).

"Telefonda Telef Oluyoruz", **Milliyet Vitrin,** (21 Şubat 1998), s. 1.

TUYED (Turizm Gazetecileri ve Yazarları Derneği), **Teknoloji ve Turizm Raporu**, http://www.Turk.internet.com (Erişim Tarihi: 24 Ekim 2003).

Türkiye Müşteri Memnuniyeti Endeksi (TMME), **Kalite Derneği (KALDER) Basın Bülteni**, http://www.facebook.com/notes/kalite-derneği/türkiye-müşteri-memnuniyeti-endeksi-tmme-2012-yılı-4çeyrek-basın-bülteni/538174402893744?goback=%2Egde_4645805_member_224577105#%21 (Erişim Tarihi: 24 Eylül 2013).

WTO, **Trade to remain subdued in 2013 after sluggish growth in 2012 as European economies continue to struggle**, 10 Nisan 2012 tarihli Basın Bülteni, http://www.wto.org /english/news_e/pres13_e/pr688_e.htm (Erişim Tarihi: 3 Eylül 2013).

WTO, **International Trade Statistics: World Trade Developments-Leading exporters and importers in world trade in commercial services**, 2011, http://www.wto.org/english/res_e/statis_e/its2012_e/its12_world_trade_dev_e.htm (Erişim Tarihi: 3 Eylül 2013).

WTO, **Statistics Database: Trade Profiles – Turkey**, http://stat.wto.org/Service Profile/WSDBServicePFView.aspx?Language=E&Country=TR (Erişim Tarihi: 3 Eylül 2013).

Prof. Dr. Ahmet M. GÜNEŞ
Kırklareli Üniversitesi Hukuk Fakültesi

HUKUK METODOLOJİSİ

Gözden Geçirilmiş 4. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-39-4

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Ağustos 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Dünyanın tüm iyi yürekli insanlarına...

Prof. Dr. Ahmet M. Güneş

1979 yılında dünyaya gelen Prof. Dr. Ahmet M. Güneş, 2001 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olmuş ve 2002 yılında avukatlık stajını tamamlamıştır. MEB'den aldığı burs ile 2003-2004 yılları arasında Berlin'de Almanca dil kursuna devam etmiş, ardından Haziran 2005'te Münster Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde Prof. Dr. Hans D. Jarass'ın danışmanlığında yüksek lisansını (LL.M.) tamamlamış ve Kasım 2007'de Bielefeld Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde Prof. Dr. Andreas Fisahn'ın danışmanlığında hazırladığı tez ile hukuk doktoru (Dr. iur.) unvanını almıştır. Çalışmalarını özellikle Avrupa Birliği hukuku ve çevre hukuku alanlarında yoğunlaştıran yazarın elinizdeki kitabı haricinde, *Das Schutzregime der FFH-Richtlinie und seine Umsetzung in nationales Recht* (Aachen-2007), *Avrupa Birliği Çevre Hukuku* (İstanbul-2011), *Çevre Hukukunda İhtiyat İlkesi* (Ankara-2012), *Avrupa Birliği Hukukuna Giriş* (4. Bası, Bursa-2019), *Çevre Hukuku* (4. Bası, Ankara-2021), *Çevre Hukuku Bilgisi* (Ankara-2019) ve *İnsan Hakları Hukukuna Giriş* (2. Baskı, Ankara-2020) başlıklı kitapları bulunmaktadır.

ÖNSÖZ

"Hukuk Metodolojisi" eserimizin üçüncü baskısının da tükenmesi yeni bir baskının gerçekleştirilmesini zorunlu kılmıştır. Bu bağlamda, kitabımızın tümüyle gözden geçirildiğini ifade etmeyi gerekli görüyorum. Kitabın baskı ve dizgisinin süratli bir şekilde gerçekleşmesini sağlayan başta Veysel Şimşek ve Aslı Ayrancı olmak üzere Ekin Yayınevi'nin tüm değerli çalışanlarına teşekkürlerimi sunmak isterim. Kitaba ilişkin görüş ve önerilerinizi guneslaw@hotmail.com adresine iletmeniz beni memnun edecektir. Kitabın ilgililere yararlı olması dileğiyle…

Prof. Dr. Ahmet M. Güneş
Kırklareli – Ağustos 2021

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
TEMEL KAVRAMLAR

I. METOT VE METODOLOJİ 1
II. HUKUK METODOLOJİSİ 3
III. DİL VE HUKUK DİLİ 6
IV. HUKUK 10
V. HUKUKUN FARKLI GÖRÜNÜMLERİ 12
VI. HUKUKUN KAYNAKLARI 14
VII. NORMLAR HİYERARŞİSİ 17
VIII. HUKUK KURALLARI 19
A. HUKUK KURALLARININ TEMEL UNSURLARI 19
B. HUKUK KURALLARININ YAPISI 23
C. HUKUK KURALLARININ TÜRLERİ 24
D. HUKUK KURALLARININ SOYUTLUĞU, GENELLİĞİ VE SÜREKLİLİĞİ 27
E. HUKUK KURALLARININ GEÇERLİLİĞİ, YÜRÜRLÜĞÜ, ETKİLİLİĞİ VE ADİLLİĞİ 29
IX. ARGÜMANTASYON 32
X. HUKUK DEVLETİ İLKESİ 34

İKİNCİ BÖLÜM
MANTIK VE HUKUK

I. GENEL OLARAK 37
II. MANTIĞIN KISA BİR TARİHÇESİ 39
III. MANTIK İLKELERİ 41
IV. KAVRAMLAR 44
V. ÖNERMELER 46
A. GENEL AÇIKLAMALAR 46
B. ÖNERME TÜRLERİ 47
C. ÖNERMELER ARASI İLİŞKİLER 49
1. Standart Önerme Formları 49
2. Karşı Olma 50
3. Döndürme 52
V. AKIL YÜRÜTME 54
A. GENEL AÇIKLAMALAR 54
B. TÜMEVARIM 56
C. TÜMDENGELİM 58
D. ANALOJİ 59

VI. MANTIK YANLIŞLARI 60
A. GENEL AÇIKLAMALAR 60
B. BİÇİM YANLIŞLARI 61
C. İÇERİK YANLIŞLARI 63
D. DİĞER YANLIŞ TÜRLERİ 67
VII. MANTIK AÇISINDAN HUKUK KURALLARI 74
A. ÖNERME OLARAK HUKUK KURALI 74
B. DİL VE MANTIK YAPISI BAKIMINDAN HUKUK KURALLARININ TASNİFİ 76
1. Genel Açıklamalar 76
2. Olumlu Hukuk Kuralları 77
3. Olumsuz Hukuk Kuralları 78
4. Kategorik Hukuk Kuralları 80
5. Hipotetik Hukuk Kuralları 80
6. Bağımsız Hukuk Kuralları 81
7. Bağımlı Hukuk Kuralları 82

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
HUKUKTA YORUM

I. GENEL OLARAK 89
II. YORUM TÜRLERİ 92
A. YASAMA YORUMU 92
B. YARGI YORUMU 94
C. YÜRÜTME YORUMU 95
D. BİLİMSEL YORUM 96
III. YORUM YÖNTEMLERİ 96
A. GENEL AÇIKLAMALAR 96
B. LÂFZÎ YORUM YÖNTEMİ 97
1. Genel Saptamalar 97
2. Lâfzî Yorumun Uygulanması 99
3. Lâfzî Yorumun Eleştirisi 101
C. TARİHSEL YORUM YÖNTEMİ 102
1. Genel Saptamalar 102
2. Tarihsel Yorumun Uygulanması 103
3. Tarihsel Yorumun Eleştirisi 105
D. AMAÇSAL YORUM YÖNTEMİ 107
1. Genel Saptamalar 107
2. Amaçsal Yorumun Uygulanması 108
3. Amaçsal Yorumun Eleştirisi 111
E. SİSTEMATİK YORUM YÖNTEMİ 112
1. Genel Saptamalar 112
2. Sistematik Yorumun Uygulanması 113

3. Sistematik Yorumun Eleştirisi 116
F. YORUM YÖNTEMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ 117
IV. ÇEŞİTLİ YORUM İLKELERİ 119
V. SÖZLEŞMELERİN YORUMU 122

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
HUKUKUN UYGULANMASI

I. GENEL OLARAK 125
II. HUKUK KURALLARININ YER BAKIMINDAN UYGULANMASI 130
A. MÜLKİLİK İLKESİ 130
B. ŞAHSİLİK İLKESİ 132
III. HUKUK KURALLARININ ZAMAN BAKIMINDAN UYGULANMASI 133
A. GENEL AÇIKLAMALAR 133
B. HUKUK KURALLARININ YÜRÜRLÜĞE GİRMESİ 134
C. HUKUK KURALLARININ YÜRÜRLÜKTEN KALKMASI 135
1. Kendiliğinden Yürürlükten Kalkma 136
2. Başka Bir Normla Yürürlükten Kalkma 137
3. Yargısal Bir Kararla Yürürlükten Kalkma 138
D. YÜRÜRLÜĞE GİREN HUKUK KURALLARININ ZAMAN BAKIMINDAN UYGULANMASI 139
1. Genel Saptamalar 139
2. Derhal Etki 140
3. Ertelenmiş Etki 141
4. Geçmişe Etki 142
a. Genel Açıklamalar 142
b. Geriye Yürüme Yasağı 143
c. Kazanılmış Haklara Saygı İlkesi 144
d. Geriye Yürüme Yasağının İstisnaları 146
IV. HUKUK KURALLARI ARASINDA ÇATIŞMA 148
A. GENEL AÇIKLAMALAR 148
B. ÜST KURAL (LEX SUPERİOR) İLKESİ 148
C. SONRAKİ KURAL (LEX POSTERİOR) İLKESİ 149
D. ÖZEL KURAL (LEX SPECİALİS) İLKESİ 151
E. ÇAPRAZ ÇATIŞMALAR 153
F. GERÇEK ÇATIŞMA 154

BEŞİNCİ BÖLÜM
HUKUKTA BOŞLUK VE HÂKİMİN HUKUK YARATMASI

I. GENEL OLARAK 157
II. HUKUKTA BOŞLUK 159
A. BOŞLUK KAVRAMI 159
B. BOŞLUK OLARAK NİTELENDİRİLMEYEN DURUMLAR 160
C. BOŞLUK TÜRLERİ 162
1. Kural İçi Boşluk ve Kural Dışı Boşluk 163
2. Bilinçli Boşluk ve Bilinçsiz Boşluk 164
3. Açık Boşluk ve Örtülü Boşluk 165
4. Gerçek Boşluk ve Gerçek Olmayan Boşluk 166
5. Çatışma Boşluğu 167
III. HÂKİMİN HUKUK YARATMASI 168
A. GENEL AÇIKLAMALAR 168
B. HÂKİMİN YARATTIĞI HUKUKUN NİTELİĞİ VE KAPSAMI 170
C. HÂKİMİN HUKUK YARATIRKEN GÖZETECEĞİ HUSUSLAR 172
1. Genel Saptamalar 172
2. Kanun Koyucu Gibi Davranma İlkesi 173
3. Hukuk Düzeniyle Bütünleşme İlkesi 174
4. Elverişsiz Yöntemlerden Kaçınma İlkesi 175
D. HÂKİMİN HUKUK YARATIRKEN YARARLANABİLECEĞİ ARAÇLAR 175
1. Genel Saptamalar 175
2. Analoji (Kıyas) 176
a. Kavramsal Çerçeve 176
b. Analojinin Şartları 177
c. Analojinin Türleri 179
3. Aksiyle Kanıt 180
4. Evleviyet 183
5. Yardımcı Araçlar 185
IV. HÂKİMİN TAKDİR YETKİSİ 188

KAYNAKÇA 193

KAYNAKÇA

Adal, Erhan: Hukukun Temel İlkeleri, 12. Bası, İstanbul 2012

Adomeit, Klaus/ Hähnchen, Susanne: Rechtstheorie für Studenten, 6. Auflage, Heidelberg 2012

Akipek, Jale/ Akıntürk, Turgut/ Ateş-Karaman, Derya: Türk Medeni Hukuku, Birinci Cilt, 10. Bası, İstanbul 2013

Akı, Erol: Hukukun Temel Kavramları, 6. Baskı, İzmir 2001

Aksan, Doğan: Her Yönüyle Dil, Ankara 2007

Akyol, Şener: Medeni Hukuka Giriş, İstanbul 1995

Alexy, Robert: Theorie der juristischen Argumentation, 2. Auflage, Frankfurt 1990

Alpay, Yalın: Yalanın Siyaseti, 17. Baskı, İstanbul 2021

Antalya, Gökhan/ Topuz, Murat: Medeni Hukuk, İstanbul 2015

Aral, Vecdi: Hukuk ve Hukuk Bilimi Üzerine, 7. Baskı, İstanbul 2010

Ataay, Aytekin: Medeni Hukukun Genel Teorisi, 3. Bası, İstanbul 1980

Aybay, Aydın/ Aybay, Rona: Hukuka Giriş, 8. Baskı, İstanbul 2012

Aydoğdu, Burçin: Kazanılmış Hak Kavramının Hukuk Felsefesi Açısından Temellendirilmesi, İstanbul 2020

Bartholomeyczik, Horst: Die Kunst der Gesezesauslegung, 3. Auflage, Frankfurt 1965

Batuhan, Hüseyin/ Grünberg, Teo: Modern Mantık, 3. Baskı, Ankara 1984

Baytaz, Abdullah Batuhan: Kanunilik İlkesi Bağlamında Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Yorum, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2015

Beaucamp, Guy/ Treder, Lutz: Methoden und Technik der Rechtsanwendung, 2. Auflage, Heidelberg 2011

Berki, Ali Himmet: Hukuk Mantığı ve Tefsir, Ankara 1948

Bernhard, Christof: Regeln der Jurispundenz: die Grundsätze und Methoden der Rechtswissenschaft als professionelle Standards, Berlin, 2008

Beşikçi, İsmail: Bilim Yöntemi, 2. Baskı, Ankara 1991

Bilge, Necip: Hukuk Başlangıcı, 18. Bası, Ankara 2004

Bitter, Georg/ Rauhut, Tilman: Grundzüge zivilrechtlicher Methodik, Mannheim 2008

Brox, Hans: Allgemeiner Teil des BGB, 24. Auflage, Köln 2000

Bydlinsky, Franz: Grundzüge der juristischen Methodenlehre, Wien 2003

Canaris, Claus-Wilhelm: Die Feststellung von Lücken im Gesetz, 2. Auflage, Berlin 1983

Çağıl, Orhan Münir: Hukuk ve Hukuk İlmine Giriş, 4. Bası, İstanbul 1971

Çağıl, Orhan Münir: Hukuk Metodolojisi Dersleri, 3. Bası, İstanbul 1962

Çapak, İbrahim: Ana Hatlarıyla Mantık, 2. Baskı, İstanbul 2013

Çubukçu, Aydın: Mantık ve Diyalektik, 4. Baskı, İstanbul 1993

Demir, Abdullah: Klasik Mantık, İstanbul 2013

Demir, Abdullah/ Deryal, Yahya: Hukuk Başlangıcı ve Hukuk Metodolojisi, Ankara 2013

Dinçkol, Abdullah: Hukuka Giriş, 10. Baskı, İstanbul 2014

Dönmezer, Sulhi/ Erman, Sahir: Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku - Genel Kısım, Cilt 1, 14. Bası, İstanbul 1997

Droese, Lorenz/ Luminati, Michele: Juristische Methodik, Luzern 2011

Dural, Mustafa/ Sarı, Suat: Türk Özel Hukuku-I, 7. Baskı, İstanbul 2012

Ebu Zehra, Muhammed: İslam Hukuku Metodolojisi, Çeviren: Şener, Abdülkadir, 12. Baskı, Ankara 2014

Edis, Seyfullah: Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri, 6. Basım, Ankara 1997

Ehrlich, Eugen: Die juristische Logik, Tübingen 1917

Emiroğlu, İbrahim: Klasik Mantığa Giriş, Ankara 2004

Engisch, Karl: Einführung in das juristische Denken, 5. Auflage, Stuttgart 1971

Eren, Fikret: Borçlar hukuku Genel Hükümler, 19. Baskı, Ankara 2015

Esener, Turhan: Hukuk Başlangıcı, 5. Baskı, İstanbul 2002

Forstmoser, Peter/ Schluep, Walter R.: Einführung in das Recht, 2. Auflage, Bern 1998

Gabriel, Gottfried: Einführung in die Logik, 4. Auflage, Jena 2013

Gast, Wolfgang: Juristische Rhetorik, 4. Auflage, Heidelberg 2006

Germann, Oskar Adolf: Probleme und Methoden der Rechtsfindung, Bern 1965

Gmür, Max: Die Anwendung des Rechts nach Art. 1 des schweizerischen Zivilgesetzbuches, Bern 1908

Gözler, Kemal: Hukuka Giriş, 11. Baskı, Bursa 2014

Gözler, Kemal: Anayasa Hukukunun Genel Teorisi-I, Bursa 2011

Gözler, Kemal: Anayasa Hukukunun Metodolojisi, 2. Bası, Bursa 1999

Gözler, Kemal: Anayasa Normlarının Geçerliliği Sorunu, Bursa 1999

Gözler, Kemal: Hukukun Genel Teorisine Giriş, Ankara 1998

Gözler, Kemal/ Kaplan, Gürsel: İdare Hukuku Dersleri, 12. Baskı, Bursa 2012

Günday, Metin: İdare Hukuku, Ankara 2013

Güneş, Ahmet M.: Avrupa Birliği Hukukuna Giriş, İstanbul 2013

Güriz, Adnan: Hukuk Başlangıcı, 13. Baskı, Ankara 2011

Hafızoğulları, Zeki: Ceza Normu, Ankara 1987

Hafızoğulları, Zeki/ Özen, Muharrem: Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 2. Baskı, Ankara 2010

Hakeri, Hakan: Ceza Hukuku Genel Hükümler, 18. Baskı, Ankara 2015

Hatemi, Hüseyin: Medeni Hukuka Giriş, 6. Bası, İstanbul 2012

Heck, Philipp: Das Problem der Rechtsgewinnung, Gesetzeauslegung und Interessenjurisprudenz, Bad Homburg, 1968

Heyder, Udo: Gültigkeit und Nutzen der besonderen juristischen Schlussformen in der Rechtsfortbildung, Göttingen 2010

Hirş, Ernst: Pratik Hukukta Metot, 3. Baskı, Ankara 2000

Honsell, Heirich/ Vogt, Nedim/ Geiser, Thomas: Zivilgesetzbuch-I, 2. Auflage, Basel 2002

İmre, Zahit: Medeni Hukuka Giriş, İstanbul 1980

Işıktaç, Yasemin: Hukuk Normunun Mantıksal Analizi ve Uygulaması, 2. Bası, İstanbul 2004

Işıktaç, Yasemin/ Metin, Sevtap: Hukuk Metodolojisi, 4. Baskı, İstanbul 2013

Jacobi, Christoph Alexander: Methodenlehre der Normwirkung, Baden-Baden 2008

Joerden, Jan C.: Logik im Recht, Berlin 2005

Kantorowicz, Hermann: Der Begriff des Rechts, Göttingen 1957

Karakoç, Yusuf: Genel Vergi Hukuku, 5. Bası, Ankara 2011

Karavelioğulları, Neriman: Mantık Ders Kitabı, Ankara 2013

Karayalçın, Yaşar/ Yongalık, Aynur: Hukukda Öğretim-Kaynaklar-Metod: Problem Çözme, 7. Baskı, Ankara 2008

Karslı, Abdurrahim: Medeni Muhakeme Hukuku, 3. Baskı, İstanbul 2012

Kaya, Cemil: İdarenin Takdir Yetkisi ve Yargısal Denetimi, 2. Baskı, İstanbul 2014

Kelsen, Hans: Hauptprobleme der Staatsrechtslehre, 2. Auflage, Tübingen 1923

Keyman, Selahattin: Hukuka Giriş ve Metodoloji, Ankara 1981

Keyman, Selahattin/ Toroslu, Haluk: Hukuka Giriş, 5. Baskı, Ankara 2012

Kloepfer, Michael: Vorwirkung von Gesetzen, München 1974

Klug, Ulrich: Juristische Logik, 4. Auflage, Berlin 1982

Koller, Alfred: Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil, 3. Auflage, Bern 2009

Köküsarı, İsmail: Anayasa Hukukunda Hukuki Güvenlik İlkesi, Ankara 2015

Kramer, Ernst A.: Juristische Methodenlehre, 2. Auflage, Bern 2005

Kuhn, Thomas S.: Bilimsel Devrimlerin Yapısı, Çeviren: Nilüfer Kuyaş, İstanbul 2014

Larenz, Karl/ Wolf, Manfred: Allgemeiner Teil des bürgerlichen Rechts, 8. Auflage, München 1997

Larenz, Karl/ Canaris, Claus-Wilhelm: Methodenlehre der Rechtswissenschaft, 3. Auflage, Berlin 1995

Lendi, Martin: Rechtsordnung, Zürich 1992

Maurer, Hartmut: Allgemeines Verwaltungsrecht, 11. Auflage, München 1997

Meier-Hayoz, Arthur: Berner Kommentar, Kommentar zum schweizerischen Privatrecht, Einleitung (Art. 1-10 ZGB), Bern 1962

Meier-Hayoz, Arthur: Der Richter als Gesetzgeber, Zürich 1951

Melin, Patrick: Gesetzesauslegung in den USA und in Deutschland, Tübingen 2005

Mennicken, Axel: Das Ziel der Gesetzesauslegung, Bad Homburg 1970

Muscheler, Karlheinz: Singularia non sunt extendenda, in: Festschrift für Wilhelm Kruse, Köln 2001

Nişanyan, Sevan: Nişanyan Sözlük, İstanbul 2018

Oder, Bertil Emrah: Anayasa Yargısında Yorum Yöntemleri, İstanbul 2010

Oğuz, Arzu: Karşılaştırmalı Hukuk, Ankara 2003

Oğuzman, Kemal/ Barlas, Nami: Medeni Hukuk, 19. Baskı, İstanbul 2013

Oğuzman, Kemal/ Öz, Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler-I, 11. Bası, İstanbul 2013

Öncel, Mualla/ Kumrulu, Ahmet/ Çağan, Nami: Vergi Hukuku, 13. Bası, Ankara 2006

Öner, Necati: Klasik Mantık, 5. Baskı, Ankara 1986

Özbilgen, Tarık: Eleştirisel Hukuk Başlangıcı Dersleri, İstanbul 1976

Özlem, Doğan: Mantık, 7. Baskı, İstanbul 2004

Özsunay, Ergun: Medeni Hukuka Giriş, 2. Bası, İstanbul 1976

Öztan, Bilge: Medeni Hukukun Temel Kavramları, 8. Bası, Ankara 2002

Özyörük, Mukbil: Hukuka Giriş, Ankara 1959

Pawlowski, Hans-Martin: Methodenlehre für Juristen, Heidelberg 1991

Radbruch, Gustav: Rechtsphilosophie, Heidelberg, 1999

Raisch, Peter: Juristische Methoden, München 1995

Rhinow, Réne A.: Rechtsetzung und Methodik, Basel 1979

Riemer, Hans Michael: Die Einleitungsartikel des Schweizerischen Zivilgesetzbuches, 2. Auflage, Bern 2003

Rudersdorf, Michael: Das intendierte Ermesen, Hamburg 2012

Rüthers, Bernd/ Fischer, Christian/ Birk, Axel: Rechtstheorie, 7. Auflage, München 2013

Sander, Gerald G:: Deutsche Rechtssprache, Tübingen 2004

Schmalz, Dieter: Methodenlehre für das juristische Studium, Münster 1986

Schneider, Egon: Logik für Juristen, 4. Auflage, München 1995

Schreiber, Rupert: Die Geltung von Rechtsnormen, Berlin 1966

Schreiber, Rupert: Logik des Rechts, Berlin 1962

Schwimann, Michael: Bürgerliches Recht für Anfänger, 10. Auflage, Wien 2013

Serozan, Rona: Hukukta Yöntem, İstanbul 2015

Serozan, Rona/ Engin, Baki İlkay/ Baysal, Başak/ Ünver, Tülay: Medeni Hukuk Pratik Çalışmaları, 2. Baskı, İstanbul 2013

Sezer, Abdullah/ Kırıt, Emrah/ Boyar, Oya: Hukuk Devleti, İstanbul 2003

Simon, Heike/ Funk-Baker, Gisela: Einführung in das deutsche Recht und die deutsche Rechtssprache, 5. Auflage, Heidelberg 2013

Sobota, Katharina: Das Prinzip Rechtsstaat, Tübingen 1997

Strobach, Niko: Einfürung in die Logik, 2. Auflage, Darmstadt 2011

Sözer, Ali Nazım: Hukukta Yöntembilim, İzmir 2013

Şeker, Hilmi: Hukukta Gerekçe, İstanbul 2010

Şenel, Alaeddin: Bilim ve Bilimsel Yöntem, İstanbul 2012

Topakkaya, Arslan: Hukuk Hermeneutiği, Ankara 2019

Tuor, Peter/ Schnyder, Bernhard/ Schmid, Jörg/ Jungo, Alexandra: Das Schweizerische Zivilgesetzbuch, 14. Auflage, Zürich 2015

Uslu, Ferhat: Anayasa Yargısı Dersleri, 3. Baskı, Ankara 2020

Uyar, Tevfik: Safsatalar, İstanbul 2019

Uzun, Ertuğrul: Hukuk Metodolojisi, Ankara 2014

Vesting, Thomas: Rechtstheorie, 2. Auflage, München 2015

von Hippel, Ernst: Einführung in die Rechtstheorie, Münster 1955

Wagner, Karl/ Haag, Heinz: Die moderne Logik in der Rechtswissenschaft, Bad Homburg 1970

Wank, Ralf: Die Auslegung von Gesetzen, 5. Auflage, München 2011

Weinberger, Ota: Studien zur Normenlogik und Rechtsinformatik, Berlin 1974

Zevkliler, Aydın/ Havutçu, Ayşe/ Albaş, Hakan/ Acabey, M. Beşir/ Serdar, İlknur/ Gürpınar, Damla: Medeni Hukuk Pratik Çalışmaları, 10. Bası, Ankara 2010

Zevkliler, Aydın/ Acabey, M. Beşir/ Gökyayla, Emre: Medeni Hukuk, 6. Baskı, Ankara 1999

Zippelius, Reinhold: Juristische Methodenlehre, 11. Auflage, München 2012

Zitelmann, Ernst: Lücken im Recht, Leipzig 1903

HUKUKA GİRİŞ

Prof. Dr. İ. Yılmaz ASLAN **Prof. Dr. Doğan ŞENYÜZ**

Yenilenmiş 14. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-09-7

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Temmuz 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

KAYNAKÇA

ADAL, Erhan**:** Hukukun Temel İlkeleri, 6. Baskı, İstanbul, 1998.

AKI, Erol: Hukukun Temel Kavramları, Barış Yayınları, İzmir, 1985.

AKINTÜRK, Turgut: Borçlar Hukuku, 5.Basım, Savaş Yayınları, 1994.

AKINTÜRK, Turgut: Medeni Hukuk, Beta Yayınları, İstanbul, 2004.

AKINTÜRK, Turgut: Medeni Hukuk, İstanbul 2005.

AKİPEK, Jale: Türk Medeni Hukuku, Ankara, 1973.

AKTAN Coşkun Can: Hukuk ve Ahlak, ET.09.06.2021 (http://www.canaktan.org/din-ahlak/ahlak/ahlak-felsefesi/hukuk-ahlak.htm)

ANAYURT, Ömer: Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları, 2. Basım, Ankara, 2001.

ARAL, Vecdi: Hukuk ve Hukuk Bilimine Giriş, 4. Baskı, İstanbul, 1983.

ARTUK, Mehmet Emin-
GÖKCEN, Ahmet-
YENİDÜNYA, A. Caner: Ceza Hukuku (Genel Hükümler), Seçkin Kitabevi, Ankara, 2002.

ERGÜN, Mevci: İşletme Hukuku, Ekin Kitabevi, Bursa, 2005.

ATAY, Cevdet: Hukuka Giriş, Marmara Kitabevi, Bursa, 1997,

ATAY, Cevdet: Türk Yargı sistemi, Ekin Kitabevi,Bursa, 2011.

ATAAY, Aytekin: Medeni Hukukun Genel Teorisi, İstanbul, 1980.

ATAR, Yavuz: Türk Anayasa Hukuku, 2. Baskı, Konya.

BATTAL, Ahmet: Hukukun Temel Kavramları, Ankara, 2001.

BAYRAKLI Hasan Hüseyin, Hukukun Temel Kavramları, Trabzon, 2017.

BİLGE, Necip: Hukuk Başlangıcı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2005.

BİNATLI, Yusuf Ziya: İşletme Hukuku: Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını, Bursa, 1978.

BİYAN Özgür: İspat ve Delil, adalet Yayınevi,Ankara, 2012.

BOZKURT, Enver: Hukukun Temel Kavramları, Ankara, 2002.

DİNÇKOL, Abdullah Hukuka Giriş, Der yayınları:318, İstanbul, 2008.

EDİS, Seyfullah: Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri, Dokuz Eylül Üniv. Yay., Ankara, 1993

EKİNCİ Hüseyin-
SAĞLAM Musa 66 Soruda Bireysel Başvuru, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara-2015.

EROĞUL, Cem: Anatüzeye Giriş, 6. Baskı, Ankara.

ERTAŞ, Şeref: Eşya Hukuku, Seçkin Kitabevi, Ankara, 2005.

FULLER L. L., Hukukun Ahlakı, Tekin Yayınevi, İstanbul-2016

GEOFFREY, Rivlin: First Steps in The Law, Blackstone Press Ltd, London, 1999.

GERÇEK Adnan

UYGUN Esra Vergi Uyuşmazlıklarında Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru, Ekin Kitabevi, Bursa,2018.
GEZGİN, M. Fikret: Hukuk Başlangıcı, Ankara, 2002.
GÖRGÜN, Şanal: Hukukun Temel Kavramları, 4. Baskı, Ankara, 1994.
GÖZLER, Kemal: Hukukun Temel Kavramları, 16. B., Ekin Kitabevi, Bursa, 2018
GÖZLER, Kemal: Hukuka Giriş, 15. B., Ekin Kitabevi, Bursa, 2018.
GÖZLER, Kemal: Türk Anayasa Hukuku, 2.b., Ekin Kitabevi, Bursa, 2018.
GÖZLER, Kemal: İdare Hukuku Dersleri,24.b.,Ekin Kitabevi, Bursa, 2018.
GÖZLER, Kemal: Devletin Genel Teori,si, 3.b., Ekin Kitabevi, Bursa, 2011.
GÖZLER, Kemal: İnsan Hakları Hukuku, Ekin Kitabevi, Bursa, 2017.

GÖĞER, Erdoğan: Hukuk Başlangıcı Dersleri, Ankara, 1976.
GÖZÜBÜYÜK, Şeref: Hukuka Giriş, Turhan Kitabevi, Ankara, 2005.
GÖZÜBÜYÜK, Şeref: Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları, Ankara 2004.
GÖZÜBÜYÜK, Şeref: Anayasa Hukuku, 8. Baskı, Ankara, 1999.
GÜNDAY, Metin: İdare Hukuku, 8. Baskı, Ankara, 2005.
GÜRİZ, Adnan: Hukuk Başlangıcı, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2003.
GÜRSOY, Kemal Tahir-
EREN, Fikret-
CANSEL, Erol: Türk Eşya Hukuku, Ankara, 1978.
HAKERİ, Hakan: Yeni Türk Ceza Hukukunun Temel Kavramları, 2005.
HAVUTÇU, Ayşe: Yeni Medeni Kanuna Göre Medeni Hukuk (Temel Bilgiler), Ankara 2003.
HAYEK, Frederik A. Hukuk, Yasama ve Özgürlük, İş Bankası Kültür Yayınları, No.2623,İstanbul-2012
HONORE, Tony: About Law, Clerandon Press, Oxford, 1996.
IŞIKTAÇ Yasemin , Hukuk Başlangıcı, 2.b., Filiz Kitabevi, İstanbul-2012.

İMRE, Zait: Medeni Hukuka Giriş, İstanbul, 1980.
İNAN, Ali Naim: Borçlar Hukuku Bilgisi, Ankara, 1984.
KALABALIK, Halil: Temel Hukuk Bilgisi, İstanbul, 2003.
KAYAR, İsmail-
ÜZÜLMEZ, İlhan: Hukukun Temel Kavramları, Detay, Yayıncılık, Ankara, 2005.
KILIÇOĞLU, Ahmet: Medeni Hukuk Bilgisi, Ankara, 2000.
KILIÇOĞLU, Ahmet M.: Medeni Hukuk, Ankara 2004.
KOÇ Muharrem İlhan -
KAPLAN Recep (Editör), Bireysel Başvuru Kabul Edilebilirlik Kriterleri Rehberi, Ankara, 2017.
KARAKOÇ Yusuf: Türk Vergi Yargılaması hukukunda Delil Sistemi, Dokuzeylül Üniversitesi yayını No:77,İzmir, 1997.
KARAKOÇ Yusuf: Hukuk ve Etik İlişkisi, ET:09.06.2021,(http://hfsa-sempozyum.com/wp-content/uploads/2019/02/HFSA24-Karakoc%CC%A7.pdf)
KÖPRÜLÜ, Bülent: Medeni Hukuk (Genel Prensipler), İstanbul, 1984.
OĞUZMAN, Kemal-
BARLAS, Nami: Medeni Hukuk, 8. Baskı, İstanbul, 2000.
ÖNDER, Ayhan: Hukukun Temel Kavramları, Muğla, 1996.

ÖNEN, Mesut: Hukukun Temel Kavramları, İstanbul, 1985.
ÖZSUNAY, Ergun: Medeni Hukuka Giriş, 4. Bası, İstanbul,1981.
ÖZTAN, Bilge: Medeni Hukukun Temel Kavramları, Ankara 2003.
PALAMUT, Mehmet E: Medeni Hukuk, Alfa Yayınları, 2004.
PULAŞLI, Hasan
KORKUT Ömer Temel Hukuk, 16.b., Karahan Kitabevi, Adana, 2016.
REİSOĞLU, Safa: Borçlar Hukuku, 5. Bası, Ankara, 1983.
ŞAFAK, Ali: Hukuk Başlangıcı, Ankara, 1994.
ŞENYÜZ, Doğan: Borçlar Hukuku, Ezgi Kitabevi, Bursa, 2018.
ŞENYÜZ, Doğan,
YÜCE Mehmet
GERÇEK Adnan Vergi Hukuku, Ekin Kitabevi, Bursa, 2021.
TAŞ, Metin: Vergi Yargısı, Ekin Kitabevi, Bursa, 2005.
TEKİNAY, S. Sulhi: Medeni Hukuka Giriş Dersleri, İstanbul, 1978.
TEKİNAY, S. Sulhi: Borçlar Hukuku, İstanbul, 1981.
TEKİNAY
AKMAN
BURCUOĞLU
ALTOP: Eşya Hukuku, Cilt I, İstanbul 1989.
TOROSLU, Nevzat: Ceza Hukuku, Ankara, 2005.
ÜÇOK, Coşkun-
MUMCU, Ahmet: Türk Hukuk Tarihi, Ankara, 1976.
VELİDEDEOĞLU, H. Veldet: Medeni Hukuk, 2. Bası, İstanbul, 1956.
YILDIZ, Hüseyin, Medeni Hukukun Temel İlkeleri, 3. B, Ekin yayınevi, Bursa , 2012.
YÜCE Mehmet: Vergi Davalarında Bireysel Başvuru, Ekin Kitabevi, Bursa, 2019.
ZEVKLİLER, Aydın: Medeni Hukuk, Diyarbakır, 1986.

Gürsel Kaplan

İDARİ YARGILAMA HUKUKUNA GİRİŞ

EKİN BASIN YAYIN DAĞITIM

© 2021, Ekin Basım Yayın Dağıtım,
Her hakkı mahfuzdur. Bu kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunun hükümlerine göre kitabı yayınlayan yayınevinin izini olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi veya herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, kısmen veya tamamen yayınlanamaz, depolanamaz.

ISBN: 978-625-7565-38-7

Birinci Baskı: Ağustos 2018
İkinci Baskı: Şubat 2020
Üçüncü Baskı: Eylül 2021

Üçüncü Baskı
Star Ajans Ltd. Şti. Alaaddinbey Mah., 634. Sokak,
NİLTİM, 2. Bölge, Ayaz Plaza no 24, Nilüfer - BURSA
Tel: 0224 249 23
Sertifika No: 48334

Dağıtım
Ekin Basım Yayın Dağıtım,
Şehreküstü Mahallesi, Cumhuriyet Caddesi,
Durak Sokak No 2, Osmangazi- BURSA,
Tel: (0224) 220 16 72; 223 04 37;
Fax: (0224) 223 04 37
Web: www.ekinkitap.com
E-mail: info@ekinyayinevi.com
Sertifika No: 48743

Prof. Dr. Gürsel Kaplan
Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Öğretim Üyesi

İDARİ YARGILAMA HUKUKUNA GİRİŞ

Güncelleştirilmiş
Üçüncü Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
Bursa – Eylül 2021

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
İDARİ YARGILAMA HUKUKUNUN KAYNAKLARI

I- GENEL OLARAK 1
II- İDARİ YARGILAMA HUKUKUNUN KAYNAKLARI 2
A- ANAYASA 2
B- KANUNLAR 2
C- KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELER 3
D- ULUSLARARASI ANDLAŞMALAR 3
E- TÜZÜKLER 4
F- YÖNETMELİKLER 4
G- YARGISAL İÇTİHATLAR 4
H- ÖRF ve ADET 5
I- ÖĞRETİ 5

İKİNCİ BÖLÜM
İDARİ YARGILAMA HUKUKUNUN ÖZELLİKLERİ

I- GENEL OLARAK 7
II- DAVALARIN GÖRÜLÜŞ ŞEKLİNE GÖRE YARGILAMA HUKUKU KURALLARININ TASNİFİ 8
A- SÖZLÜ ŞEKİL 8
B- YAZILI ŞEKİL 8
C- KARMA ŞEKİL 8
III- DAVALARIN İDARESİ (YÜRÜTÜLMESİ) ŞEKLİNE GÖRE YARGILAMA HUKUKU KURALLARININ TASNİFİ 9
A- DAVANIN TARAFLARCA YÜRÜTÜLMESİ USULÜ 9
B- DAVANIN HÂKİM TARAFINDAN YÜRÜTÜLMESİ USULÜ 9
III- İDARİ YARGILAMA USULÜNÜN ÖZELLİKLERİ 10
A- İDARİ YARGILAMA USULÜ YAZILI ŞEKLE TABİDİR ve EVRAK ÜZERİNDE İNCELEME İLKESİ GEÇERLİDİR 10
B- KENDİLİĞİNDEN (RESEN) ARAŞTIRMA ve İNCELEME İLKESİ GEÇERLİDİR 11
C- BASİT ve AZ MASRAFLIDIR 12
D- SAVCILIK KURUMU VARDIR 13
E- YARGILAMA USULÜNE İLİŞKİN HER HUSUS POZİTİF HUKUK KURALLARIYLA DÜZENLENMEDİĞİ İÇİN YARGISAL İÇTİHATLARIN ÖNEMLİ BİR YERİ BULUNMAKTADIR 13

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
İDARİ UYUŞMAZLIKLARIN YARGISAL OLMAYAN YOL VE YÖNTEMLERLE ÇÖZÜLMESİ

I- GENEL OLARAK 15
II- İDARENİN YASAMA ORGANI TARAFINDAN DENETLENMESİ 16
A- HÜKÜMETİN (YÜRÜTME ORGANININ) DENETLENMESİ SURETİYLE İDARENİN DENETLENMESİ 16
B- TBMM BÜNYESİNDE KURULAN KOMİSYONLAR TARAFINDAN İDARENİN DENETLENMESİ 17
1- TBMM Dilekçe Komisyonu Tarafından Denetlenmesi 17
2- TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Tarafından Denetlenmesi 18
III- İDARENİN YÜRÜTME ORGANI (CUMHURBAŞKANI) TARAFINDAN DENETLENMESİ 18
IV- İDARENİN BAĞIMSIZ KURULUŞLAR TARAFINDAN DENETLENMESİ 20
A- KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU 20
B- TÜRKİYE İNSAN HAKLARI ve EŞİTLİK KURUMU 21
C- BİLGİ EDİNME ve DEĞERLENDİRME KURULU 23
D- İL ve İLÇE İNSAN HAKLARI KURULLARI 23
E- KOLLUK GÖZETİM KOMİSYONU 24
V- İDARENİN KENDİSİ TARAFINDAN DENETLENMESİ 24
A- İSTİTAF DENETİMİ 25
B- HİYERARŞİK DENETİM 25
C- VESAYET DENETİMİ 25
VI- KİMİ İDARİ UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ İÇİN ÖNGÖRÜLEN ÖZEL YÖNTEMLER 26
A- TAHKİM 26
B- SULH 28
C- UZLAŞMA 30

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
İDARİ UYUŞMAZLIKLARIN YARGISAL YOLLARLA ÇÖZÜLMESİ

I- GENEL OLARAK 33
II- İDARİ UYUŞMAZLIKLARIN ADLİ YARGI YERLERİ TARAFINDAN ÇÖZÜLMESİ 33
III- İDARİ UYUŞMAZLIKLARIN İDARİ YARGI YERLERİ TARAFINDAN ÇÖZÜLMESİ 34
IV- İDARİ UYUŞMAZLIKLARIN YARGI YERLERİ TARAFINDAN ÇÖZÜLMESİNE GETİRİLEN KISITLAMALAR 34
A- YATAY KISITLAMALAR (Yargı Denetimi Dışında Tutulan İşlemler) 35
1- Hükümet Tasarrufları (Yargı Kısıntısı, Prensip Kısıntısı) 35
2- Yasama Kısıntısı 37
B- DİKEY KISITLAMALAR (Yargı Yetkisinin Kullanılmasına Getirilen Sınırlamalar) 38

V- İDARİ UYUŞMAZLIKLARI ÇÖZEN YARGI YERLERİ ve MENSUPLARINA SAĞLANAN GÜVENCELER 40
A- HÂKİMLERİN BAĞIMSIZLIĞINI SAĞLAMAYA YÖNELİK GÜVENCELER 40
B- HÂKİMLERİN TARAFSIZLIĞINI SAĞLAMAYA YÖNELİK GÜVENCELER 41
1- Hâkimin Davaya Bakmaktan Yasaklı Olduğu (Çekinmesi Gereken) Hâller 42
2- Hâkimin Davadan Çekinmesi (İstinkâf) Usulü ve Sonuçları 43
3- Hâkimin Reddedilebileceği ve Kendisinin Davadan Çekilebileceği Hâller 43
4- Hâkimin Reddi Usulü ve Sonuçları 44
5- Hâkimin Reddi Konusunda İdari Yargıda Karşılaşılan Güçlükler ve Tartışmalı Olan Hususlar 47

BEŞİNCİ BÖLÜM
ÇÖZÜMÜ ADLİ YARGI YERLERİ VE DİĞER MERCİLERE BIRAKILAN İDARİ UYUŞMAZLIKLAR

I- HUKUKİ UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ AMACIYLA KURULMUŞ YARGI YERLERİ ve BENZERİ MERCİLER 49
A- ANAYASA YARGISI 50
B- ADLİ YARGI 51
C- ASKERİ CEZA YARGISI (Varlığı Son Bulmuştur) 52
D- ASKERİ İDARİ YARGI (Varlığı Son Bulmuştur) 52
E- İDARİ YARGI 52
F- MALİ YARGI 52
1- Sayıştayın Hukuksal Niteliği 53
2- Sayıştayın Yapısı 53
3- Sayıştayın Görevleri 54
4- Sayıştayın Denetimine Tabi Olan Kuruluşlar 54
5- Sayıştayın Denetimine Tabi Olmayan Kuruluşlar 55
6- Sayıştayın Yaptığı Yargısal Denetim ve Sonuçları 56
G- SEÇİM YARGISI 57
II- ÇÖZÜMÜ ADLİ YARGI YERLERİNİN GÖREVİNDE OLDUĞU KABUL EDİLEN İDARİ UYUŞMAZLIKLAR 58
1- Kanunlarla Adli Yargı Yerlerinin Görevine Dâhil Edilen İdarî Uyuşmazlıklar 58
a- Taşınmaz Mülkiyetine ve Verilen Zararlara İlişkin Olanlar 58
b- Fikri ve Sınai Haklara İlişkin Olanlar 59
c- Kişi Hâllerine ve Vesayet Makamlarının Sorumluluğuna İlişkin Olanlar 60
ç- Kişi Özgürlüğü ve Güvenliğinin İhlâline İlişkin Olanlar 60
d- İdari Yaptırım Kararlarına İlişkin Olanlar 60
e- Çalışma Hayatına ve Sosyal Güvenlik Hukukuna İlişkin Olanlar 62

f- İktisadi ve Ticari Kamu Hizmetlerine İlişkin Olanlar....63
g- Diğerleri....64
2- Yargısal İçtihatlarla Adli Yargı Düzeninin Görevine Dâhil Edilen İdari Uyuşmazlıklar (Fiili Yol Olarak Kabul Edilen Durumlardan Kaynaklanan Uyuşmazlıklar)....66
III- ADLİ YARGI DÜZENİ İLE İDARİ YARGI DÜZENİ ARASINDA ORTAYA ÇIKAN GÖREV (YARGI YOLU) ve HÜKÜM UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜ....69
A- GENEL OLARAK....69
B- UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ....69
C- GÖREV (YARGI YOLU) UYUŞMAZLIKLARI....70
1- Olumlu Görev (Yargı Yolu) Uyuşmazlığı....71
a- Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarmanın Koşulları....72
b- Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılması Yöntemi....72
c- Uyuşmazlık Mahkemesi Kararlarını Bekleme ve Sürelerin Durması....73
d- Uyuşmazlık Mahkemesine Başvurunun Mahkemelerce Verilmiş Olan Koruma Tedbirleri Üzerinde Etkisi....74
2- Olumsuz Görev (Yargı Yolu) Uyuşmazlığı....74
a- Olumsuz Görev Uyuşmazlığı Çıkarmanın Koşulları....74
b- Olumsuz Görev Uyuşmazlığı Çıkarılması Yöntemi ve Süresi....74
c- Görev Uyuşmazlığı Çıkmadan Uyuşmazlık Mahkemesine Başvurulması (m. 19)....75
D- HÜKÜM UYUŞMAZLIKLARI....75

ALTINCI BÖLÜM
İDARİ YARGI DÜZENİ

I- İDARİ YARGI SİSTEMİNİN ORTAYA ÇIKIŞI....77
A- FRANSA'DA....77
B- TÜRKİYE'DE....78
II- İDARİ YARGI TEŞKİLÂTI (İDARİ YARGI YERLERİ)....79
A- GENEL OLARAK....79
B- DANIŞTAY....80
1- Kuruluşu....80
2- Yapısı (Organları)....80
a- Danıştayın İdari ve İstişari Görevlerini Sağlayan İdari Karar Organları 80
(1) İdari (Birinci) Daire....80
(2) İdari İşler Kurulu....80
b- Danıştayın İşleyişini Sağlayan İdari Karar Organları....81
(1) Danıştay Genel Kurulu....81
(2) Yüksek Disiplin Kurulu....81
(3) Disiplin Kurulu....81
(4) Başkanlar Kurulu....81
(5) Başkanlık Kurulu....82
c- Danıştayın Yargısal Görevlerini Sağlayan Karar Organları....82

(1) Dava Daireleri....82
(2) İdari Dava Daireleri Kurulu (İDDK)....83
(3) Vergi Dava Daireleri Kurulu (VDDK)....84
(4) İçtihatları Birleştirme Kurulu....84
3- Personeli....84
a- Meslek Mensupları....85
(1) Danıştay Başkanı....85
(2) Danıştay Başsavcısı....85
(3) Danıştay Başkanvekilleri....85
(4) Daire Başkanları....86
(5) Danıştay Üyeleri....86
b- Yardımcı Personel....87
(1) Tetkik Hâkimleri....87
(2) Savcılar....88
(3) Memurlar ve diğer idari personel....88
4- Danıştayın Görevleri....88
a- Danıştayın İdari Görevleri....88
(1) Görüş (Düşünce) Bildirme....89
(2) İtirazları Karara Bağlama....89
(3) Bir İdari Makam (Merci) Gibi İdari Kararlar Almak....89
(4) Yargısal Görevlere Benzer İdari Görevler....89
b- Danıştayın Yargısal Görevleri....91
(1) İlk Derece Mahkemesi Olarak....91
(2) Temyiz Mercii Olarak....94
(3) İçtihatları Birleştirme Mercii Olarak....94
(4) İdari Yargı Yerleri Arasında Ortaya Çıkan Görev ve Yetki Uyuşmazlıklarını Çözen Merci Olarak....95
C- BÖLGE İDARE MAHKEMELERİ....95
1- Kuruluşu....95
2- Yapısı (Organları)....95
a- Bölge İdare Mahkemesi Başkanı....96
b- Başkanlar Kurulu....96
c- Daireler....96
d- Adalet Komisyonu....96
e- Müdürlükler....97
4- Görevleri....97
D- İDARE ve VERGİ MAHKEMELERİ....98
1- İdare ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu....98
2- İdare ve Vergi Mahkemelerinin Yapısı....99
3- İdare ve Vergi Mahkemelerinin Görevleri....99
a- İdare Mahkemelerinin Görevleri....99
b- Vergi Mahkemelerinin Görevleri....99
c- Tek Hâkimle Bakılan Davalar....100
II- İDARİ YARGI YERLERİ ARASINDA ORTAYA ÇIKABİLECEK GÖREV UYUŞMAZLIKLARI ve ÇÖZÜMÜ....101
A- GENEL OLARAK....101
B- GÖREV KURALLARININ NİTELİĞİ....103

C- GÖREV UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜ 103
1- Olumsuz Görev Uyuşmazlığı 103
2- Olumlu Görev Uyuşmazlığı 105
III- İDARİ YARGI YERLERİNİN YETKİSİNE İLİŞKİN KURALLAR ve BU KONUDA ORTAYA ÇIKAN UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ 105
A- GENEL OLARAK 105
B- YETKİ KURALLARININ NİTELİĞİ 106
C- GENEL YETKİ KURALI 108
D- ÖZEL YETKİ KURALLARI 108
1- Kamu Görevlileri İle İlgili Davalarda Yetki (m. 33). 108
2- Taşınmaz Mallara İlişkin Davalarda Yetki (m. 34) 109
3- Taşınır Mallara İlişkin Davalarda Yetki (m. 35) 109
4- Tam Yargı Davalarında Yetki (m. 36) 110
5- Vergi Uyuşmazlıklarında Yetki (m. 37) 110
6- İdari Yargı Yerlerince Verilen Kararların Yerine Getirilmemesi Nedeniyle Açılacak Maddi ve Manevi Tazminat Davalarında Yetki (m. 28) 110
7- Yargılamanın Yenilenmesi Taleplerinde (Davalarında) Yetki (m. 53) 111
E- YETKİ UYUŞMAZLIKLARI ve ÇÖZÜMÜ 111
1- Olumsuz Yetki Uyuşmazlığı 111
2- Olumlu Yetki Uyuşmazlığı 111
F- MERCİ TAYİNİ (YARGI YERİ BELİRLENMESİ) 111

YEDİNCİ BÖLÜM
İDARİ DAVA TÜRLERİ

I- GENEL OLARAK DAVA TÜRLERİ 113
II- TÜRK HUKUKUNDA İDARİ DAVA TÜRLERİ 114
A- POZİTİF HUKUK KURALLARINA GÖRE MEVCUT İDARİ DAVA TÜRLERİ 114
1- İptal Davaları 114
2- Tam Yargı Davaları 115
3- İdari Sözleşmelerden Doğan Davalar 116
4- Vergi Davaları 117
B- POZİTİF HUKUK KURALLARINCA AÇIKÇA DÜZENLENMİŞ OLMADIĞI İÇİN UYGULANABİLİRLİĞİ TARTIŞMALI OLAN DAVA TÜRLERİ 118
1- Tespit Davaları 118
C- POZİTİF HUKUK KURALLARINA GÖRE MEVCUT OLMAMAKLA BİRLİKTE KABULÜNDE YARAR OLABİLECEK DAVA TÜRLERİ 119
1- İdari Ceza Davaları 120
2- Grup (Pilot) Davalar 122
D- GEÇMİŞTE POZİTİF HUKUK KURALLARINA GÖRE MEVCUT OLMAKLA BİRLİKTE VARLIĞINA SON VERİLEN İDARİ DAVA TÜRLERİ 125
1- Yorum Davaları 126
2- Temyiz Davaları 126

SEKİZİNCİ BÖLÜM
İPTAL DAVALARI

I- İPTAL DAVASININ NİTELİKLERİ 127
II- İPTAL DAVASININ KONUSU 128
A- İDARENİN İDARİ İŞLEMLERİ 129
B- YASAMA ORGANININ İDARİ İŞLEMLERİ 129
C- YARGI ORGANI İÇİNDE YER ALAN ÇEŞİTLİ MAKAM ve MERCİLERİN İDARİ İŞLEMLERİ 130
D- İDARİ MAKAM ve MERCİLERCE YAPILAN ve ADLİ SORUŞTURMA SÜRECİNİN BAŞLATILMASINI ENGELLEYEN İDARİ İŞLEMLER 130
E- ÖZEL HUKUK KİŞİLERİ TARAFINDAN YAPILAN İDARİ İŞLEMLER 131
F- İDARİ SÖZLEŞMELERDEN AYRILABİLİR NİTELİKTEKİ İDARİ İŞLEMLER 132
III- İPTAL DAVASININ ÖNKOŞULLAR ve ESASTAN KABUL EDİLEBİLİRLİK ŞARTLARI 133
A- İPTAL DAVASININ ÖNKOŞULLAR (DAVA ŞARTLARI) YÖNÜNDEN KABUL EDİLEBİLİRLİK ŞARTLARI 133
1- Genel Olarak 133
2- Dava Konusu İşlemin Davacının Menfaatini İhlâl Etmesi Koşulu 135
a- Menfaat İhlâli Koşulunun Kişisellik Unsuru 136
b- Menfaat İhlâli Koşulunun Güncellik Unsuru 138
c- Menfaat İhlâli Koşulunun Meşruluk Unsuru 139
3- İdari Merci Tecavüzü Bulunmaması Koşulu (Dava Açmadan Önce Dava Konusu İşleme Karşı İdareye Başvurma Mecburiyetinin Yerine Getirilmiş Olması Koşulu) 139
4- Dava Konusu İşlemin Kesin ve Yürütülmesi Gereken Bir İşlem Olması Koşulu 142
B- İPTAL DAVASININ ESASTAN KABUL EDİLEBİLİRLİK ŞARTLARI 144
1- Yetki Yönünden Hukuka Aykırılık 144
2- Şekil (ve Usul) Yönünden Hukuka Aykırılık 148
3- Sebep Yönünden Hukuka Aykırılık 151
4- Konu Yönünden Hukuka Aykırılık 155
5- Amaç (Maksat) Yönünden Hukuka Aykırılık 157
VI- İPTAL DAVASI HAKKINDA VERİLEBİLECEK KARARLAR ve SONUÇLARI 158
A- DAVANIN REDDİ KARARI ve SONUÇLARI 158
1- Ön Koşullar Yönünden Ret 158
2- Esastan Ret 159
B- DAVANIN KABULÜ KARARI ve SONUÇLARI 160
1- Genel Olarak 160
2- Bireysel İşlemlerin İptaline İlişkin Kararların Hüküm ve Sonuçları 161
3- Düzenleyici İşlemlerin İptaline İlişkin Kararların Hüküm ve Sonuçları 161

DOKUZUNCU BÖLÜM
TAM YARGI DAVALARI

I- TAM YARGI DAVASININ NİTELİKLERİ 163
II- TAM YARGI DAVASI İLE İPTAL DAVASININ BENZER ve FARKLI YÖNLERİ 163
III- TAM YARGI DAVASININ TARİHSEL GELİŞİMİ 164
IV- TAM YARGI DAVASININ KONUSU 164
A- İDARENİN FAALİYETLERİNDEN KAYNAKLANAN ZARARLAR 165
B- YASAMA ORGANININ FAALİYETLERİNDEN KAYNAKLANAN ZARARLAR 165
C- YARGI ORGANININ FAALİYETLERİNDEN KAYNAKLANAN ZARARLAR 166
V- TAM YARGI DAVASININ ÖNKOŞULLAR (DAVA ŞARTLARI) YÖNÜNDEN ve ESASTAN KABUL EDİLEBİLİRLİK ŞARTLARI 167
A- TAM YARGI DAVASININ ÖNKOŞULLAR (DAVA ŞARTLARI) YÖNÜNDEN KABUL EDİLEBİLİRLİK ŞARTLARI 167
1- Genel Olarak 167
2- Davacının Kişisel Bir Hakkının Doğrudan İhlâl Edilmiş Olması Koşulu 168
3- İdari Merci Tecavüzü Bulunmaması Koşulu (Dava Açmadan Önce İdareye Başvurarak Önkarar Elde Etme Mecburiyetinin Yerine Getirilmiş Olması Koşulu) 168
B- TAM YARGI DAVASININ ESASTAN KABUL EDİLEBİLİRLİK ŞARTLARI 170
1- Kusura Dayanan Sorumluluk 172
a- Kusur Kavramı ve Gerçekleşme Şekilleri 172
b- Hukuka Aykırılık ve Kusur İlişkisi 174
c- Sorumluluğa Yol Açacak Kusurun Derecesi 175
d- Kamu Görevlilerinin Kişisel Kusur ve Sorumlulukları 177
2- Kusursuz Sorumluluk 179
a- Risk (Tehlike) İlkesi Nedeniyle Kusursuz Sorumluluk 180
(1) Tehlikeli (Riskli) Faaliyetler ve Araç ve Gereçlerin Yol Açtığı Zararlar 180
(2) Mesleki Risklerin Yol Açtığı Zararlar 181
(3) Sosyal Risklerin Yol Açtığı Zararlar 182
b- Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik İlkesinin Bozulması Nedeniyle Kusursuz Sorumluluk 184
3- Sorumluluğun Şartları 187
a- Fiil 187
b- Kusur 187
c- Zarar 188
d- Nedensellik Bağı 189
4- İdarenin Sorumluluğunu Ortadan Kaldıran veya Azaltan Nedenler 190
a- Mücbir Sebep 190
b- Beklenmeyen Hâl 191
c- Zarar Görenin Davranışı 191
d- Üçüncü Kişinin Davranışı 192

5- Zararın Tazminine İlişkin Esaslar....193
a- Zararın ve Hükmedilecek Tazminat Tutarının Hesaplanması....193
b- Zararın Hesabında Esas Alınan Tarih....194
c- Zararın Tazmini İçin Nakden Tazminat Ödenmesi Dışında Başka Bir Şeye Hükmedilememesi....195
d- Hükmedilecek Tazminatın Uğranılan Zarar Tutarını Geçmemesi....195
e- Talep Edilen Tazminat Tutarından Fazlasına Hükmedilememesi....196
f- Dava Dilekçesinde Talep Edilen Tazminat Tutarının Bir Defaya Mahsus Arttırılabilmesi....196
g- Hükmedilen Tazminata Faiz Yürütülmesi....197
h- Manevi Zararın Tazmininde Gözetilen Hususlar....198
i- Dolaylı Zararların Tazmini....199
VI- TAM YARGI DAVASI HAKKINDA VERİLEBİLECEK KARARLAR ve SONUÇLARI....199
A- DAVANIN REDDİ....199
1- Ön Koşullardan Ret....200
2- Esastan Ret....200
B- DAVANIN KABULÜ....200

ONUNCU BÖLÜM
DAVA AÇMA SÜRELERİ

I- DAVA AÇMA SÜRELERİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER....201
A- SÜRE KAVRAMI....201
B- DAVA AÇMA SÜRESİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ....201
C- DAVA AÇMA SÜRESİNİN ÖZEL HUKUKTAKİ DAVA AÇMA SÜRELERİYLE KARŞILAŞTIRMASI....202
D- GENEL DAVA AÇMA SÜRELERİ....202
E- ÖZEL DAVA AÇMA SÜRELERİ....202
1- İlk Derece Mahkemesi Olarak Danıştayın Görevine Giren Davalarda Uygulanan Özel Dava Açma Süreleri....203
2- İdare Mahkemelerinin Görevine Giren Davalarda Uygulanan Özel Dava Açma Süreleri....204
3- Vergi Mahkemelerinin Görevine Giren Davalarda Uygulanan Özel Dava Açma Süreleri....206
F- DAVA AÇMANIN BELLİ BİR SÜREYE TABİ OLMADIĞI VE YENİDEN CANLANDIĞI DURUMLAR....207
1- Yok Hükmünde Sayılan İşlemler (Yoklukla Malûl İşlemler) Nedeniyle Açılan Davalar Belli Bir Süreye Tabi Değildir....207
2- Maddi ve Hukuksal Koşulların Değişmesi Nedeniyle İdareye Yapılan Yeni Başvuruların Açıkça veya Zımnen Reddi Üzerine Yeni Bir Dava Açma Hakkı Doğar....208
3- Süreklilik Arz Eden Bir Hakkın Yerine Getirilmesi Amacıyla İdareye Yapılan Her Yeni Başvurunun İdarece Açıkça veya Zımnen Reddi Üzerine Yeni Bir Dava Açma Hakkı Doğar....208

II- DAVA AÇMA SÜRELERİNİN İŞLEMESİ İLE İLGİLİ ESASLAR.....209
A- DAVA AÇMA SÜRESİNİN İŞLEMEYE BAŞLAMASI 209
1- Bireysel (Birel) İşlemlere Karşı Açılacak Davalarda Sürenin İşlemeye Başlaması 209
a- Yazılı Bildirim Üzerine Sürenin İşlemeye Başlaması 210
b- Elektronik Ortamda Bildirim Üzerine Sürenin İşlemeye Başlaması 212
c- Sınav Sonuçlarının İlgili Kurumun İnternet Sitesinde Duyurulması Suretiyle Bildirimin Yapılmış Sayılması ve Sürenin İşlemeye Başlaması ..213
d- İlânen Bildirim Üzerine Sürenin İşlemeye Başlaması.....213
e- Öğrenme (Ittıla) Üzerine Sürenin İşlemeye Başlaması.....214
2- İdari Davaya Konu Teşkil Edebilecek Bir İşlem veya Eylemin Yapılması Amacıyla İdareye Yapılan Başvurunun Açıkça veya Zımnen Reddi Üzerine Sürenin İşlemeye Başlaması (İYUK m. 10) 215
a- Başvuruda Bulunan Kişi Hakkında Aynı Konuda Daha Önce Tesis Edilmiş Bir İşlem veya Gerçekleştirilmiş Bir Eylem Bulunmamalıdır 215
b- Başvuru, Şekil ve Usul Kurallarına Uygun Şekilde Yapılmış Olmalıdır.....216
c- Başvuru, Yetkili Makama Yapılmış Olmalıdır 216
d- Başvurunun İdari Davaya Konu Teşkil Edebilecek Bir İşlem veya Eylem Yapılması Talebiyle Yapılmış Olması Gerekir.....216
e- Başvuru İçin Mevzuatta Bir Süre Öngörülmüşse Başvurunun Bu Süre Zarfında Yapılmış Olması Gerekir 217
f- Başvuru Kanıtlanmış Olmalıdır.....218
g- Başvuru Açıkça veya Zımnen Reddedilmiş Olmalıdır.....218
h- Başvurunun Açıkça veya Zımnen Reddi Hâlinde Çeşitli İhtimallere Göre Dava Açma Sürelerinin İşlemeye Başlaması.....218
j- Zımni veya Açık Ret Kararı Üzerine Üst Makamlara Yapılan Başvurunun Dava Açma Süresini Durdurup Durdurmayacağı.....220
3- Düzenleyici İşlemlere Karşı Açılacak Davalarda Sürenin İşlemeye Başlaması 220
a- Düzenleyici İşlemlerin Yayınlanmasında Süre Başlangıcı 220
b- Düzenleyici İşlemlerin Uygulanmasında Süre Başlangıcı.....221
4- İdari İşlemlerin Uygulanmasından Doğan Zararların Tazmini İçin Açılacak Tam Yargı Davalarında Sürenin İşlemeye Başlaması 221
5- İptal Davasının Sonuçlanması Üzerine Açılacak Tam Yargı Davalarında Sürenin İşlemeye Başlaması 222
6- İdari Eylemlerden Doğan Zararların Tazmini İçin Açılacak Tam Yargı Davalarında Sürenin İşlemeye Başlaması 222
7- İdari Sözleşmelerden Doğan Davalarda Süre ve İşlemeye Başlaması 224
a- Sözleşmeden Ayrılabilen İşlemler Bakımından.....225
b- Sözleşmeden Doğan Haklar Bakımından 225
B- DAVA AÇMA SÜRESİNİN HESAPLANMASI 225
1- Genel Olarak.....225
2- Sürenin Son Gününün Resmi Tatil Gününe Rastlaması 226
3- Sürenin Son Gününün Adli Tatile Rastlaması.....226
4- Sürenin Son Gününün Mali Tatile Rastlaması 226

5- Sürenin Son Gününün Kamu Görevlilerinin İdari İzinli Sayıldığı Güne Rastlaması 227
C- DAVA AÇMA SÜRESİNİN İŞLEMESİNİ DURDURAN NEDENLER ve EK SÜRE VERİLEN DURUMLAR 227
1- İhtiyari İdari Başvuru Hâlinde Dava Açma Süresinin Durması 227
a- Başvuru, Kanunun Aradığı Şekil ve Usul Kurallarına Göre Yapılmalıdır 228
b- Başvuru Üst Makama, Üst Makam Yoksa İşlemi Tesis Eden Makama Yapılmalıdır 228
c- Başvuru Dava Açma Süresi İçinde Yapılmalıdır 228
d- Mevzuatta Özel Bir Süre Öngörülmüşse Başvuru Bu Süre İçinde Yapılmalıdır (Özel İtiraz Süreleri) 228
e- Başvuru Dava Konusu Olabilecek Bir İşlem İçin Yapılmalıdır 229
f- Başvuru Kural Olarak Ancak Bir Kez Yapılabilir 229
g- Başvurunun Kanıtlanması Gerekir 230
2- İdari Başvurunun Dava Açma Süresini Durdurmadığı Durumlar 230
3- Mücbir Sebebin Dava Açma Süresini Durdurup Durdurmayacağı 231
4- Zorunlu İdari Başvuru Hâlinde Dava Açma Süresi Bu Başvurunun Açıkça veya Zımnen Reddi Üzerine İşlemeye Başlar 232
5- Disiplin Cezalarına Karşı Doğrudan Dava Açmak Yerine Önce İda- ri Başvuru (İtiraz) Yoluna Başvurulması Hâlinde Dava Açma Süre- si Çeşitli Olasılıklara Göre Değişebilmektedir 233
6- Ek Süreler 233
a- Uzlaşma Görüşmelerinin Başarısızlıkla Sonuçlanması Durumuda Tanınan Ek Süre 234
b- Dava Dilekçesinin Reddini Gerektiren Eksikliklerin Giderilmesi İçin Tanınan Ek Süre 234
c- Adli Yargı Yerine Açılan Davanın Görevsizlik Nedeniyle Reddi Üzerine İdari Yargıda Açılacak Dava İçin Tanınan Ek Süre 234
D- DAVA AÇMA SÜRESİNİN SONA ERMESİNİN SONUÇLARI 235

ONBİRİNCİ BÖLÜM
DAVANIN AÇILMASI VE DAVA DİLEKÇELERİ ÜZERİNE İLK İNCELEME

I- DAVANIN AÇILMASI 237
A- DAVANIN AÇILMASI HAKKINDA GENEL BİLGİLER 237
B- DAVA DİLEKÇESİ, CEVAP DİLEKÇESİ ve DİĞER BELGELERİN VERİLEBİLECEĞİ YERLER 238
C- DAVANIN AÇILMA ZAMANI 238
D- DAVANIN AÇILMIŞ OLMASININ SONUÇLARI 239
1- Davanın Açılmış Olmasının Yargılama (Usul) Hukuku Bakımından Doğurduğu Sonuçlar 239
2- Davanın Açılmış Olmasının Maddi Hukuk Bakımından Doğurduğu Sonuçlar 240

E- DAVA DİLEKÇESİNDE YER ALMASI GEREKEN ZORUNLU UNSURLAR (HUSUSLAR) 241
F- BİRDİLEKÇEYLE DAVA AÇILABİLECEK DURUMLAR 241
1- Bir Dilekçeyle Birden Fazla İşlem Aleyhine Dava Açılabilmesi 242
2- Birden Fazla Şahsın Müşterek (Bir) Dilekçeyle Dava Açabilmesi 243
G- DAVA DİLEKÇESİ ÜZERİNE İLK İNCELEME ve DİLEKÇENİN KARŞI TARAFA (DAVALIYA) BİLDİRİMİ 244
1- Dava Dilekçesi Üzerine Yapılacak İlk İncelemenin Konusunu Teşkil Eden Hususlar 244
a- Davanın Açıldığı Mahkemenin Görevli ve Yetkili Olması Gerekir 245
b- İdari Merci Tecavüzü Bulunmaması Gerekir 245
c- Davacının Taraf ve Dava Ehliyetine Sahip Olması Gerekir 246
(1) Objektif Ehliyet (Taraf ve Dava Ehliyeti) Koşulu 247
(2) Sübjektif Ehliyet (Menfaat Veya Hak İhlâli) Koşulu 247
d- İdari Davaya Konu Olacak Kesin ve Yürütülmesi Gereken Bi İşlem Olması Gerekir 248
e- Davada Süre Aşımı Bulunmaması Gerekir 249
f- Husumetin (Davanın) Doğru Kişiye Yöneltilmiş Olması Gerekir 249
g- Dava Dilekçesinin Kanuna Uygun Şekilde Hazırlanmış Olması Gerekir 252
h- Harç ve Posta Giderlerinin Yatırılmış Olması Gerekir 255
i- Mahkemece İstenen Teminatın Yatırılmış Olması Gerekir 256
k- Derdest Bir Davanın Bulunmaması Gerekir 256
l- Kesin Hüküm Bulunmaması Gerekir 256
m- Davaya Vekâletin Kanuna Uygun Şekilde Sağlanmış Olması Gerekir 257
2- Dilekçenin Karşı Tarafa (Davalıya) Bildirimi ve Cevap Verilmesi 258
H- İDDİA VE SAVUNMANIN GENİŞLETİLMESİ VEYA DEĞİŞTİRİLMESİ YASAĞININ İŞLEMEYE BAŞLAMASI 260

ONİKİNCİ BÖLÜM
DAVANIN İNCELENMESİ VE KARARA BAĞLANMASI

I- DAVANIN İNCELENMESİ 263
A- DURUŞMA 264
B- YÜRÜTMENİN DURDURULMASI 267
1- Genel Olarak 267
2- Yürütmenin Durdurulması Kararı Verilebilmesinin Esasa ve Usule İlişkin Şartları 268
a- Yürütmenin Durdurulması Kararı Verilebilmesinin Esasa İlişkin Şartları 268
b- Yürütmenin Durdurulması Kararı Verilebilmesinin Usule İlişkin Şartları 268
c- Yürütmenin Durdurulması Kararlarının Sonuçları 271

d- Yürütmenin Durdurulması Talepleri Hakkında Verilen Kararlara İtiraz....271
e- Yürütmenin Durdurulması Kararlarının Kendiliğinden Hükümsüz Hâle Gelmesi....272
C- BAĞLANTILI DAVALAR (DAVALARIN BİRLEŞTİRİLMESİ ve AYRILMASI)....272
1- Genel Olarak....272
2- Bağlantılı Davaların Birleştirilmesine Karar Verilebilmesi İçin Gerekli Olan Şartlar....273
a- Esasa İlişkin Şartlar....273
b- Usule İlişkin Şartlar....273
3- Davaların Birleştirilmesi Usulü....274
a- Aynı Mahkemede Açılmış Olan Davaların Birleştirilmesi....274
b- Ayrı Mahkemelerde Açılmış Olan Davaların Birleştirilmesi....274
4- Davaların Birleştirilmesi İle İlgili Ortak Esaslar....275
5- Birleştirilmiş Davaların Ayrılması....275
D- DAVADAN FERAGAT....276
E- DAVAYI KABUL....277
F- ÜÇÜNCÜ KİŞİLERİN DAVANIN TARAFLARI YANINDA YER ALMASI....278
1- Davaya Müdahale....278
a- Davaya Müdahalenin Koşulları....279
b- Davaya Müdahale Usulü....280
c- Davaya Müdahalenin Hüküm ve Sonuçları....280
2- Davanın İhbarı....281
a- İhbarın Koşulları....282
b- İhbarın Hüküm ve Sonuçları....283
G- İSPAT YÜKÜ ve ARAÇLARI....283
1- İspat Kavramı....283
2- İspat Yükü....284
3- İdari Yargılama Hukukunda Başvurulabilen İspat Araçları (Deliller)....285
a- Genel Olarak....285
b- Bilirkişi....285
c- Keşif....287
ç- Uzman Görüşü....288
H- DELİLLERİN TESPİTİ....289
1- Delil Tespiti Talebinin Kabulü İçin Gerekli Şartlar....289
2- Delil Tespiti Usulü....289
3- Delil Tespiti Talebinin Mahkemece İncelenmesi....290
İ- DAVANIN KONUSUZ KALMASI NEDENİYLE KARAR VERİLMESİNE YER OLMAMASI....290
J- DAVA DOSYASININ İŞLEMDEN KALDIRILMASINA KARAR VERİLMESİNİ GEREKTİREN SEBEPLER ve SONUÇLARI....291
1- Dava Esnasında Davacı Gerçek Kişinin Ölmesi Veya Herhangi Bir Sebeple Tarafların Kişilik veya Niteliğinde Değişiklik Olması....291
2- Davacının Gösterdiği Adrese Tebligat Yapılamaması....291

3- Dava Açıldıktan Sonra Posta Ücretinde Tebliğ İşlemlerinin Yapılmasını Engelleyecek Şekilde Azalma Olması 292
4- Dosyanın İşlemden Kaldırılmasının Hukuki Sonuçları 292
II- DAVANIN KARARA BAĞLANMASI 292
A- GENEL OLARAK 292
B- ALEYHE KARAR (HÜKÜM) VERİLMESİ YASAĞI 293
C- KARARDA BULUNMASI GEREKEN HUSUSLAR 293
D- KARARIN YAZILMASI ve TEBLİĞİ 294
E- KARARIN (HÜKMÜN) KESİNLEŞMESİ 294

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM
KANUN YOLLARI (KARARLARA KARŞI BAŞVURU YOLLARI)

I- KANUN YOLLARININ AMACI ve İŞLEVİ 297
II- KANUN YOLLARI ÇEŞİTLERİ 298
III- KANUN YOLLARINA İLİŞKİN GENEL ve ORTAK BAZI KURALLAR ..298
IV- KANUN YOLLARINA BAŞVURMANIN BAŞVURU KONUSU KARARIN İCRASI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ 302
V- OLAĞAN KANUN YOLLARI 303
A- İSTİNAF 304
1- İstinaf Kanun Yolunun Niteliği 304
2- İstinaf Başvurusuna Elverişli Olmayan Kararlar 305
3- İstinaf Mercii 306
4- İstinafa Başvurma Süresi 307
5- İstinaf Başvurusunun Şekli ve Usulü 307
6- İstinaf Başvurusunun İlk (Ön) İncelemeye Tabi Tutulması 308
7- İstinaf Başvurusunun Esastan İncelenmesi 309
8- İstinaf Başvurusunun Esastan İncelenmesi Üzerine Verilebilecek Kararlar 309
B- TEMYİZ 311
1- Temyiz Kanun Yolunun Niteliği 311
2- Temyiz Edilebilecek Kararlar 311
3- Temyiz Mercii 312
4- Temyiz Nedenleri (Bozma Sebepleri) 312
5- Temyiz Süresi 312
6- Temyiz Talebinin Şekli ve Usulü 313
7- Temyiz Talebinin Ön İncelemeye Tabi Tutulması 313
8- Temyiz Talebinin Esastan İncelemesi Üzerine Verilebilecek Kararlar 314
a- Onama Kararı 314
b- Değiştirerek Onama Kararı 314
c- Bozma Kararı 314
(1) Bozmaya Uyma Kararı 315
(2) Bozmaya Uymama (Direnme, Israr) Kararı 315

9- İvedi Yargılama Usulüne Tabi Uyuşmazlıklarda Verilen Kararların Temyiz İncelemesi (m. 20/A) 316
10- Milli Eğitim Bakanlığı ile ÖSYM Tarafından Yapılan Merkezi ve Ortak Sınavlara İlişkin Uyuşmazlıklarda Verilen Kararların Temyiz İncelemesi (m. 20/B) 317
11- Danıştayın İlk Derece Mahkemesi Olarak Baktığı Davalarda Verdiği Kararların Temyiz İncelemesi 317
VI- OLAĞANÜSTÜ KANUN YOLLARI 318
A- YARGILAMANIN YENİLENMESİ 318
1- Yargılamanın Yenilenmesi Sebepleri 318
2- Yargılamanın Yenilenmesi Usulü 319
B- KANUN YARARINA TEMYİZ 321
1- Kanun Yararına Temyiz Edilebilecek Kararlar 321
2- Kanun Yararına Temyizin Usulü ve Sonuçları 322

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM
YARGILAMA GİDERLERİ VE ADLİ YARDIM

I- YARGILAMA GİDERLERİ 323
A- HARÇLAR 323
1- Vergi Yargısı Dışındaki Harçlar 323
a- Başvurma Harcı 325
b- Karar ve İlam Harcı 325
c- Celse Harcı 326
d- Suret Harçları 326
2- Vergi Yargısı Harçları 326
B- ÇEŞİTLİ GİDERLER 327
C- VEKÂLET ÜCRETİ 328
1- Nispi Vekâlet Ücreti 329
2- Maktu Vekâlet Ücreti 329
D- YARGILAMA GİDERLERİNDEN SORUMLULUK 329
II- ADLİ YARDIM 330
A- ADLİ YARDIMDAN YARARLANABİLECEK KİŞİLER 330
B- ADLİ YARDIM TALEBİ 331
C- ADLİ YARDIM TALEBİNİN İNCELENMESİ 332
D- ADLİ YARDIMIN KAPSAMI 332
E- ADLİ YARDIM KARARI NEDENİYLE ERTELENEN YARGILAMA GİDERLERİNİN TAHSİLİ 333
F- AVUKATLIK KANUNU HÜKÜMLERİNE GÖRE ADLİ YARDIM 333

ONBEŞİNCİ BÖLÜM
KARARLARIN YERİNE GETİRİLMESİ

I- GENEL OLARAK 335
II- İPTAL DAVASININ KABULÜNE İLİŞKİN KARARLARIN YERİNE GETİRİLMESİ 335
A- KARARLARIN YERİNE GETİRİLMESİ MECBURİYETİ 335
B- KARARLARIN YERİNE GETİRİLMESİ SÜRESİ 336
C- KARARLARIN YERİNE GETİRİLMEMESİNİN SONUÇLARI 337
1- İdarenin Hukuki (Mali) Sorumluluğu 338
2- Kamu Görevlisinin Sorumluluğu 339
III- TAM YARGI DAVASININ KABULÜNE İLİŞKİN KARARLARIN YERİNE GETİRİLMESİ 339
A- KARARLARIN YERİNE GETİRİLMESİ MECBURİYETİ 339
B- KARARLARIN YERİNE GETİRİLMESİ SÜRESİ 339
C- KARARLARIN YERİNE GETİRİLMESİ ŞEKLİ 340
D- KARARLARIN YERİNE GETİRİLMEMESİNİN SONUÇLARI 343
IV- AÇIKLAMA ve YANLIŞLIKLARIN DÜZELTİLMESİ 344
A- AÇIKLAMA (AYKIRILIKLARIN GİDERİLMESİ) 344
B- YANLIŞLIKLARIN DÜZELTİLMESİ 345

BİBLİYOGRAFYA 349

BİBLİYOGRAFYA

Akıncı (Müslüm), **Danıştay Kararları Işığında İdarenin Gözetim ve Denetim Görevi**, Turhan Kitabevi, 2017.

Akyıldız (Ali), "İstinafa İlkesel Bakmak", **Danıştay ve İdari Yargı Günü 147. Yıl Sempozyumu**, Danıştay Başkanlığı, 2015.

Akyılmaz (Bahtiyar)/Sezginer (Murat)/Kaya (Cemil), **Türk İdari Yargılama Hukuku**, Savaş Yayınevi, 1. Baskı, 2018.

Arslan (Ramazan)/Yılmaz (Ejder)/Taşpınar Ayvaz (Sema), **Medeni Usul Hukuku**, 1. Baskı, Yetkin Yayınevi, 2016.

Aslan (Zehreddin), **İdari Yargıda Yürütmenin Durdurulması**, 3. Baskı, Seçkin Yayınevi, 2017.

Braibant (Guy)/Stirn (Bernard), **Le droit administratif français**, 7. Baskı, Dalloz, 2005.

Broyelle (Camille), **Contentieux administratif**, 4. Baskı, LGDJ, 2016.

Bucaktepe (Adil), "Depremden Dolayı İdarenin Sorumluluğu", **Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 17-18, Sayı 26-27-28-29, Yıl 2012-2013.

Candan (Turgut), **Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu**, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, 2011.

Chrétien (Patrice)/Chifflot (Nicolas)/Tourbe (Maxime), **Droit administratif**, 14. Baskı, Sirey, 2014.

Chapus (René), **Droit du contentieux administratif**, 13. Baskı, Montchrestien, 2008.

Coşkun (Sabri)/Karyağdı (Müjgan), **İdari Yargılama Usulü**, Seçkin Yayınevi, 2001.

Debbasch, Charles/Ricci, Jean-Claude, **Contentieux administratif**, 8. Baskı, Dalloz, 2001.

Duran (Lûtfi), **İdare Hukuku Ders Notları**, İÜHFY, 1982.

Erkut (Celâl), **İptal Davasının Konusunu Oluşturma Bakımından İdari İşlemin Kimliği**, Danıştay Yayını, 1990.

Erkut (Celâl), "İdare Hukukunda Yokluk Teorisi", **İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi**, Sayı 1-3, Yıl 9, 1988 (Prof. Dr. Lûtfi Duran''a Armağan Özel Sayısı).

Eroğlu Durkal (Müzeyyen), **İdari Makamların Sükutu**, Seçkin Yayınevi, 2018.

Gökalp (Ali Sıtkı), "İptal Dâvaları" **Yüzyıl Boyunca Danıştay**, İkinci Baskı, Danıştay Yayını, 1986.

Göreli (İsmail Hakkı), **Devlet Şûrası**, AÜSBFY, 1953.

Gözler (Kemal), **İdare Hukuku**, Cilt I, II, 3. Baskı, Ekin Yayınevi, 2019.

Gözübüyük (A. Şeref)/Tan (Turgut), **İdare Hukuku Cilt: II, İdari Yargılama Hukuku**, 6. Baskı, Turhan Kitabevi, 2012.

Guyomar (Mattias)/Seiller (Bertrand), **Contentieux administratif**, 3. Baskı, 2014.

Gülan (Aydın), "Borcunu Ödemeyen Devlete Karşı Ne Yapılabilir?", **İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi,** Sayı 1, Ocak 1995.

Gülan (Aydın), "Danıştayın Yargılama Dışındaki İşlevlerinin Gerekliliği Sorunu", **Danıştay ve İdari Yargı Günü 146. Yıl Sempozyumu**, Danıştay Başkanlığı, 2014.

Gülan (Aydın), "Ülkemizdeki Kanuni Düzenlemeleri Sonrasında İstinaf Kanunyolu Hakkında Yeniden ve Farklı Düşünmek", **Danıştay ve İdari Yargı Günü 148. Yıl Sempozyumu**, Danıştay Başkanlığı, 2016.

Günday (Metin), **İdare Hukuku**, 10. Baskı, İmaj Yayınevi, 2011.

Kağıtçıoğlu (Mutlu), "İdari İşlem Teorisi Çerçevesinde İdari Merci Tecavüzü Kavramının Değerlendirilmesi", **TAAD**, Yıl 7, Sayı 30 (Nisan 2017).

Kalabalık (Halil), **İdari Yargılama Usulü Hukuku**, 12. Baskı, Sayram, 2018.

Karahanoğulları (Onur), **Türkiye'de İdari Yargı Tarihi**, Turhan Kitabevi, 2005.

Karahanoğulları (Onur), **İdarenin Hukukla Kavranması: Yasallık ve İdari İşlemler**, Turhan Kitabevi, 2011.

Karahanoğulları (Onur), **İdari Yargı**, Turhan Kitabevi, 2019.

Karaarslan (Mehmet), "İdarenin Taraf Olduğu Uyuşmazlıkların Alternatif Uyuşmazlık Çözme Yöntemleri İle Giderilmesi", **TBBD**, Sayı 140, Yıl 2019.

Kayar (Nihat), **İdari Yargı**, 4. Baskı, Ekin Yayınevi, 2019.

Koç (Emin), "Türk Hukuku'nda Devlet İşlemlerine Karşı Başvuru Yollarını Gösterme Yükümlülüğü", **TBB Dergisi**, Sayı 145 (Kasım-Aralık), Yıl 2019.

Kuru (Baki), **İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku**, 1. Baskı, Legal Yayıncılık, 2016.

Le Bot (Olivier), **Contentieux administratif**, 2. Baskı, Larcier, 2015.

Memiş (Emin), "İdari Yargısal Korunma Alanı ve Sınırları Bağlamında Gözlemler", **Danıştay ve İdari Yargı Günü** (Sempozyum), Danıştay Tasnif ve Yayın Bürosu Yayını, 2009.

Muratoğlu (Tahir), **Devletin Yargısal Faaliyetlerden Kaynaklanan Sorumluluğu**, Seçkin, 2016.

Odyakmaz (Zehra)/Çınarlı (Serkan)/Avcıoğlu Aksoy (Ezgi), **İdare Hukukunda Yargı Öncesi Uyuşmazlık Çözüm Usûlleri**, Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, 2018.

Onar (Sıddık Sami), **İdare Hukukunun Umumi Esasları**, Cilt III, 3. Baskı, İsmail Akgün Matbaası, 1966.

Özdemir (Selman), "İspat Aracı Olarak Tanık Delilinin İdare Mahkemelerinde Kullanımı", **Adalet Dergisi**, Adalet Bakanlığı Yayını, Sayı 59, 2017.

Özdeş (Orhan), Danıştayın Tarihçesi, **Yüzyıl Boyunca Danıştay**, 2. Baskı, Danıştay Yayını, 1986.

Öztürk (Burak), **Hak Arama Özgürlüğü Çerçevesinde Zorunlu İdari İtiraz**, Yetkin Yayınevi, 2015.

Peıser (Gustave)**, Contentieux administratif**, 16. Baskı, Dalloz, 2014.

Pekcanıtez (Hakan)/Özekes (Muhammet)/Akkan (Mine)/Taş Korkmaz (Hülya) (editörler), **Medeni Usul Hukuku**, Cilt I, 15. Baskı, Oniki Levha, 2017.

Plessix (Benoît), **Droit administratif général**, 1. Baskı, LexisNexis, 2016.

Ricci-Jean (Claude), **Droit administratif général**, 6. Baskı, Hachette, 2016.

Ricci-Jean (Claude), **Contentieux administratif**, 5. Baskı, Hachette, 2016.

Rouault (Marie-Chiristine), **Contentieux administratif**, Larcier, 2015.

Sancakdar (Oğuz), **İdari Yargılama Hukuku**, 3. Baskı, Seçkin Yayınevi, 2019.

Serter (Yusuf Sertaç), **İdari Uyuşmazlıkların Çözümünde Yargı Dışı Bir Araç Olarak İdari Başvurular**, Adalet Yayınevi, 2015.

Söyler (Yasin), "İdari Yargılama Usul Hukukunda Sebep İkamesi", **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Yıl 8, Sayı 31 (Temmuz 2017).

Tekinsoy (M. Ayhan), **İdari Yargılama Hukukunda Yürütmenin Durdurulması**, 1. Baskı, Savaş Kitabevi, 2013.

Türkoğlu Üstün (Kamile)**, İdari Yargılama Usulüne Hâkim Olan İlkeler**, Seçkin, 2019.

Ulu (Güher), **İdari İşlemin Yetki Unsuru**, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, 2012.

Ulusoy (Ali D.), "Erkler Ayrılığı ve Yürütme-Yargı İlişkileri Bağlamında Kabahatler Kanununun Değerlendirilmesi", **Danıştay ve İdari Yargı Günü 140. Yıl Sempozyumu**, Danıştay Başkanlığı, 2008.

Ulusoy (Ali D.), "Danıştayın Yargılama Dışı Görevleri", **Danıştay ve İdari Yargı Günü 146. Yıl Sempozyumu**, Danıştay Başkanlığı, 2014.

Ulusoy (Ali D.), **Yeni Türk İdare Hukuku**, Yetkin Yayınevi, 2019.

Waline (Jean), **Droit administratif**, 26. Baskı, Dalloz, 2016.

Yasin (Melikşah), **İdari Yargılama Usulünde İspat**, Oniki Levha, 2015.

Yaşar (Hasan Nuri), **İdare Hukuku**, Der Yayınları, 2. Baskı, 2014.

Yenice (Kâzım)/Esin (Yüksel), **İdari Yargılama Usulü**, (2 cilt), 1983.

Yeşilyurt, Nazile İrem, "İdari Yargıda Yürütmenin Durdurulması ve İvedi Yargılama: Hukuka Sermayeye Koşut Hız Ayarı", **AÜSBF**, Cilt 70, No. 2, Yıl 2015.

Yıldırım (Turan), **İdari Yargı**, 2. Baskı, Beta Yayınevi, 2010.

Yılmaz (Ejder), "İdari Yargıda İddianın ve Savunmanın Genişletilmesi/Değiştirilmesi Yasağı", **ABD**, Yıl 1983, Sayı 3-4 (s. 11-34).

Yorgancıoğlu (Erçetin), "Danıştay Yargılama Usulünde Re'sen İnceleme Yetkisi", **İdare Hukuku ve İdari Yargı İle İlgili İncelemeler I,** Danıştay Başkanlığı, 1976.

Yücesoy (Ayşe Aslı), **İptal Davalarında Menfaat**, Seçkin Yayınevi, 1. Baskı, 2016.

İKTİSADA GİRİŞ

Prof. Dr. Rahmi YAMAK
Prof. Dr. Yakup KÜÇÜKKALE
Doç. Dr. Banu TANRIÖVER

Gözden Geçirilmiş
4. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-29-5

Sayfa Düzeni: Aslı AYRANCI

Kapak Tasarımı: Onur ÇAKAN

Baskı ve Cilt:

Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.

Alaaddinbey Mah. 634. Sk.

NİLTİM Ayaz Plaza No: 24

Tel. (0224) 249 33 20

Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Ağustos 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax.: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

"İktisada Giriş" adını verdiğimiz bu kitap, 2017 yılında birinci baskısını, 2018 yılında ikinci baskısını ve 2020 yılında üçüncü baskısını "Genel Ekonomi" adıyla gerçekleştirmiştir. Dördüncüsü olan baskısında adı "İktisada Giriş" olarak değiştirilmiştir. Kitabın adının "İktisada Giriş" olarak değiştirilmesindeki temel neden; İktisat, İşletme, Maliye, Ekonometri, Uluslararası İlişkiler, Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi gibi bölümlerin birinci sınıflarında ilgili dersin genellikle aynı isimle okutulmasıdır. Kitabın adındaki değişiklik içerik açısından bir farklılığa neden olmamış, sadece ilk üç baskıdaki mevcut bölümler kısmen genişletilerek ve maddi hatalar giderilerek gözden geçirilmiştir.

Bu kitap daha önce iktisat bilimi ile ilgili konularla meşgul olmamış okuyucu kitlesine, iktisat disiplininin temel konuları hakkında referans olma amacının yanı sıra, iktisadı meslek olarak edinmek isteyen özellikle birinci sınıf öğrencilerine, ilerleyen sınıflarda alacakları iktisat dersleri için ön hazırlık niteliğindedir. Bu bağlamda; İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinde, İşletme Fakültelerinde ve Meslek Yüksekokullarının İktisadi Programlarındaki "İktisada Giriş", "Mikro İktisada Giriş" ve "Makro İktisada Giriş" dersleri ile mühendislik fakülteleri başta olmak üzere diğer fakültelerdeki "Ekonomi" dersi için kaynak kitap olarak tasarlanmıştır. Ayrıca Açık Öğretim Fakültesi öğrencileri için yardımcı kitap, çeşitli uzmanlık sınavlarına hazırlanan adaylar için de hazırlık kitabı olarak kullanabilmeleri amacını taşımaktadır.

Konuların kapsamı ve sunumu, "Mikro İktisat" ve "Makro İktisat" kitabından daha çok, "Mikro İktisada Giriş" ve "Makro İktisada Giriş" niteliğindedir. Kitabı benzerlerinden ayırt eden en önemli özellik, temel düzeyde yazılmış olmasına rağmen; anlaşılacağı gibi dilinin sadeliği ve kapsamının genişliğidir. Kitabın başlığında yer alan "Giriş" kavramı yalnızca temel birkaç konunun ele alındığını değil; disiplin ile ilgili çerçevenin oldukça geniş ancak sade bir şekilde ele alındığını ifade etmek için kullanılmıştır. Kitap bu yönüyle benzerlerinden amacına uygun şekilde ayrılmaktadır. Kitapta yer alan terimler yaygın olarak kullanılan İngilizce terimlerin baş harfleri biçiminde gösterilmiştir. Şekil, tablo ve denklemlere yer verilerek, teorik konuların daha iyi bir şekilde anlaşılması sağlanmıştır.

Kitabın ilk bölümünde iktisadın tanımı ve temel kavramları kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. İkinci ve üçüncü bölümlerde sırasıyla talep ve arz teorilerine yer verildikten sonra dördüncü bölümde talep ve arz yardımıyla piyasa dengesinin nasıl oluştuğu açıklanmıştır. Beşinci bölümde tüketici faydasına yönelik olarak fayda teorisine ve faydanın ölçülüp ölçülemeyeceğine yönelik teorik tartışmalara yer verilmiştir. Altıncı bölümde ise farksızlık eğrisi ve bütçe doğrusu gibi tüketici dengesinin gösteriminde kullanılan analitik araçların açıklaması yapılmış ve söz konusu araçlar yardımıyla tüketici dengesinin nasıl gerçekleştiği, tüketici dengesinin nasıl bozulduğu ve tüketicinin yeniden dengeye nasıl geldiği incelenmiştir. Yedinci ve sekizinci bölümlerde sırasıyla üretim fonksiyonları ve üretim maliyetleri kısa ve uzun dönem itibariyle ele alınmıştır. Dokuzuncu bölümde ise üretim fonksiyonları ve üretim maliyetleri yardımıyla üretici dengesinin nasıl gerçekleştiği

incelenmiştir. Onuncu bölümde piyasa ve piyasa gücü kavramları açıklanarak, bu kavramlar çerçevesinde olası piyasa yapıları tam ve eksik rekabet piyasaları olarak iki ana bölümde incelenmiştir. Tam rekabet piyasasının koşulları ile kısa ve uzun dönem tam rekabetçi firma dengesi on birinci bölümde; monopol, monopolcü rekabet ve oligopol piyasalarını kapsayan eksik rekabet piyasaları on ikinci bölümde ele alınmıştır.

On üçüncü bölümde milli muhasebeye ilişkin temel kavramlar açıklanırken, on dördüncü bölümde tüketim ve tasarruf fonksiyonları, on beşinci bölümde ise yatırım fonksiyonu ve kamu harcamaları fonksiyonu tanıtılmış ve dış ticarete ilişkin fonksiyonlara giriş yapılmıştır. On altıncı bölümde dışa kapalı bir ekonominin genel dengesi incelenirken, dışa açık ekonomilerde genel dengenin nasıl oluştuğu on yedinci bölümde inceleme konusu yapılmıştır. On sekizinci bölümde istihdam ve işsizlik, on dokuzuncu bölümde enflasyon konuları incelenirken, yirminci bölüm parasal kavramlara ve para piyasası dengesine ayrılmıştır. Yirmi birinci bölüm döviz ve döviz piyasaları konusunu ele alırken, yirmi ikinci bölümde dış ticaret, yirmi üçüncü bölümde ödemeler bilançosu ve dış denge ve son olarak yirmi dördüncü bölümde büyüme ve kalkınma konularına yer verilmiştir.

Kitabın özellikle kapsamının belirlenmesi ve konuların sunumu sırasında bilgi ve birikimlerini bizimle paylaşan değerli meslektaşımız Prof. Dr. Nebiye YAMAK'a teşekkürü bir borç biliriz.

Kitapta ortaya çıkabilecek eksiklikler yalnızca bize ait olmakla birlikte, kitabın amacına ulaşmasını ve tüm öğrencilerimize katkıda bulunmasını dileriz.

Temmuz 2021

Prof. Dr. Rahmi YAMAK
Prof. Dr. Yakup KÜÇÜKKALE
Doç. Dr. Banu TANRIÖVER

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1
İKTİSADIN TANIMI VE TEMEL KAVRAMLARI

1.1. İKTİSADIN TANIMI VE KONUSU 2
1.2. İKTİSADİ KAVRAMLAR 4
1.2.1. İHTİYAÇ 4
1.2.2. MAL ve HİZMETLER 5
1.2.3. ÜRETİM FAKTÖRLERİ 8
1.3. ÜRETİM OLANAKLARI EĞRİSİ 9
1.3.1. ARTAN FIRSAT MALİYETLER 10
1.3.2. AZALAN FIRSAT MALİYETLER 11
1.3.3. SABİT FIRSAT MALİYETLER 12
1.3.4. TEKNOLOJİK GELİŞME 13
1.4. MİKRO İKTİSAT-MAKRO İKTİSAT 15
1.5. POZİTİF İKTİSAT-NORMATİF İKTİSAT 15
1.6. İKTİSADİ SİSTEMLER 16
1.6.1. PİYASA EKONOMİSİ: KAPİTALİZM 16
1.6.2. KUMANDA EKONOMİSİ: SOSYALİZM 16
1.6.3. KARMA EKONOMİLER 17

TEST 1 18

BÖLÜM 2
TALEP TEORİSİ

2.1. TALEP KAVRAMI 24
2.1.1. BİREYSEL TALEP FONKSİYONU 24
2.1.2. BİREYSEL TALEP DOĞRUSU 26
2.1.3. PİYASA TALEP DOĞRUSU 27
2.2. TALEP EDİLEN MİKTARDAKİ VE TALEPTEKİ DEĞİŞİM 29
2.3. TALEP KANUNUN GEÇERSİZ OLDUĞU DURUMLAR 31
2.4. TALEBİN FİYAT ESNEKLİĞİ 32
2.4.1. TALEBİN FİYAT ESNEKLİĞİNİN ÖLÇÜLMESİ 36
2.4.2. EĞİM ve ESNEKLİK ARASINDAKİ FARK 38

2.4.3. TALEBİN FİYAT ESNEKLİĞİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER 39
2.4.4. TALEBİN FİYAT ESNEKLİĞİ ve TOPLAM HARCAMA İLİŞKİSİ 40
2.5. TALEBİN GELİR ESNEKLİĞİ 41
2.6. ÇAPRAZ FİYAT ESNEKLİĞİ 42

TEST 2 43

BÖLÜM 3
ARZ TEORİSİ

3.1. ARZ KAVRAMI 50
3.1.1. BİREYSEL ARZ FONKSİYONU 50
3.1.2. BİREYSEL ARZ DOĞRUSU 52
3.1.3. PİYASA ARZ DOĞRUSU 53
3.2. ARZ EDİLEN MİKTARDAKİ VE ARZDAKİ DEĞİŞİM 54
3.3. ARZIN FİYAT ESNEKLİĞİ 56
3.3.1. ARZIN FİYAT ESNEKLİĞİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER 60

TEST 3 62

BÖLÜM 4
PİYASA DENGESİ

4.1. DENGE KAVRAMI 66
4.2. PİYASA DENGESİNİN DEĞİŞMESİ 67
4.2.1. TALEP DEĞİŞİMLERİNİN DENGEYE ETKİLERİ 67
4.2.2. ARZ DEĞİŞİMLERİNİN DENGEYE ETKİLERİ 68
4.2.3. TALEP ve ARZ DEĞİŞİMLERİNİN DENGEYE ETKİLERİ 69

TEST 4 73

BÖLÜM 5
FAYDA TEORİSİ

5.1. FAYDA KAVRAMI 78
5.1.1. KARDİNAL FAYDA TEORİSİ 78
5.1.2. ORDİNAL FAYDA TEORİSİ 80
5.2. EŞ MARJİNAL FAYDA YAKLAŞIMI 81
5.3. MARJİNAL FAYDA VE TALEP DOĞRUSU İLİŞKİSİ 82
5.4. DEĞER PARADOKSU 83

TEST 5 85

BÖLÜM 6
TÜKETİCİ DENGESİ

6.1. FARKSIZLIK EĞRİLERİ 90
6.1.1. FARKSIZLIK EĞRİSİ HARİTASI 91
6.1.2. FARKSIZLIK EĞRİLERİNİN ÖZELLİKLERİ 92
6.1.3. MARJİNAL İKAME ORANI 94
6.1.4. ÖZEL ŞEKİLLERDE FARKSIZLIK EĞRİLERİ 95
6.2. BÜTÇE DOĞRUSU 97
6.2.1. GELİRDEKİ DEĞİŞİMİN BÜTÇE DOĞRUSUNA ETKİSİ 99
6.2.2. MALIN FİYATINDAKİ DEĞİŞİMİN BÜTÇE DOĞRUSUNA ETKİSİ 100
6.3. TÜKETİCİ DENGESİ 101
6.4. TÜKETİCİ DENGESİNİN DEĞİŞMESİ 102
6.4.1. TÜKETİCİ GELİRİNDEKİ DEĞİŞİM ve GELİR-TÜKETİM EĞRİSİ 103
6.4.2. ENGEL EĞRİSİ 104
6.4.3. MAL FİYATLARINDAKİ DEĞİŞİM ve FİYAT-TÜKETİM EĞRİSİ 105

TEST 6 107

BÖLÜM 7
ÜRETİM FONKSİYONLARI

7.1. ÜRETİM FAKTÖRLERİ VE ÜRETİM 114
7.2. KISA DÖNEM ÜRETİM FONKSİYONU 115
7.2.1. TOPLAM ÜRÜN, ORTALAMA ÜRÜN ve MARJİNAL ÜRÜN 116
7.2.2. AZALAN VERİMLER KANUNU 119
7.3. UZUN DÖNEM ÜRETİM FONKSİYONU 120
7.3.1. EŞ-ÜRÜN EĞRİLERİ 121
7.3.2. EŞ-ÜRÜN EĞRİSİ HARİTASI 122
7.3.3. EŞ-ÜRÜN EĞRİLERİNİN ÖZELLİKLERİ 123
7.3.4. MARJİNAL TEKNİK İKAME ORANI 125
7.3.5. ÖZEL ŞEKİLLERDE EŞ-ÜRÜN EĞRİLERİ 126
7.3.6. ÖLÇEĞE GÖRE GETİRİ 128

TEST 7 129

BÖLÜM 8
ÜRETİM MALİYETLERİ

8.1. ÜRETİM MALİYETİ VE MUHASEBE MALİYETİ 134
8.2. KISA DÖNEM ÜRETİM MALİYETLERİ 135
8.2.1. ORTALAMA MALİYET−MARJİNAL MALİYET İLİŞKİSİ 138
8.3. UZUN DÖNEM ÜRETİM MALİYETLERİ 139
8.3.1. ÖLÇEK EKONOMİLERİ 142
8.4. EŞ-MALİYET DOĞRUSU 143
8.4.1. BÜTÇEDEKİ DEĞİŞİMİN EŞ-MALİYET DOĞRUSUNA ETKİSİ 145
8.4.2. GİRDİ FİYATINDAKİ DEĞİŞİMİN EŞ-MALİYET DOĞRUSUNA ETKİSİ 146

TEST 8 148

BÖLÜM 9
ÜRETİCİ DENGESİ

9.1. ÜRETİCİ DENGESİ 154
9.2. ÜRETİCİ DENGESİNİN DEĞİŞMESİ 156
9.2.1. ÜRETİCİ BÜTÇESİNDEKİ DEĞİŞİM ve GENİŞLEME YOLU 156
9.2.2. GİRDİ FİYATLARINDAKİ DEĞİŞİM ve GENİŞLEME ETKİSİ 157

TEST 9 159

BÖLÜM 10
PİYASALAR ve PİYASA GÜCÜ

10.1. PİYASA VE PİYASA ÇEŞİTLERİ 162
10.2. PİYASA YAPISI 163
10.3. PİYASA GÜCÜ 165
10.4. PİYASA GÜCÜNÜN ÖLÇÜLMESİ 166
10.4.1. n-FİRMA YOĞUNLAŞMA ENDEKSİ 166
10.4.2. HERFINDAHL-HIRSCHMAN ENDEKSİ 167

TEST 10 168

BÖLÜM 11
TAM REKABET PİYASASI

11.1. TAM REKABETİN TANIMI VE VARSAYIMLARI 172
11.2. TAM REKABETTE TALEP VE TOPLAM GELİR 173
11.3. TAM REKABETTE KISA DÖNEM FİRMA DENGESİ 177
11.3.1. TOPLAM GELİR-TOPLAM MALİYET YAKLAŞIMI 177
11.3.2. MARJİNAL GELİR-MARJİNAL MALİYET YAKLAŞIMI 180
11.3.3. TAM REKABETÇİ FİRMANIN KAPANMA NOKTASI 183
11.4. TAM REKABETTE UZUN DÖNEM FİRMA DENGESİ 186

TEST 11 188

BÖLÜM 12
EKSİK REKABET PİYASALARI

12.1. EKSİK REKABETİN TANIMI VE ÇEŞİTLERİ 194
12.2. MONOPOL PİYASASI 195
12.2.1. MONOPOLDE TALEP ve TOPLAM GELİR 195
12.2.2. MONOPOLDE KISA DÖNEM DENGESİ 198
12.2.3. MONOPOLDE UZUN DÖNEM DENGESİ 201
12.3. MONOPOLCÜ REKABET PİYASASI 203
12.3.1. MONOPOLCÜ REKABETTE KISA ve UZUN DÖNEM DENGESİ 203
12.4. OLİGOPOL PİYASASI 204
12.4.1. ANLAŞMASIZ OLİGOPOL MODELLERİ 205
12.4.2. ANLAŞMALI OLİGOPOL MODELLERİ 207

TEST 12 208

BÖLÜM 13
MİLLİ GELİR HESAPLARI

13. 1. GAYRİ SAFİ MİLLİ HASILA (GSMH) 212
13.1.1. HARCAMA YAKLAŞIMI 212
13.1.2. FAKTÖR GELİR YAKLAŞIMI 215
13.2. SAFİ MİLLİ HASILA (SMH) 216
13.3. MİLLİ GELİR (MG) 217
13.4. KİŞİSEL GELİR (KG) 217
13.5. HARCANABİLİR GELİR (HG) 218
13.6. GAYRİ SAFİ YURTİÇİ HASILA (GSYİH) 219
13.7. KİŞİ BAŞINA DÜŞEN GELİR (KBDG) 220
13.8. NOMİNAL GSMH- REEL GSMH 221
13.9. EKONOMİK BÜYÜME ORANI 222
13.10. GSYİH HESAPLARINDA YER ALMAYAN EKONOMİK FAALİYETLER 223

TEST 13 225

BÖLÜM 14
TÜKETİM HARCAMALARI VE TASARRUF

14.1. KEYNESYEN GELİR-TÜKETİM İLİŞKİSİ 230
14.2. NİSPİ GELİR-TÜKETİM İLİŞKİSİ 236
14.3. SÜREKLİ GELİR-TÜKETİM İLİŞKİSİ 237
14.4. YAŞAM SÜRECİ GELİR-TÜKETİM İLİŞKİSİ 238
14.5. TÜKETİM HARCAMALARININ DİĞER BELİRLEYİCİLERİ 239

TEST 14 242

BÖLÜM 15
YATIRIM HARCAMALARI, KAMU HARCAMALARI VE DIŞ TİCARET

15.1. YATIRIM HARCAMALARI 248
15.2. KAMU HARCAMALARI, TRANSFER HARCAMALARI VE VERGİ 251
15.2.1. KAMU HARCAMALARI 252
15.2.2. TRANSFER HARCAMALARI 252
15.2.3. VERGİ 253
15.3 İHRACAT VE İTHALAT FONKSİYONU 255

TEST 15 258

BÖLÜM 16
DIŞA KAPALI EKONOMİDE MİLLİ GELİR DENGE SEVİYESİ

16.1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE 262
16.2. BASİT EKONOMİDE DENGE MİLLİ GELİR SEVİYESİ 263
16.2.1. TOPLAM HARCAMA-TOPLAM HASILA EŞİTLİĞİ 263
16.2.2. SIZINTILAR-ENJEKSİYON EŞİTLİĞİ 267
16.2.3. OTONOM HARCAMALARDAKİ DEĞİŞİKLİKLERİN MİLLİ GELİR DENGE SEVİYESİNE ETKİSİ 269
16.2.4. MARJİNAL TÜKETİM EĞİLİMİNDEKİ DEĞİŞMELERİN DENGE ETKİSİ . 270
16.3. KAMU SEKTÖRLÜ DIŞA KAPALI EKONOMİDE DENGE MİLLİ GELİR SEVİYESİ 271

16.3.1. TÜKETİM FONKSİYONU 272
16.3.2. GELİR VERGİSİ DEĞİŞMELERİNİN TÜKETİM HARCAMALARINA ETKİSİ 273
16.3.3. OTONOM VERGİLERDEKİ DEĞİŞİMİN TÜKETİM HARCAMALARINA ETKİSİ 274
16.3.4. TRANSFER HARCAMALARINDAKİ DEĞİŞİMİN TÜKETİM HARCAMALARINA ETKİSİ 275
16.3.5. MARJİNAL TÜKETİM EĞİLİMİNDEKİ DEĞİŞMELERİN TÜKETİM HARCAMALARINA ETKİSİ 276
16.3.6. TASARRUF FONKSİYONU 277
16.3.7. YATIRIM FONKSİYONU 278
16.3.8. TOPLAM PLANLANAN HARCAMA FONKSİYONU (AE) 278
16.3.9. GELİR-HARCAMA AKIMINDAKİ İLAVELER ve SIZINTILAR 280
16.3.10. DENGE MİLLİ GELİR SEVİYESİNİN BELİRLENMESİ 280
16.3.11. DENGE MİLLİ GELİR SEVİYESİNİN GRAFİKSEL OLARAK BELİRLENMESİ 281
16.3.12. DENGE MİLLİ GELİR SEVİYESİNİN MATEMATİKSEL OLARAK BELİRLENMESİ 282
16.3.13. OTONOM HARCAMALAR ÇARPAN KATSAYILARI 283

TEST 16 285

BÖLÜM 17
DIŞA AÇIK EKONOMİDE MİLLİ GELİR DENGE SEVİYESİ

17.1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE 290
17.1.1. İHRACAT GELİRLERİ 290
17.1.2. İTHALAT FONKSİYONU 291
17.1.3. NET İHRACAT 292
17.1.4. MODELİN FONKSİYONLARI 292
17.1.5. TOPLAM PLANLANAN HARCAMALAR DOĞRUSU 292
17.1.6. GELİR-HARCAMA AKIMINDAKİ İLAVELER ve SIZINTILAR 293
17.2. DENGE MİLLİ GELİR SEVİYESİNİN BELİRLENMESİ 294
17.2.1. MİLLİ GELİR DENGE SEVİYESİNİN GRAFİKSEL OLARAK BELİRLENMESİ 294
17.2.2. MİLLİ GELİR SEVİYESİNİN MATEMATİKSEL OLARAK BELİRLENMESİ 295
17.2.3. DIŞA AÇIK KEYNESYEN MODELİN ÇARPAN KATSAYILARI 296

TEST 17 299

BÖLÜM 18
İSTİHDAM VE İŞSİZLİK

18.1. İSTİHDAM VE İŞSİZLİĞE İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR 302
18.1.1. KURUMSAL OLMAYAN SİVİL NÜFUS 302
18.1.2. AKTİF NÜFUS 302
18.1.3. İŞGÜCÜ 303
18.1.4. İSTİHDAM 303
18.1.5. İŞSİZ 303
18.1.6. EKSİK İSTİHDAM 304
18.1.7. İŞGÜCÜNE KATILIM ORANI 304
18.1.8. İŞSİZLİK ORANI 304
18.2. İŞSİZLİK TÜRLERİ 304
18.2.1. İRADİ İŞSİZLİK 304
18.2.2. GAYRİ İRADİ İŞSİZLİK 304
18.2.3. FRİKSİYONEL (GEÇİCİ) İŞSİZLİK 305
18.2.4. YAPISAL İŞSİZLİK 305
18.2.5. KONJONKTÜREL İŞSİZLİK 305
18.2.6. MEVSİMSEL İŞSİZLİK 305
18.2.7. TEKNOLOJİK İŞSİZLİK 305
18.2.8. GİZLİ İŞSİZLİK 305
18.2.9. DOĞAL İŞSİZLİK ORANI 306
18.3. İŞSİZLİK ORANLARININ DOĞRULUĞUNA İLİŞKİN ELEŞTİRİLER 306
18.4. İŞSİZLİK ORANI VE İŞGÜCÜNE KATILIM ARASINDAKİ İLİŞKİLER 307
18.4.1. İLAVE-İŞÇİ HİPOTEZİ 307
18.4.2. CESARETİ KIRILMIŞ-İŞÇİ HİPOTEZİ 307
18.5. İŞSİZLİĞİN EKONOMİK MALİYETİ 308
18.6. GSMH-İŞSİZLİK İLİŞKİSİ 308
18.6.1. POTANSİYEL REEL GSMH 308
18.6.2. GSMH AÇIĞI 309
18.6.3. OKUN YASASI 309

TEST 18 311

BÖLÜM 19
ENFLASYON

19.1. ENFLASYONUN TANIMI 314
19.2. FİYAT ENDEKSLERİ 314
19.2.1. TÜKETİCİ FİYAT ENDEKSİ (TÜFE) 315
19.2.2. ÜRETİCİ FİYAT ENDEKSİ (ÜFE) 315
19.2.3. ZIMNİ GSYİH DEFLATÖRÜ 316
19.3. ENFLASYON ORANININ ÖLÇÜLMESİ 316
19.4. TÜKETİCİ FİYAT ENDEKSİNİN HAYAT PAHALILIĞINI ÖLÇMEDEKİ EKSİKLERİ 317
19.4.1. TÜKETİMDEKİ İKAME ETKİLERİNİ DİKKATE ALMAMASI 317
19.4.2. TÜKETİM SEPETİ İÇİNDEKİ MAL ve HİZMETLERİN GECİKMELİ OLARAK DEĞİŞTİRİLMESİ 318
19.4.3. MAL ve HİZMETLERDEKİ KALİTE GELİŞİMİNİ DİKKATE ALAMAMASI 318
19.5 ENFLASYON TÜRLERİ 318
19.5.1. SÜRÜNEN ENFLASYON 318
19.5.2. HİPER ENFLASYON 318
19.5.3. GERÇEKLEŞEN ENFLASYON 318
19.5.4. BEKLENEN ENFLASYON 319
19.5.5. BEKLENMEYEN ENFLASYON 319
19.5.6. TALEP KÖKENLİ ENFLASYON 319
19.5.7. MALİYET KÖKENLİ ENFLASYON 319
19.5.8. ÇEKİRDEK ENFLASYON 319
19.6 ENFLASYONUN ETKİLERİ 320
19.6.1. GELİR ve SERVETİN YENİDEN DAĞILIMI ÜZERİNE ETKİSİ 320
19.6.2. DIŞ TİCARET DENGESİ ÜZERİNE ETKİSİ 320
19.6.3. TASARRUF ve YATIRIMLAR ÜZERİNE ETKİSİ 320
19.6.4. ENFLASYON BELİRSİZLİĞİ ÜZERİNE ETKİSİ 320
19.6.5. PARA İKAMESİ ÜZERİNE ETKİSİ 320
19.6.6. MENÜ MALİYETLERİ ÜZERİNE 321
19.6.7. ZAMAN ve İŞGÜCÜ KAYBI ÜZERİNE 321
19.7. ENFLASYON VE İŞSİZLİK İLİŞKİSİ-PHİLLİPS EĞRİSİ 321
19.8. STAGFLASYON OLGUSU 322

TEST 19 324

BÖLÜM 20
PARA

20.1. PARA VE PARANIN FONKSİYONLARI 328
20.1.1. PARA BİR MÜBADELE ARACIDIR 328
20.1.2. PARA STANDART BİR DEĞER ÖLÇÜSÜDÜR 328
20.1.3. PARA DEĞER SAKLAMA ARACIDIR 328
20.2 PARA TÜRLERİ 328
20.2.1. MAL PARA 328
20.2.2. KAĞIT PARA 329
20.2.3. KAYDİ PARA 329
20.2.4. NELER PARA SAYILMAZ? 329
20.3. BİREYLER HANGİ AMAÇ DOĞRULTUSUNDA PARA TALEBİNDE BULUNURLAR? 330
20.3.1. İŞLEM AMAÇLI PARA TALEBİ 330
20.3.2. İHTİYAT AMAÇLI PARA TALEBİ 330
20.3.3. SPEKÜLATİF AMAÇLI PARA TALEBİ 330
20.4 PARA TALEBİ 331
20.4.1. PARA TALEBİNİN DEĞİŞMESİ (ARTMASI veya AZALMASI) 332
20.5. PARA ARZI 333
20.6 PARA PİYASASINDA DENGE 333
20.7 PARA POLİTİKASININ HEDEFLERİ VE ARAÇLARI 335
20.7.1. AÇIK PİYASA İŞLEMLERİ 335
20.7.2. İSKONTO ORANLARI 335
20.7.3. ZORUNLU KARŞILIK ORANLARI 336
20.8. PARASAL GÖSTERGELER 336
20.8.1. M1 336
20.8.2. M2 336
20.8.3. M2Y 336
20.8.4. M3A 337
20.8.5. M3 337

TEST 20 338

BÖLÜM 21
DÖVİZ ve DÖVİZ PİYASALARI

21.1. DÖVİZ VE DÖVİZ KURLARINA AİT TANIMLAR 342
21.2. DÖVİZ TALEBİ 343
21.3. DÖVİZ ARZI 345
21.4. DÖVİZ KUR SİSTEMLERİ 347
21.4.1. ESNEK DÖVİZ KUR SİSTEMİ 347
21.4.2. SABİT DÖVİZ KUR SİSTEMİ 348
21.5. DÖVİZ PİYASASINA İLİŞKİN KAVRAMLAR 350

TEST 21 351

BÖLÜM 22
DIŞ TİCARET

22.1. DIŞ TİCARETE İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR 354
22.2. DIŞ TİCARET TEORİLERİ 355
22.2.1. MUTLAK ÜSTÜNLÜKLER TEORİSİ 355
22.2.2. KARŞILAŞTIRMALI ÜSTÜNLÜKLER TEORİSİ 356
22.2.3. FIRSAT MALİYETLERİ TEORİSİ 356
22.2.4. FAKTÖR DONATIMI TEORİSİ 357
22.2.5. GELİR TEORİSİ 357
22.3. KORUMACILIK VE GEREKÇELERİ 358
22.4. DIŞ TİCARET POLİTİKASI 359
22.4.1. GÜMRÜK TARİFELERİ 359
22.4.2. KOTALAR 360

TEST 22 362

BÖLÜM 23
ÖDEMELER BİLANÇOSU ve DIŞ DENGE

23.1. ÖDEMELER BİLANÇOSU 366
23.2. ÖDEMELER BİLANÇOSUNDA DENKLİK 368
23.2.1. ESNEK DÖVİZ KUR SİSTEMİ 368
23.2.2. SABİT DÖVİZ KURU SİSTEMİ 369

TEST 23 371

BÖLÜM 24
EKONOMİK BÜYÜME ve KALKINMA

24.1. EKONOMİK BÜYÜME 374
24.2. EKONOMİK BÜYÜMENİN KAYNAKLARI 374
24.3. BÜYÜME TEORİLERİ 375
24.3.1. KLASİK BÜYÜME MODELİ 375
24.3.2. MARXİST BÜYÜME MODELİ 375
24.3.3. SCHUMPETER'İN YENİLİK TEORİSİ 375
24.3.4. HARROD-DOMAR MODELİ 376
24.3.5. NEOKLASİK BÜYÜME MODELİ 376
24.3.6. SOLOW MODELİ 376
24.3.7. SOLOW MODELİNİN SONUÇLARI 377
24.3.8. İÇSEL BÜYÜME MODELİ 378
24.3.9. TASARRUFLAR ve GDP BÜYÜMESİ 378
24.3.10. ZENGİN-FAKİR YAKINSAMASI 378
24. 4. KALKINMA 379

TEST 24 380

KAYNAKÇA 383

CEVAP ANAHTARLARI 385

KAYNAKLAR

BROWNING, E.K. ve ZUPAN, M.A., (2014), "*Mikro İktisat: Teori ve Uygulamalar*", 11. Baskıdan Çeviri, (Çeviri Editörleri: Kök, R., vd.), Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

BULMUŞ, İ., (2008), "*Mikro İktisat*", 6. Baskı, Okutman Yayıncılık, Ankara.

CASE, K. E., FAIR, R. C. ve OSTER, S., (2011), "*Ekonominin İlkeleri*", 9. Baskıdan Çeviri, (Çeviri Editörleri: Deliktaş, E., vd.), Palme Yayıncılık, Ankara.

DİNLER, Z., (2013), "*İktisada Giriş*", 19. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa.

DİNLER, Z., (2013), "*Mikro Ekonomi*", 24. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa.

DORNBUSCH, R., FISHER, S. ve R. STARTZ, (2016), "*Makroiktisat*", Literatür Yayıncılık, İstanbul.

EĞİLMEZ, M., (2016), "*Makroekonomi*", Remzi Kitabevi, İstanbul.

KRUGMAN, P. ve WELLS, R., (2009), "*Mikro İktisat*", 2. Baskıdan Çeviri (Çeviri Editörleri: Ateş, A., vd.), Palme Yayıncılık, Ankara.

MANKIW, N.G. ve TAYLOR, M.P., (2006), "*Microeconomics*", Thomson Learning, London.

MANKIW, N.G., (2006), "*Principles of Economics*", 4th Edition, Thompson South-Western.

PARKIN, M., (2009), "*Microeconomics*", 9th Global Edition Pearson Addison-Wesley.

PARKIN, M., (2010), "*Economics*", 10th Edition, Pearson Addison-Wesley.

PERLOFF, J.M., (2009), "*Microeconomics: Theory and Applications with Calculus*", 5th Edition; Pearson Addison Wesley.

PINDYCK, R.S ve RUBINFELD, D.L., (2013), "*Mikro İktisat*", 8. Baskıdan Çeviri (Çeviri Editörleri: Deliktaş, E. ve Karadağ, M.), Palme Yayıncılık, Ankara.

ULUATAM, Ö., (1984), "*Makro İktisat*", Savaş Yayınları, Ankara.

UNAY, C., (2006), "*Makro Ekonomi*", Nobel Akademik Yayıncılık, İstanbul.

ÜNSAL M.E., (2009), "*Mikro İktisada Giriş*", 4. Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara.

ÜNSAL M.E., (2011), "*İktisada Giriş*", 3. Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara.

ÜNSAL M.E., (2012), "*Mikro İktisat*", 9. Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara.

ÜNSAL M.E., (2013), "*Makro İktisat*", Genişletilmiş 10. Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara.

VARIAN, H.R., (2009), "*Intermediate Microeconomics: A Modern Approach*", 9th Edition, Norton & Company , New York, London.

YAMAK, N. Ve R. YAMAK, (1999), "*Türkiye'de İşsizlik Oranı ve İşsizliğe Katılım Oranı Arasındaki İlişki*", İş Hukuku ve İktisat Dergisi, 5(1), 17-27.

YAMAK, R. Ve N. YAMAK, (1997), "*Para İkamesi (Dolarizasyon ve Türkiye Örneği*", Sermaye Piyasası Kurulu'nun Çıkarmış Olduğu Yaman Aşıkoğlu'na Armağan Kitap İçinde, Yayın No: 56, ss: 3-10.

İKTİSADİ VE MALİ ARAŞTIRMALAR
-I-

Editörler
Prof.Dr. Emine UZUNALİ
Doç.Dr. Mehmet DAĞ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları saklıdır. 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümlerine göre, yayınevinin izni olmaksızın, bu kitabın tamamı ya da bir kısmı, elektronik, mekanik, fotokopi veya başka bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Bu kitabın her hakkı saklıdır. Bilim etiğine uygun alıntı ve atıflar dışında, kısmen de olsa alıntı yapılamaz. Yayıncı kurumun önceden izni olmaksızın metinler, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz. Kitapta yer alan metin, tablo, grafik ve şekillerin sorumlulukları yazarına aittir.

Sertifika No: 48743

e_ISBN: 978-625-8024-44-9

Sayfa Düzeni/Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax.: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

ÖNSÖZ

Ortak bir çalışmanın eseri olan bu kitabın hazırlanmasında, başta İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri, yüksek lisans ve doktora yapan araştırmacılar olmak üzere, bu alana ilgi duyan ve araştırma yapanların ihtiyacını gidermek, teorik ve uygulamaya yönelik güncel gelişmelere de yer vererek literatüre katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Çalışmamızda farklı üniversitelerin sosyal bilimler alanındaki bölümlerinde görev yapan meslektaşlarımız farklı bölümleri kaleme alarak çalışmamızın güçlenmesini sağlamıştır. Bu çalışmada yer alan eksik ve eleştiriye açık olan noktaların bundan sonraki baskılarda giderileceği inanç ve kararlılığı ile çalışmada emeği geçen tüm meslektaşlarımıza ve kitabın basımını titizlikle gerçekleştiren Ekin Kitabevi'ne teşekkürlerimizi sunarak çalışmamızın ilgili tüm kesimlere faydalı olmasını dileriz.

EDİTÖRLER

Prof. Dr. EMİNE UZUNALİ
Doç.Dr. Mehmet DAĞ

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM I
TÜRKİYE'DE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNİN MALİ ÖZERKLİK AÇISINDAN İNCELENMESİ 1
İhsan Eken

BÖLÜM II
KRİPTO VARLIKLARIN VERGİLENDİRME UYGULAMALARINA İLİŞKİN BİR DEĞERLENDİRME 25
Öğr. Gör. Şahin Ay

BÖLÜM III
KAMULAŞTIRMASIZ EL ATMADAN DOĞAN DAVALAR VE HUKUKİ NİTELİĞİ.....35
Av.Muhammet Aksu
Muhammed Aksu

BÖLÜM IV
PANDEMİ VE EKONOMİDE PARADİGMA DEĞİŞİMİ 47
Dr. Arif Güller

BÖLÜM V
VERGİ HUKUKU ÖZELİNDE BİREYSEL BAŞVURU HAKKI.....59
Av. Sedat Anaran

BÖLÜM VI
TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNE DUYARLI BÜTÇELEME 65
Doç.Dr. Meltem İnce Yenilmez

BÖLÜM VII
REFAH DEVLETİNİ TEKRAR DÜŞÜNMEK.....75
Doktorant Ayşegül Güller

BÖLÜM VIII
VERGİLEMEDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM SÜRECİ.....87
Prof. Dr. Güneş Çetin Gerger

BÖLÜM IX
KENTLEŞME, EKONOMİK BÜYÜME VE ENERJİ TÜKETİMİNİN KARBONDİOKSİT EMİSYONU ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ 105
Dr. Öğr. Üyesi Fatma Kızılkaya

BÖLÜM X
HACİZ İŞLEMİ VE HACİZ İŞLEMİNDE ÖZEL DURUMLAR 119
Arş. Gör. Dr. Serdar Dumlupınar

BÖLÜM XI
TÜRK ŞEKER SEKTÖRÜNDE UYGULANAN POLİTAKALAR VE ÖZELLEŞTİRME 131
Emrah Kıratoğlu

KAYNAKÇA

AÇIKGÖZ, E. (2007).*Yeni Düzenlemeler Eşliğinde Yerel Yönetimlerde Mali Özerklik ve Mali Tevzin*, Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi.

AGUN, H.B.,GÜLER, M. (2017). Büyükşehir Belediyelerinin Gelir Yapılarının Değerlendirilmesi: 2006-2015, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 1(Özel Sayı 4).

http://www.yyusbedergisi.com/dergi/buyuksehir-belediyelerinin-gelir-yapilarinin-değerlendirilmesi-2006-201520180101043601.pdf , 07.11.2021

Anayasa Mahkemesi Norm Kararlar Bilgi Bankası.

normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/Dosyalar/Kararlar/KararPDF/2013-67-nrm.pdf&ved=2ahUKEwjQ3-uR6LH0AhWQSPEDHQjvBXUQFnoECAcQAQ&usg=AOvVaw1hMULNMPJyvJJEC3VbZvDH, 24.11.2021

ARIKBOĞA, Ü. (2004).*Yönetimler Arası Mali İlişkiler,* İstanbul: Yaylacık Matbaası.

ARIKBOĞA, Ü. (2008). Yerel Yönetimlerin Gelir Kaynakları, R. BOZLAĞAN, Y. DEMİRKAYA (Ed.), *Türkiye'de Yerel Yönetimler,*içinde (251-286), 1. Baskı, Ankara: Nobel Yayınları.

ARIKBOĞA, Ü. (2017). Türkiye'de Belediyelerin Mali Özerklik Derecesi, M. GÜLER, M. TURAN (Ed.),*Belediyelerin Geleceği ve Yeni Yaklaşımlar*, 2. Cilt, içinde (44-72), İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları.

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na İlişkin Yasa. http://www.belgenet.com/yasa/k3723.html , 11.11.2021

Belediye Kanunu (5393) Genel Gerekçesi. www2.tbmm.gov.tr/d22/1/1-1038.pdf 20.11.2021

BERK, A. (2003). İller Bankası ve Yerel Yönetimler, *Sayıştay Dergisi*, (48), 75-92.

DOĞANYİĞİT, S. (2001), Belediyelerde Dış Borçlanmaya Dayalı Finansman Modeli, *Sayıştay Dergisi*, (40), 1-7.

EGELİ, H.,DİRİL, F. (2012). Türkiye'de Yerel Yönetimlerde Mali Özerklik ve Vergilendirme Yetkisi, *Sayıştay Dergisi*, (84), 25-44.

EMİL, M.F., YILMAZ, H.H. (2012).*Mali İzleme Raporu(MİR) İstikrarEnstitüsü, Özel Sayı: Yerel Yönetim Sisteminde Reform Tartışmaları IşığındaYerel Yönetimlerin Mali Yapısı Üzerine Bazı Saptamalar*, Ankara: TEPAV Yayınları.

ERTAN, K., ERTAN B. (2013). Avrupa Konseyi Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ve Yerel Özerklik.*Beşinci Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu, Merkezi Yönetim-Yerel Yönetim İlişkileri:Özerklik,*Ankara: Türkiye Belediyeler Birliği.

GÜDÜK, M. (2007).*Yerel Özerklik Açısından Belediyelerin Mali Yeterliliği*, Ankara Gazi Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi.

GÜNER, A. (2005). Mali Özerklik Çerçevesinde Türkiye'de Yerel Yönetim Gelirleri Üzerine Bir Değerlendirme, *Türkiye'de Yeniden Mali Yapılanma, 20. Türkiye Maliye Sempozyumu Tebliğler Kitabı*içinde (220-229), Denizli: Pamukkale Üniversitesi İİBF Bölümü Yayın No. 1.

GÜNER, A. (2006). Yönetimler Arası Gelir Bölüşümü: Temel İlke ve Uygulamalar, A. GÜNER, S. YILMAZ (Ed.), *Mali Yerelleşme, Teori ve Uygulamalar Üzerine Yazılar* içinde (61-82), İstanbul: Marmara Üniversitesi Yerel Yönetimler Araştırma ve Eğitim Merkezi ve Güncel Yayıncılık Yayınları.

HATİPOĞLU, C. (2005).*Yerel Yönetimler ve Vergilendirme Yetkileri,*İstanbul Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi.

KALABALIK, H. (2005).*Avrupa Birliği Ülkeleriyle Karşılaştırmalı Yerel Yönetim Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayınları.

KALENDEROĞLU, M. (2002).*Kamu Maliyesi Bütçe ve Borçlanma*, Ankara: Seçkin Yayınları.

KAPLANHAN, F., KORKUT, C. (2014).Merkezi Yönetimin Vergi Gelirlerini Yerel Yönetimlere Dağıtımı: Küreyerelleşme, S. SARI, A.H. GENCER, İ. SÖZEN (Ed.), *International Conference On EurasianEconomies 2014*, içinde (717-725), Skopje: MethodiusUniversity.

KARAARSLAN, M. (2008).*Özerklik ve Denetim Açısından Yerel Yönetimler Reformu,*Ankara: Turhan Kitabevi Yayınları.

KARADAĞ, A. (2003). Osmanlı'dan Günümüze Türk Kentinin Değişen Kimliği, *Türk İdare Dergisi*, (441), 147-162.

KAYA, Y. (2006).*Avrupa Birliği'nde ve Türkiye'de Yerel Yönetim Politikaları, Subsidiarite İlkesi Bağlamında Gelişmeler ve Karşılaştırmalı Değerlendirmeler,*İstanbulMarmara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi.

KELEŞ, R. (2000).*Yerinden Yönetim ve Siyaset*, 4. Baskı, İstanbul: Cem Yayınevi.

KÖSE, H.Ö. (2004), Yerel Yönetim Olgusu ve Küreselleşme Sürecindeki Yükselişi,*Sayıştay Dergisi*, (52), 3-42.

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü 2008 Faaliyet Raporu.https://webdosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/icerikler//2008_yili_faaliyet_raporu-20190429162132.pdf11.11.2021

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü 2009 Faaliyet Raporu.https://webdosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/icerikler//2009_yili_faaliyet_raporu-20190429162215.pdf11.11.2021

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü 2010 Faaliyet Raporu.https://webdosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/icerikler//2010_yili_faaliyet_raporu-20190429162338.pdf11.11.2021

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü 2011 Faaliyet Raporu.https://webdosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/icerikler//2011_yili_faaliyet_raporu-20190429162446.pdf11.11.2021

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü 2012 Faaliyet Raporu.https://webdosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/icerikler//2012_yili_faaliyet_raporu-20190429162539.pdf 11.11.2021

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü 2013 Faaliyet Raporu.https://webdosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/icerikler//2013_yili_faaliyet_raporu-20190429162653.pdf11.11.2021

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü 2014 Faaliyet Raporu.https://webdosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/icerikler//2014_yili_faaliyet_raporu-20190429162813.pdf 11.11.2021

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü 2015 Faaliyet Raporu.https://webdosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/icerikler//2015_yili_faaliyet_raporu-20190429163013.pdf11.11.2021

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü 2016 Faaliyet Raporu.https://webdosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/icerikler//2016_yili_faaliyet_raporu-20190429163207.pdf11.11.2021

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü 2017 Faaliyet Raporu.https://webdosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/icerikler/2017_m-_gnl_faal_rpr-20180904082437.pdf11.11.2021

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü 2018 Faaliyet Raporu.https://webdosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/icerikler//2018_faal-yet_raporu_kapakl--20191205075619.pdf11.11.2021

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü 2019 Faaliyet Raporu.https://webdosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/icerikler//2019-yili-mahall--i-dareler-genel-faal-yet-raporu-18082020-20200818142825.pdf11.11.2021

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü 2020 Faaliyet Raporu.https://webdosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/icerikler/2020_yili_mahall-_idareler_genel_faal-yet_raporu-20210621180102.pdf 11.11.2021

NADAROĞLU, H. (2001).*Mahalli İdareler: Teorisi-Ekonomisi-Uygulaması*, İstanbul: Beta Yayıncılık.

ÖKMEN, M. (2006). Uyum Sürecinin İdari Politiği: Avrupa Birliği ve Türkiye Perspektifinde Küreselleşme-Yerelleşme Dinamikleri, H. ÖZGÜR, B. PARLAK (Ed.), *Avrupa Perspektifinde Yerel Yönetimler*içinde (43-106), İstanbul: Alfa Aktüel Yayınları.

ÖKMEN, M. (2008). Türkiye'de Merkezi Yönetim-Yerel Yönetim İlişkileri ve Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılandırılması,R. BOZLAĞAN, Y. DEMİRKAYA (Ed.), *Türkiye'de Yerel Yönetimler*içinde (45-84), 1. Baskı, Ankara: Nobel Yayınları.

ÖKMEN, M., YILMAZ, A., MAZI, F. (2010). Kentleşme Sürecinde Yerel Yönetimlerin Sosyal Sorumluluğu ve Çevre, B. PARLAK (Ed.), *Yerel Yönetimler: Yerel Siyaset ve Kentsel Politikalar, IV. Kamu Yönetimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı* içinde (393-414), Bursa: Dora Yayıncılık.

ÖZ, S.N., GÖKER, C. (2017). Belediye Gelirlerinin Vergi Türü Ayrımında Analizi ve Etkinlik Üzerine Bir Değerlendirme, M. GÜLER, M. TURAN (Ed.), *Belediyelerin Geleceği ve Yeni Yaklaşımlar,* 2. Cilt, içinde (103-113), İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları.

ÖZER, M.A. (2015). Yerel Yönetim Merkezi Yönetim İlişkilerinde Gelir Bölüşümü Sorunu ve Türkiye'deki Son Durumun Değerlendirilmesi, *Türk İdare Dergisi*, (481), 525-558.

SARAN, M.U. (1995). Özerklik ve Mahalli İdareler Düzeyinde Denetim, *Türk İdare Dergisi,*(408), 21-33.

ŞENGÜL, R. (2014).*Yerel Yönetimler*, 4. Baskı, Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

TORTOP, N., AYKAÇ, B., YAYMAN, H., ÖZER, M.A. (2006).*Mahalli İdareler*, Ankara: Nobel Yayınları.

ULUSOY, A., AKDEMİR, T. (2009). Yerel Yönetimler ve Mali Özerklik: Türkiye ve OECD Ülkelerinin Karşılaştırmalı Analizi, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 12 (21), 259-287.

ULUSOY, A., AKDEMİR, T. (2014). *Mahalli İdareler, Teori-Uygulama-Maliye*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

ULUSOY, A., TOPAL, A.K. (1997). Yerel Yönetimlerin Mali Sorunları ve Çözüm Önerileri, *Türk İdare Dergisi*, (414), 204-209.

UNCHS (1998). Towards a World Charter of Local Self Government, J*ointConsultationDocument*, *United Nations Centrefor Human Settlements (HABITAT II),*https://www.gdrc.org/uem/mea/local-charter/charter.html28.11.2021.

Türkiye İstatistik Kurumu 2014 Adrese Dayalı Nüfus Sonuçları. https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109 11.11.2021

YEMEN, A. (2017). Büyükşehir Belediyelerinin Sorunları Üzerine Bir Değerlendirme, M. GÜLER, M. TURAN (Ed.), *Belediyelerin Geleceği ve Yeni Yaklaşımlar,* 2. Cilt içinde (143-164)İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları.

YETER, E. (1996). Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı Karşısında Türkiye: Anayasa ve İlgili Yasalarda Durum, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 5 (1), 3-13.

YONTAR, İ.G., DAĞ, M. (2014). Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı Çerçevesinde Türkiye'de Mali Özerklik, *Uluslararası Yönetim İktisatve İşletme Dergisi,* 10 (21), 147-162.

YÜKSEL, F. (2004). Türk Belediyeciliğinin Mali Sorunları ve Öneriler, *Mevzuat Dergisi,* S. 73,http://www.mevzuatdergisi.com/2004/01a/04.htm 29.11.2021

KAYNAKÇA

Alptekin, V., Metin, İ., & Akcan, A. M. (2018). Kripto Para Ekonomisi.Konya: Eğitim Yayınevi.

BDDK. (2013). Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu: https://www.bddk.org.tr/Duyuru/EkGetir/510?ekId=530 adresinden alındı

Çakmak, M. (2019). Kripto Paraların Gelişim Süreci, Blok Zincir Teknolojisi ve Kripto Paraların Türkiye'de Vergilendirilmesi. İstanbul: Maramra Üniversitesi İktisat Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Çarkacıoğlu, A. (2016). Kripto-Para Bitcoin,, Sermaye Piyasası Kurulu Araştırma Raporu, Ankara

Doğan, Z.,Buyrukoğlu, S., & Kutbay, H. (2018). Türkiye'de Bitcoin İşlemlerinin Vergilendirilmesi ve Muhasebeleştirilmesine İlişkin Öneriler. Vergi Sorunları Dergisi 41(361), 23-33.

Egeli, H., Karakoyun, F. (2019). Kamu Maliyesi. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık

Girgin, S. (2020). Kripto Paralardan Elde Edilen Kazançların Vergilendirilmesi. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Glaver, F. (2017). PervasiveDecentralisation of DigitalInfrastructures: A Framework forBlockchainenabledSystemandUse Case Analysis. Hawaii International Conference on SystemSciences. Hawaii.

Günay, H. F., Kargı, V. (2018). Kripto Paranın Vergilendirilmesinin Mali Yönden Değerlendirilmesi. Journal of Life Economics , 5 (3), 61-76.

Kowalski, P. (2015). TaxingBitcoinTransactions Under PolishTaxLaw. ComparativeEconomicResearch, 18(3), 139-152.

Lee, D. K.,Guo, L., &Wang, Y. (2018). Cryptocurrency: A newinvestmentopportunity? TheJournal Of AlternativeInvestments, 20(3), 16-40.

Nakamoto, S. (2008). Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System. https://bitcoin.org/bitcoin.pdf.

Parasız, İ., Özer, M. (2005). Bugünkü İktisadın Temelleri.İstanbul: Aktüel Yayınevi

Reid, F.,Harrigan, M. (2012). An Analysis of Anonymity in theBitcoinSystem. doi. arXivpreprint arXiv:1107.4524.

Resmi Gazete, 16.04.2021 tarih ve 31456 sayılı, https://www.resmigazete.gov.tr/16.04.2021

Stockson, E. (2019). CryptocurrencyTipsandTaxDeductions. https://www.goodreads.com/book/show/43572123-cryptocurrency-tips-and-tax-deductions.

Taş, O.,Kiani, F. (2018). Blok zinciri teknolojisine yapılan saldırılar üzerine bir inceleme. Bilişim Teknolojileri Dergisi, 11(4), 369-382.

Tılı, A. (2021). Kripto Varlıklar ve Kripto varlıklar ile İlgili Regülasyonlar. Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Bankacılık ve Finans Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Ünal, G.,Uluyol, Ç. (2020). Blok Zinciri Teknolojisi. Bilişim Teknolojileri Dergisi 13(2), 167-175.

Ünalan, G. (2019). Kripto Paraların Vergilendirilmesi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

World Economic Forum. (2020). Thesearethecountrieswherecryptocurrencyuse is mostcommon: https://www.weforum.org/agenda/2021/02/how-common-is-cryptocurrency adresinden alındı

Yıldız, Y. (2018). Kripto Paraların (Bitcoin) Vergilendirilmesi. Vergi Raporu Dergisi 221, 43-50.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu

İnternet Siteleri

https://businessht.bloomberght.com/
https://coinmarketcap.com
https://hwp.com.tr
https://tr.cointelegraph.com
https://tr.tradingview.com/
https://www.binance.com
https://www.ntv.com.tr/
https://www.sabah.com.tr

KAYNAKÇA

Çakır, Y. (2019). *Kamulaştırmasız El Atmanın Mülkiyet Hakkı Bakımından Anayasal İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çoban Atik, A. (2013). *Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı Kamulaştırmada Yargısal Denetim*, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Eren, A. (2014). *Türkiye'de Kamulaştırmasız El Atma Kavramı Ve Davaları*, Yüksek Lisans Tezi, Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Eren, F. (2014). *Mülkiyet Hukuk*, Yetkin Yayınları, Ankara.

Karaca, E. (2018). *Kamulaştırmasız El Koymanın Unsurları Ve Kamulaştırmasız El Koymaya Karşı Yargısal Başvuru Yolları*, TBB Dergisi.

Karaca, İ. (2018). *Kamulaştırmasız El Atma,* Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Mahsereci, Z. (2013). *Kamulaştırmasız El Atma*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstütüsü, İstanbul.

Mamal, M. (2019). *Kamulaştırmasız El Atmada Tazminat Ve Ecrimisil,* Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.

Mutlu, S. (2018). *Dalı Kamulaştırmasız El Atma Bitirme Çalışması*, Hukuk Fakültesi, Hukuk Anabilim Dalı, Kadir Has Üniversitesi, İstanbul

Temel, C. (2016). *Açıklamalı İçtihatlı (Dilekçe Ve Karar Örnekli) Kamulaştırma Ve Kamulaştırmasız El Atmadan Doğan Davalar*, Bilge Yayınevi, Ankara.

Yalçınduran, Ş. (2019). *Kamulaştırmasız El Koyma*, Yüksek Lisans Tezi, Yalova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yalova.

Yıldırım Atakur, R. (2017). *Mahkeme Kararları Işığında Türk Hukukunda Kamulaştırmasız El Atma Sorunu*, Yüksek Lisans Tezi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

KAYNAKLAR

Artvinli,Fatih (2020). Salgınların Tarihi: Toplumsal ve Siyasal Açıdan Kısa Bir Bakış. Türk Tabipler Birliği Covid-19 Pandemisi Altıncı Ay Değerlendirme Raporu. https://www.ttb.org.tr/kutuphane/covid19-rapor_6.pdf (E.T: 27.10.2021).

Çüçen, Abdülkadir (2012). Bilim Felsefesine Giriş.Sentez Yayıncılık. Bursa.

Dünya Sağlık Örgütü (2020). https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11-march-2020 (E.T: 27.10.2021).

Encyclopedia Britannica (2021).https://www.britannica.com/science/plague/History (E.T:07.11.2021)

International MonetaryFund (2021) World Economic Outlook Database, October 2021https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2021/October (E.T:07.11.2021)

Kazgan, Gülten (2012). İktisadi Düşünce veya Politik İktisadın Evrimi, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Kılıç,Orhan (2020).Tarihte Küresel Salgın Hastalıklar ve Toplum Hayatına Etkileri. Küresel Salgının Anatomisi İnsan ve Toplumun Geleceği. Türkiye Bilimler Akademisi http://www.tuba.gov.tr/files/images/2020/ anatomi/K%C3%BCresel%20Salg%C4%B1n%C4%B1n%20Anatomisi%20%20%C4%B0nsan%20ve%20Toplumun%20Gelece%C4%9Fi.pdf (E.T:27.10.2021)

Kitler, M.E.,Gavinio, P., &Lavanchy, D. (2002). Influenzaandthework of the World HealthOrganization. *Vaccine, 20 Suppl 2*, S5-14 .

Marx, Karl (1867). Kapital (çev.Alaattin Bilgi), I. Cilt, Sol Yayınları, Ankara.

Öztürk, Ümit (2012). Thomas Kuhn'un Paradigma Kavrayışı Üzerine Analitik Bir İrdeleme . Kaygı. Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi, (19), 173-191. https://dergipark.org.tr/tr/pub/kaygi/issue/27462/288840

Ricardo, David (1817). Siyasal İktisadın ve Vergilendirmenin İlkeleri (çev.Barış Zeren), İşbankası Kültür Yayınları, İstanbul.

Sağlık Bakanlığı, (2021)https://covid19asi.saglik.gov.tr/TR-78038/epidemi-salgin.html (E.T:27.10.2021)

Sharma, Abhimanyu, GitanjaliChawla,,ShibaniGrover, Sana ChawlaandJyotiAhlawat. (2020) "A briefhistory of pastglobalpandemics: PhasingandOrigin", International Journal of CurrentResearch, 12, (06), 12026-12029

Smith, Adam (1776).Milletlern Zenginliği (çev.Haldun Derin), İşbankası Kültür Yayınları, İstanbul.

TRTHaber (2020).https://www.trthaber.com/haber/dunya/maskelere-el-koymanin-sonu-mahkemede-biter-473496.html (Erişim Tarihi:07.11.2021)

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük (2021). https://sozluk.gov.tr/ (E.T:28.10.2021)

United KingdomParliament (2021). https://www.parliament.uk/about/living-heritage/transformingsociety/tradeindustry/importexport/overview/navigationlaws/ (E.T:30.10.2021)

United StatesCensusBureau (2021). International Database. https://www.census.gov/ (E.T.:07.11.2021)

Wikipedia (2021). https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_epidemics (E.T:27.10.2021)

Worldbank (2021). World Development Indicators.https://databank.worldbank.org/ (E.T:07.11.2021)

Worldometers.info (2021) (E.T:07.11.2021)

World TradeOrganization (WTO)Stats (2021).https://timeseries.wto.org/(E.T:30.10.2021)

KAYNAKÇA

Türkiye İş Bankası A.Ş. (9), B. No: 2016/2400 (Anayasa Mahkemesi 04 03, 2019).

Artun, Sevcan (2015), Türk Vergi Yargılaması Hukuku'nda Adil Yargılama Hakkı Açısından Özellik Arz edenDurumlar, Uludağ Üniversitesi Genç Vergi Hukukçuları Sempozyumu, Ekin Yayıncılık, Bursa, ss. 105-154.

Batırel, Ö. F. (1979). *Kamu Bütçesi.* İstanbul: İ.İ.T.İ.A Nihad Sayar-Yayın ve Yardım Vakfı Yayınları.

Duman, Ö. & Fırtına , U. (2020). *Mülkiyet Hakkı Karar Özetleri .* Ankara: Anayasa Mahkemesi Yayınları .

Gürsoy, B. (1980). *Kamusal Maliye:Bütçe* (Cilt 2). Ankara Üniversitesi SBF Yayınları.

Yaltı, B. (2006). *Vergi Yargılamasında Adil Yargılanma Hakkı: Anayasa Mahkemesi Kararlarında Uygulama Alanı Genişlemesi.* https://anayasatakip.ku.edu.tr/wp-content/uploads/sites/34/2017/08/Billur-Yalt%C4%B1-Adil-Yarg%C4%B1lanma.pdf. adresinden alındı

Anayasa Mahkemesi Kararları

T.C Anayasa Mahkemesi B.NO: 2012/338, K.T. 02.07.2013

T.C Anayasa Mahkemesi B.NO: 2012/403, K.T. 26.03.2013

T.C Anayasa Mahkemesi B.NO: 2015/19152, K.T. 23.09.2016

T.C Anayasa Mahkemesi B. No: 2014/1108, K. T. 07.06.2017

T.C Anayasa Mahkemesi B. No: 2015/941, K. T. 25.10.2018

T.C Anayasa Mahkemesi B. No: 2014/13518, K. T. 26.10.2017

T.C Anayasa Mahkemesi B. No: 2013/4413, K. T. 21.11.2013

KAYNAKÇA

Ahrens, T., Ferry, L. and Khalifa, R. (2018). The hybridising of financial and service expertise in English local authority budget control: a practice perspective, *Qualitative Research in Accounting and Management,* 15(3): 341-357.

Akduran, Ö., Yakar Önal, A. ve Günlük Şenesen, G. (2018). Kentsel Haklar ve Hizmetlere Erişimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Haritalama ve İzleme Raporu. CEİD Yayınları: 7.

Beard, M. (2914). The public voice of women, *The London Review of books,* 36(6): 11-14.

Benería, L. (1995). Toward a greater integration of gender in Economics, *World Development,* 23 (11): 1839-1850.

Broadbent, J. and Laughlin, R. (1998). Resisting the 'new public management': absorption and absorbing groups in schools and GP practices in the UK, *Accounting, Auditing & Accountability Journal,* 11(4): 403-435.

Budlender, D., Sharp, R., and Allen, K. (1998). How to do a gender-sensitive budget analysis: contemporary research and practice. AusAID; London: Commonwealth Secretariat.

Budlender, D. (2000). The political economy of women's budgets in the South, *World Development,* 28 (7):1365-1378.

Burchell, G., C. Gordon and Miller, P. (1991). The Foucault effect: studies in governmentality University of Chicago Press.

Cooper, C. (1992), "*The non and nom of accounting for (m)other nature*", *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 5 No. 3, pp. 16□39.

Covaleski, M. A. and Dirsmith, M. W. (1983). Budgeting as a means for control and loose coupling. *Accounting, Organizations and Society,* 8(4): 323–340.

Covaleski, M. A. And Dirsmith, M. W. (1988). An Institutional Perspective on the Rise, Social Transformation, and Fall of a University Budget Category. *Administrative Science Quarterly*, *33*(4): 562–587.

Covaleski, M. A., Dirsmith, M. W. and Weiss, J. M. (2013). The social construction, challenge and transformation of a budgetary regime: The endogenization of welfare regulation by institutional entrepreneurs, *Accounting, Organizations and Society,* 38 (5):333-364,

Çağatay, N. (2003). Gender budgets and beyond: Feminist fiscal policy in the context of globalization, *Gender and Development*, 11 (1): 15-24.

Elborgh-Woytek, K., Newiak, M., Kochhar, K., Fabrizio,S., Kpodar, K., Wingender, P., Clements, B., and Schwartz, G. (2013). Women, Work, and the Economy: Macroeconomic Gains From Gender Equity, *IMF Working Paper*, Policy, Strategy, and Review Department and Fiscal Affairs Department.

Elson, D. (2002). Gender responsive budget initiatives: some key dimensions and practical examples. In UNIFEM (2002) Gender Budget initiatives: Strategies, concepts and experiences, UNIFEM, New York.

Ferry, L., Ahrens, T. and Khalifa, R. (2019). Public value, institutional logics and practice variation during austerity localism at Newcastle city council, *Public Management Review,* 21(1): 96-115.

Gallhofer, S. (1992), "*M[othering] view on: the non and nom of accounting for (m)other nature*", *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 5 No. 3, pp. 40□51.

Hammond, T. and Oakes, L. (1992), "*Some feminisms and their implication for accounting practice*", *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 5 No. 3, pp. 52□70.

Haynes, K. (2008). Moving the gender agenda or stirring chicken's entrails?: where next for feminist methodologies in accounting? Accounting, Auditing and Accountability Journal. 21(4): 539- 55.

Haynes, K. (2017). Accounting as gendering and gendered: A review of 25 years of critical accounting research on gender, *Critical Perspectives on Accounting,* 43: 110-124.

Himmelweit, S. (2002). Making Visible the Hidden Economy: The Case for Gender-Impact Analysis of Economic Policy, Feminist Economics, 8(1): 49-70.

Himmelweit, S. (2005). Can we afford (not) to care: prospects and policy, New Working Paper Series, London School of Economics, Gender Institute.

Hines, R.D. (1988). Financial accounting: in communicating reality, we construct reality. *Accounting, Organizations and Society.* 13 (3): 251 – 61.

Hines, R. (1992). *Accounting: filling the negative space, Accounting, Organizations and Society*, 17(3-4): 313 41.

Hyndman, N., Liguori, M., Meyer, R. E., Polzer, T., Rota, S. and Seiwald, J. (2014). The translation and sedimentation of accounting reforms. A comparison of the UK, Austrian and Italian experiences, *Critical Perspectives on Accounting,* 25 (4-5): 388-408. Oxfam (2018). A guide to gender responsive budgeting.

Kalkınma Bakanlığı. (2017). On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023): Özel İhtisas Komisyonları ve Çalışma Grupları El Kitabı. Ankara. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2019/07/On-Birinci-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-%C3%96zel-%C4%B0htisas-Komisyonlar%C4%B1-El-Kitab%C4%B1.pdf

Kalkınma Bakanlığı. (2018). On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023): Kadının Kalkınmadaki Rolü Özel İhtisas Komisyonu Raporu. Ankara. https://dspace.ceid.org.tr/xmlui/handle/1/1286

Khalifa, R. (2004). Gendered divisions of expert labour: Professional specialisms in UK accountancy, PhD thesisUniversity of Manchester, Manchester.

Khalifa, R. (2018). Enhancing female graduate employment through a women-only professional services firm in an economically remote city, *Journal of Economic and Administrative Sciences*, 34 (1): 36-47.

Lehman C. (2012). We've Come a Long Way! Maybe! Re-Imagining Gender and Accounting. *Accounting, Auditing and Accountability Journal.* 25(2): 256 – 94.

Lehman, C. (2019). Reflecting on now more than ever: Feminism in accounting *Critical Perspectives on Accounting,* 65 (C).

Moore, D. (1992). *Notes towards feminist theories on accounting: a view from literary studies, Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 5(3): 92 112.

Mutiganda, J.C. (2013). Budgetary governance and accountability in public sector organisations: An institutional and critical realism approach, *Critical Perspectives on Accounting,* 24 (6): 518-531.

Rake, C. (2002). Gender budgets: the experience of the UK's women's budget group,*paper prepared for the conference 'Gender Balance – Equal Finance'*, Switzerland, 1-17.

Rees, T. (2005). Reflections on the uneven development of gender mainstreaming in Europe, *International Feminist Journal of Politics*, 7 (4): 555-574.

Reiter, S.A. (1995). Theory and politics: Lessons from feminist economics, *Accounting, Auditing and Accountability Journal,* 8 (3): 34-59.

Rubin, M. M. and Bartle, J. R. (2005). Integrating gender into government budgets: a new perspective. *American Society for Public Adminstration*, 65(3): 259-272.

Sarraf, F. (2003). Gender responsive budgeting, *IMF Working Paper* 03:83.

Sharp, R. (2016). Following the Money in the pursuit of gender equality, *Australian Institute of International Affairs*,

Stotsky, J. G. (2006). Gender budgeting. *IMF Working Paper* 06: 302.

Stotsky, J. G. (2016). Gender budgeting: fiscal context and current outcomes. *IMF Working Paper* 16: 149.

UN (2016). Gender responsive budgeting: analysis of budget programmes from gender perspective. *United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women*: 1-32.

UN (2020). The Beijing platform for action turns 20: United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women. Accessed from https://beijing20.unwomen.org/en/about

Wildavsky, A. (1992). Political Implications of Budget Reform: A Retrospective, *Public Administration Review*, 6 (56): 594-599.

Yakar- Önal, A. (2021). Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme. CEİD, ISBN: 978-625-7666-09-1.

KAYNAKLAR

Anadolu Ajansı, https://www.aa.com.tr/en/turkey/turkish-plane-en-route-to-china-to-airlift-citizens/1720130 (E.T: 18.10.2021).

Anadolu Ajansı, https://www.aa.com.tr/tr/koronavirus/turkiyenin-koronavirusle-mucadele-politikasina-bilim-kurulu-yon-veriyor/1777215 (E.T: 18.10.2021).

Anadolu Ajansı, https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/icra-ve-iflas-takipleri-durduruldu/1774526 (E.T: 18.10.2021).

Anadolu Ajansı, https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/sosyal-yardim-alan-ihtiyac-sahibi-2-milyon-haneye-1000er-lira-destek-/1773854 (E.T: 18.10.2021).

Bayraktar, Cahide (2012). "Keynes ve Refah Devleti". *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 10(2).

BBC News, https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-51958762 (E.T: 18.10.2021).

Daily Sabah, https://www.dailysabah.com/tourism/2020/01/28/china-virus-sends-shockwaves-across-travel-sector-including-in-turkey (E.T: 18.10.2021).

Daily Sabah, https://www.dailysabah.com/turkey/turkey-leading-example-in-fight-against-coronavirus/news (E.T: 18.10.2021).

Durdu, Zafer (2009). "Modern Devletin Dönüşümünde Bir Ara Dönem: Sosyal Refah Devleti". *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*. 1(22).

Finans Haberler, https://www.haberler.com/son-dakika-kamu-kurum-ve-kuruluslarina-13041864-haberi/ (E.T: 18.10.2021).

Habertürk, https://www.haberturk.com/konut-kredisi-alacaklar-dikkat-oran-dusuruldu-2617713-ekonomi (E.T: 18.10.2021).

Hürriyet Gazetesi, https://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/konaklama-vergisi-nedir-konaklama-vergisi-ertelendi-mi-2020-son-dakika-aciklama-geldi-41472224 (E.T: 18.10.2021).

Hürriyet Gazetesi, https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/noyan-dogan/en-dusuk-emekli-ayligi-1500-lira-41544376 (E.T: 18.10.2021).

Hürriyet Gazetesi, https://www.hurriyetdailynews.com/turkey-to-suspend-flights-from-china-until-end-of-month-151705 (E.T: 18.10.2021).

IMF, COVID-19 Pandemisine Müdahalede Ülke Mali Önlemlerinin Mali İzleme Veritabanı**,** https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19/Fiscal-Policies-Database-in-Response-to-COVID-19 (E.T: 14.10.2021).

Milliyet Gazetesi, https://uzmanpara.milliyet.com.tr/kap-haberi/erdogan-virusun-yayilmasina-karsi-alinan-tedbirlerin-etkisiyle-nisan--mayis-ve-haziran-aylarinda-temerrude-dusen-firmalarin-kredi-siciline-mucbir-sebep-notu-dusulmesini-saglayacagiz/1539800/ (E.T: 18.10.2021).

NTV, https://www.ntv.com.tr/turkiye/eba-tv-uzaktan-egitim-basladi-trt-eba-tv-nereden-ve-nasil-izlenecek-eba-tv-uydu-frekanslari-nedir,W7ZJUVmPQU-JLHCfQrg3rw (E.T: 18.10.2021).

Özdemir, Süleyman (2007). *Küreselleşme Sürecinde Refah Devleti*. 2. Baskı. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.

Sabah Gazetesi, https://www.sabah.com.tr/dunya/son-dakika-haberi-corona-virusu-ilacinda-umut-vereci-sonuclar-geldi-favipiravir-nedir-ve-corona-virusune-karsi-ise-yarar-mi-4919477 (E.T: 18.10.2021).

Sabah Gazetesi, https://www.sabah.com.tr/gundem/2020/03/19/son-dakika-genclik-ve-spor-bakanindan-flas-aciklama-super-lig-ertelendi-mi (E.T: 18.10.2021).

Sputnik News, https://tr.sputniknews.com/20200229/turkiyenin-guney-kore-italya-ve-irak-ile-gidis-gelis-tum-yolcu-ucuslari-durduruldu-1041508719.html (E.T: 18.10.2021).

Sputnik News, https://tr.sputniknews.com/20200315/umreden-donenler-ankara-ve-konyadaki-yurtlarda-karantinaya-alindi-1041598178.html (E.T: 18.10.2021).

Sputnik News, https://tr.sputniknews.com/20200320/saglik-bakanligindan-koronavirus-genelgesi-ozel-ve-vakif-hastaneleri-salgin-hastanesi-oldu-1041650795.html (E.T: 18.10.2021).

T.C. MEB, http://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-koronaviruse-karsi-egitim-alaninda-alinan-tedbirleri-acikladi/haber/20497/tr (E.T: 18.10.2021).

TRT Haber, https://www.trthaber.com/haber/ekonomi/salgin-surecinde-tum-kesimlere-destek-saglandi-563592.html (E.T: 18.10.2021).

TRT Haber, https://www.trthaber.com/haber/guncel/biz-bize-yeteriz-turkiyem-kampanyasi-basladi-iste-milli-dayanisma-kampanyasinin-hesap-numaralari-473102.html (E.T: 18.10.2021).

KAYNAKÇA

Akkaya, H. Gerçek, A. (2019). OECD ve Seçilmiş Bazı Ülkelerde Dijital Ekonominin Vergilendirilmesi: Türkiye İçin Çıkarımlar . International Journal of Public Finance , 4 (2) , 166-188 . DOI: 10.30927/ijpf.634050

Alptekin, Z. M. (2020). Dijitalleşme ve Dijital Sosyal sorumluluk İletişimi. MEDIAJ. 3 (2). 136-155.

Arthur, W. B. (2021, March). Where is technology taking the economy?. Erişim adresi: https://www.mckinsey.com/business-functions/mckinsey-analytics/our-insights/where-is-technology-taking-the-economy

Arzu Akçura, Dijital Hizmet Vergisi, Ülkeler Nasıl Uyguluyor? ABD Nasıl Değerlendiriyor?, https://www.verginet.net/Yazdir.aspx?IcerikID=51551, 19/1/2021

Aydemir, E., Dilsiz V.(2021). <Dijital Ödeme Sistemleriyle Kayıt Dışı Ekonominin Ortadan Kaldırılması ve Artagan Projesi> İstanbul Marka Bilim Topluluğu.

BloombergHT, (2021). <https://www.bloomberght.com/abd-hazine-bakanligindan-kripto-para-piyasasina-uyari-2289876>, 22.10.2021.

Bozdoğanoğlu B. (2014) Sanal Para Birimi Bitcoin'in Kayıtdışı Ekonomi İle Karapara Faaliyetlerine Etkisi ve Vergilendirilmesi, Legal Mali Hukuk Dergisi.

Budak, T., (2018). Dijital Ekonominin Vergilendirilmesi, Oniki Levha Yayıncılık

C. Ramos, J. C. Augusto and D. Shapiro, "Ambient Intelligence—the Next Step for Artificial Intelligence," in IEEE Intelligent Systems, vol. 23, no. 2, pp. 15-18, March-April 2008, doi: 10.1109/MIS.2008.19.

Chohan, Usman W. and Chohan, Usman W., Some Precepts of the Digital Economy (January 1, 2020). Critical Blockchain Research Initiative (CBRI) Working Papers, 2020, Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=3512353 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3512353

Coin.dance (2021). <https://coin.dance/poli/legality>, 18.10.2021.

Coinmarketcap, (2021). Global Kripto Para Grafikleri, <https://coinmarketcap.com/tr/charts/> 28.10.2021

Cryptonews,(2021). <https://cryptonews.com/guides/countries-in-which-bitcoin-is-banned-or-legal.htm#countries-in-which-bitcoin-is-banned-or-legal>, 18.10.2021.

Cumhuriyet, (2021). <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/abd-hazine-bakanligindan-kripto-para-hamlesi-1838005>, 3.11.2021.

Çetin Gerger, G. & Gerçek, A. (2016). Elektronik Ticaretin Vergilendirilmesi Açısından Katma Değer Vergisinin Uygulama Sorunlarının Değerlendirilmesi . International Journal of Public Finance , 1 (1) , 61-74 . DOI: 10.30927/ijpf.319875

Çetin Gerger, G. (2019). Gelir İdarelerinde Dijitalleşme: Yapay Zeka Ve Nesnelerin İnternetine Bir Bakış, Vergi Sorunları (364).

Çetin Gerger, G., Bozdoğanoğlu B. (2017). "Evaluation of The Problems RegardingTaxation of Electronic Commerce in The Context of Informal Economy and Tax Evasion", Issues in Public Sector Economics, Peter Lang, Editör:Adnan Gerçek, Sacit Hadi Akdede, Basım sayısı:1, Sayfa Sayısı 222, ISBN:9783631742013

Çetin Gerger, G. (2021). Blockchain Technology and General Issue of Tax Evasion via Bitcoin. In Z. Mahmood (Eds.), Industry Use Cases on Blockchain Technology Applications in IoT and the Financial Sector (pp. 92-108). IGI Global. http://doi:10.4018/978-1-7998-

Durdu, M. (2021). Avrupa Birliği'nde Dijital Hizmet Vergisi ve Türkiye Uygulaması . İstanbul Hukuk Mecmuası , 78 (4) , 1959-1988 . DOI: 10.26650/mecmua.2020.78.4.0008

EC (2021), Taxation and Customs Union, Vat for e- commerce, <https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat/vat-e-commerce_en>, 12.10.2021.

European Commission. (2018). Proposal For A Council Directive On The Common System Of A Digital Services Tax On Revenues Resulting From The Provision Of Certain Digital Services. Erişim Adresi: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/ PDF/?uri=CELEX:52018PC0148&from=EN

Europol, (2011). <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/cybercrime-business-digital-underground-economy>, 10.10.2021.

EY, (2017). <https://betterworkingworld.ey.com/trust/in-a-world-of-3d-printing- how-will-you-be-taxed>, 21.10.2021.

Gartner IT Glossary (2021), https://www.gartner.com/en/information-technology/glossary/digitalization, (12.10.2021).

Gerger, A. (2021). Blockchain Technology in the Automotive Industry: Use Cases and Statistical Evaluation. In Z. Mahmood içinde, Industry Use Cases on Blockchain Technology: Applications in IoT and the Financial Sector. Hershey, USA: IGI Global. DOI: 10.4018/978-1-7998-6650-3

Gerger, A. (2021). Technologies for Connected Government Implementation: Success Factors and Best Practices. In Z. Mahmood, Web 2.0 and Cloud Technologies for Implementing Connected Government. Hershey, USA: IGI Global, pp. 36-66. DOI: 10.4018/978-1-7998-4570-6.ch003.

Güven V, Şahinöz E. (2018), Blokzincir - Kripto Paralar - Bitcoin : Satoshi Dünyayı Değiştiriyor, Kronik Kitap.

Hatipoğlu O.G (2021) "Kamu Politikası Analizi Açısından Türkiye'de Kripto Para Politikaları" Maliye ve Finans Yazıları - 2021 - (116), 171 – 202.

Hayrullahoğlu Betül, Türkiye'de Dijital Hizmet Vergisi ve Uygulanabilirliği, Innovation and Global Issues Congress Book, Mart, 2020.

IBINEX, Global Cryptocurrency Market Report, (2018). <https://www.financemagnates.com/wp-content/uploads/2018/10/Global-Cryptocurrency-Market-Report.pdf>

Kahraman, A. (2021). "Dijital çağın vergilendirme kuralları yeniden yazıldı, ama kimin lehine?", Dünya Gazetesi, 1 Kasım 2021 <https://www.dunya.com/kose-yazisi/dijital-cagin-vergilendirme-kurallari-yeniden-yazildi-ama-kimin-lehine/638265> , 07.11.2021

KAMACI, A , ÖZDEN, N . (2019). Lale Çılgınlığı ve Kripto Para İlişkisi. Econder International Academic Journal, 3 (1), 26-40. Retrieved from http://dergipark.org.tr/econder/issue/44574/543363

Katz, R. (2017). Social and Economic Impact of Digital Transformation on the Economy. https://www.itu.int/en/ITUD/Conferences/GSR/Documents/GSR2017/Soc_Eco_impact_Digital _transformation_finalGSR.pdf., Erişim: 22.10.2021.

Kelmanson B., Kirabaeva K., Medina L., Mircheva B., Weiss J., (2019), " IMF Working Paper European Department Explaining the shadow economy in Europe: size, causes and policy options"

Knoema, (2015). <https://knoema.com/infographics/mqswmtd/how-big-is-the-shadow-economy>, 10.10.2021

Köroğlu, (2017), Yapay Zeka'nın Teorik ve Pratik Sınırları, Bogaziçi Üniversitesi Yayınevi<https://www.cmpe.boun.edu.tr/~yavuz.koroglu/publications/EBES17.pdf>, 07.10.2021.

KPMG, (2021). https://kpmgvergi.com/blog/bir-yillik-gecmisiyle-dijital-hizmet-vergisi/170.

TAX Foundation, (2021). <https://taxfoundation.org/digital-tax-europe-2020/>, 10.09.2021.

Li, J. (2003). International Taxation in the Age of Electronic Commerce: A Comparative Study, Toronto: Canadian Tax Foundation.

Li, J. (2003). International Taxation in the Age of Electronic Commerce: A Compara- tive Study, Toronto: Canadian Tax Foundation.

Nakamoto, S. (2008). "Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System", https://bitcoin.org/bitcoin.pdf, Erişim: 22.10.2021.

Nellen, A. (2012). "Internet Taxation and Principles of Good Tax Policy" DOI: 10.1515/1944-2866.1152, Policy Studies Organization.

OECD, (2017). Tax Administration 2017: Comparative Information on OECD and Other Advanced and Emerging Economies, Paris.

OECD, (2021). Two-Pillar Solution to Address the Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy, Brochure: Two-Pillar Solution to Address the Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy, October 2021 (oecd.org)

OECD. (2015). Addressing the Tax Challenges of the Digital Economy, Action 1 - 2015 Final Report, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris. http://dx.doi.org/10.1787/9789264241046-en

Remeikiene R., Gaspareniene L. & Schneider F.G. (2017). "The definition of digital shadow economy, Technological and Economic Development of Economy", DOI: 10.3846/20294913.2016.1266530.

Schneider, F., A. Buehn and C.E. Montenegro (2010), New Estimates for the Shadow Economies all over the World, International Economic Journal 24/4, pp. 443-461

Statista, (2021). https://www.statista.com/statistics/379046/worldwide-retail-e-commerce-sales/. 03.10.2021.

Şenyüz D., Yüce M., Gerçek A. (2021). Türk Vergi Sistemi, Bursa, Ekin Yayınevi.

Taylan E, Korkmaz, E. (2018) Kripto Para Birimleri Algı & Güven Araştırması Türkiye'nin Sanal Cüzdanı <https://www.twentify.com/hubfs/Turkish_Reports/Twentify_Kripto-Para-Arastirmasi.pdf?hsCtaTracking=9c0cee2f-c64d-4d79-80cf-ce5a46cf46c3%7Ca4dbb8fe-29ab-4c7a-b1be-1536d9de794e> 10.10.2021.

Turunç, S. (2013). Matrah Aşındırma ve Kar Aktarımı, BEPS, T.C. Maliye Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı.

Ünalan G. (2019)., "*Kripto Paraların Vergilendirilmesi*", Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Ensititüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.

Zorz, M. (2015). Global black markets and the underground economy [online], [cited 12 October 2015]. Featured News. Available http://www.net-security. org/article.php?id=2288.

KAYNAKLAR

Abbasi, M. A.,Parveen, S., Khan, S., &Kamal, M. A. (2020). Urbanizationandenergyconsumptioneffects on carbondioxideemissions: Evidencefrom Asian-8 countriesusing panel dataanalysis. *EnvironmentalScienceandPollutionResearch, 27*(15),18029-18043.

Adebayo, T. S.,& Kalmaz, D. B. (2021). Determinants of CO2 emissions: EmpiricalevidencefromEgypt. *EnvironmentalandEcologicalStatistics, 28*(2), 239-262.

Adebayo, T. S.,&Odugbesan, J. A. (2021). Modeling CO 2 emissions in South Africa: Empiricalevidencefrom ARDL basedboundsandwaveletcoherencetechniques. *EnvironmentalScienceandPollutionResearch, 28*(8), 9377-9389.

Afridi, M. A.,Kehelwalatenna, S., Naseem, I., & Tahir, M. (2019). Per capitaincome, tradeopenness, urbanization, energyconsumption, and CO2 emissions: An empiricalstudy on the SAARC Region. *EnvironmentalScienceandPollutionResearch, 26*(29), 29978-29990.

Ali, R.,Bakhsh, K., & Yasin, M. A. (2019). Impact of urbanization on CO2 emissions in emergingeconomy: Evidencefrom Pakistan. *SustainableCitiesandSociety, 48*, 101553.

Al-Mulali, U.,Fereidouni, H. G., Lee, J. Y., &Sab, C. N. B. C. (2013). Exploringtherelationshipbetweenurbanization, energyconsumption, and CO2 emission in MENA countries. *RenewableandSustainableEnergyReviews, 23*, 107-112.

Al-Mulali, U.,Sab, C. N. B. C., &Fereidouni, H. G. (2012). Exploringthebi-directionallongrunrelationshipbetweenurbanization, energyconsumption, andcarbondioxideemission. *Energy, 46*(1), 156-167.

Asif, M.,Sharma, R. B., &Adow, A. H. E. (2015). An empiricalinvestigation of therelationshipbetweeneconomicgrowth, urbanization, energyconsumption, and CO2 emission in GCC countries: A panel dataanalysis. *AsianSocialScience, 11*(21), 270.

Aslan, A.,Altinoz, B., &Ozsolak, B. (2021). The link betweenurbanizationandairpollution in Turkey: Evidencefromdynamicautoregressivedistributedlagsimulations. *EnvironmentalScienceandPollutionResearch,* 1-11.

Banerjee, A.,Dolado, J., &Mestre, R. (1998). Error□correctionmechanismtestsforcointegration in a single□equationframework. *Journal of Time Series Analysis, 19*(3), 267-283.

Behera, S. R.,&Dash, D. P. (2017). Theeffect of urbanization, energyconsumption, andforeigndirectinvestment on thecarbondioxideemission in the SSEA (South andSoutheastAsian) region. *RenewableandSustainableEnergyReviews, 70*, 96-106.

Bekhet, H. A.,&Othman, N. S. (2017). Impact of urbanizationgrowth on Malaysia CO2 emissions: Evidencefromthedynamicrelationship. *Journal of CleanerProduction, 154,* 374-388.

Destek, M. A.,&Ozsoy, F. N. (2015). Relationshipsbetweeneconomicgrowth, energyconsumption, globalization, urbanizationandenvironmentaldegradation in Turkey. *International Journal of EnergyandStatistics, 3*(04), 1550017.

Destek, M. A.,Balli, E., & Manga, M. (2016). Therelationshipbetween CO2 emission, energyconsumption, urbanizationandtradeopennessforselectedCEECs. *Research in World Economy, 7*(1), 52-58.

Enders, Walter. 2010. *AppliedEconometric Time Series*, Wiley, New York.

Hossain, M. S. (2011). Panel estimationfor CO2 emissions, energyconsumption, economicgrowth, tradeopennessandurbanization of newlyindustrializedcountries. *Energypolicy, 39*(11), 6991-6999.

Kasman, A.,& Duman, Y. S. (2015). CO2 emissions, economicgrowth, energyconsumption, tradeandurbanization in new EU memberandcandidatecountries: A panel dataanalysis. *Economicmodelling, 44*, 97-103.

Lee, H., Lee, J., &Im, K. (2015). Morepowerfulcointegrationtestswithnon-normal errors. *Studies in Nonlinear Dynamics &Econometrics, 19*(4), 397-413.

Martínez-Zarzoso, I.,&Maruotti, A. (2011). Theimpact of urbanization on CO2 emissions: Evidencefromdevelopingcountries. *EcologicalEconomics, 70*(7), 1344-1353.

Meng, M. (2013). Three Essays on MorePowerfulUnitRootTestswithNon-Normal Errors. Doctoraldissertation, University of Alabama Libraries.

Odugbesan, J. A.,&Rjoub, H. (2020). Relationshipamongeconomicgrowth, energyconsumption, CO2 emission, andurbanization: Evidencefrom MINT countries. *Sage Open, 10*(2), 2158244020914648.

Pata, Uğur K. (2018). Theeffect of urbanizationandindustrialization on carbonemissions in Turkey: Evidencefrom ARDL boundstestingprocedure. *EnvironmentalScienceandPollutionResearch, 25*, 7740–7747.

Phillips, P. C.,&Hansen, B. E. (1990). Statistical inference in instrumentalvariablesregressionwith I (1) processes. *TheReview of EconomicStudies, 57*(1), 99-125.

Sadorsky, P. (2014). Theeffect of urbanization on CO2 emissions in emergingeconomies. *EnergyEconomics, 41*, 147-153.

Salim, R. A.,Rafiq, S., &Shafiei, S. (2017). Urbanization, energyconsumption, andpollutantemission in Asiandevelopingeconomies: An empiricalanalysis*(No. 718). ADBI WorkingPaper.*

Satrovic, E.,& Dağ, M. (2019). Energyconsumption, urbanizationandeconomicgrowthrelationship: An examination on OECD countries.*Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11*(22), 315-324.

Siddique, H. M. A.,Majeed, D. M. T., &Ahmad, D. H. K. (2020). Theimpact of urbanizationandenergyconsumption on CO2 emissions in South Asia. *South AsianStudies, 31*(2).

Topçu, M., Yazıcı, M.,&Kartal, G. (2016) An investigation of causalitybetweenurbanizationandcarbonemissions in Turkey.State, EconomicPolicy, Taxationand Development.

Verbič, M.,Satrovic, E., &Muslija, A. (2021). EnvironmentalKuznetscurve in Southeastern Europe: The role of urbanizationandenergyconsumption. *EnvironmentalScienceandPollutionResearch, 28*:57807–57817.

Yıldız, B. (2019). E7 ülkelerinde CO2 emisyonu, enerji tüketimi, ekonomik büyüme ve kentleşme arasındaki ilişki. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 8*(3), 283-297.

Zhu, Q.,&Peng, X. (2012). Theimpact of populationchange on CO2 emissions in Chinaduring 1978-2008. *Environment ImpactAssessReview. 36*, 1-8.

KAYNAKLAR

Altun, B. (2011). "Vergi Mevzuatında Menkul Malların Haczi ve Satışı". *Mali Çözüm Dergisi*(Mart-Nisan), 224-234.

Arslaner, H. (2010). *Kamu Alacaklarının Haciz Yoluyla Takibi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bozdoğan, M. N. (2002). 6183 Sayılı Kanun Açısından Haciz Uygulamasında İstihkak İddiasının İncelenmesi ve Değerlendirilmesi. *Vergi Sorunları Dergisi*(168), 104-122.

Candan, T. (2007). *Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Açıklamalı.* Ankara: Maliye ve Hukuk Yayınları.

Dairesi, D. 3. (1998). *21.04.1998 Gün, 1997/597 Esas ve !998/1321 Sayılı Karar.*

Dairesi, D. 7. (2000). *23.11.2000 Gün, 2000/2724 Esas ve 2000/3446 Sayılı Karar.*

Gerçek, A. (2015). *Kamu Alacaklarının Takip ve Tahsil Hukuku.* Bursa: Ekin Yayınları.

Güzel, A., & Özdemir, M. (2007). *Amme Alacakları Tahsil Usul ve Esasları.* Adana: Nobel Kitabevi.

Karakoç, Y. (2002). ‘‘Kamu Alacaklarının Tahsil İşlemlerinin Hukuki Niteliği’’. *Vergi Dünyası Dergisi*(246), 138-150.

Karakoç, Y. (2010). ‘‘Kamu İcra Hukukunda İstihkak Davası’’. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 11*(Özel Sayı: 2009), 1621-1656.

Öncel, M., Kumrulu, A., & Çağan, N. (2015). *Vergi Hukuku.* Ankara: Turhan Kitabevi.

Özbalcı, Y. (2006). *Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Yorum ve Açıklamaları.* Ankara: Oluş Yayıncılık.

Serim, N. (2008). ‘‘Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda Mal Bildirimi- Mal Bildiriminde Bulunmama Fiili ve Yaptırımı’’. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, 58*(2), 1-22.

Serim, N. (2009). ‘‘Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun’da Aciz Hali ve Aczin Neticeleri’’. *Vergi Dünyası Dergisi*(335), 170-178.

Şamcıoğlu, S., & Özbalcı, Y. (1984). *Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Yorum ve Açıklamaları.* Ankara.

Şimşek, E. (1990). *Amme Alacakları Tahsil Usulü Kanun Şerhi Açıklamalar ve İçtihatlar.* Ankara: Eka Yayıncılık.

Tekin, C. (2003). ‘‘6183 Sayılı Kanun Hükümleri Uyarınca Yapılan Haciz İşlemleri İdari Dava Konusu Yapılabilir mi?’’. *Mükellefin Dergisi,* (121), 66-73.

Üstün, Ü. S. (2015). ‘‘Kamu İdareleri Tarafından Konulan Hacizler Arasında Öncelik (Kamu İdareleri Arasında Hacze İştirak)’’. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 23*(1), 53-69.

Yılmaz, K. (2006). *Kamu (Amme) Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Yasa.* Ankara: Ce-Ka Yayınları.

Yüce, M. (2010). ‘‘Mükellefin Vergi Borcundan Dolayı Eşinin Mal Varlığına Haciz Gelebilir mi?’’. *Vergi Dünyası Dergisi,* (344), 149-158.

KAYNAKÇA

Akbay, A. Ö. (2003). *Türkiye'de Şeker Üretiminin Ekonomik ve Sosyal Karlılığının Değerlendirilmesi*, Ankara.

Avcı, S. (1997). Dünyada Şeker Sanayiinin Dağılışını ve Gelişmesini Etkileyen Unsurlar, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Coğrafya Dergisi*, ss.227-258.

Bailey, Robert W. (1993). Özelleştirme Kavramının Doğru ve Yanlış Kullanımları, *Kamu Ekonomisinin Genişlemesi ve Özelleştirm*e, Çev. Aytaç Eker, Takav Matbaası, İzmir.

Çiçek, O. ve Acar, K. (2018). Türkiye'de Şeker Fabrikalarının Özelleştirilmesi ve İstihdam Üzerindeki Etkileri, *FSECON Bildiri Kitabı*, ss.110-120.

Fedai, R. (2016). Bir Politika Alanı Olarak Şeker ve Şeker Pancarı, *Tarih Okulu Dergisi*, Cilt.9, 455-471.

Gardner, B.L. (1987). Causes of U.S. Farm Commodity Programs, *Journal of Political Economy,*Vol.95, Nu.2, pp.290-310.

Gök, İ. (2011). *Şekerin Geleceği*, Şeker-İş Sendikası, Ankara.

Günel, E., vd. (2005). *Nişasta ve Şeker Bitkileri Üretimi*, Türkiye Ziraat Mühendisliği VI. Teknik Kongresi, Ankara.

Güneş, E. vd. (2004). *Türkiye'de Şeker Politikalarının Şekerpancarı Üretimine Etkisi: Ankara İli Polatlı İlçesi Araştırmaları*, Türkiye 6. Tarım Ekonomisi Kongresi.

Kardeş, R. ve Güzel, H. (1995). *Türkiye'de ve Dünyada Yaşanan Özelleştirme,* Vakıfbank Araştırma Dizisi:2.

Kıymaz, T. (2003). Avrupa Birliği (AB) ve Türkiye'de Şeker Politikaları, *AB Genişleme Sürecinde Türkiye: Tarımsal ve Kırsal Politikalar Sempozyumu*, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, Ankara, ss.1-24.

Kıymaz, T. (2008).*Dünya Tarım Piyasalarında Serbestleşmenin Türk Tarımına Fiyat ve Gelir Yönünden Yansıması*, İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü, Ankara

Ohashi, T.M and Roth, T.P., (1980). *Privatization Theory and Practice*, The Fraser Institute, Canada.

Pekcan, E. (1994). *Avrupa Topluluğu ve Gümrük Birliği'ne Türkiye'nin Uyumu ve Sorunları*, İstanbul Ticaret Odası

Resmi Gazete, 04.04.2001, 4634 Sayılı Kanun.

Resmi Gazete, 13.06.1999, 3996 Sayılı Kanuna Ek Ve Değişiklik Mevzuatı.

Tosun, F. (2016). "Şeker Pancarı ve Şeker", Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü

Turhan, A. (1997). *Dünya Ticaret Örgütü*, Devlet Planlama Teşkilatı Yıllık Programlar ve Konjonktür Değerlendirmeler Müdürlüğü, Ankara.

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi, (1998). *KİT'ler ve Özelleştirme: İddialar ve Gerçekler*, Ankara.

Türkşeker (TŞFAŞ), http://www.turkseker.gov.tr/?ModulID=3&MenuID=2

Türkşeker (TŞFAŞ), 2013 Sektör Raporu.

Türkşeker (TŞFAŞ), 2015 Sektör Raporu.

Türkşeker (TŞFAŞ), 2017 Sektör Raporu.

Yıldırım. A.E. (2001). Tarım Dünyasından, 8 Kasım 2002, Dünya Gazetesi.

Yüksel, E. (2000). Basın ve Siyaset Gündeminde Özelleştirme, *Özelleştirme Konusu Üzerine Bir Gündem Belirleme Araştırması*, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

http://www.ydk.gov.tr, "Kamu İktisadi Teşebbüslerin Tanımı, Kuruluş Nedenleri, E.T.(08.11.2021)

http://www.zmo.org.tr/genel/bizden_detay. E.T. (07.10.2021)

http://www.oib.gov.tr/baskanlik/yasal_cerceve.htm E.T. (01.12.2021)

http://www.oib.gov.tr/program/turkiyede_ozellestirme.htm E. T. (18.09.2021)

http://www.sekerkurumu.gov.tr/altsayfa/faal_rapor/. E.T. (15.10.2021)

LİDERLİĞİN KURUMSAL BAĞLILIK BOYUTLARINA ETKİSİNDE İLETİŞİM YETERLİLİĞİ ve İLETİŞİM MEMNUNİYETİNİN ROLÜ

Dr. Aslı ÇİLLİOĞLU KARADEMİR

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-43-1

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Ağustos 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Bu kitap Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı'nda Prof. Dr. Mustafa Kılıç danışmanlığında Aslı Çillioğlu Karademir tarafından hazırlanan "Algılanan Liderliğin Kurumsal Bağlılık Boyutlarına Etkisinde İletişim Yeterliliği ve İletişim Memnuniyetinin Aracılık Rolü" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

ÖN SÖZ

Bu kitap doktora tezimden üretilmiştir. Doktora tez danışmanlığımı yürüten Prof. Dr. Mustafa Kılıç'a teşekkürlerimi sunarım. Çalışmamın uygulama bölümü için görüşmeci olarak iş tecrübelerini benimle paylaşan ve anket doldurulmasında katkı sağlayan tüm yöneticilere ve çalışanlara teşekkür ederim.

Liderin çalışanlar ile etkileşimde kullandıkları iletişim biçiminin ve iletişime gösterdikleri önem derecesinin liderin etkililiğini belirlediğini ve liderlik yaklaşımlarını birbirlerinden farklılaştırdığını gösteren işletme çalışmaları mevcuttur. Ancak liderlik ve kurumsal bağlılık konularını iletişimsel bakış açısıyla ele alarak ölçüm ve yorumlama yapan araştırmalara sürekli ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Şöyle ki kurumların iç ve dış çevre koşulları sürekli değişmektedir. Bu değişimi doğru anlayabilmek için özünde dinamikliğin olduğu iletişim konularının araştırılması önemli ölçüde yarar sağlayacaktır.

Bu kitapta, "liderlik", "dönüşümsel liderlik", "etkileşimsel liderlik", "kurumsal bağlılık", "iletişim yeterliliği" ve "iletişim memnuniyeti" konuları bir araya getirilmiştir. Günümüzde olduğu gibi gelecekte de kurumlar ve çalışanlar için önemli olacağı düşünülen bu konulardan hareketle, bir araştırma modeli kurulmuş ve dönüşümsel liderliğin ve etkileşimsel liderliğin kurumsal bağlılık boyutlarına etkisinde iletişim yeterliliği ve iletişim memnuniyeti değişkenlerinin rolü özel sektör işletmelerinde test edilmiştir.

Hazırlanan bu kitabın, okurlarına faydalı olması dileğiyle…

Dr. Aslı ÇİLLİOĞLU KARADEMİR

Bartın, 2021

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ 1

2. LİDERLİK KAVRAMI VE LİDERLİK YAKLAŞIMLARI 3
2.1. LİDER VE LİDERLİK KAVRAMLARI 3
2.2. LİDERLİK YAKLAŞIMLARI, ETKİLEŞİMSEL VE DÖNÜŞÜMSEL LİDERLİK, LİDER-ÜYE İLETİŞİMİNDE LİDERİN ROLÜ 4
2.2.1. Özellikler Teorisi ve Lider-Üye İletişiminde Liderin Rolü 5
2.2.2 Davranışsal Liderlik Yaklaşımı ve Lider-Üye İletişiminde Liderin Rolü 7
2.2.3. Durumsallık Modelleri ve Lider-Üye İletişiminde Liderin Rolü 11
2.2.4. Etkileşimsel ve Dönüşümsel Liderlik Yaklaşımları ve İletişimde Liderin Rolü 13
2.2.4.1. Etkileşimsel/Etkileşimci Liderlik ve Lider-Üye İletişiminde Liderin Rolü 13
2.2.4.2. Dönüşümsel/Dönüşümcü Liderlik ve Lider-Üye İletişiminde Liderin Rolü 15
2.3. LİDERİN İLETİŞİM BECERİLERİ 16

3. İLETİŞİM, LİDERİN İLETİŞİM YETERLİLİĞİ VE LİDER KAYNAKLI İLETİŞİM MEMNUNİYETİ 17
3.1. İLETİŞİM, İLETİŞİM SÜRECİNDEKİ ÖĞELER VE KURUMSAL İLETİŞİM 17
3.1.1. Anlamlandırma 20
3.1.2. Sembolik Etkileşimci ve Pragmatik Bakış 21
3.2. TEMEL İLETİŞİM MODELLERİ 22
3.3. LİDER-ÜYE İLİŞKİSİYLE İLGİLİ YAKIN DÖNEM İLETİŞİM MODELLERİ 29
3.4. İLETİŞİM TÜRLERİ 33
3.5. KURUMSAL İLETİŞİMDE LİDERİN ROLÜ 36
3.6. İLETİŞİM YETERLİLİĞİ KAVRAMI VE LİDERİN İLETİŞİM YETERLİLİĞİ 37
3.6.1. Çalışanların İletişim Konusunda Liderden Beklentileri 39
3.6.2. Kurumdaki İletişim Engelleri 40
3.7. İLETİŞİM MEMNUNİYETİ KAVRAMI VE ÇALIŞANIN LİDER KAYNAKLI İLETİŞİM MEMNUNİYETİ 41
3.8. İLETİŞİM MEMNUNİYETİNİN SONUÇLARI 42

4. KURUMSAL BAĞLILIK 42
4.1. KURUMSAL BAĞLILIK KAVRAMI 43
4.2. DUYGUSAL BAĞLILIK, DEVAM BAĞLILIĞI VE NORMATİF BAĞLILIK 44
4.3. KURUMSAL BAĞLILIĞA ETKİ EDEN FAKTÖRLER 46

4.4. KURUMSAL BAĞLILIĞIN SONUÇLARI 48

5. ARAŞTIRMA TASARIMI 49
5.1. ARAŞTIRMANIN AMACI 50
5.2. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI 50
5.3. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI 50
5.4. ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEMİ 51
5.5. ANKET FORMUNUN HAZIRLANMA SÜRECİ 55
5.5.1. Yarı Yapılandırılmış Görüşmeler 55
5.5.2. İletişim Yeterliliği Ölçeği 60
5.5.3. İletişim Memnuniyeti Ölçeği 61
5.5.4. Dönüşümcü ve Etkileşimci Liderlik Ölçeği 62
5.5.5. Kurumsal Bağlılık Ölçeği 63
5.5.6. Uzman Görüşüne Başvurma 63
5.5.7. Pilot Çalışma ve Anket Formunun Son Hali 65
5.6. VERİ DÜZENLEMESİ 65
5.7. BETİMSEL İSTATİSTİKLER 69

6. ARAŞTIRMA VERİLERİNİN ANALİZİ VE BULGULAR 71
6.1. AÇIKLAYICI FAKTÖR VE GÜVENİLİRLİK ANALİZLERİ 71
6.1.1. İletişim Yeterliliği Ölçeği Açıklayıcı Faktör ve Güvenilirlik Analizi 73
6.1.2. Liderlik Ölçeği Açıklayıcı Faktör ve Güvenilirlik Analizi 73
6.1.3. Kurumsal Bağlılık Ölçeği Açıklayıcı Faktör ve Güvenilirlik Analizi 74
6.1.4. İletişim Memnuniyeti Ölçeği Açıklayıcı Faktör ve Güvenilirlik Analizi 76
6.2. ÖLÇEKLERİN DOĞRULAYICI FAKTÖR ANALİZLERİ (DFA) 76
6.2.1. İletişim Yeterliliği Ölçeği Doğrulayıcı Faktör Analizi 77
6.2.2. Liderlik Ölçeği Doğrulayıcı Faktör Analizi 78
6.2.3. İletişim Memnuniyeti Ölçeği Doğrulayıcı Faktör Analizi 78
6.2.4. Kurumsal Bağlılık Ölçeği Doğrulayıcı Faktör Analizi 79
6.3. DOĞRUSALLIK VE NORMALLİK ANALİZİ 79
6.4. KORELASYON ANALİZLERİ 81
6.5. VARYANS ANALİZLERİ (ANOVA) 84
6.6. MODEL TESTLERİ İÇİN ÇOKLU DOĞRUSAL BAĞLANTI ANALİZLERİ 89

7. YAPISAL EŞİTLİK MODELİ UYGULAMASI 90
7.1. MODELİN UYUMLULUK VE REGRESYON DEĞERLERİ 91
7.2. ARACILIK ANALİZLERİ 97

8. GENEL DEĞERLENDİRME 103
8.1. SONUÇ 103
8.2. ÖNERİLER 108

KAYNAKÇA 111

KAYNAKÇA

Adair, J. (2004). Etkili İletişim, Çeviren: Ömer Çevikoğlu, Babıali Kültür Yayıncılığı, 2.Baskı, İstanbul.

Akbulut, Y.(2010). *Sosyal bilimlerde SPSS uygulamaları.* İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.

Albertson, D. S. (1999). Impact of leader behavior on job satisfaction and employee perceptions of customer service: a communication competence approach. Doktora Tezi. University of Southern California.

Alparslan, A.M. ve Oktar, Ö. F. (2015). Türkiye'de Lider-Üye Etkileşim Kuramına Dair Makale Kapsamındaki Araştırmalar: Bibliyometrik Bir İçerik Analizi. İşletme ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 6(1), 107-123.

Altınışık, S. Örgütsel Haberleşme (İletişim). Erişim tarihi: 16 Mart 2017. Erişim yeri: http://www.suyonetimi.gov.tr/Libraries/su/%C4%B0leti%C5%9Fim_Teknikleri_1.sflb.ashx

Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2010). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı (6. Baskı). Sakarya: Sakarya Yayıncılık.

Andersen, P. A. and Guerrero, L. K. (1998). Communication and emotion in social interaction. In P. A. Andersen and L. K. Guerrero (Eds.), *Handbook of Communication and Emotion*, (ss. 49-96). San Diego, CA: Academic Press.

Anderson, C. M. and Martin, M. M. (1995). The Effects of Communication Motives, Interaction Involvement, and Loneliness on Satisfaction: A Model of Small Groups. *Small Group Research*, 26, 118-137.

Angle, H.L. and Perry, J.L. (1981). An Emprical Assessment of Organizational Commitment and Organizational Effectiveness. *Administrative Science Quarterly*, 26 (1), 1-14.

Antonakis, J., Avolio, B. J. and Sivasubramaniam, N. (2003). Context and leadership: An examination of the nine-factor Full-Range Leadership Theory using the Multifactor Leadership Questionnaire. *The Leadership Quarterly*, 14, 261-295.

Augustin, D. A. (2003). An empirical investigation of leadership development training with respect to the leadership characteristics and behaviors of emerging leaders within their organizational contexts. Yayınlanmış Doktora Tezi, The George Washington University, Washington, DC.

Avolio, B., Bass, B.M. and Jung, D.I. (1999), "Re-Examining the Components of Transformational and Transactional Leadership Using the Multifactor Leadership Questionnaire", *Journal of Occupational and Organizational Psychology,* 72, 441-462.

Aydoğmuş, M. (2015). Ortaöğretim Okulları Müdürlerinin İletişim Yeterliliklerine İlişkin Öğretmen Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bakan, İ. ve Büyükbeşe,T. (2004). Örgütsel İletişim ile İş Tatmini Unsurları Arasındaki İlişkiler: Akademik Örgütler için bir Alan Araştırması. *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi* , 7, 1-30.

Baker, D. D. and Ganster, D. C. (1985). Leader communication style: A test of average versus vertical dyad linkage models. Group and Organizational Studies, 10, 242-259.

Balay, R. (2000). *Yönetici ve Öğretmenlerde Örgütsel Bağlılık*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Balce, A.O., Bardakçı,A. ve Haşıloğlu, S.B. (2015). Orta Nokta Bitaraf Cevap mıdır? Bihaber Cevap mıdır? 20. Ulusal Pazarlama Kongresi. Pazarlamanın Sosyal Yönü: Sosyal Pazarlama. Eskişehir.

Barbuto, J.E. and Burbach M,E (2006). The emotional intelligence of transformational leaders: a field study of elected officials. *Journal of Social Psychology*,146(1):51-64.

Barge, J. F.C. (1994). Leadership: communication skills for organizations and groups. New York: St. Martin's Press.

Barnes, S.J.C (2007). Why compliance programs fail: Economics, ethics and the role of leadership. HEC Forum, 19 (2),109-123.

Barsade, S. (2014). Faster than a Speeding Text: "Emotional Contagion" At Work. How others' feelings are influencing our business decisions. Erişim tarihi: 5 Mart 2017, https://www.psychologytoday.com/blog/the-science-work/201410/faster-speeding-text-emotional-contagion-work

Bartlett, C. (2000). Supervisory communication and subordinate job satisfaction: the relationship between superiors' self-disclosure, offers of help, offers of cooperation, frequency of contact, trust and subordinates' job satisfaction. *Public library quarterly*, *18*(1), 9-30.

Bass, B. M. and Avolio, B. J. (2000). MLQ Multifactor Leadership Questionnaire Redwood City: Mind Garden.

Bass, B.M., (1996). "Is There Universality in the full range model of Leadership?" *International Journal of Public Administration*, 19:6, 731- 761.

Bass, B. M., Stogdill, R. M., and Stogdill, R. M. (1990). *Bass & Stogdill's handbook of leadership: Theory, research, and managerial applications*. New York: Free Press.

Bass, B. M. (1990). From transactional to transformational leadership: Learning to share the vision. *Organizational Dynamics*, (Winter), 19-31.

Bass, B. M. (1985). Leadership and Performance Beyond Expectations. New York. The Fee Press, Adivision of Mcmillan, Inc.

Başar, H. (2005). Araştırmalarda Likert Yanılgıları. Erişim tarihi: 4 Mayıs 2015. Erişim yeri:http://yunus.hacettepe.edu.tr/~alerbas/Likert.doc

Başol, G. ve Yalçın, B. (2009). Eğitim örgütlerinde Meyer ve Allen Üç Boyutlu Örgütsel Bağlılık Ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. The 5th International Balkan Educational and Science Congress, 5th International Balkan Educational and Science Congress Full Text Book Online, 2, 497-507.Erişim tarihi: Aralık 2016. Erişim yeri: https://www.researchgate.net

Bataineh, M. T. (2011). The effects of job satisfaction on productivity: Orange telecommunication company in Jordan: Case Study. *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business, 3*(1), 1378-1389.

Bektaş, Ç. (2016). Liderlik Yaklaşımları ve Modern Liderden Beklentiler. Selçuk Üniversitesi Akşehir Meslek Yüksekokulu Sosyal Bilimler Dergisi. 2. 43-53.

Bennis, W. and Nanus, B. (1997). Leaders: The Strategies for Taking Change, New York: Harper Business.

Brown, M. E., Treviño, L. K. and Harrison, D. A. (2005). Ethical leadership: A social learning perspective for construct development and testing. *Organizational behavior and human decision processes*, *97*(2), 117-134.

Buchko, A.A, Weinzimmer, L.G. and Sergeyev (1998). Effects of Cultural Context on the Antecedents, Correlates, and Consequences of Organizational Commitment:A Study of Russian Workers. *Journal of Business Research*, 43, 109-116.

Bullock, G.A. (2015). Leadership styles of female healthcare executives: Comparison of transformational, transactional, and passive-avoidant leadership styles. Doktora Tezi, Capella University.

Burchell, M., and Robin, J. (2011). The great workplace: How to build it, how to keep it, and why it matters. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Bycio, P., Hackett, R. D. and Allen, J. S. (1995). Further assessments of Bass' conceptualization of transactional and transformational leadership. *Journal of Applied Psychology*, 80, 468–478.

Byrne, B. M. (1998). *Multivariate applications book series. Structural equation modeling with LISREL, PRELIS, and SIMPLIS: Basic concepts, applications, and programming.* Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Chandler, D. (1994). The transmission model of communication. *University of Western Australia.* Retrieved, *6*, 2014.

Chemers, M. M. (2000). Leadership research and theory: A functional integration. *Group Dynamics: Theory, Research and Practice, 4*(1), 27-43.

Chughtai, A.A. and Zafar,S. (2006). Antecedents and Consequences of Organizational Commitment among Pakistani University Teachers. *Applied H. R. M. Research*, 11 (1), 39-64.

Clampitt, P.G. and Girard, D. (1993). Communication Satisfaction: A Useful Construct? *Journal of Communication*, 1(2), 84-102.

Cooley, R. E. and Roach, D. A. (1984). A conceptual framework. In R. N. Bostrom (Ed.),*Competence in communication: A multidisciplinary approach* (pp. 11-32). Beverly Hills: Sage Publications.

Comer, L.B., Jolson, M.A., Dubinsky, A.J. and Yammarino, F.J. (1995). When the Sales Manager is a Woman: An Exploration into the Relationship between Salespeople's Gender and their Responses to Leadership Styles. *The Journal of Personal Selling & Sales Management.15(4):17-22.*

Craig, R. T.(2007). Pragmatism in the Field of Communication Theory. *Communication Theory*,17(2),125–145.

Craig, R. T. (1999). Communication Theory as a Field. *Communication Theory, 9* (2), 119-161.

Craig, R. T. (1989). Communication as a practical discipline. In B. Dervin, L. Grossberg, B. J. O'Keefe and E. Wartella (Eds.). Rethinking communication, (1), paradigm issues (pp. 97–122). Newbury Park, CA: Sage.

Cugelman, B., Thelwall, M., and Dawes, P. (2009). Communication-based influence components model. In *Proceedings of the 4th International Conference on Persuasive Technology*, April, pp.1-8.

Çakmak, H. (2008). Kurumsal imajın çalışanların örgütsel bağlılıkları üzerindeki etkisine yönelik bir araştırma. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.

Çalık, D. (2013). Yeni İletişim Teknolojilerinin Örgüt İçi İletişimde Kullanımı: Türkiye'deki Büyük Ölçekli Firmalar Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Çatır, O. (2009). Modern Lider Tipleri ve Örgütsel Bağlılık İlişkisi Üzerine Bir Araştırma.Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Daft, R.L. (2004). Theory Z: Opening the Corporate Door for Participative Management. *The Academy of Management Executive, 18*(4), 117-121.

Daft, R. L. (1991). *Management.* Dryden Press: New York.

Dance, F. E. X. (1970). The "concept" of communication. *Journal of Communication*, 20, 201- 210.

Day, D. and Antonakis, J. (2012). The nature of leadership. 2nd ed.SAGE Publications. Erişim tarihi: 20 Kasım 2016, https://serval.unil.ch/resource/serval:BIB_E24FFBFEBE58.P001/REF

De Vries, R.E., Bakker-Pieper, A. and Oostenveld, W. (2010) Leadership = Communication? The Relations of Leaders' Communication Styles with Leadership Styles, Knowledge Sharing and Leadership Outcomes. Journal of Business and Psychology, 25(3), 367-380.

Dienesch, R. M. and Liden, R. C. (1986). Leader-member exchange model of leadership: A critique and further development. Academy of Management Review, 11(3), 618-634.

Dinar, A.M. (2001). Liderlik, Liderlik Tarzları ve Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Dolnicar, S. ve Grün, B. (2007). "Cross□cultural differences in survey response patterns", *International Marketing Review,* 24(2), 127-143. https://doi.org/10.1108/02651330710741785

Downs, C.W. (1990). "Communication Audit Questionnaire" in KS. Varona, Federico, (1996), "Relationship between Communication Satisfaction and Organizational Commitment in Three Guatemalan Organizations", The Journal of Business Communication, 33, 111-140.

Downs, C. W. and Hazen, M. D. (1977). A Factor Analytic Study of Communication Satisfaction. *Journal of Business Communication*, 14, 63-73.

Dozier, D. M., Grunig, L., and Grunig, J. (1995). *Manager's guide to excellence in public relations and communication management.* Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates.

Eisenberg, E. M. and Riley, P. (1988). Organizational symbols and sense-making. In G. Goldhaber and G. Barnett (Eds.)Handbook of organizational communication. Norwood, NJ: Ablex.

Elgünler, T. Ç. ve Fener, T. Ç. (2011). İletişimin kalitesini etkileyen engeller ve bu engellerin giderilmesi. *The Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, *1*(1), 35-39.

Elkjaer, B. and B. Simpson (2011). Pragmatism: A lived and living philosophy: What can it offer to contemporary organization theory? In H. Tsoukas and R. Chia (Eds), Philosophy and OrganizationTheory, Research in the Sociology of Organizations, pp. 55-84.

Ellis, D. G. ve Maoz, I. (2003). A Communication and Cultural Codes Approach to Ethnonational Conflict. *The International Journal of Conflict Management*, 14, 255-272.

Fairholm, M.R. (2001). The Themes and Theory of Leadership: James MacGregor Burns and the Philosophy of Leadership. The George Washington University. Erişim yeri:http://www.strategies-for-managing-change.com/support-files/burns-transformationalleadership.pdf

Fairhurst, G. T., and Uhl-Bien, M. (2012). Organizational discourse analysis (ODA): Examining leadership as a relational process. Leadership Quarterly, 23(6), 1043-1062.

Fay, M.J. (2011). Informal communication of co-workers: A thematic analysis of messages. *Qualitative Research in Organizations and Management, 6(3),* 212-229.

Fiedler, F. E. (1972). Predicting the effects of leadership training and experience from the contingency model. Journal of Applied Psychology, 56(2), 114-119.

Field, A. (2009). Discovering statistics using SPSS for windows. Third edition. London: Sage Publications. Erişim tarihi: Mart 2017. Erişim yeri: http://www.soc.univ.kiev.ua/sites/default/files/library/elopen/andy-field-discovering-statistics-using-spss-third-edition-20091.pdf

Filstad,C., Geppert, M. and Visser, M. *Pragmatism, Learning and Sensemaking in Organisations- Bringing Power and Politics back in.* 27th EGOS Colloquium, Gothenburg, July 6–9, 2011, subtheme 18 Pragmatism, Organising, Learning. Erişim yeri: http://www.academia.edu/998984/Pragmatism_Learning_and_ Sensemaking _in_Organisations_Bringing_Power_and_Politics_back_in

Fiske, J. (1996). *İletişim Çalışmalarına Giriş.* Süleyman İrvan (Çev.) Ankara : Ark.

Flauto, F.J. (1999). Walking the talk: The relationship between leadership and communication competence. *Journal of Leadership and Organizational Studies*, 6(2),86-97.

Gardner, W. L. and Avolio, B. J. (1998). The charismatic relationship: A dramaturgical perspective. *Academy of Management Review,* 23, 32-58.

Gioia, D.A. and Chittipeddi, K. (1991). Sensemaking and sensegiving in strategic change initiation. *Strategic Management Journal,* 12(6), 433-448.

Girton, M. (2001). A new model of leader-member exchange : adding a communication exchange dimension. Doktora Tezi. Florida State University.

Gökkaya, S. (2009). Okul müdürlerinin İletişim Becerilerinin Öğretmen Algılarına Göre İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Graen, G. and Uhl-Bien, M. (1995). Relationship-based approach to leadership: Development of leader–member– exchange (LMX) theory of leadership over 25 years-Applying a multi-level multi-domain perspective. Leadership Quarterly, 6, 219–247.

Graen, G.B. and Uhl-Bien, M. (1991). The transformation of professionals into self-managing and partially self-designing contributions: Toward a theory of leader-making. *Journal of Management Systems*, 3(3), 33-48.

Griffen.,R.W. (1996). *Management,* Boston, 5th edition, Houghton Mifflin Company.

Grunig, J.E. (2005). *Halkla ilişkiler ve iletişim yönetiminde mükemmellilk.* Elif Özsayar (Çev). İstanbul : Rota.

Güllüoğlu, Ö. (2011). *Örgütsel İletişim, İletişim Doyumu ve Kurumsal Bağlılık.* Eğitim Kitabevi.

Gülnar, B. (2009). İletişim Doyumu Boyutları ile Örgütlenme Yapısı İlişkisi: Selçuk Üniversitesi Akademisyenleri Örneği. *Selçuk İletişim,* 5(4), 62-82.

Gültekin, B. (2010). Faydacı-Hedonik Güdüler, Göz Atma ve Marka Bilinirliğinin Anlık Alışverişe Etkilerine İlişkin Bir Model Önerisi. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Güney, S. (2012). Liderlik, Nobel Yayıncılık, İstanbul, 2012.

Gürbüz, S., Şahin, F. and Köksal, O. (2014). Revisiting of Theory X and Y: A multilevel analysis of the effects of leaders' managerial assumptions on followers'attitudes. *Management Decision*, *52*(10), 1888-1906.

Hackman, M. Z. and Johnson, C. E. (2000). *Leadership A communication perspective*. 3rd ed. Waveland Press. Erişim yeri:http://trove.nla.gov.au/version/50311182

Hamm, J. (2006). The five messages leaders must manage. *Harvard Business Review.* 84 (5), 114-123.

Hartog, D. N., van Muijen, J. J. and Koopman, P. L. (1997). Transactional versus transformational leadership: an analysis of the MLQ. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, *70*(1), 19-34.

Hatfield, J. D. and Huseman R. C. (1982). "Perceptual Congruence About Communication as Related to Satisfaction: Moderating Effects of Individual Characteristics", *Academy of Management Journal*, 25 (2), 348-358.

Hayes, A.F. (2013). Introduction to Mediation, Moderation, and Conditional Process Analysis A Regression-Based Approach. 1st Edition. Erişim tarihi: 8 Haziran 2017. Erişim yeri: http://dm.darden.virginia.edu/ResearchMethods/Templates.pdf

Hernandez, M., Eberly, M. B., Avolio, B. J., and Johnson, M. D. (2011). The loci and mechanisms of leadership: Exploring a more comprehensive view of leadership theory. Leadership Quarterly, 22(6), 1165-1185.

Hersey, P., Blanchard, K. H., and Johnson, D. E. (1996). *Management of organizational behavior: Utilizing human resources.* 7th ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Hersey, P.and Blanchard, K.H. (1972). Life cycle theory of leadership. Training and Development Journal 23 (5), 26–34.

Ho, H.K. Development of the Integrated Communication Model, 2008, p.9-10. "The Dance Helix Model" Erişim Yeri: https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED502682.pdf

Holladay, S. J. and Coombs, W. T. (1993). Communication visions: An exploration of the role of delivery in the creation of leader charisma. *Management Communication*
Quarterly, *6*, 405-427.

House, R.J. and Mitchell, T.R. (1974). Path-goal theory of leadership. *Contemporary Business, 3,* Fall, 81-98.

House, R. J. and Dessler, G. (1974). The path-goal theory of leadership: Some post-hoc and a priori tests. In J. Hunt and L. Larson (Eds.), Contingency approaches to leadership (pp. 29–55). Carbondale, IL: Southern Illinois University Press.

House, R.J. (1971). A path-goal theory of leader effectiveness. *Administrative Science Quarterly, 16,* 321-339.

Hox, J.J. and Bechger, T.M. (1998). An Introduction to Structural Equation Modeling. *Family Science Review*, 11, 354-373.

Hughes, R. L., Ginnett, R. C. and Curphy, G. J. (1999). Leadership: Enhancing the Lessons of Experience. (3rd ed.) Boston: Irwin McGraw-Hill.

Hutchby, I. (2001). *Conversation and technology: From the telephone to the internet*. Malden, MA: Blackwell Publishers.

İbicioğlu, H., Özmen, H.İ. ve Taş, S. (2009). Liderlik Davranışı Ve Toplumsal Norm İlişkisi: Ampirik Bir Çalışma, *Süleyman Demirel Ünv. İİBF Dergisi*,14 (2),1-23.

Jacobs, S. (1994). Language and interpersonal communication. In T. L. Thompson, M. C. Knapp and G. R. Miller (Eds.), *Handbook of interpersonal communication* (pp. 199-228). Thousand Oaks, CA: Sage. Erişim yeri: http://trove.nla.gov.au/version/45470425

James, O.A. and Ogbonna, I. G. (2013). Transformational vs. Transactional Leadership Theories: Evidence in Literature. *International Review of Management and Business Research*, 2 (2), 355-361.

John, S. W. D. (1983). Successful communications between supervisors and employees.
Personnel Journal 1983, *62*(1), 71-77.

Johnson, R. E., Groff, K. W. and Taing, M. U. (2009). Nature of the interactions among organizational commitments: Complementary, competitive or synergistic? *British Journal of Management, 20*(4), 431-447.

Judge, T.A. and Piccolo, R. F. (2004). Transformational and Transactional Leadership: A Meta-Analytic Test of Their Relative Validity. *Journal of Applied Psychology*, 89 (5), 755-768.

Judge, T. A., Bono, J. E., Ilies, R. and Gerhordt, M. (2002). Personality and leadership: A qualitative and quantitative review. *Journal of Applied Psychology*, 87, 765–780.

Karasar, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kamer, M. (2001). Örgüte Güven Örgüte Bağlılık ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışlarına Etkileri. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kandlousi, N. S. A. E., Ali, A. J., and Abdollahi, A. (2010). Organizational citizenship behavior in concern of communication satisfaction: The role of the formal and informal communication. *International Journal of Business and Management*, *5*(10), 51-61.

Kanungo, R. N. (2001). Ethical values of transactional and transformational leaders. *Canadian Journal of Administrative Sciences*, 18, 257-265.

Karaçor, S., ve Şahin, A. (2004). Örgütsel İletişim Kurma Yöntemleri ve Karşılaşılan İletişim Engellerine Yönelik Bir Araştırma. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *1*(8), 96-117.

Karlsson, C., Hjerpe, M., Parker, C., and Linnér, B.-O. (2012). The Legitimacy of Leadership in International Climate Change Negotiations. *Ambio*, 41(1), 46–55. http://doi.org/10.1007/s13280-011-0240-7

Katz, D, Maccoby, N and Morse, NC (1950). Productivity, supervision and morale in an office situation. Part 1. Oxford, England: Institute for Social Research, Univ. Erişim tarihi, 4 Mayıs 2017, http://psycnet.apa.org/record/1951-07726-000

Kavak, B. (2013). *Pazarlama ve Pazar Araştırmaları: Tasarım ve Analiz*. Detay Yayıncılık, Ankara.

Keçecioğlu, T. Yeni Rekabet Stratejileri ve Türk Sanayisi. Tüsiad Yayınları, İstanbul, 2002-41.

Kelloway, E. K., Mullen, J. and Francis, L. (2004). Divergent effects of transformational and passive leadership on employee safety. Erişim tarihi: Haziran 2017.Erişim yeri: https://www.researchgate.net/publication/242117910_Poor_Leadership

Kerr, S. and Jermier, J. M. (1978). Substitutes for leadership: Their meaning and measurement. Organizational Behavior and Human Performance, 22, 375-403.

Kılıç, U. (2014). Yöneticilerin İletişim Becerileri ve Bir Liman İşletmesinde Uygulama Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kirby, P. C., Paradise, L. V., and King, M. I. (1992). Extraordinary leaders in education: understanding transformational leadership. The Journal of Educational Research, 303-311.

Kirkman, B. L., Lowe, K. B., and Gibson, C. B. (2006). A Quarter Century of "Culture's Consequences": A Review of Empirical Research Incorporating Hofstede's Cultural Values Framework. *Journal of International Business Studies, 37*(3), 285-320.

Koçel, T. (2007). *İşletme Yöneticiliği.*11.baskı. İstanbul: Arıkan Basım.

Konorti, E., and Eng, P. (2008). The 3D transformational leadership model. *The Journal of American Academy of Business*, 14, 10-20.

Kvale, S.and Brinkmann, S. (2009). *Interviews: Learning the craft of qualitative research interviewing*. Los Angeles: Sage Publications. DOI: 10.1080/09638180. 2012.675165

Lee, K., Carswell, J. and Allen, N.J. (2000). A Meta-Analytic Review of Occupational Commitment: Relations With Person- and Work- Related Variables. *Journal of Applied Psychology*, 85(85), 799-811.

Levinson, S. C. (1992). Activity types and language. In P. Drew & J. Heritage (Eds.), *Talk at work: Interaction in institutional settings*. Cambridge, England: University of Cambridge. https://doi.org/10.1515/ling.1979.17.5-6.365

Liden, R. C. and Maslyn, J. M. (1998). Multidimensionality of leader-member exchange: An empirical assessment through scale-development. *Journal of Management*, 24(1), 43-72.

Light, J. and McNaughton, D. (2014). Communicative competence for individuals who require augmentative and alternative communication: A new definition for a new era of communication? *Augmentative and Alternative Communication*, 30, 1-18. doi:10.3109/07434618.2014.885080

Light, J.C. (1989). Toward a definition of communicative competence for individuals using augmentative and alternative communication systems. *Augmentative and Alternative Communication*, 5,4, 137-144.

Littlejohn, S. W., and Foss, K. A. (2011). Theories of human communication (10th ed.). Long Grove, IL: Waveland Press.

Lund-Glassman, M. E. (1999). The Study Of School Climate, Principals Communication Style, Principals' Sex And School Level. Portland State University, Unpublished Doctoral Thesis, Oregon, United States.

Lunenburg F.C. (2010) Leader-Member Exchange Theory: Another Perspective on the Leadership Process. International Journal of Management, Business, and Administration, 13 (1): 1-5.

Macik-Frey, M. (2007). "Communication-Centered Approach to Leadership: The Relationship of Interpersonal Communication Competence to Transformational Leadership and Emotional Intelligence". Doctor of Philosophy The University of Texas, Arlington, USA.

Madlock, P. E. (2008). The Link Between Leadership Style, Communicator Competence, and Employee Satisfaction. *Journal of Business Communication*, *45*(1), 61-78.

Madlock, P. E. (2006). Do differences in displays of nonverbal immediacy and communicator competence between male and female supervisors affect subordinates, job satisfaction. *Ohio Communication Journal*, *44*, 61-78.

Marsden, P. V., Kalleberg, A. L. and Cook, C. R. (1993). Gender differences in organizational commitment: Influences of work positions and family roles. *Work and Occupations*, *20*(3), 368-390.

Mathieu, J. E. and Zajac, D. M. (1990). A review and meta-analysis of the antecedents, correlated, and consequences of organizational commitment. *Psychological Bulletin*, 108, 171-194.

Maxwell John C., Liderlik Yasaları, Beyaz Yayınları, Çeviren: İbrahim Şener, İstanbul, 1998.

Mayer, R. C. and Schoorman, D. F. (1998). Differentiating Antecedents of Organizational Commitment: A Test of March and Simon's Model. *Journal of Organizational Behaviour*, 19, 15-28.

McGregor, D. (1960). The human side of enterprise. New York: McGraw-Hill.

McGurk, P. (2010). Outcomes of management and leadership development. The Journal of Management Development, 29(5), 457-470.

McQuail, D. ve Windahl, S., (1996).*Kitle iletişim çalışmaları için iletişim modelleri.* (B.Dağtaş ve U. Demiray Çev.) Anadolu Üniversitesi., Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayınları, No.92. (Orijinal çalışma basım tarihi 1983)

Meydan, C.H. ve Şeşen, H. (2015). *Yapısal Eşitlik Modellemesi AMOS Uygulamaları.* Detay Yayıncılık: Ankara.

Meyer, J. P., and Allen, N. J. (1997). Commitment in the Workplace: Theory, Research, and Application. Thousand Oaks, California: Sage Publications. Erişim yeri: http://sk.sagepub.com/books/commitment-in-the-workplace

Meyer, J.P. and Allen, N.J. (1991). A three-component conceptualization of organizational commitment. *Human Resource Management Review*, 1(1), 61-89.

Milli, M. S. ve Yağcı, U. (2017). Öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (1), 286-298.

Mortenius, H., Fridlund, B., Marklund, B., Palm, L. and Baigi, A. (2012). Utilisation of strategic communication to create willingness to change work practices among primary care staff: A long-term follow-up study. *Primary Health Care Research & Development, 13(2),* 130-141.

Mowday, R. T., Porter, L. W. and Steers, R. M. (1982). *Employee-organization linkages: The psychology of commitment, absenteeism, and turnover*. New York: Academic Press.

Mueller, B. H. and Lee, J. (2002). Leader-member exchange and organizational communication satisfaction in multiple contexts. *Journal of Business Communication*, 39, 220-244.

Myers, D. (2001). A Pox on All Compromises: Replay to Craig (1999*). Communication Theory*, 11(2), 218-230.

Neufeld, D. J., Wan, Z., and Fang, Y. (2010). Remote leadership, communication effectiveness and leader performance. *Group Decision and Negotiation, 19(3),* 227-246.

Newcomb, T. M. (1953). An approach to the study of communicative acts. *Psychological Review, 60*(6), 393-404.

Oishi, E. (2006). Austin's Speech Act Theory and the Speech Situation. Esercizi Filosofici 1, pp. 1-14.

O'Reilly, C. (1989). Corporations, Culture and Commitment: Motivation and Social Control in Organizations, *California Management Review***,** Summer.

Özdamar, K. (2004). *Paket programlarla istatistiksel veri analizi.* Eskişehir: Kaan Kitabevi.

Pehlivan, K.B. (2005). Öğretmen adaylarının iletişim becerisi algıları üzerine bir çalışma. *İlköğretim Online*, 4 (2), 17-23.

Phillips, E.D. (2000). Defining Leadership Communication: A Qualitative Investigation of Leadership In A Non-Profit Service Organization. Yayınlanmamış Doktora Tezi.Southern Illinois University, USA.

Pincus, J.D. (1986). Communication Satisfaction, Job Satisfaction and Job Performance. *Human Communication Research*, 12(3), 395-419.

Porter, L.V., Steers, R.M. and Boulian, P.V. (1973). Organizational Commitment Job Satisfaction and Turnover Among Psychiatric Technicians, *Technical Report***,**16, July.

Powell, P. J., and Colyvas, J. A. (2008). Microfoundations of institutional theory. In R. Greenwood, C. Oliver, R. Suddaby and K. Sahlin (Eds.), *The Sage handbook of organizational institutionalism,* p.1-46. Thousand Oaks, CA: Sage. Erişim yeri: http://folk.uio.no/josteira/Seminar%202%20Sahlin/Sahlin%20Intro.pdf

Pye, A. (2005). Leadership and organizing: Sensemaking in action. *Leadership*, 1(1): 31-49.

Robbins, S.P.(2003). *Organizational Behavior.* (10th ed.). Upper Saddle River, New Jersey: Person Education International.

Rooney, A. (2017) Kendi Sözleriyle Einstein. Çev. Deniz Candaş. Akılçelen Kitaplar.

Rosenblatt, S.B., Richard, C.T. and Watt., J.T. (1982). Communication in business. 2nd ed. Englewood Cliffs, London : Prentice-Hall.

Russill, C. (2008). Through a public darkly: Reconstructing pragmatist perspectives in communication theory. *Communication Theory*, 18(4), 478–504.

Sabuncuoğlu, Z. ve Gümüş, M. (2008). Örgütlerde İletişim. İstanbul: Arıkan Basım Yayım.

Sager, K.L. (2008). An exploratory study of the relationships between theory X/Y assumptions and superior communicator style. *Management Communication Quarterly*,22(2), 288-312.

Salancik, G. R. (1977). Commitment Is Too Easy!. *Organizational Dynamics*, 6(1), 62-80.

Samadov, S. (2006). İş Doyumu ve Örgütsel Bağlılık: Özel Sektörde Bir Uygulama, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Saraç, M.K. (2017). Marka genişletme stratejisi çerçevesinde mağaza imajı algılanan uyum ve algılanan kalitenin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Saruhan, Ş. C. ve Özdemirci, A. (2013). *Bilim, Felsefe ve Metodoloji,* 3. Baskı. Beta Yayınları, İstanbul.

Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H. and Müler, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive *Goodness-Of-Fit Measures of Psychological Research Online*, (8), 2, 23-74.

Schramm, W. and Roberts, D. F. (1971). The Process and Effects of Mass Communication. Urbana, University of Illinois Press, pp.84-99.

Schriesheim, Chester A., Castro Stephanie L., Zhou, Xiaohua T. and Yammarino, Francis J., (2001), "The Folly of Theorizing "A" But Testing "B" A Selective Level-of-Analysis Review of Field and a Detailed Leader Member Exchange Illustration", *The Leadership Quarterly*, 12, 515-551.

Seligman, M. E. P. and Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist*, 55, 5–14.

Sidani, Y.M. (2007). Perceptions of leader transformational ability: The role of leader speech and follower self - esteem. *Journal of Management Development,* 26(8), 710-722.

Smircich, L., and Morgan, G. (1982). Leadership: The management of meaning. *Journal of Applied Behavioral Science*, 18, 257–273.

Sommer, S., Bae, S. and Luthans, F. (1996). "Organizational Commitment Across Cultures: The Impact of Antecedent on Korean Employees". Human Relations, 49(7): 977-993.

Sousa, P., Rouco, C., Nogueira, F.,Soeiro de Carvalho, A. and Dias, D. (2015). The Impact of Leadership Behaviors and Communication Styles of Military Leaders on the Performance of Followers. 11th European Conference Management Leadeship Governance, Lisboa.

Spitzberg, B. H. (1983). Communication competence as knowledge, skill, and impression. *Communication Education*, 32(3), 323–328.

Srivastava, A., Bartol, K. M. and Locke, E. A. (2006). Empowering leadership in management teams: Effects on knowledge sharing, efficacy, and performance. *Academy of Management Journal*, 49(6), 1239–1251.

Stogdill, R. M. (1948). Personal factors associated with leadership: A survey of the literature. *The Journal of psychology*, *25*(1), 35-71.

Suher, I. K., Bir, C. S., Engin, E. and Akgöz, B. E. (2016). Employee Satisfaction: Communication Competence and Leadership Oriented Approach. *International Journal of Innovative Research and Development, 5*(5).

Sümer, N. (2000). Yapısal Eşitlik Modelleri: Temel Kavramlar ve Örnek Uygulamalar, *Türk Psikoloji Yazıları,* 3(6): 49-74.

Şimşek, E.(2011).Örgütsel İletişim ve Kişilik Özelliklerinin Yaşam Doyumuna Etkileri. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şimşek,Ö.F.(2007). Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş Temel İlkeler ve Lisrel Uygulamaları. Ekinoks.

Şimşek, Y. (2003). Okul müdürlerinin iletişim becerileri ile okul kültürü arasındaki ilişki. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Tabachnick, B. G. and Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics*. Boston: Pearson/Allyn & Bacon.

Tan, H. H. and Tan, C. (2000). Toward The Differentation of Trust In Supervisor and Trust In Organizations. *Genetic, Social and General Psychology Monographs*, 126, p.246.

Taylor, J. R. (1999). What is "organizational communication"? Communication As a Dialogic of Text and Conversation. *Communication Review*, *3*(1-2), 21-63.

Tengilimoğlu, D. (2005). Kamu ve Özel Sektör Örgütlerinde Liderlik Davranışı Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *14*(14).

Tezbaşaran, A.(1997). *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu.* İkinci baskı, Türk Psikologlar Derneği Yayını, Ankara.

Thomas, G.F., Zolin, R.and Hartman, J.L. (2009). The central role of communication in developing trust and its effect on employee involvement. *Journal of Business Communication, 46,* 287-310.

Thite, M., (1999), "Identifying Key Characteristics of Technical Project Leadership", Leadership and Organization Development Journal, 20/5, 253-261.

Tofanelli, D.E. (2013). Examining the Relationship Between Senior Leadership Communication and Remote Employee Satisfaction in Large Healthcare Organizations. Dissertation, Northcentral University, Arizona.

Topluer, A. (2008). İlköğretim okulu yöneticilerinin iletişim yeterlikleri ile örgütsel Çatışma düzeyi arasındaki ilişki "Malatya İli Örneği", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

Triandis, H. C. (1980). Reflections on trends in cross-cultural research. *Journal of cross-cultural psychology*, *11*(1), 35-58.

Ünsar A.S. (2014). *Leadership and Communication: A Case from Glass, Textile and Apparel Sector in Turkey*. Contributions to Management Science, Springer Yayınevi. Almanya.

Verkerk, P. (1990). *Fiedler's contingency model of leadership effectiveness: background and recent developments*. Department of Philosophy and Social Sciences, Eindhoven University of Technology. https://pure.tue.nl/ws/files/4271307/352989.pdf

Vroom, V. H. and Jago, A. G. (1978). On the validity of the Vroom-Yetton model, *Journal of Applied Psychology*, 63, 151-162.

Vroom, V. H and Yetton, P. (1973). Leadership and Decision-Making. University of Chicago Press.

Wang, H., Law, K. S., Hackett, R. D., Wang, D., and Chen, Z. X. (2005). Leader member exchange as a mediator of the relationship between transformational leadership and followers' performance and organizational citizenship behavior. *Academy of Management Journal,* 48(3), 420-432.

Wasti, S. A., (2002).Affective and continuance commitment to the organization: test of an integrated model in the Turkish context. *International Journal of Intercultural Relations*, 26 (5), 525-550.

Wasti, S.A. (2000). Meyer ve Allen'in üç boyutlu örgütsel bağlılık ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik analizi, 8. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, 401-410.

Wasti, S. A. (2000), Örgütsel bağlılığı belirleyen evrensel ve kültürel etmenler: türk kültürüne bir bakış. Z. Aycan (Ed.) Türkiye'de yönetim, liderlik ve insan kaynakları uygulamaları (s.201-224). Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

Watzlawick, P., Beavin, B. and Jackson, J. D. (1967). Some Tentative Axioms of Communication. In Pragmatics of Human Communication - A Study of Interactional Patterns, Pathologies and Paradoxes. W. W. Norton, New York. Erişim yeri: http://www.wanterfall.com/Communication-Watzlawick%27s Axioms. htm#_ftn2

Weick, K.E., Sutcliffe, K.M. and Obstfeld, D. (2005). Organizing and the process of sensemaking. *Organization Science*, 16 (4), 409-421.

Weick, K. (1995). Sensemaking in Organizations. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Weick, K. (1993). "The Collapse of Sensemaking in Organizations: The Mann Gulch Disaster." Administrative Science Quarterly 38 (4): 628-652.

Werner, I. (1993). Liderlik ve Yönetim. Çev. Vedat Üner. İstanbul: Rota Yayınları.

Wiemann, J. M. (1977). Explication and test of a model of communicative competence. *Human Communication Research*, 3, 195-213.

Yanıkkaya, B. ve Radyo, T. (2012). Televizyon Haberciliği ve Etik: Bildiklerimiz, Bilmediklerimiz ve Bilemediklerimiz Arasında Kaybolmamak İçin Bir Yol Haritası. Erişim tarihi: 7 Kasım 2017, Erişim yeri: academia.edu

Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). *Spss uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri.* Ankara: Detay Yayıncılık.

Yıldırım, A. ve Şimsek, H. (1999). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Yukl, G. (2002). *Leadership in Organizations,* Upper Saddle River, 5th Edition. New Jersey,Prentice Hall.

Yüksel, A. H. (1989). İletişim Süreci ve Sistem Yaklaşımı Açısından İletişim Sürecinin İncelenmesi, *Kurgu Dergisi,* 6, Eskişehir.

Zaccaro, S. J. (2007). Trait-based perspectives of leadership. *American Psychologist, 62 (1),* 6–16.

Zaccaro, S. J., Foti, R. J., and Kenny, D. A. (1991). Self-monitoring and trait-based variance in leadership: An investigation of leader flexibility across multiple group situations. *Journal of Applied Psychology, 76*(2), 308-315.

Zıllıoğlu M (1996). *İletişim Nedir.* Cem Yayınevi, İstanbul.

Zivick, J. (2012). Mapping global virtual team leadership actions to organizational roles. *The Business Review, Cambridge, 19(2),* 18-25.

İnternet Kaynakları

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Verimlilik Genel Müdürlüğü, Verimlilik Proje Ödülleri, 2016. Erişim tarihi: Ekim 2016. Erişim yeri: https://vgm.sanayi.gov.tr/DokumanGetHandler.ashx?dokumanId=f97d110a-036c-4655-91fa-2eb6ec265ea6

Capital. En Beğenilen Şirketler 2015. Erişim tarihi: Ekim 2016. Erişim yeri: https://www.capital.com.tr/listeler/capital-500

Communication Theory. Gerbner's General Model. Erişim tarihi: Mart 2016. Erişim yeri: http://communicationtheory.org/gerbners-general-model/

KOSGEB Yönetmelikler. Erişim tarihi: Ekim 2016. Erişim yeri: http://www.kosgeb.gov.tr/Content/Upload/Dosya/Yonetmelikler/KOSGEB_Kurulu%C5%9F_Kanunu.pdf

Mesleki Yeterlilik Kurumu. Erişim tarihi, 10 Ocak 2016. Erişim yeri: http://www.myk.gov.tr/index.php/tr/ulusal-yeterlilik-tanm-ve-cerii22

Resmi Gazete. Erişim tarihi: Ekim 2016. Erişim yeri: http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/11/20051118-5.htm

TOBB Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği. Ekonomik Rapor 2015. www.tobb.org.tr. https://www.tobb.org.tr/Documents/.../72-Genel-KurulEkonomikRapor2015.pdf

Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük. Erişim tarihi: 30 Ocak 2017, http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.586cca606ddce5.29414144

Türkiye'nin En Beğenilen Şirketleri, 2015. Erişim tarihi: 14 Ekim 2016, Erişim yeri: http://www.fortuneturkey.com/fortune500#popup Fortune 500 – 2015 https://www.capital.com.tr/is-dunyasi/arastirmalar/turkiyenin-en-begenilen-sirketleri

University of Alabama, Erişim tarihi: 29/12/2016. Erişim yeri: https://catalog.ua.edu/undergraduate/communication-informationsciences/communi-cation-studies/lcp-certificate/University of West Florida, Erişim tarihi: 29 Aralık 2016, http://catalog.uwf.edu/undergraduate/communicationarts/

İLİŞKİSEL PAZARLAMAYA FARKLI YAKLAŞIMLAR

Dr. Pınar ÖZKAN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-68-4

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

İlk öğretmenim ANNEME,

İşine bağlılığı ve dürüstlüğü ile rol modelim BABAMA,

Ablası olmaktan gurur duyduğum BAHAR'A...

SUNUŞ

Son yıllarda bütün dünyada iş modelleri köklü değişimler geçirirken öne çıkan konulardan biri de hangi iş modeli uygulanırsa uygulansın insan odaklı yaklaşımı sürdürebilmektir. Dijital dönüşümün hızlandığı ve ekonomilerin giderek birbirlerine daha bağlı ve hatta bağımlı hale geldiği yeni ekonomik düzende iki önemli kavram daha da önem kazanmaktadır. Bunlardan biri çevre diğeri de insandır. Doğa-insan ilişkisi bağlamında ne yazık ki son yıllarda çok iyi bir performans karnemizin olmadığını hep birlikte gördük. Ekonomi –insan ilişkileri bağlamında ise bir arayüz olan firma-insan, satıcı-alıcı ve firma-tüketici ilişkisi ekseninde büyük gelişmelere tanık oluyoruz.

Pazarlama alanında uzun yıllardır birçok araştırmacının üzerinde çalıştıkları ve çok sayıda bilimsel çalışmaya konu olan ilişkisel pazarlama olgusu her geçen gün önemi daha da artan konular arasındadır. Değerli bilim insanı Dr. Pınar Özkan'ın daha önce tüm bilimsel boyutlarıyla incelediği, ampirik çalışmalarla desteklediği bir bilimsel araştırmadan elde edilen gözlemlerin, bulguların, deneyimlerin ve bilimsel saptamaların süzgecinden geçirerek kaleme aldığı bu değerli çalışma firma-tüketici ilişkilerini pazarlama bakış açısıyla okurlara sunmaktadır.

Bugünün gerçeği sosyal medya da kaçınılmaz bir biçimde ilişkisel pazarlamada önemli rol üstlenmektedir. İlişkiye dayalı pazarlamanın sadece firma-tüketici değil firma-firma arasında da kritik bir rol oynadığı hatta ülkeler arasında iş ilişkilerini geliştirmede firmalar ve sektörler arasında düzenlenen B2B ye dayalı ilişkisel pazarlama uygulamaları bir süredir dünya ekonomisini olumsuz etkileyen pandemi koşullarında dahi çevrimiçi ortamlara taşınarak bütün hızıyla devam etmektedir.

Değerli meslektaşım Dr. Özkan'ın bu çalışması bir akademisyen titizliği ile kaleme alınmış ama aynı zamanda bir uzman yaklaşımını da satırların arasında hissedebildiğiniz, konuya ilgi duyan her kesimden okurların çok yararlanabileceği bilgiler içermektedir.

Pazarlama literatürüne de katkı sağlayacak bu çalışmanın özellikle firma yöneticilerine tüketici odaklı yaklaşımlar geliştirme konusunda ilham verici olacağına inanıyorum.

Prof.Dr. Mustafa Tanyeri

ÖNSÖZ

Rekabet koşullarında ve bilgi teknolojilerinde yaşanan değişim, işletmelerin en önemli varlıkları olan müşterilerini korumalarını zorlaştırırken, aynı zamanda onlara bu amaçla kullanılabilecek yeni fırsatlar da sunmaktadır. Bunlar arasında en önemlilerinden birisi, endüstri devrimi ile pazarların büyümesi sonucu kaybedilen müşterilerle özel ilişkiler kurma imkanını yeniden işletmelere tanımasıdır.

İnsanların mal ve hizmetlerin ticaretini yapmaya başladıkları günden beri mevcut olan ilişkiler, alıcı ve satıcılar arasında alışveriş süreci içinde doğal olarak gelişmiştir. Bu alışveriş modelindeki karşılıklı temas, beraberinde güveni ve iş birliğini getirmektedir. Günümüzün birbirini görmeyen alıcısı ve satıcısı arasında ilişki kurmak ve geliştirmek, güven ve iş birliği ile desteklemek stratejik olarak çok önemli bir noktaya gelmiştir. Artan rekabet ve globalleşen dünya, ilişkilerin gelişimini güçleştirirken, gelişen bilgi teknolojileri bunu kolaylaştırmaktadır. Alıcılar ve satıcıların sanayi devrimiyle başlayan kitleselleşme sürecinde sönükleşen ilişkileri, 1970'lerden itibaren üçüncüsünü ve içinde bulunduğumuz dönemde dördüncüsünü yaşadığımız yeni "sanayi devrimlerinin" yarattığı dönüşümle tekrar ve daha önce görülmedik ölçüde canlanmıştır.

Yazıldığı dönemde konuyla ilgili Türkçe literatürdeki öncü çalışmalardan olan "Türkiye'de İlişki Pazarlaması:[1] Büyük Ölçekli İşletmeler Üzerinde Bir Uygulama" başlıklı doktora tezimi tamamladığım 2005 yılından bugüne dek gerek verdiğim dersler gerekse akademik ilgi alanım olması dolayısıyla yaptığım okumalar konunun öneminin ve konuya duyulan ilginin hızlanarak büyüdüğünü gösterdi. Gelişimini yakından izlediğim bu literatür, dünyadaki kadar hızla olmasa da Türkiye'de de büyümeye devam etti ve güncel bir durum değerlendirmesini gerekli kıldı.

Bu gereklilikten hareketle hazırlanan bu çalışmada öncelikle detaylı bir yazın taraması yer almaktadır. Pazarlama anlayışında işlemselden ilişkisele dönüşümü gerekli kılan gerekçeler bu yazına dayanarak ele alınmakta; ilişkisel pazarlama kavramının gelişim süreci, pazarlama paradigmasının zaman içinde-

---

[1] Bu çalışmada "Relationship Marketing" kavramı karşılığı olarak tez çalışmasında kullanılan "İlişki Pazarlaması" ifadesi yerine literatürde daha yaygın olarak kullanılan "İlişkisel Pazarlama" ifadesi kullanılmıştır.

ki değişimi, pazarlama karması yönetimi yaklaşımı ve eleştirildiği noktalar üzerinde durularak incelenmektedir. Kavramla ilişkili farkı bakış açılarını yansıtan tanımlar ve kavramın kapsamına ilişkin farklı bakış açıları da bu bölümde incelenmektedir. İkinci bölümde ilk olarak farklı pazarlardaki ilişkisel pazarlama uygulamaları incelenmiş ve sektörel bakış açılarındaki farklar ortaya konulmuştur. Çalışmanın son bölümünde ise dünyadaki farklı ilişkisel pazarlama yaklaşımları incelenmiştir. Bu incelemelerin ışığında, ilişkisel pazarlama konusunda bir "Türk yaklaşımı"nın oluşması yolunda üzerinde durulması gereken ana başlıklara dair önermeler ortaya atılmıştır.

Çalışma, yurt dışında ve Türkiye'de konuyla ilgili olarak yapılan çalışmaları farklı bakış açılarını ve farklı uygulamaları dikkate alarak incelediğinden, alandaki kavram karışıklığını azaltmak ve sistematik bir bakış getirebilmek yönünde bir katkı sağlamayı da hedeflemiştir.

İlişkisel pazarlama uygulamalarının rekabetçi güç kazanmadaki önemi, günümüz koşullarında yadsınamaz bir gerçektir. Ancak ilişkisel pazarlamanın başarısı her ülke ve her firma için farklı yollardan geçmektedir. Bu çalışmanın ilişkisel pazarlama yazınında çok sınırlı olarak işlenen Türk kültürünün iş yapma şekillerine olan yansıması ve Türkiye'ye özgü ilişki pazarlaması modeli için bir katkı sağlaması dileğimdir.

Dr. Pınar Özkan
İzmir, 2021

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
İLİŞKİSEL PAZARLAMA KAVRAMININ GELİŞİMİ ve PAZARLAMA DÜŞÜNCESİNDEKİ YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

1.1. Pazarlama Paradigmasının Zaman İçerisindeki Değişimi 1
1.2. Pazarlama Karması Yönetimi Yaklaşımı 5
1.2.1. Pazarlama Karması Modelinin Kapsamı 5
1.2.2. Pazarlama Karması Modeline Yönelik Eleştiriler 6
1.3. İlişkisel Pazarlama Kavramının Gelişim Süreci 9
1.4. İlişkisel Pazarlama Kavramının Tanımı 16
1.5. İlişkisel Pazarlama Kavramının Kapsamı 19
1.5.1. Pazarlamada Değişim Kavramının Sınıflamaları 20
1.5.2. İlişkisel Pazarlama Anlayışları 21
1.5.3. İlişkisel Pazarlama ve Pazarlama Karması 27
1.5.4. İlişkisel Pazarlamanın Yaşam Evreleri ve İlişkinin Bitişi 28
1.6. İlişkisel Pazarlamanın Avantajları ve Dezavantajları 32

İKİNCİ BÖLÜM
PAZARLAR TEMELİNDE İLİŞKİSEL PAZARLAMAYA FARKLI YAKLAŞIMLAR

2.1. Endüstriyel Pazarlar ve İlişkisel Pazarlama 37
2.1.1. Karşılıklı Etkileşim (İnteraktivite) Yaklaşımı 37
2.1.2. Ağ (Şebeke) Yaklaşımı 41
2.2. Hizmet Pazarları ve İlişkisel Pazarlama 44
2.3. Çalışanlar Pazarı ve İlişkisel Pazarlama (İçsel Pazarlama) 46
2.4. Tüketici Pazarları ve İlişkisel Pazarlama 49

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
KÜLTÜRLER TEMELİNDE İLİŞKİSEL PAZARLAMAYA FARKLI YAKLAŞIMLAR

3.1. İlişkisel Pazarlamaya Kuzey Amerika Yaklaşımı 59
3.2. İlişkisel Pazarlamaya Anglo- Avustralya Yaklaşımı 60
3.3. İskandinav Okulunda İlişkisel Pazarlama Yaklaşımı 61
3.4. İlişkisel Pazarlamaya IMP Grubu Yaklaşımı 62
3.5. İlişkisel Pazarlamaya Uzak Doğu (Guanxi) Yaklaşımı 67
3.6. İlişkisel Pazarlamaya Türkiye Yaklaşımı 76

Sonuç 83

Kaynakça 87

Kaynakça

Achrol, R. S. (1997). Changes in the theory of interorganizational relationships in marketing: Toward a network paradigm. Journal of The Academy of Marketing Science, 25 (1), 56-71.

Achrol, R.S. ve Kotler, P. (1999). Marketing in the network economy. Journal of Marketing, 63,146-163.

Aksulu, I. ve Özgül, E. (1999). Değişen pazarlama çevresi ve pazarlamada yeni yaklaşımlar. 4. Ulusal Pazarlama Kongresi; (18-20 Kasım, Hatay) 21. Yüzyıl Eşiğinde Ulusal Pazarlama.

Albers-Miller, N. D. ve Gelb, B. D. (1996). Business advertising appeals as a mirror of cultural dimensions: A study of eleven countries. Journal of Advertising, 25(4), 57-70.

Ambler, T. (1995). Reflections in China: Re-orientating images of marketing", Marketing Management, 4(1), 22-30.

Anderson J. C., Hakansson H. ve Johanson J. (1994). Dyadic business relationships within a business network context. Journal of Marketing, 58, 1-15.

Anderson, E. ve Weıtz B. A. (1989). Determinants of continuity in conventional ındustrial channel dyads, Marketing Science, 8 (4) , 310-323.

Anderson, J. C. ve Narus, J. A. (1990). A model of distributor firm and manufacturer firm working partnerships. Journal of Marketing, 54 (1), 42-58.

Arias, J. (1998). A relationship marketing approach to guanxi. European Journal of Marketing, 32(1/2), 145–156

Aylin Genç, E. ve İğneci, M. (2018). From bazaars to digital environment: A short history of marketing in the Turkish context. S. Öztürkcan ve E. Yolbulan-Okan (Ed.), Marketing Management in Turkey içinde (s. 9-28). Bignley, UK: Emerald Publishing Limited.

Bai, B., Hu, C. ve Jang, S. (2006). Examining E-Relationship Marketing Features on Hotel Websites. Journal of Travel &Tourism Marketing, 21(2/3), 33-48

Bak, A.C., Vogt, H.L., George, R.W. ve Greentree, R.I. (1995). Management by team an innovative tool for running a service organization through internal marketing. Logistics Information Management, 8(4), 12-18.

Ballantyne, D. (1994). Marketing at the crossroads. Asia-Australia Marketing Journal, 2(1),1-7.

Baraldi, E., Brennan, R., Harrison, D., Tunisini, A. ve Zolkiewski, J. (2007). Strategic thinking and the IMP approach: A comparative analysis. Industrial Marketing Management, 36(7), 879–894.

Barnes, B.R., D. Yen ve L. Zhou, 2011. Investigating guanxi dimensions and relationship outcomes: Insights from Sino-Anglo business relationships. Industrial Marketing Management, 40: 510-521.

Barutçu, Süleyman. (2002). Hizmet sektöründe müşteri bağlılığının önemi ve müşteri bağlılığının sağlanmasında ilişki pazarlamasının rolü. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: İzmir.

Bee, F.R.(1997) Müşteri İlişkileri, İlk Kaynak Kültür Ve Sanat Ürünleri Ltd.Şti. Çev: Ahu Bora, Onur Cankoçak, Ankara.

Berry L. L. (1995). Relationship marketing of services- growing interest, emerging perspectives. Journal of the Academy of Marketing Science, 23(4), 236-245.

Berry L.L. ve Parasuraman A. (1991) Marketing services; competing through quality, Mc Millian:NY.

Berry, L.L. (1983). Relationship marketing, içinde: Emerging Perspective on Services Marketing, (edt: Berry, L.L., Shostack, G.L., and Gregory, D.U). American Marketing Association, Chicago.

Berry, L.L. (2000). Relationship marketing of services: Growing interest emerging perspectives. içinde:Handbook of Relationship Marketing, (edt: Jagdish N. Sheth, Atul Parvatiyar) Sage Publications Inc.

Bezjian-Alvery,A.A., Calder, B.J. ve Iacobucci D. (1998). New media interactive advertising vs. traditional advertising. Journal of Advertising Research, 38(4):23–32.

Björkman, I. ve Kock, S. (1995). Social relationships and business networks: The case of Western companies in China. International Business Review 4 (4), 519-535 .

Blois, K. (1998). Don't all firms have relationships?. Journal of Business & Industrial Marketing, 13(3), 256-270.

Bonnemaizon, A., Cova, B. ve Louyot, M. C. (2007). Relationship marketing in 2005: A delphi approach. European Management Journal, 25(1): 50-59.

Boukis, A., Kaminakis, K., Siampos, A. ve Kostopoulos, I. (2015). Linking internal marketing with customer outcomes. Marketing Intelligence and Planning, 33(3), 394-413.

Brewer, P. ve Venaik, S. (2012). On the misuse of national culture dimensions. International Marketing Review, 29(6), 673-683.

Brodıe, R.J., Covıello, N.E., Brookes, R.W. ve Little, V. (1997). Towards a paradigm shift in marketing? An examination of current marketing practices. Journal of Marketing Management, 13(5).383-406

Brodie, R. J., Coviello, N. E. ve Winklhofer, H. (2008). Contemporary marketing practices research program: A review of the first decade. Journal of Business & Industrial Marketing, 23(2), 84–94.

Bruhn, M. (2003). Relationship marketing: Management of customer relationships.: Pearson Education: Essex.

Buttery B. A. ve Wong Y. H. (1999). The Development of A Guanxi Framework. Marketing Intelligence & Planning, 17 (3), 147-54.

Cahill, D. (1995).The managerial implications of the learning organization: A new tool for internal marketing", Journal of Services Marketing, 9 (4) , 43-51.

Campbell N.C.G. (2001). An International Approach to Organizational Buying Behavior" (Ed) Adrian Payne vd. Relationship Marketing for Competitive Advantage Winning and Keeping Customers. The Chartered Institute of Marketing, Butterworth-Heinemann.

Cannon, J. P., Doney, P. M., Mullen, M. R. ve Petersen, K. J. (2010). Building long-term orientation in buyer–supplier relationships: The moderating role of culture. Journal of Operations Management, 28(6), 506–521.

Cemalcılar, İ. (1992) Pazarlama, AÖF Yayınları:Eskişehir.

Chaston, I. (2000). Relationship marketing and the orientation customers require of suppliers. Service Industries Journal, 20 (3), 147-66.

Chrısty, R., Oliver, G. ve Penn, J.(1996). Relationship marketing in consumer markets. Journal of Marketing Management, 12, 175-187.

Christopher M., Payne A. ve Ballantyne D. (1991). Relationship Marketing, Butterworth-Heinemann:Oxford.

Christopher, M. (1996). From brand values to customer value. Journal of Marketing Practice: Applied Marketing Science, 2(1), 55-66.

Coote, L. (1994). Implementation of relationship marketing in an accounting practice. in Sheth, J.N. and Parvatiyar, A. (Eds), Relationship Marketing: Theory, Methods and Applications, Emory University, Center for Relationship Marketing, Atlanta, GA.

Coviello, N. E., Brodie, R. J. ve Munro, H. J. (1997). Understanding contemporary marketing: Development of a classification scheme. Journal of Marketing Management, 13(6), 501 – 522.

Coviello, N. E., Brodie, R.J, Danaher, P.J, ve Johnston, W.J. (2002). How firms relate to their markets: An empirical examination of contemporary marketing practices. Journal of Marketing, 66 (3), 33-46.

Çivi E. ve Çavuşgil, T. (2001). Yeni dünya düzeninde güç kazanan ülkeler: Yükselen ekonomiler. Yönetim ve Ekonomi, 7(1), 113-128.

Davies, H. (1995). Interpreting guanxi: The role of personal connections in a high context transitional economy", in Davies, H. (Ed.), China Business: Content and Issues, Longman, Hong Kong,

De Mooij, M. (2014). Global marketing and advertising. Understanding cultural paradoxes. (4th ed.), Sage, Los Angeles, CA.

Dedeoğlu, A. (2001). Pazarlama bilimindeki gelişmeler ışığında internet ortamında pazarlama ve tüketici eğilimleri araştırması. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Deshpande, R. ve Webster, F. E. Jr. (1989). Organizational culture and marketing: Defining the research agenda. Journal of Marketing, 53(1), 3-15.

Duncan, T. ve Moriarty, S. E. (1998). *A* communication-based marketing model for managing relationships. Journal of Marketing, 62(2), 1-13.

Dwyer F. R., Schurr P. H. ve Oh S. (1987). Developing buyer-seller relationships. Journal of Marketing, 51,11-27.

Easton, G. ve Araujo, L. (1986). networks, bonding and relationships in industrial markets, Industrial Marketing and Purchasing, 1(1): 8-25

Egan J. (2011). Relationship marketing: Exploring relational strategies in marketing (4th ed.). Prentice Hall, Pearson Education Limited: Harlow.

Ennew, C.T. and Binks, M.R. (1996) Good and bad customers: The benefits of participating in the banking relationship. International Journal of Bank Marketing, 14, 5-13.

Ercan, A.S. (2020). Endüstriyel pazarlarda ilişkisel pazarlama uygulamalarının müşteri sadakati üzerine etkisi: Jantsa örneği. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Erdoğan, B.Z. (2009). Pazarlama: Küresel krizin suçlusu mu, kurtarıcısı mı?. Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi, 1(1), 41-51.

Erdoğan, B.Z. ve Torun, T. (2009). Bir ilişkisel pazarlama aracı olarak sanal topluluklar. Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, 2 (4), 45-71 .

Erdoğan, B.Z., Tiltay, M.A. ve Kimzan, H.S. (2011). Pazarlama Teorisi'nin felsefi temelleri: Değişim mi, ilişki mi?. Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi, 3 (1), 1-28.

Erdoğan, B.Z. ve İşlek, M.S. (2013). Pazarlamaya farklı yaklaşımlar ve kültürün bu yaklaşımlar üzerindeki rolü: Anglo-Sakson, Alp-Germen ve Anadolu yaklaşımları karşılaştırılması. Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, 6 (12), 117-138.

Erem, T. ve Bayraktar, A. (1999). 2000'li yıllarda internet yolu ile pazarlamanın rolü ve önemi. 4. Ulusal Pazarlama Kongresi; (18-20 Kasım, Hatay) 21.Yüzyıl Eşiğinde Ulusal Pazarlama.

Evans, J. R. ve Laskin, R. L. (1994). The relationship marketing process: A conceptualization and application. Industrial Marketing Management, 23(5), 439–452.

Ewing, M. ve Caruana A. (1999). An Internal Marketing Approach to Public Sector Management: The Marketing and Human Resources Interface, The International Journal of Public Sector Management, Vol. 12, No. 1, 17-26.

Fontenot, R. J. ve Wilson, E. J. (1997). Relational exchange: A review of selected models for a prediction matrix of relationship activities. Journal of Business Research, 39(1), 5–12.

Ford, D. (1990). Understanding business markets: ınteraction, relationships and networks, Academic Press: London.

Frost, F.A. ve Kumar, M. (2000). INTSERVQUAL – an internal adaptation of the GAP model in a large service organisation", Journal of Services Marketing, 14(5), 358-377.

Gan, L., Sim, C.J., Tan, H.L. ve Tan, J. (2006). Online Relationship Marketing by Singapore Hotel Websites. Journal of Travel &Tourism Marketing, 20(3/4), 1-19.

Geddie, M.W., DeFranco, A.L. ve Geddie, M.F. (2005). A comparison of relationship marketing and guanxi: Its implications for the hospitality industry. International Journal of Contemporary Hospitality Management, 17(7), 614-632.

Gide, E. ve Shams, S. M. R. (2011). The Role of Web-based promotion on the development of a relationship marketing model to enable sustainable growth. Procedia Computer Science, 3, 1060-1073.

Gilbert, D. ve Tsao, J. (2000) Exploring chinese cultural influences and hospitality marketing relationships. International Journal of Contemporary Hospitality Management, 12(1), 45-54.

Gilbert, D.C. ve Choi, K.C. (2003). Relationship marketing practice in relation to different bank ownerships: a study of banks in Hong Kong. International Journal of Bank Marketing, 21(39), 137-146.

Grönroos, C. (1982). An applied service marketing theory. European Journal of Marketing, 16(7),30-41.

Grönroos, C. (1989). Defining marketing: a market-oriented approach. European Journal of Marketing, 23 (1), 52-60.

Grönroos, C. (1991). The marketing strategy continuum: a marketing concept for the 1990s. Management Decision, 29(1), 7-13.

Grönroos, C. (1994). From marketing mix to relationship marketing: Towards a paradigm shift in marketing. Management Decision, 32 (2), 4-20.

Grönroos, C. (1994a). Quo vadis, marketing? Toward a relationship marketing paradigm. Journal of Marketing Management, 10, 347-360.

Grönroos, C. (1996). Relationship marketing: Strategic and tactical implications. Management Decision, 54(3), 5-14.

Grönroos, C. (1997a). Value-driven relational marketing: From products to resources and competencies. Journal of Marketing Management, 13(5), 407–419.

Grönroos, C.(1997b). Keynote paper from marketing mix to relationship marketing-towards a paradigm shift in marketing. Management Decision, 35(4),322-339.

Grönroos, C.(2000). Relationship marketing: The Nordic School perspective", içinde: Handbook of Relationship Marketing, (edt. Parvatiyar & Sheth) Sage Publications Inc.

Grönroos, C. (2011). A service perspective on business relationships: the value creation, interaction and marketing interface. Industrial Marketing Management, 40, 240-247.

Grönroos, C. (2015). Service management and marketing: Managing the service profit logic, John Wiley & Sons, Inc:New Jersey.

Grönroos, C. (2017a). Relationship marketing readiness: Theoretical background and measurement directions. Journal of Services Marketing, Cilt: 31, Sayı: 3, s. 218-225.

Grönroos, C. (2017b). Relationship marketing and service: An update. Journal of Global Scholars of Marketing Science, 27(3), 201–208.

Gummesson, E. (1987). Marketing A Long Term Interactive Relationship. Contribution to a New Marketing Theory, Marketing Technique Center: Stockholm.

Gummesson, E. (1991). Marketing-orientation revisited: The crucial role of the part-time marketer. European Journal of Marketing, 25(2), 60-75.

Gummesson, E. (1994). Making relationship marketing operational. International Journal of Service Industry Management, 5 (5), 5-20.

Gummesson, E. (1996). Relationship marketing and imaginary organizations: A synthesis. European Journal of Marketing. 30 (2),31-44.

Gummesson, E. (1997a). Relationship marketing as a paradigm shift: Some conclusions from the 30 R approach. Management Decision, 35(4),267-272.

Gummesson, E. (1997b). Relationship marketing-the emperor's new clothes or a paradigm shift?. Marketing and Research today, 25(1), 53-60.

Gummesson, E. (2008). Total relationship marketing: Marketing management. Relationship Strategy, CRM, and A New Dominant Logic For The Value-Creating Network Economy (3th ed.),Butterworth-Heinemann: Burlington,M.A.

Gummesson, E. (2017). From relationship marketing to total relationship marketing and beyond. Journal of Services Marketing, 31(1), 16–19.

Gummesson, E., Lehtınen, U. ve Grönroos, C. (1997). Comment on “nordic perspectives on relationship marketing”. European Journal of Marketing, 31(1),10-16.

Gülmez, M. ve Kitapçı, O. (2003). İlişki pazarlamasının gelişimi ve yakın geleceği. Cumhuriyet Üniversitesi. İ.İ.B.F Dergisi, 4(2).81-89

Gündüz, N.E. (2019).Examination of the relation between consumer's trust – loyalty within relationship marketing in industrial markets, (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Yeditepe Üniversitesi: İstanbul.

Güreş, N. (2000). Banka hizmetlerinde ilişki pazarlaması, (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Adana.

Hakansson, H. (1982). International marketing and purchasing of ındustrial goods: An interaction approach. Chichester, Wiley.

Hakansson, H. ve Snehota, I. (1995). Developing relationships in business networks. London: Routledge.

Hakansson, H. ve Snehota, I. (2000). The IMP perspective: Assets and liabilities of business relationships. in :Jagdish Sheth and Parvatiyar, Atul (eds.), Handbook of Relationship Marketing, Sage,

Hales, C. (1994). 'Internal marketing' as an approach to human resource management: A new perspective or a metaphor too far? Human Resource Management Journal, 5(1), 50–71.

Harker, M. J. (1999). Relationship marketing defined? An examination of current relationship marketing definitions. Marketing Intelligence and Planning , 17(1), 13-20.

Harrıson, D.(2003). Is a long-term business relationship an implied contract? Two views of a relationship disengagement. Journal of Management Studies, 41(1), 107–125.

Hart, S., Smith, A., Sparks, L. ve Tzokas, N. (1999). Are loyalty schemes a manifestation of relationship marketing?. Journal of Marketing Management, 15(6), 541–562

Helman, D. ve Payne, A. (1992). Internal marketing: myth versus reality. working paper no.SWP 5/92, Cranfield School of Management.

Hennart, J. ve Larimo, J. (1989). The impact of culture on the strategy of multinational enterprises: Does national origin affect ownership decisions. Journal of International Business Studies, 29(3), 515-538.

Hills, G.E., Hultman, C.M., Kraus, S. ve Schulte, R. (2010). History, theory and evidence of entrepreneurial marketing – an overview. International Journal of Entrepreneurship and Innovation Management, 11(1), 3-18.

Hofstede, G. (1991). Cultures and organizations - software of the mind. McGraw Hill: New York.

Hofstede, G. (2011). Dimensionalizing cultures: The Hofstede Model in context. Online Readings in Psychology and Culture, Unit 2. Retrieved from http://scholarworks.gvsu.edu/orpc/vol2/iss1/8

Hofstede, G. ve Usunier, J. C. (1996). Hofstede's dimensions of culture and their influence on international business negotiations. In :Ghauri, P. N. & Usunier,J. C. (Eds.),International Business Negotiations, (pp. 119–129). Oxford, UK: Pergamon

Hollensen, S. (2003) Marketing Management, a relationship approach, Pearson Education Ltd: Essex.

Holm, D., Eriksson, K. ve Johanson, J. (1996). Business networks and cooperation in international business relationships. Journal of International Business Studies, 27**,** 1033–1053.

Holmlund, M. (1996). A theoretical framework of perceived quality in business relationships, Research Report No. 36, Helsinki: Swedish School of Economics and Business Administration.

Hunt, S. D., Arnett, D. B. ve Madhavaram, S. (2006). The explanatory foundations of relationship marketing theory. Journal of Business & Industrial Marketing, 21(1), 72-87.

İçöz, O. (2001), Turizm işletmelerinde pazarlama ilkeler ve uygulamalar, Turhan Kitabevi Yayınları: Ankara.

İnal, M. E. (1996). İlişki pazarlaması. Pazarlama Dünyası,10 (56),12-17.

İşlek, M.S. (2019). Anadolu Pazar Sisteminde Alıcı ve Satıcı İlişkilerinin Analizi, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Eskişehir.

Johri, L.M. ve Petison, P. (2008). Dynamics of the manufacturer-supplier relationships in emerging markets: A case of Thailand", Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, 20(1), 76-96.

Jones, M. A., Reynolds, K. E., Arnold, M. J., Gabler, C. B., Gillison, S. T. ve Landers, V. M. (2015). Exploring consumers' attitude towards relationship marketing. Journal of Services Marketing, 29 (3), 188-199.

Kandampully, J. ve Duddy, R. (1999). Relationship marketing: A concept beyond the primary relationship. Marketing Intelligence&Planning, 17(7), 315-323.

Kırcova, İ. (1994). Finansal hizmetler sektöründe doğrudan pazarlama. Pazarlama Dünyası, 8(45),18-21.

Kilburn, A. (2006). The effects of internal marketing program implementation. (yayınlanmamış Doktora Tezi). The University of Memphis: Tennessee.

Kofler, I. ve Marcher, A. (2018). Inter-organizational networks of small and medium-sized enterprises (SME) in the field of innovation: a case study of South tyrol. Journal of Small Business and Entrepreneurship, 30 (1), 9-25.

Kotler, P. (1997). Marketing management, analysis, planning, implementation and control (9th. Ed), Prentice Hall: Upper Saddle River.

Kotler, P. (2005) A'dan Z'ye Pazarlama, pazarlamayla ilgilenen herkesin bilmesi gereken 80 kavram, (Çeviren: Aslı Kalem Bakkal) Kapital Medya Hizmetleri: İstanbul.

Kotler, P. ve Keller, K. L. (2012). Marketing management. Pearson Education Limited: Essex.

Kotler, P. (2000) Kotler ve pazarlama (çev. Ayşe Özyağcılar), Sistem yayıncılık: İstanbul.

Lee D. Y., Pae J. H. ve Wong Y. H. (2001). A model of close relationships in Chinese. European Journal of Marketing ,35(½): 51–69

Lehtinen, U. (1984). On defining service. in C. Grönroos, ve E. Gummesson (Eds.), Services Marketing: Nordic School Perspectives: Proceedings of the XIIth Annual Conference of the European Marketing Academy.

Leung, T.K.P. ve Wong, Y.H. (2001). The ethics and positioning of guanxi in China. Marketing Intelligence & Planning, 19 (1),55-64.

Levitt, T. (1983). After the sale is over. Harvard Business Review, September-October.

Li, F. ve Nicholls, A.F.(2000).Transactional or relationship marketing: Determinants of strategic choices. Journal of Marketing Management, 16(5),449-464.

Longbottom, D., Osseo-Asare, A., Chourides, P. ve Murphy, W. D. (2006). Real quality: Does the future of TQM depend on internal marketing?. Total Quality Management, 17(6), 709-732.

Luo, Y. (1997). Guanxi: Principles, philosophies, and implications. Human System Managemet,16, 43-51.

Mattsson, L.G. (1997). 'Relationship marketing' and the 'market-as-networks approach': A comparison analysis of two evolving streams of research. Journal of Marketing Management, 13(5), 447-461.

Morgan, R. M. ve Hunt, S. D.(1994). The commitment-trust theory of relationship marketing. Journal of Marketing, 58, 20-38.

Morris, M.H.,Brunyee, J. ve Page, M. (1998). Relationship marketing in practice. Industrial Marketing Management, 27, 359-371.

Möller, K.E., and Wilson, D.T. (1999). Business marketing, içinde Encyclopedia of Marketing, (ed: M.J. Baker) International Thomson Business Press: London.

Möller, K.E. ve Halinen, A. (2000). Relationship marketing theory: Its roots and direction. Journal of Marketing Management,16, 29-54.

Mutharasu, S.A., Natarajan, K. ve Filipe, J.A. (2013). Effect of Internalmarketing-mix on Customer-pyramid-oriented banking service performance: An Indian Experience.Int. J Latest Trends Fin. Eco. Sc. Vol: 3(3), ss.583-593

Nasution, H.N., Mavondo, F.T., Matanda, M.J. ve Ndubisi, N.O. (2011). Entrepreneurship: its relationship with market orientation and learning orientation and as antecedents to innovation and customer value", Industrial Marketing Management, 40(3),336-345.

Ndubisi, N.O. (2011). Conflict handling, trust and commitment in outsourcing relationship: a Chinese and Indian study. Industrial Marketing Management, 40(1),109-117.

O'Drıscoll, A. ve Murray, J. (1998). The changing nature of theory and practice in marketing: on the value of synchrony. Journal of Marketing Management, 14(5),391-416.

O'Malley, L. ve Tynan, C. (2000). Relationship marketing in consumer markets – Rhetoric or reality? European Journal of Marketing, 34(7), 797–815.

Özkan, P. (2005). Türkiye'de İlişki Pazarlaması: Büyük Ölçekli İşletmeler Üzerinde Bir Uygulama, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: İzmir.

Palmatier, R. W. (2008). Relationship Marketing. Marketing Science Institute: Cambridge, Massachusetts.

Palmer A. (1997). Defining relationship marketing: an international perspective. Management Decision, 35(4),319-321.

Palmer, A. (1996). Relationship marketing: a universal paradigm or management fad?", The Learning Organization, 3(3),18-25.

Palmer, R. (1999). So Precisely What Is Relationship Marketing, In: McLoughlin, D; Horan, C. IMP Conference (15th): Interactions, Relationships And Networks: Towards The New Millennium; 02- 04, Sep 1999-; University College, Dublin, Ireland. IMP.

Palmer, R., Lindgreen, A. ve Vanhamme, J. (2005). Relationship Marketing: Schools of Thought and Future Research Directions. Marketing Intelligence &Planning, 23(3), 313-330.

Panigyrakis, G. G. ve Theodoridis, P. K. (2009). Internal marketing impact on business performance in a retail context. International Journal of Retail and Distribution Management, 37(7), 600-628.

Payne A. (2000) "Relationship marketing: The U. K. perspective", içinde:Handbook of Relationship Marketing, (edt: Jagdish N. Sheth, Atul Parvatiyar) Sage Publications Inc.

Payne, A. (1995). Relationship marketing strategy. in: Handbook of Management (edt. Stuart Cranier) The Financial Times Handbook of Management, Pitman Publishing.

Payne, A. ve Frow.P. (2013). Strategic Customer Management: Integrating Relationship Marketing and CRM · Cambridge University Press: Cambridge.

Payne, A. ve Frow, P. (2017). Relationship marketing: Looking backwards towards the future. Journal of Services Marketing, 31(1), 11–15.

Peck H., Payne A., Christopher M. ve Clark M. (1999). Relationship marketing: Strategy and implementation. Butterworth-Heinemann: Oxford.

Peck, H. (1995). Building customer relationships through internal marketing: A review of an emerging field. in: Advances in Relationship Marketing(Ed. A. Payne): London.

Pels, J., Coviello, E.N., Brodie, J. R. (2000). Integrating transactional and relational marketing exchange: A pluralistic perspective. Journal of Marketing Theory and Practice, 8 (3),11-20.

Pels, J. (1999). Exchange relationships in consumer markets?. European Journal of Marketing,33(1/2),19-37.

Perrien, J., Filiatrault, P. ve Richard, L. (1993). Relationship marketing and commercial banking: a critical analysis, International Journal of Bank Marketing,10 (7), 25-29.

Petrof, J. V. (1997). Relationship marketing: The wheel reinvented?. Business Horizons, 40(6), 26-32.

Preechanont, P. (2009). Relationship marketing with customers in the hotel industry in Thailand, (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Nottingham Business School. Nottingham.

Pye, L. (1992) Chinese negotiating style: Commercial approaches and cultural principles, Quorum Books: New York.

Reıchheld, F. F. (1993). Loyalty-based management. Harvard Business Review.

Ritter T., Wilkinson I. F. ve Wesley J. J. (2004). Managing in complex business networks. Industrial Marketing Management, 33,175-183.

Rowe, G.W. ve Barnes J.G. (1998). Relationship marketing and sustained competitive advantage. Journal of Market Focused Management, 2, 281-297.

Samiee, S., Chabowski, B. R. ve Hult, G. T. M. (2015). International relationship marketing: ıntellectual foundations and avenues for further research. Journal of International Marketing, 23(4), 1–21.

Sargut, A. S. (1994). Kültürlerarası farklılaşma ve yönetim, V yayınları: Ankara.

Say, Y. (2013). "Yunus Emre ve Ahiler". Eskişehir Sanayi Odası Dergisi, 3(1), 51-56.

Scholes, L., Mustafa, M. ve Chen, S. (2016).Internationalization of small family firms: the influence of family from a socioemotional wealth perspective. Thunderbird International Business Review, 58 (2), 131-146.

Shaalan, A. S., Reast, J., Johnson, D. ve Tourky, M. E. (2013). East meets West: Toward a theoretical model linking guanxi and relationship marketing. Journal of Business Research, 66(12), 2515–2521.

Sheth J.N. ve Parvatiyar A. (2000a). Relationship marketing in consumer markets: antecedents and consequences. İn:Handbook of Relationship Marketing, (edt. Jagdish N. Sheth, Atul Parvatiyar) Sage Publications Inc.

Sheth J.N. ve Sheth J.N. ve Parvatiyar A. Parvatiyar A. (2000b). The Evolution of relationship marketing", Ed: Jagdish Sheth, Atul Parvatiyar, Handbook of Relationship Marketing, Sage Publications Inc.

Sheth, J. N. ve Parvatiyar, A. (1995). The evolution of relationship marketing. International Business Review, 4(4), 397–418.

Sheth, J. N. ve Shah, R. H. (2003). Till death do us part...but not always: Seven antecedents to a customer's relational preference in buyer-seller exchanges. Industrial Marketing Management, 32 (8), 627-631.

Sheth, J. N., Gardner, D.M. ve Garrett, D.E. (1988). Marketing theory: Evolution and evaluation. John Wiley & Sons: New York.

Snow, C. C. (1997). Twenty-first-century organizations: Implications for a new marketing paradigm. Journal of the Academy of Marketing Science, 25(1), 72−74.

Šonková, T. ve Grabowska, M. (2015). Customer engagement: Transactional vs. relationship marketing. Journal of International Studies, 8 (1),196-207.

Steenkamp, J.E.M. (2001). The role of national culture in international marketing research. International Marketing Review,18 (1), 30-44.

Styles, C. ve Ambler, T. (2003). The coexistence of transaction and relational marketing: Insights from the Chinese business context. Industrial Marketing Management, 32 (8), 633-642.

Şahin, A. (2000) "Endüstriyel Malların PAzarlanmasında Alıcı ile Satıcı Arasındaki Güven İlişkisinin İlişki Pazarlaması Ekseninde Analizi", (yayınlanmamış Doktora Tezi) Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

Tanyeri M. ve Barutçu S. (2005). Hizmet sektöründe müşteri bağlılığının önemi ve müşteri bağlılığının sağlanmasında ilişki pazarlamasının rolü: Banka işletmelerinde bir uygulama, Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve ekonomik Araştırmalar Dergisi, 5 (9),183-202.

Tek, B. Ö. (1990) Pazarlama İlkeleri, Global Yönetimsel Yaklaşım Türkiye Uygulamaları: İzmir.

Tek, B. Ö. (1997) Pazarlama İlkeleri, Global Yönetimsel Yaklaşım Türkiye Uygulamaları, Geliştirilmiş 7. baskı, Beta yayınları, İzmir.

Tek, B. Ö. (2005) "Değer Çağı", Manager, Mayıs, 1, 35-39.

Torlak, Ö., Erdoğan, B. Z. ve Yılmaz, C. (2013). Bir sosyal pazarlama (işletmecilik) modeli olarak Ahi Örgütleri. Social Business @ Anadolu International Conference Proceedings, 183-192.

Tsang E. W. K. (1999) Can guanxi be a source of sustained competitive advantage for doing business in china?. Academy of Management Executive 12(2): 64–73

Tsui, A.S. ve Milkovich, G.T. (1987). Personnel department activities: constituency perspectives and preferences", Personnel Psychology, 40, 519-37.

Turnbull, P; Ford, D ve Cunninghan, M. (1996). Interaction, relationships and networks in business markets: an evolving perspective. Journal of Business and Industrial Marketing, 13(3/4), 44-62.

Ünal, S. (2003) Hizmetlerde alıcı satıcı ilişkileri THY'nın elite kart kullanıcıları üzerine bir araştırma. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Waterschoot, W.V. ve Vandenbulte, C. (1992). The 4P classification of the marketing mix revisited. Journal of Marketing 56 (4): 83–93.

Varey, R. (1995) "İnternal marketing: A review and some ınterdisciplinary research challenges. International Journal of Service Industry Management, 6(1), 40-63 .

Vincent, N. ve Webster, C. (2013). Exploring relationship marketing in membership associations. European Journal of Marketing, 47(10), 1622 - 1640.

Wang, C. (2007). Guanxi vs. relationship marketing: Exploring underlying differences. Industrial Marketing Management, 36(1), 81–86.

Wang, F. ve Head, M. (2005). Consumer relationship marketing on the internet: An overview and clarification of concepts. Innovative Marketing, (1), 55-68.

Webster, F. E. (1992). The Changing Role of Marketing in the Corporation. Journal of Marketing, 56(4), 1–17.

Wensley, R. (1995). A Critical Review of Research in Marketing. British Journal of Management, 6(s1), 63–S82.

Wong, Y.H. (1998). Key to key account management: Relationship (Guanxi) model, International Marketing Review, 15 (3),215-231.

Wong, Y.H. ve Chan, R.Y. (1999). Relationship marketing in China: Guanxi, favouritism and adaptation. Journal of Business Ethics, 22, 107-118.

Wong, Y.H. ve Leung T.K.P. (2001). Guanxi relationship marketing in a Chinese context, International Business Press: NY.

Yapraklı, Ş. ve Özer S. (2001). Çağdaş pazarlamada yeni bir yaklaşım: İçsel pazarlama. Pazarlama Dünyası,15 (6), 58-62.

Yau, O., Lee, J., Chow, R., Leo, Y. ve Tse, A. (2000). Relationship marketing the Chinese way, Business Horizons, 43(1), 16-23.

Yudelson J. (1999). Adapting Mccarthy's four P's for the twenty-first century. Journal of Marketing Education, 21(1), 60-67.

Yüksel, B. (1997). Hizmet pazarlamasında ilişki değişimi ve değişimin etkinliğini artırmada ilişki pazarlamasının rolü. Yönetim ve Ekonomi. 3(1), 437-462

Zineldin, M. (2000). Beyond relationship marketing: Technologicalship marketing. Marketing Intelligence & Planning, 18, 9-23.

İMALAT İŞLETMELERİNDE NANOTEKNOLOJİ YATIRIMLARININ FİNANSAL PERFORMANS ÜZERİNE ETKİLERİ VE BIST UYGULAMASI

Yavuz TÜRKAN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-08-1

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Vadi Grafik Tasarım ve
Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420.
Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0 312 395 85 71
Sertifika No: 47479

Baskı Tarihi: Ocak 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKLAR

A. KİTAPLAR

Akdoğan, Nalan ve Nejat Tenker, *Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri,* (9. Baskı), Gazi Kitabevi, Ankara 2004.

Algüner, Ayhan, *Kurumsal Yatırımcılar, Finansal Piyasalara Etkileri ve Türkiye Örneği*, Sermaye Piyasası Kurulu Yayınları, Yayın No:199, Ankara 2006.

Anlağan, Ömer, *Temel Ar-Ge ve Yenilik Kavramları, Ar-Ge, Yenilik ve Teknoloji Politikaları Forumu (AYTEP),* TÜBİTAK Yayınları, Ankara 2011.

Başkan, Filiz, *AB 7.Çerçeve Programı Bilgi Günü*, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, İzmir 2007.

Bozkaya, Yasemin, *Nanoteknoloji ve Uygulamaları*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 2006.

Candemir, Başak, Beyhan, B. ve Karaata, S., *İnşaat Sektöründe Sürdürülebilirlik: Yeşil Binalar ve Nanoteknoloji Stratejileri,* TÜSİAD Yayınları, İstanbul 2012.

Ceylan, Ali ve Turhan Korkmaz, *İşletmelerde Finansal Yönetim*, (10. Baskı), Ekin Yayınevi, Bursa 2008.

Çullu, Burçak, *AB Çerçeve Programları*, TÜBİTAK Yayınları, Ankara 2010.

Ercan, Metin Kamil ve Ünsal Ban, *Finansal Yönetim*, (2. Baskı), Gazi Kitapevi, Ankara 2005.

Erdoğan, Muammer, *Finansal Yönetim*, Aktif Yayınevi, Ankara 2011.

Erkek, Dilşad, *Ar-Ge, İnovasyon ve Türkiye*, GEKA Yayınları, Denizli 2011.

Erkoç, Şakir, *Nanobilim ve Nanoteknoloji*, ODTÜ Yayıncılık, Ankara 2012.

Fecht, Hans-Jörg and Werner, Matthias, *The Nano-Micro Interface; Bridging the Micro and Nano Worlds,* Wiley-VCH, Weinheim 2004.

Kul, Seval, *İstatistik Sonuçlarının Yorumu: P Değeri ve Güven Aralığı Nedir?*, Türk Toraks Derneği Yayını, Gaziantep 2014.

Miller, Georgia*, Introduction to Nanotechnology and Nanotechnology Development*, Friends of the Earth, Avustralya 2006.

Morgil, İnci, N. Doğansoy ve U. Çarlı, *Nanoteknoloji ve Küresel Isınmaya Etkileri*, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara 2008.

Özden, Ünal H., *Türkiye'deki Mevduat Bankalarının Performanslarının Çok Kriterli Karar Verme Yöntemi ile Analizi*, Detay Yayıncılık, Ankara 2009.

Ramsden, Jeremy*, Nanoteknolojinin Esasları*, ODTÜ Yayıncılık, Ankara 2011.

Sarısoy, İdris, *Araştırma-Geliştirme Faaliyetlerine Yönelik Teşvikler Karşılaştırmalı Bir Analiz*, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa 2012.

Sevüktekin, Mustafa ve Mehmet Nargeleçekenler, *Ekonometrik Zaman Serileri Analizi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara 2010.

Sharifzadeh, Mohammad, *Nanotechnology Sector Report*, Cronus Capital Markets, Manhattan 2006.

Stock, James H. ve Mark W. Watson, *Ekonometriye Giriş,* (Çev.: Bedriye Saraçoğlu), Efil Yayınevi, Ankara 2011.

Şam, Mesut, E. Öztürk Güven, T. Çırak, C. Bayram ve diğerleri, *Nanobülten 09*, Hacettepe Üniversitesi Nanoteknoloji ve Nanotıp Anabilim Dalı Yayınları, Ankara Ocak-2010.

Şam, Mesut, E. Öztürk Güven, T. Çırak, C. Bayram ve diğerleri, *Nanobülten 10*, Hacettepe Üniversitesi Nanoteknoloji ve Nanotıp Anabilim Dalı Yayınları, Ankara Nisan-2010.

Şentürk, Erdoğan, İ. Okur, S. Duman ve S. Akbulut, *Nanoteknolojiye Giriş*, Değişim Yayınları, İstanbul 2002.

TÜBİTAK, *Ulusal Bilim, Teknoloji ve Yenilik Stratejisi 2011-2016*, TÜBİTAK Yayınları, Ankara Aralık 2010.

Türko, R.Metin, *Finansal Yönetim*, Alfa Kitabevi, İstanbul 2002.

Unay, Cafer, *Makro Ekonomi*, Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı VİPAŞ A.Ş. Yayınları, Bursa 1999.

YASED Uluslararası Yatırımcılar Derneği, *Uluslararası Yatırımcıların Ar-Ge Yatırımlarını Türkiye'ye Çekmek İçin Gereksinimlerin Belirlenmesi*, YASED Yayınları, İstanbul 2013.

B. MAKALELER

Aselsan, "SSM Teknoloji Kazanım Yol Haritası Sözleşmeleri", *Aselsan Dergisi*, Yıl:25, Sayı:86, Ankara 2012, 10-12.

Bülbül, Serpil ve Ali Köse, "Türk Gıda Şirketlerinin Finansal Performansının Çok Amaçlı Karar Verme Yöntemleriyle Değerlendirilmesi", *10. Ekonometri ve İstatistik Sempozyumu*, Atatürk Üniversitesi, Erzurum 2009, 11-13.

Çıracı, Salim, "21.yy'da Yeni Bir Sanayi Devrimi: Nanoteknoloji", *Bilim ve Ütopya Dergisi*, No: 152, Ankara 2007, 3-11.

Demireli, Erhan, "TOPSIS Çok Kriterli Karar Verme Sistemi: Türkiye'deki Kamu Bankaları Üzerine Bir Uygulama", *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 1, Çanakkale 2010, 101-112.

Dumanoğlu, Sezayi ve Nuray Ergül, "İMKB'de İşlem Gören Teknoloji Şirketlerinin Mali Performans Ölçümü", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, No: 48, İstanbul 2010, 101-111.

Ekren, Nazım, "Bilgi ve Ekonomik Etkinlik", *Activeline Aylık Bankacılık ve Finans Dergisi*, Sayı: 6, İstanbul 2000, 1-3.

Grupta, Tarun, Ahalapitiya H. Jayatissa, "Recent Advances in Nanotechnology: Key Issues & Potential Problem Areas", *IEEE-NANO 2003, 2003 Third IEEE Conference* , Kalamazoo, USA 2003, 469-472.

Gürdilek, Raşit, "Umutla Kabusun Arasında Nanoteknoloji", *Bilim ve Teknik Dergisi*, Sayı:398, Ankara Ocak 2001, 40-44.

Köse, Ali ve Serpil Bülbül, "2008 Küresel Kriz Sürecinde Türk Bankacılık Sektörünün Finansal Performans Analizi", *Uluslararası Finans Sempozyumu*, İstanbul 2008, 267-268.

Kut, Dilek ve Cem Güneşoğlu, "Nanoteknoloji ve Tekstil Sektöründeki Uygulamaları", *Tekstil&Teknik Dergisi*, İstanbul 2005, 224-230.

TÜBİTAK, "Türkiye'de Nanoteknoloji", *Bilim ve Teknik Dergisi*, Aralık 2006 Sayısının Ücretsiz Eki, Ankara 2006, 1-4.

Özdoğan, Esen, Demir, A. ve Seventekin, N., "Nanoteknoloji ve Tekstil Uygulamaları", *Tekstil ve Konfeksiyon Dergisi*, İzmir 2006, 159-163.

Zerenler, Muammer, Türker, N. ve Şahin, E., "Küresel Teknoloji, Araştırma–Geliştirme (AR-GE) ve Yenilik İlişkisi", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 17, Konya 2007, 653 – 667.

Zor, İsrafil ve Suphi Aslanoğlu, "Kurumsal Yatırımcı Olarak Özel Emeklilik Fonları: Türkiye'de Oluşturulan Sisteme Yönelik Değerlendirme ve Geleceğe Yönelik Bir Tahmin", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, İstanbul 2005, 184-197.

C. İNTERNET KAYNAKLARI

Akademik Destek, *Eğilim Yüzdeleri Analizi*, Erişim tarihi: 11.06.2014,

akademikdestek.net/kutuphane/analiz/.../egilim_yuzdeleri_analizi.ppt

Akademimedya, *Kanser Tedavisinde Nano Teknoloji Dönemi,* Erişim tarihi: 06.12.2013, http://www.akademimedya.net/kanser-tedavisinde-nano-teknoloji-donemi-2.html

Akın Tekstil, *Misyon, Vizyon, Tarihçe*, Erişim tarihi: 05.03.2014, http://www.akintekstil.com.tr/hakkimizda.asp?islem=vizyon

Akın Tekstil, *Ürünler*, Erişim tarihi: 05.03.2014, http://www.akintekstil.com.tr/urunler.asp?islem2=katdetay&KatID=24&AnaKatID=24

Akkök, *Aksa Akrilik Kimya Sanayii A.Ş.*, Erişim tarihi: 09.03.2014, http://www.akkok.com.tr/Sektorler/Kimya/Pages/Aksa.aspx

AKSA*, Kurumsal, Tarihçe*, Erişim tarihi: 09.03.2014, http://www.aksa.com/trTR/Kurumsal/Sayfalar/Tarihce.aspx

Altınyıldız, Tarihçe, Erişim tarihi: 07.08.2014, http://www.altinyildiz.com.tr/

Anadolu Üniversitesi, *Nano Dünya*, Erişim tarihi: 25.11.2013 http://www.akillisinif.anadolu.edu.tr/dosyalar/pdf/20080219/33_157.pdf

Arçelik A.Ş., *Arçelik A.Ş. Hakkında*, Erişim tarihi: 12.02.2014, http://www.arcelikas.com/sayfa/10/ARCELIK_AS_HAKKINDA

Aselsan, *ASELSAN ile Bilkent Üniversitesi'nden Önemli İşbirliği*, Erişim tarihi: 11.08.2014, http://www.aselsan.com.tr/tr-tr/inovasyon/haberler/Sayfalar/aselsan-ile-bilkent-universitesinden-onemli-isbirligi.aspx

Atlas Halı, *Nano Halı*, Erişim tarihi: 11.08.2014, http://www.atlashali.com.tr/ hali_alirken.asp?sid=69

Aydınlarnalburiye, *Dyo Nano,* Erişim tarihi: 23.04.2014, http://aydinlarnalburiye.blogcu.com/dyo-nano/731797

Bahar, Emre, *Yatırım Kavramı, Yatırım Türleri ve Turizm Yatırımlarının Özellikleri*, Erişim tarihi: 07.04.2014, http://emrebahar.blogspot.com.tr/2012/05/yatirim-kavrami-yatirim-turleri-ve.html

Bayındır, Mehmet, *Nanoteknoloji Devrimi Geliyor*, Erişim tarihi: 28.11.2013, http://www.fen.bilkent.edu.tr/~mb/dokumanlar/NanoteknolojiDevrimiGeliyor_TED_Mesale.pdf

Bayraktar, Halil, *Nanoteknoloji*, Erişim tarihi:07.10.2013, http://www.yaklasansaat.com/dunyamiz/bilim_ve_teknoloji/nanoteknoloji.asp

Bigpara, *DYO'dan Nano Teknoloji Boya*, Erişim tarihi: 23.04.2014, http://www.bigpara.com/haber-detay/genel/dyodan-nano-teknoloji-boya/521707/?bprtme=7294074916&sTo=0

Bilgi Bankası, *OECD'ye Göre AR-GE Tanımı*, Erişim tarihi: 01.10.2013, http://www.turkticaret.net/girisimcimerkezi/oecdye_gore_arge_tanimi/274

Bilimveteknik, *Nanoteknoloji*, Erişim tarihi: 06.12.2013, http://www.bilimveteknik.com/node/187

Bireysel Yatırımcı, *Melek Yatırımcı Nedir*, Erişim tarihi: 08.04.2014, http://www.bireysel-yatirimci.com/melek-yatirimci-nedir/

Bozkaya, Yasemin, *Nanoteknoloji ve Uygulamaları*, Erişim tarihi: 27.11.2013, http://home.anadolu.edu.tr/~esuvaci/egitim/NANOTEKNOLOJIVEUYGULAMALARI.pdf

Bozkaya, Yasemin, *Nanoteknoloji, İleri Teknolojiler Araştırma Birimi (İTAB)*, Erişim tarihi: 27.11.2013, http://www.itab.anadolu.edu.tr/itab/pdf/nylp.pdf

Bursa-SMMM ODASI, *Ar-Ge Harcamalarının Önemi ve Türkiye'deki Durumu*, Erişim tarihi: 10.12.2013, **Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.**

Bytemagazin, *Nanoteknoloji Hayatımızı Nasıl Etkileyecek*, Erişim tarihi: 06.12.2013, http://www.bytemagazin.com/nano-teknoloji-hayatimizi-nasil-etkileyecek/

Çıracı, Salim, *Nanoteknoloji: Beklenen Sanayi Devrimi*, Erişim tarihi: 28.11.2013, http://bilgesam.org/tr/images/documents/Nanotakdim.pdf

Disturblog, *Nanoteknoloji ve Uygulama Alanları,* Erişim tarihi: 27.11.2013, http://www.disturblog.com/teknoloji/nano-teknoloji-ve-uygulama-alanlari.html

Doğu Marmara Kalkınma Ajansı (MARKA), *Nanoteknoloji Çalıştayı*, Erişim tarihi: 03.04.2014, http://www.marka.org.tr/haber/detay/1812/nanoteknoloji-%C3%A7alistayi%E2%80%A6

Dtajans, *Ar-Ge Kanunu kapsamındaki Teşvikler*, Erişim tarihi: 28.03.2014, http://www.dtajans.com/sectiginiz-il-icin-tesvikler/ar-ge-kanunu-kapsamindaki-tesvikler

Duygu Eren, *Nanoteknolojide Girişimcilik*, Erişim tarihi: 19.08.2014, http://www.sabah.com.tr/Ekonomi/2012/12/04/nanoteknolojide-girisimcilik

Dünya Bülteni, *"Nano Teknoloji" Savaşları Kapıda*, Erişim tarihi: 27.03.2014, http://www.dunyabulteni.net/index.php?aType=haber&ArticleID=22983

DYO, *Bir Bilene Sor!*, Erişim tarihi: 18.03.2014, http://www.birbilenesorun.com.tr/ teknik_bilgiler.html

DYO, *Dyo Boya'nın 87 Yıllık Tarihinden Satırbaşları*, Erişim tarihi: 23.04.2014, http://www.dyo.com.tr/dyo/yatirim.aspx?id=tarihce&dil=TR

Eğitim Ürünleri, *NNT Bor Power Nano Teknolojik Gbx Şanzıman, Dişli Yağ Katkısı,* Erişim tarihi: 03.04.2014, http://www.egitimurunleri.net/default.asp?sayfa=urun_detay&urun=3471

Ekodialog, *Kurumsal Yatırımcı Kimdir, Kurumsal Yatırımcılar Hakkında Bilgiler*, Erişim tarihi: 07.04.2014, http://www.ekodialog.com/Konular/kurumsal-yatirimci-kimdir.html

Ekonomi, Politika, Dünya, *Ar-Ge'yi yatırıma dönüştüren şirketlere 10 milyon lira destek*, Erişim tarihi: 03.04.2014, http://www.dunya.com/ar-geyi-yatirima-donusturen-sirketlere-10-milyon-lira-destek-207240h.htm

Emlakkulisi, *Van'a 20 milyon dolarlık bor yatırımı yapılacak!*, Erişim tarihi: 03.04.2014, http://emlakkulisi.com/vana-20-milyon-dolarlik-bor-yatirimi-yapilacak/190525

Erkut, Elif, *AR-GE'nin Tanımı, Önemi ve Gereklilikleri*, Erişim tarihi: 03.10.2013, http://www.iukmk.org/dokumanlar/ar-ge%E2%80%99nin-tanimi-onemi-ve-gereklilikleri-dokuman-478.html

Farmalife, *Nano teknoloji ürünler nedir?,* Erişim tarihi: 23.04.2014, http://farmalifegroups.blogspot.com.tr/2013/02/nano-teknoloji-urunler-nedir.html

Fikir, *Dünyada ve Türkiye'de Nanoteknoloji Yatırımları*, Erişim tarihi: 03.02.2014, https://www.fikir.net/nano-teknoloji/1668-dunya-da-ve-turkiye-de-nano-teknoloji-yatirimlari.html

Gemici, Zafer, *Ar-Ge Nedir? Nasıl Yapılmalıdır?*, Erişim tarihi: 03.10.2013, http://www.utb.org.tr/makaleler/arge-nedir-nasil-yapilmalidir.html

Güncel Borsa, Altınyıldız 2009'da %20 büyüme bekliyor (17 Ağustos 2009), Erişim tarihi: 11.08.2014, http://forum.guncelborsa.com/a-grubu-hisse-senetleri-f143/altin-altinyildiz-t69.html

Güney Marmara Kalkınma Ajansı, *Girişim ve Risk Sermayesi*, Erişim tarihi: 08.04.2014, http://www.gmka.org.tr/uploads/downloads/dosya/girisim_ve_risk_sermayesi_bilgi_notu.pdf

GYTE, *Nanoteknoloji Araştırma Merkezi*, Erişim tarihi: 17.04.2014, http://www.gyte.edu.tr/icerik/57/614/nanoteknoloji--arastirma-merkezi.aspx

GYTE, *Nanoteknoloji Araştırma Merkezi*, Erişim tarihi: 28.11.2013, http://www.gyte.edu.tr/ebulten/sayi2/nanoteknoloji.htm

Haberler, *Nano Halı Buluşu ile Yüzde 350 Büyüyen Atlas Halı*, Erişim tarihi: 27.03.2014, http://www.haberler.com/nano-hali-bulusu-ile-yuzde-350-buyuyen-atlas-hali-5813190-haberi/

Huzuristan, *Sileceksiz Cam*, Erişim tarihi: 03.04.2014, http://www.huzuristan.com/q-11396-Ilginc-Tasarimlar--Teknoloji-ve-Tasarim-Dersi--Resimler.html

Hürriyet, *PO'dan dizel yakıtta nanoteknoloji anlaşması*, Erişim tarihi: 25.03.2014, http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=4936034&tarih=2006-08-17

İstanbul Melek Yatırımcı Merkezi, *Melek Yatırımcı Kimdir?*, Erişim tarihi:08.04.2014, http://www.istanbulmym.com/sikca-sorulan-sorular

İstanbul Teknik Üniversitesi, *Yatırımlar*, Erişim tarihi: 11.02.2014, http://www.nsne.itu.edu.tr/?page_id=75

Karacabey, A. Argun ve Fazıl Gökgöz, *Korelasyon ve Tekli Regresyon Analizi-En Küçük Kareler Yöntemi*, Erişim tarihi: 11.06.2014, http://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/232/mod_resource/content/3/10-Korelasyon-Tekli%20Regresyon-OLS.pdf

Karsu Tekstil, *Karsu Hakkında*, Erişim tarihi: 25.03.2014, http://www.karsu.com.tr/pxp/tr/karsu-hakkinda.php

Karsu Tekstil, *Teknik İplikler*, Erişim tarihi: 25.03.2014, http://www.karsu.com.tr/pxp/tr/ueruenler/teknik-iplikler.php

Kimyaturk, *Tekstil Endüstrisinde Nanoteknoloji ve Avantajları*, Erişim tarihi: 27.03.2014, http://kimyaturk.net/index.php?topic=14419.0

Koç, *Türkiye'deki İlkler*, Erişim tarihi: 11.02.2014, http://www.koc.com.tr/tr-tr/hakkinda/tarihce/turkiyedeki-ilkler

Luther, Wolfgang, *International Strategy and Foresight Report on Nanoscience and Nanotechnology*, Erişim tarihi: 26.11.2013, http://pfmh.uvt.rnu.tn/455/2/International_Strategy_and_Foresight_Report_on_Nanoscience_and_Nanotechnology.pdf

Mavi Karanlık, *Nanoteknolojinin Zararları Nelerdir*, Erişim tarihi: 27.03.2014, http://www.msxlabs.org/forum/soru-cevap/243264-nano-teknolojinin-zararlari-nelerdir.html

Mengüç, Gamze Süpüren, Kanat, Z.E., Çay, A., Kırcı, T., Gülümser, T., Tarakçıoğlu, I., *Nano Lifler*, Erişim tarihi: 27.11.2013, http://tubitaktam.ege.edu.tr/ dosyalar/nano_lifler.pdf

Nanoteknolojinedir, *Dünya da ve Türkiye de Nano Teknoloji Yatırımları*, Erişim tarihi: 28.11.2013, http://nanoteknolojinedir.com/?Page=news&id=33&first=60&end=20

Nanoteknolojinedir, *Nanoteknoloji ve Uygulamaları*, Erişim tarihi: 29.11.2013, http://nanoteknolojinedir.com/upload/files/201303190540Nanoteknoloj-ve-uygulamalari.pdf

Nanoteknolojinedir, *Nanoteknoloji ve Uygulamaları*, Erişim tarihi: 07.10.2013, http://nanoteknolojinedir.com/upload/files/201303190540Nanoteknoloj-ve-uygulamalari.pdf

Nanoturk, *Dünyada Nanoteknoloji*, Erişim tarihi: 28.11.2013, http://www.nanoturk.com/Dunyada_NT.htm

Oecdilibrary, *OECD Science, Technology and R&D Statistics*, Erişim tarihi: 03.02.2014, http://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/data/oecd-science-technology-and-r-d-statistics_strd-data-en

Ornagik Makale, *Cırt Cırt Bant Kim İcat Etti*, Erişim tarihi: 26.03.2014, http://www.organikmakale.com/tarih-biyografi/cirt-cirt-bant-kim-icat-etti-velcro-bant/

Overblog, *Dünyada Nanoteknoloji*, Erişim tarihi:06.12.2013, http://nanotechnology.over-blog.com/pages/DUNYADA_NANOTEKNOLOJ-1428458.html

Overblog*, Dünyada Nanoteknoloji*, Erişim tarihi:28.11.2013, http://nanotechnology.over-blog.com/pages/DUNYADA_NANOTEKNOLOJ-1428458.html

Overblog, Türkiye'de Nanoteknoloji, Erişim tarihi: 17.04.2014, http://nanotechnology.over-blog.com/pages/TURKYEDE_NANOTEKNOLOJ-1428464.html

Özgül, Evrim, *Arçelik A.Ş. Ar-Ge Üniversite Sanayi İşbirliği Modelleri*, Erişim tarihi: 11.02.2014, http://www.sanayisurasi.gov.tr/pdfs/arcelik-a-s.pdf

Para & Borsa, *Aksa çözülemeyen formülün sırrını buldu dünya 9'uncusu oldu*, Erişim tarihi: 09.03.2014, http://www.paraborsa.net/i/aksa-cozulemeyen-formulun-sirrini-buldu-dunya-9%E2%80%99uncusu-oldu/

Petrol Ofisi, *Faaliyet Alanları*, Erişim tarihi: 25.03.2014, http://www.poas.com.tr/ made-ni_yaglar.aspx?madeniyag

Petrol Ofisi, *Farklılaştırılmış Ürünler İle İlgili Açıklama*, Erişim tarihi: 25.03.2014, http://www.poas.com.tr/news.aspx

Petrol Ofisi, *OMV Petrol Ofisi Hakkında*, Erişim tarihi: 25.03.2014, http://www.poas.com.tr/Default.aspx?pg=20

POAS, *Petrol Ofisi'nden yeni nesil Ford araçlara özel "maxima FM 5W-30"*, Erişim tarihi: 28.04.2014, http://www.poas.com.tr/pressroom.aspx?pr=13104&lng=tr

Resmi Gazete, *Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun (12 Mart 2008)*, Erişim tarihi: 01.10.2013, http://www.resmigazete.gov.tr/ eskiler/2008/03/20080312-2.htm

Royal Halı, *Hakkımızda*, Erişim tarihi: 11.08.2014, http://www.royalhali.com/tr/ hakkimizda.php

Sabancı Üniversitesi, Neden Sabancı Üniversitesi Nanoteknoloji YL Programı?, Erişim tarihi: 17.04.2014, http://nano.sabanciuniv.edu/tr/neden-sabanci-universitesi-nanoteknoloji-yl-programi

Sanayi Şurası, *Arçelik A.Ş. Ar-Ge Üniversite Sanayi İşbirliği Modelleri*, Erişim tarihi: 12.02.2014, http://www.sanayisurasi.gov.tr/pdfs/arcelik-a-s.pdf

Sosyal Medya, *Türkiye'deki Melek Yatırımcıların ve Risk Sermayedarlarının Listesi*, Erişim tarihi: 08.04.2014, http://sosyalmedya.co/turkiyedeki-melek-yatirimcilar-ve-risk-sermayedarlari/

SPK, *Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıkları*, Erişim tarihi: 07.04.2014, http://www.spk.gov.tr/indexcont.aspx?action=showpage&menuid=16&pid=5&submenuheader=-1

Tekstil Kütüphane, *Nanoteknolojiyle Değişim Başarıyı Getiriyor*, Erişim tarihi: 25.03.2014, http://tekstilkutuphane.blogspot.com.tr/2012/01/nanoteknolojiyle-degisim-basary.html

Tekstil Sayfası, *Nanoteknoloji ve Nanotekstiller*, Erişim tarihi: 23.04.2014, http://tekstilsayfasi.blogspot.com.tr/2012/11/nano-teknoloji-ve-nanotekstiller.html

TÜBİTAK, *AB Çerçeve Programları*, Erişim tarihi: 03.12.2013, http://www.fp7.org.tr/tubitak_content_files/279/ITU_Etkinligi/AB7.CP_Genel.pdf

TÜBİTAK, *Ar-Ge Harcamaları (2013 sabit fiyatlarıyla)*, Erişim tarihi: 10.02.2014, http://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/bty05_1.pdf

TÜBİTAK, *Ar-Ge Harcamalarının GSYİH'ye Oranı*, Erişim tarihi: 10.02.2014, http://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/bty01_1.pdf

TÜBİTAK, *KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı Uygulama Esasları (3 Mart 2007)*, Erişim tarihi: 01.10.2013, http://www.tubitak.gov.tr/tubitak_content_files/ mevzuat/esaslar/ESASLAR_II_4_eski.pdf

TÜBİTAK, *Ulusal Destek Programları*, Erişim tarihi: 28.03.2014, http://www.tubitak.gov.tr/tr/destekler/sanayi/ulusal-destek-programlari

TUBİTAK, *Ulusal Destekler ve AB Çerçeve Programları'nda KOBİ'ler,* Erişim tarihi: 03.04.2014,http://www.fp7.org.tr/tubitak_content_files/279/Teknopark_Bilgi_Gunleri/Bahadir_ulusaldesteklergazi.pdf

TÜİK, *Merkezi Yönetim Bütçesinden Ar-Ge Faaliyetleri İçin Ayrılan Ödenek ve Harcamalar ile Dolaylı Ar-Ge Destekleri*, Erişim tarihi: 04.04.2014, http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1082

TÜİK, *Sektöre ve Harcama Grubuna Göre Toplam Ar-Ge Harcaması*, Erişim tarihi: 04.04.2014, http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1082

TÜİK*, Sosyo-Ekonomik Hedeflere Göre Merkezi Yönetim Bütçesinden Ar-Ge Faaliyetleri İçin Ayrılan Ödenek ve Harcamalar,* Erişim tarihi: 04.04.2014, http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1082

TÜİK, *Yıllık Ar-Ge Yatırımları*, Erişim tarihi: 03.02.2014, http://tuikapp.tuik.gov.tr/ Gosterge/?locale=tr

Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası, *Türk Tekstil Sektörünün Geleceği Nanoteknolojide,* Erişim tarihi: 29.11.2013, http://www.tekstilisveren.org/ttsis//index.php?option=com_content&task=view&id=976&Itemid=1

Türk Kimya Endüstrisi Portalı, *Boya Sektörünün Öncüsü Teknolojide de Lider Oldu*, Erişim tarihi: 23.04.2014, https://groups.google.com/forum/#!msg/kimyaendustri/UZiGKIa2t-s/agtZYi8m2hQJ

UNAM, *Başarılar ve Fırsatlar*, Erişim tarihi: 06.12.2013, http://www.nano.org.tr/files/UNAM_BULTEN_2012.pdf

UTİB, *Ar-Ge Proje Pazarı'na Genel Bakış*, Erişim tarihi: 03.02.2014, http://www.uibargeprojepazari.com/Sayfa.aspx?id=3

Üreyen, Mustafa Erdem, *Nanoteknoloji ve Türk Tekstil ve Hazır Giyim Sektörleri*, Erişim tarihi: 27.11.2013, http://www.nano.bilkent.edu.tr/Basin/NanoTekstil.pdf

Vestel, *Hayallerin Ötesinde*, Erişim tarihi: 26.03.2014, http://www.vestelyatirimciiliskileri.com/_assets/pdf/faliyet/2006/VestelElektronik2006FR.pdf

Vestel, *Vestel Şirketler Grubu*, Erişim tarihi: 26.03.2014, http://www.vestel.com.tr/vestel-sirketler-grubu

Vikipedi, *Durbin Watson İstatistiği*, Erişim tarihi: 11.06.2014, http://tr.wikipedia.org/wiki/Durbin-Watson_istatisti%C4%9Fi

Vikipedi, *En Küçük Kareler Yöntemi*, Erişim tarihi: 11.06.2014, http://tr.wikipedia.org/wiki/En_k%C3%BC%C3%A7%C3%BCk_kareler_y%C3%B6ntemi

Vikipedi, *Ulusal Nanoteknoloji Araştırma Merkezi*, Erişim tarihi: 17.04.2014, http://tr.wikipedia.org/wiki/Ulusal_Nanoteknoloji_Ara%C5%9Ft%C4%B1rma_Merkezi

Yaşar, *Kurumsal, Tarihçe*, Erişim tarihi:18.03.2014, http://www.yasar.com.tr/ Kurumsal.aspx?CatID=3

Yeşil Ekonomi, *Arçelik Ar-Ge için 100 milyon avro kaynak sağladı*, Erişim tarihi: 12.02.2014, http://www.yesilekonomi.com/arcelik-ar-ge-icin-100-milyon-avro-kaynak-sagladi

YOİKK, *Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı Sistemi*, Erişim tarihi: 07.04.2014, http://www.yoikk.gov.tr/upload/komiteler/kobi/gsyo.pdf

Zerenler, Muammer, Türker, N. ve Şahin, E., *Küresel Teknoloji, Araştırma – Geliştirme (AR-GE) ve Yenilik İlişkisi*, Erişim tarihi: 03.10.2013, http://www.sosyalbil.selcuk.edu.tr/sos_mak/makaleler/Muammer%20ZERENLER%20-%20Necdet%20T%C3%9CRKER%20-%20Esen%20%C5%9EAH%C4%B0N/ZERENLER,%20MUAMMER%20VD.pdf

Zorlu, *1994'ten 2009'a Vestel'in Gelişimi*, Erişim tarihi: 26.03.2014, http://www.zorlu.com.tr/tr/GRUP/ves_gelisim.asp

Zorlu, *Ürün Segmentleri Bazında Gelişmeler*, Erişim tarihi: 26.03.2014, http://www.zorlu.com.tr/tr/GRUP/ves_urunsegment.asp

Zorlu, *Vestel'de AR-GE*, Erişim tarihi: 26.03.2014, http://www.zorlu.com.tr/tr/GRUP/ves_arge.asp

D. DİĞER KAYNAKLAR

Abad, Estefania ve diğerleri, *Nanodictionary*, Collegium Basilea, Basel 2005.

Akdoğan Eker, Ayşegül, *Nano Malzemeler*, Yıldız Teknik Üniversitesi Endüstriyel Malzeme Ders Notları, İstanbul 2008.

Akın Tekstil, *49. Yıl 2005 Faaliyet Raporu*, Akın Tekstil A.Ş. Yayınları, İstanbul 2006.

Aksa Haber, *Dünyanın Elyafı Aksa'dan!*, Aksa Akrilik Kimya Sanayii A.Ş. Kurumsal Yayını, Sayı: 1, Yalova 2013.

Ana Britanica, *Encyclopaedia Britannicai*, Inc., Cilt: 2, s. 240, Chicago 1990.

Aselsan, *2013 Yılı Faaliyet Raporu*, Aselsan Yayınları, Ankara 2014.

Çolakoğlu, Mehmet Ali, *Ar-Ge Faaliyetlerinin AB ve Türkiye'deki Durumu ve İlgili Teşvik Politikalarının Değerlendirilmesi,* TC Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Teşvik ve Uygulama Genel Müdürlüğü, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Ankara 2000.

DYO, *Mükemmellik Hedefinde Basamakları Hızla Tırmanıyor!*, Basın Bülteni, Bursa 13 Kasım 2013.

Evcimen, Tunç Tekin, Kocabey, M., Dicle, B., Sanlidilek, D., *Nanoteknoloji Arama Konferansı*, Bilkent Otel, Ankara Haziran 2007.

Feng, Ding H., *Nano-Technology,* Chinese American Forum, Vol.:19, No:3, China January 2004.

Karsu Tekstil, *2013 Yılı Faaliyet Raporu*, Karsu Tekstil San. ve Tic. A.Ş. Yayınları, Kayseri 2014.

OECD, *Frascati Kılavuzu: Araştırma ve Deneysel Geliştirme Taramaları İçin Önerilen Standart Uygulama*, (TÜBİTAK Desteğiyle Türkçeye Çevrilmiş Baskısı), Ankara 2002.

OECD, *OECD Bilim, Teknoloji ve Sanayi: 2007 Skor Tahtası*, OECD Yayınları, Fransa 2007.

Özgüz, Volkan, *Türkiye'de Nanoteknoloji Araştırma ve Geliştirme*, Nanoteknoloji Araştırma ve Uygulama Merkezi Sunumu, Sabancı Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2012.

Royal Halı, *2013 Yılı Faaliyet Raporu*, Royal Yayınları, İstanbul 2014.

TÜSİAD, *Uluslararası Rekabet Stratejileri: Nanoteknoloji ve Türkiye*, Türkiye Rekabet Stratejileri Dizisi-11, TÜSİAD Yayınları, İstanbul 2008.

UNAM, Annual Report 2013, Bilkent Üniversitesi Yayınları, Ankara 2013.

Vestel, *2013 Yılı Faaliyet Raporu*, Vestel Elektronik San. ve Tic. A.Ş. Yayınları, İstanbul 2014.

Willenberg, Willems and Van Der, *Roadmap Report on Nanoparticles*, NRM Nanoroadmap Project, Barselona 2005.

İNOVASYON YÖNETİMİNİN MARKA YÖNETİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Mobilya Sektörüne Yönelik bir Araştırma

Dr. Öğr. Üyesi Özlem IŞIK

Bu Çalışma Doktora Tezinden Üretilmiştir.

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-80-7

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Mayıs 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

KAYNAKÇA

AAKER, David, A. ; Managing Brand Equtiy, The Free Press, New York, 1991.

AAKER, David A.; Building Strong Brands, The Free Pres A Division Of Simon & Schuster Inc., New York: Free Pres, 1996.

AAKER, Jennifer; "Dimensions of Brand Personality", Journal of Marketing Research, Vol:34, 1997.

AB Sosyo-Ekonomik Araştırması; Kurumsal Yönetişim, Performans Baskıları ve Ürün İnovasyonu, 2005.

ADA, Nesrin; Örgütsel İletişim ve Yeni Bilgi Teknolojileri; Örgütsel İletişim Ağları, Ege Akademik Bakış Dergisi, Cilt:7, Sayı:2, İzmir, 2007.

AFUAH, Allan; Innovatıon Managament, Strategies, Implementation, and Profit, 2nd. Edition, New York, Oxford University Pres, 2003.

AKAT, Ömer; Uluslararası Pazarlama Karması ve Yönetimi, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa, 1998.

AKAT, İlter, BUDAK, Gönül, BUDAK, Gülay, İşletme Yönetimi, İzmir, 1999.

AKSOY, Müfit; Firma Düzeyinde Yenilikçilik (Yenilik) ve Bilgi Yönetimi, http://sistem.ie.metu.edu.tr/know_info4.htm, 03.05.2008.

AKTAN, Can, C.; Değişim ve Global Yeni Yönetim, Mess Yayınları, İstanbul, 1997.

AKTUĞLU, Işıl, Karpat; Marka Yönetimi Güçlü ve Başarılı Markalar İçin Temel İlkeler, İletişim Yayınları, İstabul, 2004.

AKTUĞLU, Işıl, Karpat; Pazarlama Stratejileri İçinde Marka Değeri ve Önemi, TMMOB, Marka Yönetimi Sempozyumu Bildiri Kitabı, Gaziantep, 2005.

ALTUN, Şafak; İnovasyonla Başarıyı Yakalayan Türkler, 2. Baskı, MediaCat Yayınları, 2008.

AMBLER, Tim, STYLES, Chris,; Brand Development Versus New Product Development, Journal Of Product And Brand Management, Vol: 6 Issue: 4, 1997.

AMBLER, Tim, BARWİSE, Patrick; "The Trouble with Brand Valuation", Journal Of Brand Management, Volume: 5, No:5, 1998.

AR, Aybeniz, Akdeniz; Marka Yaratmak ve Kalite İlişkisi, Pazarlama Dünyası Dergisi, Yıl:17, Sayı:2003/1, 2003.

AR, Aybeniz, Akdeniz; Marka ve Marka Strate jileri, Detay Yayınları, 3. Baskı, Ankara, 2004.

ARIKAN, C., AKSOY, Müfit, DURGUT, M., GÖKER, A.; Ulusal İnovasyon Sistemi Kavramsal Çerçeve, Türkiye İncelemesi ve Ülke Örnekleri, Yayın No: TÜSİAD-T/2003/10/362, İstanbul, 2003.

ARKÖSE, Onur; Yaratıcılığa ve Yeniliğe Yönlendirici Örgüt Yapısı, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yönetim ve Organizasyon Programı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2004.

ARNOLD, David; The Handbook Of Brand Management, International Management Series, Addison Wesley Publishing Company, USA, 1992.

ATİK, Hayriye; Yenilik ve Ulusal Rekabet Gücü, Detay Yayıncılık, Ankara, 2005.

ATLI, Mithat, S.; Marka Türleri Ve Korunması, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme A.B.D.,Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2001.

AVİGDOR, Nesim; İnovasyon Neden Vatanseverliktir?, www.teksatir.com.tr, 10.05.2010.

AYDIN, Fatih; Markalaşma Kararı İle Yurtdışı Pazarlara Açılım, İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi Yayınları, Ankara, 2005.

AYGEN Selin; İşletmelerde Yenilik Yönetimi Sürecinde Örgüt Yapılarında ve Hizmet Tasarımlarında Yaşanan Dönüşümler: Antalya İli Beş Yıldızlı Konaklama İşletmelerinde Ampirik Bir Araştırma ve Hizmet Tasarımı Önerisi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya, 2006.

AYTUĞ, Semra; Pazarlama Yönetimi, İlkem Ofset, İzmir, 1997.

BAKER, A., Kathryn; Innovation, Europen Journal of Innovation Management, Chapter 14, 2002.

BAKKALOĞLU, Burçin; Her Yönüyle Pazarlama İletişimi, MediCat Kitapları, Ankara, 2000.

BARKER, Alan; Yenilikçiliğin Simyası, Mess Yayınları, Çeviren: Ahmet Kardam,Yayın No: 391, İstanbul, 2001.

BARUTÇUGİL, İsmet, S.; Teknolojik Yenilik ve Araştırma – Geliştirme Yönetimi, Bursa Üniversitesi Basımevi, Bursa, 1981.

BARUTÇUGİL, İsmet S.; Üretim Sistemi ve Yönetim Teknikleri, Genişletilmiş 2.Baskı, Uludağ Üniversitesi Yayınları,Yayın No:3-054-0163, Bursa, 1988.

BEDÜK, Aykut; Marka İmajı ve İhracata Etkileri, İstanbul, 2003.

BENNED, Peter D.; Marketing, McGraw Hill Inc., 1988.

BERBER, Aykut; Stratejik İnovasyon Yönetimi, www.aykutberber.com, 12.05.2008.

BEUGELSDİJK, Sjoerd, KOEN, I.Carla, NOORDERHAVEN, Niels; Organizational Culture and Relationship Skills, Organization Studies, Volume: 27, No: 6, 2006.

BHOT, Bhaskar, BOWENDER, B; Creativity and Innovation Management, Volume: 10, No:1, March, 2001.

BİRCAN, İsmail; Kamu Kesiminde Stratejik Yönetim ve Vizyon Planlama Dergisi, DPT'nin Kuruluşunun 42. Yılı Özel Sayısı, 2002.

BLOCH, C.; Assessing Recent Developments in Innovation Measurement: The Third Edition of The Oslo Manual, Science and Public Policy, Volume: 34, No: 1, 2007.

BORÇA, Güven; Bu Topraklardan Bir Dünya Markası Çıkar Mı? Marka Olmanın ABC'si, MediaCat Kitapları, İstanbul, 2003.

BOSSİNK, B.,A., Gert ; The Strategic Function Of Quality İn The Management Of İnnovation, Total Quality Management, Volume: 13, No: 2, 2002.

BOZER, Ali; Ticaret Hukuku Bilgisi, Ankara, 1981.

BUDAK, Gönül; Yenilikçi Yönetim Yaratıcı Birey, Sistem Yayıncılık No:177, İstanbul, 1998.

BUDAK, Gönül, BUDAK, Gülay; İşletme Yönetimi, Barış Yayınları, Fakülteler Kitabevi, İzmir, 2004.

CANNARELLA, Carmelo, PİCCİONİ, Valeria; "Innovation Transfer and Rural SMEs", Journal of Central European Agriculture (online), Volume: 4, No:4, 2003. http://www.georgikon.hu/jcea/issues/jcea4-4/pdf/jcea44-12.pdf, Erişim tarihi: 16.09.2008.

CAMPBELL, Margaret C.; Building Brand Equityd, InternationalJournal of Medical Marketing, No: 3, Volume: 2, 2002.

CAMPBELL, Andrew, LUCHS, Kathkeen S.; Temel Yetenek Tabanlı Strateji: Rekabet Avantajının İncelenmesi (Çev. Ezgi SUNGUR), Epsilon Yayınları, İstanbul, 2002.

CAPİTAL DERGİSİ; Marka 2003 Kitapçığı Eki, İstanbul, 2003.

CEMALCILAR, İlhan; Pazarlama-Kavramlar, Kararlar, Beta Yayınları, İstanbul, 1999.

CORMICAN, Kathryn, O'SULLĠVAN David; Auditing Best Practice for Effective Product Innovation Management, Technovation, 2004.

CRAVENS, David W. , PİERCY, Nigel F.; Strategic Marketing, McGraw Hill, New York, 2003.

ÇABUK, Serap, GÜNEŞ, Nuriye; "Satış Tutundurma Yöntemlerinin Tüketici Satın Alma Davranışı Üzerindeki Etkisiyle İlgili Bir Araştırma", Pazarlama Dünyası, Dünya Yayınları, Yıl: 14, Sayı: 81, 2000.

ÇAKMAK, Ali, Ç.; Firmaların Pazara Açılma Sürecinde Markanın Etkinliği ve Örnek Bir Uygulama, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme A.B.D., Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş, 2004.

ÇAKMAKÇI, Mete; Sanayinin İnovasyon Konusunda Gelişmesi Hedef Değil İhtiyaçtır, İso Sanayi, İstanbul Sanayi Odası Dergisi, Sayı: 258, İstanbul, 2010.

ÇALIPINAR, Hatice, BAÇ, Uğur; "Kobi'lerde İnovasyon Yapmayı Faktörler ve Bir Alan Araştırması, Ege Akademik Bakış, İzmir, 2007.

ÇİFÇİ, Sertaç, COP, Ruziye; Marka ve Marka Yönetimi Kavramları: Üniversite Öğrencilerinin Kot Pantolon Marka Tercihlerine Yönelik Bir Araştırma Finans Politik &Ekonomik Yorumlar, Cilt: 44 Sayı:512, 2007.

DEMİREL, Yavuz, SEÇKİN, Zeliha; Bilgi ve Bilgi Paylaşımının Yenilikçilik Üzerine Etkileri, Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 17, Sayı 1, 2008

DENTON, Keith; Gaining Competitiveness Through Innovation, European Journal Of Innovation Management, Volume: 2, 1999.

DERELİ, Türkay, BAYKASOĞLU, Adil; Toplam Marka Yönetimi, Hayat Yayınları, İstanbul, 2007.

D.P.T; Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013), Ağaç Ürünleri ve Mobilya Özel İhtisas Komisyon Raporu, Ankara, 2007.

DOBNİ, C.Broke; Measuring Innovation Culture in Organizations The Development of a Generalized Innovation Culture Construct Using Exploratory Factor Analysis, European Journal of Innovation Management, Volume: 11, No:4, 2008.

DOBNİ, C.Broke; Achieving Synergy Between Strategy and İnnovation: The Key to Value Creation, Internationel Journal of Business Science And Applied Management, Volume 5, Issue 1, 2010.

DOYLE, Peter, BRİDGEWATER, Susan; Innovation in Marketing, The Chartered Institute of Marketing, First Published, 1998.

DOYLE, Peter; Marketing Management and Strategy, 3.Ed., Preatice Hall, Europe 1998.

DOYLE, Peter; Marketing Management and Strategy, Third Edition, Harlow: Financial Times, Prentice Hall, 2002.

DONAHUE, Timoty; Strategic Management, http://www.strategic-planning-marketing.com/management/management.html, 27.09.2006.

DREJER, Anders; Situations for Innovation Management: Towards a Contingency Model, European Journal of Innovation Management, Vol: 5, No: 1, 2002.

DRUCKER, Peter F.; Yenilikçilik ve Girişimcilik, Practice and Principles, Collins, 1993.

DRUCKER, Peter F.; Yeni Gerçekler, Çeviren: Birtane Karnakçı, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara,1994.

DRUCKER, Peter F.; 21.Yüzyıl İçin Yönetim Tartışmaları, Çeviren; İrfan Bahçıvangil-Gülenay Gorbon, Epsilon Yayınevi, İstanbul, 1999.

DRUCKER, Peter F.; The Essential Drucker, HarperCollins Publishers, Inc., New York, 2001.

DRUCKER, Peter F.; Yenilikçilik İçerisinde Yenilikçilik Disiplini, Çeviren: Ahmet Kardam, MESS Yayınları, İstanbul, 2003.

DURNA, Ufuk; Yenilik Yönetimi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2002.

ECEVİT, Zümrüt, İŞÇİ, Öznur; Balanced Scorecard ile Stratejik Yönetim, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, İstanbul, 2007.

ECEVİT, Zümrüt, PALAMUTÇUOĞLU, Türker; Markatek Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Gaziantep, 2007.

ELÇİ, Şirin; İnovasyon: Kalkınmanın ve Rekabetin Anahtarı, Nova Yayınları, Ankara 2006.

ELÇİ, Şirin; İnovasyonda Başarı, http://www.focusinnovation.net/Innovation.aspx, 09.09.2007.

ELÇİ, Şirin, Karataylı, İhsan, Karaata, Selçuk; Bölgesel İnovasyon Merkezleri: Türkiye İçin Bir Model Önerisi, Tüsiad-T/2008-12/477, Ankara, 2008.

ERDİL, Sabri; Hedef Pazarlarda Konumlandırma Stratejilerinin Belirlenmesi ve Tüketici Algısının Değerlendirilmesinde Yaşanan Sorunlar, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(21), 2004.

EREN, Erol; İşletmelerde Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası, Der Yayınları, İstanbul, 1997.

EREN, Erol; Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası, Beta Yayınları, No:944, İstanbul, 2000.

ERTUĞRUL, İrfan; İmalat Sanayinde AR-GE Stratejisi ve Denizli Sanayinde AR-GE Çalışmalarına İlişkin Bir Araştırma, Akdeniz Üniversitesi İİBF Dergisi, Sayı 7, 2004.

FIRLAR, F.,Belma; Günümüzde Marka ve Konumunun Belirlenmesi, Pazarlama Dünyası, Yıl: 14, Sayı:3, 2000.

FREEMAN, Chris, SOETE, Luc; The Economies of Industrial Innovation, 3. Baskı, Londra, 1997.

FREEMAN, Chris, SOETE, Luc; Yenilik İktisadı, TÜBİTAK Yayınları, Akademik Dizi 2, Çeviren Ergun Türkcan, Ankara, 2003

GEROSKİ, Paul; "Thinking Creatively About Your Market: Crisps, Perfume And Business Strategy?" Business Strategy Review, Volume: 9, No: 2, 1998.

GIDDENS, Nancy; Brand Loyalty Ag Decision Maker, Lowa State University Extensions, 2002.

GOVİNDARAJAN, Viyaj, TRİMBLE Chris; "Strategic Innovation and the Science of Learning." MIT Sloan Management Review, Volume: 45, No:2, 2004.

GÖKÇE, Orhan; İletişim Bilimi-İnsan İlişkilerinin Anatomisi, Siyasal Kitapevi, Ankara, 2006.

GÜLÇUBUK, Ali; Üretim ve Hizmet Süreçlerinin Yönetimi, Editör: Erkan Bayraktar, Çağlayan Kitabevi, İstanbul, 2007.

GÜLEÇ, Hüseyin Başol; İşletmelerde Yenilik ve Malatya'da Tekstil Sektöründe Uygulaması, http://www.ceterisparibus.net/arsiv.htm, 05.05.2007.

GÜLEŞ, Hasan K., BÜLBÜL, Hasan; İşletmelerde Proaktif Bir Strateji Olarak Yenilikçilik: 500 Büyük Sanayi İşletmesi Üzerine Bir Uygulama, Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, Cilt:4, Sayı:1, 2003.

GÜLEŞ, Hasan K., BÜLBÜL, Hasan; Yenilikçilik: İşletmelerin Stratejik Rekabet Aracı, Nobel Yayın Dağıtım, , 2004.

GÜLEŞ, Hasan K., BÜLBÜL, Hasan; Toplam Kalite Yönetiminin İşletmelerde Yenilik Çalışmalarına Katkıları, Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt:6, Sayı:1, Ankara, 2004.

GÜNERİ, F.B.; Tüketicilerin Marka Tercihine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesinde Reklamın Rolü, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitisü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir, 1996.

GÜNEŞ, Evrim D., İnovasyon Yönetimi; Yeni Ürün Geliştirme Süreçlerine Giriş, www.TurkCADCAM.net, 08.02.2007.

HANVANİCH, Sangphet; Enhancing Marketing Innovation Through Marketing Knowledge Transfer: An Investigation of Strategic Alliance, Dissertation, Michigan State University, 2002.

HARBORNE, Paul, JOHNE, Axel; Creating A Project Climate for Succesful Product Innovation, European Journal of Innovation Management, Vol: 6, No: 2, 2003.

HENDERSON, Rebeca, M., CLARK, Kim, B.; Architectural Innovation: The Reconfiguration of Existing Product Technologies and the Failure of Established Firms. Administrative Science Quarterly, 1990.

HENDERSON, Rebeca, M., CLARK, Kim, B.; Architectural Innovation: The Reconfiguration of Existing Product Technologies and the Failure of Established Firms. In Managing Strategic Innovation and Change, 2004.

HENRİKSEN, Shila, SKOU, Philip; Marketing Innovation Scientific Marketing, Journal f Medical Marketing, Vol: 5, No:1, 2005.

HUNGER, David, J, WHEELEN, Thomas, L.; Essentials of Strategic Management, Upper Saddle River, NJ, 2007.

HURST, David K.; Kriz ve Yenilenme, Çeviren: Ela Gürdemir, Alfa Yayınları, İstanbul, 2000.

ISE, Masafumi; Entrepneural Innovation:Beyond Schumpeter,Creativity and Innovation Management, 1995.

ILICALI, Gonca; Tüketici-Marka İlişkileri, 10.Tüketici Konseyi Sunumu, Ankara, 2006.

İRAZ, Rıfat; Yaratıcılık ve Yenilik Bağlamında Girişimcilik ve KOBİ'ler, Çizgi Kitabevi, Konya, 2005.

IRELAND, R.,Duane, HİTT, M.A., SİRMON, D.G.; A Model of Strategic Entrepreneurship: The Construct and its Dimension, Journal of Management, Vol:29, 2003.

İSLAMOĞLU, Ahmet Hamdi; Pazarlama Yönetimi (Stratejik ve Global Yaklaşım), Beta Basım Yayım, 1. Baskı, İstanbul, 1999.

İSLAMOĞLU Ahmet Hamdi; Pazarlama Yönetimi, Beta Basım Yayınevi, İstanbul, 2000.

İSLAMOĞLU, Ahmet Hamdi; Tüketici Davranışları, Beta Basım Yayım, İstanbul, 2003.

İSTANBUL TİCARET ODASI; Sorularla Türk Markalar Hukuku, İTO Yayınları, İstanbul, 1996.

İŞGÖR, Tülay; Patent Marka ve Endüstriyel Tasarım, Yeni İpek Yolu Dergisi, Konya Ticaret Odası Yayınları, Yıl:14, Sayı:161, 2001.

JASKYTE, Kristina, DRESSLER, W.William; Organizational Culture and Innovation in Nonprofit Human Service Organizations, Administration in Social Work, Cilt: 29, Sayı: 2, 2005.

JOHNSTON, Robert, E. , BATE, J. Douglas; The Power Of Strategy İnnovation, New York, 2003.

JOLLY, Adam; From Idea to Profit: How to Market Innovative Products and Services, Kogan Page, London, 2005.

KANZLER, Ford; Technologies Doesn't Differantiate, Positioning Does, Electronic News, Volume: 44, Issue: 2220, 1998.

KAPFERER, Jean Noel; Strategic Brand Management – New Approaches toCreating ane Evaluating Brand Equıty, The Free Press, New York, 1992.

KARALAR, Rıdvan; Genel İşletme, Anadolu Üniversitesi Yayınları, 6. Baskı, Eskişehir, 2006.

KARALAR, Rıdvan, VELİOĞLU, Nurtanış M.; Tüketici Davranışları, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2006.

KARALAR, Rıdvan, BARIŞ, Gülfidan, VELİOĞLU, Meltem; Tüketici Davranışı, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2006.

KARPAT, Işıl; Marka Yönetimi ve Reklam İlişkisi, 1. Ulusal İletişim Sempozyumu Bildirileri, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi, İletişim Dergisi Yayınları, Ed. Süleyman İrfan, Ankara, 2000.

KARPAT, Işıl; Marka Yönetimi Süreci ve Tanıtımın Rolü, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler Anabilim Dalı, Doktora Tezi, İzmir, 2000.

KELLER, Kevin L.; Strategic Brand Management Buiding, Measuring and Managing Brand Equity, Prantice Hall, 2003.

KIRIM, Arman (a); İş Modeli İnnovasyonu, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2006.

KIRIM, Arman(b); Süreç İnnovasyonu, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2006.

KIRIM, Arman; Arman Kırım'dan İnnovasyon Dersleri, Om Yayıncılık, İstanbul, 2008.

KNAPP, Duanne E.; Marka Aklı, Kapital Medya Hizmetleri, Ankara, 2000.

KOBERG, Chrıstıne, S., DAWN, Detienne R., KURT, A. Heppard; An Empirical Test of Environmental, Organizational and Process Factors Affecting Incremental and Radical Innovation, Journal of High Technology Management Research, Vol: 14, Issue: 1, 2003.

KORKMAZ, Nuray; Sorularla Yenilikçilik (İnovasyon), İTO Yayın No: 27, İstanbul, 2004.

KOTLER, Philip, ARMSTRONG, Gary, SAUNDERS, John, WONG, Veronica; Princibles Of Marketing, Second Europan Edition, , Prentice Hall Europe, 1999.

KOTLER, Philip; Pazarlama Yönetimi, Beta Yayınları, İstanbul, 2000.

KOTLER, Philip; Kotler ve Pazarlama, Sistem Yayıncılık, İstanbul: 3.Basım, 2003.

KOTLER, Philip, ARMSTRONG, Gary; Princibles Of Marketing, Pearson Education, Upper Saddle River, Tenth Edition, Prentice Hall, 2004.

KOTLER, Philip; A' dan Z' ye Pazarlama, Çeviren: Aslı Kalem Bakkal, MediaCat Yayınları, İstanbul, 2005.

KUCZMARSKI, Thomas D.; Inovasyon-Rekabet Çağı İçin Liderlik Stratejileri, McGraw Hill, 1996.

KUCZMARSKİ, Thomas, MİDDLEBROOKS, Arthur, SWADDLİNG, Jeffrey; Innovating the Corporation: Creating Value for Customers and Shareholders, NTC/Contemporary Publishing Group, Business Books, 2000.

KUTAL, Gülten, BÜYÜKUSLU, Ali Rıza; Endüstri İlişkileri Boyutunda Çokuluslu Şirketler ve İnsan Kaynağı Yönetimi Teori ve Uygulama, Der Yayınları, İstanbul, 1996.

LAMBIN, Jean,J.; Market Driven Management, MacMıllan Business, Hampshire, 2001.

LİANG, Liting, JAMES, Andrew; The Low-Cost Carrier Model İn China: The Adoption Of A Strategic İnnovation, Technology Analysis & Strategic Management, Volume: 21, No:1, January, 2009.

MAKRİDAKİS, Spyros; Ya Yaratıcı olun Ya da Olduğunuz Yerde Sayın, Executive Excellence, No: 10, 1998.

MARCONI, Joe; Brand Marketing Book, NTC Business Books, 2000.

MARKİDES, Constantinos; All the right moves - A guide to crafting breakthrough strategy, London, Harvard Business School Pres, 2000.

MARTİNS E.C., TERBLANCHE F.; Building Organizational Culture That Stimulates Creativity and Innovation, European Journal of Innovation Management, Volume:6, No:1, 2003.

MCCHARTY, Jeromy, C.; Basic Marketing– A Managerial Approach, Homewood IL., Boston,1990.

MEENAGHAN, Tony; The Role of Advertising in Brand Image Development, Journal of Product and Brand Management, Vol: 4, No: 4, 1995.

MOBSAD; Mobilya Sanayi İşadamları Derneği, 2008 Yılı Mobilya Sektör Raporu, İstanbul, 2009.

MOSDER; 2008 Yılı Mobilya Sektör Raporu, İstanbul, 2008.

MUCUK, İsmet; Modern İşletmecilik, Der Yayınları, 1993.

MUCUK, İsmet; Pazarlama İlkeleri, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 1999.

MUCUK, İsmet; Pazarlama İlkeleri, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 2004.

MUMFORD, Mıchael, D., LİCUANAN, Brian; Leading for Innovation: Conclusions, Issues, and Directions, The Leadership Quarterly, Vol: 15, 2004.

MUTLU, Esin Can; Uluslararası İşletmecilik, Beta Yayın Dağıtım, İstanbul, 1999.

ODABAŞI, Yavuz; Tüketici Davranışı ve Pazarlama Stratejisi, Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları, No: 2, Eskişehir, 1996.

ODABAŞI, Yavuz, OYMAN, Mine; Marka Yönetimi ve Marka Yerleştirme, Kapital Medya Hizmetleri, İstanbul, 2005.

ODEN, H.William; Managing Corporate Culture, Innovation and Intrapreneurship, Westport, Conn., Quorum Books,USA, 1997.

OECD ve Eurostat; Oslo Kılavuzu Yenilik Verilerinin Toplanması ve Yorumlanması İçin İlkeler, 3. Baskı, 2006.

OLIVER, Richard L.; Whence Consumer Loyalty, Journal of Marketing, Special Issue, Volume: 63, 1999.

ORTA ANADOLU İHRACATÇI BİRLİKLERİ; O.A.İ.B. Mobilya Sektörü Değerlendirme Raporu, Ankara, 2008.

Oslo El Kitabı-OECD, 1995.

ÖRER, Lale; Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'nin Kurumsal İmajının Öğrenciler Açısından Ölçülmesi Üzerine Bir Alan Çalışması, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş, 2006.

ÖZDİL, Tuncer, YILMAZ, İlham, YILMAZ, Cengiz; Seçilmiş Ürünlerde Tüketici Tercihlerini Etkileyen Faktörler, K.M.Ü. İ.İ.B.F. Dergisi, Aralık 2005.

ÖZEL, Çağlar; Marka Lisansı Sözleşmesi, Seçkin Yayınları, Ankara, 2002.

ÖZGÜLER, Verda, Canbey; Yeni Ekonomi Anlayışı Kapsamında Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkeler: Türkiye Örneği, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2003.

ÖZGÜR, Gaye; Marka Yönetimi, Marka Bağlılığının Tüketici Üzerine Etkisi ve Konaklama Sektörüne Yönelik Bir Uygulama. Antalya Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2002.

ÖZKALP, Enver; Davranış Bilimlerine Giriş, Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir, 1998.

ÖZKENT, Bora; İnnovasyon Savaşçısı Olmak, Fed Training, İstanbul, 2005.

PALMER, Derrick, KAPLAN, Soren; A Framework For Strateegic Innovvation Blending Strategy And Creative Exploration to Discover Future Business Opportunities, Managing Principals, InnovationPoint LLC, www.innovation-point.com, 2007.

PANNE, Gebren, BEERS Ceers, KLEINKNECHT Alfred; Success and Faılure of Innovatıon, Internatıonal Journal of Innovatıon Management, Volume 7, Number 3, 2003.

PAPİNNİEMİ, Jorma; Creating a Model of Process Innovation for Reengineering of Business and Manufacturing, International Journal of Production Economics, Vol: 60-61, 1999.

PELTEKOĞLU, Filiz; Halkla İlişkiler Nedir?, Beta Yayınları, İstanbul,1998.

PERRY, Alycia, WİSNOM, David; Marka'nın DNA'sı - Eşsiz ve Dayanıklı Markalar Yaratmanın Kuralları, Çeviren: Zeynep Yılmaz, MediaCat Yayınları, 1.Basım, İstanbul, 2004.

PERVAIZ, Ahmed, K.; Culture and Climate for Innovation, European Journal of Innovation Management, Vol: 1, No: 1, 1998.

PİRA, Aylin, KOCABAŞ Füsun, YENİÇERİ Mine; Küresel Pazarda Marka Yönetimi ve Halkla İlişkiler, Dönence Yayınları, İstanbul, 2005.

PORTER, Michael E.; The Competitive Advantage of Nations, MacMillan Pres, London, 1998.

PORTER, Michael; Rekabet Stratejisi, Çeviren: Gülen Ulubilgen, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2000.

PRESSCOTT, Mary B., SLYKE Craig Van; Understanding The Internet As An Innovation, Industrial Management Data Systems, Volume: 97, No: 3, 1997.

PRICE, Robert, W.; Roadmap to Entrepreneurial Success: Powerful Strategies for Building a High-Profit Business, Amacom Publis, USA, 2004.

PRIDE, William M., FERRELL,O.C.; Marketing, Houghton Mifflin Company,Library Edition, New York, 2000.

PRINGLE, Hamish, THOMPSON, Marjorıe; Marka Ruhu, Çeviren: Zeynep Yelçe, Canan Feyyat, Scala Yayıncılık, İstanbul, 2000.

REİCHSTEİN, Toke, SALTER, Ammon; Investigating The Sources Of Process İnnovation Among UK Manufacturing Firms, Ind Corp Change, Vol:15, 2006.

RIO, A.B., VAZQUEZ, R., V. IGLESIAS; The Effects of Brand Associations on Consumer Response, Journal of Consumer Marketing, Volume:18, No: 5, 2001.

ROGERS, Everett, M.; Diffusion of Innovations, The Free Pess, 4th Edition, New York, 1995.

RUST, Roland T., LEMON, Katherine N., NARAYANDAS, Das; Customer Equity Management, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2004.

SADLER, Philip; Strategic Management, Kogan Page Limited, USA, 1993.

SANAYİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ; Türkiye Mobilya Sanayi Mobilya Sektör Raporu, 2010.

SAUDER, William E.; Managing New Innovations, School of Engineering University of Pittsburgh, New York, 1987.

SARIHAN, Halime, İnceler, Rekabette Başarının Yolu Teknoloji Yönetimi. Desnet Yayınları, İstanbul, 1998.

SCHULTZ, Don; Capital, Aylık Ekonomi Dergisi, Nisan 2003.

SERMAYE PİYASASI BAŞKANLIĞI; Patent, Marka ve Diğer Sınai Mülkiyet Haklarının Korunması ile İlgili Hukuki ve İdari Altyapı Gerekleri, İstanbul, 1998.

SHETH, Jagdish N., MİTTAL, Banwari, NEWMAN, Bruce I.; Consumer Behavior And Beyond, The Dryden Press, Tokyo, 1999.

SHYU, J.;A Cross-national Comparative Analysis of Innovation Policy in the Integrated Circuit Industry, National Chiao-Tung University, 2001.

SLOTEGRAAF, Rebecca J., PAUWELS, Koen; The Impact of Brand Equity and Innovation on the Long-Term Effectiveness of Promotions, Journal of Marketing Research, Vol. XLV, June, 2008.

SNİUKAS, Marc; Reshaping Strategy The Content, Process, and Context of Strategic Innovation, www.sniukas.com, 2007.

SOMAKLAR, Özpınar, Fulya; İşletmelerde Marka Yönetimi Süreci ve Bir Uygulama, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Uluslararası İşletmecilik Programı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2006.

STERNBERG, Rolf, ARNDT, Olaf; The Firm or the Region: What determines the Innovation Behavior of European Firms? Economic Geography,77- 4, 2001.

STYLES, Chris, AMBLER, Tim; Brand Management, Financial Times Handbook Of Management, Pitman, London, 1995.

ŞAHİN, Ahmet; "Tüketicinin Korunmasının Önemi", Standart Dergisi, Sayı 427, 1997.

ŞEHİRALİ, Hayal,F.; Patent Hakkının Korunması, Turan Kitabevi Yayınları, Ankara, 1998.

TAKE, Relchstein, AMMAN, Salter; Investigating The Sources Of Process Innovation Among UK Manufacturıng Firms Industrial And Corporate Change, 2006.

TANYERİ, Mustafa, FIRAT, Aytekin; Rekabet Değişkeni Olarak Dış Kaynak Kullanımı, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 7, Sayı 3,İzmir, 2005.

TAŞKIN, Harun, ADALI, Mehmet Rıza, Teknolojik Zeka ve Rekabet Stratejileri, Değişim Yayınları, İstanbul, 2004.

TAŞKIRAN, Necati; Yaratıcılık ve Yenilik Yönetimi, 2004.

TAYLAN, Esin; Marka Hakkının Kullanımıyla İthalatın Önlenmesi, Seçkin Yayınları, Ankara, 2001.

TEK, Ömer, B.; Pazarlama İlkeleri: Global yönetimsel Yaklaşım, Türkiye Uygulamaları, Geliştirilmiş 7. Baskı, İzmir, 1997.

TEK, Ömer, B.; Bütünleşik Pazarlama İletişiminde ve Markaların Yerleşiminde Maskotların Rolü Ve Önemi, Pazarlama Dünyası, Yıl:18, Sayı: 4, 2004.

TEK, Ömer, B., ÖZGÜL, Engin; Modern Pazarlama İlkeleri, Birleşik Matbaacılık, İzmir, 2005.

TEKİN, Mahmut, GÜLEŞ, Hasan K., ÖĞÜT, Adem; Teknoloji Yönetimi, Nobel Yayın, Ankara, 2003.

TEKİN Mahmut, ÖMÜRBEK Nuri; Küresel Rekabet Ortamında Teknolojik İşbirliği ve Otomotiv Sektörü Uygulamaları, ISBN 975-591-490-4,Günay Ofset, Ankara, 2004.

THOMPSON, Arthur, STRİCKLAND A.J.; Strategic Management, McGraw Hill Companies, Twelfth Edition, Thompson, Strickland, New York, 2001.

TUSHMAN, Michael, L.,Nadler, David; Organizing for Innovation, California Management Rewiev, Vol.28, No:3,1986.

THUSMAN, Michael, L., MURMANN, J.P.; Dominant Designs, Technologicy Cycles and Organizational Outcomes. Research in Organizational Behavior, New York, 1998.

Ticaret Bakanlığı; Mobilya Sektör Raporu, 2020.

TİMMERMAN, John; A Systematic Approach for Making Innovation a Core Competence, The Journal for Quality & Participation, January,Volume: 31, Issue: 4, 2009.

TOKOL, Tuncer; İşletmelerde Ürün Yenilikleri, www.ceterisparibus.net, 04.06.2008.

TROTT, Paul; Innovation Management and New Product Development, Prentice Hall, London, 2002.

TUNÇER, Meltem; Tüketici Tercihlerinde Marka Kullanım Etkileri ve Marka Oluşturulması Süreci, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Pazarlama Programı, Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, İzmir, 2004.

TÜRK TİCARET KANUNU; 556 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin İlgili Maddeleri

TÜSİAD RAPORU; Ulusal İnovasyon Sitemi, Kavramsal Çerçeve, Türkiye İncelemesi ve Ülke Örnekleri, İstanbul, 2003.

TÜZMEN, Kürşat; Kürşad Tüzmen'in 17 Ekim 2006 Tarihli İnovasyon Konferansı Açılış Konuşması, 2006.

Ulusal İnovasyon Sistemi, Tüsiad Yayın No: 2003/10/362, İstanbul, 2003.

URBAN, G.L., HAUSER, John; Design and Marketing of New Products, Second Edition, Englewood Cliffs, N.J. : Prentice Hall, 1993.

USLU, Aypar, ERDEM, Şakir, TEMELLİ, Ayşegül; İşletmelerin Tüketici Odaklı Marka Stratejisi, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, 2006.

UZKURT, Cevahir; Yenilik Yönetimi ve Yenilikçi Örgüt Kültürü, Beta Yayınları, 1.Baskı, İstanbul, 2008.

UZKURT, Cevahir; İnovasyon Yönetimi: İnovasyon Nedir, Nasıl Yapılır ve Nasıl Pazarlanır?, Asobilgi, Ankara Sanayi Odası Yayını, Ankara, 2010.

UZTUĞ, Ferruh; Markan Kadar Konuş - Marka İletişimi Stratejileri, MediaCatYayınları, 1.Basım, İstanbul, 2003.

UZUN, Yeşim; Marka Yayma Stratejisinde Çağrışımların Rolü. Pazarlama Dünyası Dergisi, Sayı:5, 2004.

ÜLGEN, Hayri, DURNA, Ufuk; Yenilik Yönetimi ve Yenilik Yönetiminde Etkin Olan Örgütsel Yapı ve Faktörlere Yönelik Bir Araştırma, 9.Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, İstanbul, 2001.

ÜLGEN, Hayri, MİRZE, Kadri; İşletmelerde Stratejik Yönetim, İkinci Baskı, Literatür Yayınları, İstanbul, 2004.

ÜRPER, Yılmaz; Girişimcilik, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2004.

VANAUKEN, Brad; AİD, Brand, An Easy Reference Guide to Solving Your Toughest Branding Problems and Strengthening Your Marketing Position, Amacom, New York, 2003.

VAROL, Muharrem; Örgüt Sosyolojisine Giriş, Ankara Üniversitesi Yayınları, No: 2, Ankara. 1993.

VENTURE, Keti; Pazarlama Araştırmaları Kapsamında Yaşanan Teknoloji Tabanlı Değişim, Ege Akademik Bakış Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 1-2, İzmir, 2003.

VICIR, Sevinç; Yenilik Çeşitleri, http://www.ceterisparibus.net, 07.04.2008.

WEERAWARDENA, Jay, O'CASS, Aron, JULİAN, C.,CRAİG; Does Industry Matter? Examining the Role of Industry Structure and Organizational Learning in Innovation and Brand Performance, Journal of Business Research, Volume: 59, Number: 1, January, 2006.

WOOD, Lisa; Brands and Equity: Definition and management, Management Decision, Volume: 38, No: 9, 2000.

WRİGHT David, T., BURNS N.D.; New Organization Structures For Global Business: An Empirical Study, International Journal of Operations Production Management, Volume: 18, No: 9/10, 1998.

YALÇINER, Yılmaz, Ayten; İnovasyon ve Bilişim Teknolojileri, Markatek Bildiri Kitabı, Gaziantep, 2007.

YATKIN, Ahmet Toplam Kalite Yönetimi, Nobel Yayınları, Ankara, 2003.

YENİÇERİ, Barış; Mobilya 2009; Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı, İGEME, 2009.

YILMAZ, Veysel; Tüketici Memnuniyeti ve İhtiyaçlarının Marka Sadakatine Etkisi: Sigara Markasına Uygulanması, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 5, Sayı: 1, 2005.

YÜKSEL, Ülkü; YÜKSEL, Aslı; Marka Yönetimi ve Marka Değerinin Ölçülmesi, Beta Yayınları, İstanbul, 2003.

ZENGİN, Burhanettin, İLDENİZ, Haluk; Turizm Sektöründe Marka ve İmaj Oluşturmanın Müşteri Talebine Etkileri, Pazarlama Dünyası Dergisi, Sayı: Eylül-Ekim 2005.

ZERENLER, Muammer, TÜRKER, Necdet, ŞAHİN Esen; Küresel Teknoloji, Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge) ve Yenilik İlişkisi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 17, 2007.

http://www.sistems.org/know_info1.htm

http://www.ytukvk.org.tr/arsiv/markayonetimi.htm

http://www.aykutberber.com/class.htm

http://www.brandconsult.com/faq.html
http://www.eylem.com/strateji/wstramod.htm
http://www.focusinnovation.net/what.html
http://www.tübitak.gov.tr
http://www.yenimarka.com
http://www.kosgeb.govv.tr
http://www.brandconsult.com
http://www.kobifinans.com
http://www.mobilyadergisi.com
http://www.tamertanacar.com
http://www.pcis.com
http://www.turkcadcam.com
http://www.ceterisparibus.net
http://www.sistem.ie.metu.edu.tr
http://www.web-ceviri.com

İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİNDE YENİ BOYUTLAR

Editör: Prof. Dr. Ersin KAVİ

Yazarlar

Prof. Dr. Ferhat Sayım

Prof. Dr. Ersin Kavi

Dr. Kemal Demir

Dr. Onur Ünlü

Dr. Burçin Çetin Karabat

Dr. Özge Alev Sönmez Çalış

Öğr.Gör. Işıl Özden Çıtır

Gamzenur Ağgünlü

Meltem Damla Yavuz

EKİN

Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-88-2

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Vadi Grafik Tasarım ve
Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420.
Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0 312 395 85 71
Sertifika No: 47479

Baskı Tarihi: Ekim 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Önsöz

Çalışma yaşamında insan kaynakları kavramının önemi giderek artış göstermiştir. Bunun en önemli sebebi ise, insana has özelliklerin rekabet sürecinde yetkinlik adı altında fark oluşturmasıdır. Bu nedenle insan kaynakları yönetimi (İKY) de örgütlerde birçok fonksiyonu yoluyla bu sürecin etkinliğini sağlama yönünde çaba gösteren bir departman haline gelmiştir. Tabi ki, yönetsel ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda standart fonksiyonlara yenileri eklendiği gibi mevcut fonksiyonların da içeriğinde de bazı gelişmeler yaşanmıştır. Özellikle bu çerçevede doğru adayı işe almakla ilgili yeni süreçler ön plana çıkmaktadır.

Kitabımız 8 bölümden oluşmaktadır. İlk bölümünde genel olarak İKY'nin geçmişten günümüze geçirdiği aşamalar ele alınmış ve ayrıca farklı ülkelerdeki İKY uygulamalarından örnekler verilmiştir. İkinci bölümde ise, işe alım sürecinde kullanılan mülakat tekniklerinde "mikro ifadelerin" kullanım gerekliliği anlatılmıştır. Üçüncü bölümde ise, işe alım sürecinin bu sefer yapay zekâ boyutu ele alınmaya çalışılmıştır. Sonraki bölümde ise günümüzde özellikle nitelikli işgücünün emek talebini etkileyen "işveren markası" kavramı İKY fonksiyonlarıyla ilişkilendirilmiştir. Beşinci bölümde ise, çalışma mekanının psikolojik boyutu İKY açısından değerlendirmeye alınmıştır. Öyle ki, çalışanın bulunduğu fiziksel çevre gerçekten de İKY açısından özellikle de psikolojik açıdan yönetilmesi gereken bir unsurdur. Bir sonraki bölümde ise, pandemi süreciyle başlayan uzaktan çalışma İKY ekseninde değerlendirmeye alınmıştır. Yedinci bölümde de çevreci anlayışlar doğrultusunda gelişen yeşil İKY'ye yer verilmiştir. Son bölümde ise, uluslararası İKY kapsamında expat yönetimi değerlendirilmiştir.

Bu kitabın İKY alanında çalışma yapan tüm akademisyenlere ve İKY'ye ilgi duyan tüm öğrencilere yararlı olacağını düşünmekteyim.

Prof. Dr. Ersin KAVİ

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM
İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİNİN EVRİMİ VE ÜLKE ÖRNEKLERİ... 1
Kemal DEMİR

2. BÖLÜM
İNSAN KAYNAKLARI MÜLAKAT SÜRECİNDE "MİKRO İFADELERİN" KULLANILMASI 23
Ersin KAVİ, Gamze AĞGÜNLÜ

3. BÖLÜM
İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİNDE YAPAY ZEKÂ KULLANIMI..... 41
Ferhat SAYIM

4. BÖLÜM
İŞE ALIM SÜRECİ VE YAPAY ZEKÂ..... 63
Ferhat SAYIM

5.BÖLÜM
İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ VE İŞVEREN MARKASI 83
Ersin KAVİ, Meltem Damla YAVUZ

6.BÖLÜM
İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ AÇISINDAN ÇALIŞMA MEKANLARININ PSİKOLOJİK BOYUTU 125
Onur ÜNLÜ

7.BÖLÜM
İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ AÇISINDAN COVID-19 PANDEMİSİ DÖNEMİNDE UZAKTAN ÇALIŞMA 157
Işıl Özden ÇITIR

8.BÖLÜM
YEŞİL İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ 179
Burçin ÇETİN KARABAT

9.BÖLÜM
ULUSLARARASI İNSAN KAYNAKLARI AÇISINDAN EXPAT YÖNETİMİ..... 207
Özge Alev SÖNMEZ ÇALIŞ

Kaynaklar

Kemal Demir, (2020), "Tarihsel Süreçte "Personel Yönetimi: Geç Osmanlı Dönemine İlişkin Bir Arşiv Araştırması", *History Studies*, Cilt: 12, Sayı: 6, Samsun.

Cleveland, Jeanett N; Zinta S. Byrne; T.M Cavanagh, (2015), "The future of HR is RH: Respect for humanity at work", *Human Resource Management Review,* Cilt:25, Sayı: 2.

Cohen, Debra J. (2015), "HR past, present and future: A call for consistent practices and a focus on competencies", *Human Resource Management Review,* Cilt:25, Sayı:2.

Costa, Giovanni; Arnaldo Camuffo, (2014), "The evolution of human resource management in Italy: a historical institutional perspective", *The development of human resource management across nations*, Editör: Bruce E. Kaufman, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham UK.

Çalık, Eyüp; Kemal Demir (2020), *İnsan Kaynakları Analitiği, Modelleme ve Örnek Uygulamalarla,* Nobel Bilimsel Eserler, 2. Baskı, Ankara.

DeNisi, Angelo; Michael S. Wilson; James Biteman, (2014), "Research and Practice in HRM: A Historical Perspective", *Human Resource Management Review,* Cilt:24, Sayı:3.

Deadrick, Diane L; Dianna L. Stone, (2014), "Human Resource Management: Past, Present, and Future", *Human Resource Management Review*, Cilt: 24, Sayı; 3.

Eilbirt, Henry (1959), "The Development of Personnel Management In The United States", *Business History Review*, Cilt: 33, Sayı:03.

Gospel, Howard (2014), "The evolution of human resource management in the UK". *The development of human resource management across nations,* Editör: Bruce E. Kaufman, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham UK.

Gurko, Igor; Evgeny Morgunov; Alexander Settles; Olga Zelenova (2014), "Human resource management in Russia over a century of storm and turmoil: a tale of unrealized dreams", *The development of human resource management across nations* Editör: Bruce E. Kaufman, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham UK.

Hatem, Tarek (2006), "Human resource management in Egypt", *Managing Human Resources in the Middle East,* Editör: Pawan S. Budhwar ve Kamel Mellahi, Routledge, London ve New York.

Horta, Zila Guimaraes (2014), "The historical evolution of human resource management in Brazil", *The development of human resource management across nations,* Editör: Bruce E. Kaufman, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham UK.

Kaufman, Bruce E. (2014), "The Historical Development of American HRM Broadly Viewed", *Human Resource Management Review*, Cilt: 24, Sayı:3.

Kaufman, Bruce E (2014), "The development of human resource management across nations: history and its lessons for international and comparative HRM", *The development of human resource management across nations*, Editör: Bruce E. Kaufman, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham UK.

Lee, Young-Myon (2014), "The development of human resource management in South Korea", *The development of human resource management across nations,* Editör: Bruce E. Kaufman, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham UK.

Marchington, Mick (2015), "Human resource management (HRM): Too busy looking up to see where it is going longer term?", *Human Resource Management Review,* Cilt:25, Sayı:2.

Marciano, Vitor M, "The Origins and Development of Human Resource Management", *Academy of Management Proceedings*, 1995, 1, ss. 223–227.

Rojot, Jacques (2014), "The history of human resource management in France", *The development of human resource management across nations,* Editör: Bruce E. Kaufman, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham UK.

Rosenberger, Ruth (2014), "The history of human resource management in Germany", *The development of human resource management across nations,* Editör: Bruce E. Kaufman, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham UK.

Sodhi, J.S (2014), "Human resource management in India", *The development of human resource management across nations,* Editör: Bruce E. Kaufman, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham UK.

Stone, Dianna L.; Diana L. Deadrick (2015), "Challenges and opportunities affecting the future of human resource management", *Human Resource Management Review,* Cilt:25, Sayı: 5.

Stone, Dianna L.; Diana L. Deadrick; Kimberly M. Lukaszewski; Richard Johnson (2015), "The influence of technology on the future of human resource management", *Human Resource Management Review,* Cilt:25, Sayı:2.

Tüzüner, Lale (2014), "Human resource management in Turkey", *The development of human resource management across nations,* Editör: Bruce E. Kaufman, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham UK.

Ulrich, Dave; James H. Dulebohn (2015), "Are we there yet? What's next for HR?",*Human Resource Management Review,* Cilt:25, Sayı:2.

Woo, Jong-Won (2014), "The evolution of human resource management in Japan: continuity, change and enduring challenges", *The development of human resource management across nations,* Editör: Bruce E. Kaufman, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham UK.

Wright, Christopher (2014), "Human resource management in Australia: historical development and contemporary tensions", *The development of human resource management across nations,* Editör: Bruce E. Kaufman, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham UK.

Zapiola, Carlos Aldao (2014), "A century of human resource management in Argentina", *The development of human resource management across nations,* Editör: Bruce E. Kaufman, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham UK.

Zeng, Xiangquan; Liwen Chen; Zhongxing Su (2014), "The evolution of human resource management in China: traditions, reforms and developments", *The development of human resource management across nations,* Editör: Bruce E. Kaufman, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham UK.

Kaynaklar

Altındaş, A., C. (2018). Sahte Gülüş Nasıl Anlaşılır ?.www.pavlovspartner.com, , (Erişim tarihi:17 Haziran2018).

Altun, A.& Kovancı, A. (2004), Personel Seçiminde Mülakat ve Mülakat Yöntemleri, *Havacılık ve Uzay Teknolojileri Dergisi*, 1(3):55-61.

Andelin, E. I.&Rusu, A. S. (2015). Investigation of FacialMicro-Expressions of Emotions in Psychopathy -ACase Study of An Individual in Detention*Procedia - SocialandBehavioralSciences*, 209:46 – 52

Benli, A.& Şahin, L. (2004). İnsan Kaynakları Yönetiminde İşgören Bulma ve Seçme: Çınar Hotel Uygulaması. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1:113-124.

Benlioğlu, O. (2015). Mikro İfadeler-Mimiklerimiz Yalan Söylemez, (Ankara: Elma Yay.), s.12.

Bingöl, D. (2003). İnsan Kaynakları Yönetimi, (İstanbul: Beta Yay.), s.140.

Budak, G. (2016). Yetkinliğe Dayalı İnsan Kaynakları Yönetimi, (Ankara: Nobel Yay.), s.199.

Camgöz, S.M. (2014). İnsan Kaynakları Yönetiminde İşgören Seçme.*İnsan Kaynakları Yönetimi*, (Ankara: Nobel Yay.), s.151.

Cangil, B. E. (2004). Beden Dili ve Kültürlerarası İletişim.*İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2:69-78.

Çetin, C.&Elmalı, E. D. (2018). İnsan Kaynakları Yönetimi, (İstanbul: Beta Yay.), s.55.

Danışmant, P. (2018). Gizlemeye Çalıştığımız Gerçekler Mikro İfadeler,www.bilimdili.com, http://bilimdili.com/dusunce/gizlemeye-calistigimiz-gercekler-mikro-ifadeler/, (Erişim tarihi:17 Haziran2018).

Ekman, P. (2009). Ne Düşündüğünü Biliyorum. (İstanbul: Koridor Yay.), Çev. Esra Karababa, s.44.

Eren, E. (2010). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi, (İstanbul: Beta Yay.), s.25.

Erkan, M. (2007). Mülakat Anıları: Bir Başka İnsan Kaynakları, (İstanbul: Varlık Yay.), s.26.

Erol, K. & Erol, E. E. (2015). Dil-İletişim İlişkisi Kapsamında Beden Dilinin İşlevi, *International Journal of Social Science*, 35(1) : 89-97.

Gürbüz S.(2017). İnsan Kaynakları Yönetimi, (Ankara:Seçkin Yay.), s.135.

Kavi, E. &, Koçak, O. (2011). Çalışma Yaşamında Etik, (Bursa: Ekin Yay.), s.195.

Kocasavaş, Y. (2007). Etkili İletişimin Sözsüz Adımı Olan Beden Dili ve Türkçe Eğitimdeki Rolü.*İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi* , 7: 47-55.

Liberman, D. J. (2017). Aklındakini Okuyabilirim, Koridor Yay., İstanbul, Çev. Selin Yeniçeri, s.45.

Navarro, J., Karlins, M. (2008). Beden Dili - Eski FBI Ajanından İnsanların Bedenini Okuma Rehberi, Alfa Yay., İstanbul,s.45.

Öner Mehmet, İş Başa Düştü, (İstanbul: Hayat Yay., 2004), s.93.

Puff, R.&Seghers J. (2015). Öfke Kontrol Rehberi, Olimpos Yay., İstanbul, Çev. Betül Tamer, s.23-25.

Reca, Ö. F. (2007). Bütün Yönleriyle Beden Dili*,* Akis Kitap, İstanbul, s.79.

Sabuncuoğlu, Z. (2012). İnsan Kaynakları Yönetimi,İstanbul: Beta Yay., İstanbul, s.109.

Selam, H. (2018). Beden Dili İle Karakter Analizi.www.nbeyin.com, https://nbeyin.com.tr/ beden-dili-ile- karakter-analizi/, Erişim tarihi:26 Haziran 2018.

Serttaş, A. (2012). Mülakat Teknikleri, Ekin Yay., Bursa, s.92.

Şakar, M. & Neslihan O. (2015). İnsan Kaynakları Yöneticisinin El Kitabı, Beta Yay.,İstanbul, s.59.

Tunçer, P. (2011). İnsan Kaynakları Yönetimi, Ekin Yay., Bursa, s.67.

Üstünsel, G.(2011). Etkili İletişim Becerileri ve Beden Dili, Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (YayınlanmamışYüksek Lisans Tezi), Tekirdağ.

Yaman H., İzgören A. Ş. (2007). Eyvah İş Görüşmesi, Elma Yay., Ankara, s.96.

Yıldız, S. (2018). Etkili İletişimde Göz Teması, www.gelisimistasyonu.com./goz-temasi, Erişim tarihi: 25 Haziran 2018.

Zielke, M. &Gary,H.(2011).Creating Micro-expressionsandNuancedNonverbal Communication in SyntheticCulturalCharactersandEnvironments,*Interservice/ Industry Training*, *Simulation, andEducation Conference* (I/ITSEC), p.2.

Kaynaklar

Adal, Z., Ataay, İ. D., Acar, A. C., Özçelik, O., Sadullah, Ö., Tüzüner, L., & Uyargil, C. (2009). *İnsan Kaynakları Yönetimi.* İstanbul: Beta.

Arıkan, M. (2020). *Yapay Zeka Nedir*. Ağustos 26, 2021 tarihinde https://www.mediaclick.com.tr:

Ayden, C., & İşgüzar, S. (2019, Nisan). *İşe Alım Sürecinde Yeni Karar Mekanizması: Yapay Zekâ*. Nisan 18, 2020 tarihinde Researchgate.net:

Barth, T. J., & Arnold, E. (1999). Artificial Intelligence And Administrative Discretion Implications for Public Administration. *AMERICAN REVIEW OF PUBLIC ADMINISTRATION, 29*(4), 332-351.

Başak, H., & Gülesin, M. (2001). TASARIMDA KULLANILAN BİR UZMAN SİSTEM. *Mühendislik Bilimleri Dergisi, 7*(3), 347-357.

Batal, M. S. (2016). YAPAY ZEKA UYGULAMALARI VE YAPAY ZEKANIN GELECEĞİ. *Artificial Intelligence Conference.* Talinn. doi:10.13140/RG.2.2.10796.21127

Bingöl, D. (2013). *İnsan Kaynakları Yönetimi.* İstanbul: Beta Basım Yayın.

Bolat, B., Erol, K. O., & İmrak, C. E. (2004). Mühendislik Uygulamalarında Genetik Algoritmalar ve Operatörlerin İşlevleri. *Mühendislik ve Fen Bilimleri Dergisi*(4), 264-271.

Brunskill, V. L. (2019, Nisan). *HireVue*. Ağustos 30, 2021 tarihinde TechTarget: https://searchhrsoftware.techtarget.com/definition/HireVue adresinden alındı

Cerebro. (2018, Mart 23). *Yapay Zeka Dokunuşu ile İnsan Kaynakları*. (Medium, Editör) Ağustos 29, 2021 tarihinde Medium: https://medium.com/@cerebro.tech/yapay-zeka-dokunu%C5%9Fu-ile-i%CC%87nsan-kaynaklar%C4%B1-152eebdc23a9 adresinden alındı

Coppin, B. (2004). *Artificial Intelligence Illuminated.* London: Jones and Bartlett Publishers.

Demir, O. (2012). YAPAY ZEKA. 3. İzmir, Türkiye. https://www.academia.edu/5900136/Artificial_Intelligent_-_Dr._Demir_Onurhan adresinden alındı

Doğan, A. (2002). *Yapay Zeka.* İstanbul: Kariyer Yayınları.

Ergene, M. (2018, Ağustos 7). Yapay Zeka ve İnsansız İnsan Kaynakları. Linkedin. 9 10, 2021 tarihinde

Fındıkçı, İ. (2012). *İnsan Kaynakları Yönetimi.* İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım.

Gacar, A. (2019, Aralık 24). Yapay Zekâ ve Yapay Zekânın Muhasebe Mesleğine Olan Etkileri: Türkiye'ye Yönelik Fırsat ve Tehditler. *BALKAN SOSYAL BILIMLER DERGISI*, 389-394.

Gür, Y. E., Ayden, C., & Yücel, A. (2019, Aralık 31). Yapay Zeka Alanındaki Gelişmelerin İnsan Kaynakları Yönetimine Etkisi. *Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 3*(2), 1.

Hopgood, A. A. (2009). Knowledge-Based Systems. J. Dopico, J. Calle, & A. Sierra içinde, *Encyclopedia of Artificial Intelligence* (s. 990). New York: IGI Global.

Humantelligence. (2021). *Humantteligence Kültür Yazılımı*. 9 10, 2021 tarihinde Humantelligence: https://humantelligence.com/ adresinden alındı

İdeal. (2021, Ağustos). *https://ideal.com/*. https://ideal.com/ adresinden alındı

Johnson, D. (2020, 04 24). *Expert System in Artificial Intelligence: What is, Applications, Example*. guru99.com:

Kazu, İ. Y., & Özdemir, O. (2009). ÖĞRENCİLERİN BİREYSEL ÖZELLİKLERİNİN YAPAY ZEKA İLE BELİRLENMESİ. *Akademik Bilişim'09 - XI. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, (s. 457-466). Şanlıurfa.

Kış, A. (2019). Eğitimde Yapay Zeka. *14. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı – 2-4 Mayıs 2019* (s. 197-202). İzmir: MEB-Nobel Yay.-Pegem Akademi.

Linkedin. (2012). *Myasystems*. Nisan 16, 2020 tarihinde Linkedin: https://www.linkedin.com/company/myasystems adresinden alındı

Önder, M., & Saygılı, H. (2018, Aralık). Yapay Zeka ve Kamu Yönetimine Yansımaları. *Türk İdare Dergisi*(487), 629-670.

Öztemel, E. (2003). *Yapay Sinir Ağları.* İstanbul: Papatya Yayıncılık.

Öztürk, K., & Şahin, E. M. (2018, Aralık 30). Yapay Sinir Ağları ve Yapay Zekâ'ya Genel Bir Bakış. *Takvim-i Vekayi, 6*(2), 25-36.

Öztürk, K., & Şahin, M. E. (2018). Yapay Sinir Ağları ve Yapay Zeka'ya Genel Bir Bakış. *Takvim-i Vekayi, 6*(2), 25-36.

Pirim, H. (2006, Haziran 1). Yapay Zeka. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 1*(1), 81-93.

Russell, S., & Norvig, P. (1995). *Artificial Intelligence: A Modern Approach.* New Jersey: Prentice Hall.

Sabuncuoğlu, Z. (2013). *İnsan Kaynakları Yönetimi.* İstanbul: Beta Basım AŞ.

Say, C. (2019). *50 Soruda Yapay Zeka* (13. Baskı b.). İstanbul: Bilim ve Gelecek.

Sayım, F. (2021). *Yapay Zeka ve İnsan Kaynakları Yönetimi.* İstanbul: Akademik Arge

Serçemeli, M. (2018). Muhasebe Ve Denetim Mesleklerinin Dijital Dönüşümünde Yapay Zekâ. *Turkish Studies-Economics, Finance and Politics, 13/30*, 369-386.

Serhatlıoğlu, S., & Hardalaç, F. (2009). Yapay Zeka Teknikleri ve Radyolojiye Uygulanması. *Fırat Tıp Dergisi, 14*(1), 01-06.

Sevim, Ş., & Öncel, M. (2002). İşletmelerde Bilişim Teknolojilerinin Kullanım Düzeyinin Yönelik Bir Saha Çalışması. *İnet. Tr. 02 Konferansı*, (s. 1-8).

Sönmez, C. (2021). *İstanbul Teknik Üniversitesi*. 09 09, 2021 tarihinde Uzman Sistemler: https://web.itu.edu.tr/~sonmez/lisans/es/uzman_sistemler_giris.pdf adresinden alındı

Şahin, M. (2000). *Yönetim Bilgi Sistemi.* Eskişehir: AÜİİBF. mehmetsahin.web.tr: http://mehmetsahin.web.tr/bilimsel-yazilar/ adresinden alındı

Şener, S. (2017, Kasım 26). *Yapay Zeka İle İşe Alım: Mya Systems*. Ağustos 29, 2021 tarihinde www.endustri40.com:

Tektaş, M., Akbaş, A., & Topuz, V. (2002). Yapay Zeka Tekniklerinin Trafik Kontrolünde Kullanılması Üzerine Bir İnceleme. *Uluslararası Trafik ve Yol Güvenliği Kongresi ve Fuarı*, (s. 1-9).

Tengilimoğlu, D., Akbolat, M., & Işık, O. (2012). *Sağlık Kurumları İşletmeciliği* (5 b.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Vatansever, F., & Şen, D. (2013). Genetik Algoritma Tabanlı PID Kontrolör Simülatörü Tasarımı. *Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi, 18*(2).

Vikipedi. (2021, Ağustos 3). *Yapay Zeka*. Ağustos 17, 2021 tarihinde https://tr.wikipedia.org/wiki:

Kaynaklar

Adal, Z., Ataay, İ. D., Acar, A. C., Özçelik, O., Sadullah, Ö., Tüzüner, L., & Uyargil, C. (2009). *İnsan Kaynakları Yönetimi.* İstanbul: Beta.

Ayden, C., & İşgüzar, S. (2019, Nisan). *İşe Alım Sürecinde Yeni Karar Mekanizması: Yapay Zekâ*. Nisan 18, 2020 tarihinde Researchgate.net: https://www.researchgate.net/publication/332575048_Ise_Alim_Surecinde_Yeni_Karar_Mekanizmasi_Yapay_Zeka adresinden alındı

Bingöl, D. (2013). *İnsan Kaynakları Yönetimi.* İstanbul: Beta Basım Yayın.

Brunskill, V. L. (2019, Nisan). *HireVue*. Ağustos 30, 2021 tarihinde TechTarget: https://searchhrsoftware.techtarget.com/definition/HireVue adresinden alındı

Cerebro. (2018, Mart 23). *Yapay Zeka Dokunuşu ile İnsan Kaynakları*. (Medium, Editör) Ağustos 29, 2021 tarihinde Medium:

Ergene, M. (2018, Ağustos 7). Yapay Zeka ve İnsansız İnsan Kaynakları. Linkedin.

Fındıkçı, İ. (2012). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım.

Genç, Ç. (2016). E-İnsan Kaynakları Yönetiminde E-İşe Alım Süreci. *E-Kurgu-Anadolu Ün.İletişim Bil. Fakültesi Dergisi, 24*(1), 63-85.

Gür, Y. E., Ayden, C., & Yücel, A. (2019, Aralık 31). Yapay Zeka Alanındaki Gelişmelerin İnsan Kaynakları Yönetimine Etkisi. *Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 3*(2), 1.

Humantelligence. (2021). *Humantteligence Kültür Yazılımı*. 9 10, 2021 tarihinde Humantelligence: https://humantelligence.com/ adresinden alındı

İdeal. (2021, Ağustos). *https://ideal.com/*. https://ideal.com/ adresinden alındı

Kariyer.net. (2019, Şubat 7). *İK Blog*. 9 10, 2021 tarihinde İK koltuğunu yapay zekaya kaptıracak mı?: https://www.kariyer.net/ik-blog/ik-koltugunu-yapay-zekaya-kaptiracak-mi/ adresinden alındı

Linkedin. (2012). *Myasystems*. Nisan 16, 2020 tarihinde Linkedin:

Pehlivan, B. (2018, Nisan 2). *Yapay Zeka ve İnsan Kaynakları*. 9 10, 2021 tarihinde İşe Alım Sürecinde Yapay Zeka:

Ring, C. (2019, Eylül 4). *Ensuring Equity in the Digital Age*. Nisan 2, 2020 tarihinde Workforce:

Sabuncuoğlu, Z. (2013). *İnsan Kaynakları Yönetimi.* İstanbul: Beta Basım AŞ.

Sayım, F. (2021). *Yapay Zeka ve İnsan Kaynakları Yönetimi.* İstanbul: Akademik Arge

Şener, S. (2017, Kasım 26). *Yapay Zeka İle İşe Alım: Mya Systems*. Ağustos 29, 2021 tarihinde www.endustri40.com:

Şimşek, Ş., & Öğe, S. (2014). *İnsan Kaynakları Yönetimi.* Konya: Eğitim Yayınevi.

Tengilimoğlu, D., Akbolat, M., & Işık, O. (2009). *Sağlık Kurumları İşletmeciliği.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yücel, Ç. P., & Bal, Y. (2018, Şubat). Elektronik İşe Alım Sürecinde Sosya Paylaşım Sitelerinin Kullanımı. *Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11*(55), 897-917.

Kaynaklar

Aaker, D. A. (1996). *Measuring Brand Equity Across Products and Markets.* California Management Review , 38(3): 102-120.

Acar, A.C. (2015). İnsan Kayakları Planlaması ve İşgören Seçimi İ.Ü. İşletme Fakültesi İnsan Kaynakları Yönetimi Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri. *İKY*. (87-162). İstanbul: Beta Yay.

Aktuğlu, I. K. (2008). *Marka Yönetimi Güçlü Ve Başarılı Markalar İçin Temel İlkeler*. İstanbul: İletişim Yay.

Ambler, T. ve S. Barrow. (1996). The Employer Brand. *The Journal of Brand Management* . 4(3): 185-206.

Aon. Erişim Tarihi.21.09.2018https://www.aon.com/home/index.html

Backhaus, K. ve S. Tikoo. (2004). Conceptualizing And Researching Employer Branding. *Career Development International*. 9(4/5): 501-517.

Baran, E. (2016). *Gel Kal Bağlan İşveren Markası İşin Perde Arkası*. İstanbul: Optimist Yay.

Barney, J. (1991). Firm Resources And Sustained Competitive Advantage. *Journal Of Management* . 17(1): 99-120.

Barrow: ve R. Mosley. (2005). *The Employer Brand Bringing the Best of Brand Management to People at Work*. Chichester: John Wiley&Sons.

Baş, T. (2011). *İşveren Markası Yüksek Nitelikle Çalışanları Çekmenin ve Elde Tutmanın Anahtarı*. İstanbul: Optimist Yay.

Bloomberg Businessweek Türkiye; Realta Danışmanlık. (Nisan 2018). *En Gözde Şirketler Araştırması*.

Brand Finance. (Haziran 2018). *Türkiye'nin En Değerli Markalarının Yıllık Raporu.*

Budak, G. (2016). *Yetkinliğe Dayalı İKY*. İzmir: Nobel Yay.

Celani, A. ve P. Singh. (2011). Signaling Theory And Applicant Attraction Outcomes. *Personnel Review*. 40(2): 222-238.

Demir, M. (2014). *İşveren Markası ve İşveren Markasının Çalışan Memnuniyeti Üzerindeki Etkileri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Doğru, G. ve S. Yeygel Çakır. (2015). İşveren Markası Yönetim Sürecinde Strateji Ve Uygulamaların İncelenmesi: Türkiye'deki Şirketlerin İnsan Kaynakları Yöneticilerine Yönelik Bir Araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 8(40): 674-689.

Dönmez, H. (2016). *İşveren Markası Uygulamalarının Çalışanların İşyerine Cezp olmasında Duygusal Bağlılığın Aracılık Rolü: Bir Uygulama* . (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Dönmez, H. (2017). İşveren Markası Uygulamalarının Çalışanların İşyerine Cezp Olmasında Duygusal Bağlılığın Aracılık Rolü: Bir Uygulama. *İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*. (47): 21-40.

Fırat, D. ve A.C. Badem. (2008). Marka Değerleme Yöntemleri Ve Marka Değerinin Mali Tablolara Yansıtılması. *Muhasebe ve Finansman Dergisi.* (38): 210-219.

Garber, P. R. (2007). *50 Activities For Employee Engagement.* Massachusetts: Human Resorces Devolepment Press.

Gözen, E. (2016). *İşveren Markası Ölçeği Geliştirme Ve Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Akdeniz Üniversitesi Turizm Öğrencileri Örneği*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Antalya.

Gözen, E. (2016). İşveren Markası Yönetimi Sürecinde İşe Alım Öncesi Dönem ve İşgören Seçimi: Kavramsal Bir Değerlendirme. *İşletme Araştırmaları Dergisi*. 8(1): 56-74.

Gözen, E. (2016). Potansiyel İşgörenler Açısından İşveren Markası Algısı: Akdeniz Üniversitesi Turizm Öğrencileri Örneği. *Journal Of Tourism and Gastronomy Studies.* 4(1): 70-80.

Great Place To Work. Erişim Tarihi 22.09.2018 https://www.greatplacetowork.com.tr/

Güler, M. (2015). *İşveren Markası Örgütsel Çekicilik Ve Katılma Niyeti İlişkisi Üzerinde Aday Özelliklerinin Rolü*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Heding, T., C. F. Knudtzen, ve Bjerre, M. (2009). *Brand Management Theory and Practice.* London, New York: Routledge.

İçirgen, H. (2016). *İşveren Markası Ve İKY Uygulamalarının İşten Ayrılma Niyetine Etkileri: Turizm Sektörü Üzerine Bir Araştırma* . (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

Kahveci, N. E. (2018). *Y Kuşağının İşyeri Seçimini Etkileyen Faktörler: İşveren Markası ve Sosya Demografik Özellikler* . (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Kara, M. N. (2013). *İşveren Markası İle Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişki: Bilişim Sektöründe Bir Uygulama* . (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bursa.

Kavlakoğlu, M. E. (2018). *Şirketlerin İşveren Markası Uygulamaları: Bankaların sürdürülebilirlik Raporları Üzerine Bir Araştırma* . (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Knox: ve C. Freeman. (2006). Measuring And Managing Employer Brand Image In The Service Industry. *Journal of Marketing Management*. (22): 695-716.

Maxwell, R. ve S. Knox. (2009). Motivating Employees To Live The Brand A Comparative Case Study Of Employer Brand Attractiveness Within The Firm. *Journal Of Marketing Management*. 25(9-10): 893-907.

Minchington, B. (2014). 2014 *Employer Branding Global Trends Study Report.* Employer Brand International.

Mosley, R. W. (2007). Customer Experience Organisational Culture And The Employer Brand. *Brand Management.* 15(2): 123-134.

Narcıkara, E., Y. Gürol, ve A. Üzmez. (2016). İşveren Markası Oluşturma: Katılım Bankası Örneği. *İşletme Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*. 5(2): 45-58.

Oğuz, N. (2012). *İşveren Markası ve Kabiliyeti Cezbetme Üzerine Etkisi* . (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir.

Öksüz, B. (2012). İşveren Markası Yönetimi Sürecinde İletişimin Önemi. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi.* 7(2): 14-31.

Ötken, A. B. ve E. Yolbulan Okan. (2015). *Şimdi İşveren Markası Zamanı*. İstanbul: Türkmen.

Özgen, E. ve Z. Akbayır. (2011). İletişim Yaklaşımıyla Bir Değer Önermesi: *İşveren Markalaması. Erciyes İletişim Dergisi Akademia*. 2(1): 76-86.

Rosethorn, H. (2009). *The Employer Brand Keeping Faith With The Deal*. Gower Pub.

Sağır, M. (2016). *İşveren Markası Algısı: İnsan Kaynakları Faaliyetleri Çalışma Ortamı Ve Tazminat Kazanç Boyutları İle Turizm Fakültelerinde Bir Uygulama*. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , 415-439.

Spence, M. (1973). Job *Market Signaling. Quarterly Journal Of Economics* , 87(3): 355-374. TDK. Erişim Tarihi. 18.02.2019

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5ce1888347e718.84196522 adresinden alındı

Top Employers Instıtute. Erişim Tarihi. 18.09.2018 https://www.top-employers.com/en/certified-top-employers/region/global/

Tunçer, P. (2011). *İKY*. Bursa: Ekin Yay.

Uztuğ, F. (2003). *Markan Kadar Konuş*. İstanbul: Mediacat Yay.

Uyargil,C (2015). Performans Değerlendirme İ.Ü. İşletme Fakültesi İKY Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri. *İKY*. (212-267). İstanbul: Beta Yay.

Ünal, A. N. (2010). *İşveren Markası Kavramı Bağlamında Fonksiyonel ve Duygusal Tercih Özelliklerinin Örgütsel Bağlılık İlişkisi: Hava Harp Okulu Örneği* . (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Genelkurmay Başkanlığı Harp Akademileri Komutanlığı Stratejik Araştırmalar Enstitüsü. İstanbul.

Yıldız, D. (2018). *Örgütsel Değişim ile İşveren Markası Arasındaki İlişki ve Eczacılık Sektöründe Bir Uygulama*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Kaynaklar

Altman, I. (1975). The environment and social behavior: privacy, personal space, territory, crowding. Brooks/Cole Pub. Co.

Altman, I. (1976). Privacy: A Conceptual Analysis. Environment and Behavior, 8(1), 141. https://doi.org/10.1177/001391657600800108

Ashforth, B. E., & Mael, F. (1989). Social Identity Theory and the Organization. Academy of Management Review, 14(1), 20–39. https://doi.org/10.5465/amr.1989.4278999

Ashkanasy, N. M., Ayoko, O. B., & Jehn, K. A. (2014). Understanding the physical environment of work and employee behavior: An affective events perspective. Journal of Organizational Behavior, 35(8), 1169–1184. https://doi.org/https://doi.org/10.1002/job.1973

Ayoko, O. B. (2007). Communication openness, conflict events and reactions to conflict in culturally diverse workgroups. Cross Cultural Management: An International Journal, 14(2), 105–124. https://doi.org/10.1108/13527600710745723

Ayoko, O. B., & J. Härtel, C. E. (2003). The Role of Space as Both a Conflict Trigger and a Conflict Control Mechanism in Culturally Heterogeneous Workgroups. Applied Psychology, 52(3), 383–412. https://doi.org/https://doi.org/10.1111/1464-0597.00141

Bechky, B. A. (2003). Object Lessons: Workplace Artifacts as Representations of Occupational Jurisdiction. American Journal of Sociology, 109(3), 720–752. https://doi.org/10.1086/379527

Bernstein, E. S., & Turban, S. (2018). The impact of the 'open' workspace on human collaboration. Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences, 373(1753), 20170239. https://doi.org/10.1098/rstb.2017.0239

Bodin Danielsson, C., Chungkham, H. S., Wulff, C., & Westerlund, H. (2014). Office design's impact on sick leave rates. Ergonomics, 57(2), 139–147. https://doi.org/10.1080/00140139.2013.871064

Boiger, M., De Deyne, S., & Mesquita, B. (2013). Emotions in "the world": cultural practices, products, and meanings of anger and shame in two individualist cultures. In Frontiers in Psychology (Vol. 4, p. 867). https://www.frontiersin.org/article/10.3389/fpsyg.2013.00867

Briner, R. B. (2000). Relationships between Work Environments, Psychological Environments and Psychological Well-being. Occupational Medicine, 50(5), 299–303. https://doi.org/10.1093/occmed/50.5.299

Brouwers, S. A., & van de Vijver, F. J. R. (2015). Contextualizing intelligence in assessment: The next step. Human Resource Management Review, 25(1), 38–46. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.hrmr.2014.09.006

Brown, G., & Baer, M. (2011). Location in negotiation: Is there a home field advantage? Organizational Behavior and Human Decision Processes, 114(2), 190–200. https://doi.org/10.1016/j.obhdp.2010.10.004

Brown, G., Lawrence, T. B., & Robinson, S. L. (2005a). Territoriality in Organizations. Academy of Management Review, 30(3), 577–594. https://doi.org/10.5465/amr.2005.17293710

Brown, G., Lawrence, T. B., & Robinson, S. L. (2005b). Territoriality in Organizations. Academy of Management Review, 30(3), 577–594. https://doi.org/10.5465/amr.2005.17293710

Cheryan, S., Meltzoff, A. N., & Kim, S. (2011). Classrooms matter: The design of virtual classrooms influences gender disparities in computer science classes. Computers & Education, 57(2), 1825–1835. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2011.02.004

Chigot, P. (2003a). Controlled transparency in workplace design: Balancing visual and acoustic interaction in office environments. Journal of Facilities Management, 2, 121–130. https://doi.org/10.1108/14725960410808159

Chigot, P. (2003b). Controlled transparency in workplace design: Balancing visual and acoustic interaction in office environments. Journal of Facilities Management, 2, 121–130. https://doi.org/10.1108/14725960410808159

Chilton, J. J., & Baldry, D. (1997). The effects of integrated workplace strategies on commercial office space. Facilities, 15(7/8), 187–194. https://doi.org/10.1108/02632779710168227

Cole, M. (1996). Cultural psychology: A once and future discipline. Harvard University Press.

Costa, M. (2012). Territorial behavior in public settings. Environment and Behavior, 44(5), 713–721. https://doi.org/10.1177/0013916511403803

Costall, A. (1995). Socializing Affordances. Theory & Psychology, 5(4), 467–481. https://doi.org/10.1177/0959354395054001

Danielsson, C. B., & Bodin, L. (2008). Office Type in Relation to Health, Well-Being, and Job Satisfaction Among Employees. Environment and Behavior, 40(5), 636–668. https://doi.org/10.1177/0013916507307459

Danielsson, C. B., & Bodin, L. (2009). DIFFERENCE IN SATISFACTION WITH OFFICE ENVIRONMENT AMONG EMPLOYEES IN DIFFERENT OFFICE TYPES. Journal of Architectural and Planning Research, 26(3), 241–257. http://www.jstor.org/stable/43030872

Davis, M. C., Leach, D. J., & Clegg, C. W. (2011). The physical environment of the office: Contemporary and emerging issues. In G. P. Hodgkinson & K. J. Ford (Eds.), International review of industrial and organizational psychology 2011, Vol. 26 (pp. 193–237). Wiley Blackwell. https://doi.org/10.1002/9781119992592.ch6

De Croon, E., Sluiter, J., Kuijer, P. P., & Frings-Dresen, M. (2005). The effect of office concepts on worker health and performance: a systematic review of the literature. Ergonomics, 48(2), 119–134. https://doi.org/10.1080/00140130512331319409

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "What" and "Why" of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior. Psychological Inquiry, 11(4), 227–268. https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1104_01

Edney, J. J. (1976). Human territories: Comment on functional properties. Environment and Behavior, 8(1), 31–47. https://doi.org/10.1177/001391657600800103

Elsbach, K. D. (2003a). Relating Physical Environment to Self-Categorizations: Identity Threat and Affirmation in a Non-Territorial Office Space. Administrative Science Quarterly, 48(4), 622–654. https://doi.org/10.2307/3556639

Elsbach, K. D. (2003b). Relating Physical Environment to Self-Categorizations: Identity Threat and Affirmation in a Non-Territorial Office Space. Administrative Science Quarterly, 48(4), 622–654. https://doi.org/10.2307/3556639

Emerson, K. T. U., & Murphy, M. C. (2014). Identity threat at work: How social identity threat and situational cues contribute to racial and ethnic disparities in the workplace. In Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology (Vol. 20, Issue 4, pp. 508–520). Educational Publishing Foundation. https://doi.org/10.1037/a0035403

Epstein, R. A., Higgins, J. S., Jablonski, K., & Feiler, A. M. (2007). Visual scene processing in familiar and unfamiliar environments. In Journal of Neurophysiology (Vol. 97, Issue 5, pp. 3670–3683). American Physiological Society. https://doi.org/10.1152/jn.00003.2007

Fine, G. A. (1996). Justifying Work: Occupational Rhetorics as Resources in Restaurant Kitchens. Administrative Science Quarterly, 41(1), 90–115. https://doi.org/10.2307/2393987

Frank, T. D., Michelbrink, M., Beckmann, H., & Schöllhorn, W. I. (2008). A quantitative dynamical systems approach to differential learning: self-organization principle and order parameter equations. Biological Cybernetics, 98(1), 19–31. https://doi.org/10.1007/s00422-007-0193-x

Fujita, K. (2011). On Conceptualizing Self-Control as More Than the Effortful Inhibition of Impulses. Personality and Social Psychology Review, 15(4), 352–366. https://doi.org/10.1177/1088868311411165

Gagliardi, P. (2006). Artifacts and Organizations: Beyond Mere Symbolism. Anat Rafaeli and Michael G. Pratt, eds. Administrative Science Quarterly, 51(3), 505–508. https://doi.org/10.2189/asqu.51.3.505

Gibson, E., & Rader, N. (1979). Attention BT - Attention and Cognitive Development (G. A. Hale & M. Lewis (eds.); pp. 1–21). Springer US. https://doi.org/10.1007/978-1-4613-2985-5_1

Gibson, J. J. (2014). The ecological approach to visual perception: classic edition. Houghton-Mifflin. https://doi.org/https://doi.org/10.4324/9781315740218

Goffman, E. (1959). The Presentation of Self in Everyday Life. New York: Doubleday.

Gosling, S. D., Gaddis, S., & Vazire, S. (2008). First impressions based on the environments we create and inhabit. In First impressions. (pp. 334–356). Guilford Publications.

Gosling, S. D., Ko, S. J., Mannarelli, T., & Morris, M. E. (2002). A room with a cue: Personality judgments based on offices and bedrooms. In Journal of Personality and Social Psychology (Vol. 82, Issue 3, pp. 379–398). American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/0022-3514.82.3.379

Haans, A., Kaiser, F. G., & de Kort, Y. A. W. (2007). Privacy needs in office environments: Development of two behavior-based scales. European Psychologist, 12(2), 93–102. https://doi.org/10.1027/1016-9040.12.2.93

Hayduk, L. A. (1978). Personal space: An evaluative and orienting overview. Psychological Bulletin, 85(1), 117–134. https://doi.org/10.1037/0033-2909.85.1.117

Hayduk, L. A. (1981). The permeability of personal space. Canadian Journal of Behavioural Science / Revue Canadienne Des Sciences Du Comportement, 13(3), 274–287. https://doi.org/10.1037/h0081182

Hedge, A. (1982). The Open-Plan Office: A Systematic Investigation of Employee Reactions to Their Work Environment. Environment and Behavior, 14(5), 519–542. https://doi.org/10.1177/0013916582145002

Heft, H. (2007). The Social Constitution of Perceiver-Environment Reciprocity. Ecological Psychology, 19(2), 85–105. https://doi.org/10.1080/10407410701331934

Hess, J. A. (1993). Assimilating newcomers into an organization: A cultural perspective. Journal of Applied Communication Research, 21(2), 189–210. https://doi.org/10.1080/00909889309365366

Hogg, M. A., & Terry, D. I. (2000). Social Identity and Self-Categorization Processes in Organizational Contexts. Academy of Management Review, 25(1), 121–140. https://doi.org/10.5465/amr.2000.2791606

İHA. (2018). Vatandaşın kullanılmayan telefon kulübesi tepkisi. Isparta Haber. https://www.ispartahaber.com.tr/turkiye/vatandasin-kullanilmayan-telefon-kulubesi-tepkisi-37358h.html

Ishii, K., Miyamoto, Y., Rule, N. O., & Toriyama, R. (2013). Physical Objects as Vehicles of Cultural Transmission: Maintaining Harmony and Uniqueness Through Colored Geometric Patterns. Personality and Social Psychology Bulletin, 40(2), 175–188. https://doi.org/10.1177/0146167213508151

Johns, G. (2006). The Essential Impact of Context on Organizational Behavior. The Academy of Management Review, 31(2), 386–408. https://doi.org/10.2307/20159208

Kearns, R. A. (2007). Creating a place for population health: Interpreting the spaces of a new School in Auckland, New Zealand. Social Science & Medicine, 65(1), 125–137. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2007.02.051

Kim, H., & Markus, H. R. (1999). Deviance or uniqueness, harmony or conformity? A cultural analysis. Journal of Personality and Social Psychology, 77(4), 785–800. https://doi.org/10.1037/0022-3514.77.4.785

Kim, J., & de Dear, R. (2013). Workspace satisfaction: The privacy-communication trade-off in open-plan offices. Journal of Environmental Psychology, 36, 18–26. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2013.06.007

Kleon, A. (2012). Steal like an artist: 10 things nobody told you about being creative. Workman Publishing.

Koroma, J., & Vartiainen, M. (2018). From Presence to Multipresence: Mobile Knowledge Workers' Densified Hours. In S. Taylor & S. Luckman (Eds.), The New Normal of Working Lives Dynamics of Virtual Work (pp. 171–200). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-66038-7_9

Kuban, D. (2009). Batıya Göçün Sanatsal Evreleri (5th ed.). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Latane, B., & Darley, J. M. (1968). Group inhibition of bystander intervention in emergencies. In Journal of Personality and Social Psychology (Vol. 10, Issue 3, pp. 215–221). American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/h0026570

Lee, S. Y., & Brand, J. L. (2005). Effects of control over office workspace on perceptions of the work environment and work outcomes. Journal of Environmental Psychology, 25(3), 323–333. https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2005.08.001

Lohmann, A., Arriaga, X. B., & Goodfriend, W. (2003). Close relationships and placemaking: Do objects in a couple's home reflect couplehood? Personal Relationships, 10(3), 437–449. https://doi.org/10.1111/1475-6811.00058

Maher, A., & von Hippel, C. (2005). Individual differences in employee reactions to open-plan offices. Journal of Environmental Psychology, 25(2), 219–229. https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2005.05.002

Masunaga, H., & Horn, J. (2001). Expertise and age-related changes in components of intelligence. In Psychology and Aging (Vol. 16, Issue 2, pp. 293–311). American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/0882-7974.16.2.293

May, D. R., Oldham, G. R., & Rathert, C. (2005). Employee Affective and Behavioral Reactions to the Spatial Density of Physical Work Environments. Human Resource Management, 44(1), 21–33. https://doi.org/10.1002/hrm.20038

McArdle, J. J., Ferrer-Caja, E., Hamagami, F., & Woodcock, R. W. (2002). Comparative longitudinal structural analyses of the growth and decline of multiple intellectual abilities over the life span. In Developmental Psychology (Vol. 38, Issue 1, pp. 115–142). American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/0012-1649.38.1.115

McCOY, J. M. (2005). Linking the Physical Work Environment to Creative Context. The Journal of Creative Behavior, 39(3), 167–189. https://doi.org/https://doi.org/10.1002/j.2162-6057.2005.tb01257.x

McElroy, J. C., & Morrow, P. C. (2010). Employee reactions to office redesign: A naturally occurring quasi-field experiment in a multi-generational setting. Human Relations, 63(5), 609–636. https://doi.org/10.1177/0018726709342932

McElroy, J. C., Morrow, P. C., & Ackerman, R. J. (1983). Personality and interior office design: Exploring the accuracy of visitor attributions. Journal of Applied Psychology, 68(3), 541–544. https://doi.org/10.1037/0021-9010.68.3.541

Meagher, B. R. (2019). Ecologizing Social Psychology: The Physical Environment as a Necessary Constituent of Social Processes. Personality and Social Psychology Review, 24(1), 3–23. https://doi.org/10.1177/1088868319845938

Meijman, T. F., & Mulder, G. (1998). Psychological aspects of workload. In Handbook of work and organizational: Work psychology, Vol. 2, 2nd ed. (pp. 5–33). Psychology Press/Erlbaum (UK) Taylor & Francis.

Nguyen, T. T., Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). Solitude as an Approach to Affective Self-Regulation. Personality and Social Psychology Bulletin, 44(1), 92–106. https://doi.org/10.1177/0146167217733073

O'Neill, M. J. (1994). Work Space Adjustability, Storage, And Enclosure As Predictors Of Employee Reactions And Performance. Environment and Behavior, 26(4), 504–526. https://doi.org/10.1177/001391659402600403

Oldham, G. R. (1988). Effects of changes in workspace partitions and spatial density on employee reactions: A quasi-experiment. Journal of Applied Psychology, 73(2), 253–258. https://doi.org/10.1037/0021-9010.73.2.253

Oldham, G. R., & Rotchford, N. L. (1983). Relationships between office characteristics and employee reactions: A study of the physical environment. Administrative Science Quarterly, 28(4), 542–556. https://doi.org/10.2307/2393008

Ortony, A., Clore, G. L., & Collins, A. (1988). The Cognitive Structure of Emotions. Cambridge University Press. https://doi.org/DOI: 10.1017/CBO9780511571299

Paulus, P. B., Annis, A. B., Seta, J. J., Schkade, J. K., & Matthews, R. W. (1976). Density does affect task performance. Journal of Personality and Social Psychology, 34(2), 248–253. https://doi.org/10.1037/0022-3514.34.2.248

Piper, W. H. (2011). Making habitat selection more "familiar": a review. Behavioral Ecology and Sociobiology, 65(7), 1329–1351. https://doi.org/10.1007/s00265-011-1195-1

Pitt, M., & Bennett, J. (2008). Workforce ownership of space in a space sharing environment. Journal of Facilities Management, 6(4), 290–302. https://doi.org/10.1108/14725960810908154

Pratt, M. G., & Rafaeli, A. (2001). 3. Symbols as a language of organizational relationships. Research in Organizational Behavior, 23, 93–132. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0191-3085(01)23004-4

Provencher, V., Demers, L., Gagnon, L., & Gélinas, I. (2012). Impact of familiar and unfamiliar settings on cooking task assessments in frail older adults with poor and preserved executive functions. International Psychogeriatrics, 24(5), 775–783. https://doi.org/DOI: 10.1017/S104161021100216X

Rafaeli, A., & Vilnai-Yavetz, I. (2004). Instrumentality, aesthetics and symbolism of physical artifacts as triggers of emotion. Theoretical Issues in Ergonomics Science, 5(1), 91–112. https://doi.org/10.1080/1463922031000086735

Rogoff, B., Paradise, R., Arauz, R. M., Correa-Chávez, M., & Angelillo, C. (2003). Firsthand Learning Through Intent Participation. Annual Review of Psychology, 54(1), 175–203. https://doi.org/10.1146/annurev.psych.54.101601.145118

Saavedra, R., Earley, P. C., & Van Dyne, L. (1993). Complex interdependence in task-performing groups. Journal of Applied Psychology, 78(1), 61–72. https://doi.org/10.1037/0021-9010.78.1.61

Schoggen, P. (1979). Roger G. Barker and behavior settings: A commentary. Journal of Personality and Social Psychology, 37(12), 2158–2160. https://doi.org/10.1037/0022-3514.37.12.2158

Shaw, R. E., Turvey, M. T., & Mace, W. M. (1982). The consequences of a commitment to realism. In W. Weimer & D. Palermo (Eds.), Cognition and the symbolic processes (Vol. 2, pp. 159–226). Lawrence Erlbaum.

Shiota, M. N., Thrash, T. M., Danvers, A. F., & Dombrowski, J. T. (2014). Transcending the self: Awe, elevation, and inspiration. In Handbook of positive emotions. (pp. 362–377). The Guilford Press.

Smith-Jackson, T. L., & Klein, K. W. (2009). Open-plan offices: Task performance and mental workload. Journal of Environmental Psychology, 29(2), 279–289. https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2008.09.002

Sosik, J. J., Jung, D., & Dinger, S. L. (2009). Values in authentic action: Examining the roots and rewards of altruistic leadership. Group & Organization Management, 34(4), 395–431. https://doi.org/10.1177/1059601108329212

Spinuzzi, C. (2012). Working Alone Together: Coworking as Emergent Collaborative Activity. Journal of Business and Technical Communication, 26(4), 399–441. https://doi.org/10.1177/1050651912444070

Staats, H. (2012). Restorative environments. In The Oxford handbook of environmental and conservation psychology. (pp. 445–458). Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199733026.013.0024

Stokols, D. (1972). On the distinction between density and crowding: Some implications for future research. In Psychological Review (Vol. 79, Issue 3, pp. 275–277). American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/h0032706

Stokols, D. (1976). The Experience of Crowding in Primary and Secondary Environments. Environment and Behavior, 8(1), 49–86. https://doi.org/10.1177/001391657600800104

Sugiura, M., Shah, N. J., Zilles, K., & Fink, G. R. (2005). Cortical Representations of Personally Familiar Objects and Places: Functional Organization of the Human Posterior Cingulate Cortex. In Journal of Cognitive Neuroscience (Vol. 17, Issue 2, pp. 183–198). MIT Press. https://doi.org/10.1162/0898929053124956

Sundstrom, E. (1975). An experimental study of crowding: Effects of room size, intrusion, and goal blocking on nonverbal behavior, self-disclosure, and self-reported stress. In Journal of Personality and Social Psychology (Vol. 32, Issue 4, pp. 645–654). American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/0022-3514.32.4.645

Sundstrom, E., Herbert, R. K., & Brown, D. W. (1982). Privacy and Communication in an Open-Plan Office: A Case Study. Environment and Behavior, 14(3), 379–392. https://doi.org/10.1177/0013916582143007

Szlemko, W. J., Benfield, J. A., Bell, P. A., Deffenbacher, J. L., & Troup, L. (2008). Territorial markings as a predictor of driver aggression and road rage. Journal of Applied Social Psychology, 38(6), 1664–1688. https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2008.00364.x

Tajfel, H., & Turner, J. C. (2004). The Social Identity Theory of Intergroup Behavior. In Political psychology: Key readings. Psychology Press. https://doi.org/10.4324/9780203505984-16

Trope, Y., & Fishbach, A. (2005). Going Beyond the Motivation Given: Self-Control and Situational Control Over Behavior. In The new unconscious. (pp. 537–563). Oxford University Press.

TRT Haber. (2021). İşinden evine uçarak dönüyor. https://www.trthaber.com/haber/turkiye/isinden-evine-ucarak-donuyor-589628.html

Urban Office. (2021). Framery phone booth. Urban Office. https://www.urban-office.com/office/pods/framery-phone-booths.html

Wageman, R. (2001). How Leaders Foster Self-Managing Team Effectiveness: Design Choices versus Hands-on Coaching. Organization Science, 12(5), 559–577. http://www.jstor.org/stable/3085999

WELLS, M. M. (2000). OFFICE CLUTTER OR MEANINGFUL PERSONAL DISPLAYS: THE ROLE OF OFFICE PERSONALIZATION IN EMPLOYEE AND ORGANIZATIONAL WELL-BEING. Journal of Environmental Psychology, 20(3), 239–255. https://doi.org/https://doi.org/10.1006/jevp.1999.0166

Wells, M., & Thelen, L. (2002). What Does Your Workspace Say about You?: The Influence of Personality, Status, and Workspace on Personalization. Environment and Behavior, 34(3), 300–321. https://doi.org/10.1177/0013916502034003002

Withagen, R., de Poel, H. J., Araújo, D., & Pepping, G.-J. (2012). Affordances can invite behavior: Reconsidering the relationship between affordances and agency. New Ideas in Psychology, 30(2), 250–258. https://doi.org/10.1016/j.newideapsych.2011.12.003

Wood, W. (2017). Habit in Personality and Social Psychology. Personality and Social Psychology Review, 21(4), 389–403. https://doi.org/10.1177/1088868317720362

Woolf, V. (2016). Kendine Ait Bir Oda (Çev. Suğra). İletişim.

Worchel, S., & Teddie, C. (1976). The experience of crowding: A two-factor theory. In Journal of Personality and Social Psychology (Vol. 34, Issue 1, pp. 30–40). American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/0022-3514.34.1.30

Zenardelli, H. A. (1967). Testimonial to life in a landscape. Office Design, 5(6), 30–36.

Kaynaklar

Akbaş Tuna, A., Çelen,O, (2020), "İşletmelerin İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları Üzerinde Covid-19 Pandemisinin Etkileri", *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*,Cilt:16, Sayı:30,ss.2710-2759.

Akbaş Tuna, A., Türkmendağ, Z. (2020), "Covid-19 Pandemi Döneminde Uzaktan Çalışma Uygulamaları ve Çalışma Motivasyonunu Etkileyen Faktörler", *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12 (3), 3246-3260.

Akca ,M., Tepe Küçükoğlu,M.(2020), " Covid-19 ve İş Yaşamına Etkileri: Evden Çalışma", *Journal of International Management, Educational and Economics Perspectives*, 8 (1),ss.71-81.

Altuğ, Bayram, (2020), "DSÖ: Avrupa artık koranavirüs krizinin merkez üssü haline geldi", *https://www.aa.com.tr/tr/dunya/dso-avrupa-artik-koronavirus-krizinin-merkez-ussu-haline-geldi/176544,* (Erişim tarihi:25.03.2021).

Arslan İ., Bayar,İ.(2020), " Covid-19 Salgını,Ekonomik Etkileri ve Küresel Ekonominin Geleceği", *Gaziantep University Journal Of Social Science, Special Issue*,ss. 87-104.

Arthipo, *https://www.arthipo.com/tr-tr/pieter-bruegel-olumun-zaferi.html* (Erişim tarihi:08.05.2021).

Aslan, Recep, (2020), "Tarihten Günümüze Epidemiler,Pandemiler ve Covid-19", *Göller Bölgesi Aylık Ekonomi ve Kültür Dergisi Ayrıntı*,Cilt: 8 , Sayı: 85:35-41.

Ataay, İ.D, Acar, A.C, (2010), "Ücret Yönetimi", *Cavide Uyargil vd., İnsan Kaynakları Yönetimi içinde*, Beta Yayınları, 5. Baskı, İstanbul.

Aydın Göktepe, E. (2020). "Kriz Döneminde İş Sürdürülebilirliğine Yönelik Yönetim Uygulamaları; Cavid19 Pandemi Araştırması", *Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 6(26),ss.630-638.

Bingöl, Dursun, (2013), *İnsan Kaynakları Yönetimi*", Beta Yayınları, 8. Baskı, İstanbul.

CnnTürk, (2021), "Son dakika haberleri: Bugün 1 Mart 2021 hangi yasaklar kalktı, bitti? Kısıtlamalar hangi illerde kalkacak?", *https://www.cnnturk.com/turkiye/son-dakika-haberleri-bugun-1-mart-2021-hangi-yasaklar-kalkti-bitti-kisitlamalar-hangi-illerde-kalkacak,* (Erişim tarihi:16.03.2021).

Çiftçioğlu, B.A; Mutlu, M; Katırcıoğlu,S,(2019), " Endüstri 4.0 ve İnsan Kaynakları Yönetiminin İlişkisi", *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*,2(1),ss.31-53.

Deloitte, (2020b), "İşin Geleceği: Uzaktan çalışma sisteminde organizasyonel dayanıklılığı korumak", *isin-gelecegi-uzaktan-calisma-sisteminde-organizasyonel-dayanikliligi-korumak.pdf,* (Erişim tarihi: 11.05.2021).

Deloitte,(2020a), Covid 19: "Çalışanlara ve Çalışma Hayatına Olası Etkileri", *https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/human-capital/covid-19-calisanlara-vecalisma-hayatina-olasi-etkileri.pdf*, (Erişim tarihi:11.05.2021).

Demir, Ç, (2021), "Covid-19 Sürecinde İnsan Kaynakları Yönetimi", *Covid-19 Sürecinde İşletme Yönetimi ve Değişen Örgüt Yapıları,* Editör: Cafer Şafak Eyel, İksad Yayınları.,1. Baskı,Ankara.

Deutsche Welle DW, (2021), "Türkiye'de 14 Nisan'da 'Kısmi Kapanma' Başlıyor", *https://www.dw.com/tr/t%C3%BCrkiyede-14-nisanda-k%C4%B1smi-kapanma-ba%C5%9Fl%C4%B1yor/a-57188256*, (Erişim tarihi: 20.04.2021).

Eriş, Engin Deniz; Bulut, Zeki Atıl, (2015), "İnsan Kaynakları Yönetimi İşlevi", *İlkeler ve İşlevlerle İşletme*, Editör: Muazzez Babacan, Detay Yayıncılık.,3. Baskı,Ankara.

Fişek, N, (1982), "Sağlık Hizmetleri ve İşçi Sağlığı Ailelerinin Sağlık Sorunları", Modern Yönetim Semineri Türk-İş Yayınları, No:144, https://www.ttb.org.tr/n_fisek/kitap_1/33.html#_ftn1, (Erişim tarihi:10.05.2021).

https://www.worldometers.info/coronavirus/,2021, (Erişim tarihi:10.09.2021).

Hürriyet Gazetesi, (2021), "Aşılama yarın başlıyor! Bakan Koca ve Bilim Kurulu üyeleri koronavirüs aşısı oldu", *https://www.hurriyet.com.tr/gundem/son-dakika-haber-asilama-yarin-basliyor-bakan-koca-ve-bilim-kurulu-uyeleri-koronavirus-asisi-oldu-41713985*,(Erişim tarihi:16.03.2021).

İlhan, Ü.D, (2020), "Covid-19 ile Mücadelede İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamalarında İhtiyaç Duyulan Aksiyonların Belirlenmesine Yönelik Örgütsel Müdahale Yöntemi Önerisi", *Gaziantep University Journal Of Social Science, Special Issue*,ss.288-307.

İshakoğlu,J.,(2021), " Türkiye 15 ayın ardından bugün itibariyle normalleşti!İşte kaldırılan 10 kısıtlama", *https://www.haberler.com/normal-hayata-donuste-yeni-donem-bugun-itibariyla-14236597-haberi/*, (Erişim tarihi:10.09.2021).

Karaca, Selin, Emel, Esen, "İş Yeri İnovasyonunun Bir Örneği Olarak Uzaktan Çalışmanın İş-Yaşam Dengesine Etkisi: Çalışan Anneler Üzerine Bir Araştırma", *International Social Innovation Congress,* Istanbul, 16-17 October 2019, ss.11-22.

Kavi, E., Koçak, O. (2010), "Bilgi Toplumunda Evden Çalışmanın Etik Boyutu", *Sosyal Siyaset Konferansları*, 59, 69-88.

Küçükerdoğan,D,(2021)," Haftalık Kovid-19 vaka sayısı 81 ilin tamamında arttı", *https://www.aa.com.tr/tr/koronavirus/haftalik-kovid-19-vaka-sayisi-81-ilin-tamaminda-artti/2193679,*(Erişim tarihi:04.05.2021).

Milliyet Gazetesi, (2020), "Koranavirüs aşısı Türkiye'ye geldi:Bakan Koca'dan açıklama", *https://www.milliyet.com.tr/gundem/son-dakika-koronavirus-asisi-turkiyeye-geldi-bakan-kocadan-aciklama-6392677*,(Erişim tarihi:15.03.2021).

Narlı,D.B.,(2021),"Türkiye'de Pandemi: Bir Yılda Neler Yaşandı?", *https://www.dw.com/tr/t%C3%BCrkiyede-pandemi-bir-y%C4%B1lda-neler-ya%C5%9Fand%C4%B1/a-56822009,*(Erişim tarihi: 05.05.2021).

OECD, (2021), "2020 için önemli riskler: Covid-19'un uzun menzili", *https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/risks-that-matter-2020-the-long-reach-of-covid-19-44932654/,*(Erişim tarihi:20.05.2021).

Öge, E; Çetin, Mehmet, (2020), "Covid-19 Pandemisi: İnsan Kaynakları Yönetimi Açısından Olası Etkileri", *Covid-19 Süreci ve Örgütsel Yönetim*, Editör: Alper Tutcu & Serkan Gün, İksad Yayınları.,1. Baskı, Ankara.

Öztürkoğlu, Y, (2013), "Tüm Yönleriyle Esnek Çalışma Modelleri", *Beykoz Akademi Dergisi,* Cilt:1,Sayı:1,ss.109-129.

Pala, K. (2020), "Türkiye'de Covid-19 Pandemisi", *Türk Tabipleri Birliği Covid-19 Pandemisi Altıncı Ay Değerlendirme Raporu*, ss.102-110.

Parıldar, H; Dikici M. F, (2020), "Pandemiler Tarihi", *Klinik Tıp Aile Hekimliği Dergisi,* Cilt:12, Sayı:1,ss.1-8.

Parıldar, Hülya, (2020), "Tarihte Bulaşıcı Hastalık Salgınları", *Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Dergisi*, 30(2):19-26.

Resmi Gazete, (2020), "Covid-19 Kapsamında Kamu Çalışanlarına Yönelik Tedbirler", *https://www.resmigazete.gov.tr/fihrist?tarih=2020-08-26*, (Erişim tarihi: 03.05. 2021).

Resmi Gazete, (2021), "Uzaktan Çalışma Yönetmeliği", *https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/03/20210310-2.htm*, (Erişim tarihi:03.05.2021)

Sabuncuoğlu, Zeyyat, (2013), *Uygulama Örnekleriyle İnsan Kaynakları Yönetimi*, Beta Yayınları, 7. Baskı, İstanbul.

Serinikli, N, (2021), "Covid-19 Salgın Sürecinde Örgütsel Değişim: Uzaktan/Evden Çalışma Modeli", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:31, Sayı:1,ss.277-288.

Shih, G., Lynch,D.J., Denyer, S.,Brittany Shammas,(2020), "Chinese coronavirus infections, death toll soar as fifth case is confirmed in U.S.", *https://www.washingtonpost.com/world/asia_pacific/coronavirus-china-latest-updates/2020/01/26/4603266c-3fa8-11ea-afe2-090eb37b60b1_story.html,* (Erişim tarihi:20.04.2021).

Sözcü Gazetesi, (2021), "Kabine toplantısında tam kapanma kararı alındı", *https://www.sozcu.com.tr/2021/gundem/cumhurbaskani-erdogandan-kabine-toplantisi-sonrasi-kritik-aciklamalar-6397249/,* (Erişim tarihi:27.04.2021).

Sputniknews Türkiye, (2021), "Sağlık Bakanı Koca Açıkladı: Sputnik V aşısına acil kullanım onayı verildi", *https://tr.sputniknews.com/turkiye/202104301044395119-koca-acikladi-sputnik-v-asisina-acil-kullanim-onayi-verildi/,* (Erişim tarihi: 02.05.2021).

StratejiCo.,Era,(2020),"Covid-19 Kamuoyu Araştırması-2", *https://stratejico.com/_upload/pdf/StratejiCo.Z-ZKoronavirusZGundemZArastirmasiZ19-21ZMartZ Rapo-ru.pdf,* (Erişim tarihi:21.05.2021).

T.C. Sağlık Bakanlığı, (2021), "Covid-19 Aşısı Bilgilendirme Platformu", *https://covid19asi.saglik.gov.tr/*, (Erişim tarihi:10.09.2021).

T.C. Sağlık Bakanlığı, (2021), "Genel Koranavirüs Tablosu", *https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66935/genel-koronavirus-tablosu.html*, (Erişim tarihi:10.09.2021).

Tapısız, Ö. L., Kıykac Altınbaş, S . (2020), "Mikroorganizmalar mavi gezegende bizden çok önce vardı: Pandemiler Tarihi" , *Türk Kadın Sağlığı ve Neonatoloji Dergisi*, 2 (2):59-69.

TRT Haber, (2021), "4 ayda 120 milyon doz aşı Türkiye'ye gelmiş olacak", *https://www.trthaber.com/haber/gundem/4-ayda-120-milyon-doz-asi-turkiyeye-gelmis-olacak-582172.html*, (Erişim tarihi: 23.05.2021).

TÜBA, (2020), Covid-19 Küresel Salgın Değerlendirme Raporu, TÜBA Yayınları, Ankara.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO),(2020),Covid-19 Ortamında ve Sonrasında Uzaktan Çalışma Uygulama Kılavuzu, *https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo-ankara/documents/publication/wcms_759299.pdf,* (Erişimtarihi:10.05.2021).

Üstün, Ç., Özçiftçi, S,(2020), " Covid-19 Pandemisinin Sosyal Yaşam ve Etik Düzlem Üzerine Etkileri: Bir Değerlendirme Çalışması", *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi*,Cilt:25, Özel Sayı:1,ss.142-153.

WHO, (2018), "Managing Epidemics", *https://www.who.int/emergencies/diseases/managing-epidemics/en/*, (Erişim tarihi: 05.05.2021).

Yener,D., Sert Karaaslan. (2020), "Sağlık Bakanı Koca: Yeni Dönem 'Kontrollü Sosyal Hayat'tır'", *https://www.aa.com.tr/tr/koronavirus/saglik-bakani-koca-yeni-donem-kontrollu-sosyal-hayattir/1831309*, (Erişim tarihi: 10.05.2021).

Kaynaklar

Renwick, D. W. S.; Redman, T.; Maguire, S. (2013), "Green Human Resource Management: A Review, and Research Agenda", International Journal of Management Review, Vol.15, pp.1-14.

Ahmad, S. (2015), "Green Human Research Managment: Policies and Practices", Cogent Business ve Management, Vol.2, No.1, pp.1-13.

Boiral, O. (2002), "Tacit Knowledge and Environmental Management", Long Range Planning, Vol.35, No.3, pp.291-317.

Chun, R. (2009), "Ethical Values and Environmentalism in China: Comparing Employees From State-Owned and Private Firms", Journal of Business Ethics, Vol.84, No:3, pp.341-348.

Daily, B. F.; Huang, S. (2001), "Achieving Sustainability Through Attention to Human Resource Factors in Environmental Management", International Journal of Operation and Production Management, Vol.21, No.12, pp.1539-1552.

Dangelico RM. 2015. Improving firm environmental performance and reputation: the role of employee green teams. Business Strategy and the

Dangelico RM. 2015. Improving firm environmental performance and reputation: the role of employee green teams. Business Strategy and the

Dangelico RM. 2015. Improving firm environmental performance and reputation: the role of employee green teams. Business Strategy and the

Dangelico RM. 2015. Improving firm environmental performance and reputation: the role of employee green teams. Business Strategy and the

Dangelico R. M. (2015), "Improving Firm Environmental Performance and Reputation: The Role of Employee Green Teams" Business Strategy and theEnvironment, Vol.24, No.8, pp.735-749.

Deepika, R.; Karpagam, V. (2016), "A Study on Green HRM Practices in an Organisation", International Journal of Applied Research, Vol.2, No.8, pp.426-429.

e Laval University, Canada

e Laval University, Canada

e Laval University, Canada

Ehnert, I. (2009), *Sustainable Human Resource Management*, London: Springer.

Environment 24(8): 735–749

Environment 24(8): 735–749

Environment 24(8): 735–749.

Environment 24(8): 735–749.

Guiyao Tang Shandong University, China

Guiyao Tang Shandong University, China

Guiyao Tang Shandong University, China

Jabbour, C. J. C. (2011), "How Green are HRM Practices, Organizational Culture, Learning and Teamwork?, A Brazilian Study", Industrial and Commercial Training, Vol.43, No.2, pp.98-105.

Jabbour, C. J. C.; Santos, F. C. A.; Nagano, M. S. (2010), "Contribution of HRM throughout the Stages of Environmental Management: Methodological Triangulation Applied to Companies in Brazil", The International Journal of Human Resource Management, Vol.21, No7, pp.1049-1089.

Jackson, S. E.; Renwick, D. W. S. Jabbour C. J. C.; Camen, M. M. (2011), "State-of-the-Art and Future Directions for Green Human Resource Management: Introduction to the Special Issue", German Journal of Research in Human Resource Management, Vol.25, No.2, pp.99-116.

Kitazawa, S.; Sarkis, J. (2000), "The Relationship Between ISO 14001 and Continuous Source Reduction Programmes", International Journal of Operations and Production Management, Vol.20, No:2, pp.225-248.

Mandip, G. (2012), "Green HRM: People Management Commitment To Environmental Sustainability", Research Journal of Recent Sciences, Vol.1, pp.244-252.

Marcus, A. A.; Fremeth, A. R. (2009), "Green Management Matters Regardless", Academy of Management Perspectives, Vol.23, No.3, pp.17-26.

Milliman, J.; Clair, J. (1996), "Best Environmental HRM Practices in the U.S.", *Greening People: Human Resources and Environmental Management,* In Wehrmeyer, W. (ed.), Greenleaf Publishing.

Mishra, P. (2017), "Green Human Resource Management: A Framework for Sustainable Organizational Development in an Emerging Economy", International Journal of Organizational Analysis, Vol.25, No:5, pp.762-788.

Opatha, H. H. D. N. P. (2013), "Green Human Resource Management: A Simplified Introduction", HR Dialogue, pp. 22-41.

Perron, G. M.; Cote, R. P.; Duffy, J. F. (2006), "Improving Environmental Awareness Training in Business" Journal of Cleaner Production, Vol.14, No.6, pp.551-562.

Ramus, C. A. (2002), "Encouraging Innovative Environmental Actions: What Companies and Managers Must Do", Journal of World Business, Vol.37, No:2, pp.151-164.

Renwick, D.W.S.; Redman, T.; Maguire, S. (2008), "Green HRM: A Review, Process Model, and Research Agenda", University of Sheffield, Discussion Paper, No.2008.01.

Rothenberg, S.; Pil, F. K.; Maxwell, J. (2001), "Lean, Green, and the Quest for Superior Environmental Performance", Production and Operations Management, Vol.10, No:3, pp.228-243.

Sadatsafavi, H.; Walewski, J. (2013), "Corporate Sustainability: The Environmental Design and Human Resource Management Interface in Healthcare Settings", Health Environments Research & Design Journal, Vol.6, No:2, pp. 98-118.

Stanwick, P. A.; Stanwick, S. D. (2001), "CEO Compensation: Does it Pay to be Green?" Business Strategy and the Environment, Vol.10, No.3, pp.176-182

Tang, G.; Chen, Y.; Jiang, Y.; Paillé, P.; Jia, J. (2017), "Green Human Resource Management Practices: Scale Development and Validity", Asia Pacific Journal of Human Resources, Vol.56, No.1, pp.31-55.

Teixeira, A. A.; Jabbour, C. J. C.; Jabbour, A. B. L. (2012), "Relationship Between Green Management and Environmental Training in Companies Located in Brazil: A Theoretical Framework and Case Studies" International Journal Production Economics, Vol.140, No.1, pp.318-329.

United Nations. (1987), "Report of the World Commission on Environment and Development, General Assembly Resolution" 42/187. *http://www.un.org/ documents/ga/res/42/ares42-187.html*, *(*Erişim tarihi: 05.04.2021).

United Nations. (2005), "2005 World Summit Outcome",

http://www.who.int/hiv/universalaccess 2010/worldsummit.pdf, (Erişim tarihi: 07.04.2021).

Wee, Y. S.; Quazi, H. A. (2005), "Development and Validation of Critical Factors of Environmental Management" Industrial Management and Data Systems, Vol.105, No.1, pp.96-114.

Wehrmeyer, W. (1996), *Greening People, Human Resources and Environmental Management*, Greenleaf Publishing, Sheffield:England.

Zoogah, D. (2011), "The Dynamics of Green HRM Behaviors: A Cognitive Social Information Processing Approach" Zeitschrift fur Personalforschung, Vol.25, No.2, pp.117-139.

Kaynakça

Aracı, Mehtap, (2015), "The Barriers to Increasing The Productivity In Expatriate Management: Examples In The World and Turkey", *World Conference On Technology,Innovation and Entrepreneurship,* Procedia-Social and Behavioral Sciences.

Arrive, Jean Tsitaire; Mei, Feng; Li, Xin Yi; Yan, Yafen; Kusse, Getele Gutama, (2019), "Multinational Management Strategies Of Expatriate And Local Managers", IEEE Engineering Management Review, Vol. 47, No. 4, Fourth Quarter, p.39-48.

Baruch,Yehuda; Altman, Yochanan; Tung, Rosalie L., (2016), "Career Mobility in a Global Era: Advances in Managing Expatriation and Repatriation", The Academy of Management Annals, p.1-49.

Bird,Allan; Dunber Roger,(1992), "Getting The Job Done Over There:Improving Expatriate Productivity",National Productivity Rewiev/Spring, p.145-156.

Bonache, Jaime,(2006), "The Compensation Of Expatriates: A Review And A Future Research Agenda" Editör: Günter K .Stahl ve Ingmar Björkman, Handbook Of Research İn International Human Resource Management, P.158-175, USA: Edwar Elgar Publishing.

Brewster, Chris; Scullion, Hugh, (2007), "A Review and Agenda for Expatriate HRM", Human Resource Management Journal, 7, p.32-41.

Çetinarslan, Haldun Şecaattin; Can, Esin, (2017), "Türk ÇUİ'leri İçin Expat Değerlendirme Ve Seçim Kriterleri: Bireysel, Kurumsal Ve Durumsal Kriterler Üzerine Bir Çalışma, The Expatriate Evaluation And Selection Criteria For Turkish MNEs: A Study On İndividual, İnstitutional And Situational Criteria", Proceedings, International Congress on Management Economics and Business (ICMEB'17).

Dang, Quyen T., Rammal, Hussain G., (2020), "Japanese Expatriates' Management In Global Assignments: A Review And Research Agenda", Thunderbird International Business Review,62,

Faeth, Pia Charlotte; Kittler, Markus G., (2019), "Expatriate Management In Hostile Environments From A Multi-Stakeholder Perspective – A Systematic Review", Journal of Global Mobility: The Home of Expatriate Management Research, Vol.8.

Feldman, Daniel C.; Tompson. Holly B., (1993), "Expatriation, Repatriation, and Domestic Geographical Relocation: An Empirical Investigation of Adjustment to New Job Assignments", Journal of International Business Studies, 3rd Qtr.,Vol.24, no.3, p.507–529.

Feldman, Daniel C.;Thomas,David C., (1992), "Career Management Issues Facing Expatriates," Journal of International Business Studies, Palgrave Macmillan;Academy of International Business, Vol.23 No:2, 2nd Qtr, p.271-293, June.

Gassanova, A.A**,** (2019), **"**The Link Between Hr Practices And Expatriate Management: Case Of Chinese Multinationals In Kazakhstan", Central Asian Economic Review, Vol.4,No. 127.

Gatti, Emanuele,(2009), "Defining The Expat: The Case of High-Skilled Migrants in Brussels", *Brussels Studies* [Online], General Collection, No.27,August URL: https://journals.openedition.org/brussels/681

Ghafoor, Shahzad; Khan, Uzair Farooq; Idrees, Fahmeed; Javed, Bilal; Farhan, Ahmed,(2011), "Evaluation Of Expatriates Performance And Their Training On International Assignments", Interdisciplinary Journal Of Contemporary Research In Business,Vol 3, No 5.p.335-351.

Gibson, James L.; Ivanchevich, John M.; Donnelly,Jr, James H.; Konapaske, Robert, (2009), *Organizations:Behavior,Structure, Processes,* . Fourteenth Edition, Vol.13,McGrow-Hill International Edition, Singapore.

Göksu,Nusret; Öz, Bülent, (2008), "Etkin Ücret Yönetiminin İşletmeye Sağlayacağı Yararlar Konusunda İşgören Algılamaları: Bir Alan Çalışması", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, , Volume,Issue 20, Pages 419 – 436.

Harvey, Michael; Moeller, Miriam, (2009), "Expatriate Mangers:A Historical Review", International Journal of Management Reviews, Vol.11(3), p.275-296.

Heijden, Johannes; Van Engen, Marloes; Paauwe, Jaap, (2009), "Expatriate Career Support: Predicting Expatriate Turnover And Performance", The International Journal of Human Resource Management,Vol. 20,No.4, p.831-845.

Lazarova, Mila; Tarique, Ibraiz, (2005), "Knowledge Transfer Upon Repatriation", Journal of World Business, 40, p.361-373.

Lazarova, Milla B.; Cerdin, Jean-Luc, (2007), "Revisiting Repatriation Concerns: Organizational Support Versus Career And Contextual İnfluences", Journal of International Business Studies, Palgrave Macmillan;Academy of International Business, Vol. 38(3), p.404-429, May.

Linder, Christian, (2018), "Expatriates' motivations for going abroad: The role of organisational embeddedness for career satisfaction and job effort", Employee Relations, 41. p.552-570.

Ott, Dana L.; Michailova, Snejina, (2016), "Expatriate Selection: A Historical Overview And Criteria For Decision-Making", Global Talent Management and Staffing in MNEs,Vol.32, Emerald Group Publishing Limited, p.1-24.

Paik, Yongsun; Segaud Barbara; Malinowski Christy, (2002), "How To İmprove Repatriation Management Are Motivations And Expectations Congruent Between The Company And Expatriates?", International Journal of Manpower, 23,7, p.635-648.

Peterson, Richard B.; Napier, Nancy K.; Shul-Shim, Won, (2000), "Expatriate Management: A Comparison Of MNCS Across Four Parent Countries", Thunderbird International Business Review, Vol. 42(2), p.145-166.

Salleh, Noorziah Mohd, Koh, Jacqueline, Analysing The Functions Of Short-Term Expatriate Assignments. *Evaluation of Learning for Performance Improvement International Conference*, Malaysia, 25 – 26 February, 2013. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 107, p.34-42.

Selmer, John, (2019), What İs Expatriate Management? Journal Of Global Mobility Vol. 7 No. 3, p.237-238

Soo, Min; Toh, Angelo; DeNisi, Angelo, (2005), "A Local Perspective To Expatriate Success", Academy of Management Executive, Vol.19, No.1.

Tertuliano, Ivan Wallan; Oliveira de, Vivian; Santana, Bruna Alves, (2019), "Expatriates And International Career Management: Corporate And Sporting Context" , Ekonomski Pogledi,Vol. 21, br. 2, p.1-17.

Vojinic, Perica, Matic, Matea, Becic, Marija, (2013), "Challenges of Expatriation Process", *Recent Advances in Business Management and Marketing / Ivona Vrdoljak Raguz, Mohamed Roushdy*, Ain Shams - : WSEAS Press, p.140-145

Wentland Daniel M., (2003), "A New Practical Guide for Determining Expatriate Compensation: The Comprehensive Model", Compensation & Benefits Review, 35(3), p.45–50.

Wiernik, Brenton; Rüger, Heiko; Ones, Deniz, (2017), *Advancing Expatriate Research in Public and Private Sectors: Success Factors in Private and Public Domains*, Managing Expatriates, Verlag Barbara Budrich, p.15-32.

Zhou, Yanghua, (2021), "Expatriate Satisfaction and Motivation in Multinational Corporations". https://www.intechopen.com/online-first/expatriate-satisfaction-and-motivation-in-multinational-corporations, (Erişim tarihi:10.06.2021).

İNTERDİSİPLİNER ÇALIŞMALARLA SOSYAL BİLİMLERDE FARKLI BAKIŞLAR

Editörler
Doç. Dr. Ahmet EDİ
Dr. Adem AKALIN
Dr. Kenan BAŞ

E K İ N
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz. Kitap içerisinde yer alan yayınlardan yazar sorumludur.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-84-4

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: *Murat Özbey*

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

İnterdisipliner kavramı, belirli bir konuda, belirli bir disiplinin alan ya da alanlarına, diğer alanlarda bilgi üreten farklı disiplinlerin katkı sunması ya da onu zenginleştirmesi şeklinde tanımlanabilir. İnterdisiplinler yaklaşımın sağlamış olduğu çok boyutluluk ve çok perspektiflilik zamanla farklı disiplinlerin ortaya çıkmasına ve aynı zamanda disiplinlerin ve ilgili otoritelerin kabullerinde ciddi radikal dönüşümlere ve eylemlere yol açmıştır. Bu durum elbette sadece eğitim ya da akademik dünyayı değil aynı zamanda iş dünyasını ve profesyonel anlamda hizmet veren tüm sektörleri etkilemiştir. Buna bağlı olarak bu yeni durum tüm disiplinlerde yenilikçi ve inovatif bir yaklaşım tarzının benimsenmesine yol açarak disiplinlerin karşılıklı olarak birbirlerinden yararlanmalarını ve iş birliği içerisinde hareket etmelerini mümkün kılmıştır.

Sosyal bilimler, sosyal gerçekleri kendisine konu edinir. Dolayısıyla sosyal bilimcilerin temel mutfağını oluşturan farklı disiplinlere ait (insan, yerler, mekanlar, olay ve olgular, düşünme, gözlem, eğitim vs.) çeşitli araştırma konuları sosyal bilimlerin akademik mutfağında yeniden lezzetlendirilerek bilim dünyasına katkı sunar. Bununla birlikte sosyal bilimler göreceli bilimler olarak nitelendirildiği için sosyal bilimler alanında yapılmış ve yapılacak olan araştırma ve değerlendirmelerin daha dikkatli, özenli ve iyi kritize edilmesi gerekmektedir. Çünkü sosyal bilimler alanında elde edilen veriler Fen Bilimleri alanında elde edilen veriler gibi her zaman ve her yerde aynı sonucu verebilen genel geçer veriler değildir. Fen bilimleri elde etmiş olduğu sonuçları açıklamaya çalışırken; sosyal bilimler anlamaya çalışır. Sosyal bilimler toplumla ve sosyal olaylarla yakın ilişki içerisinde olmayı gerektiren bir alandır. Dolayısıyla sosyal bilimcilerin hem akademik hem de toplumsal açıdan aktif olmaları, araştırma yapmaları, toplumsal ve sosyal meseleleri iyi analiz ederek bu

duruma akademik anlamda çeşitli çözüm önerileri sunabilecek davranış ve yaklaşımları ortaya koymaları beklenir.

Sosyal bilimler çalışma alanına yönelik pek çok yaklaşım doğrultusunda oluşturulan çeşitli araştırma konu başlıkları ile bu kitabın hazırlanmasında emek harcayan, katkı sunan tüm yazarlarımıza teşekkür ederiz.

Editör Kurulu

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ iii
İÇİNDEKİLER v

ADALET DEĞERİNİ KAZANIM SÜRECİNDEKİ BİR ÖĞRENCİ İÇİN SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMCİSİ NASIL ROL MODEL OLABİLİR? 1
Abdulkerim Diktaş

SOSYAL BİLGİLER DERSİ VE KARAKTER EĞİTİMİ ÜZERİNE BAZI MÜLÂHAZALAR 19
Dr. Öğretim Üyesi: Kenan BAŞ

COVİD-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE UZAKTAN EĞİTİM 35
Dr. Nurten GÜRBÜZ

SOSYAL BİLGİLERDE KAVRAM ÖĞRETİMİ 51
Dr. Nurten GÜRBÜZ

MELEK ÖZLEM SEZER'E AİT MASAL KİTAPLARININ SÖZ VARLIĞI VE İÇERDİĞİ İLETİLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 63
Dilek AKIN AYDIN, Doç. Dr. Yasin KILIÇ

BAYAN ATLET VE KAYAK SPORCULARIN BAZI MOTORİK ÖZELLİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI 89
Metin BAYRAM, Muzaffer ZEPAK

ÖĞRENCİLERİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ (AĞRI İLİ HAMUR İLÇESİ ÖRNEĞİ) 101
Metin BAYRAM, Necati TAŞDEMİR

TÜRKİYE'DE MALİ SUÇLARLA MÜCADELEYE GENEL BAKIŞ (2009-2013) 125
Doç. Dr. Zeynep Müjde SAKAR

ÇOCUK EDEBİYATINDA KÜLTÜR AKTARIMI: OSCAR WİLDE MUTLU PRENS ÖRNEĞİ..... 149
Dr Öğr. Üyesi Adem AKALIN

CURRENT CHALLENGES FACED BY EFL LEARNERS AND TEACHERS IN TURKISH CONTEXT..... 173
Muhammed Harun KAYA

AN INVESTIGATION OF DIFFERENCES BETWEEN TURKISH AND AMERICAN CARTOON MOVIES..... 191
Dr. Öğr. Üyesi M. Yavuz KONCA

KENDİNE ÖZGÜ YAPISI İTİBARİYLE ÇİN MİTOLOJİSİ VE ÇİN MİTOLOJİSİNDE İNSANIN VE EVRENİN VAROLUŞU..... 211
Dr. Şükrü AKTAŞ

KARS'IN ANAVATANA KAVUŞMASINDAN SONRA YAŞANAN GÖÇ HAREKETLERİ VE YERLİLİK YABANCILIK DURUMU 235
Cengiz ATLI

Kaynakça

Aydın, A. R. (2009). Öğretmen-Öğrenci İlişkilerinde Empati ve Öğretmenlerin Rol Modelliği Üzerine. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, Cilt 9, Sayı 1, 75-83.

Demir, E., Köse, M. (2016). Öğretmenlerin Rol Modelliği Hakkında Öğretmen Görüşleri. *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, Sayı 53, 38-57.

Ersoy, A. ve Yalçınoğlu, P. (2014). *Nitel Araştırmaya Giriş.* Anı Yayıncılık.

Ferraz, F. N., Veiga, F. K., Aleixo, D. L., Júnior, M. S., Araújo, S. M. (2016). Different Treatment Schemes and Dynamizations of *Trypanosoma Cruzi* Biotherapies: What Information Do They Transfer to the Organism in Infected Mice? *Homeopathy,* Volume 105, Issue 4, 327-337.

Szpara, M. L. ve Doorslaer, K. (2021). Mechanism of DNA Virus Evolition. *Encyclopedia of Virology (Fourth Edition),* Volume 1, 71-78.

Gümüş, O. (2016). İlkokul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Türk Büyüklerine Saygı, Aile Birliğine Önem Verme ve Vatanseverlik Değerlerinin Karma Yaklaşıma Dayalı Etkinliklerle Öğretimi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kordyum, V.A., Shpylova, S.P., Andrienko, V.I., Sukhorada, O.M., Ruban, T.A., Deryabin, O.G. (2005). Transfer of Genetic Information in an Organism. *Cell Biology International*, Volume 29, Issue 1, 95-97.

Köse, M., Demir, E. (2014). Öğretmenlerin Rol Modelliği Hakkında Öğrenci Görüşleri. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, Cilt 4, Sayı 1, 8-18.

Kurtdede Fidan, N. (2013). Sosyal Bilgiler Dersinde Değerler Eğitimi: Nitel Bir Araştırma. *The Journal Of Academic Social Science Studies,* Cilt 6, Sayı 3, 361-388.

Kuzmin, Y. V., Nakazawa, Y., Ono, A. (2017). Human Behavioral Variability in Prehistoric Eurasia. *Quaternary International,* Volume 442, Part B, 1-4, https://doi.org/10.1016/j.quaint.2017.06.023.

Maher, L. A., Macdonald, D. A., Pomeroy, E., Stock, J. T. (2021). Life, Death, and the Destruction of Architecture: Hunter-gatherer Mortuary Behaviors in Prehistoric Jordan. *Journal of Anthropological Archaeology,* Volume 61, Article 101262, https://doi.org/10.1016/j.jaa.2020.101262.

Niskanen, K. (2019). Prehistoric Pictographs of Finland: Symbolism and Territoriality.

International, Volume 503, Part B, 273-284, https://doi.org/10.1016/j.quaint.2017.10.030.

Oliveira, J. S., A Lavell, A., Essus, V. A., Souza, G., Pereira Nunes, G. H., Benício, E., Guimarães, A. J., NParent, K., R Cortines, J. (2021). *Current Opinion in Virology,* Volume 49, 58-67.

Öztürk Çelebi, G. (2018). Tarih Öncesi Dönemlerde İletişim. *Etkileşim,* Sayı 2, 142-156. DOI: 10.32739/etkilesim.2018.2.33.

Tonga, D. (2017). Rol Model Olarak Sosyal Bilgiler Öğretmeni. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* Cilt 7, Sayı 2, 17-30.

Turan, İ. (2013). Günümüz Aile Problemleri Çerçevesinde Kur'an'da Ebeveyn-Çocuk İlişkisi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı 35, 71-104.

Turan, R. ve Ulusoy, K. (2016). *Farklı Yönleriyle Değerler Eğitimi.* Pegem Akademi Yayınları.

Ulusoy, K. ve Dilmaç, B. (2012). *Değerler Eğitimi.* Pegem Akademi Yayınları.

Yaran, C. S. (2010). *Ahlak ve Etik.* Rağbet Yayınları.

Yaşar, Ş., Çengelci, T. (2012). Sosyal Bilgiler Dersinde Değerler Eğitimine İlişkin Bir Durum Çalışması. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi,* Yıl 3, Sayı 9, 1-23.

Yazıcı, K. (2006). Değerler Eğitimine Genel Bir Bakış. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi,* Sayı 19, 499-523.

KAYNAKÇA

Acat, M.B., Aslan, M. (2011). Okulların karakter eğitimi yetkinliği ölçeği (OKEYÖ). *Değerler Eğitimi Dergisi*, 9 (21), s.7-27.

Altıntaş, M. E. (2012). Bireycilik ve toplumculuk tartışmaları bağlamında değerler eğitimi yaklaşımları. *Değerler Eğitimi Dergisi*. 10 (24), s.31-54.

Arthur, J. (2008). Traditional approaches to character education in Britain and America. In L. P. Nucci & D. Narvaez (Eds.), *Handbook of moral and character education* (pp. 80– 98). New York, NY: Routledge.

Aydın, M.Ş. (2010). *Açık toplumda din eğitimi (Yeni Paradigma İhtiyacı).* Ankara: Nobel Yayınları.

Battistich, V. (2005). *Character education, prevention and positive youth development*. Washington, DC: Character Education Partnership.

Baykent, D. (2002). *Fen bilimleri eğitiminde öğrenci motivasyonunu arttırma yoluyla karakter eğitimine geçiş süreçleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Bozkurt, E. (2019). Karakter eğitimi ve değerler eğitimi ile ilgili temel kavramlar. Özer, B. (Ed.). *Karakter ve Değerler Eğitimi* içinde (s.1-26). Ankara: Pegem Akademi.

Çağdaş, A. & Seçer (Şahin), Z. (2002). *Çocuk ve ergende sosyal ve ahlaki gelişim*. (Editör: R. Arı), Ankara: Nobel Yayınları.

Çelikkol, S. (2010). *"Fârâbî'de ahlak ve ahlak eğitimi".* Yayınlanmamış Doktora Tezi. Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

Doğan, N. (1994). *Ders kitapları ve sosyalleşme (1876-1918)*, İstanbul: Bağlam Yayınları.

Edi, A. & Nazırlı, Z. (2018). Rus tarihçileri gözünden Çanakkale savaşı. *Ekev Akademi Dergisi,* 22 (75), s. 1-14.

Ekşi, H. (2003). Temel insani değerlerin kazandırılmasında bir yaklaşım: Karakter eğitimi programları. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1 (1), 79-96.

Ertürk, S. (1974). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan Yayınları.

Eşici, H., Özyurt, G.G. (2021). Karakter ve değerler eğitimi yaklaşım ve uygulamaları. Kamer, S. T. (Ed.) *Toplum ve Kültür Bağlamında Karakter ve Değerler Eğitimi* içinde (s.83-108). Ankara: Pegem Akademi.

Feist, J. & Feist, G. J. (2008). *Theories of personality* (7. Baskı). Boston: McGraw-Hill.

Fidan, N. (1996). *Okulda öğrenme ve öğretme*. Ankara: Alkım Yayınevi.

Gardner, R., Cairns, J. & Lawton, D. (2005). *Education for values: Morals, ethics and citizenship in contemporary teaching*. London and Sterling, VA: Kogan Page.

Gülçür, M.K. (1991). *Kur'an'da karakter eğitimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Hall, S. E. (2018). *Karakter eğitimi, değerler eğitimi ansiklopedisi: kavramlar, kişiler, kuramlar*. İstanbul: EDAM.

Hökelekli, H. (2009). *Çocuk, genç, aile psikolojisi ve din*. İstanbul: Dem Yayınları.

Kamer, S. T. (2020). *Eğitimin sosyal ve kültürel temelleri, kavramlar, olgular ve olaylar*. Ankara: Pegem Akademi.

Kan, Ç. (2010). Sosyal bilgiler dersi ve değerler eğitimi. *Millî Eğitim Dergisi*, 187. s. 138–145.

Kenan, S. (2009). The missing dimension of modern education: Values education. *Educational Sciences: Theory and Practice* 9 (1), s.279-295.

Kerschensteiner, G. (1977). *Karakter kavramı ve terbiyesi*. (Çev: H. F. Kanad). Ankara: MEB Yayınları.

Köylü, M. (2013). *Küresel ahlak eğitimi*. İstanbul: Dem Yayınları.

Lickona, T. (1992). *Educating for character: How our schools can teach respect and responsibility*. New York: Bantam Books.

Oğuzkan, A. F. (1981). *Eğitim terimleri sözlüğü*. TDK Yayınları, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Pamuk, A. (2007). *Karakter eğitimi ve sosyal bilgiler öğretimi*. I. Ulusal İlköğretim Kongresi (sözlü bildiri), Hacettepe Üniversitesi. Ankara.

Ryan, K. & Bohlin, K. E. (1999). *Building character in schools*. San Francisco: Josey-Bass Publishers.

Sağlam, H. İ. (2021). *Karakter ve değer eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.

Schwartz, M. J., Beatty, A. & Dachnowicz, E. (2006). Character education: Frill or foundation? *Principal Leadership*, 7 (4), s.25-30.

Ulusoy, K. (2021). *Karakter değerler ve ahlak eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.

KAYNAKÇA

Adıyaman, Z. (2002). Uzaktan eğitimle yabancı dil eğitimi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology, 1*, 92-97.

Akbaba, A. (2020). Okul müdürlerinin liderlik özelliklerinin müdür yardımcılarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi, 5*(1), 141-155.

Akgül, G., & Oran, M. (2021). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, ortaokul öğrencilerinin ve öğrenci velilerinin pandemi sürecindeki uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi, 3*(2), 15-37.

Akhan, N. E., Çiçek, S., & Kocaağa, G. (2021). Sosyal Bilgiler son sınıf öğretmen adaylarının drama ders planı hazırlayabilme düzeylerinin belirlenmesi. *Journal of World of Turks/Zeitschrift für die Welt der Türken, 13*(1), 157-176.

Anderson, J. (2020). Brave new world the coronavirus pandemic is reshaping education. https://qz.com/1826369/how-coronavirus-is-changing-education/, web adresinden 23. 08. 2021'de edinilmiştir.

Arı, A. G., & Kanat, M. H. (2020). Covid-19 (Koronavirüs) üzerine öğretmen adaylarının görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (Salgın Hastalıklar Özel Sayısı)*, 459-492.

Aydemir, A. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde öğretmen ile öğrenci-veli iletişimi: Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin deneyimleri. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10*(2), 813-827.

Berigel, M. & Çetin, İ. (2020). Açık ve uzaktan öğretimde öğreten ve öğrenen rolleri. İçinde E. Tekinarslan ve M. D. Gürer (Eds.). *Açık ve uzaktan öğrenme (3. Baskı)* (ss. 127-145). Ankara: Pegem Akademi.

Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to CoronaVirus pandemic. *Asian Journal of Distance Education, 15*(1), i-vi.

Can, E. (2004). Uzaktan eğitim öğrencilerinin eğitimlerini değerlendirmeleri. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 1-15, İnönü, Malatya

Çantaş, C. (2021). *Covid-19 pandemi dönemindeki uzaktan eğitime ilişkin ilkokul yöneticilerinin yaşadıkları zorluklar.* Yüksek Lisans Projesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Danışman: Dr. Öğr. Sevim Aşiroğlu Maltepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2021.

Demir, E. (2014). Uzaktan eğitime genel bir bakış. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 39, 203-2012.

Elcil, Ş., & Sözen-Şahiner, D. (2014). Uzaktan eğitimde iletişimsel engeller. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 6*(1), 21-33.

Ezer, F., & Aksüt, S. (2021). Covid-19 sürecinde sosyal bilgiler dersinde eğitim bilişim ağı platformunu kullanmaya yönelik sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22*(1), 197-233. DOI: 10.17679/inuefd.771367

Gelişli, Y. (2015). Uzaktan eğitimde öğretmen yetiştirme uygulamaları: Tarihçe ve gelişim. *Journal of Research in Education and Teaching, 4*(3), 313-321.

Güllühan, N. Ü. (2021). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde uzaktan eğitim sürecine yönelik veli tutumları ve teknolojiye karşı dirençlerinin incelenmesi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi, 7*(2), 155-177.

İnanoğlu, A. (2019). *Sosyal bilgiler öğretiminde Eğitim Bilişim Ağı'nı (EBA) kullanmak: Nasıl ve kapsamda?* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

İşman, A. (2005). *Uzaktan eğitim.* Ankara: Pegem Yayıncılık

Kurubacak, G., & Yuzer, T. V. (2004). The building of knowledge networks with interactive radio programs in distance education systems. In E-Learn: *World Conference on E-Learning in Corporate, Government, Healthcare, and Higher Education* (pp. 2360-2367). Association for the Advancement of Computing in Education (AACE).

Meydan, A. (2010). Sosyal bilgiler disiplininde coğrafyanın yeri ve önemi. *Sosyal Bilgilerin Temelleri* içinde, Ed. Turan, R. ve Ulusoy, K. Ankara: Maya Akademi.

Moore, M. & Kearsley, G. (2012). *Distance education: a system view*. Belmont: Wadsworth.

National Center for Education Statistics. (2008). Distance education at degree granting postsecondary institutions: 2006-2007.

Organisation for Economic Co-operation and Development-OECD. (2020, 3 April). Learning remotely when schools close: How well are students and schools prepared? Insights from PISA. https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=127_127063- iiwm328658&title=Learning-remotely-when-schools-close

Ozan, Ö. (2010). *Uzaktan eğitimin tarihsel gelişim süreci*, URL: http://www.ozlemozan.info/index.php?option=com_content&view=article&id=11 22:uzaktaneitimin-tarihsel-geliim-suereci&catid=108:uzaktan-eitim&Itemid=291 (Erişim tarihi: 24.08.2021)

Özarslan, Y. & Ozan, Ö. (2014). Yükseköğretimde uzaktan eğitim programı açma sorunsalı. *XIX. Türkiye'de İnternet Konferansı*, Yaşar Üniversitesi, İzmir.

Özer, M. (2020). *Covid-19 salgını sonrası dünyada eğitim*. https://www.meb.gov.tr/covid-19-salgini-sonrasi-dunyada-egitim/haber/20936/tr

Redfern, S., & Naughton, N. (2002). Collaborative virtual environments to support communication and community in ınternet-based distance education. *Journal of Information Technology Education, 1*(3), 210-220

Schlosser, C. A. & Anderson, M. L. (1994). *Distance education: Review of the literature. Ames,* IA: Iowa Distance Education Alliance.

Seyhan, A. (2021). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitim deneyimleri ve görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 7*(3), 65-93.

Tay, B. (2010). *Sosyal bilgiler öğretiminin dünü, bugünü ve yarını.* (Ed. Turan, R. ve Ulusoy, K.) içinde Sosyal Bilgilerin Temelleri. Ankara: Maya Akademi.

UNESCO, (2020). Education: From disruption to recovery, https://en.unesco.org/covid19/educationresponse, 25 Haziran 2021.

Uşun, S. (2006). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Uyar, E. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik görüşleri. *Kapadokya Eğitim Dergisi, 1*(2), 15-32.

Yamamoto, G. T., & Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (Online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Journal of University Research, 3*(1), 25–34. https://doi. org/10.26701/uad.711110

Yavuz, M. (2018*). Eğitim ile ilgili temel kavramlar* içinde M. Yavuz (Edt.). Eğitim bilimine giriş (ss. 1-26). Ankara: Anı yayıncılık.

KAYNAKÇA

Akbaş, Y. (2008). *Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin iklim konusundaki kavram yanılgılarının giderilmesinde kavramsal değişim yaklaşımının etkisi*. Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Alkış, S. (2014). Sosyal Bilgiler'de kavram öğretimi. M. Safran (Ed.) *Sosyal bilgiler öğretimi (3. baskı)*. (s. 69-92) içinde. Ankara: Pegem Akademi.

Ayas, A. (2016). Kavram öğrenimi. S. Çepni (Ed.), *Kuramdan uygulamaya fen ve teknoloji öğretimi. (14. Baskı)* içinde (s.252-284). Ankara: Pegem A Yayınları.

Ayas, A. (2019). Kavram öğrenimi. S. Çepni (Ed.). *Kuramdan Uygulamaya Fen ve Teknoloji Öğretimi* içinde (pp. 192-220). Ankara: Pegem Akademi.

Ayas, M. (2020). "Kader-kaza" kavramının öğretimi ve kavram yanılgıları üzerine bir inceleme. *Turkish Academic Research Review, 5*(3), 358-380.

Boz, E., & Çoban, A. (2019). Ortaokul öğrencilerinin harita ve coğrafi koordinatlarla ilgili kavramları anlama düzeyleri ve kavram yanılgıları. *Proceedings of II. International Congress on Geographical Education*, Eskişehir, Turkey

Candan, A. S., & Koçer, Ö. (2013). Tarih dersindeki kavramların algılanma düzeylerine ilişkin bir değerlendirme. *Tarih, Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi, 2*(1). 353-373.

Çakmak, Z. & Arıkan, İ. & Kaçar, T. (2019). Sosyal Bilgiler öğretim programları üzerine yapılan çalışmaların çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: 2005-2018 yılları. *4. Uluslararası El Ruha Sosyal Bilimler Kongresi,* Şanlıurfa, Türkiye.

Çelikkaya, T., & Kürümlüoğlu, M. (2019). Ortaokul öğrencilerinin kronoloji becerilerinin saptanmasına yönelik bir çalışma. *Turkish History Education Journal, 8*(1), 150-173.

Çetinel, H. (2019). Kavram olgusu; dini kavramların öğretimi, önemi ve sınırlılıkları üzerine. *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 47*, 89-114.

Demirci, S. (2019). *Dijital ve çalışma yaprakları ile desteklenmiş kavram karikatürlerinin Sosyal Bilgiler dersi Coğrafya konularının öğretiminde kavramsal anlamaya etkisinin karşılaştırılması* (Yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.

Demirkaya, H., & Karacan, H. (2016). Ortaokul 6. Sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersindeki bazı coğrafi kavramları anlama düzeyleri ve kavram yanılgıları. *International Journal of Field Education, 2*(2), 38-57.

Demirkaya, H., Köç, A. & Ünal, Ö. (2020). Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının osmanlı ve fetih kavramlarına ilişkin bilişsel yapılarının kelime ilişkilendirme testi yoluyla analizi. *OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 39*(2), 45-63.

Doğrukök, B. (2004). *İlköğretim 6. sınıf sosyal bilgiler dersinde yer alan kavramların kazandırılma düzeyi.* Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Erden, M. (Tarihsiz). *Sosyal Bilgiler öğretimi.* Alkım Kitapçılık Yayıncılık, Ankara.

Kaçar, T., & Bulut, B. (2020). Sosyal Bilgiler öğretim programı ve 4-7. sınıf Sosyal Bilgiler ders kitaplarının coğrafya kavramları bağlamında değerlendirilmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17*(2), 652-679. Doi: 10.33437/ksusbd.738637

Karacan, H. (2018). Beşinci sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı ve ders kitaplarında yer alan millî ve evrensel değerlerin analizi. *Journal of Innovative Research in Social Studies, 1*(1), 1-10.

Karakuş, U. (2019). Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının doğal afet kavramlarına ilişkin algılarının kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla incelenmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education, 8*(3), 735-751.

Karataş, C. M. (2011). *Kavram Öğretimi*. Adana: Karahan Kitabevi.

Memişoğlu, H., & Tarhan, E. (2016). Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin kavram öğretimine ilişkin görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 5*, 6-20.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 4, 5, 6. ve 7. sınıflar).* 05.08.2021 tarihinde https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812103847686- SOS-YAL%20B%C4%B0LG%C4%B0LER%20%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20PROGRAMI% 20.pdf adresinden erişilmiştir.

Özkan, H. (2019). *Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının 7. sınıf sosyal bilgiler dersi tarih kavramlarına ilişkin kavram yanılgılarının tespiti.* Yüksek lisans tezi. Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.

Öztürk, C. (2015). Sosyal Bilgiler: Toplumsal yaşama disiplinler arası bir yaklaşım C.Öztürk (Yay. haz.). *Sosyal Bilgiler Öğretimi Demokratik Vatandaşlık Eğitimi (4.baskı)* (ss. 2-28), Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.

Russell, W. B., Waters, S., & Turner, T. N. (2014). *Essentials of middle and secondary social studies*. New York: Routledge

Sezer, A. (2020). Coğrafya öğretiminde grafiklerin kullanımı. A. Sezer (Ed.). *Coğrafya Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* içinde (pp. 167-187). Ankara: Pegem Akademi.

Soylu, T., & Memişoğlu, H. (2019). Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin kavram öğretimine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research, 5*(4), 464-484.

Tünkler, V. (2021). Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin motivasyon durumları. *Türk Eğitim Derneği, 46*(207), 339-354

Türk Dil Kurumu (TDK). (2020) 30.08.2021 tarihinde https://sozluk.gov.tr/ adresinden erişildi.

Yanpar-Yelken, T. (2017). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* (14. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık

Yazıcı, H., & Koca, M. K. (2015). Sosyal Bilgiler öğretimi programı. B. Tay, & A. Öcal (Eds.). *Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi* içinde (pp. 19-38). Ankara: Pegem Akademi.

Yazıcı, H., & Samancı, O. (2003). İlköğretim öğrencilerinin Sosyal Bilgiler ders konuları ile ilgili bazı kavramları anlama düzeyleri. *Mili Eğitim Dergisi, 158*, 2-6.

KAYNAKÇA

Akar, Ö. (2006). *Türk Masallarında Kadın Figürü Üzerine Bir İnceleme* (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Akdemir, B. (2018). *Türkçe Eğitimi Açısından H. Salih Zengin'in Çocuk Hikâyelerinde Söz Varlığı* (Yüksek Lisans Tezi), Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.

Akın, E., Karakaş, R., ve Tarhan, H. (2018). "Orhan Kemal'in "Baba Evi" Romanına Söz Varlığı Açısından Yaklaşım". Karadeniz *Uluslararası Bilimsel Dergi*, (40), 81-91.

Akıncı, S. (2019). *Arif Nihat Asya'nın Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor Adlı Şiir Kitabında Söz Varlığı*, (Yüksek Lisans Tezi), Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

Akpınar, B. (2010). İlköğretim 1–5. sınıflar Türkçe öğretim programları görsel okuma ve sunu öğrenme alanının değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, *34*(154).

Aksan, D.(2017). *Anlambilim, Anlambilim Konuları Ve Türkçenin Anlambilimi*. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Aktaş, E. (2016). "Okuma Eğitimi Açısından Sevim Ak'ın Çocuk Öykülerinde Söz Varlığı". *Milli Eğitim Dergisi*, 45 (210), 539-562.

Akyalçın, N., ve Gürcü, H. (2017). "Orhan Pamuk Ve Fakir Baykurt'un İki Romanında Deyim, Atasözü ve İkilemeler Bakımından Söz Varlığı". *Journal of Awareness*, 2(3S), 55-68.

Apaydın, N. (2010). *6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Söz Varlığı Açısından İncelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Aslan, C. (2017). "Oğuz Tansel'in Derlediği Masalların Türkçenin Söz Varlığı Bağlamında İncelenmesi". *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (27), 56-80.

Bayram, B. A. Ş. (2010). "Söz Varlığının Oluşumu ve Gelişiminde Çocuk Edebiyatının Rolü". *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (27), 137-159.

Can Emmez, B. (2008). *Sözlü Gelenekten Modern Masala: Çocuk Edebiyatında Masal Üzerine Halkbilimsel Bir İnceleme* (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Çavuşoğlu, A. (2006). *Ana Dili Çocuk Edebiyatı.* Kayseri: Ufuk Kitabevi Yayınları.

Erdal, K. (2016). Keloğlan Masallarında Çocukların Eğitimine Yönelik İletiler. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, *5*(4).

Ergin, Muharrem. (2009). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayın.

Fidan, Z. (2019). *Cahit Uçuk'un Türk İkizleri ve Gümüş Kanat Çocuk Romanlarının Söz Varlığı Açısından Değerlendirilmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Göçen, G., ve Okur, A. (2015). "Ortaokula yönelik söz varlığı araştırmalarının incelenmesi: Tezler". *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, *3*(1), 64-79.

Gökdayı, H. (2008). "Türkçede kalıp sözler". *Bilig*, (44), 89-110.

Gökmen, B. (2017). *Ödüllü Çocuk Edebiyatı Yapıtlarının Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri Bakımından İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Hassan, S. (2018). *Abbas Sayar'ın "Çelo" Romanının Söz Varlığı*, (Yüksek Lisans Tezi), Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Hatıl, İ. (2019). *Sezgin Kaymaz Romanlarında Söz Varlığı*, (Yüksek Lisans Tezi), Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

Kaçmaz, G. (2018). *Cahit Zarifoğlu'nun Masallarının Değerler Eğitimi ve Söz Varlığı Açısından İncelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Karabulut, C. (2019). *Mustafa Ruhi Şirin'in Eserlerinin Söz Varlığı Açısından İncelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Karakuş, N., ve Deniz, B. (2019). Türk ve Alman Masallarında Yer Alan İletilerin Kişisel Gelişime Katkı Sağlayıcılık Yönünden Karşılaştırılması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, *8*(3), 1666-1686.

Kıbrıs, İ. (2010). *Çocuk Edebiyatı*(4.Baskı). Ankara: Kök Yayıncılık.

Kılıç, A.Ş. (2019). *Emine Işınsu'nun Sancı İsimli Eserinin Söz Varlığı Açısından İncelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

Kiliç, Y. (2015). Survey on effects of fairy tales on Turkish language training from secondary school students perspective. Educational Research and Reviews, 10(4), 388-396.

Koç, K., Yıldız, S., ve Coşkun, R. (2015). Çocuklar Resimli Çocuk Kitaplarındaki Resimleri Nasıl Yorumluyor? Behiç Ak'ın "Uyurgezer Fil" Kitabı İle Yapılan Görsel Okuma Üzerine Bir Araştırma. *Turkish Studies (Elektronik)*, *10*(4), 687-706.

Kramsch, C., ve Widdowson, H. G. (1998). Language and culture. Oxford university press.

Kúnos, I., ve Pogány, W. (2010). FORTY-FOUR TURKISH FAIRY TALES: 44 Tales, Legends and Stories from Turkey. Abela Publishing Ltd.

Küçükkaya, M. (2019). *Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın "Billur Kalp" Adlı Romanının Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Açısından Söz Varlığının İncelenmesi,* (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

MEB. (2019). *İlköğretim Türkçe dersi (1-8. sınıflar) öğretim programı.* Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Mert, E. L. (2009). "Türkçenin sözvarlığı açısından Eflatun Cem Güney'in derleyip yazdığı masallar". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 27(2).

Oruç, B. (2019). Kemalettin Tuğcu'nun Hikâyelerinde Söz Varlığı(Yüksek lisans tezi), Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.

Özdoğan, E. (2019). *Peyami Safa'nın Biz İnsanlar Romanının Söz Varlığı*, (Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

Özsoy, E.(2019). *Elif Şafak'ın Mahrem Romanında Söz Varlığı*, (Yüksek Lisans Tezi), Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.

Öztürk, Ş.(2019). *Sabahattin Ali'nin Romanlarında Söz Varlığı,* (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Öztürk, T. (2021). *Reşat Nuri Güntekin'in Acımak Adlı Romanının Söz Varlığı,* (Yüksek Lisans Tezi), Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.

Sarıkaya, B. (2013). *Sevgi Soysal'ın Öykülerinin Iı. Kademe Öğrencilerinin Türkçe Eğitimine Katkısı Açısından Değerlendirilmesi,* (Yüksek Lisans Tezi), Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.

Sekman, A. (2020). *ORHAN VELİ KANIK'IN ÖYKÜLERİNİN SÖZ VARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ*, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Sever, S. (2006). "Çocuk Edebiyatı Öğretimi Nasıl Olmalıdır?". *II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu: Gelişmeler, Sorunlar ve Çözüm Önerileri (Yay. Haz. : S. Sever vd.).* Ankara: AÜ Basımevi, s.41- 56.

Sever, S., ve Karagül, S. (2014). "Oğuz Tansel'in derleyip yazdığı masal kitaplarında yer alan sözvarlığı öğelerinin incelenmesi". *Folklor/Edebiyat*, 20(77), 173-188.

Sezer, M. Ö. (2016). *Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?* İstanbul: Can Çocuk.

Sezer, M. Ö. (2017). *Eldivenlerimi Kim Çalıyor?* (5. Basım). İstanbul: Can Çocuk.

Sezer, M. Ö. (2017). *Karagöz'ün Gölgesini Kim Çaldı?* (7. Basım). İstanbul: Can Çocuk.

Sezer, M. Ö. (2017). *Masallar ve Toplumsal Cinsiyet*, İstanbul: Kor Kitap.

Sezer, M. Ö. (2018). *Eyvah Gölgeler Değişiyor*(4. Basım). İstanbul: Can Çocuk.

Sezer, M. Ö. (2018). *Şapkadaki Balık*. İstanbul: SEV Yayıncılık.

Sezer, M. Ö. (2018). *Şiir Yazdım Masal Sandım*. İstanbul: Fom Kitap.

Sezer, M. Ö. (2019). *Masal Yazdım Şiir Sandım*. İstanbul: Fom Kitap.

Sezer, M. Ö.(2004). *Masallarda Toplumsal Cinsiyetin İşlenişi*, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Şimşek, T. (2012). *Kuramdan Uygulamaya Çocuk Edebiyatı*(2. Baskı). Ankara: Grafiker Yayınları.

Temizyürek, F., ve Vargelen, A. G. H.(2016) "Türkçe Öğretmeni Adaylarının Masal Farkındalığı Ve Bu Farkındalığın Kültürel Değerlerin Aktarılmasındaki Önemi", *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching*, (Cilt:5 Özel Sayı):60-70.

Türk Dil Kurumu (2005). *Türkçe Sözlük*. (10. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu.

Türkben, T. (2012). *Ömer Seyfettin Hikâyelerinde Söz Varlığı*, (Yüksek Lisans Tezi), Bozok Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yozgat.

Uslupehlivan, E.(2018). *Hasan Latif Sarıyüce'nin Çocuk Romanlarında Değer Eğitimi Ve Söz Varlığı*, (Yüksek Lisans Tezi), Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.

Uz Erşahin, I. (2009). *Türkçe ders kitaplarında yer alan çocuk edebiyatı metinlerinin çağdaş çocuk edebiyatı ilkeleri açısından değerlendirilmesi ve eğitsel öneriler*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Uz, M. (2019). *Behiç Ak'ın "Gülümseten Öyküler" Dizinindeki Hikâye Kitaplarının Kalıplaşmış Söz Varlığı Açısından İncelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.

Yalçin, S. K., ve Şengül, M. (2007). "Dilin İletişim Süreci İçerisindeki Rolü ve İşlevleri". *Electronic Turkish Studies*, 2(2).

Yerdelen, D. (2019). *Ceyhun Atuf Kansu'nun "Balım Kız Dalım Oğul" Adlı Eserinin Söz Varlığı*, (Yüksek Lisans Tezi), Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.

Yılar, Ö. ve Turan, L. (2015). *Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı.* Pegem Akademi, Ankara.

Yıldırım Bilgen, D.(2017). *1970- 2015 Yılları Arasında Yayımlanan Çocuk Şiir Kitaplarındaki Söz Varlığı,* Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık. Ankara.

Yurt, S. U. (2016). "Aytül Akalın Gökyüzünde Balonlar Adlı Öykü Kitabının Söz Varlığı". *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 425-444.

Zülfikar, H. (2009).*Doğru Yazma ve Konuşma Bilgileri 1.* Hazar Reklam. Ankara.

İnternet Kaynakları

https://sozluk.gov.tr/ erişim tarihi: 26.09.2020

https://www.biyografya.com/biyografi/13142 erişim tarihi: 19.05.2020

https://www.demokrathaber.org/kitap/masallar-ve-toplumsal-cinsiyet-konusulacak-h59436.html erişim tarihi: 19.05.2020

https://www.edebiyathaber.net/melike-uzunun-melek-ozlem-sezerle-gerceklestirdigi-soylesi erişim tarihi: 19.05.2020

https://korkitap.com/book-author/melek-ozlem-sezer erişim tarihi: 19.05.2020

https://masaldaneymis.tr.gg/D.ue.nya-Ve-T.ue.rk--Edebiyat%26%23305%3Bnda-Masal.htm erişim tarihi: 26.09.2020

https://medium.com/okuryazartv/melek-özlem-sezer-değişim-gücünü-yitirenler-çocukları-anlayamaz-10395f18068e erişim tarihi: 20.05.2020

https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf erişim tarihi: 11.05.2020

http://tdk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/461.pdf erişim tarihi: 26.04.2020

https://www.unicef.org/turkey/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme erişim tarihi 11.05.2020

KAYNAKÇA

1. Akyol, H., Bayram, M., Bayraktar, G., & Tozoğlu, E. (2016). Observation Of Food Habits And Awareness Level Of Students Studying At The School Of Physical Education And Sports. *Turkish Journal Of Sport And Exercise*, *18*(3), 31–38.
2. Bayram, M., Göktepe, M., Özkan, A., Günay, M., & Bezci, Ş. (2016). Correlations Between Different Methods Of Vertical Jump And Static Balance Parameters İn Athletes. *Turkish Journal Of Sport And Exercise*, *18*(1), 147–152.
3. Koç, H., & Aslan, C. S. (2010). Erkek Hentbol Ve Voleybol Sporcularının Seçilmiş Fiziksel Ve Motorik Özelliklerininkarşılaştırılması . *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilim Dergisi*, *12*(3), 227–231.)
4. Behdari, R., Zorba, E., Göktepe, M., & Bayram, M. (2016). 9 12 Yaş Masa Tenisçilerin Vücut Kompozisyonu Antropometrik Ve Somatotip Özelliklerinin Belirlenmesi. *Sportif Bakış Spor Ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, *3*(1), 61–69.
5. Genç, A., & Bilici, M. F. (2019). Dayanıklılık Antrenmanının Kadın Kayaklı Koşu Sporcularının Bazı Serum Lipit Düzeyleri Üzerindeki Etkisi. *Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, *21*(4), 69–74.
6. Bayram, M., Demirel, N., & Şam, C. T. (2016). Dayanıklılık Sporu Yapan Elit Düzeydeki Bayan Ve Erkek Atletler İle Bayan Ve Erkek Kayaklı Koşucuların Bazı Kan Parametrelerindeki Değişimin İncelenmesi. Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, 18(1), 27–36.
7. Bayram, M., Akkuş, E., Şıktar, E., & Öztürk, D. (2011). Uzun Mesafe Koşan Atletlerde İklimsel Antrenman Programının Performansa Etkisi. *Atatürk Üniversitesi, Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, *13*(4), 50–61.
8. Bayram, M., Demirel, N., & Şam, C. T. , (2016). Dayanaklık Sporu Yapan Elit Düzeydeki Bayan Ve Erkek Atletler İle Bayan Ve Erkek Kayaklı Koşucularının Bazı Kan Parametrelerindeki Değişimin İncelenmesi. Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi , Vol.18, 26-37.
9. Açıkada, C., Ergen, E. Bilim Ve Spor, Büro Tek Ofset Matbaacılık, Ankara, 1990.
10. Kaynar, Ö., Seyhan, S., & Bilici, M. F. (2018). Güreşçilerde Sportif Başariyi Olumsuz Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. *Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, *20*(1), 54-59.
11. Bahat, H. B., Sezgin Kapıcı, C. S., Tuna, G., Kaynar, Ö., Bilici, M. F., & Ulucan, K. (2019). Yüzücü Ve Kayaklı Koşucularda Katekol-O-Metiltransferaz (Comt) Rs4680 Polimorfizminin Araştırılması.
12. Metin, B., Göktepe, M., Demirel, N., Şam, C. T., & Serin, E. (2015). Yüksek İrtifada Antrenman Yapan Güreş Ve Haltercilerin Bazı Kan Parametreleri Açısından Karşılaştırılması. *Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, *17*(4), 51-60.
13. Sevim Y., Savaş S. Sporda Yetenek Seçimi. Bilim Ve Teknik Dergisi, 785-788, 1993.
14. Behdari, R., Zorba, E., Göktepe, M., & Bayram, M. (2016). 9-12 Yaş Masa

Tenisçilerin Vücut Kompozisyonu, Antropometrik Ve Somatotip Özelliklerinin Belirlenmesi. *Sportif Bakış: Spor Ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, *3*(1), 61-69.
15. Mcardle, Wd. Exercise Physiology Energy Nutrition And Human Performance Lea And Fetsiper, Philadelphia, 85-86, 1991
16. Akgün, N.Egzersiz Fizyolojisi, 4. Baskı, Ege Üniversitesi, Matbaası, 2, 258-260, 1993.
17. Yörükoğlu, U., Koz, M. Spor Okulu Çalışmalarıile Basketbol Antrenmanlarının 10-13 Yaş Grubu Erkek Çocukların Fiziksel, Fizyolojik Ve Antropometrik Özelliklerine Etkisi, Spormetre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi 2007, Cilt: V, Sayı: 2 79 – 83, 2007.
18. Yorukoglu, U., & Koz, M. (2007). Spor Okulu Calismalari Ile Basketbol
19. Antrenmanlarinin 10-13 Yas Grubu Erkek Cocuklarin Fiziksel. *Fizyolojik Ve Antropometrik Ozelliklerine Etkisi, Au Spormetre Beden Egitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, *2*, 79-83.
20. Çakmakçı, O. (2002). *Türkiye Ve Gürcistan A Milli Boks Takımlarının Seçilmiş Fiziksel Özelliklerinin Karşılaştırılması* (Doctoral Dissertation, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
21. Günay, M., Tamer, K., & Cicioğlu, İ. (2006). Spor Fizyolojisi Ve Performans Ölçümleri. *Ankara: Baran Ofset*.
22. Baydil, B. (2006) Eurofıt Testleri İle 12-14 Yaş Grubu Erkek Öğrencilerin Fiziksel Uygunluk Normlarının Araştırılması(Kastamonu İli Örneği)Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (Kefad) Cilt 7, Sayı 2, 79-87
23. Tamer K. Sporda Fiziksel - Fizyolojik Performansın Ölçülmesi Ve Değerlendirilmesi. Türkerler Kitabevi. Ankara,1995.
24. Fox El, Bowers Rw, Foss Lm. Beden Eğitimi Ve Sporun Fizyolojik Temelleri, Bağırgan Yayınevi, Ankara, S 15, 1999.
25. More, A., Komi, P.V, Gregor, R.J. Biomechancis Of Sprint Running. Department Of Biology Of Physical Activity, University Of Jyvaskyla, Finland. P 32, 1992.
26. Bompa, To. Antrenman Kuramı Ve Yöntemi. Bağırgan Yayınevi Ankara 1998, S. 443,1998.
27. Zorba, E. Ve Ziyagil, Ma (1995). Vücut Kompozisyonu Ve Ölçüm Metotları. *Erek Ofset, Trabzon* , 252-82.
28. Şenel, Ö., Atalay, N. Ve Çolakoğlu, Ff (1998). Türk Milli Badminton Takımının Antropometrik, Vücut Kompozisyonu Ve Bazı Performans Özellikleri. *Gazi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi* , *3* (2), 15-20
29. Bayram, M., & Şıktar, E. (2011). Doğu Anadolu Bölgesinde görev yapan atletizm antrenörlerinin görüşlerine göre atletizm sorunları.

KAYNAKÇA

Akman, M., Tüzün, S., ve Ünalan, P. C. (2012). *Adolesanlarda sağlıklı beslenme ve fiziksel aktivite durumu*. Nobel Med, 8 (1), 24-29.

Alpaslan, S. (2008). *Öğretmenlerinin Sergilediği Öğretim Davranışlarına İlişkin Algıları ve Öğrencilerin Bu Derse Karşı Geliştirdikleri Tutumları*. Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Altay, F., ve Özdemir Z. (2006). *Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim1. kademesinde öğrenim gören 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırılması*. 3–5 Kasım, 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Muğla.

Arabacı, R.(2008). Attitudes Toward Physical Education And Class Preferences Of Turkish Secondary And High School Students. *Elementary Education Online*, 8(1), 2-8.

Aras, Ö. (2013). *İlköğretim Kurumları İkinci Kademede Öğrenim Gören Öğrenci Ve Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Görüş Ve Tutumlarının İncelenmesi (Kars İli Örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Bakanlığı, M. E. (2018). Türkçe dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar). Ankara: MEB.

Bal, E. (2010). *İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Dersinin Yapılmasında Karşılaşılan Yetersizliklerin Giderilmesinde Yönetici ve Öğretmenlerin Rolü*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Balyan, M., Balyan, Y. B. ve Kiremitçi O. (2012). Farklı Sportif Etkinliklerin İlköğretim 2. Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum, Sosyal Beceri ve Özyeterlik Düzeylerine Etkileri. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(2), 196-201.

Başaran, İ.E. (2000). *Eğitim Psikolojisi.* Ankara: Kadıoğlu Matbaası.

Başer, S. A. (2009). *Öğretmen Niteliklerinin Beden Eğitimi Dersi Alan Öğrencilerin Bu Derse Karşı Olan Tutumlarına Etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bayraktar, G. (2011). Bayan güreşçilerin güreş sporunu algılamalarına yönelik tutumlarının Sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel değişkenlere göre incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilim Dergisi*, 13 (1): 39–43

Bayraktar, G., Tozoğlu, E., Dursun, M., Bayram, M., & Gülbahçe, Ö. (2018). Üniversite öğrencilerinde spor Ve farklı değişkenlerin kararsızlık düzeyine etkisinin Araştırılması. *Social Sciences Studies Journal*, 4(14), 376–382.

Bayram, M., Aka, S.T., & Şam, C. T. (2019). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin tutum ve düşüncelerinin incelenmesi ağrı İbrahim Çeçen üniversitesi örneği. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 21(3), 45–55.

Bayram, M., Aka, S. T., Bayraktar, G., & Şebin, K. (2019). Türk Kültüründe Topa Dara Sopa Topu . *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 15–21.

Bayram, M., Aka, S. T., Geçit, M. S., & Şebin, K. (2019). İslam da Sporun Önemi Ve Ahlakı. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 207–224.

Bayram, M., Peker, A. T., Aka, S. T., & Vural, M. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Dersine Karşı Tutumlarının İncelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 330–345.

Baysal, A. C. (1981). *Sosyal ve Örgütsel Psikolojide Tutumlar*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları İşletme Fakültesi Yayınları.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* . Geliştirilmiş 12 baskı. Pegem Akademi Yayıncılık.

Bas Can, A. (2014). *SPSS İle Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*. 2 Baskı. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Cimilli, V. (2017). *Spor Lisesi Öğrencilerinde Bedensel/Kinestetik Zekâ İle Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: İstanbul İli Örneği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Çelik, Z. ve Pulur, A. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları. *Van Yüzüncüyıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayısı.* 19 (1), 15-121.

Çetin, M. (2007). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Devecioğlu, S. ve Sarıkaya, M. (2006). Sporcu öğrencilerin sosyo-ekonomik değişkenler ışığında profillerinin belirlenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 301-314.

Doğar, A., Bayram, M., & AKA, S. T. (2019). Demokrasi ve katılım bilincinin spor ve fonksiyonu açısından incelenmesi. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 111–122.

Eken, D. (2008). *İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Hakkındaki Düşünceleri ve Beklentileri.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Ekici G., Hevedanlı M. (2010) Lise Öğrencilerinin Biyoloji Dersine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından incelenmesi. *TÜRK FEN Eğitim Dergisi*, 4: 105.

Erkol, A. (2015). *Bilecik İlinde Bulunan 7 - 12. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum ve Davranışlarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

Filiz, M. A. (2018). *Ortaokul Çağındaki Çocukların Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları ile Okula Bağlanma Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Gülay, O. (2008). *Ortaöğretim 9. Sınıf Beden Eğitimi Dersinde, İşbirlikli Oyunların Öğrencilerin Sosyal Beceri Düzeylerine ve Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Bolu: Abant İzzet Baysa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Güllü M. ve Güçlü M. (2009). Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği geliştirilmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3 (2), 138-151.

Gürbüz, A. (2011). *Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi*. Yüksek lisans tezi. Muğla: Muğla Üniversitesi.

Hatten, J. D. (2004). *Racial Differences in Student'sinterest and Attitudes Toward Physical Education Considering Grade Level and Gender*. Ph. D. Thesis, The Florida State University, Florida.

Keskin, Ö. (2015). *Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi(Sakarya İli Örneği).* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Hologlu, O. G. (2006). *İlköğretim ikinci kademede öğrenim gören kız öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları.* Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Hünük, D. (2006). *Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının sınıf düzeyi, öğrenci cinsi-*

yeti, öğretmen cinsiyeti ve spora aktif katılımları açısından karşılaştırılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi,.

Karadağ, S. (2012). *İlköğretim 8. Sınıf Ve Lise 11. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Bağlı Olarak Karşılaştırılması (Kırıkkale Örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Kaya Sarıdede, Ş. (2018). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Keskin, Ö. (2015). *Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi(Sakarya İli Örneği).* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Keskin, Ö. (2015). *Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi(Sakarya İli Örneği).* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Koca, C. ve Aşçı, F. H. (2006). An Examination of Self-Presentational Concern of Turkish Adolescents: An Example of Physical Education Setting. *Adolescence*. 41 (161), 185-197.

Koca, C. ve Demirhan, G. (2004). An examination of high school students' attitudes to ward physical education with regard to sex and sport participation. *Percept Motor Skill,* 98 (1), 754-758.

Koçak, S. ve Hürmeriç, I. (2006). Attitudes to ward physical education classes of primary school students in Turkey. *Perceptual & Motor Skills* (1-103), 296-300.

Şişko, M. ve Demirhan, G. (2002). İlköğretim Okulları ve Liselerde Öğrenim Gören Kız ve Erkek Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 205-210.

Şişman, M. (2012). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Beşinci Baskı. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Tamer, K. ve Pulur, A. (2001). Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri. Ankara: Kozan Ofset Matbaası.

Tavlaş, S. (2012). *Erzurum İlindeki ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi,.

Uluışık, V. (2015). Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının Sınıf ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre İncelenmesi. *Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi,* 2(3), 45-53.

Ulutaş, Y. (2018). *Ortaokul ve Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması (Bayburt İl Örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Üresin, B. (2012). *Beden Eğitimi Derslerinde Uygulanan Bireysel Rekabetçi ve İşbirlikçi Hedef Yönelimlerinin İlköğretim 2 Kademesinde Okuyan Öğrencilerin Beden Eğitimi Derslerine Yönelik Tutumlarına Etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Vural, M., Çoruh, Y., & Bayram, M. (2018). Ortaöğretim Öğrencilerinin Saldırganlık Düzeylerinin Belirlenmesi. *Ekev Akademi Dergisi,* 22(75), 55–63.

Yaldız, A. S. (2013). *İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersine Yönelik Öğrenci ve Ana-Baba Tutumları*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,.

Yıldız, E. (2018). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Bala İlçesi Örneği).* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü,.

Zengin, S. (2013). Çocuk ve Gençlik Merkezlerinde Hizmet Alan 12-18 Yaş Arası Erkek Çocukların Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Düzeyleri İle Benlik Saygılarının İncelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Kaynakça

İktisat Terimleri Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2011, s. 294.

KOM Raporu 2009-2013

On Birinci Kalkınma Planı (2029-2023), Fikri Haklar, Özel İhtisas Komisyonu Raporu T.C Kalkınma Bakanlığı, Ankara, 2018.

Resmi Gazete, Tarih: 19/11/1996, Sayı: 22822

Resmi Gazete, Tarih: 19/11/1996, Sayı: 22822

Türk Ceza Kanunu, Kanun No: 5237, Kabul Tarihi, 26/9/2004, s. 9013.

Kaynakça

Aksoy, N. (2002). Geçmişten Günümüze Yazın Çevirisi. Ankara: İmge Kitabevi.

Aktaş, Ş. (2009). Edebî Metin Ve Özellikleri. A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, 187-200.

Aslan, Y. (2008). Yabancı Dil Eğitiminde Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar. Türkiye'de Yabancı Dil Eğitimi Ulusal Kongresi Bildiriler, (pp. 118-123). Ankara.

Boushaba, S. (1998). An Analytical Study of Some Problems of Literary Translation: A Study of Two Arabic Translations of K. Gibran's The Prophet. The University of Salford.

Burçoğlu, N. K. (1993). Kültürlerarası İletişim Aracı Olarak Çeviri. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.

Davies, E. (2003). A Goblin or a Dirty Nose? The Treatment of Culture-Specific References in Translations of the Harry Potter Books. The Translator, 9(1), pp. 65-100.

Gökalp, Z. (1975). Türkçülüğün Esasları. İstanbul: Sebil Matbaacılık.

Güvenç, B. (1994). İnsan ve Kültür. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Jakobson, R. (2004). On Linguistic Aspects of Translation. . In L. Venuti, The Translation Studies Reader (p. 138). Amerika, Kanada: Routledge.

Kanıdinç, B. (2018). A Case Study on the Translation of Children's Literature: Oscar Wilde's Happy Prince and Other Tales. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Newmark, P. (1988a). A Textbook of Translation. New York & London: Prentice-Hall.

Newmark, P. (1988b). Approaches to Translation. Hertfordshire, UK: Prentice Hall International.

Petrulionė, L. (2012). Translation of Culture-Specific Items from English into Lithuanian: the Case of Joanne Harris's Novels. Studıes About Languages, 21, pp. 43-49.

Reiss, K. (2014). Translation Criticism – The Potentials And Limitations: Categories and Criteria for Translation Quality Assessment. (R. E. F., Trans.) New York, the USA: Routledge.

Tylor, E. B. (1896). Anthropology: an introduction to the study of man and civilization. New York: D. Appleton and Company.

Uluşahin, E. (2018). Bereketli Topraklar Kültür. Humanitas, 01-20.

Vikipedi. (2021, 03 05). Vikipedi. Retrieved 04 20, 2021, from Oscar Wilde: https://tr.wikipedia.org/wiki/Oscar_Wilde

Vikipedi. (2021, 02 10). Vikipedi. Retrieved 04 20, 2021, from Mutlu Prens ve Diğer Hikayeler: https://tr.wikipedia.org/wiki/Mutlu_Prens_ve_Di%C4%9Fer_Hikayeler

REFERENCES

Açık, F. (2008). Türkiye'de yabancılara Türkçe öğretilirken karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri [Common problems and solutions in teaching Turkish to foreigners in Turkey]. In Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu. Gazimağusa, KKTC.

Adalı, C. (2018). Okullarda İngilizce öğretiminde karşılaşılan sorunlar (Denizli İli Çivril İlçe Örneği) [Problems in teaching English in schools (An Example of Denizli Province Çivril District)]. (Unpublished non-thesis master's project). Pamukkale University, Denizli, Turkey.

Al-Daihani, H. A., Al-Yaman, A., & Almutairi, A. S. (2016). Review of Factors Affecting Second Language Learning. *International Journal of Education, Learning and Development*, *4*(2), 26-34.

Arslan, M. & Akbarov, A. (2010). Türkiye'de yabancı dil öğretiminde motivasyon yöntem sorunu ve çözüm önerileri [Motivation method problems and proposed solutions in foreign language teaching in Turkey]. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 24,* 179-191.

Aydın, A. (2010). *Sınıf yönetimi* [Classroom Management]. (12th ed.). Ankara, Turkey: Pegem Akademi Yayıncılık.

Beck, C. R. (2001). Matching Teaching Strategies to Learning Style Preferences. *The Teacher Educator,* 10, 1-15. http://dx.doi.org/10.1080/08878730109555276

Bell, D. M. (2007). Do teachers think that methods are dead?. *ELT Journal*, *61*(2), 135-143.

Benhür, M. H. (2002). Türkçenin yabancılara öğretiminde tartışılmayan ana kavramlar [Main concepts not discussed in teaching Turkish to foreigners]. (*Unpublished doctoral dissertation*). Gazi University, Ankara, Turkey.

Çetintaş, B. (2010). Türkiye'de yabancı dil eğitim ve öğretiminin sürekliliği [Continuity of foreign language education and teaching in Turkey]. Journal of Language and Linguistic Studies, 6(1), 65-74.

Demirel, Ö. (2004). Yabancı dil öğretimi: Dil pasaportu, dil biyografisi, dil dosyası [Foreign language teaching: Language passport, language biography, language portfolio]. Ankara, Turkey: Pegem A.

Demircan, Ö. (1988). *Dünden bugüne Türkiye'de yabancı dil* [Foreign language in Turkey from yesterday to today]. İstanbul, Turkey: Remzi Yayınevi.

Er, O., Biçer, N., & Bozkırlı, K. Ç. (2012). Yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunların ilgili alan yazını ışığında değerlendirilmesi [Evaluation of the problems encountered in teaching Turkish to foreigners in the light of the related literature]. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, *1*(2), 51-69.

Ersan, K. (2019). Türkiye'de yabancı dil öğrenme ve sorunları [Foreign language learning and problems in Turkey]. (*Unpublished master's thesis*). Kırıkkale University, Kırıkkale, Turkey.

Ghania, A. (2013). An Analysis of Some Internal and External Factors Influencing Learners' Success in EFL. (*Unpublished master's thesis*). Mohammed Kheidher University of Biskra, Biskra, Algeria .

Haznedar, B. (2010). Türkiye'de yabancı dil eğitimi: Reformlar, yönelimler ve öğretmenlerimiz [Foreign language education in Turkey: Reforms, trends and our teachers]. In *Eğitimde Yeni Eğilimler ve Etkileri Uluslararası Konferansı [International Conference on New Trends and Effects in Education]*. Antalya, Turkey.

Kasten, W. C., & Yıldırım, K. (2011). *Türk öğrencilerin iyi birer okuryazar olmalarına yönelik öneriler* [Suggestions for Turkish students for being a good literate]. Ankara, Turkey: Maya Akademi Yayınevi.

Keskin, P. (2019). Challenges faced by English language teachers in teaching English to young learners in public primary schools. (*Unpublished master's thesis*). Yeditepe University, İstanbul, Turkey.

Khasinah, S. (2014). Factors influencing second language acquisition. *Englisia Journal*, *1*(2), 256-268.

Kırkgöz, Y. (2007). English language teaching in Turkey: Policy changes and their implementations. *RELC Journal*, *38*(2), 216-228.

Küzeci, D. (2015). Yabancı dil seçimi ve yabancı dil politikaları [Foreign language selection and foreign language policies]. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, 30,* 13-26.

MEB (Ministry of National Education). (2018). İlkokul 2-4. sınıflar, ortaokullar 5-8. sınıflar İngilizce dersi öğretim programı [English lesson curriculum of primary school (2nd-4th grades), secondary schools (5th-8th grades)]. Ankara, Turkey: T.C. Millî Eğitim Bakanlığı.

Özdemir, S. (2019). Türkiye'deki yabancı dil eğitim politikalarına ilişkin yabancı dil öğretmenlerinin görüşleri [Foreign language teachers' opinions on foreign language education policies in Turkey]. (*Unpublished master's thesis*). Kastamonu University, Kastamonu, Turkey.

Rostami, S., Ghanizadeh, A., & Ghonsooly, B. (2015). External factors affecting second language motivation: The role of teacher burnout and family influence. *Iranian Journal of Applied Linguistics*. *18*(2), 165-187.

Şahenk, S. S. (2009). Avrupa Dil Portfolyosu çerçevesinde ilköğretim yabanci dil öğretmenleri yabancı dil becerileri yeterlilik algıları ile sınıfta dil kullanma sıklıkları [The relationship between the perception's competence of language teachers in primary schools and the frequency of foreign language]. (*Unpublished doctoral dissertation*). Marmara University, İstanbul, Turkey.

Taşdan, M., & Kantos, Z. E. (2007). Sınıf yönetimi ve disiplin [Classroom management and discipline]. In Z. Cafoğlu (Ed.), *Sınıf yönetimi* [Classroom management]. Ankara, Turkey: Grafiker Yayınları.

Veronica, A. C. S. (2013). *Motivation in language learning*. University of Oradea, Oredea, Romania.

Yılmaz, F., & Talas, Y. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde materyal olarak animasyon kullanımı ve önemi [Importance and the use of animation as a material in teaching Turkish as a foreign language]. *International Journal of Languages Education and Teaching, 3*(1), 114-127.

References:

Alici, Birgul and Omer Aydinlioglu. 2017. "Animated Movies and Child in the context of Consumerist Society." In *Contemporary Studies in Social, Economic & Financial Analysis,* edited by Sadullah Çelik, Osman Küçükahmetoğlu, and Julia Dobreva, 87-113. London: IJOPEC Publication.

Arslan, Ali. 2006. "Bir sosyolojik olgu olarak televizyon". *International Journal of Human Sciences.* 1-17. https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/163/163

Boskovic, Ivana and Milena Jokanovic. 2018. "Cartoon Translation: Representation for the Other." *International Journal of Translation*. No: 30(2): 49-65.

Braun, Virginia and Victoria Clarke. 2006. "Using thematic analysis in psychology". *Qualitative Research in Psychology.* No: 3(2): 77–101. https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa

Couse, Leslie. J. and Dora W. Chen. "A tablet computer for young children? Exploring its viability for early childhood education". *Journal of Research on Technology in Education* 43, no. 1 (. 2010): 75–98. https://doi.org/10.1080/15391523.2010.10782562

Esitti, Sakir. 2016. "Construction of global and local culture in cartoons: Caillou and Pepee sample." *The Black Sea Journal.* No: 32: 125-144.

Esiyok, Elif. 2019. "How Do Cartoon Movies Construct Children's Consumption Habits for "Special Days"?." In *Handbook of Research on Consumption, Media, and Popular Culture in the Global Age,* 94-104. Edited by Ozlen Ozgen. PA, USA: IGI Global Publishing.

Gelen, Ismail, Volkan Duran and Avni Unal. 2016. "The analysis of cartoon series: Pepee in terms of cultural values." *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*. No: 6(11): 39-54.

Gökçearslan, Armağan. 2010. "The effect of cartoon movies on children's gender development." *Procedia-social and behavioral sciences* 2, No. 2: 5202-5207. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.03.846

Gurel, Emet and Jale Alem. 2010. "A content analysis of a postmodern animated sitcom: The Simpsons." *The Journal of International Social Research*. No: 3(10): 332-342.

Kalayci, Nilay. 2015. "Analyses of the cartoon series from a gender equality perspective: Pepee." *Education and Science*. No: 177: 243:270. https://doi.org/10.15390/EB.2015.3836

Karaman, Kasım. 2010. "The effect of cartoon and television series characters on consumption habits of children (Giresun sample)." *The Black Sea Journal*. No: 7. 66:84.

Kvidal-Røvik, Trine and Ashley Cordes. 2020. "Into the unknown [Amas Mu Vuordá]? Listening to Indigenous voices on the meanings of Disney's Frozen 2 [Jikŋon 2]." *Journal of International and Intercultural Communication*, 1-19. https://doi.org/10.1080/17513057.2020.1849774

Mullan, Killian. 2020. *A Child's Day: A Comprehensive Analysis of Change in Children's Time Use in the UK*. Bristol: Bristol University Press.

Otterbacher, Jahna. 2013. "Gender, writing and ranking in review forums: a case study of the IMDb." *Knowledge and information systems.* No: 35(3): 645-664. https://doi.org/10.1007/s10115-012-0548-z

Otterborn, Anna, Konrad Schönborn, and Magnus Hultén. "Surveying preschool teachers' use of digital tablets: general and technology education related findings". *International Journal of Technology and Design Education* 29, no.4 (2019): 717-737. https://doi.org/10.1007/s10798-018-9469-9

Ozer, Deniz, and İkbal Bozkurt Avci. 2015. "Cartoons as educational tools and the presentation of cultural differences via cartoons." *Procedia-Social and Behavioral Sciences.* No. 191: 418-423. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.04.355

Rai, Shailesh, Bhagwan Waskel, Salil Sakalle, Sanjay Dixit, and Rajendra Mahore. 2016. "Effects of cartoon programs on behavioural, habitual and communicative changes in children." *International Journal of Community Medicine and Public Health* 3, No. 6: 1375-1378. https://dx.doi.org/10.18203/2394-6040.ijcmph20161456

Rohdiana, Ana. 2018. "Introducing the intercultural communication in English as an international language through Asian cartoon movies (Yeh Shen, Cinderella story from China) as a media to teach English in junior high school." Proceedings of the 9th International Conference on Teaching English as a foreign language. Java, Indonesia. 83-87.

Ward, Annalee R. 2010. *Mouse morality: The rhetoric of Disney animated film*. Texas: University of Texas Press.

Yavuzer, Haluk. 2007. *Ana-Baba ve Çocuk*. Istanbul: Remzi Kitabevi.

Yousaf, Zahid, Munham Shehzad, and Syed Ali Hassan. 2015. "Effects of Cartoon Network on the behavior of school going children (A Case study of gujrat city)." *International Research Journal of Interdisciplinary & Multidisciplinary Studies (IRJIMS)* 1, No. 1. 73-179.

Zhang, Qian, Yi Cao, JingYa Gao, Xiong Yang, Detlef H. Rost, Gang Cheng, ZhaoJun Teng, and Dorothy L. Espelage. 2019. "Effects of cartoon violence on aggressive thoughts and aggressive behaviors." *Aggressive behavior* 45, No. 5: 489-497. https://doi.org/10.1002/ab.21836

Zhou, Tianjuan. 2016. "Analyses of the Cultural Differences in Chinese and American Cartoon Movies." *Advances in Economics, Business and Management Research*. No. 30: 163-167. https://doi.org/10.2991/iconfem-16.2016.29

KAYNAKÇA

Aktaş, Şükrü; "Ana Hatlarıyla Çin Mitolojisi" Ed. Ahmet Edi, "Interdisipliner Araştırmalar Mehmet Cüneyt Taşır Armağan Kitabı" Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2021, Bursa, sayfa 108.

Fox, Timothy. (2009). Realizing Fantastic Trickster Liberations in Gerald Vizenor's "Griever: An American Monkey King in China". *Journal of the Fantastic in the Arts, 20*(1 (75)), 70-90. Retrieved January 25, 2021, from http://www.jstor.org/stable/24352315

Shahar, Meir. "The Lingyin Si Monkey Disciples and The Origins of Sun Wukong." *Harvard Journal of Asiatic Studies*, vol. 52, no. 1, 1992, pp. 193–224.*JSTOR*, www.jstor.org/stable/2719331. Accessed 25 Jan. 2021.

Liu, Xiaolian. "A Journey of the Mind: The Basic Allegory in Hou Xiyou Ji." *Chinese Literature: Essays, Articles, Reviews (CLEAR)*, vol. 13, 1991, pp. 35–55. *JSTOR*, www.jstor.org/stable/495052. Accessed 25 Jan. 2021.

Lai, Whalen. "From Protean Ape to Handsome Saint: The Monkey King." *Asian Folklore Studies*, vol. 53, no. 1, 1994, pp. 29–65. *JSTOR*, www.jstor.org/stable/1178559. Accessed 25 Jan. 2021.

Tiles, J. E. "The Cunning of Tradition." *Philosophy East and West*, vol. 44, no. 2, 1994, pp. 387–395. *JSTOR*, www.jstor.org/stable/1399601. Accessed 25 Jan. 2021.

Levy, Dore J. "The Monkey King, 4-EVER." *China Review International*, vol. 24, no. 4, 2017, pp. 271–278. *JSTOR*, www.jstor.org/stable/26892134. Accessed 25 Jan. 2021.

Cozad, Laurie. "Reeling in the Demon: An Exploration into the Category of the Demonized Other as Portrayed in „The Journey to the West."" *Journal of the American Academy of Religion*, vol. 66, no. 1, 1998, pp. 117–145. *JSTOR*, www.jstor.org/stable/1466243. Accessed 25 Jan. 2021.

Yu, Anthony C. "The Formation of Fiction in the „Journey to the West."" *Asia Major*, vol. 21, no. 1, 2008, pp. 15–44. *JSTOR*, www.jstor.org/stable/41649940. Accessed 25 Jan. 2021.

Maurice T. Price; "Differentiating Myth, Legend, and History in Ancient Chinese Culture" Source: American Anthropologist, Jan. - Mar., 1946, New Series, Vol. 48, No. 1 (Jan. - Mar., 1946), pp. 31-42

Okay, Li Chuan; "Kutadgu Bilig ile Lun Yu Arasında Karşılaştırma", Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Üniversitesi, Doğu Dilleri Ve Edebiyatları Anabilim Dalı, Sinoloji Bilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara, 1995

Erdal, Tuğçe; "Türk Ve Dünya Mitlerinde İnsanın Yaratılışı Ve Toprak" Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 2018, Sayfa 118.

Werner, Edward Theodore Chalmers; "ÇinMitolojisi ve Efsaneleri", The Project Gutenberg E-kitap, Yayınlanma Tarihi, **Wildside Yayınları,** Rockville, Maryland A.B.D., 5 Mart 2005 (*Ilk Yayım Tarihi Pekin 1922*), sayfa 42 (Werner, Edward Theodore Chalmers.; "Myths and Legends of China" The Project Gutenberg EBook, **Wildside Press,** Rockville, Maryland USA., p. 47.

Sarıtaş,Süreyya Dr.; "Mitlerin Sınıflandırılması" 01.07.2021 tarihinde https://acikders.tuba.gov.tr/pluginfile.php/2386/mod_resource/content/3/3.%20HAFTA.pdf adresinden saat 15.02'de alıntılanmıştır.

Lindsay Jones, Baş Editör; "Din Ansiklopedisi"; GIRARDOT NORMAN J.; "Chinese Religion: Mythic Themes".. Encyclopedia of Religion (Second Edition), 2005, Thomson Gale Yayınları, A.B.D., sayfa 1627.

Lindsay Jones, Baş Editör; "ÇinDinleri: Popüler Dinler"; DANIEL L. OVERMYER (1987) JOSEPH A. ADLER (2005.; " Chinese Religion: Popular Religion ".. Encyclopedia of Religion (Second Edition), 2005, Thomson Gale Yayınları, A.B.D., sayfa 1580-1614.

Glenn, Justin. "Psychoanalytic Writings on Classical Mythology and Religion: 1909-1960." The Classical World, vol. 70, no. 4, 1976, pp. 225–247. JSTOR, www.jstor.org/stable/4348642. Accessed 10 Aug. 2021.

Girardot, N. J. "The Problem of Creation Mythology in the Study of Chinese Religion." History of Religions, vol. 15, no. 4, 1976, pp. 289–318. JSTOR, www.jstor.org/stable/1062151. Accessed 10 Aug. 2021.

Kaynakça

Akyüz, Orat, Julide Oran, Arslan Nebahat, Tanrıverdi Tanrıverdi, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Kafkas göçleri (1828-1943, Kars, 2011

Aslan, Zehra Türkiye'de Göç ve Göçmenler (1914-1960) Karadeniz, Batum, Bulgaristan, Türkistan Türkleri ile Romanya Yahudileri, Ankara.2000.

Arslan, Zehra Batum Göçmenleri (1914-1930, Bilig, 2014, S. 71.

Oran, Aslan, Nebahat, Güney Kafkasya'dan Türkiye'ye Gelen Muhacir ve Mültecilerin Durumu (1921-1945), A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi Sayı 35 Erzurum 2007.

Aydoğan, Erdal "Üçüncü Umumi Müfettişliği 'nin Kurulması ve III. Umumi Müfettiş Tahsin Uzer Bey'in Bazı Önemli Faaliyetleri", Atatürk Yolu Dergisi, 33/34 (Mayıs-Kasım 2004).

Ayın Tarihi, 42 (1-31 Mayıs 1937).

BCA, 030.10.116.810.2.

BCA, 490.01.667.239.1, Varak No:69.

BCA, 030.18.01.02.88.53.4.

BCA, 030.18.01.02.87.62.18.

BCA, 490.01.511.2051.1.

BCA, 490.01.495.1993.1, Varak No:41-43.

BCA,030.10.3.16.1.

BCA, 490.01.837.306.2.

BCA, 490.01.999.860.1.

B BCA, 490.01.511.2051, Varak No:82.

BCA, 490.01.511.2051, Varak No:80

BCA, 030.18.1.1.61.08.09

BCA, 490.01.999.860.1.

BCA, 030.10.70.463.10

Boy, Boy, Gümrü- Moskova - Kars Antlaşmaları Kapsamında Muhacir ve Mülteci Problemi, Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, Vol 7, No 4, 2018.

Cumhuriyetin 15 Yılında Doğu, Ankara, 1938.

Edi Ahmet, Nezirli Zarife, "Rus Tarihçilerin Eserlerinde Osmanlı Son Dönemi Siyasi Antlaşmalar (1878- 1914)", Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Nisan 2019, ss. 211-235.

Eyüpoğlu, İsmail Osmanlıdan Cumhuriyete Bir İttihatçı Kazım Yurdalan, Erzurum, 2009, s.467

Nedim İpek, Göçler / İmparatorluktan Ulus Devlete Göçler, 2006.

İpek, Nedim, Kaynakların Dilinde Göç Kavramı, Karadeniz İncelemeleri Dergisi: Yıl 9, Sayı 17, Güz 2014.

İpek, Nedim Kafkaslar 'tan Anadolu'ya Göçler (1877-1900), Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Yıl 1991, Cilt 6, Sayı 1

Kars Vilayet Gazetesi, 23 Aralık 1938, S.704.

Kars Vilayet Gazetesi, 13 Nisan 1938, S.675.

Kızılkaya Oktay, "Revan (Erivan) ve Iğdır Yöresinde Demografik Yapının Ermeniler Lehine Dönüştürülme Süreci (1828-1920)", *Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi*, II(Kayseri, 2007).

Koçak, Cemil *Umumi Müfettişlikler (1927-1952)*, İstanbul, 2010

Öksüz, Hikmet "İkili İlişkiler Çerçevesinde Balkan Ülkelerinden Türkiye'ye Göçler ve Göç Sonrası İskân Meselesi (1923-193), Atatürk Dergisi, III/1(Mayıs 2000).

Öztürk Saygı, Kasadaki Dosyalar, Ankara, 2004; İsmet İnönü, Defterler (1919-1973), (Haz. Ahmet Demirel), II, İstanbul, 2008.

Papakçı, Zihni *Terekemeler,* İstanbul, 2010.

Resulzade, Mehmet Emin *Kafkasya Türkleri* (Yay. Haz. Yavuz Akpınar, İrfan Murat Yıldırım, Selahattin Çağnı), İstanbul, 1993.

TMMMZC, 4/71.

Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, *Türk Dünyası Araştırmaları*, Ankara, 1981, s.45;

Varlık M. Bülent, *Umumi Müfettişler Toplantı Tutanakları*, Ankara, 2010.

İSTANBUL BOĞAZINDA OLASI DENİZ KAZALARININ ÖNLENMESİNDE BİLİŞİM KONTROL SİSTEMLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Metin KAYA

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.
Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-16-6

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: *Murat Özbey*

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER iii
TABLO LİSTESİ v
ŞEKİL LİSTESİ vi
KISALTMALAR vii
GİRİŞ 1

BÖLÜM 1
İSTANBUL BOĞAZI VE DENİZ KAZALARI

1.1. İSTANBUL BOĞAZININ DENİZ KAZALARI BAKIMINDAN FİZİKİ ÖZELLİKLERİ 5
1.1.1. İstanbul Boğazında Jeomorfolojik Yapı ve İklim Özellikleri 6
1.1.2. İstanbul Boğazında Deniz Trafiği 11
1.2. DENİZ KAZALARI 12
1.2.1. Tanımı, Önemi, Çeşitleri ve Nedenleri 12
1.2.2. Hukuki Düzenleme 28

BÖLÜM 2
İSTANBUL BOĞAZINDA DENİZ KAZALARI VE MEVCUT KONTROL SİSTEMİNİN ANALİZİ

2.1. İSTANBUL BOĞAZINDA DENİZ KAZALARI 31
2.1.1. Deniz Kazalarının Genel Durumu 32
2.1.2. Deniz Kazalarının Analiz Kriterleri ve Biçimleri 33
2.2. DENİZ KAZALARININ MEVCUT SİSTEM BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 38
2.2.1. Deniz Kazalarının Mevcut Sistem Bakımından Genel Sonuçları 38
2.2.2. Deniz Kazalarının Araştırılması ve Mevcut Sistem Bakımından Değerlendirilmesi 40
2.3. İSTANBUL BOĞAZINDA MEVCUT SİSTEMİN İŞLEYİŞİ VE KONTROLUNÜN DURUMU 42
2.3.1. Deniz Trafiği ve Haberleşme İstasyonları 42
2.3.1.1. Deniz Trafiğinde İletişim ve Mevcut Haberleşme İstasyonları 42
2.3.1.2. Deniz Trafiğini Düzenleyen Mevcut Sistemin İşleyişi ve Teknik Analizi 45
2.3.2. İstanbul Boğazında Bilgisayar Destekli Haberleşme Sistemi 53
2.3.3. Deniz Seyyar Servisi ve Haberleşme İstasyonları 54

BÖLÜM 3
DENİZ TRAFİĞİNİN KONTROLÜNE VE SEYİR EMNİYETİNE YÖNELİK SİSTEMLER VE YENİ BİR BİLİŞİM SİSTEMİ ÖNERİSİ

3.1. BAŞLICA ELEKTRONİK SEYİR SİSTEMLERİ 57
3.1.1. Küresel Deniz Tehlike ve Emniyet Sistemi 58
3.1.2. Uluslararası Deniz Uydu Haberleşme Organizasyonu 64
3.2. KAZALARIN ÖNLENMESİNDE ALINMASI GEREKEN TEDBİRLER 67
3.2.1. Mevcut Sistemin Deniz Kazaları Bakımından Değerlendirilmesi 69
3.2.2. Mevcut Sistemler ve Deniz Kazalarına Yönelik Tehlikeli Bölgeler 71
3.3. YENİ BİR BİLİŞİM KONTROL SİSTEMİ 73
3.3.1. Organizasyonda Tasarlanan Sistemlerin Rolü 81
3.3.2. Kablosuz İletişim ve Veri Yönetimi Sistemi 83
SONUÇ 119
YARARLANILAN KAYNAKLAR 123

YARARLANILAN KAYNAKLAR

ACCIDENT AND LOSS PREVENTION AT SEA, International Conferance and Worshops, Nautical Institute, London 1993.

AĞUSMAN, Melih, "Verinet", Veri İletişiminde Net Çözüm, Türk Telekomünikasyon, TÜTED Tüm Telekomünikasyoncular Derneği Yayın Organı, Sayı 3, İstanbul, Ocak 1996.

AKDOĞAN, Refik, Deniz Ticareti, Zihni Eğitim Yayını, Yayın No 5, İstanbul 1988.

AKPINAR, Adnan, "INMARSAT Uydu Haberleşme Sistemi", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 3-4, İstanbul, Temmuz 1990.

AKTEN, Necmettin, / USTAOĞLU, B. S., Marine Casualties In The Turkish Straits and Implication for The Environment, International Seminar on, "Maritime Safety and Envıronmental Protectıon", İstanbul Teknik Üniversitesi, Denizcilik Fakültesi, İstanbul, Nisan 1994.

AKTEN, Necmettin, "Limancılığımız ve Sorunları", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 8, İstanbul 1986.

ALKANDURUR, Ertuğrul, "Deniz Haberleşme Sistemleri Kavramı", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı.21-22, İstanbul, Haziran-Temmuz 1995.

ALKANDURUR, Ertuğrul, "Deniz Haberleşme Sistemleri", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 2, İstanbul 1990.

ALKANDURUR, Ertuğrul, "Denizde Yeni Sistemin Konsepti", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 19, İstanbul, Mart-Nisan 1983.

ALKANDURUR, Ertuğrul, "Deniz Haberleşmelerinde Yeni Tekniklerin Özellikleri", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 5-6, İstanbul, Mayıs 1990.

ALKANDURUR, Ertuğrul, "Yeni Haberleşme Sistemlerinde Telsiz Zabitlerinin Durumu",Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 7-8, İstanbul, Mayıs 1990.

ALPER, J., / PELTON, N.J. The Intelsat, Global Satellite System, NewYork, 1984.

ALSAN, Sezgin, "Bilgisayar Donanımı", Yayınlanmamış Ders Notları, Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi, İstanbul 1995.

ALTOP, Atilla, "Çatmada Zarar", İstanbul Barosu Dergisi, İstanbul 1985.

ARISOY, Y., İstanbul Boğazında Yapılan Uzun Süreli Akıntı Ve Deniz Seviyesi Gözlemlerinin Analizi, Proje Raporu, Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, İzmir, Mart 1992.

ARSLAN, Süleyman, Gemi Elektroniği, Yıldız Yayınları, İstanbul 1988.

ARTUR, M., İlham, "Denizlerde Petrol Kirlenmesi", Sorumluluk İle Sigorta Hukuku ve Uygulama Açısından "Türkiye'de Deniz Kazaları Sempozyumu, Bildiriler-Tartışmalar, (13-14 Ekim 1982 Tarabya-İstanbul), Sigorta Hukuku Türk Derneği, Ankara 1983.

AYBAY, Gündüz, / AKTEN, Necmettin, "Türkiye'de Deniz Kazaları" Sorumluluk İle Sigorta Hukuku ve Uygulama Açısından Türkiye'de Deniz Kazaları Sempozyumu, Bildiriler-Tartışmalar, (13-14 Ekim 1982 Tarabya-İstanbul), Sigorta Hukuku Türk Derneği, Ankara 1983.

AYBAY, Gündüz, Deniz Ticaret Hukuku İle İlgili Yargıtay Kararları, Aybay Yayınları, Hukuk Dizisi No 2, İstanbul 1986.

AYBAY, Gündüz, "Boğaz Trafiği", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 10-11, İstanbul 1994.

AYBAY, Rona, / AYBAY, Gündüz, "Boğazlar Bölgesi Tüzüğü Ve Montrö Sözleşmesi Semineri", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, İstanbul 1994.

AYDIN, D., Emin, "İletişim Fakülteleri ve Bilişim Anabilim Dalı", Marmara İletişim Dergisi, Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi, Sayı 1, İstanbul, Aralık 1992.

AYSAN, Ömer, "Denizcilikte Bilgisayar Ofis Uygulamaları", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 9, İstanbul 1986.

BALCI, Kemal, Bilgi Teknoloji Gazetesi, "Denizde Tehlike", Sayı 106, İstanbul, Şubat-Mart 1997.

BASS, Georde, "Sualtı Arkeolojisi Yanlış Anlaşılıyor", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 10-11, İstanbul 1994.

BAŞ, Münip, "Denizde Emniyet Neden Yetersiz", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 6-7, İstanbul 1993.

BELL, P., The Mariner's Requirement For VTS, SEAWAYS, The Journal of The Nautical Institute, London 1992.

BELİRDİ, Nusret, "Arpa-Radar Simülatör Sistemi", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 1, İstanbul 1994.

BELİRDİ, Nusret, "Gemi Elektroniği", Yüksek Denizcilik Okulu Eğitim Yayınları, İstanbul 1989.

BENNETT, S., Real-Time Computer: an Introduction, Department of Control Enginering, University of Sheffield, UK 1988.

BİLGİSAYAR BİLİMLERİNE GENEL BİR BAKIŞ, Deniz Harp Okulu Komutanlığı OBİ Şube Müdürlüğü, İstanbul 1993.

BLACK SEA PILOT, Hydrographer of The Navy, Vol 24, 1990.

BOĞAZLAR VE MARMARA BÖLGESİ DENİZ TRAFİK DÜZENİ HAKKINDA TÜZÜK, Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 4-5 eki, İstanbul 1994.

BOLE, G. A., / DINELY, O., / NICHOLLS, E., C., Vessel Traffic Management Services-VTMS, The Navigatıon Control Manual, ISBN: 043490165 2, London 1987.

BRUNO. L. ''Messaging Servers'', Data Communications, Octobor, 1997.

BÜYÜKERŞEN, Yılmaz, "Türksat Işığında Küresel Tele-Sağlık Ve Eğitim Sistemi", Türk Telekomünikasyon, TÜTED Tüm Telekomünikasyoncular Derneği Yayın Organı, Sayı 2, İstanbul, Mart 1996.

BÜYÜKÖZDEN, A., / BAYRAKTAR,T., / YÜCE, H., "Akdeniz Suyunun İstanbul Boğazı Boyunca ve Karadeniz'de İncelenmesi", T.B.A.A.K. Çevre Araştırmaları Grubu Karma Rapor, Seyir Hidrografi ve Oşinografi Dairesi Başkanlığı, İstanbul, Mayıs 1994.

CAMERON. D. Intranet: Tenical Issues and Business Applications, CTR, 1998.

CANBAZOĞLU, Türker, "İşlere Yönelik Internet Güvenliği", Sayı 135, İstanbul, Eylül 1997, s.28.

CANKARDEŞ, Osman, "SOLAS 86 Can Güvenliği Yenilikleri", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 5-6, İstanbul 1990.

CALCUTT, D., Senior Lecturer ın the Faculty Engineering, Portsmouth Polytechnic, London, 1991.

ÇEKİÇ, Ayhan, "Deniz Kazaları Ve Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 14-16, İstanbul, Mart-Nisan 1995.

ÇETİNGİL, Ergon / KENDER, Rayegan, Deniz Ticareti Hukuku, Üçüncu Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 1984.

ÇEVRE MEVZUATI BAKIMINDAN GEMİLERİN DURUMU, Deniz Ticaret Odası Yayını, İstanbul 1994.

ÇÖLKESEN. R. ve ÖRENCİK. B. ''Bilgisayar Haberleşmesi ve Ağ Teknolojileri'', Papatya Yayıncılık Eğitim, (3. Baskı), Eylül 2002.

ÇÖLKESEN. R. ''Network TCP/IP ve UNIX'', Papatya Yayıncılık, Eğitim, (3. Baskı), Kasım 2001.

DAĞCI, Yılmaz, "Son Tanker Kazalarının Düşündürdükleri", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 1, İstanbul 1993.

DALGIÇ, Tevfik, Bilişim ve Teknoloji, Teknik Bilişim Sistemlerinin Teknoloji Aktarımındaki Yeri ve Türkiye Uygulamasına İlişkin Bir Çalışma, Ankara 1982.

DENİZ MEVZUATI, "İstanbul Liman Tüzüğü", T.C. Ulaştırma Bakanlığı, Deniz Ulaştırma Genel Müdürlüğü, İstanbul, Haziran 1990.

DENİZ SEKTÖRÜ RAPORU, Deniz Sektörü Raporu'94, Deniz Ticaret Odası (DTO) Yayını, Yayın No 39, İstanbul 1994.

DENİZ TİCARETİ DEYİMLER SÖZLÜĞÜ, Hukuk Araştırmaları Vakfı, Aybay Yayınları, İstanbul, Mayıs 1995.

DENİZ ULAŞIM SİSTEMLERİYLE İLGİLİ ARAŞTIRMA YAPMAK, Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 3-4, İstanbul 1990.

DERİNSU, Engin, "İstanbul Boğazı", Milliyet Gazetesi, 12.1.1992 Tarihli "Düşünenlerin Düşünceleri" Sütunu, Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 1, İstanbul 1992.

DERMEN, Ozan, Montreux Antlaşması ve Türkiye'nin Güvenlik Sorunu, Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 10-11, İstanbul 1994.

EĞİTİM RAPORU, Deniz Ticaret Odası Yayınları, Yayın No.18, İstanbul 1995.

ERCAN, Sami, "Elektronik Haberleşme", (Yayınlanmamış Ders Notları), Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, İstanbul 1995.

ERİNÇ, S., "İstanbul Boğazı Ve Çevresel Uygulamalı Coğrafya Etüdü", Coğrafya Dergisi, Sayı 20-21, İstanbul, Ekim 1989.

EROL, Aykut, İstanbul ve Çanakkale Boğazları İle Marmara Denizinde Gemi Trafik Yönetim Hizmetleri, (BOSMARDAR VTMS), İstanbul 1994.

EROL, Aykut, Gemi Kullanma, İstanbul, Kasım 1987.

EROL, Aykut, "Boğazlarımız ve Marmara'da Deniz Trafik Güvenliği", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, İstanbul, Kasım 1988.

EROL, Aykut, "Gemi Trafik Hizmetleri", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 23, İstanbul 1989.

EROL, Aykut, "Navigasyon ve Yol Alım Güvenliği", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 4-5, İstanbul 1992.

ERSOY, Ç., "GMDSS Sistemi", TGM Telsiz Dünyası, Ankara 1996.

ERZAN, Ayşe, "İstanbul'un Şehiriçi Ulaşımında Denizyolunun Dışlanması", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 5-6, İstanbul 1990.

EYİCE, Kamil, Radyo Seyir Yardımcıları, Gemi Kaptanları Kılavuz Derneği (GKKKD) Yayınları, İstanbul, Nisan 1979.

EYÜBOĞLU, Tülay, "Artrik Bölge Sularında Güvenlikli Seyir", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 26, İstanbul 1989.

GERAY, Haluk, "Küreselleşme ve Telekomünikasyon", Türk Telekomünikasyon, TÜTED Tüm Telekomünikasyoncular Derneği Yayın Organı, İstanbul, Temmuz-Ağustos 1996.

GERAY, Haluk, Telekomunikasyon, "Internet, "ABD'de Internet'in Dışladıkları", Sayı 8, İstanbul, Nisan-Mayıs 1997.

GÜCEL, Ahmet, "Ders Çıkarılması Gereken Bir Deniz Kazası", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 1, İstanbul 1993.

GÜCÜYENER, Cemil, "Maritime Satellite Communication", İstanbul, Haziran 1986.

GÜLERSOY, Çelik, "Bu Şehrin (İstanbul'un Limanı", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 2-3, İstanbul 1992.

GÜNAY, Muzaffer, Ro/Ro İşletmeciliği, Kara ve Deniz Taşımacılığımızda Döviz Tasarrufuna Yönelik Entegrasyon Modeli, İstanbul Deniz Ticaret Odası (DTO), Yayın No 3, İstanbul, Nisan 1984.

GÜNDOĞAN, M., Yüksek Denizcilik Okulu, Makina Bölümü Elektronik Ders Notları, İstanbul 1987.

GÜNDÜZ, Aybay, "Boğazlar ve Marmara'da Trafik Ayırım Düzeni", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 20, İstanbul 1988.

GÜRSEL, M., / GÜRSEL, İ., "Bilgisayar Terimleri Sözlüğü" Doruk Yayınevi, İstanbul 1991.

HAFTALIK DENİZCİLERE İLANLAR, Seyir Hidrografi ve Oşinografi Dairesi Başkanlığı Yayını, Sayı 34, İstanbul 1994.

HAYRİ, S. A., "Dış Ticaret, Potansiyel Navlun ve Gemi İşletme", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 4-5, İstanbul 1991.

HUDSON, E. H., "Communication Satellite", MacMillan Publishers, London 1990.

IALA VTS MANUAL, Published by the International Association of Lightouse Authorities, ISBN: 2-910312-01-1, France 1993.

İLAL, Ersan, İletişim, Yığınsal İletim Araçları ve Toplum, Kavramlar-Kurumlar-Kuramlar, Üçüncü Baskı, İstanbul 1995.

IMO RESOLUTION, GUIDELINES FOR VESSEL TRAFFIC SERVICE, Res. A.578 (14), 20 Ekim 1985.

İNCEDİKEN, Nejat, Gemi İşletme Deniz Sigortaları ve Haberleşme (Abbreviations), İstanbul, Ocak 1990.

İNECELİ, M.E., "İstanbul Boğazında Deniz Trafiği ve Çevrenin Can-Mal Güvenliği", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayını, Sayı 3, İstanbul, Haziran 1978.

INMARSAT SİSTEMİ, Türk Silahli Kuvvetleri Aylık Dergisi, Sayı 94, İstanbul, Nisan 1995.

IŞIN, M., "Boğaz Trafiği İstanbul'u Tehdit Ediyor", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 4-5, İstanbul, Mayıs 1991.

İSTANBUL BOĞAZI AKINTI HARİTASI, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı, Seyir Hidrografi ve Oşinografi Dairesi Başkanlığı, İstanbul 1992.

JAMES, J., / SPILKER, J., Digital Communications by Satallite, ISBN: 98143-4, London 1977.

JAMES, M., Communications Satallite System, Prentice-Hall Inc., ISBN: 1240-125, London 1978.

KAFALI, Kemal, "Deniz Menfaatlerimizde Bilimsel ve Teknolojik Gelişmeler", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Oukulu Mezunlar Derneği Yayını, Sayı 5-6, İstanbul 1986.

KALVEN, Aktül, "Elektronik Haberleşme", Yıldız Teknik Üniversitesi Yayını, İstanbul 1993.

KAVRAKOĞLU, İbrahim, / BARKANA Atilla, Çağın Teknolojik Özellikleri, Anadolu Üniversitesi Yayınları No.182, Ağustos 1991.

KARAERK, Hülya, "Comsat Corporation, Comsat'tan Yeni Bir Hizmet, Türk Telekomünikasyon, TÜTED Tüm Telekomünikasyoncular Derneği Yayın Organı, İstanbul, Temmuz-Agustos 1996.

KENDER, Rayegan, / ÇETİNGİL, Ergon, Deniz Ticareti Hukuku Dersleri, İstanbul 1984.

KILIÇ, Feridun, Radar, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunları Derneği Yayınları, İstanbul, Mart 1988.

KIZILTAN, Levent, Internet Nedir, Nereye Gidiyor?, Bilgi ve İletişim Teknoloji Gazetesi, Sayı 128, İstanbul 1997.

KOÇBAŞ, Ç., "Uydu Haberleşme Sistemi", TGM Telsiz Dünyası, Ankara 1996.

KUBAN, Doğan, "STCW-78 İle İlgili Önemli Bir Haber", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 8-9, İstanbul 1992.

KURUMSAL BİLİŞİM ALTYAPISI, Intranet, Digital Yayın Organı, İstanbul, Yaz 1997.

MANAS, Oğuz, "İletişim Ağları, Fiber Dağıtık Veri Arayüzü(FDDI)-2" Bilişim(TBM), Uzmanların Bilgi ve İletişim Dergisi, Sayı 52, İstanbul, Temmuz 1994.

MANAS, Oğuz, "Kurumsal Bilgi Sistemleri İçin Stratejik Planlama", Bilgi ve İletişim Teknoloji Gazetesi, Sayı 126, İstanbul, Temmuz 1997.

MANAS, Oğuz, “Internet, "21.Yüzyılda Elektronik Ticaret", Bilgi ve İletişim Teknoloji Gazetesi, Sayı 128, İstanbul 1997.

MARTIN, J., “Communications Satallite System”, Prentice-Hall Inc., ISBN: 1240-125, USA. 1978.

MENGÜL, Sabri, Radyo Seyiri, Yüksek Denizcilik Okulu Yayını, Yayın No 2, İstanbul 1989.

MSC/Circ 578, Guidelines on The Recruitment, Qualifications and Training of Vessel Traffic Service (VTS) Operators, International Maritime Organization (IMO), 12 January 1993.

MONTREUX’NUN 57.YILINDA TÜRK BOĞAZLARININ GÜNCEL SORUNLARI, Deniz Ticaret Odası Yayınları, Yayın No. 28, İstanbul 1989.

NAVIGATION GUIDE (NAVGUIDE), Leading Lines, International Association of Lightouse Authorities, France 1993.

OĞUZÜLGEN, Saim, “İstanbul Boğazında Yabancı Radar Ekoları”, Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 2-3, İstanbul 1993.

OĞUZÜLGEN, Saim, “Kılavuz Kaptanlar Derneği Başkanı Saim Oğuzülgen İle Söyleşi”, Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 1, İstanbul 1994.

OĞUZÜLGEN, Saim, “Boğazlar Bölgesi İçin Düşünülebilecek Trafik Ayrım Düzeni Nasıl Olmalıdır?”, Boğazlar Bölgesinde Seyir Güvenliği Semineri, Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 4-5, İstanbul, Mayıs 1992.

OĞUZÜLGEN, Saim, “Boğazlarımızda Tehlike Sinyalleri”, (Turkısh Shiping World) Deniz Ticaret Yayın Organı, Sayı 12, İstanbul, Temmuz 1996.

ORKAN, L. Ahmet, Bilişim Teorisi Temel Kavramlar, Marmara Üniversitesi, Teknik Eğitim Fakültesi Matbaası Birimi, İstanbul 1992.

ORKAN, L. Ahmet, “Araştırma Yöntemleri ve Bilişim Teorisi” Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi, (Yayınlanmamış Ders Notları), İstanbul 1995.

ORKAN, L. Ahmet, Bilişim’e Teorik Yaklaşım ve Bazı Temel Kavramlar, Marmara İletişim Dergisi, Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Sayı 1, İstanbul, Aralık 1992.

ÖNERDEM, İlhan, “Boğazlar ve Marmara’da Seyir Güvenliği”, Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 2-3, İstanbul 1994.

ÖZBEK, İbrahim, Gemi Elektroniği, Denizcilik Yüksek Okulu (DYO), Yayınları, İstanbul, Ekim 1978.

ÖZEL, Mehmet, “Denizde Haberleşme ve Deniz Kazaları”, (Yayınlanmamış Ders Notları), Yüksek Denizcilik Okulu (DYO), İstanbul 1995.

PARLAKULAŞ, Vecdi, GMDSS, Mer Matbaacılık, İstanbul, Mart 1995.

POWEL, J. T., International Broadcasting by Satllite, Greenwood, USA., 1985.

RİGEL, N. E., Elektronik Rönesans, Der Yayınları, İstanbul 1991.

ROYAN PASİFİC’İN GÜVENLİK ÖNLEMLERİ EKSİKMİYDİ ?, Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 1, İstanbul, Nisan 1992.

SAĞCAN, Mehmet, Program Önerileri, TBMM’ne Açık Mektup, İzmir, Mart 1993.

SARICAOĞLU, Hüseyin, VHF R/Telefon Haberleşmesi, Dördüncü Baskı, Ege ve Deniz Radyo Amatörleri ve Elektronik Eğitim Derneği (Edraed) Yayınları, İzmir, Eylül 1995.

SARICAOĞLU, Hüseyin, Deniz Seyyar ve Deniz Seyyar-Uydu Servisi-Radyoteleks Haberleşmesi, Ege ve Deniz Radyo Amatörleri ve Elektronik Eğitim Derneği (Edraed) Yayınları, Yayın No. 6, İzmir 1995.

SARICAOĞLU, Hüseyin, Deniz Seyyar ve Deniz Seyyar-Uydu Servisi-Radyotelgraf Haberleşmesi, Ege ve Deniz Radyo Amatörleri ve Elektronik Eğitim Derneği (Edraed) Yayınları, Yayın No. 2, İzmir 1995.

SARICAOĞLU, Hüseyin, Deniz Seyyar ve Deniz Seyyar-Uydu Servisi-GMDSS Haberleşmesi, Ege ve Deniz Radyo Amatörleri ve Elektronik Eğitim Derneği (Edraed) Yayınları, Yayın No. 7, İzmir, 1995.

SARMAŞIK, Jale, "Uluslararası ve Bölgesel Uydu Örgütleri", Marmara İletişim Dergisi, Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi, Sayı 2, İstanbul, Nisan 1993.

SERİ, Burhanettin, Gemi Seyiri, Kılavuz Kaptanlar Yayın Organı, Yayın No.3, İstanbul 1987.

SEVEN, Gökçen, / SEVEN. C., / GÜRÜN, C., Çanakkale ve İstanbul Boğazında Gemilerin Emniyetli Geçiş İşlemleri ve Aktif Eskort Römorkör Hizmeti, (GMMOB). Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası Seminer Programı, İstanbul, Haziran 1993.

SİRMEN, Lale, "Çevre Kanunu'na Göre Çevrenin Kirletilmesinden Doğan Sorumluluk" Ankara Barosu Dergisi, Sayı 1, Ankara 1990.

SONAKIN, Semih, "İstanbul Limanı'nın Sorunları", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 9, İstanbul 1986.

SONNENBERG, J. G., "Radar and Electronıc Navigation", London 1987.

SÖNMEZ, Levent, "Deniz Kazalarının Nedenlerine Yaş ve İnsan Faktörleri Açısından Bakış", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 10-11, İstanbul 1993.

SÖZEN, Nurettin, "İstanbul Boğazı Yangın Güvenliği ve Çevrenin Korunması", Denizatı Dergisi, Sayı 8-9, İstanbul 1992.

SÜTCÜ, C., "Intranet ve Kuramsal Uygulamaları", Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Bilişim(Bilgisayar Teknikleri ve İletişim) Bilim Dalı, Bahar Sempozyumu, İstanbul 1997.

SÜYGEN, Fırat, "Uydu Haberleşme Ufku Genişliyor", Denizatı Dergisi, Denizcilik Yüksek Okulu Yayın Organı, Sayı 6-7, İstanbul 1993.

ŞAHİNKAYA, Ahmet, "İletişim Araçları Teknolojisi", Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi, (Yayınlanmamış Ders Notları), İstanbul 1995.

ŞAHİNKAYA, Ahmet, "İletişim Ağları ve Elektronik Haberleşme Sistemleri", Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi, (Yayınlanmamış Ders Notları), İstanbul 1995.

ŞİŞMANYAZICI, Harun, "EDP Sistemi, Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 4, İstanbul 1986.

TANDOĞAN, Haluk, Türk Mesuliyet Hukuku, Ankara 1991.

TEKİL, Fahiman, Deniz Hukuku (Uluslararası Konvansiyonları), C.2, İstanbul 1987.

TEKİNAY, Selahattin, "Karada Meydana Gelen Zararlar Dolayısıyla Donatanın Sorumluluğu" Türkiye'de Deniz Kazaları Sempozyumu, Ankara 1983.

TEKİNALP, Şermin, Elektronik Kitle İletişim ve Değişim (Teknolojik-Kurumsal-Kültürel Evrim), İstanbul, Mayıs 1990.

TETLEY, L., Electronic Aids to Navigations Position Fixing, Principal Lecturer ın the Information Systems Division Sauthampton Institute of Higher Education, 1991.

TEZ, İbrahim, "Boğazlar Bölgesi Tüzüğü Düzenlemeleri", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 4-5 eki, İstanbul 1994.

TINGÖY, Ö., / AKYAZI, E., "Veri Ambarı Teknolojisi", Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Bilişim(Bilgisayar Teknikleri ve İletişim) Bilim Dalı, Bahar Sempozyumu, İstanbul 1997.

TİCARET GEMİLERİ İÇİN ARAMA VE KURTARMA (MERSAR), D.B.Deniz Nakliyatı T.A.Ş., IMO Yayınları, ISBN 92-801-1205-2, İstanbul 1986.

TİMUR, A.T., "Gemilerde Kullanılan Mikrobilgisayar ve Yükleme Hesaplarının Mikrobilgisayarla Yapılması", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 21, İstanbul 1988.

TİRYAKİGİL, Yılmaz, "COLREG-72 ve Biz", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 4, İstanbul, Haziran 1986.

TUNCER, Cengiz, "Ulaştırma ve Haberleşme Hizmetleri" Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 5-6, İstanbul, Mayıs 1990.

TÜRK TELSİZ OPERATÖRLERİ DERNEK MERKEZİ AÇILDI, Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 5-6, İstanbul 1990.

TÜRKİYE'DE UYDU HABERLEŞMELERI VE YENİ GELİŞMELER, BT/Haber (Haftalık Bilgi Teknolojisi Gazetesi), İstanbul, Kasım 1996.

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA YÜKSEK ÖĞRETİM, BİLİM VE TEKNOLOJİ, TÜSİAD Raporu, İstanbul 1994.

ULUSAL DENİZCİLİK KONGRESİ II, Ulusal Deniz Ticaretinin Sektörel Bir Değerlendirilmesi, Deniz Ticaret Odası Yayını (DTO), İstanbul 1990.

USLU, O., / ORHAN, D., / ÜNLÜATA, Ü., / FİLİBELİ, A., İstanbul Boğazı Akıntılarının ve Kentsel Atıksularının Marmara Denizi Kirliliğine Katkılarının Bilançosu, Çevresel Etki Değerlendirme Raporu, İstanbul, Mart 1993.

VURAN, Ateş., "Basın Yayın Yüksek Okulu'ndan İletişim Fakültesine", Marmara İletişim Dergisi, Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Sayı 1, Aralık 1992.

YAĞIZ, Fethi / OĞUZÜLGEN, Saim / YILMAZ, A., / ERTÜRE, S., The Effect of Natural Environment on Marine Traffic In The District of Turkish Straits and Preventive Measures To Be Taken, "Seminar on Maritime Safety and Envıronmental Protectıon", İstanbul Teknik Üniversitesi, Denizcilik Fakültesi, İstanbul, Nisan 1994.

YAVUZ, Cevdet, "Türk Hukuku'nda Çevre Kirletenin Hukuki Sorumluluğu", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk Araştırmaları Yayını, C.5, İstanbul 1990.

YALÇIN, Rafet, "IMO'dan Haberler", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 10-11, İstanbul 1993.

ZİLELİOĞLU, H., "Denizlerde Petrolden Kaynaklanan Kirliliğin Önlenmesi İçin Alınan Yasal Önlemler", İstanbul 1991.

WILLIAM O'neil, "STCW Yetersiz Kalıyor", Denizatı Dergisi, Yüksek Denizcilik Okulu Mezunlar Derneği Yayın Organı, Sayı 8-9, İstanbul 1992.

KAMU ÇALIŞANLARINDA
İŞ TATMİNİ
ÜZERİNE BİR ANALİZ

Dr. Muhammed MARUF
Dr. Bekir GÜNDOĞMUŞ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-22-7

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Şubat 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKLAR

Abdioğlu N. ve Aytekin S. (2019). Açığa Satış Fiyatının Belirleyicileri: Borsa İstanbul Mali Endeksi (XUMAL) Üzerinde Bir Uygulama. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 8 (3), 2081-2098.

Akkamış, O. (2010), İlköğretim I. ve II. Kademe Öğretmenlerinin İş Tatmini Üzerine Bir Değerlendirme, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi SBE., İstanbul.

Albayrak, A. S. (2005), Çoklu Doğrusal Bağlantı Halinde En Küçük Kareler Yönteminin Alternatifi Yanlı Tahmin Teknikleri ve Bir Uygulama, ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 1, (1), ss. 105 - 126

Aslan, Hanzade (2006), Çalışanların İş Doyumu Düzeylerine Göre Depresyon, Benlik Saygısı ve Denetim Odağı Algısı Değişkenlerinin İncelenmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, Ankara.

Ashraf, M; Ahmad N; Shaikh, O; Bhatti, S; Soomro, A.(2013), The Determinants of Job Satisfaction In Public Service Organization, European Scientific Journal, Vol: 9, No: 35, pp. 362-377, ISSN: 1857 – 7881.

Aydın, A; Belli, A. (2018). "Modern Çağda Müslüman Kent: Medine'den Metropole", Necmettin Çalışkan (Ed.), Modernleşme Sürecinde Müslümanlar (ss. 339-357), Ankara: Nobel Yayınevi.

Aydınlatan, B; Koç, B. (2016). The Relationship between Job Satisfaction and Life Satisfaction: An Empirical Study on Teachers. International Journal of Business and Social Science, Vol: 7, No:10, pp. 72 -80

Aziri Brikend (2011), Job Satisfaction: A Literature Review, Management Research and Practice, Vol: 3, Issue: 4, Pp: 77-86.

Başçıllar ve Taşçı (2018), İş Yükü ve İş Tatmini Arasındaki İlişki: Sosyal Hizmet Uzmanları Üzerine Bir Araştırma, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi (IGUSABDER), S: 4, ss.330-344.

Belli, A. Tunç, A. Aydın, A. (2019). Yerelde Yönetişim Algısı Üzerine Bir Alan Araştırması: Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi Örneği. Gaziantep University Journal of Social Sciences, Cilt: 18, Sayı: 1, ss. 256-270.

Belli, A.; Aydın, A. (2019). "Yerel E-Yönetişim, Türkiye'de E-Yönetişimin Yerele Yansımaları", Bekir Parlak ve Kadir Caner Doğan (Ed.), E- Yönetişim (ss. 489-507), İstanbul: BETA Yayıncılık.

Belli Aziz (2017), Yeni Kamu Yönetimi Anlayışında Yerinden Yönetimin ve Yerel Yönetimlerin Değerlendirilmesi. Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi. Cilt: 9, Sayı: 16. ss.101-118.

Bozlağan, Recep (2003), "Kamu Yönetimi Paradigmasında Değişim ve Özelleştirme Yaklaşımı". Çağdaş Kamu Yönetimi I. Editörler: Muhittin Acar ve Hüseyin Özgür. 1. Baskı. Nobel Yayınları. Ankara.

Bülbül, Ş., Giray, S. (2012). İş ve Özel Yaşam (İş Dışı Yaşam) Memnuniyeti Arasındaki İlişki Yapısının Doğrusal Olmayan Kanonik Korelasyon Analizi ile İncelenmesi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12 (4), 101-114.

Candan, Hakan Candan (2013), A Research towards Determination of Job Satisfaction Level of Public Employees: Karaman Governorship Sample, *Journal of Human Resource*

Management. Vol. 1, No. 2, 2013, pp. 29-38. doi: 10.11648/j.jhrm.20130102.11.

Christopher, J. C. (1999), Situating Psychological Well-Being: Exploring The Cultural Roots of Its Theory and Research, Journal Of Counseling & Development, 77(2), 141-152.

Cripps, Jane Sperry (1986). The Relatıonshıp Between Famıly Lıfe Satısfactıon and Job Satısfactıon for Employed Hispanic And Anglo Women. A Dıssertatıon in Home Economıcs Submitted To The Graduate Faculty Of Texas Tech University.

Crossman, A; Bassem Abou-Zaki (2003), "Job Satisfaction and Employee Performance of Lebanese Banking Staff", Journal of Managerial Psychology, Vol. 18 Issue: 4, pp.368-376, https://doi.org/10.1108/ 02683940310473118.

Çağlar, İrfan (2005). "Kobi'lerde İş Tatmininin Sektörler İtibariyle Karşılaştırmalı Analizi ve Çorum Örneği", Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi, C.10, S.2, ss. 153 – 164.

Çevik, Nüket K; Korkmaz, Oya (2014), Türkiye'de Yaşam Doyumu ve İş Doyumu Arasındaki İlişkinin İki Değişkenli Sıralı Probit Model Analizi, Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 1, ss. 126-145.

Dağlı, Abidin; Nigah Baysal (2006). Yaşam Doyumu Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, www.esosder.org. ISSN:1304-0278 Güz-2016 Cilt:15 Sayı:59 (1250-1262).

Diener, E. (2000). Subjective Well-Being. American Psychologist, 55, 34–43

Diener, E. D., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The Satisfaction With Life Scale. Journal Of Personality Assessment, 49(1), 71-75.

Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin, 95*(3), 542–575. https://doi.org/10.1037/0033-2909.95.3.542

Dikmen, A. A. (1995). İş Doyumu ve Yaşam Doyumu İlişkisi. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 50(03), 115-140.

Dinler, Cemile (2019). İş Tatmini ve Yaşam Tatmini İlişkisi İş Özellikleri Kuramı Yaklaşımı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.

Dockery, A. M. (2003). Happiness, Life Satisfaction and the Role of Work: Evidence From Two Australian Surveys. Full Employment Imperative, The, 77.

Dönmez, Demet (2020). "5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve Türkiye'de Kamu Reform Sürecine Etkileri", Mutlu Yoruldu (Ed.), Türkiye'de Yapısal Dönüşüm: Mali ve Sosyal Değerlendirmeler (ss.187-203),Ankara:GaziKitabevi.

Elanain, Hossam M. Abu (2009), Job Characteristics, Work Attitudes and Behaviors in a Non-Western Context -Distributive Justice as a Mediator- Journal of Management Development Vol. 28 No. 5, 2009 pp. 457-477.

Engels, F. (1892). The condition of the working class in England in 1844 (F.K. Wischnewetsky, Trans.). London: Allen & Unwin.

Eren, V. Orhan, U. Dönmez, D. (2014). Üniversitelerde Stratejik Planlama Süreci: Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Karşılaştırmalı Bir Araştırma, Amme İdaresi Dergisi, Cilt 47, Sayı 2, Haziran 2014, s. 121-143.

Eren, Veysel (2001), Yeni Kamu Yönetimi Anlayışı (Büyükşehir ve İl Belediyeleri Üzerine Bir Araştırma). Doktora Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Eryılmaz, B (2012). Kamu Yönetimi, Umuttepe Yayınları. Kocaeli.

Gümüş, Hülya (2006). Farklı Mesleklerde Çalışanların İş ve Yaşam DoyumlarınınTükenmişlik Düzeyleri Açısından Karşılaştırılması. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi SBE. Erzurum.

Hackman, J.R. & Oldham, G.R. (1975), Development of the Job Diagnostic Survey, Journal of Applied Psychology, 1975, Vol. 60, Nº 2, pp. 159-170

Judge, A. T; Watanabe, S. (1993). Another Look at the Job Satisfaction-Life Satisfaction Relationship, Journal of Applied Psychology, Vol: 78, No: 6, pp. 939-948

Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Ankara: Asil Yayın

Keser, A; Bilir, Ö; Aytaç S. (2019). The Relationshıp Between Life Satisfaction And Job Satisfaction Among Social Workers in Bursa. PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi, Cilt: 15, Sayı: 2, ss.. 175-188

Kolbaşı, E; Bağcı Z. (2019), İş Doyumu ve Yaşam Doyumu İlişkisi: Bir Kamu Kurumu Üzerinde Analitik Bir Araştırma, Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:7, Sayı: 4, ss. 119-123

Köker, S. (1991). Normal ve sorunlu ergenlerin yaşam doyumu düzeyinin karşılaştırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Köksal, O. (2014), İş Doyumu ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkide Bireysel Farklılıklar, İş ve İnsan Dergisi, Cilt: 1, Sayı, ss. 53-62

Köksal, O. (2015). Beş Faktör Kişilik Özellikleri ve Yaşam Doyumu, İçinde Ed. S. Doğan, Yaşam Doyumu: Seçme Konular, Ankara: Nobel Yayıncılık.

Landry, M. B. (2000). The Effects of Life Satisfaction and Job Satisfaction on Reference Librarians and Their Work, Reference & User Services Quarterly, Vol: 40, No: 2, pp. 166-177

Leblebici, Doğan Nadi (2004), "Kamu Yönetimi: Dünyada ve Türkiye'deki Gelişimi" Kamu Yönetimi: Gelişimi ve Güncel Sorunları, Editörler: Uğur Ömürgönülşen ve M. Kemal Öktem, İmaj Yayınevi, Ankara, 7-25

Lee, Yii-Ching et al. (2016), The Development of the Job Satisfaction Scale for Hospital Staff in Taiwan, International Journal of Management, Economics and Social Sciences (IJMESS), ISSN 2304-1366, Vol. 5, Iss. 1, pp. 1-13.

Locke, E. A. (1976), "The Nature and Causes of Job Satisfaction", in M. D. Dunnette (Ed.), Handbook of Industrial and Organizational Psychology (pp. 1297–1349). Chicago: Rand McNally.

Naz, S. (2015). Relationship of Life Satisfaction and Job Satisfaction among Pakistani Army Soldiers, İşletme Araştırmaları Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 1, ss. 7-25

Ömürgönülşen, Uğur (2003). "Kamu Sektörünün Yönetimi Sorununa Yeni Bir Yaklaşım: Yeni Kamu İşletmeciliği". Çağdaş Kamu Yönetimi I. Editörler: Muhittin Acar ve Hüseyin Özgür. 1. Baskı. Nobel Yayınları. Ankara.

Özgür, Hüseyin (2003). "Yeni Kamu Yönetimi Hareketi". Çağdaş Kamu Yönetimi I. Editörler: Muhittin Acar ve Hüseyin Özgür. 1. Baskı. Nobel Yayınları. Ankara.

Öztürk, M; H.T. Bayar (2017), İş Stresinin İş Tatmini Üzerindeki Etkisi: Süleyman Demirel Üniversitesi Araştırma Görevlileri Üzerine Bir Araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C: 22, S: 2, ss.525-546.

Parlak, Bekir (2016). Yönetim Bilimi ve Çağdaş Yönetim Teknikleri. Beta Yayınları. İstanbul.

Recepoğlu, E. (2013). Öğretmen Adaylarının Yaşam Doyumları ile Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Özel, (1), 311-326.

Robbins, Stephen P. (1999), Organizational Behavior. (8th Edition) New Jersey, Prentice Hall.

Rode, J. C. (2004). Job Satisfaction and Life Satisfaction Revisited: A Longitudinal Test of an Integrated Model. Human Relations, 57(9), 1205-1230, (Doi: 10.1177/0018726704047143).

Rodríguez, D; Landeghem, H.V; Lasio, V; Buyens, Dirk (2017) "Determinants of Job Satisfaction in a Lean Environment", International Journal of Lean Six Sigma, Vol. 8 Issue: 2, pp.134-152, https://doi.org/10.1108/IJLSS-01-2016-0002

Shafritz, Jay M; Russell, E.W; Borick Christopher P (2017). Kamu Yönetimini Tanımak. Nail Öztaş (çev.edt.). Nobel Yayınları. Ankara.

Shaheen, F. (2015), A Study of Life Satisfaction and Optimism in Relation to Psychological Well-Being Among Working and Non Working Women, International Journal of Education and Psychological Research, 4(4), 81-85.

Sirgy, M. J. (2012), The Psychology of Quality of Life: Hedonic Well-Being, Life Satisfaction, And Eudaimonia (Vol. 50), Springer Science & Business Media.

Soysal, A; Tan, Mehmet (2013), İş Tatminini Etkileyen Faktörlerle İlgili Hizmet Sektöründe Yapılan Bir Araştırma: Kilis İli Kamu ve Özel Banka Personeli Örneği, Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi, Cilt: 6, Sayı: 2, ss.45-63.

Tezer, Esin (2001), İş Doyumu Ölçeğinin Güvenilirlik ve Geçerliği, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, C: 2, S: 16, ss. 33-39.

Unanue, W., Gómez, M. E., Cortez, D., Oyanedel, J. C., & Mendiburo-Seguel, A. (2017), Revisiting the Link Between Job Satisfaction and Life Satisfaction: The Role of Basic Psychological Needs, Frontiers in Psychology, 8, 680, DOI: 10.3389/Fpsyg.2017.00680.

Uyar, Tevfik (2013), Türk İş Havacılığı Sektörü Teknisyenlerinde İş Tatmini, İşletme Araştırmaları Dergisi, C: 5, S: 3, ss.258-288.

Üçüncü, Kemal (2016), İş Tatmini ve Motivasyon, http://aves.ktu.edu.tr, Erişim Tarihi: 15.09.2018.

Üngüren, E; Cengiz, F; Algür, S.(2009), İş Tatmini ve Örgütsel Çatışma Yönetimi Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi: Konaklama İşletmeleri Üzerinde Bir Araştırma, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, C: 8, S: 27, ss.36-56 Issn:1304-0278.

Venhoven, R. (1996), "The Study of Life Satisfaction", A Comparative Study Of Satisfaction With Life İn Europe, edt. Saris, W.E., Veenhoven, R., Scherpenzeel, A.C. & Bunting B. (Eds) Budapest: Eötvös University Press.

Vupa, Ö ve Alma, Ö. G. (2008), Doğrusal Regresyon Çözümlemesinde Çoklu Bağlantı Probleminin Sapan Değer İçeren Küçük Örneklemlerde İncelenmesi, Selçuk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Fen Dergisi, 31, ss. 97-107

Yaşar, M. (2014). İstatistiğe Yönelik Tutum Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (36), 59-75.

Yiğit, R; Dilmaç, B; Deniz, M. E. (2011), İş ve Yaşam Doyumu: Konya Emniyet Müdürlüğü Alan Araştırması, Polis Bilimleri Dergisi, Cilt:13, Sayı:3, ss. 1-18

http://www.dpb.gov.tr/tr-tr/istatistikler/kamu-personeli-istatistikleri, Erişim Tarihi: 11.01.2021

https://www.coe.int/en/web/good-governance/12-principles, Erişim Tarihi: 11.01.2021

COVİD-19 VE İŞGÜCÜ PİYASALARI: GÜNCEL ARAŞTIRMALAR

Editör
Dr.Öğr.Üyesi Hasan AZAZİ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

e_ISBN: 978-625-8024-42-5

Sayfa Düzeni/Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

"Covid-19 ve İşgücü Piyasaları: Güncel Araştırmalar" adlı bu kitap; Covıd-19 Pandemi Süreci İle İşgücü Piyasaları Arasındaki İlişki özelinde hazırlanmış olup; "Cinsiyet Bağlamında İstihdam, Genç İşgücü İstihdamı, Sektörel Bağlamda İstihdam, Uygulanan Politikalar, Çokuluslu Şirket İstihdamı ile Pandemi Süreci İle İşgücü Piyasaları Konuları" farklı başlıklarda ele alınarak 9 bölümden oluşmaktadır. Bu çalışma, katkı veren bölüm yazarlarının ve editoryal çalışmaların emeği ile gerçekleşmiştir.

Kitapta yer alması için önerilen çalışmalar editör ve yazarların yoğun çabalarıyla belirlenmiştir. "Covıd-19 Pandemi Süreci İle İşgücü Piyasaları" teması ile kitapta yer alan kitap bölümü çalışmalarının, son zamanlarda ekonomiye etkileri olan pandemi süreci ile işgücü piyasalarının ilişkilerini konu alması ve ilişkilerin dinamiklerini açıklamya yönelik katkı sağlaması düşüncesiyle projelendirilmiştir. Ayrıca farklı çalışma alanlarını içermesi nedeniyle literatüre güncel kaynak kazandırılması amaçlanmıştır.

Kitapta yer alan bölümler özgün olup, editöryal çalışma sonra uygun görülen çalışmaların yayımlanmasına karar verilmiştir. Kitap bölümlerinin hepsi benzerlik raporuna tabi tutulmuş ve bu konuda özel bir hassasiyet gözlenmiştir. Bununla beraber kitapta yer alan bölümlere ait bilimsel sonuçlar, bulgular, yöntemler ve yararlanılan kaynaklar, atıf ve kaynakça gibi etik ilkeler ile öneriler yazarların sorumluluğuna bırakılmıştır.

Editör olarak büyük bir titizlikle ve hassasiyetle üzerinde durduğum bu kitap projesinin gerçekleşmesinde desteğini sağlayan, özgün çalışmalarını bizimle paylaşan değerli yazarlarımıza ve kitabın yayınlanmasında emeği geçen herkese teşekkürlerimi sunarım.

Editör Dr.Öğr.Üyesi Hasan AZAZİ

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
COVID-19 PANDEMİSİNİN TÜRKİYE'DE SEKTÖREL İSTİHDAM ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ.....1
CÜNEYT KILIÇ

İKİNCİ BÖLÜM
COVID-19 DÖNEMİNDE TURİZM ENDÜSTRİSİ ÇALIŞANLARINA YÖNELİK İSTİHDAM PİYASASI POLİTİKALARI.....24
ABDURRAHMAN BENLİ
ÖZGÜR TOPKAYA

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
COVİD 19 SALGININ TÜRKİYE'DE CİNSİYET İSTİHDAMINA ETKİSİ 36
AHMET TAYFUR AKCAN

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
COVİD-19 PANDEMİSİNİN TÜRKİYE'DE KAYIT DIŞI İSTİHDAM ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ.....45
FEYZA ARICA
GÜNAY KOYUNCU

BEŞİNCİ BÖLÜM
TÜRKİYE'DE COVID-19'UN İSTİHDAMA ETKİLERİ VE UYGULANAN POLİTİKALAR 57
FATİH AKIN
BURCU KILINÇ SAVRUL

ALTINCI BÖLÜM
COVİD-19 PANDEMİSİNİN TÜRKİYE GENÇ İŞGÜCÜ PİYASASINA ETKİLERİ 66
ASLI ÖZEN ATABEY

YEDİNCİ BÖLÜM
COVİD-19 PANDEMİSİNİN TÜRKİYE HİZMETLER SEKTÖRÜNDEKİ İSTİHDAMA ETKİSİ 85
ASLI ÖZEN ATABEY

SEKİZİNCİ BÖLÜM
COVİD-19 SÜRECİ BAĞLAMINDA ÇOK ULUSLU ŞİRKETLERDE İSTİHDAM VE İŞSİZLİK.....98
SALİH TOSUN
HASAN AZAZİ

DOKUZUNCU BÖLÜM
TURİZM SEKTÖRÜNDE COVID-19 SALGININ ETKİLERİ 107
RÜVEYDA YAYLA

KAYNAKÇA

AYKAÇ, M., ve MURAT, G. (2020). "Covid-19 ve Emek Piyasaları: Etkiler ve Muhtemel Yönelişler", Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9(1), 91-122.

SÖYLER AYTAÇ, D. (2020). COVID-19'un Küresel Eğilimlere Etkisi: Küreselleşme, İstihdam ve Çevre Politikaları, Global İlişkiler Forumu, GİF Özel Raporları No: 2, İstanbul.

BALCI, Y., ve ÇETİN, G. (2020a). Covid-19 pandemisinin Türkiye Ekonomisinde istihdam ve çalışma hayatı üzerindeki etkileri: Sorunlar ve çözüm önerileri", https://www.ticaret.edu.tr/uploads/haberler/1374/%C4%B0stihdam%20Raporu.pdf

BALCI, Y., ve ÇETİN, G. (2020b). "COVID-19 Pandemi Sürecinin Türkiye'de İstihdama Etkileri Ve Kamu Açısından Alınması Gereken Tedbirler", İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Covid-19 Sosyal Bilimler Özel Sayısı, Yıl:19 Sayı:37 Bahar (Özel Ek), 40-58.

BULUT, R. ve PINAR, C. (2020). "COVID-19 Pandemisi Döneminde Türkiye'de İstihdam ve İşsizlik", Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Oğuzhan Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt.2, Sayı.2: 217-225.

CAN, G. ve KILIÇ, F. (2021). "Türkiye'de COVID-19 Salgınının Tüketici ve Üretici Davranışları Üzerindeki Etkisi", Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt:2, Sayı:1: 17-27.

ETYEMEZ, S. ve KEMER, E. (2021). "Covid 19 Salgınının Turistik Restoranlara Etkisi Üzerine Nitel Bir Çalışma", İşletme Araştırmaları Dergisi, 13(1): 493-503.

GÜNDÜZ, O. (2020). "COVID-19 Salgını Sürecinde Tarım Ve Gıda Sektöründe Kendine Yeterlilik", Türk Akademisi Siyasi Sosyal Stratejik Araştırmalar Vakfı (TASAV), Ed. Konur Alp Koçak, 65-71.

GÜR, N., TATLIYER, M. ve DİLEK, Ş. (2020). Ekonominin Koronovirüsle Mücadelesi, SETA (Siyaset, Ekonomi Ve Toplum Araştırmaları Vakfı), İstanbul, Türkiye.

INTERNATIONAL LABOUR ORGANIZATION (2020). "ILO Gözlem 2nci Baskı: COVID-19 ve çalışma yaşamı", ILO, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo-ankara/documents/briefingnote/wcms_741784.pdf, 1-11.

INTERNATIONAL LABOUR ORGANIZATION (2021). ILOSTAT, https:// ilostat.ilo.org/data/

INTERNATIONAL LABOUR ORGANIZATION (2021). "Covid-19 and The World of Work", Seven Edition Updated Estimates And Analysis.

INTERNATIONAL MONETARY FUND (2020). World Economıc Outlook Internatıonal Monetary Fund The Great Lockdown, Washington, DC.

KARA, E. (2020). "COVID-19 pandemisi: İşgücü üzerindeki etkileri ve istihdam tedbirleri", Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 7(5), 269-282.

KARADENİZ, E., BEYAZ, F. S., ÜNLÜBULDUK, S. N. ve Kayhan, E. (2020). "Covid-19 Salgınının Turizm Sektörüne Etkilerinin ve Uygulanan Stratejilerin Değerlendirilmesi: Otel Yöneticileri Üzerinde Bir Araştırma", Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 4(4): 3116-3136.

KILIÇ, C. (2012). "Finansal Liberalizasyon Sürecinde Türkiye'nin Sektörel Yapısında Meydana Gelen Değişmeler", Kafkas Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt:3, Sayı:4, 107-148.

KOCA, D., (2020). "Türkiye'de işgücü piyasasının boyutları ve Covid-19 döneminin işgücü piyasasına etkileri", Sosyal Çalışma Dergisi, Cilt:4 Sayı:2, 69-83.

KOÇ, İ. ve YARDIMCIOĞLU, F. (2020). "Covid-19 Pandemi Sürecinde Uygulamaya Konulan Mali Tedbir ve Teşviklerin Karşılaştırmalı Analizi: Türkiye ve Seçilmiş AB Ülkeleri Karşılaştırması", Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 8(2), 123-152.

KPMG (2021). KPMG Perspektifinden İnşaat Sektörüne Bakış, https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/tr/pdf/2021/08/insaat-sektorel-bakis-2021.pdf

NOYAN YALMAN, İ., AYDIN ÜNAL E. ve KOŞAROĞLU, Ş. M. (2021). "Covid-19 Salgını Sürecinin İşgücü Piyasaları Üzerine Etkisi: Uygulamalı Bir Araştırma", Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 35(3): Sayfa: 1125-1144.

TAŞ, S. & BOZKAYA, G. (2014). "Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Türkiye'de Uygulanan İstihdam Politikaları", Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 151-176.

TÜRKİYE CMUHURİYETİ HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI (2021). "Ekonomik Göstergeler", T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Matbaası, Ankara.

TÜRKİYE CMUHURİYETİ CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE DAİRE BAŞKANLIĞI (2021). "Türkiye Ekonomisinde Haftalık Gelişmeler ve Genel Görünüm", Ankara.

TÜRKİYE MÜTEAHHİTLER BİRLİĞİ (2021). İnşaat Sektörü Analizi-2021'in Başında Endişe ve Umut Bir Arada, https://www.tmb.org.tr/uploads/publications/60658acb4e2c483e72ff8fac/1619764255560-tmb-bulten-ocak-2021.pdf

UNITED NATIONS CONFERENCE ON TRADE AND DEVELOPMENT (2021). UNCTADSTAT, https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders. aspx?sCS_ChosenLang=en

VAKIFBANK (2021). "Haftalık Rapor", VakıfBank Ekonomik Araştırmalar Müdürlüğü, İstanbul, https://www.vakifbank.com.tr/documents/earastirma/2021/Vak%C 4%B1fBank%20Haftal%C4%B1k%20Rapor%2016%20%C5%9Eubat%202021.pdf

VOYVODA, E. VE YELDAN, E. (2020). "COVİD-19 Salgının Türkiye Ekonomisi Üzerine Etkileri ve Politika Alternatiflerinin Makroekonomik Genel Denge Analizi", https://yeldane.files.wordpress.com/2020/05/covid_voyvodayeldan_v2_31mayis. pdf

WORLD BANK (2021). World Development Indicators-Data Bank, https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators

YILMAZ, M. L., DURSN, İ., YAPRAK, Ş., ARISOY, İ. ve PEKER, H.S. (2020). KOVİD-19 Salgını ve Sonrası Ekonomi Boyutu İle İlgili Değerlendirmeler, Polis Akademisi Yayınları, Ankara.

KAYNAKÇA

Boone, Jan; van Ours, Jan C. (2004). Effective Active Labor Market Policies, IZA Discussion Papers, No. 1335, Institute fort he Study of Labor (IZA), Bonn, pp. 2-38.

Elshaer, Abdallah M.; Marzouk, Asmaa M. (2020), Labor in the Tourism and Hospitality Industry, Skills, Ethics, Issues, and Rights, Series Editor in Chief Mahmood A. Khan, Advances in Hospitality and Tourism, Apple Academic Press, CRC Press Taylor & Francis Group.

Estevao, Marcello (2003). Do Active Labor Market Policies Increase Employment? Working Paper, WP/03/234, International Monetary Fund, pp. 1-27.

Foerster, Robert F. (1912). The British National Insurance Act, The Quarterly Journal of Economics, Vol. 26, No. 2, (Feb. 1912), pp. 275-312.

ILO (2020). COVID-19: Public Employment Services and Labor Market Policy Responses, Policy Brief, International Labour Organization, pp. 1-25.

ILO (2021). ILO Gözlem: COVID-19 ve Çalışma Yaşamı, 7. Baskı, Güncellenmiş Tahminler ve Analiz, Uluslararası Çalışma Örgütü.

iskur.gov.tr, (2021). "Kısa Çalışma Uygulaması", <https://www.iskur.gov.tr/isveren/kisa-calisma-odenegi/genel-bilgiler/>, Erişim Tarihi: 8 Aralık 2021.

mevzuat.gov.tr (2021). Kısa Çalışma ve Kısa Çalışma Ödeneği Hakkında Yönetmelik, <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=14960&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeligi&mevzuatTertip=5> , Erişim Tarihi: 8 Aralık 2021.

OECD (2020). Public Spending on Labor Markets Total, of GDP, 2018, <https://data.oecd.org/socialexp/public-spending-on-labour-markets.htm> , Erişim Tarihi: 6 Haziran 2020.

oecd.org (2021). "The Global Recovery is Strong but Imbalanced", <https://www.oecd.org/economic-outlook/>.

Skare, Marinko, Soriano, Domingo Riberio, Porada-Rochon, Malgorzata, 2021. Impact of COVID-19 on the Travel and Tourism Industry, Technological Forecasting & Social Change 163, 120469, pp. 1-14.

ssa.gov, "Social Security in America, Part I Unemployment Compensation", Committee on Economic Security, Social Security Department of the United States of America, <https://www.ssa.gov/history/reports/ces/cesbookc1.html>, Erişim Tarihi: 29 Mayıs 2021.

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (2021). Ekonomi Notları, Turizmin Büyüme ve İstihdam Üzerindeki Etkileri, Rapor, Yazarlar: Aysu Çelgin, Mert Gökcü, Selçuk Gül, Abdullah Kazdal, Sayı: 2021 -02/13 Temmuz 2021.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2021) İşgücü Piyasasındaki Gelişmelerin Makro Analizi, Rapor, Ekonomik Modelleme ve Konjonktür Değerlendirme Genel Müdürlüğü, ss. 1-17.

Türkiye Cumhuriyeti Kalkınma Bakanlığı (2018). Onbirinci Kalkınma Planı (2019-2023) Turizm Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara, Yayın No: KB:3009-ÖİK:790.

unctad.org, <https://unctad.org/news/global-economy-could-lose-over-4-trillion-due-covid-19-impact-tourism >

World Travel ad Tourism Council (WTTC) (2021). Travel and Tourism Economic Impact 2021,

worldbank.org, (2021). Can Brazil Afford a More Inclusive Unemployment Protection System? Yazarlar: Rafael Munoz Moreno ve Matteo Morgandi, Folha de Sao Paulo, Opinion, February 9, 2021. <https://www.worldbank.org/en/news/opinion/2021/02/09/can-brazil-offer-inclusive-unemployment-social-protection-system> , Erişim Tarihi: 8 Aralık 2021.

KAYNAKÇA

Ağan, B. (2020), Davranışsal İktisatta Covid 19 Pandemi Süreci: Kaygı Düzeyinin Sosyo-Ekonomik Karar Alma Davranışları Üzerine Etkisi, Turkish Studies, 15(6), 1001-1016

Aksoy, N. (2020), Türk E-Ticaret ve Lojistik Sektörlerinde Pandemi Sürecinin Etkileri Üzerine Hukuki Bir Değerlendirme, Yaşar Hukuk Dergisi, 2(2), 1-8

Alaeddinoğlu, F. ve Rol, S. (2020), Covid 19 Pandemisi ve Turizm Üzerindeki Etkileri, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Salgın Hastalıklar Özel Sayısı, 233-258

Avcı, O. ve Yeniçeri, H. (2020), Vergi Sistemlerine Pandemi Ayarı, Turkish Studies, 15(6), 123-137

Azazi, H. ve Topkaya, Ö. (2017), Petrol Fiyatlarındaki Değişikliğin Türkiye İmalat Sanayi ve İstihdamı Üzerindeki Etkileri, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 20(1), 14-26

Balcı, Y. ve Çetin, G. (2020), Covid 19 Pandemi Sürecinin Türkiye'de İstihdama Etkileri ve Kamu Açısından Alınması Gereken Tedbirler, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Covid 19 Sosyal Bilimler Özel Sayısı, 19(37), 40-58

Baltacı, N. ve Coşar, B. (2020), Covid 19 Pandemisi ve Ruh Beden İlişkisi, Psikiyatri ve Covid-19, 1. Baskı, Ankara

Baltacı, A. ve Akaydın, H. (2020), Covid 19 Pandemi Sürecinin Tüketicilerin Gıda Ürünlerini Satın Alma Davranışları Üzerindeki Etkisi: Bir Literatür Taraması, Yüksek İhtisas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 1, 57-64

Çakıroğlu, K., Pirtini, Serdar ve Çengel, Ö. (2020), Covid 19 Sürecinde ve Post-Pandemi Döneminde Yaşam Tarzı Açısından Tüketici Davranışlarının Değişen Eğilimi Üzerine Kavramsal Bir Çalışma, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Covid 19 Sosyal Bilimler Özel Sayısı, 19(37), 81-103

Ganiyev, J. Abdieva, R. ve Baigonushova, D. (2021), Cavid-19 Pandemisinin Kırgızistan'daki Hanehalkına Ekonomik Etkileri, 3(91), 12-20

Güner, K. C. (2021), Koronavirüs (Covid-19) Pandemisi ve Uygulanan Mali Tedbirlerin Değerlendirilmesi, Turizm Ekonomi ve İşletme Araştırmaları Dergisi, 3(1), 84-95

Kara, E. (2020), Covid 19 Pandemisi: İşgücü Üzerindeki Etkileri ve İstihdam Tedbirleri, Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 7(5), 269-282

Kurt, Ü. ve Azazi, H. (2018), Finansal Gelişme ve Sofistike Ürün Üretimi İlişkisi: Türkiye İçin Ampirik Bir Analiz, Turkish Studies, 13(22), 341-352

Öztürk, D. ve Günar, A. (2020), Covid 19 Krizinin Avrupa Birliği'ne Ekonomik Etkisi Üzerine, Euro Politika Dergisi, 4(2), 141-161

Uyar Suiçmez, T. ve Suiçmez, H. (2020), Korona Pandemisi ve İnsan Tiplerine Ekonomi ve Psikoloji Perspektifinden Ortak Bir Bakış, Ordu Üniversitesi Ünye İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3(2), 1-8

KAYNAKÇA

Bölükbaş, Mehmet (2018). Kayıt Dışı İstihdam ve Genç İşsizlik Ekonomik Büyüme ile İlişkili Olabilir Mi? Türkiye İçin Ekonometrik Bir Analiz, *SGD Sosyal Güvenlik Dergisi*, Cilt:8, Sayı:2, 75-90.

Ercan, Metin (2006). *Kayıt Dışı Ekonomi ve Hızlı Tüketim Malları Sektörü*, 1.Basım, ECR Tüketiciye Etkin Yaklaşım Derneği, Ankara, 2006, s. 19.

Ersoy, H.; Gürbüz , A.; Fındıkçı Erdoğan, M. (2020). Covid-19'un Türk Bankacılık Ve Finans Sektörü Üzerine Etkileri, Alınabilecek Önlemler. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Covid-19 Sosyal Bilimler Özel Sayısı*, 19(37), 146-173.

Fidan, Hüseyin; Genç, Sami (2013). Kayıt Dışı İstihdam ve Kayıt Dışı İstihdama Etki Eden Mikro Faktörlerin Analizi: Türkiye Özel Sektör Örneği, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt:5, Sayı:9, s:137-150.

Gürsel, Seyfettin; Uysal Gökçe; Şahin, Mehmet Cem (2021). Korona Salgınının İstihdam Üzerindeki Asimetrik Etkileri (1): Kayıtdışı İstihdamda Çöküş, Araştırma Notu 21/255, Betam, 2-9.

https://betam.bahcesehir.edu.tr/wp-content/uploads/2021/03/ArastirmaNotu255-1.pdf(erş.25.04.2021).

Kaleli, Ebubekir; Karaca, Çoşkun (2019). Türkiye'de Kayıt Dışı İstihdama İlişkin Çözüm Önerileri*, Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, Sayı:44, 769-792.

Kara, Elif (2020). Covid-19 Pandemisi ve Türkiye'de Kayıtdışı Çalışanlar, *Turkish Studies*, *15*(6), 603- 619. https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44505

Kutbay, Hüseyin (2018). Kayıt Dışı İstihdamın Vergi Gelirleri Üzerindeki Etkisi, *Social Science Research Journal*, Volume 7, Issue 2, 172-189.

Madak, Ebru: Temelli, Fatma (2020). Covid-19'un Türk Bankacılık Sektörüne Etkileri, 4. Uluslararası Akademik Öğrenci Çalışmaları Kongresi, 142-151.

Mahiroğulları, Adnan (2017). Türkiye'de Kayıt Dışı İstihdamı Önlemeye Yönelik Stratejiler, *Süleyman Demirel Ünv. İİBF Dergisi*, C.22, S.2, S. 547-565.

Özcan, Numan; Tomasi, Claudio (2020). COVİD-19'un Ekonomi ve İstihdam Üzerinde Yarattığı Etkilere Verilecek Yanıt Küresel Çapta Tam ve Etkin İşbirliğinden Geçiyor, *İktisat ve Toplum*, Haziran 2020, Sayı:116, 35-41

Şen, Arif (2015). Türkiye'de Kayıt Dışı İstihdam ve Vergi İlişkisi, Uludağ Ünv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa.

Tekin, B. (2020). Covid-19 Pandemisi Döneminde Ülkelerin Covid-19, Sağlık ve Finansal Göstergeler Bağlamında Sınıflandırılması: Hiyerarşik Kümeleme *Analizi, Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 5(2): 336-349.

Uysal, Gökçe (2020). Kovid-19 Pandemisi Şartlarında Kayıt Dışı İstihdam, TESEV Değerlendirme Notları 2020/3 https://www.tesev.org.tr/tr/research/kayit-disi-istihdam-kovid-19/ (erş: 12.03.2021).

Yanıcı Erdal, İrem Özlem (2019). Türkiye'de Kayıt Dışı İstihdam ve Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Politikaları, *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl:8, Sayı:16, 225-246. https://turkey.un.org/tr/43294-yeni-normal-bm-covid-19-sonrasi-donemde-ekonomilerin-toparlanmasi-ve-istihdamin-korunmasi, erş:25.04.2021.

TUİK (2021), www.tuik.gov.tr (erş: 10.03.2021).

Türkiye Cumhuriyeti Sosyal Güvenlik Kurumu http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/calisan/kayitdisi_istihdam/genel_bilgi, erş: (05.01.2021).

KAYNAKÇA

Bulut, Cihan (2006). Ekonomik Yapı ve Politika Analizi, İstanbul: Der Yayınları.

Balcı Yusuf, Güldenur Çetin, Covıd-19 Pandemisinin Türkiye Ekonomisinde İstihdam ve Çalışma Hayatı Üzerindeki Etkileri: Sorunlar ve Çözüm Önerileri, 2020.

https://data.oecd.org/unemp/unemployment-rate.htm#indicator-chart.

https://www.sbb.gov.tr/kamu-istihdamı.

Yusuf Balcı, Güldenur Çetin, "Covıd-19 Pandemi Sürecinin Türkiye'de İstihdama Etkileri Ve Kamu Açısından Alınması Gereken Tedbirler", İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Covid-19 Sosyal Bilimler Özel Sayısı, Yıl:19 Sayı:37 Bahar (Özel Ek) s.40-58.

https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/03/20200326M1-1.htm.

www.eximbank.gov.tr/tr/duyurular/2020-yili-destek-paketine-iliskin-duyuru.

https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/7426/kobilere-kovid19-kalkani-bakan-varank-kosgebin-3lu-koruma-paketini-acikladi

www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/7442/koronavirus-covid19-salginindan-korunmak-uzere-alinan-tedbirler-kapsaminda-uretilecek-urunlere-destek-veriyoruz (2).

www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/covid19detay/12/kredi-garanti-fonu-kredi-kefalet-paketleri (3).

www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/7442/koronavirus-covid19-salginindan-korunmak-uzere-alinan-tedbirler-kapsaminda-uretilecek-urunlere-destek-veriyoruz.

https://sanayi.gov.tr/merkez-birimi/b94224510b7b/duyurular/4b74cc8d-23d1-489f-b1e0-3b1d4ef44cc7.

https://tobb.org.tr/Sayfalar/20200323-covid-destegi.php

https://bizbizeyeteriz.gov.tr.

www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/04/20200417-2.htm.

www.iskur.gov.tr/isveren/kisa-calisma-odenegi.

https://archive.ismmmo.org.tr/YAYINLAR/e_kitap/2021_SGKTESVIKLERI.pdf.

www.kgf.com.tr/index.php/tr/duyuru-haber/kgf-den-haberler/295-milli-dayanisma-kampanyasi-na-kgf-den-1-milyon-tl-lik-destek

KAYNAKÇA

ALABAŞ, A. (2007). "Uzun Süreli İşsizler Ve Uzun Süreli İşsizliği Azaltmada İŞKUR'un Önemi". Uzmanlık Tezi. T.C. Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü

ATKİNS, M., CALLİS, Z., FLATAU, P. ve KALEVELD, L. (2020). "Covıd-19 And Youth Unemployment", *CSI Response,* https://www.csi.edu.au/media/uploads/csi_fact_sheet_social_covid-19_youth_unemployment.pdf (Erişim tarihi: 08.04.2021)

ÇETİNKAYA, E. (2010). "Genç İşsizliğin Teorik Açıklamaları", Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, (58), 45-57.

EL, Education International (2021). "OECD Survey Sheds Light On Post-COVID Challenges And Opportunities İn Education", https://www.ei-ie.org/en/detail/17198/oecd-survey-sheds-light-on-post-covid-challenges-and-opportunities-in-education , (Erişim tarihi: 15.04.2021).

ETF, European Traınıng Foundatıon, (2015). "Young People Not in Employment, Education or Training (NEET) An Overview in ETF Partner Countries". https://www.etf.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/young-people-notemployment-education-or-training-neet , (Erişim tarihi: 18.02.2021).

ILO, International Labour Organization, (2020a). "*ILO Monitor 4th Edition: COVID-19 and the World of Work", https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/documents/briefingnote/wcms_745963.pdf ,* (Erişim tarihi: 18.03.2021).

ILO (International Labour Organization). (2020b). "Küresel salgının Türkiye'de istihdama etkisi: COVID-19 olmasaydı istihdam ne durumda olurdu?" , https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo-ankara/documents/publication/wcms_765422.pdf , (Erişim tarihi: 28.02.2021).

ILO (International Labour Organization). (2020c). "Global Employment Trends for Youth 2020: Technology and the future of jobs" International Labour Office – Geneva: ILO, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_737648.pdf , (Erişim tarihi: 24.02.2021).

ILO (International Labour Organization). (2021). "İkinci Dalga COVID-19 Önlemlerinin Türkiye'de İstihdam Üzerindeki Etkisi", https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo-ankara/documents/publication/wcms_775756.pdf , (Erişim tarihi: 03.03.2021).

ILO, International Labour Organization. https://www.ilo.org/youthmakingithappen/intro/01.html , (Erişim tarihi: 03.03.2021).

IMF, Uluslararası Para Fonu, (2020). The Future of Youth in the Era of COVID-19, https://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/2020/12/pdf/future-of-youth-in-the-era-of-covid-19.pdf , (Erişim tarihi: 17.02.2021).

İŞKUR, Türkiye İş Kurumu (2021). "2021 Yılı Birinci Çeyrek Açık İş İstatistikleri Araştırması Sonuçları", https://media.iskur.gov.tr/44966/1-ceyrek-sonuc-raporu.pdf , (Erişim tarihi: 28.02.2021).

ÖZTÜRK, Ş. ve AS, İ. (2017) . "Dünyada Genç İstihdamının Genel Görünümü". S. Koç, A. Orhan, M. Ç. Gözen (Ed.), Kayıt Dışı İstihdam ve Ekonomi içinde (51-70), Umuttepe Yayınları, Kocaeli.

TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu, (2019). İşgücü İstatistikleri Mikro Veri Seti, 2019. https://www.tuik.gov.tr/media/microdata/pdf/isgucu.pdf , (Erişim tarihi: 24.01.2021).

TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu, (2020). "İstatistiklerle Gençlik, 2019". https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Genclik-2019-33731, (Erişim tarihi: 12.02.2021).

UIS, UNESCO Institute for Statistics (UIS). 2019. "UIS Education Statistics". Available at: http:// data.uis.unesco.org , (Erişim tarihi: 01.03.2021).

UIS, UNESCO Institute for Statistics (UIS) (2012). "International Standard Classification of Education ISCED 2011". http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-2011-en.pdf , (Erişim tarihi: 31.02.2021).

KAYNAKÇA

ALLIANZ ARAŞTIRMALAR (2020).” Her Taşın Altına Bakmak: Covıd-19’un Sektör Bazında Olumsuz Etkileri”, https://www.eulerhermes.com/content/dam/onemarketing/ehndbx/eulerhermes_com/tr_TR/documents/allianz-rapor-dizgi.pdf, 25.07.2021.

EUROSTAT, Avrupa İstatistik ofisi, “Database - Employment and unemployment (LFS)” https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do, 21.07.2021.

GUZMAN, N., PREMA, M., SOOD, R. and WİLKES, D. (2020). “Coronavirus’ İmpact On Service Organizations: Weathering The Storm”, https://www.mckinsey.com/business-functions/operations/our-insights/coronavirus-impact-on-service-organizations-weathering-the-storm, 05.07.2021.

ILO, Uluslararası Çalışma Örgütü, (2021a). “COVID-19 ve Çalışma Yaşamı : Sektörel etkiler, önlemler ve öneriler”, https://www.ilo.org/ankara/areas-of-work/covid-19/WCMS_742714/lang--tr/index.htm, 15.05.2021.

ILO, Uluslararası Çalışma Örgütü, (2021b). “ILO Türkiye raporu evde çalışmanın toplumsal cinsiyet rolleriyle biçimlendiğini ortaya koyuyor”, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo-ankara/documents/publication/wcms_774379.pdf.0, 12.06.2021.

T.C. Sağlık Bakanlığı, “COVID-19 Bilgilendirme Platformu”, https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66494/pandemi.html, 08.04.2021.

TOBB, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, “Kurulan/Kapanan Şirket İstatistikleri”, https://www.tobb.org.tr/BilgiErisimMudurlugu/Sayfalar/KurulanKapananSirketistatistikleri.php, 23.05.2021.

TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu (2021a), “İstihdam İşsizlik ve Ücret / İstihdam Edilenlerin Fiili Çalışma Süreleri” https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Istihdam,-Issizlik-ve-Ucret-108, 09.07.2021.

TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu (2021b), “İstihdam İşsizlik ve Ücret / İşgücüne İlişkin Tamamlayıcı Göstergeler” https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Istihdam,-Issizlik-ve-Ucret-108. 29.07.2021.

TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu (2021c), “İstihdam İşsizlik ve Ücret / Ekonomik Faaliyete Göre İstihdam Edilenler”, https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=istihdam-issizlik-ve-ucret-108&dil=1, 11.07.2021

TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu (2021d), “İstihdam İşsizlik ve Ücret / İstihdam Edilenlerin Yıllar Ve Cinsiyete Göre İktisadi Faaliyet Kolları”, https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=istihdam-issizlik-ve-ucret-108&dil=1, 11.07.2021

KAYNAKÇA

Aktan , C. C., & Vural, İ. (2005). Çokuluslu Şirketler Ve Ekonomik Kalkınma. *Sivil Toplum Dergisi, Temmuz-Eylül* , 55-76.

Balaneasa, M. C. (2013). Multinational Companies and Their Attitude Towards Union Activity. *The USV Annals of Economics and Public Administration, 13*(17), 258-263.

Edwards, T., Colling, T., & Ferner, A. (2007). Conceptual Approaches To The Transfer Ofemployment Practices İn Multinationalcompanies: An İntegrated Approach. *Human Resource Management Journal, 17*(3), 201-217.

Erdoğdu, S. (2018). 2000'li Yıllarda "İçeridekiler" Azalır, "Dışarıdakiler" Çoğalırken Sendikal Canlanmayı Düşünmek. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, CEEİK 2018 Özel Sayısı, http://dx.doi.org/10.17130/ijmeb.2019CEEIK201854095*, 1-27.

Fang, T., Ying, G., & Youqing, F. (2019). Unions and the productivity performance of multinational enterprises: evidence from China. *Asian Bus Manage, 18*, 281-300.

Holm, J., Timmermans, B., Østergaard, C., Coad, A., Grassano, N., & Vezzani, A. (2019). Labor mobility from R&D-intensive multinational companies: Implications for knowledge and technology transfer. *Paper presented at DRUID Society Conference 2019*.

Kaymakçı, O. (2013). Küresel Ekonomide Çok Uluslu Şirketler Ve Türkiye'deki Yansımaları. *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 11*(1), 224-249.

Kocabaş, F. (2004). Endüstri İlişkilerindeki Dönüşüm. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(10), 33-53.

Kutal, G., & Büyükuslu, A. R. (1996). *Endüstri İlişkileri Boyutunda Çok Uluslu Şirketler ve İnsan Kaynağı Yönetimi Teori ve Uygulama.* İstanbul: Der Yayınları.

Marginson, P., & Sisson, K. (1996). Multinational Companies and the Future of Collective Bargaining: A Review of the Research Issues. *European Journal of Industrial Relations, 2*(2), 173-197.

Myant, M. (2020). European Multinational Companies and Trade Unions in Eastern and East-Central Europe . *ETUI Research Paper - Working Paper (May 5, 2020)*, 1-42.

Roberts, B. C., & Lıebhaber, B. (1977). Internatıonal Regulatıon Of Multınatıonal Enterprıses: Trade Unıon And Management Concerns. *British Journal Of Industrial Relations, Xv*(3).

Sarı Gerşil, G. (2004). Küreselleşme ve Çok Uluslu İşletmelerin Çalışma İlişkilerine Etkileri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6*(1), 147-157.

Selamoğlu, A. (1998). *Küreselleşme Sürecinde İnsan Kaynağı.* İstanbul: TÜHİS, Kurtuluş Ofset Basımevi.

Seymen, A., & Çeken, H. (2004). Küreselleşme ve Çok Uluslu İşletmelerin Çalışma İlişkileri Üzerindeki Etkileri: Makro ve Mikro Boyutta Bir Değerlendirme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi, 9*(2), 53-77.

Tağraf, H. (2002). Küreselleşme Süreci Ve Çokuluslu İşletmelerin Küreselleşme Sürecine Etkisi. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,, 2*(2), 33-47.

Tokol, A. (2017). *Endüstri İlişkileri ve Yeni Gelişmeler* (7. Baskı b.). Bursa: Dora Yayınevi.

www.dw.com/tr. (2020, 4 24). *IAB: Alman ekonomisi savaş sonrası en ağır resesyona giriyor*. https://www.dw.com/tr: https://www.dw.com/tr/iab-alman-ekonomisi-sava%C5%9F-sonras%C4%B1-en-a%C4%9F%C4%B1r-resesyona-giriyor/a-53231593 adresinden alındı

www.hurriyet.com.tr. (2020, 15 5). *Çin'de işsiz sayısı 70 milyon olabilir*. https://www.hurriyet.com.tr/: https://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/cinde-issiz-sayisi-70-milyon-olabilir-41518262 adresinden alındı

www.ntv.com.tr. (2020, 03 26). *ABD'de 46 milyon kişi daha işsiz kalabilir*. https://www.ntv.com.tr/: https://www.ntv.com.tr/ekonomi/abdde-46-milyon-kisi-daha-issiz-kalabilir,icBjXB5YU0WExLbcMgtEpw adresinden alındı

Yorgun, S. (2007). *Dirilişin Eşiğinde SendikalarYeni Eğilimler Yeni Stratejiler*. Bursa: Ekin Yayınevi.

Yorgun, S. (2019). *Ekonomik Politikalar ve Endüstri İlişkilerinin Geleceği* (1. Baskı b.). İstanbul: Beta Yayınevi.

KAYNAKÇA

Arabacı,H.(2018). Turizm Sektörünün Ekonomik Büyümeye Etkisi Üzerine Teorik Bir İnceleme, Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi, Arabacı,

Airporthaber, (2020). THY anlaşmanın detaylarını açıkladı. Son erişim 10.10.2021

Çeti, B. & Ünlüönen, K. (2019). Salgın Hastalıklar Sebebiyle Oluşan Krizlerin Turizm Sektörü Üzerindeki Etkisinin Değerlendirilmesi. AHBVÜ Turizm Fakültesi Dergisi, 22 (2), 109-128

DHMİ (Devlet Hava Meydanları İşletmesi) (2020a). 2019 havayolu sektör raporu. (Erişim Tarihi 10.10.2021)

DHMİ (Devlet Hava Meydanları İşletmesi) (2020b). Havayolu istatistikleri. (Erişim Tarihi 10.10.2021)

Eryılmaz, B. (2020). Türkiye'de Faaliyet Gösteren Otel Zincirlerinin Yeni Tip Koronavirüs (Covid-19) Bilgilendirmeleri, Turizm Akademik Dergisi, 7 (1), 15-27

Gün, S. ve Tutcu, A. (2021). Covid-19 Sürecinde Turizm Sektörü ve Türkiye Açısından Bir

Değerlendirme, *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 4(6): 530

Gün, S. ve Tutcu, A. (2021). Covid-19 Sürecinde Turizm Sektörü ve Türkiye Açısından Bir

Değerlendirme, *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 4(6): 534

Kabafii,Turizm Endüstrisi , https://kabafii.com/turizm-endüstrisi-2819 (Erişim Tarihi 12.10.2021)

T.C. Kültür Ve Turizm Bakanlığı, https://www.ktb.gov.tr/TR-96269/turizm-cesitleri.html (Erişim Tarihi 11.10.2021)

Tutar,F,Alparslan,C,Tutar,E,Erkan,Ç, 2013, Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi www.gjebs.com - ISSN: 2147-415X

TÜİK, 2021, Turizm İstatistikleri, II. Çeyrek: Nisan - Haziran, 2021 https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Tourism-Statistics-Quarter-II:-April-June,-2021-37441(Erişim Tarihi 12.10.2021)

TÜRSAB, 2020b. COVİD-19 Sürecinde Türkiye ve Dünya turizmi Değerlendirmesi, Aralık, fc944855-0a7b-42d2-8b0e-aa100ee67cac.jpeg (1080×1080) (tursab.org.tr) (Erişim Tarihi 11.10.2021)

TÜRSAB,2021,Nisan, Son Verilerle Türkiye Turizm İstatistikleri Raporu https://www.tursab.org.tr/apps//Files/Content/7db2e0c3-0bdf-4790-8b3f-296edcb946fb.pdf (Erişim Tarihi 12.10.2021)

İŞLETME BİLİMİNE GİRİŞ

Soner TASLAK – Mehmet KARA

Güncellenmiş ve Genişletilmiş
8. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-07-4

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Kasım 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Saygıdeğer annem Rahmetli Şükriye ve babam Hüseyin Taslak'a

Saygıdeğer annem Zeynep ve Rahmetli babam Ahmet Kara'ya

TEŞEKKÜR

Bizleri sürekli destekleyen sabır timsali eşlerimiz ve varlıklarıyla hayatımıza anlam ve heyecan katan sevgili çocuklarımız,

Ayfer, Orhun Atabey ve Seden Su TASLAK'a

Zuhal, Ali Osman Aybars KARA ve Mehmet Emirhan KARA'ya sonsuz teşekkürlerimizi sunarız.

Soner TASLAK - Mehmet KARA

SUNUŞ

Değerli Okurlar, Sevgili Öğrenciler ve Değerli Akademisyenler

Kitabımıza hoş geldiniz. Bu kitabı kaleme almaktaki amacımız, ülkemiz Yükseköğretiminde okutulan İşletme Bilimine katkı sağlamaktır. **"İşletme Bilimine Giriş"** olarak adlandırdığımız bu kitabın yazarları olarak kitabın içeriği, konuları ele alış biçimi ve alana sağlayacağını umduğumuz katkılar konusunda iddialı olduğumuzu mütevazi biçimde buradan ifade etmek isteriz. Bu iddiamızın temel nedeni, öğrencilerimizin İşletme Biliminin ve İşletmeciliğin temel kavramlarına hâkim olabilmeleri ve işletmeciliğin gerektirdiği tüm işlevleri öğrenebilmeleri adına büyük bir emek verilmiş olmasıdır. Bu vesile ile kitabımızın öğrenciler ve akademisyenlerce nasıl ele alınması gerektiğini; kitabın öğrenmeyi nasıl daha etkin biçimde gerçekleştirmeye yardım edeceğini de **Sunuş** içerisinde sizlerle paylaşmak isteriz.

Değerli Okurlar, Sevgili Öğrenciler ve Ülkemizin Güzide Akademisyenleri,

Kitabımız, ilk bölümünden son bölümüne kadar, farklı bir format ile sizlerle buluşturulmuştur. Her bölümün başında **"Kazanımlar"** başlığı altında öğrencilere neleri kazandırmayı amaçladığımızı okuyacaksınız. Bölüm içerisinde belirlenen konular geçerli ve güvenilir kaynaklarla desteklenerek sizlere aktarılacaktır. Bölüm sonlarında ise kitabın getirdiği asıl yeniliği göreceksiniz:

"Araştır-Değerlendir"

Her bölümün sonunda bu başlık altında öğrencilerimizi belirli konularda araştırma, gözlem ve değerlendirme yapmaya sevk ediyoruz. Bu sayede, araştırmaları ve gözlemleri ile elde ettikleri bilgileri bölüm içerisinde edindikleri bilgilerle bütünleştirerek yapacakları değerlendirmeler ile kalıcı öğrenmenin daha etkin biçimde gerçekleşmesine hizmet etmek istedik. Ve yine bölüm sonunda **"Kazanım Değerlendirme Sorularına** yer verdik. Bu anlamda öğrencilerimize kazanımlarını, neyi ne kadar öğrenebildiğini değerlendirme fırsatı da vermiş oluyoruz.

Kitabımız **"İşletme Bilimine Giriş"**, aynı zamanda İşletmecilik alanlarında ders verecek olan öğretim elemanlarımıza da kolaylıklar sağlamasıyla dikkat çekecektir. Öğretim elemanlarımızın derslerde kullanabilecekleri slaytları istedikleri takdirde edinebileceklerini bu vesile ile belirtmiş olalım. Bunun yanında her bölüm sonunda **Araştır-Değerlendir** bölümünü kullanarak öğrencilere

araştırma ödevleri verebileceklerdir. Ödevi alan öğrenciler, daha sonraki derslerde araştırma ve değerlendirmeleriyle ilgili sunum yapabilecekler ve bu sayede dersler daha katılımlı ve verimli biçimde işlenebilecektir. Bölüm sonlarında yer alan **"Kazanım Değerlendirme Soruları"** ise hem öğrencilere kendini deneme şansı tanıyacak ve hem de öğretim elemanlarının sınav sorusu hazırlamalarında rehber görevi görecektir.

Bu görüş ve duygular içerisinde **İşletme Bilimine Giriş** kitabımızın Türkiye Yükseköğretimine İşletmecilik alanında katkı sağlayacağı umuduyla öğrencilerimize başarılı bir öğrenim hayatı, akademisyenlerimize de çalışmalarında yüksek başarı diliyoruz. Öncesinde, tabi ki sağlık ve mutluluk…

Prof. Dr. Soner TASLAK – Dr. Mehmet KARA

Ekim-2021

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
TEMEL İŞLETMECİLİK KAVRAMLARI

TEMEL İŞLETMECİLİK KAVRAMLARI 2
İHTİYAÇ KAVRAMI, ÇEŞİTLERİ VE ÖZELLİKLERİ 3
Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramı 6
Fizyolojik İhtiyaçlar 7
Güvenlik İhtiyacı 7
Ait Olma ve Sevgi İhtiyacı 8
Statü ve Saygınlık İhtiyacı 8
Kendini Gerçekleştirme İhtiyacı 8
ÜRETİM VE ÜRETİMİN FAYDALARI 9
Üretim Faktörleri 10
MAL VE HİZMETLER 16
Mal Kavramı 16
Hizmet Kavramı 17
İŞLETME BİLİMİ İLE İLİŞKİLİ BİLİM DALLARI 18
ARAŞTIR-DEĞERLENDİR 21
KAZANIM DEĞERLENDİRME SORULARI 22
BÖLÜM DİPNOTLARI 25

İKİNCİ BÖLÜM
İŞLETMELERİN KURULUŞU

İŞLETMELERİN KURULUŞU 28
Kişilerin (Girişimcilerin) İşletme Kurmalarının Nedenleri 28
İşletmelerde Yatırım Kararları 30
Fizibilite Çalışması 31
İşletmelerin Ülke Ekonomisine Katkıları 34
ARAŞTIR- DEĞERLENDİR 37
KAZANIM DEĞERLENDİRME SORULARI 38
BÖLÜM DİPNOTLARI 41

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
İŞLETME BÜYÜKLÜĞÜ VE KAPASİTE

İŞLETME BÜYÜKLÜĞÜ VE KAPASİTE **44**
İŞLETMELERİN BÜYÜMESİ **44**
BÜYÜKLÜKLERİNE GÖRE İŞLETMELERİN ÜSTÜNLÜKLERİ VE SAKINCALARI **48**
KAPASİTE KAVRAMI, TÜRLERİ VE SEÇİMİ **51**
ARAŞTIR-DEĞERLENDİR **53**
KAZANIM DEĞERLENDİRME SORULARI **54**
BÖLÜM DİPNOTLARI **58**

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
İŞLETMELERİN SINIFLANDIRILMASI

İŞLETMELERİN SINIFLANDIRILMASI **60**
ŞAHIS İŞLETMELERİ **67**
SERMAYE ŞİRKETLERİ **71**
KOOPERATİFLER **78**
DERNEK VE VAKIF İŞLETMELERİ **79**
KAMU İŞLETMELERİ **79**
YABANCI SERMAYELİ İŞLETMELER **81**
ARAŞTIR-DEĞERLENDİR **82**
KAZANIM DEĞERLENDİRME SORULARI **83**
BÖLÜM DİPNOTLARI **91**

BEŞİNCİ BÖLÜM
İŞLETMENİN ÇEVRESİ VE EKONOMİK YAPI İÇİNDEKİ YERİ

İŞLETMENİN ÇEVRESİ **94**
Toplum 99
Tedarikçiler 99
Devlet 99
Rakipler 100
Sendikalar 100
İŞLETMENİN EKONOMİDEKİ YERİ **101**
ARAŞTIR- DEĞERLENDİR **104**
KAZANIM DEĞERLENDİRME SORULARI **105**
BÖLÜM DİPNOTLARI **108**

ALTINCI BÖLÜM
İŞLETME BİLİMİNDE ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ VE ARAŞTIRMA ETİĞİ

İŞLETME BİLİMİNDE ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ 110
Temel Kavramlar 110
Amacına Göre Araştırma Türleri 110
Araştırma Yöntemleri 112
BİLİMSEL ARAŞTIRMALARDA ETİK 115
ARAŞTIR – DEĞERLENDİR 117
KAZANIM DEĞERLENDİRME SORULARI 118
BÖLÜM DİPNOTLARI 121

YEDİNCİ BÖLÜM
İŞLETMELERİN AMAÇLARI, SOSYAL SORUMLULUK VE İŞ AHLAKI

İŞLETMELERİN AMAÇLARI, SOSYAL SORUMLULUK VE İŞ AHLAKI 124
İŞLETMELERİN AMAÇLARI 125
İŞLETMELERİN ÖZEL AMAÇLARI 128
İŞLETMELERİN SOSYAL SORUMLULUK ALANLARI 129
İŞLETMELERDE İŞ AHLAKI 130
İŞLETMELERDE ETİK KONULARININ SINIFLANDIRILMASI 131
ARAŞTIR-DEĞERLENDİR 132
KAZANIM DEĞERLENDİRME SORULARI 133
BÖLÜM DİPNOTLARI 136

SEKİZİNCİ BÖLÜM
YÖNETİM FONKSİYONU

YÖNETİM TEORİSİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ 138
KLASİK YÖNETİM KURAMI 138
NEO - KLASİK YÖNETİM AKIMI (İNSAN İLİŞKİLERİ YAKLAŞIMI) 142
MODERN YÖNETİM DÖNEMİ 145
YÖNETİMİN FONKSİYONLARI 149
PLANLAMA FONKSİYONU 149
ÖRGÜTLEME (ORGANİZASYON) FONKSİYONU 159
YÜRÜTME (YÖNELTME) FONKSİYONU 168
KOORDİNASYON (EŞGÜDÜMLEME) FONKSİYONU 171
KONTROL (DENETİM) FONKSİYONU 174
YÖNETİMDE KARAR VERME 177
ARAŞTIR-DEĞERLENDİR 180
KAZANIM DEĞERLENDİRME SORULARI 182
BÖLÜM DİPNOTLARI 187

DOKUZUNCU BÖLÜM
TEDARİK FONKSİYONU

TEDARİK FONKSİYONU 192
TEDARİK KAVRAMI 192
TEDARİK FONKSİYONUNUN GÖREVLERİ 193
TEDARİK BÖLÜMÜNÜN ÖRGÜT YAPISI 194
TEDARİKÇİ VE TEDARİKÇİ SEÇİMİNDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR 195
ÜRETİM İŞLETMELERİNDE HAMMADDE VE MALZEME TEDARİKİNDE UYGUNLUĞUN SAĞLANMASI 197
ARAŞTIR-DEĞERLENDİR 199
KAZANIM DEĞERLENDİRME SORULARI 200
BÖLÜM DİPNOTLARI 203

ONUNCU BÖLÜM
ÜRETİM FONKSİYONU

ÜRETİM FONKSİYONU 206
ÜRETİM VE ÜRETİM YÖNETİMİ İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR 206
ÜRETİM YÖNETİMİ 207
MODERN ÜRETİMİN TEMEL ÖZELLİKLERİ 209
ÜRETİM SİSTEMLERİ VE ÜRETİM BİÇİMLERİ 212
MODERN ÜRETİM SİSTEMLERİ 218
ÜRETİM YÖNETİMİNDE BAŞLICA KONULAR 221
TOPLAM KALİTE YÖNETİMİNİ KAREKTERİSTİK ÖZELLİKLERİ 228
ARAŞTIR-DEĞERLENDİR 237
KAZANIM DEĞERLENDİRME SORULARI 238
BÖLÜM DİPNOTLARI 243

ONBİRİNCİ BÖLÜM
PAZARLAMA FONKSİYONU

PAZARLAMA KAVRAMI, KONUSU, ÖNEMİ VE GELİŞİM SÜRECİ 246
PAZARLAMANIN FONKSİYONLARI VE SAĞLADIĞI FAYDALAR 248
PAZARLAMA ANLAYIŞININ GELİŞİM EVRELERİ 249
PAZARLAMA ARAŞTIRMASI VE PAZARLAMA BİLGİ SİSTEMİ 252
PAZAR VE PAZAR ÇEŞİTLERİ 256
PAZAR BÖLÜMLENDİRME VE HEDEF PAZAR SEÇİMİ 261
PAZARLAMA KARMASI UNSURLARI MAL KARARLARI 264
PAZARLAMA KARMASI UNSURLARI FİYAT KARARLARI 273
PAZARLAMA KARMASI UNSURLARI DAĞITIM KARARLARI 279

FİZİKSEL DAĞITIM **286**
PAZARLAMA KARMASI UNSURLARI TUTUNDURMA KARARLARI **287**
ARAŞTIR-DEĞERLENDİR **294**
KAZANIM DEĞERLENDİRME SORULARI **295**
BÖLÜM DİPNOTLARI **300**

ONİKİNCİ BÖLÜM
MUHASEBE VE FİNANSMAN FONKSİYONU

MUHASEBE FONKSİYONU **306**
FİNANSMAN FONKSİYONU **310**
FİNANS KAVRAMI, KAPSAMI VE ÖNEMİ **310**
FİNANSAL PİYASA TÜRLERİ **312**
FİNANSMAN TÜRLERİ **314**
FİNANSAL TABLOLAR **316**
FİNANSAL ANALİZ **322**
ARAŞTIR-DEĞERLENDİR **330**
KAZANIM DEĞERLENDİRME SORULARI **331**
BÖLÜM DİPNOTLARI-MUHASEBE **337**
BÖLÜM DİPNOTLARI-FİNANSMAN **337**

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM
İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ

İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ **340**
İnsan Kaynakları Yönetiminin Amaçları ve İlkeleri 341
İnsan Kaynakları Yönetiminin Görevleri 344
İnsan Kaynakları Yönetiminin Çevresi 346
İnsan Kaynaklarının Sağlanması 346
İnsan Kaynaklarının Sosyal Oryantasyonu 355
Personelin Eğitimi, Gelişimi ve Motivasyonu 356
İş Değerlemesi ve Personelin Ücretlendirilmesi 358
ARAŞTIR-DEĞERLENDİR **360**
KAZANIM DEĞERLENDİRME SORULARI **361**
DİPNOTLAR **366**

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ARAŞTIRMA – GELİŞTİRME FONKSİYONU

ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME 370
Araştırma ve Geliştirme Kavramı ve Çeşitleri 370
Araştırma -Geliştirmenin Amaçları ve Önemi 371
Yaratıcılık, Yenilik ve Ar - Ge 372
ARAŞTIR- DEĞERLENDİR 375
KAZANIM DEĞERLENDİRME SORULARI 376
BÖLÜM DİPNOTLARI 378

ONBEŞİNCİ BÖLÜM
HALKLA İLİŞKİLER FONKSİYONU

HALKLA İLİŞKİLER KAVRAMI ÖZELLİKLERİ VE ÖNEMİ 380
HALKLA İLİŞKİLER 380
HALKLA İLİŞKİLERİN AMAÇLARI 381
HALKLA İLİŞKİLERİN İLKELERİ 382
HALKLA İLİŞKİLER VE BENZER KAVRAMLAR 382
HALKLA İLİŞKİLERDE HEDEF KİTLE 384
HALKLA İLİŞKİLERDE KULLANILAN İLETİŞİM ARAÇLARI 387
HALKLA İLİŞKİLERİN ÖRGÜTLENDİRİLMESİ 389
ARAŞTIR-DEĞERLENDİR 390
KAZANIM DEĞERLENDİRME SORULARI 391
BÖLÜM DİPNOTLAR 397

KAYNAKÇA 399

KAYNAKÇA

1. A. Hamdi İSLAMOĞLU, Pazarlama Yönetimi, Stratejik ve Global Yaklaşım, 2. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2000.
2. A. Hamdi İSLAMOĞLU, Tüketici Davranışları, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2003.
3. A. Hamdi İSLAMOĞLU, Remzi ALTUNIŞIK, Tüketici Davranışları, 2. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2008.
4. A. Hamdi İSLAMOĞLU, Temel Pazarlama Bilgisi, 3. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2009.
5. A. Hamdi İSLAMOĞLU, Remzi ALTUNIŞIK, Satış ve Satış Yönetimi, 1. Baskı, Sakarya Yayıncılık, Sakarya, 2007.
6. Ahmet KIZIL, Genel Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, Der Yayınları, İstanbul, 2001.
7. Andrew H. VAN DE VEN vd., "Determinant of Coordination Within Organizations", American Sociolagical Review, Vol.41, 1976.
8. Ali CEYLAN, İşletmelerde Finansal Yönetim, 8. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa, 2003.
9. Ali Atıf BİR, (Editör), Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını, Yayın No: 1081, Eskişehir, 1999.
10. Atilla BARANSEL, Yönetim Düşüncesinin Evrimi, I.Cilt, 1. Baskı, Fatih Matbaası, İstanbul,1979.
11. Ayhan ERDEM, Tüketici Odaklı Bütünleşik Pazarlama İletişimi, 1. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2006.
12. Aypar USLU, Kişisel Satış Teknikleri, 4. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2007.
13. Azmi YALÇIN, Yöneticilikten Etkin Liderliğe, Stratejik Yönetim ve Liderlik (Ed: Özel, Mustafa), 2.Baskı, İz Yayıncılık, İstanbul, 1995.
14. Birol TENEKECİOĞLU, Pazarlama Yönetimi, 2. Baskı, Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir, 2004.
15. Bülent KOBU, Üretim Yönetimi, Onuncu Baskı, Avcıol Basım Yayın, İstanbul, 1999.
16. Cavit YAVUZ, Halkla İlişkiler, 1. Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara, 2006.
17. Cem M. KOZLU, Uluslararası Pazarlama, İlkeler ve Uygulamalar, Genişletilmiş 7. Baskı, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Yayın No:488, İstanbul, 2000.
18. Cemal YÜKSELEN, Pazarlama, İlkeler-Yönetim Örnek Olaylar, Genişletilmiş 6. Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara, 2007.

19. Cemal YÜKSELEN, Pazarlama Araştırmaları, 1. Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara, 2000.
20. Cemal YÜKSELEN, Satış Yönetimi, 1. Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara, 2007.
21. Cengiz ERDAMAR, Feryal BASIK, Finansal Muhasebe, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1999.
22. Cengiz EROL, İşletmelerde Finansal Yönetim, 1. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 1999.
23. Doğan TUNCER, Doğan Yaşar AYHAN ve Demet VAROĞLU, Genel İşletmecilik Bilgileri, 2. Baskı, Siyasal Yayınevi, Ankara, 2008.
24. Dursun BİNGÖL, İnsan Kaynakları Yönetimi, 4. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 1998.
25. Erdal ÜNSALAN, Bülent ŞİMŞEKER, Temel İşletmecilik Bilgileri, Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara, 2006.
26. Erdoğan KOÇ, Tüketici Davranışı ve Pazarlama Stratejileri, Global ve Yerel Yaklaşım, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2007.
27. Eric BERKOWITZ, Marketing, Fourth Edition, USA, 1994.
28. Erkan POYRAZ, Finansal Yönetim, 1. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2008.
29. Erol EREN, Yönetim ve Organizasyon, 3. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 1996.
30. Erol EREN, İşletmelerde Stratejik Planlama ve Yönetim, 1. Cilt, Yenilenmiş 3. Baskı, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1990.
31. Eyyüp AKTEPE, İşletmecilik Bilgileri, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayını, Pamuk Ofset, İstanbul, 1988.
32. Feray Odman ÇELİKÇAPA, Üretim Yönetimi ve Teknikleri, 3. Baskı, Alfa Yayınları, İstanbul, 2000.
33. Füsun KOCABAŞ, Müge ELDEN, Reklamcılık, Kavramlar, Kararlar, Kurumlar, 10. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul, 2008.
34. Füsun KOCABAŞ, M. ELDEN ve N. YURDAKUL, Reklam ve Halkla İlişkilerde Hedef Kitle, 4. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul, 2004.
35. Füsun KOCABAŞ, M. ELDEN ve İ. ÇELEBİ, Marketing P.R., 2. Baskı, MediaCat Kitapları, Ankara, 1999.
36. Gary DESSLER, Management, Prentice Hall, New Jersey, 1998.
37. Gary DESSLER, Human Resource Management, 8. Baskı, Prentice Hall, New Jersey, 2000.
38. Gıyasettin Tayfur, Reklamcılık, 3. Baskı, Nobel Dağıtım, Ankara, 2008.
39. Gilbert CHURCHILL, Marketing Research, Methodological Foundations, Seventh Edition, USA, 1999.

40. Göksel ATAMAN, İşletme Yönetimi, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 2001.
41. Gülbuğ EROL, Reklam ve Medya Planlaması, 2. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2007.
42. Güneş N. BERBEROĞLU, Genel İşletme, Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir, 2001.
43. H. Ferhat ECER, Murat CANITEZ, Uluslararası Pazarlama, Teori ve Uygulamalar, 2. Baskı, Gazi Kitapevi, Ankara, 2005.
44. Halil CAN, Organizasyon ve Yönetim, 6.Baskı, Siyasal Yayınevi, Ankara,2002.
45. Hayri ÜLGEN, S. Kadir MİRZE, İşletmelerde Stratejik Yönetim, 1. Basım, Literatür Yayıncılık, İstanbul, 2004.
46. Henry ASSAEL, Marketing Principles & Strategy, 1.st Edition, The Dryden Pres, Orlando ABD.
47. Hüseyin ÖZGEN, Azim ÖZTÜRK ve Azmi YALÇIN, Temel İşletmecilik Bilgisi, Nobel Kitabevi, Adana, 2001.
48. İlhan CEMALCILAR, Pazarlama Kavramlar-Kararlar, Tıpkı Basım, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1994.
49. İlter AKAT vd., İşletme Yönetimi, 3. Baskı, Barış Yayınları, İzmir, 1999.
50. İlter AKAT, İşletme Yönetimi, 1.Baskı, Ege Basım San., İzmir, 1984.
51. İlker BIÇAKÇI, İletişim ve Halkla İlişkiler, Güncellenmiş 7. Baskı, MediaCat Kitapları, İstanbul, 2008.
52. İnan ÖZALP, İşletme Yönetimi, 2. Baskı, Birlik Ofset, Eskişehir, 2005.
53. İnci VARİNLİ, Pazarlamada Yeni Yaklaşımlar, 1. Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara, 2006.
54. İnci VARİNLİ, Kahraman ÇATI, Güncel Pazarlama Yaklaşımlarından Seçmeler, 1. Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara, 2008.
55. İsmail BAKAN ve Tuba BÜYÜKMEŞE, Örgütsel İletişim ile İş Tatmini Unsurları Arasındaki İlişkiler: Akademik Örgütler İçin Bir Alan Araştırması, Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi, Yıl 7., 2004.
56. İsmail BAKAN, Dış Ticarette İletişim, H. Çetin BEDESTENCİ ve Murat CANITEZ (der), Dış Ticaret İşlemler ve Uygulamalar içinde, Adım Matbaacılık, İstanbul, 2003.
57. Feyzullah EROĞLU, Davranış Bilimleri, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2004.
58. İsmail EFİL, Yönetim, Örnek Kitapevi, Bursa, 1987.
59. İsmet BARUTÇUGİL, Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi, Kariyer Yayıncılık, İstanbul, 2004.
60. İsmet MUCUK, Modern İşletmecilik, 12. Baskı, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 2000.
61. İsmet MUCUK, Modern İşletmecilik, 14. Baskı, Türkmen Yayınevi, İstanbul, 2003.

62. İsmet MUCUK, Pazarlama İlkeleri, Gözden Geçirilmiş 7. Basım, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 1997.
63. İsmet MUCUK, Modern İşletmecilik, 7. Basım, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 1997.
64. İ. Ethem BAŞARAN, Yönetime Giriş, 1. Baskı, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1984.
65. İ. Mete DOĞRUER, Üretim Organizasyonu ve Yönetimi, 1. Baskı, Alfa Yayınları, İstanbul, 2005.
66. İzzet BOZKURT, İletişim Odaklı Pazarlama, 3. Baskı, MediaCat Kitapları, İstanbul, 2006.
67. İzzet BOZKURT, Bütünleşik Pazarlama İletişimi, 1. Baskı, MediaCat Kitapları, Ankara, 2000.
68. John M. IWANCEVICH, İnsan Kaynakları Yönetimi, McGraw Hill, 2004.
69. Kamil BÜYÜKMİRZA, Maliyet ve Yönetim Muhasebesi, Barış Yayınevi, Ankara, 1999.
70. Kamil YAZICI, İşletme Bilimine Giriş, Genişletilmiş 2. Baskı, İber Ofset, Trabzon, 2002.
71. Kemal TOSUN, İşletme Yönetimi, Fatih Yayınevi, İstanbul, 1978.
72. Kemalettin ÇONKAR, Hikmet ULUSAN ve Mehmet ÖZTÜRK, Genel Muhasebe, 3. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2006.
73. Leon C. MEGGINSON vd., Management, Concepts and Applications, Harper and Row Publishers Inc., 1983.
74. Mahir NAKİP, Pazarlama Araştırmalarına Giriş, SPSS Destekli, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2004.
75. Mahmut TEKİN, Üretim Yönetimi, Cilt 2, Yenilenmiş 5. Baskı, Günay Ofset, Konya, 2006.
76. Mahmut TEKİN, Kalite Güvence ve Standartlar, 1. Baskı, Günay Ofset, Konya, 2006.
77. Mahmut TEKİN, Toplam Kalite Yönetimi, Yenilenmiş 3. Baskı, Ankara, 2004.
78. Mahmut TEKİN, Üretim Yönetimi, Cilt 1, 5. Baskı, Konya, 2005.
79. Mahmut TEKİN, Üretim Yönetimi, Yenilenmiş 5. Baskı, Eğitim Kitabevi, Konya, 2004.
80. Mahmut TEKİN, Üretim Yönetimi, 5. Baskı, Eğitim Kitabevi, Konya, 2004.
81. Margaret PALMER ve Kenneth T. WİNTERS, İnsan Kaynakları, (Çev: Doğan ŞAHİNER), Rora Yayınları, İstanbul, 1993.
82. Mehmet BOLAK, İşletme Finansı, Gözden Geçirilmiş İlaveli Yeni Baskı, Birsen Yayınevi, İstanbul, 2005.
83. Mehmet KARA, Seval KIRDAR, Kalite Güvence ve Standartları, 1. Baskı, Lisans Yayıncılık, İstanbul, 2008.

84. Mehmet KARAFAKIOĞLU, Uluslararası Pazarlama Yönetimi, 2. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1997.
85. Muammer ZERENLER, Necdet TÜRKER ve Esen ŞAHİN, Küresel Teknoloji, Araştırma-Geliştirme ve Yenilik İlişkisi,
86. Muazzez BABACAN, Reklamcılık, Temel Kavramalar, 1. Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara, 2005.
87. Muhittin KARABULUT, Profesyonel Satışçılık, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayını, Yayın No: 230, İstanbul, 1990.
88. Murat S. SELVİ, Marka Yönetimi, 1. Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara, 2007.
89. Mümin ERTÜRK, İşletmelerde Yönetim ve Organizasyon, 4. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2009.
90. Mümin ERTÜRK, İşletme Biliminin Temel İlkeleri, Gözden Geçirilmiş 6. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2006.
91. M. Akif ALTUNAY, Çağdaş Maliyetleme Sistemlerinden, Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Sistemi ve Bir Tekstil İşletmesinde Uygulanması, T.C. Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme ABD. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 2007.
92. M. Erdal GÜZELDEMİR, Sorularla Bilimsel Araştırmaların ve Bilimsel Yazıların Etik Açısından Sorgulanması, Sendrom Akademik Düşünce Platformu, Nisan 2007.
93. M. Kamil ERCAN, Ünsal BAN, Finansal Yönetim, 1. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara, 2005.
94. M. Uysal MEMİŞ, "İç Denetimin Yönetim Fonksiyonlarının Yerine Getirilmesindeki Rolü: Türkiye'deki Büyük İşletmeler Üzerinde Bir Saha Araştırması" Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, SBE, Adana, 2006.
95. Nurettin PEŞKİRCİOĞLU, Kalite Yönetiminde ISO 9000 Uygulamaları, Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları, Yayın No: 620, Ankara, 1997.
96. Nurullah GENÇ, Yönetim ve Organizasyon, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2005.
97. Oktay ALPUGAN, H. DEMİR, M. OKTAV, N. ÜNER, İşletme Ekonomisi ve Yönetimi, 4. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1995.
98. Onur ÇETİN, Nevin ALTUĞ, Çevik Üretim, V. Ulusal Üretim Araştırmaları Sempozyumu, İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul, 25-27 Kasım 2005.
99. Orhan KÜÇÜK, Standardizasyon ve Kalite, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2004.
100. Orhan SEVİLENGÜL, Genel Muhasebe, 3. Baskı, Ankara, 1994.
101. Osman OKKA, Finansal Yönetime Giriş, 2. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2006.

102. Ömer AKAT, Uluslararası Pazarlama, Geliştirilmiş 4. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa, 2003.
103. Ömer Baybars TEK, Pazarlama İlkeleri, 8. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1999.
104. Ömer DİNÇER, Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası, 3. Baskı, İz Yayıncılık, İstanbul, 1994.
105. Ömer DİNÇER ve Yahya FİDAN, İşletme Yönetimi, 1. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul,1996.
106. Özkan TİKVEŞ, Halkla İlişkiler & Reklamcılık, 1. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2003.
107. Öznur YÜKSEL, İnsan Kaynakları Yönetimi, 5. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara, 2004.
108. Öztin AKGÜÇ, Finansal Yönetim, Genişletilmiş 6. Baskı, Avcıol Matbaacılık, İstanbul.
109. Philip KOTLER, Pazarlama Yönetimi, Millennium Baskı, Beta Yayıncılık, Çev. Nejat MUALLİMOĞLU, İstanbul, 2000.
110. Recep KILIK, Kutsal TÜLBENTCİ, Fabrika Organizasyonu Ders Notları, Erciyes Üniversitesi Yayınları, Yayın No: 74, Kayseri, 1993.
111. Remzi ALTUNIŞIK, Şuayip ÖZDEMİR ve Ömer TORLAK, Pazarlamaya Giriş, 1. Baskı, Sakarya Yayıncılık, Sakarya, 2006.
112. Remzi ALTUNIŞIK, Şuayıp ÖZDEMİR ve Ömer TORLAK, Modern Pazarlama, Geliştirilmiş 4. Baskı, Değişim Yayınları, İstanbul, 2006.
113. Rıdvan KARALAR, Genel İşletme, 4. Baskı, Özkan Matbaacılık, Ankara, 2007.
114. Richard L. Daft, Organization Theory & Design, Fifth Ed., West Publishing, 1995.
115. Richard L. DAFT, Management, The Dryden Press, Orlando/FL, 1993.
116. Robert ALBANESE, Management, South-Western Pub.Com. , Ohio, 1988.
117. R. Metin TÜRKO, Finansal Yönetim, 1. Baskı, Alfa Yayıncılık, İstanbul, 1999.
118. Selami YILDIRIM vd., Örgütlerin Yönetiminde İletişimin Önemi, Hacettepe Üniversitesi, İ.İ.B.F.Dergisi, Cilt 14, Sayı 1.,1996.
119. Serpil AYTAÇ, İnsan Kaynakları Yönetimi'nde Kariyer Anlayışı ve Bir Uygulama, Yayınlanmamış Doçentlik Tezi, 1996.
120. Sevinç ÜRETEN, Üretim / İşlemler Yönetimi, Gözden Geçirilmiş 3. Baskı, Gazi Kitapevi, Ankara, 2002.
121. Stephen P. ROBBINS, ve David A. DECENZO, Fundamentals of Management, Prentice Hall, New Jersey, 2004.
122. Taha B. SARAÇ, Araştırma Geliştirme Harcamalarının Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: Panel Veri Analizi, Anadolu International Conference in Economics, Eskişehir, 2009.

123. Tamer ARPACI ve Diğerleri, Pazarlama, 2. Baskı, Gazi Yayınları, Ankara, 1992.
124. Tamer KOÇEL, İşletme Yöneticiliği, 4. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1993.
125. Tamer KOÇEL, İşletme Yöneticiliği, 8. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2001.
126. Tanju ARGUN, Liderlik ve TKY'nin Odağındaki İnsan, Değişimin Liderleri (Ed: Arat, Melih), Mavi Kitaplar, İstanbul, 2001.
127. Theo HAIMANN v.d., Managing The Modern Organization, Houghton Mifflin Co. Boston, 1978.
128. Thomas KEMPNER, A Handbook of Management, Penguin Boks Ldt. , 1980.
129. Thomas W. MALONE ve Kevin, CROWSTON, "What is Coordination Theory and How Can it Help Design Cooperative Work Systems", Center for Coordination Science, CSCW Proceedings, 1990.
130. Yakup DURMAZ, Tüketici Davranışı, 1. Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara, 2008.
131. Tuncer TOKOL, Pazarlama Yönetimi, 4. Basım, Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa, 1991.
132. Zeyyat SABUNCUOĞLU, Tuncer TOKOL, İşletme, Ezgi Yayıncılık, Bursa, 2001.
133. Zeyyat SABUNCUOĞLU, İnsan Kaynakları Yönetimi, 1. Baskı, Ezgi Kitabevi, Bursa, 2000.
134. Zeyyat HATİPOĞLU, İşletme Yönetimine Giriş, İstanbul Teknik Üniversitesi, 1981.
135. Zeyyat SABUNCUOĞLU, Halkla İlişkiler, 7. Baskı, Aktüel Yayınları, Bursa, 2004.
136. http://www.ekodialog.com/isletme_ekonomist/isletmeler_ konsorsiyum_karteller_tröstler.html (10.08.2009).
137. http://www2.aku.edu.tr/~mehmeterkan/sayfalar/fygiris.ppt (03.08.2009).
138. http://www.ekodialog.com/finansal_eko/finansal_mali_piyasalar.html (05.08.2009).
139. http://www.ekodialog.com/finansal_eko/finansal_mali_piyasalar.html (05.08.2009).
140. http://www.odevarsivi.com/dosya.asp?islem=gor&dosyano=73787 (15.07.2009).
141. http://www.onlinekalite.com/htmdosyalar/tedarikcisecimkriterleri.htm (12.07.2009).
142. http://www.tezproje.8m.com/atakan_dilber/bolum3.htm (11.07.2009).
143. http://www.muhteva.com/stok-kontrol-yöntemleri-t21680.html (15.07.2009).
144. http://kalder.org.tr/preview_content.asp?contID=681&tempID=1&regID=2 (13.07.2009).
145. http://www.atillafiliz.com/makale.php?id=21 (18.07.2009).
146. http://www.stratejiksatınalmayonetimi.com/ defaultasp?p=0&1=1&k=0&k1=5 (11.07.2009).
147. http://www.ekosis.com/docs75.doc (10.07.20099.

148. http://www.yalinuretim.gen.tr/yalin-uretim-sistemi-nedir.html (01.08.2009).
149. http://www.sistemim.com.tr/article_tr_jit.htm (30.07.2009).
150. http://www.yildiz.edu.tr/~tuzkaya/MUP_Ders_Notları/ GRUPTEKNOLOJİSİ VE_HÜCRESEL_URETİM.pdf (02.08.2009).
151. http://www.donusumkonagi.net/makale.asp?id=5804&baslik bilimsel_Arastirma_ turleri_ve_yontemleri&i=Arastirma_yontemleri (15.08.2009).
152. http://halksagligi.med.ege.edu.tr/seminerler/2003-04/BilimselArastirmaEtigi_Gul.pdf (10.08.2009).
153. http://www.ikademi.com/orgutsel-davranis/464-isletmede-sosyal-ve-etik-sorunlar.html (12.08.2009).

İŞLETME, İKTİSAT ve YÖNETİM ALANINDA GÜNCEL EĞİLİMLER

Dr. Öğr. Üyesi Abdulkadir BARUT
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa TORUSDAĞ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7210-98-0

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Vadi Grafik Tasarım ve
Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420.
Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0 312 395 85 71
Sertifika No: 47479

Baskı Tarihi: Ocak 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

Ataay, F. (2007), Yerel Yönetim Reformu ve Hizmetlerin Özelleştirilmesi, Yerel Yönetimlerde Dönüşüm Sempozyumu Bildiriler Kitabı, TMMOB Yayını, Ankara, 373-380.

Balisican, A, M., Hill H. and Piza, Ş. F. A (2006) "Regional Development Dynamics and Decentralization In The Philippines: Ten Lessons From A "Fast Starter',https://www.researchgate.net/publication/5223984_Regional_Development_Dynamics_and_Decentralization_in_the_Philippines_Ten_Lessons_from_a_'Fast_Starter'. (11.12.2020).

Baydar, M., L., Gül, H. ve Akçil, A. (2007) Bilimsel Araştırmaların Temel İlkeleri, SDÜ Yayınları, Isparta.

Çabuk, A. Başar, A., B. ve Sevim Ş. vd. (2013), Mali Analiz, (e.d. Saime Önce) T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını no:3013, Eskişehir.

Çukurçayır, M., A. (2012). Yeni Büyükşehir Belediye Yapılanmasının İl Özel İdareleri ve İl İdare Sistemine Etkileri Paneli, *İdarecinin Sesi Dergisi*, Sayı:151, 20-23.

Emil, M., F. ve Yılmaz H., H. (2012), Tepav/Mir Mali İzleme Raporu, İstikrar Enstitüsü, Özel Sayı: Yerel Yönetim Sisteminde Reform Tartışmaları Işığında Yerel Yönetimlerin Mali Yapısı Üzerine Bazı Saptamalar, Tepav, http://www.tepav.org.tr/upload/files/13270623183.Yerel_Yonetim_Sisteminde_Reform_Tartismalari_Isiginda_Yerel_Yonetimlerin_Mali_Yapisi_Uzerine_Bazi_Saptamalar.pdf, (Erişim Tarihi: 04.10.2012).

Emini F., T. (2009), "Türkiye'de Yerel Yönetimler Reformunun İç ve Dış Dinamikleri", *Yönetim ve Ekonomi*, Cilt:16, Sayı:2, Celal Bayar Üniversitesi İİBF, Manisa.

Eryiğit, B., H. ve Yörükoğlu, F. (2012). Yerel Yönetimlerde Özelleştirme Yöntemleri ve Hukuksal Altyapı. *Öneri Dergisi,* Marmara üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, sayı:37, Yıl: 18 Cilt: 10, Ocak, İstanbul, 151-165.

Isufaj, M. (2014). "Decentralization and the Increased autonomy in Local Governments", 2nd World Conference On Business, Economics And Management - WCBEM 2013 Procedia - Social and Behavioral Sciences 109 459 – 463

Kılıç, V., C. (2014) 2003 Yılından Sonra Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Finansmanında Yaşanan Dönüşüm, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Isparta.

Kolçak, M. (2006), "Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunun Türk Mali Sistemine Getirdikleri", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt:7 Sayı:1 367-384.

Koyuncu, E. (2012) Yenilenen Yerel Yönetim Sisteminde Belediye ve İl Özel İdarelerinin Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Alacakları Payların Karşılaştırmalı Analizi, Tepav, Kasım,http://www.tepav.org.tr/upload/files/1352878676-4.Yenilenen_ Yerel_Yonetim_Sistemi_Karsilastirmali_Analizi.pdf, (Erişim Tarihi: 01.03.2013).

Ozansoy A. ve Çağıl O. M. (2012), "Yol Harcamalarına Katılma Payında Anayasaya Aykırılık Sorunu", *İdari ve Mali Mevzuat Dergisi*, Aralık 2012, cilt: 13 sayı:3 31-33.

T.C. Sayıştay Başkanlığı (2013), Ankara Büyükşehir Belediyesi 2012 Denetim Raporu.

T.C. Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü, 2006-2012 Belediyeler Bütçe İstatistikleri.

Pose, A., R. (2008), "Decentralisation And Local And Regional Development", August 2008, http://www.caf.com/media/3897/200804Rodr%C3%ADguez-Pose.pdf, (08.11.2013).

Trillo, F., H. and -Brenda J., R. (2008). Is Local Beautiful? Fiscal Decentralization in Mexico. *World Development*, Vol. 36, No. 9, 1547-1558

Torlak, S., E. ve Sezer, Y. (2005). Büyükşehir Belediye Reformu Üzerine Bir Değerlendirme. Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar-1: Reform içinde (Der. H. Özgür, M. Kösecik), Nobel Yayınları, 89-107.

Türkoğlu, İ. (2009) Yerel Yönetimlerde Mali Reform Arayışları: Türkiye'de Belediyelerde Mali Özerlik ve Belediye Başkanlarının Mali Özerlik Algılaması, T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayın No: 2009/309, Ankara.

Türkyener, C., M. ve Altınbaş, A. (2012). Belediyelerde Mali Analiz (Yönetim ve Denetim Odaklı Yaklaşım, TBB, Ankara.

İŞLETMELERDE DAYANIKLILIK

Editör
Volkan YÜNCÜ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-62-2

Sayfa Düzeni: Aslı AYRANCI

Kapak Tasarımı: Öğr. Gör. Mehmet Akif AĞTAŞ

Baskı ve Cilt:

Sonçağ Yayıncılık

Matbaacılık Reklam

San Tic. Ltd. Şti.

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı

48/48 İskitler - Ankara

Tel.: (0312) 341 36 67

Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax.: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

Belirsizlik, değişim, rekabet, strateji, karmaşıklık ve kriz yönetimi gibi kavramların işletme bilimi literatüründeki yerini giderek sağlamlaştırdığı bir ortamda bu kavramların güncel bir içerik doğrultusunda çok boyutlu olarak tartışıldığı *İşletmelerde Dayanıklılık* isimli kitabımızı sizlere sunabiliyor olmaktan büyük mutlululuk duyuyorum. Dolayısıyla, her şeyden önce büyük bir gayretle içerik ve esere bölümleriyle katkı yapan değerli hocalarıma teşekkür ederim. *İşletmelerde Dayanıklılık* isimli bu kitabın planlanması sürecindeki temel gayemiz sunulan güncel ve kapsamlı içerikle birlikte eserin özellikle dayanıklılık (resilience) çalışmalarında araştırmacılar için bir kılavuz niteliği taşımasıydı. Bu doğrultuda, doğası itibariyle çok yönlü bir kavram olan dayanıklılık'ın bir yapı olarak ortaya çıkışından, stratejik yönetim bağlamındaki kavrayış düzeyine, kavramın finansal boyutundan psikolojik boyutu ve bilgi boyutuna ve son olarak da tedarik zinciri dayanıklılığına kadar kuram ve uygulamadan geniş bir çerçeve oluşturmaya gayret ettik. Bugün itibariyle eseri planladığımız ve arzuladığımız şekilde sizlere sunmanın iç huzuru ve mutluluğunu yaşadığımızı ifade etmek isterim. Dilerim ilerleyen zamanda siz değerli okuyucular ve araştırmacıların yapıcı eleştiri ve önerileri doğrultusunda bu eseri daha da geliştirmek ve tekrar sizlerle paylaşmak mümkün olur. Son olarak, kitabın yayımlanmasını ve sizlere ulaşmasını sağlayan EKİN YAYINEVİ'ne, kitabımızın kapak tasarımını yapan değerli dostum Öğretim Görevlisi Mehmet Akif AĞTAŞ'a ve esere değer verip okuyan değerli okuyuculara teşekkürlerimi sunarım.

Volkan Yüncü
Afyonkarahisar, Eylül 2021

İÇİNDEKİLER

ÖRGÜTSEL DAYANIKLILIK: STRATEJİK YÖNETİM PERSPEKTİFİNDEN BİR İNCELEME 1
Volkan YÜNCÜ

KIRILGAN BEŞLİ ÜLKE BORSALARINDA FİNANSAL DAYANIKLILIK 37
Ender BAYKUT

TEDARİK ZİNCİRİ DAYANIKLILIĞI 65
Tuğrul BAYAT

İŞLETMELERDE BİLGİ YÖNETİMİ VE BİLGİ DAYANIKLILIĞI 103
Üzeyir FİDAN

PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK KAVRAMININ İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ AÇISINDAN ÖNEMİ 123
Emine AĞTAŞ

Kaynakça

Adler, P. S., & Kwon, S. (2000). Social capital: The good, the bad, and the ugly. In E. L. Lesser (Ed.), Knowledge and social capital: Foundations and applications (pp. 89−115). Boston, MA: Butterworth-Heinemann.

Aktan, C. (2008). Stratejik yönetim ve stratejik planlama. *Çimento İşveren Dergisi*, *22*(4), 4-21.

Annarelli, A. & Nonin (2016). Strategic and operational management of organizational resilience: Current state of research and future directions. *Omega*, *62*, 1–18.

Baker, T. and Nelson, R. (2005), Creating something from nothing: resource construction through entrepreneurial bricolage, Administrative Science Quarterly, Vol. 50 No. 3, 329-366.

Bhamra, R. (2016). *Organisational Resilience: Concepts, integration, and practice*. CRC Press.

Bhamra, Ran & Dani, Samir & Burnard, Kevin. (2011). Resilience: The concept, a literature review and future firections. *International Journal of Production Research*. 49. 5375-5393. 10.1080/00207543.2011.563826.

Bhamra, Ran & Dani, Samir & Burnard, Kevin. (2011). Resilience: The concept, a literature review and future directions. *International Journal of Production Research*. 49. 5375-5393. 10.1080/00207543.2011.563826.

Bingham, C. B., & Davis, J. P. (2007). How do capabilities emerge and why do some firms develop them while others do not? In *Academy of Management Proceedings* (Vol. 2007, No. 1,1-6). Briarcliff Manor, NY 10510.

Bodin, P. and Wiman, B., 2004. Resilience and other stability concepts in ecology: Notes on their origin, validity, and usefulness. *ESS Bulletin*, 2 (2), 33–43.

Börekci, D. & Gerçek, M. (2018). "Resilience" kavraminin sosyal bilimlerde türkçe kullanimlari bağlaminda değerlendirilmesi evaluation of "resilience" concept regarding its turkish usages in social sciences. *Pamukkale University Journal of Social Sciences Institute*. 2018. 10.5505/pausbed.2018.72473.

Braes, B. & Brooks, D., (2011). Organisational resilience: Understanding and identifying the essential concepts. *Safety and Security Engineering IV*, 117, 117.

Britt, T. W., & Sawhney, G. (2020). Resilience capacity, processes and demonstration at the employee, team and organizational levels: a multilevel perspective. In *Research Handbook on Organizational Resilience*. Edward Elgar Publishing.

Bruneau, M. et al., (2003). A framework to quantitatively assess and enhance the seismic resilience of communities. *Earthquake Spectra*, 19 (4), 733–752.

Cameron, K. S., & Spreitzer, G. M. (2011). The Oxford handbook of positive organizational scholarship. Oxford University Press

Carmeli, A., & Markman, G. D. (2011). Capture, governance, and resilience: Strategy implications from the history of Rome. Strategic Management Journal, 32(3), 322-341.

Carpenter, S. et al., (2001). From metaphor to measurement: Resilience of what to what? Ecosystems, 4 (8), 765–781.

Collins, J. C., & Porras, J. I. (1994). Built to last: Successful habits of visionary companies. New York, NY: Harper Business.

Coutu, D.L., (2002). How resilience works. Harvard Business Review, 80 (5), 46–56.

Daft, R. L. (2008). Organization theory & design. Tenth edition. Cengage learning.

David, F. R. (2011). Strategic management: Concepts.Prentice Hall

De Kluyver, C. A., & Pearce, J. A. (2015). Strategic management: an executive perspective. Business Expert Press.

Deniz Kantur & Arzu Işeri-Say (2012). Organizational resilience: A conceptual integrative framework. Journal of Management & Organization, 18, 762-773 doi:10.1017/ S1833367200000420.

Duchek, S. (2020). Organizational resilience: a capability-based conceptualization. Business Research, 13(1), 215-246.

Dutton, J. E., Quinn, R. E., & Cameron, K. (2003). Foundations of positive organizational scholarship. Positive organizational scholarship: Foundations of a new discipline, 3-14.

Eisenhardt, K. M., & Tabrizi, B. N. (1995). Accelerating adaptive processes: Product innovation in the global computer industry. Administrative Science Quarterly, 40, 84−111.

Edmondson, A. (1999). Psychological safety and learning behavior in work teams. Administrative Science Quarterly, 44(2), 350−383.

Farjoun M. (2010). Beyond dualism: stability and change as a duality. Academy of Management Review 35:202–225.

Fiksel, J. (2006). Sustainability and resilience: toward a systems approach. Sustainability: Science, Practice and Policy, 2(2), 14-21.

Freeman, S. F., Maltz, M., & Hirschhorn, L. (2004). The power of moral purpose: Sandler O'Neill and partners in the aftermath of September 11, 2001. Organization Development Journal, 22(4), 69−82.

Gilbert, C. G. (2005). Unbundling the structure of inertia: Resources versus routine rigidity. Academy of Management Journal, 48(5), 741–763.

Gunderson, L.H., (2000). Ecological resilience-in theory and application. Annual Review of Ecology and Systematics, 31 (1), 425–439.

Hamel, G. & Valikangas, L. (2003). The quest for resilience. Harvard Business Review, 81 (9), 52–65.

Hammonds, K. H. (2002). The strategy of a fighter pilot. Fast Company, 59, 98−105.

Hatum, A. & Pettigrew, A. (2004). Adaptation under environmental turmoil: Organizational flexibility in family owned firms. Family Business Review, XVII, 237– 258.

Hillmann, J. (2021). Disciplines of organizational resilience: contributions, critiques, and future research avenues. Review of Managerial Science, 15(4), 879-936.

Hisrich D.R (2016). Entrepreneurship,tenth edition. McGraw-Hill Education.

Hitt, M. A., Ireland, R. D. & Hoskisson, R. E. (2015). Strategic Management: Competitiveness & Globalization. Concepts and Cases.

Holling, C.S., (1973). Resilience and stability of ecological systems. Annual Review of Ecology and Systematics, 4 (1), 1–23.

Hollnagel, E., Woods, D. D. & Leveson, N. (2006). Resilience Engineering: Concepts and Precepts. Farnham: Ashgate Publishing, Ltd.

Horne, John F., ve John E. Orr. (1998). Assessing Behaviors that Create Resilient Organizations. Employment Relations Today 24: 29–39.

Ireland, R. D., Hitt, M. A., & Vaodyanath, D. (2002). Alliance management as a source of competitive advantage. Journal of Management, 28(3), 413−446.

Johnson, E. M., Erskine, S. E., & Roberts, L. M. (2020). Enriching our conceptual and practical understanding of resilience through the lens of black women at work. In Research Handbook on Organizational Resilience. Edward Elgar Publishing.

Kantur, D., & Say, A. I. (2015). Measuring organizational resilience: A scale development. Journal of Business Economics and Finance, 4(3).

Lengnick-Hall C.A. & Wolff J.A. (1999). Similarities and contradictions in the core logic of three strategy research streams. Strategic Management Journal. 20:1109–1132

Lengnick-Hall, C. A. & Beck, T. E. (2003). Beyond bouncing back: The concept of organizational resilience. Seattle, WA: Paper presented at the National Academy of Management meetings.

Lengnick-Hall, C. A. & Beck, T. E. (2005). Adaptive fit versus robust transformation: How organizations respond to environmental change. Journal of Management, 31(5), 738−757.

Lengnick-Hall, C. A., & Beck, T. E. (2009). Resilience capacity and strategic agility: Prerequisites for thriving in a dynamic environment. In C. Nemeth, E. Hollnagel, & S. Dekker (Eds.), Resilience engineering perspectives, 2, Aldershot, UK: Ashgate Publishing.

Lengnick-Hall, Cynthia A., Tammy E. Beck, & Mark L. Lengnick-Hall. (2011). Developing a capacity for organizational resilience through strategic human resource management. Human Resource Management Review 21: 243–255.

Levi-Strauss, C. (1962). La Pensee Sauvage, Plon, Paris.

Limnios, E. A. M., Mazzarol, T., Ghadouani, A., & Schilizzi, S. G. (2014). The resilience architecture framework: Four organizational archetypes. European Management Journal, 32(1), 104-116.

Linnenluecke, M. and Griffiths, A., (2010.) Beyond adaptation: Resilience for business in light of climate change and weather extremes. Business and Society, 49 (3), 477–511.

Linnenluecke, Martina K. (2017). Resilience in business and management research: a review of influential publications and a research agenda. International Journal of Management Reviews, 19(1), 4-30.

Luthans, F., Vogelgesang, G.R. and Lester, P.B., (2006). Developing the psychological capital of resiliency. Human Resource Development Review, 5 (1), 25.

Mallak, L. A. (1998a). Measuring resilience in health care provider organizations. Health Manpower Management, 24(4), 148–152.

Mallak, L. A. (1998b). Putting organizational resilience to work. Industrial Management, 40(6), 8–13.

Mallak, L. A. (1999). Toward a theory of organizational resilience. Proceedings of Portland International Conference on Management of Engineering and Technology, 1999 (PICMET '99). Portland, OR: Technology and Innovation Management.

Masten, A.S., Best, K.M. & Garmezy, N., 1990. Resilience and development: Contributions from the study of children who overcome adversity. Development and Psychopathology, 2 (4), 425–444.

McCarthy, I. P., Collard, M., & Johnson, M. (2017). Adaptive organizational resilience: an evolutionary perspective. Current opinion in environmental sustainability, 28, 33-40.

McDonald, N., (2006). Organisational resilience and industrial risk. In: E. Hollnagel, D.D. Woods and N. Leveson (eds.), Resilience Engineering: Concepts and Precepts. Hampshire: Ashgate, pp. 155–179.

McManus, S. T. (2008). Organisational resilience in new zealand.PhD thesis New Zealand: Department of Civil Engineering, University of Canterbury

Miller, D., & Chen, M. J. (1996). The simplicity of competitive repertoires: An empirical analysis. Academy of Management Journal, 17, 419−440.

Molina-Azorín, J. F. (2014). Microfoundations of strategic management: Toward micro–macro research in the resource-based theory. BRQ Business Research Quarterly, 17(2), 102-114

Morgan, G. (1997). Images of organization, 2nd ed. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

O Reilly, C. A., & Tushman, M. L. (2004). The ambidextrous organization. Harvard business review, 82(4), 74-83.

Ortiz-de-Mandojana, N. & Pratima B. (2016). The long-term benefits of organizational resilience through sustainable business practices. Strategic Management Journal 37: 1615–1

Özgür, A , Tarhan, Ç . (2018). Ortaöğretimde mobil tabanlı eğitim değerlendirme sistemi . Yönetim Bilişim Sistemleri Dergisi , 4 (1) , 1-27 .

Paton, D., Smith, L. and Violanti, J., 2000. Disaster response: Risk, vulnerability and resil- ience. Disaster Prevention and Management, 9 (3), 173–180.

Patriarca, R.; Di Gravio, G.; Costantino, F.; Falegnami, A., & Bilotta, F. (2018). An analytic framework to assess organizational resilience. Safety and health at work, 9(3), 265-276.

Powley, E. H. (2020). Introduction: framing resilience research. In Research Handbook on Organizational Resilience. Edward Elgar Publishing.

Powley, E. H., & Cameron, K. S. (2020). Resilience and organizational culture: a competing values perspective. In Research Handbook on Organizational Resilience. Edward Elgar Publishing

Powley, E.H., (2009). Reclaiming resilience and safety: Resilience activation in the critical period of crisis. Human Relations, 62 (9), 1289.

Ray, J.L., Baker, L.T. & Plowman, D.A. (2011). Organizational mindfulness in business schools. Academy of Management Learning & Education, 10, 188– 203.

Robins, S. P., & Judge, T. A. (2017). Organizational Behavior, Pearson.

Rothaermel, F. T. (2017). Strategic management, Third Edition, McGraw-Hill Education.

Senge, P. M., Roberts, C., Ross, R. B., Smith, B. J., & Kleiner, A. (1994). The fifth discipline fieldbook: Strategies and tools for building a learning organization. New York,

NY: Free Press.

Scott M.; Sorcinelli G.; Gutierrez P.; Moffatt C. & DesAutels P. (2006). Conferencexp: an enabling technology for organizational resilience. In: Donnellan B, Larsen T, Levine L, D. J (eds) The transfer and diffusion of information technology for organizational resilience, vol 206. Springer, Boston, 219–227

Sheremata, W. A. (2000). Centrifugal and centripetal forces in radical new product development under time pressure. Academy of Management Review, 25, 389−408.

Somers, S. (2009). Measuring resilience potential: An adaptive strategy for organizational crisis planning. Journal of Contingencies and Crisis Management, 17: 12–23.

Sheffi, Y. and Rice, J.B. (2005). A supply chain view of the resilient enterprise. MIT Sloan Management Review, 47, 41–48.

Somers, S. (2009). Measuring resilience potential: An adaptive strategy for organizational crisis planning. Journal of Contingencies and Crisis Management 17: 12–23.

Tadić, D., Aleksandar A., Stefanovic, M. & Arsovski, S. (2014). Evaluation and Ranking of Organizational Resilience Factors by Using a Two-Step Fuzzy AHP and Fuzzy TOPSIS. Mathematical Problems in Engineering. 2014. 1-13. 10.1155/2014/418085.

Thomas, J. B., Clark, S. M., & Gioia, D. A. (1993). Strategic sensemaking and organizational performance: Linkages among scanning, interpretation, action, and outcomes. Academy of Management Journal, 36, 239−271.

Tillement, S., Cholez, C. & Reverdy, T. (2009). Assessing Organizational Resilience: An Interactionist Approach. Mangement, 4(4), 230-264. https://doi.org/10.3917/mana.124.0230

Tilman, D. and Downing, J.A., (1994). Biodiversity and stability in grasslands. Nature, 367, 363–365.

Timothy V.J., & Sutcliffe K. M. (2007). Organizational resilience: Towards a theory and research agenda. IEEE Systems, Man, and Cybernetics 2007 Proceedings 2007: 3418–3422.

Van Der Vegt, G., Essens, P., Wahlstrom, M., & G., Gerard. Managing Risk and Resilience: From the Editors. (2015). Academy of Management Journal. 58, (4), 971-980. Research Collection Lee Kong Chian School Of Business.

Vasconcelos Scazziota, V., Andreassi, T., Ribeiro Serra, F.A. and Guerrazzi, L. (2020). Expanding knowledge frontiers in entrepreneurship: examining bricolage and effectuation, International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research, Vol. 26 No. 5, 1043-1065. https://doi.org/10.1108/IJEBR-11-2019-0638

Vogus, Timothy J., & Kathleen M. Sutcliffe. (2007). Organizational resilience: Towards a theory and research agenda. IEEE Systems, Man, and Cybernetics 2007 Proceedings 2007: 3418–3422.

Walker, B. et al., (2002). Resilience management in social–ecological systems: A working hypothesis for a participatory approach. Conservation Ecology, 6 (1), 14.

Walker, B. et al., (2004). Resilience, adaptability and transformability in social–ecological systems. Ecology and Society, 9 (2), 5.

Weick, Karl E. (1993). The collapse of sensemaking in organizations: The Mann Gulch disaster, Administrative Science Quarterly 38, 4, 628-652.

Weick, K. E. (1995). Sensemaking in organizations. Thousand Oaks, CA: Sage.

Werner, E. E., & Smith, R. S. (1977). Kauai's children come of age. Honolulu, HI: University of Hawaii Press.

Xiao, L., & Cao, H. (2017). Organizational resilience: The theoretical model and research implication. In ITM Web of Conferences (Vol. 12, p. 04021). EDP Sciences.

Zhang, R., & Liu, W. (2012). Organizational resilience perspective: Facilitating organizational adaptation analysis. In International Conference on Economics Marketing and Management, 55-59.

Kaynakça

Acharya, V.V., Pedersen, L.H., Philippon, T. & Richardson, M., (2017). Measuring systemic risk. Review of Financial Studies, 30 (1), 2–47.

Adrian, T. & Brunnermeier, M. K. (2016). CoVaR. American Economic Review. 106 (7), 1705–1741.

Ahrens, T. & Ferry, L. (2020). Financial resilience of English local government in the aftermath of Covid19. Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management, Vol. 32 No. 5, 2020, pp. 813-823.

Aksu, T. (2006). Gecelik Faiz Oranlarının Volatilitesinin Modellenmesinde Asimetrik GARCH Modelleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Alexander, C. (2008).Practical Financial Econometrics. John Wiley and Sons, New York, NY.

Anand, K., Gai, P., Kapadia, S., Brennan, S. & Willison, M. (2013). A network model of financial system resilience. Journal of Economic Behavior & Organization, 85 (2013) 219–235.

Azevedo, A. F. Z. & Terra, P. R. S. (2009). Building resilience to international financial crises: lessons from Brazil. Critical Perspectives on International Business. Vol. 5 No. 1/2, 2009, pp. 141-156.

Barbera, C., Guarini, E. & Steccolini, I. (2016).Italian municipalities and the fiscal crisis: four strategies for muddling through. Financial Accountability and Management, 32(3), pp. 335-361.

Baykut, E. & Kula, V. (2018). Borsa İstanbul Pay Endekslerinin Volatilite Yapısı: BİST-50 Örneği (2007-2016 Yılları). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20(1), 279-303.

Bhattacharya, D. & Dasgupta, S. (2012). Global Financial and Economic Crisis: Explorıng The Resilience of the least Developed Countrıes. Journal of International Development, 24, 673–685.

Bollerslev, T. (1986). Generalized Autoregressive Conditional Heteroscedasticity. Journal of Econometrics, Vol. 31: 307-327.

Brooks, C. (2008). Introductory Econometrics for Finance. Cambridge University Press, Cambridge.

Brownlees, C. & Engle, R. F. (2017). SRISK: A conditional capital shortfall measure of systemic risk. Review of Financial Studies, 30 (1), 48–79.

Buckland, J. (2018). Building Financial Resilience. Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-3-319-72419-5.

Bui, C., Scheule, H. & Wu, E. (2017). The value of bank capital buffers in maintaining financial system resilience. Journal of Financial Stability, 33 (2017) 23–40.

Cantu, C., Labota, R., Lopez, C. & Gallo, F. L. (2020). A loan-level analysis of financial resilience in Mexico. Journal of Banking and Finance, https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2020.105951

Coşkun, Y. (2010). Küresel Kriz Dersleri Işığında Aracı Kurumlarda Finansal Dayanıklılığı Artıran Düzenlemelerin Gözden Geçirilmesi. Ekonomi Bilimleri Dergisi, 2(2), 157-165.

Danisman, G. O., Demir, E. & Zaremba, A. (2021): Financıial Resilience to the Covid19 Pandemic: The Role of Banking Market Structure. Applied Economics, DOI: 10.1080/00036846.2021.1904118

Desjardıne, M., Bansal, P. & Yang, Y. (2017). Bouncing Back: Building Resilience Through Social and Environmental Practices in the Context of the 2008 Global Financial Crisis. Journal of Management, 45, 1434-1460.

Engle, R. F. (1982). Autoregressive Conditional Heteroscedasticity with Estimates of the Variance of United Kingdom Inflation. Econometrica, Vol. 50, No. 4: 987-1007.

Ghosh, R. & Saima, F. N. (2021). Resilience of commercial banks of Bangladesh to the shocks caused by Covid19 pandemic: an application of MCDM-based approaches. Asian Journal of Accounting Research, DOI 10.1108/AJAR-10-2020-0102.

Guaringlia, A. & Mizen, P. (2012). Investment and Asset Growth of Asian Firms: Evidence for Financial Resilience in the Recent Financial Crisis. Hong Kong Institute for Monetary Research, Working Paper No.32/2012.

Gujarati, D. (2011). Econometrics by Example. Palgrave Macmillan.

Gunderson, L. & Prıtchard, L. (2002). Resilience of Large-Scale Resource Systems. Washington DC, Island Press.

Hanna, J. K., Lyons, A. C. & Jiaotong, F. L. X. (2021). Building Financial Resilience through Financial and Digital Literacy in South Asia and Sub-Saharan Africa. ADBI Working Paper, 1098. Tokyo: Asian Development Bank Institute.

Holling, C.S. (1973). Resilience and stability of ecological systems, Annual Review of Ecology and Systematics, Vol. 4, November, pp. 1-23.

Hussain, A. H. M. B., Endut, N., Das, S., Chowdhury, M. T. A., Haque, N., Sultana, S. & Ahmed, K. J. (2019). Does financial inclusion increase financial resilience? Evidence from Bangladesh. Development in Practice, 29:6, 798-807, DOI: 10.1080/09614524.2019.1607256.

Kang, H. & Lee, A. (2015). Macroeconomic Resilience of Emerging Economies to Global Financial Conditions. http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2699944 .

Kayhan, S. & Kar, M. (2016). Resilience of the Turkish Financial System to Failed Coup Attempt. Bilig, Autumn, 79, pp.275-291.

Kenç, T., Erdem, F. P. & Ünalmış, İ. (2016). Resilience of emerging market economies to global financial conditions. Central Bank Review, 16, (2016), 1-6.

Kılınç, M., Kılınç, Z. & M. Turhan, I. (2012) Resilience of the Turkish Economy During the Global Financial Crisis of 2008. Emerging Markets Finance and Trade, 48:5,19-34, DOI: 10.2753/REE1540-496X4806S502.

Klapper, L. & Lusardi, A. (2020). Financial literacy and financial resilience: Evidence from around the world. Financial Management, 49:589–614.

Kober, R. & Thambar, P. J. (2021). Coping with Cid19: the role of accounting in shaping charities' financial resilience. Accounting, Auditing & Accountability Journal, DOI 10.1108/AAAJ-09-2020-4919.

Kutlar, A. & Torun, P. (2013). İMKB 100 Endeksi Günlük Getirileri İçin Uygun Genelleştirilmiş Farklı Varyans Modelinin Seçimi. Erciyes Üniversitesi İİBF Dergisi, Sayı: 42: 1-24.

Lambert, P. and Laurent, S. (2002). Modelling skewness dynamics in series of financial data Nusing skewed location-scale distributions. http://www.timberlake-consultancy.com/slaurent/pdf/Lambert-Laurent.pdf

Lombardi, D. & Siklos, P. (2016). Measuring resilience to financial instability: A new dataset. Data in Brief, 9(2016), 976–977.

Lusardi, A., Hasler, A. & Yakoboski, P. j. (2020). Building up fnancial literacy and fnancial resilience. Mind & Society, https://doi.org/10.1007/s11299-020-00246-0.

Mandojana, N. O. & Bansal, P. (2016). The long-term benefits of organizational resilience through sustainable business practices. Strategic Management Journal, 37(8), pp. 1615-1631.

Markowitz, H. (1952). Portfolio selection. The Journal of Finance, 7(1), pp. 77-91

Martin, R., 2012. Regional economic resilience, hysteresis and recessionary shocks. J.Econ. Geogr. 12 (1), 1–32.

Maxfield, S. & Sousa, M. M. (2015). The global financial crisis and banking sector resilience. Journal of Banking Regulation, Vol. 16, 4, 265–288.

Prayag, G., Chowdhury, M., Spector, S. & Orchiston, C. (2018). Organizational resilience and financial performance. Annals of Tourism Research, 73 (2018) 193–196.

Rachid, S. (2011). Foreign Dırect Investment and Financial Resilience: Case of the Mediterranean Countries. Review of Economic and Business Studies, 4(2), pp.235-258.

Reeves, M. & Whitaker, K. (2020). A guide to building a more resilient business", Harvard Business Review, available at: https://hbr.org/2020/07/a-guide-to-building-a-more-resilient-business.

Reider, R. (2009). Volatility Forecasting I: GARCH Models. http://cims.nyu.edu/almgren/timeseries/Vol_Forecast1.pdf

Rösch, D. & Scheule, H. (2016). The role of loan portfolio losses and bank capital for Asian financial system resilience. Pacific-Basin Finance Journal, 40 (2016) 289–305.

Ruza, C., Gonzalez, M. C. & Gazquez, J. P. (2019). Banking system resilience: an empirical appraisal. Journal of Economic Studies, Vol. 46 No. 6, 2019, pp. 1241-1257.

Salignac, F., Marjolin, A., Reeve, R. & Muir, K. (2019). Conceptualizing and Measuring Financial Resilience: A Multidimensional Framework. Social Indicators Research, 145:17–38, https://doi.org/10.1007/s11205-019-02100-4

Salter, A. W. & Tarko, V. (2019). Governing the banking system: an assessment of resilience based on Elinor Ostrom's design principles. Journal of Institutional Economics, Vol.15, Issue 3, June 2019, pp.505–519, DOI: https://doi.org/10.1017/S1744137418000401

Terzi, N. (2015). Financial Inclusion and Turkey. Academic Journal of Interdisciplinary Studies, 4(1), pp.269-276.

Wojcik, D. & Cojoianu, T. F. (2018). Resilience of the US securities industry to the global financial crisis. Geoforum, 91 (2018) 182–194.

Wójcik, D. (2012). The end of investment bank capitalism? An economic geography of financial jobs and power. Econ. Geogr. 88 (4), 345–368.

Kaynakça

Alcantara, P., 2014. Supply Chain Resilience 2014. http://www.thebci.org/index.php/businesscontinuity/cat_view/24-supply-chain-continuity/33-supplychain-continuity/140-bci-resources (erişim: 25 Temmuz 2021).

Aldrighetti R., Battini D., Ivanov D., Zennaro I. (2021). Costs of resilience and disruptions in supply chain network design models: a review and future research directions. International Journal of Production Economics, 235, 108103.

Ali, A., Mahfouz, A. & Arisha, A. (2017). Analysing supply chain resilience: integrating the constructs in a concept mapping framework via a systematic literature review, Supply Chain Management: An International Journal., Vol. 22 No. 1, pp. 16-39. https://doi.org/10.1108/SCM-06-2016-0197

Ambulkar, S., Blackhurst, J., Grawe, S., (2015). Firm's resilience to supply chain disruptions: scale development and empirical examination. Journal of Operations Management, 33–34, 111–122.

Blackhurst, J., Dunn, K.S. & Craighead, C.W. (2011), "An empirically derived framework of global supply resiliency", Journal of Business Logistics, Vol. 32 No. 4, pp. 374–391.

Bode, C., & Macdonald, J. R. (2017). Stages of supply chain disruption response: Direct, constraining, and mediating factors for impact mitigation. Decision Sciences, 48(5), 836–874.

Brandon-Jones, E., Squire, B., Autry, C.W. & Petersen, K.J. (2014). A contingent resource-based perspective of supply chain resilience and robustness. Journal of Supply Chain Management, Vol. 50 No. 3, pp. 55–73.

Cabral, I., Grilo, A. & Cruz-Machado, V. (2012), "A decision-making model for lean, agile, resilient and green supply chain management", International Journal of Production Research, Vol. 50 No. 17, pp. 4830–4845.

Carvalho, H., Duarte, S. & Machado, V.C. (2011), "Lean, agile, resilient and green: divergencies and synergies", International Journal of Lean Six Sigma, Vol. 2 No. 2, pp. 151–179.

Chen, K., Li, Y., & Linderman, K. (2021). Supply network resilience learning: An exploratory data analytics study. Decision Sciences, forthcoming.

Chowdhury, M. M. H., & M. A. Quaddus. (2016). "Supply Chain Readiness, Response and Recovery for Resilience." Supply Chain Management: An International Journal. 21 (6): 709–731.

Chowdhury, M. M. H., & M. A. Quaddus. (2017). "Supply Chain Resilience: Conceptualization and Scale Development Using Dynamic Capability Theory." International Journal of Production Economics. 188: 185–204.

Christopher, M. & Peck, H. (2004). Building the resilient supply chain. International Journal of Logistics Management 15 (2): 1-13.

Closs, D. & McGarrell, E. (2004). Enhancing security throughout the supply chain. IBM Center for the Business of Government, special report series: 1-52 http://www.businessofgovernment.org.

Datta, P., Christopher, M., & Allen, P. (2007). Agent-based modelling of complex production/distribution systems to improve resilience. International Journal of Logistics: Research and Applications 10(3):187–203.

Datta, P. (2007). A complex system, agent based model for studying and improving the resilience of production and distribution networks. PhD Dissertation, Cranfield University.

Datta, P. (2017). Supply Network Resilience: A Systematic Literature Review and Future Research. The International Journal of Logistics Management 28 (4): 1387–1424.

Day, J.M. (2014), "Fostering emergent resilience: the complex adaptive supply network of disaster relief", International Journal of Production Research, Vol. 52 No. 7, pp. 1970–1988.

Dolgui, A., Ivanov, D., & Sokolov, B. (2018). Ripple effect in the supply chain: An analysis and recent literature. International Journal of Production Research, 56(1–2), 414–430.

Dubey, R., A. Gunasekaran, S. J. Childe, T. Papadopoulos, C. Blome, & Z. Luo. (2019a). "Antecedents of Resilient Supply Chains: An Empirical Study." IEEE Transactions on Engineering Management 66 (1): 8–19.

Dubey, R., A. Gunasekaran, S. J. Childe, S. F. Wamba, D. Roubaud, & C. Foropon. (2019b). "Empirical Investigation of Data Analytics Capability and Organizational Flexibility as Complements to Supply Chain Resilience." International Journal of Production Research, 59(1): 110–128.

Elkins, Debra & Handfield, Robert & Blackhurst, Jennifer & Craighead, Christopher. (2005). 18 Ways to Guard Against Disruption. Supply Chain Management Review. 9. : 46–53.

Erol, O., Sauser, B., & Mansouri, M. (2010). A framework for investigation into extended enterprise resilience. Enterprise Information Systems. 4 (2):111-136.

Esen, E. & Yıldırım K. (2010), Belirsizlik altında fiyatlama teorilerine post keynesyen yaklaşımlar, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 0/ 27. 77 – 84

Gong, S. & Cullinane, K. (2018). Finance and Risk Management for International Logistics and the Supply Chain.

Gölgeci, I. & Ponomarov, Y.S. (2013), "Does firm innovativeness enable effective responses to supply chain disruptions? An empirical study", Supply Chain Management: An International Journal, Vol. 18 No. 6, pp. 604–617.

Gölgeci, I. & Ponomarov, S.Y. (2015), "How does firm innovativeness enable supply chain resilience? The moderating role of supply uncertainty and interdependence", Technology Analysis & Strategic Management, Vol. 27 No. 3, pp. 267–282.

Guoping, C. & Xinqiu, Z., 2010b. "Research on Supply Chain Resilience Evaluation." Proceedings of the 7th International Conference on Innovation & Management:1558-1562.

Gupta, V., Ivanov, D., & Choi, T.-M. (2020). Competitive pricing of substitute products under supply disruption. Omega. https://doi.org/10.1016/j.omega.2020.102279.

Falasca, M., Zobel, C., & Cook, D. (2008). "A Decision Support Framework to Assess Supply Chain Resilience." Fiedrich F. & Van de Walle B, (Ed.), Proceedings of the 5th International ISCRAM Conference – Washington, DC, USA: 596-605.

Fiksel, J., Croxton, K.L. & Pettit, T.J. (2015). From risk to resilience: learning to deal with disruption, MIT Sloan Management Review, Vol. 56 No. 2, pp. 78–86.

Gaonkar, R. & Viswanadham, N. (2007). Analytical Framework for the Management of Risk in Supply Chains." IEEE Transactions on Automation Science and Engineering, 4 (2): 265-273.

Gong, J., Mitchell, E.J., Krishnamurthy, A. & Wallace, A.W. (2014). "An interdependent layered network model for a resilient supply chain", Omega, Vol. 46, pp. 104–116.

Hearnshaw, J.S.E. & Wilson, M.J.M. (2013). "A complex network approach to supply chain network theory", International Journal of Operations & Production Management, Vol. 33 No. 4, pp. 442–469.

Heckmann, I., Comes, T. & Nickel, S. (2015). "A critical review on supply chain risk – Definition, measure and modeling", Omega, Vol. 52, pp. 119–132.

Hendricks, Kevin & Singhal, Vinod. (2005). An Empirical Analysis of the Effect of Supply Chain Disruptions on Long□Run Stock Price Performance and Equity Risk of the Firm. Production and Operations Management. 14. 35 - 52. 10.1111/j.1937-5956.2005.tb00008.x.

Higgins, A., Miller, C., Archer, A., Ton, T., Fletcher, C. & McAllister, R. (2010), "Challenges of operations research practice in agricultural value chains", Journal of the Operational Research Society, Vol. 61 No. 6, pp. 964–973.

Hohenstein, N-O. & Feisel, E. & Hartmann, E & Giunipero, L. (2015). Research on the phenomenon of supply chain resilience: A systematic review and paths for further investigation. International Journal of Physical Distribution & Logistics Management. 45. 90-117. 10.1108/IJPDLM-05-2013-0128.

Holling, C.S. (1973), "Resilience and stability of ecological systems", Annual Review of Ecology and Systematics, Vol. 4, pp. 1–23.

Hollnagel, E. (2011), "Epilogue: RAG – The resilience analysis grid", in Hollnagel, E., Paries, J., Woods, D. & Wreathall, J. (Eds.), Resilience Engineering in Practice: A Guidebook, Ashgate Press, Surrey, pp. 275–296.

Hollnagel, E., Woods, D.D. & Leveson, N. (2006), Resilience Engineering: Concepts and Precepts, (Hollnagel, E., Woods, D.D. & Leveson, N., Eds.), Ashgate Publishing Limited, Aldershot, Hampshire.

Hosseini, S., Ivanov, D., & Dolgui, A. (2020). Ripple effect modeling of supplier disruption: Integrated Markov chain and dynamic Bayesian network approach. International Journal of Production Research, 58(11), 3284–3303.

Hosseini, S., Ivanov, D., & Dolgui, A. (2019). Review of quantitative methods for supply chain resilience analysis. Transportation Research Part E Logistics and Transportation Review. 125. 285-307. 10.1016/j.tre.2019.03.001.

Ishfaq, R. (2012). "Resilience through flexibility in transportation operations", International Journal of Logistics Research and Applications, Vol. 15 No. 4, pp. 215–229.

Ivanov, D. (2010). A framework for aligning (re)planning decisions on supply chains strategy, design, tactics, and operations. International Journal of Production Research, 48(13), 3999–4017.

Ivanov, D. (2018). Structural dynamics and resilience in supply chain risk management. New York: Springer.

Ivanov, D. (2021). Introduction to Supply Chain Resilience: Management, Modelling, Technology. 10.1007/978-3-030-70490-2.

Ivanov, D., Dolgui, A., Sokolov, B., Werner, F., & Ivanova, M. (2016a). A dynamic model and an algorithm for short-term supply chainscheduling in the smart factory industry 4.0. International Journal of Production Research, 54(2), 386–402.

Ivanov, D., Sokolov, B., Pavlov, A., Dolgui, A., & Pavlov, D. (2016b). Disruption-driven supply chain (re)-planning and performance impact assessment with consideration of pro-active and recovery policies. Transportation Research: Part E, 90, 7–24.

Ivanov, D., & Dolgui, A. (2019). Low-Certainty-Need (LCN) supply chains: A new perspective in managing disruption risks and resilience. International Journal of Production Research, 57(15–16), 5119–5136.

Ivanov, D., & Sokolov, B. (2010). Adaptive supply chain management. London: Springer.

Ivanov, D., & Sokolov, B. (2013). Control and system-theoretic identification of the supply chain dynamics domain for planning, analysis, and adaptation of performance under uncertainty. European Journal of Operational Research, 224(2), 313–323.

Ivanov, D. (2021a). Exiting the COVID-19 Pandemic: After-Shock Risks and Avoidance of Disruption Tails in Supply Chains. Annals of Operations Research, https://doi.org/10.1007/s10479-021-04047-7

Jüttner, U., & S. Maklan. (2011). "Supply Chain Resilience in the Global Financial Crisis: an Empirical Study." Supply Chain Management: An International Journal. 16 (4): 246–259.

Johnson, N., Elliott, D. & Drake, P. (2013). Exploring the role of social capital in facilitating supply chain resilience. Supply Chain Management: An International Journal, Vol. 18 No. 3, pp. 324–336.

Kamalahmadi, M., & M. M. Parast. (2016). "A Review of the Literature on the Principles of Enterprise and Supply Chain Resilience: Major Findings and Directions for Future Research." International Journal of Production Economics. 171: 116–133.

Kim, Y., Chen, Y.-S. & Linderman, K. (2015), "Supply network disruption and resilience: a network structural perspective", Journal of Operations Management, Vol. 33–34, pp. 43–59.

Klibi, W., Martel, A. & Guitouni, A. (2010). The design of robust value-creating supply chain networks: a critical review, European Journal of Operational Research, Vol. 203 No. 2, pp. 283–293.

Knemeyer, a. M., Zinn, W. & Eroglu, C. (2009), "Proactive planning for catastrophic events in supply chains", Journal of Operations Management, Vol. 27 No. 2, pp. 141–153.

Kristianto, Y., Gunasekaran, A., Helo, P. & Hao, Y. (2014), "A model of resilient supply chain network design: A two-stage programming with fuzzy shortest path", Expert Systems with Applications, Vol. 41 No. 1, pp. 39–49.

Kumar, S.K., Tiwari, M.K. & Babiceanu, R.F. (2010), "Minimisation of supply chain cost with embedded risk using computational intelligence approaches", International Journal of Production Research, Vol. 48 No. 13, pp. 3717–3739.

Liu, C. L., & M. Y. Lee. (2018). "Integration, Supply Chain Resilience, and Service Performance in Third-party Logistics Providers." The International Journal of Logistics Management. 29 (1): 5–21.

Liu, C., Shang, K., Lirn, T., Lai, K. & Lun, Y.H.V. (2018). Supply Chain Resilience, Performance, and Management Policies in the Liner Shipping Industry. Transportation Research Part A, 110, 202-219.

Longo, F., & Oren, T. (2008). "Supply chain vulnerability and resilience: a state of the art overview." Campora S. Giovanni (CS) (Ed.), Proceedings of European Modeling & Simulation Symposium, 17-19 September 2008, Italy.

Luthar, S.S., Cicchetti, D. & Becker, B. (2000), "The construct of resilience: a critical evaluation and guidelines for future work", Child Development, Vol. 71 No. 3, pp. 543–562.

Mandal, S. (2014), "Supply chain resilience: a state-of-the-art review and research directions", International Journal of Disaster Resilience in the Built Environment, Vol. 5 No. 4, pp. 427–453.

Manyena, S.B. (2006), "The concept of resilience revisited.", Disasters, Vol. 30 No. 4, pp. 433–50.

Melnyk, A.S., Davis, W.E., Spekman, E.R. & Sandor, J. (2010), "Outcome-driven supply chains", MIT Sloan Management Review, Vol. 51 No. 2, pp. 32–38

Nair, A., & Vidal, J. M. (2011). Supply network topology and robustness against disruptions: An investigation using multiagent model. International Journal of Production Research, 49(5), 1391–1404.

Peck, H. (2005), "Drivers of supply chain vulnerability: an integrated framework", International Journal of Physical Distribution & Logistics Management, Vol. 35 No. 4, pp. 210–232.

Peck, H. (2006), "Reconciling supply chain vulnerability, risk and supply chain management", International Journal of Logistics: Research and Applications, Vol. 9 No. 2, pp. 127–142.

Pereira, R.C., Christopher, M. & Da Silva, L.A. (2014), Achieving supply chain resilience: the role of procurement, Supply Chain Management: An International Journal, Vol. 19 No. 5/6, pp. 626–642.

Pereira, J.V. (2009), "The new supply chain's frontier: Information management", International Journal of Information Management, Vol. 29 No. 5, pp. 372–379.

Pettit, T.J., Croxton, K.L. & Fiksel, J. (2013), Ensuring supply chain resilience: development and implementation of an assessment tool, Journal of Business Logistics, Vol. 34 No. 1, pp. 46–76.

Pettit, J., Fiksel. J., & Croxton, K. (2010). "Ensuring supply chain resilience: Development of a conceptual frame work." Journal of business logistics. 31(1):1-21.

Ponomarov, S. (2012). "Antecedents and consequences of supply chain resilience: A Dynamic Capabilities Perspective." PhD Dissertation, University of Tennessee-USA.

Ponomarov, S., & Holcomb, C., (2009). "Understanding the concept of supply chain resilience." International Journal of Logistics Management. 20(1):124 – 143.

Ponis, S., & Koronis, E., (2012). "Supply Chain Resilience: Definition of Concept and Its Formative Elements." Journal of Applied Business Research. 28(5):921-930.

Rajagopal, Rajesh & Ravi, V. (2014). Supplier Selection In Resilient Supply Chains: A Grey Relational Analysis Approach. Journal of Cleaner Production. 86. 343-359. 10.1016/j.jclepro.2014.08.054.

Rice, J. & Caniato, F., 2003. "Building a secure and resilient supply network." Supply chain management review 7(5): 22-30.

Sarathy, R. (2006), "Security and the global supply chain", Transportation Journal (Penn State University Press), Vol. 45 No. 4, pp. 28–51.

Sawik, T. (2013), "Selection of resilient supply portfolio under disruption risks", Omega, Vol. 41 No. 2, pp. 259–269.

Schmitt, A.J. & Singh, M. (2012), "A quantitative analysis of disruption risk in a multi-echelon supply chain", International Journal of Production Economics, Vol. 139 No. 1, pp. 22–32.

Scholten, K., Scott, S.P. & Fynes, B. (2014), "Mitigation processes – antecedents for building supply chain resilience", Supply Chain Management: An International Journal, Vol. 19 No. 2, pp. 211–228.

Scholten, K. & Schilder, S. (2015), "The role of collaboration in supply chain resilience", Supply Chain Management: An International Journal, Vol. 20 No. 4, pp. 471–484.

Sheffi, Y. (2015), The Power of Resilience: How The Best Companies Manage The Unexpected, MIT Press, Cambridge, Massachusetts.

Sheffi, Y. & Rice, B.J. (2005), "A supply chain view of the resilient enterprise", MIT Sloan Management Review, Vol. 47 No. 1, pp. 41–48.

Shuai, Y., Wang, X., & Zhao, L., (2011). "Research on Measuring Method of Supply Chain Resilience Based on Biological Cell Elasticity Theory." Industrial Engineering and Engineering Management (IEEM), IEEE International Conference: 264-268.

Simchi-Levi, D., Wang, H., & Wei, Y. (2018). Increasing supply chain robustness through process flexibility and inventory. Production and Operations Management, 27(8), 1491–1496.

Soni, U., Jain, V., Kumar, S. (2014). Measuring supply chain resilience using a deterministic modeling approach. Comput. Ind. Eng. 74, 11–25.

Spiegler, L.M.V., Naim, M.M. & Wikner, J. (2012), "A control engineering approach to the assessment of supply chain resilience", International Journal of Production Research, Vol. 50 No. 21, pp. 6162– 6187.

Sprecher, B., Daigo, I., Murakami, S., Kleijn, R., Vos, M. & Kramer, G.J. (2015), "Framework for resilience in material supply chains, with a case study from the 2010 rare earth crisis", Environmental Science & Technology, Vol. 49, pp. 6740–6750.

Tan, W. J., Zhang, A. N., & Cai, W. (2019). A graph-based model to measure structural redundancy for supply chain resilience. International Journal of Production Research, 57(20), 6385–6404.

Tang, L., Jing, K., He, J., & Stanley, H. E. (2016). Complex interdependent supply chain networks: Cascading failure and robustness. Physica. A, 443, 58–69.

Tang, C., & Tomlin, B. (2008). The power of flexibility for mitigating supply chain risks. International Journal of Production Economics, 116, 12–27.

The Council of Supply Chain Management Professionals (CSCMP)- Tedarik zinciri yönetim profesyonelleri Konseyi (TZYPK) (2009), https://cscmp.org/CSCMP/Educate/SCM_Definitions_and_Glossary_of_Terms.aspx Erişim Tarihi: 10.07.2021

Tukamuhabwa, B.R., Stevenson, M., Busby, J. & Zorzini, M. (2015), "Supply chain resilience: definition, review and theoretical foundations for further study", International Journal of Production Research, Vol. 53 No. 18, pp. 5592–5623.

Urciuoli, L. (2015), "Cyber-resilience: a strategic approach for supply chain management", Technology Innovation Management Review, Vol. 5 No. 4, pp. 13–18.

Voss, M.D. & Williams, Z. (2013), "Public-private partnerships and supply chain security: C-TPAT as an indicator of relational security", Journal of Business Logistics, Vol. 34 No. 4, pp. 320–334.

Vugrin, E. D., Warren, D. E., & Ehlen, M. A. (2011). A resilience assessment framework for infrastructure and economic systems: Quantitative and qualitative analysis of petrochemical supply chains to hurricane. Process Safety Progress, 30(3), 280–290.

Walker, B. & Salt, D. (2012), Resilience Practice: Building Capacity to Absorb Disturbance and Maintain Function, Island Press, Washington.

Waters D. (2007), Supply chain risk management. Kogan Page Limited.

Wieland, A. (2013), Selecting the right supply chain based on risks, Journal of Manufacturing Technology Management, Vol. 24 No. 5, pp. 652–668.

Wieland, A., & C. M. Wallenburg. (2013). The Influence of Relational Competencies on Supply Chain Resilience: A Relational View. International Journal of Physical Distribution & Logistics Management 43 (4): 300–320.

Williams, Z., Ponder, N. & Autry, C.W. (2009), "Supply chain security culture: measure development and validation", The International Journal of Logistics Management, Vol. 20 No. 2, pp. 243–260.

Wu, D., & Olson, D. L. (2008). Supply chain risk, simulation, and vendor selection. International Journal of Production Economics, 114(2), 646–655.

Wu, T., Huang, S., Blackhurst, J., Zhang, X. & Wang, S. (2013), "Supply chain risk management: an agentbased simulation to study the impact of retail stockouts", IEEE Transactions on Engineering Management, Vol. 60 No. 4, pp. 676–686.

Xiao, R., Yu, T., & Gong, X. (2012). "Modeling and simulation of ant colony's labor division with constraints for task allocation of resilient supply chains." International Journal on Artificial Intelligence Tools. 21(3):1-19.

Yao, Y., & Fabbe-Costas, N. (2018). Can you measure resilience if you are unable to define it? The analysis of Supply Network Resilience (SNRES). Supply Chain Forum: an International Journal, 19(4), 255–265.

Yao, Y. & Meurier, B., 2012. "Understanding the supply chain resilience: a Dynamic Capabilities approach." 9es Rencontres Internationales de la Recherche en Logistique: 1-17.

Yang, Z., Aydin, G., Babich, V., & Beil, D. R. (2009). Supply disruptions, asymmetric information, and a backup production option. Management Science, 55(2), 192–120.

Zhao, K., Zuo, Z., & Blackhurst, J. V. (2019). Modelling supply chain adaptation for disruptions: An empirically grounded complex adaptive systems approach. Journal of Operations Management, 65(2), 190–212.

Kaynaklar

Abdullah, M., Husin, N. A., & Haider, A. (2020). Development of post-pandemic COVID19 higher education resilience framework in Malaysia. Archives of Business Review–Vol, 8(5).

Ada, M. ve Çakır, H. (2017). Kuzey Atlantik Antlaşma Örgütü'nün (NATO) Siber Güvenlik Stratejisinin İncelenmesi. Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi, 5(2), 632-656.

Adler, P. S., Goldoftas, B. & Levine, D. I. (1999) Flexibility versus efficiency? A case study of model changeovers in the Toyota production systems Organization Science 10(1) pp. 43-68.

Agreź, J., & Damij, N. (2015). Knowledge Driven Community Self-reliance and Flood Resilience. In Proceedings of the International Joint Conference on Knowledge Discovery, Knowledge Engineering and Knowledge Management (pp. 201-206).

Al Sowaidi, S., Isa, O., & Alam, O. P. (2020). Structured Document Digitalization System. International Journal of Computing and Digital Systems, 10, 1-6.

Aldianto, L., Anggadwita, G., Permatasari, A., Mirzanti, I. R., & Williamson, I. O. (2021). Toward a Business Resilience Framework for Startups. Sustainability, 13(6), 3132.

Annarelli, A., Nonino, F., & Palombi, G. (2020). Understanding the management of cyber resilient systems. Computers & industrial engineering, 149, 106829.

Bahadur, A. V., Ibrahim, M., & Tanner, T. (2010). The resilience renaissance? Unpacking of resilience for tackling climate change and disasters.

Blay, K. B. (2017). Resilience in projects: definition, dimensions, antecedents and consequences (Doctoral dissertation, Loughborough University).

Blay, K. B., Yeomans, S., Demian, P., & Murguia, D. (2020). The Information Resilience Framework: Vulnerabilities, Capabilities, and Requirements. Journal of Data and Information Quality (JDIQ), 12(3), 1-25.

Botha, J., & Von Solms, R. (2004). A cyclic approach to business continuity planning. Information Management & Computer Security.

Brennen, J. S., & Kreiss, D. (2016). Digitalization. The international encyclopedia of communication theory and philosophy, 1-11.

Chandler, D. (2016). How the world learned to stop worrying and love failure: big data, resilience and emergent causality. Millennium, 44(3), 391-410.

Chen, Y. (2005). Information valuation for information lifecycle management. In Second International Conference on Autonomic Computing (ICAC'05) (pp. 135-146). IEEE.

Christensen, J. F. (2006). Wither core competency for the large corporation in an open innovation world. Open innovation: Researching a new paradigm, 35, 61.

Conway, G., Waage, J., & Delaney, S. (2010). Science and Innovation for Development; UK Collaborative on Development Sciences (UKCDS).

Çoban Kumbalı, H. (2018). Örgüt yapısına göre bilgi yönetimi ve örgütsel dayanıklılık ilişkisi. (Yayınlanmış Doktora Tezi)

Davenport, Thomas H., & Harris, Jeanne G. (2007). Competing on analytics. Boston: Harvard Business School Press, 46.

Dornberger, R. (2018). Business information systems and technology 4.0: New trends in the age of digital change (Vol. 141). Springer.

Dynes, S. (2009). Information risk management and resilience. In International Conference on Critical Infrastructure Protection (pp. 3-17). Springer, Berlin, Heidelberg.

El Morr, C., & Ali-Hassan, H. (2019). Descriptive, predictive, and prescriptive analytics. In Analytics in Healthcare (pp. 31-55). Springer, Cham.

Fard, A. (2015). Knowledge Management and Organizational Resilience in Iranian Public Organizations.

Friendly, M., & Wainer, H. (2021). A History of Data Visualization and Graphic Communication. Harvard University Press.

Godwin, I., & Amah, E. (2013). Knowledge management and organizational resilience in Nigerian manufacturing organizations. Developing Country Studies, 3(9), 104-120.

Gökçen, H. (2011). Yönetim Bilgi Bilişim Sistemleri Analiz ve Tasarım.

Haghighi, S. M., & Torabi, S. A. (2018). A novel mixed sustainability-resilience framework for evaluating hospital information systems. International journal of medical informatics, 118, 16-28.

Hamel, G., & Valikangas, L. (2003). To be resilient, an organization must dramatically reduce the time it takes to go from 'that can't be true'to 'we must face the world as it is.'. Harvard Business Review.

Heeks, R., & Ospina, A. V. (2019). Conceptualising the link between information systems and resilience: A developing country field study. Information Systems Journal, 29(1), 70-96.

Iliopoulos, N. (2018) Information & Cyber Security to Information Resilience: The Evolution, Cyber Security WSP Middle East. https://www.wsp.com/-/media/Our-People/Middle-East/171016-RP-Information-Resilience-White-Paper-Final.pdf (Erişim T. 01.07.2021)

Kawanaka, T., Matsumaru, M., & Rokugawa, S. (2014). Software measure in cyber-attacks on production control system. Computers & Industrial Engineering, 76, 378-386.

Knight, C. (2007). A resilience framework: Perspectives for educators. Health Education.

Krcmar, H. (2015). Informations Management. In Informations Management (pp. 85-111). Springer Gabler, Berlin, Heidelberg.

Krombholz, K., Hobel, H., Huber, M., & Weippl, E. (2015). Advanced social engineering attacks. Journal of Information Security and applications, 22, 113-122.

Lam, W. (2002). Ensuring business continuity. IT professional, 4(3), 19-25.

Lei Ren, Lin Zhang, Lihui Wang, Fei Tao, and Xudong Chai. (2017). Cloud manufacturing: key characteristics and applications. *Int. J. Comput. Integr. Manuf.* 30, 6 (2017), 501–515.

Liberatore, Matthew J., & Luo, Wenhong. (2010). The analytics movement: Implications for operations research. Interfaces, 40(4), 313-324.

Luo, Q. (2008). Advancing knowledge discovery and data mining. In First International Workshop on Knowledge Discovery and Data Mining (WKDD 2008) (pp. 3-5). IEEE.

Mafabi, S., Munene, J., & Ntayi, J. (2012). Knowledge management and organisational resilience: Organisational innovation as a mediator in Uganda parastatals. Journal of Strategy and Management.

Marr, B. (2017). Data Strategy: How to profit from a world of big data, analytics and the internet of things. Kogan Page Publishers.

McManus, S., Seville, E., Vargo, J., & Brunsdon, D. (2008). Facilitated process for improving organizational resilience. Natural hazards review, 9(2), 81-90.

Mitchell, T., & Harris, K. (2012). Resilience: A risk management approach. ODI background note, 1-7.

Nonaka, I., & Takeuchi, H. (1995). The knowledge-creating company: How Japanese companies create the dynamics of innovation. Oxford University Press.

Nonaka, I., & Takeuchi, H. (2007). The knowledge-creating company. Harvard Business Review, 85(7/8), 162.

Reiner, D., Press, G., Lenaghan, M., Barta, D., & Urmston, R. (2004). Information lifecycle management: the EMC perspective. In Proceedings. 20th International Conference on Data Engineering (pp. 804-807). IEEE.

Renschler, C. S., Frazier, A. E., Arendt, L. A., Cimellaro, G. P.,

Reinhorn, A. M., & Bruneau, M. (2010). A framework for defining and measuring resilience at the community scale: The Peoples resilience framework (pp. 10-0006). Buffalo: MCEER.

Ritter, T., & Pedersen, C. L. (2020). Digitization capability and the digitalization of business models in business-to-business firms: Past, present, and future. Industrial Marketing Management, 86, 180-190.

Smith, D., & Fischbacher, M. (2009). The changing nature of risk and risk management: The challenge of borders, uncertainty and resilience. Risk management, 11(1), 1-12.

Stoneburner, G., Goguen, A., & Feringa, A. (2002). Risk management guide for information technology systems. Nist special publication, 800(30), 800-30.

Wong, K. Y., & Aspinwall, E. (2004). Characterizing knowledge management in the small business environment. Journal of Knowledge management.

Zolli, A., & Healy, A. M. (2012). Resilience: Why things bounce back. Hachette UK.

Kaynakça

Ahern, N. R., Kiehl, E. M., Lou Sole, M., & Byers, J. (2006). A review of instruments measuring resilience. Issues in comprehensive Pediatric nursing, 29(2), 103-125.

Akçay, V. H. (2012). Pozitif psikolojik sermayenin iş tatmini ile ilişkisi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2(1), 123-140.

Bardoel, E. A., Pettit, T. M., De Cieri, H., & McMillan, L. (2014). Employee resilience: an emerging challenge for HRM. *Asia Pacific Journal of Human Resources*, *52*(3), 279-297.

Basim, H. N., & Çetin, F. (2011). Yetişkinler için psikolojik dayanıklılık ölçeği'nin güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. Türk Psikiyatri Dergisi, 22(2), 104-114

Başak, B. E. (2012). Du¨su¨k gelirli ailelerden gelen u¨niversite öğrencilerinin öz duyarlık, sosyal bağlılık, iyimserlik ve psikolojik dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişkiler. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Barutçugil, İ. (2004). Stratejik insan kaynakları yönetimi. Kariyer yayınları.

Gökhan Bitmiş, M., Sökmen, A., & Turgut, H. (2013). Psikolojik dayanıklılığın tükenmişlik üzerine etkisi: örgütsel özdeşleşmenin aracılık rolü. Gazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 15(2), 27-40.

Benard, B. (1991). Fostering resiliency in kids: Protective factors in the family, school, and community. Portland, Ore.: Western Center for Drug-Free Schools and Communities.

Budak, G. (2015). Psikolojik Dayanıklılık ve Örgütsel Adalet Algısının Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Üzerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Başkent Üniversitesi, Ankara.

Coutu, D. L. (2002). How resilience works. Harvard business review, 80(5), 1-9.

Crowley, B. J., & Hobdy, J. (2003). Psychological hardiness and adjustment to life events in adulthood. Journal of adult development, 10(4), 237-248.

Çağlayaner, S. (2019). Aile, Çalışma Ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Bağlı Çalışan Meslek Elemanlarının Tükenmişlikleri İle Psikolojik Dayanıklılıkları Ve Umutları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.

Carnevale, J. B., & Hatak, I. (2020). Employee adjustment and well-being in the era of COVID-19: Implications for human resource management. *Journal of Business Research*, *116*, 183-187.

Çetin, F., & BASIM, H. N. (2011). Psikolojik Dayanıklılığın İş Tatmini ve Örgütsel Bağlılık Tutumlarındaki Rolü. Is, Guc: The Journal of Industrial Relations & Human Resources, 13(3): 79-84.

Çetin, F., & Basım, H. N. (2012). Örgütsel psikolojik sermaye: Bir ölçek uyarlama çalışması. Amme İdaresi Dergisi, 45(1), 121-137.

Çetin, F., Yeloğlu, H. O., & Basım, H. N. (2015). Psikolojik dayanıklılığın açıklanmasında beş faktör kişilik özelliklerinin rolü: Bir kanonik ilişki analizi. Türk Psikoloji Dergisi, 30(75), 81-92.

Dedoussis, V. (2001). Keiretsu and management practices in Japan–resilience amid change. *Journal of Managerial Psychology*. 16(2), 173-188.

Doğan, T. (2015). Kısa psikolojik sağlamlık ölçeği'nin Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. The Journal of Happiness & Well-Being, 3(1), 93-102.

El Dessouky, N. F., & Al-Ghareeb, A. (2020, November). Human Resource Management and Organizational Resilience in The Era of COVID-19: Theoretical Insights, Challenges and Implications. In *2020 Second International Sustainability and Resilience Conference: Technology and Innovation in Building Designs (51154)*(pp. 1-6). IEEE.

Ersin, K. A. V. İ., & Karakale, B. Çalışan psikolojisi açısından psikolojik dayanıklılık. :Hak iş uluslararası emek ve toplum dergisi, 7(17), 55-77.

Fraser, M. W., Galinsky, M. J., & Richman, J. M. (1999). Risk, protection, and resilience: Toward a conceptual framework for social work practice. Social work research, 23(3), 131-143.

Fredrickson, B. L., & Joiner, T. (2002). Positive emotions trigger upward spirals toward emotional well-being. Psychological science, 13(2), 172-175.

Friborg, O., Hjemdal, O., Rosenvinge, J. H., & Martinussen, M. (2003). A new rating scale for adult resilience: what are the central protective resources behind healthy adjustment?. International journal of methods in psychiatric research, 12(2), 65-76.

Friborg, O., Barlaug, D., Martinussen, M., Rosenvinge, J. H., & Hjemdal, O. (2005). Resilience in relation to personality and intelligence. International journal of methods in psychiatric research, 14(1), 29-42.

Garmezy N. (1993) Children in poverty: Resilience despite risk.Psychiatry 56, 127–136.

Genç, A. (2014). Psikolojik Dayanıklılığın Örgütsel Bağlılık Ve İşten Ayrılma Niyetinde Etkisi: Görgül Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Başkent Üniversitesi, Ankara.

Gizir, C. A. (2007). Psikolojik sag˘lamlık, risk fakto¨rleri ve koruyucu fakto¨rler u¨zerine bir derleme çalısması. Türk Psikolojik Danısma ve Rehberlik Dergisi, 3, 28, 113-128.

Gürgan, U. (2006). Yılmazlık o¨lc¸eg˘i (YO¨): O¨lc¸ek gelis¸tirme, gu¨venirlik ve gec¸erlik c¸alısması. Ankara U¨niversitesi Eg˘itim Bilimleri Faku¨ltesi Dergisi, 39, 2, 45-74

Hudgins, T. A. (2016). Resilience, job satisfaction and anticipated turnover in nurse leaders. Journal of nursing management, 24(1), E62-E69

Jackson, D., Firtko, A., & Edenborough, M. (2007). Personal resilience as a strategy for surviving and thriving in the face of workplace adversity: A literature review. Journal of advanced nursing, 60(1), 1-9.

Kanbur, E., Kanbur, A., & Özdemir, B. (2017). Psikolojik dayanıklılık ile örgütsel vatandaşlık davranışı arasındaki ilişkide iş doyumunun aracılık rolü: Havacılık sektöründe bir araştırma. İş ve İnsan Dergisi, 4(2), 127-141.

Kaner, S., & Bayrakli, H. (2010). Aile yılmazlık ölçeği: Geliştirilmesi, geçerliği ve güvenirliği. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 11(02), 47-66.

Kaya, F., & Odacı, H. (2021). Connor-Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği Kısa Formu: Türkçe'ye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Hayef: Journel of Education, 17(2), 38-54.

Karaşar, B., & Canlı, D. (2020). Psychological resilience and depression during the Covid-19 pandemic in Turkey. *Psychiatria Danubina*, *32*(2), 273-279.

Kırımog˘lu, H., Yıldırım, Y. & C¸okluk, G. F. (2012). Tu¨rk antreno¨rlerin yılmazlık du¨zeylerinin incelenmesi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 2012; 11, 39, 115-127.

King, G., Cathers, T., Brown, E., Specht, J. A., Willoughby, C., Polgar, J. M., ... & Havens, L. (2003). Turning points and protective processes in the lives of people with chronic disabilities. Qualitative health research, 13(2), 184-206.

Kobasa, S. C. (1979). Stressful life events, personality, and health: an inquiry into hardiness. Journal of personality and social psychology, 37(1), 1

Kobasa, S. C., Maddi, S. R., & Kahn, S. (1982). Hardiness and health: a prospective study. Journal of personality and social psychology, 42(1), 173-185.

Kossek, E. E., & Perrigino, M. B. (2016). Resilience: A review using a grounded integrated occupational approach. Academy of Management Annals, 10(1), 729-797.

Kurt, N. (2011). Çevik Kuvvet Personelinin Stresle Başa Çıkma Tutumları, Psikolojik dayanıklılıkları Ve İş Doyumu Düzeyleri. Yu¨ksek Lisans Tezi. Gazi U¨niversitesi, Ankara

Luthans, F. (2002). The need for and meaning of positive organizational behavior. Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior, 23(6), 695-706.

Luthans, F., Avolio, B.J., Walumba, F.O., ve Weixing, L. 2005. The Psychological Capital of Chinese Workers: Exploring the Relationship with Performance. Management and Organization Review, 2(1): 249-271.

Luthans, F., Avolio, B. J., Avey, J. B., & Norman, S. M. (2007). Positive psychological capital: Measurement and relationship with performance and satisfaction. Personnel psychology, 60(3), 541-572.

Luthar, S. S., Cicchetti, D. ve Becker, B. (2000). The construct of resilience: A critical evaluation and guidelines for future work. Child Development, 71, Ss.1-26.

Maddi, S. R., Khoshaba, D. M., Persico, M., Lu, J., Harvey, R., & Bleecker, F. (2002). The personality construct of hardiness: II. Relationships with comprehensive tests of personality and psychopathology. Journal of research in personality, 36(1), 72-85.

Masten, A. S., Best, K. M. & Garmezy, N. (1990). Resilience and development: Contributions from the study of children who overcome adversity. Development and psychopathology, 2, 4, 425-444.

Masten, A. S., & Reed, M. G. J. (2002). Resilience in development. Handbook of positive psychology, 117-131.

Masten, A. S., & Obradović, J. (2006). Competence and resilience in development. Annals of the New York Academy of Sciences, 1094(1), 13-27.

Merriam-Webster. (2015). Resilience. Retrieved July 2, 2015, from http://www. merriam-webster.com/dictionary/resilience

Mitsakis, F. V. (2020). Human resource development (HRD) resilience: a new 'success element'of organizational resilience?. Human Resource Development International, 23(3), 321-328.

Nartgün, Ş. S., & Mor, K. D. (2015). Öğretmenlerin görüşlerine göre etik liderlik ve psikolojik dayanıklılık ilişkisi. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15(2), 269-290.

Oshio A, Kaneko H, Nagamine S ve ark. (2003) Construct Validity of the Adolescent Resilience Scale. Psychol Rep, 93:1217-1222.

Paul, H., & Garg, P. (2014). Organizational Commitment of Frontline Sales Professionals in India: Role of Resilience. International Journal of Business Insights & Transformation, 7(2), 12-19.

Ramirez E. R. (2007). Resilience: A concept analysis. Nursing Forum, 42, 73-82.

Rutter, M. (1985). Resilience in the face of adversity: Protective factors and resistance to psychiatric disorder. The British journal of psychiatry, 147(6), 598-611.

Sakarya, D., & Güneş, C. (2013). Van depremi sonrasında travma sonrası stres bozukluğu belirtilerinin psikolojik dayanıklılık ile ilişkisi. Kriz Dergisi, 21(1), 25-32.

Sarıkaya, İ. T. (2019). Psikolojik dayanıklılık düzeyi ile çatışma yönetimi stili arasındaki ilişki: Beyaz yakalılar üzerine bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Sema, B. U. Z., & Burcu, G. E. N. Ç. (2019). Sosyal hizmet uzmanları için psikolojik dayanıklılığın önemi. Toplum ve Sosyal Hizmet, 30(2), 623-642.

Sezgin, F. (2012). İlköğretim okulu öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin incelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, 20(2), 489-502.

Sinclair VG, Wallston KA (2004) The Development and Psychometric Evaluation of the Brief Resilient Coping Scale. Assessment, 11:94-101.

Tekin,E. (2011). Askeri hastanelerde çalışan hemşirelerin psikolojik dayanıklılık ve tükenmişlik düzeylerinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.

Terzi, S¸ (2006). Kendini toparlama gücü o¨lc¸eg˘inin uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 3, 26, 77-86.

Tusaie, K., & Dyer, J. (2004). Resilience: A historical review of the construct. Holistic nursing practice, 18(1), 3-10.

Tümlü G. U¨. (2012). Psikolojik dayanıklılık düzeyleri farklı üniversite öğrencilerinin temas engellerinin incelenmesi. Yu¨ksek Lisans Tezi. Hacettepe U¨niversitesi, Ankara.

Tüzün, I. K., Çetin, F., ve Basım, H. N. 2014. Çalışanların O¨zdes¸les¸me Kaynaklarının Psikolojik Dayanıklılık ve İs¸ Performansıyla Etkilesjmleri. 2. O¨rgu¨tsel Davranıs¸ Kongresi, 377-382.

Vanderpol, M. (2002). Resilience: A missing link in our understanding of survival. Harvard Revision Psychiatry, 10, 302-306.

Van Der Vegt, G. S., Essens, P., Wahlström, M., & George, G. (2015). Managing risk and resilience, 58 (4), 971-980.

Wagnild, G. M., & Young, H. M. (1993). Development and psychometric. Journal of nursing measurement, 1(2), 165-178.

Youssef, C. M., & Luthans, F. (2007). Positive organizational behavior in the workplace: The impact of hope, optimism, and resilience. Journal of management, 33(5), 774-800.

İŞLETMELERDE FİNANSAL YÖNETİM

(Gözden Geçirilmiş 17. Basım)

Prof. Dr. Ali Ceylan

Prof. Dr. Turhan Korkmaz
Mersin Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Öğretim Üyesi

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.
Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-45-5

Birinci Basım – Örnek Kitabevi Yayını, 1985
İkinci Basım – U.Ü. Güç. Vak. Yayını, 1991
Üçüncü Basım – Ekin Kitabevi Yayını, 1993
Dördüncü Basım – Ekin Kitabevi Yayını, 1995
Beşinci Basım – Ekin Kitabevi Yayını, 1998
Altıncı Basım – Ekin Kitabevi Yayını, 2000
Yedinci Basım – Ekin Kitabevi Yayını, 2001
Sekizinci Basım – Ekin Kitabevi Yayını, 2003
Dokuzuncu Basım – Ekin Kitabevi Yayını, 2006
Onuncu Basım – Ekin Kitabevi Yayını, 2008
On Birinci Basım – Ekin Kitabevi Yayını, 2010
On İkinci Basım – Ekin Kitabevi Yayını, 2012
On Üçüncü Basım – Ekin Kitabevi Yayını, 2013
On Dördüncü Basım – Ekin Kitabevi Yayını, 2015
On Beşinci Basım – Ekin Kitabevi Yayını, 2017
On Altıncı Basım – Ekin Kitabevi Yayını, 2018
On Yedinci Basım – Ekin Kitabevi Yayını, 2021

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Ağustos 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Prof. Dr. Adem ÇABUK Hocamıza
İthaf Ediyoruz

Prof. Dr. Ali Ceylan
Prof. Dr. Turhan Korkmaz

ON YEDİNCİ BASIMIN ÖNSÖZÜ

"**İşletmelerde Finansal Yönetim**" isimli kitabımızın on yedinci baskısını gerçekleştirmekten büyük mutluluk duyuyoruz.

Bir önceki basımın önsözünde belirttiğimiz gibi, ülkemizde bir ders kitabının on yedinci baskıya ulaşması çok büyük bir başarıdır.

Bu başarıda bizler kadar, bizleri destekleyen, eleştiren ve kitabımızı kaynak kitap olarak okutan ve öneren meslektaşlarımızın ve değerli öğrencilerimizin çok büyük katkıları olduğuna inanıyoruz.

Bundan önceki baskılar da olduğu gibi, bu basım öncesi de kitabımızın kusursuz olması ve güncel bilgiler içermesi için çalıştık. Umarız ki bu basım, bir önceki basıma göre biraz daha hatasız ve güncel olmuştur.

Kitabımızda temel işletme finansı konularını ele alırken, ülkemizde finansal okuryazarlığın gelişmesine de katkı sağlamaya çalıştık. Çünkü ülkemizde finansal okuryazarlığın, okuma yazma bilmek kadar önemli olduğunu düşünüyoruz. Bu nedenle, konuları, sade, anlaşılır ve akıcı bir dil, duru bir Türkçe ile anlatmaya özen gösterdik. Öte yandan, bütün konuların, öğrenciler kadar, finans sektöründe çalışanlar ve çalışacaklar için de kolay anlaşılması için çabalıyoruz.

Bu kitap, işletme, iktisat ve idari bilimler öğrencileri kadar, finans konularında teorik ve pratik bilgilere ihtiyaç duyan, finans sektöründe çalışan veya çalışmak isteyen kişilere, girişimci ve yöneticilere de yararlı olacaktır.

Kitabımızla ilgili görüşlerinizi bizlere bildirirseniz çok memnun olacağız.

Sözün kısası, kitapla ilgili eleştirilerinizi ya da önerilerinizi, ali@ceylanproses.com veya korktur@gmail.com elektronik posta adreslerine gönderebilirsiniz.

Kitabımızın önceki basımlarında yardımlarını gördüğümüz meslektaşlarımıza, isimlerini tek tek saymadan tekrar teşekkür etmeyi borç biliriz.

On yedinci basımı yaparken, yardımlarını görmeye devam ettiğimiz aile bireylerimize tekrar teşekkür ediyoruz.

On yedinci basımı gerçekleştiren Ekin Kitabevi sahibi Sayın Mehmet Oymak ve personeline, dizgi ve tasarımda emeği geçen tüm ilgililere teşekkür ederiz.

Saygılarımızla.

Dr. Ali Ceylan
Bursa, Ağustos 2021

Dr. Turhan Korkmaz
Mersin, Ağustos 2021

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
FİNANSAL YÖNETİME GİRİŞ

1.1. FİNANS FONKSİYONU 1
1.2. TARİHSEL GELİŞİM 4
1.3. FİNANS ALANINDAKİ İŞ OLANAKLARI 9
1.4. FİNANSAL PİYASALARI ÖĞRENMEK 11
1.4.1. Tahvil Piyasası ve Faiz Oranları 12
1.4.2. Pay Piyasası 12
1.4.3. Döviz Piyasası 13
1.4.4. Finansal Sistemin Yapısı 13
1.5. FİNANSAL YÖNETİMİN FOKSİYONLARI 14
1.5.1. Finansal Analiz 14
1.5.2. Finansal Planlama ve Denetim 15
1.5.3. Fonların Sağlanması 16
1.5.4. Fonların Yatırımı 16
1.5.5. Özel Finansal Sorunların Çözümü 17
1.6. İŞLETME AMAÇLARI 17
1.7. ENFLASYONUN FİNANSAL KARARLARA ETKİSİ 21
1.7.1. Enflasyonun Faiz Oranlarına Etkisi 22
1.7.2. Enflasyonist Ortamda Planlama Zorlukları 22
1.7.3. Enflasyonun Sermaye Gereksinimine Etkisi 23
1.7.4. Enflasyonun Tahvil Fiyatlarına Etkisi 23
1.7.5. Yatırımların Planlanmasında Karşılaşılan Güçlükler 23
1.7.6. Muhasebe Sorunları 24
1.8. FİNANS YÖNETİCİSİNİN ÖZELLİKLERİ 24
1.9. FİNANSIN DİĞER DİSİPLİNLERLE İLİŞKİSİ 27
1.9.1. Ekonomi 27
1.9.2. Muhasebe 27
1.9.3. İstatistik 27
1.9.4. Yönetim 28
1.10. İŞLETMELERDE FİNANS FONKSİYONUNUN ÖRGÜTLENDİRİLMESİ 28
1.11. PARANIN ZAMAN DEĞERİ 30
1.11.1. Basit Faiz 31
1.11.2. Bileşik Faiz 32
1.11.3. Dönemsel Eşit Taksitlerle Ödemelerde Paranın Zaman Değeri 35
1.11.3.1. Dönem Sonu Anüitelerin Gelecek Değeri 36
1.11.3.2. Dönem Sonu Anüitelerin Bugünkü Değeri 37
1.11.3.3. Dönem Başı Anüitelerin Gelecek Değeri 38
1.11.3.4. Dönem Başı Anüitelerin Bugünkü Değeri 39
1.11.4. Paranın Bugünkü Değeri 40

BÖLÜM SONU SORULARI 43

İKİNCİ BÖLÜM
FİNANSAL ANALİZ

2.1. FİNANSAL ANALİZ 49
2.1.1. Bilanço (Finansal Durum Tablosu) 53
2.1.2. Gelir Tablosu 57
2.2. ORANLAR 59
2.2.1. Likidite Oranları 62
2.2.1.1. Cari Oran 63
2.2.1.2. Asit Test Oranı 64
2.2.1.3. Hazır Değerler Oranı 65
2.2.2. Mali Yapı veya Kaldıraç Oranları 68
2.2.2.1. Toplam Borç Oranı 70
2.2.2.2. Toplam Borçlar / Öz Sermaye Oranı 71
2.2.2.3. Kısa Vadeli Borçlar / Öz Sermaye Oranı 72
2.2.2.4. Sabit Varlıklar / Öz Sermaye Oranı 72
2.2.2.5. Faiz Karşılama Oranı 72
2.2.2.6. Sabit Ödemeleri Karşılama Oranı 74
2.2.3. Faaliyet Oranları 74
2.2.3.1. Alacak Devir Hızı 75
2.2.3.2. Stok Devir Hızı 78
2.2.3.3. Öz Sermaye Devir Hızı 81
2.2.3.4. Aktif Devir Hızı 82
2.2.3.5. Döner Sermaye Devir Hızı 83
2.2.3.6. Sabit Varlıklar Devir Hızı 84
2.2.4. Kârlılık Oranları 84
2.2.4.1. Satışla İlgili Oranlar 85
2.2.4.2. Yatırımla İlgili Oranlar 87
2.2.4.3. Birleşik Oranlar Analizi: Du-Pont Yöntemi 87
2.2.5. Borsa-Performans Oranları 89
2.2.5.1. Fiyat/Kazanç Oranı 89
2.2.5.2. Piyasa Değeri/Defter Değeri Oranı 90
2.2.5.3. Pay Başına Kazanç Oranı 91
2.2.5.4. Kâr Payı Verim Oranı 91
2.3. KARŞILAŞTIRMALI TABLOLAR 94
2.4. DİKEY YÜZDELER YÖNTEMİ 95
2.5. EĞİLİM YÜZDELERİ YÖNTEMİ 96
2.6. FON KAYNAK VE KULLANIM TABLOSU 97
2.7. NAKİT AKIM TABLOSU 101
2.8. ENFLASYONUN FİNANSAL ANALİZE ETKİSİ 107

BÖLÜM SONU SORULARI 108

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
FİNANSAL PLANLAMA VE DENETİM

3.1. FİNANSAL PLANLARIN HAZIRLANMASINDA UYGULANAN YÖNTEMLER.....119
3.1.1. Proforma Bilanço Yöntemi 120
3.1.1.1. Yüzde Yöntemi 121
3.1.1.1.1. Günlük Satış Yöntemi 122
3.1.1.1.2. Satış Yüzdesi Yöntemi.....124
3.1.1.2. Oran Yöntemi 126
3.1.1.3. Regresyon Yöntemi.....129
3.1.2. Proforma Gelir Tablosu.....132
3.1.3. Nakit Bütçesi 133
3.1.4. Tahmin Sonuçlarının Değerlendirilmesi 137
3.2. FİNANSAL PLAN TÜRLERİ.....139
3.2.1. Normal Finansal Planlar.....139
3.2.2. Olağanüstü Finansal Planlar.....139
3.2.3. Proforma Tabloların ve Nakit Bütçelerinin Hazırlanmasında Karşılaşılan Sorunlar..... 144
3.3. FİNANSAL DENETİM 145
3.4. FAALİYET BAŞABAŞ ANALİZİ.....148
3.5. NAKİT BAŞABAŞ ANALİZİ 152
3.6. BAŞABAŞ ANALİZİNİN KULLANIMI VE SINIRLAMALARI 152
3.7. FİNANSAL BAŞABAŞ ANALİZİ 154
3.8. FAALİYET KALDIRACI 155
3.9. FİNANSAL KALDIRAÇ.....157
3.10. FAALİYET KALDIRACI VE FİNANSAL KALDIRACIN BİRLEŞTİRİLMESİ.....159

BÖLÜM SONU SORULARI 162

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
FİNANSMAN KAYNAKLARI

4.1. KISA VADELİ FON KAYNAKLARI 169
4.1.1. Ticari Kredi 170
4.1.2. Ticari Banka Kredileri 173
4.1.2.1. Avans Kredisi 174
4.1.2.2. Cari Hesap Kredisi 174
4.1.2.3. Alacak Senetleri İskontosu 175
4.1.2.4. Açık Kredi 176
4.1.2.5. Kefalet Karşılığı Kredi.....176
4.1.2.6. Akreditif Kredisi 176
4.1.2.7. Teminat ve Kefalet Mektupları.....177
4.1.3. Avans 178
4.1.4. Stoklar Karşılığı Kısa Vadeli Kredi 178
4.1.4.1. Emanet Makbuzu 179
4.1.4.2. Antrepodaki Mal Karşılığı Kredi.....180
4.1.5. Diğer Kısa Vadeli Finansman Kaynakları 181
4.1.6. İthalat ve İhracatın Finansmanı.....181
4.1.6.1. İhracatın Finansmanı.....182

4.1.6.1.1. İhracat Kredi Sigortası 183
4.1.6.1.2. Merkez Bankası ve Ticari Banka Kredileri 184
4.1.6.1.3. Türkiye İhracat Kredi Bankası (Eximbank) 186
4.1.6.1.4. İhracatçı Lehine Red Clause Akreditif Açılması 186
4.1.6.1.5. Prefinansman 187
4.1.6.1.6. Peşin Ödeme 187
4.1.6.1.7. Banka Kabulü 187
4.1.6.1.8. Vergi, Resim ve Harç İstisnaları 188
4.1.6.2. İthalatın Finansmanı 189
4.1.6.2.1. Vesaik Mukabili İthalat 189
4.1.6.2.2. Akreditif Kredisi 189
4.1.6.2.3. Banka Kabulü 190
4.1.7. Diğer Finansman Yöntemleri 190
4.1.7.1. Takas 191
4.1.7.2. Kliring 191
4.1.7.3. Aktarma Ticareti 191
4.1.7.4. Geri Satınalma 191
4.1.7.5. Karşı Satınalma 192
4.1.7.6. Dengeleme Alımları 192
4.1.8. Finansman Bonosu 192
4.1.9. Faktoring 193
4.1.9.1. Faktoring Türleri 194
4.1.9.1.1. Full Servis Rücu Edilemez Faktoring 195
4.1.9.1.2. Full Servis Rücu Edilebilir Faktoring 195
4.1.9.1.3. Açıklanmamış Faktoring 196
4.1.9.1.4. İhracat Faktoringi 196
4.1.9.2. Yurtiçi Faktoring'in İşleyişi 197
4.1.9.3. Faktoring'te Risk Değerlendirmesi 198
4.1.9.4. Faktoring'in Üstünlük ve Sakıncaları 200
4.1.9.5. Faktoring'in Maliyeti 200
4.1.10. Menkulleştirme Yoluyla Sağlanan Kısa Vadeli Fonlar 201
4.1.10.1. Menkulleştirme 201
4.1.10.2. Menkulleştirmeye Konu Olacak Alacakların Özellikleri 202
4.1.10.3. Menkulleştirmenin Yararları 203
4.1.10.4. Menkulleştirmenin Taşıdığı Riskler 204
4.1.10.5. Türkiye'de Menkulleştirme (VDMK) 205
4.2. ORTA VADELİ FON KAYNAKLARI 208
4.2.1. Orta Vadeli Banka Kredileri 208
4.2.2. Sigorta Şirketlerinin Orta Vadeli Kredileri 211
4.2.3. Makina ve Teçhizat Karşılığı Orta Vadeli Kredi 211
4.2.4. Finansal Kiralama 212
4.2.4.1. Finansal Kiralamanın Tanımı 212
4.2.4.2. Finansal Kiralamanın Tarihsel Gelişimi 214
4.2.4.3. Finansal Kiralamaya Konu Olan Mallar 215
4.2.4.4. Finansal Kiralama Türleri 215
4.2.4.4.1. Yurtiçi Kiralama 216
4.2.4.4.2. Uluslararası Kiralama 217
4.2.4.5. Faaliyet Kiralaması 219
4.2.4.6. Finansal Kiralama 219

4.2.4.7. Satış ve Geri Kiralama 220
4.2.4.8. Türkiye'de Finansal Kiralama Kanunu 220
4.2.4.9. Finansal Kiralamanın Üstünlükleri ve Sakıncaları 221
4.2.5. Forfaiting 223
4.2.5.1. Forfaiting Süreci 224
4.2.5.2. Forfaiting Maliyeti 225
4.2.5.3. Forfaiting ve Türkiye 226
4.3. KATILIM BANKALARI 226
4.4. UZUN VADELİ FON KAYNAKLARI 228
4.4.1. Öz Kaynaklardan Sağlanan Fonlar 229
4.4.2. Dış Kaynaklardan Sağlanan Uzun Vadeli Fonlar 231
4.5. OTOFİNANSMAN 232

BÖLÜM SONU SORULARI 235

BEŞİNCİ BÖLÜM
FON KAYNAKLARININ MALİYETİ VE OPTİMAL SERMAYE YAPISI

5.1. FON KAYNAKLARININ MALİYETİ 243
5.1.1. Öz Kaynak Maliyeti 244
5.1.1.1. Adi Pay Senedi Maliyeti 244
5.1.1.2. Yeni İhraç Edilen Adi Pay Senetlerinin Maliyeti 250
5.1.1.3. Dağıtılmayan Kârların Maliyeti 251
5.1.1.4. İmtiyazlı Pay Senetlerinin Maliyeti 254
5.1.2. Yabancı Kaynak Maliyeti 255
5.1.3. Ağırlıklı Ortalama Sermaye Maliyeti 259
5.2. OPTİMAL SERMAYE YAPISI 262
5.2.1. Optimal Sermaye Yapısı ile İlgili Yaklaşımlar 263
5.2.1.1. Net Faaliyet Geliri Yaklaşımı 264
5.2.1.2. Net Gelir Yaklaşımı 266
5.2.1.3. Geleneksel Yaklaşım 268
5.2.1.4. Modigliani-Miller Yaklaşımı 271
5.3. SERMAYE YAPISINA İLİŞKİN TEORİK YAKLAŞIMLAR 273
5.3.1. Vergi Faktörü Kuramı 273
5.3.2. Finansal Sıkıntı Maliyetleri Kuramı 274
5.3.3. Bilgi Çarpıklığı (Asimetrik Bilgi) Kuramı 275
5.3.4. Temsilci Maliyetleri Kuramı 277
5.3.5. Dengeleme Kuramı 278
5.3.6. Finansman Hiyerarşisi Kuramı 278
5.4. SERMAYE YAPISI İLE İLGİLİ KARARLARI ETKİLEYEN FAKTÖRLER 279
5.5. OPTİMAL SERMAYE YAPISININ SAPTANMASINDA KULLANILAN YÖNTEMLER 282

BÖLÜM SONU SORULARI 286

ALTINCI BÖLÜM
KÂR PAYI DAĞITIM POLİTİKASI

6.1. KÂR PAYI DAĞITIM POLİTİKALARI VE ÖDEME ŞEKİLLERİ 298
6.1.1. Kâr Payı Dağıtım Politikaları 298
6.1.2. Kâr Payı Ödeme Şekilleri 299
6.1.3. Kâr Payı Dağıtım Politikalarına İlişkin Teorik Görüşler 302

BÖLÜM SONU SORULARI 315

YEDİNCİ BÖLÜM
DÖNER VARLIKLARA YATIRIM

7.1. DÖNER VARLIKLARA YATIRIMIN FİNANSMANI 324
7.2. NAKİT VE NAKİT BENZERİ VARLIKLARIN YÖNETİMİ 328
7.2.1. İşletmelerin Nakit Bulundurma Nedenleri 331
7.2.2. Minimum Nakit Gereksiniminin Belirlenmesi 333
7.2.3. Optimum Nakit Düzeyi 334
7.2.4. Menkul Kıymetlere Yatırım 341
7.3. ALACAKLARA YATIRIM 341
7.3.1. Alacak Düzeyini Belirleyen Etmenler 343
7.3.2. Kredili Satışların Riski 349
7.3.3. Alacak Tahsil Politikası 349
7.3.4. Alacakların Yönetiminde Etkinliği Sağlama 350
7.4. STOKLARA YATIRIM 351
7.4.1. Optimum Stok Düzeyi 353
7.4.2. Emniyet Stoku ve Sipariş Verme Noktaları 357

BÖLÜM SONU SORULARI 358

SEKİZİNCİ BÖLÜM
SABİT VARLIKLARA YATIRIM

8.1. FONLARIN YATIRIMI 363
8.2. SABİT DEĞERLERE YATIRIM 363
8.2.1. Belirlilik Koşulu Altında Proje Değerleme Yöntemleri 365
8.2.1.1. Denetim Yoluyla Sıralama Yöntemi 365
8.2.1.2. Toplam Net Nakit Girişinin Yatırım Tutarına Oranı Yöntemi 366
8.2.1.3. Yıllık Ortalama Net Nakit Girişinin Yatırım Tutarına Oranı Yöntemi 367
8.2.1.4. Ortalama Yıllık Gelirin Ortalama Yatırıma Oranı Yöntemi 368
8.2.1.5. Geri Ödeme Dönemi Yöntemi 370
8.2.1.6. Net Bugünkü Değer Yöntemi 373
8.2.1.7. İç Kârlılık Oranı Yöntemi 382
8.2.1.8. Kârlılık Endeksi Yöntemi 386
8.2.2. Belirsizlik Koşulu Altında Proje Değerleme Yöntemleri 388
8.2.2.1. Riske Göre Düzeltilmiş İskonto Oranı Yöntemi 390

8.2.2.2. Belirlilik Eşitliği Yöntemi....391
8.2.2.3. Olasılık Dağılımı Yöntemi....393
8.2.2.4. Karar Ağacı Yöntemi....400
8.2.2.5. Simülasyon....405
8.2.2.6. Enflasyonun Proje Değerlendirmesinde Dikkate Alınması....411

BÖLÜM SONU SORULARI....414

DOKUZUNCU BÖLÜM
ÖZEL FİNANSAL SORUNLAR

9.1. İŞLETMELERİN BÜYÜMESİ....419
9.1.1. İşletmeleri Büyümeye İten Nedenler....419
9.1.2. Büyüme Yönleri....421
9.1.3. Büyüme Yöntemleri....422
9.1.3.1. İşletmeleri Birleşmeye İten Nedenler....424
9.1.3.2. İşletmelerin Birleşme Şartlarını Belirleyen Faktörler....425
9.1.4. Tröst....427
9.1.5. Kartel....428
9.1.6. Holding....428
9.1.7. İşletmelerin Karşılaşabilecekleri Finansal Güçlükler ve Alınabilecek Önlemler....430
9.1.7.1. İşletmelerin Başarısızlık Nedenleri....430
9.1.7.2. Finansal Sorunlar İçin Alınabilecek Önlemler....433
9.1.8. Çokuluslu İşletmelerin Finansal Sorunları....434
9.1.8.1. Çokuluslu İşletmelerin Yararları, Yöneltilen Eleştiriler ve Yatırım Stratejileri....435
9.1.9. Küçük İşletmeler....435
9.1.9.1. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Faydaları....436
9.1.9.2. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Finansal Sorunları....437
9.1.9.2.1. Varlıklara Yatırım....438
9.1.9.2.2. Sermaye Yapısı....439
9.1.10. Girişim Sermayesi....440
9.1.10.1. Girişim Sermayesinin Tanımı....440
9.1.10.2. Girişim Sermayesinin Kurumsal Yapısı....441
9.1.10.3. Girişim Sermayesi Şirketlerinin Çalışma Yöntemleri....442
9.1.10.4. Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler ve Girişim Sermayesi....443
9.1.10.5. Girişim Sermayesi Yatırımlarında Başarı Koşulları....444
9.1.10.6. Türkiye'de Girişim Sermayesi....444

BÖLÜM SONU SORULARI....446

ONUNCU BÖLÜM
SERMAYE PİYASASI VE MENKUL DEĞER ANALİZİ

10.1. FİNANSAL PİYASALAR....453
10.2. PARA PİYASASI....456

10.2.1. Para Piyasasının Fonksiyonları ve Riski 457
10.2.1.1. Faiz Oranı Riski 459
10.2.1.2. Likidite Riski 460
10.2.1.3. Kredi Riski 461
10.2.1.4. Döviz Kuru Riski 461
10.2.1.5. İşlem Riski 461
10.2.1.6. Operasyonel Risk 462
10.2.1.7. Hükümranlık Riski 462
10.2.2. Banka Hizmetleri 467
10.2.3. Organize Olmuş Para Piyasası 469
10.2.4. Organize Olmamış Para Piyasası 469
10.3. SERMAYE PİYASASI 470
10.3.1. Sermaye Piyasasının Fonksiyonları 473
10.3.2. Organize Olmuş Sermaye Piyasası 474
10.3.3. Organize Olmamış Sermaye Piyasası 475
10.3.4. Sermaye Piyasasının Sınıflandırılması 477
10.3.4.1. Birincil Sermaye Piyasası 477
10.3.4.2. İkincil Sermaye Piyasası 477
10.3.4.3. Üçüncül Sermaye Piyasası 478
10.3.4.4. Dördüncül Sermaye Piyasası 480
10.4. HALKA AÇIK ŞİRKETLER 480
10.4.1. Pay Senetlerinin Pazarlanması ve Halka Açılma 480
10.4.2. Halka Açılmada Karşılaşılan Sorunlar 482
10.5. YATIRIM BANKALARI 485
10.6. SERMAYE PİYASASI YATIRIM ARAÇLARI 494
10.7. PAY SENEDİ VE TÜRLERİ 495
10.7.1. Adi Paylar 496
10.7.2. Adi Pay Senedi Sahiplerinin Hakları 498
10.7.3. Yeni İhraç Edilecek Pay Senetlerinden Öncelikle Satın Alma veya Rüçhan Hakkı 503
10.7.4. Temettü Olarak Pay Dağıtma 515
10.7.5. Pay Sayısının Çoğaltılması 515
10.7.6. Payın Sulandırılması 516
10.7.7. Birikimli Oylama 516
10.8. PAY DEĞERLEMESİ 518
10.9. PAY DEĞERLEME MODELLERİ 522
10.9.1. İskonto Edilmiş Nakit Akışları Modeli 523
10.9.2. Kâr Payı İskonto Modeli 525
10.9.2.1. Sıfır Büyüme Modeli 528
10.9.2.2. Sabit Oranda Büyüme Modeli 528
10.9.2.3. Sabit Olmayan Büyüme Modeli 534
10.9.3. Göreceli Değerleme Modelleri 542
10.9.3.1. Fiyat / Kazanç Oranı Yaklaşımı 542
10.9.3.2. Piyasa Değeri / Defter Değeri Oranı Yaklaşımı 544
10.10. İMTİYAZLI PAY SENETLERİ 545
10.10.1. İmtiyazlı Pay Sahibinin Hakları 546
10.10.2. İmtiyazlı Payların Değerlendirilmesi 548
10.10.3. İmtiyazlı Payın Değeri 550
10.11. DEPO SERTİFİKALARI 551
10.12. TAHVİL VE TÜRLERİ 556

10.12.1. Tahvil Türleri 559
10.12.1.1. Güvenceli Tahviller 559
10.12.1.2. Güvencesiz Tahviller 560
10.12.1.3. Kâra İştirakli Tahviller 560
10.12.1.4. Rüçhan Haklı Tahviller 561
10.12.1.5. Ödenim Fonlu Tahviller 561
10.12.1.6. Primli, İskontolu ve Başabaş Tahviller 562
10.12.1.7. İkramiyeli Tahviller 562
10.12.1.8. Endeksli Tahviller 562
10.12.1.9. Faizi Tahvil Olarak Ödenebilen Tahviller 563
10.12.1.10. Riskli Tahviller 563
10.12.1.11. Kuponsuz Tahviller 564
10.12.1.12. Belediye Tahvilleri 564
10.12.1.13. Ebedi Tahvil 565
10.12.1.14. Geri Çağrılabilir Tahviller 566
10.12.1.15. Paya Dönüştürülebilir Tahviller 566
10.12.1.16. Değiştirilebilir Tahviller 567
10.12.2. Tahvillerin Üstünlük ve Sakıncaları 567
10.12.3. Tahvil Sahipleri Genel Kurulu 568
10.12.4. Tahvillerin Derecelendirilmesi 569
10.13. TAHVİL DEĞERLEMESİ 573
10.13.1. Vadeye Kadar Getiri 582
10.13.2. Macaulay Ortalama Süresi 583
10.13.3. Düzeltilmiş Süre (Modified Duration) 585
10.13.4. Tahvillerin Doğrusal Olmayan Yapısı 588
10.13.5. Dış Bükeylik (Konveksiti) 589
10.14. PAYA DÖNÜŞTÜRÜLEBİLİR MENKUL KIYMETLER 591
10.14.1. Paya Dönüştürülebilir Menkul Kıymetlerin Finansmanının Nedenleri 592
10.14.2. Dönüştürme Fiyatı ve Oranı 592
10.14.3. Dönüştürülebilir Menkul Kıymetlerin Analizi 593
10.15. TAHVİLLERİN VEYA İMTİYAZLI PAYLARIN TEKRAR FİNANSMANI 595
10.16. BONO VE TÜRLERİ 595
10.16.1. Kıymetli Maden Bonoları 596
10.16.2. Finansman Bonoları 596
10.16.3. Banka Bonoları 597
10.16.4. Banka Garantili Bonolar 598
10.17. VARLIK TEMİNATLI VEYA VARLIĞA DAYALI MENKUL KIYMETLER 598
10.18. ORTAKLIK VARANTLARI 601
10.19. KÂR VE ZARAR ORTAKLIĞI BELGELERİ 603
10.20. KATILMA İNTİFA SENETLERİ 604
10.21. EUROBOND 605
10.22. OYDAN YOKSUN PAYLAR 607
10.23. YENİDEN SATIN ALMA ANLAŞMASI (REPO) 607
10.24. GENEL OLARAK MENKUL KIYMETLERİN DENETİM, KÂR VE RİSK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 609
10.25. İŞLETMELERDE FON KAYNAKLARININ SIRASI 610

BÖLÜM SONU SORULARI 612

ONBİRİNCİ BÖLÜM
TÜREV PİYASALAR

11.1. TÜREV PİYASALAR 621
11.2. FORWARD (ALİVRE) PİYASALARI 623
11.2.1. Forward İşlem Çeşitleri 626
11.2.2. Forward Sözleşmelerinin Riski 629
11.2.3. Forward Faiz Oranı Anlaşmaları (Forward Rate Agreements-FRAs) 629
11.3. VADELİ İŞLEM (FUTURES) PİYASALARI 632
11.3.1. Vadeli İşlem (Futures) Sözleşmelerinin Özellikleri 633
11.3.2. Vadeli İşlemlerde Teminat (Marjin) Kullanma 634
11.3.3. Vadeli İşlem (Futures) Fiyatları ve Taşıma Maliyeti 638
11.3.4. Dövize Dayalı Vadeli İşlemler 641
11.3.5. Eurodollar Piyasasında Vadeli İşlemler 641
11.4. OPSİYON PİYASALARI 642
11.4.1. Alım ve Satım Opsiyonları 643
11.4.2. Opsiyonların Kullanım Alanları 644
11.4.3. Opsiyon Özelliği İçeren Tahviller 645
11.4.4. Konusuna Göre Opsiyon Türleri 645
11.4.4.1. Pay Senedi Opsiyonları 646
11.4.4.2. Vadeli İşlem (Futures) Sözleşmeler Üzerine Opsiyonlar 646
11.4.4.3. Döviz Opsiyonları 647
11.4.4.4. Endeks Opsiyonlar 651
11.4.5. Vadelerine Göre Opsiyon Türleri 651
11.4.5.1. Amerikan Tipi Opsiyonlar 651
11.4.5.2. Avrupa Tipi Opsiyonlar 651
11.4.6. Opsiyon Fiyatlama Modelleri 652
11.4.6.1. Pay Senedi Opsiyonunun Fiyatını Etkileyen Faktörler 652
11.4.6.2. Black-Scholes Opsiyon Fiyatlama Modeli 653
11.5. SWAP PİYASALARI 658
11.5.1. Swap Piyasaları ve Kullanım Alanları 661
11.5.2. Swap Sözleşme Türleri 663
11.5.2.1. Faiz Swapı 663
11.5.2.2. Para Swapı 666
11.5.2.3. Swap Opsiyonları 670
11.5.2.4. Mal Swapı 671
11.6. TÜRKİYE'DE TÜREV PİYASALAR 672
11.7. KORUNMA STRATEJİLERİ 673

BÖLÜM SONU SORULARI 683

EKLER 691

KAYNAKÇA 699

YARARLANILAN KAYNAKLAR

Abdelsamad, Moustafa H., *A Guide to Capital Expenditure Analysis*, Amacom, New York, 1973.

Akgüç, Öztin, *Mali Tablolar Analizi*, İstanbul, 1981.

Akgüç, Öztin, *Finansal Yönetim*, 7. Baskı, Muhasebe Enstitüsü Eğitim ve Araştırma Vakfı, Yayın No:17, İstanbul, 1998.

Akyol, Emre, *Temsil Sorunu ve Temettü Politikası Arasındaki İlişkiyi Test Etmeye Yönelik Olarak Türkiye Üzerine Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2007.

Alpan Fulya, Gürman Tevfik ve Arman T. Tevfik, *Excel ile Finans*, Literatür Yayınları: 42, İstanbul, 2000.

Apak, Sudi, "VDMK'ler", *Bankacılar Dergisi*, Temmuz 1992.

Archer, Charles and A. D'ambrosio, *Business Finance: Theory and Management*, McMillan Com. New York, 1972.

Arkan, Sabih, *Halka Açık Anonim Ortaklıkların Özellikleri ve Dış Denetimleri*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayın No: 121, Ankara, 1976.

Aslan, Nurdan ve Nuray Terzi, *Küresel Finans*, Türkmen Kitabevi, İstanbul.

Aydın, Nurhan, *Finansal Yönetim*, Eskişehir, 1997.

Aydın, Nurhan, *Finansal Yönetim*, 3. Baskı, Ünite:1, Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 779, Eskişehir, 2005.

Aydın, Nurhan, Mehmet Başar ve Metin Çoşkun, *Finansal Yönetim*, Aktüel Tanıtım ve Ofset Hizmetleri, Eskişehir, 2006.

Aydın, Nurhan, "Yatırım Araçları, Risk ve Getiri Hesaplamaları", *Portföy Yönetimi*, Anadolu Üniversitesi AÖF Yayını, Yayın No: 1809, Editör: Mehmet Başar, Eskişehir, 2013.

Babuşcu, Şenol, *Basel II Düzenlemeleri Çerçevesinde Bankalarda Risk Yönetimi*, 4C Basım, Eylül, 2005.

Bakır, Pınar, *İşletmeler Açısından Temettü Politikası*, İstanbul, 1979.

Bakırhan, Cafer, "Menkul Kıymetleştirme", *Uzman Gözüyle Bankacılık*, Haziran 1993.

Başaran, Ümit, "İMKB'de İşlem Gören Otomotiv ve Otomotiv Yan Sanayi İşletmelerinin Sermaye Yapısı Kararlarını Etkileyen Faktörlerin Analizi," Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak, 2008.

Başkaya, Zehra ve Değer Alper, *Finans Matematiği*, Ekin Kitabevi, Bursa, 2003.

Benninga, Simon, *Financial Modeling*, Second Edition, The MIT Press, Massachusetts, 2000.

Beşinci, Murat "Basel Kriterleri, Basel II'nin Finans ve Bankacılık Sektörüne Etkileri ve Türk Bankacılık Sektörünün Basel II'ye Uyum Süreci," *Active Bankacılık ve Finans Dergisi*, Kasım-Aralık 2005.

Bierman, Harold and Seymaur Smith, *The Capital Budgeting Decision*, The McMillan Company, New York, 1971.

Bilir, Şule, "Riskten Korunmada Güvenli Bir Yol, Menkul Kıymetleştirme", *Bankacılar Dergisi*, Ekim 1990.

Bittman, James B., *Fundamentals of Options: Options-Essential Concepts and Trading*, Edited by The Options Institute, Illinois, 1990.

Black, Fisher and Myron Scholes, "The Pricing of Options and Corporate Liabilities", *Journal of Political Economy* 81, May/June 1973, ss. 637-659.

Bodie, Zvi, Alex Kane and Alan J. Marcus, *Investments*, Second Edition, Burr Ridge: Richard D. Irwin, 1993.

Bodie, Zvi and Robert C. Merton, *Finance*, Prentice Hall: New Jersey, 2000.

Bolak, Mehmet, *Sermaye Piyasası, Menkul Kıymetler ve Portföy Analizi*, Dördüncü Baskı, Beta Kitabevi, İstanbul, 2001.

Branch, Ben, *Fundamentals of Investing*, John Wiley Sons, Inc., Santa Barbara, 1976.

Brealey, Richard A., Stewart C. Myers and Alan J. Marcus, *İşletme Finansının Temelleri,* Çevirenler: Ünal Bozkurt, Türkan Arıkan ve Hatice Doğukanlı, İstanbul, 1997.
Brealey, Richard A., Stewart C. Myers and Alan J. Marcus, *Fundamentals of Corporate Finance*, McGraw-Hill Irwin, 7. Edition, New York, 2012.
Brealey, Richard and Stewart Myers, *Principles of Corporate Finance*, Mc-Graw Hill/Irwin Series in Finance. New York, 2013.
Brealey, Richard A., Stewart C. Myers and Alan J. Marcus, *Kurumsal Finansın Temelleri*, İstanbul Ticaret Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2015.
Breek, Van Ronald, "How to Hedge", *Resident Abroad*, (August), 1993.
Brigham, Eugene F. and Joel F. Houston, *Fundamentals of Financial Management*, Concise Second Edition, The Dryden Press, Orlando, 1999.
Butler, Cormac, *Mastering Value at Risk*, Financial Times Pitman Publishing, Market Editions, London, 1999.
Canbaş, Serpil ve Hatice Doğukanlı, *Finansal Pazarlar-Finansal Kurumlar ve Sermaye Pazarları Analizleri*, Ankara, 1995.
Carsberg, B.Y. and H.C. Edey, *Modern Financial Management*, Penguin Books Ltd., Harmondsworth, 1971.
Cecchetti, Stephen G., *Money, Banking, and Financial Markets*, McGraw-Hill International Edition, New York, 2006.
Ceylan, Ali, *Küçük İşletmelerin Finansal Yönetimi ve Bursa Bölgesinde Bir Uygulama*, Bursa, 1982.
Ceylan, Ali, "Sermaye Piyasasında Küçük Tasarruf Sahibinin Korunması Sorunu," *B.İ.T.İ.A. İşletme Fakültesi Dergisi,* Bursa, C:1, Sayı:1, Mart 1982.
Ceylan, Ali, "Türkiye'de Küçük İşletmelerin Finansal Sorunları ve Çözüm Önerileri", *Küçük İşletmelerin Problemleri ve Çözüm Yolları Sempozyumu*, İstanbul, 12-13 Aralık 1983.
Ceylan, Ali ve Turhan Korkmaz, *Finansal Teknikler*, 8. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa, 2014.
Chambers, Nurgül, *Firma Değerlemesi*, Avcıol Basım Yayım, İstanbul, 2005.
Chambers, Nurgül R., *Türev Piyasalar*, Avcıol Basım Yayın, İstanbul, 1998.
Chris, Neil A., *The Black- Scholes and Beyond Interactive Toolkit*, McGraw-Hill Company, New York, 1997.
Christy, George A. and Peyton Foster Roden, *Finance Environment and Decision*, Second Edition, New York, 1976.
Clark, Tom, *Leasing Finance*, London, 1985.
Cohen, Jerome B. and Sidney M. Robins, *The Financial Manager*, Harper and Row, New York, 1966.
Cox C., John, Stephen A. Ross and Mark Rubinstein, "Option Pricing: A Simplified Approach", *Journal of Finance Economics* 7, September 1979, ss. 229-263.
Çabuk, Adem ve İbrahim Lazol*, Mali Tablolar Analizi*, 15. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa, 2016.
Çabuk, Adem, "Finansal Tablolar ve Finansal Analiz", *Finansal Tablolar Analizi*: Editör: Saime Önce, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2996, Eskişehir, 2013.
Çabuk, Adem, "Anonim Şirketlerde Yedek Akçe Politikası", *Uludağ Üniversitesi Dergisi,* Cilt 3, Sayı 2, Aralık 1982.
Dean, Joel, *Capital Budgeting: Top-Management Policy on Plant, Equipment and Product Development*, Colombia University Press, New York, 1969.
Derman, Emanuel and Iraj Kani, "The Volatility Smile and Its Implied Tree," *Goldman Sachs Quantitative Strategies Research Notes*, 1994.
Drobetz, Wolfgang and Roger Fix, "What are the Determinants of the Capital Structure? Some Evidence for Switzerland," Working Paper No 4/03, University of Basel WWZ/ Department of Finance, 2003.
Durukan, Mübeccel Banu, "İşletmelerde Sermaye Yapısını Etkileyen Faktörlerin Ampirik Olarak Saptanması," Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1997.
Eğilmez, Mahfi, *Küresel Finans Krizi*. Remzi Kitabevi, İstanbul, 2009.
Eiteman, David K., Arthur I. Stonehill, and Michael H. Moffett*, Multinational Business Finance*, 14th Edition, Perarson Publishing Company, New York, 2015.
Ercan, Metin Kamil ve Ünsal Ban, *Değere Dayalı İşletme Finansı: Finansal Yönetim*, 2. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara, 2005.

Ercan, Metin Kamil, M. Başaran Öztürk, İlhan Küçükkaplan, E. Savaş Başçı ve Kartal Demirgüneş, *Firma Değerlemesi-Banka Uygulaması*, Literatür Yayıncılık, İstanbul, 2006.
Erdönmez, Pelin Ataman, "Küresel Kriz ve Ülkeler Tarafından Alınan Önlemler Kronolojisi", *Bankacılar Dergisi, 68*, 2009.
Erol, Cengiz, *İşletmelerde Finansal Yönetim*, Ankara, 1999.
Ersan, İhsan, "Leasingi Beklerken", *Para ve Sermaye Dergisi*, Mart 1985.
Ersan, İhsan, *Bankalarda Döviz Yönetimi*, Türkiye Bankalar Birliği Yayınları, No. 150, Ankara, 1988.
Ertuna, Özcan ve Güntaç Özler, *Sermaye Piyasasının Banka Sistemi Üzerine Etkileri*, İstanbul Bankası T.A.Ş. Yardım Cemiyeti Yayınları-1.
Fabozzi, Frank J., Franco Modigliani and Michael G. Ferri*, Foundations of Financial Markets and Institutions,* Prentice Hall Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1994.
Faulkender, Michael W., "Essays in Empirical Corporate Finance," Yayınlanmamış Doktora Tezi, Northwestern University, Evanston, 2002.
Findlay, Chapman and Edward E. Williams, *An Integrated Analysis for Managerial Finance,* Prentice Hall Inc., New Jersey, 1970.
Francis, Jack Clark, *Investments, Analysis and Management*, Mc Graw-Hill Series in Finance, New York, 1986.
Gitman, Lawrence J., *Principles of Managerial Finance*, Tenth Edition, Pearson Educatin Inc., Boston, 2003.
Gordon, Myron, "The Pay of Period and the Rate of Profit", Der: Ezra Solomon, *The Management of Corporate Capital*, The Free Press, Illinois, 1959.
Gönenli, Atilla, *İşletmelerde Finansal Yönetim*, İstanbul.
Gönenli, Atilla, *İşletmelerde Yatırım Kararları*, İstanbul, 1969.
Gücenme, Ümit, *Mali Tablolar Analizi,* Bursa, 2000.
Gürkan, Serhan, Emrah İ. Çevik ve Turhan Korkmaz, *Borsa İstanbul'un Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülke Borsaları ile Entegrasyonu*, Ekin Yayınevi, Bursa, 2014.
Gürsoy, Cudi Tuncer, *Finansal Yönetim İlkeleri*, 2. Baskı, Doğuş Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2007.
Harvey, Campbell R., and Stephen Gray, WWWFinance – Global Financial Management-Equity Valuation, Lecture Notes, http://www.duke.edu/~charvey/classes/ba350_1997/ vcf1/ vcf1.htm, [Erişim Tarihi: 17.02.2004].
Helfert, A. Erich, *Techiques of Financial Analysis*, Richard D. Irwin, Illinois, 1972.
Hodges, Jeremy, "Global Foreign Exchange", *Corporate Finance*, 1993.
Horne, James C. Van, *Financial Management and Policy*, Prentice Hall Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1968.
Horne, James C. Van, *Finansal Yönetim ve Politikaları*, Çevirenler: Osman Tekok-Demir Yener, Selim Bekçioğlu ve Güngör Keşci, Ankara, 1978.
Horne, James C. Van and John M. Wachowicz*, Fundamentals of Financial Management*, Prentice Hall Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 2008.
Hull, John C., *Options, Futures, and Other Derivatives*, 10th Edition, Perason, New York, 2017.
Hunt, Pearson, Charles M. Williams and Gordon Donaldson, *Basic Business Finance,* Richard D. Irwin Inc., Georgetown, 1971.
Johnson, Robert W., *Financial Management*, Allyn and Bacon, Inc., Boston, 1996.
Karaşin, Gültekin, *Sermaye Piyasası Analizleri*, SPK Yayınları, No. 4, Ankara, 1986.
Kazgan, Haydar, *Otofinansman*, İstanbul, 1962.
Kırım, Arman, "Döviz Faiz Swapları", *Bankacılık Dergisi*, Temmuz 1991.
Kızılot, Şükrü, "Enflasyon Muhasebesi Kalktı Gibi", *Hürriyet Gazetesi*, 19.05.2005.
Koç, Yüksel, *İşletmelerde Mali Analiz Teknikleri*, Ankara, 1970.
Koç, İ. Özlem, *Şirketlerin Halka Açılması ve Bir Uygulama,* Sermaye Piyasası Kurulu, Yayın No, 118, Ankara, 1998.
Korkmaz, Turhan, *Hisse Senedi Opsiyonları ve Opsiyon Fiyatlama Modelleri*, Ekin Kitabevi, Bursa, 1998.
Korkmaz, Turhan ve Ali Ceylan, *Sermaye Piyasası ve Menkul Değer Analizi*, 7. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa, 2015.

Korkmaz, Turhan ve Ali Ceylan, *Sermaye Piyasası: Temel Konular*, Ekin Kitabevi, Bursa, 2017.
Kotar, Erhan, *Menkul Kıymet Borsalarında Borsa Emirleri ve Muhasebesi*, Ankara, 1971.
Küçüközmen, C. Coşkun, "Basel II, (Pillar III): Üçüncü Yapısal Blok: Piyasa Disiplini," http://www.bddk.org.tr/turkce/basel/basel/Pillar-3.pdf, [Erişim Tarihi: 02.10.2005].
Lerner, Eugene M., *Managerial Finance: A Systems Approach*, Harcourt Brace Jovanovich Inc., New York, 1971.
Ludtke, James B., *The American Financial System*, Allyn and Bacon, Boston, 1968.
Madura, Jeff*, International Financial Management*, 12th Edition, Cengage Learning Publishing Company, Stamford, 2014.
Mehta, Dileepr, *Working Capital Management*, Prentice-Hall Foundations of Finance Series, Englewood Cliffs, New Jersey, 1974.
Melvin, Michael and Stefan C. Norrbin, *International Money and Finance*, 8th Edition, Elsevier Inc., Delaware, 2013.
Mengetürk, Muhsin, "Sermaye Piyasası Kanunu'na Getirilen Yenilikler", *İMKB Dergisi*, Yıl: 3, Sayı: 12, Ekim-Kasım-Aralık 1999, İstanbul.
Merret, A.J. and Allen Sykes, *The Finance and Analysis of Capital Projects*, Longman, London, 1973.
Miller, E. Donald, *The Meaningful Interpretation of Financial Statements; The Case and Effect Ratio Approach,* American Management Association, New York, 1979.
Modica, Michael, *Day of the Quants*, Illinois Institute of Technology, Stuart Graduate School of Business, Finansal Matematik Ders Notları, Chicago, 1996.
Okka, Osman, *Finansal Yönetim: Teori ve Çözümlü Problemler*, Finans Serisi A2, 3. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2009.
Özalp, İnan, *Uluslararası İşletmecilik, Seçme Yazılar*, Eskişehir, 1980.
Parasız, İlker, *Modern Ansiklopedik Ekonomi Sözlüğü*, Ezgi Kitapevi, Bursa, 1999.
Parasız, İlker, *Para Banka ve Finansal Piyasalar*, Ezgi Kitabevi, 8. Baskı, Bursa, 2005.
Pasmantier, Anita B., "Hedging Foreign Exchange Exposure", *Journal of Cash Management*, Vol: 13, Nov/Dec, 1993.
Philippatos, George C., *Essentials of Financial Management: Text and Cases*, Holden-Day, Inc., San Francisco, 1974.
Ross, Stephen A., Randolp W. Westerfield and Bradford D. Jordan, *Essentials of Corporate Finance,* Nineth Edition, McGraw-Hill Irwin, New York, 2016.
Saltoğlu, Burak, *Finansal Risk Yönetimi*, Alef Yayınevi, İstanbul, 2019.
Sancak, Ethem, *Sermaye Piyasası Sözlüğü*, Scala Yayıncılık, İstanbul, 2014.
Sarıaslan, Halil, *Yatırım Projelerinin Hazırlanması ve Değerlendirilmesi,* 7. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2014.
Sarıaslan, Halil ve Cengiz Erol, *Finansal Yönetim: Kavramlar, Kurumlar ve İlkeler*, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2008.
Sarıkamış, Cevat, *Sermaye Pazarları*, İstanbul Üniversitesi Yayın No:2743, Fatih Matbaası, İstanbul, 1980.
Saunders, Anthony, *Financial Institutions Management: A Modern Perspective*, 2nd Edition, McGraw-Hill Education, New York, 1999.
Seyidoğlu, Halil, *Uluslararası Finans*, Güzem Can Yayınları, Geliştirilmiş 4. Baskı, İstanbul, 2003.
Shapiro, Alan C., *Multinational Financial Management*, 10th Edition, Wiley, New York, 2013.
Shuckett, Donald Hart and Edward J. Mock, *Decisions Strategies in Financial Management,* Amacom, New York, 1973.
Smithson, Charles W., Clifford W. Smith, and D. Skyes Wilford, *Managing Financial Risk: A Guide to Derivative Products, Financial Engineering, and Value Maximization*, Irwin Professional Pub. New York, 1995.
Solomon, Erza, *İşletme Finansmanı Teorisi*, Çev: Turgut Var, Ankara 1971.
Solomon, Erza, *The Theory of Financial Management*, Columbia University Press, New York, 1963.
Şenay, Ertuğrul, "Finansal Kiralama", *Tarihsel ve Güncel Ekonomide Diyalog Dergisi,* Aralık 1986, Sayı: 28-29.
Tanör, Reha, *Türk Sermaye Piyasası*, 1.Cilt, Taraflar, İkinci Basım, İstanbul, 1999.

Tanrıöven, Cihan, "Futures," *Finansal Teknikler ve Türev Araçlar*, Yazarlar: Kürşat Yalçıner, Cihan Tanrıöven, Hasan Bal, E. Ebru Aksoy ve Çiğdem Kurt, Gazi Kitabevi, Ankara, 2008.
Tecer, Meral, *İşletmelerde Sermaye Maliyeti*, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, No: 188, Ankara, 1980.
Tekinalp, Ünal, Hukuki Yönden Finansal Kiralama Kanunu, *Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, Finansal Kiralama Semineri*, 5-6 Aralık 1989.
Tokol, Tuncer, "Çok Uluslu İşletmeler ve Uyguladıkları Stratejiler", *B.İ.T.İ.A. Dergisi*, Cilt: IX, No: 1, Mart 1975.
Tokol, Tuncer, *İşletmelerde Finansal Yönetim*, Bursa, 1981.
Türko, Metin, *Finansal Yönetim*, 1999.
Weston, J. Fred and Eugene F. Brigham, *Essentials of Managerial Finance*, Eight Edition, The Dryden Press, USA, 1987.
Weston, Fred, Scot Besley and Eugene F. Brigham, *Essentials of Managerial Finance*, The Dreyden Press, Orlando, 1996.
Williams, Charles M. and Gordon Donaldson, *Basic Business Finance*, Irwin Publishing Company, New York, 1962.
Yalçıner, Kürşat, "Uluslararası Hisse Senedi Piyasasına Hisse Senedi İhracı ve İMKB'de İşlem Gören Firmaların İhraç Performansı", *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt: 19 Eylül 2005 Sayı: 2.
Yalçıner, Kürşat, *Uluslararası Finansman*, Gözden geçirilmiş 2. Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara, 2012.
Yıldız, Berk, *Firmalarda Temettü Politikalarını Etkileyen Unsurlar: İMKB Sanayi İşletmeleri Üzerine Bir Panel Veri Uygulaması*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak, 2012.
Yılmaz, Rasim, "Uluslararası Uzun Vadeli Borçlanma Piyasaları ve Kredi Derecelendirmesi", *Uluslararası Finans*, Editörler: Güven Delice ve İlhan Ege, Gazi Kitabevi, Ankara, 2015.
Yüksel, Ali Sait, *Para Bulma ve Kredi İşleri*, İstanbul, 1973.
Yüksel, Ali Sait ve Gültekin Rodoplu, *Sermaye Piyasası*, İstanbul, 1980.

İnternet Kaynakları

"Anonim Şirketler ve Borsa ile İlgili Konular", Sıkça Sorulan Sorular, www.spk.gov.tr, [Erişim Tarihi: 19.01.2017].
Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu, Sorularla Basel III, Aralık 2010.
Basel Committee on Banking Supervision International, "Convergence of Capital Measurement and Capital Standards," November 2005, http://www.bis.org/publ/bcbs118.pdf, [Erişim Tarihi: 10.07.2005].
BDDK, "10 Soruda Yeni Basel Sermaye Uzlaşısı", (Basel-II).
"Bilanço Çeşitleri", http://www.muhasebex.com/bilanco-cesitleri, [Erişim Tarihi: 05.02.2017].
Finansal Piyasalar, spl.com.tr, [Erişim Tarihi: 19.01.2017].
"Futures and Options Lead Growth in Forex Trading," Risk Manager/Forex, Corporate Finance, 1993 (May).
"Öz Sermaye Çarpanı", http://piyasarehberi.org/sozluk/oz-sermaye-carpani, [Erişim Tarihi: 05.02.2017].
"Özsermaye Hallerinde Payların Teorik Fiyatlarının Belirlenmesi", ss. 3-4. http://www.borsaistanbul.com/data/Genelge/gn2013415.pdf, [Erişim Tarihi: 19.01.2017].
Sermaye Piyasası Araçları 1, Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluşu, İstanbul, 2016, www.spl.com.tr, [Erişim Tarihi: 16.01.2017].
Sermaye Piyasası ve Borsa Temel Bilgiler Kılavuzu, İMKB Yayınları, 18. Basım, Ağustos 2003.
Sermaye Piyasası Araçları, SPK Yatırımcıları Bilgilendirme Kitapçıkları, Sermaye Piyasası Kurulu, Ankara, 2016, s. 3, www.spk.gov.tr, [Erişim Tarihi: 16.01.2017].
Sermaye Piyasası Araçları, Yatırımcıyı Bilgilendirme Kitapçıkları, www.spk.gov.tr, [Erişim Tarihi: 20.01.2017].
VOB- Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası, Türev Araçlar Lisanslama Rehberi, Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası A.Ş., İzmir, Kasım 2005.

"Why Companies Split Stock," Motley Fool, http://biz.yahoo.com/fool/040527/1085664900_2.html, [Erişim Tarihi: 27.05.2006].
http://www.kosgeb.gov.tr/Content/Upload/Dosya/Mevzuat/KOB%C4%B0'lerin_Tanimi,_Yonetmelik.pdf, [Erişim Tarihi: 07.05.2017].
http://www.bddk.org.tr/Veri/EkGetir/8?ekId=62, [Erişim Tarihi: 05.08.2021].
https://www.otcmarkets.com/home, [Erişim Tarihi: 15.01.2017].
http://finance.yahoo.com [Erişim Tarihi: 05.08.2021].
http://www.borsaistanbul.com/docs/default-source/endeksler/ozsermaye-hallerinde-paylarin-teorik-referans-fiyatlarinin-belirlenme-yontemi.pdf?sfvrsn=4, [Erişim Tarihi: 18.01.2017].
http://www.borsaistanbul.com/urunler-ve-piyasalar/urunler/borclanma-araclari, [Erişim Tarihi: 19.01.2017].
http://borsaistanbul.com/urunler-ve-piyasalar/vob-viop/vob-viop-duyurular/2013/08/06/vob-viop-birle%C5%9Fme-s%C3%BCreci-ba%C5%9Far%C4%B1yla-tamamland%C4%B1, [Erişim Tarihi: 03.02.2014].
http://www.borsaistanbul.com/urunler-ve-piyasalar/piyasalar/vadeli-islem-ve-opsiyon-piyasasi/ pazarlar, [Erişim Tarihi: 12.06.2017].
https://borsaistanbul.com/tr/sayfa/487/vadeli-islem-ve-opsiyon-piyasasi-piyasa-isleyisi, [Erişim Tarihi: 06.08.2021].
http://www.reitix.com/Makaleler/Depo-Sertifikasi-Nedir/ID=182, Erişim Tarihi: [19.01.2017].
http://www.investopedia.com/terms/e/eurobond.asp, [Erişim Tarihi: 22.01.2017].
http://www.dunya.com/gundem/eurobond-nedir-getirisi-ve-vergilendirilmesi-1-haberi-104222, [Erişim Tarihi: 22.01.2017].
http://www.cme.com/clr/contract_specifications_cl.html?product=EC, [Erişim Tarihi: 27.07.2004].
https://www.investopedia.com/ask/answers/021215/what-difference-between-gross-profit-margin-and-net-profit-margin.asp, [Erişim Tarihi: 08.08.2021].
https://www.hibedestek.com.tr/kobi-nedir-mikro-kucuk-ve-orta-buyuklukte-isletme-neyi-ifade-eder/, [Erişim Tarihi: 05.08.2021].

Doç. Dr. Harun YENİÇERİ

İŞLETMELERDE VERGİ PLANLAMA STRATEJİLERİ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-32-5

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Ağustos 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

Kamusal finansmanın esasını oluşturan vergi, devlet açısından gelir, vergi mükellefi açısından ise önemli bir maliyet unsurudur. Bu bakımdan verginin tarafları farklı amaçları gerçekleştirmek için adı konulmamış bir rekabet içindedirler. Buradaki rekabet, tarafların yasaları kendi lehlerine yorumlama rekabetidir. Vergi karşılıksız ve zorunlu bir ödeme olarak devlete sadece gelir sağlamaz, aynı zamanda önemli bir politika aracı olarak siyasi, sosyal ve ekonomik sürecin yönlendiricisidir. Devletin karşılıksız olarak sunmuş olduğu kamusal hizmetler karşılığında mükelleflere yüklemiş olduğu vergi yükümlülüğü, bir maliyet unsuru olarak mükellef davranışları üzerinde önemli etkiler oluşturmaktadır. Mükellefler her ne kadar kamusal hizmetlerden fayda sağlasalar da bu hizmetlerin finansman kaynağı olarak ödedikleri vergilere karşı tarih boyunca her zaman bir direnç göstermişlerdir. Bu direnç mükellefleri farklı davranışlar sergilemeye yöneltmiştir. Ancak mükellefin vergi karşısındaki en önemli amacı daha az vergi ödemektir. Bu nedenle mükellefler sürekli olarak vergi yüklerini azaltmanın yollarını aramaktadır. Mükelleflerin vergi yükünü azaltma arayışının yasa dışı yollara başvurmadan yasalar dâhilinde gerçekleştirmesinin yolu, vergi planlaması yapmaktır. Vergi planlaması, yasal sınırlar içerisinde yasalara uygun olarak vergi avantajı elde etmeye yönelik işlemlerdir. Böylece vergi yükünü azaltabilen işletmeler öz kaynaklarından sağladıkları tasarrufla kuruluş amacına daha iyi hizmet edebilecektir. Bu amaçla işletmeler vergi planlama stratejisini belirlerken başta mevzuatın iyi anlaşılması, yapılacak mevzuat değişikliklerinin iyi takip edilmesi olmak üzere, ekonomideki değişim süreci ile ulusal ve uluslararası değişim ve dönüşüm sürecinin iyi bilinmesi ve takibinin yapılması gerekir.

"İşletmelerde Vergi Planlaması Stratejileri" konulu bu çalışmamın hazırlanması sırasında bana her tür konforu sunan sevgili eşim Prof. Dr. Tülay YENİÇERİ'ye, çalışmanın bitirilmesini büyük bir sabırla bekleyen sevgili oğlum Çağatay'a ve her türlü desteğinden dolayı Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Orçun AVCI'ya teşekkürlerimi sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
MÜKELLEFLERİN VERGİ KARŞISINDAKİ DAVRANIŞLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

1.1. VERGİLEMEDE MÜKELLEF DAVRANIŞLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER 3
1.1.1. İçsel Faktörler 4
1.1.1.1. Vergi Ödeme Gücü 5
1.1.1.2. Eğitim seviyesi 5
1.1.1.3. Devlete Duyulan Bağlılık, Güven ve Vatandaşlık Bilinci 6
1.1.1.4. Vergi Bilinci ve Vergi Ahlakı 7
1.1.1.5. Siyasal İktidarı Benimseme Durumu 8
1.1.1.6. Mükelleflerin Diğer Mükellefler ve İdari Uygulamalar Hakkındaki Görüşleri 9
1.1.1.7. Kamu Harcamaları Algısı 9
1.1.2. Dışsal Faktörler 10
1.1.2.1. Vergi Oranları ve Vergi Yükünün Ağır Olması 10
1.1.2.2. Vergi İdaresi 11
1.1.2.3. Bazı Kesimlere Sağlanan Vergisel Kolaylıklar ve Teşvikler 12
1.1.2.4. Denetim ve Cezalar 13
1.1.2.5. Vergi Adaleti 13
1.1.2.6. Kamu Harcamalarındaki Savurganlık 14
1.1.2.7. Meslek Mensupları 15
1.1.2.8. Vergi Afları 16
1.1.2.9. Vergi Mevzuatının Değiştirilme Sıklığı ve Vergilendirme Ortamının Belirsizliği 16
1.1.2.10. Vergilerin Sayısı ve Vergi Formaliteleri 17
1.2. MÜKELLEFLERİN VERGİYE KARŞI TEPKİLERİ 17
1.2.1. Vergiye Karşı Aktif Tepkiler 18
1.2.1.1. Vergi Kaçakçılığı 18
1.2.1.2. Verginin Reddi (Vergi Grevi) 19
1.2.2. Vergiye Karşı Pasif Tepkiler 20
1.2.2.1. Verginin Telafisi 20
1.2.2.2. Tüketim ve Tasarrufu Kısma 21
1.2.2.3. Yatırım Kararlarından Vazgeçme 21
1.2.2.4. Aylaklığı Tercih Etme 21
1.2.2.5. Vergi Cennetlerine Göç 21
1.2.2.6. Vergiden Kaçınma 24
1.2.2.7. Verginin Yansıması 24

1.2.2.8. Verginin Amortismanı 26
1.2.2.9. Verginin Kapitalizasyonu 26

İKİNCİ BÖLÜM
VERGİ DÜZENLEMELERİNİN İŞLETMELER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ VE VERGİ STRATEJİSİ

2.1. İŞLETME STRATEJİLERİNDE VERGİNİN YERİ VE ÖNEMİ 27
2.2. VERGİLERİN İŞLETME KARARLARI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ 32
2.2.1. Vergilerin İşletmelerin Kuruluş Yeri ve Faaliyet Konusu Seçimi Üzerindeki Etkileri 34
2.2.2. Vergilerin İşletmelerin Kuruluş Yeri Seçimindeki Etkileri 35
2.2.2.1. Serbest Bölgeler 36
2.2.2.2. Teknoparklar (Teknoloji Geliştirme Bölgeleri) 38
2.2.2.3. Endüstri Bölgeleri 39
2.2.2.4. Organize sanayi bölgeleri 40
2.2.3. İşletmelerin Faaliyet Konusunun Belirlenmesinde Vergilerin Etkisi 41
2.2.4. Vergilerin Yatırım Kararları Üzerindeki Etkileri 42
2.2.5. Vergilerin İşletmelerin Hukuki Yapısının Belirlenmesi Üzerindeki Etkileri 45
2.2.5.1. Hukuki Yapılarına Göre İşletmeler 45
2.2.5.1.1. Şahıs İşletmesi 46
2.2.5.1.2. Şirketler 47
2.2.5.1.2.1. Şahıs Şirketleri 48
2.2.5.1.2.1.1. Kollektif Şirketler 49
2.2.5.1.2.1.2. Komandit Şirket 50
2.2.5.1.2.2. Sermaye Şirketleri 50
2.2.5.1.2.2.1. Anonim Şirket 51
2.2.5.1.2.2.2. Limited Şirket 53
2.2.5.1.2.2.3. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket 54
2.2.5.1.2.3. Kooperatifler 54
2.2.6. Hukuki Yapının Belirlenmesinde Vergiler 54
2.2.7. Vergilerin İşletmelerin Büyümelerine Etkileri 55

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
TEORİK BOYUTUYLA VERGİ PLANLAMASI

3.1. GENEL OLARAK VERGİ PLANLAMASI: TANIMI 57
3.1.1. Bireysel (mikro) Vergi Planlaması 59
3.1.2. Makro Vergi Planlaması 60
3.2. VERGİ PLANLAMASININ AMACI 61
3.3. VERGİ PLANLAMASININ NEDENLERİ 63

3.3.1. Mükelleflerin Vergi Ödeme İsteksizliği 63
3.3.2. Yüksek Vergi Oranları 64
3.3.3. İşletme Kârlılığının ve Likiditesinin Azalması 65
3.3.4. Rekabet Koşulları 65
3.3.5. Enflasyonist Ortam 66
3.3.6. Vergi Sisteminin Adaletsizliği 67
3.4. VERGİ PLANLAMASININ BOYUTLARI 67
3.4.1. Kanuni Boyutu 68
3.4.2. Etik Boyutu 68
3.4.3. Sosyal ve Ekonomik Boyutu 71
3.4.4. Adalet Boyutu 72
3.5. VERGİ PLANLAMASININ SINIFLANDIRILMASI 73
3.5.1. Bireysel Düzeyde Vergi Planlaması 73
3.5.2. Kurumsal Düzeyde Vergi Planlaması 74
3.5.3. Uluslararası Düzeyde Vergi Planlaması 74
3.6. VERGİ PLANLAMASININ YASAL DAYANAKLARI 76
3.7. VERGİ PLANLAMASININ ALTERNATİFLERİ 77
3.7.1. Vergiden Kaçınma 78
3.7.2. Vergi Kaçırma 80
3.7.3. Vergiden Kaçınma ile Vergi Kaçakçılığı Kavramlarının Karşılaştırılması 81
3.7.4. Muvazaa (Danışıklılık) 82
3.7.5. Peçeleme 83
3.8. VERGİ PLANLAMASININ TARAFLARI 84
3.8.1. Vergi Planlamasında İşletme 86
3.8.2. Vergi Planlamasında Devlet 87
3.8.3. Muhasebe Meslek Mensupları (Vergi Danışmanları) 88
3.9. VERGİ PLANLAMASININ ÖNÜNDEKİ ENGELLER 89
3.9.1. Hukuki Güvenlik İlkesinin Yıpratılması 89
3.9.2. Vergi Mevzuatının Değişme Sıklığı ve Karmaşık Yapısı 91
3.9.3. Planlama Maliyeti 92
3.9.4. Diğer Faktörler 93

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
TÜRK VERGİ HUKUKUNDA PLANLAMA ARACI OLARAK KULLANILABİLECEK DÜZENLEMELER VE PLANLAMAYA YÖNELİK BAZI SINIRLAYICILAR

4.1. AMORTİSMANLAR 95
4.2. AMORTİSMAN AYIRMA YÖNTEMLERİ 97
4.2.1. Normal Amortisman Ayırma Yöntemi 98
4.2.2. Azalan Bakiyeler Yöntemine Göre Amortisman 99
4.2.3. Madenlerde Amortisman 100

4.2.4. Fevkalade Amortisman Yöntemi 100
4.2.5. Kıst Amortisman 101
4.3. VERGİ PLANLAMA ARACI OLARAK AMORTİSMANLAR 102
4.4. İŞLETMELERİN TASFİYE VE YENİDEN YAPILANDIRILMASI YOLUYLA VERGİ PLANLAMASI 103
4.4.1. Tasfiye Sürecinde Vergi Planlaması 104
4.4.2. Birleşme 105
4.4.3. Devir Yoluyla Birleşme (Vergisiz birleşmeler) 107
4.4.4. Bölünme ve Vergi Planlaması 108
4.4.5. Tür Değiştirme 110
4.5. UZLAŞMA 111
4.5.1. Tarhiyat Öncesi Uzlaşma 112
4.5.1.1. Tarhiyat Öncesi Uzlaşmanın Sonuçları 113
4.5.2. Tarhiyat Sonrası Uzlaşma 114
4.5.2.1. Tarhiyat Sonrası Uzlaşmanın Temin Edilememesinin veya Vaki Olmamasının Hukuki Sonuçları 115
4.6. VERGİ PLANLAMASI ARACI OLARAK UZLAŞMA MÜESSESESİ 116
4.7. AR-GE HARCAMALARININ VERGİ PLANLAMASI ARACI OLARAK KULLANILMASI 117
4.8. YENİLEME FONU VE VERGİ PLANLAMASI İLİŞKİSİ 119
4.9. YABANCI KAYNAK KULLANIMI YOLUYLA VERGİ PLANLAMASI 121
4.10. REESKONT UYGULAMASI 122
4.11. DEĞERSİZ ALACAKLAR 123
4.12. ŞÜPHELİ ALACAK KARŞILIĞI UYGULAMASI 125
4.13. VAZGEÇİLEN ALACAKLAR 126
4.14. TÜRK VERGİ SİSTEMİNDE VERGİ PLANLAMASINI SINIRLAYICI BAZI DÜZENLEMELER 127
4.14.1. Genel Sınırlayıcı Düzenlemeler 128
4.14.2. Transafer Fiyatlandırması Uygulamasına Yönelik Düzenleme 129
4.14.3. Örtülü Sermaye 131
4.14.4. Kontrol Edilen Yabancı Kurum Kazancı 132
4.14.5. Finansman Gideri Kısıtlaması 133

SONUÇ 135

KAYNAKÇA 139

KAYNAKÇA

ABDİOĞLU Hasan, YUMUŞAK Sedat, UYAR Esma, "Vergi Usul Kanunu ve Türkiye Muhasebe Standartlarına Göre Amortisman Konusunun İncelenmesi ve Örnek Uygulamalar", *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, Sayı:23, 2014, ss.364-397.

AĞDEMİR Zeynep, "XVI. Yüzyıl Fransa'sında Vergiler ve Vergi İsyanları*", Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 2, Nisan-2017, ss. 122-138.

AKDOĞAN Abdurrahman, *Kamu Maliyesi,* Ankara: Gazi Kitabevi, 21. Baskı, 2020.

AKDOĞAN Abdurrahman, *Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi*, Ankara: Gazi Kitabevi, 2019.

AKGÜÇ Öztin, "Vergilerin Yatırım Kararları Üzerindeki Etkileri", *Vergilerimizin İşletmelerin Yatırım ve Finansman Kararlarına Etkileri,* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları No:2063, 1975.

AKINTÜRK Turgut, *Borçlar Hukuku*, İstanbul, Eylül 2004.

AKSOY Şerafettin, *Kamu Maliyesi,* İstanbul: Filiz Kitabevi, 2011.

AKTAN Coskun Can, VURAL İstiklal Yaşar, "Vergi Rekabeti", *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi***,** Sayı: 22, Ocak-Haziran 2004, ss.1-18.

ALAN Murat, "Bir Vergi Planlama Sanatı Vergi Cenneti", *E-Yaklaşım*, Sayı: 324, Aralık 2019, https://uye.yaklasim.com/MagazineContent.aspx?ID=33601, (02.02.2021).

ALM James, MCKEE Michael, BECK William, "Amazing Grace: Tax Amneties and Compliance", *National Tax Journal,* Cilt: 43, March-1990, ss.23-37.

ALTINDAĞ Mehmet, Uzlaşma Vaki Olmasa da Uzlaşmadan Yararlanılabilir mi?, http://www.altindagymm.com.tr/tr/html/135/Uzlasma+Vaki+Olmasa+Da+Uzlasmadan+Yararlanilabilinir+Mi_+, (05.04.2021).

AMADASUN Akongbowa Bramwell, IGBINOSA Sunday Osaretin, "Strategies for Effective Tax Planning", *Franklin Business & Law Journal,* No: 2, 2011, ss. 51-64.

ARGUN Doğan, UZUN Samet, "Transfer Fiyatlandırmasının Önemi ve Kullanım Zorunluluğu", Yaklaşım Dergisi, 290, 2017, https://uye.yaklasim.com/MagazineContent.aspx?ID=29524, (22.02.2021).

ARIKAN Zeynep, "Şirket Hukuki Yapısının Seçiminde Vergilendirmenin Rolü ve Önemi", *Dokuz Eylül Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi,* Cilt: 13, Sayı: 1, 1998, ss. 67-81.

ARIKAN Zeynep, "Vergilendirme Hizmeti", *Prof. Dr. Nezihe Sönmez'e Armağan*, İzmir: Anadolu Matbaacılık, 1997, ss. 117-123.

ARIKAN Zeynep, YURTSEVER Hatice, "Türkiye'de Mali Affın Nedenleri, Etkileri ve Sonuçları-I", *Yaklaşım,* Sayı: 136, Nisan-2004, ss.59-64.

ARPAÇ Sabri, "Uzlaşmada Yapılan Son Düzenlemeler", *Mali Çözüm*, Sayı:52, 2000, ss. 25-34.

ARSLAN Mehmet, *Türk Vergi Sistemi*, İstanbul: Nobel Yayınevi, 2020.

ASLAN Cem Barlas, "Tasfiye Sürecinde Vergi Planlaması", https://www.muhasebedr.com/tasfiye-surecinde-vergi-planlamasi/ (04.06.2021).

AVCI Orçun, "Evaluation of the Tax Security Measures in the European Union", *Rethinking European Union in a Changing World Politics, Economics and Issues,* Berlin: Peter Lang GmbH. 2020, ss. 153-172.

AY Hakan, *Kamu Maliyesi,* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2014.

AYBOĞA Hanifi, ASLANOĞLU Suphi, "İşletmelerde Şüpheli Ticari Alacaklar ve Karşılıklarının Hesaplanmasında Perakende Satış Yöntemi", *Öneri,* Cilt:5, Sayı: 17, Ocak 2002, ss. 53-67.

BAHÇE Abdullah Burhan, GÜMÜŞ Öner, "Vergi Planlaması Temelinde Kamu Yararı: Kurumlar Vergisi Üzerine Teorik Bir Yaklaşım", *Manisa Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F, Yönetim ve Ekonomi*, Cilt: 24, Sayı:1, 2017, ss. 1-20.

BATUR Necat, "Vergi Suç ve Cezalarının Etkinliği", *TBB Dergisi*, Sayı: 142, 2019, ss.181-210.

BAY Hakan, "Türk Vergi Hukukunda Vergi Ödemeyi Etkileyen Faktörler", *Yerelden Globale Stratejik Araştırmalar IV,* (Editörler: Ali Rıza Gökbunar, Cuma Ercan, Yavuz Tansoy Yıldırım), London: IJOPEC, 2018, ss. 51-61.

BAYRAKTAROĞLU Serkan, ÖZEN KUTANİŞ Rana, ÖZDEMİR Yasemin, "Etik Eğitiminde Neredeyiz? İktisadi ve İdari Bilimler Fakülteleri Örneği", http://www.etiksempozyumu.sakarya.edu.tr/etik/4.1/4Serkan%20Bayraktaroglu.pdf, (13.04.2021).

BAŞAR Mehmet, *Girişimcilik İklimi, Girişimcilik ve İş Kurma*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2555, 2. Baskı, Temmuz, 2014.

BELEN Ertuğrul, DEMİRKAYA Taylan, *Girişimciliğin Altın Kuralları,* İstanbul: Optimist Yayın Grubu, İstanbul, 2018.

BENLİ Kadir, "Vergi Usul Kanunu'nda KIST Amortisman Uygulaması ve Yapılan Hatalar", http://www.muhasebetr.com/yazarlarimiz/kadirbenli/001/ Erişim:20.05.2021.

BİLDİRİCİ Ziyaeddin, *Ticari işletmelerin Hukuki Yapısı Üzerinde Vergilerin Etkisi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayın No:177, 1986.

BİLGİLİ Fatih, DEMİRKAPI Ertan, *Ticaret Hukuku Bilgisi,* Bursa: Dora Basım Yayın, 6. Baskı, 2014.

BİLİCİ Nurettin, *Vergi Hukuku,* 50. Baskı, Ankara: Savaş Yayınevi, Eylül-2020.

BİLİCİ Nurettin, "Vergi Cenneti Ülkeler, Türkiye'deki Vergi Kaçakçılığına Etkisi ve Soruna Çözüm Arayışları", *E-Yaklaşım Dergisi,* Sayı: 11, Haziran-2004, https://uye.yaklasim.com/MagazineContent.aspx?ID=4526, (02.02.2021).

BİRİNCİ Nagihan, AKYAZI Haydar, "Düz ve Artan Oranlı Kişisel Gelir Vergisi Tarifelerinin Ekonomik Etkileri", *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* Cilt: 13, Sayı: 1, 2017, ss. 45-60.

BOZACI İbrahim, *Girişimcilik*, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2015.

BULUT Mustafa, *Yatırım İkliminin Geliştirilmesinde Vergi Politikalarının Rolü: Türkiye Örneği,* Ankara: T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayın No:2009/388, 2009.

CANSIZ Mehmet, *Türkiye'de Organize Sanayi Bölgeleri Politikaları ve Uygulamaları, Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü*, DPT Yayın No: 2808, Ankara: Korza Basım, 2010.

CEYLAN Nuray Çelik, "Ticaret Şirketlerinde Tür Değiştirme İşlemleri", https://www.gulbenkmusavirlik.com/tr_ticaret-sirketlerinde-tur-degistirme-islemleri-275.html, (16.03.2021).

CHANDLER Alfred, *Strategy and Structure: Chapters in the History of American Industrial Enterprise*, Cambridge, Mass: MIT Press, 1962.

CHRISTENSEN John, COLEMAN Pete, KAPOOR Sony, "Tax Avoidance, Tax Competition And Globalisation: Making Tax Justice A Focus For Global Activism", *Global Tax Workshop,* Finland, 18-20 November-2004, ss. 1-13.

CRINION Gregory P., "Information Gathering on Tax Evasion in Tax Haven Countries", *The International Lawyer*, Cilt: 20, Sayı: 4, 1986, ss. 1209-1244.

ÇAKAR PÜRSÜNERLİ Elif, "Vergiye Karşı Direnme Şekilleri ve Vergi İnzivası", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* Cilt: XVII, Sayı: 2, 2013, ss. 1293 – 1314.

ÇAKAR PÜRSÜNLERLİ Elif, SARAÇOĞLU Fatih, "Vergide Özgürlük İlkesi", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* Cilt: 18, 2014, ss. 409-433.

ÇAKIR Muharrem, "Vergi Planlama Aracı Olarak Amortisman", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı: 345, Haziran 2017, ss. 89-96.

ÇAKIR Muharrem, "Agresif Vergi Planlaması Yöntemi Olarak Transfer Fiyatlandırması ve Türkiye Düzenlemelerinin Değerlendirilmesi", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı: 328, 2016, ss.151-163.

ÇAKMAKÇI, Ali*, "Değersiz Alacağın" Değeri*, https://www.alomaliye.com/2021/03/04/degersiz-alacak/ (20.04.2021).

ÇEKER Mustafa, *Ticaret Hukuku,* Adana: Karahan Kitabevi, 2014.

ÇELEBİ Ahmet Kemal, ÖZCAN, Pelin Mastar "Transfer Fiyatlandırması Uygulamaları: Seçilmiş Ülkeler Açısından Bir Değerlendirme", *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, Cilt: 24, Sayı: 2, 2017, ss. 277-294.

ÇELİKKAYA Ali, "Mükelleflerin Vergiye Gönüllü Uyumunu Etkileyen Faktörler", *E-Akademi, Hukuk Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi,* Temmuz 2002, http://www.e-akademi.org/makaleler/acelikkaya-1.htm, Erişim: 08.05.2021.

ÇELİKAY Duygu, YILANCI Fatma Münevver, "Kurumsal Yönetim & Vergiden Kaçınma İlişkisi: BİST İşletmeleri Üzerine Bir İnceleme", *Mali Çözüm Dergisi,* 29 (155), Eylül-Ekim 2019, ss. 13-32.

ÇENGEL Doğan, *Senetlerde Reeskont Hesaplamak Vergi Avantajı Sağlar mı?* https://www.alomaliye.com/2019/06/27/senetlerde-reeskont/, Erişim: 20.05.2021.

ÇEVİK Savaş, *Küresel Ekonomide Uluslararası Vergileme, Yapısı, Ekonomi Politiği ve Ülkeler Arası İş Birliği,* Konya: Palet Yayınları, Ekim-2013.

ÇEVİK Savaş, *Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi,* Konya: Palet Yayınları, 2014.

ÇİVİ Hilmi, https://prezi.com/gdxxgvblzunx/amortisman-ayirma-yoluyla-vergi-planlamasi/ Erişim:31.03.2021.

ÇOMAKLI Şafak Ertan, "AB İlerleme Raporları Çerçevesinde Türkiye'deki Vergi Kayıp ve Kaçaklarının Önlenmesine Yönelik Uygulamalar", *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt: 22, Sayı: 1, 2008, ss. 51-82.

D'amore-McKim School of Business, "What are Tax Havens", https://onlinebusiness.northeastern.edu/blog/tax-havens-explained/, Erişim: 03.02.2021.

DAŞTAN Abdulkerim, "Muhasebe Meslek Mensuplarının Vergi Kayıp ve Kaçaklarının Önlenmesindeki Rolü: Doğu Karadeniz Bölgesine Yönelik Bir Araştırma", *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt: 25, Sayı: 2, 2011, ss. 181-206.

DEMİR Halil İbrahim, "Türk Vergi Kültürüne Etkisi Açısından Türk Vergi Uygulamaları Tarihine Kısa Bir Bakış", *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi,* 5(18), 2018, ss.64-92.

DEMİR Muzaffer, "Globalleşen Vergi Cennetleri", *Vergi Sorunları Dergisi,* Sayı: 165, Haziran 2002, ss. 41-44.

DEMİRBAŞ Kadir, "Değersiz Alacaklar, Şüpheli Alacaklar ve Vazgeçilen Alacaklar" (Muhasebe Kayıtları), http://www.muhasebetr.com/yazarlarimiz/kadirdemirbas/004/, (15.06.2021).

DEMİRLİ Yunus, *Gelişmekte Olan ülkelerde Vergi Reformları ve Türkiye'de Gelir üzerinden Alınan Vergiler Açısından Değerlendirme*, Ankara: T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayın No:2011/412, 2011.

DERAN Ali, YAKUPÇEBİOĞLU Necdet Sıtkı, "Türk Vergi Mevzuatında Amortisman Muhasebesi", *Mevzuat Dergisi*, Yıl:9, Sayı:104, Ağustos 2006, https://www.mevzuatdergisi.com/2006/08a/01.htm Erişim:07.04.2021.

DIODA Luca, "Structural Determinants of Tax Revenue In Latin America and the Caribbean, 1990-2009", Comisión Económica para América Latina y el Caribe (CEPAL), https://repositorio.cepal.org/bitstream/handle/11362/26103/LCmexL1087_en.pdf?sequence=1&isAllowed=y (05.05.2021).

DOĞAN Nilhun, "İş Etiği ve İşletmelerde Etik Çöküş", *Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 16, 2009, ss. 179-200.

DOĞAN Alper, KABAYEL Melih, "Küresel Vergi Rekabeti ve Vergi Cennetleri Üzerine Değerlendirmeler", *Liberal Düşünce Dergisi,* Sayı: 81, 2016, ss.75-98.

DONAY Süheyl, KAŞIKÇI Mahmut, ŞİRİN Ertunç, BARLASS İrfan, *Vergi Barışı Yorum ve Açıklaması*, İstanbul: Vedal Kitapçılık, 2003.

DONOHOE Michael P., MCGILL Gary A., OUTSLAY Edmund, "Risky Business: The Prosopography of Corporate Tax Planning", *National Tax Journal,* 67 (4), Aralık 2014, ss. 851-874.

DÖKMEN Gökhan, KAYGUSUZ Ferda, "Vergi Takozunun Doğrudan Yabancı Yatırımlar Üzerindeki Etkisi: Avrupa Birliği Örneği", *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* Cilt: 10, Sayı: 20, 2019, ss. 204-224.

DURMUŞ KARATAŞ Neslihan, "Türk ve Fransız Vergi Hukuku Kapsamında Mükelleflerin Korunması", *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı: 48, Temmuz-Aralık 2016, ss. 99-122.

DUE John F., *Maliye,* (Çev. Sevim Görgün, İzzettin Önder), İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1967.

EDİZDOĞAN Nihat, ÇETİNKAYA Özkan, GÜMÜŞ Erhan, *Kamu Maliyesi*, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2. Baskı, 2011.

ERCAN Taner, *Tüm Yönleriyle İşletmelerde Stratejik Vergi Planlaması*, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2021.

ERDEM Metin, ŞENYÜZ Doğan, TATLIOĞLU İsmail, *Kamu Maliyesi,* Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, Gözden Geçirilmiş 15. Baskı, 2020.

ERDEM Tahir, "Vergi Hukukunda Finansman Giderlerinin Sınırlandırılması Sorunu", *Maliye Dergisi*, Sayı: 162, Ocak -Haziran 2012, ss: 316-361.

ERDEM Vedat, Örtülü Sermaye Nedir? http://www.muhasebetr.com/yazarlarimiz/vedaterdem/010/, (11.4.2021)

EREN Metin, "Vadeli Çeklerde Reeskont Uygulaması", Mali Çözüm, Eylül-Ekim 2013, ss. 145-162.

EROĞLU Onur, EFTEKİN Özgür Ömer, "Vergi Planlaması Çerçevesinde Uzlaşma Kurumu", *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 11, Sayı: 2, 2015, ss. 233-250.

EROĞLU Onur, AYDIN KURTULUŞ Fulya, "Şirketlerde Birleşmeye Yönelik Vergisel Avantajlar", *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* Cilt: 22, Sayı: 1, Haziran- 2020, ss. 74-88.

EROĞLU Onur*, Kurumlar Vergisinde Vergi Planlaması*, Bursa: Ekin Basım Yayım Dağıtım, 2014.

EROL Ali, "Vergi Hukukunda Ekonomik Yaklaşım İlkesinin Önemi", *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 1, 2019, ss. 57-64.

ERTÜRK Mümin, *İşletme Biliminin Temel İlkeleri*, İstanbul: Beta Yayınevi, 2005.

FALLAN Lars, HAMMERVOLDT Randi, GRONHAUG Kjell, "Adoption of Tax Planning Instruments in Business Organizations: A Structural Equation Modelling Approach", *Scandinavian Journal of Management*, Cilt: 11, No: 2, 1995, ss. 177-190.

FELLER Anna, SCHANZ Deborah, "The Three Hurdles of Tax Planning: How Business Context, Aims of Tax Planning, and Tax Manager Power Affect Tax Expense", *Contemporary Accounting Research,* Cilt: 34, No: 1, 2017, ss.494-524.

FİDANCI Nur, "Araştırma, Geliştirme (Ar-Ge) ve Tasarım Harcamalarının Vergisel Düzenlemeler ve Teşvikler Çerçevesinde İncelenmesi ve Muhasebeleştirilmesi", *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 10 (5), Şubat -2017, ss. 69-90.

FURMAN Jason, "The Concept of Neutrality in Tax Policy", https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/06/0415_tax-_neutrality_furman-1.pdf, Erişim: 20.04.2021.

GEDİK Gülşen, "Türk Vergi Hukukunda Kontrol Edilen Yabancı Kurumların Vergilendirilmesi", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi,* Cilt: 17, Sayı: 3-4, ss. 85-112.

GİRAY Filiz, *Vergi Teşvik Sistemi ve Uygulamaları,* Bursa: Dora Basım Yayın Dağıtım Ltd., 2019.

GÖK Abdulkerim, "Vergi Direncinin Gelişimi", *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi,* Cilt: XXII, Sayı:1, 2007, ss.143-163.

GÖKÇAY Şerif Emre, "Türk Vergi Sisteminde Vergi Ödeme Gücüne Ulaşma Teknikleri", *Journal of Life Economics,* Cilt: 4, Sayı: 3, 2017, ss. 113-133.

GÖNENLİ,Atilla, "Vergi ile İşletme Kararları Arasındaki İlişkiler", *Vergilerimizin İşletmelerin Yatırım ve Finansman Kararlarına Etkileri*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları No: 2063, Sermet Matbaası, 1975, ss. 9-21.

GÜLER Ahmet, KARACA Coşkun, "Türkiye'de Etkin Bir Vergi Sisteminin Kurulmasına İlişkin Politika Önerileri", *Proceedings of 2nd International Conference on Scientific Cooperation for the Future in the Economics and Administrative Sciences,* September 6-8, 2017, Thessaloniki-Greece, ss. 165-177.

GÜLTEKİN Mehmet, "Vergilerin İşletmeler Üzerindeki Etkileri", *Vergi Sorunları Dergisi,* No: 2, 1979, ss.188-197.

GÜMÜŞ Müslüm, ÜYÜMEZ Mustafa Erkan, "Vergi Planlamasında Aktörler", *Vergi Planlaması Teori ve Uygulama,* (Editör: Neslihan Coşkun Karadağ), Bursa: Ekin BasımYayın Dağıtım, ss. 25-45.

GÜNAYDIN İhsan, "Vergi Cennetleri Global Yoksulluk Probleminin Bir Nedeni Midir?-I", *Vergi Sorunları Dergisi,* Sayı: 206, Kasım-2005, ss. 118-136.

GÜRDAL Temel, EKERYILMAZ Şebnem, "Vergilemede Hukuki Güvenlik İlkesinin Danıştay Kararları Işığında İncelenmesi", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt: 13, Sayı: 2, Ağustos-2018, ss. 205-226.

GÜROL Mehmet Ali, *Küresel Arenada Girişimci ve Girişimcilik,* Ankara: Gazi Kitabevi, 2006.

GRİBNAU Hans, "Corporate Social Responsibility and Tax Planning: not by Rules", *Social & Legal Studies,* Cilt: 24 (2), 2015, ss. 225-250.

HAFTACI Vasfi, *Kobiler ve Girişimcilik*, Kocaeli: Umuttepe Yayınları, 2015.

HARRISS Lowell, "İşletmelerin Vergilendirilmesi ve İktisadi Kalkınma" (Çev. İzzettin Önder), *İstanbul Üniversitesi Maliye Araştırma Merkezi Konferansları Dergisi,* Sayı: 19, ss. 23-44.

HAUFLER Andreas, RUNKEL Marco, "Firms' Financial Choices And Thin Capitalization Rules Under Corporate Tax Competition", *European Economic Review,* Cilt: 56, No: 6, Ağustos 2012, ss. 1087-1103.

HAYRULLAHOĞLU Betül, "Küresel Vergi Sorunu Bağlamında Uluslararası Transfer Fiyatlandırması ve Çözüm Arayışları", *Vergi Raporu Dergisi*, Sayı:176, 2014, ss 82-95.

HAZMAN, Gülsüm Gürler, "Vergi Bilincini Etkileyen Muhtemel Dışsal Etkenlerin Lojistik Regresyon Analizi ile Tespiti", *Akademik İncelemeler,* Cilt: 4, Sayı: 1, 2009, ss. 53-71.

HEPER Fethi, "Kurumlar Vergisinde Matrahın Tespitinde Özel Durumlar", *Türk Vergi Sistemi (Ed: Fethi HEPER)*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi AÖF Yayın No: 904, 2009.

HONG Qing, SMART Michael, "In Praise of Tax Havens: International Tax Planning and Foreign Direct Investment", *European Economic Review*, Cilt: 54, Sayı: 1, 2007, ss.82-95.

İBİŞ Cemal, "İşletmelerde Vergi Planlaması", *Mali Çözüm Dergisi,* Sayı: 68, 2006, ss. 72-79.

İLHAN, Süleyman "Sosyo- Ekonomik Bir Fenomen Olarak Girişimciliğin Oluşumunu Etkileyen Başlıca Faktörler", *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Sayı: 11, 2003, ss. 61-79.

İSLAMOĞLU Ahmet Hamdi, *Pazarlama Yönetimi,* İstanbul: Beta Yayınevi, 2006.

IŞIK Hüseyin, "Uluslararası Alanda Vergi Cennetleri Konusundaki Gelişmeler, Türkiye'nin Durumu ve Öneriler", *Vergi Dünyası Dergisi,* Sayı: 439, Mart- 2018, ss.18-34.

KADAN Cemal, "Şirketlerde Tür Değişikliği", https://www.alomaliye.com/2016/04/12/sirketlerde-tur-degisikligi/, (20.02.2021).

KANETİ Selim, *Vergi Hukuku,* 2. Baskı, İstanbul, 1989.

KAPLAN DÖNMEZ Nergis Feride, "Transfer Fiyatlandırması Kavramı ve Transfer Fiyatlandırması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımında İlişkili Kişi", *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, Cilt:12, Sayı: 23, 2020, ss. 403-425.

KARADENİZ KABAKÇI Hülya, "Vergi Planlaması Teorisi: Tanımı, Amacı ve Önemi, (Vergi Planlaması Hangi Amaçla Yapılır?)", *Vergi Planlaması, Teori ve Uygulama*, (Editör: Neslihan Coşkun Karadağ), Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2020, ss.3-24.

KARAHAN GÖKMEN Mehpare, ADIGÜZEL Hümeyra, "Vergiden Kaçınmak Kolay mı?", *Mali Çözüm Dergisi,* Cilt: 29, Sayı: 154, Temmuz-Ağustos 2019, ss. 53-70.

KARAKOÇ Yusuf, *Genel Vergi Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2004.

KARAYAN John, SWENSON Charles, *Strategic Business Tax Planning,* Second Edition, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc., 2007.

KARAYİĞİT İsmail, "Mevcutlarda Amortisman Uygulaması", Vergi Dünyası Dergisi, 340, 2009, ss. 95-100.

KILIÇER PEKER İmren, "*İşletmelerde Bir Vergiden Kaçınma Yöntemi Olarak Vergi Planlaması: Muhasebe Meslek Mensuplarının Vergi Planlaması ile ilgili Algılarına Yönelik Bir Araştırma"*, İstanbul: Onikilevha Yayıncılık A.Ş.,Temmuz 2019.

KILIÇER PEKER İmren, "Vergi Planlamasının Kötüye Kullanımını Önleyici Bir Etken Olarak İşletmelerde Vergi Uyumunun Sağlanmasına Yönelik Politikalar", *Mali Çözüm,* Kasım-Aralık, 2017, ss. 109-124.

KIRBAŞ Sadık, *Vergi Hukuku Temel Kavramlar, İlkeler ve Kurumlar*, Ankara: Siyasal Kitabevi, 2012.

KIZILOT Şükrü, ŞENYÜZ Doğan, TAŞ Metin, DÖNMEZ Recai, *Vergi Hukuku*, 3. Baskı, Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, 2008.

KIZILOT Şükrü, TAŞ Metin, *Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi*, Ankara: Gazi Kitabevi, Güncellenmiş 5. Baskı, 2013.

KİTAPÇI İsmail, "Vergi Etiği ve Kamu Etiği İlişkisi: Etik Algılamalar Açısından Bir Değerlendirme", E*konomi Bilimleri Dergisi,* Cilt: 2, Sayı: 2, 2010, ss. 81-88.

KÜÇÜK Orhan, *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi,* Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2011.

MARANGOZ Mehmet, *Girişimcilik,* İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2018.

MASUN Mehmet Altan, "Çokuluslu Şirketlerin Finansal Yönetiminde Transfer Fiyatlandırması ve Bir Uygulama", *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt:41, Sayı:1, 2019, 247-255.

MAVİŞ Fermani, "Stratejik Yönetim Modeli", *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* Cilt:6, Sayı:1, ss. 135-147.

MINTZBERG Henry, AHLSTRAND Bruce, LAMPEL Joseph, *Strategy Safari: A Guided Tourthrouht the Wilds of Strategic Management*, New York: The Free Press, 1998.

MUCUK İsmet**,** *Modern İşletmecilik*, İstanbul: Der Yayınları, 1989.

MUCUK İsmet**,** İşletme, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, s.48, https://yokdersleri.yok.gov.tr/#ders, Erişim:24.03.2021.

MULLIGAN Emer, "Tax Planning in Practice: A Field Study of U.S. Multinational Corporations", A Thesis Submitted In Partial Fulfilment of the Requirements for the Degree of Doctor of Philosophy, University of Warwick, March 2008.

MURPH Kristina, "Regulating More Effectively: The Relationship between Procedural Justice, Legitimacy, and Tax Non-Compliance", *Journal of Law and Society,* Cilt: 32, No: 4, Aralık, 2005, ss. 562-589.

MUTER Naci, ÇELEBİ A. Kemal, SAKINÇ Süreyya, *Kamu Maliyesi,* Manisa: Emek Matbaası, 4. Baskı, 2012.

MUTLUER M. Kamil, ÖNER Erdoğan, KESİK Ahmet, *Teoride ve Uygulamada Kamu Maliyesi*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2010.

NADAROĞLU Halil, *Kamu Maliyesi Teorisi,* İstanbul: Beta Basım, Yayım Dağıtım, 8. Baskı, 1992.

NAR Mehmet, "Vergi Planlaması Aracı Olarak AR-GE Harcamaları", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt:8, Sayı:37, Nisan-2015, ss. 925-940.

NAZALİ Ersin, "Turkey: Değersiz & Vazgeçilen Alacaklarda Özellik Arz Eden İki Durum", https://www.mondaq.com/turkey/tax-authorities/723678/de287ersiz-vazgeilen-alacaklarda-zellik-arz-eden-304ki-durum, (10.03.2021).

NEUMANN Stevanie Alysse Schneider, "Effective Tax Strategies: It's Not Just Minimization", *Texas A&M University,* Ph.D Thesis, 2014.

OKTAR Ateş, *Vergi Hukuku*, İstanbul: Türkmen Kitabevi, 15. Baskı, 2020.

OKTAR Cholpan, *İşletmelerde Vergi Planlaması ve Türkiye Örneği,* İstanbul: Filiz Kitabevi, 2004.

ORHAN Hakan, "Vergi İhtilaflarının Barışçıl Yollardan Çözümü", https://home.kpmg/content/dam/kpmg/pdf/2016/06/tr-sorumlu-vergicilik-hakan-orhan.pdf, (01.04.2021).

ORHANER Emine, *Kamu Maliyesi,* Ankara: Gazi Kitabevi, 2000.

ÖNCEL Mualla, KUMRULU Ahmet, ÇAĞAN Nami, *Vergi Hukuku*, Ankara: Turhan Kitabevi, 23. Baskı, 2014.

ÖNCEL, Yenal "Gelir Vergisinde Vergi Güvenlik Önlemlerinin Değerlendirilmesi", *İ.U. İktisat Fakültesi, Maliye Araştırma Merkezi Konferansları, 39.Seri,* 2001.

ÖNDER Rıdvan, YILDIZ Abdunnur, "5520 ve 5746 Sayılı Kanunlar Çerçevesinde Ar-Ge Harcamalarının Vergisel Durumu", Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 27, Sayı: 1, ss. 141-158.

ÖNDER YILMAZ Burcu, "Vergi Planlaması ve Türk Kurumlar Vergisinde Vergi Planlaması Olanakları", *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.

ÖZ Ersan, "Türk Gelir Vergisindeki Bazı Vergi Harcamalarının Optimal Vergileme İlkeleri Açısından Analizi", *Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF Dergisi,* Cilt: 17, Sayı: 1, 2002, ss. 11-33.

ÖZCAN Ferdi Onur, "Çeklerde Reeskont Uygulaması", *Vergi Raporu,* Sayı: 173, Şubat-2014, ss. 7-15.

ÖZCAN Güngör, "Vergi Kavramının Teorik Çerçevesinin İdeal Bir Vergi Sistemi Açısından Değerlendirilmesi", ICOESS 2019, *3. Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresi,* Nisan 2019, Bodrum/ Muğla.

ÖZCAN Süleyman Emre, ÖZÇELİK Özer, "Kayıt Dışı Ekonominin Sebepleri, Etkileri, Ölçümü ve Türkiye Örneği", *Yolsuzluk, Nedenleri, Etkileri ve Çözüm Yolları*, (Ed. Süleyman Aydın), Ankara: Turhan Kitabevi, 2006, ss. 165-196.

ÖZÇELİK KATKAT Münevver, "Vergilerin Finansal Kararlara Etkisi", *Muhasebe Araştırmaları* (Editör: Turgut Çürük), Ankara: Akademisyen Kitabevi, 2019, ss. 45-66.

ÖZDEMİR Musa, "Vergi Hukuku ve VUK Açısından Amortismanlar Konusuna Bakış", *E-Yaklaşım Dergisi*, 212, 2010. https://uye.yaklasim.com/MagazineContent.aspx?ID=11628, (Erişim: 25.01.2021).

ÖZDEMİR ARPACI Nursen, *Türkiye'de Kurumlar Vergisi Mükellefleri Açısından Mikro Vergi Planlaması,* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.

ÖZKAN Enes, "Vergilerin Mükellefler Üzerindeki Etkisi ve Mükelleflerin Tepkileri", *E-Yaklaşım*, Sayı: 295, Temmuz 2017, https://uye.yaklasim.com/MagazineContent.aspx?ID=30076, Erişim: 20.01.2021.

ÖZSOYLU Ahmet Fazıl, *Türkiye'de Kayıt Dışı Ekonomi*, İstanbul: Bağlam Yayıncılık, 1996.

ÖZTÜRK Nursena, "Vergi Bilincini Şekillendiren En Etkili İç ve Dış Faktörler*", Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 4, Sayı: 2, Aralık 2019, ss. 792-802.

PAIENTKO Tetiana, PROSKURA Kateryna, "Tax Forecasting as Part of a Macro Financial Controlling System- The case of Ukraine", *Stowarzyszenie Księgowych,* 93 (149), 2017, ss. 149-162.

PEDÜK Türkben, "Kanuna Karşı Hile, Muvaza, Peçeleme ve Vergi Planlaması Kavramları", *Yaklaşım*, Cilt: 13, Sayı: 155, Kasım- 2005, ss. 81-87.

PEHLİVAN Osman, *Kamu Maliyesi,* Trabzon: Celepler Matbaacılık, 2018.

PEKER İmren, KILIÇER Erkan, "Bir Vergi Planlama Aracı Olarak Amortisman Uygulaması", *Vergi Raporu Dergisi,* Sayı:227, Ağustos 2018, ss.127-138.

PORTER Michael, *Rekabet Stratejisi: Sektör ve Rakip Analizi Teknikleri (Çev: Gülen Ulubilgen)*, İstanbul: Sistem Yayıncılık, 2001.

PUSPITA, Sari Ririn, "Tax Planning as a Tax Avoidance Step in Indonesia", RJOAS, 6(90), Haziran-2019, ss. 309-313.

PUTRA Pasca Dwi, SYAH Dedy Husrizal, SRIWEDARI, Tuti, "Tax Avoidance: Evidence of as a Proof of Agency Theory and Tax Planning", International Journal of Research & Review, Cilt:5, Sayı: 9, Eylül-2018, ss. 52-60.

SABUNCUOĞLU Zeyyat, TOKOL Tuncer, *İşletme,* Bursa: Furkan Ofset, 2005.

SAĞDIÇ Ersin Nail, "Vergi Gelirlerini Belirleyen Faktörlerin Bölgesel Analizi: Türkiye Örneği", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* Sayı: 60, 2019, ss. 155-178.

SAĞLAM Necdet, *Girişimcilik ve İş Kurma,* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, 2014.

SAĞLAM Necdet, ŞENGEL Salim, *Şirketler Muhasebesi,* Ankara: Detay Yayıncılık, 2016.

SAMUEL Fakile Adeniran, RANTI Uwuigbe Olubukunola, "Effects of Strategic Tax Behaviors on Corporate Governance", *International Journal of Finance and Accounting*, 2(6), 2013, ss. 326-330.

SARAÇOĞLU Fatih, ÖZCAN Bekir, *Serbest Bölgeler ve Vergi Planlaması*, Ankara: EPAMAT Basım Yayın, 2021.

SARAÇOĞLU Fatih, *İşletmelerin Vergilendirilmesi ve Kurumsallaşma,* Ankara: Turhan Kitabevi, 2005.

SARAÇOĞLU Fatih, ÇAKIR Muharrem, "Bir Vergi Planlaması Aracı Olarak Devir Müessesesinin Değerlendirilmesi", *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt: 4, No: 8, 2017, ss. 94-106.

SAYILGAN Güven, COŞKUN Ender, "Finansal Sıkıntılı Şirketlerde Yeniden Yapılandırma Süreçleri Ve Yeniden Yapılandırma Süreçlerin Seçimini Etkileyen Faktörler", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi,* 64-2, ss. 146-162.

SAYIM Ferhat, DEMİRKOL Vedat, "Şüpheli Alacaklar Karşılığı Uygulaması ve Tereddüt Edilen Noktalar", *E-Yaklaşım*, Kasım 2010, Sayı: 215, http://www.yaklasim.com/mevzuat/dergi/makaleler/20101118092.htm, (11.04.2021).

SCHMÖLDERS Günter, *Genel Vergi Teorisi,* İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1976.

SCHOLES Myron, WOLFSON Mark, ERICKSON Merle, HANLON Michelle, MAYDEW Edward, SHEVLIN Terry, *Taxes and Business Strategy- A Planning Approach,* Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall, Fifth Edition, 2016.

SERİM Nilgün, İNAM Betül, DİLEK Murat, "Factors Affecting Tax Compliance of Taxpayers: The Role of Tax Officer The Case of Istanbul and Çanakkale," *Business and Economics Research Journal,* Cilt: 5, Sayı: 2, 2014, ss.19-31.

SERİNKAN Celaleddin, ERDOĞAN Mahmut, "Vergi Bilinci Üzerine Ampirik Bir Araştırma: Kırgizistan Türkiye Manas Üniversitesi Örneği", *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi,* Cilt: 6, Sayı: 4, 2017, ss. 515-529.

SHAMEEM Sri.P K, "Tax Planning And Management*", Calicut University, School of Distance Eduation Study Material,* 2015.

SONSUZOĞLU Elif, "Deprem Nedeniyle 4481 Sayılı Yasayla Getirilen Ek Vergi Mükellefiyetleri", *Vergi Sorunları*, Sayı: 139, 2000, ss. 138-155.

SORBE Stéphane, JOHANSSON Asa, "International Tax Planning and Fixed Investment", *Economics Departments Working Papers No: 1361,* https://www.oecd.org/governance/public-finance/International-tax-planning-and-fixed-investment.pdf, (01.04.2021).

SOYDAN Billur Yaltı, *Uluslararası Vergi Anlaşmaları,* İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 1995.

SÖNMEZ Nihat, "Agresif Vergi Planlaması Aracı Olarak Kurum Zararları", *Bölüm II: Uluslararası Düzeyde Sorumlu Vergicilik,* https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/pdf/2016/06/tr-sorumlu-vergicilik-nihat-sonmez.pdf (Erişim: 01.01.2020).

STAINER Alan, STAINER, Lorice, SEGAL Alexandra, "The Ethics of Tax Planning", *A European Review*, Cilt: 6, No: 4, 1997, ss. 213-219.

SUSAM Nazan, *Kamu Maliyesi,* İstanbul: Beta Yayınları, 2016.

ŞAHİN Kadir, "Alacak ve Borç Senetlerinde Reeskont Uygulaması", *Vergi Raporu*, Sayı:135, Aralık 2010, ss. 33-41.

ŞAHİN Yılmaz, "Mevcutlarda Amortisman Uygulaması", *Vergi Dünyası Dergisi,* 352, 2010, ss. 102-108.

ŞANVER Salih, "İşletme Vergiciliği", *Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları No: 1367, 1968.

ŞEN Hüseyin, SAĞBAŞ İsa, *Vergi Teorisi ve Politikası,* Ankara: Barış Arıkan Yayınları, Gözden Geçirilmiş 3. Baskı, 2017.

ŞENER Ömer, "Örneklerle Vergi Planlaması", *Yaklaşım,* Cilt: 27, Sayı: 322, Ekim-2019, ss. 69-74.

ŞENYÜZ Doğan, YÜCE Mehmet, GERÇEK Adnan, *Vergi Hukuku***,** Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2020.

ŞENYÜZ Doğan, YÜCE Mehmet, GERÇEK Adnan, *Türk Vergi Sistemi*, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2020.

ŞENYÜZ Doğan, *Vergilendirmede Yükümlü Psikolojisi*, Bursa, 1995.

ŞİMŞEK Şerif, ÇELİK Adnan, *Genel İşletme*, Konya: Eğitim Kitabevi, 4. Baskı, 2009.

ŞİMŞEK Şerif, *İşletme Bilimine Giriş,* Konya, 1993.

ŞİŞMAN Bülent, İşletmelerde Vergi Planlaması Yöntemleri- *Örnekli, Açıklamalı, Yorumlu*, Ankara: Yaklaşım Yayınları, Nisan 2003.

TAŞKIN Yasemin, "Vergi Psikolojisi ve Vergiye Karşı Mükellef Tepkileri", *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Araştırma Merkezi Konferansları, 54. Seri*, 2010, ss.67-90.

TAŞKIN Yasemin, PEKER İmren, "Vergi Planlaması: Muhasebe Meslek Mensuplar Üzerine Bir Alan Araştırması", *Mali Çözüm*, Cilt: 39, Sayı: 153, Mayıs- Haziran 2019, ss. 67-87.

TAŞKIN Yasemin, *İşletmelerin Vergilendirilmesi*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.

TAŞKIN Yasemin, "Vergi Planlama Yöntemi Olarak Amortismanların Vergi Usul Kanunu ve Türkiye Muhasebe Standartları Açısından Değerlendirilmesi", *Mali Çözüm,* Kasım-Aralık 2012, ss. 99-111.

TEKİN Mahmut, *Girişimcilik,* Konya: Günay Ofset Matbaacılık, 2009.

TEKİR Sabri, *Vergi Teorisine Giriş*, İzmir: Güçbirliği Yayıncılık Ticaret, 1987.

TEMEL Recep, "Poujade ve Sarı Yelekliler Hareketlerinin Vergi Grevi/Verginin Reddi Olguları Etrafında Analizi", *Türkiye Siyaset Bilimi Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 1, 2019, ss. 77-104.

TERZİ Ali, KÖSE Nurettin, "Bir Vergi Planlaması Aracı Olarak Transfer Fiyatlandırması", *Vergi Dünyası Dergisi*, Sayı:418, 2016, ss. 71-85.

TEZEL Oya, "Değersiz Alacaklar ve Vazgeçilen Alacaklar", Vergi Raporu, Sayı:99, Aralık- 2007, ss. 52-58.

TOSUNER Mehmet, DEMİR İhsan Cemil, "Vergi Ahlâkının Sosyal ve Kültürel Belirleyenleri", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt: 14, Sayı: 1, 2009, ss. 1-15.

TOSUNER Mehmet, ARIKAN Zeynep, *Vergi Usul Hukuku,* İzmir: Kanyılmaz Matbaası, 2019.

TUNCER Selahattin, "İşletme Vergiciliğinden Vergi Planlamasına", *Yaklaşım,* Sayı:181, Ocak- 2008.

TUNCER Selahattin, *Türkiye'de Ar-Ge Teşvikleri ve Uygulaması*, Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, 2010.

ÜNSAL Hilmi, ERTÜRK ATABEY Selin, BIYIK Gonca, "Türk Bankacılık Sektöründe Vergi Planlaması Analizi", *Sayıştay Dergisi*, Sayı: 13, Nisan- Haziran 2019, ss. 9-43.

YALÇIN H. Merve, "Türk Vergi Hukukunda Amortisman Uygulaması, Uygulamanın Önemi, Uygulamaya İlişkin Usuller ve Mükellefin Seçimlik Hakları", *E-Yaklaşım Dergisi*, 313, 2019, https://uye.yaklasim.com/MagazineContent.aspx?ID=32792, 28.01.2021.

YANCEY William F, CRAVENS Karen S., "A Framework for International Tax Planning for Managers", *Journal of International Accounting, Auditing & Taxation*, 7(2), 1998, ss. 25l-272.

YAZICI Kamil, *İşletme Bilimine Giriş,* (4.Baskı) Trabzon: Derya Kitabevi, 2007.

YENİÇERİ Harun, "Beyan Esasına Dayanan Vergilerde Vergi Kayıp ve Kaçaklarının Psikolojik Nedenlerinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma", *19. Maliye Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, 10-14 Mayıs 2004, ss. 909-927.

YENİÇERİ Harun, "Beyan Esasına Dayanan Vergilerde Vergi Kayıp ve Kaçaklarının Psikolojik Nedenlerinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma", *Vergici ve Muhasebeciyle Diyalog Dergisi,* Sayı: 211, Kasım 2005, ss. 126-144.

YENİÇERİ Harun, "Ücret Gelirlerinin Vergilendirme Usulleri ve Vergi Adaleti", *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 6(2), 2014, ss. 77-85.

YENİÇERİ Harun, "Vergi Uyuşmazlıklarının Çözümlenmesi", *Vergi Hukuku* (Ed.Ali Çımat, Ramazan Armağan, İstanbul: Lisans Yayıncılık, 2011, ss. 243-276.

YILDIZ Habip, *Küreselleşmenin Vergileme Üzerine Etkileri ve Türkiye Açısından Bir Değerlendirme,* Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2005.

YILMAZ Elif Binhan, *Maliye,* İstanbul: Der Yayınları, 2015.

YILMAZ Elif, "Uzlaşma Müessesesinin Hukuki Niteliği ve Temel Vergilendirme İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* Cilt: XIII, 2009, Sayı: 1-2, ss. 321-351.

YUSUFOĞLU Arkan, "Türk Vergi Sisteminde Seçimlik Vergi Planlaması Araçları ve Kısıtlayıcı Düzenlemeler", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı: 330, Mart 2016, ss. 146-157.

YÜCE Mehmet, "Vergi Usul Kanunu'na Göre Değersiz Alacaklar, Değersiz Alacak Yoluyla Gider Yazabilme Koşulları, Özellik Arz eden Hususlar ve Muhasebeleştirilmesi", *Mali Çözüm*, Mayıs-Haziran 2011, ss:247-264.

YÜCEDOĞRU Recep, BOZ Arınç, ÖNER Seda, SAYGI Halil Emre, DİBEK Erdem, "Mükellefler Vergi Artışına Nasıl Tepki Gösterir? Mükelleflerin Sosyal Medyada Vergi Artışına Karşı Gösterdiği Tepkilerin Motivasyon Kaynaklarına İlişkin Nitel Bir Analizi", *International Journal of Public Finance,* Cilt: 3, Sayı: 2, 2018, ss. 161-192.

ZERENLER Muammer, TÜRKER Necdet, ŞAHİN Esen, " Küresel Teknoloji, Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge) ve Yenilik İlişkisi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 17, 2007, ss. 653-667.

Abdulkadir Kahraman'la Sorumlu Vergicilik Üzerine Söyleşi s.7, https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/pdf/2016/06/tr-abdulkadir-kahraman-roportaj.pdf, Erişim: 12.04.2021.

100 Soruda Serbest Bölgeler, https://www.vergidegundem.com/files/100Soruda SerbestBolge.pdf, Erişim: 05.03.2021.

Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 18), *Resmî Gazete Tarihi: 25.05.2021 Resmî Gazete Sayısı: 31491,* Erişim: 13.06.2021

https://www.muhasebeweb.com/Yenileme-fonu-nedir-nasil-kullanilir-yenileme-fonu-ayrilabilmesinin-kosullari-nelerdir-6014792 Erişim: 20.05.2021.

Maliye Hesap Uzmanları Vakfı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, *Türk Vergi Sistemi, Sorunlar Çözüm Önerileri,* Ankara: Doğuşum Matbaacılık, s. 435.

Özel Bülten, "Türk Vergi Mevzuatında Vergi planlama Araçları", *Denge İzmir Bağımsız Denetim ve Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş.* Sayı:2017/227-7, 26.10.2017.

Reeskont İşlemlerinde Uygulanacak İskonto Faiz Oranlari Değiştirildi, https://www.turmob.org.tr/ebulten/mevzuatsirkuleri/2020/129-2020.pdf, Erişim: 20.05.2021.

Türk Vergi Mevzuatında Vergi Planlaması Araçları, Özel Bülten, Denge İzmir Bağımsız Denetim Ve Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş., http://www.dengeymm.com.tr/ Uploads/ozel-bulten-2017-7.pdf, Erişim: 01.12.2020

TÜRMOB, Tüm Yönleriyle Yenileme Fonu Uygulaması, *Mali Mevzuat Yorum / Uygulama Sirküleri,* Sirküler No:3 Aralık, 2020, s.6.

Uzlaşma Yönetmeliği, Tarih: 03.02.1999, Sayı: 23600, Resmi Gazete.

Vergi Dünyası, https://vergidosyasi.com/2017/11/16/vergilemede-iktisadi-etkinlik-ilkesi-nedir, Erişim: 03.04.2021.

26.12.2013 tarihli E: 2013/67, K: 2013/164 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararı.

4562 Sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu, Madde 3, Tarih: 15.4.2000, Sayı: 24021 Resmi Gazete.

4737 Sayılı, Endüstri Bölgeleri Kanunu, Tarihi: 19.01.2002, Sayısı: 24645, Resmî Gazete madde 1 A/b (Değişik: 18/6/2017-7033/76 md.)

6.8.2019 Tarih, Sayı: 30854 Sayılı Resmi Gazete.

Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 18) Tarih:25.05.2021, Sayı: 31491 Sayılı Resmi Gazete.

KADIN ve YOKSULLUK

Nedenleri, Görünüm Biçimleri ve Mücadele Yöntemleri Bağlamında Bütüncül Bir Yaklaşım

Editörler

Prof.Dr.Sevcan GÜNEŞ

Doç.Dr.Nagihan DURUSOY ÖZTEPE

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-15-9

Sayfa Düzeni: Aslı AYRANCI

Kapak Tasarımı: Onur ÇAKAN

Baskı ve Cilt:

Sonçağ Yayıncılık

Matbaacılık Reklam

San Tic. Ltd. Şti.

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı

48/48 İskitler - Ankara

Tel.: (0312) 341 36 67

Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax.: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

www.ekinkitap.com

KAYNAKÇA

Açıkgöz, R. (2010). Kadın Yoksulluğu Üzerine Bir İnceleme. Mamuret'ül-Aziz Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, 2(1), 45-60.

Afera, N. (2015). Determinants of Poverty in Rural Tigray: Ethiopia Evidence from Rural Households of Gulomekeda Wereda. Journal of Poverty, Investment and Development, 10, 95-102.

Al-Mohamed, A. (2012). Sausi Women's Rights Stuck at a Red Light. Erişim 25 Mart 2021, https://web.archive.org/web/20120605192102/http://www.arabinsight.org/aiarticles/181.pdf

Asgharzadeh, A. (2007). Iran and the Challenge of Diversity: Islamic Fundamentalism, Aryanist Racism and Democratic Struggles. Hampshire: Palgrave Macmillan Press.

Atkinson, A. B. (1975). The Economics of Inequality. Oxfor: Clarendon Press.

Awan, M. S., Malik, N., Sarwar, H. ve Waqas, M. (2011). Impact of Education on Poverty Reduction. Munich Personal RePEc Archive, Paper No. 31826.

Barros, R., Fox, L. ve Mendonca, R. (1997). Female-headed Households, Poverty, and the Welfare of Children in Urban Brazil. Economic Development and Cultural Change, 45(2), 231-257.

Başaran, A. (2017). Sınıf Kavramının Kökeni ve Politik Ekonomik Bir Mukayese. Politik Ekonomik Kuram, 1(1), 214-237.

Berger-Schmitt, R. ve Noll, H. H. (2000). Conceptual Framework and Structure of a European System of Social Indicators. Eu Reporting Working Paper No. 9.

Berkman, K. ve Kumaş, H. (2021). Yoksul Bireylerin Bakış Açısı ile Sosyal Dışlanma: Denizli İli Sevindik Mahallesi Örneği. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 21(50), 44-88.

Biyase, M. ve Zwane, T. (2015). An Empirical Analysis of the Determinants of Poverty and Household Welfare in South Africa. MPRA.

Bhalla, A. ve Lapeyre, F. (2004). Poverty and Exclusion in a Global World. New York: Palgrave Macmillan.

Blau, F.D. ve Kahn, L. M. (2003). Understanding International Differences in the Gender Pay Gap. J Labor Econ, 21(1), 106–144.

Bogale, A., Hagedorn, K. ve Korf, B. (2008). Analysis of Poverty and Its Covariates Among Small Holder Farmers in Eastern Hararghe Highlands of Ethiopia. Quarterly Journal of International Agriculture, 44(2005), No. 2; DLG-Verlag Frankfurt.

Bradshaw, S. ve Linneker, B. (2003). Challenging Women's Poverty: Perspectives on Gender and Poverty Reduction Strategies from Nicaragua and Honduras. London: Catholic Institute for International Relations (CIIR)-International Cooperation for Development (ICD).

BRIDGE (2001). Briefing Paper on the 'Feminisation of Poverty' (No Reference Number). Brighton: Bridge Institute of Development Studies University of Sussex.

Brown, P. H. ve Park, A. (2002). Education and Poverty in Rural China. Economics of Education Review, 21(6), 523–541.

Budig, M. ve England, P. (2001). The Wage Penalty for Motherhodd. American Sociological Review, 66(2), 204-225.

Burtless, G. ve Smeeding, T. M. (2001). The Level, Trend, and Composition of Poverty. In S. Danziger and R. Haveman (Ed.), Understanding Poverty (27–68). Cambridge, MA: Harvard University Press.

Buvinic, M. ve Gupta, G. R. (1997). Female-headed Households and Female-Maintained Families: Are They Worth Targeting to Reduce Poverty in Developing Countries?. Economic Development and Cultural Change, 45(2) , 259-280.

Cafri, R. (2009). Adana İlinde Yoksulluğun Analizi: Sınırlı Bağımlı Değişkenli Modellerle Bir İnceleme. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi.

Casper, L. M., McLanahan S. S. ve Garfinkel, I. (1994). The Gender Poverty Gap: What We can Learn from Other Countries. American Sociological Review, 59, 594–605.

Chakravaty, S. ve Majumder, A. (2005). Measuring Human Poverty: A Generalized Index and an Application Using Basic Dimensions of Life and Some Anthropometric Indicators. Journal of Human Development and Capabilities, 6(3), 275-299.

Connell, R. W. (1998). Toplumsal Cinsiyet ve İktidar (C. Soydemir, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Cook, A. H., Lorwin, V. R. ve Daniels, A. K. (1984). Women and Trade Unions in Eleven Industrialized Countries. Philadelphia: Temple University Press.

Corcoran, M., Duncan, G. ve Hill, M. (1984). The Economic Fortunes of Women and Children: Lessons from the Panel Study of Income Dynamics. Signs Journal of Women in Culture and Society, 10(2), 232-248.

Costa, J. Silva, E. ve Vaz, F. (2009). The Role of Gender Inequalities in Explaining Income Growth, Poverty and Inequality: Evidence from Latin American Countries. Working paper 52. International Policy Centre for Inclusive Growth, United Nations Development Programme.

Cömertler, N. (2003). Yoksulluk ve Kadın. Yoksulluk–1. A. E. Bilgili ve İ. Altan, (Ed.), (182-197). İstanbul: Deniz Feneri Yayınları.

Dev, S. M. (2005). Calori Norms and Poverty. Economic and Political Weekly, 40(8), 789-792.

Dozier, R. (2010). The Declining Relative Status of Black Women Workers. 1980–2002. Social Forces, 88(4), 1833–1857.

Duclos, J. Y. (2011). UNDP's Multidimensional Poverty Index. Fondation Pour Les Etudes Et Recherhes Sur Le Developpement International, Working Paper.

Durusoy-Öztepe, N. (2020). 21. Yüzyılda Sosyal Dışlanma ve Sosyal Devlet. M. M. Kasapoğlu, M. A. Öztürk ve M. Öçal (Ed.), (3-23). Ankara: Detay Yayıncılık.

Ecevit, Y. (2003). Toplumsal Cinsiyetle Yoksulluk İlişkisi Nasıl Kurulabilir? Bu ilişki Nasıl Çalışabilir?. C. Ü. Tıp Fakültesi Dergisi, 25 (4), 83-88. 2003 Özel Eki, Erişim 15 Nisan 2021. http://www.cumhuriyet.edu.tr/edergi/makale/495.pdf

Ehrenreich, B. ve Piven, F. F. (1984). The Feminization of Poverty: When The Family Wage System Breaks Down. Dissent, 31, 162-170.

Elmelech, Y. ve Lu, H. (2004). Race, Ethnicity, and Gender-Povert Gap. Social Science Research, 33(1), 158-182.

Erdoğan, G. (1996). Türkiye'de Bölge Ayrımında Yoksulluk Sınırı Üzerine Bir Çalışma, DİE Uzmanlık Tezi, Ankara: DİE Matbaası.

Ersoy, M. ve Şengül, T. (2002). Kente Göç ve Diyarbakır. ODTÜ Kentsel Politika Planlaması ve Yerel Yönetimler ABD Yay. No: 6, Ankara.

Eştürk, Ö. ve Kılıç, A. (2016). Türkiye Kırsalında Kadın Yoksulluğu. Ardahan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2(3), 143-153.

Evcim, N., Güneş, S. ve Karaalp-Orhan, H. S. (2020). Türkiye'de Hanehalkı Göreli Yoksulluğunu Etkileyen Faktörler: Lojistik Regresyon Analizi. Sosyoekonomi, 28(43), 11-32.

Evcim, N., Güneş, S. ve Karaalp Orhan, H. S. (2019). Yoksulluk ve Ekonomik Göstergeler Arasındaki İlişki: Mena Bölgesi Analizi. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 36, 291-310.

Farley, J. (1985). Women Workers in 15 Countries. Ithaca, NY: ILR Press.

Fields, G. S. (1980). Assessing Progress Toward Greater Equality of Income Distribution. In William P. McGreevey, (Ed.), Third World Poverty: New Strategies for Measuring Development Progress (47-81). Lexington, Mass: Lexington Books.

Flora, P. ve Heidenheimer, A. J. (1981). The Development of Welfare States in Europe and America, New Brunswick NJ: Transaction Books.

Fukuda-Parr, S. (1999). What Does Feminisation of Poverty Mean? It isn't Just Lack of Income. Feminist Economics, 5(2), 99–103.

Geda, A., De Jong, N., Kimenyi, M. S. ve Mwabu, G. (2005). Determinants of Poverty in Kenya: A Household Level Analysis. Storrs, CT: University of Connecticut, Department of Economics Working Paper Series, No. 2005-44.

Goldberg, G. S. ve Kremen, E. (1990). The Feminization of Poverty: Discovered in America. G. S. Golberg and E. Kremen (Ed.), The Feminization of Poverty: Only in America? Greenwood Press, New York.

Gore, C. ve Figueiredo, J. (1997). Social Exclusion and Anti-Poverty Policy. Geneva: International Institute of Labour Studies.

Gornick, J. C. ve Jäntti, M. (2010). Women, Poverty, and Social Policy Regimes: A Cross-National Analysis (No. 534). LIS Working Paper Series.

Gökovalı, U. ve Danışman, A. (2010). Feminization of Poverty: Does it Really Exist in Turkey?. New Perspectives on Turkey, 42, 179-201.

Hagenaars, A. ve De Vos, K. (1988). The Definition and Measurement of Poverty. The Jorunal of Human Resources, 23(2), 211-221.

Herrera, J. (1999). Ajuste Econo´mico, Desigualdad y Movilidad. in: R. Webb & M. Ventocilla (Ed.), Pobreza y Economıa Social. Analisis de una Encuesta (101-142) (ENNIV-1997).

Iceland, J. (2005). Measuring Poverty: Theoretical and Empirical Considerations. Measurement: Interdisciplinary Research and Perspectives, 3(4), 199-235.

İlkkaracan, İ. ve Selim, R. (2007). The Gender Wage Gap in The Turkish Labor Market. Labour, 21(3), 563-593.

İnce, M. (2017). Toplumsal Tabakalaşma ve Eşitsizlik. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 19(1), 294-319.

Jayamohan, M. K. ve Kitesa, A. T. (2014). Gender and Poverty-An Analysis of Urban Poverty in Ethiopia, Development Studies Research, An Open Access Journal, 1(1), 233-243.

Johnson, P. ve Webb, S. (1992). Official Statistics on Poverty in the United Kingdom. In Poverty Measurement for Economies in Transition in Eastern European countries (135–154). Warsaw, Poland: Polish Statistical Association and Polish Central Statistical Office.

Kabeer, N. (1995). Targeting Women or Transforming Institutions? Policy Lessons from NGO Anti-Poverty Efforts. Development in Practice, 5(2), 108-116.

Karaalp-Orhan, H. S. (2016). Türkiye İşgücü Piyasasının Yapısal Özellikleri: İstihdam, İşsizlik ve İşgücüne Katılma Oranı. S. Güneş ve H.S. Karaalp-Orhan (Ed.), Türkiye Ekonomisi ve Güncel Makroekonomik Konular içinde (1-44). Ankara: Akademik Yayıncılık.

Karadeniz, O. (2011). Türkiye'de Atipik Çalışan Kadınlar ve Yaygın Sosyal Güvencesizlik, Çalışma ve Toplum, 2.

Kasnakoğlu, Z. ve Dayıoğlu, M. (1997). Kentsel Kesimde Kadın ve Erkeklerin İşgücüne Katılımları ve Kazanç Farklılıkları (Women's Labor Force Participation and Earnings Differentials between Genders in Turkey). METU Studies in Economic Development, 24(3).

Kaya-Erdem, B. ve Baydaş-Sayılgan, Ö. (2012). Ataerkil ve Anaerkil Toplumun Tarihsel Savaşının "Avatar" Filmi Bağlamında İncelenmesi. İletişim Çalışmaları Dergisi, 1, 111-132.

Kaya, G. ve Selim, R. (2018). The Gender Wage Inequality in Turkey. PressAcademia Procedia (PAP), 7, 408-413.

Kaymak, Ö. (2011). Yoksulluğun Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi.

Kızılgöl, Ö. (2009). Türkiye'de Yoksulluk Sorunu: Ekonometrik Bir Bakış. Yayımlanmış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi.

Kim, J. W. ve Choi, Y. J. (2010). Feminisation of Poverty in 12 Welfare States: Strengthening Cross-Regime Variations?. Luxembourg Income Study (Working Paper No: 549), Erişim 23 Mayıs 2021, http://www.lisproject.org/publications/ liswps/549.pdf.

Kim, M. (2002). Has the Race Penalty for Black Women Disappeared in the United States?, Feminist Economics, 8 (2), 115–124.

Kiren-Gürler, O. ve Üçdoğruk, Ş. (2007). Türkiye'de Cinsiyete Göre Gelir Farklılığının Ayrıştırma Yöntemiyle Uygulanması. Journal of Yasar University, 2(6), 571- 589.

Lačný, M. (2020). Approaches to Subjective Poverty in Economic and Sociological Research. Human Affairs, 30, 413-427.

Landman, T. (2006). Human Rights and Social Exclusion Indicators: Concepts, Best Practices, and Methods for Implementation. University of Essex: Department of Government Human Rights Centre.

Levitas, R., Pantazis, C., Fahmy, E., Gordon, D., Lloyd, E. ve Patsios, D. (2007). The Multi Dimensional Analysis of Social Exclusion. A Research Report for the Social Exclusion Task Force.

Lips, H. (1999). Women, Education and Economic Participation. Erişim 18 Nisan 2021, https://www.radford.edu/hlips/Addresses_talks/nz/keyecon.htm

Lister, R. (2004). Poverty. Cambridge: Polity Press.

Martin, T. C. ve Bumpass, L. L. (1989). Recent Trends in Marital Disruption. Demography, 26, 37-51.

Masika, R., De Haan, A. ve Baden, S. (1997). Urbanisation and Urban Poverty: A Gender Analysis. Institute of Development Studies, Working Papers id:7104, eSocialSciences.

McLanahan, S. S. ve Kelly, E. L. (2006). The Feminization of Poverty: Past and Future. In: J. S. Chafetz, (Ed.) Handbook of the Sociology of Gender (127-145). New York: Plenum Publishers.

McLanahan, S. S., Casper, L. ve Sorensen, A. (1995). Women's Roles and Women's Poverty in Eight Industrialized Countries. In K. O. Mason ve A. M. Jensen (Ed.), Gender and Family Change in Industrialized Countries, (258-278). Oxford: IUSSP/Oxford University Press.

Moghadam, V. M. (1997). The Feminisation of Poverty: Notes on a Concept and Trend. Women's Studies Occasional Paper, No. 2 Normal: Illinois State University.

Moghadam, V. M. (2005). The 'Feminization of Poverty' and Women's Human Rights. Erişim 12 Nisan 2021, http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/SHS/pdf/Feminization_of_Poverty.pdf

Morrison, A. ve Lamana, F. (2006). Gender Issues in the Kyrgyz Labor Market. Backgroun Paper for Kyrgyz Poverty Assessment. Washington, D.C.: World Bank.

Myftaraj, E., Zyka, E. ve Bici, R. (2014). Identifying Household Level Determinants of Poverty in Albania Using Logistic Regression Model. OIDA International Journal of Sustainable Development, 7(3), 35-42.

Nussbaum, M. C. (2000). Women and Human Development: The Capabilities Approach. Cambridge: Cambridge University Press.

O'Higgins, M. ve Jenkins, S. (1990). Poverty in the EC: Estimates for 1975, 1980, and 1985, in Rudolph Teekens and Bernard M. S. van Praag, (Ed.), Analysing Poverty in the European Community: Policy Issues, Research Options, and Data Sources. Luxembourg: Office of Official Publications of the European Communities, 187-212.

Okyar, O. (2017). İran'da Kadın Hakları: Uluslararası Sisteme Feminen Bir Bakış. Feminist Eleştiri Dergisi, 9(1), 121-133.

OPHI (2018) Global Multidimensional Poverty Index.

Orshansky, M. (1965). Counting the Poor: Another Look at the Poverty Profile. Social Security Bulletin, 28, 3-29.

Oxaal, Z. (1997). Education and Poverty: A Gender Analysis. Report Prepared for the Gender Equality Unit. Swedish International Development Cooperation Agency (Sida), Report No: 53.

Özveri, M. (2015). Bordro Oyunları. Erişim 12 Nisan 2021 https://www.evrensel.net/yazi/75638/bordro-oyunlari

Paul, S. (1989). A Model of Constructing the Poverty Line. Journal of Development Economics, 30, 129-144.

Payne, S. (1991). Women, Health and Poverty. Hemel Hempstead, Harvester Wheatsheaf.

Pearce, D. (1978). The Feminization of Poverty: Women, Work, and Welfare. The Urban & Social Change Review, 11, 28–36.

Pearce, D. (1984). Farewell to Alms: Women's Fare Under Welfare. In: J. Freeman, (Ed.), Women a Feminist Perspective (493-506) 3rd edn. Mayfield, Palo Alto.

Pearce, D. (1978). The Feminization of Poverty: Women, Work and Welfare. The Urban and Social Change Review, 11(1-2), 28-36.

Pearce, D. (1983). The Feminization of Ghetto Poverty. Society, 21(1), 70-74.

Pressman, S. (2003). Feminist Explanations for the Feminization of Poverty. Journal of Economic Issues, 37(2), 353–361.

Rodriguez, J. G. (2015). The Determinants of Poverty in the Mexican States of the US-Mexico Border. Estudios Fronterizos, 17(33), 141-167.

Sancar, S. (2012). Türk Modernleşmesinin Cinsiyeti: Erkekler Devlet Kadınlar Aile Kurar, İstanbul: İletişim Yayınları.

Sapancalı, F. (2005). Sosyal Dışlanma. İzmir: Dokuz Eylül Yayınları.

Sarri, R. (1985). Federal Policy Changes and the Feminization of Poverty. Child Welfare, 64, 235–247.

Saunders, P., Naidoo, Y. ve Griffiths, M. (2008). Towards New Indicators of Disadvantage: Deprivation and Social Exclusion in Australia. Australian Journal of Social Issues, 43(2), 175-194.

Schmid, G. ve Weitzel, R. (1984). Sex Discrimination and Equal Opportunity: The Labor Market and Employment Policies. New York: St. Martin's Press.

Sekhampu, T. J. (2012). Poverty in a South African township: The Case of Kwakwatsi. African Journal of Business Management, 6(33), 9504-9509.

Sen, A. K. (1993). Capability and Well-being. In A. Sen, & M. Nussbaum (Ed.), The quality of life. Oxford: Clarendon Press.

Sen, A. K. (2000). Social Exclusion: Concept, Application and Scrutiny. Social Development Papers, No.1, Manila: Asian Development Bank.

Silver, H. ve Miller, S. M. (2006). From Poverty To Social Exclusion: Lessons From Europe. (Ed.) Chester Hartman, Povert & Race In America: The Emerging Agendas, Lexington Books.

Smajic, S. ve Ermacora, S. (2007). Poverty Amongst Female-Headed Households in Bosnia and Herzegovina: An Empirical Analysis. South East European Journal of Economics and Business, 2(1), 69-88.

Spaho, A. (2014). Determinants of Poverty in Albania. Journal of Educational and Social Research, 4(2), 157-163.

Stallard, K., Ehrenreich, B. ve Sklar, H. (1983). Poverty in the American Dream: Women & Children First, Boston: South End Press.

Steinberg, R. S. (1980). Equal Employment Policy for Women. Philadelphia: Temple University Press.

Streeten, P., Burki, S. J., Ul Haq, M., Hicks, N. ve Stewart, F. (1984). First Things First Meeting Basic Human Needs in the Developing Countries, Oxford: Oxford University Press.

Sunar, L. (2019). Sosyal Tabakalaşma: Kavramlar, Kuramlar ve Temel Meseleler. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Şen, M. (2018). Cinsiyete Dayalı Ücret Eşitsizliğinin Avrupa Birliği ve Türkiye Kapsamında Değerlendirilmesi. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 18(41), 295-324.

Şener, Ü. (2009). Kadın Yoksulluğu. Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı.

Tansel, A. (1999). Public-Private Employment Choice, Wage Differentials And Gender in Turkey. Economic Growth Center Yale University, Discussion Paper No.797, 1-28.

Tilak, J. B. G. (1986). Education in an Unequal World, in Educational Planning: A Long Term Perspective. New Delhi: Concept Publishers for National Institute of Educational Planning and Administration, 27-50.

Toksöz, G. (2007). Türkiye'de Kadın İstihdamının Durumu. Uluslararası Çalışma Örgütü, Ankara Ofisi, Ankara.

Townsend, P. (1979). Poverty in the United Kingdom, London: Allen Lane and Penguin Books.

TÜİK, 2018-2019 Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması

UNDP (1997). Human Development Report, Oxford: Oxford University Press.

Ünlütürk-Ulutaş, Ç. (2009). Yoksulluğun Kadınlaşması ve Görünmeyen Emek. Çalışma ve Toplum Dergisi, 2, 25-40.

Van Der Berg, S. (2009). Poverty and Education. UNESCO, International Academy of Education and International Institute for Educational Planning.

Veeran, V. (2000). Feminization of Poverty. School of Anthropology & Psychology at University of Natal, Erişim 2 Mayıs 2021, https://www.researchgate.net/publication/268506084_FEMINIZATION_OF_POVERTY

Walker, R. (1994). Poverty Dynamics: Issues and Example. Aldershot: Avebury.

Walker, A. (1997). Introduction: The Strategy Of Inequality. (Ed.) A. Walker and C. Walker, Britain Divided: The Growth Of Social Exclusion In The 1980s and 1990s, Child Poverty Action Group, London.

Ward, C., Dale, A. ve Joshi, H. (1996). Income Dependency within Couples, Gender Relations in L. Morris and E. S. Lyon, (Ed.), Public and Private (95-120). Basingstoke, Macmillan.

Widyanti, W., Suryahadi, A., Sumarto, S. ve Athia Yumna, A. (2009). The Relationship Between Chronic Poverty and Household Dynamics: Evidence from Indonesia. SMERU Working Paper Series.

Wilensky, H. L. (1983). Political Legitimacy and Consensus: Missing Variables in the Assessment of Social policy , in Spiro, S.E. & Yuchtman-Yaar, E. (Ed.) Evaluating the Welfare State: Social and political perspectives (51-74), New York, Academic Press.

Woolard, I. ve Klasen, S. (2005). Determinants of Income Mobility and Household Poverty Dynamics in South Africa. Journal of Development Studies, 41(5), 865-897.

World Bank (1980). Poverty and Human Development. Washington D.C. Reprint from World Development Report.

Yıldırımalp, S. ve Özdemir, A. (2013). Yapabilirlikten Yoksunluk Bağlamında Türkiye'de Kadın Yoksulluğu. HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, 2(4).

Yusufoğlu, Ö. Ş. (2017). Kadın Yoksulluğu Olgusuna Sosyolojik Bir Yaklaşım: Elazığ Örneği. Fırat Üniversitesi, İİBF Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 1(2).

KAYNAKÇA

Acar, F. (2010), Kadınların İnsan Haklarında Ulusal üstü Standartlar ve Denetim: CEDAW Örneği Bağlamında Bazı Gözlemler, H. Durudoğan, F. Gökşen, B. E. Oder ve D. Yükseker (Eds.), Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları: Eşitsizlikler, Mücadeleler, Kazanımlar (s. 197-206). Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Akın, A. ve Türkçelik, E. (2020). Sağlık Hizmetlerine Erişimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Haritalama ve İzleme Çalışması: 2017-2020 Güncellemesi, Ankara: Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği Yayınları (CEID).

Altay, A. ve Aslanpay, E. (2016). Kadın Yoksulluğunu Anlamak: Türkiye'ye İlişkin bir Değerlendirme. Karatahta İş Yazıları Dergisi (4), 1-30.

Bridge (2001). Briefing Paper on the 'Feminisation of Poverty' (prepared for the Swedish International Development Cooperation Agency). BRIDGE Report No.59, Brighton: Institute of Development Studies, University of Sussex.

Carr, M., Chen, M. ve Tate J. (2000). "Globalization and Home Based Workers", Feminist Economics, 6 (3), 123-142.

Chant, S. (2003). Female Household Headship and the Feminisation of Poverty: Facts, Fictions and Forward Strategies. Gender Institute, Working Paper No. 9, London: London School of Economics.

Chant, S. (2008). The 'Feminisation of Poverty' and the 'Feminisation' of Anti-Poverty Programmes: Room for Revision?'. Journal of Development Studies, 44(2), 165-97.

Çoşkun A., ve Özdilek R. (2012). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği: Sağlığa Yansıması ve Kadın Sağlığı Hemşiresinin Rolü, Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi, 9 (3), 30-39.

Dickens, W. T. ve Lang, K. (1988). The Reemergence of Segmented Labour Market Theory. American Economic Review, 78(2), 129–134.

Dickens, W. T. ve Lang, K. (1992). Labour Market Segmentation Theory: Reconsidering the Evidence. NBER Working Paper No. 4087, Cambridge: National Bureau of Economic Research.

Doğan, H. G. ve Gürler, Z. (2013). Türkiye'nin İnsani Gelişme Endeksinin Analitik Olarak Değerlendirilmesi. Iğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 3 (2), 69-76.

Ecevit, Y. (2008). Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği: Sorunlar, Öncelikler ve Çözüm Önerileri, İstanbul, TÜSİAD Yayın No: TÜSİAD-T/2008-07/468.

Ecevit, Y. (2021). Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Temel Kavramları Eğitim Materyali. Türkiye'de Katılımcı Demokrasinin Güçlendirilmesi: Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin İzlenmesi Projesi Faz II, Ankara: Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği Yayınları (CEID). Erişim 29.09.2021, https://ceidizler.ceid.org.tr/dosya/toplumsal-cinsiyet-esitliginin-temel-kavramlaripdf.pdf

Gözübüyük, T.M. (2016). Kayıt dışı İstihdamın Çalışanları: Ev Hizmetlisi Kadınlar. Elektronik Türk Çalışmaları, 11(8), 213-232.

ILO (2019). Global Wage Report 2018 / 19 What Lies Behind Gender Pay Gaps. Cenevre: International Labour Organization (ILO). Erişim 20.09.2021, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/--publ/documents/publication/wcms_650553.pdf.

Pearce, D. (1978). The Feminization of Poverty: Women, Work and Welfare. The Urban and Social Change Review, Special Issue on Women and Work, 11(1), 28-36.

Pearce, D. (1983). The Feminization of Ghetto Poverty. The Urban Underclass/Society, 21(1), 70-74.

Peterson, J. (1987). The Feminization of Poverty. Journal of Economic Issues, 21(1), 329–337.

Sağlık Bakanlığı (2019), Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2019, Ankara: Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, Erişim 10.10.2021, https://sbsgm.saglik.gov.tr/Eklenti/40564/0/saglik-istatistikleri-yilligi-2019pdf.pdf (E. T. 10/10/2021).

Sancar, S. (2018). Siyasal Kararlara Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Haritalama ve İzleme Çalışması, Ankara: Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği Yayınları (CEID).

Standing, G. (1989). Global Feminization Through Flexible Labour. World Development, Vol: 17, 1077-1095.

Standing, G. (1999). Global Feminization Through Flexible Labour: A Theme Revisited. World Development, 27/3, 583-602.

Şenses, F. (2006). Küreselleşmenin Öteki Yüzü: Yoksulluk. 4. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul.

Şimşek H. (2011). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinin Kadın Üreme Sağlığına Etkisi: Türkiye Örneği. DEÜ Tıp Fakültesi Dergisi, 25(2): 119 – 126.

Toksöz, G. (2007). İşgücü Piyasasının Toplumsal Cinsiyet Perspektifinden Analizi ve Bölgeler Arası Dengesizlikler. Çalışma ve Toplum, (4), 57-79.

Toksöz, G. (2017). Neoliberal Piyasa, Özel ve Kamusal Patriarka Çıkmazında Kadın Emeği. S. Dedeoğlu & A.Y. Elveren (Eds.), Türkiye'de Refah Devleti ve Kadın, 2. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları.

Topalhan, T. ve Yeşilkaya, F. (2017). Kadın Yoksulluğunu Etkileyen Faktörlerin Panel Veri Analizi ile Belirlenmesi. Karatahta İş Yazıları Dergisi, 9, 55-82.

Tunç, M. (2018). Kalkınmada Kadın Ayrımcılığı ve Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinin Rolü: Ülkelerarası Farklı Gelir Gruplarına Göre Yatay Kesit Analiz. Sosyoekonomi, 26(38), 221-251.

Uçar, C. (2011). Kadın Yoksulluğu ile Mücadelede Sosyal Politika Araçları ve Etkinlikleri. (Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi). Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. Ankara.

Yıldırımalp, S. ve Özdemir, A. (2013). Yapabilirlikten Yoksunluk Bağlamında Türkiye'de Kadın Yoksulluğu. HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, 2(4), 50-83.

Yılmaztürk, A. (2016). Türkiye'de Kadın Yoksulluğu, Nedenleri ve Mücadele Yöntemleri. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19(36-1), 769-796.

UN (1995). Beijing Declaration and Platform for Action. Fourth World Conference on Women, Beijing. Erişim 28.09.2021, https://www.un.org/en/events/pastevents/pdfs/Beijing_Declaration_and_Platform_for_Action.pdf

UNDP (2001), Human Development Report 2001: Making New Technologies Work for Human Development, New York: Oxford University Press. Erişim 25.08.2021, http://hdr.undp.org/sites/default/files/reports/262/hdr_2001_en.pdf

UNDP (2010), Human Development Report 2001: Making New Technologies Work for Human Development, New York: Oxford University Press. Erişim. 25/08/2021, http://hdr.undp.org/sites/default/files/reports/270/hdr_2010_en_complete_reprint.pdf

UNDP (2018). Human Development Indices and Indicators: 2018 Statistical Update, New York: Oxford University Press. Erişim 25/08/2021, http://hdr.undp.org/sites/default/files/2018_human_development_statistical_update.pdf

UNDP (2020). Human Development Report 2020: The Next Frontier Human Development and The Anthropocene. New York: Oxford University Press. Erişim 25.08.2021, http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr2020.pdf

UNDP (2021), Sustainable Development Goals. Erişim 29.09.2021. https://www.undp.org/content/dam/undp/library/corporate/brochure/SDGs_Booklet_Web_En.pdf

WEF (2020). Global Gender Gap Report. Cenevre: World Economic Forum (WEF). Erişim 24.08.2021, https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2020.pdf

WEF (2021). Global Gender Gap Report. Cenevre: World Economic Forum (WEF). Erişim 24.08.2021, https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2021.pdf.

Wennerholm, C. J. (2002). The 'Feminisation of Poverty': The Use of a Concept. Stockholm: Swedish International Development Cooperation Agency (SIDA). Erişim 29.09.2021, https://cdn.sida.se/publications/files/sida2616en-the-feminisation-of-poverty-the-use-of-a-concept.pdf.

KAYNAKÇA

Amin, S. (1991). Eşitsiz Gelişme: Çevre Kapitalizminin Toplumsal Biçimleri Üzerine Deneme. (A. Kotil, Çev.). İstanbul: Arba Yayınları.

Arrighi, G. (2016). Uzun Yirminci Yüzyıl: Para, Güç ve Çağımızın Kökenleri. (R. Boztemur, Çev.). Ankara: İmge Kitabevi.

Arruzza, C., Bhattacharya, T. ve Fraser, N. (2019). %99 için Feminizm: Bir Manifesto. (U. Özmakas, Çev.). İstanbul: Sel Yayıncılık.

Ashcraft, R. (1996). Lockean Ideas, Poverty, and the Development of Liberal Political Theory. John Brewer and Susan Staves, (Ed.), Early Modern Conceptions of Property içinde (43-61). London: Routledge.

Balandier, G. (2018). Büyük Rahatsızlık. (D. Çetinkasap, Çev.). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Bauman, Z. (1999). Çalışma, Tüketicilik ve Yeni Yoksullar. (Ü. Öktem, Çev.). İstanbul: Sarmal Yayınevi.

Beck, U. (1992). Risk Society: Towards a New Modernity. London: SAGE Publications.

Bilton, T., Bonnett, K., Jones P. vd. (2009). Sosyoloji. (K. İnal, Çev.). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Blackwell Siyaset Bilimi Ansiklopedisi (1999). Cilt 1, Ufuk Dizisi: 92. (B. Peker, Çev.). Ankara: Ümit Yayıncılık.

Bora, A. (2007). Yoksulluk ve Kadınlar. Yoksulluk ve Sosyal Dışlanma. Tes-İş Dergisi, Haziran 2007, 95-100.

Bourdieu, P. (2016). Devlet Üzerine College de France Dersleri. (A. Sümer, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Boyer, R. (2000). The Political in the Era of Globalization and Finance: Focus on Some Regulation School Research. International Journal of Urban and Regional Research, 24 (2), 274-322.

Bradshaw, T. (2006). Theories of Poverty and Anti-Poverty Programs in Community Development. RPRC Working Paper, No. 06-05, 7-25.

Brizon, P. (1977). Emeğin ve Emekçilerin Tarihi. (C. Süreya, Çev.). Ankara: Onur Yayınları.

Buğra, A. (2007). Yoksulluk ve Sosyal Haklar. Yoksulluk ve Sosyal Dışlanma. Tes-İş Dergisi, Haziran 2007, 75-80.

Buvinic, M. (1997). Women in Poverty: A New Global Underclass. Foreign Policy, 1997, 38-53.

Chossudovsky, M. (1999). Yoksulluğun Küreselleşmesi. (N. Domaniç, Çev.). İstanbul: Çiviyazıları Yayınevi.

Çulha Zabcı, F. (2003). Sosyal Riski Azaltma Projesi: Yoksulluğu Azaltmak mı, Zengini Yoksuldan Korumak mı? SBF Dergisi, C.58, S.1, 215-239.

EUROSTAT (2020). Gender Employment Gap. Erişim 3 Nisan 2020, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tesem060/default/bar?lang=en.

Foucault, M. (1999). Bilginin Arkeolojisi. (V. Urhan, Çev.). İstanbul: Birey Yayıncılık.

Foucault, M. (2005). Büyük Kapatılma. (I. Ergüden, F. Keskin, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Foucault, M. (2007). Cinselliğin Tarihi. (H. U., Tanrıöver, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Foucault, M. (2011). Özne ve İktidar. (I. Ergüden, O. Akınhay, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınevi.

Foucault, M. (2013a). Deliliğin Tarihi. (M. A. Kılıçbay, Çev.). Ankara: İmge Kitabevi.

Foucault, M. (2013b). Toplumu Savunmak Gerekir: Collége de France'ta Verilen Dersler (1975-1976). (Ş. Aktaş, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Foucault, M. (2016). Güvenlik Toprak, Nüfus. (F. Taylan, Çev.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Foucault, M. (2018). Özgürlük ve Bilgi. (U. Özmakas, Çev.). İstanbul: Sel Yayınları.

Habermas, J. (2009). Doğalcılık ve Din Arasında Felsefi Denemeler. (A. Nalbant, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Hardt, M., Negri, A. (2008). İmparatorluk. (A. Yılmaz, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Hartman, H. (2006). Marksizmle Feminizmin Mutsuz Evliliği. (G.Aygen., Çev.). İstanbul: Agora Kitaplığı.

Harvey, D. (1997). Postmodernliğin Durumu: Kültürel Değişimin Kökenleri. (S. Savran, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.

Harvey, D. (2015). Neoliberalizmin Kısa Tarihi. (A. Onacak, Çev.). İstanbul: Sel Yayınları.

Hoffer, E. (2019). Keskin İnançlılar: Kitle Hareketlerinin Doğası Üzerine Düşünceler. (E. Günur, Çev.). İstanbul: Olvido Yayınları.

Horkheimer, M. (2012). Geleneksel ve Eleştirel Kuram. (M. Tüzel, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

ILO (2019). Gender-Based Violence At Work. Erişim 26 Haziran 2021, https://www.ituc-csi.org/GBV?lang=en.

ITUC (2017). Fighting Poverty and Promoting Gender Equality. Erişim 8 Mayıs 2021, https://www.ituc-csi.org/IMG/pdf/hlpf_2017_-_position_paper_en.pdf.

ITUC (2020). 'Yes to Ratification of ILO C190!' - Solidarity Center. Erişim 26 Kasım 2020, https://www.ituc-csi.org/yes-to-ratification-of-ilo-c190?lang=en.

ITUC (2020). The Crucial Role of Trade Unions in the Implementatıon of the Beijing Platform For Action. Erişim 20 Haziran 2020, https://www.ituc-csi.org/IMG/pdf/beijing_25_report_en.pdf.

Jessop, B. (1996). Post-Fordism and the State. Bent Greve (Ed.), Comparative Welfare Systems içinde (165-183). London: Palgrave Macmillan.

Kalfa-Topateş, A. (2019). Çalışma ve Tüketim Sosyolojisi: Tarihsel ve Kuramsal Bir Analiz. Ankara: Seçkin Yayınları.

Kalfa-Topateş, A. (2015a). Dilenciler: Türkiye'de Yoksulluk ve Dilenme Kültürü. İstanbul: İletişim Yayınları.

Kalfa-Topateş, A. (2015b). Dünyada ve Türkiye'de Kadın Yoksulluğu. Anahtar Dergisi, Yıl: 27, Sayı: 315, Mart 2015, 8-14.

King, A. (2004). The Prisoner of Gender: Foucault and the Disciplining of the Female Body. Journal of International Women's Studies, V.5, I.2, 29-39.

Kingdom, J. (1992). No Such Thing As Society. Buckingham: Open University Press.

Lim, L. (1990). Women's Work in Export Factories: The Politics of a Cause, in Persistent Inequalities.

Lipietz, A. (1986). Behind the Crisis: The Exhaustion of a Rejime of Accumulation. A "Regulation School" Perspective on some French Empirical Works. Review of Radical Political Economics, 18(1-2), 13-32.

Mackintosh, M. (1981). Gender and Economics: The Sexual Division of Labour and The Subordination of Women. Young, K., C. Wolkowitz and R. McCullagh (Ed.), Of Marriage and the Market: Women's Subordination in International Perspective içinde (3-17). CSE Books.

McIntosh, M. (1981). Feminism and Social Policy. Critical Social Policy, 1 (1), 32-42.

Meis, M. (2011). Ataerki ve Birikim: Uluslararası İşbölümünde Kadınlar. (Y. Temurtürkan, Çev.). Ankara: Dipnot Yayınları.

Moser, C. (1989). Gender Planning in the Third World: Meeting Practical and Strategic Gender Needs. World Development, Vol.17, No: 11, 1799-1825.

Munck, R. (2003). Emeğin Yeni Dünyası: Küresel Mücadele Küresel Dayanışma. (M. Tekçe, Çev.). İstanbul: Kitap Yayınevi.

Nelson, B. J. (1984). Women's Poverty and Women's Citizenship: Some Political Consequences of Economic Marginality. Signs: Journal of Women in Culture and Society, V.10, N.2, Winter, 209-231.

Nusbaum, M. (1999). Women and Equality: The Capabilities Approach. International Labour Review, Vol. 138, 227-245.

Ostergaard, L. (1992). Gender. I. Ostergaard (Ed), Gender and Development: A Practical Guide içinde. Routledge.

Pearson, R. (2002). 'Nimble Fingers' Revisited: Reflections on Women and Third World Industrialization in the Late Twentieth Century. C. Jackson ve R. Pearson (Ed.), Feminist Visions of Development içinde. Routledge.

Petras, J. ve Veltmeyer, H. (2006). Maskesi Düşürülen Küreselleşme. (Ö. Akpınar, Çev.). İstanbul: Mephisto.

Rahnema, M. (2011). Yoksulların Gücü. (Ş. Ünsaldı). İstanbul: Özgür Üniversite Yayınları.

Standing, G. (1989). Global Feminization Through Flexible Labour. World Development, Vol.17, No.7, 1077-1095.

Standing, G. (2017). Prekarya Bildirgesi: Hakların Kısılmasından Yurttaşlığa. (S. Çınar, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Standing, G. (2020). Prekarya: Yeni Tehlikeli Sınıf. (E. Bulut, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Şaylan, G. (2016). Değişim, Küreselleşme ve Devletin Yeni İşlevi, (3.Baskı). Ankara: İmge Kitabevi.

Şenses, F. (2003). Küreselleşmenin Öteki Yüzü Yoksulluk. İstanbul: İletişim Yayınları.

The 17 Goals. Erişim 13 Temmuz 2021, https://sdgs.un.org/goals

Tinker, I. (1990). The Making of a Field: Advocates, Practitioners and Scholars. Irene Tinker (Ed.), Persistent Inequalities: Women and World Development içinde. New York: Oxford University Press.

Tomlinson, J. (2017). Küreselleşme ve Kültür. (A. Eker, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Topateş, H. (2018). Çalışma Sosyolojisinde Dönüşümler: Sanayi Toplumu ve Sanayi Sonrası Toplum. Ankara: Seçkin Yayınları.

Touraine, A. (2002). Eşitliklerimiz ve Farklılıklarımızla Birlikte Yaşayabilecek Miyiz? (O. Kunal, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları- 1359, Cogito- 93.

Tromp, B. (2005). Avrupa: Siyasal Entegrasyonun Asimptotu. Immanuel Wallerstein (Ed.), Modern Küresel Sistem içinde (75-101). (M. K. Atalar, Çev.). İstanbul: Pınar Yayınları.

TÜİK İşgücü İstatistikleri (2020). Erişim 10 Nisan 2021, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Labour-Force-Statistics-2020-37484#:~:text=%C4%B0stihdam%20oran%C4%B1%20%42%2C8%20oldu,ile%20%42%2C8%20oldu

United Nations. Sustainable Devolopment Goals. Erişim 10 Mart 2021, https://sustainabledevelopment.un.org/?menu=1300.

United Nations Economic and Social Council [ECOSOC] (2019). Special Edition: Progress towards the Sustainable Development Goals. Erişim 4 Haziran 2021, https://undocs.org/E/2019/68.

Wacquant, L. (2015). Kent Paryaları: İleri Marjinalliğin Karşılaştırmalı Sosyolojisi. (M. Doğan, Çev.). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Wallerstein, I. (2016). Tarihsel Kapitalizm. (N. Alpay, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.

Warnock, K. (2002). Reducing Poverty: Is the World Bank's Strategy Working? The Panos Institute Report, London.

Yarar, B. (2015). Küresel Yoksulluk İçinde Kadın Yoksulluğu: Küresel Kadın Hareketi İçinde Yoksulluk Odaklı STK'lar. Fe Dergi 7, No.1, 32-49.

KAYNAKÇA

Altuntaş, B. (2006). Kadınların Yoksulluk Algıları ve Yaşantıları Üzerine Bir Ön Değerlendirme. İktisat Dergisi, 479-480.

Altuntaş, B. ve Atasü-Topçuoğlu, R. (2014). Engelli Hakları, Bakım Güvencesi ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı İş Bölümü Çerçevesinde Evde Bakım Hizmeti, VI. Sosyal İnsan Hakları Ulusal Sempozyumu Bildiri Kitabı içinde (307-322).

Andreotti, A. ve Mingione, E. (2014). İtalya'da Kadın İstihdamının Modernizasyonu: Tek Ülke İki Seyir. A. Buğra ve Y. Özkan, (Ed.), Akdeniz'de Kadın İstihdamının Seyri içinde (57-90). İstanbul: İletişim Yayınları.

Bettio, F. ve Plantenga, J. (2004). Comparing Care Regimes in Europe, Feminist Economics, 10 (1), 85-113.

Bick, A. (2016). The Quantitative Role of Child Care For Female Labor Force Participation and Fertility. Journal of the European Economic Association, 14 (3), 639–668.

Blau, F. ve Kahn, L. (2007). Changes in the Labur Supply Behaviour of Married Women, 1980-2000. Journal of Labor Economics, 25, 393-448.

Buğra, A. ve Özkan Y. (2014). Türkiye'nin Ekonomik Kalkınma Sürecinde Modernleşme, Dini muhafazakarlık ve Kadın İstihdamı. A. Buğra ve Y. Özkan, (Ed.), Akdeniz'de Kadın İstihdamının Seyri içinde (125-153). İstanbul: İletişim Yayınları.

Buvinic, M. (1998). Women in Poverty: A New Global Underclass, Erişim 12.06.2021 https://publications.iadb.org/publications/english/document/Women-in-Poverty-A-New-Global-Underclass.pdf

Cygan-Rehm, K. (2016). Parental Leave Benefit and Differential Fertility Responses: Evidence From A German Reform. Journal of Population Economics, 29 (1), 73-103.

Dedeoğlu, S. (2012). Türkiye'de Refah Devleti, Toplumsal Cinsiyet ve Kadın İstihdamı. S. Dedeoğlu ve A. Y. Elveren, (Ed.), Türkiye'de Refah Devleti ve Kadın içinde (211-229). İstanbul: İletişim Yayınları.

Dedeoğlu, S. (2015). 2000'li Yıllarda Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikları: Muhafazakarlığın ve Neo-liberalizmin Gölgesinde mi?. M. Koray ve A. Çelik, (Ed.), Himmet, Fıtrat, Piyasa AKP Döneminde Sosyal Politika içinde (259-278). İstanbul: İletişim Yayınları.

Durmaz-Bodur, N. (2020). Türkiye Refah Rejiminde Kadın. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Duvander, A. Z. ve Ferrarini T. (2013). Sweden's Family Policy Under Change: Past, Present, Future, Berlin: Friedrich-Ebert-Stiftun.

EUROFOUND (2020). Gender Employment Gap in Europe, Interactive Presentation By Country, 2009-2019. Erişim 15.08.2021, https://www.eurofound.europa.eu/data/gender-employment-gap-in-europe-interactive-presentation-by-country-2009-2019

EUROSTAT (2019). Employment Rate of Adults By Sex, Age Groups, Educational Attainment Level, Number of Children And Age of Youngest Child. Erişim 20.07.2021, https://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/data/database

EUROSTAT (2020). Gender Employment Gap. Erişim 15.08.2021, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tesem060/default/table?lang=en

Esping-Andersen, G. (1990). Three Worlds of Welfare Capitalism. Oxford: Polity Press.

Esping-Andersen, G. (2011). Tamamlanmamış Devrim. İstanbul: İletişim Yayınları.

Esping-Andersen, G. (2015). Toplumsal Riskler ve Refah Devletleri, A. Buğra ve Ç. Keyder, (Ed.), Sosyal Politika Yazıları içinde (33-54), İstanbul: İletişim Yayınları.

Ferrera M. (2000). Reconstructing the Welfare State in Southern Europe. S. Kuhnle, (Ed.), The Survival of the European Welfare State içinde (166-181). London: Routledge.

Goldberg, G. S. ve Kremen E. (1990). The Feminization Of Poverty Discovered In America, Greenwood Press, New York.

Gough, I. (2006). Güney Avrupa'da Sosyal Yardım. A. Buğra ve Ç. Keyder, (Ed.), Sosyal Politika Yazıları içinde (231-260), İstanbul: İletişim Yayınları.

Gökbayrak, Ş. (2010). Refah Devletinin Dönüşümü ve Özel Emeklilik Programları. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Gökbayrak, Ş. (2017). Değişen Refah Devletleri ve Sosyal Yardımlar. Sosyal Güvelik Dergisi, 7(1), 71-90.

Göksel, İ. (2015). Türkiye'de Kadın İşgücü: Muhafazakarlığın Rolü, S. Dedeoğlu ve A. Y. Elveren, (Ed.), Türkiye'de Refah Devleti ve Kadın içinde (147-172). İstanbul: İletişim Yayınları.

Güler, M. A. (2015). Güney Avrupa Refah Rejiminde Sosyal Dışlanma. İş ve Hayat, 1(1), 57-96.

Hoem, B, ve Hoem, J. M. (1989). The Impact of Women's Employment on Second and Third Births in Modern Sweden. Population Studies, 43, 47-67.

İlkkaracan, İ. (2018). Toplumsal Cinsiyet Eşitlikçi, Sürdürülebilir Büyüme ve Kalkınma İçin Mor Ekonomi. Ç. Ünlütürk-Ulutaş, (Ed.), Feminist Sosyal Politika: Bakım, Emek, Göç içinde (31-66). İstanbul: NotaBene Yayınları.

Kalfa, A. (2010). Refah Rejimi Bağlamında Çocuk Bakımı Hizmetleri. Çalışma ve Toplum, 26, 191-220.

Kalleberg, A. L., Reskin B. F. ve Hudson, K. (2000). Bad Jobs in Amarica Standart and Nonstandart Employment Relations an Job Quality in the United States. American Sociological Review, 65, 256-278.

Karadeniz, O. (2011). Türkiye'de Atipik Çalışan Kadınlar ve Yaygın Sosyal Güvencesizlik. Çalışma ve Toplum, 29, 83-127.

Kümbetoğlu, B. (1994). Kadın, Çalışma ve Evde Üretim, Dünyada ve Türkiye'de Sosyolojik Gelişmeler içinde (303-312). Ankara: Sosyoloji Derneği.

Leibfried, S. (1993). Towards a European Welfare State. C. Jones, (Ed.), New Perspectives on the Welfare State in Europe içinde (133–156). London: Routledge Press.

Levitas, R. (1996). The Concept of Social Exclusion and The New Durkheimian Hegemony. Critical Social Policy, 16, 5-20.

Levitas, R. (2005). The Inclusive Society?: Social Exclusion and New Labour. Palgrave Macmillan.

Lewis, J. (1989). Lone Parent Families: Politics and Economics. Journal of Social Policy, 18(4), 595-600.

Lewis, J. ve West, A. (2017). Early Childhood Education and Care in England under Austerity: Continuity or Change in Political Ideas, Policy Goals, Availability, Affordability and Quality in a Childcare Market?. Journal of Social Policy, 46 (2), 331-348.

Lewis, J. (2009). Work-Family Balance, Gender and Policy. Cheltenham: Edward Elgar.

Lundberg, S. ve Pollak, R. (2007). The American Family and Family Economics. Journal of Economic Perspectives, 21, 3-26.

Mingione, E. (2015). Güney Avrupa Refah Modeli ve Yoksulluk ve Sosyal Dışlanmaya Karşı Mücadele, A. Buğra ve Ç. Keyder, (Ed.), Sosyal Politika Yazıları içinde (261-286), İstanbul: İletişim Yayınları.

Moreno, L. (2015). Süper Kadınlar ve Akdeniz Refahı. A. Buğra ve Ç. Keyder, (Ed.), Sosyal Politika Yazıları içinde (375-396), İstanbul: İletişim Yayınları.

Moghadam, V. (2005). The Feminization of Poverty and Women's Human Rights. SHS Papers in Women's Studies/Gender Research, 2, 1.

OECD (2019). Poverty Rate, Erişim 13.08.2021, https://data.oecd.org/inequality/poverty-rate.htm

OECD (2020). Part-time Employment Rate, Erişim 13.08.2021, https://data.oecd.org/emp/part-time-employment-rate.htm

Özateş, Ö. S. (2015). Malumun İlanı Kadın Emeğinin Saklı Yüzü: Ev İçi Bakım Emeği. Ankara: NotaBene Yayınları.

Özdemir, S. (2005). Sosyal Gelişim Düzeyleri Farklı Refah Devletlerinin Sınıflandırılması Üzerine Bir İnceleme. Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, 49, 232-266.

Pencavel, J. (1998). Assortative Mating by Schooling and The Work Behaviour of Wievs and Husbands. American Economic Review, 88, 326-329.

Pettit, B., Hook, J. (2005). The Structure of Women's Employment in Comparative Perspective. Social Forces. 84 (2), 779-801.

Raymo, J. M. ve Lim, S. (2011). A New Look At Married Women's Labor Force Transitions in Japan. Social Science Research, 40, 460-472.

Şahin, M. (2012). Türkiye'de Sosyal Güvenlik Reformu ve Kadınlar Üzerine Etkisi. S. Dedeoğlu ve A. Y. Elveren, (Ed.), Türkiye'de Refah Devleti ve Kadın içinde (231-249). İstanbul: İletişim Yayınları.

Şener, Ü. (2012). Kadın Yoksulluğu. Mülkiye Dergisi, 36(4), 51-67.

Şengül, S. ve Fisunoğlu, M. (2014). Türkiye'de Kadın Yoksulluğu. International Conference on Eurasian Economies, Skopjeje, Macedonia, Skopje, Macedonia, 6.

Toksöz, G. (2011). Kalkınmada Kadın Emeği. İstanbul: Varlık Yayınları.

Toksöz, G. (2020). İstihdamda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Türkiye'de Katılımcı Demokrasinin Geliştirilmesi: Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin İzlenmesi Projesi Faz II, CEİD, Ankara.

Topalhan, T. ve Yeşilkaya, F. (2017). Kadın Yoksulluğunu Etkileyen Faktörlerin Panel Veri Analizi İle Belirlenmesi. Karatahta İş Yazıları Dergisi, 9(3), 55-82.

Townsend, P. (1979). Poverty in UK:A Survey of Household Resources and Standarts of Living. London: Penguin Books.

TÜİK (2020). İşgücü istatistikleri. Erişim 03.07.2021 http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1007

Trifiletti, R. (1999). Southern European Welfare Regimes and The Worsening Position of Women. Journal of European Social Policy, 9 (49), 49-64.

Ünlütürk-Ulutaş, Ç. (2015). Sosyal Yardımlara Yerelden Bakmak. Ankara: Gazi Kitabevi.

KAYNAKÇA

Acemoglu, D., & Robinson, J. A. (2006). *Economic Origins of Dictatorship and Democracy.* Cambridge : Cambridge University Press.

Alon, G. (2009). *The Political Exclusion of Poor People in Britain and Israel: The Poverty Of Democracy*. Londra: The London School of Economics and Political Science.

Benhabib, J., & Przeworsk, A. (2005). The political Economy of Redistribution Under Democracy. *Economic Theory, 29*, 271-290.

Bevelander, P., & Pendakur, R. (2011). Voting and Social Inclusion in Sweden. *International Migration, 49*(4), 67-92.

BM. (2004). *Understanding Poverty from a Gender Perspective.* Santiago: United Nations Publication.

BM. (2006). *Gender equality: Practice note, Evaluation of Gender Mainstreaming in UNDP.* New York: United Nations Development Programme.

BM. (2008, 12 05). *General recommendation No. 26 on women migrant workers .* https://www2.ohchr.org/english/bodies/cedaw/docs/GR_26_on_women_migrant_workers_en.pdf

BM. (2016). *Leaving no one behind: the imperative of inclusive development Report on the World Social Situation 2016.* New York: United Nations publication.

BM. (2020). *Gender Inequality Index (GII).* BM.Erişim: 6 Mayıs 2021 http://hdr.undp.org/en/content/gender-inequality-index-gii

Bratton, M. (2008). Poor People and Democratic Citizenship in Africa. A. Krishna içinde, *Poverty, Participation, and Democracy* (s. 28-64). Cambridge : Cambridge University Press.

Burchi, F. (2013). *Women's Political Role and Poverty in the Educational Dimension.* Bonn: Deutsches Institut für Entwicklungspolitik.

Campbell, M. (2018). *Women, Poverty, Equality The Role of Cedaw.* Oxford: Hart Publishing.

Christensen, M. A. (2019). Feminization of Poverty: Causes and Implications. W. L. Filho, A. M. Azul, L. Brandli, A. L. Salvia, & T. Wall içinde, *Gender Equality. Encyclopedia of the UN Sustainable Development Goals.* Cham: Springer.

Coulter, K. (2009). Women, Poverty Policy, and the Production of Neoliberal Politics in Ontario, Canada. *Journal of Women Politics & Policy, 30*, 23-45.

Crenshaw, K. (1989). Demarginalizing the Intersection of Race and Sex: A Black Feminist Critique of Antidiscrimination Doctrine, Feminist Theory and Antiracist Politics. *University of Chicago Legal Forum, 1989*(1), 139-170.

Crenshaw, K. (1991). ''Mapping the Margins: Intersectionality, Identity Politics, and Violence Against Women of Color,''. *Stanford Law Review, 43*(6), 1241-1299.

Dahl, R. A. (1971). *Polyarchy Participation and Opposition.* New Haven, London: Yale University Press.

Fraser, N. (1987). Women, Welfare and the Politics of Need Interpretation. *Hypatia, 2*(1), 103-121.

Fukuyama, F. (2011). Poverty, Inequality, and Democracy: Dealing With Inequality. *Journal of Democracy, 22*(3), 79-89.

Gapminder. (2021). *Download the data*. Erişim: 6 Temmuz 2021 https://www.gapminder.org/data/

Gelderen, M. v. (2009). Fighting for women's rights in Chile: supporting women workers and promoting women's political participation. J. Hoare, & F. Gell içinde, *Women's Leadership and Participation* (s. 93-104). Warwickshire,: Practical Action Publishing.

Goldberg, G. S. (2010). Summary, Synthesis, and Conclusions, Part 2:Government Policies for Lone Women. G. S. Goldberg içinde, *Poor Women in Rich Countries The Feminization of Poverty Over the Life Course* (s. 301-330). New York: Oxford University Press.

Goldberg, G. S., & Kremen, E. (1990). The Feminization of Poverty: Not Only in America . G. S. Goldberg, & E. Kremen içinde, *The Feminization of Poverty : Only in America* (s. 201-219). Westport: Praeger Publishers.

Gollifer, S. (2013). '"Beyond Almost All Politicians there are Women in the Shadows. *Journeys from Exclusion to Inclusion: Marginalized Women's Successes in Overcoming Political Exclusion* (s. 294-325). içinde Strömsborg: International IDEA.

Gordon, D., Levitas, R., Pantazis, C., Patsios, D., Payne, S., Townsend, P., . . . Williams, J. (2000). *Poverty and Social Exclusion in Britain.* York: Joseph Rowntree Foundation.

Gökovalı, U., & Danışman, A. (2010). Feminization of poverty: Does it really exist in Turkey? *New Perspectives on Turkey*, 179-201.

Hacımahmuroğlu, H. (2009). *Türkiye'deki Sosyal Yardım Sisteminin Değerlendirilmesi.* Ankara: DPT Yayın No: 2803. Erişim:14 Nisan 2021 https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/HandeHacimahmuroglu.pdf

Hedström, J. (2013). Solidarity in exile? The influence of gender politics on the pro-democracy struggle in Myanmar. *Journeys from Exclusion to Inclusion* (s. 234-265). içinde Strömsborg: International IDEA.

Hedström, J., & Smith, J. (2013). *Overcoming Political Exclusion.* Strömsborg: © International Institute for Democracy and Electoral Assistance.

Heemann, L. (2013). Living customary law in South Africa: a space for women to overcome exclusion. O. D. vd. içinde, *Journeys from Exclusion to Inclusion* (s. 132-164). Strömsborg: International IDEA.

Hoare, J. (2009). Breaking the barriers: Sierra Leonean women on the march. J. Hoare, & F. Gell içinde, *Women's Leadership and Participation* (s. 51-60). Warwickshire,: Practical Action Publishing.

Hoare, J., & Gell, F. (2009). Women's leadership and participation:. J. H. Gell içinde, *Women's Leadership and Participation: Case Studies on Learning for Action* (s. 1-18). Warwickshire,: Practical Action Publishing.

IBM Corp. Released 2015. IBM SPSS Statistics for Windows, Version 23.0. Armonk, NY: IBM Corp.

International Labour Organization, ILOSTAT database. Data retrieved on June 15, 2021.

Inter-Parliamentary Union. (2021). *Monthly ranking of women in national parliaments*. IPU Parline: Erişim: 4 Nisan 2021 https://data.ipu.org/women-ranking?month=6&year=2021

Inter-Parliamentary Union. (2021). *Women in parliament in 2020.* Erişim: 6 Haziran 2021 https://www.ipu.org/women-in-parliament-2020

Irigaray, L. (1985). *This Sex Which Is Not One.* New York: Cornell University Press.

Keely, B. (2015). *Income Inequality: The Gap between Rich and Poor.* Paris: OECD Insights, OECD.

Kelpin, R. (2020, 08 31). *Doug Ford and neoliberalism: 'Opening Ontario' by shutting down democratic process*. Canadian Dimention Erişim: 10 Ağustos 2021 https://canadiandimension.com/articles/view/doug-ford-and-neoliberalism-opening-ontario-shutting-down-democratic-process

Krishna, A. (2008). Introduction: Poor People and Democracy. A. Krishna içinde, *Poverty, Participation, and Democracy* (s. 1-27). Cambridge : Cambridge University Press.

Matheu, M. (2009). Advocacy and national elections: women's political participation in Honduras. J. H. Gell içinde, *Women's Leadership and Participation* (s. 81-92). Warwickshire: Practical Action Publishing.

McLanahan, S. S., & Kelly, E. L. (2006). The Feminization of Poverty. J. S. Chafetz içinde, *Handbook of the Sociology of Gender* (s. 127-146). Houston: Springer.

Mohan, V., & Tabassum, S. (2013). The inclusion of Muslim women in Indian democratic governance structures and processes. O. D. vd. içinde, *Journeys from Exclusion to Inclusion Marginalized women's successes in overcoming political exclusion* (s. 198-233). Strömsborg: International IDEA.

Navy, M. (2009). Strengthening the voices of women leaders: lessons from Cambodia. J. Hoare, & F. Gell içinde, *Women's Leadership and Participation* (s. 41-50). Warwickshire,: Practical Action Publishing.

Nelson, B. J. (1984). Women's Poverty and Women's Citizenship: Some Political Consequences of Economic. *Women and Poverty, 10*(2), 209-231.

Nussbaum, M. C. (2000). *Women and Human Development: The Capabilities Approach (The Seeley Lectures)*. Cambridge : Cambridge University Press.

Nussbaum, M. C. (2011). *Creating Capabilities the Human Development Approach.* Massachusetts,: Harvard University Press.

Nwabunkeonye, U. P. (2014). Challenges to Women Active Participation in Politics in Nigeria. *Sociology and Anthropology , 2*(7), 284-290.

Pearce, D. (1978). The Feminization of Poverty: Women, Work, and Welfare. *Urban and Social Change Review, 11*(1-2), 28-36.

Pearce, D. (1983). The Feminization of Ghetto Poverty. *Society 21*, 70-74.

Peterson, J. (1987). The Feminization of Poverty. *: Journal of Economic Issues, 21*(1), 329-337.

Petras, J., Leiva, F. I., & Veltmeyer, H. (1994). *Democracy and Poverty in Chile The Limits to Electoral Politics.* Oxford: Westview Press.

Postl, G. (2009). Tekrar Etme, Alıntılama, Altüst Etme Irigaray'ın Taklit Kavramının Politikası. *Cogito*(58, Feminizm), 146-158.

Rimstead, R. (2001). *Remnants of Nation: On Poverty Narratives by Women.* Toronto: University of Toronto Press.

Saatcioglu, B., & C. C. (2014). Poverty and Intersectionality: A Multidimensional Look into the Lives of the Impoverished. *Journal of Macromarketing, 34*(2), 122-135.

Sainsbury, D., & Morissens, A. (2010). Sweden: The Feminization of Poverty? G. S. Goldberg içinde, *Poor Women in Rich Countries: The Feminization of Poverty Over the Life Course* (s. 28-60). New York: Oxford University Press.

Schäfer, A. (2012). Consequences of Social Inequality for Democracy in Western Europe. *Zeitschrift Für Vergleichende*, 23-45.

Smith, J. (2013). Conclusion: Learning from the stories of marginalized women . *Journeys from Exclusion to Inclusion* (s. 356-373). içinde Strömsborg: International IDEA.

Smith, S. (2009). Raising voices: training for empowerment for women experiencing poverty in Britain. J. Hoare, & F. Gell içinde, *Women's Leadership and Participation* (s. 61-70). Warwickshire,: Practical Action Publishing.

Sweetman, C. (2002). Editorial 2. C. Siveetman içinde, *Gender, Development and Poverty* (s. 1-9). Oxfam.

TBMM. (2009, 08 17). *Kadınlara karşı Ayrımcılığın Tasfiye Edilmesine Dair Sözşeme.* Erişim: 8 Temmuz 2021 https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/kefe/docs/cedaw.pdf

UNESCO Institute for Statistics (http://uis.unesco.org/). Data as of September 2020.

United Nations Development Programme. (2020). *Human development report 2020* http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr2020.pdf, Erişim: 6 T emmuz 2021

World Economic Forum. (2019). *Global Gender Gap.* Geneva: World Economic Forum. Temmuz 6, 2021 tarihinde alındı

Worldbank. (2021). *Data Catalog*. Erişim: 6 T emmuz 2021 https://datacatalog.worldbank.org/

KAYNAKÇA

Akıntürk Türkmen, H. (1998), Çalışma Hayatında Kadın ve Çalışan Kadını Koruyucu Hükümler, Ankara Barosu Dergisi, Ankara 1998.

Bakırcı, K. (2020), Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 190 sayılı Sözleşmesi ve 206 sayılı Tavsiye Kararı Işığında İş Yaşamında Şiddet, Taciz, Misilleme ve Ev İçi Şiddet, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2020 (151).

Bayat, İ. (2015), Türkiye'de Yoksul Hanelerde Yaşayan Kadınların Enformel İstihdama Katılma Nedenleri, Çalışma İlişkileri Dergisi, C.6, S.1, https://dergipark.org.tr/tr/pub/cider/issue/29532/316981, erişim Tarihi 20.06.2021.

Cengiz İ., (2009), Kadın İşçilerin Hamilelik ve Analık Durumlarının İş Sözleşmesine Etkisi, Kamu-İş İş Hukuku ve İktisat Dergisi, Ankara 2009, C. 10, S. 4.

Çelik, N/Caniklioğlu, N/Canbolat, T. (2015), İş Hukuku Dersleri, BetaYayınevi, 28. Bası, İstanbul, 2015.

Demir, F. (2014), İşverenin Eşit İşlem Yapma Borcu ve Ayrım Yasağı Tazminatının Diğer Tazminatlarla İlişkisi, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, İstanbul 2014, C. 11, S. 41.

Demircioğlu, M./Centel, T. (2015), İş Hukuku, Beta Basım, 18. Baskı, İstanbul, 2015.

Doğan Yenisey K./Alpagut, G./Akın, L./Uşan M. F., (2015), Bireysel İş Hukuku, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, 1. Baskı, Eskişehir 2015.

Doğan Yenisey, K, (2004), İş Kanunu'nda Eşitlik İlkesi ve Ayrımcılık Yasağı", Çalışma ve Toplum Ekonomi ve Hukuk Dergisi, İstanbul 2004, S. 4.

Ekin, A., (2013), Adil ve Makul Koşullarda Çalışma Hakkı Kapsamında İnsan Onurunun Korunması, Adalet Yayınevi, 1. Baskı, Ankara, 2013.

Ekonomi, M. (2015), Doğum Yapan Kadın İşçilere Verilmesi Gereken Süt İzninin Çalışma Süresinden Sayılma Özelliği ve Hukuki Sonuçları, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, İstanbul 2015, C. 12, S. 47.

Ensari, S. (2010), TÜİK'in Yoksulluk Analizleri Üzerine. https://dergipark.org.tr/download/article-file/150757, erişim tarihi 07.07.2021.

Ertürk, Ş. (2002), İş İlişkisinde Temel Haklar, Seçkin Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara, 2002.

Ertürk, Ş. / Gürsel, İ., (2011), İş Hukukunda Eşit Davranma İlkesi", Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan, C. 1, Beta Yay., İstanbul 2011.

Eyrenci, Ö./Taşkent, S./Ulucan, D, (2010), Bireysel iş Hukuku, Legal yayınları, 4. Bası, İstanbul 2010.

Kılıçoğlu, M. (2012), Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarına Egemen Olan İlkeler ve Ayrımcılık Yasağı, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, İstanbul 2012, C. 9., S. 36.

Orkunoğlu Şahin, I. (2020), Kadın Yoksulluğu: "Nedenleri ve Mücadele Yöntemleri", https://dergipark.org.tr/tr/pub/ssrj/issue/52042/667259, erişim tarihi 04.05.2021.

Özdemir, E. (2006), İşyerinde Cinsel Taciz Suçu, Çalışma ve Toplum Dergisi, 2006/4.

Öztürk, M/Çetin, I. (2009), Dünyada ve Türkiye'de Yoksulluk Ve Kadınlar, https://dergipark.org.tr/tr/pub/jyasar/issue/19128/202981, erişim tarihi 06.04.2021.

Poyraz, E., (2013), İş Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 4. Baskı, Ankara, 2013.

Saraç, C. (2011), Analık Halinde Çalıştırma Yasağı, Prof. Dr. Sarper Süzek'e Armağan, Beta Basım, İstanbul 2011.

Soysal, T. (2006), "Uluslararası Sözleşmeler Işığında 4857 sayılı İş Kanunu'nda Kadın İşçiyi Koruyan Hükümler", Kamu-İş İş Hukuku ve İktisat Dergisi, Ankara 2006, C. 8, S. 4.

Süzek, S. (2019), İş Hukuku, Beta Yayınları, 18. Baskı, İstanbul 2019.

Şener, Ö. (2012), Kadın Yoksulluğu, Mülkiye Dergisi, 2012, C.36, S.4.

Tulukçu, N. B (2000), İş ve Sosyal Güvenlik Hukukunda Gebe ve Anne İşçilerin Korunması, T.Haber-İş Sendikası Yayınları No:21, Ankara 2000.

Tuncay Senyen Kaplan, E. (2015), Bireysel İş Hukuku, Gazi Kitabevi, Ankara, 2015.

Ünlütürk Ulutaş, Ç. (2009), Yoksulluğun Kadınlaşması ve Görünmeyen Emek, Çalışma ve Toplum Dergisi, 2009/2.

Yıldız, G. B. (2008), İşverenin Eşit İşlem Yapma Borcu, Yetkin Yayınları, 1. Baskı, Ankara 2008.

KAYNAKÇA

Afacan, M. U. (2006). Fen Teknoloji Toplum (FTT) Dersi Tutum Ölçeği. International Journal of Environmenteal and Science Education, 189-201.

Baltagi, B.H. ve Kao, C. (2000). Nonstationary panels, cointegration in panels and dynamic panels: a survey, center for policy research working papers 16. Center for Policy Research. Maxwell School, Syracuse University.

BM (2010). Millennium Development Goals Report. New Yorks: United Natıons.

BM (2018), Department of Economic and Social Affairs, World Urbanization Prospect 2018, https://population.un.org/wup/Publications, (erişim 06.08.2021)

Duyan, G. Ç. (2010). Yoksulluğun Kadınlaşması: Altındağ Örneği. Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi, 19-29.

Field, F. (1983). The Minimum Wage. Policy Studies Institute.

Furat, M. (2013). Küresel Politika Değişimleri ve Türkiye'de Kırsal Kalkınma. Gaziantep University Journal of Social Science, 589-610.

Gerşil, G. (2015). Küresel Boyutta Yoksulluk ve Kadın Yoksulluğu. Celal Bayar Üniversitesi, İİBF Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, 159-181.

Keleş, R. (2000). Yerinden yönetim ve siyaset. İstanbul: Cem Yayınevi.

Kellekçi, L. B. (2006). Konut ve Çevresel Kalite Memnuniyetini Yükselten Faktörler. İTÜ Dergisi, 167-178.

Kiper, T. Özdemir, G. 2012. Tourism Planning in Rural Areas and Organization Possibilities, Landscape Planning içinde, Murat Ozyavuz (Ed.), ISBN: 978-953-51-0654-8, InTech, http://www.intechopen.com/books/landscape-planning/tourism-planning-in-rural-areas-and-organizationpossibilities

Kök, N. Ş. (2006). Endüstri- İçi Dış ticaret, Patentler ve Uluslararası Teknolojik Yayılma. Türkiye Ekonomi Kurumu Uluslararası Ekonomi Konferansı, 11-13.

Kümbetoğlu, B. (2002). Afetler Sonrası Kadınlar ve Yoksulluk. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, 129-142.

Moghadam, V. M. (2005). The 'Feminization of Poverty' and Women's Humen Rights. Social and Human Sciences Papers In Women's Studies Gender Research.

Nargeleçekenler, M. (2009). Makroekonomik ve Finansal Serilerin Ekonometrik Analizi : Panel Veri Analizi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Nazlıoğlu, Ş. (2010). Makro İktisat Politikalarının Tarım Sektörü Üzerindeki Etkileri: Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkeler içşn Bir Karşılaştırma.

Pedroni, P. (2000). Fully Modified OLS For Heterogeneous Coientegrated Panels. Advanced in Econometrics, 98-180.

Pedroni, P. (2001). Purchasing Power Parity Tests in Cointegrated Panels.The Review of Economics and Statistics, 83(4), 727-731

Şener, Ü. (2011). Kadın İstihdamının Sorun Alanları: Amasya Örneği, TEPAV, Kadın Emeği Konferansı, Kadın İstihdamı ve Sorun Alanları, 3 Mayıs 2011, Ankara.

Tamer, M. G. (2016). Kayıtdışı İstihdamın Çalışanları: Ev Hizmetlisi Kadınlar. International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 213-232.

II. Tarım Şurası Raporu (2004). Tarım ve Köyişleri Bakanlığı. Ankara. https://www.turktob.org.tr/uploads/plugo/TARIM ŞURASI/II.TARIM ORMAN ŞURASI/II.TARIM ŞURASI -8)KOMİSYON RAPORU, Kırsal Kalkınma Politikaları.pdf. (Erişim: 24.07.2021).

TKİB. (2003). Avrupa Birliğine (AB) Üyelik Yolunda Türkiye Kırsal Kalkınma Politikası Raporu. Ankara: Kırsal Kalkınma Çalışma Grubu.

Tunç, M. (2018). Kalkınmada Kadın Ayrımcılığı ve Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinin Rolü: Ülkelerarası Farklı Gelir Gruplarına Göre Yatay Kesit Analizi. Sosyoekonomi Dergisi, 221-251.

Turhan, M.S. (2005). Avrupa Birliği Üyeliği Yolunda Türkiye Kırsal Kalkınma Tedbirleri Uygulama Süreci. Tarım Ve Köy işleri Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Topluluğu Koordinasyon Dairesi Başkanlığı Uzmanlık Tezi. Ankara

Ulutaş, Ç. Ü. (2009). Yoksulluğun Kadınlaşması ve Görünmeyen Emek, Çalışma ve Toplum. 25-40.

Yılmaz, Z. K. (2008). Türkiye'de Beşeri Kalkınmışlığın Beşeri Dağılımının Çok Değişkenli İstatiksel Tekniklerle İncilenmesi . OGU İktisadi İdari Bilimler Fakültesi , 24.

Yılmaztürk, A. (2016). Türkiye'de Kadın Yoksulluğu, Nedenleri ve Mücadele Yöntemleri. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 769-796.

KAYNAKÇA

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (2016), Meslek Liseleri ve Meslek Yüksekokullarından Mezun Olan Genç Kızların İşsizlik Sorunu ve Çözüm Önerileri Toplantısı, 16 Aralık 2016 Ankara. Erişim 5 Eylül 2021https://www.aile.gov.tr/ksgm/haberler/meslek-liseleri-ve-meslek-yuksekokullarindan-mezun-olan-genc-kizlarin-issizlik-sorunu-ve-cozum-onerileri-toplantisi-16-aralik-2016-tarihinde-gerceklestirildi/

Akçomak, S. ve Gürcihan, H.B. (2013). Türkiye İşgücü Piyasasında Mesleklerin Önemi: Hizmetler Sektörü İstihdamı, İşgücü ve Ücret Kutuplaşması. TCMB Çalışma Tebliği No: 13/21. Erişim 26 Eylül 2021 https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/8d78dc2a-6536-4ae1-b64c-40ffe32dffb4/WP1321.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=8d78dc2a-6536-4ae1-b64c-40ffe32dffb4

Aldan, A. ve Öztürk, S. (2019). Kadın İşgücüne Katılımında Artışın Belirleyicileri: Kuşak Etkisinin Ayrıştırılması. TCMB Çalışma Tebliği No: 19/05. Erişim 24 Eylül 2021 https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/2520bd50-8ad1-4485-aab9-ceaddbc10b42/wp1905.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-2520bd50-8ad1-4485-aab9-ceaddbc10b42-mA0mOil

Allmendinger, J. ve Leibfried, S. (2003). Education and the Welfare State: The Four Worlds of Competence Production. Journal of European Social Policy, 13(1), 63–81.

Becker, G.S. (1964). Human Capital. Princeton: N.J. Princeton University Press

Blackburn, R. M., Brooks, B. ve Jarman, J. (2001). The Vertical Dimension of Occupational Segregation. Work, Employment and Society, 15(3), 511–538.

Botezat, A. (2016). Educational Poverty. NESET II ad hoc question No. 5/2016. Erişim 28 Eylül 2021, https://nesetweb.eu/wp-content/uploads/2019/06/AHQ5_Educational-Poverty.pdf

Buvinic, M. (1997). Women in Poverty: A New Global Underclass. Foreign Policy, No. 108: 38-53

Carcillo, S., Huillery, E. ve L'Horty, Y. (2017). Preventing Poverty Through Employment, Education and Mobility. Notes du conseil d'analyse économique, 40(4), 1-12.

Eco, U. ve Pezzini, I. (1982). La sémiologie des Mythologies. Communications, 36(1), 19–42.

Ergün, K.Ö. ve Dinçer, T. (2011). Türkiye'de İşgücü Piyasası Sorunları ve Çözüm Önerileri, T.C. Maliye Bakanlığı SGB Araştırma Raporu, Mayıs.

ETCEP (Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirme Projesi) (2016). Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı Okul Standartları Kılavuzu. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı

Erdoğan, S. (1998). Eğitim ve Ekonomik Kalkınma. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2 (2), 1-8.

Evcim, N., Güneş, S. ve Karaalp-Orhan, H. S. (2020). Türkiye'de Hanehalkı Göreli Yoksulluğunu Etkileyen Faktörler: Lojistik Regresyon Analizi. Sosyoekonomi, 28(43), 11-32.

Güloğlu, T. Korkmaz, A. ve Kip, M. (2003). Türkiye'de Kayıt Dışı İstihdam Gerçeğine Bir Bakış. Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, 45, 51-95.

ILO-TUIK (2020), Cinsiyete Dayalı Ücret Farkının Ölçümü Türkiye Uygulaması. Erişim 5 Eylül 2021 https://www.ilo.org/ankara/publications/WCMS_756659/lang--tr/index.htm,

Karaalp-Orhan, H. S. (2016). Türkiye İşgücü Piyasasının Yapısal Özellikleri: İstihdam, İşsizlik ve İşgücüne Katılma Oranı. S. Güneş ve H.S. Karaalp-Orhan (Ed.), Türkiye Ekonomisi ve Güncel Makroekonomik Konular içinde (1-44). Ankara: Akademik Yayıncılık.

Karaalp-Orhan, H. S. (2017). What are the Trends in Women's Labour Force Participation in Turkey?. European Journal of Sustainable Development, (6)3, 303-312

Karaalp-Orhan, H. S. (2018). The Impact of Gender-Specific Human Capital on Economic Growth: An Empirical Investigation for Turkey. Zagreb International Review of Economics & Business, 21 (SCI), 15-30.

Karaalp-Orhan, H. S. (2019). Structural Transformation of the Turkish Economy under the Scope of Sustainable Development. European Journal of Sustainable Development, (8)5, 161-170.

Karnani A. (2011). Reducing Poverty through Employment. Innovations: Technology, Governance. Globalization. 6 (2), 73–97.

Khan, S.R., Shaw, W.D. ve Hussain, F. (1991). Causality between literacy and labor productivity in Pakistan. Economics of Education Review,10(3), 245-251.

Kumaş, H., Atalay, Ç. ve Karaalp, H.S. (2014). Firm Size and Labour Market Segmentation Theory: Evidence From Turkish Micro Data. Procedia - Social and Behavioral Sciences, 150, 360 – 373.

Lucas, R. (1988). On The Mechanisms of Economic Development. Journal of Monetary Economics, 22(1), 3-42

MEB (2021). Millî Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2020-2021. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı

Mihai, M., Titan, E. ve Manea, D. (2015). Education and Poverty. Procedia Economics and Finance 32 (2015), 855 – 860

Morrison, A., Raju, D. ve Sinha, N. (2007). Gender Equality, Poverty and Economic Growth. Policy Research Working Paper; No. 4349. Washington, DC.: World Bank,

Murat, S. (2007). Dünden Bugüne İstanbul'un İşgücü ve İstihdam Yapısı, İTO Yayın No: 2007-73, İstanbul.

Ngai, L. R. ve Pissarides, C. (2007). Structural change in a multisector model of growth. The American Economic Review 97(1), 429-443

OECD (1997). Education. Gendernet Practice Notes. Erişim 9 Ağustos 2021, https://www.oecd.org/dac/gender-development/44843817.pdf

OECD (2021). Short Term Labour Market Statistics. Erişim 9 Ağustos 2021, http://stats.oecd.org/#

Parsons, T. ve Bales, R.F. (1955). Family, Socialization and Interaction Process. New York: Free Press.

Pearce, D. (1978). The Feminization of Poverty: Women, Work and Welfare. Urban & Social Change Review, 11(1), 28-36

Romer, P.M. (1990). Are Non-convexities Important for Understanding Growth. The American Economic Growth. 80(2), 97-103.

Schultz, T.W. (1961). Investment in human capital. The American Economic Review, 51(1), 1-17.

Subrahmanian, R. (2005), Gender Equality In Education: Definitions and Measurements. International Journal of Educational Development ,25(2005), 395–407

Thirlwall, A.P. ve Pacheco-Lopez, P. (2017). Economics of Development: Theory and Evidence (10. baskı). London : Palgrave Macmillan

Tsen W.H. (2006). Granger Causality Tests among Openness to International Trade, Human Capital Accumulation and Economic Growth in China: 1952–1999. International Economic Journal, 20(3), 285-302

T.C. Maliye Bakanlığı (2014). Yıllık Ekonomik Rapor 2014, Erişim 15 Eylül 2021, http://www.maliye.gov.tr/Documents/Yıllık%20Ekonomik%20Rapor%202014.pdf

TÜİK (2014). İstatistik Göstergeler 1923-2013. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu

TÜİK (2021a). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2020. Haber Bülteni SAYI:37404, Erişim 29 Ağustos 2021, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Income-and-Living-Conditions-Survey-2020-37404

TÜİK (2021b). Gelir Dağılımı ve Yaşam Koşulları İstatistikleri. Erişim 19 Eylül 2021, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Income-and-Living-Conditions-Survey-2020-37404

TÜİK (2021c). İstatistiklerle Kadın 2020, Haber Bülteni SAYI: 37221. Erişim 16 Eylül 2021, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Women-in-Statistics-2020-37221

TÜİK (2021d). İşgücü İstatistikleri. Erişim 10 Ağustos 2021, http://tuikapp.tuik.gov.tr/isgucuapp/isgucu.zul

TÜİK (2021e). İşgücü İstatistikleri, 2020. Haber Bülteni SAYI: 37484. Erişim 28 Eylül 2021, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-2020-37484

TÜİK (2021f). Kazanç Yapısı İstatistikleri. Erişim 01 Eylül 2021 https://tuikweb.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1008

Wilson, D., (2003). Human Rights: Promoting Gender Equality In and Through Education. Background paper for EFA GMR 2003/4.

Widyanti, W., Suryahadi, A., Sumarto, S. ve Athia Yumna, A. (2009). The Relationship Between Chronic Poverty and Household Dynamics: Evidence from Indonesia. SMERU Working Paper Series.

World Bank (8 Mart 2021). Girl's Education. Erişim 28 Eylül 2021, https://www.worldbank.org/en/topic/girlseducation

World Economic Forum (2020). The Global Gender Gap Report 2020. Geneva Switzerland, Erişim 18 Eylül 2021, https://reports.weforum.org/global-gender-gap-report-2020/

KAYNAKÇA

Bahçe, S. ve Köse, A. H. (2012). Yoksulluk: Hüzün ve Disiplin. Mülkiye Dergisi, 36(4), 19-34.

Bardone, L. ve Guio, A. C. (2005). In-Work Poverty, New Commonly Agreed Indicators at the EU level. Statistics in Focus, Population and Social Conditions. Luxembourgh: Office for Official Publications of the European Communities. Erişim 5 Eylül 2021, http://ec.europa.eu/employment_social/social_inclusion/docs/statistics5-2005_en.pdf.

Daw, J. ve Halliday H. J. (2012). Compensating Differentials, Labor Market Segmentation and Wage Inequality. Social Science Research, 41, 1179–1197.

Doerınger, P.B.ve. Piore, M.J. (1970). Internal Labor Markets and Manpower Analysis. USA Department of Labor: Erıc.

Erdoğdu, S. ve Kutlu, D. (2014). Dünyada ve Türkiye'de Çalışan Yoksulluğu: İşgücü Piyasası ve Sosyal Koruma Politikaları Bağlamında Bir Değerlendirme. Çalışma ve Toplum, 41(2), 63-114.

Eurofound. (2004). Working Poor in the European Union. (Yazarlar: Ramón Peña-Casas ve Mia Latta), European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. Erişim 10 Ağustos 2021, http://publications.europa.eu/resource/cellar/e5307f43-c7d4-4c36-8262-81b72796c8ae.0001.02/DOC_2.

Eurofound. (2013). Wages: A Working Conditions and Industrial Relations Perspective. Dublin: Eurofound. Erişim 28 Eylül 2021, https://www.eurofound.europa.eu/ publications/customised-report/2013/working-conditions-industrial-relations/wages-a-working-conditions-and-industrial-relations-perspective-background-paper.

Eurofound. (2017). In-work poverty in the EU. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Erişim 1 Ekim 2021, https://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2017/in-work-poverty-in-the-eu.

Eurofound Glossary. (2021). Erişim 21 Eylül 2021, https://www.eurofound.europa.eu/ data/glossary#W.

European Commission Social Protection Committee (2014). Social Europe, Many Ways, One Objective: Annual Report of the Social Protection Committee on the Social Situation in the European Union (2013). Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Eurostat (2010). In-work Poverty in the EU, Methodologies and Working Papers. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Eurostat. (2021). Statistics Explained, Glossary. Erişim 18 Eylül 2021, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:At-risk-of-poverty_rate.

Gündoğan, N. (2007). Yoksulluğun Değişen Yüzü: Çalışan Yoksullar. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basımevi.

Gündoğan, N., Biçerli, M.K. ve Aydın, U. (2005). The Working Poor: A Comparative Analysis. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi. Erişim 20 Ağustos 2021, http://mpra.ub.uni-muenchen.de/5096.

ILO. Glossary of Statistical Terms. (2021). Erişim 15 Ağustos 2021, https://www.ilo.org/ilostat-files/Documents/Statistical%20Glossary.pdf.

ILOSTAT. (2019). Spotlight on Work Statistics. No:6. Erişim 14 Eylül 2021, https://ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/publication/wcms_696387.pdf.

ILOSTAT (2021). Statistics on the Working Poor. Erişim 1 Eylül 2021, https://ilostat.ilo.org/topics/working-poor.

ILO. (2021). World Employment and Social Outlook Trends 2021, ILO Flagship Report. Geneva: ILO. Erişim: 20 Eylül 2021, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_795453.pdf

ILO. (2003). Working out of Poverty, International Labour Conference 91st Session 2003, Report of The Dırector-General, Geneva: ILO. Erişim 19 Eylül 2021, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/kd00116.pdf.

Karaman, F. (2015). Yoksulluğun Çalışma İle İmtihanı: Çalışan Yoksullar Üzerine Bir Araştırma. İdealkent, 6(16), 50-70.

Kalleberg, A. L. ve M Mastekaasa, A. (1994), Firm Internal Labor Markets and Organizational Commitment in Norway and the United States. Acta Sociologica, 37, 269-286.

Kalleberg, A. L., Barbara F. R. ve Ken, H. (2000), Bad jobs in America: Standard and Nonstandard Employment Relations and Job Quality in The United States, American Sociological Review, 65, 256–278.e

Kim, M. (1998). The Working Poor: Lousy Jobs or Lazy Workers. Journal of Economic Issues, 32(1), 65-78.

Köse, A. H. ve Bahçe, S. (2009). "Yoksulluk" Yazınının Yoksulluğu: Toplumsal Sınıflarla Düşünmek. Praksis, 19, 385-419.

Marx, I. ve Nolan, B. (2012). In-work Poverty. GINI DP 51. Amsterdam: Amsterdam Institute for Advanced Labour Studies. Erişim 5 Ekim 2021, http://archive.uva-aias.net/uploaded_files/publications/DP51-Marx,Nolan(2).pdf.

McKnight, A., Stewart, K., Himmelweit, S.M. ve Palillo M. (2016). Low Pay and In-Work Poverty: Preventative Measures and Preventative Approaches. Evidence Review, Social Affairs and Inclusion. Brussels: European Commission.

Nattino, G., Pennell, M.L. ve Lemeshow, S. (2020). Assessing the Goodness of Fit of Logistic Regression Models in Large Samples: A Modification of the Hosmer-Lemeshow test. Biometrics. 76(2), 549–560. Erişim 10 Eylül 2021, https://doi.org/10.1111/biom.13249.

Paul, P., Pennell, M. L. ve Lemeshow, S. (2013). Standardizing the Power of the Hosmer-Lemeshow Goodness of Fit Test in Large Data Sets. Statistics Medicine. 32(1), 67-80. Erişim 10 Eylül 2021. https://doi.org/10.1002/sim.5525.

Piore, M. J. (1972). Notes For A Theory of Labor Market Stratification. Working Paper Department of Economics, Massachusetts Instıtute of Technology

Ravallion, M. (1992). Poverty Comparisons: A Guide to Concepts and Methods. Living Standart Measurement Study Working Plaper No. 88. Washington: The World Bank. Erişim 10 Eylül 2021, https://documents1.worldbank.org/curated/en/290531468766493135/pdf/multi-page.pdf.

Osterman, P. (1975). An Empirical Study of Labor Market Segmentation. Industrial and Labor Relations Review, 28(4), 508-523.

Said, M. (2012). Trade Reform, Job Quality And Wages Of The Working Poor In Egypt: Evidence From Manufacturing Panel Data. The Journal of Developing Areas, 46(2),159-183.

Suğur, N., Suğur S. Beklan Çetin, O., Gönç-Şavran, T. ve Akarçay, E. (2008). Hizmet Sektöründe Çalışan Yoksulların Yoksulluk Algıları Üzerine Bir Araştırma. "İş,Güç" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi,10(4), 1-29.

Strengmann-Kuhn W. (2002). Working Poor in Europe: A Partial Basic Income for Workers?. Basic Income European Network 9th International Congress. Geneva: University of Frankfurt. Erişim 7 Ağustos 2021, https://basicincome.org/bien/pdf/2002Strengmann-Kuhn.pdf.

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü. (2019). İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması, SEGE-2017. (Raportörler: Acar Salih, Leyla Bilen Kazancık, Mustafa Caner Meydan, Mustafa Işık), Yayın No:3, Ankara: Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü Yayını. Erişim 10 Ağustos 2021, https://www.sanayi.gov.tr/merkez-birimi/b94224510b7b/sege/il-sege-raporlari.

The World Bank. (2017). Technical Poverty Estimation Report, Myanmar Poverty and Living Conditions Survey. Yangon: Ministry of Planning and Finance, Government of Myanmar and World Bank. Erişim 14 Ekim 2021, https://documents1.worldbank.org/curated/en/735011513002549172/pdf/122006-REVISED-TechnicalReportEng.pdf.

World Bank. (2020). Poverty and Shared Prosperity 2020: Reversals of Fortune. Washington, DC: World Bank. doi: 10.1596/978-1-4648-1602-4. License: Creative Commons Attribution CC BY 3.0 IGO. Erişim 25 Ağustos 2021, https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/34496/9781464816024.pdf.

The World Bank. (2021a). Metadata Glossary. Erişim 22 Eylül 2021, https://databank.worldbank.org/metadataglossary/jobs/series/SI.POV.DDAY.

The World Bank. (2021b). Poverty&Equity Data Portal. Erişim 12 Eylül 2021, https://povertydata.worldbank.org/poverty/home/.

TÜİK. (2021). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması Mikro Veri Seti (Kesit), Yayın No: 4622, 2020. Ankara: TÜİK. Erişim 15 Ekim 2021, https://biruni.tuik.gov.tr/yayin/views/visitorPages/yayinGoruntuleme.zul?yayin_no=538.

U.S. Bureau of Labour Statistics, Earning Statistics. (2021). Erişim 21 Eylül 2021, https://www.bls.gov/cps/earnings.htm#workpoor,

UNSTATS. (2021). Erişim 22 Eylül 2021. https://unstats.un.org/sdgs/indicators/Global%20Indicator%20Framework%20after%202021%20refinement_Eng.pdf, E.T.22.09.2021.

UN. (2010). Poverty. The World's Women 2010: Trends and Statistics içinde (157-173). New York: The Department of Economic and Social Affairs. ST/ESA/STAT/SER.K/19. Erişim 22 Eylül 2021, https://unstats.un.org/unsd/demographic-social/products/worldswomen/documents/WW_full%20report_BW.pdf.

OPHI ve UNDP. (2020). Charting Pathways out of Multidimensional Poverty: Achieving the SGDs. UNDP ve Oxford Poverty & Human Development Inititative. Erişim 22 Eylül 2021, https://ophi.org.uk/wp-content/uploads/G-MPI_Report_2020_Charting_Pathways.pdf.

Yu, W., Xu, W. ve Zhu, L. (2017). A Modified Hosmer–Lemeshow Test for Large Data Sets. Communications in Statistics. Theory and Methods, 46(23), 11813-11825.

Wang Y. ve Yin H. (2016). An Improved Empirical Method for Evaluating Job Quality of the Working Poor: Results from Northeast China. International Journal of Database Theory and Application, 9(1), 119-130.

KAYNAKÇA

Axios. B. A. (2020). China's Domestic Violence Epidemic. Erişim 27.7.2021, https://www.axios.com/china-domestic-violencecoronavirus-quarantine-7b00c3ba-35bc-4d16-afdd-b76ecfb28882.html

Aygün, Hızıroğlu A., Köksal, S. ve Uysal, G. (2021). Covid-19 Pandemisinde Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği: Ev İşlerini Kim Yaptı? Çocuklara Kim Baktı, Sabancı Üniversitesi İPM–Mercator Politika Notu, Mart 2021.

Aygüneş, A., Ok, O.C. (2020). Covıd-19 Pandemisi Sürecinde Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları İzleme Raporu, Erişim 6.8.2021, https://sugender.sabanciuniv.edu/sites/sugender.sabanciuniv.edu/files/pandemi_raporu.pdf

CARE (2020). COVID19, Food and Nutrition Security, and Gender Equality. Atlanta, GA: Kalei Talwar, Care Press Officer.

Chen, M. A. (2001). Women and informality: A global picture, the global movement. SAIS Review, 21(1), 71-82.

Dazio S., Briceno, F. ve Tarm, M. (2020). Crime drops around the world as COVID-19 keeps people inside, Erişim 31.5.2021, https://apnews.com/article/chicago-tx-state-wire-il-state-wire-ny-state-wire-virus-outbreak-bbb7adc88d3fa067c5c1b5c72a1a8aa6

Demircan, C. (2021). Pandemide Kadın Olmak: "Toplantı aralarında ağlayan bebeğime bakmak zorunda kalıyordum", https://www.hurriyet.com.tr/gundem/pandemide-kadin-olmak-toplanti-aralarinda-aglayan-bebegime-bakmak-zorunda-kaliyordum-41757051

DİSK-AR (2021). Covid-19 Döneminde Kadın İşgücünün Görünümü Raporu, 8 Mart 2021, Erişim 1.6.2021, http://arastirma.disk.org.tr/wp-content/uploads/2021/03/8-MART-2021-Kad%C4%B1n-%C4%B0%C5%9Fg%C3%BCc%C3%BCn%C3%BCn-Durumu-Raporu.pdf

Erdoğdu, S. (2021). COVID-19 Krizi ve Kadın İstihdamı ve İşsizliği, Erişim 1.6.2021, COVID-19-Krizi-ve-Kadın-İstihdamı-ve-İşsizliği.pdf (keig.org)

Ergönen, A.T., Biçen, E., Ersoy, G. (2020). COVID-19 Salgınında Ev İçi Şiddet, Adli Tıp Bülteni, 2020; 25 Özel Sayı: 48-57.

Eroğlu, D. Gençay, H. (2020). Salgında Kadın Olmak, Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği Araştırma Raporu, Erişim Tarihi 2.8.2021 https://kadinininsanhaklari.org/wp-content/uploads/2021/02/Salg%C4%B1nda-Kad%C4%B1n-Olmak-Uzun-Rapor-Final.pdf

EVID-SEN (2020) Ev İşçileri Dayanışma Sendikası, "Covid-19 Raporu Peki Ya En Alttakiler…" (Haz.) Ceyhun Güler ve Gülhan Benli, Erişim 1.6.2021, http://www.evidsen.org/2020/04/23/evid-sen-covid-19-raporu-peki-en-alttakiler/

Fernandes, N. (2020). "Economic Effects of Coronavirus Outbreak (COVID-19) on the World Economy", https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3557504, (15 Kasım 2020).

Fredericsen, B., Ranji, U., Salganicoff, A., Long, M. (2021). Women's Experiences with Health Care During the COVID-19 Pandemic: Findings from the KFF Women's Health Survey, Erişim 25.7.2021, https://www.kff.org/womens-health-policy/issue-brief/womens-experiences-with-health-care-during-the-covid-19-pandemic-findings-from-the-kff-womens-health-survey/

Haleem, A., Javaid, M., Vaishya, R. (2020). "Effects of COVID-19 pandemic in daily life", Current Medicine Research and Practice, Vol 10, Issue 2, March–April 2020, p. 78-79, Erişim 31.5.2021, https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7147210/

Haneef, C, Kalyanpur, A. (2020). Global Rapid Gender Analysis For Covid-19, Erişim 27.7.2021, https://www.care-international.org/files/files/Global_RGA_COVID_RDM_3_31_20_FINAL.pdf

Huremović, D. (2019). "Brief History of Pandemics (Pandemics Throughout History)". İçinde Damir Huremović (Ed.), Psychiatry of Pandemics (pp. 7-35). İsviçre Springer.

ILO (2020), COVID-19 and the world of work: Impact and policy responses, Erişim 5.8.2021, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/documents/briefingnote/wcms_738753.pdf

International Labour Organisation ILO (2021). Building Forward Fairer: Women's rights to work and at work at the core of the COVID-19 recovery, Erişim 9.8.2021, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---gender/documents/publication/wcms_814499.pdf

International Labour Organisation ILO (2018). Care Work and Care Jobs for the Future of Decent Work. Erişim 3.8.2021, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_633135.pdf

Joo, H., Maskery, B. A., Berro, A. D., Rotz, L. D., Lee, Y.-K., ve Brown, C. M. (2019). "Economic Impact of the 2015 MERS Outbreak on the Republic of Korea's Tourism-Related Industries", Health security, 17(2), 100-108.

Lai J., Ma S., Wang Y., Cai Z., Hu J., Wei N., et al. (2020). Factors associated with mental health outcomes among health care workers exposed to coronavirus disease 2019. JAMA Network Open. (2020) 3:e203976. doi: 10.1001/jamanetworkopen.2020.3976

Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı (2020). Koronavirüs Salgını Süresince Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İzleme Raporu, Erişim 6.8.2021, https://www.stgm.org.tr/sites/default/files/migrationfiles/haber-files/016846/000008044-koronavirus-salgini-suresince-kys-rapor.pdf

NASA (2020). "Airborne Nitrogen Dioxide Plummets Over China", Erişim 31.5.2021, https://earthobservatory.nasa.gov/images/146362/airborne-nitrogen-dioxide-plummets-over-china

Negiz, N. Savaş Yavuzçehre, P. (2021). Viral Çağda Kent ve Kentsel Bağışıklık, Ankara: Gazi Kitabevi.

Nelson, B. (2020). The positive effects of Covid-19, BMJ 2020;369:m1785 doi: 10.1136/bmj.m1785, Erişim 31.5.2021, https://www.bmj.com/content/bmj/369/bmj.m1785.full.pdf

OECD (2019). OECD DATA, Erişim 21.5.2021, https://data.oecd.org/unemp/unemployment-rate.htm

OECD (2020). OECD Policy Responses to Coronavirus (COVID-19) Women at the core of the fight against COVID-19 crisis, Erişim 3.8.2021, https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/women-at-the-core-of-the-fight-against-covid-19-crisis-553a8269/

Öztan, E. (2020). Evler, İşler ve Güç(lük)ler, Erişim 6.8.2021, http://www.sosyaldemokratdergi.org/ece-oztan-evler-isler-ve-guclukler/

Qiu, W., Rutherford, S., Mao, A., ve Chu, C. (2017). "The Pandemic and Its Impacts", Health, Culture And Society, 9–10, 1-11.

Reichelt, M., Makovi, K. & Sargsyan, A. (2021) The impact of COVID-19 on gender inequality in the labor market and gender-role attitudes, European Societies, 23:sup1, S228-S245, DOI: 10.1080/14616696.2020.1823010, https://doi.org/10.1080/14616696.2020.1823010.

Simba, H., Ngcobo, S. (2020). Are Pandemics Gender Neutral? Women's Health and COVID-19, Erişim 25.7.2021, https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fgwh.2020.570666/full

Sosyo Araştırmalar Merkezi (2020). Covid-19 Karantinasından Kadının Etkilenimi İle Kadin Ve Çocuğa Yönelik Şiddete İlişkin Türkiye Araştırma Raporu, Erişim 2.8.2021, https://sahamerkezi.org/covid-19-karantinasindan-kadinin-etkilenimi-ile-kadin-ve-cocuga-yonelik-siddete-iliskin-turkiye-arastirma-raporu/

Towers, J., Walby S.2012. Measuring the Impact of Cuts in Public Expenditure on the Provision of Services to Prevent Violence against Women and Girls. Report for Northern Rock Foundation and Trust for London, Erişim 10.6.2021, https://trustforlondon.fra1.cdn.digitaloceanspaces.com/media/documents/VAWG-Cuts-Full-Report.pdf

Türkiye Psikiyatri Derneği (2020), COVİD-19 Salgınında Sağlık Çalışanlarının Tükenmişlikten Korunma Rehberi, Erişim 15.7.2021, https://www.psikiyatri.org.tr/uploadFiles/14202016552-TukenmislikCOVID.pdf

Türkiye Tabipler Birliği (TTB) (2021). DİSK, KESK, TMMOB ve TTB Kadın Temsilcilerinden Açıklama: Pandemi Döneminde Kadın Sağlık Çalışanları Korunmalı ve Kadın Sağlığı İhmal Edilmemelidir, Erişim 31.5.2021, https://www.ttb.org.tr/kollar/covid19/yazdir.php?Tablo=tbl_haber&Guid=b30a02c4-904a-11ea-9b7d-6d38d16eb233.

Uluslararasi Af Örgütü (2020). Avrupa: Kürtaja güvenli erişimin sağlanmaması, COVID-19'un sürdüğü dönemde kadınların ve kız çocukların sağlığını tehlikeye atıyor, Erişim 3.8.2021, https://www.amnesty.org.tr/icerik/avrupa-kurtaja-guvenli-erisimin-saglanmamasi-covid-19un-surdugu-donemde-kadinlarin-ve-kiz-cocuklarin-sagligini-tehlikeye-atiyor

UN (2010). System of National Accounts 2008. Economic and Social Affairs. United Nations, New York.

UN (2020). "COVID-19'un Kadınlar Üzerindeki Etkisi, Politika Özeti", Erişim 1.6.2021, https://www.unwomen.org/-/media/headquarters/attachments/sections/library/publications/2020/policy-brief-the-impact-of-covid-19-on-women-tr.pdf?la=en&vs=2900

UNDP (2020). COVID-19 Global Gender Response Tracker Fact Sheets, Erişim 2.8.2021 https://www.undp.org/publications/covid-19-global-gender-response-tracker-fact-sheets

UNFPA (2020). Toplumsal Cinsiyet Perspektifinden COVID-19, Erişim 16.7.2021, https://turkey.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/COVID-19_A_Gender_Lens_Guidance_Note_Turkish.pdf.

UNRISD (United Nations Research Institute for Social Development) 2010. 'Why Care Matters for Social Development'. Research and Policy Brief No. 9. UNRISD, Geneva.

UN Women (2014). "The Global Economic Crisis and Gender Equality", UN Women New York, September 2014, Erişim 29.5.2021, https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2014/9/crisis-paper

UN Women (2017). "Women in informal economy", Erişim 17.5.2021, https://www.unwomen.org/en/news/in-focus/csw61/women-in-informal-economy

UN Women (2020). "COVID-19 and its economic toll on women: The story behind the numbers", Erişim 20.5.2021, https://www.unwomen.org/en/news/stories/2020/9/feature-covid-19-economic-impacts-on-women

Usher, K., Bhullar, N., Durkin, J., Gyamfi, N., Jackson, D., (2020). Family violence and COVID-19: Increasedvulnerability and reduced options for support, International Journal of Mental Health Nursing (2020) 29, 549–552.

Ünal, B. Gülseren, L. (2020). COVID-19 pandemisinin görünmeyen yüzü: Aile içi kadına yönelik şiddet, Klinik Psikiyatri Dergisi 2020; 23(Ek 1): 89-94, Erişim 2.8.2021, https://jag.journalagent.com/kpd/pdfs/KPD-37973-LETTER_TO_EDITOR-UNAL.pdf

Ünal, E. Atik, D., Gözüyeşil, E. (2020). Covid 19 Pandemisi ve Kadınlar, Haliç Üniv Sağ Bil Der. 2021;4(1) 1-8, Doi: 10.48124/, https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1395028, 23.6.21.

Wenham, C. (2020). The gendered impact of the COVID-19 crisis and post-crisis period, Policy Department for Citizens' Rights and Constitutional Affairs Directorate-General for Internal Policies PE 658.227- September 2020.

World Food Programme (WFD) (2020). Chief Warns of Hunger Pandemic as COVID-19 Spreads (Statement to UN Security Council). Washington, DC: World Food Programme.

World Health Organization (WHO) (2020a) Gender and women's mental health: Gender disparities and mental health: The Facts. Erişim 21.5.2021, https://www.who.int/mental_health/prevention/genderwomen/en/

World Health Organization (WHO) (2020b). State of the World's Nursing (Report). Erişim 21.5.2021, https://www.who.int/publications-detail/nursing-report-2020

Yüksel Ş, Başterzi A.D. (2013). Türkiye Psikiyatri Derneği Kadına Yönelik Şiddeti Önleme Görev Grubu Raporu. İçinde: Kadınların Yaşamı ve Kadın Ruh Sağlığı. Ankara: Türkiye Psikiyatri Derneği Yayınları, s. 715-735.

KAYNAKÇA

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (2016). Suriyelilerle Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları arasındaki evlilik ilişkileri araştırması. Erişim 07 Haziran 2021, https://ailevecalisma.gov.tr/media/36348/suriyeliler-ile-turkiye-cumhuriyeti-vatandaslari-arasindaki-evlilik-iliskileri-arastirmasi.pdf.

Arpacı, M. (2020). Ulusaşırı göç ve toplumsal cinsiyet: Erzincan'da yaşayan Afgan kadınlar örneği. Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4 (1), 135-154.

Aygül, H.H., Kaba, E.M. (2019). Suriyeli kadınlarin işgücüne katılımı ve deneyimleri. Turkish Studies. 14 (4), 1255-1275.

Buecher, B. & Aniyamuzaala, J. R. (2016). Women, work and war: Syrian women and the struggle to survive five years of conflict. Erişim 31 Ağustos 2021, https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/CARE_Syria-women-work-and-war-report_2016.pdf.

Buz, S. (2007). Göçte kadınlar: feminist yaklaşım çerçevesinde bir çalışma. Toplum ve Sosyal Hizmet, 18 (2), 37- 50.

Dahl, B. G. (2010). Early teen marriage and future poverty. Demography, 47 (3), 689–718.

Dedeoğlu, S. (2018). Tarımsal üretimde Suriyeli göçmen kadın emeği. Çağla Ünlütürk Ulutaş (Ed.), Feminist Sosyal Politika içinde (281-305). İstanbul: NotaBene.

El-Masri, R., Harvey, C. & Garwood, R. (2013) Shifting sands: changing gender roles amongrefugees in Lebanon. OXFAM and Research Center for Gender Equality, Erişim Tarihi 3 Mart 2018, http://oxfamilibrary.openrepository.com/oxfam/bitstream/10546/300408/1/rr-shifting-sands-lebanon-syria-refugees-gender-030913-en.pdf.

Erol, E., Akyol, A. E., Salman, C., Pınar, E., Gümüşcan, İ., Mısırlı, K. Y., Kahveci, M., Mutlu,

P. (2017). Suriyeli sığınmacıların Türkiye'de emek piyasasına dahil olma süreçleri ve etkileri: İstanbul tekstil sektörü örneği. İstanbul: Birleşik Metal-İş.

Güdül, Ö. T. (2018). Suriyelikadın göçmenlerin travmatik yaşantıya bağlı ruh sağlığı sorunlarının ve sosyal destek süreçlerinin incelenmesi. Yayınlanmamış bilim uzmanlığı tezi, Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Hanmer, L., Rubiano, E., Santamaria, J. Arango, D.J. (2020). How does poverty differ among refugees? Taking a gender lens to the data on Syrian refugees in Jordan, Middle East Development Journal, 12 (2), 208-242.

IOM (2019). World Migration Report 2020. Geneva: IOM.

IOM (2021). Labour-market integration of resettled refugees in the European Union. Erişim 23 Temmuz 2021, https://eea.iom.int/sites/eea/files/publication/document/FINAL%20EN-Labour-market%20integration.pdf.

Kandiyoti, D. (1988). Bargaining with Patriarchy. Gender & Society, 2 (3), 274-290.

Khan, A. (2002. Afghan refugee women's experience of conflict and disintegration, meridians. 3 (1), 89-121.

Körükçü, O., Aydın, R., Conway, J, Kukulu, K. (2018). Motherhood in the shade of migration: A qualitative study of the experience of Syrian refugee mothers living in Turkey. Nursing & Health Sciences, 20, 46–53.

Körükmez , L, Karakılıç, İ.Z. ve Danış, D.(2020). Mecburiyet, Müzakere, Değişim. İstanbul: GAR.

Liebig, T. Ve K. Rose Tronstad (2018). Triple disadvantage? A first overview of the ıntegration of refugee women. OECD Social, Employment and Migration Working Paper No. 216, Paris: OECD Publishing.

MAZLUMDER (2014). Kamp dışında yaşayan suriyeli kadın sığınmacılar raporu. Erişim 18 Ağustos 2021, https://mazlumder.org/webimage/MAZLUMDER%20KAMP%20DI%C5%9EINDA%20YA%C5%9EAYAN%20KADIN%20SI%C4%9EINMACILAR%20RAPORU(9).pdf.

Oyman, R.D. (2016). Mültecilik döngüsü içinde 'kadın' olma: toplumsal cinsiyet temelli eşitsizlikler. D.Ş. Kaylı ve F. Şahin, (Ed.), Sosyal politikanın cinsiyet halleri içinde (103-136). Ankara: Nika Yayınları.

Öztürk, L., Serin, Z.V. ve Altınöz (2019). Challenges and obstacles for syrian refugee women in the turkish labor market. Societies, 9 (3), 49-59.

Pinedo, L. (2020). Syrian refugees in the Turkish labour market. Ankara: ILO.

Şahankaya Adar, A. (2018). Türkiye'de yeni prekarya Suriyeli işgücü mü?. Çalışma ve Toplum. 56, 13-36.

UN Women-ASAM (2018). Türkiye'de Geçici Koruma Altındaki Suriyeli Kadın ve Kız Çocuklarının İhtiyaç Analizi. Erişim 12 Ağustos 2021, http://www2.unwomen.org/-/media/field%20office%20eca/attachments/publications/country/turkey/the%20needs%20assessmenttrwebcompressed.pdf?la=en&vs=3220.

Ünlütürk Ulutaş, Ç. ve Akbaş, S. (2018). Ötekilerin Ötekisi: Denizli İşgücü Piyasasında Suriyeli Kadınlar, Çağla Ünlütürk Ulutaş (Ed.), Feminist Sosyal Politika içinde (281-305). İstanbul: NotaBene.

Yılmaz, Z. (2020). Postkolonyal teori bağlamında sığınmacı kadınlar: Suriyeli kadın sığınmacıların Türkiye'deki 'geçici' durumu. Kadın/Woman 2000, 20(2), 65-90.

KAYNAKÇA

Carr, S. C. (2003a). Poverty and justice. S. C. Carr, & T. S. Sloan içinde, *Poverty and Psychology: From Global Perspective to Local Practice* (s. 45-68). Boston, MA: Springer.

Carr, S. C. (2003b). Poverty and justice. In Poverty and psychology. &. T. S. C. Carr içinde, *Poverty and Psychology: From Global Perspective to Local Practice* (s. 1-18). Boston: MA: Springer.

Collins, S. B. (2005). An understanding of poverty from those who are poor. *Action Research*, 3(1), 9-31, doi.org/10.1177/1476750305047983.

Costello, E. J., Keeler, G. P., & Angold, A. (2001). Poverty, Race/Ethnicity, and Psychiatric Disorder: A Study of Rural Children. *American Journal of Public Health*, Vol 91, No. 9.

Cowen, E. L. (2000). Cowen, E. L. (2000). Community psychology and routes to psychological wellness. In Handbook of community psychology (pp. 79-99). . J. Rappaport, & E. Seidman içinde, *Handbook of community psychology* (s. 79-99). Boston, MA.: Springer.

Curran, L. (2002). The psychology of poverty: Professional social work and aid to de- pendent children in postwar America: 1946-1963. *Social Service Review*, 76(3):365-386, DOI:10.1086/341180.

Denny, S., Clark, T., Fleming, T., & Wall, M. (2004). Emotional Resilience: Risk And Protective Factors For Depression Among Alternative Education Students In New Zealand. *American Journal of Orthopsychiatry*, 74(2), 137–149.

Department for International Development. (2005). *Girls'education: towards a better future for all.* Glasgow : Department for International Development.

Furnham, A. (2003). Poverty and Wealth. S. C. Carr, & T. S. Sioan içinde, *Poverty and psyehology: from global perspeetive to loeal practice* (s. 163-184). New York: 2003 Springer Science+Business Media.

Galindo, O., & Ardila, R. (2012). Psicología y pobreza. Papel del locus de control, la autoeficacia y la indefensión aprendida. [Psychology and poverty. Influence of locus of control, self-efficacy and learned helplessness]. *Avances en Psicología Latinoamericana*, 30(2), 381-407.

Hansen, N. (2015). The development of psychological capacity for action: the empowering e□ect of a microfinance programme on women in Sri Lanka. *Journal of Social Issues* , 71, 597–613. doi: 10.1111/josi.12130.

Haushofer, J., & Fehr, E. (2014). On the psychology of poverty. *Science*, 344, 862-867.

Huis, M. A., Hansen, N., Otten, S., & Lensink, R. (2017). A three-dimensional model of women's empowerment: Implications in the field of microfinance and future directions. *Frontiers in psychology* , 8, 1678, 1-14, doi: 10.3389/fpsyg.2017.01678.

Kato, M. P., & Kratzer, J. (2013). Empowering women through microfinance: evidence from Tanzania. *ACRN J. Entrep. Perspect.* , 2, 31–59, .

Knifton, L., & Inglis, G. (2020). Poverty and mental health: policy, practice and research implications. *BJPsych Bulletin (2020)*, 44, 193–196, doi:10.1192/bjb.2020.78.

Koltko-Rivera, M. E. (2006). Rediscovering the Later Version of Maslow's Hierarchy of Needs: Self-Transcendence and Opportunities for Theory, Research, and Unification. *Review of General Psychology*, Vol. 10, No. 4, 302–317, DOI: 10.1037/1089-2680.10.4.302.

Landau, R. (1995). Locus of control and socioeconomic status: Does internal locus of control reflect real resources and opportunities or personal coping abilities? . *Social Science & Medicine*, 41(11), 1499–1505. doi:10.1016/0277-9536(95)00020-8 .

Langford, W. (1994). Gender, Power and Self-Esteem: Women's Poverty in the Economy of Love. *Feminist Theology*, V 3, (7), 94-115, https://doi.org/10.1177/096673509400000709.

Lemieux, A. F., & Pratto, F. (2003). Poverty and Prejudice. S. C. Sioan içinde, *Poverty and psyehology: from global perspeetive to loeal practice* (s. 147-162). New York : Springer Science+Business Media .

Lerner, M. J. (1980). *The Belief In A Just World: A Fundamental Delusion.* New York: Plenum Press.

Mackenbach, J. P., Stirbu, I., Roskam, A. J., Schaap, M. M., Menvielle, G., Leinsalu, M., & Kunst, A. E. (2008). Socioeconomic inequalities in health in 22 European countries. *New England journal of medicine*, 2468-2481, 358(23), doi: 10.1056/nejmsa0707519.

McClelland, D. C. (1961). *The Achieving Society.* New York: Free Press.

Mickelson, K. D., & Williams, S. L. (2008). Perceived Stigma of Poverty and Depression: Examination of Interpersonal and Intrapersonal Mediators. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 27(9), 903–930. doi:10.1521/jscp.2008.27.9.903 .

Moodley, J. (2014). Women's mental health: Coping mechanisms in the context of poverty. *Journal of Psychology in Africa*, 24, (3), 264-271, doi.org/10.1080/14330237.2014.906078.

Moreira, V. (2003). Poverty and Psychopathology. S. C. Carr, & T. S. Sioan içinde, *Poverty and psyehology: from global perspeetive to loeal practice* (s. 69-87). New York: Springer Science+Business Media .

Murray, H. A. (1938). *Explorations in Personality. .* New York: Oxford University Press.

Narayan, D., Patel, R., Schafft, K., Rademacher, A., & & Koch-Schulte, S. (1999). *Can Anyone Hear Us ? Voices From 47 Countries.* Washington, DC: World Bank.

Norton, A., Bird, B., Brock, K., Kakande, M., & Turk, C. (2001). *A rough guide to PPAs: Participatory Poverty Assessment: an introduction to theory and practice.* London: Overseas Development Institute.

Patel, V., Araya, R., de Lima, M., Ludermir, A., & Todd, C. (1999). Women, poverty and common mental disorders in four restructuring societies. *Social Science & Medicine,* , 49(11), 1461–1471. doi:10.1016/s0277-9536(99)00208-7 .

Pearl, A. (1970). The poverty of psychology: An indictment. V. Allen içinde, *Psychological factors in poverty,* (s. 348-364.). Chicago: Markham Publishing Company.

Prilleitensky, I. (2003). Poverty and Power. S. C. Carr, & T. S. Sioan içinde, *Poverty and Psychology: From Global Perspective to Local Practice* (s. 19-45). New York : Springer Science+Business Media .

Proudhon, P.-J. (2012). *İktisadi Çelişkiler Sistemi ya da Sefaletin Felsefesi.* İstanbul : Kaos.

Psychology Coalition at the United Nations [PCUN]. (2012). *Psychological Perspectives on Empowering Poor Rural Women and Girls.* 06 20, 2021 tarihinde https://psychologycoalitionun.org/: https://psychologycoalitionun.org/activities/statements/55-psychological-perspectives-empowering-rural-women-girls.html adresinden alındı

Rainwater, L. (1970). Neutralizing the disinherited: Some psychological aspects of understanding the poor. I. V. (Ed.) içinde, *Psychological factors in poverty* (s. 9-28). Chicago: Markham Publishing Company.

Robb, C. M. (1999). *Can the poor influence policy? Participatory poverty assessments in the developing world.* Washington, D.C.: The World Bank.

Rotter, J. (1966). Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcement. *Psychological Monographs: General and Applied*, 80(1), 1–28. https://doi.org/10.1037/h0092976.

Sandler, I. N., Braver, S., & Gensheimer, L. (2000). Stress. J. Rappaport, & E. Seidman içinde, *Handbook of community psychology.* (s. 187-213). Boston, MA.: Springer .

Sloan, T. S. (2003). Poverty and Psychology: A Call to Arms. S. C. Carr, & T. S. Sioan içinde, *Poverty and psyehology: from global perspeetive to loeal practice* (s. 301-314). New York : Springer Science+Business Media .

Smith, K. B. (1985). Seeing justice in poverty: The belief in a just world and ideas about inequalities. *Sociological Spectrum: Mid-South Sociological Association*, 5:1-2, 17-29, DOI: 10.1080/02732173.1985.9981739.

Smith, L., & Romero, L. (2010). Psychological Interventions in the Context of Poverty: Participatory Action Research as Practice. *American Journal of Orthopsychiatry*, Vol. 80, No. 1, 12–25, DOI: 10.1111/j.1939-0025.2010.01003.x.

Solak, N., & Göregenli, M. (2009). Yoksulluğa İlişkin Nedensel Atıflar Ölçeği'nin geliştirilmesi ve psikometrik özelliklerinin değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 12(24), 72-89.

Şener, D. K., & Ocakçı, A. F. (2014). Yoksulluğun çocuk sağlığı üzerine çok boyutlu etkileri. . *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 13(1), 57-68.

Turner, K., & Lehning, A. J. (2007). Psychological Theories of Povert. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, 16:1-2, 57-72, DOI:.

Ulucan, H. (2020). Employment and Intimate Partner Violence against Women: An Analysis of the Effectiveness of the Violence Prevention Centers (SONIMs) in Turkey, (213-235) Meltem İnce Yenilmez, Ufuk Bingöl, içinde Gender and The Labor Market Key Facts and The Trends in Equal Employment, Berlin: Peter Lang.

Venter, H. J. (2016). Self-Transcendence: Maslow's Answer to Cultural Closeness. Journal of Innovation Management, 4, 4 (3-7), DOI:10.24840/2183-0606_004.004_0002.

Vu, C. M. (2010). The Influence of Social Science Theories on the Conceptualization of Poverty in Social Welfare. Journ*al of Human Behavior in the Social Environment,*, 20:8, 989-1010, DOI: 10.1080/15433714.2010.494983 .

Zimmerman, M. A. (2000.). Empowerment theory: Psychological, Organizational and Community Levels of Analysis. J. Rappaport, & E. Seidman içinde, *Handbook of community psychology* (s. 43-63.). Boston, MA: Springer.

REFERENCES

Adams, A. E., R. M. Tolman, D. Bybee, C. M. Sullivan, and A. C. Kennedy (2012): "The impact of intimate partner violence on low-income women's economic well-being: The mediating role of job stability," Violence Against Women, 18, 1345–1367.

Ahmadabadi, Z., J. M. Najman, G. M. Williams, and A. M. Clavarino (2020): "Income,gender, and forms of intimate partner violence," Journal of interpersonal violence, 35, 5500–5525.

Aizer, A. (2010): "The gender wage gap and domestic violence," American Economic Review, 100, 1847–59.

Alderman, H., P.-A. Chiappori, L. Haddad, J. Hoddinott, and R. Kanbur (1995): "Unitary versus collective models of the household: is it time to shift the burden of proof?" The World Bank Research Observer, 10, 1–19.

Behrman, J. R. (1997): "Intrahousehold distribution and the family," Handbook of population and family economics, 1, 125–187.

Benson, M. L., G. L. Fox, A. DeMaris, and J. Van Wyk (2003): "Neighborhood disadvantage, individual economic distress and violence against women in intimate relationships," Journal of quantitative criminology, 19, 207–235.

Bloch, F. and V. Rao (2002): "Terror as a bargaining instrument: A case study of dowry violence in rural India," American Economic Review, 92, 1029–1043.

Borchers, A., R. C. Lee, D. S. Martsolf, and J. Maler (2016): "Employment mainte-nance and intimate partner violence," Workplace Health & Safety, 64, 469–478.

Caridad Bueno, C. and E. A. Henderson (2017): "Bargaining or backlash? Evidence on intimate partner violence from the Dominican Republic," Feminist Economics, 23, 90–116.

Chin, Y.-M. (2012): "Male backlash, bargaining, or exposure reduction?: women's working status and physical spousal violence in India," Journal of population Economics, 25, 175–200.

Eswaran, M. and N. Malhotra (2011): "Domestic violence and women's autonomy in developing countries: theory and evidence," Canadian Journal of Economics/Revue canadienne d'´economique, 44, 1222–1263.

Gilroy, H., McFarlane, J., Fredland, N., Cesario, S., Nava, A., & Maddoux, J. (2018). Using a model of economic solvency to understand the connection between economic factors and intimate partner violence. Journal of International Women's Studies, 19(6), 305-325.

Goetz, A. M. and R. S. Gupta (1996): "Who takes the credit? Gender, power, and control over loan use in rural credit programs in Bangladesh," World development, 24, 45–63.

Ismayilova, L., L. Karimli, E. Gaveras, A. To-Camier, J. Sanson, J. Chaffin, andˆR. Nanema (2018): "An integrated approach to increasing women's empowerment status and reducing domestic violence: Results of a cluster-randomized controlled trial in a West African country." Psychology of violence, 8, 448.

Koenig, M. A., S. Ahmed, M. B. Hossain, and A. K. A. Mozumder (2003): "Women'sstatus and domestic violence in rural Bangladesh: individual-and community-level effects," Demography, 40, 269–288.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM). (2012). "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2012-2015", Ankara.

Laurenzi, C., S. Field, and S. Honikman (2020): "Food insecurity, maternal mental health, and domestic violence: a call for a syndemic approach to research and interventions," Maternal and child health journal, 24, 401–404.

Lepine, A. and E. Strobl´ (2013): "The effect of women's bargaining power on child nutrition in rural Senegal," World Development, 45, 17–30.

Lindhorst, T., M. Oxford, and M. R. Gillmore (2007): "Longitudinal effects of domestic violence on employment and welfare outcomes," Journal of interpersonal violence, 22, 812–828.

Lloyd, S. and N. Taluc (1999): "The effects of male violence on female employment," Violence against women, 5, 370–392.

Lucero, J. L., S. Lim, and A. M. Santiago (2016): "Changes in economic hardship and intimate partner violence: A family stress framework," Journal of family and economic issues, 37, 395–406.

Quisumbing, A. R. and B. De La Briere` (2000): "Women's assets and intrahousehold allocation in rural Bangladesh: Testing measures of bargaining power," Tech. rep.

Quisumbing, A. R. and J. A. Maluccio (2000): "Intrahousehold allocation and gender relations: New empirical evidence from four developing countries," Tech. rep.

Showalter, K. (2016): "Women's employment and domestic violence: A review of the literature," Aggression and violent behavior, 31, 37–47.

Slabbert, I. (2017): "Domestic violence and poverty: Some women's experiences," Research on Social Work Practice, 27, 223–230.

Smith, L. C., U. Ramakrishnan, A. Ndiaye, L. Haddad, and R. Martorell (2003): "The importance of Women's status for child nutrition in developing countries: international food policy research institute (IFPRI) research report abstract 131," Food and Nutrition Bulletin, 24, 287–288.

Thomas, D. (1990): "Intra-household resource allocation: An inferential approach," Journal of human resources, 635–664.

Tolman, R. M. and H. C. Wang (2005): "Domestic violence and women's employment: Fixed effects models of three waves of women's employment study data," American journal of community psychology, 36, 147–158.

KAYNAKÇA

Ahmed, S. (2018). Feminist Bir Yaşam Sürmek. (S. Aydaş, Çev.). İstanbul: Sel Yayıncılık.

Balandier, G. (2018). Büyük Rahatsızlık. (D. Çetinkasap, Çev.). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Barber, B. ve Lobel, L. (1952). Fashion in Women's Clothes and the American Social System. Social Forces, 31(2), 124-131.

Bauman, Z. (2017). Kimlik. (M. Hazır, Çev.). Ankara: Heretik Yayınları.

Bauman, Z. (2016). Özgürlük. (K. Eren, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Z. (2013). Sosyolojik Düşünmek (A. Yılmaz, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Z. (2012). Küreselleşme: Toplumsal Sonuçları (A. Yılmaz, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Z. (1999). Çalışma, Tüketicilik ve Yeni Yoksullar (Ü. Öktem, Çev.). İstanbul: Sarmal Yayınevi.

Beck, U. (1992). Risk Society: towards a New Modernity. London: SAGE Publications.

Bora, A. (2010). Kadınların Sınıfı-Ücretli Ev Emeği ve Kadın Öznelliğinin İnşası (3. Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.

Bora, A. (2007a). Kadınlar ve Hane: "Olmayanın Nesini İdare Edeceksin?". N. Erdoğan, (Der.), Yoksulluk Halleri içinde (97-132). İstanbul: İletişim Yayınları.

Bora, A. (2007b). Yoksulluk ve Kadınlar. TES-İŞ Dergisi, Haziran 2007, 95-99.

Buğra, A. ve Keyder, Ç. (2003). New Poverty and the Changing Welfare Regime of Turkey (Yeni Yoksulluk ve Türkiye'nin Değişen Refah Rejimi). Ankara: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı.

Buvinic, M. (1998). Women in Poverty: A New Global Underclass. Foreign Policy, No. 108, 38-53.

Chossudovsky, M. (1999). Yoksulluğun Küreselleşmesi-IMF ve Dünya Bankası Reformlarının İçyüzü. (N. Domaniç, Çev.). İstanbul: Çiviyazıları.

Collin, F. ve Kaufer, I. (2016). Feminist Güzergâh. (G. Acar Savran, Çev.). Ankara: Dipnot Yayınları.

Coughelin, J. H. ve Thomas, A. T. (2002). The Rise of Women Enterepreneurs: People, Processes and Global Trends. Westford, Connecticut, London: Quorum Books.

Delphy, C. (1999). Baş Düşman-Patriarkanın Ekonomi Politiği. (H. Öz ve L. Atakent Tunçman, Çev.). İstanbul: Saf Yayıncılık.

Derin Yoksulluk Ağı (2020). Pandemi Döneminde Derin Yoksulluk ve Haklara Erişim Araştırması-Yerel Yönetimlere Kriz Dönemi Sosyal Destek Programları İçin Öneriler. Erişim 6 Temmuz 2021, https://derinyoksullukagi.org/raporlar/pandemi-doneminde-derin-yoksulluk-ve-haklara-erisim-arastirmasi-yerel-yonetimlere-kriz-donemi-sosyal-destek-programlari-icin-oneriler/

Domanski, H. (2002). Is the European "underclass" Feminized? Communist and Post-Communist Studies, 35(4): 383-394.

Economic Comission for Latin America and the Caribbean Family and Future [ECLAC] (1995). A Regional Programme in Latin America and the Caribbean. Chile: United Nations Publications.

Erdoğan, N. (2007). Garibanların Dünyası: Türkiye'de Yoksulların Kültürel Temsilleri Üzerine İlk Notlar. N. Erdoğan, (Der.), Yoksulluk Halleri-Türkiye'de Kent Yoksulluğunun Toplumsal Görünümleri içinde (29-46). İstanbul: İletişim Yayınları.

Firestone, J. M. ve Harris, R. J. (1994). Hispanic Women in Texas: An Increasing Portion of the Underclass. Hispanic Journal of Behavioral Sciences, 16(2), 176-185.

Güneş, F. (2011). Farklı Emek Kategorileri Açısından Kadın Yoksulluğu. Çalışma ve Toplum, 2(29), 217-248.

Hattatoğlu, D. (2002), Yoksulluk, Kadın Yoksulluğu ve Bir Başa Çıkma Stratejisi Olarak Ev Eksenli Çalışma. Y. Özdek (Der.), Yoksulluk, Şiddet ve İnsan Hakları içinde (303-316). Ankara: TODAİE Yayınları.

Hırata, H., Laborie, F., Le Doaré, H. ve Senotier, D. (2015). Eleştirel Feminizm Sözlüğü. (G. Acar Savran, Çev.). Ankara: Dipnot Yayınları.

Hooks, B. (2002). Feminizm Herkes İçindir. (E. Aydın, B. Kurt, Ş. Özgün ve A. Yıldırım, Çev.). İstanbul: Çitlembik Yayınları.

Hutton, M. (2015). Consuming Stress: Exploring Hidden Dimensions of Consumption-Related Strain at the Intersection of Gender and Poverty. Journal of Marketing Management, 31(15-16), 1-23.

Icken Safa, H. (1990). Women's Social Movements in Latin America. Gender and Society, 4(3), 354-369.

Işık, O. ve Pınarcıoğlu, M. (2001). Nöbetleşe Yoksulluk-Sultanbeyli Örneği (1. baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.

Kalaycıoğlu, S. ve Rittersberger-Tılıç, H. (2002). Yapısal Uyum Programlarıyla Ortaya Çıkan Yoksullukla Başetme Stratejileri. Erişim 5 Temmuz 2021, https://www.researchgate.net/publication/291192525_Yapisal_Uyum_Programlariyla_Ortaya_Cikan_Yoksullukla_Basetme_Stratejileri

Kalaycıoğlu, S. ve Rittersberger-Tılıç, H. (2001). Evlerimizdeki Gündelikçi Kadınlar/Cömert "Abla"ların Sadık "hanım"ları (1. baskı). İstanbul: Su Yayınevi.

Kalfa-Topateş, A. (2017). Tüketim Toplumunda Tükenen Bedenler: Kozmetik Reyonu Çalışanları ve Estetik Emek. A. Kalfa-Topateş ve H. Topateş, (Der.), Sosyal Politika-Sosyolojik Açılımlar içinde (155-182). Denizli: Kafka Kitap Kafe Yayınları.

Kalfa-Topateş, A. (2015a). Dilenciler-Türkiye'de Yoksulluk ve Dilenme Kültürü (1. Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.

Kalfa-Topateş, A. (2015b). Dünyada ve Türkiye'de Kadın Yoksulluğu. Kalkınmada Anahtar Verimlilik Dergisi, 27(135), 8-13.

Kardam, F. ve Yüksel, İ. (2004). Kadınların Yoksulluğu Yaşama Biçimleri: Yapabilirlik ve Yapabilirlikten Yoksunluk. Nüfusbilim Dergisi, 26(1), 45-72.

Körükmez, L. (2010). Kent Yoksulluğu ile Mücadelede Kadınların Geliştirdiği Stratejiler ve Toplumsal Cinsiyet Rolleri. N. Oktik (Der.), Türkiye'de Yoksulluk Çalışmaları içinde (207-244). İzmir: Yakın Kitabevi.

Kümbetoğlu, B. (2002). Afetler Sonrası Kadınlar ve Yoksulluk. Y. Özdek (Der.). Yoksulluk, Şiddet ve İnsan Hakları içinde (129-142). Ankara: TODAİE Yayınları.

Meyer, B. D. ve Sullivan, J. X. (2007). Consumption and Income Poverty for those 65 and over. Prepared for the 9th Annual Joint Conference of the Retirement Research Consortium: "Challenges and Solutions for Retirement Security". Washington, August 9-10, 2007.

Mies, M. (2012). Ataerki ve Birikim-Uluslararası İşbölümünde Kadınlar. (Y. Temurtürkan, Çev.). Ankara: Dipnot Yayınları.

Munck, R. (2003). Emeğin Yeni Dünyası: Küresel Mücadele, Küresel Dayanışma. (M. Tekçe, Çev.). İstanbul: Kitapyayınevi.

Özyeğin, G. (2005). Başkalarının Kiri-Kapıcılar, Gündelikçiler ve Kadınlık Halleri. (S. Öncü, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Rattansi, A. (2016). Race, Imperialism, and Gender in Zygmunt Bauman's Sociology: Partial Absences, Serious Consequences. M. H. Jacobsen (Ed.), Beyond Bauman: Critical Engagements and Creative Excursions içinde (65-85). London: Routledge.

Robert. R. ve Rahnema, M. (2011). Yoksulların Gücü. (Ş. Ünsaldı, Çev.). Ankara: Maki Basın Yayın.

Sen, A. (2003). Development as Capability Expansion. S. Fukuda-Parr ve A. K. Shiva Kumar (Eds.), Readings in Human Development içinde (41-58), New Delhi and New York: Oxford University Press.

Sennett, R. (2015). Yeni Kapitalizmin Kültürü (A. Onocak, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Standing, G. (2017). Prekarya Bildirgesi: Hakların Kısılmasından Yurttaşlığa. (S. Demiralp, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Şenol-Cantek, F. (2001). Fakir/Haneler: Yoksulluğun „Ev Hali. Toplum ve Bilim, 89, 102-131.

Şenses, F. (2003). Küreselleşmenin Öteki Yüzü Yoksulluk (3. baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.

Toksöz, G. (2012). Kalkınmada Kadın Emeği (1. baskı). İstanbul: Varlık Yayınları.

Topateş, H. (2021). Modernizmden Postmodernizme: Arendt Felsefesinde Çalışma ve Düşünce (1. baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Topateş, H. (2018). Çalışma Sosyolojisinde Dönüşümler: Sanayi Toplumu ve Sanayi Sonrası Toplum (1. baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.

Topateş, H. (2017). Küreselleşme ve Emeğin Feminizasyonu. A. Kalfa-Topateş ve H. Topateş, (Der.), Sosyal Politika-Sosyolojik Açılımlar içinde (243-271). Denizli: Kafka Kitap Kafe Yayınları.

United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women, [UN Women], (2020), From Insight to Action-Gender Equality in the Wake of Covid-19, United States, Erişim 9 Temmuz 2021, https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2020/09/gender-equality-in-the-wake-of-covid-19#view

Vogel, L. (2015). Marksizm ve Kadınların Ezilmişliği-Birleştirici Bir Kurama Doğru. (Ç. Çidamlı, Çev.). Ankara: Notabene Yayınları.

Weber, M. (2008). Sosyoloji Yazıları. (T. Parla, Çev.). İstanbul: Deniz Yayınları.

Yaman Öztürk, M. (2009), Geç Kapitalistleşen Ülkelerde Krizlerin Kadınların Hayatında Yarattığı Güçlükler. Paper Presented at EconAnadolu 2009, Anadolu International Conference in Economics, June 17-19, 2009, Eskişehir. Erişim 1 Temmuz 2021, http://www.econanadolu.org/en/index.php/past-congresses/econ-2009/articles2009/3420-Kapitalistleen-lkelerde-Krizlerin-Kadnlarn-Hayatnda-Yaratt-Glkler.html

Yarar, B. (2015). Küresel Yoksulluk İçinde Kadın Yoksulluğu, Küresel Kadın Hareketi İçinde Yoksulluk Odaklı STK'lar. Fe Dergi, 7(1): 32-49.

Yılmaz, C. (2010). Risk Kapıyı Kırınca: Kentlerde Yoksulluk, Dayanışma, Güven ve Güvenlik (1. baskı). İstanbul: Libra Kitapçılık.

Yılmaz, C. (2008). Kentsel Yoksulluk: Dayanışma, Güven ve Risk İlişkisinin Dönüşümü. N. Oktik (Der.), Türkiye'de Yoksulluk Çalışmaları içinde (163-204). İzmir: Yakın Kitabevi.

KAYNAKÇA

Alkan, A. (2006). Belediye Kadınlara da Hizmet Eder! Kadın Dostu Belediye Hizmetleri: Neden, Nasıl. Erişim 27.07.202 http://ka-der.org.tr/wp-content/uploads/2020/12/belediye kadinlarada-hizmet-eder.pdf

Batal, S. (2016). Yoksulluk Kavramının Yerelleşmesi: Kentsel Yoksulluk ve Yerel Yönetimlerin Konuya Yaklaşımı. *International Journal of Social Science*, 52, 301–316.

Bayraktar, U. (2017). Belediyelerde Kadın, Kadınlar İçin Belediye. İstanbul: Tesev Yayınları, Erişim 06.09.2021 https://www.tesev.org.tr/wp-content/uploads/rapor_Belediyelerde KadinRaporTR1.pdf

Bozkurt, Ö. ve Tuncay E. (1998). *Kamu Yönetimi Sözlüğü*. Ankara: TODAİE Yayınları

Bradshaw, S. ve Linneker, B. (2003). Challenging Women's Poverty. Erişim 23.07.2021 https://www.progressio.org.uk/sites/default/files/Challenging-womens-poverty.pdf

Buvinic, M. (1998). Women in Poverty: A New Global Underclass. Erişim 23.07.2021 https://publications.iadb.org/publications/english/document/Women-in-Poverty-A-New-Global-Underclass.pdf

Çiçek, Ş. E. (2012). Türkiye' de Belediyelerin Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Politikaları; Batı Akdeniz Örneği. Ankara: Türkiye Belediyeler Birliği.

Dinçoflaz, N., J. (2009). Kentteki Kadının Yoksulluğu ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü'nün Kadın Yoksulluğuyla Mücadele Politikaları. Sosyal Yardım Uzmanlık Tezi, Ankara: T.C. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü

Ekinci-Hamamcı, E. D. ve Anık, K. (2020). Kadınların Yoksullukla Mücadelesinde Sosyal Yardımların Rolü: Erzurum'da Bir Uygulama. *ETÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10, 105-131.

Kesgin, B. (2012). Kentsel Yoksulluğa Yönelik Yerinden ve Yerel Müdahale: Sosyal Belediyecilik. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26, 169-180.

Küçükkayış-Bilgin, B. (2016). Türkiye'de Kent Yoksulluğu ile Mücadelede Kadın Gönüllülerin Rolü. *KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), 71-88.

Merkezefendi Belediyesi (2019). Faaliyet Raporu, Erişim 05.09.2021 https://www.merkezefendi.bel.tr/Content/yuklemeler/faaliyetbilgileri/2019-Faaliyet-Raporu-Merkezefendi-Belediyesi.pdf

Merkezefendi Belediyesi (2020). Faaliyet Raporu, Erişim 05.09.2021 https://www.merkezefendi.bel.tr/formlar/2020-faaliyet-raporu.pdf

Merkezefendi Belediyesi (2021a). Sosyal Destek Hizmetleri, Erişim 10.09.2021 https://www.merkezefendi.bel.tr/kurumsal/mudurluk.aspx?mudurluk=sosyal-destek-hizmetleri

Merkezefendi Belediyesi (2021b). T.C. Merkezefendi Belediyesi'nden Kadın Üreticilere Küçükbaş Hayvan Desteği. Erişim 10.09.2021 https://www.youtube.com/watch?v=wqD_SMrFvc

Merkezefendi Belediyesi (2021c). Merkezefendi Belediyesi'nden Üreticiye 200 Bin Fide Desteği. Erişim 10.09.2021 https://www.youtube.com/watch?v=ahp0clrUgC4

Merkezefendi Belediyesi (2021d). Merkezefendi Belediyesi Evde Bakım Hizmeti. Erişim 10.09.2021 https://www.youtube.com/watch?v=7BcGeEn97Po

Merkezefendi Belediyesi (2021e). Dayanışma "Merkez Eli" İle Sürüyor. Erişim 10.09.2021 https://www.youtube.com/watch?v=fwOwzYgpgdY

Negiz, N. (2011). "Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri Açısından Isparta Belediyesi: Farkındalık Yararlanma ve Değerlendirme", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16 (2), 323- 341.

Önen, S. M. (2010). Yerel Yönetimlerin Yoksullukla Mücadelesi: Malatya Belediyesi Örneği. *Sayıştay Dergisi*, (79), 63-96.

Pektaş, E. K. (2014). Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Temel Sorunlar. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 5 (1) , 4-22.

Row, A. (1991). The Feminization of Poverty: An Issue for the 90's., *Yale Journal of Law and Feminism*, 4, 73- 80.

Sen, A. (2007). Poverty, Evil and Crime. Erişim 23.07.2021 http://economics-files.pomona.edu/andrabi/courses/econ126/senpoverty.pdf

Şener, Ü. (2012). Kadın Yoksulluğu. *Mülkiye Dergisi*. 36 (4), 51-67.

Toksöz, G., Özkazanç, A. ve Poyraz, B. (2001). *Kadınlar, Kalkınma ve Sosyal Adalet*. Ankara: Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi.

Topçuoğlu, A., Aksan, G. ve Alptekin, D. (2014). *Yoksulluk ve Kadın*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Toprak, D. ve Şataf, C. (2009). Türkiye'de Yerel Yönetimler Reformu Çerçevesinde Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 1 (1), 11-24).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982). Erişim: 26.07.2021 https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2709.pdf

Wook K. ve Jun C. (2010). *Feminisation of Poverty in 12 Welfare States: Strengthening Cross-Regime Variations?*. Erişim 29.07.2021 https://pdfs.semanticscholar.org/964e/0c775e2bc8067dea8a3b127a6d6fd93b62b3.pdf?_ga=2.200166760.714 063018.1564138584-446390957.1560859815 (06.06.2019) Luxembourg Income Study, 1-23.

Yeşildal, A. (2020). Yerel Yönetimlerin Yoksullukla Mücadeledeki Yeri: Küresel Düzeyden Yerel Düzeye Yeni Yönelimler. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 78: 455-48.

442 Sayılı Köy Kanunu (1924). Erişim 07.08.2021 https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.442.pdf

5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu (2004). Erişim 07.08.2021 https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5216&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5

5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu (2005). Erişim 07.08.2021 https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5302.pdf

5393 Sayılı Belediye Kanunu (2005). Erişim 07.08.2021 https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5393.pdf

KAYNAKÇA

Agbionu, E. O., Agbionu, C. U., Ikon, M. A. ve Chinwe, O. V. (2015). Women Entrepreneurship and Poverty Alleviation in Awka Metropolis, Journal of Entrepreneurship and Organization Management, 4(4), 1-9.

Bauman, Z. (1999). Çalışma, Tüketicilik ve Yeni Yoksullar, (Ü. Öktem Çev.), Sarmal Yayınevi, İstanbul.

Bauman, Z. (2010). Küreselleşme: Toplumsal Sonuçları, (A. Yılmaz Çev.), Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Bauman, Z. (2013). Azınlığın Zenginliği Hepimizin Çıkarına mıdır? (H. Keser Çev.), Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Bayrak, S. ve Yücel A. (2000). Kadın Cinsiyeti Yöneticilik ve Güç Bir Paradoks mu? 8.Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, 125-142, Nevşehir.

Bayrak Kök, S. (2006). Küreselleşme ve Sendikal Hareket ve Artan Yoksullaşma, %. Orta Anadolu İşletmecilik Kongresi, Tokat.

Bayrak Kök, S. (2007). Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler ve Kadın Girişimciliği, Denizli Ticaret Odası Ekonomik Araştırma Serisi Yayınları, Gazi Kitabevi, Ankara.

Bold Business. (2018). Why Female Entreprneurs Get Less Funding Than Men. Erişim 10 Temmuz 2021, https://www.boldbusiness.com/society/venture-capital-stacked-against-women-entrepreneurs/

Brown, C. ve Thornton, M. (2013). How Entrepreneurship Theory Created Economics, The Quarterly Journal of Austrian Economics, 16(4), 401-420.

Business New Daily (2020). Challenges Faced by Women Entrepreneurs and Some of the Most Successful Women to Follow. Erişim 11 Temmuz 2021, https://www.businessnewsdaily.com/5268-women-entrepreneur-challenges.html

Carranza, E., Dhakal, C. ve Love, I. (2018). Female Entrepreneurs: How and Why Are They Different? World Bank Group, Jobs Working Paper, Issue No:20, Usa. Erişim 11 Temmuz 2021, https://documents1.worldbank.org/curated/en/400121542883319809/ pdf/ Female-Entrepreneurs-How-and-Why-are-They-Different.pdf

Casper, L. M., McLanahan, S. S. ve Garfinkel, I. (1994). The Gender-Poverty Gap: What We Can Learn From Other Countries, American Sociological Review, 59(4), 594- 605.

Chant, S. (2006) Re-Thinging the "Feminisation of Poverty" in Relation to Aggregate Gender Indices, Journal of Human Development, 7(2), 1-22. Erişim 10 Temmuz 2021, https://www.researchgate.net/publication/30522927Rethinking_the_Feminization_of_Poverty_in_Relation_to_Aggregate_Gender_Indices

Clark, D. A. (2005). The Capability Approach: Its Development, Critiques and Recent Advances, In Global Poverty Research Group, WPS-032, 1-18.

Chilcote, R. H. (2002). Globalization or Imperialism, Latin America Perspectives, Issue: 127, 29(6), 80-84.

Chossudovsky, M. (1998). Yoksulluğun Küreselleşmesi, (N. Domaniç Çev.), Çivi Yazıları Yay., İstanbul.

Chomsky, N. (2001). Sömürgecilikten Küreselleşmeye, (E. Sakınç Çev.), Ütopya Yayınevi, Ankara.

Combat Poverty Agency Annual Report 2002 (CPAR). Erişim 10 Temmuz 2021, https://www.drugsandalcohol.ie/5605/

Çelik, K., Vural, İ. Y. ve Tuncer, G. (2017). Dünyada ve Türkiye'de Yoksulluğun Genel Görünümü: 2002 Sonrası Döneme İlişkin Bir Değerlendirme, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 5, 41-79.

Demirtürk, B., Bozkuş, N., Cephe, A., Aktaş, B., Taşdemir Afşar, S. ve Çıngı, H. (2011). Yoksulluk Düzeyinin Modellenmesi Üzerine Bir Araştırma, Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, 14(1), 30-67.

Dias, F. (2021). Achieving Sustainable Development Goals Throug Women's Economic Empowerment, In: Filho, W. L., Azul, A., Brandli. L., Salvia, A. ve Wall T. (Eds) Gender Equality. Encyclopedia of the UN Sustainable Development Goals, Springer, Cham, Switzerland.

Dozier R. (2010). The Declining Relative Status of Black Women Workers, 1980–2002, Soc Forces, 88(4), 1833–1857.

Douhan, R., Eliasson, G. ve Henrekson, M. (2007). Israel M. Kirzner: An Outstanding Austrian Contributor to the Economics of Entrepreneurship, Small Business Economics, 29, 213-223.

Female Founders Fund (2020). 2020 Review of Funding for Female Founders. Erişim 11 Temmuz 2021, https://blog.femalefoundersfund.com/2020-review-of-funding-for-female-founders-4ae2c3334c10

Goldberg, G. S. ve Kremen, E. (1990), The Feminization of Poverty: Discovered in America, The Feminization of Poverty: Only in America? (Ed. G. S. Golberg and E. Kremen), Greenwood Publishing Group Inc., New York, 1-17.

Güney S. (2006), Kadın Girişimciliğe Genel Bakış, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 1(1), 25-43.

Guta, M. (2020). The Top Funded Women Founders in Every State, International Counsil for Small Business, September. Erişim 11 Temmuz 2021, https://smallbiztrends.com/2020/08/women-entrepreneurs.html

Harrison, A. ve McMillan, M. (2006). On the Links Between Globalization and Poverty, The Journal of Economic Inequality, 5(1), 123-134.

Harrison, A. (2007). Globalization and Poverty, University of Chicago Press. Erişim 22 Haziran 2021, https://www.nber.org/books-and-chapters/globalization-and-poverty

Hofstede, G. ve Hofstede, G. J. (2005) Cultures and Organizations: Software of The Mind, McGraw Hill, New York. Erişim 11 Temmuz 2021, https://static1.squarespace.com/static/5df3bc9a62ff3e45ae9d2b06/t/5e287972405ae27ab800434a/1579710843987/Cultures+%26+Organizations.Hofstede+%26+Hofstede.EBS.pdf

Loza, E. (2011). Female Entrepreneurship Theory: A Multidisciplinary Review of Resources, Journal of Women's Entrepreneurship and Education, 1-2, 26-64.

Jackson, E. A., Jackson, J. ve Leone, S. (2021). Global Perspectives on Gender Sensitivity and Economics Benefits, In Gender Equality. Encyclopedia of the UN Sustainable Development Goals. (Eds. Filho, W. L., Azul, A., Brandli. L., Salvia, A. and Wall T.), Springer, Cham, Switzerland, 734-7445.

Jong, J. P. J. ve Marsili, O. (2010). Schumpeter Versus Kirzner: An Empirical Investigation of Oppurtunity Types, Working Paper, Zoetermeer, Netherlands.

Kahraman, F. ve Sallan G. (2015). Türkiye'de Çocuk Yoksulluğu: Gaziantep Üzerine Bir Araştırma, Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(1), 339-366.

Kim, J. W. ve Choi, Y. J. (2010). Feminisation of Poverty in 12 Welfare States: Strengthening Cross-Regime Variations?, Luxembourg Income Study (Working Paper No: 549). Erişim 15 Haziran 2021, https://www.econstor.eu/bitstream/10419/95610/1/638270820.pdf.

Kirzner, I. M. (2007). Competition and Entrepreneurship, University of Chicago Press, London.

MacKenzie, C. A. (2021). Feminization of Poverty: Causes and Implications. In: Filho, W. L., Azul, A., Brandli. L., Salvia, A. ve Wall T. (Eds) Gender Equality. Encyclopedia of the UN Sustainable Development Goals. Springer, Cham, Switzerland, 368-377.

Marcoux, A. (1998). The Feminization of Poverty: Claims, Facts, and Data Needs, Population and Development Review, 24(1), 131-139.

McLanahan, S. S. ve Kelly, E. (2006). The Feminization of Poverty. In Handbook of Gender Sociology, (Ed. Chafetz, J. S.), New York.

Özbudun, S. (2002). Küresel Bir Yoksulluk Kültürü mü? Yoksulluk, Şiddet ve İnsan Hakları (Ed. Özdek, Y.) TODAİE Yayını, Ankara, 53-69.

Pearce, D. (1978). The Feminization of Poverty: Women, Work and Welfare. Urban and Social Change Review, 11, 28–36.

Price, R. W. (2014). What Are the Origins of Entrepreneurial Capitalism?, Global Entrepreneurship Institute, March 20. Erişim 6 Temmuz 2021, https://news.gcase.org/2014/03/20/what-are-the-origins-of-entrepreneurial-capitalism-2/

Reeves H. ve Baden S (2000) Gender and Development: Concepts and Definitions, Institute of Development Studies, No:55. Erişim 11 Temmuz 2021, http://courseware.cutm.ac.in/wp-content/uploads/2020/05/ Gender-and-Development-Concepts-and-Definitions.pdf

Schumpeter J. (1934). Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle. Harvard University Press, Cambridge, M.A.

Sen, A. (2004a). Elements of a Theory of Human Rights, Philosophy and Public Affairs, Fall, 315-356.

Sen, A. (2004b). Capabilities and Public Reason: Continuing The Conversation, Feminist Economics. 10(3), 77-80.

Sen, A. (2005). Human Rights and Capabilities, Journal of Human Development, 6(2), 151-166.

Siles E. L. (2011). Entrepreneurship, Innovation and The Law, In Female Entrepreneurship Theory: A Multidisciplinary Review of Resources, Institute of Economics Sciences, (Ed. Radovic-Markovic, M.), Belgrade.

Şener, Ü. (2012). Kadın Yoksulluğu, Mülkiye Dergisi, 36(4), 51-67.

Thurik, R., Stam, A. R. ve Audretsch, D. B. (2013). The Rise of the Entrepreneurial Economy and the Future of Dynamic Capitalism, Technovation, 33(8-9), 302-310

UNCTAD (2004). Entrepreneurship and Economic Development: The Empretec Showcase, Ma-Genova.

UNDP (2020). New UN Women and UNDP Data, Erişim 11 Temmuz 2021, https://www.undp.org/press-releases/covid-19-will-widen-poverty-gap-between-women-and-men-new-un-women-and-undp-data

UN Women (2000). The Feminization of Poverty, Gender Equality, Development and Peace for the Twenty-First Century, 5-9 June, New York. Erişim 11 Temmuz 2021, https://www.un.org/womenwatch/ daw /followup/session/presskit/fs1.htm

World Bank Group, (2016). Growth Entrepreneurship in Developing Countries: A Preliminary Literature Review, Washington.

World Social Report: Inequality in Rapidly Changing World (2020). United Nations Department of Economics and Social Affairs, United Nation Publication. Erişim 10 Temmuz 2021, https://www.un.org/development/desa/dspd/wpcontent/uploads/sites/22/2020/01/World-Social-Report-2020-FullReport.pdf

Yaşar, S., Taşar, M. O. (2019). Kavramsal Olarak Yoksulluk ve Türkiye'de Yoksullukla Mücadele Politikalarının Etkileri, Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 19(38), 118-144.

KAYNAKÇA

Arı, S. (2011) Batman'da Mikrokredi Deneyimleri, Kadir Has Üniversitesi Yüksek lisans Tezi, 1-120

Bedson, J. ve Renzaho, A.M.N. (2006) "Microfinance Good Practice and World Vision Australia: The Challenge of a Poverty Focus in an Evolving Industry",Working Paper, No:2006/001PE,World Vision

BDDK (2021) BDDK Ağustos Aylık Bülten, https://www.bddk.org.tr/BultenAylik

CGAP (2021) Strategic Directions, 1-51 https://www.cgap.org /sites/default/files/ organizational-documents/CGAP_VI_Strategy_Final.pdf

Cheston. S ve Kuhn, L. (2002) 'Empowering Women Through Microfinance', Microfinance Gateway, 'http://www.microfinancegateway.org/content/article/detail/3240', 2002.

Daley-Harris, S. (2005) 'State of the Microcredit Summit Campaign Report 2005',Microcredit Summit Campaign: Washington.

Global Financial Stability Report (2020) World economic and financial surveys, International Monetary Fund, 2002 0258-7440

Grameen Bank (2021) Bank for the poor Grameen Bank,https://grameenbank.org/about

Günel G., Aytulun, Ö. (2006) Assistance or Subjugation:The Impact of Microcredit on Poor, International Conference on Human and Economic Resources,154-168

Karapınar, K. (2010) Türkiye'de Yerel Kalkınma Modeli Olarak Mikrofinans Sistemi:Bursa Örneği,Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Yüksek Lisan Tezi,1-96

Khandker, S. (2005) 'Microfinance and Poverty: Evidence Using Panel Data from Bangladesh', The World Bank Economic Review, 19 (2), pp.263-286

Mathie, A. (2002) 'Including the Excluded: Lessons Learned for the Poverty Targeting Strategies Used by Microfinance Providers', Development Bulletin, pp.17-22.

Mayoux, L. (2002) 'Re-thinking 'Best Practice', Development Bulletin -Microfinance for Poverty Reduction, no.57, February 2002.

Ören, K., Negiz, N., Akman, E. (2012) Kadınların Yoksullukla Mücadele Aracı Mikro Kredi: Deneyimler Üzerine Bir İnceleme,Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 26, Sayı: 2

Özmen, F. (2012) Türkiye'de Kadın İstihdamı ve Mikro Kredi,Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi,C:3 Sayı:6,109-130

Sturn, S., & Van Treeck, T. (2013) The role of income inequality as a cause of the great recession and global imbalances.Ed. M. Lavoie ve E. Stockhammer, Wage-led Growth: An Equitable Strategy for Economic Recovery (ss. 125-152),Basingstoke, UK: Palgrave Macmillan

Tan, W. (1997) "Microcredit Strategies: Pluses, Problems and Possibilities", in W.Woodworth (eds.) Small really is Beautiful: Micro Approaches to Third World Development Microentrepreneurship, Microenterprise and Microfinance, Ann Arbor: Third World Thinktank.

TGMP (2021) Türkiye Gramen Mikrofinans Programı, TGMP Uzun Bilgi Notu, 1-24 https://www.tgmp.net

TİSVA (2021) Tisva Sosyal İşletmecilik, http://www.tisva.com.tr

Ulucan, H. (2020) Employment and Intimate Partner Violence against Women: An Analysis of the Effectiveness of the Violence Prevention Centers (SONIMs) in Turkey in Gender and The Labor Market Key Facts and The Trends in Equal Employment (edit:Meltem İnce Yenilmez, Ufuk Bingöl),209-235

Ulucan, H. ve Çiftçi, C. (2019) Türkiye'de Üniversite Eğitiminin Ücretler Üzerindeki Etkisi Azalıyor mu?, Business and Economics Research Journal Vol. 10, No. 3 Special Issue, 649-669 doi: 10.20409/berj.2019.191

UNstatistics (2021) The Sustainable Devalopment Goals Report 2021,1-68, https://unstats.un.org/sdgs/report/2020/goal-01/

UN Report (2021) Role of Microcreedit in the Eradication of Poverty, http://grameenbank.org

Vij, D. (2013) SWOT Analysis of Microfinance and Self Help Groups in India:The Way Ahead, Book Chapter 2,Manglam Publishers&Distributers, Delhi,pp 15-30

World Economic Outlook (2020) International Monetary Fund, https://www.imf.org/en/ Publications/WEO

Worldbank (2021) https://data.worldbank.org/indicator/ FM.LBL.BMNY.GD.ZS?location s=KR-TR-1W&name_desc=false

Yayla, R. (2012) Effects of Microcredit Programs on Income Levels of Participant Members:Evidence from Eskişehir,TurkeyMaster Thesis,METU

Yücel, D. (2017) Türkiye'de Yoksullukla Mücadelede Mikro Kredi Yöntemi, IBANESS Konferans Serisi Kırklareli /Türkiye

KAYNAKÇA

Arpacıoğlu, Ö. ve Yıldırım, M. (2011). Dünyada ve Türkiye'de Yoksulluğun Analizi. Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi, 4(2), 60-76.

Ashoka (2021). Ashoka Türkiye. Erişim: 15.07.2021, https://ashokaturkiye.org/hakkimizda/

Ashoka (2021). History of Ashoka. Erişim: 15.07.2021, https://www.ashoka.org/en us/story/ ashokas -history.

Bahçe, S. ve Köse, A. H. (2021). Yoksulluk: Hüzün ve Disiplin. Mülkiye Dergisi, 36(4), 19-33.

Besler, S. (2010). Sosyal Girişimcilik. Besler, S. (Der.) Sosyal Girişimcilik, İstanbul: Beta Yayınları.

Buğra, A. (2016). Kapitalizm Yoksulluk ve Türkiye'de Sosyal Politika. İstanbul: İletişim Yayıncılık A.Ş.

Burkhauser, R. V., Houtenville, A. J. ve Rovba, L. (2005). Rising Poverty in the Midst of Plenty: The Case of Working-Age People with Disabilities Over the Business Cycles of the 1980s and 1990s. Ithaca, NY: Rehabilition Research and Training Center for Economic Research on Employment Policy for People with Disabilities, Cornell University.

Chen, M., Vanek, J., Lund, F., Heintz, J., Jhabvala, R. ve Bonner, C. (2005). Progress of the World's Women 2005: Women, Work and Poverty, New York: United Nations Development Fund for Women.

Cuesta, J. ve Pico, J. (2020). The Gendered Poverty Efects of the COVID 19 Pandemic in Colombia. The European Journal of Development Research, 32:1558-1591.

Çağatay, N. (2001). Trade, Gender and Poverty. New York: United Nations Development Programme (UNDP).

Çetindamar, D., Tutal. E., Titiz, S. ve Taluk, Ş. (2010). Sosyal Dönüşümün Ajanları: Sosyal Girişimciler. Social Entrepreneursgip Conference, 4 June 2010, Sakıp Sabancı Museum, Erişim: 10.05.2021, http://www.sogenc.org/dosyalar/54-Sosyal%20D%C3%B6n%C3%BC%C5%9F%C3%BCm%20Ajanlar%C4%B1.pdf

Dees J. G. (1998). The Meaning of "Social Entrepreneurship" Stanford University.

Dees, J. G. (1998). The Meaning of "Social Entrepreneurship", Erişim: 10.06.2021, https://centers.fuqua.duke.edu/case/wp-content/uploads/sites/7/2015/03/Article_Dees_MeaningofSocialEntrepreneurship_2001.pdf

Deleeck, H., van den Bosch, K., and de Lathouwer, L. (1992). Poverty and the Adequacy of Social Security in the EC, Aldershot: Avebury.

Duyan Çamur, G. (2010). Yoksulluğun Kadınlaşması: Altındağ Örneği. Aile ve Toplum, 6(22), 19-29.

Ersen, T. B., Kaya, D. ve Meydanoğlu, Z. (2010). Sosyal Girişimler ve Türkiye İhtiyaç Analizi Raporu, İstanbul: TÜSEV Yayınları.

Ersoy, M. ve Şengül, T. (2002). Kente Göç ve Yoksulluk-Diyarbakır örneği, Ankara: ODTÜ Yayınları.

Gani, I. (2021). Poverty of Women and the Covid-19 Pandemic in Indonesia, Budapest International Research and Critics Institute-Journal (BIRCI-Journal), 4(1), 1034-1041.

Gerşil, G. (2015.). Küresel Boyutta Yoksulluk ve Kadın Yoksulluğu. Yönetim ve Ekonomi, 22(1), 159-181.

Gürhan, N. (2019). Kadın Yoksulluğunun Tarihine Kapı Aralamak-18. Yüzyılın İkinci Yarısında Kadın Yoksulluğunun Toplumsal Görünümleri-. Journal of Economy Culture and Society, 59, 63-78.

Gürses, D. (2007). Türkiye'de Yoksulluk ve Yoksullukla Mücadele Politikaları. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10(17), 59-74.

Hagenaars, A. ve De Vos, K. (1988). The Definition and Measurement of Poverty. The Journal of Human Resources, 23(2), 211-221.

Harari, Y. N. (2016). Homo Deus Yarının Kısa Bir Tarihi (P. N. Taneli, Çev.). İstanbul: Kolektif Kitap.

Hoynes, H. W., Page, M. E. ve Stevens, A. H. (2006). Poverty in America: Trends and Explanations. Journal of Economic Perspectives, 20(1), 47-68.

http://cokamaclimerkez.comu.edu.tr/, Erişim: 15.06.2021.

http://www.copmadam.com/tr/about-us/, Erişim: 15.06.2021

https://edgarandjoes.ca/about/, Erişim: 16.06.2021

https://ibrahimbodurodulleri.com/ibrahim-bodur-sosyal-girisimcilik-odulu-2020/2020-erken-asama-kategorisi-kazanani/, Erişim:17.06.2021

https://ibrahimbodurodulleri.com/sosyal-girisimcilik-odulu-2018/2018-is-birligi-kategorisi-kazanani/, Erişim: 14.07.2021

https://www.aflatoun.org/about/mission-vision/, Erişim: 10.07.2021

https://www.fazlagida.com/hakkimizda/, Erişim: 10.07.2021

https://www.givin.co/hakkimizda, Erişim: 05.07.2021

https://www.hayatasaril.org.tr/society, Erişim: 05.07.2021

https://www.ihtiyacharitasi.org/, Erişim: 01.07.2021

https://www.kizlarsahada.com/tr/hakkimizda/amacimiz, Erişim: 02.07.2021

ILO (2020). Working From Home: Estimating the Worldwide Ppotential. Policy Brief. Geneva: ILO

Jänttia, M. ve Danzigerb, S. (2000). Income Poverty in Advanced Countries. Handbook of Income Distribution, 1(2000), 309-378.

Jitsuchon, S. (2001). What Is Poverty And How To Measure It?, TDRI Quarterly Review, 16(4), 7-11.

Kakwani, N. C. (1980). Income Inequality and Poverty. International Bank, Washington: Oxford University Press.

Kaplan, M. J. (2013). Growing the Next Generation of Social Entrepreneurs and Start-ups in New Zealand, New Zealand: Fulbright.

Kaya, T. (2017). Yerleşim Evleri ve Göçmenden Vatandaşa: Hull House Örneği. İnsan Hakları Yıllığı, 35, 79-95.

Kaynar Tanır, A. (2019). Käthe Kollwitz'in "Yoksulluk" Adlı Yapıtının Çözümlenmesi. International Journal of Art Culture and Comunication, 2(1), 1-17.

Kök, S. (2013). Kent Yoksullarının Farklı Siyasallaşma Biçimleri: Bir Alan Araştırması Örneği. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 3(1), 57–74.

Kümbül Güler, B. (2011). Yoksullukla Mücadelede Sosyal Girişimcilik: Ashoka Üyelerinden Sosyal Yenilikçi Örnek Uygulamalar. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13(3), 79-111.

Landstrom, H. (2004). Pioneers in Entrepreneurship Research. In: Corbetta, G., Huse, M., Ravasis, D. (Ed.), Crossroads of Entrepreneurship, Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, Springer Science and Business Media, Inc..

Lanjouw, P. ve Ravallion, M. (1995). Poverty and Household Size. The Economic Journal, 105(433), 1415-1434.

Lepoutre, J., Justo, R., Terjesen, S. ve Bosma, N. (2011). Designing a Global Standardized Methodology for Measuring Social Entrepreneurship. Global Entrepreneurship Monitor Working Paper Series 1107, Global Entrepreneurship Research Association.

Mair, J., ve Marti I. (2006). Social Entrepreneurship Research: A Source of Explanation, Prediction and Delight, Journal of World Busines, 41(1), 36-44.

Millar, J. (1996). Women, Poverty and Social Security. In: Hallett, C. (Ed.) Women and Social Policy. London: Routledge.

Millar, J. and Glendinning, C. (1989). Gender and Poverty. Journal of Social Policy, 18(3), 363-381.

Moller, S. Huber, E., Stephens, J. D., Bradley, D. ve Nielsen, F. (2003). Determinants of Relative Poverty in Advanced Capitalist Democracies. American Sociological Review. 68(1), 22-51.

Öztürk, Ş. (2008). Kırsal Yoksulluk ve Neo-Liberal Ekonomi Politikaları. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 1(5), 605-634.

Passos, A. K., Felix, J. C., Souza Silveria Greco, S. M., Bastos Junior, P. A., Machado, J. P. ve Rossoni, L. (2016). Exploring the Relationships between Conventıonal Business Entrepreneurship and Social Entrepreneurship in Brazil. Erişim 20.06.2021, https://ibqp.org.br/wp-content/uploads/2016/09/Exploring-the-relationships-between-conventional-business-entrepreneurship-and-social-entrepreneurship-in-Brazil.pdf

Pearce, D. (1978). The Feminization of Poverty: Women, Work and Welfare. Urban & Social Change Review, 11(1), 28-36.

Peredo, A. M. ve McLean, M. (2006). Social Entrepreneurship: A Critical Review of the Concept. Journal of World Business, 41(1), 56-65.

Polish Women, Communist and Post Communist Studies, 35(4), 411-432.

Ravallion, M. (2001). Growth, Inequality and Poverty: Looking Beyond Averages. World Development. 29(11), 1803-1815.

Ravallion, M. (2016). The Economics of Poverty History, Measurement and Policy. USA: Oxford University Press.

Ravallion, M. ve Datt, G. (1996). India's Checkered History in Fight Against Poverty: Are There Lessons fort he Future?. Economic and Political Weekly Special Number September, 31(35-37), 2479-2485.

Rowntree, B. S. (1902). Poverty A Study of Town Life (Third Edition). London: McMillan and Co..

Sallan Gül, S. (2005). Türkiye'de Yoksulluğun Kadınsılaşması. Amme İdaresi Dergisi, 38(1), 25-45.

Sen A. (1981). Issues in the Measurement of Poverty. In: Strøm S. (Ed.) Measurement in Public Choice. London: Palgrave Macmillan,

Shaefer, H. L. ve Edin, K. (2013). Rising Extreme Poverty in the United States and the Response of Federal Means-Tested Transfer Programs. Social Service Review, 87 (2), 250-268.

Spicker P. (1999). Definitions of Poverty: Eleven Clusters of Meaning. In: Gordon D, Spicker P, (Ed). The International Glossary on Poverty. London: Zed Books, 150-162.

Stephens, C. (1995). The Urban Environment, Poverty and Health in Developing Countries. Health Policy and Planning, 10 (2), 109-121.

Şenses, F. (2001). Küreselleşmenin Öteki Yüzü: Yoksulluk. İstanbul: İletişim Yayınları.

Tarkowska, E. (2002).Intra-household Gender Inequality: Hidden Dimensions of Poverty among Polish Women. Communist and Post-Communist Studies, 35 (4), 411-432.

Tilak, J. B. G. (2002) Education and Poverty, Journal of Human Development, 3(2), 191-207.

UNDP (2018). Beyond Income: A Broader Picture of Poverty. Erişim: 07.07.2021, https://feature.undp.org/multidimensional-poverty/

UNDP (2021). The SDGS in Action. https://www.undp.org/sustainable-development-goals, Erişim: 17.07.2021.

United Nations (2010). Chapter III The Poverty of Poverty Measurement. Erişim:07.07.2021, https://www.un.org/esa/socdev/rwss/docs/2010/chapter3.pdf

Valero-Gil, J. N. ve Valero, M. (2008). The Effects of Rising Food Prices on Poverty in Mexiico Agricultural Economics, 39 (2008), 485-496.

Valletta, R. G. (2006). The Ins and Outs of Poverty in Advanced Economıes: Government Policy and Poverty Dynamics in Canada, Germany, Great Britain, and The United States. The Review of Income and Wealth. 52 (2), 264-284.

Vikimaraton Katılımcıları, (2021). Sosyal Girişim Örnekleri. Erişim: 15.07.2021, https://medium.com/imeceplatformu/sosyal-giri%C5%9Fimcilik-%C3%B6rnekleri-b8c9751fd383) .

Wade, R. H. (2004). Is Globalization Reducing Poverty and Inequality?. International Journal of Health Services, 34 (3), 381-414.

World Bank (2020). Poverty and Distributional Impacts of COVID-19: Potential Channels of Impact and Mitigating Policies Brief. Washington, DC: World Bank.

Yunus, M. (1999). Banker to the Poor: Microlending and The Battle against World Poverty. New York: Public Affairs.

Zahra, S. A., Gedajlovic, E., Neubaum, D. O. ve Shulman, J. M. (2009). A Typology of Social Entrepreneurs: Motives, Search Processes and Ethical Challenges", Journal of Business Venturing, 24 (5) 519-532.

Zaman, K., Khan, M. M. ve Ahmad, M. (2010). Assessing the Poverty Bias of Growth in Agriculture Sector: Evidence from Pakistan. International Journal of Trade, Economics and Finance, 1 (3), 303-308.

KAYNAKÇA

Aktaş, A., & Uysal, G. (2016). The gender wage gap in Turkey. Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 38(2), 1-19.

Alper, Y. (2017). Sosyal Güvenlik Reformu (2008-2016): Kapsamla İlgili Gelişmeler. Journal of Social Policy Conferences, 1-23. Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/iusskd/issue/33231/369984 (Erişim Tarihi:19/10/2021)

Arabacı, R. Y. - Alper Y. (2010), "Sosyal Güvenlik Reformunun Yaşlılık Aylıklarına Etkisi: Yoksulluk Yaratan Bir Sosyal Güvenlik Sistemi", Amme İdaresi Dergisi, cilt. 43, no. 2, s. 101-117.

Avram, S., & Popova, D. (2021). Do taxes and transfers reduce gender income inequality? Evidence from eight European welfare states. Social Science Research, 102644.

Başlevent, C. (2016). Social transfers and income inequality in Turkey: how important is the gender dimension?. In Working Papers 1013, Economic Research Forum.

Durmaz,Bodur N. (2020) Türkiye Refah Rejiminde Kadın, Siyasal Kitapevi, Ankara

Durmaz, N., (2018), Tamamlanmamış Devrimin Türkiye Yansımaları, içinde Feminist Sosyal Politika, Bakım, Emek, Göç, Notabene, İstanbul ss. 67-98

Durusoy Öztepe, N. (2018), Hizmetler Sektörünün Eğreti İşlerinde Kadın İstihdamı ve Çalışma Koşulları, içinde Feminist Sosyal Politika, Bakım, Emek, Göç, Notabene, İstanbul

Durusoy Öztepe, N. (2013), Atölyeye Dönüşen Evler, Denizli Tekstil Sektöründe Ev Eksenli Çalışma, Gazi Kitapevi, Ankara

Ferrera, M. (2011), Sosyal Avrupa'da Güney Avrupa Refah Modeli *içinde,* Sosyal Politika Yazıları, Derleyenler, Ayşe Buğra, Çağlar Keyder, İletişim, İstanbul, Beşinci Baskı, ss.195-229

Güzel, A., A.R. Okur, N. Caniklioğlu,(2020) Sosyal Güvenlik Hukuku, Beta, Yenilenmiş, 18. Bası, İstanbul

Gökbayrak, Ş. (2017). Değişen Refah Devletleri ve Sosyal Yardımlar. SGD-Sosyal Güvenlik Dergisi, 7 (1), 71-90. Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/sgd/issue/29767/319935

Görmezöz, G., (2018) Türkiye'de İşsizlerin İşsizlik Sigortası Ödeneğinden Yararlanamama Nedenlerinin İşkur Verileri Üzerinden Analizi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, SBE, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Ana Bilim Dalı, Denizli

İlkkaracan İpek, Kıjong Kım, Tolga Kaya (2015) Sosyal Bakım Hizmetlerine Kamu Yatırımlarının İstihdam, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Yoksulluğa Etkileri: Türkiye Örneği, İstanbul, İstanbul Teknik Üniversitesi, Bilim, Mühendislik ve Teknolojide Kadın Araştırmaları ve Uygulamaları Merkezi (İTÜ BMT-KAUM) ve Levy Ekonomi Enstitüsü, Ağustos, İMAK Ofset

Kalkınma Bakanlığı, (2014), Sosyal Güvenlik Sisteminin Sürdürülebilirliği Özel İhtisas Komisyonu Raporu, (Raportör: Oğuz KARADENİZ) Yayın No: KB: 2857 - ÖİK: 711Ankara,

Karadeniz O (2011). Türkiye'de atipik çalışan kadınlar ve yaygın sosyal güvencesizlik. Çalışma ve Toplum, 0(29), 83 - 127.

Karadeniz, O., & Öztepe, N. D. (2013). Türkiye'de Yaşlı Yoksulluğu. Calisma ve Toplum, 38(3).

Karadeniz Oguz, Kabakçı Karadeniz Hülya (2016). Türkiye de Eksik Ücret Bildirimin Boyutları Nedenleri ve Çözüm Önerileri. Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku, Prof. Dr. Fevzi DEMİR'e Armağan Özel Sayısı

Karadeniz, O. Kadın İstihdamı ve Sosyal Güvenlik, içinde İş Dünyasında Kadın Cilt: III TÜRKONFED, İstanbul

Kumaş, H., & Karadenìz, O. (2017). Türkiye'de İşsizlik Sigortası Ödeneği'nden Yararlanan İşsiz Sayısının Düşük Olma Nedenleri: AB Ülkeleri İle Bir Karşılaştırmalı Bir Analiz. Sosyoekonomi, 25(3).

Kumaş, H., & Çağlar, A. (2017). Tabakalı İşgücü Piyasası Teorisine Göre Türkiye'de Özel-Hizmet Sektöründe İstihdamın Kalitesi. Is, Guc: The Journal of Industrial Relations & Human Resources, 19(1).

Miežienė, R., & Krutulienė, S. (2019). The impact of social transfers on poverty reduction in EU countries. Baltic journal of European studies, 157-175.

Moreno, L. (2011), Süper Kadınlar ve Aile Refahı, *içinde,* Sosyal Politika Yazıları, Derleyenler, Ayşe Buğra, Çağlar Keyder, İletişim, İstanbul, Beşinci Baskı, ss.375-395

Sözer, A.N., Türk Sosyal Hukuku, Beta, İstanbul, 2. Baskı

TÜİK, Sosyal Koruma İstatistikleri, 2019, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Social-Protection-Statistics-2019-33668 (Erişim Tarihi:01/09/2021)

TÜİK, Hane Halkı Gelir Yaşam Koşulları Anketi (HHGYKA), 2019 Mikro Veri Seti

TÜİK, (2021), İşgücü İstatistikleri, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Haziran-2021-37482 (Erişim Tarihi:28/10/2021)

Ulucan, H., Çiftçi, C. (2019). Türkiye'de üniversite eğitiminin ücretler üzerindeki etkisi azalıyor mu? Business and Economics Research Journal, 10(3 Special Issue), 649-669.

Uluslararası Çalışma Örgütü, TÜİK, (2020), Cinsiyete Dayalı Ücret Farkının Ölçümü Türkiye Uygulaması, Ankara, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo-ankara/documents/publication/wcms_756659.pdf (Erişim tarihi 08/22/2021)

Ünlütürk Ulutaş, Ç., S. Akbaş, Ötekilerin Ötekisi: Denizli İşgücü Piyasasında Suriyeli Kadınlar, içinde, Feminist Sosyal Politika, Bakım, Emek, Göç, Notabene, İstanbul ss.281-308

Ünlütürk Ulutaş, Ç. (2015), Sosyal Yardımlara Yerelden Bakmak, Gazi Kitapevi, Ankara

https://www.ilo.org/ankara/conventions-ratified-by-turkey/WCMS_377270/lang--tr/index.htm (Erişim Tarihi:19/10/2021)

KAYNAKÇA

Adema, W. (2006). Social Assistance Policy Development and the Provision of a Decent Level of Income in Selected OECD Countries. OECD Social, Employment and Migration Working Papers No. 38.

Alcan, D., Can, r., Taşkın, T., Wiseman, W. (2016). Impact of Social Assistance on Labor Market Mobility The Case of Turkey. Word Bank Policy Research Working Paper No. 7801.

Alper, Y. (2018). Türk Sosyal Güvenlik Sistemi ve Sosyal Sigortalar Hukuku. Bursa: Dora Yayıncılık.

Armando, B., Miguel, N. Z. (2010). Social Assistance in Developing Countries Database Version. 5.0, The University of Manchester Brooks World Poverty Institute (MPRA) Paper No. 26403.

ASHB (2019). Türkiye'de Bütünleşik Sosyal Yardım Sistemi. Erişim 20 Kasım 2021. https://www.aile.gov.tr/sygm/tanitimlar

ASHB (2020). 2019 Yılı Faaliyet Raporu. Erişim 20 Kasım 2021. https://www.aile.gov.tr/media/73627/2020-faaliyet-raporu.pdf

ASHB (2021a). 2020 Yılı Faaliyet Raporu. Erişim 20 Kasım 2021. https://www.aile.gov.tr/media/73627/2020-faaliyet-raporu.pdf

ASHB (2021b). Kadınlara Yönelik Sosyal Yardım Programları. Erişim 20 Kasım 2021. file:///C:/Users/USER/Desktop/kadinlara-yonelik-sosyal-yardimlar.pdf

ASHB (2021c). Sosyal Yardım Programlarımız. Erişim 20 Kasım 2021. https://www.aile.gov.tr/sygm/programlarimiz/sosyal-yardim-programlarimiz/,

ASHB (2021d). 2022 Sayılı Kanun Kapsamında Yaşlı ve Engelli Aylıkları. https://www.aile.gov.tr/sss/sosyal-yardimlar-genel-mudurlugu/2022-kanun-kapsaminda-yurutulen-ayliklar/, (Erişim Tarihi: 20.10.2020)

Bora, A. (2016). Kadınlar ve Hane: "Olmayanın Nesini İdare Edeceksin?". N. Erdoğan, (Ed.), Yoksulluk Halleri içinde (97-132). İstanbul: İletişim Yayınları.

Çengelci, E. (1993). Sosyal Refahın Gerçekleştirilmesinde Sosyal Yardımların Rol ve Önemi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Dergisi,11(3), 9-35.

Dilik, S. (1980). Sosyal Güvenlik ve Sosyal Hizmetler Arasındaki İlişkiler. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 35 (01), 73-84.

Ditch, J., Oldfield, N. (1999). Social Assistance: Recent Trends and Themes. Journal of Europen Social Policy, 9(1), 65-76.

Gornick, Janet C.; Jäntti, Markus (2010). Women, poverty, and social policy regimes: A cross-national Analysis. LIS Working Paper Series, No. 534.

Gough, I., Bradshaw, J., Ditch,J., Eardley, T., Whiteford, P. (1997). Social Assistance in Oecd Countries. Journal of Europen Social Policy, Vol.7, Issue 1, 17-43.

Kalfa Topateş, A. (2021). Kadın Yoksulluğu ve Tüketim İlişkisi. S. Güneş, N. Durusoy Öztepe (Ed.), Kadın Yoksulluğu: Nedenleri, Görünüm Biçimleri ve Mücadele Yöntemleri Bağlamında Bütüncül Bir Yaklaşım içinde. Bursa: Ekin Yayınevi.

Karadeniz, O.; Öztepe, N. D. (2013). Türkiye'de Yaşlı Yoksulluğu. Çalışma ve Toplum, 3, 77-102.

Karadeniz, O. (2021). Türkiye'de Sosyal Transferlerin Kadın Yoksulluğu Üzerine Etkisi. S. Güneş, N. Durusoy Öztepe (Ed.), Kadın Yoksulluğu: Nedenleri, Görünüm Biçimleri ve Mücadele Yöntemleri Bağlamında Bütüncül Bir Yaklaşım içinde. Bursa: Ekin Yayınevi.

Kardam, F.; Yüksel, İ. (2004). Kadınların Yoksulluğu Yaşama Biçimleri: Yapabilirlik ve Yapabilirlikten Yoksunluk. Nüfusbilim Dergisi, 26(1), 45-72.

Keskin, B. (2013). Kamu Sosyal Politikalarında Sosyal Yardım. İstanbul: Açılım Yayınevi.

OECD (2021). Social Benefits toHouseholds. Erişim 29 Kasım 2021. https://data.oecd.org/socialexp/social-benefits-to-households.htm#indicator-chart

Rawlings, L. B. (2004). New Approach to Social Assistance: Latin America's Experience with Conditional Cash Transfer Programs, Social Protection Discussion Paper No. 0416.

Roddis S., Tzannatos Z. (1999). Family Allowances. The World Bank Social Protection Discussion Paper Series, 1-40.

Şener, Ü. (2010). Yoksullukla Mücadelede Sosyal Güvenlik, Sosyal Yardım Mekanizmaları ve İş Gücü Politikaları. Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı Politika Notu II.

Şener, Ü. (2009). Kadın Yoksulluğu. Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı Politika Notu I.

SPF (2011). Eşi Vefat Etmiş Kadınlar İçin Bir Nakit Sosyal Yardım Programı Geliştirilmesine Yönelik Araştırma Projesi Final Raporu. Erişim 25 Kasım 2021. https://spf.boun.edu.tr/sites/spf.boun.edu.tr/files/1439798607_spf-sydgm_nihairapor.pdf.

SSA (2018). Social Security Programs Throughout the World: Europe. Erişim 25 Kasım 2021. https://www.ssa.gov/policy/docs/progdesc/ssptw/

Taşçı, F. (2010). Sosyal Politikalarda Can Simidi: Sosyal Yardım. İstanbul: Nobel Yayınevi.

Tuncay, C.A. Ekmekçi, Ö. (2017). Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Türkoğlu, İ. (2013). Sosyal Devlet Bağlamında Türkiye'de Sosyal Yardım ve Sosyal Güvenlik. Akademik İncelemeler Dergisi, 8 (3), 275-305.

Urhan, G.; Urhan, B. (2017), Türkiye'de 2000'li Yıllarda Sosyal Yardımların Niteliği, G. Yenimahalleli Yaşar, A. Göksel, Ö. Birler (Ed.), İnsana Karşı Piyasa Türkiye'de Sağlık ve Güvenlik içinde, 287-316, İstanbul: Notobene Yayınları.

Ünlütürk Ulutaş, Ç. (2015). Sosyal Yardımlara Yerelden Bakmak. Ankara: Gazi Yayınevi.

Yentürk, N. (2013). Türkiye'de Yoksullara Yönelik Harcamalar. ODTÜ Gelişme Dergisi, 40, 433-464.

https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=17049&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5

KAMU BÜTÇESİ

Merhum
Prof. Dr. Nihat EDİZDOĞAN
Bursa Uludağ Üniversitesi
İ.İ.B.F. Maliye Bölümü
Emekli Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Özhan ÇETİNKAYA
Bursa Uludağ Üniversitesi
İ.İ.B.F. Maliye Bölümü
Öğretim Üyesi

10. BASKI

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-74-5

Dizgi: Prof. Dr. Özhan ÇETİNKAYA

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Kitap okumayı önemseyen
Öğrencilerimize…

ÖNSÖZ

Kurnaz insan okumayı küçümser,
basit insan ona hayran olur,
akıllı insan ise ondan yararlanır.

-Francis Bacon-

Türkiye'de 2018 yılı itibariyle yeni yürütme modeli olarak uygulamaya giren "***Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi***" üçüncü yılını doldururken mevzuattaki değişikliklerde devam etmektedir. Dolayısıyla kitabın bu nedenle gözden geçirilmesi kaçınılmazdır. Kitabın onuncu baskısı gözden geçirilirken özellikle 5018 sayılı Kanunda yapılan değişikliklerden yola çıkılarak düzenlemeler yapılmıştır. Yapılan önemli değişikliklerden biri "*orta vadeli mali plan*"ın kaldırılarak orta vadeli programın içine alınmasıdır. Bunun yanında kullanılan bütçe sistemi de "*Performans Esaslı Program Bütçe"* olarak adlandırılmıştır. Bu sistem ile performans, oluşturulan programların değerlendirilmesine yüklenecek ve bunun üzerinden hesap

sorulacaktır. Her bir idarenin hazırladığı stratejik plan kapsamında işler; program, alt program ve faaliyetler şeklinde kombin haline getirilerek performans ölçüme gidilecektir.

Program bütçe olarak adlandırılan yeni sistem kapsamında analitik sınıflandırmanın içeriğinde de bazı değişikliklere gidilmiştir. Yapılan değişiklikler çerçevesinde "*program bütçe sistemine geçişle birlikte bütçenin program sınıflandırmasına göre şekillenmesi gerektiğinden program sınıflandırması, tertip yapısının ilk bölümünü oluşturacak şekilde bu yapıya dâhil edilmiştir. Böylece kaynakların doğrudan programlara tahsis edilmesi, bu düzeyde izlenmesi ve değerlendirilmesi mümkün olabilecektir*." ifadesine bütçe hazırlama rehberinde yer verilmiştir. Program bütçe sınıflandırmasının bütçe tertip yapısına dâhil edilmesiyle kanunlaşacak tertip yapısı; program sınıflandırmasının ilk düzeyi, kurumsal, finansman tipi kodların bütün düzeyleri ile ekonomik sınıflandırmanın ilk iki düzeyinden oluşacaktır.

Kitabın içeriğine bakıldığında beş bölümden oluştuğu görülecektir. Kitabın birinci bölümünde "Bütçe Kavramı ve Tarihi Gelişimi", ikinci bölümünde "Bütçe İlkeleri ve Türkiye Uygulamaları", üçüncü bölümünde "Bütçe Yöntemleri ve Gelişimi", dördüncü bölümünde "Bütçe Türleri" ve beşinci bölümünde de "Merkezi Yönetim Bütçe Süreci" anlatılmıştır.

"*Kamu Bütçesi*" adını taşıyan kitabın içeriği büyük oranla "*Merkezi Yönetim Bütçesi'*nden oluşsa da diğer idarelerin bütçeleri de anlatılmaktadır. Dolayısıyla kitabın başlığı "*Kamu Bütçesi"* olarak belirlenmiştir. Eğer sadece devleti ifade eden merkezi yönetim bütçesi anlatılmış olsaydı kitabın adının "*Devlet Bütçesi*" olarak belirlenmesinin uygun olacağı ifade edilmelidir.

Kitabın bu baskısının önsözünde dokuzuncu baskının önsözündeki bir paragrafı aynen almak istiyoruz. Buna göre; "*Kitapta yapılan en önemli değişiklik, yürütme yetisinin sadece Cumhurbaşkanında olması nedeniyle bütçe hazırlık ve uygulamasından tek sorumlunun Cumhurbaşkanı olmasıdır. Buna bağlı olarak bakanlar kurulunun kalkması da önemli bir değişikliktir. Bir diğer önemli değişiklik bütçe hazırlığında Hazine ve Maliye Bakanlığının Cumhurbaşkanlığı teşkilat yapısı içinde yer alması ve mali bilgi sağlayan konuma getirilmesi, bütçenin ise tamamen Cumhurbaşkanı tarafından hazırlanmasıdır. Bütçe hazırlığı sonucunda ortaya çıkan belgenin adının da*

tasarı değil "teklif" olarak belirtilmesi de önemli bir diğer değişikliktir. Merkezi yönetim bütçe kanunu için teklif olarak sunulan bütçe belgesinin mahalli idarelerde tasarı olarak kullanılmaya devam edildiğini de belirtmek gerekir. Son olarak "plan ve bütçe komisyonu" olarak kullanılan komisyonun adının Anayasadaki değişiklikle sadece "bütçe komisyonu" olarak kullanılacağını belirtmek gerekir".

Kitabın bu baskısına ait önsözde kitapta yer alan bazı değişiklikleri ana hatlarıyla belirtmek önemliyken diğer değişiklikler için kitabın okunarak ilgili başlıklarda bu değişiklikleri görmenin önemli olduğu belirtilmelidir.

Onuncu baskının tüm konuları üzerindeki güncellemeleri Prof. Dr. Özhan Çetinkaya tarafından yapılmıştır. Kitabı okuyarak güncellemeye katkı veren meslektaşım Prof. Dr. Tolga Demirbaş'a teşekkür ederim.

Kitap, lisans öğrencileri için hazırlanmış bir ders kitabı niteliğinde olup içerdiği bazı özel konular itibariyle lisansüstü öğrenciler ve KPSS için de önemli bir yardımcı kaynak olarak düşünülerek yazılmıştır. Bu anlamda öğrencilere ve diğer yararlanıcılara faydalı olacağı düşüncesindeyiz. Onuncu baskının daha önceki baskılarda olduğu gibi basımının gerçekleşmesini sağlayan Ekin Kitabevi sahibi Sayın Mehmet Oymak'a teşekkür eder, kitabın öğrencilerimize ve kaynak olarak kullanacak araştırmacılara yararlı olmasını dilerim.

Prof. Dr. Özhan ÇETİNKAYA

Bursa, Eylül 2021

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
BÜTÇE KAVRAMI VE TARİHİ GELİŞİMİ

I. BÜTÇE KAVRAMI VE UNSURLARI 1

A. BÜTÇE KAVRAMI 2

B. BÜTÇE TANIMI 4

1. İlmi Tanımlar 4

2. Kanuni Tanımlar 7

C. BÜTÇE KAVRAMININ UNSURLARI 8

1. Tahmin: Bütçe Devletin Geleceğe Ait Gelir ve Gider Tahminlerini Gösterir 8

2. Tahdit: Bütçe Genellikle Yıllık Tahminleri Gösterir.....10

3. Tasdik: Bütçe, Gelirlerin Toplanmasına ve Giderlerin Yapılmasına Önceden Yetki Verir. 11

4. Tevzin: Bütçede Yer Alan Kamu Gelir ve Gider Tahminleri Denk Olmalıdır.....11

D. BÜTÇENİN İŞLEVLERİ.....12

1. Bütçenin Klasik İşlevleri 13

2. Bütçenin Modern İşlevleri 18

II. BÜTÇENİN TARİHİ GELİŞİMİ.....22

A. BÜTÇE HAKKI 22

B. İNGİLTERE'DE BÜTÇE HAKKININ GELİŞİMİ 24

C. FRANSA'DA BÜTÇE HAKKININ GELİŞİMİ 28

D. ALMANYA'DA BÜTÇE HAKKININ GELİŞİMİ 30
E. ABD'DE BÜTÇE HAKKININ GELİŞİMİ 31
F. TÜRKİYE'DE BÜTÇE HAKKININ GELİŞİMİ 33

İKİNCİ BÖLÜM
BÜTÇE İLKELERİ VE TÜRKİYE UYGULAMALARI

I. 5018 SAYILI KANUNDAKİ BÜTÇE İLKELERİ 39
II. KLASİK BÜTÇE İLKELERİ 41
A. GENELLİK İLKESİ 41
1. Kavram.....41
2. Fayda ve Sakıncaları 44
B. BİRLİK İLKESİ.....45
1. Kavram.....45
2. Fayda ve Sakıncaları 48
C. AÇIKLIK İLKESİ VE MALİ SAYDAMLIK 52
D. DOĞRULUK İLKESİ.....56
E. ÖNCEDEN İZİN ALMA İLKESİ.....57
F. AYRIM İLKESİ 58
1. Nitelik Yönünden (Kalitatif) Ayrım İlkesi 59
2. Nicelik Yönünden (Kantitatif) Ayrım İlkesi.....59
3. Zaman Yönünden Ayrım İlkesi 59
G. ANLAŞILIR OLMA İLKESİ 60
H. YILLIK OLMA İLKESİ.....60
I. TASARRUF İLKESİ 65
J. HESAP VERME SORUMLULUĞU İLKESİ 65

K. DENKLİK İLKESİ 67
1. Kavram 67
2. Denklik İle İlgili Kuramlar 68
L. MALİ DİSİPLİN 81

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
BÜTÇE YÖNTEMLERİ VE GELİŞİMİ

I. KLASİK BÜTÇE YÖNTEMİ 84
A. Torba Bütçe Uygulaması 84
B. Geleneksel (Klasik) Bütçe Yöntemi 85
1. Kavram 85
2. Bütçe Sınıflandırması 86
3. Geleneksel Bütçe Yönteminin Aksaklıkları 92
II. ÇAĞDAŞ BÜTÇE YÖNTEMLERİ 95
A. Performans Bütçe Sistemi 95
1. Kavram 95
2. Niteliği 96
3. Bütçe Sınıflandırması 98
4. Performans Bütçe Sisteminin Eleştirisi 100
B. Program Bütçe Sistemi 102
1. Kavram 102
2. Niteliği 103
3. Program Bütçe Sisteminin Eleştirisi 103
4. Program Bütçe, Performans Bütçe ve Klasik Bütçenin Temel Özelliklerinin Karşılaştırılması 104

C. Planlama-Programlama-Bütçeleme Sistemi 105
1. Kavram 105
2. Planlama-Programlama-Bütçeleme Sisteminin Unsurları 115
3. Planlama-Programlama-Bütçeleme Sisteminin Aşamaları 120
4. Planlama-Programlama-Bütçeleme Sistemi'nin Olumlu ve Olumsuz Yönleri 123
5. PPBS'nin Diğer Bütçe Sistemleri İle Farkları 128
D. Sıfır Tabanlı Bütçeleme Sistemi 131
1. Kavram 131
2. Niteliği ve Amaçları 132
3. Sıfır Tabanlı Bütçeleme Süreci 134
4. Sıfır Tabanlı Bütçelemenin Yararları ve Uygulanmasındaki Sorunlar 143
E. Performans Esaslı Bütçeleme Sistemi 147
1. Kavram 148
2. Niteliği 148
3. Bütçe Sınıflandırması 153
4 Sistemin Çok Yıllı Bütçe Uygulaması 156
5. Performans Esaslı Bütçeleme Sisteminin Eleştirisi 160
F. Performans Esaslı Program Bütçe Sistemi 162
G. Türkiye'deki Bütçe Sistemi Macerasının Değerlendirilmesi 164

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
BÜTÇE TÜRLERİ VE İŞLEYİŞLERİ

I. 5018 SAYILI KANUNDAKİ BÜTÇE TÜRLERİ 167
A. Genel Bütçe 167
B. Özel Bütçe 168
C. Düzenleyici ve Denetleyici Kurum Bütçesi 174

D. Sosyal Güvenlik Kurumu Bütçesi.....174
E. Mahalli İdare Bütçesi.....178
II. DİĞER BÜTÇE TÜRLERİ VE UYGULAMALAR.....205
A. Döner Sermayeli İşletme Bütçesi.....205
B. Fon Bütçesi.....211
C. Kamu İktisadi Teşebbüsü Bütçesi.....215
D. Milli Bütçe.....221
E. Olağanüstü Bütçe.....225
F. Yatırım Bütçesi.....229
G. Şartlı Bağış ve Yardım Uygulaması.....233
H. Belirli Hizmetlere Tahsis Edilen Borçlanma Geliri Uygulaması.234

BEŞİNCİ BÖLÜM
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE SÜRECİ

I. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUN TEKLİFİNİN HAZIRLANMASI.....236
A. GİDER BÜTÇE TEKLİFİNİN HAZIRLANMASI.....238
1. Bütçe Düzeni ve Uygulamalar.....238
2. Bütçe Hazırlığında Kullanılan Temel Çalışmalar.....239
3. Analitik Bütçe Sınıflandırması.....246
4. Harcama Birimlerinin Bütçe Tekliflerinin Hazırlanması.....260
B. GELİR BÜTÇE TEKLİFİNİN HAZIRLANMASI.....264
1. Gelir Tahminleri ve Sınıflandırılması.....264
2. Gelirlerin Tahmin Yöntemleri.....267
C. BÜTÇE KANUN TEKLİFİNİN TAMAMLANMASI VE EKLERİ....270
1. Bütçe Kanunu Metni.....271
2. Ekli Cetveller.....272
3. Diğer Ekler.....273

II. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUN TEKLİFİNİN GÖRÜŞÜLÜP ONAYLANMASI.....275

A. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUN TEKLİFİNİN BÜTÇE KOMİSYONUNDA İNCELENMESİ.....275

B. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUN TEKLİFİNİN TBMM GENEL KURULUNDA GÖRÜŞÜLÜP ONAYLANMASI.....276

C. BÜTÇENİN REDDİ VE GEÇİCİ BÜTÇE.....281

III. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİNİN YÜRÜTÜLÜP UYGULANMASI.....282

A. BÜTÇEYİ UYGULAYAN ÖRGÜTLER.....282

1. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı.....282

2. Hazine ve Maliye Bakanlığı.....284

B. GELİRLERİN TOPLANMASI.....286

C. HARCAMALARIN YAPILMASI.....290

1. Harcamaların Yapılmasında Görevli Memurlar ve Yetkililer.....291

2. Harcama İşlemlerinin Aşamaları.....296

D. HARCAMALARIN YAPILMASINDA KAMU İHALE SÜRECİ. 305

1. Kamu İhale Mevzuatı Hakkında Genel Bilgiler.....305

2. İhtiyacın Ortaya Çıkması.....308

3. İhale Usulünün Tespiti.....309

4. İhale İlan Süreleri ve Kuralları.....313

5. Teknik Şartnamenin veya Projenin Hazırlanması.....317

6. İhale ve Ön Yeterlik Dokümanları.....318

7. Tekliflerin Sunulması / Değerlendirilmesi.....322

E. HAZİNE İŞLEMLERİ.....330

1. Gelir ve Giderlerin Yer Bakımından Düzenlenmesi.....333

2. Gelir ve Giderlerin Zaman Bakımından Düzenlenmesi.....334

F. ÖDENEK İŞLEMLERİ 341
1. Ödeneklerin Kullanılmasında Uyulması Gereken Esaslar 342
2. Ödenek Türleri.....344
a. Yedek Ödenek 344
b. Örtülü Ödenek.....345
c. Tamamlayıcı Ödenek 346
d. Ek Ödenek.....348
e. Gelir Fazlası Karşılığı ve Likit Karşılığı Ödenekler.....349
f. Kaydedilen ve Devredilen Ödenek 349
3. Ödenek Aktarmaları.....352
4. Merkez Dışı Birimlere Ödenek Gönderme.....352
G. DEVLET MUHASEBE SİSTEMİ.....353
1. Tanımı 353
2. İşlevleri.....354
3. Önemi.....355
4. Kayıt Yöntemleri 356
5. Devlet Muhasebe Sistemleri 359
6. Devlet Genel Muhasebe Planı 361
H. MALİ YIL SONUNDA BÜTÇE HESAPLARININ KAPATILMASI.....362
1. Bütçe Hesaplarının Kapatılmasında Kullanılan Yöntemler.....362
2. Faaliyet Raporları 368
3. Kesin Hesap Kanunu.....370
4. Genel Uygunluk Bildirimi.....371
IV. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİNİN DENETİMİ 372
A. DENETİM KAVRAMI.....372
B. DENETİM ÇEŞİTLERİ 375

C. TÜRKİYE'DE BÜTÇE DENETİMİ 376
1. Bütçenin İdari Denetimi 378
2. Bütçenin Yargı Denetimi (Sayıştay Denetimi) 380
3. Bütçenin Yasama Denetimi 388
EKLER 393
YARARLANILAN KAYNAKLAR 431

YARARLANILAN KAYNAKLAR

KİTAPLAR

AKSOY, Şerafettin, Kamu Bütçesi, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1993.

ALTUĞ, Figen, Kamu Bütçesi, 2. Baskı, Ezgi Kitabevi, Bursa, 2004.

ALTUN, Muhsin, Yeni Kamu İhale Düzeni, Yaklaşım Yayınları, Ocak-2004.

ATAÇ, Engin – MOĞOL, Tayfun (Ed.); Devlet Bütçesi, A.Ü. Açıköğretim Fakültesi Yayını, No: 873, Eskişehir 2006.

AYSAN, Mustafa A. – ALBAYRAK, İsmail H.; Sıfır Tabanlı Bütçeleme (İlkeler ve Uygulama), İstanbul, 1979.

BATIREL, Ömer F.; Kamu Bütçesi, İİTİA, Nihad Sayar Yayın ve Yardım Vakfı Yayınları No: 352/585, İkinci Baskı, İstanbul, 1981.

BROCHIER, Hubert-TABATONI, Pierre; Mali İktisat (Çev. Adnan Erdaş), İÜİF Maliye Enstitüsü Yayını, No: 48, İstanbul, 1971.

BULUTOĞLU, Kenan-KURTULUŞ, Erciş; Bütçe ve Kamu Harcamaları, Araştırma, Eğitim, Ekin Yayınları, İstanbul, 1981.

BURKHEAD, Jesse; Government Budgeting, Sixth Printing, John Wiley and Sons Inc., New York, 1965.

BURKHEAD, Jesse-MINER, Jerry; Public Expenditure, Second Printing, Aldine Publishing Company, Chicago, 1973.

BÜLBÜL, Duran – EJDER, Haydar - ŞAHAN, Özgür; Devlet Bütçesi, Gazi Kitabevi, Ankara 2005.

BÜYÜKLÜ, Şinasi-KAMİLOĞLU, Mehmet; 1050 Sayılı Genel Muhasebe Kanunu Açıklaması (Teksir), Muhasebat Genel Müdürlüğü, Ankara, Şubat 1987.

COŞKUN, Gülay; Kamu Mali Yönetimi, TODAİE Yayını, No: 171, Ankara 1978.

COŞKUN, Gülay; Devlet Bütçesi – Türk Bütçe Sistemi, Gözden Geçirilmiş 4. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 1994.

ÇETİNKAYA, Özhan – YILDIRIM, Zuhal; Devlet Muhasebesi, Geliştirilmiş 2. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa 2006.

ÇETİNKAYA, Özhan, Mahalli İdareler Maliyesi, Ekin Kitapevi, Bursa, 2010.

DİCLE, Atilla; Kamu Yönetiminde Planlama – Programlama – Bütçeleme Sistemi (PPBS), Ankara, 1973.

DUE, John F.; Maliye: Bir İktisadi Analiz (Çev. İ. Önder-S. Görgün), İstanbul, 1967.

DÜLGER Cumhur, MOĞOL Tayfun, "Kamu Harcama Sisteminde Yeni Bir Anlayış: Katılımcı Bütçeleme Sistemi ve Bütçe Matrisi Uygulaması", Yaklaşım Dergisi, Sayı:188, 2008.

DPT, Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu, 2.sürüm, 2006.

ECKSTEIN, Otto; Public Finance, Third Edition Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1973.

EDİZDOĞAN, Nihat; 1994 Yılı Bütçesi, BUSİAD Yayınları, No: 12, Bursa 1994.

EDİZDOĞAN, Nihat; Kamu Maliyesi, 9. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa 2007.

EDİZDOĞAN, Nihat; ÇETİNKAYA, Özhan, GÜMÜŞ, Erhan, Kamu Maliyesi, 7. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa 2016.

EDİZDOĞAN, Nihat-GİRAY, Filiz, Teoride ve Türkiye'de Parafiskal Gelirler, Ezgi Kitabevi, Bursa 2006.

EĞİLMEZ Mahfi; Kendime Yazılar, Tek Hazine Hesabı Değişti, 20.08.2018. http://www.mahfiegilmez.com/2018/08/tek-hazine-hesab-degisti.html

EKİNCİ Hüseyin, SAĞLAM Musa, Sorularla Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2014.

ERDENER Gonca - CANGÖZ M. Coşkun, Hazine Nakit Yönetimi, Maliye Finans Yazıları, Sayı:88, Temmuz, 2010.

ERGİNAY, Akif; Kamu Maliyesi, 9. Baskı Turhan Kitabevi, Ankara, 1983.

FALAY, Nihat; Planlama-Programlama-Bütçeleme Sistemi ve Türk Program Bütçe Modeli, İÜİF Yayını, No: 429, İstanbul, 1979.

FALAY, Nihat; Program Bütçe ve Sıfır Esaslı Bütçe Sistemleri, İÜİF Maliye Araştırma Merkezi Yayını, No: 71, İstanbul, 1987.

FEYZİOĞLU, Bedî N.; Nazari, Tatbiki, Mukayeseli Bütçe, 7. Baskı, İstanbul, 1984.

FEYZİOĞLU, Bedî N.; Bütçenin Kontrolu, İUİF Yayını, No: 84, İstanbul, 1956.

GERÇEK Adnan, Belediye Vergilerinin Türleri ve Analizi, Mahalli İdareler Maliyesi Üzerine Yazılar, (Ed.Figen Altuğ-Özhan Çetinkaya-Selçuk İpek), Ekin Kitabevi, Bursa, 2010.

GERÇEK Adnan, Kamu Alacaklarının Takip ve Tahsil Hukuku, 4. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2015.

GUPTA, B.N.; Government Budgeting, Asia Publishing House, London, 1967.

GÜLŞEN, Hamdi, vd.; Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri İçin Devlet Muhasebesi, Muhasebat Kontrolörleri Derneği Yayını, Ankara 2006.

GÜRSOY, Bedri; Kamusal Maliye, I. Cilt, Giriş-Masraflar, 3. Baskı, Ankara 1975.

GÜRSOY, Bedri; Kamusal Maliye, II. Cilt, Bütçe, Ankara, 1980.

GÖZLER, Kemal, İdare Hukuku Dersleri, Ekin Kitabevi, Bursa, 2002.

HOOS, Ida R.; Systems Analysis in Public Policy-A. Critique, University of California Press, Merkeley 1974.

HUANG Guohua and EDEN Holger van, "The Timing of the Government's Fiscal Year", Public Financial Management Blog, IMF, 2016; OECD, 2018 International Budget Practices and Procedures Database, https://qdd.oecd.org/subject.aspx?Subject=BPP_2018

HUET, P. – MORISSENS, M.L. – HATRY H.P. – WILDAVSKY, A.; Bütçe Tercihlerinde Rasyonalizasyon (Çev. A. Yaman), Maliye Bakanlığı Tetkik Kurulu Neşriyatı, No: 167, Ankara 1975.

İNCE, Macit; Maliye Politikası (Ders Notları), Ankara, 1980.

İNCE, Macit; Devlet Borçları ve Türkiye, 6. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara 2001.

KILIÇBAY, Ahmet; Türk Plan Modeli ve Metadolojisi, İÜİF Yayını, No: 184, İstanbul, 1966.

KUYUCAK, Hazım Atıf; Bütçe, İÜİF Yayını, No: 60, İstanbul, 1952.

LAUFENBURGER, Henry; Mukayeseli Maliye (Çev. B. Feyzioğlu-S. Barda), İÜİF Maliye Enstitüsü Yayını, No: 2, İstanbul, 1956.

LAZOL, İbrahim; İşletmelerde Genel Üretim Giderlerinin Kontrolunda Değişken ve Sıfır Tabanlı Bütçeleme Teknikleri (Basılmamış Doktora Tezi), Bursa, 1986.

MALİYE BAKANLIĞI Bütçe Ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü; Ulusal ve Uluslararası Çalışmalar Işığında Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, BUMKO, Sayı: 2004/1, Ankara, Şubat 2004.

MALİYE BAKANLIĞI Bütçe Ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü; Analitik Bütçe Sınıflandırması (Eğitim El Kitabı), 3. Baskı, Ankara, Mayıs 2004.

MALİYE BAKANLIĞI; 2006 Yılı Bütçe Gerekçesi, Ankara, Ekim 2005.

MALİYE BAKANLIĞI; 2008 Yılı Bütçe Gerekçesi, Ankara, Ekim 2007.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANLIĞI, Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü, Fonlar Mevzuatı ve Bütçe ile İlişkileri, Sayı: 1993/3, Ankara, Haziran 1993.

Mc. KEAN, Roland N.; Public Spending, Mc Graw-Hill, Comp. Inc., 1968.

Meydan Louresse, 10. Cilt, Meydan Yayınevi, İstanbul, 1988.

MUSABALLI, Hakkı; Bütçe Teorisi ve Uygulaması, Sadrettin Tosbi Yayın ve Yardım Vakfı Yayını, No: 3, İstanbul 1978.

MUSGRAVE, Richard A.-MUSGRAVE, Peggy B.; Public Finance in the Theory and Practice, Mc Graw-Hill Inc., New York, 1973.

MUTLUER, Kamil-ÖNER, Erdoğan-KESİK, Ahmet; Bütçe Hukuku, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayını, İstanbul 2005.

NEUMARK, Fritz; Maliyeye Dair Tetkikler, İÜİF Yayını, No:9, İstanbul, 1948.

OSMANGAZİ BELEDİYESİ; 2006 Yılı Bütçesi, Bursa, 2006.

OYAN, Oğuz–AYDIN, Ali Rıza; İstikrar Programından Fon Ekonomisine, Teori Yayıncılık, Ankara, 1987.

ÖNCEL, Yenal; Mahalli İdareler Maliyesi, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1998.

PINAR, İbrahim–YAZICI, Osman–ÖCAL, Selahattin; Açıklamalı, Örnekli Genel Muhasebe Kanunu, Belediye-Özel İdare Muhasebe İşlemleri ve Ayniyat Muhasebesi, Ankara, 1985.

PREST, Allan R.; Public Finance in the Theory and Practice, Fifth Edition, Weidenfeld and Nicolson, London, 1975.

PYHRR, Peter A.; Zero-Base Budgeting, John Wiley and Sons, New York, 1973.

SAYAR, Nihad S.; Amme Maliyesi, II. Cilt, Bütçe Prensipleri ve Tatbikatı, 3. Baskı, İstanbul, 1964.

SEDDON, Edmund; Economics of Public Finance, Second Edition, Mc Donald and Evans Ltd., London, 1973.

SELEN Ufuk - TARHAN A.Bora, Türkiye'de Bütçe Hakkı Algısı, T.C. Uşak Üniversitesi, 2014.

ŞENYÜZ Doğan, YÜCE Mehmet, GERÇEK Adnan, Vergi Hukuku, 7. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2016.

SHOUP, Carl S.; Public Finance, Second Printing, Aldine Publishing Company, Chicago, 1970.

SHULTZ, William, J.- HARRISS, C. Lowell; American Public Finance, Eight Edition, Prentice-Hall Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1965.

SINGER, Neil M.; Public Microeconomics, Second Printing, Little, Brown and Company, Boston, 1972.

TAMER, Mustafa; İl Özel İdaresi, Mevzuat, Yargı Kararları, Uygulama, Anadolu Matbaacılık, İzmir, 1994.

TAŞLIYÜREK, A. Ulvi; Mali İdare Prensipleri ve Tatbikatı, BÜTÇE, İzmir İTİA Yayını, No: 42, İzmir 1964.

TOKATLIOĞLU Mircan - UFUK Selen, Maliye Politikası, Ekin Yayınevi, 2017.

TORUN, Osman Nuri; Devlet Bütçesi Ders Notları (Teksir), Eskişehir 1968.

TUNCER, Selahattin; Kamu Kredisi Ders Notları (Teksir), Eskişehir İTİA Yayını, Eskişehir, 1973.

TÜRK, İsmail; Maliye Politikası (Amaçlar-Araçlar) ve Çağdaş Bütçe Teorileri, Ankara 1975.

ULUATAM, Özhan; Kamu Maliyesi, 2. Baskı, Ankara t.y.

ULUSOY, Ahmet; Devlet Borçlanması, Trabzon 2001.

ULUSOY, Ahmet-AKDEMİR, Tekin; Mahalli İdareler (Teori, Uygulama, Maliye), 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2006.

WILDAVSKY, Aaron; The Politics of the Budgetary Process, Little, Brown and Company, Boston, 1964.

YAŞA, Memduh; Kamu Maliyesine Giriş, İ.Ü. İşletme Fakültesi Yayını, No:18, İstanbul, 1973.

YAŞA, Memduh; Devlet Borçları, Üçüncü Baskı, Has Kurtulmuş Matbaası, İstanbul, 1981.

MAKALELER

AKDİŞ, Muhammed; "Dünyada Özelleştirme Uygulamaları ve Türkiye'de 5 Nisan Kararları Sonrası Beklenen Gelişmeler", Maliye Yayınları, Sayı: 43, İstanbul, Nisan-Haziran 1994.

AKTAN, Coşkun Can; "Bütçe Dışı Fonlar", Banka ve Ekonomik Yorumlar, Ekim 1986.

ANSHEN, Melvin; "The Program Budget in Operation" (Ed. D. Novick), Second Edition, Harvard University Press, Cambridge 1967.

ARIKAN, Orhan; "Türkiye İçin Program Bütçe Modeli", Konferanslar 2, Ankara İTİA Maliye ve Vergi Hukuku Enstitüsü Yayınları No: 2, Ankara 1971.

BİLGİNOĞLU, Fair; "Sıfır Tabanlı Bütçeleme", İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü Dergisi, Yıl: 4, Sayı: 14, İstanbul, Kasım 1978.

COŞKUN, Gülay; "Çağdaş Bütçecilik ve Plan-Program-Bütçe İlişkileri", MTK Maliye Dergisi, Sayı: 1, Ankara, Ocak-Şubat 1973.

COŞKUN, Gülay; "Program Bütçe Sistemi ve Türkiye Uygulaması", Prof.Dr. Haydar Furgaç'a ARMAĞAN, İÜİF Yayını, No: 339, İstanbul 1974.

DROR, Yehezkel; "The Planning Process: A Focet Design", Planning, Programming and Budgeting: A Systems Approach to Management (Fremon J.Lyden-Ernest G. Miller), Murkham Publishing Comp. Chicago 1970.

ERGUN, Ülkü; "Sıfır Tabanlı Bütçelemenin Planlama ve Denetim İşlevi", Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 1, İzmir 1987.

FALAY, Nihat; "Planlama-Programlama-Bütçeleme Sistemi (PPBS)nin Genel Eleştirisi", İÜİF Maliye Enstitüsü Konferansları, 23. Seri, Sene 1974, İstanbul 1975.

FEYZİOĞLU, Bedî; "TBMM'ni Bekleyen Büyük Görev", Milliyet Gazetesi, 1 Eylül 1984.

FISHER, Gene H.; "The Role of Cost-Utility Analysis in Program Budgeting" (Ed. D.Novick), Second Edition, Harvard University Press, Cambridge 1967.

GORDON, Lawrence A.-HEIVILİN, Donna M.; "Zero Base Budgeting in the Federal Goverment: An Historical Prespective", Readings in Management Control in Nonprofit Organisations (Ed. V.R. Kavassari – P.H. Larry), John Wiley and Sons, Inc., New York 1982.

KARADUMAN, Emine; "Program Bütçe Uygulaması ve Sonuçları", MTK Maliye Dergesi, Sayı: 26, Ankara, Mart-Nisan 1977.

KIRAL Halis - Kurtulmuşlar Mevza, "Devlet Bütçesinde Yılsonu Harcama Artışı: Aralık Ateşi Olgusu Ve Türkiye Açısından Değerlendirilmesi", Sayıştay Dergisi, Cilt:31, Sayı:116, Mart-2020, s.7-31.

NELSON, Charles A.-TURK, J. Frederick; "Financial Management For the Arts", Reading in Management Control in Nonprofit Organisations (Ed. V.R. Kavassari-P.H. Larry), John Wiley and Sons, Inc., New York 1982.

NEUMARK, Fritz; "Devri Bütçe" (Çev. O.F. Okyar), İÜİF Mecmuası, Cilt: 9, No: 1-2, İstanbul, Ekim 1947-Ocak 1948.

NEUMARK, Fritz; "Telafi Edici Bütçe", İÜİF Mecmuası, Cilt: 9, No: 3, İstanbul, Nisan 1948.

NOVICK, David; "The Origin and History of Program Budgeting" (Ed. D. Novick), Second Edition, Harvard University Press, Cambridge 1967.

ÖZEL, Salih; "Fonların Denetimi", Çözüm Dergisi, Ağustos 1986.

SMITHIES, Arthur; "Conceptual Framework for the Program Budget", Program Budgeting (Ed. D. Novick), Second Edition, Harvard University Press, Cambridge 1967.

WRIGHT, Chester; "The Concept of Program Budget", Program Budgeting and Benefit-Cost Analysis Cases, Text and Readings, (Harley H. Hinrichs-Graeme M. Taylor), Good Year Publishing Co., Inc., California 1969.

KANUNLAR VE DİĞER KAYNAKLAR

442 sayılı Köy Kanunu, (R.G. Tarih: 07.04.1924, Sayı: 68).

30 Nisan 1930 Tarih ve 1580 sayılı Belediyeler Kanunu, (R.G. Tarih: 14.4.1930).

26.05.1981 Tarihli 2464 sayılı Belediye Gelirler Kanunu (R.G. Tarih: 29.05.1981; Sayı: 17354).

2005 Tarihli 5393 sayılı Belediyeler Kanunu.

2004 Tarihli 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu (R.G. Tarih: 11.8.1970, Sayı: 13576).

9 Temmuz 1961 Tarihli T.C. Anayasası.

7 Kasım 1982 Tarihli T.C. Anayasası.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği (R.G. Tarih: 10.03.2006; Sayı: 26104).

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu, (R.G. Tarih: 28 Aralık 2003, Sayı: 25330 Mük.).

2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu, (R.G. Tarih: 6.11.1981, Sayı: 17506).

233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname (R.G. Tarih: 18.6.1984, Sayı: 18435 Mük.).

9 Mayıs 1984 Tarihli ve 3004 sayılı 2.2.1981 Tarihli ve 2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkındaki Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, (R.G. Tarih: 04.03.2005, Sayı: 25745).

1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, (R.G. Tarih: 9.6.1927, Sayı: 606).

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, (R.G. Tarih: 24.12.2003, Sayı: 25326)

5724 sayılı 2008 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu.

832 sayılı Sayıştay Kanunu.

10.6.1949 Tarih ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu.

22.2.2005 Tarih ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu.

26.5.1981 Tarih 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu.

2.7.2008 Tarih 5779 Sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun.

29.7.1970 Tarih 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu.

1994 Tarih ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanun.

Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, (R.G. 26.5.2006 Tarih, Sayı: 26179).

Kamu İdarelerince Hazırlanacak Performans Programları Hakkında Yönetmelik, (R.G. 05.07.2008 Tarih, Sayı:26927).

Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelik, (R.G. 2/11/2014 Tarih, Sayı: 29183).

Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumuna Bağlı sağlık Tesislerinde Görevli Personele Ek Ödeme Yapılmasına Dair Yönetmelik, (R.G. Tarih: 14.2.2013, Sayı: Mükerrer 28559)

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği (R.G. Tarih: 10 Mart 2006, Sayı: 26104).

Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği (R.G. Tarih: 22 Ağustos 2008, Sayı: 26975).

Maliye Bakanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, Ankara, 2013.

2016 Yılı Hazine Müsteşarlığı Kamu İşletmeleri Raporu.

Milliyet Gazetesi, 30 Ocak 1983.

Milliyet Gazetesi, 12 Eylül 1986.

Cumhuriyet Gazetesi, 18 Aralık 1986.

Hürriyet Gazetesi, 18 Ocak 1987.

Hürriyet Gazetesi, 27 Eylül 1987.

Türkiye İktisat Gazetesi, 7 Haziran 1993.

CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİNE GÖRE

KAMU MALİ YÖNETİMİ VE DENETİMİ

Editörler

Prof. Dr. Serpil AĞCAKAYA
Prof. Dr. Kâmil TÜĞEN
Prof. Dr. Emine UZUNALİ

Güncellenmiş 2. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

Kitaptaki metinlerle ilgili tüm sorumluluk metin yazarına aittir.

ISBN: 978-625-7667-57-9

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı:

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67

Baskı Tarihi: Mart 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

Ağcakaya, Serpil (2015), "Krizlerin Ortaya Çıkış Nedenleri, Ortak Özellikleri ve Yayılma Yolları", Ed.: EROĞLU, Nadir, vd., *İktisadi Krizler ve Türkiye Ekonomisi*, İlker Parasız'a Armağan, Orion Kitabevi, Ankara, s.83-108

Aktan, Coşkun Can (2003), *Değişim Çağında Devlet*, 1. Baskı, Çizgi Kitabevi, Konya.

Arcagök, M.Sait ve Ertan Erüz, *Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Sistemi*, Eylül 2006, Maliye Hesap Uzmanları Derneği Yayını

Arcagök, M.Sait, B.Yörük, E.Oaral ve U.Korkmaz, "Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda Öngörülen Düzenlemeler", Bütçe Dünyası, İlkbahar 2004, SAYI: 18

Arın, Tülay, Necdet Kesmez, İhsan Gören, *Parlamanto ve Sayıştay Denetimi* (2000), Kamu Mali Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması, Tesev Yayını,İstanbul.

Bayar, Doğan, 2004, "Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu Ne Getir(m)iyor?", Maliye Dergisi, S:144, Mart-Nisan 2004, s.47

Bourgon, Jocelyne(2009), "New Govarnance and Public Administration: Towarda a Dynamic Synthesis", Centre for International Govarnance Innovation, Canberra, Australia.

Bouvier's Law Dictionary, 1856 Edition, http://www.constitution.org/bouv/bouvier_p.htm

BUMKO(Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü)(2017), *Bütçe Gerekçeleri*, http://kontrol.bumko.gov.tr/TR,2012/tarihce.html (Erişim Tarihi : 18.12.2017).

Coşkun,Gülay (1978), Kamu Mali Yönetim, TODAİE Yayınları, Doğan Basımevi, Ankara.

Devrim, Fevzi, Asuman Altay (2000), "Küreleşme Sürecinde Sosyal Devlet Anlayışındaki Değişmelerin Kamu Mali Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması Açısından Değerlendirilmesi", 15. Türkiye Maliye Sempozyumu, 15-17 Mayıs, Antalya.

Dugget, Michael (2002), "Kamu Yönetimlerinde Değişim: 'Sonraki Adımlar", (Çev. A. Argun Akdoğan-Onur Ender Aslan), Amme İdaresi Dergisi, Cilt: 35, Sayı: 2, Haziran.

Ergun, Turgay ve Polatoğlu, Aykut (1988), *Kamu Yönetimine Giriş*, TODAİE Yayını, 3. Baskı, Yayın No: 222, Ankara.

Eryılmaz Bilal (2013), *Kamu Yönetimi*, 6. Baskı, Umuttepe Yayın No:76, Kocaeli.

FEYZİOĞLU, Bedi Necmeddin, (1984). *Nazari Tatbiki Mukayeseli Bütçe*, 7.Baskı, İstanbul

Güler, Birgül Ayman, (2005), *Devlette Reform Yazıları*, Paragraf Yayınevi, Ankara.

Güler, Birgül Ayman, (2009), *Türkiye'nin Yönetimi-Yapı*, İmge Kitabevi, 1.baskı, Ocak, Ankara.

Heywood, Andrew (2012a), *Siyasetin Temel Kavramları*, Çeviren: Hayrettin Özler, Adres Yayınları, Ankara.

Heywood, Andrew (2012b), *Siyaset Teorisine Giriş,* Çeviren: Hızır Murat Köse, Küre Yayınları, İstanbul.

Hood, Christopher (1991), "A Public Management for All Seasons", Public Administration, Vol: 69:,Issue 1, 3-19.

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts&kategori1=veritbn&kelimesec=1796

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyonlar_sd.komisyon_bilgi?p_kom...(Erişim: 18.10.2017).

Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/692), Genel Gerekçe, Dönem : 22 Yasama Yılı: 2, T.B.M.M. (S. Sayısı: 302), 23.10.2003.

Mutluer, M. Kamil, E. Öner, A. Kesik (2005), *Bütçe Hukuku*, 1.Baskı, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Mutluer, M. Kamil, E. Öner, A. Kesik (2010), *Kamu Maliyesi*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2. Baskı, İstanbul.

Öztekin,Ali (2010), *Yönetim Bilimi*, Siyasal Kitabevi, Ankara.

Saraç, Osman (2005), "Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu İle Yapılan Düzenlemelerin Değerlendirilmesi". Maliye Dergisi , 122-163, Ankara

T.C. Başbakanlık (2003), "Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma: Değişimin Yönetimi için Yönetimde Değişim", Ekim 2003, s.12-13, Ankara.

Tüğen, Kamil (2017), *Devlet Bütçesi*, Bassaray Matbaası, 16.Baskı, İzmir.

TÜSİAD, (2002), Kamu Reformu Araştırması, Yayın No. Tüsiad-T/12/335

Waldo, Dwight (1980), *The Enterprise of Public Administration*: A Summary View, Internet Archive.

Wilson, Woodrow(1887) *The Study of Administration, Political Science Quarterly*, Vol. 2, No. 2 (Jun., 1887), pp. 197-222,

World Bank (1995), Loan Agreement (Public Financial Management Project) Between Republic of Turkey and International Bank For Reconstruction And Development, October 11, 1995, Loan Number 3942 TU, http://www.wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/ECA/2004/12/15/C7CF71FAC798FA4285256F03000CA235/1_0/Rendered/PDF/C7CF71FAC798FA4285256F03000CA235.pdf.,(Erişim: 12.10.2017).

World Bank (2003), Implementation Completion Report (SCL-39420; PPFB-P2730) On A Loan in The Amount Of US $62 Million to The Republic of Turkey For A Public Finance Management Project, Report No: 25572, June 6, 2003, http://www.wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2003/06/27/000090341_200 30627140004/Rendered/PDF/25572.pdf., (Erişim:12.10.2017).

Zia,Yorid Ahsan and M. Zeb Khan ,*A Comparative Review of Traditional and New Public Administration and Critique of New Public Management*, The Dialogue Volume IX, Number 4,http://www.qurtuba.edu.pk/thedialogue/The%20Dialogue/9_4/Dialogue_October_December2014_428-442.pdf

1050 Sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu (MUK), Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 09.06.1927, Yayımlandığı Resmi Gazete Sayısı: 606

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu (KMYKK), Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 24.12.2003, Yayımlandığı Resmi Gazete Sayısı:25326, Mad. 3/g,l.

KAYNAKÇA

Aktan, Coşkun, Can, Serpil, Ağcakaya Ve Dilek, Dileyici (2004), "Kamu Maliyesinde Hesap Verme Sorumluluğu Ve Mali Saydamlık", *Kamu Maliyesinde Çağdaş Yaklaşımlar,* Ed. Coşkun Can Aktan, Dilek Dileyici Ve İstiklal Y. Vural, Seçkin Yayıncılık, Ankara, ss. 169-184.

Ammeter, Anthony, Ceasar, Douglas, Gerald, Ferrıs, Ve Heather, Goka, (2004), "A Social Relationship Conceptualization Of Trust And Accountability İn Organizations", *Human Resource Management Review.* Volume: 14, Number: 1, pp. 47-65.

Atiyas, İzak Ve Şerif, Sayın, (2000), "Devletin Mali Ve Performans Saydamlığı", *Kamu Maliyesinde Saydamlık,* Ed. İzak Atiyas Ve Şerif Sayın, Türkiye Ekonomik Ve Sosyal Etütler Vakfı Yayınları, İstanbul, ss. 27-45.

Aucoın, Peter (1990), "Administrative Reform İn Public Management: Paradigms, Principles, Paradoxes And Pendulums", *Governance*, Volume: 3, pp.115-137.

Axworthy, Thomas, (2005), "The Accountability Ladder: Five Steps Toward Democracy",Http://Www.Asiapacific.Ca/Sites/Default/Files/Archived_Pdf/Speeches/Accountladder_7oct05.Pdf (Erişim Tarihi: 03.04.2017).

Barton, Allan, (2005), "Professional Accounting Standards And The Public Sector-A Mismatch". *Abacus*, Volume: 41 Number: 2, pp. 138-158.

Baş, Hasan, (2005), "Hesap Verme Sorumluluğu Ve Kamu Mali Yönetimi Ve Kontrol Kanunu" *20. Türkiye Maliye Sempozyumu Türkiye'de Yeniden Mali Yapılanma Bildiriler Kitabı*, ss. 400-417.

Behn, Robert, (2001), *Rethinking Democratic Accountability*, Washington, D.C.: Brookings Institution Press.

Bertok, Janos, Joanne, Caddy, Ve Michael, Ruffner, (2002), "Making It Happen: Developing Policy Guidelines For Accountability And Transparency". *Public Sector Transparency And Accountability: Making It Happen,* Ed. Janos Bertok, Oecd Publishing, Paris, pp. 37-50.

Bird, Peter, (1973), *Accountability: Standards In Financial Reporting.* London: Haymarket Publishing.

Birkinshaw, Julian, (2005), *Government And Information: The Law Relating To Access, Disclosure And Their Regulation*. (3rd Edition). Haywards Heath: Tottel.

Birleşmiş Milletler, (2004) *Concept Paper 2: Transparency And Accountability In Public Financial Administration,Http://Unpan1.Un.Org/Intradoc/Groups/P. Ublic/Documents/Un/Unpan007716.pdf* (Erişim Tarihi: 13.03.2017).

Bovens, Mark, (2005), "Public Accountability". *The Oxford Handbook Of Public Management,* Ed. Ewan Ferlie, Laurence E. Lynn Jr. And Christopher Pollitt, Oxford University Press, Oxford, pp.182-208.

Bovens, Mark, (2006), *Analysing And Assessing Public Accountability: A Conceptual Model. European Governance Papers (Eurogov)*.C-06-01. Http://Edoc.Vifapol.De/Opus/Voll. Texte/2011/2459/Pdf/Egp_Connex_C_06_01.Pdf (Erişim Tarihi: 14.04.2017)

Brın, David (1998), The Transparent Society, New York: Basic Books.

Caıden, Gerald, (1988), "The Problem Of Ensuring The Public Accountability Of Public Officials", *Public Services Accountability: A Comparative Perspective*, Ed. Joseph G. Jabbra And Onkar Prasat Dwivedi, Kumarian Press, pp. 17-38.

Day, Patricia And Rudolf Kleın (1987), *Accountability: Five Public Services*, London: Tavistock.

Devlet Planlama Teşkilatı, (2000), *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı: Kamu Mali Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması Ve Mali Saydamlık Özel İhtisas Komisyonu Raporu*. Devlet Planlama Teşkilatı Yayınları, Ankara.

Dewar, David, (1985), Value For Money Audit; The First 800 Years. *Public Finance And Accountancy*. Volume: 30, pp. 10-12.

Dixon, Keith,, David, Coy Ve Greg, Tower, (1991), "External Reporting By New Zealand Universities 1985-1989: Improving Accountability", *Financial Accountability & Management,* Volume:7, Number: 3, pp. 159-178.

Dubnıck, Melvin, (2002) *Seeking Salvation For Accountability*, (Erişim Tarihi: 21.10.2015)

Dubnıck, Melvin, (2003), "Accountability And Ethics: Reconsidering The Relationships", *International Journal Of Organization Theory And Behavior*, Volume: 6, Number: 3, pp. 405-441.

Dünya Bankası, (1989), *Sub-Saharan Africa: From Crisis To Sustainable Growth*. World Bank Publication, Washington dc.

Dünya Bankası, (1992), *Governance And Development*. Washington Dc: World Bank Publication.

Dünya Bankası, (2005), *Social Accountability İn The Public Sector: A Conceptual Discussion And Learning Module*, World Bank Institute, Washington dc.

Eryılmaz, Bilal Ve Hale Biricikoğlu (2011), "Kamu Yönetiminde Hesap Verebilirlik Ve Etik"*, İş Ahlakı Dergisi*, Cilt: 4, Sayı: 7, ss.19-45.

Frink, Dwight Ve Richard, Klımoskı, (1998), "Toward A Theory Of Accountability İn Organizations And Human Resources Management", *Research İn Personnel And Human Resources Management.* Ed. Greald R. Ferris, Jaı Press, London, pp. 1-51.

Gray, Andrew Ve Bill, Jenkıns, (1993), "Codes Of Accountability İn The New Public Sector", Accounting. *Auditing & Accountability Journal*, Volume: 6, Number: 3, pp. 52-67.

Harlow, Carol, (2002), *Accountability İn The European Un*ion, Oxford University Press, Oxford.

Heald, David, (2006), **"**Varieties Of Transparency", *Transparency: The Key To Better Governance,* Ed. Christopher Hood And David Heald, Oxford University Press, Oxford, pp. 25-43.

Hodge, Graeme, (2009), "Accountability", *Internetional Encylopedia Of Public Policy: Public Policy And Political Economy*, Volume 3, Global Political Economy Research Unit Perth Wa Australia, pp. 1-18.

Hood, Christopher, (1991), "A Public Management For All Seasons?", *Public Administration*, Volume: 69, Number: 1, pp. 3-19.

Hughes, Owen, (2003), *Public Management And Administration: An Introduction*. Usa: Palgrave Macmillan.

Hürcan, Yasemin., E.Mine, Kızıltaş Ve Hakkı, Hakan, Yılmaz, (1999), "Türk Kamu Mali Yönetimi Saydamlık Standartlarının Neresinde-Imf İyi Uygulamalar Tüzüğü Temelinde Bir Değerlendirme", *Devlet Reformu: Kamu Maliyesinde Saydamlık,* Ed. İzak Atiyas Ve Şerif Sayın, Türkiye Ekonomik Ve Sosyal Etüdler Vakfı Yayınları, İstanbul, ss.99-135.

Hyndman, Noel Ve Robert, Anderson, (1995), "The Use Of Performance Information İn External Reporting: An Empirical Study Of Uk Executives Agencies", *Financial Accountability & Management.* Volume:11, Number:1, pp. 1-17.

Ifac, (2013), *Good Governance İn Public Sector: Consultation Draft For An International Framework*,Http://Www.İfac.Org/System/Files/Publications/Files/Good-Governance-İn-The-Public-Sector.Pdf (Erişim Tarihi: 05.03.2017).

Internatıonal Budget Partnershıp, (2006). *More Public Information Needed To Hold Governments To Accounts*. The International Budget Project, Open Budget Initiative. Http://Www.İnternationalbudget.Org/Wpcontent/Uploads/2011/06/Summaryreport english.Pdf (23.11.2016).

Internatıonal Budget Partnershıp, (2008). *Open Budget Survey. Open Budget Transform Lives,* Http://Www.İnternationalbudget.Org/Wp-Content/Uploads/ 2011/06/2008f. İnalfullreportenglis. H1.Pdf (Erişim Tarihi: 25.01.2017).

Kesik, Ahmet Ve Gamze, Kıral, (2012), "Yeni Kamu Mali Yönetiminde Hesap Verebilirlik", *Değişim Çağında Kamu Maliyesi: Yeni Trendler, Yeni Paradigmalar, Yeni Öğretiler, Yeni Perspektifler,* Ed. Coşkun Can Aktan, Ahmet Kesik Ve Dilek Dileyici, Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayını, Ankara, ss.513-536.

Kondo, Seiichi, (2002), "Fostering Dialogue To Strengthen Good Governance", *Public Sector Transparency And Accountability: Making It Happen,* Ed. Janos Bertók, Oecd Publishing, Paris, pp. 7-11.

Lıtovsky, Alejandro Ve Alex, Macgıllıvray, (2007), *Development As Accountability: Accountability Innovators İn Actions.* London: Accountability. *Http://Www.Accountability.Org/İmages/Content/0/6/066/Accountability%20-%20a21%20. Developme.Nt%20as%20accountability.Pdf* (Erişim Tarihi: 09.03.2017).

Mulgan, Richard, (1997). The Process Of Public Accountability. *Australian Journal Of Public Administration*. 56(1): 25-37.

Mulgan, Richard, (2000), "Accountability: An Ever-Expanding Concept?", *Public Administration,* Volume: 78, Number: 3, pp. 555-573.

Mulgan, Richard, (2002), *Accountability Issues İn The New Model Of Governance*, Http://Firgoa.Usc.Es/Drupal/Files/No91mulgan.Pdf (23.05.2017).

OECD, (2000), *Sigma External Auditing and Financial Control Glossary*,

Osborne, Denis, (2004), "Transparency And Accountability Reconsidered", *Journal Of Financial Crime,* Volume: 11, Number: 3 pp. 292-300.

Osborne, David Ve Ted Gaebler, (1992), *Reinventing Government: How The Entrepreneurial Spirit Is Transforming The Public Sector*. Addison-Wesley, Reading, Ma.

Özen, Ahmet, Haluk Egeli, (2005), "Türk Bütçe Sürecinin Mali Saydamlık Ve 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi Ve Kontrol Kanunu Çerçevesinde Değerlendirilmesi", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı: 197, ss. 161-188.

Özer, Akif, (2013a), "Yeni Kamu Yönetimi". *Kamu Yönetiminde Çağdaş Yaklaşımlar,* Ed. Eyyup G. İsbir, T.C. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, ss.2-28.

Özer, Akif, (2013b), "Çalışanların Verimliliği İçin Performans Yönetim"İ, *Kamu- İş Hukuku Ve İktisat Dergisi*, Cilt:13 Sayı:1, ss. 37-57.

Peters, E. Guy, (2001), *The Future Of Governing*, 2nd Ed., Lawrence, Ks: University Press Of Kansas

Pollıtt, Christopher, (2003), *The Essential Public Manager,* London: Open University Press/Mcgraw-Hill.

Prat, Andrea, (2006), "The More Closely We Are Watched, The Better We Behave", *Transparency: The Key To Better Governance,* Ed. Christopher Hood And David Heald, Oxford University Press, New York, pp. 91-103.

Promberger, Kurt Ve Iris Rauskala, (2003), *New Public Management-An Introduction From The Uk Perspective*, Universitat Insbruck, Working Paper 6/2003. Http://Www.Verwaltungsman-Agement.At/687/Uploads/10657009510.Pdf (Erişim Tarihi: 03/02/2017).

Romzek, Barbara And Melvin Dubnıck (1987), Accountability İn The Public Sector: Lessons From The Challenger Tragedy, *Public Administration Review*. 47(3): 227-238.

Samuelson, Paul, (1954), "The Pure Theory Of Public Expenditure", *The Review Of Economic And Statistics*, Volume: 36 Number: 4, pp. 387-389.

Sınclaır, Amanda, (1995), "The Chameleon Of Accountability: Forms And Discourses", *Accounting, Organizations And Society.* 20(2-3): 219-237.

Soanes, Catherine Ve Angus, Stevenson, (Ed.) (2005). *The Oxford Dictionary Of English*. Oxford: Oxford University Press.

Stıglıtz, Joseph, (1988), *Kamu Kesimi Ekonomisi,* Çev. Ömer Faruk Batırel, Marmara Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Yayını, İstanbul.

Tellal, Yasemin, (2007), *Hesap Verme Sorumluluğu Açısından 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi Ve Kontrol Kanunun Değerlendirilmesi*, Basılmamış Rapor, Ankara.

Toker, Murat, (2002), *Mali Saydamlık Ve Türkiye, Sayıştay Başkanlığı*, Sayıştay Bilgi Notu, Ankara, Http://Www.Sayistay.Gov.Tr/Yayin/Elek/Elekicerik/24mali-saydamlik.Pdf (Erişim Tarihi: 07.05.2017).

Uluslararası Para Fonu (1998). *Code Of Good Practices On Fiscal Transparency*. (revised in 2007). https://www.imf.org/external/np/pp/2007/eng/051507c.pdf (13.03.2017).

UNDP, (1997), *Governance For Sustainable Development*: A Undp Policy Document, New York.

UNDP, (2000). "Glossary of Key Terms", *Governance for Sustainable Human Development*, http://mirror.undp.org/magnet/Docs/!UN9821.PDF/!GOVERNANCE/!GS. HDENG.LIS/Glossary.pdf (Erişim Tarihi: 11/03/2017).

World Bank, (2004), *State, Society Synergy For Accountability*, World Bank Working Papers No: 30.

Webster's Dıctıonary (1913), Http://Www.Webster-Dictionary.Org/Definition/Accou. Ntability. (Erişim Tarihi: 11.05.2017).

Zadek, Simon, (1998). Balancing Performance, Ethics And Accountability. *Journal Of Business Ethics, Volume:* 17, Number: 13, pp. 1421-1441.

KAYNAKÇA

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 24.12.2003 tarihli ve 25326 sayılı Resmi Gazete.

6085 Sayılı Sayıştay Kanunu, 03.12.2010 tarihli ve 27790 sayılı Resmi Gazete.

Akman, Çiğdem, 2019, "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Politika Kurulları: Sosyal Politikalar Kurulu Üzerinden Bir Değerlendirme", *Route Educational and Social Science Journal,* Volume 6(3), February 2019.

Candan, Ekrem, 2012, "Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Sisteminin Kurumsal Aktörleri: İşlevsel ve Yapısal Bir Analiz (I)", *Denetişim Dergisi*, Yıl:2012, Sayı:9.

Candan, Ekrem, 2012, "Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Sisteminin Kurumsal Aktörleri: İşlevsel ve Yapısal Bir Analiz (II)", *Denetişim Dergisi*, Yıl:2012, Sayı:10.

Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında 1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 10 Temmuz 2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmi Gazete.

Edizdoğan, Nihat, Özhan Çetinkaya, 2012, *Kamu Bütçesi*, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.

Erol, Ömer Faruk, 2020, "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt 26, Sayı 1, Haziran 2020.

Karatepe, Şükrü, Hatice Altunok, 2019, *Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları Kamu Politikasının Yeni Aktör ve Süreçleri,* Ankara: Püf Yayıncılık.

Methibay, Yaşar, 2014, *Harcama Hukuku, (Kamu Harcamalarının Hukuki Analizi),* Orion Kitabevi, Ankara.

Mutluer, Kâmil, Erdoğan Öner, Ahmet Kesik, 2005, *Bütçe Hukuku*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı Teşkilatı Hakkında 13 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 24 Temmuz 2018 tarihli ve 30488 sayılı Resmi Gazete.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı, *2019 Yılı Faaliyet Raporu*, Şubat 2020.

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, http://www.hmb.gov.tr

T.C. Sayıştay Başkanlığı, https://www.sayistay.gov.tr/tr/?p=2&CategoryId=72

TBMM - Komisyonlar, https://komisyon.tbmm.gov.tr/uyeler.php?pKomKod=17

Tosun, Ertan, 2007, *Kamu Mali Yönetimi – Devlet Bütçesi Odaklı Bir Yaklaşım*, Devlet Bütçe Uzmanları Derneği Yayını, Ankara.

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) İçtüzüğü, https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/17.5.584.pdf

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 9.11.1982 tarihli, 17863 Sayılı Resmi Gazete.

Yılmaz, Hakkı Hakan – İbrahim Akdeniz, 2020, "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi İle Değişen Kamu Mali Yönetim Sisteminde Program Bazlı Bütçe Sistemine Yönelik Bir Yapılandırma Önerisi", *Sayıştay Dergisi*, Cilt:32, Sayı:117, Haziran 2020.

2.7.2018 tarihli, 703 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname, Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında KHK.

KAYNAKÇA

Altıntaş, A. Taylan (2011), "Uluslararası Muhasebe Ve Türkiye'de Muhasebe Hukuku", *Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 1, 162-174.

Arslan, Ahmet (2016), *5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu ile Diğer Mevzuatla Düzenlenen Yeni Kamu Mali Yönetimi*, 3. Baskı, Ankara.

Çetiner, Ertuğrul, İ. Söyler, B:Çolak (2011), *Devlet Muhasebesi*, Gazi Kitabevi, Ankara.

Çetinkaya, Özhan, Yıldırım**,** Zuhal (2006), *Devlet Muhasebesi***,** İkinci Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa.

Falay, Nihat (2004), "Türkiye'de Bütçenin İdari, Yargı Yasama Denetimleri", Devlet Bütçesi, A. Ü. Açıköğretim Fakültesi Yayın No: 873, Eskişehir.

Feyzioğlu, Bedii. Necmeddin (1984), *Nazari Tatbiki Mukayeseli Bütçe*, 7.Baskı, İstanbul.

Giray, Adil (1998), *Milli Muhasebe ve Devlet Muhasebesi*, Gazi Kitapevi, Ankara.

Gülşen, Hamdi (2002), "Devlet Hesaplarında Saydamlık ve Say2000i", Mali Kılavuz Dergisi, Ocak-Mart 2002, Sayı:15, s:23.

Gülşen, Hamdi, "Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi", Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü, http://slideplayer.biz.tr/slide/2950398/ (12.10.2017)

Gülşen, Hamdi, Hastürk, M., Karaarslan, E., Kerimoglu, B.,Kızılkaya*,* E.,Kulaksız (2007), *H., Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri İçin Devlet Muhasebesi*, Muhasebat Kontrolörleri Derneği Yay. No:10, Ankara.

Güvemli, Oktay (2001), *Türk Devletleri Muhasebe Tarihi*, Avcıol Basım Yayın, C:4, İstanbul.

https://www.muhasebat.gov.tr/content/duyuru/butunlesik-kamu-mali-yonetim-bilisim-sistemi-calismalari-devam-ediyor/181975 (Erişim:12.12.2020).

http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5018.pdf (Erişim Tarihi:10 .02.2021)

https://www.sayistay.gov.tr/tr/Upload/62643830/files/raporlar/genel_raporlar/mali_istatistik/2015_Mali.pdf

Kerimoğlu, Baki (1998), "Devlet Muhasebesinin Yeniden Düzenleme İhtiyacı", Mali Kılavuz Dergisi, S.2, Ankara, s.19

Kerimoğlu, Baki (2004), "Harcama Reformu, Kesin Hesap ve Parlamento Denetimi", Mali Kılavuz Dergisi, s.23.

Maliye Bakanlığı, Muhasebat Genel Müdürlüğü, Devlet Muhasebesinde Reform Çalışmaları: Nakit Esasından Tahakkuk Esasına, Ankara 2002.

Mutluer, M. Kamil., Erdoğan Öner, Kesik Ahmet (2007), *Teoride ve Uygulamada Kamu Maliyesi,* İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Öz, A. Emre (2008) "Kamu Mali Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması Kapsamında Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesinin Karşılaştırmalı Olarak Analizi", *Maliye Uzmanlığı Yeterlilik Tezi*, TC Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, http://www.sgb.gov.tr (Erişim Tarihi: 28.08.2017).

Özbilen, Şevki (2013), Devlet Bütçesi, Gazi Kitabevi, Ankara.

Özel, Kamile (2007), "İyi Uygulama Örnekleri Çerçevesinde Kamu Mali Yönetiminde Toplam Kalite Uygulamaları ve Türkiye İçin Bir Model Önerisi", *Devlet Bütçe Uzmanlığı Araştırma Raporu*, TC Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü, Ankara http://kontrol.bumko.gov.tr/TR,2151/arastirma-raporlari.html (Erişim Tarihi: 29.08.2017)

Sayıştay Başkanlığı (2016), 2015 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporu, Eylül, Ankara.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Kamu Mali Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması ve Mali Saydamlık, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara 2000.

Sipahi, Barış, Yanık, Serhat, Topal, Cevdet (2007), *Devlet Muhasebesi* 1. Baskı, Nobel Yayın, Ankara.

T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı (2000), VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı: Kamu Mali Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması ve Mali Saydamlık Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara.

T.C. Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü, Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi Pilot Uygulama Sonuçları, http://www.muhasebat.gov.tr/yayin/docs/Pilot_Uyg_Sonuc.doc (12.10.2017).

T.C. Maliye Bakanlığı, Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi Politika Belgesi Ve Eylem Planı (2017-20120), Mayıs 2017. http://bkmybs.maliye.gov.tr/bkmybs-politika-belgesi-eylem-plani-3/

Tüğen, Kamil (2017), *Devlet Bütçesi*, 16.Baskı, Bassaray Matbaası, İzmir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu,

KAYNAKÇA

18.10.1982 tarih ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası
10.12.2003 tarih ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Denetimi Kanunu
22.11.2001 tarih ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
Kanun Numarası: 4721 Kabul Tarihi: 22/11/2001 Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 8/12/2001 Sayı: 24607 Yayımlandığı Düstur: Tertip:5 Cilt, 41
http://kurumsal.milliemlak.gov.tr/

KAYNAKÇA

Çolak, H. Bayram, (2008), *Son Değişikliklerle Birlikte Konu Anlatımlı 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu*, Ümit Ofset, Ankara.

Martal, Özgen, (2015), Kamu Zararı ve Kişi Borcu Ayrımı İle Tahsiline İlişkin uygulamalar, Mali Hizmetler Uzmanlığı Uzmanlık Tezi, Ankara.

Çağlayan, Ramazan, (2015) "Kamu Zararında Rücu ve Rücu Sorumluluğu", Kamu Zararı ve Sorumluluk çalıştayı, 8Editör: Ahmet Turan ADIYAMAN), Sayıştay Başkanlığı, Ankara.

Tosun, Mustafa Umur, (2016), "Kamu Zararı: Türk Kamu Yükseköğretim Kurumları Üzerine Bir Değerlendirme", Sosyoekonomi, Vol (24)30, ss.155-168.

Tüğen, Kâmil, (2016), *Devlet Bütçesi,* (Onbeşinci Baskı), Bassaray Matbaası, İzmir.

1982 Anayasası

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu

6085 sayılı Sayıştay Kanunu

Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik

https://www.bumko.gov.tr/Eklenti/7362,scakirogluicdenetimveickontroletkis. pdf?0)

http://www.tbb.gov.tr/belediye-akademisi/sunumlar/

KAYNAKÇA

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Denetimi Kanunu.

23/12/2014 tarihli ve 2014/7052 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği.

https://www.ipsasb.org

http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5925693/KS-02-13-269-EN.PDF

https://www.imf.org/external/np/sta/gfsm

https://www.sayistay.gov.tr/tr/Upload/62643830/files/raporlar/genel_raporlar/mali_istatistik/2016_Mali.pdf, s. 2

https://www.sayistay.gov.tr/tr/Upload/62643830/files/raporlar/genel_raporlar/mali_istatistik/2016_Mali.pdf, s. 3.

Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Yönetim Sektörü Mali İstatistikleri Kılavuzu S.12 t.y.

T.C. **Sayıştay Başkanlığı 2016 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporu,** Eylül 2017, S.7-8.

KAYNAKÇA

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 24.12.2003 tarihli Resmi Gazete.

Coşkun, Gülay; (1994), **Devlet Bütçesi-Türk Bütçe Sistemi**, Turhan Kitabevi, Ankara.

Edizdoğan, Nihat – Özhan Çetinkaya, (2012), Kamu Bütçesi, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.

http://www.maliye.gov.tr/Documents/Kontrol%20Dok%C3%BCmanlar/%C4%B0%C3%A7%20Kontrol%20Nedir.pdf (Erişim tarihi: 18.12.2017)

İç Denetim Koordinasyon Kurulu (İDKK), (2009), **2008 Yılı İç Denetim Genel Raporu**, Ankara.

İç Denetim Koordinasyon Kurulu (İDKK), (2020), **2019 Yılı İç Denetim Genel Raporu**, Aralık, Ankara.

Kesik, Ahmet, (2005), "5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu Bağlamında ve AB Sürecinde Türk Kamu İç Mali Kontrol Sistemi", **Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı:9, Yıl:2005.

Mil, Halil İbrahim, (2016), **Türk Kamu Denetim Sistemi**, Gazi Kitabevi, Ankara.

Okur, Yaşar, (2006), **Türkiye'de Kamu Denetimi; Değişim Süreci ve Performans Denetimi**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, İç Denetim Birimi Başkanlığı (İDB), (http://www.maliye.gov.tr/Documents/Denetim/idb_tanitim_brosuru.pdf) (Erişim tarihi: 21.12.2017)

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar Yönetmeliği, (http://www.mevzuat.gov.tr) (Erişim tarihi: 25.01.2021)

T.C. Maliye Bakanlığı, Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü (BÜMKO), (https://kontrol.bumko.gov.tr/Eklenti/3939,ikspdf.pdf?0) (Erişim tarihi: 21.12.2017)

The Committee of Sponsoring Organisations of theTreadway Commission – COSO; https://www.coso.org/Pages/aboutus.aspx

The Institute of Internal Auditors (IIA); (https://na.theiia.org/about-us/Pages/About-The-Institute-of-Internal-Auditors.aspx) (Erişim tarihi: 25.01.2021)

Tüğen, Kâmil, (2019), **Devlet Bütçesi**, Bassaray Matbaası, İzmir.

KAYNAKÇA

Alkan, Haluk, (2017), " Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Yasama Denetimi", **Yeni Türkiye**, Sayı:94, 1-6.

Bağlı, Mehmet Selim, (2012), "Teorik ve Tarihsel Açıdan Bütçe Hakkı", **Yasama Dergisi**, Sayı:20, 39-76.

Selen, Ufuk & Mustafa Taytak, (2017), " Türkiye'de Bütçenin Yasama Organı Tarafından Denetimi ve Sayıştay'ın Konumu*",* **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt: 19, Sayı: 1, Haziran 2017, 193-223.

Siverekli, Esra, (2014), " Türkiye'de Kamu Harcamalarının Denetiminde Bütçenin Rolü: 2006-2013 Dönemi Analizi", **Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi**, 2014, 1(2), 59-80.

Tüğen, Kâmil, (2016), ***Devlet Bütçesi,*** (Onbeşinci Baskı), Bassaray Matbaası, İzmir.

1982 Anayasası

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu

6771 sayılı Anayasa Değişiklik Kanunu

https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2017.pdf.

http://www2.tbmm.gov.tr/d26/2/2-1504.pdf.

http://www.sosyalbilimler.org/anayasa2017-cumhurbaskanligi-sistemine-gecis-ve-anayasa-degisikligi/.

KAYNAKÇA

Akgündüz, Ahmed, (2012), Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Sayıştay (Divan-ı Muhasebat), Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul.

Akyüz, Vecdi, (1995), İslam Hukukunda Yüksek Yargı Denetimi: Divan-ı Mezalim, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi yayınları, İstanbul.

Anti-Corruption Resource Centre, (2008), The Role of Supreme Audit Institutions in Combating Corruption, http://www.u4.no/publications/the-role-of-supreme-audit-institutions-in-combating-corruption/downloadasset/400, (22.09.2017).

Depertmant for International Development, (2004), Characteristics of different external audit systems, http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+/http:/www.dfid.gov.uk/aboutDFID/organisation/pfma/pfma-externalaudit-briefing.pdf, (19.09.2017).

Emecen, Feridun (1988), Başbaki Kulu, Türkiye Diyanet Vakfı, İslam Ansiklopedisi, Cilt:5, (ss, 126-127).

Depermant for International Development, (2005), Working with Supreme Audit Institutions,http://siteresources.worldbank.org/EXTFINANCIALMGMT/Resources/313217-1196229169083/4441154-1196273114377/4444384-1196273135391/HowtoNoteWorkingwithSupremeAuditInstitutions.pdf, (10.04.2017).

Georghe, T. L. ve Simona, G. D., (2014), Historical Analysis on the Appearance of the Supreme Audit Institutions in the European Union, Annals of the University of Oradea, Economic Science Series, (ss. 707-715), Cilt:23 Sayı:1.

Gildenhuis, E. ve Roos, M.,(2015), The Performance Audit: Are There Differences in the Planning approach and practices followed within the South African Public Sector?, Southern African Journal of Accountability and Auditing Research, Cilt:17 No:1, (ss. 49-60).

Gözübüyük, A. Ş., (1966), Sayıştay ve Yargı Görevi, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Cilt: 21, Sayı: 4, (ss. 157-171).

Günay, Ayşe (2007), Mali Disiplinin Sağlanmasında Anayasal Denk Bütçe Yaklaşımı ve Türkiye'de Uygulanabilirliği, Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Ankara.

Institute of Internal Auditors, (2012), The Role of Auditing in Public Sector Governance, https://na.theiia.org/standards-guidance/Public%20Documents/Public_Sector_Governance1_1_.pdf, (13.10.2017).

INTOSAI, (2007), Building Capacity in Supreme Audit Institutions, http://www.eurosai.org/handle404?exporturi=/export/sites/eurosai/.content/documents/materials/Building-capacity-in-SAIs.pdf, (14.11.2017).

INTOSAI, (2012), Eight Pillar Defining the Independence of Supreme Audit Institutions (SAIs), http://www.intosai.org/fileadmin/downloads/downloads/4_documents/Folder_English_2012.pdf, (26.9.2017).

INTOSAI, (2014), ISSAI Implementation Handbook – Financial Auadit, http://www.idicommunity.org/3i/index.php/3i-library/doc_download/29-issai-implementation-handbook-financial-audit, (14.04.2017).

Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, (2003), Resmi Gazete tarih-Sayı: 24.12.2003 – 25326.

Kubalı, Derya (1998), Performans Denetimi Kavram İlkeler, Metodoloji ve Uygulamalar, Cumhuriyetin 75'inci Yıldönümü Dizisi, Sayıştay Başkanlığı.

Küçükaşçı, Mustafa S.abri (1988), Müşrif, Türkiye Diyanet Vakfı, İslam Ansiklopedisi, Cilt:32, (ss. 167-169).

Mutluer, M. Kamil, Öner, Erdoğan, Coşkun, Arife, (2015), Sayıştay Hukuku, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Ogiedu K., Izedonmi O., (2013), Topology of Audit Agency/ Audit Techniques and the Effectiveness of the Nigerian Supreme Audit Institution, Research Journal of Finance and Accounting, (ss. 193-204), Cilt:4-No:6.

Petrica, S., (2008), External Audit Systems, Studies and Scientific Researches, (ss. 98-102), No:13, University of Bacau, Romanya.

Pollitt, C. ve Summa, H. (1999), Performance Audit and Public Management Reform, (ed.), Girr X., Lonsdale, J. Mul R., Summa H., Wearness M. ve Pollitt C., Performance or Compliance? Performance Audit and Public Management in Five Countries, Oxford University Press, Oxford.

Sayıştay Başkanlığı, (2013), Stratejik Plan 2014-2018, https://www.sayistay.gov.tr/tr/Upload/76662805/files/Stratejik%20Planlama/StratejikPlan_2014-2018.pdf, (16.08.2017).

Sayıştay Başkanlığı, (2014), Düzenlilik Denetimi Rehberi, https://www.sayistay.gov.tr/tr/Upload/95906369/files/mevzuat/Rehberler/Duzenlilik_Denetimi_Rehberi.pdf, (16.08.2017).

Sayıştay Başkanlığı, (2014), Performans Denetimi Rehberi, https://www.sayistay.gov.tr/tr/Upload/95906369/files/mevzuat/Rehberler/Performans_Denetim_Rehberi.pdf, (16.08.2017).

Sayıştay Başkanlığı, (2016), Tarihçe, https://www.sayistay.gov.tr/tr/?p=2&CategoryId=10, (16.08.2017).

Sayıştay Başkanlığı, (2016), Başkanlık, https://www.sayistay.gov.tr/tr/?p=2&CategoryId=48, (11.12.2017).

Sayıştay Başkanlığı, (2016), Denetim, Planlama ve Koordinasyon Kurulu, https://www.sayistay.gov.tr/tr/?p=2&CategoryId=69, (11.12.2017).

Sayıştay Başkanlığı, (2016), Yargılama, https://www.sayistay.gov.tr/tr/?p=2&CategoryId=74, (12.12.2017).

Sayıştay Başkanlığı, (2017), Performans Programı 2017, https://www.sayistay.gov.tr/tr/Upload/76662805/files/Stratejik%20Planlama/2017_Performans_programi.pdf, (16.08.2017).

Sayıştay Başkanlığı, (2017), 2016 Faaliyet Raporu, https://www.sayistay.gov.tr/tr/Upload/76662805/files/2016_FAALIYET_RAPORU(1).pdf, (16.08.2017).

Sayıştay Başkanlığı, (2017), Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporu, https://www.sayistay.gov.tr/tr/Upload/62643830/files/raporlar/genel_raporlar/kalkinma_ajanslari/2016_Kalkinma.pdf, (11.12.2017).

Sayıştay Başkanlığı, (2020), 2019 Yılı Faaliyet Raporu, https://www.sayistay.gov.tr/tr/?p=2&CategoryId=61, (14.01.2021).

Sayıştay Başkanlığı, (2020), 2020 Yılı Performans Programı, https://www.sayistay.gov.tr/tr/?p=2&CategoryId=60, (14.01.2021).

Sayıştay Başsavcılığı Çalışma yönetmeliği, (2011), Resmi Gazete Tarih-Sayı: 17.12.2011-28145.

Sayıştay Denetim Yönetmeliği, (2011), Resmi Gazete Tarih-Sayı: 17.12.2011-28145.

Sayıştay Genel Kurul, Temyiz Kurulu ve Daireler Kurulunun Çalışma Usul ve Esasları, (2011), Resmi Gazete Tarih-Sayı: 17.12.2011-28145.

Sayıştay Kanunu, (2010), Resmi Gazete tarih-Sayı: 19/12/2010-27790.

Sayıştay Yönetim Birimlerinin Görevleri ile Çalışma Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelik, (2011), Resmi Gazete tarih-Sayı: 17/12/2011-28145.

Tüğen, Kamil, (2015), Devlet Bütçesi, 14. Baskı, Bassaray Matmaası, İzmir

Türkiye Cumhuriyet Anayasası, (1982), Resmi Gazete tarih-Sayı: 07/11/1982-17863.

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı (1988), Osmanlı Devleti Teşkilatına Medhal : Büyük Selçukiler, Anadolu Selçukileri, Anadolu Beylikleri, İlhaniler, Karakoyunlu ve Akkoyunlularla Memluklerdeki Devlet teşkilatına Bir Bakış, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 4. Baskı, Ankara.

Worldbank, (2001), Features and functions of supreme audit institutions http://www1.worldbank.org/prem/PREMNotes/premnote59.pdf, (09.01.2017).

KAYNAKÇA

4743 sayılı Mali Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Kanun No:4743, Kabul Tarihi: 30.01.2002, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2002/01/20020131m1.htm, (10.01.2021).

6085 sayılı Sayıştay Kanunu, https://mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6085&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5, (10.01.2021).

Acar, İbrahim Attila ve Şahin, Elif A. (2016), "Kamu Kurumlarında İç Denetim Faaliyetinin Etkinliği: Ege Bölgesi Alan Araştırması", *29.Türkiye Maliye Sempozyumu Kamu Maliyesinde Denetim Tebliğler Kitabı*, (Editörler: F. Savaşan, T. Gürdal, F. Yardımcıoğlu, M. E. Altundemir), Beşiz Yayınları, 1.Baskı, Sakarya, ss.269-293.

Anayasa Mahkemesi Kararı, AYM, 25/6/2002, E.:2002/31, K.:2002/58, RG: 14.03.2006-26108, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/03/20060314-18.htm, (10.01.2021).

Arcagök, M. Sait ve Erüz, Ertan (2006), *Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Sistemi*, Ankara: Maliye Hesap Uzmanları Derneği.

Avcı, Mehmet A. (2016), "Ofis Tipi Sayıştay Örnekleri Işığında Türk Sayıştay'ının Değerlendirilmesi", *29.Türkiye Maliye Sempozyumu Kamu Maliyesinde Denetim Tebliğler Kitabı*, (Editörler: F. Savaşan, T. Gürdal, F. Yardımcıoğlu, M. E. Altundemir), Beşiz Yayınları, 1.Baskı, Sakarya, ss.369-397.

Baş, Hasan (1984), "Bütçe Harcamalarının Yargısal Denetimi", *Bütçe Uygulaması ve Denetimi Semineri*, Eskişehir, 10-11 Haziran 1983, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İİBF Yayınları, ss. 110-132.

Batırel, Ömer Faruk (1996), *Kamu Bütçesi*, Sekizinci Baskı, İstanbul: Marmara Üniversitesi Nihat Sayar Eğitim Vakfı Yayınları.

Bulut, Nihat (2003), "Küreselleşme: Sosyal Devletin Sonu mu?", *A.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 52, Sayı:2.

Candan, Ekrem (2007), *Türk Bütçe Sisteminde Performans Denetimi*, Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Ankara.

Coşkun, Arife ve Karabeyli, Levent (2009), "Sayıştay Denetimi Bağlamında Hesap Verme Sorumluluğu", *Bütçe Sürecinde Parlamentonun Değişen Rolü, Uluslararası Sempozyum*, 8-9 Ekim 2008, Afyonkarahisar, TBMM Basımevi, Ankara, ss.457-480.

Coşkun, Gülay (1994), *Devlet Bütçesi-Türk Bütçe Sistemi*, 4.Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara.

DPT (2000), Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı: *Küreselleşme, Özel İhtisas Komisyonu Raporu*, Yayın No: DPT: 2544-ÖİK: 560, Ankara.

Edizdoğan, Nihat ve Çetinkaya, Özhan (2013), *Kamu Bütçesi*, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.

Eker, Aytaç (1998), *Kamusal Maliye*, Anadolu Matbaacılık, İzmir.

Ener, Meliha ve Demircan, Esra (2006), "Küreselleşme Sürecinde Yeni Devlet Anlayışı ve Türkiye", *Yönetim Bilimleri Dergisi*, Cilt: 4, Sayı: 2.

Ener, Meliha ve Demircan, Esra (2008), "Küreselleşme Sürecinde Değişen Devlet Anlayışından Kamu Hizmetlerinin Dönüşümüne: Sağlık Hizmetlerinde Piyasa Mekanizmaları", *S.D.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt:13, Sayı:1.

Ergen, Zuhal (2016), "Kamu Mali Yönetiminde Yeniden Yapılanma: Muhasebe-i Umumiye Kanunundan 5018 Sayılı Kanuna Bütçe ve Harcama Usullerinde Dönüşüm", *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, Cilt 8, No 1, ss. 93-115.

Erginay, Akif (1985), *Kamu Maliyesi (Kamu Gelirleri-Kamu Giderleri-Devlet Bütçesi-Maliye Politikası-Kamu Borçları)*, Onbirinci Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi.

Erüz, Ertan (2005), "Yeni Mali Yönetim Yapısında Performans Esaslı Bütçeleme", *20.Türkiye Maliye Sempozyumu*, Pamukkale, 23-27 Mayıs 2005.

European Commission (2002), *Glossary of Definitions Used by the Commission in the Framework of Public Internal Financial Control (PIFC)*, Brussel.

Falay, Nihat, Şahin, Mehmet ve Kesik, Ahmet (2006), *Kamu Maliyesine Yeni Bakış (Teori ve Uygulama)*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Farazmand, Ali (1999), "Küreselleşme ve Kamu Yönetimi", (Çev. Sevilay Kaygalak), *Mülkiye Dergisi*, Cilt:XXV, Sayı:229.

Gilardi, Fabrizio (2007), "The Same, But Different: Central Banks, Regulatory Agencies, and the Politics of Delegation to Independent Authorities", *Comparative European Politics*, 2007(5).

Günay, Ayşe ve Özen, Ahmet (2004), "Bağımsız ve Düzenleyici Kurumlar ve Türkiye", *Vergi Sorunları Dergisi*, Ocak, Sayı 184.

Hepaksaz, Engin (2010)," Maliye Politikalarının Belirlenmesinde Bütçe Süreci Uygulamaları ve TBMM-Dış Denetim İlişkisi", *Maliye Politikasının Oluşturulmasında Parlamentonun Rolü Uluslararası Sempozyum*, 21-22 Ekim 2010, Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlük Basımevi, Sivas, ss.248-267.

INTOSAI (2006), *Kamu Kesimi İç Kontrol Standartları Rehberi*, Çev. Baran Özeren, Temmuz, https://webdosya.csb.gov.tr/db/strateji/icerikbelge/icerikbelge2424.pdf, (10.01.2021).

INTOSAI (2021), https://www.intosai.org/, (10.01.2021).

İnan, Atilla (1992), "Anayasamıza Göre Bütçenin Parlamenter Denetimi", *Mali Hukuk*, Sayı:42, Kasım-Aralık.

Kerimoğlu, Baki (2004), "Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu Çerçevesinde Harcama Reformu, Kesin Hesap ve Parlamento Denetimi", *Mali Kılavuz Dergisi*, Sayı: 23, Ocak-Mart 204, ss.14-27.

Kızıltaş, Emine (2005), "Bütçe Hakkının Kullanımında Gelinen Aşama: Doğrudan Demokrasi", *20. Maliye Sempozyumu, Türkiye'de Yeniden Mali Yapılanma*, Pamukkale Üniversitesi, 23-27 Mayıs 2005, Denizli.

Kirmanoğlu, Hülya (2007), *Kamu Ekonomisi Analizi*, Beta Basım, 1.Basım, İstanbul.

KMYKK, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5018.pdf, (10.01.2021).

Konukman, Aziz (2000), "Kesin Hesap Kanun Tasarıları Üzerine Bir Değerlendirme", *Kamu Maliyesinde Saydamlık*, İstanbul: TESEV Yayınları.

Küçükaycan, Durdane ve Çelikay, Ferdi (2019), "Bütçe Teorisi Perspektifinden Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Bütçeleme Süreci ve Bütçe Hakkı Üzerindeki Etkileri", içinde *Güncel Maliye Tartışmaları-I*, Ed. Prof.Dr. Ayşe Güner, Prof.Dr. Gülay Akgün Yılmaz, Dr. A.Bumin Doğrusöz, Seçkin Yayıncılık, Ekim, ss.329-356.

Meriç, Metin ve Bülbül, Duran (2013), *Mali Yapı*, Gazi Kitabevi, Ankara.

Mutluer, Kamil; Öner, Erdoğan ve Kesik, Ahmet (2005), *Bütçe Hukuku*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Öncel, Mualla ve Çağan, Nami (2010), *Mali Hukuk Bilgisi*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını, Ankara.

Öz, Ersan ve Kaplan, Ersin (2005), "Türk Mali Sisteminin Yeniden Yapılandırılması", *Türk İdare Dergisi*, Sayı:446, Mart.

Özen, Ahmet (2008), *Performans Esaslı Bütçeleme Sistemi ve Türkiye'de Uygulanabilirliği*, T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Ankara.

Öztürk, Nazım (2017), *Mali Yönetim*, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.

Pehlivan, Osman (2016), *Devlet Bütçesi*, Celepler Matbaacılık, 3.Baskı, Trabzon.

Sakınç, Süreyya (2011), "Kamu Yönetimlerinde Saydamlık ve Hesap Verme Sorumluluğu, Kavramsal Açıklamalar", *Kamu Mali Yönetimi ve Denetimi Sempozyumu Kitabı*, 25-27 Mart, Ege Üniversitesi, İzmir, ss.182-190.

Sallan Gül, Songül (2004), *Sosyal Devlet Bitti, Yaşasın Piyasa*!, Etik Yayınları, İstanbul.

Sancakdar, Oğuz (2001), "İdare Hukuku Yönüyle Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun Kısa Bir Değerlendirmesi", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt: 34, Sayı: 4.

Selen, Ufuk ve Taytak, Mustafa (2017), "Türkiye'de Bütçenin Yasama Organı Tarafından Denetimi ve Sayıştay'ın Konumu", *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 19, Sayı: 1, Haziran, ss.193-223.

Sever, Çiğdem (2015), "Türkiye'de Düzenleyici Kurumların Yapısı, İşlevi ve Dönüşümü", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 64 (1), ss. 195-236.

Siverekli, Esra (2014), "Türkiye'de Kamu Harcamalarının Denetiminde Bütçenin Rolü:2006-2013 Dönemi Analizi", *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2014, 1(2), ss.59-80

Şahin İpek, Elif Ayşe (2017), "Bütçe Hakkının Kullanılması Bakımından TBMM'nin Bütçe Sürecindeki Rolünün Değerlendirilmesi", *Maliye Finans Yazıları*, Cilt:1, Sayı:107, ss.69-108.

Şenatalar, Burhan, Kirmanoğlu, Hülya ve Şener, Orhan (2008), *Kamu Ekonomisi*, Anadolu Üniversitesi Yayın No:1476, Eskişehir.

T.C. Cumhurbaşkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2020), *2021-2023 Dönemi Bütçe Hazırlama Rehberi*, https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/10/2021-2023_ButceHaz%C4%B1rlamaRehberi.pdf, (10.01.2021).

Taytak, Mustafa (2013), *Kamu Giderlerinde Yargı Denetiminin Etkinliği (Sayıştay Yargılaması),* Ankara: Savaş Yayınevi.

Taytak, Mustafa ve Bahtiyar, Ercan (2015), "Hesap Verme Sorumluluğu Çerçevesinde Türk Sayıştay'ının Rolü", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Y.2015, C.20, S.4, ss.261-284.

TC. Hazine ve Maliye Bakanlığı (2021), *Bütçe Gerekçeleri*, https://www.hmb.gov.tr/butce-gerekcesi, (10.01.2021).

Tekinsoy, Ayhan (2007), "Bağımsız İdari Otoriteler ve Regülasyon Anlayışı-Tartışmalar, Sorunlar", *Ankara Barosu Dergisi*, Yıl: 65, Sayı: 2.

Turan, A. Menaf. (2018). "Türkiye'nin Yeni Yönetim Düzeni: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi", *Social Sciences Research Journal*, Volume: 7, Issue: 3, September, pp. 42- 91.

Tüğen, Kamil (2010), *Devlet Bütçesi*, Bassaray Matbaası, 9.baskı, İzmir.

Ulusoy, Ali (2003), *Bağımsız İdari Otoriteler*, Turhan Kitabevi, Ankara.

Yeğen, Baki (2020), "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi Kapsamında Bütçe Sürecinin Analizi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 22, Sayı: 1, Yıl: 2020, ss.151-170.

Zengin, Mehmet Ali (2016), "ABD Başkanlık Sisteminde Fren ve Denge Mekanizması Üzerine Bir İnceleme", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi,* Yıl:7, Sayı:28, ss. 1-28.

KAYNAKÇA

Sayıştay, (2000), Performans ve Risk Terimler, Araştırma İnceleme Çeviri Serisi No:5

www.intosai.org

https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/pdf01/203-208.pdf

https://global.theiia.org/Pages/globaliiaHome.aspx

http://www.idkk.gov.tr/Sayfalar/Mevzuat/Ucuncul%20Duzey%20Mevzuat/KamuIcDenetimRehberi.aspx

http://www.idkk.gov.tr/Sayfalar/Mevzuat/Ucuncul%20Duzey%20Mevzuat/KamuIcDenetcileriMeslekAhlakKurallari.aspx

http://www.idkk.gov.tr/Sayfalar/Mevzuat/Ucuncul%20Duzey%20Mevzuat/KamuIcDenetimStandartlari.aspx

www.mevzuat.gov.tr

2709 sayılı 1982 Anayasası

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu

6085 sayılı Sayıştay Kanunu

5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kanunu

4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu

KAYNAKÇA

Aktalay, Alptekin Ve Erdal Abdulhakimoğulları (2010), "Yerel Yönetimlerde Dış Denetimin Amaç Bakımından Değerlendirilmesi", Zkü Sosyal Bilimler Dergisi, C. 6, S. 12, 179- 201.

Arslan, Cemil (2014), Büyükşehir Belediyelerinde İç Denetim Uygulamaları, Marmara Belediyeler Birliği Yayını, No. 82, İstanbul.

Bilge, Semih Ve Nurten Daşkaya (2015), "Mahalli İdarelerde İç Denetimin Değerlendirilmesi: Türkiye Örneği", Maliye Dergisi, S. 168, Ocak- Haziran, 108- 133.

Çetinkaya, Özhan (2009), Mahalli İdareler Maliyesi, Ekin Kitabevi, Bursa.

Demir, Ahmet (2017), "Belediye Müfettişliği Hakkında", Www.Mufettisgozlugu.Com/ Belediye-Müfettisliği, (Erişim Tarihi: 10.12.2017).

Doğanyiğit, Saadettin (1998), "Yerel Yönetimlerde Nasıl Bir Mali Denetim?", Sayıştay Dergisi, S. 30, 145-154.

Erdem, Behiç (1990), "Sayıştay'ın Belediyeler Üzerindeki Denetimi", S.2, 16- 26.

Erkul, Hüseyin Ve Hüseyin Kara (2014), "Denetim Açısından Bulgaristan, Yunanistan Ve Türkiye Yerel Yönetimlerinin Karşılaştırılması", Yönetim Bilimleri Dergisi, C. 12, S. 24, 205-237.

Güner, Sinan (2013), Abd Ve Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Denetimi Türkiye İçin Bir Model Önerisi, Marmara Belediyeler Birliği Yayını, Yayın No: 73, İstanbul.

İçişleri Bakanlığı (2017), Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu, Ankara.

Kara, Hüseyin Ve Yusuf Karakılçık (2016), "5018 Sayılı Kanun Kapsamında Yerel Yönetimlerin Denetimi: Getirdiği Yenilikler, Uygulamalar ve Karşılaşılan Eksiklikler", Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 6(3), 727-38.

Karanfiloğlu, A. Yasin (2000), Yerel Yönetimlerin Denetimi, Sayıştay Başkanlığı Araştırma/İnceleme/Çeviri Dizisi, Araştırma, Ağustos, Ankara.

Kıral, Halis Ve Pınar Kıral (2014), "Kurumsal Risk Yönetimi Ve İç Denetim Açısından Mali Yerinden Yönetim", Ed. Tekin Akdemir ve Diğerleri,

Kızıler, Neslihan Ve Özhan Çetinkaya (2015), "Seçilmiş Ülkeler Kapsamında Türkiye'deki Belediyelerin Merkeze Bağımlılıklarının Analizi", Siyasal Bilimler Dergisi, C. 3, S. 1, Mart, 135- 165.

Kızılboğa, Ruveyda Ve Orhan Veli Alıcı (2011), "Belediyelerin Denetiminde Farklı Bir Model Önerisi", Mevzuat Dergisi, Y. 14, S. 167, Kasım, 1- 11.

Mutluer, M. Kamil Ve Erdoğan Öner (2010a), "Belediye Bütçeleri", *Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Sorunları Ve Geleceği*, Ed.: Nihat Falay Ve Diğerleri, Seçkin Yayını, 2. Baskı, Ankara, 193-212.

Mutluer, M. Kamil Ve Erdoğan Öner (2010b), "Belediye Bütçelerinin Denetimi", *Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Sorunları Ve Geleceği*, Ed.: Nihat Falay ve Diğerleri, Seçkin Yayını, 2. Baskı, Ankara, 214-226.

Nangır, Esin Ve Halis Kıral (2014), "Performans Esaslı Bütçeleme, Harcama Gözden Geçirimleri Ve Orta Vadeli Harcama Çerçeveleri", *Mali Alan Teori-Uygulama*, Ed. Ahmet Kesik Ve Diğerler, Seçkin Yayınları, Ankara, 321-331.

Pektaş, Ethem Kadri (2012), "Yerel Meclislerin Bilgi Edinme Ve Denetim Yolları: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme", Süleyman Demirel Üniversitesi İibf Dergisi, C. 17, S. 1, 325-339.

Sakal, Mustafa Ve Metin Metiç Ve Habip Demirhan (2014), "Yerinden Yönetim Kavramı Ve Türleri (Prensipleri)", *Mali Yerinden Yönetim Teori, Kavramsal Açıklamalar Ve Türkiye'ye İlişkin Değerlendirmeler*, Ed. Mustafa Sakal ve Diğerleri, Nobel Yayınevi, Ankara, 1-23.

Sökmen, Cevdet (2017), Belediye Meclisinin Bilgi Edinme Ve Denetim Yolları, Http://Www.Tbbtv.Gov.Tr/Kategoriler/Belediye-Akademisi/1-Belediye-Mevzuati/1437568712-Belediye-Meclisinin-Bilgi-Edinme-ve-Denetim-Yollari-Cevdet-Sokmen, (Erişim Tarihi: 19.12.2017).

Türkiye Belediyeler Birliği (2015), Türkiye'de Yerel Yönetimler, Ankara.

Türkoğlu, İrfan Ve İbrahim Erdem Seçilmiş (2008), "Belediyelerin Mali Denetiminde Yeni Yaklaşım", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, S. 2, 139-65.

Türkyılmaz, Atila (2014), "Belediyelerde Denetim", Denetişim, 16-33.

Ulusoy, Ahmet Ve Tekin Akdemir (2017), Mahalli İdareler, Seçkin Yayınları, 10. Baskı, Ankara.

Yereli, Ahmet Burçin Ve Mesut Ünal (2014), "Yerel Yönetimlerde Bütçe Hakkına Dayalı Hesap Verilebilirlik Sürecinde Denetim Mekanizmaları: Sorunlar ve Çözüm Önerileri", Mali Yerinden Yönetim Teori, Kavramsal Açıklamalar Ve Türkiye'ye İlişkin Değerlendirmeler, Ed.: Mustafa SAKAL ve diğerleri, Nobel Yayını, 1. Basım, Ankara, 355- 376.

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu

5216 Büyükşehir Belediyesi Kanunu, R.G. Tarihi: 10.07.2004, R.G. Sayısı: 25531.

5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, R.G. Tarihi: 22.02.2005, R.G. Sayısı: 25745.

5393 Sayılı Belediye Kanunu, R.G. Tarihi: 03.07.2005, R.G. Sayısı: 25874.

6085 Sayılı Sayıştay Kanunu.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü (2020), Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu (2019), Ankara.

İç Denetim Koordinasyon Kurulu Başkanlığı (2016), İç Denetim Raporu (2015), Ankara.

İç Denetim Koordinasyon Kurulu Başkanlığı (2020), İç Denetim Raporu (2019), Ankara.

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü (2017), Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu (2016), Ankara.

İçişleri Bakanlığı, Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği, R.G. Tarihi: 09.10.2005, R.G. Sayısı: 25961.

İçişleri Bakanlığı, İl Genel Meclisi Çalışma Yönetmeliği, R.G. Tarihi: 09.10.2005, R.G. Sayısı: 25961

İçişleri Bakanlığı, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği, R.G. Tarihi: 27.05.2016, R.G. Sayısı: 29724 (Mükerrer).

Maliye Bakanlığı, Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelik, (R.G. Tarihi: 17.03.2006, R.G. Sayısı: 26111).

Sayıştay Başkanlığı (2020), 2019 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu, Eylül, Ankara.

Sayıştay Başkanlığı (2017), 2016 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu, Eylül, Ankara.

Sayıştay Başkanlığı (2014), Faaliyet Raporları Değerlendirme Rehberi, Aralık, Ankara.

KAYNAKÇA

Alagöz Ahmet, **Kamu Döner Sermaye İşletmeleri**, Dsi Matbaası, Ankara, 1982.

Aydın Davut - Sağlam Necdet - Mehmet Başar, Döner **Sermayeli İşletmelerde Muhasebe Denetimi,** Eskişehir, 1999.

Büyüklü Şinasi - Kamiloğlu Mehmet, **1050 Sayılı Genel Muhasebe Kanunu Açıklaması**, T.C. Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü Ar-Ge Şubesi, Ankara, 1987.

Edizdoğan Nihat - Çetinkaya Özhan, Kamu Bütçesi, Ekin Kitabevi, 7.Baskı, 2016.

Gönen Dinçer - Işık Hikmet, **Döner Sermayeli Kuruluşlarda İhale-Muhasebe-Denetim**, Sevinç Matbaası, Ankara, 1985.

Karadeniz Salim, *Döner Sermayeli İşletmeler Ve Vergilendirilmeleri*, **Vergi Dünyası**, Sayı: 182, Ekim 1996.

Kostik Tamer, **Döner Sermayeli İşletmeler,** Seçkin Yayınevi, Ankara, 1998.

1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 10.07.2018 Tarih ve 30474 Sayılı R.G.

3.12.2010 Tarihli 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu.

1984 Tarih ve 3046 sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında 174 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun,

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği, 26509 Sayılı 01.05.2007 Tarihli R.G.

İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar, 26040 Sayılı 31.12.2005 Tarihli R.G. 3.mükerrer.

İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, 26226 Sayılı 12.7.2006 Tarihli R.G.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Hazine ve Maliye Uzmanlığı Yönetmeliği, 31019 Sayılı 05.01.2020 Tarihli R.G.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Defterdarlık Uzmanlığı Yönetmeliği, 31287 Sayılı 27.10.2020 Tarihli R.G.

Genel Yönetim Mali İstatistikleri Genel Tebliği, 27131 Sayılı 4.2.2009 Tarihli R.G.

659 sayılı 26.9.2011 tarihli Kanun Hükmünde Kararname.

2016 Yılı Muhasebat Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporu, 2017.

2019 Yılı Muhasebat Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporu, 2020.

2016 yılı Sayıştay Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu.
www.muhasebat.gov.tr (20.11.2017).
www. sayistay.gov.tr /20.11.2017).
www.sayistay.gov.tr/tr/?p=2&CategoryId=103(20.11.2017).
https://dmis.muhasebat.gov.tr/doner-sermaye-istatistikleri.php(21.11.2017).

KAYNAKÇA

Bulutoğlu Kenan-Kurtuluş Ercis, **Bütçe ve Kamu Harcamaları, Araştırma, Eğitim**, Ekin Yayınları, İstanbul, 1981.

Aktan, Coşkun Can, "Bütçe Dışı Fonlar", Banka Ve Ekonomik Yorumlar, Ekim 1986.

Oyan, Oğuz – Aydın, Ali Rıza, İstikrar Programından Fon Ekonomisine, Teori Yayıncılık, Ankara, 1987.

Coşkun, Gülay, Devlet Bütçesi-Türk Bütçe Sistemi, 4. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 1994.

19.10.2005 Tarih 5411 Sayılı **Bankacılık Kanunu,** 1.11.2005 Tarih ve 25983 (Mük.) Sayılı Gazete.

3.12.2010 Tarih ve 6085 Sayılı **Sayıştay Kanunu**, 19.12.2010 tarih ve 27790 Sayılı Resmi Gazete.

3230 Sayılı 10.06.1985 Tarihli **Tanıtma Fonu Teşkili ve… Hakkında Kanun**, 28.6.1985 Tarih 18795 Sayılı Resmi Gazete.

29.05.1986 Tarih ve 3294 Sayılı **Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu**, 19134 Sayılı 14.06.1986 Tarihli Resmi Gazete.

24.11.1994 Tarih ve 4046 Sayılı **Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun**, 27.11.1994 Tarih 22124 sayılı Resmi Gazete.

7.11.1985 Tarih ve 3238 Sayılı **Savunma Sanayii Müsteşarlığının Kurulması ve… Hakkında Kanun,** 13.11.1985 Tarih ve 18927 sayılı Resmi Gazete.

19.8.2016 Tarih ve 6741 Sayılı **Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**, 26.08.2016 Tarih ve 29813 Sayılı Resmi Gazete

25.8.1999 Tarih ve 4447 Sayılı **İşsizlik Sigortası Kanunu**, 9.9.1999 Tarih ve 23810 Sayılı Resmi Gazete.

Ücret Garanti Fonu Yönetmeliği, 28.10.2009 Tarih ve 27272 Sayılı Resmi Gazete.

İşsizlik Sigortası Fonu Kaynaklarının Değerlendirilmesine İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, 01.09.2004 Tarih ve 25570 sayılı Resmi Gazete.

T.C. Başbakanlık Tanıtma Fonu Genel Sekreterliği, **2016 Yılı Sayıştay Denetim Raporu**, 2017.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, **2016 Yılı Sayıştay Denetim Raporu**, 2017.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, **2019 Yılı Sayıştay Denetim Raporu**, 2020.

http://aa.com.tr/tr/ekonomi/sayistay-baskani-bastan-varlik-fonu-degerlendirmesi/834106(21.12.2017)

https://muhasebat.hmb.gov.tr/merkezi-yonetim-alt-sektoru-mali-istatistikleri

KAYNAKÇA

Aksoy, A., Şinasi (1994), Türkiye'de Kamu İktisadi Teşebbüsleri: Genel. *Amme İdaresi Dergisi, 27*(2), 3-23.

Korkut, Sevgi (2007), Parlamenter Denetim Kapsamında Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Denetlenmesi: Tbmm Kit Komisyonunun Denetim Prosedürü Ve Kit'lerin Denetiminde Geleceğe Dönük Öngörüler. *Yasama Dergisi, 6*, 5-47.

Mıtchell, Jerry (2015), The American Experiment With Government Corporations. New York: Routledge.

Öncel, Türkan (1988), Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Türkiye Ekonomisindeki Yeri Ve Amaçları Açısından Özelleştirme Sorunu. *Maliye Araştırma Merkezleri Konferansları, 31. Seri.*

Robson, A. William (1962), *Nationalized Industry And And Public Ownership* (2nd Revised Edition Edition Ed.). Allen & Unwin.

Tecer, Meral (1986). İngiltere'de Kit'ler Ve Özelleştirme Programı. *Amme İdaresi Dergisi, 19*(3), 119-134.

Tıvey, Leonard (1973), *Nationalization İn British Industries* (Revised Edition B.). Jonathan Cape Ltd.

Tornhıll, William (1968), *The Nationalized Industries.* London: Nelson.

Tüğen, Kâmil (2010), *Devlet Bütçesi* (Dokuzuncu Baskı b.). İzmir: Bassaray Matbaası.

233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname.

3291 Sayılı Kanun

3346 Sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesi Hakkında Kanun.

3460 Sayılı "Sermayesinin Tamamı Devlet Tarafından Verilmek Suretiyle Kurulan İktisadi Devlet Teşekkülleri Teşkilatiyle İdare ve Murakabeleri Hakkında Kanun.

4046 Sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun.

440 Sayılı İktisadî Devlet Teşekkülleriyle Müesseseleri ve İştirakler Hakkında Kanun.

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu.

6085 Sayılı Sayıştay Kanunu.

3094 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı.

27 Aralık 2018 tarihli 2019 Yılına Ait Genel Yatırım ve Finansman Programının Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esasların Belirlenmesine Dair Tebliğ.

26 Haziran 2020 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"

16 Aralık 2020 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın "2021 Yılına Ait Genel Yatırım ve Finansman Programının Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esasların Belirlenmesine Dair Tebliğ

KAYNAKÇA

Akgül, Aydın, (2008) , "Devlet İhale Kanunundan Kamu İhale Kanununa", www.danistay.gov.tr/devlet_ihale_kanunundan_kamu ihale_kanununa111.htm.

Batırel, Ömer Faruk, (1987), *Kamu Bütçesi* Beşinci Baskı, M.Ü. Nihad Sayâr-Yayın ve Yardım Vakfı Yayın No. 414-648, İstanbul.

Dokuz Eylül Üniversitesi 2019 İdare Faaliyet Raporu

Mutluer, M. Kâmil- Öner, Erdoğan- Kesik; Ahmet, (2006), *Bütçe Hukuku*, 2.Baskı, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları 99, Hukuk 7, İstanbul.

İnan, Atilla- İlbaş, A. Kadir-Şahbenderoğlu, Vural, (2007), *Soru ve Cevaplarla İhale Hukuku*, Kalemdar Basım Evi, Ankara, 2007.

Ünay, Nisa, Türk Kamu İhaleleri Sisteminin Avrupa Birliği Kamu İhaleleri Sistemi İle Uyumlaştırılması, Rekabet Bülteni, Sayı: 11**/** Yıl : 2004,http://www.escrc.com/article/1449/ turk-kamu-ihaleleri-sisteminin-avrupa-birligi-kamu-ihaleleri-sistemi-ile-uyumlastirilmasi

www.deu.edu.tr/DEUWeb/Icerik/Icerik.php?KOD=108.

4.1.2002 Tarih ve 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu, Resmi Gazete Yayın Tarihi : 22.1.2002, Sayı: 24648.

5.1.2002 Tarih ve 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, Resmi Gazete Yayın Tarihi: 22.01.2002, Sayı: 24648.

08.09.1983 Tarih ve 18161 Sayılı Devlet İhale Kanunu, Resmi Gazete Yayın Tarihi: 10.9.1983, Sayı: 18161.

KAYNAKÇA

17.10.2016 tarihli ve 2016/9429 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Yapısına ve İşleyişine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı.

19.8.2016 tarihli ve 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun.

30 Ocak 2021 tarihli 31380 sayılı Resmi Gazete, 29 Ocak 2021 tarihli ve 2021/85 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararı https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/01/20210130-29.pdf (Erişim tarihi: 30.01.2021)

6741 sayılı Kanunun Genel Gerekçesi, http://www2.tbmm.gov.tr/d26/1/1-0750.pdf, (Erişim Tarihi: 15.07.2017)

Aykın, Hasan, 2011, "Ulusal Refah Fonları: Risk mi, Fırsat mı?", Stratejik Düşünce Enstitüsü, *SDE Analiz*, Ağustos 2011.

Bayar, Yılmaz – Murat Yıldırım, 2013, "Ulusal Varlık Fonlarının Regülâsyonuna Yönelik Çabalar: Santiago Prensipleri", *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar Dergisi*, Cilt:50, Sayı: 585.

ECB, (2008), The Impact of Sovereign Wealth Funds on Global Financial Markets, *European Central Bank Occasional Paper Series,* No:91, July 2008.

Eğilmez, Mahfi, 2016, "Varlık Fonu", http://www.mahfiegilmez.com/2016/08/varlk-fonu.html, (Erişim Tarihi: 22.02.2017).

Güçlü, Mehmet, 2018, "Ulusal Varlık Fonları: Türkiye Ekonomisi İçin Bir Değerlendirme", *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi,* Cilt:9, Sayı:1, ss.39-53. (https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/416133)

Hacıhasanoğlu, Erk – Uğur Soytaş, 2010, "Yeniden Tasarlanan Finansal Mimaride Ulusal Varlık Fonlarının Rolü", METU, *MARC Working Paper Series*, Working Paper No:2010-02.

http://www.gazetebilkent.com/2017/02/11/turkiye-varlik-fonu/ (ErişimTarihi: 22.07.2017)

https://t24.com.tr/haber/sayistay-in-denetleyemedigi-turkiye-varlik-fonu-nu-yabanci-sirket-denetleyecek,929738 (Erişim tarihi: 30.01.2021)

IMF, 2007, "Global Financial Stability Report", http://www.imf.org/external/pubs/ft/survey/so/2008/pol03408a.htm

Karagöl, Erdal Tanas-Yusuf Emre Koç, 2016, "Dünyada ve Türkiye'de Varlık Fonu", *SETA Analiz*, Ekim 2016, Sayı:169.

Kayıran, Meltem, 2016, "Türkiye Varlık Fonu'nun Kuruluş Amaçları ve Yapısı Üzerine Bir Değerlendirme", *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, Cilt:14, Sayı: 56, Güz, ss.55-90. (http://egitimsen.org.tr/wp-content/uploads/2017/01/55-90_hakemli-makale.pdf)

Konukman, Aziz – Orhan Şimşek, 2017, "Ulusal Varlık Fonları ve Türkiye Uygulaması", *Çalışma ve Toplum Dergisi*, Sayı:4, Yıl:2017.

Köfteoğlu, Fehmi, "Zora Düşen Oteller İçin Umut Yatırım Fonlarında", Dünya Gazetesi, 5 Şubat 2021, https://www.dunya.com/sektorler/turizm/zora-dusen-oteller-icin-umut-yatirim-fonlarinda-haberi-609834 (Erişim tarihi: 15.02.2021)

Sovereign Wealth Fund Institute (SWFI), "Sovereign Wealth Fund Rankings", http://www.swfinstitute.org/sovereign-wealth-fund-rankings/ (Erişim tarihi: 20.02.2020)

Sovereign Wealth Fund Institute (SWFI), http://www.swfinstitute.org/statistics-research/linaburg-maduell-transparency-index/, (Erişim tarihi: 22.12.2017)

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Tutanak Hizmetleri Başkanlığı, https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=2644, (Erişim tarihi: 30.01.2021)

Türkiye Varlık Fonu Yönetimi A.Ş., https://www.tvf.com.tr/ (Erişim tarihi: 30.01.2021)

Türkiye Varlık Fonu Yönetimi A.Ş., http://turkiyevarlikfonu.com.tr/TR/icerik/72/sikca-sorulan-sorular,(Erişim Tarihi: 10.12.2017)

Türkiye Varlık Fonu Yönetimi A.Ş., http://turkiyevarlikfonu.com.tr/TR/icerik/71/haberler, (Erişim tarihi: 02.12.2017)

Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi Esas Sözleşmesi (http://turkiyevarlikfonu.com.tr/content/files/Sirket-ana-sozlesmesi.pdf) (Erişim tarihi: 22.11.2017)

Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi, *2019 Faaliyet Raporu*, 2020.

Üstün, Nazlı, 2017, Ulusal Varlık Fonları ve Türkiye Varlık Fonu, *Konya Ticaret Odası Araştırma Raporu*, Şubat-2017, Konya.

Yalçiner, Kürşat – Ali Murat Sürekli, 2015, "Ekonominin Çeşitlendirilmesinin Bir Aracı Olarak Ulusal Refah Fonu Modelinin Türkiye Ekonomisi Açısından Uygulanabilirliği", *Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt:17, Sayı:3, Yıl:2015.

KAYNAKÇA

Wibowo, Andress And Kochendoerfer Bernd, (July 2011), "Selecting Bot/Ppp Infrastructure Projects For Government Guarantee Portfolio Under Conditions Of Budget And Risk In The Indonesian Context", *Asce Journal Of Construction Engineering And Manegement,*.

Atay, E. E. (2012). *İdare Hukuku*, Turhan Kitabevi, Ankara.

B Ashuri, H Kashani, J Lu, (2010/11/4), "Financial Valuation Of Risk And Revenue Sharing Options In Build-Operate-Transfer (Bot) Highway Projects", *Engineering Project Organizations Conference*.

Best Practices In Public-Private Partnerships Financing In Latin America: The Role Of Guarantees, Washington, Dc January World Bank, 2012.

Çekirge, H. L. (2006). "Dünya'da Ve Türkiye'de Kamu Özel Ortaklığı Uygulamaları Ve Örnek Bir Projede Modelin Finansal Ve Genel Avantajlarının Değerlendirilmesi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Aslan, Cigdem And Duarte, David, (September 2014), "How Do Countries Measure, Manage, And Monitor Fiscal Risks Generated By Public-Private Partnerships? Chile, Peru, South Africa, Turkey" Policy Research Working Papers 7041, Worldbank Group.

Eker, A. Y. (2007). " Kamu Özel Sektör Ortaklıkları", *Bütçe Dünyası Dergisi*.

Eurostat Treatment Of Public Private Partnerships Purposes, Methodology And Recent Trends European Ppp Expertise Centre, 2010.

Evren, Ç. C. (2016). *Kamu- Özel İşbirlikleri,* Seçkin Kitapevi, Ankara.

Güzelsari, S. (2009). " Kamu Özel Ortaklıkları Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme

Iob Study Public-Private Partnerships In Developing Countries A Systematic Literature Review, No 378, April 2013.

Kalkınma Bakanlığı, Erişim Tarihi (23.12.2016)

Karahanoğlullari, O. (2011). "Kamu Hizmetleri Piyasa İlişkisinde Dördüncü Tip: Eksik İmtiyaz (Kamu Özel Ortaklığı Modeli", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*.

Kilci, M. (2006). "Türkiye'de Özelleştirme Uygulamaları Ve Özelleştirmede Yeni Yaklaşım Özel Sektör Kamu Sektörü İşbirlikleri". *Uluslararası Kamu Özel Sektör İşbirlikleri Zirvesi Ve Sempozyumu*.

Sfakianakis, Manos, "Valuing Public-Private Partnership (Ppp) Risk: Ascenario Analysis", *Symposium: Public Private Partnerships In Transport: Trends & Theory- Research Roadmap*.

De Sousa, Mariana Abrantes, (September 2011? "Managing Ppps For Budget Sustainability", The Case Of Ppps In Portugal, From Problems To Solutions Ppp Lusofonia, Portugal.

Emek, Uğur, (2015) "Turkish Experience With Public Private Partnerships İn Infrastructure: Opportunities And Challenges", *Utilities Policy*.

Ünüvar, R. (2008). International Ppp Platform Turkey Açılış Töreni Konuşma Metinleri. 1-2 Mayıs 2008, İstanbul.

Uygun, B. (2013). " Yeni Bir İlişki Türü: Kamu Özel Ortaklığı", *Hukuk Gündemi*, Cilt(2).

Uysal, Ş. Ve Uysal, Ö. (2008). *Kamu Ekonomisi Perspektifinden: Kamu-Özel Sektör Ortaklıkları*, Ekin Yayınevi, Bursa.

World Bank, (2014) "Best Practices In Public-Private Partnerships Financing In Latin America: The Role Of Guarantees".

www.tdk.gov.tr, (Erişim Tarihi:18.03.2017)

KAMU MALİYESİ

Merhum
Prof. Dr. Nihat EDİZDOĞAN
Bursa Uludağ Üniversitesi
Maliye Bölümü Emekli Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Özhan ÇETİNKAYA
Bursa Uludağ Üniversitesi
Maliye Bölümü

Prof. Dr. Erhan GÜMÜŞ
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü

12. BASKI

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-80-6

Dizgi ve Kapak Tasarımı: Prof. Dr. Özhan ÇETİNKAYA

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Eylül- 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Öğrencilerimize,

ÖNSÖZ

Kamu maliyesi bir taraftan devletin ne tür gelirlere ne kadar sahip olması gerektiğini, diğer taraftan ise bu gelirleri nereye harcaması gerektiğini araştıran ve bu çerçevede ortaya çıkan mali olayları inceleyen bilim dalıdır. Bu incelemeler kapsamında mali olaylar kamu gelirleri, kamu harcamaları, kamu ekonomisi, kamu bütçesi, maliye politikası ile ilgili olmaktadır. Bu konular toplumun gelişmesi ve refah seviyesinin artması bağlamında devlet tarafından bir organizasyon altında ele alınmakta ve eğer sorun olarak toplumsal gelişimi etkileyici durumlar söz konusu olursa farklı mali araçlar ve çözüm yöntemleri ile devlet toplum için varlığını hissettirmektedir. Bu genel görünüm içinde "Kamu Maliyesi" adı altında basılan bu çalışmada kamu kesiminin mali yönünü içeren konular ele alınmış olup başta kamu gelirleri ve kamu giderleri olmak üzere toplam sekiz bölüm olarak bu konular anlatılmıştır. Prof. Dr. Nihat Edizdoğan'ın kaleme aldığı bu kitabın yaşatılması gayesi altında hocamızın vefatından sonra güncelleştirilmesinde önceki baskılarda olduğu gibi kamu gelirleri, devlet borçları ve maliye politikası başlıklarından oluşan bölümler Prof. Dr. Erhan Gümüş tarafından, diğer bölümler Prof. Dr. Özhan Çetinkaya tarafından gözden geçirilmektedir.

"Maliye Teorisi ve Kamu Ekonomisi" başlığını taşıyan b*irinci bölümde*, temel bazı kavramlar ve devletin iktisadi faaliyetleri ile ilgili konulara yer verilmektedir. Maliyenin tanımı ve maliye ile ilgili yaklaşımlar bu bölümde gösterilmekte, kamu ekonomisinin genel ekonomi içindeki yeri, genişliği ve üretim ve finansman yönünden nitelikleri ele alınmakta, devletin ürettiği mal ve hizmetler türlerine ayrılarak ve örnekler verilerek açıklanmaya çalışılmaktadır.

İkinci bölüm "Kamu Harcamaları" başlığını taşımaktadır. Bu bölümde; kamu harcamalarının tanımı, nitelikleri, artışı ile ilgili çeşitli görüşler, artış nedenleri, sınıflandırılmaları ve yarattıkları etkilere değinilmektedir.

"Kamu Gelirleri" başlığını taşıyan *üçüncü bölümde*; kamu gelirlerinin tanımı yapılmış, niteliklerine değinilmiş, mali yükümlülüğün kişiler arasında dağıtılması ile meydana gelen çeşitleri, vergi ile ilişkileri yönünden ele alınmıştır. Kamu gelirlerinin devlet bütçesindeki ayrımı ile günümüze kadar süregelen ayrımları da bölümde yer almıştır."Vergi Teorisi"ne ait konular içinde; verginin tarihsel ve teorik açıdan gelişimi, verginin alınma nedenini tarihi akım içinde açıklamaktadır. Verginin tanımı, unsurları ve amaçları verginin daha çok zora dayanan diğer mali yükümlülüklerden ayrıldığı hususları göstermekte, vergi ile ilgili temel kavramlar; yükümlülerin vergileme ile ilgili olarak karşılaşacakları durumlarda konulara yabancı kalmamalarını sağlamaktadır.

Dördüncü bölümde parafiskal gelirler ele alınmıştır. Kamu ya da yarı kamu kuruluşlarınca, genel bir amaca tahsis edilmek ve yükümlülerin çıkarları doğrultusunda kullanılmak üzere ve karşılık ilkesine göre tahsil edilen, devlet bütçesi dışında ayrı bir bütçede gösterilen bu gelirlerin türleri ve ekonomideki oluşturdukları etkiler üzerinde durulmuştur.

Beşinci bölüm "Kamu Bütçesi"ne ayrılmıştır. Bu bölümde; bütçenin niteliği, işlevleri ve ilkeleri, bütçe sistemleri anlatılarak 2003 tarih ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na uygun olarak merkezi yönetim bütçe sürecine (hazırlık, görüşülme ve onanma, uygulama ve denetim) yer verilmiştir.

Altıncı bölümde olağanüstü gelir türü olarak ifade edilen devlet borçları işlenmiştir. Devlet borcunun tanımı, türleri ve devletin borçlanma nedenleri kısa ve öz olarak açıklanmıştır.

Yedinci bölüm maliye politikasına ayrılmıştır. Maliye politikası belirlenen iktisadi amaçlara ulaşabilmek için devlet harcamaları ve devlet gelirlerinin miktar ve bileşiminde değişiklikler yapılmasıdır. Bu anlamda bu bölümde maliye politikasının amaçları ve araçları üzerinde durularak ekonomik anlamda refaha ulaşmada maliye politikasının etkileri incelenmiştir.

Son olarak *sekizinci bölümde* ise merkezi idarenin yanında toplumsal ihtiyaçların karşılanması bağlamında var olan mahalli idareler üzerinde durulmuştur. Mahalli idarelerin idari ve mali yapısı kısa ve öz olarak verilmiş olup okuyucunun asgari bilgileri edinmesi amaçlanmıştır.

Kitap özellikle üniversitelerde var olan "Kamu Maliyesi" dersini alan öğrenciler için hazırlanmış ders kitabıdır. Ancak kitap içerik itibariyle kamu maliyesi hakkında bilgi edinmek isteyenler ile Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) hazırlananlar içinde önemli bir yardımcı kaynak olarak düşünülmüş ve hazırlanmıştır.

Kitabın yazımında ve basımında gösterdikleri ilgi ve titiz çalışmaları nedeniyle Ekin Kitabevi sahibi Sayın Mehmet Oymak'a teşekkürlerimizi sunarız.

Bursa, Eylül 2021

Prof. Dr. Özhan ÇETİNKAYA
Prof. Dr. Erhan GÜMÜŞ

İÇİNDEKİLER

I. BÖLÜM
MALİYE TEORİSİ VE KAMU EKONOMİSİ

I- MALİYENİN KONUSU 3
A. GİRİŞ 3
B. MALİYENİN TANIMI 4
C. MALİYE BİLİMİNİN DİĞER BİLİM DALLARI İLE İLİŞKİSİ 6
D. MALİYE İLE İLGİLİ YAKLAŞIMLAR 8
1. HUKUKİ (KURUMSAL) YAKLAŞIM 8
2. SİYASAL YAKLAŞIM 9
3. İKTİSADİ (YAPISAL) YAKLAŞIM 10
4. PSİKOLOJİK VE SOSYOLOJİK YAKLAŞIM 11
II- DEVLETİN İKTİSADİ FAALİYETLERİ: KAMU EKONOMİSİ 12
A. KAMU EKONOMİSİNİN TANIMI 12
B. KAMU EKONOMİSİ VE ÖZEL EKONOMİ AYRIMI 13
C. KAMU EKONOMİSİNİN GENİŞLİĞİ 18
1. ALAN BAKIMINDAN 19
2. ÜRETİLEN MAL VE HİZMETLER BAKIMINDAN 23
a. Bölünebilirlik Kuramı 23
b. Mukayeseli Sosyal Fayda Kuramı 24
D. KAMU EKONOMİSİNİN ÖZELLİKLERİ 25
1. ÜRETİM YÖNÜNDEN 25
a. Kamusal Mallar 25
i. Tanım 25
ii. Özellikleri 26
1) Bölünmezlik 26
2) Birlikte Tüketim 26
3) Fiyatlandırılamama 27
4) Tüketimde Rekabetin Olmaması 27
5) Kamusal Finansmanı Gerektirmesi 28
6) Dışsal Ekonomiler Yaratması 28

b. Yarı Kamusal Mallar 29
i. Tanım 29
ii. Özellikleri 29
iii. Dışsallık 30
1) Dışsallık Kavramının Tanımı ve Niteliği 30
2) Dışsallık Türleri 31
3) Devlet Müdahalesini Gerektirmeyen Durumlar 33
4) Devlet Müdahalesini Gerektiren Durumlar 34
c. Yarı Özel Mallar 36
d. Kamu Sektörünce Sağlanan Özel Mallar 37
e. Erdemli Mallar 38
f. Toplum İçin Zararlı Özel Mallar 39
g. Kulüp Malları 39
h. Küresel Kamusal Mallar 40
2. FİNANSMAN YÖNÜNDEN 41
a. Politik Fiyat 41
b. Yarı Politik Fiyat 41
c. Piyasa Fiyatı 42

II. BÖLÜM
KAMU HARCAMALARI

I- KAMU HARCAMALARININ TANIMI VE NİTELİKLERİ 45
A. TERMİNOLOJİ SORUNU 45
B. KAMU HARCAMALARININ TANIMI 45
1. DAR ANLAMDA KAMU HARCAMALARI 47
2. GENİŞ ANLAMDA KAMU HARCAMALARI 48
C. KAMU HARCAMALARI HAKKINDA KLASİK VE MODERN MALİYE ANLAYIŞLARI 49
1. KLASİK MALİYE ANLAYIŞI 49
2. MODERN MALİYE ANLAYIŞI 50
II- KAMU HARCAMALARININ ARTIŞI 52
A. KAMU HARCAMALARININ ARTIŞI İLE İLGİLİ GÖRÜŞLER 56
1. WAGNER KANUNU 56
2. PEACOCK-WISEMAN YAKLAŞIMI: SIÇRAMA TEZİ 58
3. DİĞER GÖRÜŞLER 62

B. KAMU HARCAMALARININ ARTIŞ NEDENLERİ 64
1. KAMU HARCAMALARININ GÖRÜNÜŞTE ARTIŞ NEDENLERİ 64
a. Paranın Satın Alma Gücündeki Azalma 64
b. Bütçe Yöntem ve Tekniğindeki Değişmeler 65
c. Ülke Sınırlarının ve Nüfusun Değişmesi 66
d. Özel İşletmelerin Devlet Tarafından Satın Alınması ya da Millileştirilmesi 67
e. Kamu Hizmetlerinin Para İle Gördürülmesi 67
2. KAMU HARCAMALARININ GERÇEK ARTIŞ NEDENLERİ 68
a. Ekonomik Nedenler 68
b. Sosyal Nedenler 70
c. Siyasal Nedenler 72
d. Teknolojik Nedenler 72
e. Nüfus Artışı 73
f. Savaş ve Savunma Harcamalarındaki Artışlar 73
C. KAMU HARCAMALARININ SINIRI 76
III- KAMU HARCAMALARININ SINIFLANDIRMASI 78
A. KAMU HARCAMALARININ İDARİ SINIFLANDIRMASI 79
1. ORGANİK SINIFLANDIRMA 79
2. FONKSİYONEL SINIFLANDIRMA 80
B. KAMU HARCAMALARININ BİLİMSEL SINIFLANDIRMASI 82
1. ADİ HARCAMALAR – OLAĞANÜSTÜ HARCAMALAR AYRIMI 83
2. ZORUNLU HARCAMALAR – İHTİYARİ (İSTEĞE BAĞLI) HARCAMALAR AYRIMI 85
3. VERİMLİ HARCAMALAR – VERİMSİZ HARCAMALAR AYIRIMI 85
4. HARCAMALARIN SAĞLADIKLARI FAYDALAR BAKIMINDAN AYRIMI 87
5. CARİ HARCAMALAR – YATIRIM HARCAMALARI AYRIMI 88
6. GERÇEK HARCAMALAR – TRANSFER HARCAMALARI AYRIMI 90
IV- KAMU HARCAMALARININ ETKİLERİ 96
A. KAMU HARCAMALARININ ÜRETİM ÜZERİNE ETKİSİ 97
1. SAVUNMA HARCAMALARININ ÜRETİM ÜZERİNE ETKİSİ 97
2. İKTİSADİ SÜBVANSİYONLARIN ÜRETİM ÜZERİNE ETKİSİ 98
3. SOSYAL HARCAMALARIN ÜRETİM ÜZERİNE ETKİSİ 99
B. KAMU HARCAMALARININ GELİR DAĞILIMI ÜZERİNE ETKİSİ 100
C. KAMU HARCAMALARININ TÜKETİM ÜZERİNE ETKİSİ 101

D. KAMU HARCAMALARININ İSTİHDAM ÜZERİNE ETKİSİ 101
E. KAMU HARCAMALARININ TOPLAM TALEP VE FİYATLAR GENEL SEVİYESİ ÜZERİNE ETKİSİ 102
F. KAMU HARCAMALARININ ÇARPAN VE HIZLANDIRAN ETKİLERİ 103
1. ÇARPAN ETKİSİ 103
2. HIZLANDIRAN ETKİSİ 105

III. BÖLÜM
KAMU GELİRLERİ

I- KAMU GELİRLERİNİN TANIMI VE NİTELİĞİ 111
A. TERMİNOLOJİ SORUNU 111
B. KAMU GELİRLERİNİN TANIMI 111
C. KAMU GELİRLERİNİN NİTELİĞİ 112
II- KAMU GELİRLERİNİN ÇEŞİTLERİ VE AYIRIMI 114
A. KAMU GELİRLERİNİN ÇEŞİTLERİ 114
1. VERGİLER 114
2. HARÇLAR 115
3. RESİMLER 116
4. ŞEREFİYELER 117
5. PARA CEZALARI VE VERGİ CEZALARI 118
6. PARAFİSKAL GELİRLER 118
7. MÜLK VE TEŞEBBÜS GELİRLERİ 119
8. BORÇLANMA GELİRLERİ 120
9. PARA İŞLEMLERİNDEN DOĞAN GELİRLER 121
10. FON GELİRLERİ 123
11. MALİ TEKEL GELİRLERİ 125
12. DİĞER GELİRLER 125
B. KAMU GELİRLERİNİN AYRIMI 126
1. İDARİ AYRIMLAR 126
2. BİLİMSEL AYRIMLAR 128
a. Von Justi'nin Ayrımı 128
b. A. Smith'in Ayrımı 128
c. Klasik Alman Ekolünün Ayrımı 129

d. E. Allix ve L. Trotobas'ın Ayrımı 129
e. G. Jéze'nin Ayrımı 130
f. E.R.A. Seligman'ın Ayrımı 130
g. Olağan, Olağanüstü Gelirler Ayrımı 131
h. F. Neumark'ın Ayrımı 131
ı. Orhan Dikmen'in Ayrımı 131
III- VERGİ TEORİSİ 132
A. VERGİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ 132
1. KITA AVRUPASI'NDA VERGİ 132
2. İSLAM ÜLKELERİNDE VERGİ 134
a. Şer'i Vergiler 134
i. Zekât 134
ii. Öşür (Aşar) 135
iii. Haraç 135
iv. Cizye 136
b. Örfi Vergiler 136
B. VERGİNİN TEORİK AÇIDAN GELİŞİMİ 137
1. FAYDALANMA TEORİSİ 138
a. Vergi Hizmet Karşılığıdır 138
b. Vergi Sigorta Primidir 139
c. Vergi Sosyal Üretim Giderlerine Katılma Payıdır 140
2. OTORİTE (EGEMENLİK) TEORİSİ 141
a. Verginin Toplum Duygusu Olduğu Görüşü 141
b. Verginin Milli Bir Görev ve Fedakârlık Olduğu Görüşü 142
c. Vergiyi Mutlak Otoriteye Dayandıran Görüş 143
C. VERGİNİN TANIMI, UNSURLARI VE AMAÇLARI 143
1. VERGİNİN TANIMI 143
2. VERGİNİN UNSURLARI 144
a. Vergi Alacaklısı 144
b. Vergi Borçlusu 144
c. Zora Dayanması 145
d. Karşılıksız Olması 145
e. Kamu Giderlerinin Karşılığı Olması 145
f. Para ile Ödenmesi 145
3. VERGİNİN AMAÇLARI 145
a. Mali Amaç 146
b. Ekonomik Amaçlar 147

c. Sosyal Amaçlar 148
d. Dini Amaçlar 148
e. Ahlaki Amaçlar 149
D. VERGİ İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR 149
1. VERGİNİN KONUSU 149
2. VERGİNİN MATRAHI (DAYANAĞI) 150
a. Matrah Kavramı 150
b. Matrah Belirleme Usulleri 151
i . Beyan Usulü 151
ii. Götürü Usul 152
iii. Karine ve ya Dış Belirtiler Usulü 153
iv. İdarece Takdir Usulü 154
3. VERGİ YÜKÜMLÜLÜĞÜ (MÜKELLEFİYET) 154
a. Maddi Vergi Yükümlülüğü 154
b. Şekli Vergi Yükümlülüğü 154
4. YÜKÜMLÜ (MÜKELLEF) 155
a. Kanuni Yükümlü 156
b. Aracı Ödeyici (Vergi Sorumlusu) 156
c. Aracı Yükümlü 157
d. Vergi Yüklenicisi 157
5. VERGİNİN KAYNAĞI 157
6. VERGİYİ DOĞURAN OLAY 158
7. İSTİSNA VE MUAFİYET 159
8. VERGİ TARİFESİ 161
9. VERGİ ORANI 164
10. VERGİNİN TARHI (HESAPLANMASI) 165
a. Normal Tarh 166
b. İkmalen Tarh 166
c. Re'sen Tarh 167
d. İdarece Tarh 168
11. VERGİNİN TEBLİĞİ (BİLDİRİLMESİ) 168
12. VERGİNİN TAHAKKUKU 169
13. VERGİNİN TAHSİLİ (ALINMASI) 171
14. VERGİ BORCUNU AZALTAN YA DA KALDIRAN HALLER 175
E. VERGİLEMEYE İLİŞKİN BAZI SORUNLAR 178
1. VERGİ YÜKÜ 178
a. Tarihsel Gelişimi 178

b. Vergi Yükü Konusunun Önemi 179
c. Vergi Yükü Kavramları 180
i. Genel Tanım 180
ii. Toplam Vergi Yükü 181
iii. Bireysel Vergi Yükü 181
iv. Gelir Grupları Bakımından Vergi Yükü 182
v. Sektörel Vergi Yükü 182
vi. Bölgesel Vergi Yükü 182
vii. Brüt Vergi Yükü 182
viii. Net Vergi Yükü 183
ix. Gerçek Vergi Yükü 184
2. VERGİNİN YANSIMASI 184
a. Kavram 184
b. Yansımanın Aşamaları 185
c. Yansıma Türleri 185
i. İleriye Doğru Yansıma - Geriye Doğru Yansıma 185
ii. Kanuni Yansıma - İktisadi (Fiili) Yansıma 186
iii. Sınırlı Yansıma - Sınırsız Yansıma 187
iv. Mutlak Yansıma - Diferansiyel Yansıma 187
v. Biçimsel Yansıma – Efektif Yansıma 188
vi. Çapraz Yansıma 189
vii. Çift Yansıma 189
d. Yansımayı Belirleyen Faktörler 190
e. Çeşitli Piyasa Yapılarında Yansıma 193
f. Yansımanın Ölçülmesi 200
g. Yansımanın İstisnaları 201
h. Verginin Amortismanı ve Kapitalizasyonu 201
3. VERGİDEN KAÇINMA 203
a. Tanımı ve Niteliği 203
b. Şekilleri 203
4. VERGİ KAÇAKÇILIĞI 204
a. Tanımı 204
b. Şekilleri 206
c. Etkileri 207
5. VERGİ EROZYONU 207
6. VERGİ GREVİ VE VERGİNİN REDDİ 208
7. VERGİ BORCUNU GECİKTİRME 209

8. VERGİ HARCAMASI 209
9. VERGİ REKABETİ 210
10. VERGİ DAMPİNGİ 211
11. VERGİ CENNETİ 212
12. VERGİ TATİLİ 213
13. TRANSFER FİYATLANDIRMASI 213
14. ÇİFTE VERGİLEME 215
15. VERGİ ARBİTRAJI 217
16. RAMSEY VERGİLERİ 217
17. TOBİN VERGİSİ 217
18. MATRAH KAYMASI VE MALİ SÜRÜKLENME 219
19. VERGİ TAKOZU 220
20. VERGİ BİLİNCİ 221
21. VERGİ AHLAKI 221
22. LAFFER EĞRİSİ 223
23. VERGİ KAPASİTESİ 224
24. VERGİ GAYRETİ 226
25. VERGİ PLANLAMASI 226
26. VERGİ PSİKOLOJİSİ 227
27. VERGİ MALİYETİ 228
28. ASGARİ VERGİ 229
29. VERGİ FİYATI 229
30. VERGİ MAHREMİYETİ 229
31. VERGİ KOORDİNASYONU VE VERGİ UYUMLAŞTIRMASI 230
32. VERGİ BASKISI (TAZYİKİ) 231
33. VERGİ BORCUNUN İNTİKALİ 232
34. VERGİ KALKANI 233
35. MALİ RANT VE MALİ SÖMÜRÜ 233
36. VERGİ OPTİMUMU 234
37. VERGİ TEŞVİKİ 234
38. ENFLASYON VERGİSİ 235
F. VERGİLEME İLKELERİ 237
1. VERGİLEME İLKELERİNİN NİTELİĞİ VE GELİŞMESİ 237
2. VERGİLEME İLKELERİNİN AYIRIMI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLER 238
a. Adam Smith'in Vergileme İlkeleri 238
i. Ödeme Gücü İlkesi 238
ii. Belirlilik İlkesi 238

iii. Uygunluk İlkesi 239
iv. İktisadilik İlkesi 239
b. Adolph Wagner'in Vergileme İlkeleri 239
c. W. Gerloff ve F. Neumark'ın Vergileme İlkeleri 241
d. John F. Due'nin Vergileme İlkeleri 241
e. Günümüzde Vergileme İlkeleri 242
i. Vergilemede Adalet İlkesi 242
1) Fayda İlkesi 244
2) Ödeme Gücü İlkesi 245
ii. Vergilemede Etkinlik İlkesi 259
iii. Vergilemede Tarafsızlık İlkesi 262
iv. Vergilemede Açıklık İlkesi 262
v. Vergilemede İstikrar İlkesi 262
vi. Vergilemede Kanunilik İlkesi 264
G. VERGİLERİN AYRIMI 264
1. DEĞİŞİK ÖLÇÜLERE GÖRE VERGİLERİN AYRIMI 264
a. Ödemede Kullanılan Araçlara Göre Vergiler 265
b. Vergiye Konu Olan Nesnelere Göre Vergiler 265
c. Yükümlünün Kişisel Durumuna Göre Vergiler 266
d. Vergi Matrahına Göre Vergiler 267
e. Kapsamlarına Göre Vergiler 267
f. Tarifelerine Göre Vergiler 268
g. Uygulama Sürelerine Göre Vergiler 268
h. İktisadi Kaynaklarına Göre Vergiler 269
2. DOLAYLI VE DOLAYSIZ VERGİLER AYRIMI 270
a. Dolaylı ve Dolaysız Vergiyi Ayrım Ölçüleri 270
i. İdari Ölçü 271
1) Mali Örgüt Ölçüsü 271
2) Mali Teknik Ölçüsü 271
3) Karma Nitelikteki Ölçü 272
ii. İktisadi Ölçü 272
b. Dolaylı ve Dolaysız Vergilerin Karşılıklı Fayda ve Sakıncaları 273
i. Vergi Adaleti Açısından 273
ii. Vergi Geliri ve Verimi Açısından 274
iii. Konjonktür ve Fiyat Hareketlerini İzleme Açısından 274
iv. Vergi Basıncı Açısından 275
H. BAŞLICA VERGİ ÇEŞİTLERİ 277

1. GELİR VERGİLERİ 277
a. Gelir Vergisi 277
i. Gelir Kavramı 278
1) Kaynak Kuramı 279
2) Safi Artış Kuramı 280
ii. Gelir Vergisinin Çeşitleri 283
1) Sedüler Gelir Vergileri 283
2) Üniter Gelir Vergileri 283
iii. Gelir Vergisinin Mükellefi ve Ödenmesi 285
b. Kurumlar Vergisi 286
i. Kurum Kavramı ve Kurum Kazancı 286
ii. Kurumlar Vergisinin Gerekliliği 287
2. SERVET VERGİLERİ 290
a. Genel Esaslar 290
i. Kavram 290
ii. Konulma Nedenleri 291
b. Uygulama Şekilleri 293
i. Servetten Alınan Vergiler 293
1) Genel Servet Vergileri 293
2) Özel Servet Vergileri 294
ii. Servet Transferleri Üzerinden Alınan Vergiler 297
1) Veraset ve İntikal Vergisi 298
2) Emlâk Alım Vergisi 303
3) Taşıt Alım Vergisi 304
iii. Servet Artışı Vergileri 305
1) Genel Servet Artışı Vergileri 305
2) Özel Servet Artışı Vergileri 306
3. HARCAMA VERGİLERİ 306
a. Genel Muamele Vergileri 307
i. Yayılı Muamele Vergileri 307
ii. Toplu Muamele Vergileri 310
1) Üretim Satış Vergisi (İstihsal Muamele Vergisi) 311
2) Toptan Satış Vergisi 311
3) Perakende Satış Vergisi 312
iii. Katma Değer Vergisi 314
1) Tanım 314

2) Katma Değer Vergisinin Diğer Muamele Vergilerine Göre Fayda ve Sakıncaları 314
3) Tarihsel Gelişimi 318
4) Avrupa Birliği Katma Değer Vergisi Sistemi 319
5) Katma Değer Kavramı 323
6) Katma Değerin Hesaplanma Yolları 324
7) Katma Değer Vergisinin Türleri 326
b. Özel Tüketim Vergileri 330
i. Tanımı ve Niteliği 330
ii. Vergilendirme Tekniği ve Tahsili 331
iii. Uygulama Alanları 331
iv. Uygulama Nedenleri 332
v. Sakıncaları 333
c. Harcama Vergisi 336
I. VERGİ SİSTEMLERİ 338
1. VERGİ SİSTEMİ KAVRAMI 338
2. DEĞİŞİK VERGİ SİSTEMLERİ 338
a. Tek Vergi Sistemi 338
i. Tek Vergi ile İlgili Olarak İleri Sürülen Görüşler 339
1) Araziyi Esas Alan Görüş 339
2) Arazideki Değer Artışlarını Esas Alan Görüş 340
3) Sermayeyi Esas Alan Görüş 340
4) Enerjiyi Esas Alan Görüş 341
5) Hammaddeyi Esas Alan Görüş 341
6) Geliri Esas Alan Görüş 341
ii. Tek Vergi Sisteminin Eleştirisi 342
b. Çok Vergili Sistemler 342
3. İYİ BİR VERGİ SİSTEMİNİN NİTELİKLERİ 342

IV. BÖLÜM
PARAFİSKAL GELİRLER

I- PARAFİSKAL GELİRLERİN TANIMI VE NİTELİKLERİ 347
II- PARAFİSKAL GELİRLERİN BENZER KAVRAMLARLA KARŞILAŞTIRILMASI 348
A. PARAFİSKAL GELİR VE VERGİ 348

1. BENZER YÖNLERİ 348
2. FARKLI YÖNLERİ 348
B. PARAFİSKAL GELİR VE HARÇ-RESİM 349
1. BENZER YÖNLERİ 349
2. FARKLI YÖNLERİ 350
C. PARAFİSKAL GELİR VE FİYAT 350
III- PARAFİSKAL GELİRLERİN SINIFLANDIRILMASI 351
IV- PARAFİSKAL GELİRLERİN ETKİLERİ 351
A. PARAFİSKAL GELİRLERİN EKONOMİK ETKİLERİ 351
1. PARAFİSKAL YÜK 352
2. PARAFİSKAL YANSIMA 353
B. PARAFİSKAL GELİRİN MALİ ETKİLERİ 354
C. PARAFİSKAL GELİRİN SOSYAL ETKİLERİ 354

V. BÖLÜM
KAMU BÜTÇESİ

I- BÜTÇE KAVRAMI VE ÖZELLİKLERİ 359
A. BÜTÇE KAVRAMI 359
B. BÜTÇENİN TANIMI 359
C. BÜTÇENİN TEMEL UNSURLARI 360
D. BÜTÇENİN İŞLEVLERİ 361
1. BÜTÇENİN KLASİK İŞLEVLERİ 362
2. BÜTÇENİN MODERN İŞLEVLERİ 365
II- BÜTÇENİN TARİHİ GELİŞİMİ 368
A. BÜTÇE HAKKI 368
B. TÜRKİYE'DE BÜTÇENİN GELİŞİMİ 368
III- BÜTÇE İLKELERİ VE BÜTÇELEME SİSTEMLERİ 369
A. BÜTÇE İLKELERİ 369
1. GENELLİK İLKESİ 371
a. Kavram 371
b. İlkeden Sapmalar ve Türkiye'de Uygulama 372
i. Döner Sermayeli İşletme Bütçeleri 372
ii. Şartlı Bağış ve Yardımlar 374
iii. Belirli Hizmetlere Tahsis Edilen Borçlanma Gelirleri 374

iv. Fon Uygulamaları 374
1) Bütçe İçi Fonlar 375
2) Bütçe Dışı Fonlar 376
2. BİRLİK İLKESİ 376
a. Kavram 376
b. İlkeden Sapmalar ve Türkiye'deki Uygulama 377
i. Genel Bütçe 378
ii. Özel Bütçeler 379
iii. Düzenleyici ve Denetleyici Kurum Bütçeleri 380
iv. Kamu İktisadi Teşebbüsleri Bütçeleri 381
1) Teşebbüsler 381
2) Müesseseler 382
3) Bağlı Ortaklıklar 383
4) İştirakler 383
v. Sosyal Güvenlik Kurumları Bütçesi 384
vi. Mahalli İdareler Bütçeleri 386
1) İl Özel İdaresi Bütçesi 387
2) Belediye Bütçesi 390
3) Köy Bütçesi 393
vii. Olağanüstü Bütçeler 394
viii. Yatırım Bütçeleri 395
ix. Milli Bütçe 395
3. AÇIKLIK İLKESİ VE MALİ SAYDAMLIK 396
4. DOĞRULUK İLKESİ 398
5. ÖNCEDEN İZİN ALMA İLKESİ 398
6. AYRIM İLKESİ 399
a. Nitelik Yönünden Ayrım İlkesi 399
b. Nicelik Yönünden Ayrım İlkesi 399
c. Zaman Yönünden Ayrım İlkesi 399
7. ANLAŞILIR OLMA İLKESİ 400
8. YILLIK OLMA İLKESİ 400
9. TASARRUF İLKESİ 401
10. HESAP VERME SORUMLULUĞU İLKESİ 401
11. DENKLİK İLKESİ 402
a. Giriş 402
b. Denklik İle İlgili Kuramlar 403
i. Geleneksel (Klasik) Bütçe Kuramı 403

ii. Devri Bütçe Kuramı 404
iii. Telafi Edici Bütçe Kuramı 405
12. MALİ DİSİPLİN 406
B. BÜTÇELEME SİSTEMLERİ 407
1. TORBA BÜTÇE UYGULAMASI 407
2. GELENEKSEL (KLASİK) BÜTÇE SİSTEMİ 408
a. Kavram 408
b. Sınıflandırma 408
3. PERFORMANS BÜTÇE SİSTEMİ 409
a. Gelişimi 409
b. Tanımı ve Nitelikleri 409
4. PROGRAM BÜTÇE SİSTEMİ 410
a. Kavram 410
b. Niteliği 410
c. Klasik, Performans ve Program Bütçelerin Temel Özelliklerinin Karşılaştırılması 411
5. PLANLAMA-PROGRAMLAMA-BÜTÇELEME SİSTEMİ 412
a. Kavram 412
b. Tanımı 413
c. Gelişimi 413
d. Planlama-Programlama-Bütçeleme Sisteminin Unsurları 414
i. Planlama 414
ii. Programlama 414
iii. Bütçeleme 415
6. SIFIR TABANLI BÜTÇELEME SİSTEMİ 415
a. Kavram ve Tanım 416
b. Niteliği ve Amaçları 416
c. Sıfır Tabanlı Bütçeleme Süreci 417
7. PERFORMANS ESASLI BÜTÇELEME SİSTEMİ 418
a. Tanımı 418
b. Niteliği 418
8. PERFORMANS ESASLI PROGRAM BÜTÇE SİSTEMİ 421
IV- MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE SÜRECİ 423
A. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUN TEKLİFİNİN HAZIRLANMASI 423
1. GİDER BÜTÇESİNİN HAZIRLANMASI 427
a. Harcamacı Kuruluşlarca Bütçe Önerilerinin Hazırlanması 427

b. Analitik Bütçe Sınıflandırması 429
2. GELİR BÜTÇESİNİN HAZIRLANMASI 430
a. Gelir Türleri....430
b. Gelirlerin Tahmin Yöntemleri 431
i. Otomatik Yöntemler 431
1) Bir Önceki Yıl Yöntemi 431
2) Ortalama Artışa Göre Artırma Yöntemi 431
3) Ortalama Yöntem....431
ii. Doğrudan Doğruya Takdir (Tahmin) Yöntemi 432
3. BÜTÇE KANUN TEKLİFİ VE EKLERİ....432
B. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUN TEKLİFİNİN GÖRÜŞÜLÜP ONANMASI....435
1. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUN TEKLİFİNİN BÜTÇE KOMİSYONUNDA İNCELENMESİ 435
2. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUN TEKLİFİNİN TBMM GENELKURULUNDA GÖRÜŞÜLÜP ONANMASI 436
3. BÜTÇENİN REDDİ VE GEÇİCİ BÜTÇE....439
C. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİNİN YÜRÜTÜLÜP UYGULANMASI 440
1. BÜTÇEYİ UYGULAYAN ÖRGÜTLER....440
a. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı....440
b. Hazine ve Maliye Bakanlığı Merkez Örgütü 441
c. Hazine ve Maliye Bakanlığı Taşra Örgütü 441
2. GELİRLERİN TOPLANMASI....442
3. HARCAMALARIN YAPILMASI 443
a. Harcamaların Yapılmasında Görevli Memurlar ve Yetkililer....444
i. Bakanlar 444
ii. Üst Yöneticiler....445
iii. Harcama Yetkilisi 445
iv. Gerçekleştirme Görevlileri 446
v. Muhasebe Yetkilisi 446
b. Harcama İşlemlerinin Aşamaları....446
i. Giderin Taahhüdü 447
ii. Giderin Tahakkuku 447
iii. Giderin Ödeme Emrine Bağlanması 448
iv. Giderin Ödenmesi 449

4. HAZİNE İŞLEMLERİ....450
a. Gelir ve Giderlerin Yer Bakımından Düzenlenmesi....450
b. Gelir ve Giderlerin Zaman Bakımından Düzenlenmesi....451
i. Dalgalı Borçlar-Konsolide Borçlar....452
ii. Borç Yönetimi....452
5. BÜTÇEDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER....454
a. Ödeneklerin Kullanılmasında Uyulması Gereken Esaslar....454
b. Ödenek Türleri....455
i. Yedek Ödenek....455
ii. Ek Ödenek....456
iii. Örtülü Ödenek....456
iv. Tamamlayıcı Ödenek....457
c. Ödenek Aktarmaları....458
d. Merkez Dışı Birimlere Ödenek Gönderme....458
6. DEVLET MUHASEBE SİSTEMİ....459
a. Tanımı....459
b. İşlevleri....459
c. Kayıt Yöntemleri....460
d. Devlet Muhasebe Sistemleri....462
e. Devlet Genel Muhasebe Planı....463
7. MALİ YILSONUNDA BÜTÇE HESAPLARININ KAPATILMASI....464
a. Bütçe Hesaplarının Kapatılmasında Kullanılan Yöntemler....465
i. Egzersiz Yöntemi (Hesap Dönemi Yöntemi)....465
ii. Jestiyon Yöntemi (Yönetim Dönemi Yöntemi)....465
b. Faaliyet Raporları....468
c. Kesin Hesap Kanunu....469
d. Genel Uygunluk Bildirimi....470
D. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİNİN DENETİMİ....471
1. DENETİM KAVRAMI....471
2. TÜRKİYE'DE BÜTÇE DENETİMİ....472
a. Bütçenin İdari Denetimi....473
b. Bütçenin Yargı Denetimi (Sayıştay Denetimi)....475
c. Bütçenin Yasama Denetimi....480

VI. BÖLÜM
DEVLET BORÇLARI

I - DEVLET BORCUNUN TANIMI VE ÖNEMİ.....485
II- BORÇLANMA İLE VERGİ ARASINDAKİ FARKLAR.....486
III- DEVLET BORÇLANMASI İLE ÖZEL BORÇLANMA ARASINDAKİ FARKLAR.....486
IV- DEVLETİN BORÇLANMA NEDENLERİ.....488
A. MALİ NEDENLER.....488
B. EKONOMİK NEDENLER.....488
C. DİĞER NEDENLER.....489
V- DEVLET BORÇLARININ SINIFLANDIRILMASI.....489
A. SAĞLANDIĞI KAYNAĞA GÖRE DEVLET BORÇLAR.....489
1. İÇ VE DIŞ BORÇLARIN ÖZELLİKLERİ.....489
a. Kaynakları Yönünden.....489
b. Milli Gelire Etkileri Yönünde.....490
c. Ulusal Amaçlar Yönünden.....490
d. Kredi Riski Yönünden.....490
2. İÇ VE DIŞ BORÇLARI AYIRAN KRİTERLER.....491
a. Alacaklının Uyrukluğu.....491
b. Borcun Sağlandığı Piyasanın Uyrukluğu.....491
3. İÇ BORÇLAR VE KAYNAKLARI.....491
a. Bireyler ve Özel Kuruluşlar.....492
b. Bankalar ve Sigorta Şirketleri.....492
c. Merkez Bankasından Borçlanma.....492
d. Kamu Kurum ve Kuruluşları.....493
4. DIŞ BORÇLAR VE TÜRLERİ.....493
a. Proje ve Program Kredileri.....494
b. Bağlı ve Serbest Krediler.....495
c. Borç Ertelemeleri.....496
d. Satıcı Kredileri.....496
e. Dış Yardım Konsorsiyumu ve Bankalar Konsorsiyumu.....497
f. Teknik Yardımlar.....497
g. Çok Uluslu Kuruluşlardan Sağlanan Krediler.....497

B. İSTEĞE BAĞLI VE ZORUNLU BORÇLAR.....499
1. İSTEĞE BAĞLI BORÇLAR.....499
2. ZORUNLU BORÇLAR.....499
C. KISA, ORTA VE UZUN VADELİ BORÇLAR.....500
VI- BORÇ YÖNETİMİ.....501
A. BORÇ YÖNETİMİNE ETKİ EDEN FAKTÖRLER.....502
1. BORÇLARIN MİKTARI.....502
2. BORÇLARIN YAPISI.....502
B. OLAĞANÜSTÜ BORÇ YÖNETİMİ.....503
1. KONSOLİDASYON (TAHKİM).....503
2. KONVERSİYON (DEĞİŞTİRME).....504
3. MONETİZASYON.....505
4. MORATORYUM.....505

VII. BÖLÜM
MALİYE POLİTİKASI

I - MALİYE POLİTİKASININ ORTAYA ÇIKIŞI.....509
II- MALİYE POLİTİKASININ TANIMI VE KONUSU.....510
III- MALİYE POLİTİKASININ AMAÇLARI.....510
A. EKONOMİK İSTİKRARIN SAĞLANMASI.....510
1. FİYAT İSTİKRARI.....510
2. TAM İSTİHDAM.....511
B. EKONOMİK BÜYÜME VE KALKINMANIN GERÇEKLEŞMESİ.....511
C. GELİR VE SERVET DAĞILIMINI DÜZENLEME.....513
D. DİĞER AMAÇLAR.....514
IV- MALİYE POLİTİKASININ ARAÇLARI.....514
A. BÜTÇE.....514
B. KAMU HARCAMALARI.....515
C. VERGİLER.....515
D. BORÇLANMA.....516
V- MALİYE POLİTİKASININ AMAÇ VE ARAÇ ÇATIŞMALARI.....517
A. MALİYE POLİTİKASININ AMAÇLARI ARASINDA ÇATIŞMA.....517
1. GELİR DAĞILIMI İLE EKONOMİK KALKINMA ARASINDAKİ ÇATIŞMA.....517

2. TAM İSTİHDAM İLE FİYAT İSTİKRARI ARASINDAKİ ÇATIŞMA ...518
3. BELİRLİ BİR TÜKETİM DÜZEYİNE ULAŞMA İLE İKTİSADİ KALKINMA ARASINDAKİ ÇATIŞMA ...519
4. EKONOMİK VE SOSYAL HAKLARLA MALİYE POLİTİKASININ AMAÇLARI ARASINDAKİ ÇATIŞMA ...519
B. MALİYE POLİTİKASININ AMAÇLARI İLE ARAÇLARI ARASINDAKİ ÇATIŞMA ...519
VI- İSTİKRAR SAĞLAYICI MALİYE POLİTİKASI ...520
A. DURGUNLUK (DEFLASYON) VE MALİYE POLİTİKASI ...521
B. ENFLASYON VE MALİYE POLİTİKASI ...523
C. STAGFLASYON VE MALİYE POLİTİKASI ...525
1. STAGFLASYONUN NEDENLERİ ...526
a. Yapısal İşsizlik ...526
b. Ücretlerin Aşağıya Doğru Esnek Olmayışı ...526
c. Eksik Rekabet ...526
d. Dışsal Faktörler ...526
2. STAGFLASYONA KARŞI MALİYE POLİTİKASI ÖNLEMLERİ ...527
a. İradi Maliye Politikaları ...528
b. Otomatik Stabilizatörler ...528
i. Vergi Gelirlerindeki Değişmeler ...529
ii. İşsizlik Sigortası Ödemeleri ...529
iii. Tarımsal Yardımlar ...530
iv. Kurum ve Aile Tasarrufları ...530
v. Bütçe Açık ve Fazlaları ...530
vi. Ekonomide Stoklardaki Artış ve Azalışlar ...531
c. Formül Esnekliği Yöntemi ...531
VII- GELİR DAĞILIMI VE MALİYE POLİTİKASI ...532
VIII- EKONOMİK BÜYÜME, EKONOMİK KALKINMA VE MALİYE POLİTİKASI ...535

VIII. BÖLÜM
MAHALLİ İDARELER MALİYESİ

I- MAHALLİ İDARE KAVRAMI ...541
II- MAHALLİ İDARELERİN VAROLUŞ NEDENLERİ ...542

A. EKONOMİK YAKLAŞIM.....542
B. SİYASAL YAKLAŞIM.....544
C. HUKUKİ YAKLAŞIM.....545
1. MERKEZDEN YÖNETİM ANLAYIŞI.....546
2. YERİNDEN YÖNETİM ANLAYIŞI (ADEM-İ MERKEZİYET).....546
III- MERKEZİ İDARE İLE MAHALLİ İDARE İLİŞKİLERİ.....547
IV- TÜRKİYE'DE MAHALLİ İDARELER.....548
A. BELEDİYE İDARESİ VE MALİ YAPISI.....548
1. BELEDİYE İDARESİNİN ORGANLARI VE İDARENİN GÖREVLERİ..549
2. BELEDİYE İDARESİNİN GELİRLERİ.....549
3. BELEDİYE İDARESİNİN GİDERLERİ.....553
4. BELEDİYE İDARESİNİN BÜTÇESİ.....554
5. BELEDİYE İDARESİNİN DENETİMİ.....556
B. İL ÖZEL İDARESİ VE MALİ YAPISI.....558
1. İL ÖZEL İDARESİNİN ORGANLARI VE İDARENİN GÖREVLERİ.....559
2. İL ÖZEL İDARESİNİN GELİRLERİ.....560
3. İL ÖZEL İDARESİNİN GİDERLERİ.....562
4. İL ÖZEL İDARESİNİN BÜTÇESİ.....563
5. İL ÖZEL İDARESİNİN DENETİMİ.....565
C. KÖY İDARESİ VE MALİ YAPISI.....566
1. KÖY İDARESİNİN ORGANLARI VE İDARENİN GÖREVLERİ.....567
2. KÖY İDARESİNİN GELİRLERİ.....568
3. KÖY İDARESİNİN GİDERLERİ.....568
4. KÖY İDARESİNİN BÜTÇESİ.....569

YARARLANILAN KAYNAKLAR.....571

YARARLANILAN KAYNAKLAR

KİTAPLAR

AKDOĞAN, Abdurrahman: Kamu Maliyesi, 11. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara, 2006.

AKDOĞAN, Abdurrahman - **KIZILOT** Ş. - **EYÜPGİLLER** S: Türk Vergi Sistemi, Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Yayını No: 45, Ankara, 1987.

AKSOY, Şerafettin: Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi, Filiz Kitabevi, İstanbul 1991.

AKSOY, Şerafettin: Kamu Maliyesi, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1991.

AKTAN, Coşkun Can-**DİLEYİCİ**, Dilek-**SARAÇ**, Özgür: Vergi, Zulüm ve İsyan, Ankara: Phoenix Yayınevi, 2003. Erişim: www.canaktan.org, 20.10.2010.

ALLAN, Charles M.: The Theory of Taxation, Penguin Modern Economics, Penguin Books Ltd. Middglesex, England, 1971.

ATAÇ, Beyhan: Maliye Politikası, 7. Baskı, Etam Matbaacılık, Eskişehir, 2006.

ATAÇ, Engin-**MOĞOL**, Tayfun (Ed.): Devlet Bütçesi, A.Ü. Açıköğretim Fakültesi Yayını, No. 872, Eskişehir, 2006.

AYTAÇ, Fethi: Açıklamalı Köy Kanunu, Seçkin Yayıncılık, 4.Baskı, Ankara, 2004.

BAUMOL, William J.: Welfare Economics and the Theory of the State, Harvard University Press, Cambridge, Massachussetts, 1967.

BAKLACIOĞLU, Sadık: Türkiye'de Vergi Politikası ve Kamu İktisadi Teşebbüsleri, Devlet Yatırım Bankası Yayını, Ankara, 1973.

BATIREL, Ömer Faruk: Kamu Maliyesi Teorisine Giriş, 2. Baskı, İ.T.İ.A. Nihad Sayar Yayın ve Yardım Vakfı Yayınları No: 316-549, İstanbul, 1979.

BEŞER Mustafa Kemal, "Bootstrap Var Modeller ve Türkiye'de Tanzi Etkisi", ZKÜ Sosyal Bilimler dergisi, Cilt:3, Sayı;6, 2007.

BROWN, A. R.: Value Added Tax, National Computing Centre, 3 Vols, London, 1972.

BROCHIER, H. - **TABATONI** P.: Mali İktisat (Çev. A. Erdaş), İ.Ü.İ.F. Maliye Enstitüsü Yayını No: 48, İstanbul, 1971.

BROCHIER, H.– **LLAU** P. - **MICHALET** Ch. A.: Maliye Ekonomisi (Çev. A. Erdaş), A.İ.T.İ.A. Maliye Fakültesi, Maliye ve Vergi Hukuku Enstitüsü Yayınları, No: 160/2-10, Ankara, 1981.

BUCHANAN, James M.: Public Finance in Democratic Process, The University of North Carolina Press, Chapel Hill, 1967.

BUCHANAN, James M.: Maliye Teorisi ve Politik İktisat (Çev. Y. Öncel), İstanbul, 1965.

BUCHANAN, James M.: The Public Finances, Third Edition, Homewood Illinois, 1970.

BULUTOĞLU, Kenan: Vergi Politikası, İ.Ü.İ.F. Maliye Enstitüsü Yayını No: 11, İstanbul, 1962.

BULUTOĞLU, Kenan: Türk Vergi Sistemi, 5. Baskı, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1976.

BULUTOĞLU, Kenan: Kamu Ekonomisine Giriş, 2. Baskı, Sermet Matbaası, İstanbul, 1977.

BÜLBÜL, Duran-EJDER, Haydar L.-ŞAHAN, Özgür: Devlet Bütçesi, Gazi Kitabevi, Ankara, 2005.

ÇETİNKAYA, Özhan: Mahalli İdareler Maliyesi, Ekin Kitabevi, Ağustos, 2009.

ÇETİNKAYA, Özhan-**YILDIRIM**, Zuhal: Devlet Muhasebesi, Geliştirilmiş 2. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa, 2006.

DAVER, Bülent: Çağdaş Siyasal Doktrinler, Ankara, 1968.

DALTON, Hugh: Principles of Public Finance, George Routledge and Sons, Ltd., London, 1923.

DERDİMAN, R.Cengiz: İdare Hukuku, Alfa Aktüel Yayınları, 2.Baskı, Bursa, 2007.

DİKMEN, Orhan: Asgari Geçim İndirimi, İ.Ü.İ.F. Maliye Enstitüsü Yayını, No: 3, İstanbul, 1956.

DİKMEN, Orhan: Maliye Dersleri, Birinci Kitap, 2. Baskı, Sermet Matbaası, İstanbul, 1964.

DUE, John F.: Indirect Taxation in Developing Economics, The Johns Hopkins Press, Baltimore, 1970.

DUE, John F.: Government Finance: Economies of the Public Sector, Fourth Edition, Richard D. Irwin Inc., Homewood, Illinois, 1971.

DUE, John F.: Maliye: Bir İktisadi Analiz (Çev. S. Görgün - İ. Önder), 3. Baskı, İ.Ü.İ.F. Maliye Enstitüsü Yayınları No: 1241/206-27, İstanbul, 1967.

DUE, John F.: **FRIEDLAENDER** Ann: Government Finance, Economics of the Public Sector, Fifth Edition, Richard D. Irwin Inc., Homewood, Illinois, 1973.

ECKSTEIN, Otto: Public Finance, Third Edition, Foundations of Modern Economics Series, Prentice Hall, Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1973.

EDİZDOĞAN, Nihat–**GİRAY**, Filiz: Teoride ve Türkiye'de Parafiskal Gelirler, Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa, 2007.

EDİZDOĞAN, Nihat: Teoride ve Uygulamada Özel Tüketim Vergileri, Bursa İ.T.İ.A. İşletme Fakültesi Yayını, No: 6, Bursa, 1981.

EDİZDOĞAN, Nihat: Türkiye'de Vergi Suç ve Cezaları, 2. Baskı, Örnek Kitabevi, Bursa, 1986.

EDİZDOĞAN, Nihat-**TAŞ**, Metin-**ÇELİKKAYA**, Ali: Vergi Ceza ve Yargılama Hukuku, Ekin Kitabevi, Bursa, 2007.

EDİZDOĞAN, Nihat - **ÇETİNKAYA** Özhan: Kamu Bütçesi, Ekin Kitabevi, Bursa, 2010.

EDİZDOĞAN, Nihat – **ÖZKER**, Niyazi-**FERHATOĞLU** Emrah- **BİLGE** Semih: Türk Vergi Sistemi, 3. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa, 2007.

EDİZDOĞAN, Nihat – **ÇELİKKAYA**, Ali: Vergilerin Ekonomik Analizi, Dora Yayınevi, Bursa, 2010.

EĞİLMEZ, Mahfi: Hazine, Remzi Kitapevi, 4.Baskı, İstanbul, 2004.

EĞİLMEZ Mahfi: "Borçlarımızı Nasıl Ödeyeceğiz?", 28.09.2012, http//www.mahfiegilmez.com/2012/09/borclarmz-nasl-odeyecegiz.html.

EĞİLMEZ Mahfi; "Gelir Dağılımında Düzelme Yok", 18.09.2012, http://www.mahfiegilmez.com/2012/09/gelir-daglmnda-duzelme-yok.html.

ERDEM, Metin: Devlet Borçları, Ekin Kitabevi, Bursa, 1996.

ERGİNAY, Akif: Kamu Maliyesi, 17. Baskı, Savaş Yayınları, Ankara, 2003.

FALAY, Nihat-**VARCAN** Nezih: Yerel Yönetimler, 1.Baskı, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, 2007.

GİRAY, Filiz: Maliye Tarihi, Dora Yayıncılık, Bursa, 2018.

GÜNER, Ayşe - **YILMAZ** Serdar: Mali Yerelleşme, Güncel Yayıncılık, İstanbul, 2006.

GÜRSOY, Bedri: Kamu Maliyesi, 1. Cilt: Giriş-Masraflar, A.Ü.S.B.F. Yayını, No: 378, 3. Baskı, Ankara, 1975.

GÜNGÖR, Hayrettin: İl Özel İdaresi Mevzuatı, İç İşleri Bakanlığı Mahalli İdareler Kontrolörleri Derneği, Ankara, 2007.

GROVES, Harold M.: Financing Government, Fifth Edition, Holt, Rinehard and Winstor, Inc, New York, 1960.

GÖZLER, Kemal: İdare Hukuku Dersleri, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa, 2002.

GÖRGÜN, Sevim: Maliye Politikası, İstanbul, 1973.

HAMİTOĞULLARI, Beşir: Kapitalist Ülkelerde Devlet Müdahalesinin Anlamı ve Türkiye'deki Durum, Türkiye Ekonomi Kurumu, Ankara, 1973.

HAVEMAN, Robert H.: The Economics of the Public Sector, John Wiley and Sons, Inc., New York, 1970.

HEREKMEN, Aykut: Genel Vergi Kuramı, E.İ.T.İ.A. Yayını, Ankara, 1976.

HEREKMEN, Aykut: Kamu Maliyesi, Cilt: 1, Sevinç Matbaası, Ankara, 1987.

HERBER, Bernard P.: Modern Public Finance: The Study of Public Sector Economics, Revised Edition, Richard D. Irwin, Inc., Homewood, Illinois, 1971.

HEY, L: Economics of Public Finance, Pitman Publishing. Alden and Mowbry Ltd. London, 1974.

İNCE, Macit: Devlet Borçları ve Türkiye, Gazi Kitabevi, Ankara, 2001.

İPEK, Selçuk; Türkiyede Yerel Yönetimlerin Mali Yapısı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2016.

JOHANSEN, Leif: Public Economics, North Holland Publishing Company, Third Printing, Amsterdam, 1971.

KALDOR, Nicholas: An Expenditure Tax, Unwin University Books, London, 1969.

KESİM, Atilla; Sübvansiyon Teorisi, Trabzon İ.T.İ.A. Yayını, No: 1, Trabzon, 1981.

KELEŞ, Ruşen-**YAVUZ**, Fehmi: Yerel Yönetimler, Turhan Kitabevi, 2.Baskı, Ankara, 1989.

KNOX, Vera H.: Public Finance - Information Sources, Management Information Guide: 3, Gale Research Comp. Detroit, 1964.

KÖSE, Tunç-**FERHATOĞLU**, Emrah: Transfer Fiyatlandırması (Üretim İşletmelerinde Uygulama), Maliye ve Hukuk Yayınları, No: 75, Ankara, 2008.

LAUFENBURGER, Henry: Maliyenin Ekonomik ve Psikolojik Teorisi (Çev. İ.H. Ülkmen), Beşinci Baskı, Maliye Enstitüsü Yayını No: 25, Ankara, 1967.

LAUFENBURGER, Henry: Mukayeseyi Maliye (Çev. B. Feyzioğlu - S. Barda), İ.Ü.İ.F. Maliye Enstitüsü Yayını No: 2, İstanbul, 1956.

MUSGRAVE, Richard A.: The Theory of Public Finance. Mc. Graw-Hill, Kogakusha Ltd., Tokyo, 1959.

MUSGRAVE, Richard A.: Fiscal Systems, Yale University Press, New Haven, 1969.

MUSGRAVE, Richard A. - **MUSGRAVE** Peggy B.: Public Finance in Theory and Practice, Mc Graw - Hill, Inc., New York, 1973.

MUTLUER, Kamil- **ÖNER** Erdoğan- **KESİK** Ahmet: Bütçe Hukuku, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayını, İstanbul, 2005.

NADAROĞLU, Halil: Kamu Maliyesi Teorisi, 8. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 1992.

NEUMARK, Fritz: Maliyeye Dair Tetkikler, 2. Baskı, İ.Ü.İ.F. Neşriyatı No: 9, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1948.

NEMLİ, Arif: Kamu Maliyesine Giriş, İ.Ü.İ.F., Maliye Enstitüsü Yayını No: 62, İstanbul, 1969.

NEUMARK, Fritz: Gelir Vergileri - Teori ve Pratik İ.Ü.İ.F. Yayını, No: 29, İstanbul, 1945.

OCHS, Jack: Public Finance, Harper and Row, Publishers, Inc., New York, 1974.

ÖNCEL, Mualla: Gider Vergileri, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, No: 226, Ankara, 1976.

ÖNCEL, Türkan: Parafiskal Yükümlülükler, İ.Ü.İ.F. Yayını, No: 494, İstanbul, 1983.

ÖNCEL, Yenal: Mahalli İdareler Maliyesi, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1992.

ÖNDER, İzzettin: Türkiye'de Kamu Harcamalarının Seyri: 1927-1967, İ.Ü.İ.F. Yayını, İstanbul, 1974.

ÖZ, Semih: Uluslararası Vergi Rekabeti ve Vergi Cennetleri, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara, 2005.

ÖZKAN, Nevzat: Kurumlar Vergisinin Bazı Sorunları, M.T.K. Maliye Bülteni-4, Ankara, 1972.

ÖZKER, A.Niyazi: Enflasyonist Finansman Teorisi ve Türkiye, Beta Yayınevi, İstanbul, 2000.

PEACOCK, Alan T.- **WISEMAN** Jack: The Growth of Public Expenditures in the United Kingdom, George Allen And Unwin Ltd., London, 1967.

PELİN, İ. Fazıl: Finans İlmi ve Finansal Kanunlar, Birinci Kitap, 3. Baskı, İsmail Akyüz Basımevi, İstanbul, 1945.

PEHLİVAN, Osman: Kamu Maliyesi, Derya Kitabevi, Trabzon, 2009.

PINAR, Abuzer: Maliye Politikası, Naturel Yayınları, Ankara, 2006.

PREST, A. R.: Public Finance-in theory and practice, Fifth Edition, Weidenfeld and Nicolson, London, 1975.

ROCHOFF Hugh, Drasti Measures, A History of Wage and Price Controls in the United States, Camridge University Pres, London, 1984

SAYAR, Nihad S., Kamu Maliyesi, Cilt I, 5. Baskı, Sermet Matbaası, İstanbul, 1975.

SAYAR, Nihad S., Amme Maliyesi -Bütçe Prensipleri ve Tatbikatı, 3.Baskı, Sermet Matbaası, İstanbul, 1964.

SCHMÖLDER,S Günter: Genel Vergi Teorisi (Çev. Salih Turhan), 4. Baskı, İ.Ü.İ.F. Maliye Enstitüsü Yayını No: 55, İstanbul, 1976.

SELIGMAN, Edwin R.A.: The Shifting and Incidence of Taxation, Reprinted by Augustus M. Kelly - Publishers, New York, 1969.

SHOUP, Carl S. (Ed.): Fiscal Harmonisation in Common Markets, Vol. II: Practice, Columbia University Press, New York, 1967.

SHOUP, Carl S.: Public Finance, Aldine Publishing Company, Second Printing, Chicago, 1970.

SINGER, Neil M.: Public Microeconomics, Little, Brown and Company, Boston, 1972.

SMITH, Adam: Milletlerin Zenginliği, (Çev. H. DERİN), Maarif Vekâleti Yayını, Ankara, 1955.

SÖNMEZ, Nezihe: Vergide Yansıma Olayı, İkinci Baskı, Ticaret Matbaacılık, T.A.Ş., İzmir, 1971.

SULLIVAN, Clara K.: The Tax on Value Added, Columbia University Press, New York, 1965.

STOUT, David: "Value - added Taxation", Taxation Policy (Ed. B. Crick and W.A. Robson), Penguin Books, Harmondsworth, Middlesex, 1973.

ŞENYÜZ, Doğan-**YÜCE** Mehmet-**GERÇEK**, Adnan: Vergi Hukuku, 10. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa, 2019.

ŞENER, Orhan: Kamu Ekonomisi, 5. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş. İstanbul, 1996.

TAŞ, Metin. Çevre Kirliliğinin Önlenmesinde Vergi ve Sübvansiyon Politikası: Türkiye için Uygulama Önerileri, (Basılmamış Doktora Tezi), Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 1989.

TAYLOR, Philip E.: The Economics of Public Finance, The Mc Millan Company, New York, 1961.

TEKİN, Fazıl: Artan Oranlılık ve Türk Gelir Vergisindeki Uygulaması, E.İ.T.İ.A. Yayını No: 192/122, Eskişehir, 1978.

TEKİN, Fazıl: Uluslararası Maliye, Cilt:1, Anadolu Üniversitesi Yayınları, No: 261, Eskişehir, 1988.

TOKATLIOĞLU, Mircan-**SELEN** Ufuk, Maliye Politikası, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2017.

TORTOP Nuri-**AYKAÇ**, Burhan-**YAYMAN**, Hüseyin vd: Mahalli İdareler, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2006.

TÜRK, İsmail: İktisadi Gayeli Mali Yardımlar, Ankara Üniversitesi S.B.F. Yayını, No: 76-58, Ankara, 1957.

TÜRK, İsmail: Maliye Politikası (Amaçlar-Araçlar) ve Çağdaş Bütçe Teorileri, Üçüncü Baskı, Ankara, 1975.

TÜRK, İsmail: Maliye Politikası, Turhan Kitabevi, 19. Baskı, Ankara, 2006.

TURAN, Salih: Vergi Teorisi, İ.Ü.İ.F. Maliye Enstitüsü Yayın, No: 57, İstanbul, 1979.

TURHAN, Salih: Vergi Teorisi ve Politikası, Filiz Kitapevi, İstanbul, 1998.

TUNCER, Selahattin: Teoride ve Pratikte Servet Vergileri E.İ.T.İ.A. Yayını, No: 32-9, İstanbul, 1966.

TUNCER, Selahattin: Kamu Maliyesi, 2. Baskı, Yalkın Ofset Matbaası, İstanbul, 1971.

ULUATAM, Özhan: Kamu Maliyesi, İkinci Baskı, S Yayınları, No: 18, Ankara.

ULUSOY, Ahmet: Devlet Borçlanması, Celepler Matbaacılık, 4. Baskı, Trabzon, 2009.

ULUSOY, Ahmet: Maliye Politikası, Üçyol Kültür Merkezi, 4.Baskı, Trabzon, 2006.

ÜNAL, F. ve diğerleri: 1920-1929 Bütçe Kanunları, Maliye Bakanlığı Tetkik Kurulu Yayını, No: 1978/190, Ankara, 1979.

WAGNER, Richard E.: The Public Economy, Marham Publishing Company, Chicago, 1973.

WHEATCROFT, G.S.A. (Ed): Value Added Tax In The Enlarged Common Market, Cassell/Associated Business Programmes Ltd., London, 1973.

YAŞA, Memduh: Devlet Borçları, Üçüncü Baskı, Has Kutulmuş Matbaası, İstanbul, 1981.

YAŞA, Memduh: Kamu Maliyesine Giriş İ.Ü. İşletme Fakültesi Yayını No: 18, İstanbul, 1973.

YAŞA, Memduh: Kamu Masrafları Miktar ve Strüktür Değişmelerinin Tahlili, İ.Ü. Yayını, No: 816, İstanbul, 1959.

MAKALELER

ATAÇ, Engin: "*Kamu Harcamalarının Etkileri*", Kamu Maliyesi, Fasikül: 1, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, No: 13, Ankara, 1984.

BİLİCİ, Nurettin: "*Türk Vergi Sisteminin Genel Bir Değerlendirilmesi*", Yaklaşım Dergisi, Sayı: 58, Ekim-1997.

BULUTOĞLU, Kenan: "*Vergiye Karşı Tipik Bir Reaksiyon: Poujade Hareketi*", İ.Ü.İ.F. Maliye Enstitüsü Konferansları, Dördüncü Seri, İstanbul, 1959.

DEMİRCAN, Esra Siverekli: "*Vergilendirmenin Ekonomik Büyüme ve Kalkınmaya Etkisi*", Erciyes Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, Sayı:21, Temmuz-Aralık-2003.

DEVRİM, Fevzi–GÖRGÜN, Hayal: "*Türk Vergi Sistemine Fonksiyonel Açıdan Yeni Bir Yaklaşım: Vergi Harcamaları*", Mali Pusula, Sayı: 43, Temmuz-2008.

DOĞAN, Akyan: "*Katma Değer Vergisinin Esasları ve Türk Katma Değer Vergisi Sisteminin Özellikleri*", Katma Değer Vergisi Seminer Tebliğleri ve Panel Özetleri, E.İ.Tİ.İ.A. Yayını No: 151/93 Eskişehir, 1976.

EDİZDOĞAN, Nihat: "*Bir Vergi Suçu ve Cezası Olarak Vergi Kaçakçılığı*", Bursa İ.T.İ.A. Dergisi, C. VII, No: 1-2, Ankara, 1978.

EDİZDOĞAN, Nihat: "*Katma Değer Vergisinin Teorik Yönü*", Uludağ Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt: V, Sayı: 2, Kasım, 1984.

EĞİLMEZ, Mahfi: "*Türkiye'de Gelir Dağılımı*" Radikal, 01.08.2010.

GİRAY, Filiz: "*Vergi Harcamaları; Harcama Vergileri Açısından Analizi*", U.Ü.İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt XXI, Sayı: 1, Bursa, 2002.

HARRISS, C. Lowell: "*İşletmelerin Vergilendirilmesi ve İktisadi Kalkınma*", İ.Ü.İ.F. Maliye Enstitüsü Konferansları, Ondokuzuncu Seri, İstanbul, 1969.

HICKS, Ursula K.: "*The Terminology of Tax Analysis",* Readings in the Economics of Taxation (Ed. C.S. Shoup - R.A. Musgrave), Third Impression, George Allen and Unwin Ltd., London, 1970.

İPEK, Selçuk: "*Vergi Uyumu Açısından Vergilemede İstikrar-II*", Yaklaşım, Sayı: 204, Aralık, 2009.

KIZILOT, Şükrü: "*Çağdaş Vergicilikte Oran Yapısı ve Türk Vergi Sistemi*", Vergi Sorunları Dergisi, Sayı: 111, İstanbul Aralık, 1997.

MUTLUER, Kamil: "*Gelir Vergisinde Mükellefiyet*", Türk Vergi Mevzuatı, (Ed. F. Heper), Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayını No: 24, Fasikül: 1, Ünite: 1, Ankara, 1986.

NAETS, Guido: "*Vergi Eşitliği*", Avrupa Topluluğu Dergisi, Sayı: 10, Ankara, 1976.

ÖNCEL, Yenal: "*Katma Değer Vergisi ve Uygulama Esasları*", İ.Ü.İ.F. Maliye Enstitüsü Konferansları, 23. Seri - Sene 1974, İstanbul 1975.

PEHLİVAN, Osman-**ÇETİN,** Murat: "*Enflasyon Vergisi Olgusunun Türkiye Açısından İncelenmesi"*, Vergi Dünyası, Sayı:198, Şubat-1998.

PÜRSÜNERLİ, **ÇAKAR** Elif: "*Vergi Kalkanı: Dolaysız Vergilere Üst Sınır Uygulaması ve Fransa Örneği*",Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:XII, Sayı:1-2, 2008.

PREST, Alan R.: "*On The Distinction Between Direct and Indirect Taxation*" Wilfred L. David, Public Finance, Planning and Economic Development, St. Martin's Press, Inc., New York, 1973.

SAMUELSON, Paul A.: "*The Pure Theory of Public Expenditure*", Review of Economics and Statistics XXXVI, November, 1954.

TEKİN, Fazıl: "*Gelir Vergisi"*, Kamu Maliyesi (Ed. F. Heper - B. Erdem), Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayını No: 13, Fasikül: 3, Ünite: 16, Ankara, 1984.

TÜRK, İsmail: "*Kamu Ekonomisinin Genişliği, İktisadi Mantığı, Bünyesi*", S.B.F. Dergisi, Cilt: XVIII, No: 3-4, Ankara, 1964.

TOSUNER, Mehmet-**AKTAN**, Can C: "*Dışsal Ekonomiler*", Dokuz Eylül Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 1, İzmir, 1986.

WALKER, David: "*Direct - Indirect Taxes*", Public Finances (Ed. R.W. Houghton), Second Edition, Penguin Books Ltd, Harmondsworth, 1973.

YAMAGUCHI, Tadao: "*Kamu Harcamalarının Ekonomi Üzerindeki Tesirlerinin İktisadi Analizi"* (Çev. İ. Önder) İ.Ü.İ.F. Maliye Enstitüsü Konferansları, İstanbul, 1968.

KANUNLAR VE DİĞER KAYNAKLAR

- 09.07.1961 Tarihli T.C. Anayasası.
- 07.11.1982 Tarihli T.C. Anayasası.
- 10.2.2003 Tarih 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu.
- 03.7. 2005 Tarih 5393 Sayılı Belediye Kanunu.
- 10.7.2004 Tarih 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu.
- 26.5.2005 Tarih ve 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikler Kanunu.
- 26.5.1981 Tarih 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu.
- 29.7.1970 Tarih 1319 Sayılı Emlak Vergisi Kanunu.
- 10.6.1949 Tarih ve 5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu.
- 22.2.2005 Tarih ve 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu.
- 18.3.1924 Tarih ve 442 Sayılı Köy Kanunu.
- 03.12.2010 Tarih ve 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu
- 2010 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu.
- 2011 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu.
- Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun, RG. (Tarih:8.2.2006, Sayı:26074).
- 1984 Tarih ve 2972 Sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun.
- Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği, RG (Tarih:10.03.2006, Sayı: 26104).
- 2.7.2008 Tarih ve 5779 Sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun.
- Maliye Bakanlığı, 2011 Yılı Bütçe Gerekçesi, Ankara, Ekim 2010.
- T.C. Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü Bütçe Gelirleri Yıllığı (1979-1983), Ankara 1983.
- T.C. Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü, Katma Değer Vergisi Kanun Tasarısı ve Gerekçesi, Ankara Haziran 1974.
- Topluca Türk Vergi Kanunları, Yaklaşım Yayıncılık, Şubat-2005.
- Maliye Bakanlığı Bütçe Ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü, Analitik Bütçe Sınıflandırması (Eğitim El Kitabı), 3. Baskı, Ankara, Mayıs 2004.
- Meydan Larousse, Meydan Gazetecilik ve Neşriyat Ltd. Şti. XII. Cilt, İstanbul 1973.
- hazine.gov.tr

KAMU MALİYESİ

Prof. Dr. Metin ERDEM
Bursa Uludağ Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Doğan ŞENYÜZ
Bursa Uludağ Üniversitesi
Hukuk Fakültesi
Öğretim Üyesi

Prof. Dr. İsmail TATLIOĞLU
Bursa Uludağ Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
E. Öğretim Üyesi

Gözden Geçirilmiş 16. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-05-0

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Ekim 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

Elinizdeki kitap, programlarında "Kamu Maliyesi" derslerine yer veren yükseköğretim kurumlarının kaynak ihtiyacını karşılama amacına yönelik olduğu kadar kaymakamlık, müfettişlik gibi kariyer mesleklerine hazırlananların başvurabileceği bir yapı kazandırılmaya çalışılmıştır.

Kitap 16'nci baskısına ulaşmış olması bizler için memnuniyet vericidir. Sekiz bölümden oluşan kitabın; "Maliye İlminin Esasları", "Kamu Giderleri", "Devlet Borçları", "Mahalli İdareler" ve "Maliye Politikası" bölümleri Prof. Dr. Metin Erdem; "Kamu Ekonomisi" bölümü Prof. Dr. İsmail Tatlıoğlu; "Kamu Gelirleri (Vergi Teorisi)" ve "Bütçe" bölümleri Prof. Dr. Doğan Şenyüz tarafından kaleme alınmıştır.

Kitabın daha önceki baskılarında yer alan bazı konular gözden geçirilerek güncelleştirilmiş ve genişletilmiştir.

Kitabımızda mevcut eksik ve hatalar şüphesiz yazarlarına aittir. Bu konuda gelecek eleştiri ve uyarılar bizleri her zaman olduğu gibi ziyadesiyle memnun edecektir.

Kitabımızı yayınlayan Ekin Kitabevi sahibi Sn. Mehmet Oymak'a ve Kitabevi Müdürü Sn.Veysel Şimşek ile Ekin Kitabevi çalışanlarına teşekkür ederiz.

Okuyuculara ve öğrencilere yararlı olması dileğiyle.

ERDEM-TATLIOĞLU-ŞENYÜZ

Bursa, 2021

Bursa Uludağ Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Emekli öğretim üyesi

Prof Dr. Yılmaz ASLAN'a Saygılarımızla,

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
MALİYE İLMİNİN ESASLARI

I. MALİYE İLMİNE İLİŞKİN GENEL AÇIKLAMALAR 1
A. ÖZEL İHTİYAÇLAR - KAMUSAL İHTİYAÇLAR 1
B. ÖZEL EKONOMİ - KAMU EKONOMİSİ 2
C. MALİYE İLMİNİN KONUSU VE TANIMI 4
II. MALİYE İLMİNDE METOT SORUNU 5
A. TÜMDENGELİM (DEDUCTİON) METODU 5
B. TÜMEVARIM METODU 6
C. KARMA METOT 6
III. MALİYE İLMİNİN TARİHÇESİ 7
IV. MALİYE İLMİNİN GELİŞİMİ 8
V. MALİYE İLMİNE ÇEŞİTLİ YAKLAŞIMLAR 9
A. HUKUKİ YAKLAŞIM 9
B. EKONOMİK YAKLAŞIM 10
C. SİYASAL YAKLAŞIM 11
D. SOSYOLOJİK YAKLAŞIM 12
E. PSİKOLOJİK YAKLAŞIM 13
VI. MALİYE İLMİNİN DİĞER İLİM DALLARIYLA İŞKİLERİ 14
A. MALİYE VE İKTİSAT 14
B. MALİYE İLMİNİN DİĞER İLİM DALLARIYLA İLİŞKİSİ 15

İKİNCİ BÖLÜM
KAMU EKONOMİSİ

I. GENEL OLARAK EKONOMİNİN İŞLEYİŞİ 17
A. PİYASA EKONOMİSİ 19
B. KAMU EKONOMİSİ 19
C. DEVLETİN PİYASA EKONOMİSİNE MÜDAHALE NEDENLERİ 21
1. Kamusal Malların Üretilmesi Zorunluluğu 22
2. Ekonomide Dışsallıkların Varlığı 22
3. Monopolleşmenin Meydana Gelmesi 26

4. Gelir Dağılımında Adalet Sağlanması 27
5. Azalan Maliyet Koşullarının Var Olması 27
6. Marjinal Maliyetin Sıfır Olması 28
D. DEVLETİN PİYASA EKONOMİSİNE MÜDAHALE ŞEKİLLERİ 28
II. KAMU EKONOMİSİNİN İŞLEYİŞİ 29
A. KAMU EKONOMİSİ VE KAMU HİZMETİ İLİŞKİSİ 29
B. KAMUSAL MAL VE HİZMETLER 31
1. Tam (Pür) Kamusal Mallar ve Hizmetler 32
a. Faydanın Bölünmezliği 32
b. Kollektif Tüketim 32
c. Tüketimden Mahrum Edememe ve Bedavacılık 32
d. Fiyatlanamamazlık ve Pazarlanamamazlık 33
2. Yarı Kamusal Mallar ve Hizmetler 33
3. Devlet Tarafından Üretilen Özel Mallar ve Hizmetler 34
4. Klüp Malları 35
C. SİYASAL KARAR ALMA SÜRECİ 36
D. BÜTÇE 38
III.KÜRESEL KAMUSAL MALLAR 39
A.TANIM 39
B. ÖZELLİKLERİ 41
C.TÜRLERİ 42
D. ÜRETİM SÜRECİ 44
E. FİNANSMANI 44
1. Resmi Kaynaklardan Sağlanan Finansman 44
2. Sadece Fayda Sağlayanlardan Sağlanan Finansman 45
3. Küresel Vergilendirme Yoluyla Finansman 45
IV. KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE DEVLET ANLAYIŞINDAKİ DEĞİŞİMLER 46

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
KAMU GİDERLERİ

I. KAMU GİDERLERİ KAVRAMI 51
II. KAMU GİDERLERİNİN TANIMI 52
A. DAR ANLAMDA KAMU GİDERLERİ 53
B. GENİŞ ANLAMDA KAMU GİDERLERİ 53
1. Mahalli İdarelerin Giderleri 54
2. Sosyal Sigortaların Giderleri 54
3. Topluma Yararlı Hizmetler Yapan Kurumların Giderleri 54
4. İktisadi Devlet Teşekküllerinin Giderleri 55
5. Vergi Muaflıkları, İstisnaları ve İndirimleri (Vergi Harcamaları) 55

6. Devlet Aktifinde Ortaya Çıkan Yıpranma ve Azalmalar ... 56
7. Bağış ve Yardımlar ... 56
8. Ayni Katkıların Karşılıkları ... 56
III. KAMU FAALİYETLERİNE VE KAMU GİDERLERİNE İLİŞKİN BAZI GÖRÜŞLER ... 57
A. KLASİK GÖRÜŞ ... 57
B. MODERN GÖRÜŞ ... 57
IV. KAMU GİDERLERİNİN ÖZELLİKLERİ ... 59
A. KAMU GİDERLERİ ÖZEL GİDERLERDEN FARKLI BELİRLENİR ... 59
B. KAMU GİDERİ PARA İLE ÖDENİR ... 60
C. KAMU GİDERLERİ KAMUSAL İHTİYAÇLARA CEVAP VERİR ... 60
D. KAMU GİDERİNİ BELİRLİ KİŞİLER YAPABİLİR ... 61
E. KAMU GİDERLERİ SÜREKLİ ARTMA EĞİLİMİ GÖSTERİR ... 61
1. Kamu Giderlerinin Artış Nedeni Hakkında Çeşitli Görüşler ... 61
2. Kamu Giderlerinin Artış Nedenleri ... 64
a. Kamu Giderlerinin Görünüşte Artış Nedenleri ... 65
(1) Paranın Satın Alma Gücündeki Azalma ... 65
(2) Bütçe Yöntem ve Tekniğinde Meydana Gelen Değişimler ... 66
(3) Siyasal Nedenlerle Nüfusun ve Yüzölçümünün Büyümesi ... 66
(4) Kamu Hizmetlerinin Parayla Görülmesi ... 66
b. Kamu Giderlerinin Gerçek Artış Nedenleri ... 67
(1) Savaşlar ... 67
(2) Nüfus Artışı ... 67
(3) Teknolojik Gelişmeler ... 68
(4) Devlet Anlayışında Meydana Gelen Değişiklikler ... 68
(5) Ekonomik Nedenler ... 69
V. KAMU GİDERLERİNİN SINIRI SORUNU ... 70
VI. KAMU GİDERLERİNİN SINIFLANDIRILMASI ... 71
A. İDARİ SINIFLANDIRMA ... 71
1. Organik Sınıflandırma ... 71
2. Fonksiyonel Sınıflandırma ... 72
B. BİLİMSEL SINIFLANDIRMALAR ... 73
1. Reel Harcamalar ve Transfer Harcamaları ... 73
a. Reel Harcamalar ... 74
(1) Cari Harcamalar ... 74
(2) Yatırım Harcamaları ... 75
b. Transfer Harcamaları ... 76
(1) Merkezi İdarenin Mahalli İdarelere Yaptığı Mali Yardımlar ... 77
(2) Devlet Borçlarının Faiz Ödemeleri ... 77
(3) Sosyal Amaçlı Transfer Harcamaları ... 78
(4) İktisadi ve Mali Amaçlı Transfer Harcamaları ... 78
(a) Dolaysız ve Dolaylı Transferler ... 78

(b) Gelir Transferleri ve Sermaye Transferleri 78
(c) Üretken ve Üretken Olmayan Transferler 79
(d) Ayni ve Nakdi Transferler 79
2. Topluma ve Bireye Yönelik Harcamalar 79
a. Toplumun Tüm Bireylerine Fayda Sağlamaya Yönelik Olan Harcamalar .. 80
b. Sadece Bir Kısım Bireylere Özel Bir Fayda Sağlamasına Karşın Sonuçta Topluma Da Faydalı Olan Harcamalar 80
c. Bütün bireylerin faydasına sunulmasına karşın bazı bireylere özel fayda sağlayan harcamalar 80
d. Bireylere Özel Fayda Sağlayan Harcamalar 80
3. Üretken Harcamalar ve Üretken Olmayan Harcamalar 80
4. Olağan ve Olağanüstü Harcamalar Sınıflandırması 81
C. KAMU GİDERLERİNİN TÜRKİYE'DEKİ SINIFLANDIRMASI 81
VII. KAMU GİDERLERİNİN ETKİLERİ 83
A. KAMU GİDERLERİ VE TAM İSTİHDAM 83
B. KAMU GİDERLERİ VE GELİR DAĞILIMI 84
C. KAMU GİDERLERİ VE FİYAT İSTİKRARI 85
D. KAMU GİDERLERİ VE İŞSİZLİĞİ AZALTMAK 86
E. KAMU GİDERLERİNİN ÇARPAN VE HIZLANDIRAN ETKİLERİ 87
1. Çarpan 87
a. Kamu Giderleri Çarpanı 87
b. Transfer Harcamaları Çarpanı 89
2. Hızlandıran 91

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
KAMU GELİRLERİ (VERGİ TEORİSİ)

I. KAMU GELİRLERİNİN NİTELİĞİ 93
A. DAR-GENİŞ ANLAMDA KAMU GELİRLERİ 94
B. OLAĞAN-OLAĞANÜSTÜ KAMU GELİRLERİ 95
II. KAMU GELİRLERİNİN BAŞLICA ÇEŞİTLERİ 95
A. GENEL OLARAK KAMU GELİRLERİ 95
1.Vergi Gelirleri 96
2.Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri 97
3. Sermaye Gelirleri 97
4.Faizler, Paylar ve Cezalar 97
B. DEVLETİN EGEMENLİK HAKKINA DAYANARAK ELDE ETİĞİ GELİRLER . 98
1. Vergiler 98
2. Harçlar 99
3. Resimler 101

4. Şerefiye 102
5. Parafiskal Gelirler (Vergi Benzeri Gelirler-Mali Yükümlülük Benzeri Gelirler) 104
a. Parafiskal Gelir Çeşitleri 105
(1) Mesleki Parafiskal Gelirler 105
(2) Sosyal Parafiskal Gelirler 105
(3) Ekonomik Parafiskal Gelirler 106
b. Parafiskal Gelirlerin Vergi Harç ve Resimle Karşılaştırılması 106
6. Zorunlu (Cebri) Borçlar 107
7. Para İşlemlerinden Doğan Gelirler 108
a. Para Basma 108
(1) Senyoraj Geliri 108
(2) Enflasyon 109
b. Devalüasyon 110
8. Para Cezaları 111
9. Fonlar 111
10.Mali Tekeller 112
11.Tazminat ve Ganimetler 113
C. DEVLETİN EGEMENLİK HAKKINA DAYANMAKSIZIN ELDE ETİĞİ GELİRLER 113
1. Mamelek ve Patrimuan Gelirleri 113
2. Teşebbüs Gelirleri (Devlet Girişimciliği) 114
3. Yardım ve Bağışlar 115
4. Gönüllü Kamu Borçları 116
5. Diğer Gelirler 116
III. VERGİLEMENİN TARİHSEL GELİŞİMİ 117
A. GENEL TARİHSEL BAKIŞ 117
B. OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA VERGİ 120
1. Şer'i Vergiler 120
2. Örfi Vergiler 121
IV. VERGİLEMENİN VARLIĞINI HAKLI GÖSTERMEYE ÇALIŞAN TEORİLER 121
A. RASYONALİST- BİREYCİ DEVLET GÖRÜŞÜNE DAYANAN TEORİLER 122
1.Hizmet Bedeli Teorisi 122
2.Sigorta Primi Teorisi 123
3. Sosyal Giderlere Katılma Payı Teorisi 124
B. ORGANİK-TOPLUMCU DEVLET GÖRÜŞÜNE DAYANAN TEORİLER 124
1. Toplum Bilinci Teorisi 125
2. Milli Görev Teorisi 125
3. Hukuki Zor (Cebir) Teorisi 126
V. VERGİNİN TANIMI AMAÇLARI VE VERGİLEMEYE İLİŞKİN BAZI ANA KAVRAMLAR 127
A. VERGİNİN TANIMI 127

1. Vergilendirme Yetkisi Kime Aittir? 128
2. Vergi Niçin Alınmaktadır? 130
3. Vergide Karşılık Var mıdır? 130
4. Vergi Kimden Alınır? 132
5. Vergide Zorunluluk Var mıdır? 133
6. Vergi Ne ile Ödenir? 133
7. Verginin Dayanağı Nedir? 133
B. VERGİLERİN AMAÇLARI 134
1. Vergilerin Mali (Fiskal) Amaçları 134
2. Vergilerin Mali Olmayan (Ekstra Fiskal) Amaçları 135
C. VERGİLEMEYE İLİŞKİN BAZI TEMEL KAVRAMLAR 137
1. Verginin Konusu 138
2. Vergi Yükümlüsü 140
a. Yükümlü 140
(1) Kanuni Yükümlü 141
(2) Aracı Yükümlü 141
(3) Nihai (İktisadi) Yükümlü 142
(4) Vergi Taşıyıcısı 142
b. Vergi Sorumlusu 143
3. Vergiyi Doğuran Olay 145
4. Muafiyet ve İstisna 147
a. Muafiyet 148
b. İstisna 149
c. Muafiyet-İstisna Karması 149
d. Vergi Harcaması 150
5. Matrah 152
a. Matrah Çeşitleri 152
(1) Değer Esaslı (Ad Valorem) Matrahlar 152
(2) Miktar Esaslı (Spesifik) Matrahlar 153
b. Matrah Ölçüleri 154
6. Oran-Tarife-Birim (Maktu) Vergi Miktarı 157
7. Verginin Tarh, Tebliğ, Tahakkuk ve Tahsili (Vergilendirme Süreci) 158
a.Tarh 158
(1) Matrah 159
(a) Matrahın Yükümlü Tarafından Beyanı 159
(b) Matrahın İdare Tarafından Tespiti 160
(c) Matrahın Kanunda Hazır (Götürü) Verilmesi 162
(2) Oran 163
b. Tebliğ 163
(1)Matrahın Beyan Edilip Edilmemesine Göre Tebliğ 163
(2) Tebliğ Yolu Bakımından Çeşitleri 164
c. Tahakkuk 165

d. Tahsil 165
VI. VERGİLERİN SINIFLANDIRILMASI 168
A. AYNÎ VERGİLER-BEDENİ VERGİLER- NAKDÎ VERGİLER 168
B. ŞAHIS VERGİLERİ- MAL VERGİLERİ 169
C. OBJEKTİF VERGİLER-SUBJEKTİF VERGİLER 170
D. DEĞER ESASLI (AD VALOREM) VERGİLER- MİKTAR ESASLI (SPESİFİK) VERGİLER 171
E. GELİR-VERGİLERİ-SERVET VERGİLERİ- GİDER VERGİLERİ 172
F. MERKEZİ YÖNETİM VERGİLERİ-YEREL YÖNETİM VERGİLERİ 173
G. SÜREKLİ VERGİLER- GEÇİCİ VERGİLER 173
H. GENİŞ TABANLI (GENEL) VERGİLER- DAR TABANLI (ÖZEL) VERGİLER 174
I. ARTAN-SABİT-AZALAN ORANLI VERGİLER 175
İ. DOLAYLI- DOLAYSIZ VERGİLER 175
1. Dolaylı ve Dolaysız Vergi Ayırımında Kullanılan Ölçütler 176
a. Verginin Yansıtılabilmesi 176
b. Vergiyi Doğuran Olayda Süreklilik 177
c. Yükümlünün Kişisel Durumunun Dikkate Alınabilmesi 178
d. Diğer Ölçütler 179
2. Dolaylı ve Dolaysız Vergilerin Karşılaştırılması 180
a. Vergi Adaleti Açısından 181
b. Yükümlü Psikolojisi Açısından 183
c. Verimlilik Açısından 184
(1) Mali Verimlilik 184
(2) İktisadi Verimlilik 185
d. Konjonktüre Duyarlılık Açısından 185
VII. VERGİLEME İLKELERİ 186
A. GENEL AÇIKLAMA 186
B. GENEL VERGİLEME İLKELERİ 188
1. Kanunilik İlkesi 188
2.Ödeme Gücü (Mali Güç) İlkesi 188
3.Genellik İlkesi 189
4. Belirlilik (Kesinlik)İlkesi 190
5. Uygunluk İlkesi 190
6. Esneklik İlkesi 191
7. Verimlilik (İktisadilik, Tasarruf) İlkesi 192
8. İstikrar İlkesi 193
9. Yeterlilik İlkesi 193
B. VERGİ YÜKÜNÜN DAĞILIMI VE ADALET BAKIMINDAN ÖN PLANA ÇIKAN VERGİLEME İLKELERİ 193
1. Fayda İlkesi 194
2. Ödeme Gücü İlkesi 195

a. Ödeme Gücünün Anlamı 195
(1) Mali Rant ve Mali Sömürü 196
(2) Negatif Gelir Vergisi 197
b. Ödeme Gücünün Ortaya Çıkartılmasında Eşitlik Kavramı 197
(1) Mutlak Eşitlik 197
(2) Nispi Eşitlik 198
(a) Eşit Mutlak Fedakârlık 199
(b) Eşit Oranlı Fedakârlık 199
(c) En Az Toplam Fedakârlık (Eşit Marjinal Fedakârlık) 200
3. Ödeme Gücüne Ulaşmaya Yarayan Araçlar 201
a. En Az Geçim İndirimi 201
(1) En Az Geçim İndiriminde Sınır Sorunu 202
(a) Fizyolojik Asgari Görüş 202
(b) Kültürel Asgari Görüş 202
(c) Uygarlık Asgari Görüşü 203
(2) En Az Geçim İndiriminin Uygulama Biçimleri 203
(a) Gelirden (Matrahtan) İndirim Yöntemi 204
(b) Vergiden İndirim Yöntemi 204
(c) Bölüm Yöntemi 205
(3) En Az Geçim İndirimini Savunan ve Yeren Görüşler 206
(a) Savunan Görüşler: 206
(b) Yeren Görüşler: 207
b. Ayırma İlkesi 208
(1) Ayırma İlkesinin Uygulama Biçimleri 209
(2) Ayırma İlkesini Savunan ve Yeren Görüşler 210
(a) Savunan Görüşler 210
(b) Yeren Görüşler 211
c. Artan oranlılık 212
(1) Artan Oranlılığın Uygulama Alanı 212
(2) Artan Oranlılığı Savunan ve Yeren Görüşler 213
(a) Savunan Görüşler 213
(b) Yeren Görüşler 214
VIII. VERGİLEMEYE İLİŞKİN BAZI KAVRAMLAR 215
A. MATRAHA UYGULANACAK ÖLÇÜLER 216
1. Dağıtma ve Oran Vergileri 216
2. Vergi Miktarı ve Vergi Oranları 216
a. Birim Miktarlı (Maktu)Vergiler 216
b. Oranlı Vergiler 217
(1) Sabit Oranlı (Düz) Vergiler 217
(2). Artan Oranlı Vergiler 219
(a) Sınıf Usulü Artan Oranlık- Dilimli Artan Oranlılık 219
(b) Açık Artan Oranlılık- Gizli Artan Oranlılık 223

(c) Sınırsız Artan Oranlılık- Sınırlı Artan Oranlılık 224
(d) Tek Elemanlı Artan Oranlılık- Çok Elemanlı Artan Oranlılık 225
c. Azalan Oranlı Vergiler 225
3. Tarifelere İlişkin Kullanılan Bazı Terimler 226
a. Tarife 226
(1)Tarife Uzunluğu 227
(2) Tarife Yüksekliği 227
b. Basamak (Dilim) 227
(1) Basamak uzunluğu 227
(2) Basamak Yüksekliği 227
c.Oran Yapısı 228
(1) Ortalama Oran 228
(2) Marjinal Oran 228
B. VERGİ TOPLAMA VE ÖDEME YÖNTEMLERİ 229
1. Vergi Toplama Yöntemleri 230
a. İltizam Yöntemi 230
b. İhale Yöntemi 231
c. Halk Temsilcileri Eliyle Toplama Yöntemi 232
d. Devlet Memurları Eliyle Toplama (Emanet) Yöntemi 232
2. Ödeme Yöntemleri 233
a. Yükümlü Tarafından Ödeme 233
b. Vergi Sorumlusu Tarafından Ödeme 233
3. Ödemede Kullanılan Araçlar 233
a. Para (Nakit) Olarak Ödeme 233
b. Pul veya Bandrol Yapıştırmak Yoluyla Ödeme 234
4. Vergi Alacağının Ortadan Kalkma Biçimleri 234
C. VERGİNİN YANSIMASI 237
1. Yansımanın Tanımı ve Önemi 237
2. Yansımanın Aşamaları 238
3. Yansımanın Türleri 239
a. İleriye Yansıma-Geriye Yansıma 239
b. Kanuni Yansıma- İktisadi (Fiili) Yansıma 240
c. Sınırlı Yansıma-Sınırsız Yansıma 241
d. Tam Yansıma- Kısmi Yansıma 241
e. Mutlak Yansıma- Diferansiyel Yansıma 242
f. Tek Dereceli Yansıma - Çok Dereceli Yansıma 242
g. Düz Yansıma- Çapraz Yansıma 243
h. Tek Yansıma-Çift Yansıma 244
4. Yansımayı Belirleyen Faktörler 244
a. Verginin Türü 244
b. Vergilendirilen Malın Türü 245
c. Vergilendirilen Malın Talep Esnekliği 246

d. Vergi Oran veya miktarının Yüksekliği 250
e. Vergi Tabanı 250
f. Piyasa Yapısı 250
(1) Tam Rekabet Piyasası 251
(2) Monopol Piyasası 251
(3) Oligopol Piyasası 253
(4) Monopollü Rekabet Piyasası 253
g. Konjonktürel Durum 253
h. Ekonominin Dışa Açıklığı 254
5. Alternatif Yansıma Biçimleri 254
D. VERGİ YÜKÜ 255
1. Genel Açıklama 256
2. Çeşitli Vergi Yükü Kavramları 257
a. Bireysel Vergi Yükü 257
b. Toplam Vergi Yükü 258
c. Sektörel ve Bölgesel Vergi Yükü 260
d. Net Vergi Yükü 260
e. Gerçek Vergi Yükü 261
f. Aşırı Vergi Yükü 261
3. Vergi Yükünün Hesaplanmasında Değişkenler 262
4. Vergi Yüküne Etki Eden Faktörler 263
5. Türkiye'de Vergi Yükü Hesapları 263
E. VERGİNİN AMORTİSMANI VE KAPİTALİZASYONU 263
1. Verginin Amortismanı 264
2. Verginin Kapitalizasyonu 265
F. VERGİ MALİYETİ 266
1. Açık Maliyetler 267
2. Gizli Maliyetler 268
G. VERGİYE KARŞI GÖSTERİLEN BAZI TEPKİLER 269
1. Vergi Allerjisi 270
2. Verginin Telafisi 270
3. Vergi Erozyonu 271
4. Vergiden Kaçınma 271
a. Vergiyi Doğuran Olaya Sebep Olmayarak Kaçınma 272
b. Kanun Boşluklarından Yararlanarak Kaçınma 273
(1) Vergi Tasarrufu 274
(2) Vergi Avantajı (Teşvikleri) 274
(3) Vergi Planlaması 276
(4) Vergi Ertelemesi 276
c. Vergiden Kaçınma Örnekleri 277
5. Vergi Kaçakçılığı 278
a. Vergi Kaçakçılığının Sonuçları 280

b. Vergi Kaçakçılığı Yolları 281
6. Vergi Grevi ve Vergi İsyanı 282
a. Vergi Grevi (İsyanı) 282
7. Kollektif Karar Alma Mekanizmasını Etkileme (Oy Kayması) 285
8. Diğer Tepkiler 286
H. VERGİYE KARŞI TEPKİLERİ AZALTMADA YOLLAR 287
1. Vergi Bilinci 287
2. Vergi Etiği ve Vergi Ahlakı 287
3. Vergiye Gönüllü Uyum 288
I. VERGİ KAPASİTESİ VERGİ GAYRETİ VE VERGİLEMENİN SINIRLARI 289
1. Vergi Kapasitesi 289
2. Vergi Gayreti 290
3. Vergilemenin Sınırı 291
a. İktisadi Sınır 291
b. Mali Sınır 292
c. Siyasi Sınır 293
d. Hukuki Sınır 293
e. Psikolojik Sınır 294
İ. OPTİMAL VERGİLEME 294
J. VERGİ HÂSILATI ESNEKLİĞİ 298
IX. VERGİ SİSTEMLERİ VE VERGİ TÜRLERİ 299
A. TEKLİ-ÇOKLU SİSTEMLER 299
1. Tekli Vergi Sistemi 299
2. Çoklu Vergi Sistemi 300
B. GELİR ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLER 303
1. Şahsi Gelir Vergisi 303
a. Gelir Kavramı 304
(1) İktisadi Anlamda Gelir 304
(a) Kaynak (Net Artış) Teorisi 304
(b) Safi (Net) Artış Teorisi 305
(2) Mali Anlamda Gelir (Türk Gelir Vergisinde) 306
(3) Vergileme Teknikleri 307
(a) Sedüler Vergi Sistemi 307
(b) Üniter Vergi Sistemi 308
(c) Karma Vergi Sistemi 309
(4) Gelir Vergisinin Teorik Özellikleri 309
2. Kurumlar Vergisi 310
a. Kurum ve Kurum Kazancı Kavramı 310
b. Kurumlar Vergisinin Gerekliliği 310
c. Vergilendirme Tekniği 312
C. SERVET ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLER 312
1. Servet Vergilerinin Gerekçesi 313

2. Servet Vergilerinin Çeşitleri 314
a. Genel Servet Vergileri- Özel Servet Vergileri 314
b. Devrevi Servet Vergileri- Devrevi Olmayan Servet Vergileri 314
c. Mülkiyet Vergileri- Değişim Vergileri 315
d. Servetin Değeri Vergileri- Servetin Değer Artışı Vergileri 315
e. Görünürde Servet Vergileri- Gerçek Servet Vergileri 315
3. Türkiye'de Servet Vergileri 316
a. Servete Sahip Olmaktan Alınan Vergiler 316
(1) Emlak Vergisi 316
(2) Motorlu Taşıtlar Vergisi 317
b. Servetin Değişimi Üzerinden Alınan Vergiler 317
c. Servet Değer Artışı Vergileri 319
D. HARCAMA (TÜKETİM, GİDER, SATIŞ) ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLER 320
1. Genel Tüketim Vergileri 323
a. Toplu (Tek Aşamalı) Gider Vergileri 323
(1) Üretim Vergisi 324
(2) Toptan Satış Vergisi 324
(3) Perakende Satış Vergisi 325
b. Yayılı (Çok Aşamalı) Gider Vergileri 326
(1) Satış Fiyatı Esaslı Vergi (Yayılı Muamele Vergisi) 326
(2) Katma Değer Esaslı Vergi (Katma Değer Vergisi) 330
(a) Katma Değer Kavramı 331
(b) Katma Değer Vergisi Tipleri 332
(i) Gayrisafi Hâsıla Tipi 332
(ii) Gelir Tipi 333
(iii) Tüketim Tipi 334
(iv) Ücret Tipi 335
(c) Katma Değer Hesaplama Yöntemleri 335
(i) Toplama Yöntemi 335
(ii) Çıkarma Yöntemi 335
2. Özel Tüketim Vergileri 338
a. Verginin Uygulama Nedenleri 339
b. Uygulama Biçimleri 340
X. ULUSLARARASI VERGİLENDİRME 341
A. ÇiFTE (MÜKERRER) VERGİLENDİRME 342
1. Çifte Vergilemeyi Önlemede Kullanılan İlkeler 343
a. Dolaysız Vergiler Bakımından İlkeler 343
(1) Yerleşim Yeri İlkesi 343
(2) Vatandaşlık İlkesi 344
(3) Kaynak İlkesi 344
b. Dolaylı vergiler Bakımından İlkeler 345
(1) Varış Ülkesi İlkesi 345

(2) Çıkış Ülkesi İlkesi 346
2. Çifte Vergilendirmeyi Önleme Yöntemleri 346
a. Ulusal Yöntemler 346
(1) İndirim Yöntemi 346
(2) Mahsup Yöntemi 347
(3) İstisna Yöntemi 347
b. Uluslararası Yöntemler 347
B. ULUSLARARASI VERGİ KAÇAKÇILIĞI VE VERGİDEN KAÇINMA 348
1. Vergi Rekabeti 350
2. Transfer Fiyatlaması 353
3. Vergi Cennetleri 353
C. VERGİ UYUMLAŞTIRMASI 355
1. Dolaysız Vergilerde Uyumlaştırma 356
2. Dolaylı Vergilerde Uyumlaştırma 356
XI. VERGİLERİN EKONOMİK VE SOSYAL ETKİLERİ 357
A. VERGİNİN MAKROEKONOMİK ETKİLERİ 357
1. Vergilerin Milli Gelir Üzerindeki Etkisi 357
2. Vergi Çoğaltanı 359
3. Denk Bütçe Çoğaltanı 360
4. Vergi Parametreli Çoğaltan 352
5. Gelir Vergisinin Tasarruflar ve Yatırımlar Üzerindeki Etkileri 363
6. Gelir Vergisinin Otomatik İstikrar Sağlayıcı Etkisi 364
7. Kurumlar Vergisinin Tasarruflar Üzerindeki Etkileri 365
8. Servet Vergilerinin Kaynak ve Gelir Dağılımı Üzerindeki Etkileri 366
9. Gider Vergilerinin Enflasyonu Önleme Etkisi 366
B. VERGİLERİN MİKROEKONOMİK ETKİLERİ 366
1. Gelir Vergisinin Emek Arz ve Talebi Üzerindeki Etkisi 367
a. Emek Arzına Etkisi 367
b. Emek Talebine Etkisi 367
2. Gelir Vergisinin Çalışma Arzusu Üzerindeki Etkisi 368
3. Gelir Vergisi mi? Tüketim Vergisi mi? 369

BEŞİNCİ BÖLÜM
DEVLET BORÇLARI

I. DEVLET BORÇLARI İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER 371
A. KAMU GELİRLERİ VE BORÇLANMA 371
B. VERGİ İLE BORÇLANMA ARASINDAKİ FARKLAR 371
C. DEVLET BORÇLARI İLE ÖZEL BORÇLAR ARASINDAKİ FARKLAR 373
D. DEVLETİN BORÇLANMA NEDENLERİ 374

1. Mali Nedenler 374
2. Ekonomik Nedenler 375
3. Diğer Nedenler 375
II. DEVLET BORÇLARININ SINIFLANDIRILMASI 376
A. İSTEĞE BAĞLI VE ZORUNLU BORÇLAR 376
1. İsteğe Bağlı Borçlar 376
2. Zorunlu Borçlar 376
a. Tam Zorlama İle Alınan Borçlar 376
b. Zorlama Tehdidi İle Alınan Borçlar 377
c. Manevi Zorlama İle Alınan Borçlar 377
d. Zorunlu Tasarruf Yaratarak Alınan Borçlar 377
B. KISA VE UZUN VADELİ BORÇLAR 378
1. Kısa Vadeli Borçlar (Dalgalı Borçlar) 378
a. Kısa Vadeli Borçlara Başvurma Nedenleri 378
(1) Bütçe Gelir ve Giderler Arasındaki Dengesizliğin Giderilmesi 378
(2) Devlet Açısından Borç Yükünün Daha Az Olması 379
(3) Uzun Vadeli Bir Borçlanmaya Zemin Hazırlanması 379
(4) Ekonomik Durgunluk Dönemlerinde Bir Mali Politika Aracı Olarak Kullanılması 379
(5) Çeşitli Olağanüstü Giderlerin Finansmanının Sağlanması 380
b. Türkiye'de Kısa Vadeli Borç Türleri 380
(1) İç Kaynaklardan Alınan Kısa Vadeli Borçlar 380
(*a) Hazine Bonoları* 380
(*b) Hazine Kefaletini Haiz Bonolar* 380
(*c) Müteahhit (Yüklenici) Bonoları* 381
(*d) Avanslar* 381
(e) Bütçe Emanetleri ve Adi Emanetler 382
(2) Dış Kaynaklardan Alınan Kısa Vadeli Borçlar 382
2. Uzun Vadeli Borçlar (Konsolide Borçlar) 382
a. Süresiz Borçlar (Devamlı Borçlar) 383
b. Süreli Borçlar (İtfa Süresi Belli Borçlar) 383
C. İÇ BORÇLAR VE DIŞ BORÇLAR 383
1. İç Borçlar ve Dış Borçlar 383
a. İç Borçların Kaynakları 383
(1) Özel Kişi ve Kuruluşlardan Borçlanma 384
(2) Sosyal Güvenlik Kuruluşları ve Ekonomik Kuruluşlardan Borçlanma 384
(3) Ticari Bankalar ve Sigorta Şirketlerinden Borçlanma 384
(4) Merkez Bankasından Borçlanma 385
2. Dış Borçlar ve Dış Yardımlar 385
a. Dış Borç ve Dış Yardım Kavramı 385
b. Dış Yardımların Nedenleri 386
(1) Yardım Alan Ülkeler Açısından Dış Yardımların Nedenleri 386

(*a) Kalkınma İçin Gerekli Olan İç Kaynakların Yetersizliği* 386
(*b) Yatırımlar İçin Gerekli Sermaye ve Teknik Bilgi Yetersizliği* 387
(*c) İthalat İçin Gerekli Dış Ödeme Araçlarının Yetersizliği* 387
(2) Yardım Yapan Ülkeler Açısından Dış Yardımların Nedenleri 387
(*a) Siyasi ve Askeri Nedenler* 387
(*b) Ekonomik Nedenler* 388
(*c) Tarihi ve Kültürel Nedenler* 388
(*d) İnsancıl ve Ahlaki Nedenler* 388
c. Dış Yardım Çeşitleri 388
(1) İki Yanlı Yardımlar - Çok Yanlı Yardımlar 389
(2) Parasal Yardımlar - Ayni Yardımlar 389
(3) Bağışlar-Kredi (Borç) Şeklindeki Yardımlar 389
(4) Proje Kredileri-Program Kredileri 390
(5) Bağlı Krediler - Serbest Krediler 390
(6) Borç Ertelemeleri - Röfinansman Kredileri 390
(7) Satıcı Kredileri (İhracat Kredileri) 391
(8) Bazı Özel Borçlanmalar 391
III. BORÇLANMA TEKNİĞİ 391
A. TASARRUF SAHİPLERİNE SAĞLANAN ÇIKARLAR 391
1. Maddi Çıkar 391
a. Faiz 391
b. Faizi Dolaylı Yoldan Yükselten Uygulamalar 391
(1) Tahvillerin Nominal Değerinin Altında İhraç Edilmesi 393
(2) Tahvillerin Primli veya İkramiyeli Olarak İhraç Edilmesi 393
(3) Tahvil Gelirlerine Vergi İstisnası Sağlanması 393
2. Diğer Çıkarlar 393
B. TASARRUF SAHİPLERİNE SAĞLANAN GARANTİLER 395
1. Sağlanan Çıkarlarla İlgili Garantiler 395
a. Erken Ödeme ve Konversiyon Yapılmaması Garantisi 395
b. Tahvil Değerinin Düşmesinin Önlenmesi Garantisi 396
c. En Ziyade Müsadeye Mazhar Alacaklı Garantisi 396
2. Enflasyona Karşı Sağlanan Garantiler 396
a. Altın Garantisi 397
b. Kambiyo (Döviz) Garantisi 397
c. Fiyat Endeksleriyle Ayarlama Garantisi 397
C. BORÇLARIN İHRACI VE SATIŞ YÖNTEMLERİ 398
1. İhraç Şekilleri 398
a. Tahvil İhraç Etmeksizin Borçlanma 398
b. Tahvil İhraç Ederek Borçlanma 398
(1) Nama (İsme) Yazılı Tahvil İhracı İle Borçlanma 399
(2) Hamiline (Taşıyıcıya) Yazılı Tahvil İhracı İle Borçlanma 399
(3) Hem Nama Hem Hamiline Yazılı Tahvil İhracı İle Borçlanma 399

2. Satış Yöntemleri ... 399
a. Doğrudan Halka Satış Yöntemi ... 399
b. Bankalara Satış Yöntemi ... 400
c. Borsada Satış Yöntemi ... 400
IV. BORÇ YÖNETİMİ ... 400
A. BORÇ YÖNETİMİNİN TANIMI ... 400
B. BORÇ YÖNETİMİ FAKTÖRLERİ ... 400
1. Borcun Büyüklüğü ... 400
2. Borcun Yapısı ... 400
C. BORÇ YÖNETİMİ POLİTİKASI İLE MALİYE POLİTİKASI VE PARA POLİTİKASI ARASINDAKİ İLİŞKİLER ... 401
D. OLAĞANÜSTÜ BORÇ YÖNETİM İŞLEMLERİ ... 401
1. Konsolidasyon (Tahkim) ... 402
a. Konsolidasyonunu Tanımı ve Niteliği ... 402
b. Konsolidasyonun Uygulanma Nedenleri ... 402
c. Konsolidasyon Türleri ... 402
d. Konsolidasyonun Etkileri ... 403
2. Konversiyon (Değiştirme) ... 404
a. Konversiyonun Tanımı ve Niteliği ... 404
b. Konversiyonun Uygulanma Nedenleri ... 404
c. Konversiyonun Uygulanma Şekilleri ... 405
d. Konversiyon Türleri ... 405
(1) Basit Usulde Konversiyon ... 405
(2) Başabaşın Altında Konversiyon ... 406
(3) Aşamalı Konversiyon ... 406
(4) Fark Ödemeli Konversiyon ... 406
(5) Konversiyonun Etkileri ... 406
V. DEVLET BORÇLARININ AZALMASI VE SONA ERMESİ ... 407
A. BORÇLARIN ÖDEME YAPILMADAN AZALMASI VE SONA ERMESİ ... 407
1. Borcun Reddedilmesi Yoluyla Sona Ermesi ... 407
2. Borcun Para Değerinin Düşmesi Yoluyla Azalması ... 408
B. BORÇLARIN ÖDEME YAPILARAK AZALMASI VE SONA ERMESİ ... 408
1. Borçların Geri Ödenme Şekilleri ... 409
a. Bir Defada Ödeme ... 409
b. Kademeli Ödeme ... 409
c. Dr. Price Yöntemi İle Ödeme ... 409
2. Ödeme Fonlarının Sağlanması ve Kullanılması ... 410
a. Bütçeye Ödenek Koyarak Ödeme ... 411
b. Bağımsız Ödeme Kuruluşları Aracılığı İle Ödeme ... 411

ALTINCI BÖLÜM
BÜTÇE

I. BÜTÇE KAVRAMI VE FONKSİYONLARI 413
A. BÜTÇE KAVRAMI VE ÖZELLİKLERİ 413
B. BÜTÇENİN FONKSİYONLARI 414
1.Ekonomik Fonksiyon 414
2. Siyasal Fonksiyon 415
3. Hukuki Fonksiyon 415
4. Sosyal Fonksiyon 416
II. BÜTÇE TEORİLERİ 416
A. KLASİK BÜTÇE TEORİSİ 416
1. Bütçe Açıkları 417
a) Olağan Önlemler 418
b) Olağanüstü Önlemler 418
2. Bütçe Fazlaları 419
3. Klasik Bütçe Teorisinin Eleştirisi 419
B. DEVRİ BÜTÇE TEORİSİ 421
C. TELAFİ EDİCİ BÜTÇE TEORİSİ 422
III. BÜTÇE İLKELERİ 424
A. ÖNCEDEN YETKİ İLKESİ (BÜTÇE HAKKI) 425
B. DENKLİK İLKESİ 426
C. YILLIK OLMA İLKESİ 428
D. TEKLİK (BİRLİK) İLKESİ 430
E. GENELLİK İLKESİ 432
1.Gayrisafi Hâsılat Yöntemi 432
2. Safi Hâsılat Yöntemi 433
F. ADEM-İ TAHSİS İLKESİ 433
G. TAHSİS (AYıRIM) İLKESİ 435
1. Türsel (Niteliksel) Tahsis 435
2. Sayısal (Niceliksel) Tahsis 435
3. Zamansal Tahsis 436
H. ALENİYET (AÇIKLIK) İLKESİ 436
I. TAHMİN İLKESİ 437
İ. SAMİMİYET (DOĞRULUK) İLKESİ 437
J. GİDERLERİN ÖNCE BELİRLENMESİ İLKESİ 437
K. HESAP VERİLEBİLİRLİK VE SORUMLULUK İLKESİ 438
L. STRATEJİK PLANA BAĞLILIK İLKESİ 438
M. TASARRUF VE VERİMLİLİK İLKESİ 438
IV. BÜTÇE SİSTEMLERİ 439
A. GELENEKSEL BÜTÇE SİSTEMİ 439
B. TORBA BÜTÇE SİSTEMİ 439

C. SIFIR TABANLI BÜTÇE SİSTEMİ 440
D. PROGRAM BÜTÇE (PPBS) SİSTEMİ 441
E. PERFORMANS BÜTÇE SİSTEMİ 442
V. BÜTÇE ÇEŞİTLERİ 444
A. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ 445
1. Genel Bütçe 446
2. Özel Bütçe 447
3. Düzenleyici ve Denetleyici Kurum Bütçeleri 452
B. SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARI BÜTÇELERİ 454
C. MAHALLİ İDARELER BÜTÇELERİ 454
1. Belediye Bütçeleri 455
2. İl Özel İdaresi Bütçeleri 456
VI. BÜTÇE SÜRECİ 457
A. BÜTÇENİN HAZIRLANMASI 457
1. Bütçe Hazırlığında Yürütme Organının Rolü 457
2. Bütçe Hazırlama Süreci 458
a) Bütçenin Gider ve Gelirlerinin Hazırlanması 459
(1) Gider Bütçesinin Hazırlanması 460
(2) Gelir Bütçesinin Hazırlanması 460
(a) Otomatik Yöntemler 460
(b) Doğrudan Doğruya (Tahmin) Takdir Yöntemi 461
b) Bütçe Teklifinin Hazırlanması ve Sunulması 461
(1) Kanun Teklifi Eki Cetveller 462
(2) Teklif Eki Belgeler 463
B. BÜTÇENİN GÖRÜŞÜLMESİ VE ONAYLANMASI 464
1. Bütçenin Kabulü 465
2. Bütçenin Reddi ve Geçici Bütçe 465
C. BÜTÇENİN UYGULANMASI 466
1. Gelirlerin Toplanması 467
2. Giderlerin Yapılması 468
a. Giderlerin Yapılmasında Yetkili ve Sorumlular 468
(1) Üst Yönetici 469
(2) Harcama Yetkilisi 469
(3) Gerçekleştirme Görevlisi 470
(4) Muhasebe Yetkilisi 470
b. Giderlerin Yapılma Aşamaları 471
(1). Giderlerin Taahhüdü (Yüklenmeye Girişme) 471
(a) Belirli ve Devamlı (Donmuş) Giderler 472
(b) Belirsiz ve Değişken Giderler 472
(i) İhale Usulü Kapsamında Yapılan Giderler 473
(i) Doğrudan Temin Usulü Kapsamında Yapılan Giderler (İhalesiz Usul) 474
(2) Giderlerin Tahakkuku 474

(3) Ödeme Emrine Bağlanma 475
(4) Ödeme 475
c. Giderlerin Yapılmasında Aşamaların İstisnaları 476
(1) Avans (Ön Ödeme) 477
(2) Kredi 477
d. Ödenek Aktarması 478
(1) Kamu İdarelerinin Bütçeleri Arasında Ödenek Aktarması 478
(2) Kamu İdaresinin Kendi Bütçeleri İçinde Ödenek Aktarması 478
6. Ödenek Çeşitleri 479
a. Yedek Ödenek 480
b. Ek Ödenek 481
c. Olağanüstü Ödenek 481
d. Harcama Sonrası Onaylanan Ödenek (Tamamlayıcı Ödenek) 481
e. Örtülü Ödenek 482
D. BÜTÇE-HAZİNE İLİŞKİLERİ 483
1. Yer Açısından Denkleştirme 484
2. Zaman Açısından Denkleştirme 485
a. Yurtiçi Borçlanma 485
b. Yurtdışı Borçlanma 486
E. DEVLET MUHASEBE SİSTEMLERİ 487
F. BÜTÇE HESAPLARININ KAPATILMASI 488
1. Egzersiz Yöntemi 488
2. Jestiyon Yöntemi 489
a. Bütçe Emaneti 490
b. Mahsup 490
c. Ön Ödeme (Avans kapama) 490
G. BÜTÇENİN DENETİMİ 491
1. İdari Denetim 491
a. arcamacı İdarece Yapılan Denetim 491
(1) Ön Mali Kontrol 492
(2) İç Denetim 492
b. Harcamacı İdare Dışındaki İdarelerce Yapılan Denetim 493
2. Yargısal (Sayıştay) Denetim 494
a. Performans Denetimi 495
b. Uygunluk Denetimi 496
c. Hesap Yargılaması 496
3. Yasama Denetimi 498
a. Uygulama Aşamasındaki Denetim 498
b. Uygulamasından Sonraki Aşamadaki Denetim 499
(1). Faaliyet Raporları Yoluyla Denetim 499
(2). Kesinhesap Kanunu Yoluyla Denetim 499
A. BÜTÇENİN HAZIRLANMASI 501

1. Bütçe Hazırlığında Yürütme Organının Rolü 501
2. Bütçe Hazırlama Süreci 503
a) Bütçenin Gider ve Gelirlerinin Hazırlanması 503
(1) Gider Bütçesinin Hazırlanması 504
(2) Gelir Bütçesinin Hazırlanması 504
(a) Otomatik Yöntemler 505
(b) Doğrudan Doğruya (Tahmin) Takdir Yöntemi 505
b) Bütçe Teklifinin Hazırlanması ve Sunulması 506
(1) Kanun Teklifi Eki Cetveller 506
(2) Teklif Eki Belgeler 507
B. BÜTÇENİN GÖRÜŞÜLMESİ VE ONAYLANMASI 508
1. Bütçenin Kabulü 509
2. Bütçenin Reddi ve Geçici Bütçe 510
C. BÜTÇENİN UYGULANMASI 511
1. Gelirlerin Toplanması 511
2. Giderlerin Yapılması 512
a. Giderlerin Yapılmasında Yetkili ve Sorumlular 512
(1) Üst Yönetici 513
(2) Harcama Yetkilisi 513
(3) Gerçekleştirme Görevlisi 514
(4) Muhasebe Yetkilisi 514
b. Giderlerin Yapılma Aşamaları 515
(1). Giderlerin Taahhüdü (Yüklenmeye Girişme) 515
(a) Belirli ve Devamlı (Donmuş) Giderler 516
(b) Belirsiz ve Değişken Giderler 516
(aa) İhale Usulü Kapsamında Yapılan Giderler 517
(bb) Doğrudan Temin Usulü Kapsamında Yapılan Giderler (İhalesiz Usul) 518
(2) Giderlerin Tahakkuku 518
(3) Ödeme Emrine Bağlanma 519
(4) Ödeme 519
c. Giderlerin Yapılmasında Aşamaların İstisnaları 520
a. Avans (Ön Ödeme) 521
b. Kredi 522
d. Ödenek Aktarması 522
a. Kamu İdarelerinin Bütçeleri Arasında Ödenek Aktarması 522
b. Kamu İdaresinin Kendi Bütçeleri İçinde Ödenek Aktarması 522
6. Ödenek Çeşitleri 523
a. Yedek Ödenek 524
b. Ek Ödenek 525
c. Olağanüstü Ödenek 525
d. Harcama Sonrası Onaylanan Ödenek (Tamamlayıcı Ödenek) 525

e. Örtülü Ödenek 526
D. BÜTÇE-HAZİNE İLİŞKİLERİ 527
1. Yer Açısından Denkleştirme 528
2. Zaman Açısından Denkleştirme 529
a. Yurtiçi Borçlanma 530
b. Yurtdışı Borçlanma 530
E. DEVLET MUHASEBE SİSTEMLERİ 531
F. BÜTÇE HESAPLARININ KAPATILMASI 532
1. Egzersiz Yöntemi 532
2. Jestiyon Yöntemi 533
a. Bütçe Emaneti 534
b. Mahsup 534
c. Ön Ödeme (Avans kapama) 534
G. BÜTÇENİN DENETİMİ 535
1. İdari Denetim 535
a. Harcamacı İdarece Yapılan Denetim 536
(1) Ön Mali Kontrol 536
(2) İç Denetim 536
b. Harcamacı İdare Dışındaki İdarelerce Yapılan Denetim 537
2. Yargı (Sayıştay) Denetimi 538
a. Performans Denetimi 539
b. Uygunluk Denetimi 540
c. Hesap Yargısı 540
3. Yasama Denetimi 542
a. Uygulama Aşamasındaki Denetim 542
b. Uygulamasından Sonraki Aşamadaki Denetim 543
(1). Faaliyet Raporları Yoluyla Denetim 543
(2). Kesinhesap Kanunu Yoluyla Denetim 543

YEDİNCİ BÖLÜM
MAHALLİ İDARELER

I. GENEL OLARAK MAHALLİ İDARELER 547
II. MAHALLİ İDARELERİN VAROLMA NEDENLERİ 548
A. HUKUKSAL AÇIDAN MAHALLİ İDARELERİN VAROLMA NEDENLERİ 549
1. Merkezden Yönetim (Merkeziyet) 549
2. Yerinden Yönetim (Adem-i Merkeziyet) 550
B. EKONOMİK AÇIDAN MAHALLİ İDARELERİN VAROLMA NEDENLERİ 551
C. SİYASAL AÇIDAN MAHALLİ İDARELERİN VAROLMA NEDENLERİ 552
III. MERKEZİ İDARE İLE MAHALLİ İDARELER ARASINDAKİ İLİŞKİLER 554

A. İDARELER ARASINDAKİ MALİ İLİŞKİLERİN NİTELİĞİ 554
B. İDARELER ARASINDAKİ MALİ İLİŞKİLERİN DÜZENLENMESİNİ GEREKTİREN NEDENLER 555
1. Kamu Düzeninin Korunması 555
2. Kaynak Savurganlığının Önlenmesi 555
3. Kaynak Sapmalarının ve Göçlerin Önlenmesi 555
4. Aynı Kaynaktan Gelir Sağlama Zorunluluğu 556
5. Bölgeler Arasında Eşitsizliğin Giderilmesi 556
6. Mahalli İdarelerin Merkezi İdareye Karşı Korunması 556
C. İDARELER ARASINDA HİZMET (GÖREV = GİDER) BÖLÜŞÜMÜ 557
1. Ekonomik Ölçüt (Etkinlik Ölçütü) 557
2. Tarihi ve Geleneksel Ölçüt 558
D. MAHALLİ İDARELERCE SUNULAN BAZI HİZMETLER 559
1. Merkezi İdare İle Ortaklaşa Sunulan Hizmetler 559
a. Sağlık Hizmetleri 559
b. Çevre Hizmetleri 559
c. Sosyal Yardım Hizmetleri 560
d. Bayındırlık ve İmar Hizmetleri 560
e. Eğitim ve Kültür Hizmetleri 561
2. Sadece Mahalli İdareler Tarafından Sunulan Hizmetler 561
E. İDARELER ARASINDA GELİR BÖLÜŞÜMÜ VE MAHALLİ İDARELERİN GELİR KAYNAKLARI 561
1. Vergiler Yoluyla Gelir Sağlama 563
a. Sınırsız Vergileme Yetkisi Verilmesi 563
b. Vergi Kaynaklarının Bölüştürülmesi 563
c. Merkezi İdare Vergilerinin Bazılarından Değişik Yöntemlerle Pay Verilmesi 563
d. Munzam Kesir ve Munzam Vergi Yolu İle Gelir Sağlanması 564
e. Merkezi İdare Tarafından Toplanan Bazı Vergilerin Sonradan İdareler Arasında Bölüştürülmesi 564
2. Yardım ve Bağışlar Yoluyla Gelir Sağlama 564
a. Koşullu Bağışlar 565
b. Koşulsuz (Blok = Götürü) Bağışlar 565
3. Şerefiye, Harç ve Harcamalara Katılma Payları Yolu İle Gelir Sağlama 565
4. İktisadi İşletmeler Yoluyla Gelir Sağlama 566
5. Borçlanma Yoluyla Gelir Sağlama 566
6. Kamu Mülkleri Yoluyla Gelir Sağlama 567
7. Para Cezaları Yoluyla Gelir Sağlama 567
F. MAHALLİ İDARELERİN MERKEZİ İDARE TARAFINDAN DENETİMİ 567
IV. TÜRKİYE'DE MAHALLİ İDARELER 569
A. TÜRKİYE'DE MAHALLİ İDARELERİN GENEL YAPISI 569
B. İL ÖZEL İDARELERİ 572

1. İl Özel İdarelerinin Görevleri 573
2. İl Özel İdaresinin Organları 574
a. Vali 574
b. İl Genel Meclisi 574
c. İl Encümeni 575
3. İl Özel İdareleri ve İdari Vesayet 575
4. İl Özel İdarelerinin Mali Yapısı 576
a. İl Özel İdarelerinin Giderleri 576
b. İl Özel İdarelerinin Gelirleri 577
c. İl Özel İdarelerinin Bütçeleri 578
C. BELEDİYELER 579
1. Belediyelerin Görevleri 580
2. Belediyelerin Organları 583
a. Belediye Başkanı 583
b. Belediye Meclisi 585
c. Belediye Encümeni 586
3. Belediyeler ve İdari Vesayet 587
4. Belediyelerin Mali Yapısı 588
a. Belediyelerin Giderleri 588
b. Belediyelerin gelirleri 589
c. Belediyelerin Bütçeleri 591
D. KÖYLER 593
1. Köy İdarelerinin Görevleri 593
2. Köy İdaresinin Organları 594
a. Muhtar 594
b. Köy Derneği 595
c. İhtiyar Meclisi 595
3. Köy İdareleri ve İdari Vesayet 595
4. Köy İdarelerinin Mali Yapısı 596
a. Köy İdarelerinin Giderleri 596
b. Köy İdarelerinin Gelirleri 596
c. Köy İdarelerinin Bütçeleri 597

SEKİZİNCİ BÖLÜM
MALİYE POLİTİKASI

I. MALİYE POLİTİKASININ KONUSU, ÖNEMİ VE GELİŞİMİ 599
A. MALİYE POLİTİKASININ KONUSU 599
B. MALİYE POLİTİKASININ ÖNEMİ 601
C. MALİYE POLİTİKASININ GELİŞİMİ 602
II. MALİYE POLİTİKASININ AMAÇLARI VE ARAÇLARI 604
A. MALİYE POLİTİKASININ AMAÇLARI 604

1. Tam İstihdama Ulaşmak 605
2. Üretimi Artırmak 605
3. Fiyat İstikrarını Korumak 606
4. Ödemeler Bilançosunu Düzenlemek 606
5. Gelir ve Servet Dağılımını Düzeltmek 607
6. Faktör Dağılımını Düzeltmek 607
7. Kamusal İhtiyaçları Karşılamak 607
8. Sektörel ve Bölgesel Öncelikleri Belirlemek 608
9. Özel Tüketim Alışkanlıklarını Düzenlemek 608
10. Temel Mallar Arzını Güvence Altına Almak 608
11. Nüfus Büyüklüğünü ve Yapısını Düzeltmek 608
B. MALİYE POLİTİKASININ ARAÇLARI 608
1. Devlet Harcama Araçları 610
a. Kamu Yatırımları 610
b. Mali Yardımlar 611
c. Transfer Ödemeleri 611
d. Devlet Stoklarındaki Değişmeler 612
e. Cari Harcamalar 612
f. Ücretler ve Maaşlar 613
g. Diğer Dış Harcamalar 613
2. Devlet Harcama Araçları Kullanma Matrisi 613
3. Devlet Gelir Araçları 614
a. Kişisel Gelir Vergileri 614
b. Şirketlerin Gelir Vergileri (Kurumlar Vergisi) 615
c. Dolaylı Vergiler 616
d. Gümrük Vergileri 616
e. Sosyal Güvenlik Payları 617
f. Mülkiyet Vergileri 617
g. Veraset Vergileri 617
h. Dış Gelirler 617
4. Devlet Gelir Araçları Kullanma Matrisi 618
C. MALİYE POLİTİKASI ARAÇLARININ KULLANILMASINI SINIRLAYAN FAKTÖRLER 619
III. MALİYE POLİTİKASINDA AMAÇ-ARAÇ ÇATIŞMALARI 620
A. MALİYE POLİTİKASININ AMAÇLARI ARASINDAKİ ÇATIŞMA 620
1. Tam İstihdam ve Fiyat İstikrarı Arasında Çatışma 620
2. Ekonomik Kalkınma ile Gelir Dağılımı Arasındaki Çatışma 621
B. MALİYE POLİTİKASININ AMAÇLARI İLE ARAÇLARI ARASINDAKİ ÇATIŞMA 621

KAYNAKLAR 623

KAYNAKLAR

AÇBA, Sait: Devlet Borçlanması, Pınar Ofset Ltd. Şti, Afyon, 1994.

ACEMOGLU, Daron , David LAİBSON, John A. LİST, Economics, Pearson Global edition, 2016

AKALIN, Güneri: Kamu Ekonomisi, 2. Baskı, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1986.

AKDOĞAN, Abdurrahman: Kamu Maliyesi, 4. Baskı, Özkan Matbaacılık, Ankara, 1993.

AKSOY, Şerafettin: Kamu Maliyesi, Bayrak Matbaacılık, İstanbul, 1991.

ALTAY, Asuman: Kamu Maliyesi, 5.b., Seçkin Yayınevi, Ankara,2019

ALTUĞ, Figen: Mali Denetim, Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa, 1995.

ALTUĞ, Figen: Kamu Bütçesi, Beta Yayınevi, İstanbul-2019.

AKTAN Coşkun Can Aktan, SARAÇ Özgür, DİLEYİCİ Dilek; "Avrupa ve Amerikan Tarihinde Vergi İsyanları" Vergi, Zulüm ve İsyan, Phoenix Yayınevi, Ankara 2002.

ARSAN, H. Üren: Vergi Yükü Üzerine Bir İnceleme, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1968.

ARSAN, H. Üren: Türkiye'de Cumhuriyet Devrinde İç Devlet Borçları, Sevinç Matbaası, Ankara, 1961.

AY, Hakan;Kamu Maliyesi, 2.b., Nobel Yayınevi, Ankara, 2014.

BATIREL, Ömer Faruk: Kamu Maliyesi Teorisine Giriş, 2. Baskı, Met-er Matbaası, İstanbul, 1979.

BATIREL, Ömer Faruk: Kamu Bütçesi, Met-er Matbaası, İstanbul, 1979.

BATIREL, Ömer Faruk: Kamu Maliyesi ve Yönetim, İstanbul Ticaret Üniversitesi Yayını No:24,- İstanbul, 2007

BİLGİLİ, Yüksel (Ed.), Öğretir Hakan- Gül YALÇIN: Maliye Çıkmış sorular, 4 T yayınevi, İstanbul –2017

BİLİCİ Nurettin-BİLİCİ: Kamu Maliyesi, Seçkin Yayınları,Ankara-2011

BİNATLI, Cüneyt: Türkiye'de Devlet Tahvillerinin Faiz Rejimi, Sevinç Matbaası, Ankara, 1974.

BINGER, A. : Global Public Goods and Potential Mechanisms For Financing Availability. Background paper prepared for the Fifth Session of the Committee for Development Policy Meeting, 2003

BULUTOĞLU, Kenan: Kamu Ekonomisine Giriş, Sermet Matbaası, İstanbul, 1977.

BULUTOĞLU, Kenan; KURTULUŞ, Erciş: Bütçe ve Kamu Harcamaları, Kent Basımevi, İstanbul, 1981.

BULUTOĞLU, Kenan, "Vergiye Karşı Tipik Bir Reaksiyon: Poujade Hareketi" Mali Araştırma Merkezi Konferansları, Sayı: 4, Yıl: 1958.

BÜLBÜL, Duran, EJDER, Haydar S, ŞAHAN, Özgür: Devlet Bütçesi, Gazi Kitabevi, Ankara, 2005.

BÜYÜKERŞEN, Yılmaz: Vergi Tesirlerinin Mikro İktisat Analizi, Başnur Matbaası, Ankara, t.y.

ÇAĞAN Nami;, Vergilendirme Yetkisi, 1. Baskı, Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul 1982

ÇETİN Hamit; "18 Osmanlı Devletinde Meydana Gelen Vergi İsyanları, "Hukuk Ve İktisat Araştırmaları Dergisi Cilt 10, Sayı 1, 2018, Erişim: 10.10.2021, https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/440105)

COŞKUN, Gülay: Devlet Bütçesi, Olgaç Matbaası, Ankara, 1986.

DAĞ, Ömer: Merkezi Yönetim İçin Devlet Muhasebesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara-2015.

DEBEDEK, E. : Küresel Kamusal Mal Olarak Barış ve Güvenlik. Ankara, 2016

DEMİRCAN Esra Siverekli : "Yeni Ekonomik Düzende Bütçe Sistemlerindeki Değişim Süreci ve Türk Kamu Maliyesinin Uyumu", Yönetim ve Ekonomi Dergisi, Cilt: 13, Sayı: 2, 2008

DİKMEN, M. Orhan: Maliye Dersleri, Birinci Kitap, Giriş ve Genel Vergi Teorisi, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1969.

DİKMEN, M. Orhan: Asgari Geçim İndirimi, Sermet Matbaası, İstanbul, 1956.

DİLEYİCİ Dilek :"Devletin Mali Alandaki Rol ve Fonksiyonlarındaki Değişim", Kamu Maliyesinde Çağdaş Yaklaşımlar, Birinci Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2004

DRAZEN, Allan, Political Economy in Macro Economics, Princeton University press, New Jersey, 2002.

DUE, John F.: Maliye-Bir İktisadi Analiz, (Çev: Sevim Görgün-İzzettin Önder), 3. Baskı, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1967.

EDİZDOĞAN, Nihat- ÇETİNKAYA Özhan: Kamu Bütçesi, 9.b., Ekin Kitabevi, Bursa, 2018. 1991.

EDİZDOĞAN, Nihat: Kamu Maliyesi 2, Öner Ofset ve Tipo Tesisleri, Bursa, 1991.

EDİZDOĞAN, Nihat: Kamu Bütçesi, 2. Baskı, Özgür Ajans, İstanbul, 1991.

ENER Meliha, Demircan Esra, "Küreselleşme Sürecinde Yeni Devlet Anlayışı ve Türkiye", Yönetim Bilimleri Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 2, 2006, s. 209

ERDEM, Metin: Devlet Borçları, Motif Matbaası, İstanbul, 1996.

ERDEM, Metin: Kamu Mali Denetimi, Divit Matbaası, İstanbul, 1993.

ERGİNAY, Akif: Kamu Maliyesi, 8.Baskı, Çağ Matbaası, Ankara, 1982.

ERGİNAY, Akif: Vergi Hukuku İlkeler, Vergi Tekniği ve Türk Vergi Sistemi, 9.Baskı, Çağ Matbaası, Ankara, 1981.

EROL, Ahmet: Ekonomik Etkileri Açısından Türkiye'de Devlet Borçları, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1992.

ERTÜRK, Hasan: Kent Ekonomisi, Hünkar Matbaası, İstanbul, 1995.

FEYZİOĞLU, Bedii Necmeddin: Nazari Tatbiki Mukayeseli Bütçe, 6. Baskı, Formül Matbaası, İstanbul, 1981.

GİRAY, Filiz: "Küreselleşme Sürecinde Vergi Rekabeti ve Boyutları", Akdeniz Üniversitesi İİBF Dergisi, 9(5), Mayıs 2005.

GİRAY, Filiz: "Vergi Harcamaları: Harcama Vergileri Açısından Analizi", Uludağ Üniversitesi İİBF Dergisi, XXI(1), Haziran 2002.

GİRAY, Filiz: Maliye Tarihi,Ezgi Kitabevi,Bursa-2010

GÖZÜBÜYÜK, Şeref: Türkiye'de Mahalli İdareler, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1967.

GÖZÜBÜYÜK, Şeref: Türkiye'nin İdari Yapısı, Sevinç Matbaası, Ankara, 1972.

GÜRSOY, Bedri: Kamusal Maliye, Birinci Cilt, Giriş-Masraflar, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1978.

GÜRSOY, Bedri: Kamusal Maliye, 2. Cilt, Bütçe, 2. Baskı, Sevinç Matbaası, Ankara, 1981.

GÖZLER, Kemal: Devletin Genel Teorisi,3. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa,2011

HEREKMEN, Aykut: Kamu Maliyesi, Cilt 1, Sevinç Matbaası, Ankara, 1987.

HEREKMEN, Aykut: Teoride ve Türkiye'de Parafiskal Gelirler, Sevinç Matbaası, Ankara, 1972.

İNCE, Macit: Devlet Borçlanması, Kalite Matbaası, Ankara, 1976.

İNCE, Macit: Maliye Politikası, Olgaç Matbaası, Ankara, 1980.

İYİDİKER, Hikmet: "Küreselleşme Sürecinin Ekonomi Üzerindeki Etkileri ve Kamu Harcamaları", XVI. Türkiye Maliye Sempozyumu: Türkiye'de 1980 Sonrası Mali Politikalar, Antalya, 2001.

JEZE, Gaston: Maliye İlmi, (Çev: Mehmet Ertuğruloğlu) Yeni Matbaa, Ankara, 1957.

KELEŞ, Ruşen: YAVUZ, Fehmi: Yerel Yönetimler, Olgaç Matbaası, Ankara, 1989.

MERİÇ, Metin: "Küresel Kamu Mallarının Yönetiminde Uluslararası Kurumsal Oluşumların Önemi", Türkiye Maliye Sempozyumu, Kamu Maliyesinde Güncel Gelişmeler, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Biga İ.İ.B.F. Maliye Bölümü, 10-14 Mayıs 2006, Antalya.

MUSABALLI, Hakkı: Bütçe Teorisi ve Uygulaması, Selçuklu Matbaası, İstanbul, 1978.

MUTLUER, Kamil, ÖNER, Erdoğan, KESİK, Ahmet: Bütçe Hukuku, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları No. 99, İstanbul, 2005.

NADAROĞLU, Halil: Kamu Maliyesi Teorisi, 8. Baskı, Beta Basım A.Ş., İstanbul, 1992.

NADAROĞLU, Halil: Mahalli İdareler, 4. Bası, Met-Er Matbaası, İstanbul, 1989.

NEMLİ, Arif: Kamu Maliyesine Giriş, Y. Güryay Matbaası, İstanbul, 1979.

NEUMARK, Fritz: Maliyeye Dair Tetkikler, 4. Baskı, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1951.

ÖNCEL, Yenal: Mahalli İdareler Maliyesi, Formül Matbaası, İstanbul, 1981.

ORTAÇ, Fevzi Rıfat; Global Kamu Malları ve Finansmanı, Gazi Kitabevi, Ankara, 2004

ÖZER, İlhan: Devlet Maliyesi, Cilt 2, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1986.

ÖZER, İlhan: Türk Kamu Maliyesi ve Sorunları, Sevinç Matbaası, Ankara, 1976.

ÖZKAN, Metin : "Bireysel ve Sosyal Getiriler Işığında Yüksek Öğretime Yatırım Yapma Gerekliliği", Yüseköğretim Dergisi, Cilt, Sayı 1, Nisan 2015.

ÖZTÜRK, Nazım: Kamu Maliyesi, 3. Baskı, Ekin Yayınları, Bursa-2016.

SANDALCI Ulvi,SANDALCI İnci; Tarihsel Perspektifte Vergiye Karşı Tepkiler ve Vergi İsyanları, legal Kitabevi, İstanbul-2020.

SARAÇ, Özgür-GİRGİN, Anıl Ulaş: Pareto Maliye , Ekin Yayınevi, Bursa-2014.

SAVAŞ, Vural: İktisat Politikasına Giriş, Sermet Matbaası, İstanbul, 1978.

SAVAŞAN, Fatih: Kamu Ekonomisi, 5.b., Dora Yayıevi, Bursa, 2015.

SAYAR, Nihad S.: Kamu Maliyesi, Cilt 1, Kamu Gider ve Gelir Prensipleri, 4. Baskı, Sermet Matbaası, İstanbul, 1970.

SAYAR, Nihad S.: Kamu Maliyesi, Cilt 2, Sermet Matbaası, İstanbul, 1974.

SCHMÖLDERS, Gunther: Genel Vergi Teorisi, (Çev: Salih Turhan), Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1976.

SÖNMEZ, Sinan: Kamu Ekonomisi Teorisi, Hassoy Matbaası, Ankara, 1987.

ŞEKER, H. Nezih: hukuksal Yapısıyla Vergi İncelemesi, Beta Basım A.Ş., İstanbul, 1994.

ŞENER, Orhan: Kamu Ekonomisi, Erenler Matbaası, İstanbul, 1980.

ŞENYÜZ, Doğan-YÜCE Mehmet-GERÇEK Adnan: Türk Vergi Sistemi, Eki Kitabevi, Bursa, 2012.

ŞENYÜZ, Doğan: Vergilendirmede Yükümlü Psikolojisi, Bursa, 1995.

TCMB, Küreselleşmenin Türkiye Ekonomisine Etkileri, ISBN: 975-7589-72-1, Haziran 2002, Ankara

TOKATLIOĞLU Mircan Yıldız, Küreselleşme ve Kamu Hizmetleri, Birinci Baskı, Aktüel Yayınları, İstanbul, 2005.

TOKATLIOĞLU, Mircan- SELEN, UFUK: Maliye Politikası, Ekin Kitabevi, Bursa , 2017.

TORTOP, Nuri: Mahalli İdareler, Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, Ankara, 1991.

TUNCER, Selahattin: Kamu Maliyesi, Yalkın Ofset Matbaası, İstanbul, 1971.

TUNCER, Selahattin: Vergi Uygulamaları, 5. Baskı, Güryay Matbaası, İstanbul, 1984.

TURHAN, Salih: Vergi Teorisi, İstanbul, 1977.

TUGEN, Kamil : Devlet Bütçesi, Dokuz Eylül Üniversitesi İzmir 2015

TÜRK, İsmail: Maliye Politikası, Amaçlar Araçlar ve Çağdaş Bütçe Teorileri, 11. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 1997.

ULUATAM, Özhan: Kamu Maliyesi, İmaj Kitapevi, Ankara, 2001.

ULUTAN, Burhan: Maliye, İpek Matbaası, Ankara, 1969.

YAŞA, Memduh: Devlet Borçları, 3. Baskı, Has Kutulmuş Matbaası, İstanbul, 1981.

YAŞA, Memduh: Kamu Maliyesine Giriş, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1973.

YAŞA, Memduh: Vergi Yükü, Sermet Matbaası, İstanbul, 1962.

WORLD BANK , Development Committee. Poverty Reduction and Global PublicGoods: Issues for the World Bank in Supporting Global Collective Action. World Bank, 2000, September 25

ZILLIOĞLU, Osman Nedim: Gelişmekte Olan Ülkelerde Dış Borç Sorunu, Anadolu Üniversitesi Basımevi, Eskişehir, 1984.

KAMU MALİYESİ

Prof. Dr. Coşkun KARACA

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-44-8

Sayfa Düzeni: Aslı AYRANCI

Kapak Tasarımı: Onur ÇAKAN

Baskı ve Cilt:

Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.

Alaaddinbey Mah. 634. Sk.

NİLTİM Ayaz Plaza No: 24

Tel. (0224) 249 33 20

Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax.: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

www.ekinkitap.com

Sevgili dayımız Prof. Dr. Mehmet ARSLAN'ın
aziz hatırasına…

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
MALİYE TEORİSİ VE KAMU EKONOMİSİ

1. KAMU MALİYESİNE GİRİŞ 1
1.1. KAMU MALİYESİNİN İLGİ ALANINA GİREN KONULAR NELERDİR? 1
1.1.1. Devlet Kavramı 2
1.1.2. Kamu Maliyesinin Gelişimi 2
1.1.3. Kamu Maliyesinin Diğer Bilim Dalları İle İlişkisi 6
1.2. KAMU MALİYESİNİN AMAÇLARI NELERDİR? 7
1.2.1. Kaynak Kullanımında Etkinliğin Sağlanması 8
1.2.2. Bölüşümde Etkinliğin Sağlanması 9
1.2.3. Ekonomik İstikrarın Sağlanması 10
1.2.4. Ekonomik Büyümenin ve Kalkınmanın Sağlanması 10
1.3. PİYASA VE KAMU EKONOMİSİ AYRIMI 12
1.3.1. Kaynakların Kamu ve Özel Sektör Arasında Paylaşımı 12
1.3.2. Piyasa Ekonomisi ve Kamu Ekonomisi Karşılaştırması 13
1.4. TÜRKİYE'DE KAMU MALİYESİNİN KAPSAMINA GİREN KURUM VE KURULUŞLAR 15
1.4.1. Genel Yönetim Kapsamındaki İdareler 16
1.4.1.1. Merkezi Yönetim Kapsamındaki İdareler 16
1.4.1.1.1. Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri 16
1.4.1.1.2. Özel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri 17
1.4.1.1.3. Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar 18
1.4.1.2. Sosyal Güvenlik Kurumları 19
1.4.1.3. Mahalli İdareler 19
1.4.2. Diğer Kamusal Niteliğe Sahip Kamu idareleri 21
1.4.2.1. Döner Sermayeli İşletmeler 21
1.4.2.2. Fonlar 22
1.4.2.3. Parafiskal Kurumlar 23
1.4.2.4. Kamu İşletmeleri 24
2. DEVLETİN PİYASAYA MÜDAHALESİNİN HAKLI GEREKÇELERİ: PİYASA AKSAKLIKLARI 25
2.1. DEVLETİN PİYASAYA MÜDAHALESİNİN ÖNEMLİ BİR GEREKÇESİ: DIŞSALLIKLAR 27
2.1.1. Dışsallık Kavramı 27
2.1.2. Dışsallık Türleri 28
2.1.2.1. Pozitif–Negatif Dışsallıklar 28
2.1.2.2. Üretim–Tüketim Dışsallıkları 29
2.1.2.3. Devlet Müdahalesi Gerektirmeyen Dışsallık Türleri 30
2.1.2.3.1. Marjinal – İnframarjinal Dışsallıklar 30

2.1.2.3.2. Parasal ve Teknolojik Dışsallıklar 30
2.1.2.3.3. Ağ (Network) Dışsallıkları 31
2.1.3. Dışsallıklara Yönelik Kamu Ekonomisi Çözümleri 31
2.1.3.1. Dışsal Zarar ve Pigou Vergileme 33
2.1.3.2. Dışsal Fayda ve Sübvansiyonlar 36
2.1.3.3. Diğer Kamusal Çözümler 37
2.1.4. Dışsallığa Karşı Piyasa Çözümü 38
2.1.4.1. Coase Çözümü (Mülkiyet Hakları ve Pazarlık Yaklaşımı) 39
2.1.4.2. Hicks–Kaldor Çözümü (Tazmin İlkesi ve Denkleştirme Ölçütü) 39
2.1.4.3. Meade Yaklaşımı (Dışsallıkların İçselleştirilmesi) 40
2.1.4.4. Scitovsky Yaklaşımı (Pazarlık Çözümü) 40
2.1.4.5. Etik İlkeler ve Toplumsal Baskı 41
2.2. BAZI MAL VE HİZMETLERİN DEVLET TARAFINDAN ÜSTLENİLMESİ GEREKLİLİĞİ 42
2.2.1. TAM (PÜR, SAF, KOLEKTİF) KAMUSAL MALLAR 42
2.2.1.1. Tam Kamusal Mal ve Hizmetlerin Sunumu Nasıl Gerçekleşir? 43
2.2.1.2. Tam Kamusal Mallar Hangi Özelliklere Sahiptir? 43
2.2.1.2.1. Tam Kamusal Malların Faydası Bölünemez 44
2.2.1.2.2. Tam Kamusal Mallar Birlikte Tüketilmek Zorundadır (Tüketiminden Mahrum Bırakılamama, Dışlanamazlık) 45
2.2.1.2.3. Tam Kamusal Mallar Fiyatlandırılamaz ve Pazarlanamazlar 45
2.2.2. YARI KAMUSAL MALLAR 46
2.2.2.1. Yarı Kamusal Malların Özellikleri 46
2.2.2.2. Yarı Kamusal Mallarda Dışsallığın Ortaya Çıkışı 47
2.2.3. TAM VE YARI KAMUSAL MALLAR DIŞINDA DEVLET MÜDAHALESİNE İHTİYAÇ DUYULAN DİĞER MALLAR 48
2.2.3.1. Erdemli (Merit) Mallar 48
2.2.3.2. Erdemsiz (Demerit, Tüketimi Toplum İçin Zararlı) Mallar 48
2.2.3.3. Kulüp Mallar 49
2.2.3.4. Serbest (Ortak) Mallar 49
2.2.3.5. Küresel Kamusal Mallar 50
2.3. DOĞAL TEKELLER VE ÖLÇEK EKONOMİLERİ 50
2.4. TAM REKABETTEN SAPMALAR ve EKSİK (AKSAK) REKABETİN VARLIĞI 52
2.5. EKSİK (ASİMETRİK) BİLGİ, TERS SEÇİŞ VE AHLAKİ TEHLİKE 53
3. DEVLET FAALİYETLERİNİN NASIL OLMASI GEREKTİĞİNE İLİŞKİN YAKLAŞIMLAR 54
3.1. Devletin Ortaya Çıkışı ve Gelişimine İlişkin Görüşler 55
3.2. Devlet Türleri 57
3.3. İktisadi Açıdan Devlet Kavramı 58
3.3.1. Kapitalist Sistemin Devlet Faaliyetlerine İlişkin Görüşü 58
3.3.2. Sosyalist Düzen ve Devlet Faaliyetlerine İlişkin Görüşleri 59
3.3.3. Karma Ekonomik Sistemin Devlet Faaliyetlerine İlişkin Görüşleri 59
3.4. İKTİSADİ YAKLAŞIMLAR 59
3.4.1. Merkantilizm 60
3.4.2. Fizyokrasi 61

3.4.3. Klasik İktisat Yaklaşımı ... 62
3.4.4. Neo–Klasik Yaklaşım ... 64
3.4.5. Keynesyen Yaklaşım ... 65
3.4.6. Marksist Yaklaşım ... 68
3.4.7. Stagflasyon Krizi ve Ortaya Çıkan Yeni Yaklaşımlar ... 69
3.4.7.1. Monetarist Yaklaşım ... 69
3.4.7.2. Arz Yanlı İktisat Yaklaşımı ... 72
3.4.7.3. Rasyonel Beklentiler Teorisi ve Yeni Klasik İktisat ... 73
3.4.7.4. Post Keynesyenler ... 74
3.4.7.5. Kamu Tercihi ve Anayasal İktisat Teorisi ... 76
3.4.7.6. Yapısalcı Yaklaşım ... 78
3.4.7.7. Yeni Keynesyen Yaklaşım ... 79
3.5. BİREYSEL YAKLAŞIMLAR ... 80
3.5.1. Musgrave (Devletin Klasik Mali Fonksiyonları) Yaklaşımı ... 80
3.5.2. Jackson ve Brown'un Devletin Düzenleyiciliğine İlişkin Görüşü ... 81
3.5.3. E. R. A. Seligman Yaklaşımı ... 81
3.5.4. Jan Tinbergen "Amaç ve Araç Değişkenler Teorisi" ... 81
3.5.5. Roland N. Mckean "Hükümetin Görünmez Eli Yaklaşımı" ... 81
3.5.6. İktisadi Rasyonalite Yaklaşımı ... 82
3.5.7. James Buchanan ve Gordon Tullock "Maliyetlerin Minimizasyonu Yaklaşımı" ... 82
4. KAMU KESİMİNDE ÜRETİLEN MALLARIN OPTİMAL ÜRETİM DÜZEYİ VE FİYATLANDIRILMASI ... 84
4.1. Kamu Kesiminde Üretilen Mal ve Hizmetlerin Optimal Üretim Düzeyi Nasıl Belirlenir? ... 84
4.2. Kamu Kesiminde Karar Alma ve Oylama Mekanizması ... 85
4.2.1. Siyasal Karar Alma Süreci ... 86
4.2.2. Oylama Modelleri ... 87
4.2.2.1. Oybirliği Kuralı ... 87
4.2.2.2. Oyçokluğu Kuralı ... 87
4.2.2.3. Oy Çokluğuna Alternatif Kurallar ... 88
4.2.2.3.1. Eleme Yöntemi (Condorcet Kuralı) ... 88
4.2.2.3.2. Puanlı Oylama Yöntemi ... 88
4.2.2.3.3. Tercihleri Ağırlıklandırma (Borda Kuralı) ... 89
4.3. Siyasal Karar Almanın Etkin Olmadığını İleri Süren Modeller ... 90
4.3.1. Seçmenlerden Kaynaklı Sorunlar ... 90
4.3.1.1. Seçmenlerin Bilgi Eksikliği ... 91
4.3.1.2. Rasyonel Seçmen Davranışı ... 91
4.3.1.3. Rant Kollama ... 91
4.3.1.4. Politik Miyopluk ... 92
4.3.1.5. Mali Aldanma (Yanılsama) ... 92
4.3.1.6. Kenneth J. Arrow "İmkânsızlık Teoremi" ... 93
4.3.1.7. Duncan Black "Oylama – Komiteler Teorisi" ... 94
4.3.2. Karar Alıcılardan Kaynaklı Sorunlar ... 95
4.3.2.1. Downs "Politik Rekabet Teoremi" ... 95

4.3.2.2. Romer ve Rosenthal Modeli ... 96
4.3.2.3. Oy Ticareti (Oy Değiş Tokuşu, Taraf Tutma Modeli, Logrolling) ... 96
4.4. Kamu Kesimi Tarafından Üretilen Malların Fiyatlandırılması ... 97
4.5. Kamusal Fiyatlama Çeşitleri ... 97
4.5.1. Marjinal Maliyet Fiyatlaması ... 98
4.5.2. Ortalama Maliyet Fiyatlaması ... 100
4.5.3. İki Parçalı Fiyatlama ... 100
4.5.4. Fiyat Ayrımcılığı ... 100
4.5.5. Yoğun Dönem Fiyatlaması ... 100
4.5.6. Monopolcü Fiyatlama ... 102
5. MALİYE TEORİSİNE İLİŞKİN BAZI KAVRAMLAR ... 102
5.1. X Etkinsizliği ... 103
5.2. Ortakların Trajedisi ... 103
5.3. Subsidiarite (Yerellik) ... 105
5.4. Kalabalıklaşma (Sıkışıklık) Maliyeti ... 105

İKİNCİ BÖLÜM
KAMU HARCAMALARI

1. KAMU HARCAMALARININ TANIMI VE ÖZELLİKLERİ ... 107
1.1. Kamu Harcamalarının Tanımı ... 107
1.1.1. Dar Anlamda Kamu Harcamaları ... 108
1.1.2. Geniş Anlamda Kamu Harcamaları ... 108
1.2. Kamu Harcamalarında Ölçüm ve Sınır ... 109
2. KAMU HARCAMALARININ SINIFLANDIRILMASI ... 110
2.1. İdari (Organik, Kurumsal, Hukuki) Sınıflandırma ... 111
2.2. Fonksiyonel (İşlevsel) Sınıflandırma ... 111
2.3. Ekonomik (İktisadi) Sınıflandırma ... 112
2.3.1. Gelir Ortaya Çıkaran (Reel – Gerçek) Kamu Harcamaları ... 113
2.3.1.1. Cari Harcamalar ... 113
2.3.1.2. Yatırım Harcamaları ... 113
2.3.2. Transfer Harcamaları (Gelir Aktarıcı Harcamalar) ... 114
2.3.2.1. İktisadi (Ekonomik) Transferler ... 115
2.3.2.2. Mali Transferler ... 116
2.3.2.3. Sosyal Transferler ... 116
2.3.2.4. Borç Faiz Ödemeleri ... 117
2.3.2.5. Sermaye Teşkili Transfer Harcamaları ... 117
2.3.2.6. Dolaysız–Dolaylı Transfer Harcamaları ... 118
2.3.2.7. Diğer Transfer Harcamaları ... 119
2.4. Kamu Harcamalarına İlişkin Diğer Sınıflandırmalar ... 119
2.4.1. Verimli–Verimsiz Kamu Harcamaları ... 119
2.4.2. Zorunlu–İhtiyari Kamu Harcamaları ... 120
2.4.3. Olağan–Olağanüstü Kamu Harcamaları ... 120
2.4.4. Genel ve Yerel Kamu Harcaması Sınıflandırması ... 120

2.4.5. Sağladıkları Faydaya Göre Kamu Harcamaları Sınıflandırması 121
2.5. Türkiye'de Kamu Harcamalarının Sınıflandırılması 121
3. KAMU HARCAMALARI HAKKINDA KLASİK VE MODERN MALİYE ANLAYIŞI 122
3.1. Klasik Yaklaşıma Göre Kamu Harcamaları 122
3.2. Modern Yaklaşıma Göre Kamu Harcamaları 123
4. KAMU HARCAMALARI NİÇİN ARTAR? 123
4.1. Kamu Harcamalarında Artışın Anlamı 124
4.2. Kamu Harcamalarının Artış Nedenleri 126
4.2.1. Kamu Harcamalarının Görünüşte Artış Nedenleri 126
4.2.1.1. Paranın Satın Alma Gücünde Azalma 126
4.2.1.2. Bütçe Yöntem ve Tekniğinde Değişme 127
4.2.1.3. Ülke Sınırlarında ve Nüfusta Değişme 128
4.2.1.4. Ayni Ekonomiden Nakdi Ekonomiye Geçiş 129
4.2.1.5. Kamulaştırma 129
4.2.2. Kamu Harcamalarının Gerçek Artış Nedenleri 130
4.2.2.1. Ülke Ekonomisinde Meydana Gelen Değişimler 130
4.2.2.2. Devlet Anlayışında Meydana Gelen Değişimler 131
4.2.2.3. Ülkelerin Gelişmişlik Düzeyleri 132
4.2.2.4. Sosyal Refah Devleti ve Sosyal Harcamalar 132
4.2.2.5. Siyasal ve Bürokratik Nedenler 132
4.2.2.6. Bilimsel ve Teknik Alanda Yaşanan Gelişmeler 133
4.2.2.7. Nüfus Artışı 133
4.2.2.8. Savaş ve Savunma Harcamalarında Artış 134
4.3. Kamu Harcamalarının Artışını Açıklayan Görüş Ve Modeller 134
4.3.1. Adolph Wagner "Kamu Harcamaları Artış Kanunu" 134
4.3.2. T. Peacock – J. Wiseman "Sıçrama Tezi" 135
4.3.3. Arthur C. Pigou ve Hugh Dalton "Sosyal Refahın Arttırılması Yaklaşımı" 137
4.3.4. A. Downs, J. M. Buchanan ve G. Tullock "Maksimizasyon Yaklaşımı" 137
4.3.5. Richard A. Musgrave 137
4.3.6. Walt W. Rostow "Kalkınma Aşamaları Modeli" 138
4.3.7. Henry Carter Adams 138
4.3.8. William J. Baumol "Nispi Verimlilik Yaklaşımı" 139
4.3.9. William A. Niskanen "Bürokrat Davranışı Modeli" 139
4.3.10. Maurice A. Odle "Politik Aşamalar Hipotezi" 140
4.3.11. C. M. Tiebout "Ayağıyla Oy Verme Hipotezi" 141
5. KAMU HARCAMALARININ ETKİLERİ 141
5.1. Üretim Üzerindeki Etkileri 141
5.2. Kamu Harcamalarının Büyüme ve Kalkınma Üzerindeki Etkileri 143
5.3. Gelir Dağılımı Üzerindeki Etkileri 143
5.4. İstihdam Hacmi Üzerindeki Etkileri 144
5.5. Ekonomik İstikrar Üzerindeki Etkileri 144
5.6. Kamu Harcamalarının Çarpan ve Hızlandıran Etkisi 144
5.7. Kamu Harcamalarında Dışlama Etkisi (Crowding–Out) 145
6. KAMU HARCAMALARINDA ETKİNLİK 146
6.1. Kamu Harcamalarında Etkinlik Nasıl Sağlanır? (Fayda – Maliyet Analizi) 146

6.2. Fayda ve Maliyet Kavramı 147
6.3. Fayda ve Maliyetlerin Ölçülmesi ve Gölge Fiyatlar 148

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
KAMU GELİRLERİ

1. KAMU GELİRLERİNİN TANIMI VE NİTELİĞİ 151
1.1. Kamusal Finansman (Kamu Gelirleri) ve Özellikleri 151
1.2. Kamu Gelirlerinin Ayrımı 151
1.3. Kamu Gelirlerinin Çeşitleri 154
1.3.1. Vergiler 154
1.3.2. Harçlar 156
1.3.3. Resimler 156
1.3.4. Şerefiyeler 157
1.3.5. Parafiskal Gelirler (Vergi Benzeri Gelirler) 157
1.3.6. Para ve Vergi Cezaları 158
1.3.7. Harcamalara Katılma Payı 158
1.3.8. Mülk (Patrimuan, Mamelek) ve Teşebbüs Gelirleri 159
1.3.9. Borçlanma Geliri 159
1.3.10. Özelleştirme Gelirleri 160
1.3.11. Fon Gelirleri 161
1.3.12. Para Politikası ve Senyoraj Geliri 162
1.3.13. Mali Tekel Geliri 163
1.3.14. Döner Sermaye Gelirleri 163
1.3.15. Diğer Gelirler 164
2. VERGİ TEORİSİ 164
2.1. Verginin Tarihsel Gelişimi 165
2.2. Verginin Tanımı 166
2.3. Vergilerin Alınma Nedenleri (Ekonomik Dayanakları) 166
2.3.1. Faydalanma Teorisi 166
2.3.1.1. Değişim Teorisi 167
2.3.1.2. Sigorta Primi (Koruma) Teorisi 168
2.3.1.3. Vergi Sosyal Üretim Giderlerine Katılma Payıdır 168
2.3.2. Egemenlik (Hükümranlık) Teorisi 169
2.3.3. Ödeme Gücü Teorisi 169
2.3.3.1. Ödeme Gücüne Ulaşmada Kullanılan Teknikler 170
2.3.3.1.1. Artan Oranlılık 170
2.3.3.1.2. Asgari Geçim İndirimi (En Az Geçim İndirimi) 171
2.3.3.1.3. Ayırma İlkesi 174
2.3.3.1.4. Muafiyet ve İstisnalardan Yararlanılması 175
2.3.4. Verginin Günümüzde Dayandığı İlkeler 175
2.4. Vergi Sistemleri (Tek–Çok) 176
2.5. Verginin Amaçları 177
2.5.1. Mali Amaç 177

2.5.2. Mali Olmayan (Extra Fiskal) Amaçlar ... 177
2.5.2.1. Vergileme ile Ulaşılmak İstenen Ekonomik Amaçlar ... 177
2.5.2.2. Vergileme ile Ulaşılmak İstenen Sosyal Amaçlar ... 178
2.5.2.3. Vergileme ile Ulaşılmak İstenen Ahlaki Amaçlar ... 180
3. VERGİLEMENİN ETKİLERİ ... 180
3.1. Vergilerin Kaynak Dağılımı Üzerindeki Etkileri ... 180
3.2. Vergilerin Gelir Dağılımı Üzerindeki Etkisi ... 182
3.3. Vergilerin Ekonomik İstikrar Üzerindeki Etkileri ... 184
3.4. Vergilerin Ekonomik Büyüme ve Kalkınma Üzerindeki Etkisi ... 186
4. VERGİLEME İLKELERİ ... 187
4.1. Genellik İlkesi ... 188
4.2. Adalet İlkesi ... 188
4.3. İktisadilik (Tasarruf) İlkesi ... 190
4.4. Kesinlik (Belirlilik) İlkesi ... 190
4.5. Müdahale İlkesi ... 190
4.6. Uygunluk İlkesi ... 191
4.7. Kanunilik İlkesi ... 191
4.8. Verimlilik (Yeterlilik, Randıman) İlkesi ... 192
4.9. Vergilemede Etkinlik İlkesi ... 192
4.10. Esneklik İlkesi ... 193
4.11. İstikrar İlkesi ... 195
4.12. Tarafsızlık İlkesi ... 195
4.13. Açıklık (Basitlik) İlkesi ... 196
4.14. Geriye Yürümezlik İlkesi ... 196
4.15. Kıyas Yasağı İlkesi ... 197
5. VERGİNİN UNSURLARI ... 197
5.1. Vergi Alacaklısı ... 197
5.2. Vergi Borçlusu ... 197
5.2.1. Kanuni Mükellef (Vergi Mükellefi, Vergi Yükümlüsü) ... 198
5.2.2. Fiili Mükellef (Gerçek Mükellef, Yüklenici, Taşıyıcı) ... 198
5.2.3. Aracı (Mutavassıt) Mükellef ... 198
5.2.4. Vergi Sorumlusu ... 198
5.3. Verginin Konusu ... 199
5.4. Vergiyi Doğuran Olay ... 199
5.5. Verginin Matrahı ... 201
5.5.1. Verginin Matrahı ve Matrahına Göre Vergi Türleri ... 201
5.5.2. Matrah Belirleme Usulleri ... 203
5.5.2.1. Beyan Usulü ... 203
5.5.2.2. Karine ve Dış Göstergeler Usulü ... 204
5.5.2.3. Götürü Usulü ... 204
5.5.2.4. İdarece Takdir Usulü ... 204
5.6. Vergi Tarifesi ... 205
5.6.1. Eşit Oranlı (Tek, Sabit Oranlı) Tarife ... 206
5.6.2. Artan Oranlı Tarife ... 206
5.6.2.1. Sınıf Usulü Artan Oranlılık ... 206

5.6.2.2. Dilim Usulü Artan Oranlılık 207
5.6.2.3. Gizli Artan Oranlılık 207
5.6.2.4. Tersine Artan Oranlı (Rici) Vergiler 208
5.6.2.5. Çifte Artan Oranlılık 208
5.6.3. Azalan Oranlı Tarife 209
5.6.3.1. Artan veya Azalan Oranlı Vergi Tarifelerinin Özellikleri 209
6.5.3.1.1. Yükseklik Farkı 209
5.6.3.1.2. Uzunluk Farkı 210
5.6.3.1.3. Tarife Basamakları 210
5.6.3.1.4. Artma Oranı 210
6. VERGİLERİN SINIFLANDIRILMASI 210
6.1. Gelir Üzerinden Alınan Vergiler 210
6.1.1. Gelir Vergisi 210
6.1.1.1. Farklı Teorilere Göre Gelir Kabul Edilen Unsurlar (İktisadi Anlamda Gelir) 211
6.1.1.1.1. Kaynak Teorisi (Dar Anlamda Gelir) 211
6.1.1.1.2. Safi Artış Teorisi (Geniş Anlamda Gelir) 212
6.1.1.2. Gelir Vergisi Yöntemleri (Mali Anlamda Gelir) 212
6.1.1.2.1. Sedüler Gelir Vergisi 213
6.1.1.2.2. Üniter Gelir Vergisi 213
6.1.1.2.3. Birleşik (Karma) Gelir Vergisi 214
6.1.2. Gelir Üzerinden Alınan Diğer Bir Vergi: Kurumlar Vergisi 214
6.2. Servet veya Servet Transferi Üzerinden Alınan Vergiler 215
6.2.1. Genel – Özel Servet Vergileri 216
6.2.2. Veraset ve İntikal Vergisi 216
6.2.3. Emlak Vergisi 218
6.2.4. Motorlu Taşıtlar Vergisi 218
6.3. Harcamalar (Gider) Üzerinden Alınan Vergiler 218
6.3.1. Harcama Vergilerinin Özellikleri 219
6.3.2. Harcama Vergilerinin Sınıflandırılması 220
6.3.2.1. Yayılı Tüketim (Muamele) Vergisi 221
6.3.2.2. Toplu Tüketim (Muamele) Vergileri 222
6.3.2.3. Katma Değer Vergisi 223
6.3.2.3.1. Katma Değer Vergisinin Hesaplanma Yöntemleri 223
6.3.2.3.1.1. Çıkarma yöntemi 224
6.3.2.3.1.2. Mahsup (Vergi İndirimi) Yöntemi 225
6.3.2.3.2. Katma Değer Vergisi Türleri 225
6.3.2.3.2.1. Gayrisafi Hâsıla Tipi 225
6.3.2.3.2.2. Gelir Tipi KDV 226
6.3.2.3.2.3. Tüketim Tipi KDV 226
6.3.2.3.2.4. Ücret Tipi KDV 226
6.3.2.4. Özel Tüketim Vergisi 226
6.3.2.5. Dış Ticaret Üzerinden Alınan Vergiler (Gümrük Vergileri) 228
6.4. Mükelleften Doğrudan Alınıp Alınmamasına Göre Dolaylı–Dolaysız Vergiler 228
6.4.1.1. Verginin Devamlılığı ve Mükellefin Bilinmesi Açısından 229

6.4.1.2. Vergi Adaleti Açısından 230
6.4.1.3. Gelir Sağlama ve Verim Açısından 230
6.4.1.4. Mükellef Üzerindeki Vergi Baskısı Açısından 231
6.4.1.5. Toplam Vergi Gelirleri İçindeki Pay Açısından 232
6.4.1.6. Tahsil Usulü ve Yansıtılabilme Olanağı Açısından 232
6.5. Diğer Vergi Ayrımları 233
6.5.1. Nakdi Vergiler / Ayni Vergiler / Bedenî Vergiler 233
6.5.2. Şahsi (Kişisel – Sübjektif) / Gayrişahsi (Kişisel Olmayan– Objektif) Vergiler 233
6.5.3. Genel Vergiler / Özel Vergiler 234
6.5.4. Şahıs Vergileri / Mal Vergileri 234
6.5.5. Tek Vergili Sistem / Çok Vergili Sistem 235
7. VERGİ YÜKÜ 236
7.1. Toplam Vergi Yükü 237
7.2. Bireysel Vergi Yükü 237
7.3. Net Vergi Yükü 238
7.4. Gerçek Vergi Yükü 238
7.5. Sektörel Vergi Yükü 239
7.6. Bölgesel Vergi Yükü 239
8. VERGİYE UYUM YA DA UYUMSUZLUK 240
8.1. Vergiden Kaçınma (Vergi Yükünden Kaçınma) 240
8.1.1. Vergi Avantajlarından ve Kanunlardaki Boşluklardan Yararlanmak 240
8.1.2. Gelir Aktarımı 241
8.1.3. Vergilerin Ertelenmesi 241
8.1.4. Vergi Arbitrajı 241
8.2. Vergi Kaçakçılığı 242
8.3. Vergi Reddi ve Vergi Grevi 243
8.4. Verginin Giderilmesi (Telafisi) 243
8.4.1. Karar (Beyan) Etkisi 244
8.4.2. Verginin Gelir Etkisi 244
8.4.3. Verginin İkame Etkisi 244
8.5. Verginin Yansıması 245
8.5.1. Yansıma Aşamaları 246
8.5.2. Vergi Yansımasının Türleri 246
8.5.2.1. İleriye–Geriye Doğru Yansıma 246
8.5.2.2. Kanuni–Fiili (iktisadi) Yansıma 248
8.5.2.3. Mutlak– Diferansiyel Yansıma 248
8.5.2.4. Biçimsel–Efektif Yansıma 248
8.5.2.5. Çapraz Yansıma 249
8.5.2.6. Çift Yansıma 250
8.5.2.7. Sınırlı–Sınırsız Yansıma 250
8.5.3. Yansımayı Belirleyen Faktörler 250
8.5.3.1. Arz ve Talebin Fiyat Karşısındaki Esnekliği 250
8.5.3.2. Verginin Türü 254
8.5.3.3. Verginin Yüksekliği 254
8.5.3.4. Vergilendirilen Malın Türü 255

8.5.3.5. Piyasanın Yapısı 255
8.5.3.6. Yansımayı Belirleyen Makro Ekonomik Faktörler 256
8.6. Vergi Uyumsuzluğu Nasıl Önlenebilir? 258
9. VERGİYE VE VERGİLEMEYE İLİŞKİN DİĞER KAVRAMLAR 259
9.1. Vergi İstisnası 259
9.2. Vergi Muafiyeti 259
9.3. Vergi Rekabeti 259
9.4. Vergi Dampingi 260
9.5. Vergi Cenneti 260
9.6. Vergi Tatili 260
9.7. Tobin Vergisi 261
9.8. Olivera–Tanzi Etkisi 262
9.9. Vergi Takozu 263
9.10. Vergi Bilinci 263
9.11. Vergi Ahlakı 264
9.12. Vergi Kapasitesi 264
9.13. Vergi Gayreti 265
9.14. Vergi Planlaması 265
9.15. Asgari Vergi 266
9.16. Mali Rant ve Mali Sömürü 266
9.17. Enflasyon Vergisi 267
9.18. Verginin Amortismanı ve Kapitalizasyonu 268
9.19. Vergi Esnekliği (Verginin Gelir Esnekliği) 269
9.20. Vergi Teşviki 269
9.20.1. Yatırım İndirimi 270
9.20.2. Hızlandırılmış Amortisman 270
9.20.3. Vergi Ertelemeleri 271
9.20.4. Zararların Mahsubu 271
9.20.5. Yatırım Teşvik Belgeleri 272
9.21. Çifte Vergilendirme 272
9.22. Vergi Maliyeti 273
9.23. Vergi Harcamaları 273
9.24. Vergi Erozyonu (Matrahın Aşınması) 274
10. VERGİLEMEDE İKTİSADİ ETKİNLİĞE İLİŞKİN GÖRÜŞLER 274
10.1. Etkinlik Kaybı (Rant Kaybı, Vergi Kaması, Refah Kaybı, Aşırı Vergi Yükü) 274
10.2. Ramsey'in Ters Esneklikler Kuralı 276
10.3. Corlett ve Hague Kuralı 276
10.4. Higgins Faydaların Karşılaştırılması Yaklaşımı 276
10.5. W. Gerloff ve F. Neumark'ın Mali Kanunu 277
10.6. Arthur Betz Laffer (Laffer Eğrisi) 277
10.7. Mali Anestezi 279
11. TÜRKİYE'DE VERGİ VE VERGİLEMEYE İLİŞKİN KONULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ 280

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
DEVLET BORÇLARI

1. BORÇLANMA KAVRAMI VE BORÇLANMAYA İLİŞKİN YAKLAŞIMLAR 285
1.1. Klasik İktisatçıların Devlet Borçlanmasına Yaklaşımı 285
1.2. Müdahaleci Maliye Yaklaşımının Devlet Borçlanmasına İlişkin Görüşleri 286
1.3. Monetarist Yaklaşım 287
2. DEVLET BORÇLANMASININ NEDENLERİ, KAPASİTESİNİ VE SINIRINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER 287
2.1. Devletin Borçlanma Nedenleri 287
2.1.1. Bütçe Açıklarının ve Harcamaların Finansmanı 288
2.1.2. Olağanüstü Dönemlerde Harcamaların Finansmanı 288
2.1.3. Büyük Proje ve Yatırımların Finansmanı 288
2.1.4. Ekonomik İstikrarın Sağlanması 289
2.1.5. Döviz Darboğazının Aşılması 289
2.2. Borçlanmanın Kapasitesini ve Sınırını Etkileyen Faktörler 290
3. TÜRKİYE'DE DEVLET BORÇLANMASININ YASAL DAYANAĞI VE DEVLETİN BORÇLANMA YETKİSİ 291
4. KAMU BORÇLARININ SINIFLANDIRILMASI 291
4.1. Serbesti Bakımından Kamu Borçları 291
4.1.1. İsteğe Bağlı Borçlar 292
4.1.2. Cebrî (Zorunlu) Borçlar 292
4.1.3. Yarı Cebri Borçlar 293
4.2. Vadesine Göre Borçlar 293
4.2.1. Kısa Vadeli Borçlar (Dalgalı Borçlar) 294
4.2.2. Uzun Vadeli Borçlar (Konsolide Borçlar) 294
4.3. Sağlandığı Kaynak Bakımından Borçlar 295
4.3.1. İç Borç– Dış Borç Kavramı 295
4.3.2. İç ve Dış Borç Ayrımı 295
5. TÜRKİYE'DE İÇ BORÇLAR 296
5.1. Türkiye'de İç Borçlanma Araçları 296
5.1.1. Hazine Bonosu 296
5.1.2. Devlet Tahvili 297
5.1.3. Özel Tertip İç Borçlanma Senetleri 297
5.2. Türkiye'de Devlet İç Borçlanma Yöntemleri 298
5.2.1. İhale Yöntemi 298
5.2.2. "TAP" Yöntemi (Hazır Satış, Musluk Yöntemi) 299
5.2.3. Doğrudan Satış Yöntemi 299
5.2.4. Halka Arz Yöntemi 299
5.2.5. Diğer Devlet İç Borçlanma Senetleri 299
5.3. Türkiye'de İç Borçlanma Kaynakları 300
5.3.1. Bankalar ve Finans Kurumlarından Borçlanma 300
5.3.2. Özel Kişi ve Kuruluşlardan Borçlanma 301
5.3.3. Sigorta Şirketlerinden Borçlanma 301

5.3.4. Sosyal Güvenlik Kurumlarından, Fonlardan ve Kamu İktisadi Kuruluşlarından Borçlanma ... 301
5.3.5. Merkez Bankasından Borçlanma ... 302
6. DIŞ BORÇLAR ... 302
6.1. Kavramsal Çerçeve ... 302
6.2. Dış Borçlanmanın Nedenleri ... 303
6.2.1. İç Tasarrufların Yetersiz olması ... 303
6.2.2. Ödemeler Dengesi Açıkları ... 305
6.2.3. Siyasi ve Askeri Nedenler ... 306
6.2.4. Ekonomik Nedenler ... 307
6.2.5. Tarihi ve Kültürel Nedenler ... 308
6.2.6. İnsancıl ve Ahlaki Nedenler ... 308
6.3. Dış Borçlanma Çeşitleri ... 308
6.3.1. Proje Kredileri ... 308
6.3.2. Program Kredileri ... 309
6.3.3. Sendikasyon Kredileri ... 310
6.3.4. Seküritizasyon Kredileri ... 310
6.3.5. Bağlı ve Serbest Krediler ... 311
6.3.6. Borç Ertelemeleri ve Röfinansman Kredileri ... 312
6.3.7. Teknik Yardımlar ... 312
6.3.8. Satıcı Kredileri ... 312
6.3.9. Askeri Yardımlar ... 313
6.3.10. Hibe ve Bağışlar ... 313
6.3.11. Diğer Dış Borç Türleri ... 313
6.4. Dış Borçlanma ile İlgili Bazı Rasyolar ... 314
7. KAMU BORÇLANMA TEKNİĞİ ve ALICILARA SAĞLANAN ÇIKARLAR ... 315
7.1. Türkiye'de Devlet Borçlanmasına İlişkin Tanımlar ve Şekilsel Özellikler ... 315
7.2. Devletin Borç Verenlere Sağladığı Maddi Çıkarlar ... 316
7.2.1. Faiz Getirisi ... 316
7.2.2. Faiz Dışında Farklı Teknikler Yoluyla Getiriyi Artıran Yöntemler ... 317
7.2.2.1. Başa Başın Altında İhraç ... 318
7.2.2.2. Nakde Çevrilebilme ... 318
7.2.2.3. Enflasyona Karşı Korunma ... 319
7.2.2.4. Altına ve Dövize Endeksleme ... 320
8. BORÇLARIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ (BORÇ STOKU, BORÇ YÜKÜ VE BORÇ SERVİSİ) ... 320
8.1. Borç Stoku ... 320
8.2. Borç Yükü ... 321
8.3. Borç Servisi ... 322
8.4. Borçların Sürdürülebilirliği ... 322
9. BORÇ YÖNETİMİ ... 324
9.1. Olağan Borç Yönetimi ... 324
9.2. Olağanüstü (İstisnai) Borç Yönetimi ... 324
9.2.1. Konsolidasyon (Tahkim) ... 324
9.2.1.1. Konsolidasyon Çeşitleri ... 325

9.2.1.2. Konsolidasyonun Başarı Koşulları ve Sonuçları ... 325
9.2.2. Kamu Borçlarının Değiştirilmesi (Konversiyon) ... 326
9.2.2.1. Konversiyonun Başarıya Ulaşma Şartları ... 326
9.2.2.2. Hukuki Açıdan Konversiyon Çeşitleri ... 326
9.2.2.3. Teknik Açıdan Konversiyon Çeşitleri ... 327
9.2.2.3.1. Başabaştan Yapılan Konversiyon (Basit Yöntem) ... 327
9.2.2.3.2. Başabaşın Altında Konversiyon ... 327
9.2.2.3.3. Kademeli Konversiyon ... 327
9.2.2.3.4. Fark İsteme Yöntemiyle Konversiyon ... 327
9.2.3. Bütçe Fazlası Sağlanması veya Vergilerin Artırılması Yoluyla Ödeme ... 328
9.2.4. Monetizasyon ... 328
9.2.5. Moratoryum ... 328
10. DEVLET BORÇLANMASININ ETKİLERİ ... 329
10.1. İç Borçlanmanın Etkileri ... 329
10.1.1. İç Borçlanmanın Büyüme ve Ödemeler Dengesi Üzerindeki Etkileri ... 329
10.1.2. İç Borçlanmanın Faiz Oranı Üzerindeki Etkisi ... 329
10.1.3. İç Borçlanmanın Enflasyon Üzerindeki Etkisi ... 330
10.1.4. İç Borçlanmanın Gelir Dağılımı Üzerindeki Etkisi ... 331
10.2. Dış Borçlanmanın Etkileri ... 332
10.2.1. Dış Borçlanmanın Ekonomik İstikrar Üzerindeki Etkisi ... 333
10.2.2. Dış Borçlanmanın Ekonomik Büyüme ve Kalkınma Üzerindeki Etkisi ... 333
10.3. Kamu Kesimi Borçlanma Gereksinimi ... 334
10.3.1. Geleneksel (Merkezi Yönetim) Bütçe Dengesi ... 335
10.3.2. Birincil (Faiz dışı) Bütçe Dengesi ... 336
10.3.3. İşlemsel (Operasyonel) Bütçe Dengesi ... 337
11. TÜRKİYE'DE BORÇLANMANIN GELİŞİMİ VE ETKİLERİ ... 339

BEŞİNCİ BÖLÜM
BÜTÇE

1. BÜTÇENİN TANIMI, GENEL ÖZELLİKLERİ, UNSURLARI ve TARİHİ GELİŞİMİ ... 345
1.1. Bütçe Kavramı ve Genel Özellikleri ... 345
1.2. Bütçenin Unsurları (4T) ... 346
1.3. Bütçenin Tarihi Gelişimi ... 347
2. BÜTÇE HAKKI VE GELİŞİMİ ... 348
3. BÜTÇENİN İŞLEVLERİ ... 350
3.1. Bütçenin Klasik İşlevleri ... 350
3.1.1. Bütçenin Mali İşlevi ... 350
3.1.2. Bütçenin Hukuki İşlevi ... 351
3.1.3. Bütçenin Siyasi İşlevi ... 351
3.1.4. Bütçenin İktisadi İşlevi ... 352
3.1.5. Bütçenin Denetim Fonksiyonu ... 352
3.2. Bütçenin Çağdaş İşlevleri ... 353
3.2.1. İstikrar İşlevi ... 353

3.2.2. Ekonomik Kalkınma ve Büyüme İşlevi 354
3.2.3. Bütçenin Kaynak Tahsisi İşlevi 354
3.2.4. Bütçenin Gelir Dağıtıcı İşlevi 355
4. BÜTÇE İLKELERİ 355
4.1. Genellik İlkesi 355
4.1.1. Gayrisafi Usul 356
4.1.2. Adem–i Tahsis 356
4.2. Birlik İlkesi 356
4.3. Doğruluk İlkesi 357
4.4. Basitlik İlkesi 357
4.5. Giderlerin Gelirlerden Önce Olması İlkesi 358
4.6. Önceden İzin Alma İlkesi 358
4.7. Sınırlı Yetki İlkesi 359
4.8. Ödenek Ayrılması İlkesi 359
4.9. Şeffaflık (Mali Saydamlık, Aleniyet) İlkesi 359
4.10. Tasarruf İlkesi 360
4.11. Denklik İlkesi 360
4.12. Yıllık Olma İlkesi 360
4.13. Hesap Verme Sorumluluğu İlkesi 361
5. GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE BÜTÇE SİSTEMLERİ 361
5.1. Klasik (Geleneksel veya Örgüt) Bütçe Sistemi 361
5.2. Torba (Lump –Sum) Bütçe Sistemi 362
5.3. Plan Program Bütçe Sistemi 363
5.4. Sıfır Tabanlı Bütçe Sistemi 363
5.5. Performans Esaslı Bütçe Sistemi 364
6. BÜTÇE TEORİLERİ 365
6.1. Klasik Bütçe Teorisi 365
6.2. Devrî Bütçe Teorisi 366
6.3. Telafi Edici Bütçe Teorisi 367
7. TÜRKİYE'DE BÜTÇE SÜRECİ 367
7.1. Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifinin Hazırlanma Süreci 367
7.1.1. Orta Vadeli Program, Orta Vadeli Malî Plan ve Bütçe Hazırlama Rehberi 369
7.1.2. Kamu İdarelerinin Bütçe Tekliflerini Hazırlaması 370
7.1.3. Merkezî Yönetim Bütçe Kanun Teklifinin Sunulması 371
7.1.4. Merkezî Yönetim Bütçe Kanun Teklifinin Plan ve Bütçe Komisyonunda Görüşülmesi 372
7.1.5. Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifinin TBMM Genel Kurulunda Görüşülmesi ve Onanması 373
7.1.6. Bütçe Teklifinin Reddi ve Geçici Bütçe 374
7.2. Bütçenin Uygulanması 374
7.2.1. Harcamaların Yapılması 375
7.2.1.1. Harcama Sürecinde Yer Alan Görevliler 375
7.2.1.2. Harcamaların Yapılma Aşamaları 377
7.2.1.2.1. Giderlerin Taahhüdü ve Yüklenmeye Girişilmesi: Harcama Yetkilisi 377

7.2.1.2.2. Ödeneklerin Tahakkuku: Gerçekleştirme Görevlisi 377
7.2.1.2.3. Ödeneklerin Ödeme (Verile) Emrine Bağlanması: Gerçekleştirme Görevlisi ve Harcama Yetkilisi 377
7.2.1.2.4. Giderlerin Ödenmesi: Muhasebe Yetkilisi 378
7.2.1.3. Ödenmeyen Giderler ve Bütçeleştirilmiş Borçlar 378
7.2.1.4. Ön Ödeme 378
7.2.2. Gelirlerin Toplanması 379
7.2.2.1. Özel Gelirler 380
7.2.2.2. Bağış ve Yardımlar 380
7.3. Bütçenin Uygulama Esasları 380
7.3.1. Ödeneklerin Kullanılması 380
7.3.2. Ödenek Aktarmaları 381
7.3.3. Merkez Dışı Birimlere Ödenek Gönderme 382
7.3.4. Yedek Ödenek 382
7.3.5. Örtülü Ödenek 382
7.3.6. Yüklenmeye Girişilmesi 382
7.3.7. Ertesi Yıla Geçen Yüklenme 383
7.3.8. Gelecek Yıllara Yaygın Yüklenmeler 383
7.3.9. Bütçelerden Yardım Yapılması 383
7.3.10. Ek Bütçe (Ek Ödenek) 384
7.4. Hazine İşlemleri 384
7.4.1. Gelir ve Giderlerin Yer Bakımından Denkleştirilmesi 384
7.4.2. Gelir ve Giderlerin Zaman Bakımından Denkleştirilmesi 385
7.5. Bütçe Hesaplarının Kapatılmasında Kullanılan Yöntemler 386
7.5.1. Hesap Dönemi Yöntemi (Egzersiz Yöntemi) 386
7.5.2. Yönetim Dönemi (Jestiyon Usulü) 386
8. TÜRKİYE'DE BÜTÇENİN DENETİMİ 387
8.1. Bütçenin İdari Denetimi 387
8.1.1. Ön Mali Kontrol (Harcama Öncesi Mali Kontrol) 387
8.1.2. Harcama Sonrası İç Denetim 388
8.2. Bütçenin Yargısal Denetimi (SAYIŞTAY) 389
8.2.1. Dış Denetim (Sayıştay) 389
8.2.2. Sayıştay'ın Düzenlilik (Uygunluk) ve Performans Denetimi 389
8.2.3. Sayıştay'ın Hazırlamakla Görevli Kılındığı Raporlar 390
8.3. Bütçenin Yasama Denetimi (Siyasal Denetim) 391
8.3.1. Bütçenin Kabul Edilmesi ve Uygulanması Aşamasında Denetim 391
8.3.2. Bütçenin Uygulanması Sonrasındaki Denetimi 392
8.3.2.1. Faaliyet Raporları 392
8.3.2.2. Kesin Hesap Kanunu 393
8.3.2.3. Genel Uygunluk Bildirimi 393
9. YAPTIRIMLAR VE YETKİLİ MERCİLER 394
9.1. Ödenek Üstü Harcama 394
9.2. Kamu Zararı 394
9.3. Yetkisiz Tahsil ve Ödeme 395
9.4. Zaman Aşımı 395

ALTINCI BÖLÜM
MALİYE POLİTİKASI

1. MALİYE POLİTİKASININ TANIMI 397
2. MALİYE POLİTİKASININ ORTAYA ÇIKIŞI VE İKTİSADİ GÖRÜŞLERİN MALİYE POLİTİKASINA BAKIŞI 397
3. MALİYE POLİTİKASI ARAÇLARI 402
3.1. Kamu Harcamaları Politikası 403
3.2. Kamu Gelirleri ve Vergi Politikası 405
3.3. Borçlanma ve Borç İdaresi Politikası 407
3.4. Bütçe Politikası 408
4. MALİYE POLİTİKASININ AMAÇLARI 409
4.1. Ekonomik İstikrarın Sağlanması 410
4.1.1. Fiyat İstikrarı 411
4.1.2. Tam İstihdam 411
4.2. Ekonomik Büyümenin ve Kalkınmanın Sağlanması 411
4.3. Gelir ve Servet Dağılımının Düzenlenmesi 413
4.4. Maliye Politikasının Diğer Amaçları 413
5. MALİYE POLİTİKASIYLA ORTAYA ÇIKAN ÇATIŞMALAR 413
6. ÇARPAN VE HIZLANDIRAN ANALİZİ 414
6.1. Keynesyen Gelir Belirleme Modeli ve Çarpan Analizi 416
6.2. Denk Bütçe Çarpanı (Haavelmo Kuramı) 419
7. EKONOMİK İSTİKRARIN SAĞLANMASINDA PARA VE MALİYE POLİTİKASI YÖNTEMLERİ 420
7.1. Ekonomik İstikrarın Bozulması ve Krizlerin Ortaya Çıkışı 421
7.2. Ekonomik İstikrarı Sağlamanın Önemi 423
7.2.1. İşsizlik 423
7.2.2. Ekonomik Daralma ve Gelir Dağılımında Bozulma 423
7.2.3. Hükümet Müdahalelerinde ve Regülasyonlarda Artış 424
7.2.4. Hükümet Bütçelerinde Bozulma 424
7.2.5. Kayıtdışılığın Yaygınlaşması 425
7.2.6. Dış Dengenin Bozulması 425
7.3. Ekonomik İstikrarı Sağlamada Para Politikası Araçları 426
7.3.1 Koridor Sistemi ve Politika Faizi Belirleme 427
7.3.2. Açık Piyasa İşlemleri (APİ) ile Piyasadaki Para Hacmini Belirleme 431
7.3.3. Zorunlu Karşılık Oranları ile Piyasadaki Likiditeyi Düzenleme 432
7.3.4. Reeskont Oranları 433
7.3.5. Döviz Müdahaleleri 434
7.3.6. İthalat Teminat Oranları 435
7.3.7. Kredi Tavanı Koyma 435
7.3.8. Kamuoyu Açıklamaları 435
7.4. Ekonomik İstikrarın Sağlanmasında Maliye Politikası Yöntemleri 436
7.4.1. İradi Maliye Politikaları 438
7.4.1.1. İradi Maliye Politikalarında Gecikme Sorunları 438
7.4.1.2. İradi Maliye Politikalarında Aktarım Mekanizması 441

7.4.2. Otomatik İstikrar Sağlayıcılar 442
7.4.2.1. Vergi Politikaları ve Artan Oranlı Vergiler 443
7.4.2.2. İşsizlik Ödemeleri 445
7.4.2.3. Tarım Sübvansiyonları 445
7.4.2.4. Bireysel ve Kurumsal Tasarruflar 446
7.4.2.5. Bütçe Açık ve Fazlaları 446
7.4.2.6. Faiz Oranları 446
7.4.3. Formül Esnekliği Yöntemi 447
7.4.4. Telafi Edici Maliye Politikası 447
7.4.5. Tedrici Maliye Politikası 448
7.4.6. Şok Maliye Politikası 448
7.4.7. Kurala Dayalı Maliye Politikası 448
8. EKONOMİK İSTİKRARIN SAĞLANMASINDA PARA VE MALİYE POLİTİKALARININ ETKİNLİĞİ 449
8.1. Para ve Maliye Politikalarının Ekonomik Etkileri 450
8.1.1. Para Politikası 452
8.1.2. Maliye Politikası 453
9. ENFLASYONLA MÜCADELEDE MALİYE POLİTİKASI 453
9.1. Enflasyon Türleri 453
9.2. Enflasyon Nedenleri 454
9.2.1. Talep Enflasyonu 454
9.2.2. Maliyet Enflasyonu 455
9.2.3. Yapısal Enflasyon 455
9.2.4. İthal Enflasyon 456
9.3. Türkiye'de Enflasyonun Hesaplanması 456
9.4. Enflasyonun Ekonomi Üzerindeki Etkileri 459
9.5. Enflasyonla Mücadelede Maliye Politikası 462
9.5.1. Enflasyonla Mücadelede Kamu Harcamaları Politikası 464
9.5.2. Enflasyonla Mücadelede Kamu Gelirleri Politikası 465
9.5.3. Enflasyonla Mücadelede Borçlanma Yönetimi Politikası 466
9.5.4. Enflasyonla Mücadelede Bütçe Politikası 468
10. DEFLASYONLA MÜCADELEDE MALİYE POLİTİKASI 469
10.1. Deflasyon Türleri 469
10.1.1. Talep İtişli Deflasyon 470
10.1.2. Maliyet Çekişli Deflasyon 470
10.2. Deflasyonla (Durgunlukla) Mücadelede Maliye Politikası 470
10.2.1. Deflasyonla (Durgunlukla) Mücadelede Kamu Harcamaları Politikası 470
10.2.2. Deflasyonla Mücadelede Kamu Gelirleri Politikası 471
10.2.3. Deflasyonla Mücadelede Borçlanma Politikası 472
11. STAGFLASYONLA MÜCADELEDE MALİYE POLİTİKASI 473
11.1. Phillips Eğrisinin Stagflasyonun Açıklanmasındaki Başarısızlığı 473
11.2. Stagflasyonun Nedenleri 475
11.2.1. Yapısal İşsizlik ve Enflasyon 476
11.2.2. Rekabetçi Olmayan Emek Piyasaları 476
11.2.3. Eksik Rekabet 476

11.2.4. Gelir Bölüşümü Mücadelesi ... 477
11.2.5. Dış Ekonomik Koşullar ... 478
11.2.6. Monetarist Yaklaşım ve Stagflasyon ... 478
11.3. Stagflasyonla Mücadelede Uygulanacak Politikalar ... 479
11.3.1. Ücret ve Fiyat Kontrolleri ... 479
11.3.2. Sektörel ve Bölgesel Ağırlıklı Önlemler ... 479
11.3.3. Stagflasyonla Mücadelede Para ve Maliye Politikalarına İlişkin Araçların Optimal Bileşimi ... 480
12. MALİYE POLİTİKALARI VE YAPISAL UYUM PROGRAMLARI ... 480
12.1. Ortodoks Politikalar ... 480
12.2. Heterodoks Politikalar ... 480
12.3. Mali Kural ... 481
13. EKONOMİK İSTİKRARIN SAĞLANMASINDA BÜTÇE POLİTİKALARI ... 482
13.1. Bütçe Politikası Uygulamaları ... 482
13.1.1. Denk Bütçe Politikası ... 483
13.1.2. Bütçe Açığı Politikası ... 483
13.1.3. Bütçe Fazlası Politikası ... 483
13.2. Mali Sürüklenme (Vergi Çengeli, Mali Fren) ... 483
14. EKONOMİK BÜYÜMENİN SAĞLANMASINDA MALİYE POLİTİKALARININ ROLÜ 484
14.1. Ekonomik Büyüme Nedir ve Nasıl Ortaya Çıkar ... 485
14.2. Ekonomik Büyümede GSYH ve Kişi Başına Düşen Milli Gelir ... 486
14.3. Ekonomik Büyüme Türleri ... 487
14.3.1. Spontane Büyüme ... 487
14.3.2. Planlı Büyüme ... 487
14.3.3. Dengeli Büyüme ... 487
14.3.4. Dengesiz Büyüme ... 488
14.3.5. Kapalı Büyüme ... 488
14.3.6. Açık Büyüme ... 488
14.3.7. Durgun Büyüme ... 488
14.4. Ekonomik Büyümeyi Belirleyen Stratejik Faktörler ... 488
14.4.1. Ekonomik Büyümenin Sağlanmasında Tasarrufların ve Yatırımların (Sermaye Birikimi) Önemi ... 489
14.4.2. Beşerî Sermaye ... 491
14.4.3. Teknolojik Gelişme ... 492
14.5. Ekonomik Büyümenin Sağlanmasında Harcama Politikaları ... 493
14.5.1. Reel Harcamalar ... 493
14.5.2. Transfer Harcamaları ... 494
14.6. Ekonomik Büyümenin Sağlanmasında Vergi Politikaları ... 494
14.7. Ekonomik Büyüme ve Borçlanma Politikası ... 495
15. EKONOMİK KALKINMANIN SAĞLANMASINDA MALİYE POLİTİKALARININ ROLÜ ... 496
15.1. Ekonomik Kalkınmanın Koşulları ... 496
15.2. Ekonomik Kalkınmanın Sağlanmasında Kamu Harcamalarının Rolü ... 498
15.3. Ekonomik Kalkınmanın Sağlanmasında Kamu Gelirlerinin Rolü ... 499
15.4. Ekonomik Kalkınma ve Kamu Borçlanması ... 500

16. GELİR DAĞILIMININ İYİLEŞTİRİLMESİNDE MALİYE POLİTİKALARININ ROLÜ ... 500
16.1. Gelir Dağılımı Türleri ... 501
16.1.1. Fonksiyonel Gelir Dağılımı ... 501
16.1.2. Kişisel Gelir Dağılımı ... 501
16.1.3. Sektörel Gelir Dağılımı ... 501
16.1.4. Bölgesel Gelir Dağılımı ... 501
16.2. Gelir Dağılımının Ölçülmesi ... 502
16.2.1. Yüzde Dağılım Yöntemi ve Lorenz Eğrisi ... 502
16.2.2. Gini Katsayısı ... 502
16.2.3. Yoksulluk Sınırı ... 503
16.2.4. Açlık Sınırı ... 503
16.3. Sosyal (Toplumsal) Refah Fonksiyonu ve Gelir Dağılımında Adalet ... 503
16.3.1. Faydacı Sosyal Refah Fonksiyonu (Jeremy Bentham) ... 503
16.3.2. Rawls'cı Sosyal Refah Fonksiyonu ... 504
16.3.3. Paretocu Sosyal Refah Fonksiyonu ... 505
16.4. Gelirin Yeniden Dağılımına İlişkin Vergi Politikası Araçları ... 505
16.4.1. Artan Oranlı Vergileme ... 505
16.4.2. Vergilemenin Şahsileştirilmesi ... 506
16.4.3. Engelli İndirimi ... 506
16.4.4. Muafiyet ve İstisnalar ... 506
16.4.5. Dolaylı Vergilerde Seçici Vergi Oranlarının Belirlenmesi ... 506
16.4.6. Ayırma Nazariyesi ve Negatif Gelir Vergisi Uygulamaları ... 507
16.5. Gelirin Yeniden Dağılımına İlişkin Harcama ve Regülasyon Politikaları ... 507

KAYNAKÇA ... 509

KAYNAKÇA

Aktan, C. C. (1990). Politikanın Ekonomik Analizi: Kamu Tercihi Teorisi, Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, Mart.

Aktan, C. C. (2002). Gelir Dağılımında Adaletin Sağlanması ve Yoksulluk Sorununun Ortadan Kaldırılması İçin Vergi Sistemi Nasıl Dizayn Edilmeli? Yoksullukla Mücadele Stratejileri, Ankara: Hak–İş Konfederasyonu Yayını.

Aktan, C. C. (2011). Kurumsal Maliye Politikası ve Mali Kurallar, Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası, Ocak.

Amendolare, N. (2016), "What is the tragedy of the commons?", (Çev. Sabriye Aşır), TEDEd Konuşmaları.

Bağdadioğlu, N. (2012). Maliye Politikası-I (Ed. Beyhan Ataç), Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Yayın No: 1530, Eskişehir.

Batırel, Ö. F. (2007). Kamu Maliyesi ve Yönetimi, T. C. İstanbul Ticaret Üniversitesi Yayınları, No:24, İstanbul.

Bek, H. (1995). Bütçe Denetimi Açısından Kesin Hesap. Maliye Dergisi, (119), 40-72.

Bilge, S. (2012). Devlet Borçları 8. Ünite, Eskişehir Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Bilginoğlu, M. A. ve A. Aysu (2008). Dış borçların ekonomik büyüme üzerindeki etkisi: Türkiye örneği. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, (31), 1-23.

Buchanan, J. M. (1989). Kamu Ekonomisinin Yetersizliği Teorisi ve Kamu Tercihi, Maliye Yazıları, Sayı: 25-27 Temmuz-Aralık.

Canbay, T. (1998). Bütçe Etiği ve Türk Kamu Bütçelerinin Etik Değeri. Amme İdaresi Dergisi. C, 31, 37-50.

Çelen, Mustafa (1998), Kamu Maliyesinde Fon Kavramı ve Türkiye'de Bütçe Dışı Fonlar, T.C. Marmara Üniversitesi Maliye Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, İstanbul.

Domar, Evsey (1946). "Capital Expansion, Rate of Growth, and Employment". Econometrica. 14 (2): 137–147.

Edizdoğan, N. ve Çelikkaya, A. (2010). Vergilerin Ekonomik Analizi. Dora Yayınları.

Edizdoğan, N., Çetinkaya, Ö. ve Gümüş, E. (2018). Kamu Maliyesi, 9. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa.

Eğilmez, E. (2012). Para Politikası Niçin Maliye Politikasına Tercih Ediliyor?, 21 Ağustos 2012.

Eğilmez, E. (2018). Tek Hazine Hesabı Değişti, Kendime Yazılar, 20 Ağustos 2018.

Eğilmez, M. (2016), Mali Sürüklenme ve Türkiye Uygulaması, Kendime Yazılar, 21 Ocak 2016.

Erdem, E. (2013). Türkiye'de Finansal Yapı, Krizler ve Ekonomik İstikrar Kararları, Türkiye Ekonomisi içinde (Ed. M. Toprak ve N. Çatalbaş), Anadolu Üniversitesi Yayınları, Yayın no: 2895, Eskişehir.

Erdoğdu, M. M. (2009). Neo-Liberal İktisatta Sonun Başlangıcı ve Keynezyen İktisadın Reenkarnasyonu, Toplum ve Demokrasi, 3 (6-7), Mayıs-Aralık, s. 1-40.

Esteban Ortiz-Ospina ve Max Roser (2016) "Taxation". Published online at OurWorldInData.org. Retrieved from: 'https://ourworldindata.org/taxation' [Web Kaynağı]

Eurostat (2021), Tax Revenue Statistics, General Overview, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics–explained/index.php/Tax_revenue_statistics#General_overview

Feyzioğlu, B. N. (1984). Nazari Tatbiki, Mukayeseli Bütçe, 7. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul.

Fisher, I. (1933). The Debt-deflation Theory of Great Depressions. Econometrica, 1, 337-357.

Fisunoğlu, M. (2013). Büyüme, İstihdam ve Verimlilik, İktisada Giriş II içinde (Ed. N. Berberoğlu ve L. Erdoğan). Anadolu Üniversitesi Yayınları, Yayın no: 2801, Eskişehir.

Göker, Z. (2008). Kamusal Mallar Tanımında Farklı Görüşler. Maliye Dergisi, 155(2), 108-118.

Günsoy, B. (2013). Gelir Dağılımı ve Yoksulluk, İktisadi Kalkınma içinde (Ed. B. Günsoy ve C. Özsoy), Anadolu Üniversitesi Yayınları, Yayın no: 2668, Eskişehir.

Gürsoy, B. (1980). Kamusal Maliye, A.Ü. S.B.F. Yayınları, Ankara.

Harrod, Roy F. (1939). An Essay in Dynamic Theory. The Economic Journal. 49 (193): 14–33.

Kar, M. ve S. Taban (2003). Kamu Harcama Çeşitlerinin Ekonomik Büyüme Üze-rine Etkileri, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, cilt: 58 sayı: 3, ss. 145-169.

Kargı, V. ve Yüksel, C. (2010). Çevresel Dışsallıklarda Kamu Ekonomisi Çözümleri. Maliye Dergisi, 159, 183-202.

Keleş, R., Hamamcı, C. ve Çoban, A. (2009). Çevre politikası. İmge Kitabevi Yayınları.

Kılavuz, R. (2003), Kamu Yönetiminde Etik ve Bir Sorun Alanı Olarak Yozlaşma, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Kılıç, C., B. Kılınç Savrul ve M. Ustaoğlu (2011). Teknoloji ve İnovasyonun Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkileri: Türkiye İçin Bazı Çıkarımlar. Girişimcilik İnovasyon & Ekonomik Kalkınma, 3. Uluslararası İstanbul İktisatçılar Zirvesi, İstanbul, 10-12 Ekim, Bildiriler Kitabı, 3: 223-237.

Kırbaş, S. (1991). Çeşitli Yönleriyle Vergileme ve Türk Vergi Sistemi, Sayıştay Dergisi, Sayı: 3, Ocak–Mart 1991, Ankara.

Mankiw, N. G. (2010). Makroekonomi, (Çev. Ömer Faruk ÇOLAK), Efil Yayınevi, 1. Basım, Ankara.

Mazzola, U. (1890). I dati scientifici della finanza pubblica. Loescher.

Musgrave, R. A. (1959). The Theory of Public Finance: A Study in Public Economy. New York: McGraw-Hill.

Neumark, F. (1975). Vergi Politikası: Adil ve Ekonomik Bakımdan Rasyonel Bir Vergi Politikasının Temel Prensipleri, (Ter. İ. Cankorel), İstanbul: Filiz Kitabevi.

OECD (2021). Tax on Goods and Services, https://data.oecd.org/tax/tax–on–goods–and–services.htm#indicator–chart

Özen, A. (2008). Performans Esaslı Bütçeleme Sistemi ve Türkiye'de Uygulanabilirliği, T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Yayın No:2008/382.

Pınar, A. (2012). Maliye Politikası I, Açıköğretim Fakültesi Yayını, No: 1530.

Samuelson, P. A. (1954). The pure theory of public expenditure. The Review of Economics and Statistics, 387-389.

Savaş, V. (1992). Ekonomik Anayasa ve Anayasal Ekonomi, Görüş, Sayı: 3.

Sayar, N. S. (1970). Kamu Maliyesi: Bütçe Prensipleri ve Tatbikatı, 2. Cilt, Sermet Matbaası, İstanbul.

Stiglitz, J. E. (2000). Economics of the Public Sector, Third Edition, New York W.W. Norton & Company.

Temiz, D. (2008). Türkiye'de Vergi Gelirleri ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: 1960-2006 Dönemi, 2. Ulusal İktisat Kongresi, 20-22 Şubat, İzmir, Türkiye.

Trading Economics (2020). Country List Government Spending to GDP, https://tradingeconomics.com/country–list/government–spending–to–gdp.

Turhan, S. (1987). Stagflasyon ve Maliye Politikası, İktisat Fakültesi Mecmuası.

Turhan, S. (1998). Vergi Teorisi ve Politikası, Filiz Yayınevi, İstanbul.

TÜİK (2020). Enflasyon ve Fiyat, Türkiye İstatistik Kurumu, https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Enflasyon-ve-Fiyat-106

Webber, C., & Wildavsky, A. B. (1986). A History of Taxation and Expenditure in the Western world. Simon & Schuster.

Wheelock, D. C. (2008). The Federal response to home mortgage distress: Lessons from the Great Depression. Review-Federal Reserve Bank Of Saint Louis, 90(3), 133.

World Bank (2021). World Development Indicators, General government final consumption expenditure (% of GDP), The World Bank Databank.

Yelken, R. (2009). "Sosyolojinin Ontolojik Haritası": Sosyoloji ve Etik", Sosyal Bilim, Etik ve Yöntem, Ed. Osman Konuk ve Ahmet Kemal Bayram, Adres Yayınları, Ankara.

Yıldız, Y., Bedir, S. Ve Karabulut, K. (2013). Türkiye'de Gelir Üzerinden Alınan Vergi Oranlarının Değerlendirilmesi: Bir Anket Uygulamasının Sonuçları, Vergi Siyaseti, ss. 127-152.

Yüce, M. (2002). Türkiye'de gelir dağılımı bozukluğunun izlenen kamu gelir ve harcama politikaları ile bağlantısı. Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi, 23(s 1).

KAMU PERSONEL YÖNETİMİ

Nihat Kayar

Güncellenmiş 11. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Kanun hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-19-7

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Görüşleriniz için: nihatkayar@yahoo.com

Baskı ve Cilt:
Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Kütüphane Tasnif Numaraları
HF 5549.2.T8.K393 2021 - 351.01 KAY 2021

1. Baskı Eylül 2008
2. Baskı Ocak 2010
3. Baskı Eylül 2011
4. Baskı Eylül 2013
5. Baskı Eylül 2014
6. Baskı Eylül 2015
7. Baskı Eylül 2016
8. Baskı Ocak 2018
9. Baskı Ocak 2019
10. Baskı Ocak 2020
11. Baskı Şubat 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

Adal, Hasan Şükrü, **Kamu Personel İdaresi**, A. Sait Matbaası, İstanbul 1968.

Akgüner, Tayfun, **Kamu Personel Yönetimi**, 6. Basım, Der Yayınları, İstanbul 2014.

Aktar, Ayhan, **Varlık Vergisi ve 'Türkleştirme' Politikaları**, İletişim Yayını, Ekim 2011.

----------, Türkiye'de Gayrimüslimler: 'Kağıt Üzerinde' Vatandaşlar", Aydınlanma, Türkiye ve Vatandaşlık, Yayına haz. E. Fuat Keyman, Osmanlı Bankası Arşiv Ve Araştırma Merkezi Yayını, İstanbul, 2008.

Akyıldız, Ali, **Osmanlı Bürokrasisi ve Modernleşme**, İletişim Yayınları, 6. Baskı, 2018 İstanbul.

Akyılmaz, Bahtiyar, "Anayasal Esaslar Çerçevesinde Kamu Personeli Disiplin Hukuku ve Uygulamadaki Sorunlar", **Kamu Personeli Sorunları- İdare Hukuku Sempozyumu İçinde**, Eskişehir, 4-5 Nisan 2003, Eskişehir, 2004.

----------, "Türk Hukukunda Kamu Görevlilerinin Devlete Sadakat Yükümlülüğü", **Danıştay Ve İdarî Yargı Günü 149. Yıl Sempozyumu** içinde, 11/05/2017, Ankara.

Albayrak, Süha Oğuz, ABD Kamu Personel Rejiminde Esnek İstihdam (At-Will Employment) Eğilimi, **Mülkiye Dergisi**, 2016-40(2), 43-66. http://dergipark.gov.tr/download/article-file/487435.

Aldan, Mehmet, "Türkiye'de Memur Seçiminde Sorunlar", **AİD**, C.12, S. 3, Eylül 1979.

Alıcı, Orhan Veli, "Belediyelerde ve Bağlı İdarelerde Liyakat ve Kariyer İlkelerinin Geçerliliği Çerçevesinde Bir Durum Analizi: Yerel Sarmal", **Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi**, C.28, S.4, Ekim 2019, s.65-90.

Altay, Evren, Görevden Uzaklaştırma, 2. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2007.

Ar, A. Fikret, "Fransa ve Türkiye'de Yönetici Yetiştiren Başlıca Kurumlar-ENA, HAP ve TODAİE", **AİD**, C. 19, S. 4, Aralık 1986.

Armağan, Servet, **Türk Esas Teşkilat Hukuku**, İÜHF Yayın No: 2584/580, İstanbul, 1979.

Aslan, Onur E. vd., **Belediye Personel Sistemi**, TODAİE No: 294/7, Ankara, Haziran 1999.

----------, **Kamu Personel Rejimi-Statü Hukukundan Esnekliğe**, TODAİE: 326, Ankara, Mayıs 2005.

----------, "Cumhuriyet ve Kadın Memurlar", **AİD**, Cilt 39, Sayı 4, 2006.

----------, **Kamu Personel Rejiminin Anayasal İlkeleri-Tarihsel ve Toplumsal Temelleri**, TODAİE Yayın No: 330, Ankara, Aralık 2006.

----------, **1982 Anayasasına Göre Kamu Personel Rejimi**, Seçkin Yay., Ankara, 2007.

----------, **Kamu Personel Hukuku**, AÜ AÖF: 2701/1667, Eskişehir, Ağustos 2012.

Aslan, Zehreddin, "Kamu Personelinin Disiplin Hukukundan Kaynaklanan Özellikleri", **Kamu Personeli Sorunları- İdare Hukuku Sempozyumu İç.**, 4-5.4.2003, Eskişehir, 2004.

Atatürk Döneminde Devlet Personel Rejimi (1923-1938), T.C. Başbakanlık Devlet Personel Dairesi Yayın No: 44, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1982.

Atay, Yeliz Şanlı, "Memurluğa Girişin Genel Bir Şartı Olarak Güvenlik Soruşturması", ***TODAİE İnsan Hakları Yıllığı***, Cilt 34, 2016.

Avcı, Mustafa, **Devlet Memurları Kanunu Kapsamında Kamu Görevliliğine Giriş**, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şubat, 2009 (*Yayımlanmamış Doktora Tezi*).

Avcı, Mustafa, Sevinç, Gülşah (Yayına Haz.), **Fransız Kamu Yönetimi Ve Kamu Personel Sistemi**, DPB Yayını, Ankara, Nisan 2018.

Ayaz, İsmail, M.Yılmazöz, H.İ.Demirtaş, M.Turan, G.Sevinç (Yayına Haz.), **Amerika Birleşik Devletlerinde Kamu Yönetimi Ve Kamu Personel Sistemi**, DPB Yayını, Ankara 2016.

Kutay Gökdeniz, Vahap Aydemir, Semih Çağan, "Cumhuriyet Sonrası Türk Kamu Yönetimi'nde Liyakat Sistemi Uygulamaları", **Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi**, Cilt:6, Sayı:2, Aralık 2017.

Aydoğan, Metin, **Yeni Dünya Düzeni Kemalizm ve Türkiye/20. Yüzyılın Sorgulanması**/ 1- 2 Ciltler, Umay Yayınları, İzmir, 1999.

Aykaç, Burhan, "Personel Sisteminde Yeterlik İlkesi", **AİD**, Cilt: 24, Sayı: 4, Aralık 1990.

Azrak, Ali Ülkü, "Hukuk Devleti Açısından Memurların Mesleki Güvenceleri", **Kamu Personeli Sorunları- İdare Hukuku Sempozyumu İç.**, Eskişehir, 4-5.4.2003, Eskişehir, 2004.

Balta, Tahsin Bekir, **İdare Hukukuna Giriş**, TODAİE Yayın No: 117, Ankara 1970.

Bereket Baş, Zuhal "Görev Kusuru ve Rücu Sorunu", **Kamu Personeli Sorunları- İdare Hukuku Sempozyumu İçinde**, 4-5 Nisan 2003, Eskişehir, 2004.
Bilal, Şinik, **Türkiye'nin Yönetim Yapısı ve Kamu Personeli Ders Notları**, Türkmen Kit., İstanbul, 2011.
Bilgin, Leman vd, **İnsan Kaynakları Yönetimi**, AÜ Yayın No: 1591, Eskişehir, 2004.
Bozkurt, Ömer, Ergun, Turgay, Sezen, S.(Ed.), **Kamu Yönetimi Sözlüğü**, TODAİE No: 283, Ankara, 1998.
Büyükbuğa, Belgin, **Üst Kademe Yöneticilik Kavramı Ve Türkiye'deki Araştırmalar Üzerine Bir İnceleme**, AÜSBE, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007.
Canman, Doğan, **Türk Kamu Kesiminde Hizmet İçi Eğitim Ölçme ve Değerlendirme**, TODAİE Yayını No: 181, Ankara, 1979.
----------, "Devlet Memurları Kanununun Genel Görünümü Ve Sorunları", **AİD**, C.18, S.1, Mart 1985.
----------, "Personelin Değerlendirilmesinde Yeni Yaklaşımlar ve Türkiye'de Kamu Kesimindeki Uygulama", **AİD.**, Cilt 26, Sayı 1, Mart 1993.
----------, **Çağdaş Personel Yönetimi**, TODAİE Yayını: 260, Ankara 1995.
Findley, Carter V.: **Osmanlı İmparatorluğunda Bürokratik Refrom: Babıâli (1789-1922**, Çev: Ercan Ertürk, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, Mayıs 2014.
Coşkun, Selim, Dulkadiroğlu, Hakan, "Ücret, Performansa Göre Ücret Ve Çalışanların Algısı: ABD'de Federal Düzey Örneği", **AÜSBF Dergisi**, http://dergiler.ankara.edu.tr/.
Coşkun, Selim, Kayar, Nihat, *Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi: Kamuda Uygulamalar Ve Türk Kamu Yönetimi İçin Öneriler*, **Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Güz 2011, Cilt: 7, Yıl:7, Sayı: 2.
Çetin, Atilla, "Sicill-i Ahvâl Defterleri ve Dosyaları Hakkında Bir Araştırma", **Vakıflar Dergisi**, 29 (2005).
De Saint Marc, Renaud Denoix**, Devlet**, Türkçe İ. Yerguz, Dost Yayınevi, Ankara, 2009.
Değirmenci, Olgun, **Askerî Ceza ve Disiplin Hukuku**, Seçkin Yayınevi, Ankara, Kasım 2013.
Demirel, Songül, "Türkiye' de Kamu Personelinin Sosyal Güvenliği: Gelişimi, Sorunlar Ve Yapılan Düzenleme-ler", **Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi** (DÜSBED), Nisan 2015, Yıl: 7, S.13.
Demirci, Aytül G., "İstihdamda Geçici Personel Sorunu", **Mülkiye**, Cilt XXXI, Sayı: 254, Bahar-2007.
Derbil, Süheyp, **İdare Hukuku (İdari Kaza-İdari Teşkilat)**, Cilt I, R.Ulusoğlu Basımevi, AÜHF Yayını, Ankara, 1940.
----------, **İdare Hukuku- Cilt I (İdarî Kaza - İdarî Teşkilat)**, AÜHF, Sayı: 20, Ankara 1940.
Devlet Personel Başkanlığı**, Hükümete Sunulan Yabancı Uzman Raporları (*1949-1959 Yılları Arasında*)**, DPB Yayını No: 7, Ankara, 1963.
---------- (Tolga Şahin, Mücahit Aksoy, Yay. Haz.), **İngiltere Kamu Yönetimi Ve Kamu Personel Sistemi**, DPB, Ankara, 2016.
----------, **Federal Almanya Kamu Yönetimi Ve Kamu Personel Sistemi**, DPB, Ankara, 2015.
---------- (İsmail Ayaz vd., Yayına Haz.), **Amerika Birleşik Devletlerinde Kamu Yönetimi Ve Kamu Personel Sistemi**, DPB, Ankara 2016.
----------, **Çin Halk Cumhuriyetinin Kamu Personel Sistemi**, DPB, Temmuz 2013, Ankara.
---------- (Mustafa Avcı, Gülşah Sevinç, Yayına Haz.), **Fransız Kamu Yönetimi Ve Kamu Personel Sistemi**, DPB yayını, Ankara, Nisan 2018.
Duman, Bahattin, **Yükseköğretim Ceza ve Disiplin Soruşturması**, 2. Baskı, Seçkin, Ankara, 2010.
Duran, Lütfi, "Danıştay'ın 1979 Yılı Kararları Üzerine Kısa Mülahazalar", **AİD**, Cilt: 13, S. 3, 1980, s. 3-23.
Ekmekçioğlu, A. İhsan, Ünver, H.Şinasi, **İlgili Mevzuatla Birlikte Memurin Kanunu ve Memurin Muhakemat Kanunu**, İkinci Basılış, Hazine Yayınları, Ankara 1960.
Elman, Benjamin A., **The Civil Examination System in Late Imperial China**, 1400–1900, https://www.researchgate.net/publication/296964491_The_civil_examination_system_in_late_imperial_China_1400-1900.
Er, Salih, "Aradaki Memur (Mu?)",http://www.ankarabarosu.org.tr/siteler/ankarabarosu/hgdmakale/2006-2/7.pdf.
Erdoğmuş, Belgin, **Hukukta Latince Teknik Terimler Özlü Sözler,** Bilgi Ü. Yayınları, İstanbul, Eylül 2004.
Ergun, Turgay, **Kamu Yöneticilerinin Yetiştirilmesi**, TODAİE No: 224, Ankara, 1988.
Ergün, Turgay, Polatoğlu, Aykut, **Kamu Yönetimine Giriş**, 4. Yayım, TODAİE No: 241, Ankara, 1992.
Ersan, Aysel, "Devlet Memurları Kanunu Ve Uygulaması", **AİD**, Cilt: 8, Sayı: 4, Aralık 1975.
Eryılmaz, Bilal, **Kamu Yönetimi**, İstanbul 2000, s. 260 (Yayın hakkı yazara aittir).
Evren, Altay, **Görevden Uzaklaştırma**, Güncelleştirilmiş 2. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2007.
"**2015 Federal Personnel Handbook**". http://www.federalhandbooks.com.//(Erişim: 05.11.2018).
Fişek, Kurthan, **Yönetim**, Sevinç Matbaası, Ankara, 1979.

Gan, He, "Chinese Education TraditionThe Imperial Examination System In Feudal China", **Journal of Management and Social Sciences,** Vol. 4, No. 2, (Fall 2008).

Gazel, Ahmet Ali, "Sicill-İ Ahval Defterlerine Göre Osmanlı Dönemi'nde Görev Yapan Anamurlu Memurlar", **A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi**, S.32, Erzurum 2007.

Giritli, İsmet, Bilgen, Pe Ahmet Ali GAZEL, "Sicill-İ Ahval Defterlerine Göre Osmanlı Dönemi'nde Görev Yapan Anamurlu Memurlar", **A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi**, S.32, Erzurum 2007, s.203-213.

rtev, Akgüner, Tayfun, **İdare Hukuku**, Der Yayını, İstanbul 2001.

Giritli, İsmet, **Kamu Yönetimi ve Teşkilatı Personeli**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1983.

Gökpınar, Mahmut, **Disiplin Hukukunda Yasak Hukuka Aykırı Deliller**, Kazancı Yayınevi, İstanbul 2011.

Göküş, Mehmet, "1960-1982 Döneminde Türk Kamu Bürokrasisinin Hukuki, Ekonomik Ve Toplumsal Değişimi", **ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi,** https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/367631.

Gözler, Kemal, **İdare Hukuku** (Cilt II), Ekin Kitabevi, Bursa 2009.

----------, **Anayasa Hukukunun Genel Teorisi**, Cilt II, Ekin Kitabevi, Bursa, Haziran 2011.

----------, Türk Anayasa Hukuku, 2. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa, Temmuz 2018.

----------, "Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sisteminin Uygulamadaki Değeri: Bir Buçuk Yıllık Bir Bilanço", www.anayasa.gen.tr/cbhs-bilanco.htm, (Yayın Tarihi: 27 Aralık 2019).

Gözler, Kemal, Kaplan, Gürsel, **İdare Hukuku Dersleri**, 21. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa, Haziran 2019.

Gözübüyük, A.Ş., Tan, Turgut, **İdare Hukuku-Genel Esaslar-**Cilt I, Turhan Kit., Ankara 1998.

Gözübüyük, A. Şeref, **Yönetim Hukuku**, 16. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2002.

----------, **Yönetsel Yargı**, 23. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, Ekim 2005.

Güler, Birgül Ayman, "Yetkisiz 4-C ve Yanlış 4-B", **Memleket Mevzuat**, C.5, S.55, Ocak 2010.

----------, **Kamu Personeli: Sistem ve Yönetim**, İmge Kitabevi, Ankara, 2005.

----------, **Türkiye'nin Yönetimi: Yapı**, İmge Kitabevi, Ankara, Ocak 2009.

----------, "*Devlet Personel Başkanlığı Üzerine Bir İnceleme (2)*", **AİD**,C.21, S.2, Haziran 1988.

----------, "*Devlet Personel Başkanlığı Üzerine Bir İnceleme*", **AİD**, C.21, S.1, Mart 1988.

Gülmez, Mesut "*Sözleşmeli Personel, Anayasa ve Uluslararası Kurallar*", **AİD**, Cilt 21, Sayı 4, Aralık 1988.

----------, "*Anayasa Mahkemesi'nin "Totolojik" 4/C Kararı*", **Çalışma ve Toplum D.**, Sayı: 32, 2012/1.

----------, **4/C Anarşisi, (**Hukuksuz Dayanaklarıyla 4/C'ler ve 4/C'liler 1965-2012**)**, Legal, İstanbul 2012.

----------, **Avrupa Birliği'nde Sosyal Politika**, Türkiye-AB Sen.Koord.Kom. No: 4, Ankara, Mart, 2003.

----------, **Belgelerle Yönetim, Yargı ve Memur Sendikaları (1990-1993)**, TODAİE-251, Ankara, 1993.

----------, **Dünyada Memurlar ve Sendikal Haklar**, TODAİE: 267, Ankara, 1996.

----------, **Sendikal Haklarda, Uluslar Arası Hukuka Ve Avrupa Birliğine Uyum Sorunu**, Belediye-İş Yayını, Ankara, Eylül 2005.

----------, **Sendikal Hakların Uluslararası Kuralları ve Türkiye**, TODAİE, Ankara, 1988.

----------, **Türkiye'de Memurlar ve Sendika Haklar (1926-1994)**, TODAİE Yayın No: 255, Ankara, 1994.

----------., "Sendika Kararına Uyarak Toplu Eyleme Katılma, 'Disiplin Suçu' Değil 'Mazeret'tir - Danıştay İDDK Karar İncelemesi", **Çalışma ve Toplum Dergisi**, Sayı: 41, 2014/2.

Günday, Metin, **İdare Hukuku**, İmaj Yayıncılık, 6. Aynı Bası, Ankara 2002.

Gündoğdu, Burhan, "Yevmiyeli Personel Yönetmeliğine Göre Çalıştırılanlar Devlet Memuru mudur, İşçi midir?", **İnşaat Mühendisleri Odası Dergisi**,1/1/1969. http://www.e-kutuphane.imo.org.tr/pdf/2832.pdf.

Güran, Sait, "İdari Lüzum Sebebiyle Memurun Tahvili Ve Müstafi Addi", **İÜ İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi,** Cilt 29, Sayı 1-2 (1963).

----------, "Anayasa Mahkemesi'nin 1982 Anayasası Döneminde Personel Hukukuna Bakışı", http://www.anayasa.gov.tr/files/pdf/anayasa_yargisi/anyarg6/saitguran.pdf.

----------, "*Anayasa'nın 128 Ve 129'uncu Maddeleri Yönünden Kamu Görevlileri İle Bakanların Durumu*, **AİD**, Cilt 17, Sayı: 3, Ankara, Eylül 1984.

----------, "Yeni Bir Buluş: Askıdaki Memur", **İÜ İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi**, Cilt 1, Sayı 1 (1980).

----------, "Yer Değiştirme İşlemlerinin Maliyeti", **İÜ İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi**, C.1, S.3 (1980).

----------, **Memur Hukukunda Kayırma Ve Liyakat Sistemleri**, İÜHF Yayın No: 2781-627, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1980.

Güven, Sami, **1950'li Yıllarda Türk Ekonomisi Üzerinde Amerikan Kalkınma Reçeteleri (*Hilts Raporu, Thornburg Raporu, Barker Raporu*)**, Ezgi Kitabevi, Eylül 1998, İstanbul.

Hogue, Henry B., "**Recess Appointments Made by President Barack Obama**", Congressional Research Services Report, September 7, 2017.

Neziroğlu, İrfan, Yılmaz, Tuncer, **Hükümetler-Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri - Cilt 1 (24 Nisan 1920 – 22 Mayıs 1950)**, TBMM Basımevi Ekim 2013, Ankara, s. 68.

Kalabalık, Halil, **İnsan Hakları Hukuku**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2009.

Kaman-Karan, Nur, **Devlet Memurluğunun Sona Ermesi**, Seçkin Yayın., Ankara, 2003.

Kamu Görevlilerinin Sendikal Ve Demokratik Hakları Çalıştayı (*Abant, 9-10 Şubat 2010*), DPB Yayını, Başbakanlık Basımevi, Ankara, Temmuz 2010.

Kamu Yönetimi Araştırma Projesi-Genel Rapor (KAYA), TODAİE, Ankara, 1991.

Kantarcıoğlu, Selçuk, **Devlet Personel Rejimi, Nasıldı? Ne Oldu?, Yeni Düzenleme Nasıl Olmalıdır?**, DPD Yayın: 34, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1977.

Kara, Bülent, "Türkiye'de Personel Reformu Çalışmalarının Altyapısı: 1930-60 Yılları Arasında Yabancı Uzmanların Kamu Yönetimine İlişkin Hazırladıkları Raporlar", **CÜ SBD**, Aralık 2006, Cilt: 30 No: 2.

Karadenizli, Kemal, **Devlet Memurları Kanunu**, Güvendi Matbaası, Ankara, Eylül, 1970.

Karaduman, Mehmet, **Memur Muhakemesi Hukuku ve Memur Suçları**, Maliye Bakanlığı Tetkik Kurulu Yayını No: 1980/224, Ankara, 1980.

Karahanoğulları, Onur, "Güvenlik Soruşturması", **AÜSBFD**, Cilt:53, Sayı:1-4, 1998.

----------, **Kamu Hizmeti (*Kavram ve Hukuksal Rejim*)**, Turhan Kitabevi, Ankara 2002.

Karasu, Koray, **Profesyonelleşme Olgusu Ve Kamu Yönetimi**, MB Vakfı, Ankara 2001, s.205.

Kaya, Esra, Taş, İbrahim, "Personel Yönetimi-İnsan Kaynakları Yönetimi Ayırımı", KSİÜ İİBF, 5/1 (Ekim 2015): 21-28.

Kaya, Cemil, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Kamu Görevlilerinin Sadakat Yükümlülüğü", **Danıştay Ve İdarî Yargı Günü 149. Yıl Semp.** içinde, 11/05/2017, Ankara, s. 35-58.

Kayar, Nihat, **İdarî Yargı - Kuruluş ve İşleyiş**, 3. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa, Eylül 2015.

----------, **Sözleşmeli Personel Hukuku**, Ekin Yayınevi, Bursa, Eylül 2014.

----------, "**Kamu Yönetiminde Yönetim Karmaşası ve Siyasileşme: İstisnai Memuriyet Uygulaması**", http://denetde.org.tr/dergimiz-18.html(Erişim:11/7/2016).

----------, "Danıştay Kararıyla Anayasal Toplu Sözleşme Hakkının İlgası", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Kasım-Aralık 2018, Sayı:139. http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2018-139-1804.

Keskin, Bayram, **Sözleşmeli Personel**, Adalet Yayınevi, Ekim 2010.

Keyman, Selahattin, **Memurin Muhakematı Kanunu**, http://auhf.ankara.edu.tr/.

Kınalıtaş, Vahit, Aslan, Fethi, **Memurlar Ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hukuku**, Türkiye Kamu-Sen Yayını, Ankara, 2003.

Koraltürk, Murat**, Erken Cumhuriyet Döneminde Ekonominin Türkleştirilmesi**, İletişim, Ekim 2011.

Köseoğlu, Haluk, "4/10195 Sayılı Kararnameye Bağlı Yönetmelik Hükümlerine Göre Çalıştırılan Personelin Hukukî Durumu", **Ankara Barosu Dergisi**, 1969/3, s. 468-472.

Kuperus, Herma, Rode, Anita, **Top Public Managers in Europe Management and Employment in Central Public Administrations**, European Public Administration Network (EUPAN), Netherlands, December 2016.

Mağat, Fevzi, Menteşe, Şefik, Şahenk, Rıza, **Barem Şerh Ve İzahları**, Yayınevi yok, Ankara, 1941.

Marx, Fritz Morstein, **The Administrative State: An Introduction to Bureaucracy**, University of Chicago Press, 1957.

Manav, Nursel, **Mülkiye Tekaüd Sandığı-Kuruluşu ve Faaliyetleri (1880-1890)**, TTK, Ankara 2017.

…, "Mazuliyet Sandığı'nın Kuruluşu Ve Kuruluşuna Yol Açan Sebepler", **Türkiyat Mecmuası**, c.27/1, 2017.

Mehmed Akad, Abdullah Dinçkol, **Gerekçeli-İçtihatlı 1982 Anayasası-Madde Gerekçeleri Ve Maddelerle İlgili Anayasa Mahkemesi Kararları**, Alkım Yay., 1998 İstanbul, s. 492-493.

Memiş, Emin, "Mevzuatımızda Ve Uygulamada Kamu Hizmetlerine Gireme/Çekilme Hakları, Arşiv Araştırması Ve Güvenlik Soruşturması Analizleri", **Kamu Personeli Sorunları- İdare Hukuku Sempozyumu**, 4-5 Nisan 2003, Eskişehir, 2004.

Merkezi Hükümet Teşkilatı Araştırma Projesi Raporu) (MEHTAP), TODAİE Yayını, Ankara, 1963, http://www.todaie.gov.tr/.

Mıhçıoğlu, Cemal, **Türkiye'de Kamu Personeli Sendikaları**, AÜ Basımı, Ankara, 1968.

Mimarlar Odası, "Teknik Personele Uygulanan Statünün Eleştirisi", (Türkiye 1. Teknik Eleman Kurultayına Sunulan Bildiri), **Mimarlar Odası Dergisi**, Sayı 4, Nisan 1974. http://dergi.mo.org.tr/dergiler/4/468/6861.pdf (Erişim: 4/6/2014).

Miyazaki, Ichisada, Conrad Schirokauer (Çev. Conrad Schirokauer), **China's Examination Hell: The Civil Service Examinations of Imperial China**, Yale University Press, 1981.

Mustafa Yuluğ, "Kamu Kesiminde İstihdam Sorunu Ve Yeni Personel Rejimi", **AİD**, C.4, S.2, Haziran 1971.

Nur Karan, Yıldırım/Yasin vd., **İdare Hukuku**, XII Levha Y., 2. Baskı, İstanbul Mart 2011.
Office of Management and Budget, **Analytical Perspectives - Budget Of The U. S. Government** , 2018.
Oğurlu, Yücel, **İdari Yaptırımlar Karşısında Yargısal Korunma**, Seçkin Y., Ankara 2000.
----------, "Ceza Mahkemesi Kararının Disiplin Cezalarına Etkisi Ve Sorunu 'Ne Bis İn İdem' Kuralı", **AÜHF Dergisi**, Yıl 2003, s. 101-124.
Onar, Sıddık Sami, **İdare Hukukunun Umumi Esasları**, Marifet Matbaası, İstanbul, 1952.
Otacı, Cengiz, "Suçun Kanuni Sonucu Olarak Belli Hakları Kullanmaktan Yoksun Bırakılma", **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Cilt: 2, Yıl: 2, Sayı: 4, Ocak 2011.
Öktem, M. Kemal, "Kamu Yönetiminde İnsangücü Planlaması: Kavramsal Bir Çerçeve", **AİD**, C.23, S.1, Mart 1990.
----------, "Personelin Seçimi ve Başarı Güdüsü", **AİD**, C. 24, S. 4, Aralık 1991.
Örnek, Acar, **Kamu Yönetimi**, Meram Yayın Dağıtım, İstanbul 1998.
Övgün, Barış, Sayan, İpek Özkal, Zengin, Ozan, "Türk Kamu Yönetiminde Performans Değerlendirmesi Ve Denetimi Mümkün Mü?", Sosyal Bilimler Metinleri Yıl: 2018, Sayı: 02.
Özger Yunus, "Osmanlı'da Kadınların Memuriyette İstihdamı Meselesi Ve Sicill-i Ahvâlde Kayıtlı Memurelerin Resmî Hâl Tercümeleri", **History Studies**, Volume 4/1 2012.
Öztürk, Ali, "*Kamu Kesiminde Personel Ve Ücret Rejimi Arayışları*", **Sayıştay Dergisi**, Sayı: 42, Temmuz - Eylül 2001, s. 3-19.
Öztürk, Namık Kemal, "Bürokratik Devletten Etkin Yönetime Geçiş: İyi Yönetişim", www.deu.edu.tr/.
----------, "Liyakat Sistemini Korumanın Farklı Bir Yolu: Liyakat İlkesi Koruma Kurulu", **Türk İdare Dergisi**, Sayı: 435, Haziran 2002.
Peker, Ömer, "Kamu Kuruluşlarında Hizmet İçi Eğitimin Yapısı Ve İşleyişi", **AİD**, C.24, S.4, Aralık 1991.
Pınar, İbrahim, **4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkında Ceza Soruşturması**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2009.
----------, **Açıklamalı 4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2000.
Rodriguez Mora, Jose V., Watts, Michael J., **The Rise of Meritocracy and the Inheritance of Advantage**, January 2015.
Podol, Richard, "Bir Yabancı Gözüyle 21. Yüzyıl Ortasında Türk Kamu Yöneticisi" (Çeviren: Cahit Tutum), **Amme İdaresi Bülteni**, No: 10, Şubat 1967.
Gülden Sarıyıldız, "Tanzimat ve Osmanlı Bürokrasisinde Yemin Müessesesi", Yakın Dönem Türkiye Araş. (2013), https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuydta/issue/955/10771(Erişim: 5.9.2019).
Sayan, İpek Ö. Demirci, Aytül G., Kanun Hükmünde Kararnamelerle Değişen Personel Sistemi, Kanun Hükmünde Kararnamelerle Yönetmek İçinde (Der. A. Akdoğan), YAYED, Ankara 2012.
Sayan, İpek Özkal, Albayrak, Süha Oğuz, "İstisnailikten Genelliğe,Geçicilikten Sürekliliğe: 4/B Sözleşmeli Personel İstihdamı", **AİD,** http://yayin.todaie.gov.tr.
Saydam, Mehmet, "Türk Kamu Yönetimi İçin Önerilen Yeni Değerlendirme Sistemi: Personel Başarı Değerlendirme Sistemi (PBDS)", **Yasama Dergisi**, https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/111525.
Schwemle, Barbara L., **Federal Personnel: Conversion of Employees from Appointed (Noncareer) Positions to Career Positions in the Executive Branch**, November 2, 2012.
Selçuk, Sami, **Memur Yargılaması Hakkında,** TÜSİAD, İstanbul, Ocak 1997.
Serim, Bülent, "Anayasa Mahkemesinin Son Kararı ve KİT Personeli", **AİD**, Yıl: 1989, C.22, S.3, Ankara: TODAİE Yayınları.
----------, "Sözleşmeli Personelin Hukuki Statüsü", **AİD**, Yıl. 1988, C.21, S.1.
Sezer, Yasin, **Kamu Hizmetine Girme Hakkı**, Seçkin Yayınevi, Ankara 2006.
Sobacı, M.Zahid, Köseoğlu, Özer, **Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Üst Kademe Yöneticiler**, SETA Yayınları 111, İstanbul 2018.
Sönmez, Fikret, **Kamu Personeli Yönetimi**, EÜ İTİA No: 64/65, İstiklal Matbaası, İzmir 1977.
Stahl, Glenn**, Public Personnel Administration**, 4. Edition, Harper & Brothers Publıshers Newyork, 1956.
Şahin, Bahadır, "Kamu Personel Sisteminde İşe Girme Ve Yükselmede Çağdaş Liyakat Kavramları", **ÇÜSBE Dergisi**, Cilt 25, Sayı 1, 2016.
Şaylan, Gencay, "Türkiye'de Ve Yabancı Ülkelerde Yüksek Memurlar Sorunu", **AİD**, C.5, S.1, Mart 1972.
----------, **Kamu Personel Yönetiminden İnsan Kay.Yönetimine Geçiş**, TESEV Yayını, İstanbul 2000.
Şen, Mustafa Lütfi, "Liyakat İlkesi ve Türk Personel Sistemindeki Uygulaması", **AİD**, C.28, S.1, Mart 1995.
Şenatalar, Ferhat, **Personel Yönetimi ve Beşeri İlişkiler**, Genişletilmiş 2. Baskı, İstanbul Üniversitesi Kitabevi, İstanbul 1978.

Şengül, Ramazan, Kamu Yönetiminde Yüksek Yöneticilerin Yetiştirilmesinde Okul Modeli: Fransa'da ENA Örneği, **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 24, 2009.

Taymaz, Haydar, **Hizmet İçi Eğitim-Kavramlar, İlkeler, Yöntemler**, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayın No: 94, Ankara, 1981.

Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem, Oğuz Sancakdar, **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Işığında Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu**, Seçkin yayınevi, Ankara, 2002.

Thornburg, Max Weston, **Türkiye Nasıl Yükselir**, Çev. S.Yazıcıoğlu, Nebioğlu Yay., İstanbul, 1950.

Tortop, Nuri, "Disiplin, Disiplin Cezaları ve Disiplin Suçları", **AİD**, Cilt: 16, Sayı: 3, s.89-100.

----------, **Personel Yönetimi**, Gözden Geç. 5. Baskı, Yargı Yayınları, Ankara, 1994.

----------, **Yönetim Bilimi II (Personel Yönetimi)**, Şenyuva Matbaası, Ankara, 1971.

Turan, Mustafa, "Cumhuriyet Döneminde İki Deneme: Siyasi Müsteşarlıklar Ve Müstakil Grup", w3.gazi.edu.tr/web/mturan/word/**ikideneme**.doc.

Tutum, Cahit, "Devlet Memurları Kanununun Genel Bir Eleştirisi", **AİD**, C.7, S.4, Aralık 1974.

----------, "Kamu Personeli Sorunu", **AİD**, Cilt: 23, Sayı: 3, Eylül 1990.

----------, "Memurların Hak ve Ödevleri", **AİD**, Cilt: 2, Sayı:2, Haziran 1969.

----------, "Memurluk Statüsü", **AİD**, Cilt: 5, Sayı: 2, Haziran 1972.

----------, "Yönetimin Siyasallaşması ve Partizanlık", **AİD**, C. 9, S. 4, Aralık 1976.

----------, **Türkiye'de Memur Güvenliği**, TODAİE Yayını, Sevinç Matbaası, Ankara, 1972.

----------, **Personel Yönetimi**, TODAİE Yayını, Sevinç Matbaası, Ankara 1979.

Yasemin Özdek, **Avrupa İnsan Hakları Hukuku Ve Türkiye**, TODAİE, Ankara, Mart 2014.

Uçkun Banu, **Türkiye'de Kamu Görevlileri Sendikacılığı**, Legal Yay., İstanbul, Temmuz 2013.

Ulusoy, Ali D., **İdari Yaptırımlar**, XII Levha Yayıncılık, İstanbul, Kasım 2013.

Ulusoy, Ali D., **Yeni Türk İdare Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara 2019.

Uğurlu, Serdar, "Kamu Personel Rejiminde Mevcut Maaş Sistemi, Sorun Alanları ve Çözüm Önerileri", **Yasama Dergisi**, http://www.yasader.org/web/yasama_dergisi/2017/sayi35/sayi35_45-63.pdf.

U.S. Government, Committee on Homeland Security and Governmental Affairs United States Senate, **Policy and Supporting Positions**, December 1, 2016.

U.S. OPM, **Guide To The Senior Executive Service**, March 2017.

U.S. OPM, **Annual Report to the President Hispanic Employment in the Federal Government**, 2018.

U.S. OPM**, Executive Service Report 2017,** April 2018.

U.S. OPM, **Excepted Service Hiring Authorities** (Their Use and Effectiveness in the Executive Branch), Report on Special Study of the Excepted Service, July 2018.

Uz, Abdullah, **Disiplin Cezalarının Üst Kademe Yöneticiliklere Etkisi**, Adalet Y., Ankara, Haziran 2013.

Versan, Vakur, **Kamu Yönetimi-Siyasi ve İdari Teşkilat**, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1984.

Wilson James Q., Dilulio John J., Bose Meena, Levendusky Matthew S., **American Government: Institutions and Policies**, 13th Edition, Houghton Mifflin Company, Boston 2008.

Yavuzdoğan, Seçkin, **Devlet Memurları Kanunu Uyarınca Naklen Atanma**, Adalet Y., Ankara, 2014.

Yayla, Yıldızhan, **İdare Hukuku**, Beta Basım A.Ş., İstanbul, Eylül 2009.

Yayman, Hüseyin, **Türkiye'nin İdarî Reform Tarihi**, Turhan Kitabevi, Ankara 2008.

Yıldırım, Ramazan, "2547 Sayılı YÖK Kanunun 53. Maddesinin Ceza Kovuşturması Açısından Değerlendirilmesi", **Kamu Personeli Sorunları- İdare Hukuku Sem. İç.**, 4-5 Nisan 2003, Eskişehir, 2004.

Yıldırım, Yasin, Karan vd., **İdare Hukuku**, 2. Baskı, XII Levha Yay., İstanbul, Mart 2011.

Yıldırım, Mutlu, "Kamu Yönetiminin Kadim Paradoksu: Nepotizm Ve Meritokrasi", **CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt:11, Sayı:2, Ağustos 2013.

Zabunoğlu, Yahya K., "Kamu Hizmetine Girme, Hizmette Kalma ve Yükselme Hakkı", **İnsan Hakları ve Kamu Görevlileri Sempozyumu** (*Yayına hazırlayan M.Gülmez*), TODAİE No: 243, Ankara, 1992.

KAMUDA HESAP VEREBİLİRLİK
ve
KÜLTÜR

Doç. Dr. Habip DEMİRHAN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-30-2

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Merhum babam Mehmet DEMİRHAN'a ithafen…

ÖNSÖZ

1980'li yıllardan itibaren hızlı bir şekilde gelişmeye başlayan iyi yönetişim anlayışı birlikte rekabet edebilirlik, etkinlik, verimlilik, katılımcılık, saydamlık ve hesap verebilirlik gibi kavramlar kamu sektöründe de önem kazanmaya başlamıştır. İyi yönetişimin ilkeleri arasında sayılan hesap verebilirlik kavramı oldukça geniş ve karmaşık bir yapıda olmakla beraber toplumdan topluma ve kültürden kültüre farklılıklar göstermektedir. Araştırmanın amacı hesap verebilirlik kavramının boyutları ve kültür kavramları çerçevesinde Türkiye'de hesap verebilirlikle ilgili mekanizmaların yürütücüsü olan kurumlarda mevcut hesap verebilirlik algısının ölçülmesidir.

Yapılan araştırma çerçevesinde sorumluluk, saydamlık, kontrol edilebilirlik, yükümlülük ve cevap verebilirlik mekanizmalarının hesap verebilirliği pozitif yönde etkilediği, kurumsal kültür yapısının ise hesap verebilirlik üzerinde negatif bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Etkin bir hesap verebilirlik mekanizması için hesap verebilirlik boyutlarının kamu kurumlarında güçlü bir temele oturtulması gerektiği ve kültürün hesap verebilirlik üzerindeki negatif etkilerinin bertaraf edilmesi için gerekli önlemlerin alınması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Bu kitap çalışması "Etkin Bir Mali Yönetim Aracı Olarak Kamuda Hesap Verme Sorumluluğu ve Kültür İlişkisi: Türkiye Açısından Bir Analiz" adlı doktora tezimden oluşmaktadır. Bu çalışmada tez danışmanlığımı yapan Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyelerinden değerli hocam Prof. Dr. Kamil TÜĞEN'e ve tezin her safhasında hiçbir desteğini esirgemeyen ve tezin içerik ve kapsamının şekillenmesinde büyük bir paya sahip olan Prof. Dr. Mustafa SAKAL'a teşekkürü bir borç bilirim. Çalışma esnasında benden manevi desteğini esirgemeyen eşim Besime'ye ve bu günlere ulaşmamda emeği olan aileme şükranlarımı sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
HESAP VERME SORUMLULUĞUNUN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ, TÜRLERİ VE GELİŞİMİ

1.1. HESAP VERME SORUMLULUĞU 1
1.1.1. Hesap Verme Sorumluluğunun Tanımı ve Kavramsal Çerçeve 1
1.1.2. Hesap Verme Sorumluluğunun Tarihsel Gelişimi 5
1.1.3. Hesap Verme Sorumluluğu ve Yeni Kamu Yönetimi Anlayışı 6
1.1.4. Hesap Verme Sorumluluğunun Teorik Arka Planı 7
1.1.4.1. Vekâlet Teorisi 8
1.1.4.2. Kamu Tercihi Teorisi 10
1.1.4.3. Kamu ve Özel Sektör Açısından Hesap Verebilirlik 13
1.1.5. Hesap Verebilirlik Türleri 14
1.1.5.1. Kamusal Hesap Verme Sorumluluğu 17
1.1.5.2. Siyasi Hesap Verme Sorumluluğu 17
1.1.5.3. İdari Hesap Verme Sorumluluğu 19
1.1.5.4. Yönetsel Hesap Verme Sorumluluğu 19
1.1.5.5. Finansal ve Performans Hesap Verme Sorumluluğu 20
1.1.5.6. Mesleki Hesap Verme Sorumluluğu 21
1.1.5.7. Şahsi Hesap Verme Sorumluluğu 22
1.1.5.8. İçsel ve Dışsal Hesap Verme Sorumluluğu 22
1.1.6. Hesap Verme Sorumluluğu Belirleyicileri 22
1.1.6.1. Hesap Veren Kesim 23
1.1.6.2. Hesap Verilen Kesim 24
1.1.6.3. Hesap Verebilirliğin Nedeni 26
1.1.6.4. Hesap Verebilirliğin Süreci 27
1.1.6.5. Hesap verebilirlik Standartları 29
1.1.6.6. Hesap Verebilirliğin Etkileri 30
1.1.7. Hesap Verme Sorumluluğu Döngüsü 30
1.2. HESAP VERME SORUMLUĞUNUN KAPSAMI VE BOYUTLARI 34
1.2.1. Saydamlık 34
1.2.2. Yükümlülük 38
1.2.3. Kontrol Edilebilirlik 40
1.2.3.1. İç kontrol 41
1.2.3.2. Teftiş 42
1.2.3.3. İç Denetim 43
1.2.3.4. Dış Denetim 44

1.2.4. Sorumluluk 45
1.2.5. Cevap Verebilirlik 47
1.2.6. Hesap Verme Sorumluluğu Döngüsü ve Boyutları İlişkisi 48
1.3. DÜNYADA HESAP VERME SORUMLULUĞU 50
1.3.1. Amerika Birleşik Devletleri 51
1.3.2. İngiltere 52
1.3.3. Yeni Zelanda 53
1.3.4. Hollanda 54

İKİNCİ BÖLÜM
TÜRKİYE'DE KÜLTÜRÜN VE REFORMLARIN HESAP VERME SORUMLULUĞU İLE İLİŞKİSİ

2.1. KÜLTÜR VE DEĞERLERİN HESAP VERME SORUMLULUĞU İLE İLİŞKİSİ ... 57
2.1.1. Hofstede'nin Kültürel Boyutlar Teorisi 59
2.1.1.1. Güç Mesafesi Boyutu 60
2.1.1.2. Belirsizlikten Kaçınma Boyutu 63
2.1.1.3. Bireycilik ve Toplulukçuluk Boyutu 66
2.1.1.4. Erillik ve Dişilik Boyutu 68
2.1.1.5. Uzun ve Kısa Döneme Yönelme Eğilimi Boyutu 70
2.1.1.6. Müsamaha ve Kısıtlılık Boyutu 71
2.1.2. Hofstede'nin Kültürel Boyutlar Teorisi ve Türkiye 72
2.1.2.1. Güç Mesafesi Boyutu ve Türkiye 74
2.1.2.2. Belirsizlikten Kaçınma Boyutu ve Türkiye 76
2.1.2.3. Bireycilik-Toplulukçuluk Boyutu ve Türkiye 77
2.1.2.4. Erillik-Dişilik Boyutu ve Türkiye 80
2.1.2.5. Uzun-Kısa Döneme Yönelme Boyutu ve Türkiye 81
2.1.2.6. Müsamaha-Kısıtlılık Boyutu ve Türkiye 82
2.1.3. Kültür, Hesap Verebilirlik ve Yolsuzluk İlişkisi 83
2.1.3.1. Yolsuzluğun Tanımı ve Temel Unsurları 84
2.1.3.2. Yolsuzluk Türleri 90
2.1.3.2.1. Rüşvet 91
2.1.3.2.2. Haraç 92
2.1.3.2.3. Rant Kollama 93
2.1.3.2.4. Zimmet ve İhtilas 93
2.1.3.2.5. Kayırmacılık 94
2.1.3.2.6. Patronaj 95
2.1.3.2.7. Oy Ticareti 96
2.1.3.2.8. Lobicilik 97
2.1.3.3. Türkiye'de Yolsuzluğun Nedenleri 98

2.1.3.3.1. Yönetsel Nedenler 99
2.1.3.3.2. Ekonomik Nedenler 100
2.1.3.3.3. Sosyal Nedenler 101
2.2. TÜRKİYE'DE KAMU YÖNETİMİNİN YENİDEN YAPILANDIRILMASINA YÖNELİK REFORMLAR 102
2.2.1. Planlı Kalkınma Dönemi Öncesi Yapılan Reformlar 103
2.2.1.1. Yabancı Uzman Raporları 103
2.2.1.1.1. Hines Raporu (1933-1934) 104
2.2.1.1.2. Neumark Raporu 104
2.2.1.1.3. Thornburg Raporu 105
2.2.1.1.4. Barker Raporu 106
2.2.1.1.5. Martin ve Cush Raporu 107
2.2.1.1.6. Leimgruber Raporu 108
2.2.1.1.7. Maurice Chailloux-Dantel Raporu 108
2.2.1.2. Planlı Dönem Öncesi Yerli Raporlar 110
2.2.2. Planlı Kalkınma Dönemi Sonrası Yapılan Reformlar 111
2.2.2.1. Planlı Dönem Sonrası Yabancı Uzman Raporları 111
2.2.2.1.1. Mook Raporu 112
2.2.2.1.2. Fisher Raporu 112
2.2.2.1.3. Podol Raporu 113
2.2.2.2. Planlı Dönem Sonrası Yerli Raporlar 113
2.2.2.2.1. İdari Reform ve Reorganizasyon Hakkında Ön Rapor 114
2.2.2.2.2. Merkezi Hükümet Teşkilatı Araştırma Projesi 115
2.2.2.2.3. İdari Reform Danışma Kurulu Raporu 116
2.2.2.2.4. Kamu Yönetimi Araştırma Projesi 117
2.2.2.3. Kalkınma Planları 118
2.2.2.3.1. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963-1967) 119
2.2.2.3.2. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972) 120
2.2.2.3.3. Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973-1977) 121
2.2.2.3.4. Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979-1983) 122
2.2.2.3.5. Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989) 123
2.2.2.3.6. Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994) 125
2.2.2.3.7. Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000) 126
2.2.2.3.8. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005) 130
2.2.2.3.9. Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) 134
2.2.2.3.10. Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018) 140
2.2.2.4. Mevzuat ve Kurumsal Düzenlemeler 143
2.2.2.4.1. Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu 143
2.2.2.4.2. Bilgi Edinme Hakkı Kanunu 146
2.2.2.4.3. Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu 147
2.2.2.4.4. Sayıştay Kanunu 148
2.2.2.5. Türkiye'de Hesap Verme Sorumluluğu'nun Araçları 149
2.2.2.5.1. Stratejik Plan 150

2.2.2.5.2. Performans Programı 151
2.2.2.5.3. Performans Esaslı Bütçeleme 152
2.2.2.5.4. İç Kontrol 153
2.2.2.5.5. İç Denetim 154
2.2.2.5.6. Dış Denetim 155
2.2.2.5.7. Faaliyet Raporu 156
Şekil 8: Faaliyet Raporlarının Hazırlanması ve Sunulması 157
2.2.2.5.8. Kesin Hesap Raporu 157
2.2.2.5.9. Mali İstatistikler Değerlendirme Raporu 158
2.2.2.5.10. Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporu 159
2.2.2.5.11. Orta Vadeli Program ve Orta Vadeli Mali Plan 160

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
HESAP VERME SORUMLULUĞU VE KÜLTÜR ALGISINA YÖNELİK ANKET ÇALIŞMASI

3.1. LİTERATÜR TARAMASI 161
3.2. ARAŞTIRMANIN SORUNU 163
3.3. ARAŞTIRMANIN AMACI VE KAPSAMI 163
3.4. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI VE SINIRLILIKLARI 164
3.5. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ 164
3.5.1. Araştırmanın Modeli 165
3.5.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi 165
3.5.3. Anketin Hazırlanması ve Veri Toplama Araçları 167
3.5.4. Temel Hipotezler 167
3.5.5. Verilerin Toplanması 169
3.5.6. Verilerin Analizi 171
3.5.6.1. Güvenirlik Analizi 172
3.5.6.2. Kurumlara Göre Ankete Katılanların Değerlendirilmesi 173
3.5.6.3. Ankete Katılanların Demografik Özelliklere Göre Dağılımı 175
3.5.7. Hesap Verebilirlik Boyutları 176
3.5.7.1. Hesap Verebilirlik Boyutlarının Önem Derecesine Göre Sıralanması 176
3.5.7.2. Sorumluluk Boyutu 179
3.5.7.3. Saydamlık 182
3.5.7.4. Kontrol Edilebilirlik 185
3.5.7.5. Yükümlülük 187
3.5.7.6. Cevap Verebilirlik 190
3.5.7.7. Hesap Verebilirlik Boyutu Sonuçlarının Genel Değerlendirmesi 192
3.5.8. Hofstede'nin Kültürel Boyutlar Teorisi 202
3.5.8.1. Güç Mesafesi Boyutu 202

3.5.8.2. Belirsizlikten Kaçınma 203
3.5.8.3. Bireycilik-Toplulukçuluk 204
3.5.8.4. Erillik Dişillik Boyutu 204
3.5.8.5. Uzun ve Kısa Döneme Yönelme Boyutu 205
3.5.8.6. Müsamaha ve Kısıtlılık Boyutu 206
3.5.8.7. Kültür Boyutlarının Sonuçlarının Genel Değerlendirmesi 207
3.5.9. Hesap Verebilirlik ve Kültür Arasındaki İlişkinin Analizi 213
3.5.10. 5018 Sayılı Kanun ile ilgili Sorulara Verilen Yanıtların Analizi 215
3.5.11. Hipotezlerin Sonuçları ve Genel Değerlendirme 217

SONUÇ 219

KAYNAKÇA 229

KAYNAKÇA

ABD Devlet Muhasebe Ofisi. http://www.gao.gov/about/ (20.04.2016).

AccountAbility (2008). *Accountability Principles Standart, http://www.mas-business.com/docs/AA1000APS%202008%20Final.pdf (14.03.2016).*

Adaman, F., Çarkoğlu, A. ve Şenatalar B. (2001). *Hanehalkı Gözünden Türkiye'de Yolsuzluğun Nedenleri ve Önlenmesine İlişkin Öneriler*. İstanbul: TESEV Yayınları.

Adler, N. J. (1980). Cultural Synergy: The Management of Cross-Cultural Organizations. *Trends and Issues in OD: Current Theory and Practice* (pp. 163-184). Editors W.Warner Burke and Leonard D. Goodstein. San Diego: California University Associates.

Akerman S.R. (1978). *Corruption-A Study in Political Economy*. New York: Academic Press.

Akerman, S. R. (1999). *Corruption and Government: Causes, Consequences and Reform*. Cambridge: Cambridge University Press.

Aksoy, Ö. A. (1988). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*. Ankara: İnkılâp Kitapevi.

Aktan, C. C. (1993). Politikada Rant Kollama. *Amme İdaresi Dergisi*. 26(4): 119-136.

Aktan, C. C. (2000). *Politik İktisat*. İzmir: Anadolu Matbaacılık.

Aktan C. C. (2001). Siyasal Ahlak ve Siyasal Yozlaşma, *Yolsuzlukla Mücadele Stratejileri* (ss.51-69). Editör: Coşkun Can Aktan. Ankara: Hak İş Yayınları.

Aktan C.C., Ağcakaya S. ve Dileyici D. (2004). Kamu Maliyesinde Hesap Verme Sorumluluğu ve Mali Saydamlık. *Kamu Maliyesinde Çağdaş Yaklaşımlar* (ss.169-184). Editörler Coşkun Can Aktan, Dilek Dileyici, İstiklal Y. Vural. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Aktan, C. C. ve Dileyici, D. (2012). Kamu Ekonomisindeki Etkinsizliklerin Kaynakları. *Kamu Ekonomisi I*. (ss.79-108). Editörler Coşkun Can Aktan ve Dilek Dileyici. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.

Aktan C.C. ve Özkıvrak, Ö. (2012). Devlet Mi? Piyasa Mı?: Kamu Ekonomisi ve Piyasa Ekonomisinin Etkinlik Yönünden Karşılaştırması. *Kamu Ekonomisi I* (ss. 108-131). Editörler Coşkun Can Aktan ve Dilek Dileyici. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.

Akyel, R. (2010). Yönetimde İç Kontrol, İç Denetim ve Dış Denetim Fonksiyonlarının Birbirleri ile İlişkileri ve Türk Kamu Yönetiminde Uygulamalarının Değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 19(3): 1-22.

Akyel, R. (2012). Yolsuzluk ve Yolsuzlukla Mücadelenin Stratejik Yönetimi. *Yerel Yönetimlerde Yolsuzlukla Mücadele ve Denetim Sorunları Sempozyumu Kitapçığı* (ss.28-39). Düzenleyen İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı. Ankara. 13 Mart 2012.

Altay, H. (2004). Güç Mesafesi, Erkeksilik-Dişilik ve Belirsizlikten Kaçınma Özellikleri ile Başarı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.* 9(1): 301-321

Altunok, M. (2011). Türkiye'de Kamu Yönetimi Disiplininin Temelleri Üzerine. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 16(3): 231-253.

Aman, A., Al-Shbail, A.T. ve Mohammed, Z. (2013). Enhancing Public Organisations Accountability Through E-Government Systems. *International Journal of Conceptions on Management and Social Sciences*. 1(1): 15-21.

Ammeter, A. P., Douglas, C., Ferris, G. R. ve Goka, H. (2004) 'A Social Relationship Conceptualization of Trust and Accountability in Organizations. *Human Resource Management Review.* 14(1): 47-65.

Arcagök, M.S. ve Erüz, E. (2006). Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu. İstanbul: Maliye Hesap Uzmanları Derneği Yayını.

Arrow, K. (1971). *The Theory of Discrimination.* USA: Princeton University Working Papers.

Arslan, R. Ve Ökten, A. (1994). *Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Atiyas, İ. ve Sayın, Ş. (2000). Devletin Mali ve Performans Saydamlığı. *Kamu Maliyesinde Saydamlık* (ss. 27-45). Editörler İzak Atiyas ve Şerif Sayın. İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etütler Vakfı Yayınları.

Aucoin, P. and Heintzman, R. (2000). The Dialectics of Accountability for Performance in Public Management Reform. *International Review of Administration Sciences.* 66(1): 45-55.

Axworthy, T. S. (2004). *Addressing the Accountability Deficit: Why Paul Martin's Minority Government Must Pay More Attention to The Three A's*. Quebec: Institute for Research on Public Policy Working Paper Series.

Axworthy, T. S. (2005). The Accountability Ladder: Five Steps Toward Democracy. *A Paper Presented to Thematic Session D Imroving Political Accountability in Asia's Democracies*. Organised by World Forum On Democratization of Asia. Taipei, Taiwan. 15-17 September 2005.http://www.asiapacific.ca/sites/default/files/archived_pdf/speeches/accountladder_7oct05.pdf (22.10.2015).

Aycan, Z. ve Kanungo R. (2000). Toplumsal Kültürün Kurumsal Kültür ve İnsan Kaynakları Uygulamaları Üzerine Etkileri. *Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve İnsan Kaynakları Uygulamaları* (ss. 25-53). Editör Zeynep Aycan. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

Barberis, P. (1998). The New Public Management and A New Accountability. *Public Administration*. 76(3): 451-470.

Barr, P. S. ve Glynn, M.A. (2003). Cultural Variations in Strategic Issue Interpretation:Relating Cultural Uncertanity Avoidance to Contrallability in Discriminating Threat and Opportunity. Strategic Management Journal. 25(1): 59-67.

Barrett, P. (2002) External Scrutiny of Government Decisions – Trends and Lessons Learnt. *Seminar on Improving Government Decisions Making*. Organised by Institute of Public Administration. Canberra, Australia. 31 May 2002. *http://www.asiapacific.ca/sites/default/files/archived_pdf/speeches/accountladder_7oct05.pdf* (21.01.2016).

Barton, A. (2005). Professional Accounting Standards and The Public Sector-A Mismatch. *Abacus*. 41 (2): 138-158.

Baş, H. (2005). Hesap Verme Sorumluluğu ve Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu. *20. Türkiye Maliye Sempozyumu Türkiye'de Yeniden Mali Yapılanma Bildiriler Kitabı* (ss. 400-417). Düzenleyen Pamukkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü. Pamukkale. 23- 27 Mayıs 2005.

Başbakanlık (1994). *21.yy. Girerken Türkiye'de Kamu Yönetiminin Geliştirilmesi ve Bazı Ülkelerdeki Uygulamalar*. Araştırma Raporları II. Ankara: Başbakanlık İdareyi Geliştirme Başkanlığı.

Behn, R. (2001) *Rethinking Democratic Accountability*, Washington, D.C.: Brookings Institution Press.

Berberoğlu, G. (1991). *Karşılaştırmalı Yönetim - Kültürel Özelliklerin Yönetime Etkisi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Bergsteiner, H. (2012). Accountability Theory Meets Accountability Practice. United Kingdom: Emerald Group Publishing Limited.

Berkman, Ü. (1983). *Az Gelişmiş Ülkelerde Kamu Yönetiminde Yolsuzluk ve Rüşvet*. Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayını.

Bertok, J., Caddy, J. ve Ruffner, M. (2002). Making It Happen: Developing Policy Guidelines For Accountability and Transparency. *Public Sector Transparency and Accountability: Making It Happen* (pp. 37-50). Editor Janos Bertok. Paris: OECD Publishing.

Bird, P. (1973) *Accountability: Standards in Financial Reporting.* London: Haymarket Publishing.

Biricikoğlu, H. (2011). *Yerel Yönetimlerde Hesap verebilirlik (Marmara Bölgesi Örneği)*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Birkinshaw, J. P. (2005) *Government and Information: The Law Relating to Access, Disclosure and Their Regulation*. (3rd Edition). Haywards Heath: Tottel.

Birkinshaw, J. P. (2006). Transparency as a Human Right . *Transparency: The Key to Better Governance* (pp. 47-58). Editors Christopher Hood and David Heald. New York: Oxford University Press.

Milletler (2004) *Concept Paper 2: Transparency and Accountability in Public Financial Administration, http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un/unpan007716.pdf (21.10.2015)*

Black, D. (1958). *The Theory of Committees and Elections*. Cambridge: Cambridge University Press.

Bovens, M. (1998) *The Quest for Responsibility.* Cambridge: Cambridge University Press.

Bovens, M. (2005). Public Accountability. *The Oxford Handbook of Public Management* (pp.182-208). Editors Ewan Ferlie, Laurence E. Lynn Jr. and Christopher Pollitt. Oxford: Oxford University Press.

Bovens, M. (2006). Analysing and Assessing Public Accountability: A Conceptual Model. *European Governance Papers (EUROGOV)*.C-06-01. http://edoc.vifapol.de/opus/volltexte/2011/2459/pdf/egp_connex_C_06_01.pdf (19.10.2015)

Bovens, M. (2007). Analysing and Assessing Accountability: A Conceptual Framework. *European Law Journal*. 13(4): 447-468.

Bozkurt, G. (1994). *İnsan ve Kültür*. 6. Basım. İstanbul: Remzi Kitapevi.

Bozkurt, M. (2010). İyi Mali Yönetimin Gerçekleştirilmesinde İç Denetim İç Kontrol. *Dış Denetim Dergisi*.1 (Temmuz-Ağustos-Eylül): 129-136.

Brinkerhoff, D. (2001) *Taking Account of Accountability: A Conceptual Overview and Strategic Options,*

http://www.msiworldwide.com/wpcontent/uploads/2011/07/IPC_Taking_Account_of_Accountability.pdf (22.10.2015).

Brinkerhoff, D. (2003). *Accountability and Health System: Overview, Framework and Strategies, Maryland:* Partners For Health Reformplus. *http://www.who.int/management/partnerships/accountability/AccountabilityHealthSystemsOverview.pdf (09.10.2015)*

Buchanan, J. M. ve Tullock G. (1962). *The Calculus of Consent*. Ann Arborr: University of Michigan Press.

Buchanan, J. M. (1979). *What Should Economist Do?*. Indianapolis: Liberty Press.

Buchanan, J. M. (1980). Rent Seeking and Profit Seeking. *Toward a Theory of The Rent Seeking Society* (pp.3-15). Editors James M. Buchanan, Robert D. Tollison and Gordon Tullock. Texas: A.&M University Press.

Buchanan, J. M. (1989). *Explorations into Constitutional Economics*. Texas: A & M University Press.

Buchanan, J. M. (1993). The Constitution of Economic Policy. *American Economic Review*. 77: 243-250.

Buchanan, J. M. (1999). *The Logical Foundations of Constitutional Liberty (Collected Works of James M. Buchanan)*. Indianapolis: Liberty Fund.

Büte, M. (2011). Kayırmacılığın Çalışan Davranışları ve İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları Üzerine Etkileri: Türk Kamu Bankalarına Yönelik Bir Araştırma, *Amme İdaresi Dergisi*. 44(1): 135-153.

Cadbury, A. (1992) *Report of the Committee on The Financial Aspects of Corporate Governance*. London: Burgess Science Press.

Caiden, G. (1988). The Problem of Ensuring The Public Accountability of Public Officials. *Public Services Accountability: A Comparative Perspective* (pp.17-38). Editors. Joseph G. Jabbra and Onkar Prasat Dwivedi. USA: Kumarian Press.

Ceylan, B. (2010). Mali Denetim. *Dış Denetim Dergisi*, 1: 112-115.

Chailloux-Dantel M. (1959). *Türkiye'de Devlet Personeli Hakkında Bir Araştırma*. Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları.

Coase, R. (1937). The Nature of The Firm. *Economica*, 4:386-405.

Conrad, L. (2005). A Structuration Analysis of Accounting Systems and Systems of Accountability in the Privatized Gas Industry. *Critical Perspectives on Accounting,* 16(1): 1-26.

Çelik, Y. (2006). Tanzimat Devrinde Rüşvet-Hediye İkilemi ve Bu Alandaki Yolsuzlukları Önleme Çabaları. *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*. 15: 25-64.

Çelik, R. (2011). *Stratejik Yönetim ve Stratejik Planlama, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün 2010-2014 Yılı Stratejik Stratejik Planının Değerlendirilmesi, Daha İyi ve Gerçekçi Stratejik Planlama İçin Yapılması Gerekenlerin Belirlenmesi*. Ankara: Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu Başkanlığı.

Çulpan, R. (1980). Bürokratik Sistemin Yozlaşması. *Amme İdaresi Dergisi*, 13 (2): 31-45.

Dahl, R.(1998). *On Democracy*. New Haven: Yale University Press.

Dante, A. (1998). *İlahi Komedya*. Çev. Rekin Teksoy. İstanbul: Oğlak Yayınları.

Davis J. H., Schoorman F. D. ve Donaldson L. (1997). Towards a Stewardship Theory of Management. *Academy of Management Review.* 22(1): 20-47.

Day, P. and Klein, R. (1987) *Accountability: Five Public Services*, London: Tavistock.

Debets, R. (2007). Performance Budgeting in Netherlands. *OECD Journal on Budgeting*, 7(4):1-20.

Della Porta, D. ve Vannucci, A. (1999). *Corrupt Exchanges*. New York: Aldine.

Della Porta, D. ve Vanucci, A. (2012). *The Hidden Order of Corruption: An Institutional Approach*. UK: Routladge.

Demirci, A. G. (2010). Bir Politika Transferi Örneği Olarak Türkiye'de Kadro Sisteminin İnşası. *Toplum ve Demokrasi*. 4 (8-9-10): 143-168.

Denhardt, K. (1991) The *Ethics of Public Service: Resolving Moral Dilemmas in Public Organization. New* York: Greenwood Press.

Dev, S. (1982). Financial Accounts – What They Do and Don't Reveal. *Management Accountability and Corporate Governance Selected Readings (pp. 129-140). Editor Kenneth Midgley. London: Macmillan.*

Devlet Planlama Teşkilatı. (1961). *1962 Yılı Program Tasarısı*. Ankara: DPT yayınları.

Devlet Planlama Teşkilatı. (1963). *Kalkınma Planı (Birinci Beş Yıl) 1963-1967*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Yayınları.

Devlet Planlama Teşkilatı. (1968). *İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1968 -1972*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Yayınları.

Devlet Planlama Teşkilatı. (1973). *Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı 1973-1977*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Yayınları.

Devlet Planlama Teşkilatı. (1984), Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1985-1989. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Yayınları.

Devlet Planlama Teşkilatı. (1989) *Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı 1990-1994*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Yayınları.

Devlet Planlama Teşkilatı. (1995). *Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1996-2000*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Yayınları.

Devlet Planlama Teşkilatı. (2000a). *Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 2001-2005*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Yayınları.

Devlet Planlama Teşkilatı. (2000b). *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı: Kamu Mali Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması ve Mali Saydamlık Özel İhtisas Komisyonu Raporu*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Yayınları.

Devlet Planlama Teşkilatı. (2003). *Kamu İdareler İçin Stratejik Planlama Klavuzu*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Yayınları.

Devlet Planlama Teşkilatı. (2006). *Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Yayınları.

Devlet Planlama Teşkilatı. (2007). *Dokuzuncu Kalkınma Planı: Kamuda İyi Yönetişim Özel İhtisas Komisyonu Raporu*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Yayınları.

Dewar D. A. (1985). Value for Money Audit; The First 800 Years. *Public Finance and Accountancy*. 30 (August): 10-12.

Dinçer, N. ve Ersoy, T. (1974). *Merkezi Hükümet Teşkilatı Araştırma Projesi (MEHTAP) Tavsiyelerinin Uygulama Durumunu Değerlendirme*, Ankara: TODAİE Yayınları.

Dinçer, Ö. ve Yılmaz, C. (2003). *Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma 1: Değişimin Yönetimi İçin Yönetimde Değişim,* Ankara: T.C. Başbakanlık.

Dixon, K., Coy, D. ve Tower G. (1991). External Reporting by New Zealand Universities 1985-1989: Improving Accountability. *Financial Accountability & Management,* 7(3): 159-178.

Dileyici, D. (2012). Siyasal Süreçte Enformasyon Sorunları. *Kamu Ekonomisi II*(ss.97-131). Editörler Coşkun Can Aktan ve Dilek Dileyici. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.

Doğan, D. (2015). *Türkiye'deki Yükseköğretim Kurumlarında Hesap verebilirlik ve Akademik Özgürlük*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Downs, A. (1957). *An Economic Theory of Democracy*. New York: Harper.

Dubnick, M. (2002) *Seeking Salvation for Accountability*. *http://mjdubnick.dubnick.net/papersrw/2002/salv2002.pdf (21.10.2015)*

Dubnick, M. (2003). Accountability And Ethics: Reconsidering the Relationships. *International Journal of Organization Theory and Behavior*. 6(3): 405-441

Dünya Bankası (1989). *Sub-Saharan Africa: From Crisis to Sustainable Growth*. Washington DC: World Bank Publication

Dünya Bankası (1992). *Governance and Development*. Washington DC: World Bank Publication.

Dünya Bankası (1997). *Helping Countries Combat Corruption: The Role of World Bank*. http://www1.worldbank.org/publicsector/anticorrupt/corruptn/corrptn.pdf. (16.03.2016)

Dünya Bankası (2005). *Social Accountability in the Public Sector: A Conceptual Discussion and Learning Module*. Washington DC: World Bank Institute

Ebrahim, A. (2003). Accountability in Practice: Mechanisms for NGO's. *World Development.* 31(5): 813-829.

Eisenhardt, K.M.(1988). Agency and Institutional Theory Explanations: The Case of Retail Sales Compensation. *The Academy of Management Journal*31(3): 488-544.

Eisenhardt, K. M. (1989) 'Agency Theory: An Assessment and Review. *Academy of Management Review,* 14(1): 57-74.

El-Attas, S. H. (1988). *Toplumların Çöküşünde Rüşvet*, Çev. Cevdet Cerit İstanbul: Pınar Yayınları.

Emil F., ve Yılmaz H. H. (2004). *Mali Saydamlık İzleme Raporu I*. İstanbul: TESEV Yayınları.

Erdem, F. (1996). *İşletme Kültürü*. Antalya :Akdeniz Üniversitesi Yayınları.

Erdem, F. (2001). Girişimcilerin Risk Alma Eğilimi ve Belirsizliğe Tolerans İlişkine Kültürel Yaklaşım". *Akdeniz* İ.İ.*B.F Dergisi.* 1(2): 43-61.

Ergun, T. ve Polatoğlu A. (1992). *Kamu Yönetimine Giriş*. 4. Baskı. Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları.

Erkenekli, M. (2011). Hofstede'nin Kültürel Değerler Modeline Göre Türkiye ile ABD'nin Karşılaştırılması. *KHO Bilim Dergisi*, 21(2): 1-28.

Eryılmaz B. ve Biricikoğlu H. (2011). Kamu Yönetiminde Hesap Verebilirlik ve Etik. *İş Ahlakı Dergisi.* 4(7): 19-45.

Fama, F., E. (1980), Agency Problems and the Theory of Firm. *The Journal of Political Economy*. 88(2): 288-307.

Farh, J., Hackett, R. D. ve Liang, J. (2007). Individual-level Cultural Values as Moderators of Perceived Organizational Support-Employee Outcome Relationships in China: Comparing the Effects of Power Distance and Traditionality. *Academy of Management Journal*, 50 (3): 715-729.

Ferris, G. R., Hochwater, W. A., Buckley, M. R., Harrell-Cook, G. ve Frink, D. D. (1999). Human Resources Management:Some New Directions. *Journal of Management*, 25(3): 385–415.

Friedman, M. ve Friedman, R. (1980). *Free To Choose.* New York: Harcourt Brace Jovanovich, Inc.

Frink, D. ve Klimoski, R. (1998). Toward a Theory of Accountability in Organizations and Human Resources Management. *Research in Personnel and Human Resources Management. 16* :(1-51). Editor Greald R. Ferris. London: JAI Press.

Ford, R. ve McLaughlin, F. (1985). Nepotism. *Personnel Journal*: 64 (9): 57–60.

Gailmard, S. (2012). Accountability and Principal-Agent Models.The Oxford Handbook of Public Accountability (pp. 90-106). Editors Mark Bovens, Robert E. Goodin, Thomas Schillemans.

Gelfand, M. J. ve Realo A. (1999). Individualism-Collectivism and Accountability in Intergroup Negotiations. *Journal of Applied Psychology*. 84 (5): 721-736.

Gelfand, M. J., Lim, B. C. ve Raver, J. L. (2004). Culture and Accountability in Organizations: Variations in Forms of social Control Across Cultures. *Human Resource Management Review.* 14(1): 135-160.

Göregenli, M. (1995). Kültürümüz Açısından Bireycilik-Toplulukçuluk Eğilimleri : Bir Başlangıç Çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*. 10 (35): 1-14.

Gören, İ. (2000). Kamu Mali Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması ve Denetim. Parlamento ve Sayıştay Denetimi (ss. 79-176). Tülay Arın, Necdet Kesmez ve İhsan Gören. İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı Yayınları.

Gray, R., Owen, D. ve Maunders, K. (1987). *Corporate Social Reporting: Accounting and Accountability*. Hemel Hempstead: Prentice-Hall International.

Gray, A., Jenkins, B. (1993). 1993). Codes of Accountability in the New Public Sector Accounting. *Auditing & Accountability Journal*. 6(3): 52-67.

Gül, H. ve Aktel, M. (2004). Tarihsel Bir Bakış Açısıyla Kamu ve Yerel Yönetimler Reformu. *Yerel Yönetimler Kongresi Dünden Bugüne Yerel Yönetimlerde Yeniden Yapılanma Bildiriler Kitabı* (ss.79-90). Düzenleyen Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi. Biga/Çanakkale. 3-4 Aralık 2004.

Güler, B. A. ve Keskin, N. E. (2007). Devlet Reformunu Tarihten Çalışmak. *Kamu Yönetimi. Yöntem ve Sorunlar* (ss. 101-152). Editörler Şinasi Aksoy ve Yılmaz Üstüner. Ankara: Nobel Yayınları,

Güner, M. F. (2009). Kamu Yönetiminde İç Denetime Geçiş Süreci ve Karşılaşılan Sorunlar: Kamu İç Denetiminin Değişimi Üzerine Bir Araştırma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.* 18(2): 209-227.

Güran, S. (1980). *Memur Hukukunda Kayırma ve Liyakat Sistemleri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Gürbüz, S. ve Bingöl, D. (2007). Çeşitli Örgüt Yöneticilerinin Güç Mesafesi, Belirsizlikten Kaçınma, Eril-Dişil ve Bireyci-Toplulukçu Kültür Boyutlarına Yönelik Eğilimleri Üzerine Görgül Bir Araştırma. *Savunma Bilimleri Dergisi*, 6(2): 68-87.

Habermas, J. (1996). *Between Facts and Norms: Contributions to A Discourse Theory of Law and Democracy*. Cambridge: Polity.

Halis, M. ve Şenkal, A. (2009). *Türk İşletme Kültüründe Ortaklık ve Güven*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.

Harlow, C. (2002). *Accountability in the European Un*ion. Oxford: Oxford University Press.

Harmon, M. M. ve Mayer R. T. (1986) *Organization Theory for Public Administration*. Boston: Litttle Brown Company.

Hart, H. L. A. (1968). *Punishment and Responsibility*. Oxford: Clarendon Press.

Heald, D. (2006). Varieties of Transparency. Transparency: The Key to Better Governance (pp. 25-43). Editors Christopher Hood and David Heald. Oxford: Oxford University Press.

Healy, M. (14.10.1999). State Posts Drops in Births to Single Women; Welfare: California Leads the U.S. in Reducing Unwed Motherhood, Which Is Linked to Dependence on Aid. *Los Angeles Times*. http://articles.latimes.com/1999/sep/14/news/mn-9944 (05.11.2015)

Hepworth, N. (2003). Audit and Control, CEF Conferance, Slovenia. 2003, CİPFA, UK.

Heywood, P. (1997). Political Corruption: Problems and Perspectives. *Political Studies*. 45 (3): 417–435.

Hodge, A. G. (2009). Accountability. *Internetional Encylopedia of Public Policy: Public Policy and Political Economy*. Volume 3. (pp. 1-18). Perth WA Australia: Global Political Economy Research Unit.

Hofstede, G. (1980a). *Culture's Consequences: International Differences in Work-Related Values*. Beverly Hills, CA: Sage

Hofstede, G. (1980b). Motivation, Leadership and Organization: Do American Theories Apply Abroad. *Organizational Dynamics*. 9(1): 42-62.

Hofstede, G. (1981). Culture and Organisations. *International Studies of Management and Organisations*. 10(4): 15-41.

Hofstede, G. (1985). The Interaction Between National And Organisational Value Systems, *Journal of Management Studies*. 22(4): 347-357.

Hofstede, G. ve Bond, M. H. (1988). The Confucius Connection: From Cultural Roots to Economic Growth. *Organizational Dynamics.* 16 (4): 4-21.

Hofstede, G. (1991) *Cultures and Organizations: Software of the Mind.* London: McGraw-Hill.

Hofstede, G. (1999). Problems Remain, But Theories Will Change: The Universal and the Specific in 21st century Global Management. *Organizational Dynamics.* 28(1): 34-44.

Hofstede, G. (2001). *Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions and Organizations Across Nations*. 2nd Edition. Thousand Oaks CA: Sage Publications.

Hofstede G. ve Hofstede G. J. (2005), *Cultures and Organizations: Software of the Mind.* 2nd Edition. USA: McGraw-Hill.

Hofstede G., Hofstede G. J. ve Minkov, M. (2010). *Cultures and Organizations: Software of The Mind.* 3rd Edition, USA: McGraw-Hill.

Holman, C. (11 May 2006). *Public Citizen. Origins, Evaluations and Structure of The Lobbying Disclosure Act*. http://www.citizen.org/documents/LDAorigins.pdf (05.03.2016).

House, R.J., Hanges, P.J., Javidan, M., Dorfman, P. ve Gupta, V. (2004). *Culture, Leardership and Organizations: The GLOBE Study of 62 Societies*. Thousand Oaks: Sage Publishing.

Hughes, E. O. (2003). *Public Management and Administration: An Introduction*. USA: Palgrave Macmillan.

Huntington, S. (1968). *Political Order in Changing Socities*. New Haven: Yale University Press.

Hükümet Programı (02.04.1971). https://www.tbmm.gov.tr/hukumetler/HP33.htm (15.04.2016).

Hürcan, Y.G., Kızıltaş, E. ve Yılmaz, H.H. (1999). Türk Kamu Mali Yönetimi Mali Saydamlık Standartlarının Neresinde-IMF İyi Uygulamalar Tüzüğü Temelinde Bir Değerlendirme. *Devlet Reformu: Kamu Maliyesinde Saydamlık* (ss.99-135). Editörler İzak Atiyas ve Şerif Sayın, İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı Yayınları.

Hyndman, N. ve Anderson, R. (1995). The Use of Performance Information in External Reporting: An Empirical Study of UK Executives Agencies. *Financial Accountability & Management.* 11(1): 1-17.

Ijiri, Y. (1983). On The Accountability-Based Conceptual Framework of Accounting. *Journal of Accounting and Public Policy.* 2(2): 75-81.

INTOSAI GOV 9100 (2004). *Guidelines for International Control Standarts for The Public Sector.* Denmark: INTOSAI Professional Standarts Committe Secretariat.

Irwin, T. (1996). An Analysis of New Zealand's New System of Public Sector Management: Performance Management. *Government: Contemporary Illustrations* (pp.7-32). Public Management Occasional Papers No:9. Paris: OECD.

ISSAI 1 (1977). The Lima Decleration. Austria: INTOSAI General Secretariat.

ISSAI 100 (2013). *Basic Principles in Government Auditing*. INTOSAI General Secretariat.

Işıl, B. (1965). *Reorganizasyon ve Modern Sevk ve İdare*. Ayyıldız Matbaası, Ankara.

İpek, Ş., E., A., (2013). *Kamu Kesiminde Performans Yönetim Aracı Olarak Performans Esaslı Bütçeleme Sistemi: Büyükşehir Belediyeleri Örneği* Ankara: Türkiye Belediyeler Birliği Yayını.

Jensen, M. ve Meckling, W. (1976). Theory of The Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure. *Journal of Financial Economics.* 3(4): 305-360.

Jilke, S., Van de Valle, S. ve Van Delft, R. (2013). *Public Sector Reforms in Netherlands: Views and Experiences from Senior Executives*, Country Reports as a part of the COCOPS Research Project, http://www.cocops.eu/wp-content/uploads/2013/06/Netherlands_WP3-Country-Report.pdf (14.05.2016)

Johnson, E. (1993). The Challenge to the Public Sector: Changing Politics and Ideologies. *Management in the Public Sector: Challenge and Change* (pp. 21-36). Editors Isaac-Henry Kester, Chris Painter and Chris Barnes. UK: International Thomson Business Press.

Kabasakal, H., Dastmalchian, A. (2001). Introduction to the Special Issue on Leadership and Culture in the Middle East (Iran, Kuwait, Turkey, Qatar), *Applied Psycology: An International Review*, 50(4): 479-488.

Kalağan, G. (2010). Cumhuriyet Döneminde Türk Kamu Bürokrasisinde Yeniden Yapılanma ve Yönetsel Reform Çalışmaları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*. 2(1): 65-84.

Kaler, J. (2002) 'Responsibility, Accountability and Governance. *Business Ethics: A European Review,* 11(4): 327-334.

Kalkınma Bakanlığı (2013). *Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018*. Ankara: Kalkınma Bakanlığı Devlet Planlama Müsteşarlığı.

Kantarcıoğlu, S. (1977). *Devlet Personel Rejimi Nasıldı? Ne Oldu? Yeni Düzenleme Nasıl Olmalıdır?*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Yayınları.

Kara, B. (2006). Türkiye'de Personel Reformu Çalışmalarının Altyapısı: 1930-60 Yılları Arasında Yabancı Uzmanların Kamu Yönetimine İlişkin Hazırladıkları Raporlar, *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 30(2): 149-162.

Karacan, E. (2013). ABD'de Performans Bütçe Yönetimi. *Sayıştay Dergisi*. 89 (Nisan-Haziran): 61-90.

Karaer, T. (1987). Türkiye'de Merkezi Yönetimi Geliştirme Birimi Kurulmasına İlişkin Düşünce ve Girişimlerin Evrimi. *Amme İdaresi Dergisi*. 20(1): 59-76.

Kaya, B. (2009). *İç Denetim Nedir?*. http://icden.meb.gov.tr/digeryaziler/ic_denetim_bertan_kaya_5_makale.pdf (15.11.2015).

Kaya, F. (2016). Türkiye Cumhuriyeti'nde Yapılan İdari Reform Çalışmalarının Karşılaştırmalı Analizi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 48 (Nisan-Haziran): 165-181.

Kazan, A. (2010). 5018 Sayılı Kanun İle Sayıştay Kanun Teklifi Bağlamında Sayıştay'ın Türkiye Büyük Millet Meclisine Sunacağı Raporlar. *Dış Denetim Dergisi*, 1(Temmuz-Ağustos-Eylül):192-193.

Kearns, K. (2003). Accountability in Seamless Economy. *Handbook of Public Administration* (pp. 581-591). Editors B. Guy Peters and Jon Pierre. London: Sage Publications.

Keeley, M. (1980). Organizational Analogy: A Comparison of Organismic and Social Contract Models. *Administrative Science Quarterly*. 25(2): 337-362.

Kesik, A. (2006). Türkiye"de Yüksek Denetim. *Kamu Maliyesine Yeni Bakış* (ss. 125-143) Editörler Nihat Falay, Mehmet Şahin ve Ahmet Kesik, Ankara: Seçkin Yayınları.

Kesik, A. ve Kıral, G. (2009). Yeni Kamu Mali Yönetiminde Hesap Verebilirlik. *Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Sorunları ve Geleceği* (ss. 153-172). Editörler Nihat Falay, Ahmet Kesik, Murat Çak ve Mehmet Karakaş. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kesik, A. ve Kıral, G. (2012). Yeni Kamu Mali Yönetiminde Hesap Verebilirlik. *Değişim Çağında Kamu Maliyesi: Yeni Trendler, Yeni Paradigmalar, Yeni Öğretiler, Yeni Perspektifler* (ss. 513-536). Editörler Coşkun Can Aktan, Ahmet Kesik ve Dilek Dileyici. Ankara: Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayını.

Khan, M. A. (1995). "Yeni Başlayanlar İçin Denetime Giriş. Çev. Faruk Eroğlu. *Sayıştay Dergisi*. 19(Ekim-Aralık): 15-30.

Khatri, N. ve Tsang, E. W. K. (2003). Antecedents and Consequences of Cronyism in Organizations. *Journal of Business Ethics.* 43(4): 289-303.

Kırılmaz, M. ve Atak, F. (2015). Kamu Mali Yönetiminde Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik Araçları: Faaliyet Raporları. *Ombudsman Akademik Dergisi*. 2(3): 189-217.

Kiechel, W. (1984). How to Relate to Nepotism. *Fortune*. February:143-144.

King, A.Y.C. ve Bond M. H. (1985). The Confucian Paradigm of Man: A Sociological View, *Chinese Culture and Mental Health* (pp. 29-46). Editors Wen-Shing Tseng and David Y. H. Wu . Orlando: FL Academic Press.

Klimoski, R. ve Inks, L. (1990). Accountability Forces in Appraisal. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*. 45: 194-208.

Klitgaard R., (1988) *Controlling Corruption*. Berkeley and Los Angeles: University of California Press.

Kluvers, R. (2003). Accountability for Performance in Local Government. *Australian Journal of Public Administration* 62(1): 57-69.

Kondo, S. (2002). Fostering Dialogue to Strengthen Good Governance. *Public Sector Transparency and Accountability: Making It Happen* (pp. 7-11). Editor Janos Bertók. Paris: OECD.

Kool, R.S.B. (2014). (Crime) Victims' Compensation: The Emergence of Convergence. *Utrecht Law Review*. 10(3): 14-26.

Kopits, G. ve Craig, J. (1998). *Transparency in Government Operations*, IMF Occasional Paper, ISSN 0251-6365 ; 158.

Koppell, G.S J. (2005). Pathologies of Accountability: ICANN and the Challenge of Multiple Accountabilities Disorder. *Public Administration Review*. 65(1): 94-108.

Korkmaz, E., Erkal, M., Minibas, T., Baloğlu, B., Yılmaz, B. E. ve Çak, M. (2001). *Türkiye'de Yolsuzluğun Sosyo-Ekonomik Nedenleri, Etkileri ve Çözüm Önerileri*, İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.

Köse, Ö. H. (2007). *Dünyada ve Türkiye'de Yüksek Denetim*, Gözden Geçirilmiş İkinci Basım, Ankara: Sayıştay Yayınları.

Krueger, A. O. (1974). The Political Economy of The Rent Seeking. *The American Economic Review*. 64(3): 291-304.

Kuyaksil, Ali (1994). *Türkiye'de Yönetimi Yeniden Düzenleme Çalışmaları*, İstanbul: Der Kitabevi.

Lenartowicz, T., Roth, K. (1999). A Framework For Culture Assessment. *Journal of International Business Studies*. 30(4): 781-798.

Levinthal, D. (1988). A Survey of Agency Models of Organizations. *Journal of Economic Behavior and Organization*. 9(2): 153–185.

Litovsky, A. and MacGillivray A. (2007) *Development as Accountability: Accountability Innovators in Actions.* London: AccountAbility. *http://www.accountability.org/images/content/0/6/066/AccountAbility%20-%20A21%20Development%20as%20Accountability.pdf (21.10.2015).*

Lord Sharman of Redlynch (2001). *Holding to Account, The Review of Audit and Accountability for Central Government.* London: HM Treasury.

Lucas, J. (1993). *Responsibility.* New York: Oxford University Press.

Maliye Bakanlığı (2004). *Performans Esaslı Bütçeleme Rehberi*. Ankara: Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü Yayınları.

Maliye Bakanlığı, (2009). *Performans Programı Hazırlama Rehberi*. Ankara: Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü Yayını

Maliye Bakanlığı (2014). *Üst Yöneticiler İçin İç Kontrol ve İç Denetim Rehberi* Ankara: Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü Yayını.

Mardin, Ş. (1990) *Türkiye'de Toplum ve Siyaset, Makaleler,* 1. Baskı. İstanbul: İletişim Yayınları.

Martin, J. W., Cush F. A. (1952). *Maliye Bakanlığı Kuruluş ve Çalışmaları Hakkında Rapor*. Çev. Haluk Demirkan. Ankara: Damga Matbaası.

Mashaw, J. L. (2006). Accountability and Institutional Design: Some Thoughts on the Grammar of Governance. *Public Accountability: Designs, Dilemmas and Experiences* (pp. 115-133). Editor Michale W. Dowdle. Cambridge: Cambridge University Press.

Midgley, K. (1982). To Whom Should the Board be Accountable and for What. *Management Accountability and Corporate Governance* (pp. 61-77) Editor Kenneth Midgley. London: Macmillan.

Mountfield, R. (1997). Organizational Reform Within Government: Accountability and Policy Management. *Public Administration and Development*. 17(1): 71-76.

Mulgan, R. (1997). The Process of Public Accountability. *Australian Journal of Public Administration*. 56(1): 25-37.

Mulgan, R. (2000a). Accountability: An Ever-Expanding Concept?. *Public Administration*. 78(3): 555-573.

Mulgan, R. (2000b). Comparing Accountability in the Public and Private Sectors. *Australian Journal of Public Administration.* 59(1): 87-97.

Mulgan, R. (2002) *Accountability Issues in the New Model of Governance.* Graduate Programme in Public Policy Discussion Papers. Canberra: Australian National University. http://firgoa.usc.es/drupal/files/No91Mulgan.pdf (23.11.2015).

Mulgan R. (2003) Holding Power To Account: Accountability In Modern Democracies. UK: Palgrave Macmillan.

Mumcu, A. (2005). *Osmanlı Devletinde Rüşvet (Özellikle Yargıda Rüşvet)*. İkinci Baskı. İstanbul: İnkılap Kitapevi.

Neumann, W.L. (2000). *Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches*. Boston: Allyn and Bacon.

Newell, P. and Bellour, S. (2002). *Mapping Accountability: Origins, Contexts and Implications for Development.* Brighton: Institute of Development Studies.

Niskanen, W.A. (1971). *Bureaucracy and Representative Government*, Chicago & New York: Aldine-Atherton Inc.

Nissenbaum, H. (1996). *Accountability in Computerized Society, Science And Engineering Ethics.* 2(1): 25-42.

Nordhauss, W. D. (1975). The Political Business Cycle. *The Review of Economic Studies*. 42(2): 169-190.

Norman, R. ve Gregory, R. (2003). Paradoxes and Pendulum Swings: Performance Management in New Zealand's Public Sector. *Australian Journal of Public Administration,* 62(4): 35-49.

Oktay, C. (1983). *Yükselen İstemler Karşısında Türk Siyasal Sistemi Ve Kamu Bürokrasisi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Yayınları.

Okur, Y. (2007). *Türkiye'de Kamu Denetimi; Değişim Süreci ve Performans Denetimi*. Ankara: Nobel Yayınevi.

Olson, M. (1965). *The Logic of Collective Action: Public Goods and the Theory of Groups*. Cambridge/ USA: Harvard University Press.

Osborne, D. (2004). Transparency and Accountability Reconsidered. *Journal of Financial Crime.* 11(3): 292-300.

Öktem, M. K. (1992). Türk Kamu Yönetiminin Gelişimi, *Amme İdaresi Dergisi*, 25(2): 85-105.

Önder, Ö. ve Türkoğlu, İ. (2012), Denetim Anlayışının Değişimi: Yeni Sayıştay Kanunu Üzerine Değerlendirmeler. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 8(17): 197-213.

Özel, M. (2016). *Halka karşı Hesap verebilirlik Bağlamında Türkiye'de İç Güvenlik Yönetimi.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özen, A. ve Egeli, H. (2005). Türk Bütçe Sürecinin Mali Saydamlık ve 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu Çerçevesinde Değerlendirilmesi. *Vergi Sorunları Dergisi*. 197: 161-188.

Özen, Ş. (1996). *Bürokratik Kültür 1*. Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayını.

Özer, M. A. (2013a). Yeni Kamu Yönetimi. *Kamu Yönetiminde Çağdaş Yaklaşımlar* (ss.2-28) Editör Eyyup G. İsbir, Eshişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.

Özer, M. A. (2013b). Çalışanların Verimliliği İçin Performans Yönetimi, *Kamu- İş Hukuku ve İktisat Dergisi*. 13(1): 37-57.

Özsemerci, K. (2002). *Türk Kamu Yönetiminde Yolsuzluklar, Nedenleri, Zararları ve Çözüm Önerileri.* Ankara: Sayıştay Yayınları.

Özsemerci, K., (2005), Türk Kamu Yönetiminde Yolsuzluk ve Yozlaşmanın Kültürel Altyapısı. Sayıştay Dergisi. 58: 3-20.

Parlak, B. (2011). *Kamu Yönetimi Sözlüğü*. 1. Baskı. İstanbul: Marmara Kitap Merkezi Yayınları.

Pasour, E.C. (1983). Rent Seeking: Some Conceptual Problems and Implications. *Liberty Fund Research Seminar in Austrian Economics* (pp. 123-143). Organised by New York University. New York. 7-11 August 1983.

Podol, R. (1967), Bir Yabancı Gözüyle Yirminci Yüzyıl Ortasında Türk Kamu Yöneticisi, Çev. Cahit Tutum. *Amme İdaresi Bülteni*. 10: 10-15.

Polat, M. (2010). *Hesap Verebilirlik Aracı Olarak İdare Faaliyet Raporlarının Değerlendirilmesi.* Devlet Bütçe Uzmanlığı Araştırma Raporu, Ankara: Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü.

Pollitt, C.(2003). *The Essential Public Manager.* London: Open University Press/McGraw-Hill.

Pollitt, C. ve Bouckaert, G. (2011). *Public Management Reform: A Comparative Analysis - New Public Management, Governance, and the Neo-Weberian State*. Oxford: Oxford University Press.

Power, M. (1991) Auditing and Environmental Expertise: Between Protest and Professionalisation. *Accounting Auditing & Accountability Journal,* 4(3): 30-42.

Prat, A. (2006). The More Closely We are Watched, The Better We Behave. *Transparency: The Key to Better Governance* (pp. 91-103). Editors Christopher Hood and David Heald. Oxford: New York: Oxford University Press.

Pyper, R. (1996). The Parameters of Accountability. *Aspects of Accountability in the British System of Government* (pp. 1-12). Editor Robert Pyper. Eastham: Tudor.

Roberts, J., Scapens, R. (1985). Accounting Systems and Systems of Accountability – Understanding Accounting Practices in Their Organizational Contexts. *Accounting, Organizations and Society.* 10(4): 443-456.

Robert, C. ve Wasti, A. S. (2002). Organizational Individualism and Collectivism: Theoretical Development And An Empirical Test Of Measure. *Journal of Management,* 28(4): 544-566.

Romzek B.S. ve Dubnick M. J. (1987). Accountability in the Public Sector: Lessons from the Challenger Tragedy, *Public Administration Review*. 47(3): 227-238.

Ross, A.S. (1973). The Economic Theory of Agency: The Principal's Problem. *American Economic Review*. 63(2): 134-139.

Sakal, M. (2000) *Kamu Ekonomisi Teorisinin Gelişmesinde Kamu Tercihi Teorisinin Etkisi.* http://www.canaktan.org/ekonomi/anayasal_iktisat/diger_yazilar/sakal-kamu-ekonomisi-teorisi.pdf (17.11.2015).

Samuelson, P. A. (1954). The Pure Theory of Public Expenditure. *The Review of Economic and Statistics*, 36(4): 387-389

Sargut, A. S. (1994). Bireycilik ve Ortaklaşa Davranışçılık İkileminde Yönetim ve Örgüt Kuramları. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*. 49(1-2): 321-332

Sargut, A.S. (2001). *Kültürlerarası Farklılaşma ve Yönetim*. Ankara: İmge Yayınları.

Savaş, V. (1994). *Politik İktisat*. 2. Baskı. İstanbul: Beta Yayınları

Schlenker, B. R., & Weigold, M. F. (1989). Self-Identification and Accountability. *Impression Management in the Organization* (pp. 21-43). Editors Robert. A. Giacalone and Paul Rosenfeld., , Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.

Schlenker, B. R., Weigold, M. F. ve Doherty, K. (1991). Coping with Accountability: Self-Identification and Evaluative Reckonings. *The Handbook of Social and Clinical Psychology* (pp. 96-115). Editors in Charles. R. Snyder and Donelson. R. Forsyth . Elmsforth, NY: Pergamon Press.

Scott, W. (1995) *Institutions and Organizations.* Thousand Oaks, CA: Sage Publication.

Seymen A. O. ve Bolat, T. (2006). *Küreselleşme ve Çok Uluslu İşletmecilik.* Ankara: Nobel Yayınları.

Sezgin, M. (2002). Lobicilik Kavramı ve Yöntemleri. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi.* 2 (12): 751-771.

Sığrı, Ü. (2006). Japonların Kültürel Özellikleri Bağlamında; Yönetsel, Ekonomik ve Sosyal Süreçlerin Analizi. *İstanbul Ticaret Odası Sosyal Bilimler Dergisi*. 5(9): 29-47.

Sığrı, Ü., Tabak, A. ve Ercan Ü. (2009). Kültürel Değerlerin Yönetsel Kapsamda Analizi: Türk Bankacılık Sektörü Uygulaması. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*. 1(2):1-14.

Smith, R. (1997). Compelled Cost Disclosure of Grassroots Lobbying Expenses, *Kansas Journal of Law and Public Policy*. 6 (Fall): 115-182.

Sinclair, A. (1995) The Chameleon of Accountability: Forms and Discourses. *Accounting, Organizations and Society.* 20(2-3): 219-237.

Smith, P. B. ve Schwartz, S. H. (1997). Values. Handbook of Cross-Cultural Psychology (pp. 77-118). Volume 3. 2nd Edition. Editors John. W. Berry, Marshall. H. Segall and Çiğdem Kağıtçıbaşı. Boston: Allyn & Bacon.

Spekle, F. R., Hilco J.E. ve Anne M. K. (2007). Sourcing of Internal Auditing: An Empirical Study. *Management Accounting Research*. 18:102-124.

Soanes, C. ve Stevenson, A. (Ed.) (2005). *The Oxford Dictionary of English*. Oxford: Oxford University Press

Sobacı, M. Z. (2009). *İdari Reform ve Politika Transferi- Yeni Kamu İşletmeciliğinin Yayılışı.* Ankara: Turhan Kitapevi.

Sofyalıoğlu, Ç., Aktaş, R. (2001). Kültürel Farklılıkların Uluslararası İşletmelere Etkisi. *Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi,* 7(1): 75-92.

State Service Comission (1999). *An Ethics Framework for the State Sector*. New Zealand: *Occasional Paper.*

Steccolini, I. (2004) Is the Annual Report an Accountability Medium? An Empirical Investigation into Italian Local Governments. *Financial Accountability & Management.* 20(3): 327-350.

Steinberg, (1999). The Certificate of Exellence in Accountability Reporting Program. The Government Accountants Journal. 48(2): 40-44.

Stewart, J. (1984). The Role of Information in Public Accountability. *Issues in Public Sector Accounting* (pp. 13-34) Editors Tony Hopwood and Cyril Tomkins. Oxford: Deddington Philip Allan.

Stiglitz, J. (1988) *Kamu Kesimi Ekonomisi.* Çev. Ömer Faruk Batırel. İstanbul: Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayını.

Sturges, P. (2007). What is This Absence Called Transparency. *International Review of Information Ethics.* 7(7): 1-8.

Sulaiman, M., Willett R. J. (2003). Using the Hofstede-Gray Framework to Argue Normatively for an Extension of Islamic Corporate Reports. *Malaysian Accounting Review*. 2(1): 81-105.

Sümer, E. (2010). *Türkiye'de Kamu İç Kontrol Sistemi Kapsamında Hesap Verme Mekanizmaları.* (Mesleki Yeterlilik Tezi). Ankara: Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı.

Sürgit K. (1972). *Türkiye'de İdari Reform*. Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayını.

Sürgit, K. (1980). 12 Eylül ve Yönetimin Yeniden Düzenlenmesi, *Amme İdaresi Dergisi*. 20(3): 29-54.

Şaylan, G. (1975). Toplumsal Değişme, Yönetsel Bozulma ve Yolsuzluk. *Amme İdaresi Dergisi.* 8(4): 83-96.

Şaylan, G. (2000). Kamu Personel Yönetiminden İnsan Kaynakları Yönetimine Geçiş. İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı Yayınları.

Şekerli, E. B. ve Gerede E. (2011). Kültürün EKY'ye Etkileri ve Türk Pilotların Hofstede Kültür Boyutları Açısından Durumları. *İş, Güç, Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi.* 13(1): 17-38.

Şener, O. (2001). *Teori ve Uygulamada Kamu Ekonomisi*. 7.Baskı. İstanbul: Beta Yayını.

Tanzi, V. (1998). Corruption Around The World: Causes, Consequences, Scope and Cures, IMF Staff Papers, 45(4): 559-594.

Tarhan, B. R., Gençkaya, Ö. F., Ergül, E., Özsemerci, K. ve Özbaran, H. (2006). *Bir Olgu Olarak Yolsuzluk: Nedenler, Etkiler ve Çözüm Önerileri*. İkinci Basım. Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı. Ankara: Matsa Yayınevi.

Tata, J. (2000). Toward A Theoretical Framework of Intercultural Account-Giving and Account Evaluation, *International Journal of Organisational Analysis*. 8:155-178.

Tayep, M. (1994). Organizations And National Culture: Methodology Considered. *Organization Studies.* 15(3): 429-446.

Tellal, Y. (2007). *Hesap Verme Sorumluluğu Açısından 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunun Değerlendirilmesi*. (Basılmamış Rapor), Ankara.

Teoh, Y. H. ve Foo, L. S. (1997). Moderating Effects Of Tolerance For Ambiguity And Risk-Taking Propensity On The Conflict-Perceived Performance Relationship: Evidence From Singaporean Entrepreneurs. *Journal of Business Venturing,* 12(1): 67-81.

Terzi, A. R. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Güç Mesafesi ve Belirsizlikten Kaçınma Algıları Üzerine Araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 4(2): 65-76.

Tetlock, P. E., Skitka, L. ve Boettger, R. (1989). Social and Cognitive Strategies for Coping with Accountability: Conformity, Complexity, and Bolstering. *Journal of Personality and Social Psychology.* 57(4): 632–640.

Tetlock, P. E. (1992). The Impact of Accountability on Judgment and Choice: Toward a Social Contingency Model, *Advances in Experimental Social Psychology*, 25: 331-376.

Tezcan, M. (1993). *Kültür ve Kişilik – Psikolojik Antropoloji*. Ankara: Bilim Yayınları.

Thompson, D. F. (1995). *Ethics in Congress, From Individual to Institutional Corruption*. Washington DC: Brooking Institution.

Tiessen, H. J. (1997). Individualism, Collectivism, And Entrepreneurship: A Framework For International Comparative Research. *Journal of Business Venturing.* 12(5): 367-384.

Türkiye İç Denetim Enstitüsü (2008). *Uluslararası İç Denetim Standartları Mesleki Uygulama Çerçevesi*, İstanbul: Türkiye İç Denetim Enstitüsü.

Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü (1965). *İdari Reform ve Reorganizasyon Hakkında Ön Rapor*. Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları.

Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü (1966). *MEHTAP, Merkezi Hükümet Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri,* İkinci Baskı. Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları.

Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü (1972). *İdarenin Yeniden Düzenlenmesi İlkeler ve Öneriler*. İdari Reform Danışma Kurulu Raporu. Ankara: Sevinç Matbaası

Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü (1991). *Kamu Yönetimi Araştırması Genel Rapor*. Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları.

Toker, M. (2002) *Mali Saydamlık ve Türkiye, Sayıştay Başkanlığı*. Ankara: Sayıştay Bilgi Notu. http://www.sayistay.gov.tr/yayin/elek/elekicerik/24malisaydamlik.pdf (17.11.2015).

Torres, L. (2004). Accounting and Accountability: Recent Developments in Government Financial Information Systems. *Public Administration and Development.* 24 (5): 447-456.

Tortop, N., İsbir, E. G. ve Aykaç B. (1993). *Yönetim Bilimi*. Ankara: Yargı Yayınları

Tortop, N. (1994). *Personel Yönetimi*. Ankara: Yargı Yayınları.

Tutum, C. (1976). Yönetimin Siyasallaşması ve Partizanlık. *Amme İdaresi Dergisi*. 9(4): 9-32.

TÜSİAD (2002). *Kamu Reformu Araştırması*. İstanbul: Lebib Yalkın Yayımları ve Basım İşleri.

UNDP Paragon Training Module. http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/eropa/unpan002665.pdf (21.11.2015).

Uhr, J. (1999). Three Accountability Anxieties: A Conclusion to the Symposium. *Australian Journal of Public Administration.* 58(1): 98-101.

Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü (2012). *International Standarts For The Professional Practice of Internal Auditing (Standarts)*. USA: The Institute of Internal Auditors.

Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (2001). *Governance in the Public Sector: A Governing Body Perspective. http://www1.worldbank.org/publicsector/pe/ April2003Seminar/Course%20Readings/08.%20Internal%20Control%20and%20Audit/Study_13_Governance.pdf (11.11.2015).*

Uluslararası Para Fonu (1998). Code of Good Practices on Fiscal Transparency. (revised in 2007). https://www.imf.org/external/np/pp/2007/eng/051507c.pdf (13.03.2016).

Unerman, J. ve O'Dwyer, B. (2006). Theorising Accountability for NGO Advocacy. *Accounting, Auditing and Accountability Journal.* 19(3): 349-376.

Uzun, Ö. ve Tamimi, Y. (2007). Örgüt Kültüründe Güç Mesafesi Boyutunun Metaforlarla Analizi (Tekstil Sektöründe Faaliyet Gösteren Bir İşletme Örneği). *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.* 8(1): 221-246.

Van Nispen F.K.M. ve Posseth J. A. (2006). Performance Budgeting in Netherlands: Beyond Aritmetic. *OECD Journal on Budgeting*. 6(4):37-62.

Varoğlu, K., Basım, N. ve Ercil, Y. (2000). Bilimsel Araştırma Yöntemine Farklı Bir Bakış; Analitik Düşünce-Bütünleşik Düşünce Modellemeleri ile Belirsizlikten Kaçınma ve Güç Mesafesi Araştırması. *8. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildirileri Kitabı (ss.421-441). Düzenleyen* Erciyes Üniversitesi. Nevşehir. 25-27 Mayıs 2000.

Velayutham S. ve Perera M. H. B. (2004). The Influence of Emotions and Culture on Accountability and Governance, Corporate Governance. *The International Journal of Business in Society*. 4 (1): 52-64.

Warren, M. (2002). What Can Democractic Participation Mean Today?. *Political Theory*. 30(5): 677-701.

Warren, M. (2004). What Does Corruption Mean in A Democracy?. *American Journal of Political Science*. 48 (2): 328-343.

Wasti, S.A. (1994). The Influence of Cultural Values on Work Related to Attitudes and Organizational Structure: A Comparative Study. (Unpublished Master Thesis). Ankara: Middle East Technical University Business Administration.

Wasti, S. A. (1998). Cultural Barriers in the Transferability of Japanese and American Human Resources Practices to Developing Countries: The Turkish Case. *The International Journal of Human Resources Management*. 9(4): 607-631.

Wasti, S.A. (2000). Örgütsel Bağlılığı Belirleyen Evrensel ve kültürel Etmenler: Türk Kültürüne Bir Bakış. *Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve İnsan Kaynakları Uygulamaları* (ss. 201-224) Editör Zeynep Aycan. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

Wasti, S. A. ve Erdil, E. S. (2007). Bireycilik ve Toplulukçuluk Değerlerinin Ölçülmesi: Benlik Kurgusu ve INDCOL Ölçeklerinin Türkçe Geçerlemesi. Yönetim Araştırmaları Dergisi. 7 (1):39-66.

Wayne, S. J. ve Kacmar, K. M. (1991). The Effects of Impression Management on The Performance-Appraisal Process. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 48: 70–88.

Webber, R. A. (1969). Culture and Management. *Text a Readings in Comparative Management.* 71 (6): 1230-1231.

Webster's Dictionary (1913), http://www.webster-dictionary.org/definition/accountability (13.10.2015).

Weigold, M. F. ve Schlenker, B. R. (1991). Accountability and Risk Taking. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 17: 25–29.

Weigold, M.F., Schlenler, B.R. (1991). Accountability and Risk Taking. Personality and Social Psychology Bulletin. 17(1): 25-29.

Williamson, O. (1975). *Markets and Hierarchies, Analysis and Antitrust Implications: A study in The Economics of Internal Organization.* New York: Free Press.

Yayman, H. (2005). *Türkiye'nin İdari Reform Politiği*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Anabilim Dalı.

Yayman, H. (2008). Türkiye'nin İdari Reform Tarihi. Ankara: Turhan Kitapevi.

Yeloğlu H. (2011). Türk Toplumsal Kültürünün Örgüt Yapılarına Olan Etkilerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi.* 2(4): 153-170.

Yereli, A. B. (2001). Rant Kollama Teorisine Yönelik Bir Eleştiri. *Kamu Tercihi ve Anayasal İktisat Dergisi:* 4(1): 124-136.

Yıldırım, M. (2006). *Kamu Yönetiminde Hesap Verebilirlik ve Şeffaflık (1980 Sonrası Türkiye Örneği)*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldız, C. (2014). *Büyükşehir İmar Uygulamalarında Hesap Verebilirlik.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Young, I. M. (2000). Inclusion and Democracy. Oxford: Oxford University Press

Yörüker S. (2004). Başka Ülke Örnekleri Temelinde Kontrol, Denetim, Teftiş ve Soruşturma: Kavramsal Bir Çerçeve. *Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı Denetim Çalıştayı İkinci Toplantısı Sunumu*. Ankara. 12 Mayıs 2004. http://www.sayistay.gov.tr/tr/Upload/95906369/files/bilgi_notlari/KontrolKavramsalCerceve.pdf (21.01.2016).

Yücel, B. E. ve Koparan, E. (2010). Güç Mesafesi ve Cinsel Taciz Davranışları Arasındaki İlişkinin Yönünü Belirlemeye Yönelik Görgül Bir Çalışma. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*. 2(1):11-17.

Zadek, S. (1998). Balancing Performance, Ethics and Accountability. *Journal of Business Ethics.* 17(13): 1421-1441.

Zayıf, V. ve Erkenekli, M. (2015). Kültürel Değerlerin Savunma Harcamalarına Yansıması: NATO Ülkeleri Arasında Bir Uygulama. *Savunma Bilimleri Dergisi*. 14(2): 1-43.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu.

3201 Sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu

4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu

6328 Sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu

KARA PARA AKLAMA

ve

YOLSUZLUK

COVID-19 DÖNEMİ
BM'NİN POLİTİKA ÖNERİLERİ
ve
EKONOMİK GÜVENLİK

Dr. Furkan YILDIZ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-00-5

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Ocak 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

Abraham, S., & Chengalur-Smith, I. (2010). An overview of social engineering malware: Trends, tactics, and implications. *Technology in Society*, *32*(3), 183-196. https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2010.07.001

Acemoglu, D., Johnson, S., & Robinson, J. A. (2001). The Colonial Origins of Comparative Development: An Empirical Investigation. *American Economic Review*, *91*(5), 1369-1401. https://doi.org/10.1257/aer.91.5.1369

ADB-OECD Anti-Corruption Initiative for Asia-Pacific, Organisation for Economic Co-operation and Development, & Transparency International. (2005). *Curbing corruption in Tsunami relief operations: Proceedings of the Jakarta expert meeting organized by the ADB/OECD Anti-Corruption Initiative for Asia and the Pacific and Transparency International, and hosted by the Government of Indonesia, Jakarta, Indonesia, 7-8 April 2005*. Program adı: Expert Meeting on Corruption Prevention in Tsunami Relief, Manila.

Adeyeye, A. (2017). Bribery: Cost of doing business in Africa. *Journal of Financial Crime*, *24*(1), 56-64. https://doi.org/10.1108/JFC-01-2016-0003

Akimova, L. M., Litvinova, I. F., Ilchenko, H. O., Pomaza-Ponomarenko, A. L., & Yemet, O. I. (2020). The Negative Impact of Corruption on the Economic Security of States. *International Journal of Management*, *11*(5), 1058-1071.

Aksu, M., & Turhan, F. (2012). Yeni Tehditler, Güvenliğin Genişleme Boyutları ve İnsani Güvenlik. *UAİFD*, *4*(2), 69-80.

Aktan, C. C. (1992). *Politik Yozlaşma ve Kleptokrasi, 1980-1990 Türkiye Deneyimi*. İstanbul: Alfa Yayıncılık.

Aktan, C. C. (2015). *Political Corruption: An Introductory Study on Terminology and Typology*. *7*(1), 47-66.

Albrecht, C., Duffin, K. M., Hawkins, S., & Rocha, V. M. M. (2019). The use of cryptocurrencies in the money laundering process. *Journal of Money Laundering Control*, *22*(2), 210-216.

Alldridge, P. (2008). Money Laundering and Globalization. *Journal of Law and Society*, *35*(4), 437-463. JSTOR. Geliş tarihi gönderen JSTOR.

Amrani, H. (2010). *The Dynamic Aspects of Criminal Act and Criminal Liability in Money Laundering Practices*. *4*(17), 633-650.

Amrani, H. (2012). *The development of anti-money laundering regime: Challenging issues to sovereignty, jurisdiction, law enforcement, and their implications on the effectiveness in countering money laundering: een visie op de problemen van de soevereiniteit, bevoegdheid en rechtshandhaving en de gevolgen daarvan voor de effectiviteit in de strijd tegen het witwassen = De gevolgen van de ontwikkelingen in het anti-witwas Beleid*. Rotterdam: Erasmus Universiteit Rotterdam.

Argandoña, A. (2003). Private-to-private Corruption. *Journal of Business Ethics*, *47*(3), 253-267. Scopus. https://doi.org/10.1023/A:1026266219609

Arslan, İ., & Karagül, S. (2020). Küresel Bir Tehdit (COVID-19 Salgını) ve Değişime Yolculuk. *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 1-36.

Aslan, S. (2015). SİYASAL İKTİDARI ETKİLEME YÖNTEMLERİNDEN BİRİ OLARAK LOBİCİLİK. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (23). Geliş tarihi gönderen https://dergipark.org.tr/en/pub/dpusbe/65486

Aydın, F. (2018). *Suç Gelirlerinin Aklanmasında Şüpheli İşlem ve Bildirimlerinin Değerlendirilmesi*. (359), 9-21.

Aydın, S., & Yılmazer, Y. (2010). *Yolsuzluk ve Mali Suçlar*. Ankara: Adalet Kitapevi.

Aydoğan, N., & Akpınar, Ö. (2016). SİGORTA SEKTÖRÜNDE KARA PARA AKLAMA: FATF RAPORLARI VE AKLAMA TİPOLOJİLERİ. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *38*(1), 31-55. https://doi.org/10.14780/iibd.91373

Aykın, H. (2015). Jeopolitikten Jeoekonomiye: Ekonomik Güvenliğin Yükselişi. İçinde S. Aydın (Ed.), *Ekonomik Güvenlik* (ss. 1-34). Ankara: Adalet Yayınevi.

Babu, R. (2006). *The United Nations Convention Against Corruption: A Critical Overview* (SSRN Scholarly Paper Sy ID 891898). Rochester, NY: Social Science Research Network. https://doi.org/10.2139/ssrn.891898

Bahoo, S., Alon, I., & Paltrinieri, A. (2020). Corruption in international business: A review and research agenda. *International Business Review*, *29*(4), 101660. https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2019.101660

Bakan, S., & Şahin, S. (2018). ULUSLARARASI GÜVENLİK YAKLAŞIMLARININ TARİHSEL DÖNÜŞÜMÜ VE YENİ TEHDİTLER. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, *4*(2), 135-152. https://doi.org/10.34137/jilses.470686

Barone, R., & Masciandaro, D. (2011). Organized crime, money laundering and legal economy: Theory and simulations. *European Journal of Law and Economics*, *32*(1), 115-142. https://doi.org/10.1007/s10657-010-9203-x

Beck, U. (1992). *Risk society: Towards a new modernity*. London; Newbury Park, Calif: Sage Publications.

Bergström, M. (2018). The Global AML Regime and the EU AML Directives: Prevention and Control. İçinde C. King, C. Walker, & J. Gurulé (Ed.), *The Palgrave Handbook of Criminal and Terrorism Financing Law* (ss. 33-56). Cham: Palgrave Macmillan.

Berkman, A. Ü. (1983). *Azgelişmiş Ülkelerde Kamu Yönetiminde Yolsuzluk ve Rüşvet*. Ankara: TODAİE.

Berkman, A. Ü. (2009). *Gelişmekte olan ülkelerde kamu yönetiminde yolsuzluk ve rüşvet*. Ankara: TODAİE.

Birleşmiş Milletler. (2020). Money-Laundering and Globalization. Geliş tarihi 06 Ekim 2020, gönderen United Nations: Office on Drugs and Crime website: //www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/globalization.html

Blackburn, K., Bose, N., & Emranul Haque, M. (2006). The incidence and persistence of corruption in economic development. *Journal of Economic Dynamics and Control*, *30*(12), 2447-2467. https://doi.org/10.1016/j.jedc.2005.07.007

Bramoullé, Y., & Goyal, S. (2016). Favoritism. *Journal of Development Economics*, *122*, 16-27. https://doi.org/10.1016/j.jdeveco.2016.04.006

Brauch, H. G. (2011). Concepts of Security Threats, Challenges, Vulnerabilities and Risks. Içinde H. G. Brauch, Ú. Oswald Spring, C. Mesjasz, J. Grin, P. Kameri-Mbote, B. Chourou, … J. Birkmann (Ed.), *Coping with Global Environmental Change, Disasters and Security: Threats, Challenges, Vulnerabilities and Risks* (ss. 61-106). Berlin, Heidelberg: Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-642-17776-7_2

Brunelle-Quraishi, O. (2011). Assessing the Relevancy and Efficacy of the United Nations Convention against Corruption: A Comparative Analysis. *Notre Dame Journal of International & Comparative Law*, *2*(1), 101-166.

Cabezas, R. V., & Andrade, A. L. P. (2017). Embezzlement, Budget Affectation and Rigts Infringement. Içinde A. M. Espinosa & R. Burbano Rodríguez (Ed.), *The solidarity economics in Ecuador: Proceedings of the 3rd International Congress on Economics* (ss. 17-22). Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.

Cable, V. (1995). What is International Economic Security? *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)*, *71*(2), 305-324.

Caiden, G.E., Dwivedi, O. P., & Jabbra, J. G. (2001). *Where corruption lives*. Boulder: Lynne Rienner Pub.

Caiden, Gerald E., & Caiden, N. J. (1977). Administrative Corruption. *Public Administration Review*, *37*(3), 301-309. https://doi.org/ 10.2307/974828

Campbell, J. K. (1964). *Honour, Family, and Patronage: A Study of Institutions and Moral Values in a Greek Mountain Community*. Oxford: Clarendon Press.

Campbell-Verduyn, M., & Goguen, M. (2018). The mutual constitution of technology and global governance: Bitcoin, blockchains, and the international anti-money-laundering regime. Içinde M. Campbell-Verduyn (Ed.), *Bitcoin and beyond: Cryptocurrencies, blockchains, and global governance* (ss. 69-87). London New York: Routledge.

Campos, J. E., & Bhargava, V. (2007). Tackling a Social Pandemic. Içinde J. E. Campos & S. Pradhan (Ed.), *The many faces of corruption: Tracking vulnerabilities at the sector level* (ss. 1-27). Washington, DC: World Bank.

CDC. (2020, b). How It Spreads [Resmi]. Geliş tarihi 11 Nisan 2020, gönderen CDC website: https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/prevent-getting-sick/how-covid-spreads.html?CDC_AA_refVal=https%3A%2F%2Fwww.cdc.gov%2Fcoronavirus%2F2019-ncov%2Fabout%2Findex.html

Cuervo-Cazurra, A. (2016). Corruption in international business. *Journal of World Business*, *51*(1), 35-49. https://doi.org/10.1016/j.jwb.2015.08.015

Çınar, K. (2016). *Patronaj ilişkilerinde Latin Amerika örneği: Kır-kent ayrımına bir bakış*. *43*, 725-743.

Davis, J. W. (2000). *Threats and promises: The pursuit of international influence*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.

De Sanctis, F. M. (2019). *Technology-Enhanced Methods of Money Laundering: Internet As Criminal Means*. Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-18330-1

Djankov, S., Glaeser, E., La Porta, R., Lopez-de-Silanes, F., & Shleifer, A. (2003). The new comparative economics. *Journal of Comparative Economics*, *31*(4), 595-619. https://doi.org/10.1016/j.jce.2003.08.005

Dupoy, K., & Divjak, B. (2015). *Ebola and corruption: Overcoming critical governance challenges in a crisis situation* (Sy 4). U4. Geliş tarihi gönderen U4 website: https://www.u4.no/publications/ebola-and-corruption-overcoming-critical-governance-challenges-in-a-crisis-situation.pdf

Everett, J., Neu, D., & Rahaman, A. S. (2006). The Global Fight against Corruption: A Foucaultian, Virtues-Ethics Framing. *Journal of Business Ethics*, *65*(1), 1-12. https://doi.org/10.1007/s10551-005-8715-8

FATF. (2020). *COVID-19-related Money Laundering and Terrorist Financing – Risks and Policy Responses*. FATF. Geliş tarihi gönderen https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/COVID-19-AML-CFT.pdf

Financial Action Task Force (FATF). (2015). Money laundering through the physical transportation of cash. Geliş tarihi gönderen http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/money-laundering-through-transportation-cash.pdf

Fok, J. (2015). *Money Laundering: A Comparative Perspective*. Program adı: Hong Kong Judicial Colloquium 2015. Geliş tarihi gönderen https://www.hkcfa.hk/filemanager/speech/en/upload/140/Money%20Laundering%20-%20A%20Comparative%20Perspective.pdf

Freille, S., Haque, M. E., & Kneller, R. (2007). A contribution to the empirics of press freedom and corruption. *European Journal of Political Economy*, *23*(4), 838-862. https://doi.org/10.1016/j.ejpoleco.2007.03.002

Freiman, C. (2014). Vote Markets. *Australasian Journal of Philosophy*, *92*(4), 759-774. https://doi.org/10.1080/00048402.2014.892147

Frick, T. A. (2019). Virtual and cryptocurrencies—Regulatory and anti-money laundering approaches in the European Union and in Switzerland. *ERA Forum*, *20*(1), 99-112. https://doi.org/10.1007/s12027-019-00561-1

Gerring, J., & Thacker, S. C. (2004). Political Institutions and Corruption: The Role of Unitarism and Parliamentarism. *British Journal of Political Science*, *34*(2), 295-330. https://doi.org/10.1017/S0007123404000067

Gottschalk, P. (2010). Categories of financial crime. *Journal of Financial Crime*, *17*(4), 441-458. https://doi.org/10.1108/13590791011082797

Gray, C. W., & Kaufman, D. (1998). *Corruption and Development* (PREM Notes Sy 4). Washington: World Bank. Geliş tarihi gönderen World Bank website: https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/11545/multi_page.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Gürbüz, S., & Dikmenli, O. (2009). Örgütsel Açıdan Yolsuzluk: Kavramsal Yönü, Özelliği, İşletme Çevresi, Örgütsel Davranış ve Örgüt Mimarisi Bağlamında Bir İnceleme. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *22*, 219-237.

Hamir, M. A. (1999). Keynote Address. İçinde K. Frimpong & G. Jacques (Ed.), *Corruption, democracy and good governance in Africa: Essays on accountability and ethical behaviour*. Gabor: Light Books.

Hechler, H. (2010). *UNCAC in a nutshell. A quick guide to the United Nations Convention against Corruption for embassy and donor agency staff* (Sy Chr. Michelsen Institute (U4 Brief 2010:6)). Bergen: CMI.

Heimann, F., & Boswell, N. Z. (1998). The OECD Convention: Milestone on the road to reform. İçinde *New perspectives on combating corruption*. Washington: Transparency International.

Hendricks, K., McAfee, R. P., & Williams, M. A. (2015). Auctions and Bid Rigging. Içinde R. D. Blair & D. D. Sokol (Ed.), *The Oxford handbook of international antitrust economics. Vol. 2: ...* (ss. 498-522). Oxford: Oxford Univ. Press.

Hendriyetty, N., & Grewal, B. S. (2017). Macroeconomics of money laundering: Effects and measurements. *Journal of Financial Crime*, *24*(1), 65-81. https://doi.org/10.1108/JFC-01-2016-0004

Hotho, J., Minbaeva, D., Muratbekova-Touron, M., & Rabbiosi, L. (2020). Coping with Favoritism in Recruitment and Selection: A Communal Perspective. *Journal of Business Ethics*, *165*(4), 659-679. https://doi.org/10.1007/s10551-018-4094-9

Hrybinenko, O., Bulatova, O., & Zakharova, O. (2020). EVALUATION OF DEMOGRAPHIC COMPONENT OF COUNTRIES' ECONOMIC SECURITY. *Business, Management and Education*, *18*(2), 307-330. https://doi.org/10.3846/jbem.2020.12309

Iliman, T., & Tekeli, R. (2016). Dünya'da ve Türkiye'de Yolsuzluk Algısı. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *3*(2), 62-84. https://doi.org/10.30803/adusobed.287988

IMF. (2020). The IMF and COVID-19 (Coronavirus). Geliş tarihi 13 Kasım 2020, gönderen IMF website: https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19

International Monetary Fund (IMF). (2014). The IMF and the fight against money laundering and the financing of terrorism. Geliş tarihi 01 Ekim 2020, gönderen www.imf.org/external/np/exr/facts/aml.htm

Islam, M. A., Haque, S., & Gilchrist, D. (2017). NFPOs and their anti-corruption disclosure practices. *Public Money & Management*, *37*(6), 443-450. https://doi.org/10.1080/09540962.2017.1316133

İnançli, S., Fïgan, T., & Dïlek, S. (2020). DOĞAL TEKELLER VE TÜRKİYE ENERJİ PİYASALARINDA REGÜLASYONLAR. *journal of Original Studies*, 141-154. https://doi.org/10.47243/jos.1.2.11

Jain, A. K. (2001). Corruption: A Review. *Journal of Economic Surveys*, *15*(1), 71-121. https://doi.org/10.1111/1467-6419.00133

Jankovska, L., Tylchyk, V., & Khomyshyn, I. (2018). NATIONAL ECONOMIC SECURITY: AN ECONOMIC AND LEGAL FRAMEWORK FOR ENSURING IN THE CONDITIONS OF THE EUROPEAN INTEGRATION. *Baltic Journal of Economic Studies*, *4*(1), 350-357. https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-1-350-357

Joyce, E. (2005). Expanding the International Regime on Money Laundering in Response to Transnational Organized Crime, Terrorism, and Corruption. İçinde P. Reichell (Ed.), *Handbook of Transnational Crime & Justice* (ss. 79-97). Kalifornia: SAGE Publications Ltd.

Keesoony, S. (2016). International anti-money laundering laws: The problems with enforcement. *Journal of Money Laundering Control*, *19*(2), 130-147. https://doi.org/10.1108/JMLC-06-2015-0025

Kizilsümer Özer, D. (2016). *Uluslararasi sözlesmeler cercevesinde yolsuzlukla mücadele*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Klitgaard, R. (2009). *Controlling corruption* (Nachdr.). Berkeley: Univ. of California Press.

Knack, S. (2006). *Measuring Corruption in Eastern Europe and Central Asia: A Critique of the Cross-Country Indicators* (Working Paper Sy WPS3968). Washington: Dünya Bankası.

Krause, K., & Williams, M. C. (1996). Broadening the Agenda of Security Studies: Politics and Methods. *Mershon International Studies Review*, *40*(2), 229-254. https://doi.org/10.2307/222776

Krishnamurti, C., Shams, S., & Velayutham, E. (2018). Corporate social responsibility and corruption risk: A global perspective. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, *14*(1), 1-21. https://doi.org/10.1016/j.jcae.2018.02.002

Krueger, A. O. (1974). The Political Economy of the Rent-Seeking Society. *The American Economic Review*, *64*(3), 291-303.

Kruisbergen, E. W., Leukfeldt, E. R., Kleemans, E. R., & Roks, R. A. (2019). Money talks money laundering choices of organized crime offenders in a digital age. *Journal of Crime and Justice*, *42*(5), 569-581. https://doi.org/10.1080/0735648X.2019.1692420

Kruisbergen, Edwin W., Kleemans, E. R., & Kouwenberg, R. F. (2015). Profitability, Power, or Proximity? Organized Crime Offenders Investing Their Money in Legal Economy. *European Journal on Criminal Policy and Research*, *21*(2), 237-256. https://doi.org/10.1007/s10610-014-9263-5

Kukutschka, R. M. (2016). *Technology against corruption: The potential of online corruptionreporting apps and other platforms*. U4. Geliş tarihi gönderen https://www.u4.no/publications/technology-against-corruption-the-potential-of-online-corruption-reporting-apps-and-other-platforms.pdf

Kuris, G. (2015). Watchdogs or guard dogs: Do anti-corruption agencies need strong teeth? *Policy and Society*, *34*(2), 125-135. https://doi.org/10.1016/j.polsoc.2015.04.003

La Porta, R., Lopez-de-Silades, F., Shleifer, A., & Vishny, R. (1999). The quality of government. *Journal of Law, Economics and Organization*, *15*(1), 222-279.

Lambakis, S., Kiras, J., & Kolet, K. (2002). Understanding "Asymmetric" Threats to the United States. *Comparative Strategy*, *21*(4), 241-277. https://doi.org/10.1080/01495930290043065a

Larson, E. N. (2011). The United Nations Convention against Corruption. Içinde L. Achathaler, D. Hofmann, & M. Pázmándy (Ed.), *Korruptionsbekämpfung als globale Herausforderung* (ss. 11-18). Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften. https://doi.org/10.1007/978-3-531-93305-4_1

Lederman, D., Loayza, N. V., & Soares, R. R. (2005). Accountability and Corruption: Political Institutions Matter. *Economics & Politics*, *17*(1), 1-35. https://doi.org/10.1111/j.1468-0343.2005.00145.x

Lehman, G., & Morton, E. (2017). Accountability, corruption and social and environment accounting: Micro-political processes of change. *Accounting Forum*, *41*(4), 281-288. https://doi.org/10.1016/j.accfor.2017.10.004

Levi, M. (2012). The Organization of Serious Crimes for Gain. Içinde M. Maguire, R. Morgan, & R. Reiner (Ed.), *The Oxford handbook of criminology* (5. ed, ss. 595-622). Oxford: Oxford Univ. Press.

Levi, M., & Reuter, P. (2012). Money Laundering. Içinde M. H. Tonry (Ed.), *The Oxford handbook of crime and public policy* (ss. 356–380). New York: Oxford University Press.

Lord, N. J. (2014). Responding to transnational corporate bribery using international frameworks for enforcement: Anti-bribery and corruption in the UK and Germany. *Criminology & Criminal Justice*, *14*(1), 100-120. https://doi.org/10.1177/1748895812474662

Lubbe, A. (1997). National Economic Security. *Polish Quarterly of International Affairs*, *6*, 59.

MASAK. (2020). Aklama Suçu. Geliş tarihi 12 Ekim 2020, gönderen T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı website: https://www.hmb.gov.tr/aklama-sucu-genel-bilgi

Méndez, F., & Sepúlveda, F. (2006). Corruption, growth and political regimes: Cross country evidence. *European Journal of Political Economy*, *22*(1), 82-98. https://doi.org/10.1016/j.ejpoleco.2005.04.005

Mesjasz, C. (2008). Ekonomik Güvenlik. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, *5*(18), 125-150.

Mouton, F., Leenen, L., & Venter, H. S. (2016). Social engineering attack examples, templates and scenarios. *Computers & Security*, *59*, 186-209. https://doi.org/10.1016/j.cose.2016.03.004

Müller, H. (2013). Security Cooperation. İçinde W. Carlsnaes, T. Risse-Kappen, & B. A. Simmons (Ed.), *Handbook of international relations* (Second edition, ss. 607-635). Los Angeles: SAGE.

Nelken, D. (2012). Comparing criminal justice. Içinde M. Maguire, R. Morgan, & R. Reiner (Ed.), *The Oxford handbook of criminology* (ss. 138-158). Oxford: Oxford Univ. Press.

Nicola, M., Alsafi, Z., Sohrabi, C., Kerwan, A., Al-Jabir, A., Iosifidis, C., … Agha, R. (2020). The socio-economic implications of the coronavirus pandemic (COVID-19): A review. *International Journal of Surgery (London, England)*, *78*, 185-193. https://doi.org/10.1016/j.ijsu.2020.04.018

Nurhasanah, S., Napang, M., & Rohman, S. (2020). Covid-19 As A Non-Traditional Threat To Human Security. *Journal of Strategic and Global Studies*, *3*(1). https://doi.org/10.7454/jsgs.v3i1.1028

Oberoi, R. (2017). Governance gridlocks andubiquitous corruption: Chartingcauses, costs, and consequencesof corruption in India. Içinde M. dela Rama & C. Rowley (Ed.), *The changing face of corruption in the Asia Pacific: Current perspectives and future challenges* (ss. 179-208). Cambridge: Elsevier.

OECD. (2020). *Policy measures to avoid corruption and bribery in the COVID-19 response and recovery*. OECD. Geliş tarihi gönderen https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/policy-measures-to-avoid-corruption-and-bribery-in-the-covid-19-response-and-recovery-225abff3/

Overland, J. (2019). *Corporate liability for insider trading*. Oxon: Routledge.

Özsemerci, K. (2003). *Türk Kamu Yönetiminde Yolsuzluklar, Nedenleri, Zararları ve Çözüm Önerileri*. Ankara: T.C. Sayıştay Başkanlığı.

Paris, R. (2001). Human Security: Paradigm Shift or Hot Air? *International Security*, *26*(2), 87-102.

Pellegrini, L. (2011). *Corruption, Development and the Environment*. Lahey: Springer. https://doi.org/10.1007/978-94-007-0599-9

Pontell, H. N., & Geis, G. (Ed.). (2007). *International Handbook of White-Collar and Corporate Crime*. Boston, MA: Springer US. https://doi.org/10.1007/978-0-387-34111-8

Prendergast, C., & Topel, R. H. (1996). Favoritism in Organizations. *Journal of Political Economy*, *104*(5), 958-978.

Quirk, P. J. (1997). Money Laundering: Muddying the Macroeconomy. *Finance & Development*, (3), 7-9.

Reuter, P. (2013). Are estimates of the volume of money laundering either feasible or useful? İçinde B. Unger & D. van der Linde (Ed.), *Research Handbook on Money Laundering* (ss. 224-231). Cheltenham: Edward Elgar.

Rider, B. A. K., Alexander, K., Bazley, S., & Bryant, J. (2016). *Market abuse and insider dealing* (3rd edition). West Sussex: Bloomsbury Professional.

Rodriguez, P., Uhlenbruck, K., & Eden, L. (2005). Government corruption and the entry strategies of multinationals. *Academy of Management Review*, *30*(2), 383-396. Scopus. https://doi.org/10.5465/AMR.2005.16387894

Rothschild, E. (1995). *What Is Security? 124*(3), 53-98.

Rousseau, D. L., & Garcia-Retamero, R. (2007). Identity, Power, and Threat Perception: A Cross-National Experimental Study. *Journal of Conflict Resolution*, *51*(5), 744-771. https://doi.org/10.1177/0022002707304813

Rüma, İ. (2019). Ekonomik Güvenlik: Gündelik Sabit Tehdit. *Güvenlik Yazıları Serisi*, (6), 1-9. https://doi.org/10.13140/RG.2.2.19519.66720

Sağlık Bakanlığı. (2020, Nisan 14). COVID-19 (SARS-CoV-2 ENFEKSİYONU) REHBERİ: Bilim Kurulu Çalışması [Resmi]. Geliş tarihi 16 Nisan 2020, gönderen Covid19bilgi website: https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/depo/rehberler/COVID-19_Rehberi.pdf

Sağlık Bakanlığı (b). (t.y.). Yeni Koronavirüs (COVID-19) [Resmi]. Geliş tarihi 16 Nisan 2020, gönderen Covid19bilgi website: https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/depo/Kitapcik/COVID-19_YENI_KORONAVIRUS_HASTALIGI_KITAPCIK_A6.pdf

Saini, H., Rao, Y. S., & Panda, T. C. (2012). Cyber-Crimes and their Impacts: A Review. *International Journal of Engineering Research and Applications*, *2*(2), 202-209.

Saraty, R. (2006). Security and the Global Supply Chain. *Transportation Journal*, *45*(4), 28-51.

Schneider, F. (2010). Turnover of organized crime and money laundering: Some preliminary empirical findings. *Public Choice*, *144*(3), 473-486. https://doi.org/10.1007/s11127-010-9676-8

Schneider, F., & Windischbauer, U. (2008). *Money laundering: Some facts*. (26), 387-404.

Schneider, S. (2004). Organized crime, money laundering, and the real estate market in Canada. *Journal of Property Research*, *21*(2), 99-118. https://doi.org/10.1080/0959991042000328801

Shaffer, G. C., & Aaronson, E. (2020). *Transnational legal ordering of criminal justice*. Cambridge: Cambridge University Press. Geliş tarihi gönderen https://doi.org/10.1017/9781108873994

Shleifer, A., & Vishny, W. R. (1993). Corruption. *The Quarterly Journal of Economics*, *21*(3), 137-162. Scopus. Geliş tarihi gönderen Scopus.

Steinko, A. F. (2012). FINANCIAL CHANNELS OF MONEY LAUNDERING IN SPAIN. *The British Journal of Criminology*, *52*(5), 908-931. JSTOR. Geliş tarihi gönderen JSTOR.

Sung, H.-E. (2004). Democracy and political corruption: A cross-national comparison. *Crime, Law and Social Change*, *41*(2), 179-193. https://doi.org/10.1023/B:CRIS.0000016225.75792.02

Svensson, J. (2005). Eight Questions about Corruption. *Journal of Economic Perspectives*, *19*(3), 19-42. https://doi.org/10.1257/089533005774357860

Şen, M. L. (2019). KAMU GÖREVLİLERİNİ YOLDAN ÇIKARAN BUBİ TUZAKLARI: HEDİYE VE BAĞIŞLAR. *Enderun*, *3*(2), 86-97.

Şener, N. (2001). *Tepeden tırnağa yolsuzluk* (1. basım). Beyoğlu, İstanbul: Metis Yayınları.

Tanzi, V. (1998). *Corruption Around the World—Causes, Consequences, Scope, and Cures* (Working Paper Sy 98/63). International Monetary Fund.

Tarhan, B., Gençkaya, Ö. F., Ergül, E., Özsemerci, K., & Özbaran, H. (2006). *Bir olgu olarak yolsuzluk: Nedenler, etkiler ve çözüm önerileri.* Ankara: TEPAV.

Taşar, M. O., & Çevik, S. (2017). *Yolsuzluk ve Rüşvetin Kültürel Belirleyicileri*. *38*, 140-153.

Taylor, J. S. (2016). Logrolling, Earmarking, and Vote Buying. *Philosophia*, *44*(3), 905-913. https://doi.org/10.1007/s11406-016-9718-7

Teichmann, F. (2020). Recent trends in money laundering. *Crime, Law and Social Change*, *73*(2), 237-247. https://doi.org/10.1007/s10611-019-09859-0

Teichmann, F. M. (2019). Recent trends in money laundering and terrorism financing. *Journal of Financial Regulation and Compliance*, *27*(1), 2-12. https://doi.org/10.1108/JFRC-03-2018-0042

Teichmann, F. M. J. (2017). Twelve methods of money laundering. *Journal of Money Laundering Control*, *20*(2), 130-137. https://doi.org/10.1108/JMLC-05-2016-0018

Tookitaki. (2020). 5 Methods That Modern Money Launderers Use To Beat Detection - Tookitaki: Tookitaki. Geliş tarihi 13 Ekim 2020, gönderen https://www.tookitaki.ai/news-views/5-methods-that-modern-money-launderers-use-to-beat-detection/

Treisman, D. (2000). The causes of corruption: A cross-national study. *Journal of Public Economics*, *76*(3), 399-457. https://doi.org/10.1016/S0047-2727(99)00092-4

Uluslararası Şeffaflık Örgütü. (2018). Global Corruption Barometer 2017. Geliş tarihi 23 Ekim 2020, gönderen Transparency.org website: https://www.transparency.org/en/gcb/global/global-corruption-barometer-2017

UNDP. (2019). *Human development report 2019: Beyond income, beyond averages, beyond today: inequalities in human development in the 21st century*. New York: United Nations Development Programme.

UNGA. *Resolution adopted by the General Assembly on 31 October 2003*. , A/RES/58/4 § (2003).

Unger, B., & den Hertog, J. (2012). Water always finds its way: Identifying new forms of money laundering. *Crime, Law and Social Change*, *57*(3), 287-304. https://doi.org/10.1007/s10611-011-9352-z

Unnithan, K. V., & Somasundaram, M. (2018). Important methods and sources of money laundering in the world. *International journal of basic and applied research*, *8*(8), 669-674.

UNODC. (2020a). *Accountability and the Prevention of Corruption*. UN. Geliş tarihi gönderen https://www.unodc.org/documents/Advocacy-Section/COVID-19_and_Anti-Corruption-2.pdf

UNODC. (2020b). *Covid-19 Fiscal Response and the Prevention of Corruption*. UN. Geliş tarihi gönderen https://www.unodc.org/pdf/corruption/COVID-19fiscal_response.pdf

UNODC. (2020c). *Good Practices Compendium on Combating Corruption in the Response to COVID-19*. UN. Geliş tarihi gönderen https://www.unodc.org/pdf/corruption/G20_Compendium_COVID-19_FINAL.pdf

UNODC. (2020d). *Money-Laundering and COVID19: Profit and Loss*. UN. Geliş tarihi gönderen https://www.unodc.org/documents/Advocacy-Section/EN_-_UNODC_-_MONEY_LAUNDERING_AND_COVID19_-_Profit_and_Loss_v1.1_-_14-04-2020_-_CMLS-COVID19-GPML1_-_UNCLASSIFIED_-_BRANDED.pdf

UNSG. (1997). CORRUPTION IS EVIL AND INSIDIOUS, MUST BE OPPOSED AT EVERY TURN, SAYS SECRETARY-GENERAL IN MESSAGE TO ANTI-CORRUPTION CONFERENCE | Meetings Coverage and Press Releases. Geliş tarihi 22 Ekim 2020, gönderen https://www.un.org/press/en/1997/19970905.SGSM6318.html

Wang, W. K. S., & Steinberg, M. I. (2010). *Insider trading* (3rd ed). Oxford: Oxford University Press.

Webb, P. (2005). The United Nations Convention Against Corruption: Global Achievement or Missed Opportunity? *Journal of International Economic Law*, *8*(1), 191-229.

Weilert, A. K. (2016). United Nations Convention against Corruption (UNCAC) – After Ten Years of Being in Force. *Max Planck Yearbook of United Nations Law Online*, *19*(1), 216-240. https://doi.org/10.1163/18757413-00190008

Weingrod, A. (1968). Patrons, Patronage, and Political Parties. *Comparative Studies in Society and History*, *10*(4), 377-400.

WHO. (2020a). Coronavirus. Geliş tarihi 02 Nisan 2020, gönderen WHO website: https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_3

WHO. (2020b, b). Coronavirus disease 2019 (COVID-19) Situation Report – 98. Geliş tarihi 27 Nisan 2020, gönderen WHO website: https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200427-sitrep-98-covid-19.pdf?sfvrsn=90323472_4

WHO. (2020c, b). Coronavirus disease (COVID-19). Geliş tarihi gönderen Situation Report website: https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200928-weekly-epi-update.pdf?sfvrsn=9e354665_4

WHO. (2020d). WHO Coronavirus Disease (COVID-19) Dashboard. Geliş tarihi 03 Aralık 2020, gönderen https://covid19.who.int

Williams, M. J. (2008). (In)Security Studies, Reflexive Modernization and the Risk Society. *Cooperation and Conflict*, *43*(1), 57-79. https://doi.org/10.1177/0010836707086737

KARŞILAŞTIRMALI MAKRO İKTİSAT

TEORİLER VE POLİTİKALAR

7. BASKI

PROF. DR. ERSAN BOCUTOĞLU

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

KARŞILAŞTIRMALI MAKRO İKTİSAT: TEORİLER VE POLİTİKALAR

Hazırlayan : Prof. Dr. Ersan BOCUTOĞLU
E-posta : ebocutoglu@ktu.edu.tr,
ebocutoglu@murathanyayin.com.tr

ISBN: 978-625-7667-26-5

Baskı ve Cilt:
Vadi Grafik Tasarım ve
Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420.
Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0 312 395 85 71
Sertifika No: 47479

Baskı Tarihi: Mart 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

Kütüphane Bilgi Kartı ..

Bocutoğlu, Ersan

Karşılaştırmalı Makro İktisat Teoriler ve Politikalar / Ersan Bocutoğlu

*7. Baskı, XVI + 408s, 190*235 mm*

Kaynakça var, Index var

1. Makro İktisat, 2. Keynesyen Makro, 3. Paracı Makro, 4. Yeni Klasik Makro

YARARLANILAN KAYNAKLAR

Bocutoğlu, E., Makro İktisat: Teoriler ve Politikalar, Sekizinci Baskı, Murathan Yayınevi, Trabzon, 2011.

Bocutoğlu, E., İktisadi Düşünceler Tarihi, Murathan Yayınevi, Trabzon, 2012.

Cate, T., Harcourt, G., Colander, D., An Encyclopedia of Keynesian Economics, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham, 1997.

Dornbush, R., Fisher, S., Macroeconomics, Fifth Edition, McGraw-Hill Book Co., New York, 1990.

Frish, H., Enflasyon Teorileri, (Çev: E.Oktay, A.Yiğidim), Elif Matbaacılık, Ankara, 1989.

Froyen, R.T., Macroeconomics: Theories and Policies, Sixth Edition, Prentice Hall Inc., New Jersey, 1998.

Laidler, D., Macroeconomics in Retrospect: The Selected Essays of David Laidler, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham, 2004.

Mankiw, N.G., Macroeconomics, Fifth Edition, Worth Publishers, New York, 2003.

Minford, P., Peel, D., Advanced Macroeconomics, A Primer, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham, 2002.

Parasiz, İ., Modern Makro Ekonominin Temelleri, Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa, 1997.

Parkin, M., Economics, Addison-Westley Publishing Co., New York. 1990.

Savaş, V., Keynezyen İktisat Yıkılırken, 2. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 1986.

Savaş, V., Politik İktisat, 2. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 1994.

Sloman, J., Makro İktisat (Çeviren: Prof.Dr. Ahmet Çakmak), Bilim Teknik Yayınevi, İstanbul, 2004.

Snowdown, B., Vane, H. R., Wynarczyk, P., A Modern Guide to Macroeconomics, An Introduction to Competing School of Thought, Edward Elgar Publishing Limited, Cambridge, 1994.

Snowdown, B., Vane, H. R., (Eds.), Reflections On the Development of Modern Macroeconomics, Edward Elgar Publishing Co., Cheltenham, 1997.

Snowdown, B., Vane, H. R., Conversations with Leading Economists, Interpreting Modern Macroeconomics, Edward Elgar Publishing Co., Cheltenham, 1998.

Snowdown, B., Vane, H. R., (Eds.), An Encyclopedia of Macroeconomics, Edward Elgar Publishing Co., Cheltenham, 2002.

Vane, R.H., Thompson, J.L., Current Controversies in Macroeconomics, An Intermediate Text, Edward Elgar Publishing Co., 1992

KATEGORİK VERİNİN ÇOK DEĞİŞKENLİ ANALİZİ VE ANKET VERİLERİ ÜZERİNE UYGULAMALAR

Editör

Doç. Dr. Selay GİRAY YAKUT

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-54-8

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Mart 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKLAR

Agresti, A. (2007). *An Introduction To Categorical Data Analysis*. John Wiley & Sons.

Altaş, D., & Giray, S. (2013). Dünyadaki En Önemli Sorun Algısının Optimal Ölçeklemeli Çok Değişkenli İstatistiksel Yöntemler İle İncelenmesi, *Öneri Dergisi*, 10(39), 135-142.

Başarır Kıroğlu, G. (2001). *Uygulamalı Parametrik Olmayan İstatistiksel Yöntemler*. Paymaş Yayınevi, İstanbul.

Bülbül, Ş. (2006). Tanımlayıcı İstatistik. Der Yayınevi.

De Leeuw, J., & Mair, P. (2009). Gifi Methods For Optimal Scaling In R: The Package Homals. *Journal Of Statistical Software*, 31(4), 1-20.

Fletcher, S.J. (2017). Introduction to Semi-Lagrangian Advection Methods. *Data Assimilation for the Geosciences,* From Theory to Applications, 361-441.

Gifi, A. (1996). *Nonlinear Multivariate Analysis*. 3. Edition. Chichester, John Wiley&Sons Publication.

Giray, S. (2011), *Doğrusal Olmayan Kanonik Korelasyon Analizi Ve Yaşam Memnuniyeti Üzerine Bir Uygulama*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Güç, K. (2015), *Türkiye'deki Resmi Kurumlara Duyulan Güvenin Kategorik Regresyon Ve Lojistik Regresyon Analizi İle İncelenmesi,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Güç, K., & Başar, E. (2016). Optimal Ölçeklemeye Dayalı Kategorik Regresyon Analizi Ve Bir Uygulama. Eurasian Econometrics, Statistics & Emprical Economics Journal, 5, 14-27.

Kalkan, S. B. (2018), Türkiyede'ki İllerin Kadın Temsiliyetine Göre Kümelenmesi: Optimal Ölçeklemeye Dayalı Kümeleme Analizi Yaklaşımı. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, *7*(4), 90-98.

Meulman, J. J. (1998). *Optimal Scaling Methods For Multivariate Categorical Data Analysis*. Spss White Paper, Chicago.

Meulman, J. J. ve Heiser, W. J. (2013). IBM SPSS Categories 22. Copyright IBM Corporation.

Meulman, J. J., Hubert, L. J., & Heiser, W. J. (1998). The Data Theory Scaling System, Rizzi, A., Vichi, M. Ve Boch, H. H. (Ed.) *Advances In Data Science And Classification*. Springer, Berlin, Heidelberg: 489-496.

Michailidis, G., & De Leeuw, J. (1998). The Gifi System Of Descriptive Multivariate Analysis. *Statistical Science*, 307-336.

Nishisato, S. (2004). Dual Scaling, Kaplan, D. (Ed.) *The Sage Handbook Of Quantitative Methodology For The Social Sciences*. Sage Publications.

Perperoglou, A., Sauerbrei, W., Abrahamowicz, M. et al. (2019). A Review of Spline Function Procedures in R. BMC *Medical Research Methodology*, 19, 46.

Van Der Heijden, P. G., ve Van Buuren, S. (2016). Looking Back At The Gifi System Of Nonlinear Multivariate Analysis. *Journal Of Statistical Software,* 73(4), 1-8.

Young, F. W., De Leeuw, J., & Takane, Y. (1976). Regression With Qualitative And Quantitative Variables: An Alternating Least Squares Method With Optimal Scaling Features. *Psychometrika*, 41(4), 505-529.

KAYNAKLAR

Altaş, D., ve Giray, S. (2013). Dünyadaki En Önemli Sorun Algısının Optimal Ölçeklemeli Çok Değişkenli İstatistiksel Yöntemler İle İncelenmesi. *Öneri Dergisi*, 10(39),135-142.

Andrews, F. M. & Messenger, R.C. (1973). *Multivariate Nominal Scale Analysis.* Institute for Social Research, The University of Michigan, First Edition.

Arıcıgil Çilan, Ç. ve Can, M. (2014). Measuring Factors Effecting MBA Students'Academic Performance by Using Categorical Regression Analysis: A Case Study of Institution of Business Economics, Istanbul University, Procedia - Social and Behavioral Sciences (122), 405-409.

Bernhardt, K. and Kinnear, T. (1976). Categorical Regression in Marketing, Journal of Business Research, 4(4), 297-312.

Capretz, Xu, J. and Ho, F.D. (2010). Buiding an OSS Quality Estimation Model with CATREG, International Journal on Computer Science and Engineering, 2(6), 1952-1958.

Cengiz, D. (2008). Kategorik Regresyon Analizi ile Öğrencilerin Benlik Algılarını Etkileyen Özelliklerin Belirlenmesi. *Öneri Dergisi,* 8(29), 193-198.

Frost, J. (2013) "Regression analysis: How do I interpret R-squared and assess the goodness-of-fit." The Minitab Blog 30 (2013). https://blog.minitab.com/blog/adventures-in-statistics-2/regression-analysis-how-do-i-interpret-r-squared-and-assess-the-goodness-of-fit (Erişim tarihi:26.11.2020)

Gifi, A. (1990). *Nonlinear Multivariate Analysis.* John Wiley & Sons, , New York. Second Editon

Giray, S. (2011). *Doğrusal olmayan kanonik korelasyon analizi ve yaşam memnuniyeti üzerine bir uygulama*. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Güç, K., ve Başar, E. (2016). Optimal Ölçeklemeye Dayalı Kategorik Regresyon Analizi ve Bir Uygulama. *Eurasian Econometrics, Statistics & Emprical Economics Journal*, 14-27.

IBM SPSS Statistics 24 Algorithms, 2016.

Kaya, Nurettin. (2004). *Optimal Ölçekleme İle Düzeltilmiş En Küçük Kareler Yöntemi (OÖDEKK)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Meulman, J. J. (1998). *Optimal Scaling methods for multivariate categorical data analysis.* SPSS White Paper: Chicago.

Meulman, J. J. & Heiser, W. J. (2001). *SPSS Categories 11.0*, SPSS Inc., USA.

Rouse,E.W. (2014). *Test Drivers of Candidate Pass Rates: A Predictive Model for Professional Certification Exams*, Unpublished Ph.D.Thesis, Northcentral University, Graduate Faculty of the School of Business and Technology Management, USA.

Saklıyan, S. & Kıvrak, M.& Güldoğan, E.& Arslan, A. K.% Çolak, C. (2020). İşgücüne Katılma Durumunu Etkileyen Faktörlerin Kategorik Regresyon İle Çözümlenmesi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, *11*(1), 35-45.

Shrestha, S. L. (2009). Categorical Regression Models With Optimal Scaling For Predicting Indoor Air Pollution Concentrations Inside Kitchens in Nepalese Households. *Nepal Journal of Science and Technology*, *10*, 205-211.

Soutsas, K., Tsantopoulos, G., Arabatzis, G., ve Christopoulou, O. (2006). Characteristics of Tourism Development İn Mountainous Regions Using Categorical Regression: The Case of Metsovo (Greece). *International Journal of Sustainable Development and Planning*, *1*(1), 32-45.

Zaman, N. Uz, Karim, J. and Bibi, Z. (2017). The mediating role of positive psychological capital between perceived leadership styles and workplace advice network closeness. *Pakistan Journal of Commerce and Social Sciences,* 11(1), 66-89.

Van de Geer,J.P. Multivariate Analysis of Categorical Data: Theory, 2. Edition, California: Sage Publication, 1993.

Van Der Kooij, A.J., Meulman, J.J. and Heiser, W.J. (2006). *Local Minima in Categorical Multiple Regression.* Computational Statistics & Data Analysis, 50(2), 446-462.

'World Values Survey' https://www.worldvaluessurvey.org/WVSContents.jsp

KAYNAKLAR

Bağdatlı Kalkan, S. (2018). Türkiye'deki İllerin Kadın Temsiliyetine Göre Kümelenmesi: Optimal Ölçeklemeye Dayalı Kümeleme Analizi Yaklaşımı, *Social Sciences Research Journal, Vol* 7, Issue 4.

Bayram Arlı, N. & Ertaş S. (2001). *Tüketim Harcamaları Davranış Biçimi PRINCALS ve Overals Yaklaşımı*, V. Ulusal Ekonometri ve İstatistik Sempozyumu Bildirileri , Turkey.

Cengiz, D. & Hısım, E. (2007). *Grup Dinamiklerinin Ölçülmesi (Takımdaşlık Analizi) Uygulamalı PRINCALS Çözümleri*, 1.Baskı, İstanbul: Derin Yayınları, 2007, s.41.

Cengiz, D. (2010). Mevduat Bankalarının Rasyolarına Göre Kümelenmesi. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, s. 231-247.

Coco, G., & Russo M.A. (2006). Using CATPCA to Evaluate Market Regulation. In: Zani S., Cerioli A., Riani M., Vichi M. (eds) Data Analysis, Classification and the Forward Search. Studies in Classification, Data Analysis, and Knowledge Organization. Springer, Berlin, Heidelberg. https://doi.org/10.1007/3-540-35978-8_41

De Leeuw, J. (1988). *Multivariate Analysis with Optimal Scaling*, Proceedings of the International Conference on Advances in Multivariate Statistical Analysis, Indian Statistical Institute. Calcutta.

De Leeuw, J. & Rijckevorsel, J. V. (1979), *Homals and Princals*, Norht Holland Publishing Company.

De Leeuw, J. & Mair P. (2007). *Homogeneity Analysis in R: The Package Homals*, http://preprints.stat.ucla.edu/525/homalsR.pdf

De Leeuw, J., Mair, P., Groenen, P. J. F. (2017). *Multivariate Analysis with Optimal Scaling,* https://bookdown.org/jandeleeuw6/gifi/

Dereli, B. & Cengiz, D. (2011). İnsan Kaynakları Yönetiminde Grup, Grup Dinamiği Kavramları ve Grup Dinamiğinin Ölçülmesi Üzerine Uygulama Örneği, *Öneri*, C.9. S.35.

Gifi, A. (1989). *Algorithm Descriptions for ANACOR, HOMALS, PRINCALS, and OVERALS*, Leiden, 1989, http://www.datatheory.nl/pdfs/89/89_01.pdf

Gifi, A. (1990). Nonlinear Multivariate Analysis. New York: Wiley.

Gifi, A. (1996). Nonlinear Multivariate Analysis. 3. Edition Chichester: John Wiley& Sons Publication.

Giray, S. (2011). *Doğrusal Olmayan Kanonik Korelasyon Analizi ve Yaşam Memnuniyeti Üzerine Bir Uygulama*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Greenacre, M. (1993). *Correspondence Analysis in Practice.* 2.Edition. Bocu Raton: Chapman & Hall Publication.

IBM SPSS Statistics 24.0 Categories, Erişim Adresi: https://www.ibm.com/support/knowledgecenter/es/SSLVMB_24.0.0/spss/categories/syn_princals_overview.html

Johnson, R. A. & Wichern D. (1982). Applied Multivariate Statistical Analysis, New Jersey.

Jolliffe, I. T. (2002), Principal Component Analysis. Springer-Verlag, NewYork.

Izenman, A. J. (2008). *Modern Multivariate Statistical Techniques*. 1. Edition. New York: Springer Publication.

Kemalbay, G. & Berak Korkmazoğlu, Ö. (2014). Categorical Principal Component Logistic Regression: A Case Study for Housing Loan Approval, *Procedi-Social and Behavioral Sciences* 109(2014)730 – 736.

Linting M. & Anita van der Kooij (2012), Nonlinear Principal Components Analysis with CATPCA: A Tutorial, *Journal of Personality Assessment* 94(1):12-25.

Linting M. & Meulman J.J., Patrick J. F. Groenen, Anita J. van der Kooij, (2007). Nonlinear Principal Components Analysis: Introduction and Application, *Psychological Methods*, Vol. 12, No. 3, 336–358.

Meulman, J., Kooij, A., Heiser, W. (2004), Principal Component Analysis with Nonlinear Optimal Scaling Transformations for Ordinal and Nominal Data, *The Sage Handbook of Quantitative Methodology for the Social Science*, pp.49-70.

Meulman, J. J. & Heiser, W. J. (2012). SPSS Categories 20.0, SPSS Inc., USA.

Michailidis, G. & de Leeuw J. (1998). The Gifi System for Nonlinear Multivariate Analysis. *Statistical Science*. Vol. 13, No. 4, 1998. http://preprints.stat.ucla.edu/204/204.pdf

Nguyen, L. H, & Holmes S. (2019). Ten Quick Tips for Effective Dimensionality Reduction. PLoS Comput Biol 15(6):e1006907. https://doi.org/ 10.1371/journal.pcbi.1006907

Özdamar, K. (2013). *Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi*, Cilt 2. Yenilenmiş 9. Baskı. Nisan Kitabevi, Ankara.

Saukani, N. & Noor, I. (2019). Identifying the Components of Social Capital by Categorical Principal Component Analysis (CATPCA), *Social Indicators Research*, VL - 141.

Sharma, S. (1996). *Applied Multivariate Techniques*. 1.Edition. NewYork: John Wiley Publication.

Starkweather J. & Herrington R. (2018). Categorical Principal Components Analysis (CATPCA) with Optimal Scaling http://bayes.acs.unt.edu:8083/BayesContent/class/Jon/SPSS_SC/Module9/M9_CATPCA/SPSS_M9_CATPCA.htm

Tatlıdil, H. (2002). *Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistiksel Analiz*. Ankara: Akademi Matbaası

Van De Geer, John P. (1993). *Multivariate Analysis of Categorical Data: Applications.* 2. Edition. California: Sage Publication.

Van De Geer, John P. (1993). *Multivariate Analysis of Categorical Data: Theory*. 2. Edition. California: Sage Publication.

Zdeněk Š. & Řezanková, H. (2015), *Dimensionality Reduction of Categorical Data: Comparison of HCA and CATPCA Approaches*, 18th AMSE Aplications Of Mathematics and Statistics in Economics, International Scientific Conference, Jindřichův Hradec.

KAYNAKLAR

Altaş, D. & Giray, S. (2005). Türkiye'nin Eğitim, Sağlık ve İktisadi Göstergeleri Arasındaki Etkileşiminin Kanonik Korelasyon Analizi ile İncelenmesi. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *24*(2), 45-66.

Aydın, S., Görmüş, A. Ş., & Altıntop, M. Y. (2014). Öğrencilerin Memnuniyet Düzeyleri ile Demografik Özellikleri Arasındaki İlişkinin Doğrusal Olmayan Kanonik Korelasyon Analizi İle İncelenmesi: Meslek Yüksekokulu'nda Bir Uygulama. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *14*(1), 35-58.

Bell, R. C. (1997). Using SPSS to Analyse Repertory Grid Data. In *Proceedings of the Eleventh International Congress on Personal Construct Psychology, Barcelona*, Vol. 2, Citeseer.

Bülbül, S., & Giray, S. (2011). Sosyodemografik Özellikler ile Mutluluk Algısı Arasındaki İlişki Yapısının Analizi, *Ege Akademik Bakış*, *11*, 113.

Bülbül, Ş., & Giray, S. (2012). İş ve Özel Yaşam (İş Dışı Yaşam) Memnuniyeti Arasındaki İlişki Yapısının Doğrusal Olmayan Kanonik Korelasyon Analizi ile İncelenmesi. *Anadolu University Journal of Social Sciences*, *12*(4).

De Leeuw, J. (1973). *Canonical Analysis of Categorical Data*. Doctoral dissertation, University of Leiden, The Netherlands.

De Leeuw, J., & Mair, P. (2007). *Homogeneity Analysis in R: The Package Homals*. UCLA: Department of Statistics, UCLA.

Filiz, Z., & Kolukısaoğlu, S. (2012). Doğrusal Olmayan Kanonik Korelasyon Analizi ve Bir Uygulama. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, *8*(16), 59-74.

Filiz, Z., & Kolukısaoğlu, S. (2015). Doğrusal Olmayan Kanonik Korelasyon Analizinin Depresyon, Anksiyete Ve Stres Ölçeğine Uygulanması. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 13(26), 241-259.

Gifi, A. (1981). *Nonlinear Multivariate Analysis*. First Edition, Department of Data Theory, University of Leiden

Gifi, A. (1989) *Algorithm Descriptions for ANACOR, HOMALS, PRINCALS and OVERALS*, Department of Data Theory, University of Leiden, Research Report, RR 89-01, 26p.

Gifi, A. (1996). Nonlinear Multivariate Analysis. Third Edition, Chichester: John Wiley&Sons Publication.

Giray, S. (2011) *Doğrusal Olmayan Kanonik Korelasyon Analizi Ve Yaşam Memnuniyeti Üzerine Bir Uygulama*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 180 s.

Giray, S., Yorulmaz, Ö. & Başcı, B. (2016). OECD Ülkelerinde Cinsiyet Eşitsizliği ve Mutluluk Arasındaki İlişkinin Klasik ve Dayanıklı Kanonik Korelasyon Analizleri ile İncelenmesi. *Journal of Human Sciences,* 13(3), 5932-5944.

Girginer, N., Kaygısız, A. G. Z. & Yalama, A. G. A. (2007). Doğrusal Olmayan Kanonik Korelasyon Analizi ile İstatistiğe Yönelik Tutumlarda Üniversite Öğrencileri Arasındaki Bireysel Farklılıkların İncelenmesi. *Ekonometri ve İstatistik E-Dergisi, (6)*, 29-40.

Golob, T. F. & Recker, W. W. (2003*). A Method for Relating Type of Crash to Traffic Flow Characteristics on Urban Freeways*, California Path Program Institute of Transporttation Studies, University of California, 33p.

Güleç, D., Işıkhan, S. Y. & Orhaner, E. (2020). Social Media Usage and Health Promoting Lifestyle in Profile Related Socio-Demographic Factors in Turkey. *Health Promotion Perspectives*, *10*(1), 80.

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis. Pearson*, Seventh Edition.

Hsieh, Y. P., Huang, Y. C., Lan, S. J. & Ho, C. S. (2017). Factors Related to the Decision-Making for Moving the Older Adults into Long-Term Care Facilities in Taiwan. *Geriatrics & Gerontology International*, *17*(9), 1319-1327.

Frie, K. G., & Janssen, C. (2009). Social Inequality, Lifestyles and Health–A Non-Linear Canonical Correlation Analysis Based on the Approach of Pierre Bourdieu. *International Journal of Public Health,* 54(4), 213-221.

Meulman, J. J. & Heiser, W. J. (2005). *SPSS Categories 14.0*. Chicago, IL: SPSS Inc. Available via SPSS at http://www. spss. com/SPSS Categories, 14.

Michailidis, G. & De Leeuw, J. (1998). The Gifi System for Nonlinear Multivariate Analysis. *Statistical Science, 13* (4), 1-46

Özer, O. O., & Özden, A. (2013). Ege Bölgesi Yaş Meyve ve Sebze İhracatçılarının Bireysel Farklılıklarının İncelenmesi. *Tarım Ekonomisi Dergisi*, *19*(1 ve 2), 71-79.

Özkan, M. (2019). Doğrusal Olmayan Kanonik Korelasyon Analizi ile Seçilmiş Demografik ve Sosyo-Kültürel Kavramların Değerlendirilmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *14*(2), 391-408.

Sharma, S. (1996). *Applied Multivariate Techniques*, 1.Baskı, NewYork: John Wiley.

Tatlıdil, H. (2002). *Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistiksel Analiz*. Engin Yayınları, Ankara.

Thanoon, T. Y., Adnan, R., & Safari, S. E. (2015). Generalized Nonlinear Canonical Correlation Analysis with Ordered Categorical and Dichotomous Data. *Jurnal Teknologi,* 75(1).

Van de Geer, J. P. (1987). *Algebra and Geometry of OVERALS*. University of Leiden.

Van de Geer, J. P. (1993). *Multivariate Analysis of Categorical Data: Applications*. California: Sage Publication.

Van der Burg, E., De Leeuw, J., & Dijksterhuis, G. (1994). OVERALS: Nonlinear Canonical Correlation with k Sets of Variables. *Computational Statistics & Data Analysis*, *18*(1), 141-163.

Van der Burg, E., De Leeuw, J. & Verdegaal, R. (1984). *Nonlinear Canonical Correlation with m sets of Variables*. Meeting of the Psychometric Society in Jouren-Josas France, 1-31.

Van der Burg, E., De Leeuw, J. & Verdegaal, R. (1988). Homogeneity Analysis with k Sets of Variables: An Alternating Least Squares Method with Optimal Scaling Features. *Psychometrika*, *53*(2), 177-197.

Yazıcı, A. C., Öğüş, E., Ankarali, H., & Gürbüz, F. (2010). An Application of Nonlinear Canonical Correlation Analysis on Medical Data. *Turkish Journal of Medical Sciences*, 40(3), 503-510.

KAYNAKLAR

Alpar, R. (2013). *Çok Değişkenli İstatistiksel Yöntemler.* Ankara: Detay Yayıncılık.

Arıcıgil Çilan, Ç. (2009). Kontenjans Tablolarında İleri Yöntemler. *Sosyal Bilimlerde Kategorik Verilerle İlişki Analizli* (s. 121-153). Pegem A Yayıncılık.

Başarır Kıroğlu, G. (2001). *Uygulamalı Parametrik Olmayan İstatistik Yöntemler.* İstanbul: Paymaş Yayınevi.

Beh, E., Lombardo, R., & Alberti, G. (2018). Correspondence Analysis and the Freeman–Tukey Statistic: A Study of Archaeological Data. *Computational Statistics and Data Analysis*, 73-86.

Clausen, S. E. (1998). *Applied Correspondence Analysis: An Introduction. Vol:121.* Sage Publication.

Costa, A. L., Brighenti, C. R., & Cirillo, M. A. (2018). A New Approach to Simple Correspondence Analysis with Emphasis on the Violation of the Independence Assumption of the Levels of Categorical Variables. *Acta Scientiarum. Technology*.

Çakır Zeytinoğlu, F., Güriş, S., Ün, T., Sadıç, C., & Kızılarslan, Ş. (2018). Study on Change of Foreign Tourists Visiting Turkey Based on Nationalities, Purpose of Visit and Type of Expenditures Made with Correspondence Analysis. *European Journal of Social Sciences*, 151-166.

Çimenci, F., & Değirmenci, H. (2016). DSİ Tarafından Devredilen Sulama Projelerinde Sulanmayan Alanlar ve Nedenleri . *Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, Cilt:30*, 11-22.

Demir, Y. (2020). Doğu Anadolu Bölgesi İllerine ait Hayvan Varlıklarının Basit Uyum Analizi ile İncelenmesi. *Iğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 10(3)*, 2252-2259.

Dumludağ, D., Gökdemir Dulmudağ, Ö., & Giray, S. (2016). Income Comparison, Collectivism and Life Satisfaction in Turkey. *Quality & Quantity*, 955-980.

Gölbaşı Şimşek, G., & Tuna, E. (2004). Karşılık Getirme Analizi ile Göç Edenlerin Evliliklerinde Göç Veren Bölge Faktörünün Değerlendirilmesi: İstanbul'daki Evlilik Profili. *İstatistik Araştırma Dergisi, Cilt.3*, 207-224.

Gifi, A. (1990, Leiden, The Netherlands: Department of Data Theory). *Nonlinear Multivariate Analysis. .* UCLA: http://www.stat.ucla.edu/ ~deleeuw/janspubs/1980/ books/gifi_B_80.pdf. adresinden alındı

Giray Yakut, S., & Kocarık Gacar, B. (2020). Uyum Analizi ve Toplumsal Cinsiyet Üzerine Bir Uygulama. D. Altaş, & İ. Yıldırım içinde, *Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistiksel Teknikler* (s. 208-219). İstanbul: Seçkin Fen Bilimleri .

Giray, S. (2011). *Doğrusal Olmayan Kanonik Korelasyon Analizi ve Yaşam Memnuniyeti Üzerine Bir Uygulama.* İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.

Greeancre, M. (1998). Correspondence Analysis of Multivariate Categorical Data by Weighted Least-Squares. (s. 457-467) *Biometrica, Vol:75, No:3*.

Hair, F., J., Black, W. C., Babin, B., & Anderson, R. (2010). *Multivariate Data Analysis.* Pearson: New York.

Kalaycı, Ş. (2014). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri.* Ankara: Asil Yayınevi.

Khangar, N., & Kamalija, K. (2017). Multiple Correspondence Analysis and Its Applications. *Electronic Journal of Applied Statistical Analysis*, 432-462.

Meulman, J., & Heiser, W. J. (2011). *IBM SPSS Categories.* IBM Corporation.

Önder, M., Mutlu, M., & Adigüzel, E. (2015). Yerüstü Kömür Madenlerindeki Gün Kayıplı İş Kazalarının Loglineer Model ve Uyum Analizi ile İncelenmesi. *Maden İşletmelerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Sempozyumu*, (s. 163-180). Adana.

Palla, L., Chapman, A., Beh, E., Pot, G., & Almiron-Roig, E. (2020). Where Do Adolescents Eat Less-Healthy Foods? Correspondence Analysis and Logistic Regression Results from the UK National Diet and Nutrition Survey. *Nutrients, 12(8)*, 2235.

Şıklar, E., Yılmaz, V., & Coşkun, D. (2011). Eskişehir'deki Üniversitelerde Görevli Akademik Personelin İş Tatmini ve Duygusal Tükenmişliklerinin Log-Linear Modeller ve Correspondence Analizi ile İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt:26, Sayı:2*, 113-134.

Tüzüntürk, S. (2017). Uyum Analizi Kullanılarak Y Kuşağı Akıllı Telefon Kullanıcılarının Tüketici Davranışlarının Anlaşılması: Bursa Örneği. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi* , 257-280.

Tatlıdil, H. (2002). *Uygulamalı Çok Değişkenli İstatiksel Analiz.* Ankara: Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi.

Teil, H., & Cheminee, J. (1975). Application of Correspondence Factor Analysis to the Study of Major and Trace Elements in the Erta Ale Chain (Afar, Ethiopia). *Mathematical Geology*, 13–30.

Uzgören, N. (2007). Uyum Analizinin Teorik Esasları ve Regresyon Analizi ile Benzerliğinin Grafiksel Boyutta Karşılaştırılması. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.* Retrived from https://dergipark.org.tr/tr/pub/dpusbe/issue/4760/65389

Van de Geer, J. P. (1993). *Multivariate Analysis of Categorical Data: Theory.* California: 2. Edition: Sage Publication.

Van Heel, M., & Frank, J. (1980). Classification of Particles in Noisy Electron Micrographs Using Correspondence Analysis. *Pattern Recognition in Practice*, 235-243.

Yılmaz, V., & Kaşkır Kesin, F. (2018). Logaritmik Doğrusal Modeller ve Uyum Analizinin Birlikte Kullanımı: Lise Öğrencilerinin Sigara İçme Alışkanlıklarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. *Orjinal Araştırma*, 65-86.

Yılmaz, V., & Saraçlı, S. (2007). Çocuklarda Suç Türü ve Nedenlerinin Uyum Analiziyle İncelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 381-394.

Yorulmaz, Ö., Giray Yakut, S., & Esenyel İçen, N. (2019). Türkiye'deki İşletmelerin İstihdam Artışını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. *Alphanumeric Journal*, 71-86.

KAYNAKLAR

Abar, H., & Karaaslan, A. (2013). Konut Talep Edenlerin Özellikleriyle Talep Edilen Konutun Özellikleri Arasındaki İlişkinin Çoklu Uyum Analizi Yöntemi ile İncelenmesi: Atatürk Üniversitesi Personeli Örneği. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *27*(3), 323-339.

Altaş, D., & Giray, S. (2013). Dünyadaki En Önemli Sorun Algısının Optimal Ölçeklemeli Çok Değişkenli İstatistiksel Yöntemler İle İncelenmesi. *Öneri Dergisi*, *10*(39), 135-142.

Altaş, D., Giray Yakut, S., & Yorulmaz, Ö. (2018). Araştırma-Geliştirme'ye Bütçe Ayıran Şirketlerin Çok Değişkenli İstatistiksel Teknikler ile Analizi. *Social Sciences Research Journal*, *7*(4), 47-54.

Ata, N. (2007). Yaşam Verisi İçin Homojenlik Analizi. *İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, *14*(4), 251-255.

Avolio, M., Montagnoli, S., Marino, M., Basso, D., Furia, G., Ricciardi, W., & de Belvis, A. G. (2013). Factors Influencing Quality of Life for Disabled and Nondisabled Elderly Population: The Results of a Multiple Correspondence Analysis. *Current Gerontology and Geriatrics Research*, *2013*, 1-6.

Cangür, Ş., Siğirli, D., Ediz, B., Ercan, İ., & Kan, İ. (2005). Türkiye'deki Özürlü Grupların Yapısının Çoklu Uyum Analizi ile İncelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, *31*(3), 153-157.

Claessens, L., van Tartwijk, J., Pennings, H., van der Want, A., Verloop, N., den Brok, P., & Wubbels, T. (2016). Beginning and Experienced Secondary School Teachers' Self- and Student Schema in Positive and Problematic Teacher–Student Relationships. *Teaching and Teacher Education*, *55*, 88-99.

Dar, N. A., Shah, I. A., Bhat, G. A., Makhdoomi, M. A., Iqbal, B., Rafiq, R., Nisar, I., Bhat, A. B., Nabi, S., Masood, A., Shah, S. A., Lone, M. M., Zargar, S. A., Islami, F., & Boffetta, P. (2013). Socioeconomic Status and Esophageal Squamous Cell Carcinoma Risk in Kashmir, India. *Cancer Science*, *104*(9), 1231-1236.

D'Enza, A. I., & Greenacre, M. (2012). Multiple Correspondence Analysis for the Quantification and Visualization of Large Categorical Data Sets. Içinde A. Di Ciaccio, M. Coli, & J. M. Angulo Ibanez (Ed.), *Advanced Statistical Methods for the Analysis of Large Data-Sets* (ss. 453-463). Springer Berlin Heidelberg.

Duygu, A. (2004). Çoklu Uyum Analizi Tekniğinin Sosyal Bilim Araştırmalarında Kullanımı. *Tarım Bilimleri Dergisi*, *10*(2), 218-221.

Er, F., & Durucasu, R. (2016). İllere Göre Aylık Konut Satış Sayılarının Çoklu Uyum Analizi. *Siirt Üniversitesi İkitisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisadi Yenilik Dergisi*, *4*(1), 1-15.

Filiz, Z., & Çemrek, F. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Barınma Sorunlarının Uygunluk Analizi ile İncelenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*(2), 207-224.

Gifi, A. (1990). *Nonlinear Multivariate Analysis*. Wiley.

Giray, S. (2011). *Doğrusal Olmayan Kanonik Korelasyon Analizi ve Yaşam Memnuniyeti Üzerine Bir Uygulama.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Greenacre, M. (2002). *The Use of Correspondence Analysis in the Exploration of Health Survey Data*. Fundacion BBVA.

Gündoğdu, A., Kılıç Depren, S., & Kartal, M. T. (2017). Türkiye'de Yatırımcı Hakları ve Yatırımcıların Korunmasına Yönelik Bir Araştırma. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *2*(1), 21-38.

Gürbüz, H., Kaygısız, Z., & Saraçlı, S. (2004). *Üniversite Öğrencilerinin Bölüm Seçimi ve Bölüm Memnuniyeti Üzerindeki Etkilerin Uyum Analizi ile İncelenmesi*. 4. İstatistik Günleri Sempozyumu, Kuşadası, Aydın.

Hasdemir, M., Gül, U., Hasdemir, M., & Yasan Ataseven, Z. (2015). Jeotermal Sera İşletmelerinin Bilgi Kaynakları. *Tarım Ekonomisi Araştırmaları Dergisi*, *1*(2), 42-51.

Huyut, M. T., & Keskin, S. (2017). Matematik Başarısına Etki Eden Faktörlerin: Bireysel Faktörlerin Çoklu Uyum Analizi İle Belirlenmesi. *Türkiye Teknoloji ve Uygulamalı Bilimler Dergisi*, *1*(2), 60-72.

Islami, F., Kamangar, F., Nasrollahzadeh, D., Aghcheli, K., Sotoudeh, M., Abedi-Ardekani, B., Merat, S., Nasseri-Moghaddam, S., Semnani, S., Sepehr, A., Wakefield, J., Møller, H., Abnet, C. C., Dawsey, S. M., Boffetta, P., & Malekzadeh, R. (2009). Socio-Economic Status and Oesophageal Cancer: Results From a Population-Based Case–Control Study in a High-Risk Area. *International Journal of Epidemiology*, *38*(4), 978-988.

İşleten, M., Yüceer, Y. K., Yılmaz, E., & Mendeş, M. (2007). Consumer Attıtudes and Factors Affectıng Buyıng Decısıon for Functıonal Foods. *Gıda*, *32*(1), 25-32.

Kawabata, Y., Alink, L. R. A., Tseng, W.-L., van IJzendoorn, M. H., & Crick, N. R. (2011). Maternal and Paternal Parenting Styles Associated with Relational Aggression in Children and Adolescents: A Conceptual Analysis and Meta-Analytic Review. *Developmental Review*, *31*(4), 240-278.

Kaynak, S., & Eren, M. (2018). Medikal Sektörde Faaliyet Gösteren Firmaların Performanslarının Ölçümü ve Nitel Firma Karakteristikleri ile Çoklu Uyum Analizi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *13*(3), 161-180.

Kiessling, T., Vlacic, B., & Dabic, M. (2021). Mapping the Future of Cross-Border Mergers and Acquisitions: A Review and Research Agenda. *IEEE Transactions on Engineering Management*, *68*(1), 212-222.

Kohn, J. L. (2012). What is Health? A Multiple Correspondence Health Index. *Eastern Economic Journal*, *38*, 223-250.

Lana, R. M., Riback, T. I. S., Lima, T. F. M., da Silva-Nunes, M., Cruz, O. G., Oliveira, F. G. S., Moresco, G. G., Honório, N. A., & Codeço, C. T. (2017). Socioeconomic and Demographic Characterization of an Endemic Malaria Region in Brazil by Multiple Correspondence Analysis. *Malaria Journal*, *16*(1), 397-412.

Leeuw, J. de, & Mair, P. (2009). Gifi Methods for Optimal Scaling in *R*: The Package HOMALS. *Journal of Statistical Software*, *31*(4).

Manca, F., D'Uggento, A. M., & Convertini, N. (2018). Customer Segmentation Through Multiple Correspondence Analysis. *2018 AEIT International Annual Conference*, 1-5.

Marzi, G., Dabić, M., Daim, T., & Garces, E. (2017). Product and Process İnnovation in Manufacturing Firms: A 30-Year Bibliometric Analysis. *Scientometrics*, *113*(2), 673-704.

Meulman, J. & Heiser, W. J.. (2001). *SPSS Categories 11.0*. SPSS Inc. http://priede.bf.lu.lv/grozs/Datorlietas/SPSS/SPSS%20Categories%2011.0.pdf

Michailidis, G., & de Leeuw, J. (2000). Multilevel Homogeneity Analysis with Differential Weighting. *Computational Statistics*, 32.

Michailidis, G., & Leeuw, J. de. (1998). The Gifi System of Descriptive Multivariate Analysis. *Statistical Science*, *13*(4), 307-336.

Michailidis, G., & Leeuw, J. D. (1996). *Constraıned Homogeneıty Analysıs with Applıcatıons to Hıerarchıcal Data*. UCLA Statistical Series, 207.

Özgür, E. G., Bekiroğlu, N., & Baydemir, C. (2017). Sağlık Bilimlerinde Çoklu Uyum Analizi ve Uygulaması. *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *3*(2), 9-18.

Özkoçak, V. (2019). Genç Yetişkin, Yetişkin ve Yaşlı Anadolu Erkeklerinde Burun Tiplerinin Çoklu Uyum Analizi ile İncelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, *10*(17), 638-652.

Parchomenko, A., Nelen, D., Gillabel, J., & Rechberger, H. (2019). Measuring the Circular Economy—A Multiple Correspondence Analysis of 63 Metrics. *Journal of Cleaner Production*, *210*, 200-216.

Pollo, C. F., Miot, L. D. B., Meneguin, S., & Miot, H. A. (2018). Factors Associated with Quality of Life in Facial Melasma: A Cross-Sectional Study. *International Journal of Cosmetic Science*, *40*(3), 313-316.

Rialle, V., Ollivet, C., Guigui, C., & Herve, C. (2007). What Do Family Caregivers of Alzheimer's Disease Patiens Desire in Smart Home Technologies? Contrasted Results of a Wide Survey. *Methods of Information in Medicine*, *47*(1), 63-69.

Rodríguez-Sabiote, C., Álvarez-Rodríguez, J., Álvarez-Ferrandiz, D., & Zurita-Ortega, F. (2020). Development of Nomophobia Profiles in Education Students through the Use of Multiple Correspondence Analysis. *International Journal of Environment Research and Public Health*, *17*(21), 1-16.

Roman, M., Vințe, C., & Alexe, I. (2020). Religious Beliefs and Migration Intentions Among Balkan Youth: A Multiple Correspondence Analysis. *Economic Computation & Economic Cybernetics Studies & Research*, *54*(1), 79-96.

Silik, C., Ilgaz, B., & Dündar, Y. (2020). COVID-19 Sonrası Turist Davranışlarının Kuşak Farklılıkları Açısından Çoklu Uyum Analizi (MCA) ile Değerlendirilmesi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *24*, 341-372.

Sonğur, C., Kar, A., Teleş, M., & Turaç, İ. S. (2017). OECD Üye Ülkelerinin Sağlık Göstergeleri Açısından Etkinliklerinin Değerlendirilmesi ve Çoklu Uyum Analizi. *Research Journal Of Politics, Economics and Management*, *5*(3), 1-12.

Suner, A., & Çelikoğlu, C. C. (2008). Uygunluk Analizinin Benzer Çok Değişkenli Analiz Yöntemleri ile Karşılaştırılması. *İstatistikçiler Dergisi*, *1*(1), 9-15.

Suner, A., & Çelikoğlu, C. C. (2010). Toplum Tabanlı Bir Çalışmada Çoklu Uygunluk Analizi ve Kümeleme Analizi ile Sağlık Kurumu Seçimi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *25*(2), 43-55.

Şıklar, E., Yilmaz, V., & Çoşkun, D. (2011). Eskişehir'deki Üniversitelerde Görevli Akademik Personelin İş Tatmini ve Duygusal Tükenmişliklerinin Log-Linear Modeller ve Correspondence Analizi ile İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *26*(2), 113-134.

Tarka, P. (2014). Homals—Wielowymiarowa Analiza Korespondencji Jako Metoda Konstrukcji Skali Pomiarowej W Badaniach Marketingowych. *Prace Naukowe Universytetu Ekonomicznego we Wroctawiu*, *336*, 129-139.

Van de Geer, J. P. (1993). *Multivariate Analysis of Categorical Data: Applications*. Sage Publications.

Yasunaga, N. (2020). Classification of collective actions for rural community vitalization in Chugoku Mountainous region, Japan: Applying multiple correspondence analysis. *Asia-Pacific Journal of Regional Science*, *4*(2), 553-592.

Yılmaz, M. K., Eren, M., & Zengin, M. A. (2017). Endüstriyel Pazarlarda Marka Kişiliği ve Marka Sadakati Arasındaki İlişkinin Çoklu Uyum Analizi İle İncelenmesi. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, *22*, 181-196.

Yorulmaz, Ö. (2016). Türkiye'de Dindarlık ve Mutluluk Arasındaki İlişki: Dindar İnsanlar Daha mı Mutlu? *Çankiri Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *6*(1), 801-818.

Zellweger, R. M., Yacoub, S., Chan, Y. F. Z., Soon, D., Shafi, H., Ooi, S. T., Chan, M., Jacobson, L., Sessions, O. M., Vincent, A., Low, J. G. H., Ooi, E. E., Wang, L., Wijaya, L., & Tan, K. (2020). Disentangling Etiologies of CNS İnfections in Singapore Using Multiple Correspondence Analysis and Random Forest. *Scientific Reports*, *10*(1), 1-12.

Zosa, V. H., & Zosa, A. R. (2015). Parents in Search for Quality Basic Education: Consumption or Investment? *5th Annual International Conference on Qualitative & Quantitative Economics Research*, 58-64.

KAYNAKLAR

Akküçük, U. (2009). Bir Çok Boyutlu Ölçekleme Tekniği Olarak Torgersen Ölçekleme Yöntemi ve Temel Bileşenler Analizi İle Karşılaştırması. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (25). 311-322.

Aydın, N., & Yalçın, E. (2017). The Comparison of Satisfaction Levels of Southeastern Anatolian Provinces by Multidimensional Scaling Analysis. *Alphanumeric Journal*, *5*(1), 15-36.

Borg, I., & Groenen, P. J. (2005). *Modern Multidimensional Scaling: Theory and Applications*. Springer Science & Business Media.

Borg, I., Groenen, P. J., & Mair, P. (2012). *Applied Multidimensional Scaling*. Springer Science & Business Media.

Boz, C., Özdemir, M., & Çalgı, B. (2020). Mental Hastalıkların Prevalansına Göre OECD Ülkelerinin Çok Boyutlu Analizi ve MOORA Yöntemi ile Sıralanması. *Gümüshane University Electronic Journal of the Institute of Social Science/Gümüshane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, *11*.

Busing, F. M. T. A., Commandeur, J. J., Heiser, W. J., Bandilla, W., & Faulbaum, F. (1997). PROXSCAL: A Multidimensional Scaling Program for İndividual Differences Scaling With Constraints. *Softstat*, *97*, 67-74.

Camkıran, C. (2020). Çok Boyutlu Ölçekleme Analizi ve Ekonomik Yaşam Memnuniyeti Üzerine Bir Uygulama, Altaş, D. ve Yıldırım İ.(Ed.)*Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikler,* Ankara: Seçkin Yayıncılık:190-206.

Commandeur, J. J. F. and Heiser, W. J. (1993). Mathematical Derivations in The Proximity Scaling (PROXSCAL) Of Symmetric Data Matrices (Tech. Rep. No. RR93-03). Leiden, The Netherlands: Department of Data Theory, Leiden University.

Çakıcı, A. C., & Eser, S. (2016). Yabancı Mutfak Şefleri Gözüyle Türk Mutfağına İlişkin Bir Değerlendirme. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies, Özel*, (4), 1.

Gelfand, M., Duan, L., & Pinkley, R. (2005). When, Where And How: The Use Of Multidimensional Scaling Methods İn The Study Of Negotiation And Social Conflict. *International Negotiation*, *10*(1), 79-96.

Giguère, G. (2006). Collecting and Analyzing Data in Multidimensional Scaling Experiments: A Guide For Psychologists Using SPSS. *Tutorials in Quantitative Methods for Psychology*, *2*(1), 27-38.

Giray, S., & Ergut, Ö. (2014). Multivariate Analysis Of Countries According To Subdimensions Of Human Development And Gender İnequality İndices. *Eurasian Journal of Social Sciences*, *2*(3), 48-62.

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2014). Multivariate data analysis: Pearson new international edition. *Essex: Pearson Education Limited*, *1*, 2.

Hout, M. C., Papesh, M. H., & Goldinger, S. D. (2013). Multidimensional Scaling. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Cognitive Science*, *4*(1), 93-103. S.97

IBM, PROXSCAL, ftp.boulder.ibm.com

IBM, SPSS https://www.ibm.com/tr-tr/analytics/spss-statistics-software

Jung, K., & Takane, Y. (2014). Multidimensional Scaling. http://takane.brinkster.net/Yoshio/c049.pdf

Kalaycı, Ş. (2016). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Asil Yayın Dağıtım, Ankara.

Kandur, H. (2018). Tercih Veri Modellerinde Çok Boyutlu Ölçekleme, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kayabaşı, A., Taşkın, E., & Kayık, M. (2016). Y Kuşağının Türk ve Yabancı Firmalara Yönelik Algıları: Çok Boyutlu Ölçekleme İle Analizi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (49), 29-45.

Kubat, U., & Kuruüzüm, A. (2006). İş Değerleri ile Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Bir Yapısal Denklem Modelleme Yaklaşımı. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *15*(3), 487-505.

Kruskal, J. B. (1964). Multidimensional Scaling By Optimizing Goodness of Fit to A Nonmetric Hypothesis. *Psychometrika*, 29, 1–27

Lyons, S., Duxbury, L., & Higgins, C. (2005). An Empirical Assessment Of Generational Differences in Work-Related Values. *Human Resources Management Ressources Humaines*, 62, 62-71.

Manly, B. F., (2004). *Multivariate Statistical Methods: A Primer*. CRC press.

Verma, J. P. (2012). *Data analysis in management with SPSS software*. Springer Science & Business Media.

Tatlıdil, H. (2002). *Uygulamalı çok değişkenli istatistiksel analiz*. Engin Yayınları, Ankara.

Yakut, S. G., & Yıldız, M. L. (2020). X ve Y Kuşaklarının İş Değerlerinin Karşılaştırılması: Türkiye'de Beyaz Yakalılar Üzerinde Bir Araştırma. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *42*(1), 43-62.

Yenidoğan, T. G. (2008). Pazarlama Araştırmalarında Çok Boyutlu Ölçekleme Analizi: Üniversite Öğrencilerinin Marka Algısı Üzerine Bir Araştırma. *Akdeniz İİBF Dergisi*, *8*(15), 138-169.

Yıldız, M., & Yakut S. (2018). Kuşakların İş Değerleri, Etik Algısı ve Kariyer Beklentisi Açısından Karşılaştırılması. BAPKO projesi (SOS-B-070617-0394).

KAYNAKLAR

Amodio, S. (2014). *Combining Clustering of Preference Rankings with the Unfolding Model*, Doctoral Dissertation, Department of Industrial Engineering, University of Naples Federico II.

Bennett, J. F., & Hays, W. L. (1960). Multidimensional Unfolding: Determining the Dimensionality of Ranked Preference Data. *Psychometrika*, 25(1), 27-43.

Blalock, Hubert M., (Ed.), (1974). *Measurements in the Social Sciences: Theories and Strategies.* AldineTransaction.

Bonn, G., & Tafarodi, R. W. (2013). Visualizing the Good Life: A Cross-Cultural Analysis. *Journal of Happiness Studies*, 14(6), 1839-1856.

Borg, Ingwer & Patrick JF Groenen. (2005). *Modern Multidimensional Scaling: Theory and Applications.* Springer Science & Business Media.

Borg, Ingwer, Patrick JF Groenen & Patrick Mair. (2018). *Applied Multidimensional Scaling and Unfolding.* New York, NY: Springer.

Busing, F. M., & De Rooij, M. (2009). Unfolding Incomplete Data: Guidelines for Unfolding Row-Conditional Rank Order Data with Random Missings. *Journal of classification*, *26*(3), 329-360.

Busing, F.M.T.A. (2010). *Advances in Multidimensional Unfolding*. Doctoral Dissertation, Leiden University.

Coombs, C. H. (1950). Psychological Scaling Without a Unit of Measurement. *Psychological review*, 57(3), 145.

Coombs, C. H. (1964). *A Theory of Data. New York: Wiley*.

Curini, L. (2010). Experts' Political Preferences and Their Impact on Ideological Bias: an Unfolding Analysis Based on a Benoit-Laver Expert Survey. *Party Politics*, 16(3), 299-321.

Çarkoğlu, A., & Hinich, M. J. (2006). A Spatial Analysis of Turkish Party Preferences. *Electoral Studies*, 25(2), 369-392.

De Leeuw, J. (2005). *Multidimensional Unfolding*. In Encyclopedia of Statistics in Behavioral Science. Wiley, New York.

De Rooij, M. (2012). An Application of the Mixed Effects Trend Vector Models to the Analysis of Asymmetric Square Contingency Tables with Auxiliary Variables. *Behaviormetrika*, 39(1), 75-90.

De Soete, G., Feger, H., & Klauer, K. C. (Eds.). (1989). *New Developments in Psychological Choice Modeling*. Elsevier.

De Soete, G., & Heiser, W. J. (1993). A Latent Class Unfolding Model for Analyzing Single Stimulus Preference Ratings. *Psychometrika*, *58*(4), 545-565.

DeSarbo, W. S., & Rao, V. R. (1984). GENFOLD2: A Set of Models and Algorithms for the General Unfolding Analysis of Preference/Dominance Data. *Journal of Classification*, *1*(1), 147-186.

DeSarbo, W. S., Young, M. R., & Rangaswamy, A. (1997). A Parametric Multidimensional Unfolding Procedure for Incomplete Nonmetric Preference/Choice Set Data in Marketing Research. *Journal of Marketing Research*, *34*(4), 499-516.

DeSarbo, W. S. (2010). A Spatial Multidimensional Unfolding Choice Model For Examining The Heterogeneous Expressions Of Sports Fan Avidity. *Journal of Quantitative Analysis in Sports,* 6(2), 1-22.

DeSarbo, W. S., & Kim, S. (2013). A Review of the Major Multidimensional Scaling Models for the Analysis of Preference/Dominance Data in Marketing. In *Quantitative Modelling in Marketing and Management* (pp. 3-25).

Everaert, T. (2016). *Beyond our means? A multivariate perspective on implicit measures*, Master Dissertation, Universiteit Gent.

Giray, S. (2011). *Doğrusal Olmayan Kanonik Korelasyon Analizi ve Yaşam Memnuniyeti Üzerine Bir Uygulama*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Goldberg, A. C., van Elsas, E. J., & De Vreese, C. H. (2020). Eurovisions: An Exploration and Explanation of Public Preferences for Future EU Scenarios. *JCMS: Journal of Common Market Studies*.

Green, P. E., & Carmone, F. J. (1969). Multidimensional Scaling: an Introduction and Comparison of Nonmetric Unfolding Techniques. *Journal of Marketing Research*, *6*(3), 330-341.

Green, P. E., & Rao, V. R. (1972). *Applied Multidimensional Scaling: A Comparison of Approaches and Algortihms,* New York: Holt, Rinehart & Winston.

Green, P. E., Wind, Y., & Carroll, J. D. (1973). *Multiattribute Decisions in Marketing: A Measurement Approach.* (Vol. 973). Hinsdale, IL: Dryden Press.

Green, P. E., Carmone, F. J., & Smith, S. M. (1989). *Multidimensional Scaling: Concepts and Applications*. Allyn and Bacon.

Heiser, W. J. (1989). Order Invariant Unfolding Analysis Under Smoothness Restrictions. In *Advances in psychology* (Vol. 60, pp. 3-31). North-Holland.

Ho, Y., Chung, Y., & Lau, K. N. (2010). Unfolding Large-Scale Marketing Data. *International Journal of Research in Marketing*, *27*(2), 119-132.

Jacot, A., Raemdonck, I., Frenay, M., & Van Deun, K. (2019). Multiple Salient Goals Pursued by Jobseekers in Mandatory Continuing Professional Education. *Vocations and Learning*, *12*(2), 297-317.

Johnson, R. M. (1999). Product Mapping with Perceptions and Preferences. *In Sawtooth Software Conference*.

Kim, C., Rangaswamy, A., & DeSarbo, W. S. (1999). A Quasi-Metric Approach to Multidimensional Unfolding for Reducing the Occurrence of Degenerate Solutions. *Multivariate Behavioral Research*, *34*(2), 143-180.

Knowles, I. L. (1992). *New Product Concept Generation with Multidimensional Scaling and Unfolding: A Micro-Feature Approach,* Doctoral Dissertation, Departmant of Psychology, University of Winsdor.

Koehn, H. F. (2007). *The Structural Representation of Three-Way Proximity Data*, Doctoral Dissertation, University of Illinois at Urbana-Champaign.

Kruskal, J. B. (1964). Multidimensional Scaling by Optimizing Goodness of Fit to a Nonmetric Hypothesis. *Psychometrika*, 29(1), 1-27.

Kruskal, J. B., & Carroll, J. D. (1969). Geometrical models and badness-of-fit functions. In P. R. Krishnaiah (Ed.), *Multivariate analysis* (Vol. 2, pp. 639–671). New York: Academic.

Lee, Y. K., & Lee, S. S. (1983). Multidimensional Unfolding of Children's Causal Beliefs: One Aspect of Construct Validation. *Applied psychological measurement*, *7*(3), 323-332.

Liu, C. W., & Chalmers, R. P. (2018). Fitting Item Response Unfolding Models to Likert-Scale Data Using Mirt in R. *PloS one*, 13(5).

MacKay, D. (2006). Chemometrics, Econometrics, Psychometrics—How Best to Handle Hedonics?. *Food quality and preference*, *17*(7-8), 529-535.

Mair, P., Leeuw, J. D., & Wurzer, M. (2014). Multidimensional Unfolding. *Wiley statsRef: Statistics reference online*, 1-4.

Mair, P., Borg, I., & Rusch, T. (2016). Goodness-of-Fit Assessment in Multidimensional Scaling and Unfolding. *Multivariate Behavioral Research*, *51*(6), 772-789.

Malhotra, Naresh K. (2005). *Marketing Research.* 4E. Prentice Hall.

Percy, L. H. (1975). Multidimensional Unfolding of Profile Data: A Discussion and Illustration with Attention to Badness-of-Fit. *Journal of Marketing Research*, *12*(1), 93-99.

Poole, K. T. (2000). Nonparametric Unfolding of Binary Choice Data. *Political Analysis*, *8*(3), 211-237.

Rodgers, J. L., & Young, F. W. (1981). Successive Unfolding of Family Preferences. *Applied Psychological Measurement*, *5*(1), 51-62.

Sempere, A. P., Vera-Lopez, V., Gimenez-Martinez, J., Ruiz-Beato, E., Cuervo, J., & Maurino, J. (2017). Using a Multidimensional Unfolding Approach to Assess Multiple Sclerosis Patient Preferences for Disease-Modifying Therapy: A Pilot Study. *Patient preference and Adherence*, 11, 995.

Thurstone, L. L. (1927). A Law of Comparative Judgment. *Psychological Review*, *34*(4), 273.

Thompson, V. M. (2014). *Marginal Bayesian Parameter Estimation in the Multidimensional Generalized Graded Unfolding Model*, Doctoral Dissertation, Georgia Institute of Technology.

Van Deun, K., Groenen, P. J. F., Heiser, W. J., Busing, F. M. T. A., & Delbeke, L. (2005). Interpreting Degenerate Solutions in Unfolding by Use of the Vector Model and the Compensatory Distance Model. *Psychometrika*, 70(1), 45-69.

van Kleef, E., van Trijp, H. C., & Luning, P. (2006). Internal Versus External Preference Analysis: an Exploratory Study on End-User Evaluation. *Food Quality and Preference*, 17(5), 387-399.

van de Velden, M., De Beuckelaer, A., Groenen, P. J., & Busing, F. M. (2011). Nonmetric Unfolding of Marketing Data: Degeneracy and Stability.

van de Velden, M., De Beuckelaer, A., Groenen, P. J., & Busing, F. M. (2013). Solving Degeneracy and Stability in Nonmetric Unfolding. *Food Quality and Preference*, 27(1), 85-95.

Van Deun, K., Groenen, P. J. F., & Delbeke, L. (2011). Vipscal: an Algorithm for a Combined Vector Ideal Point Model.

Wierenga, B., van Tilburg, A., Grunert, K. G., Steenkamp, J. B. E., & Wedel, M. (Eds.), (2012). *Agricultural Marketing and Consumer Behavior in a Changing World*. Springer Science & Business Media.

Yıldırım, E. (2010). Veri Zarflama Analizinde Girdi ve Çıktıların Belirlenmesindeki Kararsızlık Problemi İçin Temel Bileşenler Analizine Dayalı Bir Çözüm Önerisi. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 39(1), 141-153.

KAYNAKLAR

Altaş, D., & Giray, S. (2013). Dünyadaki En Önemli Sorun Algısının Optimal Ölçeklemeli Çok Değişkenli İstatistiksel Yöntemler ile İncelenmesi. *Öneri*, 10(39), 135-142.

Arabie, P., Koehly, L., Bradlow, E., Hutchinson, W., Lehmann, D., Hedges, L. & Koehly, L. (2001). Other Multivariate Techniques. *Journal of Consumer Psychology*, 10(1&2), 101–108.

Arıcıgil Çilan, Ç., & Can, M. (2014). Measuring Factors Effecting MBA Students' Academic Performance by Using Categorical Regression Analysis: A Case Study of Institution of Business Economics, Istanbul University. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 122, 405-409.

Bağdatlı Kalkan, S. (2018). Türkiye'deki İllerin Kadın Temsiliyetine Göre Kümelenmesi: Optimal Ölçeklemeye Dayalı Kümeleme Analizi Yaklaşımı. *Social Sciences Research Journal*, 7 (4), 90-98.

Bayram, N. & Ertaş, S. (2001). *Tüketim Harcamaları Davranış Biçimi: PRINCALS ve OVERALS Yaklaşımı.* V. Ulusal Ekonometri ve İstatistik Sempozyumu Bildirileri, 19-22 Eylül 2001, Adana.

Bülbül, Ş., & Giray, S. (2011). Sosyodemografik Özellikler ile Mutluluk Algısı Arasındaki İlişki Yapısının Analizi. *Ege Akademik Bakış*, 11 (Özel Sayı), 113-123.

Cengiz, D. (2008). Kategorik Regresyon Analizi ile Öğrencilerin Benlik Algılarını Etkileyen Özelliklerin Belirlenmesi. *Öneri*, 8 (29), 193-198.

Deniz Howe, E., Bozdoğan, H., & Katragadda, S. (2011). Structural Equation Modeling (SEM) of Categorical and Mixed-Data Using The Novel Gifi Transformations and Information Complexity (ICOMP) Criterion. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*. 40(1), 86-123.

Giray, S. (2011). *Doğrusal Olmayan Kanonik Korelasyon Analizi ve Yaşam Memnuniyeti Üzerine Bir Uygulama*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Giray, S. (2013). *Ülkelerin Turizm İstatistikleri Bakımından Farklı Kümeleme Analizi Metotları ile Sınıflandırılması ve Türkiye'nin Bu Oluşumdaki Yeri*. International Conference on Eurasian Economies. 17 - 18 Eylül 2013, St. Petersburg, Rusya, 695-704.

Golob, T. F. (1986). A Nonlinear Canonical Correlation Analysis of Weekly Trip Chaining Behaviour. *Transportation Research*, *Part A: General*, 20 (5), 385-399.

Gore, Jr. P. A. (2000). Cluster Analysis, Tinsley, H. E. A. & Brown, S. D. (Ed.), *Handbook of Applied Multivariate Statistics and Mathematical Modeling* 1. Edition, California: Academic Press: 297-321.

Güç, K. (2015). *Türkiye'de Resmi Kurumlara Duyulan Güvenin Kategorik Regresyon ve Lojistik Regresyon Analizi ile İncelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Güç, K., & Başar, E. (2016). Optimal Ölçeklemeye Dayalı Kategorik Regresyon Analizi ve Bir Uygulama. *Eurasian Academy of Sciences Eurasian Econometrics, Statistics & Emprical Economics Journal*, 5, 14 - 27.

Hajnal, I., & Loosveldt, G. (1998). An Evaluation of Some Clustering Methods for Mixed Mode Variable Data Sets. *Bulletin of Sociological Methodology*, 58 (1), 16-30.

Hwang, H., Dillon, W. R., & Takane, Y. (2006). An Extension of Multiple Correspondence Analysis for Identifying Heterogeneous Subgroups of Respondents. *Psychometrika*, 71(1), 161–171.

Hensher, D. A., & Golob, T. F. (1999). Searching for Policy Priorities in the Formulation of a Freight Transport Strategy: A Canonical Correlation Analysis of Freight Industry Attitudes. *Transportation Research Part E*, 35, 241-267.

Hickendorff, M., Heiser, W. J., van Putten, C. M. & Verhelst, N. D. (2008). Clustering Nominal Data with Equivalent Categories. *Behaviormetrika*, 35 (1), 35–54.

Hsieh, Ya-Ching. (2007). *Homals-Clustering Analysis and Its Applications in Computational Sequence Analysis*. Doktora Tezi, University of California.

Iodice D'Enza, A., van de Velden, M., & Palumbo, F. (2014). On Joint Dimension Reduction and Clustering of Categorical Data, Vicari, D., Okada, A., Ragozini, G., & Weihs, C. (Ed.), *Analysis and Modeling of Complex Data in Behavioral and Social Sciences*, Switzerland: Springer: 161-169.

Kalaycı, Şeref ve Diğerleri. (2010). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. 5.Baskı. Asil Yayınevi, Ankara.

Karaman, E. (2019). *Optimal Ölçekleme Teknikleri ve Bir Uygulama*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kazan, H. & Karaman, E. (2018). Çalışanların Sosyal Hayat Tutumlarının, Demografik Özelliklerine Göre Optimal Ölçekleme Teknikleri ile İncelenmesi. *Kafkas Üniversitesi İİBF Dergisi*, 9(18), 379-389.

Keller W. J., & Wansbeek T. (1983) Multivariate Methods for Quantitative and Qualitative Data. *Journal of Econometrics*, 22, 91-111.

Izenman, A. J. (2008). *Modern Multivariate Statistical Techniques Regression, Classification, and Manifold Learning*. 1. Edition, Springer Publication, New York.

Makarenkov, V. & Legendre, P. (2002). Nonlinear Redundancy Analysis and Canonical Correspondence Analysis Based on Polynomial Regression. *Ecology*, 83(4), 1146–1161.

Mair, P. (2018). *Modern Psychometrics with R*. Springer Publishing, Switzerland.

Mair, P., & de Leeuw, J. (2010). A General Framework for Multivariate Analysis with Optimal Scaling: The R Package Aspect. *Journal of Statistical Software*, 32(9), 1-23.

Matschinger, H. (1996). Analysis of "Don't Know" Answers by Cluster Analysis with Optimal Scaling Features. Ferligoij, A., & Kramberger, A. (Ed.), *Developments in Data Analysis*. Ljubljana, Slovenia: Faculty of Social Sciences, University of Ljubljana: 167-184.

Meulman, J.J. (2002). *Optimal Scaling Methods for Multivariate Categorical Data Analysis*. SPSS White Paper. Leiden: Leiden University. 1-12.

Meulman, J. J. & Heiser, W. J. (2010). *SPSS Categories 19.0*, SPSS Inc., USA.

Meulman, J. J. & Heiser, W. J. (2013). *SPSS Categories 22.0*, SPSS Inc., USA.

Michailidis, G. & de Leeuw, J. (1998). The Gifi System of Descriptive Multivariate Analysis. *Statistical Science*. 13(4), 307–336.

Nishisato, S. (2004). Dual Scaling, Kaplan, D. (Ed.), *The SAGE Handbook of Quantitative Methodology for the Social Sciences*, California: Sage Publications: 3-24.

Özdamar, K. (2004). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi-2 (Çok Değişkenli Analizler)*. Yenilenmiş 5. Baskı. Kaan Kitabevi, Eskişehir.

Özkan, M. (2019). Doğrusal Olmayan Kanonik Korelasyon Analizi ile Seçilmiş Demografik ve Sosyo-Kültürel Kavramların Değerlendirilmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 14 (2), 391 – 408.

Shrestha, S. L. (2009). Categorical Regression Models with Optimal Scaling for Predicting Indoor Air Pollution Concentrations inside Kitchens in Nepalese Households. *Nepal Journal of Science and Technology,* 10, 205-211.

Tatlıdil, H. (2002). *Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistiksel Analiz*. Akademi Matbaası, Ankara.

Uzgören, N. (2007). Uyum Analizinin Teorik Esasları ve Regresyon Analizi ile Benzerliğinin Grafiksel Boyutta Karşılaştırılması. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 1-20.

Xlstat.com (2021). Redundancy Analysis (RDA). https://www.xlstat.com/en/solutions/features/redundancy-analysis-rda (Erişim Tarihi: 18.01.2021).

van Buuren, S. (1986). *GROUPALS: A Method to Cluster Objects with Mixed Measurement Levels*. Doktora Tezi, Leiden University, RR 86-10.

van Buuren, S. & Heiser, W. J. (1989). Clustering n Objects into k Groups Under Optimal Scaling of Variables. *Psychometrika,* 54(4), 699-706.

van Buuren, S. & van Rijckevorsel, J. L. A. (1992). Imputation of Missing Categorical Data by Maximizing Internal Consistency. *Psychometrika*, 57 (4), 567-580.

van de Velden, M., Iodice D'Enza, A. & Palumbo, F. (2012). On Joint Dimension Reduction and Clustering. https://www.labstat.it/home/wp-content/uploads/2016/04/Van_de_Velden_et_al.pdf (Erişim Tarihi: 07.12.2020).

van de Velden, M., Iodice D'Enza, A. & Palumbo, F. (2017). Cluster Correspondence Analysis. *Psychometrika,* 82(1), 158–185.

van de Velden, M., Iodice D'Enza, A. & Markos, A. (2019). Distance-Based Clustering of Mixed Data. *WIREs Comput Stat*, 11, 1-12.

van der Burg, E. & de Leeuw, J. (1983). Non-linear canonical correlation. *British Journal of Mathematical and Statistical Psychology*, 36, 54-80.

van der Burg, E. & de Leeuw, J. (1990). Non-linear redundancy analysis. *British Journal of Mathematical and Statistical Psychology*, 43, 217-230.

van der Burg, E., de Leeuw, J. & Dijksterhuis, G. (1994). OVERALS: Nonlinear Canonical Correlation with k Sets of Variables. *Computational Statistics & Data Analysis*, 18 (1), 141-163.

van der Burg, E., de Leeuw, J., & Verdegaal, R. (1984). Nonlinear Canonical Correlation with m Sets of Variables. (Research Report RR-84-12) Leiden: University of Leiden, Department of Data Theory.

van der Burg, E., de Leeuw, J., & Verdegaal, R. (1988). Homogeneity Analysis with k Sets of Variables: An Alternating Least Squares Method with Optimal Scaling Features. *Psychometrika*, 53(2), 177–197.

van der Heijden, P. G. M. & van Buuren, S. (2016). Looking Back at the Gifi System of Nonlinear Multivariate Analysis. *Journal of Statistical Software*, 73(4), 1-8.

Vichi M., Vicari D., & Kiers H.A.L (2019). Clustering and Dimension Reduction for Mixed Variables. *Behaviormetrika*, 46(2), 243–269.

Vooijs, M. W. & van der Kamp, L. J.Th. (1991). Linear Versus Nonlinear Analysis In The Measurement Of Effects In A Quasi-Experimental Design. *Evaluation Review*, 15 (5), 625-638.

Young, F. W. (1981). Quantitative Analysis Of Qualitative Data. *Psychometrika,* 46 (4), 357-388.

KAYNAKLAR

Altaş, D., & Giray, S. (2013). Dünyadaki En Önemli Sorun Algısının Optimal Ölçeklemeli Çok Değişkenli İstatistiksel Yöntemler ile İncelenmesi. *Öneri*, 10(39), 135-142.

Cengiz, D., (2008). Kategorik Regresyon Analizi ile Öğrencilerin Benlik Algılarını Etkileyen Özelliklerin Belirlenmesi. *Öneri* 29, 193-198.

Costanzo, G.D. & Rijckevorsel, J.L.A. van. (1994). Interaction in Non-linear Component Analysis Contributions to Statistics. *Statistical Theory and Computational Aspects of Smoothing* W.Hardle, M.G. Schimek, eds. Springer.

De Boor, C. (1972). On Calculating with B-splines. *Journal of Aproximate Theory* 10: 50-62.

De Leeuw, J. (2011). Beyond Homogeneity Analysis. *UCLA: Department of Statistics*, https://escholarship.org/uc/item/21x1j9r2. (Accessed Date: 08.01.2021).

De Leeuw, J., Rijckevorsel J. V. & Wouden, H. V. D. (1981), https://www.researchgate.net/publication/267058304_Nonlinear_principal_components_analysis_with_B-splines (Accessed Date: 08.01.2021).

Heijden, P. G.M. & Buuren, S. (2016). Looking Back at the Gifi System of Nonlinear Multivariate Analysis. *Journal of Statistical Software*, 73 (4),1-8. (doi:10.18637/jss.v073.i04).

Kooij, A.J., Van Der, Meulman, J.J. & Heiser, W.J. (2006). Local Minima in Categorical Multiple Regression*, Computational Statistics & Data Analysis*, 50(2), 446-462.

Kruskal, J.B. (1976). Multidimensional Scaling by Optimizing Goodness of Fit to a Nonmetric Hypothesis. *Pschyometrika,* 29,1-28.

Meulman, J.J., Kooij, V.D. & Heiser, W.J. (2004). Principle Component Analysis with Nonlinear Optimal Scaling Transformation for Ordinal and Nominal Data. *Handbook of Quantitative Methods in the Social Sciences*, 49-70.

Michailidis, G., & de Leeuw, J. (1998). The Gifi system of descriptive multivariate analysis. Statistical Science, 13, 307–336.

Racine J. (2021). https://cran.r-project.org/web/packages/crs/vignettes/spline_primer.pdf. (Accessed Date: 08.01.2021).

Ramsay, J.O. (1988). Monotone Regression Splines in Action. Statistical Science, 3(4), 425-461.

Rijckevorsel J.L.A., & de Leeuw J. (1992). Knot Selection in Fuzzy Non Linear Multivariate Analysis. *Statistica Applicata*, 4(4),429-441.

Rijckevorsel, J.L.A. (1982). *Canonical Analysis with B-splines.* In H. Caussinus, P. Ettinger, and R. Tomassone, editors, COMPSTAT 1982. Physika Verlag, Vienna, Austria,

Rijckevorsel, J.L.A. van & de Leeuw, J. (1988). *Component and Correspondence Analysis.* Chicester. Wiley.

Tatlıdil, H. (2002).*Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistiksel Analiz.* Akademi Matbaası, Ankara.

Tessitore, G. & Balbi S. (1996). An Algorithm for Detecting the Number of Knots in Non Linear Principal Component Analysis. In: Prat A. (eds) COMPSTAT. Physica-Verlag HD. https://doi.org/10.1007/978-3-642-46992-3_64

Winsberg, S. & Ramsay, J.O. (1980). Monotonic transformations to additivity using splines. *Biometrika*, 67, 669–674.

Young, F.W., De Leeuw, J. & Takane Y. (1976). Regression with Qualitative and Quantitative Variables: An Alternating Least Squares Method with Optimal Scaling Features. *Psychometrica*, 41,505-529.

ENDÜSTRİ 5.0
DİJİTAL TOPLUM

Editör
Gülin İdil SÖNMEZTÜRK BOLATAN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-73-9

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı Tarihi: Nisan 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Kaynakça

Aksoy S., (2017). Değişen teknolojiler ve Endüstri 4.0: Endüstri 4.0'ı anlamaya dair bir giriş, SAV Katkı, 4, 34-44

Aslam, F., Aimin, W., Li, M. & Rehman, K.U. (2020). Innovation in the Era of IoT and Industry 5.0: Absolute Innovation Management (AIM) Framework. *Information*, 11 (124): 1-24.

Deguchi, A., Hirai, C., Matsuoka, H., Nakano, T., Oshima, K., Tai, M. ve Tani S. (2020). What is Society 5.0?, Society 5.0 - A People-centric Super-smart Society, Springer, s. 1 -23

Deguchi, A., Karasawa, A., (2020). Society 5.0 - A People-centric Super-smart Society, Springer s155-173.

Demir, K.A., Döven, G., Sezen, B., (20 Industry 5.0 and Human-Robot Co-working, Procedia Computer Science, 158, s. 688–695.

Doyle Kent, M. & Kopacek, P. (2019). Industry 5.0: Is the Manufacturing Industry on the Cusp of a New Revolution? Proceedings Book of the International Symposium for Production Research.

Eren U., Z., (2020). Toplum 5.0 ve Dijital Dünyada Toplumsal Dönüşüm ve Eğitim 5.0, Dijital Dönüşüm ve Süreçler & Digital Transformation and Processes İstanbul Gelişim Üniversitesi Yayınları.

Frost and Sullivian, (2021). https://ww2.frost.com/frost-perspectives/industry-5-0-bringing-empowered-humans-back-to-the-shop-floor/ Erişim: 15.03.2021

Keidanren (2018). Society 5.0 - CoCreating the Future. Keidanren Policy & Action. https://www.keidanren.or.jp/en/policy/2018/095_proposal.pdf, Erişim tarihi: 20.01.2021

Kurniawan, A., Komara, B.D. & Setiawan, H.C.B. (2019). Preparation and Challenges of Industry 5.0 for Small and Medium Enterprises in Indonesia. *Economics and Business*, 2 (2): 155-160.

Masood, T., Sonntag, P., (2020). Industry 4.0: Adoption challenges and benefits for SMEs, Computers in Industry, V. 121, October, 103261.

Matsuoka, H. Ve Hirai, C., (2020). Habitat Innovation, Society 5.0 - A People-centric Super-smart Society, Springer, s. 24-42.

Mohamed, M., (2018). Challenges and Benefits of Industry 4.0: An overview, International Journal of Supply and Operations Management, Vol.5 No.1, pp.256-265.

Nakanishi, H., Kitano, H., (2018). Society 5.0 Co-creating the Future, Keidanren Policy & Action, (Japan Business Federation),

https://www.keidanren.or.jp/en/policy/2018/095_booklet.pdf, Erişim tarihi: 05.02.2021

Potocan, V., Mulej, M., Nedelko Z., (2021). Society 5.0: balancing of Industry 4.0, economic advancement and social problems, Kybernetes Vol. 50 No. 3, s. 794-811

Salgues, B. (2018). Society 5.0: Industry of the future, technologies, methods, First Edition. New York: ISTE Ltd and John Wiley & Sons, Inc.

Saracel, N., Aksoy, I., (2020). Toplum 5.0: Süper Akıllı Toplum, . Social Sciences Research Journal, 9 (2), 26-34.

Shiroishi, Y., Uchiyama, K. and Suzuki, N. (2019), "Better actions for society 5.0: using AI for evidencebased policy making that keeps humans in the loop", Computer, Vol. 52 No. 11, pp. 73-78.

https://techcrunch.com/tag/human-robot-interaction/

Thames, L., Schaefer, D., (2017). Industry 4.0: An Overview of Key Benefits, Technologies, and Challenges, Springer Series in Advanced Manufacturing book series, pp.1-33.

Toplum 5.0, Sektörel Araştırma Ve Strateji Geliştirme Dairesi, https://www.btk.gov.tr/uploads/pages/arastirma-raporlari/toplum-5-0-arastirma-raporu.pdf Erişim tarihi: 07.03.2021

https://www.theengineer.co.uk/technical-qa-cobotics/ Erişim Tarihi: 01.03.2021

Vittikh, V.A., (2015). Evolution of Ideas on Management Processes in the Society: From Cybernetics to Evergetics // Group Decision and Negotiation. September, Volume 24, Issue 5, pp. 825–832 https://doi.org/10.1007/s10726-014-9414-6

Yıldız A., "Endüstri 4.0 ve Akıllı Fabrikalar", Sakarya University Journal of Science, Vol. 22, Issue 2 (2018), 546-556

Kaynakça

Akgeyik, T. (2013). Değişim yönetimi: insan kaynakları yönetiminin yeni görev alanı. Maliye Araştırma Merkezi Konferansları, (40).

Alter, S. (2020). How facets of work illuminate sociotechnical challenges of Industry 5.0, ECIS 2020 Research Papers, 59.

Aquilani, B., Piccarozzi, M., Abbate, T., & Codini, A. (2020). The role of open innovation and value co-creation in the challenging transition from industry 4.0 to society 5.0: toward a theoretical framework, Sustainability, 12(21), 8943.

Aslam, F., Aimin, W., Li, M. & Rehman, K.U. (2020). Innovation in the era of IoT and industry 5.0: Absolute innovation management (AIM) framework. Information, 11 (124), 1-24.

Avrupa Komisyonu. (2021). Industry 5.0 Towards a sustainable, humancentric and resilient European industry. EU Publications.

Bartan, K. O., & Taşkıran, H. B. (2018). Kurumsal değişim yönetimi sürecinde kurum içi iletişimin rolü. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 6(2), 1155-1184.

Boldizzoni, D. & Quaratino, L. (2011). The role of human resource manager: change agent vs. business partner? Research into HRM in Italy, EBS Review, (28), 41-52

Büyükgöze, S., & Dereli, E. (2019). Toplum 5.0 ve dijital sağlık, VI. Uluslararası Bilimsel ve Mesleki Çalışmalar Kongresi-Fen ve Sağlık, 7-10.

Claveria, O., Monte, E. & Torra, S. (2015). A new forecasting approach for the hospitality industry. International Journal of Contemporary Hospitality Management, 27(7), s. 1520- 1538.

Çelen, A. İ. (2020). Endüstri 4.0/Toplum 5.0 ve değişen şartlarda toplu pazarlığı yeniden düşünmek, New Developments in Education and Social Sciences, Ed. Mehmet Dalkılıç, s. 37.

Deloitte. (2020, Mayıs). Bildiklerinizi unutun: çalışan deneyimi 201, 12 Şubat 2021 tarihinde https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/human-capital/bildiklerinizi-unutun-calisan-deneyimi-201.pdf adresinden erişildi.

Deloitte. (2020, Temmuz). COVID-19 sonrası yeni çalışma hayatına hazır mısınız? İşin geleceğini dayanıklılık ve esneklik temeli üzerine kurmak, 18 Ocak 2021 tarihinde https://www2.deloitte.com/tr/tr/pages/human-capital/articles/COVID-19-sonrasi-yeni-calisma-hayatina-hazir-misiniz.html adresinden erişildi.

Demir, K. A., Döven, G., & Sezen, B. (2019). Industry 5.0 and human-robot co-working. Procedia Computer Science, 158, 688-695.

Doğan, A. (2011). Elektronik İnsan Kaynakları Yönetimi ve Fonksiyonları. Journal of Internet Applications and Management, 2(2), 51-80.

Doyle Kent, M. & Kopacek, P. (2019). Industry 5.0: Is the manufacturing industry on the cusp of a new revolution?, 12 Şubat 2021 https://www.researchgate.net/publication/336819748_Industry_50_Is_the_Manufacturing_Industry_on_the_Cusp_of_a_New_Revolution adresinden erişildi.

Eldem, M. O. (2017). TMMOB EMO Ankara Şubesi Haber Bülteni, 2017/3, Endüstri 4.0, www.emo.org.tr

Haaga, H. (2019). The influence of ICT on the accommodation industry in the upcoming industry 5.0, Yayımlanmamış Master Tezi.

Future IQ (2017). The Next Industrial Revolution a New Era – Robotics, Automation and Life Sciences. 7 Ocak 2021 https://future-iq.com/wp-content/uploads/2017/05/The-Next-Industrial-Revolution-A-new-era-robotics-automation-and-life-sciences.pdf adresinden erişildi.

Harayama, Yuko (2017). Society 5.0: aiming for a new human-centered society. Collaborative Creation through Global R&D Open Innovation for Creating the Future, 66 (6), s. 8- 13.

Harrison, D. & Legendre, C. (2003). Technological innovations, organizational change and workplace accident prevention, Safety Science, 41, 319-338

Hermann, M., Pentek, T. & Otto, B. (2015). Design principles for Industrie 4.0 scenarios: A literature review. Working Paper, No.01/2015, Technische Universität Dortmund.

İşcan, E. (2021). An old problem in the new era: effects of artificial intelligence to unemployment on the way to Industry 5.0. Journal of Yaşar University, 16(61), 77-94.

Kaufman, B. E. (1996). Transformation of the corporate HR/IR function: Implication for university programs, Labor Law Journal, 3(8), 540-548.

Longo, F., Padovano, A. & Umbrello, S. (2020). Value-oriented and ethical technology engineering in industry 5.0: a human-centric perspective for the design of the factory of the future. Applied Science, 10 (4182), s. 1-25.

McKinsey. (2020). İşimizin Geleceği: Dijital Çağda Türkiye'nin Yetenek Dönüşümü, Ocak 2020, 18 Ocak 2021 tarihinde https://www.mckinsey.com/tr/~/media/McKinsey/Locations/Europe%20and%20Middle%20East/Turkey/Our%20Insights/Future%20of%20Work%20Turkey/Isimizin-Gelecegi-McKinsey-Turkiye-Raporu_Ocak-2020.pdf adresinden erişildi.

Misbah, M., & Budiyanto, B. (2020). Strategic human resources management to take the challenges of the society era 5.0. In 1st International Conference of Business and Social Sciences, 1 (1).

Moran, J. W. & Brightman, B. K. (2000). Leading organizational change, Journal of Workplace Learning, 12(2), 66-74.

Nahavandi, S. (2019). Industry 5.0 - A human-centric solution. Sustainability, 11(16), 4371.

Okan Gökten, P. (2018). Karanlıkta üretim: yeni çağda maliyetin kapsamı. Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 20(4), 880-897.

Paschek, D., Mocan, A., & Draghici, A. (2019). Industry 5.0-The expected impact of next Industrial Revolution. In Thriving on Future Education, Industry, Business, and Society, Proceedings of the Make Learn and TIIM International Conference, Piran, Slovenia, 15-17.

Pereira, A. G., Lima, T. M., & Charrua-Santos, F. (2020). Industry 4.0 and Society 5.0: opportunities and threats. International Journal of Recent Technology and Engineering, 8(5), 3305-3308.

Sabuncuoglu, Z.. (2000). İnsan kaynakları yönetimi. Bursa: Ezgi Kitapevi Yayınları.

Saracel, N. & Aksoy, I. (2020). Toplum 5.0: Süper akıllı toplum. Social Sciences Research Journal, 9 (2), 26-34.

Tunçer, P. (2012). Değişim yönetimi sürecinde insan kaynakları ve performans yönetimi, Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 7(1), 131-156.

Tunçer, P. (2013). Değişim yönetimi sürecinde değişime direnme. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32(1).

Ulrich, D. (1998). A new mandate for human resources, Harvard Business Review, Ocak-Şubat, 124-134.

Ünal, Ö. F. (2012). İnsan kaynakları profesyonelinin değişim yetkinlikleri: değişim şampiyonu bağlamında bir değerlendirme. Gaziantep University Journal of Social Sciences, 11(4).

White, G. (2018). The Impact of Technology on Recruitment: How to Improve your Hiring Process, Hr Technologist, 10 Mart 2020 tarihinde https://www.hrtechnologist.com/articles/recruitment-onboarding/the-impact-of-technology-on-recruitment-how-to-improve-your-hiring-process/ adresinden erişildi.

Yazar, K. (2017). Toplum 5.0: Teknolojik gücü doğru yönetecek akıllı toplum felsefesi. 18 Ocak 2021 tarihinde http://webrazzi.com/2017/05/14/toplum-5-0 adresinden erişildi.

Yıldız, D., & Genç, K. Y. (2019). Endüstri 4.0'in entelektüel sermayedeki rolü: ülkeler arası karşılaştırılması. Asya Studies, 4(10), 39-47.

Kaynaklar

Agassi, J. (1973). Continuity and Discontinuity in the History of Science, J. Hist. Ideas, 34, 609-26.

Qrnold, R. ve & Wade, J. (2015). A Definition of Systems Thinking: A Systems Approach. Procedia Computer Science. 44. 669-678. 10.1016/j.procs. 2015.03.050.

Ayres, R. (1988). Technology: The Wealth of Nations Technologıcal Forecastıng And Socıal Change 33, 189-201

Badawy, M. K.(1998). Technology Management Education: Alternative Models. California Management Review. 40(4), 94-116. doi:10.2307/41165966

Brettel, M., Friederichsen, N., Keller, M., & Rosenberg, M. (2014). How virtualization, decentralization and network building change the manufacturing landscape: An industry 4.0 perspective. International Journal of Mechanical Industrial Science and Engineering, 8(1), 37–44.

Breque, M.,De Nul, L. Petridis, A. (2021). Industry 5.0:Towards a sustainable, human-centric and resilient European Industry. European Commission Directorate-General for Research and Innovation. Doi: 10.2777/308407

Brooks, H.(1994). The relationship between science and technology. Research Policy 23, 477-486

Chiesa, V. (2001). R&D Strategy & Organization: Managing Technical Change in Dynamic Contexts. Imperial College Press, London.

Dankbaar, B., Kuhlmann, M.S. and Tsipouri L. (1993). Research and Technology Management in Enterprises: Issues for Community Policy, Overall Strategic Review, EUR, 15438-EN, Brussels.

De Vries, M.,J. (2000). Innovations and Technology Education, Proceedings PATT-10 conference, April 4-5, 2000

Demir, K.A. & Cicibaş, H. (2017). Industry 5.0 and A Critique Of Industry 4.0. 4th International Management Information Systems Conference “Industry 4.0”.

Demir, K.A., Döven, G., Sezen, B. (2019). Industry 5.0 and Human-Robot Co-working.3rd World Conference on Technology, Innovation and Entrepreneurship (WOCTINE) Procedia Computer Science 158, 688–695

Dickinson, M.W., Thornton, A. C. ve Graves,S. (2001). Technology portfolio management: optimizing interdependent projects over multiple time periods. IEEE Transactions on Engineering Management, 48(4),518-527, doi: 10.1109/17.969428.

Drejer, A. (1997). The discipline of management of technology, based on considerations related to technology. Technovation, (5), 253-265.

Fukuyama, M. (2018). Society 5.0: Aiming for a New Human-Centered Society. Japan SPOTLIGHT, July / August 2018, 47-50.

Gancia, G., Zilibotti, F. (2009). Technological change and the wealth of nations Annual Review of Economics, 1 (1), 93-120.

Gotfredsen, S. (2016). Bringing back the human touch: Industry 5.0 creating factories of the future. PACE magazine, June 29, 2016. https://www.manmonthly. com.au/features/bringing-back-the-human-touch-industry-5-0-concept-creating-factories-of-the-future/.

Holbeche, L. (2018). The Agile Organization : How to Build an Engaged, Innovative and Resilient Business, Second edition, Kogan Page Ltd, New York.

Industry 4.0 - Adoption Index, (2020). ttps://www.researchandmarkets.com/ reports/4992369/industry-4-0-adoption-index.

Kanama, D ve Kondo, A. (2007). The limitations of the technology roadmap and importance of new management tools in science-based innovation: the case of nanotechnology in japan, 2007 IEEE International Conference on Industrial Engineering and Engineering Management, Singapore, 2115-2119, doi: 10.1109/IEEM.2007.4419565.

Kozak-Holland, M. (2011). The History of Project Management. Ontario, Canada: Multi-Media Publications

Lasi, H., Fettke, P., Kemper, H. G., Feld, T., ve Hoffmann, M. (2014). Industry 4.0. Business & Information Systems Engineering, 6(4), 239–242. doi:10.100712599-014-0334-4

Lynch, L. (2019). What Is a Competitive Landscape Analysis?. https://buildcreate.com/what-is-a-competitive-landscape-analysis/. 20 Mart 2021 tarihinde erişildi.

Mehendale, R. ve Jennifer Radin, J. (2020). Welcome to the virtual age: Industrial 5.0 is changing the future of work. https://www2.deloitte.com/us/en/blog/health-care-blog/2020/welcome-to-the-virtual-age.html.

Mosconi, F. (2015). The new European industrial policy: Global competitiveness and the manufacturing renaissance. London,England: Routledge.

Müller, J. (2020). Enabling Technologies for Industry 5.0. Results of a workshop with Europe's technology leaders. European Commission Directorate-General for Research and Innovation. Doi: 10.2777/082634

Nahavandi, S. (2019). Industry 5.0—A human-centric solution. Sustainability, 11, 4371.

Nicola, M., Alsafi, Z., Sohrabi, C., Kerwan, A., Al-Jabir, A., Iosifidis, C., Agha, M., Agha, R. (2020). The socio-economic implications of the coronavirus pandemic (COVID-19): A review, International Journal of Surgery, 78,185-193, ,https://doi.org/10.1016/j.ijsu.2020.04.018.

Özdemir, V. ve Hekim, N. (2018). Birth of Industry 5.0: Making Sense of Big Data with Artificial Intelligence, "The Internet of Things" and Next-Generation Technology Policy.

OMICS: A Journal of Integrative Biology. 22(1). Published Online: https://doi.org/10.1089/-omi.2017.0194.

Patseer (2021). Patent Landscape Analysis. https://patseer.com/patent-landscape-analysis/.

Phaal, R., Farrukh, C.J.P. and Probert, D.R. (2004). "Customizing roadmapping", Research Technology Management, 47 (2), pp. 26-37.

Roblek, V., Meško, M. and Krapež, A. (2016). A Complex View of Industry 4.0, SAGE Open, , vol. 6(2), 1-11. DOI:10.1177/2158244016653987.

Salgues, B. (2018). Society 5.0: Industry of the Future, Technologies, Methods and Tools. ISTE Ltd., London.

Skobelev, P. ve Borovik, S.Y. (2017). On the way from Industry 4.0 to Industry 5.0: From digital manufacturing to digital society. Industry 4.0, 2, 307–311. 9.

Schilling, M.A. ve Steensma H. K. (2001). The Use of Modular Organizational Forms: An Industry-Level Analysis. Academy of Management Journal, 44, 6.

Scott, R.E. (2015). The Manufacturing Footprint and the Importance of U.S. Manufacturing Jobs. Report by Economic Policy Institute. https://www.epi.org/publication/the-manufacturing-footprint-and-the-importance-of-u-s-manufacturing-jobs/.

Sigurdsson, B. (2021). What Can You Expect From Today's Customer Analytics Landscape? https://www.indicative.com/indicative-blog/customer-analytics-landscape/. 21 Mart 2021 tarihinde erişildi.

Şen, E. and İrge, N.T. (2020). "Industry 4.0 and Agile Firms", Akkaya, B. (Ed.) Agile Business Leadership Methods for Industry 4.0, Emerald Publishing Limited, 209-231. https://doi.org/10.1108/978-1-80043-380-920201013.

Türk Dil Kurumu, (2021). Güncel Türkçe Sözlük, https://sozluk.gov.tr/.

Uluslararası Çalışma Örgütü (2020). National employment policies for an inclusive, job-rich recovery from the COVID-19 crisis. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/documents/publication/wcms_756676.pdf.

Van Bommel, B. (2015). Between "Bildung" and "Wissenschaft": The 19th-Century German Ideal of Scientific Education, in: European History Online (EGO), published by the Leibniz Institute of European History (IEG), Mainz 2015-12-14. URL: http://www.ieg-ego.eu/bommelb-2015-en.

Veile, J.W., Kiel, D., Müller, J., ve Voigt, K. (2019). Lessons learned from Industry 4.0 implementation in the German manufacturing industry. Journal of Manufacturing Technology Management.

Vilenius, M. (2014). Leadership in the sixth wave—excursions into the new paradigm of the

Kondratieff cycle 2010–2050. European Journal of Futures Research, 2(36).

Willyard, C.H., McClees, C. W. (1987). "Motorola's Technology Roadmap Process".

Research Management. 30 (5): 13–19. doi:10.1080/00345334.1987.11757057. ISSN 0034-5334.

Yoder, D. (1926). Current Definitions of Revolution, American journal of Sociology, Vol. XXXII, 1926–7, 433–41

Yurt, D.(2020). Osmanlı Kumaş Sanatında Ahşap Kalıp Baskı Tekniği, The Journal of Social Science. 4(8) 605-616. DOI: 10.30520/tjsosci.734940.

Kaynakça

Aslam, F., Aimin, W., Li, M., Ur Rehman, K., 2020. Innovation in the Era of IoT and Industry 5.0: Absolute Innovation Management (AIM) Framework. Information 11, 124. doi:10.3390/info11020124

Boar, A., Bastida, R., Marimon, F., 2020. A systematic literature review. Relationships between the sharing economy, sustainability and sustainable development goals. Sustainability (Switzerland) 12. doi:10.3390/SU12176744

Demir, K.A., Döven, G., Sezen, B., 2019. Industry 5.0 and Human-Robot Co-working. Procedia Computer Science 158, 688–695. doi:10.1016/j.procs.2019.09.104

Doyle Kent, M., Kopacek, P., 2021. Do We Need Synchronization of the Human and Robotics to Make Industry 5.0 a Success Story?, in: Lecture Notes in Mechanical Engineering. pp. 302–311. doi:10.1007/978-3-030-62784-3_25

Ejsmont, K., Gladysz, B., Kluczek, A., 2020. Impact of Industry 4.0 on Sustainability—Bibliometric Literature Review. Sustainability 12, 5650. doi:10.3390/su12145650

ElFar, O.A., Chang, C.-K., Leong, H.Y., Peter, A.P., Chew, K.W., Show, P.L., 2020. Prospects of Industry 5.0 in algae: Customization of production and new advance technology for clean bioenergy generation. Energy Conversion and Management: X 100048. doi:10.1016/j.ecmx.2020.100048

Fukuyama, M., 2018. Society 5.0: Aiming for a New Human-centered Society. Japan SPOTLIGHT 27, 47–50.

Harris, J.M., 2003. Sustainability and Sustainable Development. International Society for Ecological Economics 1–12.

Kamble, S.S., Gunasekaran, A., Gawankar, S.A., 2018. Sustainable Industry 4.0 framework: A systematic literature review identifying the current trends and future perspectives. Process Safety and Environmental Protection 117, 408–425. doi:10.1016/j.psep.2018.05.009

Khan, I.S., Ahmad, M.O., Majava, J., 2021. Industry 4.0 and Sustainable Development: A Systematic Mapping of Triple Bottom Line, Circular Economy and Sustainable Business Models Perspectives. Journal of Cleaner Production 126655. doi:10.1016/j.jclepro.2021.126655

Mihardjo, L.W.W., Sasmoko, Alamsyah, F., Elidjen, 2019. Boosting the Firm Transformation in Industry 5.0: Experience-Agility Innovation Model. International Journal of Recent Technology and Engineering 8, 735–742. doi:10.35940/ijrte.B1154.0982S919

Nahavandi, S., 2019. Industry 5.0—A Human-Centric Solution. Sustainability 11, 4371. doi:10.3390/su11164371

Ndubisi, N.O., Nygaard, A., Chunwe N, G., 2020. Managing sustainability tensions in global supply chains: specific investments in closed-loop technology vs 'blood metals.' Production Planning and Control 31, 1005–1013. doi:10.1080/09537287.2019.1695921

Paschek, D., Mocan, A., Draghici, A., 2019. Industry 5 . 0 – The Expected Impact of Next Industrial Revolution, in: Managment Knowledge Learning International Conference. pp. 125–132.

Pathak, P., Pal, P.R., Shrivastava, M., Ora, P., 2019. Fifth revolution: Applied AI & human intelligence with cyber physical systems. International Journal of Engineering and Advanced Technology 8, 23–27.

Phuyal, S., Bista, D., Bista, R., 2020. Challenges, Opportunities and Future Directions of Smart Manufacturing: A State of Art Review. Sustainable Futures 2, 100023. doi:10.1016/j.sftr.2020.100023

Pilevari, N., Yavari, F., 2020. Industry Revolutions Development from Industry 1.0 to Industry 5.0 in Manufacturing. Journal of Industrial Strategic Management 5, 44–63.

Potočan, V., Mulej, M., Nedelko, Z., 2020. Society 5.0: balancing of Industry 4.0, economic advancement and social problems. Kybernetes. doi:10.1108/K-12-2019-0858

Sachsenmeier, P., 2016. Industry 5.0—The Relevance and Implications of Bionics and Synthetic Biology. Engineering 2, 225–229. doi:10.1016/J.ENG.2016.02.015

Sarfraz, Z., Sarfraz, A., Iftikar, H.M., Akhund, R., 2021. Is covid-19 pushing us to the fifth industrial revolution (Society 5.0)? Pakistan Journal of Medical Sciences 37, 1–4. doi:10.12669/pjms.37.2.3387

Sharma, I., Garg, I., Kiran, D., 2020. Industry 5.0 and smart cities: A futuristic approach. European Journal of Molecular and Clinical Medicine 7, 2750–2756.

Sołtysik-Piorunkiewicz, A., Zdonek, I., 2021. How society 5.0 and industry 4.0 ideas shape the open data performance expectancy. Sustainability (Switzerland) 13, 1–24. doi:10.3390/su13020917

Kaynaklar

Anil, A. P., Satish, K. P. (2016) "Investigating the Relationship Between TQM Practices and Firm's Performance: A Conceptual Framework for Indian Organizations", Procedia Technology, 24, pp. 554–561. https://doi.org/10.1016/j.protcy.2016.05.103

Ağan, Y., Kuzey, C., Acar, M. F., & Açikgöz, A. (2014). The Relationships between Corporate Social Responsibility, Environmental Supplier Development, and Firm Performance. Journal of Cleaner Production.

Awasthi, A., & Kannan, G. (2016). Green supplier development program selection using NGT and VIKOR under fuzzy environment. Computers & Industrial Engineering, 91, 100-108.

Bai C. and Sarkis J. (2010), "Green supplier development: analytical evaluation using rough set theory", Journal of Cleaner Production ,Vol.18 pp. 1200–1210.

Brettel, M., Friederichsen, N., Keller, M., Rosenberg, M. (2014) "How Virtualization, Decentrazliation and Network Building Change the Manufacturing Landscape: An Industry 4.0 Perspective", International Journal of Information and Communication Engineering, 8(1), pp. 37–44.

Child, J., Tsai, T. (2005). The Dynamic Between Firms' Environmental Strategies and Institutional Constraints in Emerging Economies: Evidence from China and Taiwan. Journal of Management Studies, 42(1), 95-125.

Ciliberti, F., de Groot, G., de Haan, J., Pontrandolfo, P. (2009). Codes to coordinate supply chains: SMEs' experiences with SA8000. Supply Chain Management: An International Journal, 14(2), 117-127.

Das, A., Narasimhan, R., and Talluri, S. (2006), "Supplier integration–finding an optimal configuration". Journal of Operations Management, Vol. 24 No.5, pp. 563–582.

Ehrgott, M., Reimann, F., Kaufmann, L., Carter, C. R. (2013). Environmental Development of Emerging Economy Suppliers: Antecedents and Outcomes.Journal of Business Logistics, 34(2), 131-147.

Ferreira, C. M., & Serpa, S. (2018). Society 5.0 and social development. Management and Organizational Studies,(5), 26-31.

Ferreira, C. M., & Serpa, S. (2018). Society 5.0 and social development. Management and Organizational Studies,(5), 26-31.

Fukuyama, M. (2018). Society 5.0: Aiming for a new human-centered society. Japan Spotlight, 27, 47-50.

Gimenez, C., Tachizawa, E. M. (2012). Extending sustainability to suppliers: a systematic literature review. Supply Chain Management: An International Journal, 17(5), 531-543.

Gladden, M. E. (2019). Who will be the members of Society 5.0? Towards an anthropology of technologically posthumanized future societies. Social Sciences, 8(5), 148.

Govindan, K., Kannan, D., & Haq, A. N. (2010). Analyzing supplier development criteria for an automobile industry. Industrial Management & Data Systems,110(1), 43-62.

https://www8.cao.go.jp/cstp/english/society5_0/index.html, Erişim tarihi: 1.03.2021

Humphreys, P., Cadden, T., Wen-Li, L., & McHugh, M. (2011). An investigation into supplier development activities and their influence on performance in the Chinese electronics industry. Production Planning and Control, 22(2), 137-156.

International Organization for Standardization Central Secretariat, ISO (2015a) "Quality Management", [pdf] ISO, Geneva, Switzerland, Available at: https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/archive/pdf/en/pub100080.pdf

International Organization for Standardization, ISO (2015b) "ISO 9001:2015 Quality Management Systems – Requirements", ISO, Geneva, Switzerland.

International Organization for Standardization, ISO (2015c) "ISO 9001:2015 Quality Management Systems — Fundamentals and vocabulary", ISO, Geneva, Switzerland.

Kanji, G. K. (1990) "Total quality management: the second industrial revolution", Total Quality Management, 1(1), pp. 3–12. https://doi.org/10.1080/09544129-000000001

Klassen R.D. and Vachon S., (2003). “Collaboration and evaluation in the supply chain: The impact on plant-level environmental investment”, Production and Operations Management, Vol.12 No.3, pp. 336-352.

Krause, D.R., (1999), “The antecedents of buying firms’ efforts to improve suppliers”, Journal of Operations Management, Vol.17 No.2, pp. 205–224.

Krause, D.R., Scannell, T.V. and Calantone, R.J., (2000), “A structural analysis of the effectiveness of buying firm’s strategies to improve supplier performance”, Decision Sciences, Vol.31 No.1, pp. 33–55.

Lee, J., Kao, H. A., Yang, S. (2014) Service innovation and smart ana¬lytics for Industry 4.0 and big data environment. Procedia CIRP, 16, pp. 3–8. https://doi.org/10.1016/j.procir.2014.02.001

Li, W., Humphreys, P.K., Yeung, A.C.L., and Cheng, T.C.E., (2007), "The impact of specific supplier development efforts on buyer competitive advantage: an empirical model", International Journal of Production Economics, Vol.106, pp. 230–247.

Modi, S.B. and Mabert, V.A., (2007), "Supplier development: improving supplier performance through knowledge transfer", Journal of Operations Management,Vol. 25 No.1, pp. 42–64.

Narasimhan, R., Mahapatra, S., and Arlbjørn, J., (2008), "Impact of relational norms, supplier development and trust on supplier performance", Operations Management Research, Vol. 1 No.1, pp. 24–30.

Østergaard E. (2019). "Welcome to Industry 5.0", Quality Magazine

Park, J., Shin, K., Chang, T. W., & Park, J. (2010). An integrative framework for supplier relationship management. Industrial Management & Data Systems,110(4), 495-515.

Rao P. and Holt D, (2005), "Do green supply chains lead to competitiveness and economic performance?", International Journal of Operations & Production Management, Vol.25 No.9, pp. 898 – 916.

Rao, P. (2002). Greening the supply chain: a new initiative in South East Asia. International Journal of Operations & Production Management, 22(6), 632-655.

Routroy, S., & Pradhan, S. K. (2013). Evaluating the critical success factors of supplier development: a case study. Benchmarking: An International Journal,20(3), 322-341.

Sader, S., Husti, I., Daróczi, M. (2019) "Industry 4.0 as a Key Enabler toward Successful Implementation of Total Quality Management Practices", Periodica Polytechnica Social and Management Sciences, 27(2), pp. 131–140. https://doi.org/10.3311/PPso.12675

Salgues, B. (2018). Society 5.0: industry of the future, technologies, methods and tools. John Wiley & Sons.

Shiroishi, Y., Uchiyama, K., & Suzuki, N. (2018). Society 5.0: For human security and well-being. Computer, 51(7), 91-95.

Schliephake, K., Stevens, G., Clay, S. (2009). Making resources work more efficiently–the importance of supply chain partnerships. Journal of Cleaner Production, 17(14), 1257-

Seuring, D., M. Müller, (2008), From a literature review to a conceptual framework for sustainable supply chain management, Journal of Cleaner Production, Vol 16, 1699-1710.

Ustasüleyman, t. (2009). Tedarikçi geliştirmenin satın alma performansına etkisine yönelik yapısal model önerisi. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11(1), 1-22.

Wagner S., (2011). Supplier development and the relationship life-cycle, Int. J. Production Economics, 129, 277–283

Wagner, S. M. (2010). Indirect and direct supplier development: performance implications of individual and combined effects. Engineering Management, IEEE Transactions on, 57(4), 536-546.

Wang, L., He, J., Xu, S. (2017) "The Application of Industry 4.0 in Customized Furniture Manufacturing Industry", MATEC Web of Conferences, 100, Article No. 03022.

https://doi.org/10.1051/matecconf/201710003022

Watts, C.A. and Hahn, C.K., (1993), "The supplier development program: an empirical analysis", International Journal of Purchasing and Material Management, Vol. 29 No.2, pp. 11–17.

Wee, Y. S., & Quazi, H. A. (2005). Development and validation of critical factors of environmental management. Industrial Management & Data Systems,105(1), 96-114.

Yusof, S. M., Aspinwall, E. (1999) "Critical success factors for total quality management implementation in small and medium enter¬prises", Total Quality Management, 10(4–5), pp. 281–294. https://doi.org/10.1080/0954412006801

Zhu, Q., Geng, Y., Sarkis, J., Lai, K. H. (2011). Evaluating green supply chain management among Chinese manufacturers from the ecological modernization perspective. Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review, 47(6), 808-821

Kaynakça

advenio.com.ar. ABOUT GMDSS. https://www.advenio.com.ar/en/irisgmdss. https://www.advenio.com.ar/en/irisgmdss.

Bass, G. (1995). Sea and River Craft in the Ancient Near East. Civilizationsof the Ancient Near East. Bass, G. (1995). Sea and River Craft in the Ancient Near East. Civilizationsof the Ancient Near East. Jack M. Sasson. (Ed.), New York: Charles Scribner's Sons. 1421- 1432 (New York: Charles Scribner's Sons. 1421-1432).

Casson, L. (2002). Antik Çağda Denizcilik ve Gemiler. İstanbul: Homer Yayınları.

Derya, H. (2018). Endüstri Devrimleri ve Endüstri 4.0. GÜ İslâhiye İİBF Uluslararası E-Dergi , 1-20.

Dil, E., & Esmer, A. H. (2018). Firmaların endüstri 4.0 stratejilerine dair bir araştırma. Stratejik Yönetim Araştırmaları Dergisi , 85-110.

GÜRAN, T. (1997). İktisat Tarihi,. İstanbul: Acar Yayıncılık.

https://akademikbirisi.blogspot.com. Fordist Üretim Tarzı ve Ford Fabrikalarında Sendikalaşma. https://akademikbirisi.blogspot.com/2019/08/fordist-uretim-tarzi-ve-ford-fabrikalarinda-sendikalasma.html. https://akademikbirisi.blogspot.com/2019/08/fordist-uretim-tarzi-ve-ford-fabrikalarinda-sendikalasma.html.

https://dipnots.com/.anayi-tarihini-degistiren-icat-buhar-makinesi.sanayi-tarihini-degistiren-icat-buhar-makinesi. https://dipnots.com/, İstanbul.

https://magg4.com/. 4. Sanayi Devrimi. 4.Sanayi Devrimi.

https://magg4.com/4-sanayi-devrimi/. 4. Sanayi Devrimi. 4. Sanayi Devrimi.

https://tr.interaztv.com/world/284385. İmalat sektöründe robot korkusu: 20 milyon kişi işsiz kalabilir. İmalat sektöründe robot korkusu: 20 milyon kişi işsiz kalabilir. https://tr.interaztv.com/world/284385.

https://www.7deniz.net.osmanli-deniz-tarihine-dair-bilinmeyenler.osmanli-deniz-tarihine-dair-bilinmeyenler. https://www.7deniz.net/, İstanbul.

https://www.denizhaber.net. Dünyanın ilk otonom feribotu Falco, ilk yolculuğunu başarıyla tamamladı. https://www.denizhaber.net/dunyanin-ilk-otonom-feribotu-falco-ilk-yolculugunu-basariyla-tamamladi-haber-85711.htm. https://www.denizhaber.net/dunyanin-ilk-otonom-feribotu-falco-ilk-yolculugunu-basariyla-tamamladi-haber-85711.htm.

https://www.dnv.com. The ReVolt A new inspirational ship concept. A new inspirational ship concept. https://www.dnv.com/technology-innovation/revolt/index.html, NORVEÇ.

https://www.makronet.com. Where is Industry 5.0 positioned in the future? https://www.makronet.com/en/2020/01/09/what-is-industry-5-0/. https://www.makronet.com/en/2020/01/09/what-is-industry-5-0/.

https://www.marineinsight.com. World's First Autonomous & Zero-Emission Container Ship 'Yara Birkeland' Delivered. https://www.marineinsight.com/shipping-news/worlds-first-autonomous-zero-emission-container-ship-yara-birkeland-delivered/. https://www.marineinsight.com.

https://www.marinelink.com. Autonomous Harbor Tug Tested in Singapore. Autonomous Harbor Tug Tested in Singapore. Wartsilla.

https://www.meteksan.com.tr. https://www.meteksan.com/tr/haberler/turkiyenin-ilk-silahli-insansiz-deniz-araci-ulaq-mavi-vatanin-yeni-muhafizi-olacak. turkiyenin-ilk-silahli-insansiz-deniz-araci-ulaq-mavi-vatanin-yeni-muhafizi-olacak. https://www.meteksan.com/tr/, İstanbul.

https://www.seatrade-maritime.com. NYK completes world's first autonomous ship trial voyage from China to Japan. https://www.seatrade-maritime.com/asia/nyk-completes-world-s-first-autonomous-ship-trial-voyage-china-japan. https://www.seatrade-maritime.com/asia/nyk-completes-world-s-first-autonomous-ship-trial-voyage-china-japan.

https://www.webtekno.com. Endüstri 4.0 ve Toplum 5.0 Birlikte Yaşayabilir Mi? https://www.webtekno.com/endustri-4-0-ve-toplum-5-0-birlikte-yasayabilir-mi-h55525.html.

Mallam, S., Nazir, S., & Sharma, A. (2020). The human element in future Maritime Operations – perceived impact of autonomous shipping. Ergonomics , 334-345.

Rodrigue , J.-P., & Notteboom, T. (2020). Denizyolu Taşımacılığı. In Ulaşım Sistemleri Coğrafyası. New York: Routledge.

Rodrigue, D.-P., & Notteboom, T. (2020). The Geography of Transport Systems. New York: Routledge.

Şekkeli, Z., & Bakan, İ. (2018). Endüstri 4.0'ın etkisiyle lojistik 4.0. Journal of lıfe economıcs , 17-36.

Xu, L., Xu, E., & Li, L. (2018). Industry 4.0: State of The Art and Future Trends. International Journal of Production Research , 2941-2962.

Yılmaz , F., & Önaçan, M. (2019). Otonom gemi teknolojisine dair gelişmeler ile türk denizcilik ve gemi inşa sektörüne etkileri üzerine nitel bir araştırma. Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Dergisi .

Kaynakça

Altan, S. (2018). Y Kuşağı, Alışveriş Teknolojilerini En Aktif Kullanan Kuşak. https://pazarlamasyon.com/y-kusagi-alisveris-teknolojilerini-en-aktif-kullanan-kusak/

Aksulu, İ. (2000). Tüketiciyi Perakendeci Markasına Yönelten Nedenler, 5. *Ulusal Pazarlama Kongresi*, 16-18.

Aslan, M. (2019). Perakende alımlarında X, Y Ve Z kuşaklarının satın Alma lokasyonlarını Tercih Etme Sebeplerinin Incelenmesi, *Doktora tezi, Marmara Üniversitesi.*

Aydın, S. (2007). Türkçe ve Yabancı Dilde Marka İsimlerinin Algılanan Kaliteye Etkileri Üzerine Bir Uygulama. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

Bocutoğlu, E., & Atasoy, Y. (2001). Yükselen süpermarket olgusu karşısında bakkaliye sektörünün yeri ve Trabzon örneği. *Trabzon, Trabzon Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği (TESOB) Yayınları*, 1-13.

Braun, S. (2015). The history of retail: a timeline. https://www.lightspeedhq.com/blog/the-history-of-retail-a-timeline/

Chapagain, B., & Ahokangas, P. (2015). Retail Business Model Transformation in Multichannel Environment.

Dal, B. (2017). Blockchain (kayıt zinciri) ve perakendeye etkileri. https://www.retailturkiye.com/bulent-dal/blockchain-kayit-zinciri-ve-perakendeye-etkileri

Daryna, P. (2018). 11 Superb Ways AI Can Revamp the Retail Industry. https://rubygarage.org/blog/11-use-cases-of-ai-in-retail

Garaus, M., Wolfsteiner, E., & Wagner, U. (2016). Shoppers' acceptance and perceptions of electronic shelf labels. *Journal of Business Research*, *69*(9), 3687-3692.

Gilchrist, A. (2016). *Industry 4.0: the industrial internet of things*. Apress.

Gülşen, İ., & Özdemir, Ş. (2018). Perakendecilikte teknolojik yenilikler ve uygulamalar. *Beta Dergisi. 4 (1)*.

Öztürk, H. (2019). Omni kanal yaklaşımının perakendeciliğe etkileri. *Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.*

Pehlivan, B. (2018). Z Kuşağının Alışveriş Dünyasından Beklentileri. https://www.socialbusinesstr.com/2018/06/28/z-kusaginin-alisveris-dunyasindan-beklentileri/

Singh, R. (2018). Retail 3.0: Trends that will shape the retail industry in 2019. https://retail.economictimes.indiatimes.com/re-tales/retail-3-0-trends-that-will-shape-the-retail-industry-in-2019/3372

Tek, Ö. B., & Orel, F. D. (2008). Perakende Pazarlama Yönetimi, Global Yönetimsel Yaklaşım: Türkiye Uygulamaları. Birleşik Matbaacılık: İzmir.

Uzunkaya, E. (2019). Gıda perakendesinin organize gıda perakendesine geçişindeki aşamalarda müşteri profili. *İstanbul Gedik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.*

Yıldırım, B. (2019). Modern Perakendecilik Sektöründe Veri Madenciliği ve Tekniklerinin Uygulanması. *İstanbul Üniversitesi, Endüstri Mühendisliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi*.

Kaynaklar

Aközer, M., Cenap N. ve Şebnem S. (2011) "Türkiye'de Yaşlılık Dönemine İlişkin Beklentiler Araştırması." Aile ve Toplum 7, sy. 27: 103-127

Atsumi, N. (2013, August). Maitoshi 10 Man nin ga Kaigo Rishoku, Mitomerareru Keahara Taiou (Every year 100,000 people leave their jobs for nursing care and respond to required care harassment). Nihon Keizai Shinbun.

Baloğlu, K. A., KAPLANCALI, U. T., & KILIÇ, S. (2019). Bakıma İhtiyaç Duyan Yaşlılar İçin Yardımcı Sosyal Robot Araştırması ve Analizi. Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, 1-8.

Broekens, J., Heerink, M., & Rosendal, H. (2009). Assistive social robots in elderly care: a review. Gerontechnology, 8(2), 94-103.

Brunner, E., Cable, N., ve Iso, H. (Eds.). (2020). Health in Japan: Social Epidemiology of Japan Since the 1964 Tokyo Olympics. Oxford University Press, USA.

Deguchi, A., Akashi, Y., Hato, E., Ohkata, J., Nakano, T., & Warisawa, S. I. (2020). Solving Social Issues Through Industry–Academia Collaboration. In Society 5.0 (pp. 85-115). Springer, Singapore.

Elsy,P. (2020). Elderly care in the society 5.0 and kaigo rishoku in Japanese hyper-ageing society. Jurnal Studi Komunikasi, 4(2). doi: 10.25139/jsk.v4i2.2448.

Gladden, M. E. (2019). Who will be the members of Society 5.0? Towards an anthropology of technologically posthumanized future societies. Social Sciences, 8(5), 148.

Góngora Alonso, S., Hamrioui, S., de la Torre Díez, I., Motta Cruz, E., López-Coronado, M., & Franco, M. (2019). Social robots for people with aging and dementia: a systematic review of literature. Telemedicine and e-Health, 25(7), 533-540.

JSPS. (2016). Japan's Fifth Science and Technology Basic Plan. In JSPS Quarterly, Japan Society for the Promotion of Science (Issue Summer). https://www8.cao.go.jp/cstp/english/basic/5thbasicplan_outline.pdf

Kotobank. (2020). Kaigo Rishoku.

Tröster, M., Wagner, D., Müller-Graf, F., Maufroy, C., Schneider, U., & Bauernhansl, T. (2020). Biomechanical Model-Based Development of an Active Occupational Upper-Limb Exoskeleton to Support Healthcare Workers in the Surgery Waiting Room. International Journal of Environmental Research and Public Health, 17(14), 5140.

Ün, S. S. (2020) "TOPLUM 5.0" DA BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ İLE YAŞLI BAKIMI. Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, 9(24), 313-330.

Url 1: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/population-demographic-situation-languages-and-religions-103_tr

Url 2: https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/9334/tuerkiye-de-yaşlı-bakım-hizmetleri-avrupadan-en-iyi-uygulama-oernekleri-ve-tuerkiye-için-bir-model-tasarımı-proje-kitabı.pdf

Url 3: https://www.reuters.com/article/us-japan-ageing-robots-widerimage-idUSKBN1H33AB

Url 4: https://www.cyberdyne.jp/english/products/fl05.html

Url 5: http://atoun.co.jp/products/atoun-model-yandhttps://www.instagram.com/p/BsxRXGTnzQ7/

Url 6: https://www.thetimes.co.uk/article/robot-carers-for-the-elderly-are-now-a-reality-in-japan-but-do-we-want-them-here-mw8zpw0zd

Url 7: http://www.parorobots.com/photogallery.asp

Url 8: http://www.pingbithealth.com/#about

Yenilikçi ve Sosyal Boyutlarıyla Avrupa Birliği ve Türkiye'de KOBİLER

Prof. Dr. Hacı Yunus TAŞ

Yenilenmiş 2. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-92-0

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Mayıs 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

KAYNAKLAR

A. Kitaplar

Akgemci, Tahir: **KOBİ'lerin Temel Sorunları ve Sağlanan Destekler**, Ankara, KOSGEB Yayınları, 2001.

Alkan, Cevat, Hıfzı Doğan, İlhan Sezgin: **Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları**, Kavramlar, Gelişmeler, Uygulamalar ve Yönelimler, Ankara, Gazi Kitapevi, 1996.

Alpugan, Oktay: **Küçük İşletmeler Kavramı, Kuruluşu ve Yönetimi**, Trabzon, Karadeniz Teknik Üniversitesi Basımevi, 1988.

Arslan, Elif Ülkü: **Sokrates II Programı, Türkiye'nin Katıldığı Topluluk Programları**, İstanbul, İKV Yayınları, 2004.

Ayyagiri, Maghana, Thorsten Beck,Aslı Demirgüç Kurt: Aykaç Mustafa, Zeki Parlak Süleyman Özdemir

Baumback, Cliffort, Kenneth Lawyer: "Small and Medium Enterprises Across the Globe, A Nev Database", **World Bank Policy Research Working Paper,** No: 3127,August 2003. **Küreselleşme Sürecinde Rekabet Gücünün Arttırılması ve Türkiye'de KOBİ'ler,** İstanbul, İTO Yayını, 2007. **How to Organize and Operate A Small Business**, London, Prentice Hall International, 1979.

Bulmuş, İ., E. Oktay, M. Törünner: **Küçük Sanayi İşletmelerimizin Konumu, Önemi ve Avrupa Topluluğuna Girerken Karşılaşılabileceği Sorunlar İle Çözüm Önerileri,** Ankara, MPM Yayınları, 1990.

Bulutay, Tuncer: **Employment, Unemployment and Wages in Turkey,** Ankara, ILO Yayınları, 1995.

Bulutay, Tuncer: **Türk İşgücü Piyasası İle İlgili Yükler ve Politikalar**, Ankara, DİE Yayını, 1998.

Baydarol, Can: **AB Sürecinde Medeniyetler Buluştuğunda**, İstanbul, İstanbul Üniversal Dil Hizmetleri ve Yayıncılık, 2003.

Cansız, Mehmet: **Türkiye'de KOBİ'ler ve KOSGEB**, Ankara, DPT Yayını, 2008.

Cem, Doğan: "AB Sosyal Politikalar ve İşgücü Piyasasına Yönelik Etkileri Türkiye İçin Karşılaştırmalı Bir Analiz", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, Eskişehir, 2003.

Çelik, Adnan, v.d.: **Dış Ticaret İşlemler ve Uygulamalar**, Ankara, Gazi Kitapevi, 2004.

Ceylan, Ali: **Finansal Teknikler**, Bursa, Ekin Kitapevi, 2003.

Çetinkaya Bozkurt, Özlem: **Dünyada Ve Türkiye'de Girişimcilik Eğitimi: Başarılı Girişimciler Ve Öğretim Üyelerinden Öneriler,** Detay Yayıncılık, Ankara, 2011

Çetin, Canan: **Yeniden Yapılanma Girişimcilik KOBİ'ler ve Bunların Özendirilmesi**, İstanbul, Der Yayınları, 1996.

Çolakoğlu, Mustafa H.: **KOBİ Rehberi**, Ankara, TOBB Yayını, 2002.

Demir, Nazmiye, v.d.: **Pazarlama Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar ve Küçük ve Orta Boy İşletmeler**, Ankara, MPM Yayınları, 2003.

Demirdöğen, Osman: **Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler**, Erzurum, Erzurum Ticaret ve Sanayi Odası Yayını, 1996.

Dilik, Sait: **Sosyal Güvenlik**, Ankara, Kamu–İş Yayınları, 1992.

DİE: **2002 Genel Sanayi ve İşyerleri Sayımı,** DİE Yayını, Ankara, 2006,

Dolgun, U. Girişimcilik, Alfa Basım Dağıtım, İstanbul, (2003).

DPT: **Türkiye Cumhuriyeti 2003 Yılı Katılım Öncesi Ekonomik Programı,** Ankara, DPT Yayını, 2003.

DPT: **Türkiye ve Avrupa Entegrasy.**, 7.Beş Yıllık Kalkınma Planı, Özel İhtisas Komisyonu Rap., DPT Yayını, Ankara, 1995.

Dura, Cihan, Hayriye Atik: **Avrupa Birliği, Gümrük Birliği ve Türkiye**, Ankara, Nobel Basım Yayım Dağıtım, 2003.

Duruel, Mehmet: "Avrupa Birliği ve Türkiye'de Uzun Dönemli İşsizlik ve İstihdam Politikaları," Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi Anabilim Dalı, İstanbul, 2004.

Durusoy, Ö.T. v.d.: **Türkiye'de İstihdam, İşsizlik, Ücretler, Gelir Dağılımı ve Tekstil Sektörü**, Ankara, Öz İplik– İş Sendikası Eğitim Yayınları, 1998.

Ekinci, M. Behzat: **Türkiye'de KOBİ'lerin Kurumsal Gelişimi ve Finansman Sorunları**, ASKON Araştırma Raporları, İstanbul, ASKON Yayını, 2003.

Ekin, Nusret: **Küçük İşyerlerinde Endüstri İlişkiler**, Ankara, Kamu–iş Sendikası Yayınları, 1993.

Ekin, Nusret: **Türkiye'de İş Piyasasının Yeniden Yapılanması: Özel İstihdam Politikası,** İstanbul, İTO Yayınları, 2001.

Ekin, Nusret: **Küçük İşyerleri ve Sosyal Koruma,** İstanbul, İTO Yayınları, 1994.

Ekin, Nusret: **Türkiye'de Yapay İstihdam ve İstihdam Politikaları**, İstanbul, İTO Yayınlar, 2000.

Ercan, Hakan: **AB Sosyal Politika Çerçevesinde Türkiye'nin İstihdam Stratejisi,** İstanbul, TİSK Akademi Yayını, 2006.

FAY, Robert G: **Enhencing the Effectiveness, of Acyive Labour Market Policies: Evidance From Programe Evaluations in OECD Countries,** Labour Market and Social policy Occasional Papers, No:18, OCDE/GD, t.y.

Gök, Mehmet: **İşgücü Piyasası ve KOBİ'ler**, Ankara, Roma Yayınları, 2004.

Gülmez, Mesut: **Avrupa Birliği'nde Sosyal Politika**, Ankara, Aydoğdu Ofset, 2003.

Hitt, M. A., Black, J. S., Porter, L. W. Management, International Edition Pearson Prentice-Hall, New Jersey, (2005).

ILO: **World employment report, ILO Publ.,** 1991.

ILO: **World Employment Report**, 2004–2005, Chapter 5, Geneva, ILO Publ., 2006.

İraz, Rıfat: **Girişimcilik ve KOBİ'ler**, Konya, Çizgi Kitapevi, 2005.

İTO: **KOBİ'lere Yönelik Destekler,** İstanbul, İTO Yayını, 2005.

Kanyılmaz, Ebru: "AB'nin Sosyal Boyutu Açısından Lizbon Süreci ve İstihdam Politikaları"**,** Yayınlamamış Yüksek lisans Tezi, Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale, 2006.

Karakoç, F. Arzu: "İmalat Sanayindeki KOBİ'lerde Çalışma İlişkileri ve Sosyal Politika Sorunları", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Ankara, 2003.

Karluk, Rıdvan**: Avrupa Birliği ve Türkiye**, İstanbul**,** Beta Yayınları, 1998.

Kenar, Necdet: **Türkiye'de İstihdam Politikaları,** Uluslararası Mesleki Eğitim ve İstihdam Semineri, Ankara, Milli Eğitim Vakfı Yayını, 2002.

KOSGEB: **Eşleştirme Merkezi Modelleri**, Ankara, KOSGEB Yayını, Kasım 2004.

KOSGEB: **2002 Yılı Genel ve Sanayi İşyerleri Sayımı: İmalat Sanayi Değerlendirmesi,** Ankara, KOSGEB Ekonomik ve Stratejik Araştırmalar Merkezi Yayını, 2005.

Küçük, Orhan: **Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi,** Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2005.

Küçük, Ali Çolak: **KOBİ'lerin Finansman Sorununun Sermaye Piyasası Yoluyla Çözümü**, İstanbul, İMKB Yayını, 1997.

MEES: **Milenyum Eşiğinde Mesleki Eğitim ve Öğretim**, İstanbul, MEES Yayını, 1999.

Ministiry for Economic: **Federal Republic of Germany National Action for Pohey on Affairs and Labor Employment**, EU Publ., May 2001.

Ministiry of Labor and Economik Affairs: **National Action Plan for Employment 2001 Denmark** EU Publ., May 2001.

Murat, Sedat: **Bütünleşme Sürecinde Türkiye ve Avrupa Birliği'nin Karşılaştırmalı Sosyal Yapısı**, İstanbul, Filiz Kitapevi, 2000.

Ministory of Labour and Economic Affairs: **Portugal National Action Plan for Employment 2001**, EU Publ., Nisan 2001.

Müftüoğlu, Tamer: **Türkiye de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler: KOBİ'LER, Sorunlar ve Öneriler**, Ankara, Turhan Kitapevi, 1998.

Müftüoğlu, Tamer, Tülin Durukan: **Girişimcilik ve KOBİ'ler**, Ankara, Gazi Kitapevi, 2004.

Yosunlu Okan: "KOBİ'lerde İstihdam, Ücret ve Çalışma İlişkileri", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi Anabilim Dalı, Ankara, 2006.

OECD: **SME and Entrepreneurship Outlook, 2005,**

OECD Publ., 2005.

Özden, Yaşar: **Türkiye ikinci Bilişim Şurası Çalışma Grubu Taslak Raporu**, Ankara, 2004.

Özaydın, Mehmet Merve: "Küreselleşme Sürecinde Türkiye ve Avrupa Birliğinde KOBİ'ler" Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri ilişkileri Anabilim Dalı, Ankara, 2007.

Özdemir, Süleyman, vd. **İşsizlik Sorununun Çözümünde KOBİ'lerin Desteklenmesi,** İstanbul, İTO Yayını, 2006.

Sarı, Arzu Odabaşı: **Avrupa Birliği'nde KOBİ Destek Mekanizmaları ve Türkiye**, İstanbul, İKV Yayını, 2005.

Sayın, Meral, M. Akan Fazlıoğlu: **Avrupa Birliği'nde KOBİ Destekleme Programları ve Diğer Teşvik Araçları**, Ankara, KOSGEB Yayını, 1997.

Sarıaslan, Halil: **Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Finansman Sorunları**, **Çözüm İçin Bir Finansal Paket Önerisi**, Ankara, TOBB Yayını, 1994.

Savaşır, Rebi: **Türkiye ve AB Ülkelerinde KOBİ'ler Açısından İstihdam Politikaları**, Ankara, Kamu–İş Yayınları, 1999.

Şahin, Ragıp: **Avrupa Birliği Bütçesi–Fonları ve Türkiye'nin Tam Üyeliği**, DPT, Avrupa Birliği İle İlişkiler Genel Müdürlüğü, Ankara, DPT Yayını, 1988.

Schmiemann, Menfred: **Enterprises by Size Class–Overview od SME's in the EU**, Eurostat Statistic in Focus, 2008.

Schumpeter, J. A. The Theory of Economic Development, Cambridge, MA: Harvard University Press, 1934.

Şimşek, Muhittin: **Ekonominin Lokomotifi KOBİ'lerin Olmazsa Olmazları**, İstanbul, Alfa Yayınları, 2002.

Taymaz, Erol: **Small and Medium Sized Industry in Turkey,** Ankara, DİE Yayını, 1997.

TİSK: **Türkiye'ye Yol Gösteren ilke, Politika ve Uygulamalar**, Avrupa Birliğinde Girişimciliğin Geliştirilmesi, Ankara, 2004.

TÜSİAD: **Türkiye'de Özelleştirme Uygulamaları**, İstanbul, TÜSİAD Yayını, 1992.

TÜSİAD: **Türkiye'de İşgücü Piyasası ve İşsizlik**, İstanbul, TÜSİAD Yayını, 2002.

TÜSİAD: **"Ekonomik Reformlar ve Toplumsal Uzlaşma", Lizbon Avrupa Konseyi AB Başkanlar Konseyi Belgesi 23–24 Mart 2000 İstihdam Raporu**, İstanbul, Lebip Yalkın Yayınları, 2003.

Uludağ, İlhan, Vildan Serin **Türkiye'de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler, Yapısal ve Finansal Sorunlar ve Çözümler**, İstanbul, İTO Yayınları, 1991.

Vinde, V. Pierre : **General Introduction to Environment for SMEs,** Paris, OECD Publ., 1999.

Wise, Mark, Gibb Rckart: **Single Market To Social Europen Community In The 1990's,** England, y.y., 1993.

Yanılmaz, Ebru: "Avrupa Birliği'nin Sosyal Boyutu Açısından Lizbon Süreci ve İstihdam Politikaları", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, On Sekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale, 2006.

Yıldırım, Özlem: "Müzakereler Sürecinde KOBİ'lerin AB Fonlarından Yararlanması", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Kütahya, 2006.

Yonar, Özlem: "Avrupa Birliği 2004 Genişlemesinin KOBİ'ler Üzerindeki Olası Ekonomik Etkileri", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilkent Üniversitesi, Avrupa Birliği ve Uluslararası ilişkiler Enstitüsü, Ankara, 2006.

B. Makaleler ve Diğer Yayınlar

Adem, Mahmut: "AB ve Türkiye'nin Eğitim Politikası", **Avrupa Birliğinin İstihdam ve Sosyal Politikası**, Derleyen: Berrin Ceylan Ataman, Ankara Üniversitesi Basımevi, 2005, s. 103–150.

Altay, Asuman, Aksaraylı, Mehmet: "KOBİ destek Programlarının Kurumsal Boyutunun Analizi" **4.KOBİ'ler ve Verimlilik Kongresi**, Editör: Güneş Gençyılmaz, Kültür Üniversitesi, İ.İ.B.F, İşletme Bölümü, İstanbul, 2007, s. 35–49.

Ataman, Berrin Ceylan: "Avrupa Birliği sosyal politikasının Temel prensipleri ve Avrupa İstihdam Stratejisi", **Avrupa Birliğinin İstihdam ve Sosyal Politikası**, Derleyen: Berrin Ceylan Ataman, Ankara Üniversitesi Basımevi, 2005, s. 11–20.

Ayyagari, Meghana, Thorsten Beck, Aslı, Demirgüç: Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu: Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu: "Small and Medium Enterprises Across the Globe", (Çevrimiçi) http://siteresources. worldbank.org/DEC/Resources /84797–1114 43 7274304/SME_globe.pdf, 4 Şubat 2007. "KOBİ'ler için Finansman Olanaklarının Türkiye'ye Sağlanması", (Çevrimiçi) http://www.deltur.cec. eu.int/ printit.html, 28 Nisan 2008. "Küçük İşletmeler İçin KrediProgramı", (Çevrimiçi) http:/www.deltur cec.eu.int/. AB'de_Sosyal_ Politika ve İstihdam.html, 12 Haziran 2008.

Bayülgen, Yavuz: "KOBİ'lerin Tanımı", **AB Ülkelerinde KOBİ'ler ve Sanayideki Yeri** , (Çevrimiçi) http://www.metal makina. com/, 23 Kasım 2007.

BMGYGM **: KOBİ tanımı Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik**, (Çevrimiçi) "http://rega basbakanlık.gov.tr./ index. aspx, 22 Mayıs 2007.

Çelik, Aziz: "Avrupa Birliği'nde Sosyal Politika Gelişimi Kapsamı ve Türkiye'nin Uyum Süreci 2", **Sendikal Notlar,** Ankara, 2005, s. 25–35.

Centel, Tankut : Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Üyelik Sürecinde

Dağdeviren, Metin, Diyar Akay, Mustafa Kurt: Avrupa Birliğinin Sosyal Politikasına Uyumu**, TİSK İşveren Dergisi**, Mart sayısı, 2000, s. 33– 46.

"KOBİ'ler ve Eğitim İhtiyaçları", Türkiye'de KOBİ'ler için Eğitim Hizmetleri Pazarı I. Kısım, **I. KOBİ Kongresi**, Editör: Güneş Gençyılmaz, Kültür Üniversitesi, İ.İ.B.F. İşletme Bölümü, İstanbul, Medya Matbaacılık, 2007, s. 60–72.

Demirgüç, Aslı: **Working Paper Database,** Beck Thorsten World Bank Policy Research**,** NO: 3127, August, 2003.

DİE: 2000 yılı imalat Sanayine İlişkin Yayınlar İş İstatistikî Verileri, 2001.

DPT: **Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı,** Ankara,1989.

DPT: **Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı** (BBYKP), Ankara, 1963.

DPT: **KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı**, Ankara, DPT yayını, 2004.

European Comission: "Employment and Social Affairs", **Employmentin Europe,** Lüksemburg, EU Publ., 1992.

European Comission: "Guide to Territorial Employment Pacts 2002–2006", **European Structural Funds,** Lüksemburg, November, 2006.

Güloğlu, Tuncay: "Poverty and Income Inequality in Turkey: Toward Accesion to European Union", **Rethinking Turkey EU Realations**, Edited: By Kenan Bağcı, Gül Tuğba Bağcı, Mv Wissenschaft, Germany, Münster, 2007, s. 175–197.

Hekimler, Alpay**:** "Avrupa Birliği–Avrupa İstihdam Stratejisi ve Türkiye'nin Güncel Durumu" ,**Mercek Dergisi,** Nisan Sayısı, 2006, s. 36–42.

İKV: "Sanayi Politikası ve KOBİ'ler", **Avrupa Birliği'nin Girişimcilik Politikası ve Türkiye'nin Uyumu**, İstanbul, İKV Yayınları, 2001, s. 27–48.

Kesici, M. Rauf, Ahmet Selamoğlu: "Genel Hatlarıyla Avrupa İstihdam Stratejisi ve Geçirdiği Dönüşüm", **İş–Güç: Endüstri ilişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi**, VII,2, 2005, s. 25–51.

Koray, Meryem: "Avrupa Toplum Modeli Avrupalılaşabilir mi?**" İktisat Fakültesi Mecmuası Prof. Dr. Toker DERELİ'ye Armağan**, 55. cilt, Sayı:1, İstanbul Üniversitesi Yayını, 2006. s. 268–276.

Koray, Meryem: "Avrupa Topluluğu Ülkelerinde İşgücü Piyasasının Özellikleri ve İstihdam Politikaları–II", **İktisadi Kalkınma Vakfı Dergisi,** Ocak, 1991, s. 18–25.

Kuyucu D. H. Aslı, Abdülmecit Karataş İ.Hakkı Eraslan: "AB'ye Adaya Ülkeler Perspektifinde Stratejik İşbirlikleri, Çerçeve Programları kapsamında KOBİ Destekleri", **4.KOBİ'ler ve verimlilik Kongresi,** Editör: Güneş Gençyılmaz, Kültür Üniversitesi, İ.İ.B.F., İşletme Bölümü, İstanbul, 2007, s. 25–33.

MC Clelland, D.C. The Achieving Society, Princeton, N.J: Van Nostrant, 1961.

Mızrak, Nihal Y.: "Maastricht Antlaşması'nın Sosyal ve Ekonomik Alanlarda Getirdiği Düzenlemeler"**, Mülkiyeliler Birliği Dergisi**, Cilt XVI, Sayı:15 , Aralık 1992, s.34–45.

Murat, Sedat: "Avrupa Birliği Ülkelerinde ve Türkiye'de İşgücünün Yapısı", **Prof. Dr. Nusret Ekin'e Armağan,** Türkiye Sanayi ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri sendikası Yayını, Ankara, 2000, s. 303–352 .

Özkul, G. ve Dulupçu, M. A. "Kişisel Gelişimin Girişimci Tipleri Üzerine Etkisi: Antalya-Isparta İllerinde Bir İnceleme", **Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi**, Cilt 2 · Sayı 2, s. 89–92,(2007).

Parlak, Zeki: "Avrupa Birliğinde Sosyal Diyalog", **Tüm Yönleriyle Türkiye AB İlişkileri**, Editörler: Mustafa Aykaç, Zeki Parlak, İstanbul, Elif Kitapevi, 2002, s. 553–639.

Resmi Gazete: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik, 19.10.2005.

Sevim, Şerafettin, Tansel Çetinoğlu, Y. Deniz Koç: "KOBİ'lerde Teknolojik Yeniliklerin Finansmanı", **Avrupa Birliği Yeni Fırsatlar Getirirmi? Sempozyom**, Kütahya, Mart, 2006, s. 7–28.

Tunalı, İnsan: "Türkiye'de İşgücü Piyasası ve İstihdam araştırması**" Türkiye İş Kurumu İstihdam Durum Raporu,** Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2004.

TÜİK: "İşsizlik Tırmanıyor" **Sabah Gazetesi**, Ekonomi Sayfası, TÜİK' in, Kasım 2008 dönemi Hane Halkı İşgücü Anket Sonuçları, 17 Mart 2009.

TÜİK: "İmalat Sanayinde Kapasite Kullanımı Daralıyor". **Vatan Gazetesi**, Ekonomi Sayfası, TÜİK'in, 2008 yılı Kapasite Kullanım Oranları Açıklaması, 17 Şubat 2009.

Uçkan, Banu: "Avrupa Anayasasının Genel Çerçevesi ve Sosyal Politikalarına ilişkin Temel Düzenlemeler", **Çalışma ve Toplum Dergisi,** sayı:3, Ankara, Birleşik Metal–İş Sendikası Yayını, 2005, s. 52–65.

Ünal, Işıl: "İş başında Yetiştirmenin Verimlilik ve İstihdam Açısından Değerlendirilmesi" **M.P.M. Verimlilik Dergisi,** Mili Prodüktivite Merkezi, sayı:I, 1996, s. 97–102.

C. Elektronik Kaynaklar

Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu: "2004 Yılı Türkiye İlerleme Raporu", (Çevrimiçi) http://www.deltur.cec.eu.int/default.asp?lang= 0&ndx= 9 &ord=10&key=11623, 27 Temmuz 2008.

Bank of England: "The Financing of Technology–Based Small Firms: A Review of the Literature", (Çevrimiçi) http://www.bankofengland.co.uk/publıcatıons /quarterly, 6 Aralık 2007.

Commission of the European Communities: "The Activities of the European Union for Small and Medium Sized Enterprises (SMEs)", (Çevrimiçi)http://europaeu.int/comm/enterprise/entrepreneurship/sme_envoy

/pdf/ sec_ 2005_ 170_en .pdf, 10 Aralık 2008.

Çal, Sedat:"Avrupa Birliği Kredi Olanakları", Sunum, Hazine Müsteşarlığı, Ankara, 2005, (Çevrimiçi) http://www.dtm.gov.tr/Ab/pdf/17_06_2005/ab_ kredi_olanaklari.pdf, 10 Eylül 2007.

Çelik, Adnan, Nusret Göksu : "Türkiye'de Girişimcilik Kültürünün Teorik Temelleri ve KOBİ'lerinYeri", (Çevrimiçi) http://www.tdcif.org/subpg. phppg= 2004_ tebligler/ 2004.pdf, 25 Ekim 2008.

DİE: **Genel Sanayi ve İşyerleri Sayımı**, (Çevrimiçi) http://www.die.gov.tr/sanayi_sayimi.htm, 09 Mart 2008.

DPT: Avrupa Birliği, Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı, Mesleki eğitim Programı Ana sayfası, "Hayat Boyu Öğrenme programı",(Çevrimiçi) www. leonardo. gov.tr, 18 Ekim 2008.

Eurpean Commission Green Paper**: "**Enterpreneurship in Europe, Brussels", (Çevrimiçi) http://europe. Eu .int/ eurlex/ en /com/gpr/2003/com 2003_0027en01.pdf , 30 Kasım 2007.

European Union: "Communication to the SpringEuropean Council Working Together for Growth and Jobs: **A New Start for The Lisbon Strategy"**, European Union Brusels 2005, (Çevrimiçi) http:// europa.eu.int/ growtandjobs/ pdf/COM2005.025.024.en. pdf. 22 Ekim 2008.

ILO: "World employment report 2001", (Çevrimiçi) http://www.ilo. org/global/Supplemental_Navigation/Site_Search/Contextual Search-Results/index.htm?lang=en&searchSectionId=2511&ctxseatxt= employment+ report, 12 Aralık 2007.

Maastricht Antlaşması: (Çevrimiçi) http://europa.eu.int/eur–lex/en/treaties/ dat/EU Treaty html, 11 Eylül 2007.

İnsan, Tunalı: **Türkiye İş Kurumu Türkiye'de İşgücü Piyasası ve İstihdam Araştırması,** (Çevrimiçi) www.iskur.gov.tr /mydocu/ istihdam durum raporu, 10 Haziran 2003.

Kok, Wim: ”Facin The Challenge: The Lisbon Stratey for Growth and Employment” (Çevrimiçi) http://europa.eu.int/ growthandjobs /pdf/kok, report,en.pdf, 12 Aralık 2008.

KOSGEB: **KOSGEB’in verdiği Hizmetler**, www. kosgeb. gov.tr, (Çevrimiçi), 27 Aralık 2008.

Reenen, John Van: **No More Skivy Schemes? Active labour Market Policies and the British New Deal For The Young Uneployed in Context,** the İnstitute for Fiscal StadiesWPO1/09,2001, (Çevrimiçi) http:// www.ifs.org.uk./wps/wp 109.pdf, 12 Aralık 2007.

SSK: **2004 Yılı Çalışma Raporu,** (Çevrimiçi) http://www.ssk. gov.tr, 12 Mart 2006.

Selamoğlu, Ahmet: “Avrupa Birliği ve Avrupa İşçi Sendikacılığı”, **(Çevrimiçi)** www.iibf.kou.edu.tr /ceko/ armaganlar/tokerdereli /08.pdf, 20 Eylül 2008.

Unemployment Rate: Europa–Eurostat–Data Nevigation Tree; (Çevrimiçi)http://eurostat.ec.europa.eu 18 Kasım 2007. Yılmaz, Beytullah: “Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Toplumda Üstlendikleri Roller Bakımından Analizi”, (Çevrimiçi) http://www.dtm.gov.tr/ ead DTDERGI/ocak%20 2004/ kucuk htm, 20 Aralık 200

Yenilikçi ve Sosyal Boyutlarıyla Avrupa Birliği ve Türkiye'de KOBİLER

Doç. Dr. Hacı Yunus TAŞ
Doç. Dr. Selami ÖZCAN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2015

© 2015 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 0607-16-008681

ISBN: 978-605-327-211-3

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 15366

Baskı Tarihi: Eylül 2015

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKLAR

A. Kitaplar

Akgemci, Tahir: **KOBİ'lerin Temel Sorunları ve Sağlanan Destekler**, Ankara, KOSGEB Yayınları, 2001.

Alkan, Cevat, Hıfzı Doğan, İlhan Sezgin: **Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları**, Kavramlar, Gelişmeler, Uygulamalar ve Yönelimler, Ankara, Gazi Kitapevi, 1996.

Alpugan, Oktay: **Küçük İşletmeler Kavramı, Kuruluşu ve Yönetimi**, Trabzon, Karadeniz Teknik Üniversitesi Basımevi, 1988.

Arslan, Elif Ülkü: **Sokrates II Programı, Türkiye'nin Katıldığı Topluluk Programları**, İstanbul, İKV Yayınları, 2004.

Ayyagiri, Maghana, Thorsten Beck,Aslı Demirgüç Kurt: Aykaç Mustafa, Zeki Parlak Süleyman Özdemir

Baumback, Cliffort, Kenneth Lawyer: "Small and Medium Enterprises Across the Globe, A Nev Database", **World Bank Policy Research Working Paper,** No: 3127,August 2003. **Küreselleşme Sürecinde Rekabet Gücünün Arttırılması ve Türkiye'de KOBİ'ler,** İstanbul, İTO Yayını, 2007. **How to Organize and Operate A Small Business**, London, Prentice Hall International, 1979.

Bulmuş, İ., E. Oktay, M. Törünner: **Küçük Sanayi İşletmelerimizin Konumu, Önemi ve Avrupa Topluluğuna Girerken Karşılaşılabileceği Sorunlar İle Çözüm Önerileri,** Ankara, MPM Yayınları, 1990.

Bulutay, Tuncer: **Employment, Unemployment and Wages in Turkey,** Ankara, ILO Yayınları, 1995.

Bulutay, Tuncer: **Türk İşgücü Piyasası İle İlgili Yükler ve Politikalar**, Ankara, DİE Yayını, 1998.

Baydarol, Can: **AB Sürecinde Medeniyetler Buluştuğunda**, İstanbul, İstanbul Üniversal Dil Hizmetleri ve Yayıncılık, 2003.

Cansız, Mehmet: **Türkiye'de KOBİ'ler ve KOSGEB**, Ankara, DPT Yayını, 2008.

Cem, Doğan: "AB Sosyal Politikalar ve İşgücü Piyasasına Yönelik Etkileri Türkiye İçin Karşılaştırmalı Bir Analiz", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, Eskişehir, 2003.

Çelik, Adnan, v.d.: **Dış Ticaret İşlemler ve Uygulamalar**, Ankara, Gazi Kitapevi, 2004.

Ceylan, Ali: **Finansal Teknikler**, Bursa, Ekin Kitapevi, 2003.

Çetinkaya Bozkurt, Özlem: **Dünyada Ve Türkiye'de Girişimcilik Eğitimi: Başarılı Girişimciler Ve Öğretim Üyelerinden Öneriler,** Detay Yayıncılık, Ankara, 2011

Çetin, Canan: **Yeniden Yapılanma Girişimcilik KOBİ'ler ve Bunların Özendirilmesi**, İstanbul, Der Yayınları, 1996.

Çolakoğlu, Mustafa H.: **KOBİ Rehberi**, Ankara, TOBB Yayını, 2002.

Demir, Nazmiye, v.d.: **Pazarlama Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar ve Küçük ve Orta Boy İşletmeler**, Ankara, MPM Yayınları, 2003.

Demirdöğen, Osman: **Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler**, Erzurum, Erzurum Ticaret ve Sanayi Odası Yayını, 1996.

Dilik, Sait: **Sosyal Güvenlik**, Ankara, Kamu–İş Yayınları, 1992.

DİE: **2002 Genel Sanayi ve İşyerleri Sayımı,** DİE Yayını, Ankara, 2006,

Dolgun, U. Girişimcilik, Alfa Basım Dağıtım, İstanbul, (2003).

DPT: **Türkiye Cumhuriyeti 2003 Yılı Katılım Öncesi Ekonomik Programı,** Ankara, DPT Yayını, 2003.

DPT: **Türkiye ve Avrupa Entegrasy.**, 7.Beş Yıllık Kalkınma Planı, Özel İhtisas Komisyonu Rap., DPT Yayını, Ankara, 1995.

Dura, Cihan, Hayriye Atik: **Avrupa Birliği, Gümrük Birliği ve Türkiye**, Ankara, Nobel Basım Yayım Dağıtım, 2003.

Duruel, Mehmet: "Avrupa Birliği ve Türkiye'de Uzun Dönemli İşsizlik ve İstihdam Politikaları," Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi Anabilim Dalı, İstanbul, 2004.

Durusoy, Ö.T. v.d.: **Türkiye'de İstihdam, İşsizlik, Ücretler, Gelir Dağılımı ve Tekstil Sektörü**, Ankara, Öz İplik– İş Sendikası Eğitim Yayınları, 1998.

Ekinci, M. Behzat: **Türkiye'de KOBİ'lerin Kurumsal Gelişimi ve Finansman Sorunları**, ASKON Araştırma Raporları, İstanbul, ASKON Yayını, 2003.

Ekin, Nusret: **Küçük İşyerlerinde Endüstri İlişkiler**, Ankara, Kamu–iş Sendikası Yayınları, 1993.

Ekin, Nusret: **Türkiye'de İş Piyasasının Yeniden Yapılanması: Özel İstihdam Politikası,** İstanbul, İTO Yayınları, 2001.

Ekin, Nusret: **Küçük İşyerleri ve Sosyal Koruma,** İstanbul, İTO Yayınları, 1994.

Ekin, Nusret: **Türkiye'de Yapay İstihdam ve İstihdam Politikaları**, İstanbul, İTO Yayınlar, 2000.

Ercan, Hakan: **AB Sosyal Politika Çerçevesinde Türkiye'nin İstihdam Stratejisi,** İstanbul, TİSK Akademi Yayını, 2006.

FAY, Robert G: **Enhencing the Effectiveness, of Acyive Labour Market Policies: Evidance From Programe Evaluations in OECD Countries,** Labour Market and Social policy Occasional Papers, No:18, OCDE/GD, t.y.

Gök, Mehmet: **İşgücü Piyasası ve KOBİ'ler**, Ankara, Roma Yayınları, 2004.

Gülmez, Mesut: **Avrupa Birliği'nde Sosyal Politika**, Ankara, Aydoğdu Ofset, 2003.

Hitt, M. A., Black, J. S., Porter, L. W. Management, International Edition Pearson Prentice-Hall, New Jersey, (2005).

ILO: **World employment report, ILO Publ.,** 1991.

ILO: **World Employment Report**, 2004–2005, Chapter 5, Geneva, ILO Publ., 2006.

İraz, Rıfat: **Girişimcilik ve KOBİ'ler**, Konya, Çizgi Kitapevi, 2005.

İTO: **KOBİ'lere Yönelik Destekler,** İstanbul, İTO Yayını, 2005.

Kanyılmaz, Ebru: "AB'nin Sosyal Boyutu Açısından Lizbon Süreci ve İstihdam Politikaları"**,** Yayınlamamış Yüksek lisans Tezi, Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale, 2006.

Karakoç, F. Arzu: "İmalat Sanayindeki KOBİ'lerde Çalışma İlişkileri ve Sosyal Politika Sorunları", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Ankara, 2003.

Karluk, Rıdvan**: Avrupa Birliği ve Türkiye**, İstanbul**,** Beta Yayınları, 1998.

Kenar, Necdet: **Türkiye'de İstihdam Politikaları,** Uluslararası Mesleki Eğitim ve İstihdam Semineri, Ankara, Milli Eğitim Vakfı Yayını, 2002.

KOSGEB: **Eşleştirme Merkezi Modelleri**, Ankara, KOSGEB Yayını, Kasım 2004.

KOSGEB: **2002 Yılı Genel ve Sanayi İşyerleri Sayımı: İmalat Sanayi Değerlendirmesi,** Ankara, KOSGEB Ekonomik ve Stratejik Araştırmalar Merkezi Yayını, 2005.

Küçük, Orhan: **Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi,** Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2005.

Küçük, Ali Çolak: **KOBİ'lerin Finansman Sorununun Sermaye Piyasası Yoluyla Çözümü**, İstanbul, İMKB Yayını, 1997.

MEES: **Milenyum Eşiğinde Mesleki Eğitim ve Öğretim**, İstanbul, MEES Yayını, 1999.

Ministiry for Economic: **Federal Republic of Germany National Action for Pohey on Affairs and Labor Employment**, EU Publ., May 2001.

Ministiry of Labor and Economik Affairs: **National Action Plan for Employment 2001 Denmark** EU Publ., May 2001.

Murat, Sedat: **Bütünleşme Sürecinde Türkiye ve Avrupa Birliği'nin Karşılaştırmalı Sosyal Yapısı**, İstanbul, Filiz Kitapevi, 2000.

Ministory of Labour and Economic Affairs: **Portugal National Action Plan for Employment 2001**, EU Publ., Nisan 2001.

Müftüoğlu, Tamer: **Türkiye de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler: KOBİ'LER, Sorunlar ve Öneriler**, Ankara, Turhan Kitapevi, 1998.

Müftüoğlu, Tamer, Tülin Durukan: **Girişimcilik ve KOBİ'ler**, Ankara, Gazi Kitapevi, 2004.

Yosunlu Okan: "KOBİ'lerde İstihdam, Ücret ve Çalışma İlişkileri", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi Anabilim Dalı, Ankara, 2006.

OECD: **SME and Entrepreneurship Outlook, 2005,**

OECD Publ., 2005.

Özden, Yaşar: **Türkiye ikinci Bilişim Şurası Çalışma Grubu Taslak Raporu**, Ankara, 2004.

Özaydın, Mehmet Merve: "Küreselleşme Sürecinde Türkiye ve Avrupa Birliğinde KOBİ'ler" Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri ilişkileri Anabilim Dalı, Ankara, 2007.

Özdemir, Süleyman, vd. **İşsizlik Sorununun Çözümünde KOBİ'lerin Desteklenmesi,** İstanbul, İTO Yayını, 2006.

Sarı, Arzu Odabaşı: **Avrupa Birliği'nde KOBİ Destek Mekanizmaları ve Türkiye**, İstanbul, İKV Yayını, 2005.

Sayın, Meral, M. Akan Fazlıoğlu: **Avrupa Birliği'nde KOBİ Destekleme Programları ve Diğer Teşvik Araçları**, Ankara, KOSGEB Yayını, 1997.

Sarıaslan, Halil: **Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Finansman Sorunları**, **Çözüm İçin Bir Finansal Paket Önerisi**, Ankara, TOBB Yayını, 1994.

Savaşır, Rebi: **Türkiye ve AB Ülkelerinde KOBİ'ler Açısından İstihdam Politikaları**, Ankara, Kamu–İş Yayınları, 1999.

Şahin, Ragıp: **Avrupa Birliği Bütçesi–Fonları ve Türkiye'nin Tam Üyeliği**, DPT, Avrupa Birliği İle İlişkiler Genel Müdürlüğü, Ankara, DPT Yayını, 1988.

Schmiemann, Menfred: **Enterprises by Size Class–Overview od SME's in the EU**, Eurostat Statistic in Focus, 2008.

Schumpeter, J. A. The Theory of Economic Development, Cambridge, MA: Harvard University Press, 1934.

Şimşek, Muhittin: **Ekonominin Lokomotifi KOBİ'lerin Olmazsa Olmazları**, İstanbul, Alfa Yayınları, 2002.

Taymaz, Erol: **Small and Medium Sized Industry in Turkey,** Ankara, DİE Yayını, 1997.

TİSK: **Türkiye'ye Yol Gösteren ilke, Politika ve Uygulamalar**, Avrupa Birliğinde Girişimciliğin Geliştirilmesi, Ankara, 2004.

TÜSİAD: **Türkiye'de Özelleştirme Uygulamaları**, İstanbul, TÜSİAD Yayını, 1992.

TÜSİAD: **Türkiye'de İşgücü Piyasası ve İşsizlik**, İstanbul, TÜSİAD Yayını, 2002.

TÜSİAD: **"Ekonomik Reformlar ve Toplumsal Uzlaşma", Lizbon Avrupa Konseyi AB Başkanlar Konseyi Belgesi 23–24 Mart 2000 İstihdam Raporu**, İstanbul, Lebip Yalkın Yayınları, 2003.

Uludağ, İlhan, Vildan Serin **Türkiye'de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler, Yapısal ve Finansal Sorunlar ve Çözümler**, İstanbul, İTO Yayınları, 1991.

Vinde, V. Pierre : **General Introduction to Environment for SMEs,** Paris, OECD Publ., 1999.

Wise, Mark, Gibb Rckart: **Single Market To Social Europen Community In The 1990's,** England, y.y., 1993.

Yanılmaz, Ebru: "Avrupa Birliği'nin Sosyal Boyutu Açısından Lizbon Süreci ve İstihdam Politikaları", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, On Sekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale, 2006.

Yıldırım, Özlem: "Müzakereler Sürecinde KOBİ'lerin AB Fonlarından Yararlanması", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Kütahya, 2006.

Yonar, Özlem: "Avrupa Birliği 2004 Genişlemesinin KOBİ'ler Üzerindeki Olası Ekonomik Etkileri", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilkent Üniversitesi, Avrupa Birliği ve Uluslararası ilişkiler Enstitüsü, Ankara, 2006.

B. Makaleler ve Diğer Yayınlar

Adem, Mahmut: "AB ve Türkiye'nin Eğitim Politikası", **Avrupa Birliğinin İstihdam ve Sosyal Politikası**, Derleyen: Berrin Ceylan Ataman, Ankara Üniversitesi Basımevi, 2005, s. 103–150.

Altay, Asuman, Aksaraylı, Mehmet: "KOBİ destek Programlarının Kurumsal Boyutunun Analizi" **4.KOBİ'ler ve Verimlilik Kongresi**, Editör: Güneş Gençyılmaz, Kültür Üniversitesi, İ.İ.B.F, İşletme Bölümü, İstanbul, 2007, s. 35–49.

Ataman, Berrin Ceylan: "Avrupa Birliği sosyal politikasının Temel prensipleri ve Avrupa İstihdam Stratejisi", **Avrupa Birliğinin İstihdam ve Sosyal Politikası**, Derleyen: Berrin Ceylan Ataman, Ankara Üniversitesi Basımevi, 2005, s. 11–20.

Ayyagari, Meghana, Thorsten Beck, Aslı, Demirgüç: Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu: Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu: "Small and Medium Enterprises Across the Globe", (Çevrimiçi) http://siteresources. worldbank.org/DEC/Resources /84797–1114 43 7274304/SME_globe.pdf, 4 Şubat 2007. "KOBİ'ler için Finansman Olanaklarının Türkiye'ye Sağlanması", (Çevrimiçi) http://www.deltur.cec. eu.int/ printit.html, 28 Nisan 2008. "Küçük İşletmeler İçin KrediProgramı", (Çevrimiçi) http:/www.deltur cec.eu.int/. AB'de_Sosyal_ Politika ve İstihdam.html, 12 Haziran 2008.

Bayülgen, Yavuz: "KOBİ'lerin Tanımı", **AB Ülkelerinde KOBİ'ler ve Sanayideki Yeri** , (Çevrimiçi) http://www.metal makina. com/, 23 Kasım 2007.

BMGYGM **: KOBİ tanımı Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik**, (Çevrimiçi) "http://rega basbakanlık.gov.tr./ index. aspx, 22 Mayıs 2007.

Çelik, Aziz: "Avrupa Birliği'nde Sosyal Politika Gelişimi Kapsamı ve Türkiye'nin Uyum Süreci 2", **Sendikal Notlar,** Ankara, 2005, s. 25–35.

Centel, Tankut : Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Üyelik Sürecinde

Dağdeviren, Metin, Diyar Akay, Mustafa Kurt: Avrupa Birliğinin Sosyal Politikasına Uyumu**, TİSK İşveren Dergisi**, Mart sayısı, 2000, s. 33– 46.

"KOBİ'ler ve Eğitim İhtiyaçları", Türkiye'de KOBİ'ler için Eğitim Hizmetleri Pazarı I. Kısım, **I. KOBİ Kongresi**, Editör: Güneş Gençyılmaz, Kültür Üniversitesi, İ.İ.B.F. İşletme Bölümü, İstanbul, Medya Matbaacılık, 2007, s. 60–72.

Demirgüç, Aslı: **Working Paper Database,** Beck Thorsten World Bank Policy Research**,** NO: 3127, August, 2003.

DİE: 2000 yılı imalat Sanayine İlişkin Yayınlar İş İstatistikî Verileri, 2001.

DPT: **Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı,** Ankara,1989.

DPT: **Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı** (BBYKP), Ankara, 1963.

DPT: **KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı**, Ankara, DPT yayını, 2004.

European Comission: "Employment and Social Affairs", **Employmentin Europe,** Lüksemburg, EU Publ., 1992.

European Comission: "Guide to Territorial Employment Pacts 2002–2006", **European Structural Funds,** Lüksemburg, November, 2006.

Güloğlu, Tuncay: "Poverty and Income Inequality in Turkey: Toward Accesion to European Union", **Rethinking Turkey EU Realations**, Edited: By Kenan Bağcı, Gül Tuğba Bağcı, Mv Wissenschaft, Germany, Münster, 2007, s. 175–197.

Hekimler, Alpay**:** "Avrupa Birliği–Avrupa İstihdam Stratejisi ve Türkiye'nin Güncel Durumu" ,**Mercek Dergisi,** Nisan Sayısı, 2006, s. 36–42.

İKV: "Sanayi Politikası ve KOBİ'ler", **Avrupa Birliği'nin Girişimcilik Politikası ve Türkiye'nin Uyumu**, İstanbul, İKV Yayınları, 2001, s. 27–48.

Kesici, M. Rauf, Ahmet Selamoğlu: "Genel Hatlarıyla Avrupa İstihdam Stratejisi ve Geçirdiği Dönüşüm", **İş–Güç: Endüstri ilişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi**, VII,2, 2005, s. 25–51.

Koray, Meryem: "Avrupa Toplum Modeli Avrupalılaşabilir mi?**" İktisat Fakültesi Mecmuası Prof. Dr. Toker DERELİ'ye Armağan**, 55. cilt, Sayı:1, İstanbul Üniversitesi Yayını, 2006. s. 268–276.

Koray, Meryem: "Avrupa Topluluğu Ülkelerinde İşgücü Piyasasının Özellikleri ve İstihdam Politikaları–II", **İktisadi Kalkınma Vakfı Dergisi,** Ocak, 1991, s. 18–25.

Kuyucu D. H. Aslı, Abdülmecit Karataş İ.Hakkı Eraslan: "AB'ye Adaya Ülkeler Perspektifinde Stratejik İşbirlikleri, Çerçeve Programları kapsamında KOBİ Destekleri", **4.KOBİ'ler ve verimlilik Kongresi,** Editör: Güneş Gençyılmaz, Kültür Üniversitesi, İ.İ.B.F., İşletme Bölümü, İstanbul, 2007, s. 25–33.

MC Clelland, D.C. The Achieving Society, Princeton, N.J: Van Nostrant, 1961.

Mızrak, Nihal Y.: "Maastricht Antlaşması'nın Sosyal ve Ekonomik Alanlarda Getirdiği Düzenlemeler"**, Mülkiyeliler Birliği Dergisi**, Cilt XVI, Sayı:15 , Aralık 1992, s.34–45.

Murat, Sedat: "Avrupa Birliği Ülkelerinde ve Türkiye'de İşgücünün Yapısı", **Prof. Dr. Nusret Ekin'e Armağan,** Türkiye Sanayi ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri sendikası Yayını, Ankara, 2000, s. 303–352 .

Özkul, G. ve Dulupçu, M. A. "Kişisel Gelişimin Girişimci Tipleri Üzerine Etkisi: Antalya-Isparta İllerinde Bir İnceleme", **Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi**, Cilt 2 · Sayı 2, s. 89–92,(2007).

Parlak, Zeki: "Avrupa Birliğinde Sosyal Diyalog", **Tüm Yönleriyle Türkiye AB İlişkileri**, Editörler: Mustafa Aykaç, Zeki Parlak, İstanbul, Elif Kitapevi, 2002, s. 553–639.

Resmi Gazete: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik, 19.10.2005.

Sevim, Şerafettin, Tansel Çetinoğlu, Y. Deniz Koç: "KOBİ'lerde Teknolojik Yeniliklerin Finansmanı", **Avrupa Birliği Yeni Fırsatlar Getirirmi? Sempozyom**, Kütahya, Mart, 2006, s. 7–28.

Tunalı, İnsan: "Türkiye'de İşgücü Piyasası ve İstihdam araştırması**" Türkiye İş Kurumu İstihdam Durum Raporu,** Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2004.

TÜİK: "İşsizlik Tırmanıyor" **Sabah Gazetesi**, Ekonomi Sayfası, TÜİK' in, Kasım 2008 dönemi Hane Halkı İşgücü Anket Sonuçları, 17 Mart 2009.

TÜİK: "İmalat Sanayinde Kapasite Kullanımı Daralıyor". **Vatan Gazetesi**, Ekonomi Sayfası, TÜİK'in, 2008 yılı Kapasite Kullanım Oranları Açıklaması, 17 Şubat 2009.

Uçkan, Banu: "Avrupa Anayasasının Genel Çerçevesi ve Sosyal Politikalarına ilişkin Temel Düzenlemeler", **Çalışma ve Toplum Dergisi,** sayı:3, Ankara, Birleşik Metal–İş Sendikası Yayını, 2005, s. 52–65.

Ünal, Işıl: "İş başında Yetiştirmenin Verimlilik ve İstihdam Açısından Değerlendirilmesi" **M.P.M. Verimlilik Dergisi,** Mili Prodüktivite Merkezi, sayı:I, 1996, s. 97–102.

C. Elektronik Kaynaklar

Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu: "2004 Yılı Türkiye İlerleme Raporu", (Çevrimiçi) http://www.deltur.cec.eu.int/default.asp?lang= 0&ndx= 9 &ord=10&key=11623, 27 Temmuz 2008.

Bank of England: "The Financing of Technology–Based Small Firms: A Review of the Literature", (Çevrimiçi) http://www.bankofengland.co.uk/publıcatıons /quarterly, 6 Aralık 2007.

Commission of the European Communities: "The Activities of the European Union for Small and Medium Sized Enterprises (SMEs)", (Çevrimiçi)http://europaeu.int/comm/enterprise/entrepreneurship/sme_envoy

/pdf/ sec_ 2005_ 170_en .pdf, 10 Aralık 2008.

Çal, Sedat:"Avrupa Birliği Kredi Olanakları", Sunum, Hazine Müsteşarlığı, Ankara, 2005, (Çevrimiçi) http://www.dtm.gov.tr/Ab/pdf/17_06_2005/ab_ kredi_olanaklari.pdf, 10 Eylül 2007.

Çelik, Adnan, Nusret Göksu : "Türkiye'de Girişimcilik Kültürünün Teorik Temelleri ve KOBİ'lerinYeri", (Çevrimiçi) http://www.tdcif.org/subpg. phppg= 2004_ tebligler/ 2004.pdf, 25 Ekim 2008.

DİE: **Genel Sanayi ve İşyerleri Sayımı**, (Çevrimiçi) http://www.die.gov.tr/sanayi_sayimi.htm, 09 Mart 2008.

DPT: Avrupa Birliği, Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı, Mesleki eğitim Programı Ana sayfası, "Hayat Boyu Öğrenme programı",(Çevrimiçi) www. leonardo. gov.tr, 18 Ekim 2008.

Eurpean Commission Green Paper**: "**Enterpreneurship in Europe, Brussels", (Çevrimiçi) http://europe. Eu .int/ eurlex/ en /com/gpr/2003/com 2003_0027en01.pdf , 30 Kasım 2007.

European Union: "Communication to the SpringEuropean Council Working Together for Growth and Jobs: **A New Start for The Lisbon Strategy"**, European Union Brusels 2005, (Çevrimiçi) http:// europa.eu.int/ growtandjobs/ pdf/COM2005.025.024.en. pdf. 22 Ekim 2008.

ILO: "World employment report 2001", (Çevrimiçi) http://www.ilo. org/global/Supplemental_Navigation/Site_Search/Contextual Search-Results/index.htm?lang=en&searchSectionId=2511&ctxseatxt= employment+ report, 12 Aralık 2007.

Maastricht Antlaşması: (Çevrimiçi) http://europa.eu.int/eur–lex/en/treaties/ dat/EU Treaty html, 11 Eylül 2007.

İnsan, Tunalı: **Türkiye İş Kurumu Türkiye'de İşgücü Piyasası ve İstihdam Araştırması,** (Çevrimiçi) www.iskur.gov.tr /mydocu/ istihdam durum raporu, 10 Haziran 2003.

Kok, Wim: ”Facin The Challenge: The Lisbon Stratey for Growth and Employment” (Çevrimiçi) http://europa.eu.int/ growthandjobs /pdf/kok, report,en.pdf, 12 Aralık 2008.

KOSGEB: **KOSGEB’in verdiği Hizmetler**, www. kosgeb. gov.tr, (Çevrimiçi), 27 Aralık 2008.

Reenen, John Van: **No More Skivy Schemes? Active labour Market Policies and the British New Deal For The Young Uneployed in Context,** the İnstitute for Fiscal StadiesWPO1/09,2001, (Çevrimiçi) http:// www.ifs.org.uk./wps/wp 109.pdf, 12 Aralık 2007.

SSK: **2004 Yılı Çalışma Raporu,** (Çevrimiçi) http://www.ssk. gov.tr, 12 Mart 2006.

Selamoğlu, Ahmet: “Avrupa Birliği ve Avrupa İşçi Sendikacılığı”, **(Çevrimiçi)** www.iibf.kou.edu.tr /ceko/ armaganlar/tokerdereli /08.pdf, 20 Eylül 2008.

Unemployment Rate: Europa–Eurostat–Data Nevigation Tree; (Çevrimiçi)http://eurostat.ec.europa.eu 18 Kasım 2007. Yılmaz, Beytullah: “Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Toplumda Üstlendikleri Roller Bakımından Analizi”, (Çevrimiçi) http://www.dtm.gov.tr/ ead DTDERGI/ocak%20 2004/ kucuk htm, 20 Aralık 200

KOBİLER'DE
İŞBİRLİĞİ, İNOVASYON VE
İŞLETME PERFORMANSI
(TR 33 Bölgesi KOBİ'lerinde Bir Araştırma)

Editör
Dr. Öğr. Üyesi Hamit KAHRAMAN

KOBİ'LERDE İŞBİRLİĞİ, İNOVASYON VE İŞLETME PERFORMANSI

(TR 33 Bölgesi KOBİ'lerinde Bir Araştırma)

Editör

Dr. Öğr. Üyesi Hamit KAHRAMAN

Yazarlar

Prof. Dr. Ercan TAŞKIN

Dr. Öğr. Üyesi Yavuz Selim DÜGER

Arş. Gör. Dr. Cevat SÖYLEMEZ

EKİN

Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

Yazılan bölümlerin yasal sorumluluğu ilgili bölümün yazarına aittir.

ISBN: 978-625-7667-02-9

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Vadi Grafik Tasarım ve
Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420.
Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0 312 395 85 71
Sertifika No: 47479

Baskı Tarihi: Ocak 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

BÖLÜM KAYNAKÇASI

AKGEMCİ, T. (2001). *KOBİ'lerin Temel Sorunları ve Sağlanan Destekler*. Ankara: KOSGEB Yayınları.

AKGEMCİ, T., ÖĞÜT, A. ve AY TOSUN, M. (2005). Küresel Rekabetin Sunduğu Fırsatlar ve Tehditler Bağlamında KOBİ'lerde Stratejik Yenilik Yönetimi: Swot Analizine Dayalı Kuramsal Bir Değerlendirme. *Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 10, 139-156.

ANON, H.D. ve DRIFFIELD, N. (2010). Exporting and Innovation Performance: Analysis of the Annual Small Business Survey in the UK. *International Small Business Journal*, 29(1), 4-24.

ASHOK, M., NARULA, R. ve MARTÍNEZ-NOYA, A. (2016). How do collabora-tion and investments in knowledge management affect processinnovation in services? *Journal of Knowledge Management,* 20(5), 1004-1024.

ATAMAN, G. (2001). *İşletme Yönetimi, Temel Kavramlar & Yeni Yaklaşımlar*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

AVCI, U. (2009). Öğrenme Yönelimliliğin Yenilik Performansı Üzerine Etkisi: Muğla Mermer Sektöründe Bir İnceleme. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(10), 121-138.

AYDINTAN, B. (2003). Dışa Açılma Yolunda Stratejik Ortaklıklar ve Türk Şirketleri Açısından Önemi. *Gazi Üniversitesi İİBF Dergisi,* 5(2),135-152.

AYKAÇ, M., PARLAK, Z. ve ÖZDEMİR, S. (2009). *Küreselleşme Sürecinde Rekabet Gücünün Arttırılması ve Türkiye'de KOBİ'ler*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.

AYPEK, N. (1998). *Sermaye Piyasası Aracı Olarak Risk Sermayesi ve Türk Sermaye Piyasasında Uygulanabilirliği*. Ankara: KOSGEB Yayınları.

BANGER, G. ve ÇALIŞIR, G. (2011). Yalın İş Modeli İnovasyonu. *7. KOBİ'ler ve Verimlilik Kongresi Kongre Kitabı*, İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları.

BARNIR A. ve SMITH, K.A. (2002). Interfirm Alliances in the Small Business: The Role of Social Networks. *Journal of Small Business Management,* 40(3), 219-232.

BLEEKE, J. ve ERNST, D. (1995). Is your Strategic Alliance Really A Sale? Harward Bussines Review, January-February.

BURMAOĞLU, S. ve ŞEŞEN, H. (2011). Türk Firmalarının Organizasyonel İnovasyon Yeteneğini Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Araştırma. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi,* 66(4), 1-20.

BÜYÜKKILIÇ D. (1997). Türkiye İmalat Sanayinde KOBİ'ler, Yoğunlaştıkları Sektörlerin Belirlenmesi ve Verimlilik Göstergeleri. *MPM Verimlilik Dergisi,* 2, 27-46.

CHATHOTH, P. K. ve OLSEN, M. D. (2003). Strategic Alliances: A Hospitality Industry Perspective. *International Journal of Hospitality Management*, 22(4), 419-434.

CUI, A. S., ve O'CONNOR, G. (2012). Alliance Portfolio Resource Diversity and Firm Innovation. *Journal of Marketing,* 76(4), 24-43.

ÇATAL, M. (2010). Bölgesel Kalkınmada Küçük ve Orta Boy İşletmelerin (KOBİ) Rolü. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 10(2), 333-352.

ÇELİK, O. (1999). Küreselleşme Sürecinde Firmalar Arası Stratejik İşbirliği. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi,* 54(1), 25-38.

ÇONKAR, M.K. ve ÖZDEMİR, Ş. (2009). *KOBİ Girişimcileri için Yatırım Projelerinin Hazırlanması ve Değerlendirilmesi*, İstanbul: İTO Yayınları.

DAM, M. M. (2017). *AR-GE İnovasyon ve Ekonomik Büyüme*. İstanbul: Ekin Kitabevi.

DENGİZ, B. ve BELGİN, Ö. (2007). *KOBİ'lerin İş Süreçlerinde İnovasyon: Benzetimin Rolü*. 4. KOBİ'ler ve Verimlilik Kongresi Kongre Kitabı. İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları.

DENİZ, M. (2011). KOBİ'lerde Yenilik, Yenilik Stratejileri ve Bir Uygulama. *Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 22, 141-175.

ECEVİT SATI, Z. ve IŞIK, Ö. (2011). İnovasyon ve Stratejik Yönetim Sinerjisi: Stratejik İnovasyon. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 538-559.

ELÇİ, Ş. (2006). *İnovasyon Kalkınmanın ve Rekabetin Anahtarı*, 7 Baskı, Ankara Teknoplü Grup.

ELÇİ, Ş. (2008). *İnovasyon: Neden ve Nasıl?* Strateji Bülteni, Ankara, Ocak-Mart, Sayı 7.

ERDOĞAN, B.Z. (2011). *Girişimcilik ve KOBİ'ler Teori ve Uygulama*. Bursa: Ekin Yayınevi.

FABRIZIO, K.R. ve THOMAS, L.G. (2012). The impact of local demand on innovation in a global industry. *Strategic Management Journal,* 33, 42-64.

FAEMS, D., LOOY, B.V. ve DEBACKERE, K. (2005). Interorganizational Collaboration and Innovation: Toward a Portfolio Approach. *The Journal of Product Innovation Management,* 22, 238-250.

FAGERBERG, J. (2006) I*nnovation: A Guide to the Literature, The Oxford Handbook of Innovation*, FAGERBERG, J., MOWERY D.C. ve NELSON, R. R. (Ed.), Oxford: Oxford University Press.

GALENDE, J. ve DE LA FUENTE, J.M. (2003). Internal Factors Determining a Firm's Innovative Behaviour. *Research Policy*, 32(5), 715-36.

GILS, A.V. ve ZWART, P. (2004). Knowledge Acquisition and Learning in Dutch and Belgian Sme's: The Role of Strategic Alliances. *Europen Management Journal,* 22, 685-692.

GÜLER, S. ve TANER, B. (2008). Dünyada Kobi Borsaları ve Türkiye'de Kobi Borsasının Oluşumuna Yönelik Uygulamalar. *Ege Academic Review,* 8(2), 519-540.

GÜMÜŞ, R. (2009). İnovasyon Kültürü Üzerine. *Çerçeve Dergisi*, 17(52), 162-166.

GÜNGÖR, D. Ö. ve GÖZLÜ, S. (2012). Influencing Factors of Innovation for Turkish Companies. *International Journal of Quality and Service Sciences,* 4(4), 374 – 386.

GÜROL, M. A. (2006). *Küresel Arena'da Girişimci ve Girişimcilik*, Ankara: Gazi Kitabevi.

HAGEDOORN, J. (2002). Inter-firm R&D Partnerships: An Overviewof Major Trends and Patterns since 1960. *Research Policy,* 31(4), 477-492.

HIDALGO, A. ve ALBORS J. (2008). Innovation Management Techniques and Tools: A Review from Theory and Practice. *R&D Management,* 38(2): 113–127.

INKPEN, A., C. ve BEAMISH, P., W. (1997). Knowledge, Bargaining Power, and the Instability of International Joint Ventures. *The Academy of Management Review,* 22(1), 177-202.

ISLAM, M., HOSSAIN, A.T. ve MIA, L. (2018). Role of Strategic Alliance and Innovation on Organizational Sustainability. *Benchmarking: An International Journal,* 25(5), 1581-1596.

İPÇİOĞLU, İ. ve GÖNÜLLÜOĞLU, S. (2008). *Rekabet Avantajı Sağlamada KOBİ'lerin Yenilik Yeteneği ve Entelektüel Sermaye İlişkisi*. 5. KOBİ'ler ve Verimlilik Kongresi Kongre Kitabı, İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları, 309-316.

İPLİK, F. N. ve ÇINAR, S. (2005). Yiyecek İçecek Hizmetlerinde Dış Kaynaklardan Yararlanma: Adana'daki 4 ve 5 Yıldızlı Otel İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma. Onsekiz Mart Üniversitesi, I. Çanakkale Turizm Bienali, 5-7 Mayıs 2005, 248-259.

İRAZ, R. (2005). *Yaratıcılık ve Yenilik Bağlamında Girişimcilik ve KOBİ'ler*. Konya: Çizgi Yayınevi.

KARAKILIÇ, Y. N. (2009). Stratejik İttifak Oluşumunda Temel Yeteneklerin Önemi: Tariş Opet Stratejik İttifakı Balanced Scorecard Örneği. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 12(21), 200-214.

KAYABAŞI, A., DURAN, C. ve ÇETİNDERE, A. (2009). KOBİ'lerde Yeniliği Teşvik Eden Unsurlar ve Yenilik Performansı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *6. KOBİ'ler ve Verimlilik Kongresi Kongre Kitabı*, İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları, Yayın No: 129, 17-18 Kasım 2009, İstanbul, 449-459.

KAYALAR, M. ve KELEŞ, M.K. (2008). İnovatif İşletmelerde Verimliği Etkileyen Faktörler ve Verimlilik Kriterleri: Göller Bölgesi Teknokentinde Bir Uygulama. *5. KOBİ'ler ve Verimlilik Kongresi Kongre Kitabı*, İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları.

KOÇ, İ.Ö. (2008). *Türk KOBİ'leri Bugünü ve Geleceği*, İstanbul: Arıkan Basım Yayım.

KÜÇÜK, O. (2010). *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

LUK, C. L., YAU, O. H., SIN, L. YM., TSE, A. CB., CHOW, R. PM. ve LEE, J. SY. (2008). The Effects of Social Capital and Organizational İnnovativeness in Different İnstitutional Contexts. *Journal of International Business Studies,* 39(4), 589-612.

MARANGOZ, M. (2011). Öğrenme Yönlülük ve İnovasyon Yönlülüğün Müşteri Yönlülük Açısından Önemi. *ASOMEDYA Dergisi*, Ankara Sanayi Odası Yayın Organı, Ankara, 38-48.

MECEK, G. (2020). Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin (KOBİ) Uluslararası Tanımlama Ölçütleri ve Kavramlaştırılması. *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi (JEBPIR),* 6(1), 29-55.

MEYDAN, C. H. (2010). Kaynak Bağımlılığı, İşlem Maliyetleri, Örgütsel Ağ ve Yeni-Kurumsal Kuram ile Örgütlerin İttifak Oluşturma Sebepleri Üzerine Bir İnceleme. *Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Dergisi,* 9(2), 17-40.

MIOTTI, L. ve SACHWALD, F. (2003). Co-operative R&D: why and with whom? An integrated framework of analysis. *Research Policy* 32(8), 1481-1499.

MOHR, J. ve SPEKMAN, J.R. (1994). Characteristics of Partnership Success: Partnership Attributes, Communication Behavior, and Conflict Resolution Techniques. *Strategic Management Journal,* 15, 135–152.

MURAT, G. ve GÖKTAŞ KULUALP, H. (2010). Yöneticilerin Yeniden Yapılanma Sürecinde İnovasyona Bakış Açısı: Kardemir Örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 28, 49-63.

NIETO, M.J. ve SANTAMARIA, L. (2007). The İmportance of Diverse Collaborative Networks for the Novelty of Product Innovation. *Technovation,* 27(6), 367-377.

NOYA, A. M. ve NARULA, R. (2018). What more can We Learn from R&D Alliances? A Review and Research Agenda. *BRQ Business Research Quarterly,* 21, 195-212.

O'DWYE, M., GILMORE, A. ve CARSON, D. (2011). Strategic Alliances as an Element of Innovative Marketing in SMEs. *Journal of Strategic Marketing,* 19(1), 91-104.

OECD/EUROSTAT, (2005). *Oslo Manual - Guidelines For Collecting and Interpreting Innovation Data*. Third edition. Paris*:* OECD Publications.

OKPARA, F.O. (2007). The Value of Creatıvıty and Innovatıon ın Entrepreneurshıp. *Journal of Asia Entrepreneurship and Sustainability*, 3(2), 25-50.

OTERO-NEIRA, C., LINDMAN, M.T. ve FERNANDEZ, M.J. (2009). Innovation and Performance in SME Furniture İndustries: An İnternational Comparative Case Study. *Marketing Intelligence and Planning,* 27(2), 216-232.

ÖRÜCÜ, E., KILIÇ, R. ve SAVAŞ, A. (2011). KOBİ'lerde İnovasyon Stratejileri ve İnovasyon Yapmayı Etkileyen Faktörler: Bir Uygulama. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 12(1), 58-73.

ÖZÇELİK, E. ve TAYMAZ, E. (2004). Does İnnovativeness Matter for İnternational Competitiveness in Developing Countries? The Case of Turkish Manufacturing Industries. *Elsevier Research Policy*, 33(3), 409-424.

ÖZDEMİR, S., ERSÖZ H.Y. ve SARIOĞLU H.İ. (2006). *İşsizlik Sorununun Çözümünde KOBİ'lerin Desteklenmesi*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.

RAMADANI, V. ve GERGURI, S. (2011). Theoretical Framework of Innovation and Competitiveness and Innovation Program in Macedonia. *European Journal of Social Sciences*, 23(2), 268-276.

SAYLİ, H., KURT, M. ve BAYTOK, A. (2006). Şebeke (Network) Organizasyon Yapılarının Rekabet Gücü Kazandırma Rolü ve Afyonkarahisar Mermer Sektöründe Bir Uygulama Örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 16, 31-46.

SEMERCİÖZ, F. ve ÇAKINBERK, A. (2003). Stratejik İttifaklar: Türk İlaç Dağıtım Kanalından Bir Örnek. *Yönetim: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Dergisi,* 13(46), 23-39.

STERNBERG, R. ve ARNDT, O. (2001). The Firm or the Region: what Determines the Innovation Behavior of European Firms? *Economic Geography*, 77(4), 364-82.

ŞAHİN, A. (2009). Mersin'de Faaliyet Gösteren Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Yenilik Faaliyetlerinin Ölçülmesi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi,* 10(2), 175-187.

TANER, B. ve AKDAĞ, G. (2008). Stratejik İş Birlikleri: Yiyecek İçecek İşletmelerinde Bir Uygulama. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 17(3), 359-376.

TAŞ, H.Y. (2011). Türkiye'de KOBİ'lerin Sosyo-Ekonomik Etkileri. *Bütçe Dünyası Dergisi,* 33(1), 165-180.

TAŞGİT Y.E. ve ÇİÇEK T. (2020). Stratejik İttifaklar ve Sürdürülebilir Rekabet Avantajı İlişkisi. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi,* 27, 223-238.

TAŞKIN, E. ve KAHRAMAN H. (2016). KOBİ'lerdeki İnovasyonu Arttırmada Pazar Yönlülük, Girişimci Yönlülük ve İşletmeler Arası İş Birliğinin Bütünsel Etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* Afro-Avrasya Özel Sayısı, 535-555.

TECİMER, M. ve YALÇINER, U. (2007). KOBİ'lerde İnovasyon ve Sınai Mülkiyet Sisteminin Kullanımı. *4. KOBİ'ler ve Verimlilik Kongresi Kongre Kitabı*, İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları, Yayın No: 70, 7-8 Aralık 2007, İstanbul, 275-286.

TORAMAN, C., ABDİOĞLU, H. ve İŞGÜDEN, B. (2009). İşletmelerde İnovasyon Sürecinde Entelektüel Sermaye ve Yönetim Muhasebesi Kapsamında Değerlendirilmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 11(1), 91-120.

TOYLAN, V. N. ve SEMERCİÖZ, F. (2013). Stratejik İttifak Oluşumundaki Konaklama Sektöründe İşletmeler Arası İlişkileri Düzenleyici Faktörler ve Bir Model Önerisi. *Conference On Eurasian Economies*. 734-743.

TÜFEKÇİ, Ö.K. ve UÇAR N. (2005). Turizm Sektöründe Bir Kült: Stratejik İş Birlikleri. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi. I. Çanakkale Turizm Biyenali, 343- 353.

Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlüğü, https://sozluk.gov.tr/? kelime=inovasyon, (08.07.2020).

UZKURT, C. (2008). *Yenilik Yönetimi ve Yenilikçi Örgüt Kültürü*. İstanbul: Beta Yayınları.

ÜLGEN, H. ve MİRZE, K., S. (2010). *İşletmelerde Stratejik Yönetim*, (Beşinci Baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık.

VAN BEERS, C. ve ZAND, F. (2014). R&D Cooperation, Partner Diversity, and Innovation Performance: An Empirical Analysis. *The Journal of Product Innovation Management,* 31(2), 292-312.

WEERAWARDENA, J. (2003). The Role Of Marketing Capability in Innovation-Based Competitive Strategy. *Journal of Strategıc Marketıng,* 11, 15–35.

WINDOLPH, M. (2011). *Technology Alliances as a Source of Competitive Advantage*, Göttingen: Cuvillier Verlag.

YAMAÇ, K. (2001). Nedir Bu İnovasyon? Bilim, *Eğitim ve Düşünce Dergisi*. 1(3), 6-8.

YAVUZ, Ç. (2010). İşletmelerde İnovasyon-Performans İlişkisinin İncelenmesine Dönük Bir Çalışma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 5(2), 144-173.

YELKİKALAN N. (2013). *Girişimcilik*. YELKİKALAN N. (Ed.), İstanbul: Beta Yayınları

YEŞİL, S., ÇINAR, Ö. ve UZUN, E. (2010). Kahramanmaraş'ta Faaliyet Gösteren İşletmelerin Yenilik Faaliyetleri Üzerine Bir Alan Çalışması. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 5(2), 81-100.

YILDIZ, M.S. (2008). Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde (Kobi) Bilgi Teknolojilerinin Kullanım Düzeyi ve Bilgi Teknolojilerinin Firmalar Üzerindeki Etkileri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 7(25), 212-239.

YILDIZ, S.B. (2019). Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Desteklenmesinde Kosgeb'in Rolü. Konya: Eğitim Yayınevi.

YILMAZ, H. (2015). *Stratejik İnovasyon Yönetimi*, İstanbul: Beta Yayınları.

ZALEWSKI, R. I. ve SKAWINSKA, E. (2009). Impact of Technological Innovations on Economic Growth of Nations. *Journal of Systemics, Cybernetics and Informatics,* 7(6), 35-40.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

ACAR D. ve AKTÜRK, A. (2009). Küreselleşen Finans Piyasalarında KOBİ'ler İçin Alternatif Bir Finans Yöntemi: KOBİ Piyasası. *Uluslararası Davraz Kongresi*, 24-27 Eylül 2009

AYPEK, N. (1998). *Sermaye piyasası aracı olarak risk sermayesi ve Türk sermaye piyasasında uygulanabilirliği*. Ankara: KOSGEB Yayını.

BANGER, G. ve ÇALIŞIR, G. (2011). Yalın İş Modeli İnovasyonu, *7. KOBİ'ler ve Verimlilik Kongresi Kongre Kitabı*. İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları, Yayın No: 155, 25-26 Ekim 2011, İstanbul, 299-306.

BAYÜLKEN, Y. ve KÖTÜKOĞLU, C. (2002). *KOBİ'ler*. TMMOB Oda Raporu, Ankara.74.

BI, R., DAVISON R. M. ve SMYRNIOS, K. X. (2017). E-business and fast growth SMEs. *Small Business Economics*, 48, 559–576. doi:10.1007/s11187-0169788-8.

CANSIZ, M., (2008). "*Türkiye'de KOBİ'ler ve KOSGEB*", Uzmanlık Tezi, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

Council Of Europe Development Bank (CEB), (2013). Micro, Small and Medium-Sized Enterprises: Ceb Financing and its Social Value. https://coebank.org/media/documents/MSME_Study.pdf. adresinden erişildi.

ÇATAL, M. (2010). Bölgesel Kalkınmada Küçük ve Orta Boy İşletmelerin (Kobi) Rolü. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(2), 333-352.

DEVECİOĞLU, K. ve EMANET, L. (2007). Türk İş Dünyasının İnovasyonla İmtihanı". *İnfomag Aylık İş ve Ekonomi Dergisi*, 7, 46-47.

ELÇİ, Ş. (2008). *Rekabet ve Kalkınma İçin İnovasyon*..Ankara. İnomer Rekabet ve Kalkınma Yayınları.

KOSGEB. (2010). KOBİ Eylem ve Strateji Planı.

LONG, C. ve VICKERS-KOCH, M. (1995). Using Core Capabilities to Create Competitive Advantage. *Organizational Dynamics*, 24(1), 7-22.

NGUYEN, T. H. Alam, Q., Perry, M. ve Prajogo, D. (2009). The Entrepreneurial Role of the State and SME Growth in Vietnam. *JOAAG*, 4(1), 60-71.

ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI. *Girişimcilik kavramı ve Türkiye de girişimcilik*. https://www.oka.org.tr/assets/upload/dosyalar/orta-karadeniz-kalkinma-ajansi-girisimcilik-kavrami-ve-turkiye-de-girisimcilik.pdf adresinden erişildi

ÖZ, E. ve YILMAZ, B. (2007). KOBİ'lerin dış ticarete açılımında dış ticaret şirketlerinin rolü. *Türkiye Çimento End. İşverenler Sendikası CEŞSE Dergisi*, (6), 16.

ÖRÜCÜ, E., R. KILIÇ ve SAVAŞ, A. (2011).Kobi'lerde İnovasyon Stratejileri ve İnovasyon Yapmayı Etkileyen Faktörler. *Doğuş Üniv. Dergisi*. 12(1), 58-73.

SARIGÜL, H. (2012). *Basel Düzenlemeleri'nin Kobi'lerin Muhasebe ve Finansal Raporlama Uygulamalarına Etkileri*. Konya: Eğitim Yayınevi.

SAWERS, J. L. ve PRETORIUS, M.W. (2008). Safeguarding SMEs dynamic capabilities in technology innovative SME-Large company partnerships ın South Africa. *Technovation Journal*, (28), 171–182.

SWİERCZEK, F.W. ve HA T.T. (2003). Motivation, entrepreneurship and the performance of SMEs in Vietnam. *Journal of Enterprising Culture*, 1, 47-68. doi:10.1142/S0218495803000044

TÜİK (2013). Yenilik Araştırma Raporu.

TÜİK (2015). Yenilik Araştırma Raporu.

TÜİK (2016). Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri.

TÜİK (2017). Yenilik Araştırma Raporu.

TÜİK (2018). Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri.

TÜİK (2019). Yenilik Araştırma Raporu.

TÜRKOĞLU M. ve ÇELİKKAYA, S. (2011). Türkiye'de Kobi'lere Yönelik AR-GE Destekleri. *Akdeniz Üniversitesi Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*. 3(2), 56-71.

YALÇIN A. Ve GAFUROĞLU, Ş. (2008). Ekonomik Krizlerin Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler Üzerindeki Yönetsel ve İşlevsel Etkilerini Belirlemeye Yönelik Ampirik Bir Araştırma. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(2), 433-434.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

AKBABA, A. ve ERENLER, E. (2008). Otel İşletmelerinde Yöneticilerin Liderlik Yönelimleri ve İşletme Performansı İlişkisi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, *Bahar, 19* (1): 21-36.

ALLRED, C. R., FAWCETT, S. E., WALLIN, C. ve MAGNAN, G. M. (2011). A Dynamic Collaboration Capability as a Source of Competitive Advantage. *Decision Sciences*, 42(1), 129-161.

ALTUNIŞIK, R., COŞKUN, R., BAYRAKTAROĞLU, S. ve YILDIRIM, E. (2005). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı.* 4. Baskı, Sakarya Kitabevi, Sakarya.

ALTUNTAŞ, G. ve DÖNMEZ, D. (2010). Girişimcilik Yönelimi ve Örgütsel Performans İlişkisi: Çanakkale Bölgesinde Faaliyet Gösteren Otel İşletmelerinde Bir Araştırma. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 39 (1): 50 – 74.

ARTZ, K. W. ve BRUSH, T. H. (2000). Asset Specificity, Uncertainty and Relational Norms: An Examination of Coordination Costs in Collaborative Strategic Alliances. *Journal of Economic Behavior & Organization,* 41(4), 337-362.

BAREGHEH, A., ROWLEY, J., SAMBROOK, S. ve DAVIES, D. (2012). Innovation in Food Sector SMEs. *Journal of Small Business and Enterprise Development,* 19(2), 300-321.

BARNES, J. ve LIAO, Y. (2012). The Effect of Individual, Network, and Collaborative Competencies on the Supply Chain Management System. *International Journal of Production Economics,* 140(2), 888-899.

BAŞ, T. (2013). *Anket Nasıl Hazırlanır, Nasıl Uygulanır, Nasıl Değerlendirilir?* Seçkin Yayıncılık, 7. Baskı, Ankara.

CAMISON, C. ve VILLAR-LOPEZ, A. (2011). Non-Technical Innovation: Organizational Memory and Learning Capabilities as Antecedent Factors with Effects on Sustained Competitive Advantage. *Industrial Marketing Management,* 40(8), 1294-1304.

CAO, M. ve ZHANG, Q. (2011). Supply Chain Collaboration: Impact on Collaborative Advantage and Firm Performance. *Journal of Operations Management,* 29(3), 163-180.

CARMONA-LAVADO, A., CUEVAS-RODRIGUEZ, G. ve CABELLO-MEDINA, C. (2010). Social and Organizational Capital: Building the Context for Innovation. *Industrial Marketing Management,* 39(4), 681-690.

CHEN, J., TSOU, H. ve CHING, R. K. H., (2011). Co-Production and Its Effects on Service Innovation. *Industrial Marketing Management,* 40(8), 1331-1346.

ÇOKLUK, Ö., ŞEKERCİOĞLU, G. ve BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2014). *Sosyal Bilimler için Çok Değişkenli İstatistik SPSS ve LISREL Uygulamaları.* Pegem Akademi, 3. Baskı, Ankara.

ERDEM, B., GÜL, K. ve GÜL, M. (2013). Pazar Yönlülük, İnovasyon Yönlülük ve Firma Performansı İlişkisi: Ankara'da Faaliyet Gösteren Dört ve Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde Bir Araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 5 (2), 74-104.

GUNDAY, G., ULUSOY, G., KILIC, K., ve ALPKAN, L. (2011). Effects of Innovation Types on Firm Performance. *International Journal of Production Economics,* 133(2), 662-676.

HUANG, H., LAI, M. ve LO, K. (2012). Do Founders' Own Resources Matter? The Influence of Business Networks on Start-Up Innovation and Performance. *Technovation,* 32(5), 316-327.

KALAYCI, Ş. (2010). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri.* 5. Baskı, Asil Yayın Dağıtım, Ankara.

KLINE, R. B., (2011). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling.* Third Edition, The Guilford Press, London.

LAGES, L. F., LANCASTRE, A. ve LAGES, C. (2008). The B2B-RELPERF Scale and Scorecard: Bringing Relationship Marketing Theory into Business-To-Business Practice. *Industrial Marketing Management,* 37(6), 686-697.

LI, Y., SU, Z. ve LIU, Y. (2010). Can Strategic Flexibility Help Firms Profit from Product Innovation? *Technovation,* 30(5-6), 300-309.

NAIDOO, V. (2010). Firm Survival Through a Crisis: The Influence of Market Orientation, Marketing Innovation and Business Strategy. *Industrial Marketing Management,* 39(8), 1311-1320.

NASUTION, H. N., MAVONDO, F. T., MATANDA, M. J. ve NDUBİSİ, N. O. (2011). Entrepreneurship: Its Relationship with Market Orientation and Learning Orientation and as Antecedents to Innovation and Customer Value. *Industrial Marketing Management,* 40(3), 336-345.

NYAGA, G. N., WHIPPLE, J. M. ve LYNCH, D. F. (2010). Examining Supply Chain Relationships: Do Buyer and Supplier Perspectives on Collaborative Relationships Differ? *Journal of Operations Management,* 28(2), 101-114.

OECD/EUROSTAT, (2005). *Oslo Manual - Guidelines For Collecting and Interpreting Innovation Data.* OECD Publications, Third edition, Paris.

OTERO-NEIRA, C., LINDMAN, M. T. ve FERNANDEZ, M. J. (2009). Innovation and Performance in SME Furniture Industries: An International Comparative Case Study. *Marketing Intelligence & Planning,* 27(2), 216-232.

ÖZDAMAR, K. (2011). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi 1.* Kaan Kitabevi, 8. Baskı, Eskişehir.

PAULRAJ, A., LADO, A. A. ve CHEN, I. J. (2008). Inter-Organizational Communication as a Relational Competency: Antecedents and Performance Outcomes in Collaborative Buyer–Supplier Relationships. *Journal of Operations Management,* 26(1), 45-64.

SİPAHİ, B., YURTKORU, E. S. ve ÇİNKO, M. (2010). *Sosyal Bilimlerde SPSS'le Veri Analizi.* Beta Yayınları, 3. Baskı, İstanbul.

THOMSON, A. M., PERRY, J. L. ve MİLLER, T. K. (2009). Conceptualizing and Measuring Collaboration. *Journal of Public Administration Research and Theory,* 19(1), 23-56.

TOMLINSON, P. R. ve FAI, F. M. (2013). The Nature of SME Co-Operation and Innovation: A Multi-Scalar and Multi-Dimensional Analysis. *International Journal of Production Economics,* 141(1), 316-326.

WAGNER, S. M., EGGERT, A. ve LINDEMANN, E. (2010). Creating and Appropriating Value in Collaborative Relationships. *Journal of Business Research,* 63(8), 840-848.

WU, I., CHUANG, C. ve HSU, C. (2014). Information Sharing and Collaborative Behaviors in Enabling Supply Chain Performance: A Social Exchange Perspective. *International Journal of Production Economics,* 148, 122-132.

YILDIZ, S. (2010). İşletme Performansının Ölçümü Üzerine Bankacılık Sektöründe Bir Araştırma. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* Ağustos – Aralık, (36): 179 – 193.

ZAFER KALKINMA AJANSI, *Afyonkarahisar İli Genel Sosyo-Ekonomik Görünümü Raporu*. 14 Nisan 2020, (http://zafer.gov.tr/tr-tr/B%C3%B6lgemiz/B%C3%B6lgemize-Genel-Bak%C4%B1%C5%9F, Erişim Tarihi: 25.08.2020).

ZAFER KALKINMA AJANSI, *Kütahya İli Genel Sosyo-Ekonomik Görünümü Raporu.* 14 Nisan 2020, (http://zafer.gov.tr/tr-tr/B%C3%B6lgemiz/B%C3%B6lgemize-Genel-Bak%C4%B1%C5%9F, Erişim Tarihi: 25.08.2020).

ZAFER KALKINMA AJANSI, *Manisa İli Genel Sosyo-Ekonomik Görünümü Raporu.* 14 Nisan 2020, (http://zafer.gov.tr/tr-tr/B%C3%B6lgemiz/B%C3%B6lgemize-Genel-Bak%C4%B1%C5%9F, Erişim Tarihi: 25.08.2020).

ZAFER KALKINMA AJANSI, *Uşak İli Genel Sosyo-Ekonomik Görünümü Raporu.* 14 Nisan 2020, (http://zafer.gov.tr/tr-tr/B%C3%B6lgemiz/B%C3%B6lgemize-Genel-Bak%C4%B1%C5%9F, Erişim Tarihi: 25.08.2020).

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE KOOPERATİFLER

Akif EMİROĞLU

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları saklı ve sadece yazarına aittir. Bu kitabın Birinci Baskı Telif Hakları Ekin Yayınevi'ne aittir. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, yazarın ve yayınevinin izni olmaksızın kullanılamaz, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz, satılamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-82-0

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Ekim 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Annemin ve Babamın aziz anılarına…

Sevgili Eşim EVREN'e,

SUNUŞ

Yaz bitiyor, tabiat ana sonbahara hazırlık yapıyordu. Ben ise yeni eğitim-öğretim dönemine… Hayatım boyunca sonlar beni hep hüzünlendirmiştir! Laf aramızda, vedaları da pek sevmem. Bundan dolayı olsa gerek, yaza veda ederken ben de içimde öz-hüznümü yaşıyordum. Ta ki bu kitap elime ulaşana dek!.. Ve şunu anladım, hayatınızı anlamlı kılan dostlarınız varsa, hayatta her daim sürprizlere hazırlıklı olun. Şu anda okuduğunuz bu kitabın sizleri de en az beni olduğu kadar heyecanlandıracağından hiç şüphem yok!

Kitabı ilk gördüğümde, içimdeki hüzün dağılmış ve yerini bilim aşkının verdiği bambaşka bir heyecan almıştı. Kitap elime ulaşır ulaşmaz önce kapağına sonra da içeriğine göz attım. Çok Saygıdeğer Akif Emiroğlu Hocam yine boş durmamış, yaz-kış demeden, emekliliğinde de çalışmalarına ve bilim dünyasına yeni eserler sunmaya devam etmişti. Belki de bugün yaşadığımız birçok sosyo-ekonomik probleme çözüm sunabilecek, iş dünyasının olduğu gibi akademik dünyanın da unuttuğu bir konuyu yeni eserinde derinlemesine ele almıştı: İşte şu an elinizde tuttuğunuz kitaba kapak ismini veren "Kooperatifler"…

Gelişmekte olan birçok ülkenin temel sorunlarına indiğimizde; işsizlik, yatırım fırsatlarındaki eşitsizlik, eğitim hareketliliği ve inovasyon konusundaki yetersizlikler gibi birçok konu karşımıza çıkıyor.

Diğer taraftan, gelişmiş ülkelerin geçmişine baktığımızda, birinci ve ikinci dünya savaşıyla birlikte yıkılan ekonomilerini, kooperatiflere gereken önemi vererek inşa ettiklerini ve bugünkü sosyo-ekonomik düzeye geldiklerini görüyoruz.

Küresel rekabetin bu kadar yoğun yaşandığı günümüzde, gelişmekte olan ülkelerin etkili ve başarılı olabilmesinin anahtarı belki de ekonomilerinin en temel yapı taşlarından birisi olan kooperatiflere gereken önemi vermesinde saklıdır.

Kooperatifler, ekonomik ve sosyal kalkınmada oynadıkları rol ile ülkelerde büyük işletmelere ve kitlere alternatif üçüncü bir güç olarak görev yapmaktadır. Kooperatifler, yaşam ve çalışma koşullarını iyileştirmek, işsizliği azaltmak, yeni girişimlere fırsat tanımak için önemli bir araçtır. Kooperatifler birçok yönden küresel ve ulusal kalkınmada önemli rol oynamaktadır. Kooperatifler sürdürülebilirliğe, insani ve sosyal gelişmeye katkıda bulunurlar. Kooperatiflerin ülke ekonomisi ve sosyal hayata yaptığı katkıları saymakla

bitiremeyiz ama gel gelelim birçok insan kooperatifler hakkında pek bir şey bilmiyor.

İşte bu noktada Sayın Hocam Akif Emiroğlu'nun bu değerli eseri imdadımıza yetişiyor. İnanıyorum ki bu eser hem akademide hem de iş dünyasında konuya ilgi duyan herkese çok yararlı olacaktır. Yazın alanındaki bu konuyla ilgili boşluğu önemli ölçüde dolduracaktır.

Bir noktanın altını çizmeden geçmek istemiyorum, Türkçemizde çok güzel bir söz var: "Bir elin nesi var, iki elin sesi var". İşte bu söz sanki kooperatifler için söylenmiş. Belki tek başımıza bazı hayallerimizi gerçekleştiremeyiz; ancak, bir grup insan bir araya gelerek hiçbirimizin tek başına hayal bile edemeyeceği hedeflere ulaşabiliriz.

Ve son bir not: Kooperatifler belki de günümüz ekonomilerinin ve toplumlarının yaşadığı birçok sorunun çözümünü içerisinde barındırıyordur. Kim bilir?.. Belki de keramet eskidedir, çözüm "bit pazarının" kurucu fikri olan kooperatifçiliktedir….

Bu arada, iltifat marifete tabidir. Bu değerli eseri bizlere kazandıran Akif Emiroğlu Hocamıza teşekkür ediyor, kendisine en derin saygılarımı sunuyorum.

İstanbul, Ağustos-2021

Prof. Dr. Rasim İlker GÖKBULUT

İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyesi

SUNUŞ

Uzun yıllar aynı fakültede aynı dönemlerde ders verme imkânı yaşadığım meslektaşım ve şimdi emekliler sınıfında gibi görünse de birçoğumuzdan daha faal olarak çalışmalarını sürdüren Dr. AKİF EMİROĞLU'nun ele aldığı **"Geçmişten Günümüze KOOPERATİFLER"** adlı kitabına da büyük emek harcadığından eminim. Bu güvenin altında, yaptığı işlerde özen ve titizlik göstermesi yatmaktadır. Yazdığı diğer kitaplarda da anlaşılır bir dil kullanması, kitaplarının okunabilirliğini ve anlaşılabilirliğini arttırmaktadır.

Bu kitapta, yirmiden fazla bölümden oluşan birçok bakış açısıyla "KOOPERATİFLER" konusuna geniş bir inceleme sunulmuştur. Yazar ilk bölümde, kooperatif kavramı ve kavramın tarihi gelişimini ele almış, ikinci bölümde, ekonomik birim açısından kooperatifler ve üçüncü bölümde çevresel faktörler açısından Kooperatifleri incelemiştir. Dört ve beşinci bölümlerde, tarihi gelişim ile kooperatifçiliğin doğuşu, altıncı bölümde farklı ülkelerde kooperatifçilik ve yedinci bölümde bizde kooperatifçilik tarihi gelişimi geniş bir şekilde incelenmiştir. Ayrıca kitabın sonraki bölümlerinde ise kalkınma planında kooperatifçilik, Türkiye'de kooperatifçilikte temel sorunlar, yeni nesil kooperatifler, uluslararası anlamda kooperatif, kooperatifçiliğin istihdama / GSMH'ya / sürdürülebilir kalkınmaya etkisi, kooperatiflerde kalite / kapasite / ürün / marka yönetimi ile kooperatifler için analiz / değerleme gibi konu ile ilgili merak uyandıran birçok başlık bulunmaktadır. Bu açıdan Dr. AKİF EMİROĞLU'nun eseri **"Geçmişten Günümüze KOOPERATİFLER"** kitabının, birçok araştırmacı ve karar vericiler için incelenmesi gereken bir çalışma olduğunu düşünüyorum.

Yazarı, çalışması için candan kutluyorum. Son olarak, kitabına sunuş yazma olanağı verdiği için kendisine teşekkürlerimi sunuyor ve çalışmanın tüm okuyuculara yararlı olmasını diliyorum.

Saygılarımla. 15 Ağustos 2021

Zonguldak,

Prof. Dr. Mehmet PEKKAYA

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Günümüzde kooperatifler, hem ortaklarına, hem de hizmet verdiği toplumlara önemli ekonomik faydalar sağlamaktadır. Kooperatiflerin; üretimin artmasına, yeni istihdam alanlarının oluşturulmasına, üreticiler, tüketiciler ve küçük işletmeler gibi tüm yararlananların ihtiyaçlarının karşılanmasında rolü vardır. Kitabın, okuyucularına çok büyük katkı sağlayacağı ve faydalı olacağı inancındayım. 26.08.2021

Öğr. Gör. Sibel BUZKAN
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

ÖNSÖZ

İnsanlar arasındaki yardımlaşmayı, aynı amaç uğrunda beraberce çalışmayı ve birlikte aktivitelerden oluşacak sonuçtan yine birlikte yararlanmayı içeren, yerel, bölgesel ve ulusal kalkınmanın en önemli temel taşlarından biri olan kooperatiflerle ilgili *"Geçmişten Günümüze Kooperatifler"* adlı bu kitap, uzun yıllardır üzerinde yoğunlaştığım bir çalışmanın ürünüdür.

Ülkemizde yeterince önem verilmemesine ve bazı olumsuz ideolojik yaklaşımlara karşın, klasik anlayış dışında *'yeni nesil'* ve *'sosyal kooperatifler'* olarak sayılarının artmakta oluşu, bazı üniversitelerde ders olarak okutulması oldukça önemli ve sevindiricidir. Kapitalist ülkelerden liberalizmi benimsemiş ülkelere değin kooperatif işletmelerin olmadığı hemen hiçbir ülke yoktur. Pek çok ülke yerel, bölgesel, ulusal ve giderek uluslararası düzeyde kalkınmalarını belli ölçüde kooperatif sisteme borçludur.

Kitap, kooperatiflerle ilgili kavram ve sözcüğün kökeni, ekonomik birimler ile kooperatifler arasındaki farklılıklar, kooperatiflerde çevresel faktörler, dünyada kooperatifçiliğin tarihsel gelişimi, modern kooperatifçiliğin doğuşu, kooperatifçilik fikirlerini pratik alanda gerçekleştirenler, Türkiye'de kooperatifçiliğin tarihsel gelişimi, kalkınma planlarında kooperatifçilik, Türkiye'de kooperatifçilikte temel sorunlar, yeni nesil kooperatifler ve bir örneği olarak sosyal kooperatifler, uluslararası çalışma örgütü ve kooperatifçilik, uluslararası kooperatif kuruluşlar, kooperatifçilik ve istihdam, ekonomik ve toplumsal kalkınma ve kooperatifler, kooperatifçilik ve gayrisafi milli hasıla, kooperatifçilik ve sürdürülebilir kalkınma, kooperatiflerde teknoloji yönetimi, kalite yönetimi, kapasite yönetimi, ürün / marka yönetimi ve markalaşma, kooperatif işletmelerde büyüme, birleşme ve entegrasyon, yerelleşmeden küreyerelleşmeye kooperatifler, kooperatiflerde analiz ve değerleme olmak üzere yirmi üç bölüm ve sonuç kısmından oluşmaktadır.

Kitabın, öğrencilerin gerek yükseköğrenimlerinde ve gerekse mezuniyet sonrası atılacakları iş yaşamlarında konu ile ilgili bilgilenmelerini sağlama, karşılaşacakları sorunları çözüme ulaştırmada yardımcı olma ve onların başarıya ulaşmalarına katkıda bulunma yanısıra konuya ilgi duyan, konuyla ilgili bilgi talep eden kamu ve özel sektör kuruluşları için de yararlı olacağına inanıyorum.

Kitabın hazırlanmasında geniş bir literatürden yararlanılmıştır. Bunlardan bazılarının yayın tarihleri eski olmakla birlikte konularında temel ve kaynak kitap olmaları nedeniyle tercih edilmiştir.

Son söz olarak, yurt içinde ve yurt dışında yetişmemi ve eğitimimi sağlayan aileme, yetişmemde katkıları bulunan sayın hocalarıma, çalışmamı inceleyerek değerli görüş ve yapıcı yorumlarını bildiren değerli meslektaşlarıma, bana huzurlu bir çalışma ortamı sağlayan sevgili eşim Evren'e, beni motive eden meslektaşlarıma ve öğrencilerime sonsuz teşekkürler ediyorum.

Kitabımın özenle basımını gerçekleştiren Ekin Kitabevi sahip ve çalışanlarına da teşekkürler ediyorum.

Kitabın okuyucu ve öğrencilerimize yararlı olması en büyük dileğimdir.

İstanbul, Ekim - 2021

A. Emiroğlu

“Muhakkak surette birleşmekte kuvvet vardır. Kooperatif yapmak maddi ve manevi kuvvetleri, zekâ ve maharetleri birleştirmektir.”

Atatürk

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
1. KOOPERATİF KAVRAMININ ANLAMI 1
1.1. KOOPERATİF SÖZCÜĞÜNÜN KÖKENİ 1
1.2. MODERN ANLAMDA KOOPERATİF DÜŞÜNCESİNİN DOĞMASINDAN ÖNCEKİ DÖNEMİN ANALİZİ 4
1.2.1. ESKİ ÇAĞ DÜŞÜNÜRLERİ 5
1.2.1.1. SEÇKİNLER DOKTRİNİ 5
1.2.2. ORTAÇAĞ 6
1.2.2.1. ORTAÇAĞ EKONOMİSİ 11
1.2.2.1.1. ORTAÇAĞ DİN BİLGİNLERİ (KANONİST'LER) VE TAKASTA (MÜBADELEDE) ADALET DOKTRİNİ 11
1.2.2.1.2. FEODALİTENİN DOĞUŞU VE OLGUNLAŞMASI 13
1.2.2.2. DEREBEYLİK VE MALİKÂNE EKONOMİSİ 19
1.2.2.3. ORTAÇAĞIN BAŞINDA KENT EKONOMİSİ 22
1.2.2.3.1. KENTLEŞME 27
1.2.2.3.2. KENTLERİN UYANIŞI VE BURJUVAZİNİN DOĞUŞU 28
1.2.2.4. FEODAL DÜZENDEN KAPİTALİZME GEÇİŞ 32
1.2.2.4.1. FEODAL DÜZENDE TOPLUMSAL DEĞİŞİKLİKLER 32
1.2.2.4.2. TÜCCARLARIN ZENGİNLEŞMESİ 33
1.2.2.2. ORTAÇAĞIN SONU 35
1.2.2.2.1. YENİ SINIFLAR 35
1.3. YENİ SİYASAL YAPI, MUTLAKİYET, KRALİYET İKTİDARININ, GELİŞMESİ VE KAPİTALİZMİN DOĞUŞU 37

İKİNCİ BÖLÜM
2. EKONOMİK BİRİMLER İLE KOOPERATİFLER ARASINDAKİ FARKLILIKLAR 41
2.1. İLKELER AÇISINDAN 41
2.1.1. GÖNÜLLÜ VE SERBEST GİRİŞ İLKESİ 41
2.1.2. ORTAĞIN DEMOKRATİK YÖNETİMİ İLKESİ 41
2.1.3. ORTAĞIN EKONOMİK KATILIMI İLKESİ 42
2.1.4. ÖZERKLİK VE BAĞIMSIZLIK İLKESİ 42
2.1.5. EĞİTİM, ÖĞRETİM VE BİLGİLENDİRME İLKESİ 42
2.1.6. KOOPERATİFLER ARASI İŞBİRLİĞİ İLKESİ 43
2.1.7. TOPLUMSAL SORUMLULUK İLKESİ 43
2.2. MÜLKİYET AÇISINDAN 44
2.3. TÜZEL KİŞİLİK AÇISINDAN 44

2.4. AMAÇ AÇISINDAN 44
2.5. SERMAYE AÇISINDAN 45
2.6. ÜYELİK / ORTAKLIK AÇISINDAN 45
2.7. HEDEF KİTLE AÇISINDAN 45
2.8. KÂR AÇISINDAN 46
2.9. SORUMLULUK AÇISINDAN 47
2.10. İŞLEYİŞ VE YÖNETİM AÇISINDAN 48
2.11. İYİ BİR TERCİH VE FIRSAT OLARAK KOOPERATİFLER 51
2.12. KOOPERATİFLERİN TERCİH NEDENLERİ 52
2.13. KOOPERATİFİN SERMAYE ŞİRKETİNE DÖNÜŞMESİ 53

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
3.1. KOOPERATİFLERDE ÇEVRESEL FAKTÖRLER 55
3.1.1. İÇ ÇEVRE 56
3.1.2. DIŞ ÇEVRE 56
3.1.2.1. GERÇEK DIŞ ÇEVRE 56
3.1.2.2. ALGILANAN DIŞ ÇEVRE. 57
3.1.2.3. FAALİYET ÇEVRESİ 57
3.1.3. KOOPERATİFLERİN YAKIN ÇEVRESİ 57
3.1.3.1. KOOPERATİF ÇALIŞANLARI 57
3.1.3.2. KOOPERATİF ÜYELERİ 58
3.1.3.3. MÜŞTERİLER 58
3.1.3.4. TEDARİKÇİLER 59
3.1.3.5. ARACILAR 59
3.1.3.6. RAKİPLER 59
3.1.4. İŞLETMENİN UZAK ÇEVRESİ 60
3.1.4.1. YASAL VE SİYASAL ÇEVRE 60
3.1.4.2. SOSYAL VE KÜLTÜREL ÇEVRE 61
3.1.4.3. EKONOMİK ÇEVRE 61
3.1.4.4. BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ÇEVRE 62
3.1.4.5. DOĞAL ÇEVRE 62
3.1.4.6. GLOBAL ÇEVRE 62
3.1.5. KOOPERATİFLERİ OLUŞTURAN FAKTÖRLER 63
3.1.5.1. BİLGİ VE TEKNOLOJİ. 63
3.1.5.2. İNSAN KAYNAKLARI 63
3.1.5.3. ORTAKLAR (ÜYELER): 63
3.1.5.4. ÇALIŞANLAR 63
3.1.5.5. SERMAYE. 63
3.1.5.6. YAPI 63
3.1.5.7. AMAÇLAR 64
3.1.5.8. STRATEJİLER 64

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. DÜNYADA KOOPERATİFÇİLİĞİN TARİHSEL GELİŞİMİ 65
4.1. PAZAR, PANAYIR VE FUARLAR 65
4.1.1. TÜCCAR GİLD'LERİ VE HANSA'LAR 73
4.1.1.1. GİLD'LER 73
4.1.1.2. HANSA'LAR 76
4.1.1.2.1. HANSA BİRLİĞİ 77
4.1.1.2.2. HANSA BİRLİĞİ'NİN YAPISI 78
4.1.1.2.3. HANSA BİRLİĞİ'NİN DAĞILMASI 78
4.1.1.2.4. LONDRA FLAMAN HANSASI 79
4.1.1.2.5. TOYTON HANSASI 80
4.1.1.2.6. YENİ HANSA BİRLİĞİ'NİN KURULUŞU 80
4.1.1.2. GİLD VE HANSA'LARIN FONKSİYONLARI VE BUNLARDA RASTLANAN BAZI KOOPERATİFÇİLİK PRENSİPLERİ 82
4.1.2. AVRUPA'DA LONCALAR 83
4.1.2.1. MADDİ ALANDA GELİŞEN OLAYLAR 85
4.1.2.1.1. COĞRAFİ ve DENİZ KEŞİFLERİ 85
4.1.2.1.2. KEŞİFLERİN BAŞLICA NEDENLERİ 86
4.1.2.1.3. COĞRAFİ KEŞİFLERİN SONUÇLARI 89
4.1.2.1.4. FİYATLARDAKİ GENEL ARTIŞLAR 90
4.1.2.2. DÜŞÜNCE ALANINDA GERÇEKLEŞEN OLAYLAR 91
4.1.2.2.1. RÖNESANS VE HÜMANİZM 92
4.1.2.2.2. REFORM 93
4.1.2.2.3. RÖNESANS MERKANTİLİSTLERİ (TİCARİ KAPİTALİZM) 95
4.1.2.2.3.1. PORTEKİZ VE İSPANYOL MERKANTİLİZMİ (KÜLÇECİ MERKANTİLİZM, BULYONİZM) 99
4.1.2.2.3.2. HOLLANDA MERKANTİLİZMİ 100
4.1.2.2.3.3. FRANSIZ MERKANTİLİZMİ (ENDÜSTRİ MERKANTİLİZMİ) 101
4.1.2.2.3.4. BRİTANYA MERKANTİLİZMİ (TİCARİ MERKANTİLİZM) .102
4.1.2.2.3.5. ALMAN MERKANTİLİZMİ (KAMERALİZM) 104
4.2. KORPORASYON VE KÜÇÜK ENDÜSTRİ 105
4.2.1. KORPORATİZM (KORPORASYONLAR) 106
4.2.1.1. KORPORASYONLARDA AŞAMALAR 111
4.2.1.1.1. ÇIRAKLIK 111
4.2.1.1.2. KALFALIK 112
4.2.1.1.3. USTALIK 113
4.2.1.2. KORPORASYONLARIN YÖNETİMİ 113
4.2.1.3. KORPORASYONLARIN AMAÇLARI VE YÖNTEMLERİ 113
4.2.1.3.1. EKONOMİK AMAÇ 113
4.2.1.3.2. TOPLUMSAL VE ETİK AMAÇ 115
4.2.1.4. KORPORASYONLARIN ARAÇLARI 117
4.2.1.5. KORPORASYONLARIN ŞEKİLLERİ 117

4.2.1.5.1. EKONOMİ İLE SOSYOLOJİNİN BİRLEŞMESİ 117
4.2.1.5.2. BİRLİK KORPORATİZM 118
4.2.1.5.3. DEVLET KOPRORATİZMİ 118
4.2.1.6. KORPORASYONLARIN ÇÖKÜŞÜ VE ORTADAN KALKIŞI 118
4.3. ENDÜSTRİLEŞMENİN TOPLUMSAL SONUÇLARI 120
4.3.1. İŞÇİLER 121
4.3.2. ÜCRETLER 122
4.3.3. FİYATLAR 122
4.4. KAPİTALİST SEKTÖR 123
4.4.1. KAPİTALİST SİSTEM 123
4.4.2. LİBERALİZM 131
4.4.2.1. ZİRAATÇI LİBERALİZM, FİZYOKRATLAR 131
4.4.2.2. TARIMDAN ENDÜSTRİYE GEÇİŞ 132
4.4.2.3. 18. YÜZYIL DEVRİMİ, BURJUVA SİSTEMİ VE ENDÜSTRİYEL KAPİTALİZM 135
4.4.3. SOSYAL DÜŞÜNCELER AÇISINDAN YAKLAŞIM 143
4.4.3.1. AYDINLANMA ÇAĞI 143
4.4.3.2. LİBERAL BİREYCİLİKTEN SINIFSIZ KOMÜNİZME 145
4.4.3.3. MÜDAHALECİLİK (İNTERVENTİONİZM) 147
4.4.3.3.1. SİSMONDİ (1773-1842) 147
4.4.3.3.2. DUPONT – WHITE (1807-1878) 148
4.4.3.3.3. SAINT SIMON (1760-1825) 149
4.4.3.3.4. KARL MARX (1818-1883) 150
4.4.4. ENDÜSTRİYEL KAPİTALİZM VE İŞÇİ SORUNU 151

BEŞİNCİ BÖLÜM
5. MODERN KOOPERATİFÇİLİĞİN DOĞUŞU 155
5.1. KOOPERATİFÇİLİĞİN ÖNDERLERİ 155
5.1.1. PETER CORNELIUS PLOCKBOY (1620 - 1700) 156
5.1.2. JOHN BELLERS (1654 – 1725) 156
5.1.3. ROBERT OWEN (1771 – 1858) 158
5.1.4. DR. WILLIAM KING (1786 – 1865) 167
5.1.5. FRANÇOIS MARIA CHARLES FOURIER (1772 – 1837) 170
5.1.6. LUDWIG GALL (1794 – 1863) 177
5.1.7. PHILIPPE BUCHEZ (1796 – 1865) 178
5.1.8. LOUIS BLANC (1811 – 1882) 179
5.1.9. FERDINAND LASSALLE (1825-1864) 185
5.2. BİREYCİ ANTİ – KAPİTALİST KURAMCILAR 186
5.3. KOOPERATİFÇİLİK – LİBERALİZM - SOSYALİZM 188
5.3.1. LİBERALİZM VE BİREYCİLİK 189
5.3.2. LİBERALİZMİN YAPISI VE İLKELERİ 190
5.3.2.1. BİREYCİLİK: KENDİ YASANI KENDİN YAP 194

5.3.2.2. ÖZGÜRLÜK: HERKES KENDİNİN YARGICIDIR 194
5.3.2.3. DOĞAL DÜZEN, KENDİLİĞİNDEN DÜZEN: REKABETE DAYALI PİYASA EKONOMİSİ 196
5.3.2.4. LİBERAL DEVLET 197
5.3.2.5. SINIRLI DEVLET: İKTİDAR BOZAR, MUTLAK İKTİDAR MUTLAKA BOZAR 199
5.3.2.6. LİBERAL DEMOKRASİ: GÜÇLER AYRILIĞI VE HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ 200
5.3.2.7. LİBERALİZMİN AVANTAJ VE DESAVANTAJLARI 201
5.3.3. SOSYALİZMİN ÖN AŞAMALARI 202
5.3.3.1. İDEALİST VEYA ÜTOPİK SOSYALİZM 206
5.3.3.1.1. Müdahalecilik 207
5.3.3.1.2. Devlet Sosyalizmi 208
5.3.3.1.3. Prodüktivizm veya Saint-Simonizm 210
5.3.3.2. REALİST VEYA BİLİMSEL SOSYALİZM 211
5.3.3.2.1. KARL MARX (1818-1883) 214
5.3.3.2.1.1.Marx'ın Düşünce Dünyası 215
5.3.3.2.1.2. Marx'ın Ekonomik Tezleri 218
5.3.3.2.1.3. Marx'ın Felsefesel Tezleri 229

ALTINCI BÖLÜM
6. KOOPERATİFÇİLİK FİKİRLERİNİ PRATİK ALANDA GERÇEKLEŞTİRENLER 241
6.1. AVRUPA'DA KOOPERATİFÇİLİĞİN GELİŞİMİ 241
6.1.1. KOOPERATİFÇİLER 241
6.1.1.1. İNGİLTERE'DE KOOPERATİFÇİLİK 243
6.1.1.1.1. ROCHDALE 245
6.1.1.2. ALMANYA'DA KOOPERATİFÇİLİK 255
6.1.1.2.1. SCHULZE - DELITZSCH 256
6.1.1.2.1.1. SCHULZE – DELITZSCH KOOPERATİF SİSTEMİNİN GÜNÜMÜZDEKİ UYGULAMASI 259
6.1.1.2.2. RAIFFEISEN 261
6.1.1.2.2.1. RAIFFEISEN KOOPERATİFLERİNİN GENEL KARAKTERİSTİKLERİ 262
6.1.1.2.3. ULUSAL ÜST KONFEDERASYON OLARAK DGRV 267
6.1.1.2.4. ALMAN KOOPERATİF YASASI VE SON DÜZENLEMELER 271
6.1.1.3. DANİMARKA'DA KOOPERATİFÇİLİK 273
6.1.1.4. FRANSA'DA KOOPERATİFÇİLİK 275
6.1.1.5. İSVEÇ'TE KOOPERATİFÇİLİK 278
6.1.1.6. İTALYA'DA KOOPERATİFÇİLİK 279
6.1.1.6.1. İTALYAN KOOPERATİFLERİNDE VERGİ UYGULAMALARI 280
6.1.1.6.2. İTALYAN KOOPERATİF BİRLİKLERİ 281

6.1.2. AVRUPA BİRLİĞİ'NDE KOOPERATİFÇİLİK 282
6.2. AVRUPA DIŞINDAKİ ÜLKELERDE KOOPERATİFÇİLİK 283
6.2.1. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NDE KOOPERATİFÇİLİK 283
6.2.1.1. ABD ULUSAL KOOPERATİF İŞLETMELER BİRLİĞİ (NATIONAL COOPERATIVE BUSINESS ASSOCIATION) (NCBA) 290
6.2.1.2. ABD ULUSAL KIRSAL ELEKTRİK KOOPERATİFLERİ BİRLİĞİ (NATIONAL RURAL ELECTRIC COOPERATIVE ASSOCIATION) (NRECA) 291
6.2.1.3. ULUSAL KOOPERATİF BANKASI (NATIONAL COOPERATIVE BANK) (NCB) 292
6.2.1.4. NEW YORK VE NEW JERSEY SAĞLIK SİGORTASI KOOPERATİFİ (HEALTH REPUBLIC INSURANCE) (HRI) 293
6.2.1.5. PARK SLOPE GIDA KOOPERATİFİ (PARK SLOPE FOOD COOP.) 294
6.2.2. ARJANTİN'DE KOOPERATİFÇİLİK 295
6.2.3. AVUSTRALYA'DA KOOPERATİFÇİLİK 296
6.2.4. BREZİLYA'DA KOOPERATİFÇİLİK 298
6.2.5. ÇİN HALK CUMHURİYETİ'NDE KOOPERATİFÇİLİK 300
6.2.6. ENDONEZYA'DA KOOPERATİFÇİLİK 303
6.2.7. GÜNEY AFRİKA CUMHURİYETİ'NDE KOOPERATİFÇİLİK 304
6.2.8. GÜNEY KORE'DE KOOPERATİFÇİLİK 307
6.2.9. HİNDİSTAN'DA KOOPERATİFÇİLİK 309
6.2.10. İSRAİL'DE KOOPERATİFÇİLİK 312
6.2.10.1. KİBBUTZ 313
6.2.10.2. MOSHAV (MOŞAV) 314
6.2.10.3. VOLCANI CENTER 315
6.2.11. JAPONYA'DA KOOPERATİFÇİLİK 316
6.2.11.1. JAPON TÜKETİM KOOPERATİFLERİ BİRLİĞİ (JJCU) 317
6.2.11.2. ULUSAL TARIM KOOPERATİFLERİ ÖRGÜTÜ (JA-ZENCHU) 318
6.2.12. KANADA'DA KOOPERATİFÇİLİK 318
6.2.12.1. ENTEGRE TAHIL İMALATÇILARI KOOPERATİFİ (INTEGRATED GRAIN PROCESSORS CO-OPERATIVE) (IGPC) 319
6.2.12.2. DESJARDINS GROUP 320
6.2.13. MEKSİKA'DA KOOPERATİFÇİLİK 320
6.2.14. RUSYA FEDERASYONU'NDA KOOPERATİFÇİLİK 323
6.2.15. SUUDİ ARABİSTAN'DA KOOPERATİFÇİLİK 324

YEDİNCİ BÖLÜM

7. TÜRKİYE'DE KOOPERATİFÇİLİĞİN TARİHSEL GELİŞİMİ 325
7.1. CUMHURİYET ÖNCESİ DÖNEM 325
7.2. MİTHAT PAŞA'YA KADAR OLAN DÖNEM 325
7.2.1. İMECE 325
7.2.2. SALMA 326

7.2.3. AHİLİK 327
7.2.3.1. AHİLİK ÖRGÜTÜNÜN KURULUŞU 327
7.2.3.2. AHİLİK ÖRGÜTÜNÜN YÖNETİM ORGANLARI 331
7.2.3.3. AHİLİK ÖRGÜTÜNÜN YAPISAL FONKSİYONLARI 331
7.2.3.4. OSMANLI İMPARATORLUĞU VE AHİLİK 332
7.2.3.5. AHİLİK ÖRGÜTÜNÜN DAĞILIŞI 333
7.2.3.6. CUMHURİYET DÖNEMİNDE AHİLİK 334
7.2.4. LONCALAR 335
7.2.4.1. LONCA ÖRGÜTÜNÜN HİYERARŞİK YAPISI 336
7.2.4.2. LONCA ÖRGÜTÜNÜN GÖREVLERİ 339
7.2.5. GEDİKLER 342
7.3. MİDHAT PAŞA, II. MEŞRUTİYET VE İTTİHAD - TERAKKİ DÖNEMLERİ 344
7.4. MİTHAT PAŞA DÖNEMİNDEN CUMHURİYETİN KURULUŞUNA KADARKİ DÖNEM 354
7.5. CUMHURİYET DÖNEMİ 359
7.5.1. CUMHURİYETİN İLK YILLARI 359
7.5.2. CUMHURİYETİN İLK YILLARI SONRASI KOOPERATİFÇİLİK 361
7.5.3. ATATÜRK DÖNEMİ 365
7.5.3.1. ATATÜRK'ÜN İLGİSİ 365
7.5.3.2. KOOPERATİF ŞİRKETLER YASA TASARISI 370
7.5.3.3. İSTİHSAL, ALIM VE SATIM ORTAKLIK KOOPERATİFLERİ NİZAMNAMESİ 372
7.5.3.4. ATATÜRK DÖNEMİNDE ÇİFTÇİLERİN ÖRGÜTLENMESİ VE KOOPERATİFLEŞMESİ DOĞRULTUSUNDA ÇIKARILAN BAŞLICA YASALAR 373
7.5.3.5. BİR TÜKETİM KOOPERATİFİ KURUCUSU OLARAK ATATÜRK 374
7.5.3.6. ORTAK MAKİNA KULLANIMI 375
7.5.3.7. ATATÜRK'ÜN EGE GEZİSİ 376
7.5.3.8. TEK PARTİ PROGRAMINDA KOOPERATİFÇİLİK 377
7.5.3.9. TÜRK KOOPERATİFÇİLİK KURUMU KURULMASI 378
7.5.3.10. ATATÜRK DÖNEMİNDE ÜNİVERSİTELERDE KOOPERATİFÇİLİK 379
7.5.3.11. EN VERİMLİ YIL: 1935 380
7.5.3.12. PARTİ PROGRAMINDA TEKRAR YER ALMA 380
7.5.3.13. BİR TARIMSAL KOOPERATİF KURUCUSU OLARAK ATATÜRK 381
7.5.3.14. ATATÜRK'ÜN BİR KOOPERATİFÇİLİK DEVRİMİNİ GERÇEKLEŞTİRMESİ 384
7.5.4. 1938 - 1950 DÖNEMİ 390
7.5.5. 1950 - 1960 DÖNEMİ 391
7.5.6. 1960 - 1980 DÖNEMİ 395
7.5.7. 1980 - 2000 DÖNEMİ 399
7.5.8. 2000 SONRASI 400
7.6. TÜRK KOOPERATİFÇİLİĞİNDE ÖNEMLİ KİŞİLER 401

7.7. KOOPERATİFÇİLİK MEVZUATININ GELİŞİMİ 432
7.7.1. DÜNYADA KOOPERATİFÇİLİK MEVZUATININ GELİŞİMİ....432
7.7.2. TÜRKİYE'DE KOOPERATİFÇİLİK MEVZUATININ GELİŞİMİ....433
7.7.3. TÜRKİYE'DE KOOPERATİFÇİLİKLE İLGİLİ YASALAR 435
7.8. TÜRKİYE'DE KOOPERATİF VE DEVLET İLİŞKİLERİ 436
7.9. KOOPERATİFÇİLİK İLE İLGİLİ BAKANLIK FAALİYETLERİ 441
7.9.1. T. C. TİCARET BAKANLIĞI FAALİYETLERİ 441
7.9.2. T.C. ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI FAALİYETLERİ 445
7.9.3. T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI FAALİYETLERİ....446
7.10. TÜRKİYE'DE KOOPERATİFLERİN KAMU ÖRGÜTLENMESİ 449
7.10.1. KURULUŞ YASALARINA GÖRE KOOPERATİFLER 451
7.10.2. İLGİLİ BAKANLIĞA GÖRE KOOPERATİFLER 451
7.10.3. SEKTÖRLERE GÖRE KOOPERATİFLER....452
7.10.4. KOOPERATİF BİRLİKLERİ....454
7.10.4.1. TÜRKİYE MİLLİ KOOPERATİFLER BİRLİĞİ 454
7.10.5. TÜRKİYE MİLLİ KOOPERATİFLER BİRLİĞİ ORTAKLARI 455
7.10.5.1. TÜRKİYE ESNAF VE SANAATKÂRLAR KREDİ VE KEFALET KOOPERATİFLERİ BİRLİKLERİ MERKEZ BİRLİĞİ (TESKOMB)...455
7.10.5.2. TÜRKİYE KENT KOOPERATİFLERİ MERKEZ BİRLİĞİ (TÜRKKENT) 456
7.10.5.3. TÜM TÜKETİM KOOPERATİFLERİ MERKEZ BİRLİĞİ (TÜKOBİRLİK) 457
7.10.5.4. TÜRKİYE ORMANCILIK KOOPERATİFLERİ MERKEZ BİRLİĞİ (OR-KOOP)....457
7.10.5.5. TÜRKİYE S. S. YAPI KOOPERATİFLERİ MERKEZ BİRLİĞİ (TÜRKKENT) 458
7.10.5.6. S.S. KÖY KALKINMA VE DİĞER TARIMSAL AMAÇLI KOOPERATİF BİRLİKLERİ MERKEZ BİRLİĞİ (KÖY-KOOP)....458
7.10.5.7. TÜM MOTORLU TAŞIYICILAR KOOPERATİFLERİ MERKEZ BİRLİĞİ 459
7.10.5.8. SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ MERKEZ BİRLİĞİ (SÜR-KOOP) ...459
7.10.5.9. TÜRKİYE SULAMA KOOPERATİFLERİ MERKEZ BİRLİĞİ (TÜS-KOOPBİR) 460
7.10.5.10. TÜRKİYE TARIM KREDİ KOOPERATİFLERİ MERKEZ BİRLİĞİ .460
7.10.5.10.1. Tarım Kredi Kooperatifleri 461
7.10.5.10.2. Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri'nin Kredi Faaliyetleri 463
7.10.5.11. TARIMSAL ÜRÜNLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ 466
7.10.5.12. TÜRKİYE TARIM KREDİ KOOPERATİFLERİNİN İŞTİRAKLERİ ..466
7.10.5.13. TARIM KOOPERATİFLERİ MERKEZ BİRLİĞİ (TARIM - KOOP)..467
7.10.5.14. TARIM KREDİ KOOPERATİFLERİ KONUSUNDA ÖRNEK ÜLKE: HOLLANDA 467
7.10.5.15. TARIM SATIŞ KOOPERATİFLERİ 469
7.11. BASINDA KOOPERATİFÇİLİK 471

SEKİZİNCİ BÖLÜM

8. KALKINMA PLANLARINDA KOOPERATİFÇİLİK 473
8.1. PLANLAMA 473
8.1.1. PLANLAMANIN ÖZELLİKLERİ 473
8.1.2. PLANLAMA VE GELECEĞİ TAHMİN SORUNU 474
8.1.3. PLANLAMANIN BÖLÜMLERİ 474
8.2. PLANLI DÖNEM 474
8.3. KALKINMA 476
8.4. PLANLI KALKINMA DÖNEMİ 477
8.5. KALKINMA PLANLARINDA KOOPERATİFLER 478

DOKUZUNCU BÖLÜM

9. TÜRKİYE'DE KOOPERATİFÇİLİKTE TEMEL SORUNLAR 483
9.1. ACİL SORUNLAR 484
9.2. ALGI SORUNU 485
9.3. EĞİTİM 485
9.4. YASAL SORUNLAR 486
9.4.1. KURULUŞ MALİYETLERİNİN YÜKSEKLİĞİ 487
9.4.2. KOOPERATİF ANA SÖZLEŞMELERİ 487
9.4.3. MERSİS SİSTEMİNDE YER ALAN ANA SÖZLEŞMELERİN DURUMU 488
9.4.4. VERGİ MEVZUATI KARŞISINDAKİ DURUM 488
9.4.5. GENEL KURULLA İLGİLİ SORUNLAR 489
9.4.5.1. GENEL KURULA ÇAĞRI SÜRECİ 489
9.4.5.2. GENEL KURUL OYLAMA SÜREÇLERİNİN ÇAĞIN GEREKSİNİMLERİNE YANIT VERMEMESİ 489
9.4.5.3. GENEL KURULLARDA SUNULAN DENETİM VE YÖNETİM RAPORLARININ GEREKSİNİME YANIT VERMEMESİ 490
9.4.5.4. MÜLKİYET HAKLARI 491
9.5. İDARİ VE YÖNETİM SORUNU 492
9.5.1. İDARİ SORUNLAR 492
9.5.2. VEKÂLET 493
9.5.3. FIRSATÇILIK 494
9.5.4. VİZYON SORUNU 495
9.5.5. PORTFÖY SORUNU 495
9.5.6. KONTROL VE KARAR SORUNU 495
9.6. DEVLET MÜDAHALESİNİN BAŞARISIZLIĞA NEDEN OLMASI 496
9.7. YEREL YÖNETİMLERLE KOOPERATİFLERİN İLİŞKİSİ 497
9.8. EKONOMİK SORUNLAR 497
9.9. KADIN KOOPERATİFLERİ 498
9.10. YAPISAL SORUNLAR 500
9.11. İTHAL İKÂMESİ 501
9.12. TÜRKİYE'DE KOOPERATİFÇİLİĞİN GELİŞTİRİLEBİLİRLİĞİ 502

ONUNCU BÖLÜM
10. YENİ NESİL KOOPERATİFLER VE BİR ÖRNEĞİ OLARAK SOSYAL KOOPERATİFLER 505
10.1. YENİ NESİL KOOPERATİFLER 505
10.2. TÜRKİYE'DE YENİ NESİL KOOPERATİF ÖRNEKLERİ 508
10.3. SOSYAL KOOPERATİFLER 508
10.3.1. SOSYAL KOOPERATİFÇİLİK 509
10.3.2. SOSYAL KOOPERATİFLERİN TEMEL ÖZELLİKLERİ, GELENEKSEL KOOPERATİFLER İLE BENZERLİKLERİ VE FARKLARI 510
10.3.3. SOSYAL KOOPERATİFLERİN GÜÇLÜ VE ZAYIF YÖNLERİ 513
10.4. AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİNDE SOSYAL KOOPERATİFLER: İTALYA ÖRNEĞİ 513
10.5. TÜRKİYE'DE KOOPERATİFÇİLİK VE SOSYAL KOOPERATİFLER 515

ONBİRİNCİ BÖLÜM
11. ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (INTERNATIONAL LABOUR ORGANIZATION - ILO) VE KOOPERATİFÇİLİK 521
11.1. GÜNÜMÜZDE ILO'NUN ÇALIŞMALARI 521
11.2. ILO'NUN, KAMU YARARI / KAMUSAL ÜRÜN / HİZMET ÇALIŞMALARI 522
11.3. SOSYAL KOOPERATİFLER İÇİN UYUMLULUK POLİTİKALARI VE DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER 523
11.3.1. POLİTİKALAR 523
11.3.1.1. KAMU YARARININ DESTEKLENMESİ 523
11.3.1.2. VATANDAŞLARIN SAHİP OLDUĞU VE YÖNETTİĞİ İŞLETMELERİN DESTEKLENMESİ 523
11.3.1.3. KOOPERATİF GRUPLARIN DESTEKLENMESİ 524
11.3.1.3.1. Vergilendirme 524
11.3.1.3.2. Kamu İhaleleri 524
11.3.1.3.3. Devlet Yardımları 524
11.3.1.3.4. Finansal Araçlar Teşviki 524
11.3.2. UYARICI NOKTALAR 525
11.3.2.1. DEVLETİN ROLÜ 525
11.3.2.2. SAHTE KOOPERATİFLER 525

ONİKİNCİ BÖLÜM
12. ULUSLARARASI KOOPERATİF KURULUŞLAR 527
12.1. INTERNATIONAL CO-OPERATIVE ALLIANCE (ICA) (ULUSLARARASI KOOPERATİFLER BİRLİĞİ) 527
12.2. COPA - COGECA 533
12.3. COOPERATIVES EUROPE 535

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM

13. KOOPERATİFÇİLİK VE İSTİHDAM.....539
13.1. KOOPERATİFÇİLİK VE İSTİHDAM.....539
13.1.1. KOOPERATİF İŞLETMELER TARAFINDAN YARATILAN İSTİHDAM BİÇİMLERİ.....540
13.1.1.1. ORTAKLAR TARAFINDAN KURULMUŞ ORTAKLAŞA SAHİPLENİLEN BİR İŞYERİ OLARAK KOOPERATİFLER.....540
13.1.1.2. İŞVEREN OLARAK KOOPERATİFLER.....541
13.1.1.3. KENDİ HESABINA ÇALIŞMAYI SAĞLAYAN VE DESTEKLEYEN YAPIDAKİ KOOPERATİFLER.....541
13.1.1.4. ÜCRETLİLERE İSTİHDAM YARATAN KOOPERATİFLER.....541
13.1.1.5. KOOPERATİF İŞLETMELERİN AÇIĞA ÇIKARMA ETKİSİ.....541
13.2. ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO), İSTİHDAM VE KOOPERATİFLER.....541
13.3. ÖZEL İLGİ GEREKTİREN GRUPLARA İSTİHDAM YARATILMASINDA KOOPERATİFLERİN ROLÜ VE ÖNEMİ.....543
13.3.1. KADINLARIN İSTİHDAMI.....543
13.3.2. GENÇLERİN İSTİHDAMI.....544
13.3.3. ÖZÜRLÜLERİN İSTİHDAMI.....544
13.4. İŞSİZLİKLE SAVAŞMADA ETKİLİ BİR ARAÇ OLARAK İŞÇİ KOOPERATİFLERİ MODELİ.....545

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM

14. EKONOMİK VE TOPLUMSAL KALKINMA VE KOOPERATİFLER 549
14.1. EKONOMİK KALKINMA.....549
14.2. TOPLUMSAL KALKINMA.....552
14.3. TOPLUMSAL SERMAYE / SOSYAL SERMAYE.....553
14.4. TOPLUMSAL SERMAYE / TOPLUMSAL KALKINMA VE KOOPERATİFLER 554
14.5. KÂR GÜTMEYEN KURULUŞLAR (KGK) OLARAK KOOPERATİFLER VE SOSYAL REFAH.....561

ONBEŞİNCİ BÖLÜM

15. KOOPERATİFÇİLİK VE GAYRİSAFİ MİLLİ HASILA.....565
15.1. GAYRİ SAFİ MİLLİ HASILA (GSMH).....565
15.2. GAYRİ SAFİ MİLLİ HASILA İLE GAYRİ SAFİ YURTİÇİ HASILA ARASINDAKİ FARK.....565
15.3. GAYRİ SAFİ MİLLİ HASILA GÖSTERGELERİ.....566
15.4. GSMH VE KOOPERATİF ETKİ.....567
15.5. KATMA DEĞER VE KOOPERATİFLERİN ULUSAL EKONOMİYE KATKISI..569
15.6. KOOPERATİF EKONOMİSİ.....569

ONALTINCI BÖLÜM

16. KOOPERATİFÇİLİK VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA.....573
16.1. SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA.....573
16.2. SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMADA KOOPERATİFLERİN ROLÜ.....581
16.3. KOOPERATİF İŞ MODELİ (KOOP.DÜŞÜN).....586
16.4. KOOPERATİFÇİLİK YOLUYLA SÜRDÜRÜLEBİLİR TOPLUMLAR.....587
16.5. POTANSİYELİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ.....589
16.6. KOOPERATİFÇİLİK EKOSİSTEMİ.....590
16.7. ULUSLARARASI KOOPERATİFLER BİRLİĞİ KÜRESEL KONFERANSI.....591

ONYEDİNCİ BÖLÜM

17. KOOPERATİFLERDE TEKNOLOJİ YÖNETİMİ 595
17.1. TEKNOLOJİ.....595
17.2. KOOPERATİFLERDE TEKNOLOJİNİN ÖNEMİ.....596
17.3. KOOPERATİFLERDE YENİLİK YÖNETİMİ.....599
17.3.1. KOOPERATİFLERDE YENİLİK STRATEJİLERİ.....600

ONSEKİZİNCİ BÖLÜM

18. KOOPERATİFLERDE KALİTE YÖNETİMİ 603
18.1. KALİTE.....603
18.2. KALİTE BELİRLEYİCİLER.....606
18.2.1.TASARIM KALİTESİ.....606
18.2.2. UYGUNLUK KALİTESİ.....607
18.3. KALİTENİN BİLEŞENLERİ.....607
18.4. KALİTENİN BOYUTLARI.....608
18.5. KALİTE POLİTİKASI.....609
18.6. KALİTEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER.....609
18.7. KALİTEYE ULAŞMADA GEREKLİ AŞAMALAR.....611
18.8. MÜŞTERİ MEMNUNİYETİ.....613
18.9. TOPLAM KALİTE YÖNETİMİ.....615
18.9.1. TOPLAM KALİTE.....615
18.9.2. TOPLAM KALİTE FELSEFESİ.....616
18.9.3. TKY'NİN TEMEL İLKELERİ.....616
18.9.4. TKY'NDE VİZYON.....617
18.9.5. TKY'NDEN BEKLENTİLER.....618
18.9.5.1. KOOPERATİF AÇISINDAN.....618
18.9.5.2. KOOPERATİF ÜYELERİ VE ÇALIŞANLARI AÇISINDAN.....619
18.9.6. KOOPERATİFLERDE EKİP ÇALIŞMASI.....619

ONDOKUZUNCU BÖLÜM

19. KOOPERATİFLERDE KAPASİTE YÖNETİMİ 623
19.1. KAPASİTE 623
19.2. KAPASİTE TÜRLERİ 624
19.2.1. TEORİK (MAKSİMUM) KAPASİTE 624
19.2.2. NORMAL (PRATİK) KAPASİTE 625
19.2.3. GERÇEK (FİİLİ) KAPASİTE 625
19.2.4. AYLAK (BOŞ, ATIL) KAPASİTE 626
19.2.5. ZORLANMIŞ KAPASİTE 626
19.2.6. OPTİMUM KAPASİTE 627
19.3. KAPASİTE KULLANIMI 627
19.4. KAPASİTE GEREKSİNİMİNİN ÖNGÖRÜLMESİ 628
19.5. KAPASİTE PLANLAMASI 629
19.5.1. KAPASİTE PLANLAMA FAALİYETLERİ 629
19.5.2. İNSANGÜCÜ KAPASİTESİ 632
19.5.3. MAKİNA VE İNSANGÜCÜ KAPASİTESİ 633
19.5.4. MAKİNA KAPASİTESİ 634

YİRMİNCİ BÖLÜM

20. KOOPERATİFLERDE ÜRÜN / MARKA YÖNETİMİ, MARKALAŞMA.....635
20.1. ÜRÜN 635
20.2. REKABET VE ÜRÜN STRATEJİSİ 636
20.3. ÜRETİM STRATEJİSİ 637
20.4. MÜŞTERİ (CUSTOMER) 638
20.4.1. MÜŞTERİ ÇEŞİTLERİ 639
20.4.1.1. SADIK MÜŞTERİ (LOYAL CUSTOMERS) 639
20.4.1.2. DÜZENLİ MÜŞTERİ 639
20.4.1.3. ARA SIRA GELEN MÜŞTERİ (GEZİCİ MÜŞTERİ) (WANDERING CUSTOMERS) 639
20.4.1.4. BİR KERELİK MÜŞTERİ (IMPULSE CLIENTS) 640
20.4.2. MÜŞTERİ MEMNUNİYETİ 640
20.4.2.1. MÜŞTERİ MEMNUNİYETİNİN SAĞLANMASI 641
20.4.3. MÜŞTERİ HAKLARI 641
20.4.4. MÜŞTERİ İLİŞKİLERİ YÖNETİMİ (CUSTOMER RELATIONSHIP MANAGEMENT - CRM) 641
20.4.4.1. MÜŞTERİ ETKİLEŞİM KANALLARI 643
20.4.4.1.1. İletişim Kanalları 643
20.4.4.1.2. Üye ve Çalışan ile İletişim 643
20.4.4.1.3. Merkezle İletişim 643
20.5. MÜKEMMELLİK MODELİ (EUROPEAN FOUNDATION FOR QUALITY MANAGEMENT-EFQM) 644
20.6. ÜYE, MÜŞTERİ VE PAZAR GEREKSİNİMLERİNİ ANLAMA YÖNTEMLERİ..645

20.7. ÜRÜN YAŞAM DEVRELERİ 645
20.8. KALİTE 646
20.9. GÜVENİLİRLİK 647
20.10. MARKA YÖNETİMİ 648
20.10.1. MARKA 648
20.10.2. MARKANIN ALTI ANLAM DÜZEYİ 649
20.10.2.1. ÖZ NİTELİKLER 649
20.10.2.2. YARARLAR 649
20.10.2.3. DEĞERLER 650
20.10.2.4. KÜLTÜR 650
20.10.2.5. KİŞİLİK 650
20.10.2.6. KULLANICI 650
20.10.3. MARKANIN FONKSİYONLARI 650
20.10.3.1. AYIRT ETME FONKSİYONU 650
20.10.3.2. KAYNAK GÖSTERME FONKSİYONU 650
20.10.3.3. GARANTİ FONKSİYONU 651
20.10.3.4. HİMAYE FONKSİYONU 651
20.10.3.5. REKLAM FONKSİYONU 651
20.10.4. MARKALAMANIN ÖNEMİ 652
20.10.5. MARKALAŞTIRMA 653
20.10.5.1. MARKALARIN TÜKETİCİLERE SAĞLADIĞI YARARLAR 653
20.10.5.2. MARKALARIN KOOPERATİFLERE SAĞLADIĞI YARARLAR 653
20.10.6. MARKA ADI 654
20.10.6.1. AD KOYMADA ALTIN FORMÜL 654
20.10.6.2. MARKA ADI OLUŞTURMA AŞAMALARI 654
20.10.7. MARKA İMAJI 655
20.10.8. MARKA KİMLİĞİ (Brand Personality) 656
20.10.8.1. MARKA KİMLİĞİ YARATMA 657
20.10.8.1.1. MARKA KİMLİĞİ YARATMA AŞAMALARI 657
20.10.8.1.2. HEDEF KİTLE İLE İLETİŞİM KURMAK 657
20.11. MARKALAŞMA 658
20.12. PAZARLAMA POLİTİKALARI 658
20.12.1. RETRO PAZARLAMA 659
20.12.2. ETKİNLİK PAZARLAMA 659
20.12.3. BAYİLİK SİSTEMİ 659
20.12.4. SOSYAL SORUMLULUK FAALİYETLERİ 659
20.12.5. MAĞAZALAŞMA 660
20.12.6. SPONSORLUK 660
20.13. ÜLKEMİZ KOOPERATİFLERİNDEN MARKA İMAJI ÖRNEKLERİ 660
20.13.1. TARİŞ 660
20.13.2. MARMARA BİRLİK 661
20.13.3. HUĞLU AV TÜFEKLERİ KOOPERATİFİ 662

YİRMİBİRİNCİ BÖLÜM

21. KOOPERATİF İŞLETMELERDE BÜYÜME, BİRLEŞME VE ENTEGRASYON 663

21.1. BÜYÜME 663
21.1.1. KOOPERATİFLERDE BÜYÜME NEDENLERİ 664
21.1.2. KOOPERATİFLERDE BÜYÜKLÜK ÖLÇÜTLERİ 664
21.1.2.1. NİCELİKSEL (KANTİTATİF) BÜYÜKLÜK ÖLÇÜTLERİ 664
21.1.2.2. NİTELİKSEL (KALİTATİF) BÜYÜKLÜK ÖLÇÜTLERİ 665
21.1.3. KOOPERATİFLERDE BÜYÜKLÜĞÜ ETKİLEYEN FAKTÖRLER 665
21.1.3.1. BUGÜNKÜ VE GELECEKTEKİ PAZAR KOŞULLARI VE TALEP DURUMU 665
21.1.3.2. SERMAYE VE KREDİ SAĞLAMA DURUMU 666
21.1.3.2.1. Kooperatiflerde Finansal Yönetim 667
21.1.3.2.1.2. Kooperatiflerde İç Finansal Kaynaklar 668
21.1.3.2.3. Kooperatiflerde Dış Finansal Kaynaklar 669
21.1.3.2.4. Kooperatiflerde Giderler ve Finansal Kaynakların Kullanımı 669
21.1.3.3. KOOPERATİF YÖNETİCİLERİNİN YÖNETİM BECERİ VE YETENEKLERİ 670
21.2. KOOPERATİFLERDE BÜYÜME YÖNTEMLERİ 672
21.2.1. KOOPERATİFLERDE İÇSEL VE DIŞSAL BÜYÜME 672
21.2.1.1. İÇSEL BÜYÜME 674
21.2.1.2. DIŞSAL BÜYÜME 677
21.2.1.3. DIŞSAL BÜYÜME / İÇSEL BÜYÜME KARŞILAŞTIRMASI 678
21.3. KOOPERATİFLERDE ENTEGRASYON 679
21.3.1. KOOPERATİFLERDE BİRLEŞME VE ENTEGRASYON NEDENLERİ 679
21.3.2. KOOPERATİFLERDE BÜYÜME STRATEJİLERİ VE ENTEGRASYON 682
21.3.2.1. YATAY ENTEGRASYON 683
21.3.2.2. DİKEY ENTEGRASYON 685
21.3.2.2.1. Geriye Doğru Dikey Entegrasyon 687
21.3.2.2.2. İleri Doğru Dikey Entegrasyon. 688
21.3.2.2.3. Dikey Entegrasyonun Değer Yaratması. 691
21.3.2.3. DAİRESEL (HİBRİT) ENTEGRASYON 692
21.3.2.4. ÇAPRAZ ENTEGRASYON 693
21.3.2.5. KÜÇÜLEREK ENTEGRASYON 693
21.3.2.6. KARMA ENTEGRASYON 693
21.4. ÇEŞİTLENDİRME 693
21.4.1. GENEL ANLAMDA ÇEŞİTLENDİRME 694
21.4.1.1. ÜRÜN YOLU İLE PAZAR ÇEŞİTLENDİRMESİ 694
21.4.1.2. COĞRAFİ OLARAK PAZAR ÇEŞİTLENDİRMESİ 694
21.4.1.3. ÜRÜN - COĞRAFİ KARMA PAZAR ÇEŞİTLENDİRMESİ 694
21.4.2. KISITLI ÇEŞİTLENDİRME 695
21.4.2.1. ESAS İŞE ODAKLI KOOPERATİFLER 695
21.4.2.2. ESAS İŞ AĞIRLIKLI KOOPERATİFLER 695

21.4.3. İLİŞKİLİ / İLİŞKİSİZ ÇEŞİTLENDİRME 695
21.4.3.1. İLİŞKİLİ ÇEŞİTLENDİRME 695
21.4.3.2. İLİŞKİSİZ ÇEŞİTLENDİRME 696
21.5. KOOPERATİFLERDE BÜYÜK ÖLÇEKTE FAALİYETTE BULUNMANIN AVANTAJLARI 696
21.6. KOOPERATİFLERİN PİYASA DÜZENLEMEDEKİ ROLLERİ 698
21.7. KOOPERATİFLERDE ENTEGRASYONA İLİŞKİN DÜNYADAM ÖRNEKLER 700
21.8. KOOPERATİFLERDE ENTEGRASYONA İLİŞKİN TÜRKİYE'DEN BİR ÖRNEK 701
21.8.1. TARIM - SANAYİ ENTEGRASYONU 701
21.8.1.1. TARIM - SANAYİ İLİŞKİSİ 701
21.8.1.2. TARIM - SANAYİ ENTEGRASYON ŞEKİLLERİ 704
21.8.2. TARIM - SANAYİ ENTEGRASYONUNA BİR ÖRNEK: PANKOBİRLİK 705
21.8.2.1. PANKOBİRLİK MODELİ 710
21.8.2.2. PANKOBİRLİK'TE ÜYELERİN YÖNETİME KATILIMI 711
21.8.2.3. PANKOBİRLİK İŞTİRAKLERİ 712
21.8.2.4. PANKOBİRLİK'İN EKONOMİYE KATKILARI 715
21.8.2.5. PANKOBİRLİK'İN ÜRETİCİ DESTEKLERİ 716
21.8.2.6. PANKOBİRLİK'İN TARIM – SANAYİ ENTEGRASYONU AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 717

YİRMİ İKİNCİ BÖLÜM

22. YERELLEŞMEDEN KÜREYERELLEŞMEYE KOOPERATİFLER 719
22.1. YERELLEŞME (DESANTRALIZASYON) 719
22.2. BÖLGESELLEŞME (REGIONALIZATION) 721
22.3. ULUSLARARASILAŞMA (INTERNATIONALIZATION) 721
22.4. KÜRESELLEŞME (GLOBALIZATION) 723
22.5. KÜREYERELLEŞME (GLOCALIZATION) 725
22.6. KOOPERATİFLER VE KÜREYERELLEŞME 728
22.6.1. KOOPERATİFLERİN KÜREYERELLEŞME NEDENLERİ 729
22.6.2. KÜREYERELLEŞMEDE FİYAT VE FİYATLANDIRMA 732
22.6.2.1. FİYATLAMA KARARLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER 733
22.6.2.1.1. İşletme İçi Faktörler 733
22.6.2.1.2. İşletme Dışı Faktörler 734
22.6.2.2. FİYATLAMA YÖNTEMLERİ 736
22.6.2.2.1. Maliyete Dayalı Fiyatlama 736
22.6.2.2.2. Talebe Dayalı Fiyatlama 737
22.6.2.2.3. Rekabete Dayalı Fiyatlama 737
22.6.2.3. FİYAT AYARLAMASI STRATEJİLERİ 738
22.6.2.3.1. Pazarı Ele Geçirme Fiyatlaması 738
22.6.2.3.2. Ürün Dizisi Fiyatlaması 738

22.6.2.3.3. Seçenekli Ürün Fiyatlaması 738
22.6.2.3.4. Tutsak Ürün Fiyatlaması 739
22.6.2.3.5. İndirimli Fiyatlama 739
22.6.2.3.6. Fiyat Farklılaştırılması 739
22.6.2.3.7. Reklam Amaçlı Fiyatlama 740
22.6.2.3.8. Prestij Fiyatlaması 740
22.7. KÜREYERELLEŞMEDE AMBALAJLAMA, ETİKETLEME VE PAKETLEME 740
22.7.1. AMBALAJIN FONKSİYONLARI 741
22.8. KÜREYERELLEŞMEDE DAĞITIM VE DAĞITIM KANALLARI 742
22.8.1. DAĞITIM KANALLARI ALTERNATİFLERİ 744
22.8.1.1. ÜRETİCİ - TÜKETİCİ 744
22.8.1.2. ÜRETİCİ - PERAKENDECİ - TÜKETİCİ 744
22.8.1.3. ÜRETİCİ - TOPTANCI - PERAKENDECİ - TÜKETİCİ 744
22.8.1.4. ÜRETİCİ - ACENTE - PERAKENDECİ - TÜKETİCİ 744
22.8.1.5. ÜRETİCİ - ACENTE - TOPTANCI - PERAKENDECİ - TÜKETİCİ 744

YİRMİÜÇÜNCÜ BÖLÜM
23. KOOPERATİFLERDE ANALİZ VE DEĞERLEME 745
23.1. KOOPERATİFLERDE ANALİZ 745
23.1.1. ETKİLİ BİR KOOPERATİF ANALİZİ 745
23.1.2. KOOPERATİFLERDE ANALİZİN YARARLARI 746
23.1.3. KOOPERATİFİN VARLIK VE YETENEKLERİ 746
23.1.4. TEMEL YETENEK ÖZELLİKLERİ 746
23.2. KOOPERATİFLERDE PLANLAMA 747
23.2.1. PLAN YAPMANIN TEMEL AMACI 747
23.2.2. İŞ PLANININ İÇERİĞİ 748
23.2.3. PLANLAMANIN ÖZELLİKLERİ 749
23.2.4. PLANLAMANIN BÖLÜMLERİ 750
23.2.5. PLANLAMA HİYERARŞİSİ 751
23.2.6. PLANLAMANIN ÖNEMİ 752
23.2.7. PLANLAMA AŞAMALARI 752
23.2.8. PLANLAMA PROSESİNİN UYGULANMASI VE OTOKONTROL 753
23.3. KOOPERATİFLERİN GİRDİLERİ VE ÇIKTILARI 756
23.3.1. KOOPERATİF GİRDİLERİ 757
23.3.2. ÜRETİM SÜRECİ 757
23.3.3. KOOPERATİF ÇIKTILARI 757
23.3.4. KOOPERATİFİN AMAÇLARI 758
23.3.5. ÜYELER / MÜŞTERİLER 758
23.4. KOOPERATİFLERDE MALİYET VE GELİR 759
23.4.1. KOOPERATİFİN MALİYETLERİ 759
23.4.2. KOOPERATİFİN GELİRLERİ 761
23.5. KOOPERATİFLERDE FİNANSAL ANALİZ 762

23.5.1. FİNANSAL ANALİZ 762
23.5.2. FİNANSAL ANALİZDE KULLANILAN ARAÇLAR 762
23.5.3. FİNANSAL TABLOLAR 763
23.5.3.1. BİLANÇO 763
23.5.3.2. GELİR TABLOSU (KÂR / ZARAR CETVELİ) 763
23.5.3.3. FON AKIM TABLOSU 763
23.5.3.4. FİNANSAL ORANLAR (RASYOLAR) 764
23.5.3.4.1. Kooperatifin Likidite Durumunu Ölçen Oranlar 764
23.5.3.4.2. Faaliyet Oranları 764
23.5.3.4.3. Kârlılık Oranları 764
23.5.3.4.4. Finanslama Oranları 764
23.6. KOOPERATİFLERDE RİSK ANALİZİ 766
23.6.1. RİSK 766
23.6.1.1. RİSKİN NEDENLERİ 767
23.6.1.1.1. Doğal nedenlerin oluşturduğu riskler 767
23.6.1.1.2. Zamanın oluşturduğu riskler 767
23.6.1.1.3. Yer riskleri 767
23.6.1.1.4. Rekabet riskleri: Potansiyel rekabet doğan risklerdir. 768
23.6.1.1.5. Buluşlar, teknoloji ve moda 768
23.6.2. KOOPERATİFLERİN TOPLAM RİSKLERİ 768
23.6.2.1. PAZAR RİSKİ 768
23.6.2.2. ENFLASYON RİSKİ 768
23.6.2.3. İŞ RİSKİ 768
23.6.2.4. FİNANSAL RİSK 768
23.6.2.5. LİKİDİTE RİSKİ 768
23.6.2.6. YÖNETİM RİSKİ 769
23.6.2.7. FAİZ ORANI RİSKİ 769
23.6.3. RİSKİN ÇEŞİTLERİ 769
23.6.3.1. SAF RİSK 769
23.6.3.2. SPEKÜLATİF RİSK 769
23.6.3.3. PAYLAŞILABİLEN RİSK 769
23.6.3.4. PAYLAŞILAMAYAN RİSK 769
23.7. RİSK YÖNETİMİ, GELİŞİMİ VE YAPISI 770
23.7.1. RİSK YÖNETİMİ 770
23.7.2. RİSK YÖNETİMİNİN AŞAMALARI 771
23.7.2.1. ÖNCE ERİŞİLMEK İSTENEN AMAÇLAR SAPTANMALIDIR 771
23.7.2.2. VERİLECEK KARAR VE UYGULANACAK YÖNETİM BİÇİMİ SAPTANMALIDIR 772
23.7.2.3. ÖNGÖRÜLEN VERİLERİN MİKTARLARI SAPTANMALIDIR 772
23.7.2.4. KARAR İÇİ EYLEMLERİN İLİŞKİ VE SONUÇLARI SAPTANMALIDIR 772
23.7.2.5. YARDIMCI ARAÇLAR VE KOOPERATİF POLİTİKALARI SAPTANMALIDIR 772

23.7.3. RİSK YÖNETİCİLERİ....773
23.7.3.1. RİSKLE İLGİLİ KARARIN YAPISI....773
23.7.3.1.1. İçerik....773
23.7.3.1.2. Kapsam....773
23.7.3.2. RİSK YÖNETİMİ AŞAMALARI....773
23.7.3.2.1. Hazırlık....773
23.7.3.2.2. Uygulama....773
23.7.3.2.3. Sonuçların Tartışılması....774
23.8. RİSKİ AZALTMA YÖNTEMLERİ....774
23.8.1. ARAŞTIRMA....774
23.8.2. RİSKLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ....774
23.8.3. RİSKLERİN DEVREDİLMESİ....774
23.8.4. RİSKE KARŞI ALTERNATİF PROJELER....775
23.8.5. RİSK BELİRLEME YÖNTEMLERİ....775
23.8.5.1. DUYARLILIK ANALİZİ....775
23.8.5.1.1. Başabaş Noktası (kâra geçiş noktası / sıfır kâr noktası) Analizi....776
23.8.5.1.2. İndirgenmiş Nakit Akımları Yöntemi....777
23.9. OLASILIK ANALİZİ....778
23.10. SWOT ANALİZİ....778
23.11. PERFORMANS YÖNETİMİ....780
23.11.1. PERFORMANS....780
23.11.1.1. PERFORMANS YÖNETİMİNİN İÇERİĞİ....781
23.11.1.2. PERFORMANS YÖNETİMİNİN YARARLARI....782
23.11.2. PERFORMANS KRİTERLERİ....782
23.11.2.1. VERİMLİLİK....782
23.11.2.2. İŞÇİ VERİMLİLİĞİ....783
23.11.2.3. FİZİKSEL VERİMLİLİK (MÜHENDİSLİK VERİMLİLİĞİ)....783
23.11.2.4. EKONOMİK VERİMLİLİK (İKTİSADİLİK)....783
23.11.2.5. ÜRETKENLİK....784
23.11.2.6. ETKİNLİK (ETKENLİK)....785
23.11.2.7. YETERLİLİK....785
23.11.2.8. KÂRLILIK (RANTABİLİTE)....786
23.12. KOOPERATİFLERİN ETKİN YÖNETİMİ İÇİN YÖNETİMİNİN TEMEL GÖREVLERİ....786

SONUÇ....789

KAYNAKÇA....809

KAYNAKÇA

Afacan, Özlem & Demirci Güler, Pınar. (2011). "Sürdürülebilir Çevre Eğitimi Kapsamında Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması", International Conference on New Trends in Education and Their Implications 27-29 April, 2011, Antalya.

Agnew, M. Jean C. (1979). "The Threshold of Exchange: Speculations on the Market", Radical History Review, c.21

Akarsu, Bedia. (1988). Felsefe Terimleri Sözlüğü, İnkılap Yayınları, İstanbul.

Akçay, Vildan Hilal ve Burak Ünlüönen. (2019). Türkiye'de Yeni Nesil Kooperatifleşme Modeli Olarak Sosyal Kooperatifler, 23. Milletlerarası Türk Kooperatifçilik Kongresi'nde sunulan tebliğ. (23. International Turkish Cooperative Congress, September 2019), Kiev, Ukrayna.

Alagöz, Mehmet. (2007). "Sürdürülebilir Kalkınmada Çevre Faktörü: Teorik Bir Bakış", İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi – Türk Dünyası Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü Celalabat – Kırgızistan, Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi, ISSN:1694 – 528X Sayı: 11, Ocak 2007.

Albayram Doğan, Zübeyde; Yercan, Murat, (2016), "Türkiye ve AB Ülkelerindeki Kooperatifçilik Mevzuatının Karşılaştırmalı Analizi", Tarım Ekonomisi Dergisi, C.: 22, S:2, s:49−58

Albertini - Pecherend - Poujet, J.M.- M.- M. (1995). Ekonomik Sistemler, (Çev: Cafer Umay), Ekin Yayınları, Bursa.

Al-Rodhan, R. F. Nayef and Gérard Stoudmann. (2006).Definitions of Globalization: A Comprehensive Overview and a Proposed Definition.

Antonio, Thomas. (2004). "The Rise of Social Cooperatives in Italy", International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations, Vol:15, No:3.

Arıkan, Z. (1989). İzmir'de İlk Kooperatifleşme Çabaları. Tarih İncelemeleri Dergisi, 4 (1).

Arıkan, Zeki. (2001). "Ölümünün 50. Yıldönümünde Muhittin Birgen ve Türk Kooperatifçiliği", "Dünya Kooperatifçilik Günü" nedeniyle düzenlenen konferans sunumu, İzmir.

Arndt, H. W. (1981). "Economic Development: A Semantic History", Economic Development and Cultural Change, 29(3).

Aslanoğlu, Mehmet. (1995). "Ahmet Hamdi Başar ve Kooperatifçilik", Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, İletişim Yayınları, Cilt: 5.

Atasagun, Yusuf Saim. (1940). Türkiye'de Zirai Kredi Kooperatifleri 1929-1939, Cilt: II, Kenan Basım ve Kilişe Matbaası, İstanbul.

Atasagun, Yusuf Saim. (1944). "Dr. Cevdet Nasuhi Savran", Karınca, Yıl: 10, Sayı: 91, Ankara.

Atasagun, Yusuf Saim. (1949). "Türk Kooperatifçilik Kurumunun Çalışmaları Hakkında Bazı Düşünceler", Kooperatif Dergisi, Yıl: 4, Sayı: 44. Ankara.

Avrupa Komisyonu. (2016). Social enterprises and their eco-systems: A European mapping report, Updated Country Report: Italy. (Sosyal Girişimler ve Ekosistemleri: Bir Avrupa Harita Raporu, Güncellenmiş Ülke Raporu: İtalya). (http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=16380&langId=en (Erişim tarihi: 10 Eylül 2018).

Ayanoğlu, G. G. (2013), "Kooperatiflerde Toplumsal Sorumluluk İlkesi ve Yenilenebilir Enerji Kooperatifleri", Uzmanlık Tezi, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü, Ankara.

Ayhan, Serap. (1993). "Toplum Kalkınmasında Kuram ve Uygulamalar" Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi Cilt: 26, Sayı: 2. Ankara.

Bakır, A. ve Ülgen, P. (2009). "Geç Ortaçağlar'da Avrupa'da Kent ve Kentsel Yaşam Hakkında Bir Değerlendirme", Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 7(2).

Bastiat, Frederic. (1964). Economic Harmonies, (Translated by: Hyden Boyers), Nostran Press, London.

Başar, Ahmet Hamdi. (1945). Atatürk'le Üç Ay ve 1930'dan Sonra Türkiye, İstanbul.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi, *Osmanlı Aydın İncir ve Himaye-i Zürra Anonim Şirketinin Kuruluşuna Dair İrade-i Seniyye,* İrade Meclis-i Mahsus No: 19, Ankara.

Başkaya, F. (2015). Kalkınma İktisadının Yükselişi ve Düşüşü (7. baskı), Öteki Yayınevi, İstanbul.

Bayaner, A. (2014). Kooperatiflerin Ekonomideki Rolü. Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi, (28).

Bayhan, Vehbi, (1997). Üniversite Gençliğinde Anomi ve Yabancılaşma, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Bedbury, Scott. (2003). A New Brand World: Eight Principles for Achieving Brand Leadership in the Twenty-First Century, Penguin Books.

Berber, M. (2004). İktisadi Büyüme ve Kalkınma, Derya Kitabevi, Trabzon.

Berlow, R. (2000). "Trade, Western European:Regulation of ", Dictionary of the Middle Ages. Joseph R. Strayer (Ed). c.12, New York: Charles Scribner's Sons Press.

Bibby, Andrew & Shaw, Linda. (2008). "Making a Difference – Co-operative Solutions to Global Poverty", http://www.adb.org/documents/policies/poverty_reduction/Poverty_Policy. (Erişim Tarihi: 03.09.2008)

Bilge, Nazike. (1981). "Atatürk ve Kooperatif Hareketinin Gelişimi", *Kooperatifçilik Dergisi,* Sayı: 6 (Ağustos 1981), Ankara.

Bilgin, Necdet; Tanıyıcı, Şaban. (2008). "Türkiye'de Kooperatif ve Devlet İlişkilerinin Tarihi Gelişimi", KMU İİBF Dergisi, S:15.

Bilir, Mehmet. (2003). "Köy Enstitüleri Sisteminde Toplum Kalkınma Süreci", Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:10. Muğla.

Birgen, Muhittin. (1933). "Aydın Zirai Satış Kooperatifleri İttihadı", Türk Kooperatifçisi, Sayı: 32, İzmir.

Bilgin, Necdet; Tanıyıcı, Şaban (2008), "Türkiye'de Kooperatif ve Devlet İlişkilerinin Tarihi Gelişimi". KMU İİBF Dergisi. C.:15.

Bora, Cemal. (1973). "Kooperatifçilik Tarihimizin Belgeleri", Karınca Kooperatif Postası, Sayı: 437. Ankara.

Bora, Cemal. (1977). "Bizde Kooperatifçiliği Doğuran Nedenler", Karınca, Yıl: 44, Sayı: 487, Ankara.

Borzaga, Carlo vd. (2012). "Cooperation in Italy in 2008", Avropean Research Instituteon Cooperative and Social Enterprises (EURICSE), İtalya.

Borzaga C., Bodini R., Carini C., Depedri S., Galera G. ve Salvatori G. (2014). Europe in Transition: The Role of Social Cooperatives and Social Enterprises. (Geçiş sürecinde Avrupa: Sosyal Kooperatiflerin ve Sosyal İşletmelerin Rolü). Avrupa Kooperatif ve Sosyal Girişimler Araştırma Enstitüsü-Euricse; http://www.euricse.eu/wp-content/uploads/2015/03/1405514708_n2553.pdf) (Erişim tarihi: 25 Temmuz 2018).

Börner. L.-Hatfield J.W. (2010). "The Economics of Debt Clearing Mechanisms", School of Business & Economics.

Börner, L.-D. Quint. (2010). Medieval Matching Markets, School of Business&Economics, Vol. 31, Berlin.

Brown, N. O. (1969). Hermes The Thief: The Evolution of a Myth, New York.

Cemal. (1330 '1914'). Kooperatif Şirketler Kanunu Layihası ve Esbab-ı Mucibesi, Matbaa-i Âmire, İstanbul.

Clough, S. B. (*1965). Uygarlık Tarihi,* (*çev. Nihal.* Önol)*,* Varlık Yayınları, *İstanbul.*

Coleman, James S. (1988). "Social Capital in the Creation of Human Capital", The American Journal of Sociology, Vol. 94, Supplement: Organizations and Institutions: Sociological and Economic Approaches to the Analysis of Social Structure.

Cura, Mustafa. (1946), Kooperatifçilik Davamız ve Samsun'da Kooperatifçilik, Samsun.

Çavdar, Tevfik. (1983). "Cumhuriyet Döneminde Türk İktisâdi Düşüncesi", Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, Cilt: IV, s. 1026-1027.

Çetin, Halis. (2001). C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 2, Sayı 1 Doç. Dr. Feramuz Aydoğan'ın Anısına.

Çevik, Hasan Hüseyin. (1998). "Kamu Hizmetlerinin Üretilmesinde ve Sunulmasında Sosyal Refah Çoğulculuğu", Türk İdare Dergisi, Sayı: 418.

Çıkın, Ayhan; Karacan, Ali Rıza. (1994). Genel Kooperatifçilik. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, No: 511, İzmir.

Defourny, J. ve Nyssens, M. (2013). Social Co-operatives: When Social Enterprises Meet the Co-operative Tradition (Sosyal Kooperatifler: Sosyal İşletmelerin Kooperatif Geleneği ile Buluşması). Journal of Entrepreneurial and Organizational Diversity, 2(2), 11-33. http://www.euricse.eu/wp-content/uploads/2016/06/defournyultimo.pdf

De Lajugie, Jean (1965). İktisadi Doktrinler (Çev: Necmettin Mete), Remzi Kitabevi, İstanbul.

Demirci, R. (1984). "Ölçek Ekonomisi ve Kooperatif İşletmelerde Yatay ve Dikey Büyüme", XI Türk Kooperatifçilik Kongresi, Türk Kooperatifçilik Kurumu Yayınları No: 57, Ankara.

Demirci, R., Özçelik, A., Turan, A. (1994). Kooperatif İşletmelerde Büyüme Stratejileri, Türkiye Birinci Tarım Ekonomisi Kongresi 8-9 Eylül 1994.

Demirci, R. (2006). Üçüncü Sektör Kooperatifçilik, Türk Kooperatifçiler Kurumu, 41(2), Ankara.

Düğer, İ. H., İsgender, M. (1999). Ekonomik Kalkınma Stratejileri ve Bazı Ülke Deneyimleri, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 2.

Dünya Bankası. (2007). Finance for All (Herkes İçin Finans), Washington, D.C.

Emiroğlu, Akif. (2006). Toplumbilimsel Siyasa, Siyasal Sosyolojiye Giriş, Ekin Kitabevi, Bursa.

Emiroğlu, Akif. (2010). Ticari Açıdan Yatırım Projeleri, Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa.

Emiroğlu, Akif. (2012). Toplumbilim, Ders Notları, Zonguldak.

Emiroğlu, Akif. (2012a). Türk Sosyal Politika Tarihi, Ders Notları, Zonguldak.

Emiroplu, Akif. (2012b). Değişim Mühendisliği, Ders Notları, Zonguldak.

Emiroğlu, Akif. (2015). Toplam Kalite Yönetimi ve Kalite Güvence Sistemleri, Ders Notları, Zonguldak.

Emiroğlu, Akif. (2016a). İşletme Yönetimi I, Ders Notları, Zonguldak.

Emiroğlu, Akif. (2016). Ürün ve Marka Yönetimi, Ders Notları, Zonguldak.

Emiroğlu, Akif. (2017a). Endüstri Toplumu, Ders Notları, Zonguldak.

Emiroğlu, Akif. (2017b). Çevre Hukuku, Ders Notları, Zonguldak.

Emiroğlu, Akif. (2017). İşletme Yönetimi II, Ders Notları, Zonguldak.

Emiroğlu, Akif. (2018). Proje Plan ve Organizasyonu, Ders Notları, Zonguldak.

Emiroğlu, Akif. (2018a). İmalat, Bilişim ve Hizmet Süreçlerinde Teknoloji Stratejileri, Ders Notları, Zonguldak.

Emiroğlu, Akif. (2018b). Yenilik Yönetimi ve Teknoloji Transferi, Ders Notları, Zonguldak.

Emiroğlu, Akif. (2018c). İnovasyon ve Teknoloji Yönetimi, Ekin Kitabevi, Bursa.

Emre, Ahmet Cevat. (1334). Mehmed Asım, Anadolu Yavrusunun Kitabı, Kitabhane-i İslâm ve Askeriye, Orhaniye Matbaası, İstanbul.

Emrealp, Sadun. (2005). "Türkiye Yerel Gündem 21 Programı- Yerel Gündem 21 Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler El Kitabı", IULA-EMME Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği, Doğu Akdeniz ve Ortadoğu Bölge Teşkilatı Yayını, Birmat Matbaası, İkinci Baskı, İstanbul.

Erbay, E. Recep; Tulgar, Duygu. (2017). Sürdürülebilir Kalkınmada Bir Ekonomik Model Olarak Sanayiye Entegre Olmuş Kooperatifler, Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi, Özel Sayı.

Er, Celal, (1992), "Kooperatifçilikte Abide Bir Şahsiyet: Nusret Namık Uzgören", Karınca, Yıl: 58, Sayı: 662, Ankara.

Erçin, Ferhat. (2002). Türk Hukuku'nda Kooperatif Tüzel Kişiliğinin Ayırıcı Özellikleri, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Erçin, Ferhat. (2006). Mustafa Kemal Atatürk ve Türk Kooperatifçiliği, İstanbul.

Erdoğan, Mustafa, (1990). "Liberal Düşünce Geleneği", Yeni Forum,c. 11.

Eren, Erol. (2000). Stratejik Yönetim İşletme ve Politikası, 5. baskı, Beta Basım Yayım, İstanbul.

Eren, C. (2015). Bursa İlinde Süt İşleyen Tarımsal Kooperatiflerin İstatistiksel Analizi, Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Erkal, Mustafa, E. (1976). Fındıkoğlu Bibliyografyası'na Ek (1958-1971), (Sosyoloji Konferansları 13. Kitaptan Ayrı Basım), İstanbul Matbaası, İstanbul.

Erkök, Selen. (2018). Türkiye Şeker Piyasası İşleyişi Özelinde Bir Ekonomik Model Olarak Kooperatif: Tarım Sanayi Entegrasyonu Ve Pankobirlik İncelemesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ete, Muhlis. (1944). "Dr. Cevdet Savran ve Kooperatifçiliği", Karınca, Yıl: 10, Sayı: 91, Ankara.

Everest, Bengü (2015), "Tarım Kredi Kooperatiflerinde Ortakların Kooperatifçilik İlkelerini Algılamaları ve Yönetime Katılmalarını Etkileyen Faktörlerin Analizi Üzerine Bir Araştırma: Balıkesir Bölge Birliği Örneği", Basılmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Everest, Bengü. (2018). Türkiye'de Kooperatifçiliğin Nicelik, Mevzuat Ve Kamu Yönetimi Boyutlarıyla İrdelenmesi, Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi, 2018, 53(3).

Explorıng The Co-Operatıve Economy Report (2014).

Feroz Ahmad. (1985). İttihatçılıktan Kemalizme, (Çev. Fatmagül Berktay), İstanbul.

Fındıkoğlu, Ziyaettin, Fahri. (1967). Kooperasyon Sosyolojisi, Nazari ve Tatbiki Kooperatifçilik Denemesi, İstnabul Üniversitesi Yayım No: 1206, İktisat Fakültesi Yayımı No: 198, Fakülteler Matbaası, İstanbul.

Fındıkoğlu, Ziyaettin, Fahri. (1968). Kooperatifçilik Temel Bilgileri, Türk Kooperatifçilik Kurumu Yayınları, Yayın No17, Ankara.

Fındıkoğlu, Ziyaettin, Fahri. (1969). Doğu Kalkınmasında Yerli Müteşebbislerin Rolleri ve Ekonomik Mobiliteye Yardımları, S. 63, (Eylül 1969).

Fine, Ben; Gerd Hardach; Dieter Karras (1993). Sosysalist İktisadi Düşüncenin Kısa Tarihi (Çev.: Sabri Çaklı), İmge Kitabevi, Ankara.

Freidman, Milton. (1988). Kapitalizm ve Özgürlük, (Çev: Doğan Erbek), Altın Kitaplar Yayınları, İstanbul.

Geray, C. (2014). Kooperatifçilik, Nika Yayınevi, Ankara.

Genç İşi Kooperatif. Kooperatifler Dayanışma Ağı Çalıştayı. https://gencisi.org/kooperatifler-dayanisma-agi-calistayi/(Erişim tarihi: 31 Temmuz 2018).

Gertler, M. (2001). Rural Co-operatives and Sustainable Development, Centre for the Study of Co-operatives University of Saskatchewan, Saskatoon.

Gide, Charles. (1969). "Kooperasyonun Faziletleri", (Çev. Ahmed Halil), *Türkiye Kooperasyon Semineri*, Fakülteler Matbaası, İstanbul.

Giddens, Anthony. (2000). Discusses the Globalization Debate, Carnegie Endowment for International Peace, July 5, 2000.

Gideon Sjoberg. (1965). The Preindustrial City, New York.

Government Gazette, 5 Ağustos 2013, Vol. 578, No: 36729.

Gönen, Mehmet. (1982). "Kooperatifçiliğimizin Dünü, Bugünü, Yarını", Kooperatifçilik Dergisi, S:57, Ankara.

Griffin, Ricky W., Michael W. Pustay. (2007). International Business, Pearson Prentice Hall,

Güçer, L. (1976). İktisat Tarihi Ders Notları, İstanbul.

Güreşci, Ertuğrul, (2017). 'Türkiye'de Kooperatiflerin Güncel Sorunları. Kooperatif Postası Karınca', Sayı: 962, Ankara.

Güriz, Adnan. (1963) Faydacı Teori, A. Ü. Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara.

Güven, H. S. (1994). Endüstriyel İşçi Kooperatifleri. Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayını, Bursa.

Güven, S. (1997) Ekonomik Demokrasi ve Servetin Geniş Kitlelere Yayılmasında Kooperatifçilik Politikası, Bursa.

Güven, H. Sami. (2010). "Kırsal Yapıda Bir Değişim Aracı Olarak Köy Kalkınma Kooperatifleri**,** Amme İdaresi Dergisi, 1982, C:15, S:2; Kocabaş, Ankara.

Güz, Nurettin. (1944). "1930'larda Basın ve Karınca Dergisi", Karınca Kooperatif Postası, Yıl: 60, Sayı: 692,

Hagen, Henry. (2013). International Handbook of Cooperation Law, Springer, Berlin.

Han, Ergün. (1999). İktisadi Kalkınma, Anadolu Yayınları, Eskişehir.

hansebuero@hanse.org

Harris, J. M. (2000). "Basic Principles of Sustainable Development",

http://www.ase.tufts.edu/gdae/publications/working_papers/Sustainable %20Development (Erişim Tarihi: 18.04.2018).

Hatipler, Mustafa. (2010).Osmanlı Toprak Rejiminde Tarihsel Süreç İçinde Kooperatifçiliğimiz, Doktora Tez, Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tekirdağ.

Hayek, Fredric August von (1960). The Constitution of Liberty, The University of Chicago Press, Chicago.

Hayek, Fredric August von. (1967). Studies in Plosophy, Roudledge and Kegan Paul Company, London.

Hazar, Nureddin. (1981a). 'Kooperatif Şirketler Kitabını Kim Yazdı?', Karınca, Sayı: 537, Ankara.

Hazar, Nurettin. (1981b). Atatürk ve Kooperatifçilik, Türk Kooperatifçilik Kurumu Yayınları, Ankara.

Hazar, Nurettin. (1986). "Celal Bayar ve Kooperatifçilik Hareketi", Kooperatifçilik Dergisi, S:74, Ankara.

Hazar, N. (1988). Kooperatifçilik Tarihi, Kooperatifçilik Kurumu Yayınları No: 72, Ankara.

Hazar, Nurettin (1990), Kooperatifçilik Tarihi, Ankara: Türk Kooperatifçilik Eğitim Vakfı Yayını No.3, Ankara.

Hazar, Nurettin. (1991). "Nusret Namık Uzgören", Karınca, Yıl: 57, Sayı: 659, Ankara.

Hazar, Nurettin. (1994). "Türk Kooperatifçiliğine Hizmeti Geçenlerden: Ziya Somar (1906-1978)", Karınca, Yıl: 60, Sayı: 686. Ankara.

Hazar, N.vd. (1997). Türkiye'de Kooperatifçilik, Türk Kooperatifçilik Kurumu Yayınları, Yayın No:88, Ankara.

Hazen, Paul. (2000), Cooperative Employment Trends during Economic Prosperity in the USA Copac Open Forum (www.copacgva.org/fora/geneva2000/hazen-ncba/hazen-ncba.pdf).

Heaton, H. (1985). Avrupa İktisat Tarihi, (Çev. Mehmet Ali Kılıçbay-Osman Aydoğuş), c.1, Teori Yayınları, Ankara..

Henri Pirenne. (1982). Ortaçağ Kentleri, Kökenleri ve Ticaretin Canlanması (Çev. Ş. Karadeniz), 1. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul.

Holyoake, George Jacop (2017). The History of the Rochdale Pioneers, Forgotten Books, UK.

Hong, G. Ve Sporleder, T. L. (2007). Social Capital In Agricultural Cooperatives: Application And Measurement. http://usaskstudies.coop/socialeconomy/files/congress07/hong_sporleder (Erişim Tarihi: 10.04.2019).

ICA Committee on Consumer Cooperation for Asia and the Pacific Korea, s.273

ICA Global-300 .(2014).

ICA. (1995). Cooperatives and Sustainable Human Development Report (Regional Perspective): Asia and the Pacific.

İmece, Basri. (1975). Kooperatifçilik ve Kooperatifçilikle İlgili Yayınlar Bibliyografyası, Şark Matbaası, Ankara.

İnan, İsmail Hakkı. (2008). Türkiye'de Tarımsal Kooperatifçilik ve AB Modeli. Genişletilmiş 2. Baskı, İTO Yayınları, İstanbul.

International Labor Organization (2009), Cooperative Sector in Russia and Implementation of the ILO Recommendation No.193 in the Development of Different Russian Cooperatives Trends.

IPPR Commission on Economic Justice (2018). Prosperity and justice: a plan for the new economy.

İsbir, Eyüp. (1993). Şehirleşme ve Meseleleri, Ankara.

İvgin, Hayrettin, (1985). "Ölümünün 40. Yıldönümünü Bitirirken Dr. Cevdet Nasuhi Savran", Karınca, Sayı: 578, Ankara.

Juarez Adeler, Monica (2009). "Enabling Policy Environments for Co-operative Development", Centre for the Study of Co-operatives, Saskatoon.

Kant, Immenual. (1982). Ahlak Metafiziğinin Temellendirilmesi, Hacettepe Ü. Yayınları, Ankara.

Kara, M. (2003). Kooperatifçilik, Eduser Yayıncılık, Bolu.

Karabıçak, Mevlüt. (2002). Küreselleşme Sürecinde Gelişmekte Olan Ülke Ekonomilerinde Ortaya Çıkan Yönelim ve Tepkiler, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt:7, Sayı:1. Isparta.

Karalar, Rıdvan. (2002). Kooperatifçilik Teknikleri, MEB, İstanbul.

Karasu, Mithat Arman, "Konut Sorununun Çözümündeki Kayıp Aktör: Konut Kooperatifleri", 2015, Türk Kooperatifçilik Kurumu 21. Milletlerarası Türk Kooperatifçilik Kongresi, Ankara.

Karınca. (1953). Bayar'ın Millet Meclisini Açış Konuşmasından Paraçalar, Sayı: 203, Ankara.

Kariyer Dünyası. (1998). 12 Eylül 1998.

Kaynak, M. (2014). Kalkınma İktisadı (5. baskı), Gazi Kitabevi, Ankara.

Kawaleski, M. (1995). Markets, European, Dictionary of the Middle Ages, Joseph R. Strayer (Ed.), c. 8, New York: Charles Scribner's Sons.

Kazgan, Gülten. (1999). Tanzimattan XXI. Yüzyıla Türkiye Ekonomisi 1. Küreselleşmeden 2. Küreselleşmeye, Altın Kitaplar Yayınları, İstanbul.

Keleş, Ruşen. (1993). Kentleşme Politikası, 2. Basım, Ankara.

Kemal Görmez. (1997). Kent ve Siyaset, Gazi Kitabevi, Ankara.

Kemal Kartal. (1983). Ekonomik ve Sosyal Yönleriyle Türkiye'de Kentlileşme, Ankara,

Kermode, Jenny. (1998). Medieval Merchants, Cambridge: Cambridge University Yayınları.

Khondker, H. H. (2004). Glocalization as Globalization: Evolution of a Sociological Concept, Bangladesh e-Journal of Sociology, V.1, No.2.

King, J. E. (1983). Utopian or scientific? A reconsideration of the Ricardian Socialists, History of Political Economy 15:3 0, Duke University, U.S.A.

Kocabaş, Özlem, Yıldırır. (2010). Türkiye'de Tarımsal Kooperatifçilik Düşüncesinin Gelişimi, Libra Yayıncılık, İstanbul.

Kocabaş, Özlem, Yıldırır. (2011). Türkiye'de Kooperatifçilik Hareketinin Düşünsel Boyutu. (6-7 Ekim 2011 tarihlerinde Türk Kooperatifçilik Kurumu tarafından düzenlenen "20. Milletlerarası Türk Kooperatifçilik Kongresi"nde sunulan tebliğ).

Kooperatif Şirketler, (1977). Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti Yayınları, Ankara.

Koray, Meryem. (2003). "Avrupa Refah Devleti: Anlamı, Boyutları ve Geleceği", Görüş Dergisi, TÜSİAD Yayınları, Sayı: 57.

Köne, Aylin Çiğdem. (2018). "*Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planı Dış Paydaş ve Kooperatifçilik Sorunları Çalıştayı", 29 Kasım 2018, Ankara.*

KOSGEB. (2005). "Ekonomik Kalkınmada Sosyal Sermayenin Rolü", Ankara, (http://www.akerpatent.com/dokuman1/kosgeb%20dokumanlari/Ekonomik%20Kalkinmada%20Sosyal%20Sermayenin%20Rolu%20nedir (Erişim Tarihi: 03.04.2011).

Küçükkalay, A. Mesud (2008). İktisadi Düşünce Tarihi, 2. Baskı, Beta Basım Yayın, İstanbul.

Lane, F. C. (1966). Venice and History. A Commitee of Colleagues and Former Students (Ed.), Baltimore: The John Hopkins Press.

Lewis Mumford. (1979). The City in History, London.

Lindenthal, R. (1994). Cooperatives and Employment in Developing Countries. Geneva: ILO.

Locke, John (1969). Civil Goverment, (Aktaran: Mete Tunçay), Siyasal Düşünceler Tarihi, c.II, A.Ü.S.B.F. Yayınları, Sevinç Matbaası, Ankara.

Locke, John. (1998). Hoşgörü Üstüne Bir Mektup, (Çev: Melih Yürüşen), Liberte Yayınları, Ankara.

Lopez, R. S.-Raymond I.W. (1990). Medieval Trade in the Mediterranean World, New York: Columbia University Press.

McEvedy, C. (2005). Ortaçağ Tarih Atlası, Ayşen Anadol (Çev), İstanbul: Sabancı Üniversitesi Yayınları.

MacPherson, I. (2007). "One Path to Co -operative Studies", British Columbia Institute for Co-operative Studies, University of Victoria.

Mandle, E. (1992). "Federal Almanya'da Kooperatif Bankalarının ve Tarım Satış Kooperatiflerinin Aktüel ve Temel Gelişim Eğilimleri", XIII Milletlerarası Türk Kooperatifçilik Kongresi, Türk Kooperatifçilik Kurumu Yayınları: 76, Ankara.

Mattsson, E. (2000). Social Economy and New Cooperatives Create Jobs, Copac Open Forum(www.copacgva.org/fora/geneva2000/cecop-mattsson/cecop-mattsson.pdf).

Mayo, Ed. (2017). A Short History of Co-Operation And Mutuality, Co-operatives UK.

Mazzarol, T. (2014). "Australia's Leading Co-operative and Mutual Enterprises in 2014", Centre for Entrepreneurial Management and Innovation,

Mehmed Zeki, 1330 (1914), "İktisatta İnkılâp", (Muharriri: Ahmet Cevad), İçtihad.

Melvin M. Knight (1926). Economic History of Europe to the end of the Middle Ages, Mifflin Company, Boston.

Memiş, İhsan. (1987). "Basın ve Kooperatifçilik", Karınca, Yıl: 53, Sayı: 602. Ankara.

Memleket Sandıkları Nizamnamesi (1867).

Mill, John Stuart. (1988). Hürriyet, (Çev: Mehmet Osman Dostel) , M.E.B.Yayınları, Ankara.

Molina, Oscar; Martin Rhodes. (2002). The Past, Present and Future of a Concept. Annual Review of Political Sciences, Vol. 5, June 2002.

Mortan, K.-Küçükermen, Ö. (2010). Çarşı, Pazar, Ticaret ve Kapalıçarşı, İstanbul, T. İş Bankası Yayınları.

Mumford, L. (2007). Tarih Boyunca Kent, Gürol Koca-Tamer Tosun (Çev), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Munasinghe, Mohan. (2009). Sustainable Development in Practice: Sustainomics Methodology and Applications, Cambridge University Press, New York.

Müftüoğlu, Hilal - Volkan, Aydos. (2001). Türkiye'de Kooperatifçilik, Türk Kooperatifçiliğine Alternatif Bir Model: Almanya, 1. b., İstanbul Ticaret Odası Yayın No. 2001-46, İstanbul.

Mülayim, Ziya Gökalp. (1958),"Ziraat Fakültesinde Zirai Kooperatifçilik Dersi", Karınca, Yıl: 25, Sayı: 263, Ankara.

Mülayim, Ziya G. (1992). Kooperatifçilik, Yetkin Yayınları, Ankara.

Mülayim, Ziya Gökalp (2003). "Kooperatifçilik", Yetkin Yayınevi, Ankara.

Mülayim, Ziya Gökalp. (2005). Atatürk ve Kooperatifçilik. Samsun Ondokuzmayıs Üniversitesi Kültür Merkezi'nde 23 Mart 2005 günü verilen konferans.

Mülayim, Ziya Gökalp. (2010). Kooperatifçilik. Güncellenmiş 6. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara.

Mülayim, Ziya Gökalp. (2013). Kooperatifçilik, 7. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara.

Nakip, Mahir. (1981). "Türk-İş'e Bağlı Sendikaların Kurdukları Tüketim Kooperatifleri", Kooperatifçilik Dergisi, S:51, Ankara.

Nasrattınoğlu, İrfan Ünver. (1982). "Türk Kooperatifçiliğinin Temeltaşı Uzgören'le Sohbet", Karınca, Sayı: 542, Ankara.

National Agricultural Cooperative Federation Annual Report 2012.

National Mutual Economy Report 2014.

Nejat, Ethem. 1323 (1907), " Memleketimiz ve Kooperatif Şirketler", Osmanlı Ziraat ve Ticaret Gazetesi.

Noto, Sergio. Corporatism, Working Paper, January 2014. DOI: 10.13140/RG21.2978.9200, University of Verona, Italy.

Oğuzhan, Oktay. (1993). "Türk Kültürüne Yabancı ve Kooperatifçiliğe Uzak Bir Bakan: Durmuş Fikri Sağlar!", Karınca, Yıl: 59, Sayı: 682.

Ollman, Bertell, (2008). Yabancılaşma: Marx'ın Kapitalist Toplumdaki İnsan Anlayışı, (Çev. Ayşegül Kars), Yordam Kitap, İstanbul.

Ortman, G. F. & King, R. P.(2007). Agricultural Cooperative I: History, Theory and Problems, Agrekon.

Ökçün, Gündüz. (1981). Türkiye İktisat Kongresi 1923 – İzmir (Haberler-Belgeler-Yorumlar), Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara.

Ökçün, Gündüz. (1975). "1909–1930 Yılları Arasında Anonim Şirket Olarak Kurulan Bankalar", Türkiye İktisat Tarihi Semineri, (Yayınlayan: Osman Okyar), Ankara.

Öksüz, E. (1982). Kooperatifçilik Kavramı ve İlkelerinin Işığında, Türkiye'de Köy Kalkınma Kooperatifleri, Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, Sayı: 31.

Ören Kenan, (2007), "Sosyal Sermayede Güven Unsuru ve İşgücü Performansına Etkisi", Kamu-İş Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 1. Ankara.

Örki, Armağan. (2016). Ekonomik Kalkınmada Kooperatiflerin Öneminin Örneklerle Değerlendirilmesi, Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi,2016,3(2).

Özcan, Orhon. (2007). Türkiye'de Kooperatifçiliğin Tarihi Gelişimi ve Cumhuriyet Dönemi Kooperatifçiliği, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Kooperatifçilik Bilim Dalı, İstanbul.

Özçelik, Ahmet. (1992). "Uzgören Tüketim Kooperatifi", Karınca, Yıl: 58, Sayı: 662, Ankara.

Özçelik, Ahmet. (2000). "İktisadi Kalkınmada Tarım ve Kooperatiflerin Rolü", Karınca Dergisi, Yıl: 65, Sayı: 767, Ankara.

Özdemir, N, (1981), Kooperatifçilik, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayın No:163, Ankara.

Özdemir, G. (2005). Cooperative-Shareholder Relations in Agricultural Cooperatives in Turkey. Journal of Assian Economics, Volume 16, Issue 2,

Özdemir, Volkan. (2014). Türkiye'de Planlı Kalkınma Deneyimleri, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Özdemir, Süleyman. (2004). Kar Gütmeyen Kuruluşlar" (KGK) ve Sosyal Refah'ın Sağlanmasında Artan Rolü, Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, 2004, sayı: 48.

Özgüven, Ali (1992). İktisadi Düşünceler - Doktrinler ve Teoriler. Filiz Kitabevi, İstanbul.

Parla, Taha; Ziya Gökalp. (1989). Kemalizm ve Türkiye'de Korporatizm, İletişim Yayınları, İstanbul.

Parlak, Z. (2004). "Sanayi Ötesi Toplum Teorilerinin Eleştirel Bir Değerlendirilmesi", Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2: 95-125.

Pirenne, H. (2000). Ortaçağ Kentleri ve Ticaretin Canlanması, Şadan Karadeniz (Çev.), İstanbul: İletişim Yayınları.

Pirenne, H. (2009). Ortaçağ Avrupa'sının Ekonomik ve Sosyal Tarihi, Uygur Kocabaşoğlu (Çev), İstanbul: İletişim Yayınları.

Polat, H. (1992). "İşsizlikle Mücadelede Emek Kooperatifleri", Kooperatif Dünyası.

Polat, Hüseyin. (2002). Kooperatiflerin Teşvikine İlişkin 193 Sayılı ILO Tavsiye Kararı (Çev.: Hüseyin Polat), Karınca Dergisi, Sayı 791, Ankara.

Polat, Hüseyin. (2010). Cooperatives in the Arab World-Reaffirming their validity for local and regional development, Background paper for ILO Sub-Regional Workshop, Beirut.

Polat, Hüseyin. (2015). Cooperative Finance-Basics, Challenges, Trends-Background paper to be presented at ICA/ACFSMC Regional Workshop in Nantong, Jiangsu, Çin, (Erişim Tarihi: 08.06.2015).

Polat, Kanyılmaz, Ebru. (2010). Kooperatif Birliklerinin Küreyerelleşme Sürecindeki Önemi, Üçüncü Sektör Kooperatifçilik, 45, (2).

Pollifroni, Massimo. (2006). Globalization and Glocalization: an Epistemological Analysis from Business Economics, Association of Business Historians, ABH Conference, "Globalization and Business History" Queen Mary, University of London, 16th - 17th June 2006.

Rand, Ayn. (1990). "Kapitalizm Nedir? Yeni Forum, c.11.

Rankin, K.(2011). Mercantilist Reasoning in Economic Policy Making. Unitec Institute of Technology, 21 June,

Rehber, Erkan. (2011). Kooperatifçilik, Ekin Basın Yayım, Bursa.

Rıfkı İsmail, (1331). İtibar-ı Zirai ve Kooperatif Şirketleri Hakkında Romanya, Macaristan, İtalya ve Bulgaristan'da İcra Edilen Tetkikât-ı Netayicini Havi Rapor, Dersaadet Matbaa-i Osmaniye, İstanbul.

Roberts, J. M. (2010). Avrupa Tarihi, Fethi Aytuna (Çev.), İnkilap Yayınevi, İstanbul.

Robertson, R. (1995). Glocalization: Time-space and Homogeneity-heterogeneity, in M. Featherstone et al. (ed) Global Modernities, London Sage. rochdaleonline.co.uk

Roelants, Bruno; Hyungsik, Eum; Terrasi, Elisa. (2014). Cooperative and Employment: A Global Report, CICOPA.

Roelants, B., Dovgan, D., Eum, H. ve Terrasi, E. (2012). The resilience of the cooperative model: How worker cooperatives, social cooperatives and other worker-owned enterp-rises respond to the crisis and its consequences (Kooperatif modelinin dayanıklılığı: İşçi kooperatifleri, sosyal kooperatifler ve diğer işçi teşebbüsleri krize ve sonuçlarına nasıl tepki veriyor?). CECOP-CICOPA Europe. http://www.cecop.coop/IMG/pdf/report_ce-cop_2012_en_web.pdf.

Sabine, George H. - Thorson Thomas L. (1973). A History of Political Theory, Fourth Edition, The Dryden Press, London.

Saka, Remzi. (1943). Türkiye'de Kooperatifçilik Siyaseti, Alaattin Kıral Basımevi, İstanbul.

Saka, Remzi. (1974). Kooperatifçiliğimiz, Kurucular, Temel Sorunlar, Aktaş Matbaası, İstanbul.

Saka, Remzi. (1963-1964). "Yusuf Saim Atasagun", Karınca, Yıl: 30, Sayı: 322-323-324-325, s. 13-16, s. 25-27, s. 21-22, Ankara.

Sarroub, L. K. (2008). "Living 'Glocally' With Literacy Success in the Midwest" Department of Teaching, Learning and Teacher Education, Faculty Publications: Department of Teaching, Learning and Teacher Education,

http://digitalcommons.unl.edu/teachlearnfacpub/40.

Savran, Cevdet Nasuhi. (1931). Bir Rapor ve Üç Konferans, Ahmet İhsan Matbaası, İstanbul.

Savran, Cevdet Nasuhi. (1944). Tarım Kredi Kooperatiflerinden Köy Bankasına Doğru, Karınca Kooperatif Postası, Yıl: 10, Sayı: 85-86, Ocak-Şubat 1944, Ankara.

Schwettmann, J. (1997). Cooperatives and Employment in Africa, Cooperative Development Occasional Discussion Paper 97-1. Geneva: ILO.

Seginobas, C., (1960). Avrupa Milletlerinin Mukayeseli Tarihi, (Çev. Samih Tiryakioğlu), İstanbul.

Selwyn, B. (2014). The Global Development Crisis, Polity Press, Cambridge.

Semerci, Arif (2015), "Türkiye'de Çiftçi Örgütleri: Tarımsal Amaçlı Kooperatifler Örneği", Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi, C.: 12, S:1, Tekirdağ.

Sharma, Chanchal Kumar. (2008). "Emerging Demensions Of Decentralization Debate In The Age Of Glocalization", MPRA Paper 6734, University Library of Munich, Germany.

Shepord B. Clovgh (1965). Uygarlık Tarihi (Çev: Nihal Ünal), İstanbul.

Smith, Adam. (1985). Ulusların Zenginliği, (Çev: Ayşe Yunus - Mehmet Bakırcı), Alan Yayınları, İstanbul.

Smith, S. ve C. Ross. (2006). "Organizing out of poverty: how the SYNDICOOP approach has worked in East Africa" (Yoksulluktan Örgütlenmek: SYNDICOOP yaklaşımı Doğu Afrika'da nasıl işe yaradı), ILO, ICA ve Uluslararası Serbest Ticaret Birlikleri Konfederasyonu.

Somar, Ziya. (1944). Genel Kooperatif Bilgisi, Cemiyet ve Ahlak Bakımından Kooperatifçiliğimiz, İzmir İncir ve Üzüm Tarım Satış Kooperatifleri Birliği Neşriyatı, İzmir.

Sosyal Ekonomi, (Erişim Tarihi: 13.03.2019).

Sosyal Kooperatif Treni. http://www.sosyalkooperatiftreni.org (Erişim tarihi: 5 Ekim 2018)

Starke, P. (2006). The Politics of Welfare State Retrenchment: A Literature Review (Refah Devleti Tasarrufu Siyaseti: Bir Literatür Taraması). Social Policy & Administration, 40(1).

Stiglitz, Joseph. (2004). "The Role Of Cooperatives in Globalization", Conference The Culture of Development, Globalisation and Cooperative Enterprise Working Paper No:9 Genoa Italy.

Stimson, R. J. Stough, R. R. ve Roberts, B. H. (2006). Regional Economic Development: Analysis and Planning Strategy, 2nd edition, Springer, Berlin.

Şimşek Arman. (2004). "Kooperatifçilik Eğitim Çalışmalarının Değerlendirilmesi" TKK. Karınca Dergisi, Şubat 2004, Sayı: 806, Ankara.

Tağraf, H. (2002). "Küreselleşme Süreci ve Çokuluslu İşletmelerin Küreselleşme Sürecine Etkisi", C.Ü İİBF Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 2.

Taimni, K. K. (1994). Creating a Favorable Climate and Conditions for Cooperative Development in Asia. Geneva: ILO.

Takım, Abdullah, (2012). "Demokrat Parti Döneminde Uygulanan Ekonomi Politikaları ve Sonuçları", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, C:67, S:2, Ankara.

Talas, M.; Aksoy, N. D. (2008). "Küreselleşme- Yerelleşme Çerçevesinde Türk Aleviliği", Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi, Sayı: 51.

Taluğ, Cemal. (1981). Atatürk ve Kooperatifçilik, Yol-Koop Yayınları, Ankara.

Tan, Sibel; Karaönder, İlker (2013), "Türkiye'de Tarımsal Örgütlenme Politikalarının ve Mevzuatının İrdelenmesi: Tarımsal Amaçlı Kooperatifler Örneği", ÇOMÜ Ziraat Fakültesi Dergisi. C:1.

Tanilli, Server (2002). *Uygarlık Tarihi,* 8.Baskı, Adam Yayınları, İstanbul.

Tarım ve Orman Dergisi, Temmuz-Ağustos, 2019.

T. C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (644 Sayılı).

Resmi Gazete. http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/07/20110704M1-1.htm (Erişim Tarihi: 5 Ekim 2018).

T. C. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (639 Sayılı).

Resmi Gazete. http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/06/20110608m1.htm (Erişim tarihi: 5 Ekim 2018).

T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı. (2020). 2020 Yılı Aralık Ayı Veri Bülteni.

T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Küçük İşletmeler İçin Kredi, Banka İçin Teminat: Kredi ve Kefalet Kooperatifleri, Ankara 2017.

T. C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (640 Sayılı).

Resmi Gazete. http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/06/20110608M1-8.pdf (Erişim tarihi: 5 Ekim 2018).

T. C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü. (2012). Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planı (2012-2016).

https://www.gtb.gov.tr/data/51c7eb1d487c8e0a98f15f9b/t%C3%BCrkiye%20kooperatif%C3%A7ilik%20stratejisi%20ve%20eylem%20plan%C4%B1%20(2012-2016).pdf (Erişim tarihi: 23 Temmuz 2018).

T. C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü. Kuruluş İşlemleri. https://koop.gtb.gov.tr/hizmetlerimiz/kurulus-islemleri

T. C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü. Sosyal Kooperatifçilik Tanıtım, Eğitim, Geliştirme ve Uygulama Projesi. -turkiye-ii-kooperatifler-fuari-kapsaminda-turkiyede-ve-dunyada-sosyal-kooperatifcilik-paneli-duzenlendi (Erişim tarihi: 23 Temmuz 2018).

T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı. (2017). Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri, Ankara.

T. C. Kalkınma Bakanlığı. (2016). Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ve 2030 Sonrası Kalkınma Gündemi, Çevre ve Sürdürülebilir Kalkınma Dairesi / Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü, Ankara.

T. C. Kalkınma Bakanlığı. (2013). Onuncu Kalkınma Planı http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/10/Onuncu_Kalkinma_Plani.pdf. (Erişim tarihi: 5 Ekim 2018).

Tekeli, M. (1990). Uluslararası Bütünleşme Sürecinde Yeni İşletme Oluşumları, Bölgesel Entegrasyonlar, Kooperatif Hareketler, Ankara.

Tekeoğlu, M. (1993). İktisadi Düşünceler Tarihi, Çukurova Üniversitesi Basımevi, Adana.

The Cooperative Party, http://party.coop/about/ Erişim Tarihi: 20.05.2015.

Thomas, A. (2004). The Rise of Social Cooperatives in Italy. Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations, 15(3).

https://staging.community-wealth.org/sites/clone.community-wealth.org/files/downloads/article-thomas.pdf (Erişim tarihi: 25 Temmuz 2018).

Thompson, Donald, N. (2006). Türkiye'deki Pazarlama Vak'aları: Zorluklar ve Fırsatlar, Gazi Kitabevi, Bilkent Üniversitesi, Ankara.

TMKB. (2003). Avrupa Birliği'nde Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Yaşamda Kooperatiflerin Rolü, Yayın No: 9.

Todaro, M. P. ve Smith, S. C. (2014). Economic Development, 12th Edition, Pearson, Harlow.

Tolunay, A., Akyol, A. (2006). Kalkınma ve Kırsal Kalkınma: Temel Kavramlar ve Tanımlar, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Seri: A, Sayı: 2. Isparta.

Topçuoğlu, M. Nazmi. (1945). Memleketimizde Hususi Teşebbüs Sınai Güçlere Nasıl Götürülebilir, Cumhuriyet Matbaası, İstanbul.

Toprak, Zafer, (1995). Milli İktisat – Milli Burjuvazi, Türkiye'de Ekonomi ve Toplum (1908-1950), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

Topuz, B. K, Bozoğlu, M., Başer, U., (2017), "Güncel Gelişmeler Kapsamında Türkiye'deki Çiftçi Örgütlerine Yönelik Mevzuatın Değerlendirilmesi", Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, C.:52.

Tökin, İsmail Hüsrev. (1932). Türkiye'de Zirai Kooperatif Hareketi, Ahmet İhsan Matbaası, İstanbul.

Tufan, Aslan. (1939), 'İhracat Yasağının Kaldırılması ve Yeni Ticaret Vekilimiz', İktisâdi Yürüyüş, Sayı:1, İstanbul.

Turan, A. (1992). Süt Fabrikası İşleten Tonya ve Bütün Köylerini Kalkındırma Kooperatifinin Tarımsal Kooperatif İşletmeciliği Yönünden Analizi, A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarım Ekonomisi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara.

Turan, Nurcan. (2005). Üretken Bir İstihdam Yaratılmasında Kooperatif İşletmelerin Potansiyel Katkıları, Bilgi (10), 2005/1.

Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planı. (2012). Ankara.

Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. (2016). Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Sektör Raporu 2016, Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş., Ankara.

Tüsev Atölye. (2018). Sosyal Kooperatifçilik: Yasal Mevzuat Açısından Avrupa Birliği Örnekleri Ve Türkiye'deki Gelişmeler

Ullman, Claire F. (1998). The Welfare State's Other Crisis: Explaining the New Partnership Between Nonprofit Organizations and the State in France, Bloomington: Indiana University Press, 1998.

Uludağ, Fatma Azapay. (2013). "Kooperatiflerde Vergilendirme Türkiye ve Ab Uygulamaları", T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü, Ankara.

Uluslararası Çalışma Örgütü. (20 Haziran 2002). Kooperatiflerin Teşvikine İlişkin Tavsiye Kararı 193. http://koop.gtb.gov.tr/data/5215fdb0487c8e21a4fb12b4/ILO%20Kooperatiflerin%20Te%C5%9Fvikine%20%C4%B0li%C5%9Fkin%20Tavsiye%20Karar%C4%B1%202002.pdf (Erişim tarihi: 17 Ağustos 2018).

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO). (2018). Sosyal Kooperatiflerin Desteklenmesi: Tanımlar, sınırlar, mevzuat ve hedef gruplar. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---emp_ent/---coop/documents/presentation/wcms_624149.pdf (Erişim tarihi: 17 Ağustos 2018).

Uluslararası Sanayi ve Hizmet Kooperatifleri Örgütü (CICOPA). (2004). World Standards of Social Cooperatives (Sosyal Kooperatifler ile İlgili Dünya Standartları). http://www.cicopa.coop/cicopa_old/IMG/pdf/world_standards_of_soci-al_cooperatives_en-4.pdf (Erişim tarihi: 17 Ağustos 2018).

United Nations. (1987). Chapter 2: Towards Sustainable Development. Our Common Future: Report of the World Commission on Environment and Development.

United Nations Development Programme. (2008).Annual Report.

UNOECOSOC. (2018). United Nations Economic and Social Council, Report & Annexes, Report of the Secretary-General (A/73/63 - E/2018/8) - final, Edited Version.

UNECOSOC. (2018). UN Climate Change Conference #COP24, #ClimateAction, December 2, 2018..

Uslu, İbrahim. (1999). "Bir Sosyal Siyaset Vasıtası Olarak Kâr Gütmeyen Kuruluşlar: ABD Örneği", (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul: İÜ SBE.

Uzgören, Nusret, Namık. (1941). "Kooperatiflerin Zayıf Tarafları", Kooperatifçilik (3 Aylık Dergi), Sayı: 10, Eylül 1941), Ankara.

Uzgören, Nusret, Namık. (1954). "Esnaf Kefalet Kooperatifleri", Karınca, Sayı: 205, Ankara.

Uzgören, Nusret, Namık. (1969). "Prag Şehbender Vekili Bedri Tahir Bey Tarafından Tanzim Olunan Rapor", Karınca, Sayı: 388, Ankara.

Uzgören, Nusret Namık, (1987). Tanınmış Kooperatifçimiz Nusret Namık Uzgören Diyor Ki, Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Genel Müdürlüğü, Ankara.

Ünal, Tahsin. (1977). Tarım Kentleri, Milli Ülkü Yayınevi, Konya.

Valentinov, V. (2004). Toward a Social Capital Theory of Cooperative Organization. Journal of Cooperative Studies, 37(3).

Vergin, Nur. (1996). Hızlı Şehirleşmenin Sosyolojik ve Siyasal Sonuçları, (Hızlı Şehirleşmenin Yarattığı Ekonomik ve Sosyal Sorunlar içinde), SİSAV Yayını, İstanbul.

Weinberg, Meyer (2002). A Short History of American Capitalism.

Wood, Ellen Meiksins (2003). *Kapitalizmin Kökeni; Geniş Bir Bakış Açısı,* Epos Yayınları, Ankara.

Yayla, Atilla. (1992). Liberalizm, Turhan Yayınları, Ankara.

Toprak, Yıldırım; Kızılyalçın, Ali; Kurtaslan, Temur. (2015). ‘‘Türkiye’de Kooperatifçilik Eğitimi’’, 21. Türk Kooperatifçilik Kongresi, 14-15 Mayıs, Karabük.

Yıldırır, Özlem. (1993), “İtibar-ı Zirai Birlikleri Kanunu ve Aydın İncir Müstahsilleri Kooperatifinin Yeniden Canlanması”, Tariş Tarihi, (Türkiye Toplumsal ve Ekonomik Tarih Vakfı), İzmir.

Yörükan, Ayda. (1968). Şehir Sosyolojisinin Teorik Temelleri, Ankara.

Yumer, Ruhdan. (1988). “Liberalizmin Temel İlkesi”, Yeni Forum, c. 9.

Yurdakul, Çiğdem. (2018). Marx’ın Tarih Anlayışı: Tarihsel Materyalizm, Uluslararası Sosyal Ve Beşeri Bilimler Dergisi, MM-IJSAHS (2018) 1(3).

Yurdakul, N. Salih. (1948). “İktisâdi Devletçilik Telakkisi ve Kooperatifçilik”, *Toprak,* Cilt: 1, Sayı: 2, Aralık 1948, İzmir.

Yüksek, Hadi. (1943). “Cumhuriyet Yıllarında Kooperatifçilik Yayınları”, Karınca, Yıl: 9, Sayı: 84, Ankara.

Yükselen, Cemal. (2007). Pazarlama, İlkeler, Yönetim, Örnek Olaylar, Detay Yayıncılık, Genişletilmiş Altıncı Baskı, Ankara,

Zeytinoğlu, Erol. (1971). İktisat Tarihi, İstanbul Matbaası, İstanbul.

Auropean Commission- Growth, Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SME’s

http://ec.Avropa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/social-economy/co-operatives/index_en.htm (Erişim Tarihi: 29.04.2015).

https://agriculturalcompetitiveness.dpmc.gov.au/key-documents "Green Paper", 93 (Erişim Tarihi: 13.02.2015).

Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı (KEDV). http://www.kedv.org.tr/ (Erişim tarihi: 9 Ekim 2018).

http://www.antbirlik.com.tr/index.php/kurumsal/tarihce/ (Erişim Tarihi: 16.08.2017)

European Economic and Social Committee (Avrupa Ekonomik Sosyal Komitesi). (2012). The Social Economy in the European Union (Avrupa Birliği'nde Sosyal Ekonomi https://www.eesc.europa.eu/ resources/docs/qe-30-12-790-en-c.pd (Erişim tarihi: 11 Ekim 2018).

International Cooperative Alliance (ICA). (2020). Sharing the benefits international development through cooperatives, https://coops4dev.coop/sites/default/files/2019-(Erişim tarihi: 24.05.2020)

www.enterprises.coop/index.php?option=com_content&view=article&id==293:sommet-international-des-cooperatives&catid=112:news-aic-2012&Itemid=600

www.rochdalepioneersmuseum.coop/International Labour Organization (ILO). (2020). Cooperatives.

htt-ps://www.ilo.org/global/topics/cooperatives/lang--en/index.htm, (Erişim tarihi: 02.05. 2020).

http://www. Centre for the Study of Co-operatives (Erişim Tarihi:

http://www.ica-ap.coop/AboutUs/interational-committee-promotion-chinese-industrial-cooperati-ves-icc-lc-%E2%80%93-gung-ho (Erişim Tarihi: 11.02.1015).

ICA, "Rooibos Farmers Join Together to Fight Marginalization, Discrimination and Climate Change" http://stories.coop/stories/ rooibos-farmers-join-together-to-fight-marginalizati-on-discrimination-and-climate-change/ (Erişim Tarihi: 01.03.2015).

http://www.sanaco.coop/Brazil_SA_Cooperatives-SD-1_2013.pdf (Erişim Tarihi: 10.03. 2015).

http://stories.coop/stories/aurora-wine-cooperative/(Erişim Tarihi: 09.03. 2015).

http://wiego.org/content/cooperativa-de-catadores-autonomos-de-papel-aparas-e-ma-teriais-reaproveitaveis-coopamare (Erişim Tarihi: 09. 03.2015).

http://www.sacu.org/cic.html (Erişim Tarihi: 10.02.2015).

http://www.chinaco-op.coop/html/2011/04/19/427.html (Erişim Tarihi: 11.02.2015).

http://nzchina-society.org.nz/gung-ho-cooperatives/ (Erişim Tarihi: 11. 02.2015).

http://www.sacu.org/cic.html (Erişim Tarihi: 11.02.2015)

http://www.ica-ap.coop/AboutUs/interational-committee-promotion-chinese-industrial-cooperati-ves-icc-lc-%E2%80%93-gung-ho (Erişim Tarihi: 11.02.1015).

http://www.ica-ap.coop/AboutUs/interational-committee-promotion-chinese-industrial-cooperati-ves-icc-lc-%E2%80%93-gung-ho (Erişim Tarihi: 11.02.1015).

http://newdeal.feri.org/tva/tva10.htm (Erişim Tarihi: 05.06.2015).

http://www.gungho.org.cn/en-info-show.php?info-id=644 (Erişim Tarihi: 12.02.2015).

http://ica-ap.coop/sites/ica-ap.coop/files/DEKOPIN-Indonesia (Erişim Tarihi: 16.02. 2015).

http://www.gdrc.org/icm/koperasi-kredit.html (Erişim Tarihi: 17.02. 2015).

http://www.credit-agricole.com/en/Group/Cre-dit-Agricole-a-leader-in-Avrope (Erişim Tarihi: 20.05.2015)

http://agriculture.gouv.fr/Combien-y-a-t-il-d-agriculteurs-en (Erişim Tarihi: 21.03.2015).

http://www.sanaco.coop/Bra-zil_SA_Cooperatives-SD-1 (Erişim Tarihi: 10.03.2015).

http://www.cooperar.coop/İn-ternet /historia (Erişim Tarihi: 13.03.2015).

http://www.euricse.eu/en/WorldCooperativeMonitor/Report2013 (Erişim Tarihi: 13.03. 2015).

Mondal, P. (2015). "History of Co-operative Movement in India", http://www.yourarticlelibrary.com/india-2/history-of-co-operative-movement-in-india- (Erişim Tarihi: 29.01. 2015).

https://tarim.gov.tr, Konular/Projeler-Ve-Kredilendirme/Projeler, 2018.

http://www.un-documents.net/ocf-02.htm#I (Erişim Tarihi 01.02.2013).

Stefania Marcone, www.ica.coop/europe/rareports798.html

http://www.cemi.com.au/sites/all/publications/CEMI_DP1403-Mazzarol-Limnios-Soutar-Kresling-2014 (Erişim Tarihi: 13.02.2015).

http://bccm.coop/policy-agenda/research/natio-nal-mutual-economy-report-2014/#.VNIjMLE5mUn, (Erişim Tarihi: 13.02.2015).

http://www.cicopa.coop/New-legislation-for-cooperatives.html (Erişim Tarihi: 19.03. 2015).

https://www.kfcc.co.kr/eng-lish/02_sub_1.html (Erişim Tarihi: 13.03. 2015).

http://ica.coop/en/me-dia/library/member-publication/korean-fisheries-cooperatives-business-knowledge-sha-ring-program (Erişim Tarihi: 19.03.2015).

http://eng.nfcf.or.kr/forest/user.tdf?a=common.HtmlApp&c=2001&page=/english/html/cont_0103.html&m-c=ENG_EAU_MFP03 (Erişim Tarihi: 19.03.2015).

http://ica-ap.coop/AboutUs/national-forestry-cooperati-ves-federation-nfcf (Erişim Tarihi: 21.03.2015).

Textile Exchange. (2010). "The Chetna Story: The Positive Power of Collective Action" http://farmhub.textileexchange.org/upload/library/Case%20studies/The%20Chetna%20Story. (Erişim Tarihi: 01.02.2015).

http://www.iffco.in/ (Erişim Tarihi: 22.05.2015).

http://www.swachcoop.com/about-swachpune.html (Erişim Tarihi:01.02. 2015).

http://www.dgrv.de (Erişim Tarihi: 10.05.2015).

https://www.ncba.coop/pdfs/NCBA_AnnReport_2013_forİnternet _spreads2 (Erişim Tarihi: 03.04.2015).

http://www.ncba.coop/ (Erişim Tarihi:03.04.2015).

https://www.ncba.coop/pdfs/NCBA_AnnReport_2013_forİnternet _spreads2 (Erişim Tarihi: 03.04.2015).

Beş Yıllık Kalkınma Planları, http://www.kalkinma.gov.tr/Pages/Bes YillikKalkinmaPlani (Erişim tarihi: 17 Mayıs 2014).

http://newdeal.feri.org/tva/tva10.htm (Erişim Tarihi: 05.11. 2012).

https://www.ncb.coop/default.aspx?id=3684 (Erişim Tarihi: 03.04.2015).

https://newjersey.healthre-public.us/about-us/ (Erişim Tarihi: 03.04. 2015).

http://monitor.coop/ (Erişim Tarihi: 15.02.2015).

https://agriculturalcompetitiveness.dpmc.gov.au/key-documents "Green Paper". (Erişim Tarihi: 13.02.2015).

http://www.cooperazione.net/eng/pagina.asp?pid=386&uid=383 (Erişim Tarihi: 16.04. 2015).

http://www.oecd.org/site/agrfcn/30Oct_Session2_Panel2_Verasani (Erişim Tarihi: 17.04. 2015).

http://jccu.coop/eng/public/pdf/ff_2013 (Erişim Tarihi: 04.03.2015).

http://www.zenchu-ja.or.jp/eng/objectives (Erişim Tarihi: 10.03.2015).

http://www.ja-kyosai.or.jp/about/annual/files/4_JA_Group (Erişim Tarihi: 04.03.2015).

http://www.gbv.de/dms/zbw/ (Erişim Tarihi: 11. 03. 2012).

http://www.ontario.coop/ (Erişim Tarihi: 06.04.2015).

http://www.igpc.ca/ (Erişim Tarihi: 05.12.2012).

www.desjardins.com/ca/ (Erişim Tarihi: 20.05.2015).

www.thenews.coop/38050/news/agricul-ture/find-out-what-cooperative-movement-north-america/ (Erişim Tarihi: 19.02.2015).

http://www.ipsnews.net/2011/03/mexico-cooperatives-offer-an-alternative (Erişim Tarihi: 19.02.2015).

http://ica.coop/en/directory/members?display_name=&super_region_9= All&countr (Erişim Tarihi: 19.02.2015).

Mattsson, E. (2000) Social Economy and New Cooperatives Create Jobs, Copac Open Forum. (www.copacgva.org/fora/geneva2000/cecop-mattsson/cecop-mattsson.pdf)

Cooperative Europe, Website

http://www.unisap.coop/ (Erişim Tarihi: 20.02.2015).

http://en.wikipedia.org/wiki/Zapatista (Erişim Tarihi: 19.02.2015).

http://www.pascual.com.mx/ (Erişim Tarihi:20.02.2015).

http://ecotippingpoints.org/ (Erişim Tarihi: 20.02.2015).

http://ica.coop/en/media/news/russia (Erişim Tarihi: 19.02.2014).

World Inequality Report 2018 (Dünya Eşitsizlik Raporu 2018). World Inequality Lab. https://wir2018.wid.world/files/download/wir2018-summary-english.pdf (Erişim tarihi: 24 Eylül 2018).

http://koop.gtb.gov.tr/data/592ea2dd1a79f514ac499aae/TKR-2016-2017%200804-BASIM.pdf, (Erişim tarihi: 20.05.2018).

(http://koop.gtb.gov.tr/data/53f446f5f2937070ec108368/GUKU-SON.pdf (Erişim tarihi: 20.05.2018).

http://koop.gtb.gov.tr/data/51ee7939487c8e3808dfa1ad/strateji_belgesi (Erişim Tarihi: 27.04.2015).

http://blog.milliyet.com.tr.unalornek (Erişim Tarihi: 03.05.2017).

www.copa-cogeca

www.icao

www.icfo

www.icfo.coop

www.cicopa

www.ihco.coop

www.ccw.coop

www.housinginternational.coop

www.icba.coop

www.icmif.org

www.copacogeca

www.cooperativeeurope

http://www.gulbirlik.com/hakkimizda.asp.htm (Erişim Tairihi: 16.08. 2017)

http://www.marmarabirlik.com.tr/tarihce_.html. (Erişim Tarihi: 16.08. 2017)

www.mevzuat.org.tr, 2017.

info@orkoop.org.tr

http://www.taskobirlik.com/index.php/home-3 (Erişim Tarihi: 16.08. 2017)

https://ticaret.gov.tr/data/5d41d91713b87639ac9e0235/408dc506efa12 cd18863b3d 13b93038f.pdf, (16.08.2017)

KURTULUŞUN YOLU

KURTULUŞ SAVAŞI HAZIRLIK DÖNEMİ,
MİLLİ MÜCADELE KADROLARININ OLUŞTURULMASI,
MUSTAFA KEMAL'İN SAMSUNA ÇIKIŞI VE
KONGRELER DÖNEMİ (EYLÜL 1918-ARALIK 1919)

Doç. Dr. Kamil Necdet AR

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-41-8

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:

Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.

Alaaddinbey Mah. 634. Sk.

NİLTİM Ayaz Plaza No: 24

Tel. (0224) 249 33 20

Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Mart 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax.: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

www.ekinyayinevi.com

BİBLİYOGRAFYA

KİTAPLAR

Atatürk; Nutuk, Türk Devrim Tarihi Enstitüsü, MEB Basımevi, İstanbul, 1966.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi; Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, C.III, 2006.

Atatürk'ün Bütün Eserleri; Kaynak Yayınları, C.2,

Abernethy, David; The Dynamics of Global Dominance; European Overseas Empires, New Haven 2000.

Adıvar, Halide Edip; Türk'ün Ateşle İmtihanı; Kurtuluş Savaşı Anıları, Yenigün Haber Ajansı Basın ve Yayın, İstanbul, 1998.

Akçura, Yusuf; Osmanlı Devletinin Dağılma Devri, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1988.

Akşin, Sina; İstanbul Hükümetleri ve Milli Mücadele, Mutlakıyete Dönüş (1918-1919), I, Cem Yayınevi, İstanbul 1992.

Alan Palmer: Osmanlı İmparatorluğu, Son Üç Yüz Yıl, Bir Çöküşün Tarihi, Sabah Yay.1995.

Amasya Valiliği, Amasya Tamimi (22 Haziran 1919) http://www.amasya.gov.tr/amasya-tamimi-22-haziran-1919

Ar, Kamil Necdet; Türk Amerikan İlişkileri Çerçevesinde Ermeni Meselesi, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2010.

Arar, İsmail; Halil Menteşe'nin Anıları, Hürriyet Vakfı, İstanbul, 1986.

Armaoğlu, Fahir; 20. Yüzyıl Siyasi Tarihi, ALKIM Yayınevi, Ankara, tarihsiz.

Armstrong, Harold, C. ; Bozkurt, Arba Yayıncılık, İstanbul.

Arslan, Süleyman; "Atatürk'ün Devlet Adamlığı Vasfı" Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, 1996, C XII.

Atay Falih Rıfkı, Çankaya, İstanbul, 1980.

Atay, Falih Rıfkı; Atatürk'ün Bana Anlattıkları, Cumhuriyet Yayınları, 1998.

Atay, Falih Rıfkı;, Mustafa Kemal'in Ağzından Vahdettin, Pozitif Yayınları, İstanbul, 2005.

Aybars, Ergün; Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I, Zeus Kitapevi , İzmir 2005

Aybars, Ergun Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I, DEÜ Hukuk Fakültesi Yayınları, 1997, İzmir.

Aydemir, Şevket Süreyya; Tek Adam, Cilt II, İstanbul Yükselen Matbaası, 1966

Aydemir Şevket Süreyya; Tek Adam, Remzi Kitapevi, İstanbul, 1974.

Ayışığı Metin; Mareşal Ahmet İzzet Paşa (Askeri ve Siyasi Hayatı) Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2013.

Avcıoğlu, Doğan; Milli Kurtuluş Tarihi; İstanbul Matbaası, 1974.

Bardakçı İlhan; Bir İmparatorluğun Yağması, Balkan Bozgunu ve Birinci Dünya Harbi, Ajans Türk Matbaacılık Sanayi, Ankara, tarihsiz.

Bardakçı Murat; Şahbaba, İnkılap Kitapevi, 2006,

Bayur, Yusuf Hikmet; Atatürk Hayatı ve Eserleri, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 1997.

Bekata, Hıfzı Oğuz; Türk Basın Tarihi, Remzi Kitapevi, 2003.

Berber Engin; Sancılı Yıllar: İzmir 1918-1922, Ayraç Yay., 1997.

Berthe Georges-Gaulis, Kurtuluş Savaşı Sırasında Türk Milliyetçiliği, Cumhuriyet Kitapları, İstanbul-1999,

Berkes, Niyazi; Türkiye'de Çağdaşlaşma, Doğu-Batı yayınları, Ankara, 1978.

Beyoğlu, Süleyman; Türk İnkılap Tarihi, PEGEM Yayınları; Ankara, 2010.

Bilgi Necdet; Ermeni Tehciri ve Boğazlayan Kaymakamı Kemal Beyin Yargılanması, KÖKSAV, Ankara 1999.

Borak Sadi; Atatürk, Kırmızı Beyaz Yayınları, Ankara, 2004.

Borak Sadi; Atatürk'ün İstanbul'daki Çalışmaları İstanbul, 1998.

Boray, F. Erden; Osmanlı'dan Cumhuriyete İnkılaplar, Olimpia Yayınları, İstanbul, 2016.

Cebesoy Ali Fuat; Bilinmeyen Hatıralar, (Hazırlayan Osman Selim Kocahanoğlu) Temel Yayınları, İstanbul, 2001,

Cebesoy Ali Fuat; Milli Mücadele Anıları; Temel Yayınları, İstanbul, 2019.

Coşkun Alev; Samsun'dan Önce Bilinmeyen 6 Ay, Cumhuriyet Kitapları, İstanbul, 2009.

Criss, Bilge; İşgal Altında İstanbul, 1918-1923, İstanbul, İletişim, 2007.

Daver, Bülent; Siyaset Bilimine Giriş, Siyasal Yayınevi, Ankara, 1993.

Erdoğan, Tamer, Türk Romanında Mütareke İstanbul'u, Kanat Yayıncılık, İstanbul, 2012.

Erim, Nihat; Osmanlı İmparatorluğu Anlaşmaları, Devletlerarası Hukuk ve Siyasi Tarih Metinleri, C. 1, TTK Basımevi, Ankara, 1953.

Erdal Aydoğan, "Samsun'dan Erzurum'a Mustafa Kemal", Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2000

Evsile Mehmet;"Amasya Tamimi ve Atatürk'ün Amasya'daki Faaliyetleri", Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, c. XIV, sayı: 40, Ankara, 1998,

Gökbilgin, Muzaffer; Milli Mücadele Başlarken Cilt 2, İş Bankası Yayınları, İstanbul, 1959.

Görgülü İsmet; Atatürk'ün Anıları, Bilgi Yayınları, Ankara, 2004.

Güler Ali; Atatürk'ün Saklanan Şeceresi, Yeditepe Yayınları, İstanbul, 2016.

Gürer Turgut; Atatürk'ün Yaveri Cevat Abbas Gürer, Gürer Yayınları, Ankara, 2008

Jaescheke Gothard; Kurtuluş Savaşı ile İlgili İngiliz Belgeleri, Cumhuriyet, 2001.

Kansu M. Müfit; Erzurum'dan Ölümüne Kadar Atatürk'le Beraber, Türk Tarih Kurumu, c. I, Ankara, 1966.

Kansu; Mazhar, Müfit; Erzurum'dan Ölümüne Kadar Atatürk'le Beraber, Türk Tarih Kurumu, 2009.

Karluk, Rıdvan; Türkiye Ekonomisi, Beta Yayınları, İstanbul, 2002.

Kazgan, Gülten; Tanzimat'tan XXI. Yüzyıla Türkiye Ekonomisi, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1999.

Kazım Karabekir, Paşaların Hesaplaşması, İstiklal Harbine Neden Girdik. Nasıl Girdik, Nasıl İdare Ettik, (Yay.Hz.İsmet Bozdağ), İstanbul 1992.

Karabekir, Kazım; İstiklal Harbimizin Esasları, Timaş Yayınları, İstanbul, 1990.

Karabekir, Kazım; Atatürk'ten Anılar, Kemal Arıburnu, İnkılap Kitapevi 1998.

Kocatürk, Utkan; Doğumundan Ölümüne Kadar Kaynakçalı Atatürk Günlüğü, İş Bankası Kültür Yayınları. 1998.

Koca Saim, Yalçın Semih; "Mustafa Kemal Paşa'nın Dokuzuncu Ordu Müfettişliğine Tayininde Osmanlı Genelkurmayının Rolü," Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, C. X, Sayı 29.

Kodaman, Bayram; The Eastern Question: Imperializm and The Armenian Community, Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1987.

Kongar, Emre; 21.Yüzyılda Türkiye, Remzi Kitapevi, İstanbul, 2000.

Lord Kinross; Atatürk, Bir Milletin Yeniden Doğuşu, Altın Kitaplar, 2005.

Nurdoğan, Arzu; Tarihi Zemin, Türk İnkılap Tarihi, PEGEM Yayınları; Ankara, 2010.

Orbay, Rauf; Cehennem Değirmeni-Siyası Hatıralarım, (Yay.Hz. Emre Yay.), İstanbul 1993

Orbay, Rauf; Siyasi Hatıralar, Örgün Yayınevi, İstanbul, 2018.

Ortaylı, İlber; Gazi Mustafa Kemal Atatürk; Kronik Yayınları, İstanbul, 2018.

Osman Selim Kocahanoğlu; Rauf Orbay'ın Hatıraları, Temel yayınları 2005 c.I.

Özcan; Selim; "Amasya Genelgesinin Erzurum ve Sivas Kongreleri Üzerindeki Etkisi" Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 1 Kasım 2014.

Özgiray Ahmet, Milli Hakimiyet Işığı Altında M. Kemal Paşa- A. Rawlinson Görüşmeleri https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/58261 (05.06. 2020)

Sarıhan, Zeki; Kurtuluş Savaşı Günlüğü, C. I, TTK , Ankara, 1993.

Selek Sabahattin; Anadolu İhtilali, KASTAŞ Yayınları, İstanbul, tarihsiz, Cilt. 2.

Selek, Sabahattin; İsmet İnönü, Hatıralar, Bilgi Yayınevi, Ankara, 1985.

Şimşir, Bilal; Malta Sürgünleri, İstanbul, 1976.

Tarakçı Nejat; "Bandırma Vapurunun Hikayesi", Türk Asya Araştırmalar Merkezi, 20 Mayıs 2019i

Tuncay, Mete-Koçak, Cemil-Özdemir, Hikmet-Boratav, Korkut-Hilav, Selahattin-Katoğlu, Murat Ödekan, Ayla; Türkiye Tarihi, Çağdaş Türkiye 1908-1980, Cem Yayınevi, İstanbul, 1995.

Turan, Şerafettin; Türk Devrim Tarihi, II. Kitap, Ankara 1998.

Turan, Şerafettin; Mustafa Kemal Atatürk, Bilgi yayınları, İstanbul, 2004,

Türkgeldi Ali Fuat; Görüp İşittiklerim, TTK, 1987.

Yalçın, E. Semih; . Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I, Derya Yayınları, Trabzon, 2014.

Yalman Ahmet Emin; Yakın Tarihte Gördüklerim ve Geçirdiklerim, (Yayına Hazırlayan: Erol Şadi Erdinç), C:1, (1888–1922), Pera Turizm ve Ticaret A.Ş. Yay., İstanbul, 1997.

Yılmaz Önay; Bandırma Yolcuları, ALFA İstanbul, 2006.

Yılmaz Salih, Baytal Yaşar, Türkman Sayim; Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi. 2. Basım. Ankara: Nobel Yayınları, 2014.

Walter, David; Çanakkale Olayı, Milliyet Yayın Limited, İstanbul, 1970

MAKALELER

Baysan; Galip; Malta Sürgünleri http://www.guncelmeydan.com/pano/malta-surgunleri-1919-1921-dr-m-galip-baysan-t29948.html

Bekir, Sıtkı Baykal; "Lord Salisbury'nin Osmanlı İmparatorluğu'nu Taksim Planı", Devlet Dergisi, 14 Ekim 2017.

Bekir Sıtkı Baykal, "Millî Mücadele'de Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti", T.C. Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkebi Dergisi, Ankara.

Bostancı Mustafa; "Milli Mücadelede Erzurum Kongresi ve Kararları" ,Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 4,2015.

Boztaş, Asena; "Wilson İlkeleri'nin Türk Dış Politikasına Yansımaları" Akademik Bakış; Cilt 7 Sayı 14, 2014

Çal, İsmail; "Osmanlı Devleti Nasıl Savunmasız Bırakıldı", Dünya Bülteni, https://www.dunyabulteni.net/tarihten-olaylar/osmanli-devleti-nasil-savunmasiz-birakildi-h278874.html

Engin Vahdettin; "Osmanlı İmparatorluğu'nun Devamlılık ve Modernleşme Mücadelesi", Türk İnkılap Tarihi, PEGEM Yayınları; Ankara, 2010.

Edip Semih Yalçın, "Mütareke Döneminde Mustafa Kemal Paşa'nın İstanbul'daki Faaliyetleri 30 Ekim 1918-16 Mayıs 1919", Tarih Araştırmaları Dergisi, Cilt: 17, Sayı: 28.

Görgülü, İsmet; "Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Harbine Girişi ve Çarpıştığı Cepheler", TTK https://www.ttk.gov.tr/tarihveegitim/osmanli-imparatorlugunun-i-dunya-harbine-girisi-ve-carpistigi-cepheler/

İlyas, A.(2013). "Heyet-i Temsiliyenin Siyasal Yapılanması, Tarihin Peşinde", Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2013, Sayı. 9.

Karal, Enver Ziya; "Türk İnkılâbının Mahiyeti ve Önemi", Tarih Semineri, C.I, No.1, 1937.

Kaymaz Nejat; "Türk Kurtuluş Savaşının Tarihsel Konumu ve Niteliği", Belleten, Nu.XL/160 Ekim 1976.

Kısıklı, Emine; "Sivas Kongresinin Milli Mücadelede Kamuoyu Oluşturulması Açısından Önemi" https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/20830.

Kodaman, Bayram; The Eastern Question: Imperializm and The Armenian Community, Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1987.

Meydan, Sinan; Türk Siyaseti ve Türkiye Siyasi Tarihi ‹1919-1923: Türk Kurtuluş Savaşı Vahdettin'in Hainliğini İspatlayan Gerçekler" http://www.turktoresi.com/viewtopic.php?f=227&t=12159 (20.09.2020)

Meydan Sinan; "Karşı Devrimin Tarihçi Tetikçileri Ve 19 Mayıs Gerçeği" https://karacaymalkar.wordpress.com/2014/04/16/karsi-devrimin-tarihci-tetikcileri-ve-19-mayis-gercegi-iii/

Meydan Sinan; İskilipli Atıf Niye Asıldı? https://www.sozcu.com.tr/2020/yazarlar/sinan-meydan/iskilipli-atif-niye-asildi-5615431/ 10.08.2020

Mohamad Radytio; "Amerikalıların Yaptığı Filipin Soykırımını ve Köleleştirmesini Hafife Almak", https://www.dunyabulteni.net/30. 06.2018.

Ortaylı İlber; Yunan General İoannİs Metaksas'ın kehaneti ve... İnancın zaferi" Hürriyet Gazetesi ,19 Mayıs 2019.

Özdemir Mustafa; "Mütareke Dönemindeki Siyasal Akımların Türk Basınına Yansımaları" Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi (ÇTTAD), VII/16-17, (2008/Bahar-Güz)

Özyön Arzu; "Halide Edip Adıvar'ın Türk'ün Ateşle İmtihanında Muhalefet Teması", UHBAB Cilt 3, sayı 8 , 2014.

Soytürk Mete; Full German Officers Names in Ottoman Army , Axiz History forum, https://forum.axishistory.com/viewtopic.php?t=107127 (10.07. 2020)

Şahin Mustafa; "Cumhuriyet'in Temelinin Atılması Yolunda Atatürk'ün Mondros Mütarekesi Sonrası Şişli Günleri", Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi Sayı 55, Aralık, 2015

Şahin, İsmail, vd, "Ortadoğu'da Emperyalist Güçlerin Gizli Oyunu: Sykes-Picot Antlaşması", Journal of Academic Social Science Studies , Number 38, 2015.

Toksoy, Ahmet;" XX. Yüzyıla Girerken Türk Dünyası ve İsmail Gaspıralı", Orkun Dergisi, sayı 45-46.

Türkmen, Zekeriya Yeni Devletin Şafağında Mustafa Kemal, (Ekim 1918-Ocak 1920), Atatürk Araştırma Merkezi Yay., Ankara, 2002.

Zekeriya Türkmen, "Mütareke Döneminde Ordunun Yeniden Yapılanması (1918-1920)", Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara, 2001.

Ürkmez Naim; I. Dünya Savaşında İskenderun'un Stratejik Konumu ve İşgali" 100. Yılında 1. Dünya Savaşı ve Mirası" Savaş Tarihi Araştırmalar Uluslararası Kongresi, 2014.

Üzen İsmet; "İngilizlerin Kudüs'ü Ele Geçirmesi ve General Edmund H.H. Allenby'nin Kudüs'e Törenle Girişi (9–11 Aralık 1917)" Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt: 19, Sayı: 2.

Yalçın Emrullah; "Şark Meselesi ve Emperyalistlerin Türk Politikası", Toros Üniversitesi İİSBFSBD, Cilt 2, Sayı 4, 2015.

Yalçın Cengiz; "Bilim Özürlü Osmanlı İmparatorluğu" http://www.hurriyet.com.tr/teknoloji/bilim-ozurlu-osmanli-imparatorlugu-13992410 (20.03.2010)

Yalçın Soner; "Türk'ü Avrupa'ya Tanıtan Aydın; M. Celalettin Paşa", Sözcü Gazetesi, 12 Ekim 2014.

ATASE

Türk İstiklal Harbi, Mondros Mütarekesi ve Tatbikatı, Genelkurmay ATASE Başkanlığı Yayınları.

Gn. Kur. ATASE Arşivi: 1-3, Kls: 6, Ds: 25, F: 3.4.4/5.

Gn. Kur. ATASE Arşivi: I-I. Kls:27, Ds: 41, F: 29-1.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Hariciye Siyasi Kalemi (BOA, HR.SYS)

SİYASAL KATILMA
SİYASAL KÜLTÜR
SİYASAL KURUMLAR
ÇERÇEVESİNDE

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ'NDE SİYASAL HAYAT

Prof. Dr. Uğur ÖZGÖKER
TC İstanbul AREL ÜNİVERSİTESİ
Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı

İsmail TİPİ
AREL ADR 5. Bölge Müdürü

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-20-3

Editör: Nursel SAĞIROĞLU

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:

Sonçağ Yayıncılık

Matbaacılık Reklam

San Tic. Ltd. Şti.

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı

48/48 İskitler - Ankara

Tel.: (0312) 341 36 67

Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Kasım 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax.: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

www.ekinkitap.com

KKTC KURUCU CUMHURBAŞKANI
SAYIN RAUF RAİF DENKTAŞ' IN AZİZ HATIRASINA
SONSUZ MİNNET VE SAYGIYLA…

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ..... 1

I. BÖLÜM
SİYASETİ TANIMLAMAK

1. SİYASET VE SİYASAL OLAN NEDİR? 6
2. DEMOKRATİK KATILIMIN AYAK SESLERİ 11
   a. 1215 Magna Carta (MAGNUM MCARTUM LİBERTATUM 1215) 13
   b. 1688 Şanlı Devrim (GLORIOUS REVOLUTION) 16
   c. 1789 Fransız İhtilali ve Genel Oy Hakkı (UNIVERSAL SUFFRAGE) 22

II. BÖLÜM
SİYASAL KURUMLAR (GELİŞİMİ, İŞLEVİ, SINIFLANDIRILMASI)

1. SİYASİ PARTİLER 30
2. SINIFLANDIRILMASI 34
   a. Duverger Tipolojisi: Kadro-Kitle Partileri 34
   b. Neuman Tipolojisi: Bireysel Temsil- Sosyal Bütünleşme Partileri 35
   c. Heywood Tipolojisi: Anayasal ve Devrimci Partiler ile Sağ ve Sol Kanat Partileri 36
3. BASKI GRUPLARI 38
1. SINIFLANDIRILMASI 39
   a. Anomik Gruplar 40
   b. Dernekleşmemiş Gruplar 42
   c. Kurumsal Gruplar 42
   d. Dernekleşmiş Gruplar 42
2. BASKI GRUPLARININ SİYASAL SİSTEMİ ETKİLEME YOLLARI 43

a. Kulis Faaliyetleri 44
b. Siyasal Partilerle İlişkiler 44
c. Propoganda..... 45
d. Özel Ayrıcalık Talepleri 45
e. Gösteriler 46
3. BASKI GRUPLARININ ETKİNLİĞİNİ BELİRLEYEN FAKTÖRLER..... 46
4. BASKI GRUPLARININ SİYASETTEKİ ROLÜ 48

III. BÖLÜM
YÜZYILLARARASI DEĞİŞİM VE SİYASİ KÜLTÜR

1. 20. YÜZYILDAN 21.YÜZYILA DÜNYA SİYASETİNİ ETKİLEYEN OLUŞUMLAR 52
a. Uluslararası Örgütler 52
b. Sendikalar 53
c. Sivil Toplum Kuruluşları (STK-NGO-Non Government Organization)..... 57
d. Meslek Odaları 60
2. SİYASAL KÜLTÜR..... 62
a. Siyasal Kültürün Doğası..... 62
b. Siyasal Kültürün Temelleri 63
c. Semboller ve Siyasi Kültür 67

IV. BÖLÜM
KIBRISTA SİYASAL KURUMLAR VE SİYASAL DAVRANIŞLARA OLAN ETKİSİ

1. ADADA TÜRK VARLIĞI 70
2. KIBRIS CUMHURİYETİNE UZANAN SİYASİ SÜREÇ 70
3. KKTC' DE SİYASİ PARTİLERİN SİYASAL DAVRANIŞLARA ETKİSİ .. 72
a. KKTC' de Partilerin Siyasi Pozisyonu, Seçmen Tabanı ve Temsil Gücü 73

b. KKTC' de Siyasi Partilerin Ekonomi Politikaları 83
c. KKTC' de Siyasi Partilerin STK' lar ile İlişkisi 89
d. KKTC' de Siyasi Partilerin AB VE BM Gibi Uluslararası Örgütlere Bakış Açısı 97
4. KKTC' DE BASKI GRUPLARININ SİYASAL DAVRANIŞLARA ETKİSİ 104

SONUÇ 141

KAYNAKÇA 149

KAYNAKÇA

(tarih yok). 04 17, 2021 tarihinde Kıbrıs Cumhuriyeti Temsilciler Meclisi Web Sitesi: http://www.parliament.cy/images/media/assetfile/Syntagma_TU.pdf adresinden alındı

(tarih yok). 04 17, 2021 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı: https://www.mfa.gov.tr/garanti-antlasmasi-_zurich_11-subat-1959_.tr.mfa adresinden alındı

(tarih yok). KKTC İSTATİSTİK KURUMU: http://www.stat.gov.ct.tr/assets/pdf/GSMH-3.pdf adresinden alındı

ABKM. (tarih yok). *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Başbakanlık Avrupa Birliği Koordinasyon Merkezi*. 02 27, 2021 tarihinde https://abkm.gov.ct.tr/tr-tr/Kktc-AB-%C4%B0li%C5%9Fkileri/Tarih%C3%A7e adresinden alındı

Ahu TUNÇEL, K. G. (2017). *Siyaset Felsefesi Tarihi.* Ankara: Doğu Batı Yayınları.

AKAL, C. B. (2013). *Modern Düşüncenin Doğuşu İspanyol Altın Çağı.* Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

Arendt, H. (1973). *The origins of Totalitarianism.* San Diego: Harcourt Brace & Company.

ARGÜN, N. (2016, 05 02). KKTC Cumhuriyet Meclisi: http://evrak.cm.gov.nc.tr/siteler/belgeler/arama/results.aspx?k=dernekler%20yasas%C4%B1 adresinden alındı

Avşarbey, A., & Dilekçi, T. (2014). TÜRKİYE'DE KAMU KURUMU NİTELİĞİNDEKİ MESLEK KURULUŞLARI İLE İLGİLİ TEMEL TARTIŞMALAR VE İNGİLTERE'DEKİ TIP MESLEĞİ İLE İLGİLİ UYGULAMA. *Türk İdare Dergisi*(478). Türk idare Dergisi: http://www.tid.gov.tr/Makaleler/T%C3%BCrkiye'de%20Kamu%20Kurumu%20Niteli%C4%9Findeki%20Meslek%20Kurulu%C5%9Flar%C4%B1%20ile%20%C4%B0lgili%20Temel%20Tart%C4%B1%C5%9Fmala

r%20ve%20%C4%B0ngiltere'deki%20T%C4%B1p%20Mesle%C4%9Fi%20ile%20%C4%B0lgi.pdf adresinden alındı

Ayar, M. (2019, 01 06). KKTC Gazientepliler Kültür ve Dayanışma Derneği Yayımlanmamış Röportajı. (İ. Tipi, Röportaj Yapan)

Baker, J. (2017). *The Reinvation of Magna Carta 1216-1616.* Cambridge: Cambridge University Press.

Ball, A. R. (1988). *Modern Politics and Government.* New Jersey: Chatham House.

Bank, W. (1995). *WORKS WİTHS NGOs - World Bank Documents*. 12 18, 2020 tarihinde http://documents1.worldbank.org/curated/en/814581468739240860/pdf/multi-page.pdf adresinden alındı

Başbakanlık, K. (tarih yok). *UBP-DP-YDP Koalisyon Hükümet Programı*. 03 29, 2021 tarihinde https://basbakanlik.gov.ct.tr/Portals/1/UBP-DP-YDP%20KOALISYON%20HUKUMET%20PROGRAMI_1.pdf adresinden alındı

BORA, Y. (2019, 01 07). Kıbrıs TMT Mücahitler Derneği Genel Başkanı Yayımlanmamış Röportaj. (İ. TİPİ, Röportaj Yapan)

Butler, D., & Stokes, D. (1974). *Political Change in Britain: The Evolution Electoral Choice.* London: The Macmillian Press LTD.

Congleton, R. D. (2011). *Perfecting Parliament.* New York: Cambridge University Press.

CTP. (2016, 05 26). *Cumhuriyetçi Türk Partisi Parti Tüzüğü*. 02 27, 2021 tarihinde https://www.cumhuriyetciturkpartisi.org/tuzuk.html adresinden alındı

ÇAKMAK, B. (2011, 07 07). KKTC Cumhuriyet Meclisi: http://evrak.cm.gov.nc.tr/siteler/belgeler/arama/results.aspx?k=1975%20se%C3%A7im%20ve%20halkoylamas%C4%B1%20yasas%C4%B1 adresinden alındı

Çaluda, A. (2019, 01 10). KKTC Hür İşçi Sendikaları Federasyonu (Hür-İş Federasyonu) Yayımlanmamış Röportajı. (İ. Tipi, Röportaj Yapan)

Dautrich, K., & Yalof, D. A. (2010). *American Government Historical, Popular and Global Perspective.* Boston: Wadsworth Gengage Learning.

Davulcu, M. (2019, 01 10). Kıbrıs Türk Devlet Çalışanları Sendikası (Çağ-Sen) Yayımlanmamış Röportajı. (İ. Tipi, Röportaj Yapan)

Demir, A. G. (2011). Vicdani Ret Hakkı. *Ankara Barosu Dergisi*(4), 0-0. 04 21, 2021 tarihinde Dergipark Akademik: https://dergipark.org.tr/tr/pub/abd/issue/33793/374252 adresinden alındı

DP, K. (tarih yok). *kktcdemokratparti.org*. 02 14, 2021 tarihinde kktcdemokratparti.org: https://kktcdemokratparti.org/index.php/manifesto/ adresinden alındı

Edinger, L. (1986). *West German Politics.* New York: Columbia University Press.

Elcil, K. G. (tarih yok). 04 21, 2021 tarihinde Kıbrıs Türk Öğretmenler Sendikası: https://ktos.org/vicdani-ret-bir-insan-hakkidir/ adresinden alındı

Ertuğruloğlu, T. (2019, 01 08). KKTC Dışişleri Bakanı, UBP Milletvekili Yayımlanmamış Röportajı. (İ. Tipi, Röportaj Yapan)

Gaus, G. F. (2000). *Political Concepts and Political Theories.* New York: Westview Press.

Gautney, H. (2010). *Protest and Organisation in the Alternative Globalization Era NGOs, Social Movements and Political Parties.* New York: Palgrave Macmillian.

Güler, B. A. (2013). *Türkiye'nin Yönetimi Yapı.* Ankara: İmge Kitabevi.

Harding, A. (1973). *A Social History of English Law.* London: Penguin Books.

Harris, T. (2001). *The Politics of the Excluded, c. 1500-1850.* London: Red Globe Press.

Harvey, S. (2021, 07 15). Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Knight%27s_fee adresinden alındı

Hastunç, D. (2019, 01 09). KKTC Doruk Vakfı Yayımlanmamış Röportajı. (İ. Tipi, Röportaj Yapan)

Hayward, J. (2005). *Trade Unions and Politics in Western Europe.* London: Frank Cass and Company Limited.

Heywood, A. (2003). *Political Ideologies: An Introduction.* Londra: Palgrave Macmillian.

Heywood, A. (2011). *Siyaset.* ADRES YAYINLARI.

Heywood, A. (2012). *Siyasetin Temel Kavramları.* Ankara: Adres Yayınları.

ILO-ANKARA. (2015, 10 07). 01 06, 2021 tarihinde https://www.ilo.org/ankara/about-us/WCMS_412361/lang--tr/index.htm adresinden alındı

İsmail, S. (1992). *Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Doğuşu ve KKTC'nin Kuruluşu (1960-1983).* İstanbul: Akdeniz Haber Ajansı Yayınları.

Jellinek, G. (1929). *Allgemeine Staatslehre.* Berlin: Verlag Von Julius Springer.

Kapani, M. (2016). *Politika Bilimine Giriş.* Ankara: BB101 Yayınları.

Kavanagh, D. (1972). *Political Culture.* London: The Macmillian Press LTD.

KKTCMeteoroloji. (tarih yok). 03 22, 2021 tarihinde http://kktcmeteor.org/meteorolojikbilgi/kibris-iklimi adresinden alındı

KKTC-YSK. (tarih yok). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti - Yüksek Seçim Kurulu - Resmi Web Sitesi: http://ysk.mahkemeler.net/index.php/mevzuat/ adresinden alındı

kolektif. (2000). *Osmanlı İdaresinde Kıbrıs (Nüfusu-Arazi Dağılımı ve Türk Vakıfları).* Ankara: Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü.

KTMMOB. (2017). *Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği*. 05 29, 2021 tarihinde http://www.ktmmob.org/hakkimizda adresinden alındı

KTTB. (2012). 05 30, 2021 tarihinde Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği: https://www.kttb.org/tarihcemiz/ adresinden alındı

KTTO. (tarih yok). Kıbrıs Türk Ticaret Odası: https://www.ktto.net/odanin-tarihcesi/ adresinden alındı

Lapalombara, J. (1974). *Politics Within Nations.* Englewood Cliffs: Prentice Hall.

Lewis, D. (2001). *The Management of Non-GovernmentalDevelopment Organisation.* London: Routhledge.

Lichbach, M. I., & Zuckerman, A. (2009). *Comperative Politics Rationality, Culture and Structure.* New York: Cambridge University Press.

Limdblom, A.-K. (2006). *Non-Govermental Organisations in International Law.* New York: Cambridge Univercity Press.

Macdonald, L. (1997). *Supporting Civil Society The Political Role of Non-Governmental Organisations in Central America.* New York: ST. Martin's Press.

Maisel, L. S., & Berry, J. (2010). *The Oxford Handbook of American Political Parties and Interest Groups.* New York: Oxford University Press.

Mckechnie, W. S. (1914). *Magna Carta A Commentary On The Great Charter Of King John.* Glasgow: James Maclehose and Sons.

Metin, S. (2018). *Magna Carta ve Sened-i İttifak'tan Bugüne.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık A.Ş.

Miliband, R. (1973). *Parlimentary Socialism: A Study in the Politics of Labour.* London: The Merlin Press Ltd.

Nami, E. (2019, 01 10). Kıbrıs Türk Ticaret Odası (KTTO) 2006-2008 Dönem Başkanı Yayımlanmamış Röportajı. (İ. Tipi, Röportaj Yapan)

Ness, I. (1999). *Encyclopedia of Interest Groups and Lobbyists in the United States.* New york: Sharpe Reference.

Norman, E. (1972). *A History of Modern Ireland.* Londra: Univ of Miami Pr.

O'NEIL, P. H. (2004). *ESSENTİALS OF COMPARATİVE POLİTİCS.* NEW YORK: W. W. NORTON & COMPANY.

Ögel, B. (1984). *İslamiyetten Önce Türk Kültür Tarihi.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Özgöker, U., & Batı, G. (2017). *ULUSLARARASI SİYASİ, ASKERİ, EKONOMİK VE SOSYO-KÜLTÜREL ÖRGÜTLER.* İSTANBUL: DER YAYINLARI.

Platform, K. S. (tarih yok). 04 21, 2021 tarihinde Kıbrıs Türk Öğretmenler sendikası: https://ktos.org/sendikal-platform-yasanin-ivedilikle-meclisten-gecirilmesi-hukumetin-gorevi/ adresinden alındı

Pye, L. W., & Verba, S. (1965). *Political Culture and political Development.* New Jersey: Princeton University Press.

Sarınay, Y. (2000). *Osmanlı idaresinde Kıbrıs: Nüfusu-Arazi Dağılımı ve Türk Vakıfları.* Ankara: T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı.

Schmitt, C. (2014). *Siyasal Kavramı.* (E. Göztepe, Çev.) İstanbul: Metis Yayıncılık.

Solsten, E. (1993). *Cyprus, A Country Study.* Washington, D.C.: GPO for the Library of Congress.

TDK. (tarih yok). *Türk Dil Kurumu Sözlükleri*. 02 25, 2021 tarihinde https://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı

Töre, Z. (2019, 01 05). KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkan Yardımcısı, UBP Milletvekili Yayımlanmamış Röportajı. (İ. Tipi, Röportaj Yapan)

Turan, İ. (1976). *Siyasal Sistem ve Siyasal Davranış.* İstanbul: DER Yayınevi.

Tuzcuoğlu, F. (1996). Demokratik Parlamenter Sistemin Beşiği İngilterenin Tarihinden İlginç Anekdotlar. *Dergi Park Akademik, 1*(1), 279-288. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/195276 adresinden alındı

UBP. (tarih yok). *ubpkuzeykibris.com*. http://ubpkuzeykibris.com/haber_detay.asp?haberID=345#Tuzuk adresinden alındı

UNDP. (1993). *HUMAN DEVELOPMENT REPORT 1993.* 12 18, 2020 tarihinde http://hdr.undp.org/sites/default/files/reports/222/hdr_1993_en_complete_nostats.pdf adresinden alındı

Vikipedi. (2021, 02 18). https://tr.wikipedia.org/wiki/Alman_İşçi_Partisi adresinden alındı

Vikipedia. (tarih yok). *2020 Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti cumhurbaşkanlığı seçimi*. 04 16, 2021 tarihinde https://tr.wikipedia.org/wiki/2020_Kuzey_Kıbrıs_Türk_Cumhuriyeti_cumhurbaşkanlığı_seçimi adresinden alındı

Ware, A. (2009). *The Dynamics of Two Party Politics: Party STructures and the Management of Competition.* New York: Oxford University Press.

White, S. (1979). *Political Culture and Soviet Politics.* London: The Macmillian Press LTD.

Willetts, P. (2011). *Non-Govermental Organisation in World Politics.* London: Routledge Global Institutions.

Wilson, G. K. (1979). *Unions in American National politics.* London: The Macmillian Press LTD.

Wilson, G. K. (1990). *Business and Politics.* London: The Macmillian Press LTD.

Wood, E., & Wood, N. (2008). *İsyan Borusu: Kapitalizmin Yükselişi ve Siyasal Teori 1509-1688.* Ankara: EPOS YAYINLARI.

www.tdk.gov.tr. (tarih yok). 12 28, 2018 tarihinde http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c269621929388.78201559 adresinden alındı

YAYLA, A. (2012). *Siyaset Teorisine Giriş.* İstanbul: Kesit Yayınları.

YDP. (tarih yok). 02 14, 2021 tarihinde ydpkktc.com: http://www.ydpkktc.com/Parti-Detay.aspx?ID=2 adresinden alındı

Yeliseyeva, N. V. (2009). *Yakın Çağlar Tarihi.* İstanbul: Yordam Kitap.

Zaroğlu, B. (2019, 01 06). KKTC Hataylılar Kültür ve Dayanışma Derneği Yayımlanmamış Röportajı. (İ. Tipi, Röportaj Yapan)

Zaroğlu, B. (2019, 01 06). Yeniden Doğuş Partisi (YDP) Yayımlanmamış Röportajı. (İ. Tipi, Röportaj Yapan)

Zuckerman, A. (2005). *The Social Logic of Politics: Personal Networks as Contexts for Political behavior.* Philadelphia: Temple University Press.

MUHASEBE SİSTEMLERİNİN UYUMLAŞTIRILMASI PERSPEKTİFİNDEN

KÜLTÜR - MUHASEBE ETKİLEŞİMİ

Editörler

Dr. Öğr. Üyesi Ferhat BİTLİSLİ

Dr. Öğr. Üyesi Hakkı KIYMIK

Bölüm Yazarları

Dr. Öğr. Üyesi Özlem Nilüfer KARATAŞ ARACI

Dr. Öğr. Üyesi Ferhat BİTLİSLİ

Dr. Öğr. Üyesi Hakkı KIYMIK

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Akif ALTUNAY

EKİN

Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-78-4

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Mayıs 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

KAYNAKÇA

Acar, D. ve Tetik, N. (2010). *Genel Muhasebe*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Atabey, N. A., Yılmaz, B. ve Yılmaz, H. (2018). Ortaçağ Avrupa'sında İktisadi Ve Siyasi Tarih Çerçevesinde Muhasebe İhtiyacı Ve Çift Taraflı Kayıt Tekniği: Lisans Ve Lisans Üstü Öğrenciler İçin Bir Rehber.*Muhasebe Ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (15), 7-38.

Bangura, A. K. (2014). Domesticating Mathematics In The African Mother Tongue. *The Journal Of Pan African Studies,* 6 (7), 12-58.

Can, A. V. (2007). Luca Pacioli Muhasebenin Babası Mıdır?. *Akademik Bakış, Uluslar Arası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (12).

Çabuk, A. ve Saygılı, A. T. (2013). Osmanlı İmparatorluğu'nda XIX. Yüzyılın Ortalarında Devlet Muhasebesinde Merdiven Yönteminden Çift Yanlı Kayıt Yöntemine Geçiş. *Accounting & Financial History Research Journal,* (4).

Elitas, C., Aydemir, O. ve Elitas, B. L. (2009). Çift Taraflı Kayıt Tekniğinin Bilin (Mey) En Geçmişi. *World Of Accounting Science*, *11*(3).

Elitaş, C., ve Elitaş, B. L. (2010). Ortadoğu'da Yazılı İlk Muhasebe Öğreti Eseri: Saadetname. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (2), 101-119.

Elitaş, C., O. Güvemli, O. Aydemir, M. Erkan, U. Özcan ve M. Oğuz, (2008). Osmanlı İmparatorluğu'nda 500 Yıl Boyunca Kullanılan Muhasebe Yöntemi: Merdiven Yöntemi, Ankara: T.C. Maliye Bakanlığı Yayınları.

Erol, M., Elagöz, İ., ve Öztürk, S. (2012). Tarih Boyunca Muhasebe Uygulama Ve Eğitim Araçları. *Muhasebe Ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi,* 2, 221-232.

Ezzamel, M., & Hoskin, K. (2002). Retheorizing Accounting, Writing And Money With Evidence From Mesopotamia And Ancient Egypt. *Critical Perspectives On Accounting*, 13(3), 333-367.

Güvemli, O. ve Güvemli, B. (2015). Osmanlı Devlet Muhasebesinde Kayıt Düzeni Ve Defter Sistemi. *Muhasebe Ve Finans Tarihi Araştırmaları Degisi*, 9, 18-43.

Güvemli, O. (1995). *Türk Devletleri Muhasebe Tarihi Osmanlı İmparatorluğu'na Kadar*. İstanbul: Avcıol Basım Yayın.

Https://Tr.Wikipedia.Org/Wiki/Piktogram Erişim Tarihi: 20/08/2020.

Huylebrouck, D. (2008). The Isshango Project. *Journal Of Mathematics And The Arts,* 2(3), 142-153.

Isaac, A. (1941). *Muhasebe Nazariyesi*. İstanbul Üniversitesi Yayınları, No:163, İstanbul: Güven Basımevi.

Karataş, Ö. N., Apalı, A., ve Bekci, İ. (2019), XI. Yüzyılda Orta Doğu'da Tacirliğin El Kitabı: Kabusname. *Muhasebe Ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (16), 62-85.

Karataş,Ö., N., Apalı, A. ve Bekci, İ., (2016). Accountıng Culture Of The State And Private Sector In The Middle East At Xı. Century. *14th World Congress Of Accountıng Hıstorıans Pescara*, Italy, 25-27 June 2016.

Kızıl, C. ve Kocur, D. K. Antik Çağlarda Muhasebe ve Dinlerin Muhasebeye Bakış Açısı. *Kesit Akademi Dergisi*, (10), 327-339.

Livio, M. (2002). *The Golden Mean: The Story Of Phi, The World's Most Astonishing Number.* New York: Broadway Books.

Mattessich, R. (1987). Prehistoric Accounting And The Problem Of Representation: On Recent Archeological Evidence Of The Middle-East From 8000 Bc To 3000 Bc, *The Accounting Historians Journal,* 14 (2), 71-91.

Örten, R., Kurt, G. ve Torun, S. (2011). Muhasebede Çift Taraflı Kayıtlama Ve Kitab-Us Siyakat. *Muhasebe Ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (1), 34-69.

Özyürek, H. (2009). *Türkiye'de Muhasebe Ve Muhasebe Mesleğinin Tarihi, Muhasebecilerin İş Tatmini, Beklentileri, Karşılaşılan Sorunlar*. Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Ankara.

Pletser V. & Huylebrouck, D. (2008). An İnterpretation Of The Ishango Rods", Proc. Conf. "Ishango, 22000 And 50 Years Later: The Cradle Of Mathematics? D. Huylebrouck Ed., *Koninklijke Vlaamse Academie Van Belgie Voor Wetenschappen En Kunsten*, 139-170.

Reiserv, J. (2017) Erdinç, H. Muhasebe Denetimi Tarihçesi. *Muhasebe Ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (12), 197-203.

Richard Mattessich. (1994). Archaeology Of Accounting And Schmandt-Besserat's Contribution. *Accounting, Business & Financial History*, 4(1), 5-28.

Schmandt-Besserat, Denise. (1981). Decipherment Of The Earliest Tablets. *Science*, 283-285.

---------- (1983). Tokens And Counting. Biblical (The) Archeologist Chicago, Ill. 46.2 117-120.13.

----------, — (1992). *Before Writing - From Counting To Cuneiform*. Vol. 1. University Of Texas Press.

14.----------, (1996). *How Writing Came About, Abridged Edition Of Before Writing*. Volume I: From Counting To Cuneiform.

Sevilengül, Orhan. (2001). *Tek Düzen Muhasebe Sistemiyle Uyumlu Genel Muhasebe*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Şeker, S. ve Şeker, F. (2019). Mö 8. Binyıl'dan Yazının İcadına Kadar Kullanılan Muhasebe Sistemi: Token'ler. *Muhasebe Ve Finans Araştırmaları Dergisi*, 1 (2), 107-119.

Sudıpta, B., Kırk M., ve Waymıre, G. (2009). Memory, Transaction Records, And The Wealth Of Nations. *Accounting, Organizations And Society*, 34(8), 895- 917.

Üç, M. (2009). *Muhasebe Sistemlerinin Sınıflandırılması Ve Türk Muhasebe Sisteminin Yerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Analiz.* Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Doktora Tezi.

www.sozluk.gov.tr, Erişim Tarihi: 04.12.2020

Yücel, G. (1982). Muhasebenin Çağlar Boyunca Gelişimi. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 11(1), 220-221.

Yücel, H., A. (1941). Nizamü'l – Mülk "Siyasetname" Hasan Ali Yücel Klasikler Serisi – Farsça Aslından Çeviren: Mehmet Taha Ayar, İş Bankası Yayınları.

Zapata-Carratala, Carlos, (2019). *A Landscape Of Hamiltonian Phase Spaces* (Unpublished Doctoral Thesis), Doctor Of Philosophy University Of Edinburgh, Scotland.

KAYNAKÇA

Acar, D. ve Tetik, N. (2009). *Genel Muhasebe*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Ağca, A. (2003). Ülke Muhasebe Sistemlerindeki Farklılıklar ve Bu Farklılıklardan Kaynaklanan Sorunlara Getirilen Çözüm Önerileri**.** *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(8), 1-13.

Alexander, D. & Sımon, A. (2000). On The Myth Of "Anglo-Saxon" Financial Accounting**.** *The International Journal Of Accounting***,** 35(4).

Archive.İsmmmo.Org.Tr/Docs/Sempozyum/.../4oturum/Idilkaya.Pdf.

Aydoğan, E. (2007). *Uluslararası Muhasebe Standartları Uyumlaştırması Ve Ülkelerin Uyumlaştırma Derecelerine İlişkin Bir Uygulama*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi SBE, Trabzon.

Başpınar, A. (2005). Türkiye'de Ve Dünyada Muhasebe Standartlarının Oluşumuna Genel Bir Bakış. *Maliye Dergisi*, 148, 42-57.

Bekçi, İ. (2007). Muhasebe Meslek Mensuplarının Türkiye Muhasebe Standartları Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araşırma. *Muhasebe Ve Denetime Bakış Dergisi*, Mayıs, 27-40.

Bektöre, S., Sözbilir, S. ve Banar, K. (2001). *Genel Muhasebe İlkeleri Ve Uygulanması*, Eskişehir: Birlik Ofset.

Berberoğlu, B. (2002). *Uluslar Arası Muhasebe Standartları İle Ülkemizdeki Muhasebe Standartlarının Karşılaştırılması*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi SBE, Antalya.

Beyazıtlı, E., Özdemir, F, S. ve Alpay, E. E. (2015). Finansal Raporlamada Standardizasyon Ve Muhasebe Meslek Mensuplarını Zorlayan Öğrenme Sürecinin Bilinçli Yetkinlik Öğrenme Modeli Temelinde İrdelenmesi. *Ankara SMMMO Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi,* 8(1), 1-31.

Chanchanı, S & Wıllett, R.,(2004). An Ampirical Assessment Of Gray's Accounting Value Constructs. *The International Journal Of Accounting*, 39, 125-154.

Choi, F., Frost, C. & Meek, G. K. (1997). *International Accounting*. Prentice Hall Inc, 1997.

Çakıcı, C. (2000). *Tekdüzen Hesap Planına Göre Maliyet Sistemleri, Maliyet Yöntemleri*. İstanbul: Yaylım Yayıncılık.

Demir, V. (2009). Finansal Raporlamaya İlişkin Farklı Yaklaşımlar. *Muhasebe Ve Denetime Bakış Dergisi,* 9(28), 73-92.

Doupnık, T, & Stephen, S. (1993). An Empirical Test Of A Judgmental İnternational Classfication Of Financial Rreporting Practices. *Journal Of International Business Studies,* 24(1), 41-60.

Erdoğan, M. (2002). *Finansal Muhasebe*. İstanbul: Beta Bas.Yay.Dağ.

Gray, S, J. (1988). Towards A Theory Of Cultural Influence On The Development Of Accounting Systems Internationally, *Abacus*, 1-15.

Güvemli, B. (2008). *Uluslararası Muhasebe Standartları'nın Çeşitli Ülkelerin Muhasebe Kültürleri ile Etkileşimi ve Türkiye Örneği***,** Basılmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, İstanbul.

https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/PDF%20linkleri/Tan%C4%B1t%C4%B1m/Kariyer_Uzman%C4%B1.pdf (21.01.2021)

Karabınar, S. (2005). *Kültür Ve Muhasebe Açısından Muhasebe İklimi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Nobes, C. (1992). *International Classificationof Financal Reporting,* USA: Routledge.

Ong, A. (2005). Country- Specific Barriers To International Convergence Of Accounting Standards. *Curtin Business School Journal*, 5, 1-28.

Öksüz, F. (1999). Küreselleşme Çabaları Doğrultusunda Batı Ülkelerinin Muhasebe Sistemlerindeki Gelişmeler. *İsmmmo, 4.Muhasebe Denetimi Sempozyumu*, İstanbul.

Parlakkaya, R. (2004). Muhasebede Uluslararası Uyum Ve Avrupa Birliği Sürecinde Türkiye'de Muhasebe Uyumlaştırma Çalışmaları. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 119-139.

Radebaugh, L., Sıdney, G & Ervın, B. (2006). *International Accounting And Multinational Enterprises*, Hardcover, 6th Edition, USA.

Samuels, J, M & Andrew, P, (1985) . *Internationalaccounting: A Survey*. Great Britain: Biddles.

Sanlı, N. (2002). Global Muhasebe Standartları, *Mali Çözüm Dergisi*. 60, 1-4.

Saudagaran, S. M. (2009) . *International Accounting*. Chicago: Wolters Kkuwer Business.

Sevilengül, O. (2000). *Genel Muhasebe*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Şensoy, H, B, (2008). *Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Ortaya Çıkışı Ve Gelişimi İle Muhasebe Standartlarının Türkiye'deki Durumu*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi SBE, Ankara.

Türk Dil Kurumu (2005). *Büyük Türkçe Sözlük*, Ankara, 1415.

Türker, M. (2006). Uluslar Arası Denetim Standartları'na Yakınsama ve Türkiye Denetim Standartlarının Oluşturulması, *Muhasebe Ve Denetime Bakış Dergisi***,** 271-285.

Uçkaç, M (2003). *Genel Muhasebe*, Trabzon: Dilara Yayınevi.

Ulusan, H., Elçin, E. ve Köylü, Ç. (2012). 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu (TTK)'nun Muhasebe ve Denetim Uygulamalarına Getirdiği Yenilikler Üzerine Bir Araştırma, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (55), 11-34.

Üstündağ, S. (2000). Muhasebe Standartları Oluşturulması Süreci. *Muhasebe Ve Denetime Bakış Dergisi,* Nisan, 31-57.

Walter, I.T. (1988). *Handbook Of International Management*. John Wiley & Sons.

Wittsiepe, R. (2008). *Ifrs For Small And Medium-Sized Enterprises*. Gabler, Franfurkt.

www.tmsk.org.tr/.../kuresellesen%20**muhasebe**de%20**standart**lasma%2...serpilbostanci, (27.03.2010).

Yazıcı, M. (1987). *Muhasebe Tümlemleri Ve Örgütlenmesi*. İstanbul: Nihad Sayar Yayın Ve Yardım Vakfı Yay..

Yükçü, S. (2004). *Finansal Muhasebe*, İzmir: Yaklaşım Yayıncılık.

Zhang, G. (2005). *Environmentalfactorsin China's Financal Accounting Development Since 1949*. Basılmamış Doktara Tezi, Erasmus Universty, Netherlands.

KAYNAKÇA

Aktaş, M. & Can, A. (2012). Yöneticilerin Kültürel Değerleri ve İzleyici Davranışı Tercihleri. *Ege Akademik Bakış,* 12, 2, 239-249.

Altay, H. (2004). Güç Mesafesi, Erkeklik-Dişilik ve Belirsizlikten Kaçınma Özellikleri ile Başarı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi, İİBF Dergisi,* 9, 1, 301-321.

Alver, K. (2011). Siyasal Eylem Alanı Olarak Kültür. Alver, K., Doğan, N. (Ed.), *Kültür Sosyolojisi.* Ankara: Hece Yayınları.

Andrew P.Thomas,"The Effects of Organisational Culture on Choices of Accounting Methods", Accounting and Business Research, 1989, V.19, N.76, p.364.

Barkema, H.G. & Vermeulen, F. (1997). What Differences in Cultural Backgrounds of Partners are Detrimental for International Joint Ventures?. *Journal of International Business Studies,* 28, 7, 845-864.

Baskerville, R.F. (2003). Hofstede Never Studied Culture. *Accounting, Organizations and Society,* 28, 1, 1-14.

Bates, D.G. (2009). *21.Yüzyılda Kültürel Antropoloji: İnsanın Doğadaki Yeri,* (Aydın, S. Çev.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Baydoun, N. & Willet, R. (1995). Cultural Relevance of Western Accounting Systems to Developing Countries. Abacus, 31, 1, 67-92.

Bekçi, İ. & Bitlisli, F. (2012). Muhasebe-Kültür Değerlerinin Analizi: Muhasebe Meslek Mensupları Üzerine Bir Araştırma. *Cumhuriyet Üniversitesi İİBF Dergisi,* 13, 1, 61-76.

Bostancı, M.N. (1995). *Toplum, Kültür ve Siyaset.* Ankara: Vadi Yayınları.

Braun, G.P. & Rodrigues, R.P. (2008). Earnings Management and Accounting Values: A Test of Gray (1988). *Journal of International Accounting Research,* 7, 2, 1-23.

Chanchani, S. & MacGregor, A. (1999). A Synthesis of Cultural Studies in Accounting. *Journal of Accounting Literature,* 18, 1-30.

Chanchani, S. & Willett, R. (2004). An Empirical Assessment of Gray's Accounting Value Constructs. *The International Journal of Accounting,* 39, 2, 128-154.

Chongruksut, W. (2009). Organizational Culture and the Use of Management Accounting Innovations in Thailand. *Ramkhamhaeng University International Journal,* 3, 1, 113-125.

Çakır, M. & Örücü, E. (1999). Üretim İşletmelerinde Örgüt Kültürünün Tespitine Yönelik Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi, İİBF Dergisi,* 13, 1, 19-44.

Dent, J.F. (1991). Accounting and Organisational Cultures: a Field Study of the Emergence of a New Organizational Reality. *Accounting, Organizations and Society,* 16, 705-732.

Doğan, B. (2007). *Örgüt Kültürü.* İstanbul: Beta Basım Yayım.

Doupnik, T.S. & Salter, S.B. (1995). External Environment, Culture and Accounting Practices: A Preliminary Test of a General Model of International Accounting Development. *The International Journal of Accounting,* 30, 3, 189-207.

Doupnik, T.S. & Tsakumis, G.T. (2004). A Critical Review of the Tests of Gray's Theory of Cultural Relevance and Suggestions for Future Research. *Journal of Accounting Literature,* 23, 4, 1-48.

Düzgün, D. (2001). Divani Lügati't-Türk'te Sosyal Normları Karşılayan Kavramlar. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi,* 35, 201-215.

Eddie, I.A. (1990). Asia Pacific Cultural Values and Accounting Systems. *Asia Pacific International Forum,* 16, 22-30.

Eller, J.D. (2009). *Cultural Antropology: Global Forces, Local Lives.* New York: Routledge.

Erdoğan, İ. (1994). *İşletmelerde Davranış.* İstanbul: Beta Basım Yayım.

Eroğlu, F. (2009). *Davranış Bilimleri.* İstanbul: Beta Basım.

Erserim, A. (2012). The Impacts of Organizational Culture, Firm's Characteristics and External Environment of Firms on Management Accounting Practices: An Emprical Research on Industrial Firms in Turkey. *Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 62, 372-376.

Flamholtz, E.G. (1983). Accounting, Budgeting and Control Systems in Their Organizational Context: Therotical and Emprical Perspectives. *Accounting, Organizations and Society,* 2, 3, 153-169.

Gökalp, Z. (1976). *Türkçülüğün Esasları.* Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Eğitim Basımevi.

Gray, S.J. & Vint H.M. (1995), The Impact of Culture on Accounting Disclosures: Some International Evidence. *Asia Pacific Journal of Accounting*, 21, 33-44.

Gray, S.J. (1988). Towards a Theory of Cultural Influence on the Development of Accounting Systems Internationally. *Abacus*, 24, 1, 1-15.

Gümüştekin, G.E. & Emet, C. (2007). Güçlendirme Algılarındaki Değişim Örgütsel Kültür ve Bağlılık Üzerindeki Etkileşimi. *Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi,* 17, 90-116.

Güney, S. (2009). *Davranış Bilimleri.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Güvemli, B. (2008). *Uluslararası Muhasebe Standartlarının Çeşitli Ülkelerin Muhasebe Kültürleri İle Etkileşimi ve Türkiye Örneği*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Güvenç, B. (1999). *İnsan ve Kültür.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Güvenç, B. (2002). *Kültürün abc'si.* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Heidhues, E. & Patel, C. (2011). A Critique of Gray's Framework on Accounting Values Using Germany as A Case Study. *Criticial Perspectives on Accounting,* 22, 1, 273-287.

Hofstede, G. & Bond, M.H. (1988). The Confucius Connection: From Cultural Roots to Economic Growth. *Organizational Dynamics,* 16, 4, 5-21.

Hofstede, G. & Hofstede, G.J. (2005). *Cultures and Organizations Software of the Mind.* New York: McGraw Hill.

Hofstede, G. & McCrae, R.R. (2004). Personality and Culture Revisited: Linking Traits and Dimensions of Culture. *Cros- Cultural Research,* 38, 1, 52-88.

Hofstede, G. (1983). The Cultural Relativity of Organizational Practices and Theories. *Journal of International Business Studies,* 14, 2, 75-89.

Hofstede, G. (1984). Cultural Dimensions in Management and Planning. *Asia Pasific Journal of Management,* 1, 2, 81-89.

Hofstede, G. (1993). Cultural Constraints in Management Theories. *Academy of Management,* 7, 1, 81-94.

Hofstede, G. (2000). *Culture's Consequences,* California: Sage Publications.

Hofstede, G. (2002). Cultural Constraints in Management Theories, *International Management Behavior* içinde. Lane, H.W., *vd.,* London: Blackwell Publishing.

Hofstede, G., Neuijen, B., Ohayv, D.D. & Sanders, G. (1990). Measuring Organizational Cultures: A Qualitative and Quantative Study Across Twenty Cases. *Administrative Science Quartely,* 35, 2, 286-316.

Hogg, M.A., & Vauhan, G.M. (2011). *Sosyal Psikoloji,* (Yıldız,İ., & Gelmez,A., Çev.). Ankara: Ütopya Yayınları.

Hope, O.K. (2003). Firm-Level Disclosures And The Relative Roles Of Culture And Legal Origin. *Journal of International Financial Management & Accounting*, 14, 218-248.

Hopwood, A.G. (1978). Accounting Research And The World Of Action. *Accounting, Organizations And Society,* 3(2), 93-98.

Hoyle, J.B., Schaefer, T.F. & Doupnik, T.S. (2011). *Advanced Accounting.* New York: McGraw-Hill Irwin.

İçli, G. (2002). *Sosyolojiye Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.

İşçi, M. (2000). *Kültür Sömürgeciliği ve Eğitim*. İstanbul: Der Yayınları.

Jaggi, B. & Low, P.Y. (2000). Impact Of Culture, Market Forces, And Legal System On Financial Disclosures. *The International Journal of Accounting*, 35, 495-519.

Jant, F.E. (2010). *An Introduction to Intercultural Communication: Identities in a Global Community.* California: Sage Publications.

Kağıtçıbaşı, Ç. *Kültürel Psikoloji: Kültür Bağlamında İnsan ve Aile.* İstanbul: Evrim Yayınevi.

Kalkan, A. (2013). *Algılanan Örgüt Kültürünün Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Üzerindeki Etkisi: Kuramsal ve Görgül Bir Araştırma*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Karabınar, S. (2005). *Kültür-Muhasebe Etkileşimi Açısından Muhasebe İklimi: Muhasebeye Kültürel Bakışlar.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Karnes, A., Sterner, J., Welker, R. & Wu, F. (1989). A Bicultural Study of Independent Auditors' Perceptions of Unethical Business Practices. *International Journal of Accounting,* 24, 3, 45-64.

Kartarı, A. (2006). *Farklılıklarla Yaşamak: Kültürlerarası İletişim.* Ankara: Ürün Yayınları.

Kluckhohn, C. (1951) Values and Value-Orientations in the Theory of Action: An Exploration in Definition and Classification. In: Parsons, T. and Shils, E., Eds., Toward a General Theory of Action, Harvard University Press, Cambridge, 388-433.

Köse, S., Tetik, S. & Ercan, C. (2001). Örgüt Kültürünü Oluşturan Faktörler. *Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi,* 7, 1, 219-242.

Kroeber, A. L. & Kluckhohn, C. (1952). Culture: a critical review of concepts and definitions. ***Papers. Peabody Museum of Archaeology & Ethnology, Harvard University.***

Lustig, M.W. & Koester, J. (2006). *Intercultural Competence: Interpersonal Communication Across Cultures.* New York: Person Education Inc.

MacArthur, J.P. (1999). The Impact of Cultural Factors on the Lobbying of the International Accounting Standards Committee on E32, Comparability of Financial Statements: An Extension of MacArthur to Accounting Member Bodies. *Journal of International Accounting, Auditing&Taxation,* 8, 2, 311-335.

McCurdy, D.W. & Spradley, J.P. & Shandy, D.J. (2005). *The Cultural Experience: Ethnography in Complex Society.* İlliones: Waveland Press Inc.

Meek, V.L. (1988). Organizational Culture: Origins and Weaknesses, *Organization Studies,* 9, 4, 453-473.

Mooij, M. & Hofstede, G. (2002). Convergence and Divergence In Consumer Behavior: Implicaitons for International Retailing. *Journal of Retailing,* 78, 1, 61-69.

Nirun, N. & Özönder, M.C. (1990). Türk Sosyo-Kültür Yapısı İçinde Âdetler, Örfler, Görenekler, Gelenekler. *Milli Kültür Unsurlarımız Üzerinde Genel Görüşler* içinde. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu.

Nobes, C.W. (1998). Towards a General Model of the Reasons for International Differences in Financial Reporting. *Abacus,* 34, 2, 162-187.

Noravesh, I., Dilami, Z.D. & Bazaz, M.S. (2007). The Impact of Culture on Accounting: Does Gray's Model Apply to Iran?. *Review of Accounting and Finance,* 6, 3, 254-272.

Öğüt, A. & Kocabacak, A. (2008). Küreselleşme Sürecinde Türk İş Kültüründe Yaşanan Dönüşümün Boyutları. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi,* 23, 1, 145-170.

Özbudun, S., Şafak, B., ve Altunek, S. (2007). *Antropoloji: Kuramlar Kuramcılar.* Ankara: Dipnot Yayınları.

Perera, H. & Mathews, M.R. (1990). The Cultural Relativity of Accounting and Internatioal Patterns of Social Accounting, *Adavances in International Accounting* içinde. New York: Jai Press.

Perera, H. (1989). Towards a Framework to Analyze the Impact of Culture on Accounting. *The International Journal of Accounting,* 24, 1, 42-56.

Reisinger, Y. (2009). *International Tourism: Cultures and Behaviour.* New York: Butterworth Heinemann.

Robbins, S.P. & Judge, T.A. (2012). *Örgütsel Davranış.* (Erdem, İ. Çev.). İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık.

Rodrigues, C.A. (1998). Cultural Classifications of Societies and How They Affect Cross Cultural Management. *Cross Cultural Management: An International Journal,* 5, 3, 29-39.

Salter, S.B. & Niswander, F. (1988). Cultural Influence on the Development of Accounting Systems: A Test of Gray's (1988) Theory. *Journal of International Business Studies,* 26, 2, 379-397.

Samovar, L.A., & Porter, R.E. (1991). *Communication Between Cultures,* Belmont: Wadsworth Publishing.

Samovar, L.A., Porter, R.E. & McDaniel, E.R. (2007). *Communication Between Cultures.* Boston: Thomson Wadworth.

Schein, E.H. (2010). *Organizational Culture and Leadership,* San Fransisco: Jossey-Bass.

Sığrı, Ü. & Tığlı, M. (2006). Hofstede'nin "Belirsizlikten Kaçınma" Kültürel Boyutunun Yönetsel-Örgütsel Süreçlere ve Pazarlama Açısından Tüketici Davranışlarına Etkisi. *Marmara Üniversitesi, İİBF Dergisi,* 22, 1, 327-342.

Sığrı, Ü. & Topcu, M.K. (2012). Barış Gücü Operasyonlarında Kullanılan Kültürlerarası Bütünleştirme Yöntemlerinin Kültürel Boyutlar Bağlamında İncelenmesi: UNIFIL Örneği. *Ankara Üniversitesi, SBF Dergisi,* 67, 1, 205-235.

Sigler, T.H. & Pearson, C.M. (2000). Creating an Empowering Culture: Examining the Relationship Between Organizational Culture and Perceptions of Empowerement. *Journal of Quality Management,* 5, 1, 27-52.

Singh, J.P. (1990). Managerial Culture and Work-Related Values in India. *Organization Studies,* 11, 1, 75-101.

Sofyalıoğlu, Ç. & Aktaş, R. (2001). Kültürel Farklılıkların Uluslararası İşletmelere Etkisi. *Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi,* 7, 1, 75-92.

Sudarwan, M. & Fogarty, T.J. (1996). Culture and Accounting in Indonesia: An Emprical Examination. *The International Journal of Accounting,* 31, 4, 463-481.

Sun, S. (2008). Organizational Culture and Its Themes. *International Journal of Business and Management,* 3, 12, 137-141.

Şişman, M. (2007). *Örgütler ve Kültürler.* Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Tezcan, M. (2008). *Kültürel Antropoloji: Giriş.* Ankara: Maya Akademi.

Ting-Toomey, S. (1999). *Communicating Across Cultures.* New York: The Guilford Press.

Triandis, H.C. (1994). *Culture and Social Behavior.* New York: McGraw-Hill Inc.

Triandis, H.C. (2001). İndividualism-Collectivism and Personality. *Journal of Personality,* 69, 6, 907-924.

Triandis, H.C. (2004). The Many Dimensions of Culture. *The Academy of Management Executive,* 18, 1, 88-93.

Trompenaars, F., & Hampden-Turner, C. (1997). *Riding the Waves of Culture: Understanding Diversity in Global Business,* New York: McGraw Hill.

Turhan, M. (2010). *Kültür Değişmeleri: Sosyal Psikoloji Bakımından Bir Tetkik,* İstanbul: Çamlıca Yayınları.

Türk Dil Kurumu. Güncel Türkçe Sözlük. http://www.tdk.org.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.528b40452d2105.09603536, (18.05.2013).

Uslu, O. & Ardıç, K. (2013). Güç Mesafesi Örgütsel Güveni Etkiler mi?. *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi,* 15, 2, 313-338.

Usul, H. & Düzenli, S. (2006). Muhasebe Sisteminin Oluşturulmasında Örgüt İklimi Etkisi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi,* 32, 117-126.

Usul, H. (2007). *Davranışsal Muhasebe.* Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Ünal, A. & Çelik, İ.T. (2010). Çalışma Ahlakı Kavramına Kültürel Bir Bakış ve Türkiye'de Çalışma Ahlakı. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 8, 1, 127-140.

Wasti, A. & Erdil, S.E. (2007). Bireycilik ve Toplulukçuluk Değerlerinin Ölçülmesi: Benlik Kurgusu ve Indcol Ölçeklerinin Türkçe Geçerlemesi. *Yönetim Araştırmaları Dergisi,* 7, 39-66.

William A.Haviland, vd. (2008). *Kültürel Antropoloji.* (Sarıoğlu Erguvar, İ.D. Çev.). İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Wingate, L.M. (1997). An Examination Of Cultural İnfluence On Audit Environments. *Research in Accounting Regulation*, 1, 129-148.

Yalçın, A., Esmeray, A. & Erçen, Y. (2004). Kültür İle Şekillenen Çatışma Tepkileri Üzerine Bir Uygulama. *Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 13, 2, 201-218.

Yeşil, S. (2011). *Uluslararası İşletmeler Açısından Kültürel Farklılıklar ve Yönetimi.* Ankara: Adalet Yayınevi.

Zarzeski, M.T. (1996). Spontaneous Harmonization Effects Of Culture And Market Forces On Accounting Disclosure Practices. *Accounting Horizons*, 10, 18-37.

KAYNAKÇA

Agbejule, A. (2011). Organizational culture and performance: The role of management accounting system. *Journal of Applied Accounting Research*, *12*(1), 74-89.

Akman, N. (2011). The effect of IFRS adoption on financial disclosure: Does culture still play a role? *American International Journal of Contemporary Research*, *1*(1), 6-17.

Aldegis, A. M. (2018). Impact of accounting information systems' quality on the relationship between organizational culture and accounting information in Jordanian industrial public shareholding companies. *International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences*, *8*(1), 70-80.

Ali, B. J. A., Omar, W. A. W., ve Bakar, R. (2016). Accounting information system (AIS) and organizational performance: Moderating effect of organizational culture. *International Journal of Economics, Commerce and Management, United Kingdom*, *IV*(4), 138-158.

Alkan, G., ve Yaşar, R. Ş. (2019). Sosyal medya ve muhasebe: Bir alan araştırması. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, *21*(4), 1061-1077.

Altınkaynak, F. (2020a). Finansal raporlama çerçevelerindeki ölçümleme esaslarının kültür kodları. *Malatya Turgut Özal Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, *1*(1), 1-22.

Altınkaynak, F. (2020b). Uluslararası muhasebe standartlarının adaptasyonunda örgüt kültürünün rolü. *Muhasebe ve Finans İncelemeleri Dergisi*, *3*(1), 27-36.

Anıl Keski□n, D., Tutar, S., ve Yazgan, K. F. (2020). Şeffaflık raporlarının Hofstede-Gray modeliyle muhasebe kültürü açısından karşılaştırılması: Türkiye, Nijerya, Letonya ve İngiltere örneği. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, (22), 195-213.

Askary, S., Pounder, J. S., ve Yazdifar, H. (2008). Influence of culture on accounting uniformity among Arabic nations. *Education, Business and Society: Contemporary Middle Eastern Issues*, *1*(2), 145-154.

Askary, S., Yazdifar, H., ve Askarany, D. (2008). Culture and accounting practices in Turkey. *International Journal of Accounting, Auditing and Performance Evaluation*, *5*(1), 66.

Auyeung, P., ve Sands, J. (1996). A cross cultural study of the learning style of accounting students. *Accounting ve Finance*, *36*(2), 261-274.

Ax, C., ve Greve, J. (2017). Adoption of management accounting innovations: Organizational culture compatibility and perceived outcomes. *Management Accounting Research*, (34), 59-74.

Aydemir, O., ve Erkan, M. (2011). Merdiven kayıt yöntemi ve günümüz muhasebe sistemi. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (1), 110-128.

Balcı, B. R. (2011). Yalın düşünce ve muhasebe. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *13*(1), 39-58.

Bekci, İ., ve Bitlisli, F. (2012). Muhasebe- kültür değerlerinin analizi: Muhasebe meslek mensupları üzerine bir araştırma. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *13*(1), 61-76.

Bekci, İ., ve Özdemir, O. (2006). Muhasebe standartlarının oluşum süreci ve Türkiye finansal raporlama standartlarına yönelik muhasebe meslek mensuplarının bakış açıları üzerine bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *11*(2), 143-164.

Bozkurt, N. (2011). *İşletmelerin kara deliği hile: Çalışan hileleri* (2. Basım). İstanbul: Alfa Yayınları.

Chanchani, S., ve Willett, R. (2004). An empirical assessment of Gray's accounting value constructs. *The International Journal of Accounting*, *39*(2), 125-154.

Chand, P. (2012). The effects of ethnic culture and organizational culture on judgments of accountants. *Advances in Accounting*, *28*(2), 298-306.

Chand, P., Cummings, L., ve Patel, C. (2012). The effect of accounting education and national culture on accounting judgments: A comparative study of Anglo-celtic and Chinese culture. *European Accounting Review*, *21*(1), 153-182.

Chen, Y., Che, L., Zheng, D., ve You, H. (2020). Corruption culture and accounting quality. *Journal of Accounting and Public Policy*, *39*(2), 1-22.

Chow, C. W., Harrison, G. L., McKinnon, J. L., ve Wu, A. (2002). The organizational culture of public accounting firms: Evidence from Taiwanese local and US affiliated firms. *Accounting, Organizations and Society*, *27*(4-5), 347-360.

Cieslewicz, J. K. (2012). The fraud model in international contexts: A call to include societal-level influences in the model. *Journal of Forensic ve Investigative Accounting*, *4*(1), 41.

Cieslewicz, J. K. (2014). Relationships between national economic culture, institutions, and accounting: Implications for IFRS. *Critical perspectives on accounting*, *25*(6), 511-528.

Cieslewicz, J. K. (2016). Collusive accounting supervision and economic culture. *Journal of International Accounting Research*, *15*(1), 89-108.

Combs, A., Samy, M., ve Myachina, A. (2013). Cultural impact on the harmonisation of Russian accounting standards with the International Financial Reporting Standards. *Journal of Accounting ve Organizational Change*, *9*(1), 26-49.

Çankaya, F., ve Aydoğan, E. (2010). Kültürel farklılıklar çerçevesinde muhasebe standartlarının uyumu. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *11*(1), 299-326.

Dalcı, İ., ve Özyapıcı, H. (2018). Cultural values and students' intentions of choosing accounting career. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, *16*(1), 179-196.

Daştan, A. (2017). Muhasebenin toplumsal gelişime katkısı: Türkiye'nin muhasebe bilgisi ihtiyacı. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *31*(5), 1253-1274.

Demi□r, Ö., ve Tanyıldızı, İ. (2017). Muhasebe kültüründe etik değerlerin etkisinin CHAID analizi ile incelenmesi: Elazığ ilinde yapılan bir araştırma. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *27*(2), 193-214.

Dewi, I. G. A. A. O., Dewi, I. G. A. A. P., Kustina, K. T., ve Prena, G. D. (2018). Culture of tri hita karana on ease of use perception and use of accounting information system. *International Journal of Social Sciences and Humanities (IJSSH)*, *2*(2), 77-86.

Dinçer, B. (2010). Uluslararası muhasebe harmonizasyonu ve çevresel faktörler. *Öneri Dergisi*, *9*(33), 135-141.

Durmuş, A. F., ve Güneş, R. (2017). Türkiye'deki yeminli mali müşavirlerin kültür bazlı muhasebe değerlerinin analizi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (76), 81-98.

Elmacı, O. (2015). *Yönetim muhasebesi*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Erkuş, H., ve Gümüş, A. (2019). Anadolu'da yazılı tarihin başlamasından sonraki ilk muhasebe belge sistemi. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, *9*(2), 123-146.

Ertuna, Ö. (2012). Muhasebe için yeni ufuklar: Sosyal muhasebe. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (3), 5-18.

Etemadi, H., Dilami, Z. D., Bazaz, M. S., ve Parameswaran, R. (2009). Culture, management accounting and managerial performance: Focus Iran. *Advances in accounting*, *25*(2), 216-225.

Feleagă, L., Dragomir, V. D., ve Feleagă, N. (2010). Natıonal accounting culture and the recognition of provisions: An application of the prudence principe. *Crises et nouvelles problématiques de la Valeur*, CD-ROM. Nice, France.

Gökçe, N., ve Telli□oğlu, T. (2018). Muhasebe meslek etiği eğitimi ile mesleki değerler arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, (20), 391-410.

Gray, S. J. (1988). Towards a theory of cultural influence on the development of accounting systems internationally. *Abacus*, *24*(1), 1-15.

Gümüş, Y., Uslu, M., ve Özyaşar, H. (2016). Uluslararası finansal raporlama standartlarının kabulünde milli kültürün etkisi:Afro-Avrasya ülkeleri üzerine bir uygulama. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (Afro-Avrasya Özel Sayısı), 596-609.

Güneş, R., Durmuş, A. F., ve Solak, B. (2012). Küreselleşmenin muhasebe uygulamalarına etkisi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, *3*(2), 57-66.

Güney, S. (2018). Uluslararası muhasebe standartlarının ulusal muhasebe kültürüne etkileri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *8*(1), 87-98.

Güvemli□, B., Marşap, B., ve Çatıkkaş, Ö. (2017). Interactions of Turkish accounting thought with socio—Economic and politic devehopments and the social structure. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (13), 90-111.

Güvemli, O. (2001). *Türk devletleri muhasebe tarihi (Cumhuriyet dönemi XX. yüzyıl) 4. Cilt*. İstanbul: Proje Danış AŞ.

Güvemli, O. (2008). Türk kayıt kültüründe kayıt dışılığın tarihi kökenleri. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (38), 32-41.

Güvemli□, O. (2013). Cumhuriyet döneminde muhasebe mesleğinin örgütlenmesi üzerine. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (4), 136-151.

Güvemli□, O. (2015). Türk muhasebe düşüncesinin evreleri (Orta Asya kültüründen – batılılaşmaya). *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (9), 5-17.

Güvemli, O., ve Güvemli, B. (2016). Osmanlı kayıt kültüründe vakıf muhasebesi ve devlet muhasebe sistemi. *Vakıflar Dergisi*, 9-9.

Güvemli, O., Toraman, C., ve Güvemli, B. (2014). *Osmanlı İmparatorluğunda devlet muhasebesi: Anadolu muhasebe kayıt kültürü* (İkinci baskı). İstanbul: Sayıştay Başkanlığı.

Hofstede, G. (1980). Culture and organizations. *International Studies of Management ve Organization*, *10*(4), 15-41.

Hofstede, G. (1983). The cultural relativity of organizational practices and theories. *Journal of International Business Studies*, *14*(2), 75-89.

Hope, O.-K. (2003). Firm-level disclosures and the relative roles of culture and legal origin. *Journal of International Financial Management ve Accounting*, *14*(3), 218-248.

Jesus de Lima, B. (2016). The impact of the cultural dimensions on accounting practice in Brazil: A perspective based on the accounting operators' perception. *Journal of Education and Research in Accounting*, *10*(4), 353-370.

Kanagaretnam, K., Lim, C. Y., ve Lobo, G. J. (2014). Influence of national culture on accounting conservatism and risk-taking in the banking industry. *The Accounting Review*, *89*(3), 1115-1149.

Kang, T., Lee, L. F., Ng, J., ve Tay, J. (2004). The impact of culture on accounting choices: Can cultural conservatism explain accounting conservatism? *Research Collection School Of Accountancy*, 26. Geliş tarihi gönderen https://ink.library.smu.edu.sg/soa_research/275

Karabınar, S. (2005). *Kültür-muhasebe etkileşimi açısından muhasebe iklimi: Muhasebeye kültürel bakışlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Karabınar, S., ve Güvenç, N. (2006). İçel ilinde faaliyet gösteren bağımsız muhasebe meslek mensuplarının kültür bazlı muhasebe değerleri. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (30), 210-217.

Karabınar, S., ve Kışlalıoğlu, V. (2014). Muhasebe kültürü ile ilgili seçilmiş bazı çalışmaların ampirik analizi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *17*(31), 233-254.

Karabınar, S., ve Soyhan, C. (2006). Sakarya ilinde faaliyet gösteren bağımsız muhasebe meslek mensuplarının kültür bazlı muhasebe değerleri. *Iktisat Isletme ve Finans Dergisi. 21*(248), 138-147.

Karaburun, G. (2020). Uluslararası entegre raporlama çerçevesinde muhasebe kültürü. *Muhasebe ve Finans İncelemeleri Dergisi*, *3*(2), 85-103.

Kardeş Selimoğlu, S., ve Yeşilçelebi, G. (2018). Denetim kültürünün yeni yol haritası: İş dünyasındaki yeni sistemlerle bütünleşme. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, *20*, 991-1006.

Kaya, C. T., ve Ökten, A. B. (2014). Kültür olgusunun muhasebe hileleri üzerindeki etkisi. *Muhasebe ve Vergi Uygulamalar Dergisi*, (2), 63-80.

Keseroğlu, H. S., ve Mengülerek, İ. (2008). *Türkiye muhasebecilik bibliyografyası makaleler: 1886—2008*. İstanbul: İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası.

Keseroğlu, H. S., ve Mengülerek, İ. (2009). *Türkiye muhasebecilik bibliyografyası: Kitaplar (1729-2007)*. İstanbul: İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası.

Kestane, A., ve Ağca, A. (2017). UFRS uygulamaları ve muhasebe kültürel değerler ekseninde Türkiye'nin yeri. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, *19*(3), 624-649.

Kıymık, H., Bekci□, İ., ve Acar, D. (2015). Örgütsel kültür ve örgütsel muhasebe kültürü ile hileli finansal raporlama arasındaki ilişki: Borsa İstanbul (BIST) hizmetler endeksinde bir araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, *17*(4), 759-784.

Komori, N. (2015). Beneath the globalization paradox: Towards the sustainability of cultural diversity in accounting research. *Critical Perspectives on Accounting*, (26), 141-156.

Köroğlu, C. Z. (2012). *Tüketim kültürü ve din*. Ankara: Gümüşhane Üniversitesi.

McComb, D. (1983). The international harmonization of accounting: A cultural dimension. İçinde *International Accounting and Transnational Decisions* (ss. 135-150). Elsevier.

Meriç, A., ve Akpınar, Y. (2017). Adıyaman'daki muhasebe meslek mensuplarının muhasebe kültür değerleri üzerine bir araştırma. ASOS Yayinevi.

Napitupulu, I. H. (2018). Organizational culture in management accounting information system: Survey on state-owned enterprises (SOEs) Indonesia. *Global Business Review*, *19*(3), 556-571.

Noravesh, I., Dianati, D. Z., ve Bazaz, M. S. (2007). The impact of culture on accounting: Does Gray's model apply to Iran? *Review of Accounting and Finance*, *6*(3), 254-272.

Otar, İ. (2005). Muhasebede "Muzaaf Usul" L. Pacioli'den önce Var mıydı?-2. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (28), 97-110.

Önder, B. (2020). Aydın ilinde bağımsız çalışan muhasebe meslek mensuplarının muhasebe kültür değerleri muhasebe-kültür ilişkisi. *International Journal of Social Humanities Sciences Research (JSHSR)*, *7*(56), 2026-2036.

Özdaşlı, E., ve Bi□tlisli, F. (2020). Muhasebe kültürü değerlerinin muhasebe meslek mensuplarının içsel ve dışsal motivasyonları üzerine etkisi: Bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *7*(3), 832-864.

Özgen, H. (1991). Çağdaş muhasebe anlayışı ve gelişmiş ülkelerdeki muhasebe uygulamaları. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *9*(1), 63-75.

Özkol, A. E. (2004). Yalın düşünce ve israfın tekdüzen muhasebe sistemi çerçevesinde kaydı: Bir yaklaşım ve örnek uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF. Dergisi*, *19*(1), 119-138.

Öztürk, E., ve Fındık, H. (2016). Türkiye'deki muhasebe eğitiminin uluslararası muhasebe standartları ile uyumlaştırılması sürecinde karşılaşılan adaptasyon problemlerinin muhasebe alt kültür değerleri çerçevesinde tartışılması. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, *9*(3), 241-256.

Öztürk, S., ve Gövdere, B. (2010). Küresel finansal kriz ve Türkiye ekonomisine etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *15*(1), 377-397.

Parboteeah, K. P., Cullen, J. B., Victor, B., ve Sakano, T. (2005). National culture and ethical climates: A comparison of us and Japanese accounting firms. *MIR: Management International Review*, *45(*4), 459-481.

Roberts, C. B., ve Salter, S. B. (1999). Attitudes towards uniform accounting: Cultural or economic phenomena? *Journal of International Financial Management ve Accounting*, *10*(2), 121-142.

Salter, S. B., ve Niswander, F. (1995). Cultural influence on the development of accounting systems internationally: A test of Gray's [1988] theory. *Journal of international business studies*, *26*(2), 379-397.

Shafer, W. E., ve Park, L. J. (1999). An empirical investigation of cultural differences in ethical decisionmaking among us accounting students. *Journal of education for business*, *74*(4), 220-224.

Solaş, Ç., ve Ayhan, S. (2007). Çin muhasebesinin ve defter kayıt tekniklerinin oluşumu üzerinde kültür etkisi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (34), 189-197.

Sürmen, Y., ve Aygün, D. (2005). İşletmelerde sosyal raporlama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (26), 35-42.

Şeker, S., ve Şeker, F. (2019). Token'lardan çivi yazılı kil tabletlere: Yazının icadında muhasebenin izleri. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (16), 86-110.

Şensoy, F. (2014). Muhasebe defterlerinden vakıfların çok yönlü boyutlarını izlemek- bir örnek XVIII. yy. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (7), 76-103.

Tecimer, Y., ve Karabınar, S. (2014). Muhasebe kültürü bağlamında yapılan seçilmiş bazı çalışmaların metodolojik analizi. *Akademik İncelemeler Dergisi*, *4*(2), 1-12.

Tetik, N. (2015). Bağımsızlık sonrası Kırgızistan'da muhasebe kültürünün gelişim süreci. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (9), 240-262.

Toroslu, M. V. (2012). *Muhasebe teorisi*. Ankara: Adalet Yayınevi.

Tran, M. D., Ngo, T. T. M., Phan, T. U., Do, D. T., ve Pham, T. T. H. (2020). Determinants influencing the conversion of financial statements: The case of multinational firms in Vietnam. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, *7*(3), 17-18.

Usul, H., ve Çağan, E. (2018). Muhasebe dilinde çeviri sorunları. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *23*(1), 305-317.

Usul, H., ve Kıymık, H. (2010). Uluslararası muhasebe standartlarının entegrasyon sorunları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (12), 123-139.

Ülkü, S. (2015). Üç semavî dine ait prensiplerin muhasebe biliminin oluşumu üzerindeki muhtemel etkileri. *International Journal of Islamic Economics and Finance Studies*, *1*(1), 171-197.

Varıcı, İ., ve Özdemir, F. S. (2013). Uluslararası finansal raporlama standartlarına yönelişin kültür bağlamında değerlendirilmesi. *Mali Çözüm Dergisi*, (119), 15-41.

Wronski, P. G., ve Klann, R. C. (2020). Accounting conservatism and national culture. *BBR. Brazilian Business Review*, *17*(3), 344-361.

Yardımcıoğlu, M. (2007). Muhasebe mesleğinde bayanların durumu: ABD ve Türkiye karşılaştırılması. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *2007*(2), 265-274.

Yazan, Ö. (2019). Çift yanlı kayıt yöntemini esas alan öncül bir eser: Muğni'l Küttab (1869)'ın muhasebe anlayışı ve Saadetname (1306) vurgusu. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (16), 41-61.

Yılmaz, Z., ve Şahi□n, Z. (2018). Muhasebe-kültür ilişkisi ile ilgili çalışmaların içerik analizi yöntemi ile incelenmesi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, *20*(Özel Sayı), 107-128.

Yücel, E., ve Karagöz, A. F. (2019). Serbest muhasebeci ve mali müşavirlik bürolarında örgütsel kültür ve muhasebecilik mesleğine etkileri: Isparta ilinde bir uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (Özel Sayı), 597-616.

Yücel, Y., ve Yediyıldız, B. (1988). Tarih ve kültür. *Erdem İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, *4*(10), 31-38.

Kültür Temelli
Güncel İnterdisipliner Çalışmalar

Editörler
Doç. Dr. Murat ÇALIŞOĞLU
Dr. Adem AKALIN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

Kitap içerisindeki yayınlardan birinci derecede yazar sorumludur.

e_ISBN: 978-625-8024-41-8

Sayfa Düzeni/Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Kaynakça

Akyüz, Hüseyin (1998), "Öğretmen Eğitimi Konusunda Bir Öneri", Milli Eğitim, Sayı 137, Ankara, s: (34-36).

Arslanoğlu, İbrahim (1997), Türk Eğitim Sistemi, Ankara.

Başol, G. (2009). Öğretim üyeleri ve öğrencilerin bağıl değerlendirme sistemi hakkındaki görüşleri. Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17(4), 345-360.

Ary, D.,Jacobs, L., Razevieh, A., and Sorensen, C. (2006). Introduction to research in education. Belmont, CA: Wadsworth.Brooks J.G. & Brooks, M.G. (1999). In Search of understanding: The case for Constructivist Classrooms. Association for Supervision and Curriculum Development. Associatio

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). Bilimsel araştırma yöntemleri, Pegem Akademi Yayınları, Ankara.

Cohen, L., & Manion, L. (2001). Research methods in education (5th ed.). New York: Rotledge Falmer.

Doğan, M. (2018). Türkiye'de 2013-2017 Yılları Arasında Sınıf Eğitimi Alanında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı*, Gaziantep.

Frankel, J., & Wallen, N. (2000). How to design and evaluate research in education. Boston, MA: McGraw-Hill Higher Education.

Kırbıyık, Halil (1998), "Öğretmen Yetiştirme" Milli Eğitim, Sayı:137, İstanbul, s: (37-39).

Kondu, Z., & Sakar, T. (2013). Vatandaşlık ve demokrasi eğitimi dersi niçin verilir?. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi,* 2(3), 49-60.

Lıpsey, M. & Wılson, D. B. (2001). Practical Meta-Analysis. Sage Publication, London.

MEB. (1992), Öğretmen Yetiştirmede Koordinasyon, Ankara.

MEB. (2000), 2001 Yılı Başında Milli Eğitim, Ankara.

MEB. (2001), 2002 Yılı Başında Milli Eğitim, Ankara.

Patton, M. (2002). Qualitative research and evaluation methods. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Senemoğlu, N. (2003), Okul Fakülte İşbirliği, "21.Yüzyılda Öğretmen Eğitimi: Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme Sisteminin Değerlendirilmesi" Panel 18 Nisan 2003.

Schulze, R. (2007). Current methods for meta-analysis. Zeitschrift für Psychologie/Journal of Psychology, 215(2), 90-103

Turan Güllaç, E. (2003). Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılanma Ve Öğretim Hedefleri (Doktora Tezi). *Dokuz Eylül Üniversitesi*, İzmir.

Üstüner, M. (2004). Geçmişten günümüze Türk eğitim sisteminde öğretmen yetiştirme ve günümüz sorunları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5*(7), 63-82.

www.iienstitu.com/blog/doktora-nedir-neden-yapilir

1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu-Mevzuat. *www.mevzuat.gov.tr*. Erişim Tarihi: 30.09.2020

KAYNAKÇA

Adıgüzel, Ö. (2006). Yaratıcı drama kavramı bileşenleri ve aşamaları. *Yaratıcı Drama Dergisi, 1*(1), 17-30.

Adıgüzel, Ö. (2018). *Eğitimde yaratıcı drama*. İstanbul: Yapı kredi yayınları.

Aladağ, E.(2009). Sosyal Bilgiler Eğitiminde Yaratıcı Drama. Mustafa Safran (Ed.), Sosyal Bilgiler Öğretimi içinde (ss. 436-507). Ankara: Pegem Akademi.

Ali, C. S. A. (2019). *Sosyal Bilgiler dersinde yaratıcı drama kullanılmasının iletişim becerilerine ve akademik başarıya etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Annarella, L. A. (1992) Creative Drama in The Classroom. (ERIC Document Reproduction Service ED:391206).

Arieli, B. (2007). *The integration of creative drama into science teaching* (Doctor of Philosophy). Kansas State University, Kansas.

Aslan, Z. & Doğdu, S. (1993). *Eğitim teknolojisi uygulamaları ve eğitim araç gereçleri*. Ankara: Tekışık Ofset.

Aykaç, M. (2008). *Sosyal Bilgiler dersinde yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çağdaş A., Albayrak H. & Cantekinler S. (2003). *Okul öncesi eğitimde dramatik etkinlikler*. Konya: Eğitim Kitabevi.

Çelikkaya, T. (2014). Sosyal Bilgiler dersinde drama yönteminin önemi ve uygulama örnekleri. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 9*(2), 447- 469.

Dirim, A. (1998). *Yaratıcı drama*. İstanbul: Esin Yayınları.

Erden, M. (tarihsiz). *Sosyal Bilgiler öğretimi*. İstanbul: Alkım Yayınevi.

Finlay-Johnson, H. (1913). *The dramatic method of teaching* (Second Edition). London: James Nisbet & Co., Limited.

Freeman, G. D., Sullivan, K. & Fulton, C. R. (2010). Effects of creative drama on self-concept, social skills, and problem behavior. *The Journal of Educational Research, 96*, 131-138.

Genç, H. N. (2003). Eğitimde yaratıcı dramanın alımlanması, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24*, 196–205.

Gönen, M. & Dalkılıç, N. (2000). *Çocuk eğitiminde drama yöntem ve uygulamalar* (3. baskı). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

Güneysu, S. (1999). Çok yönlü zeka ve eğitimde drama. *Türkiye 1. Drama Liderler Buluşması*. Ankara: Oluşum Tiyatrosu ve Drama Atölyesi.

Hendrix, R., Eick, C. & Shannon, D. (2017). The Integration of creative drama in an inquiry-based elementary program: the effect on student attitude and conceptual learning. *Journal of Science Teacher Education, 23*(7), 823-846.

İlgün, Ş., Altıntaş, E. (2021). Önsöz. Ş. İlgün, E. Altıntaş (Eds.) *Yeni dünya ekseninde güncel eğitim araştırmaları* içinde (s. 1-20). Adıyaman: İksad Yayınevi.

Kaf, Ö. (2017). Sosyal Bilgiler öğretiminde yaratıcı drama ve müze. *Yaratıcı Drama Dergisi, 12*(2), 137- 146.

Karadağ, E. & Çalışkan, N. (2008). *Kuramdan-uygulamaya ilköğretimde drama* (2. baskı). Ankara: Arı Yayıncılık.

Koç, A. (2013). *Öğretmenlerin sosyal bilgiler dersinde drama yöntemini uygulama ve drama tekniklerine ilişkin yeterliliklerin belirlenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Ahi Evren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.

Kolukısa, E. A, Tokcan, H. & Akbaba, B. (2007). İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmen kılavuz kitabı. Ankara: 6. A Yayınları.

Küçükahmet, L. (2000). *Öğretimde planlama ve değerlendirme* (11.Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.

MEB. (2018). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı.* Erişim Adresi: https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812103847686-SOS-YAL%20B%C4%B0LG%C4%B0LER%20%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20PROGRAMI%20.pdf

Mcclintock, B. A. (1984). *Drama for mentally handicapped children*. UK: A Condor Book Souvenir Press.

Morgül, M. (2003). *Eğitimde yaratıcı dramaya merhaba* (2. baskı). Ankara: Kök Yayıncılık.

Morris, R. V. & Welch, M. (2004). Scripted drama assesment in a middle school social studies class. *Canadian Social Studies, 38*(2), 1-9.

Nalçacı, A. & Ercoşkun, M. H. (2005). İlköğretim Sosyal Bilgiler derslerinde kullanılan materyaller. *Kazım Karabekir Eğilim Fakültesi Dergisi, 11*, 141-154.

Okvuran, A. (2003). Drama öğretmeninin yeterlilikleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 36*(2), 81-87.

Ömeroğlu, E., Ersoy, Ö., Tezel-Şahin, F.; Kandır, A. & Turla, A. (2003). *Okul öncesi eğitimde drama teoriden uygulamaya* (1. baskı). Ankara: Kök Yayıncılık.

Önder, A. (1999). *Yaşayarak öğrenme için eğitici drama*. İstanbul: Yeni Çizgi Yayınları.

Önder, A. (2012). *Yaşayarak öğrenme için eğitici drama kuramsal temellerle uygulama teknikleri ve örnekleri* (9. baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Özdemir, E. (1965). *Uygulamalı dramatizasyon.* Ankara: MEB Yayınları.

Püsküllüoğlu, A. (2004). *Arkadaş Türkçe sözlük* (5. Baskı). Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Saçlı Uzunöz, F. & Demirhan, G. (2017). The effect of creative drama on critical thinking in preservice physical education teachers. *Thinking Skills and Creativity Journal, 24*, 164-174.

San, İ. (1996). Yaratıcılığı geliştiren bir yöntem ve yaratıcı bireyi yetiştirmede bir disiplin: Eğitsel yaratıcı drama. *Yeni Türkiye Dergisi. 7*, 148-160.

San, İ. (2002). *Eğitimde Yaratıcı Drama, Yaratıcı Drama, 1985–1995, Yazılar* (1. cilt). Ankara: Naturel Yayıncılık.

Sever, R., Yalçınkaya, E. & Mazman, F. (2009). Sosyal Bilgiler öğretiminde etkili bir öğretim yöntemi: Dramatizasyon. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13*(1), 155-166.

Yayla C., Şehnaz (2014). Dramatik etkinlikler ve dramanın çocuğun gelişimindeki yeri. Esra Ömeroğlu (Ed.), *Okul Öncesi Eğitimde Dramatik Etkinliklerden Dramaya Teoriden Uygulamaya* içinde (ss. 17-43). Ankara: Eğiten Kitap.

Yeğen, G. (2003). Yaratıcı Drama. *İlköğretim online öğretim uygulamaları serisi, 2*(2), 1-4.

YÖK (2018). *Yeni öğretmen yetiştirme lisans programları*. Erişim adresi: https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/egitim-ogretim-dairesi/yeniogretmen-yetistirme-lisans-programlari adresinde 15.11.2021 tarihinde incelenmiştir.

REFERENCES

ABC News-What Makes Great Teachers (2010, February 26). Retrieved from https://www.youtube.com/watch?v=7bIQ4-3XSxU&feature=player_embedded#!

Berliner, D. C. (2008). NCLB: Impact on curriculum. In T. L. Good (Ed.), *Twenty-first century education: A reference handbook* (Vol. 2) (pp. 363-373). Thousand Oaks, CA: Sage.

Bigelow, B. (2009). Standards and tests attack multiculturalism. In W. Au (Ed.), *Rethinking multicultural education* (pp. 53-61). Milwaukee, WI: Rethinking Schools.

Buffenbarger, A. (2011, Summer). Team effort: How a principal, a union leader, and educators are working together to save Dayton's Belmont High. *NEA Today*, 51-57.

Computers in Classrooms Can Increase Learning. (2009). In R. Espejo (Ed.), At Issue.Has Technology Increased Learning?. Detroit: Greenhaven Press. Retrieved from http://ic.galegroup.com:80/ic/ovic/ViewpointsDetailsPage/ViewpointsDetailsWindow?displayGroupName=Viewpoints&prodId=OVIC&action=2&catId=&documentId=GALE%7CEJ3010553206&userGroupName=ucinc_main&jsid=72b7eb3954395c4f30aa767af232b931

Dillon, N. (2005, November). Teaching About: History. *American School Board Journal.*

Gabriel, T. & Richtel, M. (2011, October 9). Inflating the software report card: School-technology companies ignore some results. *New York Times*, A1, 22. Parents for Public Schools of Greater Cincinnati (2010). *The power of parents as partners*.

Cincinnati, OH: Author. Retrieved from http://www.ppsgc.org/pages/images/PPSGC%20Parent%20Involvement%20Handbook%202-25-10.pdf

Peterson, B. (2009). Presidents and slaves: Helping students find the truth. In W. Au (Ed.), *Rethinking multicultural education* (pp. 297-306). Milwaukee, WI: Rethinking Schools.

Robelen, E. W. (2010, April 28). Texas' influence over textbook content could shift with changes in the market. *Education Week, 29*(30), 1-15.

Robins, J. (2000-02-01). K-12 Collaboratories. *Bulletin of the American Society for Information Science,* 26(3), 8-10.doi:10.1002/bult.150

Tozoglu, D., & Varank, I. (2001). Technology Explosion and Its Impact on Education. Retrieved from EBSCOhost. http://ebooks.ohiolink.edu/xtf-ebc/view?docId=tei/sv/9780387096674/9780387096674.xml&query=&brand=default

Tyre, P. (2005, November 28). Professor In Your Pocket; Now course casting lets college students skip classes and download lectures onto their iPods. Biology rocks! But some parents just don't understand. Newsweek, 46. Retrieved from http://ic.galegroup.com:80/ic/ovic/MagazinesDetailsPage/MagazinesDetailsWindow?displayGroupName=Magazines&prodId=OVIC&action=2&catId=&documentId=GALE%7CA139040918&userGroupName=ucinc_main&jsid=0f0ed6c14891b2ab355258ca3712a20a

Vrasidas, C., & McIsaac, M. S. (2001). Integrating Technology in Teaching and Teacher Education: Implications for Policy and Curriculum Reform. Educational Media International, 38(2-3), 127-32. Retrieved from EBSCOhost. http://web.ebscohost.com/ehost/detail?sid=a9c8c1c5-4e37-4206-8c6f-955d46883d4b%40sessionmgr4&vid=1&hid=13&bdata=JnNpdGU9ZWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=eric&AN=EJ657827

What Great Teachers Do Differently?. Retrieved from https://www.youtube.com/watch?v=VXCl2fMsdTU&feature=player_embedded#!

KAYNAKÇA

Dilek Mehmet Sait, Ali Rıza Ataman Bey (Cenüb-İ Garbi Kafkas Hükümeti Dahiliye Nazırı), Atatürk Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü YYLT, 2001.

Edi Ahmet, Güler Nurdan, II. Dünya Savaşı Sonrası Sovyet Tehdidine Karşı Doğu Anadolu'da Savunma Tedbirleri, II. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi, Ağrı, 2016, s. 39-44.

Mustafa Kemal Atatürk, Nutuk, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 1997.

Saime Yüceer, Milli Mücadele Yıllarında Ankara-Moskova İlişkileri, İstanbul, 2016.

Sarı Mustafa, Türkiye Kafkasya İlişkilerinde Batum, (1917-1921), Ankara, 2014.

Sezen Tahir, Osmanlı Yer Adları, Ankara, 2017.

Sunata İ.Hakkı, . İstanbul'da İşgal Yılları, İstanbul, 2006, s.74, 76, 77, 79, 83.

Türk Parlamento Tarihi, 1919-1923, C.III..

KAYNAKÇA

Aytaç, Gürsel (2003). Genel Edebiyat Bilimi, Say Yayınları: İstanbul.

Beck, Aaron T. (2008). Kişilik Bozukluklarının Bilişsel Terapisi, (Çev. Ö. Yalçın), Litera Yayıncılık: İstanbul.

Cebeci, Oğuz (2004). Psikanalitik Edebiyat Kuramı, İstanbul: İthaki Yayınları.

Cebeci, Oğuz (2004). Psikanalitik Edebiyat Kuramı, İthaki Yayınları: İstanbul.

Craib, Ian (2011). Psikanaliz Nedir, Ankara: Say Yayınları.

Çetişli, İsmail (2011). Edebiyat Sanatı ve Bilimi, Ankara: Akçağ Yayınları.

Eagleton, Terry (2018). Edebiyat Kuramı Giriş, (Çev. T. Birkan), İstanbul: Ayrıntı Yayınları

Ecevit, Yıldız (2014). Türk Romanında Postmodernist Açılımlar. İstanbul: İletişim Yayınları.

Erkman- Akerson, Fatma (2019). Edebiyat ve Kuramlar, İstanbul: İthaki Yayınları.

Fromm, Erich (1993). Freud Düşüncesinin Büyüklüğü ve Sınırları, (Çev. A. Arıtan), İstanbul: Arıtan Yayınevi

Geçtan, Engin (2000). Psikanaliz ve Sonrası. İstanbul: Remzi Kitapevi.

Gümüş, Semih (2015). Modernizm ve Postmodernizm, İstanbul: Can Yayınları,

Jung, Carl Gustav (1997). Analitik Psikoloji, (Çev. E. Gürol), İstanbul: Payel Yaynevi.

Kolcu, Ali İhsan (2016). Edebiyat Kuramları, Erzurum: Salkımsöğüt Yayınevi.

Lacan, Jacques (1982). "Psikanaliz Deneyiminin Ortaya Koyduğu Biçimiyle "Özne-Ben"in İşlevinin Oluşturucusu Olarak Ayna Evresi", Felsefe Yazıları 1. Kitap, (Çev. N. Kuyaş), İstanbul: Yazko Yayınları.

Moran, Berna (2018). Edebiyat Kuramları ve Eleştiri, İletişim Yayınları: İstanbul

Parla, Jale (2011). Türk Romanında Yazar ve Başkalaşım, İstanbul: İletişim Yayınları.

Sazyek, Hakan- Esra (2019). Yeni Türk Edebiyatında Ön Sözler, Ankara: Akçağ Yayınları.

Şahin, Ayhan (2003). "Hasan Ali Toptaş Öykücülüğüne Genel Bir Bakış." Adam Öykü Kasım-Aralık: 27-31.

Toptaş, Hasan Ali (2017). Başlarken Yalnızsın Bitirdiğinde Daha da Yalnız, İstanbul: Everest Yayınları.

Toptaş, Hasan Ali (2018). Geçmiş Şimdi Gelecek, İstanbul: Everest Yayınları.

Toptaş, Hasan Ali (2019). Harfler ve Notalar, İstanbul: Everest Yayınları.

Toptaş, Hasan Ali. "Büyük Umutlar: Hasan Ali Toptaş." TRT Belgesel, İstanbul. 08/04/2012.

Türkçe Sözlük (2005). Türk Dil Kurumu, Ankara.

Uçan, Hilmi (2018). Edebiyat Bilimi, İstanbul: İz Yayıncılık.

Userin, Ali Görkem. "Dışarı Çıktığımda Eve Yarasız Beresiz Döndüğüm Görülmemiştir." İtibar Kasım. 2003: 36-38.

Varlık, Mesut, (2010), Efendime Söyleyeyim: Hasan Ali Toptaş Kitabı, İstanbul: İletişim Yayınları.

KAYNAKÇA

Akarsu, Bedia (1979). Çağdaş Felsefe, İstanbul: MEB Yayınları.

Ankay, Nurcan (2021). "Yusuf Atılgan Öykülerinde Yabancılaşma", Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 71, s. 241-255.

Aydemir, Mustafa (2014). "Rasim Özdenören'in Öykülerinde Varoluşçuluğun İzleri", Turkish Studies, Volume 9/6 Spring, p. 97-115.

Aydın, Ertuğrul (2004). "Edebiyat Sosyolojisi ve Karşılaştırmalı Edebiyat biliminin Görev ve Öncelikleri" (Ed. Köksal Alver) Edebiyat Sosyolojisi, Ankara: Hece Yay., s.151-163.

Baş, Selma (2003). Türk Hikâyeciliğinde Yabancılaşma (1950-1980), Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), C. I.

Canbaz Yumuşak, Firdevs (2012). "Rasim Özdenören ve Öykücülüğü", Turkish Studies, (Prof. Dr. Coşkun AK Armağanı), Volume 7/2, Spring, p.1281-1299.

Demirel, Meral (2007). "Rasim Özdenören'in Öykülerinde Trenle İstasyonun İşlevi ve Simgesel Değeri" Işıyan Kelimler, (Haz. Alim Karaman), İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Glıcksberg, Charles I. (2004). Avrupa Edebiyatında Trajik Görünüm, Ankara: Hece Yayınları.

Güneş, Eyüp, Karabulut, Mustafa (2017). "Rasim Özdenören'in Hikayelerinde Gelenek-Modernizm Çatışması", Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S. 26, s.421-428.

Güngör, Erol (1995). Ahlâk Psikolojisi ve Sosyal Ahlâk, İstanbul: Ötüken Yayınları.

Güreşçi, Ertuğrul (2010). "Köyden Kente Göçün Köydeki ve Kentteki Yansımaları: Akpınar Köyü Üzerine Bir Değerlendirme" Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, S. 2, s.47-55.

Haksal, Ali Haydar (1999). "Rasim Özdenören'le Öyküsü ve Sanatı Üzerine Bir Konuma", Yedi İklim, S.107-108, s.62.

Irmak, Yılmaz (2012). "Rasim Özdenören'in Çok Sesli Bir Ölüm Adlı Hikâyesine Edebiyat Sosyoloji Açısından Bir Yaklaşım", Dede Korkut Türk Dili Ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, S.1, s. 76-94.

Karakoç, Sezai (1975). Sütun I, İstanbul: Diriliş Yayınları.

Koçak, Orhan (1991). "Aynadaki Kadın/Kitaptaki Ayna", Defter, S.17, Ağustos-Aralık.

Özdenören, Rasim (2012). Çok Sesli Bir Ölüm, İstanbul: İz Yayınları.

Özyurt, Cevat (2007). "Yirminci Yüzyıl Sosyolojisinde Kentsel Yaşam", Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S.18, s.111-126.

Polat, Adem (2011). "Rasim Özdenören Anlatısında İnsan ve Mekân Algısı", Medeniyetin Burçları, Rasim Özdenören Kitabı, (Haz. Ali Dursun, Turan Karataş), Kayseri: Memur Sen Kayseri İl Temsilciliği.

Saltık, Eylem (2017). "Hasan Ali Toptaş'ın Gökyüzü Gri İsimli Hikâyesinde Kadının Benlik Arayışı", Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, S. 56, s.41 - 58.

Sartre, Jean Paul (2009). Varlık ve Hiçlik, (Çev. Turhan Ilgaz; Gaye Çankaya Eksen), İstanbul: İthaki Yayınları.

Say, Ömer (2003). "Toplumsal Çözülme ve Rasim Özdenören Hikâyeciliği (Çözülme ve Çok Sesli Bir Ölüm)", Kaşgar, S: 31: 196-203.

Şener, Sevda (1998). Dünden Bugüne Tiyatro Düşüncesi, Ankara: Dost Kitapevi.

Taşdelen, Vefa (2004). Kierkegaard'ta Benlik ve Varoluş, Ankara: Hece Yayınları.

Tosun, Necip (1996). Türk Öykücülüğünde Rasim Özdenören, İstanbul: İz Yayıncılık.

Yalçın, Alemdar (2003). Siyasal ve Sosyal Değişmeler Açısından Çağdaş Türk Romanı, Ankara: Akçağ Yayınları.

KAYNAKÇA

Basılı Kaynaklar ve Başvuru Eserler:

Alpkent, Nurettin, Güneş, A. Rıza Oktay, Arıkbay, Canan Çukurova Bölgesinde Tarımsal Alanların Tarım Dışı Kullanım Düzeyi ve Ekonomik Kayıplar, Ankara, 1985

Avrupa Birliği Sürecinde 11 Nolu Tarım ve Kırsal Kalkınma Faslı, Ankara, 2015.

İktisat Terimleri Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayınalar, Ankara, 2011

Kırsal Kalkınma Eylem Planı 2015-2018

Olhan, Emine, Türkiye'de Kırsal İstihdamın Yapısı, Ankara, 2011.

Resmi Gazete, 26 Şubat 2016, Sayı: 29636

Resmi Gazete, 5 Nisan 2016, Sayı: 29675

Resmi Gazete 31 Mart 2017, Sayı: 30024.

Resmi Gazete Şubat 2016, Sayı:2963

Sami, Şemsedin Kamus-ı Türki, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2015**.**

Şensoy, Acar, Avrupa Birliği ve Tarım

Öztürk Şinasi, Yeni Köy Sosyolojisi Tartışmaları, Küreselden Yerele Tarım Politikaları ve Yoksulluk, İstanbul, 2014.

Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2019

KAYNAKÇA/ REFERENCES

AKTAŞ Şükrü; "**Çin Kaynaklarına Göre Türklerin Menşei Hakkında Bir İnceleme: "Xianbeilerden Tuobalara (Tuoba Xianbei) Türk Tarihi**" Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2020.

CHEN Yongling Ed; "**Uluslar Sözlüğü**", Shanghai, Shanghai Cishu Chubanshe, 1987, sayfa 1181 (陈 永龄主编. 民族词典, 上海, 上海辞书出版社, 1987. 弟 1181 页).

XIONG, Cun Rui, Victor; "**Orta Çağ Çin'i Tarihi Sözlüğü**", Scarecrow Yayınları, Lanham Maryland, Toronto, Plymouth Birleşik Krallık, 2009.

FAN YE; "Son Han Tarihi, Doksanıncı Tomar, Wuhuan- Xianbei Bölümü", Zhonghua Shuju, Pekin, 1995 (范晔; 后汉书, (卷九十) 乌桓鲜卑传, 中华书局北京 1995年).

GOLDEN, Peter; "**Türk Halkları Tarihine Giriş**", Ötüken Yayınları, İstanbul, 2014

İç Moğolistan Arkeoloji Kültür Mirası Araştırma Enstitüsü, Humeng Kültürel İstasyonu, Eerguna Sağ Sancağı Kültür İşleri Ofisi, "**Eerguna Sağ Sancağı Qigan Kasabası Kültür Mirası Brifing Raporu**" İç Moğolistan Kültür Mirası Araştırma Koleksiyonu, (I. Seri) Büyük Çin Ansiklopedisi Yayınevi, 1994 (内蒙古文物考古研究所，呼盟文物站，额尔古纳右旗文管所：《额尔古纳右旗奇乾乡文物普查简报》，载《内蒙古文物考古文集》（第一辑），中国大百科全书出版社，1994年.)

LIANG, YUN; "**Erken Dönem Toba Xianbei Tarihi Bazı Sorunları Araştırması**", Doktora Tezi, İç Moğolistan Araştırmaları Fakültesi, İç Moğolistan Üniversitesi, 2013, (梁云; 拓跋鲜卑早期 历史若干问题研究, 蒙古学学院, 内蒙古大学,2013 年12月).

LIU, GUOLIN; "**E-Lun-Chun Ye Hua**", Hubei Sheng Minzu Daxue Jiating Zazhishe, Shehui Kexue II, Minzu Xue, 2019, sayfa 91. (刘国林; **鄂伦春夜话**, 湖北省民族大家庭杂志社, 社会科学II, 民族学, 2019, 第91页).

LI ZHINING; "**Doğu Kültürü Büyük Sözlüğü**" Liaoning Eğitim Yayınları, Shenyang, Ağustos 1983 (李治亭主编; "**关东文化大辞典**" 辽宁教育出版社, 沈阳1993年8 月).

N. DEMİR-EMİNE YILMAZ, "**Ural-Altay Dilleri ve Altay Dilleri Teorisi**", Türkler, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, sayfa 394-402.

WEI SHOU; **Wei Tarihi**, 101. Tomar Tu-Yu-Hun Bölümü, Zhonghua Shuju, Pekin, (魏收; 魏书, 卷 101《吐谷浑传》中华书局、北京).

WEI ZHENG; **Sui Tarihi**; 84. Tomar, Shiwei Bölümü, Zhonghua Shuju, Pekin, 1994, (魏徵; 隋书 卷 84, 室韦传, 中华书局、北京、1994年)

ZHANG JIUHE; "**Eski Moğol Tarihi Shi-Wei Da-Da Araştırmaları**" Gaodeng Eğitim Yayınları, 1998.

Yararlanılan İnternet Kaynakları

http://www.hanyupinyin.cn/

http://www.moe.gov.cn/ewebeditor/uploadfile/2015/01/13/20150113091717604.pdf

http://wyw.hwxnet.com/view/hwxE7hwxA9hwxBF.html

https://baike.baidu.com/item/%E9%84%82%E4%BC%A6%E6%98%A5%E6%97%8F/155542?fromtitle=%E9%84%82%E4%BC%A6%E6%98%A5&fromid=10429316&fr=aladdin

https://bilimdili.com/toplum/dil/turkce-ve-mancuca-yazi-dilindeki-ortak-sozcukler

https://ctext.org/text.pl?node=603321&if=en&remap=gb

REFERENCES

Anderson, L. W. (1991). *Increasing Teacher Effectiveness*. Paris: UNESCO, International Institute for Educational Planning.

Armor, D., Conroy-Oseguera, P., Cox, M., King, N., McDonnell, L., Pascal, A., Pauly, E., & Zellman, G. (1976). *Analysis of the school preferred reading program in selected Los Angeles Minority Schools*. Santa Monica, CA: Rand Corporation.

Bandura, A. (1993). *Perceived self-efficacy in Cognitive Development and Functioning. Educational Psychology, 28* (2), 117- 148.

Barnard, L., Lan, W. Y., & Paton, V. O. (2010). Profiles in Self-Regulated Learning in the Online Learning Environment. *International Review of Research in Open and Distance Learning,11* (1), 23-32.

Baylor, A., Kitsantas, A., & Chung, H. (2001). The Instructional Planning Self-Reflective Tool (IPSRT): A Method for Promoting Effective Lesson Planning. *Educational Technology, 41*(2), 56-59.

Benard, B. (1991). *Fostering resiliency in kids: Protective factors in the family, school, and community*. Portland, OR: Western Center for Drug Free Schools and Communities.

Bobek, B. L. (2002). Teacher resiliency: A key to career longevity. *Clearing House, 75*(4), 202-205.

Borg, S. (2006). The distinctive characteristics of foreign language teachers. *Language Teaching Research, 10*(1), 3-31.

Brosh, H. (1996). Perceived characteristics of an effective language teacher. *Foreign Language Annals, 29*(2), 25-38.

Brouskeli, V., Kaltsi, V., & Loumakou, M. (2018). Resilience and occupational well-being of secondary education teachers in Greece. *Issues in Educational Research, 28*(1), 43-60.

Butler, D. L. (2002). Individualizing instruction in self-regulated learning. *Theory into Practice, 41*(2), 81-92.

Butler, D. L. (2003). *Self-regulation and collaborative learning in teachers' professional development*. Paper presented at the biannual meetings of the European Association for Research in Learning and Instruction (EARLI). Padua, Italy.

Butler, D. L., Lauscher, H. N., Jarvis-Selinger, S., & Beckingham, B. (2004). Collaboration and self-regulation in teachers' professional development. *Teaching and Teacher Education, 20* (5), 435-455.

Calabria, F. M. (1960). Characteristics of effective teachers. *Educational Research Bulletin, 39*(4), 92-100.

Campbell, R. J., Kyriakides, L., Muijsc, R. D. & Robinsona, W. (2004). Effective teaching and values: Some implications for research and teacher appraisal. *Oxford Review of Education, 30*(4), 451 - 465.

Chacón, C. T. (2005). Teachers' perceived efficacy among English as a foreign language teacher in middle schools in Venezuela. *Teaching and Teacher Education, 21*(3), 257–272.

Clark, D. (1993). *Teacher evaluation: A review of the literature with implications for educators*. Unpublished Seminar Paper, California State University at Long Beach.

Coladarci, T. (1992). Teachers' sense of efficacy and commitment to teaching. *Journal of Experimental Education, 60*, 323-337.

Daniel, B., Wassell, S. (2002). *The early years: Assessing and promoting resilience in vulnerable children I*. Great Britain: Athenaeum Press.

Day, C., Gu, Q. (2007). Variations in the conditions for teachers' professional learning and development: Sustaining commitment and effectiveness over a career. *Oxford Review of Education, 33*(4), 423-443.

Dembo, M. H. (2001). Learning to teach is not enough: Future teachers also need to learn how to learn. *Teacher Education Quarterly, 28*(4), 23-35.

Dias, P., Castillo, G. (2014). Self-regulation and Tobacco Use: Contributes of the Confirmatory Factor Analysis of the Portuguese Version of the Short Self- Regulation Questionnaire. *Social and Behavioral Sciences, 159*, 370-374.

Eldridge, M. (2012). *Understanding the Factors that Build Teacher Resilience*. (Unpublished master Thesis). Institute of Education, University of London.

Erawan, P. (2010). A Comparison of Teaching Efficacy, Commitment to Teaching Profession and Satisfaction with Program Effectiveness of Teacher Students Under the 5 Year-Program Curriculum and Those Under the 4+1 Year-Program Curriculum. *European Journal of Social Sciences, 14*(2), 250-261.

Feldman, K. A. (1976). The superior college teacher from the students' view. *Research in Higher Education, 5(*3), 243-288.

Feldman, K. A. (1988). Effective college teaching from the students' and faculty's view: Matched or mismatched priorities? *Research in Higher Education, 28*(4), 291-344.

Ghanizadeh, A. (2011). An investigation into the relationship between self-regulation and critical thinking among Iranian EFL teachers. *The Journal of Technology of Education, 5* (3), 213-221.

Ghonsooli, B., Ghanizadeh, A. (2011). Self-efficacy and self-regulation and their relationship among Iranian EFL. *Language Learning Journal, 5*, 1-17.

Goddard, R. D., Hoy, W. K., & Hoy, A. W. (2000). Collective teacher efficacy: Its meaning, measure, and impact on student achievement. *American Educational Research Journal, 37*(2), 479-507.

Goulao, M. (2014). The Relationship between Self-Efficacy and Academic Achievement in Adults' Learners. *Athens Journal of Education,* 1(3), 237-246.

Hammadou, J. Bernhar, E. B. (1987). On being and becoming a foreign language teacher. *Theory into Practice, 26*(4), 301-306.

Henderson, N., Milstein, M. M. (2003). *Resiliency in schools: Making it happen for students and educators*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

Horwitz, E. K. (1988). The beliefs about language learning of beginning university foreign language students. *The Modern Language Journal, 72*(3), 283-294.

Ivanec, T., Riđički, R., & Bouillet, D. (2014). Kindergarten Teachers' Resilience and Its Relation to the Parental Behaviour of Their Mothers and Fathers. *Croatian Journal of Education, 16*, 109-124.

Kalebic, S. C. (2005). *Towards the development of standards in foreign language teacher preparation*. Paper presented at 30th ATEEA (Association for Teacher Education in Europe) Annual Conference Amsterdam, Netherlands.

KamyabiGol, A., Royaei, N (2013). EFL Teachers' Self-regulation and Job Performance. *Theory and Practice in Language Studies, 3* (10), 1855-1861.

Kariminia, A. Salehizadeh, S. (2007). Communication strategies: English language departments in Iran. *Iranian Journal of Language Studies, 1*(4), 287-300.

Khojastehmehr, R., Takrimi, A. (2009) Characteristics of Effective Teachers: Perceptions of the English Teachers. *Journal of Education & Psychology, 3* (2), 53-66.

Kitsantas, A. (2000). The role of self-regulation strategies and self-efficacy perceptions in successful weight loss maintenance. *Psychology and Health, 15*, 811–820.

Leroux, M., Theoret, M. (2014). Intriguing empirical relations between teachers' resilience and reflection on practice. *International and Multidisciplinary Perspectives, 15*(3), 289-303.

Malcom, A. L. C. (2007). *Beginning teachers*: Resilience and retention. Unpublished B.A Thesis.

Mansfield, C. F., Beltman, S., Price, A., & McConney, A. (2012). "Don't sweat the small stuff:" Understanding teacher resilience at the chalkface. Teaching and Teacher Education, 28(3), 357–367. https://doi.org/10.1016/j.tate.2011.11.001

Manning, B. H., Payne, B. D. (1993). A Vygotskian-based theory of teacher cognition: Toward the acquisition of mental reflection and self-regulation. Teaching and Teacher Education, 9(4), 361-371.

Markley, T. (2004). Defining the effective teacher: Current arguments in education. *Essays in Education, 11*(3), 1-14.

Martin, A., Marsh, H. (2008). Academic buoyancy: Toward an understanding of students' everyday resilience. *Journal of School Psychology, 46*, 53-83.

Mitchell, T. R., Danials, D. (2003) Motivation. In: Borman, W. C., & Ilgen, D. R, & Klimoski, R. J. (Eds), *Handbook of Psychology* (pp. 225-254). Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons.

MonshiToussi, M. Boori, A., & Ghanizadeh, A, (2011). The Role of EFL Teachers' Self-regulation in Effective Teaching. *World Journal of Education, 1*(2), 39-48.

Motowildlo, S. J. (2003) Job Performance. In: Borman, W. C., & Ilgen, D. R, & Klimoski, R. J.(Eds), *Handbook of Psychology* (pp. 39-54). Hoboken, New Jersy: John Wiley & Sons.

Mount, M. K., Barrick, M. R., & Stewart, G. L. (1998). Five-Factor Model of personality and performance in jobs involving interpersonal interactions. Human Performance, 11(2-3), 145–165. https://doi.org/10.1207/s15327043hup1102&3_3

Ngui, G. K., Lay, Y.F. (2017). The Relationship between Resilience and Perceived Practicum Stress: The Mediating Role of Self-Efficacy. *Sains Humanika, 9*, 1-4.

Noora, A. (2008). Iranian undergraduate non-English majors' language learning preferences. *GEMA Online Journal of Language Studies, 8*(2), 33-44.

Öksüz, Y., Güven, E. (2014). The relationship between psychological resilience and procrastination levels of teacher candidates. *Social and Behavioral Sciences, 116*, 3189-3193.

Park, G. P., Lee, H. W. (2006). The characteristics of effective English teachers as perceived by high school teachers and students in Korea. *Asia Pacific Education Review,* 7(2), 236-248.

Peeters, J., Backer, F., Reina, V., Kinderkens, T., & Lombaerts, K. (2014). The role of teachers' self-regulatory capacities in the implementation of self-regulated learning practices *Social and Behavioral Sciences, 116,* 1963-1970.

Perry, N. E., Hutchinson, L., & Thauberger, C. (2008). Talking about teaching self –regulated learning: Scaffolding student teachers' development and use of practices that promote self-regulated learning. *International Journal of Educational Research,47*(2), 97-108.

Pettis, J. (1997). Developing our professional competence; Some reflections. *TESL Canada Journal, 16*(2), 67-71.

Pintrich, P. R. (2004). A Conceptual Framework for Assessing Motivation and Self-Regulated Learning. *Educational Psychology Review, 16*(4), 21-34.

Pintrich, P.R., De Groot E. (1990). Motivational and self-regulated learning components of classroom academic performance. *Journal of Educational Psychology, 82*(1), 33-50

Randi, J. (2004). Teachers as self-regulated learners, *Teachers College Record, 106*, 1825-1853.

Richards, J. C. (2001). *Curriculum development in language teaching*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Richardson, G. (2002). The metatheory of resilience and resiliency. *Journal of Clinical Psychology, 58*(3), 307-321.

Rockoff, J. E. (2004). The impact of individual teachers on student achievement: Evidence from panel data. *The American Economic Review, 94*(2), 247-252.

Sautelle, E., Bowles, T., Hattie, J., & Arifin, D. N. (2015). Personality, resilience, self-regulation and cognitive ability relevant to teacher selection. Australian Journal of Teacher Education, 40(4), 54–71. doi: 10.14221/ajte.2015v40n4.4. https://doi.org/10.14221/ajte.2015v40n4.4

Sauve, J. (2017). *Building teacher resilience: relations of self-compassion among teacher efficacy and burnout.* (Unpublished Mater Thesis). The University of British Columbia.

Schunk, D. H., Zimmerman, B. J. (2003). Self-regulation and Learning. In: Reynolds, W. M., & Miller, I. B. (Eds,) *Handbook of Psychology* (pp.59-78). New Jersey, NJ: John Wiley & Sons.

Schraw, G., Crippen, K. J., & Hartley, K. (2006). Promoting Self-Regulation in Science Education: Metacognition as Part of a Broader Perspective on Learning. Research in Science Education, 36, 111-139. https://doi.org/10.1007/s11165-005-3917-8

Schwarzer, R., Hallum, S. (2008). Perceived teacher self-efficacy as a predictor of job stress and burnout: Mediation analyses. *Applied Psychology: An International Review, 57*, 152-171.

Schunk, D. H. (1996). Learning Theories: An Educational Perspective (2nd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Merrill.

Tait, M. (2008). Resilience as a contributor to novice International teacher success, commitment, and retention. *Teacher Education Quarterly, 35*(4), 57-76.

Tschannen-Moran, M., Hoy, A. W., & Hoy, W. K. (1998). Teacher efficacy: Its meaning and measure. Review of Educational Research, 68(2), 202-248.

Vadillio, R. S. M. (1999). Research on the good language teacher. *EPOS, 15*, 347-361.

Vogt, W. (1984). Developing a teacher evaluation system. *Spectrum, 2*(1), 41-46.

Wichadee, S. (2010). *Defining the effective English language teacher: Students' and teachers' perspectives*. Conference Proceedings. Tokyo: JALT.

Zimmerman, B. J. (2008). Investigating Self-regulation and Motivation: Historical Background, Methodological Development, and Future Prospects. *American Educational Research Journal, 45*(1), 166 –183.

Zimmerman, B. J., Martinez-Pons, M. (1990). Student Differences in Self-Regulated Learning: Relating Grade, Sex, and Giftedness to Self-Efficacy and Strategy Use. *Journal of Educational Psychology, 82*(1), 51-59.

Zimmerman, B.J. (1990). Self-regulated learning and academic achievement: an overview. *Educational Psychologist, 25* (1), 3-17.

Zimmerman, B.J. (2000). Attaining self-regulation: A social cognitive perspective. In M. Boekaerts, P.R. Pintrich, & M. Zeidner (Eds.), *Handbook of self-regulation* (pp. 13–39). San Diego, CA: Academic Press.

Zimmerman, B.J., Martinez-Pons, M. (1986). Development of a structured interview for assessing student use of self-regulated learning strategies. *American Educational Research Journal, 23*, 614-628.

REFERENCES

Agorni, M. (2016). "Tourism Across Languages and Cultures: Accessibility Through Translation", *Cultus: The Journal of Intercultural Mediation and Communication*, 9(2), pp. 13-27

Agorni, M. (2018). "Cultural Representation Through Translation: an Insider-Outsider Perspective on the Translation of Tourism Promotional Discourse", *Altre Modernità*, 20(11), pp. 253-275.

Cappelli, G. (2007). The translation of tourism-related websites and localization: problems and perspectives. *Rassegna italiana di linguistica applicata*, 39(1/2), 97.

Dann, G. (1996). *The Language of tourism. A Sociolinguistic perspective*. Wallingford: CAB International.

Gandin, S. (2013). "Translating the Language of Tourism. A Corpus Based Study on the Translational Tourism English Corpus (T-TourEC)". *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 95, pp. 325 – 335.

Hogg G., Liao M. & O'Gorman, K. (2013). "Reading between the lines: Multidimensional translation in tourism consumption", *Tourism Management,* 42, pp. 157-64. DOI: 10.1016/j.tourman.2013.10.005

Katan, D. (2016). "Translating for Outsider Tourists: Cultural Informers Do It Better", *Cultus: The Journal of Intercultural Mediation and Communication*, 9(2), pp. 63-90.

Keleş, Y. & Pelit, E. (2011). "Samsun'un Türkiye Turizm Stratejisi'ndeki Yeri ve Gelecekteki Turizm Eğilimleri Kapsamında Değerlendirilmesi". In *Samsun Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, pp. 2-11, Samsun.

Kültür, Turizm, Ticaret A. Ş., Samsun Büyükşehir Belediyesi Kültür, Turizm, Ticaret A. Ş. http://www.samsunkulturturizm.com/ Date of Access: (15/05/2021).

Munoz, I. D. (2011). "Tourist translations as a mediation tool: misunderstandings and difficulties", *Cadernos de Tradução*, pp. 29-50. DOI: 10.5007/2175-7968.2011v1n27p29

Napu, N. (2016). "Translating tourism promotional texts: translation quality and its relationship to the commissioning process", *Cultus: The Journal of Intercultural Mediation and Communication*, 9(2), pp. 47-62.

Samsun Büyükşehir Belediyesi, https://samsun.bel.tr/ Date of Access: (15/05/2021).

Samsun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, https://samsun.ktb.gov.tr/ Date of Access: (15/05/2021).

Skibitska, O. (2013). "The Translation of Tourism Websites". In *FLLT Conference Proceedings by LITU* Vol. 2, No. 1, pp. 735-740.

Sulaiman, M. Z. (2016). "The misunderstood concept of translation in tourism promotion", *The International Journal for Translation and Interpreting Research*, 8(1), pp. 53-68. DOI: 10.12807/ti.108201.2016.a04.

Sulaiman, M. Z. (2020). “Creating favourable destination images across languages: collaboration between tourism studies and translation studies?”, *Current Issues in Tourism*, pp. 1-4. DOI: 10.1080/13683500.2020.1764511

Voyant Tools, https://voyant-tools.org/ Date of Access: (10/05/2021).

KAYNAKÇA

[1] Klaus, J., Isabella, O., Smets, M. H. A., Swaaij van, R. A. M. M., Zeman, M., 2014. Solar Energy. Delft University of Technology, 15-303.

[2] Erdil, A., & Erbıyık, H., 2015. Renewable Energy Sources of Turkey and Assessment of Sustainability: Procedia-Social and Behavioral Sciences 207 (2015) 669-679. 11th International Strategic Management Conference, 670- 677.

[3] İnternet: Türkiye'de Güneş Enerjisi Potansiyeli. URL: https://ekolojist.net/turkiyede-gunes-enerjisi-potansiyeli. Son Erişim Tarihi: 16.11.2021.

[4] Rassamakin, B., Khairnasov, S., Zaripov, V., Rassamakin, A., Alforova, O. 2013. Aluminum heat pipes applied in solar collectors. *Solar Energy*, 94, 145-154.

[5] Internet:, 2018. "Alternative Energy Tutorials", http://www.alternative-energytutorials.com/solar-hot-water.

[6] Hansen, K., Mathiesen, B. V. 2018. Comprehensive assessment of the role and potential for solar thermal in future energy systems. Solar Energy, 169, 144-152.

[7] Tian, Y., Zhao, C. Y., 2013. A review of solar collectors and thermal energy storage in solar thermal applications. Applied Energy, 104, 538–553.

[8] Internet, 2018. "Sunmax Güneş Enerji Sistemlei", http://www.sunmax.com.tr/index.php?t=urd&u=1&uk=9&i=11.

[9] Muhammad, M. J., Muhammad, I. A., Sidik, N. A. C., Muhammad, Yazid M. N. A. W., Mamat, R., Najafi, G., 2016. The use of nanofluids for enhancing the thermal performance of stationary solar collectors: A review. Renewable and Sustainable Energy Reviews, 63, 226-236.

[10] Kaynak: E. Azad, 2008. Theoretical and experimental investigation of heat pipe solar collector, Experimental Thermal and Fluid Science 32 (2008) 1666–1672

[11] Wang, X., Xu, X., Choi, S. U., 1999. Thermal Conductivity of Nanoparticle-Fluid Mixture. Journal of Thermophysics and Heat Transfer, 13(4), 474-480.

[12] Wang, B. X., Li, H., Peng, X. F., 2002. Research on The Heat-Conduction Enhancement for Liquid with Nano-particle Suspensions. Journal of Thermal Science, 11(3), 214-219.

[13] Xuan, Y., Roetzel, W., 2000. Conceptions for Heat Transfer Correlation of Nanofluids. International Journal of Heat and Mass Transfer, 43(19), 3701-3707.

[14] Okulu, D., 2020. Nanoakışkan Kullanımının Termoelektrik Güç Üretimine Etkisinin İncelenmesi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Makine Mühendisliği Anabilim Dalı, 131 s.

[15] Wang, X. Q., Mujumdar, A. S., 2008. A Review on Nanofluids-Part II: Experiments and Applications. Brazilian Journal of Chemical Engineering, 25(4), 631-648.

[16] Witharana, S., Palabiyik, I., Musina, Z., Ding, Y., 2013. Stability of Glycol Nanofluids—The Theory and Experiment. Powder Technology, 239, 72-77.

[17] Li, Y., Tung, S., Schneider, E., Xi, S., 2009. A Review on Development of Nanofluid Preparation and Characterization. Powder Technology, 196(2), 89-101.

[18] Sureshkumar, R., Mohideen, S. T., Nethaji, N., 2013. Heat Transfer Characteristics of Nanofluids in Heat Pipes: A Review. Renewable and Sustainable Energy Reviews, 20, 397-410.

[19] Wen, D., Ding, Y., 2005. Experimental İnvestigation into The Pool Boiling Heat Transfer of Aqueous Based γ-Alumina Nanofluids. Journal of Nanoparticle Research, 7(2-3), 265-274.

[20] Chen, Y.J., Wang, P.Y., Liu, Z.H. and Li, Y.Y., 2013. "Heat transfer characteristics of a new type of copper wire-bonded flat heat pipe using nanofluids", International Journal of Heat and Mass Transfer, 67: 548-559.

[21] Yu, W., France, D. M., Choi, S. U. and Routbort, J. L., 2007. Review and assessment of nanofluid technology for transportation and other applications. URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.ipd.anl.gov%2Fanlpubs%2F2007%2F05%2F59282.pdf&date=2018-04-20

[22] Choi, S.U.S., 1995. Enhancing thermal conductivity of fluids with nanoparticles. In:Siginer, D.A. and Wang, H.P. eds. *Developments and Applications of Non-Newtonian Flows, ASME, New York, FED*, 231/MD (66), 99–105.

[23] Saidur R., Leong K. Y., Mohammad H. A., 2011. A review on applications and challenges of nanofluids. *Renew Sustain Energy Rev* 15(3), 1646–1668.

[24] Ojeda J. A., Messina A., 2017. Enhancing energy harvest in a constructal solar collector by using alumina-water as nanofluid. *Solar Energy*, 147, 381-389.

[25] Ahmadlouydarab M., Ebadolahzadeh M., Muhammad Ali H., 2020. Effects of utilizing nanofluid as working fluid in a lab-scale designed FPSC to improve thermal absorption and efficiency. *Physica A: Statistical Mechanics and its Applications*, 540, 123109.

[26] Saffarian M. R., Moravej M., Doranehgard M. H., 2020. Heat transfer enhancement in a flat plate solar collector with different flow path shapes using nanofluid. *Renewable Energy*, 146, 2316-2329.

[27] Jamal-Abad M. T., Zamzamian S. A., İmani E., Mansouri M., 2013. Experimental Study of the Performance of a Flat-Plate Collector Using Cu–Water Nanofluid. *Journal of Thermophysics and Heat Transfer*, 27(4), 756-760.

[28] Kiliç F., Menlik T., Sözen A., 2018. Effect of titanium dioxide/water nanofluid use on thermal performance of the flat plate solar collector. *Solar Energy*, 164, 101-108.

[29] Gupta H. K., Agrawal G. D., Mathur J., 2015. Investigations for effect of Al_2O_3–H_2O nanofluid flow rate on the efficiency of direct absorption solar collector. *Case Studies in Thermal Engineering*, 5, 70-78.

[30] Noghrehabadi A., Hajidavalloo E., Moravej M., 2016. Experimental investigation of efficiency of square flat-plate solar collector using SiO_2/water nanofluid. *Case Studies in Thermal Engineering*, 8, 378-386.

[31] Gan Y. Y., Ong H. C., Ling T. C., Zulkifli N. W. M., Wang C., Yang Y., 2018. Thermal conductivity optimization and entropy generation analysis of titanium dioxide nanofluid in evacuated tube solar collector. *Applied Thermal Engineering*, 145, 155-164.

[32] Verma S. K., Tiwari A. K., Chauhan D. S., 2017. Experimental evaluation of flat plate solar collector using nanofluids. *Energy Conversion and Management*, 134, 103-115.

[33] Colangelo G., Favale E., Miglietta P., Risi A., Milanese M., Laforgia D., 2015. Experimental test of an innovative high concentration nanofluid solar collector. *Applied Energy*, 154, 874-881.

[34] Moghadam A. J., Farzane-Gord M., Sajadi M., Hoseyn-Zadeh M., 2014. Effects of CuO/water nanofluid on the efficiency of a flat-plate solar collector. *Experimental Thermal and Fluid Science*, 58, 9-14.

[35] Eidan A. A., AlSahlani A., Ahmed A. Q., Al-fahham M., Jalil J. M., 2018. Improving the performance of heat pipe-evacuated tube solar collector experimentally by using Al_2O_3 and CuO/acetone nanofluids. *Solar Energy*, 173, 780-788.

[36] Dehaj M. S., Mohiabadi M. Z., 2019. Experimental investigation of heat pipe solar collector using MgO nanofluids. *Solar Energy Materials and Solar Cells*, 191, 91-99.

[37] Menlik T., Sözen A., Gürü M., Öztaş S., 2015. Heat transfer enhancement using MgO/water nanofluid in heat pipe. *Journal of the Energy Institute*, 88(3), 247-257.

[38] Sözen A., Menlik T., Gürü M., Boran K., Kılıç F., Aktaş M., Çakır M. T., 2016. A comparative investigation on the effect of fly-ash and alumina nanofluids on the thermal performance of two-phase closed thermo-syphon heat pipes. *Applied Thermal Engineering*, 96, 330-337.

[39] Mahendran, M., Lee, G. C., Sharma, K. V., Shahrani, A., Bakar, R. A., 2012. Performance of Evacuated Tube Solar Collector Using Water-Based Titanium Oxide Nanofluid. Journal of Mechanical Engineering and Sciences, 3, 301-10.

[40] Liu, Z. H., Hu, R. L., Lu, L., Zhao, F., Xiao, H. S., 2013. Thermal Performance of An Open Thermosyphon Using Nanofluid for Evacuated Tubular High Temperature Air Solar Collector. Energy Conversion and Management, 73, 135-143.

[41] Chougule, S. S., Sahu, S. K., Pise, A. T., 2014. Thermal Performance of Two Phase Thermosyphon Flat-Plate Solar Collectors Using Nanofluid. Journal of Solar Energy Engineering, 136(1), 014503.

[42] Ghaderian, J., Sidik, N. A. C., 2017. An Experimental Investigation on The Effect of Al_2O_3/Distilled Water Nanofluid on The Energy Efficiency of Evacuated Tube Solar Collector. International Journal of Heat and Mass Transfer, 108, 972-987.

[43] Ünvar, S., Menlik, T., Sözen, A., ve Ali H. M., 2021. Improvement of Heat Pipe Solar Collector Thermal Efficiency Using Al2O3/Water and TiO2/Water Nanofluids, Hindawi, International Journal of Photoenergy, Volume 2021, Article ID 5546508, 13 pages, https://doi.org/10.1155/2021/5546508.

[44] Ünvar S., Menlik T., 2021 "Effects of using nanofluids in solar collectors", Politeknik Dergisi, 24(3): 1073-1091.

Küresel Çağda Güvenlik, Terörizm, Göç ve Diaspora

Editör
Cihad İslam YILMAZ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-43-2

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

İnsanlık, Kâbil ve Hâbil'den beri kendi varoluşu ile mücadele halindedir. İnsanlık tarihi boyunca insanın insanla olan amansız mücadelesi çeşitli formlara evrilmiş, bu durum bazen kendi içinde savaş ahlakı barındırmış, bazen de amaca ulaşmak için hiçbir ilke tanımayan terör oluşumları şeklinde vücut bulmuştur. Devletlerin kendilerini koruma refleksleri ile ortaya çıkan güvenlik stratejileri ise başlı başına diğer devletler hatta kendileri için bile güvenlik zafiyeti oluşturmuştur. Devletler jeopolitik konum, küresel konjonktür, askeri güç, tehdit algısı ve ekonomik durumlarına göre çeşitli savunma stratejileri belirlemektedir. Her devletin savunma stratejisinin zaman zaman dönüştüğü, farklılaştığı görülmektedir. Devletlerin karşılaştıkları tehditlere karşı tutumları, bölgesel ve küresel işbirlikleri bu stratejilerinin anlaşılmasını kolaylaştıracaktır. Uluslararası İlişkiler ve Güvenlik disiplinlerindeki savunma çalışmaları klasik yaklaşımlarının ötesinde yeni ve güncel değerlendirmeler ile analiz edilmesi gerekmektedir. Elinizdeki çalışma bu kapsamda Türkiye'deki Güvenlik ve Uluslararası İlişkiler alanlarında yürütülen çalışmalara katkı sağlaması amacıyla, uzman akademisyenlerin makaleleri "Küresel Çağda Güvenlik, Terörizm, Göç ve Diaspora " ismiyle alana ilgi duyan araştırmacıların istifadesine sunulmuştur. Çalışma kapsamında gerek ülkemizin iç ve dış politika gündemini sıklıkla meşgul eden "küreselleşme, göç, sığınmacı" meseleleri, gerekse geçmişten günümüze kaderlerimizin eklemlendiği Rus, İran, Libya ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin ulusal savunma stratejileri yanı sıra halihazırda sıcaklığını koruyan Doğu Akdeniz meselesi ile Türkiye'nin güvenlik stratejisindeki değişikliklerin başarılı tezahürleri olan Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı ve Bahar Kalkanı Harekatı konuları ele alınmıştır.

İlgi ve zevkle okuyacağınızı umduğumuz bu esere çalışmalarıyla hayat veren; Hamdullah BAYCAR, Huzeyfe ALTIOK, Nail ELHAN, Mehmet Akif KOÇ, Ufuk Necat TAŞÇI, Eda AKGÜL ARSLAN, Cihan ARSLAN, Burak ÇAKIRCA, Ahmet ATEŞ, Mehmet Murat PAYAM, Hüseyin YELTİN, Gürkan KANAT, Murat SARI, Faruk OĞUZ, İlhan ARAS ve Hacı Murat TERZİ'ye, çalışmamızın vücut bulmasına olanak sağlayan Ahmed Amrawi'ye ve Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Göç Politikaları Merkezine teşekkürü borç biliyorum.

Çalışmamız bizleri her daim destekleyen ailelerimize, Muhsin-Nermin-Fatma Yılmaz'a ve rahmetli Hafız Mustafa Taşçı'ya ithaf olunur.

Cihad İslam YILMAZ

Ankara - 2021

İÇİNDEKİLER

Eklemlenmeden Müdahaleciliğe Birleşik Arap Emirlikleri'nin Ulusal Savunma Stratejileri 1
Hamdullah BAYCAR
Huzeyfe ALTIOK

İran'ın Savunma Stratejileri 29
Nail ELHAN

Güvenlik Politikaları Kapsamında Türkiye Ve İran Karşılaştırması 49
Eda AKGÜL ARSLAN
Cihan ARSLAN

Türbülanslı Yıllardan Yeniden Süper Güçler Sahnesine: Rus Savunma Stratejisi 69
Mehmet Akif KOÇ

Kaddafi Döneminde Libya'nın Güvenlik ve Ulusal Savunma Stratejileri 91
Ufuk Necat TAŞÇI

Tercih Mi Zorunluluk Mu? Türkiye'nin Libya Politikası 109
Burak ÇAKIRCA

Tehdidi Yerinde Karşılamak: Fırat Kalkanı Operasyonu 137
Ahmet ATEŞ

Türkiye'nin Terörizmle Mücadelesinde Algı Yönetimi: Zeytin Dalı Harekâtı Örneği 153
Mehmet Murat PAYAM

Türkiye'nin Sınır Güvenliğini Sağlama Hamlesi: Bahar Kalkanı Harekatı 181
Hüseyin YELTİN

Ulusal Ve Uluslararası Terörizm Işığında Doğu Akdeniz'in Jeopolitik Önemi Ve Türkiye'nin Varlığı.....203
Gürkan KANAT

Küreselleşme Ve Neden Olduğu Göçler 221
Murat SARI

Türkiye'nin Göç Yönetiminde Birleşmiş Milletler Ve Avrupa Birliği'nin Rolü: Suriyeli Sığınmacılar Örneği 233
Faruk OĞUZ
İlhan ARAS

Diasporanın Dönüşümü.....279
Hacı Murat TERZİ

KAYNAKÇA

Aartun, Anne Louise. 2002. 'The Political Economy of The United Arab Emirates: An Analysis of the UAE as an Oil Rentier State'. University of Oslo, Oslo.

Al Abed, Ibrahim, ed. 2001. *United Arab Emirates: A New Perspective*. London: Trident Press.

Al Roken, Mohamed Abdullah. 2001. 'Dimensions of the UAE-Iran Dispute over Three Islands'. in *United Arab Emirates: a new perspective*, edited by I. Al Abed. London: Trident Press.

Al-Mazrouei, Noura S. 2015. *Disputed Islands between UAE and Iran: Abu Musa, Greater Tunb, and Lesser Tunb in the Strait of Hormuz*. Cambridge: Gulf Research Centre.

Almezaini, Khalid S. 2012. The UAE and Foreign Policy: Foreign Aid, Identities and Interests. Milton Park, Abingdon, Oxon□; New York: Routledge.

Al-Nahyan, Sheik Zayed bin Sultan, and Douglas Jehl. 1998. 'Gulf Sheik Is Complex And Critical Ally of U.S.'

Al–Sayegh, Fatma. 2002. 'The UAE and Oman: Opportunities and Challenges in the Twenty–First Century'. *Middle East Policy* 9(3):124–37. doi: 10.1111/1475-4967.00075.

Alterman, Jon B. 2007. *Iraq and the Gulf States: The Balance of Fear*. Special Report 189. Washington: United States institute of Peace.

Amnesty International. 2014. *"There Is No Freedom Here" 5 Silencing Dissent in the United Arab Emirates (UAE)*. MDE 25/018/2014. London.

Anon. 2019. 'UAE Tanker Attacks Blamed on "State Actor"'. *BBC News*, June 7.

Anon. 2020a. 'Country Analysis Executive Summary: United Arab Emirates'. *The U.S. Energy Information Administration (EIA)*. Retrieved (https://www.eia.gov/international/content/analysis/countries_long/United_Arab_Emirates/uae_2020.pdf).

Anon. 2020b. 'Faced "Grave Threat" Due To Qatar's Support For Terrorism, Extremism: UAE'. *NDTV.Com*. Retrieved 26 June 2021 (https://www.ndtv.com/world-news/uae-tells-un-court-faced-grave-threat-due-to-qatars-support-for-terrorism-extremism-2288261).

Anon. 2021. 'UAE-Produced Film Slammed for Depicting Qatar a "Terrorist State"'. *Al Jazeera*. Retrieved 26 June 2021 (https://www.aljazeera.com/news/2021/6/23/uae-funded-film-slammed-for-depicting-qatar-as-terrorist-state).

Ardemagni, Eleonara. 2019. '"Martyrs" for a Centralized UAE - Carnegie Endowment for International Peace'. July 13.

Ayadi, Rym. 2010. *Relations between the EU and the Gulf Cooperation Council (GCC) Countries*. EP/EXPO/B/AFET/FWC/2009-01/Lot4/12 PE 433.742. Brussels: European Parliament.

Azodi, Sina, and Giorgio Cafiero. 2020. 'The United Arab Emirates' Flexible Approach towards Iran'. *İRAM Center | Center for Iranian Studies in Ankara*. Retrieved 19 June 2021 (https://iramcenter.org/en/the-united-arab-emirates-flexible-approach-towards-iran/).

Barnwell, Kristi N. 2016. 'Overthrowing the Shaykhs: The Trucial States at the Intersection of Anti-Imperialism, Arab Nationalism, and Politics, 1952-1966'. *The Arab Studies Journal* 24(2):72–95.

Behrendt, Sven. 2018. *When Money Talks: Arab Sovereign Wealth Funds in the Global Public Policy Discourse.* 12. Carnegie Endowment for International Peace.

Black, Ian. 2010. 'Arab States Scorn "evil" Iran'. *The Guardian*. Retrieved 15 July 2021 (http://www.theguardian.com/world/2010/nov/28/arab-states-scorn-iranian-evil).

Boer, Sydney. 2020. 'How the UAE Has Used the "war on Terror" to Crack down on Its People for Nine Years'. *Responsible Statecraft*. Retrieved 21 June 2021 (https://responsiblestatecraft.org/2020/11/03/how-the-uae-has-used-the-war-on-terror-to-crack-down-on-its-people-for-nine-years/).

Boghardt, Lori Plotkin. 2013. 'The Muslim Brotherhood on Trial in the UAE | The Washington Institute'. *The Washington Institite for Near East Policy*. Retrieved 20 June 2021 (https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/muslim-brotherhood-trial-uae).

Bradshaw, Tancred. 2021. 'Imperial Recessional: Sir William Luce and the British Withdrawal from the Gulf, 1970-1971'. *Middle Eastern Studies* 57(1):105–18. doi: 10.1080/00263206.2020.1828876.

Callaghan, Louise. 2018. 'UAE Becomes Little Sparta of Middle East'. *The Times*, November 4.

Chandrasekaran, Rajiv. 2014. 'In the UAE, the United States Has a Quiet, Potent Ally Nicknamed "Little Sparta"'. *Washington Post*, November 9.

Daher, Joseph. 2019. *The Dynamics and Evolution of UAE-Syria Relations: Between Expectations and Obstacles.* LU: European University Institute, Publications Office.

Darwich, May. 2017. 'Creating the Enemy, Constructing the Threat: The Diffusion of Repression against the Muslim Brotherhood in the Middle East'. *Democratization* 24(7):1289–1306. doi: 10.1080/13510347.2017.1307824.

Einhorn, Robert, and Richard Nephew. 2016. *The Iran Nuclear Deal: Prelude to Proliferation in the Middle East?* Brookings.

El Massassi, Aziz. n.d. '10 Years on from Arab Spring, Gulf Monarchies Fill Middle East Power Vacuum'. *The Times of Israel*. Retrieved 15 July 2021 (https://www.timesofisrael.com/10-years-on-from-arab-spring-gulf-monarchies-fill-middle-east-power-vacuum/).

El-Dessouki, Ayman, and Ola Rafik Mansour. 2020. 'Small States and Strategic Hedging: The United Arab Emirates' Policy towards Iran'. *Review of Economics and Political Science* ahead-of-print(ahead-of-print). doi: 10.1108/REPS-09-2019-0124.

Foley, Sean. 1999. 'The UAE: Political Issues and Security Dilemmas'. *Middle East Review of International Affairs* 3(1).

Fulton, Jonathan. 2019. 'China-UAE Relations in the Belt and Road Era'. *Journal of Arabian Studies* 9(2):253–68. doi: 10.1080/21534764.2019.1756135.

Gause, F. Gregory. 2010. *The International Relations of the Persian Gulf*. Cambridge: Cambridge University Press.

Grabowski, Wojciech. 2016. 'The Muslim Brotherhood and the Crisis in the GCC: Roots, Issues and Implications'. *Stosunki Międzynarodowe - International Relations* 52(2):355–66. doi: 10.7366/020909612201618.

Griffiths, James, Veronica Rocha, Meg Wagner, Mike Hayes, and Ivana Kottasová. 2020. 'Iran Attacks Bases Housing US Troops'. *CNN*. Retrieved 19 June 2021 (https://www.cnn.com/middleeast/live-news/us-iran-soleimani-tensions-intl-01-07-20/index.html).

Guéraiche, William. 2016. 'The UAE and Iran: The Different Layers of a Complex Security Issue'. in *Iran in the World: President Rouhani''s Foreign Policy.*, edited by S. Akbarzadeh and D. Conduit. New York; Secaucus: Palgrave Macmillan Springer [distributor.

Guzansky, Yoel. 2016. 'Lines Drawn in the Sand: Territorial Disputes and GCC Unity'. *Middle East Journal* 70(4):543–59.

Gwenn, Okruhlik, and Patrick J. Conge. 1999. 'The Politics of Border Disputes: On the Arabian Peninsula'. *International Journal* 54(2):230–48.

Hellyer, Peter. 2001. 'The Evolution of UAE Foreign Policy'. in *United Arab Emirates: a new perspective*, edited by I. Al Abed. London: Trident Press.

Huntington, Samuel P. 1996. *The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order*. New York: Simon & Schuster.

Ibish, Hussein. 2017. *The UAE's Evolving National Security Strategy*. Issue Paper 4. Washington: Arab Gulf States Institute in Washington.

Kareem, Abdul, and Samihah Zaman. 2020. 'Know Your UAE Cabinet: All 33 Bios from the New-Look Government'. *Gulf News*. Retrieved 26 June 2021 (https://gulfnews.com/uae/government/know-your-uae-cabinet-all-33-bios-from-the-new-look-government-1.72430102).

Ketbi, Ebtesam Al. 2020. 'Contemporary Shifts in UAE Foreign Policy: From the Liberation of Kuwait to the Abraham Accords'. *Israel Journal of Foreign Affairs* 14(3):391–98. doi: 10.1080/23739770.2020.1845067.

Krieg, Andreas. 2020. 'How the UAE Weaponised Western Fears of Islam to Crush Dissent | Middle East Eye'. *Middle East Eye*. Retrieved 20 June 2021 (https://www.middleeasteye.net/opinion/how-uae-tries-compromise-islamic-scholarship).

Lim, Hwee Ling. 2018. 'Perceptions of Emirati Youths on National Service at Initial Implementation Stage'. *SAGE Open* 8(2):215824401877482. doi: 10.1177/2158244018774827.

Lori, Noora. 2011. 'National Security and the Management of Migrant Labor: A Case Study of the United Arab Emirates'. *Asian and Pacific Migration Journal* 20(3–4):315–37. doi: 10.1177/011719681102000304.

Majidyar, Ahmad Khalid. 2013. *Is Sectarian Balance in the United Arab Emirates, Oman, and Qatar at Risk?* 6. Washington: American Enterprise Institute.

Martini, Jeffrey, Becca Wasser, Dalia Dassa Kaye, Daniel Egel, and Cordaye Ogletree. 2016. *The Outlook for Arab Gulf Cooperation*. Santa Monica: RAND Corporation.

al-Mashat, Abdul-Monem. 2010. 'Politics of Constructive Engagement: The Foreign Policy of the United Arab Emirates'. in *The Foreign Policies of Arab States: The Chllange of Globalization*, edited by B. Korany and A. E. H. Dessouki. American University in Cairo Press.

Michnik, Wojciech. 2021. 'Great Power Rivalry in the Middle East'. *The Elcano Royal Institute*. Retrieved (http://www.realinstitutoelcano.org/wps/portal/rielcano_en/about-elcano/presentation).

Miller, Rory, and Harry Verhoeven. 2020. 'Overcoming Smallness: Qatar, the United Arab Emirates and Strategic Realignment in the Gulf'. *International Politics* 57(1):1–20. doi: 10.1057/s41311-019-00180-0.

Nonneman, Gerd. 2004. 'The Gulf States and the Iran-Iraq War: Pattern Shifts and Continuities'. Pp. 167–92 in *Iran, Iraq, and the Legacies of War*, edited by L. G. Potter and G. G. Sick. New York: Palgrave Macmillan US.

Okoth, Simon H. 2015. 'Public Policy Making Process in the United Arab Emirates'. Pp. 263–80 in *Public Administration and Policy in the Middle East*, edited by A. R. Dawoody. New York, NY: Springer New York.

Onley, James. 2009. 'Britain and the Gulf Shaikhdoms, 1820-1971: The Politics of Protection'. *SSRN Electronic Journal*. doi: 10.2139/ssrn.2825942.

Pinto, Maria do Céu de Pinho Ferreira. 2012. 'Mapping the Obama Administration's Response to the Arab Spring'. *Revista Brasileira de Política Internacional* 55(2):109–30. doi: 10.1590/S0034-73292012000200007.

Pollack, Kenneth M. 2020. 'Sizing up Little Sparta: Understanding UAE Military Effectiveness'. *American Enterprise Institute - AEI*. Retrieved 26 June 2021 (https://www.aei.org/research-products/report/sizing-up-little-sparta-understanding-uae-military-effectiveness/).

Quadri, Sana. 2021. 'The Pandemic Further Consolidates Abu Dhabi's Supremacy within the UAE'. *Gulf International Forum*. Retrieved 21 June 2021 (https://gulfif.org/the-pandemic-further-consolidates-abu-dhabis-supremacy-within-the-uae/).

Ragab, Eman. 2017. 'Beyond Money and Diplomacy: Regional Policies of Saudi Arabia and UAE after the Arab Spring'. *The International Spectator* 52(2):37–53. doi: 10.1080/03932729.2017.1309101.

Rehman, Javaid. 2007. '9/11 and the War on Terrorism: The Clash of "Words", "Cultures" and "Civilisations": Myth or Reality'. Pp. 198–215 in *Language, Power and Identity Politics*, edited by M. N. Craith. London: Palgrave Macmillan UK.

Rugh, Andrea B. 2007. *The Political Culture of Leadership in the United Arab Emirates*. New York: Palgrave Macmillan.

Rugh, William. 1996. 'The Foreign Policy of the United Arab Emirates'. *Middle East Journal* 50(1):57–70.

Sadjadpour, Karim. 2011. *The Battle of Dubai: The United Arab Emirates and the U.S.-Iran Cold War*. Carnegie Endowment for International Peace.

Salisbury, Peter. 2020. *Risk Perception and Appetite in UAE Foreign and National Security Policy*. Chatham House.

Sato, Shohei. 2009. 'Britain's Decision to Withdraw from the Persian Gulf, 1964–68: A Pattern and a Puzzle'. *The Journal of Imperial and Commonwealth History* 37(1):99–117. doi: 10.1080/03086530902757738.

Siegel, Danielle. 2018. 'Excessive U.S. Sanctions Could Push Iran "over the Brink": UAE Official to U.S. in 1995'. *National Security Archive*. Retrieved 19 June 2021 (https://nsarchive.gwu.edu/briefing-book/iran/2018-08-08/excessive-us-sanctions-could-push-iran-over-brink-uae-official-us-1995).

Spencer, Richard. 2020. 'Defeat in the Desert: How "Little Sparta" Lost Its Might'. *The Times*, December 29.

Steinberg, Guido, and Stiftung Wissenschaft Und Politik. 2020. 'Regional Power United Arab Emirates: Abu Dhabi Is No Longer Saudi Arabia's Junior Partner'. *SWP Research Paper*. doi: 10.18449/2020RP10.

Taliaferro, Jeffrey W., Steven E. Lobell, and Norrin M. Ripsman. 2009. 'Introduction: Neoclassical Realism, the State, and Foreign Policy'. Pp. 1–41 in *Neoclassical Realism, the State, and Foreign Policy*, edited by S. E. Lobell, N. M. Ripsman, and J. W. Taliaferro. Cambridge: Cambridge University Press.

Taryam, Abdullah Omran. 1987. The Establishment of the United Arab Emirates, 1950-85. London; New York: Croom Helm.

Thiébaud, Eva. 2021. 'Little Sparta: The Growing Power of the UAE'. *Le Monde Diplomatique*. Retrieved 26 June 2021 (https://mondediplo.com/2021/03/03uae-sparta).

Ulrichsen, Kristian Coates. 2017. 'Iran-UAE Relations'. Pp. 211–28 in *Security and Bilateral Issues between Iran and its Arab Neighbours*, edited by A. Ehteshami, N. Quilliam, and G. Bahgat. Cham: Springer International Publishing.

Wintour, Patrick. 2019. 'Saudi Arabia and UAE Attempt to Paper over Yemen Cracks'. *The Guardian*. Retrieved 21 June 2021 (http://www.theguardian.com/world/2019/sep/09/saudi-arabia-and-uae-in-joint-bid-to-end-further-yemen-conflict).

Yeranian, Edward. 2018. 'Gulf Allies Applaud Trump Decision to Scrap Iran Nuclear Deal'. *Voice of America - English*. Retrieved 19 June 2021 (https://www.voanews.com/middle-east/gulf-allies-applaud-trump-decision-scrap-iran-nuclear-deal).

KAYNAKÇA

Abrahamian, E. (2002). *Humeynizm: İslam Cumhuriyeti Üzerine Denemeler*. İstanbul: Metis Yayınları.

Abrahamian, E. (2011). *Modern İran Tarihi*. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.

Ahmedinejat, M. (2005). İran İslam Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Mahmut Ahmedinejat'ın 17 Eylül 2005 Tarihli BM Genel Kurulu'nda Yaptığı Konuşma. https://www.un.org/webcast/ga/60/statements/iran050917eng.pdf#search=%22united%20nations%2BMahmood%20Ahmadinejad

Ajili, H., Rouhi, M. (2019). "Iran's Military Strategy", *Survival*, 61:6, ss. 139-152.

Al Qadhi, M. H. (2017). "The Iranian Role in Yemen and Its Implications on the Regional Security", Arabian Gulf Centre for Iranian Studies,

Arjomand, S. A. (1988). *The Turban for the Crown: The Islamic Revolution of Iran*. Oxford: Oxford University Press.

Calabrese, C. (1994). *Revolutionary Horizons: Regional Foreign Policy in Post-Khomeini Iran*, London: St. Martin's Press.

Chubin, S. (2012). Iran and the Arab Spring: Ascendancy Frustrated [GRC Paper]. Retrieved from https://carnegieendowment.org/files/Iran_and_Arab_Spring_2873.pdf

Chubin, S. (2014). "Is Iran a Military?", *Survival*, 56(2), 65–88.

Cohen, R. A. (2015). *Revolution Under Attack: The Forqan Group of Iran*. New York: Palgrave Macmillan.

Halliday, F. (1986). "Iranian Foreign Policy Since 1979: Internationalism and Nationalism in the Islamic Revolution." J. R. Cole and N. Keddie (der.), *Shi'ism and Social Protest*, New Haven: Yale University Press.

Hunter, s. (2010). *Iran's Foreign Policy in the Post-Soviet Era: Resisting the New International Order*. California & London: Praeger.

Karimifard, H. (2018). "Iran's Foreign Policy Approached Toward International Organizations", *Journal of World Sociopolitical Studies*. 2: 1, ss. 35-68.

Katzman, K. (2021). Iran's Foreign and Defense Policies, Congressional Research Service, R44017.

Konukçu, Y. (2018). "İran'ın Bölgesel Güvenlik Stratejisi: Bir Güç Döngüsünün Değerlendirilmesi", *Bitlis Eren Üniversitesi Akademik İzdüşüm Dergisi*, 3: 3, ss. 74-91.

McInnis, M. (2017). The Future of Iran's Security Policy: Inside Tehran's Strategic Thinking, American Enterprise Institute.

Olson, E. A. (2016). "Iran's Path Dependent Military Doctrine", Strategic Studies Quarterly, 10: 2, ss. 63-93.

Paul, T. V. (1994). *Asymmetric Conflicts: War Initiation by Weaker Powers*, New York: Cambridge University Press.

Ramazani, R. K. (2013). *Independence Without Freedom: Iran's Foreign Policy*. London: University of Virginia Press,

Saikal, A., David Vestenskov, "Iran's National Security and Operational Capability", Scandinavian Journal of Military Studies, 3 (1), 2020, ss. 18–30.

Tabatabai, A. M. (2019). Iran's National Security Debate: Implications for Future U.S.-Iran Negotiations, Rand Cooperation Report.

Thaler, D., Nader, A., Chubin, S. (2010). *Mullahs, Guards, and Bonyads: An Exploration of Iranian Leadership Dynamics.* Santa Monica, CA: RAND Corporation, 2010. https://www.rand.org/pubs/monographs/MG878.html

Watling, J. (2019). Iran's Objectives and Capabilities: Deterrence and Subversion, RUSI Occasional Paper, Royal United Services Institute for Defence and Security Studies.

Wehrey, F., Thaler, D. E., Bensahel, N., Cragin, K., Green, J. D., Dalia, D. K., Oweidat, N., Li, J. (2009). Dangerous But Not Omnipotent: Exploring the Reach and Limitations of Iranian Power in the Middle East, Rand Project Air Force.

Zaccara, V. (2018). "Iran's Foreign Policy and Evolving Role of South-South Cooperation". *Vestnik RUDN. International Relations*, 18: 3, ss. 550-564.

KAYNAKÇA

Afrasıabı, K., Malekı, A. (2003), Iran's Foreign Policy After 11 September, *The Brown Journal Of World Affairs*, 9 (2) , 255-266

Akdevelioğlu, A. (2004), İran İslam Cumhuriyeti'nin Orta Asya ve Azerbaycan Politikaları, Uluslararası İlişkiler, 1(2), 129–160, 10.12.2020 tarihinde https://trguvenlikportali.com/wpcontent/uploads/2019/11/NATO_FulyaAksuEreker_v.1.pdf sitesinden alındı

Aksu Ereker, F. (2019), Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü - NATO, *Güvenlik Yazıları Serisi no:* 28, 30.10.2021 tarihinde https://trguvenlikportali.com/wpcontent/uploads/2019/11/NATO_ FulyaAksu Ereker_v.1.pdf sitesinden alındı.

Baharçiçek, A., İnan, C. E. (2013), Dış Politikanın Belirlenmesinde Ulusal Güvenlik Algısının Rolü, *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 4(1) 101-120.

Balcı, Ç. (2020), *İran'ın Terörle Mücadele Stratejisinde Ana Dinamikler ve Sonuçları,* 20.09.2021 tarihinde https://iramcenter.org/iranin-terorle-mucadele-stratejisinde-ana-dinamikler-ve-sonuclari/ sitesinden alındı.

Birdişli, F. (2011), Ulusal Güvenlik Kavramının Tarihsel Ve Düşünsel Temel-leri, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(31), 149-169.

Coşkun, M. B. (2015), Güvenlik Politikaları Üzerine Bir Değerlendirme: Türkiye Ve İran, *Assam Uluslararası Hakemli Dergi*, 2(4), 5-30.

Çeçen, A. (2005), Türkiye'nin Güvenliği, Ed. Gamze Güngörmüş Kona içinde, *Uluslararası Çatışma Alanları ve Türkiye'nin Güvenliği* (105-127), İstanbul: Okumuş Adam Yayıncılık ve Eğitim Hizmetleri

Demiray, M., İşcan, İ. H. (2008), Uluslararası Sistemde Güvenlik Kavramının Değişimi Ekonomik ve Jeopolitik Arka Planı, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 1(21), 141-170.

Emeklier, B. (2011). Thomas Hobbes ve John Locke'un Güvenlik Anlayışlarının Karşılaştırmalı Bir Analizi, Güvenlik Stratejileri Dergisi, 7 (13), 99-123. https://dergipark.org.tr/tr/pub/guvenlikstrtj/7530/99185 sitesinden alındı

Ergüven, N. S. (2016), Uluslararası Hukuk Açısından Güvenlik Kavramının Teorik Temelleri, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 65 (3), 771-835.

Erhan, Ç. (2013), Kolektif Güvenlik Örgütleri: Kuzey Atlantik Anlaşma Örgütü, Kolektif Güvenlik Anlaşması Örgütü, Ed: Çınar Özen, Özgür Tonus içinde, *Uluslararası Örgütler* (60-90), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Gül, M. (2016), Güvenlikteki Kavramsal Değişim Ve Türkiye'nin Güvelik Yaklaşımı Ve Politikalarına Etkileri, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 21(1), 303-320.

Herzı, E. (2004), Regionalism, Iran And Central Asia, *İnternational Affairs*, 80 (3), 503-517.

Hobbes, T. (2019), *Leviathan*, Çev: Semih Lim, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Hurşit D. (2020), *İran'ın Savunma Ve Dış Politikası (Rapor),* 20.11.2020 tarihinde www//iramcenter.org/iranin-savunma-ve-dis-politikasi-rapor/ sitesinden alındı.

İlhan, S. (1989), *Jeopolitik Duyarlılık,* Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları

İzci, R. (1998), Uluslararası Güvenlik ve Çevre, Ed. Faruk Sönmezoğlu içinde, *Uluslararası Politikada Yeni Alanlar Yeni Bakışlar*, (403-427), İstanbul: Der Yayınları

Karabulut, B. (2005), *Strateji-Jeostrateji-Jeopolitik.* Ankara: Platin Yayıncılık.

Karadağ, S. (2019), İran- Ermenistan İlişkileri ve Belirleyici Dinamikler, 21.11.2020 tarihinde https://insamer.com/tr/iran-ermenistan-iliskileri-ve-belirleyici-dinamikler_2305.html sitesinden alındı.

Kavsıracı, O. (2019), Türkiye'nin İç Güvenlik Algısı ve Politikaları (1980-1990), *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 14(20), 2074-2097

Küçükşahin, A. (2006), Güvenlik Bağlamında, Risk ve Tehdit Kavramları Arasın-daki Farklar Nelerdir ve Nasıl Belirlenmelidir?, *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 2(04), 7-40.

Nişanyan, S. (2009), *Sözlerin Soyağacı: Çağdaş Türkçenin Etimolojik Sözlüğü,* İstan-bul: Everest Yayınları.

Oran, B. (2002), *Türk Dış Politikası, Kurtuluş Savaşından bugüne olgular, belgeler, Yorumlar*, İstanbul: İletişim Yayınları.

Özcan, G. (2000), Türkiye'nin Değişen Güvenlik Ortam, Der. Gencer Özcan, Şule Kut içinde, *En Uzun On Yıl: Türkiye'nin Ulusal Güvenlik ve Dış Politika Gündeminde Doksanlı Yıllar*, (13-43), İstanbul: Büke Yayınları.

Özgün, F. (2001), *Küresel Terör,* İstanbul: Okumuş Adam Yayınları.

Polat, D.Ş. (2020), Küreselleşme, Ulus-Devlet Egemenliği ve Ulusal Güvenlik, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 22 (2), 491-503.

Selcen, N., AKGÜL, P. (2017), *İran'da Etnik ve Dini Çatışmalar, 28.10.2021 tarihinde https://iramcenter.org/iranda-etnik-ve-dini-catismalar/ sitesinden alındı.*

Şenel, A (2017), *Siyasi düşünceler Tarihi*, Ankara: Bilim ve Sanata Yayınları.

Tannenbaum, D.G (2017), *Siyasi Düşünce Tarihi*, Çev. Özgüç Orhan, Ankara: BB101 Yayınları.

Tayyar, A. (1998), *Basra Körfezi ve Ortadoğu'da Güç Dengesi*, İstanbul: Alfa Yayınları

Türkiye Barolar Birliği (2006), *Türkiye ve Terörizm (Rapor),* Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları

Türk Dil Kurumu (TDK) (2021), *Güncel Türkçe Sözlük*, 27.10.2021 tarihinde https://sozluk.gov.tr/ sitesinden alındı

Tetik, Ü. (2019), Türkiye'nin terörizmle mücadelesinde Çoklu Öncelik Stratejisi, 15.09.2021 tarihinde https://www.aa.com.tr/tr/analiz/turkiye-nin-terorizmle-mucadelesinde-coklu-oncelik-stratejisi/1687500 sitesinden alındı.

Uygur, H. (09.03.2021), *Terörle mücadele ve Türkiye-İran ilişkileri*, 29.10.2021 tarihinde https://www.aa.com.tr/tr/analiz/terorle-mucadele-ve-turkiye-iran-iliskileri/2169453 sitesinden alındı.

www.mepanews.com, *ABD ile Avrupa arasında İran gerilimi*, 20.11.2020 tarihinde https://www.mepanews.com/abd-ile-avrupa-arasinda-iran-gerilimi-38948h.htm sitesinden alındı.

www.msb.gov.tr (E.T:14.11.2020).

www.turkua.com, *Jeopolitik Konum,* 27.10.2021 tarihinde https://turkau.com/sozluk/ jeo-politik-konum/ sitesinden alındı.

KAYNAKÇA

Baimuratov, B. (2014). Orta Asya'da bir güvenlik örgütü olarak Kolektif Güvenlik Anlaşması Örgütü. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Bölümü.

Bremmer, I., & Charap, S. (2007). The Siloviki in Putin's Russia: Who They Are and What They Want. *The Washington Quarterly*, 83-92.

d'Encausse, H. C. (2013). *İki Dünya Arasında Rusya.* (R. Uzmen, Çev.) İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Ersoy, E. (2017). Realizm. R. G. (Ed.) içinde, *Uluslararası İlişkiler Teorileri* (s. 159-187). İstanbul: İletişim Yayınları.

EU Trade Policy: Russia. (2021, May 26). European Commission: https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/russia/ adresinden alındı

Kasım, K. (2009). ABD-Rusya İlişkileri: Süper Güç ile Bölgesel Güç Arasındaki Rekabet. İ. Çomak içinde, *Rusya Çalışmaları: Stratejik Araştırmalar-2* (s. 165-177). İstanbul: Tasam Yayınları.

Koç, M. A. (2020). Russia in the Middle East: A New Perspective on the Corporatization of Foreign Policy. *International Journal of Kurdish Studies, 6 (1),*, 104-119.

Kotz, D. M., & Weir, F. (2012). *Gorbaçov'dan Putin'e Rusya'nın Yolu: Sovyet Sisteminin Çöküşü ve Yeni Rusya.* İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Lucas, E. (2008). *The New Cold War: How the Kremlin Menaces both Russia and the West.* London: Blumsbery.

Mankoff, J. (2012). *Russian Foreign Policy: The Return of Great Power Politics.* Plymouth: Rowman & Littlefield.

Mearsheimer, J. (2006). China's Unpeaceful Rise. *Current History*, 160-162.

Mevlütoğlu, A. (2020). Rusya: Eski Oyuncu, Yeni Rol. M. Yeşiltaş, & R. Öncel içinde, *Ortadoğu'da Güvenlik, Savunma ve Silahlanma* (s. 338-384). Ankara: Seta Yayınları.

Odling-Smee, J. (2006). *The IMF and Russia in the 1990s.* Washington: IMF Staff Papers.

Putin, V. (2007, February 10). *Speech and the Following Discussion at the Munich Conference on Security Policy.* Kremlin: http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/24034 adresinden alındı

Remler, P. (2020, January 22). *Russia at the United Nations: Law, Sovereignty, and Legitimacy.* Carnegie Moscow Center: https://carnegieendowment.org/2020/01/22/russia-at-united-nations-law-sovereignty-and-legitimacy-pub-80753 adresinden alındı

Roxburgh, A. (2012). *The Strongman: Vladimir Putin and the Struggle for Russia.* New York: I.B. Tauris.

Sharkov, D. (2017, August 24). *Russia Is Using Syria to Test Its Next Generation of Weapons.* Retrieved from Newsweek: https://www.newsweek.com/russia-using-syria-test-next-generation-its-weapons-654689

Shevtsova, L. (2013). What's the Matter with Russia? L. Shevtsova, & D. J. Kramer içinde, *Crisis: Russia and the West in the Time of Troubles* (s. 12-19). Moscow: Carnegie Moscow Center.

SIPRI. (2021). *SIPRI Yearbook 2020: Armaments, Disarmament and International Security.* Stockholm: SIPRI.

Sodiqov, A. (2012, January 16). *CSTO Agreement on Foreign Bases Frustrates Tajikistan's Ambitions*. the Jamestown Foundation: https://jamestown.org/program/csto-agreement-on-foreign-bases-frustrates-tajikistans-ambitions/ adresinden alındı

Sturmer, M. (2008). *Putin and the Rise of Russia.* London: Prohenix.

Taliaferro, J. W. (2009). Introduction: Neoclassical realism, the state, and foreign policy. In N. M. S. E. Lobell, *Neoclassical Realism, the State, and Foreign Policy.* (pp. 1-41). Cambridge: Cambridge University Press.

Tellal, E. (2010). Zümrüdüanka: Rusya Federasyonu'nun Dış Politikası. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 65 (03)*, 189-236.

Treisman, D. (2011). *Russia's Journey: From Gorbachev to Medvedev.* New York: Free Press.

Trenin, D. (2015). *Russia in the Middle East: Moscow's Objectives, Priorities, and Policy Drivers.* Moscow: Carnegie Moscow Center.

Trenin, D. (2021). *Russia's National Security Strategy: A Manifesto for a New Era.* Moscow: Carnegie Moscow Center.

Vladimir Putin. (2005, April 25). *Annual Address to the Federal Assembly of the Russian Federation.* Retrieved from www.en.kremlin.ru: http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/22931

Yapıcı, M. İ. (2010). *Rus Dış Politikasını Oluşturan İç Etkenler: Yeltsin ve Putin Dönemleri.* Ankara: USAK Yayınları.

Zimmerman, W. (2014). *Ruling Russia: Authoritarianism from the Revolution to Putin.* Princeton: Princeton University Press.

KAYNAKÇA

Barry Buzan, People, States, and Fear: An Agenda for International Security Studies in the Post-Cold War Era, Lynne Rienner Publishers, Boulder, 2. Edition, Colorado 1991, s. 112; Fred Koetje, "So- uth African National Security Policy: An International Relations Perspective", African Security Review, Cilt: 8, Sayı: 6, 1999

BBC, 2007. *BBC NEWS | World | Africa | Libya secures UN council posting*. [online] News.bbc.co.uk. Available at: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/7047627.stm>

Biber, N., 2013. *Kaddafi Libyası ve Kaddafi'nin mektubu/Dünya/milliyet blog*. [online] blog.milliyet.com.tr. Available at: <http://blog.milliyet.com.tr/kaddafi-libyasi-ve-kaddafi-nin-mektubu/Blog/?BlogNo=427596>

China Daily, 2005. *Maverick Gaddafi calls for borderless Africa*. [online] Chinadaily.com.cn. Available at: <http://www.chinadaily.com.cn/english/doc/2005-07/05/content_457322. htm>

Gaddafi, M., 1980. *GREEN BOOK*. GARNET Press, 2018.

Güneş, B., 2018. LİBYA İÇ SAVAŞI VE KRİZ YÖNETİMİ. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, [online] 7(2), pp.263-291. Available at: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/572773>.

Joffe George, Paoletti Emanuela, (2010) "Libya's Foreign Policy: Drivers and Objectives", Mediterranean Paper Series 2010, The German Marshall Fund of the United States, 2010, ss.19-39.

Middle East Eye, 2018. [online] Middle East Eye. Available at:<https://www.middleeasteye.net/news/french-secret-service-killed-gaddafi-sarkozys-orders-reports>

Orhan Müge, (2010), Osmanlı Vesikalarına Göre Trablusgarp Harbi, Trakya Üniversitesi SBE, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Edirne.

Waver, O. and Buzan, B., 2003. *Regions and Powers*. Cambridge University Press.

Ramutsındela, M., 2009. Gaddafı, Contınentalısm and Sovereıgnty ın Afrıca. *South African Geographical Journal*, [online] 91(1), pp.1-3. Available at: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/03736245.2009.9725324>.

Seta, (2011), Batı ve Kaddafi Makasında Libya, SETA Rapor, Ankara.

Shiferaw, L., 2019. *Peace and security in Africa: Drivers and implications of North Africa's southern gaze*. [online] ECDPM. Available at: <https://ecdpm.org/publications/peace-security-africa-drivers-implications-north-africas-southern-gaze/>

Silverstein, K., 2005. *How Kadafi Went From Foe to Ally*. [online] Los Angeles Times. Available at: <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-2005-sep-04-fg-uslibya4-story.html>

Seale, A., 2019. *Former French leader Nicolas Sarkozy haunted by Gaddafi's spy*. [online] Former French leader Nicolas Sarkozy haunted by Gaddafi's spy. Available at: <https://www.trtworld.com/opinion/former-french-leader-nicolas-sarkozy-haunted-by-gaddafi-s-spy-24495>

Walt. 1987. The origins of alliances. Ithaca: Cornell University Press.

KAYNAKÇA

Aljazeera. (2019 , Mayıs 19). Ekim 20, 2021 tarihinde HAFTAR'S ASSAULT ON TRIPOLI:What's at stake for Libya?: https://interactive.aljazeera.com/aje/2019/whats-happening-in-libya-explainer/index.html adresinden alındı

Aselsan KORAL Mobil Elektronik Harp Sistemi. (2016, Mayıs 6). Kasım 6, 2021 tarihinde Aselsan : https://www.millisavunma.com/aselsan-koral-mobil-elektronik-harp-sistemi/ adresinden alındı

Ataman, M., & Karaduman, M. A. (2020). Birleşik Arap Emirlikleri ve Suudi Arabistan'ın Libya Krizine Müdahalesi: Halkın İradesine Darbe Siyaseti. B. Duran, & M. Ataman içinde, *Libya Krizi: Bölgesel ve Küresel Aktörlerin Politikaları* (s. 69-87). İstanbul: SETA Kitapları.

Bayraktar T2B. (2021). Kasım 6, 2021 tarihinde https://www.baykartech.com/tr/uav/bayraktar-tb2/ adresinden alındı

Becker, j., & Schmitt, E. (2018, Şubat 7). *As Trump Wavers on Libya, an ISIS Haven, Russia Presses On.* Ekim 24, 2021 tarihinde New York Times: https://www.nytimes.com/2018/02/07/world/africa/trump-libya-policy-russia.html adresinden alındı

BM Libya Özel Temsilcisi Salame istifa etti. (2020, Mart 2). Ekim 31, 2021 tarihinde Deutsche Welle Türkçe: https://www.dw.com/tr/bm-libya-%C3%B6zel-temsilcisi-salame-istifa-etti/a-52616264 adresinden alındı

BM öncülüğündeki Libya Siyasi Diyalog Forumu Libya'nın geçici yönetimini belirlemede sona yaklaştı. (2021, Şubat 3). Kasım 9, 2021 tarihinde Anadolu Ajansı: https://www.aa.com.tr/tr/dunya/bm-onculugundeki-libya-siyasi-diyalog-forumu-libyanin-gecici-yonetimini-belirlemede-sona-yaklasti/2132139 adresinden alındı

Bölme, S. M., Ulutaş, U., Küçükkeleş, M., Özhan, T., & Bektaş, E. (2011). *BATI VE KADDFİ MAKASINDA LİBYA.* SETA.

Çakırca, B. (2021). *Yolsuzluk, Adaletsizlik ve Baskıya Bir Darbe Olarak Arap Baharı.* Ekim 17, 2021 tarihinde http://darbeler.com/yoksulluk-adaletsizlik-ve-baskiya-bir-darbe-olarak-arap-bahari-burak-cakirca/ adresinden alındı

Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Tanju Bilgiç'in Basın Bilgilendirme Toplantısı. (2015, Eylül 2). Ekim 29, 2021 tarihinde DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI: https://www.mfa.gov.tr/disisleri-bakanligi-sozcusu-tanju-bilgic_in-basin-bilgilendirme-toplantisi_-2-eylul-2015_-ankara.tr.mfa adresinden alındı

Duran, B. (2020, Ocak 3). Tezkerenin Amacı Güvenliğimiz. *Sabah* .

Efendi, N., & Safi, H. (2013). *Tarih-i İbni Galbun ve Trablusgarb Tarihi.* (A. Kavas, Çev.) İstanbul: ORDAF Yayınları.

el-Arabiya. (2014). *PM: Libya 'under control' after coup claim.* 10 17, 2021 tarihinde https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2014/02/14/Security-body-says-no-military-coup-in-Libya adresinden alındı

el-Gamaty, G. (2019, Haziran 5). *The battle for Libya's oil wealth is set to intensify.* Ekim 23, 2021 tarihinde Middle East Eye: https://www.middleeasteye.net/opinion/battle-libyas-oil-wealth-set-intensify adresinden alındı

Erdogan slams UAE for funding Russian mercenaries in Libya. (2020, Haziran 28). Ekim 28, 2021 tarihinde Middle East Monitor: https://www.middleeastmonitor.com/20200128-erdogan-slams-uae-for-funding-russian-mercenaries-in-libya/ adresinden alındı

Faytre, L. (2020). *Fransa'nın Libya Politikası*. SETA Perspektif.

(2019). *Final report of the Panel of Experts on Libya established.* NewYorke: Security Council Report.

Hafter ateşkes anlaşmasını imzalamadan Rusya'yı terk etti. (2020, Ocak 14). Ekim 30, 2021 tarihinde Deutsche Welle: https://www.dw.com/tr/hafter-ate%C5%9Fkes-anla%C5%9Fmas%C4%B1n%C4%B1-imzalamadan-rusyay%C4%B1-terk-etti/a-51993443 adresinden alındı

Hafter'in Trablus hayali sona erdi. (2020, Haziran 5). Kasım 5, 2021 tarihinde Hürriyet: https://www.hurriyet.com.tr/dunya/hafterin-trablus-hayali-sona-erdi-41534315 adresinden alındı

Islamic State: Egyptian Christians held in Libya 'killed'. (2015, Şubat 15). Ekim 23, 2021 tarihinde BBC News: https://www.bbc.com/news/world-31481797 adresinden alındı

Joint Statement by the Governments of France, Italy, the United Arab Emirates, the United Kingdom, and the United States on the Truce in Libya. (2019, Ağustos 11). Ekim 24, 2021 tarihinde U.S. Embassy in Libya: https://ly.usembassy.gov/joint-statement-by-the-governments-of-france-italy-the-united-arab-emirates-the-united-kingdom-and-the-united-states-on-the-truce-in-libya/ adresinden alındı

Joint Statement on Fighting Near Gharyan, Libya. (2019, Nisan 4). Ekim 24, 2021 tarihinde United States Departmet of State: https://2017-2021.state.gov/joint-statement-on-fighting-near-gharyan-libya/index.html adresinden alındı

Kekili, E. (2017). Anatomy of the Libyan Crisis. *Insight Turkey , 19* (3), 159-179.

Kekilli, E. (2017). The Nature of Libyan Crisis and Forthcoming Election. *Insight Turkey , 20* (4), 81-93.

Köse, T., & Öztürk, B. (2020). A Sea Change in the MENA Region:. *Insight Turkey , 22* (4), 113-138.

Leaked dossier shows Egypt's links to Libya. (2014, Eylül 18). Ekim 30, 2021 tarihinde Al Jazeera: https://www.aljazeera.com/news/2014/9/18/leaked-dossier-shows-egypts-links-to-libya adresinden alındı

Letter dated 8 March 2021 from the Panel of Experts on Libya.

Letter dated 8 March 2021 from the Panel of Experts on Libyaestablished pursuant to resolution 1973 (2011) addressed to the. (2021, MArt 8). Kasım 6, 2021 tarihinde United Nations Security Concil: https://undocs.org/S/2021/229 adresinden alındı

Libya Başbakanı Dibeybe Ankara'da. (2021, Nisan 12). Kasım 9, 2021 tarihinde Anadolu Ajansı: https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/libya-basbakani-dibeybe-ankarada/2206276 adresinden alındı

Libya Devlet Yüksek Konseyi Başkanı Mişri: Türk devleti ile imzalanan her iki anlaşmaya bağlıyız. (2021, Nisan 23). Kasım 9, 2021 tarihinde Anadolu Ajansı: https://www.aa.com.tr/tr/dunya/libya-devlet-yuksek-konseyi-baskani-misri-turk-devleti-ile-imzalanan-her-iki-anlasmaya-bagliyiz/2218716 adresinden alındı

Libya Dışişleri Bakanı Necla el-Menguş görevinden uzaklaştırıldı. (2021, Kasım 6). Kasım 9, 2021 tarihinde TRT Haber: https://www.trthaber.com/haber/dunya/libya-disisleri-bakani-necla-el-mengus-gorevinden-uzaklastirildi-623508.html adresinden alındı

Libya Plunges Deeper into Chaos After Parliament Declared Unconstitutional. (2014, Kasım 7). Ekim 19, 2021 tarihinde TİME: https://time.com/3571640/libya-supreme-court-parliament-unconstitutional/ adresinden alındı

Libya tezkeresi TBMM Genel Kurulu'nda kabul edildi. (2020, Ocak 2). Ekim 29, 2021 tarihinde Anadolu Ajansı: https://www.aa.com.tr/tr/libya/libya-tezkeresi-tbmm-genel-kurulunda-kabul-edildi/1690170 adresinden alındı

Libya: Türkiye destekli UMH'nin Vatiyye Hava Üssü'nü ele geçirmesi ne anlama geliyor? (2020, Mayıs 18). Kasım 5, 2021 tarihinde BBC Türkçe: https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-52704554 adresinden alındı

Libya's Unhealthy Focus on Personalities. (2018, Mayıs 8). Ekim 19, 2021 tarihinde International Crisis Group: https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/north-africa/libya/b57-libyas-unhealthy-focus-personalities adresinden alındı

Libya'da Darbe Girişimi Ülkeyi İç Savaşa Sürükledi. (2014, Kasım 3). Ekim 17, 2021 tarihinde Anadolu Ajansı: https://www.aa.com.tr/tr/dunya/libyada-darbe-girisimi-ulkeyi-ic-savasa-surukledi/105111 adresinden alındı

Libya'da siyasiler anlaştı. (2015, Aralık 17). Ekim 19, 2021 tarihinde Aljazeera Türk: http://www.aljazeera.com.tr/haber/libyada-siyasiler-anlasti adresinden alındı

Libya'da UMH "Barış Fırtınası" operasyonu başlattı. (2020, Mart 25). Kasım 5, 2021 tarihinde TRT Haber: https://www.trthaber.com/haber/dunya/libyada-umh-baris-firtinasi-operasyonu-baslatti-470056.html adresinden alındı

Libyan Political Agreement. (2015, Kasım 17). Ekim 2021, 2021 tarihinde UNSMIL: https://unsmil.unmissions.org/sites/default/files/Libyan%20Political%20Agreement%20-%20ENG%20.pdf adresinden alındı

Missiles found at base of Libyan warlord are ours, France admits. (2019, Temmuz 10). Ekim 30, 2021 tarihinde The Guardian : https://www.theguardian.com/world/2019/jul/10/missiles-found-at-base-of-libyan-warlord-are-ours-france-admits adresinden alındı

Özer, S. (2019, Aralık 20). *Libya Başbakanı Serrac'dan 5 ülkeye güvenlik anlaşmalarını uygulama çağrısı.* Ekim 2021, 22 tarihinde Anadolu Ajansı: https://www.aa.com.tr/tr/dunya/libya-basbakani-serracdan-5-ulkeye-guvenlik-anlasmalarini-uygulama-cagrisi/1679015 adresinden alındı

Öztürk, B. (2019, Aralık 27). *Haftar Is Russia's Stone to Kill Many Birds,.* Ekim 28, 2021 tarihinde Daily Sabah: httpswww.dailysabah.com/op-ed/2019/12/27/haftar-is-russias-stone-to-kill-manybirds. adresinden alındı

Pizzi, M. (2014, Mayıs 20). *Too early to cry 'coup' in Libya.* Ekim 17, 2021 tarihinde Al Jazeera America: http://america.aljazeera.com/articles/2014/5/20/libya-heftar-offensive.html adresinden alındı

Ranieri, L. (2019). "Security and informality in Libya: militarisation without military?". *Conflict, Security & Development , 19* (6), 583-609.

Tanrıverdi Yaşar, N. (2019, Temmuz 9). *Birleşik Arap Emirlikleri Libya'da ne hedefliyor?* Ekim 23, 2021 tarihinde Anadolu Ajansı: https://www.aa.com.tr/tr/analiz/birlesik-arap-emirlikleri-libya-da-ne-hedefliyor/1526924 adresinden alındı

Thakkar, M. (2020, Şubat 3). *Russia and Turkey in Libya, Testing the Waters?* Ekim 28, 2021 tarihinde International Policy Digest: https://intpolicydigest.org/russia-and-turkey-in-libya-testing-the-waters/ adresinden alındı

Trush, G. (2017, Nisan 20). *No U.S. Military Role in Libya, Trump Says, Rejecting Italy's Pleas.* Ekim 24, 2021 tarihinde The New York Times: https://www.nytimes.com/2017/04/20/us/politics/trump-italy-prime-minister-paolo-gentiloni.html adresinden alındı

Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Ulusal Mutabakat Hükümeti Arasında Akdeniz'de Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası. (2019, Aralık 7). Ekim 29, 2021 tarihinde Resmi Gazete: https://resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/12/20191207.pdf adresinden alındı

Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Ulusal Mutabakat Hükümeti Arasında Güvenlik ve Askeri İşbirliği Muhtırası. (2019, Aralık 26). EKim 29, 2021 tarihinde Resmi Gazete: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/12/20191226-3.pdf adresinden alındı

Türkiye ile Libya arasında anlaşmalar imzalandı. (2021, Nisan 12). Kasım 9, 2021 tarihinde TRT Haber: https://www.trthaber.com/haber/gundem/turkiye-ile-libya-arasinda-anlasmalar-imzalandi-572290.html adresinden alındı

Türkiye ve Libya Ekonomik-Ticari İlişkiler Bilgi Notu. (2012, Temmuz 4). Ekim 16, 2021 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Trablus Büyükelçiliği: http://trablus.be.mfa.gov.tr/Mission/ShowInfoNote/157183 adresinden alındı

UAE pilots flying sorties for Haftar in skies over Libya. (2016, Etlül 13). Ekim 30, 2021 tarihinde Middle East Eye : https://www.middleeasteye.net/fr/news/exclusive-uae-pilots-flying-sorties-haftar-skies-over-libya-1145862696 adresinden alındı

UAE supplying Haftar with Israeli air defence system to counter Turkish drones in Libya. (2020, Nisan 10). EKim 28, 2021 tarihinde The New Arab: https://english.alaraby.co.uk/news/uae-supplying-libyas-haftar-israeli-air-defences adresinden alındı

US rejects Haftar's declaration as ruler of Libya. (2020, Nisan 29). EKim 24, 2021 tarihinde Middle East Monitor: https://www.middleeastmonitor.com/20200429-us-rejects-haftars-declaration-as-ruler-of-libya/ adresinden alındı

Wagner Grubu: Libya'daki Rus paralı askerler hakkında neler biliniyor? (2020, Ocak 7). Ekim 22, 2021 tarihinde BBC News Türkçe: https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-51008162 adresinden alındı

White House says Trump spoke to Libyan commander Haftar on Monday. (19, Nisan 2019). Ekim 24, 2021 tarihinde Reusters: https://www.reuters.com/article/us-libya-security-trump-idUSKCN1RV0WW adresinden alındı

KAYNAKÇA

Adelphi Papers. (2001). *The Turkish military's impact on policy*, 41(337), 57-82.

Acun, C. (2016). 5 Soru: Fırat Kalkanı Operasyonu. *SETA.* http://www.setav.org/5-soru-firat-kalkani-operasyonu/ Erişim Tarihi: 05/10/2021

Aktürk, Ş. (2017). Turkey's role in the Arab spring and the Syrian conflict. *Turkish Policy Quarterly*, *15*(4), 87-69.

Bayezit, F. (2016). Dengeleme Davranışı Olarak Fırat Kalkanı Operasyonu: Neoklasik Realist Bakış. *Barış Araştırmaları ve Çatışma Çözümleri Dergisi*, *4*(2), 84-112.

Bıçakçı, A. S. (2019). Sway on a Tightrope: The Development of a Mutualistic Relationship between Turkey and DAESH. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 16(62), 101-133.

Bishku, M. B. (2012). Turkish Syrian Relations: A Checkered History. Middle East Policy, 19(3), 36-53.

Criss, N. B. (1995). The nature of PKK terrorism in Turkey. *Studies in Conflict & Terrorism*, 18(1), 17-37.

Çetinkaya, Ş. (2020). Euphrates Shield Operation in the Context of Counter-terrorism of Turkey, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(101), 275-286.

Dalay, G. (2017). What next for Turkey in Syria?. *Aljazeera Centre for Studies*.

Ergil, D. (2000). Suicide terrorism in Turkey. *Civil Wars*, 3(1), 37-54.

Ergun, F. D. ve Kasapoğlu, C. (2015). *Turkey Joins the Anti-ISIS Coalition: Safe-Zone Plan Revisited*. EDAM Discussion Paper Series 4.

Gingeras, R. (6 Ekim 2016). Ottoman Ghosts. *Foreign Affairs*, https://www.foreignaffairs.com/articles/turkey/2016-10-06/ottoman-ghosts Erişim Tarihi: 05/10/2021

Gürcan, M. (2018). Assesing the post-July 15 Turkish military: A comparative analysis of the Euphrates Shield and Olive Branch operations. *New World Architecture of Economy and Security*, 371-396.

Hacaloğlu, H. (4 Haziran 2015). IŞİD'den Türkçe Dergi: Konstantiniyye, *VOA News*, https://www.amerikaninsesi.com/a/isidden-turkce-dergi-konsatantinniye/2807520.html Erişim Tarihi: 08/10/2021

Han, A. K. ve Özkan, B. (2017). Turkey's Euphrates Shield: Mission Creep?. *German Marshall Fund of the United States*.

Jones, S. G., Dobbins, J., Byman, D., Chivvis, C. S., Connable, B., Martini, J., ve Chandler, N. (2017). *Rolling Back the Islamic State*. RAND Corporation.

Joshi, S. ve Stein, A. (2013). Not Quite 'Zero Problems' Ankara's Troubles in Syria. *The RUSI Journal*, 158(1), 28-38.

Karakoç, J. (2010). The Impact of the Kurdish Identity on Turkey's Foreign Policy from the 1980s to 2008. *Middle Eastern Studies*, 46(6), 919-942.

Kasapoğlu, C. ve Ülgen S. (2017). *Operation Euphrates Shield and the al-Bab Campaign: A Strategic Assessment*. Centre for Economics and Foreign Policy Studies.

Kayhan Pusane, Ö. (2016). Turkey's struggle with the PKK and civilian control over the Turkish Armed Forces. *Conflict, Security & Development*, 16(3), 263-287.

Kim, E. ve Yun, M. (2008). What works? Countermeasures to terrorism: a case study of PKK. *International Journal of Comparative and Applied Criminal Justice*, 32(1), 65-88.

Korkmaz, S. C. (2016). Fırat Kalkanı Harekâtı'nın Askeri Perspektiften Değerlendirilmesi, *Ortadoğu Analiz*, 8(77), 16-19.

Koru, S. ve Kadkoy, O. (2017). The new Turks: How the influx of Syrians is changing Turkey. *Turkish Policy Quarterly*, 16(1), 113-122.

Lochery, N. (1998). Israel and Turkey: Deepening ties and strategic implications, 1995–98. *Israel Affairs*, 5(1), 45-62.

Oosterveld, W. T., Bloem, W., Farnham, N., Kayaoğlu, B., ve Sweijs, T. (2017). *The Rise and Fall of ISIS: From Evitability to Inevitability*. The Hague Centre for Strategic Studies. *Organization Authority Record*. https://catalog.archives.gov/id/10448162 Erişim Tarihi: 08/10/2021

Orhan, M. (2014). Transborder violence: the PKK in Turkey, Syria and Iraq. *Dynamics of Asymmetric Conflict*, 7(1), 30-48.

Özalp, M. (2018). Türkiye'nin Suriye'ye Düzenlemiş Olduğu Fırat Kalkanı Operasyonu. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(18), 169-186.

Özkan, B. (2019). Relations between Turkey and Syria in the 1980's and 1990's: political islam, muslim brotherhood and intelligence wars. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 16(62), 5-25.

Sayarı, S. (2010). Political violence and terrorism in Turkey, 1976–80: a retrospective analysis. *Terrorism and Political Violence*, 22(2), 198-215.

Strategic Comments. (2005). *Kurdish militancy in Turkey*, 11(5), 1-2.

Şatana, N. S. ve Demirel-Pegg, T. (2018). Military Counterterrorism Measures, Civil– Military Relations, and Democracy: The Cases of Turkey and the United States. *Studies in Conflict & Terrorism*. 1-22.

Şen, A. (2015). Suriye Askeri Muhalefeti. *Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi*. Rapor No: 202.

T.C. Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği. (2014). *13 Ağustos 2014 Tarihli Toplantı*. https://www.mgk.gov.tr/index.php/13-agustos-2014-tarihli-toplanti Erişim Tarihi: 08/10/2021

T.C. Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği. (2014a). *30 Ekim 2014 Tarihli Toplantı*. https://www.mgk.gov.tr/index.php/30-ekim-2014-tarihli-toplanti Erişim Tarihi: 08/10/2021

Taşdemir, F. ve Özer A. (2017). Kuvvet Kullanma Hukuku Açısından Fırat Kalkanı Operasyonu. *Akademik Hassasiyetler*, 4(7), 53-70.

Temel, Y. (25 Ocak 2015). Intelligence uncovers ISIS plot to attack consulates. *Daily Sabah*. https://www.dailysabah.com/turkey/2015/01/25/intelligence-uncovers-isisplot-to-attack-consulates Erişim Tarihi: 08/10/2021

Terzi, H. M. (2021). Kimlik ve Kültür Oluşumunda Mekânsal Faktörler: Sovyet Toplumu İle Komün Evleri İlişkisi Örneği. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 9(28), 226-247.

Terzi, H. M. (2020). İdil–Ural Bölgesinde Yaşayan Tatar Türklerinin Toplumsal Yapısı ile Kültür ve Aidiyet Sorunsalı. *İdil Ural Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 299-325.

TRT Haber (24 Ağustos 2018). *Fırat Kalkanı Operasyonu 2. Yılında*. https://www.trthaber.com/haber/gundem/firat-kalkani-operasyonu-2-yilinda-381469.html Erişim Tarihi: 12/10/2021

Ulutaş, U. ve Duran, B. (2016). Türkiye'nin DEAŞ'la Mücadelesinin Kritik Dönemeci: Fırat Kalkanı Harekâtı. *Türk Dış Politikası Yıllığı*, 11-30.

Ünal, M. C. (2014). Strategist or Pragmatist: A Challenging Look at Ocalan's Retrospective Classification and Definition of PKK's Strategic Periods Between 1973 and 2012. *Terrorism and Political Violence*, 26(3), 419-448.

Wei, M. (2019). Turkish Foreign Policy Towards the Syrian Crisis: Dynamics of Transformation. *Asian Journal of Middle Eastern and Islamic Studies*, 13(3), 462-477.

Yeltin, H. (2018). Türkiye'nin Suriye Krizine Karşı Güvenlik Arayışlarına Bir Örnek: Fırat Kalkanı Harekâtı. *Econder International Academic Journal*, 2(2), 200-214.

Yeşiltaş, M. (2018). Turkey's Strategic Reasoning behind Operation Olive Branch. *SETA Perspective*, 34.

KAYNAKÇA

aa.com.tr. (2018a). Afrin'deki teröristten "sivil kıyafet" itirafı. https://www.aa.com.tr/tr/dunya/afrindeki-teroristten-sivil-kiyafet-itirafi/1064782.

aa.com.tr.(2018b). Terör örgütüne iliştirilmiş gazetecilik: Avrupa medyası. https://www.aa.com.tr/tr/dunya/teror-orgutune-ilistirilmis-gazetecilik-avrupamedyasi/ 1057678.

Acet İnce, G.S. (2020). Uluslararası Hukuk Bağlamında Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı ve Barış Pınarı Harekâtları, Malatya Turgut Özal Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 1(1): 65-92.

Acun, C. (2019). 5 Soru: Zeytin Dalı Harekâtı. https://www.setav.org/5-soru-zeytin-dali-harekati

Afrika Gazetesi. (2018). İcazetsiz Günlük Gazete, 21 Ocak 2018. http://www.afrikagazetesi.net/Afrika-Arsiv/Yil/Arsiv%202018/Ocak%202018/21%20OCAK%202018.pdf

Akbaş, S. (2019). Zeytin Dalı Harekâtının Medya Yansıması ve Algı Yönetimi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Harp Akademileri Komutanlığı Stratejik Araştırmalar Enstitüsü Müdürlüğü, İstanbul.

Ayhan, H. (2018). Zeytin Dalı Harekâtı ve AB. https://www.sde.org.tr/zeytin-dali-harekti-ve-ab-bolgesel-analiz-37.

Bayraktar, B. (2018). "Bölgesel Konjonktür ve Zeytin Dalı Harekâtı". *Zeytin Dalı Harekâtı*. Ankara: Orsam Yayınları. https://orsam.org.tr//d_hbanaliz/zeytindali.pdf

bbc.com. (2018). Syria war: 'Civilians killed' as thousands flee Turkish air strikeshttps://www.bbc.com/news/world-middle-east-43441350

bbc.com. (2019). Trump makes way for Turkey operation against Kurds in Syria. https://www.bbc.com/news/world-middle-east-49956698.

Browne, R. ve Starr, B. (2018a). US troops risk getting caught in crossfire amid Turkish-Kurdish fighting. https://edition.cnn.com/2018/01/25/politics/us-troops-turkey-kurds-trump-erdogan/index.html.

Browne, R. ve Starr, B. (2018b). Turkish operation in Syria undercuts US gains in ISIS fight https://edition.cnn.com/2018/02/28/politics/turkey-syria-us-isis-gains-undermined/index.html.

cnnturk.com.tr. (2018). Başbakanlık açıkladı, işte Zeytin Dalı Harekâtı'nın 12 nedeni. https://www.cnnturk.com/turkiye/basbakanlik-acikladi-iste-zeytin-dali-harekatinin-12-nedeni.

Çağlar, İ. (2018). Uzmanların Zeytin Dalı Harekâtı Performansı. https://www.setav.org/uzmanlarin-zeytin-dali-harekati-performansi.

Çakır, H. ve Küfrevi, Ö. (2019). Kırgızistan Dijital Medyasında Zeytin Dalı Harekâtı. (USBIK 2019 NEVŞEHİR) II. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ, Nevşehir, Türkiye.

Çalışkan, S. (2019). Sosyal Medya Üzerinden Algı Savaşları: Zeytin Dalı Harekâtı Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Milli Savunma Üniversitesi Alparslan Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çetin, S. (2011). İstihbarat ve İstihbarata Karşı Koymada Algılama Yönetiminin Rolü: Irak Savaşı Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Demir, C.K. ve Pala, E. (2020). İstikrar ve Yeniden Yapılandırma Faaliyetlerinde Türkiye Örneği: Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı Harekât Bölgeleri. Ankara: Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Başkanlığı.

Demir, E. (2019). *Afrin Tarihi ve Zeytin Dalı Harekâtı (Gün-Gün Vak'alar)*. İstanbul: Flipper Yayıncılık.

Department of Defense Dictionary of Military and Associated Terms (DoD). (2001). Joint Publication 1-02. ABD Savunma Bakanlığı. Erişim: 27 Temmuz 2017, https://marineparents.com/downloads/dod-terms.pdf.

Durgun, H. (2018). DSM, Suriye'nin kuzeyinde "'Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi" ilan etti. https://tr.sputniknews.com/ortadogu/201809071035088936-dsm-suriye-kuzey-ozerk-yonetim.

dw.com. (2018). Alman meclisinde Afrin harekâtı tartışıldı. https://www.dw.com/tr/alman-meclisinde-afrin-harek%C3%A2t%C4%B1-tart%C4%B1%C5%9F%C4%B1ld%C4%B1/a-42417310

Emiroğlu, B. (2019). Zeytin Dalı Harekâtı Sürecinde Siyasal Partilerin Kurumsal Twitter Hesaplarına İlişkin Çerçeve Analizi (20 Ocak-20 Şubat 2018). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara.

Eraslan, L. (2018). *Sosyal Medya ve Algı Yönetimi Sosyal Medya İstihbaratına Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Eraslan, L. (2020). Asimetrik Bir Savaş Aracı Olarak Sosyal Medya: Barış Pınarı Harekâtı ve Bahar Kalkanı Örneği. https://www.globalsavunma.com.tr/asimetrik-bir-savas-araci-olarak-sosyal-medya-baris-pinari-harekati-ve-bahar-kalkani-ornegi.html

Ergen, F. (2020). Kuzey Suriye Jeopolitiğinde Zeytin Dalı Harekâtı: Önemi ve Sonuçları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Erol, M. (2018). Batı Basınında Zeytin Dalı Harekâtı. *Perspective Dergisi*, Sayı. 187. https://setav.org/assets/uploads/2018/03/P187_Bat%C4%B1Bas%C4%B1n%C4%B1_ZeytinDal%C4%B1.pdf

Ertuğrul, E. (2014). Suriye Kürtleri ve Demokratik Birlik Partisi (PYD). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ufuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

evrensel.net. (2018). Kürtler, Afrin ve Ortadoğu'da kurtlar sofrası. https://www.evrensel.net/haber/344360/kurtler-afrin-ve-ortadoguda-kurtlar-sofrasi

gazeteduvar.com.tr. (2018). ÖSO: Nereden Nereye? https://www.gazeteduvar.com.tr/dunya/2018/01/30/oso-nerden-nereye.

Gökçe, A. F. (2020). Terör ve Güvenlik Algısında Yeni Paradigmalar. *Algı Yönetimi Siyasal ve Dijital İletişim, Sosyal Medya ve Kitle İletişimi*, (Ed. O. GÖKSU). Konya: Literatürk Academia.

Güler. R. ve İlhan, R.S. (2016). Terörizmle Mücadelede Stratejik İletişim ve Politik Psikoloji: Yöntemler ve Uygulamalar, Merkezi Strateji Enstitüsü, Bilgi Notu-009. http://merkezstrateji.com/assets/media/161205-bn-09-stratejik-iletisim-s1_1.pdf

Günaydın, O. (2018). Zeytin Dalı Harekâtı ve Küresel Kara Propaganda. *Zeytin Dalı Harekâtı*. Ankara: Orsam Yayınları. https://orsam.org.tr//d_hbanaliz/zeytindali.pdf

Gürsel, K. (2018). Afrin savaşının öteki cephesinde durum. https://www.cumhuriyet.com.tr/ yazarlar/kadri-gursel/afrin-savasinin-oteki-cephesinde-durum-911031.

Hatip, A. (2019). Zeytin Dalı Harekâtı'nın Suriye Basınına Yansıması Üzerine Bir İnceleme. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Holmes, A.A. (2018). The Turkish War on Afrin Jeopardizes Progress Made Since the Liberation of Raqqa. Viewpoints No. 125, Wilson Center. https://www.wilsoncenter.org/sites/default/files/media/documents/publication/125_mep_viewpoint_amy_austin_holmes.pdf

hurriyet.com.tr. (2018). AA duyurdu: Terör örgütü, DEAŞ'lı esirleri serbest bıraktı! http://www.hurriyet.com.tr/gundem/aa-duyurdu-teror-orgutu-deasli-esirleri-serbest-birakti-40718224

İçişleri Bakanlığı. (2017). PKK/KCK Terör Örgütünün Suriye Kolu: PYD-YPG. https://www.icisleri.gov.tr/kurumlar/icisleri.gov.tr/IcSite/strateji/deneme/YAYINLAR/%C4%B0%C3%87ER%C4%B0K/pyd_arapca.pdf.

Kadıoğlu, İ.A. (2020). Zeytin Dalı Harekâtı: Türkiye'nin Suriye'ye Sınır Ötesi Operasyonu ve Meşru Müdafaa Hakkı. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 41: 210-227.

Kalın, İ. (2018). Turkish official: Why US should partner with Turkey in Syria. https://edition.cnn.com/2018/02/01/opinions/turkish-official-why-us-should-partner-with-turkey-in-syria-opinion-kalin/index.html.

Karaman, B. (2019). Halkla İlişkiler Kapsamında Stratejik İletişim Yönetimi: Zeytin Dalı Harekâtının İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kaya, R. (2020). Harekâtlar Ekseninde Türkiye'nin Suriye'de Terörle Mücadelesi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 2(2): 143-165.

Kibaroğlu, M. (2018). Zeytin Dalı Harekâtı'nın Siyasi, Diplomatik ve Askeri Açıdan Bir Değerlendirmesi. http://www.mustafakibaroglu.com/sitebuildercontent/sitebuilderfiles/mustafakibarogglu_stratejist_subat2018_zeytindalioperasyonu.pdf

Köker, İ. (2018). Zeytin Dalı Harekâtı öncesi Afrin'den Türkiye'ye kaç saldırı düzenlendi?" https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-43469338.

Köylü, M. (2018). Suriye, PYD/YPG Yapılanması ve Zeytin Dalı Harekâtı. *ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi*, 5(11): 70-86.

Kurt, V. (2019). 5 Soru: Barış Pınarı Harekâtı. https://www.setav.org/5-soru-baris-pinari-harekati/

Küçük, F. (2020). Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı Harekâtının Uluslararası Hukuk Açısından Meşruluğu. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Mackintosh, E. (2018). Turkish-backed forces loot Syrian town of Afrin. https://edition.cnn.com/2018/03/19/middleeast/afrin-looting-intl/index.html

McClory, J. (2011). The New Persuaders II. A 2011 Global Ranking of Soft Power, Institute for Government.https://www.instituteforgovernment.org.uk/sites/default/files/publications/The%20New%20PersuadersII_0.pdf

Mengi, G. (2018). Ve Afrin savaşı başladı! http://www.gazetevatan.com/gungor-mengi-1136270-yazar-yazisi-ve-afrin-savasi-basladi-/

Milli Güvenlik Kurulu (MGK). (2018). 17 Ocak 2018 Tarihli Toplantı. https://www.mgk.gov.tr/index.php/17-ocak-2018-tarihli-toplanti

milliyet.com.tr. (2018). Başbakan Yıldırım: Afrin harekâtı 4 safhada yapılacak (Basın Bülteni). http://www.milliyet.com.tr/basbakan-yildirim-medya siyaset-2594836

Munayyer, W., Sterling, J. ve Mackintosh, E. (2018). "This is a massacre": Turkey's bombs drive families into caves. https://www.wral.com/-this-is-a-massacre-turkey-s-bombs-drive-families-into-caves/17305956/

Nye, J. S. ve Armitage, R.L. (2007). *CSIS Commission on Smart Power: A smarter, more secure America,* Center for Strategic and International Studies, Washington.

nytimes.com. (2018). Turkish Troops Attack U.S.-Backed Kurds in Syria, a Clash of NATO Allies. https://www.nytimes.com/2018/01/21/world/middleeast/turkey-syria-kurds.html

Okumuş, F. (2015). PKK/KCK Terör Örgütünün Algı Yönetimi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Orhan, O. (2018). Zeytin Dalı Harekâtı Sonrası Afrin. *Zeytin Dalı Harekâtı*. Ankara: Orsam Yayınları. https://orsam.org.tr//d_hbanaliz/zeytindali.pdf

Öğütcü, N. (2019). Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı Harekâtları nezdinde devletin paramiliter ve militer operasyonlarından doğan sorumluluğu. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Özçelik, N. ve Acun, C. (2018). Terörle Mücadelede Yeni Safha Zeytin Dalı Harekâtı. SETA, Rapor No:105, https://setav.org/assets/uploads/2018/04/Rapor_TEM.pdf.

Özkızılcık, Ö. (2018). PYD/YPG Suriyeli Kürtleri temsil edemez. https://www.aa.com.tr/tr/analiz-haber/pyd-ypg-suriyeli-kurtleri-temsil-edemez/1106109.

Payam, M. M. (2018). Güvenlik Bağlamında Güç Kullanımı ve Algı(lama) Yönetimi. *Mecmua*, (5): 15-25.

resmigazete.gov.tr. (2017). 24 Eylül 2017 Tarihli ve 30190 Sayılı Resmî Gazete. https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/09/20170924-5.pdf

reuters.com. (2018). Turkey's military operation against Kurdish YPG in Afrin. https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-turkey-explainer-idUSKBN1FE2E9

rt.com, 2012, Stratfor leaks: NATO Commandos in Illegal Special Ops in Syria. https://www.rt.com/news/stratfor-syria-secret-wikileaks-989/

sabah.com.tr. (2012). Özgür Suriye Ordusu'nun Maaşı Körfez Ülkelerinden. https://www.sabah.com.tr/dunya/2012/04/02/ozgur-suriye-ordusunun-maasi-korfezulkelerinden

Saydam, A. (2007). *İletişimin Akıl ve Gönül Penceresi Algılama Yönetimi.* İstanbul: Rota Yayınları.

sbb.gov.tr. (2019). 21 Kasım 2019 Tarihli Görüşme – TBMM. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/02/21-Kasim-2019_PBK_Gorusmeler.pdf

Siegel, P.C. (2005). "Perception Management: Io's Stepchild", *Low Intensity Conflict and Law Enforcement*, 13 (2): 117-134.

Sönmez, G. (2018). Zeytin Dalı Harekâtı, YPG Propagandası ve Uluslararası Aktörlerin Tutumu. *Zeytin Dalı Harekâtı*. Ankara: Orsam Yayınları. https://orsam.org.tr//d_hbanaliz/zeytindali.pdf

Şen, E. (2018). Afrin Harekâtı'nın Hukuki Dayanağı. https://www.hukukihaber.net/afrin-harekatinin-hukuki-dayanagi-makale,5663.html.

t24.com.tr. (2018). NOZ: Afrin operasyonu uluslararası hukuka aykırı. https://t24.com.tr/haber/noz-afrin-operasyonu-uluslararasi-hukuka-aykiri,564578

Tanrıverdi, N. (2013). Case Study: Ortadoğu Halklarının Algılarının Şekillenmesinde Arap Basını ve Küresel Medyanın Rolü. Algılama Yönetimi içinde, (Ed. A. Yalçınkaya), Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Taşdemir, F. ve Özer, A. (2017). Kuvvet Kullanma Hukuku Açısından Fırat Kalkanı Operasyonu, *Akademik Hassasiyetler*, 4 (7): 54.

Tavukçuoğlu, C. (2013). Sert Gücün Yumuşak Güce Dönüşmesinde Algılama Yönetimi. *Algılama Yönetimi*, (Editör: A. Yalçınkaya), Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları, İstanbul, s. 69-84.

Temir, E. ve Yaldız, F. (2018). Zeytin Dalı Harekâtı'nın Rus Basınına Yansıması: İzvestiya Gazetesi Örneği. *AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 6(15): 383-399.

Terzioğlu, S.S. (2018). Uluslararası Hukuk Açısından Fırat Kalkanı Harekâtının Meşruluğu Sorunu. *TBB Dergisi 2018* (134): 587-638.

Toktay, Y. (2019). Sosyal Medyada Dezenformasyon, Manipülasyon ve Propaganda Etkisi: Zeytin Dalı Harekâtı Örneği. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

trthaber.com. (2018). Başbakan Binali Yıldırım: Türkiye ekonomisi bu operasyonlardan olumsuz etkilenmez. https://www.trthaber.com/haber/turkiye/basbakan-binali-yildirim-turkiye-ekonomisi-bu-operasyonlardan-olumsuz-etkilenmez-347234.html.

tsk.gov.tr. (2018). Zeytin Dalı Harekâtı. Türk Silahlı Kuvvetleri Basın Bilgi Notu, 18 Mart 2018. https://www.tsk.tr/Home/Detay/596.

Varlık, A.B. (2019). Zeytin Dalı harekâtı hakkında politik ve askerî değerlendirme, Merkez Strateji Enstitüsü Bilgi Notu-015. http://merkezstrateji.com/assets/media/15-190920-bn015-zeytin-daliharekatinin-askerî-degerlendirmesi.pdf

Yurdakul, K.H. ve Erol, M. (2018). Batı Medyasında Zeytin Dalı Hazımsızlığı. MEDYA KRİTİK | Kriter Mart 2018 / Yıl 2, Sayı 22. https://kriterdergi.com/medya-kritik/bati-medyasinda-zeytin-dali-hazimsizligi

KAYNAKÇA

Altunışık, M. B. (2020). "The New Turn in Turkey's Foreign Policy in the Middle East: Regional and Domestic Insecurities". *Istituto Affari Internazionali*. IAI Papers 20. 1-22.

Anadolu Ajansı (2020). "Bakan Akar: İdlib'de başlatılan Bahar Kalkanı Harekatı başarıyla sürdürülmekte". https://www.aa.com.tr/tr/bahar-kalkani-harekati/bakan-akar-idlibde-baslatilan-bahar-kalkani-harekati-basariyla-surdurulmekte/1750603. (Erişim Tarihi: 13.10.2021).

Anadolu Ajansı (2020). "Türkiye ve Rusya İdlib'de ateşkes üzerinde anlaştı". https://www.aa.com.tr/tr/bahar-kalkani-harekati/turkiye-ve-rusya-idlibde-ateskes-uzerinde-anlasti/1756201. (Erişim Tarihi: 14.10.2021).

Batu, G. (2020). "İsrail Penceresinde Bahar Kalkanı Harekâtı". *Ortadoğu Analiz*. 11(93). 84-87.

Bingöl, O. (2020). "İdlib'de Yeni Mutabakat: Kazananlar, Kaybedenler, Fırsatlar ve Riskler". *Merkezi Strateji Enstitüsü*. Güncel Değerlendirme. https://arelusam.arel.edu.tr/files/website/ulaslararasi/02%20Bilgi%20Notu-%C4%B0dlib.pdf. (Erişim Tarihi: 29.10.2021).

Cafarella, J. Dunford, J. Land, M. Wallace, B. (2020). "Turkey Commits to Idlib", *Institute for The Study of War*. https://www.understandingwar.org/sites/default/files/3.18.2020%20%20Turkey%20Commits%20to%20Idlib.pdf. (Erişim Tarihi: 12.10.2021).

Cohen Yanarocak, H.E. (2020). "Turkey's Giant Leap: Unmanned Aerial Vehicles". *Turkeyscope Insights on Turkish Affairs*. 4(6). 1-10.

Çakmak, C. Yetim, M. ve Çolak, F. G. (2011), "Ortadoğu'da Devrimler ve Türkiye", *Bilgesam Rapor*, Sayı 31.

Domazeti, R. ve Özcan, M. (2020). "Bahar Kalkanı Harekatı: Askeri, Siyasi ve Stratejik Hedefler". Analiz. *İNSAMER*. 1-5.

Euromesco (2020). "Turkey launches Operation Spring Shield against Syrian government forces in Idlib". https://www.euromesco.net/news/turkey-launches-operation-spring-shield-against-syrian-government-forces-in-idlib/. (Erişim Tarihi: 15.10.2021).

European Commission (2020). "Key findings of the 2020 Report on Turkey". https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/country_20_1791. (Erişim Tarihi: 15.10.2021).

Goverment of Canada (2020). "Final Report: Review of Export Permits To Turkey". https://www.international.gc.ca/trade-commerce/controls-controles/reports-rapports/exp-permits-turkey-licences-turquie.aspx?lang=eng. (Erişim Tarihi: 11.10.2021).

Güleryüz, M. (2020). "Bahar Kalkanı Operasyonu". *İstinye Üniversitesi Güvenlik ve Savunma Stratejileri Uygulama ve Araştırma Merkezi*. Gündeme Bakış (17). 6-7.

Habertürk (2020). "Yabancı analistler Bahar Kalkanı Harekatı'nı değerlendirdi". https://www.haberturk.com/yabanci-analistler-bati-kalkani-harekati-ni-degerlendirdi-2601026. (Erişim Tarihi: 15.10.2021).

İnat, K. (2020), "Moskova Mutabakatı'nın Analizi". *SETA*. https://www.setav.org/moskova-mutabakatinin-analizi/. (Erişim Tarihi: 18.10.2021).

İpek, C.D. ve Güler, M.Ç. (2021), "Turkey and Russia in Syrian War: Hostile Friendship", *Security and Defence Quarterly*. 35(3). 77-92. http://doi.org/10.35467/sdq/138949.

İrdem, İ. Zengin, Ü. N. Gören, B. B. ve Uzun, M. (2020). *Türkiye'deki Suriyeliler ve Sınır Ötesi Güvenli Bölge*. Rapor No: 40. Polis Akademisi Başkanlığı. Polis Akademisi Yayınları. 1-92.

Kapucu, D. (2020). "Bahar Kalkanı Harekatı". *Hatay Araştırmaları-V*. Ahmet Gündüz, Haydar Çoruh, Süleyman Hatipoğlu (ed.). İKSAD Publishing House. 11-62.

Kardaş, Ş. (2020). "Turkey's Mission Impossible in Sustaining Idlib's Unstable Equilibrium". Insight on Turkey. *The German Marshall Fund of the Uniteed States*. https://www.gmfus.org/news/turkeys-mission-impossible-sustaining-idlibs-unstable-equilibrium. (Erişim Tarihi: 14.10.2021).

Kasapoğlu, C. ve Özkaraşahin, S. (2020). "Savunma İş Birliği ve İki Taraflı Siyasi-Askeri Ajanda Kapsamında Türk-Alman Stratejik İlişkileri". *EDAM Ekonomi ve Dış Politika Araştırmalar Merkezi*. Dış Politika & Güvenlik. Sayı 6. 1-15.

Kasapoğlu, C. ve Kaya, E. K. (2020). "Time is Up in Idlib: Turkey Launches Operation Spring Shield". *Edam*. https://edam.org.tr/en/time-is-up-in-idlib-turkey-launches-operation-spring-shield/. (Erişim Tarihi: 13.10.2021).

Kaya, E. ve Kodaman, T. (2021). "Terörizmle Mücadelede Başarı Kriterleri: PKK Örneği (2016-2020)". *Bölgesel Araştırmalar Dergisi*. 5(1). s. 150-184.

Mevlütoğlu, A. (2020). "Bahar Kalkanı Harekâtı'na Dair Gözlemler: Türk Tipi Keşif – Taarruz Kompleksi mi?". https://www.siyahgribeyaz.com/2020/03/bahar-kalkan-harekatna-dair-gozlemler-1.html. (Erişim Tarihi: 18.10.2021).

Mevlütoğlu, A. ve Korkmaz, S. C. (2020). "Türkiye'nin Askeri Dönüşümü: İdlib ve Libya Örnekleri". *Orsam*. Rapor No: 13. 1-37.

Milli Savunma Bakanlığı (2021). *Milli Savunma Bakanı'nın 2021 Yılı Kamuoyu Bilgilendirmesi*. Bütçe ve Mali Hizmetler Genel Müdürlüğü. 1-10.

Miş, N. (2020). "Ateşkes Kalıcı Olur Mu?". *SETA*. https://www.setav.org/ateskes-kalici-olur-mu/. (Erişim Tarihi: 18.10.2021).

Özkızılcık, Ö. (2020), "İdlib'deki Ateşkesin Geleceği Risk Altında". *SETA Perspektif*. Sayı 296. 1-5.

Patan, R. ve Tüfekçi, Ö. (2021). "Çok Yönlü Dış Politika Arayışında Türkiye: 2020". *Karadeniz: 2020 Gelişmeleri Işığında Bölgesel Değerlendirmeler*. (ed. Özgür Tüfekçi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi. 13-51.

Polat, D. Ş. (2020). "Türkiye'nin Suriye'nin Kuzeyindeki Askerî Harekâtının Amaçları ve Sonuçları". *Güvenlik Stratejileri*. 16(33). 53-96. doi:10.17752/guvenlikstrtj.719968

Salık, N. (2020). "İdlib'de Son Durum ve Türkiye'nin Konumu". *Kriter Dergisi*. Dış Politika. Yıl 5(47). 84-86.

Siccardi, F. (2021). "How Syria Changed Turkey's Foreign Policy". *Carnegie Europe*. https://carnegieeurope.eu/2021/09/14/how-syria-changed-turkey-s-foreign-policy-pub-85301. (Erişim Tarihi: 14.10.2021).

TRT Haber (2020). "Pakistan, Türkiye'ye desteğini yineledi". https://www.trthaber.com/haber/dunya/pakistan-turkiyeye-destegini-yineledi-464692.html. (13.10.2021).

Urcosta, R. B. (2020), "The Revolution in Drone Warfare The Lessons from the Idlib De-Escalation Zone". Jemeaa-Feature. *European, Middle Eastern and Afrian Affairs*. 50-65.

Van Veen, E. (2021)."Turkey's Interventions in Its Near Abroad: The Case of Idlib". *Clingendael Netherlands Institute of International Relations.* https://www.clingendael.org/publication/turkeys-interventions-its-near-abroad-case-idlib. (Erişim Tarihi: 12.10.2021).

Vox (2020). "Why Turkey launched a major offensive against the Syrian government". https://www.vox.com/2020/3/2/21161293/turkey-offensive-idlib-syria. (Erişim Tarihi: 15.10.2021).

Yalçın, H. B. (2020). "İdlib'deki Statükoyu Sürdürmek". *SETA*. https://www.setav.org/idlibdeki-statukoyu-surdurmek/. (Erişim Tarihi: 19.10.2021).

Yeltin, H. (2018). "Türkiye'nin Suriye Krizine Karşı Güvenlik Arayışlarına Bir Örnek: Fırat Kalkanı Harekâtı". *Econder Uluslararası Akademik Dergi*, 2 (2), 200-214.

Zorlu, F. (2020). "Turkey's Drone Use Puts Forward New Military Doctrine". *Anadolu Agency*. https://www.aa.com.tr/en/science-technology/turkey-s-drone-use-puts-forward-new-military-doctrine/1755210. (Erişim Tarihi: 15.10.2021).

KAYNAKÇA

Altuğ, Y. (1995). *Terörün Anatomisi*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

Başeren, S. (2006). *Kavramsal Özellikleri ile Terörizm*. Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu, Ankara.

Baysoy, E. (2015). Antik Dönem Doğu Akdeniz Jeopolitiği. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(8), 14.

Bilge, Ö. (2008). Türk Donanması Rumları Kovaladı, Hürriyet Gazetesi, Erişim Tarihi: 08.11.2019. Erişim Adresi: https://www.hurriyet.com.tr/dunya/turk-donanmasi-rumlari-kovaladi-10427875

Chomsky N. (1999). *Terörizm Efsanesi.* Ankara: Ayraç Yayınevi.

Demiryol, T. (2015). Doğal Gaz ve Kıbrıs Sorunu. *Türkiye Politika ve Araştırma Merkezi*. Londra: Research Turkey, 3.

Jenkins, M. (1975). İnternational Terrorism A New Mode of Conflict, D. Careton and C. Schaerf, *Internatıonal Terrorısm And World Securıty* içinde (s. 20), London : Routledge.

Larousse, M. (1973). *Büyük Lügat ve Ansiklopedi*. İstanbul: Meydan Yayınları, 12(8).

Taşdemir, F. (2006). *Uluslararası Terörizme Karsı Devletlerin Kuvvete Başvurma Yetkisi.* Ankara: Usak Yayınları.

Tamçelik, S. ve KURT, E. (2014). İsrail'in ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin (GKRY) İzlediği Hidrokarbon Politikası ve Türkiye'ye Muhtemel Etkileri, Quo Vadis: Sosyal Bilimler- *Artvin Çoruh Üniversitesi Hopa Uluslararası Sosyal Bilimler Konferansı* 15-17 Ekim 2014, s.680.

Ünal, M. (2015). *Soğuk Savaş ve Sonrası Doğu Akdeniz'de Küresel Hamleler* İstanbul: Beta Basım Yayım.

KAYNAKÇA

BALAY, Refik (2004), "Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim", Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, cilt: 37, Sayı:2

Barışık, Salih (2020), Küreselleşen Dünya da Fırsat Eşitliği Arayışında Uluslararası Göç ve Türkiye'nin Suriye Deneyimi, Ankara: Gazi Kitabevi

Birleşmiş Milletler (BM) (2005), Ülke İçinde Yerinden Olma Konusunda Yol Gösterici İlkeler, Brookings Enstitüsü Yerinden Olma Projesi, Washington D.C

Bozkurt, Veysel (2000), "Küreselleşme Kavram, Gelişim ve Yaklaşımlar" Küreselleşmenin İnsani Yüzü, İstanbul: Alfa Basım Yayıncılık

Çalık, Temel, Sezgin, Ferudun (2005), "Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim", Kastamonu: Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi, Cilt:13, Sayı:1

Danış, Didem (2011), "Küreselleşme, Ulusötesi Göç ve Ulus-Devlet" Küreselleşme ve Demokrasi: Küreselleşmenin Farklı Yüzleri, (Ed.) Özgür ADADAĞ ve Cemil YILDIZCAN, Ankara: Dipnot Yayınları

Ekici, Süleyman, Tuncel, Gökhan (2015), "Göç ve İnsan", Birey ve Toplum Dergisi, Cilt:5, Sayı:9

İçli, Gönül (2001), "Küreselleşme ve Kültür", Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 25, No:2

Kaymakçı, Oğuz (2007), "Kavramsal, Kuramsal ve Tarihsel Açıdan Küreselleşmeye Giriş" Küreselleşme Üzerine Notlar, (Ed.) Oğuz KAYMAKÇI, Ankara: Nobel Yayıncılık

Kırdar, Murat G., Saraçoğlu, D. Şirin (2012), "İç Göç, Bölgesel Yakınsama Sorunu ve Ekonomik Büyüme: Türkiye Örneği", Ankara: Turkish Economic Association

Koçak, Yüksel, Terzi, Elvan (2012), "Türkiye'de Göç Olgusu, Göç Edenlerin Kentlere Olan Etkileri ve Çözüm Önerileri", Ağrı: Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt:3, Sayı:3

Koçdemir, Kadir (1999), "Yeni Bin Yılın Derdi Göç ve İltica", Ankara: Türk İdare Dergisi, Cilt:0, Sayı:423

Mcneıll, William H. (1984), Human Migration in Historical Perspective, Population and Develpoment Review, Vol:10, No:1

Sarı, Murat (2021), "Göç Etme Nedeni Olarak Terör Korkusu" Korku Sosyolojisi, (Ed.) Yelda SEVİM, Konya: Eğitim Yayınevi

Sarı, Murat (2021), Terör(izm) ve Göç: Hendek/Barikat Eylemlerinin İç Göçe Etkisi, İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık

Talas, Mustafa (2008), "Küreselleşme" Farklı Yönleriyle Küreselleşme (Ed.) Mustafa TALAS ve S. Salih BİLDİRİCİ, İstanbul: Doğu Kütüphanesi

Yurdabakan, İrfan (2002), "Küreselleşme Konusundaki Yaklaşımlar ve Eğitim", Eurosian Journal of Educational Research, Cilt:0, Sayı:6

KAYNAKÇA

Abdi, Z. (2016) "Avrupa Birliği'nin Suriye Politikası", Uluslararası Politikada Suriye Krizi, Ed. Hasret Çomak vd. (Beta Basım, İstanbul) 347-358.

Ağır, O., Aksu, Z. (2017) "Birleşmiş Milletler'in Suriye Krizine Yönelik Politikalarının Değerlendirilmesi", ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi Cilt 4, Sayı 9: 43-55.

Akdoğan, M. (2018) "Avrupa Birliği'nin Sınırlarına Dayanan Mülteci Krizi ve Yönetimi", Uluslararası İlişkiler ve Diplomasi Dergisi, Cilt 1, Sayı 1: 48-74.

Altuğ, B. (2020) "Suriyeli Muhalifler Anayasa Komitesi 5. Tur Toplantılarında Anayasanın Yazımına Geçilmesini Hedefliyor", https://www.aa.com.tr/tr/dunya/suriyeli-muhalifler-anayasa-komitesi-5-tur-toplantilarinda-anayasanin-yazimina-gecilmesini-hedefliyor/2067313 (03.01.2021).

Anadolu Ajansı (2014) "Suriye Özel Temsilcisi El-İbrahimi Görevi Bırakıyor", https://www.aa.com.tr/tr/dunya/suriye-ozel-temsilcisi-el-ibrahimi-gorevi-birakiyor/159836 (23.11.2020).

Aras, İ., Sağıroğlu, A. (2017) "Yunanistan Ve Suriyeli Mülteciler: Avrupa'nın Kapısını Zorlamak", Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi, Cilt 3, Sayı 3: 20-28.

Aras, İ., Sağıroğlu, A. (2018) "Almanya ve Suriyeli Mülteci Krizi", Uluslararası İlişkiler ve Diplomasi Dergisi, Cilt 1, Sayı 1: 105-116.

Avrupa Birliği Başkanlığı [t.y.] "18 Mart 2016 Tarihli Türkiye - AB Zirvesi Bildirisi", https://www.ab.gov.tr/files/AB_Iliskileri/18_mart_2016_turkiye_ab_zirvesi_bildirisi_.pdf (14.05.2021).

Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu (2017) "Türkiye'deki AB Finansmanlı En Büyük Sağlık Projesi "SIHHAT" Bugün Başlatıldı", https://www.avrupa.info.tr/tr/pr/turkiyedeki-ab-finansmanli-en-buyuk-saglik-projesi-sihhat-bugun-baslatildi-6768 (01.05.2021).

Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu (2018) "AB'nin Türkiye'deki Mülteciler İçin Mali Yardım Programı (FRIT): Komisyon, Suriyeli Mülteciler İçin Ek Fon Kaynağının Devreye Sokulmasını Teklif Ediyor", https://www.avrupa.info.tr/tr/eeas-news/abnin-turkiyedeki-multeciler-icin-mali-yardim-programi-frit-komisyon-suriyeli-multeciler (18.03.2021).

Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu [t.y.] "Türkiye'deki Mülteci Krizine Avrupa Birliği'nin Müdahalesi",https://www.avrupa.info.tr/tr/turkiyedeki-multeci-krizine-avrupa-birliginin-mudahalesi-710 (14.05.2021).

Avrupa Sivil Koruma ve İnsani Yardım Genel Müdürlüğü (2020) "AB Sivil Koruma ve İnsani Yardım Operasyonları Hakkında", https://echo.info.tr/ (14.05.2021).

BBC News (2012) "UN Envoy Calls For Transitional Government in Syria", https://www.bbc.com/news/world-middle-east-18650775 (08.07.2020).

BBC News Türkçe (2014) "Suriye Konferansında BM Elçisi Devrede", https://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/01/140123_syria_brahimi (23.11.2020).

BBC News Türkçe (2019) "Suriye Anayasa Komitesi Hakkında Neler Biliniyor?", https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-50230137 (22.11.2020).

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Türkiye (2018a) "Grandi Türkiye'nin Mültecilere Ev Sahipliğinde Gösterdiği Çabaya Daha Fazla Destek Sağlanması Çağrısında Bulunuyor", https://www.unhcr.org/tr/18778-grandi-urges-aid-turkeys-refugee-hosting-effort.html .(04.08.2021).

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Türkiye (2018b) "Suriye Acil Durumu", https://www.unhcr.org/tr/suriye-acil-durumu (19.12.2020).

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Türkiye (2020) "Avrupa Birliği, Türkiye'deki Mülteci Müdahalesini UNHCR'ye 19 Milyon ABD Doları Yeni Katkı İle Destekliyor", https://www.unhcr.org/tr/25651-avrupa-birligi-turkiyedeki-multeci-mudahalesini-unhcrye-19-milyon-abd-dolari-yeni-katki-ile-destekliyor.html (29.11.2020).

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Türkiye (2021) https://www.unhcr.org/tr/ (03.08.2021).

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Türkiye [t.y.] "Genel Bakış", https://www.unhcr.org/tr/genel-bakis-2 (02.01.2021)

Büyükhan M (2021) "Uluslararası ve Ulusal Mevzuata Göre Türkiye'deki Suriyelilerin Hukuki Statüsü", R&S-Research Studies Anatolia Journal, Vol 4, Issue 2: 76-90.

Cicioğlu, F., Bayram, Y. (2019) "Avrupa Birliği'nin Değerleri Çerçevesinde Ortadoğu Politikasını Anlamlandırmak: Mısır, Suriye ve Irak Örneği", Uluslararası Siyaset Bilimi ve Kentsel Araştırmalar Dergisi, Cilt 7, Sayı 2: 327-360.

Cortinovis, R. (2021) Pushbacks and lack of accountability at the Greek-Turkish borders. Ceps Paper in Liberty and Security in Europe No: 2021-01. 1-27.

Council of the European Union (2016a) "Statement of the EU Heads of State or Government", 07/03/2016. https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/03/08/eu-turkey-meeting-statement/ (14.05.2021).

Council of the European Union (2016b) "EU Pledges More Than € 3 Billion For Syrians in 2016 At The London Conference", https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/02/04/eu-pledge-for-syrians/ (15.05.2021).

Council of the European Union (2017) "Supporting Syria and the region: Post-Brussels conference financial tracking", https://www.consilium.europa.eu/media/23917/supporting-syria-and-the-region_post-brussels-conference-financial-track.pdf (16.05.2021).

Council of the European Union (2019a) "Supporting Syria and the region: Post-Brussels conference financial tracking Report Seven", https://www.consilium.europa.eu/media/38467/syria-report-seven-revised-final.pdf (16.05.2021).

Council of the European Union (2019b) "Co-chairs' Statement Annex: Fundraising", https://www.consilium.europa.eu/media/38579/14-03-2019-pledging-statement_final_rev.pdf (16.05.2021).

Council of the European Union (2020a) “Supporting The Future Of Syria And The Region" Conference: New Financial Tracking Report Published” https://www.consilium.europa.eu/media/ 44710/ ec-syria-tracking-report_nine.pdf (29.04.2021).

Council of the European Union (2020b) “Co-chairs’ Statement Annex: Fundraising”, https://www.consilium.europa.eu/media/44897/syria-2020-pledging-statement_v03072020.pdf (16.05.2021).

Council of the European Union (2021a) “Supporting Syria And The Region: Post-Brussels Conference Financial Tracking”, https://eeas.europa.eu/sites/default/files/financial_tracking_ report_ no_11.pdf (16.05.2021).

Council of the European Union (2021b) “The EU And The Syria Crisis”, https://eeas.europa.eu/sites/default/files/factsheet_syria_digital-final.pdf (01.05.2021).

Council on Foreign Relations (2012) “Annan's Peace Plan for Syria”, https://www.cfr.org/syria/annans-peace-plan-syria/p28380 (04.11.2020).

Deutsche Welle (2017) “Suriye Görüşmelerinde Bir Kez Daha Hayal Kırıklığı”, https://p.dw.com/p/2pPAW (23.11.2020)

Deutsche Welle (2018a) “BM Suriye Özel Temsilcisinden istifa açıklaması”, https://p.dw.com/p/36jAE (23.11.2020).

Deutsche Welle (2018b) “Yedi Yılda Bir Ülkenin Çöküşü: Suriye”, https://p.dw.com/p/2uL0Z (04.08.2021).

Deutsche Welle (2019) “Çavuşoğlu: Geri Kabul Anlaşması’nı Askıya Aldık”, https://p.dw.com/p/3MX3F (09.07.2021).

Deutsche Welle (2021) “AB Komisyonu Türkiye'ye "Sınır Dışı Sayısından" Memnun Değil”, https://p.dw.com/p/3vT4R (10.07.2021).

Dünya (2014) “BM'nin Suriye özel temsilciliğine Mistura atandı. https://www.dunya.com/dunya/bm039nin-suriye-ozel-temsilciligine-mistura-atandi-haberi-251687 (23.11.2020).

Ekşi, N. (2019) “Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği’nin Türkiye’deki Faaliyetleri ve Türk İltica Sisteminde Değişen Rolü”, İstanbul Hukuk Mecmuası, 77 (1): 343–370.

Erdemir, H. (2016) “Suriye Jeopolitiğinin Uluslararası Güçlerin Suriye Politikalarına Yansıması.” Uluslararası Politikada Suriye Krizi, Ed. Hasret Çomak vd., (Beta Basım, İstanbul) 413-434.

Erdoğan, M.M. (2019) “Türkiye’deki Suriyeli Mülteciler”, https://www.kas.de/documents/283907/7339115/T%C3%BCrkiye%27deki+Suriyeliler.pdf/acaf9d37-7035-f37c-4982-c4b18f9b9c8e?version=1.0&t=1571303%20334464 (25.04.2020).

Erdoğan, M.M. (2020) Suriyeliler Barometresi 2019 Suriyelilerle Uyum İçinde Yaşamın Çerçevesi. (Orion Kitabevi, Ankara).

Euronews (2021a) “Merkel: Türkiye İle Yapılan Göç Anlaşmasının Finansmanının Devamı İçin Teklif Bekliyoruz”, https://tr.euronews.com/2021/06/24/merkel-turkiye-ile-yap-lan-goc-anlasmas-n-n-finansman-n-n-devam-icin-teklif-bekliyoruz (28.06.2021).

Euronews (2021b) "İnsan Hakları, Gümrük Birliği, Kıbrıs...AB Zirvesi'nde Ankara'ya Hangi Mesajlar Verildi?" https://tr.euronews.com/2021/06/25/insan-haklar-gumruk-birligi-k-br-s-ab-zirvesi-nde-ankara-ya-hangi-mesajlar-verildi (28.06.2021).

Euronews (2021c) "'AB, Türkiye'ye 3.5 Milyar Euro Göçmen Fonu Aktarmayı Planlıyor", https://tr.euronews.com/2021/06/23/ab-turkiye-ye-3-5-milyar-euro-gocmen-fonu-aktarmay-planl-yor (28.06.2021).

European Commission (2014) "Syrian crisis: EU pledges additional funding for humanitarian aid as needs continue to rise", https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_14_17 (15.05.2021).

European Commission (2015a) "EU Largest Donor To Syria At İnternational Pledging Conference", https://ec.europa.eu/echo/news/eu-largest-donor-syria-international-pledging-conference_en (15.05.2021).

European Commission (2015b) "Questions And Answers On How The European Commission Helps Refugees", https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_15_5230 (15.05.2021).

European Commission (2021) "Syrian crisis: €5.3 billion mobilised by donors for 2021 and beyond at 5th Brussels Conference", https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ en/IP_21_1464 (15.05.2021).

European Union (2020) "EU support in Turkey", https://www.consilium.europa.eu/media/44745/syria-conference-2020-turkey.pdf (07.02.2021).

Farinelli, F. (2020). "Syrian Refugees in Europe: Assessing Challenges, Practices, and Integration Policies", The Syrian War Between Justice and Political Reality, Ed. Hilly Moodrick-Even Khen, Nir T. Boms and Sareta Ashraph, Cambridge University Press 217-240.

Frontex (2021) "Migratory Map", https://frontex.europa.eu/we-know/migratory-map/ (11.07.2021).

Haberler.com (2015) "Suriye'deki İç Savaşta BM'nin Rolü", https://www.haberler.com/suriye-deki-ic-savasta-bm-nin-rolu-7088592-haberi/ (24.11.2020).

Habertürk (2012) "BM Arap Ligi Suriye özel temsilciliğine El-Ahdar el-İbrahimi atandı", https://www.haberturk.com/dunya/haber/769058-bmden-suriyeye-yeni-temsilci (23.11.2020).

Hacıoğlu, N. (2021) "Suriye Anayasa Komitesi tıkandı", https://www.hurriyet.com.tr/dunya/suriye-anayasa-komitesi-tikandi-41737599 (18.02.2021).

Health World News [t.y.] "Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) – Türkiye İlişkileri", https://www.healthworldnews.net/birlesmis-milletler-multeciler-yuksek-komiserligi-turkiye-iliskileri/ (27.02.2021).

Hopyar Z (2016b) Avrupa'da Göç ve Mülteci Olgusu, Diaspora Araştırmaları Merkezi, Raporu.

Hopyar, Z. (2016a) "Avrupa'nın Mülteci Politikası", Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi Cilt:2, Sayı 3: 59-67.

İçduygu, A., Şimşek, D. (2016) "Syrian Refugees in Turkey: Towards Integration Policies", Turkish Policy Qarteerly 15(3): 59-69.

İktisadi Kalkınma Vakfı ve İltica ve Göç Araştırmaları Merkezi (2021) "5. Yılında Türkiye-AB Mutabakatı Deneyimler & Öngörüler", https://www.ikv.org.tr/icerik_print.asp?id=5102 (09.07.2021).

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi (1948) http://www.unicankara.org.tr/doc_pdf/h_rigths_turkce.pdf (15.12.2019)

Kadıoğlu, İ.A. (2020) "International Peace Efforts in the Syrian Civil War: The 'Inevitable' Failure?", Turkish Journal of Middle Eastern Studies, Vol: 7, No: 1, 13-43.

Kaya, A. (2021) "Geçiçi Koruma Altındaki Kişilerin Kabulü" Koruma, Kabul ve Entegrasyon Türkiye'de Mültecilik, Ed. Ayhan Kaya vd. (İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul) 111-190.

Koyuncu, H. (2020) "Yunan Sınırına Akın Eden Göçmenler Kim: 4 Soruda Mülteci Krizi", https://tr.euronews.com/2020/03/03/yunan-sinirina-akin-eden-gocmenler-kim-4-soruda-multeci-krizi (09.07.2021).

MacFarquhar, N. (2011) "Push in U.N. for Criticism of Syria Is Rejected", https://www.nytimes.com/2011/04/28/world/middleeast/28nations.html (29.06.2020)

Mazman, İ., İzci, L. (2018) "Syrian Immigrants Supported by National and International Organizers", Journal Of Institute Of Economic Development And Social Researches, Volume 4, Issue 9: 277-293.

Misto, M., Temizer, S. (2018) "Suriye'de Halk Ayaklanmalarının Fitilini Ateşleyen Genç AA'ya Konuştu", https://www.aa.com.tr/tr/dunya/suriyede-halk-ayaklanmalarinin-fitilini-atesleyen- genc-aaya-konustu/1088452 (03.08.2021).

Mohamed, S. (2012) "The U.N. Security Council and the Crisis in Syria", The American Society of International Law, Volume 16, Issue 11: 1-3.

Mülteciler Derneği (2020) "Avrupa Birliğinin Suriyeliler İçin Türkiye'ye Ödediği Para", https://multeciler.org.tr/avrupa-birliginin-suriyeliler-icin-turkiyeye-odedigi-para/ (18.03.2021).

Mülteciler Derneği (2021) "Yabancılara Yönelik Sosyal Uyum Yardımı Programı SUY". https://multeciler.org.tr/yabancilara-yonelik-sosyal-uyum-yardimi-programi-suy/#:~:text=K%C4%B1sa%20ad%C4%B1yla%20SUY%20olan%20Sosyal,finansman%C4%B1%20Avrupa%20Birli%C4%9Fi%20b%C3%BCt%C3%A7esinden%20kar%C5%9F%C4%B1lanmaktad%C4%B1r. (14.05.2021).

NTV (2012) "Kofi Annan Suriye Özel Temsilcisi Olarak Atandı", https://www.ntv.com.tr/dunya/kofi-annan-suriye-ozel-temsilcisi-olarak-atandi,fsULVNt17U2Q6OvkDO63UA (08.07.2020).

NTV (2018) "BM Suriye Özel Temsilciliğine Norveçli Diplomat Geir Pedersen Atandı", https://www.ntv.com.tr/dunya/bm-suriye-ozel-temsilciligine-norvecli-diplomat-geir-pedersen-atandi,hUcHyPAb80uqmg9V4wQ45w (21.11.2020).

Oğuz, F. (2020) "İsrail Açısından Arap Baharı: Akdenize İçeriden Bir Bakış" Avrupa, Akdeniz ve Arap Baharı, Ed. İlhan Aras (Detay Yayıncılık, Ankara) 202-234.

Regional Response Plan (2013) "Syria Regional Response Plan, January to June 2013". https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/2013_syria_rrp.pdf (02.01.2021).

Security Council Report (2011) Insights on Syria. https://www.whatsinblue.org/2011/04/insights-on-syria-2.php (08.11.2020).

SIHHAT (2021) "Proje Faaliyetleri", https://st.sihhatproject.org/proje-faaliyetleri_0-657 (27.06.2021).

SIHHAT [t.y.] http://www.sihhatproject.org/ (28.06.2021).

Şen, Y.F., Özkorul, G. (2016) Türkiye – Avrupa Birliği İlişkilerinde Yeni Bir Eşik: Sığınmacı Krizi Bağlamında Bir Değerlendirme", Göç Araştırmaları Dergisi, Cilt 2, Sayı 2: 86-119.

Şirin Öner, N.A. (2015) "Avrupa Birliği'nin İnsani Yardımları: Suriye Örneği", Marmara Avrupa Araştırmaları Dergisi, Cilt 23, Sayı 1: 137-157.

T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (2016). "Başkanımızın Cenevre Temasları", https://www.afad.gov.tr/baskanimizin-cenevre-temaslari (05.12.2019).

T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (2021) "Geçici Koruma", https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638 (11.07.2021).

T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü [t.y.] "Geçici Koruma Kapsamında İzlenecek Kayıt Süreci, Hak Ve Hizmetler İle Yükümlülüklere İlişkin Bilgilendirme Broşürü", https://www.goc.gov.tr/kurumlar/goc.gov.tr/Yayinlar/Brosurler/GK-turkce/GK-Bilgilendirme-Bros%CC%A7u%CC%88ru%CC%88.pdf (03.01.2020).

T.C. Sağlık Bakanlığı (2019) "2019 Yılı Faaliyet Raporu", https://dosyamerkez.saglik.gov.tr/Eklenti/36626,tc-saglik-bakanligi-faaliyet-raporu-2019pdf.pdf?0 (24.01.2021).

TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu (2012) "Ülkemize Sığınan Suriye Vatandaşlarının Barındıkları Çadırkentler Hakkında İnceleme Raporu -2-". http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/index.htm (18.12.2019).

The Guardian (2012) "Kofi Annan Resigns As Syria Envoy", https://www.theguardian.com/world/2012/aug/02/kofi-annan-resigns-syria-envoy (22.11.2020).

The Regional Refugee and Resilience Plan (2020a) "Regional Refugee & Resilience Plan", http://www.3rpsyriacrisis.org/ (20.12.2020).

The Regional Refugee and Resilience Plan (2020b) "3RP Regional Strategic Overview 2020–2021", https://data2.unhcr.org/en/documents/details/73116 (20.12.2020).

The Regional Refugee and Resilience Plan (2020c) "Regional Strategic Overview 2021-2022", http://www.3rpsyriacrisis.org/wp-content/uploads/2020/12/RSO2021.pdf (01.01.2021).

The Regional Refugee and Resilience Plan [t.y.] "Regional Refugee & Resilience Plan", http://www.3rpsyriacrisis.org/wp-content/uploads/2020/06/brochure_final.pdf (20.12.2020).

TRT Haber (2015) "Suriye Krizinde BM'nin Rolü Ne Oldu?", https://www.trthaber.com/haber/dunya/suriye-krizinde-bmnin-rolu-ne-oldu-173804.html (10.11.2020).

TRT Haber (2020) "İdlib'ten Kaçan Binlerce Sivil Göç Yolunda", https://www.trthaber.com/haber/dunya/idlibden-kacan-binlerce-sivil-goc-yolunda-459154.html (26.04.2020).

Türk Kızılay (2015) "Suriyelilere "Toplum Merkezleri" İle Destek", https://www.kizilay.org.tr/Haber/KurumsalHaberDetay/2309 (23.01.2021).

Türk Kızılay (2020) "Kızılay Toplum Merkezlerinden EBA Destek Noktası Hizmeti", https://www.kizilay.org.tr/Haber/HaberArsiviDetay/5489 (02.02.2020).

United Nations (2012a) "Secretary-General Ban Ki-moon, Remarks to the General Assembly on Syria", http://www.un.org/sg/statements/index.asp?nid=6224 (09.11.2020).

United Nations (2012b) 66/253. "The Situation İn The Syrian Arab Republic: Resolution", https://digitallibrary.un.org/record/721703?ln=en (22.11.2020).

United Nations (2021) "75/265 Cooperation between the United Nations and the Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons", https://digitallibrary.un.org/record/3904095?ln=en (08.10.2021)

United Nations [t.y.] "United Nations Digital Library System", https://digitallibrary.un.org/search?ln=en&p=syrian&f=&rm=&ln=en&sf=&so=d&rg=50&c=Resource%20Type&c=UN%20Bodies&c=&of=hb&fti=0&fct__2=General%20Assembly&fti=0&fct__2=General%20Assembly&fct__1=Resolutions%20and%20Decisions

United Nations Development Programme [t.y.] "About us", https://www.undp.org/content/undp/en/home/about-us.html (28.02.2021).

United Nations Development Programme in Turkey (2019) "Annual Report 2020 Results from 2019", https://annualreport.undp.org.tr/wp-content/uploads/2020/06/Annual-Report-2020.pdf (28.02.2021).

United Nations High Commission For Refugees Help Turkey [t.y.] "Üçüncü Ülkeye Yerleştirme", https://help.unhcr.org/turkey/tr/resettlement/ (28.02.2021).

United Nations High Commissioner For Refugees (2011a) "S-16/1. The Current Human Rights Situation in The Syrian Arab Republic in The Context Of Recent Events", https://digitallibrary.un.org/record/704169?ln=en (22.11.2020).

United Nations High Commissioner For Refugees (2011b) "S-17/1. Situation Of Human Rights in The Syrian Arab Republic" https://digitallibrary.un.org/record/714674?ln=en (22.11.2020).

United Nations High Commissioner For Refugees (2011c) "S-18/1. The human rights situation in the Syrian Arab Republic", https://digitallibrary.un.org/record/719514?ln=en (22.11.2020).

United Nations High Commissioner For Refugees (2020) "Inter-Agency Refugee Funding Tracking In 2012-2020", https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiM2M2NDMyZTgtZmQ4OC 00 ZDE1 LWEy

YWMtMTAxZDY2NzMyY2QxIiwidCI6ImU1YzM3OTgxLTY2NjQtNDEz
NC04YTBjLTY1NDNkMmFmODBiZSIsImMiOjh9 (22.11.2020).

United Nations High Commissioner For Refugees (2021a) "Syria Emergency", https://www.unhcr.org/syria-emergency.html (11.07.2021).

United Nations High Commissioner For Refugees (2021b) "Overview", http://data2.unhcr.org/en/situations/syria_durable_solutions (17.08.2021).

United Nations High Commissioner For Refugees Syria (2020) "Internally Displaced People", https://www.unhcr.org/sy/internally-displaced-people (19.12.2020).

United Nations Security Council (2011a) "6520th meeting, 21 April 2011, New York", https://digitallibrary.un.org/record/701597?ln=en (20.06.2020).

United Nations Security Council (2011b) "6524th meeting, 27 April 2011, New York", https://digitallibrary.un.org/record/702233?ln=en (20.06.2020).

United Nations Security Council (2021) "2585 decision, 07 July 2021, New York", https://digitallibrary.un.org/record/3931741?ln=en (21.10.2021)

United Nations Security Council [t.y.] "United Nations Digital Library System, https://digitallibrary.un.org/search?ln=en&p=syrian&f=&rm=&ln=en&sf=&so=d&rg=50&c=Resource%20Type&c=UN%20Bodies&c=&of=hb&fti=0&fct__1=Resolutions%20and%20Decisions&fti=0&fct__1=Resolutions%20and%20Decisions&fct__2=Security%20Council

Usta, M.E. vd. (2018) "Suriyeli Eğitimcilerin Gözünden Geçici Eğitim Merkezlerinde Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi", Mukaddime, 9(1): 173-188.

Ünlü, K. (2020) "AB ve Suriyeli Sığınmacılar", https://21yyte.org/tr/merkezler/islevsel-arastirma-merkezleri/ab-ve-suriyeli-siginmacilar (07.02.2021).

KAYNAKÇA

Abadan Unat, N. (2006). *Bitmeyen Göç, Konuk İşçilikten Ulus Ötesi Yurttaşlığa.* İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Assman, J. (2001). *Kültürel Bellek.* (A. Tekin, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Aydoğdu, H. (2004). Modern Kimlikte Öznenin Ölümü. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 110-117.

Barth , F. (1969). *Ethnic Groups and Boundaries: The Social Organization of Culture Difference.* Oslo: Universitetsforlaget.

Bilgin, N. (2007). *Kimlik İnşası.* İzmir: Aşina Kitaplar.

Castles, S., & Miller, M. J. (2008). *Göçler Çağı, Modern Dünyada Uluslararası Göç Hareketleri.* (B. U. Bal, & İ. Akbulut, Çev.) İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Cohen, R. (1997). *Global Diasporas.* Londra: UCL Press.

Davis, K., & Moore, W. E. (1945). Some principles of stratification. *American Sociological Review*, 242-249.

Dönmezler, S. (1994). *Toplumbilim.* İstanbul: Beta Basım Yayım.

Durkheim, E. (2018). *Toplumsal işbölümü.* (Ö. Ozankaya, Çev.) İzmir: Cem Yayınevi.

Giddens, A. (2008). *Sosyoloji.* (C. Güzel, Dü.) İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Gleason, P. (2006). Identifying Identity. *The Post- Colonial Studies Reader*, 194-196.

Gökalp, Z. (1976). *Türkçülüğün Esasları.* İstanbul: Bilgi.

Hall, S. (1990). Cultural Identity and Diaspora. J. Rutherford içinde, *In Identity: Community, Culture, Difference* (s. 222 - 237). London: Lawrence and Wishart.

Hobsbawm, E. (2007). *Kısa 20. Yüzyıl: 1914-1991 Aşırılıklar Çağı.* (Y. Alogan, Çev.) İstanbul: Everest Yayınları.

Huntington, S. P. (2019). *Medeniyetler Çatışması ve Dünya Düzeninin Yeniden Kurulması.* (H. Şarman, Dü.) İstanbul: Okuyan Us Yayın.

Kaya , A. (2000). *Berlin'deki Küçük İstanbul, Diyasporada Kimliğin Oluşumu.* İstanbul: Büke Yayıncılık.

Lotman, Y. M. (1999). *Беседы о русской культуры (Besedy O Ruskoy Kulture).* St. Peterburg: SPB.

Maalouf, A. (2008). *Ölümcül Kimlikler.* (A. Bora, Çev.) İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Macdonald, S. (2013). *Memorylands: Heritage and Identity in Europe Today.* New York: Routledge.

Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü.* (O. Akınhay, & D. Kömürcü, Çev.) Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Meyer, B., & Geschiere, P. (1999). *Globalization and Identity: Dialectics of Flow and Closure.* Blackwell Publishing.

Parekh, B. (2002). *Çokkültürlülüğü Yeniden Düşünmek.* Ankara: Phoenix Yayınları.

Stepanenko, T. G. (1999). Sotsialno-Psikologicheskie İzucheniya Etnicheskoy İdentichnosti. Moskova. 11 10, 2021 tarihinde http://flogiston.ru/articles/social/etnic adresinden alındı

Turner, V. (1974). *Dramas, Fields, and Metaphors Symbolic Action in Human Society.* New York: Cornell University Press.

Vertovec, S. (1997). Three Meanings of 'Diaspora' Exemplified Among South Asiain Religions. *Diaspora*, 277-299.

Volkan, V. D. (1988). *The Need to Have Enemies and Allies: From Clinical Practice to International Relationships.* Northvale N.J.: Jason Aronson, Inc.

Wallerstein, I. (2000). *Bildiğimiz Dünyanın Sonu: Yirmi Birinci Yüzyılın Sosyal Bilimi.* (T. Birkan, Çev.) İstanbul: Metis Yayınları.

Weeks, J. (1998). *Farklılığın Değeri, Kimlik: Topluluk, Kültür, Farklılık.* (İ. Sağlamer, Çev.) İstanbul: Sarmal Yayınevi.

Yuval - Davis, N. (2011). *The Politics of Belonging: Intersectional Contestations.* London: SAGE Publications.

KÜRESEL EKONOMİ

Murat ŞAHİN

www.mrtshn.com

ORCID: 0000-0001-8422-1350

EKİN

Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-55-5

Sayfa Düzeni: Vildan YAVUZ

Baskı ve Cilt:
Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Kaynakça

A Global Holistic Solution: Resource Based Economy. (2021, 12 11). A Global Holistic Solution: Resource Based Economy: https://eportfolio.ucalgary.ca/ brendenseportfolio/2017/04/12/a-global-holistic-solution-resource-based-economy/ adresinden alındı

Adaptif Beklentiler. (2021, 12 11). Adaptif Beklentiler: https://tr.wikipedia.org/wiki/ Adaptif_beklentiler adresinden alındı

Beyhan, A. (2002). Maliye Politikası. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim, Sağlık ve Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayınları.

Blackwell, D., & Girshick, M. (1954). Theory of Games and Statistical Decisions. New York: Wiley.

Büyükakın, T., & Tosun, B. (1998). Keynesyen Düşüncenin Gelişimi. Maliye Aaraştırmaları Merkezi Konferansları. İstanbul: Emek Matbaacılık.

Cagan, P. (1956). The monetary dynamics of hyper-inflation. In Studies in the Quantity Theory of Money. Chicago: University of Chicago Press.

Canton, V., Douglas , H., & Arthur, B. (1983). Arz Yönlü Ekonominin Temelleri: Teori ve Kanıt. . New York: Academic Press.

Cole, C. (1939). Colbert and a Century of French Mercantilism. New York.

Çelenkoğlu, A. (1993, Mayıs). Üçer Aaylık Milli Gelir Hesapları. Ankara: T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı.

Demir, O. (1997). Ekonomide Devlet, . Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu Yayını.

Dinçer, M. (tarih yok). GENEL İKTİSAT. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.

Dinler, Z. (2001). İktisada Giriş. Bursa: Ekin Kitapevi.

Economic Discussion. (2021, Aralık 10). Economic Discussion: https://www.econo micsdiscussion.net/trade/arguments-for-and-against-protection-trade/26238 adresinden alındı

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD). (2021, Aralık 8). T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı: https://disiliskiler.ktb.gov.tr/TR-22153/ekonomik-isbirligi-ve-kalkinma-orgutu-oecd.html adresinden alındı

Emerson, P. (tarih yok). Intermediate Microeconomics. CORVALLIS, OR: OREGON STATE UNIVERSITY.

Encyclopedia. (2021, Aaralık 10). Encyclopedia: https://www.encyclopedia.com/so cialsciences/applied-and-social-sciences-magazines/infant-industry adresinden alındı

European Commision. (2021, Aralık 9). European Commision: https://ec.euro pa.eu/growth/sectors/social-economy-eu_en adresinden alındı

Florence, P. (1948). Investment, Location, and Size of Plant: A Realistic Inquiry Into the Structure of British and American Industries. Cambridge Univ. Press.

Friedman, M. (1957). A Theory of the Consumption Function. Princeton: Princeton University Press.

Gandolfo, G. (1996). Economic Dynamics. Berlin and New York: Springer.

Günaydın, İ. (2001). Türkiye'de Kamu Kesimi Açıkları ve Enflasyon. İktisat İşletme ve Finans, 66.

Güran, T. (1993). İktisat Tarihi. İstanbul: Acar Matbaacılık Yayıncılık.

Güvel, E. (tarih yok). Demokrasi, Piyasa Ekonomisi ve Liberal Düşünce Geleneği. Liberal Düşünce Dergisi.

Halkbank. (2021, 12 11). Halkbank: https://www.halkbank.com.tr/tr/blog/yasam/O yun-Teorisine-Bir-Bakis.html adresinden alındı

Hoover, E. (1948). The Location of Economic Activity. New York : McGraw-Hill.

İktisadi Düşünce Tarihi. (tarih yok). İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

İktisat Tarihi. (2021, Aralık 12). İktisat Tarihi: https://cdn-acikogretim.istanbul.edu.tr/ auzef-content/21_22_Guz/iktisat_tarihi/10/in dex.html#ek_kaynaklar adresinden alındı

Işıklar, İ. (2004). Para Teorisi ve Politikası. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi.

Jacoby, S. (1997). Modern Manors: Welfare Capitalism Since the New Deal. Princeton: Princeton University Press.

Jowett, B. (1885). The Politics of Aristotle. Oxford.

Lichtenberg, R. (1960). One-tenth of a Nation: National Forces in the Economic Growth of the New York Region. Cambridge, Mass.: Harvard Univ. Press.

Malthus. (2020). Project Gutenberg's Definitions in Political Economy. Richard Tonsing.

Marx, K. (CHICAGO). A Contrıbutıon To The Crıtıque Of Polıtıcal Economy. 1904: International Library Publishing Co.

Nitsch, T. (1990). Social Economics: The First 200 Years. Boston: Kluwer.

Orhan, O., & Erdoğan, S. (2007). Para Politikası. Ankara: Palme Kitapevi.

Parasız, İ. (2016). Para Arzı ve Para Talebi. Ezgi Kitapevi.

Portes , A., & Castells, M. (1989). World Underneath: The Origins, Dynamics, and Effects of the Informal Economy. Baltimore: Johns Hopkins University Press.

Resource Based Economy. (2021, Aralık 11). Resource Based Economy: https://www.thevenusproject.com/resource-based-economy/ adresinden alındı

Sadun, A. (2014). İstihdam Para ve İktisadi Politika. İmge Kitapevi.

Savaş, V. (1994). Politik İktisat. İstanbul: Beta Yayınları.

Seyidoğlu, H. (2020). Uluslararası İktisat. İstanbul: Güzem Can Yayınları.

Thomas, V., & Chindarkar, N. (2019). Evaluating Sustainable Development. Singapore: Palgrave Macmillan.

Tiebout, C. (1956). A Pure Theory of Local Expenditures. Journal of Political Economy.

Veblen Etkisi. (2021, Aralık 12). Veblen Etkisi: https://blog.finanswebde.com/ veblen-etkisi-nedir/ adresinden alındı

Veblen Etkisi ve Giffen Paradoksu. (2021, Aralık 12). Veblen Etkisi ve Giffen Paradoksu: https://medium.com/t%C3%BCrkiye/veblen-etkisi-ve-giffen-paradoksu-6fcde570645e adresinden alındı

Veblen Goods. (2021, Aralık 12). Veblen Goods: https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/economics/veblen-goods/ adresinden alındı

Vinod, T., & Xubei , L. (2012). Multilateral Banks and the Development. New Brunswick: Transaction Publishers.

Yıldız, M. (tarih yok). Oyun Teorisi Ders Notları. Türkiye Bilimler Akademisi.

Zero-Sum Game. (2021, 12 11). Zero-Sum Game: https://www.investopedia.com/ terms/z/ zero-sumgame.asp adresinden alındı

Web sitesi; SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI. (2021, Aralık 12). UNDP: https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals.html adresinden alındı

MAHALLİ İDARELER MALİYESİ

Prof. Dr. Özhan ÇETİNKAYA
Bursa Uludağ Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Maliye Bölümü Öğretim Üyesi

8. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayımlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-78-3

Sayfa Düzeni ve Yayına Hazırlama
Prof. Dr. Özhan ÇETİNKAYA

Baskı ve Cilt:
Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Eylül-2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Sevgili Kızım,

Buse Çetinkaya'ya

"……Çoğu kimseler, bir şehrin mutlu olması için büyük olması gerektiğini sanırlar. Bu doğru olabilir. Fakat bir şehrin büyüklüğünü ve küçüklüğünü nasıl yargılayacaklarını bilmezler. Büyüklüğe, o şehirde yaşayan insanların sayısına bakarak hükmederler. Oysa yalnız sayıya değil, asıl güce ve etkinliğe bakmalılar. Her şehrin, yerine getirebileceği bir işlev vardır. O işlevi en iyi yapabilen şehir, en büyük şehirdir."

ARİSTOTELES

ÖNSÖZ

Toplumsal ihtiyaçların karşılanmasında merkezi idare ile birlikte yüzyıllardır varlıklarını sürdüren mahalli idareler her zaman insanlara merkezi idareden daha yakın olmuşlardır. Bir anlamda insanların yaşamsal ihtiyaçları merkezi idareye göre mahalli idareler tarafından daha fazla üstlenilmiştir. Ancak gerçek olan durum merkezi idarenin izin verdiği ölçüde mahalli idarelerin belli hizmetleri insanlara sunabilmesi olmuştur. Merkezi idare her zaman için mahalli idarenin üzerinde olmuş, onun çalışma ve işleyiş düzenini belirlemiştir.

Mahalli idarelerin ortaya çıkışları ve yönetimleri doğal yaşam sonucu insanların belli bölgeleri tercihleri ile tabir yerindeyse amatörce bir yönetim anlayışı ile gerçekleşmiştir. Ancak daha sonraki dönemlerde idari ihtiyaçların artması, profesyonel bir yönetim anlayışı ile varlıklarının devamını gerektirmiştir. Bu bağlamda küçük mahalli idare birimi olarak köy ve daha sonra belediye şeklinde başlayan mahalli idare anlayışı daha sonra il yönetimi, bölge yönetimi, birlik yönetimi şeklinde daha büyük alan ve hizmetleri kapsayan mahalli idare birimlerinin ortaya çıkmasıyla gelişme göstermiştir.

Mahalli idarelerin ortaya çıkışı ile toplumsal ihtiyaçların karşılanması noktasında karşılaşılan önemli sorun ihtiyaçların hangilerinin mahalli idareler tarafından karşılanacağı ve bu ihtiyaçların hangi gelir

kaynakları ile giderileceği olmuştur. Zaman içinde bu sorunun belli ölçüde çözülmesi söz konusu olmuşsa da ülkeler merkezi idare ile mahalli idareler arasındaki mali paylaşım ilişkisi ile devamlı meşgul olmuşlar ve olmaktadırlar. Bu ilişkilerin sağlanmasının temelinde toplumun ihtiyaç duyduğu hizmetleri daha az maliyet üstlenerek ve daha yüksek fayda elde ederek sağlaması yatmaktadır.

Ülkeler uyguladıkları devlet sistemleri çerçevesinde idareler arası mali ilişkilerin kurulmasında sosyal, ekonomik, coğrafi vb. nedenlerle farklı idari yönetim yapıları ile toplumun ihtiyaçlarını karşılamaktadırlar. Ancak bu fark, aslında çok uç noktada değildir. Genel anlamda görünen ve bilinen odur ki ülkelerde bir tarafta merkezi idare diğer tarafta mahalli idare vardır. Sadece ülkeler arasında merkezi idarenin ve mahalli idarelerin işleyişleri ile ilgili yapısal farklar söz konusudur. Bir ülkede mahalli idare sistemi içinde il yönetimleri ağır basarken bir başka ülkede belediyelerin daha önemli konumda oldukları görülebilmektedir. Ayrıca bir ülkede bir hizmet merkezi idare ya da ülke içindeki mahalli idarelerden herhangi biri tarafından görülürken, diğer bir ülkede başka idare tarafından görülebilmektedir. Bu paylaşımda önemli olan insanların hizmetin sunumundan doğan memnuniyetleri ve kendilerine olan maliyetlerinin düşüklüğüdür. Her zaman unutulmaması gereken konu şudur; toplu halde yaşayanlar topluluğun devamı için gereken maddi desteği en düşük düzeyde vermek isterler. Eğer bu durum yerinden yönetim anlayışı çerçevesinde mahalli idareler vasıtasıyla sağlanabiliyorsa toplum bu anlayışı savunacaktır.

Öncelikle maliye ve kamu yönetimi öğrencileri için hazırlanan ancak konuya ilgi duyan diğer kişilerin de rahatça okuyup bilgi sahibi olmalarının amaçlandığı kitabın ilk konularında mahalli idarelerin ortaya çıkışları ve hizmet sunumlarının ekonomikliği ele alınmıştır. Daha sonra seçilmiş ülke örnekleri üzerinde durulmuştur. Ülkelerin mahalli idarelerinin yapısı hakkında çok fazla ayrıntıya girmeden yüzeysel olarak farklılıklarını ortaya koyarak okuyucuyu bilgilendirmek ve ülkemiz uygulamasına ışık tutmak istenmiştir.

Mahalli idarelerin varlığıyla ilgili teorik altyapı ile seçilmiş ülkelerin mahalli idareleri hakkında bilgilerin verilmesini takiben Türki-

ye'deki mahalli idarelerin idari ve mali yapısının incelenmesi mümkün olduğunca okuyucunun aklında soru işaretleri bırakmayacak şekilde öz ve akıcı şekilde aktarılmaya çalışılmıştır. Bu aktarım ile ilgili dikkate alınması gereken nokta mahalli idareler konusunun dar gibi görünse de aslında çok geniş bir konu olmasıdır. Her baskıda işlenen konuların artması ile mümkün olduğunca mahalli idareler hakkında daha fazla bilgi kitap içinde yer almaktadır. 2018 yılı itibariyle Türkiye'de uygulamaya geçen Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi ile birlikte mevzuatta yaşanan gelişmeler 2020 yılı baskısında olduğu gibi kitabın bu baskısında da değerlendirmeye alınmıştır. Değişikliklerin işlenmesine elden geldiğince dikkat edilse de gözden kaçabilecek bazı hususlar olabilir. Bu konuda okuyucuların tereddütlü durumlar varsa tarafıma bildirmeleri beni mutlu edecektir.

Mahalli idareler hakkında temel bilgilerin alınması amacıyla yazılan kitabın sekizinci baskısını okuyup düzeltme önerileri ile katkıda bulunan Prof. Dr. Tolga Demirbaş'a teşekkür ederim. Ayrıca diğer baskılarda olduğu gibi kitabın bu baskısında da gösterdikleri yakın ilgiden dolayı Ekin Kitabevi çalışanlarına da teşekkürlerimi sunarım.

Bursa, Eylül 2021 ***Prof. Dr. Özhan ÇETİNKAYA***

İ Ç İ N D E K İ L E R

BİRİNCİ BÖLÜM
MAHALLİ İDARELERİN VARLIKLARINA İLİŞKİN İNCELEMELER

GİRİŞ 3

I. MAHALLİ İDARE KAVRAMI VE MAHALLİ İDARELERİN ORTAYA ÇIKIŞI 4

II. MAHALLİ İDARELERİN VARLIĞINI AÇIKLAYAN YAKLAŞIMLAR.... 12

A. EKONOMİK YAKLAŞIM 13

B. SİYASAL YAKLAŞIM 15

C. HUKUKİ YAKLAŞIM 17

1. Merkezden Yönetim Anlayışı 17

2. Yerinden Yönetim Anlayışı (Adem-i Merkeziyet) 18

III. MAHALLİ İDARELERİN MERKEZİ İDARE İLE MALİ İLİŞKİLERİ..... 21

A. İDARELER ARASI İLİŞKİ (MALİ TEVZİN) KAVRAMI 21

B. MALİ İLİŞKİLERİN DÜZENLENME NEDENLERİ 23

IV. MAHALLİ İDARELER VE MALİ ÖZERKLİK 28

A. MALİ ÖZERKLİĞİN KURAMSAL YAPISI 28

B. MALİ ÖZERKLİK VE AVRUPA YEREL YÖNETİMLER ÖZERKLİK ŞARTI 31

C. MALİ ÖZERKLİK VE VERGİLENDİRME YETKİSİ 33

D. MALİ ÖZERKLİĞİN GÖSTERGELERİ 36

İKİNCİ BÖLÜM
MAHALLİ İDARELERİN HİZMET SUNUMLARINA YÖNELİK İNCELEMELER

GİRİŞ 41

I. MAHALLİ İDARELERİN OPTİMUM HİZMET ALANININ BELİRLENMESİ VE ÖNEMİ 41

A. OPTİMUM HİZMET ALANININ BELİRLENMESİNDE ARZ ŞARTLARI (İDARE İLE İLGİLİ FAKTÖRLER) 43

1. Kişi Başına Düşen Gelir ve Hizmet Maliyetleri Yönüyle Optimum Alanın Belirlenmesi 43

2. Kişi Başına Düşen Hizmet Maliyetleri ve Nüfus Yönüyle Optimum Alanın Belirlenmesi 46

3. Hizmetin Dışsallığı Yönüyle Optimum Alanın Belirlenmesi 50

4. Üretim Boyutu Yönüyle Optimum Alanın Belirlenmesi 51

B. OPTİMUM HİZMET ALANININ BELİRLENMESİNDE TALEP ŞARTLARI (YEREL HALK İLE İLGİLİ FAKTÖRLER) 52

1. Mahalli Halkın Tercih Benzerlikleri Yönüyle Optimum Alanın Belirlenmesi 53

2. Mahalli İdarelerin Kuruluşu ve İdari Maliyetleri Yönüyle Optimum Alanın Belirlenmesi 54

II. MERKEZİ İDARE İLE MAHALLİ İDARELER ARASINDAKİ HİZMET BÖLÜŞÜMÜ VE BÖLÜŞÜM KRİTERLERİ 56

A. İKTİSADİ KRİTER 57

1. Etkinlik Açısından Hizmet Bölüşümünün Ele Alınması 58

2. Dışsallık Açısından Hizmet Bölüşümünün Ele Alınması 61

B. TARİHİ VE GELENEKSEL KRİTER 62

III. MAHALLİ İDARELERİN SUNDUKLARI MAL VE HİZMETLER 63
A. MAHALLİ İDARELERİN MERKEZİ İDAREDEN AYRI SUNDUKLARI MAL VE HİZMETLER 64
1. Tam Kamusal Mal ve Hizmetler 66
2. Yarı Kamusal Mal ve Hizmetler 67
3. Özel Mal ve Hizmetler 69
B. MAHALLİ İDARELERİN MERKEZİ İDARE İLE BİRLİKTE SUNDUKLARI MAL VE HİZMETLER 70
1. Sağlık Hizmetleri 70
2. Eğitim ve Kültür Hizmetleri 71
3. Çevre Hizmetleri 72
4. Bayındırlık ve İmar Hizmetleri 72
5. Sosyal Hizmetler 73

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
MAHALLİ İDARELERİN GELİR KAYNAKLARINA YÖNELİK İNCELEMELER

GİRİŞ 77
I. MERKEZİ İDARE İLE MAHALLİ İDARELER ARASINDAKİ GELİR KAYNAKLARININ PAYLAŞIMINDA UYGULANAN KRİTERLER 77
A. İDARİ ETKİNLİK KRİTERİ 78
B. HİZMETLERİN ÖZELLİĞİ KRİTERİ 80
C. MİLLİ GELİRDEN ALINACAK PAY KRİTERİ 81
D. TARİHSEL FAKTÖRLER KRİTERİ 82
II. MERKEZİ İDARE İLE MAHALLİ İDARELER ARASINDAKİ GELİR BÖLÜŞÜM ŞEKİLLERİ 82

A. İDARELERE SINIRSIZ VERGİLEME YETKİSİNİN VERİLMESİ 83
B. İDARELER ARASINDA VERGİ KAYNAKLARININ PAYLAŞIMI 84
C. KARMA YÖNTEM 84
1. Hisse Esası (Pay Verme) Yöntemi 85
2. Ek Oran Yöntemi 86
3. Vergi Torbası Yöntemi 87
III. MAHALLİ İDARELERİN GELİR TÜRLERİ 88
A. VERGİ GELİRLERİ 88
B. VERGİ DIŞI GELİRLER 92
C. BAĞIŞ VE YARDIMLAR 96

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MAHALLİ İDARELERDE KATILIMCILIK

GİRİŞ 101
I. KATILIMCILIK VE YÖNETİŞİM KURAMI 102
II. MAHALLİ İDARELERDE KATILIMCILIK 103
III. MAHALLİ İDARELERDE KATILIMCI BÜTÇE 105
IV. KATILIMCILIĞI SAĞLAYAN UNSURLAR 111
A. ŞEFFAFLIK İLKESİ 112
B. KAMU DENETÇİLİĞİ MÜESSESESİ 113
C. KALİTE ANLAYIŞININ ÖNEMİ 115
D. PROFESYONEL YÖNETİCİ UYGULAMASI 116
E. MALİ ÖZERKLİĞİN ÖNEMİ 118
F. STRATEJİK PLANLAMA 119
G. HALKLA İLİŞKİLER VE DİJİTAL BİLGİ YÖNETİMİ 120
H. KENT KONSEYLERİNİN ÖNEMİ 124

BEŞİNCİ BÖLÜM
SEÇİLMİŞ ÜLKELERDEKİ MAHALLİ İDARELERİN İDARİ VE MALİ YAPISINA YÖNELİK İNCELEMELER

GİRİŞ 131
I. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NDE MAHALLİ İDARELER 132
A. MAHALLİ İDARE TÜRLERİ VE İDARİ YAPILARI 133
1. Genel Amaçlı Mahalli İdareler 133
2. Özel Amaçlı Mahalli İdareler 136
B. MAHALLİ İDARELERİN GÖREVLERİ VE GELİRLERİ 137
II. AVRUPA BİRLİĞİ'NDE MAHALLİ İDARELER 140
A. FRANSA'DA MAHALLİ İDARELER 140
1. Mahalli İdare Türleri ve Yapıları 140
2. Mahalli İdarelerin Görevleri ve Gelirleri 143
B. İSVEÇ'TE MAHALLİ İDARELER 146
1. Mahalli İdare Türleri ve Yapıları 146
2. Mahalli İdarelerin Görevleri ve Gelirleri 148
C. FEDERAL ALMANYA'DA MAHALLİ İDARELER 150
1. Mahalli İdare Türleri ve Yapıları 150
2. Mahalli İdarelerin Görevleri ve Gelirleri 152
III- UZAK DOĞU'DA MAHALLİ İDARELER 155
A. JAPONYA'DA MAHALLİ İDARELER 155
1. Mahalli İdare Türleri ve Yapıları 155
2. Mahalli İdarelerin Görevleri ve Gelirleri 156

ALTINCI BÖLÜM
TÜRKİYE'DEKİ MAHALLİ İDARELERİN İDARİ VE MALİ YAPISINA YÖNELİK İNCELEMELER

GİRİŞ 161
I. BELEDİYE İDARESİNİN İDARİ VE MALİ YAPISI 163
A. TÜRKİYE'DE BELEDİYE İDARESİNİN KISA TARİHÇESİ 164
B. NORMAL BELEDİYE İDARESİNİN İDARİ YAPISI 166
1. Belediye İdaresinin Kuruluşu 167
2. Belediye İdaresinin Görevleri ve Sorumlulukları 169
3. Belediye İdaresinin Yetkileri ve İmtiyazları 171
4. Belediye İdaresinin Organları ve Görevleri 174
C. NORMAL BELEDİYE İDARESİNİN MALİ YAPISI 182
1. Belediye İdaresinin Gelirleri 182
a. Belediye İdaresinin Olağan Gelirleri 183
b. Belediye İdaresinin Olağanüstü Gelirleri 193
2. Belediye İdaresinin Giderleri 197
3. Belediye İdaresinin Bütçesi 199
4. Belediye İdaresinin Denetimi 206
5. Belediyelerde Özelleştirme ve İhale Sistemi 212
D. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE İDARESİNİN İDARİ YAPISI 215
1. Büyükşehir Belediye İdaresinin Kuruluşu 216
2. Büyükşehir ve İlçe Belediyelerinin Görev ve Sorumlulukları 217
3. Büyükşehir Belediyesi İdaresinin Organları 223
E. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE İDARESİNİN MALİ YAPISI 227
1. Büyükşehir Belediye İdaresinin Gelirleri 227
2. Büyükşehir Belediye İdaresinin Giderleri 229
3. Büyükşehir Belediye İdaresinin Bütçesi 230

II. İL ÖZEL İDARESİNİN İDARİ VE MALİ YAPISI 232
A. İL ÖZEL İDARESİNİN İDARİ YAPISI 234
1. İl Özel İdaresinin Kuruluşu 234
2. İl Özel İdaresinin Görevleri ve Sorumlulukları 235
3. İl Özel İdaresinin Yetkileri ve İmtiyazları 237
4. İl Özel İdaresinin Organları ve Görevleri 238
B. İL ÖZEL İDARESİNİN MALİ YAPISI 244
1. İl Özel İdaresinin Gelirleri 244
a. İl Özel İdaresinin Olağan Gelirleri 245
b. İl Özel İdaresinin Olağanüstü Gelirleri 247
2. İl Özel İdaresinin Giderleri 249
3. İl Özel İdaresinin Bütçesi 250
4. İl Özel İdaresinin Denetimi 253
III. KÖY İDARESİNİN İDARİ VE MALİ YAPISI 256
A. KÖY İDARESİNİN İDARİ YAPISI 256
1. Köy İdaresinin Kuruluşu 257
2. Köy İdaresinin Görevleri (İşleri) 257
3. Köy İdaresinin Organları ve Görevleri 263
B. KÖY İDARESİNİN MALİ YAPISI 265
1. Köy İdaresinin Gelirleri 265
2. Köy İdaresinin Giderleri 266
3. Köy İdaresinin Bütçesi 266
4. Köy İdareleri ve KÖYDES Projesi 267
IV. MAHALLİ İDARELERİN BANKASI: İLLER BANKASI AŞ (İLBANK) VE YAPISI 268

A. İLLER BANKASI AŞ'NİN İDARİ YAPISI VE İŞLEYİŞİ 268
1. Bankanın Organları..... 270
2. Bankanın Faaliyet Konuları..... 271
3. Bankacılık ve Kredilendirme İşlemleri 272
B. İLLER BANKASI AŞ'NİN MALİ YAPISI VE İŞLEYİŞİ..... 274
SONUÇ 277
YARARLANILAN KAYNAKLAR 279

YARARLANILAN KAYNAKLAR

KİTAPLAR VE MAKALELER

ACAR, İbrahim Atilla ve KİTAPÇI, İsmail; "Bir Mali Yerelleşme Deneyimi Olarak İsveç", **Maliye Dergisi**, Sayı:157, Temmuz-Aralık, 2009.

AKDEMİR Tekin – BENK, Serkan, "Japonya'da Yerel Yönetimlerin Yapısı ve Finansmanında Yaşanan Gelişmeler", **ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt:6, Sayı:11, 2010.

AKDOĞAN, Abdurrahman; **Kamu Maliyesi**, Gazi Üniversitesi Yayını, 3.Baskı, Ankara,1989.

AKTAN, Coşkun Can – ÇOBAN, Hilmi, "Kamu Sektöründe İyi Yönetim İlkeleri" , Ed: Coşkun C. Aktan, Kamu Mali Yönetiminde Stratejik Planlama ve Performans Esaslı Bütçeleme, Seçkin Kitapevi, Kasım 2006, ss.13-40.

AKTAN, Coşkun Can; ***Anayasal İktisat***, Siyasal Kitapevi, Ankara, 2002.

AKGÜL, Birol; *Türkiye'deki Kalkınma Ajanslarının Örgütsel Yapısının Analizi ve Yeniden Yapılanma Önerileri*, **Kalkınma Ajansları**, /Edt:Birol Akgül-Nısfet Uzay), Ekin Yayınevi, Bursa-2010.

AKSOY, Şerafettin; **Kamu Maliyesi**, 3. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1998.

ALKAY, Elif, OCAKÇI Mehmet; *Kentsel Yeşil Alanların Ekonomik Değerlerinin Ölçülmesinde Kullanılabilecek Yöntemlerin İrdelenmesi*, **İTÜ Dergisi/a**, Cilt:2, Sayı: 1, Mart-2003.

APAN Ahmet, "Belediyelerin Denetimi ve Mülkiye Teftiş Kurulu", **Belediye Dünyası**, Cilt 13, Sayı 1, Ocak 2012, s. 28-38.

ARAGONÈS, Enriqueta, Santiago Sánchez-Pagés,, "Santiago A Model OfParticipatory Democracy: Understanding The Case Of Porto Alegre", Spanish Ministry of Science and Technology September, 2004.

ARIN, Tülay; *Devlet Hizmetlerinde Etkinlik: Kamu Yönetimi mi İş İdaresi mi?,* **İ.Ü. Maliye Araştırma Merkezi Konferansları**,35.Seri, 1991/1992, 1993.

AYHAN, Ufuk; *Amerika Birleşik Devletlerinde Yerel Yönetimler***,Sayıştay Dergisi**, Sayı 70,Temmuz-Eylül 2008.

AYTAÇ, Fethi; **Açıklamalı Köy Kanunu**, Seçkin Yayıncılık, 4.Baskı, Ankara, 2004.

BAĞLI, Mehmet Salim; *Alman Yerel Yönetim Yapısı*, **Türk İdare Dergisi**, Sayı:473, Yıl:83, Aralık-2011, s.44-74.

BARAL, K.J. ve SUVEDİ, M. ; "Fiscal Autonomy: A Comparative Study of Kaski District Development Committee and Lamjung District Development Committee" *Janapragyamanch*, 2006.

BATIREL, Ömer Faruk; **Kamu Maliyesi ve Yönetimi**, İstanbul Ticaret Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2007.

BENK, Serkan; **Kent İçi Ulaşım Sonucu Oluşan Negatif Dışsallıklar ve Önleme Yolları,** (Doktora Tezi), U.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.

BİLGİÇ Veysel K.; **Yerel Yönetimler**, 21.Yüzyıl Yayınları, Ankara, 1998.

CANPOLAT Hasan -İlker Haktankaçmaz, **Japonya'da Yerel Yönetimler Maliyesi**, Çağdaş Yerel Yönetimler, Cilt:16, Sayı;2, Nisan 2007.

CAN İsmail; **Almanya'da Devletin Yapısı ve Vergi Sisteminin Anayasal Te**melleri.(http://portal1.sgb.gov.tr/calismalar/yayinlar/md/md145/ismailcan.pdf).

ÇELEBİ Kemal, Kamu Ekonomisi Analizi, Emek Matbaası, Manisa, 2000.

ÇETİNKAYA, Özhan; *Türkiye'deki Belediyelerin Nüfus Büyüklüğüne Göre Gelir ve Gider Yapılarının İncelenmesi ve Bu Yapının Etkin Kaynak Kullanımı Açısından Değerlendirilmesi* **Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, Çilt:59, Sayı:4, 2004.

ÇETİNKAYA, Özhan - DEMİRBAŞ Tolga, "Belediye Gelirlerinin Analizi ve Mali Özerklik Açısından Değerlendirilmesi, İktisat Fakültesi Maliye Araştırma Merkezi Konferansları, 53, Seri, 2010, ss.1-18.

ÇUKURÇAYIR, M. Akif - Esra B. Sipahi, Yönetişim Yaklaşımı ve Kamu Yönetiminde Kalite, Sayıştay Dergisi, Sayı: 50-51, 2004, ss.35-66.

COMMUNİTİES AND LOCAL GOVERNMENT ELAND HOUSE, "Participatory Budgeting: A Draft National Strategy Giving More People A Say in Local Spending Consultation", Department For Communities And Local Government", March, 2008.

COUNCIL OF EUROPE; **Effects on the Financial Autonomy of Local and Regional Authorities Resulting from the Limits Set at European Level on National Public Debt, Local and Regional Authorities in Europe**, No:71,Strasbourg, 2000.

COUNCIL OF EUROPE; **Local Finance in Europe, Local and Regional Authorities in Europe**, No:61, Strasbourg, 1997.

DAYAR, Hatice; **Türkiye ve Almanya'da Büyükşehir Belediye Yönetimlerinin Hizmet-Gelir ve Bütçesel Yapılarının Karşılaştırmalı Analizi**, Mahalli İdareler Kontrolörleri Yayını, No:7, Ankara, 1998.

DEMİRBAŞ Tolga - ÇETİNKAYA Özhan, *Belediye Gelir Türü Olarak Motorlu Taşıtlar Vergisi Önerisinin Tartışılması*, **Mahalli İdareler Maliyesi Üzerine Yazılar**, (Ed.Figen Altuğ vd), Ekin Kitabevi, Bursa, 2010.

DEMİRBAŞ Tolga - ÇETİNKAYA Özhan vd,; "Yeni Kamu İşletmeciliği Bakış Açısıyla Türkiye'de Belediyelerin Şirketler Yoluyla Hizmet Sunma Modelinin Değerlendirilmesi", Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, **Yönetim Bilimleri Dergisi**, Cilt:15, Sayı:30, 2017.

DİNLER, Zeynel; Bölgesel İktisat, Ekin Kitabevi Yayınları, 6.Baskı, Bursa, 2001.

DİCKENS, Korey – Fris, Brandon, Wallace, Brian, *Handbook for Georgiye Mayors and Council Members*, Georgia Municipal Association, Published in Cooperation with the Carl Vinson Institute of Government, University of Georgia. 2012.

DOĞANYİĞİT, Sadettin; *Belediyelerin Dış Borçlanmaları*, **Çağdaş Yerel Yönetimler**, Cilt:8, Sayı:2, Nisan,1999.

DORUKKAYA, Şakir; **Mahalli İdarelerin Mali Yapılarının Yeniden Düzenlenmesi ve Danimarka Örneği,** Maliye Hesap Uzmanları Vakfı yayınları, Yayın No:6, Ankara.

DÜLGER, Cumhur-MOĞOL, Tayfun, *Kamu Harcama Sisteminde Yeni Bir Anlayış: Katılımcı Bütçeleme Sistemi ve Bütçe Matrisi Uygulaması,* **Yaklaşım Dergisi**, Sayı:188, 2008.

DPT; Kamuda İyi Yönetişim Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Yayın No:2721, ÖDK:674, Ankara, 2007.

EDİZDOĞAN, Nihat-ÇETİNKAYA, Özhan; **Kamu Bütçesi**, 7. Baskı, Ekin Kitapevi, 2016.

EDİZDOĞAN, Nihat-ÇETİNKAYA, Özhan; **Kamu Maliyesi**, Ekin Yayınevi, 8.Baskı, Bursa, 2017.

ERDOĞAN, Mustafa; **Anayasal Demokrasi**, Siyasal Kitapevi, Ankara, 5.Baskı, 2003.

ERGEN, Zuhal, "Yönetimden Yönetişime: Katılımcı Bütçeleme Modeli", Maliye Dergisi, Sayı 163, Temmuz-Aralık 2012, ss.317-334.

ERGİNAY, Akif; Yeni Japon Anayasası, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** Cilt: 7, Sayı: 1, 1950. (http://en.wikipedia.org/wiki/Prefectures_of_Japan)

EROL, Ahmet; **Demokrasi Örgütlenme Özgürlüğü ve İsveç Örneği**, TC. Kültür Bakanlığı Demokrasi Klasikleri Yayınevi, Ankara 1995.

ERTÜRK Hasan - SAM Neslihan; Kent Ekonomisi, Ekin Yayın Dağıtım, 4.Baskı, Bursa, 2011.

Electronic Voting, http://en.wikipedia.org/wiki/Electronic_voting, (Erişim: 26.12.2012).

FALAY, Nihat, VARCAN Nezih; **Yerel Yönetimler**, 1.Baskı, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir,2007.

GERÇEK, Adnan; *Belediye Vergilerinin Türleri ve Analizi*, **Mahalli İdareler Maliyesi Üzerine Yazılar,** (Ed.Figen Altuğ-Özhan Çetinkaya-Selçuk İpek), Ekin Kitabevi, Bursa, 2010.

GÜNDOĞAN, Ertuğrul, "Yönetişim: Kavram, Kuram ve Boyutlar", Ed: M Akif. Çukurçayır - H. Tuğba Eroğlu - Hülya Eski Uğuz, Yönetişim, Çizgi Kitapevi, Nisan 2010, ss.13-56.

GÖZLER, Kemal; **İdare Hukuku Dersleri**, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa, 2002.

GÖZLER Kemal ve KAPLAN Gürsel; **İdare Hukuku Dersleri**, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa, 2014.

GÜL, Hüseyin; *Yerinden Yönetim Kavramının Gelişimi, Tanımı, Türleri ve Özellikleri*, **Türkiye'de Yerel Yönetimler** (Editörler: Recep Bozlağan-Yüksel Demirkaya), Nobel Yayıncılık, Ankara, 2008.

GÜNER, Ayşe, YILMAZ Serdar; **Mali Yerelleşme**, Güncel Yayıncılık, İstanbul, 2006.

GÜNER, Ayşe; *Mali Özerklik Çerçevesinde Yerel Yönetimlerin Gelirleri Üzerine Bir Değerlendirme*, **20.Türkiye Maliye Sempozyumu**, Pamukkale Üniversitesi İ.İ.B.F. Maliye Bölümü, Pamukkale, 2005.

GÜNER, Ayşe; *Yerel Bir Vergi Olarak Motorlu Taşıtlar Vergilemesi*, **Legal Mali Hukuk Dergisi,** Yıl:1, Sayı:11, Kasım-2005.

GÜNGÖR, Hayrettin; **İl Özel İdaresi Mevzuatı**, İç İşleri Bakanlığı Mahalli İdareler Kontrolörleri Derneği, Ankara, 2007.

GÜRAN, Sait; "Türk Kamu Personel Rejimi ve Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı'nın Bu Konudaki Hükümleri", Sosyal-Siyaset, Sayı:221, 2010, ss.287- 299.

GÜRDAL, Sahavet; Halkla İlişkiler ve Yerel Yönetimlerde Uygulamalar, RGA Yönetim Danışmanlık Yayınları, İstanbul, 1997.

GÜRER, Harun; "Stratejik Planlamanın Temelleri ve Türk Kamu Yönetiminde Uygulanmasına Yönelik Öneriler", Sayıştay Dergisi, Sayı:63, Ekim - Aralık 2006, ss.91- 105.

KALABALIK, Halil; **Avrupa Birliği Ülkeleri ile Karşılaştırmalı Yerel Yönetim Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2005.

KARAARSLAN, Erkan; Mali Saydamlığın Temel Esasları, Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü Denetim Birimi Başkanlığı, 2005 Yılı Faaliyet Raporu.

KARABACAK, Serkan; **Kamu Mali Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması: İsveç Örneği**, DPT, Temmuz, 1999. (http://ekutup.dpt.gov.tr/kamumali/karabacs/isvec.html)

KARAHAN, Hasan; *Japonya Mahalli İdareler Sistemi*, **Belediye Dergisi**, Cilt:4, Sayı:6, Aralık 1997.

KAYIKÇI, Sabrina; *1982 Yerel Yönetim Reform Yasası Sonrası Fransa'da Yerel Yönetimler ve Yerel Özerklik Şartı*, **Çağdaş Yerel Yönetimler**, Cilt 12, Sayı 3, 2003.

KELEŞ, Ruşen; **Fransa ve İspanya'da Yerinden Yönetim**, TBD-Konrad Adenauer Vakfı Yayınları, Ankara, 1994.

KELEŞ, Ruşen; **Kentbilim Terimleri Sözlüğü** ,TDK,1980 .

KELEŞ,Ruşen, YAVUZ Fehmi; **Yerel Yönetimler**, Turhan Kitabevi, 2.Baskı, Ankara, 1989.

KELLER, Arno; *Belediyelerin Yerel Gelişmedeki Rolü: Almanya Örneği, Yerel Kalkınmada Belediyelerin Rolü*, Uluslararası Sempozyum , Sabancı Üniversitesi, 2004. http://ipc.sabanciuniv.edu/tr/AraştırmaAlanlari/documents/ArnoKeller.pdf)

KELLER, Michael; **Avrupa'da Belediye Birliklerinin Görevleri ve Yetkileri; FransaÖrneği,**Konrad-Adenauer-Stiftung, http://www.konrad.org.tr/Fransa%20Almanya/Keller.pdf, (04.07.2009)

KORLU, R. Kutlu; "Belediyelerde Katılımcılık ve Retro Demokrasi" Ekin Yayınevi, 2014.

KÖSEKAHYA, Gamze; "Katılımcılık ve İyi Yönetişim", İyi Yönetişimin Temel Unsurları, T.C. Maliye Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Daire Başkanlığı Yayını, Ankara, Ayrıntı Basımevi, 2003, s. 34-47.

KURTULUŞ, Barış; **Türkiye'de Belediyelerin Mali Yapısı Ve Harcamalarının Finansmanı**, DPT Yayını, Yayın No: 2692, Yıllık Programlar ve Konjonktür Değerlendirme Genel Müdürlüğü, Temmuz–2006.

KUZEY, Pelin; Şeffaflık ve İyi Yönetişim, İYİ YÖNETİŞİMİN TEMEL UNSURLARI, Maliye Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı Yayını, Nisan/2003.

MELOCHE, J-P., Vaillancourt, F. ve Yılmaz, S., "Decentralization or Fiscal Autonomy? What Does Really Matter? Effects on Growth and Public Sector Size in European Transition Countries", *World Bank Policy Research Working Paper* 3254, 2004.

MUSGRAVE Peggy B.; *İdarelerarası Mali İlişkilerin Prensipleri*,(Çev. Ömer Faruk Batırel), 7.Türkiye Maliye sempozyumu, Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Maliye Bölümü, 1991.

NADAROĞLU, Halil; **Kamu Maliyesi Teorisi**, Beta Basım, 11.Baskı, 2000.

NADAROĞLU, Halil; **Mahalli İdareler**, Beta Basım, 6.Baskı, İstanbul, 1998.

ORTAYLI, İlber; **Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahalli İdareleri (1840-1880),** Türk Tarih Kurumu Yayını, Sayı:178, 2000.

ÖZDEMİR Gürbüz; *Belediye İktisadi Teşebbüslerinin Özelleştirilmesi*, **Sayıştay Dergisi**, Sayı:71, Ekim-2008.

ÖZDEMİR, Ali Tamer; "Mahalli İdarelerde Halk Katılımı Bağlamında Kent Konseyleri", Sayıştay Dergisi, Sayı: 83, Ekim-Aralık, 2011, ss.31-56.

ÖZEN, Ahmet, İbrahim Güray Yontar, "Katılımcı Demokrasi Anlayışında Bütçeleme: Katılımcı Bütçeleme, Maliye Dergisi, Sayı 156, Ocak-Haziran 2009,ss.280-293.

ÖNCEL, Yenal; **Mahalli İdareler Maliyesi**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1992.

ÖZ, Ersan, AKDEMİR Tekin; *ABD Vergi Sistemi*, **Vergi Sorunları Dergisi**, Sayı:168, Eylül-2002.

ÖZTÜRK, Feyza; *Ülke Ülke Yerel Yönetimler İsveç'te Yerel Yönetimler*, **Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi**,Cilt: 12, Sayı:3, Temmuz-2003.

PRUD'HOMME, Remy; "Adem-i Merkeziyet (Yerinden Yönetim)", (Çev.Mehmet Emin Özbudun), *Türkiye Maliye Sempozyumu-Merkezi İdare ile Mahalli İdareler Arasındaki Mali İlişkiler*, 1991, s.212.

SANAL, Recep; **Özel Çevre Koruma Bölgeleri ve Mahalli İdareler, Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü**, No:501, Ankara, 1999.

SEZEN, Seriye; "Ombudsman: Türkiye İçin Nasıl Bir Çözüm?", Amme İdaresi Dergisi, Cilt:34, Sayı:4, 2001, ss.71-96.

SİNTOMER, Yves - Carsten Herzberg - Anja Röcke, "From Porto Alegre to Europe: Potentials And Limitations Of Participatory Budgeting", IJUPR,Berlin, 2005.

ŞAHİN, Mustafa; *Amerika Birleşik Devletlerinde Yerel Yönetimler*, **Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi**, Cilt 8, Sayı: 2, Ankara, 1999.

TERENCE, Wood; "Participatory Democracy in Porto Alegre And Belo Horizonte", Victoria University of Wellington, August 2004.

TEPAV; "İyi Yönetişim İçin Örnek Bir Model: Katılımcı Bütçeleme", Mart 2007, http://www.tepav.org.tr. (Erişim: (25.06.15).

TOKSÖZ, Fikret; "İyi Yönetişim El Kitabı" TESEV Yayınları, Mayıs 2008.

TOPAL, A.Kadir; **Optimal Yerel Yönetim Büyüklüğü ve Belediyelerin Konsolidasyonu**, İç İşleri Mahalli İdareler Kontrolörleri Derneği, Ankara, Temmuz-2000.

TORTOP, Nuri, AYKAÇ Burhan, YAYMAN Hüseyin vd.; **Mahalli İdareler**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2006.

TORTOP, Nuri; *İsveç'te Yerel İdarelerin Mali Kaynakları ve Merkezi İdare ile İlişkileri*, **Amme İdaresi Dergisi**, TODAİE, cilt 27, Sayı 4, Aralık 1994.

TORTOP, Nuri; **Yerel Yönetimler Maliyesi (Görev ve Kaynak Bölüşümü)**, TODAİE Yayını, 1. Baskı, 1996.

TURGUT, Kasım; "Belediyelerde İyi Yönetişime İlişkin Düzenlemeler ve Uygulamalar", Çukurçayır - H. Tuğba Eroğlu - Hülya Eski Uğuz, **Yönetişim,** Çizgi Kitapevi, Nisan 2010, ss.415-444.

Türk Belediyecilik Derneği-Konrad Adenauer Vakfı; **Yerel Yönetimlerin Ekonomik İşlevleri**, Ankara, Kasım-1993.

TÜRKER, Muammer; **Amerika Birleşik Devletlerinde Mahalli İdareler**, Dünyada Mahalli İdareler, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1999.

TÜRKOĞLU, İrfan; "Belediyelerde Vergilendirme Yetkisi" *CÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 15(1), 2014.

ULUSOY, Ahmet ve AKDEMİR Tekin; **Mahalli İdareler**, Seçkin Yayıncılık, 4.Baskı, Ankara, 2006.

ULUSOY, Ahmet ve AKDEMİR, Tekin, "Yerel Yönetimler ve Mali Özerklik: Türkiye ve OECD Ülkelerinin Karşılaştırmalı Analizi", *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt:12, Sayı:21, Haziran, 2009.

UYGUR, Gülriz; "Adalet ve Hukuk Devleti" Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 53, Sayı 3, 2004, ss.29-38.

ÜNÜSAN, Teoman; **Avrupa'da Yerel Yönetimler**, Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Yayını, No:9, Ankara, 1996.

ÜSTÜNIŞIK, Belma; **Bazı Ülkelerde Yerel Yönetim Modelleri**, DPT, Ocak, 1992.

YALÇINDAĞ, Selçuk; **Federal Almanya'da ve Türkiye'de Yerel Yönetimler**, İstanbul, Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü, 1992.

YETER, Enis ve KOÇDEMİR Kadir; **Federal Almanya'da Mahalli İdarelerin Bütçe Yapısı (Aschaffenburg İlçe ve Belediye Bütçesi**), Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Yayını, Yayın No:14, Ankara, 1997.

YILMAZ, Serdar, BERİŞ Yakup; *Yönetimler Arası Mali Transferler:Teorik Çerçeve ve Türkiye Uygulaması,* **Mali Yerelleşme Teori ve Uygulama Üzerine Yazılar** (Der:Ayşe Güner-Serdar Yılmaz), Güncel Yayıncılık, Mayıs -2006.

YULİANİ, Elizabeth Linda; *Decentralization deconcentration and devolution: what do they mean?,* **Workshop on Decentralization**, 27-30 April 2004, Interlaken, Switzerland.

YÜKSEL, Harun; "Türkiye'de Mali Yerelleşmenin Boyutları ve Ölçümü Üzerine Bir Değerlendirme" , *Yönetim ve Ekonomi*, 20(2), 2013.

ZENGİN, Eyüp; Belediyelerde Özelleştirme ve Trabzon Belediyesi Uygulaması, **İller ve Belediyeler Dergisi**, Eylül–1997.

KANUNLAR VE DİĞER KAYNAKLAR

3.7.2005 Tarih 5393 sayılı **Belediye Kanunu**

26.05.2005 Tarih ve 5355 sayılı **Mahalli İdare Birlikler Kanunu**.

10.07.2004 Tarih ve 5216 sayılı **Büyükşehir Belediyesi Kanunu**.
10.6.1949 Tarih ve 5442 sayılı **İl İdaresi Kanunu**.

22.2.2005 Tarih ve 5302 sayılı **İl Özel İdaresi Kanunu**.

26.5.1981 Tarih 2464 sayılı **Belediye Gelirleri Kanunu**.

29.7.1970 Tarih 1319 sayılı **Emlak Vergisi Kanunu**.

18.3.1924 Tarih ve 442 sayılı **Köy Kanunu**.

4.1.2002 Tarih ve 4734 sayılı **Kamu İhale Kanunu**.

8.9.1983 Tarih ve 2886 sayılı **Devlet İhale Kanunu.**

2003 Tarih ve 5018 sayılı **Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu.**

26.01.2011 Tarih ve 6107 sayılı **İller Bankası Kanunu**.

Kent Konseyi Yönetmeliği, R.G.T: 08.10.2006, RG S: 26313.

Sınır Anlaşmazlığı, Mülki Ayrılma ve Birleşme İle Köy Kurulması ve Kaldırılması Hakkında Yönetmelik, 11.5.1988 Tarih ve 19811 Sayılı Resmi Gazete.

Kent Konseyi Yönetmeliği, 8.10.2006 Tarih ve 26313 Sayılı Resmi Gazete.

5747 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, .22.3.2008 Tarih 26824 Sayılı Mükerrer Resmi Gazete.

01.05.2003 Tarih ve 4856 Sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun.

1984 tarih ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği, 10.03.2006 Tarih ve 26104 sayılı Resmi Gazete.

2.7.2008 Tarih ve 5779 Sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun.

12.11.2012 Tarih ve 6360 Sayılı "On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi Ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"

Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri hakkında Kanun, 8.2.2006 Tarih 26074 Sayılı Resmi Gazete.

2010 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu, İç İşleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Haziran-2011.

2011 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu, İç İşleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Haziran-2012.

2012 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu, İç İşleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Haziran-2013.

2016 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu, İç İşleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Haziran-2017.

2017 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu, İç İşleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, 2018.

2018 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Genel Müdürlüğü, 2019.

2020 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Genel Müdürlüğü, 2021.

İller Bankası 2006-2010 Stratejik Planı, Mart-2006.

İller Bankası 2011 Yılı Faaliyet Raporu.

20.08.1998 Tarihli **Sabah Gazetesi**.

19 Haziran 2012 Tarihli **Hürriyet Gazetesi**.

31 Mart 2012 Tarihli **İller Bankası Denetim Raporu**.

5227 Sayılı Kamu Yönetimin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun.

5393 Sayılı **Belediye Kanunu**.

6328 Sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu.

http://dictionary.cambridge.org/dictionary/british/ (Erişim: 24.06.15).

http://dictionary.reference.com/browse/governance?s=t(Erişim: 24.06.15).
http://cigdemyuksel.av.tr/almanya-da-vergi-hukuku 28.06.2009.
http://www.umeaenergi.se/Om-Umeaa-Energi/Presentation/Om-Umeaa-Energi.ept.

http://www.ysk.gov.tr/ysk/docs/2009MahalliIdareler/ResmiGazete/BelediyeBaskanligi.pdf

http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.10003&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch(12.11.2014)

www.umeaenergi.se

www.tuik.gov.tr. 17.7.2009.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM KAYNAKLARI

AKTAN Coşkun C., Hilmi ÇOBAN, "Kamu Sektöründe İyi Yönetim İlkeleri" Ed: Coşkun C. Aktan, Kamu Mali Yönetiminde Stratejik Planlama ve Performans Esaslı Bütçeleme, Seçkin Kitapevi, Kamım 2006.

ARAGONES Enriqueta, Santiago Sanchez-Pages, "Santiago A Model Of Participatory Democracy: Understanding The Case Of Porto Alegre", **Spanish Ministry of Science and Technology** September, 2004.

Communities And Local Government Eland House, Participatory Budgeting: A Draft National Strategy Giving More People A Say in Local Spending Consultation*",* **Department For Communities And Local Government,** March, 2008.

ÇETİNKAYA Özhan - DEMİRBAŞ Tolga, "Belediye Gelirlerinin Analizi ve Mali Özerklik Açısından Değerlendirilmesi, İktisat Fakültesi Maliye Araştırma Merkezi Konferansları, 53, Seri., 2010.

ÇELEBİ Kemal, Kamu Ekonomisi Analizi, Emek Matbaası, Manisa, 2000.

ÇUKURÇAYIR M. Akif - Esra B. Sipahi, "Yönetişim Yaklaşımı ve Kamu Yönetiminde Kalite", Sayıştay Dergisi, Sayı: 50-51, 2004.

DICKENS, Korey – FRIS, Brandon, Wallace, Brian,; Handbook for Georgie Mayors and Council Members, Georgia Municipal Association, Published in Cooperation with the Carl Vinson Institute of Government, University of Georgia, 2012.

DPT, "Kamuda İyi Yönetisim Özel İhtisas Komisyonu Raporu", Yayın No:2721, ÖDK:674, Ankara, 2007.

ERGEN Zuhal, "Yönetimden Yönetişime: Katılımcı Bütçeleme Modeli", Maliye Dergisi, Sayı 163, Temmuz-Aralık 2012.

ERDOĞAN Mustafa, Anayasal Demokrasi, Siyasal Kitapevi, Ankara, 5. Baskı, 2003.

GÜNDOĞAN Ertuğrul, "Yönetişim: Kavram, Kuram ve Boyutlar", Ed: M Akif Çukurçayır - H. Tuğba Eroğlu - Hülya Eski Uğuz, Yönetişim, Çizgi Kitapevi, Nisan 2010.

GÜRAN Sait, "Türk Kamu Personel Rejimi ve Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı'nın Bu Konudaki Hükümleri", Sosyal-Siyaset, Sayı:221, 2010.

GÜRER Harun, "Stratejik Planlamanın Temelleri ve Türk Kamu Yönetiminde Uygulanmasına Yönelik Öneriler", Sayıştay Dergisi, Sayı:63, Ekim-Aralık 2006, s.95-96.

GÜRDAL Sahavet, Halkla İlişkiler ve Yerel Yönetimlerde Uygulamalar, RGA Yönetim Danışmanlık Yayınları, İstanbul, 1997.

KARAARSLAN Erkan, "Mali Saydamlığın Temel Esasları", Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü Denetim Birimi Başkanlığı, 2005 Yılı Faaliyet Raporu.

KUZEY Pelin, İyi Yönetişimin Temel Unsurları, Şeffaflık ve İyi Yönetişim, Maliye Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı Yayını, Nisan 2003.

KÖSEKAHYA Gamze, "Katılımcılık ve İyi Yönetişim", İyi Yönetişimin Temel Unsurları, T.C. Maliye Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Daire Başkanlığı Yayını, Ankara, Ayrıntı Basımevi, 2003.

KORLU R. Kutlu, Belediyelerde Katılımcılık ve Retro Demokrasi, Ekin Yayınevi, 2014.

KORLU R. Kutlu, Çetinkaya Özhan, "Vergi Bilincinin Gelişiminde Yerelleşme Faktörünün Rolü", 13. Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi / 28 - 30 Ekim 2015, ss.589-598.

KORLU R. Kutlu, ÇETİNKAYA Özhan, GERÇEK Adnan, "Yerel Vergi Bilincinin Faktör Analizi ile Değerlendirilmesi", **Yönetim Bilimleri Dergisi** Cilt / Volume: 14, Sayı: 28, ss. / pp.: 443-465, 2016.

ÖZEN Ahmet, İbrahim Güray Yontar, "Katılımcı Demokrasi Anlayışında Bütçeleme: Katılımcı Bütçeleme, Maliye Dergisi, Sayı 156, Ocak-Haziran 2009.

ÖZDEMİR Ali Tamer, "Mahalli İdarelerde Halk Katılımı Bağlamında Kent Konseyleri", Sayıştay Dergisi, Sayı: 83, Ekim-Aralık, 2011.

SINTOMER Yves - Carsten Herzberg - Anja Röcke, "From Porto Alegre to Europe: Potentials And Limitations of Participatory Budgeting", IJUPR,Berlin, 2005.

SEZEN Seriye, "Ombudsman: Türkiye İçin Nasıl Bir Çözüm?", Amme İdaresi, Cilt:34, Sayı:4, 2001.

TEPAV, "İyi Yönetişim İçin Örnek Bir Model: Katılımcı Bütçeleme", Mart 2007, http://www.tepav.org.tr/ (Erişim:25.06.15)

TERENCE Wood, "Participatory Democracy in Porto Alegre And Belo Horizonte", **Victoria University of Wellington,** August 2004.

TURGUT Kasım, "Belediyelerde İyi Yönetişime İlişkin Düzenlemeler ve Uygulamalar" , Çukurçayır - H. Tuğba Eroğlu - Hülya Eski Uğuz, Yönetişim, Çizgi Kitapevi, Nisan 2010.

TOKSÖZ Fikret, "İyi Yönetişim El Kitabı" TESEV Yayınları, Mayıs 2008.

TORTOP Nuri, Halkla İlişkiler, Yargı Yayınları, Ankara, 1993.

UYGUR Gülriz, "Adalet ve Hukuk Devleti" Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 53, Sayı 3, 2004.

Kent Konseyi Yönetmeliği, R.G.T: 08.10.2006, RG S: 26313.

http://dictionary.cambridge.org/dictionary/british/ (Erişim: 24.06.15).

http://dictionary.reference.com/browse/governance?s=t (Erişim: 24.06.15).

http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist, (Erişim:10.12.2017).

https://data.worldbank.org/indicator/SP.URB.TOTL.IN.ZS?end=2016&start=1960&view=chart, (Erişim: 11.12.2017).

Electronic Voting, http://en.wikipedia.org/wiki/Electronic_voting, (Erişim: 26.12.2012).

FOREX PİYASASINDA MEVSİMSELLİK: MAJÖR PARİTELER

Doç Dr. Serdar KURT

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-86-9

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Mayıs 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

KAYNAKÇA

Abdioğlu, Z., & Değirmenci, N. (2013). "İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında Mevsimsel Anomaliler". *Business and Economics Research Journal*, 4(3), 55-73.

Abraham, A., & Ikenberry, D. L. (1994). "The Individual Investor and the Weekend Effect". *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 263-277.

Akarsu, Y., & Dilbaz Alacahan, N. (2019). "Exchange Rate Risk and an Evaluation in Terms of Turkey Economy". *Journal of Life Economics*, 6(1), 79-90.

Aksoy, H., & Sağlam, İ. (2001). "Sınıflayıcı (Classifier) Sistem İle İMKB'de Yeni Bir Anomali Gözlemi". Boğaziçi Üniversitesi, Araştırma Raporu.

Aksöyek, İ. (1987). "Uluslararası İşletmelerde Döviz Kuru Riskinin Etkileri ve Bu Riskin Yok Edilmesi". Yayınlanmamış Master Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Aliyev, F., & Gamarli, N. (2018). "Borsa İstanbul'da Haftaiçi Anomalisi Üzerine Bir İnceleme". *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(3), 625-632.

Altan, M., & Güzel, F. (2015). "Forex Piyasasının Türkiye'deki Durumu ve Türkiye Finans Piyasalarına Etkileri". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (33), 203-214.

Ariss, R. T., Rezvanian, R., & Mehdian, S. M. (2011). "Calendar Anomalies in The Gulf Cooperation Council Stock Markets". *Emerging Markets Review*, 12(3), 293-307.

Aslan, G.A. (2010). "Foreks İşlemleri". *Sermaye Piyasası Dergisi.* 1, 5-9.

Atakan, T. (2009). "İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında Değişkenliğin (Volatilitenin) ARCH-GARCH Yöntemleri ile Modellenmesi". *Yönetim Dergisi*, 20(62), 48-61.

Avramov, D., & Chordia, T. (2006). "Asset Pricing Models and Financial Market Anomalies". *The Review of Financial Studies,* 19(3), 1001-1040.

Aydoğan, K., & Geoffrey Booth, G. (2003). "Calendar Anomalies in the Turkish Foreign Exchange Markets". *Applied Financial Economics*, 13(5), 353-360.

Ayyildiz, C. (1989). "Döviz Kuru Riskinin Azaltılmasında Kullanılan Yöntemler". Yayınlanmamış Master Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Balaban, E. (1995a). "Informational Efficiency of the İstanbul Securities Exchange and Some Rationale for Public Regulation". *The Central Bank of The Republic of Turkey Research Department Discussion Paper*, 9502, 1-27.

Balaban, E. (1995b). "Day of the Week Effects: New Evidence from an Emerging Stock Market". *Applied Economics Letters*, 2(5), 139-143.

Barak, O. (2008), "İMKB'de Aşırı Reaksiyon Anomalisi ve Davranışsal Finans Modelleri Kapsamında Değerlendirilmesi". *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 10(1), 207-229.

Basher, S. A., & Sadorsky, P. (2006). "Oil Price Risk and Emerging Stock Markets". *Global Finance Journal*, 17(2), 224-251.

Berument, H., & Dogan, N. (2011). "Effects of Daylight-Saving Time Changes on Stock Market Volatility: A Reply". *Psychological Reports*, 109(3), 863-878.

Berument, H., Coşkun, M. N., & Şahin, A. (2007). "Day of the Week Effect on Foreign Exchange Market Volatility: Evidence from Turkey". *Research in International Business and Finance,* 21(1), 87-97.

Berument, H., Inamlik, A., & Kıymaz, H. (2004). "The Day of the Week Effect on Stock Market Volatility: Istanbul Stock Exchange". *Iktisat, Isletme ve Finans*, 223, 91-102.

Bildik, R. (2000). "*Hisse Senedi Piyasalarında Dönemsellikler ve IMKB Üzerinde Ampirik Bir Çalışma*". Istanbul: İMKB Yayınlar,

Bozkurt, İ. (2015). "Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Piyasalarda Anomali Varlığının İncelenmesi". *Business and Economics Research Journal*, 6(4), 19-37.

Brooks, C., & Persand, G. (2001). "Seasonality in Southeast Asian Stock Markets: Some New Evidence on Day-of-the-Week Effects". *Applied Economics Letters*, 8(3), 155-158.

Brusa, J., Lee, W. Y., & Liu, P. (2011). "Monday Returns and Asset Pricing". *Journal of Economics and Finance*, 35(3), 332-347.

Cengiz, H., Bilen, Ö. Büyüklü, A. H., & Damgacı, G. (2017). "Stock Market Anomalies: The Day of the Week Effects, Evidence from Borsa Istanbul". *Journal of Global Entrepreneurship Research*, 7(4), 1-11.

Çevik, İ. E. (2012). "İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda Etkin Piyasa Hipotezinin Uzun Hafıza Modelleri İle Analizi: Sektörel Bazda Bir İnceleme". *Journal of Yasar University*, 26(7), 4437-4454.

Chen, H., & Singal, V. (2003). "Role of Speculative Short Sales in Price Formation: The Case of The Weekend Effect". *Journal of Finance,* 58, 685-705.

Chen H., & Singal, V. (2004). "All Things Considered, Taxes Drive the January Effect". *The Journal of Financial Research*, 27 (3), 351–372.

Choudhry, T. (2001). "Month of The Year Effect and January Effect in Pre-WWI Stock Returns: Evidence from A Nonlinear GARCH Model". *International Journal of Finance and Economics,* 6(1), 1-11.

Cornett, M. M., Schwarz, T. V., & Szakmary, A. C. (1995). "Seasonalities and Intraday Return Patterns in the Foreign Currency Futures Market". *Journal of Banking & Finance,* 19(5), 843-869.

Cross, F. (1973). "The Behavior of Stock Prices on Fridays and Mondays". *Financial Analysts Journal,* 29(6), 67-69.

Değertekin, E. A. (2010). "Döviz Piyasaları". *Sermaye Piyasasında Gündem Dergisi,* (92), 8-17.

Dichev, I. D., & Janes, T. D. (2003). "Lunar Cycle Effects in Stock Returns". *The Journal of Private Equity*, 6(4), 8-29.

Dickey, D. A., & Fuller W.A. (1981). "Likelihood Ratio Statistics for Autoregressive Time Series with a Unit Root". *Econometrica*, 49 (4), 1057- 1072.

Dilbaz Alacahan, N.; Akarsu, Y. & Kurt, S. (2019). "Döviz Kuru ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Panel Nedensellik Analizi", *International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies,* 5(10), 20-26.

Doyle, J. R., & Chen, C. H. (2009). "The Wandering Weekday Effect in Major Stock Markets". *Journal of Banking & Finance*, 33(8), 1388-1399.

Ege, İ., Topaloğlu, E.E., & Coşkun, D. (2012). "Davranışsal Finans ve Anomaliler: Ocak Ayı Anomalisinin İMKB'de Test Edilmesi". *Muhasebe ve Finans Dergisi*, 56, 175-190.

Ege, İ., & Topaloğlu, E. E. (2016). *Finansal Piyasalar ve Kurumlar.* Delice, G., & Ege, İ. (Ed.) *Para-Banka-Kredi ve Finansal Sistem*. 53-82. Ankara: Gazi Kitabevi Tic. Ltd. Şti.

Ellialtioğlu, N., & Hazar, A. (2017). "Foreks Piyasaları ve Türkiye'de Yasal Düzenlemeler Sonrası Uygulama Değişikliklerinin Analizi". *Başkent Üniversitesi Ticari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(1), 62-98.

Ergül, N., Akel, V., & Dumanoğlı, S. (2009). "Haftanın Günü Etkisi İMKB İkinci Ulusal Pazar'da Geçerli Midir?". *Maliye ve Finans Yazıları,* 1(82), 1-17.

Ergün, B. (2009). "Piyasa Anomalileri ve Aşırı Tepki Hipotezinin İMKB'de Araştırılması". Yayımlanmamış Master Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Eyüboğlu, S., & Eyüboğlu, K. (2018). "Borsa İstanbul Sektör Endeksleri ile Döviz Kurları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi: ARDL Modeli". *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 11(1), 8-28.

Fama, E. F. (1970). "Efficient Capital Markets: A Review of Theory and Empirical Work". *Journal of Finance*, 25(2), 383-417.

Flandreau, M., & Ugolini, S. (2010). "Where it all Began: Lending of Last Resort and the Making of Sterling as the Leading International Currency in the 1860s". *In Conf. A Return to Jekyll Island: The Origins, History, and Future of the Federal Reserve*, Jekyll Island. 1-44.

Folliott, T. (2007), "The January Effect: A Global Perspective. Doctoral Dissertation". *Faculty of Business Administration-Simon Fraser University*, 1-31.

Fountas, S., & Segredakis, K.N. (2002), "Emerging Stock Markets Return Seasonalities: The January Effect and The Tax-Loss Selling Hypothesis". *Applied Financial Economics,* 12(4), 291-299.

French, K. R. (1980). "Stock Returns and the Weekend Effect". *Journal of Financial Economics*, 8(1), 55-69.

Georgantopoulos, A. G., & Tsamis, A. (2012). "The Interrelationship Between Money Supply, Prices and Government Expenditures and Economic Growth: A Causality Analysis for the Case of Cyprus". *International Journal of Economic Sciences and Applied Research*, 5(3), 115-128.

Gomez, C. (2008). *Financial Markets, Institutions, and Financial Services.* Prentice Hall of India Private Limited, New Delhi.

Goodfriend, M. (1991). "Interest Rates and the Conduct of Monetary Policy". *Carnegie-Rochester Conference Series on Public Policy*, 34, 7-30. North-Holland.

Goodfriend, M. (2011). "Central Banking in the Credit Turmoil: An Assessment of Federal Reserve practice". *Journal of Monetary Economics*, 58(1), 1-12.

Gu, A.Y., & Simon J. T. (2003). "Declining January Effect-Experience in the United Kingdom". *American Business Review*, 21(2), 117-121.

Güran, N. (1987). *Döviz Kuru Sistemleri ve Ekonomik Denge*, İzmir: D.E.Ü. Yayınları, Kavram Matbaası.

Högholm, K., Knif, J., & Pynnönen, S. (2011). "Common and Local Asymmetry and Day-of-the-Week Effects Among EU Equity Markets". *Quantitative Finance,* 11(2), 219-227.

İpekten, O. B. (1992). *Menkul Kıymetler Yatırım Ortaklıkları ve Yatırım Fonlarının Sermaye Piyasasının Gelişimine Katkıları*. Erzurum 1992.

Jordan-Wagner, J., Yua, H. & Chioub, I. (2008). "Does the Weekday Effect of the Yen/Dollar Spot Rates Exist in Tokyo, London, and New York? An Analysis of Panel Probability Distribution". *Applied Economics*, 40, 2631–2643.

Kahneman, D., Knetsch, J. L., & Thaler, R. H. (1991). "Anomalies: The Endowment Effect, Loss Aversion, and Status Quo Bias". *Journal of Economic Perspectives*, 5(1), 193-206.

Kaldırım, Y. (2017). "Momentum Anomalisi ve Düşük Fiyat Anomalisi: BIST 100 Endeksine Yönelik Araştırma". *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 54, 77-91.

Kamstra, M., & Donaldson, R. G. (1999). *The Accuracy of Fundamental Stock Market Price Estimates and a Refinement to the Donaldson-Kamstra Fundamental Estimate*. No: 954. Society for Computational Economics.

Karcıoğlu, R., & Özer, N. (2017). "BIST'de Haftanın Günü ve Tatil Etkisi Anomalilerinin Getiri ve Oynaklık Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi". *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 457-485.

Ke, M. C., Chiang, Y. C., & Liao, T. L. (2007). "Day-of-the-Week Effect in the Taiwan Foreign Exchange Market". *Journal of Banking & Finance*, 31(9), 2847-2865.

Keim, D. B., & Stambaugh, R. F. (1984). "A Further Investigation of the Weekend Effect in Stock Returns". *The Journal of Finance*, 39(3), 819-835.

Kelly, F. C. (1930). *Why You Win or Lose: The Psychology of Speculation*. Boston: Houghton Mifflin.

Kenourgios, D., & Samitas, A. (2008). "The Day of the Week Effect Patterns on Stock Market Return and Volatility: Evidence for the Athens Stock Exchange". *International Research Journal of Finance and Economics*, 15 (1), 78-89.

Khademalomoom, S., & Narayan, P. K. (2019). "Intraday Effects of the Currency Market". *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money,* 58, 65-77.

Kıyılar, M., & Karakaş, C. (2005). "İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda Zamana Dayalı Anomalilere Yönelik Bir İnceleme". *Yönetim Dergisi*, 16(52), 17-25.

Kling, G., & Gao, L. (2005). "Calendar Effects in Chinese Stock Market". *Annals of Economics and Finance*, 6(1), 75-88.

Kolb, R. W., & Rodriguez, R. J. (1987). "Friday the Thirteenth: Part VII'-A Note". *Journal of Finance*, 42 (5), 1385-1387.

Küçüksille, E. (2012). "İMKB Endekslerinde Ocak Ayı Etkisinin Test Edilmesi". *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 1(53), 129-138.

Kuhn, T. S. (1987). *Black-Body Theory and the Quantum Discontinuity, 1894-1912.* University of Chicago Press.

Kumar, S. (2015). "Turn-of-Month Effect in the Indian Currency Market". *International Journal of Managerial Finance,* 11(2), 232-243.

Kumar, S., & Pathak, R. (2016). "Do the Calendar Anomalies Still Exist? Evidence from Indian Currency Market". *Managerial Finance*, 42(2), 136-150.

Kurt, S. (2004), "Hisse Senedi Piyasalarının Zayıf ve Yarı Güçlü Yapıda Etkinliğinin Ekonometrik Testi: İMKB Örneği". Yayımlanmamış Master Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

Liano, K., & Kelly, G.W. (1995). "Currency Futures and the Turn-of-Month Effect". *Global Finance Journal*, 6(1), 1-7.

Lintner, J. (1965). "Security Prices, Risk, and Maximal Gains from Diversification". *The Journal of Finance*, 20(4), 587-615.

Lyroudı, K., Subeniotis, D., & Komisopoulos, G., (2002). "Market Anomalies in the Ase: The Day of the Week Effect". *In EFMA 2002 London Meetings.* 1-19.

McFarland, J. W., Pettit, R. R., & Sung, S. K. (1982). "The Distribution of Foreign Exchange Price Changes: Trading Day Effects and Risk Measurement". *The Journal of Finance*, 37(3), 693-715.

Melicher, R. W., & Norton, E. A. (2016). *Introduction to Finance: Markets, Investments, and Financial Management*. John Wiley & Sons.

Muradoğlu, G., & Oktay, T. (1993), "Hisse Senedi Piyasasında Zayıf Etkinlik: Takvim Anomalileri". *Hacettepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 11, 51-62.

Muth, J. F. (1961). "Rational Expectations and the Theory of Price Movements". *Econometrica,* 29(3), 315-335.

Oğuzsoy, C. B., & Güven, S. (2006). "Turn of the Month and Turn of the Month Surrounding Days Effects in Istanbul Stock Exchange". *Journal of Emerging Market Finance,* 5(1), 1-13.

Özari, Ç., & Turan, K. K. (2016). "Vadeli İşlem Piyasalarında Haftanın Günü ve Ocak Ayı Etkisi: Karşılaştırmalı Analiz (VIOB And BIST)". *Journal of International Social Research,* 9(42), 1604-1619.

Özdemir, K. A., & Şahinbeyoğlu, G. (2000). "Alternatif Döviz Kuru Sistemleri". *Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Araştırma Genel Müdürlüğü Tartışma Tebliği,* 1-10.

Özmen, T. (1997). *Dünya Borsalarında Gözlemlenen Anomaliler ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Üzerine Bir Deneme*. Sermaye Piyasa Kurulu Yayını. No:61, Ankara.

Phillips, P. C., & Perron, P. (1988). "Testing for a Unit Root in Time Series Regression". *Biometrika*, 75(2), 335 346.

Rogalski, R. J. (1984). "New Findings Regarding Day of the Week Returns over Trading and Non Trading Periods: A Note". *The Journal of Finance*, 39(5), 1603-1614.

Sarvul, B. K., Özekicioğlu, H., & Özel, H. A. (2013). "Türkiye'de Finansal Serbestleşmenin Tarihsel Gelişimi". *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (38), 227-237.

Shahid, M. N., & Sattar, A. (2017). "Behavior of Calendar Anomalies, Market Conditions and Adaptive Market Hypothesis: Evidence from Pakistan Stock Exchange". *Pakistan Journal of Commerce and Social Sciences (PJCSS),* 11(2), 471-504.

Sharpe, W. F. (1964). "Capital Asset Prices: A Theory of Market Equilibrium Under Conditions of Risk". *The Journal of Finance*, 19(3), 425-442.

Sivri, U. (2004). "İstanbul Menkul Kıymetler Borsa'sında Stokastik Mevsimsellik". *Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi*, XIX (1), 195-208.

Smirlock, M., & Starks, L. (1986). "Day-of-the-Week and Intraday Effects in Stock Returns". *Journal of Financial Economics*, 17(1), 197-210.

SPK (2011). "Sermaye Piyasası Kanunu'na Tabi Olan Anonim Ortaklıkların Uyacakları Esaslar Hakkında Tebliğ". Erişim Tarihi: 18.12.2020. https://www.spk.gov.tr/Duyuru/Goster/20110720/0

Steeley, J. M. (2001). "A Note on Information Seasonality and the Disappearance of the Weekend Effect in the UK Stock Market". *Journal of Banking & Finance*, 25(10), 1941-1956.

Tachiwou, A. M. (2010). "Day-of-The-Week-Effects in West African Regional Stock Market". *International Journal of Economics and Finance*, 2 (4), 167-173.

TCMB (2002). "Merkez Bankası'nın Piyasa Yapıcılığı Sistemine Yaklaşımı". Erişim Tarihi: 18 Aralık 2020. https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/210f2204-996b-4156-bf58-b80c8c2b1177/DUY2002-73.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-210f2204-996b-4156-bf58-b80c8c2b1177-m3fC67l.

TCMB (2015). "Finansal Sistem Yapısı". Erişim tarihi: 20.12.2020, tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/f23af107-3ac4-408d-82a1 41fe4588f80c/ TCMB _KITAPCIK_2014.pdf?MOD=AJPERES.

TCMB (2021). "Bankalararası Para Piyasaları". Erişim tarihi: 20.12.2020, https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Banka+Hakkinda/Sikca+Sorulan+Sorular/Piyasalar.

TPP (2021). "Takasbank Para Piyasası". Erişim tarihi: 21.12.2020, https://www.takasbank.com.tr/tr/hizmetler/isletilen-piyasalar/takasbank-para-piyasasi-tpp/geneltanim#:~:text=Takasbank%20Para%20Piyasas%C4%B1%20(TPP)%3B,olan%20organize%20bir%20para%20piyasas%C4%B1d%C4%B1r.

Tunçel, A. K. (2007). "İMKB'de Haftanin Günü Etkisi". *Akdeniz İİBF Dergisi*, 7(13), 252-265.

Tuncer, B. (1958). "Milletlerarası Para Fonu". *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Cilt 13(4), 11-29.

Turaboğlu, T. T., & Topaloğlu, N. T. (2017). "Bir Etkin Piyasa Hipotezi Kavramı Olarak Anomaliler: Borsa İstanbul (BIST) Üzerinden Aylara İlişkin Anomalilere Yönelik Bir Araştırma", *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26(1), 216-230.

Wachtel, S. B. (1942). "Certain Observations on Seasonal Movements in Stock Prices". *The Journal of Business of the University of Chicago*, 15(2), 184-193.

Yağcılar, G. G., & Arslan, Z. (2019). "Hisse Senedi Piyasalarında Tatil Anomalisi: BIST Bankacılık Endeksi Üzerine Bir Uygulama". *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 54(3), 1114-1134.

Yamori, N., & Mourdoukoutas, P. (2003). "Does the Day-of-the-Week Effect in Foreign Currency Markets Disappear? Evidence from The Yen/Dollar Market", Choi, J.J. & Hiraki, T. (Ed.) *The Japanese Finance: Corporate Finance and Capital Markets in ...,* Emerald Group Publishing Limited, Bingley, 4, 443-459.

Yamori, N., & Kurihara, Y. (2004). "The Day-of-the-Week Effect in Foreign Exchange Markets: Multi-Currency Evidence". *Research in International Business and Finance,* 18(1), 51-57.

Yavuz, R. A., & Atmaca, V. D. (2020). "Türk Döviz Piyasasında Haftanın Günü Anomalisinin Analizi". *Journal of Yasar University*, 15(57), 84-97.

Yu, H. C., Chiou, I., & Jordan-Wagner, J. (2008). "Does the Weekday Effect of the Yen/Dollar Spot Rates Exist in Tokyo, London, and New York? An Analysis of Panel Probability Distribution". *Applied Economics*, 40(20), 2631-2643.

Zhai, W., Kazemi, H. S., He, J., & Cai, J. (2013). "Stock Market Volatility, Speculative Short Sellers and Weekend Effect: International Evidence". *Journal of Financial Risk Management,* 2(3), 47-54.

http://www.cosmoturk.com/. Erişim Tarihi: 30.04.2021

https://finanswebde.com/. Erişim Tarihi: 28.04.2021

https://halkyatirim.medium.com/. Erişim Tarihi: 30.04.2021

https://idealdata.com.tr/. Erişim Tarihi: 28.04.2021

https://teknikanalizformasyonlar.blogspot.com/. Erişim Tarihi: 30.04.2021

https://twitter.com/mr_nesim/status/1193542788476002304/photo/1. Erişim Tarihi: 11.04.2021

https://www.forexblogu.com/forex-kac-yildir-var. Erişim Tarihi: 02 .05.2020.

https://www.fxbox.com.tr/. Erişim Tarihi: 28.04.2021

https://www.gcmyatirim.com.tr/. Erişim Tarihi: 30.04.2021

https://www.gcmyatirim.com.tr/. Erişim Tarihi: 28.04.2021

https://www.integralforex.com.tr/. Erişim Tarihi: 30.04.2021

https://www.investaz.com.tr/forex. Erişim Tarihi: 28.04.2021

https://www.qnbfi.com/. Erişim Tarihi: 30.04.2021

https://www.xtb.com/tr/. Erişim Tarihi: 28.04.2021

https://www.ziraatfx.com.tr/. Erişim Tarihi: 30.04.2021

MAKRO
İKTİSADA GİRİŞ

Prof. Dr. Ersan BOCUTOĞLU Prof. Dr. Metin BERBER

5. BASKI

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.
Sertifika No: 48743

Kapak - İç Tasarım ve Şekil Çizimleri: Prof. Dr. Metin Berber

ISBN: 978-625-7667-25-8

Baskı ve Cilt
Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: 1. Baskı; Ocak 2010
2. Baskı; Şubat 2013
3. Baskı; Şubat 2016
4. Baskı; Ocak 2019
5. Baskı; Şubat 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

Prof. Dr. Ersan BOCUTOĞLU, Prof. Dr. Metin BERBER
MAKRO İKTİSADA GİRİŞ

Yazar Web / E-Posta : **www.ersanbocutoglu.net**
ebocutoğlu@ktu.edu.tr

www.metinberber.com
berber@ktu.edu.tr

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI
BOCUTOĞLU Ersan, BERBER Metin
Makro İktisada Giriş / Ersan BOCUTOĞLU, Metin BERBER
4. Baskı, XII + 220 s, 19*23,5 cm
Kaynakça var, İndeks var
ISBN: 978-625-7667-25-8
1. Makro İktisat, 2. Makro İktisada Giriş, 3. İktisada Giriş, 4. Ekonomi

YARARLANILAN KAYNAKLAR

ACAR, Yalçın, Büyüme Teorileri, Vepaş AŞ. Yayınları, 3.Baskı, Bursa, 1998.

ALKİN, Erdoğan vd., İktisada Giriş, A.Ü.Yayınları No:1472, AÖF Yayınları No:785, Eskişehir, 2003.

AMACHER, R.C., Principles of Economics, 2nd Edition, South-Western Publishing Co., 1983

ARGY, Victor, International Macroeconomics-Theory and Policy, Routledge London and New York, 1994

BERBER, Metin, İktisadi Büyüme ve Kalkınma, İkinci Baskı, Derya Kitabevi, Trabzon, 2004.

BOCUTOĞLU, Ersan, Karşılaştırmalı Makro İktisat: Teoriler ve Politikalar, İkinci Baskı, Derya Kitabevi, Trabzon, 2005.

BOCUTOĞLU, Ersan, Makro İktisat: Keynesyen Teori ve Politikalar, Üçüncü Baskı, Derya Kitabevi, Trabzon, 2004.

BOCUTOĞLU E., BERBER M., ÇELİK K., Makro İktisada Giriş, Derya Kitabevi, Trabzon, 2006

ÇOLAK Ö. Faruk, diğ. İktisada Giriş, (Editör; Ö.F. Çolak), Gazi Kitabevi, Ankara, 2007

DİNLER, Zeynel, İktisada Giriş, Ekin Kitabevi Yayınları, 5.Baskı, Bursa, 2000.

DORNBUSH R.,FISHER S.; Macroeconomics, Fifth Edition, McGraw-Hill Book Co.,New York,l990

DÜLGEROĞLU, Ercan, Kalkınma Ekonomisi, Uludağ Üniv. Yayınları, Bursa, 1988.

EKONOMİ ANSİKLOPEDİSİ, Paymaş Yayınları, 3 cilt, İstanbul, 1983.

ERTEK Tümay, Makroekonomiye Giriş, Beta yayınları, 3. Baskı, İstanbul, 2008

ERTÜRK Emin, İktisad Giriş, Nobel Yayınları, Ankara, 2006

GANDOLFO, Giancarlo, International Finance and Open Economy Macroeconomics, Springer, 2002

GÖKDERE, Ahmet ve diğ. (Editör Ö.Faruk ÇOLAK), İktisadın İlkeleri, Alkım Yayıncılık, Ankara, 1996.

GÜRKAN, Ömer, Ekonomi, KTÜ Basımevi, Trabzon, 1992.

GÜRKAN, Ömer, Ekonomik Büyüme ve Kalkınma, Trabzon, 1989.

HALLWOOD, C.Paul; MACDONALD, Ronald, International Money and Finance, Third Edition, Blackwell Publishers Inc, USA, 2001

HATİBOĞLU, Zeyyat, Temel Uluslar arası İktisat, Beta Yayınları, İstanbul, 1993.

HEILBRONER R.L.; İktisadi Sorun II, Makro İktisat, (Çeviren: D.DEMİRGİL), Çağlayan Kitabevi,İstanbul,l974

İŞGÜDEN, Tamer; AKYÜZ, Müfit, Uluslar arası İktisat, Evrim Kitabevi, İstanbul, 1990.

KARLUK, S. Rıdvan, Uluslararası Ekonomi, Teori ve Politika, 7.Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2003.

KAYNAK, Muhteşem, Ekonomik Kalkınma, Ankara, 1990.

MURSHED, Syed Mansoob, Macroeconomics For, Open Economies, The Dryden Pres, 1997

ORHAN Z. Osman, ERDOĞAN Seyfettin, İktisada Giriş, Avcı Offset, İstanbul, 2005

ÖZGÜVEN, Ali, İktisadi Büyüme, İktisadi Kalkınma, Sosyal Kalkınma Planlama ve Japon Kalkınması, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1988.

PARASIZ, İlker, İktisada Giriş- Prensipler ve Politika- Ezgi Kitabevi Yayınları, 2.Baskı, Bursa, 1993.

PARASIZ, İlker, İktisadın A, B, C'si, Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa, 1996.

PARASIZ, M.İlker, Uluslararası Finansman: Teori ve Uygulama, Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa, 1994.

PARKİN M.; Economics, Addison-Wesley Publishing Co.,New York, l990

PAYA Merih, Makro İktisat,Filiz Kitabevi,İstanbul,l997

PHELPS E.S.; Recent Developments in Macroeconomics,The International Library of Critical Writings in Economics ,Vol.I,II,III,Edward Elgar Publishing Limited,l99l

PHELPS E.S.; Seven Schools of Macroeconomics,The Arne Ryde Memorial Series,Clarendon Press,Oxford,l990

PIKOULAKIS, Emmanuel, International Macroeconomics, St.Martin's Press, New York, 1995

RIVERA-BATIZ, F.L.; RIVERA-BATIZ, L.A. International Finance and Open Economy Macroeconomics, Second Edition, Macmillan Publishing Company, 1994

ROBERT E.H.,TAYLOR J.B.; Macroeconomics, Theory, Performance, and Policy,W.W.Norton & Company, New York, l986

SAMUELSON, Paul A.; NORDHAUS, William D., Economics, McGraw Hill, 2001

SAVAŞ Vural, Politik İktisat, Beta Yayın Dağıtım A.Ş., İstanbul, l994

SAVAŞ, Vural, Kalkınma Ekonomisi, Beta Yayınları, 4.Baskı, İstanbul, 1986.

SAVAŞ,Vural, Keynesyen İktisat Yıkılırken,Makro Teoride Bunalım, (İkinci Bası) ,Beta Yayın Dağıtım A.Ş.,İstanbul,l986

SAWYER J.A.; Macroeconomic Theory,Keynesian and Neo-Walrasian Models,University of Pensylvania Press,Exeter,l989

SEYİDOĞLU, Halil, Ekonomik Terimler: Sözlük, Güzem Yazınları, Ankara, 1992.

SEYİDOĞLU, Halil, Uluslararası Finans, Güzem Yazınları, İstanbul, 1994.

SEYİDOĞLU, Halil, Uluslararası İktisat: Teori, Politika ve Uygulama, Geliştirilmiş 11.Baskı, Güzem Yazınları, İstanbul, 1996.

ŞAHİN Hüseyin, Türkiye Ekonomisi,Tarihsel Gelişimi-Bugünkü Durumu, (Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş Üçüncü Basım),Ezgi Kitabevi Yayınları,Bursa,l995

ŞAHİN, Hüseyin, İktisada Giriş, Ezgi Kitabevi yayınları, 4.Baskı, Bursa, 1994.

THOMAS, Robert P., Economics:Principles & Applications, 1990.

UNAY, Cafer; Genel İktisat, Ekin Kitabevi, 1.Basım, Bursa, 1997.

UZUNOĞLU Sadi, ve diğ., Temel Ekonomi, Literatür yayıncılık, 2. Basım, İstanbul, 2008

ÜLGENER Sabri F.; Milli Gelir,İstihdam ve İktisadi Büyüme,(Altıncı Baskı), Filiz Kitabevi,İstanbul,l986

ÜNSAL M. E., Uluslar arası İktisat, İmaj yayınevi, Ankara, 2005

VANE R.H.,THOMPSON J.L.; Current Controversies in Macro-economics, An Intermediate Text,Edward Elgar Publishing Co.,l992

WONNARCOTT, P., WONNACOTT, R., Economics, Third Edition, McGraw-Hill Book Co. 1986

YILDIRIM Kemal ve Diğ., Makro İktisada Giriş, Ekin yay., 2. Baskı, Bursa, 2006

YILDIRIM Kemal ve Diğ., İktisada Giriş, Ekin yay., 2. Baskı, Bursa, 2008

....., İktisadi Kalkınma, Fasikül 1, A.Ü.Yayınları No:122, AÖF Yayınları No:46, Eskişehir, 1990.

MAKRO İKTİSAT

TEORİLER VE POLİTİKALAR

15. BASKI

Prof. Dr. Ersan BOCUTOĞLU

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

Kapak Resmi: Teoriler ve Teorideki İnsanın Çaresizliği

ISBN: 978-625-7667-24-1

Baskı ve Cilt:
Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

15. Baskı: Şubat 2021

Birinci Baskı, 1997	İkinci Baskı, 2001	Onüçüncü Baskı, 2016
Üçüncü Baskı, 2004	Dördüncü Baskı, 2007	Ondördüncü Baskı, 2019
Beşinci Baskı, 2009	Altıncı Baskı, 2009	
Yedinci Baskı, 2010	Sekizinci Baskı, 2011	
Dokuzuncu Baskı, 2012	Onuncu Baskı, 2013	
Onbirinci Baskı, 2014	Onikinci Baskı, 2015	

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

Prof. Dr. Ersan BOCUTOĞLU
MAKRO İKTİSAT Teoriler ve Politikalar

Yazar Web / E-Posta : www.ersanbocutoglu.net
ebocutoğlu@ktu.edu.tr

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI

BOCUTOĞLU Ersan,
MAKRO İKTİSAT Teoriler ve Politikalar / Ersan BOCUTOĞLU
15. Baskı XXVI + 614 s, 19,5*24 cm
Kaynakça var, İndeks var
ISBN: 978-625-7667-24-1

1. İktisat, 2. Makro İktisat, 3. İktisat Teorileri, 4. İktisat Politikaları

YARARLANILAN KAYNAKLAR

ABEL, A.B., BERNANKE, B.S.; Macroeconomics, Third Edition, Addison-Wesley, 1998

AKYAZI, H., Enflasyon Hedeflemesi: Ülke Deneyimleri ve Türkiye'de Uygulanabilirliği, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2004.

BEGG, D., FİSCHER, S., DORNBUSCH, R.; Economics, Nineth Edition,McGraw-Hill, New York, 2008

BOCUTOĞLU, E., Karşılaştırmalı Makro İktisat: Teoriler ve Politikalar, Murathan Yayınevi, Trabzon, 2011.

DAVID. M., SCOTT, A.; Macroeconomics, Understanding of the Wealth of Nations, John Wiley & Sons, New York, 2002.

DİNLER, Z.; İktisada Giriş, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa, 1995.

DORNBUSH, R., FISHER S.; Macroeconomics, Sixth Edition, McGrawHill Book Co., New York, 1994.

EKİNCİ, A., İktisadi Dalgalanmaların Kavramsal ve Teorik Analizi, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, KTÜ SBE, Trabzon, 2006.

FROYEN, T.F.; Macroeconomics: Theories and Policies, Prentice Hall, Sixth Edition, New Jersey, 1999

HEILBRONER, R.L.; İktisadi Sorun II, Makro İktisat, (Çeviren:D. DEMİRGİL), Çağlayan Kitabevi, İstanbul, 1974.KARLUK, R.; Uluslararası Ekonomi, Bilim Teknik Yayınevi, İstanbul, 1991.

MANKIW, N.G., Macroeconomics, Fifth Edition, Worth Publishers, New York, 2003.

PARKIN, M.; Economics, Addison-Wesley Publishing Co., New York, 1990

PAYA, M.; Makro İktisat, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1997.

PHELPS, E.S.; Recent Developments in Macroeconomics, The International Library of Critical Writings in Economics, Vol.I,II,III, Edward Elgar Publishing Limited, 1991.

----------; Seven Schools of Macroeconomics, The Arne Ryde Memorial Series, Clarendon Press, Oxford, 1990.

ROBERT, E.H., TAYLOR J.B.; Macroeconomics: Theory, Performance and Policy, W.W. Norton & Company, New York, 1986.

SAVAŞ, V.; Keynezyen İktisat Yıkılırken, Makro Teoride Bunalım, Beta Yayın Dağıtım A.Ş., İstanbul, 1986.

----------; Politik İktisat, Beta Yayın Dağıtım A.Ş., İstanbul, 1994.

SAWYER, J.A.; Macroeconomic Theory, Keynesian and Neo-Walrasian Models, University of Pensylvania Press, Exeter, 1989.

SCARTH, W. M., Macroeconomics: An Introduction to Advanced Methods, Harcourt Brace Jovanovich, Toronto, 1988.

SCHILLER, B.R., The Macro Economy Today, Random House,New York,1986.

SKOUSEN, M., Modern İktisadın İnşası, (Birinci Basım), Liberte Yayınları, Ankara, 2003.

SLOMAN, J., İktisat: Makro, (Türkçesi: A.ÇAKMAK), Bilim Teknik Yayınevi, İstanbul, 2004.

SNOWDOWN, B., VANE H., WYNARCZYK P.; A Modern Guide to Macroeconomics, An Introduction to Competing School of Thought, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham, 1998.

ÜLGENER, S.F.; Milli Gelir, İstihdam ve İktisadi Büyüme, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1986.

ÜNSAL, E.M., Makro İktisat, Genişletilmiş 7. Bası, İmaj Yayınevi, Ankara, 2007.

VANE, R.H., THOMPSON, J.L.; Current Controversies in Macroeconomics, An Intermediate Text, Edward Elgar Publishing Co., 1992.

KÜRESELLEŞEN DÜNYADA MALİ VE İKTİSADİ MESELELER

Editörler
Dr. Öğr. Üyesi Serap ÜRÜT SAYGIN
Dr. Öğr. Üyesi Orçun AVCI

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-50-0

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Mart 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

Acar, İ. A., Utkuseven, A. ve Koç, Ö. E. (2015). "Geçmişi Öngörmek: Ekonomik Krizlerin Teorik ve Tarihsel Arka Planı", İçinde: İktisadi Krizler ve Türkiye Ekonomisi, Ed: Eroğlu, N., Eroğlu, İ. ve Aydın, H.İ., Orion Kitapevi, Ankara, 69-82.

Akbulak, T. (2020). "Küresel Finansal Krizlerin Türk Bankacılık Sektöründeki Risklere Yansımaları", *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(13), 103-112.

Aktan, C. C. (1994). Müdahaleci Devletten Sınırlı Devlete, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara.

Aktan, C. C. ve Şen, H. (2001). "Ekonomik Kriz: Nedenler ve Çözüm Önerileri", *Yeni Türkiye Dergisi,* Ekonomik Kriz Özel Sayısı, 2(45), 1225-1230.

Atman, S. (2006). "Ekonomi Politik Dengede Petrol Fiyatları", *Güvenlik Stratejileri Dergisi,* 1(3), 63-75.

Ay, H. ve Uçar, Ö. (2015). "Üç Küresel Ekonomik Krizin Analizi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 17(1), 11-32.

Aydın, M. K. ve Aksoy, Ö. (2012). "Finansal Krizler Üzerine Bir Değerlendirme", *Bilgi Dergisi,* 24, 135-152.

Balı, S. ve Büyükşalvarcı, A. (2011). 1630'dan 2010'a Finansal Krizler Tarihi, Çatı Kitapları, İstanbul.

Bayraç, H. N. (2005). "Uluslararası Petrol Piyasasının Ekonomik Analizi", *Finans-Politik ve Ekonomik Yorumlar Dergisi,* 42(499), 6-20.

Bozdoğan, D., Buyrukoğlu, S. ve Bozdoğan, K. (2013). "Finansal Krizlerin Önlenmesinde Tobin Vergisinin Bir Türevi Olarak Spahn Vergisi", *Gümrük ve Ticaret Dergisi,* 1, 84-99.

Bulut, M. (2003). "1929 Dünya Ekonomik Buhranı ve Türkiye'de Devletçiliğe Geçiş", *Bilig Dergisi,* 26, 77-101.

Bulut, M. ve Çalışkan, M. S. (2009). "Küresel Krizlere Yönelik Vergi Politikaları ve Beklenen Bütçe Etkileri", *Vergi Raporu Dergisi,* 118, 32-40.

Cicioğlu, Ş. ve Yıldız, A. (2018). "Lale Krizinden Günümüze Ekonomik Krizler: Temel Yaklaşımlar ve Ortak Özellikler", *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 5(9), 25-38.

Civriz, M. (2010). "Global Kriz Sonrası Dünyada ve Türkiye'de Krizle Mücadele Kapsamında Alınan Önlemler", *Vergi Sorunları Dergisi,* 256, 170-186.

Çapraz, N. (2001). Ekonomik Bunalımların Dünya'da ve Türkiye'de Yansımaları, Der Yayınları, İstanbul.

Çinko, L. ve Ak, R. (2009). "Küreselleşen Ekonomilerde Yaşanan Bankacılık Krizlerinin Anatomisi", *Maliye Finans Yazıları,* 23(83), 59-83.

Delice, G. (2003). "Finansal Krizler: Teorik ve Tarihsel Bir Perspektif", *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20, 57-81.

DPT (Devlet Planlama Teşkilatı). (2000). Küreselleşme Özel İhtisas Raporu, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Ankara.

Eğilmez, M. (2009). Küresel Finansal Krizi "Piyasa Sisteminin Eleştirisi", Remzi Kitapevi, İstanbul.

Frankel, J. A. ve Rose, A. K. (1996). "Currency Crashes in Emerging Markets: An Empirical Treatment", *Journal of International Economics,* 41, 351-366.

Gazioğlu, A. (2020a). "1997 Asya Krizi", İçinde: Siyah Kuğu: Ekonomik Krizler 1634-2020, Ed: Açıkgöz, B., Dora Yayıncılık, Bursa, 255-270.

Gazioğlu, A. (2020b). "1973 Petrol Krizi: Ekonomik Bir Hastalık-Stagflasyon!", İçinde: Siyah Kuğu: Ekonomik Krizler 1634-2020, Ed: Açıkgöz, B., Dora Yayıncılık, Bursa, 155-168.

Güngör, K. (2010). "Global Mali Krizlerin Temel Makroekonomik Değişkenler ve Vergi Gelirleri Üzerindeki Etkileri", İçinde: Prof. Dr. Aytaç Eker'e Armağan, Kamu Maliyesinde Seçme Yazılar, Ed: Saruç, T., Gürdal, T. ve Altun, N., Sakarya Üniversitesi Yayınları, Sakarya, 289-308.

Işık, N., Alagöz, M. ve Yıldırım, M. (2006). "1990 Sonrası Türkiye'de Yaşanan Krizler: 1994, 2000 ve 2001 Krizleri", İçinde: *Ekonomik Kriz Öncesi Erken Uyarı Sistemleri*, Ed: Seyidoğlu, H. ve Yıldız, R., Arıkan Yayınları, 237-262.

Karaca, C. (2014). "Uygulanan Para ve Maliye Politikaları Açısından Geçmiş Krizler ve 2008 Küresel Ekonomik Krizinin Karşılaştırmalı Analizi", *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 263-286.

Kaya, D. G. ve Kaygısız, A. D. (2015). "2008 Küresel Krizi ve Sonrasında Türkiye'de Uygulanan Maliye Politikalarına Genel Bir Bakış", *Uluslararası Yönetim, İktisat ve İşletme Dergisi,* 11(26), 171-194.

Kibritçioğlu, A. (2001). "Türkiye'de Ekonomik Krizler ve Hükümetler, 1969-2001", *Yeni Türkiye Dergisi,* Ekonomik Kriz Özel Sayısı, 1(44), 174-182.

Krugman, P. R. (2000). "Crises: The Price of Globalization", Global Economic Integration: Opportunities and Challenges; A Symposium, Federal Reserve Bank of Kansas City, 75-106.

Mishkin, F. S. (1999). "Lessons From the Asian Crisis", NBER Working Papers No: 7102, 1-24.

Mishkin, F. S. (2001). "Financial Policies and the Prevention of Financial Crises in Emerging Market Countries", NBER Working Paper Series, No: 8087, 1-40.

Özkaya, Ş. (2001). "Petrol Fiyatlarının Ekonomilere Etkisi", Dışişleri Bakanlığı Yayınları, *Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi,* Sayı: 1, Ankara, http://www.mfa.gov.tr/petrol-fiyatlarinin-ekonomilere-etkisi.tr.mfa, Erişim Tarihi: 25.01.2021.

Pala, C. (1993). "Uluslararası Enerji Ajansı (IEA)'nın Kökenleri", *Ekonomik Yaklaşım Dergisi,* 4(9), 69-87.

Tezer, H. (2020). "Uluslararası Sermaye Hareketlerinin Türkiye Ekonomisi Üzerindeki Makroekonomik Etkilerinin İncelenmesi (2008-2018)", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 24(2), 831-859.

Turgut, A. (2007). "Türleri, Nedenleri ve Göstergeleriyle Finansal Krizler", *TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi,* 20(4-5), 35-46.

Üzümcü, A., Dikkaya, M. ve Özyakışır, D. (2010). "Küresel Kriz, Küresel Yoksulluk ve İşsizlik Sorunu: Sistem İçi Restorasyon Yeterli mi?", *Finans-Politik ve Ekonomik Yorumlar Dergisi,* 47(545), 7-18.

Yücel, F. ve Kalyoncu, H. (2010). "Finansal Krizlerin Öncü Göstergeleri ve Ülke Ekonomilerini Etkileme Kanalları: Türkiye Örneği", *Maliye Dergisi,* 159, 53-69.

KAYNAKÇA

Aizenman, J. ve Jinjarak, Y. (2009). Globalisation and developing countries – a shrinking tax base?. *The Journal of Development Studies*, 45(5), 653–671. https://doi.org/10.1080/00220380802582338.

Aktan, C. C. (1994). Gerçek liberalizm nedir?, İstanbul: T Yayınları.

Aktan, C. C. ve Vural, İ. Y. (2004). Vergi rekabeti. *Erciyes Üniversitesi İİBF Dergisi*, 22, 1-18.

Alkan, A. E. (2014). Küreselleşme ve ekonomik güvenlik, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya.

Cable, V. (1995). What is international economic security?, I*nternational Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)*, Apr., 71(2): 305-324.

Carlsson, F. ve Lundström, S. (2002). Economic freedom and growth: decomposing the effects. *Public Choice*, 112(3), 335-344. https://doi.org/10.1023/a:1019968525415.

De Haan, J. ve Sturm, J.-E. (2000). On the relationship between economic freedom and economic growth. *European Journal of Political Economy,* 16(2), 215-241. https://doi.org/10.1016/s0176-2680(99)00065-8.

Devereux, M. P. (2008). Taxation of outbound direct investment: economic principles and tax policy considerations. *Oxford Review of Economic Policy*, 24(4), 698–19.

Dreher, A. (2006). The influence of globalization on taxes and social policy: an empirical analysis for OECD countries. *European Journal of Political Economy*, 22(1), 179-201.

Dudin, M.N., Fedorova, I.J., Ploticina, L.A., Tokmurzin, T.M., Belyaeva, M.V. ve Ilyin, A.B. (2018). International practises to improve economic security, *European Research Studies Journal*, 21(1): 459-467.

Frey, B. S. (1990). Intergovernmental tax competition: Influence of tax differentials on international competitiveness. *Proceedings of the VIIth Munich Symposium on international taxation*. Deventer: Kluwer, 89-98.

Genschel, P. (2001). Globalization, tax competition, and the fiscal viability of the welfare state, MPIfG Working Paper, No. 01/1, Max Planck Institute for the Study of Societies, Cologne, http://www.mpifg.de/pu/workpap/wp01-1/wp01-1.html.

Genschel, P. ve Seelkopf, L. (2016). Globalization and tax policiy: Encyclopedia of Public Administration and Public Policy, Second Edition DOI: 10.1081/E-EPAP2-120053258.

Goodspeed, T. J. (2002). Tax competition and tax structure in open federal economies: Evidence from OECD countries with implications for the European Union. *European Economic Review*, 46(2), 357–374. https://doi.org/10.1016/s0014-2921(01)00095-2.

Gökbunar R. ve Yanıkkaya, H. (2004). Etkin devlet ve ekonomik gelişme, Ankara: Odak Yayınevi.

Gwartney, J. ve Lawson, R. (2003). The concept and measurement of economic freedom, *European Journal of Political Economy*, 19, 405 - 430.

Gwartney, J., Lawson, R. ve Block W. (1996). Economic freedom in the world, 1975-1995. Vancouver: Fraser Institute.

Hayek, F.A. (2004). Kölelik yolu (çev: T. Feyzioğlu ve Y. Arslan), Ankara: Liberte Yayınları.

Hines Jr. J. R. ve Summers, L. H. (2009). How globalization affects tax design. *NBER/Tax Policy & the Economy (University of Chicago Press)*, 23(1), 123–157. https://doi.org/10.1086/597056.

ICRC, (2015). What is economic security? (18.06.2015), https://www.icrc.org/en/document/introduction-economic-security (e.t. 30.01.2021).

Kargı, N. ve Karayılmazlar, E. (2009). Küreselleşmenin vergi politikaları üzerindeki etkinsizlik etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(3), 21-37.

Kasper, W. (2007). Ekonomik özgürlük ve gelişme (çev: Bahadır Akın), Ankara: Liberte Yayınları.

Katsos, G. E. (2018). The U.S. government's approach to economic security, *Joint Doctrine*, (3), 106-112.

Kumar, M. S. ve Quinn, D. P. (2012). Globalization and corporate taxation. IMF Working Paper, No: 12/252.

Lao-Araya, K. (2003). Emerging tax issues: implications of globalization and technology. *ERD Policy Brief No:16*, https://www.adb.org/sites/default/files/publication/28074/pb016.pdf. (e.t. 10.01.2021)

Lawson, R. A. ve Clark, J. R. (2010). Examining the Hayek–Friedman hypothesis on economic and political freedom. *Journal of Economic Behavior & Organization* 74(3), 230-239.

Meriç, M. ve Ay, H. (2017). Küreselleşme olgusunun vergi kayıp ve kaçakları üzerine etkisi. 32. Uluslararası Maliye Sempozyumu, 10-14 Mayıs 2017, Antalya.

Mesjasz, C. (2008). Ekonomik güvenlik, *Uluslararası İlişkiler,* (Yaz) 5(18): 125-150.

Muter, N. B., Çelebi, A. K. ve Sakınç, S. (2008). Kamu maliyesi. Gözden Geçirilmiş 3. Baskı, Manisa: Emek Matbaası.

Nesadurai, H. E. S. (2005). Conceptualising economic security in an era of globalisation: What does the East Asian experience reveal?, CSGR Working Paper, No: 157/05.

Onaran, O., Boesch, V. ve Leibrecht, M. (2012). How does globalization affect the implicit tax rates on labor income, capital income, and consumption in the European Union? *Economic Inquiry*, 50(4), 880–904. https://doi.org/10.1111/j.1465-7295.2011.00420.x.

Öz, B. (2019). Küreselleşmenin vergi sistemi üzerinde yarattığı sorunlar. *Gümrük ve Ticaret Dergisi*, 16, 12-26.

Poirson, H. (1998), Economic security, private ınvestment, and growth in developing countries, IMF Working Paper, WP/98/4.

Ronis, S. R. (2011). Economic security: neglected dimension of national security?, Center for Strategic Conferencing Insitute for National Strategic Studies, National Defence University Press: Washington D.C.

Sağdıç, E. N. (2019). Vergi gelirlerini belirleyen faktörlerin bölgesel analizi: Türkiye örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 60, 155-187.

Shaxon, N. (2019). Tackling tax heavens. *Finance and Development*. https://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/2019/09/tackling-global-tax-havens-shaxon.htm, (e.t. 30.01.2021).

Şen, H. ve Sağbaş, İ. (2019). Vergi teorisi ve politikasına giriş. Ankara: Arıkan Yayınları.

Williamson, C. R. ve Mathers, R. L. (2011). Economic freedom, culture and growth, *Public Choice,* 148(3/4), 313-335.

Yegorova-Gudkova T. ve Li, P. (2020). Economic security and principles of self-organization: China's experience, *Economics, Finance And Management Review*, 2: 43-53.

Yılmaz, İ. (2010). Friedrich August von Hayek. 1900'den günümüze büyük düşünürler, İkinci Cilt (ss.449-515). Ed. Çetin Veysal, İstanbul: Etik Yayınları.

KAYNAKÇA

Akdoğan, A. (2009). *Kamu maliyesi*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Aksoy, Ş. (2011). *Kamu maliyesi*. İstanbul: Filiz Kitabevi.

Aksoy, Ş. (2010). *Vergi hukuku ve Türk vergi sistemi*. 6. Baskı. İstanbul: Filiz Kitabevi.

Çat, A. ve Yardımcıoğlu, F. (2020). Vergi adaletine etki eden unsurlar üzerine bir araştırma: Türkiye örneği. *Uluslararası Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 43-75.

Çetin, G. (2007). Vergi aflarının vergi mükelleflerinin tutum ve davranışları üzerindeki etkisi. *Yönetim ve Ekonomi*, 14(2), 171-187.

Dönmez, R. (1992). *Teori ve uygulamada vergi afları*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Gök, M., Biyan, Ö. ve Akar, S. (2013). Vergilemede adalet ilkesinin anayasal temelleri ve uygulamaya yansımaları: seçilmiş OECD ülkeleri açısından karşılaştırmalı bir analiz. *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi,* XXXIV (I), 269-292.

Gökçay, Ş. E. (2017). Türk vergi sisteminde ödeme gücüne ulaşma teknikleri. *Journal of Life Economics,* 4(3), 113-133.

Güneş, G. (2011). *Verginin yasallığı ilkesi*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Kargı, V. ve Yüksel, C. (2010). Türkiye'de vergi aflarının vergi adaleti ve mükellefler üzerine etkileri. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Araştırmaları Merkezi Konferansları, 54. Seri*, 23-44.

Kılıç, Ö. (2018). Türkiye'de vergi adaleti. *Akademik Bakış Dergisi*, *66*, 369-411.

Kirmanoğlu, H. (2017). Kamu ekonomisi analizi. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Saban, N. (2019). *Vergi hukuku*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Susam, N. (2016). *Kamu maliyesi*. 2. Baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Şen, H. ve Sağbaş, İ. (2016). *Vergi teorisi ve politikası*. Ankara: Kalkan Matbaacılık.

Turhan, S. (1998). *Vergi teorisi ve politikası*. İstanbul: Filiz Kitabevi.

Oktar, S. A. (2019). *Vergi hukuku*. 14. Baskı. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Öncel, M., Kumrulu, A. ve Çağan, N. (2015). *Vergi hukuku*. 24. Baskı. Ankara: Turhan Kitabevi.

Yılmaz, B. E. (2020). *Maliye*. 4. Baskı. İstanbul: Der Yayınları.

1982 Anayasası, https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2709&MevzuatTur=1&Mevzuat Tertip=5. (Erişim tarihi: 15.01.2021).

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.4.193.pdf. (Erişim tarihi: 10.01.2021).

KAYNAKÇA

Anayasa Mahkemesi (2013). *2013/817 Başvuru Numaralı Mehmet Akdoğan ve Diğerleri Başvurusu*, 15.01.2021 tarihinde T.C. Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası: https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ adresinden alındı.

Anayasa Mahkemesi (2014). *2012/931 Başvuru Numaralı Zekiye Şanlı Başvurusu*, 15.01.2021 tarihinde T.C. Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası: https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ adresinden alındı.

Anayasa Mahkemesi (2014). *2014/6192 Başvuru Numaralı Türkiye İş Bankası A.Ş. Başvurusu,* 15.01.2021 tarihinde T.C. Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası: https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ adresinden alındı.

Anayasa Mahkemesi (2015). *2013/28 Başvuru Numaralı Akel Gıda San. ve Tic. A.Ş. Başvurusu*, 15.01.2021 tarihinde T.C. Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası: https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ adresinden alındı.

Anayasa Mahkemesi (2015). *2013/1949 Başvuru Numaralı Hüsamettin Kemal Esiner Başvurusu*, 15.01.2021 tarihinde T.C. Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası: https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ adresinden alındı.

Anayasa Mahkemesi (2015). *2013/1993 Başvuru Numaralı Akün Gıda Maddeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. Başvurusu*, 15.01.2021 tarihinde T.C. Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası: https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ adresinden alındı.

Anayasa Mahkemesi (2015). *2013/6361 Başvuru Numaralı Akün Gıda Maddeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. (2) Başvurusu*, 15.01.2021 tarihinde T.C. Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası: https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ adresinden alındı.

Anayasa Mahkemesi (2016). *2013/8324 Başvuru Numaralı Arif Sarıgül Başvurusu*, 15.01.2021 tarihinde T.C. Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası: https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ adresinden alındı.

Anayasa Mahkemesi (2017). *2014/109 Başvuru Numaralı A.N.A. Başvurusu*, 15.01.2021 tarihinde T.C. Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası: https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ adresinden alındı.

Anayasa Mahkemesi (2017). *2014/1546 Başvuru Numaralı Recep Tarhan ve Afife Tarhan Başvurusu*, 15.01.2021 tarihinde T.C. Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası: https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ adresinden alındı.

Anayasa Mahkemesi (2017). *2014/10283 Başvuru Numaralı Em Export Dış Ticaret A.Ş. (2) Başvurusu*, 15.01.2021 tarihinde T.C. Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası: https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ adresinden alındı.

Anayasa Mahkemesi (2017). *2014/13966 Başvuru Numaralı Arif Güven Başvurusu*, 15.01.2021 tarihinde T.C. Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası: https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ adresinden alındı.

Anayasa Mahkemesi (2018). *2015/1927 Başvuru Numaralı İlyas Yılmaz Başvurusu*, 15.01.2021 tarihinde T.C. Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası: https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ adresinden alındı.

Anayasa Mahkemesi (2018). *2013/5016 Başvuru Numaralı Gümüşdere İnşaat Ticaret ve Sanayi A.Ş., Başvurusu*, 15.01.2021 tarihinde T.C. Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası: https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ adresinden alındı.

Anayasa Mahkemesi (2019). *2015/15100 Başvuru Numaralı Arbay Petrol Gıda Turizm Taşımacılık Sanayi Ticaret Ltd. Şti. ve Arbay Turizm Taşımacılık İthalat İhracat İnşaat ve Organizasyon Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. Başvurusu*, 15.01.2021 tarihinde T.C. Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası: https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ adresinden alındı.

Anayasa Mahkemesi (2020). *2016/70 Başvuru Numaralı Millî Reasürans Türk A.Ş. Başvurusu*, 15.01.2021 tarihinde T.C. Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası: https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ adresinden alındı.

Anayasa Mahkemesi (2020). *2016/73 Başvuru Numaralı Millî Reasürans Türk A.Ş. (2) Başvurusu*, 15.01.2021 tarihinde T.C. Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası: https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ adresinden alındı.

Arıkan, Z. (1994). *Demokratik Gelişim Sürecinde Vergilendirme Yetkisinin Kullanımı ve Sınırları (Türkiye Analizi)*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İzmir: T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (1986). *8793/79 Başvuru Numaralı James ve Diğerleri/Birleşik Krallık Kararı*, 26.01.2021 tarihinde HUDOC European Court of Human Rights: *https://hudoc.echr.coe.int/tur#{%22tabview%22:[%22document%22],%22itemid%22:[%22001-57507%22]}* adresinden alındı.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (2010). *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi*, 26.01.2021 tarihinde HUDOC European Court of Human Rights: *https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_TUR.pdf* adresinden alındı.

Azrak, Ü. (2010). Türk Hukuku'nda Temel Hak ve Özgürlüklerden Kaynaklanan Sınırlar, Bahri Öztürk & Funda Başaran Yavaşlar içinde, *Vergi Hukuku Örneğinde Hukuka Uygun ve Etkin Kamu Denetimi Sempozyumu*, (s. 96-105), Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Bozdoğan, M. N. (2012). Mülkiyet Hakkına Haksız Bir Müdahale, İptali ve Yeni Hukuki Zemin: Fazla veya Yersiz Tahsil Edilen Vergilerin İadesinde Süre Sorunu, *Maliye Dergisi*, 162, 219-237.

Doğru, O. & Nalbant, A. (2013). *İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Açıklama ve Önemli Kararlar*, *II. Cilt,* Yüksek Yargı Kurumlarının Avrupa Standartları Bakımından Rollerinin Güçlendirilmesi Ortak Projesi, Avrupa Konseyi, Ankara: Pozitif Matbaa.

Gümüşkaya, G. (2010). *Mülkiyet Hakkına Vergisel Müdahaleler Bakımından İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi'ne Kişisel Başvuru*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Harris, D.J., O'Boyle, M., Bates, E.P. & Buckley, C.M. (2013). *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku*, (Çev. Mehveş Bingöllü Kılcı, Ulaş Karan), Yüksek Yargı Kurumlarının Avrupa Standartları Bakımından Rollerinin Güçlendirilmesi Ortak Projesi, Avrupa Konseyi, Ankara: Şen Matbaa.

Hayrullahoğlu, B. (2018). *Türkiye'de Vergi İdaresinin Tahsil Yetkisi ve Sınırları*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İzmir: T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kalabalık, H. (2009). *İnsan Hakları Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Karakoç, Y. (2012). Anayasanın Vergi Ödevine İlişkin Hükmünün Değerlendirilmesi, Feridun Yenisey, Gülsen Güneş & Z. Ertunç Şirin içinde, *Anayasadan Mali ve Vergisel Beklentiler*, (s. 83-98), İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Karakoç, Y. (2013). Anayasal Vergilendirme İlkeleri Üzerine Bir Değerlendirme, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 15(Özel Sayı), 1259-1308.

Metin, Y. (2002). *Ölçülülük İlkesi Karşılaştırmalı Bir Anayasa Hukuku İncelemesi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Metin, Y. (2017). Temel Hakların Sınırlandırılması ve Ölçülülük: Ölçülülük İlkesi Evrensel Bir Anayasal İlke Midir?, *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(1), 1-74.

Oğurlu, Y. (2001). AİHM Kararları ve Türk İdare Hukukunda Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlandırılmasında Bir Yargısal Denetim Ölçütü Olarak "Ölçülülük İlkesi", *Dokuz Eylül Hukuk Fakültesi Turhan Tufan Yüce Armağanı*, 4(1), 485-521.

Oğurlu, Y. (2002). *Karşılaştırmalı İdare Hukukunda Ölçülülük İlkesi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Özbudun, E. (2017). *Türk Anayasa Hukuku,* Ankara: Yetkin Yayınları.

Özekes, M. (2009). *İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler*, Ankara: Adalet Yayınevi.

Şimşek, S. (2010). Vergi Politikaları, Mülkiyet Hakkı ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, *Maliye Dergisi*, 169, 323-345.

Taylar, Y. (2015). *Ölçülülük İlkesi Bağlamında Vergi Ziyaı Cezasının Anayasa'ya Uygunluk Sorunu,* 20.01.2021 tarihinde 30. Türkiye Maliye Sempozyumu 20-24 Mayıs, Antalya: http://www.maliyesempozyumu.org /wp-content/uploads/2017/10/Maliye_Sempozyumu_30_137_176.pdf adresinden alındı.

Tekbaş, A. (2010). Vergi Kanunlarının Tabi Olduğu Anayasal İlkeler, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(Özel Sayı), 123-191.

Tezcan, D., Erdem, M. R., Sancakdar, O. & Önok, R. M. (2011). *İnsan Hakları El Kitabı*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, G. (2003). Verginin Yasallığı İlkesi ve Bir Anayasa Mahkemesi Kararı Çerçevesinde Değerlendirilmesi, *Vergi Sorunları*, 177, 194-206.

KAYNAKÇA

Aksoğan, G. ve Elveren, A. (2012). Türkiye'de Savunma, Sağlık ve Eğitim Harcamaları ve Gelir Eşitsizliği (1970-2008): Ekonometrik Bir İnceleme. *Sosyoekonomi*, 17(17), 264-280.

Brauer, J., Hartley, K. (2013). *The Economics of Regional Security: NATO, The Mediterranean and Southern Africa*. Routledge. London.

Brzoska, M. (1995). World Military Expenditures. *Handbook Of Defense Economics*, *1*, 45-67.

Cengiz, O. ve Manga, M. (2020). Küreselleşme ve Savunma Harcamaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Sayıştay Dergisi*, 32(117), 115-138.

Dreher, A., Sturm, J. E. ve Ursprung, H. W. (2006). The Impact Of Globalization On The Composition Of Government Expenditures: Evidence From Panel Data. *CESIFO Working*, Paper No. 1755, 1-40.

Dunne, J., Sam, P. F. ve Rom P. S. (2008). The Demand for Military Expenditure in Developing Countries: Hostility Versus Capability. *Defence and Peace Economics*, 19(4), 293–302.

Dunne, J. P., Smith, R. P., Willenbockel, D. (2005). Models of Military Expenditure and Growth: A Critical Review. *Defence And Peace Economics*, *16*(6), 449-461.

Ertekin, Ş. (2020). Savunma Harcamalarının Bütçe Açıkları Üzerindeki Etkisi: Seçilmiş OECD Ülkeleri Üzerine Panel Veri Analizi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 41, 460-474.

Irandoust, M. (2007). Militarism and Globalization: Is There an Empirical Link?. *Quality and Quantity,* 52(3), 1349–1369.

Karakurt, B., Şentürk, S. H. ve Şahingöz, B. (2018). Türkiye'de Savunma Harcamalarının Enflasyon Üzerindeki Etkisi: Yapısal Kırılmalı Eşbütünleşme Analizi. *Maliye Dergisi,* 175,154-170.

Karakurt, B., Şentürk, S. H. ve Şahingöz, B. (2020). Türkiye'de Savunma Harcamaları, Silah İthalatı ve Dış Borçlar Arasındaki İlişkinin Analizi: ARDL Sınır Testi Yaklaşımı. *International Journal of Public Finance*, 5(2), 273-294.

Kılıç, C. (2015). Effects of Globalization on Economic Growth: Panel Data Analysis for Developing Countries. *Economic Insights – Trends and Challenges,* IV(LXVII), 1, 1-11.

Kollias, C. ve Paleologou, S. M. (2017). The Globalization and Peace Nexus: Findings Using Two Composite Indices. *Soc Indic Res*, 131, 871-885.

Kollias, C., George M. ve Paleologouc S. M. (2004). Military Expenditure and Government Debt in Greece: Some Preliminary Empirical Findings. *Defence and Peace Economics*, 15(2), 189–197.

Kurt, U. ve Kılıç, C. (2019). Küreselleşmenin Savunma Harcamaları Üzerindeki Etkisi: Türkiye İçin Var Analizi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(1), 237-247.

Looney, R. E. (1993). Government Expenditures and Third World Economic Growth in The 1980s: The Impact of Defense Expenditures. *Canadian Journal of Development Studies,*14 (1), 23-42.

Martin, P., Mayer, T. ve Thoenig, M. (2008). Make Trade Not War?. *Review of Economic Studies*, 75, 865-900.

McGuire, Martin C. (2007). Economics of Defense in a Globalized World. *Handbook of Defense Economics*, 2, Keith Hartley ve Todd Sandler (Eds.), Elsevier.

Nikolaidou, E. (2008). The Demand for Military Expenditure: Evidence from the EU15 (1961–2005). *Defence and Peace Economics*, 19(4), 273–292.

Paul, T. V. ve Ripsman, N. M. (2004). Under Pressure? Globalisation and the National Security State. *Millennium: Journal of International Studies*, 33(2), 355-380.

Recepoğlu, M. (2016). Türkiye'de Wagner Yasasının Geçerliliğinin Test Edilmesi: Bölgesel Panel Veri Analizleri (2004-2011). *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(35), 513-526.

Seiglie, C. (2016). Openness of the Economy, Terms of Trade, and Arms. *Southern Economic Journal*, 82(3), 748–759.

Sezgin, S. (2004). An Empirical Note on External Debt and Defence Expenditures in Turkey. *Defence and Peace Economics*, *15*(2), 199-203.

Sköns, E., Allebeck, A. C., Loose-Weintraub, E. ve Stålenheim, P. (1999). Military Expenditure. *SIPRI Yearbook*, 269- 350.

Solarin, S. A. (2017). Determinants of Military Expenditure and the Role of Globalisation in a Cross-Country Analysis. *Defence and Peace Economics*, 1-18.

Symth, R. ve Narayan, P. K. (2009). A Panel Data Analysis of the Military Expenditure-External Debt Nexus: Evidence Six Middle Eastern Countries. *Journal of Peace Research*, 46(2), 235-250.

Şentürk, S. H. (2020). Dış Borç ve Askeri Harcamalar İlişkisi: Seçilmiş Orta Doğu Ülkeleri Üzerine Ekonometrik Bir Çalışma. *Maliye Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 94-106.

Taş, S., Örnek, İ. ve Aksoğan, G. (2013). Türkiye'de Savunma Harcamaları, Büyüme ve Gelir Eşitsizliği, 1970-2008: Ekonometrik Bir İnceleme. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 12(3), 659-682.

Tüğen, K. (1988). Dünyada ve Türkiye'de Savunma Harcamalarındaki Gelişmeler ve Ekonomik Etkileri. *Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF Dergisi*, 3(2), 285-302.

Wang, T. P., Shyu, S. H. P. ve Chou, H. C. (2012). The Impact of Defense Expenditure on Economic Productivity in OECD Countries. *Economic Modelling*, 29(6), 2104-2114.

World Trade Organization (WTO) (2008). *World Trade Report 2008 Trade in A Globalizing World*, World Trade Report.

Wu, T. ve Chang, T. (2016). The Relationship Between Globalization And Military Expenditures In G7 Countries: Evidence From A Panel Data Analysis. *Economic Computation and Economic Cybernetics Studies and Research*, 50(3), 285-302.

KAYNAKÇA

Akadiri, S. S., Alola, A. A., Olasehinde-Williams, G., & Etokakpan, M. U. (2020). The Role of Electricity Consumption, Globalization and Economic Growth in Carbon Dioxide Emissions and Its Implications for Environmental Sustainability Targets. *Science of The Total Environment*, 708, 134653.

Al-Mulali, U. & Tang, C. F. (2013). Investigating the Validity of Pollution Haven Hypothesis in the Gulf Cooperation Council (GCC) Countries. *Energy Policy*, 60, 813-819.

Altıner, A., Bozkurt, E. & Toktaş, Y. (2018). Küreselleşme ve Ekonomik Büyüme: Yükselen Piyasa Ekonomileri için Bir Uygulama. Finans, *Politik ve Ekonomik Yorumlar Dergisi*, 639, 117-162.

Breusch, T. S. & Pagan, A. R. (1980). The Lagrange Multiplier Test and its Applications to Model Specification in Econometrics. *The Review of Economic Studies*, 47(1), 239-253.

Chang, C. P., Lee, C. C. & Hsieh, M. C. (2011). Globalization, Real Output and Multiple Structural Breaks. *Global Economic Review*, 40(4), 421-444.

Choi, I. (1993). Asymptotic Normality of the Least-Squares Estimates for Higher Order Autoregressive Integrated Processes with Some Applications. *Econometric Theory*, 9, 263–282.

Değer, M. K. & Pata, U. K. (2017). Türkiye'de Dış Ticaret ve Karbondioksit Salınımı Arasındaki İlişkilerin Simetrik ve Asimetrik Nedensellik Testleriyle Analizi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 18 (1), 31-44.

Destek, M. A. & Özsoy, F. N. (2015). Relationships between Economic Growth, Energy Consumption, Globalization, Urbanization and Environmental Degradation in Turkey. *International Journal of Energy and Statistics*, 3(04), 1550017.

Doğan, B. (2017). Ekonomik Küreselleşme ve Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği Toda-Yamamoto Nedensellik Analizi. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 54(628), 19-27.

Doğan, B. & Değer, O. (2016). How Globalization and Economic Growth Affect Energy Consumption: Panel Data Analysis in the Sample of BRIC Countries. *International Journal of Energy Economics and Policy*, 6(4), 806-813.

Dumitrescu, E. I. & Hurlin, C. (2012). Testing for Granger Non-Causality in Heterogeneous Panels. *Economic Modelling*, 29(4), 1450-1460.

Granger, C. W. (1969). Investigating Causal Relations by Econometric Models and Cross-Spectral Methods. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, 424-438.

Grossman, G. M. & Krueger, A. B. (1991). Environmental Impacts of a North American Free Trade Agreement. *National Bureau of Economic Research*, No: 3914.

Hadri, K. & Kurozumi, E. (2012). A Simple Panel Stationarity Test in the Presence of Serial Correlation and a Common Factor. *Economics Letters*, 115(1), 31-34.

Haseeb, A., Xia, E., Baloch, M. A. & Abbas, K. (2018). Financial Development, Globalization, and CO2 Emission in the Presence of EKC: Evidence from BRICS Countries. *Environmental Science and Pollution Research*, 25(31), 31283-31296.

Hassan, S. T., Xia, E., Huang, J., Khan, N. H. & Iqbal, K. (2019). Natural Resources, Globalization, and Economic Growth: Evidence from Pakistan. *Environmental Science and Pollution Research*, 26(15), 15527-15534.

Husain, I. (2000). Making Globalization Work For The Poor Case Study of Pakistan. EMPCIDA Globalisation Project, *Lahore University of Management Sciences*,1-28.

Kalaycı, C. & Hayaloğlu, P. (2019). The Impact of Economic Globalization on CO2 Emissions: The Case of NAFTA Countries. *International Journal of Energy Economics and Policy*, 9(1), 356-360.

Keyifli, N. (2019). *Küreselleşmenin Bütçe Açıkları ve Devletin Ekonomik Boyutuna Etkisi*, Yaşa, A. A. & Dağ, M. (Ed). Küreselleşmenin Sosyoekonomik Boyutları içinde, (s.49-66), Ankara: Gazi Kitapevi.

Law, S. H., Azman-Saini, W. N. W. & Tan, H. B. (2014). Economic Globalization and Financial Development in East Asia: A Panel Cointegration and Causality Analysis. *Emerging Markets Finance and Trade*, 50(1), 210-225.

Leitão, N. C. (2014). Economic Growth, Carbon Dioxide Emissions, Renewable Energy and Globalization. *International Journal of Energy Economics and Policy*, 3, 391-399.

Olimpia, N. & Stela, D. (2017). Impact of Globalisation on Economic Growth in Romania: An Empirical Analysis of Its Economic, Social and Political Dimensions. Studia Universitatis Vasile Goldis *Arad–Economics Series*, 27(1), 29-40.

Öztürk, M. & Zeren, F. (2019). Finansal Küreselleşmenin Ekonomik Büyüme Üzerine Etkisi: D-8 Ülkeleri Örneği. *Artuklu İnsan ve Toplum Bilim Dergisi*, 4(2), 60-73.

Pesaran, M. H. & Yamagata, T. (2008). Testing Slope Homogeneity in Large Panels. *Journal of Econometrics*, 142(1), 50-93.

Pesaran, M. H. (2004). General Diagnostic Tests for Cross Section Dependence in Panels. *Cambridge Working Papers in Economics*, 435, 1-39.

Rahman, S., Chen, S., Saud, S., Bano, S. & Haseeb, A. (2019). The Nexus between Financial Development, Globalization, and Environmental Degradation: Fresh Evidence from Central and Eastern European Countries. *Environmental Science and Pollution Research*, 26(24), 24733-24747.

Salahuddin, M., Ali, M. I., Vink, N. & Gow, J. (2019). The Effects of Urbanization and Globalization on CO2 Emissions: Evidence from the Sub-Saharan Africa (SSA) Countries. *Environmental Science and Pollution Research*, 26(3), 2699-2709.

Shahbaz, M., Khan, S., Ali, A. & Bhattacharya, M. (2017). The Impact of Globalization on CO2 Emissions in China. *The Singapore Economic Review*, 62(04), 929-957.

Sul, D., Phillips, P.C.B. & Choi, C.Y., (2005). Prewhitening Bias in HAC Estimation. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 67, 517–546.

Toda, H.Y. & Yamamoto, T. (1995). Statistical Inference in Vector Autoregressions with Possibly Integrated Processes. *Journal of Econometrics*, 66, 225–250.

Xu, Z., Baloch, M. A., Meng, F., Zhang, J. & Mahmood, Z. (2018). Nexus between Financial Development and CO2 Emissions in Saudi Arabia: Analyzing the role of Globalization. *Environmental Science and Pollution Research*, 25(28), 28378-28390.

Zafar, M. W., Saud, S. & Hou, F. (2019). The Impact of Globalization and Financial Development on Environmental Quality: Evidence from Selected Countries in the Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). *Environmental Science and Pollution Research*, 26(13), 13246-13262.

KAYNAKÇA

Aktar, I., Demirci, N., & Özturk, L. (2009). Can Unemployment Be Cured By Economic Growth and Foreign Direct Investment in Turkey? *International Research Journal of Finance and Economics*, *1*(27), 203–211.

Ateş, M. (2006). Dogrudan Yabancı Yatırımların İstihdam Üzerindeki Olası Etkileri: Türkiye Örneği, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak.

Balcerzak, A. P., and Zurek, M. (2011). Foreign Direct Investment and Unemployment: VAR Analysis For Poland in The Years 1995-2009, *European Research Studies Journal*, *14*(1), 3–14.

Brincikova, Z., and Darmo, L. (2014). The Impact of FDI Inflow on Employment in V4 Countries, *European Scientific Journal*, *1*(1), 245–252.

Chang, H.J (2015). *Sanayileşmenin Gizli Tarihi*, 6. Baskı, Efil Yayınevi, Ankara.

Ekren, N. (1990). Türkiye'de 1980 Sonrasında Yabancı Sermaye Yatırımlarının Teknolojiye ve İstihdama Etkileri: Elektrikli Makina-Elektronik Sanayii İle İlgili Bir İnceleme. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Estrin, S., and Uvalic, M. (2016). Foreign Direct Investment in The Western Balkans: What Role Has It Played During Transition?, *Comparative Economic Studies*, *58*(3), 455–483.

Fu, X., and Balasubramanyam, V. (2004). Exports, FDI, Growth of Small Rural Enterprises and Employment in China, *ESRC Centre for Business Research*, *286*, 1–19.

Fuglie, K. O. (1989). "Vent-for-surplus'' As A Source of Agricultural Growth in Northeast Thailand, 1958-1980", *Journal of Developing Areas*, *25*(3), 331–346.

Gardašević, A. (2018). Employment and Foreign Direct Investment: The Montenegro Experience, *Ekonomski Pregled*, *69*(5), 552–570.

Golejewska, A. (2001). Foreign Direct Investment and Employment in a Host Country : the Case of Polish Manufacturing, *Yearbook of Polish European Studies*, *5*, 97–114.

Grahovac, D., and Softić, S. (2017). Impact of The FDI on Unemployment Rate in Countries of West Balkan, *Review of Innovation and Competitiveness*, *3*(2), 65–82.

Granger, C.W., and Yoon, G. (2002). Hidden Cointegration, *Department of Economics, Working Paper.* University of California. San Diego.

Gündoğan, N. (2012). Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları ve İstihdam Üzerine Etkileri, In *İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi* (Issue 26, pp. 71–83).

Hašková, S., Volf, P., and Machova, V. (2019). Economic Convergence of Czech Regions in Terms of GDP and Unemployment Rate in Response to FDI Flows: Do Businesses and Regions Flourish?, *Ad Alta: Journal of Interdisciplinary Research*, *9*(1), 326–330.

Hatemi-J, A. (2011). Hidden Panel Cointegration, *University Library of Munich*, Germany.

Im, K.S., Pesaran, M.H., and Shin, Y., (2003). Testing for Unit Roots in Heterogeneous Panels, *Journal of Econometrics*, 109, 53–74.

Jayaraman, T., and Singh, B. (2007). Impact of Foreign Direct Investment (FDI) on Employment in Pacific Island Countries (Pıcs): An Empirical Study Of Fiji, *Economia Internazionale*, *60*(1), 57–74.

Jude, C., and Silaghi, M. I. P. (2016). Employment Effects of Foreign Direct Investment: New Evidence From Central and Eastern European Countries, *International Economics*, *145*, 32–49.

Kao, C. (1999). Spurious Regression and Residual-Based Tests for Cointegration in Panel Data, *Journal of econometrics*, 90(1), 1-44.

Karagöz, K. (2007). Doğrudan Yabancı Yatırımların İstihdama Etkisi: Türkiye Örneği, *8. Türkiye Ekonometri ve İstatistik Kongresi*.

Karagöz, K. (2011). Bir Sosyal Politika Aracı Olarak Doğrudan Yabancı Yatırımların İstihdama Etkisi, *Sosyoloji Konferansları*, *0*(36), 99–116.

Keskin, Ş. (2020). Doğrudan Yabancı Yatırımlar ve Belirleyicileri: Türk Finans Sektörü Üzerine Bir Uygulama (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

Kurtovic, S., Siljkovic, B., Denic, N., and Milanovic, N. (2014). Long-term Impact of Foreign Direct Investment on Reduction of Unemployment: Panel Data Analysis of the Western Balkans Countries, *Research Journal of Economics and Business Studies*, *3*(9), 51–56.

Mariotti, S., Mutinelli, M., and Piscitello, L. (2003). Home Country Employment and Foreign Direct Investment: Evidence From The Italian Case, *Cambridge Journal of Economics*, *27*(3), 419–431.

Mcdonald, F., Tüselmann, H. J., and Heise, A. (2002). Foreign Direct Investment and Employment in Host Regions, *European Business Review*, *14*(1), 40–55.

Mickiewicz, T., Radosevic, S. and Varblane, U. (2000). The Value of Diversity: Foreign Direct Investment and Employment in Central Europe During Economic Recovery. *Working Papers*, *5*.

Moosa, I. A. (2002). Foreign Direct Investment: Theory, Evidence, and Practice, In *Choice Reviews Online* (Vol. 40, Issue 01).

Nikolaev, R., and Stancheva, V. (2013). The Effect of Foreign Direct Investment on Unemployment in Bulgaria, *IZVESTIA–Journal of University of Economics.–Varna*, 14–24.

Nikoloski, D. (2017). The Impact of Foreign Direct Investments On Employment: The Case of The Macedonian Manufacturing Sector, *Eastern Journal of European Studies*, *8*(2), 147–165.

Onaran, O. (2008). Jobless Growth in The Central And East European Countries: A Country-Specific Panel Data Analysis of The Manufacturing Industry, *Eastern European Economics*, *46*(4), 90–115.

Perić, M. (2019). The Impact of Fdi Inflow on Ex-Yugoslav Countries' Labour Markets, In *FINIZ 2019-Digitization and Smart Financial Reporting*.

Perić, M. (2020). Impact of FDI Inflow on Average Wage and Employment in Serbia, *Management:Journal of Sustainable Business and Management Solutions in Emerging Economies*, *25*(1), 13–22.

Phillips, P.C. (1995). Fully Modified Least Squares and Vector Autoregression, *Econometrica: Journal of the Econometric Society,* 63(5), 1023-1078.

Phillips, P.C. and Hansen, B.E. (1990). Statistical Inference in Instrumental Variables Regression with I(1) Processes, *The Review of Economic Studies,* 57(1), 99-125.

Rapaic, S. (2017). The Impact of FDI on The Economic Development of Serbia, *Ekonomika Preduzeca*, *65*(5–6), 381–392.

Sandalcılar, A. R. (2012). Türkiye'de Yabancı Doğrudan Yatırımların İstihdama Etkisi: Zaman Serisi Analizi, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *26*(3–4), 273–285.

Seyidoğlu, H. (2007). *Uluslararası İktisat*, 13. Baskı, Güzem Can Yayınları, İstanbul.

Stock, J.H. and Watson, M.W. (1993). A Simple Estimator of Cointegrating Vectors in Higher Order Integrated Systems, *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, 61(4), 783-820.

Strat, V. A., Davidescu, A., and Paul, A. M. (2015). FDI and The Unemployment - A Causality Analysis for the Latest EU Members, *Procedia Economics and Finance*, *23*, 635–643.

Tatoğlu, F. Y. (2017). *Panel Zaman Serileri Analizi: Stata Uygulamalı,* Beta Yayınevi, İstanbul.

Vergil, H., and Ayaş, N. (2009). Doğrudan Yabancı Yatırımların İstihdam Üzerindeki Etkileri: Türkiye Örneği, *İktisat İşletme ve Finans*, *24*(275), 1–25.

World Bank, (2020). https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators, Erişim Tarihi:15.12.2020.

Zdravkovic, A., Djukic, M., and Bradic-Martinovic, A. (2017). Impact of FDI on Unemployment in Transition Countries: Panel Cointegration Approach. *Industrija*, *45*(1), 161–174.

Ek Şekil 1. Doğrudan Yabancı Yatırımlar ve İstihdam İlişkisi

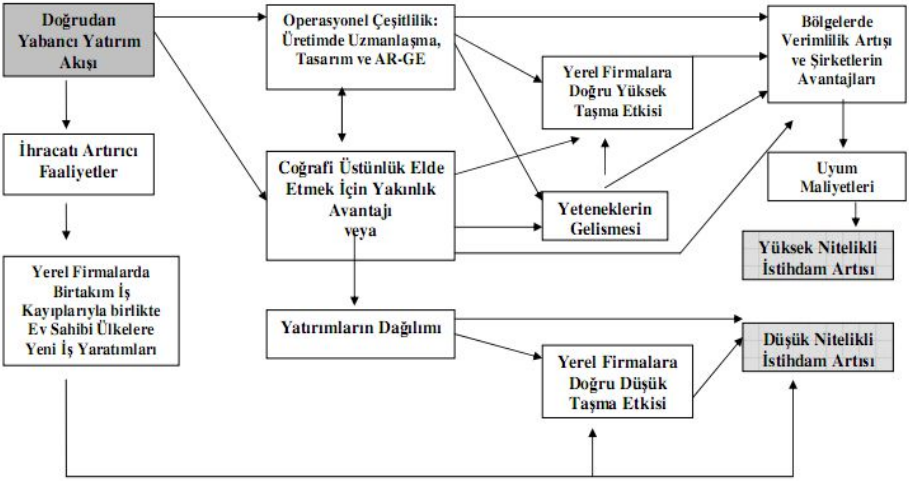

Kaynak: Ateş (2006: 40); McDonald vd. (2002: 44)

KAYNAKÇA

Bahmani-Oskooee, M., Kutan, A. M., & Zhou, S. (2009). Towards solving the PPP puzzle: evidence from 113 countries. *Applied Economics, 41(24),* 3057-3066.

Bahmani-Oskooee, M., Chang, T., & Lee, K. C. (2016). Panel asymmetric nonlinear unit root test and PPP in Africa. *Applied Economics Letters, 23(8),* 554-558.

Bahmani-Oskooee, M., Chang, T., & Liu, W. C. (2014). Revisiting purchasing power parity in 34 OECD countries: sequential panel selection method. *Applied Economics Letters, 21(18),* 1283-1287.

Bahmani-Oskooee, M., Chang, T., Elmi, Z., Gelan, A., & Ranjbar, O. (2018). Non-linear quantile unit root test and PPP: more evidence from Africa. *Applied Economics Letters, 25(7),* 465-471.

Basher, S. A., & Mohsin, M. (2004). PPP tests in cointegrated panels: evidence from Asian developing countries. *Applied Economics Letters, 11(3),* 163-166.

Chang, H. L., & Su, C. W. (2010). Revisiting purchasing power parity for major OPEC countries: evidence based on nonlinear panel unit-root tests. *Applied Economics Letters, 17(11),* 1119-1123.

Chang, H. L., Liu D. C., & Su C. W. (2012). Purchasing Power Parity with Flexible Fourier Stationary Test for Central and Eastern European Countries. *Applied Economics, 2012, 44(32),* 4249-4256.

Chang, T., & Tzeng, H. W. (2013). Purchasing power parity in nine transition countries: panel SURKSS test. *International Journal of Finance & Economics, 18(1),* 74-81.

Chang, T., Liu, W. C., Tzeng, H. W., & Yu, C. P. (2010). Purchasing power parity for G-7 countries: panel SURADF tests. *Applied Economics Letters, 17(12),* 1223-1228.

Christopoulos, D. K., & León-Ledesma, M. A. (2010). Smooth breaks and non-linear mean reversion: Post-Bretton Woods real exchange rates. *Journal of International Money and Finance, 29(6),* 1076-1093.

Copeland, L., (2005). *Exchange Rates and International Finace (4th ed.)*, England: Bell & Bain Limited.

Corbae, D., & Ouliaris, S. (1988). Cointegration and tests of purchasing power parity. *The Review of Economics and Statistics,* 508-511.

Dickey, D. A., & Fuller, W. A. (1981). Likelihood ratio statistics for autoregressive time series with a unit root. *Econometrica: Journal of the Econometric Society,* 1057-1072.

Doğanlar, M. (2006). Long-run validity of Purchasing Power Parity and cointegration analysis for Central Asian countries. *Applied Economics Letters, 13(7),* 457-461.

Doganlar, M. (1999). Testing long-run validity of purchasing power parity for Asian countries. *Applied Economics Letters, 6(3),* 147-151.

Doğanlar, M., Bal, H., & Özmen, M. (2009). Testing long-run validity of purchasing power parity for selected emerging market economies. *Applied Economics Letters, 16(14),* 1443-1448.

Dornbusch, R. (1985). *Purchasing Power Parity*. NBER Working Paper Series, No. 1591, 1-34.

Edison, H. J. (1985). Purchasing power parity: a quantitative reassessment of the 1920s experience. *Journal of International Money and Finance, 4(3),* 361-372.

Fisher, R. A., (1932). *Statistical Methods for Research Workers (4. Edition*), Edinburgh: Oliver and Boyd, Edinburgh.

Frankel, J. A., & Rose, A. K. (1996). A panel project on purchasing power parity: mean reversion within and between countries. *Journal of International Economics, 40(1-2),* 209-224.

Frenkel, J. A. (1978). Purchasing power parity: doctrinal perspective and evidence from the 1920s. *Journal of International Economics, 8(2),* 169-191.

Gandolfo, G. (2002). *International Finance and Open Economy Macro-Economics*, New York: Springer-Verlag.

Guloglu, B., Ispir, S., & Okat, D. (2011). Testing the validity of quasi PPP hypothesis: evidence from a recent panel unit root test with Structural Breaks. *Applied Economics Letters,* 18, 1817–1822.

Hakkio, C. S. (1984). A re-examination of purchasing power parity: A multi-country and multi-period study. *Journal of International Economics, 17(3-4),* 265-277.

Jones, P. M., & Enders, W. (2014). On the use of the flexible Fourier form in unit root tests, endogenous breaks, and parameter instability. In Recent Advances in Estimating Nonlinear Models *(pp. 59-83). Springer, New York, NY.*

Kapetanios, G., Shin, Y., & Snell, A. (2003). Testing for a unit root in the nonlinear STAR framework. *Journal of econometrics, 112(2),* 359-379.

Krugman, P. R., Obstfeld, M. (2009). *International Economics: Theory & Policy (8th ed.),* Boston: Pearson Education, Inc.

Liu, Y. S., Su, C. W., & Zhu, M. N. (2011). Purchasing power parity with threshold effects for Central and Eastern European countries. *Applied Economics Letters, 18(18),* 1801-1806.

McDonald, R. (2007). *Exchange Rate Economics: Theories and Evidence*, Routledge, New York.

Papell, D. H., & Prodan, R. (2006). Additional evidence of long-run purchasing power parity with restricted structural change. Journal of Money, Credit and Banking, 1329-1349.

Pentecost, E. J. (1993). Exchange Rate Dinamics: A Modern Analysis of Exchange Rate Theory and Evidence, *UK: Edward Elgar Publishing.*

Phillips, P. C., & Perron, P. (1988). Testing for a unit root in time series regression. *Biometrika, 75(2),* 335-346.

Pilbeam, K. (2005). *International Finance (3th ed.)*, New York: Palgrave MacMillan.

Sarno, L., & Taylor, M. P. (1998). Real exchange rates under the recent float: unequivocal evidence of mean reversion. *Economics Letters, 60(2),* 131-137.

Sarno, L., & Taylor, M. P. (2003). *The economics of exchange rates*. Cambridge University Press.

Serletis, A., & Zimonopoulos, G. (1997). Breaking trend functions in real exchange rates: evidence from seventeen OECD countries. *Journal of Macroeconomics, 19(4),* 781-802.

Seyidoğlu, H. (2013). *Uluslararası İktisat: Teori, Politika ve Uygulama (18. Baskı)*, İstanbul: Güzem Can Yayınlar, No: 24.

Su, C. W., Liu, Y. S., Zhu, M. N., & Lee, K. C. (2012). Purchasing power parity in major OPEC countries: flexible Fourier stationary test. *Applied Economics Letters, 19(1),* 19-24.

Taylor, M. P. (2006). Real exchange rates and purchasing power parity: mean-reversion in economic thought. *Applied Financial Economics, 16(1-2),* 1-17.

Telatar, E., & Kazdagli, H. (1998). Re-examine the long-run purchasing power parity hypothesis for a high inflation country: the case of Turkey 1980–93. *Applied Economics Letters, 5(1),* 51-53.

Wu, J. L., & Wu, S. (2001). Is purchasing power parity overvalued?. *Journal of Money, Credit and Banking,* 804-812.

Zeren, F., & Kızılkaya, F. (2020). A new combination of Fourier unit root tests: A PPP application for fragile economies. *Applied Economics Letters,* 1-5.

KAYNAKÇA

Ak, M.Z., Altıntaş, N. & Şimşek, A.S. (2016). Türkiye'de finansal gelişme ve ekonomik büyüme ilişkisinin nedensellik analizi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi, 17*(2), 151-160.

Altunç, Ö.F. (2008). Türkiye'de finansal gelişme ve iktisadi büyüme arasındaki nedenselliğin ampirik bir analizi. *Eskişehir Osmangazi Üni. İİBF Dergisi, 3*(2), 113-127.

Al-Yousif, Y.K. (2002). Financial development and economic growth: Another look at the evidence from developing countries. *Review of Financial Economics, 11*(2), 131–150.

Arcand, J.L., Berkes, E. & Panizza, U. (2015). Too much finance? *Journal of Economic Growth, 20*(2), 105-148.

Arestis, P. & Demetriades, P. (1997). Financial development and economic growth: Assessing the evidence. *The Economic Journal, 107*(442), 783-799.

Arestis, P., Chortareas, G. & Magkonis, G. (2015). The financial development and growth nexus: A meta-analysis. *Journal of Economic Surveys, 29*(3), 549-565.

Arestis, P., Demetriades, P. & Luintel, K.B. (2001). Financial development and economic growth: The role of stock markets. *Journal of Money, Credit & Banking, 33*(1), 16–41.

Aslan, Ö. & Korap, H.L. (2006). Türkiye'de finansal gelişme ekonomik büyüme ilişkisi. *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi, 17*, 1-20.

Aslan, Ö. & Küçükaksoy, İ. (2006). Finansal gelişme ve ekonomik büyüme ilişkisi: Türkiye ekonomisi üzerine ekonometrik bir uygulama. *Ekonometri ve İstatistik Dergisi, 4*, 25-38.

Asteriou, D. & Spanos, K. (2019). The relationship between financial development and economic growth during the recent crisis: Evidence from the EU. *Finance Research Letters, 28*, 238-245.

Atje, R. & Jovanovic, B. (1993). Stock markets and development. *European Economic Review, 37*(2-3), 632-640.

Auerbach, P. & Siddiki J.U. (2004). Financial liberalization and economic development: An assessment. *Journal of Economic Surveys, 18*(3), 231–265.

Aydın, M.K., Ak, M.Z. & Altıntaş, N. (2014). Finansal gelişmenin büyümeye etkisi: Türkiye özelinde nedensellik analizi. *Maliye Dergisi, 167,* 149-162.

Beck, R., Georgiadis, G. & Straub, R. (2014). The finance and growth nexus revisited. *Economics Letters, 124*(3), 382-385.

Beck, T. & Levine, R. (2004). Stock markets, banks, and growth: Panel evidence. *Journal of Banking & Finance, 28*(3), 423–442.

Beck, T., Levine, R. & Loayza, N. (2000). Finance and the sources of growth. *Journal of Financial Economics, 58*(1-2), 261–300.

Bekaert, G., Harvey, C.R. & Lundblad, C. (2001). Emerging equity markets and economic development. *Journal of Development Economics, 66*(2), 465–504.

Bencivenga, V.R., Smith, B.D. & Starr, R.M. (1995). Transaction costs, technological choice and endogenous growth. *Journal of Economic Theory, 67*(1), 153-177.

Bencivenga, V.R., Smith, B.D. & Starr, R.M. (1996). Equity markets, transaction costs and capital accumulation an illustration. *World Bank Economic Review,* 10(2), 241-265.

Benhabib, J. & Spiegel, M.M. (2000). The role of financial development in growth and investment. *Journal of Economic Growth, 5*(4), 341–360.

Berthelemy, J.-C. & Varoudakis, A. (1996). Economic growth, convergence clubs, and the role of financial development. *Oxford Economic Papers, 48*(2), 300–328.

Bijlsma, M., Kool, C. & Non, M. (2018). The effect of financial development on economic growth: A meta-analysis. *Applied Economics, 50*(57), 6128-6148.

Bolaman Avcı, Ö. (2017). Examination of the relationship between financial development and economic growth: Case of Turkey. *Muhasebe ve Finansman Dergisi,* 75, 171-181.

Botev, J., Egert, B. & Jawadi, F. (2019). The nonlinear relationship between economic growth and financial development: Evidence from developing, emerging and advanced economies. *International Economics,* 160, 3-13.

Breitenlechner, M., Gachter, M. & Sindermann, F. (2015). The finance-growth nexus in crisis. *Economics Letters, 132,* 31-33.

Breitung, J. & Candelon, B. (2006). Testing for short- and long-run causality: A frequency-domain approach. *Journal of Econometrics, 132*(2)*,* 363-378.

Bumann, S., Hermes, N. & Lensink, R. (2013). Financial liberalization and economic growth: A meta-analysis. *Journal of International Money and Finance,* 33, 255-281.

Cecchetti, S. & Kharroubi, E. (2012). Reassessing the impact of finance on growth. *BIS Working Papers 381*, Bank for International Settlements.

Chandavarkar, A. (1992). Of finance and development: Neglected and unsettled questions. *World Development, 20*(1), 133–142.

Chang, T. (2002). Financial development and economic growth in mainland China: A note on testing demand-following or supply-leading hypothesis. *Applied Economics Letters, 9*(13), 869-873.

Christopoulos, D.K. & Tsionas, E.G. (2004). Financial development and economic growth: Evidence from panel unit root and cointegration tests. *Journal of Development Economics, 73*(1), 55–74.

Ciner, Cetin (2011). Eurocurrency interest rate linkages: A frequency domain analysis. *International Review of Economics & Finance, 20*(4), 498-505.

Contuk, F.Y. & Güngör, B. (2010). Finansal piyasaların gelişmesinin ekonomik büyüme üzerine etkileri: 1998-2014 Türkiye örneği. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar, 53(*611), 15-27.

Çeştepe, H. & Yıldırım, E. (2016). Türkiye'de finansal gelişme ve ekonomik büyüme ilişkisi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, ICAFR 16 Özel Sayısı*, 12-26.

De Gregorio, J. & Guidotti, P.E. (1995). Financial development and economic growth. *World Development, 23*(3), 433–448.

Deidda, L. & Fattouh, B. (2002). Non-linearity between finance and growth. *Economics Letters, 74*(3), 339-345.

Demetriades, P. & Hussein, K.A. (1996). Does financial development cause economic growth? time-series evidence from 16 countries. *Journal of Development Economics, 51*(2), 387-411.

Demirhan, E., Aydemir, O. & İnkaya, A. (2011). The direction of causality between financial development and economic growth evidence from Turkey. *International Journal of Management, 28*(1), 3-19.

Dickey, D. A. & Fuller, W. A. (1981). Likelihood ratio statistics for autoregressive time series with a unit root. *Econometrica, 49*(4), 1057-1072.

Doğan, H. (2002). Finansal derinleşme ve ekonomik büyüme ilişkisi: Türkiye örneği. *İktisat İşletme ve Finans Dergisi, 17*(190), 60–71.

Doğan, H. (2008). Türkiye'de finans ve reel ekonomi ilişkisi: Schumpeter haklı mıydı? *İktisat İşletme ve Finans Dergisi, 23*(272), 49-79.

Fry, M.J. (1995). *Money, interest, and banking in economic development*, Baltimore, London: The Johns Hopkins University Press.

Geweke, J. (1982). Measurement of linear dependence and feedback between multiple time series. *Journal of the American Statistical Association, 77*(378), 304-313.

Goldsmith, R.W. (1969). *Financial structure and development*. New Haven: Yale University Press.

Grabel, I. (1995). Speculation-led economic development: A post-Keynesian interpretation of financial liberalization programmes in the Third World. *International Review of Applied Economics, 9*(2), 127–149.

Granger, C.W.J. (1969). Investigating causal relations by econometric models and cross-spectral methods. *Econometrica, 37*(3), 424-438.

Greenwood, J. & Jovanovic, B. (1990). Financial development, growth, and the distribution of income. *Journal of Political Economy, 98*(5), 1076–1107.

Greenwood, J. & Smith, B.D. (1997). Financial markets in development, and the development of financial markets. *Journal of Economic Dynamics and Control, 21*(1), 145- 181.

Guptha, K.S.K. & Rao, R.P. (2018). The causal relationship between financial development and economic growth: An experience with BRICS economies. *Journal of Social and Economic Development, 20*(2), 308-326.

Gül, H. & Özer, M. (2018). Frequency domain causality analysis of tourism and economi activity in Turkey. *European Journal of Tourism Research, 19,* 86-97.

Güneş, S. (2013). Finansal gelişmişlik ve büyüme arasındaki nedensellik testi: Türkiye örneği. *Doğuş Üniversitesi Dergisi, 14*(1), 73-85.

Hansson, P. & Jonung, L. (1997). Finance and economic growth: The case of Sweden 1834-1991. *Research in Economics, 51*(3), 275-301.

Harris, R.D.F. (1997). Stock markets and development: A re-assessment. *European Economic Review, 41*(1), 139-146.

Herwartz, H. & Walle, Y.M. (2014). Openness and finance-growth nexus. *Journal of Banking & Finance,* 48, 235-247.

Hicks, J. (1969). *A theory of economic history*. Oxford: Clarendon Press.

Hondroyiannis, G., Lolos, S. & Papapetrou, E. (2005). Financial markets and economic growth in Greece, 1986-1999. *Int. Financial Markets, Inst. & Money* 15(2), 173–188.

Hosoya, Y. (1991). The decomposition and measurement of the interdependence between second-order stationary process. *Probablity Theory and Related Fields, 88,* 429-444.

Işık, H.B. & Bilgin, O. (2016). Finansal gelişme ve ekonomik büyüme ilişkisi: Türkiye örneği. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 5*(7), 1757-1765.

Johansen, S. (1988). Statistical analysis of cointegrating vectors. *Journal of Economic Dynamics and Control, 12*(2-3), 231-254.

Jung, W.S. (1986). Financial development and economic growth: International evidence. *Economic Development and Cultural Change, 34*(2), 333-346.

Kandır, S.Y., İskenderoğlu, Ö. & Önal, Y.B. (2007). Finansal gelişme ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin araştırılması. *Çukurova Üni. SBE Dergisi, 16*(2), 311-326.

Kar, M. & Pentecost, E.J. (2000). Financial development and economic growth in Turkey: Further evidence on the causality issue. *Loughborough University Economic Research Paper No. 00/27*.

Kar, M., Nazlıoğlu, Ş. & Ağır, H. (2011). Financial development and economic growth nexus in the MENA countries: Bootstrap panel granger causality analysis. *Economic Modelling, 28*(1-2), 685–693.

Karamelikli, H. & Keskingöz, H. (2017). Finansal gelişme bileşenlerinin ekonomik büyüme üzerindeki etkisi: Türkiye örneği. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 6*(1), 683-701.

Keskin, N. & Karşıyakalı, B. (2010). Finansal gelişme ve ekonomik büyüme ilişkisi: Türkiye örneği. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar, 47*(548), 76-94.

Khan, M.S. & Senhadji, A.S. (2000). Financial development and economic growth: An overview. *IMF Working Paper No. WP/00/209*, International Monetary Fund.

Kılıç, M., Gürbüz, A. & Ayrıçay, Y. (2019). Finansal gelişme ve ekonomik büyüme ilişkisi: Türkiye örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üni. İİBF Dergisi, 9*(1), 53-68.

Kim, D.-H., Lin, S.-C. & Suen, Y.-B. (2012). The simultaneous evolution of economic growth, financial development, and trade openness. *The Journal of International Trade & Economic Development, 21*(4), 513-537.

King, R.G. & Levine, R. (1993a). Finance and growth: Schumpeter might be right. *The Quarterly Journal of Economics, 108*(3), 717–737.

King, R.G. & Levine, R. (1993b). Finance, entrepreneurship and growth: Theory and evidence. *Journal of Monetary Economics, 32*(3), 513–542.

Korap, L. (2019). Finansal gelişme ve ekonomik büyüme ilişkisi: Türkiye ekonomisi için bir uygulama. *Erciyes Üniversitesi İİBF Dergisi,* 54, 75-88.

Law, S.H., Azman-Saini, W.N.W. & Ibrahim, M.H. (2013). Institutional quality threshold and the finance-growth nexus. *Journal of Banking & Finance,* 37, 5373-5381.

Law, S.H. & Singh, N. (2014). Does too much finance harm economic growth? *Journal of Banking & Finance,* 41(C), 36-44.

Levine, R. (1997). Financial development and economic growth: Views and agenda. *Journal of Economic Literature, 35*(2), 688–726.

Levine, R. (2002). Bank-based or market-based financial systems: Which is better? *Journal of Financial Intermediation, 11*(4), 398–428.

Levine, R. (2005). Finance and growth: Theory and evidence. In P. Aghion & S.N. Durlauf (Eds.), *Handbook of Economic Growth,* (pp. 865-934), Vol. 1, Part A. Amsterdam, Netherlands: Elsevier BV.

Levine, R. & Zervos, S. (1998). Stock markets, banks and economic growth. *American Economic Review, 88*(3), 537–558.

Levine, R., Loayza, N. & Beck, T. (2000). Financial intermediation and growth: Causality and causes. *Journal of Monetary Economics, 46*(1), 31–77.

Loayza, N.V. & Ranciere, R. (2006). Financial development, financial fragility, and growth. *Journal of Money, Credit and Banking, 38*(4), 1051-1076.

Lucas, R.E. (1988). On the mechanics of economic development. *Journal of Monetary Economics, 22*(1), 3-42.

Luintel, K.B. & Khan, M. (1999). A quantitative reassessment of the finance-growth nexus: Evidence from a multivariate VAR. *Journal of Development Economics, 60*(2), 381–405.

Manga, M., Destek, M.A. & Düzakın, E. (2016). Türkiye'de ekonomik büyüme ve finansal gelişme ilişkisi: Zamanla değişen nedensellik yaklaşımı. *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi, 20*(2), 65-78.

Manganelli, S. & Popov, A. (2013). Financial dependence, global growth opportunities, and growth revisited. *Economics Letters,* 120, 123-125.

McKinnon, R.I. (1973). *Money and capital in economic development*. Washington, DC: Brookings Institution Press.

Mercan, M. (2013). Kredi hacmindeki değişimlerin ekonomik büyümeye etkisi: Türkiye ekonomisi için sınır testi yaklaşımı. *TBB Bankacılar Dergisi*, 84, 54-71.

Nazlıoglu, S., Yalama, A. & Aslan, M. (2009). Financial development and investment: Cointegration and causality analysis for the case of Turkey. *International Journal of Economic Perpectives, 3*(2), 107-119.

Opoku, E.E.O., Ibrahim, M. & Sare, Y.A. (2019). The causal relationship between financial development and economic growth in Africa. *International Review of Applied Economics, 33*(6), 789-812.

Özcan, B. & Arı, A. (2011). Finansal gelişme ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin ampirik bir analizi: Türkiye örneği. *İşletme ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 2*(1), 121-142.

Pata, U.K. & Ağca, A. (2018). Finansal gelişme ve ekonomik büyüme arasındaki eşbütünleşme ve nedensellik ilişkisi: Türkiye Örneği. *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2*(2), 115-128.

Patrick, H.T. (1966). Financial development and economic growth in underdeveloped countries. *Economic Development and Cultural Change, 14*(2), 174–189.

Phillips, P.C.B. & Perron, P. (1988). Testing for a unit in time series regression. *Biometrica, 75*(2), 335-346.

Rajan, R.G. & Zingales, L. (1998). Financial dependence and growth. *American Economic Review, 88*, (3), 559–586.

Rioja, F. & Valev, N. (2004a). Finance and the sources of growth at various stages of economic development. *Economic Inquiry, 42*(1), 127-140.

Rioja, F. & Valev, N. (2004b). Does one size fit all?: A reexamination of the finance and growth relationship. *Journal of Development Economics, 74*(2), 429–447.

Robinson, J. (1952). The generalization of the general theory. In *The Rate of Interest and Other Essays* (pp. 67-142), London: Macmillan.

Rousseau, P.L. & Wachtel, P. (1998). Financial intermediation and economic performance: Historical evidence from five industrialized countries. *Journal of Money, Credit and Banking, 30*(4), 657-678.

Rousseau, P.L. & Wachtel, P. (2000). Equity markets and growth: Cross-country evidence on timing and outcomes, 1980-1995. *Journal of Banking & Finance, 24*(12), 1933-1957.

Rousseau, P.L. & Wachtel, P. (2002). Inflation thresholds and the finance-growth nexus. *Journal of International Money and Finance, 21*(6), 777-793.

Rousseau, P. L. & Wachtel, P. (2011). What is happening to the impact of financial deepening on economic growth? *Economic Inquiry, 49*(1), 276-288.

Schumpeter, J.A. (1934*). The theory of economic development.* Translated by R. Opie. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Shaw, E.S. (1973). *Financial deepening and economic development*. New York: Oxford University Press.

Sinha, T. (2001). The role of financial intermediation in economic growth: Schumpeter revisited. Dahiya, S.B. & Orati, V. (Eds.), *Economic Theory in the Light of Schumpeter's Scientific Heritage* (pp. 63-70). Rohtak, India: Spellbound Publishers.

Soytaş, U. & Küçükkaya, E. (2011). Economic growth and financial development in Turkey: New evidence. *Applied Economics Letters, 18*(6), 595-600.

Swamy, V. & Dharani, M. (2019). The dynamics of finance-growth nexus in advanced economies. *International Review of Economics and Finance, 64*(C), 122-146.

Şahin, D. & Durmuş, S. (2019). Yapısal kırılmalı testlerle Türkiye'de bankacılık kredileri ve ekonomik büyüme ilişkisinin analizi. *Mali Çözüm, 29*(151), 33-54.

Türedi, S. & Berber, M. (2010). Finansal kalkınma, ticari açıklık ve ekonomik büyüme arasındaki ilişki: Türkiye üzerine bir analiz. *Erciyes Üni. İİBF Dergisi,* 35, 301-316.

Ünalmış, D. (2002). The causality between financial development and economic growth: The case of Turkey. *The CBRT Research Department Working Paper No.3*.

Valickova, P., Havranek, T. & Horvath, R. (2015). Financial development and economic growth: A meta-analysis. *Journal of Economic Surveys, 29*(3), 506-526.

Vurur, N.S. & Özen, E. (2013). Türkiye'de mevduat banka kredisi ve ekonomik büyüme ilişkisinin incelenmesi. *Uşak Üni. Sosyal Bilimler Dergisi, 6*(3), 117-131.

World Bank, World Development Indicators. https://data-bank.worldbank.org/source/world-development-indicators (10/12/2020).

Xu, Z. (2000). Financial development, investment, and economic growth. *Economic Inquiry, 38*(2), 331–344.

Yılmaz E. & Kayalıca, Ö. (2002). Türkiye'de finans ve büyüme ilişkisi: Nedensellik ilişkisi. *İMKB Dergisi, 6*(24), 35-50.

Yılmaz Ö. & Kaya, V. (2006). Finansal kalkınma ve iktisadi büyüme arasındaki nedensellik. *İktisat İşletme ve Finans Dergisi*, 244, 120–131.

Zhang, Z. & Yao, S. (2002). Financial deepening and economic development in China. *Asia Pacific Business Review, 8*(3), 61–75.

KAYNAKÇA

Andrade, J., Duarte, M. A. & Simoes, M. (2018). Education and health: Welfare state composition and growth across country groups. *Eastern Journal of European Studies*, 9(2), 111-144.

Atkinson, A. B. (1995). The welfare state and economic performance. *National Tax Journal*. 48 (2), 171-198.

Barro, R. & Sala-I- Martin, X. (2004). *Economic growth*. MIT Press, Cambridge.

Beckerman, W. (2017). From economic "efficiency" to economic welfare. *Economics as Applied Ethics*, 63–76.

Beraldo, S., Montolio, D. & Turati, G. (2009). Healthy, educated and wealthy: A primer on the impact of public and private welfare expenditures on economic growth. *The Journal of Socio-Economics*, 38, 946-956.

Boz, C. & Aslan, Ö. (2018). Türkiye'de 1980-2017 yılları arasında kişi başı kamu sağlık harcamaları ile kişi başı gayri safi yurt içi hasıla arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sosyal Güvenlik Uzmanlığı Derneği Sosyal Güvence Dergisi*, 7(14), 1-27.

Çetin, M. & Ecevit, E. (2010). Sağlık harcamalarının ekonomik büyüme üzerindeki etkisi: OECD Ülkeleri üzerine bir panel regresyon analizi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 11(2), 166-182.

Demirgil, B., Şantaş, F. & Şantaş, G. (2018). Sağlık harcamalarının ekonomik büyüme üzerine etkisi: Uygulamalı bir çalışma. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 20(2), 388-398.

Dikmetaş Yardan, E., Demirkıran, M. & Yabana Kiremit, B. (2016). Türkiye sağlık harcamaları trendi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (1), 157-175.

Giray, F. & Çimen, G. (2018). Sağlık harcamalarının düzeyini belirleyen faktörler: Türkiye ve OECD ülkeleri analizi. *Sayıştay Dergisi*, 111, 143-171.

OECD. Stat. (2021). Organisation for Economic Co-Operation and Development. Health Expenditure and Financing. https://stats.oecd.org/ sayfasından 03.02.2021 tarihinde erişilmiştir.

Jones, D. B. (1990). Public policies and economic growth in the American States. *The Journal of Politics*. Cambridge University Press on Behalf of the Southern Political Science Association, 52(1), 219-233.

Kamacı, A. & Yazıcı, U. (2017). OECD ülkelerinde sağlık harcamalarının ekonomik büyüme üzerindeki etkisinin ekonometrik analizi. *Sakarya İktisat Dergisi*, 6(2), 52-69.

Kılıç, N. Ö. & Beşer, M. (2018). Sağlık harcamalarının ekonomik büyüme üzerindeki etkileri: Merkezi ve Doğu Avrupa (CEEC) ülkeleri üzerine panel veri analizi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(2), 373-382.

Kiraz, H. & Gümüş, E. (2017). Kamu harcamalarının büyümeye etkisi: OECD ülkeleri üzerine bir araştırma. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 54 (631), 9-22.

Mankiw, N. G., Romer, D., & Weil, D. N. (1992). A contribution to the empirics of economic growth. *The Quarterly Journal of Economics, 107(2), 407–437.*

Mushkin, S. J. (1962). Health as an investment. *Journal of Political Economy, 70(5), 129–157.*

O'Connor, J. (1973). *The fiscal crisis of the state*. New York: St. Martin's.

OECD. (1998). Centre for educational research and innovation, human capital investment, an international comparison. https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264162891-en.pdf?expires=1614114021&id=id&accname=guest&checksum=AD00042AAC5E9FC9812B7C9AC562934C sayfasından 23.02. 2021 tarihinde erişilmiştir.

Piabuo, S. M. & Tieguhong, J. C. (2017). Health expenditure and economic growth: A review of the literature and an analysis between the economic community for central African states (CEMAC) and selected African countries. *Health Economics Review*, 7(23), 1-13.

Raghupathi, V. & Raghupathi, W. (2020). Healthcare expenditure and economic performance: Insights from the united states data. *Frontiers in Public Health,* 8, 156, 1-15.

Romer, P. M. (1990). Endogenous technological chance. *The Journal of Political Economy*, 98(5), 71-102.

Sethi, N., Mohanty, S., Das, A. & ve Sahoo, M. (2020). Health expenditure and economic growth nexus: Empirical evidence from south asian countries. *Global Business Review*, 1-15.

Yang, X. (2020). Health expenditure, human capital, and economic growth: An empirical study of developing countries. *International Journal of Health Economics and Management*, 20, 163-176.

Yerdelen Tatoğlu, F. (2018). *Panel veri ekonometrisi Stata uygulamalı.* İstanbul: Beta Basım Yayım.

TUİK (2021). Türkiye İstatistik Kurumu. Sağlık Harcamaları İstatistikleri. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Saglik-Harcamalari-Istatistikleri-2019-33659 sayfasından 03.02.2021 tarihinde erişilmiştir.

MALİYE POLİTİKASI

Prof. Dr. Mircan TOKATLIOĞLU

Doç. Dr. Ufuk SELEN

3. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-72-1

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Ailelerimize,

ÖNSÖZ

"Yazmayı sizi çevreleyen dünyadan, hem size dayattıklarından
hem de size sunduklarından öğrenirsiniz"
(Becker, 2013)

Bu çalışma, yıllardır verdiğimiz maliye politikası derslerinde edindiğimiz deneyimi kayıt altına alma, Türkçe literatüre bir nebze katkı sağlama ve ayrıca konuyla ilgili olanlara yönelik kaynak ihtiyacını karşılama amacını taşımaktadır.

Maliye politikasının temelini, devletin ekonomiye yönelik mali araçlarla yani, kamu harcamaları, vergiler ve borçlanma ile ilgili aldığı çeşitli kararlar oluşturmaktadır. Devletin ekonomideki kararları her zaman toplumun ilgisini çekmekte ve siyasal tartışmalarda merkezi bir rol oynamaktadır. Seçim dönemlerinde ve kampanyalarında makroekonomik ve sosyal amaçlara ulaşılıp ulaşılmadığı ve bunda devletin kamu harcama, vergi ve borçlanma politikalarının rolü tartışma konusu olmaktadır. Çünkü maliye politikasının günlük yaşamımızı doğrudan etkileyen uygulama sonuçları vardır. Devletin ya da daha geniş anlamda kamu kesiminin yaptığı harcamalar toplumdan alınan vergilerle karşılanmaktadır. Bir ülkede devlet; hastane, okul, yol, köprü, baraj yapmaktadır ve kamu hizmetlerinin görülmesinde personeline maaş ödemektedir. Emekli, yaşlı ve bakıma muhtaç kesimlere transfer ödemesi yapmaktadır. Ayrıca ekonominin çeşitli sektörlerine destekte bulunmaktadır. Devletin bütün bu ödemelerinin kaynağı vergilerdir. Vergi gelirleri ne kadar fazla olursa, halkın ve firmaların tüketime ve tasarrufa ayıracakları kaynaklar o ölçüde azalacak demektir. Dolayısıyla devletin ekonomide uyguladığı maliye politikalarının her kesimi doğrudan ya da dolaylı bir biçimde etkilemesi söz konusudur. Maliye politikasının bu geniş ilgi alanı üniversitelerin maliye, iktisat ve benzeri alanlarında öğretim yapılan fakültelerin ders planlarında "maliye politikası" adı altında yer almasını sağlamaktadır.

Bu bağlamda kitabın ele aldığı konular; maliye politikasının ekonomik istikrar, büyüme ve kalkınma, gelir dağılımı ve çevre sorunları karşısında devletin uygulayacağı kamu harcama, vergi ve borçlanma politikalarını içermektedir. Kitabın bölümlerine gelince; giriş kısmında maliye politikasının maliye bilimi ile ilişkisine değinilmiştir. Birinci bölümde maliye politikasının tanımı, amaçları ve araçları üzerinde durulmuştur. İkinci bölüm, maliye politikasının kuramsal temellerini açıklamaya yöneliktir. Çeşitli iktisadi kuramların maliye politikası yaklaşımlarına ayrı başlıklarda yer verilmiştir. Üçüncü bölüm maliye politikasının makroekonomik temelini açıklamaya ayrılmıştır. IS-LM modelinden yararlanılarak para ve maliye politikası etkileşimi, kapalı ekonomi varsayımı altında dördüncü bölümde, açık ekonomi varsayımı altında beşinci bölümde ele alınmıştır. Altıncı bölümde ise para ve maliye politikası etkileşimi toplam arz toplam talep modeli çerçevesinde açıklanmıştır. Yedinci bölüm maliye politikası uygulama yöntemleri olarak iradi maliye politikası, otomatik istikrar sağlayıcılar ve kurala bağlı maliye politikası üzerinde durulmuştur. Sekizinci bölüm bütçe dengesi ile maliye politikası ilişkisini ortaya koymaktadır. Dokuzuncu bölümde enflasyonla mücadelede uygulanması gereken kamu harcaması, vergi ve borçlanma politikaları açıklanmıştır. Onuncu bölümde durgunlukla mücadelede uygulanması gereken kamu harcaması, vergi ve borçlanma politikaları ele alınmıştır. On birinci bölümde stagflasyon sorunu karşısında maliye ve diğer iktisat politikaları üzerinde durulmuştur. On ikinci bölümde, On ikinci bölüm, ekonomik büyüme ve kalkınmada devletin rolünü açıklamaya yöneliktir. On üçüncü bölümde ise ekonomik büyüme ve kalkınmada nasıl bir vergi politikası uygulanması gerektiği ele alınmıştır. On dördüncü bölümde ekonomik büyüme ve kalkınma amacına dönük kamu harcama politikası ve borçlanma politikası üzerinde durulmuştur. On beşinci bölümde gelir dağılımı amacına yönelik maliye politikaları incelenmektedir. Son bölüm olarak on altıncı bölümde mali araçların çevre sorunlarına yönelik ele alınması söz konusudur.

Çalışma birçok kişinin desteği ile ortaya çıkmıştır. En başta ailelerimize fedakârlıkları nedeniyle büyük bir teşekkür borçluyuz. Ayrıca kitabın düzeltmelerinde yardımcı olan bölüm başkanımız Prof. Dr. Adnan Gerçek'e teşekkür ederiz. Bir teşekkürümüz de, her ikimizin de doktora tez danışmanlığını yapmış ve bizim yetişmemizde önemli katkıları olan, 2009 yılında vefat eden merhum hocamız Prof. Dr. Nuri Burhan'a olacaktır. Kendisini saygıyla anıyoruz. Ayrıca basım ile ilgili çalışmaları yürüten Ekin yayıncılık çalışanlarına teşekkür ederiz.

Çalışmadaki eksikliklerin bize ait olduğunu vurgularken, kitabın öğrencilerimize ve konu ile ilgilenenlere faydalı olmasını dileriz.

Mircan Tokatlıoğlu, Ufuk Selen
Bursa (Görükle)
23 Şubat 2017

İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ

Kitabın birinci baskısında arzulanmayan yazım hataları yaklaşık iki yıllık süreçte yapılan tekrar okumalarında ve dış gözlerden gelen uyarılarla bu baskıda en aza indirilmeye çalışılmıştır. Ayrıca çalışmayı kurgusal açıdan tamamlamak üzere Türkiye'de izlenen maliye politikalarına ilişkin açıklamalara yer verilmiştir. Bu bağlamda "Türkiye'de Ekonomik İstikrarı Sağlamaya Yönelik Maliye Politikaları" başlığı ile yeni bir bölüm eklenmiştir. Ayrıca Ekonomik Büyüme ve Kalkınmada Devletin Rolü ile ilgili bölüme "Türkiye'de Kalkınmada Devletin Rolü ve Kalkınma Politikaları" başlığını taşıyan bir alt başlık eklenmiştir.

Bu baskıda yaptıkları okumalarla bize destek olan Araş Gör. Semih Şen ve Araş. Gör. Çağlayan Tabar'a, aile bireylerimizin her birine ve Ekin Basım Yayın Dağıtım sahibi Mehmet Oymak başta olmak üzere tüm Ekin Yayınevi çalışanlarına teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Mircan TOKATLIOĞLU
Doç. Dr. Ufuk SELEN
Bursa /Görükle
8 Şubat 2019

ÜÇÜNCÜ BASKIYA ÖNSÖZ

Kitabın bu üçüncü baskısında, bir önceki baskıda olduğu gibi anlatım ve yazıma ilişkin düzeltmeler yapılmış, Türkiye'de ekonomik istikrar amaçlı maliye politikalarını ele alan on ikinci bölümde 2008 Krizi döneminde Türkiye'de uygulanan maliye politikaları başlığı gözden geçirilerek, bu dönemde alınan önlemler daha ayrıntılı olarak ortaya konmuştur. Ayrıca yine bu bölüme içinde yaşadığımız Covid-19 salgın sürecinde Türkiye'de uygulamaya konulan maliye polikası önlemleri olabildiğince dahil edilmiştir.

Bu baskıyı hazırlarken yazın en güzel zamanlarında birlikte olmayı kendilerinden esirgediğimiz aile bireylerimizin her birine ve Ekin Basım Yayın Dağıtım sahibi Mehmet Oymak başta olmak üzere tüm Ekin Yayınevi çalışanlarına teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Mircan TOKATLIOĞLU
Doç. Dr. Ufuk SELEN
Bursa /Görükle
03 Eylül 2021

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ....1

BİRİNCİ BÖLÜM
MALİYE POLİTİKASI:
TANIMI, AMAÇLARI VE ARAÇLARI

I. İKTİSAT POLİTİKASI VE MALİYE POLİTİKASI İLİŞKİSİ....11
1. Para Politikası....13
2. Gelirler Politikası....17
3. Dış Ticaret Politikası....19
4. Yasal ve Kurumsal Düzenlemeler ve Kontroller....21
II. MALİYE POLİTİKASININ TANIMI AMAÇLARI VE ARAÇLARI....23
1. Maliye Politikasının Tanımı....23
2. Maliye Politikasının Amaçları....25
2.1. Ekonomik İstikrarı Sağlama Amacı....26
2.1.1. Fiyat İstikrarı....26
2.1.2. Tam istihdam....27
2.1.3. Ödemeler Bilançosunda Denge....28
2.2. Ekonomik Büyüme ve Kalkınma Amacı....29
2.3. Kaynak ve Gelir Bölüşümünü Düzenleme Amacı....30
3. Maliye Politikası Araçları....32
3.1. Kamu Harcamaları....34
3.2. Kamu Gelirleri....36
3.2.1. Vergi Gelirleri....37
3.2.2. Kamu Borçlanması....39
III. MALİYE POLİTİKASININ ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞİMİ....40

İKİNCİ BÖLÜM
MALİYE POLİTİKASININ KURAMSAL TEMELLERİ

I. KLASİK İKTİSAT ÖNCESİ MALİ YAKLAŞIMLAR....45
1. Merkantilizm....46
2. Fizyokrasi....48

II. KLASİK İKTİSAT TEORİSİ VE MALİYE POLİTİKASI 49
1. Klasik İktisadın Temel Varsayımları 50
2. Klasik İktisadın Devlet Anlayışı ve Maliye Politikası Yaklaşımı 53
III. NEOKLASİK İKTİSAT VE MALİYE POLİTİKASI 57
IV. KEYNESYEN İKTİSAT TEORİSİ VE MALİYE POLİTİKASI 60
1. Keynesyen İktisat Teorisi ve Klasik İktisada Eleştirisi 60
2. Keynesyen İktisadın Maliye Politikası Yaklaşımı 63
V. NEOKEYNESYEN İKTİSAT (NEOKLASİK SENTEZ) VE MALİYE POLİTİKASI 66
VI. POST KEYNESYEN İKTİSAT VE MALİYE POLİTİKASI 69
VII. MONETARİZM VE MALİYE POLİTİKASI 71
VIII. YENİ KLASİK İKTİSAT VE MALİYE POLİTİKASI 74
IX. ARZ YANLI İKTİSAT VE MALİYE POLİTİKASI 78
X. KAMU TERCİHİ TEORİSİ, ANAYASAL İKTİSAT VE MALİYE POLİTİKASI 80
XI. YENİ KEYNESYEN İKTİSAT VE MALİYE POLİTİKASI 82
XII. YAPISALCI İKTİSAT VE MALİYE POLİTİKASI 83
XIII. RADİKAL İKTİSAT VE MALİYE POLİTİKASI 85

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
MALİYE POLİTİKASININ MAKROEKONOMİK TEMELLERİ

I. KEYNESYEN GELİR VE DENGE MODELİ 87
1. Keynesyen Gelir Modeli 89
2. Keynesyen Çapraz ve Ekonomik Denge 90
II. SOSYAL HESAPLAR MATRİSİ VE ÇARPAN MEKANİZMASI 94
1. Sosyal Hesaplar Matrisi 94
2. Çarpan Mekanizması ve Maliye Politikası Çarpanları 96
2.1. Basit Harcama Çarpanı ve Denge Milli Gelir 97
2.2. Transfer Harcaması Çarpanı ve Denge Milli Gelir 97
2.3. Vergi Çarpanı ve Denge Milli Gelir 99
2.3.1. Otonom Vergi Çarpanı 99
2.3.2. Oransal (Advolorem) Vergi Çarpanı 100
2.4. Denk Bütçe Çarpanı ve Denge Milli Gelir 101
2.5. Dış Ticaret Çarpanı 102
3. Hızlandıran ve Süper Çarpan 103

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
PARA VE MALİYE POLİTİKASI ETKİLEŞİMİ: KAPALI KONOMİ IS-LM MODELİ

I. FAİZ ORANI, YATIRIM VE IS EĞRİSİ 107
II. GELİR, PARA TALEBİ VE LM EĞRİSİ 109
III. PARA VE MALİYE POLİTİKALARININ EŞ ANLI DENGE OLUŞUMUNA ETKİSİ 112
1. IS-LM Modelinde Eş Anlı Denge 112
2. Maliye Politikasındaki Değişmelerin Eş Anlı Dengeye Etkisi 115
3. Para Politikasındaki Değişmelerin Eş Anlı Dengeye Etkisi 116
4. Para ve Maliye Politikasındaki Karşılıklı Etkileşimin Eş Anlı Dengeye Etkisi 116

BEŞİNCİ BÖLÜM
PARA VE MALİYE POLİTİKASI ETKİLEŞİMİ: AÇIK EKONOMİ IS-LM MODELİ

I. MUNDELL -FLEMİNG MODELİ VE VARSAYIMLARI 124
II. ÖDEMELER DENGESİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ VE DÖVİZ KURU SİSTEMLERİ 124
III. SABİT DÖVİZ KURU SİSTEMİNDE PARA VE MALİYE POLİTİKASININ ETKİNLİĞİ 130
1. Sabit Döviz Kuru Sisteminde Para Politikası 130
2. Sabit Döviz Kur Sisteminde Maliye Politikası 133
IV. ESNEK DÖVİZ KURU SİSTEMİNDE PARA VE MALİYE POLİTİKASININ ETKİNLİĞİ 134
1. Esnek Döviz Kuru Sisteminde Para Politikası 134
2. Esnek Döviz Kuru Sisteminde Maliye Politikası 136

ALTINCI BÖLÜM
PARA VE MALİYE POLİTİKASI ETKİLEŞİMİ: AS-AD MODELİ

I. TOPLAM TALEP EĞRİSİ 139
II. TOPLAM ARZ EĞRİSİ 142
III. AS-AD MODELİNDE EŞ ANLI DENGE 145

YEDİNCİ BÖLÜM
MALİYE POLİTİKASI UYGULAMA YÖNTEMLERİ

I. İRADİ MALİYE POLİTİKASI 148
1. İradi Maliye Politikasının Özellikleri 148
2. İradi Maliye Politikası Uygulama Sorunları 149
2.1. Gecikme Sorunu 149
2.2. Yapısal Sınırlamalar Sorunu 151
2.3. Siyasal Eğilimin Yansımaları Sorunu 151
2.4. Dışlama Sorunu 152
II. OTOMATİK İSTİKRAR SAĞLAYICI MALİYE POLİTİKASI 154
1. Otomatik İstikrar Sağlayıcı Maliye Politikasının Özellikleri 154
2. Otomatik İstikrar Sağlayıcıların Ölçülmesi 155
3. Otomatik İstikrar Sağlayıcı Olarak Vergiler 156
3.1. Gelir Vergileri 156
3.1.1. Kişisel Gelir Vergisi 157
3.1.2. Kurumlar Vergisi 157
3.2. Harcama Vergileri 158
3.3. Servet Vergileri 158
4. Otomatik İstikrar Sağlayıcı Olarak Kamu Harcamaları 158
4.1. İşsizlik Sigortası Ödemeleri ve İşsizlik Yardımları 159
4.2. Tarımsal Destekleme ve Fiyat Politikası 159
5. Kendiliğinden Meydan Gelen Bütçe Açık ve Fazlaları 160
6. Diğer Otomatik İstikrar Sağlayıcı Araçlar 160
6.1. Kurum ve Aile Tasarrufları 160
6.2. Ekonomide Stok Artışı ve Azalışları 161
7. Mali Sürüklenme Olgusu 161
8. Formül Esnekliği 163
III. KURALA BAĞLI MALİYE POLİTİKASI 164
1. Kurala Bağlı Maliye Politikasının Teorik Temeli 164
2. Sayısal Mali Kurallar 165
2.1. Bütçe ve Bütçe Açığına İlişkin Kurallar 166
2.2. Borçlanmaya İlişkin Kurallar 166
2.3. Kamu Harcamalarına İlişkin Kurallar 166
2.4. Kamu Gelirleri ve Vergilendirmeye İlişkin Kurallar 167
3. Kurala Bağlı Maliye Politikası ve Mali Saydamlık 168
4. Kurala Bağlı Maliye Politikasına Yönelik Eleştiriler 170

SEKİZİNCİ BÖLÜM
BÜTÇE DENGESİ VE MALİYE POLİTİKASI

I. KAMU KESİMİ DENGESİ VE BÜTÇE DENGESİNE İLİŞKİN KAVRAMLAR 171
1. Kamu Kesimi Finansman Dengesi ve Bütçe Dengesi 172
2. Bütçe Açığına İlişkin Bazı Özel Tanımlar 174
2.1. Geleneksel Açık 175
2.2. Birincil Bütçe Dengesi 175
2.3. İşlemsel (Operasyonel) Açık 177
2.4. Sürdürülebilir Bütçe Açığı 179
2.5. Nominal ve Reel Bütçe Açığı 179
2.6. Tam İstihdam Bütçe Dengesi 182
II. KONJONKTÜR YÖNETİMİNDE BÜTÇE DENGESİNİN ROLÜ 183
1. Bütçe Dengesi ve Ekonomik Konjonktür İlişkisi 183
2. Bütçe Açıklarının Ekonomik Etkilerine İlişkin Teorik Yaklaşımlar 185
2.1. Bütçe Açıklarına Neoklasik Yaklaşım 186
2.2. Bütçe Açıklarına Keynesyen Yaklaşım 190
2.3. Bütçe Açıklarına Ricardo-Barro Denkliği Yaklaşımı 192
2.4. Bütçe Açıklarına Kamu Tercihi Yaklaşımı 194
III. BÜTÇE AÇIĞININ BORÇLANMA İLE FİNANSMANI 195
1. İç Borçlanma İle Finansman 195
2. Dış Borçlanma İle Finansman 196
3. Kamu Borcunun Sürdürülebilirliği ve Borç Yönetimi 197
4. Türkiye'de Kamu Borç Yönetiminin Yasal Çerçevesi 200
IV. BÜTÇE AÇIĞININ MERKEZ BANKASINDAN FİNANSMANI 202
V. BÜTÇE DENGESİ VE KAMU BORÇLANMASINA İLİŞKİN MALİ KURALLAR 204
1. Bütçe Dengesine İlişkin Kurallar 204
1.1. Denk Bütçe Kuralı 204
1.2. Bütçe Açığı Kuralı 205
2. Kamu Borçlanmasına İlişkin Kurallar 206

DOKUZUNCU BÖLÜM
ENFLASYONLA MÜCADELEDE MALİYE POLİTİKASI

I. ENFLASYON VE ENFLASYONLA MÜCADELE 209
1. Enflasyon Kavramı, Türleri ve Nedenleri 209
1.1. Talep Enflasyonu 211
1.2. Maliyet Enflasyonu 211
1.3. Yapısal Enflasyon 212
1.4. Enflasyon Beklentisi 213
2. Enflasyonun Ekonomik ve Sosyal Etkileri 214

2.1. Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi 214
2.2. Ödemeler Dengesi Üzerindeki Etkisi 215
2.3. Kamu Maliyesi Üzerindeki Etkisi 215
2.3.1. Vergi Gelirleri Üzerindeki Etkisi 215
2.3.2. Kamu Harcamaları ve Bütçe Üzerindeki Etkisi 217
2.4. Gelir Dağılımı Üzerindeki Etkisi 217
3. Enflasyonla Mücadele 218
3.1. Enflasyonla Mücadele Konusunda İktisadi Yaklaşımlar 218
3.1.1. Keynesyen Yaklaşım 218
3.1.2. Klasik Temelli Yaklaşımlar 222
3.1.3. Yapısalcı Yaklaşım 224
3.2. Enflasyonla Mücadelede İktisat Politikası Araçları 225
3.3. Enflasyonla Mücadelede Uygulanan İstikrar Politikaları 226
3.3.1. Ortodoks İstikrar Politikası 227
3.3.2. Heterodoks İstikrar Politikası 227
3.3.3. Yapısalcı İstikrar Politikası 228
3.3.4. IMF Yönlendirmeli İstikrar Politikası 229
II. ENFLASYONLA MÜCADELEDE MALİYE POLİTİKASI 230
1. Enflasyonla Mücadelede Kamu Harcama Politikası 231
1.1. Kamu Yatırım Harcamaları 232
1.2. Cari Kamu Harcamaları 233
1.3. Kamu Transfer Harcamaları 233
2. Enflasyonla Mücadelede Vergi Politikası 234
2.1. Gelir Vergileri 235
2.1.1. Kişisel Gelir Vergisi 235
2.1.2. Kurumlar Vergisi 236
2.2. Harcama Vergileri 237
2.2.1. Kişisel Harcama Vergisi 237
2.2.2. Genel Tüketim Vergisi 239
2.2.3. Özel Tüketim Vergileri 241
2.2.4. Gümrük Vergileri 242
2.3. Servet Vergileri 243
3. Enflasyonla Mücadelede Kamu Borçlanma Politikası 243
3.1. Enflasyonla Mücadelede İç Borçlanma Politikası 244
3.1.1. Kişi ve Firmalardan Borçlanma 244
3.1.2. Ticari Bankalardan Borçlanma 245
3.1.3. Merkez Bankasından Borçlanma 246
3.2. Enflasyonla Mücadelede Dış Borçlanma Politikası 247
3.3. Enflasyonla Mücadelede Vadesi Bakımından Kamu Borçlanma Politikası 249

ONUNCU BÖLÜM
DURGUNLUKLA MÜCADELEDE MALİYE POLİTİKASI

I. DURGUNLUK VE NEDENLERİ 251
1. Durgunluk Kavramı 251
2. Durgunluğun Nedenleri 253
2.1. Yatırım İstikrarsızlığı 254
2.2. Tüketici Duyarlılığı 254
2.3. Arz Şokları 254
2.4. Para Politikası 254
2.5. Bankacılık Çevrimleri ve Finansal İstikrarsızlıklar 255
2.6. Dış Ticaret 255
3. Önemli Durgunluk Örnekleri 256
3.1. 1929 Bunalımı 256
3.2. 1990'lardaki Japon Durgunluğu 258
3.3. ABD'de 2001 Durgunluğu 259
3.4. 2008 Küresel Krizi 259
II. DEFLASYONİST AÇIĞIN KAPATILMASI VE DURGUNLUKLA MÜCADELE 261
III. DURGUNLUKLA MÜCADELEDE MALİYE POLİTİKASI 264
1. Durgunlukla Mücadelede Kamu Harcama Politikası 264
1.1.Cari Kamu Harcamaları 264
1.2. Kamu Yatırım Harcamaları 265
1.3. Kamu Transfer Harcamaları 265
2. Durgunlukla Mücadelede Vergi Politikası 267
2.1.Gelir Vergileri 268
2.1.1.Kişisel Gelir Vergisi 268
2.1.2.Kurumlar Vergisi 269
2.2. Harcama Vergileri 269
2.3. Servet Vergileri 270
3. Durgunlukla Mücadelede Borçlanma Politikası 270
3.1. İç Borçlanma 271
3.2. Dış Borçlanma 271
IV. DURGUNLUKLA MÜCADELEDE MALİYE POLİTİKASINI DESTEKLEYİCİ PARA POLİTİKASI 272

ON BİRİNCİ BÖLÜM
STAGFLASYONLA MÜCADELEDE MALİYE POLİTİKASI

I. STAGFLASYON VE NEDENLERİ 275
1. Stagflasyon Kavramı 275
2. Stagflasyonun Nedenlerine Yönelik İktisadi Açıklamalar 277

2.1. Stagflasyonun Nedeni Olarak Ekonomik Yapıdaki Değişmeler 277
2.2. Stagflasyonun Nedeni Olarak Uluslararası Ekonomideki Gelişmeler 279
2.3. Teorik Yaklaşımların Stagflasyon Yorumu 282
2.3.1. Monetarist Yaklaşım: Talep Çekişli Stagflasyon 283
2.3.2. Post Keynesyen Yaklaşım: Maliyet İtişli Stagflasyon 285
II. STAGFLASYONLA MÜCADELEDE UYGULANACAK POLİTİKALAR 286
1. Gelirler Politikası 287
2. Vergi Temelli Gelir Politikaları 288
3. Endeksleme 288
4. Sektörel ve Bölgesel Ağırlıklı Önlemler 289
5. Üretimi Teşvik Politikası ve Toplam Arz 289

ON İKİNCİ BÖLÜM
TÜRKİYE'DE EKONOMİK İSTİKRAR AMAÇLI MALİYE POLİTİKALARI

I. 1980 ÖNCESİ DÖNEMDE EKONOMİK İSTİKRAR AMAÇLI MALİYE POLİTİKALARI 292
1. 1923-1950 Dönemi 292
2. 1950-1960 Dönemi 293
3. 1960-1980 Dönemi 294
II. 1980 SONRASI DÖNEMDE EKONOMİK İSTİKRAR AMAÇLI MALİYE POLİTİKALARI 295
1. 1980'li Yıllarda Maliye Politikaları 296
1.1. 24 Ocak 1980 Kararları 296
1.2. Maliye Politikaları 297
1.2.1. Kamu Gelirleri Politikası 298
1.2.2. Kamu Harcama Politikası 300
1.2.3. Kamu Borçlanma Politikası 301
2. 1990'lı Yıllarda Maliye Politikaları 302
2.1. 1994 Krizi ve 5 Nisan Kararları 302
2.2. Kamu Açıkları, Sürdürülemez Borç Dinamiği ve Etkileri 304
3. 2000'li Yıllarda Maliye Politikaları 306
3.1. Enflasyonla Mücadele Programı ve 2001 Krizi 307
3.2. Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı ve Sonuçları 308
3.2.1. Yapısal Önlemler 308
3.2.2. Maliye Politikası Önlemleri 312
3.2.3. Para Politikası Önlemleri 316
3.2.4. Gelirler Politikası Önlemleri 316
3.2.5. Ekonomik Programın Sonuçları 317
3.3. 2008 Küresel Ekonomik Krizinde Uygulanan Maliye Politikaları 319
3.3.1. 2008 Krizinin Türkiye Ekonomisine Etkileri 319
3.3.2. 2008 Krizinde Uygulanan Para ve Maliye Politikası Önlemleri 320
3.3.2.1. Para ve Kredi Politikası Önlemleri 320
3.3.2.2. Maliye Politikası Önlemleri 322

3.3.2.2.1. Kamu Harcama Politikası Önlemleri 322
3.3.2.2.2. Vergi Politikası Önlemleri 325
3.4. 2014-2019 Döneminde Uygulanan Maliye Politikaları 328
3.5. Küresel Salgın (Kovid-19) Döneminde Uygulanan Maliye Politikaları 330

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
EKONOMİK BÜYÜME VE KALKINMADA DEVLETİN ROLÜ

I. EKONOMİK KALKINMA 336
1. Ekonomik Büyüme ve Kalkınma Kavramları 336
1.1. Ekonomik Büyüme ve Kalkınma 336
1.2. Sürdürülebilir İnsani Kalkınma 337
2. Ekonomik Kalkınmanın Aktörleri 339
3. Ekonomik Kalkınmanın Belirleyicileri 340
II. AZ GELİŞMİŞ ÜLKELERİN ÖZELLİKLERİ 341
1. Kişi Başına Milli Gelir Düzeyinin Düşüklüğü 342
2. Nüfus Artış Oranının Yüksekliği 343
3. Gelir Dağılımında Eşitsizlik ve Yoksulluk 343
4. Tarımsal Ekonominin Yaygınlığı ve Sanayi Sektörünün Gelişmemiş Olması 344
5. Düşük Eğitim Düzeyi ve Yetersiz Sağlık Hizmetleri 344
III. EKONOMİK KALKINMADA DEVLETİN ROLÜ VE KALKINMA POLİTİKALARI 345
1. İktisadi Düşüncede Kalkınma Yaklaşımı ve Devlet Müdahalesi 345
1.1. Klasik İktisadi Düşüncede Kalkınma Yaklaşımı 345
1.2. Kalkınma İktisadı Düşüncesinin Gelişimi ve Devlet Müdahalesi 347
2. Kalkınma Teorileri 351
2.1. Azgelişmişliğin Kısır Döngüsü Tezi 351
2.2. Büyük İtiş Teorisi 352
2.3. Harrod-Domar Modeli: “Yatırımlar Büyümenin Motorudur” 353
2.4. Rostow: “İktisadi Kalkınmanın Aşamaları” Teorisi 354
2.5. Neoklasik Yapısal Değişim Modelleri 355
2.6. Yapısalcı Yaklaşım 355
2.7. Bağımlılık Teorileri 356
2.8. Neoliberal Kalkınma Teorisi 357
2.9. Yeni Yaklaşımlar 358
3. Kalkınma Politikaları ve Stratejileri 359
3.1. Sanayileşme Politikası 360
3.1.1. İthal İkamesine Dayalı Sanayileşme Politikası 360
3.1.2. İhracata Dayalı Sanayileşme Politikası 362
3.2. Kalkınmacı Devlet Yaklaşımı 362
3.3. Sosyalist Kalkınma Stratejisi 364
3.4. Neoliberal Kalkınma Politikası 364
4. Türkiye’de Devletin Kalkınmadaki Rolü ve Kalkınma Politikaları 366

4.1. 1980 Öncesi Dönem: Devlet Öncülüğünde Kalkınma 366
4.1.1. 1923-1946 Dönemi 366
4.1.2. 1946-1960 Dönemi 368
4.1.3. 1960-1980 Dönemi 369
4.2. 1980 Sonrası Dönem: Özel Sektör Öncülüğünde Kalkınma 371

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
EKONOMİK BÜYÜME VE KALKINMADA VERGİ POLİTİKASI

I. KALKINMANIN FİNANSMANINDA VERGİ POLİTİKASI 375
1. Ekonomik Yapı ve Vergi İlişkisi 375
1.1. Vergi Kapasitesi 376
1.2. Vergi Gayreti 377
2. Kalkınmanın Finansmanında Vergilerin Rolü 378
2.1. Gelir Vergileri 378
2.1.1. Kişisel Gelir Vergisi 379
2.1.2. Kurumlar Vergisi 380
2.2. Harcama Vergileri 381
2.2.1. Katma Değer Vergisi 381
2.2.2. Özel Tüketim Vergileri 382
2.2.3. Gümrük Vergileri 382
2.3. Servet Vergileri 382
3. Ekonomik Kalkınma ve Vergi Yapısı İlişkisi 383
3.1. Vergi Yapısı Kavramı 383
3.2. Vergi Yapısını Belirleyen Faktörler 384
3.3. Ekonomik Kalkınmanın Aşamalarında Vergi Yapısının Gelişimi 385
II. KALKINMAYI YÖNLENDİRMEDE VERGİ POLİTİKASI 387
1. Ekonomik Büyüme ve Belirleyicileri 388
2. Vergilerin Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkileri 391
2.1. Vergilerin İş Gücü Arzına Etkisi 392
2.1.1. Vergi Türünün İş Gücü Arzına Etkisi 392
2.1.2. Tarife Yapısının İş Gücü Arzına Etkisi 392
2.1.3. Mükellef Psikolojisinin İş Gücü Arzına Etkisi 397
2.2. Vergilerin Sermaye Birikimine Etkisi 398
2.2.1. Gönüllü Tasarruflar Üzerine Etkisi 400
2.2.1.1. Gelir Vergileri 401
2.2.1.2. Harcama Vergileri 402
2.2.1.3. Servet Vergileri 403
2.2.2. Yatırım ve Risk Alma Üzerine Etkisi (Karar Etkisi) 404
2.2.3. Vergilerin Teknolojik Gelişmeye Etkisi 407

ON BEŞİNCİ BÖLÜM
EKONOMİK BÜYÜME VE KALKINMA AMAÇLI KAMU HARCAMA POLİTİKASI

I. EKONOMİK BÜYÜME VE KAMU HARCAMASI İLİŞKİSİ 411
II. KAMU YATIRIM HARCAMALARININ EKONOMİK BÜYÜME VE KALKINMADAKİ ROLÜ 413
III. CARİ KAMU HARCAMALARININ EKONOMİK BÜYÜME VE KALKINMADAKİ ROLÜ 417
IV. KAMU TRANSFER HARCAMALARININ EKONOMİK BÜYÜME VE KALKINMADAKİ ROLÜ 419

ON ALTINCI BÖLÜM
EKONOMİK BÜYÜME VE KALKINMA AMAÇLI KAMU BORÇLANMA POLİTİKASI

I. KALKINMANIN FİNANSMANI VE KAMU BORÇLANMASININ KAYNAKLARI 421
1. İç Borçlanma 422
1.1. Kişi ve Kurumlardan Borçlanma 424
1.2. Ticari Bankalardan Borçlanma 424
1.3. Merkez Bankasından Borçlanma 425
2. Dış Borçlanma 426
II. EKONOMİK BÜYÜME VE KALKINMADA KAMU BORÇ YÖNETİMİ 430

ON YEDİNCİ BÖLÜM
GELİR DAĞILIMI VE MALİYE POLİTİKASI

I. GELİR DAĞILIMINA İLİŞKİN KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE 433
1. Gelir Bölüşümü ve Adalet Kavramı 433
2. Gelir Dağılımı Analizinin Temel Kavramlarına İlişkin Teorik Çerçeve 438
2.1. Bazı Gelir Dağılımı Tanımları 440
2.1.1. Faktörel (Fonksiyonel) Gelir Dağılımı 440
2.1.2. Kişisel Gelir Dağılımı 442
2.1.3. Bölgesel Gelir Dağılımı 443
2.1.4. Sektörel Gelir Dağılımı 444
2.2. Gelir Dağılımını Ölçme Yöntemleri 444
2.2.1. Lorenz Eğrisi ve Gini Katsayısı 445
2.2.2.Dalton-Atkinson Ölçütü 446

II. GELİR DAĞILIMININ DÜZENLENMESİNDE MALİYE POLİTİKASININ ROLÜ 450
1. Maliye Politikasında Amaç-Araç Tercihi ve Kişisel Gelir Dağılımı 450
2. Vergilerin Gelir Dağılımındaki Rolü 453
2.1. Gelir Vergileri 455
2.1.1. Kişisel Gelir Vergisi 455
2.1.2. Kurumlar Vergisi 457
2.2. Harcama Vergileri 458
2.3. Servet Vergileri 459
3. Kamu Harcamalarının Gelir Dağılımındaki Rolü 460
3.1. Reel Harcamalar 462
3.2. Transfer Harcamaları 464

ON SEKİZİNCİ BÖLÜM
ÇEVRE SORUNLARI VE MALİYE POLİTİKASI

I. ÇEVRE SORUNLARININ ÇÖZÜMÜNDE DEVLETİN ROLÜ VE ÇEVRE POLİTİKASI 468
II. ÇEVRE SORUNLARININ ÇÖZÜMÜNDE KULLANILAN MALİYE POLİTİKASI ARAÇLARI 470
1. Vergiler 470
2. Harçlar 472
3. Sübvansiyonlar ve Vergi Kolaylıkları 473
III. DİĞER ARAÇLAR 474
1. Kirletme Hakları 474
2. Ekolojik Etiketleme 475
3. Sözleşmeli Yaklaşım 476
4. İdari ve Yasal Düzenlemeler 476
4.1. Standartlar 476
4.2. Yasaklayıcı ve Zorlayıcı Düzenlemeler 476

KAYNAKÇA 479

KAYNAKÇA

Acar, Yalçın, (1982), **24 Ocak Kararları ve Yapılan Tercihlerin Amaç ve Araçları**, Bursa.

Acemoğlu, Daron ve James A. Robinson (2013), **Ulusların Düşüşü**, (Çeviren: Faruk Rasim Velioğlu), İstanbul: Doğan Kitap.

Akçay, Belgin, (2008), "*Avrupa Birliği'nin Ekonomik Kriterleri ve Türkiye*", **Maliye Dergisi**, Sayı 155 (Temmuz-Aralık), ss.11-38.

Akçay, Belgin, (2012), **21. Yüzyılın İlk Finansal Krizi, Subprime Mortgage Krizi**, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Akçay, Ümit, (2009), **Para, Banka, Devlet, Merkez Bankası Bağımsızlaşmasının Ekonomi Politiği;** İstanbul: Sosyal Araştırmalar Vakfı Yayınları.

Akçay, Ümit ve Ali Rıza Güngen, (2014), **Finansallaşma, Borç Krizi ve Çöküş,** Ankara: Notabene Yayınları.

Akdiş, Muhammet, (2006), **Para Teorisi ve Politikası**, 2. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi.

Akdoğan, Abdurrahman (1993), **Kamu Maliyesi**, 4. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi.

Akdoğan, Abdurrahman (2011), **Kamu Maliyesi,** 14. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi.

Akerlof, George, (1978). *"The Economics of 'Tagging' Applied to the Optimal Income Tax, Welfare Programs, and Manpower Planning"*. **American Economic Review***, 61* (1), pp. 8-18.

Akkaya, Şahin, (1988), "*Adil Vergileme ve Optimal Vergileme Yaklaşımlarına Genel Bakış*", **İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası***,* Seri*:46*.

Akkaya, Şahin, (1993), *"Farklı Bir Bunalım: Stagflasyon, Ortaya Çıkışı, Nedenleri, Çözüm Yolları"*, **Maliye Araştırma Merkezi Konferansları, Prof. Dr. Memduh Yaşa'ya Armağan**, 34. Seri, 1990/1991, İstanbul, ss. 236-242.

Aktan, Coşkun Can, (2008), **Yeni İktisat Okulları**, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Aktan, Coşkun Can ve İstiklal Yaşar Vural, (2002), *"Yoksulluk: Terminoloji, Temel Kavramlar ve Ölçüm Yöntemleri"*, **Yoksullukla Mücadele Stratejileri,** (Editör: Coşkun Can Aktan), Ankara: Hak-İş Konfederasyonu Yayınları.

Akyüz, Yılmaz, (1989), *"1980'lerde Dünya Ekonomisi: Makroekonomi ve Bağımlılık Üzerine Bazı Dersler",* **Sadun Aren'e Armağan,** (Derleyen: Tuncer Bulutay), Ankara: Mülkiyeliler BirliğiYayınları: No: 8 içinde, ss. 28-54.

Albayrak, Özlem, (2010), "*Optimal Vergi Teorisi: Bir Değerlendirme*", **Kriz ve Maliye Düşüncesinde Değişim**, **İzzettin Önder'e Armağan,** (Derleyenler: Abuzer Pınar, Ahmet Haşim Köse ve Nihat Falay), İstanbul: SAV Yayınları içinde, ss. 287-317.

Alpago, Hasan (2002), **IMF Türkiye İlişkileri**, İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Alpar, Cem ve M. Tuba Ongun, (1985), **Dünya Ekonomisi ve Uluslararası Ekonomik İlişkiler,** Ankara: Türkiye Ekonomi Kurumu Yayını.

Alpar, Cem ve M. Tuba Ongun, (1993), **Dış Ticaret Ansiklopedik Sözlük**, Ankara: Turhan Kitabevi.

Anıl, Haluk, (1982), **Kamu Maliyesi ve Kaynak Kullanımında Etkinlik (Niteliksel Bir Yaklaşım),** Ankara: Ankara İ.T.İ.A.ve Maliye Fakültesi Yayını.

Arasıl, Ömer, (1998), *"Bütçe Açığı Finansman Yöntemleri Üzerinde Bazı Değerlendirmeler"*, **Prof. Dr. Salih Şanver'e Armağan**, İstanbul: Marmara Üniversitesi Maliye Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayını No: 10 içinde, ss. 67-81.

Arda, Erhan, (2008), **Ekonomi El Sözlüğü**, Bursa: Alfa Yayınevi.

Ardıç, Kaya, (2002), *"Yeni Klasik İktisat Okulu",* **İktisatın Dama Taşları II**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mezunları Cemiyeti Yayını, ss. 23-47.

Aren, Sadun, (2011), **İstihdam Para ve İktisadi Politika**, 14. Baskı, Ankara: İmge Kitabevi.

Arestis, Philip and Malcolm Sawyer, (2010), "*The Return of Fiscal Policy*", **Journal of Post Keynesian Economics**, Spring, Vol. 32, No.3, pp. 327-345.

Arıkboğa, Aysel, (2011), "*Maliye Politikalarında 1980 Sonrasında Yaşanan Değişim: Mali Disiplin ve Mali Kural Uygulamaları*", **Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı: 2, ss. 13-25.

Arın, Tülay, (2004), *"Sürdürülebilir Borçluluk: Düşük Gelirli Ülkeler, Orta Gelirli Ülkeler ve Türkiye"*, **Gülten Kazgan'a Armağan Türkiye Ekonomisi,** İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları içinde, ss. 125-145.

Arın, Tülay, (2013), *"Keynesci Akımlar: Keynesçiliğin Krizi ve İç Tartışmaları"*, **Kriz, Devlet, İktisat ve Sosyal Güvenlik Politikaları, Seçilmiş Yazılar,** (Derleyen: Cengiz Arın), İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları içinde, ss. 185-223.

Arsan, H. Üren, (1989), "*Gelir Dağılımı ve Kamu Maliyesi*", **Sadun Aren' Armağan**. (Derleyen: Tuncer Bulutay), Ankara: Mülkiyeliler Birliği Vakfı içinde ss. 55-70.

Aslan Yılmaz ve Doğan Şenyüz, (2016), **Hukuka Giriş,** 9. Baskı, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Aslan, Hanifi, (2008), **Makro İktisat Politikası**, Bursa: Alfa Aktüel Yayınları.

Ataç, Beyhan (2002), **Maliye Politikası**, 6. Baskı, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

Ataç, Beyhan (2013), **Maliye Politikası**, 10. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi.

Atamtürk, Burak, (2001), "*Merkantilizm ve Fizyokrasi*", **İktisat'ın Dama Taşları I,** İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mezunları Cemiyeti Yayını, ss. 7-16.

Atay, Oğuz, (2000), **Bir Bilim Adamının Romanı**, 11. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları.

Atkinson, A. ve Joseph E. Stiglitz, (1976), "*The Design of Tax Structure: Direct Versus Indirect Taxation",* **Journal of Public Economics***, 6* (1-2), pp. 55-75.

Aytaç, S. Erdem, (2013), "*Türkiye: Dengeli ve Sürdürülebilir Yüksek Büyüme Peşinde*", **Ülke Deneyimleri Işığında Küresel Kriz ve Yeni Ekonomik Düzen**, (Derleyen ve Yayına Hazırlayan: Fikret Şenses, Ziya Öniş, Caner Bakır), İstanbul: İletişim Yayınları içinde, ss. 375-398.

Bağımsız Sosyal Bilimciler, (2007), **IMF Gözetiminde On Uzun Yıl, 1998-2008, Farklı Hükümetler Tek Siyaset**, İstanbul: Yordam Kitap.

Bahçeci, Ayşe Sema, (1997), **Ortodoks ve Heterodoks İstikrar Programları: Seçilmiş Ülke Örnekleri ve 1994 Türkiye Deneyimi,** Ekonomik Modeller ve Stratejik Araştırmalar Genel Müdürlüğü Ekonomik Modeller Dairesi Başkanlığı, Ankara.

Bakar, Feride ve Mircan Yıldız Tokatlıoğlu, (2012), "*Küresel Finansal Kriz Sürecinde Avrupa Birliği Vergi Politikaları*", **Maliye Dergisi**, Sayı 163, ss. 481-504

Bakır, Caner, **Dünyayla İş Yapanlar, Küreselleşme Sürecinde Türk Çokulusluları**, İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.

Bakırtaş, Tahsin, (2014), **Dünyada ve Türkiye'de Ekonomik Kalkınma**, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Balaban, Kamer Güneysu, (2012), **Kurallı Maliye Politikası ve Türkiye'de Kurallı Maliye POlitikası Uygulamasına İlişkin Model Önerisi,** (http://www.tcmb.gov.tr:http://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/61f4cd56-cfb4-4073-a4b190499934e162/kamerguneysubalaban.pdf?MOD=AJPERES, Erişim Tarihi: 01. 12. 2016).

Balıbek, Arzu Aytekin, Yasemin Hürcan ve Serdar Öztopal, (2012), "*Borç Yönetiminin Ekonomik ve Parasal Politikalarla Etkileşimi*", **Hazine İşlemleri ve Çağdaş Hazine Yönetimi** (Editörler: M. Coşkun Cangöz ve Emre Balıbek), Ankara: Seçkin Yayıncılık içinde, ss. 45-59.

Ball, Laurence, N. Gregory Mankiw, and Douglas W. Elmendorf, (1998), ''*The Deficit Gamble*", **Journal of Money, Credit and Banking**, Vol. 30, pp. 699-720.

Barro, Robert J. (1974), *''Are Government Bonds Net Wealth?''* **Journal of Political Economy,** Vol. 82, pp. 1095–1117.

Barro, Robert J. (1989), "*On the Predictabilty of Tax-Rate Changes",* **NBER Working Papers**.

Bastı, Eyüp, (2006), **Kriz Teorileri Çerçevesinde 2001 Türkiye Finansal Krizi**, Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu Yayını No: 191.

Başkaya, Fikret, (2004), **Devletçilikten 24 Ocak Kararlarına, Türkiye Ekonomisinde İki Bunalım Dönemi**, 2. Baskı, Ankara: Özgür Üniversite Yayınları.

Başkaya, Fikret, (1994), **Kalkınma İktisadının Yükselişi ve Düşüşü,** Ankara: İmge Kitabevi.

Başol, Koray, (1984), **Demografi**, İzmir: Mass Matbaacılık.

Batırel, Ömer Faruk, (1982), **Kamu Bütçesi,** 3. Baskı, İstanbul: İİTİA Nihad Sayar Yayın ve Yardım Vakfı Yayınları.

Batırel, Ömer Faruk, (1984), **Maliye Politikası ve Gelişmekte Olan Ülkeler**, İstanbul: Okan Yayıncılık.

Becker, Howard S., (2013), **Sosyal Bilimcilerin Yazma Çilesi, Yazımın Sosyal Organizasyonu Kuramı**, (Çeviren: Şerife Geniş), Ankara: Heretik Yayıncılık.

Begg, David, Stanley Fischer and Rudiger Dornbusch, (2010), **İktisat,** 8. Baskı, Çeviri Editörü: Vildan Serin, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Bekar, Ayşe Günay, (2009), *"Kamu Mali Dengesinin Sağlanmasında Mali Kurallar ve Önemi"*, **Küreselleşme ve Kamu Maliyesinde Yaşanan Dönüşüm**, (Editörler: Aytaç Eker ve Hayal Ayça Şimşek), Ankara: Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayını, ss.65–90.

Berber, Metin, (2016), **Makro Ekonomi**, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Berksoy, Taner, (1984), **Gelişmekte Olan Ülkelerde Vergi Kapasitesi ve Vergi Gayreti**, İstanbul: Marmara Üniversitesi İİBF Yayını.

Bilginoğlu, Mehmet Ali ve Ahmet Aysu, (2008), *"Dış Borçların Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği",* **Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,** (31), ss. 1-23.

Bird, Graham (2016), "*Fiscal Policy and Global Crisis",* **World Economics**, Vol.17, No.1, (January-March), pp. 147-176.

Bocutoğlu, Ersan ve Aykut Ekinci, (2009), "*Genel Teori, Küresel Krizler ve Yeniden Maliye Politikası*", **Maliye Dergisi**, Sayı 156, ss. 66-82.

Bocutoğlu, Ersan, (2013), **Makro İktisat: Teoriler ve Politikalar,** Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Boyer, Robert, (2000), *"Etat, Marché et Developpement*", **Problemes Economiques,** No: 2653 (23 Février), pp. 15-123.

Bulutoğlu, Kenan, (2003), **Kamu Ekonomisine Giriş**, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Bulutoğlu, Kenan, (2004), **Kamu Bütçesi, Kamu Harcamaları, Kamu Borçları,** İstanbul: Batı Türkeli Yayıncılık.

Bulutoğlu, Kenan, (2008), **Kamu Ekonomisine Giriş,** 7. Baskı, Ankara: Maliye ve Hukuk Yayınları.

Burges, Robin ve Nicholas Stern, (2007), "*Vergileme ve Kalkınma*", (Çeviren: Mustafa Durmuş), **Maliye Dergisi**, Sayı 152, ss. 1-42.

Burhan, Nuri (1989), **Merkezi Planlamada Maliye Politikası ve Son Gelişmeler,** Bursa: Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı Yayını.

Büyükakın, Tahir, (2007), *"Yeni Keynesyen İktisat mı, Yeni Neo-Klasik Sentez mi?"*, **Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Cilt 13, Sayı 1, ss. 22-36.

Cangöz, M. Coşkun ve Emre Balıbek, (2012), *"Kamu Borç Yönetiminin Genel Çerçevesi: Yeni Eğilimler ve Türkiye'ye Yansımaları"*, **Hazine İşlemleri ve Çağdaş Hazine Yönetimi** (Editörler: M. Coşkun Cangöz ve Emre Balıbek), Ankara: Seçkin Yayıncılık içinde, ss. 17-43.

Caslin, Terry, (1993), "*Devlet ve Ekonomi*", Çeviren: Mensur Akgün, **Liberalizm, Refah Devleti, Eleştiriler**, (Derleyen: Kemali Saybaşılı), İstanbul: Bağlam Yayınları içinde, ss. 291-314.

Caşkurlu, Eren, (2007), **İç ve Dış Borçlanmada Risk Analizine Dayalı Borç Yönetimi ve Türkiye Açısından Değerlendirilmesi**, İstanbul: İktisadi Araştırmalar Vakfı Yayını.

Chang, Ha-Joon, (2014), **Kalkınma Reçetelerinin Gerçek Yüzü, (**Çeviren: Tuba Akıncılar Onmuş), İstanbul: İletişim Yayınları.

Chang, Ha-Joon, (2016), **Ekonomi Rehberi, Ekonomi Hakkında Size Söylenenler Söylenmeyenler**, (Çeviren: Mihriban Doğan), İstanbul: Say Yayınları.

Cural, Mehmet ve Çevik, Nüket Kırcı (2015), "*Ekonomik Kalkınmanın Vergi Yapısı Üzerindeki Etkisi: 1924-2013 Dönemi Türkiye Örneği,"* **Amme İdaresi Dergisi,** Sayı:48 (3), ss. 127-158.

Çaklı, Sabri, (1998), **İktisat Politikası Düşüncesinin Evrimi**, Ankara: Gazi Kitabevi.

Çalışkan, Şadan (2010), "*Türkiye'de Gelir Eşitsizliği ve Yoksulluk",* **Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi**, Sayı: 59, ss. 89-132.

Çeçen, Anıl ve diğerleri, (1996), **Türkiye'de Ekonomik Büyüme Yapısal Dönüşüm ve Kriz,** 3 Baskı, İstanbul: Ege Yayınları, 1996.

Çelebi, Kemal, (1998), **Türkiye'de Ekonomik İstikrarsızlığın Dışsal-Yapısal Nedenleri ve İstikrar Politikaları**, Manisa: Emek Matbaacılık.

Çelebi, Kemal, (2012), "*Mali Olaylara Sosyolojik Yaklaşımın Önemi*", **Mali Sosyoloji Üzerine Denemeler**", (Editör: Kemal Çelebi), Ankara: T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayını içinde, ss. 1-13.

Çelikkaya, Ali (2011), *"Avrupa Birliği Üyesi Ülkelerde Çevre Vergisi Reformları ve Türkiye'deki Durumun Değerlendirilmesi"*, **Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler** Dergisi, Cilt 11, Sayı 2, ss. 97-120.

Çetin, Murat ve Eyüp Ecevit, (*2010). "Sağlık Harcamalarının Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: OECD Ülkeleri Bir Panel Regresyon Analizi."* **Doğuş Üniversitesi Dergisi**, 11 (2), ss. 166-182.

Çevik, Savaş, (2014), *"Vergi Yapısında ve Vergi Sistemlerinde Uluslararası Eğilimler Üzerine Bir Değerlendirme",* **TİSK Akademi**, Cilt 9, Sayı 16, ss. 186-207.

Çiçek, Halit, Süleyman Gözegir ve Emre Çevik, (2010), "*Bir Maliye Politikası Aracı Olarak Borçlanma ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği* (1990–2009)", **Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi***, 11*(1), 141-156.

Dede, Melek Ercan, (2010), **Anayasal İktisat Perspektifinden Maliye Politikası Kuralları ve Avrupa Birliği Ülkelerinde Uygulamanın İncelenmesi,** Ankara: T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı.

Değerli, Burcu ve Pelin Mastar Özcan (2019), *Kişisel Harcama Vergisi ve Analizi,* **Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,** Cilt: 17, Sayı: 2. Doi:10.18026/cbayarsos.468678, ss. 179-194.

De Saint Marc and Renaud Denoix, (2009), **Devlet,** Çeviren: İsmail Yerguz, Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

Demir, Meral Vurucu, (2004), **4749 Sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun Getirdiği Yenilikler, Önceki Mevzuat İle Karşılaştırılması**, Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü Devlet Bütçe Uzmanlığı Araştırma Raporu, Ankara.

Demir, Osman, (1997), **Ekonomide Devlet**, Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu Yayını No: 71.

Demircan, Esra Siverekli, (2003), *"Vergilendirmenin Ekonomik Büyüme ve Kalkınmaya Etkisi"*, **Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, Sayı: 21 (Temmuz-Aralık), ss. 97-116.

Demirli, Yunus, (2009) *Gelişmekte Olan Ülkelerde Vergi Reformları ve Türkiye'de Gelir Üzerinden Alınan Vergiler Açısından Değerlendirme,* Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Demirli, Yunus ve M. Cahit Güran, (2009), *Gelir Vergisi Sistemlerinin Alternatifleri ve Değerlendirmesi,* **Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, Cilt 27, Sayı 2, ss. 161-192.

Dinler, Zeynel, (1997), **İktisada Giriş**, 3. Basım, Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları.

Dornbusch, Rudiger and Stanley Fischer, (1998), **Makroekonomi,** Çeviren: Salih Ak, Mahir Fisunoğlu, Erhan Yıldırım ve Refia Yıldırım, İstanbul: McGrawHill-Akademi.

Dülgeroğlu, Ercan, (2000), **Kalkınma Ekonomisi,** Bursa: Uludağ Üniversitesi Basımevi.

Edizdoğan, Nihat ve Ali Çelikkaya, (2012), **Vergilerin Ekonomik Analizi**. Bursa: Dora Basım Yayın Dağıtım.

Edizdoğan, Nihat, (2007), **Kamu Maliyesi**, 9. Baskı, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Edizdoğan, Nihat, (2008), **Kamu Bütçesi**, 7. Baskı, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Edizdoğan, Nihat, Özhan Çetinkaya ve Erhan Gümüş; (2010), **Kamu Maliyesi**, 11. Baskı, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Egeli, Haluk ve Ahmet Özen, (2013), **Teori ve Uygulamada Bütçe Politikası**, 2. Baskı, İzmir: Altın Nokta Basım Yayın Dağıtım.

Eğilmez, Mahfi ve Ercan Kumcu, (2003), **Ekonomi Politikası: Teori ve Türkiye Uygulaması**, 4. Baskı, İstanbul: Om Yayınevi.

Eğilmez, Mahfi, (2008), **Küresel Finans Krizi**, 2. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Eğilmez, Mahfi, (2009), **Makro Ekonomi**, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Eğilmez, Mahfi, (2016), **Kamu Maliyesi**, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Eğilmez, Mahfi, (2018), **Değişim Sürecinde Türkiye, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Sosyo-Ekonomik Bir Değerlendirme**, 10. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Eker, Aytaç, Asuman Altay ve Mustafa Sakal, (1994), **Maliye Politikası: Teori, İlkeler ve Yöntemler**, Ankara: TAKAV Matbaacılık.

Ekici, Filiz, (2012), "*Gelir Vergisi Tarifesi: Almanya ve Türkiye Uygulamasının Karşılaştırılması"*, **DPUJSS***,* 32 (2), ss. 191-200.

Elgin, Ceyhun ve Abdullah Yalaman, (2020), "*Covid-19 Salgınının Yol Açtığı Ekonomik Krize Karşı Açıklanan Açıklanan Ekonomik Teşvik Paketleri: Bir Karşılaştırma ve Türkiye Örneği*", **Salgın Ekonomisi,** (Editör: Ömer Faruk Çolak), Ankara: Efil Yayınevi içinde, ss. 393-414.

Elvan, Lütfi, (2002), "*Türkiye'de Bölgelerarası İktisadi Gelişmişlik Farklarının GSYİH (İller Endeksi) Esas Alınarak Karşılaştırılması",* **Planlama Dergisi 42. Yıl Özel Sayısı**, ss. 327-336.

Engen, Eric M.; Skinner, Jonathan, (1996), "*Taxation And Economic Growth"*, (http://www.nber.org/papers/w5826.pdf. Erişim Tarihi: 28, 01, 2017).

Erçakar, Mehmet Emin ve Mehmet Yılgör (2010), "*Gelişmekte Olan Ülkelerde DYY-GSYİH İlişkisi: Panel Birim Kök ve Eş Bütünleşme Sınamaları*", **Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar**, Cilt:47, Sayı 549, ss. 31-38.

Erdem, Metin, (2016), **Devlet Borçlanması**, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Erdem, Metin, Doğan Şenyüz ve İsmail Tatlıoğlu, (1998), **Kamu Maliyesi**, 2. Baskı, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Ergül, Y. Tamer, (2012), *"Enflasyon ve Maliye Politikası",* **Maliye Politikası-I**, (Editör: Beyhan Ataç), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları içinde, ss. 96-113.

Erim, Neşe, (2007), **İktisadi Düşünce Tarihi**, Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Erol, Ümit, (1997), **Eleştirel Gözle Serbest Piyasa**, İstanbul: Bağlam Yayınları.

Ersel, Hasan, (1989), *"Eşitlikçi Adalet Üzerine",* **Sadun Aren' Armağan, (**Derleyen: Tuncer Bulutay), Ankara: Mülkiyeliler Birliği Vakfı içinde, ss. 244-259.

Ersezer, Devrim ve Süleyman Ulutürk, (2004), "*Türkiye'de 1980 Sonrası Dönemde Kamu Harcamalarının Gelir Dağılımı Üzerine Etkileri*"**, Prof. Dr. Salih Turhan'a Armağan**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Araştırma Merkezi Konferansları. Seri. 46 içinde, ss. 149-168.

Ertek, Tümay, (2006), **Temel Ekonomi**, İstanbul: Beta Yayınları.

Fisunoğlu, Mahir ve Bilge Köksel Tan, (2009), "*Keynes Devrimi ve Keynesyen İktisat*", **Ekonomik Yaklaşım**, Cilt: 20, Sayı: 70, ss. 31-60.

Gerçek, Adnan, (1999), "*ABD'de Vergi Reformu Tartışmaları ve Tek Oranlı Vergi (Flat Tax) Sistemi*", **Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF Dergisi**, 14(1), ss. 125-136.

Göker, Zeliha, *"Maliye Politikası ve Kriz"*, **Kriz ve Türkiye, Aşınan Teoriler**, (Editörler: Hale Balseven ve Fuat Ercan), Ankara: Phoenix Yayınevi içinde ss. 233-254.

Gökçe, Birsen, (1988), **Toplumsal Bilimlerde Araştırma**, Ankara: Savaş Yayınları.

Güler, Hünkar ve Ekrem Toparlak (2018) *Türkiye'de Kayıtdışı Ekonominin Ölçümü Ve Avrupa Birliği Ülkeleriyle Karşılaştırılması*, **Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, Cilt-Sayı: 11(1) ss. 209-220.

Gönel, Feride Doğaner, (2011), **Kalkınma Ekonomisi**, Ankara: Efil Yayınevi.

Görgün, Sevim, (1972), **Maliye Politikası**, İstanbul: Filiz Kitabevi.

Görgün, Sevim, (1994a), **Kamu Maliyesine Giriş Ders Notları**, 2. Baskı, İstanbul.

Görgün, Sevim, (1994b), "*İktisadi Gelişme ve Gelişme İktisadı*", **Maliye Araştırma Merkezi Konferansları, Prof. Dr. Memduh Yaşa'ya Armağan,** 34. Seri, Yıl 1990/1991, ss. 55-65.

Görgün, Sevim, (1998), *"Geleneksel Maliye Politikasının Etkinliğini Yitirmesi"*, **Prof. Dr. Salih Şanver'e Armağan**, İstanbul: Marmara Üniversitesi Maliye Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayını No: 10 içinde, ss. 247-271.

Güler, Birgül Ayman, (2005), **Yeni Sağ ve Devletin Değişimi, Yapısal Uyarlama Politikaları 1980-1995,** 2. Baskı, Ankara: İmge Kitabevi.

Gümüş, Erdal, (2012). "*Stagflasyon ve Maliye Politikası",* **Maliye Politikası I** (Editör: Beyhan Ataç), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını içinde, ss. 133-149.

Güngör, Kamil, (1998), "*İktisadın Tarihine Kısa Bir Bakış ve Merkantilizmden Günümüze İktisadi Düşünceler*", http://www.makalem.com.

Güran, M. Cahit ve Ekrem Karayılmazlar, (2005), "*Gelir Vergisinde Tarife Yapısı: Adalet ve Etkinlik Temelli Teorik Tartışmalar Çerçevesinde Karşılaştırmalı Bir Analiz",* **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi,** *2*(60), ss. 141-169.

Güran, M. Cahit, (2002), *"Devlet Müdahalesinin Ekonomik Performansa Etkileri ve Etkin Devlet",* **Yolsuzluk ve Etkin Devlet**, (Editörler: Selçuk Cingi, Umur Tosun, M. Cahit Güran), Ankara: Ankara Ticaret Odası Yayını içinde ss. 109-194.

Gürler, A. Zafer, (2008), **Genel Ekonomi**, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Gürsoy, Bedri, (1980), **Kamusal Maliye I. Cilt**, 3. Baskı, Ankara: S Yayınları.

Güzel, Simla, (2009), *"Ar-Ge Harcamaları ve Vergi Teşvikleri: Belirli Ülkeler Karşısında Türkiye'nin Durumu",* **Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi**, 4(2), ss. 29-48.

Hahnel, Robin, (2004), **Siyasal İktisadın ABC'si**, (Çeviren: Yavuz Alogan), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Han, Ergül ve Ayten Ayşen Kaya, (2013), **Kalkınma Ekonomisi, Teori ve Politika,** 8. Basım, Ankara: Nobel Akademi Yayınları.

Heller, Walter, (1970), **Bütçe Politikası ve Ekonomik Denge, OECD Tarafından Hazırlatılan Bir İnceleme,** (Çeviren: Adnan Erdaş), Ankara: Maliye Bakanlığı Maliye Tetkik Kurulu Yayınları.

Howard, Michael, (2001), **Public Sector Economics for Developing Contries**, Canada: Universitiy of the West Indies Pres.

İnce, Macit, (1996), **Devlet Borçlanması (Kamu Kredisi)**, 5. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınevi.

James R. Barth and John M. Wells, (1999), *"Budget Deficits and Economic Activity",* **Budget Deficits and Debt: A Global Perspective** (Edited: Siamack Shojai), Praeger Publishers, London. UK. pp. 41-54.

Karaçor, Zeynep, Hüseyin Özer ve Taha Bahadır Saraç, (2011), *"Enflasyon ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Ekonomisi Üzerine Ekonometrik Bir Uygulama (1988-2007)"* **Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi**, Cilt 4, Sayı: 2, ss.29-44.

Karagöl, Erdal, (2010), "*Geçmişten Günümüze Türkiye'de Dış Borçlar",* **SETA Analiz,** (26), ss. 1-25.

Karakurt, Birol, (2010), "*Küresel Mali Krizi Önlemede Maliye Politikasının Rolü ve Türkiye'nin Krize Maliye Politikası Cevabı*", **Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, Cilt 24, Sayı 2, ss. 167-195.

Karakurt, Birol ve Tekin Akdemir, (2010), "*Kurallı Maliye Politikası: Türkiye'de Kurallı Maliye Politikası Örnekleri*", **Maliye Dergisi**, Sayı 158 (Ocak-Haziran), ss. 226-261.

Kaya, Ayşe, (2013), **Mali Sürdürülebilirlik: Teori ve Türkiye Uygulaması**, İstanbul: Türkiye Bankalar Birliği Yayını.

Kayalıdere, Gül, (2014), "*Türkiye'nin Teknoloji Politikalarında Teknoparkların Önemi ve Teknoparklara Yönelik Vergi Avantajları"*, **Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt: 1, Sayı: 1, ss. 75-95.

Kazgan, Gülten, (2000), **İktisadi Düşünce veya Politik İktisadın Evrimi,** 9. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Kazgan, Gülten, (2005), **Türkiye Ekonomisinde Krizler (1929-2001),** İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Kazgan, Gülten, (2016), **Liberalizmden Neoliberalizme Neoliberalizmin Getirisi ve Götürüsü,** İstanbul: Remzi Kitabevi.

Kepenek, Yakup, (2012), **Türkiye Ekonomisi**, 25. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Kepkep, Naci, (1991), **Enflasyon: Kuramlar-Politikalar ve Avusturya Keynesciliği**, İstanbul: Cem Yayınevi.

Keynes, John Maynard, (2008), **Genel Teori, İstihdam Faiz ve Paranın Genel Teorisi,** (Çeviren: Uğur Selçuk Akalın), İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Kılıçaslan, Harun, (2011), *"Verasetin Vergilendirilmesi Üzerine Bir Değerlendirme",* **Vergi ve Vergi Politikaları Üzerine İncelemeler,** (Editörler: Nihat Edizdoğan ve Özhan Çetinkaya), Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım içinde, ss. 363-385.

Kirmanoğlu, Hülya, (2007), **Kamu Kesimi Ekonomisi,** İstanbul: Beta Yayınevi.

Koç, Fatma, H. Hakan Yavuz ve Feyza Alkan, (2012), "*Borcun Sürdürülebilirliği ve Duyarlılığı*", **Hazine İşlemleri ve Çağdaş Hazine Yönetimi** (Editörler: M. Coşkun Cangöz ve Emre Balıbek), Ankara: Seçkin Yayıncılık içinde, ss. 61-79.

Korkmaz, Esfender, (1982), **Vergi Yapısı ve Gelişimi**, İstanbul: Gür-Ay Matbaası.

Kölmek, Alparslan, (2014), **2008 Küresel Ekonomik Krizinde İşgücüne Yönelik Tedbirler: AB ve Türkiye,** T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, AB Uzmanlık Tezi, Ankara.

Magdoff, Harry (1983), *"Uluslararası Ekonomik Bunalım ve Üçüncü Dünya",* **Dünya Ekonomisinde Bunalım (Seçme Yazılar),** (Çeviren: Dündar Sağlam ve M. Kemal Çakman), İstanbul: Ar Basım Yayın ve Dağıtım içinde, ss. 26-36.

Maillet, Jean, (1983), **18. Yüzyıldan Bugüne İktisadi Olayların Evrimi,** (Çeviren: Ertuğrul Tokdemir), İstanbul: Remzi Kitabevi.

Mankiw, Gregory N. (2010), **Makroekonomi**, (Çeviren: Ömer Faruk Çolak), Ankara: Efil Yayınevi.

Mankiw, Gregory N. (1992), **Macroeconomics,** New York: Worth Publishers.

Mankiw, N. Gregory, Matthew Weinzierl and Danny Yagan, (2009), *"Optimal Taxation in Theory and Practice",* **Journal of Economic Perspectives**, *23* (4), pp. 147-174.

Marois, Thomas ve Lucia Pradella, (2014), *"Giriş: Kutuplaştıran Kalkınma: Noeliberalizme Karşı Alternatifler Bulma ve Kriz",* **Kutuplaştıran Kalkınma: Noeliberalizme Karşı Alternatifler Bulma ve Kriz**, (Derleyenler: Lucia Pradella ve Thomas Marois), (Çeviren: Barış Baysal), İstanbul: Notabena Yayınları içinde, ss. 9-24.

Medawar, P. B., (2005), **Genç Bilim Adamına Öğütler,** Çeviren: Nermin Arık, 24. Basım, Ankara: TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları.

Mercimek, Fulya ve Mircan Yıldız Tokatlıoğlu, (2014), "*Küresel Finansal Krizde BRIC Ülkeleri ve Krize Karşı Maliye Politikası*", **Finans Politik & Ekonomik Yorumlar**, Cilt 51, Sayı 593 (Temmuz), ss. 31-52.

Mutlu, Abdullah, (2009), **Tanzimattan Günümüze Türkiye'de Vergileme Zihniyetinin Gelişimi**, Ankara: T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayını

Mutluer, Kamil, Erdoğan Öner ve Ahmet Kesik, (2007), **Teoride ve Uygulamada Kamu Maliyesi**, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Nadaroğlu, Halil, (1983), **Kamu Maliyesi Teorisi,** 5. Baskı, İstanbul: Okan Dağıtım.

Nadaroğlu, Halil, (1992), **Kamu Maliyesi Teorisi**, 8. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Nemli, Arif, (1979), **Gelişmekte Olan Ülkelerde Vergi Politikası**, İstanbul: Y. Güryay Matbaası.

Oğuz, Şebnem (2013), "*Kurumsalcı Bir Kurgu Olarak Kalkınmacı Devlet: Tarihsel ve Kuramsal Bir Eleştiri*", **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt 46, Sayı: 4, ss. 107-128.

Oyan, Oğuz, Ali Rıza Aydın ve Ahmet Kumrulu, (1992), "*Türkiye'de Maliye Politikaları*", **Türkiye Ekonomisi**, **Sektörel Gelişmeler**, (Yayına Hazırlayan: Çelik Aruoba ve Cem Alpar), Ankara: Türkiye Ekonomi Kurumu Yayını içinde, ss. 129-142.

Oyan, Oğuz ve Ali Rıza Aydın, (1991), **Türkiye'de Maliye ve Fon Politikaları**, Ankara: Adım Yayıncılık.

Önder, İzzettin, Oktar Türel, Nazım Ekinci ve Cem Somel, (1993), **Türkiye'de Kamu Maliyesi, Finansal Yapı ve Politikalar,** Genel Editörler: Taner Berksoy ve Korkut Boratav, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Önder, İzzettin ve Hülya Kirmanoğlu, (1996), "Kamu Açıklarının Tanımlanması, Ölçümü ve Etkileri", **Kamu Kesimi Finansman Açıkları, X. Türkiye Maliye Sempozyumu**, 14-18 Mayıs 1994, Antalya, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Bölümü, İstanbul.

Önder, İzzettin, (2011), **İktisat Üzerine Düşünceler**, İstanbul: Yordam Kitap.

Önder, İzzettin (2012a), "*Maliye Politikası Kavramlar, Etkinliği ve Sınırları"*, **Maliye Politikası I**, (Editör: Beyhan Ataç), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi AÖF Yayını içinde, ss. 2-29.

Önder, İzzettin, (2012b), "*Durgunluk ve Maliye Politikası*", **Maliye Politikası I,** (Editör: Beyhan Ataç), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi AÖF Yayını içinde, ss. 114-131.

Önder, İzzettin, (2013a), "*Maliye Politikası ve Gelir Dağılımı*", **Maliye Politikası II,** (Editör: Beyhan Ataç), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi AÖF Yayını içinde, ss. 90-107.

Önder, İzzettin, (2013b), "*Anayasal İktisat/Anayasal Maliye*", **Kriz ve Türkiye, Aşınan Teoriler**, (Editörler: Hale Balseven ve Fuat Ercan), Ankara: Phoenix Yayınevi içinde ss.175-193.

Özdamar, G. (2015), "*İkiz Açıklar Hipotezi: Teorik Yaklaşımlar ve Türkiye Üzerine Ampirik Literatür İncelemesi"*, **Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi**, Cilt: 7, Sayı: 2, ss. 165-186.

Özgüven, Ali, (2001), "Preklasik İktisadi Dönemler", **İktisat'ın Dama Taşları I,** İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mezunları Cemiyeti Yayını, ss. 65-81.

Öztürk, Nazım, (2014), **Maliye Politikası**, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Parasız, İlker, (1995), **Kriz Ekonomisi**, Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.

Parasız, İlker, (1997), **Modern Makro Ekonominin Temelleri**, Bursa: Ezgi Kitabevi.

Parasız, İlker, (1998), **Türkiye Ekonomisi**, Bursa.

Parasız, İlker, (2003), **İkinci Kuşak Kalkınma Politikaları ve Reformlar**, Bursa: Ezgi Kitabevi.

Parasız, İlker, (2005), **Kalkınma Ekonomisi**, Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.

Pınar, Abuzer, (2012a), *"İradi Politikalar ve Otomatik İstikrar Sağlayıcılar"*, **Maliye Politikası I**, (Editör: Beyhan Ataç), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi AÖF Yayını içinde, ss. 80-95.

Pınar, Abuzer, (2012b), *"Maliye Politikasının Makroekonomik Temelleri"*, **Maliye Politikası I**, (Editör: Beyhan Ataç), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi AÖF Yayını içinde, ss. 31-55.

Pınar, Abuzer, (2014), **Maliye Politkası,** 7. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi.

Pikety, Thomas, (2014), **Yirmi Birinci Yüzyılda Kapital**, Çeviren: Hande Koçak, İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.

Poggi, Gianfranco, (2007), **Devlet, Doğası, Gelişimi ve Geleceği,** Çeviren: Aysun Babacan, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Prud'home, Rémy, (1992), "*Kirlenme ve Tıkanıklıklarla Mücadelede Vergilemenin Rolü*", (Çeviren: Mircan Yıldız), **Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi**, Yıl 29, Sayı 11/12 (Kasım/Aralık), ss. 29-36.

Ricardo, David, (1997), **Ekonomi Politiğin ve Vergilendirmenin İlkeleri,** Çeviren: Tayfun Ertan, İstanbul: Belge Yayınları.

Rodrik, Dani, (2016), **İktisadı Anlamak**, (Çeviren: Can Madenci), Ankara: Efil Yayınevi.

Sabır, Hasan, (2010), **Azgelişmiş Ülkelerde Rekabet ve Kalkınma**, İstanbul: Derin Yayınları.

Sağlam, Dündar, "*Gelişmekte Olan Ülkelerde Neo-liberal Kalkınma Kuramı*", **Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi**, Yıl 31, Sayı 10 (Ekim), ss. 5-16.

Sakal, Mustafa, (2003), **Anayasal Bütçe Reformunun Esasları**, Ankara: Gazi Kitabevi.

Savaş, Vural, (1974), **Kalkınma Ekonomisi**, Bursa: Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını.

Savaş, Vural F. (1986a), **Kalkınma Ekonomisi,** İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Savaş, Vural, (1986b), **Politik İktisat**, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Savaş, Vural, (1992), "İktidar, Ekonomi ve Anayasa", **İşveren Dergisi**, Cilt 30, Sayı: 10 (Temmuz).

Savaş, Vural F. (1997), **İktisatın Tarihi,** İstanbul: Liberal Düşünce Topluluğu Yayınları: 10.

Savaşan, Fatih, (2016), **Kamu Ekonomisi**, Bursa: Dora Basım Yayın Dağıtım.

Savran, Sungur, (2013), **Üçüncü Büyük Depresyon, Kapitalizmin Alacakaranlığı,** İstanbul: Yordam Kitap.

Saybaşlı, Kemali, (1986), **Devletin Ekonomiye Müdahalesi**, Ankara: Birey ve Toplum Yayınları.

Saygılıoğlu, Nevzat ve Selçuk Arı, (2003), **Etkin Devlet: Kurumsal Bir Tasarı ve Politika Önerisi**, İstanbul: Sabancı Üniversitesi Yayınları.

Selen, Ufuk ve Bora A. Tarhan, (2014), **Türkiye'de Bütçe Hakkı Algısı**. Bursa: Yazarlar.

Selen, Ufuk, (2004), **Küreselleşme Sürecinde Devletin Dış Ticaret Politikaları Üzerindeki Rolü: Türkiye Örneği**, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Bursa.

Selen, Ufuk, (2008), "*1980 Sonrası Neo Liberal Politika Uygulamalarının Eleştirisi",* **İktisat Dergisi**, Sayı: 498, ss. 99-114.

Selen, Ufuk, (2009), "*Konjonktürel Dalgalanmalarda Maliye Politikasının Rolü ve Kriz Yönetimi*", **Güncel Mali Konular**, (Editör: Nihat Edizdoğan), Bursa: Dora Yayıncılık içinde, ss. 239-268.

Selen, Ufuk, (2011), **Maliye Politikası Aracı Olarak Teşvik Uygulamaları**, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Selen, Ufuk, (2015), "*Türkiye'de Teşvik Uygulamaları Üzerine Genel Bir Değerlendirme",* **Metin Taş'a Armağan**, (Editörler: Adnan Gerçek ve Fatih Saraçoğlu), Ankara: Gazi Kitabevi içinde, ss. 279-298.

Sen, Amartya, (2004), **Özgürlükle Kalkınma**, (Çeviren: Yavuz Alaogan), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Serper, Özer ve Nemci Gürsakal, (1989), **Araştırma Yöntemleri,** İstanbul: Filiz Kitabevi.

Seyidoğlu, Halil (1995), **Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı**, 6. Baskı, İstanbul: Güzem Yayınları.

Shaikh, Anwar, (2018), **Kapitalizm, Rekabet, Çatışma, Bunalımlar**; Çeviren: Ümit Şenesen, İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Shaw, G.K., (1975), **Maliye Politikası**, (Çeviren: Ömer Faruk Batırel), İstanbul: İstanbul İ.T.İ.A. Yayını.

Skousen, Mark, (2014), **İktisadi Düşünce Tarihi**, 6. Baskı, (Çeviren: Mustafa Acar, Ekrem Erdem ve Metin Toprak), Ankara: Adres Yayınları.

Smith, Adam, (2006), **Ulusların Zenginliği Cilt 1**, (Çeviren: Metin Saltoğlu), Ankara: Palme Yayıncılık.

Smith, Adam, (2007), **Ulusların Zenginliği Cilt 2**, (Çeviren: Metin Saltoğlu), Ankara: Palme Yayıncılık.

Solmaz, Erol, (2008), *"İktisadi Kalkınma Kuramlarının Yoksulluk Konusuna Yaklaşımlarına Eleştirel Bir Bakış",* **Mevzuat Dergisi***,* Cilt 11, Sayı:132, https://www.mevzuatdergisi.com/2008/12a/01.htm.

Somel, Cem, (2001), *"Küreselleşen Dünyada Kalkınma Stratejisi Nasıl Olmalı?"*, **Mülkiye Dergisi,** Cilt: 25, Sayı: 229, ss. 185-200.

Somel, Cem, (2014), **Makroiktisada Giriş,** İstanbul: Yordam Kitap.

Soyak, Alkan, (2003), "*Türkiye'de İktisadi Planlama: DPT'ye İhtiyaç Var Mı?*",**Doğuş Üniversitesi Dergis**i, Cilt 4, Sayı 2, ss.167-182

Sönmez, Mustafa, (1992), **100 Soruda 1980'lerden 1990'lara Dışa Açılan Türkiye Kapitalizmi**, İstanbul: Gerçek Yayınevi.

Sönmez, Mustafa, (2010), **Teğet'in Yıkımı, Dünyada ve Türkiye'de Küresel Krizin Enkazı ve Gelecek**, İstanbul: Yordam Kitap.

Stanford, Jim, (2011), **Herkes İçin İktisat**, (Çeviren: Tuncel Öncel), İstanbul: Yordam Kitap.

Stiglitz, Joseph, (1994), **Kamu Kesimi Ekonomisi**, (Çeviren: Ömer Faruk Batırel), İstanbul: Marmara Üniversitesi İİBF Yayını No: 549.

Susam, Nazan, Murat Şeker ve Erkan Kılıçer, (2013), **Türkiye Ekonomisi 2014 Bütçe Büyüklükleri ve Bütçe Performansı Raporu,** İstanbul: İstanbul Üniversitesi Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Merkezi (İFESAM).

Sülkü, Seher Nur, Kübra Coşar ve Yağmur Tokatlıoğlu, (2021), "*Covid-19 Süreci: Türkiye Deneyimi*", **Sosyoekonomi**, Vol.29(49), pp. 345-372.

Şahin, Hüseyin, (2016), **Türkiye Ekonomisi**, 16. Baskı, Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.

Şen, Hüseyin, (2003), "*Olivera-Tanzi Etkisi: Türkiye Üzerine Ampirik Bir Çalışma*", **Maliye Dergisi**, Sayı 143 (Mayıs-Haziran) ss.1-9.

Şen, Hüseyin ve İsa Sağbaş, (2015), **Vergi Teorisi ve Politikası**, Ankara: Yazarlar.

Şen, Hüseyin, Tolga Saruç ve Abdullah Keskin, (2008), "*Kalkınmanın Finansmanı"*, **Kalkınma Ekonomisi: Seçme Konular**, (Editörler: Sami Taban ve Muhsin Kar), Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım içinde,.ss. 227-270.

Şen, Semih, Çağlayan Tabar ve Mircan Tokatlıoğlu, (2018), *"Küresel Krizde Devlet Müdahalesi ve Maliye Politikası",* **İş ve Hayat Dergisi**, Yıl 4, Sayı 8, ss. 9-26.

Şener, Orhan, (2006), **Kamu Ekonomisi,** 8. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Şener, Orhan, (2016), **Kamu Ekonomisi,** 13. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Şenses, Fikret, (2017), **İktisada (Farklı Bir) Giriş**, İstanbul: İletişim Yayınları.

Şimşek, Mevlüdiye, (2001), **Dışa Açık Ekonomilerde İktisat Politikaları,** İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Şimşek, Hayal A. ve Asuman Altay, (2009), "*Küresel Kriz Ortamında Türkiye'de Maliye Politikalarının Değerlendirilmesi*", **Finans, Politik ve Ekonomik Yorumlar**, Yıl: 46, Sayı 528, ss. 11-23.

Tabar, Çağlayan, (2021), "*Negatif Dışsallıkların İçselleştirilmesinde Plastik Poşet Vergisi: Türkiye'de Ücretli Poşet Uygulamasının Değerlendirilmesi*", **Mali Çözüm Dergisi**, Cilt 31, Sayı 165, ss. 167-186.

Tabar, Çağlayan ve Mircan Tokatlıoğlu (2018), "*Küresel Ekonomik Kriz Döneminde Türkiye'de Uygulanan Vergi Politikalarının Değerlendirilmesi*", **International Journal of Public Finance**, Vol.3, No.1, pp. 27-46.

Takım, Abdullah, (2011), "*Türkiye'de 1960-1980 Yılları Arasında Uygulanan Kalkınma Planlarında Maliye Politikaları*", **Maliye Dergisi**, Sayı 160. ss. 154-176.

Tayfur, M. Fatih, (2013), *"Tarihsel Süreç İçinde Güney Avrupa'nın Borç Krizi: Yunanistan, İspanya ve Portekiz",* **Ülke Deneyimleri Işığında Küresel Kriz ve Yeni Ekonomik Düzen,** (Derleyenler: Fikret Şenses, Ziya Öniş ve Caner Bakır), İstanbul: İletişim Yayınları içinde, ss. 187-218.

TC. Hazine ve Maliye Bakanlığı, (2021), **Kamu Maliyesi Raporu 2021-1** (https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/06/Kamu-Maliyesi-Raporu-1.pdf, erişim: 24.08.2021)

TC. Merkez Bankası, **Enflasyonla Mücadele Programı**, (www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/6f9ada6a-c1bf-447a.../13EnflasyonlaMucadele.pdf?, erişim: 22.06.2017)

TC. Merkez Bankası, **Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı,** (www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/fc5a4a1a-63d9.../program+%281%29.pdf?, erişim: 22.06.2017)

TC Strateji ve Bütçe Başkanlığı, (2021), **Katılım Öncesi Ekonomik Reform Programı (2021-2023)**, Ankara.

Thorbecke, Erik, (2009), *"Kalkınma Doktrininin Evrimi* 1950-2005", (Çeviren: Haki Pamuk), **Neoliberal Küreselleşme ve Kalkınma Seçme Yazılar**, (Derleyen: Fikret Şenses), İstanbul: İletişim Yayınları, ss. 123-175.

Tilly, Charles, (2001), **Zor, Sermaye ve Avrupa Devletlerinin Oluşumu**, (Çeviren: Kudret Emiroğlu), Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

Tokatlıoğlu, Mircan Yıldız, (2004), **Avrupa Birliği'nde Maliye Politikası ve Türkiye Açısından Bir Değerlendirme,** İstanbul: Alfa Aktüel Yayınları.

Tokatlıoğlu, Mircan Yıldız, (2005a), **Fayda Maliyet Analizi**, İstanbul: Alfa Aktüel Yayınları.

Tokatlıoğlu, Mircan Yıldız, (2005b), **Merkezi Planlamada Mali Teşvik Sistemi, Sovyet Deneyimi**, İstanbul: Alfa Aktüel Yayınları.

Tokatlıoğlu, Mircan Yıldız, (2005c), **Küreselleşme ve Kamu Hizmetleri**, İstanbul: Alfa Aktüel Yayınları.

Tokatlıoğlu, Mircan Yıldız, (2005d), "*Türkiye'de Dış Ticaretin Vergilendirilmesi ve Avrupa Birliği*", **Akdeniz İİBF Dergisi**, Sayı 10, ss. 46-72.

Tokatlıoğlu, Mircan Yıldız, Fulya Mercimek, Ümit Demirhan ve Osman Esen, (2010), *"2008 Krizi ve Avrupa Birliği'ne Etkileri",* **Maliye Politikasının Oluşturulmasında Parlamentonun Rolü, Uluslararası Sempozyum,** 21-22 Ekim 2010, (Editörler: Mustafa Yıldıran, Mahmure Eşgünoğlu ve Süleyman Bolat), Sivas içinde, ss. 215-238.

Tokucu, Erkan ve Ercan Sarıdoğan, (20210), "*Kriz ve Maliye Politikalarının Geri Dönüşü Çerçevesinde Fonksiyonel Maliye: Bir Literatür Taraması*", **Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**, Cilt XXIX, Sayı II, s. 77-98.

Tosunoğlu, Şebnem, (2012), *"Devlet Borçlanmasının Genel Özellikleri",* **Devlet Borçları,** (Editörler: Fazıl Tekin ve Şebnem Tosunoğlu), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları içinde, ss. 2-22.

Tosunoğlu, Şebnem ve Süleyman Kasal, (2020), "*Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgını ve Sağlıklı Küresel Ekonomi İçin Politika Uygulamaları: IMF'nin Rolü*", **Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi Dergisi,** Cilt 2, Sayı 1, ss. 35-49.

Tunca, Zafer, (2011), **Makro İktisat,** 5. Baskı, İstanbul: Geçit Kitabevi.

Tuncer, Selahattin, (1971), **Kamu Maliyesi**, Eskişehir İktisadi ve İdari Bilimler Akademisi Yayınları No: 41, İstanbul: Yalkın Ofset Matbaası.

Turhan, Salih, (1984), "*Stagflasyon ve Maliye Politikası"*, **İktisat Fakültesi Mecmuası**, Cilt 43, Sayı: 1-4, ss. 433-455

Turhan, Salih, (1993), **Vergi Teorisi ve Politikası**, 5. Baskı, İstanbul: Filiz Kitabevi.

Türk, İsmail, (1992), **Kamu Maliyesi**, Ankara: Turhan Kitabevi.

Türk, İsmail, (1998), **Maliye Politikası**, 12. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi.

Türkan, Ercan, (1997), *"Alternatif Kamu Açığı Tanımları: İşlevsel Kamu Açığı",* **ODTÜ Gelişme Dergisi**, Cilt 24, Sayı: 4, ss. 549-573.

Türkay, Mehmet, (2009), **Sermaye Birikimi, Kalkınma, Az Gelişmişlik**; İstanbul: SAV Yayınları.

TÜRMOB, (2020), **Korona Salgınının Türkiye Ekonomisine Etkileri, Değerlendirmeler ve Öneriler Raporu,** Ankara: TÜRMOB Yayınları

Tüylüoğlu, Şevket ve Hamza Çeştepe, (2008), *"Kalkınma Teorilerinin Temelleri ve Gelişimi"*, **Kalkınma Ekonomisi**, (Editörler: Sami Taban ve Muhsin Kar), 2. Baskı, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Uçak, Sefer (2006), "*Dış Borçlar, Gelişmekte Olan Ülke Deneyimleri ve Türkiye",* **Üniversite ve Toplum***, 6*(4).

Uluatam, Özhan, (2003), **Kamu Maliyesi**, 8. Baskı, Ankara: İmaj Yayıncılık.

Uluatam, Özhan (2009), **Kamu Maliyesi**, 10. Baskı, Ankara: İmaj Yayıncılık.

Ulusoy, Ahmet, (2012a), "*Türkiye'de İç Borçlanma*", **Devlet Borçları**, (Editörler: Fazıl Tekin, Şebnem Tosunoğlu), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi AÖF Yayını içinde, ss. 98-119.

Ulusoy, Ahmet, (2012b), "*Türkiye'de Dış Borçlanma*", **Devlet Borçları,** (Editörler: Fazıl Tekin, Şebnem Tosunoğlu), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi AÖF Yayını içinde, ss. 121-143.

Ulusoy, Ahmet, (2016), **Maliye Politikası**, Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Ulutan, Burhan, (1969), **Maliye,** Ankara: İpek Matbaası.

Ulutan, Burhan, (1986), "*Burhan Ulutan'la*", **Maliye Yazıları Dergisi,** Sayı 1.

Unay, Cafer (2016), **Anılar ve Kanserle İmtihanım,** Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Uzbay Pirili, Meneviş ve R. Funda Barbaros, (2017), "*Türkiye'nin 2000-2015 "Binyıl Kalkınma Hedefleri" Performansı. 2015 Sonrası Kalkınma Stratejisine Yansımaları*", **Kalkınma İktisadının Penceresinden Türkiye'ye Bakmak**, (Derleyenler: Hasan Cömert, Emre Özçelik ve Ebru Voyvoda), Fikret Şenses'e Armağan, İstanbul: İletişim Yayınları içinde ss. 141-174.

Uzunoğlu, Sadi ve Gökhan Sönmezler, (2013), **Ekonomiye Giriş**, İstanbul: Literatür Yayınları.

Üzümcü, Adem. (2015), **İktisadi Büyüme (Teori, Model ve Türkiye Üzerine Gözlemler)**, 2. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Vergi Konseyi, (2009), **Küresel Krize Karşı Alınan Önlemler ve Krizin Gidişatı**, İstanbul: Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği Yayını.

Vural, İstiklal Y. (2005), *"Mali Disiplin ve Ekonomik İstikrarın Sağlanmasında Yeni bir Araç: Maliye Politikası Kuralları"*, **Kamu Ekonomisi ve Kamu Politikaları, (**Editörler: Coşkun Can Aktan, Dilek Dileyici ve İstiklal Y. Vural), Ankara: Seçkin Yayıncılık içinde ss. 181- 201.

Wallerstein, Immanuel vd. (1996), **Sosyal Bilimleri Açın, Gülbenkian Komisyonu Raporu,** (Çeviren: Şirin Tekeli), İstanbul: Metis Yayınları.

Wolff, Richard D. ve Stephen A. Reisnick, (2016), **Çatışan İktisadi Teoriler, Neoklasik, Keynesçi ve Marksçı**, Çeviren: Can Evren, İstanbul: İletişim Yayınları.

World Bank (2013), **Atlas of Global Development: A Visual Guide to the World's Greatest Challenges,** 4ht Edition, World Bank.

World Bank, (2005), *"Economic Growth In The 1990s: Learning From A Decade Of Reform*" (http://www1.worldbank.org/prem/lessons1990s. Erişim Tarihi: 16.02.2017).

Yanar, Rüstem, (2014), *"Kalkınma Ekonomisi'nin Kapsamı, Kalkınma Sürecinin Ölçülmesi ve Kalkınma Sürecini Belirleyen Etkenler",* **Farklı Boyutlarıyla Türkiye'de Kalkınma,** (Editör: Selahattin Bekmez), Ankara: Efil Yayınevi.

Yaşa, Memduh, (1981), **Devlet Borçları**, 3. Baskı, İstanbul: Has Kutulmuş Matbaası.

Yay, Gülsün Gürkan, (2001), "*Monetarizm ve Milton Friedman*", **İktisadın Dama Taşları I**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mezunları Cemiyeti Yayını, ss.130-139.

Yıldırım, Cemal, (1996), **Bilim Felsefesi,** 5. Baskı, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yıldırım, Erhan ve Refia Yıldırım, (2002), "*1980 Sonrası Uygulanan Maliye Politikaları ve Türkiye Ekonomisi Üzerindeki Etkileri*", **Türkiye'de 1980 Sonrası Mali Politikalar, XVI. Türkiye Maliye Sempozyumu**, 28-31 Mayıs 2001/Antalya, Celal Bayar Üniversitesi İİBF Maliye Bölümü, Manisa, ss. 7-24.

Yıldırım, Kemal, Doğan Karaman ve Murat Taşdemir (2012), **Makro Ekonomi**, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, Kemal, İbrahim Bakırtaş, Rasim Yılmaz ve Ethem Esen, (2012), **Makro İktisada Giriş,** Ankara: Sözkesen Matbaacılık.

Yıldız, Mircan, (1985), "*Türkiye'de Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Gelişimi*", **Uludağ Üniversitesi İktisat ve İdari Bilimler Dergisi**, Cilt VI, Sayı 1, ss. 117-131.

Yıldız, Mircan, (1997), "*Çevre Koruma Politikalarında Mali Önlemler*", **Prof. Dr. Nezihe Sönmez'e Armağan,** İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayını içinde, ss. 591-602.

Yılmaz, Elif Binhan ve Mehmet Cural (2011*), "Gelişmekte Olan Ülkelerde İç Borçlanma Dinamikleri: Panel Veri Analizi"*, **İstanbul Üniversitesi Maliye Araştırma Merkezi Konferansları**, Seri: 56, ss.19-39.

Yılmaz, Binhan Elif, (2015), **Türkiye'nin Değişmeyen Kaderi (Osmanlı'dan Günümüze 1854 - 2013) Borç Çıkmazı**, 3. Baskı, İstanbul: Derin Yayınları.

Yüksel, Cihan, (2016), **Yapısalcı İktisat ve Mali Uyum, Ortodoks İktisat Politikalarının Yapısalcı Eleştirisi**, Ankara: Turhan Kitabevi.

Yüksel, Cüneyt, (2010), **Devlette Etik, Dünyada ve Türkiye'de Kamu Yönetiminde Etik, Yasal Altyapı ve Uluslararası Uygulamalar**, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Yüksel, Esra, (2014), "*Kalkınma ve Sivil Toplum*", **Kalkınmada Yeni Yaklaşımlar**, (Derleyenler: Ahmet Faruk Aysan ve Devrim Dumludağ), Ankara: İmge Kitabevi içinde, ss. 147-170.

MALİYET MUHASEBESİ

Prof. Dr. İbrahim LAZOL
(BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ-İİBF)
Emekli Öğretim Üyesi

Gözden Geçirilmiş 7. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-69-1

Dizgi ve Sayfa Düzeni: M&Ü

Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:

Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.

Alaaddinbey Mah. 634. Sk.

NİLTİM Ayaz Plaza No: 24

Tel. (0224) 249 33 20

Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax.: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

www.ekinkitap.com

Eşim

Sare Nergiz'e

Önsöz

Amaç ve Kapsam

Bu kitabın temel amacı, maliyet muhasebesi kavram ve yöntemlerini uygulamalı olarak açıklamak, konu ile ilgili eğitimlerde eğitici ve öğrencilerin etkinliğini arttırmaktır.

Kitap, **okuyuculara, bekledikleri katkıyı sağladığı ölçüde, amacına ulaşmış olacaktır**.

Kitapta maliyet muhasebesi ile ilgili kavramlar ve maliyet oluşumunda sistemsel akış açıklandıktan sonra, **Maliyeti Yöntemleri** üretim şekli, kapsam ve zaman boyutu açılarından örneklerle açıklanmıştır.

Ayrıca, okuyucunun **yönetim muhasebesi** konuları için ihtiyaç duyacağı temel bilgileri kazanması amacıyla, kitapta, maliyet analizine yönelik temel konulara da yer verilmiştir.

Kitaptan Kimler Yararlanabilir?

Öğrenciler:

Kitap içeriği, üniversitelerin ilgili bölümlerinde okutulan MALİYET MUHASEBESİ ders içeriklerini kapsayacak şekilde seçilmiş ve sade ve uygulamalı anlatımla sunulmuştur. Konular, teorik ve uygulama dengesi gözetilerek ele alınmıştır. Kitapta, her konunun ayrı ayrı öğrenilmesi yanında, konular arası bağlantının da anlaşılması amaçlanmıştır.

Sınavlara Hazırlananlar ve Mali Müşavirler:

Kitapta, mesleki gelişim amacıyla maliyet muhasebesi ile ilgilenenler için, teorik bilgi yanında, çözümlü örneklerle anlatım öne çıkarılmıştır.

Mali müşavirliği meslek olarak seçmek isteyenler, maliyet muhasebesi sınav başarılarını arttırmak için, kitapta kolay anlaşılan ve kalıcı öğrenmeye uygun örnek çözümler bulabilirler.

Eğitim Verenler:

Bu kitap, eğitimi kolaylaştırmak ve verimliliğini arttırmak hedefine yönelik olup, eğitimcinin özgün yaklaşımlarının önünde değildir. Eğitimcinin sınıf etkinliğinin desteklenmesini temel alır.

Kitapta, konu dizilimi ve genişliği maliyet muhasebesi içeriği ile uyumlu tutulmuştur. Bununla, konuyla ilgili eğitim veren meslektaşlarımın, eğitim süresine göre kitaptan yararlanmaları amaçlanmış, konu uzunlukları ve örnekler bu çerçevede sunulmuştur. Konuların anlatımı ve örneklerin seçiminde, sınıf etkinliğine uygunluk gözetilmiştir.

Kitabın okuyuculara yararlı olmasını diler; basımında ve okuyucuya ulaşmasında katkısı olan herkese teşekkür ederim.

Prof. Dr. İbrahim Lazol

e-mail: *ibrahimlazol@gmail.com*

İÇİNDEKİLER

1
TEMEL KAVRAMLAR

1.1. MALİYET MUHASEBESİNİN TANIMI VE KAPSAMI 5
1.2. MALİYET MUHASEBESİNİN AMAÇLARI 5
1.3. MUHASEBE DALLARI ARASINDAKİ İLİŞKİLER 7
1.4. İŞLETME FAALİYETİNE GÖRE MALİYET MUHASEBESİ 8
1.5. MALİYET, GİDER VE HARCAMA KAVRAMLARI 8
1.6. İŞLETMELERDE GİDER (MALİYET) SINIFLAMASI 9
1.6.1. Mamullere Yüklenmesine Göre Giderler 10
1.6.2. Fonksiyon ve Çeşit Esasına Göre Giderler 11
1.6.3. Üretim Miktarı Karşısındaki Değişkenliğine Göre Giderler 14
1.6.3.1. Sabit Giderler 14
1.6.3.2. Değişken Giderler 15
1.6.3.3. Yarı Sabit Giderler 16
1.6.3.4. Yarı Değişken (Karma) Giderler (Maliyetler) 17
1.6.5. Üretim veya Dönem Gideri Olmasına Göre Giderler 18
1.6.6. Fiili veya Önceden Belirlenmiş Olmasına Göre Giderler 19
1.6.7. Kontrol Edilebilirliğine Göre Giderler 20
1.7. YÖNETİM KARARLARINDA KULLANILAN MALİYET KAVRAMLARI 20

2
ÜRETİM GİDERLERİ VE SATIŞLARIN MALİYETİ TABLOSU

2.1. ÜRETİM GİDERLERİ 25
2.1.1. İlkmadde Ve Malzeme Giderleri 26
2.1.2. İşçilik Giderleri 27
2.1.3. Genel Üretim Giderleri 30
2.2. MALİYET HESAPLARI VE SATIŞLARIN MALİYETİ TABLOSU 32
2.2.1. 7/A Maliyet Seçeneği 32
2.2.1.1. 7/A Maliyet Hesaplarının İşleyişi 33
2.2.1.2. 7/A Maliyet Hesaplarının İşleyişi – Çözümlü Örnek 36
2.2.2. Üretim İşletmelerinde Satışların Maliyeti Tablosu 41
2.2.3. Üretim İşletmelerinde 7/A Seçeneği – Çalışma Soruları 46
2.2.4. Hizmet İşletmelerinde 7/A Seçeneği 48
2.2.5. 7/B Maliyet Seçeneği 49

2.2.5.1. 7/B Seçeneğinde Kayıt Akışının Genel Yapısı 50
2.2.5.2. Ticaret İşletmelerinde 7/B Hesap Akışı 52
2.2.5.3. Hizmet İşletmelerinde 7/B Hesap Akışı 53
2.2.5.4. Üretim İşletmelerinde 7/B Hesap Akışı 54

3
GİDER YERLERİ VE GİDER DAĞITIMI

3.1. İŞLETMELERDE GİDER YERİ KAVRAMI 59
3.2. GİDER DAĞITIMI 61
3.2.1. Genel Üretim Giderlerinin Dağıtım Süreci 62
3.2.1.1. Genel Üretim Giderlerinin Gider Yerlerine Dağıtımı (1. Dağıtım) 64
3.2.1.1.1. Genel Üretim Giderlerinin Dağıtımında Anahtar Seçimi 64
3.2.1.1.2. Birinci Dağıtım ve Gider Dağıtım Tablosu 65
3.2.1.2. İkinci Dağıtım ve İkinci Dağıtım Yöntemleri 69
3.2.1.2.1. Doğrudan (Basit) Dağıtım Yöntemi 70
3.2.1.2.2. Kademeli Dağıtım Yöntemi 71
3.2.1.2.3. Matematiksel Dağıtım Yöntemi 73
3.2.1.2.4. Planlı (Standart) Dağıtım Yöntemi 75
3.2.1.2.5. Birinci ve İkinci Dağıtım: Çözümlü Örnekler 78
3.2.1.2.5.1. Çözümlü Örnek 1 78
3.2.1.2.5.2. Çözümlü Örnek 2 82
3.2.1.2.5.3. Çözümlü Örnek 3 85
3.2.1.2.6. İkinci Dağıtım Çalışma Sorusu 89
3.2.1.3. GÜG'ün Mamullere Dağıtımı (Üçüncü Dağıtım) 90
3.2.1.3.1. GÜG'ün Fiili GÜG Oranı ile Dağıtımı 91
3.2.1.3.2. GÜG'ün, Önceden Belirlenen GÜG Oranı ile Dağıtımı 93
3.2.1.3.3. Farkların Kapatılması 94
3.2.2. Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Yaklaşımı 95
3.2.2.1. Faaliyet Tabanlı Maliyetlemenin İşleyişi 95
3.2.2.2. Faaliyet Tabanlı Maliyetleme; Çözümlü Örnek: 97

4
MALİYET YÖNTEMLERİNE GENEL BAKIŞ

4.1. MALİYET YÖNTEMLERİNE GENEL BAKIŞ 100
4.1.1. Üretim Şekline Göre Maliyet Yöntemleri 100
4.1.2. Zamana Göre Maliyet Yöntemleri 102
4.1.2.1. Fiili Maliyet Yöntemi 103
4.1.2.2. Fiili GÜG Dağıtım Oranının Yetersizlikleri 106
4.1.2.3. Önceden Belirlenen GÜG Dağıtım Oranı Yöntemi (Kullanımı): 108
4.1.3. Kapsama Göre Maliyet Yöntemleri 113
4.2. MALİYET SİSTEMİNİN OLUŞTURULMASI – YÖNTEM SEÇİMİ 114

5
SİPARİŞ MALİYET YÖNTEMİ

5.1. SİPARİŞ MALİYET YÖNTEMİNİN TEMEL ÖZELLİKLERİ 119
5.2. SİPARİŞ MALİYET YÖNTEMİNİN İŞLEYİŞİ 120
5.3. SİPARİŞ MALİYET YÖNTEMİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ 123
5.4. SİPARİŞ MALİYET YÖNTEMİ ÇALIŞMA SORULARI 133

6
SAFHA MALİYET YÖNTEMİ

6.1. SAFHA MALİYET YÖNTEMİNİN TEMEL ÖZELLİKLERİ 139
6.2. SAFHA MALİYET YÖNTEMİNDE MALİYET AKIŞI VE SINIFLAMASI 139
6.3. SAFHA MALİYET YÖNTEMİNDE FİRE KAVRAMI 142
6.4. SAFHA MALİYET SÜRECİ VE HESAPLAMA YÖNTEMİ SEÇİMİ 142
6.4.1. Safha Maliyet Yöntemi: Açıklamalı Örnek (A.Ortalama Maliyet) 143
6.4.1.1. Miktar Dengesi (Sağlaması) 143
6.4.1.2. Eşdeğer Birim Hesaplama (Ağırlıklı Ortalama Maliyet) 145
6.4.1.3. Toplam ve Birim Maliyet Hesaplama (A.Ortalama Maliyet) 146
6.4.1.4. Maliyet Dağılımı (Ağırlıklı Ortalama Maliyet) 147
6.4.1.5. Maliyet Dengesi 147
6.4.1.6. Yevmiye Kayıtları 148
6.4.2. Safha Maliyet Yöntemi: Açıklamalı Örnek (FIFO) 149
6.4.2.1. Miktar Dengesi (Sağlaması) 149
6.4.2.2. Eşdeğer Birimlerin Hesaplanması (FIFO) 150

6.4.2.3. Toplam ve Birim Maliyetin Hesaplanması (FIFO) 152
6.4.2.4. Maliyet Dağılımı (FIFO) 153
6.4.2.5. Maliyet Dengesinin Sağlanması 154
6.4.3. Safha Maliyet Yöntemi: Çözümlü Örnek 1 (A. Ortalama Maliyet) 155
6.4.4. Safha Maliyet Yöntemi: Çözümlü Örnek 2 (A. Ortalama Maliyet) 162
6.4.5. Safha Maliyet Yöntemi: Çözümlü Örnek 3 (A. Ortalama Maliyet) 168
6.4.6. Safha Maliyet Yöntemi: Çözümlü Örnek 4 (FIFO) 170
6.4.7. Safha Maliyet Yöntemi: Çözümlü Örnek 5 (FIFO) 175
6.4.8. Safha Maliyet Yöntemi: Çözümlü Örnek 6 (FIFO) 179
6.4.9. Safha Maliyet Yöntemi: Çalışma Soruları 186

7
KAPSAMA GÖRE MALİYET YÖNTEMLERİ

7.1. KAPSAMA GÖRE MALİYET YÖNTEMLERİ 197
7.1.1. Tam Maliyet Yöntemi 197
7.1.2. Değişken Maliyet Yöntemi 199
7.1.3. Normal Maliyet Yöntemi 202
7.1.4. Süper Değişken Maliyet Yöntemi 206
7.2. ÇÖZÜMLÜ ÖRNEKLER 207

8
STANDART MALİYETLER

8.1. STANDART MALİYET YÖNTEMİ 215
8.2. STANDART MALİYETLER VE FARK (SAPMA) ANALİZİ 216
8.2.1. Standart Maliyet Yönteminde Farkların Hesplanması 216
8.2.1.1. Direkt İlkmadde Farklarının Hesaplanması 217
8.2.1.2. Direkt İşçilik Farklarının Hesaplanması 219
8.2.2. Standart Maliyetlerin Muhasebeleştirilmesi 225
8.2.3. Standart Maliyet Yöntemi Uygulama Örnekleri 227
8.3. STANDART MALİYET YÖNTEMİ ÇALIŞMA SORULARI 235

9
BİRLEŞİK ÜRETİM MALİYETİ VE DAĞITIM YÖNTEMLERİ

9.1. BİRLEŞİK ÜRETİM VE BİRLEŞİK MAMUL KAVRAMLARI 239
9.2. EK İŞLEM (DAHA İLERİ İŞLEME) MALİYETLERİ 239
9.3. BİRLEŞİK MALİYET DAĞITIM YÖNTEMLERİ 240
9.3.1. Miktar (Fiziki Ölçü) Yöntemi 241
9.3.2. Ağırlıklı (Katsayılı) Miktar Yöntemi 242
9.3.3. Ayrım Noktasında Satış Değeri Yöntemi 243
9.3.4. Net Gerçekleşebilir Değer (NGD)Yöntemi 244
9.3.5. Eşit Kar Oranlı Net Gerçekleşebilir Değer Yöntemi 245
9.4. SATMA VEYA DAHA İLERİ İŞLEME KARARLARI 246
9.5. YAN MAMUL (ÜRÜN) MALİYETLERİ 248
9.6. ÇÖZÜMLÜ ÖRNEKLER VE ÇALIŞMA SORULARI 250
9.6.1. Çözümlü Örnek 1 250
9.6.2. Çözümlü Örnek 2 253
9.6.3. Çözümlü Örnek 3 256
9.6.4. Çalışma Soruları 261

10
GİDER (MALİYET) DAVRANIŞLARI

10.1. KARMA GİDERLERİN SABİT VE DEĞİŞKEN OLARAK AYRILMASI 269
10.2. KARMA GİDERLERİ AYIRMA YÖNTEMLERİ 270
10.2.1. Muhasebe Yöntemi 270
10.2.2. En Yüksek - En Düşük Noktalar Yöntemi 271
10.2.3. Grafik Yöntemi 278
10.2.4. En Küçük Kareler Yöntemi 280

11
MALİYET-HACİM-KAR ANALİZLERİ

11.1. MALİYET – HACİM – KAR ANALİZLERİ 287
11.2. KATKI PAYI KAVRAMI 288
11.3. KAR FONKSİYONU 290
11.4. MALİYET - HACİM - KAR GRAFİĞİ 291

11.5. BAŞABAŞ VE HEDEF KAR ANALİZİ 291
11.5.1. Başabaş Noktasının Hesaplanması 291
11.5.2. Hedef Kar Noktasının Hesaplanması 297
11.5.3. Hedef Kar Senaryoları Oluşturulması 300
11.5.4. Çoklu Mamullerde Başabaş Noktasının Hesaplanması 302

EKLER 309

KAYNAKÇA 323

KAYNAKLAR

AKDOĞAN, Nalan; *Maliyet Muhasebesi Uygulamaları*, 4. Baskı, Ankara, 1998.

ALEXANDER; BRITTON; JORISSEN, International Financial Reporting and Analysis, 5. Baskı, South-Western Cengage Learning, United Kingdom, 2011.

ALTUĞ, Osman; *Maliyet Muhasebesi*, İstanbul, 1999.

ARIKAN, Türkan, *İşletme İçi Kontrolde Sorumluluk Raporları*, İstanbul Matbaası, İstanbul 1978.

ATKINSON,KAPLAN,MATSUMURA,YOUNG, *Management Accounting*, 6.Edition, Pearson, 2012.

BACKER, Morton and JACOBSEN, Lyle E., *Yönetim Açısından Maliyet Muhasebesi,* (Çeviren: Sadık Baklavacıoğlu) Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1983.

BLOCHER, STOUTH,COKİNS, Cost Management, Fifth Edition, McGrow-Hill Irwin,NY, 2010.

BURSAL Nasuhi, Yücel ERCAN, *Maliyet Muhasebesi*, Der Yayınları, İstanbul, 1999.

BÜYÜKMİRZA Kamil, *Maliyet ve Yönetim Muhasebesi*, 6. Baskı , Barış Yayınevi, Ankara 1999.

CONNER, EASTON, JILLIAN, *Accounting; For Decesion Making and Control*, Seventh Edition, McGraw-Hill Irwin, NY,2011.

COOPER Robin, Robert S. KAPLAN "*Activity-Based Systems: Measuring the Costs of Resource Usage*" Accounting Horizions, September 1992.

COOPER Robin, Robert S. KAPLAN, *The Design of Cost Mangment Systems*, Prentice Hill İnc. New Jersey, 1991.

COOPER, Robin, "*The Rise of Activity – baset Costing* – Part One: What is on Activity – Based Cost System" Journal of Cost Managment, Summer 1988.

ÇAKICI, Cemal, "Süper Değişken Maliyetleme", MUFAD, Sayı:30, Nisan 2006.

DORWARD, Neil, "Variance Analysis: Pitfalls of Present Costing Techniques" *Accountancy*, Vol: 96, No: 1107, November, 1985.

DRURY,Colin, *Management & Cost Accounting*, 7th Edition, Printed by RR Donnelley, China, 2008.

GARRISON, Noreen, Managerial Accounting, 13e. McGraw-Hill, NY. 2010.

HANSEN, MOWEN, GUAN, Cost Management: Accounting and Control, 6. Baskı, South-Western Cengage Learning, USA, 2009.

HILTON, Ronald W., Managerial Accounting, 6. Baskı, McGraw-Hill Company, 2000.

HILTON; MAHER; SELTO, Cost Management, 4. Baskı, McGraw-Hill Company Irwin, Boston, 2008.

HORNGREN, DATAR, RAJAN, *Cost Accounting-A Managerial Emphasis*, 14th Edition, Prentice-Hall, New Jersey, 2012.

KARAKAYA , Mevlüt, Maliyet Muhasebesi, 6. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara, 2014.

KAYGUSUZ, Sait.Y.; DOKUR, Şükrü, Maliyet Muhasebesi, DORA Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2009.

KIZIL, Ahmet, *Standart Maliyet Farkları ve Yönetim Açısından Analizi,* İstanbul Matbaası, İstanbul, 1979.

KINNEY Michael R., RAIBORN, Cecily A., Cost Accounting, Eighth Edition,USA, 2011.

KİSHALI, Yunus ve IŞIKLAR, Sudi; *Maliyet Muhasebesi ve Maliyet Hesaplamaları*, Beta, İstanbul, 1999.

KOÇ YALKIN, Yüksel, *Yönetim Aracı Olarak İşletme Bütçeleri*, Doğan Basımevi, Ankara 1977.

LALLI, William R.; Handbook of Budgeting, 5. Baskı, John Wiley and Sons, Inc., England, 2003.

LUCEY, T., *Costing*, 5th Edition, London, 2000.

NOREN, BREWER, GARRISON, Managerial accounting for Managers, 2. edition, McGraw-Hill Company Irwin, 2011.

ÖRTEN, Remzi; KAVAL, Hasan; KARAPINAR, Aydın, Türkiye Muhasebe – Finansal Raporlama Standartları, 6. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara, 2012.

PEKER, Alparslan; Modern Yönetim Muhasebesi – 4. Baskı, Muhasebe Enstitüsü Yayın No: 53. İstanbul, 1988.

RICH, S.Jay, Jefferson P. Jones, Dan L. Heitger, Maryanne M. Mowen, Don R. Hansen; *Financial and Managerial Accounting*, South-Western Cengage Learning, USA, 2010.

SEVÜKTEKİN, Mustafa; *Ekonometriye Giriş, Teori ve Uygulamalar, Dora,* Bursa, 2013.

URAGUN, Mehmet; *Maliyet Muhasebesi ve Mali Tablolar*, Ankara, 1993.

USLU, Selçuk; *Planlama ve Kontrol Açısından Maliyet Muhasebesi*, Ankara, 1991.

WARREN, REEVE, DUCHAC, Managerial Accounting 10e, USA,2009.

WEETMAN, Pauline, Managementl Accounting 2.edition, Pearson UK,2011.

WEYGANDT,KIMMEL,KIESO, Accounting Principles, 10. Baskı, Wiley, Asia, 2012.

WILD,SHAW, *Managerial Accounting*, 10e, McGrow-Hill Irwin,NY, 2010.

WILSON, R.M.S., *Cost Control Handbook*, 2 nd Edition, Robert Hartnoll Ltd., Bodmin, Cornwall, 1983.

WOLTHER,SKOUSEN, *Managerial and Cost Accounting*,www.bookboon.com, 2009.

YÜKÇÜ, Süleyman; İçerli, Yılmaz*; "Direkt Malzemeye Dayalı Maliyet Hesaplama Sistemi"*, MUFAT, SAYI 34, Nisan 2007.

YÜKÇÜ, Süleyman; Yönetim Açısından Maliyet Muhasebesi, Altın Nokta Yayınevi, İzmir, 2011.

TMS – TFRS (Tam Set ve KOBİ) Mevzuatı

MATLAB İLE PROGRAMLAMA

(ÇÖZÜMLÜ VE AÇIKLAMALI UYGULAMALARLA)

Dr. Deniz DAL

Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş
7. BASKI

(Farklı Kategorilerde Özenle Seçilmiş 355 Adet Çözümlü ve Açıklamalı Uygulama)

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.
Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-51-6

Dizgi: Deniz DAL
Kapak Tasarımı: Onur ÇAKAN

Baskı ve Cilt:
Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24 BURSA
Tel.: 0 (224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Eylül 2021

1. Baskı: Eylül 2011
2. Baskı: Eylül 2012
3. Baskı: Ocak 2014
4. Baskı: Şubat 2015
5. Baskı: Eylül 2016
6. Baskı: Kasım 2017

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No.2 Osmangazi/BURSA
Tel .: 0 (224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: 0 (224) 223 41 12
www.ekinkitap.com

Eşime, Oğluma ve Kızıma…

ÖNSÖZ

Kitabımın her bir baskısına gösterilen yoğun ilgiye sonsuz teşekkür ederek ve tüm içeriği/uygulamaları **MATLAB R2021a** versiyonuna göre genişletilmiş/gözden geçirilmiş bu yedinci baskının önsözüne başlamak istiyorum. Umarım bu yeni baskı ile daha geniş kitlelere ulaşabilmek mümkün olur.

Elinizdeki bu programlama kitabı, akademik hayatımın yurt içinde ve yurt dışında geçen sürelerini kapsayan uzun ve detaylı kişisel gözlemlerimin bir ürünüdür ve söz konusu bu gözlemler birkaç başlık altında toplanabilir. Bu süreçte, her şeyden önce, lisans ve lisansüstü seviyesinde yürüttüğüm bilgisayar programlama derslerine karşı *(öğretilen programlama dilinden bağımsız olarak)* çoğunluğu oluşturan bir öğrenci grubunun kırılması oldukça zor bir önyargıya sahip olduklarına şahitlik ettim. Akademik dönemin henüz daha ders kayıt aşamasında başlayan başarısızlığa odaklı önyargılarını dönem sonunda da değiştirmeyen bu öğrencileri, programlama derslerinin zor olmadığı noktasında nasıl motive edebileceğimi araştırdım. Bu araştırmalarım esnasında, öğrencilerin programlama derslerinde yaşadıkları türden bir sorunla yabancı bir dil öğrenirken de karşılaştıklarını fark ettim. Her iki ders grubu için de sıkıntı aslında hemen hemen aynıydı ve işin teorisini anlamak ile bunu pratiğe dökebilmek arasında problemler yaşanmaktaydı. Peki, çözüm ne olabilirdi? Öğretilen herhangi bir teorik programlama bilgisinin klasik problemlere çözüm üretmek için değil de öğrencilerin ilgisini çekebilecek bilimsel veya günlük problemler, bulmacalar ve ilginç sayılar üzerinden pratiğe dönüştürüldüğü bir dersin daha verimli olduğunu bizzat müşahede ettim. Örneğin bir grup öğrencim Atatürk Üniversitesi'nde uygulanan bağıl değerlendirme sistemi yönergesini bir bilgisayar programına dönüştürdü ve ham notlar daha üniversite otomasyonuna girilmeden kendi harfli notlarını az çok biliyor olmanın mutluluğunu yaşadı. En nihayetinde, oldukça eğlenceli, bilgisayar programlamanın temellerini okuyucuya onu sıkmadan adım adım öğretecek, bol miktarda çözümlü ve açıklamalı orijinal uygulamalarla (***"İçindekiler"*** *kısmında listelenemeyecek kadar çok)* ve programlama ipuçları ile dolu bu kitabın yazılması fikri ortaya çıktı. Hızlı prototip geliştirmeye imkân sağlayan bir programla dili olduğu için de kitabın **MATLAB** ile yazılması fikri benimsendi.

Bu kitabı baştan sona dikkatlice okuyan**,** kitaptaki uygulamaların çözümüne yönelik geliştirilen algoritmaları ve kullanılan programlama yapılarını *(hangi durumlarda hangi yapıların kullanıldığını)* iyice özümseyen; ***asla ama asla ezbere yönelmeyen***; ve en önemlisi ***klavyeye ve fareye dokunarak***, bütün uygulamaları bilgisayar başında bizzat kodlayan ve çalıştıran her okuyucu bilgisayar programlamanın hiç de zor olmadığını ilk elden tecrübe etmiş olacaktır. Daha da önemlisi böyle bir okuyucu, nesneye yönelik programlama dilleri de dâhil başka bir programlama dilini kolaylıkla öğrenebilecek bir bilgi birikimine sahip olacaktır.

Bu kitap piyasadaki diğer programlama kitaplarından aşağıda sıralanan nedenler yüzünden farklıdır:

- Kitabı dikkatlice inceleyen her okuyucunun fark edeceği üzere bu kitap modüler bir yaklaşımla yazıldı. Böl-ve-Yönet *(Divide-and-Conquer)* prensibinden hareketle büyük bir programın hangi alt bileşenlere ayrılabileceğini ve hangi fonksiyonların birleşimi şeklinde yazılabileceğini kullanıcıya daha başlangıçta dikta etmeden gizliden gizliye öğretebilmek amaçlandı. Geliştirilen bir uygulamanın hemen bir sonraki ya da birkaç sonraki uygulama içerisinde nasıl kullanılabileceği ve yine bu tür bir yaklaşımın hata ayıklamayı ve testi nasıl kolaylaştıracağı vurgulanmaya çalışıldı. Aynı zamanda bu kitabın her okuyucusuna, bir uygulamanın birden fazla uygulamaya yardımcı olabileceği ve her ihtiyaç duyulduğunda bir modülü yeniden yazmak yerine var olanı kullanma *(re-use)* fikri aşılanmaya çalışıldı. Ayrıca kitaptaki bazı uygulamalar iki veya üç farklı algoritma ile çözüme kavuşturularak, okuyucuya elindeki bir problemi tek bir yöntemle çözmek zorunda olmadığı hatırlatılmak istendi.
- Bilgisayar programlamada kullanılan temel yapılar birçok programlama dilinde benzer özellikler göstermektedir. Bu yüzden bu kitapta programlama odaklı bir yaklaşıma yer verilmiştir ve **MATLAB**'e özgü yapılardan ve **MATLAB**'de tanımlı kullanıma-hazır fonksiyonlardan mümkün mertebe uzak durulmuştur. Kitaptaki uygulamaların tamamı, farklı bir programlama dili ve bu dile özgü temel yapılar öğrenildikten sonra, yeni dile kolaylıkla adapte edilebilecek ve çalıştırılabilecek bir yapıda tasarlanmıştır. Dolayısıyla bu kitap programlama ile uğraşanlar için temel bir başvuru kaynağı mahiyetindedir.
- Bu kitapta bulunan 355 adet **MATLAB** uygulamasının her birisi 4 bölümden oluşmaktadır: uygulamanın tanıtıldığı birinci bölüm, uygulamanın **MATLAB** çözümünü içeren ikinci bölüm, çözümün anlaşılmasını kolaylaştıracak açıklamaları barındıran üçüncü bölüm ve son olarak da uygulamanın **MATLAB** ortamında nasıl çalıştırılabileceğini gösteren komut penceresi çıktılarını içeren dördüncü bölüm. Komut penceresi çıktıları bölümü olarak da adlandırılabilecek olan dördüncü bölüm, bir uygulamanın çözümünün egzotik senaryolarla/kritik değerlerle fonksiyonel olarak test edildiği ve aynı zamanda okuyuculara bir bilgisayar programının nasıl test edilebileceğinin ipuçlarının verildiği bölümdür. Bu nedenledir ki kitaptaki uygulamaların komut penceresi çıktıları da bir bütün olarak önemli bir bilgi kaynağı oluşturmaktadır. Örneğin bu kitabın her bir okuyucusu 1 ile 10000 aralığındaki mükemmel sayılara ilgili uygulamanın komut penceresi çıktısı üzerinden kolaylıkla ulaşabilir.
- Bu kitabı diğerlerinden farklı kılan özelliklerden bir başkası ise kitabın, okuyucularını sayılar dünyasında gizemli bir yolculuğa davet etmesidir. Bu kitabın yazarı, ilginç sayıları ve onların ilginç özelliklerini bir bilgisayar programı yardımıyla manipüle etmeye çalışmanın, programlamaya yeni başlayan herhangi birisi için temel programlama yapılarının kullanımını oturtabilmek açısından çok faydalı olduğunu düşünmektedir.
- Bu kitaptaki bütün uygulamalara ait m-dosyalarını bilgisayarlarının belirli bir klasörü altında saklayan okuyucular çok değerli bir programlama kütüphanesinin

sahibi olurlar. Söz konusu okuyucular bu kütüphane sayesinde çok daha kısa sürede yeni uygulamalar geliştirebilirler ve dolayısıyla zamandan tasarruf ederler.

- ❖ Bu kitap dünya genelinde değişken ve fonksiyon isimlendirmelerinde yaygın olarak tercih edilen Deve ve Paskal notasyonları kullanılarak kaleme alınmıştır. Bu yüzden bu kitabın okuyucuları kitaptaki herhangi bir uygulama içerisindeki değişkenleri ve fonksiyonları birbirlerinden kolaylıkla ayırt edebilirler. Bu ise bir uygulamanın çözümünün anlaşılmasını oldukça kolaylaştırır.
- ❖ Bu kitapta yurt içi ve yurt dışı iş mülakatlarında sorulan meşhur programlama yapılarına ve algoritmalarına da yer verilmiştir. Ayrıca, kitap içerisinde, üniversitelerimizin programlama bilgisi gerektiren disiplinlerinin gerçekleştirdiği araştırma-öğretim görevlisi/okutmanlık/uzmanlık sınavlarına hazırlanan adaylar için de önemli bilgiler mevcuttur. Bu yüzden bu kitap, akademik kariyer yapmak isteyenler için de önemli bir kaynaktır.

Son olarak kitabımın, **MATLAB** özelinde, algoritma geliştirme ve bilgisayar programlamanın temelleri genelinde, akademisyenlere, lisans ve lisansüstü seviyesindeki tüm öğrencilere ve programlamaya meraklı herkese faydalı olmasını temenni ediyorum.

Dr. Deniz DAL
Erzurum, Eylül 2021

TEŞEKKÜR

Muhtemel yeni baskılarda dikkate alınmak üzere, kitapla ilgili yorumlarını, olumlu/olumsuz eleştirilerini, önerilerini, gözden kaçmış yazım-basım hatalarını ve programlama hatalarını bana ***ddal@atauni.edu.tr*** elektronik posta adresinden ulaştıracak herkese ilgisinden ötürü şimdiden teşekkürlerimi sunuyorum.

Ayrıca Ekin Yayınevi'nin kitabın basımında emeği geçen tüm değerli personeline ve desteğini her zaman arkamda hissettiğim eşime, özellikle bu kitabın hazırlanma sürecinde gösterdiği anlayışı ve sabrı için teşekkür ediyorum.

YAZAR HAKKINDA

İlk, orta ve lise eğitimini Erzurum'da tamamladı. İstanbul Teknik Üniversitesi Elektrik-Elektronik Fakültesi Elektrik Mühendisliği Bölümü'nden Bölüm Birincisi ve Fakülte Üçüncüsü olarak mezun oldu. Türkiye Radyo Televizyon Kurumu'nda iki yıl süren mühendislik kariyerinin hemen ardından lisansüstü eğitim almak üzere Amerika Birleşik Devletleri'ne gitti. Yüksek lisans ve doktora eğitimini, sınavla kazandığı T.C. Milli Eğitim Bakanlığı bursuyla New York eyaleti Syracuse Üniversitesi EECS Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği bölümünde tamamladı. Halen Atatürk Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü'nde görev yapmaktadır.

Yazarın ilgi duyduğu akademik araştırma konuları arasında kombinatoryel optimizasyon ve metasezgisel yöntemler, sayısal devrelerin bilgisayar destekli tasarımı, yüksek düzeyde sentezleme, paralel programlama ve yüksek başarımlı hesaplama yer almaktadır.

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM
MATLAB (1)

2. BÖLÜM
BİLGİSAYARLA PROBLEM ÇÖZÜMÜNÜN AŞAMALARI (3)

2.1. ANALİZ 3
2.2. ALGORİTMA GELİŞTİRME/TASARIMI 3
2.3. AKIŞ DİYAGRAMI/ŞEMASI ÇİZİMİ 4
2.4. PROGRAMLAMA DİLİ SEÇİMİ 4
2.5. PROGRAMIN YAZILMASI (KODLAMA) 5
2.6. DERLEME/YORUMLAMA 5
2.7. ÇALIŞTIRMA 5
2.8. TEST/HATA AYIKLAMA 5
2.9. BİLGİSAYAR PROGRAMI (PROGRAM) 5
2.10. BİLGİSAYAR PROGRAMLAMA (PROGRAMLAMA) 5

3. BÖLÜM
ALGORİTMA GELİŞTİRMEDE VE PROGRAMLAMADA KULLANILAN BAZI TEMEL KAVRAMLAR (7)

3.1. ALGORİTMA 7
3.2. DEĞİŞKEN 8
3.3. ATAMA 8
3.4. FONKSİYON 9
3.5. SAYAÇ 10
3.6. DÖNGÜ VE DÖNGÜ OLUŞTURMA KURALLARI 11

4. BÖLÜM
ADIM ADIM ALGORİTMA GELİŞTİRMEYE VE GELİŞTİRİLEN ALGORİTMANIN AKIŞ DİYAGRAMI İLE TEMSİLİNE İKİ ÖRNEK (13)

4.1. İKİNCİ DERECEDEN BİR DENKLEMİN KÖKLERİNİN HESAPLANMASI 13
4.2. ARDIŞIK POZİTİF TAM SAYILARIN TOPLAMININ HESAPLANMASI 17

5. BÖLÜM
MATLAB PROGRAMLAMA ORTAMI (21)

5.1. SEKMELER VE BÖLÜMLER 21
5.1.1. PROGRAMLAMA ORTAMININ YAZI TİPİNİN, YAZI BİÇİMİNİN VE YAZI BOYUTUNUN DEĞİŞTİRİLMESİ 21
5.2. KOMUT PENCERESİ (Command Window) 23
5.3. ÇALIŞMA ALANI (Workspace) 24
5.4. ÇALIŞMA DİZİNİ (Current Folder) 25
5.5. KOMUT GEÇMİŞİ (Command History) 25
5.6. METİN DÜZENLEYİCİSİ (Editor) 25

6. BÖLÜM
DEYİMLER VE BİLEŞENLERİ (27)

6.1. DEĞİŞKENLER VE DEĞİŞKEN TANIMLAMA KURALLARI 27
6.1.1. DEVE VE PASKAL NOTASYONLARI 28
6.2. RAKAMLAR 28
6.3. OPERATÖRLER 29
6.3.1. ARİTMETİK OPERATÖRLER 29
6.3.2. ARİTMETİK OPERATÖRLERİN ÖNCELİK SIRALARI 29
6.4. FONKSİYONLAR 30
6.4.1. MATLAB'İN KULLANIMA-HAZIR BİRKAÇ MATEMATİKSEL FONKSİYONU 30
6.4.2. help ve doc KOMUTLARI İLE MATLAB FONKSİYONLARININ KULLANIMI HAKKINDA YARDIM EDİNİLMESİ 31

7. BÖLÜM
DEĞİŞKEN TÜRLERİ VE DEĞER ATAMALARI (33)

7.1. (İKİ BOYUTLU) MATRİSLERİN DEĞİŞKENLERE DEĞER OLARAK ATANMASI 33
7.2. (TEK BOYUTLU) SATIR VEKTÖRLERİNİN DEĞİŞKENLERE DEĞER OLARAK ATANMASI 34
7.3. (TEK BOYUTLU) SÜTUN VEKTÖRLERİNİN DEĞİŞKENLERE DEĞER OLARAK ATANMASI 34
7.4. KARAKTER DİZİLERİNİN DEĞİŞKENLERE DEĞER OLARAK ATANMASI 35
7.5. SKALERLERİN DEĞİŞKENLERE DEĞER OLARAK ATANMASI 35

8. BÖLÜM
YERLEŞİK ans DEĞİŞKENİ VE MATEMATİK SABİTLERİ (37)

8.1. ans DEĞİŞKENİ 38
8.2. pi SABİTİ 38
8.3. i SABİTİ 38
8.4. intmin ve intmax SABİTLERİ 39
8.5. realmin ve realmax SABİTLERİ 40
8.6. eps SABİTİ 40
8.7. Inf SABİTİ 40
8.8. NaN SABİTİ 41

9. BÖLÜM
SAYI GÖRÜNTÜLEME FORMATLARI (43)

9.1. format bank 44
9.2. format long 44
9.3. format rat 44
9.4. format hex 45

10. BÖLÜM
KLAVYEDEN VERİ TEMİNİ (47)

10.1. input KOMUTU 47
10.1.1. input KOMUTU İLE KLAVYEDEN SAYISAL VERİ TEMİNİ 47

10.1.2. input KOMUTU İLE KLAVYEDEN METİNSEL VERİ TEMİNİ 48

11. BÖLÜM
EKRANA BİLGİ YAZDIRMA (49)

11.1. disp KOMUTU İLE EKRANA BİLGİ YAZDIRMA 49
11.1.1. disp KOMUTU İLE EKRANA METİN YAZDIRMA 49
11.1.2. disp KOMUTU İLE EKRANA SAYISAL DEĞER YAZDIRMA 50
11.1.3. disp KOMUTU İLE EKRANA METİNLERİ VE SAYISAL DEĞERLERİ BİRLİKTE YAZDIRMA 51
11.2. fprintf KOMUTU İLE EKRANA BİLGİ YAZDIRMA 51
11.2.1. fprintf İLE ALAN, HİZALAMA VE DUYARLILIK KONTROLÜ 53
11.3. KAÇIŞ KARAKTERLERİ 55

12. BÖLÜM
MATLAB'DE PROGRAMLAMA (57)

12.1. DÜZYAZI M-DOSYALARI İLE PROGRAMLAMA 58
12.2. DÜZYAZI M-DOSYALARININ ADIM ADIM OLUŞTURULMASI VE ÇALIŞTIRILMASI 58

13. BÖLÜM
MATLAB PROGRAMLAMA ORTAMI İLE İLGİLİ BAZI PRATİK BİLGİLER (63)

13.1. TAB TUŞUYLA DEĞİŞKEN VE DOSYA ADLARININ (FONKSİYONLARIN) OTOMATİK OLARAK TAMAMLANMASI 63
13.2. asv UZANTILI YEDEKLEME DOSYALARI 64
13.3. METİN DÜZENLEYİCİSİNDE YAN YANA ÜÇ NOKTA İLE DEYİMLERİN BİRDEN FAZLA SATIRA YAYILMASI 64
13.4. AÇIKLAMA SATIRLARININ EKLENMESİ 65
13.5. ctrl+c TUŞ KOMBİNASYONU İLE KOMUT PENCERESİ KONTROLÜNÜN YENİDEN KAZANILMASI 65
13.6. DOSYALAR ADLANDIRILIRKEN .m DOSYA UZANTISI UNUTULMAMALIDIR VEYA YANLIŞLIKLA SİLİNMEMELİDİR 66
13.7. ATAMA OPERATÖRÜ İÇEREN DEYİMLER NOKTALI VİRGÜL İLE SONLANDIRILMALIDIR 66

14. BÖLÜM
DÜZYAZI M-DOSYALARI İLE PROGRAMLAMA (69)

15. BÖLÜM
İLİŞKİSEL VE MANTIKSAL OPERATÖRLER (79)

15.1. İLİŞKİSEL OPERATÖRLER 79
15.2. MANTIKSAL OPERATÖRLER 80
15.3. MATLAB OPERATÖRLERİNİN ÖNCELİK SIRALARI 82

16. BÖLÜM
ŞARTLI DEYİMLER (83)

16.1. if ŞARTLI DEYİMİ, if-else ŞARTLI DEYİMİ ve if-elseif-else ŞARTLI DEYİMİ 83
16.2. switch-case YAPISI İLE ÇOKLU SEÇİMİN KOLAYLAŞTIRILMASI 99

17. BÖLÜM
HATA BULMA VE DÜZELTME (101)

18. BÖLÜM
HATA AYIKLAMA (103)

19. BÖLÜM
PROGRAMLAMAYI KOLAYLAŞTIRAN KULLANIMA-HAZIR BAZI MATLAB FONKSİYONLARI (107)

19.1. SAYI YUVARLAMA FONKSİYONLARI 107
19.1.1. fix FONKSİYONU 107
19.1.2. round FONKSİYONU 107
19.1.3. ceil FONKSİYONU 107
19.1.4. floor FONKSİYONU 108
19.1.5. BİR SAYININ TAM SAYI VEYA ONDALIKLI SAYI OLUP OLMADIĞININ ARAŞTIRILMASI 108
19.2. mod FONKSİYONU İLE KALAN BULMA 108
19.2.1. BİR SAYININ ÇİFT SAYI VEYA TEK SAYI OLUP OLMADIĞININ ARAŞTIRILMASI 109
19.3. rand FONKSİYONU İLE RASTGELE SAYI ÜRETİMİ 110
19.4. randi FONKSİYONU İLE RASTGELE TAM SAYI ÜRETİMİ 112
19.5. zeros ve ones FONKSİYONLARI İLE MATRİSLERİN İÇERİSİNİN OTOMATİK OLARAK 0'LARLA VE 1'LERLE DOLDURULMASI 113
19.5.1. zeros FONKSİYONU İLE SADECE 0'LAR İÇEREN BİR MATRİSİN OTOMATİK OLARAK OLUŞTURULMASI 113
19.5.2. ones FONKSİYONU İLE SADECE 1'LER İÇEREN BİR MATRİSİN OTOMATİK OLARAK OLUŞTURULMASI 114

20. BÖLÜM
DÖNGÜLER (117)

20.1. for DÖNGÜSÜ 118
20.2. while DÖNGÜSÜ 119
20.3. break ve continue DEYİMLERİ İLE DÖNGÜ AKIŞININ DEĞİŞTİRİLMESİ 133
20.3.1. break DEYİMİ 133
20.3.2. continue DEYİMİ 133
20.4. İÇ İÇE DÖNGÜLER 135
20.4.1. DÖNGÜ DEĞİŞKENLERİ BAĞIMLI İÇ İÇE DÖNGÜLER 140
20.4.2. PİSAGOR ÜÇLÜLERİNİN BULUNMASI 142
20.4.3. ONDALIKLI SAYILARIN BİLGİSAYARLARDA TEMSİLİ VE YUVARLATMA HATALARI 143
20.4.3.1. format hex İLE YUVARLATMA HATALARININ TESPİTİ 143

20.4.4. tic VE toc KOMUTLARI İLE PERFORMANS ÖLÇÜMÜ 144
20.4.5. İKİ FARKLI ALGORİTMAYLA CARDANO ÜÇLÜLERİNİN BULUNMASI 145
20.4.6. SONSUZ DÖNGÜLER 148
20.4.6.1. SAYI TAHMİN OYUNU 149

21. BÖLÜM
TÜRKÇE ANAHTAR KELİMELER VE PROGRAMLAMA KARŞILIKLARI (151)

22. BÖLÜM
FONKSİYON M-DOSYALARI İLE PROGRAMLAMA (153)

22.1. FONKSİYONLAR VE GENEL ÖZELLİKLERİ 153
22.2. FONKSİYON M-DOSYALARININ BİLEŞENLERİ 154
22.2.1. FONKSİYON İMZASI VEYA PROTOTİPİ 154
22.3. FONKSİYON M-DOSYALARI OLUŞTURULURKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR 156
22.4. FONKSİYON M-DOSYALARININ OLUŞTURULMASI VE ÇALIŞTIRILMASI 156
22.5. ANA FONKSİYON/ALT FONKSİYON (YARDIMCI FONKSİYON) YAKLAŞIMI İLE PROGRAMLAMA 158
22.6. PARÇALI BİR FONKSİYONUN OLUŞTURULMASI 160
22.7. BİR ONDALIKLI SAYININ İSTENİLEN BASAMAK KADAR YUVARLATILMASI 161
22.8. İKİ SAYININ MİNİMUMUNUN BULUNMASI 162
22.9. İKİ SAYININ MAKSİMUMUNUN BULUNMASI 163
22.10. ÜÇ SAYININ MİNİMUMUNUN BULUNMASI 164
22.11. ÜÇ SAYININ MAKSİMUMUNUN BULUNMASI 165
22.12. İKİ FARKLI ALGORİTMAYLA ÜÇ SAYININ ORTANCASININ BULUNMASI 166
22.13. İKİ POZİTİF TAM SAYININ ORTAK BÖLENLERİNİN EN BÜYÜĞÜNÜN BULUNMASI 168
22.14. İKİ FARKLI ALGORİTMAYLA İKİ POZİTİF TAM SAYININ EN KÜÇÜK ORTAK KATININ BULUNMASI 170
22.15. İKİ TAM SAYIYI TOPLAMA YOLUYLA ÇARPMA 172
22.16. ÜÇ TAM SAYIYI TOPLAMA YOLUYLA ÇARPMA 173
22.17. ÇARPMA YAPARAK ÜS ALMA 174
22.18. ÇIKARMA YAPARAK BÖLME 175
22.19. İKİ FARKLI ALGORİTMAYLA KALAN HESAPLAMA 176
22.20. FAKTÖRİYEL HESAPLAMA 178
22.21. PERMÜTASYON HESAPLAMA 179
22.22. KOMBİNASYON HESAPLAMA 180
22.23. FIBONACCİ SERİSİNİN ELEMANLARINA İNDİSLE ULAŞMA 181
22.24. TRİBONACCİ SERİSİNİN ELEMANLARINA İNDİSLE ULAŞMA 182
22.25. GERİYE 1 VEYA 0 DEĞERİNİ DÖNDÜREN M-FONKSİYONLAR 184
22.25.1. ARALARINDA ASAL SAYILARIN TESPİTİ 185
22.25.2. ÇİFT SAYILARIN TESPİTİ 187
22.25.3. TEK SAYILARIN TESPİTİ 188
22.25.4. TAM SAYILARIN TESPİTİ 189
22.25.5. ONDALIKLI SAYILARIN TESPİTİ 190
22.25.6. TAM KARE SAYILARIN TESPİTİ 191
22.25.7. İKİ FARKLI ALGORİTMAYLA İKİNİN ÜSSÜ SAYILARIN TESPİTİ 192
22.25.8. OLMAYANA ERGİ YÖNTEMİ İLE İSPAT 194
22.25.8.1. ARTIK YILLARIN TESPİTİ 195

23. BÖLÜM
TEK BOYUTLU DİZİLER (SATIR VEYA SÜTUN VEKTÖRLERİ) (197)

23.1. BİR DİZİNİN ELEMANLARINA İNDİS KULLANARAK ULAŞIM 198
23.2. BİR DİZİNİN HERHANGİ BİR ELEMANININ YOK EDİLMESİ 199
23.3. BİR DİZİNİN ELEMAN SAYISININ (BOYUTUNUN) length FONKSİYONU İLE ÖĞRENİLMESİ 200
23.4. SATIR VEKTÖRLERİNİN İÇERİSİNİN OTOMATİK OLARAK SAYILARLA DOLDURULMASI 201
23.5. TEK BOYUTLU DİZİ UYGULAMALARINI KOLAYLAŞTIRACAK BİRKAÇ İPUCU 202
23.6. BİR DİZİNİN ELEMANLARININ TOPLAMININ HESAPLANMASI 203
23.7. BİR DİZİNİN ELEMANLARININ ÇARPIMININ HESAPLANMASI 204
23.8. BİR DİZİNİN ELEMANLARININ ARİTMETİK ORTALAMASININ HESAPLANMASI 205
23.9. BİR DİZİNİN ELEMANLARININ GEOMETRİK ORTALAMASININ HESAPLANMASI 206
23.10. BİR DİZİNİN ELEMANLARININ HARMONİK ORTALAMASININ HESAPLANMASI 207
23.11. BİR DİZİNİN ELEMANLARININ STANDART SAPMASININ HESAPLANMASI 209
23.12. BİR DİZİNİN İÇERİSİNDEKİ ÇİFT SAYILARIN ADEDİNİN HESAPLANMASI 210
23.13. BİR DİZİNİN İÇERİSİNDEKİ TEK SAYILARIN ADEDİNİN HESAPLANMASI 212
23.14. BİR DİZİNİN İÇERİSİNDEKİ TAM SAYILARIN ADEDİNİN HESAPLANMASI 214
23.15. BİR DİZİNİN İÇERİSİNDEKİ ONDALIKLI SAYILARIN ADEDİNİN HESAPLANMASI 215
23.16. BİR DİZİNİN MİNİMUMUNUN BULUNMASI 216
23.17. BİR DİZİNİN MİNİMUMUNUN İNDİSİNİN BULUNMASI 217
23.18. BİR DİZİNİN MİNİMUMUNUN VE MİNİMUMUNUN İNDİSİNİN BULUNMASI 218
23.19. BİR DİZİNİN MAKSİMUMUNUN VE MAKSİMUMUNUN İNDİSİNİN BULUNMASI 219
23.20. BİR DİZİNİN ARİTMETİK ORTALAMASINA EN YAKIN OLAN ELEMANININ BULUNMASI 220
23.21. BİR DİZİNİN MİNİMUMU İLE MAKSİMUMUNUN ARALARINDA ASAL OLUP OLMADIKLARININ TESPİTİ 221
23.22. BİR DİZİNİN İKİNCİ BÜYÜK ELEMANININ BULUNMASI 222
23.23. BİR DİZİNİN İÇERİSİNDE BİR SAYININ VARLIĞININ ARAŞTIRILMASI 223
23.24. AKSİNE ÖRNEK BULMA YÖNTEMİ İLE İSPAT 224
23.24.1. SONLU ARİTMETİK DİZİLERİN TESPİTİ 225
23.24.2. BİR DİZİNİN BELİRLİ BİR ARALIĞININ BİR SONLU ARİTMETİK DİZİ OLUP OLMADIĞININ TESPİTİ 226
23.24.3. SONLU GEOMETRİK DİZİLERİN TESPİTİ 227
23.24.4. İKİ FARKLI ALGORİTMAYLA SABİT DİZİLERİN TESPİTİ 228
23.24.5. BİR DİZİNİN ELEMANLARININ BELİRLİ BİR ARALIKTA OLUP OLMADIKLARININ TESPİTİ 230
23.24.6. İKİ DİZİNİN BİRBİRİNE EŞİT OLUP OLMADIĞININ TESPİTİ 231
23.24.7. İKİ FARKLI ALGORİTMAYLA BİR DİZİNİN İÇERİSİNDE BAŞKA BİR DİZİNİN VARLIĞININ ARAŞTIRILMASI 232
23.24.8. PROGRAM AKIŞININ return KOMUTU İLE ANİ SONLANDIRILMASI 235
23.24.9. BİR DİZİNİN ELEMANLARININ TEKRARLI OLUP OLMADIKLARININ ARAŞTIRILMASI 236
23.25. KENDİSİNE PARAMETRE OLARAK ALDIĞI BİR DİZİYİ MODİFİYE EDEREK GERİYE DÖNDÜREN M-FONKSİYONLAR 237
23.25.1. BİR DİZİNİN NEGATİF ELEMANLARININ POZİTİFE ÇEVRİLMESİ 237
23.25.2. İKİ DEĞİŞKENİN DEĞERİNİN YER DEĞİŞTİRMESİ 238
23.25.3. BİR DİZİNİN TERSİNE ÇEVRİLMESİ 239
23.25.4. BİR DİZİNİN BELİRLİ BİR ARALIĞININ TERSİNE ÇEVRİLMESİ 240
23.25.5. BİR DİZİNİN ELEMANLARININ BİR SAĞA KAYDIRILMASI 241
23.25.6. BİR DİZİNİN ELEMANLARININ BİR SOLA KAYDIRILMASI 242
23.25.7. İKİ FARKLI ALGORİTMAYLA BİR DİZİNİN ELEMANLARININ N POZİSYON SAĞA KAYDIRILMASI 243

23.25.8. BİR DİZİNİN BELİRLİ BİR ARALIĞINDAKİ ELEMANLARININ N POZİSYON SAĞA KAYDIRILMASI 245
23.25.9. BİR DİZİNİN ELEMANLARININ N POZİSYON SOLA KAYDIRILMASI 246
23.25.10. BİR DİZİNİN ELEMANLARININ KÜÇÜKTEN BÜYÜĞE VEYA BÜYÜKTEN KÜÇÜĞE SIRALANMASI 247
23.25.10.1. SEÇMELİ SIRALAMA ALGORİTMASI İLE BÜYÜKTEN KÜÇÜĞE SIRALAMA 247
23.25.10.2. SEÇMELİ SIRALAMA ALGORİTMASI İLE BÜYÜKTEN KÜÇÜĞE İNDİSLİ SIRALAMA . 249
23.25.10.3. KABARCIK SIRALAMA ALGORİTMASI İLE KÜÇÜKTEN BÜYÜĞE SIRALAMA 251
23.25.10.4. EKLEMELİ SIRALAMA ALGORİTMASI İLE KÜÇÜKTEN BÜYÜĞE SIRALAMA 253
23.26. SATIR VEKTÖRLERİNİN DİNAMİK OLARAK BÜYÜYEN BİR DEPOLAMA ARACI OLARAK KULLANILMASI 255
23.26.1. BİR ARALIKTAKİ ARTIK YILLARIN BİR SATIR VEKTÖRÜ İÇERİSİNDE GERİYE DÖNDÜRÜLMESİ 257
23.26.2. BİR ARALIKTAKİ İKİNİN ÜSSÜ SAYILARIN BİR SATIR VEKTÖRÜ İÇERİSİNDE GERİYE DÖNDÜRÜLMESİ 258
23.26.3. BİR ARALIKTAKİ TAM KARE SAYILARIN BİR SATIR VEKTÖRÜ İÇERİSİNDE GERİYE DÖNDÜRÜLMESİ 259
23.26.4. BİR DİZİYE AİT BÖLÜNEBİLENLER VE BÖLENLER SATIR VEKTÖRÜNÜN GERİYE DÖNDÜRÜLMESİ 260
23.26.5. BİR DİZİ İÇERİSİNDEKİ EN UZUN SONLU ARİTMETİK DİZİ ZİNCİRİNİN BULUNMASI VE BİR SATIR VEKTÖRÜ İÇERİSİNDE GERİYE DÖNDÜRÜLMESİ 261
23.26.6. BİR DİZİNİN TEKRARLI ELEMANLARININ AYIKLANMASI VE TEKRARSIZ FORMUNUN GERİYE DÖNDÜRÜLMESİ 263
23.26.7. ELEMANLARI FARKLI VE RASTGELE TAM SAYILAR İÇEREN BİR DİZİNİN OLUŞTURULMASI 264
23.26.8. SAYISAL LOTO OYUNU 266
23.26.9. FIBONACCI SERİSİNİN OLUŞTURULMASI 267
23.26.10. BİR DİZİNİN ELEMANLARININ Z-SKORLARININ HESAPLANMASI 268
23.26.11. BİR DİZİNİN ELEMANLARININ T-SKORLARININ HESAPLANMASI 269
23.26.12. SIRALANMIŞ DİZİDEN SIRALANMAMIŞ DİZİYE GERİ DÖNÜŞ 270

24. BÖLÜM
SAYI MANİPÜLASYONLARI (271)

24.1. SAYILAR TEORİSİNDEN BAZI TANIMLAR VE YARDIMCI TEOREMLER 271
24.2. POZİTİF BİR TAM SAYININ BÖLENLERİNİN BULUNMASI SURETİYLE MANİPÜLE EDİLMESİ 274
24.2.1. ÜÇ FARKLI ALGORİTMAYLA POZİTİF BİR TAM SAYININ BÖLENLERİNİN TOPLAMININ HESAPLANMASI 274
24.2.2. POZİTİF BİR TAM SAYININ BÖLENLERİNİN SAYISININ HESAPLANMASI 277
24.2.3. POZİTİF BİR TAM SAYININ BÖLENLER VEKTÖRÜNÜN ELDE EDİLMESİ 278
24.2.3.1. ORE SAYILARIN TESPİTİ 279
24.2.4. YARI MÜKEMMEL SAYILARIN TESPİTİ 281
24.2.5. BİLEŞİK SAYILARIN TESPİTİ 283
24.2.6. POZİTİF BİR TAM SAYININ HAS BÖLENLERİNİN TOPLAMININ HESAPLANMASI 284
24.2.6.1. ZENGİN, KIT VE MÜKEMMEL SAYILAR 285
24.2.6.2. ZENGİN SAYILARIN TESPİTİ 286
24.2.6.3. KIT SAYILARIN TESPİTİ 288
24.2.6.4. MÜKEMMEL SAYILARIN TESPİTİ 290
24.2.6.5. DOST SAYI ÇİFTLERİNİN TESPİTİ 292

24.2.6.6. İKİ FARKLI ALGORİTMAYLA BİR ARALIKTAKİ DOST SAYI ÇİFTLERİNİN BULUNMASI 293
24.3. POZİTİF BİR TAM SAYININ BASAMAKLARINA AYRILMASI SURETİYLE MANİPÜLE EDİLMESİ 296
24.3.1. f(ABC)=ABC+AB+ BC+A+B+C FONKSİYONUNUN DEĞERİNİN HESAPLANMASI 297
24.3.2. POZİTİF BİR TAM SAYININ BİRLER VE BİNLER BASAMAKLARININ YERLERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ 298
24.3.3. KAPREKAR SAYILARIN TESPİTİ 299
24.3.4. İKİ FARKLI ALGORİTMAYLA POZİTİF BİR TAM SAYININ BASAMAK SAYISININ BULUNMASI .. 302
24.3.5. ARMSTRONG SAYILARIN TESPİTİ 304
24.3.6. POZİTİF BİR TAM SAYININ (0-9) ARALIĞINDA BİR RAKAM İÇERİP İÇERMEDİĞİNİN TESPİTİ . 307
24.3.7. POZİTİF BİR TAM SAYININ BASAMAK DEĞERLERİNİN 1 ARTTIRILMASI 308
24.3.8. MUTLU SAYILARIN TESPİTİ 309
24.3.9. POZİTİF BİR TAM SAYININ TERSİNİN ELDE EDİLMESİ 312
24.3.9.1. PALİNDROM SAYILARIN TESPİTİ 313
24.3.9.2. BİRBİRİNİ TAKİP EDEN İKİ PALİNDROM SAYININ BULUNMASI 315
24.3.9.3. ÖZEL SAYILARIN TESPİTİ 316
24.3.10. POZİTİF BİR TAM SAYININ RAKAMLARININ TOPLAMININ HESAPLANMASI 319
24.3.10.1. HARSHAD SAYILARIN TESPİTİ 320
24.3.10.2. RAKAMLARININ TOPLAMI 5 İLE TAM OLARAK BÖLÜNEBİLEN ARDIŞIK İKİ POZİTİF TAM SAYININ BULUNMASI 322
24.3.11. BİR DOĞAL SAYININ BASAMAKLAR VEKTÖRÜNÜN ELDE EDİLMESİ 323
24.3.11.1. POZİTİF BİR TAM SAYININ İÇERİSİNDE BİR DOĞAL SAYININ VARLIĞININ ARAŞTIRILMASI 324
24.3.11.2. İKİ FARKLI ALGORİTMAYLA POZİTİF BİR TAM SAYININ BASAMAKLARININ TEKRARLI OLUP OLMADIKLARININ ARAŞTIRILMASI 325
24.3.11.3. RAKAMLARI BİRBİRLERİNDEN FARKLI SAYILARDAN OLUŞAN YENİ BİR SAYI DİZİSİNİN TANIMLANMASI 328
24.3.11.4. $(ab+cd)^2=abcd$ EŞİTLİĞİNİ DOĞRULAYAN BÜTÜN abcd SAYILARININ BULUNMASI ... 330
24.3.11.5. DENGELİ SAYILARIN TESPİTİ 331
24.3.11.6. KOMŞU SAYILARIN TESPİTİ 333
24.3.11.7. KOMŞU SAYILARIN MAKSİMUMUNUN BULUNMASI 335
24.3.11.8. POZİTİF BİR TAM SAYININ KOMŞULUK DEĞERİNİN HESAPLANMASI 336
24.3.11.9. KOMŞULUK DEĞERİ MAKSİMUM OLAN SAYININ BULUNMASI 339
24.3.11.10. KOMŞU ÇARPIM SAYILARIN TESPİTİ 340
24.3.11.11. KOMŞU ÇARPIM SAYILARIN MAKSİMUMUNUN BULUNMASI 343
24.3.11.12. RAKAMLARI FARKLI OLAN RASTGELE BİR POZİTİF TAM SAYININ ÜRETİLMESİ 344
24.3.11.13. POZİTİF BİR TAM SAYININ BAŞKA BİR POZİTİF TAM SAYI İÇERİSİNDEKİ POZİSYONLARI TUTAN VE TUTMAYAN RAKAMLARININ SAYISININ BULUNMASI .. 345
24.3.11.14. MASTERMIND SAYI TAHMİN OYUNU 347

25. BÖLÜM
ASAL SAYI VE ASAL ÇARPAN MANİPÜLASYONLARI (349)

25.1. ASAL SAYI MANİPÜLASYONLARI 350
25.1.1. ASAL SAYILARIN TESPİTİ 350
25.1.2. YARI ASAL SAYILARIN TESPİTİ 352
25.1.3. MUTLU ASAL SAYILARIN TESPİTİ 354
25.1.4. PALANDÖKEN SAYILARININ TESPİTİ 356
25.1.5. RASTGELE ASAL SAYILAR İÇEREN BİR DİZİNİN OLUŞTURULMASI 359
25.1.6. POZİTİF BİR TAM SAYININ ASAL SAYI OLAN BÖLENLERİNİN BULUNMASI 360

25.1.7. ASAL KOMŞU SAYILARIN TESPİTİ 361
25.1.8. ASAL KOMŞU SAYILARIN MAKSİMUMUNUN BULUNMASI 364
25.2. ASAL ÇARPAN MANİPÜLASYONLARI 365
25.2.1. POZİTİF BİR TAM SAYININ ASAL ÇARPANLAR VEKTÖRÜNÜN ELDE EDİLMESİ 365
25.2.1.1. KARESİZ SAYILARIN TESPİTİ 367
25.2.1.2. GÜÇLÜ SAYILARIN TESPİTİ 369
25.2.2. POZİTİF BİR TAM SAYININ BÖLENLERİNİN TOPLAMININ SAYININ ASAL ÇARPANLARI KULLANILARAK HESAPLANMASI 371
25.2.3. POZİTİF BİR TAM SAYININ BÖLENLERİNİN SAYISININ SAYININ ASAL ÇARPANLARI KULLANILARAK HESAPLANMASI 373

26. BÖLÜM
İKİLİK SAYI SİSTEMİNDE MANİPÜLASYONLAR (375)

26.1. BİR ONLUK SAYININ İKİLİK SAYIYA ÇEVRİLMESİ 376
26.2. BİR İKİLİK SAYININ ONLUK SAYIYA ÇEVRİLMESİ 377
26.3. BİT BAZINDA MANTIKSAL VE (BITWISE AND) İŞLEMİ VE bitand FONKSİYONU 378
26.3.1. TEK VE ÇİFT SAYILARIN TESPİTİ 378
26.3.1.1. TEK SAYILARIN TESPİTİ 379
26.3.1.2. ÇİFT SAYILARIN TESPİTİ 379
26.3.2. İKİNİN ÜSSÜ SAYILARIN TESPİTİ 380
26.4. BİT BAZINDA SAĞA VEYA SOLA KAYDIRMA İŞLEMİ VE bitshift FONKSİYONU 381
26.4.1. POZİTİF BİR TAM SAYININ İKİLİK SAYI SİSTEMİNDEKİ KARŞILIĞININ KAÇ ADET 1 İÇERDİĞİNİN BULUNMASI 382
26.4.1.1. ÇİRKİN SAYILARIN TESPİTİ 383
26.4.1.2. UĞURSUZ SAYILARIN TESPİTİ 385
26.4.2. POZİTİF BİR TAM SAYININ İKİLİK SAYI SİSTEMİNDEKİ KARŞILIĞININ KAÇ ADET 0 İÇERDİĞİNİN BULUNMASI 387

27. BÖLÜM
SAYI ÇEVRİMLERİ (389)

27.1. BİR ONLUK SAYININ SEKİZLİK SAYIYA ÇEVRİLMESİ 389
27.2. BASAMAKLARINA AYRILMIŞ BİR ONLUK SAYININ GERİ ELDE EDİLMESİ 390
27.3. BİR SEKİZLİK SAYININ ONLUK SAYIYA ÇEVRİLMESİ 391

28. BÖLÜM
if VEYA if-else DEYİMLERİ KULLANILMADAN ÇÖZÜLEBİLECEK UYGULAMA TÜRLERİ (393)

28.1. İKİ SAYININ MİNİMUMUNUN BULUNMASI 393
28.2. TEK SAYILARIN TESPİTİ 394
28.3. ÇİFT SAYILARIN TESPİTİ 395
28.4. İKİNİN ÜSSÜ SAYILARIN TESPİTİ 396
28.5. BİR ARALIKTAKİ TEK SAYILARIN SAYISININ BULUNMASI 397
28.6. BİR ARALIKTAKİ ÇİFT SAYILARIN SAYISININ BULUNMASI 398
28.7. İKİ TEK BOYUTLU DİZİNİN BOYUTLARININ EŞİT OLUP OLMADIĞININ TESPİTİ 399

29. BÖLÜM
POLİNOM MANİPÜLASYONLARI (401)

29.1. BİR POLİNOMDA DEĞER HESAPLAMA 402
29.2. BİR POLİNOMUN TÜREVİNİN HESAPLANMASI 403
29.3. BİR POLİNOMUN İNTEGRALİNİN HESAPLANMASI 404
29.4. İKİ POLİNOMUN ÇARPIMININ HESAPLANMASI 405

30. BÖLÜM
KARAKTER SINAMA VE KARAKTER DİZİSİ MANİPÜLASYONLARI (407)

30.1. KÜÇÜK ALFABE HARFLERİNİN TESPİTİ 407
30.2. BÜYÜK ALFABE HARFLERİNİN TESPİTİ 408
30.3. KÜÇÜK VEYA BÜYÜK ALFABE HARFLERİNİN TESPİTİ 409
30.4. NÜMERİK KARAKTERLERİN TESPİTİ 410
30.5. ALFA NÜMERİK KARAKTERLERİN TESPİTİ 411
30.6. BİR KÜÇÜK ALFABE HARFİNİN BİR BÜYÜK ALFABE HARFİNE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ ve char FONKSİYONU 412
30.7. BİR BÜYÜK ALFABE HARFİNİN BİR KÜÇÜK ALFABE HARFİNE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ 414
30.8. BİR KARAKTER DİZİSİ İÇERİSİNDEKİ KÜÇÜK ALFABE HARFLERİNİN BÜYÜK ALFABE HARFLERİNE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ 415
30.9. BİR KARAKTER DİZİSİ İÇERİSİNDEKİ BÜYÜK ALFABE HARFLERİNİN KÜÇÜK ALFABE HARFLERİNE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ 416
30.10. BİR KARAKTER DİZİSİ İÇERİSİNDEKİ BÜYÜK ALFABE HARFLERİNİN KÜÇÜK ALFABE HARFLERİNE VE KÜÇÜK ALFABE HARFLERİNİN DE BÜYÜK ALFABE HARFLERİNE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ 417
30.11. BİR KARAKTER DİZİSİ İÇERİSİNDEKİ NÜMERİK KARAKTERLERİN SAYISININ HESAPLANMASI 418
30.12. BİR KARAKTER DİZİSİ İÇERİSİNDEKİ PARANTEZLERİN EŞLEŞİP EŞLEŞMEDİĞİNİN ARAŞTIRILMASI 419
30.13. KARAKTER DİZİLERİNİN TERSİNE ÇEVRİLMESİ 420
30.14. PALİNDROM KARAKTER DİZİLERİNİN TESPİTİ 421
30.15. strcat FONKSİYONU İLE KARAKTER DİZİLERİNİN BİRLEŞTİRİLMESİ 422
30.16. sprintf FONKSİYONU İLE FORMATLI KARAKTER DİZİLERİNİN DEĞİŞKENLERE DEĞER OLARAK ATANMASI 422
30.17. BİR ARALIKTAKİ PALİNDROM TARİHLERİN BULUNMASI 423
30.18. BİR KARAKTER DİZİSİ İÇERİSİNDE BAŞKA BİR KARAKTER DİZİSİNİN VARLIĞININ ARAŞTIRILMASI 426
30.19. HÜCRE DİZİLERİ 427
30.19.1. BİR SAYININ KELİME KARŞILIĞININ BULUNMASI 429
30.20. ROMA RAKAMLARININ TESPİTİ 432
30.21. BİR KARAKTER DİZİSİNİN SADECE ROMA RAKAMLARI İÇERİP İÇERMEDİĞİNİN ARAŞTIRILMASI 433
30.22. BİR ROMA RAKAMININ ONLUK SAYI KARŞILIĞININ BULUNMASI 434
30.23. BİR ROMA SAYISININ ONLUK SAYIYA ÇEVRİLMESİ 435
30.24. BİR ONLUK SAYININ ROMA SAYISINA ÇEVRİLMESİ 437
30.25. BİR YABANCI PARANIN TÜRK LİRASINA ÇEVRİLMESİ 440
30.26. KARAKTER DİZİSİ FORMUNDAKİ İKİ UZUN TAM SAYININ ÇARPILMASI 442

31. BÖLÜM
İKİ BOYUTLU DİZİLER (MATRİSLER) (445)

31.1. BİR MATRİSİN ELEMANLARINA İNDİS KULLANARAK ULAŞIM 446
31.2. BİR MATRİSİN ELEMAN SAYISININ (BOYUTUNUN) size FONKSİYONU İLE ÖĞRENİLMESİ 446
31.3. MATRİS UYGULAMALARINI KOLAYLAŞTIRACAK İKİ İPUCU 447
31.4. BİR MATRİSİN HER BİR SATIRININ EN BÜYÜK ELEMANININ BULUNMASI 448
31.5. BİR MATRİSİN HER BİR SÜTUNUNUN EN KÜÇÜK ELEMANININ BULUNMASI 449
31.6. BİR MATRİSİN RAKAMLARI FARKLI OLAN ELEMANLARININ SAYISININ BULUNMASI 450
31.7. BİR MATRİSİN HER BİR ELEMANININ BİR SKALERLE ÇARPILMASI 451
31.8. İKİ MATRİSİN TOPLANMASI 452
31.9. İKİ MATRİSİN ÇARPILMASI 453
31.10. BİR MATRİSİN TRANSPOZUNUN ALINMASI 455
31.11. BİR MATRİSİN 90 DERECE SAĞA DÖNDÜRÜLMESİ 456
31.12. BİR MATRİSİN 90 DERECE SOLA DÖNDÜRÜLMESİ 458
31.13. KARE MATRİSLER VE BİR KARE MATRİSİN ANA KÖŞEGENİ 460
31.13.1. BİR KARE MATRİSİN ANA KÖŞEGENİ ÜZERİNDEKİ ELEMANLARININ ARİTMETİK ORTALAMASININ HESAPLANMASI 461
31.14. BİR KARE MATRİSİN İKİNCİL KÖŞEGENİ 462
31.14.1. BİR KARE MATRİSİN İKİNCİL KÖŞEGENİ ÜZERİNDEKİ ELEMANLARININ GEOMETRİK ORTALAMASININ HESAPLANMASI 463
31.15. BİR KARE MATRİSİN ANA KÖŞEGENİNİN İKİNCİL KÖŞEGENİNE EŞİT OLUP OLMADIĞININ TESPİTİ 464
31.16. BİRİM MATRİSLERİN TESPİTİ 465
31.17. BORA MATRİSLERİNİN TESPİTİ 467
31.18. SİMETRİK MATRİSLERİN TESPİTİ 469
31.19. KÖŞEGEN MATRİSLERİN TESPİTİ 471
31.20. ÜST ÜÇGEN MATRİSLERİN TESPİTİ 472
31.21. ALT ÜÇGEN MATRİSLERİN TESPİTİ 474
31.22. SIFIR MATRİSLERİNİN TESPİTİ 475
31.23. İKİ BOYUTLU 25 FARKLI ŞEKLİN EKRANDA ÇİZDİRİLMESİ 476
31.24. İKİ FARKLI ALGORİTMAYLA BİR MATRİSİN ELEMANLARININ SIRA NUMARALARININ BELİRLENMESİ 502
31.25. ALT FONKSİYONLARI İLE BİRLİKTE MAYIN TARLASI OYUNU 516

32. BÖLÜM
DİZİ KULLANIMININ KOLAYLAŞTIRDIĞI UYGULAMA TÜRLERİ (519)

32.1. BİR DİZİNİN TEKRARLI ELEMANLARININ AYIKLANMASI VE TEKRARSIZ FORMUNUN ELDE EDİLMESİ 521
32.2. İKİ DİZİNİN BİRLEŞİMİNDEN OLUŞAN DİZİNİN TESPİTİ 522
32.3. BİR DİZİNİN ELEMANLARININ VARLIĞININ İKİNCİ BİR DİZİ İÇERİSİNDE ARAŞTIRILMASI 523
32.4. İKİ DİZİDE ORTAK OLAN DİZİ ELEMANLARININ TESPİTİ 524
32.5. BİR DİZİDE BULUNAN AMA DİĞER BİR DİZİDE BULUNMAYAN DİZİ ELEMANLARININ TESPİTİ 525
32.6. BİR DİZİNİN EN ÇOK TEKRARLANAN ELEMANININ VE TEKRAR SAYISININ BULUNMASI 526

33. BÖLÜM
SAYISAL ANALİZ UYGULAMALARI (529)

33.1. Pİ SAYISININ YAMUK YÖNTEMİYLE HESAPLANMASI 530
33.2. MACLAURIN SERİSİ AÇILIMIYLA EXPONANSİYEL FONKSİYON HESABI 531
33.3. TAYLOR SERİSİ AÇILIMIYLA KOSİNÜS HESABI 533
33.4. TAYLOR SERİSİ AÇILIMIYLA SİNÜS HESABI 535
33.5. SÜREKLİ KESİR İLE KAREKÖK HESABI 538
33.6. NEWTON-RAPHSON YÖNTEMİ İLE BİR POLİNOMUN KÖKLERİNİN BULUNMASI 540
33.7. İKİYE BÖLME YÖNTEMİ İLE BİR POLİNOMUN KÖKLERİNİN BULUNMASI 542

34. BÖLÜM
REKÜRSİF FONKSİYONLAR (545)

34.1. MOTİVASYON 545
34.2. REKÜRSİF FAKTÖRİYEL HESABI 546
34.3. REKÜRSİF ÜS ALMA 547
34.4. REKÜRSİF ÇARPMA 548
34.5. REKÜRSİF FIBONACCI SAYISI HESABI 549
34.6. EN BÜYÜK ORTAK BÖLENİN ÖKLİD ALGORİTMASI İLE REKÜRSİF OLARAK BULUNMASI 550

35. BÖLÜM
DOSYA İŞLEME (551)

35.1. 3 ADIMDA DOSYA YÖNETİMİ 551
35.1.1. fopen KOMUTU İLE DOSYALARIN AÇILMASI 551
35.1.1.1. BAZI DOSYA İŞLEME MODLARI 552
35.1.2. fclose KOMUTU İLE DOSYALARIN KAPATILMASI 552
35.1.3. fprintf KOMUTU İLE BİR DOSYAYA BİLGİ YAZMA/KAYDETME 552
35.1.4. fscanf KOMUTU İLE BİR DOSYADAN BİLGİ OKUMA 553
35.1.5. textscan KOMUTU İLE BİR DOSYADAN BİLGİ OKUMA 553
35.2. BİR DOSYANIN İÇERİSİNİN RASTGELE TAM SAYILARLA DOLDURULMASI 555
35.3. BİR DOSYANIN İÇERİSİNDEKİ EN BÜYÜK PALİNDROM TAM SAYININ BULUNMASI 556
35.4. BİR ŞİRKETE AİT PERSONEL BİLGİLERİ DOSYASININ İŞLENMESİ 557

REFERANSLAR 559
DİZİN 561

REFERANSLAR

[1] *MATLAB Yazılımını Geliştiren Firma,* http://www.mathworks.com

[2] Aslan İnan, *MATLAB ve Programlama,* 1. Baskı, 2004, Papatya Yayıncılık

[3] *MATLAB Türkiye Temsilcisi,* http://www.figes.com.tr

[4] Fahri Vatansever, *Algoritma Geliştirme ve Programlamaya Giriş,* 4. Baskı, 2005, Seçkin Yayınları

[5] Mustafa Eker, *Algoritmayı Anlamak,* 2004, Nirvana Yayınları

[6] H. M. Deitel, P. J. Deitel, *C++ How to Program,* Second Edition,1998, Prentice Hall

[7] *Bisküvili Mozaik Pasta Tarifi,* http://www.islakkektarifi.net/biskuvili-mozaik-pasta-tarifi.html

[8] *MATLAB Math Constants,* http://www.mathworks.com/help/techdoc/ref/f16-5872.html#f16-6586

[9] *Sayı Sistemleri ve Kodlar*, http://www.obitet.gazi.edu.tr/obitet/bilgisayar/02_MikSis.pdf

[10] Çağatay Çebi, *C Programlama Dersleri*, http://www.cagataycebi.com

[11] *Mehmet Öz Erkekleri Uyardı,* http://www.hurriyet.com.tr/yasasinhayat/18150582.asp

[12] *Continued Fraction,* http://en.wikipedia.org/wiki/Continued_fraction

[13] Nergiz Ercil Çağıltay, C. Fügen Selbes, Gül Tokdemir, Çiğdem Turhan, *C Dersi Programlamaya Giriş,* 3. Baskı, 2009, Ada Matbaacılık

[14] *Takvim Arkası Bulmacası*

[15] *ALES Sonbahar 2010 Dönemi Sayısal Sınav Sorusu*

[16] *Euler Project,* http://projecteuler.net/index.php?section=problems&id=9

[17] Burhanettin Çetin, *Ders Notları*, http://www.yildiz.edu.tr/~cetin/dersnotlari.html

[18] *Euler Project*, http://projecteuler.net/index.php?section=problems&id=251

[19] *WolframAlpha*, http://www.wolframalpha.com

[20] *Sıralama Algoritması,* http://tr.wikipedia.org/wiki/S%C4%B1ralama_algoritmas%C4%B1

[21] *İstanbul Üniversitesi Bağıl Değerlendirme Sistemi,* http://www.istanbul.edu.tr/eng2/jeoloji/akademik/mp/mkeskin/BDS/Istanbul_univ_BDS_kitapcik.pdf

[22] *Ore Number,* http://en.wikipedia.org/wiki/Harmonic_divisor_number

[23] *ALES Sonbahar 2011 Dönemi Sayısal Sınav Sorusu*

[24] *ALES İlkbahar 2012 Dönemi Sayısal Sınav Sorusu*

[25] *Kaprekar Number,* http://en.wikipedia.org/wiki/Kaprekar_number

[26] *The On-Line Encyclopedia of Integer Sequences,* http://oeis.org/A005188

[27] *ALES İlkbahar 2007 Dönemi Sayısal Sınav Sorusu*

[28] *Harshad Number,* http://en.wikipedia.org/wiki/Harshad_number

[29] Emrehan Halıcı, *Tübitak Bilim ve Teknik Dergisi*, Ekim 2010 Sayısı Zekâ Bulmacası

[30] *About.com,* http://cplus.about.com/od/programmingchallenges/a/challenge1.htm

[31] *İki Basamaklı Sayıların Toplamının Karesi,* http://www.matematiktutkusu.com/zeka-sorulari/161-iki-basamakli-sayilarin-toplaminin-karesi.html

[32] Emrehan Halıcı, *Tübitak Bilim ve Teknik Dergisi*, Aralık 2010 Sayısı Zekâ Bulmacası

[33] Emrehan Halıcı, *Tübitak Bilim ve Teknik Dergisi*, Şubat 2011 Sayısı Zekâ Bulmacası

[34] Emrehan Halıcı, *Tübitak Bilim ve Teknik Dergisi*, Ağustos 2011 Sayısı Zekâ Bulmacası

[35] *ALES İlkbahar 2008 Dönemi Sayısal Sınav Sorusu*

[36] *Deleting Any Digits Yields A Prime,* http://math.stackexchange.com/questions/33094/deleting-any-digit-yields-a-prime-is-there-a-name-for-this
[37] *ALES İlkbahar 2012 Dönemi Sayısal Sınav Sorusu*
[38] *Odious Number,* http://mathworld.wolfram.com/OdiousNumber.html
[39] *The On-Line Encyclopedia of Integer Sequences,* http://oeis.org/A001969
[40] *Polinom,* http://tr.wikipedia.org/wiki/Polinom
[41] *Newton-Raphson Method,* http://en.wikipedia.org/wiki/Newton's_method
[42] *ASCII Table and Description,* http://www.asciitable.com
[43] *Bugün Tuhaf Bir Gün: 11022011,* http://www.cnnturk.com/2011/bilim.teknoloji/bilim/02/11/bugun.tuhaf.bir.gun.11022011/606417.0/index.html
[44] *Roman Numerals,* http://www.daube.ch/docu/glossary/roman_numerals.html
[45] *Euclidean Algorithm,* http://en.wikipedia.org/wiki/Euclidean_algorithm
[46] Jeff Salvage*, The Visual Basic Coach,* 2002, Addison Wesley

Mikro İktisada Giriş

Prof. Dr. Metin Berber
Prof. Dr. Ersan BOCUTOĞLU

MİKRO
İKTİSADA GİRİŞ

Prof.Dr. Metin BERBER Prof.Dr. Ersan BOCUTOĞLU

8. BASKI

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.
Sertifika No: 0607-16-008681

ISBN: 978-605-327-933-4

Baskı ve Cilt:
Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 15366

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

Prof. Dr. Ersan BOCUTOĞLU, Prof. Dr. Metin BERBER
GENEL İKTİSADA GİRİŞ

Yazar Web / E-Posta : **www.ersanbocutoglu.net**
ebocutoğlu@ktu.edu.tr

www.metinberber.com
berber@ktu.edu.tr

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI
BOCUTOĞLU Ersan, BERBER Metin
Genel İktisada Giriş / Ersan BOCUTOĞLU, Metin BERBER
8. Baskı, XIV + 276 s, 19,5*24 cm
Kaynakça var, İndeks var
ISBN: 978-605-327-933-4
1. İktisada Giriş, 2. Mikro İktisada Giriş, 3. Genel Ekonomi, 4. İktisat

ÖNSÖZ

Makro yönüyle baktığımızda günümüz dünyasındaki hızlı değişmelerin kökeninde yer alan nedenler içinde iktisadi konuların ağırlığının gittikçe arttığına hep birlikte tanık olmaktayız. Bireysel açıdan değerlendirdiğimizde de her gün şu ya da bu şekilde mutlaka bir iktisadi tercihle karşı karşıya kaldığımız da bir gerçektir. İktisadın gittikçe artan bu önemi karşısında duyarsız kalınması söz konusu değildir. Bu bağlamda özellikle yükseköğretimde her branşta gerek ön lisans gerekse lisans düzeyinde iktisat eğitimine daha fazla ağırlık verildiği, yeni dersler konulduğu, mevcutların ise müfredatların genişletildiği görülmektedir.

Bu kitap iktisadi konularla ilk defa tanışma durumunda olan öğrencileri için düzenlenmiştir. Konular ortaya konulurken pedagojik yaklaşıma uygun olarak basit ve yalın bir anlatım tarzı seçilmiş, başkasının yardımına ihtiyaç duyulmadan anlaşılabilir olmasına özen gösterilmiştir. Konuların daha iyi özümsenmesi için de bölüm sonlarında çeşitli türde soru örnekleri verilmiştir.

Kitabın hitap ettiği birkaç grup vardır; İktisadi ve İdari Bilimler Fakülteleri'nin birinci sınıflarında okutulan İktisada Giriş dersleri ile, temel iktisat bilgilerinin verildiği bütün fakülteler ilk grup içinde yer alır. İkinci ve ağırlıklı grup ise Meslek Yüksek Okulu öğrencileridir. Bu nedenle Meslek Yüksek Okulları'nın müfredatları öncelikli olarak dikkate alınmıştır. Ayrıca kitap, mezun öğrencilerin kamu personeli sınavlarına gireceği varsayılarak bu alana yönelik bilgilerle de donatılmıştır.

Kitabın öğrenciler tarafından daha iyi anlaşılabilmesinde şüphesiz bütün yük öğretim üyeleri/görevlilerine düşmektedir. Kitabın kalitesinin yükseltilmesinde onların katkıları bizim için bir yol haritası olarak kabul edilecektir. Bu nedenle değerli meslektaşlarımızın katkılarına her zaman ihtiyaç vardır.

Kitabın hazırlanmasında katkısı olan herkese teşekkür ederiz. Öğrencilerimize ve okuyuculara faydalı olması temennisiyle…

Prof. Dr. Metin BERBER, Prof. Dr. Ersan BOCUTOĞLU
Trabzon, Ağustos 2012

SEKİZİNCİ BASKI İÇİN ÖNSÖZ

Kitabın önceki baskılarının yoğun ilgi görmesi bizi fazlasıyla memnun etti. Özellikle kitabın dilinin anlaşılır ve sade olduğu yönündeki öğrenci geri dönüşümleri için müteşekkiriz.
İstekler doğrultusunda bu baskıya konu tarama ve deneme amaçlı, çoktan seçmeli test soruları ekledik.
Katkılarından fazlasıyla yararlandığımız meslektaşlarımıza ve öğrencilerimize gelecek baskılarda daha iyisini sunmak ümidiyle...

Bocutoğlu/Berber
Eylül 2021

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ ... III
İÇİNDEKİLER ... IV

1. BÖLÜM

GİRİŞ ve TEMEL KAVRAMLAR ... 1
1. İktisat Nedir? Konusu ve Kapsamı ... 3
2. İktisat Okumanın Gerekliliği ve Faydaları ... 4
3. İktisadın Alt Bölümleri ... 5
4. İktisat Biliminin Bazı Özellikleri ... 8
5. İktisat Bilimindeki Temel Kavramlar ... 9
   5.1. İhtiyaç ... 9
   5.2.Mal ve Hizmet ... 12
   5.3.Fayda ... 14
   5.4.Değer ... 15
   5.5.Üretim ... 16
   5.6.Üretim Faktörleri ... 16
   5.7.Tüketim ... 17
   5.8.Ekonomik Etkinlik ... 18
   5.9.İş Bölümü, Uzmanlaşma ve Mübadele ... 18
   5.10.Verimlilik ... 19
   5.11. Ekonomik Birimler ... 19
1. BÖLÜM SORULARI ... 21
   A-Çoktan Seçmeli Sorular ... 21
   B-Boşluk Doldurma Soruları ... 26
   C-Kompozisyon Soruları ... 28

2. BÖLÜM

KITLIK, İKTİSAT BİLİMİ ve KITLIK SORUNUNUN ÇÖZÜMÜ ... 29
1. Sınırsız İstekler ... 31
2. Kıt Kaynaklar ve Kıtlık Kanunu ... 32
3. Kıtlık ve Tercih ... 33
4.Tercih ve Alternatif Maliyet ... 33
   4.1. Tüketim Kararlarında Alternatif Maliyet ... 34
   4.2. Üretim Kararlarında Alternatif Maliyet ve Üretim Olanakları Eğrisi ... 34
   4.3. Devlet Harcama Kararlarında Alternatif Maliyet ... 38

2. BÖLÜM SORULARI ... 39

A-Çoktan Seçmeli Sorular ... 39
B-Boşluk Doldurma Soruları ... 42
C-Kompozisyon Soruları ... 43

3. BÖLÜM

EKONOMİLERDEKİ TEMEL SORUNLAR ... 45
1. Ekonomilerdeki Temel Sorunlar ... 47

1.1.Tam Kullanım Sorunu ... 47
1.2. Etkin Kullanım Sorunu ... 47
1.3. İktisadi Büyüme ve Kalkınma Sorunu ... 49

2. Temel Sorunlar ve Ekonomik Sistemler ... 49

2.1. Kapitalist Sistem ve Temel Sorunların Çözümü ... 49
2.2. Karma Ekonomik Sistem ... 51

3. BÖLÜM SORULARI ... 53

A-Çoktan Seçmeli Sorular ... 53
B-Boşluk Doldurma Soruları ... 55
C-Kompozisyon Soruları ... 56

4. BÖLÜM

EKONOMİK ANALİZ YÖNTEMLERİ veEKONOMİK FAALİYETLERİN AKIMI ... 57
1.Analiz Yöntemleri ... 59

1.1.Ekonomik Ayırım ... 59
1.2. Mikro ve Makro Analiz ... 59
1.3. Statik ve Dinamik Analiz ... 60
1.4. Kısmi ve Genel Denge Analizi ... 61
1.5.Edebi ve Matematiksel Analiz ... 61

2. Ekonomik Faaliyetlerin Akımı ... 62

2.1. Devletin Ekonomik Faaliyette Bulunmadığı Dışa Kapalı Ekonomilerde Faaliyet Akımı ... 62
2.2. Devletin Ekonomik Faaliyette Bulunduğu Dışa Kapalı Ekonomilerde Faaliyet Akımı ... 64
2.3. Devletin Ekonomik Faaliyette Bulunduğu Dışa Açık Ekonomilerde Faaliyet Akımı ... 65

4. BÖLÜM SORULARI ... 67

A-Çoktan Seçmeli Sorular ... 67
B-Boşluk Doldurma Soruları ... 69
C-Kompozisyon Soruları ... 70

5. BÖLÜM

TALEP, ARZ ve PİYASA DENGESİ ... 71
1.Fiyat ... 73
2. Piyasa ... 74
3.Talep ... 75
3.1. Talep Çizelgesi, Talep Kanunu ve Talep Eğrisi ... 76
3.2. Piyasa Talep Eğrisi ... 77
3.3. Talebi Etkileyen Diğer Faktörler; Talep Fonksiyonu ... 78
3.4. Talep Edilen Miktardaki Değişme ve Talepteki Değişme ... 79
3.5. Talepteki Değişmeye Neden Olan Faktörler ... 81
4. Arz ... 83
4.1. Arz Çizelgesi, Arz Kanunu ve Arz Eğrisi ... 83
4.2. Piyasa Arz Eğrisi ... 84
4.3. Arzı Etkileyen Diğer Faktörler; Arz Fonksiyonu ... 85
4.4. Arz Edilen Miktardaki Değişme ve Arzdaki Değişme ... 85
4.5. Arzdaki Değişmeye Neden Olan Faktörler ... 87
5. Piyasa Dengesi ... 88
6. Piyasa Dengesindeki Değişmeler ... 90
6.1. Arz Sabitken Talepte Meydana Gelen Değişmeler ... 90
6.2. Talep Sabitken Arzda Meydana Gelen Değişmeler ... 91
6.3. Arz ve Talebin Birlikte Değişmesi ... 92
7. Piyasa Dengesinin Oluşmaması Hali ... 93
5. BÖLÜM SORULARI ... 95
A-Çoktan Seçmeli Sorular ... 95
B-Boşluk Doldurma Soruları ... 98
C-Kompozisyon Soruları ... 100

6. BÖLÜM

ARZ ve TALEP ESNEKLİĞİ ... 101
1. Talebin Fiyat Esnekliği ... 103
1.1. Nokta ve Yay Esnekliği ... 105

1.2. Nokta Talep Esnekliğinin Geometrik Yoldan Gösterimi ... 108
1.3. Talebin Fiyat Esnekliğini Etkileyen Faktörler ... 108
1.4. Talebin Fiyat Esnekliği ve Toplam Harcamalar (Toplam Satış Hasılatı) ... 109
2. Talebin Gelir Esnekliği ... 111
3. Çapraz Talep Esnekliği ... 112
4. Arz Esnekliği ... 113
4.1. Nokta ve Yay Esnekliği ... 114
4.2. Arz Esnekliğini Etkileyen Faktörler ... 115
6. BÖLÜM SORULARI ... 118
A-Çoktan Seçmeli Sorular ... 118
B-Boşluk Doldurma Soruları ... 122
C-Kompozisyon Soruları ... 124

7. BÖLÜM

TÜKETİCİ DENGESİ ANALİZİ ... 125
1. Kardinal Yaklaşım ... 128
1.1. Tüketici Dengesi ... 130
2. Ordinal Yaklaşım ... 131
2.1. Farksızlık Eğrileri ... 131
2.2. Farksızlık Eğrilerinin Özellikleri ... 133
2.3. Değişik Biçimlerdeki Farksızlık Eğrileri ... 135
2.4. Bütçe Doğrusu ... 136
2.5. Tüketici Dengesi ... 137
2.6. Tüketici Dengesindeki Değişmeler ... 139
7. BÖLÜM SORULARI ... 142
A-Çoktan Seçmeli Sorular ... 142
B-Boşluk Doldurma Soruları ... 145
C-Kompozisyon Soruları ... 147

8. BÖLÜM

ÜRETİCİ DENGESİ ANALİZİ ... 149
1. Üretim Fonksiyonu ... 151
2. Azalan Verim Kanunu ... 152
3. Optimal Faktör Bileşimi Seçimi ... 154
3.1. Eş-Ürün Eğrileri ... 155

3.2. Eş-Ürün Eğrilerinin Özellikleri ... 156
3.3. Eş Maliyet Doğruları ... 157
3.4. En Düşük Maliyetle Üretim (Optimal Faktör Bileşimi Seçimi) ... 158
4. Üretici Dengesindeki Değişmeler ... 159
4.1. Faktör Fiyatlarındaki Değişmeler ve Üretici Dengesi ... 159
4.2. Üretici Bütçesindeki Değişme ve Üretici Dengesi ... 160
8. BÖLÜM SORULARI ... 162
A-Çoktan Seçmeli Sorular ... 162
B-Boşluk Doldurma Soruları ... 164
C-Kompozisyon Soruları ... 165

9. BÖLÜM

MALİYET ANALİZİ ... 167
1. Kısa Dönem Üretim Maliyetleri ... 169
1.1. Sabit Maliyetler ... 169
1.2. Değişken Maliyetler ... 170
1.3. Toplam Maliyet ... 171
1.4. Marjinal Maliyet ... 172
1.5. Toplam, Ortalama ve Marjinal Maliyet Arasındaki İlişkiler ... 172
1.6. Kapasite Sorunu ... 174
2. Uzun Dönem Üretim Maliyetleri ... 175
2.1. Toplam Maliyet ... 176
2.2. Ortalama Maliyet ... 176
2.3. Marjinal Maliyet ... 177
9. BÖLÜM SORULARI ... 179
A-Çoktan Seçmeli Sorular ... 179
B-Boşluk Doldurma Soruları ... 181
C-Kompozisyon Soruları ... 182

10. BÖLÜM

TAM REKABET PİYASASI ... 183
1. Piyasaların Sınıflandırılması ... 185
2. Tam Rekabet Piyasasının Özellikleri ... 186
3. Tam Rekabet Piyasasında Piyasa ve Firma Talep Eğrileri ... 187
4. Tam Rekabet Piyasasındaki Firmanın Hasılatı ... 188

5.Tam Rekabet Piyasasındaki Firmanın Kısa Dönem Dengesi ... 190
5.1. Toplam Hasılat-Toplam Maliyet Yaklaşımına Göre Firma Dengesi ... 190
5.2. Marjinal Hasılat-Marjinal Maliyet Yaklaşımına Göre Firma Dengesi ... 192
6. Kısa Dönemde Firmalar İçin Farklı Denge Durumları ... 193
6.1.Normal Üstü Kar Elde Eden Firma Dengesi ... 194
6.2.Normal Kar Elde Eden Firma Dengesi ... 194
6.3.Zarar Etmesine Rağmen Üretime Devam Eden Firma Dengesi ... 195
6.4.Zarar Eden ve Üretimi Durdurması Gereken Firma Dengesi ... 197
7. Tam Rekabet Piyasasındaki Firmanın Kısa Dönem Arz Eğrisi ... 199
8. Tam Rekabet Piyasasında Uzun Dönem Firma ve Endüstri Dengesi ... 200
10. BÖLÜM SORULARI ... 202
A-Çoktan Seçmeli Sorular ... 202
B-Boşluk Doldurma Soruları ... 205
C-Kompozisyon Soruları ... 206

11. BÖLÜM

MONOPOL PİYASASI ... 207
1. Tanım ... 209
2. Monopolün Ortaya Çıkış Nedenleri ... 209
3. Monopolcü Firmanın Talep Eğrisi ve Hasılatı ... 210
4. Monopolcü Firmanın Kısa Dönem Dengesi ... 213
4.1.Aşırı Kar Elde Eden Monopolcü Firma Dengesi ... 214
4.2.Normal Kar Elde Eden Monopolcü Firma Dengesi ... 215
4.3.Zarar Eden Monopolcü Firma Dengesi ... 215
5. Monopolde Uzun Dönem Dengesi ... 216
6. Monopolde Fiyat Farklılaştırması ... 217
7. Monopol ve Tam Rekabet Piyasalarının Karşılaştırılması ... 218
11. BÖLÜM SORULARI ... 220
A-Çoktan Seçmeli Sorular ... 220
B-Boşluk Doldurma Soruları ... 223
C-Kompozisyon Soruları ... 224

12. BÖLÜM

MONOPOLCÜ REKABET ve OLİGOPOL PİYASALARI ... 225
1. Monopolcü Rekabet Piyasası ve Temel Özellikleri ... 227

2. Monopolcü Rekabet Piyasasında Kısa ve Uzun Dönem Dengesi ... 228
3. Oligopol Piyasası ve Temel Özellikleri ... 229
4. Oligopolde Piyasa Dengesi ... 231
4.1. Dirsekli Talep Eğrisi Modeli ... 232
4.2. Kartel ... 233
12. BÖLÜM SORULARI ... 235
A-Çoktan Seçmeli Sorular ... 235
B-Boşluk Doldurma Soruları ... 237
C-Kompozisyon Soruları ... 238

13. BÖLÜM

FAKTÖR PİYASALARI ve FAKTÖR GELİRLERİ ... 239
1. Faktör Piyasaları ve Temel Özellikleri ... 242
2. Emek ve Emek Piyasası ... 243
2.1. Emek Arzı ve Emek Arz Eğrisi ... 244
2.2. Emek Arz Eğrisinde Kaymalar ... 246
2.3. Tam Rekabet Durumunda Emek Piyasasında Firmanın Karşı Karşıya Olduğu Emek Arz Eğrisi ... 247
2.4. Emek Talebi ve Emek Talep Eğrisi ... 248
2.5. Emek Talep Eğrisinde Kaymalar ... 250
2.6. Emek Piyasasında Denge ve Ücret Oluşumu ... 250
2.7. Emek Piyasasında Denge Değişimleri ... 251
2.8. Emek Piyasasına Devlet Müdahalesi; Asgari Ücret Uygulaması ... 252
3. Sermaye ve Sermaye Piyasası ... 253
3.1. Sermaye Kavramı; Çeşitli Tanımlar ... 254
3.2. Sermaye Arzı ... 255
3.3. Sermaye Talebi ... 255
3.4. Sermaye Piyasasında Denge ... 256
4. Toprak ve Rant ... 256
13. BÖLÜM SORULARI ... 258
A-Çoktan Seçmeli Sorular ... 258
B-Boşluk Doldurma Soruları ... 260
C-Kompozisyon Soruları ... 261

BÖLÜM SORULARININ CEVAP ANAHTARLARI ... 263

A-Çoktan Seçmeli Soruların Cevap Anahtarları ... 263
B-Boşluk Doldurma Sorularının Cevap Anahtarları ... 264

YARARLANILAN KAYNAKLAR ... 267
İNDEKS ... 271

YARARLANILAN KAYNAKLAR

AMACHER, R.C., Principles of Economics, 2d Edition, South-Western Publishing Co., 1983

BAUMOL, W., BLİNDER A., Economics, 8.th Edition, Dryden, 2000

BEGG D., FISCHER S., DORNBUSCH, R., Mikro İktisat (Çeviri Editörü; Vildan SERİN), Alkım Yayınları, İstanbul, 2000

BOCUTOĞLU, E., BERBER M., ÇELİK K., Genel İktisada Giriş, 5. Baskı, Derya Kitabevi, Trabzon, 2005

CLOVER, R.,W:, Microeconomics, İllinois, 1972

ÇOLAK, Ömer Faruk (Editör) ve Diğ., İktisada Giriş, Gazi Kitabevi, Ankara, 2007

DİNLER, Zeynel, İktisat, Ekin Kitabevi Yayınları, 2.Baskı, Bursa, 2008

DİNLER, Zeynel, Mikro Ekonomi, Ekin Kitabevi Yayınları, 9.Baskı, Bursa, 1993.

DOBSON, Stephen, PALFREMAN, Susan, Introduction to Economics, Oxford University Pres, 1999

EKİCİ, M. Sena, İktisada Giriş, Siyasal Kitabevi, 2. Baskı, Ankara, 2001

EKONOMİ ANSİKLOPEDİSİ, Paymaş Yayınları, 3 cilt, İstanbul, 1983.

ERTEK, Tümay, Mikroekonomiye Giriş, Beta Yayınları, İstanbul, 2003

ERTÜRK, Emin, İktisada Giriş, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2006

GÖKDERE, Ahmet ve diğ. (Editör Ö. Faruk ÇOLAK), İktisadın İlkeleri, Alkım Yayıncılık, Ankara, 1996.

GÜRKAN, Ömer, Ekonomi, KTÜ Basımevi, Trabzon, 1992.

HATİBOĞLU, Zeyyat, Temel Uluslararası İktisat, Beta Yayınları, İstanbul, 1993.

KARL, E. Case, RAY, C. Fair, Principles of Economics, Sixth Edition, (International Editiıon), Prentice Hall, 2002

KESİM, Atilla, İktisada Giriş, KTÜ Basımevi, Trabzon, 1992.

KESİM, Atilla, Mikro İktisat, Akademi Yayınları, No:13, Genişletilmiş 3.Baskı, Trabzon, 2000.

KOUTSOYIANNIS, A., Modern Mikro İktisat, (Çev.; Muzaffer Sarımeşeli), Ankara, 1987

LIPSEY, R., G., STEINER, P. O., PURVIS D. D., Economics, Eighth Edition, Harper & Row Publishers, 1987

LOBLEY, Derek, Ekonomi, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, No:2915, Ankara, 1995.

MANKIW, N. Gregory, Essential of Economics, Fourth Edition, (Inernational Student Edition) Thomson South-western Corporation, 2007

ORHAN, Osman Z., ERDOĞAN, Seyfettin, İktisada Giriş, İstanbul, 2005

PARASIZ, İlker, İktisada Giriş- Prensipler ve Politika- Ezgi Kitabevi Yayınları, 5.Baskı, Bursa, 1998.

PARASIZ, İlker, İktisadın A, B, C'si, Ezgi Kitapevi Yayınları, Bursa, 1996.

PARASIZ, İlker, Mikro Ekonomi, Ezgi Kitapevi Yayınları, Bursa, 2004.

PARKİN M.; Economics,Addison-Wesley Publishing Co.,New York, l990

PAYA M.; Makro İktisat,Filiz Kitapevi,İstanbul,l997

RUFFİN Roy J., GREGORY Poul R., Principles of Microeconomics, Fourth Edition, 1990.

SAMUELSON, P.A., NARDHOUS, V.V., Economics, 2.nd Edition, McGraw Hill, 2001

SAMUELSON, P.A., Economics, McGraw Hill, 1983

SEYİDOĞLU, Halil, Ekonomik Terimler: Ansiklopedik Sözlük, Güzem Yazınları, Ankara, 1992.

SEYİDOĞLU, Halil, Uluslararası İktisat: Teori, Politika ve Uygulama, Geliştirilmiş 11.Baskı, Güzem Yazınları, İstanbul, 1996.

SOULE, George; ANTEL, Gerson, (Çeviren: Nejat Muallimoğlu), Herkes İçin Ekonomi, 3.Baskı, Avcıol Basım-Yayım, İstanbul, 1992.

STIGLIZ, Joseph E., Eonomics, second Edition, W.W. Norton & Company, 1997

ŞAHİN, Hüseyin, Mikro İktisat, Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa, 1997.

ŞAHİN, Hüseyin, İktisada Giriş, Ezgi Kitabevi Yayınları, 7.Baskı, Bursa, 2006.

THOMAS, Robert P., Economics: Principles & Applications, 1990.

TURANLI, Rona, Mikroekonomik Analiz, Bilim Teknik Yayınevi, 2. Baskı, Eskişehir, 2005

TÜRKAY, Orhan, Mikro İktisat Teorisi, İmaj Yayıncılık, Ankara, 1996

UNAY, Cafer; Genel İktisat, Ekin Kitabevi, 1.Basım, Bursa, 1997.

ÜNSAL, M.Erdal, Mikro İktisada Giriş, Turhan Kitapevi Yayınları, Ankara, 2003

WONNARCOTT, P., WONNACOTT, R., Economics, Third Edition, McGraw-Hill Book Co. 1986

YILDIRIM, Kemal, (Editör) ve Diğ., İktisada Giriş, Ekin Basın-Yayın-Dağıtım, 2008

YİĞİTBAŞI, Şerafettin, Mikro İktisat, İzmir,1992

İktisada Giriş, Fasikül 1, A.Ü.Yayınları No:825, AÖF Yayınları No:435, Eskişehir, 1997.

İktisadi Kalkınma, Fasikül 1, A.Ü.Yayınları No:122, AÖF Yayınları No:46, Eskişehir, 1990.

İktisada Giriş, 1. Sınıf, Egem Yayınları, Açıköğretim Serisi, Lider Yayıncılık, İzmir, 2005

MİKRO YAZILIM ERP İLE FİNANSAL MUHASEBE UYGULAMALARI

Editör

Prof. Dr. Recep PEKDEMİR

2. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 0607-16-008681

ISBN: 978-625-7210-28-7

Sayfa Düzeni: Aslı AYRANCI

Kapak Tasarımı: Mikro Yazılım

1. Baskıdan Tıpkı Basım

Baskı ve Cilt:

Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Ocak 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

Aktaş Rafet, "Bütünleşik Sistemler ve Muhasebe Etkileşimi", Detay Yayıncılık, 2009.

Aktaş, R., Koçak A., Acar, V., "Kurumsal Kaynak Planlaması Teori ve Bilgisayar Destekli Uygulama Senaryoları", Gazi Kitabevi, 2010.

Al-Zoubi, Abdullah Mohammad, "The Effect of Cloud Computing on Elements of Accounting Information System", Global Journal of Management and Business Research (D) Accounting and Auditing, Volume 17, Issue 3 Version 1.0, 2017, s. 1-9.

Beheshti, Hooshang M., "What Managers Should Know About ERP/ERP II", Management Research News, Vol. 29, No. 4, 2006, s. 184-193.

Boczko, Tony, "Corporate Accounting Information Systems", First Edition, Prentice Hall, , China, 2007.

Bodnar George H., Hopwood, William S., "Accounting Information Systems", Prentice Hall, 8th Edition, 2000.

Bodnar, George H., Hopwood William S., "Accounting Information Systems", Eleventh Edition, Pearson, 2013.

Demir, V., Bahadır, O., "Kurumsal Kaynak Planlaması (ERP) Sistemlerinin Maliyetlere ve İşletme Performansına Etkileri", Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 8(3), s 57-70.

Erkan, Turan E. (2008), "ERP: Kurumsal Kaynak Planlaması", Ankara: Atılım Üniversitesi Yayınları, 2008.

Hall, James A., "Accounting Information Systems", Ninth Edition, Cengage Learning, 2016.

Hassan, M. K., Mouakket, S., "Power, Trust and Control: The Interaction of Political Behaviours in Accounting-Based ERP System Iimplementation Processes", Journal of Accounting in Emerging Economies Vol. 8 No. 4, 2018, s. 476-494.

Karagül, Arman A., "Bilgi Yönetimi Sürecinde Kurumsal Kaynak Planlaması Uygulamalarının Muhasebe Bilgi Sistemine Etkisi Ve Bir Uygulama", Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Eskişehir, 2006.

Keçek, G., Yıldırım E, "Kurumsal Kaynak Planlaması (ERP) Ve İşletme Açısından Önemi", Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 8, Sayı 29, 2009, s.240-258.

Köstence, N. Tuğrul, "Kurumsal Kaynak Planlama Yazılım Paketleri ve Kuruma Özel Yazılımların Seçim Aşamasında Karşılaştırılması", Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Bilgi Teknolojileri Programı Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, 2009.

Kurnaz, N., Kestane, A., "Erp Sistemlerinin Muhasebe Bilgi Sistemine Entegrasyonu Ve Finansal Raporlamaya Yansımaları", Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 61, 2019, s. 145-158.

Mabert, V. A., Soni, A. , Venkataramanan, M.A. , "Enterprise Resource Planning: Common Myths Versus Evolving Reality", Business Horizons, May-June 2001, s. 69-76.

Ömürbek, Vesile "Kurumsal Kaynak Planlamasında Muhasebe Bilgi Sisteminin Rolü : Gıda Sektöründe Uygulama", Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Doktora Tezi, Isparta, 2003.

Romney, M.B., Steinbart, P.J., "Accounting Information Systems", Thirteenth Global Edition, Pearson, 2015.

Sajady, H., Dastgir, M., Nejad, M. S, "Evaluatıon Of The Effectıveness Of Accountıng Informatıon Systems", International Journal of Information Science & Technology, Volume 6, Number 2 July – December 2008, s. 49-59.

Shiju, Zhang, "Accounting Information Process Reengineering Based on ERP", 2010 Chinese Control and Decision Conference, 2010, s. 3818-3821.

Sumner, Mary, Çeviren: Sinan Berkdemir, "Kurumsal Kaynak Planlaması", Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. A. Ş. , 2013.

Sürmeli, Fevzi, "Muhasebe Bilgi Sistemi", T.C. Anadolu Üniversitesi Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayınları, No: 115, Eskişehir, 1996.

Türel, Ahmet, "Muhasebe Bilgi Sistemleri", Çağlayan Kitabevi, 2018.

MİKRO JUMP v 16

KURUMSAL KAYNAK PLANLAMASI
PAKET PROGRAMLAR
BİLGİSAYARLI MUHASEBE

- Firma Kuruluş İşlemleri
- Genel Muhasebe İşlemleri
- Ticari Entegre ve Ön Muhasebe İşlemleri
- Dönem Sonu Muhasebe İşlemleri
- Finans Yönetimi ve Muhasebesi
- Üretim ve Maliyet Muhasebesi İşlemleri
- Personel Yönetimi ve İnsan Kaynakları
- Dış Ticaret Yönetimi, İhracat ve İthalat
- İhraç Kayıtlı Satış, Alış ve Muhasebesi,
-e-Mikro İşlemler ve Uygulamalar
- e-Fatura, e-İrsaliye, e-Defter ve e-Beyan
- Örnek Monografi Uygulama

Öğr. Gör. Yaser GÜRSOY
Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO
Muhasebe Vergi Uygulamaları Bölüm Başkanı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-56-1

Sayfa Düzeni: Yaser GÜRSOY

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

Bu kitabın yazılış amacı; günümüz teknolojisine uyumlu, Kurumsal Kaynak Planlaması (KKP) verileri ile Paket Programlar ve **Bilgisayarlı Muhasebe** konusunda; ilgililere yararlanacakları bir kaynak oluşturmaktır.

Kitap dokuz bölüm olarak düzenlenmiştir.

Birinci bölümde; Kurumsal kaynak planlaması ile bilgisayarlı muhasebe hakkında genel bilgiler sunulmuş olup, Mikro programında, **Firma Kuruluşu**, kısa kullanımlar, servis ve parametreler tanımlanmıştır.

İkinci bölümde; MİKRO JUMP programında, **Genel Muhasebe** işlemlerinden örnekler verilerek, sektör uygulamaları yapılmıştır. Ayrıca; Dönem Sonu İşlemleri ile Dönemsel İşlem Fişleri, Sabit Kıymetler Yönetimi ve Muhasebesi ile KDV Beyanname Raporları bu bölümde açıklanmıştır.

Üçüncü bölümde; iç veya dış ticaret, üretim ve hizmet sektöründe **Entegre, Ticari ya da Ön Muhasebe** uygulama işlemleri, belgeler ve muhasebe örnekleri ile düzenlenmiştir,

Dördüncü bölümde; Kasa, Banka, Çek, Senet, Virman ve Dekont işlemlerinin örneklerle açıklandığı **Finans Yönetimi** Modülü işlenmiştir.

Beşinci bölümde; Üretim işletmelerinde, Tekdüzen Hesap Planı ve Maliyet Muhasebesi sürecine uyumlu muhasebe fişlerinin Entegre edildiği **Temel Üretim Yönetimi** programı örnek uygulamalar ile açıklanmıştır.

Altıncı bölümde; Personel ve Bordro işlem süreci ile insan kaynakları uygulamasını içeren **Personel Yönetimi** programında, ücret bordrosu, bildirgeler ve muhasebe fişleri üretilerek uygulamalar yapılmıştır.

Yedinci bölümde; **ihracat** ve **ithalat** işlem sürecinin vergi yasaları ve muhasebe uygulamaları genel tebliğine uyumlu olarak açıklandığı **Dış Ticaret Yönetimi** programı işlenmiş olup, gümrük, kambiyo mevzuatı, teslim ve ödeme şekillerinden örnekler verilerek açıklanmıştır.

Sekizinci bölümde; e-Fatura, e-İrsaliye, e-Arşiv Fatura, e-Defter ve e-Beyanların işlendiği **e-Mikro** Modülü hakkında genel açıklamalar yapılmış olup işlem süreçleri uygulanmıştır.

Son Bölümde; MİKRO JUMP Kurumsal Kaynak Planlamasında şirket kuruluşundan, mali tabloların üretilmesi ve raporlamasına kadar tüm menüleri içeren **ÖRNEK UYGULAMA**LI, **MONGRAFİ** düzenlenmiştir.

Kitabın tüm okuyuculara, kullanıcılara ve "*Bildiğini zannetmenin öğrenmenin en büyük düşmanı olduğunu*" idrak etmiş kıymetli öğrencilerime yararlı olmasını dilerim.

Yaser GÜRSOY

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın bilimsel ve teorik uygulamaya koyulmasında;

Kurumsal destekleri için, Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO Müdürü Prof. Dr. Özhan ÇETİNKAYA, Md. Yardımcıları. Prof. Dr. Sema AY ve Öğr. Gör. Adem YILDIM 'a, eski müdürlerim; Prof. Dr. Hasan ERTÜRK, Prof. Dr. Metin ERDEM, Prof. Dr. Mustafa SEVÜKTEKİN, Dr. Öğr. Üyesi Fikri PALA, Prof. Dr. Abdurrahim KORUKÇU ve merhum Prof. Dr. Fahamet AKIN ile Prof. Dr. Halis Ruhi EKİNGEN 'e,

Eğitim desteğini şahsımdan esirgemeyen ve kitabım için eserlerinden örnekler aldığım değerli danışman hocam Prof. Dr. İbrahim LAZOL 'a,

1996 yılından başlayarak bu güne kadar Bursa UÜSBMYO 'na kurumsal yazılım desteği veren MİKRO Yazılım A.Ş;

- Genel Müdürü ve CEO 'su Alpaslan TOMUŞ,
- Pazarlama Müdürü Ebru KARAHAN,
- Müşteri Servisleri ve Projeler Grup Müdürü İlkay ÇINAR,
- Mevzuat ve Rakip Takip Yöneticisi Hasan COŞKUN,
- Eğitim Tasarım Yöneticisi Ahmet ŞAĞIN,
- Eğitim Kurumları Yöneticisi İlker BEKDEMİR ve Mikro Yazılım Ailesi çalışanlarına,

Eğitime ve bilime hizmeti görev bilen AKADEMİ Bursa Bilişim ve Eğitim Yöneticisi SMMM Halim ÇAPKIN 'a ve kurum çalışanlarına,

Kitabın örneklemelerinde, MİKRO Yazılım Programının kurulumu ve tüm uygulamalarında zengin veri yönetimindeki bilgi birikimi ile çözüm ortağım olan oğlum SRV Yazılım Yöneticisi Gürol GÜRSOY, Ahmet ZİHNİ ve Bünyamin ŞAHİN 'e,

Kitabın basımı için Ekin Yayınevi yöneticileri ve çalışanlarına,

Kendilerine ayırmam gereken zaman için bana sabırla destek olan eşim Emine, çocuklarım Gürol, Kaan, kızım Ayşe ve torunum Defne 'ye teşekkür ederim.

Yaser GÜRSOY
ygursoy@uludag.edu.tr
yasergursoy@gmail.com

Annem
Ve
Babamın
Aziz Hatıralarına

Bu kitap; *T.C*
Bursa Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü
Yayın Komisyonu Başkanlığının onayı
Üniversite Yönetim Kurulunun kararı ile yayımlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
MİKRO JUMP v 16
FİRMA KURULUŞU

1. MİKRO JUMP v16, KURULUŞ ve TANIMLAMA.....5
1.1. FİRMA (*İŞLETME*) KURULUŞU.....5
1.1.1. HESAP PLANI YÜKLEME.....9
1.1.2. "KURULUŞ" MODÜLÜ İŞLEMLERİ.....9
1.1.2.1. "VERİ TABANI TANITIM KARTI" DÜZENLEME.....10
1.1.2.2. "FİRMA TANITIM KARTI" DÜZENLEME.....10
1.1.2.2.1."MALİ YIL VERGİ HESAP KODLARI" DÜZENLEME.....13
1.1.3. "SİSTEM" MODÜLÜ İŞLEMLERİ.....15
1.1.3.1. "MUHASEBE PARAMETRELERİ" TANIMLAMA.....15
1.1.3.2. ENTEGRASYON ŞEKİL PARAMETRELERİ.....16
1.1.4. KULLANICI TANIMLAMA.....17

İKİNCİ BÖLÜM
MİKRO JUMP v 16
MUHASEBE UYGULAMALARI

2. MUHASEBE UYGULAMALARI.....21
2.1. GENEL MUHASEBE.....22
2.1.1. HESAP PLANI.....22
2.1.1.1. STANDART HESAP PLANI YÜKLEME.....23
2.1.1.2. HESAP PLANINDA "YARDIMCI HESAP" AÇMA.....23
2.1.1.3 GİDER ve GELİR Hesaplarında Yardımcı Hesap Açma.....24
2.1.1.4. HESAP PLANINDA DEĞİŞİKLİK YAPMA.....25
2.1.1.5. HESAP PLANINDA, HESAP "SİLME" İPTAL İŞLEMİ.....25
2.1.1.6. HESAP PLANINDA; Muhasebe Hesap Hareket Föyü.....26
2.1.1.7. HESAP PLANINDA; Dikkat Edilecek Uygulamalar.....26
2.1.1.8. KDV VE MUHASEBE KODLARI KONTROLÜ.....27
2.1.2. CARİ (*SATICI – ALICI*) KARTLARI.....28
2.1.2.1. SATICI CARİ KARTI DÜZENLEME.....29
2.1.2.2. ALICI CARİ KARTI DÜZENLEME.....30
2.1.3. STOK KARTLARI.....32
2.1.4. MUHASEBE FİŞİ İŞLEMLERİ.....34

2.1.4.1. MUHASEBE FİŞİ ÇEŞİTLERİ....35
2.1.4.1.1. AÇILIŞ FİŞİ....35
2.1.4.1.2. MAHSUP FİŞİ....38
2.1.4.1.3. TAHSİL FİŞİ....41
2.1.4.1.4. TEDİYE FİŞİ....42
2.1.4.2. MUHASEBE FİŞİNDE OTOMATİK KDV İŞLEMLERİ....42
2.1.4.2.1.KDV HARİÇ HESAPLAMA İŞLEMİ; "Shift + F2"....43
2.1.4.2.2. KDV DÂHİL AYIRMA İŞLEMİ "Shift + F1"....46
2.1.4.3. HESAP PLANI KARTINDAN KDV HESAPLAMA ve AYIRMA İŞLEMİNİ OTOMATİK TANIMLAMA....49
2.1.4.3.1. HESAP KARTINDA VE KDV TİPİ DÜZENLEME....49
2.1.4.3.2. OTOMATİK KDV AYIRMA, HESAPLAMA....50
2.1.4.4. MUHASEBE FİŞİNDE; HESAP KARTI DÜZENLEME....52
2.1.4.5. MUHASEBE FİŞİ; DEĞİŞİKLİK İŞLEMİ....53
2.1.4.6. MUHASEBE FİŞLERİNİ SİLME ve İPTAL İŞLEMİ....54
2.1.4.7. EVRAK DETAYLI STANDART MUHASEBE FİŞİ....55
2.1.4.8. ÖZEL MAHSUP FİŞİ....58
2.1.4.8.1. ÖZEL MAHSUP TANIMLAMA İŞLEMİ....58
2.1.4.8.2. ÖZEL MAHSUP FİŞİ DÜZENLEME İŞLEMİ....60
2.1.4.8.3. KİRA GİDERLERİ ve GELİRLERİ İÇİN NOTLAR....62
2.1.4.9. DÖVİZLİ İŞLEMLER ve DÖVİZLİ MUHASEBE FİŞİ....63
2.1.4.9.1. DÖVİZLİ KURLARININ GÜNCELLENMESİ....63
2.1.4.9.2. DÖVİZLİ HESAP KARDI DÜZENLEME....64
2.1.4.9.3. DÖVİZLİ MUHASEBE FİŞİ DÜZENLEME....65
2.1.4.9.3.1. DÖVİZ SATIN ALMA ve MUHASEBE FİŞİ....65
2.1.4.9.3.2. DÖVİZ SATIŞI ve KAMBİYO KARI....66
2.1.4.9.3.3. DÖVİZ SATIŞI ve KAMBİYO ZARARI....67
2.1.4.9.4. DÖVİZ KURU İŞLEMİNDE, YASAL KURALLAR....68
2.1.4.10. ÇÖZÜMLÜ ÖRNEKLER UYGULAMALAR....69
2.1.4.10.1. MAL ve HİZMET SATIN ALMA....69
2.1.4.10.1.1. MAL SATIN ALMA....69
2.1.4.10.1.2. HİZMET SATIN ALMA....70
2.1.4.10.2. ALIŞ İADESİ VE ALIŞ İSKONTOSU....71
2.1.4.10.2.1. ALIŞ İADESİ....71
2.1.4.10.2.2. ALIŞ İSKONTOSU....71
2.1.4.10.3. YURT İÇİ MAL ve HİZMET SATIŞLARI....72
2.1.4.10.3.1. YURT İÇİ MAL SATIŞLARI....72
2.1.4.10.3.2. YURT İÇİ HİZMET SATIŞLARI....73
2.1.4.10.4. YURT DIŞINA MAL ve HİZMET SATIŞI....74
2.1.4.10.5. İHRAÇ KAYITLI MAL SATIŞI ve ALIŞI....75
2.1.4.10.5.1. İHRAÇ KAYITLI MAL SATIŞI....75
2.1.4.10.5.2. İHRAÇ KAYITLI MAL ALIŞI....76
2.1.4.10.6. SATIŞ İADESİ ve SATIŞ İSKONTOSU....77

2.1.4.10.6.1. SATIŞ İADESİ....77
2.1.4.10.6.2. SATIŞ İSKONTOSU....77
2.1.4.10.7.AR-GE, PAZARLAMA, YÖNETİM ve FİNANSMAN....78
2.1.4.10.7.1. ARAŞTIRMA GELİŞTİRME GİDERLERİ....78
2.1.4.10.7.2. PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ....79
2.1.4.10.7.3. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ....79
2.1.4.10.7.4. FİNANSMAN GİDERLERİ....80
2.1.4.10.8. MADDİ DURAN VARLIK SATIN ALMA ve SATIŞI....81
2.1.4.10.8.1. BİNA SATINALMA ve MUHASEBE FİŞİ....81
2.1.4.10.8.2. TİCARİ ARAÇ ve BİNEK OTO SATINALMA....81
2.1.4.10.8.2.1. TİCARİ ARAÇ SATINALMA....82
2.1.4.10.8.2.2. BİNEK OTO SATINALMA....82
2.1.4.10.9. ÇEK, SENET ALMA, KEŞİDE, CİRO ve İSKONTO....83
2.1.4.10.9.1. PORTFÖYDEKİ ÇEKLER ve SENETLER....84
2.1.4.10.9.2. TAHSİLDEKİ ÇEKLER ve SENETLER....84
2.1.4.10.9.3. TEMİNATTAKİ ÇEKLER ve SENETLER....84
2.1.4.10.9.4. KARŞILIKSIZ ÇEKLER....85
2.1.4.10.9.5. PROTESTOLU SENETLER....85
2.1.4.10.9.6. ÇEK, SENET İSKOTO ETTİRME (*KIRDIRMA*)....86
2.1.4.10.10. FAİZ GELİRİ ve HESAPLAMA YÖNTEMİ....86
2.1.4.10.10.1. FAİZ GELİRİNİN VERGİSİNİ HESAPLAMA....87
2.1.4.10.10.2. FAİZ GELİRİ MUHASEBE KAYDI....87
2.1.4.10.11. BANKA KREDİSİ VE KREDİ FAİZ GİDERİ....88
2.1.4.10.11.1. BANKA KREDİSİ ALMA....88
2.1.4.10.11.2. BANKA KREDİSİ FAİZİ....88
2.1.4.10.11.3. KREDİ ANAPARASI ve FAİZ ÖDEMESİ....89
2.1.4.10.12. YABANCI PARA SATIŞI; KÂR / ZARAR....89
2.1.4.10.12.1. KÂR EDİLEN DÖVİZ SATIŞI....89
2.1.4.10.12.2. ZARAR EDİLEN DÖVİZ SATIŞI....90
2.1.4.10.13. KUR FARKI ve VADE FARKI İŞLEMLERİ....90
2.1.4.10.13.1. DÖVİZLİ ALACAK TAHSİLİ ve KUR FARKI....91
2.1.4.10.13.2. DÖVİZLİ BORÇ ÖDEME ve KUR FARKI....92
2.1.4.10.13.3. VADE FARKI ve FİYAT FARKI....93
2.1.4.10.14. HİSSE SENETLERİ ALIŞI ve SATIŞI....94
2.1.4.10.14.1. HİSSE SENETLERİ ALIŞI....95
2.1.4.10.14.2. HİSSE SENETLERİ SATIŞI....96
2.1.4.10.15. ÜCRET İŞLEMLERİ, HESAPLAMA ve KAYIT....96
2.1.4.10.16. SİGORTA, KASKO GİDERLERİ....98
2.1.4.10.17. TURİZM İŞLETMELERİ TUR SATINALMA-SATIŞ....99
2.1.4.10.17.1. TURİZM İŞLETMELERİ TUR SATINALMA....99
2.1.4.10.17.2. TURİZM İŞLETMELERİ TUR SATIŞI....100
2.1.5. SABİT KIYMETLER YÖNETİMİ....101

2.1.5.1. SABİT KIYMET TANITIM KARTI 101
2.1.5.2. SABİT KIYMET; AMORTİSMANI HESAPLAMA 104
2.1.5.3. BİNEK OTO AMORTİSMAN YASAL DEĞERLERİ 105
2.1.6. DÖNEM SONU İŞLEMLERİ 106
2.1.6.1. KDV BEYANNAMESİ İŞLEMLERİ 106
2.1.6.1.1. KDV BEYANNAMESİNE ÖN HAZIRLIK 108
2.1.6.1.1.1. MALİ YIL VERGİ HESAP KODLARI 108
2.1.6.1.1.2. VERGİ DAİRESİ TANIMLARI 109
2.1.6.1.1.3. VERGİ HESAP KODLARI 109
2.1.6.1.1.4. KDV BEYANNAMESİ VERGİ DURUM TABLOSU 111
2.1.6.1.1.5. KDV-1 BEYANNAME DÖKÜMÜ İŞLEMİ 111
2.1.6.1.1.6. İKİ (2) NO 'LU KDV BEYANNAME DÖKÜMÜ 112
2.1.6.2. DÖNEMSEL İŞLEM FİŞİ 112
DÖNEMSEL İŞLEM FİŞİ, İŞLEM ÇEŞİTLERİ 113
2.1.6.2.1. YANSITMA HESAPLARI AÇILIŞ MAHSUBU 113
2.1.6.2.2. YANSITMA HESAPLARI KAPANIŞ MAHSUBU 115
2.1.6.2.3. DÖNEM KÂRI veya ZARARI MAHSUBU 116
2.1.6.2.4. VERGİLENDİRME MAHSUBU 118
2.1.6.2.5. DÖNEM NET KARI veya ZARARI MAHSUBU 118
2.1.6.2.6. DÖNEM NET KAR ZARAR DEVRİ 119
2.1.6.2.7. PEŞİN ÖDENEN VERGİ MAHSUBU 119
2.1.7. DEFTERLER 120
2.1.7.1. YEVMİYE DEFTERİ 121
2.1.7.2. BÜYÜK DEFTER 122
2.1.7.3. KASA DEFTERİ 122
2.1.8. MİZANLAR 123
2.1.9. BİLANÇO, MALİ TABLOLAR, FİNANSAL ANALİZ 124
2.1.9.1. BİLANÇO 124
2.1.9.2. GELİR TABLOSU *(Kâr / Zarar Tablosu)* 124
2.1.9.3. DİĞER EK MALİ TABLOLAR 125
2.1.10. ÖRNEK ÇALIŞMA ve UYGULAMALAR 126
2.2. TİCARİ MUHASEBE ÖRNEK UYGULAMA 127
2.3. ÇALIŞMA SORULARI 144

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ENTEGRE - TİCARİ
UYGULAMALAR

3. ENTEGRE, TİCARİ UYGULAMALAR.....151
3.1. ENTEGRE ve TİCARİ TANIMLAMALAR 151
3.1.1. FİRMA KURULUŞU.....151
3.1.2. "HESAP PLANI" TANIMLA İŞLEMİ 152
3.1.3. "MALİ YIL VERGİ HESAP KODLARI" TANIMLANIR.....153
3.1.4. "PROGRAM AKIŞ PARAMETRELERİ" TANIMI 154
3.1.5. "STOK PARAMETRELERİ" TANIMLANIR.....154
3.1.6. "ENTEGRASYON PARAMETRELERİ" TANIMLANIR.....155
3.1.6.1. "GENEL TİCARİ ENTEG. PARAMETRELERİ-1".....155
3.1.6.2. "GENEL TİCARİ ENTEG. PARAMETRELERİ-2".....156
3.1.7. "MALİ YIL ENTEGRASYON HESAP KODLARI".....157
3.2. " CARİ " KARTLARI TANIMLAMA.....157
3.2.1. " SATICI CARİ " KARTI DÜZENLEME.....157
3.2.2. " ALICI CARİ " MÜŞTERİ KARTI DÜZENLEME.....160
3.3. " STOK " KARTLARI TANIMLAMA.....162
3.4. "T.L KASASI" KASA TANITIM KARTI DÜZENLEME 165
3.5. " BANKA TANITIM KARTI " DÜZENLEME İŞLEMİ.....165
3.6. " FATURA " DÜZENLEME İŞLEMLERİ.....166
3.6.1. ALIŞ FATURASI (SATINALMA FATURASI).....167
3.6.1.1. ALIŞ FATURASI DÜZENLEME 167
3.6.1.2. ALIŞ FATURASININ MUHASEBE FİŞİNİ İZLEME 170
3.6.1.2. ALIŞ İADE FATURASI 172
3.6.1.2.1. ALIŞ İADE FATURASI DÜZENLEME.....173
3.6.1.2.2. ALIŞ İADE FATURASI MUHASEBE FİŞİ İZLEME 174
3.6.2. SATIŞ FATURASI (*MAL SATIŞI*) 174
3.6.2.1. SATIŞ FATURASI DÜZENLEME.....174
3.6.2.2. SATIŞ FATURASI MUHASEBE FİŞİ İZLEME 176
3.6.3. SATIŞ İADE FATURASI (*SATIŞ İADESİ*).....176
3.6.3.1. SATIŞ İADE FATURASI DÜZENLEME.....176
3.6.3.2. SATIŞ İADE FATURASI MUHASEBE FİŞİ İZLEME.....177
3.6.4. HİZMET ve MASRAF FATURALARI 178
3.6.4.1. HİZMET KARTLARI ve FATURALARI 178
3.6.4.1.1. HİZMET SATIŞ KARTLARININ TANIMLANMASI 178
3.6.4.1.2. HİZMET SATIŞ FATURASI DÜZENLEME 179
3.6.4.1.3. HİZMET SATIŞ MUHASEBE FİŞİ İZLEME 180
3.6.4.2. MASRAF KARTLARI ve FATURALARI.....181
3.6.4.2.1. MASRAF KARTININ TANIMLANMASI 181
3.6.4.2.2. MASRAF FATURASININ DÜZENLENMESİ.....182
3.6.4.2.3. MASRAF FATURASI, MUHASEBE FİŞİ İZLEME 183

3.6.5. DÖVİZLİ FATURA İŞLEMİ ve MUHASEBE FİŞİ 183
3.6.5.1. DÖVİZLİ CARİ KARTI DÜZENLEME 184
3.6.5.2. DÖVİZLİ FATURA DÜZENLEME 186
3.6.5.3. DÖVİZLİ FATURA, MUHASEBE FİŞİ İZLEME 188
3.6.6. İSKONTOLU FATURA ve MUHASEBE FİŞİ 189
3.6.6.1. MAL SATIŞI ESNASINDA İSKONTO İŞLEMİ 189
3.6.6.1.1. İSKONTOLU FATURA DÜZENLEME 190
3.6.6.1.2. İSKONTOLU FATURA MUHASEBE FİŞİ İZLEME 191
3.6.6.2. MAL SATIŞINDAN SONRA İSKONTO İŞLEMLERİ 191
3.6.6.2.1. İSKONTO – MASRAF KARTI DÜZENLEME 192
3.6.6.2.2. İSKONTO FATURASI DÜZENLEME 192
3.6.6.2.3. İSKONTO FATURASI MUHASEBE FİŞİ 193
3.6.7. KUR FARKI ve VADE FARKI FATURASI İŞLEMİ 193
3.6.7.1. KUR ve VADE FARKI LEHİNE OLAN TARAF İŞLEMİ 194
3.6.7.1.1. KUR ve VADE FARKI GELİRİ HİZMET KARTI 194
3.6.7.1.2. KUR ve VADE FARKI GELİRİ FATURASI 195
3.6.7.1.3. KUR ve VADE FARKI MUHASEBE FİŞİ 196
3.6.7.2. KUR-VADE FARKI ALEYHİNE OLAN TARAF İŞLEMİ 196
3.6.7.2.1. KUR ve VADE FARKI GİDERİ MASRAF KARTI 197
3.6.7.2.2. KUR ve VADE FARKI GİDERİ FATURASI 198
3.6.7.2.3. KUR ve VADE FARKI MUHASEBE FİŞİ 199
3.6.8. TEVKİFATLI FATURA İŞLEMLERİ 199
3.6.8.1. TEVKİFATLI İŞLEM TANIMLAMALARI 201
3.6.8.2. TEVKİFATLI ALIŞ ve SATIŞ FATURASI (5/10) 205
3.6.8.2.1. ALICI FATURASI ve MUHASEBE FİŞİ (5/10) 206
3.6.8.2.2. SATICI FATURASI ve MUHASEBE FİŞİ (5/10) 208
3.6.8.3. TEVKİFATLI ALIŞ ve SATIŞ FATURASI (9/10) 209
3.6.8.3.1. ALICI FATURASI ve MUHASEBE FİŞİ (9/10) 209
3.6.8.3.2. SATICI FATURASI ve MUHASEBE FİŞİ (9/10) 211
3.6.9. İHRAÇ KAYITLI SATIŞ, ALIŞ FATURASI 212
3.6.9.1. İHRAÇ KAYITLI SATIŞ FATURASI 213
3.6.9.1.1. İHRAÇ KAYITLI SATIŞ TANIMLARI 214
3.6.9.1.2. İHRAÇ KAYITLI SATIŞ FATURASI DÜZENİ 215
3.6.9.1.3. İHRAÇ KAYITLI SATIŞ MUHASEBE FİŞİ 216
3.6.9.2. İHRAÇ KAYITLI ALIŞ FATURASI 217
3.6.9.2.1. İHRAÇ KAYITLI ALIŞ FATURASI DÜZENİ 217
3.6.9.2.2. İHRAÇ KAYITLI ALIŞ MUHASEBE FİŞİ 218
3.6.10. DÂHİLDE İŞLEME REJİMİ ALIŞ ve SATIŞ FATURASI 219
3.6.10.1. "DİR" TANIMLAMALARI 219
3.6.10.2. "DİR" İ.M.M ALIŞ ve SATIŞ FATURASI 221
3.6.10.2.1. "DİR" İ.M.M SATIŞ FATURASI ve MUHASEBE FİŞİ 221
3.6.10.2.1.1. "DİR" KAPSAMINDA İ.M.M SATIŞ FATURASI 222

3.6.10.2.1.2. "DİR" İ.M.M SATIŞ MUHASEEBE FİŞİ.....222
3.6.10.2.2. "DİR" İ.M.M ALIŞ FATURASI ve MUHASEBE FİŞİ.....223
3.6.10.2.2.1 "DİR" KAPSAMINDA İ.M.M ALIŞ FATURASI.....223
3.6.10.2.2.2. "DİR" İ.M.M ALIŞ MUHASEBE FİŞİ.....224
3.6.11. YURT DIŞI TİCARET, İHRACAT FATURASI.....225
3.7. SİPARİŞ, İRSALİYE ve FATURA.....226
3.7.1. SİPARİŞ VERME ve SİPARİŞ ALMA.....226
3.7.1.1. VERİLEN SİPARİŞLER.....226
3.7.1.2. ALINAN SİPARİŞLER.....227
3.7.2. İRSALİYE.....228
3.7.2.1. ALIŞ İRSALİYESİ.....228
3.7.2.2. SATIŞ İRSALİYESİ.....229
3.7.3. SİPARİŞ, İRSALİYE, FATURA ve MUHASEBE FİŞİ DÜZENLEME SÜRECİ VE ENTEGRE UYGULAMA.....230
3.7.3.1. MAL ALIŞI ENTEGRE ÖRNEK UYGULAMA SÜRECİ.....231
3.7.3.1.1. VERİLEN SİPARİŞ DÜZENLEME İŞLEM SÜRECİ.....231
3.7.3.1.2. ALIŞ İRSALİYESİ DÜZENLEME İŞLEM SÜRECİ.....232
3.7.3.1.3. ALIŞ FATURASI DÜZENLEME İŞLEM SÜRECİ.....232
3.7.3.1.4. ALIŞ FATURASI MUHASEBE FİŞİ.....233
3.7.3.2. MAL SATIŞI ENTEGRE ÖRNEK UYGULAMA.....234
3.7.3.2.1. ALINAN SİPARİŞ DÜZENLEME İŞLEM SÜRECİ.....234
3.7.3.2.2. SATIŞ İRSALİYESİ DÜZENLEME İŞLEM SÜRECİ.....235
3.7.3.2.3. SATIŞ FATURASI DÜZENLEME İŞLEM SÜRECİ.....236
3.7.3.2.4. SATIŞ FATURASI MUHASEBE FİŞİ İZLEME.....237

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
FİNANS YÖNETİMİ

4. FİNANS YÖNETİMİ.....241
4.1. KASA ve BANKA TANIMLAMA İŞLEMLERİ.....241
4.1.1. KASA ve KASALARIN TANIMLAMA İŞLEMİ.....242
4.1.1.1. NAKİT TL, $, € KASASI TANIMLAMA.....243
4.1.1.1.1. TÜRK LİRASI (T.L) KASASI TANIMI.....243
4.1.1.1.2. YABANCI PARA DOLAR ($) KASASI TANIMI.....244
4.1.1.1.3. YABANCI PARA EURO (€) KASASI TANIMI.....245
4.1.1.2. ÇEK KASASI TANIMLAMA.....245
4.1.1.3. KARŞILIKSIZ ÇEK KASASI TANIMLAMA.....246
4.1.1.4. SENET KASASI TANIMLAMA.....247
4.1.1.5. PROTESTOLU SENET KASASI TANIMLAMA.....247
4.1.1.6. VERİLEN SENET KASASI TANIMLAMA.....248

4.1.1.7. VERİLEN ÇEK KASASI TANIMLAMA 249
4.1.2. BANKA ve BANKALARIN TANIMLAMA İŞLEMİ 250
4.1.2.1. BANKA TİCARİ "T.L" MEVDUAT TANIMLAMA 250
4.1.2.2. BANKA TİCARİ "DOLAR - $" KARTI TANIMI 252
4.2. KASA İŞLEMLERİ ve MUHASEBE FİŞLERİ 253
4.2.1. KASA HESABI, AÇILIŞ FİŞİ İŞLEMLERİ 254
4.2.2. KASA TAHSİLAT İŞLEMİ ve MUHASEBE FİŞİ 256
4.2.3. KASA ÖDEME İŞLEMİ ve MUHASEBE FİŞİ 257
4.2.4. KASA HAREKETLERİNİ İZLEME İŞLEMİ 258
4.3. BANKA İŞLEMLERİ ve MUHASEBE FİŞLERİ 259
4.3.1. BANKA HESABI, AÇILIŞ FİŞİ İŞLEMLERİ 259
4.3.2. BANKA NAKİT İŞLEMLERİ 261
4.3.2.1. BANKAYA NAKİT YATIRMA ve MUHASEBE FİŞİ 261
4.3.2.2. BANKADAN NAKİT ÇEKME ve MUHASEBE FİŞİ 262
4.3.3. BANKA HAVALE İŞLEMLERİ 263
4.3.3.1. GELEN HAVALE İŞLEMLERİ VE MUHASEBE FİŞİ 264
4.3.3.2. GİDEN HAVALE İŞLEMLERİ ve MUHASEBE FİŞİ 265
4.3.4. BANKA KREDİ KARTI İŞLEMLERİ 266
4.3.4.1. BANKA KREDİ KARTI TANIMLAMA 266
4.3.4.2. ALIŞLARDA BANKA KREDİ KARTI KULLANILMASI 267
4.3.4.2.1. KREDİ KARTI İLE MAL ALIŞ FATURASI 267
4.3.4.2.2. KREDİ KARTI ÖDEME TEDİYE MAKBUZU 268
4.3.4.2.3. KREDİ KARTI ÖDEME MUHASEBE FİŞİ 269
4.3.4.2.4. K. KARTI İLE ALIŞ FATURASI MUHASEBE FİŞİ 269
4.3.4.3. MASRAFLARDA KREDİ KARTI KULLANILMASI 270
4.3.4.3.1. MASRAF FATURASI DÜZENLEME 270
4.3.4.3.2. KREDİ KARTI İLE ÖDEME MUHASEBE FİŞİ 271
4.3.5. BANKA KREDİSİ İŞLEMLERİ 271
4.3.5.1. BANKA KREDİSİ – BANKA TANITIM KARTI 272
4.3.5.2. BANKA KREDİSİ – MASRAF TANITIM KARTI 273
4.3.5.3. BANKA KREDİ SÖZLEŞMESİ TANITIM KARTI 274
4.3.5.4. BANKA KREDİSİ – GERİ ÖDEME TABLOSU 277
4.3.5.5. BANKA KREDİSİ KABUL OPERASYONLARI 277
4.3.5.6. BANKA KREDİSİ MUHASEBE FİŞİ 279
4.3.6. BANKA HAREKETLERİNİ İZLEME İŞLEMLERİ 279
4.4. ÇEK ve SENETLER 280
4.4.1. ÇEK KASASI TANIMLAMA İŞLEMLERİ 280
4.4.2. ÇEK İŞLEMLERİ 281
4.4.2.1. ÇEK GİRİŞİ İŞLEMLERİ VE MUHASEBE FİŞİ 281
4.4.2.2. ÇEK ÇIKIŞ İŞLEMLERİ 283
4.4.2.2.1. MÜŞTERİ ÇEKİNİN ÇIKIŞ *(CİRO, DEVİR)* İŞLEMİ 283
4.4.2.2.2. FİRMA ÇEKİ ÇIKIŞ İŞLEMİ *(TANZİM-KEŞİDE)* 285
4.4.3. SENET İŞLEMLERİ 286

4.4.3.1. SENET GİRİŞİ İŞLEMLERİ VE MUHASEBE FİŞİ 286
4.4.3.2. SENET ÇIKIŞ İŞLEMLERİ 288
4.4.3.2.1. MÜŞTERİ SENEDİNİN ÇIKIŞ *(DEVİR)* İŞLEMİ 288
4.4.3.2.2. FİRMA SENEDİ ÇIKIŞ İŞLEMİ *(TANZİM-KEŞİDE)* 289
4.4.4. ÇEK ve SENETLERDE ORTAK UYGULAMALR 291
4.4.4.1. ÇEK ve SENETLERİN TAHSİLE GÖNDERİLMESİ 292
4.4.4.2. BANKADA TAHSİLDEKİ ÇEKİN TAHSİLİ 293
4.4.4.3. TAHSİLDEKİ ÇEKİN PORTFÖYE İADESİ 294
4.4.4.4. TAHSİLDEKİ ÇEKİN MÜŞTERİYE İADESİ 296
4.4.4.5. KARŞILIKSIZ ÇEKİN MÜŞTERİYE İADESİ 297
4.5. DEKONTLAR ve DEKONT İŞLEMLERİ 299
4.5.1. BORÇ DEKONTLARI ve İŞLEMLERİ 299
4.5.2. ALACAK DEKONTLARI ve İŞLEMLERİ 300
4.6. VİRMANLAR ve VİRMAN İŞLEMLERİ 302
4.6.1. GENEL AMAÇLI VİRMAN DOKONTU 303
4.6.2. BANKALAR ARASI VİRMAN DOKONTU 306
4.7. DEPOZİTO İŞLEMLERİ 308
4.7.1. ALINAN DEPOZİTOLAR 308
4.7.2. VERİLEN DEPOZİTOLAR 309

BEŞİNCİ BÖLÜM
TEMEL ÜRETİM YÖNETİMİ

5. TEMEL ÜRETİM YÖNETİMİ 312
5.1. ÜRETİM FİRMASI KURULUŞU 312
5.2. HESAP PLANI ve ENTEGRASYON PARAMETRELERİ 313
5.2.1. Üretim Sürecinde Kullanılacak Tekdüzen Hesap Planı 313
5.2.2. Üretim Entegrasyon Parametrelerinin Tanımlanması 313
5.2.2.1. MALİ YIL VERGİ HESAP KODLARI DÜZENİ 313
5.2.2.2. MALİ YIL ÜRETİM PARAMETRELERİ DÜZENİ 314
5.2.2.2.1. "MUHASEBE KODLARI" TANIMLANMASI 314
5.2.2.2.2. STANDART DİREKT İŞÇİLİK MALİYET PARAMETRELERİ TANIMLAMASI 315
5.2.2.2.3. "STANDART GENEL ÜRETİM MALİYET PARAMETRELERİ" TANIMLAMA 317
5.3. STOK KARTLARINI DÜZENLEME 318
5.4. CARİ KARTI DÜZENLEME 322
5.5. HAM MADDE ve YARDIMCI MADDE SATIN ALMA 323
5.6. MAMUL ya da ÜRÜN TANITIM KARTI DÜZENLEME 324
5.7. ÜRÜN REÇETESİ DÜZENLEME 327
5.8. İŞ EMRİ KARTI DÜZENLEME 328

5.9. ÜRETİME ÇIKIŞ FİŞİ DÜZENLEME 329
5.9.1. ÜRETİME ÇIKIŞ FİŞİNİN DÜZENLENMESİ 330
5.9.2. ÜRETİME ÇIKIŞ FİŞİNİN MUHASEBE FİŞİ 331
5.10. ÜRÜN GİRİŞ FİŞİ DÜZENLEME 331
5.10.1. ÜRÜN GİRİŞ FİŞİ DÜZENLENMESİ 331
5.10.2. ÜRÜN GİRİŞ FİŞİ MUHASEBE FİŞİ 333
5.11. ÜRETİLEN MAMUL SATIŞI 334
5.12. SATILAN MAMUL MALİYETLENDİRME İŞLEMLERİ 335
5.12.1. MALİYETLENDİRME İŞLEMLERİ 336
5.12.2. MALİYETLENDİRME MUHASEBE FİŞİ 337

ALTINCI BÖLÜM
PERSONEL BORDRO İŞLEMLERİ
PERSONEL YÖNETİMİ

6. PERSONEL YÖNETİMİ 340
6.1. ENTEGRASYON PARAMETRELERİ TANIMLAMA 340
6.2. SİSTEM PARAMETRELERİ TANIMLAMA 341
6.2.1. ŞİRKET PARAMETRELERİ 342
6.2.1.1. GENEL PARAMETRELER 342
6.2.1.2. ÇALIŞMA EK KAZANÇ, SOSYAL YARDIM 344
6.2.1.3. DEPARTMAN TANIMLAMA 345
6.2.1.4. DİĞER PARAMETRELER 346
6.2.2. SGK TANIMLARI 347
6.2.3. YASAL PARAMETRELERİ TANIMLAMA 348
6.2.4. TAHAKKUK AY ve NO DEĞİŞTİRME İŞLEMİ 349
6.3. SİCİL İŞLEMLERİ 350
6.3.1. MUHASEBE GRUP VE KOD TANITIMI 350
6.3.1.1. BORÇ HANELERİ ENTEGRASYON KODLARI 351
6.3.1.2. ALACAK HANELERİ ENTEGRASYON KODLARI 352
6.3.1.3. ÖZEL ALACAK ENTEGRASYON KODLARI, ...353
6.3.2. PERSONEL SİCİL KARTLARI 353
6.3.2.1. PERSONEL TANITIM KARTI 353
6.3.2.2. PERSONEL ÜCRET BİLGİLERİ 355
6.3.3. PUANTAJ VE TAHAKKUK İŞLEMLERİ 356
6.3.3.1. PERSONEL PUANTAJ KARTLARI 356
6.3.3.1.1. KAZANÇ TABLOSU 357
6.3.3.1.2. EK KAZANÇ TABLOSU 358
6.3.3.1.3. SOSYAL YARDIM 359
6.3.3.1.4. ÖZEL KESİNTİ 359
6.3.3.1.5. TAHAKKUK RAPORU 359

6.3.3.2. PERSONEL TOPLU PUANTAJ İŞLEMLERİ....360
6.3.3.3. TAHAKKUK KESİNLEŞTİRME VE MUHASEBE FİŞİ....361
6.3.3.4. KESİNLEŞMİŞ TAHAKKUK İPTALİ....362
6.4. RAPOR VE GRAFİKLER....363
6.5. PERSONEL İCRA TAKİBİ....364
6.6. BİLDİRGELER....365
6.6.1. e-BİLDİRGE....365
6.6.2. e-BEYANNAME....366
6.6.3. SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA AİT BİLDİRGELER....366
6.6.4. DİĞER BİLDİRİM ve BEYANNAMELER....368

YEDİNCİ BÖLÜM
DIŞ TİCARET YÖNETİMİ

7. DIŞ TİCARET YÖNETİMİ....370
7.1. İTHALAT....370
7.1.1. İTHALAT PROGRAMI ve İTHALATA HAZIRLIK....372
7.1.1.1. İTHALAT HESAP PLANI....372
7.1.1.2. İTHALAT MASRAFLARININ DAĞITIM ŞEKLİ....372
7.1.1.3. STOK KARTLARI DÜZENLEME;....373
7.1.1.4. İTHALAT CARİ ve BANKA KARTLARI....373
7.1.2. İTHALAT MODÜLÜ İŞLEMELERİ....374
7.1.2.1. İTHALAT MUHASEBE GRUP TANITIMI....374
7.1.2.2. İTHALAT TANITIM KARTI DÜZENLEME....375
7.1.2.3. İTHALAT TANITIM MUHASEBE KODLARI....377
7.1.2.4. İTHALAT FATURASI DÜZENLEME....378
7.1.2.5. İTHALAT MUHASEBE FİŞİNİN İZLENMESİ....380
7.1.3. İTHALAT GİDERLERİNİN STOK HESABINA DEVRİ....381
7.1.3.1. İTHALAT MASRAFLARI DAĞITIM DEKONTU....381
7.1.3.2. İTHALAT MASRAF DAĞITIM MUHASBE FİŞİ....383
7.1.4. İTHALAT MALİYETİNİNİN M.D.V HESABINA DEVRİ....384
7.1.5. İTHALAT BEDELİNİN ÖDEMESİ ve KUR FARKI....385
7.1.5.1. ÖDEME ve KUR FARKI İŞLEMLERİ....385
7.1.5.2. ÖDEME ve KUR FARKI MUHASEBE FİŞİ....387
7.1.6. GÜMRÜKTEN, ANTREPODAN MAL ÇEKME....387
7.1.7. DÖVİZ SATIŞ BELGESİ....389
7.1.8. İTHALAT GÜMRÜK BEYANNAMESİNİ....391
7.2. İHRACAT YÖNETİMİ....392
7.2.1. İHRACATA HAZIRLIK İŞLEMELERİ....393
7.2.1.1. HESAP PLANINDA DÜZENLEME;....393
7.2.1.2. CARİ ve BANKA KARTLARI DÜZENLEME;....393

7.2.1.3. STOK KARTLARI DÜZENLEME;....394
7.2.2. İHRACAT MODÜLÜ İŞLEMELERİ....394
7.2.2.1. İHRACAT KARTI TANIMLAMA ve DÜZENLEME....395
7.2.2.2. İHRACAT FATURASI ve MUHASEBE FİŞİ....397
7.2.2.2.1. İHRACAT FATURASI....397
7.2.2.2.2. İHRACAT FATURASI MUHASEBE FİŞİ....398
7.2.2.4. İHRACATTA OTOMATİK DÜZENLENEN BELGELER....399
7.2.2.5. İHRACAT BEDELİNİN TAHSİLİ....400
7.2.2.5.1. "DAB" DÖVİZ ALIŞ BELGESİ....400
7.2.2.5.2. DÖVİZ ALIŞ BELGESİ MUHASEBE FİŞİ....401
7.2.2.5.3. KUR FARKI ve MUHASEBE FİŞİ....402

SEKİZİNCİ BÖLÜM
e-MİKRO İŞLEMLERİ
e-DEFTER

8. e – MİKRO İŞLEMLERİ....404
8.1. e-MİKRO İŞLEMLERE HAZIRLIK....404
8.1.1. e-MİKRO – CARİ TANITIM KARTI İŞLEMLERİ....404
8.1.2. e-MİKRO – STOK KARTI İŞLEMLERİ....407
8.2. e – FATURA YÖNETİMİ....407
8.3. e-ARŞİV FATURA....410
8.4. e-İRSALİYE....412
8.5. e-İHRACAT....414
8.6. e–MÜSTAHSİL MAKBUZU....415
8.7. e-SERBEST MESLEK MAKBUZU....418
8.8. e - DEFTER....418

DOKUZUNCU BÖLÜM
MONOGRAFİ
ÖRNEK UYGULAMA

9. MONOGRAFİ – ÖRNEK UYGULAMA....422
9.1. ÖRNEK UYGULAMA – KURULUŞ İŞLEMLERİ....422
9.2. UYGULAMA ÖRNEKLERİNİ ÇÖZÜMÜ....423

KAYNAKÇA

*Atabey N. Ata, Parlakkaya Raif, Kurşunel Fahri, Alagöz Ali; Ticaret ve Muhasebe Belgeleri, Nobel Yayın Dağıtım, 2001

*Çabuk Adem; Muhasebede Dönem Sonu İşlemleri, Dora, Bursa 2009.

*Çabuk Adem, Lazol İ.; Mali Tablolar Analizi. Nobel, Ankara 2010

*Dokur Şükrü, Kaygusuz Sait; Finansal Muhasebe, Dora Yayın, Bursa, 2009

*Gerçek Adnan; Dış Ticaret İşlemleri ve Vergilendirilmesi, Ekin, 2020

*Gürsoy Yaser, Dış Ticaret İşlemleri Yönetimi, 13.Bsk. Ekin. 2020

*Gürsoy Yaser, Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi, 13.Bsk, Ekin Yayın 2020

*Gürsoy Yaser; e-Ticaret e-İhracat ve e-İthalat İşlemlerinde Muhasebe Uygulamaları, Ekin Yayınevi, 2020

*Ildır Ali; Dönem Sonu Muhasebe İşlemleri; Nobel – 2006

*Ildır Ali; Şirketler Muhasebesi, 4.Baskı, Seçkin Yayınevi. 2007

*Lazol İbrahim, Gürsoy Yaser, Bilgisayarlı Muhasebe I-II, 3.Bs. Ekin 2007

*Lazol İbrahim; Genel Muhasebe, 23.Bsk, Ekin Yayınevi, Bursa, 2016

*Lazol İbrahim; Maliyet ve Yönetim Muhasebesi, Ekin, Bursa, 2016

*Pekdemir Recep, Sarı E. Selçuk, Ercan Melis, Süer A. Zeynep, Türel Ahmet; Mikro Yazılım ERP İle Finansal Muhasebe Uygulamaları; Ekin, 2020

*Selen Ufuk, Gümrük İşlemleri ve Vergilendirilmesi, Ekin, 10.Baskı. 2020

*Şenyüz Doğan, Yüce Mehmet, Gerçek Adnan; Türk Vergi Sistemi, 13. Bsk. Ekin Y.2016

*Yıldırım Adem; *Muhasebe ve Vergi Uygulamalarında Belgeler,* Ekin Yayınevi, 2021

*Yıldırım Adem; *Bilgisayarlı Muhasebe*, Dora, Bursa, 2010

*Yıldırım Adem; Finansal Tablolar Analizi, Ekin Yayınevi, 2021

*Yıldırım Adem; Muhasebeye Giriş, Ekin Yayınevi, 2020.

*Yıldırım Adem; Maliyet Muhasebesi Dora, 2017

*Mikro Yazılım Hiz. Bilg. San. Tic. A.Ş, V.15, My-eRP Ataşehir, İstanbul

* Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar

* Gelir Vergisi Kanunu

* Katma Değer Vergisi Kanunu

* Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğleri

* Kurumlar Vergisi Kanunu
* Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğleri
* Vergi Usul Kanunu
* Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğleri
* Özel Tüketim Vergisi Kanunu,
* İhracat Yönetmeliği,
* İthalat Yönetmeliği,
* Gümrük Yönetmeliği,

MUHASEBE BAKIŞ AÇISI İLE KONKORDATO SÜRECİ ve KOMİSERİN GÖREVLERİ

İşlemler ve Uygulamalar

Editörler

Dr. Öğr. Üyesi Hakkı KIYMIK

Dr. Öğr. Üyesi Ferhat BİTLİSLİ

Bölüm Yazarları

Öğr. Gör. Zekeriya AKIN

Dr. Öğr. Üyesi Ferhat BİTLİSLİ

Doç. Dr. Osman AKIN

Dr. Öğr. Üyesi Hakkı KIYMIK

Dr. Öğr. Üyesi Özlem Nilüfer KARATAŞ ARACI

EKİN

Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-70-8

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Mayıs 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

KAYNAKLAR

Akil, C. (2019), *Sorularla Adi Konkordato*, Adalet Yayınevi, Ankara.

Arkan, S. (2018), *Ticari işletme Hukuku*, Banka Ve Ticaret Hukuku Araştırma Merkezi, Ankara.

Arslan, R./Yılmaz, E./Taşpınar Ayvaz, S.(2017), *İcra İflas Hukuku*, Yetkin Yayınları, 3.Baskı, Ankara.

Ayhan, R./ Özdamar, M./ Çağlar, H. (2013), *Ticari işletme Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara.

Besen, M./ Tat, O. (2019), *ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi*, S:2, Ankara.

Ercan, İ. (2004), *5092 Sayılı Kanun ile İcra İflas Kanununa Eklenen Sermaye Şirketleri İle Kooperatiflerin Uzlaşma Yolu İle Yeniden Yapılandırılması Kurumu*, SÜHFD, C:12 S:1-2, Konya.

Eroğlu, O. (2018), *Uygulamada Konkordato*, Sekin Yayıncılık, Ankara.

Kale, S. (2018), *Sorularla Konkordato*, 1.Baskı, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul.

Kurt Konca, N. (2018), *Konkordato Uygulamalarına İlişkin Beklentiler ve Riskler*, Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık, İstanbul.

Oruç, M./ Çatıkkaş, Ö./ Şuekinci, C. (2019), *Hukuki ve Mali Yönleriyle Konkordato*, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul.

Özekes, M. (2018), *70101 sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler*, 1.Baskı, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul,2018.

Öztek, S./ Budak, A. C./ Tunç Yücel, M./ Kale, S./ Yeşilova, B. (2019), *Yeni Konkordato Hukuku*, 2.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara.

Öztek, S. (2006), *İflasın Ertelenmesi*, Bankacılar Dergisi, Sayı:59, İstanbul.

Pekcanıtez, H./Atalay, O./Sungurtekin Özkan, M./Özekes, M. (2018), İcra ve İflas Hukuku, 5.Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul.

Pekcanıtez, H./Erdönmez, G. (2018), *7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato*, 1.Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul.

Sayılgan, G./Ece, A. (2016), *İflasın Ertelenmesi ve Türkiye'de 2009-2013 Arasındaki İflasın Ertelenmesi Davalarının Analizi*, Maliye Finans Yazıları, S:105, İstanbul.

Uyar, T. (2019), *Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri*, 2.Baskı, TBB Yayınları, Ankara.

Uyar, T. (2018), Yeni *Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri*, İstanbul Barosu Dergisi, Cilt:92, Sayı 4.

Uyar, T. (2017), *6728 Sayılı Kanunda Yapılan Değişiklikten Sonra "İflasın Ertelenmesi"*, Ankara Barosu Dergisi, 2017/1.

Tanrıver, S./ Deynekli, A. (1996), *Konkordatonun Tasdiki*, Yetkin Yayınları, Ankara.

Tanrıver, S. (2004), *4949 Sayılı İcra İflas Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun Adi Konkordato İle İlgili Hükümlerde Getirmiş Olduğu Değişikliklerin Tespiti Ve Değerlendirilmesi*, TBB Dergisi, Sayı 51,Ankara.

Deliduman, S. (2004), Malvarlığının Terki Süretiyle Konkordato, http://www.e-akademi.org/makaleler/sdeliduman-4.htm#_ftn29 (Erişim Tarihi: 17.11.2020)

http://www.erdem-erdem.av.tr/yayinlar/hukuk-postasi/iflasin-ertelenmesi/(Erişim Tarihi: 14.12.2020)

Saraç, Ş. (2019), 7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, http://web2.e-baro.web.tr/uploads/41/032018/15.03.2019%20-%20YEN%C4%B0%20KONKORDATO%20HUKUKU.pdf, (Erişim Tarihi: 15.12.2020)

KAYNAKLAR

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu.

30.01.2019 tarih, 30671 sayılı Konkordato Komiserliği ve Alacaklılar Kuruluna Dair Yönetmelik.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu.

Akil, C. (2019). *Sorularla Adi Konkordato*. Ankara: Adalet Yayınevi.

Apalı, İ. (2018). Vergi Usul Kanunu Açısından Konkordato İlanı Kapsamında Vazgeçilen Alacakların Değerlendirilmesi ve Muhasebeleştirilmesi. Mali Çözüm Dergisi, 28, 211-219.

Bayazıtlı, E. vd. (2019). *Konkordato Komiserliği Temel Eğitim Kitabı*. Ankara: Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü.

Besen, M. ve Tat, O. (2019). Konkordato Sürecinde Mühlet. *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.1 S.2, 357-390.

Bitlisli, F. ve Yılmaz, T. (2016). İflasın Ertelenmesinde Borca Batıklık Bilançosunun Oluşturulması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.8 S.15, 207-223.

Bozdogan, A. (2020). *Konkordato ve Konkordato Alacaklılar Toplantısı*. Ankara: Yetkin Yayınları.

Budak, A. C. ve Kale, S. (2019). *Konkordato Komiserinin Kontrol Listesi*. Ankara: Adalet Yayınevi.

Bülbül, D. (2019). *Hukuki ve Mali Yönleriyle Konkordato*. Ankara: Savaş Yayınevi.

Coşkun, M. (2018). *Konkordato ve İflas*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Demir, G. ve Teker, S. (2019). İflas Erteleme ve Konkordato. *PressAcademia Procedia*, V.9, 278-284.

Duran, R. (2019). Konkordato Mühletinin Uzatılması. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, C.10 S.1, 57-71.

Ermenek, İ. vd. (2020). Bir Konkordato Nedeni Olarak Borca Batıklığın Tespiti ve Borca Batıklık Halinin Konkordato Sürecindeki Etkileri. *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.5 S.1, 1351-1381.

Eroğlu, O. (2019). *Uygulamada Konkordato*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kale, S. (2018). 7101 Sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Çerçevesinde İflas Dışı Adi Konkordato. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.5 S.1, 213-269.

Keleş, D. (2017). Borca Batık İşletmelerin İflasın Ertelenmesinde İyileştirme Projesinin Önemi: Muhasebe Bakış Açısıyla Bir Değerlendirme. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, C.10 S.2, 185-208.

Kumkale, R. (2019). *Konkordato*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Muşul, T. (2018). *İflas ve Konkordato Hukuku*. Ankara: Adalet Yayınevi.

Oruç, M. (2018). *Konkordato Uygulama Rehberi.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Oy, O. ve Oy, G.O. *Konkordato.* İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Özekes, M. (2018). Konkordatoya Başvuru ve Geçici Mühlet Kararı. ÖZEKES, *Muhammet(Ed.)*, 44-83.

Özkan, M. ve Al, A. (2014). Ekonomik Kar Kaybı ve Borca Batıklık Bilançosu Arasındaki İlişkilerin Firmaların Finansal Yapıları Üzerine Etkileri. *Mali Çözüm Dergisi*, C.24 S.124, 17-40.

Şengöz, Y. ve Ayaz, A. (2020). *İcra ve İflas Hukukunda Konkordato ve Konkordato Komiserliği*. Ankara: Adalet Yayınevi.

Yavuz, M. (2019). Konkordato Anlaşmasının Değersiz, Şüpheli ve Vazgeçilen Alacaklar Bakımından Değerlendirilmesi. *Mali Çözüm Dergisi*, C.29 S.153, 239-248.

Yılmaz, Berna Burcu (2009), "İflasın Tespiti ve Ertelenmesi Yönünden Borca Batıklık Bilançosu ve İyileştirme Projesi Üzerine Bir İnceleme", Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.

KAYNAKLAR

Akkuş, M. Konkordato Kurumu ve Firmaların Konkordato İlanının Ekonomik ve Mali Etkileri, *ECOEI III-3rd European Congress on Economic Issues,* 2018, 1-24.

Besen M, Tat O. Konkordato Sürecinde Mühlet, *ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi,* Sayı:2, 358-390.

Bilen C, Güler S. Konkordato ve Alacakların Akıbeti, *Vergi Dünyası Dergisi,* Cilt:38, Sayı: 449, 81-97.

Börü, L. Adi Konkordatoda Alacaklılar Kurulu, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* Cilt:9, Sayı:2, 341-370.

Börü, L. Adi Konkordatoda Alacaklıların Alacaklarını Bildirmesi, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* Cilt:10, Sayı:1, 173-186.

Budak C, Kale S. *Konkordato Komiserinin Kontrol Listesi,* Ankara, Adalet Yayınevi.

Duran, R. Konkordato Mühletinin Uzatılması, *Akademik Yaklaşımlar Dergisi,* Cilt:10 Sayı: 1, 57-71.

Göç, D, Alpaslan, H, Güneş M. Konkordato Komiserinin Geçici ve Kesin Mühlet İçerisindeki Görevleri, *İstanbul Journal of Sciences,* Cilt:24, 47-54.

Kale, S. (2018), *Sorularla Konkordato*, 1.Baskı, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul.

Kale, S. İsviçre İcra İflas Kanunun Adi Konkordato Hükümlerine Bakış Açısı, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* Cilt:4, Sayı:2, 153-169

Kale, S.7101 Sayılı İcra İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Çerçevesinde İflas Dışı Adi Konkordato, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* Cilt:1, Sayı:5, 213-269.

Özkan, M. Konkordato Alacaklılar Kurulu, *Yaşar Hukuk Dergisi,* Cilt:1, Sayı:2, 47-70.

www.ismmmo.org.tr, Erişim Tarihi: 26.12.2020.

Pekcanıtez, H, Erdönmez, G. *7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato*. İstanbul, Vedat Yayınevi.

Yavuz, M. Konkordato Hukukunda Alacaklıların İtiraz ve Dava Hakları, *Mali Çözüm Dergisi,* Sayı:152, 211-221.

KAYNAKLAR

Akil, C. (2019). *Sorularla Adi Konkordato*, Adalet Yayınevi, Ankara.

Altay, S. ve Eskiocak, A. (2018). *Konkordato ve Yeniden Yapılandırma Hukuku*, Vedat Kitapçılık, İstanbul.

Bayazıtlı, E., vd. (2018). *Konkordato Komiserliği Temel Eğitim Kitabı*, T.C. Adalet Bakanlığı, Ankara.

Ermenek, İ. (2020). Borca Batıklık Nedenine Dayalı Konkordatoda Geçici Mühletin Kaldırılması, *Adalet Dergisi*, (64), 507-530.

Eroğlu, O. (2018). *Uygulamada Konkordato*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Hukuk Muhakemeleri Kanunu. (12.01.2011). Resmi Gazete (Sayı: 27836).

İcra ve İflas Kanunu. (09.06.1932). Resmi Gazete (Sayı: 2128).

Kale, S. (2018). 7101 Sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Çerçevesinde İflas Dışı Adi Konkordato, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5 (1), 213-269.

Karabınar, A. ve Ayıkoğlu Zaif, F. (2018). *Uluslararası Finansal Raporlama Standartları İle Uyumla Finansal Analiz*, Gazi Kitabevi, Ankara.

Karasioğlu, F. ve Eren, T. (2012). *Finansal Tablolar Analizi,* Eğitim Yayınevi, Konya.

Konkordato Talebine Eklenecek Belgeler Hakkında Yönetmelik. (30 Ocak 2019). Resmî Gazete (Sayı : 30671).

Oruç, M. (2018). *Konkordato Uygulama Rehberi*, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul.

Öztek, S., vd. (2019). *Yeni Konkordato Hukuku*, Adalet Yayınevi, Ankara.

Pekcanıtez, H. ve Erdönmez, G. (2018). *Konkordato,* Vedat Kitapçılık, İstanbul.

Şengöz, Y. ve Ayaz, A. (2020). *İcra ve İflas Hukukunda Konkordato ve Konkordato Komiserliği*, Adalet Yayınevi, Ankara.

Toroslu, M.V. ve Durmuş, C.N. (2020). *Finansal Tablolar Analizi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Toroslu, M.Vefa. (2019). *Hukuksal ve Finansal Açıdan Konkordato 7155 Sayılı Kanun Kapsamında*, Adalet Yayınevi, Ankara.

Türk Ticaret Kanunu. (14.02.2011). Resmi Gazete (Sayı: 27846).

Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla İcra ve İflas Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı (1/913) ve Adalet Komisyonu Raporu, https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss524.pdf.

KAYNAKLAR

Akil, C. (2012), *Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatoda Konkordato Tasfiye Memuru*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 61(3), Ankara.

Arslan, R./Yılmaz, E./Taşpınar Ayvaz, S. (2017), *İcra İflas Hukuku*, Yetkin Yayınları, 3.Baskı, Ankara.

Bulut, U.(2013), *İcra Hukukunda Ödeme Yerine Alacakların Devri*, 1.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara.

Börü, L. (2018), Adi Konkordato Alacaklılar Kurulu, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi –İÜHFD- Cilt:9, Sayı:2.

Coşkun, M. (2010), *İcra ve İflas Kanunu, 2.Baskı, Seçkin Yayıncılık*, Ankara.

Eroğlu, O. (2018), *Uygulamada Konkordato*, Sekin Yayıncılık, Ankara.

Muşul, T. (2013), *İcra İflas Hukuku*, 5.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara.

Özekes, M. (2018), *70101 sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler*, 1.Baskı, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul.

Pekcanıtez, H./Atalay, O./Sungurtekin Özkan, M./Özekes, M. (2018), İcra ve İflas Hukuku, 5.Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul.

Pekcanıtez, H./Erdönmez, G. (2018), *7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato*, 1.Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul.

Uyar, T.(2019), *Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri*, 2.Baskı, TBB Yayınları Ankara.

http://www.e-akademi.org/makaleler/sdeliduman-4.htm#_ftn29 (Erişim Tarihi: 17.11. 2020)

https://www.tbb.org.tr/Dosyalar/Konferans_Sunumlari/abant2003.pdf (Erişim Tarihi: 22.11. 2020)

http://mesutiskenderoglu.av.tr/konkordato/(Erişim Tarihi:02.12.2020)

MUHASEBE KAYIT TEKNİĞİNİN ve FİNANSAL RAPORLAMANIN ESASLARI

MUHASEBEYE GİRİŞ

- Çift Taraflı Kayıt Yönteminin Temelleri, Tarihi Dayanakları ve Günümüz Muhasebe Kayıt Tekniğinin Esasları
- Finansal Tablolar İle İşletmelerin Durumunu Anlama
- Seçilen Temel Hesaplar İle Tekdüzen Hesap Planının İşleyişi
- Çift Taraflı Kayıt Yöntemini Kavramaya Yönelik Örnekler İle Uygulamalı Anlatım

Adem YILDIRIM

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2020

© 2020 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7210-94-2

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Aralık 2020

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

1. AĞCA Ahmet, ALAGÖZ Ali, ERDOĞAN Melih, AZALTUN Murat, **Muhasebe Bilgi Yönetimi,** Anadolu Üniversitesi Yayın No: 2967, 2013, sf. 42, Şekil: James A. Hall, Accounting İnformation Systems, 7. Baskı, South Western Cengage Learning, Us, 2011
2. AKDOĞAN Nalan, SEVİLENGÜL Orhan, **Tek Düzen Muhasebe Sistemi Uygulaması**, İSMMO Yayını, 13.Baskı, 2007
3. AKGÜÇ Öztin, **Finansal Yönetim**, Avcıol Basım-Yayın:7, 1998
4. AKMUT Özdemir, AKTAŞ Ramazan, AYKAÇ Burhan, DOĞANAY M. Mete, DURUKAN Tülin, MÜFTÜOPLU M. Tamer, YÜKSEL Öznur, **Girişimciler İçin İşletme Yönetimi**, Gazi Yayınları, 2003
5. ARIKAN Türkan, **Muhasebe Teknik**, Der Yayınları, 1982
6. ARIKBOĞA Dursun, **Finansal Muhasebe**, Der Yayınları,2.Baskı, 2013
7. ATABEY N. Ata, PARLAKKAYA Raif, KURŞUNEL Fahri, ALAGÖZ Ali, **Ticaret ve Muhasebe Belgeleri**, Nobel Yayın Dağıtım, 2001
8. ATAMAN Ümit, **Genel Muhasebe**, Türkmen Kitabevi, 9. Baskı, 2013
9. ARZOVA S. Burak**, Finansal Muhasebe**, Türkmen Kitabevi, 3.Baskı, 2015
10. BAYAZITLI Ercan, ÇELİK Orhan, GÜRDAL Kadir, **Genel Muhasebe**, Siyasal Kitabevi, 2015
11. BİLEN Abdulkadir, KUTUKIZ Doğan, AYDEMİR İsmail, ALTIBAY Ali, KISACIK Harun, NEFES Harun, **Neden ve Niçinleri İle Temel Muhasebe Teori ve Uygulamalar**, Detay Yayıncılık, 2016
12. BÜYÜKMIRZA Kamil, **Maliyet ve Yönetim Muhasebesi**, Gazi Yayınevi, 2003, 9. Baskı,
13. CAN Halil, TUNCER Doğan, AYHAN Doğan Yaşar, **Genel İşletmecilik Bilgileri**, Siyasal Kitabevi, 12. Baskı, 2001
14. CEMALCILAR Özgül, **Genel Muhasebe Teori ve Uygulama**, Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayın No: 102, 1976
15. CEMALCILAR Özgül, BENLİGİRAY Yılmaz, SÜRMELİ Fevzi, **Genel Muhasebe**, Anadolu Üniversitesi Yayın No; 1341, Mayıs 2002
16. CİVELEK Muzaffer, **Maliyet Muhasebesi**, Detay Yayıncılık, Eylül 2002
17. DERAN Ali, SAVAŞ İncilay, **Maddi Olmayan Duran Varlıkların Değerleme Ve Finansal Tablolarda Sunum Esasları,** C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 14, Sayı 2, 2013
18. DOKUR Şükrü, KAYGUSUZ Sait, **Finansal Muhasebe,** Dora Yayınları, 2.Baskı, 2009,
19. ERKAL Zekeriya Emre, **Muhasebe: Değerleme Ve Dönem Sonu İşlemleri**, İstanbul Üniversitesi Açık Ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, Erişim 08.05.2020
20. ESEN Özgür Muhittin, **Genel Muhasebe Ders Kitabı**, İstanbul Üniversitesi Açık Ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, Erişim 08.05.2020
21. ELİTAŞ Cemal, **Muhasebe Hilelerinin Önlenmesinde Sarbanes – Oxley Yasası ve Alman On Adım Programının Karşılaştırılması: Türkiye İçin Yol Haritası**", Gazi Kitabevi, 2012.
22. GİDERSOY Bağan, **Genel Muhasebe**, İstanbul Üniversitesi Açık Ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, Erişim 08.05.2020
23. GÜVEMLİ Oktay, **Çift Yanlı Kayıt Yönteminin Kısa Tarihi ve Bir Teori**, Ordu SMMMO Yayınları, 2018
24. İBİŞ Cemal, ÇATIKKAŞ Özgür, BAHADIR Oğuzhan, ÇANAKÇIOĞLU Mustafa, PAMUKÇU Nevzat, BURSALI Halim, **Tekdüzen Hesap Planı Çerçevesinde İşletmelerde Vergi Usul İncelemeleri ve Muhasebe Uygulamaları**, 2016
25. KARASİOĞLU Fehmi, **Finansal Muhasebe**, Nobel Kitabevi,2014

26. KÜÇÜKSAVAŞ Nihat, **Finansal Muhasebe**, Beta, 14.Baskı, 2016
27. KOÇ YALKIN Yüksel, **Genel Muhasebe İlkeler ve Uygulamalar**, Nobel Yayın Dağıtım,15. Baskı, 2006
28. LUECKE Richard, **Yöneticinin El Kitabı**, (Ümit ŞENSOY, Çeviri), İş Bankası Kültür Yayınları, 3. Basım, 2015, Sf. 279
29. MAÇ Mehmet, KDV-6 Ekitap, https://www.denet.com.tr/vergi/dosyalar/kdv6/KDV6-8.pdf, Erişim Aralık 2020
30. ÖZASLAN İsmail, **Muhasebe**, İstanbul Ticaret Odası Eğitim Yayınları Serisi, 1978
31. ÖZGE ERSÖZ Olcay, ERSÖZ Süleyman, **İşletmelerde Bilgi Sistemleri**, Nobel Yayınları, 1. Basım, 2015
32. ÖZGÜR Feridun, **Muhasebe Prensipleri**, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 2.Baskı, 1973
33. PARLAKKAYA Raif, **Muhasebe Belgeleri Ders Notları**, Nobel Yayınevi, 1. Basım, 2010
34. SAYIM Ferhat, **Genel Muhasebe**, Seçkin Yayınları, 2018
35. SAĞLAM Necdet, **Tekdüzen Muhasebe Sistemi ve Uygulaması**, Maliye ve Hukuk Yayınları, 2. Baskı, 2007
36. SERTOĞLU Sabahattin, **Muhasebe**, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları No: 7/1, 1971
37. SÜRMELİ Fevzi, BENLİGİRAY Yılmaz, **Genel Muhasebe**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2000
38. SEVİLENGÜL Orhan, **Genel Muhasebe**, Gazi Kitabevi, 17.Baskı, 2014
39. SELİMOĞLU Seval, KAYA Ergün ve Diğerleri, **Envanter Ve Bilanço**, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2488, 2018
40. SÜRMEN Yusuf, **Muhasebe 2**, Celepler Matbaacılık, 2011
41. ŞENYÜZ Doğan, YÜCE Mehmet, GERÇEK Adnan, **Türk Vergi Sistemi**, Ekin Yayınevi, 2020
42. TANIŞ Veyis Naci, **Genel Muhasebe**, Karahan Kitabevi, 2010
43. TÜREL Ahmet, **Finansal Raporlamada Gerçeğe Uygun Değer Yaklaşımı**, Türkmen Kitabevi, 2012
44. UÇMA Tuğba, **Muhasebenin Teorik Yapısı, Genel Bir Bakış,** Gazi Kitabevi, 2011
45. YAZICI Mehmet, **"Muhasebe Tümlemleri ve Örgütlenmesi"**, Marmara Üniversitesi Nihat Sayar Eğitim Vakfı Yayınları, No: 522/756, İkinci Baskı,1998
46. YILDIRIM Adem, **Amortisman ve Yeniden Değerleme Uygulaması**, Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi, 1998
47. YILDIRIM Adem, **Muhasebe ve Vergi Uygulamalarında Belgeler**, Ekin Kitabevi, 2020
48. YILDIRIM Adem, DOKUR Şükrü, BOZKURT Orhan, **Uluslararası Muhasebe Standartları Türkiye Uygulaması**, Dora Yayınları, 2014

Makale

49. AKYOL Mehmet Emin, **Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda Yedek Akçele**r, Yaklaşım / Ekim 2012 / Sayı: 238 17 Kasım 2012"
50. CİVELEK Muzaffer, ÇONKAR M. Kemalettin, **Finansal Tabloların Kullanım Amaçları ve Oluşumlarını Etkileyen Unsurlar**, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 7, 1996, sf:2
51. KALMIŞ Halis, **Geleneksel Finansal Raporlama, Muhasebeden Beklentiler Ve Sorunlar,** Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 2007, Cilt 1 Sayı 2, sf. 139,142
52. PERVİZ PUR Hüseyin, **Muhasebe Standartları Ve Finansal Tabloların Analizi,** (Erişim: 25.07.2012) www.purymm.com/purymm/yayinlarimiz/muhasebe_standartlari.doc
53. SAĞLAM Necdet, **Vakıflarda Finansal Raporlama ve Hesap Verilebilirlik,** Dünya Vakıflar Konferansı = World Foundations Conference, (23-24 Eylül/September 2013): 251-261.

54. SÜRMELİ Yunus, **Çift Yanlı Kayıt Sisteminin Felsefesi**, https://vergialgi.net/cift-yanli-kayit-sisteminin-felsefesi, Erişim: 09 Aralık 2020
55. TOROSLU M.Vefa, **Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri**, Vergi Sorunları Dergisi, Sayı 119, 1998, 145-150.
56. YAVUZ Ekrem **Çift Yanlı Muhasebe ve Kapitalizm: Sermayenin Dolanımı Açısından Sombart'gil Bir Yaklaşım**, Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi, Temmuz 2017, (13),
57. YÜCEL Göksel, **Muhasebenin Çağlar Boyu Gelişimi**, İÜ. İşletme Fakültesi Dergisi, Cilt 11.Sayı1. Nisan 1982
58. YÜCEL Göksel, **Gelir Tablosu" İfadesi Kesinlikle Değiştirilmelidir**, https://gokselyucel.wordpress.com/2012/08/08/gelir-tablosu-ifadesi-kesinlikle-degistirilmelidir/
59. YÜCENURŞEN Mehmet, **Çift Taraflı Kayıt Yönteminden Üçlü Kayıt Sistemine Geçiş: Momentum Muhasebesi,** BMIJ, (2020), 8(1): 1008-1025 doi: http://dx.doi.org/10.15295/bmij.v8i1.1426,
60. YILDIRIM Adem, DOKUR Şükrü, BOZKURT Orhan, **Muhasebe Politikası Değişikliği ve Hataların Düzeltilmesinin Finansal Raporlamaya Etkisi,** Vergi Dünyası Dergisi, Sayı 394, Haziran 2014,

MÜŞTERİ İLİŞKİLERİ YÖNETİMİ

Kavramlar, Modeller, Stratejiler ve Teknolojiler

Prof. Dr. Hülya BAKIRTAŞ

E K İ N
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.
Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-49-4

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: *Murat Özbey*

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

1. Baskı : Ekim 2013
2. Baskı : Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Teşekkür

Türk toplumunda kadının oynadığı rolün ne kadar önemli ve büyük olduğunu biliyoruz. Özellikle çalışan bir anne ise, çocuğu ya da çocuklarına karşı olan sorumlulukları ve vicdanı arasındaki dengeyi iyi kurması gerekiyor. Çocuklar için, anne ve babasının ilgisi, şefkati ve birlikte geçirecekleri özel zamanlar, onlara alınan hediyelerden daha önemli… Bu bağlamda, öncelikli olarak bu süreçte zamanını çaldığım, onu yalnız bıraktığım için biricik oğluma; göstermiş olduğu anlayış ve destekten ötürü eşime çok teşekkür ederim. Ayrıca kitabın ilk kıvılcımını oluşturan değerli meslektaşım Prof. Dr. Gülfidan Barış'a da teşekkürlerimi iletmeyi bir borç olarak görüyorum. Bugünlere gelmemde desteğini ve emeğini esirgemeyen değerli hocalarıma şükranlarımı, kitabın değerli okuyucularla buluşmasına aracılık eden Ekin Yayınevi çalışanlarına da teşekkürlerimi sunuyorum.

Genellikle, gösterilen tüm titizliklere rağmen, her çalışma içinde büyük veya küçük eksiklikler barındırır. Bu nedenle kitap içinde eksik kalan kısımların, kitaba ilişkin görüş ve önerilerinizin paylaşılması daha iyi bir eser çıkarma konusunda bana hem rehberlik edecek, hem de siz değerli okuyucuların benimle olduğunu bana hissettirecektir. Bu görüş ve önerilerinizi hbakirtas@hotmail.com adresinde benimle paylaşmanız beni mutlu edecektir.

Aksaray, 2021

Hülya BAKIRTAŞ

İkinci Baskıya Önsöz

Müşteri kavramının isimlendirilmesi sektörel olarak farklılık gösterse de, müşteri ilişkileri yönetimi her alanda uygulanması gereken bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım, işletmelerin müşterilerini anlamasına ve müşterilerden elde edilen veri ve içgörülerden hareketle müşterilere ortaklaşa değer oluşturmasına olanak tanır. Müşteri ilişkileri yönetimi, aslında müşteri deneyiminin en iyi şekilde yönetilmesidir. Bunun gerçekleştirilmesi ise, müşterilerin ne kadar iyi tanındığı ve anlaşıldığının yanı sıra, insan, süreç ve teknolojiyi işletmenin ne kadar iyi entegre ettiğine bağlıdır. Müşteri ilişkileri yönetim yaklaşımının özünü, tüm müşterilerin eşit değere sahip olmaması oluşturur. İşletmeler bu yaklaşımla, aslında ilişki kurmayı tercih etmeyeceği müşteri ve müşteri segmentlerini tanımlar. Bu yolla hem zamanını hem de kaynaklarını daha iyi kullanarak karlılık düzeyini de arttırır. Bu öz aynı zamanda yaklaşımın dört ilkesinden birincisini oluşturur. Bu ilkenin yanı sıra işletmelerin diğer öne çıkan müşteri ilişkileri yönetimi temel ilkeleri; *müşterilerin önemli varlık olarak görülmesi, tüm müşterilerin ihtiyaçları, tercihleri ve satın almada sergileyeceği davranışların zaman içinde değişmesi, son olarak da müşterileri anlama yoluyla işletme, müşterilerin değerini en üst düzeye çıkarmasıdır.*

Müşteri ilişkileri yönetim programlarının çeşitli amaçları vardır. Bu amaçlar, müşterileri değerlerine göre tanımlamak, en karlı segmentte yer alan müşterilerin elde tutulmasını sağlamak, müşteri segmentlerinin satın aldığı ürün ve hizmet miktarını arttırmak, daha pahalı ve prestijli ürünlere müşterileri yönlendirmektir. Diğer bir ifadeyle bu yaklaşım, doğru zamanda doğru kanal üzerinden doğru değer teklifini doğru müşterilere ileterek müşterilerin yeniden satın alma fırsatını artırmayı amaçlar.

Müşteri ilişkileri yönetimi uygulamalarının genel olarak başarısızlıkla sonuçlandığı görülmektedir. Bunun temel nedeni, yaklaşıma teknoloji olarak bakılmasıdır. İşletmeler, teknolojiyi sihirli bir değnek gibi düşünmekte, o teknolojiye sahip olduğunda örgüt içerisindeki başarı grafiğinin artacağına inanmaktadır. Bu inanç, yaklaşımın başarısızlık nedeninin, kültürel olduğunu göstermektedir. Özellikle kısa dönemli bakış açıları, bu yaklaşımın başarısızlığını getirmektedir. Ayrıca sahada müşteri ilişkileri yönetimi programının başarısını sağlayabilecek her işletmeye uygun standart modeller yoktur. Bir işletme için en uygun model, kültürel özelliklerini en iyi yansıtan ve teknoloji partneriyle birlikte tasarlanan modeldir.

İkinci baskısı yapılan bu kitap içerisinde bazı değişiklikler gerçekleştirilmiştir. İlk baskısı 2013 yılında yapılan kitap, altı bölüm olarak tasarlanmış ve o dönemdeki

müşteri ilişkileri yönetimi hakkında temel kavramlar, modeller ve stratejilere yer vermiştir. Elinizdeki ikinci baskı ise, yedi bölümden oluşmuştur. Yeni bir bölüm olarak "Müşteri İlişkilerinin Ölçülmesi" bu baskıya eklenmiştir. Bu başlık detaylı olarak; veri, veri türleri, büyük veri, veri toplama, depolama, işleme, analiz etme, veri yönetişimi, müşteri ilişkilerinin ölçülmesinde kullanılan teknikler ve değerlendirme sistemleri alt başlıklarından oluşmaktadır. Bu alt başlıkların her biri müşteri ilişkileri yönetimiyle ilişkilendirilerek anlatılmıştır. Ayrıca, ilk baskının Altıncı Bölümü'nde ele alınan "Müşteri ilişkilerinin ölçülmesinde kullanılan teknikler" başlığı bölümden çıkartılmış ve "Müşteri İlişkilerinin Ölçülmesi" başlıklı bölüm içerisinde bir alt başlık olarak tasarlanmıştır.

İkinci baskı, günümüz teknolojileri (bulut bilişim, makine öğrenmesi, derin öğrenme, yapay zekâ, arttırılmış gerçeklik gibi) ve bu teknolojilerin daha iyi müşteri ilişkilerini oluşturmada nasıl kullanıldığını anlatan ve farklı sektör örnekleriyle zenginleştirilmiş içeriklerle okuyucuyu buluşturmaktadır. ***Bu kitabın piyasadaki diğer kitaplardan farkı, konunun teknoloji açısından oldukça zenginleştirilmesi ve bu teknolojilerin anlaşılırlığını arttırabilmek için işletmelerin yaptığı uygulamalardan örnekleri içermesidir.*** Kitabın dilinin basit olması, görsellerle desteklenmesi, yol haritası oluşturması, okuyucunun konuyu daha iyi anlaması, konuyla ilgili temel bilgilere sahip olmasına yardımcı olacaktır. Kitap, aynı zamanda günümüzdeki müşteri ilişkilerine yönelik yeni kavramları, stratejileri ve uygulamaları da içermektedir.

Kitabın, müşteri ilişkilerine ilgi duyan ve gönül veren herkese yararlı olması dileğiyle…

Aksaray, 2021

Hülya BAKIRTAŞ

İÇİNDEKİLER

Teşekkür iii
İkinci Baskıya Önsöz v
İÇİNDEKİLER vii
ŞEKİLLER LİSTESİ x
TABLOLAR LİSTESİ xi
KUTULAR LİSTESİ xii

BİRİNCİ BÖLÜM
PAZAR, PAZARLAMA VE MÜŞTERİ İLİŞKİLERİNİN DEĞİŞEN YAPISI

İŞLETMELERDE YAŞANAN DEĞİŞİMLER 3
TÜKETİCİLERDE YAŞANAN DEĞİŞİMLER 14
PAZARLAMADA YENİ TRENDLER 19
MÜŞTERİ HİZMETLERİNİN DEĞİŞEN YAPISI 29
MÜŞTERİ İLİŞKİLERİ YÖNETİMİNİN ORTAYA ÇIKMASI 35

İKİNCİ BÖLÜM
TANIMLAR VE MODELLER

MÜŞTERİ İLİŞKİLERİ YÖNETİMİ KAVRAMI VE ÖZELLİKLERİ 53
MÜŞTERİ İLİŞKİLERİ YÖNETİMİNİN UNSURLARI 66
MÜŞTERİ İLİŞKİLERİ YÖNETİMİNİN İLKELERİ 81
MÜŞTERİ İLİŞKİLERİ YÖNETİMİNİN TÜRLERİ 83
MÜŞTERİ İLİŞKİLERİ YÖNETİM MODELLERİ 93

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
MÜŞTERİ DEĞERİ, MÜŞTERİ TATMİNİ VE BAĞLILIK İLİŞKİSİ

MÜŞTERİ DEĞERİ 107
MÜŞTERİ TATMİNİ VE MÜŞTERİ MEMNUNİYETİ 120
MÜŞTERİ BAĞLILIĞI 123

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ÖRGÜT KÜLTÜRÜ, MÜŞTERİ ELDE ETME VE ELDE TUTMA

ÖRGÜT KÜLTÜRÜ 137
Müşteri Odaklı Örgüt Kültürü 144
MÜŞTERİYİ ELDE ETME 150
MÜŞTERİYİ ELDE TUTMA 152

BEŞİNCİ BÖLÜM
MÜŞTERİ İLİŞKİLERİ YÖNETİMİNİN PLANLANMASI

MİY STRATEJİSİ GELİŞTİRME 177
MİY PROJE TEMELLERİNİ OLUŞTURMA 184
İHTİYAÇLARIN BELİRLENMESİ VE PARTNER SEÇİMİ 190
PROJE UYGULAMASI 200
PERFORMANSI DEĞERLENDİRME 200

ALTINCI BÖLÜM
MÜŞTERİ İLİŞKİLERİ YÖNETİMİNİN UYGULAMASI

MİY UYGULAMASINDAKİ AŞAMALAR 209
MİY UYGULAMASINDA TEKNOLOJİ 216
İNTERNET VE MİY İLİŞKİSİ 218
E-TİCARET VE MİY İLİŞKİSİ 225
E-Ticaret 225
E-Ticaret ve MİY Arasındaki İlişki 228
Ülkemizde E-Ticaret Oranları ve Teknoloji Kullanımı 231
KURUMSAL KAYNAK PLANLAMASI ve MİY İLİŞKİSİ 238
TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİ VE MİY İLİŞKİSİ 240
MİY BAŞARI VE BAŞARISIZLIK UNSURLARI 241

YEDİNCİ BÖLÜM
MÜŞTERİ İLİŞKİLERİ YÖNETİMİNİN ÖLÇÜLMESİ

VERİ 249
VERİ TÜRLERİ 253
VERİLERİN TOPLANMASI VE DEPOLANMASI 258
VERİ İŞLENMESİ VE ANALİZİ 269
VERİ YÖNETİŞİMİ 280
MÜŞTERİ İLİŞKİLERİNİN ÖLÇÜLMESİNDE KULLANILAN TEKNİKLER 286
Fokus Grup Görüşmeleri 288
Danışma Panelleri 289
Kritik Olay Tekniği 289
Müşteri İlişkileri Anketi 290
Kıyaslama (Benchmarking) 292
Dengeli Skor Kartı 293
MÜŞTERİ İLİŞKİLERİNİ DEĞERLENDİRME SİSTEMLERİ 296
EKLER 307
EK 1. Satış ve Pazarlama Birlikte Ne Kadar İyi Çalışıyor? 308
EK 2. MİY Geliştirme İfadeleri 311
EK 3. MİY Stratejisine İlişkin Kritik Başarı Faktörleri 315
EK 4. Büyük Veri Becerisini Değerlendirme 319

DİPNOTLAR

1 LEZKİ, Ş. (2016)."Veritabanı Sistemlerinin Temelleri", ***Veritabanı Sistemleri,*** Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları

2 AYDIN, C.H. (2017). "Temel Kavramlar", ***Temel Bilgi Teknolojileri II***, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

3 Bakırtaş, İ. ve G.C. Buluş (2020). "Ekonomi, Kamu Kesimi ve Yapay Zeka", ***Yapay Zeka Disiplinleri Dönüştürüyor: Değişime Hazır Mıyız?***, Ekin: Bursa.

4 MARR, B. (2018). ***Veri Stratejisi: Büyük Veri ve Nesneleri İnterneti Nasıl Kar Getirir?*** (Çev. Başak Gündüz), İstanbul: Mediacat.

5 MARR, B. (2018). ***Veri Stratejisi: Büyük Veri ve Nesneleri İnterneti Nasıl Kar Getirir?*** (Çev. Başak Gündüz), İstanbul: Mediacat.

6 BRINKER, S. (2017). ***Pazarlamayı Hacklemek: Daha İyi Pazarlama İçin Çevik Uygulamalar***, (Çev. Esra Çevik), İstanbul: Mediacat.

7 AYTAÇ, Z. ve K. Adem (2020). Büyük Veri, H. Bakırtaş ve S. Çavuş (Ed.) ***Yapay Zekâ Disiplinleri Dönüştürüyor: Değişime Hazır Mıyız?*** İçinde (s. 23-50), Bursa: Ekin.

8 MARR, B. (2018). ***Veri Stratejisi: Büyük Veri ve Nesneleri İnterneti Nasıl Kar Getirir?*** (Çev. Başak Gündüz), İstanbul: Mediacat.

9 AYTAÇ, Z. ve K. Adem (2020). Büyük Veri, H. Bakırtaş ve S. Çavuş (Ed.) ***Yapay Zekâ Disiplinleri Dönüştürüyor: Değişime Hazır Mıyız?*** İçinde (s. 23-50), Bursa: Ekin.

10 MARR, B. (2018). ***Veri Stratejisi: Büyük Veri ve Nesneleri İnterneti Nasıl Kar Getirir?*** (Çev. Başak Gündüz), İstanbul: Mediacat.

11 AYTAÇ, Z. ve K. Adem (2020). Büyük Veri, H. Bakırtaş ve S. Çavuş (Ed.) ***Yapay Zekâ Disiplinleri Dönüştürüyor: Değişime Hazır Mıyız?*** İçinde (s. 23-50), Bursa: Ekin.

12 MARR, B. (2018). ***Veri Stratejisi: Büyük Veri ve Nesneleri İnterneti Nasıl Kar Getirir?*** (Çev. Başak Gündüz), İstanbul: Mediacat.

13 DAVENPORT, T. (2014). ***Big Data@Work: Efsaneye Son Vermek, Fırsatları Keşfetmek***, (Çev. Müge Çavdar), İstanbul: Türk Hava Yolları Yayınları.

14 AYTAÇ, Z. ve K. Adem (2020). Büyük Veri, H. Bakırtaş ve S. Çavuş (Ed.) ***Yapay Zekâ Disiplinleri Dönüştürüyor: Değişime Hazır Mıyız?*** İçinde (s. 23-50), Bursa: Ekin..

15 MARR, B. (2018). ***Veri Stratejisi: Büyük Veri ve Nesneleri İnterneti Nasıl Kar Getirir?*** (Çev. Başak Gündüz), İstanbul: Mediacat;

16 DAVENPORT, T. (2014). ***Big Data@Work: Efsaneye Son Vermek, Fırsatları Keşfetmek***, (Çev. Müge Çavdar), İstanbul: Türk Hava Yolları Yayınları

17 MARR, B. (2020). ***Büyük Veri İşbaşında:45 Yıldız Şirket Büyük Veriyi Nasıl Kullandı?*** (Çev.Başak Gündüz), İstanbul: Mediacat.

18 ANSHARI, M., M. N. Almunawar, S. A. Lim ve A. Al-Mudimigh (2019). "Customer Relationship Management And Big Data Enabled: Personalization & Customization Of Services", ***Applied Computing and Informatics,*** 15(2): 94-101.

19 AYDIN, S. (2013). "Bilgi Sistemleri Alt Yapısı", ***İşletme Bilgi Sistemleri***, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

20 LEZKİ, Ş. (2019). "Temel Kavramlar", ***Veri Madenciliği***, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

21 AYDIN, S. (2013). "Bilgi Sistemleri Alt Yapısı", ***İşletme Bilgi Sistemleri***, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları; Lezki, Ş. (2016). "Veritabanı Sistemlerinin Temelleri", ***Veritabanı Sistemleri,*** Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

22 LEZKİ, Ş. (2019). "Temel Kavramlar", ***Veri Madenciliği***, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

23 AYDIN, S. (2013). "Bilgi Sistemleri Alt Yapısı", ***İşletme Bilgi Sistemleri***, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

24 LEZKİ, Ş. (2016)."Veritabanı Sistemlerinin Temelleri", ***Veritabanı Sistemleri,*** Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları

25 KANDEMİR, C.M. (2018). "İnternet", ***İnternet ve Web Programlama***, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

26 AYDIN, S. "Bulut Bilişim", ***Temel Bilgi Teknolojileri II***, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

27 GÜREL, U. (2018). "Bulut Platformunda Program Geliştirme", ***Programlamada Yeni Eğilimler***, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

28 KANDEMİR, C.M. (2018). "İnternet", ***İnternet ve Web Programlama***, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları

29 GÜREL, U. (2018). "Bulut Platformunda Program Geliştirme", ***Programlamada Yeni Eğilimler***, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

30 AYDIN, S. "Bulut Bilişim", ***Temel Bilgi Teknolojileri II***, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

31 GÜREL, U. (2018). "Bulut Platformunda Program Geliştirme", ***Programlamada Yeni Eğilimler***, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

32 KANDEMİR, C.M. (2018). "İnternet", ***İnternet ve Web Programlama***, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları

33 GÜREL, U. (2018). "Bulut Platformunda Program Geliştirme", ***Programlamada Yeni Eğilimler***, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

34 KANDEMİR, C.M. (2018). "İnternet", ***İnternet ve Web Programlama***, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları

[35] GÜREL, U. (2018). "Bulut Platformunda Program Geliştirme", ***Programlamada Yeni Eğilimler***, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

[36] KANDEMİR, C.M. (2018). "İnternet", ***İnternet ve Web Programlama***, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

[37] MARR, B. (2018). ***Veri Stratejisi: Büyük Veri ve Nesneleri İnterneti Nasıl Kar Getirir?*** (Çev. Başak Gündüz), İstanbul: Mediacat.

[38] YILMAZ GÜNDÜZ, S. (2018). "Büyük Veri İle Programlama", ***Programlamada Yeni Eğilimler,*** Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

[39] MARR, B. (2018). ***Veri Stratejisi: Büyük Veri ve Nesneleri İnterneti Nasıl Kar Getirir?*** (Çev. Başak Gündüz), İstanbul: Mediacat.

[40] DAVENPORT, T. (2014). ***Big Data@Work: Efsaneye Son Vermek, Fırsatları Keşfetmek***, (Çev. Müge Çavdar), İstanbul: Türk Hava Yolları Yayınları

[41] MARR, B. (2018). ***Veri Stratejisi: Büyük Veri ve Nesneleri İnterneti Nasıl Kar Getirir?*** (Çev. Başak Gündüz), İstanbul: Mediacat

[42] YILMAZ GÜNDÜZ, S. (2018). "Büyük Veri İle Programlama", ***Programlamada Yeni Eğilimler,*** Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

[43] MARR, B. (2018). ***Veri Stratejisi: Büyük Veri ve Nesneleri İnterneti Nasıl Kar Getirir?*** (Çev. Başak Gündüz), İstanbul: Mediacat.

[44] MARR, B. (2018). ***Veri Stratejisi: Büyük Veri ve Nesneleri İnterneti Nasıl Kar Getirir?*** (Çev. Başak Gündüz), İstanbul: Mediacat.

[45] EMRE, İ. E. ve Ç. Selçukcan Erol (2017). "Veri Analizinde İstatistik mi Veri Madenciliği mi?", ***Bilişim Teknoloileri Dergisi***, 10(2): 161-167.

[46] LEZKİ, Ş. (2019). "Temel Kavramlar", ***Veri Madenciliği***, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları; EMRE, İ. E. ve Ç. Selçukcan Erol (2017). "Veri Analizinde İstatistik mi Veri Madenciliği mi?", ***Bilişim Teknoloileri Dergisi***, 10(2): 161-167.

[47] EMRE, İ. E. ve Ç. Selçukcan Erol (2017). "Veri Analizinde İstatistik mi Veri Madenciliği mi?", ***Bilişim Teknoloileri Dergisi***, 10(2): 161-167

[48] EMRE, İ. E. ve Ç. Selçukcan Erol (2017). "Veri Analizinde İstatistik mi Veri Madenciliği mi?", ***Bilişim Teknoloileri Dergisi***, 10(2): 161-167

[49] BEKKİ, A. (2019). "Web Madenciliği ve Sosyal Medya Madenciliği", ***Veri Madenciliği***, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

[50] LEZKİ, Ş. (2019). "Temel Kavramlar", ***Veri Madenciliği***, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları; BAYKAL, A. (2006). "Veri Madenciliği Uygulama Alanları", ***D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergis***i, 7: 95-107.

[51] ALBAYRAK, M. (2017). "Bilimsel Araştırmalarda Veri Madenciliği Kullanımı", ***International Journal of Social Sciences and Education Research***, 3(3):751-760.

[52] LEZKİ, Ş. (2019). "Temel Kavramlar", ***Veri Madenciliği***, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

[53] BEKKİ, A. (2019). "Web Madenciliği ve Sosyal Medya Madenciliği", ***Veri Madenciliği***, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

[54] MARR, B. (2018). ***Veri Stratejisi: Büyük Veri ve Nesneleri İnterneti Nasıl Kar Getirir?*** (Çev. Başak Gündüz), İstanbul: Mediacat.

[55] DAVENPORT, T. (2014). ***Big Data@Work: Efsaneye Son Vermek, Fırsatları Keşfetmek***, (Çev. Müge Çavdar), İstanbul: Türk Hava Yolları Yayınları

[56] MARR, B. (2018). ***Veri Stratejisi: Büyük Veri ve Nesneleri İnterneti Nasıl Kar Getirir?*** (Çev. Başak Gündüz), İstanbul: Mediacat.

[57] ATALAY, M. ve E. Çelik (2017). Büyük Veri Analizinde Yapay Zekâ ve Makine Öğrenmesi Uygulamaları", ***Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,*** 9(22): 155-172.

[58] PRADEEP, A.K., A. Appel ve S. Sthanunathan (2020). ***Pazarlama ve Ürün İnovasyonunda Yapay Zekâ: Trendleri Öngörmeye, Müşterilerle Bağ Kurmaya ve Satış Yapmaya Yönelik Yeni ve Güçlü Araçlar***, (Çev. Taner Gezer), İstanbul: EAE Yayınları.

[59] ÇAĞLAYAN AKAY, E. (2018). "Ekonometride Yeni Ufuk: Büyük Veri ve Makine Öğrenmesi", ***Social Sciences Research Journal,*** 7(2):41-53.

[60] PRADEEP, A.K., A. Appel ve S. Sthanunathan (2020). ***Pazarlama ve Ürün İnovasyonunda Yapay Zekâ: Trendleri Öngörmeye, Müşterilerle Bağ Kurmaya ve Satış Yapmaya Yönelik Yeni ve Güçlü Araçlar***, (Çev. Taner Gezer), İstanbul: EAE Yayınları.

[61] ADEM, K. (2020). Makine Öğrenmesi, H. Bakırtaş ve S. Çavuşlu (Ed.), ***Yapay Zekâ Disiplinleri Dönüştürüyor? Değişime Hazır Mıyız?*** içinde (s. 73-95)***,*** Bursa: Ekin***.***

[62] İNİK, Ö. Ve E. Ülker (2017). "Derin Öğrenme ve Görüntü Analizinde Kullanılan Derin Öğrenme Modelleri" ***Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırmalar Dergisi,*** 6(1): 85-104.

[63] ADEM, K. (2020). Makine Öğrenmesi, H. Bakırtaş ve S. Çavuşlu (Ed.), ***Yapay Zekâ Disiplinleri Dönüştürüyor? Değişime Hazır Mıyız?*** içinde (s. 73-95)***,*** Bursa: Ekin***.***

[64] İNİK, Ö. Ve E. Ülker (2017). "Derin Öğrenme ve Görüntü Analizinde Kullanılan Derin Öğrenme Modelleri" ***Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırmalar Dergisi,*** 6(1): 85-104.

[65] NADASBAŞ, S. E. (2020). "Bilişsel Bilişim Teknolojilerinin Moda Endüstrisinde Kullanımı", ***Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi***, 7(50): 195-213.

[66] MARR, B. (2018). ***Veri Stratejisi: Büyük Veri ve Nesneleri İnterneti Nasıl Kar Getirir?*** (Çev. Başak Gündüz), İstanbul: Mediacat.

[67] NADASBAŞ, S. E. (2020). "Bilişsel Bilişim Teknolojilerinin Moda Endüstrisinde Kullanımı", ***Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi***, 7(50): 195-213.

[68] ALKAYA, A. Ve F. Şahin (2018). Çevrim İçi Alışverişte E-Tatmin Yaratan Unsurların İncelenmesi, Çevrim İçi Kitap Şirketleri Üzerine Bir Araştırma, ***8th International Conference of Strategic Research on Scientific Studies and Education***, 11-13 May, 2018 - Vienna University - Vienna/Austria

[69] NADASBAŞ, S. E. (2020). "Bilişsel Bilişim Teknolojilerinin Moda Endüstrisinde Kullanımı", ***Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi***, 7(50): 195-213.

[70] MARR, B. (2018). ***Veri Stratejisi: Büyük Veri ve Nesneleri İnterneti Nasıl Kar Getirir?*** (Çev. Başak Gündüz), İstanbul: Mediacat.

[71] ŞEN, C., İ. S. Mert ve M. Abubakar (2021). "Büyük Veri Yönetişimi, Bilgi Aramada Sosyal Medya Kullanımı Ve T-Yetenek Üzerindeki Etkileri", ***Bilişim Teknolojileri Dergisi,*** 14(4): 425-434.

[72] CENGİZ ALTINTAŞ, F. (2020). *Veri Odaklı Dönüşümde Güven: Veri Yönetişimi,* [PowerPoint Slayt], https://dosyalar.nevsehir.edu.tr/161460cb748ce21e772b6e5547b05929/2a-ek-apa-6.2.yeni.pdf

[73] MARR, B. (2018). ***Veri Stratejisi: Büyük Veri ve Nesneleri İnterneti Nasıl Kar Getirir?*** (Çev. Başak Gündüz), İstanbul: Mediacat.

[74] CENGİZ ALTINTAŞ, F. (2020). *Veri Odaklı Dönüşümde Güven: Veri Yönetişimi,* [PowerPoint Slayt], https://dosyalar.nevsehir.edu.tr/161460cb748ce21e772b6e5547b05929/2a-ek-apa-6.2.yeni.pdf.

[75] CENGİZ ALTINTAŞ, F. (2020). *Veri Odaklı Dönüşümde Güven: Veri Yönetişimi,* [PowerPoint Slayt], https://dosyalar.nevsehir.edu.tr/161460cb748ce21e772b6e5547b05929/2a-ek-apa-6.2.yeni.pdf.

[76] MARR, B. (2018). ***Veri Stratejisi: Büyük Veri ve Nesneleri İnterneti Nasıl Kar Getirir?*** (Çev. Başak Gündüz), İstanbul: Mediacat.

[77] AY, E. (2017). Veri Yönetişimi Üzerine, https://tr.linkedin.com/pulse/veri-y%C3%B6neti%C5%9Fimi-%C3%BCzerine-evrim-ay

[78] MARR, B. (2018). ***Veri Stratejisi: Büyük Veri ve Nesneleri İnterneti Nasıl Kar Getirir?*** (Çev. Başak Gündüz), İstanbul: Mediacat.

[79] ANSHARI, M., M. N. Almunawar, S. A. Lim ve A. Al-Mudimigh (2019). "Customer Relationship Management And Big Data Enabled: Personalization & Customization Of Services", ***Applied Computing and Informatics,*** 15(2): 94-101.

[80] NALBANTOĞLU,S. (2018). "Bir Temel Hak Olarak Unutulma Hakkı", ***TAAD,*** 9(35): 583-605.

81 KAYA, M. (2020). İnternette Unutulma Hakkı Türkiye'de de Kullanılabilecek, https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/internette-unutulma-hakki-turkiyede-de-kullanilabilecek/1928774

82 DEMİREL, Y. (2007). ***Müşteri İlişkileri Yönetimi ve Bilgi Paylaşımı*****,** İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.

83 KNOX, S. , S. Maklan, A. Payne, J. Peppard ve L. Ryals (2003***). Customer Relationship Management: Perspectives from the Marketplace,*** Oxford: Butterworth-Heinemann.

84 KIRCAALİ, G. (2004). "Baş Makale: Özel Eğitimde Fokus Grup Araştırmaları", ***Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi****,* 5(1):1-7.

85 ODABAŞI, Y. (2004). ***Satışta ve Pazarlamada Müşteri İlişkileri Yönetimi*****,** İstanbul: Sistem Yayıncılık.

86 ODABAŞI, Y. (2004). ***Satışta ve Pazarlamada Müşteri İlişkileri Yönetimi*****,** İstanbul: Sistem Yayıncılık.

87 ÖZTÜRK, S. A. (2000). "Hizmet Kalitesi Ölçümünde Yeni Bir Yaklaşım: Kritik Olaylar Tekniği", ***Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi,*** 11, Eylül-Aralık: 57-68.

88 ALTUNIŞIK, R., , Ö. Torlak ve Ş. Özdemir (2002). ***Modern Pazarlama,*** İstanbul: Değişim Yayınları.

89 ALTUNIŞIK, R., R. Coşkun, S. Bayraktaroğlu, E. Yıldırım (2005). ***Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri***, Geliştirilmiş 4.Baskı, Sakarya: Sakarya Kitabevi.

90 DEMİREL, Y. (2007*). **Müşteri İlişkileri Yönetimi ve Bilgi Paylaşımı*****,** İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.

91 REICHHELD, F. ve R. Markey (2013). ***Tavsiye Edilen Markaların Sırrı*** (Çev. Aytül Özer), İstanbul: Mediacat Yayınları.

92 EFİL, İ. (2009). ***Yönetim ve Organizasyon,*** Genişletilmiş 10. Baskı, Bursa: Alfa Aktüel

93 SIMATUNPANG, T. M. and, R. Sridharan (2004). "A Benchmarking Scheme for Suppply Chain Collaboration", ***Benchmarking: An International Journal*****,** 11 (1), 9-30.

94 AKTAN, C. C. (1999). ***2000'li Yıllarda Yeni Yönetim Teknikleri***, , İstanbul: TÜGİAD Yayınları, s.12.

95 ÖZGEN, H. ve F. Ölçer (1998). "Toplam Kalite Yönetiminde Benchmarking Uygulaması", ***Standart Dergisi****,* Ağustos Sayı: 44.

96 BUTTLE, F. (2009). ***Customer Relationship Management: Concepts and Technologies***, USA: Elsevier Publishing.

[97] DOYLE, P. (2003). ***Değer Temelli Pazarlama: Şirketinizi Büyütmek ve Hissedar Değeri Yaratmak için Pazarlama Stratejileri,*** (Çev. Gülfidan Barış), İstanbul: Mediacat Yayınları.

[98] ANDERSON, K. ve C. Kerr (2002). ***Customer Relationship Management,*** USA: McGraw-Hill.

[99] RAAB, G., R. A. Ajami, V. B. Gargeya ve G. J. Goddard (2008). ***Customer Relationship Management: A Global Perspective*****,** England: Gower Publishing Limited.

[100] BUTTLE, F. (2009). ***Customer Relationship Management: Concepts and Technologies***, USA: Elsevier Publishing.

[101] RAAB, G., R. A. Ajami, V. B. Gargeya ve G. J. Goddard (2008). ***Customer Relationship Management: A Global Perspective*****,** England: Gower Publishing Limited; BUTTLE, F. (2009). ***Customer Relationship Management: Concepts and Technologies***, USA: Elsevier Publishing; SHAW, R. ve D. Reed (1999). ***Measuring and Valuing Customer Relationships: How to Develop the Measures that Drive Profitable CRM Strategies,*** London: Business Intelligence; DOYLE, P. (2003). ***Değer Temelli Pazarlama: Şirketinizi Büyütmek ve Hissedar Değeri Yaratmak için Pazarlama Stratejileri,*** (Çev. Gülfidan Barış), İstanbul: Mediacat Yayınları.

[102] RAAB, G., R. A. Ajami, V. B. Gargeya ve G. J. Goddard (2008). ***Customer Relationship Management: A Global Perspective*****,** England: Gower Publishing Limited.

[103] PİRTİNİ, S. (2016). ***Pazarlamada Müşteri Odaklılık ve Balanced Scorecard,*** İstanbul: Beta.

[104] CHAFFEY, D. ve F. Ellis-Chadwick (2016). ***Dijital Pazarlama: Strateji, Yürütme ve Uygulama***, (Çev. F. Apaydın ve A.Aksakal), Ankara: Gazi.

[105] EFENDİOĞLU, İ.H. (2020). Dijital Pazarlamanın Tanımı, ***Pazarlama İlkeleri***, Y. Durmaz (Ed.), Ankara: Seçkin.

[106] CHAFFEY, D. ve F. Ellis-Chadwick (2016). ***Dijital Pazarlama: Strateji, Yürütme ve Uygulama***, (Çev. F. Apaydın ve A. Aksakal), Ankara: Gazi.

[107] ANSHARI, M., M. N. Almunawar, S. A. Lim ve A. Al-Mudimigh (2019). "Customer Relationship Management And Big Data Enabled: Personalization & Customization Of Services", ***Applied Computing and Informatics,*** 15(2): 94-101.

[108] ORENGA-ROGLÁ, S. ve R. Chalmeta (2016). "Social Customer Relationship Management: Taking Advantage of Web 2.0 and Big Data Technologies", ***SpringerPlus,*** 5(1): 1-17.

[109] ANSHARI, M., M. N. Almunawar, S. A. Lim ve A. Al-Mudimigh (2019). "Customer Relationship Management And Big Data Enabled: Personalization & Customization Of Services", ***Applied Computing and Informatics,*** 15(2): 94-101.

TAHSİN BULUT

NEREDEN NEREYE?!.

AK PARTİ'NİN İKTİDAR SERÜVENİ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.
Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-06-7

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Tuba OKAT

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sok.
NİLTİM Ayaz Plaza No:24
Tel.: (0.224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Kasım 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

KAYNAKÇA

Acemoğlu Daron -James A. Robinson-Ulusların Düşüşü-Doğan Kitap-İst. 2014
Ağırel Murat-www.yenicaggazetesi.com.tr-İBB'den havuz medyasına-01.01.2020
Ağırel Murat -www.yenicaggazetesi.com.tr-İBB'nin araçlarını saray kullanmış -03.05.2021
Akbulut Ahmet-Sahabe Dönemi İktidar Kavgası-Otto Yayınları-Ankara 2016
Ak Parti Teşkilat Eğitimi Eğitmen El Kitabı-Adalet ve Kalkınma Partisi Yayını-Ankara 2006
Ak Parti 3 kasım 2002 Seçim Beyannamesi
Akdoğan Yalçın -Adalet ve Kalkınma Partisi-Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce-Cilt 6 İslamcılık-İletişim Yayınları-İstanbul 2005
Akdoğan Yalçın-Muhafazakâr Demokrasi-Ak Parti Yayını-Ankara 2003
Akyol Taha-Bilim ve Yanılgı--Doğan Kitap-İstanbul 2016
Akyol Taha-Türkiye'nin Hukuk Serüveni-Doğan Kitap-İstanbul 2014
Akyol Taha -Kuvvetler Ayrılığı Olmayınca-Doğan Kitap-İstanbul 2021
Akyol Taha-Reform yılları-www.karar.com-03.11.2020
Alkan Necmettin /Uğur Üçüncü-Ali Şükrü Bey-Trabzon BŞB Kültür ve Sosyal İşler Daire Bşk.lığı Yayını-Melisa Matbaacılık-İstanbul 2015
arşiv.ntv.com.tr- AKP Acil Eylem Planı'nın tam metni- 16.11.2002
Bardakoğlu Ali -İslam Işığında Müslümanlığımızla Yüzleşme-Kuramer Yayınları-İstanbul 2016
Berkes Niyazi -Türkiye'de Çağdaşlaşma-Yapı Kredi Yayınları-İstanbul 2017
Besli Hüseyin -R.Tayyip Erdoğan Bir Liderin Doğuşu-İstanbul Matbaacılık-İstanbul 2010
Beysel Celal -Gönüllü Sivil Toplum Kuruluşlarıyla 40 Yıl
Birand Mehmet Ali-Demirkırat-Milliyet Yayınları-İstanbul 1991
Bulut Tahsin -Değişimi Yöneten Türkiye-Alfa Aktüel-Bursa 2008
Bulut Tahsin-Şeffaf, Katılımcı ve Etkin Kent Yönetimi İçin Kent Konseyleri-Ekin Yayınevi- Bursa 2003
Çandar Cengiz -www.diken.com.tr-Değerli yalnızlık saçmalığı-01.11.2014
Çiğdem Ahmet -İslamcılık ve Türkiye Üzerine Bazı Notlar-Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce-Cilt 6 İslamcılık-İletişim Yayınları-İstanbul 2005-sf.28-31
Demiralp Selva-Merkez bankalarının bağımsızlığı neden önemli?-www.bbc.com-10.07.2019
Djilas Milovan-Yeni Sınıf-İstanbul Kitapevi Yayınları-İstanbul 1982
Dündar Can-Celal Kazdağlı-Ergenekon-İmge Kitabevi Yayınları-İstanbul 1997
Eğilmez Mahfi-www.mahfiegilmez.com-Siyasal, Sosyal ve Ekonomik İstikrar-13 Mart 2014
Erdoğan Mustafa-İslamcılık demokrasi vaat edebilir mi-daktilo1984.com-22.06.2019.
Erdoğan Mustafa-28 şubat sürecinden Reisçi otokrasiye-daktilo1984.com-28.02.2020
Erdoğan Recep Tayyip -I.Yıl Ak Parti Grup Konuşmaları-Ak Parti Tanıtım Medya Başk.lığı- Ankara
Eryılmaz Bilal Kamu-Yönetimi-Okutman Yayıncılık-Ankara 2010-sf.33
Gezi Direnişi/En Özel Fotğraflarla-Kaynak Yayınları 2013
Gezi Direnişi-Haziran Başkaldırısı-Sönsöz-Kaynak Yayınları 2013
Gökdemir Rubil-Türk ekonomisinin içler acısı ahalinin resmi-www.habermim.com-27.12.2021
Gökdemir Rubil-Türk ekonomisinin içler acısı halinin resmi-www.habermim.com-27.12.2021
Gözler Kemal-Kurucu İktidar-Ekin Basın Yayın Dağıtım-Bursa 2016
Gözler Kemal-Türkiye Nereye Gidiyor-Ekin Yayınevi-Bursa 2020

Gözler Kemal-Akademinin Değersizleşmesi Üzerine-www.anayasa.gen.tr-25.11.2019
Gözler Kemal-Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Uygulamadaki Değeri-www.anayasa.gen.tr27.12.2019
Gültekin Levent-Şatafatlı Mağlubiyet-Doğan Kitap-İstanbul 2015
Günal Sami-Başkanlık ve başkancı sistem-www.abcgazetesi.com-11.02.2017
Güneş İhsan-Birinci TBMM'nin Düşünce Yapısı-Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları-İstanbul 1997
Habermas Jürgen-Sosyal Bilimlerin Mantığı Üzerine-KabalcıYayınevi-İstanbul 1998
https://skocax.medium.com/25 Şubat 2020
https://skocax.medium.com/25 Şubat 2020
https://www.youtube.com/watch?v=40D-PmGNIwM)
https://skocax.medium.com/25 Şubat 2020
https://tr.sputniknews.com-Erdoğan: Çobanlığın felsefesini anlamayan-14.11.2016
https://sbu.saglik.gov.tr-Sağlıkta Dönüşüm Programı-TC Sağlık Bakanlığı
İlhan Attila -Ulusal Kültür Savaşı-Özgür Yayın Dağıtım-İstanbul 1986
İnalcık Halil-Osmanlı İmparatorluğu, Toplum ve Ekonomi-Eren Yayıncılık-İstanbul 1993
İnan Kemal-Teknolojik İş(lev)sizlik-İletişim Yayınları-İstanbul 2012
Kadıoğlu Özcan -www.dunya.com-İslam İşbirliği Teşkilatı üyelerinin dünya ekonomisindeki yeri-24.05.2017
Kadıoğlu Özcan-www.artigercek.com-Türkiye'nin dünya ekonomisindeki payı-22.07.2020
Kahveci Niyazi -Çağımız ve Türkiye-Doğu Kitabevi 6.Baskı-İstanbul 2020
Karpat Kemal -İslam'ın Siyasallaşması-Timaş Yayınları-İstanbul 2013
Kalın İbrahim-Asıl soru Ayasaofya'nın neden müzeye çev.-www.trthaber.com-11.07.2020
Kaluç Şenol-www.dergipark.org.tr-'Alevi Çalıştayları Nihai Raporu' Üzerine Bir Değerlendirme-01.06.2011
Kanal İstanbul- İBB Kültür AŞ-İBB Kültür AŞ-İstanbul 2020
Keyder Ç/N.Üstündağ-Avrupa'da ve Türkiye'de Sağlık Politikaları-İletişim Yayınları-İstanbul 2013
Kili Suna -Atatürk Devrimi-Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları-Ankara 1995
Koloğlu Orhan-Osmanlıcadan Türkçeye Okuryazarlığımız-Tarihçi Kitabevi-İstanbul 2015
Kongar Emre -21.Yüzyılda Türkiye-Remzi Kitabevi-İstanbul 1998
Koru Fehmi-www.hurriyet.com.tr-17-25 Aralık sürecinin perde arkası-03.04.2016
Kuluçlu Erdal-Türk Hukuk Sisteminde Normlar Hiyerarşisi- www.acarindex.com-Sayıştay Dergisi-Sayı.71
Kurtulmuş Numan-www.cnnturk.com-Suriye politikası baştan beri yanlıştı-05.01.2017
Lewis Bernard-Demokrasinin Türkiye Serüveni-Yapı Kredi Yayınları-İstanbul 2003
Malkoç Ali Rıza-Hukuk Aşkı-Kutlu Yayinevi-İstanbul 2019
Mardin Şerif -Türk Modernleşmesi-İletişim Yayınları-İstanbul 1995
Metin Yüksel-www.anyasa.gov.tr-Türkiye'de Yargı Bağımsızlığına İlişkin Kimi Sorunlar
Meydan Sinan -Küfür sıçanından tezeğe-www.sozcu.com.tr-07.05.2018
Montesquieu-Kanunların Ruhu Üzerine I-Toplumsal Dönüşüm Yayınları-İstanbul 1998
Nizamülmülk-Siyasetname-DergahYayınları-İstanbul 1995
Özal Turgut -Değişim Belgeleri-Kazancı Matbaacılık Sanayii Aş.-İstanbul 1993

Özek Çetin-Yargının İdari Denetimi-www.dergipark.org.tr.
Özbudun Ergun-Yeni Anayasa ve Yargı Bağımsızlığı-www.pperspektif.online-01.10.2020
Özgen Mehmet Kasım -Farabinin Adalet Anlayışı-www.dergipark.org.tr
Öztuna Yılmaz -Bir Darbenin Anatomisi-Ötüken Yayınları-İstanbul 2013
Pirenne Henri -Ortaçağ Kentleri-İletişim Yayınları-İstanbul 2008
Roy Olivier -Siyasal İslam'ın İflası-Metis Yayınları-İstanbul 1995
Savaş Kutlu-Susurluk Raporu-Radikal Gazetesi Broşürü-sf.5-7-9-10-80
Selvi Abdülkadir-www.hurriyet.com.tr-O gece MİT'e gelen tlf-Köşe Yazısı-27.07.2017
Sencer Muzaffer -Osmanlı Toplum Yapısı-MAY Yayınları-İstanbul 1982
Sezer Selim-Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi-Yıl 2017 Cilt 5
Taştekin Fehim - Mursi'nin ardından-www.gazeteduvar.com.tr-21 Haziran 2019
Tanör Bülent-Osmanlı/Türk Anayasal Gelişmeleri-YKY-İstanbul 1998
Tavalıoğlu Burak -www.sahipkiran.org-Çözüm Süreci Tarihçesi
Tekeli İlhan-Sivil Toplum Kuruluşları ve Yerelleşmenin İç İçeliği-11.STK Sempozyum Kitabı-Tarih Vakfı Yayını-İstanbul 2002-sf.13-14-15
Temel Kavramlar-Kim Yayınları-Öncü Basımevi-Ankara
Timur Taner-https://www.birgun.net/haber/mizrak-cuvala-sigmiyor-320932-29.10.2020
tr.euronews.com 28 şubat sürecinde neler yaşandı- -28.02.2019
Turan Bülent-Erdoğan olmasa biz hiçiz-www.artigercek.com-16.09.2019
Türköne Mümtaz'er -İslamcılığın Doğuşu-Lotus Yayınevi-Ankara 2003
Uçum Mehmet -Tek adam rejimi değil-www.t24.com.tr-25.01.2017
Uluç Vahap-Türkiye'de Çok Partili Sisteme Geçiş-Araştırma Makalesi-14.04.2020-dergipark.org.tr
Ünal Tahsin-Türk Siyasi Tarihi-Emel Matbaacılık-Ankara 1978
Yazıcıoğlu Necdet /Ceyhun İrgil Bursa'dan Kore'ye 80 Yıllık Öykü-Yılmaz Basım-İstanbul 2020
Yeniçeri Özcan-www.yenicaggazetesi.com.tr-Suriye politikasının neresi-10.01.2017
Yılmaz Nuh-İslamcılık, AKP, Siyaset-Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce-Cilt 6 İslamcılık- İletişim Yayınları- İstanbul 2005
YouTube-Medyascope-18.08.2016
www.hurriyet.com.tr-28 Mayıs 2017
www.cnnturk.com-25.10.2016
www.aa.com.tr-27.05.2020
www.dunyabulteni.net- Erbakan, Muhsin Batur için şifreli oy vermiş-14.12.2008
www.hurriyet.com.tr-Kardeş Erbakan'ın 3.7 milyon doları off-shore'da uçtu-12.02.2004
www.hurriyet.com-Ekonomiye Süper Bakan-03.03.2001
www.dw.com-Türkiye basın özgürlüğü listesinde 154.sırada-21.04.2020
www.akparti.org.tr-Parti Programı-Şubat 2015
www.cumhuriyet.com.tr-Başbakan Erdoğan'ın İzmir Mitingi Konuşması-02.08.2014
www.akparti.org.tr-Parti Programı-Şubat 2015
www.mynet.com-Erdoğan'a 'Yılın Avrupalısı' ödülü-03.10. 2004
www.ab.gov.tr-Türkiye Avrupa Birliği İlişkileri Kronolojisi-31.07.2020
www.youtuba.com-AKP'li Eski Vekil Kurt Açıkladı-25.12.2014

www.onedio.com-Metehan Yeşilyurt-2008 ABD Ekonomik Krizinde Ne Oldu-21.09.2018
www.140journos.com-2010 Anayasa Referandumunu Yeniden Düşünmek-25.07.2016
www.youtube.com-Hilal Kaplan; 'Türk Bayrağı'nın ismi değişsin-29.03.2013
www.ilkehaber.com-Bu ülkenin adı Türkiye olmasaydı-29.09.2012
www.amerikaninsesi.com-Erdoğan, Dolmabahçe Mutabakatı doğru değil-22.03.2015
www.serdargunes.files.wordpress.com-Alevi Çalıştayları Nihai Raporu 2010-01.08.2013
www.sozcu.com.tr-Ülkesine ömrünü adayan lider-18.07.2017
www.cumhuriyet.com.tr-AKP'li vekil: Osmanlı'nın 90 yıllık reklam arası-15.01.2015
www.sabah.com.tr-Cumhurbaşkanı Erdoğan Necip Fazıl'ın hitabesini okudu-11.05.2018
www.diken.com.tr-Erdoğan, 'Emri ben verdim demişti, Star tescilledi'-17.05.2017
www.haberyuzdeyuz.com-'AKP'li şirket 49 milyona aldığı arsayı'-31.03.2021
www.t24.com.tr-07.04.2018
www.t24.com.tr-23.04.2019
www.birgun.net-Freedom House'un hazırladığı 'Dünyada Özgürlükler' 2020-04.03.2020
www.data.tuik.gov.tr-Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması-2020
www.patronlardunyasi.com- Kamu İhale Kanunu 190 kez değişti-29.09.2019
www.cnnturk.com-Oğul Unakıtan'ın mısır ithalatı DDK'da-22.06.2006
www.evrensel.net-AKP'nin 18 yıllık basın karnesi-22.10.2020
www.7sabah.com.tr-İzzet Özgenç; Devlet krizi siyasetin eseri-19.10.2020
www.resmigazete.gov.tr-10.07.2020 tarih ve 31181 mükerrer say.Resmi Gazete-10.07.2020
www.hurriyet.com.tr-ABD Ankara'ya nihayet büyükelçi atadı-30.12.2010
www.tr.euronews.com-Azerbaycan seçim son uçlarının şaibeli olduğu iddiası-11.02.2020
www.meb.gov.tr.-PISA 2018 Türkiye ön raporu-03.12.2019
www.odatv4.com-Fetö ve tarikatlar Türkiye'yi böyle ele geçirmiş- -14.02.2018
www.esergulbalci.com-Tarikat Raporu
www.indyturk.com-Türkiye,2021'de G-20 liginden düşebilir-9.12.2020
www.tuik.gov.tr
www.sayistay.gov.tr-Sayıştay Cumhurbaşkanlığı Raporu 2019-Raporlar 2019
www.saglik.gov.tr-TC Sağlık Bakanlığı-Tarihçe
www.saglik.gov.tr-TC Sağlık Bakanlığı-Tarihçe
www.saglik.gov.tr-TC Sağlık Bakanlığı-Sağlık Yatırımları Genel Müdürlüğü
www.imf.org
www.worldjusticeproject.org-WJP Rule of Law Index 2020-World Justice Project
www.dengedenetleme.org-Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi ile yürütmenin yargı üzerindeki kontrolü derinleşti - 16.11.2020
www.bbc.com-Türkiye'de organize suçlarla mücadle:25 yılda neler yaşandı?
www.haberler.com-Cumhurbaşkanı Erdoğan-Bunları İstismara Dönüştürmenin Anlamı Yok-23.04.2019
www.mhp.org.tr-18.03.2008-MHP TBMM Grup Toplantısı Konuşması
www.sozcu.com.tr-İktidar atıp tutuyor ama İsrail'le ticaret tam gaz-19.07.2014
www.tr.sputniknews.com-Erdoğan:İstanbul'a ihanet ettik-21.10.2017

ÖRGÜTLERDE İNFORMEL GRUPLAR

Dr. Şener UYSAL

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-58-5

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

Grup, birden fazla bireyin ortak norm, değerler ve amaçları benimseyerek etkileşim içinde olduğu, kendilerine biçilen rolleri yerine getirdiği, ilişkilerini sürdürdüğü sosyal topluluklardır. İnsanlığın varoluşundan beri üyesi olunan gruplar, bugün hala yaşamımızın her alanında, kamu ve özel sektörde, tüm örgütlerde etkin bir şekilde varlığını sürdürmektedir. Bu kapsamda acaba:

Biçimsel (resmi) olmayan/informel gruplar, hayatımızda daha fazla mı yer etmeye başladı?

"İnformel gruplarla olmuyor, onlarsız da olmuyor" diye düşünüyor musunuz?

Sosyal yaşamımızda, çalışma yaşamımızda hangi informel grupları görüyoruz?

Hangi informel gruplara üyeyiz?

İnformel gruplara niçin, nasıl üye olduk ve beklentilerimiz nelerdir?

İnformel grupların bize sağladığı avantaj ve dezavantajlar nelerdir?

Örgüt yönetimi, işgörenler ve biz, hayatımızdaki bu informel gruplara ilişkin neler düşünüyoruz, neler yapmalıyız?

Tüm bu soruların cevapları, okura göre değişecek ve her okur bu soruların yanıtlarını kendi değerlendirmesine göre belirleyecektir. Özellikle informel grupları hayatından çıkarmaya çalışan, gereksiz bulan, bireysel yaşama odaklanan kişilerle informel gruplara üye olmadan yaşayamayacağını düşünen, yaşamını genellikle üyesi olduğu grup içinde geçiren kişilerin ve gruplar hakkında bilgi edinmek isteyenlerin kitabımı severek okuyacağı inancındayım. Akıcı olması ve okurlarımızı sıkmaması düşüncesiyle genel bilgiler çerçevesinde hazırladığım "Örgütlerde İnformel Gruplar" isimli kitabımın, konuya ilgi duyan tüm okurlara yararlı olmasını dilerim.

Çalışmalarımda her zaman bana destek olan eşim Gülay'a, çocuklarım Pelin ve Osman'a teşekkürlerim içtendir.

Dr. Şener UYSAL
Ağustos 2021- MANİSA

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
GRUP KAVRAMINA GENEL BIR BAKIŞ

1.1. GRUP KAVRAMI VE TANIMI 1
1.2. GRUPLARIN YÖNETİM VE ÖRGÜT AÇISINDAN ÖNEMİ 5
1.3. GRUPLARIN SINIFLANDIRILMASI 10
a. Charles Horton Cooley (1864-1929) Sınıflaması 11
b. Ferdinand Tönnies sınıflaması 15
Cemaatler 16
Cemiyetler 19
c. Referans ve üyelik grupları 20
d. Küçük gruplar 22
e. Temel gruplar 23
f. Formel (biçimsel, resmi) gruplar 24
g. İnformel (biçimsel olmayan, gayriresmî) gruplar 26
h. Sürekli gruplar 28
i. Sürekli olmayan gruplar 28
1.4. GRUPLARIN ÖZELLİKLERİ 28

İKİNCİ BÖLÜM
İNFORMEL GRUPLAR

2.1. İNFORMEL GRUPLARIN OLUŞMA NEDENLERİ VE AŞAMALARI 31
2.2. İNFORMEL GRUPLARA NİÇİN ÜYE OLUNUR? 38
2.3. İNFORMEL GRUPLARIN ÖZELLİKLERİ VE FONKSİYONLARI 42
2.3.1. Yapı 45
2.3.2. Statü ve rol ilişkisi 50
2.3.3. Değerler ve normlar 55
2.3.4. Grup içi dayanışma (Cohesiveness) 57
2.3.5. Liderlik 59
2.4. İNFORMEL GRUPLARIN SAKINCALARI 64
2.4.1. Değişime direniş 64

2.4.2. Rol çatışması 69
2.4.3. Söylentiler 71
2.4.5. Uyum 73
2.5. İNFORMEL GRUPLARIN YARARLARI 75
2.5.1. İşlerin yürütülmesinde etkinlik ve iş yükünü azaltma 75
2.5.2. Formel yapıdaki eksikliği giderme 77
2.5.3. İş tatmini ve düzen sağlama 79
2.5.4. Üyeler için uygun bir iletişim kanalı oluşturma 79
2.5.5. Denetim unsuru olma 81
2.6. GRUP DİNAMİĞİ VE İNFORMEL GRUPLARIN BİREYLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ 81
2.6.1. Normatif etki 85
2.6.2. Tutum değiştirme etkisi 87
2.6.3. Verimliliğe etkisi 89
2.6.4. Daha fazla risk almaya yönelme etkisi 92
2.7. İNFORMEL GRUPLARDA İLETİŞİM VE GRUPLARDA İLETİŞİM BİÇİMLERİ 93
2.7.1. Daire biçiminde iletişim ağı 97
2.7.2. Zincir (yelpaze) biçiminde iletişim ağı 98
2.7.3. Yıldız (tekerlek) biçiminde iletişim ağı 99
2.7.4. Y (uçurtma) biçiminde iletişim ağı 101
2.7.5. Tüm kanalların açık olduğu (çok yönlü) iletişim ağı 101

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
İNFORMEL GRUPLAR VE BAZI YÖNETIM KAVRAMLARINA GENEL BIR BAKIŞ

3.1. İNFORMEL GRUPLAR VE ÇATIŞMA 103
3.2. İNFORMEL GRUPLAR VE PERFORMANS 107
3.3. İNFORMEL GRUPLAR VE KİŞİLİK 110
3.4. İNFORMEL GRUPLAR VE SOSYAL DIŞLANMA 115
3.5. İNFORMEL GRUPLAR VE MOBBİNG 121
3.6. İNFORMEL GRUPLARI ANLAMAK VE YÖNETİMİ 124

SONUÇ 129

KAYNAKÇA 133

KAYNAKÇA

Akat, İ., Budak, G. ve Budak, G. (1997). *İşletme Yönetimi*. İzmir: Zeugma Kitabevi.

Akıncı, Z., Güven, M. ve Demirel, O.N. (2015). Öğrencilerin A ve B Tipi Kişilik Yapısı ile Psikoşiddet (Mobbing) ve Depresyon Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar, 52(604)*, 55-74.

Aktepe, E. (1988). *İşletmecilik Bilgileri*. İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları. ISBN: 975-498-014-4

Aksu, M.B. (1996). İnsan İlişkilerinde Bir Boyut: Grup Davranışı. *Eğitim Yönetimi, 2(3)*, 315-328.

Akşamşoğlu, İ. (2020). *Sigmund Freud*. İstanbul: Siyah Beyaz Yayınları.

Arı, O. (1958). Küçük Gruplar. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi, 2(13,14)*, 166-172. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iusosyoloji/issue/554/5435

Arkonaç, S.A. (2016). *İnsan İnsan İçinde: Ana Akım ve Eleştirel Sosyal Psikoloji*. İstanbul: Hiperlink Eğitim İletişim Yayıncılık San. Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Arslanoğlu, İ. (2015). *Genel Sosyoloji*. Ankara: Gazi Kitabevi Tic. Ltd. Şti.

Aslan, C. (2013). Toplumsal Gruplar (Ed. Şimşek, A., Eroğlu, Ö.), *Davranış Bilimleri* içinde, Konya: Eğitim Kitabevi.

Atak, M. (2005). Örgütlerde Resmi Olmayan İletişimin Yeri ve Önemi. *Havacılık ve Uzay Teknolojileri Dergisi, 2(2)*, 59-67.

Aydın Küçük, B. ve Günaydın, C. (2021). Lider ile Örgüt Düzeyindeki Güven Duygusunun Yenilikçi İş Davranışı Üzerindeki Etkisi: Değişime Direncin Rolü. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 17(2),* 540-576.

Aytaç, S. (2000). *İnsanı Anlama Çabası (Psikolojiye Giriş)*. Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.

Aytürk, N. (2015). *Örgütsel ve Yönetsel Davranış, Örgütlerde İnsan İlişkileri ve Yönetsel Davranış Yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Aziz, A. ve Dicle, Ü. (2017). *Örgütsel İletişim*. İstanbul: Hiperlink Eğitim İletişim Yayıncılık San. Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Baloğlu, A. (2011). Cemiyet Tipleri. *Istanbul Journal of Sociological Studies, (21)*, 249-259. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iusoskon/issue/9528/119084

Baltaş, A. (2010). *Türk Kültüründe Yönetmek Yerel Değerlerle Küresel Başarılar Kazanmak*. İstanbul: Remzi Kitabevi A.Ş.

Baltaş, A. (2005*). Ekip Çalışması ve Liderlik*. İstanbul: Remzi Kitabevi A.Ş.

Barutçu, E. ve Haşıloğlu, S.B. (2010). Organizasyonlarda İnternet'in İnformal ve Viral İletişim Aracı Olarak Kullanımı. *Journal of Internet Applications and Management, 1 (2)*, 5-16. DOI: 10.5505/iuyd.2010.35220

Barutçugil, İ. (2004). *Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi*. İstanbul: Kariyer Yayıncılık İletişim Eğitim Hiz. Ltd. Şti.

Bektaş, M. ve Erdem, R. (2015). Örgütlerde İnformal İletişim Süreci: Kavramsal Bir Çerçeve. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17(1)*, 125-139. DOI: 10.5578/jeas.9446

Berkman, K. ve Kumaş, H. (2021). Yoksul Bireylerin Bakış Açısıyla Sosyal Dışlanma: Denizli İli Sevindik Mahallesi Örneği. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 21(50), 44-88.

Bingöl, D. (2006). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. İstanbul: Arıkan Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.

Bozkurt, T. ve Çalışkan, S.C. (2011). Yönetime Katılım Modelleri, *Çalışma İlişkilerinin Evrimi* içinde, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Can, H. (1997). *Organizasyon ve Yönetim*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Cebeci, S., Cevherli, K., Doğruyol, F., Çakmaktaş, B. ve Özli, Z. (2019). Dini Grupların Birey ve Toplum Üzerindeki Etkileri: İlahiyat Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Türkiye Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 8, 69-88.

Cook, V.J. (1967). Group Decision, Social cComparison, and Persuasion in Changing Attitudes. *Journal of Advertising Research*, 7(1), 31-37.

Daft, R. L. (2015*). Örgüt Kuramları ve Tasarımını Anlamak*. (Çev. Ed. Timurcanday Özmen, Çev. Ö.N., Sürgevil Dalkılıç, O.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Davenport, N., Schwartz, R.D. ve Elliott, G.P. (1999). *Mobbing Emotional Abuse in the American Workplace*. USA: Civil Society Publishing. ISBN 0-9671803-0-9

Davis, K. (1984). *İşletmelerde İnsan Davranışı Örgütsel Davranış*. (Çev. Tosun, K., Somay, T., Aykar, F., Baysal, C., Sadullah, Ö. ve Yalçın, S.). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayın No:3028.

Dedeoğlu, S. ve Gökmen, Ç.E. (2011). *Göç ve Sosyal Dışlanma Türkiye'de Yabancı Göçmen Kadınlar*. Ankara: Eflatun Basım Dağıtım Yayıncılık Danışmanlık Yatırım ve Tic. Ltd. Şti.

Dereli, B. ve Cengiz, D. (2011). İnsan Kaynakları Yönetiminde Grup, Grup Dinamiği Kavramları ve Grup Dinamiği Ölçülmesi Üzerine Uygulama Örneği. *Öneri, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(35)*, 35-43.

Dipboye, R. L. (2018). Groups and Teams in Organizations. *The Emerald Review of Industrial and Organizational Psychology*, 8, 369–439. doi:10.1108/978-1-78743-785-220181011

Dipboye, R. L. (2018). Social Structures in Organizations. The Emerald Review of Industrial and Organizational Psychology, 7, 315–367. doi:10.1108/978-1-78743-785-220181010.

Dökmen, Ü. (2012). *Evrenle Uyumlaşma Sürecinde Varolmak Gelişmek Uzlaşmak*. İstanbul: Remzi Kitabevi A.Ş.

Drucker, P.F. (1994). *Yeni Gerçekler, Devlet ve Politika Alanında Ekonomi Bilimi ve İş Dünyasında Toplumda ve Dünya Görüşünde*. (Çev. Karanakçı, B.). Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Dutton, W. H. (2020). Sanal Örgüt (Ed. Giddens, A., Çev. Altaylar, G.), *Sosyoloji Başlangıç Okumaları* içinde, İstanbul: Say Yayınları.

Düşükcan, M. (2019). Örgütsel Dışlanma. *Olumsuz Boyutlarıyla Örgütsel Davranış* içinde, (Ed. Kaygın, E. ve Kosa, G.), Konya: Eğitim Yayınevi, (97-115).

Efe, A. (2013). *Dini Gruplar Sosyolojisi*. İstanbul: Dönem Yayıncılık.

Enache, R. G. ve Ghencea, F. L. (2019). Personality Traits and Social Values of Teenagers and Students in Civic Groups of Constanta, Romania. *Revista Română de Studii Eurasiatice, 15(1-2)*, 159-170.

Erdemli, Ö., ve Kurum, G. (2021). Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin Gözünden Okulda Dışlanma: Nedenleri ve Sonuçları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 36(2)*, 350-368. DOI: 10.16986/HUJE.2019051589

Eren, Z. (2019). Biçimsel ve Biçimsel Olmayan Örgüt Yapılarının Sosyal Ağ Analizi: Öneri ve Güven Ağları Örneği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 34(4)*, 1121-1142. 1121-1142. DOI:10.16986/HUJE.2018041879

Ertürk, Y.D. (2012). *Sosyal Psikoloji*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Yayınları, http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/kok/sosyal_psikoloji_u105.pdf

Eryılmaz, A. (2014). Relationship of Peace Attitudes With Personality Traits, Gender and Age Groups. *Düşünen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences, 27*, 138-146. DOI: 10.5350/DAJPN2014270206

Farris, G. F. (1979). The İnformel Organization in Strategy Decision-making. *International Studies of Management Organization, 9(4)*, 37–62.

Fay, M. J. (2011). Informal Communication of Co-workers: A Thematic Analysis of Messages. *Qualitative Research in Organizations and Management: An International Journal, 6(3)*, 212-22.

Fayol, H. (2012). *Genel ve Endüstriyel Yönetim*. (Çev. Çalıkoğlu, M.A.). Ankara: Adres Yayınları.

Fichter, J.H. (2016). *Sosyoloji Nedir?* (Çev. Çelebi, N.). Ankara: Anı Yayıncılık.

Freud, S. (2020). *Grup Psikolojisi ve Ego Analizi*. (Çev. Yılmaz, E.). Eskişehir: Dorlion Yayınları.

Gezgin, E. (2016). *Damgalanan Mekanda Yaşam: Bir Kentin Öteki'si Olmak* (Ed. Esgin, A.). Ankara: PhoenixYayınevi. ISBN: 978 605 9801 24 9

Goffman, E. (2020). Toplumsal Etkileşim ve Günlük Yaşam (Ed. Giddens, A., Çev. Altaylar, G.), *Sosyoloji Başlangıç Okumaları* içinde, İstanbul: Say Yayınları.

Gönüllü, M. (2001). Grup ve Grup Yapısı. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2(1),* 191-201.

Graham, G.H. (1971). Interpersonal Attraction as a Basis of Informal Organization. *Academy of Management Journal*, 14(4), 483-495.

Griffin, R. W. ve Pustay, R. W. (2015). *International Business A Managerial Perspective*. Essex: Pearson Education Limited.

Gül, M. ve Şaşman Kaylı, D. (2020). Türkiye'deki Suriyeli Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Dışlanma Algısı Üzerine Nitel Bir Araştırma: Uşak Üniversitesi Örneği. *Toplum ve Sosyal Hizmet, 31(3)*, 985-1007.

Güleç, U. T. (2020), Örgütsel Değişim ve Değişime Direnç Üzerine Bir İnceleme, *Academic Review of Humanities and Social Sciences, ARHUSS, 3(2)*, 373-402.

Güney, S. (2006). *Davranış Bilimleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Güngör Ergan, N. (2007). Sosyal Gruplar (Ed. Güney, S.), *Yönetim ve Organizasyon* içinde, Ankara: Nobel yayın Dağıtım.

Güven, S. (1999). *Toplumbilim*. Bursa: Ezgi Kitabevi.

Harari, Y.N. (2016). *Sapiens.* (Çev. Genç, E.). İstanbul: Berdan Matbaacılık.

Harvey, M., Moeller, M., Kiessling, T. ve Dabic, M. (2018). Ostracism in the Workplace: 'Being Voted off the Island', *Organizational Dynamics*, 1-10. https://doi.org/10.1016/j.orgdyn.2018.08.006.

Heath, C. (2020). Mahcubiyet ve Etkileşim (Ed. Giddens, A., Çev. Altaylar, G.), *Sosyoloji Başlangıç Okumaları* içinde, İstanbul: Say Yayınları.

Himmetoğlu, B., Ayduğ, D. Ve Bayrak, C. (2018). Eğitim Örgütlerinde İnformal İletişim Araçları Olarak Söylenti ve Dedikodunun Yönetimi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education, 6(3)*, 62-85. DOI:10.14689/issn.2148-2624.1.6c3s.3m

Hindle, T. (2012). *Yönetimde Çığır Açan Fikirler ve Gurular*. (Çev. Şensoy, Ü.). İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları. ISBN: 978-605-332-289-4

Hogan, R. (2009). *Kişilik ve Kurumların Kaderi*. (Çev. Kölay, S.Y.). İstanbul: Remzi Kitabevi A.Ş.

Hussein, R.T. (1990). Understanding and Managing Informal Groups. *Management Decision, 28(8)*, 36-41. DOI:10.1108/ 00251749010000-038

Işık, Ö. (2019). İş Grubu ve Firma Performansı: Türkiye'den Kanıtlar. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 11(1)*, 347-357.

İnalcık, H. (2009). *Devlet-i Aliyye Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar-I*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

İnalcık, H. (2013). *Osmanlı ve Modern Türkiye- Araştırmalar*. İstanbul: Timaş Yayınları

İnalcık, H. (2014). *Devlet-i Aliyye Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar-II*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Kağıtçıbaşı, Ç. ve Cemalcılar, Z. (2014). *Dünden Bugüne İnsan ve İnsanlar Sosyal Psikolojiye Giriş*. İstanbul: Evrim Yayınevi ve Bilgisayar San.Tic.Ld.Şti.

Kandemir, H. ve Özdaşlı, K. (2019). Olumlu İnformel İletişimin Personel Güçlendirme Aracılığı ile İş Yeri Mutluluğuna Etkisi: Araştırma Görevlileri Üzerine Bir Araştırma. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi, 7(18)*, 242-258.DOI: 10.33692/avrasyad.695376

Karataş, Z. (2017). *Gruplarla Sosyal Hizmet*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Yayınları, http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/sosyalhizmetlt_ao/gruplarlasoshiz.pdf

Karcıoğlu, F. ve Alioğulları, Z.D. (2012). Çatışmanın Nedenleri ve Çatışma Yönetim Tarzları İlişkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 26(3-4)*, 215-237.

Karmel, J. D. (2017). *Dying to Work Death and Injury in the American Workplace*. New York: Cornell University Press.

Kaymak, M. (2020). *Adam Smith'in Dört Aşamalı Tarih Kuramı Üzerine*. Mülkiye Dergisi, 44 (2), 177-218.

Korkmaz Yaylagül, N. ve Aslan, M. (2020). Yaşlılık, Mültecilik ve Sosyal Dışlanma: Suriyeli Yaşlı Mültecilerin Deneyimleri. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 29(4)*, 406-422.

Köse, S. ve Ünal, A. (2003). *Farklı Toplumsal Kültürler Örgüt Yapıları Liderlik Davranışları*. İzmir: Güven Kitabevi.

Kırım, A. (2005). *Yeni Dünyada Strateji ve Yönetim*. İstanbul: Sistem Yayıncılık ve Mat. San. Tic. A.Ş.

Livvarçin, Ö. ve Kurt, D. (2014). *Yönetim Biliminde 49 İnsan Teorisi*. İstanbul: Beta Basım A.Ş.

Luthans, F. (2011). *Organizational Behavior: An Evidence-based Approach (Twelfth Edition)*. New York: McGraw-Hill/Irwin

Morgan, C.T. (2011). Davranış Üzerinde Sosyal Etkiler (Çev. Şahin, D.), *Psikolojiye Giriş* içinde (Ed. Karataş, S. ve Eski, R.), Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları, (359-417). ISBN: 978-975-8890-70-5

Mert, İ, Bekmezci, M, Eroğluer, K. (2019). Gayri Resmi İletişimin Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkisi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 7 (1)*, 1-27 . DOI: 10.19145/e-gifder.425887

Mert, İ. S. (2010). Terör Yönetimi Kuramı ve Cesaret: Kavramsal Bir Tartışma. *Güvenlik Stratejileri Dergisi, 6 (12)*, 57-83.

Mikhailova, T.V. ve Tsutskova, A.S. (2019). Display Personality Characteristics in Rowers of Sports Perfection Group at Pre-season Stage. *Theory and Practice of Physical Culture, 2*, 89-91.

Myers, D.G. ve Dewall, C.N. (2016). *Psikoloji*. (Çev. Ed. Durak Batıgün, A., Çev.Çelik Ok, M.). Ankara: Palme Yayıncılık.

Neal, D. M. ve Phillips, B. D. (1988). An Examination of Emergent Norms and Emergent Social Structures in Collective Behavior Situations. *Sociological Focus, 21(3)*, 233-243.

Nijstad, B.A. (2017). *Grup Performansı*. (Ed. Coşkun, H., Şenyurt, A.Y., Çev. Kiremitçi, E.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Osipov, G. (1977). *Toplumbilim*. (Çev. Oskay, Ü.). Ankara: Çağ Matbaası.

Öngöre, Ö. (2019). *Kişilik ve İşle Bütünleşme*. Ankara: Siyasal Kitabevi. ISBN: 978-605-9221-35-8

Özbaş, M. (2020). Örgütsel Sosyalleşme, *Örgütsel Davranış Üzerine Güncel Çalışmalar* içinde, (Ed. Avcı, M. ve Kara, E.), İstanbul: Hiperyayın, (139-162).

Özdeş, T. (2000). Çatışma ve Uzlaşma. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (4), 179-192.

Özalp, İ. (1989). Örgütlerde Çatışma. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7 (1)*, 81-114.

Özkalp, E. (2019). Örgütsel Davranışa Giriş ve Yöntemler, *Örgütsel Davranış* içinde, (Ed. Kırel, A.Ç. ve Ağlargöz, O.), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, (1-27). E-ISBN: 978-975-06-3345-4

Özkan, Ç, Yumuk Günay, G. ve Demiralay, T. (2020). Kişilik Özellikler, Hizmet Verme Yatkınlıkları ve Sosyal Kaytarma Davranışları Arasındaki İlişkiler: Trakya Bölgesi Konaklama İşletmeleri Üzerinde Bir Araştırma. *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9 (2)* , 165-184 .

Paçacı, M. ve Erdem, R. (2019). Örgüterde İnformal Roller Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2 (33)*, 1-28.

Parlak, B. Ve Caner, C. (2013). *Anadolu Uygarlıkları ve Türkiye'nin Yönetim Tarihi*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Phakathi, S.T. (2017). The Work Process and Informel Work Practices, *Production, Safety and Teamwork in a Deep-Level Mining Workplace* içinde, Bingley: Emerald Publishing Limited, (37-67).

Radovic, S., Sladojevic Matic, J. ve Opacic, G. (2020). Personality Traits Composition and Team Performance. *Management: Journal of Sustainable Business and Management Solutions in Emerging Economies, 25(3)*, 33-41.

Reimer, T., Russel, T. ve Roland, C. (2017). Groups and Teams in Organizations. *The International Encyclopedia of Organizational Communication* içinde, (Ed. Scott, C.R. ve Lewis, L.), John Wiley & Sons, Inc., (1-23). DOI:10.1002/9781118955567. wbieoc092.

Ronken, H.O. (1951). Communication in the Work Group. *Harvard Business Review, July*, 108-114.

Sayles, L.R. ve Strauss, G. (1952). Conflicts within the Local Union. *Harvard Business Review, 30*, 84-92.

Schoen, D. R. (1957). Human Relations: Boon or Bogle? *Harvard Business Review, 35*, 41-47.

Sharma, R. K. (2019). *Managing Diversity at Workplace*. Oakville Canada: Society Publishing. ISBN: 978-1-77407-061-1

Sığrı, Ü. (2011). *Yönetimde Grup Dinamikleri*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Solak, Ç. ve Teközel, M. (2019). Sosyal Dışlanma Olgusu Üzerine Genel Bir İnceleme. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17 (4)*; 293-315.

Solmaz, B. (2006). Söylenti ve Dedikodu Yönetimi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *(16)*, 565-575.

Soydan, S. (1975). Birincil Grupların Özellikleri ve İşletme Yönetimindeki Yeri. *İ.Ü. İşletme Fakültesi Dergisi, Kasım 4(2)*, 219.

Şahin, A. (2010). Örgüt Kültürü-Yönetim İlişkisi ve Yönetsel Etkinlik. *Maliye Dergisi, (159)*, 21-35.

Şahin, Ş. ve Wolff, R.A. (2019). Örgütsel Aşıdan Dedikodu ve Söylenti. *Olumsuz Boyutlarıyla Örgütsel Davranış* içinde, (Ed. Kaygın, E. ve Kosa, G.), Konya: Eğitim Yayınevi, (7-22).

Şener, C. (2006). *Türkiye'de Yaşayan Etnik ve Dinsel Gruplar*. İstanbul: Etik yayınları.

Şimşek, M.Ş., Çelik, A. ve Akgemci, T. (2019). *Davranış Bilimleri*. Konya: Eğitim Yayınevi. ISBN: 978-605-7786-07-410

Şimşek, M.Ş., Çelik, A. ve Akgemci, T. (2014). *Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Taylor, F.W. (2013). *Bilimsel Yönetim İlkeleri*. (Çev. Akın, H.B.). Ankara: Adres Yayınları.

Tekarslan, E. (1985). Sosyal Bir Olgu Olarak Grup Davranışı ve Karar Özellikleri. *İ.Ü. İşletme Fakültesi Dergisi*, (85-102).

Tekin, Ü. (2004). Dünden Bugüne Sosyolojik Açıdan Cemaat ve Cemiyet Kavramları. *Muhafazakar Düşünce Dergisi, 1 (2)*, 107-120

Teker, C., Çavmak, D. ve Söyler, S. (2019). İnformal Grupların Çalışan Algıları Çerçevesinde Değerlendirilmesi: Bir Sağlık İşletmesi Uygulaması. *International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal, 5 (2)* , 104-115 . Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/iaaoj/issue/43033/567003

Tınaz, P., Bayram, F. ve Ergin, H. (2008). *Çalışma Psikolojisi ve Hukuki Boyutlarıyla İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing)*. İstanbul: Beta Basım A.Ş.

Tocqueville, A.D. (2020). *Çoğunluğun Zorbalığı*. (Çev. Uysal Malak, İ.). İstanbul: Can Sanat Yayınları.

Tönnies, F. (2011). Cemaat ve Cemiyet Nazariyesi. (Çev. Fındıkoğlu, Z.). *Journal of Istanbul University Law Faculty, 9 (3-4)*, 712-748.

Tutar, H. (2016). *Sosyal Psikoloji Kavramlar ve Kuramlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş.

Tutar, H. (2018). *Davranış Bilimleri Kavramlar ve Kuramlar*. (Ed. Tutar, H.). Ankara: Seçkin Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş.

Tunçer, P. (2013). Değişim Yönetimi Sürecinde Değişime Direnme. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32(1)*, 373-406.

Uyargil, C. (2008). *İşletmelerde Performans Yönetimi*. İstanbul: Arıkan Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.

Varoğlu, D. (2019). Örgütlerde Çatışma. *Örgütsel Davranış* içinde, (Ed. Kırel, A.Ç. ve Ağlargöz, O.), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, (118-142). E-ISBN: 978-975-06-3345-4

Varol, F. (2017). Dinî Piyasalar Teorisi: Eleştirel Bir Değerlendirme. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 58(2). DOI: 10.1501/Ilhfak_0000001474

Varol, M. (2015). Örgütlerde Gruplar ve Örgütsel Çatışma Üzerine Notlar. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 45 (1)*, 185-207.

Vergin, N. (2008). *Siyasetin Sosyolojisi*. İstanbul: Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic.A.Ş.

Warren, D. (1969). The Effects of Power Bases and Peer Groups on Conformity in Formel Organizations. *Administrative Science Quarterly, 14(4)*, 544-556. doi:10.2307/2391592

Weber, M. (2013). *Bürokrasi ve Otorite*. (Çev. Akın, H.B.). Ankara: Adres Yayınları.

Wicklund, R. A. (1997). Terror Management Accounts of Other Theories: Questions for the Cultural Worldview Concept. *Psychological Inquiry, 8 (1)*, 54-59.

Witt, R.E. (1969). Informal Social Group Influence on Consumer Brand Choice. *Journal of Marketing Research*, 6(4), 473-476.

Yaşbay Kobal, H. ve Şimşek, S. (2021). Dışa Dönük Kişilik Özelliğinin Grup Uyumu Üzerine Etkisi: Hakkâri'deki Özel Güvenlik Personeli Üzerinde Bir Araştırma, *İşletme Araştırmaları Dergisi, 13 (1)*, 394-409.

Yıldırım, E. ve Akın, M. (2018). Örgütlerde Dışlanma, Sinizm ve Pozitif-Negatif Duygusallık Arasındaki İlişkiler: Pozitif ve Negatif Duygusallığın Aracılık Rolü. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 14(2)*, 427-449.

Yıldız, T. ve Topçuoğlu, E. (2020). Sosyal Kaytarma Davranışı. *Olumsuz Boyutlarıyla Örgütsel Davranış* içinde, (Ed. Kaygın, E. ve Kosa, G.), Konya: Eğitim Yayınevi, (339-349).

Yıldız, E. ve Uzunbacak, H. H. (2019). *Kişilik ve Örgüt Kültürü Bağlamında Prososyal İsteklendirme*. Istanbul: Hiperlink Eğitim İletişim Yayıncılık San. Paz. ve Tic. Ltd. Şti. ISBN: 978- 605-281-271- 6

Yurdakul, G. ve Öneren, M. (2020). The Relationship Between Social Loafing and Work Alienation: An Emprical Analysis. *Yönetim Bilimleri Dergisi /Journal of Administrative Sciences, 19(39*), 179-202. DOI: https://doi.org/10.35408/comuybd.724154

Yücel, İ. ve Koçak, D. (2016). *Örgüt Kültürü Personel Güçlendirme ve Örgütsel Bağlılık*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Zapf, D. (1999). Organisational, Work Group Related and Personal Causes of Mobbing/Bullying at Work. *International Journal of Manpower,* 20(1/2), 70-85.

Zencirkıran, M. (2017). *Sosyoloji*. Bursa: Dora Basım-Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

Zencirkıran, M. ve Keser, A. (2018). *Örgütsel Davranış*. Bursa: Dora Basım-Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

İnternet Adresleri:

http://www.leymann.se/

Stefan Blomberg (2018). https://www.svt.se/nyheter/inrikes/lista-sa-vet-du-om-konflikten-pa-jobbet-ar-mobbning

ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ

Prof. Dr. Enver ÖZKALP
Prof. Dr. Çiğdem KIREL

9. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-16-6

8. Baskıdan Tıpkı Basım

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Ocak 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

Bibliyografya

Ackerman, Linda S., "Transition Management: An In-Depth Look At Managing Complex Change**"**, **Organizational Dynamics,** 1982.

Adal, Erhan, "Duyarlık Eğitimi", **Akademi,** Sayı: I, 1982.

Adana Eğitim Sen, **"Kötü Muamele Dayak, Taciz ve Ayrımcılığa Karşı Danışma Birimi",** 2004.

Adler Alfred, **İnsanı Tanıma Sanatı** (Çev: Kamuran Şipal) Say Yayınları, İstanbul, 2006.

Adorno, T. ve Diğerleri, **The Authoritarian Personality,** NewYork: Harper and Brother, 1950.

Adrienna S.Hurbert, Veldhoven Marc Van "Risk Sectors for Undesirable Behavior and Mobbing", **European Journal of Work and Organizational Psychology** 10 (4), 2001.

Agarual, R.D., **Organization and Management,** NewDelhi: Tata McGraw Hill Publishing Co., 1982.

Albercht, Karl, **Stress and Management,** Englewood New Jersey: Prentice Hall, 1979.

Alderfer, CP., "An Empirical Test of a New Theory of Human Needs", **Organizational Behavior and Human Performance,** 1969.

Aldrich, Howard E. and Pfeffer, Jeffrey, "Environments of Organizations", Annual **Review of Sociology,** 1976.

Allen, T.D., L.T.Eby, M.L.Poteet, E.Lentz and L.Lima, "Outcomes Associated with Mentoring Proteges: A. Meta- Analysis", **Journal of Applied Psychology**, Vol.89,(2004),s.127-136. İçinde Colquit v.d. **op.cit.**

Allport, G.W. and Odbert, H.S., "Trait Names, A Psychological Study", **Psychological Monographs,** No:47, 1936.

Allport, G.W., Vernon, P.E. and Lindzey, G., **Study of Values,** Boston, Houghton and Mifflin, Comp, 1951.

Allport, Gordon W., "Attitudes" in C. Murchisoned, **Handbook of Social Psychology,** Worcester, Mass; Clark University Press, 1935.

Allyn and Bacon, **A Diognastic Approach to Organizational Behavior,** New York, 1991.

Altınkurt, Y. "Örgütsel Adalet", H.B. Memduhoğlu ve K. Yılmaz (ed). **Yönetimde Yeni Yaklaşımlar,** Ankara. PEGEM Akademi 2010.

Anderson C.A., Anderson K.B., Deuser, W.E., "Examining and Affective Aggression Frame-Work Weapen and Temperature Effects on Aggressive Thoughts, Affects and Attitudes, **Personality and Social Psychology Bulletin**, Vol. 22, 1996.

Anandarojan, M., P.Devine and Simmers, C. "A Multi dimensional Sealing Approach to Personal Web usage in the work Place", in M. Annandarojan and C. Smith (edi) **A Personal Web Usage in the Work Place: Aguide To Effective Human Resource Management,** Hensey, P.A.: Information Science Publishing, 2004.

Antonioni, D., "The Effects of Feedback Accountability on 360 Degree Appraisal Ratings", **Personnel Psychology,** Vol.47, 1994.

Arıkan, Semra, "İşletmelerde Sosyal Sorumluluk ve İş Ahlakı", **H.Ü.I.LB.F. Dergisi,** C. 13, 1995.

Arnold, H.J. and Feldman, D.C., "A Multivariate Analysis of the Determinants of Job Turnover", **Journal of Applied Psychology,** Haziran 1982.

Arslan M., **İş ve Meslek Ahlakı,** Siyasal Kitabevi, Ankara, 2005.

Arslan Mahmut, Vasilyeva Maria, "İşyerinde Algılanan Cinsel Tacizin Kültürlerarası Farkı, Türkiye ve Rusya Saha Cumhuriyetinde Bir Uygulama", **11. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi,** Afyon, 22-24 Mayıs, 2003.

Artan İnci, "Çatışma ve Yönetimi", **Davranışlarımızdan Seçmeler** (ed. Suna Tevruz, İnci Artan, Tülay Bozkurt) Beta Yayınları, İstanbul, 1999.

"Artificial Language Is Here", **Business Week,** Temmuz 9, 1984.

Artun Ünsal, **Genişletilmiş Bir Şiddet Tipolojisi,** Cogito, Sayı-6-7, *Kış-Bahar,* 1996.

Asunakutlu Tuncer, "Güven, Kültür ve Örgütsel Yansımalar", **Kültürel Bağlamda Yönetsel, Örgütsel Davranış** (Ed. Ramazan Erdem, Cem Şafak Çukur) Türk Psikologlar Derneği Yayınları, Ankara, 2007.

Atkinson, J.W. and Raynar, J.O., **Motivation and Achievement,** Washington, D.C.: Winston, 1974.

Aydın Ufuk, **İş Hukukunda İşçinin Kişilik Hakları***,* Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2002.

Bacharac, Samuel B., "Organizational Analysis of Stress", **Work and Occupations,** Vol.13, No.1, February 1986.

Baldwin, T., Austrom, D.R. and Macy, G.J., "The Single Worker; An Empirical Expolaration of Attitudes, Behavior and Well-Being", **Canadian Journal of Administrative Sciences,** Aralık.

Banduna, A., **Self-Efficiency: The Exercise of Control**, New York.

Barett,A. "Star Search: How to Recruit, Train and Hold on to Great People, What Works, What Doesn't", **Business Week** October 10, 2005.

Barling J., Rogers A.G., Kelloway E.K., "Behind Closed Doors: In Home Workers Experience of Sexual Harassment and Workplace Violence" **Journal of Occupational Healt Psychology**, 6 (3). 2001.

Barnard, C.I., **The Functions of the Executive,** Cambridge Harward University Press, 1938.

Barnick, M.R. and Mount, M.K., "Autonomy as A Moderator of the Relationship Between The Big Five Personality Dimensions and Job Performance", **Applied Psychology,** Vol.78, 1993.

Baron R.A., Neuman J.H., **Social and Personel Determinants of Workplace Aggression: Evidence for the Impact of Perceived Injustice and Type, A Behavior Pattern, Aggressive Behavior,** 25. 1996.

Baron, Robert A. and Greenberg, Jerald, **Behavior in Organizations**, 3rd edi, Allyn and Bacon, 1990.

Baron, Robert A. and Greenberg, Jerald, **Behavior in Organizations, Understanding and Managing the Human Side of Work,** Allyn and Bacon, 1997.

Baron, Robert A., **Behavior in Organizations,** Allyn and Bacon Inc., NewYork, 1986.

Barry, D., "Managing the Bossless Team", **Organizational Dynamics**, Summer 1991.

Barutçugil İ., **İnsan ve Organizasyonu Anlamak Organizasyonlarda Duyguların Yönetimi** (Ed. Canan Başoğlu) Kariyer Yayıncılık, İstanbul, 2004.

Bass Slogdill's Handbook of Leadership, See Also Walter Kiechel TL, "Beauty and The Managerial Beast", **Fortune,** November 10, 1986.

Bass, Bernard M. and Ryterband, Edward C., **Organizational Psychology**, 2nd edi. Boston: Allyn and Bacon, 1979.

Bates Collete Arens, Sperry Lynn Bowes, Kelly Anne M., O'leary Kelly, "Sexual Harrassment in the Workplace", **Handbook of Workplace Violence** (ed. E.Kevin Kelloway, Jullian Barling, Josep J.Hurrell, Jr), Sage Publications, London, 2006.

Bavelas, A., "Leadership: Man and Function", **Administrative Science Quarterly,** Vol. 4, 1960.

Baykal, Besim, **Günümüzde Yönetim, Temel Kavramlar ve Yeni Görüşler**, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayını. İstanbul, 1974.

Baykal, Besim, **Motivasyon Kavramına Genel Bir Bakış**, İstanbul: İ.Ü. Yayını No.2524, 1978.

Baver Talya and Berrin Erdoğan, **Organizational Behavior,** Flat World Knowledge, Inc Fwk-12425.

Bazerman, M.H. and Neale, M.A., **Negotiating Rationality**, New York: Free Press, Bl.1-2, 1992.

Bebekoğlu Gözde, Wasti Arzu, "İşyerinde Cinsiyet Temelli Düşmanca Davranışların Sebepleri ve Sonuçları: Profesyonel Kadın Çalışanlar üzerine Bir Anket Çalışması", **10. Ulusal Yönetim Organizasyon Bildiri Kitabı,** 23-25 Mayıs, 2002.

Becker, H.S., "Culture: A Sociological Review", **Yale Review**, Summer 1982.

Becker,T.E. Klein.H.Y., and Meyer, Y.P., "Accumulated Wisdom and New Directions for

Workplace Commitment" in **Commitment in Organizations: Accumulated Wisdom and New Directions,** New York, Routledge, 2009.

Becker, H.S. "Notes on the Concept of Commitment" **American Journal of Sociology,** 66, 1960.

Beckhard, Richard, "Optimizing Team Building Efforts", **Journal of Contemporary Business**, 1972.

Bedeian, Arthur G., **Organizations Theory and Analysis**, 2nd edi., Chicago: Dryden, 1984.

Been, Ed, "More Firms Use Attitude Tests to Keep Thieves off the Payroll", **The Wall Street Journal**, February 27, 1987.

Beer, M., **Organizational Change and Development, A Systems View**, Glenview, IL: Scot, Foresman, 1980.

Benfari, R. and Knox, J.. **Understanding Your Management Style,** Lexington Mass: Lexington Books, 1991.

Berman, Peter J., "Resolving Business Disputes Through Mediation and Arbitration", **CPA Journal**, Vol.64, No:11, 1994.

Bertalanffy, E. Von, "The Theory of Open System in Physics and Biology", **Science,** Vol.III. 1950.

Bertalanffy, L. Von, 'Problems of General System Theory: A New Approach to the Unity of Science". **Human Biology,** Vol. 23, No.4, Aralık 1951.

Bewick, J. Gore J., Palferman D., **Bullying at Work: A Review of the Literature**, Buxton Health, Safety Laboratory, 2006.

Beyer, Janice M. and Trice, Harrison M.. "How an Organization's Rites Reveal Its Culture", **Organizational Dynamics,** Vol.15, 1987.

Bice, Michael, "Corparate Culter Must Foster Innovation" **Hospitals,** November 20, 1990.

Bies, R.J., and J.F. Moag, "Interactional Justice: Communication Criteria of Fairness: In **Research on Negatiations in Organizations,** Vol.1. Greenwich C.T. JAI Press, 1986.

Bies, R.Y. "Interactional Justice: The Sacred and Profane", In J. Greenberg, Russel Cropanzano, **Op.cit.,** 2001.

Bilgel N., Aytaç S., Bayram N., **Çalışma Yaşamında Bir Baskı Aracı: Mobbing**, Proje No. T. 2003/38, Bursa, 2004.

Blanehandue, A. ve C.A. Henle. "Correlates and Different Forms of Cyberloafing: The Role of Norms and External Locus of Control", **Computers in Human Behavior**, 94, 24, 2008.

Blau, G. "Developing and Testing a Taxonomy of Lateness Behavior", **Journal of Applied Psychology,** 79, 1994.

Boatright, John R., **Ethics and the Conduct of Busines**, Prentice Hall, New Jersey, 1997.

Bond, M.H. **The Psychology of the Chinese People,**New York: Oxford University Press, 1986.

Borgida, E. and Nisbett, R. E, "The Differential Impact of Abstract v.s. Concrete Information on Desicions", **Journal of Applied Social Psychology**, Temmuz-Ekim, 1977.

Bos, Van den, K.; E.A. Lind, and H.A.M. Wilhce. "The Psychology of Procedural and Dıstributive Justice Viewed From the Perspective of Fairness Heuristic Theory", In **Justice in the Work Place**, Vol. 2ED.R.Cropan Zono Mahwah, N.J.; Erlbaum, 2001.

Boyatzis, R.E., "The Need for Close Relationship and the Manager", Job, D.A. Kolb, L.M. Rubin ve L.M. Mc Intyre, **Organizational Psychology; Readings on Human Behavior in Organizations,** B.4.

Bozbel Savaş, Palaz, Serap, "İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing) ve Hukuki Sonuçları", **Tisk Akademi,** Cilt:2, Sayı: 3, 2007.

Bozkurt Veysel, **Değişen Dünyada Sosyoloji, Temeller, Kavramlar, Kurumlar,** Alfa, İstanbul, 2004.

Brandt, Richard, "The Billion Dollar Whiz Kid", **Business Week**, 13 Nisan 1987.

Brauchle, Paul E. and Wright, David W., "Training Work Teams", **Training and Development,** March, 1993.

Brockner, J., **Self-Esteem at Work,** Lexington: Lexington Books, 1988, Chapter 1-4.

Brown, L.D. and Covey, J.G., "Development Organizations and Organization Development: Toward an Expanded Paradigm for Organization Development", in R.W. Woodman and W.A. Pasmore (eds), **Research Organizational Change and Development**, Vol.1. 1987.

Buchholz, Steve and Roth, Thomas, **Creating High Performance Team**, Edited by Karen Hess, John Wiley and Sons, 1987.

Burck, Charles G., "Working Smarter", **Fortune,** Haziran 15, 1981.

Burns, J.M., **Leadership**, Harper and Row, New York, 1997.

Burns, Tom and Stalker, George M., **The Management of Innovation**, London: Tavistock. 1961.

Burnstein, E. and Y. Schul, "The Informational Basis of Social Jugments; Operations in Forming and Impression of Another Person", **Journal of Experimental Social Psychology,** Vol.18, 1982.

Buss D.M., **Psychologicial Six Differences: Origins Through Sexual Selection** (Ed D.L. Anselmi, A.L. Law), Questions of Gender: Perspectives and Paradoxes, A Division of the Mc Graw Hill Companies, New York, 1998.

Butterfield, K.D., Trevino, L.K., and Ball, G.A., "Punishment From the Manager's Perspective: A Grounded Investigation and Inductive Model", **Academy of Management Journal**, Vol. 39, 1996.

Campion, M.A. "Meaning and Measurement of Turnover: Comparison of Alternative Measures and Recommendations for Research", **Journal of Applied Psychology,** 76, 1991.

Campbell, D.N., Fleming, R.L. and Grote, R.C., "Discipline Without Punishment-At Last", **Harvard Business Review,** Vol.63, 1985.

Can, Halil, **Organizasyon ve Yönetim**, Ankara, 1991.

Carrell Michael R., Jennings D.F., Hevrin C., **Fundamentals of Organizational Behavior**, Prentice Hall, 1997.

Carrell, M.R., Jennings, D.F, Heavrin, C, **Fundamentals of Organizational Behavior,** Prentice Hall, New Jersey, 1997.

Carrell, Michael R. and Heavrin, Christina, **Collective Barganing and Labor Relations,** 4 th ed, Prentice Hall, 1993.

Carrol, Archis B., "The Pyramid of Social Responsibility", **Business Horizons,** Vol. 34. No. 4. New York. 1991.

Carson, K.P. and Steward, G.L., "Job Analysis and the Sociotechnical Approach to Quality: A Critical Examination". **Journal of Quality Management,** Vol.8, 1996.

Casier, R.A., and Schwenk, CR., "Agreement and Thinking Alike: Ingredients for Poor Decisions", **Academy of Management Executive,** February, . 1990.

Caudron, Shari, "Sub Culture Strife Hinder, Productivity" **Personnel Journal,** 1992.

Certo, Samuel C. **Modern Management**, New Jersey: Prentice Hall International Inc., 1997.

Ceylan, C., "Mentorluk İlişkilerine Farklı Bir Yaklaşım: Kariyere Uyarlı Mentorluk", **www.isguc.org/arc viewphp2ex_203c06.01.2005**

Champoux, Joseph E., **Organizational Behavior: Integrating Individuals, Groups and Process,** New York: West Publishing Comp., 1996.

Chappell D., Martino Di V., *Violence at Work,* ILO, Geneva, 2000.

Clark, Peter A., **Action Research and Organizational Change**, NewYork: Harperand Row, 1972.

Clarke Jane, Maymuncuk: **İşyerinde İletişim ve Politika** (Çev: Z. Dicleli), Mess Yayınları, İstanbul, 2002.

Clegg, C.W., "Psychology of Employee Lateness, Absenteeism and Turnover: A Methodological Critigue and an Emprirical Study", **Journal of Applied Psychology,** February, 1983.

Clutterbuck, D. "Everyone Needs a Mentor", 2nd edi, **Institute of Personel and Development (IPD)**, London, 1991.

Coffey, Robert E., Cook, Curtis W. and Hunsaker, Philip L,, **Management and Organizational Behavior,** Richard D. Irwin Inc., NewYork, 1994.

Conflict Resolution, New York: Springler-Verlag, 1990.

Colquitt,J.A. Greenberg and Scott, B, Organizational Justice: Where do we stand? In **Handbook of Organizational Justice**, Mahwah, N.J.:Erlbaum , 2005.

Colquitt,J.A. J.A.Lepine and M.J.Wesson, **Organizational Behavior,** Mc Graw Hill, Irwin, 2011.

Conger, A.Jay and Kanungo, Rabindra N., "Charismatic Leadership in Organizations: Perceived Behavioral Attributes and Their Measurement", **Journal of Organizational Behavior**, Vol.15, 1994.

Cooper, Gary L., and Smith, Michael J., **Job Stress And Blue Collar Worker**, John Wiley and Sons, NewYork, 1985.

Copeland, L., "Learning to Manage a Multicultural Workforce", **Training**, May, 1988.

Cortina L.M., Wasti S.A., "Profiles in Coping: Responses to Sexual Harassment Across Persons, Organizations and Cultures" **Journal of Applied Psychology**, 90 (1).

"Corporate Culture: The Hard and to Change Values That Spell Succes of Failure", **Business Week,** Ekim 27, 1980.

Costley, Dan L. and Todd, Ralph, **Human Relations in Organizations,** New York: West Publishing Company, 1991.

Couling Victoria, "Dealing With Bullying Harassment at Workplace" **Royal College of Nursing Working Well Initiatiative Seminars**, June, London, 2005.

Cronshaw, S.F. Lord, K.G. "Effects of Categorization, Attribution and Encoding Processes on Leadership Perceptions", **Journal of Applied Psychology**, Vol, 72, 1987.

Cropanzano,R. Bowen, D.E. and Gilliands, S.W. The Management of Organizational Justice. **Academy of Management Perspectives,** 21, 2007.

Cropanzano, R. Byrne, Z.s.D.Bohocel, R., Rupp, D.E, "Moral Virtues, Fairness Heuristics, Social Entities, and Other Denizens of Organizational Justice" **Journal of Vocational Behavior,** 58, 2011.

Cuchon, D., Green, S.G., and Taber, T.T., "Vertical Dyad Linkage: A Longitudinal Assessment of Antecedents, Measures and Consequences", **Journal of Applied Pscyhology**, February 1986.

Cumming, L., "Organizational Behavior in the 1980's", **Desicion Sciences**, Vol. 12, 1981.

Çelik, C. "Örgütsel Adalet" İ. Bahar (ed) **Yönetimde Çağdaş ve Güncel Konular,** Ankara: Gazi Kitabevi, 2011.

Çobanoğlu Şaban, **Mobbing, İşyerinde Duygusal Saldırı ve Mücadele Yöntemleri**, Tımaş Yayınları, İstanbul, 2005.

Dansereau, F., Cashman, J. and Graen, G., "Instrumentality Theory and Equity Theory and Turnover Among Managers", **Organizational Behavior and Human Performance,** October 1973.

Darley, J. M. and K.C. Oleson, "Introduction to Research on Interpersonal Expectations", in P.D. Blanck (ed.) **Interpersonal Expectations: Theory Research and Applications,** Cambridge. U.K. Cambridge University Press, 1993, s. 43-63 ve D. Eden, **Pygmalion in Management**, Lexington M.A. 1990 ve L. Jussim "Self-fulling Prophecies: A Theoretical and Integrative Review", **Psychological Review**, Vol, 93, 1986.

Davenpert Noa, Schwartz Distler Ruth,Elliott Gail Pursel, **Mobbing İşyerinde Duygusal Taciz** (Çev: Osman Cem Önertoy), Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2003.

Davenport Noa, Distler Schwartz, Ruth, Elliott, Gail Pursel, **Mobbing, Emotional Abuse in the American Workplace,** Civil Society Publishing, 1999.

Davis, James H., **Group Performance**, Reading Mass; Addison Wesley, 1964.

De Meuse, K.P. and Liebowitz, S.J., 'An Empirical Analysis of Team-Building Research", **Group and Organization Studies**, Eylül, 1981.

Deal, T.E. and Kennedy, A.A., **Corporate Culture: The Rites and Rituals of Corporate Life,** Reading Mass: Addison Wesley, 1982.

Delbecq, A.L., Van de Ven A.H. and Gustaf son, D.H., **Group Techniques for Program Planning**, Glenview, III: Scott Foresman and Company, 1975.

Demirbilek Sevda, "Cinsiyet Ayrımcılığının Sosyolojik Açıdan İncelenmesi", **Finans, Politik, Ekonomik Yorumlar***,* Eylül, Yıl: 44, sayı: 511, İstanbul, 2007.

DeNeve, K.M. and Cooper, H., "The Happy Personality: A Meta-Analysis of 137 Personality Traits and Subjective Well-Being", **Psychological Bulletin,** Vol.124, September 1998.

Dereli Turkay, Baykasoğlu Adil, Emre Sena, Sevim Tolunay, **Çatışma Yönetimi***,* Gaziantep, 2005.

Desjardings, Joseph R. and Mc Call, John J., **Contemporary Issues in Business Ethics,** 2 ed. Bedmont C.C. Wadsworth Publishing Co., 1990.

"Detroit vs. The U.A.W: At Odds Team Work", **Business Week,** 24 Ağustos, 1987.

Dickson M.W., Resick C.J., Hanges P.J., When Organizational Climate is Unambiguous, It is Also Strong, **Journal of Applied Psychology***,* 91 (2). 2006.

Dickson M.W., Resick C.J., Hanges P.J., When Organizational Climate is Unambiguous, It is Also Strong, **Journal of Applied Psychology***,* 91 (2). 2006.

Dietz Joerg, Harjinder Gill, **"Communıty Sources at Workplace Violence**", Handbook of Workplace Violence, (Ed: E.Kevin Kelloway, Julian Barling, Joseph J. Hurrell) Sage Publications London, 2006.

Digman, J.M., "Personality Structure Emergence of the Five-Factor Model", **Annual Review of Psychology**, Vol.41, 1990.

Dinçer, Ömer, **Örgüt Geliştirme Teori, Uygulama ve Teknikler**, İstanbul: T i maş Basım, 1992.

Dipboye, R. L., H.L. Fromkin and K. Willback, "Relative Importance of Applicant, Sex Attractiveness and Scholasting Standing in Evaluations of Job Applicant Resumes", **Journal of Applied Psychology**, Vol.60, 1975.

Dominick, P.G., Reilly, R.R. and McGourty, J.W., "The Effects of Peer Feedback on Team Member Behavior", **Group and Organization Management,** Vol.22, December 1997.

Doods Susan M., Frost Lucy, Fargetter Robert, Prior W. Elizabeth, "Sexual Harassment", **Ethical Issues ın Business** (Ed.Thomes Donalson, Patricia H.Werhane), Prentice Hall, New Jersey, 1996.

Dougherty D.S., Sexual Harassment as Dysfunctional Process: A Feminist Standpoint Analysis, **Journal of Applied Communıcation Research**, 29 (4). 2001.

Drenth, P.J.D., Thierry, H., P.J. and Willem, C.J., **Handbook of Work and Organizational Psychology,** Vol. 1, John Wiley Sons, NewYork, 1984.

Driver, M.J., Brousseau, K.R. and Hunsaker, P.L., **The Dynamic Desicion Maker,** NewYork: Harper and Row, 1990.

Drucker, Peter, F., "The Coming of the New Organization", **Harvard Business Review,** January, 1988.

Durkheim, E., **The Elementary Forms of Religious Life,** NewYork: Collier, 1961.

"Dünyada Kadına Yönelik Şiddet", **Kadın Çalışmaları Dergisi**, Cilt: 2, Sayı: 4, Ocak-Nisan, 2007.

Dyer, W.G., Daines, Robert H. and Gianque, W.C., **The Challange of Management,** NewYork: Harcourt Brace Jovanovich, 1990.

Dyer, W.G., **Team Building Issues and Alternatives,** 2 nd edi. Reading Mass: Addison-Wesley, 1987.

Eden, D. and. B. A. Sahani, "Pygmalion Goes to Boot Camp: Expectancy Leadership and Trainee Performance", **Journal of Applied Psychology**, Vol.67, 1982.

Eichenwald, K., "Texaco Pay Rewards Payout in Bias Law Suit" **New York Times,** November 16, 1996.

Einarsen S., Raknes B.I., Matthiesen S.B. "Bullying and Harrassment at Work and Their Relationshiips to Work Environment Quality: An Exloratory Study, **European Work and Organizational Psychologist**, 4 (4). 1991.

Einarsen S., Skogstad A., Bullyıng at Work: Epidemilogical Findings in Public and Private Organizations, **European Journal of Work and Organizational Psychology**, 5 (2). 1996.

Elliott, R.H., Jarrett, J.T., "Violence in the Workplace: The Role of Human Resource Managemnt", **Public Personnel Management**, Vol. 23, No. 2, 1994.

Emery, F.E. and Trist, E.L., "The Causal Texture of Organizational Environments", **Human Relations**, Şubat. 1965.

EOL (Equal Opportunity Commision, U.K.), **Sexual Harassment at Work** (Unpublished Report), EOC, London, 2002.

Erdem, I. ve Özen J. "Akademik Örgütlerde Rehbere Duyulan Güvenin Bir Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Boyutu Olarak Sivil Erdem Davranışını Geliştirmeye Etkisi", **10. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi**, 23-25 Mayıs 2002.

Erdoğan İlhan, **İşletme Yönetiminde Örgütsel Davranış**, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, İşletme İktisadi Enstitüsü Yayınları, İstanbul, 1999.

Erdoğan, İlhan, **İşletmelerde Davranış**, İ.F.Y No:242, İ.İ. Enst., Y.N. 135, İstanbul, 1991.

Eren Erol, **Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi**, İstanbul, Beta Yayınları, 2005.

Eren, Erol, **Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi**, İstanbul. 2000.

Eren,E. **Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi**, İst. Beta Yayınları (2010).

Erera, İrit Pauline, "Social Support Under Conditions of Organizational Ambiguity", **Human Relations Toward The Integration of the Social Sciences,** Vol.45, No:3, March 1982.

Erez, M., Earley, P.C. ve Hulin, C.L., "The Impact of Participation on Goal Acceptance and Performance: A Two Step Model". **Academy of Management Journal**, Mart 1985.

Eroğlu, Feyzullah, **İşgören Stresi ve Maden İşçileri Üzerinde Bir Saha Araştırması,** Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu Araştırma Merkezi Yayınları, No.151, Erzurum, 1989.

Ersoy, Sevdiye, Serkan Bayraktaroğlu, "Örgütsel Bağlılık", içinde **Örgütsel Davranışta Güncel Konular**, editör, Derya Ergun Özler, Ekin Kitabevi, 2010.

Ertekin, Yücel, **Örgüt İklimi**, TODAİE Yayını, Ankara, 1978.

European Commission Report, **Sexual Harassment in the Workplace in the European Union**, European Commision Directorate General for Employment, Industrial Relations and Social Affairs, Unıt V / D.5.

European Commission, **Sexual Harassment at the Workplace in the European Unıon, Office for Official Publıcations of the European Communities,** Luxembourg, 1998.

Ewing, D.W., "Constitutionalizing the Corporation", **Corporations and Their Culture,** New York: Mc Graw Hill, 1981.

Feldman, D.C., "The Multiple Socialization of Organization Members", **Academy of Management Review,** Nisan, 1981.

Feldman, S.P., "Culture and Conformity An Essay on Individual Adaptation in Centralized Bureaucracy", Human Relations, Nisan 1985.

Ferrel, O.C. ve Fraderich, John, **Business Ethics, Ethical Decision Making and Cases,** New York: Haughton Mifflin Comp., 1994.

Festinger, I., "Informal Social Communication", **Psychological Review**, Eylül, 1950.

Fıtzgeral L.F., "Sexual Harassment", **American Psychologist**, 48 (10). 1993.

Fiedler, Fred E., **A Theory of Leadership Effectiveness**, McGraw Hill Book Company, NewYork, 1967.

Fisher, R., Ury, W. and Patton, B., **Getting to Yes: Negotiating Agreement Without Givingin,** New York: Penguin, 1991.

Fleishman, E.A., "Evaluating Physical Abilities Required by Jobs", **Personal Administrator,** Haziran, 1979.

Forgas, J. P., **Handbook of Affect and Social Cognition**, Makwah: N.J. and Lawrance Erlbaum Associates, 2000.

Fox S., Stallworth L.E. "Racial / Ethnic Bullying: Exploring Links Between Bullying and Racism in the Us Workplace", **Journal of Vocational Behavior***,* 66.

Franklin, Jerome F, "Improving the Effectiveness of Survey Feedback". **Personnel.** Mayıs-Haziran, 1978.

Friedman L.N., Couper S., *The Cost of Domestic Violence:* **A Prelimınary Investigation of the Financial Costs of Domestic Violence***,* New York, 1987.

Gardner, D.G. ve Cumminss, L.L., "Activation Theory ve Job Designing; Review and Reconceptualizations", B.M. Staw ve L.L. Cummings, **Research in Organizational Behavior**, Vol.10, Grenwich, Conn; JAL Press, 1981.

Garrett, Thomas and Konoski, Richard J., **Business Ethics**, New Jersey: Englewood Cliff Prentice Hall, 1986.

Garrison and Muckinsky, "Attitudinal and Biographical Predictors", N.Nicholson, C.A. Brown and J.K. Chadwick-Jones, "Absence from Work and Personal Characteristics", **Journal of Applied Psychology**, Haziran 1977.

Garrison, R.K. and Muchinsky, P.M., "Attitudinal and Biographical Predictors of Incidental Absenteeism", **Journal of Organizational Behavior,** Nisan, 1977.

Gatewood, R.D. and Caroll, A.S., "Assessment of Ethical Performance of Organization Members: A Conceptual Framework", **Academy of Management Review**, Vol.16, 1991.

Geertz, C, **The Interpretation of Cultures**, NewYork: Basic Books, 1973.

Gerdes, L. "Nothin But Net", **Business Week,** March 26, 2007.

Gerth, H.H. and Wright Mills, C, **From Max Weber**, Oxford University Press, 1976.

Giacalone, Robert A. and Asworth, A. Neil, "From Lip Service to Community Service", **Business and Society Review**, Vol.6, Summer, 1968.

Gibson, James C, Ivancevich, John M. and Donnelly, James H., **Organization Behavior Structure Processes**, Business Publications Inc., Teksas, 1985.

"Gillette to Cut 4.700 Jobs, Shut Factories", **Reuters,** September 28, 1998.

Gillian, C, "In Different Voice: Women's Conceptions of Self and Morality", **Harward Educational Review,** November, 1977.

Gist, Marlyn E.,"Self Efficacy: Implications for Organizational Behavior and Human Resource Management", **Academy of Management Review**, Temmuz, 1987.

Glaser, S.R., Zamanon S. and Hacker, K., "Measuring and Interpreting Organizational Culture", **Management Communication Quarterly**, Kasım, 1987.

Goodman, P.S., Devadas R. and Houghson, T.L. Griffith, **Groups and Productivity; Analyzing the Effectiveness of Self-Managing Teams,** in J.P. Campbell and Associates (eds), Productivity in Organizations, San Francisco: Josey-Bass, 1988.

Goodman, P.S., Friedman, A., 'An Examination of Adams Theory of Inequity", **Administrative Science Quarterly**, Eylül, 1971.

Goodpaster, K.E., "Ethical Imperatives and Corporate Leadership" in R.E. Freeman edi., **Business Ethics: The State of the Art,** New York: Oxford University Press, 1991.

Gordon, G.G. and Gumming, W.M., **Managing Management Climate,** Lexington Book, 1979.

Gordon, M.E. and Fitzgibbons, W.J., "Empirical Test of the Validity of Seniority as a Factor in Staffing Decisions", **Journal of Applied Psychology,** Haziran 1982.

Gough, H., "Personality and Personality Assessment", in M.D. Dunnette (ed), **Handbook of Industrial and Organizational Psychology**, Chicago, Rand Mc Mally, 1976.

Graves, C.W., "Level of Existence An Open Systems Theory of Values". **Journal of Humanistic Psychology**, 1970.

Greenberg, J., "Cognitive Revolution of Outcomes in Response to Underpayment Inequity", **Academy of Management Journal,** Mart 1989.

Greenberg, J., **Managing Behavior in Organizations**, Prentice Hall, 2002.

Greenberg, Jerald and Baron, Robert A., **Behavior In Organizations**, A. Division of Simon&Schuster Inc., 1995.

Greenberg,J. "Losing Sleep Over Organizational Justice: Attenuating Insomniac Reactions to Underpayment inequity with Supervisory Training in Interactional Justice", **Journal of Applied Psychology**, 91, 2006.

Greenberg,J. Organizational Justice; The Dynamic of Fairness in the Work Place In. S.Zedeck (Ed), APA **Handbook of Industrial-organizational Psychology**, (Vol 13) Washington D.C. American Psychological Association, 2010.

Greenberg,J. and Robert, A. Baron, **Behavior in Organizations,** 6 th, edi Prentice Hall, 1997.

Greenberg,J. **Behavior in Organizations**, 10th edi. Pearson, 2011.

Greenberg, J. Cropanzano R.A. **Advances in Organizational Justice,** Stanford University Press, 2001.

Gregory, K.L., "Native-View Paradigms: Multiple Cultures and Culturel Conflict in Organizations", **Administrative Science Quarterly**, Eylül, 1983.

Griffin, R.W., "Effects of Work Design on Euployee Perceptions, Attitudes and Behaviors: Along Term Investigation", **Academy of Management Journal,** Vol.13, 1991.

Griffin, Ricky W. and Eberl, Ronald J., **Business,** New Jersey: Prentice Hall International Inc., Englewood Cliffs, 1996.

Griffin, Ricky W., **Task Re Design: An Integrative Frame Work,** Glenview, III: Scott Foresman, 1982.

Gross, D.M. and Scott, S., "Proceeding With Caution", **Time,** Temmuz 16, 1990.

Guillian C., "In Different Voice: Women's Conceptions of Self and Morality", **Harward Educational Review**, November, 1977.

Guion, R.M. and Gottier, R.F., "Validity of Personality Measures in Personnel Selection", **Personnel Psychology**, Vol.18, 1965.

Gutek B.A., Cohen A.G. Konrad A.M., Predicting Social – Sexual Behavior at Work: a Contact Hypothesis, **Academy of Management Journal**, 33 (3). 1993.

Gutek Barbara A. Koss Mary P., "Changed Women and Changed Organizations: Consequences of Coping with Sexual Harassment", **Journal of Vocational Behavior**, 42, 1993.

Guyan, J., "The Sole Competitor", **Fortune**. Vol. 137, No: 10, 1998.

Gümüş Adnan, **Toplumsal Bir Sorun Olarak Şiddet**, Eğitim Sen Sempozyum, 20- 21 Mayıs, Ankara, 2006.

Güzel Ali, Ertan Emre, "İşyerinde Psikolojik Tacize (Mobbinge) Hukuksal Bakış: Avrupa Hukuku ve Karşılaştırmalı Hukuk", **Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi** (Legal İSGHD). s.14, c.4, y.2007.

Hackman, J.R. ve Oldham, G.R., "Motivation Through the Desing of Work; Test of a Theory", **Organizational Behavior and Human Performance,** Agustos 1976.

Hackett, R.D. "Age Tenure and Employee. Absenteeism", **Human Relations,** 43, 1990.

Halıcı Ali, Kasımoğlu Murat, "Türkiye ve Azerbeycan Yükseköğretiminde Akademik Personele Yönelik Ayrımcılık Düzeyinin Karşılaştırılması" **10. Ulusal Yönetim Organizasyon Kongresi Bildiri Kitabı**, 23-25 Mayıs, 2002.

Hambrick, D.C. and Mason, P.A., "Upper Echelons: The Organization as a Reflection of It's Top Managers", **Academy of Management Review**, Nisan, 1984.

Hampton, W.J., "The Next Act at Chrysler", **Business Week,** Kasım 3, 1986.

Hannah, Michcal T. and Foresman, John, "Structural Inertia and Organizational Change**", American Sociological Review**, Nisan 1984.

Hanris, D.M., and DeSimone, R.L., **Human Resource Development**, Forth Worth, TX: Harcourt Brace, 1994.

Harrington, L.. "Why Managing Diversity is So Important". **Distribution,** Vol. 92, No: 11, November 1993.

Harrington, S.J., "What Corporate America is Teaching About Ethics", **Academy of Management Executive**, Vol.5, 1991.

Hasnas John, "Sexual Harassment, Case Study", **Ethical Issues In Business** (Ed: Thomas Donalson, Patricia H. Werhane), Prentice Hall, New Jersey, 1996.

Hellriegel, D. and Slocum, J.W., **Management: A Contingency Approach,** Reading Mass., Addison-Wesley. 1974.

Hellriegel, Don, Slocum, John W. and Woodman, Richard W., **Organizational Behavior**, West Publishing Company NewYork, 1986.

Hamper,B. **Rivethead: Tales from the Assembly Line,** New York, Warner Books, 1991.

Herold, D.M., Linder, R.C. and Leatherwood, M.L., "Using Multiple Attributes to Assess Sources of Performance Feedback", **Academy of Management Journal,** Vol.30. December 1987.

Herzberg, Frederick, Mausner, B. and Snyderman, B., **The Motivation to Work,** John Wiley and Sons. NewYork. 1959.

Hırschman,A.O. Exit, Voice and Loyalty;: Response to Decline in Firms, Organizations, and States. Cambridge, MA Harward University Press, 1970; and Farrell, D. "Exit, Voice, Loyalty and Neglect as Response to Job Dissatisfaction: A Multidimensional Scaling Study", **Academy of Management Journal,** 26, 1983.

Hickson, David J., Pugh, Derek S. and Pheysey, Diana C, "Operations Technology and Organization Structure: An Emprical Reappraisal", **Administrative Science Quarterly**, Eylül, 1969.

Hodge, Billy J. and Johnson, Herbert J., **Management and Organizational Behavior**, John Wiley and Sons Inc., New York, 1970.

Hoel H., Salin D., "Organizational Antecedents of Workplace Bullying in Bullying and Emotional Abuse in the Workplace", International Perspectives in Research and Pratice, S. Einarsen, H. Hoel, D. Zapf, C.L. Cooper (Eds), Taylor and Francis, London, 2003.

Hoel,H.,Cooper, C.L., Destructive Conflict and Bullying at Work, **Unpublıshed Report University of Manchester Institude of Science and Technology** (UMIST), November, 2000.

Hoerr, John, "The Pay off From Team Work", **Business Week,** Vol.10, July, 1989.

Hoffspiegel L., "Abuse of Power : Sexual Misconduct in the Legal Workplace", **Sexual Addictıon and Compulsivity**, Vol.5. 2002.

Holland, J.L.. **Making Vocational Choices: A Theory of Vocational Personalities and Work Environment,** 2nd ed., Englewood Cliffs, Prentice Hall, 1985.

Hoofman, W. Michael and Frederick, Robert E., **Business Ethics,** New York: Mc Graw Hill Inc., 1995.

Howard, Robert, "Values Make the Company: An Interview with Robert Haas", **Harvard Business Review**, Vol. 68, September. October 1990.

Hrisey, P. and Blanchard, K.H., "So You Want to Know Your Leadership Style?", **Training and Development Journal,** February 1974.

Hui, C., Lam S.S.K. and La, K.K.S., "Instrumental Values of Organizational Citizenship Behavior

for Promotion: A Field Quasi–Experiment", **Journal Of Applied Psychology,** 85, 2000.

Hulin,C.L. M.Roznowski and D.Hachiya "Alternative Opportunities and withdrawal Decisions: Empirical and Theoretical Dıscrepancies and an Integration" **Psychological Bulletin**, 97, 1985.

Huneryager, S.G. and Heckmann, I.L., **Human Relations in Management,** South Western Publishing Company, Cincinati, 1967.

Hunsaker, P.L., "The Role of the Inside Change Agent: Strategies for Changing Organizations, "In M.F. Call an and F.M. Trustry (Eds), **Organizational Development**, Center on Evaluation Development and Research, Phi Delta Kappa, 1987.

Hunter, J.E. and Hunter, R.F., "Validity and Utility of Alternative Prenictors of Job Performance", **Psychological Bulletin**, Ocak, 1984.

Iacocca, L., **Iacocca-An Autobiography**, NewYork: Bantam Books, 1986.

Iffaldano, M.T. and Muchinsky, P.M., "Job Satisfaction and Job Performance: A Meta Analysis", **Psychological Bulletin**, Vol. 97, 1985.

Industrial Organizations Theory and Practice, London: Oxford University-Press, 1965.

International Financial Statistics Year Book, Vol. 49, 1996.

Irwing, P.G., "On the Use of Personality Measures in Personnel Selection", **Canadian Psychology**, Vol.34, April 1993.

Isen, A. M. and R. Baron "Positive Effect as a Factor in Organizational Behavior", içinde B. M. Staw and L. L. Cummings (eds). **Research in Organizational Behavior**, Vol.13, 1991.

Ivancevich, John M. and Matteson, Michael T., **Organizational Behavior and Management,** Irwin Mcgraw-Hill, 1996.

Ivencevich, J.M. ve McMahon, J.T., "The Effects of Goal Setting, External Feedback and Self Generated Feedback on Outome Variables: A Field Experiment", **Academy of Management Journal,** Haziran 1982.

Jackson, M. "May we Have Your Attention, Please?" **Business Week** June 23, 2008.

Jago, Arthur G., "Leadership Perspectives in Theory and Research", **Management Science,** Vol.22, 1982.

Johston, w.b., **Work Force 2000, Work and Worker, for the 21 st, Century,** Indianapolis: Hudson Institute, 1987.

Joiner T.A., The Influence of National Culture and Organization Culture Alignment on Jıb Stress and Performance: Evidence from Greece, **Journal of Managerial Psychology**, 16 (39). 2001.

Josephson, Michael, "Teaching Ethical Decision Making and Principled Reasoning", **Business Ethics, Readings and Cases in Corporate Morality,** New York: Mc Graw Hill Inc., 1995.

Jung, G.G., **Psychological Types**, New York: Harcourt and Brace, 1923.

K.E.Kram, "Phases of Mentor Relationship" **Academy of Management Journal**, vol.26 (41) 608-625,1983 ve Kram K.E. ve Isabella L.A. "Mentoring Alternatives: The Role of Peer Relationships in Career Development", **Academy of Management Journal**, Vol.28, 1985.

Kağıtçıbaşı, Ç., **Yeni İnsan ve İnsanlar**, Evrim Yayınevi, 10. Basım.

Kağıtçıbaşı, Çiğdem, **İnsan ve İnsanlar: Sosyal Psikolojiye Giriş**, Duran Ofset Matbaacılık Sanayii A.Ş., 1977.

Kalleberg, A.L. and Loscocco, K.A., "Aging Values and Rewards; Explaining Age Differences in Job Satisfaction", **American Sociological Review,** Şubat. 1983.

Kast, Fremont and Rosenweig, James, **Contingency View's of Organization and Management,** Chicago:SRA, 1973.

Katz, Daniel and Kahn, Robert L., **The Social Psychology of Organizations,** 2nd ed., NewYork, John Wiley, 1978.

Kaya Çabuk Nilay, **Toplumsal Bir Sorun Olarak Şiddet**, Eğitimsen Sempozyumu, Ankara, 20-21 Mayıs, 2006.

Keller, R.T., "Predictors of the Performance of Project Groups in R and D Organizations", **Academy of Management Journal**, Aralık 1986.

Kelley Elizabeth, Mullen Jane, "Organizational Reaponse to Workplace Violence, **Handbook of Workplace Violence** (Ed: E.Kevın Kelloway, Julian Barling, Joseph J.Hurrell), Sage Publications, London, 2006.

Kellogg, Dianne Mc Kinney, "Contrasting Suecesful and Unsuccesful OD. Consulting Relationships", **Groups and Organization Studies**, Haziran, 1984.

Kelly D.J. "Reviewing Workplace Bullying: Strengthening Approaches to a Complex Phenomenon", **Journal of Occupational Health and Safety Australia and New Zealand**, 21 (6), December.

Kelly, H. H., **Attribution in Social Interaction**, Morris Town, N.Y. General Learning Press, 1971.

Kelly, K., "The New Soul of John Deere", **Business Week**, January 31, 1994.

Kelly, M., "Sticking to Its Guns", **Business Month**, Temmuz 1990.

Keser Aşkın, **Çalışma Yaşamında Motivasyon**, Alfa, İstanbul, 2006.

Keser, Aşkın Organizasyonel İş Motivasyonu İş Tatmini ve Bağlılık", içinde **Organizasyonlarda Davranış**, Editör Ayşe Çiğdem Kırel, Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları, Saray Matbaası, 2013.

Keser, Aşkın **Çalışma Psikolojisi,** 3. Baskı, Ekin Yayınevi, 2012.

Keser,Aşkın Organizasyonel İş Motivasyonu İş Tatmini ve Bağlılık", içinde **Organizasyonlarda Davranış**, Editör Ayşe Çiğdem Kırel, Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları, Saray Matbaa-

sı, 2013.

Kırel Çiğdem, "Mobbing Yönetiminde Destekleyici ve Risk Azaltıcı Öneriler", Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt.7, No.2., 2007.

Kırel Çiğdem, "Örgütsel Stres Yönetimi", **Eskişehir Anadolu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,** CXI., S.1-2, 1993.

Kırel Çiğdem, **Örgütlerde Etik Dışı Davranışlar ve Yönetimi**, A.Ü. Basımevi, Eskişehir, 2000.

Kırel Çiğdem, **Örgütlerde Güç Kullanımı, Çalışanların Algıladıkları Güç ve Tepkileri Üzerine Bir Uygulama**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, No. 1031, Eskişehir, 1998.

Kırel Çiğdem, **Örgütlerde Psikolojik Taciz (Mobbing) ve Yönetimi**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, No. 1806, Eskişehir, 2008.

Kırel, Çiğdem, "Örgütsel Politikanın Algılanması", **Eskişehir Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, C:XIV, S: 1-2, 1998.

Kırel, Çiğdem, "Örgütsel Stres Yönetimi", **Eskişehir Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,** C.XI, S: 1-2,-1993.

Kırel, Çiğdem, **Örgütlerde Güç Kullanımı, Çalışanların Algıladıkları Güç ve Tepkileri Üzerine Bir Uygulama,** Anadolu Üniversitesi Yayınları; No.1031, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları; No.113, Eskişehir, 1998.

Kırel, Çiğdem, **Örgütlerde Stres Kaynaklarının Çalışan Kadınlar Üzerindeki Etkileri ve Eskişehir Bölgesinde Bir Uygulama Çalışması**, Basılmamış Doktora Tezi, Eskişehir, 1991.

Kim, Soocom, Roderick, Roger and Shea, John, **Dual Careers: A Longitudinal Study of the Labor Market Experience of Women,** Vol. 2. U.S.Government Printing Office, Washington DC, 1973.

Klaus Nedl, "Mobbing and Well-Being:Economic and Personel Development Implications", **European Journal of Work and Organizational Psychology**, 5 (2). 1996.

Kluckhohn, C, and Murray, H.D., (Edes), **Personality in Nature, Society and Culture,** NewYork: Knoft, 1948.

Koçel, Tamer, "İşletme Yönetimi İle İlgili Son Gelişmeler ve Çalışanlar Açısından Anlamı", **Mercek,** No:3, 1996.

Koçel, Tamer, "Yönetimde Stres Yaratan Faktörler", **Stres Yönetimi Semineri**, TUSSİDE Yayınları, Gebze, 1987.

Koçel, Tamer, **İşletme Yöneticiliği, Yönetici Geliştirme, Organizasyon ve Davranış,** İstanbul Üniv. İşletme Fakültesi Yayınları, 1999.

Kohlberg, Lawrance and Delfenbein, Peter, "The Development of Moral Judgement Concerning Capital Punishment", **American Journal of Orthopsychiatry**, Vol.45, July 1985.

Kohn, William L., Steers, Richard M. and Terborg, James R., "The Effects of Transformational Leadership on Teacher Attitudes and Student Performance in Singapore", **Journal of Organizational Behavior**, Vol.16, 1995.

Kotter, J.P. and Schlesinger, L.A., "Choosing Strategies for Change", **Harward Business Review,** Mart-Nisan, 1979.

Kozicki, S., **The Creative Negotiator**, Pyrmont, N.S.W, Australia Grover, 1993.

Kök, Bayrak, S, "İş Tatmini ve Örgütsel Bağlılığın İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma", **Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,** 20 (1). 2006.

Kroeber, A.L. and Kluckhohn, C. "Culture: A Critical Review of Concepts and Definitions", **In Papers of the Peabody Museum of American Archeology and Ethnology,** Vol.47. No.1, Cambridge, Mass, 1952.

Kroeger, O. and Thuesen, J.M., **Type Talk**, NewYork: Delacorte Press, 1988.

Kuğu Nesim, Bolayır Ertuğrul, **"Anksiyete Bozuklukları PET ve SPECT Bulguları",** Klinik Psikofarmokoloji Bülteni, Cilt 11, S.2. 2001

Laçiner Vedat, Mobbing (İşyerinde Psikolojik Taciz), **İşveren***,* Cilt, 44. Mayıs, Ankara, 2006.

Langley, M., "A.I . and T Has Call for a New Corporate Culture", **The Wall Street Journal,** Şubat 28, 1984.

Latham, G.P. and Huber, V.L., "Schedules of Reinforcement: Lessons from the Past and Issues for the Future", **Journal of Organizational Behavior Management,** Vol.13, 1992.

Lawrance, Paul R. and Lorsch, Jay W., **Organization and Environment; Managing Differentiation and Integration, Homewood**, I.II. Irwin, 1969.

Lawrence, Paul R., "How to Deal With Resistence to Change", **Harward Business Review,** Mayıs-Haziran, 1954, Yeniden Basım Gene W. Dalton, Paul R. Lawrence and Larry E. Grenner (edi), **Organizational Change and Development,** Homewood, III: Irwin Ltd, 1970.

Lax, D.A. and Sebenius, J.K., **The Manager as Negotiator**, New York, Free Press, 1986.

Le Blanc, M.M., Kelloway, E.K., "Predictors anal Outcomes of Workplace Violence and Aggression", **Journal of Applied Psychology***,* 87. 2002.

Leather P., Lawrence C., Beale D, Cox T., "Work Related Violence and the Buffering Effects of Intra Organizational Support", **Work and Stress***,* Vol. 12, 1998.

Leatt, Peggy and Schneck. Rodney, "Criteria for Grouping Nursing Subunits in Hospitals", **Academy of Management Journal**, Mart 1984.

Lebow, R.N., **The Art of Barganing**, Baltimore: John Hopkins University Press, Bl.1-2, 1996.

Levin, S., "Perceived Group Statüs Differences and the Effects of Gender Ethnicity and Religion on Social Dominance Orientation", **Political Psychology***,* 25 (1).

Levethall,G.S. What Should be Done with Equity Theory? New Approaches to the Study of

Fairness in Social Relation RelationShip", in Social Exchange: Advances in Theory and Research, eds, K.Gergen, M.Greenberg, and R.Wills, New York, Plenum Press, 1980.

Lewick, R.J., "Lying and Deception: A Behavioral Model", in M.H.Bazerman and R.J. Lewicki (eds). **Negotiating in Organizations**, Beverly Hills: Sage, 1983.

Lewin, Kurt, **Field Theory in Social Science**, NewYork Harper and Row, 1951.

Lewis, P.V., "Defining Business Ethics", **Journal of Business Ethics**, October 1985.

Leymann H, "Mobbing and Psychological Terror at Workplace" **Violence and Victims***,* S (2), 1990.

Leymann Heinz, "The Content and Development of Mobbing at Work", **European Journal of Work and Organizational Psychology***,* 5 (2), 1996.

Leymann Heinz, Annelie Gustafsson, "Mobbing at Work and the Development of Post- Travmatic Stress Disoders", **European Journal of Work and Organizational Psychology***,* 1996.

Lichtman, Robert J. and Lane, Irwing M., "Effects of Group Norms and Goal Setting on Productivity", **Group and Organization Studies**. Aralik, 1983.

Likert, R., "Past and Future Perspectives on System 4", **Proceedings of the Academy of Management**, Orlando, Florida, 1977.

Lim, V.K.G. "The IT was of loafing on the Job; Cyberloafing, Veutralizing and Organizational Justice", **Journal of Organizational Behavior,** 23, 2002.

Locke, E.A., "Toward a Theory of Task Motivation and Incentives", **Organizational Behavior and Human Performance**, Mayıs 1968.

London, M. and Smither, J.W., "Can Multisource Feedback Change Perceptions of Goal Accomplishment, Self-Evaluations and Performance-Related Outcomes? Theory-Based Applications and Directions for Research", **Personnel Psychology**. Vol.48, 1995.

Long, Susan, "Early Integration in Groups: A Group To Join and A Group To Create" **Human Relations,** Nisan, 1984.

Lookce, Edwin E., "The Nature and Causes of Job Satisfaction", in Marvin Dunnette, ed, **Handbook of Industrial and Organizational Psychology,** Chicago, Rand McNally, 1976.

Loraleigh Keashly, Harvey Steve, Workplace Emotional Abuse, **Handbook of Workplace Violence***,* Sage Publications, London, 2006.

Lord, R.G., Devaper C.L. and Alliger, G.M. "A Meta-Analysis of the Relation Between Personality Traits and Leadership Perception: An Application of Validity Generalization Procedures", **Journal of Applied Psychology**, Agust 1986.

Lublin, J.S., "Trying to Increase Worker Productivity, More Employers Alter Managment Style", **Wall Street Journal**, February 13, 1992. P.B.I.

Lussier, Robert N., **Human Relations in Organizations**, Irwin Homewood. 11.60430, Boston, 1990.

Luthans, F. and Kreitner. R., **Organizational Behavior Modification and Beyond**, Glenview 111, Scott Foresman, 1985.

Luthans, F., **Organizational Behavior**, 7. Edition, McGraw Hill Inc. 1995.

Maanen, J. Van and Schein, E.H., "Career Development", in J.R. Hackman J.L. Suttle (eds) **Improving Life At Work**, Santa Monica, CA: Goodyear, 1977.

Maarit Vartia, "The Sources of Bullying Psychological Work Environment and Organizational Climate", **European Journal of Work and Organizational Psychology**, 5 (2). 1996.

Madler, David A. and Lawler, Edward E., "Quality of Work Life Perspectives and Directions", **Organizational Dynamics**, 1983.

Mandi, S.R., **Personality Theories**, Homewood, IL: Dorsey, 1968.

Mangione, T.W., "Turnover Some Psychological and Demographic Correlates" in R.P. Quinn and T.W. Mangione (eds), **1969-70 Survey of Working Conditions,** Ann Arbor; University of Michigan, Survey Research Center, 1973.

Margerison, C. and McCann, D., **Team Management Systems: The Team Development Manual,** Toowong Queensland, Australia: Team Managment Resources, 1990.

Margerison, Charles and Mc Cann, Dick, **Team Management: Practical New Approaches**, London Mercury Books, 1990.

Markham, S.E. and McKee, G.H, "Group Absence Behavior and Standarts: A.Multilevel Analysis", **Academy of Management Journal**, 38, 1995.

Markham, S.E. and Mc Kee G.H. "Declining Organizational Size and Increasing Unemployment Rates: Predicting Employee Absenteeism From Within and Between Plant Perspectives" **Academy of Management Journals,** 34, 1991.

Martin, J., "How to Negotiate with Really Tough Guys", **Fortune Advisor**, New York: Fortune Book, 1997.

Martiono Vitorio Di, Hoel Helge, Cooper Cary L. Preventing Violence and Harassment in the Workplace, Ireland, 2003.

Martocchio,J.J. and D.I. Jimeno, "Employee Absenteeism as an Affective Event", **Human Resource Management Review,** 13, 2003.

Mascowitz, M., "Lessons From the Best Companies to Work For", **California Management Review**, Winter 1985.

Maslow, A. H., "A Theory of Human Motivation", **Psychological Review**, Vol. 50, No.4, Temmuz 1943.

Maslow, Abraham, **Motivation and Personality**, NewYork Harper Row. 1954.

Mastenbroek, W., **Negotiate**, Oxford, UK: Basil Books, 1989.

Mc Clelland, Power ve Burnham, D.H., "Power is the Great Motivation", **Harvard Business Review**, March-April 1976.

Mc Gregor, Douglas, **The Human Side of Enterprise**, Penguin, 1987.

Mc Shane Steven L., Glinow Mary Ann Von, **Organizational Behavior Emerging Realities for the Workplace Revolution**, Mc Graw Hill, Irwin, New York, 2003.

McClelland, D.C.. **Power: The Inner Experience**, NewYork: Irvington, 1975.

McCormick, Jain A. and Cooper, Gary L., "Executive Stress: Extending the International Comparison", **Human Relations**, Vol.41, No: 1, 1988.

McCoy, Charles S., **Management of Values The Ethical Difference in Corparate Policy and Performance,** Toronto: Pitman Publishing, Inc., 1985.

McElroy, J.C., "A Typology of Attribution Leadership Research", **Academy of Management Review,** July 1982.

McEvoyard, G.M., Cascio, W.F., "Cumulative Evidence of the Relationship Between Employee Age and Job Performance", **Journal of Applied Psychology,** Şubat 1989.

McGrath, Joseph E., "Status and Conflict: Two Themes in the Study Stress", **Social and Psychological Factors in Stress,** Rinehart and Winston, Inc., NewYork, 1991.

McHugh, Francis P., İş **Ahlakı,** İstanbul: TÜSİAD Yayınları, 1992.

McShane, L. and M.A. Glinow, **Organizational Behavior**, McGraw Will, Irwin, 2003, s. 69.Michael, Stephen D., "Organizational Change; Technigues; Their Present, Their Furture", **Organizational Dynamics,** 1982.

McShane, S.L. and Von Glinow, M.A., **Organizational Behavior,** Irwin, McGraw-Hill, 2000.

Meggins, D. and Baydell, T. **"A Manager's Guide to Coaching**", British Association for Commercial and Industrial Education, London, 1979.

Meyer, J.P. and N.Y Allen, **Commitment in the Work Place,** Thousand Oaks, C.A. Sage, 1997.

Meyer, J.P. D.Y.Stanley, L. Herscouitch, and L. Topol Aytsky", Affective, Continuance, and Normative Commitment to the Organization: A Meta Analysis of Antecedents Correlates and Consequences **Journal of Vocational Behavior** (61), 2002.

Meyer, J.P., and Allen, N.Y. "A Three Component of Conceptualization of Organizational Commitnent", **Human Resource Management Review**, 1 (1), 1991.

Meyer, J.P., Becker, T.E., and Vanderberghe, C. "Employee Commitment and Motivation: Conceptual Analysis and Integrative Model", Journal of **Applied Psychology,** Vol. 89, 2004, s.991-1007 and Meyer, J.P., Allen N.Y. Smith C.A. "Commitment to Organizations and Occupations: Extension and Test of Three Component Conceptualization", **Journal of Applied Psychology,** Vol. 75, 1993.

Mike, Pedler, Burgoyne, J. and Poydell, T., **The Learning Company,** McGraw Hill, N.1, 1991.

Miles, E.W., Hatfield, J.D., and Huscman, R.C. "The Equity Sensitive and Construct: Potential Implications to Worker Performence", **Journal of Management,** Arahkl989.

Miller, Seymour W., "Mediation An Alternative Dispute Recolution Methodology Whose Time Has Come", **CPA Journal,** Vol.64, No:7, July 1994.

Milliken, F.J., "Three Types of Perceived Uncertainty about the Environment: State Effect and Response Uncertainity", **Academy of Management Review,** Vol.12, 1987.

Miltenberger, KG., **Behavior Modification Principles and Procedures,** Pasific Grove, C.A.Brooks/Cole, 1997.

Miner, J., F.C., "A Comparative Analysis of Three Diverse Group Desicion Making Approaches", **Academy of Management Journal.** Mart 1979.

Miron, D. ve McClelland, D.C., "The impact of Achievement Motivation Training on Small Businness", **California Management Review,** Summer, 1979.

Mischel, Walter, **Introduction to Personality,** NewYork: Holt, 1976.

Mitchell, M.S., and M.L. Ambrose. "Abusive Supervision and Workplace Deviance and the Moderating Effects of Negative Reciprocity Beliefs", **Journal of Applied Psychology,** 92, 2007.

Mobley, W. Griffith, R., Hand, H., Meglino, B. "Review and Conseptual Analysis of the Employee Turnover Process", **Psychological Bulletin,** 86 (3), 1979.

Mobley, W.H. Horner, S.O. and Hollingsworth, A.T. "An Evaluation of Precursors of Hospital Employee Turnover", **Journal of Applied Psychology,** 63, 1978.

Moler, N.R.F., **Principles of Human Relations,** NewYork: John Wiley and Sons, 1952.

Moorhead, G. and Griffin, Ricky W., **Organizational Behavior,** Houghton and Mifflin Comp, 2nd ed. 1989.

Moorhead, Gregory, "Organizational Analyses: An Integration of The Macro and Micro Approaches", **Journal of Management Studies,** Nisan, 1981.

Morgan Cliff, **Psikolojiye Giriş**, Hacettepe Üniversitesi, Psikoloji Bölümü Yayınları, No:1, Ankara, 1981.

Morris, M.W. and Larrick, R.P. "When One Couse Costs Doubt on Another: A. Normative Analysis of Discounting in Causal Attribution", **Psychological Review**, Vol. 102, 1995.

Morris, M.W. and R.P. Larrick. "When One Couse Costs Doubt on Another: A Normative Analysis of Discounting in Causal Attribution" **Psychological Review**, Vol.102, 1995.

Moss, Leonard, **Management** Stress, Addison Wesley Pub., London: 1970.

Mount, M.K. and Barrick, M.R., "The Big Five Personality Dimensions: Implications for Research and Practise in Human Resource Management". **Research in Personnel and Human Resource Management,** Vol.13, 1995.

Mowday, R.T., R.M. Steers and L.W. Porter, "The Measurement of Organizational Commitment",

Journal of Vocational Behavior, (14), 1979.

Muchinsky, P.M. "Employee Absenteeism: A Rewiew of the Literature", **Journal of Vocational Behavior,** 10, 1977, s. 316-340, and Harrison, D.A., "Time for Absenteeism: A 20 Year of Origins, offshoots and Outcomes", **Journal of Management,** 24, 1998.

Muller, J., "Raytheon's Job Cuts Will Total 14.000: 1.200 Slots in State Targeted as Defence Firm Streamlines," **Boston Globe,** October 8, 1998, s.A.1.

Mullins, Laurie J., **Management** and **Organizational** Behavior, 3 rd ed, Pitman Publishing, 1993.

Munford, E., "Helping Organizations Through Action Research The Sociotechnical Approach", Quality **of** Work **Life,** Vol.3, No:5-6, Eylül-Aralık, 1986.

Munstenberg, Hugo, **Psychology and Industrial Efficiency,** Boston Houghton and Mifflin Comp, 1993.

Murphy, P.E., "Creating Ethical Corporate Structures", **Sloan Management Review,** Vol.30, 1989.

Myers, M.J. ve Myers, S.S., "Toward Understanding the Changing Work Ethic", **California Management Review,** 1974.

Nadler, D.A., "The Effective Management of Organizational Change", in J.W. Lorsch, (ed.), **Handbook of Organizational Behavior,** Englewood Cliffs, N.Y. Prentice Hall, 1987.

Nadler, David A., "Concepts for the Management of Organizational Change", J.Richard Hackman, Edward E. Lawler and Lyman W. Porter, eds., **Perspectives on Behavior in Organizations,** 2nd ed., NewYork, McGraw Hill, 1983.

Nahavandi, Afsaneh and Malekzadeh, Ali R., **Organizational Behavior,** Prentice Hall. New Jersey, 1999.

Naime Gary, Naime Ruth, **The Bully at Work***,* Source Books, Inc., Naperville, Illinois, 2000.

Naisbitt, John, **Megatrends; Ten New Directions Transforming** Our **Lives,** NewYork; Warner Books, 1982.

NcClellano, D.C., **The Achieving Society,** NewYork: Van Nostrand Reinhold. 1961.

Neilsen, E., " Understanding and Managing Intergroup Conflict" In Jay W. Lorch and Paul R. Lavrence (eds). **Managing** Group **and** Inter-Group **Relations,** Homewood K. Irwin and Dorsey, 1991.

Nelson D.L., Quick, C.J. **Organizational Behavio***r,* South Western Colege Publishing, New York, 2000.

Nelson, D.L., and Y.C. Quick**, Understanding Organizational Behavior**, Thamson. South Western Comp. 2004.

Neuman, G.A., Edwards, .I.E. and Raju, N.S., "Organizational Development Interventions: A Meta-Analysis of Their Effects on Satisfaction and Other Attitudes", **Personnel Psychology,** 1989.

Newstrom, J.W. and Keith Davis, **Organizational Behavior**, 11edi, Mc Graw Hill, Irwin, 2002.

Niedl K., "Mobbing and Well Being: Economic and Personnel Development Implicatıons", **European Journal of Work and Organizational Psychol***ogy* (2).

Nielsen, R.P., "Changing Unethical Organizational Behavior", **Academy of Management Executive,** Vol.3, Structures, 1989.

Noe A.R., "An Investigation of the Determinants of Succesfull Assigned Mentoring Relationships", **Personnel Psychology**, Vol. 4,1988.

"Nord Strom's Gang of Four" **Business Week,** June 15, 1992.

Nulty, Peter, "How Personal Computers Change Managers Lives", **Fortune,** Eylül 3, 1984.

O' Moure M., **Builling at Work in Ireland: A National Study***,* Anti Bullying Centre, Dublin, 2000.

Obert, Steven L. "Developmental Patterns of Organizational Task Groups; A Preliminary Study", **Human Relations,** Ocak 1983.

Offen, Alan L., "The New Old", **The Wall Street Journal,** Mayıs 11, 1987.

Organ, Dennis W. and Bataman, Thomas, **Organizational Behavior:** An **Applied Psychological Approach,** Business Publications Inc., Texas, 1986.

Organ, Dennis W. and Hamner, W. Clay, **Organizational Behavior** An **Applied Psychology Approach,** Business Publication Inc., 1982.

Osborn, A.F.. **Applied Imagination Principles and Procedures,** NewYork. Scribner's Sons, 1941.

Ouchi, W.. Z **Teorisi: Japonların Yönetim Tarzı Nasıl İşliyor?** (Çeviri: Yakut Güneri) İstanbul: İlgi Yayıncılık, 1987.

Ouchi. W.G., **Theory** Z: **How American Business Can Meet the Japanese Challenge,** Reading Mass: Addison Wesley, 1981.

Oz, S. and D. Eden, "Restraining the Golem: Boosting Performance By Changing the Interruption of Low Scones", **Journal of Applied Psychology**, Vol.79, 1994.

Özdemir Serap, **Mobbing ya da Çalışma Yaşamında Psikolojik Taciz***,* Petrol – İş Kadın S.24, Ağustos, 2007.

Özgen, Hüseyin, Yalçın, Azmi, ve Öztürk, Azim, "Çağdaş İşletmelerde İş Ahlakı ve Sosyal Sorumluluk Anlayışı", **2. Yönetim Kongresi,** Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları: 1, Kuşadası, 1994.

Özkalp E., Kırel Ç., **Örgütsel Davranış***,* Anadolu Üniversitesi Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayın No 149. Eskişehir, 2005.

Özkalp Enver, **Sosyolojiye Giriş***,* Ekin Basım Yayın Dağıtım, İstanbul, 2007.

Özkalp, E., A.Ç.Kırel, Z.Sungur, A.A.Cengiz. "Örgütsel Toplumsallaşma Sürecinde Mentorluk ve Mentorun Yeri ve Önemi: Anadolu Üniv. Araştırma Görevlileri Üzerine Bir İnceleme", **Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi**,Vol.6, no.II, 2006.

Özkalp, Enver, (edi). **Davranış Bilimlerine Giriş,** Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınlan, "Gelişim Ünitesi", 1994.

Özkalp, Enver, "Çatışma Yönetimi, Çözüm Yollan ve Görüşme Teknikleri", **Mercek,** Temmuz 2001.

Özkalp, Enver, Cengiz A. Aytül, "İşyerinde Duygular ve Yönetimi", **11. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi***,* 22-24 Mayıs, Afyon, 2003.

Özkalp, Enver, **Örgütlerde Davranış,** Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınlan, 1987.

Özkalp, Enver, **Sosyolojiye Giriş,** Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir. 1993.

Özkalp, E. U.Aydın, S.Tekeli. "Sapkın Örgütsel Davranışlar ve Çalışma Yaşamında Yeni Bir Olgu: Sanal Kaytarma (Cyber Loafing) ve İş İlişkilerine Etkileri", **Çimento İşveren,** 26 (2), 2012.

Paksoy, Mahmut, "Liderlikle Hersey-Blanchard Modeli", **Yönetim,** Yıl 4: S. 16, Ekim, 1993.

Parnes's, Herbert, Nestel, Gilbert, and Andrisani. Paul, **The Pre-Retirement Years A Longitudinal Study of Labor Market Experience of Men,** Vol.3. U.S. Government Printing Office, Washington, D.C., 1973.

Parsloe, Eric and Monika Wray, "Coaching and Mentoring", **Kogan Page**, London, 2000.

Parsons, T., **The Structure of Social Action,** NewYork: McGraw Hill, 1937.

Peck M. Scott, **Kötülüğün Psikolojisi** (Çev: Göker Talay) Kuraldışı Yayıncılık, İstanbul, 2003.

Peck M. Scott, *The People of the lie.* **The Hope for Healing Human Evil***,* Touchstone New York, 1998.

Perrow, Charles B., "A Framework for the Comporative Analysis of Organizations", **American Sociological Review,** Nisan 1967.

Pervin, Lawrence, "Personality" in Mark Rosenweig and Lyman Porter eds.. **Annual Review of Psychology,** Vol.36. Palo Alto, Calif.: Annual Reviews, 1985.

Peters, T. and Waterman, R.H., **In Search of Excellence,** NewYork: Harper and Row, 1982. Türkçe Çevirisi "Mükemmeli Arayış", (Selami Sargut) Altın Kitaplar Yayınevi, 1987.

Peters, Tom, "**Competition and Compassion**", California Management Review, 1986.

Pfeffer, J., "**People, Capability and Competitive Success**", Management Development Review, Vol. 8 No:5, 1995.

Pfeffer, Jeffrey, **Managing With Power**, Harvard Business School Press, Boston. Massachusetts. 1992.

Pfeffer, Jeffrey. **Power in Organizations**, Marshfield, Mass: Pitman, 1981.

Plato, **The Republic,** trans. D.Lee. U.K. Penguin , 1935, Part VII, Sec. 7.

Podsakoff, P.M. and Williams, L.Y., "**The Relationship Between Job Performance and Job Satisfaction**", in H.A. Locke (ed) Generalizing from Laboratory to Field Setting, Lexington Books, Lexington, Mass.. 1986.

Pondy, L.R.. "**Organizational Conflict: Concepts and Models**", Administrative Science Quarterly, September, 1967.

Porter and Steers, "Organizational Work and Personal Factors; N.Nicholson and P.M. Goodge, "The Influence of Social, Organizational and Biographical Factors on Female Absence", **Journal of Management Studies**, Ekim, 1976.

Porter, L.W. and Steers, R.. "**Organizational, Work and Personel Factors in Employee Turnover and Absenteeism**", Psychological Bulletin, Ocak, 1973.

Poster E.C., A "Multinational Study of Psychiatric Nursing Staff's Beliefs and Concerns About Work Safety and Patient Assault", **Archives of Psychiatric Nursing**, Vol. 10 No.6, 1996.

Powell, G.N., and Butteifield, D.A., "The High-High Leader Rides Again", Group and Organization Studies, December 1984.

Powell, G.N., Women and Men in Management, Beverley Hills, CA; Sage Publications, 1988.

Pritchard. W., "**Whats New in Organizational Development**", Personnel Management, Vol.16, No.7, Temmuz 1984.

Quick, James C. and Quick, Jonathan D., "**Preventive Stress Management at the Organizational Level**". **Personnel,** October, 1984.

Quinn, R.P., Staines, G.L. and McCullough, M.R., Job Satisfaction; Is **There a Trend?,** Washington, D.C:U.S.Goverment Printing Office, Document 2900-00195, 1974.

Ragins, Belle Rose, "Diversified Mentoring Relationships in Organizations: A Power Perspective", **Academy of Management Review**, April 1997.

Randall, D.M. Commitment and the Organization: **The Academy of Management Rewiew,** 12 (3), 1987.

Raqubsm, B.R.and Scandura, T.A., "Burden or Blessing? Expected Costs and Benefits of Being A Mentor?" **Journal of Organizational Behavior**, Vol:20, 1999.

Rayner C., Hoel, H. "A Summary Review of Literature Relating to Workplace Bullying", **Journal of Community Applied Psychology**, 7, 1997.

Rehfeld, J.E., "What working for a Japanese Company Tought me", **Harward Business Review**, November, 1990.

Reingold,J. "Why your workers might jump ship", **Business Week,** March , 1999.

Reinemund, Steven R., "Todays Ethics and Tomorrow's Work Place", Business **Forum,** Vol.17, No. 2, Spring, 1992.

Resch M., Schubinski M (1996). Mobbing Prevention and Management in Organizations, **European Journal of Work and Organizational Psychology**, 5 (2). 1996.

Reynolds, Shirley and Sharpo, A., "Stress Reduction in Transition: Conceptual Problems in the Design, Implementation and Evaluation of Worksite Stress Management Intervenitons", **Human** Relations, Vol.44, No.7, July, 1991.

Rhodes, S.R., "Age Related Differences in Work Attitudues and Behavior; A Review and Conceptual Analysis", Psychological Bulletin, Mart 1983.

Robbins, S. P., **Managing Organizational Conflict: A Noatraditional Approach,** Englewood Cliffs, N.J. Prentice Hall, 1974.

Robbins, Stephen P., (Çev. Bülent Himmetoğlu ve Alev Ergenç), **Örgütsel Çatışmanın Yönetimi**, İzmir Ege Üniversitesi İ.İ.B.F. Yayını, 1977.

Robbins, Stephen P., (Çev: Sevgi Ayşe Öztürk), Örgütsel **Davranışın Temelleri,** Prentice Hall International Inc., 1994.

Robbins, Stephen P., **Organizational Behavior, Concepts, Controversies and Applications,** Prentice Hall, Englewood Cliffs, NewYork: 1991.

Robbins, Stephen P., **Organizational Behavior**, Seventh edi, Prentice Hall, 1996.

Robinson, S.L. and Bennett, R.Y. "A Multidimensional Scaling Study", **Academy of Management Journal,** 38(2), 1995.

Robertson Ian, **Sociology**, Third edi. Worth Publishers Inc., 1998.

Robins S.P., Judge, T.A. **Organiztional Behavior***,* Prentice Hall, New Jersey, 2007.

Robinson, S. and Weldon, E., "Feedback Seeking in Groups: A Theoretical Perspective" **British Journal of Social Psychology,** Vol.32, 1993.

Ronald, Sims R., "The Institutionalization of Organizational Ethics", **Journal of Business Ethics,** Vol.10, 1991.

Rosen, R.H. **The Healthy Company,** Los Angeles, 1991, s. 71-72. in Greenberg, **Op.cit.,** 2013.

Rothman, H., "The Boss as Mentor", **Nation's Business**, April 1993.

Rotter, J.B., "Generalized Expectancies for Internal vs. External Control of Reinforcement", **Psychological Monographs,** Vol.80, 1966.

Rusbult, C. and Lowery, D., "When, Bureaucrats Get the Blues", **Journal of Applied Social Psychology**, Vol.15, No.), 1985.

Sabuncuoğlu Z., Tüz, M., **Örgütsel Psikoloji**, Furkan Yayıncılık, Bursa, 2003.

Sabuncuoğlu, Zeyyat, **Çalışma Psikolojisi,** Bursa, 1984.

Salancik, G., and Pfeffer, J., "A Social Information Processing Approach to Job Attitudes and Task Design", Administrative **Science Quarterly Approach,** Vol.23, 1978.

Salancik, Gerald and Pfeffer, Jeffrey, "An Examination of Need-Saticfaction Models of Job Attitudes", Administrative **Science Quarterly,** Vol. 22, 1977.

Salter, D.V. and Evans N.J., "Test-Re test of the **Myers-Briggs** Type Indicator: An Examination of Dominant Functioning", **Educational and Psychological Measurement,** Vol. 57, August 1997.

Saraçel, Nüket, **Gece Çalışması ve Türk-İş Hukukunda Gece Çalışmasının Düzenlenme Esasları,** Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 1987.

Savage, **G.T.,** Blair, J.D. and Sovenson, R.L., "Consider Both Relationship and Substance When Negotiating Strategically", **Academy of Management** Executive, February 1989.

Sayın, Deniz, "Yönetsel Etik", **Yerel Yönetim ve Denetim,** İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Kontrolörleri Der. Yayını, Cilt:2, S: 1. Ocak 1998.

Schacter, Stanley, **The Psychology of Affiliations,** Stanford, Calif; Stanford University Press, 1959.

Schat, A.C., Kelloway K.E., Training as Workplace Agression Intervention Strategy, in (Ed: E.Kevın Kelloway, Jurlian Barling, Hurrell Joseph Jr.), **Handbook of Workplace Violence***,* Sage Publications: London, 2006.

Schat, A.C.H., M.R.Frone and E.K. Kelloway, "Prevalence of Workplace Agguression in the U.S. Workforce: Findings From National Study" **In Handbook of Workplace Violonce,** eds, E.K. Kelloway, J.Barling, and J.J. Hurnell, Thousand Oaks, C.A.Sage, 2006.

Schein, E.H., "The Role of the Founder in Creating Organizational Culture", **Organizational Dynamics,** 1983.

Schein, E.H., **Process Consultation; It's Role in Organizational Development,** Reading M. A. Addison Wesley, 1969.

Schein, Edgar H., Bennis, W.G., **Personal and Organizational Change Through Group Methods: The Laboratory Approach,** John Wiley and Sons Pub. Inc., NewYork, 1965.

Schultz, Duane P., **Psychology and Industry Today,** McMillan Publishing Co., Inc., NewYork, 1982.

Schultz D. and S. Ellen Schultz, **Psychology and Work Today,** Prentice Hall, N.Y. 1998.

Schulze, Nergis. "İşletme Etiği Konusuna Kavramsal Bir Yaklaşım", **Amme İdaresi Dergisi,** C: 30, S. 4, Aralık 1997.

Scott, K.Dow, and Taylor, G.Stephen, "An Examination of Conflicting Findings on the Relationship Between Job Satisfaction and Absenteeism: A Meta Analysis" **Academy of Management Journal,** September 1985.

Seçer Şebnem, Seçer Barış, "Örgütlerde Üretkenlik Karşıtı İş Davranışları; Belirleyicileri ve Önlenmesi", **TISK Akademi***,* Cilt: 2, S.4. 2007.

Seçkin, Z. "Örgütsel Bağlılık", İçinde: Yeniçeri Ö. ve Demirel, Y.(Edi) **Yönetimde Birey ve Örgüt Odaklı Davranışlar,** Bursa, Ekin Yayınevi, 2011.

Seıgre E, Randall, P., Predıctıng Workplace Vıcyım Statüs From Personality, **European Journal of Work and Organizational Psychology***,* Vol. 9, 2000.

Selamoğlu Ahmet, Yoğunlaşan Sosyal Sorunlarıyla Küreselleşme, Küreselleşmenin İnsani Yüzü (Der.Veysel Bozkurt) Alfa Kitabevi, İstanbul, 2000.

Sexual Harrassment in the Federal Workface: Trends, Progress and Continuing Challenges, 13, 1995.

Shani, A.B. and Passmore, W.A., "Organization In Quiry; Towards a New Model of the Action: Research Process", in D.D. Warrick (ed), **Contemporary Organization Development; Current Thinking and Applications,** Gleenview, III: Scott. Fresman, 1985.

Shaw H. William, **Business Ethics**, Wadsworth Publıshıng Coa., Calıfornia, 1991.

Shaw, Marvin E., **Group Dynamics: The Psychology of Small Group Behavior,** 3rd ed. NewYork; McGraw Hill, 1981.

Sheehan M., "Workplace Bullying: Responding with Some Emotional Intelligence, International", **Journal of Manpower**, Vol. 20, No. 1/2, 1999.

Sheldon, W.H., **Atlas to Men: A Guide for Somototyping the Adult Male At All Ages**, NewY-ork: Harper, 1954.

Shonk, J.H., **Team-Based Organizations**, Homewood, III. Business One Irwin, 1992.

Skarlick,D.P. and Latham G.P. "Can Leaders be Trained to be Fair" in J. Greenberg and J.A. Colquitt (eds), **Hand book of Organizational Justice,** 2005.

Smith, P.C., Kendall, L.M. and Hulin, C.L., **The Measure of Job Satisfaction in Work and Retirement**, Rand Mc Nally, Chicago: 1969.

Smither. Robert D., '"**The Return of the Authoritarian Manager**", Training, November 1991.

Snyder, M., **Public Appearences/Private Realities: The Psychology of Self-Monitoring**, NewYork: W.H.Freeman, 1987.

Snyder, Mark and Cantor, Nancy "Thinking About Ourselves and Others: Self-Monitoring and Social Knowledge". **Journal of Personality and Social Psychology**, Vol.39, No:2, 1980.

Solmuş Tarık, "İş Yaşamında Travmalar: Cinsel Taciz ve Duygusal Zorbalık / Taciz (Mobbıng)", **İş, Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi**, Cilt: 7, sayı: 2, Haziran, 2005.

Solomon, Charlene Manner, "How Does Your Global Talent Measure Up?" Personnel Journal, Vol., 73. No: 10, October 1994.

Sorrels. J. Paul and Myers, Bettye, "**Comparison of Group and Family Dynamics**", Human Relations, Mayıs, 1983.

Stahl, M.J., **Managerial and Technical Motivation: Assesing Needs for Achievement**, Power and Affiliation, NewYork: Praeger. 1986.

Standing. Tom. Martin, Jerny and Moranes, Milan, "**Attitude Surveys: A Catalyst for Cultural Change**", Management, December 1991.

Staw, B.M. and Ross, J,, "Commitment in Experimenting Society: A Study of the Attribution of Leadership From Administrative", **Journal of Applied Psychology,** June 1980.

Stebbins,R.A. **Commitment to Deviance The Nonprofessional Criminal in the Community,** Westpart, CT: Greenwood Press, 1970.

Steele, Fritz, "The Ecology of Executive Teams; A New View of the Top", **Organizational Dynamics,** Spring 1983.

Steers Richard M., **Introduction to Organizational Behavior**, Harper Collins Pub., New York, 1991.

Steers, R.M. ve Mowday, D.T., "The Motivational Properties of Tasks", **Academy of Management Review,** Ekim 1977.

Steers, R.M., Porter, L.W. **Motivation and Work Behavior,** B.2, NewYork: MacGraw Hill, 1979.

Steinberg, Sheldon S. and Austern, David T., **Hükümet, Ahlak ve Yöneticiler,** (Çev: Turgay Ergün), Ankara: TODAİE Yay., 264, 1996.

Stenberg, Elaine, **Just Business Ethics,** London: Warner Books, 1994.

Stockdale M., "What We Know and What We Need to Know About Sexual Harassment" **Sexual Harassment in the Workplace: Perspectives, Fronties and Response Strategies**, **Sage**, Thousond Oaks CA, 1996.

Stone D.L. and A. Collella, "A model of Factors Affecting the Treatment of Disabled Individuals in Organizations", **Academy of Management Review,** Vol. 21, 1996.

Stone, C. A., "Where The Law Ends", **Social Control of Corporate Behavior,** New York: Harper and Raw. 1975.

Sucu Yaşar, Evin Hakan, **Etik ve Sosyal Sorumluluk Alanında Seçme Yazılar**, Gazi Kitabevi, Ankara, 2007.

Sundstrom, E., De Meuse, K.P. and Futrell, D., "Work Teams", **American Psychologist,** February 1990.

Sungurlu, Melek, Güç **Tarzları ve Organizasyona Bağlılık,** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul. 1994.

Suttle, J. Lloyd, "Improving Life at Work-Problems and Prospects", in .1. Richard Hackman and J. Lloyd Suttle, eds, **Improving Life at Works Behavioral Science Approaches to Organizational Change,** Santa Monica, Calif: Goodyear, 1977.

Swanberg J.E. Logan, TK, Macke C., "The Consequences of Partner Violence on Employment and the Workplace", **Handbook of Workplace Violence**, Sage Publications, London, 2006.

Swap W. B.Leonard, M.Shields ve L.Abram, "Using Mentoring and Storytelling to Transfer Knowledge in the Workplace" **Journal of Management Information Systems**, Vol.18, No.1, 2001.

Şencan, Hüner, "Yöneticilerin Kişilik Yapılarıyla Yönetim Biçimleri Arasındaki İlişkiler Üzerine Bir Araştırma", **İ.Ü. İşletme Fakültesi Dergisi,** C. 24, S:2, Kasım 1995.

Şencan, Hüner, **Yönetici Geriliminde Kişilik Baş aç ıkına Süreçleri İlişkisi ve Meta! Sanayiinde Uygulamalı Bir Araştırma,** İstanbul, 1986.

Şimşek Şerif, Akgemici Tahir, Çelik Adnan, **Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış**, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 1998.

Şimşek, Birgül, **Yöneticilerin Çalışanlara Karşı İş Etiğine Yönelik Değerlerinin Tespit ve Analizine İlişkin Bir Çalışma,** Basılmamış Doktora Tezi, 1999.

Şimşek, M. Şerif, Akgemici, Tahir ve Çelik, Adnan, **Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış,** Nobel Yayın Dağıtım, Konya, 1998.

Tahmincioğlu, E., "Group Mentoring: A Cost Effective Option", **Workforce Management Online**, Aralık, 2004 (Mart 2, 2007).

Tangri, S., Burt M.R., Hohnson L.B., "Sexual Harassment at Work: Three Explanatory Models" **Journal of Social Issues**, 38 (4). 1982.

Tata J. "She said, He said, The Influence of Remedial Accounts on Third. Party Judgment Coworker Sexual Harrassment" **Jornual of Managment**, 20 (6). 2000.

Tatar, Tevfik, Üner, M.Mithat, **İşletmecilik İlkeleri,** Gazi Üniversitesi, Gazi Büro Yayınları, Ankara, 1992.

Taylor, Frederick W., **Principles of Scientific Management,** NewYork: Harper, 1911.

Taylor, R.N. and Dunette, M.D., 'Influence on Dogmatism Risk-Taking Propensity and Intelligence on Decision Making Strategies for a Sample of Industrial Managers", **Journal of Applied Psychology,** Ağustos, 1974.

Tehrani Noreen, "Bullying at work: Beyond Policies to a Culture of Respect", **British Journal of Guidance Counselling**, Vo.32, No.3, August, 2004.

Tekarslan, Erdal, Kılınç, Tanıl, Şencan, Hüner ve Baysal, A. Can, **Davranışın Sosyal Psikolojisi,** İ.Ü. İşletme Fakültesi, İstanbul, 2000.

Tendresse, D. L., "Social Identity and Intergroup Relations with the Hospital, **Journal of Social Distress and the Homeless,** Vol, 21, 2002.

Tengilimioğlu Dilaver, Tahtasakal Meral, "Büro Etik Kuralları ve Bürolarda Yaşanan Cinsel Taciz Olaylarının Cinsiyete Göre Algılanma Biçimi: Bir Alan Çalışması", **Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar, Eğitim Fakültesi Dergisi**, Sayı:15, 2004.

Teper, B.J. "Consequences of Abusive Supervision", **Academy of Management Journal,** 43, 2000.

Tepper, B.J. "Abusive Supervision in Work Organizations: Review, Synthesis and Research Agenda",**Journal of Management,** 33, 2007.

Terborg, James, 'Interactional Psychology and Research on Human Behavior in Organizations", **Academy of Management Review,** Ekim 1981.

Tett, R.P. Meyer, J.P. "Job Satisfaction, Organizational Commitment, Turnover Intention and Turnaver Path Analyses Based on Meta Analytic Findings", **Personnel Psychology,** 46, 1993.

Tevruz Suna, **"Saldırganlık", Davranışlarımızdan Seçmeler** (ed. Suna Tevruz, İnci Artan, Tülay Bozkurt), Beta Yayınları, İstanbul, 1999.

Thacker, Rebacca A., Stein, Mark, and Breşler, Samuel, "Mediation Keeps Complaints out of Court", **HR Magazine,** Vol. 39, No:5, May 1994.

"The Americanization of Honda", **Business Week,** 25 Nisan, 1988.

Thibaut J., and L.Walker. **Procedural Justice: A Psychological Analyses.** Hillsdale, N.J. Erlbaum, 1975.

Thomas, K.W., "Conflict and Conflict Management", in M. Dunnette (ed), **Handbook of Industrial and Organizational Psychology,** Chicago: Rand McNally, 1976.

Thomson, James D., **Organizations** in **Action,** NewYork: McGraw Hill, 1967.

Tınaz Pınar, **İşyerinde Psikolojik Taciz** (Mobbing), Beta Basım, İstanbul, 1996.

Tichy, Noel **M.** and Ulrich, David O., "The Leadership Challenge-A Call For the Transformational Leader", **Sloan Management Review,** Fall, 1984.

Timur, Nezihe, "Organizasyon Geliştirmede T-Grup Çalışmalarının Yeri", **Yönetim,** No.1, 1975.

Tolon Barlas, **Çağdaş Toplumun Bunalımı Anomi ve Yabancılaşma**, A.İ.T.İ.A., Ya. 2. Baskı, Ankara, 1981.

Tosi Henry, Hamner John Clay, **Organizational Behavior and Management**, John Wiley and Sons, New York, 1982.

Tosi, Henry and Hamner, John Clay. **Organizational Behavior and Management,** John Wiley and Sons, NewYork, 1982.

Tosi, Henry. Rizzo, John R. and Carroll, Stephen S., **Managing Organizational Behavior,** Cambridge Massachussetts, Ballinger Publishing Company, 1980.

Tosun, K., "İşletme ve Kamu Yönetiminde Ahlak ve Zihniyet Sorunu", Yönetim **Dergisi,** Yıl:), S:4.

Trevino Linda K., Nelson Katrine a., **Managing Business Ethics: Straight Talk About How to Do It Right**, New York, John Wiley Suns, hc., 1995.

Trevino, Linda K. and Youngblood, Stuart, "Bad Apples in Bad Barrels:A Causal Analysis of Ethical Decision Making Behavior", **Journal of Applied Psychology,** Vol.75, Agust, 1990.

Trompenaars, **P., Riding the** Waves **of** Culture: Understanding Diversity **in Global Business,** New York Irwin, 1994.

Tubbs, Mark E. "Goal Setting: A Meta-Analysis Examination of the Emprical Evidence". **Journal of Applied Psychology,** Ağustos, 1986.

Turner, A.N. ve Lawrance, P.R., **Industrial Jobs and the Worker,** Boston: Harward University Press, 1965.

Tushman M.L., Nadler N.B, Nadler D.A., **Competing by Design: The Power of Organizational Architecture**, Oxford University Pres: Oxford.

Tutar Hasan, **İş Yerinde Psikolojik Şiddet**, Platin Yayınları, Ankara, 2004.

Türk Sermaye Piyasasında Etik Değerler ve İş Adabına İlişkin Çalışma Kuralları, İstanbul: Menkul Kıymetler Borsası, 1998.

Tyler, L.E., **Individual Differences and Motivational Directions,** Englewood Cliffs. N.J. Prentice Hall, 1974.

Tyler T.R., R. Folger, "Dıstributional and Procedural Aspects of Satisfaction with Citizen-Police Encounters", **Basic and Applied Social Psychology,** 1, 1980, s.281-292.Tyosvold,D. **Working Together to Get Things Done: Managing for Organizational Productivity,** Lexington Books, 1986.

Uyguç, N., ve Çimrin D. "DEÜ Araştırma ve Uygulama Hastanesi Merkez Laboratuarı Çalışanlarının Örgüte Bağlılıklarını ve İşten Ayrılma Niyetlerini Etkileyen Faktörler", **Dokuz Eylül Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi,** 19 (1), 2004.

Üçok, Cengiz, **Yönetim İlkeleri,** Gazi Üniversitesi, İ.İ.B.F., Ankara. 1993.

Vartia, Mearıt, "The Sources of Bullying: Psychological Work Environment and Organizatıonal Climate", **European Journal of Work and Organizational Psychology**, Vol. 52, 1996.

Vartia, Mearıt,"Consequences of Workplace Bullying with Respect to Well Being of it's Targets, and the Observers of Bullying", **Scandinavian Journal of Work Environment and Health**, Vol. 27, 2001.

Vecchio, R.P., "An Individual Difference Interpretation of the Conflicting Predictions Generated by Equity Theory and Expectancy Theory" **Journal of Applied Pscyhology,** Ağustos 198!.

Velasguez, Manuel, **Business Ethics, Concepts and Cases,** New York: Prentice Hall. Englewood Cliffs, 1988.

Vleeming, R.G., "Machiavellianizm: A Preliminary Review", **Psychological Reports,** Şubat. 1979.

Vroom, V.H. and Yetton P.W., **Leadership and** Decision-Making, University of Pittsburg Press, 1973.

Vroom, Victor H. and Jago, Arthur G., **The New Leadership, Englewood Cliffs**, N.J. Prentice Hall, 1988.

Vroom, W.H., **Work and Motivation**, NewYork: John Wiley and Soons, 1964.

Wagner John A.Hoolanbeck John R., **Management of Organizationl Behavior**, Prentice Hall Inc., Second Edıtion: New York, 1995.

Wagner, John A., Hollenbeck, John R., **Management of Organizational Behavior,** Prentice Hall Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1992.

Wall, T.D., Kemp, N.J.. Jackson, P.R. and Clegg, C.W., "Outcomes of Autonomous Work Groups: **A** Long Term Field Experiment", **Academy of Management Journal,** June 1986.

Walster, E., Walster. G.W. ve Scott, W.G.. **Equity: Theory and Research,** Boston: Allyn and Bacon, 1978.

Walter, U.A., "Organizational Development and Individual Rights", **Journal of Applied Behavioral Science,** Kasım 1984.

Walton, R.E., "Improving the Quality of Work Life", **Harvard Business Review,** Mayıs-Haziran, 1974.

Walton, R.E.. "Quality of Working Life: What is it?, **Sloan Management Review,** Fall 1973.

Wanous, John P., Reichers, Arnon E. and Malik, S.D., "Organizational Socialization and Group Development; Toward and Integrative Perspective", **Academy of Management Review,** Ekim. 1984.

Warshaw L.J., Messite J., "Workplace Violence: Preventive and Interventıve Strategies", **Journal of Occupational and Environmental Medicine**, Vol. 38, 1996.

Waters, J.A. and Bird, F., "The Moral Dimension of Organizational Culture", **Journal of Business Ethics,** Vol.6, 1987.

Wheten David A., Cameron Kım S., **Devoloping Management Skills**, Pearson Prentice Hall, New Jersey 2005.

White, D.D., Coehran, D.S. and Lotham, D.R., "Enhancing Academic Research Through the Consulting Engagement" in G.J. Gore and R.G. Wright, **The Academic Consultant Connection,** Iowa: Kendall-Hunt, 1979.

White, Donald D. and Bednar, David A.. **Organizational Behavior,** Allyn and Bacon, Inc, 1986.

Wiekman, F. and T. Sjodin, **Mentoring**, Chicago: Richard D.Irwin, 1997.

Wiener, Y., "Forms of Value System: A Focus on Organizational **Effectivenes** and Culture! Change and Maintenance", **Academy of Management Review,** Ekim, 1988.

Wilkins A. and Ouchi, W.G.. "Efficient Cultures: Expoloring the Relationship Between Culture and Organizational Performance", **Administrative Science Quarterly,** Eylül, 1983.

Wilkins, Alan L. and Dyer Jr., W.Gibb, "Toward Culturally Sensitive Theories of Culture Change", **Academy of Management Review,** Vol 13, No: 4, 1988.

Willkins, Allan L., "Organizational Stories as Symbols Which Control the Organization", **In Organizational Symbolism,** (ed) Louis R. Pondy. Peter J. Frost, Gareth Morgan and Thomas C. Dandridge, Greenwich, Conn.: **.LAI** Press, 1983.

Withey, M.J. and W.H. Cooper, "Predicting Exit, Voice, Loyalty and Neglect", **Administrative Science Quarterly,** 34, 1989.

Woodruff, D., "Chrysler's Neon: Is This the Small Car Detroit Couldn't Build?", **Business Week,** May 3, 1993.

Woodward, Joan, **Managements and Technology Problems of Progress in In Industry,** No:3, London Her Mayesty"s Stationery Office, 1958.

Wren, Daniel A., **The Evolution of Management Thought,** 2nd ed. Newyork Wiley, Chapter 1, 1979.

Yalçın, A., ve İplik, F.N. "Beş Yıldızlı Otellerde Çalışanların Demografik Özellikleri İle Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişkiyi Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma" **Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi** Vol. 14 (1), 2005.

Yang, D.J. and Oneal, M., "How Boeing Does It", **Business Week,** July 9, 1990.

Yates, Jere E., **Gerilim Altındaki Yönetici,** (Çev:Fatoş Dilber), Modern Yönetim Dizisi, İlgi Yayıncılık, İstanbul, 1985.

Young, A.T., "Ethics in Business", **Vital Speeches of the Day,** Vol. 58 September 15, 1992.

Yuchtman, Ephraim and Seashore, Stanley, "A System Resource Approach to Organizational Effectiveness", **American Sociological Review,** Aralık, 1967.

Yukli, Gary A., **Leadership in Organizations,** Englewood Cliffs, N.J., Prentice Hall, 1981.

Yürür, Şenay "Örgütsel Adalet", **Çalışma Yaşamında Davranış Güncel Yaklaşımlar**. İçinde (Ed. Aşkın Keser, Gözde Yılmaz, Şenay Yürür). Umuttepe Yayınları, Kocaeli, 2000.

Zapf Dieter, "Organizatıonal Work Group Related and Personel Cause of Mobbing Bullyıng at Work", **International Journal of Manpower***,* 20 (1/2). 1999.

Zapf Dieter, Knorz Carmen, Kulla Matthias, "On The Relationship Between Mobbing Factors and Job Content Social Work Environment And Health Outcomes", **Eurpean Journal of Work and Organizational Psychology**, 1996, 5 (2).

Zencirkıran Mehmet, **Dünden Bugüne Türkiye'nin Toplumsal Yapısı***,* Nova Genel Dağıtım, Ankara, 2006.

İnternet Kaynakları

Arpacıoğlu Gülcan, "İşyerindeki Stresin Gizli Kaynağı: Zorbalık ve Duygusal Taciz" http.//www.kariyer.com/CN/Concent Body 004. asp? Body ID=2384 ssp = 2 (Erişim tarihi: 26.09.2005)

Baltaş Acar, *Adı Yeni Konmuş Bir Olgu: İşyerinde Yıldırma (Mobbing),* www.baltaş.baltaş.com/makaleler/ck 3htm (Erişim tarihi:4.10.2007)

Baltaş Acar, www.baltaş.baltaş.com/makaleler asp? Makaleler=135 (Erişim tarihi: 20.04.2007)

Baypınar Başar, "İşyerinde Cinsel Taciz", http://www.izgoren.com/modules/news/artıcle. Php? Stoyid=50, (Erişim tarihi:19.12.2007)

Çakır Erdal, *İş yerinde Cinsel Taciz,* Eğitişim Dergisi, Eğitim, Bilim ve Sanat Dergisi Ağustos 2007, sayı:16, http://www.egitisim.gen.tr/Erdal İşyerinde htm (Erişim tarihi=26.12.2007)

Çetin Mesut, *Travmanın Disosıyasyon Elyopatogenezindeki Rolü ve Travmatik Yaşantılarla Hipnotik Fenomenlerin İlişkisi.* http://www.hipnoz.net/Disosıyatit (Erişim tarihi: 26.10.2007)

Ergenekon, S., İşyerinde Stresin Gizli Kaynağı: Zorbalık ve Duygusal Taciz", http://www.insankaynaklari.com /makaleler, 2006, (Erişim tarihi: 1.03.2006)

Gümüş Adnan, *Şiddet Türleri,* www.egitim.senankara 2.org/sendika/kitap/Toplumsal Bir Sorum Olarak Şiddet,pdp. (Erişim tarihi:28.06.2007)

Özbek F., İnsan İlişkilerinde Güvenin Yeri ve Önemi http:// www.ısguc.org/arc-vıew. php? ex=201 (Erişim tarihi: 18.08.2007)

Paoli Pascal, Damien Mellie, *Third European Survey on Working Condition 2000.* www.eurofound, eu.ınt, (Erişim tarihi: 24.09.2006)

Seyyar Ali, *"Çalışma Hayatında Cinsel Taciz Sorunu ve Çözüm Yolları",* http://www.sosyalsiyaset.com/ /documents/cinsel taciz htm. (Erişim tarihi: 17.08.2006)

Şıyve Ozan Çağım, *"Kadın-Erkek Liderlik Tarzları ve Cam Tavan",* http://www.elegans.com.tr/arsıv/66/haber 018. html (Erişim tarihi: 13.10.2003)

Solmuş Tarık, *İş Yaşamında Öfke ve Saldırganlık* http:// www.ısguc.org/arc.view.php? Ex=188 (Erişim tarihi: 22.09.2005)

Yeşiltaş Mehmet, *"İnsan Kaynakları Yönetimi Açısından Bir Sorun Olarak İşyerinde Cinsel Taciz",* http://www.manas.kg/pdfsbdpdf13/ Makaleler/14pdf online (Erişim tarihi:24.12.2007)

Yücetürk Elif, "Örgütlerde Durdurulamayan Yıldırma Uygulamaları Düş mü? Gerçek mi? *Bilgi Yönetimi,* http://bilgiyönetimi.org./cm/pages/mkl gos.php? nt=226 (Erişim tarihi: 31.10.2005)

Yücetürk Elif, *Bilgi Çağında Örgütlerin Görünmeyen Yüzü: Mobbing*, http// www.bilgiyönetimi.org/ cm/pages/mkl gos.php?nt=224 (Erişim tarihi: 26.01.2006)

Sexval Harassment in the Workplace, Nation, Women Law Center, http://www.nwlc.org/details.cfm? a=459 section=employment (Erişim tarihi: 26.12.2007)

http://www.anneyiz.biz/haber/haberdtl.php?hıd=1807 *İşyerinde Yalnızlık: Mobbing.* (Erişim tarihi: 18.04.2007)

http://www.canaktan.org/Yönetim/psikolojik şiddet/sureci.htm (Erişim tarihi:05.04.2007)

İş Yerinde Yalnızım, http://www.insankaynaklari.com/cn/Content Body.asp?body ID=3489, (Erişim tarihi:16.05.2007)

http://www.insankaynaklari.com.tr/ basında.hrml.asp., (Erişim tarihi: 25.10.2006)

http://www.mobbingturkiye.net/net/index.Php? Option=com.content&task =view & bid & = 81 & Hamid = 58 (Erişim tarihi: 20.08.2007)

http://mozsarac blogcu.com/(Erişim tarihi: 29.11.2007)

İşyerinde Duygusal Taciz, http://www.R.dw.World de / turkish/ panorama / 1.6877 1 htm, (Erişim tarihi: 22.05.2005)

Resource Center, The Top 10 Management Practices *That Encourage Mobbing,* 25.10.2002, http:/topten.org/public/AE/AE 472.html, (Erişim tarihi:23.05.2005)

Mobbing İş Yerinde Psikolojik Şiddet, http://mobbing turkiye. Googlepages.com/ (Erişim tarihi: 07.08.2006)

http://www.radikal.com.tr/ 2001/ 01 / 22/ yasam / 01 tac.shtml (Erişim tarihi.01.11.2005)

UNISON, Guidance on Bullying, London, 1996

İşyerinde Duygusal Saldırı, Mobbing ve Başa Çıkma Yöntemleri http://www.isdunyasi.com/ web / ındexphb? Option = com content & task = view = ıd = 43 & Itmid = 7

Mobbing, http://www.sbeotk.hacettpe.edu.tr / duyuru / mob pps. Ppt (Erişim tarihi: 10.05.2007)

http://Humanresources.about.com / ad / glossary / a sexualharass def.htm (Erişim tarihi: 26.12.2007) About.com: *Human Resources Harrasment and Sexual Harrassment in the Workplace.*

http://www.nwlc.org / detail.cfm? id =459 % section = employment (Erişim tarihi: 26.12.2007), *Sexual Harassment in the Workplace, Workplace Fairness & Flexibility,* Nation, Women Lawcent.

Hürriyet Gazetesi, 3 Aralık 2006.

http://www.bullying. Org/cases/cases 8.htm. (Erişim tarihi:26.06.2007).

http://www.bullyonline.org/cases/case4.htm (Erişim tarihi:29.06.2007).

http://www.bullyonline.org/cases/case15.htm (Erişim tarihi:29.06.2007).

http://gulyigit.blogcu.com/MOBBING (Erişim tarihi:29.06.2007).

http://www.mobbingturkiye.net (Erişim tarihi:15.12.2007).

http://www.sbeotk.hacettepe.edu.tr/duyuruy/mob-pps.ppt (Erişim tarihi:11.11.2007).

http://www.insankaynaklari.com/ikdotnet/icerikdetay.aspx?KaYITno=2384
(Erişim tarihi:20.12.2007).
http://www.exelect-turkiye.com/ik-dunyasi/ik-haberleri/mobbing.html (Erişim tarihi:20.12.2007).
http://www.arama.hurriyet.com.tr/arsivnews.aspx?id=5544386 (Erişim tarihi:20.12.2007).

ÖRGÜTSEL DAVRANIŞTA SEÇME KONULAR
-I-

EDİTÖR
Doç. Dr. N. DERYA ERGUN ÖZLER

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-53-1

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Vildan YAVUZ

Baskı ve Cilt:
Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖRGÜTSEL DAVRANIŞTA
SEÇME KONULAR
-I-

Bu kitapta yer alan bölümler birbirinden bağımsız olarak farklı yazarlar tarafından ele alınmıştır. Hazırlanan bölümlerde kullanılan kaynakların, görüşlerin, bulguların, sonuçların, tablo, şekil, resim ve her türlü içeriğin sorumluluğu bölüm yazarına ait olup, ulusal ve uluslararası telif haklarına konu olabilecek mali ve hukuki sorumluluk da bölüm yazarına aittir. Editörün ve yayınevinin yayımlanan bölümlerin içeriği ile ilgili herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır. Ayrıca, bu kitapta yer alan tüm yazarlar hazırladığı bölümün ***Yükseköğretim Kurulu Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi'ne*** uygun olduğunu kabul ve beyan etmiş sayılır.

ÖNSÖZ

Örgütsel davranış alanında her geçen gün literatüre yeni konuların eklendiği görülmektedir. Uluslararası alanda daha önce ele alınmış ve niceliksel olarak daha fazla çalışma yapılmış olmasına karşın ulusal alanda araştırmalara yakın geçmişte konu olmaya başlayan ve her geçen gün üzerinde daha çok durulan kavramları bir araya getirmeye çalıştığımız bu kitabın lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim gören ve bu konulara ilgi duyan herkes için faydalı bir kılavuz olacağı düşüncesindeyiz.

Ülkemizde düzenlenen bilimsel kongrelerde ve ulusal/uluslararası alanlarda yapılan akademik çalışmalarda örgütsel davranış alanı içerisinde ele alınan ama bir bütün olarak bakıldığında işletme yönetimi başlığı altında yer alan birçok farklı konu olduğu görülmektedir. Bu kitapta bu konulardan sadece bazılarının ele alındığını, kitabın diğer baskılarında farklı yeni konular üzerinde durulacağını böylece de zaman içerisinde olabildiğince güncel konunun işlenmeye çalışılacağını belirtmek isterim. Bu doğrultuda tüm okuyucuların geri bildirimlerini ve gelecek baskılarda ele alınabilecek konu önerilerini merak ve heyecanla bekliyorum.

Bu kitabın oluşmasındaki temel düşüncem, farklı akademik kaynaklarda tek tek yer alan; bilimsel araştırmalarda, projelerde ya da yüksek lisans/doktora tez çalışmalarında ele alınan konuların hepsinin bir arada ele alındığı referans bir kaynak oluşturmak ve böylece alan yazına ilgi duyan herkese destek sağlamaya çalışmaktır. Bu bakış açısıyla kitabın üzerinde durulan konulara ilgi duyanlar açısından faydalı ve yol gösterici olmasını diliyorum.

Örgütsel Davranışta Seçme Konular -I- kitabında yer alan konular belirlenirken ilgili literatürün incelenmesi yanında, kitap bölümlerini hazırlayarak bana destek olan meslektaşlarımın tavsiye ve görüşlerinden de yararlanılmıştır.

Kitabın içeriğinde yer alan konuların bir kısmı bireyler ve örgütler açısından birçok olumlu davranışı beraberinde getiren pozitif davranışlardan, bir kısmı ise bireylerin moral ve motivasyonunu bozarak örgütte istenmeyen bazı durumlara yol açan negatif davranışlardan oluşmaktadır. Bölümde yer alan konuların hemen her birinin birbiri ile neden sonuç ilişkisi içerisinde olduğu görülmektedir.

Bizleri büyüten, okutan ve hayata hazırlayan ailelerimize, zamanlarından çaldığımız tüm sevdiklerimize, mesleki kariyer yolculuğumuzun her aşamasında bizlere yol gösteren ve bugünlere gelmemizi sağlayan hocalarımıza, bizlere bu mesleği sevdiren, öğretme ve öğrenme sürecini birlikte yaşadığımız tüm öğrencilerimize teşekkür ederiz.

Bir ekip çalışması ürünü olan bu kitabı hazırlarken bana yazdıkları bölümlerle destek veren gerek Dumlupınar Üniversitesi gerekse farklı üniversitelerde görev yapan tüm meslektaşlarıma, ayrıca kitap yazarları arasında yer alan ve kitabın baskıya hazır hale gelmesi için tüm düzenlemeleri büyük bir titizlik ve özveriyle yapan öğrencim ve meslektaşım Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Fatma YILMAZ'a da teşekkürü bir borç bilirim.

Kitabın ilgili alanda yer alan herkese faydalı olması dileğiyle, saygılarımı sunarım.

Doç. Dr. N. Derya ERGUN ÖZLER

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....v

BÖLÜM -1
BİREYSEL VE KURUMSAL DEĞERLER.....1
Doç. Dr. Hayat Ebru ERDOST ÇOLAK

BÖLÜM - 2
ÖRGÜTSEL İKİYÜZLÜLÜK.....25
Prof. Dr. Duygu KIZILDAĞ

BÖLÜM - 3
ÖĞRENİLMİŞ GÜÇLÜLÜK.....41
Prof. Dr. Erkan Turan DEMİREL

BÖLÜM - 4
SOSYAL KAYTARMA.....61
Bilim Uzmanı Şeyma ÖZBUNAR
Doç. Dr. N. Derya ERGUN ÖZLER

BÖLÜM- 5
PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK.....87
Doç. Dr. Hakan SEZEREL

BÖLÜM- 6
ZORUNLU VATANDAŞLIK DAVRANIŞI.....105
Öğr. Gör. Dr. Zümral GÜLTEKİN

BÖLÜM - 7
İŞYERİ NEZAKETSİZLİĞİ.....127
Arş. Grv. Dr. Hilal BARAN
Prof. Dr. Ceren GİDERLER KARAVELİOĞLU

BÖLÜM - 8
ÖZ YETERLİLİK.....157
Doç. Dr. Muhammet DÜŞÜKCAN

BÖLÜM - 9
İŞYERİNDE SAPMA DAVRANIŞLARI.....175
Öğr. Gör. Dr. Gülçin POLAT

BÖLÜM - 10
ÖZNEL İYİ OLUŞ 205
Doç. Dr. Hakan KARA

BÖLÜM - 11
ÖRGÜTLERDE İZLENİM YÖNETİMİ TAKTİKLERİ 225
Dr. Hilal BOZKURT YILDIRIM

BÖLÜM - 12
PSİKOLOJİK SAHİPLENME 253
Doç. Dr. Fatma YILMAZ

BÖLÜM - 13
SANAL KAYTARMA 275
Doç. Dr. Meltem DİL ŞAHİN

BÖLÜM - 14
ÖRGÜTLERDE DUYGUSAL BULAŞMA 291
Doç. Dr. Ebru TOLAY

BÖLÜM - 15
ALGILANAN ÖRGÜTSEL DESTEK 323
Dr. Öğr. Üyesi Burcu AKDENİZ

BÖLÜM - 16
İŞ YERİ KISKANÇLIĞI 349
Dr. Öğr. Üyesi Yeşim KAYA KOÇYİĞİT

BÖLÜM - 17
PSİKOLOJİK RAHATLIK 369
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe KARACA

BÖLÜM – 18
ÖRGÜTLERDE KARANLIK ÜÇLÜ: NARSİZM, MAKYAVELİZM VE PSİKOPATİ 393
Doç. Dr. N. Derya ERGUN ÖZLER

KAYNAKÇA

Acılıoğlu, İ. (2017). *İş'te Y Kuşağı.* Ankara: Elma Yayınevi. 2. Baskı.

Afacan Fındıklı, M. (2013). *İş değerleri ve çalışma hayatına yansımaları*. İstanbul: Beta Basım Yayım. 1. Baskı.

Alpkan, A. (2019). Örgüt kültürü değerleri ile örgütsel öğrenme arasındaki ilişkinin belirlenmesi üzerine bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul. ProQuest Number: 28242476

Ateş, F. ve Dönmez, B., (2020). Devlet ve vakıf üniversitelerinin kurumsal değerlerinin incelenmesi. *AJESI-Anadolu Journal of Educational Sciences International, 10*(1), 481-515 *DOI: 10.18039/ajesi.682053*

Bacanlı, H. (2017). *Değer bilinçlendirme yaklaşımı*. İstanbul: Çizgi Kitabevi.

Barret, R. (2017). *Değer odaklı kurumlar-özgür çalışanlar, kârlı şirketler,* (Çev.C. Mizrahi). İstanbul: Doğan Egmont Yayıncılık. 1. Baskı.

Bayad, A. (2017). *Portre değerler anketi*. S. Cesur, ve Ç. Erdoğan; B. Tepe; A. Bayad; O. Yılmaz (Editörler) (Der.), *Sosyal psikolojide değerler ve ahlak-kuramlar ve ölçekler* içinde (3-11). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık. 1. Baskı.

Birsel, M. ve İslamoğlu, G. (2017). Çalışma amaçları ve kariyer tercihleri. T.Turgut, M.Çinko (Ed.) (Der.), *Değerli insana "değer"li çalışmalar-yaşam ve çalışma değerleri üzerine araştırmalar* içinde (105-118). İstanbul: Beta, 1. Baskı.

Bodur, M. ve Kabasakal, H. (2002). Türkiye-Arap kümesinde kurumsal kültür: GLOBE Araştırması. *Yönetim Araştırmaları Dergisi, 1*(2), 5-22.

Borg, I., Bardi, A. & Schwartz, S.H. (2015). Does the value circle exist within persons or only across persons?, *Journal of Personality, 85*(2), 151-162.

Çalışkur A. ve Aslan, A.E. (2013). Rokeach değerler envanteri güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Balıkesir University The Journal of Social Sciences Institute*, *16*(29), 81-105.

Çoker, O. (2017). *Etik liderlik ölçeği*. S. Cesur, ve Ç. Erdoğan; B. Tepe; A. Bayad; O. Yılmaz (Editörler) (Der.), *Sosyal Psikolojide Değerler ve Ahlak-Kuramlar ve Ölçekler* içinde (275-282). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık. 1. Baskı.

Demirel, Y. ve Gülpınar, Ş. (2016). İşletme sahibi yöneticiler ile işletme sahibi olmayan yöneticilerin yaşam ve çalışma değerleri üzerine bir araştırma. *Tisk Akademi*, *1*, 30-54.

Demirutku, K. ve Sümer, N. (2010). Temel değerlerin ölçümü: Portre Değerler anketinin Türkçe uyarlaması. *Türk Psikoloji Yazıları*, *13*(25), 17-25.

Dorfman, P., Javidan M., Hanges P., Dastmalchian, A. & House, R. (2010). GLOBE: A twenty year journey into the intriguing world of culture and leadership. *Journal of World Business, 47*, 504-518.

Genç, Ç. (2016). Kurum kültürü yönetiminde kurumsal değerlerin çalışanlara benimsetilmesi: Bir ilaç firmasında uygulama örneği. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, *4*(1), 419-446.

Gerçik, İ.Z. (2020). *Yönetimin kültürcesi-Türk kültüründe yönetim ve liderlik.* İstanbul: Küre Yayınları, 1. Baskı.

Gümüş, Ö.D. (2009). Kültür, değerler, kişilik ve siyasal ideoloji arasındaki ilişkiler: Kültürlerarası bir karşılaştırma (Türkiye-ABD). Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Hofstede, G., Hofstede, G. J. & Minkov M. (2010). Cultures and organizations- software of the mind. McGraw-Hill Companies, Revised and Expanded 3rd.ed.

https://www.hofstede-insights.com/product/compare-countries/ Erişim tarihi: Mayıs 2021

İlhan, **Ü**. D. (2019). *Kuşaklar açısından çalışma değerleri ve örgütsel bağlılık*. Ankara: Nobel, 1. Basım.

Kara, H. (2011). *Yönetsel ve örgütsel değerler*. Bursa: Ekin Basım Yayım Dağıtım.

Kılıç, K.C. (2010). Bireysel ve örgütsel değerler arasındaki uyumun çalışanların iş davranışlarına etkileri üzerine ampirik bir çalışma. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19*(1)*, 20-35.*

Kuran, E. (2019). *Z-Bir kuşağı anlamak*, İstanbul: Mundi Kitap, 1. Basım.

McShane, S. L. & VonGlinow, M. A. (2016). *Örgütsel davranış* (A. Günsel & S. Bozkurt, Çev. Editörleri). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Öktem Özgür, A. (2015). *Kariyer değerleri ve algılanan istihdam edilebilirlik*. İzmir: Kitapana Basım Yayım.

PFIZER (2021). "Değerlerimiz" https://www.pfizer.com.tr/hakkimizda/de%C4%9ferlerimiz

Robbins, S. P. & Judge,T.A. (2015). *Organizational behavior* (İnci Erdem, Çev. Ed.) Örgütsel Davranış. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, içinde, 153-156.

Sayraç, N. (2017). Etik değerlere yatkınlık ölçeği. S. Cesur, ve Ç. Erdoğan; B. Tepe; A. Bayad; O. Yılmaz (Editörler) (Der.), *Sosyal Psikolojide Değerler ve Ahlak-Kuramlar ve Ölçekler* içinde (13-17). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 1. Baskı.

TDK, Kuşak https://sozluk.gov.tr/, Haziran 2021.

Thomas, T.P. (2013). The effect of personal values, organizational values, and person-organization fit on ethical behaviors and organizational commitment outcomes among substance abuse counselors: a preliminary ınvestigation. Doktora tezi, The University of Iowa. UMI Number: 3595162.

Turgut, T. ve Çinko, M. (2017). *Değerli insana "değer"li çalışmalar-yaşam ve çalışma değerleri üzerine araştırmalar,* İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım, 1. Baskı.

Türk Smith, Ş. (2017). Yaşam değerleri. T.Turgut, M.Çinko (Ed.) (Der.), *Değerli insana "değer"li çalışmalar-yaşam ve çalışma değerleri üzerine araştırmalar* içinde (1-20), İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım, 1.Baskı.

Uçanok Tan, B. (2017), Değerler ve materyalizmin hayat tatmini üzerindeki etkileri, T.Turgut, M.Çinko (Ed.) (Der.), *Değerli insana "değer"li çalışmalar-yaşam ve çalışma değerleri üzerine araştırmalar* içinde (155-174), İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım, 1. Baskı.

Ünler, E ve Gürel, H. (2017). *Çalışma değerleri ve kurum içi faydalı davranışlar: Vatandaşlık davranışı ve çalışan sesi.* T.Turgut, M.Çinko (Ed.) (Der.), *Değerli insana "değer"li çalışmalar-yaşam ve çalışma değerleri üzerine araştırmalar* içinde (137-154), İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım, 1. Baskı.

Yılmaz, B. (2020). *Türkiye'de kuşaklar ve çalışma değerleri.* Ankara: Gazi Kitabevi, 2. Baskı.

KAYNAKÇA

Abrahamson, E., & Baumard, P. (2008). What lies behind organizational facades and how organizational facades lie: An untold story of organizational decision making. G. P. Hodgkinson & W. H. Starbuck (Eds.) in *The Oxford Handbook of Organizational Decision Making*, England: Oxford University Press.

Batson, C. D., Thompson, E. R., Seuferling, G., Whitney, H., & Strongman, J. A. (1999). Moral hypocrisy: Appearing moral to oneself without being so. *Journal of Personality and Social Psychology*, *77*(3), 525-537.

Brunsson, N. (1986). Organizing for inconsistencies: On organizational conflict, depression and hypocrisy as substitutes for action. *Scandinavian Journal of Management Studies*, *2*(3-4), 165-185.

Brunsson, N. (1989). *The organization of hypocrisy: Talk, decisions,and actions in organizations*. Chichester, UK: Wiley.

Brunsson, N. (1993). The necessary hypocrisy. *The International Executive*, *35*(1), 1-9.

Brunsson, N. (2003). Organized hypocrisy, B. Czarnaiwska & G. Sevón (Eds.) in *The Northern Lights-Organization Theory in Scandinavia* (201–222), Copenhagen: Copenhagen Business School Press.

Carlos, W. C., & Lewis, B. W. (2018). Strategic silence: Withholding certification status as a hypocrisy avoidance tactic. *Administrative Science Quarterly, 63*(1), 130-169.

Cha, S. E., & Edmondson, A. C. (2006). When values backfire: Leadership, attribution, and disenchantment in a values-driven organization. *The Leadership Quarterly, 17*(1), 57-78.

Chen, Y. S., & Chang, C. H. (2013). Greenwash and green trust: The mediation efects of green consumer confusion and green perceived risk. *Journal of Business Ethics, 114*(3), 489-500.

Cho, C. H., Laine, M., Roberts, R. W., & Rodrigue, M. (2015). Organized hypocrisy, organizational façades, and sustainability reporting. *Accounting, Organizations and Society, 40*, 78-94.

Christensen, L. T., Morsing, M., & Thyssen, O. (2013). CSR as aspirational talk. *Organization, 20*(3), 372-393.

Christensen, L. T., Morsing, M., & Thyssen, O. (2020). Timely hypocrisy? Hypocrisy temporalities in CSR communication. *Journal of Business Research, 114*, 327-335.

Crisp, R., & Cowton, C. (1994). Hypocrisy and moral seriousness. *American Philosophical Quarterly, 31*(4), 343-349.

Çimen, B., & Karadağ, E. (2021). Okullarda örgütsel ikiyüzlülük üzerine öğretmen görüşleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 53*(53), 227-245.

DiMaggio, P. J., & Powell, W. W. (1983). The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American Sociological Review*, *48*(2), 147-160.

Durkheim, E. (2006). *Toplumsal işbölümü* (Ö. Ozankaya, Çev.). İstanbul: Cem Yayınevi.

Eisenberg, E. M. (1984). Ambiguity as strategy in organizational communication. *Communication monographs, 51*(3), 227-242.

Garrett, F.C.L.F. (2017). *Garfield syndrome: correlation between organizational hypocrisy, organizational cynicism and distrust in organizational contex*t. Doctoral dissertation, University of Lisbon, Portugal.

Ginzburg, B. (1922). Hypocrisy as a pathological symptom. *The International Journal of Ethics, 32*(2), 160-166.

Greenbaum, R. L., Mawritz, M. B., & Piccolo, R. F. (2015). When leaders fail to "walk the talk" supervisor undermining and perceptions of leader hypocrisy. *Journal of Management, 41*(3), 929-956.

https://www.merriam-webster.com/words-at-play/hypocrite-meaning-origin, Erişim Tarihi: 03/07/2021.

Han, J., & Koo, J. (2010). Institutional isomorphism and decoupling among Korean firms: Adoption of performance compensation system. *Korean Journal of Sociology, 44*(3), 27-44.

Huzzard, T., & Östergren, K. (2002). When norms collide: Learning under organizational hypocrisy. *British Journal of Management,* 13(S2), 47-59.

Kahveci, G., Karagül Kandemir, İ., & Bayram, S. (2019). Öğretmenlerin örgütsel ikiyüzlülük algıları ile örgütsel adalet algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İlköğretim Online, 18*(2), 788-807.

Kannan-Narasimhan, R., & Lawrence, B. S. (2012). Behavioral integrity: How leader referents and trust matter to workplace outcomes. *Journal of Business Ethics, 111*(2), 165-178.

Kayış, E. & Cemaloğlu, N. & Sipahi, E. (2020). Öğretmenlerin örgütsel ikiyüzlülük algıları ve bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Turkish Studies-Education, 15*(6), 4329-4341.

Kılıçoğlu, G. (2017). Consistency or discrepancy? Rethinking schools from organizational hypocrisy to integrity. *Management in Education, 31*(3), 118-124.

Kılıçoğlu, G., Kılıçoğlu, D. Y., & Karadağ, E. (2019). Do schools fail to "walk their talk"? Development and validation of a scale measuring organizational hypocrisy. *Leadership and Policy in Schools, 18*(1), 52-82.

Kittay, E. F. (1982). On Hypocrisy 1. *Metaphilosophy, 13*(3-4), 277-289.

Knill, C., Steinebach, Y., & Fernández - i - Marín, X. (2020). Hypocrisy as a crisis response? Assessing changes in talk, decisions, and actions of the European Commission in EU environmental policy. *Public Administration, 98*(2), 363-377.

Konan, N., & Taşdemir, A. (2019). Öğretmenlerin örgütsel ikiyüzlülük algıları ile mutluluk düzeyleri algıları arasındaki ilişki. *Scientific Educational Studies, 3*(2), 132-152.

Krasner, Stephen D. (2001). Organized Hypocrisy in Nineteenth Century East Asia', *International Relations of the Asia-Pacific, 1*(2), 173-197.

Larsson, O. S. (2013). Convergence in ideas, divergence in actions: Organizational hypocrisy in nonprofit organizations. *Administrative Theory & Praxis, 35*(2), 271-289.

Lipson, M. (2006). Organized hypocrisy and global governance: Implications for United Nations reform in C*onference of the International Studies Association*, San Diego, California.

Lipson, M. (2007). Peacekeeping: organized hypocrisy?. *European journal of international relations, 13*(1), 5-34.

Machievelli, N. (2002). Prens. (N.Güvenç, Çev.), İstanbul: Anahtar Kitaplar.

Meyer, J. W., & Rowan, B. (1977). Institutionalized organizations: Formal structure as myth and ceremony. *American Journal of Sociology, 83*(2), 340-363.

Miao, Q., & Zhou, J. (2020). Corporate hypocrisy and counterproductive work behavior: A moderated mediation model of organizational identification and perceived importance of CSR. *Sustainability, 12*(5), 1-20.

Mundy, K., & Menashy, F. (2014). The World Bank and private provision of schooling: A look through the lens of sociological theories of organizational hypocrisy. *Comparative Education Review, 58*(3), 401-427.

Nietzsche, F. (2011). Ahlakın soykütüğü - bir polemik, İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Parson, T. 1956. Suggestions for a sociological approach to the theory of organizations-I-II. *Administrative Science Quarterly. 1*(63-85), 223-239.

Perez, L. F. R., & Robson, K. (1999). Ritual legitimation, de-coupling and the budgetary process: managing organizational hypocrisies in a multinational company. *Management Accounting Research, 10*(4), 383-407.

Philippe, T. W., & Koehler, J. W. (2005). A factor analytical study of perceived organizational hypocrisy. *SAM Advanced Management Journal, 70*(2), 13-21.

Powell, W. W., & DiMaggio, P. J. (2012). *The new institutionalism in organizational analysis*. Chicago: University of Chicago Press.

Scott, W. R. (1987). The adolescence of institutional theory. *Administrative Science Quarterly, 32*(4), 493-511.

Selznick, P. (1996). Institutionalism" old" and" new". *Administrative science quarterly, 41*(2), 270-277.

Snelson-Powell, A. C., Grosvold, J., & Millington, A. I. (2020). Organizational hypocrisy in business schools with sustainability commitments: The drivers of talk-action inconsistency. *Journal of Business Research,* 114, 408-420.

Wagner, T., Lutz, R. J., & Weitz, B. A. (2009). Corporate hypocrisy: Overcoming the threat of inconsistent corporate social responsibility perceptions. *Journal of Marketing, 73*(6), 77-91.

KAYNAKÇA

Akgun, S., & Ciarrochi, J. (2003). Learned resourcefulness moderates the relationship between academic stress and academic performance, *Educational Psychology*, *23*(3), 287-294.

Bandura, A. (1982). Self-efficacy mechanism in human agency. *American Psychologist*, *37*(2), 122-147.

Basım, H.N. ve Şeşen, H. (2008). Çalışanların kontrol odaklarının örgüt içi girişimcilik tutumları ile ilişkisi: Kamu Sektöründe bir araştırma. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, *63*(3), 49-64.

Chen, M.C., Chen, K.M. & Chu, T.P. (2015). Caregiver burden, health status, and learned resourcefulness of older caregivers. *Western Journal of Nursing Research*, *37*(6), 767-780.

Chen, M.C., Palmer, M.H. & Lin, S.Y. (2018). Creating a conceptual model for family caregivers of older adults intervention research: A narrative review of learned resourcefulness, resourcefulness, and the transtheoretical model. *Geriatric Nursing, 521-527.*

Chung, C.C., Lin, M.F., Ching, Y.C., Kao, C.C., Chou, Y.Y., Ho, P.H. & Chang, H.J. (2012). Mediating and moderating effects of learned resourcefulness on depressive symptoms and positive ıdeation in hospital nurses in Taiwan. *Research in Nursing & Health*, *35*, 576-588.

Coşkun, Y. (2009). Ortaöğretim öğrencilerinin öğrenilmiş güçlülük düzeyleri ve aile içi ilişkileri. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *18*(2), 104-118.

Çakır, Ö. (2009). Çalışma yaşamında öğrenilmiş güçlülük ve iş stresi ile başa çıkmada rolünü belirlemeye yönelik bir araştırma, *17. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi*, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, 100-106.

Dağ, İ. (1991). Rosenbaum'un öğrenilmiş güçlülük ölçeğinin üniversite öğrencileri için güvenilirliği ve geçerliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, *2*(4), 269-274.

Doğan, S. ve Şahin, F. (2011). Yönetsel güçlülük ve etkililik: Kavramsal bir çalışma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *25*(2), 61-84.

Gemlik, N., Sığrı, Ü. & Sur, H. (2007). Sosyal karşılaştırma ve öğrenilmiş güçlülük ilişkisinin yönetsel etkileri hastane yöneticileri ve çalışanları üzerine bir çalışma. *Yönetim: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Dergisi*, *18*(57), 55-66.

Güloğlu, B. & Aydın, G. (2007). İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin öğrenilmiş güçlülük ve otomatik düşünce biçimi arasındaki ilişki. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *33*, 157-168.

Huang, C.Y., Guo, S.E., Hung, C.M., Shih, S.L., Lee, L.C., Hung, G.C. & Huang, S.M. (2010). Learned resourcefulness, quality of life, and depressive symptoms for patients with breast cancer. *Oncology Nursing Forum*, *37*(4), 280-287.

Keles, H.N. (2012). A research on perceived learned resourcefulness levels of Turkish academic staff. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *62*, 258-262.

Keles, H.N. (2014). Effects of learned resourcefulness on performance: The role of impression management tactics. *Research Journal of Business and Management*, *1*(3), 180-190.

Keles, H.N. (2015). The relationship between learned resourcefulness and job satisfaction: A research on staff of higher education in Turkey. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *177*, 132-135.

Kennett, D.J. & Keefer, K. (2006). Impact of learned resourcefulness and theories of ıntelligence on academic achievement of university students: an integrated approach. *Educational Psychology*, *26*(3), 441-457.

Özmutaf, N.M. (2006). Örgütlerde insan kaynakları ve stres: Ampirik bir yaklaşım. *Ege Üniversitesi Su Ürünleri Dergisi*, *23*(1), 75-81.

Ronen, T. & Rosenbaum, M. (2010). Developing learned resourcefulness in adolescents to help them reduce their aggressive behavior: Preliminary findings. *Research on Social Work Practice*, *20*(4), 410-426.

Rosenbaum, M. & Ben-Ari, K. (1985). Learned helplessness and learned resourcefulness: effects of noncontingent success and failure on ındividuals differing in self-control skills. *Journal of Pereonality and Social Psychology*, *48*(1), 198-215.

Rosenbaum, M. & Ben-Ari, K. (1986). Cognitive and personality factors in the delay of immediate gratification of hemodialysis patients. *Journal of Personality and Social Psychology*, *51*, 357-364.

Rosenbaum, M. (1980). A schedule for assessing self-control behaviors: Preliminary findings. *Behavioral Therapy*, *11*, 109-121.

Rosenbaum, M. (1983). *Learned resourcefulness as a behavioral repertoire for the selfregulation of internal events: ıssues and speculations*. In Rosenbaum, M., Franks, C.M. & Jaffe, Y. (Eds.). *Perspectives on behavior therapy in the eighties*, New York: Springer, 54-73.

Şahin, N.H., Basım, H.N. & Çetin, F. (2009). Kişilerarası çatışma çözme yaklaşımlarında kendilik algısı ve kontrol odağı. *Türk Psikiyatri Dergisi*, *20*(2), 153-163.

Turhan, M. (2019). *Öğrenilmiş güçlülük düzeyleri bağlamında girişimcilerin girişimcilik algısına yönelik bir araştırma: teknoloji geliştirme bölgeleri örneği*, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Türesin, H. (2012). *Örgüt çalışanlarının paternalistik liderlik algıları, öğrenilmiş güçlülük düzeyleri, iş tatmin düzeyleri ve işten ayrılma niyetleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi*, Manisa: Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Türkel, Y.D. & Tezer, E. (2008). Parenting styles and learned resourcefulness of Turkish adolescents. *Adolescence*, *43*(169), 143-152.

Yürür, Ş. (2011). Öğrenilmiş güçlülük, kıdem ve medeni durumun duygusal tükenmedeki rolü: kaynakların korunması teorisi kapsamında bir analiz. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *25*(1), 107-126.

KAYNAKÇA

Aiello, J.R. & Douthitt, E.A. (2001). Social facilitation from triplett to electronic performance monitoring. *Grup Dynamics: Theory, Research and Practice*, *5*(3), 163-180.

Akgündüz, Y., Akdağ, G. ve Güler, O. (2014). İşten ayrılma niyeti ve aşırı rol yükünün otel çalışanlarının sosyal aylaklık davranışlarına etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *16*(4), 515-536.

Akgündüz, Y. ve Eryılmaz, G. (2018). Does turnover ıntention mediate the effect of job ınsecurity and co-workers support on social loafing?, *International Journal of Hospitality Management, 68*, 41-49.

Alexander, S. & Ruderman, M. (1987). The role of procedural and distributive in orgnazational behavior. *Social Justice Research*, *1*(2), 177-198.

Aydemir, S. (2018). Algılanan sosyal kaytarmanın örgütlerde çatışma eğilimine etkisi. Manas *Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *7(*2), 259-275.

Balcı, O. (2016). Öğretmenler ve yöneticilerin örgütsel sinizm, kendini işe verememe (presenteizm) ve sosyal kaytarma arasındaki ilişkinin incelenmesi (Arnavutköy ilçesi örneği) (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Büyükgöze, H. ve Demirkasımoğlu, N. (2018). Üniversite öğrencilerinin grup çalışmalarında sosyal kaytarma davranışlarına ilişkin görüşleri: Nedenler ve olası çözümler. *Yükseköğretim Dergisi*, *8*(2), 172-187.

Comer, D. R. (1995). A model of social loafing in real work groups. *Human Relations*, *48*(6), 647-667.

Cropanzano, R. & Mitchell, M. (2005). Social ecxhange theory: an ınterdisciplinary review. *Journal of Management*, *31*(10), 874-900.

Czyz, S. H. (2016). Participation in team sports can eliminate the effect of social loafing. *Perceptual and Motor Skilss, 0(*0), 1-15.

Doğan, A., Bozkurt, S. ve Demir, R. (2012). Sosyal kaytarma davranışı ile algılınan görev görünürlüğü arasındaki ilişkinin incelenmesine yönelik bir araştırma. *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi. 12*(24), 53-80.

Earley, P.C. (1989). Social loafing and collectivism: A comparison of the united states and the people's republic of China. *Administrative Science Quarterly,34*(4), 565-581.

Folger, R. & Konovsky, M. A.(1989). Effects of procedural and distributive justice on reactions to pay raise decisions. *Academy of Management Journal*, *32*(1), 115-130.

Gabrenya,W.,Wang, Y. E. & Latane, B. (1985). Social loafing on an optimizing task. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, *16*(2), 223-242.

George, J. M. (1992). Extrinsic and ıntrinsic origins of perceived social loafing in organizations. *The Academy of Management Journal*, *35*(1), 191-202.

Harkins, S. G. (1987). Social loafing and social facilitation. *Journal of Experimental Social Psychology. 23*, 1-18.

Harkins, S. G. & Petty, R. E. (1982). Effects of task difficulty and task uniqueness on social loafing. *Journal of Personality and Social Psychology, 43*(6), 1214-1229.

Hildreth, R. D. (2015). Strategies for leaders to counter social loafing through the use of organizational citienship behavior: A literature review. *The Compass*, *1*(2), 1-13.

Hoon, H. &Tan, M. L. (2008). Organizational Citizenship behavior and social loafing: The role of personality, *Motives, and Contextual Faktors. The Journal of Psychology, 142*(1), 89-108.

Hung, T.K., Chi, N.W. & Lu, W.L. (2009). Exploring the relationships between perceived coworker loafing and counterproductive work behaviors: The mediating role of a revenge motive, *Journal of Business and Psychology, 24*, 257-270.

Ilgın, B. (2013). Toplumsal bir hastalık: sosyal kaytarma. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6*(3), 238-270.

Ingham, A. G., Levinger, G. & Graves, J. (1974). The Ringlemann Effect: studies of group size and performance. *Journal of Experimental Social Psychology*. *10*(4), 371-384.

Karau, S. & Hart, J. (1998). Group cohensiveness and social loafing: Effects of a social ınteraction manipulation on ındividual motivation within groups. *Group Dynamics: Theory, Research and Practice*, *2*(3), 185-191.

Karau, S. & Williams, K. D. (1993). Social loafing: A meta-analytic review and theoretical ıntegration. *Journal of Personality and Social Psychology*, *65*(4), 681-706.

Karau, S. & Williams, K.D. (1995). Social loafing: Research findings, *Implıcations, and Future Directions. Research Article, 4*(5), 134-140.

Karau, S. & Williams, K. D. (1997). The effects of group cohensiveness on social loafing and social compensation. *Group Dynamics: Theory, Research and Practice, 1*(2), 156-168.

Kayıkçı, K. (2019). Algılanan liderlik davranışının sosyal kaytarma etkisinde pozitif psikolojik sermayenin aracılık rolü: Otel işletmelerinde bir araştırma (Doktora Tezi). Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya.

Kılınç, D. B. Ç. (2016) Adams' ın Eşitlik Teorisi bağlamında müzik öğretmenlerinin iş tatminini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Balıkesir University the Journal of Social Sciences Instute, 19*(36), 193-235.

Lambe, C.J., Wittmann, C.M. & Spekman, R.E. (2001). Social Exchange Theory and research on business- to-business relation exchange. *Journal of Business-To-Business Marketing*, *8*(3), 1-36.

Latane, B., Williams, K. & Harkins, S.(1979). Many hands make light the work: the causes and consequences of social loafing. *Journal of Personality and Social Psychology*, *37*(6), 822-832.

Latane, B. & Wolf, S. (1981). The social ımpact of majorities and minorities. *Psychological Review, 88*(5), 438-453.

Latane, B. (1981). The psychology of social ımpact. *American Psychological Association. 36*(4), 343-356.

Liden, R. C., Wayne, S.J., Jaworski, R.A. & Bennet, N. (2004). Social loafing: A field investigation. *Journal Management*, *30*(2), 285-304.

Lin, T. C. & Huang, C. C. (2009). Understanding social loafing in knowledge contribution from the perspectives of justice and trust, *Expert Systems with Applications, 36*, 6156-6163.

Mefoh, P. & Nwanosike, C. (2012). Effects of group-size and expectancy of reward on social loafing. *IFE PsychologyIA, 20*(1), 229-240.

Mulvey, P. W. & Klein, H. J. (1998). The ımpact of perceived loafing and collevtive efficacy on group goal processes and group performance. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, *74*(1), 62-87.

Nettle, D., (1999). Using social ımpact theory to simulate language change. *Lingua*, *108*, 95-117.

Okur, M. E. Balta, C. (2020). The impact of perception of discrimination on evasion behavior: A study in food sector. *İş'te Davranış Dergisi, 5*(2), 76-89.

Öneren, M., Demirel, E. N., Arar, T. ve Kartal, C. (2019). Yükseköğretim kurumlarında sosyal kaytarma davranışının incelenmesi: bir kamu üniversitesi örneği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7*(1), 309-318.

Piezon, S. L. & Ferre, W. D. (2008). Perceptions of social loafing in online learning groups: A study of public university and U.S. naval war college students. *The International Review of Research in Open and Distrubuted Learning, 9*(2), 1-17.

Shepperd, J. & Taylor, K.(1999). Social loafing and Expectancy-Value Theory. *Personality and Social Psychology Bulletin, 25*(9), 1147-1158.

Simms, A. & Nichols, T. (2014). Social loafing: A review of the literature. *Journal of Management Policy and Practice, 15*(1), 58-67.

Stratilat, K. & Semechkin, N. (2013). Gender differences in social loafing: A reconsideration of the problem. *Journal of Higher School of Economics*, *10*(4), 173-181.

Szymanski, K. & Harkins, S. G. (1987). Social loafing and Self-Evaluation with a social standard. *Journal of Personality and Social Psychology*, *53*(5), 891-897.

Şeşen, H. (2014). İş arkadaşının sosyal kaytarmasının, bireyin iş tatmini, örgütsel bağlılık ve kendi kaytarma davranışlarına etkisi, *İş ve İnsan Dergisi*, *1*(1), 43-51.

Tan, H.H. & Tan, M. L. (2008). Organizational citizenship behavior and social loafing: The role of personality, motives, and contextual factors. *The Journal of Psychology*, *142*(1), 89-108.

Taner, B. ve İştin, A. E. (2017). Çalışma ortamında sosyal kaytarma. *Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *3*(3), 27-41.

Teng, C. C. & Luo, Y. P. (2015). Effects of Perceived Social Loafing, Social Interdependence, and Group Affective Tone on Students' Group Learning Performance, *The Asia-Pasific Education Researcher,* 24:259-269.

Uslu, Y. D. & Çavuş, M. F. (2014). Örgütsel adalet ve kaytarma davranışı. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 4*(9), 51-54.

Yakın, B. & Sökmen, A. (2018). Sosyal kaytarmanın örgütsel sinizme etkisinde zorunlu vatandaşlık davranışının aracılık rolü: sosyal ağ gruplarında bir araştırma. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 20*(2), 399-416.

Yıldız, M. L., İşçi, E. & Taşçı, S. (2016). İzlenim Yönetimi Taktiklerinin Sosyal Kaytarma Üzerine Etkisi: Sağlık Sektöründe Bir Araştırma. *İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1*(1), 103-120.

KAYNAKÇA

Alparslan, A. M., Taş, M. A., Ceyhan, S. ve Kenar, G. (2018). Dün çocukluktaki zorluklar bugünkü psikolojik sermayeyi etkiler mi?, *Bucak İşletme Fakültesi Dergisi*, *2*(1), 16-34.

Coutu, D. L. (2002). How resilience works. *Harvard Business Review*, *80*(5), 46-56.

Çavuşoğlu, S. ve Yalçın, M. (2018). Banka çalışanlarının kişilik özelliklerinin psikolojik dayanıklılık düzeylerine etkisi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16*(2), 49-76.

Çetin, F. ve Basım, H. N. (2012). Örgütsel psikolojik sermaye: Bir ölçek uyarlama çalışması. *Amme İdaresi Dergisi*, *45*(1), 121-137.

Çetin, F., Yeloğlu, H. O. ve Basım, H. N. (2015). Psikolojik dayanıklılığın açıklanmasında beş faktör kişilik özelliklerinin rolü: Bir kanonik ilişki analizi. *Türk Psikoloji Dergisi*, *30*(75), 81-92.

Fletcher, D. & Sarkar, M. (2013). Psychological resilience: A review and critique of definitions, concepts, and theory. *European Psychologist*, 18(1), 12-23. http://dx.doi.org/10.1027/1016-9040/a000124

Frankl, V. E. (2009). *İnsanın anlam arayışı* (Çev. S Budak), İstanbul: Okuyan Us Yayınları.

Garcea, N., Harrington, S. & Linley, P. A. (2009). Building positive organizations. In *Oxford handbook of positive psychology and work*.

Hjemdal, O., Friborg, O., Braun, S., Kempenaers, C., Linkowski, P. & Fossion, P. (2011). The resilience scale for adults: construct validity and measurement in a Belgian sample. *International Journal of Testing*, *11*(1), 53-70.

Luthans F, Vogelgesang GR. & Lester PB. (2006). Developing the psychological capital of resiliency. *Human Resource Development Review*, 5(1), 25-44. doi:10.1177/1534484305285335

Luthans, F. (2002). Positive organizational behavior: Developing and managing psychological strengths. *Academy of Management Perspectives*, *16*(1), 57-72.

Luthans, F., Avolio, B. J., Avey, J. B. & Norman, S. M. (2007a). Positive psychological capital: Measurement and relationship with performance and satisfaction, *Personnel psychology*, *60*(3), 541-572.

Luthans, F., Youssef, C. M., & Avolio, B. J. (2007b). *Psychological capital: Developing the human competitive edge* (198). Oxford: Oxford University Press.

Luthans, Fred, Avolio, Bruce J., Avey, James B., & Norman, Steven M.,(2007). "Positive psychological capital: Measurement and relationship with performance and satisfaction", *Personnel Psychology*, *11*, 541-572.

Masten, A. S. & Reed, M. G. J. (2002). Resilience in development. *Handbook of positive psychology*, *74*(88).

Özan, M. B. & Gündüzalp, S. (2017). Pygmalion etkisi ve liderlik. *Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (MÜSBİD)*, *5*(9), 69-79.

Özen, Ş. (2002). Türkiye'deki örgütler/yönetim araştırmalarında törensel görgülcülük sorunu. *Yönetim Araştırmaları Dergisi, 2*(2), 5-31.

Parsons, S., Kruijt, A. W., & Fox, E. (2016). A cognitive model of psychological resilience. *Journal of Experimental Psychopathology*, *7*(3), 296-310.

Polatcı, S., ve Tınaz, Z. D. (2020). Kişilik özelliklerinin psikolojik dayanıklılık üzerindeki etkisi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, *17*(36), 1-1.

Quick, J., Cooper, C. L., Gibbs, P. C., Little, L. M. & Nelson, D. L. (2010). positive organizational behavior at work in: International review of ındustrial and organizational psychology, (Eds: Gerard P. Hodgkinson, J. Kevin Ford), John Wiley & Sons Ltd.

Rosenthal, R. & Jacobson, L. (1968). Pygmalion in the classroom. *The Urban Review*, *3*(1), 16-20.

Seligman, M. E. (2002). Positive psychology, positive prevention, and positive therapy in C. R. Snyder & S. J. Lopez (Eds.), *Handbook of positive psychology* (pp. 3-9). Oxford University Press.

Seligman, M. E. & Csikszentmihalyi, M. (2014). Positive psychology: An Introduction, *Flow and the Foundations of Positive Psychology*, pp. 279-298, Springer, Dordrecht.

Taştan, S.(2020). Modernizm ve Postmodernizm bağlamında pozitif psikoloji ve pozitif örgütsel davranış, Kırel, Ç. ve Güzel Özbek, A.(Der). Disiplinlerarası boyutuyla örgütsel davranış içinde (ss.201-243), Bursa: Ekin Yayıncılık.

Yates, T. M. & Masten, A. S. (2004). Fostering the future: Resilience theory and the practice of positive psychology in P. A. Linley & S. Joseph (Eds.), *Positive Psychology in Practice* (pp. 521-539). John Wiley & Sons, Inc.

Yılmaz Börekçi, D. ve Gerçek, M. (2018). "Resilience" kavramının sosyal bilimlerde türkçe kullanımları bağlamında değerlendirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *30,* 41-52.

Youssef, C. M. & Luthans, F. (2010). An integrated model of psychological capital in the workplace. in P. A. Linley, S. Harrington, & N. Garcea (Eds.), *Oxford Handbook Of Positive Psychology and Work* (pp. 277-288), Oxford University Press.

KAYNAKÇA

Acar, A. Z. (2006). Örgütsel yurttaşlık davranışı: Kavramsal gelişimi ile kişisel ve örgütsel etkileri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi,7*(1), 1-14.

Ahmadian, S., Şeşen, H., & Soran, S. (2017). Expanding the boundaries of compulsory citizenship behavior: its impact on some organizational outputs. *Business and Economic Horizons*. *13*(1), 110-118.

Allen, T.D., & Rush, M.C. (1998). The effects of organizational citizenship behavior on Performance judgments: a field study and a laboratory experiment. *Journal of Applied Psychology*, *2*, 247-260.

Alkan, S. E., ve Turgut, T. (2015). A research about the relationship of psychological safety and organizational politics perception with compulsory citizenship behavior and the pressures behind compulsory citizenship behavior. *Research Journal of Business and Management*, *2*(2), 185-203.

Aydın, O., ve Öcel, H. (2009). İşyeri zorbalığı ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları*, *12*(24), 94-103.

Bakan, İ., ve Büyükbeşe, T. (2004). Çalışanların iş güvencesi ve genel iş davranışları ilişkisi: Bir alan çalışması. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *23*, 35-59.

Baş, M., ve Şirin, S. (2021). Zorunlu vatandaşlık davranışının görev becerikliliği üzerine etkisinde örgütsel muhalefetin aracılık rolü ve örgütsel güvenin düzenleyici rolü. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *22*(1), 356-378.

Bolat, O. İ., ve Bolat, T. (2008). Otel işletmelerinde örgütsel bağlılık ve örgütsel vatandaşlık davranışı ilişkisi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *11*(19), 75-94.

Bolino, M. C., Turnley, W. H., & Niehoff, B. P. (2004). The other side of the story: reexamining prevailing assumptions about organizational citizenship behavior. *Human Resource Management Review*, *14*(2), 229-246.

Bolino, M. C., & Turnley, W. H. (2005). The personal costs of citizenship behavior: the relationship between individual initiative and role overload, job stress, and work-family conflict. *Journal of applied psychology*, *90*(4), 740.

Bolino, M. C., Klotz, A. C., Turnley, W.H., & Harvey, J. (2013). Exploring the dark side of organizational citizenship behavior. *Journal of Organizational Behavior*, *34*(4), 542-559.

Bateman ,T. S., & Organ, D. W. (1983). Job satisfaction and the good soldier: the relationship between affect and employee citizenship. *Academy of Management Journal*, *26*, 587-595.

Bayram, L. (2005). Yönetimde yeni bir paradigma: Örgütsel bağlılık. *Sayıştay Dergisi*, *59*, 125-139.

Berber, A., & Rofcanin, Y. (2012). Investigation of organization citizenship behavior construct a framework for antecedents and consequences. *International Journal of Business and Social Research, 2*(4), 195-210.

Bergeron, D. M. (2007). The potential paradox of organizational citizenship behavior: Good citizens at what cost?. *Academy of Management Review*, *32*(4), 1078-1095.

Bitmiş, M. G., Sökmen, A., ve Turgut, H. (2014). Örgütsel vatandaşlık davranışı ölçeği: Geçerlilik ve güvenilirliğinin yeniden değerlendirilmesi. *İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16*(2), 1-14

Chen, M., & Gao, X. (2020). Psychological mechanism between impression management and compulsory citizenship behavior of employees. *Revista Argentina de Clínica Psicológica*, *29*(1), 141-148.

Eyitmiş, A. M., ve Kaplan, S. (2021). İş güvenliği ile motivasyon, iş doyumu ve işten ayrılma ilişkilerinin uluslararası lojistik firması çalışanları üzerindeki etkisi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, *12*(1), 74-93.

Grant, A. M. (2008). Does intrinsic motivation fuel the prosocial fire? Motivational synergy in predicting persistence, performance, and productivity. *Journal of Applied Psychology*, *93*, 48-58.

Gürbüz, S. (2006). Örgütsel vatandaşlık davranışı ile duygusal bağlılık arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *3*(1), 48-75.

Gürsoy, A., ve Köksal, K. (2019). Okul yöneticilerinin iletişim stili, öğretmenlerin zorunlu vatandaşlık davranışı algısını etkiler mi?. *Milli Eğitim Dergisi*, *49*(227), 389-404.

He, P., Peng, Z., Zhao, H., & Estay, C. (2019). How and when compulsory citizenship behavior leads to employee silence: a moderated mediation model based on moral disengagement and supervisor-subordinate guanxi views. *Journal of Business Ethics*, *155*(1), 259-274.

İslamoğlu, G. (2010). Örgütsel vatandaşlık davranışı. İslamoğlu,G. (Der.), Kurumlarda iyilik de var içinden (ss.21-56), Ankara: Nobel Yayınıcılık.

İyidemirci, H., ve Aydıntan, B. (2018). Motivasyon, örgütsel vatandaşlık davranışı ve işten ayrılma niyeti arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik bir araştırma: Ostim organize sanayi bölgesi örneği. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi*, *4*(3), 131-144.

Kahn, W.A. (1990).Psychological conditions of personal engagement and disengagement at work. *Academy of Management Journal, 33*(4), 692-724.

Karadal, H., ve Adıgüzel, Z. (2017). Despotik liderlik ve stratejik insan kaynakları yönetiminin, kural çiğneme ve örgütsel bağlılık üzerine etkileriyle, stratejik insan kaynakları yönetiminin ara değişken etkisinin incelenmesi. *Eurasian Academy of Sciences Eurasian Business & Economics Journal*, *1*, 1-10.

Kasap, M. (2021). Otel çalışanlarının zorunlu vatandaşlık davranışlarının motivasyonları üzerine etkisi: Antalya ili örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *7*(1), 201-211.

Keashly, L. (2010). A researcher speaks to ombudsmen about workplace bullying. *Journal of the International Ombudsman Association, 3*, 10-23.

Kerse, G., Koçak, D., ve Yücel, İ. (2019). Örgütsel vatandaşlığın zorunlu olması iş tatminini etkiler mi? İş stresi bağlamında bir inceleme. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *21*(2), 547-560.

Koçak, D. (2018). Kişi-örgüt uyumu, zorunlu örgütsel vatandaşlık davranışı ve lider-üye etkileşimi ilişkisi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *22*(3), 1487-1508.

Latane, B., Williams K. & Harkins S. (1979). Many hands make light the work: The causesand consequences of social loafing. *Journal of Personality and Social Psychology*, *37*(6), 822-832.

Liu, Y., Zhao, H., & Sheard, G. (2017). Organizational citizenship pressure, compulsory citizenship behavior, and work-family conflict. *Social Behavior and Personality:An international journal*, *45*(4), 695-704.

Makishi, N. (2008). Same behavior, different consequences: Reasctions to men's and women's compulsory citizenship behaviors. Unpubished Master Thesis. Utica College of Syracuse University.

Organ, D.W. (1988). *Organizational citizenship behavior: The good soldier syndrome*. Lexington, MA: Lexington Books.

Organ, D.W.(1997). Organizational citizenship behavior: It's construct clean-up time. *Human Performance*, *10*(2), 85-97.

Organ, D.W., & Ran, K. (1995). A meta-analytic review of attitudinal and dispositional predictors of organizational citizenship behavior. *Personnel Psychology*, *48*, 775–802.

Özler, D. E. (2010). Örgütsel vatandaşlık davranışı. Özler, D. E. (Der). *Örgütsel Davranışta Güncel Konular* içinden (ss.101-132) 1. Baskı, Bursa: Ekin Yayınevi.

Peng, Z. L., & Zhao, H. D. (2012). Does organization citizenship behavior really benefit the organization? study on the compulsory citizenship behavior in China. *Nankai Business Review International*, *3*(1), 75-92.

Wu, M., Peng, Z., & Estay, C. (2018). How destructive leadership influences compulsory organizational citizenship behavior. *Chinese Management Studies*, *12*(2),453-468.

Seçkin, Ş. N. (2019). İç denetim odağı, iş becerikliliği ve işin anlamlılığı ilişkisini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, *15*(3), 889-903.

Shaheen, K., Bashir, M., Shabbir, R., & Saleem, S. (2019). An investigation of the relationship between compulsory citizenship behaviour and psychological withdrawal. *European Online Journal of Natural and Social Sciences*, *8*(2), pp-331.

Shu, C. Y., Chiang, Y. H., & Lu, C. H. (2018). Authoritarian leadership supervisor support and workers' compulsory citizenship behavior. *International Journal of Manpower, 39*(3), 468-485.

Sökmen, A., Bilsel, M. A., & Erbil, C. (2013). Örgütsel adaletin çalışan motivasyonu ve performası üzerindeki etkisi: Bankacılık sektöründe bir araştırma. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *15*(1), 43-62.

Topçu, M., Beğenirbaş, M., ve Turgut, E. (2017). Örgütsel sinizm, zorunlu örgütsel vatandaşlık davranışları ve iş tatmininin bireysel iş performansına etkilerinin belirlenmesine yönelik imalat sanayide bir uygulama. *Yönetim ve Ekonomi, 24*(2), 505-522.

Ünaldı Baydın, N., Tiryaki Şen, H., Kartoğlu Gürler, S., Dalli, B., ve Harmancı Seren, A. K. (2020). A study on the relationship between nurses' compulsory citizenship behaviours and job stress. *Journal of nursing management*, *28*(4), 851-859.

Vigoda-Gadot, E. (2006). Compulsory citizenship behavior in organizations: Theorizing some dark sides of the good soldier syndrome. *Journal for the Theory of Social Behavior*, *36*, 77-93.

Vigoda-Gadot, E. (2007). Redrawing the boundaries of OCB? An empirical examination of compulsory extra-role behavior in the workplace. *Journal of Business and Psychology*, *21*, 377-405.

Yalçın, R. C., ve Beğenirbaş, M. (2020). Zorunlu örgütsel vatandaşlık davranışı kişilerarası çarpıklık tutumunu ve işten ayrılma niyetini etkiler mi? Eğitim sektöründe bir araştırma. *İş ve İnsan Dergisi*, *7*(2), 229-240.

Yıldız, B. (2016). Madalyonun öteki yüzü: Zorunlu vatandaşlık davranışı. *Eurasian Academy of Sciences Eurasian Business & Economics Journal*, S2, 88-99.

Yıldız, B., ve Arda, Ö. A. (2018). İyi bir asker mi? İyi bir illüzyonist mi? Kariyerizm ile zorunlu vatandaşlık davranışları arasındaki ilişkide işten ayrılma niyetinin rolü. *Business and Economics Research Journal*, *9*(1), 151-168.

Yıldız, B., ve Elibol, E. (2021). Turnover intention linking compulsory citizenship behaviours to social loafing in nurses: A mediation analysis. *Journal of Nursing Management*, *29*(4), 653-663.

Zeng, Z., & Ye, M. (2016). The influnce of organizational justice on employees compulsory citizenship behaviour: The mediation. *Journal of Social Sciences*, *4*, 199-204.

Zhao, H.,Peng, Z., Han, Y., Sheard, G., & Hudson, A. (2013). Psychological mechanism linking abusive supervision and compulsory citizenship behavior: A moderated mediation study. *The Journal of Psychology, 147*(2), 177-195.

Zhao, H.,Peng, Z., & Chen, H. K. (2014). Compulsory citizenship behavior and organizational citizenship behavior: The role of organizational identification and perceived interactional justice. *The Journal of Psychology*, *148*(2), 177-196.

KAYNAKÇA

Andersson, L. M. & Pearson, C. M. (1999). Tit for tat? The spiraling effect of ıncivility in the workplace. *Academy of Management Review*, *2*(3), 452-471.

Ashforth, B. (1994). Petty tyranny in organizations. *Human Relations*, *47*(7), 755-778.

Aujla, S. (2010). Exploring the structual tenets of workplace ıncivility using a mixed methods research approach. *The Faculty of Graduate Studies of The University of Guelph*, Master of Arts, Canada.

Baron, R. A. & Neuman, J. H. (1996). Workplace violence and workplace aggression: Evidence on their relative frequency and potential causes. *Aggressive Behaviour*, *22*, 161-173.

Bartlett, J. E., Bartlett, M. E. & Reio, T. G. (2008). Workplace ıncivility: Worker and organizational antecedents and outcomes. *Paper Presented at the Academy of Human Resource Development International Research Conference in the Americas*, 1-8.

Blau, G. & Anderson, L. (2005). Testing a measure of ınstigated workplace ıncivility. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, *78*, 595-614.

Caza, B. B. & Cortina, L. M. (2007). From ınsult to ınjury: Explaining the ımpact of ıncivility, *Basic and Applied Social Psychology*, *29*(4), 335-350.

Clark, C. M. & Springer, P. J. (2007). Thoughts on incivility: Student and faculty perceptions of uncivil behavior in nursing education. *Nursing Education Perspectives*, *28*(2), 93-97.

Cortina, L. M. & Magley, V. J. (2009). Patterns and profiles of response to incivility in the workplace. *Journal of Occupational Healty Psychology*, *14*(3), 272-288.

Cortina, L. M., MAgley, V. J., Williams, J. H. & Langhout, R. D. (2001). Incivility in the workplace: Incidence and ımpact. *Journal of Occupational Health Psychology*, *6*(1), 64–80.

Cortina, L. M., Losway, K. A., Magley, V., Freeman, L., Collinsworth, L. L., Hunter, M. K. & Fitzgerald, L. (2002). What's gender got to do with it? Incivility in the federal courts. *Law & Social Inquiry*, *27*(2), 235–270.

Cortina, L. M., Kabat-Farr, D., Leskinen, E. A., Huerta, M. & Magley, V. J. (2013). Selective incivility as modern discrimination in organizations: Evidence and ımpact. *Journal of Management*, *39*(6), 1579-1605.

Cortina, L.M. (2008). Unseen injustice: Incivilty as modern discrimination in organizations. *Academy of Manegement Review*, *33*(1), 55-75.

Delen Güngör, M. (2010). Çalışma hayatında işyeri kabalığı olgusu. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi, Maliye Araştırma Merkezi Konferansları, 53*, 43-58.

Dion, M. J. (2006). The ımpact of workplace incivility and occupational stress on the job satisfaction and turnover ıntention of acute care nurses. Doctoral Dissertation. *University Of Connecticut.*

Einarsen, S. (2000). Harassment and bullying at work: A review of the Scandinavian approach. *Aggression and Violent Behavior: A Review Journal*, *5*(4), 371–401.

Ferguson, M. (2012). You cannot leave it at the office: Spillover and crossover of coworker incivility. *Journal of Organizational Behavior*, *3*(4), 571-588.

Fida, R., Laschinger, H. K. S. & Leiter, M. P. (2016). The protective role of self-efficacy against workplace incivility and burnout in nursing: A time-lagged study. *Health Care Management Review*, 1-9.

Francis, L., Holmvall, C. M. & Brıen, L. E. (2015). The influence of workload and civility of treatment on the perpetration of e-mail incivility. *Computers in Human Behavior*, *46*, 191-201.

Giacalone, R. A. & Greenberg, J. (1997). Antisocial behavior in organizations, *Thousand Oaks,* CA: Sage.

Giumetti, G. W., Hatfield, A. L., Scisco, J. L., Schroeder, A. N., Muth, E. R. & Kowalski, R. M. (2013). What a rude e-mail! Examining the differential effects of incivility versus support on mood, energy, engagement, and performance in an online context. *Journal of Occupational Health Psychology*, *18*, 297-309.

Harold, C.M. & Holtz, B. C. (2015). The effects of passive leadership on workplace incivility. *Journal of Organizational Behaviour*, *36*, 16-38.

Hershcovis, M.S. (2011). Incivility, social undermining bullying…oh my!": A call to reconcile constructs within workplace aggression research. *Journal of Organizational Behavior, 32,* 499-519.

Hershcovis, M.S., Ogunfowora, B., Reich, T. C. & Christie, A. M. (2017). Targeted workplace incivility: the roles of belongingness, embarrssment and power. *Journal of Organizational Behavior, 38*(7), 1057-1075.

Hornstein, H.A. (2003). Workplace incivility: An unavoidable product of human nature and organizational nurturing. *Ivey Business Journal*, *68*(2), 1-7.

Hutton, S. & Gates, D. (2008). Workplace incivility and productivity losses among direct care staff. *Journal of American Association of Occupational Health Nurses*, *56*(4), 168-175.

Johnson, P. R. & Indvik, J. (2001a). Slings and arrows of rudeness: incivility in the workplace. *Journal of Management Development*, *20*(8), 705-714.

Johnson, P. R. & Indvik, J. (2001b). Rudeness at work: Impulse over restraint. *Public Personnel Management*, *30*(4), 457-465.

Kern, J. H. & Grandey, A. A. (2009). Customer incivility as a social stressor: The role of race and racial identity for service employees. *Journal of Occupational Health Psychology*, *14,* 46-57.

Lee, C-H., Chen, P-S. & Hwang, F-m. (2015). A dyadic examination of workplace incivility influence on wellbeing among dual-earner couples. *World Conference on Business and Management*, Seoul, Korea.

Lewis, P.S. (2009). Individual and organizational factors that predict workplace incivility: ımpact on costs, absenteeism, and productivity. *Doctor of Philosophy, Texas Woman's University*, Denton, Texas.

Lewis, P.S. & Malecha, A. (2011). The ımpact of workplace incivility on the work environment, manager skill, and productivity. *Journal of Nursing Administration, 41*(1), 41-47.

Leymann, H. (1996). The content and development of mobbing at work. *European Journal of Work and Organizational Psychology, 5*(2), 165-184.

Lim, S. & Cortina, L. M. (2005). Interpersonal mistreatment in the workplace: The interface and ımpact of general incivility and sexual harassment. *Journal of Applied Psychology, 90*, 483–496.

Lim, S. & Lee, A. (2011). Work and nonwork outcomes of workplace incivility: Does family support help?. *Journal of Occupational Health Psychology*, *16*(1), 95-111.

Lim, S., Cortina, L. M. & Magley, V. J. (2008). Personal and workgroup incivility: Impact on work and health outcomes. *Journal of Applied Psychology*, *93*(1), 95-107.

Lim, S., Remus, I., Joel, K., Paraskevi, C. & Richard, D. A. (2016). Emotional mechanism linking ıncivility at work to aggression and withdrawal at home: An experience-sampling study. *Journal of Management, 20*(10), 1-21.

Lim, V. K. & Teo, T. S. (2009). Mind your e-manners: Impact of cyber incivility on employees' work attitude and behavior. *Information & Management*, *46*, 419-425.

Linvill, J. S. (2008). Surviving workplace incivility: The use of supportive networks as a coping strategy. *Master of Arts, Purdue University,* West Lafayette, Indiana.

Liu, W, Zhou, Z. E. & Che, X. X. (2018). Effect of workplace incivility on ocb through burnout: The moderating role of affective commitment. *Journal of Business and Psychology*, 1-13.

Liu, W., Chi, S. C., Friedman, R. & Tsai, M. H. (2009). Explaining incivility in the workplace: The effects of personality and culture. *International Association for Conflict Management and Wiley Periodicals, 2*(2), 164-184.

Macintosh, J. (2005). Experiences of workplace bullying in a rural area. *Issues in Mental Health Nursing*, *26*(9), 893-910.

Mackey, J.D., Bishoff, J.D., Daniels, S.R., Hochwarter, W.A. & Ferris, G.R. (2019), Incivility's relationship with workplace outcomes: enactment as a boundary condition in two samples, *Journal of Business Ethics*, *155*(2), 513-528.

Marchiondo, L. A., Cortina, L. M. & Kabat-Farr, D. (2018). Attributions and appraisals of workplace incivility: Finding light on the dark side?. *Applied Psychology: An International Review*, 1-32.

Martin, R. (2003). Workplace incivility. *Allworth Juniper,* 7.

Martin, R. J. & Hine, D. W. (2005). Development and validation of the uncivil workplace behaviour questionnaire. *Journal of Occupational Health Psychology*, *10*(4), 477-490.

Meier, L. L. & Semmer, N. K. (2013). Lack of reciprocity, narcissism, anger, and instigated workplace incivility: A moderated mediation model. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, *22*(4), 461-475.

Milam, A. C., Spitzmueller, C. & Penney, L. M. (2009). Investigating individual differences among targets of workplace incivility. *Journal of Occupational Health Psychology, 14*(1), 58-69.

Miner, K. N. & Cortına, L. M. (2016). Observed workplace incivility toward women, perceptions of ınterpersonal ınjustice, and observer occupational well-being: Differential effects for gender of the observer. *Frontiers In Psychology*, *7*(1), 1-12.

Miner, K. N., Settles, I. H., Pratt-Hyatt, J. S. & Brady, C. C. (2012). Experiencing incivility in organizations: The buffering effects of emotional and organizational support. *Journal of Applied Social Psychology*, *42*(2), 340-372.

Miner-Rubino, K. & Reed, W. D. (2010). Testing a moderated mediational model of workgroup incivility: The roles of organizational trust and group regard. *Journal of Applied Social Psychology, 40*(12), 3148-3168.

Montgomery, K., Kane, K. & Vance, C. M. (2004). Accounting for differences in norms of respect. *Group & Organization Management*, *29*(2), 248-268.

Morrow, P. C., Mcelroy, J. C. & Scheıbe, K. P. (2011). Work unit incivility, job satisfaction, and total quality management among transportation employees. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review, 47*(6), 1210-1220.

Naimon, E. C., Mullins, M. E. & Osatuke, K. (2013). The effects of personality and spirituality on workplace incivility perceptions. *Journal of Management, Spirituality & Religion, 10*(1), 91-110.

Namie, G. (2003). Workplace bullying: Escalated incivility. *Ivey Business Journal, 68*(2), 1-6.

Neuman, J. H. & Baron, R. A. (1998). Workplace violence and workplace aggression: Evidence concerning specific forms, potential causes, and preferred targets. *Journal of Management, 24*(3), 391-419.

Oore, D. G., Leblanc, D., Day, A., Leiter, M. P., Spence Laschinger, H. K., Price, S. L. & Latimer, M. (2010). When respect deteriorates: incivility as a moderator of the stressor-strain relationship among hospital workers. *Journal of Nursing Management*, *18*, 878-888.

Ottinot, R. (2008). The development and validation of the perceived workplace civility climate scale. *University of South Florida*, Graduate These, Amerika.

Pearson, C. M. & Porath, C. L. (2004). On incivility Its ımpact and directions for future reaerch, In R. W. Griffin ve A. M. O'Leary-Kelly (Ed.), *The Dark Sideof Organizational Behavior*, pp. 403-425, San Francisco: Jossey-Bass.

Pearson, C. M., Anderson, L. M. & Wegner, J. W. (2001). When workers flout convention: A study of workplace incivility. *Human Relations*, *54(*11), 1387-1419.

Pearson, C. M., Andersson, L. M. & Porath, C. L. (2000). Assessing and attacking workplace incivility. *Organizational Dynamics*, *29*(2), 123–137.

Pearson, C.M. & Porath, C. L. (2005). On the nature, consequences and remedies of workplace incivility: No time for "nice"? Think again. *Academy of Management Executive*, *19*(1), 7-18.

Penney, L. M. & Spector, P. E. (2005). Job stress, incivility, and counterproductive work behavior (CWB): The moderating role of negative affectivity. *Journal of Organizational Behavior, 26*, 777-796.

Polatçı, S. & Özçalık, F. (2013). Yapısal ve psikolojik güçlendirmenin işyeri nezaketsizliği ve tükenmişliğe etkisi. *İşletme Bilimi Dergisi*, *1*(1), 17-34.

Porath, C. & Pearson, C. (2012). Emotional and behavioral responses to workplace incivility and the ımpact of hierarchical status. *Journal of Applied Social Psychology*, *42*, 326-357.

Porath, C. L. & Erez, A. (2009). Overlooked but not untouched: How rudeness reduces onlookers' performance on routine and creative tasks. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, *109*(1), 29-44.

Porath, C.L. & Pearson, C. (2009). How toxic colleagues corrode performance. *Harvard Business Review*, https://hbr.org/2009/04/how-toxic-colleagues-corrode-performance, Erişim (04.08.2019)

Rahim, A. & Cosby, D. M. (2016). A model of workplace incivility, job burnout, turnover intentions, and job performance. *Journal of Management Development*, *35*(10), 1255-1265.

Reio Jr. T.G. & Ghosh, R. (2009). Antecedents and outcomes of workplace incivility: implications for human resource development research and practice. *Human Resource Development Quarterly, 20*(3), 237-264.

Reio, T. G. & Sanders-Reıo, J. (2011). Thinking about workplace engagement: Does supervisor and coworker incivility really matter?. *Advances in Developing Human Resources*, *13*(4), 462-478.

Roberts, S. J., Scherer, L. L. & Bowyer, C. J. (2011). Job stress and incivility: What role does psychological capital play?. *Journal of Leadership & Organizational Studies*. *18*(4), 449-458.

Sackett, P. R. (2002). The structure of counterproductive work behaviors: Dimensionality and relationships with facets of job performance. *International Journal of Selection and Assessment*, *10*(1/2), 5-11.

Salin, D. (2003). Bullying and organizational politics in competitive and rapidly changing work environments. *Int. J. Management and Decision Making*, *4*(1), 35-46.

Schilpzand, P., Pater, I. E. & Ere, A. (2014). Workplace incivility: A review of the literature and agenda for future research. *Journal of Organizational Behaviour,* 1-32.

Sears, K. & Humıston, G. S. (2015). The role of emotion in workplace incivility. *Journal of Managerial Psychology, 30*(4), 390-405.

Shim, J. (2010). The relationship between workplace incivility and the intention to share knowledge: The moderating effects of collaborative climate and personality traits. *Doctor of Philosophy, University of Minnesota*, USA.

Sliter, M., Withrow, S. & Jex, S.M. (2015). It happened, or you thought it happened? Examining the perception of workplace incivility based on personality characteristics. *International Journal of Stress Management*, *22*(1), 24-45.

Smith, L. M., Andrusyszyn, M. A. & Laschinger, H. K. S. (2010). Effects of workplace incivility and empowerment on newly-graduated nurses' organizational commitment. *Journal of Nursing Management*, *18*, 1004-1015.

Spector, P. E. & Fox, S. (2005). The stressor-emotion model of counterproductive work behavior. In S. Fox & P. E. Spector (Eds.*), Counterproductive work behavior: Investigations of factors and targets*, *American Psychological Association*, Washington, USA.

Tarraf, R. C. (2012). Taking a closer look at workplace incivility: Dimensionality and source effects. M*aster of science, The University of Western Ontario*, London.

Taylor, S. G., Bedeian, A. G. & Kluemper, D. H. (2011). Linking workplace incivility to citizenship performance: The combined effects of affective commitment and conscientiousness. *Journal of Organizational Behavior*, *33*, 878-893.

Trudel, J. & Reio, T. G. (2011). Managing workplace incivility: The role of conflict management styles-antecedent or antidote?. *Human Resource Development Qurterly, 22*(4), 395-423.

Turner, K. (2009). Workplace incivility and organizational outcomes: Is the quality of social relationships at work ımportant for employee attitudes, behaviours, and mental health?. *Acadia University Fall Convation, Master Thesis*, Canada

Van Jaarsveld, D. D., Walker, D. D. & Skarlicki, D. P. (2010). The role of job demands and emotional exhaustion in the relationship between customer and employee incivility. *Journal of Management, 36*(6), 1486-1504.

Vickers, M. H. (2006). Writing what's relevant: Workplace incivility in public administration- a wolf in sheep's clothing. *Administrative Theory and Praxis*, *28*(1), 69-88.

Walsh, B. M., vd. (2017). Positive leader behaviors workplace incivility: The mediating role of perceived norms for respect. *J Bus Psychol*, *33*, 495-508.

Wang, C.-H. & Chen, H.-T. (2020). Relationships among workplace incivility, work engagement and job performance, *Journal of Hospitality and Tourism Insights*, *3*(4), 415-429.

Watson, D. & Tellegen, A. (1985). Toward a consensual structure of mood. *Psychological Bulletin*, *98*(2), 219-235.

www.tdk.gov.tr, (Erişim Tarihi: 05.06.2021).

KAYNAKÇA

Aksoy, V. ve Diken, İ. H. (2009). Rehber öğretmenlerin özel eğitimde psikolojik danışma ve rehberliğe ilişkin öz yeterlilik algılarının incelenmesi. *İlköğretim Online Dergisi*, *8*(3), 709-719.

Albayrak Okçin, F. ve Gerçeklioğlu, G. (2013). Öğrencilerin öz- etkililik- yeterlilik algıları ve sosyal destek düzeylerinin incelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 2*(1), 40-51.

Bandura A. (2009). Cultivate self-efficacy for personal and organizational effectiveness. In E.A. Locke (Ed)., Handbook of principles of organization behavior. (2nd Ed.), New York: Wiley, 179-200.

Bandura, A. (1997a). Current directions in self-efficacy research. *Advance in Motivation and Achievement*, *10*, 1-49.

Bandura, A. (1997b). Self efficacy: The exercise of control. New York, W. H. Freeman and Company.

Bandura, A. (1994). Self-efficacy. Vilanayur S. Ramachandran (Ed.) Enyclopedia of human behavior, (Sayı 4, ss. 71-81), New York: Academic Press.

Bandura, A. (1995). Self-efficacy in changing societies. New York: Cambridge University.

Bandura, A. (1977). Self-efficacy: toward a unifying theory of behavioral change. *Psychol Rev*, 84, 191-215.

Bandura, A. (1986). Social foundations of thought and action: A social cognitive theory. Englewood Cliffs. NJ: Prentice and Hall.

Bıkmaz, F. H. (2002). Fen öğretiminde öz yeterlilik inancı ölçeği. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi,* 1(2), 197-210.

Biricik, Y. S. (2015). Beden eğitimi ve spor bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin akademik öz yeterliklerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Bolat, O., Bolat, T. ve Seyman Aytemiz, O. (2009). Güçlendirici lider davranışları ve örgütsel vatandaşlık davranışı arasındaki ilişkinin sosyal mübadele kuramından hareketle incelenmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *12*(21), 215-239.

Erkutlu, H. V. (2015). Pozitif örgütsel davranış. Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Gist, M. E. (1987). Self-efficacy: Implications for organizational behavior and human resource management. *The Academy of Management Review, 12*(3), 472-485.

Henson, R. K. (2001). Teacher self-efficacy: Substantive implications and measurement dilemmas. mmas. Keynote Address given at the Educational Research Exchange, Texas A&M University.

Jackson, J. W. (2002). Enhancing self-efficacy and learning performance. *The Journal of Experimental Education*, *70*(3), 243-254.

Koçak, M. N. (2017). Hemşirelerin öz-yeterlilik algıları ile problem çözme becerilerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Kurbanoğlu, S. (2004). Öz-yeterlik inancı ve bilgi profesyonelleri için önemi. *Bilgi Dünyası*, *5*(2), 137-152.

Luszczynska, A., Gutie´Rrez-Don˜A, B. & Schwarzer, R. (2005). General Self-Efficacy in Various Domains of Human Functioning: Evidence From Five Countries. *International Journal of Psychology*, *40*(2), 80–89.

Luthans, F., Youssef, C. M., & Avolio, B. J. (2006). Psychological capital: Developing the human competitive edge. Oxford University Press.

Meyer, J. P., & Allen, N. J. (1991). A three-component conceptualization of organizational commitment. *Human resource management review*, *1*(1), 61-89.

Özerkan, E. (2007). Öğretmenlerin öz yeterlilik algıları ile öğrencilerin sosyal bilgiler benlik kavramları arasındaki ilişki. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi, Edirne.

Pajares F. (2002). Overview of social cognitive theory and of self-efficacy. https://www.uky.edu /~eushe2/Pajares/eff.html. Erişim: 25.05.2021

Pajares, F. (1996). Self-efficacy belief"s in academic settings. *Review of Educational Research, 66*(4), 543-578.

Salas, E. & Cannon-Bowers, J. A. (2001). The science of training: A decade of progress. *Annual Review of Psychology*, *52*, 471-499.

Sezgin, E. E. ve Düşükcan, M. (2020). Hemşirelerin öz yeterlilik inanç düzeylerinin performansları üzerindeki etkisi: Elazığ ili örneği. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, *9*(3), 1689-1702.

Schyns, B. & Von Collani, G. (2002). A new occupational self-efficacy scale and ıts relation to personality constructs and organizational variables. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, *11*(2), 219-241.

Stajkovic, A. D. & Luthans, F. (1998). Social cognitive theory and self-efficacy: Going beyond traditional motivational and behavioral approaches. *Organizational Dynamics, 26*(4), 62-74.

Şahin, M. (2016). Konya ilindeki beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kendini sevme ve öz yeterliliklerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Konya.

Tschannen-Moran, M. & McMaster, P. (2009). Sources of self-efficacy: Four professional development formats and their relationship to self-efficacy and ımplementation of a new teaching strategy. *The Elementary School Journal, 110*(2), 228-245.

Türk Dil Kurumu (2021). Türkçe güncel sözlük. https://sozluk.gov.tr/. Erişim: 18.05.2021

Uysal, D. A. (2016). Hemşirelerin öz yeterlilik düzeyleri ile ebeveynleri bakıma katmaları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Mersin.

Varol, B. (2007). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin öz yeterlilikleri (Niğde Üniversitesi Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Niğde.

Wood, R. & Bandura, A. (1989). Social cognitive theory of organizational management. *Academy of Management Review*, *14*(3), 361-384.

Zengin, N. (2007). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinde öz-etkililik yeterlilik algısı ve klinik uygulamada yaşanılan stresle ilişkisinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, *10*(1), 49-57.

Zimmerman, B. J. (2000). Self efficacy: An essential motive to Learn. *Contemporary Educational Psychology, 25*, 82-91.

Zulkosky, K. (2009). Self-efficacy: a concept analysis. *Nursing Forum*, *44*(2), 93-102.

KAYNAKÇA

Adams, J. S. (1965). Inequity in social exchange. *Advances in Experimental Social Psychology*, *2*, 267-299.

Ajzen, I. (1991). The Theory of Planned Behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, *50*(2), 179-211.

Akçit, V., Barutçu, E. & Akşit, İ. (2018). Kurt Lewin'in liderlik tarzları ile örgütsel sapma ilişkisinin incelenmesi, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *23*(1), 209-225.

Aksu, A. (2016). Organizational deviance and multi-factor leadership. *Educational Research and Reviews*, *11*(8), 589-597.

Ambrose, M. L., Seabright, M. A. & Schminke, M. (2002). Sabotage in the workplace: The role, of organizatonal injustice. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, *89*, 947-965.

Appelbaum, S.H., Iaconi, G. D. & Matousek, A. (2007). Positive and negative deviant workplace behaviors: Causes, impacts, and solutions. *Corporate Governance: The İnternational Journal of Business in Society*, *7*(5), 586-598.

Aquino, K., Galperin, B. L. & Bennett, R. J. (2004). Social status and aggresiveness as moderators of the relationship between ınteractional justice and workplace deviance. *Journal of Applied Social Psychology*, *34*(5), 1001-1029.

Ayazlar, G. & Güzel, B., (2013). Örgütsel adaletin otel çalışanlarının işten ayrılma niyeti ve işyerinde sapma davranışına etkisi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, *10*(3), 6-23.

Bennett, R. J., Marasi, S., & Locklear, L. (2019). Workplace deviance. R. J. Aldag (Der.), *Oxford research encyclopedia of business and management* içinde (ss.1-27). New York: Oxford University Press.

Bennett, R. J. & Robinson, S. L. (2000). Development of a measure of workplace deviance. *Journal of Applied Psychology*, *85*, 349-360.

Berry, C. M., Carpenter, N. C. & Barratt, C. L. (2012). Do other-reports of counterproductive work behavior provide an incremental contribution over self-reports? A meta-analytic comparison. *Journal of Applied Psychology*, *97*, 613-636.

Berry, C. M., Ones, D. S., & Sackett, P. R. (2007). Interpersonal deviance, organizational deviance, and their common correlates: A review and meta-analysis. *Journal of Applied Psychology*, *92*(2), 410-424.

Bodankin, M. & Tziner, A. (2009). Constructive deviance, destructive deviance and personality: How do they interrelate?, *Amfiteatru Economic Journal*, The Bucharest University of Economic Studies, Bucharest, *11*(26), 549-564.

Bolton, L. R., Becker, L. K. & Barber, L. K. (2010). Big Five trait predictors of differential counterproductive work behavior dimensions. *Personality and Individual Differences*, 49(5), 537-541.

Bowling, N. A., & Burns, G. N. (2015). Sex as a moderator of the relationships between predictor variables and counterproductive work behavior. *Journal of Business and Psychology*, 30(1), 193-205.

Bowling N. A. & Gruys, M. L. (2010). Overlooked issues in the conceptualization and measurement of counterproductive work behavior. *Human Resource Management Review*, 20, 54-61.

Buss, A. H. (1961). *The psychology of aggression.* New York: Wiley.

Colbert, A. E., Mount, M. K., Harter, J. K., Witt, L. A. & Barrick, M. R. (2004). Interactive Effects of Personality and Perceptions of the Work Situation on Workplace Deviance. *Journal of Applied Psychology*, *89*(4), 599-609.

Cropanzano, R., & Mitchell, M. S. (2005). Social exchange theory: An interdisciplinary review. *Journal of Management*, *31*, 874-900.

Dalal, R. S. (2005). A meta-analysis of the relationship between organizational citizenship behavior and counterproductive work behavior. *Journal of Applied Psychology*, *90*(6), 1241-1255.

Demir, M, Demir S. S. & Kevin N. (2015). The relationship between person-organization fit, organizational identification and work outcomes. *Journal of Business Economics and Management*, *16*(2), 369-386.

Demir, M., Ö. ve Tütüncü (2010). Ağırlama işletmelerinde örgütsel sapma ile işten ayrılma eğilimi arasındaki ilişki. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, *21*(1), 64-74.

Dilchert, S., Ones, D. S., Davis, R. D. & Rostow, C. D. (2007). Cognitive ability predicts objectively measured counterproductive work behaviors. *Journal of Applied Psychology*, *92*(3), 616-627.

Doğan S. ve Kılıç, S. (2014). Algılanan örgütsel etik iklim ve üretkenlik karşıtı iş davranışları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *C.Ü.İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *15*(1), 269-292.

Dunlop, P. D. & Lee, K. I. (2004). Workplace deviance, organizational citizenship behavior and business unit performance: the bad apples do spoil the whole barrel. *Journal of Organizational Behavior*, *25*, 67-80.

Eisenberger, R., Huntington, R., Hutchison, S. & Sowa, D. (1986). Perceived organizational support. *Journal of Applied Psychology*, *71*(3), 500-507.

Erkutlu, H. & Chafra, J. (2013). Effects of trust and psychological contract violation on authentic leadership and organizational deviance. *Management Research Review*, *36*(9), 828-848.

Erkutlu, H. & Chafra, J. (2018). Despotic leadership and organizational deviance: The mediating role of organizational identification and the moderating role of value congruence. *Journal of Strategy and Management*, *11(*2), 150-165.

Evcimen, C., Çakıcı, A. ve Çakıcı C. (2020). İşin anlamlılığının sapma davranışı ve performansa etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, *23*(2), 672-683.

Feldman, D. C. (1984). The development and enforcement of group norms. *Academy of Management Review, 9*, 47-53.

Fox, S. & Spector, P. E. (1999). A model of work frustration-aggression. *Journal of Organizational Behavior*, *20*(6), 915-931.

Fox, S. & Spector, P. E. (2010). Instrumental counter productive work behavior and the theory of planned behavior: A "cold cognitive approach to complement "hot affective" theories of CWB. L. L. Neider & C. A. Schriesheim (Der.). *Research in management, The "dark" side of management* içinde (ss. 93-114). Charlotte, NC: IAP Information Age Publishing.

Fox, S., Spector, P. E. & Miles, D. (2001). Counterproductive work behavior (CWB) in response to job stressors and organizational justice: Some mediator and moderator tests for autonomy and justice. *Journal of Vocational Behavior*, *59,* 291-309.

Galperin, B.L. (2012). Exploring the nomological network of workplace deviance: developing and validating a measure of constructive deviance. *Journal of Applied Social Psychology*, *42*(12), 2988-3025.

Giacalone, R. A. & Greenberg, J. (1997). *Antisocial behavior in organizations*. Thousand Oaks, CA: SAGE.

Gill, H., Meyer, J. P., Lee, K., Shin, K.-H. & Yoon, C.-Y. (2011). Affective and continuance commitment and their relations with deviant workplace behaviors in Korea. *Asia Pacific Journal of Management*, *28*(3), 595-607.

Gouldner, A. W. (1960). The norm of reciprocity: A preliminary statement. *American Sociological Review*, *25*(2), 161-178.

Götz, M., Bollmann, G. & O'Boyle, E. H. (2019). Contextual undertow of workplace deviance by and within units: A systematic review. *Small Group Research*, *50*(1), 39-80.

Griffin, R. W. & Lopez, Y. P. (2005). "Bad behavior" in organizations: A review and typology for future research. *Journal of Management*, *31*(6), 988-1005.

Gruys, M.L. & Sackett, P.R. (2003). Investigating the dimensionality of counterproductive work behavior. *International Journal of Selection and Assessment*, *11*(1), 30-42.

Guay, R. P., Choi, D., Oh, I.-S., Mitchell, M. S., Mount, M. K. & Shin, K.-H. (2016). Why people harm the organization and its members: Relationships among personality, organizational commitment, and workplace deviance. *Human Performance*, *29*(1), 1-15.

Henle, C. A. (2005). Predicting workplace deviance from the interaction between organizational justice and personality. *Journal of Managerial Issues*, *17*(2), 247-263.

Henle, C. A., Giacalone, R. A. & Jurkiewicz, C. L. (2005). The role of ethical ideology in workplace deviance. *Journal of Business Ethics*. *56*(3), 219-230.

Hershcovis, M. S., Turner, N., Barling, J., Arnold, K. A., Dupre´, K. E., Inness, M., LeBlanc M. M. & Sivanathan, N. (2007). Predicting workplace aggression: A meta-analysis. *Journal of Applied Psychology*, *92*, 228-238.

Hoffman, B. J., & Woehr, D. J. (2006). A quantitative review of the relationship between person-organization fit and behavioral outcomes. *Journal of Vocational Behavior*, 68(3), 389-399.

Hollinger, R.C. & Clark, J.P. (1982). Formal and informal social controls of employee deviance. *Sociological Quarterly*, *23*, 333-343.

Huiras, J., Uggen C. & McMorris, B. (2000). Career jobs, survival jobs, and employee deviance: A social investment model of workplace misconduct, *The Sociological Quarterly*, *41*(2), 245-263.

İyigün, N. Ö. & Çetin, C., (2012). Psikolojik kontratın örgütsel sapma üzerindeki etkisi: ilaç sektöründe bir araştırma. *Öneri Dergisi*, *10*(37), 15-29.

Jelinek, R. & Michael Ahearne (2010). Be careful what you look for: The effect of trait competitiveness and long hours on salesperson deviance and whether meaningfulness of work matters. *Journal of Marketing Theory and Practice*, *18*(4), 303-321.

Ju, D., Xu M., Qin X. & P. Spector (2019). A multilevel study of abusive supervision, norms, and personal control on counterproductive work behavior: A theory of planned behavior approach. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 26(2), 163-178.

Judge, T. A., Scott, B. A. & Ilies, R. (2006). Hostility, job attitudes, and workplace deviance: test of a multilevel model. *Journal of Applied Psychology*, *91*, 126-138.

Kanten, P., Yeşiltaş, M. & Arslan R. (2015). Kişiliğin karanlık yönünün üretkenlik karşıtı iş davranışlarına etkisinde psikolojik sözleşmenin düzenleyici rolü. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *29*(2), 365-391.

Kelloway, E. K., L. Francis, M. Prosser & Cameron J. E. (2010). Counterproductive work behavior as protest. *Human Resource Management Review*, *20*(1), 8-25.

Kozako, I. N. A. M. F., Safin, S. Z. & Rahim, A. R. A. (2013). The relationship of big five personality traits on counterproductive work behaviour among hotel employees: an exploratory study. *Procedia Economics and Finance*, *7*, 181-187.

Kristof, A. L. (1996). Person-organization fit: An integrative review of its conceptualizations, measurement, and implications. *Personnel Psychology*, *49*(1), 1-49.

Liao, H., Joshi, A. & Chuang, A. (2004). Sticking out like a sore thumb: Employee dissimilarity and deviance at work. *Personnel Psychology*, *57*, 969-1001.

Mackey, J. D., McAllister, C.P., Ellen B. P. & Carson J. E. (2021). A meta-analysis of interpersonal and organizational workplace deviance research. *Journal of Management*, *47*(3), 597-622.

Mangione, J.W. & Quinn, R.P. (1975). Job satisfaction, counter-productive behavior and drug use at work. *Journal of Applied Psychology*, *60*, 114-16.

Marasi, S., Bennett, R. J. & Budden, H. (2018). The structure of an organization: Does it influence workplace deviance and its dimensions? And to what extent? *Journal of Managerial Issues*, *30*(1), 8-27.

Martinko, M. J., Gundlach, M. J. & Douglas, S. C. (2002). Toward an integrative theory of counterproductive workplace behavior: A causal reasoning perspective. *International Journal of Selection and Assessment*, *10*(1-2), 36-50.

Martinko, M. J., Harvey, P., Sikora, D. & Douglas, S. C. (2011). Perceptions of abusive supervision: The role of subordinates' attribution styles. *The Leadership Quarterly*, *22,* 751-764.

Meyer, J. P., & Allen, N. J. (1997). *Commitment in the workplace: Theory, research, and application*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Michel, J. S., Newness, K. & Duniewicz, K. (2016). How abusive supervision affects workplace deviance: A moderated-mediation examination of aggressiveness and work-related negative affect. *Journal of Business and Psychology*, *31*(1), 1-22.

Michalak, R. T., Kiffin-Petersen, S. A. & Ashkanasy, N. M. (2019), '"I feel mad so I be bad": the role of affect, dissatisfaction, and stress in determining responses to interpersonal deviance. *British Journal of Management*, *30*, 645-667.

Mitchell, M. S. & Ambrose, M. L. (2007). Abusive supervision and workplace deviance and the moderating effects of negative reciprocity beliefs. *Journal of Applied Psychology*, *92*, 1159-1168.

Neuman, J. H. & Baron, R. A. (2005). Aggression in the workplace: A social psychological perspective. S. Fox, & P. E. Spector (Der.), *Counterproductive work behavior: Investigations of actors and targets* içinde (ss. 13-40). Washington, DC: American Psychological Association.

Neuman, J. H. & Baron, R. A. (1998). Workplace violence and workplace aggression: Evidence concerning specific forms, potential causes, and preferred targets. *Journal of Management*, *24*, 391-419.

O'Leary-Kelly, A. M., Griffin, R. W. & Glew, D. J. (1996). Organization-motivated aggression: A research framework. *The Academy of Management Review*, *21*(1), 225-253.

Organ, D. W. (1988). *Organizational citizenship behavior: The good soldier syndrome*. New York: Lexington Books.

Özdevecioğlu, M. (2003). Algılanan örgütsel adaletin bireylerarası saldırgan davranışlar üzerindeki etkilerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *21*, 77-96.

Özler, D. E. (2010). Örgütsel Vatandaşlık Davranışı. D. E. Özler (Der.). Örgütsel Davranışta Güncel Konular içinde (ss.101-132). Bursa: Ekin Yayınevi.

Palmer, J. C., Komarraju, M., Carter, M. Z. & Karau, S. J. (2017). Angel on one shoulder: Can perceived organizational support moderate the relationship between the Dark Triad traits and counterproductive work behavior? *Personality and Individual Differences*, *110*, 31-37.

Penney, L. M. & Spector, P. E. (2005). Job stress, incivility, and counterproductive work behavior (CWB): The moderating role of negative affectivity. *Journal of Organizational Behavior*, 26, 777-796.

Pletzer, J. L. (2021). Why older employees engage in less counterproductive work behavior and in more organizational citizenship behavior: Examining the role of the HEXACO personality traits. *Personality and Individual Differences*, *173*, Article 110550.

Polatçı S., Özçalık F. ve Cindiloğlu, M. (2014). Üretkenlik karşıtı iş davranışı ve örgütsel vatandaşlık davranışı üzerinde kişi-örgüt uyumunun etkileri. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *7*(3), 1-12.

Polatçı, S. ve Özçalık, F. (2015). Çalışanların örgütsel adalet algıları ile üretkenlik karşıtı iş davranışları etkileşiminde pozitif ve negatif duygusallığın aracılık etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *17*(2), 215-234.

Robinson, S. L. & Bennett, R. J. (1995). A typology of deviant workplace behaviors: A multidimensional scaling study. *Academy of Management Journal*, *38*, 555-572.

Robinson, S. L. & Greenberg, J. (1998). Employees behaving badly: Dimensions, determinants, and dilemmas in the study of workplace deviance. C. L. Cooper & D. M. Rousseau (Der.). *Trends in organizational behavior* içinde (Vol. 5, ss. 1-30). New York: Wiley.

Robinson, S. L. & O'Leary-Kelly, A. M. (1998). Monkey see, monkey do: The influence of work groups on the antisocial behavior of employees. *Academy of Management Journal*, *41*(6), 658-672.

Rosso, B.D., Dekas, K.H. & Wrzesniewski, A. (2010). On the meaning of work: A theoretical integration and review. *Research in Organizational Behavior*, *30*, 91-127.

Rousseau, D. M. (1995). *Psychological contracts in organizations: understanding written and unwritten agreements*. Newbury Park, CA: Sage.

Sackett, P. R. & DeVore, C. J. (2001). Counterproductive behaviors at work. N. Anderson, D. Ones, H. Sinangil, & C. Viswesvaran (Der.), *International Handbook of Work Psychology* içinde (ss. 145-164). Thousand Oaks, CA: Sage Publications Inc.

Salgado, J. F. (2002). The big five personality dimensions and counterproductive behaviors. *International Journal of Selection and Assessment*, *10*, 117-125.

Sezici, E. (2015). Üretkenlik karşıtı iş davranışları üzerinde kişilik özelliklerinin rolü. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, *14*, 1-22.

Skarlicki, D. P. & Folger, R. (1997). Retaliation in the workplace: The roles of distributive, procedural, and interactional justice. *Journal of Applied Psychology*, *82*(3), 434-443.

Spector, P. E. (2011). The relationship of personality to counterproductive work behavior (CWB): An integration of perspectives. *Human Resource Management Review*, *21*(4), 342-352.

Spector, P.E. & Fox, S. (2002). An emotion-centered model of voluntary work behavior some parallels between counterproductive work behavior and organizational citizenship behavior. *Human Resource Management Review*, *12,* 269-292.

Spector, P. E. & Fox, S. (2005). The stressor-emotion model of counterproductive work behavior. S. Fox & P. E. Spector (Der.). Counterproductive work behavior: Investigations of actors and targets içinde (ss. 151-174). Washington, DC, US: American Psychological Association.

Spector, P. E. & Fox, S. (2010). Theorizing about the deviant citizen: An attributional explanation of the interplay of organizational citizenship and counterproductive work behavior. *Human Resource Management Review*, *20,* 132-143.

Spector, P.E., Fox, S., Penney, L.M., Bruursema, K., Goh, A. & Kessler, S. (2006). The dimensionality of counterproductivity: Are all counterproductive behaviors created equal?. *Journal of Vocational Behavior*, *68*, 446-460.

Tepper, B. J. (2007). Abusive supervision in work organizations: Review, synthesis, and research agenda. *Journal of Management*, *33,* 261-289.

Tepper, B. J., Henle, C. A., Lambert, L. S., Giacalone, R. A. & Duffy, M. K. (2008). Abusive supervision and subordinates' organizational deviance. *Journal of Applied Psychology*, *93*, 721-732.

Tuna, A. ve Boylu, Y., (2016). Algılanan örgütsel destek ve işe ilişkin duyuşsal iyi oluş halinin üretkenlik karşıtı iş davranışları üzerine etkileri: Hizmet sektöründe bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *8*(4), 505-521.

Tüzün, İ.K., Çetin, F. & Basım, H.N. (2017). Deviant employee behavior in the eyes of colleagues: the role of organizational support and self-efficacy. *Eurasian Business Review*, 7, 389-405.

Warren, D. E. (2003). Constructive and destructive deviance in organizations. *Academy of Management Review*, *28*(4), 622-632.

Wheeler, H. N. (1976). Punishment Theory and industrial discipline. *Industrial Relations*, *15*, 235-2343.

Vardi Y. & Weitz, E. (2016). *Misbehavior in organizations: a dynamic approach* (2. bs.). New York: Routledge.

Vardi, Y. & Wiener, Y. (1996). Misbehavior in organizations: A motivational framework. *Organization Science*, *7*(2), 151-165.

Verquer, M. L., Beehr, T. A. & Wagner, S. H. (2003). A meta-analysis of relations between person-organization fit and work attitudes. *Journal of Vocational Behavior*, *63*(3), 473-489.

Yeşiltaş, M., Çeken, H. & Sormaz, Ü. (2012). Etik liderlik ve örgütsel adaletin örgütsel sapma davranışları üzerindeki etkisi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *28*, 18-38.

KAYNAKÇA

Alker, H. A., & Gawin, F. (1978). On the intrapsychic specificity of happiness. *Journal of Personality, 46*, 311-322.

Angner, E. (2009). Subjective well-being. *The Journal of Socio-Economics*, *39*(3), 361-368.

Bakker, A. B., & Oerlemans, W. G. D. (2010). Subjective well-being in organizations. In Cameron, K. ve Spreitzer, G. (Eds.). *Handbook of Positive Organizational Scholarship*. Oxford University Press.

Biswas-Diener, R., Diener, E., & Tamir, M. (2004). The psychology of subjective well-being. *Daedalus*, *133*, 18-25.

Camfield, L., & Skevington, S. M. (2008). On subjestive well being and quallity of life. Journal of Health Psychology, *13*(6), 764-775.

Costanza R., Fisher B., Ali S., Beer C. vd. (2007). Quality of life: An approach integrating opportunities, human needs, and subjective well-being. *Ecological Economics*, *61*, 267-276.

De Neve, J.-E., Diener, E., Tay, L., & Xuereb, C. (2013) The objective benefits of subjective well-being. In Helliwell, J., Layard, R., & Sachs, J. (Eds.) *World Happiness Report*, New York: UN Sustainable Development Solutions Network.

Diener, E. (1984), Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, *95*(3), 542-575.

Diener, E. (2000). Subjective well-being: The science of happiness and a proposal for a national index. *American Psychologist, 55*(1), 34-43.

Diener, E., Suh, E. M. , Smith, H., & Shao, L. (1995). National differences in reported well-being: Why do they occur? *Social Indicators Research*, *34*, 7-32.

Diener, E., & Biswas-Diener, R. (2002). Will Money increase subjective ell-being? *Social Indicators Research*, *57*, 119-169.

Diener, E., & Diener, C. (1996). Most people are happy. *Psychological Science*, 7(3), 181-185.

Diener, E., Oishi, S. ve Tay, L. (2018a). Advances in subjective well-being research. *Nature Human Behaviour*, *2*, 253-260.

Diener, E., Sandvik, E., Seidlitz, L., & Diener, M. (1993). The relationship between income and subjective well-being: Relative or absolute? *Social Indicators Research*, *28,* 195-22.

Diener, E., Sapyta, J. J., & Suh, E. (1998). Subjective well-being is essential to well-being. *Psychological Inquiry*, *9*(1), 33-37.

Diener, E., Scollon, C. N., & Lucas, R. E. (2009). *The evolving concept of subjective well-being: The multifaceted nature of happiness.* In Diener, E. (Ed.). *Assessing well-being: The collected works of Ed Diener, Social indicators research series, 39*, 67-100.

Diener, E., Suh, E. & Lucas, R. E. (2001). Value as a moderator in subjective well - being. *Journal of Personality*, *67*(1), 157-184.

Diener, E., Suh, E., & Oishi, S. (1997). Recent findings on subjective well-being. *Indian Journal of Clinical Psychology, 24*(1), 25-41.

Diener, E., Oishi, S., & Lucas, R.E. (2018b). Advances and open questions in the science of subjective well - being. *Collabra: Psychology* (2018) 4 (1): 15, https:// doi.org/10.1525/collabra.115, (erişim Tarihi: 18.04.2021).

Diener, E. (2012). New findings and future directions for subjective well-being research. *American Psychologist, 67*, 590-597.

Diener, E., Pressman, S., Hunter, J., & Delgadillo-Chase, D.(2017). If, why, and when subjective well-being influences health, and future needed research. *Applied Psychology: Health and Well-Being, 9*(2), 133-167.

Diener, E., Diener, M., & Diener, C. (1995) Factors predicting the subjective well-being of nations. *Journal of Personality and Social Psychology, 69*, 815-64.

Doğan, T., ve Eryılmaz, A. (2012). Akademisyenlerde işle ilgili temel ihtiyaç doyumu ve öznel iyi oluş. *Ege Akademik Bakış*, *12*(3), 383-389.

Dolan, P., Layard, R., & Metcalfe, R. (2011). *Measuring subjective well-being for public policy*. Office for National Statistics, Kew, Richmond, Surre.

Dolan, P., Peasgood, T., & White, M. (2008). Do we really know what makes us happy? A review of the economic literature on the factors associated with subjective well-being. *Journal of Economic Psychology*, *29*, 94-12.

Eid, M., & Larsen, R. J. (2008). The science of subjestive well-being. In Schimmack, U., *The Structive of Subjestive Well-Being*, New York: The Guilford Press.

Emmons, R. A. (1986). Personal strivings: An approach to personality and subjective well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, *51*(5),1058-1068.

Emmons, R. A., & Diener, E. (1985). Personality correlates of subjective well-being. *Personality and Social Psychology*, *11*(1), 89-97.

Eryılmaz, A. ve Ercan, L. (2011). Öznel iyi oluşun cinsiyet, yaş grupları ve kişilik özellikleri açısından incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, *4*(36), 139-151.

Fuentes, N., & Rojas, M. (2001). Economic theory and subjestive well being: Mexico. *Social Indicators Research Series, 53*, 289-314.

Grover, S., & Helliwell, J.F.(2019).). How's life at home? New evidence on marriage and the set point for happiness. *Journal of Happiness Studies*, *20*, 373-390.

Helliwell, J., & Wang, S. (2014). Weekends and subjective well-being. *Social Indicators Research, 116*, 389-407.

Horley, J., & Lavery, J. J. (1995). Subjective well-being and age. *Social Indicators Research*, *34*, 275-282.

Kahneman, D., & Kruege, A. B. (2006). Developments in the measurement of subjective well-being. *Journal of Economic Perspectives*, *20*(1), 3-24.

Kapteyn, A., Lee, J., Tassot, C., Vonkova, H., & Zamarro, G. (2015) Dimensions of subjective well-being. *Social Indicators Research*, *123*(3), 625-660.

Keyes, C. L. M., & Magyar-Moe, J. L. (2003). *The measurement and utility of adult subjective well-being.* In Lopez, S. J. ve Snyder, C. R. (Eds.). *Positive psychological assessment: A handbook of models and measures*, 411-425.

Kim, J., & Moen, P. (2001). Is retirement good or bad for subjective well-being?. Current Directions in Psychological Science, *10*(3), 83-86.

Larsen, R. J., Diener, E., & Emmons, R. A. (1985). An evaluation of subjective well-being measures. *Social Indicators Research*, *17,* 1-17.

Lucas, R. E., & Diener, E. (2009). *Personality and subjective well-being.* In E. Diener (Ed.), *The Science of Well-Being: The Collected Works of Ed Diener, Social Indicators Research Series, 37,* 75-102.

Lykken, D., & Tellegen, A. (1996). Happiness is a stochastic phenomenon. *Psychological Science*, 7(3), 186-189.

Malathi A., & Damodaran, A. Shah, N., Patil, N. ve Maratha, S. (2000). Effect of yoiıc practices on subjective well being. *Indian Journal of Physiol Pharmacol*, *44* (2), 202-206.

Oishi S., & Diener E. (2009). Goals, culture, and subjective well-being. In Diener, E. (Ed.), *Culture and Well-Being,* Social Indicators Research Series*, 38,* 93-108.

Okun, M., Stock, W. A., Haring, M. J. & Witter, R. A. (1984). Health and subjective well-being: A meta-analyis. *The International Journal of Aging and Human Development*, *19*(2), 111-132.

Sacks, D. W., Stevenson, B., & Justin W. (2010). *Subjective well-being*, *income*, *economic development and growth*. NBER working paper no. 16441.

Steptoe, A., Deaton A., & Stone A. A. (2015). Subjective wellbeing, health, and ageing. *The Lancet*, *385*(9968), 640-648.

Strack,F., Argyle, M., & Schwarz, N. (1991). (Eds.). *Subjective well-being an interdisciplinary perspective*. 1. Edition, Oxford: Pergamon Press.

Suh, E. M. (2002). Culture, identity consistency, and subjective well-being. *Journal of Personality and Social Psychology, 83*(6), 1378-1391.

Suh, E., Diener, E., & Fujita, F. (1996). Events and subjective well-being: Only recent events matter. *Journal of Personality and Social Psychology, 70(5),* 1091-1102.

Tinkler, L., & Hicks, S. (2011). *Measuring subjective well-being.* London: Office for National Statistics.

Veenhoven, R. (1991). Questions on happiness: classical topics, modern answers, blind spots. In Strack, F., Argyle, M. ve Schwarz, N. (1991). (Eds.). *Subjective Well-Being An Interdisciplinary Perspective*. 1. Ed., Oxford: Pergamon Press.

Veenhoven, R. (1993). *Happiness in nations, subjective appreciation of life in 56 nations 1946-1992*. Rotterdam: Erasmus University Rotterdam.

Veenhoven, R. (2008). Sociological theories of subjective well-being. In Eid, M. ve Larsen R. (Eds.), *The Science of Subjective Well-Being: A Tribute To Ed Diener,* New York: Guilford Publications.

KAYNAKÇA

Ashford, S. & Northcraft, G. (1992). Conveying more (or less) than we realize: The role of impression-management in feedback-seeking. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, *53*(3), 310-334.

Bandura, A. (1995). *Self-Efficacy in Changing Societies*, Cambridge University Press.

Baron, R. (1986). Self - presentation in job interviews: When there can be "too much of a good thing. J*ournal of Applied Social Psychology*, *16*(1), 16-28.

Baron, R. (1997). *The Emotional Quotient Inventory (EQ-I): Technical Manual*. Toronto: Multi Health Systems.

Barrick, M., Shaffer, J. & Sandra, D. (2009). What you see may not be what you get: Relationships among self-presentation tactics and ratings of interview and job performance. *Journal of Applied Psychology*, *94*(6), 1394-1411.

Barsness, Z., Diekmann, K. & Seidel, M. (2005). Motivation and opportunity: The role of physical, demographic, and social proximity in impression management. *Academy of Management Journal*, *48*(3), 401-419.

Bolino, M. (1999). Citizenship and impression management: Good soldiers or good actors?. *Academy of Management Review, 24*(1), 82-98.

Bolino, M. & Turnley, W. (1999). Measuring impression management in organizations: A scale development based on the jones and pittman taxonomy. *Organizational Research Methods*, *2*(2), 187-206.

Bolino, M. & Turnley, W. (2003a). More than one way to make an impression: Exploring profiles of impression management, *Journal of Management, 29*(2), 141-160.

Bolino, M. & Turnley, W. (2003b). Counternormative impression management, likeability and performance ratings: The use of intimidation in an organizational setting. *Journal of Organizational Behavior*, *24*(2), 237-250.

Bolino, M., Michele, K., Turnley, W. & Bruce, G. (2008). A multi-level review of impression management motives and behaviors. *Journal of Management, 34*(6), 1080-1109.

Bowler, M. & Brass, D. (2006). Relational correlates of interpersonal citizenship behavior: A social network perspective. *Journal of Applied Psychology*, *91*(1), 70-82.

Bozeman, D. & Kacmar, M. (1997). A cybernetic model of impression management processes in organizations. *Organizational Behavior and Human Decision Processes, 69*(1), 9-30.

Cantekin, A. (2003). *Etkileme yönetimi*, Yüksek Lisans Tezi, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü: Ankara.

Chen, C., Lee, H. & Ying-Jung, Y. (2008). The antecedent and consequence of person–organization fit: Ingratiation, similarity, hiring recommendations and job offer. *International Journal of Selection and Assessment, 16*(3), 210-219.

Chin, W. (2006). *The role of ımpression management in goal setting, thesis of maste*r, University of Waterloo: Canada.

Cole, A.Y. & Rozell E.J. (2011). Emotional Intelligence and Impression Management: A Theoretical Framework*, Insights to a Changing World Journal*, *5*, 93- 114.

Crane, E. & Crane, F. (2002). Usage and effectiveness of impression management strategies in organizational settings. *Journal of Group Psychotherapy, Psychodrama, & Sociometry, 55*(1), 25-34.

Çetin, F. ve Basım, N. (2010). İzlenim yönetimi taktiklerinde öz yeterlilik algısının rolü. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *35*, 255-269.

Drory, A. & Zaidman, N. (2007). Impression management behavior: Effects of the organizational system. *Journal of Managerial Psychology, 22*(3), 290-308.

Dubrin, A. (2011). *Human Relations for Career and Personal Success: Concepts, Applications, and Skills.* Prentice Hall/Pearson.

Ellis, A., West, B., Ryan, A. & DeShon, R. (2002). The use of impression management tactics in structured interviews: A function of question type?. *Journal of Applied Psychology, 87*(6), 1200-1208.

Fandt, P. & Ferris, G. (1990). The management of information and impressions: When employees behave opportunistically. Organizational Behavior and Human Decision Processes, *45*(1), 140-158.

Feldman, D. & Nancy, R. K. (1991). *Impression management and career strategies.* (In R. A. Giacalone and P. Rosenfeld (Eds.)), Applied Impression Management: How Imagemaking Affects Managerial Decisions, 67-80. Newbury Park, CA: Sage.

Ferris, G., Judge, T., Rowland K. & Fitzgibbons, D. (1994). Subordinate influence and the performance evaluation process: Test of a model. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, *58*(1), 101-135.

Ferris, G. Wayne, H. Ronald, B. Gloria, H. & Dwight, F. (1999). Human resources management: Some new directions. *Journal of Management, 25*(3), 385-415.

Gardner, W. & Martinko, M. (1988). Impression management in organizations. *Journal of Management, 14*(2), 321-338.

Gardner, W. (1992). Lessons in organizatoinal dramaturgy: The art of impression management. *Organizational Dynamics, 21*(1), 33-46.

Gardner, W. & Avolio, B. (1998). The charismatic relationship: A dramaturgical perspective. *Academy of Management Review, 23*(1), 32–58.

Gergen, K. & Wishnov, B. (1965). Others' self-evaluations and ınteraction anticipation as determinants of self-presentation, *Journal of Personality and Social Psychology*, *2*(3), 348-358.

Gerstein, L., Ginter E. & Graziano, W. (1985). Self-monitoring, impression management, and interpersonal evaluations, *The Journal of Social Psychology*, *125*(3), 379-389.

Goffman, E. (1959). *The Presentation of Self in Everyday Life*. Dell Publishing Group.

Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence.* New York: Bantam Books.

Greenberg, J. (1988). Cultivating an image of justice: Looking fair on the job. *The Academy of Management Executive*, *2*(2), 155-157.

Greenberg, J. (1990). Looking fair versus being fair: Managing impressions of organizational justice. *Research in Organizational Behavior*, *12*(1), 111-157.

Harris, K., Gallagher, V. & Rossi, A. (2013). Impression management behaviors, IM Culture, and job outcomes. *Journal of Managerial Issues*, 154-171.

Higgins, C., Judge T. & Ferris, G. (2003). Influence tactics and work outcomes: A Meta-analysis. *Journal of Organizational Behavior*, *24*(1), 89-106.

Hogue, M., Levashina, J. & Hang, H. (2013). Will I fake it? The interplay of gender, machiavellianism, and self-monitoring on strategies for honesty in job interviews. *Journal of Business Ethics*, *117*(2), 399-411.

Houston, L. & Grandey, A. (2013). What we don't know can hurt us: A call for stereotype - congruent impression management tactics. *Industrial and Organizational Psychology*, *6*(4), 433-437.

Hui, C., Simon, L. & Kenneth, L. (2000). Instrumental values of organizational citizenship behavior for promotion: A field quasi-experiment. *Journal of Applied Psychology*, *85*(5), 822-828.

Jain, A. & Sinha, A. (2005). General health in organizations: Relevance of EI, trust and organizational support. *International Journal of Stress Management*, *12*(3), 257-273.

Jain, A. (2012). Does emotional intelligence predict impression management?. *Journal of Organizational Culture, Communications and Conflict, 16*(2), 1-14.

Jaja, A. (2003). Impression management metaphors: An agenda for the 21st century african industrial managers. *Management Research News, 26*(12), 73-94.

Jonason, P. & Webster, G. (2010). The dirty dozen: A concise measure of the dark triad. *Psychological Assessment, 22*(2), 420-432.

Jonason, P. & Mccain, J. (2012). Using the hexaco model to test the validity of the dirty dozen measure of the dark triad. *Personality and Individual Differences*, *53*(7), 935-938.

Jones, E. & Pittman, T. (1982). Toward a general theory of strategic self-presentation. *Psychological Perspectives on the Self, 1*, 231-262.

Judge, T. & Bretz, R. (1994). Political influence behavior and career success. *Journal of Management*, 20(1), 43-65.

Kacmar, M. & Carlson, D. (1994). Using impression management in women's job search processes. *American Behavioral Scientist, 37*(5), 682-696.

Kramer, N. & Winter, S. (2008). Impression management 2.0: The relationship of self-esteem, extraversion, self-efficacy, and self-presentation within social networking sites. *Journal of Media Psychology*, *20*(3), 106-116.

Krıstof-Brown, A., Barrick, M. & Franke, M. (2002). Applicant impression management: dispositional influences and consequences for recruiter perceptions of fit and similarity. *Journal of Management*, *28*(1), 27-46.

Leary, M. & Kowalski, R. (1990). Impression management: A literature review and two-component model. *Psychological Bulletin*, *107*(1), 34-47.

Leary, M. (1996). *Self-Presentation, Impression Management and Interpersonal Behavior.* Westview Press, Oxford.

Lee, K., Ashton, M. & De Vries, R. (2005). Predicting workplace delinquency and integrity with the HEXACO and Five-factor models of personality structure. *Human Performance, 18*(2), 179-197.

Levashina, J. & Campion, M. (2006). A model of faking likelihood in the employment interview. *International Journal of Selection and Assessment*, *14*(4), 299-316.

Levashina, J., & Campion, M. (2007). Measuring faking in the employment interview: Development and validation of an interview faking behavior scale. *Journal of Applied Psychology, 92*(6), 1638-1656.

Liden, R. & Mitchell, T. (1988). Ingratiatory behaviors in organizational settings. *Academy of Management Review, 13*(4), 572-587.

Lopes, J. & Fletcher, C. (2004). Fairness of impression management in employment interviews: A cross-country study of the role of equity and machiavellianism. *Social Behavior and Personality: an International Journal*, *32*(8), 747-768.

Martinko, M. (1991). *Future directions toward a model for applying impression management strategies in the workplace.* In: R. A. Giacalone & P. Rosenfeld, applied impression management how image-making affects managerial decisions, Newbury Park, London, New Delhi: Sage Publications.

Maslach, C. & Leiter, M. (2005). Reversing burnout. *Standford Social Innovation*, 43-49.

Meydan, C. (2011). Örgütsel ortamda tükenmişliğin izlenim yönetimi taktikleri ile ilişkisi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi***,** *6*(2), 287 - 307.

O'Boyle, E., Forsyth, D., Banks, G. & McDaniel, M. (2012). A meta-analysis of the dark triad and work behavior: A social exchange perspective. *Journal of Applied Psychology*, *97*(3), 557-579.

Payne, N. (2001). Occupational stressors and coping as determinants of burnout in female hospice nurses. *Journal of Advanced Nursing, 33*(3), 396 - 405.

Peeters, H. & Lievens, F. (2006). Verbal and nonverbal impression management tactics in behavior description and situational interviews. *International Journal of Selection and Assessment*, *14*(3), 206-222.

Rao, A., Schmidt, S. & Murray, L. (1995). Upward impression management-goals, influence strategies, and consequences. *Human Relations*, *48*(2), 147-167.

Roberts, L. (2005). Changing faces: Professional image construction in diverse organizational settings. *Academy of Management Review*, *30*(4), 685-711.

Rosenfeld, P., Giacalone, R. & Riordan, C. (1995). *Impression management in organizations: theory, measurement, practice.* Van Nostrand Reinhold.

Rosenfeld, P., Robert A. G. & Catherine A. (2002). *Impression management: Building and enhancing reputations at work.* Thomson Learning.

Roulin, N., Bangerter, A. & Levashina, J. (2015). Honest and deceptive impression management in the employment interview: Can it be detected and how does it impact evaluations?. *Personnel Psychology*, *68*(2), 395-444.

Roulin, N., & Krings, F. (2016). When winning is everything: The relationship between competitive worldviews and job applicant faking. *Applied Psychology, 65*(4), 643-670.

Rozell, E. & Gundersen, D. (2003). The effects of leader impression management on group perceptions of cohesion, consensus, and communication. *Small Group Research, 34*(2), 197-222.

Schneider, D. (1981). Tactical self-presentations: toward a broader conception: Impression management. *Theory and Social Psychological Research*, 23-40.

Schulz, H. (2012). Exploring dramaturgy in consumer research. *Journal of Research for Consumers*, *21*, 1-14.

Schütz, A. (1998). Assertive, offensive, protective and defensive styles of self-presentation: A taxonomy. *The Journal of Psychology*, *132*(6), 611-628.

Singh, V., Vinnicombe, S. & Johnson, P. (2001). Women directors on top UK boards. *Corporate Governance: An International Review, 9(3), 206-216.*

Stevens, C. & Kristof, A. (1995). Making the right impression: A field study of applicant impression management during job interviews. *Journal of Applied Psychology*, *80*(5), 587-606.

Tabak, A., Basım, N., Tatar, İ. ve Çetin, F. (2010). İzlenim yönetimi taktiklerinde beş faktör kişilik özelliklerinin rolü: savunma sanayiinde bir araştırma. *Ege Akademik Bakış*, *10*(2), 539-557.

Trice, H. & Beyer, J. (1984). Studying organizational cultures through rites and ceremonials. *Academy of Management Review*, *9*(4), 653-669.

Tsai, W., Chen, C. & Chiu, S. (2005). Exploring boundaries of the effects of applicant impression management tactics in job interviews. *Journal of Management*, *31*(1), 108-125.

Wayne, S. & Ferris, G. (1990). Influence tactics, affect and exchange quality in supervisor-subordinate interactions: A laboratory experiment and field study. *Journal of Applied Psychology*, *75*(5), 487-500.

Wayne, S. & Kacmar, M. (1991), The effects of impression management on the performance appraisal process. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, *48*(1), 70-88.

Wayne, S. & Green, S. (1993). The effects of leader-member exchange on employee citizenship and impression management behavior. *Human Relations, 46*(12), 1431-1440.

Wayne, S. & Liden, R. (1995). Effects of impression management on performance ratings: A longitudinal study. *Academy of Management Journal*, *38*(1), 232-260.

Weary, G. & Arkin, R. (1981). Attributional self-presentation. *New Directions in Attribution Research*, *3*, 223-246.

Wexler, M. (1983). *Pragmatism, interactionism, and dramatism: Interpreting the symbol in organizations*. In L.R. Pondy, P.J. Frost, G. Morgan and T.C. Dandridge (Eds.), Organizational Symbolism (pp. 237-253). Greenwich, CT: JAI Press.

Yıldırım, H. B. (2019). *İzlenim yönetimi taktikleri ve Türkiye bağlamında bir ölçek geliştirme çalışması*, Doktora Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Kütahya.

Yun, S., Takeuchi, R. & Liu, W. (2007). Employee self-enhancement motives and job performance behaviors: Investigating the moderating effects of employee role ambiguity and managerial perceptions of employee commitment. *Journal of Applied Psychology*, *92*(3), 745-756.

Zhao, H. & Liden, R. (2011). Internship: A recruitment and selection perspective. *Journal of Applied Psychology*, *96*(1), 221-229.

KAYNAKÇA

Akarca, M. (2020). Psikolojik sahiplenmenin kavramsal farklılığı ve örgütsel davranış alanı içerisinde incelenen diğer yapılardan farklılaştığı noktalar üzerine bir araştırma. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, *7*(56), 2049-2061.

Asatryan, V. S., & Oh, H. (2008) Psychological ownership theory: An exploratory application in the restaurant industry. *Journal of Hospitality Tourism Research*, *32(*3), 363-386.

Aslan, H. (2020) Hizmetkâr liderliğin iş tatmini üzerindeki etkisinde psikolojik sahiplenmenin aracı rolü. *BMIJ* 8(1), 196-212 doi: http://dx.doi.org/10.15295/bmij.v8i1.1403.

Avey, J. B., Avolio, B. J., Crossley, C. R., & Luthans, F. (2009). Psychological ownership: Theoretical extensions, measurement, and relation to work outcomes. *Journal of Organizational Behavior, 30*(2), 173-191.

Avey, J. B., Wernsing T. S., & Palanski, M. E. (2012). Exploring the process of ethical leadership: The mediating role of employee voice and psychological ownership. *J Bus Ethics*, *107*, 21-34 DOI 10.1007/s10551-012-1298-2.

Baer, M., & Brown, G. (2012). Blind in one eye: How psychological ownership of ideas affects the types of suggestions people adopt. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, *118*(1), 60-71.

Baxter, W. L., Aurisicchio, M., & Childs, P. R. N. (2015). Using psychological ownership to guide strategies for slower consumption. T. Cooper, N. Braithwaite, M. Moreno, G. Salvia (edt.). In product lifetimes and the environment (plate) conference proceedings, Nottingham UK. (pp. 1-8).

Bekmezci, M., ve Yıldız, B. (2019). Yönetim babacan liderlik psikolojik sahipliği nasıl etkilemektedir? Kolektif şükranın aracı rolü. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18*(35), 309-324.

Bernhard, F., & O'Driscoll, M. P. (2011). Psychological ownership in small familyowned businesses: Leadership style and nonfamily-employees' work attitudes and behaviors. *Group and Organization Management, 36*, 345-384.

Biçkes, D. M. (2016). Psikolojik sahiplenme ve rol ötesi davranışlar arasındaki ilişki: Örgüt temelli özsaygının aracılık etkisi. IV. *Örgütsel Davranış Kongresi,* Adana, 520-526.

Brown, G., & Zhu, H. (2016). My workspace, not yours': The impact of psychological ownership and territoriality in organizations. *Journal of Environmental Psychology, 48*, 54-64.

Brown, G., Crossley, C., & Robinson, S. L. (2014). Psychological ownership, territorial behavior, and being perceived as a team contributor: The critical role of trust in the work environment. *Personnel psychology*, *67*(2), 463-485.

Brown, G., Lawrence, T. B., & Robinson, S. L. (2005). Territoriality in organizations. *Academy of Management Review*, *30*(3), 577-594.

Cansaran, D., ve Yılmaz, F. (2016). Belediye çalışanlarının örgütsel sosyalleşmeye ilişkin görüşleri: Amasya il ve ilçe belediyeleri örneği. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *8*(4), 44-54.

Cansaran, D., ve Yılmaz, F. (2018). Etik liderlik davranışının kişilerarası ilişki boyutları üzerine etkileri: Göynücek ilçesi kamu kurumlarında bir uygulama. *Verimlilik Dergisi*, *2*, 163-181.

Chatterjee, S., & A., Shukla, (2018). Employees' support perceptions as antecedent to psychological ownership: A study of ındian it professionals. *IUP Journal of Organizational Behavior, 17*(1), 7-23.

Çıkmaz, G., ve Yeşil, S. (2020). Çalışanların algıladıkları örgütsel desteğin psikolojik sahiplenme üzerine etkisi. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 15*(22), 1234-1254. DOI: 10.26466/opus.658193.

Dawkins, S., Martin, A., Scott, J., & Sanderson, K. (2015). Advancing conceptualization and measurement of psychological capital as a collective construct. *Human Relations*, *68*(6), 925-949.

Dawkins, S., Tian, A. W., Newman, A., & Martin, A. (2017). Psychological ownership: A review and research agenda. *Journal of Organizational Behavior*, *38*(2), 163-183.

Demirkaya, H., ve Kandemir, A. Ş. (2014). 21. Yüzyılın anahtar rekabet faktörü olan psikolojik sahiplenme üzerine bir işletme incelemesi, *Çalışma Dünyası Dergisi, 2*(3), 7-22.

Derin, N. (2018). Kuruma duyulan psikolojik sahiplenme ile yenilikçi iş davranışı arasındaki ilişkide sanal kaytarmanın düzenleyici rolü. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *36*(1), 63-81.

Dirik, D., ve Eryılmaz, İ. (2016). Psikolojik Sahiplenme ve İşkoliklik Arasındaki İlişkiye Yönelik Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21*(4), 1433-1448.

Dirks, K. T., Cummings, L. L., & Pierce, J. L. (1996*). Psychological ownership in organizations: Conditions under which individuals promote and resist change. I*n Woodman, R., & Pasmore, W. (Eds. pp.1-23), Research in organizational change and development. Greenwich, CT: JAI Press Inc.

Ekinci, S. (2018). *Profesyonel öğrenme topluluğu, psikolojik sahiplenme ve bağlamsal performans arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış doktara tezi) Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

Furby, L. (1991). Understanding the psychology of possession and ownership: A personal memoir and an appraisal of our progress. *Journal of Social Behavior and Personality*, *6*(6), 457-463.

Gürbüz, G., Kumkale, İ., ve Oğuzhan, A. (2015). Personel güçlendirme-örgütsel bağlılık ilişkisinin analizinde yapısal eşitlik modeli ile regresyon analizinin karşılaştırılması: Bir uygulama. *Sosyal Bilimler Metinleri*, *1*, 1-14.

Hameed Z., I.U., Khan, Z., Sheikh, T., Islam, M. I., Rasheed, & Naeem, R. M. (2019). Organizational justice and knowledge sharing behavior: The role of psychological ownership and perceived organizational support. *Personnel Review, 48*(3), 748-773.

Harmeling, C. M., Moffett, J. W., Arnold, M. J., & Carlson, B. D. (2017). Toward a theory of customer engagement marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science, 45*(3), 312-335.

Hsu, J., Hsu, J. C., Huang, S. Y., Leong, L., & Li, A. M. (2003). Are leadership styles linked to turnover intention: an examination in mainland China?. *Journal of American Academy of Business, Cambridge*, *3*(1-2), 37-42.

Ikävalko, M., Pihkala, T., & Kraus, S. (2010). The role of owner-managers' psychological ownership in SME strategic behaviour. *Journal of Small Business & Entrepreneurship*, *23*(3), 461-479.

Isaacs, S. (1933). *Social development in young children.* Routledge & Kegan Paul Limited. London.

James, W. (1890). *The principles of psychology.* New York: Holt Press.

Jussila, I., Tarkiainen, A., Sarstedt, M., & Hair, J. F. (2015). Individual psychological ownership: Concepts, evidence, and implications for research in marketing. *Journal of Marketing Theory and Practice, 23*, 121-139.

Kara, E., ve Kaya, A. (2020). Yönetici desteğinin işe adanmışlık üzerindeki etkisinde psikolojik sahiplenmenin aracı rolü. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *9*(4), 2364-2375.

Karadal, H., ve Akyazı, T. E. (2015). Psikolojik sahiplenme ile etik olmayan örgüt yanlısı davranışlar arasındaki ilişkinin analizi üzerine Aksaray ilinde bir araştırma. 3. *Örgütsel Davranış Kongresi'nde sunulan bildiri, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat*, 111-116.

Kaur, D. Sambasivan, M., & Kumar, N. (2013) Effect of spiritual intelligence, emotional intelligence, psychological ownership and burnout on caring behaviour of nurses: A cross-sectional study. *Journal of Clinical Nursing*, 22, 3192–3202, doi: 10.1111/jocn.12386.

Lee, J. ve A., Suh, (2015). How do virtual community members develop psychological ownership and what are the effects of psychological ownership in virtual communities?. *Computers in Human Behavior,* 45, 382-391.

Lerner, J. S., & Tetlock, P. E. (1999). Accounting for the effects of accountability. Psychological Bulletin, *125*, 255-275. https://doi.org/10.1037/0033-2909.125.2.255.

Liu, J., Wang, H., Hui, C., & Lee, C. (2012). Psychological ownership: How having control matters. *Journal of Management Studies*, *49,* 869-895.

Mahsud, M., & Hao, J. (2017). Measurement and Comparison of Psychological Ownership in Public and Private Service Organizations. *International Conference on Service Systems and Service Management,* China, 01-06 June 2017.

Mayhew, M. G., Ashkanasy, N. M., Bramble, T., & Gardner, J. (2007). A study of the antecedents and consequences of psychological ownership in organizational settings. *The Journal of social psychology, 147*(5), 477-500.

McIntyre, N., Srivastava, A., & Fuller, J. A. (2009). The relationship of locus of control and motives with psychological ownership in organizations. *Journal of Managerial Issues, 21(*13), 383-411.

Mishra, A. K., & Spreitzer, G. M. (1998). Explaining how survivors respond to downsizing: The roles of trust, empowerment, justice, and work redesign. *Academy of management Review*, *23*(3), 567-588.

Nowakowski, J., & Conlon, D. (2005). Organizational justice: looking back, looking forward. *The International Journal of Conflict Management, 16*(1), 4-29.

O'driscoll, M. P., Pierce, J. L., & Coghlan, A. M. (2006). The psychology of ownership: work environment structure, organizational commitment, and citizenship behavıors. *Group & Organization Management, 31*, 388-416.

O'Reilly, C. E. (2002). The wrong kind of ownership. *Across the board*, *39*(5), 19-20.

Olckers, C., & Du Plessis, Y. (2012). Psychological ownership: a managerial construct for talent retention and organisational effectiveness. *African Journal of Business Management, 6*(7), 2585-2596.

Ötken, A. B. (2015). Algılanan örgütsel destek ve psikolojik sahiplenme arasındaki ilişki ve bu ilişkide örgütsel adaletin rolü*, Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 33,* 2, 113-140.

Özler, H., Yılmaz, A., ve Ergun-Özler, D. (2008). Psychological ownership: an empirical study on ıts antecedents and ımpacts upon organizational behaviors. *Problems and Perspectives in Management,6*(3), 38-47.

Peng, H., & Pierce, J. (2015). Job-and organization-based psychological ownership: Relationship and outcomes. *Journal of Managerial Psychology, 30*(2), 151-168.

Pierce, G. R., Sarason, I. G., & Sarason, B. R. (1991). General and relationship-based perceptions of social support: Are two constructs better than one?. *Journal of personality and social psychology*, *61*(6), 1028.

Pierce, J. L., & Furo, C. A. (1991). Employee ownership: implications for management, *Organizational Dynamics, 18*(3), 32-43.

Pierce, J. L., & Jussila, I. (2011). *Psychological ownership and the organizational context: theory, research evidence, and application*. Edward Elgar Publishing.

Pierce, J. L., Kostova, T., & Dirks, K. T. (2003). The state of psychological ownership: Integrating and extending a century of research. *Review of general psychology*, *7*(1), 84-107.

Pierce, J. L., O'Driscoll, M. P., & Coghlan, A. M. (2004). Work environment structure and psychological ownership: The mediating effects of control. *The Journal of Social Psychology, 144*, 507-534.

Pierce, Jon. L., Kostova, Tatiana., ve Dirks, Kurt T. (2001). Toward a theory of psychological ownership in organizations. *Academy of Management Review, 26*, 298-310.

Pir, E. Ö. (2019). Current and effective leadership model: Entrepreneur leadership. Z. Gölen ve A. Temizer (Edt). *In social, human and administrative scıences-2*, içinde (ss. 209-228). Ankara: IVPE Yayınevi.

Pirkkalainen, H., Pawlowski, J. M., Bick, M., & Tannhäuser, A. C. (2018). Engaging in knowledge exchange: The instrumental psychological ownership in open innovation communities. *International journal of information management*, *38*(1), 277-287.

Rousseau, D. M., & Shperling, Z. (2003). Pieces of the action: Ownership and the changing employment relationship. *Academy of Management Review, 28*(4), 553-570.

Ryan, R.M. ve Deci, E.L. (2006). Self-regulation and the problem of human autonomy: Does psychology need choice, self-determination, and will? *Journal of Personality, 74*(6), 1557-1585.

Sieger, P., Zellweger, T., & Aquino, K. (2013). Turning agents into psychological principals: aligning interests of non - owners through psychological ownership. *Journal of Management Studies, 50*(3), 361-388.

Temizkan, Ö. Y. (2019). Psikolojik güçlendirme ile psikolojik sahiplenme arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi: Devlet hastanesi örneği. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21*(3), 640-665.

Uçar Z. (2017) Psikolojik sahiplenme: Örgütsel alana ilişkin bir model önerisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 32*(1), 167-200.

Uçar, Z. (2016). Kontrol algısı - psikolojik sahiplenme ilişkisi üzerinde algılanan aşırı vasıflılığın düzenleyicilik etkisi, *International Journal of Applied Business and Management Studies, 1*(1), 40-58.

Van Dyne, L., & Pierce, J. L. (2004). Psychological ownership and feelings of possession: Three field studies predicting employee attitudes and organizational citizenship behavior. *Journal of Organizational Behavior, 25*, 439-459.

Van Dyne, L., Cummings, L.L., & Parks, J.M., (1995). Extra-role behaviors: In pursuit of construct and definitional clarity (A bridge over muddied waters). In L. L. Cummings & B. M. Staw (Eds.), *Research in organizational behavior. 17*, (215- 285). Greenwich, CT: JAI Press

Vandewalle, D., Van Dyne, L., & Kostova, T. (1995). Psychological ownership: An empirical examination of its consequences. *Group & Organization Management, 20*, 210-226.

Wagner, S.H., Parker, C.P. & Christiansen, N.D. (2003). Employees that think and act like owners: Effects of ownership beliefs and behaviors on organizational effectiveness, *Personnel Psychology. 56*(4), 847-871.

White, R. W. (1959). Motivation reconsidered: The concept of competence. *Psychological Review, 66*(5), 297-330.

Ye, Y., & Gawronski, B. (2016), When possessions become part of the self: Ownership and implicit self-object linking, Journal of Experimental Social Psychology, *64*, 72-87.

Yeşil, Ü., Bancar, A. ve Budak, G. (2015). Psikolojik sahiplik kavramına ilişkin bir literatür incelemesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16*(2), 59-82.

Yeşiltaş, M. D. (2021). Burası benim! Psikolojik sahiplenmenin dinamikleri. F. Üstün, A. İ. Ballı (Edt.) *Örgütsel davranış* içinde, (ss. 105-120). Ankara: Detay Yayıncılık.

Yıldız, B. (2016). Postmodern örgütlerde güncel davranışsal konular. İstanbul: Beta Yayıncılık,

Yoon Y. (2014). A Study on the Optimal Ownership Based on the Psychological Consideration, 25th International Symposiumon Unification Thought.

Zhu, H., Chen, C. C., Li, X., & Zhou, Y. (2013). From personal relationship to psychological ownership: The importance of manager–owner relationship closeness in family businesses. *Management and Organization Review*, *9*(2), 295-318.

KAYNAKÇA

Akbulut Y., Dursun Ö.Ö., Dönmez O. ve Şahin Y.L. (2016). In search of a measure to investigate cyberloafing in educational settings. *Computers in Human Behavior, 55*, 616-625.

Akar İ. ve Coşkun B.K. (2020). Exploring the relationship between creativity and cyberloafing of prospective teachers. *Thinking Skills and Creativity,* 38, 100724.

Bilgin Demir İ., Ürek D. ve Uğurluoğlu Ö. (2017). Sağlık çalışanlarının sanal kaytarma davranışlarının işte üretkenliklerine etkisi. *AJIT-e: Online Academic Journal of Information Technology,* Özel Sayı, *8*(30), 291-303.

Block W. (2001). Cyberslacking, business ethics and managerial economics. *Journal of Business Ethics,* 33, 225-231.

Bretschneider S., & Parker M. (2016). Organization formalization, sector and social media: Does increased standardization of policy broaden and deepen social media use in organizations? *Goverment Information Quarterly, 33*, 614-628.

Bronikowski L. (2000). Esniff.com sniffs ou cberslacking. *ColoradoBiz, 27*(11), 46.

Christensen P.H., & Foss N.J. (2021). Present-but-online: How mobile devices may harm purposeful copresence in organizations (and what can be done about it). *European Management Journal, 39*, 84-94.

Çavuşoğlu S., ve Palamutçuoğlu B. T. (2017). İş tatmininin sanal kaytarma üzerindeki etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9*(19), 430-444.

Derin N. (2018). Kuruma duyulan psikolojik sahiplenme ile yenilikçi iş davranışı arasındaki ilişkide sanal kaytarmanın düzenleyici rolü. *Hacettepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 36* (1), 63-82.

Derks D., Bakker A.B., & Gorgievski M. (2021). Private smartphone use during worktime: A diary study on the unexplored costs of integrating the work and family domains. *Computers in Human Behavior, 114*, 1-10.

Eivazi K. (2011). Computer use monitoring and privacy at work. *Computer Law & Security Review, 27*, 516-523.

Friedman W.H. (2000). Is the answer to internet addiction internet interdiction? *AMCIS 2000 Proceedings,* 226, 1562-1567. https://aisel.aisnet.org/amcis2000/226

Greengard S. (2000). The high cost of cyberslacking. *Workforce, 79*, 22-24. https://www.workforce.com/news/the-high-cost-of-cyberslacking

İşgüzar S., ve Ayden C. (2017). Siber aylaklık üzerine değerlendirmeler: Toplu bir bakış. *4th International Regional Development Conference (IRDC'2017)*, 21-23 September 2017, Tunceli.

Johnson P.R. & Indvik J. (2003). The organizational benefits of reducing cyberslacking in the workplace. *Allied Academies International Conference, Proceedings of the Academy of Organizational Culture, Communications and Conflict*, *7*(2), 53-59.

Kalaycı E. (2010). Üniversite öğrencilerinin siber aylaklık davranışları ile öz düzenleme stratejileri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, *Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi ABD.

Lim, K. G. V. (2002). The IT Wway of loafing on the job: Cyberloafing, neutralizing and organizational justice. *Journal of Organizational Behavior*, *23*(5), 675-694.

Mills J.E. vd. (2001). Cyberslacking! A liability issue for wired workplaces. *Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly, 42(5)*, 34-47.

Naughton K., Raymond J., & Shulman K. (1999). Cyberslacking. *Newsweek, 134*(22), 62-65.

Özkalp E., Aydın U. ve Tekeli S. (2012). Sapkın örgütsel davranışlar ve çalışma yaşamında yeni bir olgu: Sanal kaytarma (cyberloafing) ve iş ilişkilerine etkileri. *Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası Dergisi, 26*(2), 18-33.

Rana N.P., Slade E., Kitching S., ve Dwivedi Y.K. (2019). The IT way of loafing in class: extending the theory of planned behavior (TPB) to understand students' cyberslacking intentions. *Computers in Human Behavior*, 101, 114-123.

Sadıç E. (2019). Sanal kaytarma ve örgütsel vatandaşlık davranışı arasındaki ilişki: Üniversite çalışanları üzerinde bir uygulama. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İşletme ABD.

Son J-Y., ve Park J. (2016). Procedural justice to enhance compliance with non-work-related computing (NWRC) rules: Its determinants and interaction with privacy concerns. *International Journal of Information Management, 36*, 309-321.

Şahin M.D. (2010). İşleri yavaşlatan 21. yüzyıl tembelliği: Siber-kaytarma. *18. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı,* 20-22 Mayıs 2010, Adana.

Tan M., ve Demir M. (2018). İşgörenlerin kişilik özelliklerinin sanal kaytarma davranışı üzerindeki etkisi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, *4*(1), 49-60.

Ugrin J. C., & Pearson J. M. (2013). The effects of sanctions and stigmas on cyberloafing. *Computers in Human Behavior, 29*, 812-820.

KAYNAKÇA

Aksöz, C. (2019). *Sosyal Medyada Narsisizm ve Linç Kültürü*. Maltepe Üniversitesi, SBE, Yüksek Lisans Tezi.

Ashkanasy, N. M., Zerbe, W. J. & Härtel, C. E. J. (2015). Managing emotions in a changing workplace. *managing emotions in the workplace* içinde. Editörler: Neal M. Ashkanasy, Wilfred J. Zerbe, Charmine E. J. Härtel. Sayfa: 3-22. New York: Routledge, Taylor & Francis Group.

Aydemir, A. (2016). *Susceptibility to emotional contagion in health organizations: impact on organizational commitment and intention to stay*. Doctor of Philosophy in Management. Boğaziçi University.

Bandura, A. (1971). *Social Learning Theory*. USA: Morrstown. General Learning Press.

Barsade, (2002). The ripple effect: Emotional contagion and its influence on group behavior. *Administrative Science Quarterly*. *47*, 644-675.

Barsade, S. G., Coutifaris, C. G. V. & Pillemer, J. (2018). Emotional contagion in organizational life. *Research in Organizational Behavior. 38*, 137-151.

Bono, J. E., & Ilies, R. (2006). Charisma: Positive emotions and mood contagion. *The Leadership Quarterly*, *17*(4), 317-344.

Clarkson, B. G., Wagstaff, C. R., Arthur, C. A., & Thelwell, R. C. (2020). Leadership and the contagion of affective phenomena: a systematic review and mini meta-analysis. *European Journal of Social Psychology*. *50*, 61-80.

Daft, R. L. (2015). *Örgüt kuramları ve tasarımını anlamak*. Çeviri Editörü: Ömür N. Timurcanday Özmen. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Darwin, C. (1872). *The expression of the emotions in man and animals*. London: William Cloves and Sons.

Doherty, R. W. (1997). The emotional contagion scale: a measure of individual differences. *Journal of Nonverbal Behavior. 21*(2), 131-154.

Doherty, R. W. (1998). Emotional contagion and social judgement. *Motivation and Emotion*. 22(3), 187-209.

Eberly, M. B., & Fong, C. T. (2013). Leading via the heart and mind: The roles of leader and follower emotions, attributions and interdependence. *The Leadership Quarterly*, 24, 696-711.

Ekman, P. & Cordaro, D. (2011). What is meant by calling emotions basic. *Emotion Review*. *3*(4), 364-370.

Ekman, P. (2016). What scientists who study emotion agree about. *Perspectives on Psychological Science*. *11*(1), 31-34.

Erten, Y. (1998). Dünden bugüne aktarım kavramı. *Türk Psikoloji Yazıları*. *1*(2), 17-34.

Härtel, C. E. J., Zerbe, W. J. & Ashkanasy, N. M. (2009). Organizational behavior: An emotions perspective. *Emotions in Organizational Behavior* içinde. Editörler: Charmine E. J. Härtel, Wilfred J. Zerbe, Neal M. Ashkanasy. Sayfa: 1-8. Taylor & Francis e-Library.

Harvey, M., Treadway, D. C. & Heames, J. T. (2007). The occurence of bullying in global organizations: a model and issues associated with social/emotional contagion. *Journal of Applied Social Psychology*. *37*(11), 2576-2599.

Hatfield, E., Cacioppo, J. T. & Rapson, R. L. (1993). Emotional contagion. *Current Directions in Psychological Science*. *2*(3), 96-99.

Hatfield, E., Cacioppo, J. T. & Rapson, R. L. (1994). *Emotional contagion*. Cambridge University Press.

Hatfield, E., Rapson, R. L. & Le, Y. L. (2009). Emotional contagion and empathy. 19-30. *The social neuroscience of empathy* içinde. Editörler: Jean Decety ve William Ickes. Cambridge, London, England: A Bradford Book, The MIT Press.

Hefferon, K. & Boniwell, I. (2014). *Pozitif psikoloji: Kuram, araştırma ve uygulamalar*. Çeviri Editörü: Tayfun Doğan. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Hsee, C. K., Hatfield, E., Carlson, J. G. & Chemtob, C. (1990) The effect of power on susceptibility to emotional contagion. *Cognition and Emotion*, *4*(4), 327-340.

Ilies, R., Wagner, D. T. & Morgeson, F. P. (2007). Explaining affective linkages in teams: individual differences in susceptibility to contagion and individualism-collectivism. *Journal of Applied Psychology, 92*(4), 1140-1148.

Johnson, S. K. (2008). I second that emotion: effects of emotional contagion and affect at work on leader and follower outcomes. *The Leadership Quarterly*. *19*(1), 1-19.

Kelly, J. R. & Barsade, S. G. (2001). Mood and emotions in small groups and work teams. *Organizational Behavior and Human Decision Processes. 86*(1), 99-130.

Keskin H., Akgün A. E. ve Koçoğlu, İ. (2016). *Örgüt teorisi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Levy, D. A. & Nail, P. R. (1993). Contagion: A theoretical and empirical review and reconceptualization. *Genetic Social and General Psychology Monographs*. *119*(2), 233-284.

Limon, S. (2019). Sağlık kuruluşlarında duygusal bulaşma ve iş motivasyonu: Tıbbi Sekreterler üzerinde bir uygulama. *MAKÜ Bucak İşletme Fakültesi Dergisi. 2*(2), 224-241.

Mumby, D. K. & Putnam, L. L. (1992). The politics of emotion: A feminist reading of bounded rationality. *Academy of Management Review*. *17*(3), 465-486.

Okur, A. (2020). Güzellik algısı üzerinden sosyal medyada linç kavramı: Armine Harutyunyan örneği. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, *5*(10), 119-140.

Parkinson, B. & Simons, G. (2009). Affecting others: Social appraisal and emotion contagion in everyday decision making. *Personality and Social Psychology Bulletin*. *35*(8), 1071-1084.

Pugh, S. D. (2001). Service with a smile: Emotional contagion in the service encounter. *Academy of Management Journal*. *44*(5), 1018-1027.

Rowold, J. & Rohmann, A. (2009). Relationships between leadership styles and followers' emotional experience and effectiveness in the voluntary sector. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*. *38*(2), 270-286.

Simon, H. A. (1976). *Administrative behavior*. London: The Free Press.

Sy, T., Côté, S., & Saavedra, R. (2005). The contagious leader: Impact of the leader's mood on the mood of group members, group affective tone, and group processes. *Journal of Applied Psychology*. *90*(2), 295-305.

Tee, E. Y. J. (2015). The emotional link: Leadership and role of implicit and explicit emotional contagion processes across multiple organizational levels. *The Leadership Quarterly*. *26*, 654-670.

Totterdell, P., Kellett, S., Teuchmann, K. & Briner, R. B. (1998). Evidence of mood linkage in work groups. *Journal of Personality and Social Psychology*. *74*(6), 1504-1515.

Totterdell, P. (2000). Catching moods and hitting runs: Mood linkage and subjective performance in professional sports teams. *Journal of Applied Psychology*. *85*(6), 848-859.

Töremen, F. ve Çankaya, İ. (2008). Yönetimde etkili bir yaklaşım: Duygu yönetimi. *Kuramsal Eğitimbilim. 1*(1), 33-47.

Tsai, W. C. & Huang, Y. M. (2002). Mechanisms linking employee affective delivery and customer behavioral intentions. *Journal of Applied Psychology*. *87*(5), 1001-1008.

Vijayalakshmi, V. & Bhattacharyya, S. (2012). Emotional contagion and its relevance to individual behavior and organizational processes: A position paper. *Journal of Business Psychology*. *27*, 363-374.

Visser, V. A., van Knippenberg, D., van Kleef, G. A., & Wisse, B. (2013). How leader displays of happiness and sadness influence follower performance: Emotional contagion and creative versus analytical performance. *The Leadership Quarterly*, *24*, 172-188.

Volmer, J. (2012). Catching leaders' mood: Contagion effects in teams. *Administrative Sciences*, *2*, 203-220.

Weiss, H. M., & Cropanzano, R. (1996). Affective events theory: A theoretical discussion of the structure, causes and consequences of affective experiences at work. *Research in Organizational Behavior: An Annual Series of Analytical Essays and Critical Reviews* içinde. Editörler: B. M. Staw ve L. L. Cummings. 18,1-74. Elsevier Science/JAI Press.

Wellman, R. (2020). *Emotional leadership strategies controlling emotional contagions for successful business administration: an interpretative phenomenological study*. Degree of Doctor of Business Administration, Colorado Technical University.

Yavuzcan, M. (2019). *Kişilerarası ilişkilerde duygusal bulaşma ve kültür ilişkisi*. Marmara Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Yılmaz, E. ve Bayraktar, N. (2015). Turizm sektöründe sosyal bulaşma: Aynı madalyonun iki yüzü. I. Eurasia International Tourism Congress: Current Issues, Trends, and Indicators (EITOC-2015). 234-248.

Yılmaz, E. ve Yılmaz, G. (2017). Duygusal ve sosyal bulaşma. *Davranış Bilimleri* içinde. Editör: Memet Zencirkıran. 409-441. Bursa: Dora Basım, Yayın Dağıtım.

KAYNAKÇA

Adler, A. (1989). İnsanı tanıma sanatı, 2. Baskı, (Kamuran Şipal, Çev.), İstanbul: Say Yayınları.

Akdeniz, B., Giderler, C. ve Ergun Özler N. D. (2018). Can other disciplines support occupational health and safety efforts? Importance of safety culture: a study on a coal mine institution. *Acta Academica Karviniensia*, *18* (4), 5-16.

Bağdoğan, S. Y. (2018). Algılanan örgütsel destek: Öncülleri ve sonuçları, A. Keser, G. Yılmaz ve S. Yürür, (Der.), *Çalışma yaşamında davranış: güncel yaklaşımlar* içinde (ss. 177-192), İzmir: Umuttepe Yayınları.

Berkman, Lisa F. (1984). Assessing the physical health effects of social networks and social support, *Annual Review of Public Health*, *5*, 413-32.

Blau, P. M. (1964). Exchange and power in social life. New York: Wiley.

Chen, Z., Eisenberger, R., Johnson K. M., Sucharski, I. L., & Aselage J. (2009). Perceived organizational support and extrarole performance: which leads to which?, *The Journal of Social Psychology*, *149*(1), 119-124.

Chen, T., Hao, S., Ding, K., Feng, X., Li, G., & Liang, X. (2020). The impact of organizational support on employee performance, *Employee Relations: The International Journal*, *42*(1), 166-179.

Cropanzano, R., & Mitchell, M. S. (2005). Social exchange theory: An interdisciplinary review. *Journal of Management*, *31*, 874-900

Cropanzano, R., & Mitchell, M. S. (2013), Social exchange theory, In *Encyclopedia of Management Theory*, (Volume 2, pp. 722-727), London: Sage Publications.

Dalton, J. H., Elias, M. J., & Wandersman, A. (2001). Community psychology: Linking individuals and communities. Australia: Wadsworth Publishing.

Demircan, N., ve Ceylan, A. (2003). Örgütsel güven kavramı: Nedenleri ve sonuçları. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *10*(2), 139-150.

Eisenberger, R., & Stinglhamber, F. (2011). Perceived organizational support: Fostering enthusiastic and productive employees. American Psychological Association.

Eisenberger, R., Armeli, S., Rexwinkel, B., Lynch, P. D., & Rhoades, L. (2001). Reciprocation of perceived organizational support. *Journal of Applied Psychology, 86*, 42-51.

Eisenberger, R., Cummings, J., Armelli S. & Lynch, P. (1997). Perceived organizational support, discretionary treatment, and job satisfaction, *Journal of Applied Psychology*, *82*(5), 812-820.

Eisenberger, R., Huntington, R., Hutchison, S., & Sowa, D. (1986). Perceived organizational support. *Journal of Applied Psychology*, *71,* 500-507.

Erdogan, B., Kraimer, M. L., & Liden, R. C. (2004). Work value congruence and intrinsic career success: The compensatory roles of leader-member exchange and perceived organizational support, *Personnel Psychology*. *57*, 305-332.

Ersoy, S. ve Bayraktaroğlu, S. (2015) Örgütsel bağlılık, N. D. Ergun Özler (Der.), *Örgütsel davranışta güncel konular* içinde (ss. 1-19), 3. Baskı, Bursa: Ekin Basım Dağıtım.

Ferris, G. R., & Kacmar, K. (1992). Perceptions of organizational politics. *Journal of Management*, *18,* 93-166.

Giderler, C. A. (2015). Örgütsel Adalet, N. D. Ergun Özler (Der.), *Örgütsel davranışta güncel konular* içinde (ss. 41-63), 3. Baskı, Bursa: Ekin Basım Dağıtım.

Gouldner, A. W. (1960). The norm of reciprocity: A preliminary statement. *American Sociological Review*, *4*, 53-62.

Göktaş Kulualp, H. ve Sarı, Ö. (2019). Destekleme davranışı ve sosyal değişim teorisi kapsamında kırsal turizmin etkilerinin değerlendirilmesi, *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *8*(1), 643-666

Guan, X., Sun, T., Hou, Y., Zhao, L., Luan, Y-Z., & Fan, L-H. (2014). The relationship between job performance and perceived organizational support in faculty members at Chinese universities: a questionnaire survey. *BMC Medical Education*, 14, 1-10. https://doi.org/10.1186/1472-6920-14-50

Güçlü, N. (2003). Örgüt Kültürü, *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(3), 147-158.

Gündüz, Yüksel (2014). The effect of organizational support on organizational commitment, *Anthropologist*, *18*(3), 1041-1057.

House, James S. (1981) Work stress and social support. Reading, MA: Addison-Wesley.

House, James S., Landis, Karl R., & Umberson, Debra (1988). Social relationships and health, *Science*, *241*, 540-45.

House, J. S., Umberson, D. and Landis K. R. (1988). Structures and processes of social support, *Ann. Rev. Sociol*, *14*, 93-318.

Kurtessis, J.N., Eisenberger, R., Ford, M.T., Buffardi, L.C., Steward, K.A., & Adis, C.S. (2017). Perceived organisational support: A meta-analytic evaluation of organizational support theory, *Journal of Management*, *43*(6), July 2017, 1854-1884.

Levinson, H. (1965). Reciprocation: The relationship between man and organization. *Administrative Science Quarterly, 9*, 370-390.

Merkel, E. A. (2013). Social support, social capital, and social sustainability in Cohousing Communities: a Mixed-method analysis. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Northeastern University, Boston, Massachusetts, ABD.

Meyer, J. P., Becker, T. E., & Van Dick, R. (2006). Social identities and commitments at work: Toward an integrative model. *Journal of Organizational Behavior*, 27, 665-683.

Mitchell, J. I., Gagne M., Beaudry A. & Dyer L. (2012). The role of perceived organizational support, distributive justice and motivation in reactions to new information technology, *Computers in Human Behavior, 28*(2012), 729-738.

Mohamed, S. A. & Ali, M. (2016). The importance of supervisor support for employees' affective commitment: An analysis of job satisfaction, *International Journal of Scientific and Research Publications*, *6*(2), February 2016, 435-439.

Moorman, R. H., Blakely, G. L., & Niehoff, B. P. (1998). Does perceived organizational support mediate the relationship between procedural justice and organizational citizenship behavior? *Academy of Management Journal*, *41*, 351-357.

Neves, P., Eisenberger, R. (2014). Perceived organizational support and risk taking, *Journal of Managerial Psychology*, *29*(2), 187-205.

Özkalp, E. ve Kırel, Ç. (2003). *Örgütsel Davranış*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Özler, Ergun N. D. (2015). Örgütsel vatandaşlık davranışı, N. D. Ergun Özler (Der.), *Örgütsel davranışta güncel konular* içinde (ss. 101-132), 3. Baskı, Bursa: Ekin Basım Dağıtım.

Rhoades, L. & Eisenberger R. (2002). Perceived organizational support: A review of the literature, *Journal of Applied Psychology*, *87*(4), 698-714.

Riggio, R. E. (2020). Endüstri ve Örgüt Psikolojisine Giriş, 6. Basımdan Çeviri, Çeviri Editörü Belkıs Özkara, Nobel, Ankara.

Robinson, S. L., & Morrison, E. W. (1995). Psychological contracts and OCB: The effect of unfulfilled obligations on civic virtue behavior. *Journal of Organizational Behavior*, *16*, 289-298.

Robinson, S. L. (1996), "Trust and breach of the psychological contract", *Administrative Science Quarterly*, *41*(4), (Dec., 1996), 574-599.

Rousseau, D. M., & Parks, J. M. (1993). The contracts of individuals and organizations. In L. L. Cummings & B. M. Staw (Eds.), *Research in organizational behavior*, *15*, 1-47, Greenwich, Cq2. JAI Press.

Rousseau D. M., Tomprou, M. & Montes, S. D. (2013). Psychological contract theory, In *encyclopedia of management theory*, 2, pp.634-639, E. H. Kessler (Ed.), Thousand Oaks: Sage Publications.

Sabuncuoğlu, Z. ve Tüz, M. V. (2016). Örgütsel davranış, Bursa: Aktüel.

Santos, J. V. and Gonçalves, G. (2018). Organizational culture, ınternal marketing, and perceived organizational support in portuguese higher education ınstitutions, *Journal of Work and Organizational Psychology*, *34*(1), 38-45.

Shanock, Rhoades L. & Eisenberger, R. (2006). When supervisors feel supported: Relationships with subordinates' perceived supervisor support, perceived organizational support, and performance, *Journal of Applied Psychology*, the American Psychological Association, *91*(3), 689-695.

Shore, L. M., & Tetrick, L. E. (1991). A construct validity study of the survey of perceived organizational support. *Journal of Applied Psychology*, *76*, 637-643.

Shore, L. M., & Shore, T. H. (1995). Perceived organizational support and organizational justice. R. Cropanzano & K. M. Kacmar (Eds.), *Organizational politics, justice, and support: Managing social climate at work* içinde pp.149-164, Westport, CT: Quorum Press.

Song, Lijun, Joonmo Son, and Nan Lin. (2011). "Social Support." , pp.116-128 in The Sage Handbook of Social Network Analysis, edited by John Scott and Peter J. Carrington. London: SAGE.

Uçar, D. ve Ötken A. B. (2010). Perceived organizational support and organizational commitment: the mediating role of organization based self-esteem, *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *25*(2), 85-105.

Uslu, A. G. O. ve Ardıç, K. (2013). Güç mesafesi örgütsel güveni etkiler mi? *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *15*(2), 313-338.

Uthenrat, P., Limpsurapong, C. and Saksamrit, N. (2019). Leadership, perceived organizational support, and organizational culture affecting on job efficiency through organizational commitment: a case study of employees of mass rapid transit authority of Thailand, The 2019 International Academic Research Conference in Vienna, 259-266.

Wayne, S. J., Shore, L. M., & Liden, R. C. (1997). Perceived organizational support and leader–member exchange: A social exchange perspective. *Academy of Management Journal*, *40*, 82–111.

Wayne, S. J., Shore, L. M., Bommer, W. H., & Tetrick, L. E. (2002). The role of fair treatment and rewards in perceptions of organizational support and leader–member exchange. *Journal of Applied Psychology*, *87*, 590-598.

https://sozluk.gov.tr/

https://www.merriam-webster.com/dictionary/support

KAYNAKÇA

Adams, J. S. (1965). Inequity in social exchange. *Advances in Experimental Social Psychology*, *2,* 267-299.

Buunk, A. P., Dijkstra, P., Massar, K., Zurriaga, R. & Gonzales-Navarro, P. (2020). Envy and jealous: The role of ıntrasexual competetion in the workplace. L. Yang, R. Cropanzano, C. S. Daus, V. Martínez-Tur (Ed.), *The Cambridge Handbook of Workplace Affect* içinde 441-451. United Kingdom: Cambridge University Press.

Buunk, A. P., Pollet, T. V., Dijkstra, P. & Massar, K. (2011). Intrasexual competition within organizations. G. Saad (Ed.), *Evolutionary Psychology in the Business Sciences* içinde 41-68. Canada: Springer.

Buunk, A. P., Aan't Goor, J., & Solano, A. C. (2010). Intrasexual competition at work: Sex differences in the jealousy-evoking effect of rival characteristics in work settings. *Journal of Social and Personal Relationships*, *27*(5), 671-684.

Cohen-Charash, Y. (2009). Episodic envy. *Journal of Applied Social Psychology*, *39*(9), 2128-2173.

Cosgrove, M. (2021). *Greater Fortune*. USA: Lake Book Manufacturing.

DeSteno, D. A., & Salovey, P. (1996). Evolutionary origins of sex differences in jealousy? Questioning the "fitness" of the model. *Psychological Science*, *7*(6), 367-372.

DeSteno, D., Bartlett, M.Y., & Salovey, P. (2006). Constraining accommodative homunculi in evolutionary explorations of jealousy: A reply to Barrett et al. (2006). *Journal Of Personality and Social Psychology*, *91*, 3, 519-523.

Duffy, M. K., Lee, K., & Adair, E. A. (2021). Workplace envy. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, *8*(1), 19-44.

Fidanboy, C. (2019). Çalışanların pozitif ve negatif duygu durumlarının iş yaşamında akış deneyimine etkileri: ar-ge çalışanları üzerine bir inceleme. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, Special Issue on Business and Organization Research,* 69-81. DOI: 10.19168/jyasar.630649

Goukasian, Levon & Wan, Xuhu (2010). Optimal ıncentive contracts under relative ıncome concerns. mathematics and financial economics, *4*(1), 57-86.

Günalan, M. ve Ceylan, A. (2014). The mediator role of organizational image on the relationship between jealousy and turnover intention: A study on health workers. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *17*(3), 133-156.

Günerergin, M. (2017). Envy at workplace: An exploratory study. İzmir Ekonomi Üniversitesi İşletme Doktora Tezi.

Khan, M. A. (2018). Perceived ınjustice and its impact on job outcomes: Role of jealousy and self-effıcacy. Salford Business School, University of Salford, Doktora Tezi.

Kıral, E. ve Keleş, N. (2019). Öğretim elemanlarının kıskançlığa ilişkin algıları. E. B. Çelik, E. Kıral ve A. Çilek (Ed.), *Eğitim Araştırmaları 2019* içinde 68-100. Ankara: Eğitim Yöneticileri ve Uzmanları Derneği Yayınları.

Kilborne, B. (2014). *Utanç ve haset görünüm kaygısı ve kem göz*. B. Erdal (Çev.), İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Koçyiğit, Y. ve Akkaya, B. (2020). The role of organizational flexibility in organizational agility: A research on SMEs. *Business Management and Strategy*, *11*(1), 110-123.

Krizan, Z., & Omesh, J. (2012). Envy divides the two faces of narcissism. *Journal of Personality*, 80 (5), 1415-1451.

Leder, J., Bartowiak P., Niedermanner, Schütz, A. & Rentzsch, K. (2020). Self - interest or joint welfare? Person and situation factors in interpersonal decisions about time, *Journal of Theoretical Social Psychology*, *4(*1), 32- 42.

Li, M., Xu, X. & Kwan, H.K. (2021). The antecedents and consequences of workplace envy: A meta-analytic review. *Asia Pacific Journal of Management*.

Mawritz, M. B., Dust, S. B. & Resick, C. J. (2014). Hostile climate, abusive supervision, and employee coping: Does conscientiousness matter? Journal of Applied Psychology, *99*(4), 737-747.

Milfont, T. L. & Gouveia, V. V. (2009). A capital sin: dispositional envy and its relations to well-being. *Interamerican Journal of Psychology*, *43*(3), 547-551.

Othman, M. R., Roose, A. R. & Lim, S. L. O. (2013). Taming the green-eyed monsters: Reducing backbiting via enaicms jealousy ıntervention. *International Journal for Innovation Education and Research,* 1(3), 93-103.

Rentzsch, K. & Gross, J. J. (2015). Who turns green with envy? Conceptual and empirical perspectives on dispositional envy: Dispositional envy. *European Journal of Personality*, 29, 530-547.

Sayğan, Y. & F. N. (2020). The relationship between dispositional envy and knowledge sharing. *BMIJ, 8*(1), 419-437.

Seçer, H. Ş. (2005). Çalışma yaşamında duygular ve duygusal emek: Sosyoloji, psikoloji ve örgüt teorisi açısından bir değerlendirme. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, (50), 813-834.

Tarhan, N. (2018). *Duyguların Psikolojisi*. 22. Baskı, İstanbul: Timaş Yayınları

Taştan, S. & Aydın Küçük, B. (2019). Üretkenliğe aykırı çalışma davranışlarını açıklayan psikososyal yapılar olarak işyerinde kıskançlık duygusu ve strese yönelik esnekliğin

incelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(1), 55-79. Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/sduiibfd/issue/53003/703288

Thompson, G., Buch, R., & Glasø, L. (2017). Follower jealousy at work: A test of Vecchio's model of antecedents and consequences of jealousy. *The Journal of Psychology*, *152*(1), 60-74.

Toohey, P., (2014). *Edebiyatta Sanatta ve Popüler Kültürde Kıskançlık*, (Çev. B. Kovulmaz), İstanbul: Doğan Kitap.

Üçok, D. I. (2019). Çalışanlardaki statü endişesi ve işbirliğine dayalı amaç yapılarının işyeri kıskançlığı üzerindeki etkilerine ilişkin kuramsal bir çalışma. *International Journal of Management and Administration*, *3*(5), 1-12.

Vecchio, R. P. (2000). Negative emotion in the workplace: Employee jealousy and envy. *International Journal of Stress Management, 7*(3), 161-179.

Vecchio, R. P. (2005). Explorations in employee envy: Feeling envious and feeling envied. *Cognition & Emotion*, *19*(1), 69-81.

Vecchio, R. P. (2007). Cinderella and Salieri in the workplace : The envied and the envier, managing social and ethical issues in organizations. Ed. Stephen W. Gilliland, Dirk D. Steiner, Daniel P. Skarlicki. Information Age Publishing, 109-134.

Wang, Y.D. & Sung, W.C. (2016). Predictors of organizational citizenship behavior: Ethical leadership and workplace jealousy. *Journal of Business Ethics*, 135(1), 117-128.

Zang, C. (2020). The effects of upward social comparison on workplace envy: Moderate of gender ıdentification and self-esteem. *American Journal of Industrial and Business Management*, *10* (3), 531-543.

KAYNAKÇA

Agarwal, P., & Farndale, E. (2017). High - performance work systems and creativity implementation: The role of psychological capital and psychological safety. *Human Resource Management Journal*, *27*(3), 440-458.

Akan, O. H., Jack, E. P., & Mehta, A. (2020). Concrescent conversation environment, psychological safety, and team effectiveness: Examining a mediation model. *Team Performance Management: An International Journal*, *26*, 29-51.

Andersson, M., Moen, O., & Brett, P. O. (2020). The organizational climate for psychological safety: Associations with SMEs' innovation capabilities and innovation performance. *Journal of Engineering and Technology Management*, *55*, 1-13.

Baer, M., & Frese, M. (2003). Innovation is not enough: Climates for initiative and psychological safety, process innovations, and firm performance. *Journal of Organizational Behavior*, *24*, 45-68.

Battal, F., ve Soyalın, M. (2020). Algılanan Örgütsel Desteğin Örgütsel Özdeşleşmeye Etkisi: Psikolojik Güvenliğin Aracı Rolü. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *24*(1), 161-173.

Bradley, B. H., Postlethwaite, B. E., Klotz, A. C., Hamdani, M. R., & Brown, K. G. (2012). Reaping the benefits of task conflict in teams: The critical role of team psychological safety climate. *Journal of Applied Psychology*, *97*(1), 151-158.

Brown, S. P., & Leigh, T. W. (1996). A new look at psychological climate and its relationship to job involvement, effort, and performance. *Journal of Applied Psychology*, *81*(4), 358-368.

Bunderson, J. S., & Boumgarden, P. (2010). Structure and learning in self-managed teams: Why "bureaucratic" teams can be better learners. *Organization Science*, *21*(3), 609-624.

Carmeli, A. (2007). Social capital, psychological safety and learning behaviours from failure in organisations. *Long Range Planning*, *40*, 30-44.

Carmeli, A., Brueller, D., & Dutton, J. E. (2009). Learning behaviours in the workplace: The role of high - quality interpersonal relationships and psychological safety. *Systems Research and Behavioral Science, 26*, 81-98.

Carmeli, A., & Gittell, J. H. (2009). High - quality relationships, psychological safety, and learning from failures in work organizations. *Journal of Organizational Behavior*, *30*, 709-729.

Carmeli, A., Reiter-Palmon, R., & Ziv, E. (2010). Inclusive leadership and employee involvement in creative tasks in the workplace: The mediating role of psychological safety. *Creativity Research Journal*, *22*(3), 250-260.

Carmeli, A., Sheaffer, Z., Binyamin, G., Reiter - Palmon, R., & Shimoni, T. (2013). Transformational leadership and creative problem - solving: The mediating role of psychological safety and reflexivity. *The Journal of Creative Behavior*, *48*(2), 115-135.

Cauwelier, P., Ribière, V. M., & Bennet, A. (2016). Team psychological safety and team learning: A cultural perspective. *The Learning Organization*, *23*(6), 458-468.

Chen, C., Liao, J., & Wen, P. (2014). Why does formal mentoring matter? The mediating role of psychological safety and the moderating role of power distance orientation in the Chinese context. *The International Journal of Human Resource Management*, *25*(8), 1112-1130.

Chen, S., Jiang, W., Zhang, G., & Chu, F. (2019). Spiritual leadership on proactive workplace behavior: The role of organizational identification and psychological safety. *Frontiers in Psychology*, *10*, 1-10.

Chen, L., Wadei, K. A., Bai, S., & Liu, J. (2020). Participative leadership and employee creativity: A sequential mediation model of psychological safety and creative process engagement. *Leadership & Organization Development Journal*, *41*(6), 741-759.

Chughtai, A. A. (2016). Servant leadership and follower outcomes: Mediating effects of organizational identification and psychological safety. *The Journal of Psychology*, *150*(7), 866-880.

Creon, L. E., & Schermuly, C. C. (2019). Training group diversity and training transfer: A psychological safety perspective. *Human Resource Development Quarterly*, *30*, 583-603.

De Clercq, D., & Rius, I. B. (2007). Organizational commitment in Mexican small and medium - sized firms: The role of work status, organizational climate, and entrepreneurial orientation. *Journal of Small Business Management*, *45*(4), 467-490.

Derin, N. (2017). İşyerinde kişiler arası güven ile işgören sesliliği arasındaki ilişkide psikolojik rahatlığın aracılık rolü. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, *15*(30), 51-68.

Detert, J. R., & Burris, E. R. (2007). Leadership behavior and employee voice: Is the door really open? *Academy of Management Journal*, *50*(4), 869-884.

Duhigg, C. (2016). What Google Learned from its Quest to Build the Perfect Team, Vol. 26. New York, NY: The New York Times

Edmondson, A. (1999). Psychological safety and learning behavior in work teams. *Administrative Science Quarterly*, *44*(2), 350-383.

Edmondson, A. C. (2004). Psychological safety, trust, and learning in organizations: A group-level lens. R. M. Kramer, & K. S. Cook (Der.), *Trust and distrust in organizations: Dilemmas and approaches* içinde (pp. 239-272). New York: Russell Sage Foundation

Edmondson, A. C., & Lei, Z. (2014). Psychological safety: The history, renaissance, and future of an interpersonal construct. *Annu. Rev. Organ. Psychol. Organ. Behav.*, *1*, 23-43.

Eisenberger, R., Huntington, R., Hutchison, S., & Sowa, D. (1986). Perceived organizational support. *Journal of Applied Psychology*, *71*(3), 500-507.

Erdem, A. T. (2021). Örgütsel Etik İklim Algısının Çalışan Sesliliği Davranışına Etkisinde Psikolojik Güvenliğin Aracı Etkisi: Vakıf Üniversitelerine Yönelik Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, *24*(1), 57-70.

Erkutlu, H., & Chafra, J. (2014). Ethical leadership and workplace bullying in higher education. *Hacettepe University Journal of Education*, *29*(3), 55-67.

Frazier, M. L., Fainshmidt, S., Klinger, R. L., Pezeshkan, A., & Vracheva, V. (2017). Psychological safety: A meta - analytic review and extension. *Personnel Psychology*, *70*, 113-165.

Gençel, B., Akçakanat, T., ve Dinç, M. (2020). Psikolojik Rahatlığın Bilgi Paylaşımı, Çalışmaya Tutkunluk ve Çalışan Performansı Üzerine Etkisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 9*(3). 2011-2038.

Greenbaum, R. L., Bonner, J. M., Mawritz, M. B., Butts, M. M., & Smith, M. B. (2020). It is all about the bottom line: Group bottom - line mentality, psychological safety, and group creativity. *Journal of Organizational Behavior*, *41*, 503-517.

Gu, Q., Wang, G. G., & Wang, L. (2013). Social capital and innovation in R&D teams: The mediating roles of psychological safety and learning from mistakes. *R&D Management*, *43*(2), 89-102.

Guchait, P., Abbott, J. L., Lee, C. K., Back, K. J., & Manoharan, A. (2019). The influence of perceived forgiveness climate on service recovery performance: The mediating effect of psychological safety and organizational fairness. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, *40,* 94-102.

Hasan, F., & Kashif, M. (2021). Psychological safety, meaningfulness and empowerment as predictors of employee well-being: A mediating role of promotive voice. *Asia-Pacific Journal of Business Administration*, *13*(1), 40-59.

Hirak, R., Peng, A. C., Carmeli, A., & Schaubroeck, J. M. (2012). Linking leader inclusiveness to work unit performance: The importance of psychological safety and learning from failures. *The Leadership Quarterly*, *23*, 107-117.

Hood, A. C., Bachrach, D. G., Zivnuska, S., & Bendoly, E. (2016). Mediating effects of psychological safety in the relationship between team affectivity and transactive memory systems. *Journal of Organizational Behavior*, *37*, 416-435.

Hu, Y., Zhu, L., Zhou, M., Li, J., Maguire, P., Sun, H., & Wang, D. (2018). Exploring the influence of ethical leadership on voice behavior: How leader-member exchange, psychological safety and psychological empowerment influence employees' willingness to speak out. *Frontiers in Psychology*, *9,* 1-10.

Javed, B., Naqvi, S. M. M. R., Khan, A. K., Arjoon, S., & Tayyeb, H. H. (2017). Impact of inclusive leadership on innovative work behavior: The role of psychological safety. *Journal of Management & Organization*, *25*, 1-20.

Jha, S. (2019). Team psychological safety and team performance: A moderated mediation analysis of psychological empowerment. *International Journal of Organizational Analysis*, *27*(4), 903-924.

Jones, G. R., & George, J. M. (1998). The experience and evolution of trust: Implications for cooperation and teamwork. *Academy of Management Review*, *23*(3), 531-546.

Kahn, W. A. (1990). Psychological conditions of personal engagement and disengagement at work. *Academy of Management Journal*, *33*(4), 692-724.

Kark, R., & Carmeli, A. (2009). Alive and creating: The mediating role of vitality and aliveness in the relationship between psychological safety and creative work involvement. *Journal of Organizational Behavior*, *30*, 785-804.

Koçak, Ö. E., ve Yener, S. (2019). Lidere güven algısının işyeri yalnızlığı üzerindeki etkisinde psikolojik rahatlık algısının aracı rolü. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *26*(3), 937-954.

Koopmann, J., Lanaj, K., Wang, M., Zhou, L., & Shi, J. (2016). Nonlinear effects of team tenure on team psychological safety climate and climate strength: Implications for average team member performance. *Journal of Applied Psychology*, *101*(7), 940-957.

Kostopoulos, K. C., & Bozionelos, N. (2011). Team exploratory and exploitative learning: Psychological safety, task conflict, and team performance. *Group & Organization Management*, *36*(3), 385-415.

Lee, H. W., Choi, J. N., & Kim, S. (2018). Does gender diversity help teams constructively manage status conflict? An evolutionary perspective of status conflict, team psychological safety, and team creativity. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, *144*, 187-199.

Leung, K., Deng, H., Wang, J., & Zhou, F. (2014). Beyond risk-taking: Effects of psychological safety on cooperative goal interdependence and prosocial behavior. *Group & Organization Management*, *40*(1), 1-28.

Li, J., Wu, L. Z., Liu, D., Kwan, H. K., & Liu, J. (2014). Insiders maintain voice: A psychological safety model of organizational politics. *Asia Pacific Journal of Management*, *31*, 853-874.

Li, C., Wu, C. H., Brown, M. E., & Dong, Y. (2021). How a grateful leader trait can cultivate creative employees: A dual-level leadership process model. *The Journal of Positive Psychology*, 1-11.

Liang, J., Farh, C. I., & Farh, J. L. (2012). Psychological antecedents of promotive and prohibitive voice: A two-wave examination. *Academy of Management Journal*, *55*(1), 71-92.

Liu, S. M., Liao, J. Q., & Wei, H. (2015). Authentic leadership and whistleblowing: Mediating roles of psychological safety and personal identification. *Journal of Business Ethics*, *131*, 107-119.

Lyu, X. (2016). Effect of organizational justice on work engagement with psychological safety as a mediator: Evidence from China. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, *44*(8), 1359-1370.

Madjar, N., & Ortiz-Walters, R. (2009). Trust in supervisors and trust in customers: Their independent, relative, and joint effects on employee performance and creativity. *Human Performance*, *22*(2), 128-142.

Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, *50*(4), 370-396.

May, D. R., Gilson, R. L., & Harter, L. M. (2004). The psychological conditions of meaningfulness, safety and availability and the engagement of the human spirit at work. *Journal of Occupational and Organizational psychology*, *77*, 11-37.

Men, C., Fong, P. S., Huo, W., Zhong, J., Jia, R., & Luo, J. (2020). Ethical leadership and knowledge hiding: A moderated mediation model of psychological safety and mastery climate. *Journal of Business Ethics*, *166*, 461-472.

Moore, J. H., & Wang, Z. (2017). Mentoring top leadership promotes organizational innovativeness through psychological safety and is moderated by cognitive adaptability. *Frontiers in Psychology*, *8*, 1-10.

Nemanich, L. A., & Vera, D. (2009). Transformational leadership and ambidexterity in the context of an acquisition. *The Leadership Quarterly*, *20*, 19-33.

Nembhard, I. M., & Edmondson, A. C. (2006). Making it safe: The effects of leader inclusiveness and professional status on psychological safety and improvement efforts in health care teams. *Journal of Organizational Behavior*, *27*, 941-966.

Newman, A., Donohue, R., & Eva, N. (2017). Psychological safety: A systematic review of the literature. *Human Resource Management Review*, *27*, 521-535.

Ning, L., & Jin, Y. (2009). The effects of trust climate on individual performance. *Frontiers of Business Research in China*, *3*(1), 27-49.

Obrenovic, B., Jianguo, D., Khudaykulov, A., & Khan, M. A. S. (2020). Work-family conflict impact on psychological safety and psychological well-being: A job performance model. *Frontiers in Psychology*, *11*, 1-18.

Ortega, A., Van den Bossche, P., Sánchez-Manzanares, M., Rico, R., & Gil, F. (2014). The influence of change-oriented leadership and psychological safety on team learning in healthcare teams. *Journal of Business and Psychology*, *29*, 311-321.

Parker, H., & du Plooy, E. (2021). Team-based games: Catalysts for developing psychological safety, learning and performance. *Journal of Business Research*, *125*, 45-51.

Pearsall, M. J., & Ellis, A. P. (2011). Thick as thieves: The effects of ethical orientation and psychological safety on unethical team behavior. *Journal of Applied Psychology*, *96*(2), 401-411.

Post, C. (2012). Deep-level team composition and innovation: The mediating roles of psychological safety and cooperative learning. *Group & Organization Management*, *37*(5), 555-588.

Sakal, Ö. (2018). Kamuda "iyi yönetim" perspektifinde hizmetkar liderlik, psikolojik güvenlik ve örgütsel özdeşleşme arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Ombudsman Akademik*, *1*, 259-293.

Schaubroeck, J., Lam, S. S., & Peng, A. C. (2011). Cognition-based and affect-based trust as mediators of leader behavior influences on team performance. *Journal of Applied Psychology*, *96*(4), 863-871.

Schein, E. H., & Bennis, W. (1965). Personal and organizational change through group methods. New York: Wiley

Schepers, J., de Jong, A., Wetzels, M., & de Ruyter, K. (2008). Psychological safety and social support in groupware adoption: A multi-level assessment in education. *Computers & Education*, *51*, 757-775.

Schulte, M., Cohen, N. A., & Klein, K. J. (2012). The coevolution of network ties and perceptions of team psychological safety. *Organization Science*, *23*(2), 564-581.

Seçkin, Ş. N. (2018). İşyerinde algılanan dedikodunun psikolojik rahatlık ve sorumluluk üstlenme davranışı üzerine etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *23*(3), 973-986.

Siemsen, E., Roth, A. V., Balasubramanian, S., & Anand, G. (2009). The influence of psychological safety and confidence in knowledge on employee knowledge sharing. *Manufacturing & Service Operations Management*, *11*(3), 429-447.

Simonet, D. V., Narayan, A., & Nelson, C. A. (2015). A social-cognitive moderated mediated model of psychological safety and empowerment. *The Journal of Psychology*, *149*(8), 818-845.

Singh, B., Shaffer, M. A., & Selvarajan, T. T. (2018). Antecedents of organizational and community embeddedness: The roles of support, psychological safety, and need to belong. *Journal of Organizational Behavior*, *39*, 339-354.

Singh, B., Winkel, D. E., & Selvarajan, T. T. (2013). Managing diversity at work: Does psychological safety hold the key to racial differences in employee performance? *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, *86*, 242-263.

Soyalin, M., ve Karabey, C. N. (2020). Örgütsel etik iklim ve çalışan sesliliği davranışı arasındaki ilişki: Psikolojik güvenliğin aracı rolü. *Business and Economics Research Journal*, *11*(3), 875-889.

Spreitzer, G. M. (1995). Psychological empowerment in the workplace: Dimensions, measurement, and validation. *Academy of Management Journal*, *38*(5), 1442-1465.

Tu, Y., Lu, X., Choi, J. N., & Guo, W. (2019). Ethical leadership and team-level creativity: Mediation of psychological safety climate and moderation of supervisor support for creativity. *Journal of Business Ethics*, *159*, 551-565.

Türkoğlu, N., ve Özyılmaz Misican, D. (2019). Çalışanların Psikolojik Rahatlık Algısı, Pozitif Ses Çıkarma Davranışı ve İşten Ayrılma Niyeti İlişkisi Üzerine Ampirik Bir Çalışma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *11*(2), 998-1010.

Walters, K. N., & Diab, D. L. (2016). Humble leadership: Implications for psychological safety and follower engagement. *Journal of Leadership Studies*, *10*(2), 7-18.

Walumbwa, F. O., & Schaubroeck, J. (2009). Leader personality traits and employee voice behavior: Mediating roles of ethical leadership and work group psychological safety. *Journal of Applied Psychology*, *94*(5), 1275-1286.

Wang, Y., Liu, J., & Zhu, Y. (2018). Humble leadership, psychological safety, knowledge sharing, and follower creativity: A cross-level investigation. *Frontiers in Psychology*, *9*, 1-9.

Wilkens, R., & London, M. (2006). Relationships between climate, process, and performance in continuous quality improvement groups. *Journal of Vocational Behavior*, *69*, 510-523.

Wong, A., Tjosvold, D., & Lu, J. (2010). Leadership values and learning in China: The mediating role of psychological safety. *Asia Pacific Journal of Human Resources*, *48*(1), 86-107.

Xu, M., Qin, X., Dust, S. B., & DiRenzo, M. S. (2019). Supervisor-subordinate proactive personality congruence and psychological safety: A signaling theory approach to employee voice behavior. *The Leadership Quarterly*, *30*, 440-453.

Yener, S. (2015). Psikolojik rahatlık ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, *5*(13), 280-305.

Yener, S. (2018). İşten ayrılma niyetinin belirleyeni olarak psikolojik rahatlık. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *18*(3), 169-192.

Yiğitol, B., ve Diken, A. (2021). Yüksek Performanslı Çalışma Sistemleri: Konya İlinde Bir Araştırma. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *19*, 19-35.

Yin, J., Ma, Z., Yu, H., Jia, M., & Liao, G. (2019). Transformational leadership and employee knowledge sharing: Explore the mediating roles of psychological safety and team efficacy. *Journal of Knowledge Management, 24*(2), 150-171.

Zeng, H., Zhao, L., & Zhao, Y. (2020). Inclusive leadership and taking-charge behavior: Roles of psychological safety and thriving at work. *Frontiers in Psychology*, *11*, 1-11.

Zhang, Y., Fang, Y., Wei, K. K., & Chen, H. (2010). Exploring the role of psychological safety in promoting the intention to continue sharing knowledge in virtual communities. *International Journal of Information Management*, *30*, 425-436.

Zhang, Y., & Wan, M. M. (2021). The double-edged sword effect of psychological safety climate: A theoretical framework. *Team Performance Management: An International Journal*.

Zhou, Q., & Pan, W. (2015). A cross-level examination of the process linking transformational leadership and creativity: The role of psychological safety climate. *Human Performance*, *28*(5), 405-424.

KAYNAKÇA

Aldousari, S. S., & Ickes W. (2021). How is machiavellianism related to focus of control, *Personality and Individual Differences*, 174, 1-9.

Alper S., Bayrak F. ve Yılmaz O. (2021). All the dark triad and some of the big five traits are visible in the face, *Personality and Individual Differences*, 168, 1-10.

Andreassen, C. S., Ursin, H., Eriksen, H. R. ve Pallesen, S. (2012). The relationship of narcissism with workaholism, work engagement, and professional position. *Social Behavior and Personality*, 40(6), 881-890.

Atay, S. (2009). Narsistik kişilik envanteri'nin Türkçe'ye standardizasyonu, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11(1), 181-196.

Ayaz E., Kurşuncu R. S. ve Çavuş M. F. (2020). Kontrol odağı ve makyavelizm arasındaki ilişkinin incelenmesi üzerine bir araştırma, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, XLIX, 188-202.

Aydoğan E. ve Serbest, S. (2016). İşyerinde Karanlık Üçlü: Bir Kamu Kuruluşunun İç Denetim Biriminde Araştırma, Sayıştay Dergisi, 101, 97-121.

Aziz A. (2004). Relationship between machiavellianism and absence rate: an empirical study, *International Journal of Management*, 21(4), 445-450.

Başar U. (2020). A multilevel study of relationships between leaders' dark triad and employee burnout: mediating role of perceived dark leadership, *Journal Of Business Research-Turk*, 12(3), 2407-2423.

Becker, J. A. H., & O'Hair, H. D. (2007). Machiavellians' motives in organizational citizenship behavior. *Journal of Applied Communication Research*, 35(3), 246-267.

Bıçaksız P. (2019). Karanlık üçlü kişilik özellikleri ve sürücü davranışları arasındaki ilişkilerin incelenmesi, *Trafik ve Ulaşım Araştırmaları Dergisi (TUAD*), 2(2), 66-77.

Boddy C. R., & Taplin R. (2016). The influence of corporate psychopaths on job satifaction and it's determinants, *International Journal of Manpower*, 37(6), 965-988.

Bolelli M. (2019). The effects of dark triad (machiavellianism, narcissism, psychopathy) on the love attitudes, *Journal of Current Debates in Social Sciences (CUDES*), 2(2), 164-173.

Bolelli M. ve Ekizler H. (2020). Karanlık üçlünün tükenmişlik üzerindeki etkisinde öz denetimin düzenleyici rolü, 55-82. *İktisadi ve İdari Bilimlerde Teori ve Araştırmalar*, (Ed.Mustafa Mete), C.2, Ankara: Gece Kitaplığı.

Bursten, B. (1973). Some narcissistic personality types. *International Journal of Psychoanalysis*, 54, 287-300.

Buyl T., Boone C., & Wade J. B. (2019). CEO narcissism, risk-taking, and resilience: an empirical analysis in U.S. commercial banks, *Journal of Management*, 45(4), 1372-1400.

Christie, R. ve Geis, F. L. (1970). Studies in Machiavellianism. New York: Academic Press.

Cihangiroğlu N., Teke A., Uzuntarla Y. ve Uğrak U. (2015). Narsist kişilik eğilimleri ile kurumsal bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin analizi, *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 13(1), 1-18.

Cleckley, H. (1941). The mask of sanity (1st ed.). St. Louis, MO: C.V. Mosby.

Cheang H. S., & Appelbaum S. H. (2015). Corporate psychopathy: deviant workplace behaviour and toxic leader-part one, *Industrial & Commercial Training.,* 47(4), 165-173.

Copkova R., & Jendrejakova A. R. (2020). Dark triad in the context of career choice, *Socialni pedagogika/Social Education*, 8(2), 44-58.

Copkova R., & Christenková Z. (2021). The effect of dark triad traits on decisionmaking styles, psychological thought, 14(1), 74-93.

Cömert E. ve Gizir C. A. (2020). Üniversite öğrencilerinde karanlık üçlü: Hexaco kişilik özelliklerinin yordayıcı rolü, *Psikoloji Çalışmaları-Studies in Psychology*, 40(1), 127-159.

Dahling, J.J., Whitaker, B. G., & Levy, P. E. (2009). "The development and validation of a new Machiavellianism scale", *Journal of Management*, 35(2), 219-257.

Demirtaş Ö. ve Bişkes M. (2014). Makyavelizm'in olumsuz durumları ifşa etme niyeti üzerindeki etkisi: bir alan çalışması" "*İş, Güç" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 16(2), 98-112.

DeShong H. L., M. S., Helle A. C., M. S., Lengel G. J., Meyer N. B. S., & Mullins-Sweatt S. N. (2017). Facets of the dark triad: utilizing the five-factor model to describe Machiavellianism, *Personality and Individual Differences*, 105, 218-223.

Doerfler S. M., Tajmirriyahi M., Ickes W., & Jonason P. K. (2021). "The self-concepts of people with dark triad traits tend to be weaker, less clearly defined, and more state-related", *Personality and Individual Differences*, 180, 1-9.

Dussault M., Hojjad M., & Boone R. T. (2013). Machiavellenism and the department store executive, *Journal of Retailing*, 64 (1), 283-294.

Ekizler H. ve Bolelli M. (2020). Karanlık üçlünün dönüşümsel, etkileşimsel ve serbest bırakıcı liderlik tarzları üzerindeki etkilerinin incelenmesi, *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(32), 4622-4648.

Eldoğan, D. (2016). Hangi narsizm? büyüklenmeci ve kırılgan narsizmin karşılaştırılmasına ilişkin bir gözden geçirme, *Türk Psikoloji Yazıları*, 19(37), 1-10.

Estrada S., Cinguina M., & Sommers A.B.(2021). The role of Exposure to violence and psychopaty on violent crime perpetration, Journal of psychopathology and behavioral assesment, 43, 320-331.

Fodor C.O., Curşeu L. P., & Meslec N. (2021). In leaders we trust, or should we? supervisors' dark triad personality traits and ratings of team performance and ınnovation, *Frontiers in Psychology*, 12, 1-13.

Gable, M., Hollon, C., & Dangello, F. (2012). Managerial structuring of work as a moderator of the machiavellianism and job performance relationship. *The Journal of Psychology Interdisciplinary and Applied*, 126(3), 317-325.

Galvin M., Lange D., & Ashforth B.E. (2015). Narcissistic organizational ıdentifıcation: seeing oneself as central to the organization's ıdentity benjamin, *Academy of Management Review*, 40(2), 163-181.

Garcia D., Adrianson L., Archer T., & Rosenberg P. (2015), The dark side of the affective profiles: differences and similaritires in psychopaty machiavellenicism and narcissim, *Sage Open,* 1-14.

Gemmill G.R., & Heisler W.J. (2017). Machiavellianism as a factor in managerial job strain, job satisfaction and upward mobility, *Academy of Management Journal*, 15(1), 51-62.

Gillard N.D. & Rogers R. (2015). Denial of risk: the effects of positive impression manage ment on risk assessments for psychopathic and nonpsychopathic offenders, *International Journal of Law and Psychiatry*, 42/43, 106-113.

Giammarco E. A., & Vernon A. Philip (2014). Vengeance and the dark triad: the role of empathy and perspective taking in trait forgivingness, *Personality and Individual Differences*, 67, 23-29.

Gkorezis P., Petridoua E., & Krouklidoua T. (2015). The detrimental effect of machiavellian leadership on employees' emotional exhaustion: organizational cynicism as a mediator panagiotis gkorezis", *Europe's Journal of Psychology*, 11(4), 619-631.

Gritti E.S., Meyer G. J., Bornstein F. R., Marino D. P., & Marco J. D. (2021). "Narcissism and reactions to a self-esteem ınsult: an experiment using predictions from self-report and the rorschach task", *Journal of Personality Assessment*, 103(5), 621-633.

Grover S., & Furnham A. (2021). Does emotional intelligence and resilience moderate the relationship between the dark triad and personal and work burnout, *Personality and Individual Differences,* 169, 1-9.

Güllü S. ve Yıldız K. (2019). Spor örgütlerinde karanlık kişilik, örgütsel sinizm ve iş tatmini ilişkisinin incelenmesi, *Spormetre*, 17(4), 220-232.

Gürer A. ve Çiftçi G. E. (2018). The relation between machiavellianism, organizational commitment and ethical leadership: a field research on academicians in Turkey, *Journal of Business Research Turk*, 10(2), 570-597.

Gürer A. ve Çiftçi G. E. (2019). Narsizmin iş doyumu ve bireysel performans üzerindeki etkisi üzerine bir alan araştırması, *Opus Uluslararası Toplum Araştırmalar Dergisi*, 11(18), 79-103.

Güven, F. İ. (2019). Makyavelizm ve dindarlık: Demografik değişkenler üzerine ampirik bir araştırma, *Bilimname*, 37,1155-1186.

Han H. J., Liaob H., Kimc S., & Hand J. (2020). Narcissism and empowerment: how narcissism ınfluences the trickle-down effects of organizational empowerment climate on performance, *Journal of Management Studies*, 57(6), 1217-1245.

Hayes N. L., Marsee M.A., & Latent D. W. R. (2021). Profile analysis of traditional and cyber-aggression and victimization: associations with dark triad traits and psychopathology symptoms, *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 43, 399-412.

Hodson G., Hogg S. M., & MacInnis C. C. (2009). The role of dark personalities (narcissism, machiavellianism, psychopathy), big five personality factors, and ideology in explaining prejudice, *Journal of Research in Personality*, 43, 686-690.

Jakobwitz S., & Egan V. (2006). The dark triad and normal personality traits, *Personality and Individual Differences*, 40, 331-339.

Joshanloo M. (2021). Conceptions of happiness mediate the relationship between the dark triad and well-being, Brief Research Report, 12, 1-9.

Jhatial A. A., Jariko G. A., Tahrani A., & Jam Y. (2021). Psychopathy in management behaviour and bullying at work: hearing some unheard voices from Pakistan, *Gomal University Journal of Research*, 29(1), 104-118.

Jonason, P. K., Li, N. P., Webster, G. D., & Schmitt, D. P. (2009). The dark triad: Facilitating a short-term mating strategy in men. European Journal of Personality, 23(1), 5-18.

Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2011). Differentiating the dark triad within the interpersonal circumplex. In L. M. Horowitz & S. Strack (Eds.), Handbook of interpersonal psychology: Theory, research, assessment, and therapeutic interventions (pp. 249- 269). New York, NY: Wiley & Sons

Jones D. N., & Paulhus D. L.(2013). Introducing the Short Dark Triad (SD3): A Brief Measure of Dark Personality Traits, *Assessment*, 21(1), 28-41.

Jones D. N., Padilla E., Curtis S. R., & Kiekintveld C. (2021). Network discovery and scanning strategies and the dark triad", *Computers in Human Behavior*, 122, 1-10.

Kanten P. (2014). Narsistik kişilik özelliğinin örgütsel vatandaşlık davranışı üzerindeki etkisinde örgüt ikliminin düzenleyici rolü, *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yönetim Dergisi*, 25(76),160-184.

Kanten P., Yeşiltaş M. ve Arslan M. (2015). Kişiliğin karanlık yönünün üretkenlik karşıtı iş davranışlarına etkisinde psikolojik sözleşmenin düzenleyici rolü", *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 29(2), 365-391.

Kaufmann L.M., Wheeler M.A., & Sojo V.E. (2021). Employment precarity strengthens the relationships between the dark triad and professional commitment, *Frontiers in Psychology,* 12, 1-14.

Kessler, S. R., Bandelli, A. C., Spector, P. E., Borman, W. C., Nelson, C. E., & Penney, L. M. (2010). Re-examining machiavelli: A three-dimensional model of machiavellianism in the workplace. *Journal of Applied Social Psychology*, 40, 1868-1896.

Khan A. N., Khan N. A., Bodla A. A., & Gul S. (2020). Impact of psychopathy on employee creavity viawork engagement and negative socioemotional behavior ın public health sector: role of abusive supervision, *Personnel Review*, 49(8), 1655-1675.

Kiazad, K., Restubog, S. L. D., Zagenczyk, T. J., Kiewitz, C., & Tang, R. L. (2010), In pursuit of power: the role of authoritarian leadership in the relationship between supervisors "machiavellianism and subordinates" perceptions of abusive supervisory behavior, *Journal of Research in Personality*, 44, 512-519.

Konan, N. ve Türkoğlu D. (2017). Okul yöneticilerinin işkoliklik ve narsistik düzeyleri arasındaki ilişki. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, 31-50.

Koo B., & Lee E. S. (2021). The taming of machiavellians: diferentiated transformational leadership efects on machiavellians' organizational commitment and citizenship behavior", *Journal of Business Ethics*, 2-18.

Kowalski R. M. (Ed.) (2001). Behaving badly aversive behaviors in interpersonal relationships, Washington D.C.: American Psychological Assocation.

Kuo C. C., & Chang K. (2021). Machiavellianism, Workplace envy and their impact at work, *Chinese Journal of Psychology*, 63(1), 99-120.

Landesz T. (2018). Authentic leadership and machiavellianism in young global leadership", *ISM Journal*, 2(2), 39-51.

Lata M., & Chaudhary R. (2020). Workplace spirituality and experienced ıncivility at work: modeling dark triad as a moderator, *Journal of Business Ethics*, 10, 1-23.

Lee, K. & Ashton, M. C. (2005). Psychopathy, machiavellianism, and narcissism in the five-factor model and the HEXACO model of personality structure, *Personality and Individual Differences*, 38, 1571-1982.

Lynam, D. R., & Derefinko, K. (2005). Psychopathy and personality. In C. J. Patrick (Ed.), Handbook of psychopathy (pp. 133-155). New York, NY: Guilford.

Mathieu, C., Neumann C. S., Hare R. D., & Babiak P. (2014). A dark side of leadership: Corporate psychopathy and its influence on employee well-being and job satisfaction, *In Personality and Individual Differences*, 59, 83-88.

Mathieu, C., & Babiak, P. (2016). Corporate psychopathy and abusive supervision: Their influence on employees job satisfaction and turnover, Personelirty and Individual Difeferences, 91, 102-106.

McCord, W., & McCord, J. (1964). The psychopath: An essay on the criminal mind. New York: Van Nostrand Reinhold.

McHoskey, J. (1995), Narcissism and machiavellianism, *Psychological Reports*, 77, 755-759.

McHoskey, J. W., Worzel, W., & Szyarto, C. (1998), Machiavellianism and psychopathy, *Journal of Personality and Social Psychology*, 74, 192-210.

Miller J. D, Hyatt C. S, Maples-Keller J. L, Carter N. T., & Lynam D. R. (2017). Psychopathy an Machiavellianism: A Distinction Without a Difference?, *J.Pers*, 85(4), 439-453.

Mirkovic D., & Renzo B. (2019). "Exploratory study of the link between machiavellianism and burnout", *Personality and Individual Differences*, 148, 27-31.

Murat G. ve Börü E. D. (2019). Çalışanların yöneticilerine ilişkin algıladıkları psikopati özelliklerinin sergiledikleri sinik davranışlar üzerindeki etkisi, *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi,* 14(51), ss. 128-146.

Naktiyok S., Zengin Y. ve Yıldırım S. K. (2019). Yöneticilerin karanlık kişiliklerinin işe adanmışlık ve örgütsel muhalefete etkisi: bir araştırma, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 11(4), 2472-2491.

Nguyena N., Pascart S., & Borteyrou X. (2021). "The dark triad personality traits and work behaviors: A person-centered approach", *Personality and Individual Differences*, 170, 1-6.

Onyedire N. G., Chukwuorji J. B. C., Orjiakor T. C., Onu D. U., Aneke C.I. & Ifeagwazi C. M. (2021), Associations of dark triad traits and problem gambling: moderating role of age among university students, *Current Psychology,* 40, 2083-2094.

Oyewunmi A. E., Akinnusi D. M., & Oyewunmi O. (2018). Of predators and preys: corporate psychopathy and employee burnout as parallels", *Periodica Polytechnica Social and Management Sciences*, 26(2), 149-156.

Özdemir B. ve Atan E. (2018). Karanlık üçlünün örgütsel muhalefete etkisi: bir yapısal eşitlik modeli, *İş Ahlakı Dergisi*, 11(2), 275-298.

Özdemir L. ve Taşhan A. (2021). Narsist kişilik özelliklerinin işkoliklik eğilimine etkisi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi,* 12(30), 345-364.

Özsoy E. ve Ardıç K. (2017). Karanlık üçlünün (narsisizm, makyavelizm ve psikopati) iş tatminine etkisinin incelenmesi, *Yönetim ve Ekonomi*, 24(2), 391-406.

Pate P. R. (2020). "Perceived corporate psychopathy and psychological contract", *Journal of Organisation & Human Behaviour*, 9 (1/2), 45-49.

Paulhus D. L. & Williams K. (2002). The dark triad of personality: narcissism, machiavellianism, and psychopathy, *Journal of Research in Personality*, 36, 556-563.

Paulhus, D. L., Hemphill, J., & Hare, R. (2009). Manual for the self-report psychopathy scale (SRP-III). Toronto: Multi-health systems.

Paulhus L.D., Curtis R., & Jones D.N.(2018). Agression as a trait: The Dark Tetrad altenative, *Current Opinion in Psychology*, 19, 88-92.

Persson N. B. (2019). Searching for machiavelli but finding psychopathy and narcissism", *Personal Disord*, 10(3), 235-245.

Pilch I. & Turska E. (2015). Relationships between machiavellianism, organizational culture, and workplace bullying: emotional abuse from the target's and the perpetrator's perspective, *J Bus Ethics*, 128, 83-93.

Polatçı S. ve Yeloğlu O. (2021). Karanlık ve aydınlık kişilik özelliklerinin girişimcilik niyeti üzerindeki etkisinin incelenmesi, *Journal of Organizational Behavior (JOB) Review*, 3(1), 73-87.

Preston O. C., Anestis J. C., Watts A. L., Bulla B.A., Harrop T. M., Laare J. R. M., & Lilienfeld S. (2021). "Psychopathic personality traits in the workplace: Implications for interpersonally-

and organizationally-directed counterproductive and **citizenship** behaviors", *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 1-17.

Raskin, R. N., & Hall, C. S. (1979). A narcissistic personality inventory. *Psychological Reports*, 45, 590.

Rehman U., & Shahnawaz G. (2018), "Machiavellianism, job autonomy, and counterproductive work behaviour among ındian managers", *Journal of Work and Organizational Psychology*, 34(2), 83-88.

Reidy D. E., Wilson L. F., Sloan C. A., Cohn A. M., Smart L. M., & Zeihner A. (2013). Psychopathic traits and men's anger response to interpersonal conflict: A pilot study, *Personality and Individual Differences*, 55(8), 957-961.

Richardson K., Hart W., & Kinrade C. (2021). Investigating how self-esteem moderates grandiose narcissism's ınterpersonal orientation, *journal of Personality*, 89(4), 738-753.

Salihoğlu E., Camadan F. ve Dönmez B. (2020). Okul psikolojik danışmanlarının örgütsel narsizm eğilimleri ile okul yöneticilerinde algıladıkları liderlik davranışı arasındaki ilişkinin incelenmesi, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 21(2), 1035-1050.

Sandhu M. A. A., & Tasneem F. (2021). Examining the relationship between psychopatic leadership, work phobic anxiety and employee work alineation: the moderating role of hostile attribution bias, *Journal of Organisational Studies and Innovation*, 8(1), 14-30.

Saltoğlu S. ve Irak D.U. (2020). Kişiliğin karanlık üçlüsü: narsisizm, makyavelizm ve psikopati", *Türk Psikoloji Yazıları*, 23(45), 42-58.

Sanecka E. (2013). Perceived supervisor's subclinical psychopathy, and subordinate's organizational commitment, job satisfaction and satisfaction with executive, *Journal of Education Culture and Society*, 2, 172-191.

Sendjaya S., Pekerti A., Hartel C., Hirst G., & Butarbutar I. (2016). Are authentic leaders always moral? the role of machiavellianism in the relationship between authentic leadership and morality, *J Bus Ethics*, 133, 125-139.

Set Z. (2020), "Sosyal Kötücül Kişilikler: Karanlık Üçlü", *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(3), 318-329.

Schilbach M., Baethge A., & Rigotti T. (2020). Why employee psychopaty leads to counterproductive workplace behaviors: an analysis of the underlying mechanisms, 29(5), 693-706.

Smith S. F. ve Lilienfeld S.O. (2013). Psychopathy in the workplace: The knowns and unknowns, *Aggression and Violent Behavior,* 18, 204-218.

Sudha K. S., & Shahnawaz M. G. (2020). Grandiose narcissism and performance in organiza tions: mediating role of subjective wellbeing, *Leadership, Education, Personality: An Interdisciplinary Journal*, 2, 101-111.

Sudha K. S., & Shahnawaz M. G. (2020). Narcissism personality trait and performance: task-oriented leadership and authoritarian styles as mediators, *Leadership & Organization Development Journal*, 41(2), 280-293.

Sungur, S.A. (2017). Siyasal Bilgiler öğrencilerinin makyavelist eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(63), 1361-1370.

Szabo Z.P., Cziborb A., Restas P., & Bereczke T. (2018), The darkest of all the relationship between the dark triad traits and organizational citizenship behavior, *Personality and Individual Differences*, 134, 352-356.

Uçkun G., Üzüm B. ve Uçkun S. (2018). Narsist kişiliğin makyavelist davranışlara etkisi: kocaeli üniversitesi özel güvenlik öğrencileri örneği, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(2),139-154.

Uysal T. (2019). Algılanan Narsisizmin Örgütlerde Çatışma Eğilimine Etkisi, *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 17, 458-475.

Ülbeği, D.İ. (2016). Makyavelizm ölçeğinin güvenirlilik ve geçerlik çalışması. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 25(2), 89-100.

Üstün F. ve Ersolak Ş. (2020). Örgüt ikliminin işyeri nezaketsizliği üzerine etkisinde makyavelist kişilik özelliklerinin düzenleyici rolü, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 34(2), 433-461.

Valentine S. R., Hanson S. K., & Fleischman G. M. (2017). The spiraling and spillover of misconduct: perceived workplace bullying, subclinical psychopathy and businesspersons' recognition of an ethical ıssue, *Employee Responsibilities and Rights Journal*, 29, 221-244.

Von Kanel R., Herr R. M., Van Vianen A.E.A., & Schmid B. (2017). Association of adaptive and maladaptive narcissism with personal burnout: findings from a cross-sectional study, *Industrial Health*, 55, 233-242.

Vural L. D. (2020). Karanlık üçlü kişilik özellikleri ile çocukluk çağı ruhsal travmaları arasında savunma mekanizmalarının aracı rolü, *Social Mentality And Researcher Thinkers Journal*, 6(36), 1734-1743.

Vedel, A., & Thomsen, D. K. (2017). The dark triad across academic majors", personality and ındividual differences, 116, 86-91.

Wehner C., Ziegler M., & Lammle L. (2021). Further ınflaming the discussion or cooling down feelings? a network analsis of the dark triad and the five factor model of personality, *Personality and Individual Differences*, 175, 1-7.

Wirtz N., & Rigotti T. (2020). When grandiose meets vulnerable: narcissism and well-being in the organizational context, *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 29(4), 556-569.

Yaşlıoğlu, T. D. ve Atılgan Ö. (2018). Karanlık üçlü ölçeği: Türkçe'ye uyarlama, güvenilirlik ve geçerlilik çalışması, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(3), 725-739.

Yemenici D. A. ve Bozkurt Ö. (2020). Çalışanların politik taktik davranışları ile makyavelizm arasındaki ilişkinin incelenmesi: Düzce ili imalat sanayi örneği, *Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi (GİİBDE)*, 6(1), 80-98.

Yeşiltaş M. D. ve İmadoğlu T. (2020). Kamu sektöründeki çalışanların etik konum algılarının makyavelizm eğilimlerinin ve işe angaje olma davranışlarının incelenmesi, *BMIJ*, 8(4), 204-239.

Yılmazer T., Karagöz Ş., Uzunbacak H. H., ve Akçakanat T. (2021). Karanlık üçlü kişilik özellikleri, psikolojik ayrıcalık, göreli yoksunluk ve işten ayrılma niyeti arasındaki ilişkiler üzerine bir araştırma, *Ekev Akademi Dergisi*, 25(86), 597-622.

Yücel E. (2020). Kişiliğisandhu karanlık üçlüsü: turizm sektöründe demografik değişkenler açısından bir inceleme, *Seyahat ve Otel İşletmeciliği*, 17(1), 71-86.

Zagenczyk, T. J., Cruz, K. S., Woodard, A., Walker, J. C., Few, W. T., Kiazad, K., & Raja, M. (2013), "The moderating effect of machiavellianism on the psychological contract breach–organizational ıdentification/disidentification relationship", *Journal of Business Psychology*, 28, 287-299.

Zagenczyk, T. J., Restubog, S. L. D., Kiewitz, C., Kiazad, K., & Tang, R. L. (2014). Psychological contracts as a mediator between Machiavellianism and employee citizenship and deviant behaviors. *Journal of Management*, 40(4), 1098-1122.

Zettler, I., Friedrich, N., & Hilbig, B. E. (2011). Dissecting work commitment: the role of Machiavellianism. Career Development International, 16(1), 20-35.

Zhang W., Zou H., Wang M., & Finy M.S. (2015). "The role of the Dark Triad traits and two constructs of emotional intelligence on loneliness in adolescents", *Personality and Individual Differences*, 75, 74-79.

TÜRKİYE'DEKİ HUKUK PROFESYONELLERİNİN ÖTANAZİYE BAKIŞ AÇISI

Adli Tıp Uzmanı
Dr. Özge GÜLMEZ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-61-6

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Mart 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKLAR

1. Onwuteaka BD, Brinkman A, Penning C, Jonk-Krul FJ, Delden JM, Heide A. Trends in end-of-life practices before and after the enactment of the euthanasia law in the Netherlands from 1990 to 2010: a repeated cross-sectional survey. The Lancet 2012; (380): 908-915.
2. Noori F. Euthanasia in Iranian Criminal System. Research Journal of Applied Sciences, Engineering and Technology. 2014; 7(11): 2182-2184,
3. Biswas S, Mundle M. Passive Euthanasia/ Physician Assisted Suicide-Whither Indian Judicial System. Journal of Comprehensive Health 2014; 2 (1): 11-17.
4. Sercu M, Pype P, Christiaens T, Grypdonck M, Derese A, Deveugele M. Are general practitioners prepared to end life on request in a country where euthanasia is legalised? Journal of Medical Ethics. 2012;38: 274-280.
5. Rietjens AC, Raijmakers JH, Kouwenhoven SC, Seale, Thiel JMV, Trappenburg M, Delden JM, Heide A. News media coverage of euthanasia: a content analysis of Dutch national newspapers. BioMed Central Medical Ethics 2013; 14(11): 2-7.
6. Tinne Smets, MA, Cohen J, Bilsen J, Wesemael Y, Rurup ML, Deliens L. Attitudes and Experiences of Belgian Physicians Regarding Euthanasia Practice and the Euthanasia Law. Journal of Pain and Symptom Management. 2011; 41(3): 580-593.
7. Have H, Welie J. Palliative Sedation Versus Euthanasia: An Ethical Assessment. Journal of Pain and Symptom Management 2014; 47(1): 123-135.
8. Özen M, Şahin ME. Ötanazi. Ankara Barosu Dergisi. 2010; 4(68): 15-36.
9. Teisseyrea N, Mulleta E, Sorumb PC. Under what conditions is euthanasia acceptable to lay people and health professionals? Social Sciences& Medicine 2005; 60: 357-368.
10. Koç A. Nursing Students' Attitudes Towards Euthanasia: A Study In Yozgat, Turkey. International Journal of Caring Sciences.2012; 5(1): 66-73.
11. Sucaklı MH. Ölmekte Olan Hasta ve Yaşam Sonu Bakım. Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care. 2013; 7(3): 52-57.
12. Türk Ceza Kanunu. Resmi Gazete. 29.09.2004. Kanun No: 5237.

13. İçel K. Ceza Hukukunda Temel Kusurluluk Şekli "Kast". İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2006; 12(2): 61-70.

14. Otacı C. Karar İncelemesi Kan Gütme Saikiyle ve Canavarca Hisle Kasten Öldürme Suçu. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası. 2013; 1: 1489-1498.

15. Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi. Resmi Gazete. 19.02.1960. Karar Sayısı: 4/12578.

16. Hasta Hakları Yönetmeliği. Resmi Gazete. 01.08.1998. Sayı: 23420.

17. World Medical Associations Declaration on Euthanasia. Erişim Adresi: www.wma.net/en/30publications/.../e13b/. Erişim Tarihi: 01.02.2014.

18. BesiriA. Ötanazi ve Yaşam Hakkı. Türkiye Barolar Birliği Dergisi. 2009; 86: 188-203.

19. Vézina LA, Lavoie M, Krol P, Olivier M. Motivations of physicians and nurses to practice voluntary euthanasia: a systematic review. BioMed Central Palliative Care 2014; 13 (20): 2-17.

20. Bernard L, Steinbrook R. Beyond the Cruzan Case: The U.S. Supreme Court and Medical Practice. Annals of Internal Medicine. 1991;114 (10): 895-901.

21. Hylton CR. RN, Daniel BK, Christopher, MS, Myra BS. Twenty Years Since Cruzan and the Patient Self-Determination Act: Opportunities for Improving Care at the End of Life in Critical Care Settings. AACN Advanced Critical Care. 2012; 1(23): 99-106.

22. Uysal C, Karaaslan B, Tanrıverdi H, Çelepkolu T, Korkmaz M, Bulut K, Bez Y, Tıraşçı Y, Özkara E. Hekimlerin ölümle karşılaşma sıklıklarına göre ötanazi hakkındaki görüşlerinin değerlendirilmesi. Adli Tıp Bülteni. 2013; 3 (18): 91- 97.

23. Branden VS, Broeckaert. Living in the hands of God. English Sunni e-fatwas on non-voluntary euthanasia and assisted suicide. Medicine, Health Care and Philosophy. 2011; 1(14): 29-41.

24. Engelhardt D. Euthanasia in history and the present - in the spectrum between euthanasia and terminal care. Acta Historica Leopoldina. 2010; (55): 187-212.

25. Kılınç B. Türk Ceza Hukuku Açısından Ötanazi. Erişim Adresi: www.muharrembalcı.com. Erişim Tarihi: 10.02.2014.

26. Oğuz NY. Ötanaziye Etik Yaklaşım. Tıp etiği açısından yaşamın son döneminde karar verme süreçleri. In: Medikal etik, (doğum, ölüm süreçleri ve yaşamın anlamı. Hatemi H, Doğan H (eds). Yüce yayım. 2001: 61-67.

27. Elçioğlu Ö, Gündüz T, Köşgeroğlu N. Tıp, Hukuk ve Etik açıdan Ötanazi. Tıbbi Etik, 1994; 2(2): 64-70.

28. Terzioğlu A. Ötanazi ve getirdiği etik sorunlar. Türkiye Klinikleri Tıbbi Etik. 1994; 2(1): 16-22.

29. Kaşıkçı O. Hukuk Tarihinde Ötanazi. Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları. 2008(6); 85-99.

30. Öz F. Ötanazi. Türkiye Klinikleri Tıbbi Etik. 1998; 6(1): 40-47.

31. Karahisar F. Ölümcül hasta, hemşire ve hekimlerin ölüm ve ötanaziye ilişkin görüşlerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, 2006, Erzurum.

32. Akcan EA. Ötanazi. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası. 2013; 11(1): 3-26.

33. Ömeroğlu Ö. Ötanazi. Türkiye Barolar Birliği Dergisi. 1993; 2: 187-205.

34. Bilgin Gamsız N. Ötanazi: Tanım ve Tarihçe. Lokman Hekim Journal. 2013; 3(2): 25-31.

35. Beecham L. BMA opposes legalisation of euthanasia. British Medical Journal. 1997; 315(7100): 80.

36. Euthanasia Program. Erişim Adresi: http://www.ushmm.org/wlc/en/article.php?ModuleId=10005200. Erişim Tarihi: 18.02.2014.

37. Benedict S, Chelouche T. Meseritz-Obrawalde: a “wild euthanasiahospital” of Nazi Germany. History of Psychiatry. 2008; 19(1): 68-76.

38. Volker R, Gerrit H, Maike R. Psychiatric research and "euthanasia": The case of the psychiatric department at the University of Heidelberg, 1941–1945. 1994; 5(20): 517-532.

39. Lifton RJ. The Nazi Doctors: Medical killing and the psychology of genocide. “Euthanasia”: Direct Medical Killing. Chapter 2. 2000; 55-56.

40. Ötanazi. Erişim Adresi: http://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%96tanazi. Erişim Tarihi: 03.03.2014.

41. Artuk ME. Hukukçu gözü ile ötanazi. Ötanazi. In: Medikal etik, (doğum, ölüm süreçleri ve yaşamın anlamı. Hatemi H, Doğan H (eds). Yüce yayım. 2001: 42-60.

42. Güven K. Gönüllü Kuruluşlar ve Sosyal Katılım. Kişilik Hakları ve Ötanazi. Nobel Yayın ve Dağıtım. 2000; S: 54-56, 62.

43. Heide A, Philipsen BD, Rurup ML et al. End-of-Life Practices in the Netherlands under the Euthanasia Act. N Engl J Med 2007; 356: 1957-65.

44. Philipsen BD, Heide A, Koper D et al. Euthanasia and other end-of-life decisions in the Netherlands in 1990, 1995, and 2001. Lancet 2003; 362: 395– 99.

45. Kaya A. İslam Hukukuna Göre Ötanazi, Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi. 1994; 6 (6): 145.

46. Yiğit Y. İslam Ceza Hukuku Açısından Ötanazi ve Hukuki Sonuçlarının Değerlendirilmesi. İslami Araştırmalar Dergisi. 2003; 16 (3): 337-349.

47. David R. Euthanasia--Law and legislation; Bills, Legislative; Euthanasia--Religious aspects--Christianity; Theology of religions (Christian theology); Assisted suicide--Moral and ethical aspects; The New Zeland Journal of Christian Thought and Practice.2014; 21 (1); 20-28.

48. Morrow P. The Catholic living will and healthcare surrogate: A teaching document for evangelization, and a means of ensuring spirituality throughout life. The Linacre Quiarteryl. 2013; 80 (4): 317-322.

49. Hamil-Luker, Smith C. Religious Authority and Public Opinion on the Right to Die. Sociology of Religion. 1998; 59 (4): 373-391.

50. Campbell CS. Religious Ethics and Active Euthanasia in a Pluralistic Society. Kennedy Institute of Ethics Journal. 1992; 2(3): 253-277.

51. Mckormick JA. Buddhist Ethics and End-of-Life Care Decisions. Journal of Social Work in End-of-Life & Palliative Care. 2013: 9; 209-225.

52. Euthanasia and suicide. Erişim Adresi: http://www.bbc.co.uk/religion/religions/hinduism/hinduethics/euthanasia.shtml. Erişim Tarihi: 25.02.2014.

53. Taştan O. Ötanazi ve Teoloji. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi. 2002; 13(1): 293-299.

54. Ulu F. Ötanazi. Erişim Adresi: http://www.turkhukuksitesi.com/makale_1369.htm. Erişim Tarihi: 05.03.2014.

55. Kuyurtar E. Aktif ve pasif ötanazi ayrımı ahlaksal bir ayrım mıdır?. Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi. 2014; 17: 47-69.

56. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. Erişim Adresi: http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/anayasa.uc?p1=56. Erişim Tarihi: 04.04.2014.

57. Savcı B. Yaşam Hakkı ve Boyutları. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No: 449. İnsan Hakları Merkezi Yayınları No:1. Basın ve Yayın Yüksekokulu Basımevi. 1980. S: 18-23.

58. Weber W. Netherlands legalise euthanasia. The Lancet. 2001; 357(9263): 1189.

59. Cengiz S. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Yaşam Hakkı. Türkiye Barolar Birliği Dergisi. 2011; 93: 383-404.

60. Korf D. Ölme Hakkı, İntihar Yardımlı İntihar ve Ötanazi. Yaşam Hakkı. Avrupa İnsan Hakları El Kitapları No:8. Avrupa Konseyi. 2006; S:15-23.

61. Erdal U, Bakırcı H. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. Maddesi Uygulama El Kitabı. İşkenceye Karşı Dünya Örgütü. 2006; S:36-38.

62. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 11. Protokol ile Değiştirilen Metin. Avrupa Antlaşmaları Serisi No:5. Erişim Adresi: www.yargitay.gov.tr/abproje/belge/temelbelge/AIHS_Tr_A6format.pdf. Erişim Tarihi: 04.06.2014.

63. Gürcan BC. Ötanazi: Yaşama Hakkı Açısından Bir Değerlendirme. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 2011; 60(2): 255-280.

64. Pennec S, Monnier A, Pontone S, Aubry R. End-of-life medical decisions in France: a death certificate follow-up survey 5 years after the 2005 act of parliament on patients' rights and end of life. BMC Palliative Care. 2012; 11(25): 1-13.

65. Tıbbi Deotoloji Tüzüğü. Resmi Gazete. 19.02.1960. Sayı: 10436.

66. Oğuz NY. Hasta Hakları Alanındaki Gelişmeler ve Değişen Değerler. Turkiye Klinikleri Journal of Medical Ethics. 1997; 5(2): 50-5.

67. Görkey Ş. Hasta Hakları. Medikal Etik. 2003; 4: 100-26.

68. European Charter of Patients' Rights. Active Citizen Network. 2002; 1-13. Erişim Adresi: http://www.aemh.org/pdf/06-035EuropeanCharterofPatientsRights.pdf. Erişim Tarihi: 10.05.2014.

69. World Medical Association Declaration of Helsinki. Bulletin of the World Health Organization, 2001; 79 (4): 373-374.

70. Emanuel EJ, Daniels BA, Fairclough DL, Clarridge BR. Euthanasia and physician-assisted suicide: attitudes and experiences of oncology patients, oncologists, and the public. The Lancet. 1996; 347 (9018): 1805-1810.

71. Aminof MJ, Boller F. Swaab DF. Hand Book of Clinical Neurology. Asisted Suicide and Euthansia. Elsevier RV. 2013; p:181-183.

72. Hermsen MA, Have H. Euthanasia in Palliative Care Journals. Journal of Pain and Symptom Management. 2002; 23 (6): 517.25.

73. Kotch T. Life quality vs the 'quality of life: assumptions underlying prospective quality of life instruments in health care planning. Social Science & Medicine. 2000; 51(3): 419-427.

74. Andrew M, Siegel MD, Dominic A.S, Arthur L.C. Pediatric Euthanasia in Belgium Disturbing Developments. The Journal of the American Medical Association. 2014; 311(19): 1963-1964.

75. Beckwith J. A Cry For Help: Preventing Passive Euthanasia Decision-Making for Neonates with Non-Fatal Congenital Defects. Journal of Legal Medicine. 2013; 34(3): 273-294.

76. McCormack R. Attitudes of UK doctors towards euthanasia and physician-assisted suicide: A systematic literature review. Palliative Medicine. 2012; 26(1): 23-33.

77. Beauverd M, Bernard M. Currat T, Ducret S, Foley RA., Borasio G.D, Blondeau D, Dumont S. French Swiss physicians' attitude toward palliative sedation: Influence of prognosis and type of suffering. Palliative and Supportive Care. 2013; 10(1): 1-6.

78. Landers R. Right to Die. Medical, Legal and Moral Issues. Congressionnal Quarterly's Editorial Research Reports. 1990; p:554.

79. Bayraktar K. Kasten Adam Öldürme. Erişim Adresi: dosya.marmara.edu.tr/huk/fakültedergisi/nurcentel/k_ksalbayraktar.pdf. Erişim Tarihi: 16.05.2014.

80. Yavuz A. Mukayeseli Hukukta Yaşama Hakkı. Adalet Dergisi. 2014; 48; 82- 120.

81. Özcan BG, Özel Ç. Kişilik Hakları - Hasta Hakları Bağlamında Tıbbi Müdahale Dolayısıyla Çıkan Hukuki İlişkide Hekimin Hastayı Aydınlatma Yükümlülüğü ve Aydınlatılmış Rızaya İlişkin Bazı Değerlendirmeler. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi. 2007; 10 (1): 50-73.

82. Yıldız M. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne Göre Yaşam Hakkı ve Sınırları. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. 2004; s:101-111. Erişim Adresi: http://eprints.sdu.edu.tr/175/1/TS00341.pdf. Erişim Tarihi: 07.04.2014.

83. Muckard D. Palliative care: Definition of euthanasia. South African Medical Journal. 2014; 104(4): 259-260.

84. Thejaswi HT, Kumar A, Gupta SK. Present Status of Euthanasia in India From Medico-Legal Perspective An Update. Journal of Punjab Academy Forensic Medicine&Toksicology. 2014; 14(1): 59-64.

85. Math S.B, Chaturverdi SK. Euthanasia: Right to life vs right to die. Indian Journal of Medical Research. 2012; 136 (6): 899-902.

86. Chandru K, Kumar J.B, Kumar R. Euthanasia: Medical and Legal issues in mercy killing. Indian Journal of Forensic Medicine &Toxicology. 2010; 4(1): 17-20.

87. Eluana Englaro. Erişim Adresi: http://en.wikipedia.org/wiki/Eluana_Englaro. Erişim Tarihi: 04.04.2014.

88. Draper B, Peisah C, Snowdon J, Brodaty H. Early dementia diagnosis and the risk of suicide and euthanasia. Alzheimer's & Dementia: The Journal of the Alzheimer's Association. 2010; 6 (1): 75-82.

89. İnceoğlu S. İnsan Hakları Bakımından Ötanazi. Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 2006; 3 (2): 289-306.

90. Marije L, Johanna G, Nikkie B, Peter M, Alexander G. Euthanasia and Depression: A Prospective Cohort Study Among Terminally Ill Cancer Patients. Journal of Clinical Oncology. 2005; 23 (27): 6456-6458.

91. "Sterbehilfe". Erişim Adresi: http://www.seslisozluk.net/. Erişim Tarihi: 03.09.2014.

92. Wright D. Peter Singer and the Lessons of the German Euthanasia Program. Issues In Integrative Studies. 2000; 18: 27-43.

93. Arabacı H. İnsan Hakları ve Hasta Hakları-Ötanazi. Erişim Adresi: http://www.hayrettinarabaci.av.tr/tr/insan-haklari-ve-hasta-haklari- otenazi.html~incele. Erişim Tarihi: 03.08.2014.

94. Margeret P. Euthanasia: The way we do it, the way they do it. Journal of Pain and Symptom Management. 1991; 6(5): 298-305.

95. ALS: The Breathless Fight for Death. Erişim Adresi: http://news.doccheck.com/en/73/als-the-breathless-fight-for-death/

96. Criminal Code (Strafgesetzbuch, StGB). Erişim Adresi: http://www.iuscomp.org/gla/statutes/StGB.htm. Erişim Tarihi: 07.09.2014.

97. Pols H, Oak S. Physician-assisted dying and psychiatry: Recent developments in the Netherlands. International Journal of Law and Psychiatry. 2013; 36 (5): 506-514.

98. Brinkman-Stoppelenburga A, Vergouwea Y, Heidea A, 2, Onwuteaka- Philipsenb B.D. Obligatory consultation of an independent physician on euthanasia requests in the Netherlands: What influences the SCEN physicians judgment of the legal requirements of due care?. Health Policy. 2014; 115 (1): 75-81.

99. Berghmans, RLP, Widdershoven AMG. Euthanasia in the Netherlands: Consultation and Review. King's Law Journal. 2012; 23 (2): 109-120.

100. Levis P. Reporting and scrutiny of reported cases in four jurisdictions where assisted dying is lawful: A review of the evidence in the Netherlands, Belgium, Oregon and Switzerland. Medical Law International. 2012; 13: 221-239.

101. Rurup ML, Smets T, Cohen J, Bilsen J, Onwuteaka-Philipsen BD, Deliens L. The first five years of euthanasia legislation in Belgium and the Netherlands: Description and comparison of cases. Palliative Medicine. 2012; 26: 43-49.

102. Jounger SJ, Kımsma GK. Part 3: The Legalization of Euthanasia in the Netherlands. Cambrıdge Unıversıty Press. 2012: 34-43.

103. Wall G, Dillman RJ. Euthanasia in The Netherlands. British Medical Journal. 1994; 308 (6940): 1346-1349.

104. Rietjens J, Maas P.J, Onwuteaka-Philipsen B.D, Delden J, Heide A. Two Decades of Research on Euthanasia from the Netherlands. What Have We Learnt and What Questions Remain?. Bioethical Inquiry. 2009; 6: 271–283.

105. Onwuteaka-Philipsen BD, Stoppelenburg AB, Penning C, Jong-Krul GJF, Johannes J, Delden J, Agnes van der Heide. Trends in end-of-life practices before and after the enactment of the euthanasia law in the Netherlands from 1990 to 2010: a repeated cross-sectional survey. The lancet. 2012; 380 (9845): 908-915.

106. McLaurin R.L. Pediatric Neurosurgery -Matchmaker of Law and Medicine. Pediatric Neurosurgery. 1990–91; 16:133–138.

107. Kopelman LM, Irons TG, Kopelman AE. Neonatologists judge the "Baby Doe" regulations. The New England Journal of Medicine. 1988; 318(11):677-683.

108. Bernard L, Steinbrook R. Beyond the Cruzan Case: The U.S. Supreme Court and Medical Practice. Annals of Internal Medicine. 1991; 114 (10): 895-901.

109. David J, Brody H. After The Cruzan Case: The Primary Care Physician And The Use Of Advance Directives. Journal of The American Board of Family Medicine. 1991; 5 (2): 201-205.

110. Roberts J, Kjellstrand C. Jack Kevorkian: a medical hero. British Medical Journal. 1996; 312(7044): 1434.

111. Özekmekçi Mİ. Jack Kevorkian'ın Ardından. Erişim Adresi: http://hayatsaglik.org/anasayfa/wpcontent/uploads/JackKevorkian%E2%80%99%C4%B1n-Ard%C4%B1ndan.pdf. Erişim Tarihi: 04.03.2014.

112. Ezekiel JE. The History of Euthanasia Debates in the United States and Britain. Annaul of Internal Medicine. 1994; 121(10): 793-802.

113. Kuhse H. A Modern Myth. That Letting Die is not the Intentional Causation of Death: some reflections on the trial and acquittal of Dr Leonard Arthur. Journal of Applied Philosophy. 1984; 1(1): 21- 38.

114. Shepperdson B. Abortion and euthanasia of Down's syndrome children the parents' view. Journal of Medical Ethics. 1983; 9: 152-157.

115. Smets T, Bilsen J, Cohen J, Rurup ML, Deliens L. Legal Euthanasia in Belgium Characteristics of All Reported Euthanasia Cases. Medical Care. 2010; 48(2): 187-192.

116. Nicole S, Matthias E, Maud M, Thomas R, Marcel Z. Euthanasia and Assisted Suicide in Selected European Countries and US States: Systematic Literature Review. Medical Care. 2013; 51(10): 938-944.

117. Lewis P. Reporting and scrutiny of reported cases in four jurisdictions where assisted dying is lawful: A review of the evidence in the Netherlands, Belgium, Oregon and Switzerland. Medical Law International. 2013; 13(4): 221-239.

118. Ncayiyana DJ. Euthanasia - no dignity in death in the absence of an ethos of respect for human lifes. South African Medical Journal. 2012; 102(6): 334.

119. Keown J. A Right to Voluntary Euthanasia? Confusion in Canada in Carter. Notre Dame Journal of Law, Ethics & Public Policy. 2014; 28(1): 1-47.

120. Gökcen A, Balcı M. Kasten Öldürme Suçu. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi. 2011; 17(1-2): 1-124.

121. Soyaslan D. Hekimlerin Ceza Hukuku Yönünden Sorumluluğu. Sağlık Hukuku Digestası. 2009; 1(1): 119-138.

122. Demirel B. Hekimlerin Yasal Sorumlulukları. Gazi Tıp Dergisi. 2005: 16(3): 99-106.

123. Biyoloji ve Tıbbın Uygulanması Bakımından İnsan Hakları ve İnsan Haysiyetinin Korunması Sözleşmesi. İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesinin Onaylanmasına Uygun Bulunduğuna Dair Kanun. Kanun No: 5013. Kabul Tarihi: 03. 12.2003.

124. Birtek F. Kasten Öldürmeye Teşebbüs ve Kasten Yaralama Suçlarının Manevi Unsur Bakımından Ayırt Edilmesi. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 2009: 58(2): 231-279.

125. Olgun E. Kasten öldürme suçunun Türk-Alman Karşılaştırmalı Ceza Hukuku Bakımından İncelenmesi. Erişim Adresi:http://e- dergi.marmara.edu.tr/maruhad/issue/viewFile/5000001567/5000000662. Erişim Tarihi: 11.04.2014.

126. Türk Medeni Kanunu. Kabul Tarihi: 22.11.2011. Kanun No: 4721. Erişim Adresi: http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4721.html. Erişim Tarihi: 05.02.2014.

127. Demircan T. Tıbbi Müdahalelerde Hekimin Aydınlatma Görevi. Erişim Adresi: http://www.hastahaklari.org/aydinlatma.htm. Erişim Tarihi: 03.08.2014.

128. Gürkan M, Şendur UK. Ötanazi. Erişim Adresi: www.prizmahukuk.com/files/Otenazi.pdf. Erişim Tarihi: 03.10.2014.

129. Sjöstrand M, Helgesson G, Eriksson S, Juth N. Autonomy-based arguments against physician-assisted suicide and euthanasia: a critique. Medicine Health Care and Philosophy. 2013; 16(2): 225-230.

130. Bernard LJ, Beresford R. Ethical and Legal Issues in Neurology. Chapter 15: Asisted Suicide and Euthanasia. Elseiver 2013. P: 182.

131. Berghmansa R, Widdershovenb G, Widdershoven-Heerdingc I. Physician-assisted suicide in psychiatry and loss of hope. International Journal of Law and Psychiatry. 2013; 36(5-6): 436-443.

132. Cowley C. Euthanasia in psychiatry can never be justified. A reply to Wijsbek. Theoretical Medicine and Bioethics. 2013; 34(3): 227-238.

133. Guarre MJ. Euthanasia in Spain: The Public Debate after Ramon Sampedro's Case. Bioethics 1999; 13 (5): 426-432.

134. Ramon'un 11 ölüm meleği. Erişim adresi: http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=-8078 Erişim Tarihi: 10.05.2014.

135. Hirsch DE. Euthanasia: Is It Murder or Mercy Killing? A Comparison of the Criminal Laws in the United States, the Netherlands and Switzerland. Loyola of Los Angeles International and Comparative Law Review. 1990; 12: 821-842.

136. Soothill K, Peelo M, Pearson J. Francis B. The Reporting Trajectories of Top Homicide Cases in the Media: A Case Study of The Times. The Howard Journal. 2004; 43(1): 1-14.

137. Paige C, Karnofsky B. The Antiabortion Movement and Baby Jane Doe. Journal of Health and Politics. 1986; 11(2): 255-269.

138. Kastenbaum R. Looking Death in the Eye: Another Challenge from Doctor Kevorkian. Journal of Death and Dying. 2000; 40(1): 279-286.

139. Gündüz T, Öner S, Çınar T, Din H. Hekimler Ötanaziyi Savunuyorlar mı? Adli Tıp Bülteni. 1996; 1(2): 82-88.

140. Kumaş G. Adana ilindeki çeşitli hastanelerin yoğun bakım ünitelerinde çalışan hemşirelerin ötanazi hakkındaki düşünceleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, Adana, Türkiye. Erişim Adresi: https://tez.yok.gov.tr. Erişim Tarihi: 05.04.2014.

141. Poreddi W, Konduru R, Math SB. Euthanasia: the perceptions of nurses in India. International Journal of Palliative Nursing. 2014; 19(4): 187-193.

142. Uysal C, Karaaslan B, Tanrıverdi H, Çelepkolu T, Korkmaz M, Bulut K, Bez Y, Tıraşçı Y, Özkara M. Hekimlerin ölümle karşılaşma sıklıklarına göre ötanazi hakkındaki görüşlerinin değerlendirilmesi. Adli Tıp Bülteni. 2013; 18(3): 91- 96.

143. McCormack R, Clifford M, Conroy M. Attitudes of UK doctors towards euthanasia and physician-assisted suicide: A systematic literature review. Palliative Medicine. 2011; 26(1): 23-33.

144. Özaslan A, Tuğcu H, Bağcı O, Çetin G, Yorulmaz C, Koç S. Hukukçuların Ötanaziye Bakış Açısı. Klinik Adli Tıp. 2001; 1(1): 49-54.

145. Çınar İÖ, Kartal A, Önal A. Yoğun Bakım Ünitelerinde Çalışan Hemşirelerin Ötanazi Hakkındaki Düşünceleri. Türkiye Klinikleri Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi Dergisi. 2012; 20(3): 146-152.

146. Siegel AM, Sisti DA, Caplan LA. Pediatric Euthanasia in Belgium Disturbing Developments. The Journal of the American Medical Association. 2014; 311(19): 1963-1964.

147. Burns JP, Mitchell C, Griffith, JL, Truog RD. End-of-life care in the pediatric intensive care unit: Attitudes and practices of pediatric critical care physicians and nurses. Critical Care Medicine. 2001; 29 (3): 658-664.

148. Inghelbrecht E, Bilsen J, Pereth H, Ramet J, Deliens L. Medical End-of-Life Decisions: Experiences and Attitudes of Belgian Pediatric Intensive Care Nurses. American Journal of Critical Care. 2009; 18(2): 160-168.

149. Allen J, Chavez S, Desimone S, Howard D, Johnson K, Lapierre L, Montero D, Sanders J. Americans' Attitudes toward Euthanasia and Physician-Assisted Suicide, 1936-2002. Journal of Sociology& Social Welfare. 2006; 33(2): 5-9.

150. Beder A, Pınar G, Aydoğmuş G, Can M, Eren H, İşler N, Yılmaz S, Birli M. Hemşire ve hekimlerin ötanaziye ilişkin görüşleri. Klinik ve Deneysel Araştırmalar Dergisi. 2010; 1(2): 91-98.

151. Onwuteaka-Philipsen BD, Wal G. A protocol for consultation of another physician in cases of euthanasia and assisted suicide. Journal of Medical Ethics. 2001; 27: 331-337.

152. Karagöz M, Özkara E, Atılgan M, Dalgıç M, Oğuz H. Antalya'da Çalışan Hekimlerin Ötanaziye Yaklaşımı. Türkiye Klinikleri Journal of Forensic Medicine. 2004; 1(1): 32-35.

153. Cohen LM, Steinberg MD, Hails KC, Dobscha SK, Fischel SV. Psychiatric Evaluation of Death-Hastening Requests: Lessons From Dialysis Discontinuation. Psychosomatics. 2000; 41(3): 195-203.

154. Emanuel EJ. Depression, Euthanasia, and Improving End-of-Life Care. Journal of Clinical Oncology. 2005; 23(27): 6456-6458.

155. Bağ B. Hasta Vasiyetnamesi: Ötanazi mi? Yoksa Kendi Kaderini Belirleme Hakkı mı? Journal of World of Turks. 2013; 5(1): 275-289.

156. Periyakoil VS, Neri E, Fong A, Kraemer H. Do Unto Others: Doctors' Personal End-of-Life Resuscitation Preferences and Their Attitudes toward Advance Directives. Plos One. 2014; 9(5): 1-9.

157. Schaden E, Herczeg p, Hacker S, Schopper A, Krenn CG. The role of advance directives in end-of-life decisions in Austria: survey of intensive care physicians. BMC Medical Ethics. 2010; 11(19): 1-6.

158. Korkmaz A, Su G, Güney DM. Ötanazi Tartışmalarına Türkiye'den Bakış: Sağlık Bir Hak İse Ötanazi De Bir Hak Mıdır? Hacettepe Üniversitesi Sosyoloji Bölümü.2012.ErişimAdresi:https://www.academia.edu/6510053/_Otenazi_tartis malarina_Turkiyeden_bakis_Saglik_bir_hak_ise_otenazi_de_bir_hak_midir_. Erişim Tarihi: 17.07.2014.

159. Işıkhan H. Kanser hastalarıyla çalışan sağlık personelinin ötanaziye ilişkin düşüncelerinin değerlendirilmesi. Hacet- tepe Üniversitesi SBE. Yüksek Lisans Tezi. Ankara, 2002.

160. Çelik S, Kalkan M, Gündoğdu A, Topal H. Yoğun Bakım Hemşirelerinin Ötanazi Hakkındaki Düşünceleri. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi. 2012; 5 (3): 101-109.

161. Özkara E, Özdemir Ç, Hancı H, Dalgıç M, Cinaver M, Yağmur F. Ankara'da Çalışan Hekimlerin Ötanaziye Yaklaşımı. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 2002; 51(4): 207-214.

162. Ötanazi onayı alan ilk Türk. Erişim Adresi: http://t24.com.tr/haber/otenaziye-onay-alan-ilk-turk,39749. Erişim Tarihi: 19.08.2014.

163. Benater D. A legal right to die: responding to slippery slope and abuse arguments. Current Oncology. 2011; 18(5): 204-205.

164. Green K. Physician-Asisted Suicide and Euthanasia: Safeguarding Against The "Slippery Slope" – The Nerherlands Versus The United States. Indiana International & Comparative Law Review. 2014; 13(2): 640-681.

165. Nehir S, Kardeniz G, Altıparmak S, Tok N. Üniversite Öğrencilerinin Ötanaziye İlişkin Düşünceleri. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi. 2006; 1(2): 26- 36.

166. İnsancesediveOtopsi.ErişimAdresi:http://www.suleymaniyevakfi.org/arastirmalar/insan-cesedi-ve-otopsi.html. Erişim Tarihi: 18.09.2014.

ÖZEL YETENEKLİLERİN EĞİTİMİNE YÖNELİK ARAŞTIRMALAR

Editör
Dr. Özkan APAYDIN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-19-7

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Kasım 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Ülkemizin lokomotif gücü olduğuna inandığımız özel yetenekli öğrencilerimizin, her alanda bilim ve sanatın ruhuyla eğitim alması için çok değerli katkılar sunarak bu kitabın oluşmasında büyük emekler veren hocalarımıza sonsuz teşekkürler...

Özkan APAYDIN

İÇİNDEKİLER

YENİLEBİLİR UYDU TASARIMI 1
SEÇİL BUKET HARUT

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLER İÇİN FİZİK-KİMYA DÜŞÜNCE DENEYLERİ BİLİM OLİMPİYATI 15
İSMET ERGİN
ÜMMÜYE NUR TÜZÜN

BİLİM/FELSEFE PARADOKSLARI OLİMPİYATLARI 25
ESRA ARSLAN
ÜMMÜYE NUR TÜZÜN

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERE SANATSAL ÇALIŞMA ARGÜMANTASYONU TEMELİNDE BİLİMİN DOĞASI ÖĞRETİMİ 41
GÜLSEDA EYCEYURT TÜRK

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERDE TEKNOLOJİ VE TASARIM DERSİNDE FOTOĞRAF ATÖLYESİ ÇALIŞMASININ BİYOTAKLİT AMAÇLI KULLANIMI* 61
SELMA GÖKYOKUŞ
MEMİŞ KILIÇ

DAPHNİA DÜŞÜNCE DENEYİNİN TUVALE YANSIMALARI 73
GÜLSEDA EYCEYURT TÜRK
ÜMMÜYE NUR TÜZÜN

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERDE PROJE VE TAKIM ÇALIŞMASI TEMELLİ ROBOTİK KODLAMA EĞİTİMİ 85
ESİN GÜRSOY
ZERRİN AY
DERYA BOÇKAY

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN PİYANO EĞİTİMİNDE METRONOM VE ARTİKÜLASYON ÇALIŞMALARINA BİR ÖRNEK/ CARL CZERNY OP.599 PİYANO ETÜTLERİ 101
GÖKMEN ÇINAR

ÖZEL YETENEKLİLERİN EĞİTİMİNDE PROGRAM DEĞERLENDİRME 129
HASAN AKDENİZ

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN EĞİTİMİNDE BİR ADLİ LİNGUİSTİK-ADLİ KİMYA UYGULAMASI: RADYO OYUNU 145
NEVİN ZORLU
ÜMMÜYE NUR TÜZÜN

SCHRÖDİNGER'İN KEDİSİ İLLÜSTRASYONLARI 161
HİLAL SEVGEN ABACI
ÜMMÜYE NUR TÜZÜN

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLER İÇİN İNOVATİF BİR MULTİDİSİPLİNER UYGULAMA: VAN MİKROBİYALİTLERİ MİNİ HABİTAT ÇALIŞMASI 173
SÜMEYRA TEMİZHAN
ÜMMÜYE NUR TÜZÜN
MUSTAFA TÜYSÜZ

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERE YABANCI DİL ÖĞRETİMİ 189
SEVDA KIR

ÜSTÜN ZEKÂLI VE YETENEKLİLERİN EĞİTİMİNDE BİLGİSAYAR, İNTERNET TEKNOLOJİSİ VE İNTERNET BAĞIMLILIĞI 211
AYNUR TEPE
AHMET KURNAZ

ÜSTÜN ZEKÂLI/YETENEKLİ ÖĞRENCİLERDE ZEKÂ, ÜSTÜN ZEKÂ VE YARATICILIK 257
CANAN ŞENTÜRK BARIŞIK
AHMET KURNAZ

Kaynakça

Setiawan, A. R., & Wahyu, E. S. (2021). STEAM Education: background, framework, and characteristics. https://www.researchgate.net/: https://www.researchgate.net/publication/338196186_STEAM_Education_background_framework_and_characteristics.

(2021) https://www.nasa.gov: https://www.nasa.gov/audience/foreducators/best/edp.html.

https://userpages.umbc.edu. (2020, 12 10). https://userpages.umbc.edu: https://userpages.umbc.edu/~hoban/BEST/ePD/activities/3-5.pdf.

Machů, E., Facová, V., & Orel, M. (2016). Czech Republic. M. Němcová içinde, Recognition and teaching gifted and talented children, Good Practice for Europ (s. 9-29). Vsetin: Krajská pedagogicko-psychologická poradna a ZDVPP Zlín.

McCune, D. (2009). Gifted goes thinking. Marion, ABD: Pieces of Learning.

MEB. (2019). Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi.

Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (3. Baskıdan Çeviri, Çeviri Editörü: S. Turan.) Nobel Yayın Dağıtım.

Rogers, K. B. (2002). "Effects of acceleration on gifted learners". N. M. Ed. By. Maureen Neihart Sally M. Reis içinde, The social and emotional development of gifted children, What do we know? Prufrock Press.

Shavinina, L. V. (2009). International Handbook. Springer.

Silverman, L. K. (2009). "Asynchronous development" . E. V.Shavinina içinde, International handbook on giftedness (s. (31-37)). Springer.

Subaşı, M., & Okumuş, K. (2017). Bir araştırma yöntemi olarak durum çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 419-426.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Seçkin Yayınları.

Kaynaklar

Cambridge International Thinking Skills Syllabus 9694 (2020-2022), https://www.cambridgeinternational.org.

Gökyokuş, S., Kılıç, M., Abacı, H. S., Arslan, E., & Tüzün, Ü. N. (2020). Özel yetenekli öğrencilerin öğretim ortamlarının zenginleştirilmesinde argümantasyon temelli STEAM etkinlikleri geliştirme. *Çocuk ve Medeniyet Dergisi, Özel Yetenekliler Özel Sayısı, 5*(10), 401-418.

Driver, R., Newton, P., & Osborne, J. (2000). Establishing the norms of scientific argumentation in classrooms. *Science Education, 84,* 287-312.

Norton, J. (1991). *Thought experiments in Einstein's work*. Thought experiments in science and philosophy. T. Horowitz & G. J. Massey (Eds), 129-144. Rowman & Littlefield Publishers.

Pfeiffer, S. I. (2003). Challenges and opportunities for students who are gifted: What the experts say. *Gifted Child Quarterly, 47*(2), 161-169.

Reiner, M. (1998). Thought experiments and collaborative learning in physics. *International Journal of Science Education*, *20*(9), 1043-1058.

Rogers, K. B. (2007). Lessons learned about educating the gifted and talented: A synthesis of the research on educational practice. *Gifted Child Quarterly, 51*(4), 382-396.

Schrödinger'in kedisi. http://www.abecem.net/bilim/schrodingerin-kedisi.htm.

Simon, S., Erduran, S., & Osborne, J. (2006). Learning to teach argumentation: Research and development in science classroom. *International Journal of Science Education, 28,* 235-260.

Stott, A. & Hobden, P. A. (2016). Effective learning: A case study of the learning strategies used by a gifted high achiever in learning science. *Gifted Child Quarterly, 60*(1), 63-74.

Subotnik, R. F., Olszewski-Kubilius, P., & Worrell, F. C. (2011). Rethinking giftedness and gifted education: A proposed direction forward based on psychological science. *Psychological Science, 12*(1), 3-54.

Tüysüz, M., & Tüzün, Ü. N. (2020). Astronomi-kimya düşünce deneyleri temelli argümantasyonun özel yetenekli öğrencilerin eleştirel düşünme becerileri üzerine etkisi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22*(3), 818-836.

Tüzün, Ü. N., & Tüysüz, M. (2019). Özel yetenekli bireylerin öğretim ortamlarının zenginleştirilmesi-farklılaştırılmasında kimya-biyoloji-astronomi-toksikoloji-teknoloji-sanat-bilim felsefesi örneği. *Bilim Armonisi, 1*(2), 9-18.

Twin earth thought experiment. https://en.wikipedia.org/wiki/Twin_Earth_thought_experiment.

Walton, D. (2006). *Fundamentals of critical argumentation.* New York USA: Cambridge University.

Kaynaklar

Abd-El-Khalick, F., Bell, R. L., & Lederman, N. G. (1998). The nature of science and instructional practice: Making the unnatural natural. *Science Education, 82,* 417- 436.

Akyol, H. & Tüzün, Ü. N. (2020). Özel yetenekli öğrencilerin öğretim ortamlarının zenginleştirilmesi: Canlı heykel olarak Marie Curie ve kızı Irene. *Bilim Armonisi, 3*(1), 53-59.

Aristoteles. (1996). *Metafizik*. A. Arslan (Çev.). Sosyal Yayınları.

Atalay, M. C., & Tüzün, M. (2017). Görsel Sanatlarda Paradoks. *Humanitas, 5*(10), 295.

Baxter, J., & Jack, S. (2008). Qualitative case study methodology: Study design and implementation for novice researchers. *The Qualitative Report, 13*(4), 544-559.

Büyükkeçeci, S. (2004). *Paradokslar ve mantık oyunları*. Timaş Yayınevi.

Cambridge International Examinations Thinking Skills Syllabus (2020-2022). http://www.cie.org.uk.

Cevizci, A. (2017). *Büyük felsefe sözlüğü*. Say Yayınları.

Duprè, B. (2007). *Elli felsefe fikri*. Domingo Yayınları.

Fowler, H. W., & Fowler, F. G. (1919). *The concise Oxford dictionary of current English*. Clarendon Press.

Hacnebioğlu, İ. L. (2006). "Bir düşünce ve mantık problemi olarak paradoks", Kaygı. *Uludağ Üniversitesi Felsefe Dergisi, (7)*, 105-120.

Hançerlioğlu, O. (1993). *Felsefe sözlüğü*. Remzi Kitabevi.

Lederman, N. G. & Lederman, J. S. (2004). Revising instruction to teach nature of science. http://www.middleschool.mysdhc.org.

Özlem, D. (1991). *Mantık.* Ara Yayıncılık.

Paradokslar listesi. https://tr.wikipedia.org/wiki/Paradokslar_listesi.

Popper, K. (2005). *The logic of scientific discovery*. Taylor & Francis.

Rogers, K. B. (2007). Lessons learned about educating the gifted and talented: A synthesis of the research on educational practice. *Gifted Child Quarterly, 51*(4), 382-396. https://doi.org/10.1177/0016986207306324.

Sorensen, R. (2019). *Paradoksun kısa tarihi*. Alfa Yayınları.

Subotnik, R. F., Olszewski-Kubilius, P., & Worrell, F. C. (2011). Rethinking giftedness and gifted education: A proposed direction forward based on psychological science. *Psychological Science, 12*(1), 3-54. https://doi.org/10.1177/1529100611418056.

Walton, D. (2006). *Fundamentals of critical argumentation.* Cambridge University Press.

Yüksel, N., & Büyükkeçeci, S. (2003). Paradoxes. *Proceedings of Jangjeon Mathematical Society,* *6*(2), 147-159.

Kaynaklar

Abd-El-Khalick, F., Bell, R. L., & Lederman, N. G. (1998). The nature of science and instructional practice: Making the unnatural natural. *Science Education, 82,* 417- 436.

Akyol, H. & Tüzün, Ü. N. (2020). Özel yetenekli öğrencilerin öğretim ortamlarının zenginleştirilmesi: Canlı heykel olarak Marie Curie ve kızı Irene. *Bilim Armonisi, 3*(1), 53-59.

Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi (2019). http://tebligler.meb.gov.tr.

Çitil, M. ve Ataman, A. (2018). İlköğretim çağındaki üstün yetenekli öğrencilerin davranışsal özelliklerinin eğitim ortamlarına yansıması ve ortaya çıkabilecek sorunlar. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(1), 185-231.

Erduran, S. & Msimanga, A. (2014). Science curriculum reform in South Africa: Lessons for professional development from research on argumentation in science education. *Education as Change, 18*(S1), S33-S46.

Erduran, S. & Yan, X. (2009). Minding gaps in argument: Continuing professional development to support the teaching of scientific inquiry. https://limerick.academia.edu/SibelErduran.

Hırça, N. (2012). Bilim ve Sanat Merkezi Öğretmenlerinin Üstün ve Özel Yetenekli Öğrenciler için Tasarlanan Doğa ve Bilim Kampi Hakkinda Görüşleri. *Turkish Journal of Giftedness & Education*, 2(1).

Hırça, N. (2014). Effect of summer science camp on Turkish gifted students' views of nature of science. *Gifted and Talented International, 29*(1-2), 21-31. https://doi.org/10.1080/15332276.2014.11678426.

Johnsen, S.K. (2004). *Definitions, models, and characteristics of gifted students. In S. K. Johnsen (Ed.). Identifying gifted/talented students: A practical guide* (pp. 1-21). Waco, TX: Prufrock Press.

Kaya, O. N., Doğan, A. ve Öcal, E. (2008). Turkish elementary school students' images of scientists. *Eurasian Journal of Educational Research*, 8(32), 83-100.

Kuhn, D. & Udell, W. (2007). Coordinating own and other perspectives in argument. *Thinking & Reasoning, 13*(2), 90-104.

Lederman, N. G. & Lederman, J. S. (2004). Revising instruction to teach nature of science. http://www.middleschool.mysdhc.org.

Liu, S. Y. & Lederman, N. G. (2002). Taiwanese gifted students' views of nature of science. *School Science and Mathematics, 102*(3), 114-123. https://doi.org/10.1111/j.1949-8594.2002.tb17905.x.

McComas, W. F. (1998). The principal elements of the nature of science: Dispelling the myths. http://coehp.uark.edu/pase/TheMythsOf Science.pdf.

Nussbaum, E. M. & Edwards, O. V. (2011). Critical questions and argument stratagems: A framework for enhancing and analyzing students' reasoning practices. *The Journal of the Learning Sciences,* 1-46.

Orbay, M., Gokdere, M., Tereci, H. and Aydin, M. (2010). Attitudes of gifted students towards science depending on some variables: *A Turkish sample. Scientific Research and Essays*, 5(7), 693–699.

Park, E. I. & Hong, H. G. (2010). The effect of explicit instructions on nature of science for the science-gifted. *Journal of the Korean Association for Science Education, 30*(2), 249-260. https://doi.org/10.14697/jkase.2010.30.2.249.

Rogers, K. B. (2007). Lessons learned about educating the gifted and talented: A synthesis of the research on educational practice. *Gifted Child Quarterly, 51*(4), 382-396. https://doi.org/10.1177/0016986207306324.

Sak, U. (2017). *Üstün zekâlılar.* Vize Yayıncılık.

Schreglmann, S. (2016). Türkiye'de üstün yetenekli öğrenciler ile ilgili yapılan yükseköğretim tezlerinin içerik analizi (2010–2015). *Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 14-26.

Stott, A. & Hobden, P. A. (2016). Effective learning: A case study of the learning strategies used by a gifted high achiever in learning science. *Gifted Child Quarterly, 60*(1), 63-74. https://doi.org/10.1177/0016986215611961.

Subotnik, R. F., Olszewski-Kubilius, P., & Worrell, F. C. (2011). Rethinking giftedness and gifted education: A proposed direction forward based on psychological science. *Psychological Science, 12*(1), 3-54. https://doi.org/10.1177/1529100611418056.

Turgut, H., Öztürk, N., & Eş, H. (2017). Üstün zekalı öğrencilerin bilim ve bilim insanı algısı. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17*(1), 423-440.

Tüzün, Ü. N. & Tüysüz, M. (2019). Kara kutu deneylerinin özel yetenekli öğrencilerin eleştirel düşünmelerine etkisi. *Türkiye Kimya Derneği Dergisi, 4*(2), 81-94.

Toulmin, S. (2003). *The uses of argument.* Cambridge University.

Walton, D. (2006). *Fundamentals of critical argumentation.* Cambridge University.

Yılmaz, M. ve Çaylak, B. (2009). Bilim Sanat Merkezinin öğrencilerin fen ve teknoloji dersin deki başarılarına sağladığı katkılara ilişkin velilerin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 6(11), 368383.

Kaynaklar

Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi (2019). http://tebligler.meb.gov.tr.

Davis, G.A., Rimm, S.B., & Siegle, D. (2011). Grouping, differentiation, and enrichment. In Education of the Gifted and Talented (pp. 145-174). Upper Saddle, NJ: Peasron Education Inc.

Gökyokuş, S., Kılıç, M., Sevgen-Abacı, H., Arslan, E., & Tüzün, Ü. N. (2020). Özel yetenekli öğrencilerin öğretim ortamlarının zenginleştirilmesinde argümantasyon temelli STEAM etkinlikleri geliştirme. *Çocuk ve Medeniyet Dergisi, 5*(10), 401-418.

Harut, S. B., Tüzün, Ü. N., & Eyceyurt-Türk, G. (2019). Özel yetenekli öğrencilerin Prof. Dr. Fuat Sezgin'in kimya prototiplerini argümesi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi, 8*(4), 1187-1200.

Mirici, S., Tanalp, D.T., Tuysuz, M., & Tuzun, U.N. (2021). An enrichment implementation in the education of gifted students: biomimicry with the macro, micro, and submicro nature of freshwater creatures. *International Online Journal of Education and Teaching (IOJET), 8*(2), 604-621.

Tuzun, U. N., & Eyceyurt Turk, G. (2019). STEAM practices in chemistry education. *Natural Science Education, 16*(1), 32-42.

Kaynaklar

Bilgin, N. (2006). *Sosyal bilimlerde içerik analizi.* Siyasal.

Boy G. A. (2013). From STEM to STEAM: Toward a Human-Centered Education.https://ntrs.nasa.gov/archive/nasa/casi.ntrs.nasa.gov/20130011666.pdf.

Cambridge International AS & A Level Thinking Skills 9694, Syllabus (2020-2022), https://www.cambridgeinternational.org/Images/415052-2020-2022-syllabus.pdf.

Genç, M. E. (2014). Üstün yetenekli öğrencilerin görsel sanatlar eğitiminde disiplinlerarası öğretim etkinliklerinin değerlendirilmesi (Konya bilsem örneği). *SED Sanat Eğitim Dergisi, 2*(1), 142-168. https://doi.org/10.7816/sed-02-01-08.

Gendler, T. (1998). Galileo and the indispensability of scientific thought experiment. *British Journal for the Philosophy of Science*, 49, 397-424.

Glass, T. F. (2004). The reality of the student who is gifted and talented in public school classrooms. *Gifted Child Today, 27*(4), 25-29.

Gürsoy, E., Semiz, E. N., Çalışır, M., & Gürsoy, Ö. E. (2020). Özel yetenekli öğrencilerin zenginleştirme uygulamalarında akran öğretimi: Daphnianın mikroskobik görüntüsünün tuvale yansımaları. *Uluslararası Güzel Sanatlar Eğitimi Araştırmaları Dergisi, 3*(2), 87-95.

Kaya, O. N. & Kılıç, Z. (2008). Etkin bir fen öğretimi için tartışmacı söylev. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 9*(3), 89-100.

Kettler, T. & Bower, J. (2017). Measuring creative capacity in gifted students: Comparing teacher ratings and students' products. *Gifted Child Quarterly, 61*(4), 290-299. https://doi.org/10.1177/0016986217722617.

Renzulli, J. S. (1976). The enrichment triad model: A guide for developing defensible programs for the gifted and talented. *Gifted Child Quarterly, 20*(3), 303-306. https://doi.org/https://doi.org/10.1177/001698627602000327.

Tozlu, İ., Gülseven, E., & Tüysüz, M. (2019). FeTeMM eğitimine yönelik etkinlik uygulaması: Kuvvet ve enerji örneği. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 16*(1), 869-896. https://doi.org/10.23891/efdyyu.2019.145.

Tüzün, Ü. N., & Tüysüz, M. (2019). Özel yetenekli bireylerin öğretim ortamlarının zenginleştirilmesi-farklılaştırılmasında kimya-biyoloji-astronomi-toksikoloji-teknoloji-sanat-bilim felsefesi örneği. *Bilim Armonisi, 1*(2), 9-18.

Tüzün, Ü. N., Tüysüz, M., & Apaydın, Ö. (2020). *Özel yetenekli öğrencilerin eğitimlerine yönelik zenginleştirme çalışmaları.* Ekin.

Walton, D. (2006). *Fundamentals of critical argumentation.* Cambridge University Press.

West, T. L. (1994). *The effect of argumentation instruction on critical thinking skills.* Doctoral Dissertation, Southern Illinois University, Chicago.

Yin, R. K. (2009). *Case Study Research Design and Methods* (Fourth Edition ed.). SAGE Publications.

Kaynaklar

Bedur, S., Bilgiç, N., Taşlıdere, E., (2015). Özel üstün yetenekli öğrencilere sunulan destek eğitim odası hizmetlerinin değerlendirilmesi. Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 12-1, Sayı:23,2015-1, s,159-175

Gürsoy, E., Semiz, E. N., Çalışır, M. ve Gürsoy, Ö. M. (2020). Özel yetenekli öğrencilerin zenginleştirme uygulamalarında akran öğretimi: daphnianın mikroskobik görüntüsünün tuvale yansımaları. Uluslararası Güzel Sanatlar Eğitimi Araştırmaları Dergisi (UGSEAD), 3(2),87-95.

Haymana, İ., Özalp, D., (2020) Robotik ve kodlama eğitiminin i□lkokul 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerilerine etkisi. Eğitim Fakültesi Dergisi, Yıl 6 Sayı 2 - 2020 (247-274)

Kılıçkıran, H., Korkmaz, Ö. & Çakır, R. (2020). Robotik kodlama eğitiminin üstün yetenekli öğrencilere katkısı. Turkish Journal of Primary Education, 5(1), 1-15.

Kırkan, B., (2018) Üstün yetenekli ortaokul öğrencilerinin proje tabanli temel robotik eğitim süreçlerindeki yaratıcı, yansıtıcı, düşünme ve problem çözme becerilerine ilişkin davranışlarının ve görüşlerinin incelenmesi yüksek lisans tezi

Şanlı, S.Ö., Erdem, M., (2017) Kodlama ve robotik çalışmalarını problem çözme süreçlerine etkisi: Sesli düşünme protokol analizi. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Konferansı, Mayıs 2017

Ünver, V., Akbayrak, N., (2013) Hemşirelik eğitiminde akran eğitim modeli. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi http://www.deuhyoedergi.org DEUHYO ED 2013, 6(4), 214-217

KAYNAKÇA

Beringer, O. (1977). *Tagliche Technische Übungen.* Edition: C.F. Peters. Leipzig.

Czerny, C. (1958). *Erster Lehrmeister Für Klavier Zu Zwei Handen Opus 599.* Edition: C.F. Peters Frankfurt.

Hanon, C. L. (1870). *Il Pianista Virtuoso.* Edition: Casa Ricordi. Milano

Küçük, A . (1994). Bir Piyano Eseri Nasıl Çalışılır. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi , 185-192.*

Liszt, F. (1981). *Ejercicios Metodicos. J.Schuberth Co.Leipzig*

Uçan, A. (1990). Müzik Eğitiminin Niteliği, Üç Ana Türü ve Bazı Temel Sorunları. *Orkestra Dergisi, 207, 31-36.*

KAYNAKÇA

Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Pegem.

Callahan, C. & Caldwell, M. (1997). *A practitioner's guide to evaluating programs for the gifted*. National Association for Gifted Children.

Callahan, C. & Hertberg-Davis. (2013). *Fundamentals of gifted education: Considering multiple perspectives*. Taylor and Francis.

Callahan, C. (2005). Developing a plan for evaluating a program in gifted education. In Purcell & Eckert (Eds.) *Designing Services and Programs for High-Ability Learners*. Thousand Oaks, Corwin Press.

Callahan, C. M. (2015). Making the grade or achieving the goal?: Evaluating learner and program outcomes in gifted education. In F. A. Karnes & S. M. Bean (Eds.), *Methods and materials for teaching the gifted* (4th ed., pp. 257-304). Prufrock Press.

Callahan, M. C., Moon, R. T. & Oh, S. (2017). Describing the status of programs for the gifted: A call for action. *Journal for the Education of the Gifted, 40*(1) 20–49.

Demirel, Ö. (2011). *Eğitimde program geliştirme*. Pegem Akademi.

Frechtling, J. (2007). *Logic modeling methods in program evaluation*. John Wiley & Sons.

Frye, A. & Hemmer, A. (2012). Program evaluation models and related theories: AMEE guide. *Medical Teacher, 34*, 288-299.

Hancı Yanar, B. (2020). *Yurt dışındaki Türk çocukları için Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programının değerlendirilmesi.* (Doktora Tezi). https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Holton, E. (1996). The flawed four-level evaluation model. *Human Resource Development Quarterly 7*, 5–21.

Hunsaker, S., & Callahan, C. (1993). Evaluation of gifted programs: Current practices. *Journal for the Education of the Gifted, 16*, 190-200.

Joint Committee on Standards for Educational Evaluation. (2021). *The program evaluation standards*. www.jcsee.org/program-evaluation-standardsstatements

Kirkpatrick, D. (1996). Revisiting Kirkpatrick's four-level model. *Training and Development, 50*(1), 54–59.

National Association for Gifted Children. (2010). *Pre-K to grade 12 gifted programming standards*. https://www.nagc.org/resources-publications/resources/national-standards-gifted-and-talented-education/pre-k-grade-12.

National Association for Gifted Children. (2019). *Pre-K to grade 12 gifted programming standards*. https://www.nagc.org/resources-publications/resources/national-standards-gifted-and-talented-education/pre-k-grade-12.

Renzulli, J. (1975). *A guidebook for evaluating programs for the gifted and talented*. Camarillo, Ventura County Supt of Schools.

Sağlam, M., & Yüksel, İ. (2007). Meta-analysis and meta-evaluation methods in program evaluation. *Dumlupınar University Journal of Social Sciences, 18*, 175–188.

Stake, R. E. (1967). The countenance of educational evaluation. *Teachers College Record, 68*(7), 523-540.

Stufflebeam, D. & Shinkfield, A. (2007). *Evaluation theory, models, & applications*. John Wiley & Sons.

Stufflebeam, D. L., & Coryn, C. L. (2014). *Evaluation theory, models, and applications*. John Wiley & Sons.

Türk Dil Kurumu (2021). http://tdkterim.gov.tr/bts/

Tyler, R. W. (1949) Basic principles of curriculum and instruction. The University of Chicago.

Uusikylä, P., & Virtanen, P. (2000). Meta-Evaluation as a Tool for Learning: A case study of the european structural fund evaluations in Finland. *Evaluation, 6*(1), 50–65. https://doi.org/10.1177/13563890022209118

Yarbrough, D. B., Shula, L. M., Hopson, R. K., & Caruthers, F. A. (2010). *The program evaluation standards : A guide for evaluators and evaluation users* (3rd. ed). Thousand Oaks, Corwin Press.

Kaynaklar

Cambridge International Examinations Thinking Skills Syllabus (2020-2022). http://www.cie.org. uk.

Critical Thinking Curriculum Model Educational Components (2005). http://set.lanl.gov/programs/cif/CTCM/EdComp.htm.

Csermely, P. (2017). The network concept of creativity and deep thinking: Applications to social opinion formation and talent support. *Gifted Child Quarterly, 61*(3), 194-201.

Jen, E., Moon, S., & Samarapungavan, A. (2015). Using design-based research in gifted education. *Gifted Child Quarterly, 59*(3), 190-200.

Kaya, O. N., & Kılıç, Z. (2008). Etkin bir fen öğretimi için tartışmacı söylev. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 9*(3), 89-100.

Kettler, T. (2014). Critical thinking skills among elementary school students: Comparing identified gifted and general education student performance. *Gifted Child Quarterly, 58*(2), 127-136.

Kettler, T., & Bower, J. (2017). Measuring creative capacity in gifted students: Comparing teacher ratings and students' products. *Gifted Child Quarterly, 61*(4), 290-299.

Olszewski-Kubilius, P., & Corwith, S. (2018). Poverty, academic achievement, and giftedness: A literature review. *Gifted Child Quarterly, 62*(1), 37-55.

Renzulli, J. S. (2012). Reexamining the role of gifted education and talent development for the 21st century: A four-part theoretical approach. *Gifted Child Quarterly, 56*(3), 150-159.

Robinson, A., Shore, B. M., & Enersen, D. L. (2014). *Üstün zekâlılar eğitiminde en iyi uygulamalar.* Ü. Ogurlu, & F. Kaya (Ed.). Nobel.

Stake, R. E. (1995). *The art of case study research.* Sage.

Stott, A., & Hobden, P. A., (2016). Effective learning: A case study of the learning strategies used by a gifted achiever. *Gifted Child Quarterly, 60*(1), 63-74.

Toulmin, S. (2003). *The uses of argument.* Cambridge University.

Tüysüz, M., & Tüzün, Ü. N. (2019). Özel yetenekli öğrenciler için adli kimya eğitimi. *Başkent University Journal of Education, 6*(2), 213-224.

Tüzün, Ü. N., & Tüysüz, M. (2019). Mobil argümantasyon ile özel yetenekli bireylere adli bilimler öğretimi. *Bilim Armonisi, 2*(2), 25-34.

West, T. L. (1994). *The effect of argumentation instruction on critical thinking skills.* Doctoral Dissertation, Southern Illinois University, Chicago.

Ziegler, A., & Stoeger, H. (2017). Systemic gifted education: A theoretical introduction. *Gifted Child Quarterly, 61*(3), 183-193.

Ziegler, A., Stoeger, H., & Vialle, W. (2012). Giftedness and gifted education: The need for a paradigm change. *Gifted Child Quarterly, 56*(4), 194-197.

Zorlu, N., Tüzün, Ü. N., & Tüysüz, M. (2019, Haziran). *Özel yetenekli bireyler için multidisipliner bir zenginleştirme çalışması: Adli kimya – adli linguistik entegresi.* EJER 2019'da sunulmuş bildiri, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Kaynaklar

Bilgin, N. (2006). *Sosyal bilimlerde içerik analizi.* Siyasal.

Boy G. A. (2013). From STEM to STEAM: Toward a Human-Centered Education.https://ntrs.nasa.gov/archive/nasa/casi.ntrs.nasa.gov/20130011666.pdf.

Deliduman, C., & Çakmak, S. (2017). Kültürel afiş uygulamalarında illüstrasyon. *İdil Sanat ve Dil Dergisi, 6*(29), 311-328.

Gendler, T. (1998). Galileo and the indispensability of scientific thought experiment. *British Journal for the Philosophy of Science*, 49, 397-424.

Gürsoy, E., Semiz, E. N., Çalışır, M., & Gürsoy, Ö. E. (2020). Özel yetenekli öğrencilerin zenginleştirme uygulamalarında akran öğretimi: Daphnianın mikroskobik görüntüsünün tuvale yansımaları. *Uluslararası Güzel Sanatlar Eğitimi Araştırmaları Dergisi, 3*(2), 87-95.

Kaya, O. N. & Kılıç, Z. (2008). Etkin bir fen öğretimi için tartışmacı söylev. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 9*(3), 89-100.

Kettler, T. & Bower, J. (2017). Measuring creative capacity in gifted students: Comparing teacher ratings and students' products. *Gifted Child Quarterly, 61*(4), 290-299. https://doi.org/10.1177/0016986217722617.

Rogers, K. B. (2007). Lessons learned about educating the gifted and talented: A synthesis of the research on educational practice. *Gifted Child Quarterly, 51*(4), 382-396.

Sak, U. (2017). *Üstün zekâlılar, özellikleri, tanılanmaları, eğitimleri.* Vize.

Stake, R. E. (1995). *The art of case study research.* Sage.

Subotnik, R. F., Olszewski-Kubilius, P., & Worrell, F. C. (2011). Rethinking giftedness and gifted education: A proposed direction forward based on psychological science. *Psychological Science, 12*(1), 3-54.

Tozlu, İ., Gülseven, E., & Tüysüz, M. (2019). FeTeMM eğitimine yönelik etkinlik uygulaması: Kuvvet ve enerji örneği. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 16*(1), 869-896. https://doi.org/10.23891/efdyyu.2019.145.

Turgut, S. (2013). Kuantum kuramında üst üste gelme. *Bilim ve Ütopya, 234,* 23-26.

Tüzün, Ü. N., Tüysüz, M., & Apaydın, Ö. (2020). Özel yeteneklilerin eğitimlerine yönelik zenginleştirme çalışmaları. Ö. Apaydın (Ed.), Ekin.

Villars, C. N. (1986). Teh paradox of Schrödinger's cat. *Phys. Educ., 21,* 232-237.

Walton, D. (2006). *Fundamentals of critical argumentation.* Cambridge University Press.

Kaynaklar

American Association of Colleges of Nursing. (1996). Interdisciplinary education and practice. *Journal of Professional Nursing*, *12*(2), 119-123.

An, H. R., & Yoo, M. H. (2015). Analysis of research trends in STEAM education for the gifted. *Journal of Gifted/Talented Education, 25*(3), 401-420.

Bak, A., & Kim, Y. K. (2014). The effects of STEAM program on the scientific communication skills and the learning flow of elementary gifted students. *Journal of Korean Elementary Science Education, 33*(3), 439-452.

Baxter, J., & Jack, S. (2008). Qualitative case study methodology: Study design and implementation for novice researchers. *The Qualitative Report, 13*(4), 544-559.

Choi, Y., & Hong, S. H. (2015). Effects of STEAM lessons using scratch programming regarding small organisms in elementary science-gifted education. *Journal of Korean Elementary Science Education, 34*(2), 194-209.

Dare, L. & Nowicki, E. (2015). Conceptualizing concurrent enrolment: Why high-achieving students go for it. *Gifted Child Quarterly, 59*(4), 249-264.

Erickson, E. (2004). Demystifying data construction and analysis. *Anthropology and Education, 35*(4), 486-493.

Gökyokuş, S., Kılıç, M., Sevgen-Abacı, H., Arslan, E., & Tüzün, Ü. N. (2020). Özel yetenekli öğrencilerin öğretim ortamlarının zenginleştirilmesinde argümantasyon temelli STEAM etkinlikleri geliştirme. *Çocuk ve Medeniyet Dergisi, 5*(10), 401-418.

Kang, H. K., & Kim, T. H. (2014). The development of STEAM project program for creative problem-solving of the science gifted in elementary school. *Journal of Gifted/Talented Education, 24*(6), 1025-1038.

Kettler, T. (2014). Critical thinking skills among elementary school students: Comparing identified gifted and general education student performance. *Gifted Child Quarterly, 58*(2), 127-136.

Kim, G. S., & Choi, S. Y. (2012). The effects of creative problem-solving ability and scientific attitude through the science-based STEAM program in the elementary gifted students. *Journal of Korean Elementary Science Education, 31*(2), 216-226.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2021). *Özel yetenekli bireylerin eğitimi strateji ve uygulama kılavuzu.* https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2013_11/25034903_zelyeteneklibireylerineitimistratejiveuygulamaklavuzu.pdf.

Newell, W. H., Doty, W. G., & Klein, J. T. (1990). Interdisciplinary curriculum development. *Issues in Interdisciplinary Studies*, *8*, 69-86.

Robinson, A., Shore, B. M., & Enersen, D. L. (2014). Üstün zekalılar eğitiminde en iyi uygulamalar: Kanıt temelli bir kılavuz. Ü. Ogurlu, & F. Kaya (Çev. Ed.) Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık.

Ryu, J. J., & Lee, K. J. (2013). The effects of brain-based STEAM teaching-learning program on creativity and emotional intelligence of the science-gifted elementary students and general students. *Journal of Korean Elementary Science Education, 32*(1), 36-46.

Schumacher, A., Erol, S., & Sihn, W. (2016). A maturity model for assessing industry 4.0 readiness and maturity of manufacturing enterprises. *Procedia CIRP*, *52*, 161-166. https://doi.org/10.1016/j.procir.2016.07.040.

Subotnik, R. F., Olszewski-Kubilius, P., & Worrell, F. C. (2011). Rethinking giftedness and gifted education: A proposed direction forward based on psychological science. *Psychological Science in the Public Interest, 12*(1), 3-54.

Tozlu, İ., Gülseven, E., & Tüysüz, M. (2019). FeTeMM eğitimine yönelik etkinlik uygulaması: Kuvvet ve enerji örneği. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 16*(1), 869-896.

Tuncel, H. (2019). Üstün yeteneklilerde çevre eğitimi. Ö. Apaydın (Ed.) *Özel yeteneklilerin eğitimine giriş: Bilsem uygulama örnekleriyle içinde* (ss. 31-42). Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Tüzün, Ü. N., & Tüysüz, M. (2018). Özel yetenekli bireylerin öğretmenleri için STEAM eğitimi. *Türk Üstün Zekâ ve Eğitim Dergisi, 8*(1), 16-32.

Tüzün, Ü. N., & Tüysüz, M. (2020). Adli antropoloji ve adli odontoloji: Argümantasyon temelli bir STEAM etkinliği geliştirme. Ö. Apaydın (Ed.) *Özel yeteneklilerin eğitimlerine yönelik zenginleştirme çalışmaları içinde* (ss. 101-108). Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Van Gölü'nün dev mikrobiyalitleri. https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/van-golunun-dev-mikrobiyalitleri.

Van mikrabiyalitleri. @Prof. Dr. Mustafa Sarı ve ekibi.

Walton, D. (2006). *Fundamentals of critical argumentation.* Cambridge University Press.

White, D. A. (2010). Gifted education: Thinking (with help from Aristotle) about critical thinking. *Gifted Child Today, 33*(3), 14-19.

Winebrenner, S., & Brulles, D. (2008). What do gifted students need. Retrieved from mainegateways.org.

Worrell, F. C., Subotnik, R. F., Olszewski-Kubilius, P., & Dixson, D. D. (2019). Gifted Students. *Annual Review of Phycology, 70,* 551-576.

Kaynakça

Al-Khasawneh, F. M., & Al-Omari, M. A. (2015). Motivations towards learning English: The case of Jordanian gifted students. *International Journal of Education, 7*(2), 306- 321. https://doi.org/10.5296/ije.v7i2.7699.

Al-Thiyabi, M.S. (2014). Need analysis for EFL listening skills at the EII. *English for Specific Purposes World, 43*(15).

Ashrapova, A. K., Svirina, L. O., & Litvinenko, E. V. (2020). On learning via skype vs brick-and-mortar learning: The experience of teaching a foreign language to gifted children. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research* , *437*, 566-569. https://doi.org/10.2991/assehr.k.200509.103

Bailey, J. M. , Boyce, L. N. , & VanTassel-Baska, J. (1990). Writing, reading, and counseling connection: A framework for serving the gifted. J. VanTassel-Baska (Ed.), A practical guide to counseling the gifted in a school setting (ss. 172-189). Council for Exceptional Children.

Beşkardeş, S. (2007). Üstün zekâlı ve özel yetenekli öğrencilerin yabancı dil (ingilizce) öğretiminde metafor sisteminin uygulanması **[**Yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi. SosyalBilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı**]**.

Brown, S. (2006). *Teaching listening*. Cambridge University PressCallahan, C. M., Moon, T. R., Oh, S., Azano, A. P., & Hailey, E. P. (2015). What works in gifted education: Documenting the effects of an integrated curricular/instructional model for gifted students. *American Educational Research Journal*, *52*(1), 137-167.

Clark, B. (1992). Growing up gifted, developing the potential of children to home and school (4. bs). Macmillan Publishing Company.

Clark, B. (2002). *Growing up gifted*. Merrill Prentice Hall.

Clark, E. V. (2009). *First language acquisition*. Cambridge University

Cohan, S. L. (1986). Teaching modern foreign language to gifted high school students: A study of language learning giftedness and teaching techniques for foreign language programs ın gifted education . https://www.proquest.com/dissertations-theses/teaching-modern-foreign-language-gifted-high/docview/230572887/se-2?accountid=11248

Collins, N. D., & Alex, N. K. (1995). Gifted readers and reading instruction. In: *ERIC Clearinghouse on Reading, English, and Communication*. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 379 637)

Çelik-Şahin, Ç., & Schmidt, O. (2014). Teaching English Activities for the Gifted and Talented Students. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, *2*(1), 53-67.

Deveau, T (2006). Strategies for gifted second language learners. *Academic Exchange Quarterly*, *10*, 265-270

Dunn, R. S., & Price, G. E. (1980). The learning style characteristics of gifted students. *Gifted Child Quarterly, 24*(1), 33-36.

Feldhusen, J., & Sokol, L. (1982). Extra—school programming to meet the needs of gifted youth: Super Saturday. *Gifted Child Quarterly, 26*(2), 51-56.

Franklin, M.J., & Friedel, B.C. (1973). *Teaching gifted students foreign language in grades ten through twelve*. California State Department of Education, Sacramento Division of Special Education.

Gagné, F. (1995). From giftedness to talent: A developmental model and its impact on the language of the field. *Roeper Review, 18*(2), 103-111. http://dx.doi.org/10.1080/02783199509553709

Gallagher, J.J., & Gallagher, S. A. (1994). Teaching the gifted child (4th ed). Allyn & Bacon.

Gali, G.V., Fakhrutdinova, A.V., & Gali, A.I. (2019). Methods of foreign language teaching to linguistically gifted students. *International Journal of Higher Education, 8*(8). https://doi.org/10.5430/ijhe.v8n8p1

Gökaydın, B., Bağlama, B., & Uzunboylu, H. (2017). Language learning of gifted individuals: A content analysis study. *Profile Issues in Teachers' Professional Development*, *19*, 109-118. https://doi.org/10.15446/profile.v19n_sup1.68532

Greenes, C. (1981, February), Identifying the gifted student in mathematics. *Arithmetic Teacher, 28*(6), 14-17.

Grittner, F. M. (1983). Easy for you to say: The great primacy of speech fallacy. *Alberta Modern Language Journal, 21*(3), 20-37.

Hall, E. G. (1990). Strategies for using journal writing in counseling gifted students. *Gifted Child Today, 13*(4), 2-6.

Herr, K. U. (1981). Guided imagery in the classroom: An enhancement to learning. Colorado State University.

Hasrul Kamarulzaman, M., Ibrahim, N., Md Yunus, M., & Mohd Ishak, N. (2013). Language Anxiety among Gifted Learners in Malaysia. *English Language Teaching*, *6*(3), p20. https://doi.org/10.5539/elt.v6n3p20.

Hasrul Kamarulzaman, M., Azman, H., & Zahidi, A. (2017). Differentiated Instruction strategies in English language teaching for gifted students. *Journal of Applied Environmental and Biological Sciences, 7(*1S), 78-90.

Hismanoğlu, M. (2006). Curent perspectives on pronunciation learning and teaching. *Journal of Language and Linguistic Studies*, *2*(1).

Hoh, P (2005). The linguistic advantage of the intellectually gifted child: An empirical study of spontaneous speech. *Roeper Rev*., *27*(3), 178-185.

İşpınar Akçayoğlu, D. (2015). Voices from magic brains: Gifted language learners and their foreign language learning experiences. *International Journal of Arts & Sciences*, *8*, 639-650.

Kaplan, S. (1999). Teaching up to the needs of the gifted English language learner. https://www.txgifted.org/files/Tempo/1999/1999-2.pdf

Kaplan Sayı, A. (2013). Farklılaştırılmış yabancı dil öğretiminin üstün zekâlı öğrencilerde erişiye, eleştirel düşünmeye ve yaratıcılığa etkisi [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]

Kennedy, C. (1996). Teaching discourse through writing. J. Van- Tassel-Baska, D. Johnson, & L. Boyce (Eds.), *Developing verbal talent* (ss. 133-148). Allyn & Bacon

Kitsantas, A., Bland, L., & Chirinos, D. S. (2017). Gifted students' perceptions of gifted programs: An inquiry into their academic and social-emotional functioning. *Journal for the Education of the Gifted*, *40*(3), 266-288.

Kral, E. A. (1997). Scientific reasoning and achievement in a high school English course. *Skeptical Inquirer, 21*(3), 34-39.

Kronborg, L., & Plunkett, M. (2015). Providing an optimal school context for talent development: An extended curriculum program in practice. *Australasian Journal of Gifted Education, 24* (2), 61-69.

Lamy, M., & Hampel, R. (2007). *Online communication in language learning and teaching*. Palgrave Macmillan UK.

Listiyaningsih, T. & Surakarta, Iain. (2017). The ınfluence of listening english song to ımprove listening skill in listening class. *Academica Journal of Multidisciplinary Studies*, *1*(1).

Lyons, B. R. (1983). *Development of a curriculum design ın language arts for gifted and talented students ın grades nine through twelve.*https://www.proquest.com/dissertations-theses/development-curriculum-design-language-arts/docview/303201267/se-2?accountid=11248

Miller, D. G. (1980). Who is gifted? A quick grasp of concepts in one clue. *Independent School, 39*(4), 12-16.

Nguyen, T. T. H. (2008). Learner strategies and language learning. *VNU Journal of Science, Foreign Languages*, *24*, 240-245.

Okan, Z., & Işpınar, D. (2009). Gifted students perceptions of learning English as a foreign language. *Educational Research and Reviews*, *4*(4), 117-126.

Oxford, R. (1990). *Language Learning Strategies: What every teacher should know*. Newbury House Publishers.

Özcan, D., & Bicen, H. (2016). Giftedness and technology. *Procedia Computer Science, 102,* 630-634. https://doi. org/10.1016/j.procs.2016.09.453.

Piirto, J. (1999). *Talented children and adults: Their development and education.* Merrill.

Renzulli, J. S. (1978). What makes giftedness? Reexamining a definition. Phi Delta Kappan, 60, 180-184. doi:10.1177/003172171109200821

Renzulli, J. S. (2005). The three-ring conception of giftedness: a developmental model for promoting creative productivity. R. J. Sternberg & J. E. Davidson (Ed.), *Conceptions of giftedness* (ss.246–279). Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/CBO 9780511610455.015

Rosenblatt, L. M. (1982). The literary transaction: Evocation and response. T*heory Into Practice, 21*, 268-277.

Sak, U. (2004). About creativity, giftedness, and teaching the creatively gifted in the classroom. *Roeper Review*, *26*(4), 216-222.

Seokhee, C., & Doehee, A. (2003). Strategy acquisition and maintenance of gifted and non gifted young children. *Council For Exceptional Students*, *69*(4), 407-505.

Stambaugh, T. (2001). Cluster grouping the gifted: One school's journey. *The Review: Ohio Association for Gifted Children*, 4-5.

Taylor, R. (1984). *Building a quality program for gifted students: A resource handbook.* Bureau of Education and Research.

Teng, H.C. (1998). A study of efl listening comprehension strategies. *Eric*, 1-19.

Tomlinson, C. A. (2000). Reconcilable differences: Standard-based teaching and differentiation. *Educational Leadership*, *58*(1), 6-11.

Tomlinson, C. A., Brighton, C., Hertberg, H., Callahan, C. M., Moon, T. R., Brimijoin, K., Conover, L. A., & Reynolds, T. (2003). Differentiating Instruction in Response to Student Readiness, Interest, and Learning Profile in Academically Diverse Classrooms: A Review of Literature. *Journal for the Education of the Gifted*, *27*(2-3), 119-145. https://doi.org/10.1177/016235320302700203

Van Tassel-Baska, J., Johnson, D. T., Hughes, C. E., & Boyce, L. N. (1996). A study of language arts curriculum effectiveness with gifted learners. *Journal for the Education of the Gifted*, *19*(4), 461-480. https://doi.org/10.1177/016235329601900405

Van Tassel-Baska J (2000). The on-going dilemma of effective identifycation practices in gifted education. *The Communicator*, *31*.

VanTassel-Baska, J., Zuo, L., Avery, L. D., & Little, C. A. (2002). A curriculum study of gifted-student learning in the language arts. *Gifted Child Quarterly*, *46*(1), 30-44.https://doi.org/10.1177/001698620204600104

Westberg, K. L., & And Others. (1993). *An observational study of ınstructional and curricular practices used with gifted and talented students in regular classrooms. https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED379846.pdf*

William, H & Bruce, T. (1989). *English language for the talented.* Plenum Press.

Wright, J. D. (1983). *Teaching the gifted and talented in the middle school*. A National Education Association Publication.

Yavuz, F., Değirmenci, N., Akyüz, Serhat., Yılmaz, H. & Çelik, Ö. (2015). *Problems and Activities in Listening Skills in EFL Classrooms; from Tradition to a more Comprehensible Input. 7*th World Conference on Educational Sciences, 05-07 February, Novotel Athens Convention Center, Athens, Greece.

Yunus, M. M., Sulaiman, N. A., & Embi, M. A. (2013a). Malaysian gifted students' use of English language learning strategies. *English Language Teaching, 6*(4), 97- 109. https://doi.org/10.5539/elt.v6n4p97.

Yunus, M. M.., Sulaiman, A., Kamarulzaman, M. H., Ishak, N. M. (2013b). *Language learning difficulties among Malaysian gifted students*.

Zeidner, M., & Matthews, G. (2017). Emotional intelligence in gifted students. *Gifted Education International, 33*(2), 163-182. https://doi.org/10.1177/0261429417708879.

Kaynakça

Adderholdt-Elliot, M. R. (1987). *Perfectionism: What's bad about being too good? Minneapolis,* MM: Free Spirit.

American Psychiatric Association. (2000). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders DSM-IV-TR,* (4th Edition), Text Revision, Washington-USA, American Psychiatric Association.

Arısoy Ö. (2009). *İnternet bağımlılığı, Dürtü Kontrol Bozuklukları.* Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 1(1) , 343-403.

Bakken, I.J., Wenzel H.G., Götestam K.G., Johansson A., Oren A. (2009*). Internet Addiction Among Norwegian Adults: A Stratified Probability Sample Study.* Scandinavian Journal of Rehabilitation Medicine, 50, 121-127.

Bayraktar, F. (2001). *İnternet Kullanımının Ergen Gelişimindeki Rolü.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bayraktar, F., Gün, Z. (2007). *Incidence and Corraletes of Internet Usage Among Adolescents in North Cyprus.* CyberPsychology and Behaviour, 10(2), 191-197

Bayraktar, S. (2000) *A Meta-Analysis on The Effectiveness of Computer-Assisted Instruction on Science*

Bayraktutan, F. (2005). *Aile içi ilişkiler açısından internet kullanımı.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Yapı – Sosyal Değişime Bilim Dalı, İstanbul.

Beard, K., Wolf, E. (2001). *Modification in The Proposed Diagnostic Criteria for Internet Addiction.* CyberPsychology and Behaviour, 4(3), 377-383.

Bölükbaş, K. (2003). Internet Cafeler ve Internet Bağımlılığı Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma: Diyarbakır Örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Budak, S. (2003). *Psikoloji Sözlüğü (2. Baskı).* Bilim ve Sanat yayınları, Ankara.

Budak, İ. (2008) *Üstün Yeteneklilik Kavramı ve Tarihsel Gelişim Süreci,* Journal of Qafqaz University, S. 22. http://www.qafqaz.edu.az/journal/20082216%20 ustunyeteneklilik.pdf web adresinden 05.01.2009 tarihinde edinilmiştir.

Caplan, E.C. (2002). Problematic Internet use and psychosocial well-being: development of a theory-based cognitive–behavioral measurement instrument. *Computers in Human Behaviour*, 18, 553-575.

Cao, F. ve Su, L. (2007). *Internet Addiction Among Chinese Adolescents: Prevalence And Psychological Features.* Child: Care, Health and Development, 33(3), 275-281.

Ceyhan E, Ceyhan A., A, Gürcan A. (2007*). Problemli internet kullanımı ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları.* Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri (KUYEB) Dergisi, 7, 387-416.

Chak, K. ve Leung, L. (2004). *Shyness and Locus of Control as Predictors of Internet Addiction and Internet Use.* Cyberpsychology and Behavior, 7(5).

Changing Needs, *First International Conference on Education, Faculty of Education Eadstern Mediterranean University Gazimagusa,* Turkish Republic of Northern Cyprus,

Chen, K., Chen, I. ve Paul, H. (2001). *Explaining online bahavioral differences: An Internet dependency perspective.* The Journal of Computer Information Systems, 41(3), 59.

Chou, C., Condron, L. ve Belland, J. C. (2005). *A Review of the Research on Internet Addiction.* Educational Psychology Review, 17(4). 363-388.

Clark, B. (1997). Growing up gifted (5. Ed.). Upper Saddle River, New Jersey, Columbus, Ohio: Merrill

Cömert, T. I. (2007). *İnternet ve Bilgisayar Bağımlılığı. Ögel, K., Riskli Davranış Gösteren Çocuk ve Ergenler.* İstanbul: Ajans Plaza Tanıtım ve İletişim Hiz. Ltd. Şti.

Çağlar, D. *"Üstün Zekâlı Çocukların Özellikleri",* Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1972.

Çağlar, D. (1990). *Türkiye'de Özel Eğitimin Bugünkü Durumu ve Sorunları,* Eğitim Bilimleri I. Ulusal Kongresi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

Çağlar, D.(2004) .Üstün Zekalı Çocukların Özellikleri, Makaleler Kitabı, İstanbul. Çocuk Vakfı Yayınları

Çelebi, A. (1999). *Bilgisayarın ve İnternetin Yarattığı Sağlık Sorunları.* Hekim Forumu Ocak-Şubat 1999. http://www.istabip.org.tr/icerik/hekim-forumu-ocak-subat-1999/ Web adresinden 28 Temmuz 2008 tarihinde edinilmiştir.

Çepni, S. ve Gökdere, M. (2002). *Profiles of the Gifted Students in Turkey, Education: Changing Times, Education,* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ohio University, U.S.

Davaslıgil, Ü., *"Üstün Çocuklar",* Yaşadıkça Eğitim, sayı 13, Ekim-Kasım-Aralık 1990.

Davis, R.A. (2001). *A Cognitive-Behavioral Model of Pathological Internet Use.* Computers in Human Behaviour, 17, 187-195.

Delisle, J. R (1990). *The gifted adolescent at risk: Strategies and resources for suicide prevention among gifted youth.* Joumal for the Education ofthe Gifted, 13,212-228

Demetrovics, Z., Szeredi, B., Rôzsa, S. (2008). *The Three-Factor Model of Internet Addiction: The Development of The Problematic Internet Use Questionnaire.* Behavior Research Methods, 40 (2), 563-574.

Demirci, A., Nazik, H. (2001). *Çocuk ve Bilgisayar,* Tüketici Bülteni, 13, 153, 2-3.

Diffly, D., *"Project-based learning",* Gifted Child Today, 25 (3), 40-43, 2002.

Digest, J., *"Technology for the Gifted and Talented",* 1985, <http://www.thememoryhole.org/edu/eric/ed262514.html>, Son erişim : 03.08.2006.

DiNicola, M. D. (2004). *Pathological İnternet Use among college students: The prevalance of pathological internet use and its correlates.* Unpublished doctorate's thesis, Ohio University.

Everhard, R. A. (2000). *Characteristics of pathological Internet users: An examination of on-line gamers.* Unpublished doctorate's thesis, The Department of Psychology, Spalding University.

Freeman, J. (1993). *Parents and families in nurturing giftedness and talent.* K. Heller, F.J. Mönks, A.H. Passow (Ed.), International handbook of research and development of giftedness and talent. (pp. 669-683) Oxford, UK: Pergamon Press.

Freeman, J. (2002). *Out-of-school educational provision for the gifted and talented around the world: A report for the department of education and skills,* http://www.joanfreeman.com/pdf/Text part two.pdf adresinden tarihinde edinilmiştir.

Frost, R. O. Marten, P., Lahart, C. and Rosenblate, R. (1990). The dimensions of perfectionism. *Cognitive Therapy and Research,* 14, 449-468.

Goldberg, I. (1997). İnternet addictive disorder. Diagnostic criteria. Web site: http://www.psycom.net/iadcriteria.html adresinden 14 Mart 2013 tarifinde elde edilmiştir.

Gonzalez, N. A. (2002). *İnternet addiction disorder and its relation to impulse control.* Unpublished master's thesis, Texas A and M University – Kingsville

Gönül, A. S. (2002). *Patolojik İnternet Kullanımı.* Yeni Symposium, 40(3), 105-110.

Greenfield, D. N. (1999). *Virtual addiction: Sometimes new technology can create new problems.* Erişim tarihi 20.5.2008, http://www.virtual-addiction.com/pdf/ nature_internet_addiction.pdf

Griffiths, M. (1990). *"The Cognitive Psychology of Gambling",* Journal of Gambling Studies. s:31- 53.

Griffiths, M. (1991). *"Amusement Machine Playing in Childhood and Adolescence: A Comparative Analysis of Video Game and Fruit Machines",* Journal of Adolescence, c:14.

Griffiths, M. (1995). *"Technological Addictions", Clinical Psychology Forum,* 71.- 76, 14–19

Griffiths, M. D. (1999). *Internet Addiction: Fact or Fiction?.* The Psychologist, 12(5), 246-250.

Griffiths, M.D. (2002). *Occupational Health Issues Concerning Internet Use in the Workplace.* Work and Stress, 16(4), 283-286.

Griffiths, M.D. (2003). *Internet Abuse in the Workplace: Issues and Concerns for Employers and Employment Counselors.* Journal of Employment Counseling, 40(2), 87-96.

Grohol, J. M. (2005). *Internet Addiction Guide* http://psychcentral.com/netaddiction/. 27 Kasım 2008'de erişildi.

Günüç, S. (2009). *"İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Bazı Demografik Değişkenler İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi".* Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Van.

Günüç, S. ve Doğan, A. (2013). *The Relationships Between Turkish Adolescents' Internet Addiction, Their Perceived Social Support and Family Activities.* Computers in Human Behavior. 29: 2197-2207.

Günüç, S. ve Kayri, M. (2010). *Türkiye'de İnternet Bağımlılık Profili ve İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik-Güvenirlik Çalışması.* Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 39: 220- 232.

Günüç, S., Kayri, M. (2008). *"Sayısal Uçurum ve İnternet Bağımlılığı Paradigmasının Lojistik Regresyon ile Açımlanması"*, Ege Üniversitesi, Uluslararası II. BÖTE Sempozyumu, Kusadası.

Günüç, S., Kayri, M. (2009). *İnternet Bağımlılığı Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması,* Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi.

Ha, J.H., Kim, S.Y., Bae, S.C., Bae, S., Kim, H., Sim, M. (2007). *Depression and Internet Addiction in Adolescents.*Psychopathology, 40:424-430.

Hardie, E., Tee, Y.M. (2007). Excessive Internet Use: The Role of Personality, Loneliness and Social Support Networks in Internet Addiction. *Australian Journal of Emerging Technologies and Society,* 5(1), 34-47.

Heller, K. A., Perleth, C., and Lim, T. K. (2005). *The Munich Model of Giftedness designed to identify and promote gifted students.* R. J. Sternberg and J. E. Davidson (Eds.), Conceptions of giftedness (s. 147-197). New York: Cambridge University Press.

Henderson, E. C. (2001). *Understanding addiction.* University Pres of Mississippi. 4- 153

Hess, L.L (1994). *Life, liberty and the pursuit of perfection.* Gifted Child Today, 17(3), 28-31.

Hook, P. (2004). *ICT and learning the İ-iPAinT experience.*Computers in New Zealand Schools, Vol. 16, No. 3, (15-21). http://hooked-onthinking.wikispaces.com/ICT+and+Gifted+Ed, Erişim tarihi: 17.09.2010.

Irwansyah, (2005). *Internet uses, gratifications, addiction, and loneliness among international students.* Unpublished master's thesis, University of Hawaii, Department of Communication.

Johansson A, Gotestam KG. *Problems with computer games without monetary reward: similarity to pathological gambling.* Psychol Rep 2004; 95: 641-650.

Johansson, A., Gotestam, G., 2004. Internet Addiction: Characteristics of a Questionnaire and Prevalence in Norwegian Youth (12-18 years). *Scandinavian Journal of Psychology,* 45, 223-224.

Kanlı, E. (2008). *Fen ve teknoloji öğretiminde probleme dayalı öğrenmenin üstün ve normal zihin düzeyindeki öğrencilerin erişi, yaratıcı düşünme ve motivasyon düzeylerine etkisi,* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Karnes, F. A. and Stephens, R. K. (2005). Using media &technology with gifted learners. *United States of America: Profrock Press.*

Kim, K. Ryu, E. , Chon, MY. , Yeun, EJ. , Choi, SY. , Seo, JS. ve Nam, BW.(2006). *Internet Addiction In Korean Adolescents and Its Relation To Depression and Suicidal Ideation: A Questionnaire Survey.* International Journal of Nursing Studies. 43 (2): 185- 192.

Kim, S. ve Kim, R. (2002). *A Study of Internet Addiction: Status, Causes, and Remedies-Focusing on the alienation factor - International Journal of Human Ecology* , 3(1), 1-19.

Köroğlu E. (çev.), 2005, *DSM IV Tanı Ölçütleri Başvuru El Kitabı,* Hekimler Yayın Birliği, Ankara, 2. Basım, s. 96, 97, 261, 262

Kubey, R.W., Lavin, M.J. ve Barrows, J.R. (2001) Internet use and collegiate academic performance decrements:Early findings. *Journal of Communication,* 51; 366-382.

Kurnaz A., Yurt E., Çiftci Ü. *An Investigation into the Views of Gifted Children on the Effects of Computer and Information Technologies on Their Lives and Education.* World Academy of Science, Engineering and Technology International Journal of Social, Management, Economics and Business Engineering Vol:8 No:6, 2014

Lee, S.K, Han, D.H., Yang, K.C.,Daniels, M.A., Na, C., Kee, B.S. ve Renshaw, P.F. (2008). Depression Like Characteristics of 5HTTLPR Polymorphism and Temperament in Excessive Internet Users. *Journal of Affective Disorders,* 109, 165,169.

Leung, L. (2004). Net-Generation Attributes and Seductive Properties Of The Internet As Predictors Of Online Activities and Internet Addiction. *Cyberpsychology and Behavior.* 7 (3): 333- 348.

Leung, L., Lee, P.S.N. (2011). The Influences of İnformation Literacy, Internet Addiction and Parenting Styles on Internet Risks. *New media and society.* Vol.14, No.1: 117-136.

Li, S.M. ve Chung, T.M. (2006). Internet Function and Internet Addictive Behavior. *Computers in Human Behavior.* 22: 1067-1071.

Lin, S. S. J. ve Tsai, C. C. (2002). Sensation seeking and internet dependence of Taiwanese high school adolescents. Computers in Human Behavior, 18(4), 411–426.

MEB (1991). *I. Özel Eğitim Konseyi,* Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara.

MEB (2007). *Mili Eğitim Bakanlığı Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi,* http : //mevzuat. meb.gov.tr/ html/2593 0.html adresinden 10.10.2012 tarihinde edinilmiştir.

MEB. (2009). *Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi,* http://orgm.meb.gov.tr/mevzuat/ yonergeler/bilim_sanat_yeni_yonerge.doc.

MEB, (2013). *Üstün yetenekli bireyler strateji ve uygulama planı* 2013- 2017. Erisim adresi: http://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/10_ek 1_ustunyetenekliler.

MEB (2007). *Talim ve Terbiye Kurulu Şubat 2007 tarih ve 2593 sayılı kararı* (Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi), Ankara. 26 Aralık 2008 tarihinde erişildi

MEB, (2010). http://okulweb.meb.gov.tr/06/14/353982/aileicinrehberlik/maddebagi mlilikleri.pdf 21 Mayıs 2010 tarihinde erişildi

Morahan-Martin, J. ve Schumacher, P. (2000). Incidence and correlates of pathological internet use among college students. *Computers in Human Behavior,* 16,13-29.

Murali, V. ve George, S. (2007). *Lost Online: an Overview of Internet Addiction.* Advances in Psychiatric Treatment , 13(1), 24-30.

Mussoline, L. J. Gifted education parent handbook: Downingtown educational enrichment program 2010-2011 school year, Special Education Office -Downingtown Education Center, http://dasd-sharepoint.dasd.org/District/Departments/PServices/Documents/ DEEPhandbook.pdf adresinden 04.01.2013 tarihinde edinilmiştir.

Nalwa, K., Anand, A., 2003. Internet Addiction in Students: A Cause of Concern. *CyberPsychology and Behavior,* 6(6), 653-656.

Odabaşıoğlu, G., Öztürk, Ö., Genç, Y., Kalyoncu, Ö., Ayhan, Ö. (2007). *On Olgunluk Bir Seri İle İnternet Bağımlılığı Klinik Görünümleri,* Bağımlılık Dergisi, 8.

Ögel K., Onur N, *Sigara Bağımlılığı.* Türkiye İş Bankası Yayınları, 2010.s.99

Ögel, K. (2012). *İnternet Bağımlılığı.* Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları: İstanbul.

Özcan, N. K. (2004). *Üniversite öğrencilerinde internet kullanımının psikososyal durum ile ilişkisi.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, İstanbul.

Özcan, E., Esmaeilzadeh, S. ve Bölükbaş, N.(2007). *Bilgisayar Kullananlarda Mesleki Kas İskelet Hastalıklarından Korunma ve Ergonomi.* Nobel Med . 3.(1), 12-17.

Özcan, N. K. ve Buzlu, S. (2005). *Problemli İnternet Kullanımının Belirlemede Yardımcı Bir Araç: "İnternette Bilişsel Durum Ölçeği'nin Üniversite Öğrencilerinde Geçerlik ve Güvenilirliği".* Bağımlılık Dergisi. 6 (1): 19- 26.

Park, S.K., Kim, J.Y. ve Cho, C.B. (2008). *Prevalence of Internet Addiction and Correlations With Family Factors Among South Korean Adolescents.* Adolescence. 43(172): 895-909.

Passow, A. H. & Rudnitski, R. A. (1993). *State policies regarding education of the gifted as reflected in legislation and regulation.* Storrs, CT: National Research Center on the Gifted and Talented.

Porter, L. (1999). Gifted Young Children, Buckingham, Open University Pres.

Redcar&Cleveland (2011). *Business and ICT faculty-subject policy for gifted and talented pupils.* http://www.redcar-cleveland.gov.uk/main.nsf/Web+Full+List/766475166BA41ABD80256F1D00371821?OpenDocument, Erişim tarihi: 16.05.2011.

Reis, S. M. (1987). *We can't change what we don't recognize: Understanding the special needs of gifted females.* Gifted Child Quarterly, 31(2), 83-89.

Riley, T., and Brown, M. (1997). *Computing for clever kids: The future is what we make it.Gifted Child Today*, 20(5), 22–29.

Robinson, N. (2004). *Parenting young, gifted children, talent: the centre for talent development* http://www.ctd.northwestern.edu/docs/ctd/talentw04.pdf adresinden 01.01.2013 tarihinde edinilmiştir.

Rooper, A., "Some Observatlons About Gifted Pre School Children Personel and Guidance", April 1963.

Ryu, E. J., Choi, K. S., Seo, J. S., Nam, B. W., 2004. *The Relationship of Internet Addiction, Depression, and Suicidal Ideation in Adolescents.* Taehan Kanho Hakhoe Chi, 34(1), 102-110.

Saranlı, A. G. ve Metin, N. (2012). *Üstün yetenekli çocuklarda gözlenen sosyal-duyusal sorunlar,* Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 45 (1), 139-163.

Saygılı, S. (2002). *Ergenlik sorunları.* İstanbul: Elit Yay ınları.

Schmitz, C. C., and Galbraith, J. (1991). *Managing the social and emotional needs of the gifted. Melbourne,* Australia: Hawker Brownlow Education.

Seo, M, Kang, H. S., Yom, Y., 2009. *Internet Addiction and Interpersonal Problems in Korean Adolescents.* CIN: Computers, Informatics, Nursing, 27(4), 226-33

Silverman, L. K. (1993). *Counseling the gifted & talented. Denver,* Colorado 80222: Love Publishing Company.

Silverman, Linda Kreger (1990), *"Social and Emotional Education of the Gifted: The Discoveries of Leta Hollingworth",* Rooper Review, 12 (3)

Simkova, B. ve Cincera, J. (2004). Internet Addiction Disorder and Chathing in the Czech Republic. *CyberPsychology and Behavior.* 7 (5): 536-539.

Spada, M. M., Langston, B., Nikcevic, A. V. ve Moneta, G. B. (2008). The role of metacognitions in problematic Internet use. *Computers in Human Behavior,* 24(5), 2325-2335.

Sternberg, R. J., ve Zhang, L. (2004). *What do we mean by giftedness?* A pentagonal implicit theory. R. J. Stenberg (Ed.), Definicions and conceptions of giftedness. California: Corwin Press.

Suler, J. (1996). *Why is this thing eating my life?* Computer and cyberspace addiction at the "palace". http://wwwusr.rider.edu/~suler/psycyber/eatlife.html adresinden 05.07.2009 tarihinde alınmıştır.

Suler, J. (1999). Healthy and pathological internet use. *CyberPsychology and Behavior,* 2,s. 385-394.

Swickert RJ, Hittner JB, Harris JL. Relationship among internet use, personality and social support. *Comput Human Behav* 2002;18:s. 437-451.

Terman, L. M. and Merrill, M. A. (1973). *Stanford-Binet Intelligence Scale: Manual for the Third Revision Form.* Boston: Houghton Mifflin Inc.s.30-39

Tekdal, A. (2005). *Çukurova Üniversitesi Bilgisayar Bilimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi'ndeki internet laboratuarlarını kullanan öğrencilerin profili ve bazı değişkenler açısından incelenmesi.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Adana.

Thatcher, A. ve Goolam, S. (2005). Development and psychometric properties of the problematic internet use questionnaire. *South African Journal of Psychology,* 35(4), 793-809.

Tsai, C. ve Lin, S. (2003). Internet Addiction of Adolescents in Taiwan: An Interview Study. *Cyberpsychology and Behavior,* 6(6).

Tsai, C. ve Lin, S. J. (2001). Analysis Of Attitudes Toward Computer Networks and Internet Addiction Of Taiwanese Adolescents. *Cyberpsychology and Behavior.* 4 (3): 373- 376.

TÜİK. (2012). *Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması,* http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=1080.Adresinden 18.10.2012 Tarihinde Alınmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu .(2008). www.tuik.gov.tr sitesinden 11.09.2008 tarihinde elde edilmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu [TUİK], 2010. *2010 Yılı Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması Sonuçları.* Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni, 148, Ankara.

Türkiye Odalar Ve Borsalar Birliği, TOBB (2007). *Ailelerin Teknoloji Sorumluluğu.* Bilgi Hizmetleri Dairesi Aylık Bilişim Teknolojileri Haber Bülteni.

Tvedt, H. (2007). *Internet Use and Related Factors Among Fifth-Graders.* Unpublished master's thesis, Umea University, Department of Psychology.

Üstünel, H. (2008). *Üstün Zekâlı Öğrencilerin PC Oyun Tercihlerinin Akademik Başarılarına Etkileri,* Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul (http://www.ustunzekalilar.org/index.php)

VanGelder, S.C. (2003). *Internet Addiction: Is the Internet a Pathological Agent Includable as a Disorder Seperate from Other Psychiatric Diagnoses?* Journal of Addictive Disorders, 1-23, http://www.breining.edu/jad03sv.pdf Web adresinden 28 Temmuz 2008 tarihinde edinilmiştir.

Wang, L., Luo, J., Bai, Y.,Kong, J.,Luo, J., Gao, W. (2012). *Internet addiction of adolescents in China: Prevalence, predictors, and association with well-being.* Addiction Research and Theory, Early Online: 1-8.

Wang, W. (2001). *Internet dependency and psychosocial maturity among college students.* Int. J. Human-Computer Studies, 55, 919-938.

Warren, J., Heist, P. A.*, "Personality Attributes of Gifted College Students",* Science, Vol. 132, No: 3423, August, 1960.

Webb, J. T, Meckstroth, E. A., and Tolan, S. S. (1994). *Guiding the gifted child: A practical source for parents and teachers.* Scottsdale, AZ: Gifted Psychology.

Webb, J.T. (1993). *Nurturing social-emotional development of gifted children.* K. Heller, F.J. Mönks, A.H. Passow (Ed.), International handbook of research and development of giftedness and talent, (pp. 525¬538 Oxford, UK: Pergamon Press

Weitzman, G.D. (2000). Family and Individual Fuctioning and Computer/Internet Addiction, Unpublished Doctorate Thesis, *University of Albany, Newyork,* USA

Wright, B. J.(1983). A global conceptualization of giftedness: a comparison of us and ındian gifted education programs (Master Thesis, Dominican University of California, California, United States) Erisim adresi: http://www.dominican.edu/academics/education/ department-ofeducation/ graduate/seed/2010%20filestorage/wrightbenjamin.pdf

Yalçın, C. (2003). *Sosyolojik bir bakış açısıyla internet.* Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 27 (1), 77-89.

Yang, C. K., Choe, B. M., Baity, M., Lee, J. H., and Cho, J. S. (2005). Scl-90-r and 16pf profiles of senior high school students with excessive internet use. *Canadian Journal of Psychiatry,* 50(7), 407-414.

Yang, S.C., Tung, C.J. (2007). Comparison of internet addicts and non-addicts in Taiwanese high school. *Comput Human Behav* 23: 79-96.

Yen, J.Y., Ko, C.H., Yen, C.F., Chen, C.S. ve Chen, C.C. (2009). The Association Between Harmful Alcohol Use and Internet Addiction Among College Students: Comparison of Personality. *Psychiatry and Clinical Neuroscience* 63(2): 218- 224.

Young, K. (1996). Internet Addiction: The Emergence of A New Clinical Disorder. *Cyberpsychology and Behaviour.* 3: 237- 244.

Young, K. ve Rogers, C. (1998). The Relationship Between Depression and Internet Addiction. *CyberPsychology and Behavior*, 1(1), s:25-28.

Young, K. (2007). Cognitive behaviour therapy with internet addicts: treatment outcomes and implications. *CyberPsychology and Behavior,* 10; 671-679.

Young, K.S. (2004). Internet Addiction: A New Clinical Phenomenon and Its Consequences. *American Behavioral Scientist,* 48(4), 402-415

Young, K.S., Cooper, A., Griffiths-Shelly, E., O'Mara, J. & Buchanan, J. (2000). Cybersex and Infidelity Online: Implications for Evaluation and Treatment. *Sexual Addiction and Compulsivity,* 7(10), 59-74.

Yu Yen, J.,Hung Ko, C., Fang Yen, C.,Huei Chen, S.,Lun Chung, W.,Chung Chen, C. (2008). Psychiatric symptoms in adolescents with Internet addiction: Comparison with substance use. *Psychiatry and Clinical Neurosciences,* 62:

YARARLANILAN İNTERNET ADRESLERİ

Wikipedi (2008), Psikolojide Bağımlılık http://tr.wikipedia.org/wiki/Ba%C4%9F%C4%B1ml%C4%B1l%C4%B1k.thememoryhole.org/edu/eric/ed262514.html _Erişim tarihi:03.08.2006

http://www.tzv.org.tr Erişim tarihi: 18.02.2009

http:// www.tdk.org.tr. Erişim tarihi: 24.03.2009

http://amasya.academia.edu/ Erişim tarihi: 12.02.2011

http://www.educationarcade.org adresinden 05.06.2011 tarihinde edinilmiştir.

http://www.ustunzekalilar.org/index.php adresinden 20.08.2011 tarihinde edinilmiştir.

http://fatihprojesi.meb.gov.tr/tr/index.php ,2012

http:// www.biltek.tubitak.gov.tr . Erişim tarihi: 13.11.2008

Kaynakça

Açıkgöz Ün, K. (2005). *Etkili öğrenme ve öğretme* (8 b.). İzmir: Biliş Yayıncılık.

Afat, N. (2013). Çocuklarda Üstün Zekânin Yordayici Olarak Ebeveyn Tutumlari. *Journal of Hasan Ali Yücel Faculty of Education/Hasan Ali Yücel Egitim Fakültesi Dergisi (HAYEF), 10*(1).

Ağaoğlu, E., Altınkurt, Y., Yılmaz, K., & Karaköse, T. (2012). Okul yöneticilerinin yeterliklerine ilişkin okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşleri. *Eğitim ve Bilim, 37*(164), 159-174.

Argun, Y. (2004). *Okul öncesi dönemde yaratıcılık ve eğitimi.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Arık, A. (1990). Effects of search parameters on kriged reserve estimates. *International Journal of Mining and Geological Engineering*, 305-318.

Arslantaş, S. (2015). I□Iköğretim, beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde kullanılan kendini izleme stratejilerinin, öğrencilerin kendini izleme, öz düzenleme ve akademik başarı düzeylerine etkisi. Konya: Yayınlanmamış Doktora Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ataman, A. (2009). *Özel eğitime giriş.* Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Baltacı, R., & Güçyeter, Ş. (2017). Üstün zekâ tanısının öğrencilerin çeşitli algıları üzerindeki etkisinin incelenmesi. Turkey: Doctoral dissertation, Anadolu University.

Bandura, A. (1994). Social Cognitive Theory and Exercise of Control over HIV Infection. 25-59. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-1-4899-1193-3_3 adresinden alındı

Bapoğlu, S. S. (2010). Üstün ve normal çocukların yaratıcı ve eleştirel düşünme düzeylerinin incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. I□stanbul Üniversitesi.

Barışık, C. Ş. (2018). *Üstün zekâlı/yetenekli öğrencilerin fen bilimleri dersinde üretici düşünme becerilerinin duyuşsal değişkenler açısından incelenmesi* (Master's thesis, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü).

Baykoç, N. (2009). *Üstün; akıl, zekâ, deha, yetenek, dahiler- savantlar gelişimleri ve eğitimleri.* Vize Yayıncılık.

Bender, M. T. (2006). Resim-iş eğitimi öğrencilerinde duygusal zekâ ve taratıcılık ilişkileri. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Brophy, D. R. (2010). Understanding, Measuring, and Enhancing Individual Creative Problem-Solving Efforts. 123-150. doi:http://dx.doi.org/10.1207/s15326934crj1102_4

Coleman, J. M., & Fults, B. A. (1982). Self-concept and the gifted classroom: The role of social comparisons. *Gifted Child Quarterly, 26*(3), 116-120.

Cooke, P., & Morgan, K. (1995). *The creative milieu: a regional perspective on innovation.* Chapters.

Csikszentmihalyi, M. (2015). *The systems model of creativity: The collected works Mihaly Csikszentmihalyi.* Springer.

Cüceloğlu, D. (2002). *İnsan ve davranışı.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Çelebi Öncü, E. (2011). *Erken çocukluk döneminde yaratıcılık ve geliştirilmesi.* PEGEM Akademi Yayıncılık.

Çellek, T. (2003). Sanat ve bilim eğitiminde yaratıcılık. *PIVOLKA* (s. 3-10). içinde

Çoraklı, E., & Batıbay, D. (2011). Müzikte yaratıcı düşünme ölçeğinin Türkiye koşullarına uyarlanması. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*(34), 49-70.

Dabrowski, K. (1964). *Positive disintegration.* Little, Brown.

Dağlıoğlu, H. E., & Alemdar, M. (2010). Üstün Yetenekli Bir Çocuğun Ebeveyni Olmak. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 18*(3), 849-860.

Davaslıgil, U. (2004). Üstün zekâlıların eğitimi projesi. 1. Türkiye üstün yetenekli çocuklar kongresi üstün yetenekli çocuklar bildiriler. *Çocuk Vakfı Yayınları.*

Demirel, M. (1993). *Öğrenme stratejilerinin öğretimi.* Türk Eğitim Derneği, Araştırma Dizisi Yayınları.

Doğan, N. (2007). Yaratıcı düşünme ve yaratıcılık. Ö. Demirel içinde, *Eğitimde yeni yönelimler* (s. 167- 191). Ankara: PEGEM Yayıncılık.

Dunnet, D. (1976). A Discussion on global tectonics in Proterozoic times - Some aspects of the Panantarctic cratonic margin in Australia. *Philosophical Transactions of the Royal Society of London. Series A, Mathematical and Physical Sciences*, 641-654.

Ersoy, Ö., & Avcı, N. (2000). *Özel Gereksinimi Olan Çocuklar ve Eğitimleri.* İstanbul: YA-PA Yayınları.

Eryılmaz, A. (2010). Ergenlerde Öznel iyi oluşu artırma stratejilerini kullanma ile akademik motivasyon arasındaki ilişki. *Klinik Psikiyatri, 13*(2), 77-84.

Gangestad, S. W., & Snyder, M. (2000). Self-monitoring: Appraisal and reappraisal. *Psychological Bulletin*, 530-555.

Gough, H. G. (1976). Studying creativity by means of word association tests. *Journal of Applied Psychology*, 348-353.

Gubbins, E. J., & Little, C. A. (2009). *Systems & models for developing programs for the gifted & talented.*

Guilford, J. P. (1950). *Fundamental statistics in psychology and education* (2 b.). McGraw-Hill.

Harmon, L. (1956). Social and Technological Determiners of Creativity. *The 1955 University of Utah Research Conference on the Identification of Creative Scientific* .

Harter, S. (1983). *Development perspectives on the self-system.* (H. M. Paul, Dü.) Handbook of child psychology: formerly Carmichael's Manual of child psychology.

Hertberg-Davis, H. L., & Bringhton, C. M. (2006). Support and sabotage principals' influence on middle school teachers' responses to differentiation. *Journal of Secondary Gifted Education, 17*(2), 90-102.

Hoover-Schultz, B. (2005). Gifted underachievement: Oxymoron or educational enigma? *Gifted Child Today, 28*(2), 46-49.

Ilgaz, G. (2011). İlköğretim öğrencilerinin fen ve teknoloji dersi öz-düzenlemeli öğrenme stratejileri, öz-yeterlik ve özerklik algılarının incelenmesi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü ilköğretim Anabilim Dalı Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümü.Yayımlanmamış Doktora tezi.

Kamin, J. Y., & Ronen, J. (1978). The smoothing of income numbers: Some empirical evidence on systematic differences among management-controlled and owner-controlled firms. *Accounting, Organizations and Society, 3*(2), 141-147.

Karabey, B., & Yürümezoğlu, K. (2015, 12 01). Yaratıcılık ve üstün yetenekliliğin bazı zekâ kuramları açısından değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakultesi Dergisi*(40), 86-107.

Karagöllü, Ş. (1995). Anaokulu Almış ve Almamış İlkokul Öğrencilerinin Cinsiyet ve Sınıflarına Göre Okul Başarı Düzeyleri ile Özsaygı Düzeylerinin İncelenmesi. Ankara: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi.

Kaufman, J. C., Plucker, J. A., & Baer, J. (2008). *Essentials of creativity assessment* (53 b.). John Wiley & Sons.

Kitano, M. K., & Kirby, D. F. (1986). *Gifted education: A comprehensive view.* Boston: Little Brown.

Klein, T. (1996). Der Altersunterschied zwischen Ehepartnern. *Zeitschrift für Soziologie, 25*(5), 346-370.

Koshy, T. (2002). *Elementary number theory with applications.* Academic press.

Köknel, Ö. (1995). *Kişilik: Kaygıdan Mutluluğa* (13 b.). İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

Kurnaz, A. (2014). Bugünün özel yetenekli çocuklarını geleceğin aydını yapmak için neler öğretelim? *Yeni Türkiye Dergisi*(59).

Kutlu, M., Balcı, S., & Yılmaz, M. (2004). İletişim beceri eğitiminin öğrencilerin kendini ayarlama ve iyimserlik düzeylerine etkisi. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 6-9.

Kyosti, J. (tarih yok). Trait and Test Anxiety in the FL Classroom. *ED:345551-ERIC*.

Leana-Taşcılar, M. Z. (2017). Bibliyoterapi programının üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin öz saygı düzeylerine etkisi. *Balıkesir University The Journal of Social Sciences Institute*, 73-96.

Mackinnon, D. W. (1962). The nature and nurture of creative talent. *American Psychologist*, 484-495.

Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi MEGEP. (2007). *Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi (TASLAK).* http://www.megep.meb.gov.tr/megep/genel/ hayatboyu/ adresinden alındı

Metin, N. (1999). *Üstün Yetenekli Çocuklar.* Ankara: Özasama Matbaacılık.

Metin, N., & Kangal, S. B. (2012). Bilim Sanat merkezlerine devam eden 12–14 yaş grubu üstün yetenekli çocukların benlik algılarının incelenmesi. *Eğitim ve Bilim, 37*(163).

Nerman, B. (1956). Ostbaltiskt från yngre vendeltid bland fynden från Helgö, Ekerö. http://samla.raa.se/xmlui/bitstream/handle/raa/1753/1956_148.pdf?sequence=1 adresinden alındı

Ömeroğlu, E., & Turla, A. (2001). Okul Öncesi dönemde Yaratıcılık Eğitimi ve Desteklenmesi. *Milli eğitim Dergisi*.

Özyaprak, M. (2012). Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilere yönelik farklılaştırılmış matematik öğretiminin erişi, tutum ve yaratıcılığa etkisi. *Doktora Tezi*. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Piechowski, M. M. (1997). *Emotional Giftedness: An Expanded View.*

Piirto, J., Montgomery, D., & May, J. (tarih yok). A comparison of Dabrowski's overexcitabilities by gender for American and Korean high school gifted students. 141-153. doi:https://doi.org/10.1080/13598130802504080

Reis, S. M., & Renzulli, J. S. (2003). Research related to the schoolwide enrichment triad model. *Gifted Education International*, 15-39.

Renzulli, J. S. (1978). *The three-ring conception of giftedness: a developmental model for promoting creative productivity*. 11 06, 2018 tarihinde researchgate: https://www.researchgate.net/publication/237668711_The_Three-Ring_Conception_of_Giftedness_A_Developmental_Model_For_Promoting_Creative_Productivity adresinden alındı

Sak, U. (2012). *Üstün zekâlılar özellikleri tanılanmaları eğitimleri.* Maya Akademi.

Sak, U. (2014). *Yaratıcılık gelişimi ve geliştirilmesi.* Vize Yayıncılık.

Schachtel, E. G. (1959). *Metamorphosis: On the development of affect, perception, attention, and memory.* Basic Books.

Schiefele, U., & Rheinberg, F. (1997). Motivation and knowledge acquisition: Searching for mediating processes. *Advances in motivation and achievement*.

Sevinç, M., & Tok, E. (2010). Başarılı zekâ kuramına dayalo eğitim uygulamaları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 9*(32).

Silverman, L. K. (1993). *Counseling the gifted and talented.* Denver: Love Publishing Co., 1777 South Bellaire St.

Silverman, L. K. (1993). *Counseling the Gifted and Talented.* Denver: Love Publishing Co.

Stenberg, R. J. (2005). Creativity or creativities? *International Journal of Human-Computer Studies, 63*(4-5), 370-382.

Stenberg, R. J., & Grigorenko, E. (2000). Teaching thinking for successful intelligence. *Journal for the Education of the Gifted*.

Sungur, N. (1997). *Yaratıcı düşünce.* İstanbul: Evrim Yayınevi.

Susam, E. (2012). İlköğretim 4. ve 5. sınıf fen ve teknoloji dersi ile matematik dersinde üstün zekâlı öğrencilere yönelik uygulamaların değerlendirilmesi. *Doktora Tezi*. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Talent, C., Rheingold, H., & Taylor. (1984). *Higher creativity: Liberating the Unconscious for Breakthrough Insights.* Los Angeles: Jeremy P. Tarcher.

Tanju, E. H. (2012). Yaratıcı düşünme kuram ve yaklaşımları. E. Çelebi içinde, *Erken çocukluk döneminde yaratıcılık ve geliştirilmesi* (s. 17-46). Ankara: PEGEM Akademi Yayıncılık.

Taylor, G. I. (1959). The dynamics of thin sheets of fluid. III. Disintegration of fluid sheets. *Proceedings of the Royal Society of London. Series A. Mathematical and Physical Sciences, 253*(1274), 313-321.

Tezbaşaran, A. (1996). Likert tipi ölçek geliştirme. *Psikologlar Derneği Yayınları*.

Tuan, Chin, & Sheh. (2005). The development of a questionnaire to measure students' motivation towards science learning. *International Journal of Science Education, 27*(6), 634-659.

Tuttle Jr, F. B., & Becker, L. A. (1980). *Program Design and Development for Gifted and Talented Students.* New Haven: NEA Order Department, The Academic Building.

Uğurlu, Ü., & Kaya, F. (2014). *Üstün zekâlılar eğitiminde en iyi uygulamalar (kanıt temelli bir kılavuz).* Ankara: Nobel Yayıncılık.

Vernon-Roberts, B., & Pirie, C. J. (1977). Degeneratıve Changes In The Intervertebral Dıscs Of The Lumbar Spıne And Theır Sequelae. *Rheumatology*, 13-21.

Vollmeyer, R., & Rheinberg, F. (2006). Motivational Effects on Self-Regulated Learning with Different Tasks. *Educational Psychology Review*, 239-253.

Wallas, G. (1926). *The art of thought. - PsycNET*. https://psycnet.apa.org/record/1926-10372-000 adresinden alındı

Wertheimer, M. (1945). *Productive thinking.* New York: Harper.

Wigfield, A., & Eccles, J. S. (1992). The development of achievement task values: A theoretical analysis. *Developmental Review*, 265-310.

Yaşar, M. C., & Aral, N. (2010). Yaratıcı düşünme becerilerinde okul öncesi eğitimin etkisi. *Kuramsal Eğitimbilim, 3*(2), 201-209.

Yavuzer, H. S. (1989). Yaratıcılık. *Boğaziçi Üniversitesi Yayınları*(451).

Yılmaz, H., & Huyugüzel Çavaş, P. (2007). Fen öğrenimine yönelik motivasyon ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Ilköğretim Online, 6*(3), 430-440.

Yontar, A. (1993). İnsanda yaratıcılığın gelişimi. A. Ataman içinde, *Yaratıcılık ve eğitim* (s. 15-37). Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.

Zimmerman, B. J., & Bandura, A. (1994). Impact of self-regulatory influences on writing course attainment. *American Educational Research Journal, 31*(4), 845-862.

TÜRKİYE'DE KAMU İŞLETMECİLİĞİ VE ÖZELLEŞTİRME

Prof. Dr. Özhan ÇETİNKAYA

Bursa Uludağ Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Maliye Bölümü Öğretim Üyesi

4. BASKI

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayımlanamaz, depolanamaz.
Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-17-3

Dizgi: Prof. Dr. Özhan ÇETİNKAYA

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Kasım 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Öğrencilerime…

"Kamu işletmeciliği ve özelleştirmenin
büyülü dünyasını anlayabilmek için
yazılanları okuyup anlamanın ötesinde
hem kamu hem de özel sektör yöneticiliğinde bulunmanın
düşüncelerin değişiminde muhakkak etkisi vardır"

Özhan ÇETİNKAYA

ÖN SÖZ

"*Türkiye'de Kamu İşletmeciliği ve Özelleştirme*" adlı kitabımızın dördüncü baskısı uzun bir aradan sonra yapılabilmiştir. Bunun akademik hayat içinde bir çok nedeni bulunmaktadır. Öncelikle kitabın ***ders kitabı*** niteliğinin ağır bastığını belirterek bunu açıklamak yerinde olur. Ders kitabı olarak içeriği çoğunlukla teorik bilgilerden oluştuğundan önceki baskılar derslerde rahatça kullanılmıştır. Konuların uygulamaya dayalı kısımları ise kamu hesaplarının gösterildiği ilgili kurumların sayfalarından alınarak öğrencilere güncel bilgiler şeklinde aktarılmıştır. Ancak kitabın yaklaşık üç/dört yıldır baskısına ulaşılamaması diğer deyişle öğrencilerin ikinci el piyasasında da sorun yaşamaları nedeniyle yeni baskısına ihtiyaç duyulmuştur. Yeni baskının gerçekleştirilmesi de bir akademisyen için zaman ayırmak ile olabilecek bir durumdur. Diğer çalışmalardan zaman kalmaması bu kitabın geri planda kalmasına neden olmuştur. Kitabın bu baskısı önceki baskıların güncellenmesinden ibarettir. Ancak bu güncellemede belirtilmesi gereken önemli hususlar vardır. Özellikle ***kamu işletmeleri ve özelleştirme uygulamalarının*** güncellenmesinde gerek Özelleştirme İdaresi Başkanlığı gerek Sayıştay Başkanlığı ve gerekse Hazine ve Maliye Bakanlığının mevzuat gereği hazırladıkları raporlar kitabın yazılmasında önemli katkı sağlamaktadır. Önceki baskılara nazaran bu baskının yazıldığı dönemde kamunun bazı

raporlarının sadeleştirilmesi ve basitleştirilmesi bu baskıya ilave edebileceğimiz bilgilerin de azalmasına neden olmuştur. Örneğin 2011 yılı itibariyle Sayıştay Başkanlığının görevleri içine giren "*Kamu İşletmeleri Genel Raporu"* hazırlanmasına bakıldığında 2016 yılına kadar hazırlanan raporların çok detaylı (yaklaşık 250 sayfa) hazırlanırken 2017 yılı itibariyle sadeleştirilmesi (yaklaşık 40 sayfa) gerekli bilgilerin kamudan daha az alınmasına neden olmuştur.

Kitabın üçüncü baskısındaki öz sözün içeriği bu baskı içinde değerlendirilebilir. Üçüncü baskının ön sözü devletin kamu işletmeciliğine bakışı ve özelleştirme konusunun durumu hakkındadır. Bu baskıda da katkı anlamında söyleyebileceğimiz husus, kamu kesimi var olduğu müddetçe kamunun iktisadi faaliyetleri olacaktır ve bu faaliyetler zamanı geldiğinde ya özel kesime devredilecek ya da faaliyetlere son verilecektir. İktisadi faaliyet kavramının hayat bulduğu şekli genel anlamda "kamu işletmeleri" olduğundan dönemsel olarak onlara ihtiyaç doğabilecektir. Bu tamamen siyasal karar alma mekanizması içinde yer alan hareketli bir konudur. Ancak özelleştirme sadece kamu işletmelerinin özel kesime devri olmadığına göre o zaman devletin ürettiği ve sunduğu bazı mal ve hizmetlerin üretim ve sunumunu da özele devretmesi söz konusu olabilmektedir. Diğer bir deyişle devlet mevzuatını hazırladığında yeri geldi mi iktisadın içine girecek yeri geldi mi iktisadın dışına çıkabilecektir. Bu bakış açısı siyasi karar alma mekanizmasının katılımcılık anlayışı çerçevesinde siyasetçi-oy-seçmen ilişkisi kapsamında demokratik platformda çalıştırılmasıyla hayatiyet bulacaktır.

Yayımlanan kitap tekrarlamak gerekirse özellikle lisans öğrencilerinin ders kitabı eksikliğini gidermek amacıyla hazırlanmış bir çalışmadır. Bu kapsamda kitapta kamu işletmeciliği ve özelleştirme konusunda temel bilgiler verilmiştir. Kitapta bazı cümle ve kelimeler koyu ya da italik ya da altı çizili yazılarak öğrencilerin dersin sınavına hazırlıklarını kolaylaştırmak istenmiştir. Öğrencilerin kitaptan edindikleri bilgileri Sayıştay, Özelleştirme İdaresi ve Hazine ve Maliye Bakanlığının web sayfalarından yenileyerek ve araştırma dergilerdeki konuyla ilgili makale ve köşe yazılarını okuyarak geliştirmeleri tavsiye olunur.

Dördüncü baskısı yapılan bu çalışmanın tekrar okunarak düzeltmeleri yapılmış olsa da şüphesiz eksiklikler, hatalar ve eleştirilecek yönler olabilir. Bu konularda çalışmanın geliştirilmesi açısından değerli fikirlerini tarafıma ileterek bunları kullanma imkanını sağlayacak öğrencilerime şimdiden teşekkürü borç bildiğimi ifade etmek isterim. Ayrıca kitabı yayımlayan Ekin Kitabevi sahibi Sn. Mehmet Oymak'a ve düşüncelerini benimle paylaşarak kitabın geliştirilmesinde bana katkı sağlayan değerli öğrencilerime teşekkür ederim.

Bursa, Kasım-2021 **Prof. Dr. Özhan ÇETİNKAYA**

İ Ç İ N D E K İ L E R

I. BÖLÜM
DEVLET ANLAYIŞINDAKİ DEĞİŞMELER VE KAMU İŞLETMECİLİĞİ

I. DEVLET ANLAYIŞINDAKİ DEĞİŞMELER VE ÇEŞİTLERİ.....3
A. TARAFSIZ DEVLET ANLAYIŞI 4
B. MÜDAHALECİ DEVLET ANLAYIŞI.....5
II. KAMU İŞLETMECİLİĞİNİN GELİŞİMİ VE ÇEŞİTLERİ 8

II. BÖLÜM
DEVLETİN EKONOMİYE MÜDAHALESİ VE MÜDAHALE NEDENLERİ

I. EKONOMİK SİSTEMLER VE DEVLET MÜDAHALESİ.....19
II. DEVLETİN EKONOMİYE MÜDAHALE NEDENLERİ..... 21
A. OPTİMAL KAYNAK DAĞILIMINI GERÇEKLEŞTİRMEK 22
B. EKONOMİK İSTİKRARI SAĞLAMAK 27
C. EKONOMİK BÜYÜMEYİ GERÇEKLEŞTİRMEK.....28
D. GELİR DAĞILIMINI ADİL HALE GETİRMEK.....29

III. BÖLÜM
EKONOMİK MÜDAHALE ARACI OLARAK KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ VE YAPILARI

I. GENEL OLARAK TEŞEBBÜS, KAMU TEŞEBBÜSÜ VE KAMU KURUMU KAVRAMLARI 33
A. ÖZEL TEŞEBBÜS 33
B. KAMU TEŞEBBÜSÜ 34
C. KAMU KURUMU 35
II. KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN KURULUŞLARI, KURULUŞ NEDENLERİ VE TASFİYESİ 37
A. KURULUŞ ŞEKİLLERİ 37
B. KURULUŞ NEDENLERİ 39
C. KİTLERİN TASFİYESİ 43
III. KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSÜ KAVRAMI VE TÜRKİYE'DEKİ GELİŞİMİ 43
IV. KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN TÜRKİYE'DEKİ YAPISI 50
A. TEŞEBBÜS 52
B. MÜESSESE 54
C. BAĞLI ORTAKLIK 56
B. İŞTİRAK 57
V. KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN DENETİMİ 58
VI. KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN İŞLETME ÇALIŞMALARI 64

VII. TÜRKİYE'DE KİTLERİN EKONOMİDEKİ YERLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....67
A. GSMH AÇISINDAN KİT'LERİN DEĞERLENDİRİLMESİ 68
B. ÜRETİM AÇISINDAN KİT'LERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....70
C. YATIRIM AÇISINDAN KİT'LERİN DEĞERLENDİRİLMESİ 73
D. İSTİHDAM AÇISINDAN KİT'LERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....76
E. HAZİNE İLE İLİŞKİLERİ AÇISINDAN KİT'LERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....83
VIII. KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN MALİ VE FİNANSMAN YAPISI.....90
IX. KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN ALIM-SATIM FAALİYETLERİ.....92
X. TÜRKİYE'DEKİ KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 96
A. YÖNETİM VE ORGANİZASYONLA İLGİLİ SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ.....97
B. İSTİHDAM İLE İLGİLİ SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 99
C. DENETİM İLE İLGİLİ SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ.....101
D. MALİ DURUMLA İLGİLİ SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ .103

IV. BÖLÜM

ÖZELLEŞTİRME KAVRAMI, GELİŞİMİ VE KAMU İŞLETMECİLİĞİNİN DURUMU

I. GENEL OLARAK ÖZELLEŞTİRME VE KAPSAMI.....107

A. ÖZELLEŞTİRME KAVRAMI VE İÇERİĞİ 107

1. Özelleştirme Kavramı ve Tanımı.....107

a) Dar Anlamda Özelleştirme.....109

b) Geniş Anlamda Özelleştirme 109

2. Özelleştirmenin Nedenleri 110

3. Özelleştirmenin Amaçları.....112

a) Ekonomik Amaçlar.....113

b) Mali Amaçlar.....116

c) Sosyal Amaçlar.....118

4. Özelleştirmenin Fayda ve Sakıncaları.....120

a) Özelleştirmenin Faydaları 120

b) Özelleştirmenin Sakıncaları 121

5. Özelleştirme Şekilleri.....122

a) Satış Yöntemi 123

b) Yönetim Devri (İşletme Hakkı) Yöntemi 125

c) Finansal Kiralama Yöntemi.....125

d) İhale Yöntemi.....126

e) İmtiyaz Yöntemi 127

f) Gelir Ortaklığı Senedi Yöntemi 127

g) Yasal-Kurumsal Serbestleşme Yöntemi 128
h) Diğer Yöntemler 128
6. Özelleştirme Süreci (Prosedürü) 130
7. Özelleştirme ve Bağımsız Kurum-Kurullar 132
B. YEREL YÖNETİMLERDE ÖZELLEŞTİRME 135
C. ÇEŞİTLİ ÜLKELERDE ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARI 139
1. İngiltere ve Özelleştirme 140
2. Almanya ve Özelleştirme 146
3. Fransa ve Özelleştirme 149
4. ABD ve Özelleştirme 150
5. Japonya ve Özelleştirme 152
6. Diğer Ülkelerde Özelleştirme 154
II. TÜRKİYE'DE ÖZELLEŞTİRME VE GELİŞİMİ 159
A. ÖZELLEŞTİRMENİN HUKUKİ VE TARİHSEL GELİŞİMİ 159
1. 1980 Öncesi Özelleştirme ve Gelişimi 159
2. 1980 Sonrası Özelleştirme ve Gelişimi 162
a) 1994 Yılına Kadar Özelleştirme Konusundaki Gelişmeler 163
b) 1994 Sonrası 4046 Sayılı Özelleştirme Yasası ve Gelişmeler 169
i. Özelleştirme İlkeleri 171
ii. Özelleştirme Yöntemleri ve İhale Usulleri 172
iii. Kamu Hizmetlerinin Üretiminin Özelleştirilmesi 174
3. Özelleştirme Çalışmalarında Kurumsal Yapıdaki Gelişmeler ve Günümüzdeki Durum 178
4. Özelleştirme Süreci ve Sorumluluklar 183

B. TÜRKİYE'DE ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARI VE MALİ GÖRÜNTÜSÜ.....186

1. Özelleştirme Uygulamalarının Başlangıcı: Morgan Bank Planı ...187

2. Özelleştirme Uygulamaları, Gelişimi ve Son Durum 191

3. Özelleştirmenin Mali Görüntüsü ve Özelleştirme Gelirleri.....203

4. Türkiye'de Özelleştirmenin Değerlendirilmesi 208

a) Özelleştirme Çalışmaları ve Özelleştirilen Şirketler Açısından Değerlendirme (Dar anlamda).....209

b) Diğer Özelleştirmeler Açısından Değerlendirme (Geniş Anlamda).....212

c) Özelleştirme Öncesi ve Sonrası Şirket Değerlemeleri 215

SONUÇ 225

KAYNAKLAR.....231

Acar Yalçın, **Ülkemizde Devlet Girişimciliği ve KİT'ler,** Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa, 1989.

Afşar Hayrettin, Türkiye'de Özleştirme ve Özelleştirme Düzenlemeleri, **Hazine Dergisi,** Sayı: 9, Ocak 1998.

Akalın Güneri, **KİT'ler ve Özelleştirilmeleri,** Akçağ Basım ve Yayın, Ankara, 1998.

Akalın Güneri, **KİTLER ve Özelleştirilmeleri**, Gazi Kitabevi, Ankara, Ekim, 2003.

Akalın Güneri, **Kamu Ekonomisi**, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1981.

Akgüç Öztin, "Kamu İktisadi Teşebbüslerinde Bugünkü Sorunları ve Çözüm Yolları" **KİT Paneli,** İ.Ü. İktisat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1981.

Akkoyunlu Pınar Feyzioğlu, **Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve Özelleştirme**, Beta, İstanbul, 2011.

Aktan Coşkun Can, **Kamu İktisadi Teşebbüsleri-Özelleştirme,** Arkadaş Matbaacılık, İzmir, 1987**.**

Aktaş Jale, **Altyapı Projelerinin Alternatif Finansman Yöntemleri,** İller Bankası Dergisi, Sayı: 11, Kasım 1997.

Akdiş Muhammet, Dünya'da Özelleştirme Uygulamaları ve Türkiye'de 5 Nisan Kararları Sonrası Beklenen Gelişmeler, **Maliye Yazıları Dergisi,** Sayı: 43, Nisan-Haziran 1994.

Aksoy Şerafettin, **Kamu Maliyesi,** Filiz Kitabevi, 3. Baskı, İstanbul, 1998.

Alagöz Ahmet, Döner Sermayeli İşletmeler, **Çözüm Dergisi,** Sayı: 9, Yıl: 1985.

Alagöz Ahmet, **Kamu Döner Sermaye İşletmeleri**, DSİ Matbaası, Ankara, 1982.

Alper Yusuf, **İktisadi Amaçları ve Sosyal Sonuçlarıyla Özelleştirme,** Sağlık İş Yayınları, Ankara, 1994.

Altıntaş Berna**, Kamu iktisadi Teşebbüslerinin Özelleştirilmesi ve Özelleştirmenin Sermaye Piyasasına Etkileri,** Sermaye Piyasası Kurulu Yayınları, No: 8, Ankara, 1988.

Altuğ Figen, **Kamu Bütçesi,** Ezgi Kitabevi, Bursa, 1998.

Altuğ Figen, **Mali Denetim,** Ezgi Kitabevi, Bursa, 2000.

Atasoy Veysel, **Türkiye'de Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve Özelleştirme Sorunu,** Nurol Matbaacılık, Ankara, 1993.

Aysan Mustafa A., **Türkiye'de Devlet İşletmeciliği,** İstanbul Üniversitesi Yayınları, No: 1917, İstanbul, 1973.

Aysan Mustafa-Selahattin Özmen, **Türkiye'de ve Dünyada Kamu İktisadi Teşebbüsleri,** Kardeşler Basımevi, İstanbul, 1981.

Baklacıoğlu Sadık, **Kamu İktisadi Teşebbüsleri,** Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, No: 397, Sevinç Matbaası, Ankara, 1976.

Baytan İlhan**, Özelleştirme: Hukuki Yapı, Uygulamalar, Sorunlar,** Öneriler, **TRT Basım Yayın Müdürlüğü, Ankara, 1999.**

Berksoy Turgay, "Türkiye'de Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Açıkları ve Bu Açıkların Finansmanı", **X. Türkiye Maliye Sempozyumu,** 14-18 Mayıs 1994, Antalya, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi, Yayın No: 554, İstanbul, 1996.

Boratav Korkut, **100 Soruda Türkiye'de Devletçilik,** Gerçek Yayınevi, I. Baskı, İstanbul, 1974.

Boycko Maxim, Andrei Shleifer, Robert W. Wishny, **Theory of Privatization,** The Journal Economics, March, 1996.

Bulutoğlu Kenan-Erçiş Kurtuluş, **Bütçe ve Kamu Harcamaları,** Filiz Kitabevi, İstanbul, 1988.

Burhan Nuri, **Merkezi Planlamada Maliye Politikası ve Son Gelişmeler,** Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı Yayını, No: 23, Bursa, 1989.

Burkhead Jesse, **Goverment Budgeting,** Sixth Printing, John Wiley&Sons, Inc. New York, 1956.

Büyüklü Şinasi - Kamiloğlu Mehmet, **1050 Sayılı Genel Muhasebe Kanunu Açıklaması**, T.C. Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü AR-GE Şubesi, Ankara, 1987.

Çetinkaya Özhan - Joldoshev Kurmanbek, **Kırgızistan'daki Özelleştirme Uygulamaları ve Etkileri,** İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi Akademik Bakış Dergisi, Sayı:9, Mayıs-2006.

Cevizoğlu Hulki, **Özelleştirme**, Beyaz Yayınları, 3. Baskı, İstanbul, 1998.

Cragg Michael I.-I.J. Dyck, Executive Pay and UK Privatization: The Demise of One Country, Two Systems, **Journal of Business Research** 47, 3-18, (2000).

Çakal Recep**, Doğal Tekellerde Özelleştirme ve Regülasyon, DPT Yayın No: 2455, 1996.**

Dağ Mustafa-Zeki Doğan, Belediyelerde Özelleştirme ve Örnek Bir Uygulama, **Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi**, Cilt 4, Sayı: 3, Mayıs 1995.

Demirbaş Tolga, **Sayıştaylar Tarafından Gerçekleştirilen Performans Denetimleri ve Türk Sayıştay'ı Uygulaması,** T.C. Sayıştay Başkanlığı Yayınları, 2001.

Denlow Thomas, "Privatization in Romania, (http://econcl0. bu.edu/economic systems/Economics/Transit/Privatization/ privat-romania.htm) ve "Privatization" 1999, (http://www.ici. ro/romania/economy/e_priv.html)

Doğan Yahya, **Kamu iktisadi Teşebbüsleri ve Özelleştirme,** Fakülteler Kitabevi, 1993.

DPT, Kamu Mali Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması ve Mali Saymanlık Özel İhtisas Komisyonu Raporu**, Taslak Rapor**, Şubat 2000.

Duran Mahmut, "**Özelleştirme Sorunsalı: Teori ve Uygulama**", "Prof. Dr. Salih Şanver'e Armağan", Marmara Üniversitesi Maliye Araştırma ve Uygulama Merkezi, Yayın No: 10, İstanbul 1998, s. 181-205.

Edizdoğan Nihat - Çetinkaya Özhan - Gümüş Erhan, **Kamu Maliyesi**, 2. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa, 2011.

Ege Yavuz**, Dünyadaki Uygulamalar Işığında Rekabet Politikası ve Özelleştirme,** Hazine Dergisi, Sayı: 13, 0cak-2000.

Eker Ali Yıldırım, Kamu Özel Sektör Ortaklıkları**,** Bütçe Dünyası, Cilt 2, Sayı: 25, Bahar 2007.

Ergiray Akif**, Kamu Maliyesi,** Beta Yayım, 6. Baskı, İstanbul, 1985.

Errunza Vihang R.-Sumon C. Mazumdar, Privatization: A. Theoretical Framework, **Journal of International Financial Markets**, Instutions and Money 11, 2001..

Ersöz Halil Yunus, Yerel Yönetimlerde Özelleştirme Uygulamalar ve Yaygınlık Derecesi, **Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi,** Cilt: 10, Sayı: 2, Nisan 2001.

Falay Nihat, "Verimlilik-Etkinlik-Tutumluluk", Çağdaş Sayıştay Denetimi Sempozyumu, D.S.İ. Matbaası, 1988.

Feyzioğlu Bedi, **Nazari, Tatbiki, Mukayeseli Bütçe,** Filiz Kitabevi, İstanbul, 1981.

Fırat A. Serap, Belediyelerde Özelleştirme Uygulamaları, **Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi,** Cilt: 7, Sayı: 1, Ocak 1998, s. 80- 82.

Frierdrich Ebert Vakfı, Türk KİT Sistemini İktisadi Değerlendirmesi, KİGEM, 1997.

GAO, **Privatization, Questions State and Local Decisionmakers Used When Considering Privatization Options,** GAO/GGD-98-87, April 1998.

Gibbon Henry, A Guide for Divesting Government-Owned Enterprises, How to Guide, No: 15, July-1996.

Gürsoy Bedri, ***Kamu Maliyesi*** (Giriş-Masraflar), I. Cilt, Sevinç Matbaası, Ankara, 1975.

Gönen Dinçer - Işık Hikmet, **Döner Sermayeli Kuruluşlarda İhale-Muhasebe-Denetim**, Sevinç Matbaası, Ankara, 1985.

Görkem Hilal, **Kamu Hizmetlerinin Özelleştirilmesi Kapsamında Cezaevi Hizmetlerinin Özelleştirilmesi ve Türkiye'de Uygulanabilirliği**, Maliye Bakanlığı, Yayın No: 2009/397, Ankara, 2009.

İnağ Nihat, Fransa'da Özelleştirme, Tartışma Tebliği, No: 9627, TC Merkez Bankası, Kasım-1996.

Karadeniz Salim, Döner Sermayeli İşletmeler ve Vergilendirilmeleri, **Vergi Dünyası**, Sayı: 182, Ekim 1996.

Karahanoğulları Onur, Özelleştirme Yöntemi Olarak İhale, **Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi**, Cilt:7, Sayı:1, 1998.

Kartal Filiz, Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılanması Çerçevesinde Belediye Hizmetlerinin Özelleştirilmesi, **Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi,** Cilt 9, Sayı: 1, Ocak 2000.

Kılıçbay Ahmet, **Türkiye'de Piyasa Ekonomisi,** İstanbul Üniversitesi Yayın No: 3303, İstanbul, 1985.

Kısa Yaşar, "Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Malları (Hizmet) Malı mıdır?", Maliye Dergisi, Eylül-Aralık 1996, Sayı: 23.

Kızılyallı Hüsnü, Economics of Transition: A New Methodology for Transforming, A Socialist Economy to Market-Led Economy, A Review of Market Reforms of the Countries in Transition and Prospects, and a Critique of the Current Macroeconomic Theoris, Boğaziçi Üniversitesi, Yayın No: 535, İstanbul, 1994. '

Koray Meryem, Sosyal Politika, Ezgi Kitabevi, Bursa, 2000.

Koksal Tuna, Belediye Hizmetlerinin Özelleştirilmesi**,** Yöntemleri ve Uygulamaları, DPT, 1993.

Meggison William, Privization, Foreign Policy, Spring 2000, Issue 118.

Millet Vekilleri Kurulu Bütçe, Ekonomi ve Maliye Komitesi, Özelleştirmeye Dair Komisyon Raporu, Bişkek, 1991.

Musabbalı Hakkı, Bütçe Teorisi ve Uygulaması, Sadrettin Tosbi Yayın Vakfı, Yayın No: 3, Selçuklu Matbaası, İstanbul, 1978.

Nadaroğlu Halil, Kamu Maliyesi, Beta Basım Yayın, İstanbul, 1985.

Newbery David, **Privatisation, Restructuring&Regulation of Network Utilities**, Cambridge, MA, USA: MIT Press 2000, p. 25. (http:// site. ebrory. com/lib/uludag/Doc?id=200103&ppq=43)

NwankwoSonny (Rao, C.P. (Editor)), **Globalization, Privatization&Free Market Economy,** Westport, CT, USA, Greenwood Publishing Group, 1998.

OECD, **Recent Privatisation Trends in OECD Countries**, Financial Market Trends, No: 82, June 2002.

Oyan Oğuz, Özelleştirmenin Öteki Yüzü, Ekonomik FORUM, Yıl: 7, Sayı: 3, Mart 2000.

Ölmezoğulları Nalan, İktisadi Sistemler, Ezgi Yayınevi, 2. Baskı, 1998.

Önen Ergün, Karma İktisadi Teşebbüsler, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Başnur Matbaası.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, **Özelleştirme Öncesi ve Sonrası Faaliyet Bilgileri**, Nisan 2000.

Özhan Çetinkaya, **Türkiye'de Özelleştirmenin Anlam ve Uygulaması Üzerine Bir Değerlendirme,** İ.Ü. Maliye Enstitüsü Konferansları, 49. Seri., 2006.

Özmen Selahattin, **Türkiye'de ve Dünyada KİT'lerin Özelleştirilmesi,** İstanbul, 1987.

Politt Michael G., A Survey of the Liberalisation of Public Enterprises in the UK since 1979, University of Cambridge, January 1999.

Ralph Earl R. and George F. Break, **Public Finance,** NewYork, The Ronald Press Company, 1961.

Reeves Eoin, Privatizing Local Authority Services in Ireland**,** International Journal of Public Sector Management, Vol. 8, No: 4, 1995.

Sağlam Dündar, **Türkiye'de Kamu iktisadi Teşebbüslerinin Yapısı ve Zarar Nedenleri,** Kalite Matbaası, Ankara, 1980.

Sayıştay, **Kamu İşletmeleri Genel Raporu**, Ankara, 2011.

Stan Lavnia, **"Romanian Privization: Assesment of the First Five Years",** Communist and Post Communist Studies, Vol: 238, No: 4, 1995.

Starr Paul, "**The Meaning of Privatization**", Yale Lawand and Policy Review 6, 1988.

Suiçmez Halit-Şevket Yıldırım, **Dünyada ve Türkiye'de Özelleştirme Uygulamaları,** Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları, Yayın No: 508, Ankara, 1993.

Nazan Susam, **Kamu Maliyesi**, 2.Baskı, Beta Basım, Eylül, 2016

Şahin Hüseyin, **Türkiye Ekonomisi**, Ezgi Kitabevi, 11.Baskı, 2011.

Şanlıoğlu Ömer, Almanya'nın Birleşmesinin 20. Yılı: Ekonomi Politikalarının Başarısı Açısından Bir Değerlendirme, **Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi**,, Cilt:6, Yıl:6, Sayı:1, Bahar 2010.

Şener Orhan, **Kamu Ekonomisi,** Beta Basım, 5. Baskı, İstanbul, 1996.

Taylor D. Wayne, Allan A. Warrack, **Privatization of State Enterprise: Policy dirvers and lessons learned,** International Journal of Public Sector Management, Vol: 11, No: 7, 1998.

Tezcan Ercüment, **Avrupa Birliğindeki Yeni Gelişmeler Işığında Kamu Teşebbüsleri,** Münhasır veya Özel Haklar ve Kamu Hizmeti, **Amme İdaresi Dergisi,** 33/4, Aralık 2000.

Toyama Yoshihiro, **"Privization of Public Enterprises and It's Problems in Japan",** International of Social Economics, Vol: 25, No: 2/3/4, 1998.

Türkiye'de Özelleştirme, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Nisan 1996, Ankara

Türkiye'de Özelleştirme, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Temmuz 1994, Ankara

Türkiye'de Özelleştirme, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Temmuz 2001, Ankara

Türkiye'de Özelleştirme, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Mayıs 2007, Ankara.

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu, **İstanbul Sanayi Odası, 2000.**

Ukrayna Cumhuriyeti 10 Yaşında, **Forum Dergisi,** Türkçe Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Yıl: 8, s. 8, Ağustos, 2001.

Ünay Cafer, **Makro Ekonomi,** 7. Baskı, Vipaş A.Ş., Bursa, 1999.

Yarrow George, **A Theory of Privatization, or Why Bureacrats are Still in Business,** World Development, Vol: 27, No: 1, 1999.

Yaşar Süleyman, **Özelleştirme,** Creative Yayıncılık, Ankara, 1997.

Yerlikaya G.Kürşat, Yap, İşlet, Devret Modeli Hukuki Mahiyeti ve Vergilendirme, Seçkin, Ankarar, 2002.

Zengin Eyüp, Belediyelerde Özelleştirme ve Trabzon Belediyesi Uygulamaları, **İller ve Belediyeler Dergisi,** Ağustos-Eylül 1997.

Zengin Eyüp, Özelleştirmenin Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkileri", **Türk İdare Dergisi**, Yıl: 71, Sayı: 425, Aralık 1999, s. 32.

2000 Yılı, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Genel Raporu, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu, Ankara, 2002.

2010 Yılı Kamu İşletmeleri Raporu T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı, , Kasım-2011,

08.01.2001 Tarih 24281 Sayılı Mükerrer Resmi Gazete.

13.06.1999 Tarih ve 23724 Sayılı Resmi Gazete.

14.01.1990 Tarih ve 20402 Sayılı Mükerrer Resmi Gazete.

15.08.2001 Tarihli Milliyet Gazetesi.

16.07.1997 Tarih 4283 Sayılı Kanun, 19.07.1997 Tarih 23054 Sayılı Resmi Gazete.

17.03.1984 Tarih 18344 Sayılı Resmi Gazete.

19.07.2001 Tarihli ve 2001/2788 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, 14.08.2000 Tarih 24493 Sayılı Resmi Gazete.

2000 Yıllık Ekonomik Rapor, Maliye Bakanlığı, 2000.

23.05.2000 Tarih 4568 Sayılı Yasa

01.08.2003 Tarih 4971 Sayılı Yasa.

1994 Tarih 4046 Sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun.

03.07.2005 Tarih 5398 Sayılı Yasa.

23.01.2001 Tarih 24296 Sayılı Resmi Gazete.

23.08.2000 Tarih 24149 Sayılı Resmi Gazete.

25.08.2001 Tarihli Hürriyet Gazetesi

25.12.1998 Tarih ve 23564 Sayılı Resmi Gazete.

02.04.1987 Tarih 3346 Sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların TBMM Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 09.04.1987 Tarih 19426 Sayılı Resmi Gazete.

1984 Tarih 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname.

22.01.1990 Tarih 399 Sayılı "Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname.

1983 Tarih 72 Sayılı Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 20.10.1983 Tarih 18197 Sayılı Resmi Gazete.

02.04.1987 Tarih 3346 Sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlemesi Hakkında Kanun.

Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Faaliyet Raporu, 2005.

http://www.tmsf.org.tr. (6.4.2007)

http://www.oecd.org.(Finansal Market Trends, No: 82, June 2002) (2.5.2007)

http://www.ydk.gov.tr.

Telekomünikasyon Kurumu, II. Bağımsız Kurullar ve Piyasa Ekonomisi Arenası (Sanayi ve Ticaret Bakanı Ali Coşkun'un konuşması), 17 Aralık 2002, (http://www.tk.gov.tr) (İngiltere Büyükelçisi Peter Westmacott'un konuşması).

Devlete Ait Taşınmaz Mal Satış, Trampa, Kiraya Verme, Mülkiyetin Gayri Ayni Hak Tesis, Ecrimisil ve Tahliye Yönetmeliği, 16.12.1984 Tarih 18607 Sayılı Resmi Gazete.

Hürriyet Gazetesi, 18.03.2007.

2003 Tarih 5018 Sayılı "Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu".

Özker Yaşın

Hayatı-Eserleri-Sanatı

Yazar: Taylan Abiç

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-40-1

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Vadi Grafik Tasarım ve
Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420.
Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0 312 395 85 71
Sertifika No: 47479

Baskı Tarihi: Mart 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

5. KAYNAKÇA

5.1. I.KENDİ YAZDIKLARI

5.1.1. 1.Şiir kitapları

Yaşın, Özker (1952). *Ol Âlem*, Lefkoşa: Bozkurt Yayınevi.

Yaşın, Özker (1953). *Bozkurt Yayınevi*, Lefkoşa: Bozkurt Yayınevi.

Yaşın, Özker (1953). *Kıbrıs'tan Atatürk'e*, Lefkoşa: Bozkurt Yayınevi.

Yaşın, Özker (1956). *Limanda Bir Gemi*, İstanbul: Varlık Yayınevi.

Yaşın, Özker (1957). *Namık Kemal Kıbrıs'ta*. Lefkoşa.

Yaşın, Özker (1958). *Kıbrıs Mektubu*, İstanbul: Varlık Yayınları.

Yaşın, Özker (1960). *Mehmetçik Kıbrıs'ta*, İstanbul: Çevre Yayınları.

Yaşın, Özker (1963). *Babil Daha Uzakta*, İstanbul: Yeditepe Yayınları.

Yaşın, Özker (1964). *Kanlı Kıbrıs*, İstanbul: Varlık Yayınları.

Yaşın, Özker (1965). *Oğlum Savaş'a Mektuplar*, İstanbul: Çevre Yayınları.

Yaşın, Özker (2000). *Akdeniz'de Bir Ada*, İstanbul: Çevre Yayınları.

Yaşın, Özker (1986). *Kıbrıs Benim Vatanım*, İstanbul: Çevre Yayınları.

Yaşın, Özker (1986). *Önce Kuşlar Uyanır*, İstanbul: Çevre Yayınları.

Yaşın, Özker (2001). *Mektup Şiirler-Şiir Mektuplar*, İstanbul: Çevre Yayınları.

Yaşın, Özker (2006). *Ulusal Hödükler Adası*, İstanbul: Çevre Yayınları.

Yaşın, Özker (1998). *Kıbrıs'tan Atatürk'e*, İstanbul: Çevre Yayınları.

Yaşın, Özker (1998). *Yüreğimin Yarısı Sende*, İstanbul: Çevre Yayınları.

5.1.2. 2.Romanları

Yaşın, Özker (1955). *Bütün Kapılar Kapandı*, Lefkoşa: Kıbrıs Postası Yayınları.

Yaşın, Özker (1974). *Kıbrıs'ta Vuruşanlar*, İstanbul: Varlık Yayınevi.

Yaşın, Özker (1976). *Girne'den Yol Bağladık*, İstanbul: İtimat Kitabevi.

Yaşın, Özker (1978). *Kıbrıslı Kâzım*, İstanbul: Yücel Yayınları.

5.1.3. 3.Tiyatroları

Yaşın, Özker (1959). *Bayraktar Türküsü*, Lefkoşa: Kıbrıs Postası Yayınları.

Yaşın, Özker (1988). *Zafer ve Bağış*, İstanbul: Yeşilada Yayınları.

5.1.4. 4.Anıları

Yaşın, Özker (1997). *Nevzat ve Ben I*, İstanbul: Yeşilada Yayınları.

Yaşın, Özker (2003). *Nevzat ve Ben II*, İstanbul: Yeşilada Yayınları.

Yaşın, Özker (2004). *Nevzat ve Ben III*, İstanbul: Yeşilada Yayınları.

5.2. II. HAKKINDA YAZILANLAR

5.2.1. 1.Ansiklopediler

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, İstanbul: Dergah Yayınları.

5.2.2. 2.Edebiyat tarihleri ve antolojiler

Atun, Suna, Bülent Fevzioğlu (2004). *Kıbrıs Türk Edebiyatı'nda Öykü'nün 107 Yıllık Kronolojik-Antolojik Tarihsel Süreci*, KKTC: Mağusa Tarihini Araştırma ve Yazın Vakfı Yayınları.

Parlatır, İsmail ve diğerleri (2006). *Tanzimat Edebiyatı*, Ankara: Akçağ Yayınları.

Korkmaz, Ramazan ve diğerleri (2005). *Türk Edebiyatı 1839-2000*, Ankara: Grafiker Yayınları.

Türk Dünyası Edebiyat Tarihi (2007), C.9, Ankara: AKM Başkanlığı Yayınları.

Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi (1997), C9, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Yaşın, Mehmet (2005). *Kıbrıs Şiiri Antolojisi*, İstanbul: Adam Yayıncılık.

5.2.3. 3.Monografiler

Tuncer, Hüseyin (2001). *Özker Yaşın Hayatı-Sanatı-Eserlerinden Seçmeler,* İstanbul: Çevre Yayınları.

5.2.4. 5.Makale ve Bildiriler

Dinç, Abdülkerim; *Deniz ve Şiir*, Kitap-lık, Y.12, S.74, Kasım 2004, s.104

Narlı, Mehmet (2001). Romanda Zaman ve Mekân Kavramları. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5 (7).

Turan, Metin. Kıbrıs Türk Romanında Çıkarma Harekâtı. Erişim Adresi: http://turkoloji.cu.edu.tr/pdf/metin_turan_kibris_turk_romani_cikarma_harekati.pdf

Vieira, Patricia (2017). Varoluşçuluk Bir Posthümanizm midir?, (Çev. Rafet Koca), *Düşünbil*, 59 (11), s. 21.

Yaşın, Özker; *"Şiir Üstüne", Kıbrıs Postası*, Y.2, S.433, 11 Ocak 1984, s.4.

Yakış, Hüseyin (7 Haziran 1986). Özker Yaşın'a Korgeneral'in Mektubu. Kıbrıs Postası.

Yüksel, Dilek Yiğit (2018). Kıbrıs'ta Yaşananlar ve Türk Mukavemet Teşkilatı (1957-1964), *Atatürk Araştırmaları Merkezi Dergisi*, 33 (2): 98.

5.3. 6. Diğer kaynaklar

Aktaş, Şerif (2000). *Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş*, Ankara: Akçağ Yayınları.

Çetin, Nurullah (2005). *Roman Çözümleme Yöntemi*, Ankara: Öncü Kitap Yayınları.

Çetin, Nurullah (2004). *Şiir Çözümleme Yöntemi*, Ankara: Öncü Kitap Yayınları.

Çevikel, Nuri (2006). *Kıbrıs, Akdeniz'de Bir Osmanlı Adası (1570-1878)*, İstanbul: 47 Numara Yayınları.

Çonoğlu, Salim (2007). Cumhuriyet Dönemi Türk Şiirinde Ölüm 1920-1950, Ankara: Akçağ Yayınları.

Dinç, Abdülkerim (2001). *Deniz Şiirleri Antolojisi*, Ankara: Akçağ Yayınları.

Fehmi, Hasan (1992). *A'dan Z'ye KKTC*, İstanbul: Cem Yayınevi.

Fromm Erich (2001). *Sevme Sanatı*, İzmir: İlya Yayınları.

Fromm, Erich (1996) *Özgürlükten Kaçış*, İstanbul: Payel Yayınları.

İsmail, Sabahattin (1992). *Kıbrıs Cumhuriyetinin Doğuşu- Çöküşü ve Unutulan Yıllar (1964-1974)*, Lefkoşa: KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Yayınaları.

Korkmaz, Ramazan (2002). *Cahit Sıtkı Tarancı*, Ankara: Akçağ Yayınları.

Orakçı, Cengizhan (2003). *Yahya Kemal Beyatlı*, Ankara: Alternatif Yayınları.

Özmen, Süleyman (2005). *Avrasya'nın Kırılma Noktası Kıbrıs*, İstanbul: IQ Kültür-Sanat Yayınları.

Özodaşık, Mustafa (2005). *Yalnızlık*, Konya: Tablet Yayınları.

Pala, İskender (1999). *Divân Şiiri Sözlüğü*, İstanbul: Ötüken Yayınları.

Sakınmaz, Şenol Koray (2007). *Kıbrıs Tüneli*, İstanbul: Akademi Kültür Sanat Yayıncılık.

Sepetçioğlu, Mustafa Necati (1965). *Yaratılış ve Türeyiş*, Ankara: Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü.

Şengül, Abdullah (2008). *Cumhuriyet Döneminde Tarihî Tiyatro*, Ankara: Alp Yayınevi.

PANDEMİDE TURİZM VE EKONOMİ

Editörler

Prof.Dr. Cüneyt Yenal Kesbiç

Prof.Dr. Tuncer Özdil

Prof.Dr. Melih Özçalık

EKİN

Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

e_ISBN: 978-625-8024-60-9

Sayfa Düzeni/Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax.: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

2019 yılında ortaya çıkan tüm dünyada mevcut ekonomik ve sosyal düzeni derinden etkileyen Covid-19 pandemisi, ülke ekonomilerinin de sektörel temelde değişmesine ve kamu otoritelerince desteklenmesine yol açmıştır. Aynı zamanda da bu süreç; sosyal devlet olgusunun tekrar yükselişe geçtiği ve özellikle hizmetler sektörünün yeni baştan düzenlendiği bir dönem olmuştur.

Bilişim teknolojileri ve küreselleşmenin ekonomik, sosyal ve toplumsal alanda köklü değişimlere neden olduğu bilişim çağında salgının ekonomik ve sosyal etkilerinin tartışılması, konuyla bilimsel çalışmaların yapılma zorunluluğu çok daha önemli olmuştur.

"Sürdürülebilirlik", "Yeşil Ekonomi", "Çevre Duyarlılığı", "Dijital Dönüşüm", "Endüstri 4.0", "Toplum 5.0", "Yapay Zeka", "Makine Öğrenmesi",… gibi kavramlarla tanımlanan içinde bulunduğumuz dijital değişim ve dönüşüm sürecinde salgının olumlu olumsuz etkilerinin tartışılması ve olumsuzlukların giderilmesi için alınacak tedbirler ve politikaların belirlenmesi salgınla topyekün mücadelede önemli eşik noktasıdır.

Bununla beraber irili ufaklı tüm firmaların karlılıklarının azaldığı, üretim ve tüketimde maliyet unsurlarının yeniden gözden geçirildiği bir dönem olan bu süreçte; reel ekonomide döngüsellik ön plana çıkarak "Döngüsel Ekonomi" daha da önem kazanmıştır.

Manisa Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi olarak bahsi geçen konularda taraflar arasında farkındalık yaratarak ilgiyi arttırmak, akademik tartışma ortamı oluşturarak konunun bilimsel yönden geliştirilmesine katkıda bulunabilmek için 2020-21 döneminde bir dizi bilimsel etkinlik gerçekleştirilmiştir. Söz konusu etkinliklerdeki konusunda uzman akademisyenlerin, bürokrat ve özel sektör temsilcilerinin sunum ve görüşleri daha da geliştirilerek bu eser ortaya çıkarılmıştır.

Manisa Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi tarafından düzenlenen "Pandemi ve Ekonomi Forumu", "Pandemide Turizm Eko-

nomisi Forumu" ve "Döngüsel Ekonomi Zirvesi"nde yapılan sunumların genişletilmiş haliyle oluşturulan bu çalışmanın düzenlenmesinde emeği geçen Araş.Gör. Elif Tuğçe Bozduman, Araş.Gör. Erdi Bayram, Araş.Gör. Taha Artuç, Ekin Basım Yayın Dağıtım Şirketi çalışanlarına katkı ve emeklerinden dolayı teşekkür ederiz.

Manisa-2021

Prof.Dr. Cüneyt Yenal Kesbiç

Prof.Dr. Tuncer Özdil

Prof.Dr. Melih Özçalık

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
PANDEMİ VE EKONOMİ

GİRİŞ **1**
Prof. Dr. Ahmet ATAÇ

PANDEMİ VE TARIM **3**
Dr. Bekir PAKDEMİRLİ

PANDEMİ SÜRECİNDE KÜRESEL VE ULUSALIN YENİDDEN ANLAMLANDIRILMASI **7**
Prof. Dr. Recai COŞKUN

PANDEMİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLİŞKİSİ: DİJİTAL DÖNÜŞÜM YENİ NORMALİN ARACI MI? **11**
Prof. Dr. Serhat BURMAOĞLU

PANDEMİ DÖNEMİ SAĞLIK HİZMETLERİNDE PLANLAMA VE YÖNETİM SORUNLARI, ÇÖZÜM ÖNERİLERİ **14**
Prof. Dr. Erhan ADA

COVID-19'UN ÇALIŞANLARA VE ŞİRKETLERİN İNSAN KAYNAKLARI POLİTİKASINA ETKİLERİ **20**
Prof. Dr. Burcu Güneri ÇANGARLI

PANDEMİNİN ŞİRKETLERİN FİNANSAL RAPORLAMA VE DENETİM SÜREÇLERİNE ETKİLERİ **23**
Prof. Dr. Hüseyin AKAY

DÖNGÜSEL EKONOMİ VE SAĞLIK **28**
Prof.Dr. Serhat BURMAOĞLU
Arif SÖYLER

KAMU ALANINDA DÖNGÜSEL EKONOMİ **34**
Ural SEVENER

SONUÇ **38**
Prof. Dr. Cüneyt Yenal KESBİÇ

KAYNAKLAR **40**

İKİNCİ BÖLÜM
PANDEMİDE TURİZM EKONOMİSİ

GİRİŞ **45**
Prof. Dr. Ramazan GÖKBUNAR

TURİZMDE GÜVENLİK **47**
Prof. Dr. Metin KOZAK

YENİ NESİL TURİZM **49**
Mehmet İŞLER

PANDEMİNİN TURİZME ETKİSİ **52**
Prof. Dr. Beykan ÇİZEL

PANDEMİ ÖNCESİ VE SÜRECİNDE TURİZMİN İSTİHDAM BOYUTU **54**
Prof. Dr. Cafer TOPALOĞLU

DİJİTAL TURİZM **57**
Prof. Dr. Nuray Selma ÖZDİPÇİNER

PANDEMİ DÖNEMİNDE TURİZM SEKTÖRÜ **64**
Dr. Yusuf GÜNAYDIN

TURİZMDE NİŞ PAZARLARIN ÖNEMİ **66**
Prof. Dr. Mehmet Emre GÜLER

GASTRONOMİ TURİZMİ **70**
Doç. Dr. Aziz BOSTAN
Ögr.Gör.Dr. Ayşe ARSLAN

SAĞLIK TURİZMİ **83**
Prof. Dr. İsa SAĞBAŞ

YENİLİKÇİLİK VE GİRİŞİMCİLİK EKOSİSTEMİ **87**
Prof. Dr. Mustafa TEPECİ

SONUÇ **91**
Prof. Dr. Cüneyt Yenal KESBİÇ

KAYNAKLAR **93**

KAYNAKLAR

Adu, R. O., Gyasi, S. F., Essumang, D. K., & Otabil, K. B. (2020). Medical Waste-Sorting and Management Practices in Five Hospitals in Ghana. Journal of Environmental and Public Health, 2020. https://doi.org/10.1155/2020/2934296

Alshemari, A., Breen, L., Quinn, G., & Sivarajah, U. (2020). Can We Create a Circular Pharmaceutical Supply Chain (CPSC) to Reduce Medicines Waste? Pharmacy, 8(4), 221. https://doi.org/10.3390/pharmacy8040221

Applications, B., & Pradesh, U. (2018). NEW ADVANCEMENTS OF BIOPLASTICS IN MEDICAL APPLICATIONS Kulsoom Bano, Reetika Pandey, Jamal-e-Fatima and Roohi * Protein Research Laboratory, Department of Bioengineering, Integral University, Lucknow - 226026, Uttar Pradesh, India. International Journal of Pharmaceutical Sciences and Research, 9(2), 402–416. https://doi.org/10.13040/IJPSR.0975-8232.9(2).402-16

Assets.kpmg/content/dam/kpmg/tr/pdf/2020/04/Covid19-finansal raporlama üzerindeki-potansiyel-etkileri-pdf

Backman, A., Skoog, M., Backman, A., & Larsson, T. (2020). Replacing waste streams in the healthcare industry by applied technology Developing technology for a circular economy. June.

Batterman, S. (2004). Findings on an Assessment of Small-scale Incinerators for Health-care Waste. World Health Organization, Protection of the Human Environment, 77. https://www.who.int/water_sanitation_health/medicalwaste/en/smincinerators.pdfyüzde0A http://www.who.int/water_sanitation_health/medicalwaste/smallincinerators/en/

Borowy, I. (2020). Medical waste□: the dark side of healthcare Resíduo hospitalar□: o lado sombrio da assistência médica. Supl Set, 27(June 2019), 231–251.

Cavlak, Hakan; "Covid-19 Pandemisinin Finansal Raporlama Üzerindeki Olası Etkileri: BİST 100 Endeksindeki İşletmelerin Ara Dönem Finansal Raporlarının İncelenmesi" Gaziantep Ünv. Sosyal Bilimler Dergisi, 2020, Special Issue.

Deloitte, (2020); "Küresel Covid-19 Salgınının Türkiye'de Farklı Kategorilere Etkileri" https:/www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/consulting/küresel-covid-19salgininin-turkiyede-farkli-kategorilere-etkileri.pdf

Demir, Zekeriya; "Covid-19'un TFRS Kapsamındaki Finansal Raporlamaya Olan Etkileri ve TMS Kapsamında Denetçinin Dikkate Alması Gereken Hususların Değerlendirilmesi" Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, 2020.

Fisman, D., & Tuite, A. R. (2014). Ebola: No time to waste. The Lancet Infectious Diseases, 14(12), 1164–1165. https://doi.org/10.1016/S1473-3099(14)70851-5

Gedik, Aslı; "Covid-19 Giderlerini Kuma Gömelim Mi" 24.07.2020 Tarihli Dünya Gazetesi.

Grantthornton.com.tr/en-guncel/makaleler/cfolar-,için-10-sorular

Hasan, M. M., & Rahman, M. H. (2018). Assessment of Healthcare Waste Management Paradigms and Its Suitable Treatment Alternative: A Case Study. Journal of Environmental and Public Health, 2018. https://doi.org/10.1155/2018/6879751

Hassan, M. F., & Shareefdeen, Z. (2021). Recent Developments in Sustainable Management of Healthcare Waste and Treatment Technologies. Journal of Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems, N/A(N/A), 0–0. https://doi.org/10.13044/j.sdewes.d9.0384

Hauri, A. M., Armstrong, G. L., & Hutin, Y. J. F. (2004). The global burden of disease attributable to contaminated injections given in health care settings. International Journal of STD and AIDS, 15(1), 7–16. https://doi.org/10.1258/095646204322637182

Insa, E., Zamorano, M., & López, R. (2010). Critical review of medical waste legislation in Spain. Resources, Conservation and Recycling, 54(12), 1048–1059. https://doi.org/10.1016/j.resconrec.2010.06.005

Kane, G. M., Bakker, C. A., & Balkenende, A. R. (2018). Towards design strategies for circular medical products. Resources, Conservation and Recycling, 135(June), 38–47. https://doi.org/10.1016/j.resconrec.2017.07.030

Kargar, S., Paydar, M. M., & Safaei, A. S. (2020). A reverse supply chain for medical waste: A case study in Babol healthcare sector. Waste Management, 113, 197–209. https://doi.org/10.1016/j.wasman.2020.05.052

Kenny, C., & Priyadarshini, A. (2021). Review of current healthcare waste management methods and their effect on global health. Healthcare (Switzerland), 9(3). https://doi.org/10.3390/healthcare9030284

Klangsin, P., & Harding, A. K. (1998). Medical waste treatment and disposal methods used by hospitals in Oregon, Washington, and Idaho. Journal of the Air and Waste Management Association, 48(6), 516–526. https://doi.org/10.1080/10473289.1998.10463706

Lee, B. K., Ellenbecker, M. J., & Moure-Ersaso, R. (2004). Alternatives for treatment and disposal cost reduction of regulated medical wastes. Waste Management, 24(2), 143–151. https://doi.org/10.1016/j.wasman.2003.10.008

Lee, R. J., & Mears, S. C. (2012). Greening of orthopedic surgery. Orthopedics, 35(6), 940–944. https://doi.org/10.3928/01477447-20120525-39

Maalouf, A., & Maalouf, H. (2021). Impact of COVID-19 pandemic on medical waste management in Lebanon. Waste Management and Research, 0(0). https://doi.org/10.1177/0734242X211003970

Manavalan, E., & Jayakrishna, K. (2019). An analysis on sustainable supply chain for circular economy. Procedia Manufacturing, 33, 477–484. https://doi.org/10.1016/j.promfg.2019.04.059

McGain, F., Algie, C. M., O'Toole, J., Lim, T. F., Mohebbi, M., Story, D. A., & Leder, K. (2014). The microbiological and sustainability effects of washing anaesthesia breathing circuits less frequently. Anaesthesia, 69(4), 337–342. https://doi.org/10.1111/anae.12563

McGain, F., McAlister, S., McGavin, A., & Story, D. (2010). The financial and environmental costs of reusable and single-use plastic anaesthetic drug trays. Anaesthesia and Intensive Care, 38(3), 538–544. https://doi.org/10.1177/0310057x1003800320

McGain, Forbes, White, S., Mossenson, S., Kayak, E., & Story, D. (2012). A survey of anesthesiologists' views of operating room recycling. Anesthesia and Analgesia, 114(5), 1049–1054. https://doi.org/10.1213/ANE.0b013e31824d273d

Nema, S. K., & Ganeshprasad, K. S. (2002). Plasma pyrolysis of medical waste. Current Science, 83(3), 271–278.

Özdemir, Murat-Karavardar, Alper-Özkan, Mustafa; "Covid-19 Pandemisinin Finansal Raporlama Süreci Üzerindeki Etkileri: Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Üzerine Bir Araştırma, Journal of International Management, Educational and Economic Perspectives 8, (2) (2020).

Penn, E., Yasso, S. F., & Wei, J. L. (2012). Reducing disposable equipment waste for tonsillectomy and adenotonsillectomy cases. Otolaryngology - Head and Neck Surgery (United States), 147(4), 615–618. https://doi.org/10.1177/0194599812450681

Pieper, U., Hayter, A., & Montgomery, M. (2017). Safe management of wastes from health care activities A summary*. Geneva, WHO/FWC/WSH/17.05, 1–24. https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/259491/WHO-FWC-WSH-17.05-eng.pdf;jsessionid=BE197A8BAB73EC864CA3573E15D4F0E6?sequence=1

Rahayu, P., Rohajawati, S., Fairus, S., Saragih, H., & Akbar, H. (2021). Challenges and Recommendation of the Information Technologies Application in Hazardous Medical Waste Management amidst Pandemic Covid-19. Journal of Physics: Conference Series, 1844(1). https://doi.org/10.1088/1742-6596/1844/1/012029

Rizan, C., Mortimer, F., Stancliffe, R., & Bhutta, M. F. (2020). Plastics in healthcare: time for a re-evaluation. Journal of the Royal Society of Medicine, 113(2), 49–53. https://doi.org/10.1177/0141076819890554

Royal College of Physicians. (2018). Less waste, more health: A health professional's guide to reducing waste. https://www.rcplondon.ac.uk/projects/outputs/less-waste-more-health-health-professionals-guide-reducing-waste

Sarkodie, S. A., & Owusu, P. A. (2021). Impact of COVID-19 pandemic on waste management. Environment, Development and Sustainability, 23(5), 7951–7960. https://doi.org/10.1007/s10668-020-00956-y

Secretariat of the Basel Convention, & WHO. (2004). Preparation of national healthcare waste management plans in Sub-Saharan countries: Guidance manual. http://www.who.int/water_sanitation_health/medicalwaste/en/guidancemanual.pdf

Sobiecka, E., Obraniak, A., & Antizar-Ladislao, B. (2014). Influence of mixture ratio and pH to solidification/stabilization process of hospital solid waste incineration ash in Portland cement. Chemosphere, 111, 18–23. https://doi.org/10.1016/j.chemosphere.2014.03.057

Thakur, V. (2021). Framework for PESTEL dimensions of sustainable healthcare waste management: Learnings from COVID-19 outbreak. Journal of Cleaner Production, 287. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.125562

Tsakona, M., Anagnostopoulou, E., & Gidarakos, E. (2007). Hospital waste management and toxicity evaluation: A case study. Waste Management, 27(7), 912–920. https://doi.org/10.1016/j.wasman.2006.04.019

turmob.org.tr/ebulten/TURMOBHaber152/files/assets/common/downloads/52pdf

Van Boerdonk, P. J. M., Krikke, H. R., & Lambrechts, W. (2021). New business models in circular economy: A multiple case study into touch points creating customer values in health care. Journal of Cleaner Production, 282, 125375. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.125375

Webster, J., Radke, E., George, N., Faoagali, J., & Harris, M. (2005). Barrier properties and cost implications of a single versus a double wrap for storing sterile instrument packs. American Journal of Infection Control, 33(6), 348–352. https://doi.org/10.1016/j.ajic.2004.11.010

WHO, & UNICEF. (2015). Water, sanitation and hygiene in health care facilities. Who, 52.

Windfeld, E. S., & Brooks, M. S. L. (2015). Medical waste management - A review. Journal of Environmental Management, 163, 98–108. https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2015.08.013

World Health Organization Regional Office for Europe. (2018). Circular economy and health: opportunities and risks. In WHO press. http://www.euro.who.int/pubrequestyüzde0Ahttp://www.euro.who.int/en/publications/abstracts/circular-economy-and-health-opportunities-and-risks-2018yüzde0Ahttp://www.euro.who.int/pubrequest

Xu, L., Dong, K., Zhang, Y., & Li, H. (2020). Comparison and analysis of several medical waste treatment technologies. IOP Conference Series: Earth and Environmental Science, 615(1). https://doi.org/10.1088/1755-1315/615/1/012031

Yu Fei Xia, B. H. Y. Z. (2020). The natural history of medical subspecialties. Annals of Internal Medicine, 93(4), 624–626. https://doi.org/10.7326/0003-4819-93-4-624

Zhao, W., Van Der Voet, E., Huppes, G., & Zhang, Y. (2009). Comparative life cycle assessments of incineration and non-incineration treatments for medical waste. International Journal of Life Cycle Assessment, 14(2), 114–121. https://doi.org/10.1007/s11367-008-0049-1

KAYNAKLAR

Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı (2021), Karavan Turizmi Planlama Çalışması, https://www.baka.gov.tr/assets/upload/dosyalar/karavan-turizmi-planlama-calismasi.pdf, Erişim Tarihi: 16.11.2021

Bektaş B. (2021). Villa turizmine ilgi '5 yıldızlı konforu' beraberinde getirdi, Anadolu Ajansı. https://www.aa.com.tr/tr/yasam/villa-turizmine-ilgi-5-yildizli-konforu-beraberinde-getirdi/2132213, Erişim Tarihi: 16.11.2021

Dünya Haber Ajansı (2021). Turizmde 2021 hedefi: 25 milyon yabancı turist https://www.dunya.com/sektorler/turizm/turizmde-2021-hedefi-25-milyon-yabanci-turist-haberi-605968, Erişim Tarihi: 15.11.2021

https://www.tga.gov.tr/wp-content/uploads/2020/05/tesislerdeAlinanOnlemler.pdf

Hürriyet (2020), Villa Turizmine Büyük İlgi, https://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/villa-turizmine-buyuk-ilgi-41698900, Erişim Tarihi: 15.11.2021

Novelli, M. (Ed.). (2005). Niche tourism: Contemporary issues, trends and cases. Routledge.

Sabah (2020), Corona-Virus-Sonrasi-Tatilcilerin-Gozdesi-Oldu-Karavan-Satislarinda-Patlama-Yasandi, https://www.sabah.com.tr/ekonomi/2020/08/11/corona-virus-sonrasi-tatilcilerin-gozdesi-oldu-karavan-satislarinda-patlama-yasandi?paging=2, Erişim Tarihi: 15.11.2021

Turizm Günlüğü (2021). Turizm sektöründen 2022 yılı öngörü ve beklentileri https://www.turizmgunlugu.com/2021/11/05/turizmcilerden-2022-yili-ongoru-ve-beklentileri/, Erişim Tarihi: 15.11.2021

Uysal M. Ü. (2020). İzole tatile yöneliş çekme karavan satışlarını artırdı, Anadolu Ajansı. https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/izole-tatile-yonelis-cekme-karavan-satislarini-artirdi-/1938040, Erişim Tarihi: 16.11.2021

PANEL VERİ EKONOMETRİSİ:

Stata ve EViews Uygulamalı

Prof. Dr. Mehmet ÇINAR

Bursa Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Ekonometri Bölümü
mehmetcinar@uludag.edu.tr

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-27-1

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Ağustos 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI

Çınar, Mehmet, Panel Veri Ekonometrisi: Stata ve EViews Uygulamalı, 1 Baskı, Bursa: Ekin Yayınevi, XIV+640 s., 160x235 mm

1. Panel Veri Ekonometrisi 2. Parametre Heterojenliği 3. Ortak Etkiler (CE, Havuzlanmış) Modeli 4. Sabit Etkiler (FE) Modeli 5. Rassal Etkiler (RE) Modeli 6. Panel Verilerde Ekonometrik Sınamalar 7. Panel Verilerde Ekonometrik Varsayımlar 8. Dirençli Tahminciler

Eksikliğini her daim hissedeceğim
İlkokul Öğretmenim ***Abdullah GÖKÇEN****'in anısına…*

ÖNSÖZ

Panel veri, aynı birimin zaman içerisinde tekrarlı gözlemlerinden oluşan veri seti olarak tanımlanmaktadır. Burada "birim"; işçiler, hanehalkı, firmalar, bölgeler, ülkeleri vb. ifade etmektedir. Zaman serisi ve yatay kesit verilerini bir arada kullanan çalışmalar Hildreth (1950), Kuh (1959), Grunfeld ve Griliches (1960), Zellner (1962), Swamy (1970) olmasına rağmen, modern ekonometrik araştırmalarda panel verilerin popüler olması 1990'lardan sonrasına dayanmaktadır. Panel verilerin gelişimini sağlayan ve popüler olmasına neden olan faktörler üç madde ile özetlenebilir: (1) makro ve mikro düzeyde birçok resmi kurum ve firmanın verileri düzenli kayıtlar halinde tutup, bu verileri zamanın farklı dönemlerinde yayınlaması. Bu durum, başta ekonomik veriler olmak üzere tutulan kayıtların kronolojik bir sırayla zaman boyutu ve yatay kesit boyutuyla biriktirilmesini sağlamıştır. Dolayısıyla bu tür veriler sayesinde tüm kaynaklardan elde edilen bilgiler etkin bir şekilde kullanılır ve bu çerçevede modeller tahmin edilir. Bu panel veri setlerinden bazıları şu şekilde sıralanabilir:

- NLS (National Longitudinal Surveys)
- PSID (Panel Study of Income Dynamics)
- SLID (Survey of Labor Income Dynamics)
- JPSC (Japanese Panel Surveyon Consumers)
- GSOEP (German Social Economics Panel)
- BHPS (British Household Panel Survey)
- ECHP (European Commodity Household Panel)
- HILDA (Household Income Labor Dynamics in Australia)
- RLMS (Russian Longitudinal Monitoring Survey)
- KLIPS (Korea Labor and Income Panel Study)
- …

(2) bilgisayar ve paket programların gelişimi, daha önce kontrol edilmesi zor problemlerin artık sıradanlaşmasını sağlamıştır. (3) sürecin detaylandırılması ve uygun istatistiksel yöntemin uygulanması ile yerinde ve daha geniş perspektifte analizler yapılmaktadır.

Panel veri olarak derlenen veriler yatay kesit ve zaman serisi boyutuna sahip olduğu için, bu iki boyut gözlemlere ilişkin bilgiler sunmaktadır. Örneğin birimler ve/veya zaman boyunca meydana gelen farklı davranışları anlama ve modelleme imkânı doğmaktadır. Oluşturulan bu modeller iki boyutlu veri bilgisi içerdiğinden, değişkenlik artmaktadır. Böylece bağımsız değişkenler arasındaki çoklu doğrusal bağlantı probleminin üstesinden gelinebilir. Ayrıca modelde serbestlik derecesi sorunu ortadan kalkacağından elde edilecek tahminlerin etkinliği artmaktadır.

Eğer birçok ülkenin ulusal verileri bir araya getirilirse, ülke paneli elde edilmiş olur. Bu türlü verilere örnek G7, OECD veya AB üyesi ülkelerinin gözlenmiş olan yıllık, çeyrek yıllık veya aylık yayınlanmış istatistikleri olabilir. Son yıllarda panel veya longitudional veri seti hanehalkı gibi belirli sayıda birimlerin zamanın birçok noktasında gözlenmesini içermektedir.

Her ne kadar panel verileri kullanmanın birçok avantajı ve faydası varsa da bazı sınırlılıklarının olduğu da unutulmamalıdır. Panel verilerin sınırlılıkları arasında veri toplama ve düzenleme problemi gelmektedir. Veriler toplanırken, topluluğun yanlı bir şekilde seçilmesi, topluluğun eksik sayılması, sorulara cevap alamama ve yanıtların yanlış kaydedilmesi gibi problemler ile karşılaşılabilir.

Herhangi bir makro veya mikroekonomik değişkenin birim veya zaman boyutu olarak çok büyük bir veriye sahip olmazsa da, bu tür değişkenleri panel veriler ile modellemek mümkündür. Örneğin birim boyutunun (N) zaman boyutu (T)'den büyük olduğu durumlarda değişkenler arasındaki ilişkiyi tahmin etmek için temelde üç farklı model kullanılmaktadır. Bu modeller; Ortak Etkiler (pooled, havuzlanmış, birleştirilmiş) en küçük kareler (CE), Sabit Etkiler (FE) ve Rassal Etkiler (RE) modelleridir.

CE yaklaşımı değişkenler arasındaki ilişkiyi modellerken etkilerin birimler ve zaman boyunca ortak olduğunu varsaymaktadır. Diğer bir ifadeyle CE paneldeki tüm birimlerin homojen dağıldığını varsaydığından paneli tek bir birimmiş gibi görmekte ve hem kesmelerin hem de eğimlerin ortak olduğunu varsaymaktadır. Nihayetinde bu tür bir varsayım panel veriler için nadiren geçerli olmaktadır. FE modeli değişkenler arasındaki ilişkiyi ortaya koyarken birim ve/veya zaman etkilerinin tüm birimler için farklı olduğunu varsaymaktadır. Bu varsayım doğru olmakla beraber daima geçerli bir varsayım değildir. Çünkü bazı durumlarda birimler arasındaki farklılık birime özgü sabit davranışlardan kaynaklanabileceği

gibi bazı durumlarda da bu etkiler rassal olarak ortaya çıkabilmektedir. Böyle bir durumda FE modelinin kullanılması doğru olmayacaktır. Bu nedenle birimler arasındaki farklılığın rassal olabileceğini varsayan RE modelinin kullanılması gerekmektedir.

FE modeli tahmin edilirken model yapısına göre dikkate alınan sabit etkiler, modele kukla değişkenler şeklinde dahil edilmektedir. Daha sonra model OLS ile tahmin edilmektedir. Bu nedenle FE modeli için tahmin süreci kukla değişkenli OLS (LSDV) ile gerçekleştirilmektedir. Ancak RE modelinde birim ve/veya zaman etkileri rassal değişken olarak alındığı için model genelleştirilmiş en küçük kareler (GLS) ile tahmin edilmektedir.

Uygulamada FE veya RE yaklaşımlarından hangisinin kullanılması gerektiği tam olarak bilinmediğinden bu kararı doğru bir şekilde vermek oldukça önemlidir. Bu seçimin yapılmasında formel olmayan yöntemler olmasının yanında formel testlerde kullanılabilmektedir. En çok bilinen formel test Hausman (1978) spesifikasyon testidir. Hausman (1978) testi, temelde GLS tahminciler ile OLS tahmincileri arasında anlamlı fark olup olmadığını test etmektedir. Burada kurulacak sıfır hipotezi GLS tahmincisinin geçerli olduğunu yani RE modelinin uygun olduğunu göstermektedir. Alternatif hipotez ise OLS tahmincisinin, yani FE modelinin geçerli olduğunu ortaya koymaktadır. Eğer sıfır hipotezi red edilirse Sabit Etkiler (FE) modelinin kullanılmasının daha uygun olacağı kararına varılır. Ancak tersi durumda sıfır hipotezi red edilemezse Rassal Etkiler (RE) modelinin uygun olduğu sonucuna ulaşılır.

Panel veriler kullanılarak yapılan çalışmalarda çoğu zaman temel ekonometrik varsayımların sağlandığı kabul edilmektedir. Örneğin panel veriler birden fazla birimin birleşiminden oluşması nedeniyle, her zaman bu birimler arasında yüksek dereceden korelasyon olma olasılığı vardır. Bu durumda yatay kesit bağımlılığının olmadığı varsayımı ihlal edilebilir. Benzer şekilde FE veya RE ile tahmin edilen modelin hatalarında değişen varyans ve otokorelasyon gibi problemlerin olması da muhtemeldir. Dolayısıyla bu varsayımlardan bir veya birkaçının sağlanmaması tahmin edilen parametrelerde etkinlik kaybına ve standart hataların yanlış tahmin edilmesine neden olmaktadır. Bu nedenle model tahmin edildikten sonra bu varsayımların geçerli olup olmadığının test edilmesi gerekmektedir. Eğer ilgili testler sonucunda bu problemlerin bir veya birkaçı ile karşılaşılırsa, FE veya RE modelinden elde edilen tahminler kullanılamaz. Bu durumda modelin ya bu problemlerden arındırılması ya da bu problemlere karşı tutarlı standart hatalar üretebilen yeni yöntem ile tahmin edilmesi gerekmektedir. Bu amaçla ilgili problemlere ilişkin standart hataları düzeltebilen yaklaşımlar önerilmektedir.

Çalışma genel olarak beş bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın birinci bölümünde panel veri kavramı, panel verilerin faydaları ve sınırlılıkları, özellikle panel verilerde parametre heterojenliği kavramları ele alınmıştır. Birinci bölümde ayrıca panel veri tahmin yaklaşımları ele alınarak, Sabit Etkiler ve Rassal Etkiler modeller kavramsal olarak karşılaştırılmaktadır. Bölüm sonunda ise Stata ve EViews programlarına ilişkin uygulamalara yer verilmektedir.

Çalışmanın ikinci bölümünde, Sabit Etkiler Modeli (FE) için kovaryans analizine yer verilmektedir. Diğer bir ifadeyle Sabit Etkiler modelinin birim ve/veya zaman boyutu için tahmin sürecinin nasıl gerçekleştirildiği açıklanmaktadır. Bölüm içerisinde ilaveten birim ve/veya zaman boyutlu Gruplararası (Between Group) modellerin tahmin işlemi üzerinde durulmaktadır. Teorik açıklamanın yanında Trafik Kazaları ve Grunfeld yatırım verileri kullanılarak örnekler tüm detayları ile gösterilmektedir. Bölüm sonunda ise Stata ve EViews programlarına ilişkin uygulamalara yer verilmektedir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde, Rassal Etkiler Modeli (RE) için kovaryans analizine yer verilmektedir. Diğer bir ifadeyle Rassal Etkiler modelinin birim ve/veya zaman boyutu için tahmin sürecinin nasıl gerçekleştirildiği açıklanmaktadır. Bölüm içerisinde ilaveten maksimum olabilirlik tahmin süreci üzerinde durulmaktadır. Teorik açıklamanın yanında Trafik Kazaları ve Grunfeld yatırım verileri kullanılarak örnekler tüm detayları ile gösterilmektedir. Bölüm sonunda ise Stata ve EViews programlarına ilişkin uygulamalara yer verilmektedir.

Çalışmanın dördüncü bölümünde, panel veri modellerinde sınamalar üzerinde durulmaktadır. Daha açık bir ifadeyle, birim ve/veya zaman boyutlu Ortak Etkiler (CE) ve Sabit Etkiler (FE) arasında karar vermek F-sınaması açıklanmaktadır. İkinci olarak birim ve/veya zaman boyutlu Ortak Etkiler (CE) ve Rassal Etkiler (RE) modelleri arasında karar vermek LM-sınamaları üzerinde durulmaktadır. Üçüncü olarak birim ve/veya zaman boyutlu Sabit Etkiler (FE) ve Rassal Etkiler (RE) modelleri arasında karar vermek için Hausman sınaması üzerinde anlatılmaktadır. Teorik açıklamanın yanında Trafik Kazaları ve Grunfeld yatırım verileri kullanılarak örnekler tüm detayları ile gösterilmektedir. Bölüm sonunda ise Stata ve EViews programlarına ilişkin uygulamalara yer verilmektedir.

Çalışmanın beşinci bölümünde, panel veri modellerinde varsayımlar ve varsayım ihlalleri karşısında çözüm önerileri olarak dirençli tahminciler üzerinde durulmaktadır. Homoskedastisiti otokorelasyon-suzluk ve birimler arası korelasyonsuzluk varsayımları; tanım, sonuç, teşhis ve çözüm önerileri bağlamında ele alınmaktadır. Teorik açıklamanın yanında Trafik kazaları ve Grunfeld yatırım verileri kullanılarak örnekler tüm detayları ile gösterilmektedir. Bölüm sonunda ise Stata ve EViews programlarına ilişkin uygulamalara yer verilmektedir.

Bu çalışma uzun bir sürecin ve çok yoğun bir çabanın sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bu çalışmanın bu hale gelmesinde büyük emeği geçen tüm yakın dostlarıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Sözkonusu süreçte, kendilerini ihmal etmeme rağmen sabır gösteren ve desteğini hiç esirgemeyen, her zaman bana güç veren sevgili eşim Meltem Çınar'a çocuklarım Zeynep Çınar ve Ahmet Çınar'a çok teşekkür ederim.

Son söz olarak daha iyiye ulaşmak için daha fazla çalışmak şüphesiz zorunluluktur. Çalışmanın eksiği çok olmakla beraber, hatalar tamamen tarafıma aittir. Bu çalışmasının, başta ekonometrik araştırmalar olmak üzere, panel verileri kullanan tüm akademisyenlere, uygulayıcılara ve konuya ilgi duyan herkese faydalı olmasını temenni ederim. Çalışmanın basımda emeği geçen tüm Ekin Yayınevi mensuplarına teşekkür ederim.

Çınar

Bursa-2021

İÇİNDEKİLER

1 PANEL VERİLERDE TEMEL KAVRAMLAR

VERİ ve VERİ TÜRLERİ 1
PANEL VERİLERİ KULLANMANIN FAYDALARI 5
PANEL VERİLERİN SINIRLILIKLARI 8
PANEL VERİ MODELLERİNDE PARAMETRE HETEROJENLİĞİ 10
PANEL VERİ MODEL YAPILARI 13
SABİT ETKİLER MODELİ 16
RASSAL ETKİLER MODELİ 22
SABİT ETKİLER ve RASSAL ETKİLER MODELLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI . 25
STATA UYGULAMALARI 27
EVIEWS UYGULAMALARI 39
KISA BİR GÖZDEN GEÇİRME 63
EK. I: ÖRNEK SERİLER 66

2 SABİT ETKİLER MODELİ

KOVARYANS ANALİZİ 69
MODEL TAHMİN SÜRECİ: OLS 71
BİRİM BOYUTLU KOVARYANS ANALİZİ 73
Kesme Parametrelerinin Birim Boyunca Homojen Olması 74
Kesme Parametrelerinin Birim Boyunca Heterojen Olması 81
ZAMAN BOYUTLU KOVARYANS ANALİZİ 93
Kesme Parametrelerinin Zaman Boyunca Homojen Olması 94
Kesme Parametrelerinin Zaman Boyunca Heterojen Olması 94
BİRİM ve ZAMAN BOYUTLU KOVARYANS ANALİZİ 106
Kesme Parametrelerinin Birim ve Zaman Boyunca Homojen Olması 107
Kesme Parametrelerinin Birim ve Zaman Boyunca Heterojen Olması 107
GRUPLARARASI KOVARYANS ANALİZİ 119
Birim Boyutlu Gruplararası Tahmin 120
Zaman Boyutlu Gruplararası Tahmin 125

STATA UYGULAMALARI **129**
EVIEWS UYGULAMALARI **157**
KISA BİR GÖZDEN GEÇİRME **202**

3 RASSAL ETKİLER MODELİ

KOVARYANS ANALİZİ **205**
MODEL TAHMİN SÜRECİ: GLS **207**
BİRİM BOYUTLU KOVARYANS ANALİZİ **208**
Kesme Parametrelerinin Birim Boyunca Homojen Olması 209
Kesme Parametrelerinin Birim Boyunca Heterojen Olması 209
ZAMAN BOYUTLU KOVARYANS ANALİZİ **216**
Kesme Parametrelerinin Zaman Boyunca Homojen Olması 217
Kesme Parametrelerinin Zaman Boyunca Heterojen Olması 217
BİRİM ve ZAMAN BOYUTLU KOVARYANS ANALİZİ **225**
Kesme Parametrelerinin Birim ve Zaman Boyunca Homojen Olması 225
Kesme Parametrelerinin Birim ve Zaman Boyunca Heterojen Olması 225
MAKSİMUM OLABİLİRLİK MODEL TAHMİN SÜRECİ: MLE **233**
STATA UYGULAMALARI **241**
EVIEWS UYGULAMALARI **255**
KISA BİR GÖZDEN GEÇİRME **276**

4 PANEL VERİ MODELLERİNDE SINAMALAR

SINAMALARIN GENEL YAPISI **279**
F-HOMOJENLİK SINAMASI **280**
Birim Boyutlu Sınama 280
Zaman Boyutlu Sınama 285
Birim ve Zaman Boyutlu Sınama 289
OLABİLİRLİK ORANI (LR) veya LM SINAMASI **298**
OLABİLİRLİK ORANI SINAMASI: LR 299
Birim Boyutlu Sınama: LR 299
Zaman Boyutlu Sınama: LR 301
Birim ve Zaman Boyutlu Sınama: LR 303
BREUSCH-PAGAN SINAMASI: LM 306
Birim Boyutlu Sınama: LM 307

Zaman Boyutlu Sınama: LM 312
Birim ve Zaman Boyutlu Sınama: LM 315
HONDA SINAMASI: UMP 318
Birim Boyutlu Sınama: UMP 318
Zaman Boyutlu Sınama: UMP 321
Birim ve Zaman Boyutlu Sınama: UMP 323
KING-WU SINAMASI: LMMP 326
Birim Boyutlu Sınama: LMMP 326
Zaman Boyutlu Sınama: LMMP 328
Birim ve Zaman Boyutlu Sınama: LMMP 331
STANDARTLAŞTIRILMIŞ HONDA SINAMASI: SUMP 334
Birim Boyutlu Sınama: SUMP 334
Zaman Boyutlu Sınama: SUMP 337
Birim ve Zaman Boyutlu Sınama: SUMP 340
STANDARTLAŞTIRILMIŞ KING-WU SINAMASI: SLMMP 343
Birim Boyutlu Sınama: SLMMP 343
Zaman Boyutlu Sınama: SLMMP 346
Birim ve Zaman Boyutlu Sınama: SLMMP 349
GOURIEROUX, HOLLY, MONFORT SINAMASI: GHM-LM 352
HAUSMAN SINAMASI 354
Birim Boyutlu Sınama 355
Zaman Boyutlu Sınama 362
Birim ve Zaman Boyutlu Sınama 365
STATA UYGULAMALARI 368
EVIEWS UYGULAMALARI 387
KISA BİR GÖZDEN GEÇİRME 406

5 PANEL VERİLERDE VARSAYIMLAR ve DİRENÇLİ TAHMİNCİLER

PANEL VERİLERDE VARSAYIMLAR 409
HOMOSKEDASTİSİTİ (EŞİT YAYILIM) VARSAYIMI 411
VARSAYIMIN TANIMI ve ANLAMI 412
VARSAYIM İHLALİNİN SONUÇLARI 414
VARSAYIMIN TEŞHİSİ 416
Ortak Etkiler Modeli: CE 416
Sabit Etkiler Modeli: FE 422
Rassal Etkiler Modeli: RE 424
ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 427

OTOKORELASYONSUZLUK VARSAYIMI 427
VARSAYIMIN TANIMI ve ANLAMI 427
VARSAYIM İHLALİNİN SONUÇLARI 428
VARSAYIMIN TEŞHİSİ 430
Ortak Etkiler Modeli: CE 431
Sabit Etkiler Modeli: FE 437
Rassal Etkiler Modeli: RE 444
ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 452
BİRİMLERARASI KORELASYONSUZLUK VARSAYIMI 452
VARSAYIMIN TANIMI ve ANLAMI 452
VARSAYIM İHLALİNİN SONUÇLARI 453
VARSAYIMIN TEŞHİSİ 454
Ortak Etkiler Modeli: CE 454
Sabit Etkiler Modeli: FE 455
Rassal Etkiler Modeli: RE 463
ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 469
DİRENÇLİ TAHMİNCİLER 469
Ortak Etkiler Modeli: CE 470
Sabit Etkiler Modeli: FE 494
Rassal Etkiler Modeli: RE 499
ÇOKLU DOĞRUSAL BAĞLANTISIZLIK VARSAYIMI 502
VARSAYIMIN TANIMI ve ANLAMI 502
VARSAYIM İHLALİNİN SONUÇLARI 502
VARSAYIMIN TEŞHİSİ 503
ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 507
NORMALLİK VARSAYIMI 508
VARSAYIMIN TANIMI ve ANLAMI 508
VARSAYIM İHLALİNİN SONUÇLARI 508
VARSAYIMIN TEŞHİSİ 508
Ortak Etkiler Modeli: CE 509
Sabit Etkiler Modeli: FE 515
Rassal Etkiler Modeli: RE 516
ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 519
STATA UYGULAMALARI 520
EVIEWS UYGULAMALARI 602
KISA BİR GÖZDEN GEÇİRME 623

EK A: İSTATİSTİKSEL TABLOLAR 627

YARARLANILAN KAYNAKLAR 633

YARARLANILAN KAYNAKLAR

Arellano, M., (1987), "Computing Robust Standart Errors for Within Group Estimators", *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 49, 4, pp. 431-434.

Balestra, P., (1996a), "Introduction to Linear Models for Panel Data", *The Econometrics of Panel Data: A Handbook of the Theory with Applications,* (Edit.: László Mátyás and Patrick Sevestre), Kluwer Academic Publishers, Second Edit., Dordrecht, pp. 25-33.

Balestra, P., (1996b), "Fixed Effect Models and Fixed Coefficient Models", *The Econometrics of Panel Data: A Handbook of the Theory with Applications,* (Edit.: László Mátyás and Patrick Sevestre), Kluwer Academic Publishers, Second Edit., Dordrecht, pp. 34-49.

Baltagi, B. H., (2005), *Econometric Analysis of Panel Data*, Third Edit., Chichester: John Wiley Sons Inc.

Baltagi, B. H. and Li, Q., (1991), "A Joint Test for Serial Correlation and Random Individual Effects", *Statistics & Probability Letters*, 11, 3, pp. 277-280.

Baltagi, B. H. and Li, Q., (1995), "Testing AR(1) Against MA(1) Disturbances in an Error Component Model", *Journal of Econometrics*, 68, 1, pp. 133-151.

Baltagi, B. H., Chang, Y. J. and Li, Q., (1999), "Testing For Random Individual and Time Effects Using Unbalanced Panel Data," *Advances in Econometrics*, 13, pp. 1-20.

Baltagi, B. H., Chang, Y. J. and Li, Q., (1992), "Monte Carlo Results on Several New and Existing Tests for the Error Components Model", *Journal of Econometrics*, 54, pp. 95-120.

Baltagi, B. H. and Pesaran, M. H., (2007), "Heterogeneity and Cross Section Dependence in Panel Data Models: Theory and Applications", *Journal of Applied Econometrics*, 22, pp. 232-232.

Baltagi, B. H. and Wu, P. X., (1999), "Unequally Spaced Panel Data Regressions with AR(1) Disturbances", *Econometric Theory*, 15, pp. 814-823.

Baltagi, B. H., Feng, Q. and Kao, C. (2012), "A Lagrange Multiplier Test for Cross-Sectional Dependence in a Fixed Effects Panel Data Model", *Journal of the Econometrics*, 170, pp. 164-177.

Baum, C. F., (2001), "Residual Diagnostics for Cross Section Time Series Regression Models", *The Stata Journal*, 1, 1, pp. 101-104.

Beck, N. and Katz, J. N., (1995), "What to do (and not to do) with Time Series Cross Section Data", *The American Political Science Review*, 89, 3, pp. 634-647.

Bera, A. K., Sosa-Escudero, W. and Yoon, M. (2001), "Tests for The Error Component Model in The Presence of Local Misspecification", *Journal of Econometrics*, 101, pp. 1-23.

Bhargava, A., Franzini, L. and Narendranathan, W., (1982), "Serial Correlation and the Fixed Effects Model", *The Review of Economic Studies*, 49, pp. 533-549.

Breusch, T. S., (1978), "Testing for Autocorrelation in Dynamic Linear Models", *Australian Economic Papers,* 17, pp. 334-355.

Breusch, T. and Pagan, A., (1979), "A Simple Test for Heteroscedasticity and Random Coefficient Variation", *Econometrica*, 47, pp. 1287-1294.

Breusch, T. and Pagan, A., (1980), "The Lagrange Multiplier Test and its Application to Model Specification in Econometrics," *Review of Economic Studies*, 47, pp. 239-253.

Brown, M. B. and Forsythe, A. B., (1974), "Robust Tests for The Equality of Variances", *Journal of the American Statistical Association*, 69, pp. 364-367.

Chen, L. and Shapiro, S. S., (1995), "An Alternative Test for Normality Based on Normalized Spacings", *Journal of Statistical Computation and Simulation,* 53, pp. 269-288.

Chatfield, C., (2004), *The Analysis of Time Series: An Introduction*, Sixth Edition, London: Chapman&Hall/CRC.

Cook, R. D. and Weisberg, S., (1983), "Diagnostics for Heteroscedasticity in Regression", *Biometrica*, 70, pp. 1-10.

D'Agostino, R. B., A. Belanger and D'Agostino, R. B. Jr., (1990), "A Suggestion for Using Powerful and Informative Tests of Normality", *American Statistician*, 44, pp. 316-321.

Driscoll, J. C. and Kraay, A. C., (1998), "Consistent Covariance Matrix Estimation with Spatially Dependent Panel Data", *Review of Economics and Statistics,* 80, pp. 549-560.

Drukker, D. M., (2003), "Testing for Serial Correlation in Linear Panel Data Models", *The Stata Journal*, 3, 2, pp. 168-177.

Durbin, J. and Watson, G. S., (1950), "Testing for Serial Correlation in Least Squares Regression", *Biometrika,* 37, pp. 409–428.

Efron, B., (1982), "The Jackknife, the Bootstrap and Other Resaimplinig Plans" Philadelphia: Society for Industrial and Applied Mathematics.

Eicher, F., (1967), "Limit Theorems for Regressions with Unequal and Dependent Errors" in Proceedings of the Fifth Berkeley Sympositum on Mathematical Statistics and Probability, Berkeley, CA: University of California Press, pp. 59-82.

Frankfort-Nachmias, Chava and Nachmias, D., (1992), *Research Methods in the Social Sciences*, London: Edward Arnold.

Frees, E. W., (1995), "Assessing Cross-Sectional Correlation in Panel Data", *Journal of Econometrics,* 69, pp. 393-414.

Frees, E. W., (2004), "Longitudinal and Panel Data: Analysis and Applications in the Social Sciences", Cambridge: Cambridge University Press.

Friedman, M., (1937), "The Use of Ranks to Avoid the Assumption of Normality Implicit in the Analysis of Variance", *Journal of the American Statistical Association*, 32, pp. 675-701.

Friedman, M., (1956), "The Quantity Theory of Money: A Restatement", (Ed. Milton Friedman), *Studies in the Quantity Theory of Money,* pp. 3-21.

Froot, K. A., (1989), "Consistent Covariance Matrix Estimation with Cross-Sectional Dependence and Heteroskedasticity in Financial Data", *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 24, 3, pp. 333-355.

Galvao, A. F., Montes-Rojas, G., Sosa-Escudero, W. and Wang, L., (2013), "Tests for Skewness and Kurtosis in the One-Way Error Component Model", *Journal of Multivariate Analysis*, 122, pp. 35-52.

Godfrey, L. G., (1978), "Testing Against General Autoregressive and Moving Average Error Models When the Regressors Include Lagged Dependent Variables", *Econometrica*, 46, pp. 1293-1301.

Gourieroux, C., A. Holly, and Monfort, A., (1982), "Likelihood Ratio Test, Wald Test, and Kuhn-Tucker Test in Linear Models with Inequality Constraints on the Regression Parameters", *Econometrica,* 50, pp. 63-80.

Greene, W. H., (2000), *Econometric Analysis*, Upper Saddle River, New Jersey: Prentice-Hall.

Greene, William H., (2003), *Econometric Analysis*, Fifth Edition, New York: Prentice Hall.

Grunfeld, Y., (1958), "The Determinants of Corporate Investment", *Unpublished Ph.D Thesis,* Department of Economics, University of Chicago.

Grunfeld, Y. and Griliches, Z., (1960), "Is Aggregation Necessarily Bad?", *The Review of Economics and Statistics*, 42, 1, pp. 1-13.

Gujarati, D. N., (1995), *Basic Econometrics*, Third Edition, New York: McGraw-Hill Comp.

Gujarati, D. N., (2004), *Basic Econometrics*, Fourth Edition, New York: McGraw-Hill Comp.

Halcoussis, D., (2005), *Understanding Econometrics*, Australia: Thomson Sount Western.

Harris, R. and Sollis, R., (2003), *Applied Time Series Modelling and Forecasting,* John Wiley & Sons. Ltd., The Atrium.

Hausman, J. A., (1978), "Specification Tests in Econometrics", *Econometrica,* 46, pp. 1251-1271.

Hildreth, C., (1950), "Combining Cross Section Data and Time Series Data", *Cowles Commission Discuss ion Paper,* No. 347. Chicago: University of Chicago.

Hinkley, D. V., (1977), "Jackknifing in Unbalanced Situations", *Technometrics*, 19, pp. 285-292.

Honda, Y., (1985), "Testing the Error Components Model with Non-normal Disturbances", *Review of Economic Studies*, 52, pp. 681-690.

Horn, S. D., Horn, R. A. and Duncan, D. B., (1975), "Estimating Heteroscedastic Variances in Linear Model", *Journal of the American Statistical Association,* 70, pp. 380-385

Hoyos, R. E. D. and Sarafidis, V., (2006), "Testing for Cross-Sectional Dependence in Panel Data Models", *The Stata Journal,* 6, 4, pp. 482-496.

Hsiao, C., (2003), *Analysis of Panel Data,* Cambridge: Cambridge University Press.

Hsiao, C. (2005), "Why Panel Data?", *Institute of Economic Policy Research University of Southern California Working Paper*, 05.33, pp. 1-17.

Huber, P. J., (1967), "The Behavior of Maximum Likelihood Estimates Under Nonstandard Conditions" In Vol. 1 of Proceedings of the Fifth Berkeley Symposium on Mathematical Statistics and Probability, pp. 221–233. Berkeley: University of California Press.

International Monetary Fund, (2005), *International Financial Statistics Yearbook 2005,* IMF.

Intriligator, M. D., (1978), *Econometric Models, Techniques, and Applications*, Amsterdam, Oxford: North-Holland Publishing Company.

Jarque, C. M. and Bera, A. K., (1987), "A Test for Normality of Observations and Regression Residuals", *International Statistical Review*, 55, pp.163-172.

Johnston, J. and Dinardo, J., (1997), *Econometric Methods*, Fourth Edit., New York: McGraw-Hill Inc.

Judge G. G., Hill, R. C., Griffiths, W. E., Lütkepohl, H. and Lee, T-C., (1982), *Introduction to the Theory and Practice of Econometrics,* New York: John Wiley & Sons.

Kennedy, P., (2007), *A Guide to Econometrics,* Fifth Edition, Blackwell Publishing, Malden, MA.

King, M. L. and Wu, P. X., (1997), "Locally Optimal One Sided Tests for Multiparameter Hypotheses," *Econometric Reviews*, 16, pp. 131-156.

Kmenta, J., (1986), *Elements of Econometrics,* Second Edit. New York: Macmillan.

Kuh, E. (1959),"The Validity of Cross Sectionally Estimated Behavior Equations in Time Series Applications", *Econometrica*, 27, 2, pp. 197-214.

Levene, H. (1960), "Robust Tests for Equality of Variances", In Contributions to Probability and Statistics: Essays in Honor of Harold Hotelling, ed. I. Olkin, S. G. Ghurye, W. Hoeffding, W. G. Madow, and H. B. Mann, pp. 278-292. Menlo Park, CA: Stanford University Press.

Long, J. S. and Ervin, L. H., (2000), "Using Heteroscedasticity Consistent Standard Errors in the Linear Regression Model", *The American Statistician*, 54, 3, pp. 217-224.

MacKinnon, J. G. and White, H., (1985), "Some Heteroskedasticity Consistent Covariance Matrix Estimators with Improved Finite Sample Properties", *Journal of Econometrics*, 29, pp. 53-57.

Maddala, G. S., (1977), *Econometrics,* New York: McGraw-Hill International Company.

Markus, G. B., (1979), *Analyzing Panel Data,* Lomdon: Sage Publications.

Mátyás, L., (1996), "Error Components Models", *The Econometrics of Panel Data: A Handbook of the Theory with Applications*, (Edit.: László Mátyás ve Patrick Sevestre), Kluwer Academic Publishers, Second Edit., Dordrecht, pp. 50-76.

Moulton, B. R. and Randolph, W. C., (1989), "Alternative Tests of the Error Components Model", *Econometrica*, 57, pp. 685-693.

Nerlove, M., (1971), "Further Evidence on the Estimation of Dynamic Economic Relations from a Time Series Cross Sections", *Econometrica,* 39, 2, pp. 359-382.

Newey, W. and West, K. D. (1987), "A Simple, Positive Semi-definite, Heteroskedasticity and Autocorrelation Consistent Covariance Matrix", *Econometrica*, 55, 3, pp. 703-708.

Park, R. (1967), "Efficient Estimation of a System of Regression Equations When Disturbances Are Both Serially and Contemporaneously Correlated", *Journal of the American Statistical Association*, 62, pp. 500-509.

Patterson, K., (2000), *An Introduction to Applied Econometrics: A Time Series Approach,* New York: Great Bretain.

Pesaran, M. H. (2004), "General Diagnostic Tests for Cross Section Dependence in Panels", *Cambridge Working Papers in Economics* No. 0435, Faculty of Economics, University of Cambridge, pp. 1-46.

Pesaran, M. H. (2007), "A Simple Panel Unit Root Test in the Presence of Cross-Section Dependence", *Journal of Applied Econometrics,* 22, pp. 265-312.

Pesaran, M. H., Smith, R. and Im, K. S., "Dynamic Linear Models for Heterogeneous Panels", *The Econometrics of Panel Data: A Handbook of the Theory with Applications,* (Edit.: László Mátyás - Patrick Sevestre), Kluwer Academic Publishers, Second Edit., Dordrecht, 1996, pp. 145-195.

Pindyck, R. and Rubinfeld, D. L. (1981), *Econometric Models and Economic Forecasts*, New York: McGraw-Hill.

Prais, S. J. and Winsten, C. B., (1954), "Trend Estimators and Serial Correlation", *Cowles Commission Discussion Paper*, No. 383i Chicago.

Rogers, W. H., (1993), "Regression Standard Errors in Clustered Samples", *Stata Technical Bulletin*, 13, pp. 19-23.

Royston, P., (1991), Comment on sg3.4 and an Improved D'Agostino test, *Stata Technical Bulletin*, 1991, pp. 110-112. Reprinted in *Stata Technical Bulletin* Reprints, 3, pp. 23-24.

Seddighi, H. R., Lawyer, K. A. and Katos, A. V. (2000), *Econometrics: A Practical Approach*, London: Routledge Taylor and Francis Group.

Sevüktekin, M. ve Çınar, M., (2017), *Ekonometrik Zaman Serileri Analizi: EViews Uygulamalı,* Beşinci Baskı, Bursa: Dora Yayıncılık.

Shapiro, S. S., and Francia, R. S. (1972), "An Approximate Analysis of Variance Test for Normality", *Journal of the American Statistical Association,* 67, pp. 215-216.

Shapiro, S. S. and Wilk, M. B., (1965), "An Analysis of Variance test for Normality Complete Samples, *Biometrika,* 52, pp. 591-611.

Studenmund, A. H., (2000), *Using Econometrics: A Practical Guide*, New York: Addison Wesley Longman.

Sul, D., Phillips, P. C. B. and Choi, C-Y., (2003), "Prewhitening Bias in HAC Estimation", *Discussion Paper*, 1436, pp. 1-28.

Swamy, P. A. V. B., (1970), "Efficient Inference in a Random Coefficient Regression Model, *Econometrica*, 38, pp. 311-323.

Swamy, P. A. V. B. and Arora, S. S., (1972), "The Exact Finite Sample Properties of the Estimators of Coefficients in the Error Components Regression Models", *Econometrica*, 40, 2, pp. 261-275.

Taylor, W. E., (1980), "Small Sample Considerations in Estimation from Panel Data", *Journal of Econometrics,* 13, 2, pp. 203-223.

The World Bank, (2007), *World Development Report 2007: Development and Next Generation,* World Bank Publication.

Türkiye İstatistik Kurumu, (2007), *İstatistik Göstergeler 1923-2006,* Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası.

Verbeek, M., (2004), *A Guide to Modern Econometrics,* England: John Wiley & Sons. Ltd.

White, H., (1980), "A Heteroscedasticity Consistent Covariance Matrix Estimator and A Direct Test for Heteroscedastisity", *Econometrica*, 48, pp. 817-838.

Wooldridge, J. M., (2002), *Econometric Analysis of Cross Section and Panel Data*, Cambridge: The MIT Press.

Yerdelen-Tatoğlu, F., (2012), *Panel Veri Ekonometrisi: Stata Uygulamalı*, İstanbul: Beta Yayıncılık.

Zellner, A., (1962), "An Efficient Method of Estimating Seemingly Unrelated Regressiomns and Tests for Aggregation Bias", *Journal of the American Statistical Association*, 57, pp. 348-368.

www.data.img.org

www.oecd.org

www.tcmb.gov.tr

www.tuik.gov.tr

PARA BANKA KREDİ

Prof. Dr. Nazım ÖZTÜRK

Güncellenmiş 5. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7983-97-6

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Öğrencilerime…

Nazım Öztürk, 1971 yılında Sivas'ta doğdu. 1994 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun oldu. Mayıs 1995'te Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalına Araştırma Görevlisi olarak atandı. 1997 yılında "Türkiye'de Konut Sektörü" adlı çalışmasıyla yüksek lisans eğitimini, 2001 yılında Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalında "Türkiye'de Bölgesel Kalkınma ve Güneydoğu Anadolu Projesi" adlı doktora tezini savunarak doktora eğitimini tamamladı. 25 Ocak 2002'de Cumhuriyet Meslek Yüksekokulu Dış Ticaret Programına öğretim üyesi olarak atandı. 3 Nisan 2006 tarihinde Doçentliğe, 15 Haziran 2011 tarihinde Profesörlüğe yükseltildi. Halen İİBF Maliye Bölümü öğretim üyeliği görevine devam etmektedir. Yayınlanmış çok sayıda bilimsel makalesi bulunmaktadır. Yayında olan kitapları ise şunlardır:

1. Öztürk Nazım, **Türkiye'de Bölgesel Kalkınma ve Güneydoğu Anadolu Projesi**, Türkiye Ziraat Odaları Birliği Yayını, 1. Baskı, Ankara, 2006.

2. Öztürk Nazım, **Kamu Tercihinin Tespitinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Yolları**, Palme Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara, 2007**.**

3. Öztürk Nazım, **Piyasa Başarısızlığından Kamu Ekonomisinin Başarısızlığına Ekonomide Devletin Değişen Rolü**, Palme Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara, 2007**.**

4. Öztürk Nazım, **İktisatta Bölüşüm (Kuram Politika)**, Palme Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara, 2009**.**

5. Öztürk Nazım ve Yasin Öztürk, **Yoksullukla Mücadelede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları**, Palme Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara, 2010**.**

6. Öztürk Nazım ve Yüksel Bayraktar, **IMF'nin Değişen Rolü ve Gelişmekte Olan Ülke Ekonomilerine Etkileri**, Palme Yayıncılık**,** 1. Baskı, Ankara, 2010**.**

7. Öztürk Nazım, **Dış Ticaret Kuram Politika Uygulama**, Ekin Basım Yayın Dağıtım**,** 1. Baskı, Bursa, 2012.

8. Öztürk Nazım, **Kamu Mali Yönetimi (Mali Kurumlar)**, Ekin Basım Yayın Dağıtım**,** 1. Baskı, Bursa, 2013.

9. Öztürk Nazım, **Kalkınma Kuramlarına Eleştirel Bir Yaklaşım**, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 1. Baskı, Bursa, 2015.

10. Öztürk Nazım, **Kamu Ekonomisi**, Ekin Basım Yayın Dağıtım**,** 2. Baskı, Bursa, 2016**.**

11. Öztürk Nazım, **Gelir Dağılımının İktisadi Analizi**, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 1. Baskı, Bursa, 2017.

12. Öztürk Nazım, **Mali Yönetim**, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 1. Baskı, Bursa, 2017.

13. Öztürk Nazım, **Kamu Tercihi Kuramı**, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 1. Baskı, Bursa, 2018.

14. Öztürk Nazım, **Kamu Maliyesi**, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 5. Baskı, Bursa, 2020.

15. Öztürk Nazım, **Maliye Politikası**, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 5. Baskı, Bursa, 2020.

16. Öztürk Nazım, **Mali Kurumlar,** Ekin Basım Yayın Dağıtım, 1. Baskı, Bursa, 2020.

17. Öztürk Nazım, **Para Banka Kredi**, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 5. Baskı, Bursa, 2021.

ÖNSÖZ

Küreselleşme olgusunun hız kazandığı günümüzde, dış ticaretin ve sermaye hareketlerinin giderek artması, para ve finans piyasalarında önemli gelişmelerin yaşanmasına neden olmaktadır. Tasarruf sahipleri fonlarını yurtiçi piyasalara oranla daha yüksek getiri sağlayan uluslararası piyasalarda değerlendirebilmektedir. Kamu harcamalarına finansman sağlamak isteyen siyasal iktidarlar, yurtdışı piyasalardan daha düşük maliyetle borçlanabilmektedir. Firmalar yurtdışında ihraç ettikleri hisse senetleri ile yeni ortaklar edinebilmekte, yabancı paralar cinsinden çıkardıkları tahvil ve bonolar sayesinde düşük maliyetlerle borçlanabilmektedir. Uluslararası para ve finans piyasaları sayesinde ülkeler kendi sınırları dışında faaliyet gösterebilmekte, yurtiçindeki fon talebini yabancı fon arzı ile veya yabancı fon talebini yurtiçindeki fon arzı ile karşılama olanağı elde etmektedir. Gelişen bilgisayar teknolojisi ve internet sayesinde kar ve fayda maksimizasyonu peşinde koşan bireysel karar alıcılar, uluslararası para ve finans piyasalarına girerek çeşitli döviz, tahvil, bono gibi menkul kıymetler alıp satarak ellerindeki fonları en iyi şekilde değerlendirme yoluna gitmektedir. Uluslararası ticaretin gelişmesi ve sermaye akımlarının serbestleşmesi ile birlikte bankaların uluslararası faaliyetleri de artmaktadır. Bankalar tarafından yerine getirilen parasal işlemler giderek çeşitlilik kazanmaktadır. Faiz oranlarında çeyrek puanlık bir değişme sermayenin hızla bir ülkeden diğerine yönelmesine neden olmaktadır. Gelişmiş ülkelerin ekonomik büyüme oranlarında yaşanan yavaşlama ve bu ülkelerde faiz oranlarının düşmesi, sermayenin gelişmekte olan ülkelere yönelmesine yol açmaktadır. Kısa vadeli spekülatif amaçlı sıcak para giriş ve çıkışları, ülke ekonomilerinde aşırı dalgalanmaların yaşanmasına ve birçok ülkenin finansal ve ekonomik krizlerle karşılaşmasına neden olmaktadır. Küresel bir köy haline dönüşen dünyamızda parasal otoritelerin dünya ekonomisinde yaşanan bu gelişmeleri dikkate almaksızın etkin bir para politikası izlemesi mümkün görünmemektedir.

Bu çalışmada para hem kuramsal bazda hem de makroekonomik analiz çerçevesinde ele alınmaktadır. Öncelikle para ile ilgili terimler üzerinde durulmakta, tarihsel süreç içerisinde uygulanan mal para, madeni para, altın para, kağıt para, kaydi para ve elektronik para sistemleri tanıtılmaktadır. Para politikasının belirlenmesinde rol oynayan parasal kurumlar incelenmektedir. Para politikasına niçin gereksinim duyulduğu, para politikasının amaçlarının ve araçlarının neler olduğu üzerinde durulmaktadır. Alternatif para politikası stratejileri sıralanmaktadır. Para kuramında yaşanan kuramsal gelişmeler; geleneksel yaklaşımlar ve yeni yaklaşımlar olmak üzere ele alınmaktadır. Paranın makroekonomide nasıl rol oynadığı, paranın değeri, paranın miktarı ile fiyatlar genel düzeyi arasında nasıl bir ilinti bulunduğu analiz edilmektedir. Modern toplumlarda yaşanan en önemli ekonomik sorunlardan biri olan enflasyon sorununun aşılmasında para politikasından nasıl yararlanıldığı üzerinde durulmaktadır. Geleneksel ve modern faiz kuramları tanıtılmaktadır. Döviz piyasası, ödemeler bilançosu ve uluslararası parasal sistemler ve günümüzde giderek önem kazanan factoring, forfaiting, leasing ve franchising gibi modern finansman sistemleri tanıtılmaktadır.

Ekonomik sistem içerisinde paranın rolü ve işlevleri nelerdir? Dünden bugüne hangi para sistemleri uygulanmaktadır? Parasal kurumların yapısal özellikleri ve temel fonksiyonları hakkında neler söylenebilir? Para politikasının amaçları ve araçları nelerdir? Ekonomideki para ve kredi miktarlarına etkileri açısından finansal sistem ve parasal kurumlar ne gibi işlevleri yerine getirmektedir? Alternatif para politikası stratejileri uygulamak olası mıdır? Para ve kredi hacminin makroekonomik yapılar üzerindeki etkileri nelerdir? Merkantilizmden günümüze kadar çeşitli iktisadi ekollerin para politikası yaklaşımları hakkında neler söylenebilir? Para politikasının reel sektöre etki kanalları nelerdir? Para miktarı ile fiyatlar genel düzeyi arasında nasıl bir ilişki söz konusudur? Enflasyon ne demektir? Enflasyonla mücadelede para politikasının rolü ne olmalıdır? Faiz nedir? Geleneksel ve modern faiz kuramları faiz olgusunu nasıl açıklamaktadır? Döviz kurlarında niçin dalgalanmalar yaşanmaktadır? Döviz kurları neye göre ve nasıl oluşmaktadır? Ödemeler bilançosunun açık vermesi ekonomik yapıları nasıl etkilemektedir? Uluslararası Para Fonu niçin oluşturulmuştur? Ne gibi işlevleri yerine getirmektedir? Factoring, forfaiting, leasing ve franchising gibi modern finansman sistemleri kimin ne işine yaramaktadır? soruları parasal ekonominin temel ilgi alanlarını oluşturmaktadır. Bu çalışmada tüm bu sorulara yanıt aramaktadır.

Çalışmanın ortaya çıkarılmasında en önemli faktör, huzurlu bir çalışma ortamının varlığıdır. Bana büyük bir özveri ile bu olanağı sağlayan aileme, bu çalışmayı yapmam için beni özendiren öğrencilerime teşekkür ederim. Akademik yaşamım boyunca beni sürekli destekleyen Prof. Dr. Zeynel DİNLER'e, Prof. Dr. Osman DEMİR'e, Prof. Dr. Adem ESEN'e, Prof Dr. İbrahim SUBAŞI'ya, Prof. Dr. Kemalettin ÇONKAR'a ve Prof. Dr. Erdinç TUTAR'a şükranlarımı sunuyorum.

Değerli görüş ve önerilerinden yararlandığım meslektaşlarım Prof. Dr. Adem DOĞAN'a, Prof. Dr. Adem ÜZÜMCÜ'ye, Prof. Dr. Adnan MAHİROĞULLARI'na, Prof. Dr. Ahmet UZUN'a, Prof. Dr. Ayşe Meral UZUN'a, Prof. Dr. Fazıl YOZGAT'a, Prof. Dr. Güven DELİCE'ye, Prof. Dr. Halis BAŞEL'e, Prof. Dr. Hakan ÇETİNTAŞ'a, Prof. Dr. Hatice ERKEKOĞLU'na, Prof. Dr. Mehmet TUNCER'e, Prof. Dr. Muammer ŞİMŞEK'e, Prof. Dr. Mustafa YILDIRAN'a, Prof. Dr. Ömer ŞANLIOĞLU'na, Prof. Dr. Salih BARIŞIK'a, Prof. Dr. Tahsin KARABULUT'a, Prof. Dr. Yüksel BAYRAKTAR'a, Prof. Dr. Ziya Gökalp GÖKTOLGA'ya, Doç. Dr. Bünyamin DEMİRGİL'e, Doç. Dr. Ferhat PEHLİVANOĞLU'na, Doç. Dr. Hakan TÜRKAY'a, Doç. Dr. Merve TUNCAY'a, Doç. Dr. Selahattin KOÇ'a, Doç. Dr. Süleyman BOLAT'a, Doç. Dr. Yüksel AYDIN'a, Doç. Dr. Yunus Emre BİROL'a, Dr. Öğretim Üyesi Halil İbrahim KAYA'ya, Dr. Öğretim Üyesi Nevzat BALIKÇIOĞLU'na, Dr. Öğretim Üyesi Şerife Merve KOŞAROĞLU'na, Dr. Öğretim Üyesi Sezgin ZABUN'a, Dr. Öğretim Üyesi Veysel YILMAZ'a, Dr. Öğretim Üyesi Yusuf DEMİR'e, Öğretim Görevlisi Oğuz ACAR'a, Araştırma Görevlisi Dr. Mehmet ERDOĞMUŞ'a, Araştırma Görevlisi Mahmure EŞGÜNOĞLU'na ve Araştırma Görevlisi Gamze ÇİMEN'e, çok teşekkür borçluyum. Çalışmanın yayınında emeği geçen yayınevi çalışanlarına da teşekkürlerimi sunarım. Tüm hata ve noksanlardan kitabın yazarı sorumludur.

Nazım ÖZTÜRK
SİVAS 2021

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM
PARANIN EKONOMİDEKİ YERİ

I. PARAYLA İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR 4
1. PARA 5
2. BANKNOT 5
3. NAKİT (EFEKTİF) 5
4. AKTİF (VARLIK) 6
5. GELİR 6
6. SERVET 6
7. LİKİDİTE 7
8. PARA BENZERLERİ 7
9. PARA HAYALİ (MONEY ILLUSIONS) 7
10. PORTFÖY 8
11. MEVDUAT 8
12. MEVDUAT SERTİFİKASI 9
13. FON 9
14. ALTIN 10
15. ANKES 10
16. DİSPONİBİLİTE 11
17. SERMAYE 11
18. FAİZ 12
19. MENKUL KIYMET 12
20. VARLIĞA DAYALI MENKUL KIYMET 13
21. HİSSE SENEDİ 13
22. TAHVİL 14
23. BONO 15
24. FİNANSMAN BONOSU 15
25. EUROBONOLAR (EUROBONDS) 15
26. POLİÇE (BİLL OF EXCHANGE/DRAFT) 15
27. ÇEK 15
28. GELİR ORTAKLIĞI SENETLERİ 16
29. KAR ZARAR ORTAKLIĞI BELGELERİ 16
30. KATILMA İNTİFA SENETLERİ 16
31. REPO VE TERS REPO 17
32. EMİSYON 17
33. SENYORAJ 17
34. ENFLASYON VERGİSİ 18
35. KREDİ 18
36. AKREDİTİF 19
37. İSKONTO / REESKONT 20

38. Para Piyasası / Sermaye Piyasası 20
39. Banker 21
40. Broker (Komisyoncu) / Dealer (Aracı) 21
II. PARANIN İŞLEVLERİ 22
1. Mübadele Aracı Olması 22
2. Hesap Birimi Olması 23
3. Değer Saklama Aracı Olması 23
4. İktisat Politikası Aracı Olması 24
III. PARANIN ÖZELLİKLERİ 25
1. Herkes Tarafından Kabul Edilmesi 25
2. Kolay Taşınır Olması 25
3. Dayanıklı Olması 26
4. Bölünebilir Olması 26
5. Kolay Taklit Edilememe 26
6. Miktarının Yeterli Olması 26
7. Homojenlik 26
8. Değerini Koruması 27
9. Vergi ve Borçlanmada Kullanılabilmesi 27
10. Yasal Olması 27
IV. PARA MİKTARI TANIMLARI 27
1. Talep Edilen Para Miktarı Tanımları 28
a. M1 29
b. M2 29
c. M2Y 30
d. M3 A 30
e. M3 31
f. M3Y 31
g. L 31
2. Arz Edilen Para Miktarı Tanımları 32
a. Baz Para (Rezerv Para) 33
b. Parasal Taban 33
c. Merkez Bankası Parası 34
d. Merkez Bankası TL Yükümlülükleri 34
e. Toplam İç Yükümlülükler 34
3. Para Arzının Dışsallığı – İçselliği Sorunu 34
V. PARA TALEBİ 35
1. Para Talebi Kuramları 36
a. Klasik Para Talebi Kuramı 37
b. Likidite Tercihi Kuramı 38
c. Baumol ve Tobin'in Para Talebi Kuramı 40
d. Friedman'ın Para Talebi Kuramı 41
e. Allan Meltzer ve Karl Brunner'in Servet Uyumlanması Yaklaşımı 42
2. Para Talebini Belirleyen Etmenler 43
a. Gelir ve Servet Düzeyi 43
b. Fiyatlar Genel Düzeyi 43
c. Faiz Oranları 44
d. Kurumsal Faktörler 44

e. Ödeme Yöntemleri 44
f. Alternatif Finansal Araçların Yaygınlığı 45
g. Beklentiler 45

İKİNCİ BÖLÜM
PARA SİSTEMLERİ

I. MAL PARA SİSTEMİ 48
II. MADENİ PARA SİSTEMİ 49
1. Çift Maden Sistemi (Bimetalizm) 49
a. Gresham Yasası 50
b. Topal Ölçek 50
c. Tağşiş 50
d. Paraşüt Kuramı 51
e. Çifte Havuzlar Kuramı 52
2. Tek Maden Sistemi (Monometalizm) 52
III. ALTIN PARA SİSTEMİ 52
1. Altın Para Sisteminin Özellikleri 53
2. Altın Para Sisteminin Çeşitleri 53
a. Altın Sikke Sistemi 53
b. Altın Külçe Sistemi 54
c. Altın Kambiyo Sistemi 55
3. Altın Para Sisteminin Avantaj ve Dezavantajları 57
IV. KAĞIT PARA SİSTEMİ 58
V. KAYDİ PARA SİSTEMİ 59
1. Mevduat Çoğaltanı (Basit Para Çoğaltanı) 60
2. Kaydi Para Yaratılmasında Rol Alan Etmenler 61
a. Kanuni Karşılık Oranları 61
b. Nakit Para Tutma Oranı 62
c. Fazla Rezerv Oranı 63
VI. ELEKTRONİK PARA SİSTEMİ 63
1. Bilgi Toplumunun Artan Önemi 64
2. İnternet ve Elektronik Ticaret 64
3. Elektronik Para Türleri 65
a. Kart Tabanlı Elektronik Para 66
b. İnternet Tabanlı Elektronik Para 67
4. Elektronik Para Kullanımının Avantajları ve Dezavantajları 68

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
PARASAL KURUMLAR

I. MERKEZ BANKALARI 72
1. Merkez Bankalarının Yetki ve Görevleri 72
a. Banknot Çıkarma ve Paranın Değerini Koruma 73
b. Para ve Kredi Hacmini Kontrol Etme 73
c. Son Ödeme Merci 73

d. Altın ve Döviz Rezervlerini Muhafaza ... 74
e. Devletin Haznedarlığı ve Mali Ajanlığını Yapma ... 74
f. Finansal Sistemi Gözetme ve Risk Merkezi Kurma ... 75
g. Döviz Kuru Rejimini Belirleme ... 76
h. Dış Ticaretin Finansmanı ... 77
ı. Uygulanan Para Politikaları Hakkında Rapor Hazırlama ... 77
i Diğer Görevler ... 77
2. Merkez Bankalarının Para Politikasındaki Rolü ... 78
3. Merkez Bankalarının Bağımsızlığı Sorunu ... 78
II. TİCARİ BANKALAR ... 79
1. Ticari Bankaların İşlevleri ... 80
a. Fon Toplama ... 80
b. Kredi Verme ... 80
c. Kaydi Para Yaratma ... 81
d. Kefil Olma ... 81
e. Portföy Yönetme ... 81
f. Kamu Kesimini Finanse Etme ... 81
g. Yatırım Yapma ... 82
h. Danışmanlık Yapma ... 82
ı. Diğer İşlevler ... 82
2. Bankaların Para Politikasındaki Rolü ... 83
III. KATILIM BANKALARI ... 85
1. Katılım Bankalarının Çalışma Yöntemleri ... 85
a. Üretim Desteği (Kurumsal Finansman Desteği / Murabaha / Cost Plus Financing) ... 86
b. Bireysel Finansman Desteği ... 86
c. Kar Zarar Ortaklığı (Mudarebe / Commenda / Profit Sharing Agrement) ... 86
d. Ortak Yatırım (Muşareke / İştirak / Equity Participation) ... 86
e. Finansal Kiralama (İcara /Leasing) ... 87
f. Selem (Deferred Delivery) ... 87
g. İstisna (Work in Progress) ... 87
ı. Sukuk (Varlık Senedi /Menkul Kıymetleştirilmiş Varlık) ... 87
i. Teverruk ... 88
j. Komodite (Commodity) ... 88
2. Katılım Bankalarının Diğer Bankalardan Farklılıkları ... 88
IV. YATIRIM BANKALARI ... 89
V. KALKINMA BANKALARI ... 90
1. İller Bankası ... 91
2. Türkiye İhracat Kredi Bankası (TÜRK EXIMBANK) ... 91
3. Türkiye Kalkınma Bankası ... 92
VI. KIYI BANKACILIĞI ... 92
VII. BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURULU (BDDK) ... 93
1. BBDK'nın Yapısı ... 94
2. BBDK'nın Görevleri ... 95
VIII. TASARRUF MEVDUAT SİGORTA FONU (TMSF) ... 97
1. TMSF'nin Yapısı ... 97
2. TMSF'nin Görevleri ... 98

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
PARA POLİTİKASININ AMAÇLARI ARAÇLARI VE ALTERNATİF PARA POLİTİKASI STRATEJİLERİ

I. PARA POLİTİKASININ AMAÇLARI 100
1. TAM İSTİHDAM 100
2. FİYAT İSTİKRARI 101
3. FİNANSAL İSTİKRAR 102
4. EKONOMİK GELİŞME 104
5. GELİ DAĞILIMI ADALETİ 106
6. ÖDEMELER DENGESİ AÇIĞININ KAPATILMASI 108
II. PARA POLİTİKASININ ARAÇLARI 109
1. AÇIK PİYASA İŞLEMLERİ 110
a. Açık Piyasa İşlemlerinin Türleri 110
aa. Kesin Alım 111
ab. Kesin Satım 111
ac. Repo 111
ad. Ters Repo 111
b. Açık Piyasa İşlemlerinin Avantaj ve Dezavantajları 111
2. REESKONT ORANLARI 112
a. Reeskont Oranlarının Değiştirilmesi 112
b. Reeskont Oranlarının Avantaj ve Dezavantajları 112
3. KANUNİ KARŞILIK ORANLARI 113
a. Kanuni Karşılık Oranlarının Değiştirilmesi 113
b. Kanuni Karşılık Oranlarının Avantaj ve Dezavantajları 114
4. KREDİ TAVANI 114
5. SELEKTİF KREDİ DENETİMİ 114
6. MEVDUAT VE KREDİ FAİZ ORANLARININ BELİRLENMESİ 115
7. GECELİK LİKİDİTE DESTEĞİ 115
8. TAHVİL VE BONO ALMA ZORUNLULUĞUNUN GETİRİLMESİ 116
9. FİNANSAL ARACILARIN PORTFÖYLERİNİN YENİDEN DÜZENLENMESİ 116
10. İTHALAT TEMİNAT ORANLARINI VE SÜRELERİNİ BELİRLEME 116
11. LİKİDİTE SENETLERİ ÇIKARILMASI 117
12. GÜN İÇİ LİKİDİTE OLANAĞI VE GEÇ LİKİDİTE PENCERESİ UYGULAMASI 117
13. DÖVİZ ALIM SATIMI 117
14. AÇIK MEKTUP 118
15. BASIN AÇIKLAMALARI VE TELKİN POLİTİKALARI 118
III. ALTERNATİF PARA POLİTİKASI STRATEJİLERİ 118
1. ANAYASAL PARA REJİMİ 119
2. SERBEST BANKACILIK SİSTEMİ VE PARANIN ÖZELLEŞTİRİLMESİ 119
3. TAYLOR KURALI 120
4. FRİEDMAN KURALI 122
5. MCCALLUM KURALI 122
6. FİSHER – SİMONS KURALI (ENDEKSLEME YÖNTEMİ) 123
7. KONVERTİBİLİTE KURALI VE ALTIN STANDARDINA GERİ DÖNÜŞ 123
8. NAKİT (TEDAVÜL) PRENSİBİ 123
9. KREDİ VARLIĞI TEZİ 124

10. Para Kurulu 124
a. Para Kurulu Uygulamasının Avantajları 125
b. Para Kurulu Uygulamasının Dezavantajları 125
11. Döviz Kuru Hedeflemesi 126
a. Döviz Kuru Hedeflemesi Uygulamasının Avantajları 126
b. Döviz Kuru Hedeflemesi Uygulamasının Dezavantajları 126
12. Optimum Para Sahası 127

BEŞİNCİ BÖLÜM
PARA KURAMINDA GELENEKSEL YAKLAŞIMLAR

I. MERKANTİLİZM 130
1. Ticaret Burjuvazisinin Doğuşu 130
2. Zenginliğin Kaynağı Para, Paranın Kaynağı Dış Ticaret 131
3. Miktar Kuramının İlk Nüveleri 132
4. Korumacı Devlet ve Korumacı Dış Ticaret 132
5. Merkantilist Politikaların Eleştirisi 134
II. FİZYOKRASİ 135
1. Zenginliğin Kaynağı: Tarım 135
2. Doğal Düzen 136
3. Nemalandırma Kuramı 137
4. Fizyokratların Eleştirisi 137
III. KLASİK İKTİSADİ EKOL 138
1. Ekonominin Her Zaman Tam İstihdamda Olması 138
2. Say Yasası: Her Arzın Kendi Talebini Yaratması 139
3. Ücretler ve Fiyatların Esnekliği 141
4. Homo Economicus ve Optimal Kaynak Dağılımı 141
5. Görünmez El 142
6. Tam Rekabet ve Bırakınız Yapsınlar Bırakınız Geçsinler 143
7. Tasarruf Yatırım Eşitliği 143
8. Klasik Miktar Kuramı 144
9. Paranın Yansızlığı ve Klasik Dikotomi 145
10. Denk ve Küçük Bütçe 146
11. Jandarma Devlet 147
12. Klasik İktisadi Ekol'ün Eleştirisi 148
IV. KEYNESYEN İKTİSADİ EKOL 149
1. Eksik İstihdam 150
2. Her Talebin Kendi Arzını Yaratması 152
3. Ücret ve Fiyatların Katılığı 152
4. Görünmez Elin Yanına Devletin Görünür Eli 153
5. Çarpan ve Hızlandıran Mekanizmaları 154
6. Likidite Tercihi Kuramı ve Faiz Oranları 154
7. Para Politikasının Yetersizliği: Likidite Tuzağı 156
8. Telafi Edici Bütçe 158
9. Müdahaleci Sosyal Refah Devleti 159
10. Keynesyen İktisadi Ekol'ün Eleştirisi 160

ALTINCI BÖLÜM
PARA KURAMINDA YENİ YAKLAŞIMLAR

I. ARZ YANLI İKTİSAT 166
1. TOPLAM ARZI ARTIRILARAK STAGFLASYONLA MÜCADELE 166
a. Otofinansman 167
b. Ani ve Hızlandırılmış Amortismanlar 168
c. Yatırım İndirimi 168
d. Vergi İstisna ve Muafiyetleri 168
e. Vergi İndirimleri 169
f. Firmalara Verilen Sübvansiyonlar 169
g. Koruyucu Tarifeler 169
2. HALDUN LAFFER EĞRİSİ 170
3. DEREGÜLASYON VE ÖZELLEŞTİRME 171
4. MİNİMAL DEVLET 171
5. ARZ YANLI İKTİSADIN ELEŞTİRİSİ 172
II. MONETARİZM 172
1. ENFLASYONUN HER ZAMAN VE HER YERDE PARASAL BİR OLGU OLMASI 173
2. MODERN MİKTAR KURAMI 174
3. TÜKETİMİN SÜREKLİ GELİRİN BİR FONKSİYONU OLMASI 175
4. DOĞAL İŞSİZLİK ORANI KURAMI VE NAIRU 176
5. SLAMFLASYON 177
6. BİREY ÖZGÜRLÜK VE SERBEST PİYASA 177
7. MALİYE POLİTİKASININ ETKİNSİZLİĞİ 178
8. FRİEDMAN KURALI: OPTİMAL PARA MİKTARI KURALI 179
9. PARA ARZININ KONTROLÜYLE DEVLETİN SINIRLANDIRILMASI 180
10. MONETARİST KURAMIN ELEŞTİRİSİ 180
III. RASYONEL BEKLENTİLER EKOLÜ 181
1. BEKLENTİLERİN HER ZAMAN RASYONEL OLMASI 181
2. LUKAS ELEŞTİRİSİ 182
3. İKTİSAT POLİTİKALARININ RASYONEL BİREYLER TARAFINDAN ETKİNSİZLEŞTİRİLMESİ 183
4. RİCARDO BARRO DENKLİĞİ 184
5. RASYONEL BEKLENTİLER KURAMININ ELEŞTİRİSİ 185
IV. AVUSTURYA İKTİSAT EKOLU 185
1. DEVLET MÜDAHALELERİNİN VERİMSİZLİĞİ 187
2. SOSYAL DEVLETİN REDDİ 187
3. DEVLET MERKEZLİ REFAHTAN PİYASA MERKEZLİ REFAHA GEÇİŞ 188
4. MİKTAR KURAMININ ELEŞTİRİSİ 189
5. MERKEZ BANKASININ REDDİ VE SERBEST BANKACILIK UYGULAMASI 190
V. ANAYASAL İKTİSAT 191
1. METODOLOJİK BİREYSELCİLİK POLİTİK MÜBADELE VE MAXİMAND İLKESİ 192
2. KURALA BAĞLI PARA POLİTİKASI 193
3. DEVLETİN İKTİSADİ YETKİLERİNİN ANAYASA İLE SINIRLANDIRILMASI 193
4. ANAYASAL İKTİSADIN ELEŞTİRİSİ 194
VI. NEO-KEYNESYEN YAKLAŞIMLAR 194
1. EKSİK İSTİHDAM 195
2. ÜCRET VE FİYATLARIN KATILIĞI 195

3. Asimetrik Bilgi ve Aksak Rekabet 196
4. Ters Seçim ve Ahlaki Tehlike 196
5. Markup Fiyatlama 197
6. İşlem Maliyetleri 197
7. Para Arzının İçselliği 198
8. Para Politikası Yerine Gelirler Politikası 199
9. Hysteresis Etkisi 199
10. Devletin Ekonomiye Müdahalesi 200
11. Neo-Keynesyen Ekol'ün Eleştirisi 200

YEDİNCİ BÖLÜM
PARANIN MAKROEKONOMİDEKİ ROLÜ VE PARA POLİTİKASININ ETKİNLİĞİ SORUNU

I. Milli Gelir Genel Dengesi 204
II. Mal ve Para Piyasasında Eşanlı Denge: IS - LM Modeli 206
1. Mal Piyasasında Denge: IS 207
2. Para Piyasasında Denge: LM 208
3. Eşanlı Denge 209
4. IS - LM Modelinde Para Politikası 210
5. IS - LM Modelinde Maliye Politikası 213
6. IS - LM Modelinin Eleştirisi 216
III. TOPLAM ARZ TOPLAM TALEP (AS AD) MODELİ 217
IV. PARA POLİTİKASININ REEL SEKTÖRE ETKİ KANALLARI 220
1. Parasal Aktarım Mekanizmaları 221
a. Faiz Kanalı: Keynes Etkisi 221
b. Tüketim Kanalı: Cambridge Etkisi 222
c. Reel Servet Etkisi Kanalı: Pigou Etkisi 222
d. Beklentiler Kanalı: Rasyonel Beklentilerin Politikaları Boşa Çıkarması 224
e. Kredi Kanalı: Kredi Varlığı Hipotezi 225
ea. Banka Kredi Kanalı 226
eb. Bilanço Kanalı 226
ec. Nakit Akımları Kanalı 226
ed. Beklenmeyen Fiyat Seviyesi Kanalı 227
ee. Hanehalkı Likidite Etkisi Kanalı 227
f. Döviz Kuru Kanalı: Uluslararası Ticaret Etkisi 228
2. İktisadi Ekollerde Parasal Aktarım Mekanizması 229
a. Klasik İktisadi Ekolde Aktarım Mekanizması 229
b. Keynesyen İktisadi Ekolde Aktarım Mekanizması 230
c. Monetarist Ekolde Aktarım Mekanizması 230
d. Rasyonel Beklentiler Ekolünde Aktarım Mekanizması 232
e. Neo- Keynesyen İktisat Ekolünde Aktarım Mekanizması 233

SEKİZİNCİ BÖLÜM
PARANIN DEĞERİ SORUNU PARA MİKTARI İLE FİYATLAR GENEL DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

I. PARANIN DEĞERİ SORUNU 236
II. KLASİK MİKTAR KURAMI 238
1. MİKTAR KURAMININ DAYANDIĞI VARSAYIMLAR 239
2. MİKTAR KURAMININ PARA ARZI YÖNÜNDEN AÇIKLANMASI: FİSHER DENKLEMİ 240
3. MİKTAR KURAMININ PARA TALEBİ YÖNÜNDEN AÇIKLANMASI: CAMBRİDGE DENKLEMİ (MARSHALL DENKLEMİ) 242
4. KLASİK MİKTAR KURAMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI 243
III. PARANIN DOLANIM HIZI 244
1. PARANIN GELİR DOLANIM HIZI 244
2. PARANIN İŞLEM DOLANIM HIZI 245
3. PARANIN DOLANIM HIZINI BELİRLEYEN ETMENLER 245
a. Ödeme Alışkanlıkları 245
b. Alternatif Finansal Araçların Yaygınlığı 245
c. Bankacılık ve Sermaye Piyasasının Gelişmişlik Düzeyi 246
d. Faiz Oranları 246
e. Beklentiler 246
f. Nüfus Yoğunluğu 246
IV. MODERN MİKTAR KURAMI 246
1. FRİEDMAN'IN MİKTAR KURAMINA KATKILARI 247
2. PARANIN LÜKS BİR MAL OLARAK KABUL EDİLMESİ 248
3. ÜRETİM VE GELİR KURAMINDAN GERÇEK BİR PARA TALEBİ KURAMINA 248
a. Sürekli Gelir 249
b. Menkul Değerlerin Getiri Oranları 249
c. Beşeri Servet 250
d. Enflasyon Oranları 250
4. PARA ARZININ KONTROLÜ: SABİT PARASAL BÜYÜME KURALI 250
V. MİKTAR KURAMININ ELEŞTİRİSİ 251
1. PARANIN DOLANIM HIZININ SABİT OLMAMASI 251
2. EKONOMİNİN HER ZAMAN TAM İSTİHDAMDA OLAMAMASI 252
3. SPEKÜLASYON SAİKİYLE DE PARA TALEP EDİLEBİLMESİ 252
4. PARA ARZIYLA FİYATLAR GENEL DÜZEYİ ARASINDA TEK YÖNLÜ İLİŞKİNİN BULUNMAMASI 252
5. ARTAN PARA ARZININ FİYATLAR GENEL DÜZEYİ YANINDA FAİZ ORANLARINI ETKİLEMESİ 253
6. PARANIN SIRADAN BİR MAL OLMAMASI 253
7. ÇAĞDAŞ PARASAL OLAYLARI AÇIKLAMADA YETERSİZ KALMASI 253
8. YETERLİ BİR KREDİ ANALİZİNİN BULUNMAMASI 254
9. PARA TEORİSİNİN GENEL EKONOMİK TEORİDEN SOYUTLANMASI 254
10. KAYDİ PARA YARATMA OLGUSUNUN DİKKATE ALINMAMASI 254
11. FİYATLARIN PARA HACMİ ARTMADAN DA ARTABİLMESİ 254

DOKUZUNCU BÖLÜM
ENFLASYON

I. ENFLASYONUN TANIMI VE HESAPLANMASI 258
1. Enflasyonun Tanımı 258
2. Enflasyonun Hesaplanmasında Kullanılan Endeksler 259
a. Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) 259
b. Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE) 259
c. Çekirdek Enflasyon 260
d. Özel Kapsamlı Tüketici Fiyat Endeksleri 260
e. Deflatör 261
II. ENFLASYONUN TÜRLERİ 262
1. Talep Enflasyonu 262
2. Maliyet Enflasyonu 263
3. Fiyat Enflasyonu 264
III. ENFLASYONUN YARATTIĞI SORUNLAR 264
1. Etkin Kaynak Dağılımının Sağlanamaması 264
2. Gelir Dağılımının Bozulması 265
3. Olivera Tanzi Etkisi: Mali İstikrarın Bozulması 267
4. Tasarrufların ve Yatırımların Olumsuz Etkilenmesi 268
5. Ödemeler Bilançosu Açığının Artması 268
6. Enflasyonun İşlem Maliyetlerini Artırması 269
7. Mali Piyasaların Gelişimini Engellemesi 269
8. Firmaların Yönetim Yapısını Bozması 270
9. Mal ve Hizmetlerin Kalite Standardının Düşmesi 270
10. Enflasyonun Diğer Etkileri 270
IV. ENFLASYONUN NEDENLERİ 271
1. Petrol Fiyatlarında Artış 271
2. Gelir Paylaşımı Mücadelesi 271
3. Aksak Rekabetçi Oluşumların Yüksek Fiyat Politikası 271
4. Reel Verimliliğin Üzerinde Ücret Artışları 272
5. Sürekli Artan Bütçe Açıkları 272
6. Para Arzının Gereğinden Fazla Artırılması 273
7. Bankaların Gereğinden Fazla Kaydi Para Yaratması 274
8. Yanlış Kur Politikası İzlenmesi 274
9. Kredi Kartı Kullanımının ve Taksitli Satış Olanaklarının Yaygınlaşması 275
10. Yapısal Nedenler 275
11. Diğer Nedenler 276
V. ENFLASYONLA MÜCADELEDE PARA POLİTİKALARII 276
1. Tedrici Politikalar / Şok Politikalar 276
2. İradi Para Politikaları / Kurala Bağlı Para Politikaları 277
3. Enflasyonla Mücadelede Para Politikaları 277
a. Açık Piyasa İşlemleri Yolu İle Tahvil Satımı 278
b. Reeskont Oranlarının Artırılması 278
c. Kanuni Karşılık Oranlarının Yükseltilmesi 278
d. Faiz Oranlarının Artırılması 278

e. Kredi Faiz Oranlarının Artırılması ... 279
f. Döviz Kuru Ayarlamaları ... 279
g. Borcun Parasallaştırılması Uygulamasına Son Verilmesi ... 279
h. Politikalar Arasında Eşgüdüm Sağlanması ... 280
4. Enflasyon Hedeflemesi ... 280

ONUNCU BÖLÜM
FAİZ KURAMLARI

I. FAİZLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR ... 284
1. Nominal Faiz / Reel Faiz ... 284
2. Basit Faiz / Bileşik Faiz ... 285
3. Net Faiz / Brüt Faiz ... 285
4. Mevduat Faizi / Kredi Faizi ... 285
5. Sabit Faiz / Değişken Faiz ... 286
6. Dönemsel Faiz (Gecelik Faiz / Günlük Faiz / Aylık Faiz / Yıllık Faiz) ... 286
7. Serbest Faiz / Kontrollü Faiz ... 286
8. İtibari Faiz / Efektif Faiz ... 286
9. Negatif Faiz / Pozitif Faiz ... 286
10. Gecikme Faizi ... 287
II. GELENEKSEL FAİZ KURAMLARI ... 287
1. Nemalandırma Kuramı ... 287
2. Verimlilik Kuramı ... 288
3. Sömürü Kuramı ... 288
4. İmsak Kuramı ... 291
5. Kullanma Kuramı ... 293
6. Acyo Kuramı ... 294
7. Knut Wicksell'in Çift Faiz Kuramı ... 297
8. Gibson Paradoksu ... 298
9. Fisher Özdeşliği ... 299
10. Jeff Etkisi ... 301
III. YENİ FAİZ KURAMLARI ... 301
1. Reel Faiz Kuramı ... 301
2. Likidite Tercihi Kuramı ... 302
3. Ödünç Verilebilir Fonlar Kuramı ... 304
4. Portföy Kuramı ... 305
5. Faiz Strüktürü Kuramı ... 307
a. Beklentiler Kuramı ... 308
b. Likidite Primi Kuramı ... 308
c. Bölünmüş Piyasalar (Segmented Markets) Kuramı ... 308

ONBİRİNCİ BÖLÜM
DÖVİZ PİYASASI

I. DÖVİZ PİYASASINA İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR 310
1. Döviz / Efektif / Kambiyo 310
2. Döviz Kuru / Döviz Alım Kuru / Döviz Satım Kuru 310
3. Kur Marjı 311
4. Dolaylı Kotasyon / Dolaysız Kotasyon 311
5. Düz Kur / Çapraz Kur 311
6. Nominal Kur / Reel Kur 312
7. Spot Kur / Vadeli (Forward) Kur 312
8. Döviz Arbitrajı 313
9. Döviz Spekülasyonu 313
10. Hedging 314
11. Swap 314
12. Döviz Gelecek Sözleşmeleri (Futures Contracts) 315
13. Döviz Opsiyonu 315
14. Konvertibilite 316
15. Para İkamesi (Dolarizasyon) 316
II. DÖVİZ KURU SİSTEMLERİ 316
1. Sabit Kur Sistemi (Fixed Exchange Rate System) 317
a. Ayarlanabilir Sabit Kur Sistemi (Adjustable Peg) 317
b. Döviz Kontrol Sistemi (Foreign Exchange Control System) 317
c. Sabit Kur Sisteminin Avantaj ve Dezavantajları 318
2. Esnek Kur Sistemi (Flexible Exchange Rate System) 318
a. Esnek Kur Sisteminin Avantaj ve Dezavantajları 319
III. DEVALÜASYON REVALÜASYON 321
IV. DÖVİZ KURLARINI AÇIKLAMAYA YÖNELİK YAKLAŞIMLAR 322
1. Geleneksel Döviz Kuru Yaklaşımları 323
a. Dış Ticaret Akımları Yaklaşımı 323
b. Satın Alma Gücü Paritesi Yaklaşımı 323
ba. Mutlak Satın Alma Gücü Paritesi 324
bb. Nispi Satın Alma Gücü Paritesi 325
2. Kurları Açıklamaya Yönelik Yeni Yaklaşımlar 325
a. Mundell Fleming Modeli Yaklaşımı 325
aa. Sabit Kur Rejiminde Para ve Maliye Politikaları 326
ab. Esnek Kur Rejiminde Para ve Maliye Politikaları 328
ac. Mundell Kuralı 330
ad. İmkansız Üçlü Hipotezi 330
ae. İmkansız İkili Hipotezi 331
af. Temel Günah 331
b. Parasalcı Yaklaşım 331
c. Portföy Dengesi Yaklaşımı 332
d. Para İkamesi Yaklaşımı 333
e. Faiz Haddi Paritesi Yaklaşımı 334
f. Döviz Kurlarında Hedefi Aşma (Overshooting) Yaklaşımı 335
g. Etkin Piyasalar Kuramı Yaklaşımı 336

h. Uyumcu Beklentiler Yaklaşımı ... 336
ı. Rasyonel Beklentiler Yaklaşımı ... 337
j. Yeni Bilgi Yaklaşımı ... 337
k. Güvenli Sığınak Etkisi Yaklaşımı ... 338
l. Spekülatif Kabarcıklar Yaklaşımı ... 338
m. Döviz Piyasasının Mikro Yapısı Yaklaşımı ... 339

ON İKİNCİ BÖLÜM
ÖDEMELER BİLANÇOSU

I. ÖDEMELER BİLANÇOSUNUN ANA HESAPLARI ... 342
1. Cari İşlemler Hesabı ... 344
a. Mal Ticareti ... 344
b. Hizmet Ticareti ... 345
c. Gelir Dengesi ... 345
d. Cari Transferler ... 346
2. Sermaye ve Finans Hesapları ... 346
a. Sermaye Hesabı ... 346
b. Finans Hesapları ... 347
ba. Doğrudan Yatırımlar ... 347
bb. Portföy Yatırımları ... 348
bc. Diğer Yatırımlar ... 349
bd. Rezerv Varlıklar ... 349
3. Net Hata ve Noksan ... 350
II. ÖDEMELER BİLANÇOSU AÇIKLARININ NEDENLERİ ... 351
1. Yüksek Oranlı Kronik Enflasyon ... 351
2. İthal İkamesine Dayalı Yanlış Sanayileşme Stratejisi ... 351
3. Hammadde İthal Zorunluluğu ... 352
4. Gösteriş Tüketimi ... 352
5. Bankacılık ve Finans Sektöründe Düzenleme ve Denetleme Eksiklikleri ... 353
6. Konjonktürel Dalgalanmalar ... 353
7. Sıcak Para Hareketleri ... 353
8. Döviz Spekülasyonları ... 354
9. Aşırı Korumacı Önlemler ... 354
10. Olağanüstü Nedenler ... 354
III. ÖDEMELER BİLANÇOSU DENGESİNE İLİŞKİN TEMEL YAKLAŞIMLAR ... 354
1. Otomatik Altın Standardı ... 355
2. Esneklikler Yaklaşımı ... 355
3. Massetme Yaklaşımı ... 356
4. Mundell Fleming Modeli Yaklaşımı ... 356
5. Ödemeler Dengesine Parasalcı Yaklaşım ... 357
IV. ÖDEMELER BİLANÇOSU AÇIKLARINI KAPATMAYA YÖNELİK POLİTİKALAR ... 358
1. Açığın Finansmanı ... 359
2. Gümrük Tarifeleri ... 359
3. İthalat Kotaları ... 360
4. İthalat Yasakları ... 361

5. İthalat Teminatları 361
6. İhracatın Özendirilmesi 361
7. Kambiyo Denetimi 362
8. Çoklu Kur Uygulamaları 362
9. Tobin Vergisi 362
10. Devalüasyon 363

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM
DÜNYA EKONOMİSİNDE PARASAL SORUNLARI ÇÖZME ÇABASI: ULUSLARARASI PARA FONU (IMF)

I. ULUSLARARASI PARA FONU 366
1. IMF'nin Kuruluşu: Bretton Woods Konferansı 367
2. Bretton Woods Konferansında Tartışılan Planlar 367
a. Keynes Planı 367
b. White Planı 368
3. Bretton Woods Sisteminin Ortaya Koyduğu Kurallar 369
a. Döviz Kurlarının İstikrarı 369
b. Döviz Denetimi ve İthal Kısıtlamalarının Kaldırılması 370
c. Yeterli Uluslararası Likiditenin Sağlanması 370
4. IMF'ye Verilen Görevler 371
II. BRETTON WOODS SİSTEMİNDE ORTAYA ÇIKAN SORUNLAR 372
1. Likidite ve Anahtar Paraya Güven Sorunu 372
2. Dış Denge Sorunu 373
3. Emisyon Kazançları Sorunu 374
4. Kaynak İsrafı Sorunu 374
5. Spekülasyon Sorunu 375
6. Az Gelişmiş Ülkelerin Kalkınma Sorunları 375
III. IMF SİSTEMİN ÇÖKÜŞÜ 376
1. Sistemin Çöküşüne Yol Açan Gelişmeler 376
2. Camp David Kararları: Altın Döviz Standardının Son Bulması 377
3. Smithsonian Anlaşması: İlk Dolar Devalüasyonu 378
4. İkinci Dolar Devalüasyonu (12 Şubat 1973) 378
5. Jamaika Anlaşması: IMF'nin Statüsünde İkinci Değişiklik 379
IV. SİSTEMİNİN YIKILIŞINDAN SONRAKİ GELİŞMELER VE IMF'NİN DEĞİŞEN ROLÜ 379
V. IMF VE AZ GELİŞMİŞ ÜLKELER 387
1. IMF'nin Az Gelişmiş Ülkelere Bakışı 387
2. IMF ve Reçeteleri 388
VI. GENEL DEĞERLENDİRME 390

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM
MODERN FİNANSMAN SİSTEMLERİ

I. FACTORİNG 393
1. TANIMI VE ÖZELLİKLERİ 394
2. İŞLEYİŞİ 395
3.TÜRLERİ 396
a. Ulusal / Uluslararası Factoring (Domestic / Cross Border Factoring) 396
b. Geleneksel / Rüculu Factoring (Old-line / Recourse Factoring) 396
c. Vadeli / İskontolu Factoring (Maturity / Discounting Factoring) 397
d. Açık / Kapalı Factoring (Disclosed / Undisclosed Factoring) 397
4. YARARLARI 398
II. FORFAİTİNG 399
1.TANIMI VE ÖZELLİKLERİ 399
2. İŞLEYİŞİ 401
3. FORFAİTİNGİN FACTORİNGDEN FARKI 401
4. YARARLARI 403
III. LEASİNG 404
1. TANIMI VE ÖZELLİKLERİ 404
2. TÜRLERİ 406
a. Menkul ve Gayrimenkul Leasingi (Movable / Immovable Lease) 406
b. Tüketim / Yatırım Malları Leasingi (Consumption / Capital Goods Lease) 406
c. Doğrudan / Dolaylı Leasing (Direct / Leveraged Lease) 406
d. İşlemsel / Finansal Leasing (Operating / Financial Capital Lease) 407
e. Ulusal / Uluslararası Leasing (Domestic / Cross Border Lease) 407
f. Net / Brüt Kiralama (Net / Brut Lease) 408
g. Satıp Geri Kiralama (Sale and Lease Back) 408
h. Trampa Leasing (Swap Lease) 408
ı. İyileşen Kiralama (Upgrade Lease) 408
j. Deneme Süreli Leasing (Trial Period Lease) 408
k. Seken Ödemeli Leasing (Skipped Payment Lease) 408
l. Alt Kiralama (Sub Lease) 409
m. Ortaklık Yoluyla Leasing (Joint Venture Lease) 409
3. YARARLARI 409
IV. FRANCHİSİNG 411
1. TANIMI VE ÖZELLİKLERİ 412
2. TÜRLERİ 413
a. Ulusal / Uluslararası Franchising 413
b. Ürün ve Marka Franchisingi 413
c. İşletme Franchisingi 413
3. YARARLARI 414

SONUÇ 417

KAYNAKÇA 421

İNDEKS 441

KAYNAKÇA

AKAT, Asaf Savaş (1980), **İktisadi Analiz**, İÜ İktisat Fakültesi Yayın No: 467, İstanbul.

AKDİŞ, Muhammet (2001), **Para Teorisi ve Politikası**, Beta Basım Yayım, 1. Baskı, İstanbul.

AKGÜÇ, Öztin (1994), **Finansal Yönetim**, Avcıol Basım Yayın, 6. Baskı, İstanbul.

AKGÜÇ, Öztin (1991), "IMF Reçetelerine Tepkiler Yoğunlaşırken", **Ekonomide Gerçeği Arayış**, Bağlam Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul.

AKMAN, Vedat (1998), **Modern Dünyadaki En Büyük Ekonomik Kriz Asya Krizi Sonrası ve Muhtemel Etkileri**, Rota Yayınları, 1. Baskı, İstanbul.

AKSU, Ömer (1993), **Gelir ve Servet Dağılımı**, İ. Ü. Yayınları No: 3698, İstanbul.

AKTAN, Coşkun Can (2003), **Değişim Çağında Devlet**, Çizgi Kitabevi, 1. Baskı, Konya.

AKTAN, Coşkun Can (2004), **Yeni İktisat Okulları**, Seçkin Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara.

AKTAN, Coşkun Can (1997), **Anayasal İktisat**, İz Yayıncılık, İstanbul.

AKTAN, Coşkun Can, Utku UTKULU, Selahattin TOGAY (1998), **Nasıl Bir Para Sistemi**, İMKB Yayını, İstanbul.

AKYÜZ, Yılmaz, (1980) **Sermaye Bölüşüm Büyüme**, Ankara Üniversitesi SBF Yayın No: 453, 2. Baskı, Ankara.

ALACAKLIOĞLU, A. Suha (1998), **Türkiye'de Serbest Bölgelerin Performansı ve Güncel Yaklaşımlar**, İTO Yayın No: 1998–70, İstanbul.

ALKİN, Erdoğan (1992), **Gelir ve Büyüme Teorisi**, Filiz Kitabevi, İstanbul.

ALKİN, Erdoğan (1995), "Türkiye'de Gelir Bölüşümü", **Yeni Türkiye**, Eylül-Ekim 1995, s. 141.

ALPAR, Cem ve ONGUN, Mehmet Tuğba (1988), **Dünya Ekonomisi ve Uluslararası Ekonomik Kuruluşlar, Azgelişmiş Ülkeler Yönünden Değerlendirme**, Evrim Basın Yayın Dağıtım, 3. Basım, İstanbul.

ALTUĞ, Nuray (2001), **İstikrar Politikaları ve Ülke Örnekleri**, Türkmen Kitabevi, 2. Baskı, İstanbul.

ANDREW, Martin (1998), **EMU And Wage Bargaining: The Americanization of The European Labor Market?** Center for European Studies, Harvard University, Cambridge.

ANSAL, Hacer; KÜÇÜKÇİFÇİ, Suat; ONARAN, Özlem; ORBAY, Benan Zeki (2000), **Türkiye'de Emek Piyasasını Yapısı ve İşsizlik**, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayını, İstanbul.

APAK, Sudi (1993), **Türkiye ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Ekonomik İstikrar Uygulamaları**, Anahtar Kitaplar Yayınevi, İstanbul.

AREN, Sadun (1991), **100 Soruda Para ve Para Politikası,** Gerçek Yayınevi, 4 Baskı, İstanbul.

AREN, Sadun (1992), **İstihdam Para ve İktisadi Politika,** Savaş Yayınları, 10. Baskı, Ankara.

AREN, Sadun, (1989), "Paylaşım, Demokrasi ve Sosyalist Parti", **Bir Dönemden Yazılar 1980–1988**, Gerçek Yayınevi, Yeni Dizi: 3, İstanbul.

ASLAN, Mehmet Hanifi (1997), **Enflasyonist Finansman Politikası**, Ak-Bil Yayıncılık, 1. Baskı, Bursa.

ASLAN, Mehmet Hanifi (2009), **Para Teorisi ve Politikası**, Alfa Aktüel Yayıncılık, 1. Baskı, Bursa.

ASOMEDYA, Mayıs 1994.

ATAÇ, Beyhan (2009), **Maliye Politikası Gelişimi Amaçları Araçları ve Uygulama Sorunları**, Turhan Kitabevi, 8. Baskı, Ankara.

ATAÇ, Beyhan, İzzettin ÖNDER ve Salih TURHAN (2010), **Maliye Politikası**, (Editör: Engin ATAÇ), Anadolu Üniversitesi Yayını, 7. Baskı, ESKİŞEHİR.

ATILGAN Ahmet (1997), **İktisat Politikalarının Evrimi**, Alfa Basım Yayım Dağıtım, 1. Baskı, İstanbul.

AY Bülent (2001), "İhracatın Finansmanında Eximbank Kredileri", **Dış Ticaret Eğitim Programı**, 12-13 Haziran 2001, Ağrı.

BALL, Laurence ve MANKIW, N. Gregory (2002), "The NAIRU in Theory And Practice" NBER Working Paper No. 8940, (http://www.nber.org/papers/w8940).

BARBER, William J. (1999), **İktisadi Düşünce Tarihi**, (Çeviren: İhsan Durdu), Şule Yayınları, 3. Baskı, İstanbul.

BARDHAN, Prabab (1996), "Efficiency, Equity and Poverty Alleviation: Policy Issues in Less Developed Countries", **Economic Journal**, 106, September, s. 1344-1356

BARIŞIK, Salih (2001), **Para Kurulu Teorisi ve Uygulamaları,** Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sivas.

BAŞKAYA, Fikret (1995a), **Azgelişmişliğin Sürekliliği**, İmge Yayınevi, 3. Baskı, Ankara.

BAŞKAYA, Fikret (1995b)**, Sömürgecilik, Emperyalizm, Küreselleşme**, Öteki Yayınevi, Ankara.

BAYRAKTUTAN, Yusuf (1999), "Küreselleşme Kriz ve IMF", (http://www.liberal-dt.org.tr/ldd/m19/bayraktutan.htm).

BDDK, (2020), **Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu**, (http://www.bddk.org.tr).

BENETT, James T. ve JOHNSON Manuel H. (2004), **Devletin Büyümesi Teorileri**, (Çeviren: Aytaç Eker) (http://www.canaktan.org).

BERKSOY, Taner (1982), **Azgelişmiş Ülkelerde İhracata Yönelik Sanayileşme**, Belge Yayınları, İstanbul.

BILSON, John (1978), "The Monetary Approach to Exchange Rate: Some Amprical Evidence", **IMF Staff Papers**, 25 March 1978, s.48-75.

BLANCHARD, J. Olivier (1985), "The Wage Price Spiral" NBER Working Paper No: 1771, (http://www.nber.org/papers/w1771).

BLAUG, Marc (1985), **Economic Theory in Retrospect**, Cambridge University Press, Forty Edition, Cambridge.

BOFİNGER, Peter (2001), **Monetary Policy Goals Institutions Strategies and Instruments**, Oxford University Pres, New York.

BOLAK, Mehmet (1998), **Finans Mühendisliği**, Beta Basım Yayım, İstanbul.

BOLAT, Ömer (1986a), "1970'den Günümüze Kadar Uluslararası Para Sisteminde Meydana Gelen Gelişmeler**" Banka ve Ekonomik Yorumlar**, 86/ 1:54-55.

BOLAT, Ömer (1986b), "Uluslararası Para Sistemindeki Gelişmelerin Analizi", **Yeni İş Dünyası**, Haziran 1986b,Yıl 7, Sayı 80, s.26-30.

BONNET, Henri / BERTHET, Dominique (1987), **Les İnstitutions Fınancieres İnternatıonales**, Que Sais-je? Presses Universitaires de France, Paris.

BORATAV, Korkut, (1969), **100 Soruda Gelir Bölüşümü**, Gerçek Yayınevi, 1. Baskı, İstanbul.

BORATAV, Korkut (1994), "İstikrar ve Yapısal Uyum Politikalarının Bir Bilançosuna Doğru**", Mülkiyeliler Birliği Dergisi**, Nisan 1994, Sayı 166, Cilt 18.

BORATAV, Korkut (1995), IMF Reçeteleri ve İktisat Politikası Deneyleri, **Mülkiyeliler Birliği Dergisi**, Cilt 19, Sayı 182, Ağustos 1995.

BÖHM-BAWERK Eugen von, (1889), **The Origin of Interest,** (http://socserv2.socsci.mcmaster.ca/~econ/ugcm/3ll3/bawerk/interest.htm).

BRASSEUL, Jacques (1997), **Histoire des Faits Economiques de l'Antiquité a la Révolution İndustrielle,** Tome 1, Armand Colin, Paris.

BRENDAN, Martin (1995), "Dünya Bankası mı, Dünya Devleti mi?", **Mülkiyeliler Birliği Dergisi**, Cilt 19, Sayı 185, Kasım 1995.

BROCHIER, H. ; LLAU P. ; MICHALET, A. (1981), **Maliye Ekonomisi**, (Çeviren: Adnan ERDAŞ), Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayın No: 160, 1. Basım, Ankara.

BRYAN, Johnson / SCHAEFER, Brett (2001), "Why the IMF Is Ineffective", (http://www.IMFsite.org/finprograms/ineffect.html).

BUCHANAN, James M. ve Tullock, Gordon (2001), **The Calculus of Consent: Logical Foundations of Constitutional Democracy,** Liberty Fund, Inc, (http://www.econlib.org/library/Buchanan/buchCv3Contents.html).

BUCHANAN, James M. (1989), "Market Failure and Political Failure", **Explorations into Constitutional Economies** (Ed: J. M. Buchanan), A&M University Pres, Texas.

BUCHANAN, James M. (1997), "Devletin Başarısızlığını Teşhiste ve Yapısal Reform Önerisinde Kamu Tercihi Teorisinin Başarısı ve Sınırları", (Editör: Coşkun Can Aktan), **Anayasal İktisat**, İz Yayıncılık, İstanbul.

BULUT, Erol (2005), **Döviz Ekonomisi (Piyasanın Mikro Yapısı),** Platin Yayınları 1. Baskı, Ankara.

BULUTOĞLU, Kenan (2008), **Kamu Ekonomisine Giriş, Demokraside Devletin Ekonomik Bir Kuramı,** Maliye ve Hukuk Yayınları, 7. Baskı, Ankara.

CAMDESSUS, Michel (1999), "Preventing and Resolving Financial Crises: The Role of the Private Sector" (http://www.IMF.org/external/np/speeches/1999/060999.htm).

CANITEZ, Murat ve Ömer Okan Fattahlıoğlu (2004), "Dış Ticarette Ödem Şekilleri ve Factoring-Forfaiting İşlemleri", **Dış Ticaret İşlemler ve Uygulamalar**, (Editör: Ç. Bedestenci, M. Canıtez), Gazi Kitabevi, 3. Baskı, Ankara.

CANSEN Ege (2011), "Faizler Düşük Kalmaya Devam Edecek", **Turkish Bank Ekonomik Rapor**, Şubat, 2011, s.1.

CARLSSON, Mikael, Johan LYHAGEN ve Par ÖSTERHOLM, (2007), **Testing Purchasing Power Parity in Cointegrated Panels,** IMF Working Paper, December 2007, (http://www.IMF.org/external/pubs/ft/wp/2007/wp07287.pdf), s. 1-22.

CEYLAN, Ali (1995), **İşletmelerde Finansal Yönetim**, Ekin Kitabevi, 4. Baskı, Bursa.

CEYLAN, Ali (2002), "İhracat ve İthalatın Finansmanı", **Dış Ticaret Eğitimi**, (Derleyen: Emine Koban), Alfa Yayınları, 1. Baskı, Bursa.

CHOSSUDOVSKY, Michel "Yapısal Uyum Programı ve IMF'nin Diktatoryası", (Çeviren: Siren İdemen), **İktisat Dergisi**, Sayı 342, Yıl 29, Ekim 1993, s. 18-22

CHOSSUDOVSKY, Michel (1994), "İstikrar, Yapısal Uyum, IMF ve Yoksulluk", (Çeviren: Aydın Demirer), **İktisat Dergisi**, Sayı 347, Mart 1994, s. 70-71

CHOSSUDOVSKY, Michel (1999), **Yoksulluğun Küreselleşmesi IMF ve Dünya Bankası Reformlarının İçyüzü**, (Çeviren: Neşenur Domaniç), Çivi Yazıları, 1. Baskı, İstanbul.

CLAASSEN, Emil M., (1998), **Global Monetary Economics,** Oxford University Press, New York.

COLARD, Frédéric (1998), "Les Causes des Rigidités" (**Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.**).

CUSHMAN, O. David (2003), **A Portfolio Balance Approach to the Canadian-U.S. Exchange Rate**, Semptember 2003, (http://homepage.usask.ca/~doc658/PBpaper.pdf), s. 1-35

CUTHBERTSON Keith (200), **İktisat Politikası Keynesyen Yeni Cambridge ve Monetarist Makroekonomik Modeller**, (Çeviren: Nazım Engin), Bilim Teknik Yayınevi, 2. Baskı, İstanbul.

ÇAĞLAR, Ünal (2003), **Döviz Kurları Uluslararası Para Sistemi ve Ekonomik İstikrar,** Alfa Yayını, 1. Baskı, İstanbul.

ÇARIKCI, Emin (1983), **Yarı Gelişmiş Ülkelerde ve Türkiye'de Sanayileşme Politikaları**, Turhan Kitabevi, Ankara.

ÇOLAK, Ö. Faruk (1998a), "Güney Asya Krizinin Etkileri", **TİSK İşveren**, Cilt 36, Sayı 5, Şubat 1998, s.19-20.

ÇOLAK, Ömer Faruk (1998b), "TCMB'nın Para Politikası ve Para Programı", **Finansal Piyasalar ve Para Politikası**, Gazi Kitabevi, 2. Baskı, Ankara, s. 1-17.

ÇOLAK, Ömer Faruk (1998c), "İktisat, Politika ve Merkez Bankasının Bağımsızlığı", **Finansal Piyasalar ve Para Politikası**, Gazi Kitabevi, 2. Baskı, Ankara, s. 31-41.

ÇOLAK, Ömer Faruk (1998d), "Keynesyen ve Monetarist Para Politikalarının Karşılaştırılması", **Finansal Piyasalar ve Para Politikası**, Gazi Kitabevi, 2. Baskı, Ankara, s. 189-221

ÇOLAK, Ömer Faruk ve Selahattin TOGAY (1998), "Para Arzının Kontrolüne İlişkin Monetarist Bir Yaklaşım", **Finansal Piyasalar ve Para Politikası**, Gazi Kitabevi, 2. Baskı, Ankara, s. 47-81.

DEMİR, Gülten (1999), **Asya Krizi ve IMF**, Der Yayınları, İstanbul.

DEMİR, Musa (2003), **İhracat ve İhracat Teşvikleri**, Detay Yayınları, 1. Baskı, Ankara.

DEMİR, Osman.(1996), "Devletin Ekonomide Doğurduğu Sorunlar", **Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi**, Cilt: XII, Sayı: 1-2, Yıl: 1996.

DEMİR, Osman (1997), **Ekonomide Devlet**, SPK Yayın No: 71, Ankara.

DEMİR, Osman (2003), "Türkiye Ekonomisinin Temel Bir Sorunu: Yüksek Kamu Açıklarının Uzun Süre Devam Etmesi", **A. Ü. İİBF Dergisi**, Cilt: 17, Sayı: 1-2 Yıl: 2003, s. 80-86.

DEMİR, Osman ve ÖZTÜRK, Nazım (1999), "Anayasal İktisat Çerçevesinde Devletin Sınırlandırılması", **Prof. Dr. Orhan Oğuz'a Armağan**, Marmara Üniversitesi Yayın No: 640, İstanbul.

DEMİR, Ömer (2003), **Küresel Rekabette Etkin Devlet**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

DİLEYİCİ, Dilek, (2005), **Anayasal İktisat Perspektifinden Para ve Maliye Politikaları**, Seçkin Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara.

DİNLER, Zeynel (2005), **İktisada Giriş,** Ekin Kitabevi, 11. Baskı, Bursa.

DOĞAN, Yalçın (1985), **IMF Kıskacında Türkiye**, Tekin Yayınevi, 3. Basım, İstanbul.

DOĞUKANLI, Hatice (2001), **Uluslararası Finans,** Nobel Kitapevi, Adana.

DORNBUSCH, Rudiger. ve FİSCHER, Stanley (1998), **Makro Ekonomi**, (Çeviren: S. Ak, M. Fisunoğlu, E. Yıldırım, R. Yıldırım), McGraw-Hill, Akademi Ortak Yayını, 1. Baskı, İstanbul.

EĞİLMEZ, Mahfi (2003), "Kurlar Yükselirken Uyuyamam", **Radikal Gazetesi**, 26.10. 2003.

EĞİLMEZ, Mahfi (2006), **Hazine**, Remzi Kitabevi, 5. Basım, İstanbul.

EKER, Aytaç ALTAY, Asuman ve SAKAL Mustafa (2004), **Maliye Politikası Teori İlkeler ve Yöntemler**, Kanyılmaz Matbaası, 4. Baskı, İzmir.

EKİN, Nusret (1997) **Küresel Bilgi Çağında Eğitim Verimlilik İstihdam**, İTO Yayını, İstanbul.

EKİN, Nusret (1998), **Bilgi Ekonomisinde Elektronik Ticaret,** İTO Yayını, İstanbul.

EKŞİOĞLU Erdoğan (2017), **Elektronik Para Kullanımının Etkileri (Türkiye Üzerine Bir Uygulama)**, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, SİVAS.

ERDEM, Ekrem (2008), **Para Banka ve Finansal Sistem**, Detay Yayıncılık, Ankara.

ERDOĞAN, N. (1993), **Uluslararası İşletmelerde Mali Risk ve Yönetim Çağdaş Finansman Teknikleri**, Mü-ka Matbaası, Ankara.

ERDOĞAN, Mustafa (1997), **Anayasal Demokrasi**, Siyasal Kitabevi, 2. Baskı, Ankara.

EREN, Kasım, (1996), **AB ve Türkiye'de Bankacılık**, Beta Basım Yayım, İstanbul.

ERGİN, Feridun (1972), **Para Siyaseti**, İ. Ü. İktisat Fakültesi Yayını, İstanbul.

ERGİN, Feridun (1980), **Kredi Sitemi**, İ. Ü. İktisat Fakültesi Yayını, İstanbul.

ERGİN, Feridun (1983), **Para ve Faiz Teorileri**, Beta Basım Yayım, 2. Baskı, İstanbul.

ERKAN, Hüsnü (2004), **Ekonomi Sosyolojisi**, Barış Yayınları Fakülteler Kitabevi, 5. Baskı, İzmir.

ERKAN, Hüsnü (1987), **Sosyal Piyasa Ekonomisi Ekonomik Sistem ve Piyasa Ekonomisine İşlerlik Kazandırılması**, Konrad Adenauer Vakfı Yayını, İzmir.

ERKAN, Hüsnü (1998), **Bilgi Toplumu ve Ekonomik Gelişme**, Türkiye İş Bankası Yayını, 4. Baskı, Ankara.

EROL, Cengiz (1999), **İşletmelerde Finansal Yönetim**, İmge Kitabevi, 1. Baskı, Ankara.

ERSOY, Zeynep (1999) **Elektronik Ticaret ve Ticaret Noktaları**, İGEME Yayını, Ankara.

ERTUGRUL, Ahmet (Tarihsiz), **Para Teorisi**, Ajans Türk Matbacılık, Ankara.

ERTÜRK, Emin (1991), **Türkiye İktisadında Yeni Bir Boyut Para İkamesi Kavram Teori Oluşum Süreci ve Sonuçları,** Uludağ Yayınları, 1. Baskı, Bursa.

ERTÜRK, Emin (1994), **Döviz Ekonomisi,** Der Yayınları, 1. Baskı, İstanbul.

ERTÜRK, Emin (2001), **Uluslararası İktisat,** Alfa Yayınları, 2. Baskı, İstanbul.

ERTÜRK, Emin (2001), **Uluslararası İktisat,** Alfa Basım Yayım, 2. Baskı, İstanbul.

EXİMBANK, (2020), **Türk Eximbank**, (http://www.eximbank.gov.tr).

FAMA, Eugene F. (1970), "Efficient Capital Markets: A Review of Theory and Empirical Work", **The Journal of Finance,** Volume: 25, Issue: 2, Papers and Proceedings of the Twenty-Eighth Annual Meeting of the American Finance Association New York N. Y. December 28-30 1969, (May. 1970), s.383-417.

FAMA, Eugene F. (1991), "Efficient Capital Markets: II", **The Journal of Finance,** Volume:46, Issue: 5, (December 1991), s. 1575-1617.

FİNANS DÜNYASI, (1995), (Sayı 71, Kasım 1995), s.48.

FİSHER Irving, (1922), **The Purchasing Power Of Money**, (http://www.econlib.org/library/YPDBooks/Fisher/fshPPM2.html).

FİSCHER, Stanley (1999), "On the Need for an International Lender of Last Resort", (http://www.IMF.org/external/np/speeches/1999/010-399.htm).

FONDS MONETAIRE İNTERNATIONAL, (2001), **Qu'est-ce que Le Fonds Monétaire İnternastional?**, (Washington)

FONDS MONETAİRE İNTERNATİONALE, (1993), **Statuts du Fonds Monétaire İnternationale**, (Washington).

FRENKEL, Jacob ve Carlos A. Rodriquez (1982), **Exchange Rate Dynamics and the Overshooting Hypothesis**, NBER Working Paper No: 832, January 1982, s.1-32.

FREYSSİNET, Jacques. (1985), **Azgelişmişlik İktisadı**, (Çeviren: Tezer Öçal, Mehmet Ali Kılıçbay), Gazi Üniversitesi Yayını, Ankara.

FRIEDMAN, Milton (1957), **A Theory of Consumption Function**, Princeton University Pres, Princeton.

FRIEDMAN, Milton (1979), "Paranın Miktar Teorisi", **Eskişehir İTİA Dergisi**, (Çeviren: Suat Öksüz), Cilt: XV, Sayı:1, Ocak 1979, s. 203.-235.

FRIEDMAN, Milton. (1988), **Kapitalizm ve Özgürlük**, (Çeviren: D. Erberk, N. Himmetoğlu), Altın Kitaplar, İstanbul.

GARTNER Manfred (1993), **Macroeconomics Under Flexible Exchange Rates**, London School of Economics Handbooks in Economics Series, Manchester.

GERN, Jean Pierre (1993), "L'apport du Commerce Extérieur a la Croıssance des Pays Non Industrıalısés", **Revue Tiers Monde**, t. XXXIV, n. 133, Janvier Mars 1993, s. 7-36.

GHAİ, Dharam (1995), "Yapısal Uyum Küresel Bütünleşme ve Sosyal Demokrasi", (Çeviren: İdil Eser), **Piyasa Güçleri ve Küresel Kalkınma**, (Editörler: R. Prendergast, F.Stewart), Yapı Kredi Yayınları, 1. Baskı, İstanbul. s. 39-71.

GİBSON, D. Heather ve Euclid Tsakalatos, (1996), "Uluslararası Borç Krizi: Nedenler Sonuçlar ve Çözümler", **Kalkınma İktisadı Yükselişi ve Gerilemesi**, (Yayına Hazırlayan: F. Şenses), İletişim Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, s. 173-210.

GIDE, Charles ve RIST Charles (1960), **A History of Economic Doctrines, from the Time of the Physiocrats to the Present Day**, George Harrap Co. Ltd, London.

GÖNENLİ, Atilla (1991), **İşletmelerde Finansal Yönetim**, İ. Ü. İşletme Fakültesi Yayın No:250, 7. Baskı, İstanbul.

GÖRGÜN, Sevim (1992), "Anayasal Borçlanma Politikası ve Devletin Borçlanma Politikasının Sınırlandırılması", **Ekonomik Anayasa Sempozyumu**, 28-29 Mayıs 1992, Ankara, Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF Maliye Bölümü, Takav Matbaası, s. 147-152.

GÜNAL Mehmet (2010), **Para Banka ve Finansal Sistem**, Nobel Yayın Dağıtım, 3. Baskı, Ankara.

GÜRAN, Nevzat ve İsmail AKTÜRK (1999), **Uluslararası İktisadi Kuruluşlar**, Tuğra Ofset, 4. Baskı, Isparta.

HANDA Jagdish (2000), **Monetary Economics**, Routledge, London.

HANKE, Steve H./ HOPKİNS, Johns (2001), "The IMF's Disastrous Elixir", (http://www.cato.org/dailys/05-15-00.html).

HARİSON, Paul (1990), **Üçüncü Dünyanın Batılılaştırılması**, (Çev: Cevdet Cerit), Pınar Yayınları, İstanbul.

HAYEK, Friedrich. August von (1993a), **Hukuk Yasama ve Özgürlük Kuralar ve Düzen** (Cilt1), (Çeviren: Atilla Yayla), Türkiye İş Bankası Yayını, Ankara.

HAYEK, Friedrich. August von. (1993b), **Sosyal Adalet Serabı Kanun Yasama Faaliyeti ve Özgürlük** (Cilt2), (Çeviren: Mustafa Erdoğan), Türkiye İş Bankası Yayını, Ankara.

HAYEK, Friedrich. August von (1999), **Kölelik Yolu,** (Çeviren: Turhan Feyzioğlu, Yıldıray Aslan), Liberte Yayını, Ankara.

HİÇ, Mükerrem (1992), **Para Teori ve Politikası**, Menteş Kitabevi, 8. Baskı, İstanbul.

HİRST, P. ve THOMPSON G. (2003), **Küreselleşme Sorgulanıyor**, (Çeviren: Çağla Erdem, Elif Yücel), Dost Kitabevi, 3. Baskı, Ankara.

HUNT, E. K. (2005), **İktisadi Düşünce Tarihi**, (Çeviren: Müfit Günay), Dost Kitabevi Yayınları, 1. Baskı, Ankara.

IMF, (2017), **IMF Members Quotas and Voting Power and IMF Board of Governors**, (http://www.imf.org).

ISARD, Peter (1995), **Exchange Rate Economics,** Cambridge University Press, New York.

IŞIK Sayım (2004), **Para Finans ve Kriz**, Akçağ Yayınları, 1. Baskı, Ankara.

IŞKIN Mehmet (1997), **Merkez Bankasının Bağımsızlığı**, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sivas.

İLLER BANKASI (2020), **İller Bankası**, (http://www.ilbank.gov.tr).

İMKB, (2008), **Sermaye Piyasası ve Borsa Temel Bilgiler Kılavuzu**, 20. Basım, İstanbul.

İMREN Arzu ve Vedat AKMAN (1994), **Türkiye'de ve Dünyada Enflasyon, Enflasyon Olgusuna Genel Bir Bakış**, Era Yayıncılık, İstanbul.

İNAN, Emre A., (2002), **Kur Rejimi Tercihi ve Türkiye**, Türkiye Bankalar Birliği Yayını, İstanbul.

İNSEL, Ahmet (2004), **Neo-Liberal Hegemonyanın Yeni Dili**, Birikim Yayınları, 1. Baskı, İstanbul.

İNSEL, Ahmet. (1990), "Siyasal Bir Süreç Olarak İktisadi Kalkınma (I)", **Birikim Dergisi**, Sayı: 18, Ekim 1990, s. 40-56.

İYİBOZKURT, Erol (1997), "IMF'nin Sorunu", **Güncel Ekonomik Sorunlarımız, Küreselleşme ve Ekonomimiz**, Ezgi Kitabevi, Bursa.

İYİBOZKURT, Erol (2001), **Uluslararası İktisat Teori Politika Uygulama**, Ezgi Kitabevi, 4. Baskı, Bursa.

JONES, I. Charles (2004), **Growth and Ideas**, NBER Working Paper No: 10767, September 2004, (http://www.nber.org/papers/w10767), s.1-75.

KARACA Coşkun, (2016), **Türkiye'nin Güncel ekonomik Mali Sorunları ve Politikaları**, Ekin Basım Yayın Dağıtım,1. Baskı, Bursa.

KARLUK, Rıdvan (1998), **Uluslararası Ekonomi**, Beta Yayınları, 5. Bası, İstanbul.

KARLUK, Rıdvan (2004),**Türkiye Ekonomisi**, Beta Basım Yayım Dağıtım, 8. Baskı, İstanbul.

KAZDAĞLI, Hasan (1989), "Servet Etkisi ve Önemi", **Hacettepe Üniversitesi İİBF Dergisi**, Cilt: 6, Sayı: 1–2, Yıl: 1989, s. 53–73.

KAZGAN, Gülten (1988), **Ekonomide Dışa Açık Büyüme** Altın Kitaplar, 2. Basım, İstanbul.

KAZGAN, Gülten (1993), **İktisadi Düşünce veya Politik İktisadın** Evrimi, Remzi Kitabevi, 6. Baskı, İstanbul.

KAZGAN, Gülten (1995), **Yeni Ekonomik Düzende Türkiye'nin Yeri**, Altın Kitaplar, 2. Basım, İstanbul.

KAZGAN, Gülten (1997), **Küreselleşme ve Yeni Ekonomik Düzen**, Altın Kitaplar, İstanbul.

KAZGAN, Gülten (2002), **Küreselleşme ve Ulus Devlet Yeni Ekonomik Düzen,** İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayını, 3. Baskı, İstanbul.

KEMER O. Barbaros (2002), "Eximbank" **Dış Ticaret Eğitimi**, (Derleyen: E. Koban), Alfa Yayınları, 1. Baskı, Bursa, s.277-289.

KEMER, O. Barbaros (2003), **Bir Dış Ticaret Politikası Aracı İhracat Teşvikleri Teori Uygulama**, Alfa Basım Yayım, 1. Baskı, İstanbul.

KEPKEP Naci (1991), **Enflasyon Kuramlar Politikalar ve Avusturya Keynesciliği**, Cem Yayınevi, 1. Baskı, İstanbul.

KEYDER, Nur (2005), **Para Teori ve Politikası**, Seçkin Yayıncılık, 10. Baskı, Ankara.

KEYNES, John Maynard, **İstihdam Faiz ve Para Genel Teorisi**, (Çeviren: A. Baltacıgil), Fakülteler Matbaası İstanbul, 1969.

KİRZNER, I. (2004), "Avusturya İktisat Okulu", (Çeviren: Ç. Can Aktan), **Yeni İktisat Okulları**, Seçkin Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara.

KOBİFİNANS, (2017), **Franchising Nedir**? (http://www.kobifinans.com.tr).

KOURİ Pentti, (1976), "The Exchange Rate and in the Balance of Payments Short-Run and in The Long-Run: A Monetary Approach", **Scandinavian Journal Economics**, Vol:78, Issue: 2, Jun1976, s. 280-304.

KÖK, Recep (1999), **İktisadi Düşünce Kavramların Analitik Evrimi**, Anadolu Matbaacılık, 1. Baskı, İzmir.

KRUEGER, Anne O. (1998), "Whither the World Bank and the IMF?", **Journal of Economic Literature**, Vol. XXXVI, December 1998, s. 1983-2020.

KRUGMAN, Paul (2001), **Bunalım Ekonomisinin Geri Dönüşü**, (Çeviren: Neşenur Domaniç), Literatür Yayını, 1. Basım, İstanbul.

KRUGMAN, Paul (2002), **Politika Taşeronları Azalan Beklentiler Çağında İktisadi Eğilimler ve Önemsizleşen Refah**, (Çeviren: Neşenur Domaniç), Literatür Yayını, 2. Basım, İstanbul.

KUTLAR Aziz (2002), **Eş-Bütünleme (Coıntegration) Türkiye'de Para Talebi ve Döviz Kuru Uygulaması**, Yargı Yayınevi, Ankara.

KÜÇÜKKALE, Yakup (1999),"Kayıt Dışı Ekonomi ve Para İkamesi", **İktisat İşletme ve Finans**, Yıl: 14, Sayı: 163, Ekim 1999.

LAİDLER, David E. W. (1983), **Para Talebi, Kuramlar ve Kanıtları**, (Çeviren: Haluk F. GÜRSEL), Türkiye İş Bankası Yayını, Ankara.

LARSEN, Fleming (2001), "Le FMI s'emploie a réduire les risques de crises financières", **Le Monde**, (24 Septembre 2001) :5.

LAZEAR, P. Edward (1984), "Incentives and Wage Rigidity" NBER Working Paper No. 1299, (http://www.nber.org/papers/w1299).

LEİJOUNHUFVUD, A. (2000), "Keynesyen İktisat: Geçmişteki Karışıklıklar Gelecekteki Manzaralar", (Çeviren: H. Çaha), **Devlet Rekabet Mülkiyet ve İktisat,** (Derleyen: Ö. Demir), Değişim Yayınları, 1. Baskı, Adapazarı.

LENAİN, Patrick (1994), Le Fonds Monétaire İnternatıonal: Un Demi-siècle d'Existence, **Problèmes Economique**s, N^{0} : 2.394, 19 Octobre 1994, s.15-17.

LEPAGE, H. (1991), "Le Marché Politique", **Bulletin du Cercle Frédéric Bastiat**, No:5, 7 Septembre 1991, ss.1-4.

LEWİS, Mervyn ve Paul MİZEN (2000), **Monetary Economics**, Oxford University Pres, New York.

MAGUD, E. Nicolas, Carmen REİNHART ve Kenneth ROGOFF, (2007), **Capital Controls: Myth and Reality A Portfolio Balance Approach to Capital Controls**, Federal Reserve Bank of San Francisco Working Paper Series, May 2007, (http://www.frbsf.org/publications/economics/papers/2007/wp07-31bk.pdf) s. 1-48.

MANDEL, Ernest (1995), "Neo-Liberalizm ve Dünya Ekonomik Bunalımı", **Mülkiyeliler Birliği Dergisi**, Cilt 19, Sayı 182, Ağustos 1995, s.7-9.

MANKİW, G. (2000), Makro İktisattaki Son Gelişmeler" (Çeviren: M. Acar), **Devlet Rekabet Mülkiyet ve İktisat,** (Derleyen: Ö. Demir), Değişim Yayınları, 1. Baskı, Adapazarı.

MARKOWITZ, Harry (1952), "Portfolio Selection", **The Journal of Finance**, Vol:7, No:1 Mar. 1952, s.77-91.

MARX, Karl, (1979), **Ücretli Emek ve Sermaye Ücret Fiyat ve Kar**, (Çeviren: S. Belli), Sol Yayınları, 5. Baskı, Ankara.

MARX, Karl, (2000), **Kapital**, I. Cilt, (Çeviren: Alaattin Bilgi), Sol Yayınları, 6. Baskı, Ankara.

MAVRAL Ülker (2003), **Karapara Kayıtdışı Ekonomi İlişkisi ve Türkiye'ye Yansımaları**, Maliye ve Hukuk Yayınları, 2. Baskı, Ankara.

MCKİNNON, Ronald (1994), "L'esprit et Les Règles des Accords de Bretton Woods", **Problèmes Economiques** N:2394, 19 Octobre 1994, s.7-8.

MCKINNON, Ronald (1963), "Optimum Currency Areas", **The American Economic Review,** Vol:53, s. 17-725.

MCKINNON, Ronald (2011), "Optimum Currency Areas Revisited", http://www.london.edu/cnem/Events/programme/Mckinnon.pdf)..

MENGER, Carl (1871), **Principles of Economics**, (http://mason.gmu.edu/~tlidderd/menger/).

MİSHKİN Frederic (2000), **Para Teorisi Politikası**, (Çeviren: İlyas Şıklar, Ahmet Çakmak, Suat Yavuz,), Bilim Teknik Yayınevi, İstanbul.

MOLDELBROT, Benoit (1966), "Forecasts of Future Prices Unbiased Markets and "Martingale" Models", **Journal of Business**, Volume: 39, Issue: 1, Part 2 Supplement on Security Pricing, (Jan., 1966), s.242-255.

MUSGRAVE, Richard A. (2004), **Kamu Maliyesi Teorisi Kamu Ekonomisi Alanında Bir İnceleme** (Çeviren: Orhan Şener, Yaşar Methibay), Asil Yayın Dağıtım Ltd Şti, Ankara.

MUTLU, Ayşegül (1994), "Türkiye'de Enflasyon Olgusu ve Enflasyonun Gelir Vergisi Üzerindeki Etkileri", **Yaklaşım Dergisi**, Sayı:21, Eylül Ekim 1994.

MUTLUER Kamil, ERDOĞAN Öner, KESİK Ahmet (2011), **Bütçe Hukuku**, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 3. Baskı, İstanbul.

OKSAY, Suna (2001), **Döviz Kuru ve Ödemeler Bilançosu Politikaları: Türkiye (1923-2000)**, Beta Yayınları, 1. Baskı, İstanbul.

ONURSAL, Erkut (2000), **Ulusal ve Uluslararası Ticari Kurallar ve Uygulama**, Okur Ofset, 1. Baskı, İstanbul.

ORHAN Osman Z. (1995), **Başlıca Enflasyon Teorileri ve İstikrar Politikaları,** Filiz Kitabevi, 1. Baskı, İstanbul.

ORHAN Osman Z. ve Seyfettin ERDOĞAN (2007), **Para Politikası,** Yazıt Yayın Dağıtım**,** 4. Baskı, Ankara.

OYAN Oğuz, Ali Rıza AYDIN ve Aziz KONUKMAN (1991), **Türkiye'de Fon Sisteminin Kamu Kesimi İçindeki Yeri ve Ekonomik Etkileri**, TOBB Yayını, Ankara.

ÖÇAL, Tezer (1990), **Para Teorisi**, Gazi Üniversitesi İİBF Yayın No:53, Ankara.

ÖÇAL, Tezer ve İlker PARASIZ (1995), **Para ve Banka**, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, 7. Baskı, Eskişehir.

ÖÇAL, Tezer, Ömer Faruk ÇOLAK, Selahattin TOGAY ve Kadir ESER, (1997), **Para Banka Teori Politika**, Gazi Kitabevi, 1. Baskı, Ankara.

ÖÇAL, Tezer ve Ömer Faruk ÇOLAK (1999), **Para Teori ve Politika**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

ÖNDEL, Z. Gonca (1998), "Güney Doğu Asya'da Neler Oluyor?", **İSO Dergisi**, Sayı:384, Mart 1998, s.15.

ÖRDEK, Murat (1999), "İnternet, Bilgi Teknolojisinin Gelişimi ve Elektronik Ticaretin Dünya Ticaretine Etkileri", **İGEME'den Bakış**, Yıl: 3, Sayı: 12, Ekim Aralık 1999, s.84-94.

ÖZBİLEN, Şevki (1998), **Maliye Politikası**, Ezgi Kitabevi, 1. Baskı, Bursa.

ÖZBUDUN, Ergun (1992), "Anayasa Hukuku Açısından Ekonomik Anayasa", **Ekonomik Anayasa Sempozyumu**, 28-29 Mayıs 1992, Ankara, Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF Maliye Bölümü, Takav Matbaası, s.1-9.

ÖZCAN, Osman (2001), "Dahilde Ve Hariçte İşleme Rejimleri İle Vergi Resim Harç İstisnası Uygulamaları", **Dış Ticaret (İhracat) Semineri**, 01–04 Mayıs 2001, Magic Life Der Club, Bodrum.

ÖZDEMİR, K. Azim ve Gülbin ŞAHİNBEYOĞLU, (2000), **Alternatif Döviz Kuru Sitemleri**, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Araştırma Genel Müdürlüğü Tartışma Tebliği, Eylül 2000, (http://www.tcmb.gov.tr/research/discus/dpaper39.pdf), s.1-11.

ÖZKARAMETE, Nazende (1996), "Türkiye'de Dolarizasyon ve Para İkamesi:1990-1995". **Ekonomik Yaklaşım**, Cilt 7, Sayı 20, Bahar 1996, s. 99-105.

ÖZTÜRK, Nazım (2002), "IMF'nin Değişen Rolü ve Gelişmekte Olan Ülke Ekonomilerine Etkileri", **A.Ü. SBF Dergisi**, Cilt: 57, Sayı: 4, Ekim-Aralık 2002, s. 95-125.

ÖZTÜRK, Nazım (2004a), "Piyasa Başarısızlıkları", **Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Öneri Dergisi**, Sayı:21, Yıl:10, Cilt:6, Ocak 2004, s. 173-187.

ÖZTÜRK, Nazım (2004b), "Anayasal İktisat Çerçevesinde Demokrasiyi Yozlaştıran İktisadi Etmenler", **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt: 37, Sayı: 3, Eylül 2004, s. 17-35.

ÖZTÜRK, Nazım (2005), "Ücret Kuramında Yeni Yaklaşımlar" **Gazi Üniversitesi İİBF Dergisi**, Cilt: 7, Sayı: 1, 2005, s. 29-49.

ÖZTÜRK, Nazım (2007), **Piyasa Başarısızlığından Kamu Ekonomisinin Başarısızlığına Ekonomide Devletin Değişen Rolü,** Palme Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara**.**

ÖZTÜRK, Nazım (2009), **İktisatta Bölüşüm Kuram Politika**, Palme Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara.

ÖZTÜRK, Nazım (2010), "Klasik ve Neo-Klasik İktisatta Gelir Bölüşümü", **Çalışma ve Toplum, Ekonomi ve Hukuk Dergisi**, Sayı: 24, Cilt: 1, Ocak 2010, s. 59-89.

ÖZTÜRK, Nazım (2012), **Dış Ticaret Kuram Politika Uygulama**, Palme Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara.

ÖZTÜRK, Nazım (2013), **Kamu Maliye Yönetimi (Mali Kurumlar)**, Ekin Basım Yayın Dağıtım**,** 1. Baskı, Bursa.

ÖZTÜRK, Nazım (2015), **Kalkınma Kuramlarına Eleştirel Bir Yaklaşım**, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 1. Baskı, Bursa.

ÖZTÜRK, Nazım (2020a), **Maliye Politikası**, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 5. Baskı, Bursa.

ÖZTÜRK, Nazım (2020b), **Kamu Maliyesi**, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 5. Baskı, Bursa.

ÖZTÜRK, Nazım ve BAYRAKTAR Yüksel (2009), "Bilgi Çağının Kentsel ve Bölgesel Gelişme Üzerine Etkileri", **7. Uluslararası Bilgi Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildiriler Kitabı**, 30-31 Ekim - 1 Kasım 2009 Yalova, s. 1283-1300.

ÖZTÜRK, Nazım ve BAYRAKTAR Yüksel (2010a), "Döviz Kurlarını Açıklamaya Yönelik Yeni Yaklaşımlar" **C. Ü. İİBF Dergisi,** Cilt: 11, Sayı: 1, Nisan 2010, s. 157–191.

ÖZTÜRK, Nazım ve BAYRAKTAR Yüksel (2010b), I**MF'nin Değişen Rolü ve Gelişmekte Olan Ülke Ekonomilerine Etkileri,** Palme Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara**.**

ÖZTÜRK Nazım ve Yasin ÖZTÜRK (2010), **Yoksullukla Mücadelede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları,** Palme Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara**.**

ÖZYURT Hasan (2006), **Para Teorisi ve Politikası**, Derya Kitabevi, 2. Baskı, Trabzon.

PALAMUT, Mehmet E. ve Mehmet YÜCE (2001), "Türkiye'de 1980- 2000 Döneminde Gerçekleşen Gelir Dağılımının İstenen Vergi İle Eğitim ve Sağlık Harcamaları İlişkisi", **Türkiye 16. Maliye Sempozyumu,** 28 - 31 Mayıs 2001, Antalya.

PARASIZ, İlker (1993a), **Makro Ekonomi Teori ve Politika**, Ezgi Kitabevi, 5. Baskı, Bursa.

PARASIZ, İlker (1993b), **Para Politikası**, Ezgi Kitabevi, 3. Baskı, Bursa.

PARASIZ, İlker (1996), **Monetarizm ve Ünlü Monetarist ve Keynesgil İktisatçılarla Söyleşiler,** Ezgi Kitabevi, 2. Baskı, Bursa.

PARASIZ, İlker (1999), **Mikro Ekonomi**, Ezgi Kitabevi, 6. Baskı, Bursa.

PARASIZ, İlker (2000), **Para Banka ve Finansal Piyasalar**, Ezgi Kitabevi, 7. Baskı, Bursa.

PARASIZ, İlker (2003), **Büyüme Teorileri,** Ezgi Kitabevi, 2. Baskı, Bursa.

PAYA, Merih (1998), "Uzak Doğu Krizi ve Türkiye", **İSO Dergisi**, (Sayı 384, Mart 1998):20-23.

PAYA, Merih (2007), **Para Teorisi ve Politikası,** Filiz Kitabevi, İstanbul.

PAYER, Cherly (1981), **Borç Tuzağı IMF ve Üçüncü Dünya**, Yalçın Yayınları, İstanbul.

PENTECOST, Eric J., (1993), **Exchange Rate Dynamics: A Modern Analysis of Exchange Rate Theory and Evidence**, Edward Elgar Publishing Limited, Vermont.

PINAR, Abuzer (2006), **Maliye Politikası Teori ve Uygulama**, Naturel Kitap Yayın Dağıtım, 1. Baskı, Ankara.

PINAR, Abuzer ve Bahar ERDAL (2008), **Para Banka Mali Kuruluşlar ve Uluslararası Mali Sistem**, Natural Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara.

PINAR, Abuzer ve Bahar ERDAL (2010), **Soru ve Yanıtlarıyla Para Banka Kredi ve Para Politikası**, Turhan Kitabevi, 5. Baskı, Ankara.

PLIHON, Dominique (1995), **Döviz Kurları**, (Çeviren: Mehmet Bolak, Haluk Levent ve Ertuğrul Tokdemir), İletişim Yayınları: Cep Üniversitesi, İstanbul.

POLANY, Karl (2003), **Büyük Dönüşüm Çağımızın Siyasal ve Ekonomik Kökenleri**, (Çeviren: Ayşe Buğra), İletişim Yayınları, 3. Baskı, İstanbul.

POTERBA, J. M. ve SUMMERS H. L. (1986), **Financial Lifetimes and the Crowding out Effects of Budget Deficits,** NBER Working Paper No: 1955, June 1986, (http://www.nber.org/papers/w1955), ss.5-15.

PRENDERGAST, R. ve STEWART F. (1995), "Piyasa Güçleri ve Küresel Kalkınma", (Çeviren: İdil Eser), **Piyasa Güçleri ve Küresel Kalkınma,** (Editörler: R. Prendergast, F.Stewart), Yapı Kredi Yayınları, 1. Baskı, İstanbul. s. 13-21.

QUESNAY, F. (1759) **Tableau Economique**, 2. Edition, (http://www.taieb.net/auteurs/Quesnay/tableau.html).

ROED, Knut (1997), "Hysteresis in Unemployment", **Journal of Economic Surveys**, Vol: 11, No: 4, s. 389-418.

ROWLEY, Charles K. (2002), **Özgürlük ve Devlet**, (Çeviren: İbrahim Dalmış), Liberte Yayınları, 1. Baskı, Ankara.

SAKALLI, Gülay (2011), "Optimum Para Sahası Teorisi Çerçevesinde Avrupa Parasal Birliği ve Türkiye" (http://www.dtm.gov.tr/dtmadmin/upload/EAD/TanitimKoordinasyonDb/optimum.doc).

SALLAN GÜL, Songül (2004), **Sosyal Devlet Bitti Yaşasın Piyasa Yeni Liberalizmin ve Muhafazakarlık Kıskacında Refah Devleti**, Etik Yayınları, İstanbul.

SARİİBRAHİMOĞLU Y. Selim, Selin GÖZÜAÇIK, Mehmet Ali BAKANAY (2001), **Offshore Bankacılığı Yurtdışındaki Alacakların Tahsil Yöntemleri**, Odak Ofset, Ankara.

SAVAS, E. S. (1994), **Özelleştirme: Daha İyi Devlet Yönetiminin Anahtarı**, (Çeviren: E. Yener), MPM Yayın No:517, Ankara.

SAVAŞ, Vural (1984), **Keynezyen İktisat Yıkılırken**, Fatih Yayınevi Matbaası, İstanbul.

SAVAŞ, Vural (1992), "Yeni Anayasa Hazırlanırken Ekonomik Anayasa", **Ekonomik Anayasa Sempozyumu**, 28-29 Mayıs 1992, Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF Maliye Bölümü, Takav Matbaası, Ankara.

SAVAŞ, Vural (1994), **Politik İktisat**, 2. Bası, Beta Yayınları, İstanbul.

SAVAŞ, Vural (1997a), **Anayasal İktisat**, Avcıol Basım Yayım, 3. Baskı, İstanbul.

SAVAŞ, Vural (1997b), **İktisadın Tarihi,** Liberal Düşünce Topluluğu Yayını, İstanbul.

SAVAŞ, Vural (1998), "Mali Anayasa", **Prof. Dr. Salih Şanver'e Armağan,** Marmara Üniversitesi, Maliye Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayın No:10, İstanbul.

SAVAŞ, Vural (2000), **Piyasa Ekonomisi ve Devlet**, Liberte Yayınları, 2. Baskı, Ankara.

SAYBAŞILI, Kemali (1986), **Devletin Ekonomiye Müdahalesi**, Birey ve Toplum Yayınları, 1. Baskı, Ankara.

SCHAWARTZ, Anna J. (1999), "Son Ödünç Verme Mercii'nin Nitelikleri (Ya da IMF'ye İhtiyaç Var mı ?), (http://www.liberal-dt.org.tr/ldd/in-sayi19.htm) (Çeviren: Yusuf Bayraktutan).

SCHAWARTZ, Pedro (2000), "A New Bretton Woods Or Monetary Competition", **Cato Journal**, (Vol 20, No 1,Spring/Summer 2000):27-33.

SCHWARTZ, Anna J. (1998), "Time to Terminate the IMF", (http://www.cato.org/dailys/10-06-98.html).

SCHWARTZ, Anna J. (2000), "Do We Need a New Bretton Woods ?", **Cato Journal**, (Vol. 20, No 1 Spring/Summer 2000):21-25.

SCHMİTZ, Hubert (1996), "Azgelişmiş Ülkelerde Sanayileşme Stratejileri: Tarihsel Deneyimden Çıkarılacak Bazı Dersler", **Kalkınma İktisadı Yükselişi ve Gerilemesi**, (Yayına Hazırlayan: F. Şenses), İletişim Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, s. 255-283.

SCUTT, Harry (2004), **Kapitalizmle Derdim Var**, (Çeviren: Nesrin Sungur, Ahmet Çakmak), Kitap Yayınevi, 1. Basım, İstanbul.

SECHREST, Larry J. (2011) **Free Banking: Theory History anda La,ssez-Faire Model**, (http://mises.org/store/Free-Banking-P517.aspx).

SELİK, Mehmet (1974), **Marksist Değer Teorisi**, Doğan Yayınları, 3. Baskı, Ankara.

SENIOR, Nassau William (1836), **Political Economy**, (http://www.econlib.org/library/Senior/snP2.html#Chapter%202,%20Nature%20of%20Wealth).

SEYİDOĞLU, Halil (1994), **Uluslararası Finans,** Güzem Yayınları, 1. Baskı, İstanbul.

SEYİDOĞLU, Halil (2003), **Uluslararası İktisat,** Güzem Yayınları, Geliştirilmiş 15. Baskı, İstanbul.

SEYREK, İsmail (2003), "Purchasing Power Parity and The Turkish Exchange Rate", **Akdeniz Üniversitesi, İİBF Dergisi** (6), 2003, s. 151-169.

SEYREK, İsmail, Mehmet DUMAN ve Murat SARIKAYA (2004), "Parasal Aktarım Mekanizması ve Para Politikası Aracı: Türkiye'de Aktarım Mekanizması", **Cumhuriyet Üniversitesi İİBF Dergisi**, Cilt: 5, Sayı: 1, s. 201-212.

SİEGEL, Barry N., (1982), **Money Banking and the Economy (A Monetarist View)**, Academic Press, New York.

SMITH, Adam (1776), **An Inquiry into the Nature And Causes of the Wealth of Nations,** Adam Smith Institute, London, (http://www.adamsmith.org.uk/smith/won-index.htm, 07.10.2004).

SMİTH, Adam **Ulusların Zenginliği,** (Çeviren: A. Yunus, M. Bakırcı), Alan Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul, 1997, s.95.

SKOUSEN, Mark (2003), **Modern İktisadın İnşası**, (Çeviren:M. Acar, E. Erdem, M. Toprak), Liberte Yayınları, 1. Baskı, Ankara.

SOROS, George (1998), **The Crisis of Global Capitalism: Open Society Endangered**, Public Affairs New York.

SOWELL, Thomas, (1974), **Classical Economics Reconsidered**, Princeton University Press, New Jersey.

SÖDERSTEN, Bo ve Geoffrey REED (1994), **International Economics,** Macmillan Pres, London.

SÖNMEZ, Sinan (1987), **Kamu Ekonomisi Teorisi Kamu Harcamalarında Etkinlik Arayışı**, Teori Yayınları, 1. Baskı, Ankara.

SÖNMEZ, Sinan (1998), **Dünya Ekonomisinde Dönüşüm Sömürgecilikten Küreselleşmeye**, İmge Kitabevi, 1. Baskı, Ankara.

SPK, (2017), **Sermaye Piyasası Kurulu**, (http://www.spk.gov.tr).

STIGLITZ, Joseph E, (1994), **Kamu Kesimi Ekonomisi**, Çeviren: Ö. F. Batırel, Marmara Üniversitesi Yayın No:549, İstanbul.

STİGLİTZ, Joseph E. (2002), **Küreselleşme Büyük Hayal Kırıklığı,** (Çeviren: Arzu Taşçıoğlu, Deniz Vural), Plan b Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul.

ŞAHİN, Arif (2001), "İhracata Yönelik Devlet Yardımları", **Dış Ticaret Eğitim Programı**, 12-13 Haziran 2001, Ağrı.

ŞAYLAN, Gencay (1997), "Küreselleşmenin Gelişimi", **Emperyalizmin Yeni Masalı Küreselleşme**, (Yayına Hazırlayan: Işık Kansu), İmge Kitabevi, 3. Baskı, Ankara, s. 9-21.

ŞAYLAN, Gencay (2003), **Değişim Küreselleşme ve Devletin Yeni İşlevi**, İmge Kitabevi, 2. Baskı, Ankara.

ŞENER, Orhan (2001), T**eori ve Uygulamada Kamu Ekonomisi**, Beta Basım Yayım Dağıtım, 7. Baskı, İstanbul.

ŞENSES, Fikret (1991), "Türkiye'de Gelir Bölüşümü, Gelirin Yeniden Dağıtımı ve İşgücü Piyasaları", **Türk Ekonomisine Sosyal Çözümler**, Cilt 3, Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı Yayınları No: 18, İstanbul.

ŞENSES, Fikret (2003), **Küreselleşmenin Öteki Yüzü Yoksulluk**, İletişim Yayınları, 3. Baskı, İstanbul.

ŞIKLAR İlyas (2009), **Para Teorisi ve Politikası**, Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir.

ŞİŞİK, Ülkü (1982), **Enflasyon Kuramında Gelişmeler ve Türkiye'de Enflasyon: 1962-1977**, TODAİE Yayın No:197, Ankara.

ŞİMŞEK, Muammer ve KADILAR Cem (2008), "Gibson Çelişkisinin Türkiye Verileri İle Analizi", **Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı:20, Yıl:2008, s.115-127.

TAKAN, Mehmet (2001), **Bankacılık**, Nobel Yayını, Ankara.

TAKASBANK (2016), **Takasbank**, (http://www.takasbank.com.tr).

TAN, Turgut (1988), "Kamu Hizmeti Özelleştirme ve Bürokrasinin Azaltılması Üzerine", **Türk İdare Dergisi** (60. Yıl Özel Sayısı), Yıl: 60, Sayı: 378, Mart 1988.

TCMB, (2006), **Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Bilançosu Açıklamalar Rasyolar ve Para Politikası Yansımaları,** TCMB Yayını, Ankara.

TCMB, (2021), **Ödemeler Dengesi İstatistikleri,** (http://www.tcmb.gov.tr/odemedenge/menuturkpdf.html).

TELATAR, Funda (2004), **Politik İktisat Politikası**, İmaj Yayınevi, Ankara.

TERRA, Maria Cristina ve Ana Lucia Vahia de Abreu (2005), **Purchasing Power Parity: The Choice of Price Index**, April 2005, (http://www.epge.fgv.br/portal/arquivo/1822.pdf), s. 1-42.

TEZEL, Y. Sezai (1997), **İktisadi Büyüme**, Ankyra Yayıncılık, Ankara.

TMSF (2020), **Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu** (http://www.tmsf.org.tr).

TOBIN, James (1958), "Liquidity Preference as Behavior towards Risk", **The Review of Economics Studies**, Volume: 25, Issue: 2, Feb 1958, s. 65-86.

TOBIN, James (2008), **Tobin Tax Initiative List of Principles: Multilateral Cooperation to Tax Currency Speculations**, (http://www.ceedweb.org/iirp/princ.htm).

TOMANBAY, Mehmet (1998), **Dış Ticaret Rejimi ve İhracatın Finansmanı**, Hatiboğlu Basım Yayım, 2. Baskı, Ankara.

TOPRAK, Metin (2001), **Küreselleşme ve Kriz**, Siyasal Kitabevi, Ankara

TOPRAK, Metin (1997), **Yeni İktisat**, İz Yayıncılık, İstanbul.

TUNAY, K. Batu (2001), **Hiperenflasyon ve Hiperenflasyon Sürecinde Para İkamesi (Teori, Politika ve Uygulama)**, Beta Basım Yayım Dağıtım, 1. Baskı, İstanbul.

TUNCA, Zafer (2002), "Rasyonel Beklentiler Teorisi ve Phillips Eğrisi", **İktisadın Dama Taşları II. Ekoller Kavramlar İz Bırakanlar**, İ Ü. İktisat Fakültesi Mezunları Cemiyeti İktisat Dergisi, Eğitim Serisi: 2, İstanbul, s. 48-63.

TUNCA, Zafer (2005), **Makro İktisat**, Filiz Kitabevi, 4. Baskı, İstanbul.

TUNÇ Hüseyin (2010), **Katılım Bankacılığı Felsefesi Teorisi ve Türkiye Uygulaması**, Nesil Yayın Grubu, İstanbul.

TURHAN, Salih,; ÖNDER İzzettin; ATAÇ Beyhan (1988), **Maliye Politikası**, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, Eskişehir.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ, (2011), **Kayıtlı Ekonominin Geliştirilmesi Sürecinde Kartlı Ödeme Sistemleri İle Yeni Yöntem ve Teknolojiler,** Yayın No: 274, İstanbul.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ, (2020), **İstatistiki Raporlar,** (http://www.tbb.org.tr).

TÜRKİYE KALKINMA BANKASI (2020), **Türkiye Kalkınma Bankası**, (http://www.kalkinma.com.tr).

TÜRKİYE KATILIM BANKALARI BİRLİĞİ, (2020), **Katılım Bankaları Nedir?** (http://www.tkbb.org.tr).

TÜRK, İsmail (2004), **Maliye Politikası**, Turhan Kitabevi, 15. Baskı, Ankara.

ULUSOY, Ahmet (2004), **Maliye Politikası**, Celepler Matbaacılık, 3. Baskı, Trabzon.

ULUTAN, Burhan, (1978), **İktisadi Doktrinler Tarihi**, Ötüken Neşriyat, İstanbul.

UTKULU, Utku, (2011), "Avrupa Parasal Birliği, Optimum Para Sahası ve Türkiye", (http://www.deu.edu.tr/userweb/utku.utkulu/dosyalar/AB.doc).

UYSAL, S. Birkan (1994), "Büyük Devlet Küçük Devlet Tartışması", **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt: 25, Sayı: 4, Aralık 1994, s. 3-29.

UZUN, G. Barış (1999) "İnternet ve Pazarlama", **İGEME'den Bakış**, Yıl: 3, Sayı: 12, Ekim Aralık 1999, s.143-144.

UZUNLAR, Evcan (1998a), **Gelecek İşlemleri Piyasaları (Futures Maarkets**), Filiz Kitabevi, İstanbul.

UZUNLAR, Evcan (1998b), **Opsiyonlar ve Fiyatlandırılması**, Filiz Kitabevi, İstanbul.

UZUNOĞLU, Sadi (1998), **Yeni Finansman Teknikleri**, Strata Yayını, 2. Baskı, İstanbul.

ÜLGENER, Sabri (1991), **Milli Gelir, İstihdam ve İktisadi Büyüme,** Der Yayınları, 7. Baskı, İstanbul.

ÜNSAL, Erdal (2005a), **Makro İktisat**, İmaj Yayınevi, 6. Baskı, Ankara.

ÜNSAL, Erdal (2005b), **Uluslararası İktisat Teori Politika ve Açık Ekonomi Makro İktisadı**, İmaj Yayınevi, 1. Baskı, Ankara.

ÜZÜMCÜ, Adem (2012), **İktisadi Büyüme (Teori Model ve Türkiye Üzerine Gözlemler),** Beta Basım Yayın Dağıtım, 1. Baskı, İstanbul.

VISSER, Hans (2000), **A Guide to International Monetary Economics Exchange Rate Theories Systems and Policies**, Edward Elgar Publication, Cheltenham / U. K.

VOGET, Johannes (2004), **Testing for Relative Purchasing Power Party**, April 2004, (http://center.uvt.nl/phd_stud/voget/timeseriespaper.pdf), s. 1-16.

WALLİS, L. Joe. ve DOLLERY E. Brian, (1999) **Market Failure Government Failure Leadership and Public Policy**, Macmillan, London.

WEİSS, Linda ve HOBSON John M. (1999), **Devletler ve Ekonomik Kalkınma Karşılaştırmalı Bir Tarihsel Analiz**, Dost Kitabevi, 1. Baskı, Ankara.

WİCKSELL, Knut (1906), **The Influence of the Rate of Interest on Prices,** (http://www.econlib.org/library/Enc/bios/Wicksell.html) s. 1-3.

WOLF, C. (1979), "A Theory of Non-Market Failures," **Public Interest**, Vol: 55, Spring 1979, s. 114-133.

WOLF, Martın (1994), "Eloge du Non-systeme Monétaire İnternational", **Problèmes Economiques**, (N: 2394, 19 Octobre 1994, s. 25-26.

WORLD BANK, (1997), **World Development Report 1997: The State in a Changing World**, Oxford University Press, New York.

YALÇIN, Aydın (1991), **İktisadi Doktrinler ve Sistemler Tarihi**, Aydoğdu Ofset, 3. Baskı, Ankara.

YALMAN, Galip (1984), "Gelişme Stratejileri ve Stabilizasyon Politikaları: Bazı Latin Amerika Ülkelerinin Deneyimleri Üzerine Gözlemler", **Türkiye'de ve Dünyada Yaşanan Ekonomik Bunalım,** Yurt Yayınları, Ankara, s. 83-164.

YAY, Gülsüm G. (1988), **İktisadi Düşüncede Monetarizm ve Milton Friedman'ın Yeri**, İ Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul.

YAY, Gülsüm G. (2001), "Monetarizm ve Milton Friedman" **İktisadın Dama Taşları I. Ekoller Kavramlar İz Bırakanlar**, İ Ü. İktisat Fakültesi Mezunları Cemiyeti İktisat Dergisi, Eğitim Serisi:1, İstanbul, s. 130-139.

YAYLA, Atilla (1992), **Liberalizm**, Turhan Kitabevi, Ankara.

YAYLA, Atilla (2001), **Devletçi Zihniyet ve Piyasa Ekonomisi**, Liberte Yayınları, Ankara.

YILDIRAN, Mustafa (2010), **İşletme Finansının Küreselleşmesi, (Türk Reel Sektöründe Finansal Yapının Küreselleşmesi Sebepler, Avantajlar, Riskler ve Yönetim Stratejileri)**, Hiperlink Yayınları, 1. Baskı, İstanbul.

ZARAKOLU, Avni (1993), **Bankacılar İçin Para ve Kredi Bilgisi**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını, 10. Baskı, Ankara.

PAZARLAMA ALANINDA EN SIK KULLANILAN PROCESS MAKRO MODELLERİNİN VERİ SETLERİYLE İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Sıddık BOZKURT

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.
Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-36-4

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: *Murat Özbey*

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER iii
ŞEKİLLER LİSTESİ vii
TABLOLAR LİSTESİ viii
Önsöz xi
PROCESS Makro Uygulamasının Kurulumu x
Kullanılan Örnek Veri Seti x
Kitapta Oluşturulan Görseller x
Teşekkür x
Giriş 1

BÖLÜM 1

Ön Çalışma 5
Birinci Bölümün Özeti 10

BÖLÜM 2

Model 4 ile Aracılık Etki Analizleri 11
Basit Aracılık Etkisinin İncelenmesi 12
Doğrudan, Dolaylı ve Toplam Etkilerin Tahmin Edilmesi 12
Basit Aracılık Etkisinin Test Edilmesi 13
Baron ve Kenny Yaklaşımı-Nedensel Adımlar Yaklaşımı 16
Andrew Hayes'in Bu Yaklaşıma Getirdiği Eleştiriler 17
Model 4 ile Basit Aracılık Testi 19
Model 4 ile Test Edilen Basit Aracılık Etkisinin Rapor Edilmesi 22
Model 4 ile Paralel Aracılık Etkisi 23
Model 4 ile Test Edilen Paralel Aracılık Etkisinin Rapor Edilmesi 28
İkinci Bölümün Özeti 29

BÖLÜM 3

Model 4'ün Kullanıldığı Makaleler ve Dergiler 31
Journal of Business Research ve Model 4 33
Psychology & Marketing ve Model 4 34
Journal of Consumer Psychology ve Model 4 35

European Journal of Marketing ve Model 4 36
Journal of Retailing ve Model 4 37
Journal of Advertising ve Model 4 38
Journal of Marketing ve Model 4 39
Journal of Marketing Research ve Model 4 40
Journal of Retailing and Consumer Services ve Model 4 41
Journal of Services Marketing ve Model 4 42
Industrial Marketing Management ve Model 4 42
Journal of Consumer Research and Model 4 43
Journal of Interactive Marketing ve Model 4 44
Journal of Service Research ve Model 4 44
Geriye Kalan Dergiler ve Model 4 45
Üçüncü Bölümün Özeti 47

BÖLÜM 4

Model 6 ile Serisel Aracılık Etkisi 49
Model 6 ile Test Edilen Verilerin Rapor Edilmesi 54
Aracı Etkilerin Karşılaştırılması 55
Dördüncü Bölümün Özeti 57

BÖLÜM 5

Model 6'nın Kullanıldığı Makaleler ve Dergiler 59
Journal of Business Research ve Model 6 60
Journal of Marketing Research ve Model 6 61
Journal of Retailing and Consumer Services ve Model 6 61
Psychology & Marketing ve Model 6 62
Journal of Consumer Psychology ve Model 6 62
European Journal of Marketing ve Model 6 63
Journal of Marketing ve Model 6 64
Journal of Retailing ve Model 6 65
Journal of Services Marketing ve Model 6 65
Geriye Kalan Dergiler ve Model 6 66
Beşinci Bölümün Özeti 68

BÖLÜM 6

Basit Düzenleyicilik Etki Analizi 69
Basit Düzenleyicilik Etkisinin Model 1 ile Test Edilmesi 72
Model 1 ile Test Edilen Verilerin Raporlanması 76
Etkileşimsel Etkinin İrdelenmesi 76
Pick-a-Point Yaklaşımı 77
Pick-a-Point Yöntemi ile Elde Edilen Bulguların Görselleştirilmesi 79
Pick-a-Point Yöntemi Eşliğinde Düzenleyici Etki Sonucunun Raporlanması 82
Johnson Neyman Yaklaşımı 83
Johnson Neyman Yöntemi ile Elde Edilen Verilen Görselleştirilmesi 86
Altıncı Bölümün Özeti 89

BÖLÜM 7

Model 1'in Kullanıldığı Makaleler ve Dergiler 91
Journal of Business Research ve Model 1 92
Psychology & Marketing ve Model 1 92
European Journal of Marketing ve Model 1 93
Journal of Retailing and Consumer Services ve Model 1 94
Journal of Consumer Psychology ve Model 1 95
Journal of Marketing ve Model 1 95
Geriye Kalan Dergiler ve Model 1 96
Yedinci Bölümün Özeti 98

BÖLÜM 8

Durumsal Aracılık Etki Analizi/Durumsal Süreç Analizi 99
Model 8 ile Durumsal Aracılık Etki Analizinin İrdelenmesi 102
Etkileşimsel Terimlerin ve Durumsal Aracılık Etkisinin İrdelenmesi 112
Durumsal Aracılık Etkisinin İrdelenmesi 117
Durumsal Aracılık Etkisinin Excel ile Görselleştirilmesi 118
Hipotez Sonuçlarının Raporlanması 120
Sekizinci Bölümün Özeti 124

BÖLÜM 9

Model 8'in Kullanıldığı Makaleler ve Dergiler 125
Journal of Business Research ve Model 8 126

European Journal of Marketing ve Model 8 127
Journal of Consumer Psychology ve Model 8 128
Psychology & Marketing ve Model 8 128
Journal of Retailing ve Model 8 129
Journal of the Academy of Marketing Science ve Model 8 130
Journal of Marketing Research ve Model 8 131
Journal of Retailing and Consumer Services ve Model 8 131
Journal of Services Marketing ve Model 8 132
Geriye Kalan Dergiler ve Model 8 133
Dokuzuncu Bölümün Özeti 134

BÖLÜM 10

Model 14 ile Durumsal Aracılık Etki Analizinin İncelenmesi 135
Model 14 ile Durumsal Aracılık Etki Analizinin Uygulanması 137
Etkileşimsel Analiz Sonuçlarının Görselleştirilmesi 142
Durumsal Aracılık Etkisinin Görselleştirilmesi 145
Hipotez Sonuçlarının Raporlanması 146
Onuncu Bölümün Özeti 151

BÖLÜM 11

Model 14'ün Kullanıldığı Makaleler ve Dergiler 153
Journal of Business Research ve Model 14 154
Psychology & Marketing ve Model 14 154
Geriye Kalan Dergiler ve Model 14 155
On Birinci Bölümün Özeti 157

BÖLÜM 12

Diğer Modeller 159

Son Notlar 164
Kaynakça 167

Kaynakça

Abbasi, M. (2020). The effect of complete versus partial observations on service evaluations: Role of need for cognitive closure and compensation type. *European Journal of Marketing*, 54(4), 935-954.

Achar, C., Agrawal, N., & Hsieh, M. H. (2020). Fear of detection and efficacy of prevention: using construal level to encourage health behaviors. *Journal of Marketing Research*, *57*(3), 582-598.

Affonso, F. M., Janiszewski, C., & Bettman, J. R. (2020 in press). Boundaries of Constructive Choice: On the Accessibility of Maximize Accuracy and Minimize Effort Goals. *Journal of Consumer Psychology*.

Aiello, G., Donvito, R., Acuti, D., Grazzini, L., Mazzoli, V., Vannucci, V., & Viglia, G. (2020). Customers' willingness to disclose personal information throughout the customer purchase journey in retailing: The role of perceived warmth. *Journal of Retailing*, *96*(4), 490-506.

Amatulli, C., De Angelis, M., & Donato, C. (2020). An investigation on the effectiveness of hedonic versus utilitarian message appeals in luxury product communication. *Psychology & Marketing*, *37*(4), 523-534.

Arslanagic-Kalajdzic, M., Kadic-Maglajlic, S., & Miocevic, D. (2020). The power of emotional value: Moderating customer orientation effect in professional business services relationships. *Industrial Marketing Management*, *88*, 12-21.

Baek, T. H., & Yoon, S. (2020a). Death imagery in antipoaching advertising. *Psychology & Marketing*, *37*(12), 1684-1695.

Baek, T. H., & Yoon, S. (2020b). Looking forward, looking back: The impact of goal progress and time urgency on consumer responses to mobile reward apps. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *54*, 102046.

Bak, H., & Yi, Y. (2020). When the American dream fails: The effect of perceived economic inequality on present-oriented behavior. *Psychology & Marketing*, *37*(10), 1321-1341.

Baker, M. A., & Legendre, T. S. (2020). Unintended negative consequences of loyalty programs: endowed vs earned loyalty. *Journal of Services Marketing*, 35(2), 210-221.

Balaji, M. S., Jiang, Y., Singh, G., & Jha, S. (2020). Letting go or getting back: How organization culture shapes frontline employee response to customer incivility. *Journal of Business Research*, *111*, 1-11.

Banker, S., Gosline, R. R., & Lee, J. K. (2020). Reversing the Placebo: Performance-Branded Experiences Can Undermine Consumer Performance. *Journal of Consumer Psychology*, *30*(1), 140-148.

Bareket-Bojmel, L., Grinstein, A., & Steinhart, Y. (2020). Embrace the debate: Goals, de-marketing overconsumption, and conflicting information. *Psychology & Marketing*, *37*(11), 1484-1497.

Barney, C., Jones, C. L. E., & Farmer, A. (2020). Approacher be-wear? Increasing shopper approach intentions through employee apparel. *Journal of Business Research*, *108*, 401-416.

Baron, R. M., & Kenny, D. A. (1986). The moderator–mediator variable distinction in social psychological research: Conceptual, strategic, and statistical considerations. *Journal of personality and social psychology*, *51*(6), 1173.

Barone, M. J., Coulter, K. S., & Li, X. (2020). The Upside of Down: Presenting a Price in a Low or High Location Influences How Consumers Evaluate It. *Journal of Retailing*, *96*(3), 397-410.

Bastos, W. (2020). "Speaking of purchases": how conversational potential determines consumers' willingness to exert effort for experiential versus material purchases. *Journal of Interactive Marketing*, *50*, 1-16.

Bauer, D. J., & Curran, P. J. (2005). Probing interactions in fixed and multilevel regression: Inferential and graphical techniques. *Multivariate behavioral research*, *40*(3), 373-400.

Bernard, Y., Collange, V., Ingarao, A., & Zarrouk-Karoui, S. (2020). Products labeled as "made in domestic country": the brand matters. *European Journal of Marketing*, 54(12), 2965-2987.

Bertele, K., Feiereisen, S., Storey, C., & van Laer, T. (2020). It's not what you say, it's the way you say it! Effective message styles for promoting innovative new services. *Journal of Business Research*, *107*, 38-49.

Bertini, M., & Aydinli, A. (2020). Consumer reactance to promotional favors. *Journal of Retailing*, *96*(4), 578-589.

Besharat, A., Romero, M., & Haws, K. (2020 in press). Customizing calories: How rejecting (vs. selecting) ingredients leads to lower calorie estimation and unhealthier food choices. *Journal of Retailing*.

Bezençon, V., Girardin, F., & Lunardo, R. (2020). When does an ethical attribute matter for product evaluation? The role of warm-glow feelings for low-rated products. *Psychology & Marketing*, *37*(11), 1571-1585.

Bidler, M., Zimmermann, J., Schumann, J. H., & Widjaja, T. (2020). Increasing Consumers' Willingness to Engage in Data Disclosure Processes through Relevance-Illustrating Game Elements. *Journal of Retailing*, *96*(4), 507-523.

Bollen, K. A., & Stine, R. (1990). Direct and indirect effects: Classical and bootstrap estimates of variability. *Sociological Methodology*, 20, 115-140.

Bonnardel, V., Séraphin, H., Gowreesunkar, V., & Ambaye, M. (2020). Empirical evaluation of the new Haiti DMO logo: Visual aesthetics, identity and communication implications. *Journal of Destination Marketing & Management*, *15*, 100393.

Bonnin, G. (2020). The roles of perceived risk, attractiveness of the online store and familiarity with AR in the influence of AR on patronage intention. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *52*, 101938.

Borau, S., & Bonnefon, J. F. (2020). Gendered products act as the extended phenotype of human sexual dimorphism: They increase physical attractiveness and desirability. *Journal of Business Research*, *120*, 498-508.

Bozkurt, S., & Gligor, D. (2021). Distinguishing between the impact of social media public and private compliments on customers' future service recovery expectations. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *60*, 102448.

Bozkurt, S., Gligor, D. M., & Babin, B. J. (2020). The role of perceived firm social media interactivity in facilitating customer engagement behaviors. *European Journal of Marketing*, 55(4), 995-1022.

Braxton, D., & Lau-Gesk, L. (2020). The impact of collective brand personification on happiness and brand loyalty. *European Journal of Marketing*, 54(10), 2365-2386.

Brown, J. R., Crosno, J. L., Liu, Y., & Dev, C. S. (2020). Relationship satisfaction: An overlooked marketing channel safeguard. *Industrial Marketing Management*, *87*, 171-180.

Bryksina, O. (2020). When and why choices for others diverge from consumers' own salient goals. *Journal of Consumer Psychology*, *30*(4), 579-597.

Burnham, T. A., Ridinger, G., Carpenter, A., & Choi, L. (2020). Consumer suggestion sharing: helpful, pragmatic and conditional. *European Journal of Marketing*, 55(3), 726-762.

Cambier, F., & Poncin, I. (2020). Inferring brand integrity from marketing communications: The effects of brand transparency signals in a consumer empowerment context. *Journal of Business Research*, *109*, 260-270.

Can, A. S., Ekinci, Y., Viglia, G., & Buhalis, D. (2020). Stronger together? Tourists' behavioral responses to joint brand advertising. *Journal of Advertising*, *49*(5), 525-539.

Carlson, B. D., Donavan, D. T., Deitz, G. D., Bauer, B. C., & Lala, V. (2020). A customer-focused approach to improve celebrity endorser effectiveness. *Journal of Business Research*, *109*, 221-235.

Casenave, E., & Klarmann, M. (2020). The accountability paradox: How holding marketers accountable hinders alignment with short-term marketing goals. *Journal of Business Research*, *112*, 95-108.

Cha, M. K., Yi, Y., & Lee, J. (2020). When people low in social class become a persuasive source of communication: Social class of other donors and charitable donations. *Journal of Business Research*, *112*, 45-55.

Chan, F. F. Y. (2020). Prior disclosure of product placement: The more explicit the disclosure, the better the brand recall and brand attitude. *Journal of Business Research*, *120*, 31-41.

Chan, F. F. Y., & Lowe, B. (2020). Placing products in humorous scenes: its impact on brand perceptions. *European Journal of Marketing*, 55(3), 649-670.

Chang, C. (2020a). How Branded Videos Can Inspire Consumers and Benefit Brands: Implications for Consumers' Subjective Well-Being. *Journal of Advertising*, *49*(5), 613-632.

Chang, W. (2020b). Different status reevaluation period and communication styles for top-tier and bottom-tier customers in multi-tier loyalty programs. *European Journal of Marketing*, 54(12).

Chang, C. T., & Chu, X. Y. M. (2020). The give and take of cause-related marketing: purchasing cause-related products licenses consumer indulgence. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *48*(2), 203-221.

Chang, W., Song, J. H., & Lee, S. (2020a). Observation of other's preferential treatment as a constructive catalyst for improved repatronize intentions. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *57*, 102214.

Chang, C. T., Tok, D., Chu, X. Y. M., Lee, Y. K., & Wang, S. C. (2020b). Does "hot" lead to "not so hot?". *European Journal of Marketing*, 55(5), 1313-1337.

Chen, K., Chen, J., Zhan, W., & Sharma, P. (2020a). When in Rome! Complaint contagion effect in multi-actor service ecosystems. *Journal of Business Research*, *121*, 628-641.

Chen, R., Liu, M. W., Guan, Y., & Zheng, Y. (2020b). Female responses to genetically modified foods: Effects of the menstrual cycle and food risk concerns. *Journal of Business Research*, *120*, 608-618.

Chen, H., Pang, J., Koo, M., & Patrick, V. M. (2020c). Shape matters: package shape informs brand status categorization and brand choice. *Journal of Retailing*, *96*(2), 266-281.

Cheng, A., Meloy, M. G., & Polman, E. (2020 in press). Picking gifts for picky people. *Journal of Retailing*.

Cho, Y. N., & Taylor, C. R. (2020). The role of ambiguity and skepticism in the effectiveness of sustainability labeling. *Journal of Business Research*, *120*, 379-388.

Choi, W. J., Sun, H., Liu, Y., & Chen, H. (2020a). Guess Who Buys Cheap? The effect of consumers' goal orientation on product preference. *Journal of Consumer Psychology*, *30*(3), 506-514.

Choi, Y. K., Seo, Y., Wagner, U., & Yoon, S. (2020b). Matching luxury brand appeals with attitude functions on social media across cultures. *Journal of Business Research*, *117*, 520-528.

Choi, J., Madhavaram, S. R., & Park, H. Y. (2020c). The role of hedonic and utilitarian motives on the effectiveness of partitioned pricing. *Journal of Retailing*, *96*(2), 251-265.

Choi, S., Mattila, A. S., & Bolton, L. E. (2020d in press). To err is human (-oid): how do consumers react to robot service failure and recovery? *Journal of Service Research*.

Chou, H. Y., Chu, X. Y., & Chiang, Y. H. (2020). What should we call this color? The influence of color-naming on consumers' attitude toward the product. *Psychology & Marketing*, *37*(7), 942-960.

Cian, L., Longoni, C., & Krishna, A. (2020). Advertising a desired change: When process simulation fosters (vs. hinders) credibility and persuasion. *Journal of Marketing Research*, *57*(3), 489-508.

Cinelli, M. D., & LeBoeuf, R. A. (2020). Keeping it real: How perceived brand authenticity affects product perceptions. *Journal of Consumer Psychology*, *30*(1), 40-59.

Confente, I., Scarpi, D., & Russo, I. (2020). Marketing a new generation of bio-plastics products for a circular economy: The role of green self-identity, self-congruity, and perceived value. *Journal of Business Research*, *112*, 431-439.

Corciolani, M., Grayson, K., & Humphreys, A. (2020). Do more experienced critics review differently? How field-specific cultural capital influences the judgments of cultural intermediaries. *European Journal of Marketing*, 54(3), 478-510.

Costello, J. P., & Reczek, R. W. (2020). Providers versus platforms: Marketing communications in the sharing economy. *Journal of Marketing*, *84*(6), 22-38.

Craig, C. C. (1936). On the frequency function of xy. *The Annals of Mathematical Statistics*, *7*(1), 1-15.

Crisafulli, B., Dimitriu, R., & Singh, J. (2020). Joining hands for the greater good: examining social innovation launch strategies in B2B settings. *Industrial Marketing Management*, *89*, 487-498.

Cuny, C., Pinelli, M., Fornerino, M., & deMarles, A. (2020). Experiential art infusion effect on a service's brand: the role of emotions. *Journal of Marketing Management*, *36*(11-12), 1055-1075.

Cuong, P. H., Nguyen, O. D. Y., Ngo, L. V., & Nguyen, N. P. (2020). Not all experiential consumers are created equals: the interplay of customer equity drivers on brand loyalty. *European Journal of Marketing*, 54(9), 2257-2286.

Da Luz, V. V., Mantovani, D., & Nepomuceno, M. V. (2020). Matching green messages with brand positioning to improve brand evaluation. *Journal of Business Research*, *119*, 25-40.

Dagogo-Jack, S. W., Beck, J. T., & Kaju, A. (2020). The effect of duration metrics on consumer satisfaction. *Psychology & Marketing*, *37*(3), 441-456.

Dalman, M. D., Chatterjee, S., & Min, J. (2020). Negative word of mouth for a failed innovation from higher/lower equity brands: Moderating roles of opinion leadership and consumer testimonials. *Journal of Business Research*, *115*, 1-13.

Darlington, R. B., & Hayes, A. F. (2016). *Regression analysis and linear models: Concepts, applications, and implementation*. Guilford Publications.

Das, G., Roy, R., & Naidoo, V. (2020a). When do consumers prefer partitioned prices? The role of mood and pricing tactic persuasion knowledge. *Journal of Business Research*, *116*, 60-67.

Das, G., Peloza, J., Varshneya, G., & Green, T. (2020b). When do consumers value ethical attributes? The role of perceived quality in gift-giving. *European Journal of Marketing*, 55(1), 315-335.

Das, G., Roy, R., & Spence, M. T. (2020c). The mitigating effect of matching regulatory focus with arousal-inducing stimuli in service failure situations. *Psychology & Marketing*, *37*(10), 1420-1432.

Dhandra, T. K. (2020). Does self-esteem matter? A framework depicting role of self-esteem between dispositional mindfulness and impulsive buying. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *55*, 102135.

Dai, H., Chan, C., & Mogilner, C. (2020). People rely Less on consumer reviews for experiential than material purchases. *Journal of Consumer Research*, *46*(6), 1052-1075.

De Vries, E. L., & Zhang, S. (2020). The effectiveness of random discounts for migrating customers to the mobile channel. *Journal of Business Research*, *110*, 272-281.

Dou, X., Fan, A., & Cai, L. (2020). Mobile contextual marketing in a museum setting. *Journal of Services Marketing*, 35(5), 559-571.

Doucé, L., & Adams, C. (2020). Sensory overload in a shopping environment: Not every sensory modality leads to too much stimulation. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *57*, 102154.

DelVecchio, D., Wang, J. J., & Brigden, N. (2020). All at once or one at a time? The effect of simultaneous versus sequential discount presentation on store patronage intentions. *Psychology & Marketing*, *37*(6), 773-781.

Ding, Y., & Zhang, Y. (2020). Hiding gifts behind the veil of vouchers: on the effect of gift vouchers versus direct gifts in conditional promotions. *Journal of Marketing Research*, *57*(4), 739-754.

Eissa, G. (2020). Individual initiative and burnout as antecedents of employee expediency and the moderating role of conscientiousness. *Journal of Business Research*, *110*, 202-212.

El Hazzouri, M., Main, K. J., & Shabgard, D. (2020a). Reminders of the sun affect men's preferences for luxury products. *Journal of Business Research*, *120*, 551-560.

El Hazzouri, M., Carvalho, S. W., & Main, K. (2020b). Dissociative threat: underperforming to distance the self from undesirable groups. *European Journal of Marketing*, 55(3), 814-839.

Eller, R., Alford, P., Kallmünzer, A., & Peters, M. (2020). Antecedents, consequences, and challenges of small and medium-sized enterprise digitalization. *Journal of Business Research*, *112*, 119-127.

Esch, P. V., Cui, Y., & Jain, S. P. (2020 in press). Stimulating or intimidating: The effect of AI-enabled in-store communication on consumer patronage likelihood. *Journal of Advertising*.

Farmer, A., Kidwell, B., & Hardesty, D. M. (2020a in press). The Politics of Choice: Political Ideology and Intolerance of Ambiguity. *Journal of Consumer Psychology*.

Farmer, A., Kidwell, B., & Hardesty, D. M. (2020b). Helping a few a lot or many a little: Political ideology and charitable giving. *Journal of Consumer Psychology*, *30*(4), 614-630.

Fazeli, Z., Shukla, P., & Perks, K. (2020). Digital buying behavior: The role of regulatory fit and self-construal in online luxury goods purchase intentions. *Psychology & Marketing*, *37*(1), 15-26.

Fecher, A., Robbert, T., & Roth, S. (2020). Per piece or per kilogram? Default-unit effects in retailing. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *53*, 101956.

Fei, X., You, Y., & Yang, X. (2020). "We" are Different: Exploring the Diverse Effects of Friend and Family Accessibility on Consumers' Product Preferences. *Journal of Consumer Psychology*, *30*(3), 543-550.

Fellesson, M., & Salomonson, N. (2020). It takes two to interact–Service orientation, negative emotions and customer phubbing in retail service work. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *54*, 102050.

Fennell, P. B., Coleman, J. T., & Kuo, A. (2020). The moderating role of donation quantifiers on price fairness judgments. *Journal of Business Research*, *110*, 464-473.

Ferguson, J. L., & Mohan, M. (2020). Use of celebrity and non-celebrity persons in B2B advertisements: Effects on attention, recall, and hedonic and utilitarian attitudes. *Industrial Marketing Management*, *89*, 594-604.

Furchheim, P., Martin, C., & Morhart, F. (2020). Being green in a materialistic world: Consequences for subjective well-being. *Psychology & Marketing*, *37*(1), 114-130.

Fürst, A., Pečornik, N., & Binder, C. (2020 in press). All or Nothing in Sensory Marketing: Must All or Only Some Sensory Attributes Be Congruent With a Product's Primary Function? *Journal of Retailing*.

Gao, H., Mittal, V., & Zhang, Y. (2020). The Differential Effect of Local–Global Identity Among Males and Females: The Case of Price Sensitivity. *Journal of Marketing Research*, *57*(1), 173-191.

Garcia-Collart, T., Serin, N., & Sinha, J. (2020). Healthy (in) congruence: When hispanic identity and self-framed messages increase healthier choices. *Journal of Advertising*, *49*(1), 98-108.

Gaston-Breton, C., Sørensen, E. B., & Thomsen, T. U. (2020). “I want to break free!” How experiences of freedom foster consumer happiness. *Journal of Business Research*, *121*, 22-32.

Givi, J. (2020). (Not) giving the same old song and dance: Givers’ misguided concerns about thoughtfulness and boringness keep them from repeating gifts. *Journal of Business Research*, *117*, 87-98.

Gligor, D., & Bozkurt, S. (2021). The impact of perceived brand interactivity on customer purchases. The mediating role of perceived brand fairness and the moderating role of brand involvement. *Journal of Product & Brand Management*, https://doi.org/10.1108/JPBM-12-2019-2692

Gligor, D., Bozkurt, S., Russo, I., ve Omar, A. (2019a). A look into the past and future: theories within supply chain management, marketing and management. *Supply Chain Management: An International Journal, 24(1), 170-186.*

Gligor, D., Gligor, N., Holcomb, M., & Bozkurt, S. (2019b). Distinguishing between the concepts of supply chain agility and resilience: A multidisciplinary literature review. *The International Journal of Logistics Management*, 30(2), 467-487.

Gotteland, D., Shock, J., & Sarin, S. (2020). Strategic orientations, marketing proactivity and firm market performance. *Industrial Marketing Management*, *91*, 610-620.

Graciola, A. P., De Toni, D., Milan, G. S., & Eberle, L. (2020). Mediated-moderated effects: High and low store image, brand awareness, perceived value from mini and supermarkets retail stores. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *55*, 102117.

Gould, S., Goldsmith, E., & Lee, M. (2020). The choice polarity effect: An investigation of evolutionary-based trait handedness and perceived magnitudes on laterally displayed choices. *Journal of Business Research*, *120*, 627-637.

Graul, A. R., & Brough, A. R. (2020 in press). Why We Don't Rent What Others Love: The Role of Product Attachment in Consumer-to-Consumer Transactions. *Journal of Consumer Psychology*.

Grein, M., Wiecek, A., & Wentzel, D. (2020). It’sa question of talent! The interplay of design complexity and talent information on consumers’ product design responses. *European Journal of Marketing*, 55(5), 1338-1358.

Grewal, D., Noble, S. M., Ahlbom, C. P., & Nordfält, J. (2020). The Sales Impact of Using Handheld Scanners: Evidence from the Field. *Journal of Marketing Research*, *57*(3), 527-547.

Grigsby, J. L., & Mellema, H. N. (2020). Negative consequences of storytelling in native advertising. *Journal of Interactive Marketing*, *52*, 61-78.

Guenzi, P., & Nijssen, E. J. (2020). Studying the antecedents and outcome of social media use by salespeople using a MOA framework. *Industrial Marketing Management*, *90*, 346-359.

Gürbüz, S. (2019). *Sosyal Bilimlerde Aracı, Düzenleyici ve Durumsal Etki Analizleri. Seçkin Yayıncılık*, Çankaya, Ankara

Hagtvedt, H. (2020). Dark is durable, light is user-friendly: The impact of color lightness on two product attribute judgments. *Psychology & Marketing*, *37*(7), 864-875.

Hampson, D. P., Gong, S., & Xie, Y. (2020). How consumer confidence affects price conscious behavior: The roles of financial vulnerability and locus of control. *Journal of Business Research*.

Hayes, A. F. (2020). *Statistical methods for communication science*. Routledge.

Hayes, A. F. (2018). *Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis: A regression-based approach*. Guilford Press, New York, NY.

Hayes, A. F., & Scharkow, M. (2013). The relative trustworthiness of inferential tests of the indirect effect in statistical mediation analysis: Does method really matter? *Psychological science*, *24*(10), 1918-1927.

Herak, I., Kervyn, N., & Thomson, M. (2020). Pairing people with products: Anthropomorphizing the object, dehumanizing the person. *Journal of Consumer Psychology*, *30*(1), 125-139.

Hess, N. J., Kelley, C. M., Scott, M. L., Mende, M., & Schumann, J. H. (2020). Getting personal in public!? How consumers respond to public personalized advertising in retail stores. *Journal of Retailing*, *96*(3), 344-361.

Hilken, T., Keeling, D. I., de Ruyter, K., Mahr, D., & Chylinski, M. (2020). Seeing eye to eye: social augmented reality and shared decision making in the marketplace. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *48*(2), 143-164.

Hoffmann, A. O., & Plotkina, D. (2020). Why and when does financial information affect retirement planning intentions and which consumers are more likely to act on them? *Journal of Business Research*, *117*, 411-431.

Hogreve, J., Matta, S., Hettich, A. S., & Reczek, R. W. (2020 in press). How Do Social Norms Influence Parents' Food Choices for Their Children? The Role of Social Comparison and Implicit Self-Theories. *Journal of Retailing*.

Huang, R., & Ha, S. (2020). The effects of warmth-oriented and competence-oriented service recovery messages on observers on online platforms. *Journal of Business Research*, *121*, 616-627.

Huang, X., & Labroo, A. A. (2020). Cueing morality: The effect of high-pitched music on healthy choice. *Journal of Marketing*, *84*(6), 130-143.

Huang, J., Wang, Z., Liu, H., & Yu, L. (2020). Similar or contrastive? Impact of product–background color combination on consumers' product evaluations. *Psychology & Marketing*, *37*(7), 961-979.

Hwang, J., & Choi, L. (2020). Having fun while receiving rewards? Exploration of gamification in loyalty programs for consumer loyalty. *Journal of Business Research*, *106*, 365-376.

Hwang, A. H. C., & Oh, J. (2020). Interacting with background music engages E-Customers more: The impact of interactive music on consumer perception and behavioral intention. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *54*, 101928.

Hwang, A. H. C., Oh, J., & Scheinbaum, A. C. (2020). Interactive music for multisensory e-commerce: The moderating role of online consumer involvement in experiential value, cognitive value, and purchase intention. *Psychology & Marketing*, *37*(8), 1031-1056.

Hydock, C., Chen, Z., & Carlson, K. (2020). Why Unhappy Customers Are Unlikely to Share Their Opinions with Brands. *Journal of Marketing*, *84*(6), 95-112.

Ifie, K. (2020). Excellent product… But too early to say: Consumer reactions to tentative product reviews. *Journal of Interactive Marketing*, *52*, 35-51.

Irmak, C., Murdock, M. R., & Kanuri, V. K. (2020). When consumption regulations backfire: The role of political ideology. *Journal of Marketing Research*, *57*(5), 966-984.

Isaac, M. S., Wang, Y., & Schindler, R. M. (2020 in press). The Round-Number Advantage in Consumer Debt Payoff. *Journal of Consumer Psychology*.

Jasinenko, A., Christandl, F., & Meynhardt, T. (2020). Justified by ideology: Why conservatives care less about corporate social irresponsibility. *Journal of Business Research*, *114*, 290-303.

Jaud, D. A., & Melnyk, V. (2020). The effect of text-only versus text-and-image wine labels on liking, taste and purchase intentions. The mediating role of affective fluency. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *53*, 101964.

Jebarajakirthy, C., & Das, M. (2020). How self-construal drives intention for status consumption: A moderated mediated mechanism. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *55*(C).

Jha, S., Balaji, M. S., Peck, J., Oakley, J., & Deitz, G. D. (2020). The effects of environmental haptic cues on consumer perceptions of retailer warmth and competence. *Journal of Retailing*, *96*(4), 590-605.

Jia, H., Kim, B. K., & Ge, L. (2020). Speed Up, Size Down: How Animated Movement Speed in Product Videos Influences Size Assessment and Product Evaluation. *Journal of Marketing*, *84*(5), 100-116.

Jiang, L., O'Hern, M., & Hanson, S. (2020). Who's got my back? Comparing consumers' reactions to peer-provided and firm-provided customer support. *Psychology & Marketing*, *37*(1), 99-113.

Johnson, P. O., & Frey, L. C. (1950). The Johnson-Neyman technique, its theory and application. *Psychometrika, 15*, 349-367.

Johnson, P. O., & Neyman, J. (1936). Tests of certain linear hypotheses and their application to some educational problems. *Statistical Research Memoirs, 1, 57-93.*

Kapoor, A., & Tripathi, S. (2020). The Impact of Time-Keeping Direction on Compensatory Consumption: The Role of Perceived Resource Deficiency. *Journal of Consumer Psychology*, *30*(3), 534-542.

Karataş, M. (2020). Making decisions in foreign languages: weaker senses of ownership attenuate the endowment effect. *Journal of Consumer Psychology*, *30*(2), 296-303.

Karabas, I., & Joireman, J. (2020). The role of blocked gratitude in non-voluntary tipping. *Journal of Services Marketing*, 34(7), 983-997.

Karataş, M., & Gürhan-Canli, Z. (2020). When consumers prefer bundles with noncomplementary items to bundles with complementary items: The role of mindset abstraction. *Journal of Consumer Psychology*, *30*(1), 24-39.

Kavvouris, C., Chrysochou, P., & Thøgersen, J. (2020). “Be Careful What You Say”: The role of psychological reactance on the impact of pro-environmental normative appeals. *Journal of Business Research*, *113*, 257-265.

Ketron, S., & Naletelich, K. (2020). How anthropomorphic cues affect reactions to service delays. *Journal of Services Marketing*, 34(4), 473-482.

Ketron, S., & Spears, N. (2020). Schema-ing with color and temperature: The effects of color-temperature congruity and the role of non-temperature associations. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *54*, 102021.

Khenfer, J., Shepherd, S., & Trendel, O. (2020). Customer empowerment in the face of perceived Incompetence: Effect on preference for anthropomorphized brands. *Journal of Business Research*, *118*, 1-11.

Kim, A. (2020). The effects of romantic motives on numerical preferences. *Psychology & Marketing*, *37*(9), 1231-1245.

Kim, K., & Baker, M. A. (2020). Paying it forward: The influence of other customer service recovery on future co-creation. *Journal of Business Research*, *121*, 604-615.

Kim, C. H., & Han, E. (2020). Premiums paid for what you believe in: the interactive roles of price promotion and cause involvement on consumer response. *Journal of Retailing*, *96*(2), 235-250.

Kim, J., & Park, T. (2020). How corporate social responsibility (CSR) saves a company: The role of gratitude in buffering vindictive consumer behavior from product failures. *Journal of Business Research*, *117*, 461-472.

Kim, T. J., & Srivastava, J. (2020). A Differential Motivation Account for the Disparity between Willingness to Accept and Willingness to Pay. *Journal of Consumer Psychology*.

King, D., & Auschaitrakul, S. (2020). Symbolic Sequence Effects on Consumers' Judgments of Truth for Brand Claims. *Journal of Consumer Psychology*, *30*(2), 304-313.

Kokkoris, M. D., Hoelzl, E., & Kamleitner, B. (2020). Self-found, spellbound: The sense of own discovery shapes customer bonds with service venues. *Journal of Business Research*, *113*, 303-316.

Kong, H. M., Witmaier, A., & Ko, E. (2020 in press). Sustainability and social media communication: How consumers respond to marketing efforts of luxury and non-luxury fashion brands. *Journal of Business Research*.

Ku, H. H., & Chen, M. J. (2020). Promotional phrases as analogical questions: inferential fluency and persuasion. *European Journal of Marketing*, 54(4), 713-739.

Kulow, K., Kwon, M., & Barone, M. J. (2020 in press). Does seeing bad make you do good? How witnessing retail transgressions influence responses to cause marketing offers. *Journal of Business Research*.

Kühn, F., Lichters, M., & Krey, N. (2020). The touchy issue of produce: Need for touch in online grocery retailing. *Journal of Business Research*, *117*, 244-255.

Lagomarsino, M., Lemarié, L., & Puntiroli, M. (2020). When saving the planet is worth more than avoiding destruction. The importance of message framing when speaking to egoistic individuals. *Journal of Business Research*, *118*, 162-176.

Lavoie, R., Main, K., Hoegg, J., & Guo, W. (2020 in press). Employee reactions to preservice tips and compliments. *Journal of Service Research*.

Lechner, A. T., & Mathmann, F. (2020 in press). Bringing service interactions into focus: prevention-versus promotion-focused customers' sensitivity to employee display authenticity. *Journal of Service Research*.

Lechner, A. T., Mathmann, F., & Paul, M. (2020). Frontline Employees' Display of Fake Smiles and Angry Faces: When and Why They Influence Service Performance. *Journal of Service Research*, 1094670520975148.

Lee, N. Y., Noble, S. M., & Zablah, A. R. (2020a). So distant, yet useful: The impact of distal stories on customers' service expectations. *Journal of Business Research*, *113*, 230-242.

Lee, J., Aggarwal, A., Rafieian, H., & Korschun, D. (2020b). Do consumers use tipping to monitor service? Role of power and embarrassment. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *56*, 102159.

Leonhardt, J. M., Pezzuti, T., & Namkoong, J. E. (2020). We're not so different: Collectivism increases perceived homophily, trust, and seeking user-generated product information. *Journal of Business Research*, *112*, 160-169.

Lehr, A., Buettgen, M., Benoit, S., & Merfeld, K. (2020). Spillover effects from unintended trials on attitude and behavior: Promoting new products through access-based services. *Psychology & Marketing*, *37*(5), 705-723.

Lembregts, C., & Pena-Marin, J. (2020 in press). Numbers and Units Affect Goal Pursuit Organization and Motivation. *Journal of Consumer Psychology*.

Leonhardt, J. M., Pezzuti, T., & Namkoong, J. E. (2020). We're not so different: Collectivism increases perceived homophily, trust, and seeking user-generated product information. *Journal of Business Research*, *112*, 160-169.

Li, X., Barone, M. J., Jain, S. P., & Kwon, M. (2020 in press). The Challenge of Being a Challenger: Social Dominance Orientation Shapes the Impact of "Challenger vs. Leader" Comparisons. *Journal of Consumer Psychology*.

Liang, X., & Gao, Y. (2020). Marketing performance measurement systems and firm performance: Are marketing capabilities the missing links? *European Journal of Marketing*, 54(4), 885-907.

Lin, Y. C., & Chang, C. C. A. (2020 in press). Influencing consumer responses to highly aesthetic products: the role of mindsets. *Journal of Retailing*.

Lin, Y. T., MacInnis, D. J., & Eisingerich, A. B. (2020). Strong Anxiety Boosts New Product Adoption When Hope Is Also Strong. *Journal of Marketing*, *84*(5), 60-78.

Lindsey-Hall, K. K., Jaramillo, S., Baker, T. L., & Arnold, J. M. (2020). Authenticity, rapport and interactional justice in frontline service: the moderating role of need for uniqueness. *Journal of Services Marketing*, 35(3), 367-380.

Linzmajer, M., Brach, S., Walsh, G., & Wagner, T. (2020). Customer ethnic bias in service encounters. *Journal of Service Research*, *23*(2), 194-210.

Liu, H. H., & Chou, H. Y. (2020). Payment formats and hedonic consumption. *Psychology & Marketing*, *37*(11), 1586-1600.

Liu, P. J., & Haws, K. L. (2020). Cutting Calories: The Preference for Lower Caloric Density Versus Smaller Quantities Among Restrained and Unrestrained Eaters. *Journal of Marketing Research*, *57*(5), 948-965.

Liu, P. J., & Min, K. E. (2020). Where Do You Want to Go for Dinner? A Preference Expression Asymmetry in Joint Consumption. *Journal of Marketing Research*, *57*(6), 1037-1054.

Liu, W., Guo, Z., & Chen, R. (2020a). Lonely heart? Warm it up with love: the effect of loneliness on singles' and non-singles' conspicuous consumption. *European Journal of Marketing*, 54(7), 1523-1548.

Liu, F., Zhu, Z., Chen, H. A., & Li, X. (2020b). Beauty in the eyes of its beholders: Effects of design novelty on consumer preference. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *53*, 101969.

Loebnitz, N., Kienou-Traore, C., Zhou, Y., Frank, P., & Grunert, K. G. (2020). The impact of marketing campaigns deterring the supply and demand of endangered wildlife in Kenya and China. *Psychology & Marketing*, *37*(12), 1797-1811.

Losada-Otalora, M., & Siqueira, J. R. (2020). Transformative place management (TPM) in commercial settings and business performance. *Journal of Services Marketing*, 34(7), 889-907.

MacKinnon, D. P., Warsi, G., & Dwyer, J. H. (1995). A simulation study of mediated effect measures. *Multivariate behavioral research*, *30*(1), 41-62.

Mai, S., Ketron, S., & Yang, J. (2020). How individualism–collectivism influences consumer responses to the sharing economy: Consociality and promotional type. *Psychology & Marketing*, *37*(5), 677-688.

Maille, V., Morrin, M., & Reynolds-McIlnay, R. (2020). On the other hand…: Enhancing promotional effectiveness with haptic cues. *Journal of Marketing Research*, *57*(1), 100-117.

Mandl, L., & Hogreve, J. (2020). Buffering effects of brand community identification in service failures: The role of customer citizenship behaviors. *Journal of Business Research*, *107*, 130-137.

Mariappanadar, S. (2020). Do HRM systems impose restrictions on employee quality of life? Evidence from a sustainable HRM perspective. *Journal of Business Research*, *118*, 38-48.

Matthews, L., Eilert, M., Carlson, L., & Gentry, J. (2020). When and how frontline service employee authenticity influences purchase intentions. *Journal of Business Research*, *114*, 111-123.

Maxwell-Smith, M. A., White, T. B., & Loyd, D. L. (2020). Does perceived treatment of unfamiliar employees affect consumer brand attitudes? Social dominance ideologies reveal who cares the most and why. *Journal of Business Research*, *109*, 461-471.

McGowan, M., Hassan, L. M., & Shiu, E. (2020). Solving dissociative group effects using construal level theory. *European Journal of Marketing*, 54(1), 212-237.

Minton, E. A. (2020a). Reducing crimes against wildlife through promoting animal–human continuity beliefs: The role of consumers' religiosity. *Psychology & Marketing*, *37*(12), 1731-1742.

Minton, E. A. (2020b). When open-mindedness lowers product evaluations: Influencers to consumers' response to religious cues in advertising. *Psychology & Marketing*, *37*(3), 369-383.

Mittal, C., Griskevicius, V., & Haws, K. L. (2020). From Cradle to Grave: How Childhood and Current Environments Impact Consumers' Subjective Life Expectancy and Decision-Making. *Journal of Consumer Research*, *47*(3), 350-372.

Mittal, S., & Silvera, D. H. (2020 in press). It grows on you: Perceptions of sales/service personnel with facial hair. *Journal of Business Research*.

Moisieiev, D., Dimitriu, R., & Jain, S. P. (2020). So happy for your loss: Consumer schadenfreude increases choice satisfaction. *Psychology & Marketing*, *37*(11), 1525-1538.

Monahan, L., & Romero, M. (2020). Heading the right way? The influence of motion direction in advertising on brand trust. *Journal of Advertising*, *49*(3), 250-269.

Nazifi, A., El-Manstrly, D., & Gelbrich, K. (2020a). Customers' reactions to different organizational tactics in a service termination context. *European Journal of Marketing*,54(1), 26-48.

Nazifi, A., Gelbrich, K., Grégoire, Y., Koch, S., El-Manstrly, D., & Wirtz, J. (2020b in press). Proactive handling of flight overbooking: how to reduce negative eWOM and the costs of bumping customers. *Journal of Service Research*.

Nguyen, J., Ferraro, C., & Sands, S. (2020). Similarity over difference: How congruency in customer characteristics drives service experiences. *Journal of Business Research*, *121*, 592-603.

Northey, G., & Chan, E. Y. (2020). Political conservatism and preference for (a) symmetric brand logos. *Journal of Business Research*, *115*, 149-159.

Offergeld, T., Martinez, L. F., & Ferreira, A. I. (2020). A train of thought in product experientiality: Working memory, distraction, and inconsistencies in cue order effects. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *53*, 101971.

Okan, M., & Elmadag, A. B. (2020). Witnessing verbal aggression: role of customers' self-conscious emotions. *Journal of Services Marketing*, 34(2), 253-268.

Olsen, G. D., & Pracejus, J. W. (2020). Customized advertising: Allowing consumers to directly tailor messages leads to better outcomes for the brand. *Journal of Business Research*, *116*, 245-257.

Orth, U. R., Crouch, R. C., Bruwer, J., & Cohen, J. (2020a). The role of discrete positive emotions in consumer response to place-of-origin. *European Journal of Marketing*, 54(4), 909-934.

Orth, U. R., Machiels, C. J., & Rose, G. M. (2020b). The reverse Napoleon effect: The brand appreciation of looking up by tall people. *Psychology & Marketing*, *37*(9), 1194-1211.

Otterbring, T. (2020). Appetite for destruction: Counterintuitive effects of attractive faces on people's food choices. *Psychology & Marketing*, *37*(11), 1451-1464.

Padgett, D., Hopkins, C. D., & Williams, Z. (2020). Buyer dependence in B2B relationships: The role of supplier investments, commitment form, and trust. *Journal of Business Research*, *119*, 13-24.

Paharia, N. (2020). Who receives credit or blame? The effects of made-to-order production on responses to unethical and ethical company production practices. *Journal of Marketing*, *84*(1), 88-104.

Palmeira, M., & Sharifi, S. (2020). Minority group favoritism in service encounters. *European Journal of Marketing*, 54(8), 1937-1962.

Palmeira, M., Andrade, E., Sharifi, S., Mao, W., & Jacob, J. (2020). The influence of arbitrary breakpoints on judgments of maximum output. *Journal of Consumer Psychology*, *30*(2), 260-276.

Panchal, S., & Gill, T. (2020). When size does matter: dominance versus prestige based status signaling. *Journal of Business Research*, *120*, 539-550.

Park, J., & Hadi, R. (2020). Shivering for status: When cold temperatures increase product evaluation. *Journal of Consumer Psychology*, *30*(2), 314-328.

Park, J. H., Huang, S. C., Rozenkrants, B., & Kupor, D. (2020 in press). Subjective age and the greater good. *Journal of Consumer Psychology*.

Pechmann, C., Yoon, K. E., Trapido, D., & Prochaska, J. J. (2020 in press). Perceived Costs versus Actual Benefits of Demographic Self-Disclosure in Online Support Groups. *Journal of Consumer Psychology*.

Pfiffelmann, J., Dens, N., & Soulez, S. (2020). Personalized advertisements with integration of names and photographs: An eye-tracking experiment. *Journal of Business Research*, *111*, 196-207.

Philp, M., & Ashworth, L. (2020). I should have known better!: When firm-caused failure leads to self-image concerns and reduces negative word-of-mouth. *Journal of Business Research*, *116*, 283-293.

Philp, M., & Mantonakis, A. (2020). Guiding the consumer evaluation process and the probability of order-effects-in-choice. *Journal of Business Research*, *112*, 13-22.

Philp, M., & Nepomuceno, M. V. (2020). When the frugal become wasteful: An examination into how impression management can initiate the end-stages of consumption for frugal consumers. *Psychology & Marketing*, *37*(2), 326-339.

Pizzi, G., Scarpi, D., & Pantano, E. (2020a in press). Artificial intelligence and the new forms of interaction: Who has the control when interacting with a chatbot?. *Journal of Business Research*.

Pizzi, G., Vannucci, V., & Aiello, G. (2020b). Branding in the time of virtual reality: Are virtual store brand perceptions real?. *Journal of Business Research*, *119*, 502-510.

Polyakova, A., Estes, Z., & Ordanini, A. (2020). Free upgrades with costly consequences: Can preferential treatment inflate customers' entitlement and induce negative behaviors? *European Journal of Marketing*, 54(4), 691-712.

Pomirleanu, N., Gustafson, B. M., & Bi, S. (2020). Ooh, that's sour: An investigation of the role of sour taste and color saturation in consumer temptation avoidance. *Psychology & Marketing*, *37*(8), 1068-1081.

Rabbanee, F. K., Roy, R., & Spence, M. T. (2020). Factors affecting consumer engagement on online social networks: self-congruity, brand attachment, and self-extension tendency. *European Journal of Marketing*, 54(6), 1407-1431.

Raghunathan, R., & Chandrasekaran, D. (2020 in press). The Association Between the Attitude of Food-Waste-Aversion and BMI: An Exploration in India and the United States. *Journal of Consumer Psychology*.

Reich, B. J., Campbell, T., & Madrigal, R. (2020). Who deserves faulty products? How blaming the victim prevents consumer punitive action. *Journal of Consumer Psychology*, *30*(1), 60-76.

Reich, B. J., & Pittman, M. (2020). An Appeal to Intimacy: Consumer Response to Platform-Appeal Fit on Social Media. *Journal of Consumer Psychology*, *30*(4), 660-670.

Reitsamer, B. F., Streicher, M. C., & Teichmann, K. (2020). Sensorimotor experiences in servicescapes predict attitude formation through memory dynamics: A longitudinal study. *Psychology & Marketing*, *37*(3), 479-487.

Rifkin, J. R., Du, K. M., & Berger, J. (2020 in press). Penny for your preferences: leveraging self-expression to encourage small prosocial gifts. *Journal of Marketing*.

Ringler, C., Sirianni, N. J., & Christenson, B. (2020 in press). The Power of Consequential Product Sounds. *Journal of Retailing*.

Ritter, M., Boger, C. A., & Draper, J. (2020). The effects of time living away from home and family support on intention to host a destination wedding. *Journal of Destination Marketing & Management*, *17*, 100461.

Rixom, J. M., Mas, E. M., & Rixom, B. A. (2020). Presentation matters: The effect of wrapping neatness on gift attitudes. *Journal of Consumer Psychology*, *30*(2), 329-338.

Rocklage, M. D., & Fazio, R. H. (2020). The enhancing versus backfiring effects of positive emotion in consumer reviews. *Journal of Marketing Research*, *57*(2), 332-352.

Rodríguez-Torrico, P., Trabold Apadula, L., San-Martín, S., & San Jose Cabezudo, R. (2020). Have an omnichannel seamless interaction experience! Dimensions and effect on consumer satisfaction. *Journal of Marketing Management*, *36*(17-18), 1731-1761.

Rogosa, D. (1980). Comparing nonparallel regression lines. *Psychological bulletin*, *88*(2), 307.

Rokonuzzaman, M., Harun, A., Al-Emran, M., & Prybutok, V. R. (2020a). An investigation into the link between consumer's product involvement and store loyalty: The roles of shopping value goals and information search as the mediating factors. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *52*, 101933.

Rokonuzzaman, M., Mukherjee, A., Iyer, P., & Mukherjee, A. (2020b). Relationship between retailers' return policies and consumer ratings. *Journal of Services Marketing*, 34(5), 621-633.

Ruvio, A., Bagozzi, R. P., Hult, G. T. M., & Spreng, R. (2020). Consumer arrogance and word-of-mouth. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *48*(6), 1116-1137.

Roy, R., Rabbanee, F. K., Chaudhuri, H. R., & Menon, P. (2020). The karma of consumption: role of materialism in the pursuit of life satisfaction. *European Journal of Marketing*, 54(1), 168-189.

Ruzeviciute, R., Kamleitner, B., & Biswas, D. (2020). Designed to s (m) ell: When scented advertising induces proximity and enhances appeal. *Journal of Marketing Research*, *57*(2), 315-331.

Saenger, C., Thomas, V. L., & Bock, D. E. (2020). Compensatory word of mouth as symbolic self-completion: When talking about a brand can restore consumers' self-perceptions after self-threat. *European Journal of Marketing*, 54(4), 671-690.

Sakib, M. N., Zolfagharian, M., & Yazdanparast, A. (2020). Does parasocial interaction with weight loss vloggers affect compliance? The role of vlogger characteristics, consumer readiness, and health consciousness. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *52*, 101733.

Scekic, A., & Krishna, A. (2020 in press). Do Firm Cues Impact Product Perceptions? When Small is Natural. *Journal of Consumer Psychology*.

Schnurr, B., & Wetzels, M. (2020). The conditional enjoyment-enhancing effect of shipping box aesthetics. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *57*, 102213.

Seepana, C., Paulraj, A., & Huq, F. A. (2020). The architecture of coopetition: Strategic intent, ambidextrous managers, and knowledge sharing. *Industrial Marketing Management*, *91*, 100-113.

Septianto, F. (2020). Do past scandals influence the present performance? The moderating role of consumer mindset. *Journal of Business Research*, *106*, 75-81.

Septianto, F., Khan, S., Seo, Y., & Shi, L. (2020a). The allure of starting afresh: the effects of mortality-related sadness on the effectiveness of fresh start appeals. *European Journal of Marketing*, 55(2), 517-542.

Septianto, F., Tjiptono, F., & Arli, D. (2020b). Authentically, proudly ethical: The effects of authentic pride on consumer acceptance of unethical behavior. *European Journal of Marketing*, 54(2), 351-379.

Septianto, F., Tjiptono, F., Paramita, W., & Chiew, T. M. (2020c). The interactive effects of religiosity and recognition in increasing donation. *European Journal of Marketing*, 55(1), 1-26.

Septianto, F., Nallaperuma, K., Bandyopadhyay, A., & Dolan, R. (2020d). Proud powerful, grateful powerless: the interactive effect of power and emotion on gift giving. *European Journal of Marketing*, 54(7), 1703-1729.

Septianto, F., Tjiptono, F., & Kusumasondjaja, S. (2020e). Anger punishes, compassion forgives: How discrete emotions mitigate double standards in consumer ethical judgment. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *53*, 101979.

Septianto, F., Chiew, T. M., & Thai, N. T. (2020f). The congruence effect between product emotional appeal and country-based emotion: The moderating role of country-of-origin. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *52*, 101916.

Septianto, F., Kemper, J. A., & Chiew, T. M. (2020g). The interactive effects of emotions and numerical information in increasing consumer support to conservation efforts. *Journal of Business Research*, *110*, 445-455.

Sevilla, J., & Meyer, R. J. (2020). Leaving Something for the Imagination: The Effect of Visual Concealment on Preferences. *Journal of Marketing*, *84*(4), 109-126.

Sharifi, S., & Spassova, G. (2020). In the eye of the beholder: How self-construal influences service evaluations following observations of others' service experiences. *European Journal of Marketing*, 54(5), 1087-1116.

Sheehan, D., & Dommer, S. L. (2020). Saving your self: How identity relevance influences product usage. *Journal of Consumer Research*, *46*(6), 1076-1092.

Sheehan, B., Jin, H. S., & Gottlieb, U. (2020). Customer service chatbots: Anthropomorphism and adoption. *Journal of Business Research*, *115*, 14-24.

Shin, H., & Larson, L. R. (2020). The bright and dark sides of humorous response to online customer complaint. *European Journal of Marketing*, 54(8), 2013-2047.

Siemens, J. C., Weathers, D., Smith, S., & Fisher, D. (2020). Sizing Up Without Selling Out: The Role of Authenticity in Maintaining Long-Run Consumer Support for Successful Underdog Brands. *Journal of Advertising*, *49*(1), 78-97.

Sharif, S. P., Naghavi, N., Nia, H. S., & Waheed, H. (2020). Financial literacy and quality of life of consumers faced with cancer: a moderated mediation approach. *International Journal of Bank Marketing*, 38(5), 1009-1031.

Shibly, S. A., & Chatterjee, S. (2020). Surprise rewards and brand evaluations: The role of intrinsic motivation and reward format. *Journal of Business Research*, *113*, 39-48.

Simmonds, L., Bogomolova, S., Kennedy, R., Nenycz-Thiel, M., & Bellman, S. (2020). A dual-process model of how incorporating audio-visual sensory cues in video advertising promotes active attention. *Psychology & Marketing*, *37*(8), 1057-1067.

Smink, A. R., van Reijmersdal, E. A., van Noort, G., & Neijens, P. C. (2020). Shopping in augmented reality: The effects of spatial presence, personalization and intrusiveness on app and brand responses. *Journal of Business Research*, *118*, 474-485.

Singh, J., Crisafulli, B., & Xue, M. T. (2020). 'To trust or not to trust': the impact of social media influencers on the reputation of corporate brands in crisis. *Journal of Business Research*, *119*, 464-480.

Sok, P., Danaher, T. S., & Sok, K. M. (2020 in press). Matching the personal initiative capabilities of FLEs to their self-regulatory processes and the firm's initiative climate. *Journal of Retailing*.

Spielmann, N., & Minton, E. A. (2020). Representing another nation: The influence of foreign citizen ambassadors on product evaluations. *Journal of Business Research*, *121*, 409-419.

Stone, C. A., & Sobel, M. E. (1990). The robustness of estimates of total indirect effects in covariance structure models estimated by maximum. *Psychometrika*, *55*(2), 337-352.

Stornelli, J., Pereira, B., & Vann, R. J. (2020). Big picture, bad outcomes: When visual perspectives harm health goal pursuit. *Journal of Consumer Psychology*, *30*(2), 368-378.

Sunaga, T., Meng, Y., & Zhuang, X. (2020). Interactions between instrumental timbre and consumers' regulatory focus. *Journal of Business Research*, *121*, 1-12.

Sundie, J. M., Pandelaere, M., Lens, I., & Warlop, L. (2020). Setting the bar: The influence of women's conspicuous display on men's affiliative behavior. *Journal of Business Research*, *120*, 569-585.

Tezer, A., Bodur, H. O., & Grohmann, B. (2020). Communicating brand biographies effectively: the role of communication source. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *48*(4), 712-733.

Thomas, V. L., & Fowler, K. (2020 in press). Close encounters of the AI kind: Use of AI influencers as Brand endorsers. *Journal of Advertising*.

Thomas, V. L., & Saenger, C. (2020). Feeling excluded? Join the crowd: How social exclusion affects approach behavior toward consumer-dense retail environments. *Journal of Business Research*, *120*, 520-528.

Thomas, A. M., Newman, C. L., Finkelstein, S. R., Cho, Y. N., & Cascio, A. (2020). Consumer responses to shopper solutions in service settings. *Journal of Services Marketing*, 35(2), 237-247.

Thürridl, C., Kamleitner, B., Ruzeviciute, R., Süssenbach, S., & Dickert, S. (2020). From happy consumption to possessive bonds: When positive affect increases psychological ownership for brands. *Journal of Business Research*, *107*, 89-103.

Tofighi, M., Grohmann, B., & Bodur, H. O. (2020). Ethical attribute and brand concept congruity enhances brand evaluations. *European Journal of Marketing*, 54(1), 79-108.

Troebs, C. C., Wagner, T., & Herzog, W. (2020). Do Customer Discounts Affect Frontline Employees? *Journal of Service Research*, 24(3), 390-404.

Tsiros, M., & Irmak, C. (2020). Lowering the minimum donation amount increases consumer purchase likelihood of products associated with cause-related marketing campaigns. *Journal of Marketing Research*, *57*(4), 755-770.

Ulqinaku, A., Sarial-Abi, G., & Kinsella, E. L. (2020). Benefits of heroes to coping with mortality threats by providing perceptions of personal power and reducing unhealthy compensatory consumption. *Psychology & marketing*, *37*(10), 1433-1445.

Valsesia, F., Proserpio, D., & Nunes, J. C. (2020). The positive effect of not following others on social media. *Journal of Marketing Research*, *57*(6), 1152-1168.

Vandenbroele, J., Van Kerckhove, A., & Geuens, M. (2020). If you work it, flaunt it: Conspicuous displays of exercise efforts increase mate value. *Journal of Business Research*, *120*, 586-598.

Vigolo, V., Bonfanti, A., Sallaku, R., & Douglas, J. (2020). The effect of signage and emotions on satisfaction with the servicescape: An empirical investigation in a healthcare service setting. *Psychology & Marketing*, *37*(3), 408-417.

Vijayalakshmi, A., Lin, M. H., & Laczniak, R. N. (2020). Evaluating Adolescents' Responses to Internet Ads: Role of Ad Skepticism, Internet Literacy, and Parental Mediation. *Journal of Advertising*, *49*(3), 292-308.

Voorhees, C. M., Beck, J. M., Randhawa, P., DeTienne, K. B., & Bone, S. A. (2020 in press). Assessing the effects of service variability on consumer confidence and behavior. *Journal of Service Research*.

Walter, M., Hildebrand, C., Häubl, G., & Herrmann, A. (2020). Mixing it up: unsystematic product arrangements promote the choice of unfamiliar products. *Journal of Marketing Research*, *57*(3), 509-526.

Wang, H., & Liu, D. (2020). The differentiated impact of perceived brand competence type on brand extension evaluation. *Journal of Business Research*, *117*, 400-410.

Wang, L., Jin, M., & Yang, Z. (2020a). Regulatory focus and consumption of counterfeit luxury goods: Roles of functional theories of attitudes and perceived similarity. *Journal of Business Research*, *107*, 50-61.

Wang, B., Liu, S. Q., Kandampully, J., & Bujisic, M. (2020b). How Color Affects the Effectiveness of Taste-versus Health-Focused Restaurant Advertising Messages. *Journal of Advertising*, *49*(5), 557-574.

Wang, X., Keh, H. T., & Yan, L. (2020c). Customer perceptions of frontline employees' extra-role helping behaviors. *Journal of Services Marketing*, 34(6), 869-883.

Wang, L., Yu, Y., & Li, O. (2020d). The typeface curvature effect: The role of typeface curvature in increasing preference toward hedonic products. *Psychology & Marketing*, *37*(8), 1118-1137.

Wang, W., Ma, T., Li, J., & Zhang, M. (2020e). The pauper wears prada? How debt stress promotes luxury consumption. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *56*, 102144.

Wang, L., Qian, D., & Li, O. (2020f). The cross-modal interaction between sound frequency and color saturation on consumer's product size perception, preference, and purchase. *Psychology & Marketing*, *37*(7), 876-899.

Wei, C., Liu, M. W., & Keh, H. T. (2020). The road to consumer forgiveness is paved with money or apology? The roles of empathy and power in service recovery. *Journal of Business Research*, *118*, 321-334.

Wen, N., & Guo, W. (2020). "Toxic friends"? The farther away, the less stressful: the impact of social distance to a dissociative group on consumer choices. *European Journal of Marketing*,55(3), 925-943.

Whang, C., & Im, H. (2020 in press). " I Like Your Suggestion!" the role of humanlikeness and parasocial relationship on the website versus voice shopper's perception of recommendations. *Psychology & Marketing*.

Wiecek, A., Wentzel, D., & Erkin, A. (2020). Just print it! The effects of self-printing a product on consumers' product evaluations and perceived ownership. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *48*(4), 795-811.

Wong, V. C., Su, L., & Lam, H. P. Y. (2020a). When less is more: how mindset influences consumers' responses to products with reduced negative attributes. *Journal of Marketing*, *84*(5), 137-153.

Wong, V. C., Fock, H., & Ho, C. K. (2020b). Toward a Process-Transfer Model of the Endorser Effect. *Journal of Marketing Research*, *57*(3), 565-581.

Wu, X., Jin, L., & Xu, Q. (2020a in press). Expertise makes perfect: How the variance of a reviewer's historical ratings influences the persuasiveness of online reviews. *Journal of Retailing*.

Wu, R., Liu, M., & Kardes, F. (2020b in press). Aging and the preference for the human touch. *Journal of Services Marketing*.

Xiao, Y., Cauberghe, V., & Hudders, L. (2020). Moving forward: The effectiveness of online apologies framed with hope on negative behavioural intentions in crises. *Journal of Business Research*, *109*, 621-636.

Xu, Q., Kwan, C. M., & Zhou, X. (2020). Helping yourself before helping others: How sense of control promotes charitable behaviors. *Journal of Consumer Psychology*, *30*(3), 486-505.

Yang, S., Carlson, J. R., & Chen, S. (2020a). How augmented reality affects advertising effectiveness: The mediating effects of curiosity and attention toward the ad. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *54*, 102020.

Yang, Z., Jaramillo, F., Liu, Y., Ye, W., & Huang, R. (2020b). Abusive supervision in retailing: the mediating role of customer orientation and the moderating roles of contingent reward and contingent punishment. *European Journal of Marketing*, 55(2), 543-564.

Yao, J., Oppewal, H., & Wang, D. (2020). Cheaper and smaller or more expensive and larger: how consumers respond to unit price increase tactics that simultaneously change product price and package size. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *48*(6), 1075-1094.

Yim, M. Y. C., & Yoo, C. Y. (2020). Are digital menus really better than traditional menus? the mediating role of consumption visions and menu enjoyment. *Journal of Interactive Marketing*, *50*, 65-80.

Yin, B., Li, Y. J., & Singh, S. (2020a). Coins are cold and cards are caring: the effect of pregiving incentives on charity perceptions, relationship norms, and donation behavior. *Journal of Marketing*, *84*(6), 57-73.

Yin, J., Cheng, Y., Bi, Y., & Ni, Y. (2020b). Tourists perceived crowding and destination attractiveness: The moderating effects of perceived risk and experience quality. *Journal of Destination Marketing & Management*, *18*, 100489.

You, Y., Yang, X., Wang, L., & Deng, X. (2020). When and why saying "Thank You" is better than saying "Sorry" in redressing service failures: The role of self-esteem. *Journal of Marketing*, *84*(2), 133-150.

Yu, S., & Hu, Y. (2020). When luxury brands meet China: The effect of localized celebrity endorsements in social media marketing. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *54*, 102010.

Yuksel, U., Thai, N. T., & Lee, M. S. (2020). Boycott them! No, boycott this! Do choice overload and small-agent rationalization inhibit the signing of anti-consumption petitions? *Psychology & Marketing*, *37*(2), 340-354.

Zhang, H., Liang, X., & Qi, C. (2020a in press). Investigating the impact of interpersonal closeness and social status on electronic word-of-mouth effectiveness. *Journal of Business Research*.

Zhang, X., Gong, X., & Jiang, J. (2020b in press). Dump or recycle? Nostalgia and consumer recycling behavior. *Journal of Business Research*.

Zhang, Z., Jiménez, F. R., & Cicala, J. E. (2020c). Fear of missing out scale: A self-concept perspective. *Psychology & Marketing*, *37*(11), 1619-1634.

Zhang, Y., Kwak, H., Puzakova, M., & Taylor, C. R. (2020d). When distraction may be a good thing: The role of distraction in low-fit brand extension evaluation. *Psychology & Marketing*, *37*(4), 604-621.

Zhao, H., Jiang, L., & Su, C. (2020). To Defend or Not to Defend? How Responses to Negative Customer Review Affect Prospective customers' Distrust and Purchase Intention. *Journal of Interactive Marketing*, *50*, 45-64.

Zheng, X., Griffith, D. A., Ge, L., & Benoliel, U. (2020). Effects of contract ambiguity in interorganizational governance. *Journal of Marketing*, *84*(4), 147-167.

Zhou, Y., Tian, B., Mo, T., & Fei, Z. (2020). Consumers Complain More Fiercely Through Small-Screen Devices: The Role of Spatial Crowding Perception. *Journal of Service Research*, *23*(3), 353-367.

Zimmer, M., Salonen, A., & Wangenheim, F. V. (2020). Business solutions as market signals that facilitate product sales. *Industrial Marketing Management*, *91*, 30-40.

Zolfagharian, M., & Iyer, P. (2020). The effects of intergroup boundary permeability and hierarchy legitimacy on immigrant entrepreneurs' affective states, exchange strategies, and intentions toward suppliers. *Industrial Marketing Management*, *89*, 373-388.

Zwebner, Y., & Schrift, R. Y. (2020). On my own: the aversion to being observed during the preference-construction stage. *Journal of Consumer Research*, *47*(4), 475-499.

C# ve Python ile
PROGRAMLAMA

(Pascal Destekli Uygulamalı Anlatım)

İsmail SARI

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.
Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-64-6

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: *Murat Özbey*

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Ekin, Şiir, Cemile SARI'ya Sevgilerimle

ÖNSÖZ

2005 yılından bugüne, Denizli Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu Bilgisayar Teknolojileri bölümünde Öğretim Görevlisi olarak çalışmaktayım.

Algoritma Geliştirme, Programlama Temelleri, Görsel Programlama başta olmak üzere bölüm derslerinin dönem dönem birçoğunu yürüttüm. Temel Bilgi Teknolojileri, Bilgisayar I ve II, Teknolojinin Bilimsel İlkeleri, Fizik ve Mühendislik Bilimi I, Rad Studio İle Delphi Programlama kitaplarının oluşmasında katkı sağladım. Bilgi Teknolojilerine yönelik çok sayıda makale yazımı ve bildiri oluşturulmasında destekte bulundum.

Bilgisayar programlamada özellikle de algoritma ve Programlama Temelleri derslerini Pascal ve C# dillerinde işledim. Programlama mantığının oluşması açısından bu dillerin önemli olduğunu düşünüyorum. Görsel Programlama ve Nesne Tabanlı Programlama ve veritabanı derslerini aynı zamnda yürütmekteyim.

Bu kitap özellikle bilgisayar programlamaya yeni başlayanlar için uygulama örnekleri geliştirebilmesi bakımından faydalı olacaktır. Algoritma oluşturma ve oluşturulan algoritma ile (pascal destekli), **python ve C#** dillerinde yazılması programlama tekniklerinin gelişmesi bakımından faydalı olacaktır. Program yazma tekniklerinin geliştirilmesi için tasarladığım ve oluşturduğum bu kitabın bütün öğrencilerimize yararlı olabilmesini dilerim. Soru, görüş ve önerilerinizi siirekin@gmail.com mail adresine gönderebilirsiniz.

Uzun yıllardır oluşturmayı düşündüğüm programlama kitabımda, öğrencilerimin desteği ile gelişen yeni dilleri de kitabıma ekledim. Derslerde işlemiş olduğumuz örnekleri derleyerek destek veren ve aynı zamanda **Python** dili örneklerinde bana destek olan öğrencilerime ve her zaman bana destek olan güzel aileme teşekkür ediyorum.

Kitaplar; bilimsel bilginin toplumsal değere dönüşebilmeleri anlamında önemlidir. Öğrencilerimizin, öğrenmeyi öğrenme süreçlerine katkı sağlayabilirsem ne mutlu.

Öğr. Gör İsmail SARI

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ ..... **v**
İÇİNDEKİLER ..... **vii**

TEMEL BİLGİLER **1**
Bilgisayar Programlama 1
Programlama Dilleri 1
Editör, IDE(Integrated Development Environmet) 2
Derleyici (Compiler) 2
Yorumlayıcı (Interpreter) 2
Kütüphane (Library,DLL) 3
Framework 3
Bilgisayarlar Nasıl Çalışır? 3
PROGRAMLAMAYA GİRİŞ **4**
Algoritma 4
Akış Diyagramları 4
DEĞİŞKEN TANIMLAMALARI **7**
İŞLEMCİLER (OPERATÖRLER) **17**
Matematiksel İşlemciler 17
Karşılaştırma İşlemcileri 35
Mantıksal İşlemciler 48
Sayaç 56
Programlamada Etiket Kullanımı. 56
BLOK KONTROL DEYİMLERİ **65**
IF Kontrolü 65
Case – Of Deyimi 75
PROCEDURE HAZIRLAMAK **82**
FUNCTION ALT PROGRAMLAR **98**
DÖNGÜ YAPILARI **104**
Repeat – Until Döngüsü 104
While Döngüsü 116
For Döngüsü 128
DİZİLER **211**
PROJE UYGULAMALARI **234**
Satış İşlemi 234
Menü ile Dört İşlem 235
Rakamları Toplamı 236
Üçgen Şekli 236

Fonksiyon ile Asal Bul 237
Cümle Ayrıştırma 238
İşlem ve Sonuç Bil 239
İsim Tersten Yazma 241
Dizili Satış Örneği 241
Üretilen Sayı Adedi 242
Şifreli Metin 243
Biribirinden Farklı 5 Sayı 244
UYGULAMA ÖRNEKLERİ 246
KAYNAKÇA 253

KAYNAKÇA

Özer, İ., C#, Java ve Python ile Programlamaya Dalış, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Ankara, 2021.

Arı, E., Örneklerle Algoritma ve C# Programlama, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.

REKABET HUKUKU DERSLERİ

Prof. Dr. İ. Yılmaz ASLAN
Ticaret Hukuku Öğretim Üyesi

Gözden Geçirilmiş
8. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-01-1

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Haziran 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

KAYNAKLAR

AKINCI, Ateş; "Rekabet Kurulu Teşkilâtı" AT: rekabet Politikaları Hukuk düzeni ve Türk Rekabet Kanun Tasarısı Uluslararası Sempozyum İstanbul 1993 s. 66 vd.

AKINCI, Ateş; "Mukayeseli Hukuk Açısından Amerikan ve Avrupa Topluluğu Hukuklarında Rekabetin Yatay Kısıtlanması"; Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1988.

AKINCI, Müslüm; "Bağımsız İdari Otoriteler ve Obdusman"; Beta yayınları İstanbul, 1999.

ALEXANDER, Willy; "Case Law 151, Case 35/83 BAT Cigaretten Fabriken GmbH v Commission" CML Rev 1985 Vol 22 s. 709.

ARDIYOK, Şahin; "Altyapı Hizmetlerinde Devletin Düzenleyici Rolü", Aktan, C. C. ve diğerleri, ed. Altyapı Ekonomisi içinde, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2005.

ARDIYOK, Şahin; "Anayasal Açıdan Piyasalara Mikro İktisadi Müdahaleler", Legal Hukuk Dergisi, Yıl 3, Sayı: 29, Mayıs 2005, s. 1694.

ARDIYOK, Şahin; "Doğal Tekeller ve Düzenleyici Kurumlar": Türkiye İçin Düzenleyici Kurum Modeli, Rekabet Kurumu Lisansüstü Tez Serisi, 2002.

ARIKAN, Saadet, "Fikri Sınai Haklarda 'Hakkın Tüketilmesi' Doktrini Avrupa Birliği ve Türkiye, İktisadi Kalkınma Vakfı Dergisi, 1996, sayı 129.

ARKAN, Sabih, "Marka Hukuku", Ankara, 1998.

ARKAN, Sabih; "Ticari İşletme Hukuku", Dördüncü Bası, Ankara 1998.

ART, J, LIEDEKERKE, D.V.; "Deve-lopments in EC Competition Law in 1995: An Overview", CML Rev. 1996, Vol. 33 No: 4, 750, 751

ASLAN, İ. Yılmaz; "AB Rekabet Politikalarının KOBİ'lere Uygulanması ve Türk Rekabet Yasası Tasarısı" Sosyal Piyasa Ekonomisi ve KOBİ'ler Semineri Notları Tosyöv yayını Ankara 1994

ASLAN, İ. Yılmaz; "Rekabet Kurumunun Telekomünikasyon Alanındaki Kararları ve Yetkisi" Rekabet Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu, Kayseri, Rekabet Kurumu Yayını 2002.

ASLAN, İ. Yılmaz; "Dikey Anlaşmalar" (2004).

ASLAN, İ. Yılmaz; "Tüketici Hukuku", Bursa, Ekin Kitabevi, 2. Baskı, 2004.

ASLAN, Z.; BERK, K.; "Rekabet Kurumunun Oluşumu, Görev ve Yetkileri ile Yargısal Denetimi", İstanbul, 2000.

ASLAN, Zehrettin; "İdare Usul Yasasına Örnek Olarak Rekabet Kurulunun Çalışma Yöntemleri" T.C. Başbakanlık İdari Usul Kanunu Hazırlığı, Uluslar arası Sempozyumu, Bildiriler 17-18 Ocak 1998 Ankara, s.280

ATİYAS, İzak; "Doğal Tekellerin Regülasyonu ve Rekabet" Perşembe Konferansları, 3 Aralık 1999, Ankara, Rekabet Kurumu Yayını, s. 49

AYBER, Murat; "Markaiçi ve Markalararası Rekabetin Dengelenmesi Gereken Hallerde Rekabet Otoritelerinin Yaklaşımları", Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri Serisi no. 42, Ankara 2003, s.34.

BAEL I.V., BELLIS J.F.; "Competition Law of the E.E.C."; Oxfordshire 1987.

BARLAS, Nami; "Adi Ortaklık Temeline Dayalı Sözleşme İlişkileri"; Beta yayınları, İstanbul, 1998.

BAYKAN, Renan; "Türkiye'de Tüketicinin Korunması Tedbirleri, Öneriler ve Ekonomik Etkileri", İTO Yayını No: 1996-23 İstanbul 1996.

BECKER, Gary; "A Theory of Competition Among Pressure Groups", Quarterly Journal of Economics, August, 1983.

BELLAMY, C.W., CHILD, G. D.; "Common Market Law of Competition", London, 1993.

BELLAMY, C.W., CHILD, G.D.; "Common Market Law of Competition"; 2 nd Edition London 1978.

BUDAK, A. Cem; "Rekabetin Korunması Hakkında 1992 tarihli Kanun Tasarısının Eleştirisi", İSO'ya Sunulmuş Rapor (Eleştiri), s.150.

CANNELLOS, P.C and SİLBER, H.S.; "Concentration in the Comman Market"; CML Rev. 1970 Vol. 7 s. 160.

CHAMPBELL, Alan ve THOMPSON, Dennis; "Common Market Law", Texts and Commentaries; London 1962.

ÇAPOĞLU, Gökhan; "Rekabet Kavramı ve Rekabet Koruma Yasa Tasarısı", Türkiye İktisat, Y.5., S.14, Mayıs 1993.

DAYINLARLI, Kemal; "Joint Venture Sözleşmesi"; Ankara 1989.

DIAMOND, Larry ve PLATTNER, Morc F.; "Kapitalizm, Sosyalizm ve Demokrasi"; Yeni Değerlendirmeler; Çev. Ergun Özbudun ve Levent Köker, Türk Demokrasi Vakfı yayını Ankara 1994.

ERDEM, Şükrü; "Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Ekonomik Sorunları ve Rekabet Hukuku" Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelere Etkisi Yayına Hazırlayan Doç. Dr. Nukut İNAN, TES-AR Yayını No: 20 Ankara 1996.

EROĞLU, Sevilay; "Rekabet Hukukunda Bilgisayar Programlarının Korunması", Beta Yayınları, İstanbul, 2000.

EROL Kemal, "Rekabet Kurallarının Ülke Dışı Uygulanması", Rekabet Kurumu Yayını (Tez), Ankara 2000, s.157.

EROL, Kemal; "Rekabet Kurulunun Yapısı Yetkileri ve Usul" Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun Küçük ve Ortak Ölçekli İşletmelere Etkisi Yayına Hazırlayan Doç. Dr. Nurkut İNAN Tes-Ar Yayını No.20 Ankara 1996 s. 28.

ERSİN, M. Akif; "Rekabetin Korunması Hakkında Kanun" Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelere Etkisi, yayına hazırlayan Doç. Dr. Nurkut İNAN Tes-Ar yayını No. 20 Ankara 1996 s. 17.

FIKENTSCHER, Wolfgang; (Çev. Tuğrul ANSAY, Dr. Mustafa ÜNAL) "İktisadi Kontrolün Üç Fonksiyonu" (Tekelleri Önleme Hukuku), Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Ayrı Bası, Haziran 1980, Cilt X, Sayı 3, s. 714

FULLER, Baden; "Article 86 EEC: Economic Analysis of the Existance of a Dominant Position" EL Rev Vol. 4 1979, s. 429.

GÖZÜBÜYÜK, A. Şeref; "Yönetsel Yargı"; gözden geçirilmiş 9. bası, Turhan Kitabevi, Ankara 1993.

GÜL, İbrahim; "Teşebbüsün Alıcılarına Ayrımcılık Yaparak Hakim Durumunu Kötüye Kullanması", Rekabet Kurumu Yayını (Tez), Ankara 2000, s.77.

GÜNDAY, Metin; "Rekabet Kurumu'nun 2. Kuruluş Yıldönümü Nedeniyle Düzenlenen Rekabet Hukuku ve Yargı Sempozyumu"; Ankara 5. Mart 1999 Rekabet Kurumu Yayını s.63

HANDLER, Milton; "Reforming the Anti-Trust Law" Colombia Law Review 1982, Vol. 82, s.1293

HARDING, Christopher; "The Use of Fine As an Sanction in EEC Competition Law" CML Rev 1979 Vol. 16, s.596.

HARRIS, Bryan; "Competition and Industrial Property, The Exhaustion Principle and the Centrafarm Cases" EL Rev.Vol.4 1979, s.379.

HECKE, G.Von; "Goverment Enterprises and National Monopolies Under the EEC Treaty" CML. Rev. Vol 3 1965 S. 453.

http://www.rekabet.gov.tr/word/motorlutasitteblig.doc

HUGO, Simone; "Avrupa'da Küçük ve Orta İşletmeler" Avrupa Kasım 1982, Sayı 72, s. 12 - 14

İMREGÜN, Oğuz; "Ticaret Hukukunun Genel İlkeleri"; İstanbul 1995.

İNAN Nurkut; "Birleşme ve Devralma Kurallarının Temel Sorunları" Rekabet Bülteni Sayı 2 Yıl 1 s.19.

İNAN, Nurkut; "Türk Rekabet Kanun Tasarısının Birinci Bölümü" AT: Rekabet Politikaları Hukuk Düzeni ve Türk Rekabet Kanun Tasarısı, Uluslararası Sempozyum İstanbul 1993, s. 46.

İNAN, Nurkut; "4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun Özel Hukuka İlişkin Hükümlerine Eleştirel Bir Bakış" Rekabet Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu II, Kayseri Nisan 2004 s. 48.

İNAN, Nurkut; "Rekabet Kurumu'nun 2. Kuruluş Yıldönümü Nedeniyle Düzenlenen Rekabet Hukuku ve Yargı Sempozyumu" Ankara 5. Mart 1999 Rekabet Kurumu Yayını s. 50 vd.

İŞGÜZAR H.; "Tek Satıcılık Sözleşmesi", Ankara, 1989.

JAQUEMIN, A.P.; "AT Sanayi ve Rekabet Politikaları" AT Rekabet Politikaları Hukuk Düzeni ve Türk Rekabet Kanun Tasarısı; Uluslararası Sempozyum, İstanbul, 1993.

JOLIET, Réné; "The Rule of Reason in Antiturst Law, Amerikan, German and Common Market Laws in Comparative Perspective"; La Haye 1967, s. 113.

KAPLAN, İbrahim; "İnşaat Sektöründe Müşterek İş Ortaklığı -Joint Venture"; Ankara 1994.

KATIRCIOĞLU, Erol; "Bir Pazar Ekonomisi Kurumu Olarak Rekabet Hukuku" Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelere Etkisi, Yayına Hazırlayan Doç.Dr. Nurkut İnan, Tes-Ar Yayınları No: 20, Ankara 1996, s.4

KAYHAN, Fahrettin, "Türk Marka Hukuku Açısından Paralel İthalat ve Marka Hakkının Tükenmesi", Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet ve Rekabet Hukuku Dergisi, Sayı 1, Cilt 1, Yıl 1, s. 50.

KAYIHAN, Şaban; "Türk Hukukunda Acentelik Sözleşmesi"; İstanbul 1999.

KIRCA; Çiğdem; Franchise Sözleşmesi, Ankara.

KORAH, V.; "Concept of Dominant Position within the meaning of Article 86", CML Rev. Vol. 17, 1980, s. 437.

L.GYSELEN, N.KYRIAZIS; "Article 86 EEC: The Monopoly Power Measurement Issue Revisited" EL Rev. Vol 11 no:2, 1986 S.134.

LANG, J. Temple; "The Common Market and Common Law, Legal Aspects of Foreign Investment and Economic Integration in the European Community with Ireland as Prototype"; Chicago and London, 1966, s. 418.

MİMAROĞLU, Sait Kemal; "Ticaret Hukuku, Birinci Cilt İşletme Hukuku"; Üçüncü Bası Ankara 1978.

MOK, M.R.; "The Cartel Policy of EEC Commission 1962-1967" CML Rev., Vol. 6, 1969, s. 93.

ÖCAL; Akar; "Avrupa Toplulukları Adalet Divanı Kararları: XIV "İktisat Maliye 1985 C32, 171 vd.

ÖZ, Gamze; "Türk Rekabet Hukuku Çerçevesinde Pazarda Hakim Durumun Kötüye Kullanılması ve Birleşme ve Devralmaların Kontrolü" Rekabet Hukuku ve Yargı Sempozyumu Ankara 5. Mart 1999 Rekabet Kurumu Yayını s.25 ve 118.

ÖZ, Gamze; "Avrupa Topluluğu ve Türk Rekabet Hukukunda Hakim Durumun Kötüye Kullanılması", Rekabet Kurumu Yayını, Ankara 2000.

ÖZSUNAY, Ergun; "Rekabet Kısıtlamalarının Özel Hukuk Alanındaki Sonuçları"; Rekabet Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu, Kayseri Nisan 2005, s. 16.

ÖZSUNAY, Ergun; "Kartel Hukuku"; İstanbul 1985.

ÖZTÜRK, Pınar; "Rekabet Hukuku Açısından Joint Venture'lerin Değerlendirilmesi" Oğuz İmregüne Armağan, İstanbul 1998.

PASCHKE, Marian;" Rekabet Hukuku ve Rekabet Yasası" AT: Hukukunun Durumu Ve Perspektifleri Sempozyumu 17-21 Ekim 1990 ATAUM Yayını No: 9.

PINAR, Hamdi, "Fikri Mülkiyet Hakları ve Rekabet Hukuku", AB Türkiye İlişkilerinde Rekabet Hukuku'nun Güncel Sorunları Kolokyumu, İstanbul, 13-17 Ekim 2004.

PLAISANT, R. ve LASSIER, J. (çev. Akar Öcal); "Ortak Pazarda Hakim Durumun Kötüye Kullanılması" İktisat Maliye 1981 S. 1, C. 28, s. 12-16.

POROY R., YASAMAN H.; "Ticari İşletme Hukuku"; 8. Bası, İstanbul 1998.

SANLI, K. Cem; "Rekabetin Korunması Hakkında Kanunda Öngörülen Yasaklayıcı Hükümler ve Bu Hükümlere Aykırı Sözleşme ve Teşebbüs Birliği Kararlarının Geçersizliği", Rekabet Kurumu Yayınları (Tez), Ankara 2000, s. 84, 85.

SANLI, K. Cem; "Türk Rekabet Hukukunda Haksız Fiil Sorumluluğu"; Rekabet Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu I, Kayseri Nisan 2003 s.232.

SCHINDLER, Peter; "Public Enterprises and the EEC Treaty" CML Rev. Vol. 7 1970 S.62.

SLAUGHTER and MAY; "Four Years of the EC Merger Regulation" London, tarihsiz.

SMITH, H., HERZOG, P.H.; "The Law of the European Economic Community", A Commentary on the EEC Treaty, Matthew, New York, 1976.

ÜNAL, Orhan; "İşgücü Piyasalarında Rekabet Kurallarının Uygulanması" Bilgi Üniversitesi Rekabet Hukuku Merkezi 5. Mayıs 2021 tarihinde sunulan tebliğ

ÜNAL, Orhan; 4054 SAYILI KANUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİK SONRASINDA KURUL'UN YERİNDE İNCELEME YETKİSİ VE KAPSAMI; Uygulamalı Rekabet Hukuku Seminerleri, Bilgi Üniversitesi Rekabet Hukuku Merkezinde sunulan tebliğ. https://www.youtube.com/watch?v=nK0P_yOUEjQ& list=PLlJPubOOjjTj5r85AKnhDladNonaf1rqb

TAN, Turgut; "Özelleştirme Sürecinde Rekabet Kurulu'nun Yeri" Rekabet Politikası ve Özelleştirme Sempozyumu 5 Kasım 1999 Ankara Rekabet Kurumu Yayını s.36 vd.

TANDOĞAN H.; "Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri", Cilt 1/1, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını, Ankara 1985.

TAŞDELEN, Aziz; "Kamu Harcamaları Hukukunda İhale Süreci"; Turhan Kitabevi, Ankara 2004.

TEKİL F.; "Ticari İşletme Hukuku", 3. Bası, İstanbul 1997.

TEKİNALP, Güleren; "Acente Sözleşmesine uygulanan Kanunlar İhtilafı Kuralları"; Ankara, 1972.

TEKİNALP, Ünal, "Fikri Mülkiyet Hukuku", İstanbul, 1999.

TEKİNALP, Ünal; "Özel Ekonomik Gücün Merkezileşmesinin Kanuni Düzenlemesi" İktisat Maliye, C. XIII S.8 Kasım, s. 299.

TEKİNALP, Ünal; POROY, Reha; ÇAMOĞLU, Ersin; "Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku"; 7. Bası İstanbul 1997.

TEOMAN Ö.; "Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu X", 9 Nisan 1993, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını, s.25 vd.

TOPÇUOĞLU, Metin; "Rekabeti Kısıtlayan Teşebbüsler Arası İşbirliği Davranışları ve Hukuki Sonuçları", Rekabet Kurumu Yayınları (Tez), Ankara 2001, s. 90.

TÜSİAD; "Rekabet Hukukunda Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar" Aralık 1998 Yayın No: TÜSİAD-T/98-12/244) (Anlaşma...) s. 25.

ÜSTÜNDAĞ, Saim; "Medeni Yargılama Hukuku", C I-II.

WHISH, Richard; "Competition Law", London, 1993.

WOLF, Henning-Roth; "Avrupa Topluluğu Rekabet Hukuku" AT Hukuku ve Türkiye'nin Uyumu Semineri İstanbul 1990 s.162.

YALÇINDURAN, T; "Alt İstisna (Taşeronluk) Sözleşmeleri"; Yetkin Yayınları, Ankara 2000.

YILMAZ, Ejder; "Rekabet Kanununun Uygulanmasında Usul ve İspat Sorunları" Perşembe Konferansları, Rekabet Kurumu Yayını, Ankara, Kasım 1999, s. 87.

REKABET HUKUKU
TEORİ VE UYGULAMA

Prof. Dr. İsmail Yılmaz ASLAN

Güncellenmiş ve Genişletilmiş
6. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-00-4

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Haziran 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

KAYNAKÇA

A. A. ALCHIAN, “Some Economics of Property Rights”, Il Politico, 30, 1965, 816.-

AKINCI Ateş; “Rekabetin Korunması Hakkında Kanun Üzerine Eleştirisel Bir Bakış” Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun Küçük ve Orta Ölçekli Işletmeler Etkisi, Yayına Hazırlayan Doç. Dr. Nurkut Inan, TES-AR yayınları No. 20, Ankara, 1996, s. 51 vd.

AKINCI, Ateş; Mukayeseli Hukuk Açısından Amerikan ve Avrupa Topluluğu Hukuklarında Rekabetin Yatay Kısıtlanması; Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1988, s. 7-

AKINCI, Müslüm; Bağımsız İdari Otoriteler ve Obdusman, Beta Yayınları, İstanbul, 1999, s. 240 dpn. 337.-

AKINCI Ateş, Görüş, Ağustos 1992, s. 42 vd.-

AKINCI Ateş; "Rekabet Kurulu Teşkilâtı" AT: rekabet Politikaları Hukuk düzeni ve Türk Rekabet Kanun Tasarısı, Uluslararası Sempozyum, İstanbul, 1993, s. 66 vd. -

AKKAN, Çiğdem, Akaryakıt Bayilik Sözleşmelerinde Rekabet Etmeme Yükümlülüğü Rekabet Dergisi, Cilt:15, Sayı:2, Nisan 2014, -

ALBERT A. Foer, E-Commerce Meets Antitrust: A Primer, s.33-

Alex P. JAOCQUEMIN; "The Criterion of Economic Performance in the Anti-trust Policies, United States and European Community" CMLRev Vol: 7, 1970, s. 206.-

ALEXANDER, Willy, “Case Law 151, Case 35/83 BAT Cigaretten Fabriken GmbH v Commission”, CML Rev, 1985, Vol 22, s. 709 vd.-

ALEXANDER, W, “Industrial Property Rights and the Establishment of the European Common Market” CML Rev., 1972, Vol 9, s. 37;-

ARDIYOK, Şahin, “Altyapı Hizmetlerinde Devletin Düzenleyici Rolü”, Aktan, C. C. ve diğerleri, ed., Altyapı Ekonomisi içinde, Seçkin Yayınevi, Ankara, s. 65-81, 2005, s.4.-

ARDIYOK, Şahin, “Anayasal Açıdan Mikro İktisadi Müdahaleler”, Legal Hukuk Dergisi, Yıl:3, Sayı:29, 2005, s. 1692-1694.-

ARDIYOK, Şahin, Doğal Tekeller ve Düzenleyici Kurumlar: Türkiye İçin Düzenleyici Kurum Modeli, Rekabet Kurumu Lisansüstü Tez Serisi, 2002, s. 10.-

ARI, Zekariya; Rekabet Hukukunda Danışıklılık Kavramı ve Hukuki Sonuçlar; Seçkin Yayınları, Ankara, 2004, s.55-

ARIKAN, Saadet, "Fikri-Sınai Haklarda Hakkın Tüketilmesi" Doktrini Avrupa Birliği ve Türkiye, İktisadi Kalkınma Vakfı Dergisi, 1996, sayı 129.-

ARKAN, Sabih, Marka Hukuku, Ankara, 1998, s. 213-

ART, Jean-Yves and LIEDEKERKE, Dirk Van; "Developments in EC Competition Law ın 1995; An Overview CML Rev. 1996, Vol. 33, No 4, s. 723.-

ASLAN, Ece Fatma, Geleceğe Yönelik Bilgi Paylaşımının Rekabet Hukuku Kapsamında Değerlendirilmesi ve Rekabet Kurumunun Bilgi Paylaşımı Konusuna Yaklaşımı, Rekabet Dergisi, Rekabet Kurumu, Cilt: 13, Sayı: 3, Temmuz 2012, s. 18. -

ASLAN İ. Yılmaz, AT Rekabet Hukuku, Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü Yayını, 1992, Ankara, s. 108-

ASLAN İ. Yılmaz; Tüketicinin Korunması ve İlgili Mevzuat; Bursa, 1996, s. 15-

ASLAN İ.Y., Türkiye İçin Rekabet Kanunu Önerisi,...., s. 97.-

ASLAN İ. Yılmaz, Avrupa Topluluğu Rekabet Hukuku Mevzuatı, Ankara Üniversitesi ATAUM Yayını, 1993, Ankara,

ASLAN, İ. Yılmaz; "Amerikan Rekabet Hukuku Sistemi", Perşembe Konferansları 1, Ankara, Ekim 1999, Rekabet Kurumu Yayını, s.65 vd.-

ASLAN, İ. YILMAZ; "Rekabet Politikalarının KOBİ'lere Uygulanması, Yeni Gelişmeler" Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelere Etkisi Yayına Hazırlayan Doç.Dr. Nurkut İNAN, Tes-Ar yayını No: 20 Ankara 1996, s. 82

ASLAN, İ. Yılmaz; Endüstriyel Tasarım Haklarının Kullanılması, Haksız Rekabet ve Rekabet Hukuku İlişkileri: Bir Mahkeme Kararı Üzerine Düşünceler" FMR Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, Yıl 1, Cilt 1, Sayı 1, s. 19-

ASLAN, İ. Yılmaz; Rekabet Hukuku Bakımından Dikey Anlaşmalar, Ekin Kitabevi Yayını, Bursa, 2004 ve ASLAN, İ. Yılmaz; Rekabet Hukuku, Ekin Kitabevi Yayını, Bursa, 2001 s. 173-176-

ASLAN, İ. Yılmaz; Tüketici Hukuku, İstanbul, 2015, s. 69.-

ASLAN, İ.Yılmaz; Rekabet Hukuku Dersleri, 2014, sf.187-

ASLAN, Zehrettin; "İdare Usul Yasasına Örnek Olarak Rekabet Kurulunun Çalışma Yöntemleri" T.C. Başbakanlık İdari Usul Kanunu Hazırlığı, Uluslararası Sempozyumu, Bildiriler 17-18 Ocak 1998, Ankara, s. 280-

ATA, ÇAĞLAR DENİZ, Rekabeti Kısıtlayıcı Anlaşmalara Olumlu Yaklaşım: Rule Of Reason Işığında Roma Antlaşması 81. Madde ve Muafiyet, Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri Serisi, Ankara, 2009, s. 12.-

ATEŞ, Mustafa, Rekabet Hukukundaki "Anlaşma" ve Borçlar Hukukundaki "Sözleşme" Kavramları Üzerine, Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi içinde, Yıl: 15, Cilt: 15, Sayı: 2014/1, s. 86.-

ATEŞ, Mustafa, Rekabetin Danışıklı Ayrımcı Uygulamalarla İhlali: RKHK Madde 4/2 (E) Hükmü Üzerine Notlar, Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi içinde, Yıl:15, Cilt:16, Sayı:2014/2, s.21. -

ATİLA, Metin Hakan, "Rekabet Hukuku Açısından Zarar", Rekabet Haber Bülteni, S.15, T.20.9.2005, s.7 -

ATİYAS; İzak; "Doğal Tekellerin Regülasyonu ve Rekabet" Perşembe Konferansları, 3 Aralık 1999, Ankara, Rekabet Kurumu Yayını, s. 49.-

AYATA, Zeynep; Hukukun İktisadi Analizi Çerçevesinde Rekabet Hukuku; Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi; Cilt 4; Sayı 1; s. 40. -

AYBER Murat; "Markaiçi ve Markalararası Rekabetin Dengelenmesi Gereken Hallerde Rekabet Otoritelerinin Yaklaşımları", Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri Serisi no.42, Ankara 2003, s.34.-

AYDEMİR, İbrahim Elektronik Ticaret Alanındaki Rekabet Sorunları, Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezi, s.19-

AYDIN ÖZTUNALI, " Rekabet Hukuku'nda Hakim Durumun Kötüye Kullanılması",Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014, s.66..-

BAILEY, D. ve R. WHISH (2012), Competition Law, Seventh Edition, Oxford University Press, New Yor, US, s. 117.-

BARLAS; Nami; Adi Ortaklık Temeline dayalı sözleşme İlişkileri; Beta yayınları, İstanbul, 1998 s.149.-

BAYRAMOGLU, Seda Nurtaç; Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri Serisi No:122, "Rekabet Hukukunda Fikri Mülkiyet Haklarının Toplu Yönetimi: Patent Havuzları ve Standart Belirleme" Ankara 2012, s. 53-55.-

BECKER, Gary, "A Theory of Competition Among Pressure Groups," Quarterly Journal of Economics, August, 1983.-

BELLAMY, C.W., CHILD, G.D.; Common Market Law of Competition; 2 nd Edition, London, 1978.-

BENTIL, John K.; "Control of the Abuse of Monopoly Power in EEC Business Law; A Commentary on the Commercial Solvents Case" CML Rev. Vol. 12, 1975, s.64-

BIDDLE, WHITE, WOODS; How Many Standards In A Laptop? (And Other Empırıcal Questıons)-

CHAMPBELL, Alan ve THOMPSON, Dennis; Common Market Law, Texts and Commentaries; London, 1962.-

CANNELLOS, P.C and SİLBER, H.S.; "Concentration in the Comman Market"; CMLRW 1970, Vol. 7, s. 160-

CECİMA O.J. 1969 L 69/13, Cematax O.J. 1971 L 227/261 Case 71/74, Frubo v Commision Judgment 15.5.1975 pa. 285, 29,30 krs.

CENGİZ, Dilek; Türk Rekabet Hukukunda Uyumlu Eylem ve Bu Eylemin Hukuki Sonuçları, Örnek Model Olarak Amerika Birleşik Devletleri ve Merkez Olarak Avrupa Birliği Rekabet Hukuku Sistemlerinin Işığında, Beta, İstanbul, 2006, s. 13 vd.-

CENGİZ S.E., "Sigortacılık Sektöründe Rekabet Hukuku Uygulamaları"- AB Düzenlemeri ve Türkiye İçin Çıkarsamalar, Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri Serisi No:80, Ankara,2007, s.78.-

CENGİZ, Dilek, "Uyumlu Eylem Karinesi"nin ve Rekabet Kurulu'nun Bu Karineye İlişkin Uygulamalarının Değerlendirilmesi, Rekabet Dergisi içinde, Rekabet Kurumu, Sayı:35, Temmuz 2008, s. 18. -

COASE, Ronald H., "Law and Economics at Chicago", John M. Olin Centennial Conference in Law and Economics at the University of Chicago Law School, April 7-9, 1992.

ÇEÇEN, Halil; Avrupa Topluluğu ve Türk Rekabet Hukukunda Hakim Durumun Fiyat Uygulamaları ile Kötüye Kullanılması, 2011, sf. 60 -

ÇEKER Mustafa; "Türk Hukukunda Rekabetin Korunması ve Yeni Rekabet Düzeni" Batıder Yıl, 1996, C. XVIII, S. 3, s. 102.-

DAYINLARLI, Kemal; Joint Venture Sözleşmesi, Ankara, 1989, s. 22 vd.-

DEMIRÖZ, Ali & SARIÇICEK, Can & ŞAHIN, Selen Yersu, Düzenlemeler ile İlişkisi Bağlamında Rekabet Hukukunun Uygulanabilirliği Sorunu, Rekabet Kurumu, Rekabet Dergisi içinde, Cilt: 15, Sayı: 1, Ankara, 2014, s. 6.-

DEMİREL, Çiğdem; Rekabet Kurulu Kararları, Rekabet Bülteni 2011 34, syf.1-

DIAMOND, Larry ve PLATTNER, Morc F.; Kapitalizm, Sosyalizm ve Demokrasi; Yeni Değerlendirmeler; Çev. Ergun Özbudun ve Levent Köker, Türk Demokrasi Vakfı yayını Ankara, 1994.-

DİNÇKOL Hulusi Alphan, İdari Yargı'da Hâkimin Takdir Yetkisinin Denetlenmesi, Doç. Dr. Nurkut İNAN "Rekabetin Korunması Hakkında Kanun" Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelere Etkisi, yayına hazırlayan Tes-Ar yayını No. 20, Ankara, 1996, s. 17.-

DOMANIÇ, Hayri, Avrupa Topluluğu Rekabet Politikaları Hukuk Düzeni ve Türk Rekabet Kanun Tasarısı, Uluslararası Sempozyum, İstanbul, 1993, s. 75 vd.-

DOMANIÇ, Hayri; Türk Ticaret Kanunu Şerhi I, Temel Yayınları, İstanbul, s.92-93; TOPÇUOĞLU, s.93-

DPT Türkiye-AT Mevzuat Uyumu Sürekli Özel ihtisas Komisyonu Raporları Cilt 1 Rekabet Hukuku ÖİK Raporu, Kasım 1995, DPT yayın, s. 48-49-

EĞERCİ Ahmet, Rekabet Kurulu Kararlarının Hukuki Niteliği ve Yargısal Denetimi, Rekabet Kurumu, Lisansüstü Tez Serisi No: 12, Ankara, 2014, s. 287-

ERDOĞAN, Yavuz; Marmara Üniversitesi Sempozyum Yayınları "Yeni TTK'da Haksız Rekabet Suçu"; Haziran 2012, s. 423.-

EREN, Fikret, Borçlar Hukuk Genel Hükümler, Ankara, 1994, C.II, s.37;-

DİRİKKAN, Hanife, "AB ile Gümrük Birliği Çerçevesinde Türk Rekabet Hukukundaki Gelişmeler" İzmir Barosu Dergisi, Nisan 1998, S.2, s. 411-

EROĞLU, Sevilay; Rekabet Hukukunda Bilgisayar Programlarının Korunması, Beta Yayınları, Mayıs, 2000, Istanbul, s. 143. -

EROL Kemal, "Rekabet Kurulunun Yapısı Yetkileri ve Usul" Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun Küçük ve Ortak Ölçekli İşletmelere Etkisi, Yayına Hazırlayan Doç. Dr. Nurkut İNAN, Tes-Ar Yayını, No. 20, Ankara, 1996, s. 28.-

EROL Kemal, Rekabet Kurallarının Ülke Dışı Uygulanması, Rekabet Kurumu Yayını, Ankara 2000, s.157.-

EROL, Haydar, Rekabet Hukukuna Aykırı Anlaşma ve Uyumlu Eylemlerin Özel Hukuk Alanındaki Sonuçları Özellikle Tazminat Sorumluluğu, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kasım 2008, s. 13.-

ERSOY, Bahar, Rekabet Hukukunda Devam Eden Tek Bir İhlal Yaklaşımı, Rekabet Kurumu, Uzmanlık Tezleri Serisi, No: 139, Haziran 2015, s. 48.-

FRAILE, I: A. KAPOOR ve R. MORALES (2014), "Drug Test: When are Pay-for-delay Agreements Ilegal?" Global Competition Litigation Review, No: 7(4), s. 218.-

FULLER, Baden; "Article 86 EEC: Economic Analysis of the Existance of a Dominant Position" EL Rev, Vol. 4, 1979, s. 429-

GAL, M. (2004), "Monopoly Pricing as an Antitrust Offence in the US and the EC: Two Systems of Belief About Monopoly?", The Antitrust Bulletin, Vol. 49.-

GERBER, D.J., "Constitutionalizing the Economy: German Neo-liberalism, Competition Law and the 'New Europe'", The American Journal of Comparative Law, Vol. 42, No. 1, 1994.-

ÇAPOĞLU, Gökhan, Rekabet Kavramı ve Rekabet Koruma Yasa Tasarısı, Türkiye İktisat, Y.5., S.14, Mayıs 1993, s.10-

GÖRÜR Hamit, İdari Yargı Denetiminin Sınırları, İzmir 2010;-

GÖZLER Kemal; İdare Hukuku Cilt 1 s, 827 vd; ÇAĞLAYAN Ramazan, İdari Yargılama Hukuku, Ankara 2011, Birinci Baskı -

GÖZÜBÖYÜK, A. Şeref, TAN, Turgut, İdare Hukuku, Cilt 1, Genel Esaslar, Turhan Kitabevi, Ankara, 1998, s. 822.-

GÖZÜBÖYÜK, A. Şeref, Yönetsel Yargı, gözden geçirilmiş 9. bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 1993, s. 124.-

GÖZÜBÜYÜK, Şeref, TAN, Turgut, İdare Hukuku, Cilt 1, Genel Esaslar, Ankara, Kasım 1999, Rekabet Kurumu Yayını, s. 29-

GÜL, İbrahim; Teşebbüsün Alıcılarına Ayrımcılık Yaparak Hakim Durumunu Kötüye Kullanması, Rekabet Kurumu Yayını, Ankara 2000, s.77. -

GÜNDAY, Metin, "Rekabet Kurumu'nun 2. Kuruluş Yıldönümü Nedeniyle Düzenlenen Rekabet Hukuku ve Yargı Sempozyumu, ANKARA, 5 Mart 1999

GÜRKAYNAK, G. - YILDIRIM, K. - ÖZGÖKÇEN, H. - AYDIN, B., Türk Rekabet Hukukunda Uyumlu Eylemlerin İspatı Odaklı İspat Tartışmaları, Rekabet Dergisi içinde, Rekabet Kurumu, Cilt:12, Sayı:4, Ekim 2011, s.86).-

GÜRKAYNAK, GÖNENÇ, YAŞAR, AYŞE GİZEM, "Rekabeti Kısıtlayıcı Amacı" Yeniden Değerlendirmek: "Groupement Des Cartes Bancaires V. Commission Kararı" Işığında Yeni Bir Gün, Rekabet Dergisi, Rekabet Kurumu, Cilt 16, Sayı 1, Ocak 2015, s. 68.-

GÜRKAYNAK, Gönenç; "Türk Rekabet Hukuku Uygulaması için 'Hukuk ve İktisat'

GÜRZUMAR, Osman Berat, Zorunlu Unsur Doktrinine Dayalı Sözleşme Yapma Yükümlülüğü, Seçkin Yayımcılık, Ankara, 2006, s. 300.-

GÜVEN, Pelin; Rekabet Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2005, s. 108.-

GÜVEN Pelin: Turk Rekabet Hukuku ve Avrupa Birliği Rekabet Hukukunda Birleşme ve Devralmaların Denetlenmesi, 1. Bası, Ankara, 2002, s. 133.-

GÜZEL, Oğuzkan; Rekabet Hukukunda Teşebbüs ve Teşebbüs Birlikleri, Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezi, Eylül 2001, Ankara.-

GYSELEN Luc, "Vertical Restraints in the Distribution Process; Strength and Weakness of Free Rider Rationale under EEC Competition Law" CML Rev 1984, s. 647-

GYSELEN, KYRIAZIS; "Article 86 EEC: The Monopoly Power Measurement Issue Revisited" EL Rev., Vol 11, no: 2, 1986, s.134.-

Haluk TANDOĞAN, Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, C 1/1. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü yayını, Ankara, 1985, s.32-

HARRİS, Bryan, "Competition and Industrial Property, The Exhaustion Principle and the Centrafarm Cases" EL Rev., Vol 4, 1979, s. 379.-

HECKE, G.Von, "Goverment Enterprises and National Monopolies Under the EEC Treaty" CML. Rev. Vol 3, 1965, s. 453, Krş SCHINDLER, s. 61.-

HUGO, Simone; "Avrupa'da Küçük ve Orta İşletmeler" Avrupa Kasım 1982, Sayı 72, s. 12 - 14-

I.SAMKALDEN, J.E. DRUKER, "Legal Problems Relating the Article 86 of the Rome Treaty" CML Rev. 1965 Vol. 3, s. 169.-

I.V. BAEL, J.F. BELLIS; Competition Law of the E.E.C.; Oxfordshire 1987.-

INAN, Nurkut; Rekabet Hukukunun Diğer Disiplinlerle Ilişkisi" Perşembe Konferansları I, Ankara, Ekim 1999, Rekabet Kurumu Yayını, s. 12.-

İKİZLER, Metin, Rekabet Hukukunda Uyumlu Eylemler, Ankara, 2005, s. 179.-

İNAN Nurkut; "Birleşme ve Devralma Kurallarının Temel Sorunları" Rekabet Bülteni, Sayı 2, Yıl 1, s. 19.-

İNAN, Nurkut, "4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun Özel Hukuka İlişkin Hükümlerine Eleştirel Bir Bakış" Rekabet Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu II, Kayseri, Nisan 2004, s. 48-

İNAN, Nurkut, "Rekabet Kurumu'nun 2. Kuruluş Yıldönümü Nedeniyle Düzenlenen REKABET HUKUKU VE YARGI Sempozyumu", Ankara, 5 Mart 1999, Rekabet Kurumu Yayını, s. 50 vd.-

İNAN, Nurkut, Rekabet Hukuku Uygulamasında Adliye Mahkemelerinin Rolü, Ankara Barosu Hukuk Kurultayı 2002, Ankara, 2002,s.610;

İNAN, Nurkut; "Türk Rekabet Kanun Tasarısının Birinci Bölümü" AB: Rekabet Politikaları Hukuk Düzeni ve Türk Rekabet Kanun Tasarısı, Uluslararası Sempozyum, İstanbul, 1993, s. 46. -

İNAN, Nurkut; Perşembe Konferansları (3) Ankara, Aralık 1999, Rekabet Kurumu Yayını, s. 101 vd.-

İNAN, NURKUT, "Tek Satıcılık Sözleşmesi ve Üçüncü Kişiler" Batıder, C.XVII, S. 2, s.58-

İŞGÜZAR, Hasan; Tek Satıcılık Sözleşmesi, Ankara, 1989.

James A. RAHL; "Competiton and Antitrust in American Economic Policy: Are There Useful Lessons for Europe?" CMLRev. Vol. 8, 1971, s. 288 vd.-

JAQUEMIN;"AB Sanayi ve Rekabet Politikaları" AB Rekabet Politikaları Hukuk Düzeni ve Türk Rekabet Kanun Tasarısı; Uluslararası Sempozyum, İstanbul, 1993.-

JOLIET Réné; The Rule of Reason in Antiturst Law, Amerikan, German and Common Market Laws in Comparative Perspective; La Haye 1967, s. 113.-

JONES, A. ve B. SUFRIN (2004), EC Competition Law, Third Edition, Oxford University Press, New York, s.30.

KALABALIK Halil, İdare Hukukunda Takdir Yetkisi Kavramı Ve Benzer Kurumlarla Karşılaştırılması

KARAHANOĞULLARI Onur, İdari Takdir Yetkisinin Kullanılmasına İlişkin R(80)2 Sayılı Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Tavsiye Kararı, AÜHFD, Yıl 1996, Cilt 45, Sayı.1-4 -

KAPLAN, İbrahim; İnşaat Sektöründe Müşterek İş Ortaklığı -Joint Venture, Ankara, 1994, s. 4.-

KATIRCIOĞLU, Erol; "Bir Pazar Ekonomisi Kurumu Olarak Rekabet Hukuku" Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun Küçük ve Orta Ölçekli Işletmelere Etkisi, Yayına hazırlayan Doç. Dr. Nurkut INAN, Tes-Ar Yayınları No. 20, Ankara, 1996, s. 1.-

KAYAR İsmail / İlbasmış Hızlısoy, Özlem Yeni Türk Ticaret Kanunu Hükümlerinin Rekabet Hukuku Açısından Değerlendirilmesi, IX Rekabet Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu, 2011, s. 80.-

KAYHAN Fahrettin, Türk Marka Hukuku Açısından Paralel İthalat ve Marka Hakkının Tükenmesi, Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, Yıl:1 Cilt: 1, Sayı: 2001/1, Ankara Barosu Yayınları, s. 53.-

KAYIHAN, Şaban; Türk Hukukunda Acentelik Sözleşmesi, İstanbul, 1999, s. 22 vd.-

KIRCA, Çiğdem, Franchise Sözleşmesi, Ankara, s.99.-

KOCADAĞ, Nilgün(2015), Rekabet Hukuku Kapsamında Ana Şirketin Yavru Şirket İhlallerinden Doğan Sorumluluğu, Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri Serisi No: 137, syf. 54-55.-

KORAH Valentin; "Abuse of Dominant Position in the Banana Market" EL. Rev., 1976, s. 325 vd.-

KOVACIC, W., / SHAPIRO, C, "Antitrust Policy: A Centruy of Economic Legal and Legal Thinking" **Journalof Economic Perspectives,** 14(1), s. 43-60, 2000.

KÖKTÜRK, Nur Seda, Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri Serisi No: 285, Telekomünikasyon Sektöründe Dikey Bütünleşik Firma Davranışlarının Düzenlenmesi: Sektörel Düzenleme ve Rekabet Hukuku, Aralık 2012, Ankara-

KULAKSIZOĞLU Şebnem, Rekabet Hukukunda Yatay Birleşmeler: Antirekabetçi Etkiler ile Öne Sürülen Savunma ve Yararlar, Rekabet Kurumu Ankara, 2003, s.52.-

KURU, Baki, ASLAN, Ramazan, YILMAZ, Ejder, Medeni Usul Hukuku, 1986, Ankara, s. 518.-

LANG, J. Temple; The Common Market and Common Law Legal Aspects of Foreign Investment and Economic Integration in the European Community with Ireland as a Prototype; Chicago and London, 1966, s. 418.-

LUC GYSELEN; "Vertical Restraints in the Distribution Process; Strength and Weakness of Free Rider Rationale under EEC Competition Law" CML Rev 1984, s. 647.-

Marian PASCHKE;"Rekabet Hukuku ve Rekabet Yasası" AT: Hukukunun Durumu Ve Perspektifleri Sempozyumu, 17-21 Ekim 1990, ATAUM Yayını No: 9.-

M.R.MOK;"The Cartel Policy of EEC Commission 1962-1967" CML Rev. Vol.6 1969, s.72

M. SIRAGOSA; "The Application of Article 86 to the Pricing Policy of Dominant Companies: Discriminatory and Unfair Prices" CML, Rev., 1979, Vol. 16, s. 187.-

Mc GEE J.S., "Predatory Pricing Revisited" The Journal of Law and Economics 1981, Vol: 24(1), s. 289 vd.-

MENIERE, Yann; Fair, Reasonable and Non-Discriminatory (FRAND) Licensing Terms, 2015-

MIMAROĞLU S.K.; Ticaret Hukuk, Ankara, s.190;

ODMAN BOZTOSUN, Ayşe; "Entegre Devre Topografyası Hakkında Eleştirel Bir Bakış" Atatürk Üniversitesi Erciyes Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: VIII, Sayı: 3-4, s. 333.-

ODMAN BOZTOSUN, Ayşe; Fikri Mülkiyet Hukuku İle Rekabet Hukukunun Teknolojik Yeniliklerin Teşvikindeki Rolü; Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2002, s. 25,34.-

ODYAKMAZ, Zehra, "İdari Usulden Beklediklerimiz" İdari Usul Kanunu Hazırlığı, Uluslararası Sempozyumu, Bildiriler, Ankara, 1998, s. 2-5.-

OKAT Tolga, Patentin sağladığı hakkın Rekabet Hukuku çerçevesinde değerlendirilmesi, (Danışman: Prof Dr. Tekin Memiş), Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Eylül 2008-

OKUTAN Nilsson, Gül, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Şirketler Topluluğu Hukuku, İstanbul: XII Levha Yayıncılık, 2009, s.136.-

ORTAN; Ali Necip Avrupa Patent Sistemi, Cilt. 2, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını, Ankara, 1992, s. 137-

ÖCAL, Akar, "Avrupa Toplulukları Adalet Divanı Kararları: XIV" İktisat Maliye, 1985, C 32, s. 171 vd.

ÖMER TEOMAN; "Tek Satıcılık Hakkının Üçüncü Kişiler Tarafından İhlali Durumunda Haksız Rekabete İlişkin Kuralların Uygulanma Olanağı" Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu X, 9 Nisan 1993, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını, s. 36 vd.-

ÖZ Gamze, Avrupa Topluluğu ve Türk Rekabet Hukukunda Hakim Durumun Kötüye Kullanılması, Rekabet Kurumu Yayını, Ankara, 2000, s. 6.-

ÖZ, Gamze; "AB Rekabet Hukukundaki Son Gelişmeler" Perşembe Konferansları (3), Ankara, Aralık 1999, s. 102 -

ÖZDEMİR, NECLA SÜMER, Rekabete Aykırı Dışlayıcı Uygulamaların Tespitinde Etki Temelli Yaklaşım ve Etki Standartları, Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri Serisi, Ankara, 2015, s. 43 vd.-

ÖZDEMİR, Ümit Nevruz, Fiyatlamaya İlişkin Tek Taraflı Davranışların Değerlendirilmesi nde Kullanılan Maliyet Ölçütleri, Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri Serisi No: 96, Ankara, 2009, s. 71.-

ÖZGÜR Mete Falcıoğlu, Türk Hukukunda Elektronik Satım Sözleşmesi ve Kuruluşu, s.39-

ÖZSUNAY Ergun; Kartel Hukuk; İstanbul, 1985, s. 85.-

ÖZSUNAY Ergun; "Pazardaki Gücün Kötüye Kullanılması Hoffman La Roche Kararı Üzerine Bazı Düşünceler", İktisat Maliye, 1980, C 27, s. 407.-

ÖZSUNAY, Ergun, "Rekabet Kısıtlamalarının Özel Hukuk Alanındaki Sonuçları"; Rekabet Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu, Kayseri, Nisan 2005, s. 16 Karşı görüş Sanlı, Haksız Fiil..", s.236 -

ÖZTÜRK, Pınar; "Rekabet Hukuku Açısından Joint Venture'lerin Değerlendirilmesi" Oğuz Imregüne Armağan, Istanbul 1998, s.493

ÖZTÜRK, Prof. Dr. Bahri; Kabahatler Kanunu'nun Genel Esasları, İdari Ceza Hukuku Sempozyumu – İstanbul Kültür Üniversitesi, 2009, s.15-

PINAR Hamdi, "Marka Hukukunda Hakların Tükenmesi", Prof. Dr. Kemal Oğuzman'a Armağan, İstanbul, 2000, s. 899-900.-

PINAR, Hamdi; "Rekabet Hukuku ve Haksız Rekabet Hukuku Ilişkisi", Rekabet Dergisi Nisan 2014 Cilt 15, Sayı 2, s. 61. -

PİŞMAF, Şamil, İktisadi ve Hukuki Açıdan Teşebbüsler Arası Bilgi Değişimi, Rekabet Kurumu, Uzmanlık Tezleri Serisi, No:115, Aralık 2012, s. 47.-

PLAISANT, R. ve LASSIER, J. (Çev. Akar Öcal); "Ortak Pazarda Hakim Durumun Kötüye Kullanılması", İktisat Maliye, 1981, S. 1, C. 28, s. 12-16;

POROY Reha; "Avrupa Ekonomik Topluluğunda Rekabet Hukuku" AET, Çeşitli Sorunlar Üzerine Konferanslar İstanbul 1973 İst. Ün. Yayını No. 1867, s. 65.-

POROY/YASAMAN; Ticari İşletme Hukuku, 8. Bası, İstanbul 1998, s.175;

SANLI, K. Cem; Türk Rekabet Hukukunda Haksız Fiil Sorumluluğu; Rekabet Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu I, Kayseri, Nisan 2003, s.232.

SANLI, Kerem Cem; "Rekabet Hukukunda Tekelci Fiyatlandırma" Perşembe Konferansları, Ekim, 2000, Ankara, Rekabet Kurumu Yayını s. 79.-

SANLI, Kerem Cem; "Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanunda Öngörülen Yasaklayıcı Hükümler ve Bu Hükümlere Aykırı Sözleşme ve Teşebbüs Birliği Kararlarının Geçersizliği" sayfa 30.-

SARIÇIÇEK, Can, Düzenlenen Davranış Doktrini Çerçevesinde Rekabet Hukuku Uygulamaları, Rekabet Kurumu, Uzmanlık Tezleri Serisi, No: 136, Ankara, 2012, s. 8.-

SCHINDLER, Peter; "Public Enterprises and the EEC Treaty" CML Rev. Vol. 7, 1970,s.62,"Devletin fiilen veya hukuken kontrolü altında bulundurduğu işletmeler kamu işletmesidir."

SCHREKER, G; (Çeviren AKAR, Öcal) Avrupa Ekonomik Topluluğuna Dahil Ülkelerde Haksız Rekabetin Önlenmesi, Ankara 1971 Eskişehir. İTİA AET Enstitüsü Yayını No: 6, s. 4;

SEKMEN, Orhan(2013), Rekabet Hukukunda Tazminat Sorumluluğu, Bilge Yayınevi, syf.75-76-

SEYİDOĞLU; Ekonomik Terimler Ansiklopedik Sözlük, Ankara, 1992, s.720 -

STEINDORF, E, "Article 85 and Rule of Reason" CML Rev., Vol. 21, 1985, s. 642.-

SULUK Cahit, "Anayasa Mahkemesinin Faydalı Model ve Markalara İlişkin Kararının Düşündürdükleri: Anayasaya Aykırılık Sorunu", Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, Yıl: 4, Cilt: 4, Sayı: 2004/3, Ankara Barosu Yayınları, s. 49.-

ŞAHİN, Murat; ABD,AB ve TÜRK Rekabet Hukukunda Tazminat Talepleri,(Danışman: Doç. Dr. Ayşe Tülin YÜRÜK), Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi, Eylül 2011-12 Levha Yayıncılık, 2013

ŞAYLI, Yasemin, Avrupa Topluluğu ve Türk Rekabet Hukukunda Uyumlu Eylem, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2005, s. 29.-

ŞEHİRALİ Peyzan Hayal, Patent Hakkının Korunması, 1998, Birinci Basım, Ankara, Nisan 1998, s. 81-

ŞEN Mahmut, İdarenin Yargısal Denetiminin Sınırlarına İlişkin Modeller, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XVII, Y. 2013, SAYI: 1-2-

TAN, Turgut, "Özelleştirme Sürecinde Rekabet Kurumunun Yeri" Rekabet Politikası ve Özelleştirme Sempozyumu, 5 Kasım 1999, Ankara, s. 28-

TEKİL, Fahiman; Ticari İşletme Hukuku, Üçüncü Bası, İstanbul, 1997, s.208;

TEKİNALP, Ünal; "AET Rekabet Hukukunda Piyasaya Egemen İşletme II. Chiquita Kararı", İktisat Maliye, 1980, C. 26, S. 12, s. 498-

TEKİNALP Ünal, Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Şirketler Topluluğuna İlişkin Düzenlemesinde Kontrol İlkesi, Prof. Dr. Hüseyin Hatemi'ye Armağan - 2. Cilt, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2009, s.1544.-

TEKİNALP, Ünal, Fikri Mülkiyet Hukuku, Beta Yayınları, Üçüncü Bası, İstanbul, 2004, s. 413-

TEKİNALP, Ünal; "Rekabet Kuralları ve Mali Sektör" Rekabet Politikası ve Türkiye AB Danışmanlık ve Yatırım Hizmetleri AŞ: İnterMedya yayını, İstanbul, 1998, s.70.-

TEMEL, Esma, Özelleştirme Uygulamaları ve Rekabet Politikası, Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri Serisi, No. 300, Ankara 2012, s. 5.-

TOPALÖMER, Serap; "Tüketici Refahının Arttırılmasında İki Farklı Araç: Tüketici Politikası ve Rekabet Politikası"; Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri Serisi No: 138; s. 4.-

TOPÇUOĞLU, Metin, Rekabeti Kısıtlayan Teşebbüsler Arası İşbirliği Davranışları ve Hukuki Sonuçları, Rekabet Kurumu, Lisansüstü Tez Serisi, No:7, 2001, s.169.-

Türkiye İş Bankası İktisadi Araştırmalar Bölümü, Dünyada Ve Türkiye'de E-Ticaret Sektörü, s.4-

ULUSOY Prof. Dr. Ali D., İdari Yaptırımlar, XII Levha, 2013, s. 11-

ÜNAL, Çiğdem, Aşırı Fiyat Kavramı ve Aşırı Fiyatlama Davranışının Rekabet Hukukundaki Yeri, Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri Serisi No: 103, Ankara, 2010, s. 23.-

ÜNAL, Çiğdem, Rekabet Hukukunda Tek Taraflı Sömürücü Davranışlar, Rekabet Dergisi, 2010, 11(4), s. 117.-

ÜNAL, Orhan; "İşgücü Piyasalarında Rekabet Kurallarının Uygulanması" Bilgi Üniversitesi Rekabet Hukuku Merkezi 5. Mayıs 2021 tarihinde sunulan tebliğ

ÜNAL, Orhan; 4054 SAYILI KANUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİK SONRASINDA KURUL'UN YERİNDE İNCELEME YETKİSİ VE KAPSAMI ; Uygulamalı Rekabet Hukuku Seminerleri, Bilgi Üniversitesi Rekabet Hukuku Merkezinde sunulan tebliğ. https://www.youtube.com/watch?v=nK0P_yOUEjQ&list=PLIJPubOOjjTj5r85AKnhDladNonaf1rqb

ÜSTÜNDAĞ, Medeni Yargılama Hukuku, C I-II, s.280, 281.-

WERTHEIMER, "National Trade Mark Law and the Common Market Rules of Competition, A case Study of the Trade Mark Implications in the Consten Grundig Case" CML Rev. 1966, Vol 4, s. 309

WHISH, Richard & BAILEY, David, Competition Law, Seventh Edition, Oxford, s. 1.-

WHISH, Robert, Competition Law, 2003, 5th Edition, Lexis Nexis, London, s. 770-

WHİSH,Richard, Competition Law, Oxford 2009, s.605-

WOLF, Henning-Roth; "Avrupa Topluluğu Rekabet Hukuku" AT Hukuku ve Türkiye'nin Uyumu Semineri, İstanbul, 1990, s.162

YALÇIN, Yalçıner; Davranışsal Iktisat Yaklaşımıyla Rekabetçi Piyasa Analizi, Uzmanlık Tezleri Serisi No:133, Ankara 2012, sayfa 5,6.-

YALÇINDURAN, T; Alt İstisna (Taşeronluk) Sözleşmeleri, Yetkin Yayınları, Ankara, 2000-

YAVUZ Cevdet, Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 5.B, İstanbul, s.29.-

YAVUZ, ŞAHİN, "Amerikan Antitröst Hukukunda Yeniden Satış Fiyatının Belirlenmesi Sorunu: "Per Se" veya "Rule Of Reason" Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezi Serisi, Ankara, 2003.-

YILDIRIM Turan, İdari Yargı, İstanbul 2010, 2. Baskı

YILMAZ, Ejder, "Rekabet Kanunun Uygulanmasında Usul ve İspat Sorunları" Perşembe Konferansları Rekabet Kurumu Yayını, Ankara, Kasım 1999, s. 87 vd.-

YILMAZ, Ejder, "Rekabet Kanunu Uygulamasında: Usul ve İspat Sorunları; " Ankara, 18 Kasım 1999, Rekabet Kurumu Perşembe Konferansları, Ankara, Kasım 1999, s. 94.-

YERLİ VE YABANCI MARKA ZİNCİR OTEL İŞLETMELERİNİN REKABET STRATEJİLERİ ve STRATEJİK YÖNETİM

Dr. Binali KILIÇ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-87-6

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Mayıs 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

8. KAYNAKLAR

Acar, A. Z. ve C. Zehir. (2008). Kaynak Tabanlı İşletme Yetenekleri Ölçeği Geliştirilmesi ve Doğrulanması. İşletme Fakültesi Dergisi. 8.1, 103-131.

Ağraş, S. ve İ. Kılınç. (2014). Örgütsel Yeteneklerin Türkiye'deki Otel İşletmeleri Bağlamında Analizi. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi. 3,4. 1-35.

Akbaba, A. ve E. Erenler. (2008). Otel İşletmelerinde Yöneticilerin Liderlik Yönelimleri ve İşletme Performansı İlişkisi. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi. 19.1, 21-36.

Akdemir, B. (2010). Stratejik Yol Haritası Uygulamasının Stratejik Yönetim Bilincine Etkisinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. E-Journal of New World Sciences Academy. 5.4, 320-341.

Akın, A., M.Y. Şimşek., A. Akın (2012). Turizm Sektörünün Ekonomideki Yeri ve Önemi. Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi. 4.7, 63-82

Aktan, C. C. (2008). Stratejik Yönetim ve Stratejik Planlama. Çimento İşveren Sendikası Dergisi. 22,4. 4-21

Aktaş, K. (2015). Uluslararası İşletmelerde Stratejik Yönetim. Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi. 3.1, 1-19. http://docplayer.biz.tr/6560174-Uluslararasi-isletmelerde-stratejik-yonetim-kadir-aktas-inonu-universitesi-sbe-isletme-bolumu-aktas0072-gmail-com.html Erişim Tarihi: 13.01.2017.

Alparslan, A. M. ve İ. H. Çarıkçı. (2014). İşletmede Strateji Oluşturma Yaklaşımlarını Değerlendirmeye Yönelik Bir Vaka Çalışması. İstanbul Üniversitesi İşletme İktisadı Enstitüsü Dergisi. 76. 18-50.

Anameriç, H. (2005). Yönetim Bilgi Sistemlerinin Yönetim Fonksiyonları Üzerine Etkisi. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi. 45.2, 25-43.

Anna, A. (2015). Strategic Management Tools and Techniques and Organizational Performance: Findings from the Czech Republic. Journal of Competitiveness. 7.3, 19-36.

Araza A. ve A. Gonca. (2016). Yönetimde Yeni Paradigmalar. 1.Basım. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık

Aydemir, B., U. Saylan ve F. Aydoğmuş. (2014). Turizmde Rekabet: Seyahat ve Turizm (T&T) Rekabet Edebilirlik Raporunda Türkiye'nin ve Avrupa'nın Değerlendirilmesi. Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi. 18.1, 1-15.

Azorin, J. F. M., E. Cortes., J. P. Moliner ve J. J. Tari. (2009). Enviromental practices and firm performance: an empirical analysis in the Spanish hotel industry. Journal of Cleaner Production. 17. 516-524.

Bahar, O. ve M. Kozak. (2005). Türkiye Turizminin Akdeniz Ülkeleri ile Rekabet Gücü Açısından Karşılaştırılması. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi. 16.2, 139-152.

Bahar, O. ve M. Kozak. (2012). Turizm ve Rekabet. 1. Basım. Ankara: Detay Yayıncılık.

Bakırtaş, İ. ve H. Bakırtaş. (2008). Firmaların Sürdürülebilir Rekabet Üstünlüğünün Bir Kaynağı Olarak Temel Yetenek: Genel Bir Değerlendirme. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 19, 75-99

Bakoğlu, R. (2010). Çağdaş Stratejik Yönetim.1. Baskı. İstanbul, Beta Yayınları.

Bakoğlu, R. ve E. D. Özcan. (2010). İşletme Düzeyinde Strateji Paradokslarının Mintzberg'in On Stratejik Yönetim Okulu Açısından Değerlendirilmesi. Öneri Dergisi. 9.34, 57-69.

Bal, Y. (2010). Rekabet Üstünlüğü Yaratmada Kaynak Temelli Yaklaşım Bağlamında İnsan Kaynaklarının Rolü. Selçuk Üniversitesi. İ.İ.B.F. Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi. 20, 267-278.

Barca M. (2005). Stratejik Yönetim Düşüncesinin Evrimi: Bilimsel Bir Disiplin Oluşum Hikâyesi. Yönetim Araştırmaları Dergisi. 5.1, 7-38.

Barca, M. (2009). Stratejik Yönetim Düşüncesinin Gelişimi. Ankara Sanayi Odası. Nisan/Mayıs/Haziran.34-52.
http://www.aso.org.tr/b2b/asobilgi/sayilar/dosyanisanmayishaziran20091.pdf Erişim Tarihi: 28.02.2017

Barca, M. ve M. Hızıroğlu. (2009). 2000'li Yıllarda Türkiye'de Stratejik Yönetim Alanının Entelektüel Yapısı. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi. 4.1, 113-148.

Barutçugil, İ. (2013). Stratejik Yönetim 101. 1. Basım. İstanbul: Kariyer Yayıncılık.

Becerikli, S. Y. (2000). Stratejik Yönetim Planlaması: 2000'li Yıllarda İşletmeler İçin Yeni Bir Açılım. Amme İdaresi Dergisi. 33.3, 97-109.

Becerra, M., J. Santalo ve R. Silva. (2013). Being better v.s. being different: Differentiation, competition,and pricing strategies in the Spanish hotel industry. Tourism Management. 34. 71-79.

Berber, A. (2013). Klasik Yönetim Düşüncesi. 1. Baskı. İstanbul, Alfa Yayınları.

Bilgiç, A. (2013). Stratejik Yönetim Düşüncesinin Evrimi. Denetişim Dergisi. 2013/11. 69-75

Bordean, O. N. ve A. Borza. (2014). Strategic Management Practices Within The Romanian Hotel Industry. Amfiteatru Economic Journal. 16.8, 1238-1252.

Bordean, O., A. Borza, M. Plescan ve C. Mitra. (2010). The impact of generic strategies on hotel's performance. In An Enterprise Odyssey. International Conference Proceedings, University of Zagreb, Faculty of Economics and Business. May, 1548-1560.

Božič, V., ve Knežević Cvelbar, Lj. (2016), Resources and capabilities driving performance in the hotel industry, Tourism and Hospitality Management, Vol. 22, No. 2, 225-246.

Brahama, S. S. ve H. Chakraborty. (2011). From Industry to Firm Resources: Resource-Based View of Competitive Advantage. The IUP Journal of Business Strategy. 8.2, 7-21.

Bridoux, F. (1997). A Resource-Based Approach to Performance and Competition: An Overview of the Connections between Resources and Competition. Organizaion ond Competitive Interactions of Strategic Management Journal. 1-21.http://ot-ds.sipr.ucl.ac.be/cps/ucl/doc/iag/documents/WP_110_Bridoux.pdf.

Cantürk, N. ve H. Çiçek. (2016). İşletmelerde Fırsat ve Kaynak Tabanlı Yaklaşımların Rekabet Stratejisi Tercihleri İle İlişkisi: Burdur Mermer İşletmelerinde Bir Araştırma. Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi. 7.13, 95-121.

Carvalho, L. ve T. Costa. (2011). Tourism Innovation – A Literature Review Complemented By Case Study Research. International Conference On Tourism & Management Studies. 1. 23-33.

Chaffee, E. E. (1984). Three Model of Strategy. Academy of Management Review. 10.1, 89-98.

Chan, P. (2014). A Framework Linking Positioning Strategy and Resource-Based View: Women - Frendly Hotels. Web Journal Of Chinese Management Review. 17.2. 1-22.

Chen, Y.C., W.C. Wang ve C. Y. Chu. (2011). A Case Study on the Business Performance Management of Hilton Hotels Corp. International Business Research. 4.2, 213-218.

Cheng, D. S. Y. (2013). Analyz the Hotel Industry in Porter Five Competitive Forces. The Journal of Global Business Management. 9.3, 52-57.

Collis, D. J.ve Montgomery, C. A. (2008). Competing on Resources. Harvard Business Review. July - August 1-13. www.hbr.org https://hbr.org/2008/07/competing-on-resources. Erişim Tarihi: 17.01.2017

Connolly, P. ve G. McGing. (2007). High performance work practices and competitive advantage in the Irish hospitality sector. International Journal of Contemporary Hospitality Management. 19.3, 201-210.

Cosma, S, C. Fleşeriu ve M. Bota. (2015). Customers Relationship Considerations in Hotels Belonging to an International Chain. International Journal of Economic Practices and Teories. 5.5, 551-559.

Coşar, Y. (2008). Otel İşletmelerinde Rekabet Üstünlüğünü Etkileyen Faktörler: Yöneticiler Üzerinde Bir Araştırma. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi. 19.1, 45-56.

Coşkun, S., M. Mesci ve İ. Kılınç. (2013) Stratejik Rekabet Üstünlüğü Sağlama Aracı Olarak İnovasyon Stratejileri: Kocaeli Otel İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13.2, 101-132.

Çavuş, F. M. (2005). Aile İşletmelerinde Stratejik Yönetim. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 14.2, 152-166.

Çeşmeci, N. (2012). Stratejik Planlamanın Dayanağı Olarak Stratejik Öngörü Gereksinimi ve Geliştirme Yöntemleri. Güvenlik Stratejileri Dergisi. 8.15, 139-161.

Çetin, Ç. K. ve D. Ö. Çaylan. (2015). Stratejik Yönetim Yazınının Entelektüel Yapısında Değişim: 2001-2013 Yılları Arasında Bibliyometrik Bir Değerlendirme. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 29.1, 101-120.

Çetintürk, İ., O. Adıgüzel ve C. Demir. (2016). Sürdürülebilir Rekabetçi Üstünlük Kaynağı Olarak Yenilik Yeteneği: Beş Yıldızlı Konaklama İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi. 27.1, 25-42.

Çolakoğlu, Ü. ve O. E. Çolakoğlu (Ed.) (2010). Stratejik Yönetim ve Turizmde Uygulamaları. Ankara: Detay Yayıncılık.

Çubukçu, M. (2018). Stratejik Yönetimin Gelişim Süreci ve Stratejik Yönetime Dair Literatürdeki Güncel Araştırma Konularının Sınıflandırılması. Stratejik Yönetim Araştırmaları Dergisi. 1.2, 61-84

Demirer, D. ve Hassan, A. (2016). Değiş Tokuş ve Kiralama Uygulamalarının Konaklama İşletmeleri Üzerindeki Olası Etkileri. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 27.1, 43-61.

Dil, E. (2014). Stratejik Başarı Göstergesi Olarak Örgütsel Uzun Ömürlülük: Kavramsal ve Kuramsal Bir Tartışma. Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi. 9.2, 15-24.

Dinçer, M. ve F. İ. Dinçer. (2011). Türkiye'de Konaklama Sektörünün Gelişimi ve Başlıca Sorunları Üzerine Bir Araştırma. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, 47.1-4, 45-57.

Dinçer, Ö. (2013). Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası. 9. Baskı. İstanbul. Alfa Yayınları.

Dinçer, Ö. ve E. Tatoğlu. (2002) Türkiye'de Faaliyet Gösteren İşletmelerde Strateji Geliştirme Süreç ve Uygulamaları. 10. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, Akdeniz Üniversitesi, http://www.omerdincer.com/document/strateji_gelistirme.pdf. Erişim Tarihi:23.07.2017

Dinçer, S. E. (2011). Stratejik Planlama ve Veri Zarflama Analizinde Etkinlik Ölçümü. 1. Baskı. Der Yayınları.

Doz, Y. ve M. Kosonen. (2017). Hızlı Strateji. Ü. Şensoy (çev.), 1. Baskı. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Dursun, M. (2016). Butik Otel Sektörü ve Rekabet Analizi: Daphnis Otel Örneği. Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi. 6.2, 162-182.

Egeli, H. A. (1997). Türk Turizminin Dış Ticaret ve Sektörlerarası Bağlantıları Açısından Değerlendirilmesi. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi. 52.1, 235-246.

Eker, M. ve B. Zengin. (2016). Konaklama İşletmelerinde Temel Yetenek Farkındalığı. 15. Geleneksel Turizm Sempozyumu 2016 Bildiriler Kitabı. 1-15. http://btioyo.balikesir.edu.tr/sempozyum/TURIZM-SEMPOZYUM-BASKI.pdf. Erişim Tarihi: 14.01.2017.

Emirza, E. (2010). Endüstriyel İşletmelerde Markalaşma Düzeyinin Ölçülmesine Yönelik Bir Alan Araştırması. Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi. 2., 128-143

Enginoğlu, D. ve C. L. Arıkan. (2016). A literature review on core competence. International Journal of Management (IJM). 7.3, 120-127.

Enz, C. A. (2010). Hospitality Strategic Management. 2. Edition. New Jersey, John Wiley & Sons, Inc.

Erdem, B. (2010). Otel Endüstrisinde Yeni Bir Trend: Dizayn Oteller. Balıkesir Üniversitesi Ticaret ve Turizm Fakültesi Dergisi. 1, 115-132.

Erkut, H. (2010). Yönetim'in Kanatları, Stratejik Yönetimin Temelleri. 1.Baskı. İstanbul. Yalın Yayıncılık.

Erol, Y ve A. R. İnce. (2012). Rekabette Pozisyon Okulu Düşüncesi ve Kaynak Tabanlı Görüşün Karşılaştırılması. C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 13.1, 97-114

Eryılmaz, M. E. (2016). Bir Araştırmacının Naçizane Gözlemleri: İlgili Dergilerin Editör ve Hakemleri Stratejik Yönetim Alanı Yazarlarından Ne Beklerler? Turkish Journal of Management. 1.1, 9-22.

Eryiğit, B. H. (2013). Stratejik Planlama, Stratejik Planlamaya Alternatif Yaklaşımlar ve Stratejik Yönetim Okulları. Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi. 4.9, 152-172.

Freedman, L. (2014). Strateji. B. Ç. Dişbudak, T. Belge (çev.), 2. Baskı. İstanbul: Alfa Basım. (orijinal basım tarihi 2013).

Garcia, M. Ü., E. C. Cortes, B. M. Lajara ve P.Z. Saez. (2014). Strategy, training and performance fit. International Journal of Hospitality Management. 42,100-116.

Gemci, R., G. Gülşen ve F. M. Kabasakal. (2009). Markalar Ve Markalaşma Şartları. Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi, 14. 1, 105-114

Göğüş, G., İ. S. Karakadılar ve S. Apak. (2013). Innovation and Sustainable growth measurement in hotel industry: A hierarchical decision making model. 9th International Strategic Management Conference, Procedia-Social and Behavioral Sciences. 99, 752-761.

Göral, R. (2014). Turizm İşletmelerinde Stratejik Yönetim. 1. Basım. Ankara: Detay Yayıncılık.

Görkemli, H. N. (2012). Kent İmajı ve Markalaşan Kentler. Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi. 17., 141-155

Grant, R. M. ve J. Jordan. (2014). Stratejinin Temelleri G. Sart (çev.), 1. Basım, İstanbul: Nobel Akademi Yayıncılık.

Gregory, A. J. (2007). A Systems Approach To Strategıc Management. Indian Society of Soil Science. Proceedings of the 51st Annual Meeting of the ISSS - 2007, Tokyo, Japan, Papers: 51st Annual Meeting. http://journals.isss.org/index.php/proceedings51st/article/viewFile/840/207+rel= ISSN: 1999-6918 Erişim Tarihi: 22.01.2017.1-9

Güçlü, N. (2003). Stratejik Yönetim. Gazi Üniversitesi. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. 23.2, 61-85.

Gülbahar, M. O. ve F. Yıldırım. (2015). Marketing Efforts Related to Social Media Channels and Mobile Application Usage in Tourism: Case Study in Istanbul. Procedia - Social and Behavioral Sciences. 195, 453 – 462.

Güler, E. G. (2009). Otel İşletmelerinde Değer Yaratma ve Müşteri Değeri Algılaması Üzerine Bir Araştırma: Edirne'deki Oteller Örneği. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi. 20.1, 61-76.

Hall, R. (1992). The Strategic Analysis of Intangible Resorces. Strategic Management Journal. 13, 135-144.

Hallin, C. A. ve E. Marnburg. (2008). Knowledge management in the hospitality industry: A review of empirical research. Tourism Management. 29. 366-381.

Hamel, G. ve C. K. Prahalad. (1996). Geleceği Kazanmak. Z. Dicleli (çev.), İstanbul: İnkılap Yayınları. (orijinal baskı tarihi 1994).

Hamel, G. ve C.K. Prahalad. (1989). Strategic Intent. Harvard Business Review. May-June, 63-77.

Haycock, K., A. Cheadler ve K. S. Bluestone. (2012). Strategic Thinking. Lessons for Leadership from the Literature. Library Leadership & Management. 26.3/4, 1-23.

Herrera, B. G. C., C. A. Enz ve M. J. Lankau. (2003). Grooming Future Hospitality Leaders: A Competence Model. Cornell Hotel and Restaurant Administration Quartely. 17. June, 17-22.

Ivanova, M. ve S. Ivanov. (2015). Affiliation to hotel chains: Hotel's perpective. Tourism Management Perpectives. 16. 148-162.

İnce, A. R. (2011). Stratejik Yönetim Yaklaşımlarının Tercih Edilebilirliğinin Yönetici Bakış Açısından Değerlendirilmesi ve ISO 1000 Firmalarında Bir Araştırma. Doktora Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi SBE, 2011), s.71

Javidan, M. (1998). Core Competence: What Does it Mean in Practice? Long Range Planing 31.1, s.60-71.

Javidan, M. ve D. Bowen. (2013). The "Global Mindset" of manager: What it is, Why it matters, and how to develop it. Organizational Dynamics. 42, 145-155.

Kaplan, R. S. ve D. P. Norton. (2010). Strateji Haritaları. Gayrimaddi Varlıkları Maddi Sonuçlara Dönüştürmek. Ş. Öztürk (çev.), 3. Baskı. İstanbul: Alfa Basım. (orijinal basım tarihi 2004).

Karacaoğlu, K. (2006). Rekabet Üstünlüğü Sağlamada Endüstri Temelli ve Kaynak Temelli Bakış Açısı: Kayseri'de Faaliyet Gösteren İmalat Sanayi İşletmeleri İçin Bir Model Önerisi (doktora tezi). Adres: https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

Karagöz, Y. (2016). İstatiksel Analizler. 1. Basım. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık

Karakılıç, N. Y. (2008). Temel Yeteneklerin Stratejik İttifak Oluşumundaki Önemi Ve Stratejik Performansa Etkileri (doktora tezi). Adres: https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

Karakılıç, N. Y. (2009). Stratejik İttifak Oluşumunda Temel Yeteneklerin Önemi: Tariş Opet Stratejik İttifakı Balanced Scorecard Örneği. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 12.21, 200-214.

Karakılıç, N. Y. ve H. Öcal (2008). Stratejik İttifak Modelinin Temel Yetenekler Yaklaşımı Açısından Değerlendirilmesi. Yönetim Bilimleri Dergisi. 6.2, 85-96.

Karalar, R. (2004). Yönetim Ekonomisi. 2. Basım. Eskişehir: Birlik Ofset Yayıncılık.

Karalar, R. (2017). Genel İşletme. Yenilenmiş Basım. İzmir: Meta Basım Matbaacılık Hizmetleri.

Kavrakoğlu, İ. (2006). Yönetimde Devrim Rehberi İnovasyon. 2. Baskı. Alteo Yayıncılık.

Kaya, İ. (2010). Konaklama İşletmeciliğinde Stratejik Yönetim Süreci: Kavramsal Bir Yaklaşım. Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi. 12.18, 27-35.

Kaya, İ. (2014). Zincir/ Grup Otel İşletmelerinde Müşterilerin Marka Değerine Yönelik Tutumsal Farklılıklarının İncelenmesi: İstanbul İli Örneği. Ege Üniversitesi Ekonomi, İşletme, Uluslararası İlişkiler ve Siyaset Bilimi Dergisi. 14.4, 597-610.

Kılıç, M. (2010). Stratejik Yönetim Sürecinde Değerler, Vizyon ve Misyon Kavramları Arasındaki İlişki. Sosyo Ekonomi Dergisi. 2.2, 81-98.

Köroğlu, Ç. (2013). Otel İşletmelerinde Rekabet Üstünlüğü Elde Etmek İçin Bir İleri Yönetim Muhasebesi Yönetimi Olarak Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Yönteminin Analizi. Muhasebe ve Finansman Dergisi. Ocak. 39-56. http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/691/3.pdf Erişim Tarihi: 04.01.2017)

Köseoğlu, M. A., Ross, G. ve Okumuş, F. (2015). Competitive intelligence practices in hotel. International Journal of Hospitality Management. 53. 161-172.

Kurgun, A., H. Kurgun ve E. Güripek. (2007). Turizm Pazarlamasında Küresel Dağıtım Sisteminin (Global Distribution System-GDS) Stratejik Rolü ve Önemi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 9.1, 262-274.

Kuyucak, F. ve Y. Şengör. (2009). Değer Zinciri Analizi: Havayolu İşletmeleri İçin Genel Bir Çerçeve. KMU İİBF Dergisi. 11.16, 132-146

Langviniene, N. ve I. Daunoraviciute. (2015). Factors influencing the success of business model in the hospitality service industry. Procedia Social and Behavioral Sciences. 213. 902-910.

Luecke, R. (2015). Strateji. T. Parlak (çev.), 3.Baskı. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. (Birinci Basım 2008).

Mahoney, J.T., J. R. Pandian. (1992). The Resource – Based View Within The Conversation of Strategic Management. Strategic Management Journal. 13, 363-380.

Maria, I., T. Madalina., B. Catalina ve I. Diana. (2008) The Factors of Competitiveness in the Hospitality Industry and the Competitive Strategy of Firms. http://steconomice.uoradea.ro/anale/volume/2008/v2-economy-and-business-administration/036.pdf. Erişim Tarihi: 15.04.2017. 213- 218.

McCauley, D. H. (2016). Rediscovering the Art of Strategic Thinking. Joint force Quarterly.81.2, 26-33.

McGrath, R. G. (2013). Rekabet Üstünlüğünün Sonu, İ. Gülfidan (çev.), İstanbul: Optimist Yayım Dağıtım.

Met, Ö. (2005). Çokuluslu Otel Zincirlerinin Büyüme Ve Uluslararasılaşma Stratejileri. Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi. 5.10, 111-138.

Murray, A. I. (1988). A Contingency View of Porter's "Generic Strategies" Academy of Management Reviw. 13.3, 390-400.

Naktiyok, A ve M. Çiçek. (2014). Stratejik Düşünmenin Bir Öncülü Olarak Eleştirel Düşünme. Yöneticileri Üzerine Bir Araştırma. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 28,2. 157-178.

Nalebuff, B. J., ve Brandenburger A. M. (2015). Ortaklaşa Rekabet. L. Cinemre (çev.), İstanbul: Scala Yayıncılık.

Nieves, j. A.Quintanave J. Osorio. (2014). Knowledge-based resources and innovation in the hotel industry. International Journal of Hospitality Management. 38. 65-73.

Nişancı, Z. N. (2015). Geçmişten Günümüze Yönetim Düşüncesi. Yönetim Bilimleri Dergisi. 13.25, 257-294.

Nuntamanop, P. I. Kauranen. ve B. Igel. (2013). A new model of strategic thinking competency. Journal of Strategy and Management. 6.3, 242-264.

O'Neill, J. W. ve A. S. Mattila. (2010). Hotel Brand Strategy. Cornell Hospitality Quarterly. 51.1, 27-34.

O'Neill, J. W. ve A. S. Mattila. (2004). Hotel Branding Strategy: It's Relationship to Guest Satisfaction and Room Revenue. Journal of Hospitality & Tourism Research. 20.10, 1-10.

Okumuş, F., K. K. F. Wong ve A. Altınay. (2009). Are We Teaching Strategic Management Right? Journal of Teaching in Travel & Tourism. 8.4,329-350.

Okumuş, F., L. Altınay ve P. K. Chathoth. (2010). Strategic Management for Hospitality and Tourism. 1. Basım. Oxford: Elsevier Ltd.

Öcal, H. (2001). Kaynaklara Dayalı Rekabet Modeli ve Stratejik Değerler Olarak Kaynak ve Yeteneklerin Analizi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi. 3.1,45-62.

Özer, M. A. (2015). İşletmelerde Stratejinin Önemi Üzerine Değerlendirmeler. Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi. 7.14, 69-84.

Özilhan, D. (2010). Kaynak Temelli Teori Bağlamında Üretim ve Pazarlama Stratejilerinin İşletme Performansı Üzerine Etkisi: Türkiye'de Faaliyet Gösteren Yabancı Sermayeli Şirketlerde Bir Uygulama (doktora tezi). Adres: https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

Paksoy, M. ve C. Öztürk. (2006). Otel İşletmelerinde Entelektüel Sermayenin Oluşumu: GAP Örneği, Yönetim Bilimleri Dergisi. 4.2, 133-159.

Papatya, N. (2007). Sürdürülebilir Rekabetçi Üstünlük Sağlamada Stratejik Yönetim ve Pazarlama Odağı, Kaynak Tabanlı Görüş, Kavramsal ve Kurumsal Yaklaşım. 2. Baskı. Anakara, Asil Yayın Dağıtım.

Pearce, John A. II. ve Richard B. Robinson Jr. (2015), Stratejik Yönetim. Mehmet Barca (Çev. Ed.) Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.

Pınar, A. H. (2006). İşletmelerde Strateji Kavramının Gelişimine Tarihsel Perspektifle Bir Bakış ve 21. Yüzyılın Strateji Yaklaşımı: Stratejik Düşünce. Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 15, 2. 159-171.

Pınar, A. H. ve M. Turan. (2010). Sinerjik Yönetsel Uygulamaların Strateji Bileşenleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Bir Araştırma. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 19.2, 427-449.

Porter, E. M. (2015). Rekabet Stratejisi. Sektör ve Rakip Analizi Teknikleri. G. Ulubilgen (çev.), 3. Basım. İstanbul: Agora Kitaplığı. (orijinal baskı tarihi 1998).

Prahalad, C. K. ve Hamel, G. (1990). The Core Competence of the Corporation. Harvard Business Review. May-June. 1-15. www.hbr.org https://hbr.org/1990/05/the-core-competence-of-the-corporation Erişim Tarihi: 17.01.2017

Pulaj, E. V. Kume ve A. Cipi. (2015). The impact of generic competitive strategies on organizational performance. The evidence from Albanian context. European Scientific Journal. 11.28, 273-284.

Pulaj, E.ve V. Kume. (2013). The competitive analysis-the apropriate instrument towards a successful development. 1. Annual International Interdisciplinary Conference. 22-24 April 2013, 65-70.

Ramazanoğlu, F. ve B. Bahçeci. (2006). Örgütlerde Vizyon ve Misyon Kavramı. Doğu Anadolu Araştırmaları. 5.1, 52-56.

Reich, A. Z. (2000). Improwing the Strategy Selection Process. Journal of Hospitality & Leisure Marketing. 7.1, 75-102.

Resort Dergisi, (2012), Aylık Turizm ve Seyahat Sektörü Dergisi. Zincir ve Grup Oteller Özel Eki. Eylül, Sayı 117, 12-13

Resort Dergisi, (2015), Aylık Turizm ve Seyahat Sektörü Dergisi. Zincir ve Grup Oteller Özel Eki. Kasım, Sayı 115, 180-182

Sarıgül, A. F., (2019), 'Popüler Kültür; Nedir Ne Değildir?', Altınbaş Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Sarvan, F., E. D. Arıcı, J. Özen, B. Özdemir ve E. T. İçigen. (2003). On Stratejik Yönetim Okulu: Biçimleşme Okulunun Bütünleştirici Çerçevesi. Akdeniz İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 3.6, 73-122.

Sun, L. (2011). The Core Competences and Strategic Management of Raffles – A Case Study of Singapore Hotel Industry. International Journal of Innovation, Management Technology. 2.4, 270-273.

Susic, V. (2009). The Development and Territorial Allocation of Hotel Chains in the World. Economics and Organization. 6.3, 313-323.

Susskind, A. M. (2010). Commentary: Cultures and the Implementation of Strategy. Cornell University School of Hotel Adminisration. http://scholarship.sha.cornell.edu/articles/373/ Erişim Tarihi: 15.04.2017.

Suvacı, B. ve H. Z. Tonus. (2015). Zincir ve Grup Otel İşletmelerinde Yerine Getirilen Lojistik Faaliyetler ve Gerekli Lojistik Kaynakların Belirlenmesi. Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi. 12.3, 87-101.

Şağbanşua, L. (2006). Strateji, Rekabet ve Rekabet Gücü İlişkileri. İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi ISSN:1694 – 528X. 9, 1-14.

Taş, A.ve E. Cevrioğlu. (2015). Stratejik Yönetimin Temel Sorularına Kurumsalcı Perspektiften Bakış: Kurumsal Temelli Görüşün Argümanları Stratejik Yönetim Disiplini İçin Ne Anlam İfade Ediyor? Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi. 13.3, 397-415.

Teece, D. J., G. Pisano ve A. Shuen. (1997). Dynamic Capabilities and Strategic Management. Strategic Management Journal. 18.7, 509-533.

Turan, A. (2014). Temel Yetenek ve Dış Kaynaklardan Yararlanma Tekniklerine Felsefik Bir Bakış: Dinamik Beceriler ve İş Modeli Yaklaşımlarıyla İlişkilendirme. Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 5.7, 147-170.

Tutar, F., C. Alparslan, E. Tutar ve C. Erkan. (2013). Turizm Sektörünün İstihdam Üzerine Etkileri. Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi. Kış-2013. 2.4, 14-27

Türkay, O. ve G. Mirzayeva. (2016). Rekabet Stratejilerinin Değerlendirilmesi: Bakü'deki Otel İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma. Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi. 1.1, 74 - 83.

Türksoy, S. S., S. Kaygalak ve N. Koçak. (2013). Uluslararası Otel İşletmelerinin Büyüme Stratejileri: Hilton Worldwide Türkiye Örneği. İşletme Fakültesi Dergisi, 14.2, 89-108.

Ural, A. ve İ. Kılıç. (2013). Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS İle Veri Analizi. 4.Basım. Ankara: Detay Yayıncılık

Ülgen, H. ve S. K. Mirze. (2007). İşletmelerde Stratejik Yönetim. 4. Basım. Arıkan Basım Yayım Dağıtım

Ünal, O.ve Y. E.Gürsoy. (2014). Banka Reklamlarının Müşteri Tercihlerine Etkisi. Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi. 7,1.301-314

Verma, R., R. Gupta ve J. Denison. (2012). Connecting Customer Value to Social Media Strategies: Focus on India. Cornell Hospitality Roundtable Proceedings. 4.4, 6-16.

Vij, M. (2016). The cost competitiveness, competitiveness and sustanability of the hospitality industry in India. Worldwide hospitalityand Tourism Themes. 8.4, 432-443.

Whitla, P., P. G. P. Walters. ve H. Davies. (2007). Global strategies in the international hotel industry. Hospitality Management. 26. 777-792.

Wit. B. D. ve R. Meyer. (2010). Strategy Synthesis. Resolving Strategy Paradoxes To Create Competitive Advantage. Cengage Learning.

Yapraklı, Ş. ve E. Sağlık. (2010). Hizmet İşletmelerinde Rekabet Aracı Olarak Hizmet Kalitesi ve İlişki Kalitesi: Konaklama İşletmelerinde Bir Uygulama. Öneri Dergisi. 9.34, 71-85.

Yaşlıoğlu, M. M. (2016). Rekabet Üstünlüğü ve Strateji. 1. Baskı. Beta Yayıncılık.

Zengin, B. ve H. Uyar. (2016). Türk Turizm ve Otelcilik Sektöründe Rekabet ve Rekabeti Etkileyen Faktörlerin Otel İşletmelerine Yönelik Olarak Değerlendirilmesi. Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 5.1, 1-22.

İNTERNET KAYNAKLARI

http://www.canaktan.org/yonetim/degisim-yonetim/degisim-muhendis.htm,Erişim tarihi: 26 Ocak 2019

http://www.canaktan.org/yonetim/stratejik-yonetim/benchmarking.htm, Erişim tarihi:26 Ocak 2019).

http://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284418725, Erişim tarihi: 17 Ekim 2017

https://www.airbnb.com.tr/about/about-us, Erişim tarihi:11 Ocak 2017

https://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=918, Erişim tarihi: 24 Mart 2017

http://www.ekonomi.gov.tr, Erişim tarihi: 22 Mart 2017

http://www.tim.org.tr/files/downloads/Hizmet500/5_Turizm_ve_Seyahat_ile_ilgili_hizmetler_kilavuzu.pdf, Erişim tarihi: 26 Ekim 2017).

http://www.turizmyatirimdergisi.com.tr/images/dergi/20-S-20.pdf (Erişim tarihi: 23 Nisan 2019)

http://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/30cdfd52-aa34-40ce-8b57-4ef53e322ce4/odemelerdengesi.pdf?MOD=AJPERES, Erişim tarihi: 24 Mart 2017

http://www.tursab.org.tr/tr/turizm-verileri/istatistikler/turizmin-ekonomideki-yeri/dis-ticaret-aciklarini-kapatmada-payi_916.html, Erişim tarihi: 01 Eylül 2018.

Sabit Yatırım Teorileri

Cihan ÇOBANOĞLU
Ümit GÜMRAH

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-14-2

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Kasım 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

Sabit yatırımlar, hem firmaların faaliyetlerini sürdürmesi için kaçınılmaz olmasından hem ekonomik büyüme ve iş döngüleri ile ilişkili olmasından dolayı önemlidir. Firmaların sabit yatırım davranışlarını açıklamaya odaklanan çalışmaların sayısı hızlanarak artmaktadır. Kitabın amacı, sabit yatırım literatüründe son bir asırda ortaya çıkan teori ve kavramları silsile halinde özetleyerek okuyucuya kendi araştırmaları için bir bilgi temeli kazandırmaktır. Kitap sabit yatırım literatürüne ilgi duyan araştırmacılara hitap etmektedir fakat basitleştirici bir yaklaşımla yazılmıştır. Yatırım teorilerini tanımlayan denklemler, gerektirdiği matematik bilgisi en az ama tartışmaya katkısı en çok olan adımlarla türetilmiştir. Genç araştırmacı için yabancı olabilecek kavramlar ilk bahsedildiği yerde açıklanmıştır.

Kitap, Ümit GÜMRAH danışmanlığında yazılan *Düşük Nakit Akış Seviyelerinde İşletme Sermayesinin Kaynak Rolü ve Sabit Yatırımın Nakit Akış Duyarsızlığı* başlıklı tezden türetilmiştir. Kitabın ortaya çıkmasında manevi desteğini esirgemeyen, çalışma fırsatı sağlayan ve büyük fedakârlık gösteren ailelerimize teşekkür ederiz.

Dr. Cihan ÇOBANOĞLU
Prof. Dr. Ümit GÜMRAH
Ekim 2021

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM
1. YATIRIM KAVRAMI **3**
1.1. Yatırımın Tanımı 3
1.2. Yatırımın Önemi 4
1.3. Yatırım Hakkında Temel Ayrımlar 6
1.3.1. Mikro ve Makro Ayrımı 6
1.3.2. Stok ve Akış Ayrımı 7
1.3.3. Reel Varlık ve Sermaye Stoku Ayrımı 7
1.3.4. Toprak ve Sermaye Ayrımı 8
1.3.5. Fiziki Sermaye ve Beşeri Sermaye Ayrımı 9
1.3.6. Fiziki Sermaye ve Maddi Olmayan Sermaye Ayrımı 9
1.3.7. Fiziki Sermaye ve Finansal Sermaye Ayrımı 10
1.3.8. Yeni Mal ve Kullanılmış Mal Ayrımı 11
1.3.9. Tüketim Malı ve Yatırım Malı Ayrımı 11
1.3.10. Dayanıklı Mal ve Dayanıksız Mal Ayrımı 12
1.3.11. Envanter Yatırımı ve Sabit Yatırım Ayrımı 13
1.3.12. Ekonomik Birimlerin Ayrımı 14
1.3.13. Brüt Yatırım ve Net Yatırım Ayrımı 15

İKİNCİ BÖLÜM
2. FISHER'IN VE KEYNES'İN YATIRIM TEORİLERİ **19**
2.1. Net Bugünkü Değer ve İç Verim Oranı 19
2.2. Fisher ve Maliyet Üstü Getiri 21
2.3. Keynes ve Sermayenin Marjinal Etkinliği 23
2.4. Keynes ve Psikolojik Faktörler 25
2.5. Faiz Oranı ve Yatırım İlişkisi 27
2.6. Tasarruf Eğrisi ve Yatırım Eğrisi 28

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
3. YATIRIMIN HIZLANDIRAN MODELİ **31**
3.1. Beklentiler 31
3.2. Gecikmeler 33
3.3. Kalıcı Çıktı 34

3.4. Basit Hızlandıran Modeli 35
3.5. Esnek Hızlandıran Modeli 37
3.6. Koyck Dönüşümü 38
3.7. Brüt Yatırım Fonksiyonu 39

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
4. YATIRIMIN NEOKLASİK TEORİSİ 41
4.1. Marjinal Verimlilik Koşulları 41
4.2. Üretim Fonksiyonu ve Verimlilik İfadeleri 43
4.3. Sermaye Kullanım Maliyeti 45
4.4. Neoklasik Teorinin Motivasyonu 48
4.5. Neoklasik Sermaye Stoku Talebi 49
4.6. Neoklasik Yatırım Talebi 53

BEŞİNCİ BÖLÜM
5. OPTİMAL UYARLAMA MODELİ 55
5.1. Gecikmelerin Modellenmesi Sorunu 55
5.2. Sermaye Stokunu Uyarlama Maliyetleri 57
5.3. Uyarlama Maliyet Fonksiyonu 58
5.4. Maksimizasyon Problemi 60
5.5. Lagrange Çarpanı: Sermayenin Gölge Fiyatı 61
5.6. Birinci Koşul: Marjinal q ve Nakit Akışı İlişkisi 62
5.7. İkinci Koşul: Marjinal q ve Yatırım İlişkisi 63
5.8. Ölçeğe Göre Sabit Getiri Düzeltmesi 64
5.9. Statik ve Dinamik Ayrımı 65

ALTINCI BÖLÜM
6. YATIRIMIN q TEORİSİ 69
6.1. Beklentilerin Modellenmesi Sorunu 69
6.2. Tobin'in q'su ve Yatırım İlişkisi 70
6.3. Denge Mekanizması 71
6.4. Önceki Teorilerle İlişkisi 73
6.5. Tobin'in q'su, Ortalama q ve Marjinal q 74
6.6. Ortalama q ve Beklentiler 75
6.7. Ortalama q ve Marjinal q İlişkisi 76
6.8. Marjinal q Vekillerindeki Ölçüm Hatası 77
6.9. Ortalama q Vekillerindeki Ölçüm Hatası 79

YEDİNCİ BÖLÜM

7. FİNANSAL FARKLILIKLAR YAKLAŞIMI 83
7.1. Finansal Faktörlerin Başarısı 83
7.2. Neoklasik Yaklaşımın Başarısızlığı 85
7.3. Yatırımın q Teorisinin Başarısızlığı 87
7.4. Mükemmel Sermaye Piyasaları Varsayımı 88
7.5. Mükemmel Sermaye Piyasalarının Sonuçları 90
7.6. Temsili Firma Varsayımı 91
7.7. Temsili Firmanın Sonuçları 93
7.8. Finansal Kısıtlar Hipotezi 94

SONUÇ 97

KAYNAKLAR 99

KAYNAKLAR

Abel, A. B. (1982). Dynamic effects of permanent and temporary tax policies in a q model of investment. *Journal of Monetary Economics*, *9*(3), 353-373. doi:10.1016/0304-3932(82)90023-X

Abel, A. B. ve Blanchard, O. J. (1986). The Present Value of Profits and Cyclical Movements in Investment. *The Econometric Society*, *54*(2), 26.

Ak, S. (1991). *Yatırım Modelleri*. Ankara Üniversitesi, Ankara.

Akgüç, Ö. (2010). *Finansal Yönetim* (8. bs.). İstanbul: Avcıol.

Akhtar, M. A., Englander, A. S. ve Los, C. A. (1983). Surveys of Inflation Expectations: Forward or Backward Looking? *Quarterly Review*, *8*(4).

Auerbach, A. J. (1979). Wealth Maximization and the Cost of Capital. *The Quarterly Journal of Economics*, *93*(3), 15.

Baddeley, M. C. (2003). *Investment Theories and Analysis* (1. bs.). New York: Macmillan.

Barna, T. (1960). Review. *The Economic Journal*, *70*(279), 561-563. doi:10.2307/2228811

Berk, J. ve DeMarzo, P. (2016). *Corporate Finance* (4. bs.). Harlow: Pearson.

Berndt, E. R. (1991). *The Practice of Econometrics: Classic and Contemporary*. United States: Addison-Wesley.

Blanchard, O. (2017). *Macroeconomics* (7th, Global bs.). Vivar: Pearson.

Bodie, Z., Kane, A., Marcus, A. J., Perrakis, S. ve Ryan, P. J. (2003). *Investments* (4. bs.). Canada: McGraw-Hill ve Ryerson.

Brainard, W. C. ve Tobin, J. (1968). Pitfalls in Financial Model Building, 25.

Brealey, R. A., Myers, S. C. ve Allen, F. (2011). *Principles of Corporate Finance* (10. bs.). New York: McGraw-Hill/Irwin.

Brealey, R. A., Myers, S. C. ve Marcus, A. J. (1997). *İşletme Finansının Temelleri*. (Ü. Bozkurt, T. Arıkan ve H. Doğukanlı, Çev.) (5. bs.). İstanbul: McGraw-Hill ve Literatür.

Burda, M. ve Wyplosz, C. (2013). *Macroeconomics: A European Text* (6. bs.). Lavis: Oxford University Press.

Calcagnini, G. ve Saltari, E. (Ed.). (2010). *The Economics of Imperfect Markets: The Effects of Market Imperfections on Economic Decision-Making*. Heidelberg: Springer-Verlag.

Calomiris, C. W. ve Hubbard, R. G. (1988). *Firm Heterogeneity, Internal Finance, And Credit Rationing* (Working Paper No: 2497). NBER Working Paper Series. Cambridge: NBER.

Carlin, W. ve Soskice, D. (2015). *Macroeconomics: Institutions, Instability, and the Financial System*. Gosport: Oxford University Press.

Chandra, P. (2008). *Financial Management: Theory and Practice* (7. bs.). New Delhi: Tata McGraw-Hill.

Chen, J. S. (2004). *Dynamic Cash Flow Effects on Investment*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Washington University, Missouri.

Chenery, H. B. (1952). Overcapacity and the Acceleration Principle. *Econometrica*, *20*(1), 1. doi:10.2307/1907804

Chirinko, R. S. (1993). Business Fixed Investment Spending: Modeling Strategies, Empirical Results, and Policy Implications. *Journal of Economic Literature*, *31*(4).

Clark, J. M. (1917). Business Acceleration and the Law of Demand: A Technical Factor in Economic Cycles. *Journal of Political Economy*, *25*(3), 217-235. doi:10.1086/252958

Cleary, S., Povel, P. ve Raith, M. (2007). The U-Shaped Investment Curve: Theory and Evidence. *The Journal of Financial and Quantitative Analysis*, *42*(1), 1-39.

Corbet, S., Lucey, B., Urquhart, A. ve Yarovaya, L. (2019). Cryptocurrencies as a financial asset: A systematic analysis. *International Review of Financial Analysis*, *62*, 182-199. doi:10.1016/j.irfa.2018.09.003

Craine, R. (1971). Optimal Distributed Lag Responses and Expectations. *The American Economic Review*, *61*(5), 10.

Creedy, J. ve Gemmell, N. (2015). *Taxation and the User Cost of Capital: An Introduction* (Working Paper No: 04/2015). Working Papers in Public Finance (s. 43). Wellington: Victoria Business School.

Damodaran, A. (2015). *Applied Corporate Finance* (4. bs.). USA: Wiley.

Demers, F. S., Demers, M. ve Schaller, H. (1994). *Irreversible Investment and Costs of Adjustment* (Working Paper No: 9416). CEPREMAP Working Papers (Couverture Orange). CEPREMAP.

Dinler, Z. (2008). *Mikro Ekonomi* (19. bs.). Bursa: Ekin.

Dornbusch, R. ve Fischer, S. (1993). *Macro Economics* (6. bs.). New York: McGraw-Hill.

Dornbusch, R. ve Fischer, S. (1998). *Makroekonomi*. (E. Yıldırım, S. Ak, M. Fisunoğlu ve R. Yıldırım, Çev.) (1. bs.). İstanbul: McGraw-Hill ve Akademi.

Eisner, R. (1969). Tax Policy and Investment Behavior: Comment. *The American Economic Review*, *59*(3), 11.

Eisner, R. ve Nadiri, M. I. (1968). Investment Behavior and Neo-Classical Theory. *The Review of Economics and Statistics*, *50*(3), 369. doi:10.2307/1937931

Eklund, J. E. (2013). Theories of Investment: A Theoretical Review with Empirical Applications (C. 22). Swedish Entrepreneurship Forum, sunulmuş bildiri.

Erickson, T. ve Whited, T. M. (2006). On the Accuracy of Different Measures of q. *Financial Management*, *35*(3), 5-33. doi:10.1111/j.1755-053X.2006.tb00145.x

Evans, G. W. ve Honkapohja, S. (2001). Expectations, Economics of. N. J. Smelser ve P. B. Baltes (Ed.), *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences* içinde (ss. 5060-5067). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B0-08-043076-7/02245-2 adresinden erişildi.

Fazzari, S. M. (2015). Monetary Policy, Financial Structure, and Investment. G. A. Dymski, G. Epstein ve R. Pollin (Ed.), *Transforming the U.S. Financial System: Equity and Efficiancy for the 21st Century* içinde . New York: Routledge.

Fazzari, S. M., Hubbard, R. G. ve Petersen, B. C. (1987). *Financing Constraints and Corporate Investment (Working Paper)* (Working Paper No: 2387) (s. 61). NBER.

Fazzari, S. M., Hubbard, R. G. ve Petersen, B. C. (1988). Financing Constraints and Corporate Investment. *Brookings Papers on Economic Activity*, *1988*(1), 141. doi:10.2307/2534426

Feldstein, M. S. ve Rothschild, M. (1974). Towards an Economic Theory of Replacement Investment. *Econometrica*, *42*(3), 393. doi:10.2307/1911781

Fisher, I. (1930). *The Theory of Interest*. New York: Macmillan.

Funke, M. (1987). Introduction: A Summary of the Issues. *Factors in Business Investment* içinde . Berlin: Springer-Verlag.

Gennaioli, N., Ma, Y. ve Shleifer, A. (2015). *Expectations and Investment* (Working Paper No: w21260) (s. 52). NBER. https://ssrn.com/abstract=2618648 adresinden erişildi.

Gertler, M. ve Gilchrist, S. (1994). Monetary Policy, Business Cycles, and the Behavior of Small Manufacturing Firms. *The Quarterly Journal of Economics*, *109*(2), 309-340. doi:10.2307/2118465

Gilchrist, S. ve Himmelberg, C. P. (1995). Evidence on the role of cash flow for investment. *Journal of Monetary Economics*, *36*(3), 541-572. doi:10.1016/0304-3932(95)01223-0

Girardi, D. (2017). Old and New Formulations of the Neoclassical Theory of Aggregate Investment: A Critical Review, 52.

Glasner, D. (Ed.). (2013). *Business Cycles and Depressions An Encyclopedia*. New York: Routledge.

Gordon, R. J. ve Veitch, J. M. (1986). Fixed Investment in the American Business Cycle, 1919-83. R. J. Gordon (Ed.), *American Business Cycle Continuity and Change* içinde . Chicago: The Univesity of Chicago Press.

Gould, J. P. (1968). Adjustment Costs in the Theory of Investment of the Firm. *The Review of Economic Studies*, *35*(1), 47. doi:10.2307/2974406

Gould, J. P. ve Waud, R. N. (1973). The Neoclassical Model of Investment Behavior: Another View. *International Economic Review*, *14*(1), 33. doi:10.2307/2526042

Gravelle, J. G. (2005). Cost of Capital. J. J. Cordes, R. D. Ebel ve J. G. Gravelle (Ed.), *Taxation & Tax Policy* içinde . Washington, DC: The Urban Institute Press.

Gugler, K., Mueller, D. C. ve Yurtoglu, B. B. (2000). *Marginal Q, Tobin's Q, Cash Flow and Investment* (Working Paper No: 0002). University of Vienna Department of Economics.

Güven, A. (2010). *Belirsizlik altında Yatırım Kararları: Türk İmalat Sanayi Örneği*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Haavelmo, T. (1960). *A Study in the Theory of Investment*. Chicago: The Univesity of Chicago Press.

Hagemann, H. (2018). Internal Rate of Return. *The New Palgrave Dictionary of Economics* içinde (3. bs., ss. 6692-6695). London: Springer Nature.

Hall, R. E. ve Jorgenson, D. W. (1967). Tax Policy and Investment Behavior, 25.

Hammond, P. J. (1992). On the Impossibility of Perfect Capital Markets. P. Dasgupta, D. Gale, O. Hart ve E. Maskin (Ed.), *Economic Analysis of Markets and Games: Essays in Honor of Frank Hahn* içinde (ss. 527-560). Cambridge: The MIT Press. https://doi.org/10.7551/mitpress/2581.003.0027 adresinden erişildi.

Hancock, D. (1991). *A Theory of Production For The Financial Firm*. New York: Springer.

Hannon, B. ve Ruth, M. (2014). *Modeling Dynamic Biological Systems* (2. bs.). Cham: Springer.

Hartley, J. E. (1997). *The Representative Agent in Macroeconomics*. London: Routledge.

Hashimzade, N., Myles, G. ve Black, J. (2017). *A Dictionary of Economics* (5. bs.). Oxford University Press. DOI:10.1093/acref/9780198759430.001.0001 adresinden erişildi.

Hayashi, F. (1982). Tobin's Marginal q and Average q: A Neoclassical Interpretation. *Econometrica*, *50*(1), 213. doi:10.2307/1912538

Heijdra, B. J. (2009). *Foundations of Modern Macroeconomics*. New York: Oxford University Press.

Hicks, J. R. (1978). *Value and Capital* (2. bs.). Oxford: Oxford University Press.

Ho, T. S. Y. ve Lee, S. B. (2004). *The Oxford Guide to Financial Modeling*. Oxford: Oxford University Press.

Hubbard, R. G. (1998). Capital-Market Imperfections and Investment. *Journal of Economic Literature*, *36*(1), 193-225. doi:10.3386/w5996

Jankowski, R. (1998). *Profit, Taxes and the State*. Westport: Praeger.

Jorgenson, D. W. (1963). Capital Theory and Investment Behavior. *The American Economic Review*, *53*(2), 247-259.

Jorgenson, D. W. (1967). The Theory of Investment Behavior. R. Ferber (Ed.), *Determinants of Investment Behavior* içinde . NBER.

Junankar, P. N. (1972). *Investment: Theories and Evidence*. London: Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-1-349-01238-1 adresinden erişildi.

Kaplan, S. N. ve Zingales, L. (1997). Do Investment-Cash Flow Sensitivities Provide Useful Measures of Financing Constraints? *The Quarterly Journal of Economics*, *112*(1), 169-215. doi:10.1162/003355397555163

Karan, M. B. (2013). *Yatırım Analizi ve Portföy Yönetimi* (4. bs.). Ankara: Gazi.

Keynes, J. M. (2018). *The General Theory of Employment, Interest, and Money*. Cham: Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-70344-2 adresinden erişildi.

Khan, A. ve Thomas, J. K. (2018). Adjustment Costs. *The New Palgrave Dictionary of Economics* içinde (3. bs.). London: Springer Nature.

Krugman, P. ve Wells, R. (2005). *Macroeconomics* (1. bs.). New York: Worth.

Krugman, P. ve Wells, R. (2011). *Makro İktisat*. (F. Oğuz, M. M. Arslan, K. A. Akkemik ve K. Göksal, Çev.) (1. bs.). Ankara: Palme Yayıncılık.

Kuznets, S. (1930). Static and Dynamic Economics. *The American Economic Review*, *20*(3), 17.

Lamont, O. (1997). Cash Flow and Investment: Evidence from Internal Capital Markets. *The Journal of Finance*, *52*(1), 83-109. doi:10.1111/j.1540-6261.1997.tb03809.x

Lensink, R., Bo, H. ve Sterken, E. (2001). *Investment, Capital Market Imperfections, and Uncertainity: Theory and Empirical Results*. Cornwall: Edward Elgar.

Levačić, R. ve Rebmann, A. (1982). *Macroeconomics: An Introduction to Keynesian-Neoclassical Controversies* (2. bs.). Basingstoke: Macmillan.

Love, I. (2003). Financial Development and Financing Constraints: International Evidence from the Structural Investment Model. *Review of Financial Studies*, *16*(3), 765-791. doi:10.1093/rfs/hhg013

Lucas, R. E. (1967). Adjustment Costs and the Theory of Supply. *Journal of Political Economy*, *75*(4, Part 1), 321-334. doi:10.1086/259289

Lumby, S. ve Jones, C. (2007). *Corporate Finance: Theory and Practice* (7. bs.). London: Thomson Learning.

Maddock, R. ve Carter, M. (1982). A Child's Guide to Rational Expectations. *Journal of Economic Literature*, *20*(1), 39-51.

Malkiel, B. G., Furstenberg, G. M. V. ve Watson, H. S. (1979). Expectations, Tobin's q, and Industry Investment. *The Journal of Finance*, *34*(2).

Mankiw, N. G. (2009). *Macroeconomics* (7. bs.). New York: Worth.

Mankiw, N. G. (2010). *Makroekonomi*. (Ö. F. Çolak, Çev.) (1. bs.). Ankara: Eflatun Yayınevi.

Mauer, D. C. ve Ott, S. H. (1995). Investment under Uncertainty: The Case of Replacement Investment Decisions. *The Journal of Financial and Quantitative Analysis*, *30*(4), 581. doi:10.2307/2331278

Meyer, J. ve Kuh, E. (1955). Acceleration and Related Theories of Investment: An Empirical Inquiry. *The Review of Economics and Statistics*, *37*(3), 217. doi:10.2307/1925426

Meyer, J. ve Kuh, E. (1957a). *The Investment Decision: An Empirical Study*. Cambridge: Harvard University Press.

Meyer, J. ve Kuh, E. (1957b). Further Comments on the Empirical Study of Investment Functions. *The Review of Economics and Statistics*, *39*(2), 218-222.

Modigliani, F. ve Miller, M. H. (1958). The Cost of Capital, Corporation Finance and the Theory of Investment. *The American Economic Review*, *48*(3), 261-297.

O'Sullivan, A., Sheffrin, S. M. ve Perez, S. J. (2015). *Makroekonomi Prensipler, Uygulamalar ve Araçlar*. (K. Karabulut, Çev.) (8. bs.). Pearson ve Nobel.

Parasız, İ. (2006). *İktisada Giriş* (8. bs.). Bursa: Ezgi.

Peeters, M. (1996). Investment Gestation Lags: The Difference between Time-to-Build and Delivery Lags. *Applied Economics*, *28*(2). https://ssrn.com/abstract=1855490 adresinden erişildi.

Peters, R. H. ve Taylor, L. A. (2017). Intangible capital and the investment-q relation. *Journal of Financial Economics*, *123*(2), 251-272. doi:10.1016/j.jfineco.2016.03.011

Purvis, D. D. (1976). The Neoclassical Theory of the Firm: A Note on the Production and Investment Decisions. *The Canadian Journal of Economics*, *9*(2), 331. doi:10.2307/134527

Radke, M. P. (2005). *Explaining Financial Crises A Cyclical Approcah*. Frankfurt: Peter Lang.

Roberts, M. R. ve Whited, T. M. (2013). Endogeneity in Empirical Corporate Finance. G. M. Constantinide, M. Harris ve R. M. Stulz (Ed.), *Handbook of the Economics of Finance SET* içinde (C. 2A, ss. 493-572). Oxford: North Holland.

Romer, D. (2006). *Advanced Macroeconomics* (3. bs.). Boston: McGraw-Hill.

Romer, D. (2019). *Advanced Macroeconomics* (5. bs.). New York: MacGraw-Hill.

Ross, S. A., Westerfield, R. ve Jaffe, J. F. (2013). *Corporate finance*. The McGraw-Hill/Irwin series in finance, insurance and real estate (10th ed.). New York, NY: McGraw-Hill/Irwin.

Safiullin, N. Z. ve Safiullin, B. L. (2018). Static and dynamic models in economics. *Journal of Physics: Conference Series*, *1015*, 032117. doi:10.1088/1742-6596/1015/3/032117

Samuel, C. (1996). *The stockmarket as a source of finance: A comparison of U.S. and Indian firms* (Working Paper No: 1592). Policy Research. Washington, DC: World Bank.

Samuelson, P. A. (1971). *Foundations of Economic Analysis* (9. bs.). USA: Harvard University Press.

Screpanti, E. ve Zamagni, S. (2005). *An Outline of the History of Economic Thought* (2. bs.). New York: Oxford University Press.

Smith, G. (2018). Tobin's q. *The New Palgrave Dictionary of Economics* içinde (3. bs., ss. 13703-13706). London: Springer Nature.

Söderström, H. T. (1976). Production and investment under costs of adjustment a survey. *Zeitschrift für Nationalökonomie*, *36*(3-4), 369-388. doi:10.1007/BF01287519

Stiglitz, J. E. ve Weiss, A. (1981). Credit Rationing in Markets with Imperfect Information. *The American Economic Review*, *71*(3), 393-410.

Stoker, T. M. (2018). Aggregation (Econometrics). Palgrave Macmillan (Ed.), *The New Palgrave Dictionary of Economics* içinde (3. bs.). London: Palgrave Macmillan.

Summers, L. H. (1981). Taxation and Corporate Investment: A q-Theory Approach. *Brookings Papers on Economic Activity*, *1981*(1), 67. doi:10.2307/2534397

Tinbergen, J. (1938). Statistical Evidence on the Acceleration Principle. *Economica*, *5*(18), 164. doi:10.2307/2549019

Tobin, J. (1969). A General Equilibrium Approach To Monetary Theory. *Journal of Money, Credit and Banking*, *1*(1), 15. doi:10.2307/1991374

Tobin, J. ve Brainard, W. C. (1977). Asset markets and the cost of capital. W. Fellner, B. A. Balassa ve R. R. Nelson (Ed.), *Economic Progress, Private Values and Public Policy, Essays in Honor of William Fellner* içinde (ss. 235-262). Amsterdam: North-Holland Publishing Company.

Treadway, A. B. (1969). On Rational Entrepreneurial Behaviour and the Demand for Investment. *The Review of Economic Studies*, *36*(2), 227. doi:10.2307/2296839

Whited, T. M. (1992). Debt, Liquidity Constraints, and Corporate Investment: Evidence from Panel Data. *The Journal of Finance*, *47*(4), 1425-1460.

Wildasin, D. E. (1984). The q Theory of Investment with Many Capital Goods, 9.

Williamson, S. D. (2011). *Macroeconomics* (4. bs.). Boston: Addison-Wesley.

Williamson, S. D. (2017). *Macroeconomics* (6th, Global bs.). Vivar: Pearson.

Yoshikawa, H. (1980). On the "q" Theory of Investment. *The American Economic Review*, *70*(4), 6.

Sağlık Ekonomisi

"Makro Değerlendirme"

Editörler

İlkay DİLBER & M. Hakan YALÇINKAYA

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

e_ISBN: 978-625-8024-22-7

Kasım-2021

Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

www.ekinkitap.com

KAYNAKÇA

Akar, S. (2014). Türkiye ' de Sağlık Harcamaları , Sağlık Harcamalarının Nisbi Fiyatı v e Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Celal Bayar Üniversitesi İİBF Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 21(1), 311–322.

Akdur, R. (2008). Sağlık Harcamaları "Piyasacı Sağlık Politikası Uygulayan Ülkelerde Sağlık Harcamaları Neden Daha Yüksektir?" *Bilim ve Ütopya*, *14*(170), 14–19. https://www.recepakdur.com/media/1432/14-akdur-r-sag-lik-harcamalari-bilim-ve-u-topya-14170-14-19-ag-ustos-2008.pdf

Ay, A., Kızılkaya, O., & Koçak, E. (2013). Sağlık Göstergeleri ile Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: Türkiye Örneği. Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi, 6(1), 163–172.

Daştan, İ., & Çetinkaya, V. (2015). OECD Ülkeleri ve Türkiye ' nin Sağlık Sistemleri , Sağlık Harcamaları ve Sağlık Göstergeleri Karşılaştırması. Sosyal Güvenlik Dergisi, 5(1), 104–134.

Işık, O. & Kahraman, S. (2019)." Sağlık Harcamaları ve Sağlık Göstergeleri Açısından Şanhay İşbirliği Örgütü Üye Ülkeleri ile Türkiye'nin Karşılaştırılması ", Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 2(2), 348-358.

Mahdian, M., Sehat, M., Fazel, M. R., & Mohammadzadeh, M. (2016). Life Expectancy at Birth in Aran-Bidgol Region , Iran , 2012 : A Study Based on Corrected Health Houses Data. International Journal of Epidemiologic Research, 3(3), 259–267.

OECD (2020). Health spending (indicator). doi: 10.1787/8643de7e-en https://data.oecd.org/healthres/health-spending.htm (Erişim tarihi:08.10.2020)

OECD. (2019). Erişim Adresi: https://data.oecd.org/healthres/health-spending.htm, Erişim Tarihi: 09.10.2020

Şahin, D. (2017). Sağlık Göstergeleri Bakımından Türkiye'nin Avrupa Birliği Ülkeleri Arasındaki Yeri: İstatiksel Bir Analiz. ÇAKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(2), 55–77. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.04.758

Şamkar, H., & Güner, D. (2018). Oecd Ülkelerindeki Beş Yaş Altı Çocuk Ölüm Sayılarının Yanlı Tahmin Teknikleriyle Modellenmesi. Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 21, 273–284. https://doi.org/10.18092/ulikidince.398068

Svalastog, A. L., Donev, D., Kristoffersen, N., Jahren, & Gajovi, S. (2017). Concepts and definitions of health and health-related values in the knowledge landscapes of the digital society. Croatian Medical Journal., 58(1.6), 431–435. https://doi.org/10.1101/cshperspect.a025957

Taban, S. (2006). Türkiye'de Sağlık ve Ekonomik Büyüme Arasındaki Nedensellik İlişkisi. Sosyo Ekonomi Dergisi, 2, 31–46.

Tıraş, H. Ağır, H. (2017). "D-8 Ülkelerinin Sağlık Harcamaları Bakımından Karşılaştırılması: Betimsel Bir Analiz", Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7(2),195-220.

Witter, S. (2002). Health Financing in Developing and Transitional Countries. Briefing Paper for OXFAM, University of York, York, 1–56. http://behdasht.gov.ir/uploads/291_1628_Health Financing in Developing.pdf

World Bank. (2019). Erişim Adresi https://data.worldbank.org/indicator/SH.DYN.MORT?view=chart, Erişim Tarihi: 09.10.2020

World Bank. (2019). Erişim Adresi: https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.CDRT.IN?view=chart, Erişim Tarihi: 09.10.2020

World Bank. (2019). Erişim Adresi https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.LE00.IN?view=chart, Erişim Tarihi: 10.10.2020

World Bank. (2019). Erişim Adresi https://data.worldbank.org/indicator/SH.DYN.MORT?view=chart, Erişim Tarihi: 10.10.2020.

World Health Organization (2009). Basic Documents, Forty-Seventh Edition. Geneva: World Health Organization Press. ISBN: 9789241650472.

KAYNAKÇA

AKBULUT, Y. ve BAYIN, G., (2012), Kanıta Dayalı Yaklaşım ve Sağlık politikası *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(2):115-132 https://dergipark.org.tr/tr/pub/ausbid/article/445597 (Erişim Tarihi:13.10.2020)

ATABEY, S.E., (2012), "Sağlık sistemleri ve bazı ülkelerde uygulanmakta olan sağlık sistem modelleri, Sağlık Sistemleri ve Sağlık Politikası, 1.Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara.

COVID-19 Pandemisinin Ekonomik, Toplumsal ve Siyasal Etkileri, Ed. Dilek Demirbaş, Veysel Bozkurt ve Sayım Yorğun, İstanbul Üniversitesi Yayınevi, İstanbul.

ÇALIŞKAN, Z., (2008), Sağlık Ekonomisi: Kavramsal Bir Yaklaşım, H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 26(2):29-50.

ERTAŞ, H. ve KIRAÇ, F., (2017), Küreselleşmenin Ülkelerin Sağlık Sistemleri ve Politikaları Üzerine Etkileri, Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17(3).

FRENK, J.& Julio, GOMEZ-DANTES O., (2002) "Globalisation and the challenges to health systems",https://www.researchgate.net/publication/282109066_Globalisation_and_the_challenges_to_health_systems (Erişim Tarihi: 11.09.2020)

IQVIA, https://www.iqvia.com/-/media/iqvia/pdfs/institute-reports/global-medicines-use-in-2020 (Erişim Tarihi:14.10.2020)

İLERİ, H., SEÇER, B, ve ERTAŞ, H., (2016), Sağlık Politikası Kavramı ve Türkiye'de Sağlık Politikalarının İncelenmesi, http://sosyoteknik.selcuk.edu.tr/sustad/article/view/93 (Erişim Tarihi:13.09.2020)

HAYRAN, O. (2001-2006-2007) https://www.sdplatform.com/Dergi/6/Kuresellesme-ve-saglik-iliskileri.aspx (Erişim Tarihi: 22.09.2020)

YILDIZ, H. ve TURAN, M., (2010), Küreselleşme ve Sağlık, *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi,* 36 (1) 39-41, https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/420907 (Erişim Tarihi: 21.09.2020)

YILMAZ, F., (2009), Küreselleşme Sürecinde Gelişmekte Olan Ülkelerde ve Türkiye'de İş Sağlığı ve Güvenliği, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1).

ZAEI, M. E., (2014), Globalization of National Policy-Making: An International Perspective, Panjab University. https://www.mruni.eu/upload/iblock/c5e/11_Zaei.pdf (Erişim Tarihi: 21.09.2020).

https://ticaret.gov.tr/data/5b87000813b8761450e18d7b/%C4%B0la%C3%A7%20ve%20Eczac%C4%B1l%C4%B1k%20Raporu.pdf (Erişim Tarihi:14.10.2020).

WHO (1946), "Constitution of the World Health Organization", Genava: WHO. https://www.who.int/about/who-we-are/frequently-asked-questions

KAYNAKÇA

Akın, C. S. (2007). Sağlık ve Sağlık Harcamalarının Ekonomik Büyüme Üzerine Etkisi: Türkiye'de Sağlık Sektörü ve Harcamaları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.

Eğilmez, M. (2017). https://www.mahfiegilmez.com/2017/02/istihdam-artralm-derken-issizlik.html

OECD, Health Statistic, https://read.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/share-of-foreign-trained-doctors-2017-or-nearest-year_eb2a02b7-en#page1

Sağlık Bakanlığı (2019). Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2018.

Solak, M. (2014). Türkiye'de Sağlık Eğitimi ve Sağlık İnsan Gücü Durum Raporu. 1. Baskı, YÖK Yayın No: 2014/1, ISBN: 978-975-7912-48-4.

TÜİK, İşgücü İstatistikleri. https://www.tuik.gov.tr/tr/

TÜİK, İşgücü İstatistikleri. Haber Bülteni, Sayı: 33790, Haziran 2020.

YÖK, Yükseköğretim İstatistikleri. https://istatistik.yok.gov.tr/

KAYNAKÇA

Atabey, S., (2020)., Sağlık Sistemleri ve Sağlık Politikası, Gazi Kitapevi, Dördüncü Baskı, Ankara.

Başol, E. (2015). Gelişmekte Olan Ülkelerde Strateji: Sağlık Sisteminde Sevk Zinciri, BJSS Balkan Journal of Social Sciences / Balkan Sosyal Bilimler Dergisi, Vol:4, No:8, ss 28-140.

Belek, İ., (2016), Sağlığın Politik Ekonomisi, Dördüncü Baskı, Yazılama Yayınevi, İstanbul.

Busse, R., ve Blümel, M. (2014). Germany. Health system review, Health Systems in Transition,Vol: 16, No 2, pp.1–296.

Cylus, J., Richardson, E., Findley, L., Longley, M., O'Neill, C., ve Steel, D. (2015). United Kingdom: health system review. Vol:17, No:5, pp. 1–125.

Çelik, Y., (2019)., Sağlık Ekonomisi, Siyasal Kitapevi, Dördüncü Basım, Ankara.

Daştan, İ., ve Çetinkaya, V. (2015). OECD Ülkeleri ve Türkiye'nin Sağlık Sistemleri, Sağlık Harcamaları ve Sağlık Göstergeleri Karşılaştırması. SGD-Sosyal Güvenlik Dergisi, cilt:5, sayı:1, 104-134.

Field, M. G. (1991), Ulusal Sağlık Sistemlerinde Başarı ve Kriz, (Çev: Ömer Tarım), Toplum ve Hekim Dergisi, Aralık 1991, 27-32.

Feldman, R., Escribano, C., ve Pellise, L. (1998). The Role of Government in Health İnsurance Markets with Adverse Selection. Health Economics, 7(8), 659-670. doi.org/10.1002/(SICI)1099-1050(199812)7:8<659::AID-HEC384>3.0.CO;2-1

Gerlinger, T., ve Schmucker, R. (2009). A Long Farewell to The Bismarck System: Incremental Change in The German Health İnsurance System, German Policy Studies/Politikfeldanalyse, Vol. 5, No. 1, pp. 3-20.

Keck, C. W., ve Reed, G. A. (2012). The Curious Case of Cuba. American Journal of Public Health, Vol:102, No: 8, ss 13-22.

Murray, C. J., & Frenk, J. (2000). A Framework For Assessing The Performance Of Health Systems. Bulletin of the world Health Organization, 78, pp. 717-731.

Normand, C., ve Thomas, S. (2008). Health Care Financing and the Health System, Academic Press, ss 160-174. doi.org/10.1016/B978-012373960-5.00167-2

Rice T, Rosenau P, Unruh LY, Barnes AJ, Saltman RB, van Ginneken E. United States of America: Health system review. Health Systems in Transition, 2013; 15(3): 1– 431.

Roemer, M. I. (1993). National Health Systems Throughout The World. American Behavioral Scientist, Annu. Review Public Health, 14, 335-353.

Roemer, M. I., (1991). National Health Systems of the World, vol:1 Countries, Oxford University Pres, London.

Sargutan, A. E., (2005). Karşılaştırmalı Sağlık Sistemleri Yaklaşımı. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, Cilt:8, Sayı:1, 81-111.

Tatar, M., (2011). Sağlık Hizmetlerinin Finansman Modelleri: Sosyal Sağlık Sigortasının Türkiye'de Gelişimi. SGD-Sosyal Güvenlik Dergisi, cilt:1, Sayı:1, 103-133.

Tatar M, Mollahaliloğlu S, Şahin B, Aydın S, Maresso A, Hernández- Quevedo C. (2011). Turkey: Health System Review. Health Systems in Transition, 13(6), pp. 1–186.

TDK, https://sozluk.gov.tr/ Erişim Tarihi: 26.09.2020)

Yalçınkaya, M. (2002). Açık sistem teorisi ve okula uygulanması. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, cilt: 22, sayı: 2, 103-116.

WHO, (2000). The world health report 2000 - Health systems: improving performance https://www.who.int/whr/2000/en/whr00_ch1_en.pdf?ua=1 Erişim Tariki: 26.09.2020

WHO, (2007). WHO's Framework for Action for Strengthening Health Systems https://www.who.int/healthsystems/strategy/en/ Erişim Tarihi:26.09.2020

Bebek Ölüm İstatistiği, https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.IMRT.IN?view=chart , Erişim Tarihi: 05.10.2020

Cari Sağlık Harcamaları istatistikleri, https://data.worldbank.org/indicator/SH.XPD.CHEX.GD.ZS?locations=CU Erişim Tarihi: 05.10.2020

Cepten Yapılan Sağlık Harcamaları İstatistikleri, https://data.worldbank.org/indicator/SH.XPD.OOPC.CH.ZS?locations=CU, Erişim Tarihi: 05.10.2020

Doğumda Beklenen Yaşam Süresi İstatistikleri, https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.LE00.IN?view=chart, Erişim Tarihi: 05.10.2020

Genel Hükümet Sağlık Harcamaları İstatistikleri, https://data.worldbank.org/indicator/SH.XPD.GHED.CH.ZS?locations=CU , Erişim Tarihi: 05.10.2020

Genel Özel Sağlık Harcamaları İstatistikleri, https://data.worldbank.org/indicator/SH.XPD.PVTD.CH.ZS , Erişim Tarihi: 05.10.2020

Hastane Yatak Sayısı İstatistiği, https://data.worldbank.org/indicator/SH.MED.BEDS.ZS?view=chart , Erişim Tarihi: 05.10.2020

Hekim Sayısı İstatistiği, https://data.worldbank.org/indicator/SH.MED.PHYS.ZS?view=chart, Erişim Tarihi: 05.10.2020

Hemşire ve Ebe İstatistiği, https://data.worldbank.org/indicator/SH.MED.NUMW.P3?view=chart , Erişim Tarihi: 05.10.2020

Kaba Ölüm İstatistiği, https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.CDRT.IN?view=chart , Erişim Tarihi: 05.10.2020

Kaba Doğum İstatistiği, https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.CBRT.IN?view=chart Erişim Tarihi: 05.10.2020

Kişi başı Sağlık Harcamaları İstatistikleri, https://data.worldbank.org/indicator/SH.XPD.CHEX.PC.CD?locations=CU , Erişim Tarihi: 05.10.2020

Uzman Cerrahi İşgücü İstatistiği, https://data.worldbank.org/indicator/SH.MED.SAOP.P5?view=chart , Erişim Tarihi: 05.10.2020

Yenidoğan Ölüm İstatistiği, https://data.worldbank.org/indicator/SH.DYN.NMRT?view=chart , Erişim Tarihi: 05.10.2020

5 yaş altı Ölüm İstatistiği, https://data.worldbank.org/indicator/SH.DYN.MORT?view=chart , Erişim Tarihi: 05.10.2020

58. Hükümet Eylem Planı, (2003). https://scholar.google.com.tr/ scholar?q=TC+58.+H%C3%BCk%C3%BCmet+Acil+Eylem+Plan%C4%B1&hl=tr&as_sdt=0,5#d=gs_cit&u=%2Fscholar%3Fq%3Dinfo%3A33hv9YYjMDwJ%3Ascholar.google.com%2F%26output%3Dcite%26scirp%3D0%26hl%3Dtr, Erişim Tarihi: 02.10.2020.

KAYNAKÇA

ALTUN, Y. , İŞLEYEN, Ş. ve Ç. GÖRÜR (2018). ‘‘Türkiye’de Eğitim ve Sağlık Harcamalarının Ekonomik Büyümeye Etkisi: 1999-2017’’, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Sayı 39, ss. 223-244.

ARSLAN, İ. , EREN, M. V. ve Selahattin KAYNAK (2016). ‘‘Sağlık ile Kalkınma Arasındaki İlişkinin Asimetrik Nedensellik Analizi’’, *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* Cilt: 31, Sayı: 2, ss. 287-310.

BARLİN, F. S. (2010). *Türkiye’de Sağlık Harcamalarının Ekonomik Kalkınma Üzerine Etkileri*, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir.

BLOOM, D. E.; CANNING, D. ve Sevilla, JAYPEE (2003), ‘‘Health, Worker Productivity, and Economic Growth, Harvard School of Public Health,’’ http://www.fadep.org/documentosfadep_archivos/BLOOM_Health_Worker_Productivity_and_Economic_Growth.pdf (Erişim Tarihi: 01.10.2020).

BOYACIOĞLU, Z. ve Ömer TAŞKIN (2012). ‘‘Sürdürülebilir Kalkınmada Sağlık Ekonomisi ve Edirne İlinin Sağlık Sektörü Açısından Analizi’’, *Ekonomi Bilimleri Dergisi,* Cilt:4, Sayı:2, ss. 13-23.

DİKMETAŞ YARDAN, E. , DEMİRKIRAN, M. ve Birgül YABANA KİREMİT (2016). ‘‘Türkiye Sağlık Harcamaları Trendi’’, *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:1, ss. 157-175.

GÜNSOY, G. (2005). ‘‘İnsani Gelişme Kavramı ve Sağlık Yaşam Hakkı’’ , *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi,* ss. 35-52.

KAMACI, A. ve Hediye UĞURLU YAZICI (2019). ‘‘Ekonomik Kalkınma ve Sağlık İlişkisi: Türkiye Örneği’’, *5. Uluslararası Kültür ve Medeniyet Kongresi,* ss. 391-403.

MAZGİT, İ. (1998). *Ekonomik Kalkınma Sürecinde Türkiye De Sağlık Sektörünün Yeniden Yapılanması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

SACHS, J.D. (2001). ‘‘Macroeconomics and Health: Investing in Health for Economic Development, Report of the Commission on Macroeconomics and Health’’, *World Health Organization,* Switzerland http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/42435/1/924154550X.pdf (Erişim Tarihi: 01.10.2020).

SAMAR, K. (2020),https://tr.euronews.com/2020/01/11/dogum-orani-en-dusuk-seviyede-turkiye-nufus-yaslaniyor , (14.10.2020).

ŞAHİNÖZ, T. ve Saime ŞAHİNÖZ (2012). ‘‘Demografik ve Bazı Sağlık Göstergeleri Açısından Türkiye’nin Dünyadaki Durumu’’, *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, Cilt:1, Sayı:1, ss. 1-11.

ŞAŞMAZ, M. Ü. , ODABAŞ, H. ve Yunus Emre YAYLA (2019). ‘‘OECD Ülkelerinde Sağlık Harcamaları ile Kalkınma Arasındaki İlişki: Panel Veri Analizi’’, *Yönetim ve Ekonomi*, Cilt:26, Sayı:3, ss. 851-866.

WHO (1994) Basic Documents. 40th Edition, Geneva.

YETKİNER, İ. H. (2006). ‘‘Sağlık ile Büyüme’’, *Ege Akademik Bakış,* 6(2), 83-91.

TÜİK,https://www.tuik.gov.tr/tr/ , (14.10.2020).

TÜİK,https://data.tuik.gov.tr/tr/display-bulletin/?bulletin=hayat-tablolari-2017-2019-33711, (15.10.2020).

TÜİK, http://www.tuik.gov.tr/VeriBilgi.do , (13.10.2020).

KAYNAKÇA

Acar, A., & Yeğenoğlu, S. (2006). Sağlık Ekonomisi Perspektifinden Farmakoekonomi. *Hacettepe Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi Dergisi, 26*(1), 39-55.

Arrow, K. J. (1963). Uncertainty and the Welfare Economics of Medical Care. *The American Economic Review, 53*(5), 941-973.

Benatar, S. R. vd., (2011). Global Health and the Global Economic Crisis. *American Journal of Public Health, 101*(4), 646-653.

Buharalı, C. (2019). *Türkiye'de ve Dünyada Sağlık Ekonomisi* . Londra : Deloitte.

Clermus, S. C. (2019). *Türkiye ve Haiti'de Sağlık Ekonomisi: Bir Karşılaştırma.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

COMTRADE. (2020). 04 2019, 07 tarihinde World Integrated Trade Solution: https://wits.worldbank.org/WITS/WITS/Restricted/Login.aspx adresinden alındı

Çalışkan, Z. (2008). Sağlık Ekonomisi: Kavramsal Bir Yaklaşım. *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 26*(2), 29-50.

Deloitte. (2020). *2019 Global health care outlook.* London: Deloitte.

Erol, H., & Özdemir, A. (2018). Türkiye'de 1980 Sonrası Sağlık Politikalarında Dönüşüm ve Sağlık Harcamalarına Etkileri. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 119-146.

Ertaş, H., & Kıraç, F. Ç. (2017). Küreselleşmenin Ülkelerin Sağlık Sistemleri ve Politikaları Üzerine Etkileri. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17*(3), 28-34.

Forster, T. vd., (2019). Globalization and health equity: The impact of structural adjustment programs on developing countries. *Social Science & Medicine*, 1-9.

Jamison, D. T. vd., (2013). Global health 2035: a world converging within a generation. *The Lancet, 382*, 1898-1955.

Kara, O., & Kurutkan, M. N. (2018). *Mikro İktisadi Açıdan Sağlık Hizmetleri Piyasasının Analizi.* Ankara: Nobel Yayınevi.

Kubar, Y. (2018). Teorik Açıdan Sağlık Ekonomisi Analizi. *Teoride ve Uygulamada Sağlık Ekonomisi ve Politikaları Güncel Sorunlar ve Araştırmalar* (s. 25-47). içinde Çanakkale : Rating Academy Yayınları.

Listl, S. vd., (2019). What is Health Economics? *Community Dental Health, 36*, 263-275.

Mankiw, N. G. (2017). *The Economics of Healthcare.* Cambridge: Harvard University Publications.

Mushkin, S. J. (1958). Toward a Definition of Health Economies. *Public Health Reports, 73*(9), 785-793.

OECD. (2020, 08 20). *OECD Stat*. Organization For Economic Cooperation and Development: https://stats.oecd.org/ adresinden alınmıştır

Rout, H. S., & Nayak, N. C. (2007). Health And Health Economics: A Conceptual Framework. *Health Economics in India* (s. 13-29). içinde New Delhi: New Century Publications.

Sayım, F. (2017). Türkiye'de Sağlık Ekonomisi İstatistikleri ve Sağlık Harcamalarının Gelişimi. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, 7*(15), 13-30.

Tajika, E., & Kikuchi, J. (2012). The roles of public and private insurance for the health-care reform of Japan. *Public Policy Review, 8*(2), 123-144.

Tatar, M. (2011). Sağlık Hizmetlerinin Finansman Modelleri: Sosyal Sağlık Sigortasının Türkiye'de Gelişimi. *Sosyal Güvenlik Dergisi, 1*, 103-133.

The World Bank Data. (2020). 01 2020, 05 tarihinde The World Bank: https://data.worldbank.org/ adresinden alındı

Tıraş, H. H. (2013). Sağlık Ekonomisi: Teorik Bir İnceleme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3*(2), 125-152.

Tokgöz, E. (1987). İktisat Biliminin Yeni Uygulama Alanı: Sağlık Ekonomisi. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, 45*(1-4), 12-20.

Tutar, F., & Kılınç, N. (2007). Türkiye'nin Sağlık Sektöründeki Ekonomik Gelişmişlik Potansiyeli ve Farklı Ülke Örnekleriyle Mukayesesi. *9*(1), 31-54.

Wang, M. vd., (2020). *International Journal of Environmental Research and Public Health, 17*(5529), 2-19.

Yardan, E. D. vd., (2016). Türkiye Sağlık Harcamaları Trendi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9*(1), 157-176.

Yıldız, Ö. (2008). Küreselleşme, Sağlık ve Toplum. *Gaziantep Tıp Dergisi*, 30-34.

KAYNAKÇA

Altenstetter, C. (1999). From solidarity to market competition? Values, structure and strategy in German health policy 1883–1997. Health Care Systems in Transition: An International Perspective, 47-88.

Busse, R. (2000). Health Care Systems in Transition: Germany. Copenhagen: European Observatory on Health Care Systems.

Carrin G. & James C. (2005). Social Health Insurance: Key Factors Affecting The Transition Towards Universal Coverage. International Social Security Review 58(1): 45-64.

Cichon, M. &Normand, C. (1994). Between Beveridge and Bismarck-options for health financing in central and eastern Europa. World Health Forum, 15(4): 323-328.

Çelik, Y. (2011). Sağlık Ekonomisi. Siyasal Kitabevi, Ağustos, Ankara.

Deber RB. Forget EL, Roos LL. (2004). Medical savings accounts in a universal system: wishful thinking meets evidence. Health Policy70(1) :49-66.

Doetinchem, O., Schramm, B., & Schmidt, J. O. (2006). The benefits and challenges of social health insurance for developing and transitional countries. Financing health care–A dialogue between South Eastern Europe and Germany. Series International Public Health, 18.

Gottret P, Schieber CJ, Waters HR. Good Practices in Health Financing Lessons from Reforms in Low- and Middle-Income Countries. Washington: The World Bank; 2008, 288-9.

İstanbulluoğlu, H., Güleç, M., & Oğur, R. (2010). Sağlık Hizmetlerinin Finansman Yöntemleri. Dirim Tıp Gazetesi, 85(2), 86-99.

Mossialos, E., Dixon, A., Figueras, J., Kutzin, J., & World Health Organization. (2002). Funding health care: options for Europe.

Normand C. & Busse R. (2002). Social Health Insurance Financing. Mossialos E. et al. (eds.) Funding Health Care: Options for Europe, Buckingham & Philadelphia: Open University Press, 59-80.

Tıraş, H. H. (2013). Sağlık ekonomisi: Teorik bir inceleme. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3(2): 125-152.

Tiryaki D. &Tatar M. (2000) .Genel Sağlık Sigortası: Teori ve Uygulama. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 5: 123-139.

Uğurluoğlu, E. & Özgen, H. (2008). Sağlık Hizmetlerinin Finansmanı ve Hakkaniyet. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 11(2):133-159 .

WHO (2000). The World Health Report 2000, Health Systems: Improving Performance. Geneva.

KAYNAKÇA

Ana-Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Programları için Bilgi- Eğitim- İletişim Rehberi: Ankara, 1997: 65-69Dinç G, Aktekin M, Yardımsever M ve ark. Antalya'da Bebek ve Çocuk Ölümleri. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, 1995; 38: 549-557.

Arias E, Xu J, Jim MA.(2014). Period life tables for the non-hispanic American Indian and Alaska native population, 2007–2009. Am J Public Health2, 104(S3): S312-19

Baird, S., Friedman, J., & Schady, N. (2011). Aggregate Income Shocks and Infant Mortality in the Developing World. Review of Economics & Statistics, 93(3), 847-856. https://doi.org/10.1162/REST_a_00084

Conroy, Faith, (2015), "Determinants of Infant Mortality Rate: A Cross National Study", www.semanticscholar.org/paper/Determinants-of-Infant-Mortality-Rate-%3A-A-Cross-Conroy/340cae770054228309262b05adf403413bfd66c8; Erişim Tarihi: 30.09.2020

Daştan, İ.,& Çetinkaya, V.(2015).OECD Ülkeleri ve Türkiye'nin Sağlık Sistemleri, Sağlık Harcamaları ve Sağlık Göstergelerinin Karşılaştırılması, Sosyal Güvenlik Dergisi,5(1),104-134.

Eğri, Mücahit (1997), "Gelişmekte Olan ve Azgelişmiş Ülkelerde Bebek Ölümlerini Etkileyen Faktörler: Çevresel Yaklaşım", Turgut Özal Tıp Merkezi Dergisi, Cilt. 4, Sayı. 2, ss. 155-160.

Flegg, A. T. (1982). Inequality of Income, Illiteracy and Medical Care as Determinants of Infant Mortality in Underdeveloped Countries. Population Studies, 36(3), 441-458. https://doi.org/10.2307/2174055

Fok MLY, Hayes RD, Chang CK, Stewart R, Callard FJ, Moran P. Life expectancy at birth and all-cause mortality among people with personality disorder. J Psychosom Res 2012; 73(2): 104-107.

Hawkins, M. (2006). Introduction to the problem of infant mortality. Johns Hopkins University Bloomberg School of Public Health, OpenCourseWare lecture materials. Lecture, 1.

Kim and Saada, 2013. "The Social Determinants of Infant Mortality and Birth Outcomes in Western Developed Nations: A Cross-Country Systematic Review", *International Journal of Environmental Research andPublic Health*, **10**, p. 2296-2335.

Kahveci, Önder (2004); "Ekonomik ve Sosyal Boyutuyla Yoksulluk ve Aile", 4. Aile Şurası Aile ve Yoksulluk Bildirileri, 18-20 Mayıs, Ankara.

Khadka, Khim Bahadur ve diğerleri (2015), "The socio-economic determinants of infant mortality in Nepal: analysis of Nepal Demographic Health Survey, 2011", BMC Pediatrics, Vol. 15, No. 152,

Liu, Yang; Chen Yiwen ve Wang Di, (2015), "Economic and Socioeconomic Determinants of Infant Mortality: A cross-country investigation", Econometric Analysis Undergraduate Research Papers; https://smartech.gatech.edu/handle/1853/54226, Erişim Tarihi: 30.09.2020

Masuy S. Godelieve, (2001), "The Determinants of İnfant mortality: How far are Conceptual Frameworks Really Modelled?", https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-1-4020-4676-6_2, Erişim Tarihi: 30.09.2020

Mosley, W. H., & Chen, L. C. (1984). An Analytical Framework for the Study of Child Survival in Developing Countries. Population and Development Review, 10, 25-45.

Mahdian M, Fazel MR, Sehat M, Rahimi H, Mohammadzadeh M. Life expectancy at birth in Aran-Bidgol region, Iran, 2012: A study based on corrected Health Houses Data. International Journal of Epidemiologic Research 2016; 3(3): 259-267

Nordhaus, William D (2005); "Irving Fisher and The Contribution of Improved Longevity to Living Standards", American Journal of Economics and Sociology, January, Vol.64, No.1, pp.367-392.

Öztürk, N .(2005).İktisadi Kalkınmada Eğitimin Rolü, Sosyo Ekonomi Dergisi,2005(1),28-44. http://www.sosyoekonomijournal.org/Sosyoekonomi1(1).pdf#page=28 Erişim Tarihi:30.09.2020

Pritchett, L., & Summers, L. H. (1996). Wealthier is Healthier. The Journal of Human Resources, 31(4), 841-868. https://doi.org/10.2307/146149

Park, C.B., Islam, M.A., Chakraborty, N., Kantner, A. (1996), "Partitioning the Effect of Infant and Child Death on Subsequent Fertility: An Exploration in Bangladesh", East-West Center Working Papers, pdfs.semanticscholar.org/b2ce/557b5da722d82371a7dbabfecfc01565423a.pdf. Erişim Tarihi: 25.08.2020

Phelps, Charles E. (1997); Health Economics, Second Edition, Addison-Wesley.

Siah, Audrey K.L. and Grace, (2015), "Female Labour Force Participation, Infant Mortality and Fertility in Malaysia", Journal of the Asia Pacific Economy,

Tezcan S. Türkiye'de Bebek ve Çocuk Ölümleri. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Ankara, Üçbilek Matbaacılık, 1985: 9- 16

Yüceşahin, M.M.; Özgür, E.M. (2008) "Regional fertility differences in Turkey: Persistent high fertility in the southeast", Population, Space and Place, 14, 135-158.

Zakir, Mohammed ve Phanindra V. Wunnava, (1999), "Factors Affecting Infant Mortality Rates: Evidence from Cross– sectional Data", Applied Economics Letters, Vol 6, pp. 271-73.

KAYNAKÇA

Akyıldız, F. (2011). Binyıl Kalkınma Hedefleri, İnsan Hakları ve Demokrasi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 2 (14), 39-60.

Anand, A. and Kumar, R. (2016). Importance of Brundtland Report in the Protection of Environment: A Legal Analysis. *South-Asian Journal of Multidisciplinary Studies,* 3 (3), 230-249.

Arslan, G. E. (2013). Ekonomik Büyüme, Kalkınma ve Gelir Dağılımı. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (2), 45-52.

Bakar, C., Akgün, S. (2005). Türkiye'de Sağlık Reformları; Sonu Gelmeyen Hikaye. *Toplum ve Hekim*, 20 (5), 339-352.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı - UNDP (Erişim Tarihi: 10.10.2020). https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals.html

Çelik, Y. (2006). Sürdürülebilir Kalkınma Kavramı ve Sağlık. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi,* 9 (1), 19-37.

Çelik, Y. (2019). *Sağlık Ekonomisi*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Çetin, M . (2006). Endüstriyel Bölgelerde Sosyal Sermaye Ve Güven: Üçüncü İtalya Örneği. *Ege Academic Review*, 6 (1), 74-86.

Ergün, T. ve Çobanoğlu, N. (2012). Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre Etiği. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 3 (1), 97-123.

Gündüz, A. (2014). Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda Çevreye İlişkin Düzenlemelerin Politik Kaynakları. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (2), 1-13.

Harris, J. M. (2000). Basic Principles of Sustainable Development. *Global Development and Environment Institute Working Paper 00-04, Tufts University.*

Karabıçak M., Özdemir, M.B. (2015). Sürdürülebilir Kalkınmanın Kavramsal Temelleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 6 (13), 44-49.

Karakurt Tosun, E. (2009). Sürdürülebilirlik Olgusu ve Kentsel Yapıya Etkileri. *Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 5 (2), 1-14.

Kaypak, Ş. (2011). Küreselleşme Sürecinde Sürdürülebilir Bir Kalkınma İçin Sürdürülebilir Bir Çevre. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi* 13 (20), 19-33.

Mazgit, İ. (1998). *Ekonomik Kalkınma Sürecinde Türkiye'de Sağlık Sektörünün Yeniden Yapılanması*. (Doktora Tezi).

Özmehmet, E. (2010). Dünya'da ve Türkiye'de Sürdürülebilir Kalkınma Yaklaşımları. *Journal of Yaşar University,* 3 (12). 1-23.

Taşkın, Ö. (2011). *Sürdürülebilir Kalkınmada Sağlık Ekonomisi ve Edirne İlinin Sağlık Sektörü Açısından Analizi*. (Yüksek Lisans Tezi).

Tatar, M. (2009). Teorik Çerçevesiyle Sağlık Ekonomisi ve Türkiye'ye İlişkin Teorik Bir Değerlendirme. *Sağlık Ekonomisi Dergisi*, 1, 1-5.

Tıraş, H. (2012). Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre: Teorik Bir İnceleme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 2 (2), 57-73.

Yıldırım, H. (2000). Yapısal Uyum Programları ve Sağlık Reformları: Türk Sağlık Reformları İçin Çıkarılacak Dersler. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi,* 5 (1). 63-87.

KAYNAKÇA

AKAR, S. (2014). Türkiye'de Sağlık Harcamaları, Sağlık Harcamalarının Nisbi Fiyatı ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 21(1), ss. 311-322.

ATEŞ, H., KIRILMAZ , H. ve ÜNSAL, A. (2019)Sağlık Göstergelerinin Ekonomik Büyümede Rolü: Türk Cumhuriyetler Üzerine Bir Panel Regresyon Analizi, *AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(16) ss. 35-56 Türkiye Araştırma Makalesi 22.12.2018, https://www.researchgate.net/publication/331864181_THE_ROLE_OF_HEALTH_INDICATORS_IN_THE_ECONOMIC_GROWTHA_PANEL_REGRESSION_ANALYSIS_ON_TURKIC_REPUBLICS (Erişim Tarihi: 12.06.2020].

AY, A., KIZILKAYA, O. ve KOÇAK, E. (2013). Sağlık Göstergeleri İle Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: Türkiye Örneği, *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi,* 6(1), ss. 163-172.

ÇALIŞKAN, Ş., KARABACAK, M. ve MEÇİK, O. (2013), Türkiye'de Sağlık-Ekonomik Büyüme İlişkisi

ÇELİK, Y. (2016), Sağlık Ekonomisi, Siyasal Kitabevi, Ankara.

ÇETİN, M., ECEVİT, E. (2011). Sağlık Harcamalarının Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: OECD Ülkeleri Üzerine Bir Panel Regresyon Analizi, *Doğuş Üniversitesi Der*gisi, 11 (2), ss. 166-182.

DAĞDEMİR, Ö. (2009) Sağlık ve Ekonomik Büyüme: 1960-2005 Döneminde Gelişmekte Olan Ülkelerde Sağlık ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin Karşılıklı Analizi, *Ankara Üniversitesi Sbf Dergisi*, 64(2), ss. 76-96.

DİLBER, İ. (2018). Büyüme Teorileri, 1. Baskı, Kitapana Yayınları, İzmir Başar.

DOMINI, D. (2016), The Effect of Health Status on Economic Growth, https://www.plu.edu/economics/wp-content/uploads/sites/66/2017/10/domini_finalpaper.pdf

KOÇ, E.(2014), Refah Devleti Anlayışı Çerçevsinde Geçiş Ekonomilerinde Sağlık Harcamaları, *International Conference on Eurasion Economies*, 1- 3 Temmuz, ss. 1- 8, http://avekon.org/papers/957.pdf, Erişim Tarihi: 20.04.2019.

MAYER, David (2001), "The Long-Term Impact of Health on Economic Growth in Latin America", World Development, (29); 1025-1033.

NARAYAN S. ve MISHRA S. (2010) Investigating the Relationship between Health and Economic Growth: Empirical Evidence from a Panel of 5 Asian Countries, https://www.deakin.edu.au/__data/assets/pdf_file/0018/405225/2010_08.pdf

OECD (2019), https://data.oecd.org/healthres/health-spending.htm#indicator-chart (Erişim Tarihi: 06.05.2020)

ONBİRİNCİ KALKINMA PLANI, http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2019/07/OnbirinciKalkinmaPlani.pdf (Erişim Tarihi: 31.05.20)

SARAÇOĞLU, S. , SONGUR, M. (2017). Sağlık Harcamaları ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Avrasya Ülkeleri Örneği, *KAÜ İİBF Dergisi,* 8(16), ss. 353-372

SHARMA, R. (2018), Health and Economic Growth: Evidence from Dynamic Panel Data of 143 Years. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0204940

TABAN, S. (2006), Türkiye'de Sağlık ve Ekonomik Büyüme Arasındaki Nedensellik İlişkisi, *Sosyoekonomi*, 4(4), ss. 31-46.

YUMUŞAK, İ. G. ve YILDIRIM, D. Ç. (2009), Sağlık Harcamaları İktisadi Büyüme İlişkisi Üzerine Ekonometrik Bir İnceleme, *Bilgi Ekonomisi ve Yönetim Dergisi*, 4(1), ss. 57-70.

SAĞLIKTA
GÜNCEL GELİŞMELER IŞIĞINDA
TEMEL ve KLİNİK YAKLAŞIMLAR

Editörler

Dr. Özge GÜLMEZ

Dr. Ömer BUHŞEM

Dr. Selen İlhan ALP

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-61-5

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler-Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

Sağlık sektörünün sürekli önem kazanması ve ortalama hayat süresinin artması ile birlikte sağlık kavramı ve sağlık hizmetlerinin önemi her geçen gün giderek artmaktadır. Sağlık hakkı ve sağlıklı yaşama hakkı insanların en temel haklarından birisidir. Günümüzde ülkelerin ve sağlık sistemlerinin amacı sağlık ve sağlık hizmetlerini bireylerin yaşam süresi ve kalitesini en optimal noktaya getirme çabası içinde olmaktadır.

Sağlık vazgeçilmez bir haktır, salık profesyonelleri bireylere tanınan bu hak doğrultusunda sistemin kendilerine verdiği yetenek, eğitim ve sınırlamalar çerçevesinde sağlık mal ve hizmetlerini üretmek için çabalamaktadırlar. Bu noktada her sağlık profesyonelinin sağlık sektörüne yaptığı katkılar farklı ve aynı zamanda paha biçilemezdir. Çünkü insan yaşamına yapılan katkıların para ile ifade edilmesi sürekli eksik kalan bir yaklaşım olmaktadır. İnsan yaşamı ve organlarına biçilen ekonomik değerlerin manevi karşılığı ne yazık ki yoktur. Bu noktada sağlık hizmetleri aslında en değerli mal ve hizmet grubundadır.

Bu noktalardan hareketle bu kitapta birçok farklı branştan bilim insanının kendi dallarında ilgi çekici derleme yazıları yer almaktadır. Bu kitap projesinin ilk fikri ortaya çıktığında farklı değerlendirmeler elbette oldu, ancak editörler olarak bu çalışmayı yukarıya taşıyacağımız bir sürecin ilk aşaması olarak değerlendirmekte yarar vardır. Geçmişten günümüze tıp alanında tarihi yazılar, farklı hastalık türleri, adli tıp açısından açlık grevlerine yaklaşım kitabın başlıca konularını oluşturmaktadır. Ülkemizde ve dünyada farklı disiplinlerin bir araya gelip oluşturduğu kitap sayısı maalesef az sayıdadır. Bu kitap yazılırken multidisipliner çalışmalar bir araya getirilerek yeni bir eserin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Tıp disiplinine yeni bir perspektiften bakış açısı sağlamak için bu çalışmalar yapıldı. Uzun bir çalışma sonunda ilgi çekici birçok konuyla kitabımızı farklı bilim alanlarından kişilere, tıbba ilgi duyan ve bilgi edinmek isteyen tüm diğer değerli okuyucularımıza sunuyoruz. Elbette bu çalışma öneri, eleştiri ve değerlendirmelere açıktır. Eksikler bize, değerlendirmeler okuyuculara aittir.

Dr. Özge GÜLMEZ
Uşak 2021
Dr. Ömer BUHŞEM
Bursa 2021
Dr. Selen İlhan ALP
Tekirdağ 2021

Bu kitabı "Kalem kılıçtan keskindir." atasözünü yaşam felsefem kabul etmemi sağlayan, bilim yolunda ilerlerken yolumu aydınlatan, her daim varlığıyla bana güç veren ve bu günlere ulaşmam da üzerimdeki emeğini asla unutmayacağım, karanlıktan aydınlığa yürürken bana ışık tutan, adı gibi kendi de ışık gibi parlak ve değerli olan Işık hocama ithaf ediyorum.

Adli Tıp Uzmanı Doktor Özge Gülmez
UŞAK 2021

İÇİNDEKİLER

AÇLIK GREVLERİ VE ÖLÜM ORUÇLARININ ADLİ TIP AÇISINDAN İNSAN HAKLARI BAĞLAMINDA İNCELENMESİ 1
Dr. Özge GÜLMEZ

HYALURONİK ASİT DOLGU UYGULAMALARINDA DAMARSAL KOMPLİKASYONLAR VE TEDAVİSİ 25
Dr. Ömer BUHŞEM

KULAK BURUN BOĞAZ AÇISINDAN COVİD-19 39
Dr. Ali SEYED

BİR TIBBİ TANI VE TEDAVİ ARACI OLARAK ELEKTRİK KULLANIMININ TARİHSEL GELİŞİMİ 53
Prof. Dr. Okan BÖLÜKBAŞI
Dr. Öğretim Üyesi Nermin BÖLÜKBAŞI

EPİLEPSİ TEDAVİSİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ 73
Dr. Öğretim üyesi Nermin BÖLÜKBAŞI

MELATONİN VE ÖTESİ 93
Dr. Öğr. Üyesi Selen İLHAN ALP

OBSTRUKTİF UYKU APNE SENDROMUNUN KLİNİK ÖNEMİ 125
Dr. Öğr. Üyesi Selen İLHAN ALP

SPİNAL CERRAHİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ VE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR 141
Dr. Alp KARAASLAN

ÇOCUKLARDA GASTROÖZOFAGEAL REFLÜ CERRAHİSİNDE LAPAROSKOPİK YAKLAŞIMIN ÖNEMİ 157
Operatör Doktor Birgül KARAASLAN

ÇOCUKLUK ÇAĞI OBEZİTE HASTALIĞININ GENETİK NEDENLERİ, MEDİKAL TEDAVİSİ VE CERRAHİ PROSEDÜRLER 173
Dr. Murat ÇAĞ MD, PHD
Dr. Öğr. Üyesi Yeşim ÖZDEMİR

ACİL SERVİSTE ZEHİRLENMELERE YAKLAŞIM.....185
Arş. Gör. Dr. Eda YAMAN
Dr. Öğr. Üyesi Sema AVCI

GELİŞEN TEDAVİ UYGULAMALARIYLA DUCHENNE MUSKÜLER DİSTROFİ.....197
Uzman Dr. Aslıhan KİRAZ

YANIĞA BAĞLI GELİŞEN GEÇ DÖNEM KOMPLİKASYONLARA YAKLAŞIM 211
Dr. Öğr. Üyesi Fatma Nilay TUTAK

GÜNCEL BİLGİLER EŞLİĞİNDE LAZER EPİLASYON 221
Dr. Seçil SOYLU
Dr. Oğuzhan KOÇAK
Dr. Ayşegül YALÇINKAYA İYİDAL

KAYNAKÇA

Abrahamsson, S., Dányi, E. (2018). Becoming stronger by becoming weaker: the hunger strike as a mode of doing politics. Journal of International Relations and Development, 22, 882–898.

Akıncı, Ş. (1998). İrade muhtariyeti ilkesi ve şahsiyet hakları açısından ötenazi, açlık grevi ve ölüm orucu. Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 6 (1-2), 733-766.

Aksu Tanık, F., İzgi, M.C., Altıparmak, K. ve ark. (2020). Türk Tabipleri Birliği Etik Bildirgeleri Türk Tabipler Birliği Etik Kurulu. Türk Tabipler Birliği Yayınları. Erişim Tarihi: 18.05.2021. Erişim Adresi: etikbildirgeler2020.pdf (kocaelitabip.org.tr).

Altındağ Kılıç, S. (2012). Açlık grevi ve açlık grevine müdahale. Tıp Hukuku Dergisi, 1 (2), 83-101.

Altıparmak, K. (2015). Anayasa Mahkemesinin zor sorusu: işkence ve kötü muamele, ama hangisi?. Anayasa Yargısı, 31 (1), 145-184.

Altun, G., Altun, B.U. (2009). Açlık ve açlık grevlerinin klinik, etik ve hukuki açıdan değerlendirilmesi. Klinik Gelişim Dergisi, 22, 141-146.

Anderson, P. (2004). To lie down to death for days. The Turkish hüner strike, 2000-2003. Cultural Studies. 18 (6), 816-846.

Aşıkoğlu, Demirsoy, E. (2018). Kişi dokunulmazlığı hakkı bağlamında rıza olmaksızın yapılan tıbbi müdahaleler. Türk Adalet Akademisi Dergisi, 35, 319-343.

Atatorun, M. (2017). Uluslararası etik ve Zygmunt Bauman. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2 (27),320-334.

Başpınar, V. (2003). Türk Medeni Kanunu ile aile hukukunda yapılan değişiklikler ve bu konuda bazı önerilerimiz. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 52 (3), 80-101.

Bekiroğlu, S. (2016). Everyday life and resistance practices in-F-type prisons of Turkey (Türkiye'nin F tipi hapishanelerinde gündelik hayat ve direniş pratikleri). The Graduate School of Social Sciences of Middle East Technical University. Master Thesis. Erişim Tarihi: 12.05.2021. Erişim Adresi: index.pdf (metu.edu.tr).

Bendtsen, K. (2019). On the force-feeding of prisoners on hunger strike. HEC Forum, 31, 29-48.

Bilgrami, A. (2003). Gandhi, the philosopher. Economic and Political Weekly, 38 (39), 4159-4165.

Çakır, K. (2020). Hapis cezasının koşullu salıverilme uygulanarak infazı. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 26 (2), 669-698.

Çakmak, S. (2015). Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına göre ifade özgürlüğünün sınırlanması. İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel Sayı, 6 (4), 1067-1090.

Çavuşoğlu, D. (2019). Hekimin cezai sorumluluğu ve ceza hukuku açısından özellik arz eden tıbbi müdahaleler. T.C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hukuk Anabilim Dalı Kamu Hukuku Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. Erişim Tarihi: 02.05.2021. Erişim Adresi: Hekimin Cezai sorumluluğu Ve Ceza Hukuku açsısından özellik Arz Eden tıbbi müdahaleler - ProQuest.

Çayköylü, A. (2002). Psikiyatride gizlilik ilkesi. Klinik Psikiyatri, 5, 248-256.

Civaner, M.M. (2008). Meslek örgütlerinin deontolojik görevleri. TTB ve Tabip Odalarının Tıbbi Etik ve Deontolojiyi Koruma Sorumluluğu, 9-19.

Crosby, S.S, Caroline, Apovian, C.M., Grodin, M.A. (2007). Hunger strikes, force-feeding, and physicians' responsibilities. JAMA, 298 (5), 563-566.

Demir Bayram, S. (2021). Sağlık kamu hizmetinin dayanağı olan ve sağlık hakkını güvence altına alan düzenlemeler ile ilkeler. Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, 2, 175-240.

Demirdöven, S. (2020). Hükümlü ve tutuklunun hak kullanımının ve beslenmesinin engellenmesi suçları (TCK m. 298). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. Erişim Tarihi: 03.05.2021. Erişim Adresi: Demirdöven, Seren-YENİ.pdf (hacettepe.edu.tr).

Doğan, D.Ç. (2011). Ceza muhakemesinde adli arama. Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 92, 157-180.

Doğan, R. (2021). Ceza ve infaz kurumlarında açlık grevine müdahale, hukuka uygunluk nedenleri ve AİHM yaklaşımı. Ankara Barosu Dergisi, 79 (2), 193-238.

Dülger, M.V., Köse, R., Özkan, O., Bakdur, M. (2021). İnfaz kanunu değişiklikleri, ne değişti, kimler yararlanacak. Erişim Tarihi: 21.05.2021. Erişim Adresi: İnfaz Kanunu Değişiklikleri: Ne Değişti, Kimler Yararlanacak (Changes in Execution Law: What Has Changed, Who Can Benefit) by Murat Volkan Dülger, Ruhsar Köse, Onur Özkan, Merve Bakdur :: SSRN.

Eren, M. (2017). Ölüm oruçları: yaşamın kutsallığı ve direnme hakkı ikileminde bir eylem tarzı. MSGSÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 1 (15), 126-141.

Ertin, H., Temel, M.K. (2016). İnsan üzerindeki deneyler ve ilgili etik-yasal metinler. Anatolian Clinic the Journal of Medical Sciences, 21 (3), 223-234.

Eşberk, Y. (2021). Beslenmeyi engelleme suçu. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Akademik Dergisi, 4 (6), 101-127.

Feyzioğlu, M. (1993). Açlık grevi. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 43 (1-4), 157-168.

Flores, L.F.B., González, F.T. (2013). Quality and ethical problems of mental health services in prisons in Spain. Ethical Issues in Prison Psychiatry, 46, 315-331.

George, J., Annas, J.D. (2008). Military medical ethics — physician first, last, always. N Engl J Med, 259, 1087-1090.

Gordon, D., Drescher M., Shiber, S. (2018). Security hunger-strike prisoners in the emergency department: physiological and laboratory findings. The Journal of Emergency Medicine, 55 (2), 185-191.

Gorman, W. (2001). Refugee survivors of torture: trauma and treatment. *Professional Psychology: Research and Practice, 32 (5), 443-451.*

Grant, K. (2011). British Suffragettes and Russian method of hunger strike. Comparative Studies in Society and History, 53 (1), 113-143.

Guenther, L. (2015). Political action at the end of the world: Hannah Arendt and the California prison hunger strikes. Canadian Journal of Human Rights, 4 (1), 34-56.

Guerrero, J.G. (2013). Hunger striking in prisons: ethics and the ethical and legal aspects. Rev Esp Sanid Penit, 15, 8-15.

Gulati, G., Whelan, D., Spain, E. ve ark. (2019). Hunger strikes in prison: a legal perspective for psychiatrists. Irish Journal of Psychological Medicine, 36 (1), 55-60.

Hopkins, S. (2016). 'Our whole history has been ruined!' The 1981 hunger strike and the politics of republican commemoration and memory. Irısh Political Studies, 31 (1), 44-62.

Ibrahim, Y., Howarth, A. (2018). Hunger strike and the force-feeding chair: Guantanamo Bay and corporeal surrender. Environment and Planning D. Society and Space, 37 (2), 294-302.

İnceoğlu, S. (2001). Türk Anayasa Mahkemesi ve İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi kararlarında eşitlik ve ayrımcılık yasağı çerçevesinde af, şartla salıverilme, dava ve cezaların ertelenmesi. Anayasa Yargısı, 18, 41-70.

Jha, M.K., Majumder, B.C., Gupta, A.K. (2013). Critical review: doctor and torture-Tokyo Declaration. J Punjab Acad Forensic Med Toxico, 13 (2), 104-106.

Kaan, M.S. (2020). Tutuklu ve hükümlülerin sağlık hakkı ve sağlık hizmetlerine erişimi. Türkiye Cumhuriyeti Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İnsan Hakları Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Erişim Tarihi: 16.04.2021. Erişim Adresi: 620304.pdf (ankara.edu.tr).

Kandal, Z., Güzeldağ, S. (2020). Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Türk Ceza Kanunu Açısından yaşam hakkı ihlalleri. Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. Erişim Tarihi: 29.04.2021. Erişim Adresi: Açık Erişim@BUU: Avrupa insan hakları sözleşmesi ve Türk Ceza Kanunu açısından yaşam hakkı ihlalleri (uludag.edu.tr).

Kara, Ç. (2014). The very hungry people: by hand of nature, politics and beauty. International Journal of Human Science, 11 (1), 495-534.

Karahancı, O.N., Örnek Büken, N. (2017). Evrensel etik ilkeler ışığında açlık grevleri ve hekimlik. Sted, 26 (4), 162-175.

Katoğlu, T. (2006). Türk hukukunun bir parçası olarak Avrupa İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesi. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 55 (1), 158-193.

Kenney, P. (2021). Last weapons: hunger strikes and fasts in the British Empire, 1890-1948, by Kevin Grant. The English Historical Review, 136 (580), 753-755.

Kılıç, M., Avdal, E.Ü. (2011). Güncel tıp etiğinin felsefe temelleri üzerine bir deneme. Kaygı. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi, 17, 175-184.

Kılıçoğlu A.M. (2016). Medeni hukukumuzu nasıl değiştirdik. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 22 (3), 1717-1757.

Kök, A.N. (2018). İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesi'nin uygulanmasında Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Akademik Dergisi, 1, 147-162.

Kurtoğlu, A., Arda, B. (2020). Avrupa Konseyi ve biyoetik. Türkiye Klinikleri Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi Dergisi, 28 (3), 384-402.

Küçükçallı, N. (2003). Uzun süreli açlıkların adli tıptaki yeri ve önemi. T.C. Adalet Bakanlığı Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, Uzmanlık Tezi. Erişim Tarihi: 14.05.2021. Erişim Adresi: tez_nevin_k.pdf (ttb.org.tr).

Maerhofer, J. (2017). Can starving people go on a hunger strike? The Maoist movement in India and the global revolution, International Critical Thought, 7 (4), 507-525.

Mews, S. (1989). The hunger-strike of the Lord Mayor of Cork, 1920: Irish, English and Vatican attitudes. Studies in Church History, 25, 385-399.

Miles, S.H., Freedman, A.M. (2009). Medical ethics and torture: revising the Declaration of Tokyo. The Lancet, 373 (9660), 344-348.

Murphy, W. (2013). Dying, death and hunger strike: Cork and Brixton, 1920. Proofs A_Death and Dying, 12 (24), 297-316.

Ova, N. (2013). Türkiye'de köşe yazılarında açlık grevi tartışmaları. Mülkiye Dergisi, 37 (3), 101-140.

Ömeroğlu, Ö. (2016). Beden muayenesi konusunda Ceza Muhakemesi Kanunu ile Biyotıp Sözleşmesi'nin çatışması sorunu. Legal Hukuk Dergisi, 14 (164), 4133-4160.

Ömeroğlu, Ö. (2011). Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları ışığında; hükümlü, tutuklu ve gözaltındakilerin açlık grevi, ölüm orucu ve müdahale sorunu. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 15 (3-4), 83-109.

Özçiftçi, S., Üstün, Ç. (2019). Hasta hakları ve ölme hakkı: masum bir hak ya da suiistimal. Editöre mektup. Lokman Hekim Dergisi, 9 (3), 280-281.

Özel, K.C. (2020). Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 7. maddesine dair bir inceleme. Ankara Barosu Dergisi, 2, 184-199.

Öztoprak, Ü.Y., Ersoy, M., Karahancı, O.N., Örnek Büken, N. (2016). Helsinki Bildirgesi'nin biyoetik ve biyopolitikalar bağlamında izini sürmek. Journal of Clinical and Experimental Investigations, 7 (1), 110-118.

Öztürk, O. (2005). İnsan hakları ihlalleri ve hekimlik. Sted, 14 (5), 103-108.

Parlak, C. (2018). Türkiye'de siyasal hayat ve cezaevleri: hayata dönüş operasyonları üzerine bir inceleme. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü Siyaset Bilimi. Yüksek Lisans Tezi. Erişim Tarihi: 10.05.2021. Erişim Adresi: MergedFile (hacettepe.edu.tr).

Perlman, J. (2007). Terence MacSwiney: the triumph and tragedy of the hunger strike. New York History, 88 (3); 307.319.

Rieder, J.P., Huber-Giseke, T., Getaz, L. ve ark. (2010). Hunger strike and forced feding: a historical look at medical practices. Revue Medicale Suisse, 6 (273), 2313-2318.

Salgado, A. (2018). Communism and human rights in Pinochet's Chile: the 1977 hunger strike against forced disappearance. Cold War History, 18 (2), 169-186.

Scanlan, S.J, Stoll, L.C., Lumm, K. (2008). Starving for change: the hunger strike and nonviolent action, 1906-2004, Research in Social Movements, Conflicts and Changes, 28, 275-323.

Serdaroğlu Bıton, E. (2016). Ötanazi-ölme hakkı. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 22 (3), 463-491.

Sever, Ç. (2016). Hapishane idarelerinin yetkileri ve hapsedilen haklarının sınırı. Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 122, 141-192.

Sevinç, M. (2002). Bir insan hakları sorunu olarak: açlık grevleri. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 57 (1), 112-135.

Şirin, T. (2021). İnsan haklarının ve temel hakların korunması için sözleşmenin Türkçe çevirisi sorunu. Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, 9 (1), 1-64.

Tanrıverdi, H., Akova, O., Çevik, B. (2014). Tıp etiği açısından hekim hakları. Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3 (1), 21-30.

Tuğcu, H., Yorulmaz, C., Koç, S. (2009). Hekim sorumluluğu ve tıbbi malpraktis. Klinik Gelişim, 22 (2), 6-10.

Tuğlu, C., Şahin Ç. (2016). F tipi yaşamlar-ceza içinde ceza: insan-tecrit-izolasyon. Hukuk Felsefesi ve Sosyoloji Arşivi 27. Kitap, 351-372.

Tumay, M., Altınel, G. (2015). Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Gunes V. Turkey kararının Türk Anayasa Hukuku açısından tahlili. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 33, 167-180.

Ünüvar, Ü., Can, Ö., Korur Fincancı, Ş. (2014). İstanbul Protokolü eğitimleri öncesi Türkiye genelinden gözaltı giriş ve çıkış raporlarının değerlendirilmesi. Adli Tıp Bülteni, 19 (3), 154-160.

Wee, L. (2007). The hunger strike as a communicative act: intention without responsibility. Linguistic Anthropology, 17 (1), 61-76.

Wilks, M. (2006). Guantanamo: a call for action. BMJ, 332 (7541), 560-561.

Yeşilbaş, H. (2016). Sağlıkta şiddete genel bakış. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi, 1 (3), 44-54.

Yeşilyurt, N.İ. (2014). Danıştay kararlarında uluslararası antlaşmaların değeri. İnsan Hakları Yıllığı, 32, 1-29.

Yılmaz, D., Özyıldırım, İ., Ünivar, Ü. ve ark. (2014). Türkiye'de işkencenin 22 yılı Türkiye İnsan Hakları Vakfı Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezleri 1991-2012 yılları arasındaki başvuruların değerlendirilmesi. Erişim Tarihi: 15.05.2021. Erişim Adresi: 01_Tu<0308>rkiyede I<0307>s<0327>kencenin 22. y KI<0307>TAP 2014.indb (tihv.org.tr).

Yılmaz, E. (2019). Uluslararası belgelerde eziyet yasağı ve Anayasa Mahkemesinin Eziyet yasağını ele alışı. Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 21 (2), 1375-1409.

KAYNAKÇA

Ashton, M.W., Taylor, G.I., Corlett, R.J. (2018). The role of anastomotic vessels in controlling tissue viability and defining tissue necrosis with special reference to complications following injection of hyaluronic acid fillers. Plast Reconstr Surg, 141 (6), 818–830.

Beleznay, K., Carruthers, J., Humphrey, S., Jones, D. (2019). Update on avoiding and treating blindness from fillers: a recent review of the world literatüre. Aesthetic Surgery. Journal, 39 (6); 662–674.

Casabona, G., Montes, J.R., Marchese ve ark (2018). Procedures in cosmetic dermatology. Soft tissue augmentation 4th ed. Edinburgh Elsevier, 214-21

Chang, S.H. (2016). External compression versus intravascular injection: a mechanistic animal model of filler-induced tissue ischemia. Ophthalmic Plast Reconstr Surg, 32 (4) 261–266.

Chen. Q., Liu, Y., Fan, D. (2016). Serious vascular complications after nonsurgical rhinoplasty: A case report. Plast Reconstr Surg Glob Open. 4, e683.

Chestnut, C. (2018). Restoration of visual loss with retrobulbar hyaluronidase injection after hyaluronic acid filler. Dermatol Surg Off Publi Am Soc Dermatol Surg, 44 (3), 435-437.

Chiang, C., Zhou, S., Chen, C. ve ark. (2016). Intravenous hyaluronidase with urokinase as treatment for rabbit retinal artery hyaluronic acid embolism. Plast Reconstr Surg, 138 (6), 1221-1229.

DeCastro, A.C., Portinho, M.V.M., Dias, C.P. ve ark. (2007). Extensive facial necrosis after infiltration of polymethylmethacrylate. Braz J Otorhinolaryngol, 73, 850.

DeLorenzi, C. (2017). New high dose pulsed hyaluronidase protocol for hyaluronic acid Filler vascular adverse events. Aesthet Surg J, 37 (7), 814-825.

DeLorenzi, C. (2014). Complications of injectable fillers, part 2: vascular complications. Aesthet Surg J, 34 (4), 584–600.

Ferneini, E.M., Ferneini, A.M. (2016). An overview of vascular advers events associated with facial soft tissue fillers: recognition, prevention and treatment. J Oral Maxillofac Surg, 74, 1630-1636.

Goodman, G.J., Clague, M.D. (2016). A rethink on hyaluronidase injection, intraarterial injection, and blindness: Is there another option for treatment of retinal artery embolism caused by intraarterial injection of hyaluronic acid?. Dermatol Surg, 42 (4), 547-549.

Grunebaum, L., Allemann, I., Dayan, S. ve ark. (2009). The risk of alar necrosis associated with dermal filler injection. Dermatol Surg, 35 (2), 1635–1640.

Hayreh, S.S., Podhajsky, P.A., Zimmerman, B. (1997). Nonarteritic anterior ischemic optic neuropathy: time of onset of visual loss. Am J Ophthalmol, 124, 641-647.

Hofmann, S., Huemer, G., Kratochwill, C. ve ark. (1995). Pathophysiology of fat embolisms in orthopedics and traumatology [in German]. Orthopade. 24, 84-93.

Humzah, M.D., Ataullah, S., Chiang, C., Malhotra, R., Goldberg, R. (2019). The treatment of hyaluronic acid aesthetic interventional induced visual loss (AIIVL): a consensus on practical guidance. J Cosmet Dermatol, 18 (1), 71-76.

International Society of Aesthetic Plastic Surgery (2020). ISAPS international survey on aesthetic/cosmetic procedures performed in 2019. Erişim Adresi: https://www.isaps.org/wp-content/uploads/2020/12/Global-Survey-2019.pdf. Erişim Tarihi: 10.06.2021.

Jang, J.G., Hong, K.S., Choi, E.Y. (2014). A case of nonthrombotic pulmonary embolism after facial in jection of hyaluronic acid in an illegal cosmetic procedure. Tuberc Respir Dis (Seoul), 77, 90-93.

Jones, D., Tezel, A., Borrell, M. (2010). In vitro resistance to degradation of hyaluronic acid dermal fillers by ovine testicular hyaluronidase. Dermatol Surg, 36, 804-809.

Kablik, J., Monheit, G.D., Yu, L. ve ark. (2009). Comparative physical properties of hyaluronic acid dermal fillers. Dermatol Surg, 35 (1), 302-312.

Kapoor, K.M., Kapoor, P., Heydenrych, I. ve ark. (2020). Vision loss associated with hyaluronic acid fillers: a systematic review of literatüre. Aesthetic Plast Surg, 44, 929-944.

Kim, E.G., Eom, T.K., Kang, S.J. (2014). Severe visual loss and cerebral infarction after injection of hyaluronic acid gel. J Craniofac Surg, 25, 684-686.

Kim, H.J., Kwon, S.B., Whang, K.U. ve ark. (2018). The duration of hyaluronidase and optimal timing of hyaluronic acid (HA) filler reinjection after hyaluronidase injection. J Cosmet Laser Ther, 20 (1), 52-57.

Kim, D.W., Yoon, E.S., Ji, Y.H. ve ark. (2011). Vascular complications of hyaluronic acid fillers and the role of hyaluronidase in management. J Plast Reconstr Aesthet Surg, 64 (12), 1590-1595.

Kim, Y.K., Jung, C., Woo, S.J. ve ark. (2015). Cerebral angiographic findings of cosmetic facial filler-related ophthalmic and retinal artery occlusion. J Korean Med Sci, 30, 1847-1855.

Lambros, V. (2004). The use of hyaluronidase to reverse the effects of hyaluronic acid filler. Plast Reconstr Surg, 114 (1), 277.

Landau, M. (2015). Hyaluronidase caveats in treating filler complications. Dermatol Surg, 41 (1), 347-353.

Lima, V.G.F., Regattieri, N.A.T., Pompeu, M.F., Costa, I.M.C. (2019). External vascular compression by hyaluronic acid filler documented with high-frequency ultrasound. J Cosmet Dermatol, 18 (6), 1629-1631.

Myung, Y., Yim, S., Jeong, J.H. ve ark. (2017). The classification and prognosis of periocular complications related to blindness following cosmetic filler injection. Plast Reconstr Surg, 140, 61-64.

Niewiarowski, S., Stuart, R.K., Thomas, D.P. (1966). Activation of intravascular coagulation by collagen. Exp Biol Med, 123, 196-200.

Ozturk, C.N., Li, Y. ve ark. (2013). Complications following injection of soft-tissue fillers. Aesthet Surg J, 33 (6), 862–877.

Park, H.J., Jung, K.H., Kim, S.Y. ve ark (2010). Hyaluronic acid pulmonary embolism: a critical consequence of an illegal cosmetic vaginal procedure. Thorax, 65 (4), 360–361.

Park, K.H., Kim, Y.K., Woo, S.J. ve ark. (2014). Iatrogenic occlusion of the ophthalmic artery after cosmetic facial filler injections: a national survey by the Korean Retina Society. JAMA Ophthalmol, 132, 714-723.

Phumyoo, T., Tansatit, T., Rachkeaw, N. (2014). The soft tissue landmarks to avoid injury to the facial artery during filler and neurotoxin injection at the nasolabial region. J Craniofac Surg, 25, 1885-1889.

Sharudin, S.N., Ismail, M.F., Mohammed, N.F., Vasudevan, S.K. (2018). Complete recovery of filler-induced visual loss following subcutaneous hyaluronidase injection. Neuroophthalmology, 43 (2), 102-106.

Souza, Felix, Bravo, B., Klotz, De Almeida., Balassiano, L. ve ark. (2015). Delayed-type necrosis after soft-tissue augmentation with hyaluronic Acid. J Clin Aesthet Dermatol, 8 (12), 42–47.

Tansatit, T., Apinuntrum, P., Phetudom, T. (2014). A typical pattern of the labial arteries with implication for lip augmentation with injectable fillers. Aesthetic Plast Surg, 38, 1083-1089.

Thanasarnaksorn, W., Cotofana, S., Rudolph, C. ve ark. (2018). Severe vision loss caused by cosmetic filler augmentation:case series with review of cause and therapy. J Cosmet Dermatol, 17 (5),712-718.

Tracy, L., Ridgway, J., Nelson, J.S. ve ark. (2014). Calcium hydroxylapatite associated soft tissue necrosis: a case report and treatment guideline. J Plast Reconstr Aesthet Surg, 67 (4), 564–568.

Urdiales-Gálvez, F., Delgado, N.E., Figueiredo, V. ve ark. (2018). Treatment of soft sissue filler complications: expert consensus recommendations. Aesthetic Plast Surg, 42 (2), 498-510.

Vedamurthy, M., Beware what you inject: complications of injectables-dermal fillers. (2018). J Cutan Aesthet Surg, 11 (2), 60-66.

Walker, L., King, M. (2018). Visual loss secondary to cosmetic filleinjection aesthetic complications. J Clin Aesthet Dermatol, 11 (5), E53-E55.

Wang, M., Li, W., Zhang, Y. ve ark. (2017). Comparison of intra-arterial and subcutaneous testicular hyaluronidase injection treatments and the vascular complications of hyaluronic acid filler. Dermatol Surg, 43 (2), 246-254.

Wibowo, A., Kapoor, K.M., Philipp-Dormston, W.G. (2019). Reversal of post-filler vision loss and skin ischaemia with high-dose pulsed hyaluronidase injections. Aesthet Plast Surg, 43 (5), 1337-1344.

Wu, L., Liu, X., Jian, X. ve ark. (2018). Delayed allergic hypersensitivity to hyaluronidase during the treatment of granulomatous hyaluronic acid reactions. J Cosmet Dermatol, 17 (6), 991-995.

KAYNAKÇA

Al-Ani, R.M, Acharya, D. (2020). Prevalence of anosmia and ageusia in patients with COVID-19 at a primary health center, Doha, Qatar. Indian J Otolaryngol Head Neck, Surg.https://doi.org/10.1007/s12070-020-02064-9

Angela, P., Cazzolla, L., Lorenzo L.M. ve ark. (2020). Taste and smell disorders in Covid-19 patients: role of interleukin 6. ACS Chem. Neurosci, 11, 2774−2781.

Arao, T., Okada, Y., Torimoto, K. ve ark. (2015). Prednisolone dosing regimen for treatment of subacute thyroiditis. J. UOEH, 37, 103–110.

Bhatraju P.K. ve ark. (2020). Covid-19 in critically ill patients in the Seattle region—case series. N Engl J Med.

Brancatella, A., Ricci, D., Viola, N. ve ark. (2020). "Subacute thyroiditis after SARS-CoV-2 infection,". 4e Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism, 105 (7), Article ID dgaa276.

Buchholz, U.J ve ark. (2004). Contributions of the structural proteins of severe acute respiratory syndrome coronavirus to protective immunity. Proc Natl Acad Sci USA,101 (26), 9804–9809.

Bunker, J.J., Bundelac, A. (2018). IgA responses to microbiota. Immunity, 49, 211–224.

Chen, N. ve ark. (2020). Epidemiological and clinical characteristics of 99 cases of 2019 novel Coronavirus pneumonia in Wuhan, China: a descriptive study. Lancet, 395 (10223), 507–513.

Claire, A. S. Vaccine immunology. Plotkin, S.A., Orenstein, W.A., Offit, P.A (Eds) In Plotkin's Vaccines; 6th ed. (2013). Elsevier Saunders, 16-34.

Coronavirus cases. Erişim adresi: https://www.worldometers.info/coronavirus/coronavirus-cases. Erişim tarihi: 18.06.2021.

Desailloud, R., Hober, D. (2009) Viruses and thyroiditis: an update. Virol J, 6 (5).

Di Pasquale, A., Preiss, S., Tavares Da, S.F., Garçon, N. (2015). Vaccine adjuvants: from 1920 to 2015 and beyond. Vaccines (Basel), 3, 320–343.

Edridge, A. (2020). Human coronavirus reinfection dynamics: lessons for SARSCoV-2.

Furman, D., Davis M.M. (2015). New approaches into understanding the immune response to infection and immunization. Vaccine, 33, 5271-5281.

Gao, Q., Bao, L., Mao, H. ve ark. (2020). Development of an inactivated vaccine candidate for SARS-CoV-2. Science, 369 (6499), 77–81.

Graham, R.L., Donaldson, E.F., Baric, R.S. (2013). A decade after SARS: strategies for controlling emerging coronaviruses. Nat Rev Microbiol, 11(12), 836–48.

Guan, W.J., Ni, Z.Y., Hu, Y. ve ark. (2020). Clinical characteristics of Coronavirus disease 2019 in China. N Engl J Med, 382, 1708–1720.

Helbok, R., Beer, R., Löscher, W. ve ark. (2020). Guillain- Barré syndrome in a patient with antibodies against SARS-COV-2. European Journal of Neurology, 27 (9), 1754–1756. https://doi. org/10.1111/ene.14388.

Izquierdo-Dominguez, A., Rojas-Lechuga, M.J., Chiesa-Estomba, C. ve ark. (2020). Smell and taste dysfunctions in COVID-19 are associated with younger age in ambulatory settings-a multicenter cross-sectional study. J Investig Allergol Clin Immunol, 30 (5), 346-357.

Koirala, A., Joo, Y.J., Khatami, A. ve ark. (2020). Vaccines for Covid-19: the current state of play, paediatric respiratory reviews, https://doi.org/10.1016/j.prrv. 2020.06.010.

Latrofa, F., Ricci, D., Montanelli, L. ve ark. (2012). Thyroglobulin autoantibodies of patients with subacute thyroiditis are restricted to a major B cell epitope. J Endocrinol Invest, 35 (8), 712–714.

Li, J-X., Song, Y.F., Wang, L. ve ark. (2016). Two-year efficacy and immunogenicity of Sinovac Enterovirus 71 vaccine against hand, foot and mouth disease in children. Expert Rev Vaccines, 15 (1), 129–137.

Mercante, G., Ferreli, F., De Virgilio, A., Gaino, F. ve ark. (2019). Prevalence of taste and smell dysfunction in Conavirus disease. JAMA Otolaryngol Head Neck Surg, 146 (8), 723-728.

Mullol, J., Alobid, I., Mariño-Sánchez, F. ve ark. (2020). The loss of smell and taste in the Covid-19 outbreak: a tale of many countries. Curr Allergy Asthma Rep, 20 (10), 61. doi: 10.1007/s11882-020-00961-1. PMID: 32748211; PMCID: PMC7397453.

Nishihara, E., Amino, N., Kudo, T. ve ark. (2019). Moderate frequency of anti-thyroglobulin antibodies in the early phase of subacute thyroiditis. Eur Thyroid J, 8 (5), 268–272.

Owusu, J.A., Stewart, C.M., Boahene, K. (2018.) Facial nerve paralysis. Med Clin North Am. 102, 1135–1143.

Pulendran, B. (2014). Systems vaccinology: probing humanity's diverse immune systems with vaccines. Proc Natl Acad Sci USA. 111, 12300-12306.

Reddy, R.K., Charles, W.N., Sklavounos, A. ve ark. (2021). The effect of smoking on Covid‐19 severity: a systematic review and meta‐analysis. J Med Virol, 93, 1045–1056.

Rengganis, I., Soegiarto, G., Sinto, R. Aspek imunologis imunisasi. In: Djauzi S, Rengganis I, Sundoro J, Koesnoe S, Soegiarto G, Maria S, editors. Pedoman imunisasi dewasa 2017. Jakarta: Interna Publishing, 37–54.

Roper, R.L., Rehm, K.E. (2009). SARS vaccines: where are we? Expert Rev Vaccines, 8 (7), 887–98.

Rosen, G., Sellars, S.L. (1980). The stapedius reflex in idiopathic facial palsy. J. Laryngol.Otol, 94 (9), 1017e1020.

Sánchez-Ramón, S., Conejero, L., Netea, M.G. ve ark. (2018). Trained immunity-based vaccines: a new paradigm for the development of broad-spectrum anti-infectious formulations. Front Immunol, 9, 2936.

Somekh, I., Hanna, H.Y.H., Heller, E. ve ark. (2020). Age-dependent sensory impairment in Covid-19 infectıon and its correlatıon with Ace2 expression. The Pediatric Infectious Disease Journal, 39 (9), 270-272.

Stasiak, M., Tymoniuk, B., Stasiak, B., Lewiński, A. (2019). The risk of recurrence of subacute thyroiditis is HLA-dependent. Int J Mol Sci, 20 (5),1089. doi: 10.3390/ijms20051089. PMID: 30832406; PMCID: PMC6429176.

Suzuki, M., Saito, K., Min, W.P. ve ark. (2007). Identification of viruses in patients with postviral olfactory dysfunction. Laryngoscope. 117, 272-277.

Tseng, C. ve ark. (2012). Immunization with SARS Coronavirus vaccines leads to pulmonary immunopathology on challenge with the SARS virus. PLoS ONE, 7 (4).

Turkey says China's Sinovac COVID vaccine %91,25 effective in late trials. Erişim adresi: https://www. reuters.com/article/health-coronavirus-turkey-chinaint-idUSKBN28Y1R3.1. Erişim tarihi: 11.05.2021.

Velipaşaoğlu, S. (2020). Osmangazi Tıp Dergisi, Sosyal Pediatri Özel Sayısı, 1-5.

Vetter, V., Denizer, G., Friedland, L.R., ve ark. (2018). Understanding modern-day vaccines: what you need to know. Ann Med. 50, 110-120.

Walls, A.C. ve ark. (2020). Structure, function, and antigenicity of the SARS-CoV-2 spike glycoprotein. Cell.

Ying, L., Zhang, H.Q., Huang, Z. Ve ark. (2004). Organ distribution of severe acute respiratory syndrome (SARS) associated coronavirus (SARSCoV) in SARS patients: implications for pathogenesis and virüs transmission pathways. J. Pathol, 203, 622–630.

Zou, X., Chen K., Zou J. ve ark. (2019). Single-cell RNA-seq data analysis on the receptor ACE2 expression reveals the potential risk of different human organs vulnerable to 2019- nCoV infection. Front Med, 14 (2), 185−192.

KAYNAKÇA

Aschcroft, F. (2012). The Spark of life, electricity in the human Body. WW Norton Company, New York.

Bahadır, O. (2019). Tarihte elektrik, Osmanlı'larda ilk elektrik uygulamaları. Elektrik Mühendisliği, 465, Nisan-Mayıs, 72-75.

Basford, J.R. (2001). A historical perspective of the popular use of electric and magnetic therapy. Arhives of Physical Medicine and Rehabilitation, 82, 1261-1269.

Bedreau, S.A., Finger, S. (2006). Medical electricity and madness in the 18th century, the legacies of Benjamin Franklin and Jan Ingenhousz. Perspect. Biol. Med, 49, 330-345.

Bertucci, P. (2007). Sparks in the dark: the attraction of electricity in the eighteenth century. Endeavour, 31 (3), 88-93.

Beveridge, A.W., Renvoize, E.B. (1988). Electricity a history of its use in the treatment of mental illness in Britain during the second half of the 19th century. British Journal of Psychiatry, 153, 157-162.

Brazier, MAB. (1992). The emergence of electrophysiology as an aid to neurology. In Aminoff MJ (Ed.). Electrodiagnosis in Clinical Neurology. 3th. Ed. Churchill Livingstone, New York, 1-16.

Bresadola, M. (1998). Medicine and science in the life of Luigi Galvani (1737-1798). Brain Research Bulletin, 46 (5), 367-380.

Cherici, C. (2006). Vincenzo Malacarne (1744-1816) a researcher in neurophysiology between anatomophysiology and electrical physiology of the human brain, C. R. Biologies, 329, 319-329.

Debru, A. (2006). The power of torpedo fish as a pathological model to the understanding of nervous transmission in antiquity, C.R. Biologies, 329, 298-302.

Elliott, P. (2008). Georgian medical electricity, the spirit of animation and the development of Erasmus Darwin's psychophysiology, Medical History, 52, 195-220.

Finger, S. (2006). Benjamin Franklin, electricity and the palsies, on the 300th anniversary of his birth. Neurology, 66, 1559-1565.

Gianfranco, N., Lenzi, P. (2014). Pacini's corpuscles and occult sciences. Hektoen International Journal, Spring, 6, 2.

Hirschbein, L., Sarvananda, S. (2008). History power and electricity, American popular magazine accounts of electroconvulsive therapy, 1940-2005. Journal of the History of Behavioral Sciences.

Horwitz, R. (2020). Some of the uses of electricity in gynecology," (1901) by William Henry Walling, The Embryo Project Encyclopedia (https://embryo.asu.edu), Janik, E.L., Jensen.

MB. (2016). Every man his own electric physician, T. Gale and the history of do-it-yourself neurology. J Neurology Res Ther, 1 (2), 17-22.

Kelly, H.A., Ward, G.E. (1932). Electrosurgery. WB Saunders Co., Philadelphia.

Moruna, D.M. (2018). La electricidad romantica de Mary Shelley o de como crear un monstruo sirviendose del galvanismo animal. In Conferencia Inaugural de "Frankenstein 2018: el bicenterario de un mito electrico", Museo Nacional de Escultura, Vallodolid, 1 Favrier, 2018. Universite de Geneve. http://archive-ouverte, unige.ch/unigue: 102283.

Shorter, E. (2007). A history of electroconvulsive treatment in mental Illness. New Brunswick, NJ: Rutgers University Press.

Wagensteen, O.H., Wagensteen, S.D. (1978). The rise of surgery from empiric craft to scientific Discipline. Minneapolis, University of Minnesota Press.

Whittaker, E.T. (1910). A history of theories of aether and electricity, from the age of Descartes to the close of the ninetheenth century. Longman's, Green and Co., London.

Widacki, J. (2015). Discoveries of the galvanic skin response. European Polygraph. 9, 4, (34), 209-220.

KAYNAKÇA

Akarsu, M.B., Yöndemli, F., Akarsu, S. (2020), Antik dönem tıbbının Müntehabı Şifa'da tezahürü. Erdem, 78, 1-22.

Bölükbaşı, O. (2012), Hipokrat'ın Felsefesi, Turk J Neurol, 18 (2), 9-11.

Bölükbaşı, O., Çullu, E. (2000). İbni Sina'nın nöroloji ve periferik sinir cerrahisine katkıları. Sendrom (Excerpta Medica), 12 (3), 60-63.

Bölükbaşı, O. (2011), Ağrı ve sanat. Türkiye Klinikleri Nöroloji Dergisi, Nörolojide Ağrıya Güncel Yaklaşım Özel Sayısı, 72-75

Chaniotis, L. (2016). I was subjected to exorcisms as a child to treat my epilepsy. 15 Nisan 2021 tarihinde Opinion Health, The guardian: https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/sep/21/i-was-subjected-to-exorcisms-as-a-child-to-treat-my-epilepsy adresinden alındı.

Charcot, J.M. (2011). Leçons sur le Maladies du Système Nerveux (1877), Cambridge, Cambridge University Press.

Eadie, M.J., Bladin, P.F. (2001). A disease once sacred, a history of the medical understanding of epilepsy. Darul Ehsan, John Libbey.

Fales, F.M. (2010). Mesopotamia, Vol. 95 (3rd series), Chapter 2, 15-27, Handbook of Clinical Neurology, History of Neurology. Amsterdam, Elsevier.

Friedlander, W.G. (2001), The History of Modern Epilepsy, The Beginning*, 1865-1914.* Westport, Greenwood Press.

Gowers, W.R. (1881). Epilepsy and Other Chronic Convulsive Disorders, their Causes, Symptoms and Treatment, London, J-A Churchill.

Gross, C.G. (2009). A Hole in the Head, Cambridge, MIT Press.

Jensen, J.P.A. (2006). The rise and fall of borax as an antiepileptic drug. Archives Neurology, 63 (4), 621-622.

Karenberg, A. (2010). The Greco-Roman World, Vol. 95 (3rd series), Chapter 5, 49-59, Handbook of Clinical Neurology, History of Neurology, Amsterdam, Elsevier.

Keane, J.R. (1994). The neurologic complications of spermatorrhea, Archives of Neurology, 51 (6), 600-603.

Konver, S.G. (1893). İstoriya Srednivekovoy Meditsini. Kiyef.

Korcyn, A.D., Miri, Y., Elian, M. (1994). Bacillus epilepticus, treatment of epilepsy by colectomy and vaccines. Neurology, 44 (10), 1965-1969.

Larner, A.J. (2018). William Alexander (1844-1919) Contributions to gynaecology and neurology. Ulster Medical Journal, 87 (3), 184-187.

Lim, K.S., Tan, C.T. (2014). Epilepsy stigma in Asia, the meaning and impact of stigma. Neurology Asia, 19 (1), 1 – 10

Magiorkinis, E., Sidiropoulou, K., Diamantis, S. (2010). Hallmarks in the history of epilepsy: epilepsy in antiquity. Epilepsy and Behaviour, 17 (1), 103-108

Magner, L.N. (1992). A History of Medicine, New York, Marcel Dekker, Inc.

Mansoor, S., Khan, S.Y., Khan, S. ve ark. (2018). A brief history of epilepsy. SAS Journal of Medicine, 4 (11), 186-188

Midelfort, E. (2011). The hammer of witches, a complete translation of malleus maleficarum (review). The Catholic Historical Review, 97 (1), 99-101.

Multanofskii, M.P. (1961). Istoriya Meditsını. Gasudarstvennoe Izdatelstvo Meditsinskiy Literaturı, Maskva,

O'Connell, B.K., Gloss, D., Devisky, O. (2017). Cannabinoids in the treatment resistant epilepsy, a review. Epilepsy and Behaviour, 70, 341-348.

Schmidt, D., Shorvon. S. (2016). The End of Epilepsy? A History of the Modern Era of Epilepsy research 1860-2010 (Oxford Medical Histories), Oxford, Oxford University Press. The Works of Hippocrates, (1998), A Collected Library of Greek Classics. Diachronic Pub. Athens.

Temkin, O. (1945). The Falling Sickness, Baltimore, The John Hopkins Press.

Temkin, O. (1971). The Falling Sickness, a History of Epilepsy from the Greeks to the Beginnings of Modern Neurology, 2.Ed, Baltimore, John Hopkins University Press,

Thomas, R.H. (2018), Valproate, life-saving, life-changing, Clinical Medicine, 18 (2), 1-8.

Walker, K. (1962*), Histoire de la Medécine,* Verviers, Gerard and C.

Walshe, T.M. (2016), Neurological Concepts in Ancient Greek Medicine, New York, Oxford.

KAYNAKÇA

Acuña-Castroviejo, D., Escames, G., Venegas, C. ve ark. (2014). Extrapineal melatonin: sources, regulation, and potential functions. Cellular And Molecular Life Sciences: CMLS, 71 (16), 2997–3025. https://doi.org/10.1007/s00018-014-1579-2.

Adamczyk-Sowa, M., Pierzchala, K., Sowa, P. ve ark. (2014). Melatonin acts as antioxidant and improves sleep in MS patients. Neurochemical Research, 39 (8), 1585–1593. https://doi.org/10.1007/s11064-014-1347-6.

Alberti, C. (1958). La melatonina: primo ormone isolato della ghiandola pineale [Melatonin: the first hormone isolated from the pineal body]. Il Farmaco; edizione scientifica, 13 (8), 604–605.

Aleandri, V., Spina, V., Morini, A. (1996). The pineal gland and reproduction. Human Reproduction Update, 2 (3), 225–235. https://doi.org/10.1093/humupd/2.3.225.

Alkozi, H.A., Navarro, G., Franco, R., Pintor, J. (2020). Melatonin and the control of intraocular pressure. Progress In retinal And Eye Research, 75, 100798. https://doi.org/10.1016/j.preteyeres.2019.100798.

Allegra, M., Reiter, R.J., Tan, D.X. ve ark. (2003). The chemistry of melatonin's interaction with reactive species. Journal Of Pineal Research, 34 (1), 1–10. https://doi.org/10.1034/j.1600-079x.2003.02112.x.

Altınbay, D. (2020). Retinal ganglion hücresi ve epifiz (pineal Bez, üçüncü göz). Türkiye Klinikleri Oftalmoloji Dergisi, 29 (1), 73-81. Doi: 10.5336/ophthal.2019-66841.

Ambriz-Tututi, M., Rocha-González, H.I., Cruz, S.L., Granados-Soto, V. (2009). Melatonin: a hormone that modulates pain. Life Sciences, 84 (15-16), 489–498. https://doi.org/10.1016/j.lfs.2009.01.024.

Andersen, L.P., Werner, M.U., Rosenkilde, M.M. ve ark (2016). Pharmacokinetics of high-dose intravenous melatonin in humans. Journal Of Clinical Pharmacology, 56 (3), 324–329. https://doi.org/10.1002/jcph.592.

Andersen, L.P., Werner, M.U., Rosenkilde, M.M. ve ark. (2016). Pharmacokinetics of oral and intravenous melatonin in healthy volunteers. BMC Pharmacology&Toxicology, 17, 8. https://doi.org/10.1186/s40360-016-0052-2.

Arundine, M., Tymianski, M. (2003). Molecular mechanisms of calcium-dependent neurodegeneration in excitotoxicity. Cell Calcium, 34 (4-5), 325–337. https://doi.org/10.1016/s0143-4160(03)00141-6.

Atasoy, N. (2019). Melatonin ve antioksidan etkileri. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 9 (3), 196-201. DOI: 10.33631/duzcesbed.492547.

Bang, C.S., Yang, Y.J., Baik, G H. (2019). Melatonin for the treatment of gastroesophageal reflux disease; protocol for a systematic review and meta-analysis. Medicine, 98 (4), e14241. https://doi.org/10.1097/MD. 0000000000014241.

Bechgaard, E., Lindhardt, K., Martinsen, L. (1999). Intranasal absorption of melatonin in vivo bioavailability study. International Journal of Pharmaceutics, 182 (1), 1–5. https://doi.org/10.1016/s0378-5173(99)00019-8.

Bejarano, I., Redondo, P.C., Espino, J. ve ark. (2009). Melatonin induces mitochondrial-mediated apoptosis in human myeloid HL-60 cells. Journal Of Pineal research, 46 (4), 392–400. https://doi.org/10.1111/j.1600-079X.2009.00675.x.

Bénès, L., Claustrat, B., Horrière, F. ve ark. (1997). Transmucosal, oral controlled-release, and transdermal drug administration in human subjects: a crossover study with melatonin. Journal Of Pharmaceutical Sciences, 86 (10), 1115–1119. https://doi.org/10.1021/js970011z.

Blalock J. E. (2005). The immune system as the sixth sense. Journal Of Internal Medicine, 257 (2), 126–138. https://doi.org/10.1111/j.1365-2796.2004.01441.x.

Brzezinski, A. (1997). Melatonin in humans. The New England Journal Of Medicine, 336 (3), 186–195. https://doi.org/10.1056/NEJM199701163360306.

Büke Atasoy, Ö, Erbaş, O. (2017). Melatonin hormonunun fizyolojik etkileri. İstanbul Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Tıp Dergisi, 3 (1), 52-62. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/ibufntd/issue/28279/311156. Erişim tarihi: 05.05.2021.

Cagnacci, A., Cannoletta, M., Renzi, A. ve ark. (2005). Prolonged melatonin administration decreases nocturnal blood pressure in women. American Journal of Hypertension, 18 (12 Pt 1), 1614–1618. https://doi.org/10.1016/j.amjhyper. 2005.05.008.

Cardinali, D.P., Pévet, P. (1998). Basic aspects of melatonin action. Sleep Medicine Reviews, 2 (3), 175–190. https://doi.org/10.1016/s1087-0792(98)90020-x.

Carlomagno, G., Minini, M., Tilotta, M., Unfer, V. (2018). From implantation to birth: insight into molecular melatonin functions. International Journal of Molecular Sciences, 19 (9), 2802. https://doi.org/10.3390/ijms19092802.

Carrasco, C., Rodrıguez, A., Parıente, J. (2015). Melatonin as a stabilizer of mitochondrial function: role in diseases and aging. Turkish Journal of Biology, 39 (6), 822-831. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/tbtkbiology/ issue/11765/140600. Erişim tarihi: 10.06.2021.

Carrillo-Vico, A., Lardone, P.J., Alvarez-Sánchez, N. ve ark. (2013). Melatonin: buffering the immune system. International Journal Of Molecular Sciences, 14 (4), 8638–8683. https://doi.org/10.3390/ijms14048638.

Casper, R.F., Gladanac, B. (2014). Introduction: circadian rhythm and its disruption: impact on reproductive function. Fertility and Sterility, 102 (2), 319–320. https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2014.04.053.

Claustrat, B., Brun, J., Chazot, G. (2005). The basic physiology and pathophysiology of melatonin. Sleep Medicine Reviews, 9 (1), 11–24. https://doi.org/10.1016/j.smrv.2004.08.001.

Cohen Engler, A., Hadash, A., Shehadeh, N., Pillar, G. (2012). Breastfeeding may improve nocturnal sleep and reduce infantile colic: potential role of breast milk melatonin. European Journal of Pediatrics, 171 (4), 729–732. https://doi.org/10.1007/s00431-011-1659-3.

Cuesta, S., Kireev, R., Forman, K. ve ark. (2010). Melatonin improves inflammation processes in liver of senescence-accelerated prone male mice (SAMP8). Experimental Gerontology, 45 (12), 950–956. https://doi.org/10.1016/j.exger.2010.08.016.

Cutolo, M., Straub, R.H. (2008). Circadian rhythms in arthritis: hormonal effects on the immune/inflammatory reaction. Autoimmunity Reviews, 7 (3), 223–228. https://doi.org/10.1016/j.autrev.2007.11.019.

Çam, A, Erdoğan, M.F. (2003). Melatonin. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası. 56 (2), 103-112.

Çetin, E. (2005). Melatonin ve bağışıklık Sistemi. Erciyes Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi, 2 (2), 119-123. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/ercivet/issue/5814/77366. Erişim tarihi: 01.05.2021.

De Matos Cavalcante, A.G., De Bruin, P.F., De Bruin, V.M. ve ark. (2012). Melatonin reduces lung oxidative stress in patients with chronic obstructive pulmonary disease: a randomized, double-blind, placebo-controlled study. Journal of Pineal Research, 53 (3), 238–244. https://doi.org/10.1111/j.1600-079X.2012.00992.x.

De Zanette, S.A., Vercelino, R., Laste, G. ve ark. (2014). Melatonin analgesia is associated with improvement of the descending endogenous pain-modulating system in fibromyalgia: a phase II, randomized, double-dummy, controlled trial. BMC Pharmacology&Toxicology, 15, 40. https://doi.org/10.1186/2050-6511-15-40.

Dirnagl, U., Iadecola, C., Moskowitz, M.A. (1999). Pathobiology of ischaemic stroke: an integrated view. Trends In Neurosciences, 22 (9), 391–397. https://doi.org/10.1016/s0166-2236(99)01401-0.

Emet, M., Ozcan, H., Ozel, L. ve ark. (2016). A review of melatonin, its receptors and drugs. Eurasian J Med, 48, 135-141.

Falcón, J., Besseau, L., Fuentès, M. ve ark. (2009). Structural and functional evolution of the pineal melatonin system in vertebrates. Annals of the New York Academy of Sciences, 1163, 101–111. https://doi.org/10.1111/j.1749-6632.2009.04435.x.

Fournier, I., Ploye, F., Cottet-Emard, J.M. ve ark. (2002). Folate deficiency alters melatonin secretion in rats. The Journal Of Nutrition, 132 (9), 2781–2784. https://doi.org/10.1093/jn/132.9.2781.

García-Navarro, A., González-Puga, C., Escames, G. ve ark. (2007). Cellular mechanisms involved in the melatonin inhibition of HT-29 human colon cancer cell proliferation in culture. Journal Of Pineal Research, 43 (2), 195–205. https://doi.org/10.1111/j.1600-079X.2007.00463.x.

Hansen, M.V., Andersen, L.T., Madsen, M.T. ve ark. (2014). Effect of melatonin on depressive symptoms and anxiety in patients undergoing breast cancer surgery: a randomized, double-blind, placebo-controlled trial. Breast Cancer Research and Treatment, 145 (3), 683–695. https://doi.org/10.1007/s10549-014-2962-2.

Hardeland R. (2016). Opposite effects of melatonin in different sys-tems and under different conditions. Curr. Top. Biochem. Res, 17, 57□69.

Hardeland R. (2018). Melatonin and inflammation-story of a double-edged blade. Journal Of Pineal Research, 65 (4), e12525. https://doi.org/10.1111/jpi.12525.

Hardeland, R., Poeggeler, B. (2003). Non-vertebrate melatonin. Journal Of Pineal Research, 34 (4), 233–241. https://doi.org/10.1034/j.1600-079x.2003.00040.x.

Hosseini, F.S., Shamsipour, M., Yazdekhasti, H. ve ark. (2021). The effect of oral melatonin supplementation on MT-ATP6 gene expression and IVF outcomes in Iranian infertile couples: a nonrandomized controlled trial. Naunyn-Schmiedeberg's Archives Of Pharmacology, 394 (7), 1487–1495. https://doi.org/10.1007/s00210-021-02071-9.

Iadecola, C., Alexander, M. (2001). Cerebral ischemia and inflammation. Current Opinion In Neurology, 14 (1), 89–94. https://doi.org/10.1097/00019052-200102000-00014.

Kauppila, A., Kivelä, A., Pakarinen, A., Vakkuri, O. (1987). Inverse seasonal relationship between melatonin and ovarian activity in humans in a region with a strong seasonal contrast in luminosity. The Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism, 65 (5), 823–828. https://doi.org/10.1210/jcem-65-5-823.

Kilic, E., Ozdemir, Y.G., Bolay, H. ve ark. (1999). Pinealectomy aggravates and melatonin administration attenuates brain damage in focal ischemia. Journal of cerebral blood flow and metabolism: official journal of the International Society of Cerebral Blood Flow and Metabolism, 19 (5), 511–516. https://doi.org/10.1097/00004647-199905000-00005.

Kim, C.H., Yoo, Y.M. (2010). Melatonin induces apoptotic cell death via p53 in LNCaP cells. The Korean Journal Of Physiology&Pharmacology: Official Journal Of The Korean Physiological Society And The Korean Society of Pharmacology, 14 (6), 365–369. https://doi.org/10.4196/kjpp.2010.14.6.365.

Kireev, R.A., Tresguerres, A.C., Garcia, C. ve ark. (2008). Melatonin is able to prevent the liver of old castrated female rats from oxidative and pro-inflammatory damage. Journal Of Pineal Research, 45 (4), 394–402. https://doi.org/10.1111/j.1600-079X.2008.00606.x

Köksal, M., Kurçer, Z. Oğuz, E. ve ark. (2011). The effect of melatonin on hepatic histopathology. Journal Of Harran University Medical Faculty. 8 (1), 9-13.

Lahiri, D. K., Davis, D., Nurnberger, J.I., Jr. (1999). Detection of specific protein bands with melatonin-like immunoreactivity in different cell lines and human brain regions. IUBMB Life, 48 (1), 127–132. https://doi.org/10.1080/713803481.

Lalanne, S., Fougerou-Leurent, C., Anderson, G. M. ve ark. (2021). Melatonin: from pharmacokinetics to clinical use in autism spectrum disorder. International Journal Of Molecular Sciences, 22 (3), 1490. https://doi.org/ 10.3390/ijms22031490.

Lemoine, P., Zisapel, N. (2012). Prolonged-release formulation of melatonin (Circadin) for the treatment of insomnia. Expert Opinion On Pharmacotherapy, 13, (6), 895–905. https://doi.org/10.1517/14656566.2012.667076.

Luboshitzky, R., Ophir, U., Nave, R. ve ark. (2002). The effect of pyridoxine administration on melatonin secretion in normal men. Neuro Endocrinology Letters, 23 (3), 213–217.

Macchi, M.M., Bruce, J.N. (2004). Human pineal physiology and functional significance of melatonin. Frontiers In Neuroendocrinology, 25 (3-4), 177–195. https://doi.org/10.1016/j.yfrne.2004.08.001.

Mailliet, F., Ferry, G., Vella, F. ve ark. (2005). Characterization of the melatoninergic MT3 binding site on the NRH: quinone oxidoreductase 2 enzyme. Biochemical Pharmacology, 71 (1-2), 74–88. https://doi.org/10.1016/j.bcp.2005.09.030.

Mayo, J.C., Aguado, A., Cernuda-Cernuda, R. ve ark. (2018). Melatonin uptake by cells: An answer to its relationship with glucose? Molecules (Basel, Switzerland), 23 (8), 1999. https://doi.org/10.3390/molecules23081999.

Merkus, P., Guchelaar, H.J., Bosch, D.A., Merkus, F.W. (2003). Direct access of drugs to the human brain after intranasal drug administration? Neurology, 60 (10), 1669–1671. https://doi.org/10.1212/01.wnl.0000067993.60735.77.

Munık, M.S, Ekmekçioğlu, C. (2015). Prooxidant effects of melatonin: a brief review. Turkish Journal Of Biology, 39 (6), 832-839.

Müller, M., Ballanyi, K. (2003). Dynamic recording of cell death in the in vitro dorsal vagal nucleus of rats in response to metabolic arrest. Journal Of Neurophysiology, 89 (1), 551–561. https://doi.org/10.1152/jn.00559.2002.

Ng, K.Y., Leong, M.K., Liang, H., Paxinos, G. (2017). Melatonin receptors: distribution in mammalian brain and their respective putative functions. Brain Structure& Function, 222 (7), 2921–2939. https://doi.org/10.1007/s00429-017-1439-6.

Nowak, J.Z., Zawilska, J.B. (1998). Melatonin and its physiological and therapeutic properties. Pharmacy World&Science: PWS, 20 (1), 18–27. https://doi.org/10.1023/a:1008688724058.

Obrenovitch, T.P. (1996). Origins of glutamate release in ischaemia. Acta Neurochirurgica. Supplement, 66, 50–55. https://doi.org/10.1007/978-3-7091-9465-2_9.

Olanow C.W. (1992). An introduction to the free radical hypothesis in Parkinson's disease. Annals Of Neurology, 32 Suppl, S2–S9. https://doi.org/ 10.1002/ana.410320703.

Osseni, R.A., Rat, P., Bogdan, A. ve ark. (2000). Evidence of prooxidant and antioxidant action of melatonin on human liver cell line HepG2. Life Sciences, 68 (4), 387–399. https://doi.org/10.1016/s0024-3205(00)00955-3.

Özçelik, F., Erdem, M., Bolu, A., Gülsün, M. (2013). Melatonin: genel özellikleri ve psikiyatrik bozukluklardaki rolü. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar. 5 (2), 179-203. DOI: 10.5455/cap.20130512.

Pandi-Perumal, S.R., Trakht, I., Srinivasan, V. ve ark. (2008). Physiological effects of melatonin: role of melatonin receptors and signal transduction pathways. Progress In Neurobiology, 85 (3), 335–353. https://doi.org/10.1016/ j.pneurobio.2008.04.001.

Peres, M.F., Zukerman, E., Da Cunha Tanuri, F. ve ark. (2004). Melatonin, 3 mg, is effective for migraine prevention. Neurology, 63 (4), 757. https://doi.org/10.1212/01.wnl.0000134653.35587.24.

Presl, J. (1993). Melatonin a orální kontracepce [Melatonin and oral contraception]. Ceskoslovenska Gynekologie, 58 (3), 141–142.

Quera-Salva, M.A., Claustrat, B. (2018). Mélatonine: aspects physiologiques et pharmacologiques en relation avec le sommeil, intérêt d'une forme galénique à libération prolongée (Circadin®) dans l'insomnie [Melatonin: Physiological and pharmacological aspects related to sleep: The interest of a prolonged-release formulation (Circadin®) in insomnia]. L'Encephale, 44 (6), 548–557. https://doi.org/10.1016/j.encep.2018.06.005.

Reiter, R.J., Tamura, H., Tan, D.X., Xu, X.Y. (2014). Melatonin and the circadian system: contributions to successful female reproduction. Fertility And Sterility, 102 (2), 321–328. https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2014.06.014.

Reiter, R.J., Tan, D.X., Rosales-Corral, S., Manchester, L.C. (2013). The universal nature, unequal distribution and antioxidant functions of melatonin and its derivatives. Mini Reviews In Medicinal Chemistry, 13 (3), 373–384. https://doi.org/10.2174/1389557511313030006.

Rizzo, P., Raffone, E., Benedetto, V. (2010). Effect of the treatment with myo-inositol plus folic acid plus melatonin in comparison with a treatment with myo-inositol plus folic acid on oocyte quality and pregnancy outcome in IVF cycles. A prospective, clinical trial. European Review For Medical And Pharmacological Sciences, 14 (6), 555–561.

Samanta, S. (2020). Physiological and pharmacological perspectives of melatonin. Archives Of Physiology And Biochemistry, 1–22. Advance online publication. https://doi.org/10.1080/13813455.2020.1770799.

Sánchez-López, A.L., Ortiz, G.G., Pacheco-Moises, F.P. ve ark. (2018). Efficacy of melatonin on serum pro-inflammatory cytokines and oxidative stress markers in relapsing remitting multiple sclerosis. Archives Of Medical Research, 49 (6), 391–398. https://doi.org/10.1016/j.arcmed.2018.12.004.

Saravanan, K.S., Sindhu, K.M., Mohanakumar, K.P. (2007). Melatonin protects against rotenone-induced oxidative stress in a hemiparkinsonian rat model. Journal Of Pineal research, 42 (3), 247–253. https://doi.org/10.1111/j.1600-079X.2006.00412.x.

Scheer, F.A., Van Montfrans, G.A., Van Someren, E.J. ve ark. (2004). Daily nighttime melatonin reduces blood pressure in male patients with essential hypertension. Hypertension (Dallas, Tex.: 1979), 43 (2), 192–197. https://doi.org/10.1161/01.HYP.0000113293.15186.3b.

Silman R. (1991). Melatonin and the human gonadotrophin-releasing hormone pulse generator. The Journal Of Endocrinology, 128 (1), 7–11. https://doi.org/10.1677/joe.0.1280007.

Simko, F., Paulis, L. (2007). Melatonin as a potential antihypertensive treatment. Journal Of Pineal Research, 42 (4), 319–322. https://doi.org/10.1111/j.1600-079X.2007.00436.x.

Stys P. K. (1998). Anoxic and ischemic injury of myelinated axons in CNS white matter: from mechanistic concepts to therapeutics. Journal Of Cerebral Blood Flow And Metabolism: Official Journal Of The International Society Of Cerebral Blood Flow and Metabolism, 18 (1), 2–25. https://doi.org/10.1097/00004647-199801000-00002.

Suofu, Y., Li, W., Jean-Alphonse, F.G. ve ark. (2017). Dual role of mitochondria in producing melatonin and driving GPCR signaling to block cytochrome c release. Proceedings Of The National Academy Of Sciences Of The United States of America, 114 (38), E7997–E8006. https://doi.org/10.1073/pnas.1705768114.

Tamura, H., Nakamura, Y., Terron, M.P. ve ark. (2008). Melatonin and pregnancy in the human. Reproductive Toxicology (Elmsford, N.Y.), 25 (3), 291–303. https://doi.org/10.1016/j.reprotox.2008.03.005.

Tan, D.X., Manchester, L.C., Hardeland, R ve ark. (2003). Melatonin: a hormone, a tissue factor, an autocoid, a paracoid, and an antioxidant vitamin. Journal Of Pineal Research, 34 (1), 75–78. https://doi.org/10.1034/j.1600-079x.2003.02111.x.

Tan, D.X., Manchester, L.C., Helton, P., Reiter, R.J. (2007). Phytoremediative capacity of plants enriched with melatonin. Plant Signaling&Behavior, 2 (6), 514–516. https://doi.org/10.4161/psb.2.6.4639.

Thomas, B., Mohanakumar, K.P. (2004). Melatonin protects against oxidative stress caused by 1-methyl-4-phenyl-1,2,3,6-tetrahydropyridine in the mouse nigrostriatum. Journal Of Pineal Research, 36 (1), 25–32. https://doi.org/10.1046/j.1600-079x.2003.00096.x.

Tosini, G., Iuvone, M., Boatright, J.H. (2013). Is the melatonin receptor type 1 involved in the pathogenesis of glaucoma? Journal Of Glaucoma, 22 Suppl 5 (05), S49–S50. https://doi.org/10.1097/IJG.0b013e3182934bb4.

Touitou Y. (2001). Human aging and melatonin. Clinical relevance. Experimental Gerontology, 36 (7), 1083–1100. https://doi.org/10.1016/s0531-5565(01)00120-6.

Trubiani, O., Recchioni, R., Moroni, F. ve ark. (2005). Melatonin provokes cell death in human B-lymphoma cells by mitochondrial-dependent apoptotic pathway activation. Journal Of Pineal Research, 39 (4), 425–431. https://doi.org/10.1111/j.1600-079X.2005.00270.x.

Uguz, A.C., Cig, B., Espino, J. ve ark. (2012). Melatonin potentiates chemotherapy-induced cytotoxicity and apoptosis in rat pancreatic tumor cells. Journal Of Pineal Research, 53 (1), 91–98. https://doi.org/10.1111/j.1600-079X.2012.00974.x.

Voiculescu, S.E., Zygouropoulos, N., Zahiu, C.D., Zagrean, A.M. (2014). Role of melatonin in embryo fetal development. Journal Of Medicine And Life, 7 (4), 488–492.

Voordouw, BC., Euser, R., Verdonk, R.E. ve ark. (1992). Melatonin and melatonin-progestin combinations alter pituitary-ovarian function in women and can inhibit ovulation. The Journal Of Clinical Endocrinology And Metabolism, 74 (1), 108–117. https://doi.org/10.1210/jcem.74.1.1727807.

Wade, A.G., Farmer, M., Harari, G. ve ark. (2014). Add-on prolonged-release melatonin for cognitive function and sleep in mild to moderate Alzheimer's disease: a 6-month, randomized, placebo-controlled, multicenter trial. Clinical Interventions In Aging, 9, 947–961. https://doi.org/10.2147/CIA.S65625.

Wade, A., Downie, S. (2008). Prolonged-release melatonin for the treatment of insomnia in patients over 55 years. Expert Opinion On Investigational Drugs, 17 (10), 1567–1572. https://doi.org/10.1517/13543784.17.10.1567.

Wang, X., Liang, T., Zhu, Y. ve ark. (2019). Melatonin prevents bone destruction in mice with retinoic acid-induced osteoporosis. Molecular Medicine (Cambridge, Mass.), 25 (1), 43. https://doi.org/10.1186/s10020-019-0107-0.

Yenen, S., Çak, T. (2020). Otizm spektrum bozukluklarında melatonin ve sirkadiyen ritim. Türk Psikiyatri Dergisi, 31 (3), 201-211.

Yılmaz, T., Çelebi, S., Bal, A. (2001). Kobay retinasının iskemi-reperfüzyon hasarından melatonin ile korunması. Journal Of Retina Vitreous. 9, 2.

Yücel, G., Kaplanoğlu, G., Seymen, C. (2018). Karanlığın mucizesi: melatonin ve ovaryum etkileşimi. Dicle Tıp Dergisi, 45 (1), 85-92. DOI: 10.5798/dicletip.407249.

Zetner, D., Andersen, L.P., Rosenberg, J. (2016). Pharmacokinetics of alternative administration routes of melatonin: a systematic review. Drug Res (Stuttg), 66 (4):169-73. doi: 10.1055/s-0035-1565083. Epub 2015 Oct 29. PMID: 26514093.

KAYNAKÇA

Badran, M., Mashaqi, S., Gozal, D. (2020). The gut microbiome as a target for adjuvant therapy in obstructive sleep apnea. Expert Opinion On Therapeutic Targets, 24 (12), 1263–1282. https://doi.org/10.1080/14728222.2020.1841749.

Brockbank, J.C. (2017). Update on pathophysiology and treatment of childhood obstructive sleep apnea syndrome. Paediatric Respiratory Reviews, 24, 21–23. https://doi.org/10.1016/j.prrv.2017.06.003.

Carneiro-Barrera, A., Díaz-Román, A., Guillén-Riquelme, A., Buela-Casal, G. (2019). Weight loss and lifestyle interventions for obstructive sleep apnoea in adults: Systematic review and meta-analysis. Obesity Reviews: An Official Journal Of The International Association For The Study Of Obesity, 20 (5), 750–762. https://doi.org/10.1111/obr.12824.

Cayanan, E.A., Marshall, N.S., Hoyos, C.M. ve ark. (2018). Maintenance diets following rapid weight loss in obstructive sleep apnea: a pilot 1-year clinical trial. Journal Of Sleep Research, 27 (2), 244–251. https://doi.org/10.1111/jsr.12572.

Celikhisar, H., Dasdemir Ilkhan, G. (2019). The association of abstructive aleep apnea syndrome and accident risk in heavy equipment operators. Medicina (Kaunas, Lithuania), 55 (9), 599. https://doi.org/10.3390/medicina55090599.

Celikhisar, H., Ilkhan, G.D. (2020). Association of presence and severity of obstructive sleep apnea syndrome with accident risk in city bus drivers. JPMA. The Journal Of The Pakistan Medical Association, 70 (12(A)), 2184–2189. https://doi.org/10.47391/JPMA.435.

DiSabato, D.J., Quan, N., Godbout, J.P. (2016). Neuroinflammation: the devil is in the details. Journal Of Neurochemistry, 139 Suppl 2(Suppl 2), 136–153. https://doi.org/10.1111/jnc.13607.

Durgan, D. J., Ganesh, B.P., Cope, J.L. ve ark. (2016). Role of the gut microbiome in obstructive sleep apnea-induced hypertension. Hypertension (Dallas, Tex.: 1979), 67 (2), 469–474. https://doi.org/10.1161/HYPERTENSIONAHA. 115.06672.

Esteller, E., Carrasco, M., Díaz-Herrera, M.Á. ve ark. (2019). Clinical Practice Guideline recommendations on examination of the upper airway for adults with suspected obstructive sleep apnoea-hypopnoea syndrome. Recomendaciones de la Guía de Práctica Clínica de la exploración de la vía aérea superior para pacientes adultos con sospecha de síndrome de apnea-hipoapnea obstructiva del sueño (versión reducida). Acta Otorrinolaringologica Espanola, 70(6), 364–372. https://doi.org/10.1016/j.otorri.2018.06.008 Esteller vd.,2019:70

Foldvary-Schaefer, N.R., Waters, T.E. (2017). Sleep-Disordered Breathing. Continuum (Minneapolis, Minn.), 23 (4, Sleep Neurology), 1093–1116. https://doi.org/10.1212/01.CON.0000522245.13784.f6.

Garcia-Borreguero, D., Larrosa, O., Bravo, M. (2003). Parkinson's disease and sleep. Sleep Medicine Reviews, 7 (2), 115–129. https://doi.org/10.1053/smrv.2002.0229.

Guilleminault, C., Tilkian, A., Dement W.C. (1976). The sleep apnea syndromes. Annu Rev Med.; 27, 465-484.

Hiestand, D.M., Britz, P., Goldman, M., Phillips, B. (2006). Prevalence of symptoms and risk of sleep apnea in the US population: Results from the national sleep foundation sleep in America 2005 poll. Chest, 130 (3), 780–786. https://doi.org/10.1378/chest.130.3.780.

Johansson, K., Hemmingsson, E., Harlid, R. ve ark. (2011). Longer term effects of very low energy diet on obstructive sleep apnoea in cohort derived from randomised controlled trial: prospective observational follow-up study. BMJ (Clinical research ed.), 342, d3017. https://doi.org/10.1136/bmj.d3017.

Kingshott, R.N., Vennelle, M., Coleman, E.L. ve ark. (2001). Randomized, double-blind, placebo-controlled crossover trial of modafinil in the treatment of residual excessive daytime sleepiness in the sleep apnea/hypopnea syndrome. American Journal Of Respiratory And Critical Care Medicine, 163 (4), 918–923. https://doi.org/10.1164/ajrccm.163.4.2005036.

Li, Y., Hao, Y., Fan, F., Zhang, B. (2018). The role of microbiome in insomnia, circadian disturbance and depression. Frontiers In Psychiatry, 9, 669. https://doi.org/10.3389/fpsyt.2018.00669.

Marshall, N.S., Wong, K.K., Cullen, S.R. ve ark. (2014). Sleep apnea and 20-year follow-up for all-cause mortality, stroke, and cancer incidence and mortality in the Busselton Health Study cohort. Journal Of Clinical Sleep Medicine: JCSM: Official Publication Of The American Academy Of Sleep Medicine, 10 (4), 355–362. https://doi.org/10.5664/jcsm.3600.

Mehrtash, M., Bakker, J.P., Ayas, N. (2019). Predictors of continuous positive airway pressure adherence in patients with obstructive sleep apnea. Lung, 197 (2), 115–121. https://doi.org/10.1007/s00408-018-00193-1.

Peppard, P.E., Young, T., Barnet, J.H. ve ark. (2013). Increased prevalence of sleep-disordered breathing in adults. American Journal of Epidemiology, 177 (9), 1006–1014. https://doi.org/10.1093/aje/kws342.

Reid, K.J., Martinovich, Z., Finkel, S. ve ark (2006). Sleep: a marker of physical and mental health in the elderly. The American Journal Of Geriatric Psychiatry: Official Journal of The American Association For Geriatric Psychiatry, 14 (10), 860–866. https://doi.org/10.1097/01.JGP.0000206164.56404.baÇ

Schwartz, A.R., Patil, S.P., Laffan, A.M. ve ark. (2008). Obesity and obstructive sleep apnea: pathogenic mechanisms and therapeutic approaches. Proceedings Of The American Thoracic Society, 5 (2), 185–192. https://doi.org/ 10.1513/pats.200708-137MG.

Senaratna, C.V., Perret, J.L., Lodge, C.J. ve ark. (2017). Prevalence of obstructive sleep apnea in the general population: A systematic review. Sleep Medicine Reviews, 34, 70–81. https://doi.org/10.1016/j.smrv.2016.07.002.

Sistla, S.K., Paramasivan, V.K., Agrawal, V. (2019). Anatomic and pathophysiologic considerations in surgical treatment of obstructive sleep apnea. Sleep Medicine clinics, 14 (1), 21–31. https://doi.org/10.1016/j.jsmc.2018.11.003

Slowik, J.M., Collen, J.F. (2020). Obstructive sleep apnea. In StatPearls. StatPearls Publishing.

Sutherland, K., Kairaitis, K., Yee, B.J., Cistulli, P.A. (2018). From CPAP to tailored therapy for obstructive sleep Apnoea. Multidisciplinary Respiratory Medicine, 13, 44. https://doi.org/10.1186/s40248-018-0157-0.

Tietjens, J.R., Claman, D., Kezirian, E.J. ve ark. (2019). Obstructive sleep apnea in cardiovascular disease: A review of the literature and proposed multidisciplinary clinical management strategy. Journal Of The American Heart Association, 8 (1), e010440. https://doi.org/10.1161/JAHA.118.010440.

Young, T., Peppard, P.E., Gottlieb, D.J. (2002). Epidemiology of obstructive sleep apnea: a population health perspective. American Journal Of Respiratory and Critical Care Medicine, 165 (9), 1217–1239. https://doi.org/10.1164/ rccm.2109080.

KAYNAKÇA

Albee, F. (1891). Transplantation of a portion of the tibia into thespine for Pott's disease: a preliminary report. JAMA, 5, 885.

Ascher, P.W., Heppner, F. (1984). CO2 laser in neurosurgery. Neurosurgery Rev, 7, 123-133.

Bailey, R.W., Badgley, C.E. (1960). Stabilization of the cervical spine by anterior fusion. J Bone Joint Surg, 42, 565-594.

Bailey, R.W., Badgley, C.E. (1960). Stabilization of the cervical spine by anterior fusion. J Bone Joint Surg Am, 42, 565–594.

Barr, J.D., Barr, M.S., Lemley, T.J. ve ark. (2000). Percutaneous vertebroplasty for pain relief and spinal stabilizastion. Spine, 25, 923-928.

Bick, E.M. (1964). An essay on the history of spine fusion operations. Clin Orthop Relat Res, 35, 9–15.

Böhler, J. (1981). Schraubenosteosynthese von Frakturen des Densaxis. Unfallchirurgie, 84, 221–223.

Brooks, A.L., Jenkins, E.B. (1978). Atlanto-axial arthrodesis by the wedge compression method. J Bone Joint Surg Am, 60, 279–284.

Caspar. W., Barbier, D.D., Klara, P.M. (1989). Anterior cervical fusion and Caspar plate stabilization for cervical trauma. Neurosurgery, 25, 491–502.

Chenin, L., Peltier, J., Lefranc, M. (2016). Minimally invasive transforaminal lumbar interbody fusion with the ROSATM spine robot and intraoperative flat-panel CT guidance. Acta Neurochir (Wien), 158, 1125–1128.

Cloward, R.B. (1977). The anterior approach for removal of ruptured cervical disk. J. Neurosurgery, 477-480.

Cotrel, Y., Dubousset, J., Guillaumat, M. (1998). New universal instrumentation in spinal surgery. Clin Orthop Relat Res, 227, 10–23.

Cotten, A., Dewatre, F., Cortet, B. ve ark. (1996). Percutaneous vertebroplasty for osteolytic metastases and myeloma: effects of thepercentage of lesion filling and the leakage of methyl methacrylate at clinical follow-up. Radiology, 200, 525–530.

Crutcfield, W.G. (1933). Krause, F, (1999). Skleteal traction for dislocation of cervical spine: report of the case. South Seurgeon, 2, 156-159.

Deramond, H. Depriseter, C., Galibert, P. (1998). Percutaneous vertebroblasty with polymethyl metacrylate.Techniqaue indications and result. Radiol Clin North Am, 36, 533-546.

Dickman, C.A., Hadley, M.N., Browner, C., Sonntag, V.K. (1989). Neurosurgical management of acute atlas-axis combination fractures. A review of 25 cases. J Neurosurg, 70, 45–49.

Dreval, O.N., Rynkov, I.P., Kasparova, K.A., Bruskin, A. ve ark. (2014). Results of using spine assist mazor in surgical treatment of spine disorders. Zhurnal Vopr Neirokhirugii Im N N Burdenko.

Fernström, U. (1966). Arthroplasty with intercorporal endoprothesis in herniated disc and in painful disc. Acta Chir Scand Suppl, 357, 154–159.

Foley, K.T., Gupta, S.K. (2002). Percutaneous pedicle screw fixation ofthe lumbar spine: preliminary clinical results. J Neurosurg (Spine 1), 97, 7–12.

Foerster, O. (1927). Die Leitungsbahnen des Schmerzgefühls und die chirurgische Behandlung der Schmerzzustände. Berlin: Urban & Schwarzenburg.

Glossop, N.D., Hu, R.W., Randle, J.A. (1996). Computer-aided pediclescrew placement using frameless stereotaxis. Spine, 21, 2026–2034.

Goel, A., Laheri, V. (1994). Plate and screw fixation for atlanto-axialsubluxation. Acta Neurochir (Wien), 129, 47–53.

Grob, D., Magerl, F. (1987). Dorsal spondylodesis of the cervical spine using a hooked plate. Orthopade, 16, 55–61.

Grob, D., Magerl, F. (1987). Surgical stabilization of C1 and C2 fractures. Orthopade, 16, 46–54.

Gruber, P., Boeni. T. (2008). History of spinal disorders. In: Boos N, Aebi M(Eds): Spinal disorders: Fundamentals of diagnosis and treatmant. Berlin: Springer, 1-35.

Hadra, B. 1911. Wiring the spinous processes in Pott's disease. J Bone Joint Surg Am, 4, 206–210.

Hakuba, A. (1976). A combined anterior and lateral approach to cervical discs. Journal Of Neurosurgery, https://doi.org/10.3171/jns.1976.45.3.0284.

Harms, J., Melcher, R.P. (2001). Posterior C1–C2 fusion with polyaxial screw and rod fixation. Spine (Phila Pa 1976), 26, 2467–2471.

Harrington, P.R. (2011). Treatment of Scoliosis. J Bone joint Surgy, 44, 591-610.

Hibbs, R.A. (2007). An operation for progressive spinal deformities: a preliminary report of three cases from the service of the orthopaedic hospital. 1911. Clin Orthop Relat Res, 460, 17.

Hijikata, S. (1989). Percutaneos new concepts nucleotomy A. new concept technique and 12 years experinces. Clinc Orthop, 238, 9-23.

İntuitive Surgical Inc. Da Vinci Si System with single-site instrumentation. (2019)

Javedan, S., Sontang, V.K.H. (2003). Lumbar disc herniation: microsurgical approach. Neurosurgery, 52, (1), 160-164.

Kambin, P., Sampason, S. (1986). Posterolateral percutaneus suction-excision of herniated lumbar intervertebral disc. Report of initerim results. Clinic Orthop, 207, 37-43.

KhooL, T., Besisse, R., Potulski, M. (2002). Thoracoscopic -assisted treatment of thorasic and lumbar fractures: a series of 371 consecutive cases. Neurosurgery, 51, 104.

King, D. (1948). Internal fixation of the lumbosakral füzyon. J. Bone Joint Surgy, 30, 560-565.

Krause, F. (1999). Surgery of the brain and spinal cord based on personal expreciens Rebman. New York, 1909-1912.

Kwoh, Y.S, Hou, J., Jonckheere, E.A., Hayati S. (1988). A robot with improved absolute positioning accuracy for CT guided stereotactic brain surgery. IEEE Trans Biomed Eng, 35, 153–160.

Lanfranco, A.R., Castellanos, A.E., Desai, J.P., Meyers, W.C. (2004). Robotic surgery: a current perspective. Ann Surg, 239, 14–21.

Love, J.G. (1939). Removal of intervertebral disk without laminectomy. Proceeding of staff meeting, Mayo Clinic,14, 800.

Macewen, W. (1893). Pyogenic disease of crutch field he brain and spinal cord; menengitis abscess of the brain. Infective sinüs thrombosis Glasgow Maclehose.

Marketos, S.G., Skiadas, P. (1999). Hippocrates the father of spine surgery. Spine (Philia Pa 1976), 24, 1381-1387.

Martin, J.B., Jean, B., Sugiu, K. ve ark. (1999). Vertebroplasty: clinical experience and follow-up results. Bone, 25 (2), 11–15.

Mc Afee, P.C., Regan, J.R., Zdeblick, T. (1995). The incidence of complications in endoscopic anterior thoracolumbar spinal reconstructive surgery. Aprospective multicenter study comprising the first 100 consecutive cases. Spine, 20, 1624-1632.

Menard, V. (1895). Traitement de la paraplegie du mal de pottpar drainage lateral: costatransversektomi. Rev Orthop Paris, 6, 134-146.

Mixter, W.J., Barr, J.S. (1934) Rupture of intervertebral disc involvement of spinal canal England J Med, 211, 210-214.

Mixter, S.J., Osgood, R.B. (1910). IV. Traumatic lesions of the atlas andaxis. Ann Surg, 51, 193–207.

Muramatsu, K., Hachiya, Y., Morita, C. (2001). Posoperatif magnetic resonance imaging of lumbar disc herniation of microendoscopic disectomy and Love's method. Spine, 26, 1599-1605.

Naderi, S., Gruber, P., Andalkar Benzel, E.C. (2007). History of spine biomechanics. Part 2 From the renassianse to the 20 th century. Neurosurgery, 60, 392-404 .

Nathoo, N., Çavuşo□lu, M.C., Vogelbaum, M.A., Barnett, G.H. (2005). In touch with robotics: neurosurgery for the future. Neurosurgery, 56, 421–433.

Nolte, L.P., Zamorano, L.J., Jiang, Z. ve ark. (1995). Image-guided insertion of transpedicular screws. A laboratory set-up. Spine, 20, 497–500.

Nuriye Güzin, Ö., Tahsin, S., Neslihan Hatice, S.K. ve ark. (2014). Servikal disk hernilerinde posterior yaklaşım. İstanbul Med J, 15, 90-94.

Nyberg, S.M., Crawford, A.H. (1996). Video -assisted thoracoscopic releases of scoloitic anterior spines. AORN J, 63, 561-567.

Orozco, D., Llovet, T. (1970). Osteosintesis en las fracturas de raquiscervical. Nota de tecnica. Rev Ortop Traumatol Ed Lat Am, 14, 285–288.

Overley, S.C., Cho, S.K., Mehta, A.I., Arnold, P.M. (2017). Navigation and robotics in spinal surgery: where are we now? Clin Neurosurg, 80, 86–99.

Pare, A. Oeuveres. (1958). Paris, 528.

Picetti, G.D., Pang, D., Bueff, H.U. (2002). Thoracoscopic techniques for treatment of scoliosis: early results in procedure development. Neurosurgery, 51, 978-984.

Regan, J.J., Mack, M.J, Picetti, G.D. (1995). A techical report of video assisted thoracoscopy in thoracic spinal surgery. Preliminary description. Spine, 20, 831-837.

Robinson, R.A, Simith, G.W. (1955). Anterolateral cervical removal and interbody fusion for cervical disc syndrome. Bull J. Hopkins, 96, 223.

Roh, S.W., Kim. D.H., Cardoso, A.C. ve ark. (2000). Endoscopic foraminotomy using MED system in cadaveric specimens. Spine, 25, 260-264.

Roy-Camille, R., Saillant, G., Judet, T., Mammoudy, P. (1983). Recent injuries of the last 5 cervical vertebrae in the adult (with and without neurologic complications). Sem Hop, 59, 1479–1488.

Savitz, M.H., Chiu, J.C, Yeung, A.T. ve ark. (2000). The practise of minimally invasive spinal technique. Richmond, VA: AAMISMS Education Press.

Scoville, W.B., Dohramann, G.J., Corkill, G. (1976). Late results of cervical disc surgery J. Neurosurg, 45, 203 -210.

Shoham, M., Burman, M., Zehavi, E., Joskowicz, L. ve ark. (2003). Mounted miniature robot for surgical procedures: concept and clinical applications. IEEE Trans Robot Autom, 19, 893–901.

Singh, J., Podolsky, E.R., Castellanos, A.E. Stein, D.E. (2011). Optimizing single port surgery: A case report and review of technique in colon resection. Int J Med Robot Comput Assist Surg, 7, 127–130.

Smith, A.G. (1829). Account of case in which portions of three dorsal vertebra were removed for the relief of paralysis from fractute with partial success. North Am Med Surg J, 8, 94-97.

Smith, G.W., Robinson, R.A. (1957). The treatment of certain cervical spine disorders by anterior removal of the intervertebral disc and interbody fusion. J Bone Joint Surg Am, 40, A, 607–624.

Sontang, V.K.H. (1996). History of spinal disorders. In: Menezes AH and Sontang VKH Principles of spinal surgery. McGraw-Hill NewYork, 3-23.

Steffee, A.D., Biscup, R.S., Sitkowski, D.J. (1986). Segmental spine plate swith pedicle screw fixation. A new internal fixation device for disorders of the lumbar and thoracolumbar spine. Clin Orthop Relat Res, (203), 45–53.

Tan, T.C., Black, P.M. (2002). Sir Victor Horsley, (1857-1916). Pioneer of neurological surgery. Neuropsurgery, 50, 607-612.

Theodore, N., Ahmed, A., Karim, B. (2018). The history of robotics in spine surgery. Spine, 43 (7), 23.

Tourney, J. (1943). Internal fixation in fusion of the lumbosacral joint. Lahey Clin Bull, 3, 188–191.

Traynelis, V.C. (2002). Spinal arthroplasty. Neurosurg Foc, 13 (2), E10.Verbest, H. (1969). Anterolateral operations for fractures and dislocations in the middle and lower parts of the cervical spine. J Bone Joint Surg, 51 A (8), 1489–1530.

Wang, M.Y. Prusnmack, C.J. Green, B.A. (2003). Minimally invasive cervical expansile laminoplasty: an initial cadaveric study. Neurosurgery, 52, 444-448.

Wittse, L.L. (1997). The history of spinal orders. In fry more JW. The adault spine Principles and practise Lippincot Raven Philadelphia, 3-40.

Weinstein, J.N., Spratt, K.F., Spengler, D. ve ark. (1988). Spinal pedicle fixation: reliability and validity of roentgenogram-based assessment and surgical factors on successful screw placement. Spine, 3, 1012–1018.

KAYNAKÇA

Andres. J.M. (1988). Gastric emptying in infants with gastroesophageal reflux, measurement with a technetium-99m-labeled semisolid meal. Dig Dis Sci, 33, 393.

Astley, R., Carre, I.J. (1954). Gastroesophageal in competence in childreen with special reference to minor degrees of partial thoracic stomach. Radiology, 62, 351-361.

Berenberg, W., Neuhauser, E.B.D. (1950). Cardio-esophageal relaxation (chalasia) as a cause of vomiting in infants. Pediatrics, 5, 414-420.

Cohen, Z., Fishman, S., Yulevic A. ve ark. (1999). Nissen fundoplication and Boix-Ochoa antireflux procedure: comparison between two surgical techniques in the treatment of gastroesophageal reflux in children. Eur J Pediatr Surg, 5, 289-293.

David C, Van der, Z., Klaas, N.M.A ve ark. (2002). Long-term results after laparoscopic Thal procedure in children**.** Semin Laparosc Surg, 9, (3), 168-171.

E American Academy of Pediatrics Guidance for the Clinician in Rendering Pediatric Care. (2021, June 1).

El-Serag, H.B. (2007). Time trends of gastroesophageal reflux disease: A systematic review. Clin Gastroenterol Hepatol, 5, 17-26.

Emel Ceylan Günay, C.E., Aksoy, T. ve ark. (2015). Çocuklarda gastroözefagial reflü ve pulmoner aspirasyon aintigrafisi, Gastrointestinal sistem kanama sintigrafisi ve Meckel's divertikülü sintigrafisi uygulama kılavuzu. Nucl Med Semin, (1), 31-37.

Fass, R. (2000). Empirical trials in treatment of gastroesophageal reflux disease. Dig Dis, 18, 20-26

Frazzoni, M., De Bortoli, N., Frazzoni, L. ve ark. (2017). Impedance-pH monitoring for diagnosis of reflux disease. New Perspectives. Dig Dis, 62 (8), 1881-1889.

Gatenby , P.A.C., Bann, S.D. (2009). Antireflux surgery. Minerva Chir, 64 (2), 169-181.

Gazeteci, H., Serdaroğlu, G., Gökben, S. (2014). Gastro-Özofageal Hastalık İlişkili Distoni: Sandifer Sendromu. The Journal Of Pediatric Research, 1 (2), 99-100.

Giuseppe, L., Gabriele, L., Pierluigi, L.C. ve ark. (2018). Gastroesophageal reflux in children with neurological impairment: a systematic review and meta-analysis. Pediatric Surg Int, 34, 1139-1149.

Hayat, M., Maheen, Hassan. (2017). Gastroesophageal reflux disease. Pediatr Clin North Am, 64 (3), 487-505.

Lightdale, J.R., Gremse, D.A. (2013) Gastroesophageal reflux: management guidance for the pediatrician. Pediatrics, 131, 1684–1695.

Kehrer, B., Oesch, A., Bettex, M. (1972) Manometric studies of esophageal motility in infants with hiatus hernia. J Pediatr Surg, 7, 499-503.

Kirschner, B.S., Black, D.D. (2001). Gastrointestinal hastalıklar. Behrman, R.E., Kliegman, R.M (editors). Essentials Of Pediatrics, 438-439.

Langer, J.C., Albanese, C.T. (2005). Pediatric Minimal Access Surgery. Boca Raton, FL: Informa Healthcare.

Meadow, R., Newell, S. Gastroenteroloji. Akçay, T., Akçay A, Kelefl ES, Kılıç H. (2003). Pediatri. Adal E Nobel Tıp Kitabevleri, (158).

Oldham, K.T., Colombani, P.M., Foglia, R.P., Skinner, M.A. (2005). Gastroesophageal reflux. Principles and Practice of Pediatric Surgery 1st. ed, Philadelphia, Lippincott Williams and Wilkins, (67).

Orenstein, S., Peters, J., Khan, S., Youssef, N., Hussain, S.Z. (2007). Gastroesophageal Reflux Disease (GERD) In: Kliegman RM, Behrman RE, Jenson HB, Stanton BF, eds. Nelson textbook of Pediatrics, 18th ed. Philadelphia: Saunders, Elsevier, 1547-1550.

Plocek, A., Gębora-Kowalska, B., Białek, J., Fendler, W., Toporowska-Kowalska, E. (2019). Esophageal impedance-pH monitoring and pharyngeal pH monitoring in the diagnosis of extraesophageal reflux in children. Hindawi Gastroenterology Research and Practice, 627, 1910.

Pohle, T., Domschke, W. (2000). Results of short-and long-term medical treatment of gastroesophageal reflux disease (GERD). Langenbecks Arch Surg, 385 (5), 317-323.

Rothenberg, S.S. (2005). The first decade's experience with laparoscopic Nissen fundoplication in infants and children. J Pediatr Surg, 40, 142-146.

Rubenstein, J.H., Chen, J.W. (2014). Epidemiology of gastroesophageal reflux disease. Gastroenterol Clin North Am, 43 (1), 1-14.

Vandenplas, Y., Rudolph, C.D., Di Lorenzo, C. ve ark. (2009). Pediatric gastroesophageal reflux clinical practice guidelines: joint recommendations of the North American Society for Pediatric Gastroenterology, Hepatology, and Nutrition (NASPGHAN) and the European Society for Pediatric Gastroenterology, Hepatology, and Nutrition (ESPGHAN). J Pediatr Gastroenterol Nutr, 49, 498-547.

KAYNAKÇA

Abell, T.L., Minocha, A. (2006). Gastrointestinal complications of bariatric surgery: diagnosis and therapy. The American Journal Of The Medical Sciences, 331 (4), 214–218.

Arterburn, D., Wellman, R., Emiliano, A. ve ark. (2018). Comparative effectiveness and safety of bariatric procedures for weight loss: a PCORnet cohort study. Annals Of Internal Medicine, 169 (11), 741–750.

Dayton, K., Miller, J. (2018). Finding treatable genetic obesity: strategies for success. Curr Opin Pediatr, 30 (4), 526-531.

De Clercq, N.C., Groen, A.K., Romijn, J.A., Nieuwdorp, M. (2016). Gut Microbiota in Obesity and undernutrition. Adv Nutr, 15, 7(6):1080-1089.

Dennis, M., Styne, D., Silva, A. ve ark. (2017). Pediatric obesity-assessment, treatment, and prevention: an endocrine society clinical practice guideline. J Clin Endocrinol Metab 1, 102 (3), 709-757.

Golden, A., Kessler, C. (2020). Obesity and genetics. J Am Assoc Nurse Pract, 32 (7), 493-496.

Huvenne, H., Dubern, B., Clément, K., Poitou, C. (2016). Rare genetic forms of obesity: clinical approach and current treatments in 2016. Obes Facts, 9 (3), 158-73.

Kelly, A.S., Barlow, S., Rao, G. ve ark. (2013). Severe obesity in children and adolescents: identification, associated health risks, and treatment approaches: a scientific statement from the American Heart Association. Circulation. 8 128 (15), 1689-1712.

Koves, I.H., Roth, C. (2018). Genetic and syndromic causes of obesity and its öanagement. Indian J Pediatr, 5 (6), 478-485.

Lee, E.Y., Yoon, K.H. (2018). Epidemic obesity in children and adolescents: risk factors and prevention. Front Med, 12 (6), 658-666.

Littleton, S.H., Berkowitz, R., Grant, S.F. (2020). Genetic determinants of childhood obesity. Mol Diagn Ther, 24 (6), 653-663.

Napolitano, M., Covasa, M. (2020). Microbiota transplant in the treatment of obesity and diabetes: current and future perspectives. Front Microbiol, 12 (11), 590370.

Paolacci, S., Pompucci, G, Paolini, B. ve ark. (2019). Mendelian non-syndromic obesity. Acta Biomed. 30 90 (10-S), 87-89.

Russell-Mayhew, S., McVey, G., Bardick, A., Ireland, A. (2012). Mental health, wellness, and childhood overweight/obesity. J Obes, 281801.

Rutledge, R. (2001). The mini-gastric bypass experience with the first 1,274 cases. Obes Surg. 11 (3), 276–280.

Rutledge, R., Walsh, T.R. (2005). Continued excellent results with the mini-gastric bypass six-year study in 2,410 patients. Obes Surg, 15 (9), 1304

Silventoinen, K., Konttinen, H. (2020). Obesity and eating behavior from the perspective of twin and genetic research. Neurosci Biobehav Rev, 109, 150-165.

Singh, R.K., Kumar, P., Mahalingam, K. (2017). Molecular genetics of human obesity: A comprehensive review. C R Biol, 340 (2), 87-108.

Velazquez, A., Apovian, C.M. (2018). Pharmacological management of obesity. Minerva Endocrinol, 43 (3), 356-366.

Van der Klaauw, A.A., Farooqi, I.S. (2015). The hunger genes: pathways to obesity. Cell, 26 161 (1), 119-132.

Ulaşım Adresi: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/obesity-and-overweight. Ulaşım tarihi: Nisan 2021.

Ulaşım adresi: https://www.omim.org/search?index=entry&start=1&limit=10&sort=score+desc%2C+prefix_sort+desc&search=monogenetic%2C+obesity. Ulaşım Tarihi: Haziran 2021.

KAYNAKÇA

Adams, B.K., Mann, M.D., Aboo, A. ve ark. (2004). Prolonged gastric emptying half-time and gastric hypomotility after drug overdose. The American Journal of Emergency Medicine, 22 (7), 548–554. https://doi.org/10.1016/j.ajem. 2004.08.017.

Australian Bureau of statistics: causes of death, Australia 2019. Erişim Tarihi: 08.04.2021. Erişim Adresi: http://www.abs.gov.au/ausstats/abs@.nsf/mf/3303.0.

Benson, B.E., Hoppu, K., Troutman, W.G. ve ark. (2013). American Academy of Clinical Toxicology, & European Association of Poisons Centres and Clinical Toxicologists. Position paper update: gastric lavage for gastrointestinal decontamination. Clinical Toxicology (Philadelphia, Pa.), 51 (3), 140–146. https://doi.org/10.3109/15563650.2013.770154.

Brett, A.S., Rothschild, N., Gray, R., Perry, M. (1987). Predicting the clinical course in intentional drug overdose. Implications for use of the intensive care unit. Archives of Internal Medicine, 147 (1), 133–137.

Cander, B. (Ed.). (2020). Acil Tıp Temel Başvuru Kitabı.

Centers for Disease Control and Prevention: WISQARS Leading Causes of Death Reports, 1981-2019. Erişim Tarihi: 08.04.2021. Erişim adresi https://webappa.cdc.gov/sasweb/ncipc/leadcause.html.

Chyka, P.A., Seger, D., Krenzelok, E.P., Vale, J.A., American Academy of Clinical Toxicology, & European Association of Poisons Centres and Clinical Toxicologists (2005). Position paper: Single-dose activated charcoal. Clinical Toxicology (Philadelphia, Pa.), 43 (2), 61–87. https://doi.org/10.1081/clt-200051867.

Eddleston, M., Gunnell, D., Karunaratne, A. ve ark. (2005). Epidemiology of intentional self-poisoning in rural Sri Lanka. The British Journal of Psychiatry; The Journal of Mental Science, 187, 583–584. https://doi.org/10.1192/bjp.187.6.583.

Ghannoum, M., Roberts, D. M., Hoffman, R.S. ve ark. (2014). A stepwise approach for the management of poisoning with extracorporeal treatments. Seminars in Dialysis, 27 (4), 362–370. https://doi.org/10.1111/sdi.12228.

Gummin, D.D., Mowry, J.B., Spyker, D.A.ve ark. (2017). 2016 Annual Report of the American Association of Poison Control Centers' National Poison Data System (NPDS): 34th Annual Report. Clinical Toxicology (Philadelphia, Pa.), 55 (10), 1072–1252. https://doi.org/10.1080/15563650.2017.1388087.

Gunja, N., Graudins, A. (2011). Management of cardiac arrest following poisoning. Emergency Medicine Australasia: EMA, 23 (1), 16–22. https://doi.org/10.1111/j.1742-6723.2010.01369.x.

Höjer, J., Troutman, W.G., Hoppu, K. ve ark. (2013). American Academy of Clinical Toxicology, & European Association of Poison Centres and Clinical Toxicologists. Position paper update: ipecac syrup for gastrointestinal decontamination. Clinical Toxicology (Philadelphia, Pa.), 51 (3), 134–139. https://doi.org/10.3109/15563650.2013.770153.

Juurlink D. N. (2016). Activated charcoal for acute overdose: a reappraisal. British Journal of Clinical Pharmacology, 81 (3), 482–487. https://doi.org/10.1111/bcp.12793.

Manoguerra, A.S., Cobaugh, D.J. (2005). Guidelines for the Management of Poisoning Consensus Panel. Guideline on the use of ipecac syrup in the out-of-hospital management of ingested poisons. Clinical Toxicology (Philadelphia, Pa.), 43 (1), 1–10. https://doi.org/10.1081/clt-46735.

Mew, E.J., Padmanathan, P., Konradsen, F. ve ark. (2017). The global burden of fatal self-poisoning with pesticides 2006-15: Systematic review. Journal of Affective Disorders, 219, 93–104. https://doi.org/10.1016/j.jad.2017.05.002.

New Zealand Ministry of Health: Mortality 2015 data tables. Erişim Tarihi: 08.04.2021. Erişim Adresi https://www.health.govt.nz/publication/mortality-2015-data-tables

Office for National Statistics: Deaths related to drug poisoning

in England and Wales: 2016 registrations. Erişim Tarihi: 08.04.2021. Erişim Adresi https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/birthsdeathsandmarriages/deaths/bulletins/deathsrelatedtodrugpoisoninginenglandandwales/2016registrations.

Poison Control: National Capital Poison Center: Poison Statistics National Data 2019. Erişim Tarihi: 04.08.2021. Erişim Adresi https://www.poison.org/poison-statistics-national.

Proudfoot, A.T., Krenzelok, E. P., Vale, J.A. (2004). Position Paper on urine alkalinization. Journal of Toxicology. Clinical Toxicology, 42 (1), 1–26. https://doi.org/10.1081/clt-120028740.

Sanrı, E. (t.y.). Ulusal Zehir Danışma Merkezini (114) Ne Zaman Aramalıyız. Erişim Tarihi: 08.04.2021. Erişim Adresi: http://tatdtoksikoloji.org/haber/ulusal-zehir-danisma-merkezini-114-ne-zaman-aramaliyiz

Thanacoody, R., Caravati, E. M., Troutman, B. ve ark. (2015). Position paper update: whole bowel irrigation for gastrointestinal decontamination of overdose patients. Clinical Toxicology (Philadelphia, Pa.), 53 (1), 5–12. https://doi.org/10.3109/15563650.2014.989326.

Wang, G.S., Levitan, R., Wiegand, T.J., Lowry, J. ve ark. (2016). Toxicology Investigators Consortium. Extracorporeal Membrane Oxygenation (ECMO) for Severe Toxicological Exposures: Review of the Toxicology Investigators Consortium (ToxIC). Journal of Medical Toxicology: Official Journal of the American College of Medical Toxicology, 12 (1), 95–99. https://doi.org/10.1007/s13181-015-0486-8.

.

KAYNAKÇA

Banihani, R., Smile, S., Yoon, G. ve ark, (2015). Cognitive and meurobehavioral profile in boys with Duchenne Muscular Dystrophy. Journal Of Child Neurology, 30 (11), 1472–1482. https://doi.org/10.1177/0883073815570154.

Biressi, S., Filareto, A., Rando, T. A. (2020). Stem cell therapy for muscular dystrophies. The Journal Of Clinical Investigation, 130 (11), 5652–5664. https://doi.org/10.1172/JCI142031.

Bladen, C. L., Salgado, D., Monges, S. ve ark. (2015). The TREAT-NMD DMD global database: analysis of more than 7,000 Duchenne Muscular Dystrophy mutations. Human Mutation, 36 (4), 395–402. https://doi.org/10.1002/humu.22758.

Bushby, K., Finkel, R., Birnkrant, D.J. ve ark. (2010). Diagnosis and management of Duchenne Muscular Dystrophy, part 1: diagnosis, and pharmacological and psychosocial management. The Lancet. Neurology, 9 (1), 77–93. https://doi.org/10.1016/S1474-4422(09)70271-6.

D'Amico, A., Catteruccia, M., Baranello, G. ve ark. (2017). Diagnosis of Duchenne Muscular Dystrophy in Italy in the last decade: Critical issues and areas for improvements. Neuromuscular Disorders : NMD, 27 (5), 447–451. https://doi.org/10.1016/j.nmd.2017.02.006.

Darras, B.T., Urion, D.K., Ghosh, P.S. (1993). Dystrophinopathies. In M. P. Adam, H. H. Ardinger, R. A. Pagon, S. E. Wallace, L. J. H. Bean, G. Mirzaa, & A. Amemiya (Eds.). Seattle (WA).

Ebrahimzadeh-Vesal, R., Teymoori, A., Azimi-Nezhad, M., Hosseini, F.S. (2018). Next generation sequencing approach to molecular diagnosis of Duchenne Muscular Dystrophy; identification of a novel mutation. Gene, *644*, 1–3. https://doi.org/10.1016/j.gene.2017.12.009.

Emery, A.E. (2000). Emery-Dreifuss muscular dystrophy - a 40 year retrospective. Neuromuscular Disorders : NMD, 10 (4–5), 228–232. https://doi.org/10.1016/s0960-8966(00)00105-x.

Emery, A.E.H. (2002). The muscular dystrophies. Lancet (London, England), 359 (9307), 687–695. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(02)07815-7.

Finsterer, J., Stöllberger, C. (2003). The heart in human dystrophinopathies. Cardiology, 99 (1), 1–19. https://doi.org/10.1159/000068446.

Flanigan, K.M. (2014). Duchenne and Becker muscular dystrophies. Neurologic Clinics, *32* (3), 671–688, viii. https://doi.org/10.1016/j.ncl.2014.05.002.

Gibbs, E.M., Barthélémy, F., Douine, E.D. ve ark, (2019). Large in-frame 5' deletions in DMD associated with mild Duchenne muscular dystrophy: Two case reports and a review of the literature. Neuromuscular Disorders: NMD, 29 (11), 863–873. https://doi.org/10.1016/j.nmd.2019.09.009.

Karijolich, J., Yu, Y.T. (2014). Therapeutic suppression of premature termination codons: mechanisms and clinical considerations (review). International Journal Of Molecular Medicine, 34 (2), 355–362. https://doi.org/10.3892/ijmm.2014.1809.

Kleopa, K.A., Drousiotou, A., Mavrikiou, E. ve ark. (2006). Naturally occurring utrophin correlates with disease severity in Duchenne muscular dystrophy. Human Molecular Genetics, 15 (10), 1623–1628. https://doi.org/10.1093/hmg/ddl083.

Leturcq, F., Tuffery-Giraud, S. (2015). Genetics and molecular aspects of dystrophinopathies. Archives de pediatrie: organe officiel de la Societe francaise de pediatrie, 22 (12 Suppl 1), 12S3-11. https://doi.org/10.1016/S0929-693X(16)30002-1.

McMillan, H.J. (2019, June). Intermittent glucocorticoid regimes for younger boys with Duchenne muscular dystrophy: Balancing efficacy with side effects. Muscle & Nerve. United States. https://doi.org/10.1002/mus.26490.

Musova, Z., Mazanec, R., Krepelova, A. ve ark. (2009). Highly unstable sequence interruptions of the CTG repeat in the myotonic dystrophy gene. American Journal Of Medical Genetics. Part A, 149A (7), 1365–1374. https://doi.org/10.1002/ajmg.a.32987.

Nagy, S., Hafner, P., Schmidt, S., Rubino-Nacht, D. ve ark. (2019). Tamoxifen in Duchenne muscular dystrophy (TAMDMD): study protocol for a multicenter, randomized, placebo-controlled, double-blind phase 3 trial. Trials, 20(1), 637. https://doi.org/10.1186/s13063-019-3740-6.

Nowak, K.J., Davies, K.E. (2004). Duchenne muscular dystrophy and dystrophin: pathogenesis and opportunities for treatment. EMBO Reports, 5(9), 872–876. https://doi.org/10.1038/sj.embor.7400221.

Okubo, M., Goto, K., Komaki, H. ve ark. (2017). Comprehensive analysis for genetic diagnosis of Dystrophinopathies in Japan. Orphanet Journal of Rare Diseases, *12*(1), 149. https://doi.org/10.1186/s13023-017-0703-4.

Prior, T.W., Leach, M.E., Finanger, E. (1993). Spinal muscular atrophy. In M. P. Adam, H.H. Ardinger, R.A. Pagon, S.E. Wallace, L.J.H. Bean, G. Mirzaa, & A. Amemiya (Eds.). Seattle (WA)..

Sarnat H.B. (2004). Nelson Textbook of Pediatrics, 17th ed. Philedelphia, Saunders. In Muscular dystrophies. In Berhman RE, Kliegman RM, Jenson HB, Eds. Nelson Textbook of Pediatrics, 17th ed. Philedelphia, Saunders (pp. 2060–2069).

Schara, U., Mortier, W. (2005). Neuromuscular diseases 2: muscular dystrophies (MD). Der Nervenarzt, 76 (2), 219. https://doi.org/10.1007/s00115-004-1847-8.

Shieh, P.B. (2018). Emerging strategies in the treatment of Duchenne muscular dystrophy. Neurotherapeutics: The Journal Of the American Society for Experimental NeuroTherapeutics, 15 (4), 840–848. https://doi.org/10.1007/s13311-018-00687-z.

Shimizu-Motohashi, Y., Komaki, H., Motohashi, N. ve ark. (2019). Restoring dystrophin expression in Duchenne muscular dystrophy: current status of therapeutic approaches. Journal Of Personalized Medicine, 9(1). https://doi.org/10.3390/jpm9010001.

Venugopal, V., Pavlakis, S. (2021). Duchenne muscular dystrophy. Treasure Island (FL).

Waldrop, M.A., Yaou, R. Ben, Lucas, K.K. ve ark. (2020). Clinical phenotypes of DMD Exon 51 skip equivalent deletions: a systematic review. Journal Of Neuromuscular Diseases, 7 (3), 217–229. https://doi.org/10.3233/JND-200483.

Xie, Z., Sun, C., Liu, Y. ve ark. (2020). Practical approach to the genetic diagnosis of unsolved dystrophinopathies: a stepwise strategy in the genomic era. Journal Of Medical Genetics. https://doi.org/10.1136/jmedgenet-2020-107113.

Zalaudek, I., Bonelli, R.M., Költringer, P. ve ark. (1999, June). Early diagnosis in Duchenne uscular dymstrophy. Lancet (London, England). England. https://doi.org/10.1016/s0140-6736(05)77190-7.

KAYNAKÇA

Adams, D.C., Ramsey, M.L. (2005). Grafts in dermatologic surgery: review and update on full and split thickness skin grafts, free cartilage grafts, and composite grafts. Dermatologic Surgery, 31, 1055-1067.

Argenta, L.C. (1984). Reconstruction of the breast by tissue expansion. Clinics In Plastic Surgery, 11 (2), 257-264.

Converse, J.M., Uhlschmid, G.K., Ballantyne Jr, D.L. (1969). "Plasmatic circulation" in skin grafts. Plastic And Reconstructive surgery, 43 (5), 495-499.

Cunha, M.S., Nakamoto, H.A., Herson, M.R. ve ark. (2002). Complicações de expansores teciduais em cirurgia plástica: dez anos de experiência. Revista do Hospital das Clínicas, 57 (3), 93-97.

Doçent Doktor K. Yıldız'ın izniyle.

Elias, D.L., Baird, W L., Zubowicz, V.N. (1991). Applications and complications of tissue expansion in pediatric patients. Journal Of Pediatric Surgery, 26 (1), 15-21.

Gousheh, J., Arasteh, E., Mafi, P. (2008). Super-thin abdominal skin pedicle flap for the reconstruction of hypertrophic and contracted dorsal hand burn scars. Burns, 34 (3), 400-405.

Guo, P., Pan, B., He, L. ve ark. (2020). Application of the expanded neck flap for face and ear reconstruction in burn patients: a report on 2 cases. Ear, Nose&Throat Journal, 0145561320963592.

Hall, C., Hardin, C., Corkins, C.J. ve ark. (2011). Pathophysiologic mechanisms and current treatments for cutaneous sequelae of burn wounds. Comprehensive Physiology, 8 (1), 371-405.

Lohana, P., Moiemen, N.S., Wilson, Y.T. (2012). The use of OsmedTM tissue expanders in paediatric burns reconstruction. Annals of Burns and Fire Disasters, 25 (1), 38.

Maxime, A.L., Kevin, S., Marc, C. ve ark. (2018). Tissue expansion of the lower limb: Retrospective study of 141 procedures in burn sequelae. Burns: Journal of the International Society for Burn Injuries, 45 (1), 254-255.

Monroy, M.F. D.L.C., Kalaskar, D., Rauf, K.G. (2018). Tissue expansion reconstruction of head and neck burn injuries in paediatric patients a systematic review. JPRAS open, 18, 78-97.

Neumann, C.G. (1957). The expansion of an area of skin by progressive distention of a subcutaneous balloon: use of the method for securing skin for subtotal reconstruction of the ear. Plastic And Reconstructive Surgery, 19 (2), 124-130.

Orgill, D.P., Ogawa, R. (2013). Current methods of burn reconstruction. Plastic And Reconstructive surgery, 131 (5), 827e-836e.

Prohaska, J., Cook, C. (2018). Skin grafting.

Simman, R. (2009). Wound closure and the reconstructive ladder in plastic surgery. The Journal Of The American College Of Certified Wound Specialists, 1 (1), 6-11.

Yamamoto, Y., Yokoyama, T., Minakawa, H., Sugihara, T. (1996). Use of the expanded skin flap in esthetic reconstruction of postburn deformity. The Journal Of Burn Care&Rehabilitation, 17 (5), 397-401.

Zarem, H.A., Zweifach, B.W., McGehee, J.M. (1967). Development of microcirculation in full thickness autogenous skin grafts in mice. American Journal Of Physiology-Legacy Content, 212 (5), 1081-1085.

KAYNAKÇA

Aimonetti, J.M., Ribot-Ciscar, E. (2016). Pain management in photoepilation. Journal Of Cosmetic Dermatology, 15 (2), 194-9. doi: 10.1111/jocd.12196.

Akinturk, S., Eroglu, A. (2009). A clinical comparison of topical piroxicam and EMLA cream for pain relief and inflammation in laser hair removal. Lasers In Medical Science, 24 (4), 535-8. doi: 10.1007/s10103-008-0599-2.

Altschuler, G.B., Anderson, R.R., Manstein, D. ve ark (2001). Extended theory of selective photothermolysis. Lasers In Surgery And Medicine, 29 (5): 416-432. doi: 10.1002/lsm.1136.

Amin, S.P., Goldberg, D.J. (2006). Clinical comparison of four hair removal lasers and light sources. Journal Of Cosmetic And Laser Therapy, 8 (2), 65-68. doi: 10.1080/14764170600717902.

Anderson, R.R., Parrish, J.A. (1983). Selective photothermolysis: precise microsurgery by selective absorption of pulsed radiation. Science, 220 (4596), 524-527. doi: 10.1126/science.6836297.

Apfelberg, D.B., Maser, M.R., Lash, H. (1979). Extended clinical use of the argon laser for cutaneous lesions. Archives Of Dermatology, 115 (6),719-721.

Bakus, A.D., Garden, J.M., Yaghmai, D., Massa, M.C. (2010). Long-term fine caliber hair removal with an electro-optic Q-switched Nd: YAG Laser. Lasers In Surgery And Medicine, 42 (8), 706-711. doi: 10.1002/lsm.20961.

Battle, E.F., Hobbs, LM. (2004). Laser-assisted hair removal for darker skin types. Dermatologic Therapy, 17 (2), 177-183. doi: 10.1111/j.1396-0296.2004.04018.x.

Bhat, Y.J., Bashir, S., Nabi, N., Hassan, I. (2020). Laser treatment in hirsutism: an update. Dermatology Pract Conceptual, 10 (2), e2020048. doi: 10.5826/dpc.1002a48.

Casey, A.S., Goldberg, D. (2008). Guidelines for laser hair removal. Journal Of Cosmetic And Laser Therapy. 10 (1), 24-33. doi: 10.1080/14764170701817049.

Cassano, N., Arpaia N, Vena, G.A. (2005). Diode laser hair removal and isotretinoin therapy. Dermatologic Surgery, 31 (3), 380-381. doi:10.1111/j.1524-4725.2005.31097_1.

Dierickx, C.C. (2002). Hair removal by lasers and intense pulsed light sources. Dermatologic Clinic, 20 (1), 135-146. doi: 10.1016/s0733-8635(03)00052-4.

Dierickx, C.C. (2000). Hair removal by lasers and intense pulsed light sources. Seminars In Cutaneous Medicine And Surgery, 19 (4), 267-275. doi: 10.1053/sder.2000.18368.

Dierickx, C. (2000). Laser-assisted hair removal: state of the art. Dermatologic Therapy. John Wiley & Sons, Ltd. doi:10.1046/j.1529-8019.2000.00009.x.

Dierickx, C. Light-based home-use devices for hair removal: Why do they work and how effective they are? Lasers In Surgery And Medicine, 51 (6), 481-490. doi: 10.1002/lsm.23061.

Dierickx, C. (2008). Laser-assisted hair removal: state of the art. Dermatologic Therapy, 13:80.

Dorgham, N.A, Dorgham, D.A. (2020). Lasers for reduction of unwanted hair in skin of colour: a systematic review and meta-analysis. Journal of the European Academy Of Dermatology And Venereology, 34 (5), 948-955. doi: 10.1111/jdv.15995.

Fayne, R.A., Perper, M., Eber, A.E. ve ark. (2018). Laser and light treatments for hair reduction in Fitzpatrick skin types IV-VI: a comprehensive review of the literature. American Journal Of Clinical Dermatology, 19 (2), 237-252. doi: 10.1007/s40257-017-0316-7.

Gan, S.D., Graber, E.M. (2013). Laser hair removal: A review. Dermatologic Surgery. 39 (6), 823-838. doi: 10.1111/dsu.12116.

Greveling, K., Prens, E.P., Liu, L., van Doorn, M.B.A. (2017). Non-invasive anaesthetic methods for dermatological laser procedures: a systematic review. Journal Of The European Academy Of Dermatology And Venereology, 31 (7), 1096-1110. doi: 10.1111/jdv.14130.

Gold, M.H., Bell, M.W., Foster, T.D., Street, S. (1999). One-year follow-up using an intense pulsed light source for long-term hair removal. Journal of Cutaneous Laser Therapy, 1 (3), 167-171. doi: 10.1080/14628839950516823.

Goldberg, D.J., Marmur, E.S., Hussain, M. (2005). Treatment of terminal and vellus non- pigmented hairs with an optical/bipolar radiofrequency energy source-with and without pre-treatment using topical aminolevulinic acid. Journal Of Cosmetic And Laser Therapy, 7 (1), 25-8. doi: 10.1080/14764170510037734.

Goldberg, D.J. (2002). Laser hair removal. Dermatologic Clinics, 20 (3), 561-567. doi: 10.1016/s0733-8635(02)00019-0.

Goldman, L., Blaney, D.J., Kındel, D.J. Jr., Franke, E.K. (1963). Effect of the laser beam on the skin. Preliminary report. Journal Of Investigative Dermatology, 40, 121-122.

Goldman, L., Blaney D.J., Kındel, D.J .Jr., Rıchfıeld D., Franke, E.K. (1963). Pathology of the effect of the laser beam on the skin. Nature, 197, 912-914. doi: 10.1038/197912b0.

Gorgu, M., Aslan, G., Akoz, T., Erdogan, B. (2000). Comparison of alexandrite laser and electrolysis for hair removal. Dermatologic Surgery, 26 (1), 37-41. doi: 10.1046/j.1524-4725.2000.99104.x.

Hovenic, W., DeSpain, J. (2011). Laser hair reduction and removal. Facial Plastic Surgery Clinics Of North America, 19 (2), 325-333. doi: 10.1016/j.fsc.2011.04. 002.

Ibrahimi, O.A., Avram, M.M., Hanke, C.W. ve ark. (2011). Laser hair removal. Dermatologic Therapy, 24 (1), 94-107. doi: 10.1111/j.1529-8019.2010.01382.x.

Ibrahimi, O.A., Kilmer, S.L. (2018). Laser hair removal. Lasers and Lights (4. baskı) içinde (s39-53). Edinburg; London; New York; Oxford; Philadeplhia; St Louis; Sydney; Toronto: Elsevier.

Juhász, M.L., Levin, M.K., Marmur, E.S. (2017). A review of available laser and intense light source home devices: A dermatologist's perspective. Journal Of Cosmetic Dermatology, 16 (4), 438-443. doi: 10.1111/jocd.12371.

Khatri, K.A. (2004). Diode laser hair removal in patients undergoing isotretinoin therapy. Dermatologic Surgery, 30 (9), 1205-1207. doi:10.1111/j.1524-4725.2004.30373.x.

Khatri, K.A., Garcia, V. (2006) Light-assisted hair removal in patients undergoing isotretinoin therapy. Dermatologic Surgery, 32 (6), 875-8777. doi:10.1111/j.1524-4725.2006.32182.x.

Khatri, K.A. (2009). The safety of long-pulsed Nd:YAG laser hair removal in skin types III-V patients during concomitant isotretinoin therapy. Journal Of Cosmetic And Laser Therapy, 11 (1), 56-60. doi: 10.1080/14764170802612984.

Kontoes, P., Vlachos, S., Konstantinos, M. ve ark. (2006). Hair induction after laser-assisted hair removal and its treatment. Journal Of The American Academy Of Dermatology, 54 (1), 64-7. doi: 10.1016/j.jaad.2005.09.034.

Lee, C.M. (2018). Laser-assisted hair removal for facial hirsutism in women: A review of evidence. Journal Of Cosmetic and Laser Therapy. 20 (3), 140-144. doi: 10.1080/14764172.2017.1376099.

Liu, K., Motan, T., Claman P. (2017). No. 350-Hirsutism: evaluation and treatment. Journal of Obstetrics and Gynaecology Canada, 39 (11), 1054-1068. doi: 10.1016/j.jogc.2017.05.022.

Lou, W.W., Quintana, A.T., Geronemus, R.G., Grossman, M.C. (2000). Prospective study of hair reduction by diode laser (800 nm) with long-term follow-up. Dermatologic Surgery, 26 (5), 428-432. doi: 10.1046/j.1524-4725.2000.99260.x.

Mysore, V., Mahadevappa, O.H., Barua, S. ve ark. (2017). Standard guidelines of care: performing procedures in patients on or recently administered with isotretinoin. Journal Of Cutaneous And Aesthetic Surgery, 10 (4), 186-194. doi: 0.4103/JCAS.JCAS_110_17.

Paasch, U., Schwandt, A., Seeber, N. ve ark. (2017) New lasers and light sources - old and new risks? Journal der Deutschen Dermatologischen Gesellschaft, 15 (5), 487-496. doi: 10.1111/ddg.13238.

Paasch, U., Grunewald, S. (2018). 2018 update on dermatologic laser therapy: Part 1 - epilation, vascular lesions and pigments. Journal der Deutschen Dermatologischen Gesellschaft, 16 (12), 1417-1423. doi: 10.1111/ddg.13702.

Rashidi, T., Hoseinzade, N. (2012). Comparison of pain reduction between lidocaine-prilocaine cream and diclofenac gel in patients treated with the alexandrite laser. Iranian Journal Of Dermatology, 15 (61), 109-110.

Sand, M., Bechara, F.G., Sand, D. ve ark (2007). A randomized, controlled, double-blind study evaluating melanin-encapsulated liposomes as a chromophore for laser hair removal of blond, white, and gray hair. Annals of Plastic Surgery, 58 (5), 551-4. doi: 10.1097/01.sap.0000245129.53392.0e.

Schaffer J, Cerroni L (Eds.) Dermatology (Vol. 4, pp. 2364-2384) http://books.google.com/books.

Shapiro, J., Lui, H. (2001). Vaniqa--eflornithine 13.9 % cream. Skin Therapy Letter Apr, 6 (7), 1-3, 5. Erratum in: Skin Therapy Letter,6 (8),5.

Small, R., Chen, J. (2012). Hair reduction with lasers. Dermatologic and Cosmetic Procedures in Office Practice (1. baskı) içinde (s309-321). Philadelphia: Elsevier Saunders.

Thomas, M.M., Houreld, N.N. (2019). The "in's and outs" of laser hair removal: a mini review. Journal Of Cosmetic and Laser Therapy, 21 (6), 316-322. doi: 10.1080/14764172.2019.1605449.

Town, G., Botchkareva, N.V., Uzunbajakava, N.E. ve ark. (2019). Light-based home-use devices for hair removal: Why do they work and how effective they are? Lasers in Surgery and Medicine, 51(6), 481-490. doi: 10.1002/lsm.23061.

Vaidya, T., Hohman, M.H, Kumar D.D. Laser Hair Removal. (2021). Feb 17. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL), StatPearls Publishing, Jan–. PMID: 29939638.

Zachary, CB., Gustavsson, M. (2012). TRASER--total reflection amplification of spontaneous emission of radiation. PLOS ONE, 7 (4), e35899. doi: 10.1371/journal.pone.0035899. management in photoepilation.

Zachary, C.B., Kelly, K.M. (2018). Lasers and other energy-based therapies. J. Bolognia, . J. Bolognia, Schaffer J, Cerroni L (Eds.) Dermatology (Vol. 4, pp. 2364-2384) http://books.google.com/books.

SEÇİMLERİN YÖNETİM VE DENETİMİNDE GÖREV ALAN KURUMLARIN YAPISAL VE İŞLEVSEL SORUNLARINI GİDERİCİ ÇÖZÜMLER

Dr. Fatih GÜLER

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-43-2

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Mart 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

A) KİTAPLAR

CAMPBELL Tracy, *Deliver the Vote: A History of Election Fraud, an American Political Tradition-1742-2004*, Caroll & Graf Publishers,New York, 2005

COŞKUN Sabri, *Seçim Hukuku*, Ankara: Mahalli İdareler Derneği Yayını, 2007.

ERDEM Fazıl Hüsnü, HEPER Yunus, *Türkiye Cumhuriyeti Anayasaları Ve Anayasa Önerileri Madde Karşılaştırmalı*, 1. Baskı, SETA Yayınları, Ankara: 2011.

EROĞUL Cem, *Demokrat Parti – Tarihi ve İdeolojisi*, İstanbul: 5. Basım, Yordam Yayınevi, 2014.

GERÇEK Adnan, ŞENYÜZ Doğan, YÜCE Mehmet, *Vergi Hukuku*, 7. Baskı, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2016.

GÖNENÇ Levent, *Türkiye'de Seçim Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları*, 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2008.

GÖZLER Kemal, *Anayasa Hukukuna Giriş,* 4. Baskı, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2004.

GÖZLER Kemal, *Türk Anayasa Hukuku Dersleri*, 13. Baskı, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2012.

GÜVEYİ Ümit, *Demokratik Devlet İlkesi Çerçevesinde Seçimlerin Yönetimi ve Denetimi*, İstanbul: 12 Levha Yayınları, 2013.

HATİPOĞLU Muzaffer, PARLAR Ali, *Açıklamalı-Gerekçeli-İçtihatlı Seçim Kanunları ve Seçim Suçları,* Ankara: Yayın Matbaacılık, 2004.

IDEA, *Voting From Abroad: The International IDEA Handbook*, Stockholm: International Institute for Democracy and Electoral Assistance Handbook Series, 2007

KEKEÇ Ahmet, *Cumhuriyet Apartmanı*, 1.Baskı, İstanbul: Motto Yayınevi, 2017.

KUZU Burhan, *1982 Anayasasının Temel Nitelikleri*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1990

ÖZBUDUN Ergun, *Türk Anayasa Hukuku*, 17.Baskı, Ankara: Yetkin, 2017.

ÖZCAN Hüseyin, YANIK Murat, *Siyasi Partiler Hukuku*, 2. Baskı İstanbul: Der Yayınları, 20011.

PARLAK Bekir, SOBACI Zahid, Kuram *ve Uygulamada Kamu Yönetimi Ulusal ve Küresel Perspektifler*, 3. Baskı, Bursa: Alfa Aktüel, 2010.

PARLAK Bekir, *Yönetim Bilimi (Ders Notları)*, İstanbul: Melisa Matbaacılık, 2001.

SUMMERS, Mark Wahlgren, *Party Games: Getting, Keeping, and Using Power in Gilded Age Politics,,* 12.baskı, University of North Carolina Press, 2005.

TANDOĞAN Mahmut, *Siyasi Partiler ve Seçim Kanunları İle YSK Karar Özetleri*, Ankara: Lazer Ofset, 2004.

TANÖR Bülent, Osmanlı-*Türk Anayasal Gelişmeleri: 1789-1980*, İkinci Baskı, İstanbul: Der Yayınları, 1995.

TUNCAY Suavi, *Parti İçi Demokrasi ve Türkiye*, Ankara: Gündoğan Yayınları, 1996.

TÜRK Hikmet Sami, *Seçim Hukukunun Temel Sorunları ve Çözüm Önerileri*, Ankara: TESAV Yayınları, 1997.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ ARAŞTIRMA MERKEZİ, *Venedik Komisyonu (Avrupa Hukuk Yoluyla Demokrasi Komisyonu) Türkiye'ye İlişkin Görüşleri, Seçimler Yargı Ve Referanduma İlişkin Karar Ve Uygulama Kodları*, Ankara: T.B.M.M. Yayınları, 2006

ÜNLÜ, Ahmet Hamdi-Erbil, Hasan, *Seçim Mevzuatı ve YSK Kararları*, Ankara: HD Yayıncılık, 2007.

B) MAKALELER

AKGÜN Deniz Polat, "7062 Sayılı YSK'nın Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Üzerine Değerlendirmeler", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:9 Sayı:1, 2018, ss.371- 386

AKYEL Recai, "Türkiye'de Siyasi Partilerin Hukuksal Konumları ve Denetimi", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Sayı 12, 2018, ss. 115-154

ALİEFENDİOĞLU Yılmaz, "Temsili Demokrasinin Seçim Ayağı", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Sayı 60, 2005, ss.71-96

ALTINKÖK Serhat, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatları Açısından Serbest Seçim Hakkı", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Sayı 5, 2015,ss. 37-81

ARIK Kemal Fikret, "Siyasal Bilgiler Fakültesinin 98 inci Yıldönümü Münasebetiyle 4 Aralık 1957 Tarihinde Fakülte Dekanı Prof. Dr. Kemal Fikret Arık Tarafından Yapılan Konuşma", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Cilt 13, Sayı 01, 1958, ss.1-9

ARSLAN Çetin, "Yasaklanmış Hakların Geri Verilmesi (5352 sayılı Adli Sicil Kanunu md.13/A)", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 56, Sayı 4, 2007, ss. 1-53

ATAR Yavuz, "Seçim Hukukunun Güncel Sorunları", *Anayasa Yargısı Dergisi*, Cilt 23, 2006,ss.211-235

ATAY Ender Ethem, "Fransız İdare Hukukunda Bağımsız İdari Otoriteler: Rekabet Konseyi", Perşembe Konferansları Yayınları, 2000, ss.51-107.

AYDIN Nizamattin, SUNAR Sinan, "Seçimlerin Yönetimi Bağlamında Seçmen Kütüklerinin Ve Listelerinin Yerel İdareler Tarafından Hazırlanması: Danimarka Örneği Ve Türkiye'de Uygulanabilirliği", *Selçuk Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, 2018, ss.11-34

AYDIN Öykü Didem , "Türk Anayasa Yargısında Yeni Bir Mekanizma: Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* Cilt 15, Sayı 4, 2011, ss. 121-170

AYDIN Vahdettin, METİN Yüksel ,"Parti İçi Demokrasi" *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 8, Sayı 1-2, 2000, ss.403-437

CAMPBELL Tracy, "Machine Politics, Police Corruption, and the Persistence of Vote Fraud: The Case of the Louisville, Kentucky, Election of 1905", Journal of Policy History, Vol. 15, 2003, ss.269-300

ÇAL Sedat, "İdare Hukukunda Bilimsel Yaklaşım Sorunu –I", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Sayı 92, ss.181-22

DİNÇ Cengiz , "Zimbabwe Krizinin Kökenleri ve Geçiş Süreci", *Akademik İncelemeler Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, 2012, ss.337-368

DORU Seyit Rasim , "Devlet Memurluğuna Alınma Şartlarından Biri Olarak Mahkûmiyet", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Cilt 73, Sayı 2, 2015, ss.49-70

FACKLER Tim, LİN Tse-Min, "Political Corruption and Presidential Elections, 1929–1992", The Journal of Politics, Vol.57, 1995, ss. 971-993

GERÇEK Adnan, "Vergilemede Mükellef Hakları ve Türkiye'deki Durumun İncelenmesi", *Vergi Sorunları*, Yıl 29, Sayı 209, 2006, ss.121-149

GÖKÇE Ali Fuat, "Siyasi Partilerde Parti İçi Demokrasi Ve Disiplin Algısı: Türkiye" *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi,* Sayı 9 – Kasım 2013 / Volume 5 - Number 9, 2013, ss. 65-79

GÖKPINAR Mahmut, "Anayasal ve Yasal Düzlemden Siyasi Parti Üyeliği", *Terazi Hukuk Dergisi*, Cilt 4, Sayı 33, 2009, ss. 31-43

GÖNENÇ Levent, "Dünyada ve Türkiye'de Seçimlerin Yönetimi ve Denetimi", Güncel Hukuk, Sayı: 42, ss. 12-15

GÖNENÇ Levent, "Yüksek Seçim Kurulu'nun 'Mahkeme' Niteliği Üzerine Bir Değerlendirme", Mümtaz Soysal'a Armağan, Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları, Ankara., ss.281-292

GÖNENÇ Levent, "Dünyada ve Türkiye' de Seçimlerin Yönetimi ve Denetimi", *Güncel Hukuk Dergisi*, Sayı 42, 2007, ss.12-15

GÖNENÇ Levent, "Uluslararası Standartlar Işığında Seçim Organlarının Oluşumu ve Nitelikleri", Zabunoğlu Armağanı, *Ankara Üniversitesi Yayınları*, No:316, 2011,ss.335-356

GÖNENÇ Levent, "YSK'nın Mahkeme Niteliği Üzerine Bir Değerlendirme", Mümtaz Soysal'a Armağan, *Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları*, 2009, ss. 281-292

GÖZLER Kemal, "Res Iudicata'nın Türkçesi Üzerine", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 56, Sayı 2, 2007, ss. 45-61

GÜLENER Serdar, "Anayasa Yapımında Yeni Bir Paradigma: Kapsayıcı, Katılımcı, Uzlaşmacı Anayasa Yapım Süreçleri ve Çeşitli Örnekler", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* Cilt 15, Sayı 3, 2011, ss.199-224

GÜLENER Serdar, "Yargı Bağımsızlığını Güçlendirici Bir Mekanizma Olarak Yargısal Hesap Verebilirlik ve Türk Yargı Sistemi", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 15, Sayı 2, 2011, ss.215-252

GÜLSOY Tevfik, "Anayasa Yapımı ve Türkiye'de Anayasa Arayışları", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 16, Sayı 3, 2012, ss.1-22

GÜNDOĞDU Yusuf Bahri, "Suudi Arabistan Türk Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Sorunları", *Millî Eğitim Dergisi*, Sayı 201, 2014, ss.125-148

GÜNGÖR Hasan Atilla, "Türkiye'de Siyasi Parti Üyelerinin İhracına İlişkin Kararların Yargısal Denetimi", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 14, Sayı 2, 2015, ss.7-37

GÜNGÖR Süleyman "Seçim Kanunlarında Demokrat Parti'nin Yaptığı Değişiklikler ve Siyasal Anlamı", *Mülkiye Dergisi*, Cilt 29, Sayı 247, Mart 2014, ss.99-108

GÜNGÖREN Birden, "Almanya 'da Seçimlerin Yönetimi ve Denetimi" Erdoğan Teziç'e Armağan, Galatasaray Üniversitesi Yayınları Armağan Serisi No.5, İstanbul, ss.601-621

HAFIZOĞULLARI Zeki, "Sanığın Siyasî Hakları", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 61, Sayı 2, 2012, ss. 647-655

IŞIK Hüseyin Murat, "Çağdaş Demokratik Rejimlerde Seçimlerin Yönetim ve Denetimi", *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:15-16, Sayı:22-23-24-25, ss. 75-87

İÇEL Kayıhan, "Anayasa Hükümleri ve Yüksek Mahkemelerin Kararları Çerçevesinde Af, Şartlı Salıverilme ve Ertelemeye İlişkin Yasal Düzenlemelerin Yasaklanmış Haklar Üzerindeki Etkileri", *Anayasa Yargısı Dergisi*, Cilt 18,2001, ss.209-218

İYİMAYA Ahmet, "Siyasal Parti Kongrelerinin Yargısal Denetimi" *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Sayı 64, 2006,ss.189-250

İYİMAYA Ahmet, "Siyasal Parti Tüzüklerinin Yargısal Denetimi" *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Sayı 61, 2005, ss.241-291

İYİMAYA Ahmet, "Siyasal Partilerde Teşkilat Yönetimi Görevden Almanın Hukuki Rejimi" *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Sayı 66, 2006,ss.133-172

KAPLAN İbrahim, "Siyasi Partilerle İlgili Davalarda Görevli ve Yetkili Mahkemeler (Özellikle Siyasi Parti Kongre veya Kurultay Kararları ve Tüzük Değişikliği ile İlgili Davalar)", *Terazi Hukuk Dergisi*, Cilt 3, Sayı 23, 2008, ss.17-23

KARAGÖZ Emine Cin, "Kadın-Erkek Eşitliği ve Ayrımcılık Yasağı Bağlamında Türkiye Eşitlik ve İnsan Hakları Kurumu'nun Yetkileri", *Yasama Dergisi*, Sayı 32, 2016, ss. 21-41

KARAKAŞ DOĞAN Fatma, "Mahkûmların Oy Hakkı AİHM'nin söyler v. Türkiye Kararı İle YSK Kararı Işığında", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Sayı 112, 2014, ss. 107-126

KARAMUSTAFAOĞLU Tunçer, "Yurt Dışındaki İşçilerimizin Seçme Hakları", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 24, Sayı 1, ss. 97-104

KILIÇ Ayhan, "YSK Kararlarına Karşı Bireysel Başvuru Yolu", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Sayı 3, 2013, ss.39-81

KILIÇ Haşim, "Türk Anayasa Mahkemesi'nin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Öneri", *Anayasa Yargısı Dergisi*, Cilt 21, 2004, ss. 80-94

KIRBAŞ CANİKOĞLU Seher, "Venedik Komisyonu", *Ankara Barosu Dergisi*, Sayı 2017/3, 2017, ss.345-350

KIRIŞIK Fatih, DURDU Muhammed, "Vali ve Kaymakamların Sokağa Çıkma Yasağı ve Güvenlik Bölgesi İlan Etmesi", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 47, 2016, ss.167-183

MENTÜCEK Zeynep Şahin, ERDOĞAN Murat M., "The Implementation of Voting From Abroad: Evidence from the 2014 Turkish Presidential Election", *International Migration*, 2015, ss.173-186

METİN Yüksel, "AİHS Çerçevesinde ve AİHM Kararları Işığında Serbest Seçim Hakkı", *Liberal Düşünce*, Sayı 48, 2007, ss. 109-141

MEYERSSON Erık, "Digit Tests and the Peculiar Election Dynamics of Turkey's November Elections", https://erikmeyersson.com/2015/11/04/digit-tests-and-the-peculiar-election-dynamics-of-turkeys-november-elections/

MEYERSSON Erık, "Islamıc Rule And The Empowerment Of The Poor And Pıous" Econometrica, Vol. 82, 2014, ss.229-269

MOLLAER Fırat, " Azerbaycan'da Demokrasi ve Geleceği Üzerine Bazı Gözlemler ", *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 8, 2004, ss. 63-78

NACAK Osman, "Temsili Demokrasinin Sorun Alanları ve Çözüm Noktasında Yeni Bir Model: Katılımcı Demokrasi", *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 32, 2014, ss.194-214

OĞUZ Habip. "Taleple Bağlılık İlkesi Bakımından Yargıtay'ın Bir Kararının İncelenmesi". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Sayı 8, Ocak 2017, ss. 301-316

ÖZDEMİR Gürbüz, "YSK'nın Niteliği", *Ege Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 14,Sayı 1–2, 2010, ss. 111-133

PARLAK Bekir, "Osmanlı Devleti'nin Son Yüzyılında Taşra Yönetimine İlişkin Anayasal ve Yasal Gelişmeler ve Cumhuriyete Yansımalar", *Akademik Araştırmalar Dergisi*, Kasım 2001-Ocak 2002, Sayı 11, ss. 37-49

SAĞLAM Fazıl, "Anayasa Hukukumuz Açısından Siyasal Parti Kurumunun Güncel Sorunları", *Anayasa Yargısı Dergisi*, Cilt: 14, 1997, ss.367-383

SARI Cengiz, "Türkiye'de Yargının Sorunları Ve Çözüm Yolu: Weberyanist Yargıdan Yalın Yargıya", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Sayı:26, 2016, ss. 247-260

SARI Cengiz, SEZER Özcan, "Yeni Kamu Yönetimi Anlayışının Türk Yargı Sistemine Etkileri", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 9, Sayı 20, 2017, ss. 196-215

SAV Atilla, "Seçim Propagandası", *Anayasa Yargısı Dergisi*, Cilt 16, 1999,ss.330-341

SÖNMEZ Naim, "Seçim Sisteminin Demokratikleşmesinin Bir Aşaması:1950 Milletvekili Seçim Kanunu" *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 6, Sayı 2, 2013, ss.437-461

ŞİRİN Tolga, "İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'ne Göre Serbest Seçim Hakkı", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi,* Cilt 17, Sayı 1-2, ss. 283-348

TAŞCIOĞLU Ömer Lütfi, "Seçim Sistemimiz, Seçim Şaibeleri ve Öneriler", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Sayı 110, 2014, ss. 241-280

TURAN İlter , "Parti Disiplini: Kapsam, Tarihçe, Teşvik Eden Sebepler", *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, Cilt 28, Sayı 1-4, 1968, ss. 79-102

TÜRK Hikmet Sami , "Demokratik Rejimlerde Seçim Kanunları ve Türkiye İçin Yeni Bir Seçim Kanunu Önerisi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 44, Sayı 1,1995, ss.553-563

UZELTÜRK, Sultan Tahmazoğlu, Türk Anayasa Mahkemesi Kararlarında Seçim Sistemi, *Anayasa Yargısı Dergisi*, Cilt 23, 2006, ss. 237-278

UZUN Cem Duran, "Seçim Güvenliği ve Sandıkların Birleştirilmesi", *Seta Perspektif*, Sayı:198, 2018,ss. 1-4

ÜÇIŞIK Fehim, "Parti İçi Demokrasi Açısından Yasa Değişikliği Gereği", *Anayasa Yargısı Dergisi,* Cilt 16, 1999, ss. 355- 376

ÜLMAN Haluk, " 21 Şubat 1950 Tarih ve 5545 Sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanunu'nun Geçirdiği Hazırlık Safhaları" *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi,* Cilt 12, Sayı 1 1957, ss.59-73

ÜNLÜ Ahmet Hamdi, "YSK'nın Niteliği Üzerine", *Danıştay Dergisi*, Sayı 105, ss.1-2

YILMAZ, Zekeriya, "Seçimlerin Denetimi ve YSK", *Terazi Hukuk Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2, 2006, ss.83-98

C) TEZLER

AYDIN Nizamettin, *Türk Seçim Hukukunda Seçimlerin Denetimi*, (Doktora Tezi), Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,2015.

BİNGÖL, Abdullah Atilla, *YSK ve YSK Kararlarının Demokratik Seçime Etkileri*, (Doktora Tezi), Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007

EKİCİ Saim, *1982 Anayasasında Seçme ve Seçilme Hakları*, (Doktora Tezi), Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2009

GÜLER Fatih, *Türkiye'de Siyasi Partilerin Mali Denetiminin İncelenmesi Ve Değerlendirilmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012

KARAKAŞLI Mahmut, *Seçim Yargısı*, (Yüksek Lisans Tezi), Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010

KARTAL Cansu Büşra, Karşılaştırmalı Hukukta Yüksek Seçim Kurulu, (Yüksek Lisans Tezi), Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,2014

ÖZKAN Ayhan, *Mülki İdare Amirlerinin Liderlik Davranışlarının Eğitim Üzerindeki Etkisi*, (Doktora Tezi), Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,2008.

YILMAZ Didem, *İçtihadi Hukuk Çerçevesinde Türk Hukukunda Seçimlerin Yönetim ve Denetiminden Sorumlu Daimi Kurullar*, (Doktora Tezi), İstanbul: Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.

D)RAPORLAR

ABADAN, Nermin, ÇIDAM Volkan, ÇINAR Dilek, TAŞCIOĞLU Zeynep, KAYNAK Selcan, ÖZAY Bahar, TAŞ Sercan, *"Avrupa'da Yaşayan Türklerin Oy Verme Davranışları ve 2014 Türkiye Cumhurbaşkanlığı Seçimi Raporu",* 2014

AGİT DKİHB"*Türkiye Cumhuriyeti 1 Kasım 2015 Milletvekili Seçimi Uluslararası Seçim Gözlem Heyeti İlk Bulgular ve Sonuçlar ile İlgili Rapor"* ,Varşova, 2015.

AGİT DKİHB*"Türkiye Cumhuriyeti 10 Ağustos 2014 Cumhurbaşkanı Seçimi Uluslararası Sınırlı Seçim Gözlem Heyeti Sonuç Raporu"* ,Varşova, 2014.

AGİT DKİHB*"Türkiye Cumhuriyeti 7 Haziran 2015 Milletvekili Seçimi Uluslararası Sınırlı Seçim Gözlem Heyeti Sonuç Raporu"* ,Varşova, 2015.

AGİT DKİHB"*Türkiye Cumhuriyeti 12 Haziran 2011 Milletvekili Seçimi Seçim Gözlem Misyonu Raporu"* ,Varşova, 2011.

Türkiye Mimarlar ve Mühendisler Odası Birliği Bilgisayar Mühendisleri Odası, "*Her Yönüyle Seçim Bilişim Sistemi SEÇSİS"*, 2017.

Venedik Komisyonu (Avrupa Hukuk Yoluyla Demokrasi Komisyonu) 52. Genel Kurulda Kabul Edilen Seçim Konularında İyi Uygulama Kodu Kabul Edilen Kılavuz İlkeler, 2002.

E) İNTERNET KAYNAKLARI

http://app.echr.coe.int/SOP/index.aspx?lg=tur (erişim tarihi: 24.10.2019)

http://arsiv.sabah.com.tr/2002/02/25/p04.html (erişim tarihi 24.10.2019)

http://cidde.bk.mfa.gov.tr/Mission/ShowAnnouncement/117124 (erişim tarihi 08.02. 2020)

http://cidde.bk.mfa.gov.tr/Mission/ShowAnnouncement/117714 (erişim tarihi 08.02. 2020)

http://cidde.bk.mfa.gov.tr/Mission/ShowAnnouncement/237384 (erişim tarihi 08.02. 2020)

http://riyad.be.mfa.gov.tr/Mission/ShowInfoNote/354047 (erişim tarihi 01.02.2020)

http://riyad.be.mfa.gov.tr/Mission/ShowInfoNote/354047 (erişim tarihi 01.02.2020)

http://www.aljazeera.com.tr/haber-analiz/misirda-secimler-nasil-duzenleniyor (erişim tarihi: 29.02.2020)

http://www.anayasa.gen.tr/1982Constitution-1995-2.pdf (erişim tarihi 01.05.2020)

http://www.anayasa.gen.tr/ysk-kararlar.htm (erişim tarihi 07.12.2019)

http://www.ankarabarosu.org.tr/e-yayin/faaliyetraporu/Dosyalar/Ankara-barosu-61-Olagan-Genel-Kurulu-ve-Abays-43-Olagan-Genel-Kurulu.pdf (erişim tarihi 05.09. 2019)

http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/1211996/chp-itiraz-etmisti-focada-633-kursiyer-secmenin-kaydi-silindi.html, (erişim tarihi 27.08.2019)

http://www.hurriyet.com.tr/gundem/4-asker-oy-kullandi-secim-iptal-edildi-11359782 (erişim tarihi 05.09.2019)

http://www.hurriyet.com.tr/gundem/sarkikaraagacta-secimler-iptal-11398746, (erişim tarihi 05.09.2019)

http://www.hurriyet.com.tr/gundem/secmen-tasimaya-onlem-muhtar-secimi-ayri-yapilsin-onerisi-41182001 (erişim tarihi 27.08.2019)

http://www.hurriyet.com.tr/gundem/yalova-secimi-iptal-26268408. (erişim tarihi 05.09. 2019)

http://www.mfa.gov.tr/turkiye-ve-avrupa-guvenli-ve-isbirligi-teskilati-_agit_.tr.mfa (erişim tarihi 09.03.2020)

http://www.silivrihurhaber.com/iyi-parti-ilce-secim-kuruluna-itiraz-etti-67059.html, (erişim tarihi 27.08.2019)

http://ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/2019MahalliIdareler/2019Mahalli-il-ilce-SecSanSay.pdf (erişim tarihi 05.09.2019)

http://ysk.gov.tr/doc/dosyalar/Kurumumuz/SECSISTanitimKitapcigi/SECSIS-TanitimKitabi.pdf (erişim tarihi 05.09.2019)

http://ysk.gov.tr/en/welcome/1788 (erişim tarihi 01.05.2020)

https://oyveotesi.org/24-haziran-secim-raporu/ (erişim tarihi 15.09.2019)

https://www.aa.com.tr/tr/politika/hane-sayisi-3e-dusen-koyde-muhtarlik-yarisi/1403480 (erişim tarihi 27.08.2019)

https://www.aea-elections.co.uk/about/aea-objectives/ (erişim tarihi 01.05.2020)

https://www.aksam.com.tr/ekonomi/maas-ikiye-katlandi-aday-sayisi-patladi/haber-294427, (erişim tarihi 27.08.2019)

https://www.anayasa.gov.tr/en/legislation/turkish-constiution/ (erişim tarihi 01.05.2020)

https://www.bik.gov.tr/ysk-2014te-ikisi-il-13-merkezde-secimi-iptal-etmisti/, (erişim tarihi 05.09.2019)

https://www.cnnturk.com/2011/turkiye/04/20/veto.krizi.dogu.ve.guneydoguyu.karistirdi/614001.0/index.html (erişim tarihi 07.09.2019)

https://www.cnnturk.com/dunya/omer-el-besir-sudan-devlet-baskanligina-yeniden-secildi (erişim tarihi: 29.02.2020)

https://www.cnnturk.com/yerel-haberler/izmir/chpnin-tasima-secmen-iddiasina-ak-parti-sert-cikti-937685, (erişim tarihi 27.08.2019),

https://www.coe.int/en/web/conventions/partial-agreements/-/conventions/ap/9 (erişim tarihi: 09/03/2020) https://www.venice.coe.int/WebForms/members/countries.aspx?lang=EN (erişim tarihi: 09/03/2020)

https://www.constituteproject.org/constitution/Turkey_2017.pdf?lang=en (erişim tarihi 01.05.2020)

https://www.dw.com/tr/mısırda-seçimleri-mübarek-kazandı/a-2523839 (erişim tarihi: 29.02.2020)

https://www.fec.gov/data/browse-data/?tab=historical (erişim tarihi 01.05.2020)

https://www.haberler.com/ozluk-haklarindaki-iyilestirme-muhtarliga-talebi-5776042-haberi/, (erişim tarihi 27.08.2019)

https://www.haberturk.com/ordu-haberleri/68178814-mhpli-enginyurt-istanbulu-imamoglu-kazanmadi-cumhur-ittifaki-teslim-ettimhp-ordu (erişim tarihi 27.08.2019)

https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/6848a2d4-7d6f-4ae0-a658-cbe7e40478bc.pdf (erişim tarihi 09.08.2019)

https://www.hurriyet.com.tr/gundem/kanadoglundan-yskya-dehap-basvurusu-38419842 (erişim tarihi 09.03.2020)

https://www.hurriyet.com.tr/gundem/kanadoglundan-yskya-dehap-basvurusu-38419842 (erişim tarihi 09.03.2020)

https://www.hurriyet.com.tr/gundem/ysk-ak-partinin-basvurusunu-reddetti-17222392 (erişim tarihi: 29.02.2020),

https://www.icisleri.gov.tr/31-mart-yerel-secimleri-oncesi-81-il-valiligine-icisleri-bakani-suleyman-soylu-imzali-secim-tedbirleri-genelgesi-gonderildi, (erişim tarihi 18.11.2019)

https://www.icisleri.gov.tr/uluslararasi-af-orgutunun-raporuna-iliskin-basin-aciklamasi (erişim tarihi 14.12.2019) Uluslararası Af Örgütü'nün (Amnesty Internatıonal) 6 Aralık 2016 Tarihli Ve "Yerinden Edilenler Ve Mülksüzleştirilenler: Sur Sakinlerinin Evlerine Dönme Hakkı" Başlıklı Raporuna İlişkin İçişleri Bakanlığının 23.01.2017 tarihli Basın Açıklaması 4. ve 7. madde

https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---ilo_aids/documents/legaldocument/wcms_ 127495.pdf (erişim tarihi 01.05.2020)

https://www.internethaber.com/secimlerde-muhtar-adayi-sayisi-neden-patladi-653100h.htm, (erişim tarihi 27.08.2019)

https://www.milliyet.com.tr/siyaset/ysk-ak-partinin-basvurusunu-reddetti-1362014 (erişim tarihi: 29.02.2020),

https://www.msn.com/tr-tr/haber/gundem/31-mart-%C3%B6ncesi-91-bin-se%C3%A7menin-kayd%C4%B1-donduruldu/ar-BBTFOBo (erişim tarihi 27.08. 2019)

https://www.sabah.com.tr/gundem/2009/06/03/secim_yenileten_bu_nedenler_ancak_turkiyede_olur, (erişim tarihi 05.09.2019)

https://www.sabah.com.tr/gundem/2009/06/03/secim_yenileten_bu_nedenler_ancak_turkiyede_olur (erişim tarihi 05.09.2019)

https://www.sabah.com.tr/gundem/2009/06/03/secim_yenileten_bu_nedenler_ancak_turkiyede_olur, (erişim tarihi 05.09.2019)

https://www.sabah.com.tr/gundem/2011/04/21/son-sozu-beklenen-ysk-umut-verdi (erişim tarihi 19.12.2019)

https://www.sabah.com.tr/gundem/2019/05/20/ysk-yedek-uyelerin-oy-kullanmasiyla-ilgili-itirazin-anayasa-ve-mevzuata-aykiri-olmadigina-hukmetti (erişim tarihi 29.10. 2019)

https://www.takvim.com.tr/guncel/2014/03/27/chpden-soke-edecek-secim-hilesi, (erişim tarihi 27.08.2019)

https://www.takvim.com.tr/siyaset/2011/03/02/ysk_beni_sabote_mi_ediyor (erişim tarihi: 29.02.2020),

https://www.trthaber.com/haber/gundem/yskdan-keskin-yusufeli-ve-honaz-karari-412091.html (erişim tarihi 05.09.2019)

https://www.turkishtimes.co.uk/haber/gurbetciler-bu-secimde-de-yok.html (erişim tarihi: 29.02.2020)

https://www.turkiyegazetesi.com.tr/Genel/a482066.aspx (erişim tarihi: 29.02.2020),

https://www.venice.coe.int/WebForms/pages/?p=01_activities&lang=EN (erişim tarihi: 09/03/2020)

https://www.ytb.gov.tr/yurtdisi-vatandaslar/turkiyedeki-secimlere-katilim (erişim tarihi: 09.01.2020)

F) TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK VE RAPORLARI

T.B.M.M. , T.B.M.M. Tutanak Dergisi, Ankara: T.B.M.M. Yayınları, 1950 Çarşamba

T.B.M.M. 23. Dönem 4. Yasama Yılı Ankara Milletvekili Haluk İpek'in; Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile Milletvekili Seçimi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Kastamonu Milletvekili Mehmet Serdaroğlu ve 18 Milletvekilinin; Afyonkarahisar Milletvekili Halil Ünlütepe ve Denizli Milletvekili Ali Rıza Ertemür'ün; Denizli Milletvekili Hasan Erçelebi ve 10 Milletvekilinin; Diyarbakır Milletvekili Gültan Kışanak ve 19 Milletvekilinin; Şırnak Mil-

letvekili Sevahir Bayındır'ın; Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan vekilleri İzmir Milletvekili Oktay Vural ve Mersin Milletvekili Mehmet Şandır'ın; Tunceli Milletvekili Kamer Genc'in; Denizli Milletvekili Hasan Erçelebi ve 5 Milletvekilinin Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ile Anayasa Komisyonu Raporu (2/636, 2/123, 2/200, 2/288, 2/304, 2/342, 2/364, 2/474, 2/596) 48,49,73,76,77,82, Ankara: T.B.M.M. Yayınları

T.B.M.M., Türkiye Cumhuriyeti Danışma Meclisi Anayasa Komisyonu Raporu, Ankara: T.B.M.M. Yayınları, 30 Temmuz 1982 tarihli Esas No: 1/463 Karar No:434

T.B.M.M., 24. Dönem Anayasa Uzlaşma Komisyonu Anayasa Yazım Komisyonu Raporu, Ankara: T.B.M.M. Yayınları

T.B.M.M., Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanı Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli ile 6 Milletvekilinin; 298 sayılı kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2137) ve Anayasa Komisyonu Raporu, Ankara: T.B.M.M. Yayınları, T.B.M.M. Yasama Dönemi 26 Yasama Yılı 3 Sıra Sayısı: 534

T.B.M.M., Milletvekilleri Seçimi Kanunu Tasarısı ve Geçici Komisyon Raporu, Ankara: T.B.M.M. Yayınları, Sıra Sayısı: 161 (1/642), 1959

T.B.M.M., Milli Birlik Komitesi Genel Kurul Toplantı Tutanakları, Ankara: T.B.M.M. Yayınları, 6. Cilt 81.,82.,83.,84.,85.,86. ve 87. Birleşimler.

T.B.M.M., Seçimlerin Temel Hükümleri Ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun Tasarısına Dair Seçim Kanunu Komisyonu Raporu (5/6), Ankara: T.B.M.M. Yayınları, Temsilciler Meclisi Sıra Sayısı:33, 1961

T.B.M.M., T.B.M.M. 26. Yasama Dönemi 3. Yasama Yılı Sıra Sayısı: 505 Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın YSK'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi (2/1929) ve Anayasa Komisyonu Raporu, Ankara: T.B.M.M. Yayınları,

T.B.M.M., T.B.M.M. Danışma Meclisi Tutanak Dergisi, Ankara: T.B.M.M. Yayınları, Cilt 9, Yasama Yılı 1, 138. Birleşim, 28 Ağustos 1982,

T.B.M.M., T.B.M.M. Temsilciler Meclisi Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun Tasarısına dair Seçim Kanunu Komisyonu Raporu, Ankara: T.B.M.M. Yayınları, Esas No:5/6, Karar No: 7, Sıra Sayısı 33

T.B.M.M., T.B.M.M. Tutanak Dergisi, Ankara: T.B.M.M. Basımevi, 1997, 20. Dönem, İkinci Yasama Yılı, 28.Cilt

T.B.M.M., T.B.M.M. Tutanak Dergisi, Ankara: T.B.M.M. Basımevi, 1999, 21. Dönem, Birinci Yasama Yılı, 12.Cilt

G) DİĞER KAYNAKLAR

ADALET BAKANLIĞI STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, 2015 yılı Bakanlık Faaliyet Raporu, Ankara: Şubat 2016

ARSLAN Zühtü, "*İstinaf Kanun Yolu ve Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru*" Konferansı (İstanbul, 01/06/2017)

BİBER Sümeyye Elif, "*Bireysel Başvuru Kararlarının Yargıtay İçtihadına Etkisi: Örnek Kararlar",* 1001-Araştırma ve Teknoloji Projelerini Destekleme Programı kapsamında TÜBİTAK-ARDEB tarafından desteklenen 115K449 nolu araştırma projesi çıktısı,

FENDOĞLU Hasan Tahsin, "*Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru (Anayasa Şikâyeti)"* www.hasantahsinfendoglu.com (erişim tarihi 01.05.2020)

GÖNENÇ Levent, *"Seçim Hukuku Penceresinden 31 Mart Seçimleri -1",* Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı Değerlendirme Notu, Nisan 2019.

GÖNENÇ Levent, *"Seçim Hukuku Penceresinden 31 Mart Seçimleri -2*", Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı Değerlendirme Notu, Nisan 2019.

GÖNENÇ Levent, *"Seçim Hukuku Penceresinden 31 Mart Seçimleri -3",* Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı Değerlendirme Notu, Mayıs 2019.

GÖNENÇ Levent, *"Seçim Hukuku Penceresinden 31 Mart Seçimleri -4",* Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı Değerlendirme Notu, Mayıs 2019.

GÖNENÇ Levent, *"Seçim Hukuku Penceresinden 31 Mart Seçimleri -5",* Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı Değerlendirme Notu, Mayıs 2019.

GÖNENÇ Levent, *"YSK Yasası Üzerine Bir Değerlendirme",* Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı Değerlendirme Notu, Aralık 2017.

GÖZLER Kemal, *"Mühürsüz Oy Pusulası Tartışması: YSK'nın 16 Nisan 2017 tarih ve 560 sayılı Kararı Hakkında Bir İnceleme"*, www.anayasa.gen.tr, 19 Nisan 2017

GÖZLER Kemal, "*YSK Kararlarının Kesinliği Üzerine*", www.anayasa.gen.tr, 21 Nisan 2017

GÖZLER Kemal, *"YSK'nın Bağımsızlığı Üzerine: Gözlemler ve Öneriler",* www.anayasa.gen.tr, 25 Temmuz 2019

GÖZLER Kemal, "*YSK'nın Kararı Hakkında Neden Yazmadım?*", www.anayasa.gen.tr, 24 Temmuz 2019

GÜNEŞ Mehmet, *"Küresel Siyasette Demokratik Katılım Örneği Olarak: Yurtdışındaki Vatandaşların Siyasal Katılımı"* Turgut Özal Uluslararası Ekonomi ve Siyaset Kongresi, 2017, ss.438-456

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, 2015 yılı Performans Programı, Ankara: 2015

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, 2017 yılı Performans Programı, Ankara: 2017

ŞİRİN Tolga. *"Referandum ve Serbest Seçim Hakkı: YSK'nın 16 Nisan 2017 Referandumundaki Yaklaşımına İlişkin Bir Değerlendirme*", www.academia.edu.tr, (erişim tarihi 01.02.2020)

VURAL Ali Murat, *"Parti İçi Demokrasi ve Siyasal İletişime Katkıları",* 12-16 Temmuz 2009'da Şili/Santiago'da düzenlenen 21. Dünya Politika Bilimi Kongresi'nde sunulan bildiri,

YÜKSEK SEÇİM KURULU SEÇMEN KÜTÜĞÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, Türkiye Mimarlar ve Mühendisler Odası Birliği Bilgisayar Mühendisleri Odasına muhatap 27/02/2019 tarih ve 12758526-952.02.08- E.153559 sayılı "Seçim Uygulamalarına İlişkin Öneriler ve Uygulamalar Hakkında Değerlendirmeler" konulu yazısı

SERMAYE PİYASASI TEMEL ve TEKNİK ANALİZ YÖNTEMLERİ

Dr. Turgay MÜNYAS
Feryat ATASOY

Güncellenmiş 3. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-49-4

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Mart 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

1) Afşar, M., Afşar,A,. (2010), *'Finansal Ekonomi'*, Detay Yayıncılık, Ankara.
2) Ağaoğlu, A., (2015), Destek Menkul Değerler, Finansal okur yazarlık yayınları, Ben biriktirdim siz harcayın.
3) Akçaoğlu, E., (2002), *Finansal Türev Araçların Vergilendirilmesi,* Turhan Kitabevi, Ankara.
4) Akdoğan, N.; Tenker, N. (1997), 'Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri', Lebib Yalkın Yayınları A.Ş., İstanbul.
5) Akdoğan, N., & Tenker, N., (2001), 'Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri', Gazi Kitabevi, Ankara.
6) Akgüç, Ö., (2010), 'Finansal Yönetim', Avcıol Basım Yayın, İstanbul.
7) Akgüç, Ö., (2010), '*Kredi taleplerinin Değerlendirilmesi'*, Arayış Basım ve Yayıncılık, 8. Baskı, İstanbul.
8) Aksoy, A., Yalçıner, K., (2008), '*İşletme Sermayesi Yönetimi'*, Gazi Kitabevi, Ankara.
9) Ağaoğlu, A., (2015), Destek Menkul Değerler, Finansal okur yazarlık yayınları, Ben biriktirdim siz harcayın.
10) Akçaoğlu, E., (2002), Finansal Türev ürünlerin Vergilendirilmesi, Turhan Kitabevi, Ankara.
11) Atan, M., (2002), '*Risk Yönetimi ve Türk Bankacılık Sektöründe Bir Uygulama',* Gazi Üniversitesi, S.B.E, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
12) Akgüç, Ö., (2010), 'Finansal Yönetim', Avcıol Basım Yayın, İstanbul.
13) Akdoğan, N., & Tenker, N., (2001), 'Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri', Gazi Kitabevi, Ankara.
14) Aktaş, M., (2010), '*Ticari bankalarda kredi risk yönetimi ve Basel II kriterlerinin Etkileri',* Gazi Üniversitesi, S.B.E, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
15) Apak, A., Demirel, E., (2009), '*Finansal Yönetim Cilt.1 Sermaye Piyasaları',* Papatya yayıncılık Eğitim, İstanbul.
16) Aydın, A., (2010), '*Bankacılık Sektörü Risk Yönetiminde Türev Finansal Araçların Kullanılması ve Uluslararası Muhasebe Standartları Çerçevesinde Muhasebeleştirilmesi',* Gazi Üniversitesi, S.B.E, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

17) Aktaş, M., (2010), '*Ticari bankalarda kredi risk yönetimi ve Basel II kriterlerinin Etkileri',* Gazi Üniversitesi, S.B.E, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

18) Apak, A., Demirel, E., (2009), '*Finansal Yönetim Cilt.1 Sermaye Piyasaları',* Papatya yayıncılık Eğitim, İstanbul.

19) Aydın, N., Başar, M., Coşkun, M., (2010), '*Finansal Yönetim'*, Detay Yayıncılık, Ankara.

20) Aydoğan, Ç., Yeni Başlayanlar için FOREX, 3. Adam Yayınları.

21) Aydoğan, Ç., , (2015) Profesyoneller için Forex işlem stratejileri, 3. Adam Yayınları, 1. Baskı, Ankara

22) Babuşcu Ş., Hazar, A., (2007), '*Finansal Yönetim',* Akademi yayıncılık, Ankara, 185.

23) Bandt, O. D., Hartmann, P., (1988), '*What is Systemic Risk Today?, in Risk Measurement and Systemic Risk',* Proceedings of the Second Joint Central Bank Research Conference, 53. http://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&ved=0CDoQFjAC&url=http%3A%2F%2Fwww.imes.boj.or.jp%2Fcbrc%2Fcbrc02.pdf&ei=5Q6XU6HnO6mI7Ab8o4CQBw&usg=AFQjCNFDeBqJqHOEVUo5FvBlE-yoVXy4yw&bvm=bv.68693194,bs.1,d.bGQ

24) Başoğlu U., Ceylan, A., Parasız, İ., (2009), '*Finans Teori Kurum Uygulama'***,** Ekin Basın Yayın Dağıtım, 2. Baskı, Bursa.

25) Berk, N., (2005), '*Finansal Yönetim*', İstanbul.

26) Berk, N., (2010), '*Finansal Yönetim*', Türkmen Kitabevi, İstanbul.

27) Bollinger J.. (2013), `*CNBC`den Ron Insana`nın önsözüyle Bollinger Bantları*`, Scala Yayıncılık, Birinci Basim, İstanbul

28) Boztepe, A. A., (2010), '*Risk Yönetimi Temelli Rüzgâr Enerjisi Ekonomisi',* Yıldız Teknik Üniversitesi, F.B.E, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

29) Civan, M.,(2007), 'Sermaye Piyasası analizleri ve Portföy Yönetimi', Gazi kitabevi, Ankara.

30) Çabuk, A., vd., (2013), '*Mali Analiz'*, Anadolu Üniversitesi Yayını, Ankara.

31) Çetiner, E., (2007), 'İşletmelerde Mali Analiz', Gazi Kitabevi, Ankara.

32) Çukur, S., Topzu, Y.V., (2006), '*Döviz Kuru Riski: İMKB Tekstil Sektörü Üzerine Ampirik Bir Çalışma'*, *İMKB Dergisi*, Yıl:2006, Cilt:8, Sayı: 30.

33) Dağlı, H., (2004), '*Sermaye Piyasası ve Portföy Analizi*', Derya Kitabevi, Trabzon.

34) Dağlı, H., (2001), 'Finansal Yönetim', Derya Kitabevi, Trabzon.

35) Demirel, E., (2013), '*Finansal Piyasa Analizleri ve Portföy Yönetimi'*, Paradigma Akademi yayınları.

36) Demireli, E., (2007), Finansal Yatırım Kararlarında Risk Unsuru ve Riske Maruz Değer, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 9, Sayı: 1.

37) Erdinç, Y., (2004), Yatırımcı ve Teknik Analiz Sorgulanıyor, Siyasal Kitabevi, Ankara, 49.

38) Erdinc, Y., Yatirimci ve Teknik Analiz Sorgulaniyor.

39) Ganguin, B., Bilardello, J., (2005), '*Fundamentals Of Corporate Dredit Analysis',* The Mcgraw-Hill Companies, Inc. 20.&Yeşilyaprak, M., (2012).

40) Gücenme, Ü., (2005), *'Mali Tablolar Analizi ve Enflasyon Muhasebesi',* Motif matbaacılık, İstanbul.

41) Gücenme, Ü., (2005), '*Mali tablolar Analizi ve Enflasyon Muhasebesi',* Aktüel yayınları, İstanbul.

42) Gültekin, K., (1997), '*Sermaye Piyasası Analizleri*', SPK Yayınları, Ankara.

43) Günak, N., (2007), İleri Teknik Analiz Uygulamaları, Literatür Yayınları, Ak Yatırım Menkul Değerler A.S.

44) Gündoğdu, A., Münyas, T., (2012), '*Finansal Yönetim',* On İki Levha Yayıncılık.

45) Gündoğdu, A., Münyas, T., (2012), '*Analiz Yöntemleri*', On İki Levha Kitabevi, İstanbul.

46) Haftacı, V., (2013), '*Finansal Tablolar Analizi',* Umuttepe Yayınları, Kocaeli.

47) Kahya, M., (2001), 'Sigorta ve Reasürans Şirketlerinde Finansal Analiz', Sentez Reklam ve Danışmanlık, İstanbul.

48) Karadal, F., Türk, M., (2008), '*İşletmelerde Teknoloji Yönetiminin Geleceği'***,** Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi, Cilt:1, Sayı: 1.

49) Karapınar, A., & Zaif, F., A., (2009), 'Uluslaraarası Finansal Raporlama Standartları ile Uyumlu Finansal Analiz', Gazi Kitabevi, Ankara.

50) Kaygusuz, S. Y., (1998), '*Finansal Türev Araçlarında Muhasebe Standartları'*, SPK Yayınları, Ankara,7.

51) Keskinoğlu, V., (2012), *'Kurumsal Risk Yönetimi ve Finansal Oranların Firma Riski ve performansı Üzerindeki Etkilerinin Analizi: İMKB'de Ampirik Bir Çalışma'* Abant İzzet Baysal Üniversitesi, S.B.E, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu.

52) Kılıç, M. B., (1989), '*Derecelendirme (Rating) İşlemi ve ABD'de Tahvil Derecelendirme Süreci',* SPK Araştırma Raporu.

53) Konuralp, G., '*Risk Sermayesinin Türkiye'de Uygulama Olanağı',* MÖDAV Muhasebe Bilim ve Dünyası Dergisi, Cilt:3, Sayı:3.

54) Korkmaz T., Ceylan, A., (2010), '*Sermaye Piyasası ve Menkul Değer Analizi',* Ekin Yayınevi, Bursa.

55) Korkmaz T., Ceylan, A., (1998), 'Borsada Uygulamalı Portföy Yönetimi', Ekin Yayınevi, Bursa.

56) Küçükkaya, H., (2011), '*Finansal Krizler ve Finansal Risk Yönetimi'*, Adnan Menderes Üniversitesi, S.B.E, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aydın.

57) Madura, J., (1992), Financial Markets and Institutions, West Publishing Company, Saint paul.

58) Mergen, A, (2015), Destek Direnc ne ola ki, Destek Menkul Degerler Finansal Okulyazarlik Yayinlari, S. 17.

59) Mergen, A., (2005), Kurtlarla Tango, Göstergelerle Borsa, Süper Teknik Analiz, Mergen Yayınları.

60) Mergen, A., Grafiklerle Borsa, Uygulamali Teknik Analiz.

61) Mermod, A. Y., Ceran, M., (2011), *'Basel III Doğrultusunda Bankacılık Riskleri ve Sermaye Yeterliliği; Türk Bankacılık Sektörü Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz',* Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, Cilt:2, Sayı:4.

62) Mertoğlu, E., (1997), '*Futures Kontratlarının Risk Aracı Olarak Kullanımı',* Türkiye Bankalar Birliği Eğitim ve Tanıtım Grubu Seminer Notları, Ankara.

63) Meydan, M., (2014), Forex Piyasasi, Uluslarasi döviz Piyasalarinda Internet Üzerinden Islem, Elma Yayinevi,.

64) Okay, Ş., Akçay, M., Semiz, S., (2008), '*Küçük Ve Orta Büyüklükteki İşletmelerde (Kobi) Teknoloji Yenileme Ve Değişim Sürecini Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi: Denizli Tekstil Sektörü Uygulaması',* Selçuk Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu, Teknik-Online Dergi, Cilt:7, sayı:2.

65) Oktar, T., Yeşilyaprak, M**.,** (2012), **'***Çalışılan Departmanın Kredi Derecelendirmeye Etkisi Ve Türkiye Katılım Bankaları Üzerine Bir Arastırma',* Marmara Üniversitesi Bankacılık Ve Sigortacılık Enstitüsü E-Dergisi, Yıl:1 Sayı:1

66) Örten, R., Örten, İ., (2001), '*Türev Finansal Araçlar ve Muhasebe Uygulamaları'*, Gazi Kitabevi, Ankara.

67) Özdemir, E., (2007),"Türk Sermaye Piyasasında Menkul Değerler Analizi ve Piyasa Zamanlaması Etkinliğinin Ölçülmesi", Atılım Üniversitesi, S.B.E, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

68) Özerol, H., (2007), 'Piyasaları Okumak', Elma Yayınları, 100.

69) Persembe, A., (2012), Teknik analiz mi dedin ? hadi canim sen de !, 1 Seri, Scala Yayıncılık, İstanbul.

70) Persembe, A., (2012), Teknik analiz mi dedin ? hadi canim sen de !, 2 Seri, Scala yayincilik, İstanbul .

71) Persembe, A., (2013), Teknik analiz mi dedin ? hadi canim sen de !, 3 Seri Altıncı Baskı (2013) Scala Yayıncılık, İstanbul.

72) Persembe, A., (2015), Teknik analiz mi dedin ? hadi canim sen de !, 3 Seri Yedinci Baskı (2013) Scala Yayıncılık, İstanbul
73) Rachman, D. J., Mescon, M. R., Bovee, C. L., &John V.Thill,J. V., (1996). '*Business Today*', 8 th Edition Mc Grow Hill, Inc.
74) Ray Garrison, R., Noreen, E., (2010), '*Managerial Accounting*', Ninth Edition.
75) Saban, M., Güğerçin, G., (2009), '*Deniz Taşımacılığı İsletmelerinde Maliyetleri Etkileyen Faktörler Ve Sefer Maliyetleri',* Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Dergisi Cilt: 1 Sayı:1.
76) Sarıkamış, C., (2010), '*Sermaye Pazarları'*, Alfa Yayınları.
77) SPL Yayını, (2015), Temel Finans Matematiği ve Değerleme Yöntemleri, İstanbul.
78) SPL Yayını, (2016), Temel Finans Matematiği ve Değerleme Yöntemleri, İstanbul.
79) Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey Lisansı Eğitimi Kitapçığı, (2011), '*Analiz Yöntemleri.*
80) Şamiloğlu F, Akgün A. İ., (2009), 'Finansal Yönetim', Lisans Yayıncılık, İstanbul.
81) Takmaz, O., Foreks Piyasalarinda Teknik Analiz.
82) Tanyas Ömer E.. (2010), `Teknik Analizde Gann, Andrew ve Elliott`, Kaknüs yayınları.
83) Tecer, M., (1994), '*Hisse Senedi Yatırımları Ve Risk',* Amme İdaresi Dergisi, Cilt: 27, Sayı: 1.
84) Tengilimoğlu, D., vd., (2008), '*İşletme Yönetimi,'*Seçkin yayıncılık, Ankara.
85) Tükenmez, M., vd., (1999), '*Finansal Yönetim',* İzmir.
86) Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşlar Birliği Yayını: (2011), '*Analiz Yöntemleri..*
87) Ulusan, H., (2007), '*Muhasebe Politikası Seçiminin Ekonomik Belirleyicileri Üzerine Ampirik Bir Çalışma',* Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, Cilt:62, No:2.
88) Usta, Ö., (2008), *İşletme Finansı ve Finansal Yönetim,* Detay Yayıncılık, 3. Baskı, Ankara.
89) Üngen, H., Mirze, S. K., (2007), '*İşletmelerde Stratejik Yönetim',* Arıkan Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.
90) Ünver, A., (2012), Arif Ünver ile Sermaye Piyasasi ve Borsa Okuryazarligi, Empati Yayinlari, Istanbul.
91) Üstünel, İ., E., (2000), 'Durağan Portföy Analizi ve İMKB Verileri Uygulaması",İMKB, Ankara.
92) Yaslıdağ, B.,-1, (2012), '*Finansal Yönetim',* Seçkin Yayıncılık, Ankara.

93) Yaşar, N., (2015), Temel Finans Matematiği ve Değerleme Yöntemleri, İkinci Sayfa yayınları, İstanbul.
94) Yegin, I., (2013), '*Sigortacılıkta Risk Yönetimi',* Maltepe Üniversitesi, S.B.E, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
95) Yılmaz, M., K., (2002), 'Döviz Vadeli İşlem Sözleşmeleri', Der Yayınları, İstanbul.
96) Yildirim, H., Forexde Para Kazanmanin Yollari, Sokak Kitaplari Yayinlari, Aralik 2013.
97) Yükçü, S., Gönen, S., (2012), *'Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerindeki Değişiklikler Ve Hatalar Standardına İlişkin Uygulama Önerileri'*, Mali Çözüm.
98) Zengin, C., Tüzün, ., (2001), '*Dünyada ve Türkiye'de Piyasa Riski Yönetimi Uygulamaları',* Active Finans Dergisi.
99) http://www.ekonomig.com/2008/11/bankaclk-riskleri-3-faiz-oran-riski ve.html.
100) http://bbaraz.home.anadolu.edu.tr/RY_2.pdf.
101) http://muhasebeturk.org/ecopedia/392i/30036işletmeriskinedirnedemek.html.
102) http://www.ki-kare.com/?page_id=115.
103) http://www.verginet.net/dtt/1/TMS8MuhasebePolitikalariMuhasebeTahminlerinde Degisikliklerve_6607.aspx.
104) http://www.bilgaz.net/dosyalar/OranAnalizi.pdf
105) http://www.bilgaz.net/dosyalar/OranAnalizi.pdf
106) http://www.vob.org.tr/vobportaltur/edudocs/kur_riski.pdf.
107) http://www.ekodialog.com/finansal_eko/fin_eko_konulari3.html.
108) www.bilisimdergisi.org/pdfindir/s145/pdf/86-93.pdf.
109) http://mukweb.mu.edu.tr/Icerik/abayrakdaroglu/Dokuman/B%C3%B6l%C3%BCm%203%20Ders%20NotuLisans.pdf.
110) http://www.biraz.gen.tr/bankacilik/yatirimlarla-ilgili-riskler-ve-toplam-riskin-kaynaklari.
111) http://www.bilgeyatirimci.com/2014/04/01/cci-indikatoru-ve-yorumlanisi.
112) http://www.bilgeyatirimci.com/2014/04/03/on-balance-volume-obv-ve-yorumlanisi/.
113) http://www.bilgeyatirimci.com/2014/04/03/on-balance-volume-obv-ve-yorumlanisi
114) http://www.vborsa.com/dow-teorisi
115) http://www.integralforex.com.tr/teknik-analiz-niceliksel-analiz-ve-dow-teorisi
116) http://www.elliottwave.net/educational/basictenets/basics3.htm
117) http://humbletraders.com/elliott-wave-theory
118) file:///C:/Users/lenovo/Downloads/smmm_2014_2_02.pdfÇevrimiçi, 17/01/2019)
119) file:///C:/Users/lenovo/Downloads/smmm_2018_1_02.pdf(Çevrimiçi 17/01/2019)
120) http://www.investing.com

HİSSE SENEDİ GETİRİLERİNİ BELİRLEYEN ETKENLER OLARAK

SERMAYE YAPISI VE BETA'NIN KARŞILAŞTIRILMASI

BİST - İMALAT SANAYİ ÖRNEĞİ

Dr. Burak KARAASLAN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

Bu Çalışma Doktora Tezinden Üretilmiştir.

ISBN: 978-625-7565-05-9

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Haziran 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

KAYNAKÇA

Kitaplar

Akgüç, Öztin. **Finansal Yönetim**. 6. Basım. İstanbul: Avcıol-Basım Yayın, 1994.

Akgüç, Öztin. **Finansal Yönetim**. 7. Basım. İstanbul: Avcıol-Basım Yayın, 1998.

Alexander, Gordon J., William F. Sharpe ve Jeffery V. Bailey. **Fundamentals of Investments**. Second Edition. New Jersey: Prentice-Hall Inc., 1993.

Baltagi, Badi Hani. **Econometric Analysis of Panel Data**. England: John Wiley & Sons Ltd, 1995.

Berk, Niyazi. **Finansal Yönetim**. 4. Basım. İstanbul: Türkmen Kitabevi, 1999.

Berk, Niyazi. **Finansal Yönetim**. 7. Basım. İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2003.

Bolak, Mehmet. **Sermaye Piyasası Menkul Kıymetler ve Portföy Analizi**. 4. Basım. İstanbul: Beta Yayınları, 2001.

Bowlin, Oswald D., John D. Martin ve David F. Scott. **Guide To Financial Analysis.** Second Edition. Singapore: McGraw Hill Inc, 1990.

Brealey, A. Richard ve Stewart C. Myers. **Principles of Corporate Finance.** Fifth Edition. The McGraw−Hill Companies, 1996.

Brealey, A. Richard, Stewart C. Myers ve Alan J. Marcus. **Fundamentals of Corporate Finance.** Fourth Edition. The McGraw−Hill Companies, 2004.

Brealey, A. Richard, Stewart C. Myers ve Alan J. Marcus. **İşletme Finansının Temelleri**. Ünal Bozkurt, Türkân Arıkan ve Hatice Doğukanlı (çev.). 4. Basım. İstanbul: Literatür Yayıncılık, 2005.

Brigham, Eugene F. **Fundamentals of Financial Management.** Seventh Edition. USA: The Dreyden Press, 1995.

Ceylan, Ali. **İşletmelerde Finansal Yönetim**. 5. Basım. Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları, 1998.

Ceylan, Ali ve Turhan Korkmaz. **Sermaye Piyasası ve Menkul Değer Analizi**. 1. Basım. Bursa: Ekin Kitabevi, 2000.

Chambers, Nurgül. **Firma Değerlemesi.** İstanbul: Avcıol Basım Yayın, 2005.

D'ambrosio, Charles A. ve Stewart D. Hodges. **Principles of Corporate Finance.** Fourth Edition. The McGraw−Hill Companies, 1991.

Damodaran, Aswath. **Investment Valuation : Tools and Techniques for Determining the Value of Any Asset.** Second Edition. John Wiley & Sons Inc., 2002.

Ehrhardt, Michael C. ve Eugene F.Brigham. **Corporate Finance: A Focused Approach.** Ohio: South-Western, 2003.

Elton, Edwin J., Martin J. Gruber, Stephen J. Brown ve William N. Goetzmann. **Modern Portfolio Theory and Investment Analysis**. Sixth Edition. USA: John Wiley & Sons Inc., 2003.

Ercan, Metin Kamil ve Ünsal Ban. **Değere Dayalı İşletme Finansı: Finansal Yönetim.** Ankara: Gazi Kitabevi, 2005.

Greene, William H.. **Econometric Analysis**. Fifth Edition. New Jersey: Prentice Hall, 2003.

Griffiths, William E. , R. Carter Hill, George G. Judge. **Learning and Practicing Econometrics**. New York: John Wiley, 1993.

Gujarati, Damodar N.. **Basic Econometrics**. Fourth Edition. New York: McGraw-Hill, 2003.

Gürbüz, A. Osman, Yakup Ergincan. **Şirket Değerlemesi Klasik ve Modern Yaklaşımlar.** İstanbul: Literatür Yayınları, 2004.

İvgen, Hünkar. **Şirket Değerleme**. 1. Basım. İstanbul: Finnet Yayınları, 2003.

Johnston, Jack ve John DiNardo. **Econometric Methods**. Fourth Edition, Singapore: McGraw-Hill, 1997.

Judge, George G., W.E. Griffiths, R. Carter Hill, Helmut Lütkepohl ve Tsoung-Chao Lee. **The Theory and Practice of Econometrics**. Second Edition. ABD: John Wiley&Sons, 1985.

Karan, Mehmet Baha. **Yatırım Analizi ve Portföy Yönetimi**. Ankara: Gazi Kitabevi, 2004.

Keown, Arthur J., John D.Martin ve J.William Petty. **Foundations of Finance: The Logic and Practice of Financial Management.** Sixth Edition. New Jersey: Pearson Prentice Hall, 2008.

Kolb, Robert W. ve Ricardo J. Rodriguez. **Finansal Yönetim.** Ali İhsan Karacan (çev.). Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu Yayın No.35, 1996.

Kolb, Robert W., Ricardo J. Rodriguez ve Adam E. Carlin. **Finansal Yönetim**. Ali İhsan Karacan (çev.). 2. Basım. Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu, Yayın No: 36, 1996 .

Konuralp, Gürel. **Sermaye Piyasaları: Analizler, Kuramlar ve Portföy Yönetimi**. 2. Basım. İstanbul: Alfa Basım Yayın, 2005.

Matos, João Amaro de. **Theoretical Foundations of Corporate Finance.** New Jersey: Princeton University Press, 2001.

Ogden, Joseph P., Frank C. Jen ve Philip F. O'Connor. **Advanced Corporate Finance: Policies and Strategies.** New Jersey: Pearson Education Inc., 2003.

Okka, Osman. **İşletme Finansmanı**. 1. Basım. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2006.

Özçam, Mustafa. **An Analysis of the Macroeconomic Factors That Determine Stock Returns in Turkey.** Ankara: Capital Markets Board of Turkey, Publucation Number: 75, 1997 .

Özer, Gökhan. **Muhasebe Karları ile Hisse Senedi Verimleri Arasındaki İlişkiler: İ.M.K.B'da Deneysel Bir Analiz.** Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu, Yayın No: 31, 1996 .

Reilly, Frank K. **Investments.** Third Edition. The Dreyden Press, 1992.

Ross, Stephen A., Randolph W.Westerfield, Jeffrey F.Jaffe ve Bradford D.Jordan. **Corporate Finance Core Principles & Applications.** Second Edition. New York: McGraw Hill, 2009.

Sabal, Jaime. **Financial Decisions in Emerging Markets.** New York: Oxford University Press Inc, 2002.

Sharpe, William ve Gordon J. Alexander. **Investments**. Fourth Edition. New Jersey: Prentice-Hall Inc., 1990.

Stern, Joel M. ve Donald H. Chew. **The Revolution in Corporate Finance.** Fourth Edition. Blackwell Publishing Ltd., 2003.

Tirole, Jean. **The Theory of Corporate Finance.** New Jersey: Princeton University Press, 2006.

Tucker, Alan L., Kent G.Becker, Michael J. Isimbabi ve Joseph P. Ogden. **Contemporary Portfolio Theory and Risk Management**. First Edition. USA: West Publishing Company, 1994.

Türko, R. Metin. **Finansal Yönetim**. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları, Yayın No:765, 1994.

Ünvan, Hayal. **Finansal Varlıkları Fiyatlandırma Modeli ve Türkiye Üzerine Bir Deneme**. Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu Yayın No:11, 1989 .

Van Horne, James C.. **Financial Management and Policy.** Tenth Edition. New Jersey: Prentice Hall Inc., 1995.

Vernimmen, Pierre, Pascal Quiry, Maurizio Dallocchio, Yann Le Fur ve Antonio Salvi. **Corporate Finance: Theory and Practice.** Sixth Edition. England: John Wiley&Sons Ltd., 2005.

Woelfel, Charles J.. **Encyclopedia of Banking&Finance.** Tenth Edition. USA: Irwın Professional Publishing, 1994.

Yörük, Nevin. **Finansal Varlık Fiyatlama Modelleri ve Arbitraj Fiyatlama Modelinin İMKB'de Test Edilmesi.** 1. Basım. İstanbul: İMKB Yayınları, 2000.

Süreli Yayınlar

Akdeniz, Levent, Aslıhan Altay-Salih ve Kürşat Aydoğan. "A Cross-Section of Expected Stock Returns on the Istanbul Stock Exchange". **Russian and East European Finance and Trade**. Vol.36, No.5, 2000, ss.6-26.

Aktaş, Metin. "İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında Hisse Senedi Getirileri ile İlişkili Olan Finansal Oranların Araştırılması". **İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi**. Cilt.37, Sayı.2, 2008, ss.137-150.

Baldemir, Ercan ve Bora Süslü. "Firmaların Kısa Vadeli Borçlanmalarının Hisse Senedi Fiyatlarının Değişimine Etkisi, Modigliani-Miller Teoremi". **Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.** Cilt.23, Sayı.2, 2008, ss.259-268.

Barbee, William C, Jr., Sandip Mukherji ve Gary A. Raines. "Do Sales-Price and Debt-Equity Explain Stock Returns Beter than Book-Market and Firm Size?". **Financial Analysts Journal**. Vol.52, No.2, Mar.-Apr.1996, ss.56-60.

Baskin, Jonathan. "An Empirical Investigation of the Pecking Order Hypothesis". **The Journal of the Financial Association**. Vol.18, No.1, Spring 1989, ss.26-35.

Berger, Allen N. ve Emilia Bonaccorsi di Patti. "Capital structure and Firm Performance: A New Appoach to Testing Agency Theory and an Application to the Banking Industry". **Journal of Banking & Finance.** Vol.30, No.4, Apr. 2006, ss.1065-1102.

Bhandari, Laxmi Chand. "Debt/Equity Ratio and Expected Common Stock Returns: Empirical Evidence". **The Journal of Finance**. Vol.43, No.2, Jun.1988, ss.507-528.

Bhargava, A, L. Franzini ve W. Narendranathan. "Serial Correlation and The Fixed Effects Model". **The Review of Economic Studies**. Vol.49, No.4, Oct.1982, ss.533-549.

Billett, Matthew T, Mark J. Flannery ve Jon A. Garfinkel. "Are Bank Loans Special? Evidence on the Post-Announcement Performance of Bank Borrowers". **Journal of Financial and Quantitative Analysis**. Vol.41, No.4, Dec.2006, ss.733-751.

Black, Fischer, Michael C.Jensen ve Myron Scholes. "The Capital Asset Pricing Model:Some Empirical Tests". **Studies in The Theory of Capital Markets, Praeger Publishers Inc..** 1972, ss.1-52.

Bontempi, Maria Elena. "The Dynamic Specification of the Modified Pecking Order Theory: Its Relevance to Italy". **Empirical Economics**. Vol.27, No.1, 2002, ss.1-22.

Brounen, Dirk, Abe de Jong ve Kees Koedijk. "Capital Structure Policies in Europe: Survey Evidence". **Journal of Banking&Finance**. Vol.30, No.5, May.2006, ss.1409-1442.

Canbaş, Serpil, Serkan Yılmaz Kandır ve Ahmet Erişmiş. "Hisse Senedi Verimini Etkileyen Bazı Şirket Özelliklerinin İMKB Şirketlerinde Test Edilmesi". **Finans Politik&Ekonomik Yorumlar**. Cilt.44, Sayı.512, 2007, ss.15-27.

Canbaş, Serpil ve Emrah Arıoğlu. "Factors Affecting the Cross-Section of Common Stock Returns: An Applied Analysis at ISE". **Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**. Cilt.18, Sayı.1, 2009, ss.79-94.

Chan, Louis K.C. ve Josef Lakonishok. "Are the Reports of Beta's Death Premature?". **Journal of Portfolio Management**. Vol.19, No.4, Summer 1993, ss.51-62.

Chen, Nai-Fu, Richard Roll ve Stephen A. Ross. "Economic Forces and The Stock Market". **Journal of Business**. Vol.59, No.3, Jul.1986, ss.383-403.

Çetin, Murat ve Eyyup Ecevit. "Sağlık Harcamalarının Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: OECD Ülkeleri Üzerine Bir Panel Regresyon Analizi". **Doğuş Üniversitesi Dergisi**. Cilt.11, Sayı.2, 2010, ss.166-182.

Demir, Yusuf. "Hisse Senedi Fiyatını Etkileyen İşletme Düzeyindeki Faktörler ve Mali Sektör Üzerine İMKB'de Bir Uygulama". **Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**. Cilt.6, Sayı.2, 2001, ss.109-130.

Drew, Michael E.. "Beta, Firm Size, Book-to-Market Equity and Stock Returns". **Journal of the Asia Pacific Economy**. Vol.8, No.3, 2003, ss.354-379.

Durukan, Banu. "Hisse Senetleri İMKB'de İşlem Gören Firmaların Sermaye Yapısı Üzerine Bir Araştırma, 1990-1995". **İMKB Dergisi**. Cilt.1, Sayı.3, Ekim-Kasım-Aralık 1997, ss.75-91.

Düzgün, Recep ve Emine Bilgili. "Kamu Tüketim Harcaması ve Özel Tüketim: Orta Asya Ülkeleri Üzerine Panel Veri Analizi". **Sosyo Ekonomi Dergisi**. Sayı.8, 2008, ss.75-88.

Fıratoğlu, Bahşayiş. "Şirketlerin Sermaye Yapısını Etkileyen Faktörler ve Kriz Dönemlerinde Şirket Davranışlarında Meydana Gelen Değişiklikler". **Sermaye Piyasası Kurulu Araştırma Raporu**. (BF/1), 2005.

Fletcher, Jonathan. "On the Conditional Relationship Between Beta and Return in International Stock Returns". **International Review of Financial Analysis**. Vol.9, No.3, 2000, ss.235-245.

Frank, Z. Murray ve Vidhan K. Goyal. "Testing The Pecking Order Theory of Capital Structure". **Journal of Financial Economics**. Vol.67, No.2, Feb.2003, ss.217-248.

Frank, Z. Murray, Vidhan K. Goyal. "Capital Structure Decisions: Which Factors are Reliably Important?". **Financial Management.** Vol.38, No.1, Spring 2009**,** ss.1-37.

Gürsoy, Cudi Tuncer ve Gulnara Rejepova. "Test of Capital Asset Pricing Model in Turkey". **Doğuş Üniversitesi Dergisi**. Vol.8, No.1, 2007, ss.47-58.

Harris, Milton ve Artur Raviv. "The Theory of Capital Structure". **The Journal of Finance**. Vol.46, No.1, Mar. 1991, ss.297-355.

Hatfield, Gay B., Louis T.W. Cheng ve Wallace N. Davidson. "The Determination of Optimal Capital Structure: The Effect of Firm and Industry Debt Ratios on Market Value". **Journal of Financial and Strategic Decisions**. Vol.7, No.3, 1994, ss.1-14.

Haugen, Robert A. ve Lemma W. Senbet. "The Insignificance of Bankruptcy Costs to the Theory of Optimal Capital Structure". **The Journal of Finance**. Vol.33, No.2, May.1978, ss.383-393.

Hull, M. Robert. "Leverage Ratios, Industry Norms, and Stock Price Reaction: An Empirical Investigation of Stock-for-debt Transactions". **Financial Management.** Vol.28, No.2, Summer 1999**,** ss.32-45.

Ikenberry, David, Josef Lakonishok ve Theo Vermaelen. "Market Underreaction to Open Market Share Repurchases". 1994, NBER Working Paper Series, Cambridge ss.1-24.

Jensen, Michael C. ve William Meckling. "Theory of The Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure". **Journal of Financial Economics**. Vol.3, No.4, 1976, ss.305-360.

Johnson, Shane A.. "The Effect of Bank Debt on Optimal Capital Structure". **Financial Managemet**. Vol.27, No.1, Spring 1998, ss.47-56.

Kabakçı, Yurdagül. "Sermaye Yapısı ile İşletme Performansı Arasındaki İlişki: Gıda Sektöründe Bir Uygulama". **Ege Akademik Bakış Dergisi**. Cilt.8, Sayı.1, 2008, ss.167-182.

Kalaycı, Şerif, Abdülmecit Karataş. "Hisse Senedi Getirileri ve Finansal Oranlar İlişkisi: İMKB'de Bir Temel Analiz Araştırması". **Muhasebe ve Finansman Dergisi**. Sayı.27, 2005, ss.146-156.

Karaaslan, Ahmet ve Fazlı Yıldız. "Telekomünikasyon Sektöründe Regülasyon ve Özelleştirmenin Etkileri: OECD Ülkeleri Üzerine Ampirik Bir Çalışma" **Yönetim ve Ekonomi Dergisi**. Cilt.18, Sayı.2, 2011, ss.1-21.

Karacabey, Ali Argun ve Yalçın Karatepe. "Beta and Returns: Istanbul Stock Exchange Evidence". **Investment Management and Financial Innovations**. 3/2004 ss.86-89.

Kırlı, Mustafa. "Halka Açık Olmayan Şirketlerde Sistematik Risk Ölçütü Beta Katsayısının Tahmin Edilmesi". **Celal Bayar Üniversitesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi**. Cilt.13, Sayı.1, 2006, ss.121-134.

Lam, Keith S. K.. "The Conditional Relation Between Beta and Returns in the Hong Kong Stock Market". **Applied Financial Economics**. Vol.11, No.6, 2001, ss.669-680.

Lau, Sie Ting, Chee Tong Lee ve Thomas H. Mclnish. "Stock Returns and Beta, firms size, E/P, CF/P, Book-to-Market, and Sales Growth: Evidence from Singapore and Malaysia". **Journal of Multinational Financial Management**. Vol.12, No.3, Jul.2002, ss.207-222.

Levy, Haim. "Risk and Return: An Experimental Analysis". **International Economic Review**. Vol.38, No.1, Feb.1997, ss.119-149.

Masulis, Ronald W.. "The Effects of Capital Structure Change on Security Prices". **Journal of Financial Economics**. Vol.8, No.2, June 1980, ss.139-178.

Masulis, Ronald W.. "The Impact of Capital Structure Change on Firm Value: Some Estimates". **The Journal of Finance**. Vol.38, No.1, Mar.1983, ss.107-126.

Mikkelson, H.Wayne, M.Megan Partch. "Valuation Effects of Securıty Offerings and the Issuance Process". **Journal of Financial Economics.** Vol.15, No.1-2, Jan.-Feb.1986, ss.31-60.

Mishkin, Frederic S. ve Philip E. Strahan. "What Will Technology Do To Financial Structure?". **National Bureau of Economic Research Working Paper 6892**. Jan.1999, ss.1-32.

Modigliani, Franco ve Merton H.Miller. "The Cost of Capital, Corporation Finance and the Theory of Investment". **The American Economic Review**. Vol.48, No.3, Jun.1958, ss.261-297.

Modigliani, Franco ve Merton H.Miller. "Corporate Income Taxes and the Cost of Capital: A Correction". **The American Economic Review**. Vol.53, No.3, Jun. 1963, ss.433-443.

Moh'd, Mahmoud A., Larry G. Perry ve James N. Rimbey. "The Impact of Ownership Structure On Corporate Debt Policy: a Time-Series Cross-Sectional Analysis". **The Financial Review**. Vol.33, No.3, August 1998, ss.85-98.

Mukherji, Sandip, Manjeet S. Dhatt ve Yong H. Kim. "A Fundamental Analysis of Korean Stock Returns". **Financial Analysts Journal**. Vol.53, No.3, May-Jun. 1997, ss.75-80.

Muradoğlu, Gülnur ve Mark Whittington. "Predictability of UK Stock Returns by Using Debt Ratios". 2001, City University Business Scholl London CUBS Faculty of Finance Working Papers No:5, ss.1-24.

Muradoğlu, Gülnur, Morten Bakke ve Gyrid L. Kvernes. "An Investment Strategy Based on Gearing Ratio". **Applied Economics Letters**. Vol.12, No.13, 2005, ss.801-804.

Myers, Stewart C.. "The Capital Structure Puzzle". **The Journal of Finance**. Vol.39, No.3, Jul.1984, ss.575-592.

Myers, Stewart C.. "Capital Structure". **The Journal of Economic Perspectives.** Vol.15, No.2, Spring 2001, ss.81-102.

Pazarlıoğlu M. Vedat ve Özlem Kiren Gürler. "Telekomünikasyon Yatırımları ve Ekonomik Büyüme: Panel Veri Yaklaşımı". **Finans Politik&Ekonomik Yorumlar Dergisi**. Cilt.44, Sayı.508, 2007, ss.35-43.

Pettengill, Glenn N., Sridhar Sundaram ve Ike Mathur. "The Conditional Relation Between Beta and Returns". **The Journal of Financial and Quantitative Analysis**. Vol.30, No.1, Mar.1995, ss.101-116.

Prezas, Alexandros P.. "Effects of Debt on the Degrees of Operating and Financial Leverage". **Financial Management**. Vol.16, No.2, Summer.1987, ss.39-44.

Roll, Richard ve Stephen A.Ross. "The Arbitrage Pricing Theory Approach to Strategic Portfolio Planning". **Financial Analysts Journal**. Vol.40, No.3, May-Jun.1984, ss.14-26.

Rouwenhorst, K. Geert. "Local Return Factors and Turnover in Emerging Stock Markets". **The Journal of Finance**. Vol.54, No.4, Aug.1999, ss.1439-1464.

Sayılgan, Güven ve Mustafa Doğan. "Neden Artan Vergi Oranları İşletmeleri Borçla Finansmana Özendirir". **Türkiye Bankalar Birliği Bankacılar Dergisi**. Sayı.52, 2005, ss.28-38.

Scott, Louis O.. "The Stationarity of the Conditional Mean of Real Rates of Return on Common Stocks: An Empirical Investigation". **The Journal of Finance and Quantitative Analysis.** Vol.19, No.2, Jun.1984, ss.217-230.

Sharpe, William F. ve Guy M. Cooper. "Risk-Return Classes of New York Exchange Common Stocks". **Financial Analysts Journal**. Vol.28, No.2, Mar.-Apr.1972, ss.46-81.

Shrieves, Ronald E.. "Uncertainty, the Theory of Production, and Optimal Operating Leverage". **Southern Economic Journal**. Vol.47, No.3, Jan.1981, ss.690-702.

Spiess, D. Katherine ve John Affleck-Graves. "The Long-Run Performance of Stock Returns Following Debt Offerings". **Journal of Financial Economics**. Vol.54, No.1, Oct.1999, ss.45-73.

Sunder, Lakshmi Shyam ve Stewart C Myers. "Testing Statics Tradeoff Against Pecking Order Models of Capital Structure". **Journal of Financial Economics.** Vol.51, No.2, Feb.1999, ss.219-244.

Şamiloğlu, Famil. "Piyasa Katma Değeri ve Hisse Getirileri: İMKB'deki İmalat Sanayi Şirketlerinde Ampirik Bir Uygulama". **Muhasebe ve Finansman Dergisi**. Sayı.25, 2005, ss.79-88.

Terim, Burak ve Cevdet Alptekin Kayalı. "Sermaye Yapısını Belirleyici Etmenler: Türkiye'de İmalat Sanayi Örneği". **Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**. Cilt.7, Sayı.1, 2009, ss.125-154.

Tunçel, Ahmet Kamil. "Beta Tahmininde Getiri Aralığı Etkisi: İMKB Örneği" **Ege Akademik Bakış Dergisi**. Cilt.9, Sayı.1, 2009, ss.131-139.

Umar, Yakubu A. "Fundamental Analysis of Saudi Emerging Market Stock Returns 1990-2004". **Journal of Knowledge Globalization**. Vol.1, No.1, 2008, ss.107-115.

Wang, Yuenan ve Amalia Di Iorio. "The Cross-Sectional Relationship Between Stock Returns and Domestic and Global Factors in the Chinese A-Share Market". **Review of Quantitative Finance&Accounting**. Vol.29, No.2, 2007, ss.181-203.

Yalçıner, Kürşat. "Risk ile Getiri Arasındaki Doğrusallığın İMKB'de Analizi". **Muhasebe ve Finansman Dergisi**. Sayı.29, 2006, ss.182-189.

Yang, Chau-Chen, Cheng-few Lee, Yan-Xiang Gu ve Yen-Wen Lee. "Co-Determination of Capital Structure and Stock Returns-A LISREL Approach An Empirical Test of Taiwan Stock Markets". **The Quarterly Review of Economics and Finance**. Vol.50, No.2, May.2010, ss.222-233.

Yılgör, Ayşe Gül. "İşletmelerde Borçlanma Düzeyindeki Değişimin Hisse Senedi Getirileri Üzerindeki Etkileri". **Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.** Cilt.20, Sayı.1, 2005, ss.15-28.

Yayınlanmamış Tezler

Altunkaynak, Bülent. "Sektörel Panel Veri Analizi Yaklaşımıyla Türkiye'nin AB Ülkelerine İmalat Sanayi Bakımından İhracatının Belirlenmesi", **Yayınlanmamış Doktora Tezi.** Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstatistik Anabilim Dalı, 2007.

Başaran, Ümit. "İMKB'de İşlem Gören Otomotiv ve Otomotiv Yan Sanayi İşltmelerinin Sermaye Yapısı Kararlarını Etkileyen Faktörlerin Analizi", **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.** Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, 2008.

Burca, Nazif. "Sermaye Yapısı ve Hisse Senedi Değeri Arasındaki İlişkinin Değişik Borsalarda Mukayeseli Olarak İncelenmesi", **Yayınlanmamış Doktora Tezi.** Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, 2008.

Büyüktortop, Müge. "Çokuluslu İşletmelerde Sermaye Yapısı ve İMKB'de Bir Uygulama", **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.** Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Finansman Bilim Dalı, 2007.

Hürer, H. Ersan. "Hisse Senedi Fiyatını Etkileyen Faktörler ve İMKB Üzerine Bir Uygulama", **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.** İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1995.

Horasan, Mukadder. "Hisse Senedi Getirileri ve Reel Sektör Performansları Arasındaki İlişkiler", **Yayınlanmamış Doktora Tezi.** Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, 2008.

Kabakçı, Yurdagül. "Sermaye Yapısının Firmaların Finansal Performansı Üzerine Etkisi"**, Yayınlanmamış Doktora Tezi.** Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, 2007.

Karadeniz, Erdinç. "Türk Konaklama İşletmelerinde Sermaye Yapısını Etkileyen Faktörlerin Analizi", **Yayınlanmamış Doktora Tezi.** Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, 2008.

Kim, Il-Woon. "An Empirical Study on the Information Content of Financial Leverage to Stockholders", **Yayınlanmamış Doktora Tezi.** The University of Nebraska-Lincoln, 1985.

Özaltın, Oğuzhan. "Sermaye Yapısı ve Firma Değeri İlişkisi: İMKB'de Bir Uygulama", **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.** Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, 2006.

Özün, Alper. "Faiz Oranlarındaki ve Döviz Kurlarındaki Asimetrik Oynaklığın Bankaların Hisse Senedi Getirisine Etkileri", **Yayınlanmamış Doktora Tezi.** Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, Bankacılık Anabilim Dalı, 2004.

Taçali, Eda Derya. "Hisse Senedi Getirilerini Etkileyen Makroekonomik Faktörlerin Arbitraj Fiyatlama Modeli ile Analizi: Türkiye Örneği", **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.** Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, Genel İktisat Programı, 2008.

Yazıcı, Kuddusi. "Özelleştirmede Değerleme Yöntemleri ve Değerleme Kriterleri", **Yayınlanmamış DPT Uzmanlık Tezi.** T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Yıllık Programlar ve Konjonktür Değerlendirme Genel Müdürlüğü, Finansman Dairesi Başkanlığı 1997.

Yücel, Emel. "Firmaların Sermaye Yapısı Kararları: Mersin ve Adana'da Sınai İşletmeler Üzerinde Bir Uygulama", **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.** Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, 2006.

Yükeri, Yılmaz. "İmalat Sanayi İşletmelerinin Sermaye Yapısı Kararlarını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi: Adana Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölgesi'nde Bir Uygulama", **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.** Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, 2009.

Zaretzky, Kaylene. "The Relation Between Distress-Risk, B/M and Return. Is It Consistent With Rational Pricing?", **Yayınlanmamış Doktora Tezi.** Murdoch Üniversitesi, Avustralya, 2004.

Kongre ve Sempozyum Bildirileri

Güloğlu, Bülent, Selim Bekçioğlu. "İMKB'deki Gelişmelerin Şirketlerin Sermaye Yapısına Etkileri: İmalat Sanayinde Faaliyet Gösteren Firmalar Üzerine Bir Uygulama", **5. Ortadoğu Teknik Üniversitesi Uluslararası İktisat Kongresi**. 2001, ss.1-26.

İnternet Kaynakları

Buferna, Fakher, Kenbata Bangassa ve Lynn Hodgkinson. "Determinants of Capital Structure Evidence from Libya", 2005. **University of Liverpool Management School Research Paper Series (Seri No: 2005/08)**. http://www.liv.ac.uk/managementschool/research/working%20papers/wp200508.pdf (25 Mayıs 2010)

Baturevich, Brian ve Gülnur Muradoğlu. "Predicting Abnormal Returns Using Debt Ratios", ss.1-21. http://www.cass.city.ac.uk/facfin/papers/WP2005/WP16_Baturevich_Muradoglu.pdf (14 Ekim 2010)

Kök, Recep ve Nevzat Şimşek. "Panel Veri Analizi". ss.1-28. http://www.deu.edu.tr/userweb/recep.kok/dosyalar/panel2.pdf (23 Ekim 2011)

TÜİK. (bilgi@tuik.gov.tr). metaveri_yeni2003.doc, Burak Karaaslan'a kişisel e-posta. [burak@burakkaraaslan.com] (27 Haziran 2011).

SİGORTACILIK, FİNANS VE VERGİ ÜZERİNE BAZI YAKLAŞIMLAR VE SORUNLAR

Editör
Dr. Gökhan SÜMER

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-75-2

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: *Murat Özbey*

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

"Sigortacılık, Finans ve Vergi Üzerine Bazı Yaklaşımlar ve Sorunlar" adlı bu eserde; sigortacılık, finans ve vergi alanındaki farklı disiplinlere ait bilimsel çalışmalar bütünleştirilerek bir potada okuyucuya sunulmuştur.

Eserde yer alan çalışmalarda kısaca;

Sayın Prof. Dr. Mehmet YÜCE **"Vergi Denetim Sürecinde Vergi Yönetimi"** konu başlıklı çalışmasında; serbest beyan sisteminin egemen olduğu Türk vergi sisteminde vergi matrahına ilişkin bilgiler bizzat mükellef tarafından vergi idaresine beyan edilirken, diğer taraftan vergi idaresinin kendisine sunulan bu bilgilerin doğruluğunu tespiti konusunda denetim mekanizmasının devreye girdiğini belirtmiştir. Denetimin iki boyutlu bir yapı arz ettiği ve denetimde bir taraftan denetleme işi yapan yani denetimin aktif süjesi devlet (yetkilendirilmiş denetim elemanları), diğer taraftan ise; denetlenen yani denetimin pasif süjesi olan mükellefin yer aldığı ifade edilmiştir. Denetimin aktif süjesi olan devlet adına denetim yapmakla yetkilendirilmiş kamu görevlilerinin denetim sürecinde nasıl hareket edecekleri, hangi aşamada ne yapacakları başka bir deyişle denetime nasıl başlayıp nasıl bitireceklerinin mevzuatla belirlendiğini ancak, denetimin diğer tarafı olan (pasif süje) mükellefin denetim sürecinde nasıl hareket etmesi gerektiği hususunun belli olmadığını ortaya koymuştur.

Sayın Dilşad KELEŞ **"Vergi Psikolojisi ve Vergiye Gönüllü Uyum İlişkisinin Değerlendirilmesi"** adlı çalışmasında; vergi psikolojisinin en genel anlamıyla, vergi mükelleflerinin vergi algısını, vergiye bakış açılarını, vergiye gönüllü uyumunu ve vergiye karşı gösterdikleri tepkileri açıklamak için kullanıldığı açıklanmıştır. Bireylerin vergisel tutum ve davranışlarında psikolojik çözümlemelerin yapılmasının önemine vurgu yapılan çalışmada, günümüzde mükellef devlet ilişkisindeki sosyo-psikolojik yaklaşımların vergi uyumu ile yakından ilişkili hale geldiği belirtilerek gönüllü uyumda vergi etiği, vergi ahlakı, vergi zihniyeti, kültür vb. faktörler çerçevesinde vergiye gönüllü uyumun incelenmesinin yüksek bir vergi uyumu oluşmasına katkı sağlayacağı sonucuna varılmıştır.

Uludağ Üniversitesi Karacabey Meslek Yüksek Okulu Öğretim Görevlisi Sayın Neslihan KIZILER **"Dış Ticaretin Finansmanında Türk Eximbank"** adı altında yaptığı çalışmada; Türk Eximbank'ın ihracat finansmanı desteklerinin, ülke stratejik gelişmelerini de yakından takip ederek çeşitlilik gösterdiğini ve etkin şekilde kullanımının sağladığını ifade etmiştir. Çalışmanın devamında, Türkiye'de yüzde doksandan fazla işletmenin KOBİ firmaları olması hasebiyle de KOBİ'lerin ticari faaliyetlerini yürütmelerinde Türk Eximbank'ın destek sağladığını ve KOBİ sorunlarının çözümünü kolaylaştırıcı yol haritaları sunduğunu belirtmiştir. Ayrıca, salgın dönemi Türk Eximbank tarafından ilave olarak kredi geri ödeme vadelerinin uzatılması, kısa vadeli kredilerde 2 yıl olan taahhüt kapatmaya 1 yıl ilave olarak eklenerek 3 yıla çıkartılması, reeskont kredilerinde 1 yıl olan vade oranının ek olarak 1 yıl daha uzatılması, sigorta limitlerinde alıcıya tanınan vadelerin ücretsiz uzatılması gibi ek destek paketleri ile ihracatın salgın döneminde de kesintisiz olarak devam et-

mesinin sağlanmaya çalışıldığına vurgu yapılmıştır. Her koşulda Türk Eximbank finansman araçlarının Türkiye'nin ihracatına olumlu yönde katkı sağladığı ve gelecek yıllarda bankanın etkinliğinin ve araç çeşitliliğinin daha da arttırılarak ülke ekonomisine pozitif yansımalarının olacağını ifade etmiştir.

Bir diğer çalışmada Uludağ Üniversitesi İ.İ.B.F. Maliye Bölümü Araştırma Görevlisi Sayın Muhammed ÇELİK **"Sosyal Devletin Bir Gereği Olarak Sosyal Güvenlik Harcamaları ve Finansman Politikaları Açısından Değerlendirilmesi"** adındaki çalışmasında; sosyal güvenlik sistemi içerisindeki uygulamada bir dizi sorun olmakla birlikte sistemin işleyişinin geliştirilmesi amacıyla çeşitli önlemler alındığını ifade etmiştir. 2006 yılında yapılan reformla birlikte prim sisteminde önemli bir karar alınarak dağınık olarak sürdürülen hizmetlerin tek bir çatı altında toplanarak primli sistemin daha etkin hale getirildiğini belirtmiştir. Aynı zamanda primsiz sistem tarafında ise 2011 yılında yapılan düzenleme ile birlikte tek bir kurumun altında toplanarak bürokrasi anlamında etkinliğin arttırıldığını ifade etmiştir. Uygulamada yer alan sorunların çözümüne katkı sağlaması açısından emeklilik yaşının artırılması, emeklilik sonrası çalışanlardan destek primi uygulamalarının yapılmasının sistemi desteklemek açısından önemli adımlar olduğu saptanmıştır. Çalışmanın devamında nüfusun yaşlanma hızını düşürmek amacıyla doğum oranlarında artış teşvik edilebileceği ve bu uygulama kısa vadede primsiz harcamaların artışına neden olsa da kontrollü bir sistemde primli sistem açısından önemli bir kazanım olacağı önerilmiştir. Bununla birlikte, sisteme destek olması açısından Türkiye'de birçok ülkede olduğu gibi özel sigorta sisteminin özendirilmesi gerektiği ve devletin vatandaşı sosyal güvenliğe daha az ihtiyaç duyan refah düzeyi ve yaşam kalitesi yüksek, sağlıklı bir toplum olarak yetişmeye teşvik eden sosyal devlet politikaları geliştirmesinin sosyal güvenlik sisteminin daha etkin çalışması açısından oldukça önemli olduğu sonucuna varmıştır.

Gaziosmanpaşa Üniversitesi Artova Meslek Yüksek Okulu Öğretim Görevlisi Sayın Hüseyin AKKAYA **"G20 Ülkelerinde Savunma Harcamalarının Analizi: Türkiye Karşılaştırması"** başlıklı çalışmasında; günümüzde savunma hizmetinin güce, gücün ise teknolojiye ve teknolojinin de paraya bağlı olarak işlediğini ifade etmiştir. Milli güvenliği sağlamak için devletlerin, bütçelerinden savunma harcamalarına pay ayırarak gerekli harcamaları yaptığını ve savunma harcamalarının, ulusal gelişmişlik düzeyine bağlı olarak farklı özelliklere sahip olduğunu belirtmiştir. Savunma harcamalarının Türkiye'de 2010-2020 yılları arasındaki seyri incelendiğinde büyük bir sıçrayış yaşadığı çalışmada yer alan verilerle ortaya konmuştur. G20 ülkeleri ile karşılaştırıldığında on beşinci sırada yer alan Türkiye'nin, harcama miktarı olarak yetersiz gözükse de son yıllarda savunma sanayine yapmış olduğu atılımlarla ilerleyen dönemlerde daha yüksek harcamalar yapacağını ön görmüştür. Türkiye'nin jeostratejik ve jeopolitik durumu göz önüne alındığında savunma hizmetlerine GSYİH'den ayıracağı payın, başka bir ifade ile GSYİH üzerinde savunma yükünün ilerleyen yıllarda daha fazla olacağına, Dünyada ve bölgede etkin bir güç olma yolunda ilerleyen Türkiye'nin, bu alanda da ilerleyen yıllarda gelişmiş ülke seviyesine ulaşacağı kanaatine varmıştır.

Aynı zamanda eserin editörlüğünü de üstlenen Sayın Dr. Gökhan SÜMER, Sayın Serpil PEHLİVAN ile ortak olarak hazırladıkları "**Sigorta Türevleri Menkulleştirmesi ve Alternatif Risk Transferi"** konu başlıklı çalışmalarında; doğal afetlerde ve maruz kalınan risklerde yaşanan artışlardan dolayı artarak meydana gelen hasarların sigorta şirketleri tarafından karşılanmasında yaşanan güçlüklerin, yeni finansman tekniklerine olan ihtiyacı gündeme getirdiğini belirtmişlerdir. Günümüzde konvansiyonel sigorta ve reasürans haricinde kalan ve finansman yöntemlerini kapsayan alternatif risk transfer yöntemlerine başvurulmaya başlandığını ve değişen şartlara bağlı olarak sigorta riskinden korunma maliyetini düşüren sigorta türevleri ve nakit akışını, ortak bilançodan ticari menkul kıymetler aracılığı ile 3.kişilere nakledilmesi işlemi olan menkul kıymetleştirme işlemlerinin son yıllarda finans pazarında önemli bir yer edindiğini ifade etmişlerdir. Genel olarak sigortacılar ve reasürörler arasında gerçekleştirilen alternatif risk transferi yöntemlerinin sigortacıların portföy risklerini daha iyi idare etme ihtiyacı ile birlikte büyüdüğü, ekonomik büyüme ve sigortalanma oran ve sayısının artması ile risk maliyetinin düşürülmesi amaçlı alternatif risk transfer yöntemlerine olan eğilimlerin giderek artacağını belirtmişlerdir.

Yukarıda bilgi ve içerikleri kısaca belirtilen eserin ortaya çıkmasında desteklerini esirgemeyen ve çalışmanın bilim toplumu ile buluşmasına olanak veren Ekin Kitabevi'ne ve esere bölümlerini yazmak suretiyle katkıda bulunan değerli yazarlarımıza teşekkür ederim.

Dr. Gökhan SÜMER

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ iii
İÇİNDEKİLER vii

1. BÖLÜM
VERGİ DENETİM SÜRECİNDE VERGİ YÖNETİMİ
Prof. Dr. Mehmet YÜCE

GİRİŞ 1
1. VERGİ YÖNETİMİ 2
1.1. Tanım 2
1.2. Kapsam 2
2. VERGİ DENETİMİ 3
2.1. Tanım 3
2.2. Türleri 4
2.2.1. Yoklama 5
2.2.2. İnceleme 5
2.2.3. Arama 5
2.2.4. Bilgi Toplama 6
3. DENETİM SÜRECİNDE VERGİ YÖNETİMİ 6
3.1. Tanım ve Açıklama 6
3.2. Vergi Denetiminde Süreç Yönetimi 8
3.2.1. İncelemeye Alınacak Mükellef Tespiti 8
3.2.2. İncelemeye Başlama Aşaması 9
3.2.3. İnceleme Aşaması 10
3.2.4. İncelemenin Sonuçlanması Aşaması 13
3.2.4.1. Vergi İnceleme Tutanağının Tanzimi 13
3.2.4.2. Raporların Tanzimi ve Rapor Değerlendirme Komisyonlarınca Raporların Değerlendirilmesi 14
SONUÇ 16
KAYNAKÇA 17

2. BÖLÜM
DIŞ TİCARETİN FİNANSMANINDA "TÜRK EXİMBANK"
Neslihan KIZILER

GİRİŞ 19
1. TÜRK EXİMBANK' A GENEL BAKIŞ 24
2. DIŞ TİCARETİN FİNANSMANINDA "TÜRK EXİMBANK" VE ETKİNLİĞİ 26
2.1. Dış Ticaretin Finansmanında "Türk Eximbank" 26
2.2. Türk Eximbank'ın Dış Ticarette Etkinliği 27

SONUÇ **32**
KAYNAKÇA **34**

3. BÖLÜM
SOSYAL DEVLETİN BİR GEREĞİ OLARAK SOSYAL GÜVENLİK HARCAMALARI ve FİNANSMAN POLİTİKALARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Muhammed ÇELİK

GİRİŞ **37**
I. SOSYAL GÜVENLİK KAVRAMI **38**
II. SOSYAL GÜVENLİK HİZMETİ TÜRLERİ **41**
1. Primli Sistem 42
2. Primsiz Sistem 45
III. SOSYAL GÜVENLİK HARCAMALARININ FİNANSMANI **49**
1. Sosyal Güvenlik Finansmanın Kaynak ve Yöntemleri 49
2. Sosyal Güvenlik Finansmanının Mali Durumu 53
SONUÇ **58**
KAYNAKÇA **61**

4. BÖLÜM
G20 ÜLKELERİNDE SAVUNMA HARCAMALARININ ANALİZİ: TÜRKİYE KARŞILAŞTIRMASI

Öğr. Gör. Hüseyin AKKAYA

Giriş **63**
1. Kamu Harcamaları Açısından Savunma Harcamalarının Kavramsal Çerçevesi **64**
2. G20 Ülkelerinde Savunma Harcamalarının Analizi **68**
2.1. Gelişmiş Ülkelerde (G8) Savunma Harcamalarının Analizi 68
2.2. Gelişmekte Olan Ülkelerde Savunma Harcamalarının Analizi 70
3. Türkiye'de Savunma Harcamaları **73**
3.1. Durum Analizi 73
3.2. G20 Ülkeleri ile Karşılaştırma 76
Sonuç **79**
Kaynakça **81**

5. BÖLÜM
SİGORTA TÜREVLERİ MENKULLEŞTİRİLMESİ VE ALTERNATİF RİSK TRANSFERİ

Dr. Gökhan SÜMER
Serpil PEHLİVAN

GİRİŞ **83**
1. SİGORTA TÜREVLERİ **84**

1.1. Katastrofik Riskler İçin Sermaye Piyasası Ürünleri 84
1.1.1. Katastrofik Bonolar (Catastrophic Bonds) 84
1.1.2. Katastrofik Swap (Cat Swaps) 85
1.1.3. Pcs Katastrofik Sigorta Opsiyonları 86
1.1.4. Bermuda Opsiyonları 86
1.1.5. Katastrofik Risk Takasları 87
1.2. Reasürans Sözleşmeleri 88
1.2.1. İhtiyari (Facultative) Reasürans 88
1.2.2. Kotpar (Quata Share) Sözleşmeleri 88
1.2.3. Pool Anlaşmaları (Pooling) 89
1.3. İklim Türevleri 89
2. YAPILANDIRILMIŞ FİNANSMAN ve SİGORTAYA BAĞLI MENKULLEŞTİRME (Insurance-Linked Securuties) 90
2.1. Yapılandırılmış Finansman 90
2.2. Menkulleştirme 91
2.3. Sigortaya Bağlı Menkulleştirme 91
3. ALTERNATİF RİSK TRANSFERİ 94
3.1. Sınırlı Risk (Finite Risk) 95
3.2. İhtiyari Sermaye (Contingent Capital) 96
3.3. Captive Sigorta Şirketleri (Captives) 96
3.4. Çoklu Risk Ürünleri 97
SONUÇ 98
KAYNAKÇA 100

6. BÖLÜM
VERGİ PSİKOLOJİSİ VE VERGİYE GÖNÜLLÜ UYUM İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dilşad KELEŞ

GİRİŞ 101
I. VERGİ PSİKOLOJİSİ KAVRAMI 103
A. VERGİ PSİKOLOJİSİNİN TEMELLERİ 104
B. Vergi Psikolojisi Kavramı İle İlişkili Terimler 105
1. Vergi Etiği 105
2. Vergi Adaleti 106
3. Mali Bağlantı 106
4. Sosyal Normlar 107
5. Vergi Kültürü 108
6. Çoğulcu Bilgisizlik 109
7. Bilişsel Çelişki 109
8. Çerçeveleme Etkisi 110
C. Vergi Psikolojisi Kavramını Açıklamaya İlişkin Modeller 110

D. Vergi Psikolojisinin Önemi 112
E. Vergi Psikolojisinin Amaçları 113
1. Vergi Politikalarını Verimli Kılma Amacı 113
2. Vergi Uyumunu Kolaylaştırma Amacı 113
3. Toplumsal İlişkileri Düzenleme Amacı 114
F. Vergilendirme Olgusu ve Mükelleflerin Mali Tutumları 114
II. VERGİYE GÖNÜLLÜ UYUM KAVRAMI VE MÜKELLEFLERİN VERGİYE KARŞI DAVRANIŞ BİÇİMLERİ 116
A. VERGİYE GÖNÜLLÜ UYUM KAVRAMI 116
B. Vergiye Gönüllü Uyumu Etkileyen Faktörler 119
1. Vergiye Gönüllü Uyumu Etkileyen Faktörler 120
2. Mükelleflerin Vergiye Karşı Davranış Biçimleri 123
III. VERGİ PSİKOLOJİSİ VE VERGİYE GÖNÜLLÜ UYUM İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 126
SONUÇ 129
KAYNAKÇA 132

KAYNAKÇA

Arıca, Nadir (1985), İYİBİL, Ali, *İşletmelerde Vergi Denetimi* – Defter ve Belgeler, Fon Matbaası, Ankara.

Aydın, Mustafa (1984), *Örgütlerde Çatışma*, Ankara: Bas-Yay Matbaası

Başpınar, Ahmet (2005), "Türkiye'de ve Dünyada Denetim Standartlarının Oluşumuna Genel Bir Bakış" *Maliye Dergisi*, Sayı: 148, ss. 35-62.

Çavuş, Adnan (2006), Vergi İdaresinin Yükümlüyü Denetim Yolları, Marmara Ü. SBE, *Doktora Tezi*, İstanbul.

Eren, Erol (2011). *Yönetim ve Organizasyon*, İstanbul: Beta Yayınları

Güven, Fatih, Vergi Denetimi Süreç Yönetimi ve Mükellef Hakları, https://www.grantthornton.com.tr /globalassets/_markets_/tur/media/vergidenetimi_brosur_ v2.pdf, Erişim: 21.01.2021,

Hesap Uzmanları Kurulu (1985), *Türk Vergi Sistemi ve 50. Yılında Hesap Uzmanları Kurulu, HUK 50. Yıl Armağanı*, Ankara.

Kavut, Lerzan; Taş, Oktay; Şavlı, Tuba (2009), *Uluslararası Denetim Standartları Kapsamında Bağımsız Denetim*, İstanbul: İSMMMO Yayın No 130

Yüce, Mehmet (2021), *Vergi Planlaması Rehberi*, Basım sayısı:1, Bursa: MuhasebeTR Yayınları.

KAYNAKÇA

Afşar, Aslı; Altınırmak, Serpil; Polat, Çetin; Badurlar, İlkay;(2020), (Ed.Aslı Afşar), *Dış Ticaretin Finansmanı ve Teşviki*, Anadolu Üniversitesi Yayını No:4014.

Arslan, Kahraman (2014), *Dış Ticaret Politikaları*, Detay Yayıncılık, Ankara.

Avcı, İbrahim (2015), İhracatta Uygulanan Teşviklerin Uluslararası Pazarlamaya Etkisi Ve Bir Uygulama, T.C. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Bülbül, Serpil Ergün; Demiral, Arif (2016), "Türkiye Ekonomisinde Ekonomik Büyüme, İhracat, Eximbank Kredileri Arasındaki Nedensellik İlişkisi 2002-2015", *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*, Cilt 12, Sayı 46, Temmuz, ISSN 1300-0845, ss. 21-39.

Curry, Jeffrey Edmund (2002), *Uluslararası Ekonomi Uluslararası Pazarın Dinamikleri*, (Çev. Berk Kaplaner), Kontent Kitap, Uluslararası Ticaret Dizisi Serisi.

Demiral, Arif (2018), "İhracat Kredi Sigortasının Önemi: Türkiye Örneği", *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 19, Temmuz 2018, ISSN: 1309-1123, ss. 262-276.

Erel, S.İpek (1994), Dünya'da Eximbanklar "26 Ülkenin İhracat, Kredi, Sigorta ve Garanti Kuruluşlarına Genel Bakış", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, C.49, ss.77-140.

Ertekin, Meriç Subaşı Ertekin; Kutlu, Erol (2000), "1980 Sonrası Dönemde Türkiye Dış Ticaretinin Genel Bir Analizi", *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C.16, Sayı 1, ss.223-254.

Eyüpoğlu, Kemal Eyüpoğlu(2020), "Dış Ticaretin Finansmanı", (Ed.M.Sami Süygün), A'dan Z'ye Dış Ticaret, Gazi Yayınevi.

Gökbulut, Rasim İlker (t.y), *Dış Ticaretin Finansmanı ve Teşviki*, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.

Görgün, Mehmet Ragıp (2020), "Dış Ticaret Finansman Yöntemleri", Dış Ticaret Finansman Yöntemleri (Ed.Mehmet Ragıp Görgün, Selminaz Adıgüzel), Nobel Yayınevi, 2020, ss.17-38.

Melemen, Mehmet (2016), *Uygulamalı Uluslararası Ticaret*, Türkmen Kitapevi, 3.Baskı.

Özdemir, Zekai (2005), "Dış Ticaret Finansman Tekniklerinden Faktoring ve Forfaiting İşlemleri", *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (10) 2005 / 2 : 194-224.

Sakarya, Şakir (2009), "İhracat Yapan İşletmelerin Finansman Kaynaklarının Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, S.42, ss.117-134.

Seyidoğlu, Halil (2017), *Uluslararası İktisat Teori Politika ve Uygulama*, Güzem Can Yayınları No:32, 21. Baskı.

Stephens, Malcolm (1999), *The Changing Role Of Export Credit Agencies*, International Monetary Fund Pubilaciton, 1999, Washington.

Soylu, Cengiz; Demirci, Adem (2021), "İhracat Teşvik Yöntemleri ve Eximbank Kredilerinin İhracat üzerindeki Rolü", *Gümrük ve Ticaret Dergisi*, Mart, 8(23).

Şeker, Ayberk (2020). *Uluslararası Ticaret*, Nobel Yayınevi.

Tüyen, Zeki (2016), *Türkiye'de Dış Ticaret Politika Ve Uygulamaları*, Yazarın Kendi Yayınevi.

Yeşilyaprak, Mehmet (2018), "Yurt Dışı Ticari Alacak Sigortasının Firma İhracatına Etkisi: Türk Eximbank Yurt Dışı Alacak Sigortası üzerine Bir Araştırma", *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, Cilt: 10,Sayı: 19, Temmuz, ISSN: 1309-1123, ss. 358-383.

87/11914 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı.

2006-2020 Yılları Türk Eximbank Faaliyet Raporları, www.eximbank.gov.tr (02.09.2021).

Ticaret Bakanlığı https://ticaret.gov.tr/istatistikler/bakanlik-istatistikleri/gumruk-istatistikleri/dis-ticaret-verileri (04.09.2021)

Ticaret Bakanlığı Devlet Yardımları Rehberi, 2019, https://ticaret.gov.tr/data/5b87fac913b8761160fa1cf0/Devlet_Yardimlari_Rehberi.pdf (31.08.2021).

https://www.ihracat.co/2017/03/ihracat-kredi-ajanslari-eximbank.html (05.09.2021).

https://www.berneunion.org/Stub/Display/8 (01.09.2021).

https://www.berneunion.org/ (25.08.2021).

https://www.eximbank.gov.tr/tr/hakkimizda/kurumsal/bankamiz-hakkinda (03.09.2021).

https://www2.deloitte.com/tr/tr/pages/financial-advisory/articles/COVID-19-un-isletmelere-olan-finansal-etkileri.html (06.09.2021).

https://izto.org.tr/tr/tg/madde-5 (05.09.2021).

www.trademap.org (01.09.2021).

KAYNAKÇA

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, *Ana Gruplar Bazında Sosyal Yardımlar*, https://www.aile.gov.tr/media/73627/2020-faaliyet-raporu.pdf, (Erişim Tarihi: 09/07/2021).

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, *Türkiye'de Sosyal Yardım ve Hizmetler*, https://www.aile.gov.tr/media/73627/2020-faaliyet-raporu.pdf, (Erişim Tarihi: 09/072021).

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (2021), *2020 Faaliyet Raporu*, Ankara: Strateji Geliştirme Başkanlığı.

Alper, Yusuf (2018), *Sosyal Güvenlik*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.

Alper, Yusuf ve Kılkış, İlknur (2016), *İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku*, 4.Baskı, Bursa: Dora Yayıncılık.

Bulgan, Birden Güngören (2020), *Georg Jellinek'in Hak ve Devlet Kuramı*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Cichon, Michael vd., Finanching Social Protection, Quantitive Methots In Social Protection Series, International Labour Office, Geneve, 2004.

Dilik, Sait (1981), "Sosyal Yardımlar- İki Anlamlı bir Terim", *Ankara Üniversitesi Siyasa Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Ocak- Aralık 1980, Ankara.

Erdoğan, Eyüp Serdar (2018), *Avrupa Birliği Ülkeleri ve Türkiye'de Sosyal Güvenlik Harcamalarının Değerlendirilmesi*, Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi (ATAUM), Ankara: Araştırma Dizisi No:41.

Gözler, Kemal (2018), *Devletin Genel Teorisi*, Güncelleştirilmiş ve Düzeltilmiş Dördüncü Baskı, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Güler, Mehmet Atilla (2020), *Birikim, Düzenleme ve Sosyal Devletin Rolü*, Ankara: Türk Metal Sendikası Araştırma ve Eğitim Merkezi Yayınları- 44.

Güzel, Ali ve Okur, Ali Rıza (2003), *Sosyal Güvenlik Hukuku*, yenilenmiş 9. Baskı, İstanbul: Beta yayınları.

ILO- International Labour Organization (2010), *World Social Security Report: Providing Coverage in Times of Crisis and Beyond 2010/2011*, First Published, Genova: ILO Publications.

Korkusuz, M. Refik ve Uğur Suat (2009), *Sosyal Güvenlik Hukukuna Giriş*, Ankara: Karahan Kitapevi.

OECD, *Income Distribution Database: by measure*, https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=SOCX_AGG#, (Erişim Tarihi: 13/05/2021).

OECD, *Social Expenditure - Aggregated Data*, https://stats.oecd.org/Index.aspx? DataSetCode=SOCX_AGG#, (Erişim Tarihi: 13/05/2021).

Rosanvallon, Pierre (2004), *Refah Devletinin Krizi*, Çev: Burcu Şahinli, Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

SGK- Sosyal Güvenlik Kurumu, *Hastalık ve Analık Halleri Analık Hali*, http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/emekli/sikca_sorulan_sorular/analik_hali, (Erişim Tarihi: 10/09/2021).

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), Sosyal Sigortalar Kapsamında Yer Alan Kişi Sayısı, www.sgk.gov.tr/istatistikler/haziran2021, (Erişim Tarihi 10/05/2021).

Spasova, Slavina and Terry Ward, *Social Protection Expenditure and İts Financing in Europe A Study of National Policies*, European Comission-European Social Policy Network, Brussels, 2019, p. 23.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı, *Kamu Maliyesi Gerçekleşmeleri: 2006- 2017 Yılları Merkezi Yönetim Bütçe Ödenek ve Harcamaları*, https://www.sbb.gov.tr/kamu-maliyesi-gerceklesmeleri/, (Erişim Tarihi: 15/05/2021).

Sümer, Haluk Hadi (2020), *Sosyal Güvenlik Hukuku*, Birinci Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Şakar, Müjdat (2011), *İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku*, 3.Baskı, İstanbul: Beta Yayınları.

Şener, Orhan (2008), *Teori ve Uygulamada Kamu Ekonomisi*, Tıpkı 10. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları.

Tunçomağ, Kenan (1981), "1980 Yılı Başında Türkiye'nin Sosyal Güvenlik Durumu", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi*, https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/96099, ss. 709-744.

Tunçomağ, Kenan (1990), *Sosyal Güvenlik Kavramı ve Sosyal Sigortalar*, İstanbul: Beta Yayınları.

Türk Dil Kurumu (TDK),"Sosyal Güvenlik", *Türk Dil Kurumu*, Erişim Tarihi 12 Mayıs 2021, https://sozluk.gov.tr/.

Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK), *Sosyal Koruma İstatistikleri- 2019*, Haber Bülteni, Yayım Tarihi: 01 Aralık 2020.

Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK), *Sosyal Koruma İstatistikleri- 2019*, Yayım Tarihi: 01 Aralık 2020.

Yılmaz, Binhan Elif (2014), *Sosyal Güvenlik Ekonomisi*, İstanbul: Der-in Yayınları.

27/5/1983 Tarih ve 18059 Sayılı Resmî Gazete 'de Yayımlanan 2828 Sosyal Hizmetler Kanunu (SHK).

KAYNAKÇA

Bekmez S. ve Destek M. A. (2014). Savunma Harcamaları ve Sosyo-Ekonomik Faktörler. İktisat ve Toplum Dergisi, Sayı 49, 28-37.

Brzoska, M. (1995), "World Military Expenditıres", Handbook of Defense Economics I, (Ed: Keith Hartley and Todd Sandler), Amsterdam: Elsevier Science B.V., 45-67

Brown, C. V. and Jackson P. M. (1990). Public Sector Economics, Oxford.

Canbay Ş. ve Mercan D. (2017). Savunma Harcamalarının Ekonomik Büyüme ve Cari İşlemler Dengesi Üzerine Etkisi: Türkiye Örneği, Journal of Emerging Economies and Policy Volume 2, Issue 2, 86-104.

Chan, S. (1985). The Impact of Defense Spending on Economic Performance: A Survey of Evidence and Problems, Orbis , 29(2).

Collier, P.ve Hoef, A. (2007), Unintended consequences: Doesaid promotearmsraces?,Oxford Bulletin of Economics and Statistics, 69 (1), 1-27.

Değer, S. ve Şen, S. (1995), "Military Expenditure and Developing Countries" Elsevier Science B.V., (Ed.: Keith Hartley and Toddsnadler), "Handbook of DefenceEconomics I", Amsterdam.

Esteban Ortiz-Ospina ve Max Roser (2019) - "Devlet Harcamaları". Our World In Data.org sitesinde çevrimiçi olarak yayınlandı. Alınan: 'https://ourworldindata.org/government-spending' [Online Kaynak]

Giray, F. (2004). Savunma Harcamaları Ve Ekonomik Büyüme. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt:5, Sayı.1, 184.

Katoch, R. (2006). Defense Economics: Core Issues. Strategic Analysis, 30(2), 279-309.

Nadaroğlu, H. (1998). Kamu Maliyesi Teorisi, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 10. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş

Roux, E. (2007). Gunsversusbutter in South Africa An economicanalysis. In L. Roux, L. (Ed.), South African Army Vision 2020: Security Challenges Shaping the Future South African Army (pp. 257-268). Pretoria/Tshwane: Institutefor Security Studies.

SIPRI (STOCKHOLM ULUSLARARASI BARIŞ ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ), https://www.sipri.org/

Wang, T. P., Shyu, S. H. P. ve Chou, H. C. (2012), "TheImpact of Defense Expenditure on Economic Productivity in OECD Countries", EconomicModelling, 29(6), 2104-2114.

KAYNAKÇA

Akkaya, G. Cenk. (2010), "Hava Durumu Türevleri ve İklim Risklerine Karşı Potansiyel Üzerine Bir inceleme". Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi. 6/1, ss: 240.

Ankara Üniversitesi. "Pool Anlaşmaları", https://acikders.ankara.edu.tr/mod/resource/view.php?id=17231/ Erişim: 12.08.2021

Banks, Erik. (2004), Alternative Risk Transfer: Integrated Risk Management through, Insuruance, Reinsurance, and the Capital Markets. England: John Wiley&Sons LTD.

Bölükbaşı, Ayşegül. (2008), Sigortacılıkta Risk Yönetimi. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Chambers, Nurgül. (2005), "İklim Türevleri ve Fiyatlandırılması". Muhasebe ve Finansman Dergisi. Sayı: 27, ss. 55-66. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/425924 Erişim: 27.06.2021.

Chambers, Nurgül. "Yapılandırılmış Finansal Ürünler". Bilge Yatırımcı, 2011. https://www.bilgeyatirimci.com/i/yapilandirilmis-finansal-urunler-i-structured-financial-products/ Erişim: 27.06.2021

Corpus Sigorta. "Geleneksel risk transfer yöntemlerine yeni alternatifler: Katastrofik SWAP'lar".https://corpussigorta.com.tr/blog/piyasalar/geleneksel-risk-transfer-yontemlerine-yeni-alternatifler-katastrofik-swaplar-1 Erişim: 22.06.2021

Göçer, Sultan Gedik ve Danacı, Mehmet Cem. (2019), "Yapılandırılmış Varlık Fonlama Tekniği Olarak Menkul Kıymetleştirme ve Türkiye'deki Uygulamaları". Balkan Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 8/16, ss. 199-207.

Harrap, Kluwer. (1999), Dünyada ve Türkiye'de Sigorta Sirketlerinin Mali Açıdan Değerlendirilmesi ve Öneriler. Çev., Ali Murat Dişçi. Reasürör Dergisi, Sayı: 32, ss. 38-56 http://www.millire.com/dergi/sayı_32.pdf Erişim:12.07.2021

Mostert, J. F. ve Mostert, F. H. (2008), 'Finite Risk Insurance As a Form Of Alternative Risk Transfer'Coorporate Ownership&Control,volume 6, ss. 13-22.

http://www.virtusinterpress.org/IMG/pdf/COC__Volume_6_Issue_1_Fall_2008_Continued3.pdf#page=13 Erişim: 14.09.2021

Mürmann, Alexander. (2001), "Pricing Catastrophe Insurance Derivatives". Financial Market Group London School Of Economics. https://papers.ssrn.com Erişim:12.07.2021

Oksay, Suna. (2007), "Küresel Sigorta Piyasalarında Türk Sigorta Piyasasının Rekabet Gücü, Avrupa Birliği ve Türk Sigorta Sektörü" Tsrsb 2.Ulusal Sigorta Sempozyumunda Sunulan Bildiri, İstanbul.

Shang, Kailan (2013), 'Understanding Contingent Capital',Casualty Acturial Society, https://www.casact.org/sites/default/files/old/understanding_contingent_capital_complete.pdf, Erişim: 14.08.2021

Swiss Re Sigma. (1999), "Insurance-Linked Securities". https://www.swissre.com/dam/jcr:fc520ef2-27db-4ff0-bb31-2d7c3b1aba32/pr_20061212_sigma_sec_en.pdf Erişim:12.07.2021

Swiss Re Sigma. (2003), "New Swiss Re Sigma Study: The Picture Of Art". https://www.swissre.com/dam/jcr:207dbe76-425b-400f-9ae5-52ade3b7165d/sigma_no_1_ART_final_E.pdf Erişim:12.07.2021

Wagner, Fred. (1998), "Risk Securitization an Alternative of Risk Transfer of Insurance Companies". The Geneve Papers On Risk And Insurance. ss. 23-89. http://econpapers.repec.org Erişim:10.07.2021

Yanık, Serhat. (1999), "Bir Sigorta İşletmesi Türü Olarak (Captive) Sigorta Şirketi Sigortacılık: Dünya'da ve Türkiye'deki Gelişmeler". Reasürör Dergisi. Sayı: 33, ss. 20-29.

KAYNAKÇA

Aktan, C. C. (2012). Vergi Psikolojisinin Temelleri ve Vergi Ahlakı. *Çimento İşveren Dergisi*, 1-12.

Alan Lewis, S. C., & Jones, P. (2009). Individual, Cognitive and Cultural Differences in Tax Compliance: UK and Italy Compared. *Journal of Economic Psychology*, 431-445.

Alm, J. (2018b). What Motıvates Tax Complıance? *Journal of Economic Surveys*, 1-36.

Alm, J., & Gomez, J. L. (2008a). Social Capital and Tax Morale in Spain. *ECONOMIC ANALYSIS & POLICY*, 73-87.

Ayas, I., & Saruç, N. T. (2015). Vergi Kültürü Ve Vergi Ahlakı: İtalya- Türkiye. *Akü İibf Dergisi*, 179-188.

Aydoğan, S. D. (2017). Vergi Psikolojisinin Temelleri Ve Vergiye Karşı Davranışları Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi. *Balkan Ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 14-22.

Bağdiğen, M., & Erdoğan, A. (2010). Vergi Uygulamaları Karşısında Mükelleflerin Tutum ve Davranışlarının Tespiti: Zonguldak İli Örneği. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 105-122.

Bilgin, H. K. (2011). Vergi Ahlakının Teorik Çerçevesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 259-278.

Cialdini, R. (2018). The Behavıoral Economıcs Guıde. *The Behavioral*.

Cullis, J. G., & Lewis, A. (1997). Why People Pay Taxes" From A Conventional Economic Model To A Model Of Social Convention. *Journal Of Economic Psychology*, 305-321.

Cummings, R. G., Martinez-Vazquez, J., McKee, M., & Torgler, B. (2009). Tax morale affects tax compliance: Evidence from surveys and an artefactual field experiment. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 447-457.

Cvrlje, D. (2015). Tax Lıteracy As An Instrument Of Combatıng And Overcomıng Tax System Complexıty, Low Tax Morale And Tax Non-Complıance. *The Macrotheme Review*, 156-167.

Çataloluk, C. (2008). Vergi Karşısında Mükelleflerin Tutum ve Davranışları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 212-228.

Çiçek, H. (2006). Psikolojik Ve Sosyal Yönden Yükümlülerin Vergiye Karşı Tutum Ve Tepkileri. *Doktora Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çiçek, H., Karakaş, M., & Yıldız, A. (2008). *Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Vergi Yükümlülerinin Vergiyi Algılama Ve Tutum Analizi: Bir Alan Araştırması.* Ankara: T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı.

Çiçek, S., & Sabbağ, J. (2015). Mükelleflerin Vergiden Kaçınma Algısı ve Demografik Belirleyicileri Üzerine Bir Araştırma: Isparta Örneği. *Sosyoekonomi*, 45-66.

Çoban, H., & Sezgin, S. (2004). Vergi Mükelleflerinin Davranışları Üzerine Ampirik Bir İnceleme: Denizli Örneği. *19 Maliye Sempozyumu*.

Demir, İ. C. (2009a). Kamusal Harcamaların Toplumsal Algısı: Ampirik Bir Araştırma. *Maliye Dergisi*, 210-226.

Demir, İ. C. (2016b). Katlanılabilir Vergi Yükü Ve Belirleyicileri: Türkiye Üzerine Bir Araştırma. *Akü İibf Dergisi*, 79-87.

Demircan, E. S. (2004). Türkiye'de Vergi Politikalarının Siyasi Analizi: Siyasi Değişimin Vergi Kayıp Ve Kaçaklarına Etkisi Üzerine Bir İnceleme. *19. Türkiye Maliye Sempozyumu*.

Edling, H., & Nguyen-Thanh, D. (2006). Taxes and culture- Tax Reforms for Sustainable Development. *Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit*.

Erdem, M., Şenyüz, D., & Tatlıoğlu, İ. (2020). *Kamu Maliyesi.* Bursa: Ekin Kitapevi.

Eser, R., & Toıgonbaeva, D. (2011). Psikoloji Ve İktisadın Birleşimi Olarak, Davranışsal İktisat. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İibf Dergisi*, 287-321.

Giray, F. (2016). *Vergi Teşvik Sistemi ve Uygulamaları.* Bursa: Ekin Kitapevi.

Göksu, G. G., & Saruç, T. (2012). *Türkiye'de Vergiye Uyum: Mülakat Çalışması.* Mevzuat Dergisi: https://www.mevzuatdergisi.com/2012/08a/01.htm adresinden alınmıştır

Graham, R. D. (2007). Theory Of Cognitive Dissonance As It Pertains To Morality. *Journal of Scientific Psychology*, 20-23.

İpek, S., & Kaynar, İ. (2009). Demografik Faktörlerin Vergi Uyumuna Etkisi: Bir Anket Çalışmasının Sonuçları. *Maliye Dergisi*, 116-130.

James, S. (2012). Behavioural Economics and the Risks of Tax Administration. *eJournal of Tax Research*, 345-363.

James, S., & Alley, C. (2004). Tax Compliance, Self-Assessment And Tax Administration. *Journal Of Finance And Management İn Public Services*, 27-42.

Kapusuzoğlu, A. (2008). Vergi Kaçakçılığı Ve Kayıt Dışı Ekonominin Vergi Kaçakçılığının Oluşumundaki Rolü. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*.

Keskin, N. (2018). Vergiye Yönelik Mükellef Tutum Ve Tepkileri. *Meriç Uluslararası Sosyal Ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 60-75.

Kılıç, S. (2004). Mükellefin Vergi Karşısındaki Tutum ve Davranışını Etkileyen Faktörler. *Vergi Denetmenleri Derneği*, 81-90.

Kirchler, E., & Wahl, I. (2010). Tax Compliance İnventory TAX-I: Designing An İnventory For Surveys Of Tax Compliance. *Journal Of Economic Psychology*, 331-346.

Kirchler, E., Hoelzl, E., & Wahl, I. (2008). Enforced versus voluntary tax compliance: The "slippery slope" framework. *Journal of Economic Psychology*, 210-225.

Kitapçı, İ. (2016a). Bilişsel Psikolojinin Vergi Uyumuna Etkisi. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 57-69.

Kitapçı, İ. (2017b). Vergiye Psikolojik Bir Bakış: Gelir İdaresi Başkanlığı Tarafından Yayınlanan Vergi Afişlerinin Vergi Pikolojisi Açısından Değerlendirilmesi. *Maliye Dergisi*, 439-466.

Koç, Ö. E. (2019). Vergilemenin Mükellefler Üzerindeki Psikolojik Etkileri: Vergiden Kaçınma ve Vergi Kaçırma Üzerine Bir Alan Araştırması. *Business and Economics Research Journal*, 1015-1027.

Kogler, C., Mittone, L., & Kirchler, E. (2015). Delayed Feedback on Tax Audits Affects Compliance and Fairness Perceptionss. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 1-25.

Kornhauser, M. E. (2008). *Normative and Cognitive Aspects of Tax Compliance: Literature Review and Recommendations for the IRS Regarding Individual Taxpayers.* https://taxprof.typepad.com/taxprof_blog/files/Kornhauser.pdf adresinden alınmıştır

Luttmer, E. F., & Singhal, M. (2014). Tax Morale. *Journal of Economic Perspective*, 149-168.

Madi, N., Kamaluddin, A., Janggu, T., Ibrahim, M. B., Samah, A. B., & Jusoff, K. (2010). Tax Literacy among Employees: Sabah and Sarawak's Perspective. *International Journal of Economics and Finance*, 218-223.

Manuela, J., & Loureiro, P. (2014). *Behavioural Economics and Tax Compliance The Role of Identifiability, Geographical Distance and Social Norms on Tax Compliance: An Experimental Study" .* https://repositorio-aberto.up.pt/bitstream/10216/77194/2/33306.pdf adresinden alınmıştır

McCaffery, E. J., & Baron, J. (2006). Thinking About Tax. *Psychology, Public Policy, and Law*, 106-135.

Mikesell, J. L., & Birskyte, L. (2007). The Tax Compliance Puzzle: Evidence from Theory and Practice. *International Journal of Public Administration*, 1046-1081.

Narter, M. (2007). Sosyal Psikolojinin Sosyal Kavramına Dair Öneriler. *Sosyoloji Dergisi*, 23-30.

Nerré, B. (2002). Modelıng Tax Culture-A Fırst Approach. *National Tax Association*, 34-41.

Organ, İ., & Yeğen, B. (2013). Vergi Bilinci Ve Vergi Ahlakı Oluşumunda Muhasebe Meslek Mensuplarının Rolü: Adana Örneği. *Atatürk Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi*, 241-271.

Oxoby, R. J. (2003). Attitudes And Allocations: Status, Cognitive Dissonance, And The Manipulation Of Attitudes. *Journal Of Economic Behavior & Organization*, 365-385.

Özdemir, P. (2015). Vergi Kültürü Ve Göstergeleri: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergis*, 175-188.

Robison, L. J., & Hanson, S. D. (1995). Social Capital and Economic Cooperation. *Agr. and Applied Ecm*, 43-58.

Savaş, A. (2009). Vergi Dışı Piyasa Ekonomisi: Kapsamı, Etkileri Ve Öneriler. *Sayıştay Dergisi*, 51-66.

Sofracı, İ. E., & Güney, G. (2017). Vergiye Gönüllü Uyumu Etkileyen Faktörlerin Psikolojik ve Sosyolojik Yönleriyle İncelenmesi: Mersin İli Örneği. *Toplum ve Demokrasi*, 157-187.

Şenyüz, D. (2020). *Vergi Ceza Hukuku.* Bursa: Ekin Kitapevi.

Tabakan, G., & Avcı, O. (2021). Vergiye Gönüllü Uyumu Etkileyen Faktörlerin Lojistik Regresyon Analizi ile Belirlenmesi. *Sosyoekonomi*, 541-561.

Taşkın, Y. (2010). Vergi Psikolojisi ve Vergiye Karşı Mükellef Tepkileri. *Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*.

Taytak, M. (2010). II. Kademe Öğrencilerinde Vergi Bilincinin Tespiti: Ampirik Bir Araştırma. *Maliye Dergisi*, 496-512.

Tekin, A., & Gürçam, Ö. S. (2019). Davranışsal İktisat Ve Vergi Uyumu Arasındaki İlişki Üzerine Genel Bir Değerlendirme. *Avrasya Sosyal Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 65-76.

Temel, R. (2019). Poujade Ve Sarı Yelekliler Hareketlerinin Vergi Grevi/Verginin Reddi Olguları Etrafında Analizi. *Türkiye Siyaset Bilimi Dergisi*, 77-104.

Teyyare, E. (2018). Maliye Eğitiminin Vergi Okuryazarlığı Düzeyine Etkisi: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Örneği. *Yönetim Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 315-333.

Torgler, B. (2002c). Speakıng To Theorısts And Searchıng For Facts: Tax Morale And Tax Complıance In Experıments. *Journal Of Economıc Surveys*, 657-683.

Torgler, B. (2003a). Tax Morale: Theory and Empirical Analysis of Tax Compliance. Basel: Dıssertation der Universität Basel zur Erlangung der.

Torgler, B. (2007b). *Tax Compliance and Tax Morale.* UK: Edward Elgar.

Tunçer, M. (2002). Hükümet-Birey İlişkilerinin Vergi Uyumuna Etkisi ve Türkiye. *Ankara Üniversitesi Sbf Dergisi*, 107-128.

User, İ. (1992). Vergi Psikolojisi ve Vergilemenin Psikolojik Sınırı" . *Marmara Üniversitesi, İİBF Dergisi*, 63-78.

UYANIK, A. (2019). Vergi Bilinci ve Vergiye Gönüllü Uyumun Vergi Gelirlerine Etkilerinin Değerlendirilmesi. *Maliye Dergisi*, 354-386.

Weber, T. O., Fooken, J., & Herrmann, B. (2014). Behavioural Economics. *Taxation Papers Working Paper*.

Wenzel, M. (2005). Misperceptions of social norms about tax compliance: From theory to intervention. *Journal of Economic Psychology*, 862-883.

Yeniçeri, H. (2004). Beyan Esasına Dayanan Vergilerde Vergi Kayıp Ve Kaçaklarının Psikolojik Nedenlerinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma. *19.Türkiye Maliye Sempozyumu "Türkiye'de Vergi Kayıp Ve Kaçakları, Önlenmesi Yolları*.

Yurdadoğ, V., Gökbunar, R., & Tunçay, B. (2016). Vergi Uyumunu Belirleyen Faktörlere Genel Bir Bakı. *Yönetim Ve Ekonomi*, 805-816.

SİVAS TURİZMİ

Editör
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa IŞKIN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-57-8

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

Sivas şehri birçok medeniyete ev sahipliği yapmış kadim bir şehirdir. Sivas Şehri geçmişten günümüze uzanan süreçte ev sahipliği yapmış olduğu medeniyetlerin mirasını taşımaktadır. Söz konusu mirasların bazıları unutulmuş veya yok olmuş olsa da birçok miras varlığını devam ettirmektedir. Sivas şehri doğal varlıklar yönündende zengin bir şehirdir. Sivas dağları, ovaları, yaylaları, akarsuları, gölleri, şelaleleri ve manzaraları ile doğal varlıklar yönünden de zengin bir şehirdir. Bunun yanında kültürel değere sahip birçok tarihi eser Sivas şehrinde bulunmaktadır. Ayrıca somut olmayan kültürel varlıklar açısındanda zengin bir şehir olan Sivas'ta özellikle âşıklık geleneği önemli bir yere sahiptir.

Ancak böylesine zengin kaynaklara sahip olan Sivas şehrine ilişkin yazılı kaynak bulmak kolay olmamaktadır. Kitap yazımı sürecinde yazılı kaynakların sayısının çok az olduğu görülmüştür. Bazı ilçelerle ilgili yazılı kaynaklar bir tarafa online kaynaklara ulaşmakta mümkün olmamıştır. Bu nedenle yazarlar bazı ilçelere gidip direkt bilgiye ulaşmışlardır. Ayrıca söz konusu kaynakların fotoğraflarını çekerek kitapta kullanmışlardır. Bu kitap ile Sivas şehrinin bütününe ilişkin turizm odaklı yazılı kaynak oluşturmak amaçlanmıştır.

Kültürel ve doğal anlamda böylesine zengin bir şehrin turizm anlamında değerlendirilmesi önemlidir. Şehrin sahip olduğu potansiyelin ortaya çıkarılması için turizm açısından bir değerlendirme yapılması ve somut önerilerin ortaya konulmasının şehrin turizmine katkı sağlayacağı varsayılmaktadır. Bu kitap ile Sivas merkez ve ilçelerinin turizm açısından değerlendirmesi yapılmıştır.

Bu kitabın Sivas Turizmine ilişkin yazılı bir kaynak olması nedeniyle ilgili kişi ve kurumlara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca kitapta Sivas şehrinin turizm potansiyeline ilişkin değerlendirmeler bulunmaktadır. Bu nedenle kitabın turizm ile ilgili kişilere ve yatırımcılara da katkı sağlaması beklenmektedir.

Dr. Mustafa IŞKIN
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Turizm Fakültesi

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
SİVAS (MERKEZ)
Ercan POLAT

1.1. Genel Bilgiler 1
1.2. Sivas (Merkez) Doğal Varlıkları 4
1.3. Sivas (Merkez) Kültürel Varlıkları 6
1.4. Sivas (Merkez) Yemek Kültürü 12
1.5. Sivas (Merkez) ve Turizm 14
Kaynakça 17

İKİNCİ BÖLÜM
AKINCILAR
İlker ÖZTÜRK

2.1. Genel Bilgiler 19
2.2. Akıncılar İlçesi Doğal Varlıkları 22
2.3. Akıncılar İlçesi Kültürel Varlıkları 22
2.4. Akıncılar İlçesi Yemek Kültürü 25
2.5. Akıncılar İlçesi ve Turizm 26
Kaynakça 27

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ALTINYAYLA
İlker ÖZTÜRK

3.1. Genel Bilgiler 29
3.2. Altınyayla İlçesi Doğal Varlıkları 32
3.3. Altınyayla İlçesi Kültürel Varlıkları 32
3.4. Altınyayla İlçesi Yemek Kültürü 35
3.5. Altınyayla İlçesi ve Turizm 35
Kaynakça 37

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
DİVRİĞİ

Duran CANKÜL
Mustafa Çağatay KIZILTAŞ

4.1. Genel Bilgiler 39
4.2. Divriği İlçesi Doğal Varlıkları 42
4.3. Divriği İlçesi Kültürel Varlıkları 43
4.4. Divriği İlçesi Yemek Kültürü 49
4.5. Divriği İlçesi ve Turizm 50
Kaynakça 53

BEŞİNCİ BÖLÜM
DOĞANŞAR

Emre HASTAOĞLU

5.1.Genel Bilgiler 55
5.2. Doğanşar İlçesi Doğal Varlıkları 59
5.3. Doğanşar İlçesi Kültürel Varlıkları 62
5.4. Doğanşar İlçesi Yemek Kültürü 63
5.5. Doğanşar İlçesi ve Turizm 63
Kaynaklar 65

ALTINCI BÖLÜM
GEMEREK

Ahmet Turan ÖZDİKİCİ

6.1. Genel Bilgiler 67
6.2. Gemerek İlçesi Doğal Varlıkları 70
6.3. Gemerek İlçesi Kültürel Varlıkları 70
6.4. Gemerek İlçesi Yemek Kültürü 76
6.5. Gemerek İlçesi ve Turizm 76
Kaynakça 77

YEDİNCİ BÖLÜM
GÖLOVA
Mustafa IŞKIN

7.1. Genel Bilgiler 79
7.2. Gölova İlçesi Doğal Varlıkları 82
7.3. Gölova İlçesi Kültürel Varlıkları 84
7.4. Gölova İlçesi Yemek Kültürü 88
7.5. Gölova İlçesi ve Turizm 89
Kaynakça 92

SEKİZİNCİ BÖLÜM
GÜRÜN
Anıl ALTUN
Kürşad KAPLAN

8.1. Genel Bilgiler 93
8.2. Gürün İlçesinin Doğal Varlıkları 95
8.3. Gürün'ün Kültürel Varlıkları 97
8.4. Gürün İlçesinin Yemek Kültürü 98
8.5. Gürün İlçesi ve Turizm 100
Kaynakça 101

DOKUZUNCU BÖLÜM
HAFİK
Anıl ALTUN

9.1. Genel Bilgiler 103
9.2. Hafik İlçesinin Doğal Varlıkları 107
9.3. Hafik İlçesinin Kültürel Varlıkları 110
9.4. Hafik İlçesinin Yemek Kültürü 112
9.5. Hafik İlçesi ve Turizm 112
Kaynakça 114

ONUNCU BÖLÜM
İMRANLI
Anıl ALTUN

10.1. Genel Bilgiler 115
10.2. İmranlı İlçesi Doğal Varlıkları 118
10.3.İmranlı İlçesi Kültürel Varlıkları 118
10.4. İmranlı İlçesi Yemek Kültürü 120
10.5. İmranlı İlçesi ve Turizm 121
Kaynakça 122

ONBİRİNCİ BÖLÜM
KANGAL
Kürşad KAPLAN

11.1. Genel Bilgiler 123
11.2. Kangal İlçesi Doğal Varlıkları 125
11.3. Kangal İlçesi Kültürel Varlıkları 127
11.4. Kangal İlçesi Yemek Kültürü 128
11.5. Kangal İlçesi ve Turizm 129
Kaynakça 131

ONİKİNCİ BÖLÜM
KOYULHİSAR
Ezgi ŞAHİNLER ÇELİK

12.1. Genel Bilgiler 133
11.2. Koyulhisar İlçesi Doğal Varlıkları 135
12.3. Koyulhisar İlçesi Kültürel Varlıkları 137
12.4. Koyulhisar İlçesi Yemek Kültürü 139
12.5. Koyulhisar İlçesi ve Turizm 139
Kaynakça 140

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM
SUŞEHRİ
Ezgi ŞAHİNLER ÇELİK

13.1. Genel Bilgiler 141
13.2. Suşehri İlçesi Doğal Varlıkları 143
13.3. Suşehri İlçesi Kültürel Varlıkları 146
13.4. Suşehri İlçesi Yemek Kültürü 151
13.5. Suşehri İlçesi ve Turizm 151
Kaynakça 152

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ŞARKIŞLA
A. Turan ÖZDİKİCİ

14.1. Genel Bilgiler 153
14.2. Şarkışla İlçesi Doğal Varlıkları 157
14.3. Şarkışla İlçesi Kültürel Varlıkları 157
14.4. Şarkışla İlçesi Yemek Kültürü 161
14.5. Şarkışla İlçesi ve Turizm 161
Kaynakça 162

ONBEŞİNCİ BÖLÜM
ULAŞ
Kürşad KAPLAN

15.1. Genel Bilgiler 165
15.2. Ulaş İlçesi Doğal Varlıkları 168
15.3. Ulaş İlçesi Kültürel Varlıkları 169
15.4. Ulaş İlçesi Yemek Kültürü 170
15.5. Ulaş ilçesi ve Turizm 171
Kaynakça 172

ONALTINCI BÖLÜM
YILDIZELİ
Emre HASTAOĞLU

16.1. Genel Bilgiler 173
16.2. Yıldızeli İlçesi Doğal Varlıkları 176
16.3. Yıldızeli İlçesi Kültürel Varlıkları 178
16.4.Yıldızeli İlçesi Yemek Kültürü 181
16.5. Yıldızeli İlçesi ve Turizm 181
Kaynakça 183

ONYEDİNCİ BÖLÜM
ZARA
Alperen Tuğrulhan ERDEM

17.1. Genel Bilgiler 185
17.2 Zara İlçesi Doğal Varlıkları 189
17.3.Zara İlçesi Kültürel Varlıkları 190
17.4. Zara İlçesi Yemek Kültürü 192
17.5. Zara İlçesi ve Turizm 192
Kaynakça 195

Kaynakça

Acun, H. (1988) "Türkiye'de Mısır Sivas ve Çevresi Tarihi Eserler Listesi ve Turistik Değerleri" s: 192

Akbulut, Gülpınar; (2005), "Dağ Coğrafyasına Bir Örnek: Yıldızdağı ve Turizm Potansiyeli", Ulusal Coğrafya Kongresi (Prof. Dr. İsmail Yalçınlar Anısına), 29-30 Eylül 2005, İstanbul.

Endeksa, (2020) Haziran 2020 tarihinde https://www.endeksa.com/tr/analiz/sivas/ merkez/demografi adresinden erişildi

Google Maps, (2021). Sivas Şehir Merkezi Konumu, https://www.google.com/maps/@39.6914322,36.8845064,9.75z.

Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2019). Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü. 2019 1. Çeyrek Turizm İstatistikleri

Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, (2021). Sivas Gezilecek Yerler, https://sivas.ktb.gov.tr/TR-75963/sivas39i-kesfet.html.

Sivas İl Kültür Müdürlüğü (2016) "İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü Sivas İl Turizm Master Planı" s.12.

Sivas Kültür Envanteri, (2021). Sivas, https://www.sivaskulturenvanteri.com/ kategori/merkezilce/

Tunçdilek, N. (1986). *Türkiye'de Yerleşmenin Evrimi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Wikipedia, (2020) https://tr.wikipedia.org/wiki/Sivas_(il). Erişim Tarihi: 02.07.2020.

Kaynakça

Akıncılar Belediyesi. (2010). Akıncılar. İzmir: Keşif Ajans.

Akıncılar Kaymakamlığı. (2021). İlçemizin Tarihçesi. 02 25, 2021 tarihinde http://www.akincilar.gov.tr/ilcemizin-tarihcesi adresinden alındı

Akıncılar Milli Eğitim. (2017). Kültür ve Turizm. 02 26, 2021 tarihinde https://akincilar.meb.gov.tr/www/kultur-ve-turizm/icerik/104.

Cömert, M., & Çetin, K. (2017). Gastronomi Temalı Yerel Festivaller Üzerine Bir Değerlendirme. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10(54), 1092-1101.

Çoban, A. (2013). Kelkit Vadisinde Nüfusun Dağılışı. TheJournal of Academic Social Science Studies, 6(2), 297-312.

Endeksa. (2019). 02 25, 2021 tarihinde https://www.endeksa.com/tr/analiz/sivas/akincilar/demografi adresinden alındı

Kaya, D. (2009). Kültürümüzde Kardeş Veliler İnancı Sivas Örneği. 02 26, 2021 tarihinde http://dogankaya.com/fotograf/Kulturumuzde_Kardes_Veliler_inanci.pdf adresinden alındı

Koç, H., Ergün, A., & Kartal, F. (2018). Sivas İli'nde Şeker Pancarı Üreticilerinin Sorunları ve Çözüm Önerileri. International Journal of Geography and Geography Education, 38, 247-265.

ORAN. (2016). Orta Anadolu Kalkınma Ajansı, Sivas İlçe Ziyaretleri Raporu.

Pürlü, K., Altın, Y., Aygün, A., Cebecioğlu, M., Özkanat, E., Çetindağ, E., . . . Babacan, S. (2011). Sivas Kültür Envanteri 2. Cilt (İlçeler). Sivas: Sivas İl Kültür Turizm Müdürlüğü.

Sağır, S. (2010). Akıncılar Yöresinde Doğal Olarak Yetişen Kuşburnuların (Rosa Spp.) Seleksiyon Yoluyla Islahı . Ordu Üniversitesi, Fen Blimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Sivas Gezi Rehberi. (2013). Akıncılar. Sivas: İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.

Sivas İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (2021). Sivas İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. 02 25, 2021 tarihinde Akıncılar: https://sivas.ktb.gov.tr/TR-76094/akincilar.html adresinden alındı

Sivas Vadi Federasyonu. (2017). Akıncılar İlçemizi Tanıyalım. 02 26, 2021 tarihinde http://www.sivasvadi.org.tr/?pnum=97&pt=AKINCILAR.

Sivas Valiliği. (2021). 02 25, 2021 tarihinde Sivas Valiliği: http://www.sivas.gov.tr/akincilar adresinden alındı

Şahin, D., & Baştürk, Y. (2019). Sürdürülebilir Kültür Turizmi: Sivas İli Örneği. Sivas Interdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi(4), 71-89.

TUİK. (2020). Türkiye istatistik Kurumu. 02 25, 2021 tarihinde https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2020-37210 adresinden alındı

Vikipedi. (2020). Sivas'ın İlçeleri. 02 25, 2021 tarihinde https://tr.wikipedia.org/wiki/ Sivas%27%C4%B1n_il%C3%A7eleri adresinden alındı

Yazar, T., & Fataha, E. (2013). Akıncılar ve Gölöva Yüzey Araştırması.

Yürüdür, E., & Başıbüyük , A. (2002). Orta Kelkit Yöresinde İdari Yapılanmadan Kaynaklanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22(1), 83-97.

Kaynakça

Akıncı, T., & Albora, A. (2006). The Research On The West Side Of The Hittite Emperial Ruins In Sivas-Altınyayla (Kus¸akli-Sarissa). 14 Sinyal İşleme ve iletişim Uygulamaları Kurultayı, Antalya, Türkiye, 1 - 04 Nisan 2006, (s. 1-3).

Altınyayla İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, 2021). Bütün Yönleriyle Altınyayla Tarih ve Coğrafyası. http://altinyaylacpl.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/58/17/234931/dosyalar/2018_02/08101735_ALTINYAYLA_TARYHYE.pdf.

Arnhold , S. (2014). Die Altınyayla Ovası. Philosophie des Fachbereichs Geschichte und Kulturwissenschaften der Philipps-Universität Marburg vorgelegt .

Asan, H., Yalçın, H., & Şimşek, E. (2018). Sivas İli Kuş Gözlem Turizmi Potansiyelinin Değerlendirilmesi. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6(74), 630-655.

Bozkurt, S. (2020). Sivas'In Doğal ve Kültürel Kaynaklarının Ekoturizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi. Turkish Journal of Forest Science, 4(2), 172-189.

Coşkun, H. (2014). Sivas'ın Altınyayla İlçesinde Evlenme ile İlgili Örf, Âdet ve İnançlar. Erciyes Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, 37(436), 15-23.

Coşkun, H. (2016). Altınyayla Yöresinde Ziyaret Fenomeni ile İlgili İnanç ve Uygulamalar. Gaziosmanpaşa Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 4(2), 95-122.

Erdem, B. (2007). Sivas Kenti Doğal ve Kültürel Değerlerinin Peyzaj Mimarlığı ve Turizm Açısından Değerlendirilmesi . Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara .

Google Maps, (2021). Altınyayla İlçesi Konumu, https://www.google.com.tr/maps/@39.2811535,36.7500169,14.5z

Karadeli, L. (2016). Yeni Bir Hitit Kenti: Kuşaklı-Sarissa. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aydın.

Kaynar, H., & Tonus, E. (2014). Sivas Altınyayla (Tonus) İlçesi Düz Dokuma Örnekleri'Nin Motif Yönünden İncelenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli Dergisi, 7(13), 53-83.

Kaynar, H., & Tonus, E. (2016). Altınyayla (Tonus) İlçesi Halı Örneklerinin Motif Yönünden İncelenmesi. Motif Akademi Halkbilimi Dergis, 9(18), 249-282.

Pınar, A., Sarıbaş, M., & Sarıbaş, S. (2010). Okur Yazar Nüfus Oranı Türkiye Ortalamasının Altında Olan Bir İlçe: Altınyayla (Sivas). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 24, 291-309.

Pürlü, K., Altın, Y., Aygün, A., Cebecioğlu, M., Özkanat, E., Çetindağ, E., . . . Babacan, S. (2011). Sivas Kültür Envanteri 2. Cilt (İlçeler). Sivas: Sivas İl Kültür Turizm Müdürlüğü.

Sivas Gezi Rehberi. (2013). Altınyayla. Sivas: İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.

Sivas İl Kültür Turizm. (2021). Altınyayla. 02 28, 2021 tarihinde http://www.sivaskulturturizm.gov.tr/yazdir?21E3A03AFBCBB7C6874C86E59FCCEF83 adresinden alındı

Sivas Valiliği. (tarih yok). Altınyayla. 03 05, 2021 tarihinde http://www.sivas.gov.tr/altinyayla adresinden alındı

Şahin, D., & Baştürk, Y. (2019). Sürdürülebilir Kültür Turizmi: Sivas İli Örneği. Sivas Interdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi(4), 71-89.

TUİK. (2020). Türkiye istatistik Kurumu. 02 25, 2021 tarihinde https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2020-37210 adresinden alındı

Türkiye Kültür Portalı. (2013). Kültür Envanteri Anıt. 03 05, 2021 tarihinde https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/sivas/kulturenvanteri/altinyayla-merkez-cam adresinden alındı

Üke, A. (2011). Filolojik-Arkeolojik Veriler Işığında Hitit Dönemi Su Bentleri Ve Havuz Yapıları. Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11(2), 1529-1551.

Vikipedi. (2020). Sivas'ın İlçeleri. 02 25, 2021 tarihinde https://tr.wikipedia.org/wiki/ Sivas%27%C4%B1n_il%C3%A7eleri adresinden alındı

www.tripadvisor.com.tr. (tarih yok). 03 05, 2021 tarihinde https://www.tripadvisor.com.tr/Attraction_Review-g298037-d12088201-Reviews-AltInyayla_Merkez_Camii-Sivas.html adresinden alındı

www.turkcebilgi.com. (tarih yok). Akıncılar. 03 03, 2021 tarihinde https://www.turkcebilgi.com/alt%C4%B1nyayla_(sivas) adresinden alındı

Kaynakça

Akbaba, A. (2012). Destinasyon Geliştirme ve Küçük Ölçekli Turizm İşletmeleri: Akçakoca Üzerinde Bir İnceleme. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1-16.

Arat, T. (2019). Turist Memnuniyetinde Turist Rehberinin Rolü: Konya'da Bir Araştırma. Turist Rehberliği Dergisi, 31-43.

Arıkan, Z. (1994). XVI. Yüzyılda Divriği. X. Türk Tarih Kongresi (s. 2400-2423). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Divriği Belediyesi. (2018). Divriği Yemekleri: https://www.divrigi.bel.tr/yemek.aspx

Divriği Kaymakamlığı. (2020). Mahalli idareler: http://www.divrigi.gov.tr/mahalli-idareler

Gülsoy, E. (2014). XVI. Asrın İlk Yarısında Divriği Kazâsı Vakıfları. İlmi Araştırmalar, 107-130.

Kalın, M. (1998). Divriği. Divriği Belediyesi Arşivinden.

Koçkaya, F., ve Kutlu, D. (2014). Destinasyon Pazarlaması Kapsamında Divriği İlçesinin Turizm Potansiyeli ve Tanıtım Faaliyetlerine İlişkin Ziyaretçi Görüşlerinin Değerlendirilmesi. Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 152-177.

Özpay, G. (2019). Divriği İlçesi'nin Turizm Potansiyeli ve Sorunları. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 439-452.

Sakaoğlu, N. (2012). Dünya Kültür Mirası Divriği Külliyesi. Hayat Ağacı, 31-37.

Sivas Valiliği, (2021). Divriği Çaltı Kanyonu Seyir Terası, http://www.sivas.gov.tr/divrigi-yeni-bir-deger-daha-kazandi.

Tuik. (2020). Merkezi Dağıtım Sistemi https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr

Unesco. (2020). Great Mosque and Hospital of Divriğ. Unesco: https://whc.unesco.org/en/list/358/

Ünal, İ. (2016). Özel İlgi Turizm Çeşitleri. A. Yaylı, ve Ö. Sürücü içinde, Özel İlgi Turizmi (s. 89-116). Ankara: Detay Yayıncılık.

Yaylı, A. (2016). Kırsal Turizm. A. Yaylı, ve Ö. Sürücü içinde, Özel İlgi Turizmi (s. 205-232). Ankara: Detay Yayıncılık.

Kaynaklar

Doğanşar Kaymakamlığı (2020); www.dogansar.gov.tr/

Doğanşar Dernekleri (2020); http://dogansardernegi.com.

Hubyar Köyü Dernekleri (2020), www.hubyar.org

Google Maps, (2021). Doğanşar Konumu, https://www.google.com/maps/@ 39.9613487,37.3027674,9.75z

Internet ansiklopedisi, (2020); tr.wikipedia.or/wiki/doğanşar

Karaman, F (2009), Cumhuriyet Döneminde Sivas Sempozyumu Bildirileri, (II)79-117.

Karaman, F (2003), Tozanlı Kazası, 21-46, Acar Matbaacılık, İstanbul

Karaman, F (2000), Sivas Doğanşar İlçesi ve Köyleri Belgesi, 10-29, Acar Matbaacılık, İstanbul

Sivas Valiliği (2020); http://www.sivas.gov.tr/dogansar.

Kaynakça

Acun, H. (1988). "Sivas ve Çevresi Tarihi Eserlerin Listesi ve Turistik Degerleri", Vakıflar Dergisi, S.XX, Ankara, 1988.

Ardos, M. (1995). Türkiye Ovalarının Jeomorfolojisi, Cilt 1 (2. Baskı). İstanbul: Çantay Kitabevi

Aslantaş, B. (2019). Sivas İli Yerleşim Adları Üzerine Bir Dil İncelemesi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.

Bıyık, A., (2008). Gemerek Kasaba ve Köyleri (Tarihi ve Tarihi Yerleri), Berikan Yayınevi, Ankara.

Denizli, H. (1997). Sivas Tarihi ve Anıtları.

Doğan, S. (1985). İlçelerin İncisi Gemerek, Gemerek Gazetesi

Ergün, A. (2016). Sivas İlinde Coğrafi Faktörlerin Göç Olgusu Üzerine Etkileri, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya

Hançer, E. (2018). Gemerek İlçesi Çepni Beldesinde Kültürel Bir Miras: Surp Sarkis Ermeni Apostolik Kilisesi, Sanat Tarihi Yıllığı, S. 27., ss.139-181.

Google Maps, (2021). Gemerek İlçesi Konumu, https://www.google.com/maps/@39.5533984,36.0944579,8.79z.

https://sivas.ktb.gov.tr/TR-76098/gemerek.html

https://sivas.tarimorman.gov.tr/Menu/9/Ovalar-Ve-Vadiler

https://www.sivaskulturenvanteri.com

Karacabey, B. (2016). Tonus'taki Türk Dönemi Yapıları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.

Karadeniz, V. (2014). Kuruluş Yeri Seçiminde Ulaşımın Etkili Olduğu Yerleşmelere Bir Örnek: Yeniçubuk Kasabası (Gemerek-Sivas), Marmara Coğrafya Dergisi, Ocak, s. 286-312, İstanbul.

Kaya, D. (2011). Sivas Halk Oyunları, Halk Oyuncuları Davul ve Zurna Sanatçıları, Vilayet Yayınları.

Mahiroğulları, A. (2003). İlk Çağlardan Günümüze Sivas İli Kitabı. Sivas.

Pürlü, K. (2013). Sivas İli Turizm Potansiyeli ve Turizm Alanı Yatırım Önerileri, Sivas Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü.

Topçu, S.M. (2013). Osmanlı Dönemi Mimari Anıtların Fonksiyon Değiştirmesine İki Örnek: Sivas Behram Paşa Hamamı Soyunmalık Mekânı, Gemerek Çepni Köyü I Nolu Hamam", E-Journal of New World Sciences Academy, Vol. 8,

Yasak, İ. (1994). Sivas İli, Sivas

Yıldız, İ. (2009). "Sivas-Şarkısla Hardal Köyü Camisi", Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, Erzurum, S.23

Kaynakça

Ayan, Dursun (2010), Gölova, İstanbul: Dönence Yayınevi,
Google Maps, (2021). Gölova İlçesi, **Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.**.
Gölova Belediyesi, (2021). İlçemiz, http://www.golova.bel.tr/ilcemiz-tarihi.
Gölova Kaymakamlığı, (2010). Gölova Tanıtım Kitapçığı.
Sivas Valiliği, (2021). İlçelerimiz, http://www.sivas.gov.tr/ilcelerimiz.

Kaynakça

Boyraz, Z., ve Çiftçi, M. (2005). Kuruluş, Gelişme Ve Şehirsel Fonksiyonlar. *Doğu coğrafya dergisi,* 10(14), 95-119.

Eğitimhane (2021). Eğitimhane, https://www.egitimhane.com/.

Google Maps, (2021). Gürün İlçesi Konumu, https://www.google.com/maps/@38.8879542,37.2119544,10z.

Gürün Kaymakamlığı. (2021). http://www.gurun.gov.tr/hitit-evleri.

Nufusu (2021). www.nufusu.com/ilce/gurun.

Sivas Gürün İlçesi. (2019). Kültür portalı, https://www.kulturportali.gov.tr/arama/g%c3%bcr%c3%bcn+kilise adresinden alındı

Sivas Kültür Envanteri (2021). Sivas Gelenek ve Görenekleri. https://www.sivas-kulturenvanteri.com/gelenek-ve-gorenekler/.

Sivas Valiliği. (tarih yok). http://www.sivas.gov.tr/gurun adresinden alındı

Şancı, F. (2019). Gürün Ulu Camii. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.

Wikipedia (2020). wikipedia: https://tr.m.wikipedia.org/.

Wikipedia (2021). https://tr.wikipedia.org/wiki/G%C3%BCr%C3%BCn.

Kaynakça

Hafik Kaymakamlığı, (2021). Hafik, http://hafik.gov.tr/ilcemiz.

Hafik Belediyesi, (2021). Hafik, http://www.hafik.bel.tr/ilcebelde.php.

Google Maps, (2021). Hafik İlçesi Konumu, https://www.google.com/maps/@39.8610156,37.2617592,9.5z.

Sivas Valiliği. (2021). http://www.sivas.gov.tr/hafik.

Wikipedia (2021). Hafik, https://tr.wikipedia.org/wiki/Hafik

Sivas Kültür Envanteri, (2021). Hafik, https://www.sivaskulturenvanteri.com/ kategori/hafik/.

Aytekin, E., ve Avcı, Ü. H., (2019). İçi suyla dolu gizemli mağara keşfedilmeyi bekliyor, CnnTürk Haber Sitesi, https://www.cnnturk.com/yerel-haberler/sivas/hafik/ici-suyla-dolu-gizemli-magara-kesfedilmeyi-bekliyor-937605.

Kaynakça

Google Maps, (2021). İmranlı İlçesi Konumu, https://www.google.com/maps/@39.9479464,38.0293474,9.75z

İmranlı Kaymakamlığı, (2021). İmranlı, http://www.imranli.gov.tr/ilcemiz

İmranlı Belediyesi, (2021). İmranlı Hakkında, http://imranli.bel.tr/imranli-hakkinda/

Sivas Valiliği. (2021). http://www.sivas.gov.tr/imranli.

Wikipedia (2021). İmranlı, https://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0mranl%C4%B1

Sivas Kültür Envanteri, (2021). İmranlı, https://sivas.ktb.gov.tr/TR-76102/imranli.html

Kaynakça

Cılga, H. (2021). Kangal Mutfağı, http://huseyincilga.com/kangal-mutfagi/.

Gökbel, A. (1999). Kangal Yöresinde Ziyaret Yerleri ile İlgili İnanç ve Uygulamalar. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (3), 163-189.

Kangal Belediyesi, (2021). İlçe Rehberi, https://www.kangal.bel.tr/.

Google Maps, (2021). Kangal İlçesi Konumu, https://www.google.com/maps/@39.3211832,36.8068837,8.25z

Kangal Kaymakamlığı, (2021). Kangal, http://www.kangal.gov.tr/ilcemiz.

Sivas Kültür Envanteri, (2021). Kangal, https://www.sivaskulturenvanteri.com/kategori/kangal/

Sivas Valiliği. (2021). http://sivas.gov.tr/kangal-kopegi-uretim-egitim-ve-koruma-merkezinin-temeli-atildi.

Wikipedia (2021). Kangal, https://tr.wikipedia.org/wiki/Kangal.

Kaynakça

Google Maps, (2021). Koyulhisar İlçesi Konumu, https://www.google.com.tr/ maps /@40.2970467,37.8199267,15z.

Karaca, D. (2010). Sosyo-Kültürel Açıdan Koyulhisar. Sivas 1000 Temel Eser: Sivas.

Karadeniz, V. Koyulhisar'ın Coğrafi Etüdü. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Erzurum 2010.

Kayalı, Ö. ve Yılmaz, A. (2008). Kültür Hazinesi Koyulhisar'dan Derlemeler. Koyulhisar.

Koyulhisar Kaymakamlığı, (2020). Koyulhisar. http://www.koyulhisar.gov.tr/.

Sivas İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. https://sivas.ktb.gov.tr/

T.C. Sivas Valiliği. http://www.sivas.gov.tr/koyulhisar

Türkiye İstatistik Kurumu (2020). http://tuik.gov.tr/Start.do

Wikipedia. https://tr.wikipedia.org/wiki/Koyulhisar.

Kaynakça

Avan, S. Suşehri Monografisi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Niğde 2010.

Bakanlar Kurulu Kararı. (2017, 21 Ocak). Resmi Gazete. (Sayı: 29955). Erişim adresi: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/01/20170121M1.pdf

DSİ. http://bolge19.dsi.gov.tr/isletmedekitesisler/baraj-ve-g%C3%B6letler

Ege, İ. (2017). Coğrafyası, Tarihi ve Folkloruyla Suşehri. Sivas 1000 Temel Eser: Sivas.

Google Maps, (2021). Suşehri İlçesi Konumu, https://www.google.com.tr/maps/@40.4725715,37.6422858,9z

ORAN (Orta Anadolu Kalkınma Ajansı), (2016). Sivas İlçe Ziyaretleri Raporu. Erişim adresi: http://www.oran.org.tr/images/dosyalar/20180803160804_0.pdf

Suşehri Kaymakamlığı. İlçemiz, http://www.susehri.gov.tr/

Türkiye İstatistik Kurumu (2020). Suşehri Nüfusu, http://tuik.gov.tr/Start.do

Sivas İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (2021). Suşehri, https://sivas.ktb.gov.tr/

Sivas Suşehri Polat Deresi Köyleri Kültür Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği. Erişim adresi: http://www.polatderesi.org/?pnum=84&pt=2019++%C5%9EENL%C4%B0KLER

Suşehri Belediyesi. İlçemiz, http://www.susehri.bel.tr/

Yazar, T. (2015). Tarihi ve Kültür Varlıklarıyla Suşehri. Türk Tarih Kurumu: Ankara.

Wikipedia. https://tr.wikipedia.org/

Kaynakça

Acun, H. (1988). "Sivas ve Çevresi Tarihi Eserlerin Listesi ve Turistik Degerleri", Vakıflar Dergisi, S.XX, Ankara, 1988.

Ardos, M. (1995). Türkiye Ovalarının Jeomorfolojisi, Cilt 1 (2. Baskı). İstanbul: Çantay Kitabevi

Aslantaş, B. (2019). Sivas İli Yerleşim Adları Üzerine Bir Dil İncelemesi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.

Bozkuş, M. (1999). Sivas ve Çevresinde Yaşayan Alevilerin İnançları, On Dokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Samsun.

Çağlar, S. (2019). Sivas İlinin Turistik Arz Potansiyelinin SWOT Analizi İle Belirlenmesi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.

Denizli, H. (1997). Sivas Tarihi ve Anıtları.

Ergün, A. (2016). Sivas İlinde Coğrafi Faktörlerin Göç Olgusu Üzerine Etkileri, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya

Gökbel, A. (2002). Şarkışla Yöresinde Ziyaret Yerleri İle İlgili İnanç ve Uygulamalar, Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, VI/1, Sivas.

Karacabey, B. (2016). Tonus'taki Türk Dönemi Yapıları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.

Kaya, D. (2011). Sivas Halk Oyunları, Halk Oyuncuları Davul ve Zurna Sanatçıları, Vilayet Yayınları.

Mahiroğulları, A. (2003). İlk Çağlardan Günümüze Sivas İli Kitabı. Sivas.

Pürlü, K. (2013). Sivas İli Turizm Potansiyeli ve Turizm Alanı Yatırım Önerileri, Sivas Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü.

Sivas İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, (2021). Gemerek, https://sivas.ktb.gov.tr/TR-76098/gemerek.html

Sivas Kültür Envanteri, (2021). Şarkışla, https://www.sivaskulturenvanteri.com

Sivas Valiliği, (2021). Şarkışla, www.sivas.gov.tr

Şarkışla Belediyesi, (2021). İlçemiz, www.sarkisla.bel.tr

Şarkışla Kaymakamlığı, (2021). İlçemiz, www.sarkisla.gov.tr

Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, Ovalar ve Vadiler, https://sivas.tarimorman.gov.tr/Menu/9/Ovalar-Ve-Vadiler

Topçu, U. (2019). Şarkışla Ortaköy Alevileri Geçiş Ritüelleri, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.

TÜİK, (2021). Şarkışla Nüfusu, www.tuik.gov.tr

Yasak, İ. (1994). Sivas İli, Sivas

Yıldız, İ. (2009). "Sivas-Şarkısla Hardal Köyü Camisi", Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, Erzurum, S.23.

Kaynakça

Google Maps, (2021). Ulaş İlçesi Konumu, https://www.google.com.tr/maps /@39.4268486,37.0811468,9.75z.

Sivas Kültür Envanteri, (2021). Ulaş, https://www.sivaskulturenvanteri.com/ kategori/ulas/.

Ulaş Belediyesi, (2021). İlçe Rehberi, https://www.ulas.bel.tr/UlasHakkinda.html

Ulaş Kaymakamlığı, (2021). Ulaş, http://www.ulas.gov.tr/ilcemiz

Wikipedia (2021). Ulaş, https://tr.wikipedia.org/wiki/Ula%C5%9F

Kaynakça

Acun, H. Sivas ve Çevresi Tarihi Eserlerinin Listesi ve Turistik Değerleri

Akbulut, G. 2010, Türkiye'de Kaplıca Turizmi Ve Sorunları Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(1):35-54.

Asan, H., Öksüz, A., 2018, The Developing Value in Scope of Special Interest Tourism: Case of Sivas Province Social Sciences Researches in the Globalizing World, 545-560

Google Maps, (2021). Yıldızeli İlçesi Konumu, https://www.google.com.tr/maps/@39.8661034,36.598823,15.75z

http://kaynakca.hacettepe.edu.tr/eser/129801/sivas-ve-cevresi-tarihi-eserlerinin-listesi-ve-turistik-degerleri

https://atadan.wordpress.com/2007/05/06/yildizeli-yemek/

https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/sivas/kulturenvanteri/seyh-hall-turbes

https://www.sivaskulturu.com/ilceler-koyler/yildizeli/

Paksoy, M., Akkurt, A. 2015, Termal Turizm Açısından Sivas Sıcak Çermik Kaplıcası, Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi 5 (2): 77-83.

Sivas'ta Kültür Ve Turizmi Geliştirme Strateji Planı, 2013, Sivas Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.

Uzun, T, 2019, Sivas Yıldızeli Şeyh Halil Türbesi Duvar Resimleri, History Studies, 1839-1853.

Kaynakça

Adnan Mahiroğulları, Dünden Bugüne Zara, Sivas 1999, s. 230.

Akpınar, E. ve Akbulut, G. (2007). Hafik Gölü ve yakın çevresinin turizm olanakları. Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 9, Sayı 1, 1-24

Asan, H., Yalçın, H. M., ve Şimşek, E. (2018). Sivas İli Kuş Gözlem Turizmi Potansiyelinin Değerlendirilmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *6*(74), 630-655.

Bahadır, M. (2011). Kızılırmak Nehri akım değişimlerinin istatistiksel analizi. *Turkish Studies (Elektronik)*, *6*(3), 1339-1356.

Çelik, N., ve Akpulat, H. A. (2009). Tödürge Gölü (Sivas) ve Çevresi Florası. *Fen Bilimleri Dergisi*, *30*(1).

Galip, E. (2010) XIX. YÜZYILDA ZARA ÜZERİNE BAZI BİLGİLER. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *8*(2), 99-111.

Google Maps, (2021). Zara İlçesi Konumu, https://www.google.com/maps /@40.0291862,37.5193712,9.75z.

Göksu, E. (2009). Kösedağ Savaşı (1243). *Pursuit of History*, *1*(2).

Muratgeldiev, Y., Küçüködük, M., Bingöl, Ü., Güney, K., ve Geven, F. (2000). İran-Turan Floristik Bölgesi. Selçuk Üniversitesi Fen Fakültesi Fen Dergisi, 1(16), 119-124.

Turan, O. (1984). Selçuklular zamanında Türkiye tarihi: Anadolu'da Türk vatanı (1071, Malazgirt) ve Türk devletinin (1075, Iznik) kuruluşu 900. yıl-dönümü hâtırasına armağan.

Usta, A., Yılmaz, M., ve Kocamanoğlu, Y. O. (2014). Anadolu çaprazı üzerindeki orman ağaçlarının dağılımı ile iklim arasındaki ilişkiler, II. Ulusal Akdeniz orman ve çevre sempozyumu, 22-24.

Yazıcı, H., Ve Şahin, İ. F. (1999). Demiryurt (Tödürge-Sivas) sulak alanı ve yakın çevresinde coğrafi gözlemler. Türk Coğrafya Dergisi, (34).

Sivas İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, (2020) https://sivas.ktb.gov.tr/TR-76109/zara.html

Kültür Portalı (2017) Kültepe Höyüğü https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/sivas/kulturenvanteri/kultepe-hoyugu

Kültür Portalı (2017) Tödürge Gölü https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/sivas/gezilecekyer/todurge-golu

Kültür Portalı (2017) Tödürge gölü https://kulturportali.gov.tr/turkiye/sivas/gezilecekyer/todurge-golu

NUFUSU (2020) Zara Sivas Nüfusu https://www.nufusu.com/ilce/zara_sivas-nufusu
TUİK (2019) Eğitim durumu https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=130&locale=tr
Zara Kaymakamlığı (2019) http://www.zara.gov.tr/zara-bali
Zara Kaymakamlığı (2020) https://www.zara.bel.tr/zara-ilcesi-ekonomik-yapi.

SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI VE STRATEJİK YÖNETİM

Dr. Nil KONYALILAR

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-45-6

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Mart 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

Aaker A. David, ***Developing Business Strategies,*** 4th ed., John Willey, New York, 1995.

Acar H. Hulusi ve Eker Mehmet, "Ormancılıkta Karar Verme Süreçlerinde Orman Yol ve Üretim Planlarının Değerlendirilmesi," ***Kafkas Üniversitesi Artvin Orman Fakültesi Dergisi,*** 2001, Sayı: 1, 67-74.

Ağlargöz Ozan ve Akgül Abdullah Yağız, "Kurumsal Sosyal Sorumluk Performansı ve Uluslararasılaşma Düzeyi: Fortune 100 Türkiye İşletmeleri Kapsamında Bir Araştırma", ***Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,*** 2019,Cilt: 20, Sayı: 2, 63-81.

Akat Ömer, ***İşletme Politikası ve Stratejik Pazarlama,*** Ekin Kitabevi, Bursa, 1998, s. 33.

Akın Bahadır, "Küçük Ölçekli İşletmelerde Stratejik Planlama ve Yönetim", ***MPM Verimlilik Dergisi,*** 1996, Sayı: 1, 43-51.

Akmut Özdemir, Aktaş Ramazan, Aykaç Burhan, Doğanay Mete ve Durukan Tülin, ***Girişimciler İçin İşletme Yönetimi,*** Gazi Yayınları, Ankara, 2003.

Aksoy Fatma, "İşletmelerde Sürdürülebilirlik Raporlama Çerçeveleri", ***Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi,*** 2019, Cilt: 21, Sayı: 2, 324-346.

Aktan Coşkun Can, "Meslek Ahlakının Temelleri ve Boyutları", ***Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi,*** 1999, Cilt: 5, Sayı: 2, 151-164.

Aktan Coşkun Can, ***2000'li Yıllarda Yeni Yönetim Teknikleri (2) Stratejik Yönetim,*** TÜGİAD Yayını, İstanbul, 1999.

Aktan Coşkun Can, ***Değişim Çağında Yönetim,*** Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2003, 67–125.

Aktan Coşkun Can, Stratejik Yönetim ve Stratejik Planlama, ***Çimento İşveren Dergisi,*** 2008, Cilt: 22, Sayı: 4, 4-21.

Aktepe Eyüp, ***Genel İşletme,*** Nobel Yayınevi, İstanbul, 2007.

Alakavuklar Ozan Nadir, Kılıçaslan Selcen ve Öztürk Engin Bağış, "Türkiye'de Hayırseverlikten Kurumsal Sosyal Sorumluluğa Geçiş: Bir Kurumsal Değişim Öyküsü", ***Yönetim Araştırmaları Dergisi,*** 2009, Cilt: 9, Sayı: 2, 103-143.

Alpkan Lütfihak, "Strateji Belirleme Sürecinin Kapsamlılığı," ***Doğuş Üniversitesi Dergisi,*** 2011, Cilt: 1, Sayı: 2, 1-19.

Andrews R. Kenneth, ***The Concept of Corporate Strategy, Dow Jones—Irwin,*** Homewood, IL, 1971, Ansofi', HI Corporate Strategy: An Analytic Approach to Business Policy for Growth and Expansion, New York, 1965.

Ansoff H. Igor, Managing Strategic Surprise by Response to Weak Signals, ***California Management Review,*** 1975, Volume: 18, No: 2, 21-33.

Arman Kırım, ***Yeni Dünyada Strateji ve Yönetim,*** Sistem Yayıncılık No: 158, İstanbul, 1998.

Arslan Mahmut, ***Yönetim ve Organizasyon,*** Editör: Salih Güney, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2001.

Ateş Burcu Aslantaş ve Senal Serpil, "Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kapsamında Muhasebenin Sosyal Sorumluluğu: Süleyman Demirel Üniversitesi'nde Bir Araştırma", ***Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi,*** 2012, Cilt: 16, Sayı: 1, 71-85.

Avcı Umut, ***İşletmelerde Stratejik Yönetim,*** Editör: Okumuş, Fevzi, Günlü, Ebru ve Koyuncu, Mustafa, Seçkin Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul, 2012.

Aydın Ahmet Hamdi, ***Yönetim Bilimi,*** Seçkin Yayınları, Ankara, 2010.

Bağlı Mehmet Selim, "Teorik ve Tarihsel Açıdan Bütçe Hakkı", ***Yasama Dergisi,*** 2012, Sayı: 20, 39-77.

Balı Selçuk ve Cinel Mehmet Ozan, "Bir Rekabet Aracı Olarak Kurumsal Sosyal Sorumluluk", ***ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi,*** 2011, Cilt: 2, Sayı: 4, 45-61.

Barca Mehmet, "Stratejik Yönetim Düşüncesinin Evrimi: Bilimsel Bir Disiplinin Oluşum Hikayesi", ***Yönetim Araştırmaları Dergisi,*** 2005, Cilt: 5, Sayı: 1, 7-38.

Barca Mehmet, ***Economic Foundations of Strategic Management,*** Routledge, Londra, 2017.

Barnett L. Michael, "Stakeholder Influence Capacity and the Variability of Financial Returns to Corporate Social Responsibility", ***Academy of Management Review,*** 2007, Volume: 32, No: 3, 794–816.

Barron G. Bennie, Henderson V. Martha and Newman Pamela, "Strategic Leadership: A Theoretical and Operational Definition", ***Journal of Instructional Psychology,*** 1995, Volume: 22, No: 2, 178-195.

Barutçugil İsmet, ***Stratejik Yönetim,*** Kariyer Yayıncılık İletişim, Eğitim Hiz. Ltd. Şti., İstanbul, 2013.

Baş Türker, ***İşveren Markası:Yüksek Nitelikli Çalışanları Çekmenin ve Elde Tutmanın Anahtarı,*** Optimist Yayınları, İstanbul, 2011.

Başar Haşmet, ***İşletmelerde Stratejik Planlama ve Yönetim, Yönetim ve Organizasyon,*** Damla Ofset Matbaacılık, Konya, 1998, 89-102.

Başpınar Ö. Nuran ve Çakıroğlu Demet, ***Meslek Etiği,*** Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, 2012.

Bauman W. Christopher and Linda J. Skıtka, "Corporate Social Responsibility as a Source of Employee Satisfaction", ***Research in Organizational Behavior,*** 2012, No: 32, 63-86.

Baykal Tan, "Örgütlerde Etkinlik ve Etkililik İçin Stratejik Yönetim ve Stratejik Planlama," ***Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi,*** 2018, Cilt: 7, Sayı: 2, 151-160.

Bayrı Osman, "Maliyet Liderliği Stratejisi Açısından Maliyet-Hacim Analizleri", ***Muhasebe ve Finansman Dergisi,*** 2005, Sayı: 28, 184- 197.

Becan Cihan, "Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kavramının Paydaş Teorisi ve İletişim Yaklaşımı açısından Değerlendirilmesi: bankaların basın Bültenlerine Yönelik Bir İçerik Analizi", ***Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi,*** 2011, Cilt: 7, Sayı: 1, 16-35.

Becerikli Sema Yıldırım, "Stratejik Yönetim Planlaması: 2000'li Yıllarda işletmeler için Yeni Bir Açılım", ***Amme idaresi Dergisi,*** 2000, Cilt: 33, Sayı: 3, 97-109.

Bilgiç Remziye ve Bilgin Mehmet, "Ergenlerin Cinsiyet ve Öğrenim Kademesi Düzeylerine Göre Bilişsel Esneklik Düzeyleri ile Karar Stratejileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", ***Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi,*** 2016, Cilt: 2, Sayı: 2, 39-55.

Bilginoğlu Fahir, "İşletme Yönetiminde Yeni Bir Kavram: Maliyet Yönetimi", ***Yönetim Dergisi,*** 1994, Cilt: 5, Sayı: 19, 3-5.

Birgül Ayman Güler, ***Yeni Sağ ve Devletin Değişimi,*** TODAİ Yayını, No: 266, Ankara, 1996.

Bowman Cliff, ***The Essence of Strategic Management,*** Prentice Hall International, London, 1990.

Brown J. Tom and Dacin A. Peter, "The Company and the Product: Corporate Associations and Consumer Product Responses", ***Journal of Marketing,*** 1997, No: 61, 68-84.

Bryson M. John, ***Strategic Planning for Public and Nonprofit Organizations,*** Jossey-Bass Publishers, San Francisco, 1995.

Bryson M. John, ***Strategic Planning for Public and Nonprofit Organizations,*** Jossey-Bass, San Francisco, 1988.

Bryson Norman, "The Gaze in the Expanded Field", ***Vision and Visuality,*** Bay Press, Seattle,1988, No: 1.

Budak Gökhan, ***Mükemmel Yönetim Stratejileri,*** Kapital Yayınları, İstanbul, 1995.

Camp C. Robert, ***Benchmarking -he Search for Industry Best Practices That Lead to Superior Performance,*** Quality Press, Milwaukee, 1989.

Can Ali ve İbicioğlu Hasan, "Yönetim ve Yöneticilik Yönünden Üniversite Hastanelerinin Değerlendirilmesi", ***Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi***, 2008, Cilt: 13, Sayı: 3, 253-275.

Can Halil, ***Organizasyon ve Yönetim,*** 5. Baskı, Siyasal Kitapevi, Ankara, 1999.

Canpolat Hasan, "İl Düzeyinde Stratejik Planlama ve Sivas İli Uygulamalarının Değerlendirilmesi", ***Maliye Dergisi,*** 2010, Sayı: 159, 1-20.

Carroll B. Archie, "The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward the Moral Management of Organizational Stakeholders", ***Business Horizons,*** 1991, Volume: 34, No: 4, 39-48.

Celement W. Ronald, "The Lessons from Stakeholder Theory for U.S.Business Leaders", ***Business Horizons,*** 2005, Volume: 48, No: 3, 255-264.

Cengiz Emrah, Gegez, A. Ercan Müge F. Arslan, Serdar Pirtini ve Mehmet Tığlı, ***Uluslararası Pazarlara Giriş Stratejileri,*** Der Yayınları, İstanbul, 2003.

Ceran Yunus ve Bezirci Muhammet, "Pazarlama Bilgi Sistemi-Muhasebe Bilgi Sistemi İlişkisine Stratejik Bir Yaklaşım: Stratejik Pazarlama Muhasebesi", ***Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,*** 2011, Sayı: 26, 103-115.

Chen Lujie, Tang Ou and Fu Jia "The Moderating Role of Supplier Involvement in Achieving Sustainability", ***Journal of Cleaner Production,*** 2019, No: 235, 245-258.

Clark N. Delwyn, "Strategic Management Tool Usage: a Comparative Study", ***Strategic Change,*** 1997, Volume: 6, No: 7, 417-427.

Clayton J. Mark, "Delphi: a Technique to Harness Expert Opinion for Critical Decision Making Tasks in Education", ***Educational Psychology,*** 1997, Volume: 17, No: 4, 373-386.

Çalık Temel, Sezgin Ferudun ve Çalık Cemal, ***Yönetimde Problem Çözme Teknikleri,*** Nobel Yayınları, İstanbul, 2003.

Çalışkan Esra Nemli, ***Uluslararası Yönetim Stratejik Bir Yaklaşım,*** Beta Yayınevi, İstanbul, 2011.

Çetinkaya Özlem, "Rekabet Stratejilerinin Belirlenmesinde Portföy Analizi ve Tariş Üzerine Bir Araştırma," ***Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,*** 2006, Cilt: 8, Sayı: 3, 57-76.

Çıftçı Hakkı, "Türkiye'nin Bilim ve Teknoloji Stratejisi", ***Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,*** 2004, Cilt: 13, Sayı: 1, 57-73.

Çoban Bilal ve Karakaya Yunus Emre, "Geleceği Planlamada Stratejik Yönetim ve SWOT Analizi: Kavramsal Yaklaşımlar", ***e-Journal of New World Sciences Academy***, 2010, Cilt: 5, Sayı: 4, 342-352.

Çoban Hasan, ***Bilgi Toplumuna Planlı Geçiş; Bilgi Toplumuna geçmek için Stratejik Planlama ve Yönetim Bilgi sistemi Uygulaması,*** DPT, Ankara, 2003.

Daft L. Richard, ***Organization Theory and Design,*** Sixth Edition, South Western College Publishing, Cincinnati, 1997.

Dalay İsmail, Recai Coşkun ve Altunışık Remzi, ***Stratejik Boyutuyla Modern Yönetim Yaklaşımları,*** Beta Yayınları, İstanbul, 2002.

Dalkey Norman and Helmer Olaf, "An Experimental Application of the Delphi Method to the use of Experts", ***Management Science,*** 1963, Volume: 9, No: 3, 458-467.

Daştan Abdulkerim ve Bellıklı Uğur, "Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Muhasebe Etkileşimi: Türkiye'de Kurumsal Yönetim Endeksine Dâhil İşletmelerde Bir Araştırma", ***Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,*** 2015, Cilt: 10, Sayı: 1, 177-208.

Daştan Abdulkerim, Yaşar Bayraktar ve Uğur Bellikli, " Muhasebe Mesleğinde Etik İkilem ve Etik Karar Alma Konularında Farkındalık Oluşturma: Trabzon İlinde Bir Araştırma", ***Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,*** 2015, Cilt: 29, Sayı: 1, 63-83.

David R. Fred, ***Strategic Management: Concepts & Cases,*** 13th Edition, Pearson Education, Inc., Publishing as Prentice Hall, Ch 1-2, New Jersey, 2011.

Demir Nesrin, "Demokrasinin Temel İlkeleri ve Modern Demokrasi Kuramları", ***Ege Academic Review,*** 2010, Sayı: 10, Cilt: 2, 597-611.

Demircan M. Levent ve Moltay Can Arda, ***Bilgiyi Yönetmek,*** Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 1997.

Demirhan Dilek, "İşletmelerde Stratejik Bilgi Sistemleri Yönetimi ve Rekabet Üstünlüğü Elde Edilmesindeki Rolü", ***Ege Akademik Bakış Dergisi,*** 2002, Cilt: 2, Sayı: 2, 117-124.

Dess G. Gregory and Miller Alex, ***Strategic Management: Mission and the,*** The Mcgraw-hill Companies inc., New York, 1996.

Dicken Peter, ***Global Shifı The Internationalisation of Economic Activity,*** Paul Chapman Publishing Ltd., London, 1992.

Dinçer Ömer, ***Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası,*** Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 1998.

Doğan Selen ve Demiral Özge, "İnsan Kaynakları Yönetiminde Çalışanların Kendilerine Doğru Yolculuk Yöntemi: Yetenek Yönetimi", ***Journal of the Cukurova University Institute of Social Sciences,*** 2008, Cilt: 17, Sayı: 3, 145-166.

Douglas P. Susan and Wınd Yoram, "The Myth of Globalization", ***Columbia Journal of World Business,*** 1987, Volume: 22, No: 4, 19-29.

Drucker Peter, ***21. Yüzyıl İçin Yönetim Tartışmaları,*** Çeviren: İ. Bahçıvangil, Epsilon Yayıncılık, İstanbul, 1999.

Duff Angus, "Corporate Social Responsibility as a Legitimacy Maintenance Strategy in the Professional Accountancy Firm", ***The British Accounting Review,*** 2017, Volume: 49, No: 6, 513-531.

Duff Angus, "Corporate Social Responsibility Reporting in Professional Accounting Firms", ***The British Accounting Review,*** 2016, Volume: 48, No: 1, 74-86.

Durna Ufuk ve Eren Veysel, "Kamu Sektöründe Stratejik Yönetim", ***Amme İdaresi Dergisi,*** 2002, Cilt: 35, Sayı: 1, 55-75.

Dursun İbrahim Taha, "Örgüt Kültürü ve Strateji İlişkisi: Hofstede'nin Boyutları Açısından Bir Değerlendirme", ***Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*****,** 2013, Cilt: 1, Sayı: 4, 43-56.

Dursun Meral, "Butik Otel Sektörü ve Rekabet Analizi: Daphnis Otel Örneği," ***Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi,*** 2016, Cilt: 6, Sayı: 2/1, 162 – 182.

Efe Şeref, "Kamuda Stratejik Planlamaya Dayalı Performans Yönetimi: Türkiye Uygulaması ve Sorunlar", ***Sayıştay Dergisi*****,** 2012, Sayı: 87, 121-142.

Efil İsmail, ***İşletme Organizasyonu ve Ekip Çalışması,*** Aktüel Yayınları, İstanbul, 2005.

Erdıl Oya, Kalkan Adnan ve Alparslan Ali Murat, "Örgütsel Ekoloji Kuramından Stratejik Yönetim Anlayışına", ***Doğuş Üniversitesi Dergisi,*** 2011, Cilt: 12, Sayı: 1, 17-31.

Eren Erol, Aren Selim ve Lütfihak Alpkan, "İşletmelerde Stratejik Yönetim Faaliyetlerini Değerlendirme Araştırması", ***Doğuş Üniversitesi Dergisi,*** 2000, Cilt: 1, Sayı: 1, 23-28.

Eren Erol, ***İşletmelerde Stratejik Planlama,*** Beta Basım Yayıncılık, İstanbul, 2000.

Eren Erol, ***İşletmelerde Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası,*** Beta Yayınları, İstanbul, 2000.

Eren Erol, ***Küresel Stratejiler ve Stratejik İş Birlikleri,*** Editör: Zeyyat Hatiboğlu'na Armağan, Lebib Yalkın Yayımları, İstanbul, 2004, 128-129.

Eren Erol, ***Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası,*** 6. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2002.

Eren Erol, ***Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası,*** Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 2010.

Ergin Esin, ***İşletme Politikası,*** Der Yayınları, İstanbul, 1992.

Erol Yücel, "Stratejik Yönetim ve İşletme Analizi İlişkisi: Kavramsal Bir Çalışma", ***Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi,*** 2017, Cilt: 12, Sayı: 1, 1-26.

Ersun Nur ve Arslan Kahraman, "Turizmde Destinasyon Seçimini Etkileyen Temel Unsurlar ve Pazarlama Stratejileri", ***Marmara University Journal of the Faculty of Economic & Administrative Sciences*****,** 2011, Cilt: 31, Sayı: 2, 229-247.

Ertaş Handan ve Atalay İlhan, "Yerel Yönetimlerde Performans Yönetimi", ***Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*****,** 2016, Sayı: 12, 70-82.

Ertuğrul Fatmanur, "Paydaş Teorisi ve İşletmelerin Paydaşları ile İlişkilerinin Yönetimi", ***Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,*** 2008, Sayı: 31, 199-223.

Ertuna Özer, "Muhasebe Teori ve Uygulaması: Bugünü ve Yarını", ***Accounting & Financial History Research Journal,*** 2019, Sayı: 17, 28-46.

Ertürk Mümin, ***İşletme Biliminin Temel İlkeleri,*** Beta Yayınları, İstanbul, 2011.

Ertürk Mümin, ***İşletmelerde Yönetim ve Organizasyon,*** Beta Yayınları, İstanbul, 2009.

Eryiğit Burak Hamza, "Stratejik Planlama, Stratejik Planlamaya İlişkin Alternatif Yaklaşımlar ve Stratejik Yönetim Okulları", ***Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi,*** 2013, Cilt: 4, Sayı: 9, 152-173.

Fahey Liam and Prusak Laurence, "The Eleven Deadliest Sins of Knowledge Management", ***California Management Review,*** 1998, Volume: 40, No: 3, 265-276.

Fidan Yahya, "Yönetimden Yönetişime: Kavramsal Bir Bakış," ***Yalova Sosyal Bilimler Dergisi,*** 2011, Sayı: 1, Cilt: 1, 5-10.

Fremann R. Edward and McVea John, ***A Stakeholder Approach to Strategic Management,*** Handbook of Strategic Management, Oxford: Blackwell Publishing, New York, 2001, 189-207.

Garrıga Elisabet and Melé Domènec, "Corporate Social Responsibility Theories: Mapping the Territory", ***Journal of Business Ethics,*** 2004, Volume: 53, No: 1-2, 51-71, p. 58.

Gatewood, Robert ***Management,*** Irwin Inc., Chicago, 1995.

Gaudın Jean Pierre, "Modern Governance, Yesterday and Today: Some Clarifications to be Gained From French Government Policies", ***International Social Science Journal,*** 1998, Volume: 50, No: 155, 47-56.

Genç Nurullah, ***Yönetim ve Organizasyon –Çağdaş Sistemler ve Yaklaşımlar,*** 3. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2005.

Gençoğlu Ümit Gücenme ve Aytaç Alp, "Kurumsal Sürdürülebilirlik Açısından Entegre Raporlamanın Önemi ve BIST Uygulamaları", ***Muhasebe ve Finansman Dergisi,*** 2016, Sayı: 72, 51-66.

Ginter, M. Peter; Andrew C. Rucks and Duncan W. Jack,Planners Perceptions Of The Strategıc Management Process, ***Journal of Management Studies,*** 1985, Volume: 22, No: 6, 581-596.

Güçlü Nezahet, "Stratejik Yönetim," ***Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi,*** 2003, Cilt: 23, Sayı: 2, 61-85.

Gümüş Yusuf, "Lojistik Faaliyetlerin Rekabet Stratejileri ve İşletme Kârı ile Olan İlişkisi", ***Muhasebe ve Finansman Dergisi,*** 2009, Sayı: 41, 97-114.

Güner Sinan, "Stratejik Yönetim Anlayışı ve Kamu Yönetimi", ***Türk İdare Dergisi,*** 2005, Sayı: 446, 61-78.

Güneş M. Ahmet, "Çevre Hukuku Açısından Stratejik Çevresel Değerlendirme", ***Tbb Dergisi,***2010, Sayı: 91, 33-66.

Güney Salih, "Yönetim ve Organizasyonun Bazı Temel Kavramları", ***Yönetim ve Organizasyon,*** 2. Baskı, (Ed. Salih Güney), Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2007.

Gürbüz Feyza, "Stratejik Planlama için Erciyes Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümünün Swot Faktörlerinin Delphi Tekniği ile Belirlenerek Ahp ile Analizi", ***Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Fen Bilimleri Dergisi,*** 2016, Cilt: 32, Sayı: 2, 1-20.

Halis Muhsin, "Hizmet İşletmelerinde Global Stratejilerin Geliştirilmesi", ***Dış Ticaret Dergisi,*** 2001, Sayı: 21, 125-144.

Hamel Gary and Coimbatore K. Prahalad, "Competing For the Future," ***Harvard Business Review,*** 1994, Volume: 72, No: 4, 122-128.

Hamel Gary and Coimbatore K. Prahalad, Do You Really Have a Global Strategy?***The International Executive,*** 1985, Volume: 27, No: 3, 13-14.

Harvey Michael and Novıcevıc M. Milorad, "Staffing Global Marketing Positions: What we Don't Know Can Make a Difference", ***Journal of World Business,*** 2000, Volume: 35, No: 1, 80-94.

Hatiboğlu Zeyyat, ***İşletmelerde Stratejik Yönetim,*** İrfan Yayıncılık, İstanbul, 1986.

Hatiboğlu Zeyyat, ***İşletmelerde Stratejik Yönetim,*** Sedok Yayınları, İstanbul, 1995.

Hosking George, "Strategic Management of Costs", ***Planning Review,*** 1993, Volume: 21, No: 5, 51-56.

Howe Stewart, ***Corporate Strategy,*** The Mcmillan Press, Hongkong, 1993.

Hussey David, ***Rethinking Strategic Management,*** John Wiley & Sons, Chichester, 1995.

Jamali Dima and Mirshak Ramez, "Corporate Social Responsibility (CSR): Theory and Practice in a Developing Country Context", ***Journal of Business Ethics,*** 2007, Volume: 72, No: 3, 243-262.

Janov Jill, ***The Intervene Organization-Hope and Daring at Work-Jossey-Bass Oubl,*** San Francisco, 1994.

Jauch R. Lawrence and Glueck F. William, ***Strategic Management and Business Policy,*** McGraw Com, New York, 1989.

Kabael Tangül Uygur, "Fonksiyon Kavramı: Tarihi Gelişimi, Öğrenilme Süreci, Öğrenci Yanılgıları ve Öğretim Stratejileri", ***Tübav Bilim Dergisi,*** 2010, Cilt: 3, Sayı: 1, 128-136.

Kabael Uygur Tangül, "Fonksiyon Kavramı: Tarihi Gelişimi, Öğrenilme Süreci, Öğrenci Yanılgıları ve Öğretim Stratejileri", ***Tübav Bilim Dergisi,*** 2010, Cilt: 3, Sayı: 1, 128-136.

Kabar M. Muhammet, ***Uluslararası İşletmelerde Yönetim ve Organizasyon Politikaları ve Stratejileri,*** Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2011.

Kahveci Eyüp, "Strateji, Stratejik Yönetim ve Stratejik Yönetim Modeli", ***Verimlilik Dergisi,*** 2008, Sayı: 4, 7-30.

Kanter Rosabeth Moss, ***World Class-Thiriving Locally in the Global Economy,*** Siman & Schuster, New York, 1995.

Karabulut Ahu Tuğba, "Türkiye'deki Yabancı Sermayeli Şirketlerin Stratejik Karar Alma Yaklaşımlarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma," ***İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,*** 2005, Sayı: 7, 245-259.

Karakılıç Nilüfer Yörük, "Stratejik İttifak Oluşumunda Temel Yeteneklerin Önemi: Tariş Opet Stratejik İttifakı Balanced Scorecard Örneği", ***Balikesir University Journal Of Social Sciences Institute,*** 2009, Cilt: 12, Sayı: 21, 200-214.

Karaman Toprak Zerrin, "Yönetim Stratejilerindeki Gelişmeler," ***Türk İdare Dergisi,*** 2000, Cilt: 72, Sayı: 426, 5-42.

Karasoy Hasan Alpay, "Türk Kamu Yönetiminde Performans Yönetimine Bir Bakış", ***Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi,*** 2014, Cilt: 10, Sayı: 22, 257-274.

Karcıoğlu Reşat, ***Stratejik Maliyet Yönetimi: Maliyet ve Yönetim Muhasebesinde Yeni Yaklaşımlar,*** Aktif Yayınevi, Erzurum, 2000.

Keskin Halit, Zehir Songül ve Hayat Ayar, "Pazar Yönelimi ve Firma Performansı İlişkisi: Farklılaştırma Stratejisinin Aracı Rolü", ***Doğuş Üniversitesi Dergisi,*** 2016, Cilt: 17, Sayı: 1, 111-127.

Khambata Dara and Reeb M. David, "Financial Aspects of the Multinational Firm: A Synthesis", ***Multinational Business Review,*** 2000, Volume: 8, No: 1, 74-86.

Kılıç Mustafa, "Stratejik Yönetim Sürecinde Değerler, Vizyon ve Misyon Kavramları Arasındaki İlişki", ***Sosyoekonomi,*** 2010, Cilt: 13, Sayı: 2, 81-98.

Kim W. Chan, ***Mauborgne, Renée; Mavi Okyanus Stratejisi,*** Çeviren: Şükrü Alpagut, CSA Global Publishing, İstanbul, 2005.

King R. William and Sethi Vikram, "An Empirical Assessment of the Organization of Transnational Information Systems", ***Journal of Management Information Systems,*** 1999, Volume: 15, No: 4, 7-28.

Kleınaltenkamp Michael, "Outpacing Strategies", ***DBW-Die Betriebswirtscaft,*** 1989, Volume: 49, No: 5, 651-652.

Koçel Tamer, "Büyüyen İşletmelerde Karşılaşılan Yönetim ve Organizasyon Sorunları, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No: 32, İstanbul, 1993.

Koçel Tamer, ***İşletme Yöneticiliği,*** 9. Baskı, Beta Basım A.Ş., İstanbul, 2003.

Kohl Franz and Otker Tom, ***Sponsorship-Some practical Experiences in Philips Concumer Electronics,*** McGraw Hill, New Jersey, 1997.

Kolaric J. William, ***Creating Quality: Concepts, Systems,*** Strategies and Tools Singapore, Mc Graww Hill. Inc., Singapore, 1995.

Koparal Celil, ***Uluslararası İşletmecilik,*** Editör: Özalp, İnan, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2004.

Kotabe Masaaki Mike and Helsen Kristiaan, ***Global Marketing Management,*** John Wiley and Sons Inc., New York, 1998.

Kotler Philip and Armstrong Gary, ***Principles Of Marketing,*** Pearson Education Gate, England, 2012.

Kübalı Derya, "Performans Denetimi", ***Amme İdaresi Dergisi,*** 1999, Cilt: 32, Sayı: 1, 31-62.

Kutlu Hayriye, ***Meslek Etiği,*** Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, 2013.

Kuzgun İnci Kayhan, "Türkiye'de Firma Açısından Esnekliğe Dayalı İstihdam Stratejisi", ***Journal of Yaşar University*****,** 2007, Cilt: 2, Sayı: 8, 841-861.

Lynch Robert Porter, ***Business Alliances Guide: The Hidden Competitive Weapon,*** John Wiley and Sons Inc., New York, 1999.

Lyon Patricia, "Partnership for Good Governance in the 21st Century", ***Australian Journal of Public Administration,*** 2000, Volume: 59, No: 3, 87-93.

Malsch Bertrand, "Politicizing The Expertise of The Accounting Industryin The Realm of Corporate Social Responsibility", ***Accounting, Organizations and Society,*** 2013, Volume: 38, No: 2, 149-168.

Miller Alex, ***Strategic Management,*** Mcgraw-Hill, Boston, 1998.

Miller Danny, "Configurations Revisited, ***Strategic Management Journal,*** 1996, Volume: 17, No: 7, 505-512.

Mishkin S Frederic, ***Strategies for Controlling Inflation,*** RBA Annual Conference Volume, in: Philip Lowe (ed.), Monetary Policy and Inflation Targeting Reserve Bank of Australia, New York, 1997, 1-49.

Mishkin S. Frederic and Savastano Miguel, "Monetary Policy Strategies for Latin America", ***Journal of Development Economics,*** 2001, No: 66, 415-44.

Müftüoğlu Tamer, ***İşletme İktisadı,*** Turhan Kitabevi Yayınları, Yeniden Gözden Geçirilmiş, 6. Baskı, Ankara, 2007.

Mütercimler Erol, ***Stratejik Düşünme, Geleceği Yönetmek ve Kazanmak İçin,*** Alfa Yayınları, İstanbul, 2009, 1-800.

Narinoğlu Ahmet, ***Yerel Yönetimlerde Stratejik Planlama ve Uygulama,*** 1. Basım, Mart Matbaacılık, İstanbul, 2007.

Nartgün Şenay Sezgin, ***Stratejik Planlama ve Eğitim Yönetimde Çağdaş Yaklaşımlar Uygulamalar ve Sorunlar,*** Anı Yayıncılık, Ankara, 2000.

Nohria Nitin and Ghoshal Sumantra, ***The Differenciated Network: Organizm Multinational Corporation for Value Creation,*** Editor Cedric Crocker, Jossey-Bass Business and Management Series, San Fransisco, 1997.

Oğuz Hatice Şule, "Kültürlerarası Karşılaşmaların Uzak ihtimali: Sığınmacılık Deneyiminde Gaziantep Örneği", ***Tesam Akademi Dergisi,*** 2015, Cilt: 2, Sayı: 2, 127-165.

Okutmuş Ercüment ve Kahveci Ata, "Maliyet Liderliği Stratejisi Boyutunda Demontaj Analizi Yöntemi ile Maliyet Minimizasyonunun Sağlanması", ***World of Accounting Science,*** 2015, Cilt: 7, Sayı: 3, 539-557.

O'shannassy Tim, "Modern Strategic Management: Balancing Strategic Thinking and Strategic Planning for İnternal and External Stakeholders", ***Singapore Management Review,*** 2003, Volume: 25, No: 1: 53-68.

Otlu Fikret ve Demir Özcan, "Stratejik Karar Verme Açısından Maliyet Sistemleri", ***Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,*** 2005, Cilt: 5, Sayı: 1, 155-170.

Öktem Mustafa Kemal, Sadioğlu Uğur ve Turgut Nafiz, "Yönetsel Sürecin Bir Fonksiyonu Olarak Kurumsal Sosyal Sorumluluk", ***Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi,*** 2017, Cilt: 5, Sayı: 1, 83-112.

Öndeş Turan, Erdoğan Kaygın ve Ceyda Kaygın Yerdelen, "Örgütsel Küçülmeye Stratejik Bir Bakış", ***Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,*** 2011, Cilt: 25, Sayı: 2, 123-136.

Örnek Ali Şahin, "Kriz Yönetimi Stratejileri ve Türkiye Bilişim Sektörü Örneği", ***Yönetim Bilimleri Dergisi***, 2007, Cilt: 5, Sayı: 1, 114-129.

Özalp İnan, Besler Senem ve Oruç İlke, "İşletmelerde Yöneticilerin Stratejik Araç Algısı ve Kullanım Amaçları", ***Anadolu University Journal of Social Sciences,*** 2012, Cilt: 12, Sayı: 2, 123-135.

Özalp İnan, Zümrüt Tonus Hatice ve Sarıkaya Muammer, "İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerinin Kurumsal Sosyal Sorumluluk Algılamaları Üzerine Bir Araştırma", ***Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,*** 2008, Cilt: 8, Sayı: 1, 69-84.

Özdaşlı Kürşat, "İşletmelerde Yenilikçi Örgüt Yapısı Oluşturmak: Çok Unsurlu Bir Model Önerisi", ***Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi,*** 2010, Sayı: 14, 93-110.

Özden Kenan, Erdoğdu Duygu ve Gül Sait, "Kriz Yönetiminde Üretim Yönetimi Stratejileri ve Politikalarının Kullanılmasıyla İlgili Bir Alan Araştırması", ***İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,*** 2017, Cilt: 4, Sayı: 2, 23-50.

Özgen Ebru, "Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kavramı ve Çalışan Memnuniyetine Etkisi", ***Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi,*** 2007, Sayı: 8, 1-6.

Özkan Azzem, Tanç Şükran Güngör ve Taşdemir Bahşende, "Sürdürülebilirlik Açıklamaları Kapsamında Kurumsal Sosyal Sorumluluğun Kârlılık Üzerine Etkisi: BIST Sürdürülebilirlik Endeksinde Bir Araştırma, ***Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi,*** 2018, Cilt: 20, Sayı: 3, 560-577.

Özkol Erdal, Çelik Muhsin ve Gönen Seçkin, "Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kavramı ve Muhasebenin Sosyal Sorumluluğu", ***Muhasebe ve Finansman Dergisi (MUFAD),*** 2005, Sayı: 27, 134-145.

Öztürk Mehtap ve Tan Fatma Zehra, "Porter'ın Rekabet Stratejileri: Safranbolu Turizm İşletmelerinde Bir Uygulama", ***Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi,*** 2018, Cilt: 4, Sayı: 1, 131-147.

Pazarçeviren Selim ve Akyel Nermin, "Yönetim Yaklaşımları Çerçevesinde Transfer Fiyatlama", ***Akademik İncelemeler Dergisi (AID),*** 2006, Sayı: 1, Cilt: 1, 101-117.

Polatçı Sema ve Sobacı Fatih, "Dönüşümcü ve Etkileşimci Liderlerin Çatışma Yönetim Strateji Tercihlerinin İncelemesi: Türkiye Genelinde Bir Araştırma", ***Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,*** 2017, Cilt: 10, Sayı: 3, 27-40.

Porter E. Micheael, ***Rekabet Stratejisi,*** Çeviren: Gülen Ulubilgen, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2000.

Proctor Tony, Establishing a Strategic Direction: a Review, ***Management Decision,*** 1997, Volume: 35, No: 2, 143-154.

Rodríguez A. Jorge, Cristina Gıménez and Daniel Arenas, "Cooperative İnitiatives With NGOs in Socially Sustainable Supply Chains: How is İnter-Organizational fit Achieved?", ***Journal of Cleaner Production,*** 2016, No: 137, 516-526.

Rowe Tina Lewis, ***A Preparation Guide for The Assessment Center Method,*** Charles C Thomas Publisher, USA, Illinois, 2013, 3-313.

Sabuncuoğlu Zeyyat ve Tokol Tuncer, ***İşletme I-II,*** Furkan Yayınevi, Bursa, 1997.

Sabuncuoğlu Zeyyat, ***Personel Yönetimi: Politika ve Yönetsel Teknikler,*** Teknografik Matbaacılık, İstanbul, 1998.

Schwartz S Mark and Carroll B. Archie, "Corporate Social Responsibility: A Three-Domain Approach", ***Business Ethics Quarterly,*** 2003, Volume: 13, No: 4, 503-530.

Sen Sankar and Bhattacharya Bhanu Chitra,Does Doing Good Always Lead to Doing Better? Consumer Reactions to Corporate Social Responsibility, ***Journal of Marketing Research,*** 2001, Volume: 38, No: 2, 225-243.

Sobacı Mehmet Zahid, "Yönetişim kavramı ve Türkiye'de Uygulanabilirliği Üzerine Değerlendirmeler", ***Yönetim Bilimleri Dergisi,*** 2007, Cilt: 5, Sayı: 1, 195-208.

Songür Neşe, "Türk Kamu Yönetiminde Stratejik Planlama ve Uygulamalara İlişkin Genel Bir Değerlendirme", ***Strategic Public Management Journal,*** 2015, Cilt: 1, Sayı: 1, 56-78.

Söyler İlhami, "Kamu Sektöründe Stratejik Yönetim Uygulanabilir mi? (Engeller/Güçlükler)", ***Maliye Dergisi,*** 2007, Sayı: 157, 103-115.

Spendolını J. Michael, ***The Benchmarkin Book,*** AMACOM, New York, 1992.

Stacy Ralph, ***Managing the Unknowable,*** Jossey-Bass, San Francisco, 1992.

Steıner A. George and Vance O. Jack, "Managing the Commercial-Technical Enterprise", ***IEEE Transactions on Engineering Management,*** 1971, No: 3, 109-114.

Su Lujun and Swanson R. Scott, "Perceived Corporate Social Responsibility's Impact on the Well-Being and supportive Green Behaviors of Hotel Employees: The Mediating Role of the Employee-Corporate Relationship", ***Tourism Management,*** 2019, No: 72, 437-450.

Şağbanşua Lütfü ve Kırgızistan Bişkek, "Strateji, Rekabet ve Rekabet Gücü İlişkileri," ***Akademik Bakış,Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi,*** 2006, Sayı: 9, 1-14.

Şimşek M. Şerif ve Çelik Adnan, ***Yönetim ve Organizasyon,*** Eğitim Akademi Yayınları, 13. Baskı, Konya, 2011, 4-46.

Tanrısevdi Abdullah ve Hançer Murat, "Krizlere Yo□nelik Stratejiler ve Bu Stratejilerin Uygulanması: Tu□rkiye Seyahat Acenteleri O□rneg□i", ***Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi,*** 2003, Cilt: 14, Sayı: 2, 119-131.

Taracıoğlu A. Sökmen, ***Mesleki Etik (Etik-Yönetsel Etik-Sosyal Sorumluluk),*** Detay Yayıncılık, Ankara, 2013.

Tıtız İsmet ve Çarıkçı H. İlker, "Krizlerin İşletmeler Üzerindeki Etkileri ve Küçük İşletme Yöneticilerinin Kriz Dönemine Yönelik Stratejik Düşünce ve Analizleri", ***CÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,*** 2001, Cilt: 2, Sayı: 1, 203-218.

Tosun Kemal, ***İşletme Yönetimi,*** Fakülteler Matbaası,İstanbul, 1974.

Uzkurt Cevahir, "Çevresel Belirsizliklere Karşı Rekabet Avantajı Yakalamada Stratejik Esnekliğin Rolü ve Firma Performansına Etkileri", ***Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,*** 2002, Cilt: 3, Sayı: 1, 1-20.

Ülgen Hayri ve Mirze Kadri, ***İşletmelerde Stratejik Yönetim,*** Beta Yayınları, İstanbul, 2013.

Ülgen Hayri ve Mirze S. Kadri, ***İşletmelerde Stratejik Yönetim,*** Literatür Yayınları, İstanbul, 2004.

Ülker Miraç Sema ve Daloğlu Pınar, "BDG Matrisi'nin Yönetim Muhasebesinde Kullanılabilirliği ve Karar Almadaki Rolü", ***Journal of Accounting & Finance*****,** 2019, Özel Sayı, 527-544.

Üzün Cengiz, ***Stratejik Yönetim ve Halkla İlişkiler,*** Dokuz Eylül Yayınları, İzmir, 2000.

Üzün Cengiz, ***Stratejik Yönetim ve Halkla İlişkiler,*** Eylül Yayınları, İzmir, 20001.

Varol Muharrem, ***Halkla İlişkiler Açısından Örgüt Sosyolojisine Giriş,*** A.Ü. İletişim Fakültesi Yayın No: 2, Ankara, 1993.

Verčič Ana Tkalac and Ćorić Dubravka Sinčić, "The Relationship Between Reputation, Employer Branding and Corporate Social Responsibility", ***Public Relations Review,*** 2018, Volume: 44, No: 4, 444-452.

Vincent Wayne Mitchell, "The Delphi Technique: An Exposition and Application", ***Technology Analysis & Strategic Management,*** 1991, Volume: 3, No: 4, 333-358.

Wılson Ian, "Strategic Planning İsn't Dead-it Changed", ***Long Range Planning,*** 1994, Volume: 27, No: 4, 12-24.

Yalçındağ Selçuk, "Devlet Kesimini Yeniden Düzenleme Çalışmalarının Amacı ve Stratejisi Üzerine", ***Amme İdaresi Dergisi,*** 1971, Cilt: 4, Sayı: 2, 24-31.

Yiğit Sema ve Yiğit Alperen, "Stratejik Yönetimde Dış Çevre Analizi: Kobi'ler ve Büyük İşletmeler Arasında Bir Karşılaştırma", ***Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,*** 2011, Sayı: 38, 119-136.

Yılmaz Abdullah ve Akdemir Sunda, ***Örgütlerde Vizyon ve Yönetimi,*** Detay Yayıncılık, Ankara, 2005.

Yılmaz Osman, ***Bir Kamu Yönetimi Reformu İçin Strateji Seçenekleri,Planlama Dergisi,*** Özel Sayı, DPT'nin Kuruluşunun 42.Yılı, Ankara, 2002.

Yip S. George, Global Strategy in a World of Nations, ***Sloan Management Review,*** 1989, Volume: 31, No: 1, 29-41.

Yurtseven H. Rıdvan, "Stratejik Yönetim Sürecinde Misyon Kavramı", ***Yönetim Dergisi,*** 1988, Sayı: 29, 26-33.

Yücel Recep ve Kartal Cihat, "Muhasebecilerin Mesleki Uygulamalarındaki Etik Algılarına İlişkin Bir Araştırma", ***Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,*** 2014, Cilt: 4, Sayı: 2, 123-148.

Yüzbaşıoğlu Nedim, "İşletmelerde Stratejik Yönetim ve Planlama Açısından Stratejik Maliyet Yönetimi ve Enstrümanları", ***Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,*** 2004, Sayı: 12, 387-410.

Zehır Cemal ve Özşahin Mehtap, "Stratejik Karar Verme Hızını Etkileyen Örgütsel, Çevresel Faktörler ve Firma Performansı İlişkisi: İmalat Sektöründe Bir Saha Çalışması", ***Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*****,** 2006, Cilt: 9, Sayı: 1, 137-157.

SOSYAL AĞLARIN TÜRK İŞ SİSTEMİNE ETKİLERİ

Dr. Birsen ÖZALP

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

Bu Çalışma Yazarın Doktora Tezinden Üretilmiştir.

ISBN: 978-625-7667-91-3

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:

Sonçağ Yayıncılık

Matbaacılık Reklam

San Tic. Ltd. Şti.

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı

48/48 İskitler - Ankara

Tel.: (0312) 341 36 67

Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Mayıs 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax.: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

www.ekinkitap.com

KAYNAKÇA

Kitaplar

Adaman, F., A. Çarkoğlu ve B. Şenatalar. (2009). *Hanehalkı Gözünden Kamu Hizmetleri ve Yolsuzluk*. 1. Basım, No. 43, Ankara,: Tepav Yayınları.

Akın, F., O. Şimşek ve E. Tevfik. (2007). *Türkiye'de Eğitim Sorunu: Toplumsal Aktörlere Göre Eğitim Sorunlarına Bakış*. Ankara: Türk Eğitim-Sen Yayınları.

Allen, M.M.C. (2014). Business Systems Theory and Employment Relations. In A. Wilkinson, G. Wood and R. Deeg (Ed). *The Oxford Handbook of Employment Relations*. Oxford: Oxford University Press, 86-113.

Amable, B. (2003). *The Diversity of Modern Capitalism*. New York: Oxford University Press.

Berkman, Ü., Özen, Ş. (2008). "Culture and Management in Turkey: State-Dependency and Paternalism in Transition", In E. Davel, J.P. Dupuis and J.F. Chanlat (Ed), *Gestion en Contexte Interculturel: Approches, Problématiques, Pratiques et Plongées*, Québec: Presse de l'Université Laval et Télé-université (UQAM).

Buğra, A. (1995). *Devlet ve İş Adamları*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Buğra, A. ve K. Ağartan. (2009). *21. Yüzyılda Karl Polanyi'yi Okumak*. 1. Baskı. İstanbul: İletişim Yayınları.

Buğra, A. ve O. Savaşkan. (2014). *Türkiye'de Yeni Kapitalizm Siyaset, Din ve İş Dünyası*, Çev. Bülent Doğan. 2. Baskı. İstanbul: İletişim Yayınları.

Burt, R.S. (1992). *Structural Holes: The Social Structure of Competition*, Cambridge: Harvard University Press.

Carney, R.W. and M.A. Witt. (2014) The Role of The State in Asian Business Systems, In W. Michael and G. Redding (Ed.) *The Oxford Handbook of Asian Business Systems*, New York: Oxford University Press.

Clark, I. and P. Almond. (2006) Overview of the US Business System, In P. Almond and A. Ferner (Ed) *American Multinationals in Europe: Managing Employment Relations Across National Borders*. New York: Oxford University Press, 37-56.

Crouch, C. (2010) Complementarity, In G. Morgan, J.L. Campbell, C. Crouch, O.K. Pedersen, and R. Whitley (Ed) *The Oxford Handbook of Comparative Institutional Analysis*, New York: Oxford University Press, pp.117-138.

Dardot, P. ve C. Laval. (2012). *Dünyanın Yeni Aklı: Neoliberal Toplum Üzerine Deneme*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Deeg, R. (2005) Path Dependency, Institutional Complementarity and Change in National Business Systems, In G. Morgan, R. Whitley, and E. Moen, (Ed) *Changing Capitalisms? Internationalisation, Institutional Change, and Systems of Economic Organization*, New York: Oxford University Press, pp. 1-20.

Fıkırkoca, A. (2012). Makrokurumsal Kuram, Sözen, C.H., N.H. Basım (Ed.), *Örgüt Kuramları*. 2. Basım, İstanbul: Beta Basım A.Ş., 271-294.

Gevgili, A. (1989). *Türkiye'de Kapitalizmin Gelişmesi ve Sosyal Sınıflar*. 1. Basım, İstanbul: Bağlam Yayınevi.

Gökşen, N.S. (2010). Makrokurumsal Bakış Açısı: Bir Değerlendirme, A.S. Sargut ve Ş. Özen (Ed.). *Örgüt Kuramları*. Ankaya: İmge Yayınevi, 332-378.

Gürsakal, N. (2009). *Sosyal Ağ Analizi*. 1. Basım, Bursa: Dora Yayıncılık.

Hall, P.A., Soskice. D. (2001). An Introduction to Varieties of Capitalism. In P.A. Hall and D. Soskice, (Ed), *Varieties of Capitalism: The Institutional Foundations of Comparative Advantage*. New York: Oxford University Press: 1–68.

Harvey, D. (1999). *Postmodernliğin Durumu: Kültürel Değişimin Kökenleri,* (Çev. S. Savran), İstanbul: Metis Yayınları.

Heper, M. (2015). *Türkiye'de Devlet Geleneği*. 5. Baskı, Ankara: Doğu-Batı Yayınları.

Hotho, J.J. and T. Pedersen. (2012). Beyond the 'Rules of the Game': Three Institutional Approaches and How They Matter for International Business. In G. Wood, & M. Demirbag (Ed), *Handbook of Institutional Approaches to International Business.* Cheltenham: Edward Elgar Publishing, Incorporated. (Elgar Original Reference), 236-273.

Jablin, F.M. and L.J. Putnam. (2001). *The New Handbook of Organizational Communication: Advances in Theory*, *Research and Methods*. New York: Sage Publications.

Jackson, G. (2010) Actors and Institutions, In G. Morgan, J.L. Campbell, C. Crouch, C, O.K. Pedersen, and R. Whitley, (Ed) *The Oxford Handbook of Comparative Institutional Analysis*, New York: Oxford University Press, pp.63-86.

Kazgan, G., (2011). Adam Smith ve Milletlerin Zenginliği Üzerine. *Milletlerin Zenginliği*, (Çev. Haldun Derin). İstanbul: T.İş Bankası Kültür Yayınları.

Molina, O. and M. Rhodes. (2007). The Political Economy of Adjustment in Mixed Market Economies: A Study of Spain and Italy. Hancke, B., R. Martin and M. Thatcher (Ed.), Beyond VOC. Oxford: Oxford University Press, 223-253.

Morgan, G. (2005). Introduction: Changing Capitalisms?, In G. Morgan, R. Whitley, and E. Moen (Ed) *Changing Capitalisms? Internationalisation, Institutional Change, and Systems of Economic Organization*, New York: Oxford University Press, pp. 1-20.

Oğuz, Ş. (2010). Türkiye'de Otoriter Devletçiliğin Gelişimi: Seksenler Dönüm Noktası mı?. Besime Şen ve Ali Ekber Doğan (Der.), *Tarih, Sınıflar ve Kent*, Ankara: Dipnot Yayınları, 197-221.

Özen, Ş. (2014). Recontextualizing the New Institutional Conception of the State to the Turkish Case", R. Westwood, G. Jack, F. Khan, M. Frenkel (Ed.), *Core-Periphery Relation in Organization Studies*, Hampshire: Palgrave Macmillan, 79-98.

Özveri, M. (2012). *Toplu İş İlişkileri Yasa Tasarısı ve Sendikal Haklar*, İstanbul: Ömür Matbaacılık AŞ.

Pıçak, M. ve H. Kadah (2017). Türkiye'de Sendikalaşmanın Tarihsel Gelişimi, Koç, S., S.Y. Genç, Çolak, K. (Ed.), *Dünden Bugüne Ekonomi Yazıları*. 2. Basım, Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Sözen, H.C. ve S. Gürbüz (2012). Örgütsel Ağlar, Sözen, C.H., N.H. Basım (Ed.), *Örgüt Kuramları*. 2. Basım, İstanbul: Beta Basım A.Ş., 301-325.

Teubner, G. (2001). How Unifying Law Ends up in New Divergences. In P.A. Hall and D. Soskice (Eds.) *Varieties of Capitalism*, Oxford: Oxford Unversity Press, pp.417-441.

Ülgen, H., Mirze, K. (2013). *İşletmelerde Stratejik Yönetim*. 7. Basım, İstanbul: Beta Basım A.Ş.

Wasserman, S. ve K. Faust. (1994). *Social Network Analysis: Methods and Applications (Vol. 8)*. Cambridge: Cambridge University Press.

Weiss, L. (2010). The State in the Economy: Neoliberal or Neoactivist?, In G. Morgan, J.L. Campbell, C. Crouch, O.K. Pedersen, and R. Whitley (Eds.) *The Oxford Handbook of Comparative Institutional Analysis*, New York: Oxford University Press, pp.183-210.

Whitley, R. (1999). *Divergent Capitalism: The Social Structuring and Change of Business Systems*, New York: Oxford University Press.

Whitley, R. (2008). *Business Systems and Organizational Capabilities: The Institutional Structuring of Competitive Competences*. New York: Oxford University Press.

Yıldırım, A. ve H. Şimşek (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.* 8. Basım, Ankara: Seçkin Yayınevi.

Süreli Yayınlar

Ahmadjian, C.L. (2016). Comparative Institutional Analysis and Institutional Complexity. *Journal of Management Studies*, 53.1, 12-27.

Akçay, Ü. (2013). Sermayenin Uluslararasılaşması ve Devletin Dönüşümü: Teknokratik Otoriterizmin Yükselişi. *Praksis*, 30, 11-39.

Akgün, B. (2001). Türkiye'de Siyasal Güven: Nedenleri ve Sonuçları. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 56.4, 1-23.

Akın, A. (2010). Kültür Pencerisinden Türk İş Sisteminin Temelleri ve Atasözleri Bağlamında Bir Model Önerisi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7.2, 808-838.

Amable, B. and S. Palombarani. (2009). A Neo-Realist Approach to Institutional Change and The Diversity of Capitalism. *Socio-Economic Review*, 7.1, 123-143.

Beriş, E. H. (2008). Türkiye'de 1980 Sonrası Devlet Sermaye İlişkileri ve Parçalı Burjuvazinin Oluşumu. *Ekonomik Yaklaşım*, 19.69, 33-45.

Borgatti S.P. and D. S. Halgin. (2011). On Network Theory. *Organization Science,* Articles in Advance, 1–14.

Boyer, R. (2005). How and Why Capitalisms Differ. *Economy and Society,* 34.4, 509-557.

Boztepe, H. (2013). Halkla İlişkiler Perspektifinden Güven Kavramı: Katılımcılık, Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik İlkelerinin Kamu Kurumlarına Yönelik Güvenin Oluşmasındaki Rolü. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 45, 53-74.

Burt, R.S. (2000). The Network Structure of Social Capital. *Research of Organizational Behaviour,* 22, 345-423.

Çolpan, A.M. ve T. Hikino. (2008). Türkiye'nin Büyük Şirketler Kesiminde İşletme Gruplarının İktisadi Rolü ve Çeşitlendirme Stratejileri. *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 8.1-2, 23-58.

Dekocker, V., V. Pulignano, E. Leonard and M. Broeck, (2012). The National Business System and Its Applications: Reflections From the Belgian Experience. *International Business Research*, 5.12, 8-18.

Demir, E. ve H.Ş. Şen. (2009). Cumhuriyet Dönemi Mesleki ve Teknik Eğitim Reformları. *Ege Eğitim Dergisi*, 10.2, 39-59.

Dinler, D. (2009). Türkiye'de Güçlü Devlet Geleneği Tezinin Eleştirisi. P*raksis*, 9, 17-54.

Dirlik, S. ve Ö.F. Altunç. (2016). Türkiye'de Makro İktisadi Bağlamın İşletme Gruplarının Çeşitlendirme Stratejilerine Etkileri: 1975-2010 Dönemi İçin Boylamsal Bir Analiz. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21.1, 39-61.

Dirlik, O. (2016). Türk İş Sisteminin Evrimi: Makro Kurumsal Bir İnceleme. *Yönetim ve Organizasyon Araştırmaları Dergisi*, 1.2, 5-30.

Divito, L. (2012). Institutional Entrepreneurship in Constructing Alternative Paths: A Comparison of Biotech Hybrids. *Research Policy*, 884-896.

Doner, R.F., Ritchie, B. K., Slater, D. (2005). Systemic Vulnerability and the Origins of Developmental States: Northeast and Southeast Asia in Comparative Perspective. *International Organization*, 59, 327-361.

Dunphy, D. (1987). Convergence/Divergence: A Temporal Review of the Japanese Enterprise and Its Management. *Academy ol Management Review*, 12.3, 44S-459.

Dredge, D. (2006). Networks, Conflict and Collaborative Communities. *Journal of Sustainable Tourism*, 14.6, 562-581.

Ercan, F. ve Ş. Oğuz. (2006). Sınıfsal Bir İlişki ve Süreç Olarak Ölçek: Kamu İhale Yasası. *Praksis,* 15, 159-182.

Faccio, M. (2006). Politically Connected Firms. *American Economic Review*, 96.1, 369- 386.

Faccio, M. (2010). Differences Between Politically Connected and Nonconnected Firms: A Cross- Country Analysis. *Financial Management, Autumn*, 905-927.

Gambetti, Z. (2009). "İktidarın Dönüşen Çehresi: Neoliberalizm, Şiddet ve Kurumsal Siyasetin Tasfiyesi", *İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, No.40, 145-166.

Gargiulo, M. and M. Benassi. (2000). Trapped in Your Own Net? Network Cohesion, Structural Holes, and Adaptation of Social Capital, *Organization Science*, 11. 2, 183-196.

Gökalp, N. (2003). Ekonomide Güven Faktörü. *Yönetim ve Ekonomi*, 10.2, 163-174.

Gökşen, N.S. and B. Üsdiken. (2001). Uniformity and Diversity in Turkish Business Groups: Effects of Scale and Time Founding. *British Journal of Management*, 12, 325-340.

Gölbaşı, Ş. (2015). Türk İş Sisteminin Piyasa Temelli Kurumsal Dönüşümünü Olanaklı Kılan Koşullar. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20.2, 225-246.

Granovetter, M.S. (1973). The Strength of Weak Ties. *American Journal of Sociology*, 78.6, 1360-1380.

Gulati, R. and M. Gargiulo. (1999). Where Do Interorganizational Networks Come From? *American Journal of Sociology*, 104.5, 1439–1493.

Gül, H., (2008). Türkiye'nin Eğitim Sorunları, AKP'nin Eğitime Bakışı ve Çözüm Önerileri. *Toplum ve Demokrasi*, 2.3, Mayıs-Ağustos, 181–196.

Hagedoorn, J. (2006). Understanding The Cross-Level Embeddedness of Interfirm Partnership Formation. *Academy of Management Review*, 31.3, 670-680.

Hershey, P. T. (1985). A Definition For Paternalism. *The Journal Of Medicineand Philosophy*, 10.2, 171-182.

Hotho, J.J. (2014). From Typology to Taxonomy: A Configurational Analysis of National Business Systems and Their Explanatory Power. *Organization Studies*, 35.5, 671–702.

Jackson, G. and R. Deeg. (2008). Comparing Capitalisms: Understanding Institutional Diversity and Its Implications for International Business. *Journal of International Business Studies*, 39, 540-561.

Katz N., D. Lazer, H. Arrow and N. Contractor. (2004). Network Theory and Small Groups, *Small Group Research*, 35.3, 307-332.

Kaya, V., Ö, Yalçınkaya ve İ. Hüseyni. (2013). Ekonomik Büyümede İnşaat Sektörünün Rolü: Türkiye Örneği (1987-2010). *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 27.4, 148-167.

Keat, R. (2008). Practices, Firms and Varieties of Capitalism. *Philosophy of Management*, 7.1, 77-92

Knill, C., (2005). Introduction: Cross-National Policy Convergence: Concepts, Approaches And Explanatory Factors. *Journal of European Public Policy,* 12.5, 764–774.

Lane, C. (2007). National Capitalisms And Global Production Networks: An Analysis Of Their Interaction İn Two Global Industries. *Socio-Economic Review*, 6.2, (April), 227-260.

Latour, B. (1996) On Actor-Network Theory. A Few Clarifications Plus More Than a Few Complications*, Soziale Welt, 47, 369-381.*

Lin, N. (1999). Building a Network Theory of Social Capital. *Connections*, 22.1, 28-51.

Lin, H.M. (2006). Interorganizational Collaboration, Social Embeddedness, and Value Creation: A Theoretical Analysis. *International Journal of Management*, 23.3, 548-558.

Lordoğlu, K. (2004). Türkiye'de Mevcut Bazı Sendikaların Liderlik ve Yönetim Anlayışları ve Bazı Sendikal Sorunlardan Örnekler. *Çalışma ve Toplum*, 1, 81-96.

Mahiroğlu, A. (2001). Türkiye'de Sendikalaşma Evreleri ve Sendikalaşmayı Etkileyen Unsurlar. C.Ü. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2.1, 161-190.

Mayer, M.C.J. and R. Whittington. (1999). Strategy, Structure and Systemness: National Institutions and Corporate Change in France, Germany and the UK, 1950-1993. *Organization Studies*, 20.6, 933-959.

Morgan, G. (2007). National Business Systems Reseach: Progress and Prospects. *Scand. J. Mgmt*, 23, 127–145.

Morgan, G. (2009). Globalization, Multinationals and Institutional Diversity. *Economy and Society*, 38, 580-605.

Nölke, A. and A. Vliegenthart. (2009). Enlarging the Varieties of Capitalism: The Emergence of Dependent Market Economies in East Central Europe. *World Politics*, 61.4, 670-702.

Oktayer, A. (2009). Türkiye'de Finansal Serbestleşme ve Derinleşme Süreci Üzerine Nitel Bir İnceleme. *Akademik İncelemeler*, 4.1, 73-100.

Ozkan-Canbolat, E. (2014). Organizational Network Effect On Diversification Strategies. *Strategic Management Quarterly*, 2.2, 27-48.

Öniş, Z. ve F. Şenses (2007) Küresel Dinamikler, Ülkeiçi Koalisyonlar ve Reaktif Devlet: Türkiye'nin Savaş Sonrası Kalkınmasında Önemli Politika Dönüşümleri. *ODTU Gelişme Dergisi*, 34.2, Aralık, 251-286.

Özen, Ş. (2002). Bağlam, Aktör, Söylem ve Kurumsal Değişim: Türkiye'de Toplam Kalite Yönetiminin Yayılım Süreci. *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 2.1, 47-90.

Özen, Ş., Z. Aslan. (2006). İçsel ve Dışsal Sosyal Sermaye Yaklaşımları Açısından Türk Toplumunun Sosyal Sermaye Potansiyeli: Ortadoğu Sanayi ve Ticaret Merkezi (OSTİM) Örneği, *Akdeniz İİBF Dergisi*, 12, 130-161.

Özsoy, C.E. (2015). Mesleki Eğitim-İstihdam İlişkisi: Türkiye'de Mesleki Eğitimin Kalitesi ve Kantitesi Üzerine Düşünceler. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4. UMYOS Özel Sayısı, 173-181.

Pezeshkan, A., Smith, A. Fainshmidt, S., Sedeh, A. A. (2016). National Business Systems and Firm Innovation: A Study of Developing Economies. Journal of Business Research, 69, 5413-5418.

Regini, M., (2003). Tripartite Concertation and Varieties of Capitalism. *European Journal of Industrial Relations*, 9.3, 251-263.

Sargut, S. (2006). Sosyal Sermaye Yapının Sunduğu Bir Olanak Mı? Yoksa Bireyin Amaçlı Eylemi Mi?. *Akdeniz İİBF Dergisi*, 12, 1-13.

Schmidt, V. (2009). Putting the Political Back into Political Economy by Bringing the State Back in Yet Again, *World Politics*, 61.3, 516-546.

Schneider, B.R. (2009). Hierarchical Market Economies and Varieties of Capitalism in Latin America. *Journal of Latin America Studies*, 41.3, 553-575.

Sorge, A. (1991). Strategic Fit and the Societal Effect: Interpreting Cross-National Comprasions of Technology, Organization and Human Resources. Organisation Studies, 12.2, 161-190.

Streeck, W. (2010). Taking Capitalism Seriously: Towards an Institutionalist Approach to Contemporary Political Economy, Socio-Economic Review, 1-31.

Şafak, C. (2008). Türkiye'de Grup Toplu Pazarlığı. *Çalışma ve Toplum*, 4, 39-105.

Şahin, K.T. (2005). Liberalleşmenin İş Örgütlerinin Çeşitlenmesi Üzerindeki Etkisi: Yeni Bir Perspektif İhtiyacı. *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 5.2, 121-144.

Thelen, K. (2012). Varieties of Capitalism: Trajectories of Liberalization and the New Politics of Social Solidarity. *Annual Review of Political Science*, 15, 137-159.

Tipton, F.B. (2009). Southeast Asian Capitalism: History, Institutions, States, and Firms. *Asia Pacific Journal of Management*, 26.3, 401-434.

Todeva, E. and D. Knoke. (2005). Strategic Alliances and Models of Collaboration. *Management Descision*, 43.1, 123-148.

Tsai, W. and S. Ghosal. (1998). Social Capital and Value Creation: The Role of Interfirm Networks. *Academy of Management Journal*, 41.4, 454-476.

Tüik. (2015). Altılı Ekonomik Faaliyet Sınıflaması. Türkiye İstatistik Kurumu Yayınları, Yayın No.4366.

Urhan, B. (2005). Türkiye'de Sendikal Örgütlenmede Yaşanan Güven ve Dayanışma Sorunları. *Çalışma ve Toplum Dergisi*, 4.1, 57-88.

Üsdiken, B. (2008). Türkiye'de İşletme Grupları: Özel Sayıya Giriş. *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 8.1-2, 5-21.

Üsdiken, B. Ve Ö.Y. Öktem. (2008). Kurumsal Ortamda Değişim ve Büyük Aile Holdingleri Bünyesindeki Şirketlerin Yönetim Kurullarında İcrada Görevli Olmayan ve Bağımsız Üyeler. *Amme İdaresi Dergisi*, 41.1, 43-71.

Vural, B.M. (2007). Kurumsal Koordinasyonun Ekonomik Büyümeye Etkileri. *İşletme Fakültesi Dergi*si, 8.1, 1-29.

Whitley, R. (1990). Eastern Asian Enterprise Structures and The Comparative Analysis of Form of Business Organization. *Organization Studies*, 11.1, 47-74.

Yeşilbağ, M. (2016). Hegemonyanın Harcı: AKP Döneminde İnşaata Dayalı Birikim Rejimi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 71.2, 599-626.

Yılgör, A.G., E. Yücel. (2012). İşletmelerin Sahiplik Yapısının İncelenmesi: Sahiplik ve Kontrol Ayrımı Konusunda Çıkarımlar. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 8.16, 41-58.

Yılmaz, Z. (2003) Günümüz Türkiye'sinde Devlet-Hakim Sınıflar İlişkisi Üzerine Alternatif Bir Çerçeve. *Praksis*, 9, 55-92.

Yorgun, S. (2016). Anayasa Mahkemesinin 6356 Sayılı Yasaya İlişkin Kararının Sendikal Özgürlükler Boyutuyla Değerlendirilmesi. *Çalışma ve Toplum Dergisi*, 50, 1171- 1202.

Diğer Yayınlar

Akış, B. (2007). Türk İş Sistemindeki Değişimin Holdingler Arası İşbirliğine Etkisi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Ankara: Başkent Üniversitesi SBE.

Andriesse, E. (2014). Regional Varieties of Capitalism in Southeast Asia, *Working Paper*, No.175, 1-25.

Attar, M.A., (2005). Uluslararası Gelir Dağılımı ve Yakınsama Klüpleri Üzerine Görgül Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi SBE.

Aytuğ, N. (2015). Sivil Toplum Kuruluşu İşbirliği Ağlarının Etkinlik Açısından İncelenmesi: Türkiye'deki İş Dünyası Federasyonları Üzerine Bir Araştırma. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi SBE.

Campbell, J.L. and O.K. Pedersen. (2005). The Varieties of Capitalism and Hybrid Success: Denmark In The Global Economy. *Working Paper*, 18, 1-23.

Duman, Ş.A. (2010). İş Sitemine Bağlı Yapısal Farklılaşma: Koç Holding ve General Motors Örneği. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Ankara: Başkent Üniversitesi SBE.

Gemici, Y. (2008). Eğitimde Sendika-Yönetim İlişkileri. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi EBE.

Güzelsarı, S. (2007). Küresel Kapitalizm ve Devletin Dönüşümü Türkiye'de Mali İdarede Yeniden Yapılanma. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Ankara: Ankara Üniversitesi SBE.

Hall, P.A., Gingerich, D.W. (4 May 2004). Varieties Capitalism and Institutional Complementarities in the Macroeconomy. *MPIfG Discussion Paper*, Max Planck Institute for the Study of Societies Cologne.

Hanneman, R. A. ve Riddle, M. (2005). Introduction to Social Network Methods. Digital Form: http://faculty.ucr.edu/~hanneman/.

Karademir, B.; G. Korkmaz. Ve K. Sezgili. (12 Mayıs 2017). İşletme Gruplarının İş Çeşitlendirme Stratejileri: 2003-2016 Dönemindeki Değişim. *7. Yönetim ve Ekonomi Bilimleri Konferansı*, ss.19.

Özçelik, D., P.N. Toktaş ve A.S. Sargut. (25-27 Mayıs 2007). Türkiye'de Ulusal İş Sisteminin Dönüşümü: Sektörlerin Devlete Bağımlılığı Üzerine Bir Görgül Çalışma. *XV. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı*, Sakarya, 60-67.

Özen, Ş. (22-24 Mayıs 2003). Türk Holdinglerinin İlgisiz Çeşitlenmesinin Nedenleri Üzerine Bir Araştırma. *11. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı*, Afyonkarahisar, 669-674.

Quintanilla, J. (2000). National Business Environments: A Proposed Framework. *Research Paper*, 417, 1-14.

Rana M. B and G. Morgan (1-3 December 2015). A Systematic Review of Literature Using Business Systems Theory: Lessons for International Business Research. *European International Business Academy Conference*, Rio, Brazil, 1-60.s

Rowley, C., Benson, J., (16-17 November 2000). Convergence And Dıvergence In Asıan Human Resource Management. *Association Francophone de Gestaion des Ressources Humaines*, Paris, 1-25.

Sözen, C.H. (2007a). Bağlam Kapsamında Örgütler Arası Ağ Düzenekleri: Dayanıklı Ev Aletleri Sektörü Örneği. *Yayınlanmamış Doktora Tezi Doktora Tezi*. Ankara: Başkent Üniversitesi SBE.

Sözen, C.H. (25-27 Mayıs 2007b). Ulusal İş Sistemi ve Örgüt Ağları: Devlete Bağımlılık ve Merkez-Çevre İkiliğinin Örgütler Arası İlişkilere Etkisi, *15. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı*, Sakarya, 68-75.

Tulun, E.T. ve KG. Öktem. (4-6 July 2012). Uncertainty-Turkey and Variaties of Capitalism. *ECPR Graduate Student Conference*. Bremen: Jacobs University, 1-30.

Tunçay, S.S. (2016). Asil ve Vekil İlişkilerinin Sosyal Ağ Analiziyle İncelenmesi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi SBE.

Whitley, R. (8-11 May 2003). How National Are Business Systems? The Role of Different State Types and Complementary Institutions in Constructing Homogenous Systems of Economic Coordination and Control, *Workshop on National Business Systems in the New Global Context*, Osl, 1-38.

Yeloğlu, H. O. (12-13 Şubat 2010). İşletme Gruplarının Yönetim Uygulamalarını Kullanma Öncülüğü: 1991-1999 Yılları Arası Kesitsel Bir Çalışma. *Birinci Örgüt Kuramı Çalıştayı Bildiriler Kitabı*, Ankara, 47-85.

TÜRKİYE'DE SOSYAL BELEDİYECİLİK: BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ ÖRNEĞİ

Dr. H. Mahmut KALKIŞIM

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-23-4

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ ve TEŞEKKÜR

Bu çalışmada, sosyal belediyeciliğin ortaya konulabilmesi için gerekli görülen sosyal devlet ve sosyal politikaların tarihsel gelişimleri kavramsal ve uygulama boyutlarında ele alınmıştır. Ardından sosyal belediyeciliğin Türkiye büyükşehirlerinde nasıl bir uygulama alanına sahip olduğu ve gerek hizmetlerden faydalananlar gerekse hizmetleri yürütenler tarafından nasıl algılandıkları analiz edilmiştir. Bu yapılırken İstanbul, İzmir, Adana ve Diyarbakır Büyükşehir Belediyelerinin hizmetleri esas alınmıştır.

Böyle anlamlı bir konunun belirlenmesinden ve çalışma süresince gösterdiği yönlendirici katkılarından dolayı hocam Doç. Dr. Uysal Kerman'a sonsuz teşekkür ediyorum.

Çalışmanın tashihini yapan Prof. Dr. M. Muhsin Kalkışım'a, istatistiksel analizlerdeki katkılarından dolayı Doç. Dr. Tarhan Okan'a, çalışma konusundaki görüşlerini benimle paylaşan Prof. Dr. Mustafa Lamba'ya ve Doç. Dr. Tufan Özsoy'a teşekkür ediyorum.

Son olarak, ilk öğretmenlerim annem Ayşe ve babam Dursun Salih Kalkışım'a; çalışma boyunca her türlü katkıyı sağlayıp özveride bulunan eşim Leyla Kalkışım'a ve çocuklarım Ümmügülsüm, Nisanur Rabia, Yusuf Salih ve Tarık Enes'e minnet borçluyum.

Gümüşhane 18 Kasım 2021

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM
SOSYAL DEVLET/ REFAH DEVLETİ VE SOSYAL POLİTİKA

1. SOSYAL DEVLET / REFAH DEVLETİ 7
1.1. Kavram ve Tarihsel Süreç 7
1.1.1. Kavramsal Tanımlama Çabası 7
1.1.2. Tarihsel Süreç 10
1.1.2.1. Terimin Kullanımı 10
1.1.2.2. Tarihteki Bazı Uygulamalar 11
1.2. Sosyal/Refah Devletinin Gelişim Süreci 12
1.3. Sosyal / Refah Devletinin Amaçları 21
1.3.1. Adil Gelir Dağılımı ve Yoksullukla Mücadele 22
1.3.2. Fırsat Eşitliği 23
1.3.3. Sosyal Güvenlik 24
1.3.4. Tam İstihdam ve İşsizlikle Mücadele 24
1.3.5. Sosyal Denge ve Barışı Sağlamak 25
1.3.6. Ekonomik Büyüme ve Kalkınma 26
1.4. Avrupa Refah Devleti Modelleri 26
2. SOSYAL POLİTİKA 30
2.1. Tanımlama Uğraşı ve Kapsamı 31
2.1.1. Dar Anlamda Sosyal Politika: İşçi ve İşveren İlişkileri Kapsamı 32
2.1.2. Geniş Anlamda Sosyal Politika: Bütün Toplumsal İlişkiler 33
2.2. Türkiye'de Sosyal Politikaların Tarihsel Gelişimi 34
2.2.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem 34
2.2.1.1. Tanzimat Öncesi Dönem 34
2.2.1.2. Tanzimat ve Meşrutiyet Dönemi 35
2.2.2. Cumhuriyet Dönemi 37
2.3. Sosyal Devletin Bir Aracı Olarak Sosyal Politika 40
2.4. Küreselleşme Sürecinde Sosyal Politikalar 41
2.5. Yükselen Liberalizm, Artan Sosyal Politikalar 44
2.6. Sosyal Politika Kurumları 46
2.7. Sosyal/Refah Hizmetleri ve Yerel Yönetimler 48

İKİNCİ BÖLÜM
SOSYAL BELEDİYECİLİK

1. TANIMLAMA, İŞLEVLERİ VE UYGULAMA NEDENLERİ 53
1.1. Tanımlama 53
1.2. Sosyal Belediyeciliğin İşlevleri 57
1.2.1. Sosyalleştirme, Sosyal Kontrol ve İyileştirme 57
1.2.2. Harekete Geçirme, Yönlendirme ve Kılavuzluk Etme 58
1.2.3. Yardım Etme ve Gözetme 58
1.2.4. Yatırım 58
1.2.5. Koruma, Önleme ve Geliştirme 59
1.3. Belediyelerin Sosyal Belediyecilik Faaliyetlerine Yönelmelerinin Nedenleri 59
1.3.1. Kentleşme-Şehirleşme 59
1.3.2. Küreselleşme, Fakirleşme ve Güvenlik Endişesi 61
1.3.3. Küçülen Merkezi Hükümet, Büyüyen Yerel Yönetimler 63
1.3.4. Halkın Yerel Birimlerden Beklenti ve İstekleri 64
1.3.5. Avrupa Birliği Süreci 65
1.3.6. Diğer Nedenler 66
2. AVRUPA'DA SOSYAL BELEDİYECİLİK 66
2.1. İngiltere 68
2.2. İsveç 71
2.3. Polonya 73
3. TÜRKİYE'DE SOSYAL BELEDİYECİLİK 76
3.1. Tarihsel Gelişim 76
3.1.1. Osmanlı Devletinde Belediyelerin Sosyal Faaliyetleri 77
3.1.1.1. Tanzimat Öncesi Dönem 77
3.1.1.2. Tanzimat Sonrası Dönem 79
3.1.2. Cumhuriyet Dönemi 80
3.2. Yasal Mevzuat 83
3.2.1. Anayasalarda Sosyal Politikalar 83
3.2.2. Belediye Kanunlarında Sosyal Belediyecilik 84
3.2.2.1. 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda Sosyal Belediyecilik 84
3.2.2.2. 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda Sosyal Belediyecilik 85
3.3. Sosyal Belediyecilik Uygulamalarında Sorun Alanları 88
3.3.1. Bilinç Eksikliği 88
3.3.2. Çok Başlılık ve Koordinasyon Eksikliği 88
3.3.3. Kaynak Eksikliği 90
3.3.4. Amaç-Hedef Yokluğu 90
3.3.5. Katılım, Denetim Eksikliği, Partizanlık ve Kayırmacılık 91
3.3.6. Bütüncüllük Eksikliği 93

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNİN SOSYAL BELEDİYECİLİK UYGULAMALARI

1. ÇEŞİTLİ AÇILARDAN SOSYAL BELEDİYECİLİK FAALİYETLERİ 95
1.1. Eğitim Hizmetlerinde Sosyal Belediyecilik 96
1.2. Sağlık Hizmetlerinde Sosyal Belediyecilik 98
1.3. Konut Hizmetlerinde Sosyal Belediyecilik 99
1.4. Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmetlerde Sosyal Belediyecilik 100
1.5. Sosyal, Kültürel, Sanatsal ve Sportif Hizmetlerde Sosyal Belediyecilik 102
2. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNİN SOSYAL BELEDİYECİLİK FAALİYETLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA 103
2.1. İstanbul 103
2.1.1. Sosyal ve Ekonomik Özellikleri 103
2.1.2. İstanbul Büyükşehir Belediyesinin Sosyal Belediyeciliğe İlişkin Teşkilat Yapısı 104
2.1.3. İstanbul Büyükşehir Belediyesinin Sosyal Belediyecilik Faaliyetleri 106
2.1.3.1. Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yürütülen Eğitim Hizmetleri 106
2.1.3.2. Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yürütülen Sağlık Hizmetleri 107
2.1.3.3. Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yürütülen Konut Hizmetleri 109
2.1.3.4. Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yürütülen Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmetler 109
2.1.3.5. Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yürütülen Sosyal, Kültürel, Sanatsal ve Sportif Hizmetler 113
2.1.3.6. Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yürütülen Diğer Hizmetler 115
2.2. İzmir 115
2.2.1. Sosyal ve Ekonomik Özellikleri 115
2.2.2. İzmir Büyükşehir Belediyesinin Sosyal Belediyeciliğe İlişkin Teşkilat Yapısı 117
2.2.3. İzmir Büyükşehir Belediyesinin Sosyal Belediyecilik Faaliyetleri 119
2.2.3.1. Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yürütülen Eğitim Hizmetleri 119
2.2.3.2. Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yürütülen Sağlık Hizmetleri 120
2.2.3.3. Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yürütülen Konut Hizmetleri 120
2.2.3.4. Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yürütülen Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmetler 120

2.2.3.5. Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yürütülen Sosyal, Kültürel, Sanatsal ve Sportif Hizmetler 123
2.2.3.6. Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yürütülen Diğer Hizmetler 124
2.3. Adana 125
2.3.1. Sosyal ve Ekonomik Özellikleri 125
2.3.2. Adana Büyükşehir Belediyesinin Sosyal Belediyeciliğe İlişkin Teşkilat Yapısı 127
2.3.3. Adana Büyükşehir Belediyesinin Sosyal Belediyecilik Faaliyetleri 128
2.3.3.1. Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yürütülen Eğitim Hizmetleri 128
2.3.3.2. Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yürütülen Sağlık Hizmetleri 128
2.3.3.3. Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yürütülen Konut Hizmetleri 128
2.3.3.4. Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yürütülen Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmetler 128
2.3.3.5. Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yürütülen Sosyal, Kültürel, Sanatsal ve Sportif Hizmetler 131
2.3.3.6. Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yürütülen Diğer Hizmetler 132
2.4. Diyarbakır 132
2.4.1. Sosyal ve Ekonomik Özellikleri 132
2.4.2. Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinin Sosyal Belediyeciliğe İlişkin Teşkilat Yapısı 134
2.4.3. Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinin Sosyal Belediyecilik Faaliyetleri 136
2.4.3.1. Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yürütülen Eğitim Hizmetleri 136
2.4.3.2. Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yürütülen Sağlık Hizmetleri 136
2.4.3.3. Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yürütülen Konut Hizmetleri 137
2.4.3.4. Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yürütülen Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmetler 138
2.4.3.5. Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yürütülen Sosyal, Kültürel, Sanatsal ve Sportif Hizmetler 140
2.4.3.6. Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yürütülen Diğer Hizmetler 140

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ALAN ARAŞTIRMASI

1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ 141
2. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE KAPSAMI 141
3. ARAŞTIRMANIN KISITLARI 143
4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ VE KULLANILAN İSTATİSTİKLER 143
4.1. Hipotez Testleri 145
4.1.1. Faydalanıcılara İlişkin Hipotezler 145
4.1.2. Yürütücülere İlişkin Hipotezler 146
4.1.3. Faydalanıcı ve Yürütücülere İlişkin Hipotezler 147
4.2. Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi 147
4.2.1. Güvenilirlik Analizi 147
4.2.2. Sosyal Belediyecilik Faaliyetlerinin Faydalanıcılarına İlişkin Bulgular 148
4.2.2.1. Demografik Özellikler 148
4.2.2.2. Sosyal Belediyecilik Faaliyetlerine İlişkin Frekanslar 158
4.2.3. Sosyal Belediyecilik Faaliyetlerinin Yürütücülerine İlişkin Bulgular 178
4.2.3.1. Demografik Özellikler 178
4.2.3.2. Sosyal Belediyecilik Faaliyetlerine İlişkin Frekanslar 181
4.2.4. Sosyal Belediyecilik Faaliyetlerine İlişkin Kurulan Hipotezler ve Onların Sonuçları 194
4.2.4.1. Faydalanıcılara İlişkin Hipotezlerin Değerlendirilmesi 194
4.2.4.2. Yürütücülere İlişkin Hipotezlerin Değerlendirilmesi 213
4.2.4.3. Faydalanıcı ve Yürütücülere İlişkin Hipotezlerin Değerlendirilmesi 223

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME 227

KAYNAKÇA 235

KAYNAKÇA

Kitaplar:

Akad, M., (1992), *Teori ve Uygulamada Sosyal Güvenlik Hakkı*, İstanbul, Kazancı Hukuk Yayını.

Aktan, C. C., (1994), *Çağdaş Liberal Düşüncede Politik İktisat*, Ankara, Doğuş Matbaası.

Aktan, C. C., (2002), *Yoksullukla Mücadele Stratejileri, Kavramlar Sözlüğü*, Ankara, Hak İş Konfederasyonu Yayınları.

Albayrak, A.S., (2006), *Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Ankara, Asil Yayın Dağıtım.

Altan, Ö. Z., (2006), *Sosyal Politika Dersleri*, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Aydın, M., (2008), *Sosyal Politika ve Yerel Yönetimler*, İstanbul, Yedirenk.

Aydınlı, H. İ., (2004), *Sosyo-Ekonomik Dönüşüm Sürecinde Belediyeler*, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.

Barr, N., (1993), *The Economics of The Welfare State*, Great Britain, Stanford University Press.

Baş, T., (2008), *Anket Nasıl Hazırlanır, Uygulanır, Değerlendirilir?*, Ankara, Seçkin Yayınevi.

Blakemore, K.-Griggs, E., (2007), *Social Policy: An Introduction*, England, Open University Press.

Buğra, A., (2010), *Kapitalizm, Yoksulluk ve Türkiye'de Sosyal Politika*, İstanbul, İletişim Yayınları.

Burden, T., (1998), *Social Policy and Welfare, a Clear Guide*, London, Pluto Press.

Chandler, M., (2002), *Britain in The Age of Total War, 1939-45*, Chicago, Heinemann Educational Publishers.

Chatterjee, P., (1996), *Approaches to The Welfare State*, Washington, Nasw Press.

Coffey, A., (2004), *Reconceptualizing Social Policy*, England, Open University Press.

Çelik, N., (1996), *İş Hukuku Dersleri*, İstanbul, Beta Basım Yayım.

Çetin, B. I., (2013), *İktisadi Sistemler Bağlamında Gelir Dağılımı-Kredi Ekonomisi İlişkisi ve Türkiye*, Ankara, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi Yayınları.

Çevik, H.H. (2004), *Türkiye'de Kamu Yönetimi Sorunları*, Ankara, Seçkin Yayınları.

Duman, İ. H., (1997), *Sosyal Devlet*, İstanbul, İnkılap Kitabevi.

Edgerton, D., (2006), *Welfare State: Britain, 1920-1970*, New York, Cambridge University Press.

Erder, S.-İncioğlu, N., (2008), *Türkiye'de Yerel Politikanın Yükselişi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği, 1984-2004*, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Ersöz, H. Y., (2004), *Sosyal Politika Perspektifinden Yerel Yönetimler (İngiltere, İsveç ve Türkiye Örneği)*, İstanbul, Filiz Kitabevi.

Ersöz, H. Y., (2011), *Sosyal Politikada Yerelleşme*, İstanbul, İstanbul Ticaret Odası Yayınları.

Eryılmaz, B., (1997), *Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılanması*, İstanbul, Birleşik Yayıncılık.

Eryılmaz, B., (2012), *Kamu Yönetimi*, Kocaeli, Umuttepe Yayınları.

Gilbert, N.-Terrell, P., (1998), *Dimensions of Social Welfare Policy*, Massachusetts, Allyn-Bacon.

Giddens, A., (2000), *Üçüncü Yol: Sosyal Demokrasinin Yeniden Dirilişi*, Özay, M. (Çev.), İstanbul, Birey Yayıncılık.

Göze, A., (2010), *Liberal Marxiste Faşist Nasyonal Sosyalist ve Sosyal Devlet*, İstanbul, Beta Basım Yayım.

Gözübüyük, A. Ş., (2001), *Türkiye'nin Yönetim Yapısı*, Ankara, Turhan Kitabevi.

Gül Sallan, S., (2006), *Sosyal Devlet Bitti Yaşasın Piyasa!*, Ankara, Ebabil Yayınları.

Güven, S., (2009), *Sosyal Politikanın Temelleri*, Bursa, Ezgi Kitabevi Yayınları.

Güzel, A.-Okur, A. R., (1990), *Sosyal Güvenlik Hukuku*, İstanbul, Beta Yayınları.

Hall, A. L.. (2004), *Social Policy for Development*, London, Sage Publications.

John, P., (2001), *Local Governance in Western Europe*, London, Sage Publications.

Kara, U., (2004), *Sosyal Devletin Yükselişi ve Düşüşü*, Ankara, Özgür Üniversite Kitaplığı.

Karluk, S. R., (2005), *Cumhuriyetin İlanından Günümüze Türkiye Ekonomisinde Yapısal Dönüşüm*, İstanbul, Beta Yayım.

Keleş, R., (2006), *Yerinden Yönetim ve Siyaset*, İstanbul, Cem Yayınları.

Koray, M., (2008), *Sosyal Politika*, Ankara, İmge Kitabevi.

Koray, M.-Topçuoğlu A., (1995), *Sosyal Politika*, Bursa, Ezgi Kitabevi.

Lund, B., (2002), *Understanding State Welfare*, London, Sage Publication.

Mishra, R., (1999), *Globalization and The Welfare State*, Cheltenham, Edward Elgar Publishing.

Morris, R., (1985), *Social Policy of The American Welfare State*, New York, Longman.

Munck, R., (2003), *Emeğin Yeni Dünyası*, (Çev.) Tekçe, M., İstanbul, Kitap Yayınevi.

Mutluer, M. K.-Öner, E.-Kesik, A., (2007), *Teori ve Uygulamada Kamu Maliyesi*, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Naschold, F., (1996), *New Frontiers in The Public Sector Management, Trends and Issues in State and Local Government in Europe*, Translated By Andrew Watt, Berlin, Walter De Gruyter.

Ortaylı, İ., (1974), *Tanzimattan Sonra Mahalli İdareler (1840-1878)*, Ankara, TODAİE.

Öner, E., (2008), *İstanbul Şehremaneti (Belediyesi)'nin Kuruluşu ve 1917 Yılı Bütçesi*, Ankara, Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı.

Özbek, N., (2008), *Osmanlı İmparatorluğu'nda Sosyal Devlet*, İstanbul, İletişim Yayınları.

Özdemir, S., (2007), *Küreselleşme Sürecinde Refah Devleti,* İstanbul, İstanbul Ticaret Odası.

Parlak, B.-Caner C., (2009), *Karşılaştırmalı Siyasal ve Yönetsel Yapılar*, Bursa, Alfa Aktüel.

Pehlivan, O., (2011), *Kamu Maliyesi*, Trabzon, Murathan Yayınevi.

Pierson, C., (2007) *Beyond The Welfare State? The New Political Economy of Welfare*, Pennsylvania, The Pennsylvania State University Press.

Rao, N., (1996), *Towards Welfare Pluralism*, Dartmouth, Aldershot.

Regulski, J., (2003), *Local Government Reform in Poland: An Insider's Story*, Budapest, Open Society Institute.

Seyyar, A., (2002), *Sosyal Siyaset Terimleri (Ansiklopedik Sözlük)*, İstanbul, Beta Basım Yayım.

Shutt, H., (2004), *Kapitalizmle Derdim Var*, (Çev.) Sungur, N.-Çakmak, A., İstanbul, Kitap Yayınevi.

Spicker, P., (2011), *How Social Security Works: An Introduction to Benefits in Britain*, Bristol, The Policy Press University of Bristol.

Şaylan, G., (2003), *Değişim, Küreselleşme ve Devletin Yeni İşlevi*, Ankara, İmge Kitabevi Yayınları.

Şenkal, A., (2007), *Küreselleşme Sürecinde Sosyal Politika*, İstanbul, Alfa Yayınları.

Şenses, F., (2003), *Küreselleşmenin Öteki Yüzü: Yoksulluk,* İstanbul, İletişim Yayınları.

Talas, C., (1992), *Türkiye'nin Açıklamalı Sosyal Politika Tarihi,* Ankara, Bilgi Yayınevi.

Talas, C., (1997), *Toplumsal Ekonomi/ Çalışma Ekonomisi,* Ankara, İmge Kitabevi.

Talas, C., (1999), *Ekonomik Sistemler*, Ankara, İmge Kitabevi Yayınları.

Taşçı, F., (2010), *Sosyal Politikalarda Can Simidi, Sosyal Yardım*, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.

Thakur, S, Et Al., (2003), *Sweden's Welfare State Can The Bumblebee Keep Flying?*, Washington, International Monetary Fund.

Tokol, A., (2000), *Sosyal Politika*, Bursa, Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı Yayını.

Toksöz, F. vd., (2009), *Yerel Yönetim Sistemleri*, İstanbul, Tesev Yayınları.

Toprak, Z., (2001), *Yerel Yönetimler*, İzmir, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları.

Tuna, O.-Yalçıntaş, N., (1999), *Sosyal Siyaset*, İstanbul, Filiz Kitabevi.

Turner, B., (1997), *Eşitlik*, (Çev.) Şener, B. S., Ankara, Dost Kitabevi Yayınları.

TÜSİAD, (1995), *Optimal Devlet*, İstanbul, TÜSİAD Yayınları.

TÜSİAD, (2000), *Türkiye'de Bireysel Gelir Dağılımı ve Yoksulluk*, İstanbul, TÜSİAD Yayınları.

Ulusoy, A.-Akdemir, T., (2007), *Mahalli İdareler,* Ankara, Seçkin Yayınları.

Wlensky, H. L., (1975), *The Welfare State and Equality: Structural and Ideological Roots of Public Expenditures*, Berkeley, California University Press.

Yazgan, T., (1975), *Gelir Dağılımı Açısından Sosyal Güvenlik*, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Yılmaz, G. A., (2006), *Sosyal Devlet ve Sosyal Harcamalar (OECD Ülkeleri ve Türkiye'de),* Denizli, Arıkan Basım Yayın.

Yüksel, F., (2004), *Çağdaş Kent Yönetimi ve Yönetici Vizyonu*, Ankara, Detay Yayıncılık.

Zastrow, C., (2010), *Introduction to Social Work and Social Welfare*, California, Brooks-Cole.

Makaleler:

Abrahamson, P., (1999_a), "The Scandinavian Model of Welfare Comparing Social Welfare Systems in Nordic Europe and France", *MIRE Rencontres et Recherches,* Vol: 4, pp. 31-60.

Abrahamson, P., (1999_b), "The Welfare Modelling Business", *Social Policy & Administration,* Vol: 33, pp. 394–415.

Acar, A.-Kitapçı, İ., (1999), "Bir Mali Yerelleşme Deneyimi Olarak İsveç", *Maliye Dergisi,* Sayı: 150, ss. 85-104.

Ak, B., (2010), "Parametrik Hipotez Testleri", içinde *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, (Ed.) Kalaycı, Ş., Ankara, Asil Yayın Dağıtım, ss.73-82.

Akdoğan, Y., (1998), "Sosyal Belediyecilik", *İstanbullu Dergisi*, Yıl: 1, Sayı: 3, ss. 18-19.

Akdoğan, Y., (2002), "Ulusal Soruna Yerel Çözüm: Sosyal Belediyecilik", *Eminönü Bülteni*, Sayı: 10, ss. 18-19.

Akdoğan, Y., (2006), "Sosyal Belediyecilik", *Yerel Siyaset*, Yıl: 1, Sayı: 3, ss. 44-45.

Alber, J., (1995), "A framework for The Comparative Study of Social Services" *Journal of European Social Policy*, 5(2), pp. 131-149.

Alcock, P., (2012), "The Subject of Social Policy", in *The Student's Companion to Social Policy,* (Ed.) Alcock, P.-May, M.-Wright, S., UK: Wiley Blackwell Publishing Ltd., pp. 5-11.

Alexander, A. P., (1960), "Industrial Entrepreneurship in Turkey: Origins and Growth", *Economic Development and Cultural Change*, Vol: 8, No: 4, pp. 349-365.

Alp, S., (2009), "Refah Devleti Düşüncesinin Gelişimi ve Bir Liberal Alternatif Olarak Üçüncü Sektör", *Maliye Dergisi*, Sayı:156, ss. 265-279.

Alptekin, K., (2007), "Küresellesme Sürecinde Türkiye'de Sosyal Devlet ve Sosyal Hizmetlerin Görünümü", *http://www.sosyalhizmetuzmani.org/kuresellesmesosyal-devlet.doc,* (01.02.2011).

Altıparmak, A., (2002), "Türkiye'de Devletçilik Döneminde Özel Sektör Sanayiin Gelişimi", *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:13, Yıl:2002, ss.35-59.

Andersen, G. E., (2010), "Toplumsal Riskler ve Refah Devletleri", içinde *Sosyal Politika Yazıları*, (Ed.) Buğra A.-Keyder, Ç., İstanbul, İletişim Yayınları, ss. 33-54.

Andersen, T. M., (2004), "Challenges to The Scandinavian Welfare Model", *European Journal of Political Economy*, Vol: 20, pp. 743-754.

Andreotti, A.-Mingione E.-Polizzi E., (2012), "Local Welfare Systems: A Challenge for Social Cohesion", *Urban Studies*, 49(9), pp. 1925-1940.

Apan, A., (2007), "AB'de ve Ülkemizde Sosyal Yardımlar ve Sosyal Hizmetler", *İdarenin Sesi Dergisi*, Sayı: 124, ss. 6-11.

Ateş, H., (2009), "Sosyal Belediyecilik", *Çerçeve Dergisi*, Yıl:16, Sayı: 49, ss. 88-95.

Ay, S., (2012), "Türkiye'de İşsizliğin Nedenleri: İstihdam Politikaları Üzerine Bir Değerlendirme", *Yönetim ve Ekonomi*, Yıl:2012, Cilt:19, Sayı:2, ss.321-341.

Aydın, H., (2009), "Avrupa Birliğine Uyum Çabaları Ekseninde Yerel Yönetimler ve Sosyal Hizmetler İlişkisi", *Türk İdare Dergisi*, Sayı: 465, ss. 27-43.

Aydın, H., (2011), "Yerel Yönetimlerin Sosyal Sorumlulukları Çerçevesinde Çöküntü Bölgesi ve Suç İlişkisi", *Beklenen Mahalli İdareler Dergisi*, Ekim 2011, ss.56-66.

Aysan F, (2007), "Belediyelerin Üstlendikleri Yeni Rol: Sosyal Belediyecilik*" Sosyal Politikalar Dergisi*, Sayı: 2, ss. 26-29.

Baer, G., (1997), "The Waqf as a Prop for the Social System (Sixteenth-Twentieth Centuries)", *Islamic Law and Society*, Vol: 4, No: 3, pp. 264-297.

Bennett, R.J., (1993), "Local Government in Europe: Common Directions of Change" in *Local Government in the New Europe*, (Ed.) Bennett, R.J., London, Belhaven Press, pp.1-27.

Bergmark, A.-Thorslund, M.-Lindberg, E., (2000), "Beyond Benevolence – Solidarity and Welfare State Transition in Sweden", *International Journal of Social Welfare*, No: 9, pp. 238–249.

Bizbirlik, A., (1999), "Osmanlı Toplumunda Vakıfların Sosyo-Ekonomik Boyutları ve Buna Dair Örnekler", *Osmanlı Ansiklopedisi*, Cit 5, Ankara, İz Yayıncılık, ss. 56-63.

Bonoli, G., (1997), "Classifying Welfare States: a Two- Dimension Approach*" Journal of Social Policy*, 26/3,pp. 351-372.

Bonoli, G, (2007), "Postindustrialization, New Social Risks, and Welfare State Adaptation in Advanced Industrial Democracies" *Comparative Political Studies,* Volume: 40, Number: 5, pp. 495-520.

Brans, M., (1992), "Theories of Local Government Reorganization: An Empirical Evaluation" *Public Administration*, Vol: 70, Issue: 3, pp. 429-451.

Briggs, A., (1961), "The Welfare State in Historical Perspective", *European Journal of Sociology,* Volume: 2, Issue: 2, pp. 221-258.

Bulut, N., (2003), "Küreselleşme Sosyal Devletin Sonu mu?", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* Cilt: 52, Sayı: 2, ss.173-197.

Bulut, N., (2004), "Sosyal Devletin Düşünsel Temelleri", *http://ogrenci.hacettepe.edu.tr/~b0122202/anayasahukuk/sosyaldevlet.htm,* (01.02.2011).

Bury P., (2013), "Tax-Nature Fees in Local Government Budgets in Poland", *http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/nispacee/unpan009139.pdf,* pp. 1-8, (01.09.2013).

Can, H., (2006), "Sosyal Belediyecilik ve Ümraniye", *Yerel Siyaset Dergisi*, Yıl: 1, Sayı: 5, ss. 18-19.

Caner, C.-Açıkalın, N., (2008), "Küreselleşme Sürecinde Türkiye'de Sosyal Devletin Yapısal Dönüşümü: Yerel Yönetimler Reformu", içinde *1. Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildiriler Kitabı,* Ed. Özcan, L. vd., 23-24 Ekim 2008, Sakarya, ss.269-280.

Canpolat H., (1999), "İngiltere'de (Britanya) Mahalli İdareler", içinde *Dünyada Mahalli İdareler,* (Ed.) Türker, M., İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, ss. 319-340.

Christiansen, N. F.-Markkola, P., (2005), "Introduction", in *The Nordic Model of Welfare, A Historical Reappraisal,* (Ed.) Christiansen, N. F. et al., Denmark, Museum Tusculanum Press, pp. 9-30.

Coşkun, S.-Güneş, S.-Ortakaya, F., (2011), "Asgari Gelir Desteği ve Türkiye'de Uygulanabilirliği: Bir Model Denemesi", *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 13/3, ss. 129-158.

Crombrugghe, A.-Lipton, D., (1994), "The Government Budget and The Economic Transformation of Poland", *Transition in Eastern Europe,* Volume: 2, University of Chicago Press, pp. 111-135.

Çalışkan, Ş., (2010), "Türkiye'de Gelir Eşitsizliği ve Yoksulluk", *Sosyal Siyaset Konferansları,* Sayı:59, 2010/2, ss.89-132.

Çelik, A., (2004). "AB Ülkeleri ve Türkiye'de Gelir Eşitsizliği: Piyasa Dağılımı–Yeniden Dağılım", *Çalışma ve Toplum*, 2004/3, ss. 53–91.

Çevik, H. H., (1998), "Kamu Hizmetlerinin Üretilmesinde Sosyal Refah Çoğulculuğu", *Türk İdare Dergisi*, Yıl: 70, Sayı: 418, ss. 109-122.

Çınar, T., (2004), "Polonya", içinde *Kamu Yönetimi Ülke İncelemeleri,* (Ed.) Ayman Güler, B. vd., Ankara, AÜ SBF, Kamu Yönetimi Araştırma ve Uygulama Merkezi (KAYAUM), ss. 296-329.

Çiçek, E., (2010), "Tanımlayıcı İstatistikler", içinde *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, (Ed.) Kalaycı, Ş., Ankara, Asil Yayın Dağıtım, ss.51-61.

Çukurçayır, A., (2008), "Yerel Demokrasi ve Yerel Siyaset", içinde *Yerel Siyaset,* Okutan Yayıncılık, ss.15-36.

Dahlberg, M., (2010), "Local Government in Sweden", in *Local Public Sector In Transition: A Nordic Perspective,* (Ed.) Moisio, A., Helsinki, VATT PUBLICATIONS, pp. 122- 154.

Dao, M. Q., (2004), "Rural Poverty in Developing Countries: An Empirical Analysis", *International Journal of Social Economics*, Vol.31, No.6, pp.500-508.

Deniz, Ö., (2007), "Cumhuriyet Dönemi Çalışma Hayatı", *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, Cilt:V1, Sayı:15, ss.131-150.

Deniz, Ö., (2012), "Türkiye'de Devletçilik Döneminde Sosyal Politikaların Gelişimi (1930-1940)", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt:5, Sayı:22, ss.246-269.

Dilik, S., (1980), "Sosyal Güvenlik ve Sosyal Hizmetler Arasındaki İlişkiler", *AÜ SBF Dergisi,* Cilt: 35, Sayı: 1, ss. 73-84.

Dilik, S., (1985), "Atatürk Döneminde Sosyal Politika", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Cilt:40, Sayı:1, ss.93-102.

Dilnot, A., "Refah Devletinin Geleceği", (Çev.) Bakıcı, Z., *http://www.canaktan.org/politika/anti_leviathan/diger-yazilar/bakici-refah-devleti.pdf,* (01.02.2011).

Doğanyiğit, S., (2011), "Belediyelerde Arsa üretimi ve Kat Karşılığı İnşaat İşleri", *Dış Denetim,* Sayı: 4, ss. 216-219.

Dursun, D., (1998), "Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Doğuşu ve Siyasi/İdari Gelişme" içinde *Türkiye'de Yönetim Geleneği,* (Ed.) Dursun D.-Al, H., İstanbul, İlke Yayıncılık, ss. 93-104.

Ebbinghaus, B.-Manow, P., (2003), "Introduction: Studying Varieties of Welfare Capitalism" in *Comparing Welfare Captalism: Social Policy and Political Economy in Europe, Japan and The USA,* (Ed.) Ebbinghaus, B.- Manow, P., London, Taylor & Francis e-Library, pp.1-25.

Eroğlu, A., (2010), "Çok Değişkenli İstatistik Tekniklerin Varsayımları", içinde *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, (Ed.) Kalaycı, Ş., Ankara, Asil Yayın Dağıtım, ss.207-233.

Eroğlu, N., (2007), "Atatürk Dönemi İktisat Politikaları (1923-1938)", *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt:XXIII, Sayı:2, ss.63-73.

Ersöz, H. Y., (2003), "Doğuştan Günümüze Sosyal Politika Anlayışı ve Sosyal Politika Kurumlarının Değişen Rolü", *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası,* Cilt: 53, Sayı: 2, ss. 119-144.

Ersöz, H. Y., (2005), "Sosyal Politika- Refah Devleti - Yerel Yönetimler İlişkisi", *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, Cilt: 55, Sayı: 1, ss. 759-775.

Ersöz, H. Y., (2007), "Yerel Yönetimlerin Sosyal Politika Alanındaki Rolü*", Sosyal Politikalar Dergisi,* Sayı: 2, ss. 30-36.

Ersöz, H. Y., (2009a), "Sosyal Politikalarda Yerelleşme", *Çerçeve Dergisi,* Yıl: 16, Sayı: 49, ss. 80-87.

Ersöz, H. Y., (2009b), "Türkiye'de Belediyelerin Sosyal Politika Alanındaki Rolü ve Yeni Belediyecilik Anlayışının Esasları", *Kamuda Sosyal Politika Dergisi*, Yıl: 3, Sayı: 9, ss. 38-47.

Eryılmaz, B., (1998), "Belediyelerin Sosyal Görevleri", *İstanbullu Dergisi*, Yıl: 1, Sayı: 3, ss. 20-21.

Eryılmaz, B., (2007), "Sosyal Politikalar", (Kapak Soruşturması) *Sosyal Politikalar Dergisi,* Sayı: 2, ss. 80-82.

Es, M., (2007), "Yerel Yönetişim", *Yerel Siyaset Dergisi*, Yıl: 2, Sayı: 22.

Es, M., (2008), "Osmanlı Devletinde Mahalli İdareler", *Yerel Siyaset Dergisi,* Sayı: 27, ss. 29-38.

Esen, A., (2007), "Sosyal Belediyecilik", Kapak Soruşturması, *Sosyal Politikalar Dergisi,* Sayı: 2, ss84-86.

Ferrera, M., (2010), "Sosyal Avrupa'da Güney Avrupa Refah Modeli", içinde *Sosyal Politika Yazıları*, (Ed.) Buğra, A.-Keyder, Ç., İstanbul, İletişim Yayınları, ss.195-229.

Fischer, J., (2005), "Swedish Budget Rules: Praise from Brussels, Pressure at Home", *ECFIN, Economic analysis from the European Commission's Directorate-General for Economic and Financial Affairs Country Focus,* Volume: 2, Issue: 4, pp. 1-6, http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication1465_en.pdf, (26.10.2013).

Genschel, P., (2004), "Globalization and The Welfare State: A Retrospective*", Journal of European Public Policy,* Vol: 11, Issue: 4, pp. 613-636.

Giddens, A., (2008), "What is the European Social Model?", *Social Europe Journal*, Volume: 4, No: 1, p. 15.

Gough, I., (2011), "Refah Devleti", (Çev.) Güngör, K., *http://www.canaktan.org/ politika/anti_leviathan/diger–yazilar/gungor–refah–devleti.pdf,* (01.01.2011).

Gökbunar, R.-Kovancılar B., (1998), "Sosyal Refah Devleti ve Değişim", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* Sayı: 3, ss. 251-266.

Gökçearslan Çifci, E., (2009), "Türkiye'de ve Dünyada Korunmaya İhtiyacı Olan Çocuklara Yönelik Hizmetlerin Tarihsel Gelişimi", *Aile ve Toplum Dergisi*, Yıl: 11, Cilt: 5, Sayı: 19, ss. 53-65.

Güler, B. A., (1997), "Küreselleşme ve Yerelleşme: Yerel Altyapı Sektörü", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi,* Cilt: 6, Sayı: 3, ss. 62-77.

Gülmez, M., (1984), "1961/1963 Öncesi Türk Toplu İş İlişkilerine Genel Bir Bakış ve Değerlendirme", *İnsan Hakları Yıllığı*, Cilt:5-6/1, ss.98-122.

Güloğlu, T.-Es, M., (2008), "Yerelleşen Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmetler" içinde *1. Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildiriler Kitabı,* (Ed.) Özcan, L. vd., ss.257-267.

Gülöksüz, Y.-Tekeli, İ., (1990), "1973-1980 Dönemi ve 1980 Sonrası Dönem Belediyeciliği", içinde *Türk Belediyeciliğinde 60 Yıl Uluslararası Sempozyum*, Ankara, IULA-EMME, ss.373-381.

Gümüş, A. T., (2009), "Küreselleşme Sürecinde Refah Devleti", *Uluslararası Davraz Kongresi*, ss. 147-169.

Gündoğan, E., (1997), "Osmanlıda Yerel Yönetimin Gelişimi" (Development of the Local Government in the Ottoman Empire) içinde *Restructuring Local Governments: UPL Studio Researches,* (Ed.) Ersoy, M.-Şengül,T., Volume: 2, Middle East Technical University.

Gürler Hazman, G., (2011), "Türkiye'de Gelir Dağılımında Adalet ve Sosyal Güvenlik Harcamaları Arasındaki Nedensellik İlişkisi", *Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Y.2011, C.16, S.1 ss.205-216.

Güvercin, C. H., (2004), "Sosyal Güvenlik Kavramı ve Türkiye'de Sosyal Güvenliğin Tarihçesi", *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, Cilt: 57, Sayı: 2, ss. 89-95.

Hallett, C., (1996), "Social Policy: Continuities and Change" in *Women and Social Policy,* (Ed.) Hallett C., London, Prentice Hall.

Hick, A.-Kenworthy, L., (2003), "Varieties of Welfare Capitalism", *Socio-Economic Review*, Vol: 1, pp. 27-61.

Hölsch, K.-Kraus, M., (2006), "European Schemes of Social Assistance: An Empirical Analysis of Set-ups and Distributive Impacts," *in International Journal of Social Welfare,* pp. 50-62.

Işık, S., Mert, M., (2009), İstihdam ve İşsizlik Sorununu Çözmeye Yönelik İstihdam/Gelir Garantisi Politikasının Uygulanabilirliği: Antalya Örneği, *1. Uluslararası Sosyal Haklar Sempozyumu,* Akdeniz Üniversitesi, Ankara, Belediye-İş Sendikası Yayını, ss.306-323.

İnsel, A., (2005), "Yoksulluk, Dışlanma ve STK'lar", *Sivil Toplum ve Demokrasi Konferans Yazıları,* ss.1-19.

İşeri, A., (1964), "Vakıflar", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 21, Sayı: 1-4, ss. 199-280.

Jerger, J. (2002), "Globalization, Wage Setting, and The Welfare State", *Journal of Policy Modeling,* Vol: 24, pp. 1-18.

Kantarcı, H. B., (2003), "Sosyal Devlet, Sosyal Güvenlik ve Türkiye'de Zorunlu Askerlik Hizmeti", *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Cilt: 6, Sayı: 10, ss. 75-85.

Karasu, K., (2004), "İngiltere", içinde *Kamu Yönetimi Ülke İncelemeleri,* (Ed.) Ayman Güler B. vd., Ankara, AÜ SBF, Kamu Yönetimi Araştırma ve Uygulama Merkezi (KAYAUM), ss. 85-181.

Karasu, M. A., (2009), "Devletin Değişim Sürecinde Belediyelerin Konut Politikalarında Farklılaşan Rolü", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* Cilt: 14, Sayı: 3, ss. 245-264.

Karataş, K., (2001), "Belediyelerin Sosyal Görevleri: Belediyeler ve Sosyal Hizmetler", içinde *İnsani Gelişme ve Sosyal Hizmet, Prof. Dr. Nesrin Koşar'a Armağan*, Karataş, K.-Arıkan, Ç. (Ed.), Ankara, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Yayını, ss.214-226.

Kayış, A., (2010), "Güvenilirlik Analizi", içinde *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, (Ed.) Kalaycı, Ş., Ankara, Asil Yayın Dağıtım, ss.404-419.

Kazepov Y., (2008), "The Subsidiarization of Social Policies: Actors, Processes and Impacts", *European Societies***,** 10(2) pp. 247-273.

Keleş R., (1987), "Yerel Yönetimler ve Konut**",** *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi,* Cilt: 42, Sayı:1, ss.1-13.

Keleş, R., (1995), "Yerel Yönetimler Özerklik Şartı Karşısında Avrupa ve Türkiye" *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi,* Cilt: 4, Sayı: 6, ss. 3-19.

Kerman, U.-Aktel, M-Altan,Y., (2007), "Küreselleşme Sürecinde Yoksulluğun Değişen Yüzü" *IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi*, Küresel Yoksulluk, Çanakkale, ss.11-20.

Kerwin, R.W., (1951), "Private Enterprise in Turkish Industrial Development" The Middle East Journal, Vol: 5, No: 1, pp.21-38.

Kesgin, B., (2011), "Kentsel Yoksulluğa ve Sosyal Dışlanmaya Karşı Yerinden ve Yerel Müdahale Olarak Sosyal Belediyecilik", *Sosyal Politikalar Dergisi*, Sayı: 3, ss. 33-37.

Kesgin, B., (2012), "Kentsel Yoksulluğa Yönelik Yerinden ve Yerel Müdahale: Sosyal Belediyecilik", *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:26, ss.169-180.

Kessler, G., (1941), "Türkiye'nin İçtimai Siyaset Meselelerine Dair Mülahazalar*", İÜ İktisat Fakültesi Mecmuası,* Cilt: II, No: 3-4'ten ayrı basım, ss. 441- 470.

Kılıç, S.-Özel, M., (2006), "Yerel Yönetimlerin Konut Politikaları Üzerine Bir İnceleme– Çeşitli Ülke Deneyimleri ve Türkiye", *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Cilt: 15, Sayı: 1, ss.207-228.

Kılıçarslan, F., (2009), "Sosyal Belediyecilik Ama Nasıl?", *www.yenisafak.com.tr,* 02.06.2009, **(**19.02.2013).

Kite C., (2004) "The Stability of The Globalized Welfare State", in *Globalization and The Welfare State*, (Ed.) Södersten, B., New York, Palgrave Macmillan, pp.213-238.

Kleinman, M., (2010), "Kriz mi? Ne Krizi? Avrupa Refah Devletlerinde Süreklilik ve Değişim", içinde *Sosyal Politika Yazıları,* (Der.) Buğra, A-Keyder, Ç., (Çev.) Çakar, B. Y.-Balaban, U. B., İstanbul, İletişim Yayınları, ss.159-193.

Kocaer, S., (2007), "Bir Sosyal Kontrol Aracı Olarak Beddualar ve İnternet", *Milli Folklor*, Yıl:19, Sayı:75, ss.30-33.

Koştaş, M., (1987), "Sosyalleşme", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt:29, Sayı:1, ss.329-334.

Kozak, İ.E., (1992), "İşçi Sendikalarının Tarihi Gelişimi (İngiltere Örneği)", *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, Sayı:37-38, ss. 63-81.

Kösecik, M., (2006), "Yerel ve Bölgesel Yönetimler Açısından Avrupa Birliği Bütünleşme Süreci ve Anayasası", *Avrupa Perspektifinde Yerel Yönetimler,* (Ed.) Özgür, H.-Parlak, B., Bursa, Alfa Akademi, ss.1-42.

Kröger, T., (2011), "Retuning The Nordic Welfare Municipality Central Regulation of Social Care Under Change in Finland", *International Journal of Sociology and Social Policy,* Vol: 31, No: 3/4, pp. 148-159.

Kubar, Y., (2001), "Bir İktisat Politikası Amacı Olarak Gelir Dağılımı: Türkiye Örneği (1994–2007) Analizi", *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Yıl:2011, Sayı:2, ss.227-246.

Kulesza M. (1993), "Options for Administrative Reform in Poland" in *Administrative Transformation in Central and Eastern Europe*, Oxford, Blackwell, p.33-40.

Künzel, S., (2012), "The Local Dimension of Active Inclusion Policy", *Journal of European Social Policy,* 22(1), pp. 3-16.

Laws, G.. (1988), "Privatisation and the Local Welfare State: The Case of Toronto's Social Services", *Transactions of the Institute of British Geographers,* 13(4), pp. 433-448.

Leisering, L., (2003) "Nation State and Welfare State: an Intellectual and Political History", *Journal of European Social Policy*, Vol:13/2, pp.175-185.

Loughlin J.-Martin, S., (2004), "Local Income Tax in Sweden: Reform and Continuity", *School of European Studies and the Centre for Local & Regional Government Research,* Cardiff University, pp. 1-17. http://campaigns.libdems.org.uk/user_files/axethetax/LIT_in_Sweden.pdf, (26.10.2013).

Mach, E. P., (1979), "Selected Issues on Health and Employment", *International Labour Review*, Vol:118, No:2, pp.133-145.

Makal, A., (2007), "Cumhuriyetten 21. Yüzyıla Türkiye'de Çalışma İlişkileri", içinde *Güncel Sosyal Politika Tartışmaları*, Cahit Talas Anısına, (Ed.) Ceylan Ataman, B., Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayını, ss. 511-543.

Martin, C., (1997), "Social Welfare and The Family in Southern Europe" in *Southern Europen Welfare States Between Crisis and Reform,* **(**Ed.) Rhodes, M.-Cass, F., London, CO.LTD, pp. 23-41.

Merriam, I. C., (1953), "Social Welfare Programs in The United States", *16 Social Security Bulletin,* (3), pp.3-12.

Meurs, M.-Kochut, R., (2013), "Local Government Performance in Rural Poland: The Roles of Local Government Characteristics and Inherited Conditions", pp. 1-26, *http://www.american.edu/cas/economics/research/upload/2013-09.pdf,* (30.09.2013).

Mingione, E., (2010), "Güney Avrupa Refah Modeli ve Yoksulluk ve Sosyal Dışlanmaya Karşı Mücadele", içinde *Sosyal Politika Yazıları,* (Ed.) Buğra, A.-Keyder, Ç., (Çev.) Çakar, B. Y.-Balaban, U. B., İstanbul, İletişim Yayınları, ss. 261-286.

Mingione E.-Oberti, M.-Pereirinha, J., (2002), "Cities as Local Systems" in *Social Assistance Dynamics in Europe National and Local Poverty Regimes,* (Ed.) Saraceno, C., UK, The Policy Press, University of Bristol, pp. 35-80.

Moller, J., (2012), "Big Changes in the Local Welfare System", *Nordregio News*, Issue: 3, pp. 8-13.

Moreno, L., (2003), "Europeanisation, Mesogovernments and 'Safety Nets'", *European Journal of Political Research*, Vol: 42, No: 2, pp. 271-285.

Murdoch, F. B., (1935), "The English System of Real Property Taxation", *University of Pennsylvania Law Reviev and American Law Register,* Vol: 84, No: 2, pp.179-193.

Ortaylı, İ., (1973), "Türk Belediyesinin Denetim Yetkisinin Tarihi Gelişimi ve Günümüzdeki Durumu", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt: 6, Sayı: 4, ss. 14-24.

Otola, I., (2008), "Decentralization Processes of Local Government Sector in Poland", *The 16th NISPAcee Annual Conference*, Bratislava, Public Policy and Administration: Challenges and Synergies, pp. 1-11.

Öz, C., S.-Yıldırımalp, S., (2009), "Türkiye'de Kentsel Yoksullukla Mücadelede Sosyal Belediyeciliğin Rolü", *Uluslararası Sosyal Haklar Sempozyumu*, Ankara, Belediye İş Sendikası Yayını, ss. 453-463.

Özaydın, M. M., (2008), "Küresel Etkilerle Şekillenen Sosyal Politika Anlayışı Ekseninde Sosyal Politikaların Geleceğini Tartışmak", *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 10/1, ss. 163-180.

Özbek, N., (2000), "Osmanlı İmparatorluğunda Sosyal Yardım Uygulamaları: 1839-1918", *Toplum ve Bilim*, Sayı: 83, ss. 111-132.

Özcan, T., (2006), "Osmanlı Toplumunda Yetimler*", Sosyal Politikalar Dergisi*, Sayı: 1, ss. 82-85.

Özçelik, Ö.,-Tuncer, G., (2007), "Atatürk Dönemi Ekonomi Politikaları", *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:IX, Sayı:1, ss. 253-266.

Özdemir, Ç.-Zanbak, M., (2011), "Küresel Dönüşümde Sosyal Politikanın Etkinliği: Dört Perspektiften Değerlendirme" *İktisat Fakültesi Mecmuası*, Cilt: 61, Sayı: 2, ss.217-233.

Özen, P., (2012), "Polonya'da Kalkınma Ajansları", TEPAV, http://www.tepav.org.tr/upload/files/1269868392r9967.Polonya_da_Kalkinma_Ajanslari.pdf, ss. 1-18, (30.10.2012).

Özgökçeler, S.-Bıçkı, D., (2011),"Kentsel Yoksullukla Mücadele İçin Politik Bir Enstrüman: Sosyal Siyaset Perspektifinden Sosyal Belediyecilik", *http://uludag.academia.edu.tr/serhatozgokceler/papers/304762/KENTSEL_YOKSULLUKLAMUCADELE_ICIN_POLITIK_BIR_ENSTRUMAN_SOSYAL_SIYASET_PERSPEKTIFINDEN_SOSYAL_BELEDIYECILIK_#,* ss. 1-23, (22.12.2011).

Öztürk, F., (2003), "İsveç'te Yerel Yönetimler", *Çağdaş Yerel Yönetimler*, Cilt: 12, Sayı: 3, ss. 68-84.

Öztürk, N., (2003), "Yoksulluk ve Sivil Toplum Kuruluşları", *Yoksulluk Sempozyumu,* İstanbul, Deniz Feneri Derneği Yayınları, Cilt: III, ss. 8-21.

Öztürk, N., (2010), "Klasik ve Neoklasik İktisatta Gelir Bölüşümü", *Çalışma ve Toplum*, ss.59-90.

Peck, J.-Tickell A., (2002), "Neoliberalizing Space", *Antipode,* Vol: 34, Issue: 3, pp. 380-404.

Pekküçüksen, Ş., (2004), "Sosyal Belediyecilik ve Selçuklu Belediyesi Şefkat Evleri Örneği", *Yerel Yönetimler Kongresi Bildiriler Kitabı,* Çanakkale, ss. 450-459.

Pereirinha, A. J., (1997), "Welfare States and Anti-Poverty Regimes: The Case of Portugal" in *Southern Europen Welfare States Between Crisis and Reform,* **(**Ed.) Rhodes, M., FRANK CASS & CO.LTD, pp.198-218.

Pierson, C., (1998), "Contemporary Challenges to Welfare State Development", *Political Studies,* Vol:XLV1, pp.777-794.

Pierson, C., (2004), "Late Industrializers and the Development of The Welfare State", *Social Policy and Development Programme Paper,* Number: 16.

Rhodes, M., (1996), "Southern European Welfare States: Identity, Problems and Prospects for Reform", *South European Society & Politics,* Volume: 1, Number: 3, pp. 1-22.

Rogerson C. M., (1999), "Local Economic Development and Urban Poverty Alleviation: The Experience of Post-Apartheid South Africa", *HABITAT INTL.* Vol: 23, No: 4, pp. 511-534.

Santos, V. F.,-Wilson da C. V.-Bricio dos S. R., (2009), "Effects of Alternative Policies on Income Redistribution: Evidence from Brazil", *Development Policy Review*, Vol.27, No.5, pp. 601-616.

Sassen, S., (2005), "The Global City: Introducing a Concept", *Brown Journal of World Affairs,* Vol: XI, Issue: 2, pp.27-43.

Schridde, H. (2002), "Local Welfare Regimes and the Restructuring of the Welfare State - An Anglo-German Comparison" *German Policy Studies/ Politikfeldanalyse,* 2(1), pp. 105-142.

Seyyar, A., (2006), "Türkiye'de Sosyal Devlet Olgusu" *Sosyal Politikalar Dergisi*, Sayı: 1, ss.34-38.

Seyyar, A., (2008), "Yerel Siyasetin Gelişiminde Sosyal Politikaların Önemi" *Yerel Siyaset Dergisi*, Sayı: 25, ss.30-44.

Seyyar, A., (2009), "Türkiye'de Etkin Yerel Sosyal Politikalar Önündeki Engeller ve Çözüm Stratejileri", *Kamuda Sosyal Politikalar Dergisi*, Yıl: 3, Sayı: 9, ss. 5-14.

Shatkin, G., (2000), "Obstacles to Empowernent: Local Politics and Civil Society in Metropolitan Manila, The Philippines," *Urban Studies*, Vol: 37, No: 12, pp. 2357-2375.

Steinmetz, G. (1990), "The Local Welfare State: Two Strategies for Social Domination in Urban Imperial Germany." *American Sociological Review* 55(6), pp. 891-911.

Sundström, G.-Johansson, L., (2005), "The Changing Balance of Government and Family in Care for the Elderly in Sweden and Other European Countries", *Australasian Journal on Ageing,* Vol: 24, pp. 5-11.

Şen, M., (2007), "Bütüncül Belediyecilik Yaklaşımı, Kültürel Belediyeciliğe Giden Yolda Bir Aşama: Sosyal Belediyecilik", *Sosyal Politikalar Dergisi*, Sayı: 2, ss. 30-42.

Şenkal, A., (2003), "Sosyal Politika ve Uluslararası Sosyal Standartlar", *Kamu-İş*, Cilt:7, Sayı:2, ss.2-33.

Tabakoğlu, A., (1998), "Tımar ve Vakıf Sistemleri" içinde *Türk İktisat Tarihi*, İstanbul, Dergah Yayınları, ss. 202-207.

Tabakoğlu, A., (2006), "Osmanlı Sosyal Devlet Anlayışı", *Sosyal Politikalar Dergisi*, Sayı: 1, ss. 78-81.

Talas, C., (1991), "Öğretilerde Sosyal Devlet", *İnsan Hakları Yıllığı,* Cilt: 13, ss. 91-102.

Tekeli, İ., (1983), "Yerel Yönetimlerde Demokrasi ve Türkiye'de Belediyelerin Gelişimi", *Amme İdaresi Dergisi,* Cilt: 16, Sayı: 2, ss.7-21.

Titmuss, R. M., (1974), "Social Policy: An Introduction", in *Social Policy* (Ed.) Smıth, B. A.-Tıtmuss, K., London, George Allen-Unwin Ltd.

Toikko, T. (2010), "Developing Participatory Welfare State, Can Service Users Produce Some Essential Local Knowledge On Public Services?", *9th International Conference Of Territorial Intelligence,* Strasbourg, ENTI, pp. 1-5.

Toker, M. C., (2003), "İsveç Yönetim Sistemi", içinde, *Yirmi Birinci Yüzyıl'da Yönetim,* (Ed.) Nitas, K., Ankara, Türk İdari Araştırmalar Vakfı, ss. 315-336.

Tokol A., (2011), "Türkiye'de Sosyal Politika", içinde**,** *Sosyal Politika,* (Ed.) Tokol A.-Alper, Y., Bursa, Dora Yayınları.

Toprak, D.,-Şataf, C., (2009), "Türkiye'de Yerel Yönetimler Reformu Çerçevesinde Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı", *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 1, ss.11-24.

Tortop, N., (1994), "İsveç'te Yerel İdarelerin Mali Kaynakları ve Merkezi İdare ile İlişkileri", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt: 27, Sayı: 4, ss.117-122.

Trydegard, G. B.-Thorslund, M., (2001), "Inequality in the Welfare State? Local Variation in Care of the Elderly-The Case of Sweden.", *International Journal of Social Welfare,* 10(3), pp. 174-184.

Tünay, M., (1985), "Atatürk Dönemi Ekonomi Politikası" *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Cilt:II, Sayı:4.

Uryszek, T., (2013), "Financial Management of Local Governments in Poland-Selected Problems", *Journal of Economics, Business and Management,* Vol: 1, No: 3, pp. 252-256.

Uslu, İ., (2006), "Can Çekişen Paradigma: Klasik Belediyeciliğin Sonu (II)", *Yerel Siyaset Dergisi,* Yıl: 1, Sayı: 2.

Uzun Ş., (2003), "Büyük Britanya", *Yirmi Birinci Yüzyıl'da Yönetim*, (Ed.) Nitas, K., Ankara, Türk İdari Araştırmalar Vakfı, ss. 597-644.

Verteuil, G. De-Lee, W.- Wolch, J., (2003), "New Spaces for the Local Welfare State? The Case of General Relief in Los Angeles County", *Social & Cultural Geography,* 3(3), pp. 229–246.

Vural, T., (2004), "Osmanlı İmparatorluğunda Yerel Yönetimler", *Türk İdare Dergisi*, Yıl: 76, Sayı: 444, ss. 179-193.

Wagner, A., (2004), "Redefining Citizenship for the 21st Century: From The National Welfare State to the UN Global Compact", *İnternational Journal of Social Welfare,* Volume: 13, Issue: 4, pp.278-286.

Weede, E., (1997), "Income inequality, democracy and growth reconsidered", *European Journal of Political Economy*, vol. 13, pp. 751-764.

Westhues, A., (2006), "Becoming Acquainted with Social Policy" in *Canadian Social Policy*, (Ed.) Wethues, A.-Wharf, B., Ontario, Wilfrid Laurier University Press, pp.5-24.

Yaşar, M.R., (2003), "Dinden Psikiyatriye: Değişen Sosyal Kontrol Sürecinin Doğası", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:3.

Yayman, H., (2000), "Bir Dönem İncelemesi: 1960 Sonrası Çalışma Hayatına İlişkin Yeni Düzenlemeler", *Sayıştay Dergisi*, Sayı:37, ss.58-74.

Yıldırım, A., (2010), "Türkiye'de Yoksullukla Mücadele ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü", *Yardım ve Dayanışma Dergisi,* Yıl: 1, Cilt: 1, Sayı: 1, ss. 9-16.

Yıldırım, S., (1990), "Yerel Yönetim ve Demokrasi", *Türk Belediyeciliğinde 60 Yıl: Uluslararası Sempozyum,* Ankara, Ankara Büyükşehir Belediyesi, ss.7-43.

Yıldırım, U.,-Göktürk, İ. (2008), "Toplumsal Sorunların Çözümünde Yeni Belediyecilik Anlayışı: Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı", *I. Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu,* 23-24 Ekim, Sakarya, Sakarya Üniversitesi, ss. 237-255.

Yolcu, H. (2010), "Neo-Liberal Dönüşümün Yaşandığı Ülkelerde Yerelleşme ve Okul Özerkliği Uygulamaları", *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi,* Cilt: 6, Sayı: 12, ss. 253–273.

Yörükoğlu, F., (2009), "Türk Belediyeciliğinin Gelişim Süreci", *Mevzuat Dergisi*, Yıl: 12, Sayı: 135.

Yüksel, F., (2007), "Sosyal Devletin Dönüşüm Sürecinde Yerel Yönetimlerin Yeni İşlevleri", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Cilt: 62, Sayı: 1, ss. 279-298.

Diğer:

Raporlar:

Adana Büyükşehir Belediyesi, (2013), *2013 Yılı Faaliyet Raporu*, Adana.

ADB, (2013), The Social Protection Index Assessing Results For Asia and the Pacific, Philippines, Asian Development Bank.

Bergmark, A.-Mınas R., (2006), *Rescaling Social Welfare Policies in Sweden,* Institute for Future Studies, Stockholm.

Buğra, A.-Keyder Ç., (2003), *New Poverty and the changing welfare regime in Turkey*, Ankara.

DDK, (2009), *Türkiye'de Sosyal Yardımlar ve Sosyal Hizmetler Alanındaki Yasal ve Kurumsal Yapının İncelenmesi, Aile, Çocuk, Özürlü, Yaşlı ve Diğer Kişilere Götürülen Sosyal Hizmetlerin ve Sosyal Yardımların Genel Olarak Değerlendirilmesi, Bu Hizmetlerin Düzenli ve Verimli Şekilde Yürütülmesinin ve Geliştirilmesinin Sağlanması Hakkında Hazırlanan Araştırma ve İnceleme Raporu (Özet),* Ankara.

Department for Communities and Local Government, (2013), *Local Government Financial Statistics England,* London.

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, (2013), *2013 Yılı Faaliyet Raporu*, Diyarbakır.

DPT, (2001), *Sosyal Güvenlik Özel İhtisas Komisyonu Raporu*, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Ankara, DPT Yayınları.

Employers' Organisation, (2004), *Local Government Employment Digest*, No: 332.

Erdem, I., (2006), *Avrupa'da Asgari Gelir Uygulamaları*, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politika Forumu, Araştırma Raporu, İstanbul.

Ferrera, M.-Hemerıjck A.-Rhodes, M., (2001), *The Future of Social Europe: Recasting Work and Welfare in The New Economy.*

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, (2013), *2013 Yılı Faaliyet Raporu*, İstanbul.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, (2013), *2013 Yılı Faaliyet Raporu*, İzmir.

Local Government Association, (2008), *Local Government Matters Facts and Figures About Local Councils 2005-2006*, pp. 1-34.

OECD, (2004), *The Role of The European Union in Local and Regioanal Development,* Paris, World Bank Institute City Raund.

PADCO, (1991), *Overvıew of Local Government's Role in Facilitating Private Development of Housing*, http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PNABJ607.pdf, (01.09.2013).

Statistical Yearbook of The Republic of Poland, 2012.

Statistical Yearbook of Sweden, 2014.

TC. Başbakanlık, (2005), *Sosyal Güvenlik Reformu: Sorunlar ve Çözüm Önerileri*, Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma, Ankara.

TC. Maliye Bakanlığı Genel Yönetim Bütçe İstatistikleri, http://www.maliye.gov.tr, (15.02.2015).

Türkiye İstatistik Kurumu, (2008), *Tüketim Harcamaları, Yoksulluk ve Gelir Dağılımı*, Ankara.

Türkiye İstatistik Kurumu, (2009), *Bölgesel İzleme Göstergeleri TR31 İzmir 2008*, Ankara.

Türkiye İstatistik Kurumu, (2011), *Bölgesel Göstergeler TR10 İstanbul 2010*, Ankara.

Türkiye İstatistik Kurumu , (2011), *Bölgesel Göstergeler TR62 Adana, Mersin 2010*, Ankara.

Türkiye İstatistik Kurumu, (2011), *Bölgesel Göstergeler TRC2 Şanlıurfa, Diyarbakır 2010,* Ankara.

Türkiye İstatistik Kurumu, (2013), *Seçilmiş Göstergelerle Adana 2012*, Ankara.

Türkiye İstatistik Kurumu, (2013), *Seçilmiş Göstergelerle Diyarbakır 2012*, Ankara.

Türkiye İstatistik Kurumu, (2013), *Seçilmiş Göstergelerle İstanbul 2012*, Ankara.

Türkiye İstatistik Kurumu, (2013), *Seçilmiş Göstergelerle İzmir 2012*, Ankara.

WORLD BANK, (1997), World Development Report.

Tezler:

Aydın, M., (2006), *Yeni Yasal Düzenlemeler Çerçevesinde Türkiye'de Belediyelerin Sosyal Politika Alanındaki Görev ve Deneyimlerinin Değerlendirilmesi (Zeytinburnu Örneği)*, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.

Bach, S., (2003), *The Development of The Urban Welfare State: A Case Study of The Regional Municipality of York*, Carleton University, School of Public Policy and Administration, A Thesis Submitted for the Degree of Doctor of Philosophy Canada, Ottowa, Ontario.

Çiçek, Ş.E., (2010), *Türkiye'de Belediyelerin Sosyal Hizmet ve Sosyal Yardım Politikaları: Batı Akdeniz Örneği*, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Isparta.

Demir, İ., (2006), *Yerel Yönetimlerin Sosyal Politika Fonksiyonları, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği,* Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kocaeli.

Ela, E. D., (2007), *Sosyal Devlet Anlayışındaki Değişikliklerin Türkiye'de Uygulanan İstihdam Politikalarına Etkisi,* Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.

Jang, D. H., (2008), *Welfare Geography and The Changing World of Welfare Municipalities,* Universität Bremen, Zur Erlangung der Doktorwürde (Ph.D.) durch den Promotionsausschuss Dr. phil. Der, Bremen.

Karakış, E., (2009), *Küreselleşen Dünya Yönetiminde Yerel Yönetimler Bağlamında Sosyal Politika,* Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sivas.

Kaya, E., (2009), *Yoksullukla Mücadelede Avrupa'nın ve Türkiye'nin Sosyal Yardım Modeli,* Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü (Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi), Ankara.

Keleş, S., (2008), *Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği,* Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyon.

Kesgin, B., (2008), *Yoksulluğa Yerel Müdahale "Sosyal Belediyecilik" Karşılaştırmasında Eminönü ve Beşiktaş Belediyeleri Örnekleri*, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul.

Ölmez, T. O., (2005), *Sosyal Yardım Sistemi İçerisinde Yerel Yönetimlerin Yeri,* Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.

Tepe A., (2007*), İstanbul Büyükşehir Belediyesinin Yaygın Eğitim Yaygın Eğitim Uygulaması İSMEK,* İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.

Thoren, K. H., (2008), *Activation Policy In Action: A Street- Level Study of Social Assistance in the Swedish Welfare State*, The University of Chicago, The Faculty of The School of Social Service Administration, Candidacy for The Degree of Doctor of Philosophy.

Yılmaz, H., (2005), *1961 ve 1982 Anayasalarına Göre Sosyal Hukuk Devleti*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bolu.

İnternet Kaynakları:

Aktan C. C.-Özkıvrak Ö., "Sosyal Devletin Ortaya Çıkışı ve Gelişimi", http://www.canaktan.org/politika/refah-devleti/dogusu-gelişim.htm, (01.03.2011).

Güney Z., "Batı'da Sosyal Belediyecilik", www.ekohaber.com, Yayın Tarihi: 26.05.2009, http://www.ekohaber.com.tr/Ziya,Guney,Batida,sosyal,belediyecilik-ekohaber-5-haberid-7866.html, (29.05.2009).

http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=SOCX_AGG (10.01.2015).

https://sdbs.adb.org/sdbs/index.jsp (10.01.2015).

http://www.ab.gov.tr/index.php?p=48579&l=1, (05.02.2015).

http://www.adana-bld.gov.tr/organizasyon.html, (07.06.2014).

http://www.canaktan.org/politika/refah-devleti/amaclar.htm, (05.04.2009).

http://www.diyarbakir-bld.gov.tr/organizationschema.aspx, (07.06.2014).

http://www.ibb.gov.tr/tr-TR/kurumsal/Pages/YonetimSemasi.aspx, (07.06.2014).

http://www.izmir.bel.tr/OrganizasyonSemasi/677/tr, (07.06.2014).

http://www.oecd.org/social/expenditure.htm, (10.01.2015).

http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CERD.apx, (10.01.2015).

http://www.politics.co.uk/reference/local-government-structure, (29.01.205)

http://www.sosyalhizmetuzmani.org/sosyalbelediyecilik.htm, (07.06.2014).

http://www.sosyalyardimlar.gov.tr, (05.04.2009).

https://www.gov.uk/understand-how-your-council-works/types-of-council, (29.01.2015).

https://www.muhasebat.gov.tr/mgmportal/..... (28.01.2015).

Karataş, K., "Belediyeler ve Sosyal Hizmetler", www.korlerfederasyonu.org.tr/ Belediyeler_ve_Sosyalhizmetler.htm, (21.10.2008).

Kula, O. B., "21. Yüzyılda Sosyal Demokrasi", http://www.sodev.org.tr/Sosyal_ Demokrasi/sdtarihi/yazilar/21_yuzyilda_sosyal_demokrasi.htm, 09.02.2007, (19.04.2012).

OECD, "Fiscal Decentralisation Database", http://www.oecd.org/tax/federalism/oecdfiscaldecentralisationdatabase.htm, (04.02.2015).

OECD, "Social Expenditure Aggregated Data", http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=SOCX_AGG, (10.01.2015).

Seyyar, A., "Sosyal Güvenlik Nedir?" http://www.sosyalsiyaset.net/documents/sg.htm, (05.04.2009).

T.C. Avrupa Birliği Bakanlığı, (2013), Haber Bülteni, http://www.yereldeab.org.tr/Portals/0/yayinlar/bulten7.pdf, ss.1-4, (05.02.2015).

TC. Kalkınma Bakanlığı, Mahalli İdareler Gelir ve Harcamaları, http://www.kalkinma.gov.tr/Pages/content.aspx?List=ca394c68%2D9a0, (04.02.2015).

TC. Maliye Bakanlığı, Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü, Bütçe Büyüklükleri ve Bütçe Gerçekleşmeleri, http://www.bumko.gov.tr/TR,157/butce-buyuklukleri-ve-butce-gerceklesmeleri.html (04.02.2015).

Türkiye İstatistik Kurumu, (2013), "Çocuk İşgücü Anketi Sonuçları", *Haber Bülteni*, Sayı:13659, http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=13659, (28.01.2015).

Türkiye İstatistik Kurumu, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) Veri Tabanı, http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul, (01.09.2014).

Türkiye İstatistik Kurumu, (2015), "Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2014", *Haber Bülteni*, Sayı:18616, http://www.tuik.gov.tr/HbGetirHTML.do?id=18616, (28.01.2015).

Yasalar

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2802 Sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu, 2914 Sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması, Devlet Memurları ve Diğer Kamu Görevlilerine Memuriyet Taban Aylığı ve Kıdem Aylığı ile Ek Tazminat Ödenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 27.06.1989 tarih ve 375 sayılı KHK, RG.30.06.1989, Sayı: Mükerrer 20211.

Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Hakkındaki Kanun, 11.08.1941 tarih ve 4109 sayılı kanun, RG. 05.08.1941, Sayı: 4887.

Belediye Kanunu, 03.07.2005 tarih ve 5393 sayılı kanun, RG. 13.07.2005, Sayı:25874.

Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 10.07.2004 tarih ve 5216 sayılı kanun, RG. 23.07.2004, Sayı: 25531.

European Charter Of Local Self-Government, Strasbourg, 15.X.1985.

İşsizlik Sigortası Kanunu, 25.08.1999 tarih ve 4447 sayılı kanun, RG. 08.09.1999, Sayı: 23810.

Social Welfare Act, 710/1982 (Finland).

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu, 1983 tarih ve 2828 sayılı kanun, RG. 27.05.1983, Sayı: 18059.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 07.11.1982 tarih ve 2709 sayılı Anayasa, RG. 09.11.1982, Sayı: 17863.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 09.07.1961 tarih ve 334 sayılı Anayasa, RG. 20.07.1961, Sayı:10859.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (Teşkilatı Esasiye Kanunu), 20.04.1924 tarih ve 491 sayılı Anayasa.

Kararlar:

18.02.1985 gün ve E.89/9, K.85/4 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararı, R.G. 26.6.1985-18793.

SOSYAL GİRİŞİMCİLİK

Doç.Dr. Volkan IŞIK

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-56-2

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Sevgili Eşim Selma ve
Canım Oğlum Poyraz Ali'ye...

ÖNSÖZ

Sosyal sorunların çözümünde kamu kaynaklı çözüm arayışlarının egemen olduğu dünyamızda, çeyrek yüzyıldır klasik sosyal politika kurumları olarak değerlendirilen Vakıf, Sendika, Kooperatif, Dernek ve benzeri isimlerle anılan kurumlar dışında, dünya için henüz yeni sayılabilecek "Sosyal Girişimler"; sosyal sorunlarla mücadelenin yeni bir aracı olarak karşımıza çıkmış ve hem sosyal politika hem de işletme literatüründe önemle tartışılan bir alan haline gelmiştir.

Sosyal girişimler, tüm dünyada sosyal sorunlara karşı geliştirdikleri yaratıcı ve yenilikçi/inovatif çözümleri ile adeta sosyal politika çalışmaları için bir Ar-Ge alanı niteliğinde olma yanında bu anlamda yaratacakları sosyal etki ile sosyal sorunları tespit ederek bunlar üzerinde yaratıcı çözümler geliştiren inovatörlerdir.

Sosyal Girişimlerin bize kazandırdığı en önemli yeniliklerden biri de çalışma kavramında ortaya çıkardığı değişimdir. Sosyal Girişimler yolu ile sosyal amaçlı işlerde çalışmanın (social work) yaygınlaşması, gelir odaklı çalışmanın ötesinde; sosyal fayda sağlamak, topluma katkıda bulunmak, sosyal değer yaratmak ve sosyal sorunların çözümünün bir parçası olmak gibi sosyal tatmini yükselten ve çalışmaya farklı bir anlam kazandıran psiko-sosyal unsurların çalışma kavramı içerisinde yer almasını sağlamıştır. Sosyal amaçlı işlere yönelme ve psiko-sosyal tatminin daha yüksek olduğu işlerde çalışma ise adeta sosyal girişimciliği beslemiş ve birbirini motive eden kavramlar olarak sosyal girişimciliğin hız kazanmasını sağlamıştır.

Türkiye için henüz yeni bir alan olan sosyal girişimcilik, kendi mecrasında gelişme alanı bulamamış, bir yasal düzenlemeye kavuşamamış ve vakıf/denek/kooperatif gibi yapılar içerisinde vücut bulmaya çalışmıştır.

Türkiye için yeni olan ancak dünyada yoksullukla ve sosyal sorunlarla mücadelede, kendi yarattıkları gelirleri ve kendi çalışanları yanında, yarattıkları psiko-sosyal unsurlar ile çok önemli bir sosyal politika kurumu olarak karşımıza çıkan sosyal girişimler, aynı zamanda yarattıkları gelirlerin büyüklükleri ve istihdam sayıları ile de istihdamı arttırmada ve işsizlikle mücadelede kullanılan enstrümanlardan biri olarak da önem kazanmıştır.

Büyük bir memnuniyet ve beğeni ile okuduğum ve eser sahibinin yıllarını verdiği ve onun adeta akademik uzmanlık alanı haline gelen sosyal girişimciliğin bütün yönleri ile incelendiği bu eseri, okuyucuya ve ilgililere sunulmakla, bir birikimin okuyucularla paylaşılmasını sağlamış olmakla kalmayacak aynı zamanda sosyal sorunlarla mücadelede yeni bir alan olarak karşımıza çıkan, sosyal girişimciliğin gelişebilmesi için ihtiyaç duyulan sosyal ortamın da gelişebilmesi için uygun iklim yaratılmasına katkı sağlamış olacaktır.

Bu eserin yakın bir gelecekte Türkiye'de de sosyal girişimlerin oluşumu ve gelişimi için uygun iklim oluşumuna sağlayacağı katkı ümidi ile…

Prof.Dr. Eyüp BEDİR
Aralık 2021

Yazar'dan ÖNSÖZ

Geçmişten bugüne; çalışma uğraşının doğumu, çeşitlenmesi, bir coğrafyadan diğerine göç edip değişmesi, lanetlenmesi ve kutsanması ve nihayet dönüşmesi söz konusu olmuştur. Eğer bu sürecini bir tür evrim, yani çalışmanın evrimi olarak anlarsak çalışma tarihi, çalışmanın evriminin tarihidir. Sosyal girişimciliğe ilişkin geniş bir bakış açısı ortaya koymayı hedefleyen bu eser, doğrudan gelir odaklı bir çalışma anlayışının dışında konumlayabileceğimiz sosyal girişimcilik ve sosyal girişimlerde çalışma uğraşını; çalışmanın değişen anlamı ile birlikte sorgulamaktadır. Eserin konusu ve amacı; çalışma faaliyetinin geçmişten bugüne yaşadığı değişim süreci ekseninde, sosyal girişimciliği tanımlamak, sosyal girişimlere ilişkin yaklaşımlar ile ayırt edici özellikleri ortaya koymaktır. Bununla birlikte sosyal girişimlerin yeni bir çalışma alanı yaratarak oluşturduğu istihdam potansiyelini de değerlendiren eser; Türkiye'de sosyal girişimciliğin görünümünü mevcut verilerle değerlendirerek, Dünyadaki çeşitli örneklerle mukayeseli bir görünüm ortaya koymaktadır. Çalışmanın Evrimi ve Sosyal Girişim isimli kitabıma kaynaklık teşkil eden doktora tezim; akademik ilgi ve çalışma alanım doğrultusunda bu baskının da motivasyon kaynağıdır. Bununla birlikte önceki kitap tezden üretilmiş olup, bu kitapta içerik önemli ölçüde değiştirilerek, zenginleştirilmiş, tezin saha araştırması sonuçları verilerin güncelliğini yitirmesi gerekçesiyle içerikten çıkartılmış, sosyal girişimlere ilişkin genişleyen uluslararası literatürden yararlanılarak tezden bağımsız güncel ve özgün bir içerik ortaya konulmuştur.

Bu eserin bütün aşamalarının gerçekleştirilmesinde, değerli bilgilerini benimle paylaşan, bana sunmuş olduğu her bilginin hayatıma ve akademik yaşamıma kattığı önemini asla unutmayacağım saygı değer hocam; Prof. Dr. Eyüp BEDİR ile çalışmam boyunca benden bir an olsun yardımlarını esirgemeyen ve sık sık değerli bilgilerine başvurduğum kıymetli hocam Prof. Dr. Mustafa Çağlar ÖZDEMİR'e teşekkürlerimi sunarım. Son olarak çalışmanın tamamlanması için geçen süreç içerisinde göstermiş olduğu anlayış, sabır ve özveri ile bana destek olan sevgili eşim Selma IŞIK ile varlığıyla bana büyük motivasyon kaynağı yaratan sevgili oğlum Poyraz Ali IŞIK'a sonsuz teşekkür ederim.

Doç.Dr.Volkan IŞIK

Aralık 2021

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
ÇALIŞMANIN DEĞİŞEN ANLAMI VE SOSYAL GİRİŞİMCİLİK

1.ÇALIŞMA NEDİR? ... 1
1.1.Çalışma-İhtiyaç İlişkisi ... 4
1.2. Çalışmaya İlişkin Yaklaşımlar ... 5
1.3. Çalışma Türleri ... 8
1.3.1. Ücretli çalışma ... 9
1.3.2. Çırak ve stajyer ... 10
1.3.3. İşveren ... 10
1.3.4. Gönüllü çalışma ... 11
1.3.5. Kendi hesabına çalışanlar ... 11
1.4. Tarihsel Süreçte Çalışmanın Değişen Anlamı ... 12
1.4.1. İlkel toplumlarda çalışma ... 12
1.4.2. Ortaçağ ve Feodalite ile değişen çalışma anlayışı ... 13
1.4.3. Sanayi devrimi ve modern çalışma anlayışı ... 15
1.4.4. Altın çağdan Petrol Krizine doğru değişen çalışma dinamikleri ... 18
1.4.5. Bilgi toplumuna geçiş süreci ve çalışmaya ilişkin yeni eğilimler ... 19

2. GİRİŞİMCİLİK ... 23
2.1.Girişimcilik Nedir? ... 24
2.1.1.Girişimciliğin Unsurları ... 25
2.1.2.Girişimciliğin sınıflandırılması ... 27
2.1.2.1.Kar amaçlı girişimcilik ... 27
2.1.2.1.1. Özel sektör girişimciliği ve kar kavramı ... 27
2.1.2.1.2. İç girişimcilik ... 28
2.1.2.2. Kar amaçlı olmayan girişimcilik ... 29
2.2. Girişimcilikte Sosyal Sorumluluk ... 31

3. SOSYAL GİRİŞİMCİLİK ... 33
3.1. Sosyal Girişimcilik Nedir? ... 33
3.2. Sosyal Girişimciliğe İlişkin Yaklaşımlar ... 35
3.3. Sosyal Girişimlerin Ayırt Edici Özellikleri ... 41
3.4. Küresel Sosyal Girişimcilik Ağları ... 45

İKİNCİ BÖLÜM
TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA SOSYAL GİRİŞİMCİLİK

1. TÜRKİYE'DEKİ SOSYAL GİRİŞİMLERİN YAPISI 51
1.1. Sosyal Girişimcilerin Örgütlenme Biçimleri ve Yasal Statüleri 51
1.1.1. Vakıf ve Dernekler 53
1.1.2. Kooperatifler 59
1.1.3. Kar amacı gütmeyen şirketler 64
1.2. Ashoka-Türkiye Üyelerine Bakış 66

2. DÜNYADA SOSYAL GİRİŞİMCİLİĞİN GÖRÜNÜMÜ 70
2.1. AB Ülkelerinde Sosyal Girişimlerin Yapısı ve Yasal Düzenlemeler 71
2.2. Sosyal Girişimlerin Görünümüne İlişkin Dünyadan Örnekler 73
2.2.1. Birleşik Krallık'ta toplum yararlı şirketler 73
2.2.2. ABD'de 501(c) ve kamusal faydalı şirketler 77
2.2.3. Danimarka'da kayıtlı sosyal girişimler 79
2.2.4. Fransa'da sosyal ve dayanışma ekonomisi 82
2.2.5. İtalya'da sosyal kooperatifler 84
2.2.6. Belçika'da sosyal amaçlı şirketler 87

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
SOSYAL GİRİŞİMCİLİK VE İSTİHDAM

1. SOSYAL GİRİŞİM ÇALIŞANLARINA BAKIŞ 89
1.1. Sosyal Girişimlerin İstihdam Potansiyeli 90
1.2.Sosyal Girişimlerde Çalışma Türleri 91
1.2.1. Gönüllüler 93
1.2.2. Ücretli çalışanlar: istihdam edilenler 95

2. SOSYAL GİRİŞİMLERİN İSTİHDAMA KATKISI 98
2.1. Doğrudan İstihdam Yaratmak 99
2.2. İstihdam Edilebilirliği Arttırmak 101
2.3. Kendi İşini Kuranları Desteklemek 105

3.TÜRKİYE'DE SOSYAL GİRİŞİM İSTİHDAMININ GÖRÜNÜMÜ 108
3.1. Sivil Toplum Örgütlerinde Ücretli ve Gönüllü Çalışanlar 108
3.2. Sosyal Girişimlerde İstihdam Edilenler 113

4. DÜNYADA SOSYAL GİRİŞİM İSTİHDAMININ GÖRÜNÜMÜ 115
4.1. Birleşik Krallık'da Sosyal Girişim İstihdamı 117
4.2. ABD'de Sosyal Girişim İstihdamı 118
4.3. Belçika'da Sosyal Girişim İstihdamı 119
4.4. İtalya'da Sosyal Girişim İstihdamı 120
4.5. Fransa'da Sosyal Girişim İstihdamı 121
4.6. Danimarka'da Sosyal Girişim İstihdamı 122

SONUÇ 125
KAYNAKÇA 127

KAYNAKLAR

A. Miller, J. (1989). Social Wage or Social Profit? The Net Social Wage and the Walfare State. *Review of Radical Political Economics*, 21 (3), 82-90.

A. Penner, L. (2004). Volunteerism and social problems: Making things better or worse?.*Journal of Social Issues*. 60 (3), 645-666.

Ağca, V., Yörük, D. (2006), "Bağımsız Girişimcilik ve İç Girişimcilik Arasındaki Farklar", Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi, 8(2), 155-173.

Akdemir, A. (1996). *Girişimcilik Kültürü*. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Yayınları, 20.

Amo BW and Kolvereid L (2005), "Organizational strategy, individual personality and innovation behvior", Journal of Enterprising Culture 13(1), 7–19.

Ashoka. (2012). Everyone A ChangeMaker. *2011 Annual Report*.

Asian Development Bank. (2012). *India Social Enterprise Landscape Report*. Philipines. Web: http://adb.org/sites/default/files/pub/2012/india-social-enterprise-landscape-report.pdf

Austin, J., Stevenson, H., Wei-Skillern, J. (2006). Social and Commercial Entrepreneurship:Same, Different and Both?.*Journal of Entrepreneurship Theory and Practice*. 30 (1), 1-22.

B. Carroll, A. (1991). The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward the Moral Management of Organizational Stakeholders. *Business Horizons*, 39-48.

B.Durieux, M., A.Stebbins, R. (2010). *Social Entrepreneurship for Dummies*. Wiley Publishing, 143.

Baloğlu, Z. (1994). *Türkiye Üçüncü Sektör Raporu: Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. İstanbul: Tüsev Yayınları.

Banque Nationale De Belgique. (2013). *Le Poids économique Des Institutions Sans But Lucratif En Belgique*. Web: http://www.kbs-frb.be/uploadedFiles/2012-KBS-FRB/05)_Pictures,_documents_and_external_sites/09)_Publications/3144-FRB-POD-PoidsEconomique.pdf

Başak Ersen, T., Ekmekçi, A. (2012). Sosyal Girişimcilik ve Türkiye. *Optimist Dergisi: Sosyal İnovasyon Makaleleri*: *Stanford Social Innovation Review Dergisi 10. Yıl Özel Sayısı*, 4-9.

Başak Ersen, T., Kaya, D., Meydanoğlu, Z. (2011). *Sosyal Girişimler ve Türkiye İhtiyaç Analizi Raporu*, 17.

Başak Ersen, T. (2013). Sosyal Girişim Kapitalizmin Krizinden Çıktı. *Optimist Dergisi*. 1 (2), 97-98.

Başbuğ, A. (2012). *İş ve Maneviyat: Çalışma Ahlakı Üzerine Bir İnceleme*. (1). Ankara: aKitap Yayınları.

Bedir, E. (2018). *Sosyal Politika I*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları, 107.

Besler, S. (2010). (Edt. Besler Senem) *Sosyal Girişimcilik*, İstanbul: Beta Yayınları, 3.

BIS. *Small Business Survey 2012:SME Employers Report*. (2013). Web: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/205291/Social_Enterprises_Market_Trends_-_report_v1.pdf

Biçerli, K. (2010), "Sosyal Girişimcilik ve İstihdam", (Edt.Sosyal Girişimcilik), İstanbul: Beta Yayınları.

Biçerli, K., Gündoğan, N. (2009). Female Labor Force Participation in Urbanization Process: The Case of Turkey. *MPRA-Munich Personal Repec Archive-Working Paper*, No:18249, 15.

Bisault L. 2014, L'économie sociale, des principes communs et beaucoup de diversité, Insee première, n°522, Nov.

Bishop, M., Green, M. (2010). *Philanthrocapitalism*. London: A&C Black, 7.

BLS. Web: https://www.bls.gov/ooh/community-and-social-service/social-workers.htm#tab-3

Bornstein, D. (2009). *Dünya Nasıl Değişir: Sosyal Girişimciler ve Yeni Fikirlerin Gücü*. (çev. D.Bayındır). İstanbul: Alfa Yayınları.

Bornstein, B., Davis, S. (2010). *Social Entrepreneurship:What Everyone Needs To Know*. Oxford Press.

Borins, S. (2000), "Loose cannons and rule breakers or enterprising leader? some evidence about innovative public management", Public Administrative Review, 60, 498-507.

Borjas, George J. (2015). Çalışma Ekonomisi, (Çev.) Çağatay Edgücan Şahin, Kerem Gökten ve Ümit Akçay, Dora Yayınları.

Bosma, N, Schott, T., Terjesen, S. And Kew, P. (2015), Global Enterepreneurship Monitor: Special Topic Report: Social Entrepreneurship.

Bozkurt, T. (2011). *Çalışma İlişkilerinin Evrimi*. İstanbul:Beta Yayınları, 4.

Bozkurt, V. (2000). *Püritanizmden Hedonizme Yeni Çalışma Etiği*. Bursa:Alesta Yayınları, 16.

Brinckerhoff P. (2000). *Social Entrepreneurship: The Art of Mission-Based Venture Development*. New Jersey: John Wiley & Sons.

British Council, Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı. (2012). *Sosyal Girişimcilik Projesi: Türkiye'de Sosyal Girişimlerin Yasal ve Mali Altyapısının Güçlendirilmesine İlişkin Politika Belgesi*, 3.

British Council, (2019) Türkiye'de Sosyal Girişimlerin Durumu.

British Council (2019), Web: https://www.britishcouncil.org.tr/sites/default/files/20190702_se_research_report_the_state_of_social_enterprise_in_turkey_tr_double_page.pdf.

Brooks, A. (2009), Social Entrepreneurship: A Modern Approach to Social Value Creation, Pearson Prentice Hall.

Cabinet Office. (2017). Social Enterprise Market Trends: BIS Small Business Survey. *The Annual Survey of Small Businesses UK.*

Can Aktan, C. (1999). *2000'li Yıllara Doğru Yeni Yönetim Teknikleri: İnsan Mühendisliği*. İstanbul: TÜGİAD Yayınları.

Carini, C., Costa, E., Carpita, M., Andreaus, M. (2012). *The Italian Social Cooperatives In 2008: A Portrait Using Descriptive And Principal Component Analysis*. Italy: Working Paper No.35/12, 5.

Childe, G. (1964). *What Happened in History*. Baltimore:Penguin Books.

Cicero (2018), *Yükümlülükler Üzerine*, (Çev. C.Cengiz Çevik), İş Bankası Kültür Yayınları.

Cook, B., Dodds, C. and Mitchell, W., (2016), "Social Entrepreneurship-False Premses And Dangerous Forebodings", Australian Journal of Social Issues, 38(1), 57-72.

Community Interest Companies. Web: www.cicregulator.gov.uk

Cüceloğlu, D. (1998). *İnsan ve Davranışı*.İstanbul:Remzi Kitabevi.

Çıkın, A. *Kooperatifçilik Tarihinin Kırılma Noktaları*. Web: http://www.elelebizbize.com/t.ayhancikin/detay.php?id=72.

Çubuk, A. (1979). *Sosyal Politika*. Ankara: AİTİA Yayınları.

Dees, J. Gregory (1998), "The Meaning of Social Entrepreneurship", The Kauffman Center for Entrepreneurial Leadership. Kansas City, MO and Palo Alto, CA.

Defourny, J., Nyssens, M. (2008). *Social Enterprise in Europe:Recent Trends and Developments*. New York: European Research Network No.08/01, 212.

Department For Business, Innovation And Skills (DTI). (2003, October). *Enterprise for Communities: Proposals for a Community Interest Company*, London: HM Treasury, Web: http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+/http:/www.dti.gov.uk/cics/pdfs/cicreport.pdf

Deviren, N. (2009). Küresel Yoksullukla Mücadelede Mikro-kredilerin Rolü. *Mevzuat Dergisi.* (37), 9-16.

Dinçer, Ö., Fidan, Y. (2000). *İşletme Yönetimine Giriş*. İstanbul: Beta Yayınları.

Doyle, C. (2006). *Work and Organizational Psychology: An Introduction with Attitude*. Hove & New York: Psychology Press, 12.

Eğilmez, M. (2018), *Tarihsel Süreç İçinde Dünya Ekonomisi*, Remzi Kitabevi.

E.Seley, J., Wolpert, J. (2002). *New York City's Nonprofit Sector, New York City Nonprofit Projects*. Web: http://www.nycnonprofits.org

European Comission (2019), Social Enterprises and Their Ecosystem in Europe: Denmark Country Report

European Comission (2020), Social enterprises and their ecosystems in Europe | Country report FRANCE, 45.

F.Drucker, P. (1986). *The Frantiers Of Management:Where Tomorrow's Decisions Are Being Shajoed Today*. NewYork: Harper&Row.

Fahey, C. (2003). Working with Communities to Build Social Capital-Reflecting on Old and New Thinking about Volunteers. *The Australian Journal of Emergency Management*. 18 (4), 12-17.

Foundation Roi Baudoin, Web: https://www.kbs-frb.be/fr/les-institutions-sans-lucratif-emploient-pres-de-500000-belges

France Social Enterprise. VITA Europe. Web: http://www.vita.it/europe/guides/france-a-flourishing-third-sector.html?cnt=92814.

Frumkin, P. (2005). *On Being Nonprofit: Conceptual and Policy Primer*. Cambridge: Harvard University Press, 145.

Fueglistaller U., Müller, C. and Volery, T. (2008). *Entrepreneurship*, 2.Auflage, Gabler.

GEM (Global Entrepreneurship Monitor) 2021,2020-2021 Global Report, Web: https://www.gemconsortium.org/report/gem-20202021-global-report, 4.

Giddens A. (1998). The third way: the renewal of social democracy. Cambridge: Polity Press.

Giddens A. (2008). *Sosyoloji*. (Çev. H.Özel, A.Sönmez, Z.Mercan, İ.Yılmaz, E.Rızvanoğlu, M.Ali Sarı, Ş.Pala Güzel, M.Özcan). İstanbul Kırmızı Yayınları.

Gisbert P. (1974). *Fundamentals of Industrial Sociology*. Tata:McGraw–Hill Bombay, 17.

Gorz, A. (1985). *Cennetin Yolları.*(çev. T. Ilgaz). İstanbul: Afa Yayınları, (Eserin orijinali 1983'de yayımlandı), 181.

Gorz, A. (2007). *İktisadi Aklın Eleştirisi: Çalışmanın Dönüşümleri Anlam Arayışı*(çev. I. Ergüden). 2. Baskı, İstanbul Ayrıntı Yayınları. (Eserin orjinali 1988'de yayımlandı), 27-39.

Grint, K. (1998). *The Sociology of Work*. Cambridge Polity Press, 117.

Güder, N. (2006). *STK'lar için Gönüllülük ve Gönüllü Yönetimi Rehberi*. Ankara:Sivil Toplum Geliştirme Merkezi Yayını, 1.

Gürol, A. (2000). *Türkiye'de Kadın Girişimcileri ve Küçük İşletmesi: Fırsatlar, Sorunlar, Beklentiler ve Öneriler.* Ankara: Atılım Üniversitesi Yayını-2.

Gürsel, S., Uysal-Kolaşin, G. (2010). *İstihdamda Dezavantajlı Grupların İşgücüne Katılımını Arttırmak*. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomik ve Toplumsal Araştırma Merkezi, 1.

Haugh, H. (2005), "A research agenda for social entrepreneurship", Social Enterprise Journal, 1(1), 1-12.

Hibbert S.A., Hogg G., Quinn T. (2002), Consumer Response to Social Entrepreneurship: the Case of the Big Issue in Scotland, *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing*, 3(7), 288-301.

Hossain, M., Diaz Catalina, P. (1997). Reaching The Poor With Effective Micro Credit: Evaluation of a Grameen Bank Replication in the Philippines. *Journal of Philippine Development.* (24), 275-308.

Hüseyin Bilgin, M. (2001). Endüstri İlişkilerinde Dönüşüm ve Yeni Eğilimler. *Kamu-İş Dergisi*, 6(2), 56-64.

ILO, (2002). Microfinance For Employment Creation and Enterprise Development. Web: http://www.ilo.org/public/libdoc/ilo/GB/283/GB.283_esp_6_engl.pdf

INSEE, (2015), L'économie sociale en 2013, Internet: http://www.insee.fr/fr/themes/detail. asp?ref_id=eco-sociale

Işığıçok, Ö. (2018), İstihdam ve İşsizlik, Dora Yayınları, Bursa.

Işık, V. (2009). Endüstri İlişkilerinin Yeni Yüzü İnsan Kaynakları Yönetimi: Emeği Örgütsüzleştirme Stratejisi. *Gazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 11(3), 147-176.

Işık, V. (2013). Kurumsal Sosyal Sorumluluğun Değiştirdiği Çalışma Kavramı ve Yeni Bir Çalışma Alanı Olarak Sosyal Girişimler. *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 3 (1).

Işık, V. (2016). *Çalışmanın Evrimi ve Sosyal Girişim*. Ekin Yayınları, Bursa.

İlhan, S. (2008). Yeni Kapitalizm ve Meslek Olgusunun Değişen Anlamları Üzerine. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (21).

Interreg Europe (2021), EU Regional Development Fund, "The social economy and support to social enterprises in the European Union" https://www.interregeurope.eu/fileadmin/user_upload/plp_uploads/policy_briefs/The_social_economy_and_support_to_social_enterprises_in_the_European_Union_Policy_brief.pdf

John Thompson, J., Alvy, G. and Lees, A. (2000), "Social entrepreneurship a new look at the people and the potential", Management Decision, 38(5), 328-332.

Kağnıcıoğlu, D. (2009). Sosyal Sorumluluk Raporlarında Çalışma ve İstihdam Göstergeleri. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, İstanbul, (57), 126-165.

Kanigel, R. (1997). The One Best Way: Frederick Winslow Taylor and the Enigma of Efficiency, London: Abacus.

Karasu, K. (2009). Yeni Kamusal Örgütler. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*. 64 (3), 117-147.

Kaynak, T. (1995). *Organizasyonel Davranış ve Yönlendirilmesi*. Alfa Basım Yayım Dağıtım, 121-126.

Kemal Öktem, M., N.Leblebici, D., Arslan, M., Kılıç, M., Devrim Aydın, M. (2003). Girişimci Örgütsel Kültür ve Çalışanların İç Girişimcilik Düzeyi: Uygulamalı Bir Çalışma. *H. Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(1), 169-188.

Keser, A. (2005). Çalışmanın Değişen Anlamı ve Çalışmaya İlişkin Yeni Trendler. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, İstanbul, (49), 361-377.

Khan, A. (2005). Reinventing Public Enterprises. Public Enterprises:Unresolved Challenges and New Opportunities. New york: United Nations Department of Economic and Social Affairs, ST/ESA/PAD/SER.E/69, s.3'den aktaran, Siverekli Demircan, E. (2008). Girişimci Sıfatıyla Devlet:1980 Sonrası Türkiye Analizi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*. 3 (1), 35-58.

King, P. J. and Roberts, N. C. (1987) 'Policy Entrepreneurs: Catalysts for Policy Innovation', Journal of State Government, July–August, pp. 172–178.

Kocabaş, F. (2004). Endüstri İlişkilerindeki Dönüşüm. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (10). 5-26.

Koray, M. (2000). *Sosyal Politika*. Bursa:Ezgi Kitabevi Yayınları.

Krsitan, K. (1999). *Sanayi Sonrası Toplumdan Post-Modern Topluma Çağdaş Dünyanın Yeni Kuramları*, Ankara: Dost Kitabevi, 187-189.

Kümbül Güler, B. (2008). *Sosyal Girişimciliği Etkileyen Faktörlerin Analizi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kümbül Güler, B. (2009). Sosyal Girişimlerde Gönüllülüğü Etkileyen Faktörler ve Gönüllülüğün Yaşam Doyumuna Etkisi. *VI. Uluslararası STK'lar Kongresi*. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, 77-87.

LaBarre, P., C. Fishman, et al. (2001), "Who's Fast Leaders 2002", Fast Company. November.

Lafargue, P. (2021). *Tembellik Hakkı*, (Çev.Ebru Erbaş), Can Yayınları.

Leadbeather, C. (1997), The Rise of Social Entrepreneur, Demos Pub.

Leela, K. (2020), Entrepreneurship and Small Business Enterprises, Shashwat Publication.

Lehtinen U, Paloniemi K, Pajari S & Poikela K. (2007). Social entrepreneurship in the field of recycling: how to develop profitable business with social impacts? Conference proceedings from the ICSB world conference, June, Turku, Finland.

Leronda Wallace, S. (1999). Social Entrepreneurship: The Role Of Social Purpose Enterprises in Facilitating Community Economic Development. *Journal of Development Entrepreneurship*, 4 (2), 153-174.

Light, P. (2005), Searchıng For Social Entrepreneurs: Who They Might Be, Where They Might Be Found, What They Do", https://wagner.nyu.edu/files/faculty/publications/Searching_for_Social_Entrepreneurship.pdf

Lordoğlu K., Özkaplan, N. (2000). *Çalışma İktisadı*. İstanbul, 3.

Mair, J. and I. Martı, (2006), "Social entrepreneurship research: A source of explanation, prediction, and delight", Journal of World Business 41(1), (2006) 36–44.

M. Salamon, L., Wojciech Sokolowski, S. (2004). Global Civil Society:Dimensions of the Nonprofit Sector. *Journal of Bloomfield*. (2), Kumarian Press, 14-26.

Mair, J., Marti, I. (2006). Social Entrepreneurship Research: A Source of Explanation,Prediction, and Delight. *Journal of World Business*, (41), 36-44. Güler, *a.g.e.*, 62.

Maslow, A.H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370–396. doi:10.1037/h0054346 .

Molina C and Callahan JL (2009), "Fostering organizational performance. The role of learning and intrapreneurship", Journal of European Industrial Training, 33(5), 388–400.

Morse, R. and L. Dudley (2002), "Civic Entrepreneurs and Collaborative Leadership", PA Times. August: 3.

Mucuk, İ. (2001). *Modern İşletmecilik*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Mütevellioğlu, N., Zanbak, M., Mert, M. (2010). İşsizlik, Üniversiteli Gençli ve Gelecek: Bir Alan Araştırmasının Bulguları. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 11 (1), 207-229.

National Center for Charitable Statistics. The Nonprofit Sector In Brief, Web: https://nccs.urban.org/project/nonprofit-sector-brief

NHS UK, Web: https://www.nhs.uk/conditions/social-care-and-support-guide/care-services-equipment-and-care-homes/care-homes/

Nicholls, A. (2008). *SocialEntrepreneurship: New Models of SustainableSocialChange.* Oxford: Oxford University Press, 47.

OECD. (1999). *Social Enterprises: Organization for Economic Co-Operation and Development*, 10.

Ordaz, C.C., Mariluz Fernández, Alles José Ruiz-Navarro and Elena Sousa-Ginel (2011). "The intrapreneur and innovation in creative firms", International Small Business Journal, 30(5), 515.

Öner, E. (2007). Yoksullukla Savaşımda Mikro Finans. *Karınca Dergisi 75.Yıl Özel Sayı*, (840), 49-54.

Ören, K., Yüksel H. (2012). Geçmişten Günümüze Çalışma Hayatı. *Emek ve Toplum Dergisi*, 1(1), 32-55.

Özdemir, Mustafa Ç. ve Salt, Ahsen M. (2019), "Esnaf Kültüründeki Değişim: Sakarya Esnafları Üzerine Bir Araştırma", *Bilgi*, 21(2), 367.

Özen Kapız, S. (2001). İşin Değişen Anlamı ve Birey Yaşamında Önemi. *İş,Güç Ekonomik İlişkiler Dergisi*, 3(2), 17.

Öztepe, N. D., Akbaş, S. (2018). Türkiye'de Kendi Adına ve Hesabına Çalışanların Sosyal Güvenliği". *Sosyal Güvenlik Dergisi* , 8(1), 67-94.

Padavic, I., Reskin, B. (2002). *Women and Men at Work*. (2). USA:Sage Publications.

Pasquinelli, S. (1993). Stato sociale e terzo settore in Italia.*Stato e Mercato*.

Pinchot, G. (1985). *Intrapreneuring*. New York: Harper and Row.

Platon (2019), *Devlet*, (Çev. Sabahattin Eyüboğlu), İşbankası Kültür Yayınları.

Prabhakar, R. (2004). Whatever Happened to Stakeholding. *Public Administration*, 82 (3), 567- 584.

Ramamurti, R. (1986). Public Entrepreneur:Who They are and How They Operate. *California Management Review*, 28(3), 142-158.

Reinhart, C. and K. G. Rogoff, (2009), This time is different: Eight centuries of finacial folly. Princeton, NJ: Princeton University Press.

S. Thomas, A., L. Mueller, S. (1998). *Are Entrepreneurs the Same Across Cultures?*. 6, Web: ftp://ns1.ystp.ac.ir/YSTP/1/1/ROOT/DATA/PDF/ENTREPRENEURSHIP/22-Thomas.PDF

Sabuncuoğlu, Z., Tüz, M. (1995). *Örgütsel Psikoloji*. Bursa: Ezgi Yayınevi, 85.

Seyyar, A. (2003). *Ahlak Terimleri (Ansiklopedik Sözlük)*. İstanbul: Beta Yayınları.

Schumpeter J. (1934). The Theory of Economic Development. Harvard University Press, USA.

Schumpeter, J. (1971). *The Fundamental Phenomenon Of Economic Development.*

Sibieude, T. (June, 2010). Panel discussion on social entrepreneurship: New avenues for job creation and social inclusion. *OECD/CNEL International Conference on Social Entrepreneurship*. Rome-Italy.

Singh, N., Creamer, L. (2010). *Employment of People with Disabilities in Georgia Local Governments: Identifying Barriers to Employment*. Kennesaw State University Master Of Public Administration. Web: http://digitalcommons.kennesaw.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1234&context=etd.

Social Enterprise Alliance (SEA). Web: https://se-alliance.org/why#whatsasocialenterprise

Social Enterprise UK. (2021). *Fightback Britain:A Report On The State Of Social Entreprise Survey*.

Social Enterprise UK. Web: http://www.socialenterprise.org.uk/about/about-social-enterprise#what data

Sönmez, F. (2004). İşletmelerin Sosyal Sorumluluğu ve Çevre Sorunlarında Ekonomik Yaklaşımlar. *Yaklaşım Dergisi*, 12 (133), 476-490.

Strangleman T., Warren T. (2008). *Work and Society:Sociological Approaches and Methods*. Oxford, 151.

Strauss, G., Leonard, R., Personnel. (1980). *The Human Problems of Management*. New Jersey, 28-29.

Sullivan Mort, G., Weerawardena, J., & Carnegie, K. (2003). Social entrepreneurship: Towards conceptualization. *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing,* 8(1): 76–88.

Şen, Sabahattin (1995). "Geleceğin İşi İşin Geleceği", Türk-İş, Şubat, Sayı:298.

Tatarı, B. (2003). *Şirketlerin Toplumla İlişkisinde Yükselen Değer: Kurumsal Sosyal Sorumluluk*, İzmir: İzmir Ticaret Odası Yayınları.

T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Web: https://www.aile.gov.tr/media/93884/eyhgm_istatistik_bulteni_eylul_2021.pdf

Thomas, A. (2004), "The Rise of Social Cooperatives in Italy", International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations, 15(3), 245-246.

Thompson, J., Alvy, G. and Lees, A. (2000), "Social entrepreneurship – a new look at the people and the potential", *Management Decision*, 38 (5), 328-338.

Tınar, M. Y. (1996). *Çalışma Psikolojisi.* İzmir: Necdet Bükey.

Tuna, O., Yalçıntaş, N. (1999). *Sosyal Siyaset.* İstanbul: Filiz Kitabevi.

Turan, K. (1979). *Milletlerarası Sendikal Hareketler*. Ankara: AİTİA Yayınları.

Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı. (2015). *Sivil Toplum İzleme Raporu 2013-14*.

Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı. (2011). *Sosyal Girişim Broşürü*. İstanbul: TÜSEV Yayınları, 7.

UNDP. (2008). *Social Enterprise: A New Model For Poverty Reduction And Employment Generation*, 21.

United Nations. (2004). *Disclosure of the Impact of Corporations on Society: Current Trends and Issues*, UNCTAD, UNCTAD/ITE/TEB/2003/7. United Nations Conference on Trade and Development, New York-Geneva.

Urban Institute. *The Nonprofit Sector In Brief: Public Charities, Giving and Volunteering*. Web: http://www.urban.org/UploadedPDF/413277-Nonprofit-Sector-in-Brief-2014.pdf

Waddock Sandra A. And Post James E. (1991), "Social Entepreneurs and Catalytic Change", Public Administration Review, 51(5), 393.-401.

Yaraç, N. (2013). Düğümü Girişimle Çözenler. *Optimist Dergisi.* 1 (02). 90-95.

Yaraç, N. (2013). Bambaşka Bir Çağa Girebiliriz. *Optimist Dergisi*. 1 (02), 95-101.

Yaraç, N. (2013). Paris'in Arı Kovanı. *Optimist Dergisi*. 26.

Yazıcı, E. (2010). *İlkçağdan Sanayi Ötesi Topluma Dönüşen İş Kültürü*. Ankara: akitap yayınları.

Yıldız, H. (2010). Çalışma Üzerine Sosyolojik Perspektif. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 58(1), 129-161.

Yılmaz, K. (2006). Örgütlerin Sosyal Sorumlukları: Kavramsal Bir Çözümleme. *M.Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (12), 65-79.

Yunus, M., Weber, K. (2012). *Sosyal İşletme Kurmak*, İstanbul: Doğan Kitap Yayınları, 51-52.

Weber, M. (2005), *Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhu* (Çev.Zeynep Gürata), Ayraç Yayınları.

Wietzmann, M. (2002). *The New Nonprofit Almanac& Desk Reference: The Essential Facts and Figures For Managers. Researhers and Volunteers.* San Francisco: CA Josey Bass

Zeuli, Kimberly A. And Cropp, R. (2004), *Cooperatives: Principles and practices in the 21st century*, Uw Extension Publications, 1.

SOSYAL HİZMET ÇALIŞMALARI - 2

İNSAN DEĞERİ VE DEĞERLEMELERİ

Editör
Doç. Dr. Recep YILDIZ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© **2021 Ekin Yayınevi**
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

"Kitapta yer alan bölümlerin sorumluluğu yazarlara aittir"

ISBN: 978-625-8024-31-9

Sayfa Düzeni: Recep Yıldız

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Faks: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

Kaynakça

Artan, T. (2010). *Sosyal Hizmet Kuramları*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Yayınları. http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/sosyalhizmetler_ao/sosyalhizkur.pdf, Erişim: 23.09.2021

Atatanır, H. (2016). *Türkiye'de Yoksulluk Sosyal Yardım ve Sivil Toplum: Hak Temelli Yaklaşım Açısından Bir Değerlendirme***.** Ankara: Dorlion Yay.

Attepe, Ö. S., Deniz, P. M. ve İçağasıoğlu, Ç. A. (2017). Sosyal Hizmette İyilik Hali Kavramı, *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(2). 87-104.

Biestek, F. P. (1957). *The Casework Relationship*, Chicago, Illinois: Loyola University Press, United States of America. https://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=mdp.39015057719794&view=1up&seq=1&skin=2021 Erişim: 23.09.2021

Çilingir, O. (2011). İnsan Nedir? https://evrimteorisionline.com/2011/01/08/insan-nedir-oguz-cilingir/. Erişim: 26.09.2021

Çüçen, A. K. (2001). *Bilgi Felsefesi*. Bursa: ASA Kitabevi.

Erbakan, N. (1997). *Kutlu Doğum Haftası Programı Konuşması*, Düzenleyen: Diyanet Vakfı, (28 Nisan 1997). https://www.youtube.com/watch?v=17TCBLXpJUE&ab_channel=YeniayHaber, Erişim: 29.10.2021.

Erbay, E. (2019). Güç ve Güçlendirme Kavramları Bağlamında Sosyal Hizmet Uygulaması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*. (42), 41-64. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/686565, Erişim: 23.09.2021

Fidan, M. ve Usta, F. (2013). İyilik Hali Ölçeğinin Türkçe Formunun Güvenirlik ve Geçerliğinin İncelenmesi, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(3). 265-269.

Frankl, V. E. (2009). *İnsanın Anlam Arayışı*. Çev.: Selçuk Budak. İstanbul: Okuyan Us Yayınları.

http://sosyolojisi.com/insanin-biyolojik-cesitliligi-antropoloji/3078.html. Erişim: 26.09.2021

https://www.ifsw.org/what-is-social-work/global-definition-of-social-work/, Erişim: 23.09.2021

Karahan, F. ve Sardoğan, M. E. (2020). *Psikolojik Danışma ve Psikoterapide Kuramlar*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Karataş, Z. (2017). *Sosyal Hizmette Uygulama Alanları*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Yayınları. http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/sosyalhizmetlt_ao/soshizmetteuygalanlari.pdf, Erişim: 23.09.2021

Kocaoğlu, H. (2009). Keman Telinden Gönül Nağmeleri (Âşk'la Sohbet). *Kütahya İl Özel İdaresi Dergisi*. (10), 46-47.

Kocaoğlu, H. (2010). Keman Telinden Gönül Nağmeleri (Âşk'la Sohbet). *Kütahya İl Özel İdaresi Dergisi*. (13), 50-51.

Koçak, M. (2015). İslam Düşüncesinde Varlık ve Yaşam Değeri Açısından İnsan. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. 6-31.

Koçak, R. ve Gökler, R. (2008). Varoluşsal Yaklaşımda Psikolojik Danışma ve Gruba Uygulanışı. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*. 3(2). 91-107.

Kökver, M. (2018). "Hatırlama" ve Kur'an'î Bağlamda "Zikir". *Journal of Analytic Divinity*. 2(3). 48-62.

Kuçuradi, İ. (2013). *İnsan ve Değerleri.* Ankara: Türk Felsefe Kurumu Yayınları.

Kuçuradi, İ. (2020). İnsan İlişkilerini Becermek Mars'a Gitmekten Zor. *DW Türkçe: Türkiye'nin Değerleri Serisi.* 15.11.2020. https://www.youtube.com/watch?v=SQ7soJHTZ9g, Erişim: 25.09.2021.

Kut, S. (1988). *Sosyal Hizmet Mesleği, Nitelikleri Temel Unsurları Müdahale Yöntemleri.* Ankara.

Özcan, M. (2016). *İnsan Felsefesi İnsanın Neliği Üzerine Bir Soruşturma.* Ankara: BilgeSu Yayıncılık.

Refas Türkmen, B. ve Türkmen, M. (2020). İslâm Kelimesinin Semantik Analizi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD),* 6 (1), 225-249.

Scheler, M. (2012). *İnsanın Kozmostaki Yeri.* (Çev.: Harun Tepe). Ankara: BilgeSu Yayıncılık.

Sezer, S. (2012). "Yaşamın Anlamı Konusuna Kuramsal ve Psikometrik Çalışmalar Açısından Bir Bakış". *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 45(1). 209-217.

Toyotome, M. (2014). *Her Şeye Rağmen Sevgi.* (E-Kitap) GDK Yayınları. https://hristiyankitaplar.com › files. Erişim: 27.09.2021.

Türk Dil Kurumu Güncel Sözlüğü, İnsan Mad. https://sozluk.gov.tr/. Erişim: 26.09.2021

Yıldırım, H. (2014). Kimdir İnsan? İnsan Nedir?. Felsefe Taşı Düşünce Platformu. http://www.felsefetasi.org/kimdir-insan-insan-nedir/. Erişim: 26.09.2021

Yıldız, R. ve Erdurak, Y. (2016). Öz-Form-Değer Üçgeninde Engelli ("Sorun ve Beklenti" Parametreleriyle Akrabalık İlişkileri). *Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Hizmet Sempozyumu Tam Metin Kitabı.* 407-418.

Yıldız, R. ve Özgedey, P. (2018). *Engelli Penceresinden Zaman.* İstanbul: Kitabî Yayınları

Zengin, O. ve Altındağ, Ö. (2016). Bir İnsan Hakları Mesleği Olarak Sosyal Hizmet. *Toplum ve Sosyal Hizmet,* 27(1). https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/514843, Erişim: 23.09.2021.

Kaynakça

Alatlı, A. (2018). *Ben Öyle Düşünüyorum Demekle Olmuyor*. İstanbul: Everest Yayınları.

Alper, H. (2002). *İmanın Psikolojik Yapısı*, İstanbul: Rağbet Yayınları.

Aydın, A. R. (2010). Tanrı Algısına Jungçu Bir Bakış. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 28, 53-61.

Ben-Ze'ev, A. (2010). *Jealousy and Romantic Love. Handbook of Jealousy: Theory, Research, and Multidisciplinary Approaches.* Sybil L. Hart ve Maria Legerstee (Ed.). West Sussex, U.K.: John Wiley and Sons, 40-54.

Clark, W. H. (2004). *İman Problemi, Birey ve Din Din Psikolojisinde Yeni Arayışlar*, Der. Ali Rıza Aydın, İstanbul: İnsan Yayınevi.

Geçtan, E. (1999). *Varoluş ve Psikiyatri*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Geçtan, E. (2000). *Psikanaliz ve Sonrası*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Geçtan, E. (2009). *İnsan Olmak*. İstanbul: Metis Yayınları.

Glasser, W. (2005). *Kişisel Özgürlüğün Psikolojisi*. Çev: Müge İzmirli, İstanbul: Hayat Yayıncılık.

Jung, C. G. (1999). *Keşfedilmemiş Benlik*, Çev: Canan Ener Sılay, İstanbul: İlhan Yayınları.

Jung, C. G. (2001). *Doğu Metinlerine Psikolojik Yaklaşım*, Çev: Ahmet Demirhan, İstanbul: İnsan Yayınları.

Jung, C. G. (2006). *Analitik Psikoloji*, Çev: Ender Gürol, İstanbul: Payel Yayınevi.

Jung, C. G. (2007). *İnsan ve Sembolleri,* Çev: Ali Nahit BABAOĞLU, İstanbul: Okuyan Us Yayınları.

Jung, C. G. (2010). *Psikoloji ve Din,* Çev: Raziye Karabey, İstanbul: Okyanus Yayınevi.

Jung, C. G. (2012a). *Anılar, Düşler, Düşünceler,* Çev: İris Kantemir, İstanbul: Can Sanat Yayınları.

Jung, C. G. (2012b). *İnsan Ruhuna Yöneliş,* Çev: Engin Büyükinal, İstanbul: Say Yayınları.

Jung, C. G. (2012c). *Dört Arketip,* Çev: Zehra Aksu Yılmazer, İstanbul: Metis Yayınları.

Jung, C. G., A. Schopenhaur, W.F. Von Schiller ve E. Spranger (2005). *Kişilik: Oluşumları ve Sorunları*, Çev: Ahmet Aydoğan, İstanbul: İz Yayıncılık.

Kaufmann, W. (1997). *İnsanı Anlamak,* Çev: Aziz Yardımlı, İstanbul: İdea Yayınları.

Maslow, A. H. (1969). The Farther Reaches of Human Nature. *Journal of Transpersonal Psychology*, 1(1), 1–9.

Parrott, W. G. (1991). *The Emotional Experience of Envy and Jealousy. The Psychology of Envy and Jealousy*. Ed. Peter Salovey. New York: The Guilford Press, 3-28.

Power, M. ve Dalgleish, T. (2007). *Cognition and Emotion: From Order to Disorder*. Hove, U.K.: Taylo Francis.

Stevens, A. (1999). *Jung,* Çev: Ayda Çakır, İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Tagore, R. (2000). *Yaşamın Kavranışı,* Çev.: İ. Şener, Ç. Öndem, İstanbul: İz Düşüm Yayınları,

Yalom, I. (2001). *Varoluşcu Psikoterapi,* Çev.: Z. İ. Babayiğit, İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Yavuzer, H. (1995). *Ana-Baba ve Çocuk,* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Kaynakça

ASAGEM (2010). *Türkiye'de Aile Değerleri Araştırması.* Ankara: T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Yayını.

Çağ, P. (2020). Evlilikte İletişim. *Evlilik ve Aile Psikolojik Danışmanlığı.* içinde, S. Nazlı (Ed.), Anı Yayıncılık. 213-256.

Dikeçligil, F. B. (2012). Aileye Dair Kabullerin Ezber Bozumu. *Muhafazakâr Düşünce,* Yıl: 8, Sayı: 31, Ocak – Şubat - Mart 2012, 21-52.

Erden, S. ve Koca, E. (2019). *Aile içi Sağlıklı İletişim.* Çamlıca Çocuk Yayınları.

Erduran, T. (2012). *Aile içi İletişim ve Çocuk Gelişimi.* Truva Yayınları.

Erikson, E. H. (1963). *Childhood and Society.* New York: Norton.

Güngör, E. (1998). *Ahlak Psikolojisi ve Sosyal Ahlak.* İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Karataş, Z. (2017). *Sosyal Hizmette Uygulama Alanları,* İstanbul Üniversitesi AUZEF Yayınları.

Kıray, M. B. (1982). Küçük Kasaba Kadınları. *Toplumbilim Yazıları.* içinde, Ankara: Gazi Üniversitesi İİBF Yayınları, 483-498.

Krech D. ve Crutchfield, R. S. (1999). Sosyal Psikoloji. Erol Güngör (Çev.). İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Kurt, A. (2006). Aile. *Dünden Bugüne Türkiye'nin Toplumsal Yapısı.* içinde, M. Zencirkıran (Ed.). Nova Yayınları. 516-537.

Mead, G. H. (1934). *Mind, Self and Society.* The University of Chicago Press (Türkçesi için bkz. Mead, G. H. (2017). *Zihin, Benlik ve Toplum.* Y. Erdem (Çev.). Ankara: Heretik Yayınları)

Minuchin, S. (1974). *Families and Family Therapy.* Harvard University Press.

Nazlı, S. (2001). *Aile Danışmanlığı.* Nobel Yayıncılık.

Rogers, C. R. (1961). *On Becoming a Person.* Boston: Houghton Mifflin Company.

Satir, V. (1988). *The New Peoplemaking.* Science and Behavior Books. (Türkçesi için bkz. Satir, V. (2017). *İnsan Yaratmak.* S. Yeniçeri (Çev.). İstanbul: Beyaz Yayınları)

Worden, M. (2013). *Aile Terapisi Temelleri.* Adana: Nobel Kitabevi.

Yalçınkaya Alkar, Ö. (2018). Bir Sistem Olarak Aile. *Türkiye Klinikleri: Psikiyatri Hemşireliği Özel Dergisi,* cilt. 4, 1-8.

Yılmaz, H. (2012). "Türkiye'de Muhafazakarlık Aile, Cinsellik, Din" *Açık Toplum Vakfı ve Boğaziçi Üniversitesi* http://www.aciktoplumvakfi.org.tr/pdf/muhafazakarlik/04.pdf

Yüksek, D. A. ve Ayan D. E. (2019). Sosyal Sermaye ve Ergen Suçluluğu: Bağcılar Örneklemi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences,* 18(2), 824-854.

Kaynakça

Acar Savran, G. ve Demiryontan T. N. (2012), Kadının Görünmeyen Emeği, İstanbul: Yordam Kitap.

Akkan, B. E., Deniz, M. B., Ertan, M. (2014), "Yoksulluğun ve Sosyal Dışlanmanın Romanlaşması", Dezavantajlı Gruplar ve Sosyal Politika, Derleyen: Betül Altuntaş, Ankara: Nobel Yayınları.

Armutçu, E. (2019), 1800'lerden Bugüne Türkiye'de Kadın Hareketi, National Geographic Türkiye, 11, 10-22.

Atila Demir, S. ve Nam, D. (2014), "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Önlemede Erkeğin Rolü", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 19(3), 211-227.

Atila Demir, S. (2020), "Toplumsal Cinsiyet, Sosyal Dışlanma ve Dezavantajlılık", Tezkire, (74), 41-57.

Avcı, N. (2007), Toplumsal Değerler ve Gençlik, Bir Değerler Sosyolojisi Denemesi, Ankara: Siyasal Kitabevi.

Azertürk, S. İ. ve Akman, T. (2018), "Konfuçyüs'ün Kadın Görüşü Üzerine", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19(1), 19-37

Bloom, S. S. (2008)."Violence Against Women and Girls a Compendium of Monitoring and Evaluation Indicators", USAID, IGWG, Measure Evaluatio, East Africa.

Cavarero, A. (2017), Platon'a Rağmen-Antik Felsefenin Feminist Bir Yeniden Yazımı, (Bilge Tanrısever. Çev.), İstanbul: Otonom Yayıncılık.

Cirhinlioğlu, Z. (2015), Sağlık Sosyolojisi, Ankara: Nobel Yayınları.

Çakır, Ö. (2002), "Sosyal Dışlanma", Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi, 4(2).

Coşkuner, C. (2015), "Feminist Söylem Işığında Kadın ve Değer (ler)", Değerler Blançosu Felsefe, Sosyoloji, Kamu, Eğitim, Editörler: Hasan Hüseyin Bircan-Bülent Dilmaç, Konya: Çizgi Kitabevi, 97-120.

Council of Europe (2004).Gender Mainstreaming Conceptual Framework, Methodology and Presentation of Good Practices, Directorate General of Human Rights, Strasbourg.

Çakır, Ö. (2002), "Sosyal Dışlanma", Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi. 4(2), 83-104.

Çotuksöken, B. (2013), İnsan Felsefesi: Kavramlar, Sorunlar, Felsefe Söyleşileri VII-VIII, Editörler: Betül Çotuksöken- Dilek Arlı Çil, İstanbul: T.C. Maltepe Üniversitesi Yayınları, 15-27.

Dişsiz, M. ve Şahin, N. H. (2008). "Evrensel Bir Kadın Sağlığı Sorunu: Kadına Yönelik Şiddet", Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, 1(1), 50-58.

Holland, J. (2016), Mizojini Dünyanın En Eski Önyargısı Kadından Nefretin Evrensel Tarihi, Çev: Erdoğan Okyay, Ankara: İmge Kitabevi.

Güler, N., Tel, H. ve Özkan Tuncay, F. (2005). "Kadının Aile İçinde Yaşanan Şiddette Bakışı", Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 27(2), 51-56.

Günindi Ersöz, A. (2016), Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisi, Ankara: Anı Yayıncılık.

Kahraman F. ve Kahraman A.B. (2017), "Dezavantajlılığın Çocuk Halleri: Dünyada ve Türkiye'de Dezavantajlı Gruplarda Yer Alan Çocukların Durumu" Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8 (20), 255-268.

Kara, N. (2006), "80 ve 90'larda Türkiye'de Feminist Hareketler", Kadın Çalışmaları Dergisi, 1(3), 16-40.

Kaufman, M. (1999), "The Seven P's Of Men's Violence", http://www.michaelkaufman.com/1999/the-7-ps-of-mens-violence.

Kaymakcan, R. ve Meydan, H. (2014), Ahlak, Değerler ve Eğitimi, İstanbul: Dem Yayınları

Kapanoğlu, S. (2006), Çin'de Kadın İmgesi, , Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doğu Dilleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı.

Kovanlıkaya Ergin, Ç. (2006), "Kadın Sivil Toplum Kuruluşlarının Kadın bilincine Katkıları ve Uçan Süpürge Örneği", Kadın Çalışmaları Dergisi, 1(3), 40-50.

Marshall, G. (1999). Sosyoloji Sözlüğü. (çev. Osman Akınhay, Derya Kömürcü) Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Özgentürk, İ., Kargın, V. ve Baltacı, H. (2012). "Aile İçi Şiddet ve Şiddetin Nesilden Nesile İletilmesi". Polis Bilimleri Dergisi, 14(4):55-77.

Özkan, Y. (2011), Sosyal Dışlanma ve Aile: Sosyal Hizmet Müdahalelerinde Güçlendirme Yaklaşımı, Ankara: Maya Akademi.

Taşçı, F. (2018), Sosyal Politikada Dezavantajlı Gruplar: Tarih, Yaklaşım ve Uygulama, İstanbul: Kaknüs Sosyoloji.

UNICEF Türkiye (2021), Basın Bülteni, https://www.unicef.org/turkey/bas%C4%B1nb%C3%BCltenleri/unicef-covid-19-nedeniyle-10-milyon-k%C4%B1z%C3%A7ocu%C4%9Fudaha%C3%A7ocuk-ya%C5%9Ftaevlilikriski, Erişim:04.09.2021.

Uyan Semerci, P. (2016), Kadın Hakları: Hakkaniyetli Bir Toplumda Kadınların Eşit Vatandaş Olabilmesi, Değerler Eğitimi Eğitimde Farklılık ve Katılım Hakkı, Derleyen: A. Kaya, G. Vural ve A. Aydın, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Wuthnow, R. (2008), "The Sociological Study of Values", Sociological Forum, www.jstor.org/stable/20110269, Accessed: 26/08/2014, 23(2), 333-343.

Yiğitbaş, Ç. (2020), "Hem Dezavantajlı Hem de Kadın Olmak", Van Tıp Dergisi, 27(3), 367-370

Yücefer, H. (2021), Platon'un Yarım Kalmış Feminizmi. https://www.youtube.com/watch?v=AQ75z5XFjQg, Erişim: 02.09.2021

Vatandaş, C. (2007), Toplumsal Cinsiyet ve Cinsiyet Rollerinin Algılanışı, Sosyoloji Konferanslar Dergisi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi, 29-56

Yazıcı, B. (2014), Sosyal Politikanın Cinsiyeti, Dezavantajlı Gruplar ve Sosyal Politika, Der: Betül Altuntaş, Ankara: Nobel Yayınları, 79-94.

Yıldız, R. (2018), Sosyal Felsefeden Sosyolojiye, İstanbul: Kitabi Yayınları.

Kaynakça

Akarsu, B. (1998). Max Scheler Felsefesi'nde Kişi Kavramı ve İnsan Olma Sorunu. İstanbul: İnklap Kitabevi

Akarsu, B. (2019). Felsefe Terimleri Sözlüğü. İstanbul: İnkılap Kitabevi

Aktaş, G. (2020). Kentsel Yoksulluk ve Gençlerin Yoksulluğu Deneyimleme Biçimleri Üzerine Bir Alan Çalışması: Denizli Örneği. Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 44(1), 1-18. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/cumusosbil/issue/54996/661891

Arslan, A. (2017). Felsefeye Giriş. Ankara: BB101 Yayınları.

Aslan, G. (2020). Türkiye'de Yoksulluk ve İşgücü Piyasası. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimleri Dergisi, 3(1), 83-105. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/husbd/issue/54260/685427

Aşar, H. (2021). Heidegerci Çevre Felsefesi. Temaşa Erciyes Üniversitesi Felsefe Bölümü Dergisi, (15), 23-34. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/temasa/issue/62806/906343

Bayır, M. (2019). Nietzsche Felsefesinde İnsan ve Ahlak Sorunu. Nosyon: Uluslararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi, (3), 21-36. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/nosyon/issue/55456/759994

Bıçkı, D. (2015). Kent(te) Yoksulluk Ayrışma ve Yaşam Kalitesi. Bursa: Dora Yayınları

Bilen, M. Şan, M. K. ve Aydın, M. K. (2005). Yoksulluk Sorunu Üzerine. Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi, (1), 1-26. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/bilgisosyal/issue/29119/311518

Budak, S. (2017). Psikoloji Sözlüğü. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları

Callinicos, A. (2014). Eşitlik (Çev. Öncel Sencerman). Ankara: BilgeSu Yayıncılık

Çalışkan, Ş. (2011). Türkiye'de Gelir Eşitsizliği ve Yoksulluk. Journal of Social Policy Conferences, 0(59), 89-132. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/iusskd/issue/888/10108

Çetin, İ. (2020). Yoksulluk ve Yoksulluk Göstergeleri: Türkiye ve OECD Ülkeleri Üzerine Bir Karşılaştırma. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 22(2), 510-532. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/ahbvuibfd/issue/56396/642733

Çetinkıran Balcı, E. (2017). Hartmann'da Değer ve Değerlendirme Problemi. Kilikya Felsefe Dergisi, 0(3), 105-123. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/kilikya/issue/31938/359614

Çınar, A. (2006). Modern Zamanların Değer Arayışı: Varlık-Bilgi-Değer Birliğinin Önemi. Değerler Eğitimi Dergisi, 4(11), 53-68. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/ded/issue/29190/312539

Çınar, A. (2010). Felsefeye Giriş Mitolojiden Kuramlara. Bursa: Emin Yayınları

Denli, Ö. (2016). Bir İnsan Hakları Meselesi Olarak Küresel Yoksulluk. Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 1(2), 113-130. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/acusbd/issue/24115/255994

From, E. (2018). Dinleme Sanatı Psikanaliz ve Psikanalitik Tepkiler Üzerine Notlar (Çev. Nurdan Soysal). İstanbul: Say Yayınları

Gül, F. (2013). Bir Değer Olarak İnsan Hakları ve İnsan Hakları Bilincinin Gelişiminde Demokrasinin Rolü. Muhafazakar Düşünce Dergisi, 9(36), 67-75. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/muhafazakar/issue/52879/698733

Gündoğan, A., O. (2016). Felsefeye Giriş. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları

Karaman, M. (2019). Yoksulluk Sorununu Anlamlandırma Çalışması Yoksulluk ve Sosyal Dışlanma. Journal of Political Administrative and Local Studies, 2(1), 43-61. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/jpaljournal/issue/48920/548512

Ketenci, T, Topuz, M. (2013). Aristoteles ve Augustinus'un İnsan Anlayışları Üzerine. Kaygı. Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi, (20), 1-18. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/kaygi/issue/16208/169817

Kuçuradi, İ. (2019). Schopenhaur ve İnsan. Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu Türk Felsefesi Dizisi: 7

Metin, B. (2015). Yoksullukla Mücadeleye İnsan Hakları Açısından Bakmak: Amartya Sen'in Kapasite (Capability) Yaklaşımı Temelinde Bir Değerlendirme. Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 9(36), 6315-6327. DOI: 10.19168/jyu.95827

Niray, N. (2005). Yoksulluk ve Şiddet Geriliminde İnsan Hakları. Öneri Dergisi, 6(23), 283-293. DOI: 10.14783/maruoneri.680535

Özensel, E. (2003). Sosyolojik Bir Olgu Olarak Değer. Değerler Eğitimi Dergisi, 1(3), 217-240. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/ded/issue/29198/312597

Saçlı, A. (2019). Türkiye'de Kentsel Yoksulluk Olgusu Üzerine Bir Değerlendirme. Türkiye Siyaset Bilimi Dergisi, 2(2), 1-21. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/tsbder/issue/50740/660945

Sartre, J., P. (2011). Varlık ve Hiçlik Fenomenolojik Ontoloji Denemesi (Çev: Turhan Ilgaz ve Gaye Çankaya Eksen). İstanbul: İthaki Yayınları

Tepe, H. (2009). Değer ve Anlam: Değerler Anlamlar Mıdır?. FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi, 2009(7), 1-10. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/flsf/issue/48605/617499

Zastrow, C. (2014). Sosyal Hizmete Giriş (Kitap Edit: Durdu Baran Çiftci, 4. Bölüm: Yoksulluk ve Kamu Refahı, s.163-193, Çev: Burcu Yakut Çakar ve Hande Özen). Ankara: Nika Yayınevi.

Kaynakça

Abdullah, F. (2012). The Role of Islam in Human Capital Development: A Juristic Analysis. *Humanomics*, 28(1), 64-75. Doi: 10.1108/08288661211200997

Acar, Y. (2013). Saadet Asrı Model Toplum Tecrübesinin Engellilere İlişkin Kodları. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 13(3), 131 - 171.

Allday, K. (2009). From Changeling to Citizen: Learning Disability and its Representation in Museums. *Museum and Society*, 7(1). 32-49.

Apostolidou, S., Sturm, J. (2016). Weighing Posthumanism: Fatness and Contested Humanity. *Social Inclusion*, 4(4), 150-159. Doi: 10.17645/si.v4i4.705

Aydınlı, A. (1999). İbn Ümmü Mektûm. *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 20, 434-435

Barışan, C. (2012). Modernite Tartışmalarına Alternatif Bir Yaklaşım: Modern Aklın Eleştirisi ve Geleneksel Düşünce. *İnsan & Toplum*, 2(4), 35-63. Doi: 10.12658/human.society.2.4.M0034

Beaulaurier, R. L., Taylor, S. H. (2001). Social Work Practice with People with Disabilities in the Era of Disability Rights. *Social Work in Health Care*, 32(4), 67-91.

Bogdan, R., Taylor, S. J. (1989). Relationships with Severely Disabled People: The Social Construction of Humanness. *Social Problems*, 36(2), 135-148.

Chamsi-Pasha H., Albar, M. A. (2015). Assisted Reproductive Technology: Islamic Sunni Perspective. *Human Fertility*, 18(2), 107-112.

Davy, L. (2019). Between an Ethic of Care and an Ethic of Autonomy. *Angelaki*, 24(3), 101-114. Doi: 10.1080/0969725X.2019.1620461

DePoy, E., Gilson, S. (2012). Disability as Microcosm: the Boundaries of the Human Body. *Societies*, 2(4), 302-316. Doi: 10.3390/soc2040302

Eberly, S. S. (1988). Fairies and the Folklore of Disability: Changelings, Hybrids and the Solitary Fairy. *Folklore*, 99(1). 58-77. Doi: 10.1080/0015587X.1988.9716425.

Esmailzadeh, M., Farhadi, A., Shahghasemi, H. (2012). Developmental Biology in Holy Quran. *Journal of Physiology and Pathophysiology*, 3(1), 1-7. Doi: 10.5897/JPAP11.023

Galusca, R. (2009). From Fictive Ability to National Identity: Disability, Medical Inspection, and Public Health Regulations on Ellis Island. *Cultural Critique*, (72), 137-163. Doi: 10.1353/cul.0.0043

Goodey, C. F. (2001). What is Developmental Disability? The Origin and Nature of Our Conceptual Models. *Journal on Developmental Disabilities*, 8(2), 1-18

Goodey, C. F. and Stainton, T. (2001). Intellectual Disability and the Myth of the Changeling Myth. *Journal of the History of the Behavioral Sciences*, 37(3). pp. 223-240. Doi: 10.1002/jhbs.1032.

Goodley, D., Lawthom, R., Runswick-Cole, K. (2014). Posthuman Disability Studies. *Subjectivity*, 7, 342-361. Doi: 10.1057/sub.2014.15

Goodley, D., Runswick-Cole, K. (2016). Becoming Dishuman: Thinking About the Human Through Dis/ability. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 37(1), 1-15. Doi: 10.1080/01596306.2014.930021

Greenwald, B. H. (2009). The Real "Toll" of A. G. Bell: Lessons about Eugenics. *Sign Language Studies*, 9(3), 258-265. Doi: 10.1353/sls.0.0020

Hehir, T. (2009). Eliminating Ableism in Education. *Harvard Educational Review*, 72(1). 1-33. Doi: 10.17763/haer.72.1.03866528702g2105.

Hindess, B. (1991). Rationality and Modern Society. *Sociological Theory*, 9(2), 216-227.

Howe, D. (1994). Modernity, Postmodernity and Social Work. *The British Journal of Social Work*, 24(5), 513-532. Doi: 10.1093/oxfordjournals.bjsw.a056103

https://bezmialemhastanesi.com/tr/saglik/Sayfalar/ALS-nasil-ortaya-cikar-En-cok-kimlerde-gorulur-Belirtileri-nelerdir.aspx

Husain, F. (2000). Reproductive Issues from the Islamic Perspective. *Human Fertility*, 3(2), 124-128. Doi: 10.1080/1464727002000198831

Kaya, S. (2018). Kur'an'da İnsanın Değeri. *İlahiyat*, (1), 51-64.

Kliewer, C., Drake, S. (1998). Disability, Eugenics and the Current Ideology of Segregation: A modern moral tale. *Disability & Society*, 13(1), 95-111. Doi: 10.1080/09687599826939

Lane, H. L. (2002). Do Deaf People Have a Disability?. *Sign Language Studies*, 2(4), pp356–379.

Leyens, J. P., Cortes, B. P., Demoulin, S., Dovidio, J. F., Fiske, S. T., Gaunt, R., V.D. (2003). Emotional Prejudice, Essentialism, And Nationalism The 2002 Tajfel Lecture. *European Journal of Social Psychology*, 33(6), 703-717. Doi: 10.1002/ejsp.170

Leyens, J. P., Paladino, P. M., Rodriguez-Torres, R., Vaes, J., Demoulin, S., Rodriguez-Perez, A., Gaunt, R. (2000). The Emotional Side of Prejudice: The Attribution of Secondary Emotions to İngroups and Outgroups. *Personality and Social Psychology Review*, 4(2), 186-197. Doi: 10.1207/S15327957PSPR0402_06

McDonnell, P. (2016). Disability, Deafness and Ideology in the late Twentieth and early Twenty-first Centuries. *Educação & Realidade*, 41(3), 777-788. Doi: 10.1590/2175-623661091

Monedero, J. A. G., Cuesta, C. U. ve Angulo, B. N. (2014). Social Image of Disability. Vulnerability of the Dignity of Women with Disability and Social Exclusion Contexts. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 161, 115-120. Doi: 10.1016/j.sbspro.2014.12.019

Neugebauer, R. (1978). Treatment of the Mentally İll in Medieval and Early Modern England: A Reappraisal. *Journal of the History of the Behavioural Sciences*, 14(2), 158-169.

Neugebauer, R. (1979). Medieval and Early Modern Theories of Mental İllness. *Archive of General Psychiatry*, 36(4), 477-483. Doi: 10.1001/archpsyc.1979.01780040119013

Neuhouser, F. (2011). Jean-Jacques Rousseau and the Origins of Autonomy. Inquiry: An Interdisciplinary *Journal of Philosophy*, 54(5), 478-493.

Pfeiffer, D. (1994). Eugenics and Disability Discrimination. *Disability & Society*, 9(4), 481-499. Doi: 10.1080/09687599466780471

Reindal, S. M. (1999). Independence, Dependence, Interdependence: Some reflections on the subject and personal autonomy. *Disability & Society*, 14(3), 353-367. Doi: 10.1080/09687599926190

Russell, M., Malhotra, R. (2009). Capitalism and Disability. *Socialist Reader*, 38(38), 211–228.

Saadat, S. (2009). Human Embryology and the Holy Quran: An Overview. *International Journal of Health Sciences*, 103-109.

Scalenghe, S. (2014). *Disability in the Ottoman Arab World, 1500–1800 (Cambridge Studies in Islamic Civilization)*, Cambridge, Cambridge University Press

Selden, S. (2000). Eugenics and the Social Construction of Merit, Race and Disability. *Journal of Curriculum Studies*, 32(2), 235-252. Doi: 10.1080/002202700182736

Serin, M. (2000). İbrâhim Bîzeban. *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 21, 291-292.

Seyyar, A. (2011). *Yıldızlar Engel Tanımaz Bedensel Özürlü Sahabilerin Hayatı*. Rağbet yayınları.

Stainton, T., Chenoweth, L. ve Bigby, C. (2010). Social Work and Disability: An Uneasy Relationship. *Australian Social Work*, 63 (1), 1-3. Doi: 10.1080/03124070903291886

Stone, S. D. (1995). The Myth of Bodily Perfection. *Disability & Society*, 10(4). 413-424. Doi: 10.1080/09687599550023426

Wang, N. (1996) Logos-modernity, Eros-modernity, and Leisure, *Leisure Studies*, 15(2), 121-135. Doi: 10.1080/026143696375666

Kaynakça

6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu. Resmi Gazete. (2013, 11 Nisan). (Sayı: 28615).

Arendt, H. (1973). *The Origins of Totalitarianism* (New ed). Harcourt Braceve Company.

Arendt, H. (2007). We Refugees. İçinde J. Kohn ve R. H. Feldman (Ed.), *The Jewish Writings* (ss. 264-274). Schoken Books.

Atasayan, G. (2019). Sosyal Hakların "Maliyet"i: Avrupa Sosyal Şartı ve Türkiye. *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 7*(2), 185-198.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi. (1950, 4 Kasım).

Avrupa Sosyal Şartı. (1961, 18 Ekim).

Aybay, R. (2006). *Açıklamalı İnsan Hakları Evrensel Bildirisi*. Türkiye Barolar Birliği.

Başak, C. (2011). *Mülteciler, Sığınmacılar ve Yasa Dışı Göçmenler*. İç İşleri Bakanlığı Genel Yayın No: 686.

Beşer, A., ve Tekkas Kerman, K. (2017). Göç Eden Bireylerin Öncelikli Sağlık Sorunları ve Sağlık Hizmetine Ulaşımdaki Engeller. *Türkiye Klinikleri, 3*, 143-148.

Boateng, F. D., Pryce, D. K., ve Chenane, J. L. (2021). I May Be an Immigrant, but I Am Not a Criminal: Examining the Association Between the Presence of Immigrants and Crime Rates in Europe. *Journal of International Migration and Integration, 22*(3), 1105-1124. https://doi.org/10.1007/s12134-020-00790-1

Bulgurcuoğlu, S. E., ve Aykutalp, A. (2021). Medyada "Öteki" Olmak: Sığınmacılara Yönelik Söylemin İnşası ve Yeniden Üretimi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*. https://doi.org/10.33417/tsh.837053

Buz, S., ve Uslu, B. (2019). Türkiye'de Geçici Koruma Altındaki Suriyeli Bireylerin Mesleki Eğitimi ve İstihdamı: Toplumla Sosyal Hizmet Saha Örneği. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17*(1), 41-54. https://doi.org/10.18026/cbayarsos.544744

Cankurtaran, Ö., ve Beydili, E. (2016). Ayrımcılık Karşıtı Sosyal Hizmet Uygulamasının Gerekliliği Üzerine. *Toplum ve Sosyal Hizmet, 27*(1), 145-160.

Daddario, W., Dhamankar, J., Loayza, M., McKenzie, J., Meerzon, Y., Nauha, T., Schmidt, T., ve Stojnić, A. (2018). What is Refugee? *Performance Philosophy, 4*(1), 206-233. https://doi.org/10.21476/PP.2018.41198

Debnath, A., ve Roy, N. (2013). Linkage between internal migration and crime: Evidence from India. *International Journal of Law, Crime and Justice, 41*(3), 203-212. https://doi.org/10.1016/j.ijlcj.2013.06.001

Dinç, G. ve Türkiye Barolar Birliği. (2006). *Sorularla Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi*. Türkiye Barolar Birliği.

Dominelli, L. (1998). Anti-oppressive practice in context. Içinde R. Adams, L. Dominelli, M. Payne, ve J. Campling (Ed.), *Social Work: Themes, Issues and Critical Debates*. Macmillan Education UK. http://link.springer.com/10.1007/978-1-349-14400-6

Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi. (1966, 16 Aralık).

Freire, P. (1991). *Ezilenlerin Pedagojisi* (D. Hattatoğlu ve E. Özbek, Çev.). Ayrıntı Yayınları.

Grgić, A., Mataga, Z., Longar, M., ve Vilfan, A. (2007). *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Mülkiyet Hakkı: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Ek Protokollerinin Uygulanmasına İlişkin Kılavuz Kitap* (Ö. H. Çinar ve A. Kaya, Çev.). Avrupa Konseyi.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi. (1948, 10 Aralık).

Keçeci, G. (2017). Makro Sosyal Hizmet Uygulamasında Kullanılan Modeller, Teknikler ve Sosyal Hizmet Uzmanlarının Rolleri. *Toplum ve Sosyal Hizmet, 28*(1), 187-202.

Kedikli, U., ve Savar, E. (2019). Türkiye'de Mülteci ve Sığınmacılara Sağlanan İmkânlar ve Uyum Sorunları: Çankırı Örneği. *International Journal of Management Economics and Business, 15*(4), 0-0. https://doi.org/10.17130/ijmeb.2019456401

Kreis, R. (2017). #refugeesnotwelcome: Anti-refugee discourse on Twitter. *Discourse & Communication, 11*(5), 498-514. https://doi.org/10.1177/1750481317714121

Limbu, B. (2009). Illegible Humanity: The Refugee, Human Rights, and the Question of Representation. *Journal of Refugee Studies, 22*(3), 257-282. https://doi.org/10.1093/jrs/fep021

Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme (1951 Cenevre Sözleşmesi). (1951, 28 Temmuz).

Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1967 Protokolü (New York Protokolü). (1967, 4 Ekim).

Onay-Coker, D. (2019). The representation of Syrian refugees in Turkey: A critical discourse analysis of three newspapers. *Continuum, 33*(3), 369-385. https://doi.org/10.1080/10304312.2019.1587740

Ousey, G. C., ve Kubrin, C. E. (2018). Immigration and Crime: Assessing a Contentious Issue. *Annual Review of Criminology, 1*(1), 63-84. https://doi.org/10.1146/annurev-criminol-032317-092026

Özerim, G., Telli, M. B., ve Karaca, L. (2020). *Türkiye'deki Genç Mültecilere Yönelik Destek Mekanizmalarının Geliştirilmesi İçin Durum ve İhtiyaç Analizi Çalışması Raporu.* Genç Mülteciler Detekleme Programı, Toplum Gönüllüleri, Yaşar Üniversitesi.

Pandır, M. (2020). Media Portrayals of Refugees and their Effects on Social Conflict and Social Cohesion. *Perceptions: Journal of International Affairs, 25*(1), 99-120.

Payne, M. (2016). *Modern Social Work Theory* (4. Baskı). Oxford University Press.

Ryngaert, C., Dekker, I. F., Wessel, R. A., ve Wouters, J. (Ed.). (2016). *Judicial decisions on the law of international organizations* (First Edition). Oxford University Press.

Sağlam, F. (2019). İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde Tüm Hak ve Özgürlüklere Yönelik Kurallar Üzerine Bir Denem. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 318-334. https://doi.org/10.33433/maruhad.665522

Sarıer, Y. (2020). Türkiye'de Mülteci Öğrencilerin Eğitimi Üzerine Bir Meta-Sentez Çalışması: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, *3*(1), 80-111.

Siyasi ve Medeni Haklar Uluslararası Sözleşmesi. (1966, 16 Aralık).

Tek, S. (2019). Irkçılık Karşıtı Sosyal Hizmet Uygulaması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, *30*(3), 1142-1165. https://doi.org/10.33417/tsh.622621

Tekin, H. H. (2021). *Uluslararası Literatürde Göç ve Suç İlişkisi*. *1*(2), 12-40.

Tuncay, T., ve İl, S. (2007). Sosyal Hizmette Baskı Karşıtı Uygulama: Sosyal Adalet Paradigması Temelinde Bir Özgürleştirme Pratiği. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, *17*(2), 59-72.

Türmen, R. (2000). *Avrupa İnsan Haklar Sözleşmesi'nin İç Hukukumuza Etkileri*. https://anayasa.gov.tr/files/pdf/anayasa_yargisi/anayargi/turmen.pdf

Kaynakça

Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, (2012). https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6284.pdf, (Erişim Tarihi: 21.10.2021).

Aliağaoğlu, A. (2014). Coğrafya, Şehir, İklim ve Tıp, *Şehir Üzerine Düşünceler 1*. (Edit.: Taşçı Hasan, Nebati Nureddin). İstanbul: Esenler Belediyesi. 100-126

Alptekin, M. Y. (2014). Şehir Mekân ve Kentsel Dönüşüm, *Doğu Batı Dergisi*, (*67*), 35-63.

Aslan, H. (2019). Sosyal Bir Hak Olarak Sosyal Hizmet, *İnsan Hakları ve Sosyal Hizmet*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayını, 123-139.

Avrupa kentsel şartı 1, (1992). http://www.migm.gov.tr/kurumlar/migm.gov.tr/AVRUPA-KONSEYI/KentSart-1.pdf 29.09.2021 (Erişim Tarihi: 29.09.2021).

Avrupa Kentsel Şartı 2, (2008). http://www.migm.gov.tr/kurumlar/migm.gov.tr/AVRUPA-KONSEYI/AvrupaKentselSarti-2.pdf (Erişim Tarihi: 29.09.2021)

Bartu, A. (2001). Kentsel Ayrı(şı)m: İstanbul'daki Yeni Yerleşimler ve Kemer Country Örneği. *21. Yüzyıl Karşısında Kent ve İnsan*, (Haz. Firdevs Gümüşoğlu). İstanbul: Bağlam Yayınları.

Bayhan, V. (2014). Yaşa(yama)dığımız Şehir, *Doğu Batı Dergisi*, Şehir Yazıları 2, (68). 211-235.

Benevolo, L. (1995). *Avrupa Tarihinde Kentler*, (Çev. Nur Nirven). İstanbul: Alfa Yayıncılık.

BM İnsani Gelişme Raporu, (2019). file:///c:/users/mduman/downloads/undp-tr-en-hdr-2019-overvıew-tur.pdf (Erişim Tarihi: 29.09.2021).

Bilgenoğlu, Al. (2020). Sömürgeler Çağında Kralın Tacındaki Elmas: Hindistan'ın İngiliz Sömürgeciliğindeki Yeri ve Önemi. *Akademik Platform İslami Araştırmalar Dergisi* (4/3), 271-290 .

Bookchin, M. (2014). *Kentsiz Kentleşme*, (Çev. Burak Özyalçın). İstanbul: Sümer Yayınları.

Bulut, N. (2009). *Sanayi Devriminden Küreselleşmeye Sosyal Haklar*, İstanbul: Oniki Levha Yayınları.

Canatan K.(2017). Batı Kenti, *Kent Sosyolojisi*, (Edit.: Alver Köksal). İstanbul: Çizgi Kitapevi, 79-99.

Castells M. ve İnce M. (2006). *Manuel Castells'le Söyleşiler*, (Çev. Ebru Kılıç). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Castles, S. ve Miller M. J. (2008), *Göçler Çağı*, (Çev. Bülent Uğur Bal ve İbrahim Akbulut). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Cezar, M. (1965). *Osmanlı Tarihinde Levendler*, İstanbul: İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Yayınları No:28.

Danış, D. (2001). İstanbul'da Uydu Yerleşmelerin Yaygınlaşması: Başakşehir Örneği, *21. Yüzyıl Karşısında Kent ve İnsan*, (Haz. Firdevs Gümüşoğlu). İstanbul: Bağlam Yayınları, 151-161

Davis, M. (2006). *Gecekondu Gezegeni*, (Çev. Gürol Koca), İstanbul: Metis Yayınları.

Demirci, S. ve Arslan, H. (2012). Maraş Eyâleti Örneğinde Devlet Görevlilerinin Eşkıyalık Faaliyetleri ve Bunların Merkez-Taşra Yazışmalarındaki Yansımaları (1590-1750), *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (16), 47- 76.

Duman, M. F. (2018). *Suç Habitatı ve Suçlu Gençlik Habitusu: İzmir İli Örneği*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, İzmir.

Dünya Bankası. (2020). https://data.worldbank.org/ (Erişim Tarihi: 18.09.2021).

Dünya Göç Raporu. (2020). https://publications.iom.int/books/world-migration-report-2020-turkish-chapter-2, (Erişim Tarihi 06.11.2021).

Ertürk, R., Okan O. (2001). Batı Kenti ve Nüfus, Haz. Firdevs Gümüşoğlu, 21. *Yüzyıl Karşısında Kent ve İnsan*, (Haz. Firdevs Gümüşoğlu). İstanbul: Bağlam Yayınları, 53-73.

Engels, F. (1997). *İngiltere'de Emekçi Sınıfın Durumu*, (Çev. Yurdakul Fincancı). Ankara: Sol Yayınları.

Ersin, K., Güliz, E., Firdevs, G., (2001). Mübeccel Kıray'la Söyleşi, *21. Yüzyıl Karşısında Kent ve İnsan*, (Haz. Firdevs Gümüşoğlu). İstanbul: Bağlam Yayınları, 15-34

Gates, C. (2019). *Antik Kentler*, (Çev. Barış Cezar). 3. Baskı, İstanbul: Kuy Yayınları.

Genim, S. (2014). Şehir ve Şehir Yaşantısı Üzerine, *Doğu Batı Dergisi*, (68), 55-79.

Geron, S.R. (2014). 19. Yüzyıl'da Kentsel Dönüşümün Meşruiyeti Olarak Yangın, *Doğu Batı Dergisi*, (68), 127-145.

Göney, S. (2017a). *Şehir Coğrafyası 1*, 4. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları.

Göney, S. (2017b). *Şehir Coğrafyası 2*, İstanbul: Beta Yayınları.

Guild, E. (2005). Immigrants and The Legal Expression Of Nationalıdentity, (Edit.: E.Guild). *International Migration and Security*, Oxon: Routledge, 101- 112.

Gürel, S. (2001). Türkiye'de Göç ve Bütünleşme Sorunsalı, 21. *Yüzyıl Karşısında Kent ve İnsan*, (Haz. Firdevs Gümüşoğlu). İstanbul: Bağlam Yayınları, 129-145

Halaçoğlu, Y. (1991). *XIV-XVII Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Harvey, D. (2008). *Umut Mekanları*, (Çev. Zeynep Kambetti), Birinci Basım, İstanbul: Metis Yayınları.

Işık, A. (2018). İlk Şehirler ve Yazılı Medeniyete Geçiş . *Mavi Atlas*, 6 (2), 46-74.

Jacobs, J. (2011). *Büyük Amerikan Şehirlerinin Ölümü ve Yaşamı*, (Çev. Bülent Doğan). İstanbul: Metis Yayınları.

Karp, D. A., Stone, G, P., Yoels, W, C., Dempsey, N. P. (2015). *Being Urban A Sociology of City Life*, Third Edition, Denver: Praeger.

Kazgan, G. (2001). İstanbul'da Bir Gecekondu Mahallesi: Kuştepe, 21. *Yüzyıl Karşısında Kent ve İnsan*, (Haz. Firdevs Gümüşoğlu). İstanbul: Bağlam Yayınları, 115-121.

Keleş, R. Ünsal A. (1982). *Kent ve Siyasal Şiddet*, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Yayınları No:507,

Keleş, R. (1993). *Kentleşme Politikası*, 2. Baskı, Ankara: İmge Kitapevi.

Keleşoğlu, F. ve Yıldız, R. (2021). Çokkültürcü Sosyal Hizmet Uygulaması ve Eklektik Perspektif, *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (9), 193-202.

Kıray, M. (2003). *Kentleşme Yazıları*, İkinci Baskı, İstanbul: Bağlam Yayınları.

Kongar, E. (1982). Kentleşen Gecekondular Ya Da Gecekondu Ulaşan Kentler Sorunu, *Türkiye Gelişme Araştırmaları Vakfı, Kentsel Bütünleşme*, Ankara: Türkiye Gelişme Araştırmaları Vakfı Yayınevi Yayın No:4, 23-54.

Koyuncu, A. (2017). Türkiye'de Göç ve Kentleşme, *Kent Sosyolojisi*, (Edit.: Alver Köksal). İstanbul: Çizgi Kitapevi, 359- 377.

Koyuncu, A. (2015). *Kentleşme ve Göç*, İstanbul: Hikmetevi Yayınları.

Lefebvre, H. (2019). *Kentsel Devrim*, (Çev, Selim Sezer). 6. Baskı, İstanbul: Sel Yayınları.

Lipman, P. (2011). *The New Political Economy of Urban Education*, London: Routledge.

Martindale, D. (2000). Şehir Kuramı, *Şehir ve Cemiyet*, (Haz. Aydoğan Ahmet). İstanbul: İz Yayıncılık, 35-101.

Mellor, J. R. (2007). *Urban Sociology and Urbanized Society*, London: Routledge And Kegan Paul.

Mumford, L. (2007). *Tarih Boyunca Kent*, (Çev. Gürol Koca ve Tamer Tosun). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Nacak, İ. (2017). Kent Sosyolojisinde Temel Kavramlar, *Kent Sosyolojisi*, (Edit.: Alver Köksal). İstanbul: Çizgi Kitapevi, 99- 119.

Pirenne, H. (2013). *Ortaçağ Avrupa'sının Ekonomik ve Sosyal Tarihi*, (Çev. Uygun Kocabaşoğlu). Altıncı Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları.

Reader, J. (2007). *Şehirler*, (Çev, Fatine Bahar Karlıdağ). İstanbul: Yky Yayınları.

Park, R. E., Burgess E. W. (1984). *The City*, Chicago: The Unıversıty Of Chicago Press.

Saunders, P. (2013). *Sosyal Teori Kent Sosyolojisi*, (Çev: Songül Doğrugetir). İstanbul: İdeal Yayıncılık.

Sennett, R. (2010). *Kamusal İnsanın Çöküşü*, (Çev. Serpil Durak, Abdullah Yılmaz). Üçüncü Basım, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Sennett, R. (2008). *Ten ve Taş*, (Çev. Tuncay Birkan), Üçüncü Basım, İstanbul: Metis Yayınları.

Sert, D. Ş. (2016). Uluslar Arası Göç Yazımında Bütünleyici Bir Kurama Doğru, *Küreselleşme Çağında Göç Kavramlar, Tartışmalar,* (Der: S. Gülfer İhlamur Öner ve N. Aslı Şirin Öner). İstanbul: İletişim Yayınları, 29-47.

Sert, Ö. (2014). Izgara Plan Uygarlık; Kent Tarihi, Uygarlık Tarihi Yazımı ve Akdeniz'de Uluslararası Güç Mücadelesi, *Doğu Batı Dergisi*, (68), 25-55.

Şan K. M., Akyiğit, H. (2014). şehir, kimlik ve mekânsal ayrışma, *Şehir Üzerine Düşünceler 1.* (Edit.: Taşçı Hasan, Nebati Nureddin). İstanbul: Esenler Belediyesi, 145-172.

Şentürk, M. (2017). Kentsel Dönüşümün Sosyolojisi, *Kent Sosyolojisi,* (Edit.: Alver Köksal). İstanbul: Çizgi Kitapevi, 377-392.

Şentürk, Ü. (2014). Mekan Sadece Mekan Değildir, Kentsel Mekanın Yeni Tezahürleri, *Doğu Batı Dergisi*, (67), 85-107.

Taş, L., (2017). Kentsel Eşitsizlikler, , *Kent Sosyolojisi,* (Edit.: Alver Köksal). İstanbul: Çizgi Kitapevi, 395.

Tartanoğlu, Ş. (2014). Sosyal Dışlanma, *Sosyal Politika,* (Edit.: Tokol Aysen ve Alper Yusuf) 5. Baskı, İstanbul: Dora Yayıncılık, 270-278,

Tekeli, İ. Gülöksüz Y., Okyay T. (1976). *Gecekondulu Dolmuşlu İşportalı Şehir*, İstanbul: Cem Yayınevi.

Tuna, K. (2013). Toplumu Açıklama Girişimi Olarak Şehir Teorileri, İstanbul: İz Yayıncılık.

Tümtaş, M. S. (2012). Kent Mekan ve Ayrışma, İstanbul: Detay Yayıcılık.

Uğur, A. ve Aliağaoğlu A. (2019). *Şehir Coğrafyası*, 7 Baskı, Ankara: Nobel Yayınları.

Üstün, A. (1993). *Türk Kent Düzenlemesi ve Konut Mimarlığı*, İstanbul: İletişim Yayınları.

Wacquant, L. (2015). *Kent Paryaları,* (Çev. Mehmet Doğan). 2. Baskı, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.

Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Kitapevi.

Kaynakça

Abdulhakimoğulları, D. (2020). Zenci Aklın Eleştirisi. *Universal Journal of History and Culture*, 2(1), 90-95.

Acar, H., Akar, M., ve Baykara Acar, Y. (2016). Sosyal Hizmet Öğrencilerinin Değer Yönelimleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 24*(1), 97-118.

Alver, F. (2008). Kapitalist Üretim Sürecinde Irkçılık, Futbol ve Medya. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (26), 223-248.

Aşar, S. (2009). Irk ve Irkçılık Üzerine Tartışmalar ve Yeni Irkçılık. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Ata, F. (2013). İsmail Hami Danişmend'in Irk Üzerine Bazı Tespitleri. *Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (9), 73-86.

Bayır, D. (2018). Eşitlik, Ayrımcılık, Irkçılık. *Uluslararası Ayrımcılık Konferansı* (s. 71-80). İstanbul: Eşit Haklar İçin İzleme Derneği.

Büyükkarakaya A.M. (2012). İnsanın Biyolojik Çeşitliliğine Antropolojik Bir Bakış: Deri Rengi Örneği. (Poster sunum), *2. Evrimsel Biyoloji Öğrenci Kongresi, 2-3 Mayıs*, Ankara: Hacettepe Üniversitesi,

Çoban Keneş, H. (2014a). Yeni Irkçı Söylemlerin Eklemli Niteliği ve Medyanın İşlevi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 69(2), 407-433.

Çoban Keneş, H. (2014b). Yeni Irkçılığın Bileşeni Olarak Cinsiyetçilik: Irkçılığın Cinsiyetçilikle Eklemlenmesi. *Fe Dergi*, 6(2), 62-80.

Dalkılıç, M. M. (2017). Charlie Hebdo Saldırıları Öncesi ve Sonrası Fransa'da Kültürel Irkçılık. (Yüksek Lisans Tezi). Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Düzgün, Ş. A. (2007). İnsan Onuru ve Toplumsal Yaşam İçin Etik. *Kelam Araştırmaları Dergisi, 5*(1), 1-12.

Erden Kaya, E., ve Durgun, Ş. (2020). Irkçılığın Dönüşümü: Kavramsal ve Kuramsal Bir Analiz. *Akademik Hassasiyetler, 7*(13), 79-102.

Erdoğan, M., ve Vatandaş, C. (2020). Bireysel ve Toplumsal Dışlanma Pratiği: Önyargı ve Ayrımcılık. *İnsan ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 474-485.

Harris, A. H. (2013). Impact of Colorism: Narratives of Black/White Biracial Women's Identity Negotıatıon at Predominantly White Institutions. Graduate Faculty of The University of Georgia. https://getd.libs.uga.edu/pdfs/harris_shauna_h_201308_phd.pdf Erişim tarihi: 20.09.2021

Hıdır, Ö. (2017). İslamofobi - Irkçılık - Kültürel Irkçılık İlişkisi. *Ombudsman Akademik*, (7), 23-49.

Karan, U. (2012). Eşitlik ilkesi ve Ayrımcılık Yasağı: Hukuksal Çerçeve. K. Çayır ve M. Ayan Ceyhan içinde, *Ayrımcılık: Çok Boyutlu Yaklaşımlar* (s. 135-146). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Kırık, A. M., Öztürk, F. E., Saltık, R., ve Orujova, A. (2018). Bir Tutum ve Davranış Biçimi Olarak Irkçılığın Pekiştirilmesinde Reklamcılığın Rolü. *Asya'dan Avrupa'ya Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 4, 15-22.

Kuçuradi İ. (1971) *İnsan ve Değerleri.* İstanbul: Yankı Yayınları

Kuçuradi, İ. (2016). *İnsan Hakları: Kavramları ve Sorunları*. Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu.

Mengüşoğlu, T. (2015). *İnsan Felsefesi.* Ankara: Doğu Batı Yayınları.

Özgür, Ö. (2010). Çokkültürcü Sosyal Hizmet: Eleştirel Bir Bakış. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, *21*(2), 89-104.

Özkan, R. (2011). Toplumsal Yapı, Değerler ve Eğitim İlişkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, *19*(1), 333-344.

Paradies, Y. (2006). Defining, Conceptualizing and Characterizing Racism in Health Research, *Critical Public Health*, 16(2). pp. 143–57.

Sayın, E., ve Candan, H. (2016). Küresel Irkçılığın Yükselişi. *Ardahan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (4), 35-46.

Şahin-Taşğın, N. (2021). Irkçılık ve Ayrımcılığın Önlenmesi: Türkiye'deki Mevcut Durum ve Sosyal Hizmet İçin Öneriler. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 32(1), 293-315.

Şahyar Akdemir, D. (2014). Ayrımcılığın İnsan Hakları Boyutu ve Pozitif Ayrımcılık. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi*, 3(4), 890-908.

Tek, S. (2018). Azınlıklarla Sosyal Hizmet: Türkiye'de Yaşayan Azınlıkların Toplumsallaşma Deneyimleri ve Sosyal Politika Gereksinimleri. (Doktora Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Tek, S. (2019). Irkçılık Karşıtı Sosyal Hizmet Uygulaması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, *30*(3), 1142-1165.

Türkçe Sözlük. (2021). https://sozluk.gov.tr/ Erişim tarihi:21.09.2021.

Ünlütürk, Ö. (2015). "Irk" Kavramının Tarihsel Gelişimi ve Adli Antropolojide Kullanımı. Antropoloji, (29), 93-116. DOI: 10.1501/antro_0000000313

Yazıcı, A. (2020). İnsan Hakları Açısından Irkçılık: Edebi Eserlerden Örnekler. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Maltepe Üniversitesi.

Yıldız, M. (2004). '"Eşitlik' Bağlamında "İnsan Hakları ve Irk"". Kaygı. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 3, 49-54.

Kaynakça

Acar, E . (2021), Genetik Algoritma Kullanımı ile Farklı Getiri Ölçümlerindeki Yatırım Optimizasyonu Problemi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(1) , 266-288

Ackermann T., J., (2019), "The 3 types of AI: Narrow (ANI), General (AGI), and Super (ASI)", Erişim Adresi: https://www.bgp4.com/2019/04/01/the-3-types-of-ai-narrow-ani-general-agi-and-super-asi/, Erişim Tarihi: 18.10.2021.

Adhikari, R. (2020), "Robot Lawyer Faces Legal Troubles of Its Own", Erişim Adresi: https://www.technewsworld.com/story/86956.html, Erişim Tarihi: 03.10.2021

Allahverdi, Nevruz, (2002). *Uzman Sistemler: Bir Yapay Zekâ Uygulaması.* Atlas Yayın Dağıtım.

Altunç, S. (2019). Robotlar, *Yapay Zekâ ve Ceza Hukuku.* Researchgate: https://www. researchgate. net/publication/336406393_Robotlar_Yapay_Zekâ_ve_Ceza_Hukuku adresinden alındı.

Anar, E. (2016). https://dunyalilar.org/gelece%C7%A7in-toplumu-2-yapay-zekaya-sahip-olan-gelece%C7%A7e-de-sahip-olur.html/, Erişim Tarihi: 26.11.2021

Atalay, M., ve Çelik, E. (2017). Büyük Veri Analizinde Yapay Zekâ Ve Makine Öğrenmesi Uygulamaları, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(22), 155-172.

Avaner, E. B. (2018). Turing Testi Işığında Düşüncenin Multidisipliner İncelemesi III. *Türkiye Biyoetik Dergisi*, 5(4), 183-192.

Baştan, S. (2003). Yapay Zekâ, Yeni İletişim Teknolojileri ve Örgütsel Değişim: Akıllı Örgüte Doğru. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(1), 187-203.

Bostrom, N. (2018). *Süper Zekâ: Yapay Zekâ Uygulamaları, Tehlikeler ve Stratejiler*, (Çev. Ferit Burak Aydar). İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.

Cengiz Toklu, M. (2010). Kobi'lerde Kurumsallaşmada Uzman Sistem Yaklaşımı ve Uygulaması. *Yüksek Lisans Tezi.* Sakarya: Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Cloudsnames, "Avukat Robot 160.000 Dava Kazandı", Erişim https://cloudnames.com.tr/teknoloji/teknoloji-avukat-robot-160-000-dava-kazandi/, Erişim Tarihi: 22.09.2021

Çolak, S. (2010). Genetik Algoritmalar Yardımı İle Gezgin Satıcı Probleminin Çözümü Üzerine Bir Uygulama. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(3), 423-438.

Demir, A. (2018). Ölümsüzlük ve Yapay Zekâ Bağlamında Trans-Hümanizm. *AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, 9(31), 95-104.

Demirdöğen, S. (2021). *Endüstri 4.0 ve Dijital Tedarik Zinciri*, Ankara: Gazi Kitabevi.

Dore, F. (2012). Güçlü Yapay Zekâya Karşı Çin Odası Argümanı. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 23-38.

Elmas, Ç. (2003), *Bulanık Mantık Denetleyiciler*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Elmas, Ç. (2011), *Yapay Zekâ Uygulamaları*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Ergün S., Aydoğan T. (2015), A Study to Determine the Minconceptions in the Field Of Artificial Intelligence. *International Journal of Scientific and Technological Research*, 1, 39-49.

Görz, G., ve Nebel, B. (2005). *Yapay Zekâ*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

Gürsakal, N. (2018). *Makine Öğrenmesi*. Bursa: Dora Basım Yayın Dağıtım Ltd.Şti.

Hawking: Yapay Zekâ Ya En İyi Ya Da En Kötü Şey Olacak. (2016, 20 Ekim). https://tr.sputniknews.com/20161020/hawking-yapay-zeka-insanlik-1025394566.html, Erişim tarihi: 25.11.2021).

https://list25.com/25-creepy-ways-robots-are-becoming-more-human/ Erişim Tarihi: 30.10.2021

https://turkish.aawsat.com/home/article/1691866/yapay-zeka-ve-insan-%C4%B1rk%C4%B1n%C4%B1n-gelece%C4%9Fi, Erişim Tarihi: 30.10.2021

Jarrahi, M. H. (2018). Artificial İntelligence and The Future of Work: Human-AI Symbiosis in Organizational Decision Making. *Business Horizons*, 61(4), 577-586.

Kafalı, H. (2019). Yapay Zekâ, Toplum ve Din'in Geleceği. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (46), 145-172.

Karaboğa, D. (2018). *Yapay Zekâ Optimizasyon Algoritmaları*, Ankara: Nobel.

Karr, C., ve Freeman, L. M. (Eds.). (1998). *Industrial Applications of Genetic Algorithms* (Vol. 5). CRC press.

Kayıkçı, M.Y. ve Bozkurt, A.K. (2018). Dijital Çağda ve Alpha Kuşağı, Yapay Zekâ Uygulamaları ve Turizme Yansımaları. *Sosyal Bilimler Metinleri*, 1, 54-64.

Koman, İ., ve Kay, S. (2020). Bir Konut Projesi Örneğinde İnşa Edilebilirlik Değerlendirme Yöntemlerinin Araştırılması. *Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi*, 5(2), 135-150.

Kurt, D. ve Bozokulu, Ü. (2019). Robot Ekonomisinin Yükselişi. *Sosyal Bilimler Metinleri*, 2019(1), 25-47.

Kütük, Y., ve Zor, Ü., (2020), Muhasebe Alanında Geliştirilen Uzman Sistemler. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 20(61), 193-208.

Nabiyev, V. V. (2012). *Yapay Zekâ*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Örücü, S., ve Selek, M. (2020). Sportif Faaliyetlerde Kullanılmak Üzere Bir Uzman Sistem Tasarımı. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 176-183.

Öztemel, E. (2012), *Yapay Sinir Ağları*, İstanbul: Papatya Yayıncılık.

Öztürk, K., ve Şahin, M. E. (2018). Yapay Sinir Ağları ve Yapay Zekâ'ya Genel Bir Bakış. *Takvim-i Vekayi*, 6(2), 25-36.

Pirim, H. (2006). Yapay Zekâ. *Journal of Yaşar University*, 1(1), 81-93.

Sancar, H., Şahin, H., (2021), *Covid-19 Hastalık Teşhisi İçin Derin Öğrenme Yaklaşımları, Mühendislik Alanında Araştırma ve Değerlendirmeler*, (Editör: Nergis, B.). Ankara: Gece Kitaplığı.

Saplıoğlu, K., ve Uzundurukan, S. (2019). Bilimsel çalışmalarda kullanılan bazı yapay zekâ uygulamalarının ve trendlerinin incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Mühendislik Dergisi*, 10(1), 249-262.

Sucu, İ. ve Ataman, E. (2020). Dijital Evrenin Yeni Dünyası Olarak Yapay Zekâ ve Her Filmi Üzerine Bir Çalışma. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 4(1), 40-52.

Şahin, Ö. S., Üçer, M., Özaydın, B., ve Doğan, I. (2018). Nöroşirürji'de Yapay Zekâ ve İnsan Zekâsı. *Türk Nöroşirürji Dergi*si, 28(3), 277-283.

Şen, A., Göksel, M., Şahin, H., (2021), Konteyner Yükleme Problemine Yapay Zekâ Bazlı Optimizasyon Yaklaşımı, *Global Conference on Engineering Research (GLOBCER'21) 02-05 June* 2021, s.400-411.

Şen, Y. F., ve Yurtoğlu, D. (2020). Teknoloji ve Güvenlik İlişkisi Bağlamında Yapay Zekânın İstihbarat Analizindeki Önemi. *Güvenlik Çalışmaları Dergisi*, 22(1), 24-48.

Tamer, H. Y., ve Övgün, B. (2020). Yapay Zekâ Bağlamında Dijital Dönüşüm Ofisi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 75(2), 775-803.

Tandoğan, Z., (2021). https://kantin.sabanciuniv.edu/sites/kantin.sabanciuniv.edu/files/makale/yapay-zekânin-gelecegi.pdf, (Erişim Tarihi: 30.10.2021)

Tektaş, M., Akbaş, A. ve Topuz, V. (2002). Yapay Zekâ Tekniklerinin Trafik Kontrolünde Kullanılması Üzerine Bir İnceleme. *I. Uluslararası Trafik ve Yol Güvenliği Kongresi.*

Topakkaya, A. ver Eyibaş, Y. (2019). Yapay Zekâ ve Etik İlişkisi. *Felsefe Dünyası*, 70(1), 81-99

Turing, A. (1950). Computing Machinery and Intelligence. Mind, 59 (236), 433-460. Retrieved January 16, 2021, from http://www.jstor.org/stable/2251299

Yılmaz, A. (2021). *Yapay Zekâ*. İstanbul: Kodlab Yayın Dağıtım Yazılım.

SOSYOLOJİYE GİRİŞ

Gözden Geçirilmiş
30. Baskı

Prof. Dr. Enver ÖZKALP

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-15-9

Dizgi ve Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Ocak 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

YARARLANILAN KAYNAKLAR

N.ABADAN : **Social Change and Turkish Women,** SBF Yayını, 1968.

J.H.ABRAHAM : **Sociology,** Teachyourself Books, Hodder and Stoughton, 1975.

J.H.ABRAHAM : **Origins and Growth of Sociology,** Pelican Books, 1977.

J.ADAMS : "The Real Lessons of the Gulfwar", **Atlantic**, May, 1991.

M. ADAS (çev. Ahmet Demirhan): **İnsanın Ölçüsü Olarak Makine, Batılı Hakimiyet İdeolojileri**, İnsan Yayınları, İstanbul, 2001.

A.A.ADIVAR : **Bilim ve Din,** Remzi Kitabevi, 1980.

B. AKIN : "21. Yüzyılın Eşiğinde Küreselleşme ve Küresel İşletmeler", **Finans Dünyası Dergisi**, Ocak, 1998.

T.AKKAYAN : **Göç ve Değişme,** İ.Ü. Edebiyat Fak. Yayını, 1979.

T.AKKAYAN : "Türkiye'de Okur ve Yazarlık I"; **Sosyal Antropoloji ve Etnoloji Dergisi,** Sayı: 3, 1979.

S.AKSOY : **Türkiye'de Toprak Meselesi,** Gerçek Yayınları.

B. ALACA : "Ülkemizde Bilim Suçları ve İnternet'in Suça Etkisi**"**, **Basılmamış Yüksek Lisans Tezi**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.

R. R. ALFORD and R. FRIEDLAND : **Power of Theory**, Cambridge Univ. Pres. 1985.

T.ALKAN : **Kadın Erkek Eşitsizlikleri Sorunu,** SBF. Yayını, 1981.

W. F. ALLMAN : "Staying Alive in the 20th Century", **Science,** Ekim 1985.

Ö.Z. ALTAN: **Sosyal Politika Dersleri**, Anadolu Üniversitesi Yayınları No. 1592, Eskişehir, 2004.

Amnesty International: **Website: www.amnesty.org**, 2004.

M. ANDERSON (Editör) : **Sociology of the Family,** Penguin Books, 1977.

M. ANDERSON, and Howard, F. Taylor, **Sociology**, Thomson and Wadsworth, 2006.

J. ANDERSON : **Guns in American Life,** Random House, New York, 1985.

M.ARGYLE : **The Social Psychology of Work,** Penguin Books, 1977.

N.ARMANER : **Din Psikolojisine Giriş,** Ay Yıldız Basımevi, 1980.

O. ARIAS, S., :"A Global Demilitarization Fund" in Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), **Human Development Report,** 1994, New York, Oxford University Press, 1994.

R.ARON : **Sınıf Mücadelesi** (Çeviren: Erol Güngör), Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı Yayını, 1973.

R. ATCHLEY and A.S. BARUSCH : **Social Forces and Aging: An Introduction to Social Gerontology**, (10th edi.), Wadsworth Press, 2004

R.C. ATCHLEY : **The Sociology of Retirement**, New York Wiley, 1976

D.AVCIOĞLU : **Türkiye'nin Düzeni,** Bilgi Yayınevi, 1973.

A.AZİZ : **Toplumsallaşma ve Kitlesel İletişim,** Ankara Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu Yayınları, Ankara, 1982.

B.BALKAN : **Türkiye Özetli Nüfus Bibliyografyası,** Hacettepe Üniv. Yayını, 1970.

A.BANDURA : **Agression; Social Learning Analysis,** Engelwood Cliffs, N.J.Prentice Hall, 1973.

B. BARR : "Euthanasia… or a Dutch Treat?", Washington Times(December 26), 2004(online), http://www.bobbarr.org/default.asp?pt=newsdesct&RI=585

Civic Ventures, 2009, (homepage), www.civicventures.com

B. BARELSON and G. A. STEINER : **Human Behavior,** Harcourt Brace and World Inc., 1984.

D. L. BARLETT and J. B. STEEL : **Forever More; Nuclear Wastes in America,** New York; Norton, 1985.

R.J.BARNET: "Modern Bureaucracies Cause War" in **Bender and Leone,** 1983.

Y. BASKIN : "Doctoring the Genes", **Science,** Aralık 1984.

Y. BECENİ : "Siber Suçlar", 2003, www.hukukcu.com/bilimselkitaplar/ yasinbeceni/indeks.htm, 29 Nisan 2004.

H.S.BECKER : **Outsiders Studies in the Sociology of Deviance,** Free Press, New York, 1963.

D. BELL: **The Coming of Post Industrial Societies**, Basic Books, Inc., Publication, New York, 1973.

D. BELL: **Communication Technology; For Better or Worse? The Information Society**, Edit: Jerry L. Salvaggio, Lawrence Erlbaum Associates, London, 1989.

D.L.BENDER and B.LEONE: **War and Human Nature,** ST.Paul : Greenhaven, 1983.

B.BERELSON and G.A.STEINER (Editör) **: Human Behavior An Inventory of Scientific Findings,** Hartcourt Brace, 1964.

P.BERGER and B.BERGER : **Sociology: A Biographical Approach,** Penguin Books, 1979.

P.L.BERGER : "The Myth of Suburbia", in Charles M.Haar (ed**) The End of Innocence: A Suburban Reader,** Glenview, Scott, Foresman, 1972.

M. BETZ and P. MILLERS : "Scarcity, Income and Mobility, More Evidence on the Functional Theory of Stratification", **Sociological Quarterly,** Vol. 19, 1978.

T.BILTON ve Diğerleri : **Introductory Sociology,** Macmillan, 1996.

E. BOĞAÇ ve M. SONGÜR : **Açıklamalı Bilgisayar ve İnternet Terimleri Sözlüğü,** Hacettepe Taş Yayın Evi, Ankara, 1999.

K.BORATAV : **Gelir Dağılımı,** Gerçek Yayınları, 1969.

T.B.BOTTOMORE : **Sociology,** George Allen and Unwin Ltd., 1975.

T.B.BOTTOMORE : **Classes in Modern Society,** Allen and Unwin Pub Comp., 1966.

T.B.BOTTOMORE : **Elites and Society,** Penguin Books, 134.

T.B.BOTTOMORE : **Introduction to Sociology,** 1962 (Türkçesi : Toplum Bilim), Doğan Yayınevi, 1977.

V. BOZKURT : **Değişen Dünyada Sosyoloji: Temeller, Kavramlar, Kurumlar,** Alfa, 2004.

V. BOZKURT (Derleyen) : **Küreselleşmenin İnsani Yüzü,** Alfa, 2000.

V. BOZKURT: **Endüstriyel &Post-endüstriyel Dönüşüm, Bilgi, Ekonomi, Kültür**, Aktüel, 2005.

G.BRANDMEYER and T.BLACKWELL : "The Rural-Urban Continiuum is Culture Free", in R.S.Denisof (ed.), **Sociology: Theories in Conflict,** Wordsworth Publishing Comp., 1972.

L.D.BRUSH, "Violent Acts and Injuries Outcomes in Married Couples: Methodological Issues in the National Survey of Families and Households" **Gender and Society,** March 4, 1990, s.56-67.

S.BUDANSKY : "Mopping up After the Coldwar", **U.S.News and World Report,** April 27, 1992.

W. BROAD and N. WADE : **Betrayers of Truth,** New York; Simon and Schuster, 1983.

G.J.BRYJAK and M.P.SOROKA : **Sociology,** 3rd. Edition, Allyn and Bacon, 1997.

W.J.BROAD : "Defining Those New Plowshares Those Old Swords Will Make", **New York Times,** March 25, 1992.

V.BRONFENBENNER : "The Disturbing Changes in the American Family", **Search,** Fall, 1976.

L.BROOM and P. SELZNICK : **Sociology,** (sixth ed.) Harper and Row Publishers, 1977.

J. A. BROWN : **The Social Psychology of Industry,** Penguin Books, 1954.

J. F. BURNS : "Economic of Racism in South Africa", **New York Times,** September 19, 1976.

T.BURNS : **Industrial Man,** Penguin Books, 1976.

Y.CARVEL : "Microwaves Could Disarm Deadly Mines", **San Diego Union-Tribune,** March 26, 1994.

W.J.CHAMBLISS : "The Saints and the Roughnecks", **Society,** Vol.11, 1973.

D.I.CHAMPION : **The Sociology of Organizations,** Mc Graw Hill Book Comp., 1975.

D.CHARLES : "Counting the Cost of the Cold War Cleanup", **New Scientist,** October 13, 1990.

G.CHILDE : **Tarihte Neler Oldu** (Çeviren: Mete Tuncay - Alaattin Şenel), Alan Yayıncılık, 1982.

D.CHIROT : **Social Change in the Twentieth Century,** New York: Harcourt Brace Jovanovich, 1977.

J. R. CLARK : "Thermal Pollution and Aquatic Life", in Gene I. Rochlin, **Scientific Technology and Social Change,** San Francisco; W.H. Freeman and Comp., 1974.

A.COHEN : **Delinquent Boys! The Culture of the Gang,** Free Press, New York, 1955.

N. COLDER : **Nuclear Nightmares An Investigation in Possible Wars,** New York, Viking, 1980.

J.COLHOUR : "Census Fails to Quash Report on Iragı Deaths", **The Guardian,** April 22, 1992.

J. B. COLLEN and S. M. NOVICK : "Davis Moore Theory of Stratification: A Further Examination", **American Journal of Sociology,** Vol. 84, 1979.

R.COLLINS : **Sociology of Marriage and The Family: Gender Love and Property,** Nelso-Hall, Chicago, 1985.

B.COMMONER : **The Closing Circle,** New York, Knopf, 1971.

W.CONNOR : **Deviance in Soviet Society Crime, Delinquency and Alcoholism,** Columbia New York, 1972.

P. E. CONVERSE : "Change in the American Electorate", in A. Campbell and P. E. Converse, Eds., **The Human Meaning of Social Change,** Russel Soga Foundation, 1972.

C.H.COOLEY : **Human Nature and Social Order,** New York Scribner, 1902 and **Social Organization: A Study of the Larger Mind,** Scribner, 1909.

C.H.COOLEY : **Social Organization,** New York: Schoken Books, Inc., 1962.

P.COPELAND, "Peace Researcher Logs Fewer Wars in 91, but More Deaths", **San Diego Union,** December, 25, 1991.

R.L.COSER (Editör): **The Family, It's Structures and Functions,** Mac Millan, 1974.

COUNCIL ON ENVIRONMENTAL QUALITY : Washington, D.C.; U.S.Government Printing-Office, 1970.

D.A. COUNTS : "The Good Death in Kaliai: Preparation for Death in Western New Britain", **Omega**, vol.7:367-372, 1977

M. V. CREVELD : **The Transformation of War,** New York Free Press, 1991.

J.CURRAN : **Introductory Sociology,** Mc Graw Hill Book Comp., 1977.

S.CURTISS : **Genie A Psycholinguistic Study of a Modern Day,** "Wild Child", New York: Academic, 1977.

E. CUMMING and W.E. HENRY : **Growing Old: The Process of Disengagement**, New York: Basic Books, 1981

R. DAHL : **Who Governs, Democracy and Power in an American City,** Yale University Press, 1963.

R.DAHRENDORF : **Class and Class Conflict in Industrial Society,** Routledge and Kegan Paul, 1976.

C. DARWIN : **On the Origin of Species By Means of Natural Selection,** London; John Murray, 1859.

K.DAVIS : "Sexual Behavior" in R.K.Merton and R.Nisbet, Eds., **Contemporary Social Problems,** New York: Harcourt Brace Johanovich, Inc., 1966.

K.DAVIS : **Organizational Behaviour,** Mc Graw Hill, 1974.

K.DAVIS : "Final Note on a Case of Extreme Isolation", **American Journal of Sociology,** Vol.45, Jan. 1940.

K.DAVIS : "Introduction" in Kingsley Davis, Comp., **Cities; Their Origin, Growth and Human Impact,** W.H.Freeman and Comp., San Fransisco, 1973.

K.DAVIS : "The Origins and Growth of Urbanization in the World", **American Journal of Sociology,** Vol.60, 1955.

K. DAVIS and W. MOORE : "Some Principles of Stratification", **American Sociological Review,** Vol. 10, 1945.

M. R. DELLA CAVA : "For Dutch, it is Easy as Asking a Doctor", **U.S.A. Today** January, 7, 1997

R.S.DENISOFF and R.WAHRMAN : **An Introduction to Sociology,** Mc Millan Pub.Comp., 1983.

J. DERNIK : **Africa's Slaves Today,** New York Schocken Books, Inc., 1975.

DEVLET İSTATİSTİK ENSTİTÜSÜ : **İstatistik Yıllığı,** 1981 ve 1985.

DEVLET İSTATİSTİK ENSTİTÜSÜ : **İstatistik Yıllığı,** 1982.

DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI : **Üçüncü Beş Yıllık Plan,** 1978.

DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI : **Dördüncü Beş Yıllık Plan,** 1972.

DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI : **Türk Köyünde Modernleşme Eğilimleri,** 1970.

DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI : **Kalkınan Türkiye,** 1981.

DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI : **Nüfus Ülke Raporu,** 1982.

J. FREDERICK DEWHURS ve Arkadaşları : **American's Needs and Rebounceb,** New York, 20th Century Fund, 1955.

D. DICKSON : **The New Politics of Science,** New York, Pantheon, 1984.

G.WILLIAM DOMHOFF **: The Power Elite and the State How Policy is Made in America,** Hawthorne, N.Y. Aldine de Gruyfer, 1990.

G.WILLIAM DOMHOFF **: Who Really Rules, New Hawen and Community Power Re-examined,** Good Year Publishing Comp., 1978.

G.WILLIAM DOMHOFF : **The Higher Circles : The Governing Class in America,** Random House, Inc., 1970.

C. DURA- H. ATİK: **Bilgi Toplumu Bilgi Ekonomisi ve Türkiye**, Literatür Yayıncılık, 2002.

S.DÖNMEZER : **Sosyoloji,** Savaş Yayınları, 1982.

S.DÖNMEZER : **Kriminoloji,** 7. Baskı, Filiz Kitabevi, 1984.

DÖRDÜNCÜ BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI: (1977): Eğitim Özel İhtisas Komisyonu, **Yükseköğretim Sorunları Raporu,** Başbakanlık DPT Yayın No: DPT., YÖİK, 270.

E.DURKHEIM : **The Division of Labor in Society,** The Free Press, 1964.

E.DURKHEIM : **The Elementary Forms of Religious Life,** (Trans.by. Y.W.Swain), New York Free Press, 1964.

Ş. DURMAZ : **Bilişim Suçlarının Sosyolojik Analizi,** Ankara, 2006.

DÜNYANIN DURUMU 1995: Tema Vakfı Yayınları No: 13, İstanbul, 1995.

R. EASTERLIN : "Economic Growth", in **International Encyclopedia of the Social Sciences,** Vol. 4.

P. R. EHRLICH and A. EHRLICH : **Extinction,** New York; Random House, 1981.

P. R. EHRLICH, A. H. EHRLICH and J. P. HOLDREN : **Human Ecology; Problems and Solutions,** San Francisco; W.H.Freeman and Company, 1973.

S.D. EİTZEN and MAXINE BACAZINN, In. **Conflict and Order,** 10th Edition. Boston M.A.: Allyn and Bacon, 2004.

A.EKŞİ : **Gençlerimiz ve Sorunları,** İstanbul Üniversitesi Yayını No: 2790, İstanbul, 1982.

J.E.T. ELDRIDGE and A.D.CROMBIE : **A Sociology of Organizations,** George Allen and Unwin Ltd., 1974.

S. S. EPSTEIN : **The Politics of Cancer,** San Francisco; Sierra Club Books, 1978.

N.ERDENTUĞ : **Hal Köyünün Etnolojik Tetkiki,** DTCF Yayını, 1956.

İ. ERDOĞAN : **Pozitivist Metodoloji,** Erk, Ankara, 2003.

D.ERGİL : **Türkiye'de Terör ve Şiddet,** Turhan Yayını, 1980.

D.ERGİL : **Toplum ve İnsan,** Turhan Yayını, 1984.

D.ERGUN : **Sosyoloji El Kitabı,** Gerçek Yayını, 1979.

D.ERGUN : **Sosyoloji ve Tarih,** Der Yayını, 1982.

M.E.ERKAL : **Sosyoloji (Toplum Bilim),** Filiz Kitabevi, 1983.

H. ERKAN: **Bilgi Toplumu ve Ekonomik Gelişme**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Genel Yayın No: 326, Ankara,1993.

M.ERÖZ : **İktisat Sosyolojisine Başlangıç,** Fakülteler Mat.İst. Üniv.Yay. 1977.

A.ETZIONI : **Complex Organizations,** Hold Rinehart and Winston, 1964.

A.ETZIONI : **Modern Organizations,** Englewood Cliffs, N.Y., Prentice Hall, Inc., 1964.

S. EWEN and E. EWEN : **Channels of Desire; Mass Images and the Shaping of American Consciousness,** New York; Mc Graw-Hill, 1982.

H.EYSENCK : **Crime and Personality,** St Albans: Paladin, 1977.

R. A. FALK and S. S.KIM : **The War System An Inter Disciplinary Approach,** Boulder, Col.:Westview Press, 1980.

W.A.FAUNCE (ed) : **Problems of Industrial Society,** McGraw Hill, 1968.

W.A.FAUNCE (ed) : **Readings in Industrial Sociology,** Prentice Hall, New Jersey, 1967.

W.A.FAUNCE and W.H.FROM : **Comparative Perspectives on Industrial Society,** Little Brown and Comp., 1963.

M. DE FELD : **The Structure of Violance: Armed Forces as Social Systems,** Washington D.C. Seven Locks Press, 1977.

J. FERRANTE: **Sociology**, **A Global Perspective**, Wadsworth, 1992.

T. FEYZİOĞLU : "Türk İnkılabının Temel Taşı Laiklik", **Uluslararası Atatürk Konferansı Tebliğler Cilt II,** Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul, 1981.

S. E.FINER : "State and Nation-Building in Europe: The Role of the Military", in Charles Tilly (ed), **The Formation of National States in Europe,** Princeton N.Y. Princeton University Press, 1975.

R.FLETCHER : **The Making of Sociology,** Vol. 1 and 2. Nelson University, Paperbacks, 1972.

FORBES : May 25, 1980.

R.FOX : **Kinship and Marriage,** Pelican Books, 1976.

B. FRANKEL(Çev. Kamil Durand), **Sanayi Sonrası Ütopyalar**, Ayrıntı Yay., İstanbul, 1991.

H.FREYER : **Indüstri Çağı,** İstanbul, 1954.

H.FREYER : **Sosyolojiye Giriş,** (Çeviren: Nermin Abadan), Sevinç Matbaası, 1967.

S.FREUD : **Civilization and It's Discontents,** New York, W.W. Norton, 1961.

J. FULCHER and J. SCOTT, **Sociology**, Oxford University Press, 1999

P.FUSSEL : **Wartime, Understanding and Behavior in the Second World War,** New York, Oxford University Press, 1992.

Y. K. GALBRAITH : **American Capitalism,** 1952.

B.GALESKI : **Basic Concepts of Rural Sociology,** Manchester Univ.Press., 1982.

H.J.GANS : **People and Plans Essays on Urban Problems and Solutions,** New York, Basic Books, 1968.

H.GARFINKEL : "Conditions of Successful Degradation Ceremonies", **American Journal of Sociology,** Vol. 61, 1956.

H.GARFINKEL : **Studies in Ethnomethodology,** Englewood Cliffs, Prentice Hall, New York, 1967.

G.GEIS : **Not the Laws Business?,** Rockveille, National Institute of Mental Health, 1972.

M.GETLER : "Emancipation for E.German Women" **Washington Post,** Apr.24, 1979.

R.GELLES, "Family Violence", in **Family Violence Prevention and Treatment**, Edited by R.Y. Hampton, T.D. Gallota, G.R. Adams, E.H. Potter, III and R.P. Weissberg, Newbury Park, C.A. Sage, 1999, s. 1-24.

H.H. GERTH and C. W. MILLS : **From Max Weber Essays in Sociology,** Oxford University Press, 1946.

A.GIDDENS : **Sociology,** Polity Press, 1989.

A.GIDDENS : "Küreselleşmenin İkilemleri", **Sosyal Demokrat Değişim Dergisi**, 1999.

A.GIDDENS, **Sosyoloji**, Ayraç Yayınevi, Ankara 2000.

A. GIDDENS : **Sosyoloji**, İstanbul, Kırmızı Yayınları, 2008.

M. GINGSBERG : "Factors in Social Change", **Third World Congress ofo Sociology Association,** Vol. I, London, 1956.

P.GISBERT S.T.: **Fundamentals of Industrial Sociology,** TATA, Mc Graw Hill Pub. Comp., New Delhi, 1972.

E.GOFFMAN : **The Presentation of the Self in Everyday Life,** Doubleday, New York, 1959.

P. GOLDMAN : "Mr. Reagan Goes to Washington", **Newsweek,** Kasım 24, 1980.

7, 1997

M. GOLDSTEIN and BEALL : "Modernization and Aging in the Third and Fourth World: Views from the Rural Hinterland in Nepal", **Human Organization**:40 (Spring), 1981, p. 48 – 55

J.H.GOLDTHORPE, D.LOCKWOOD, F.BECHOFER, J. PLATT **: The Affluent Worker,** Cambridge University Press, 1975.

W.J.GOODE : **The Family,** Englewood Cliffs Prentice Hall Inc., New York, 1964.

E.GOODE : **Drugs in American Society,** Alfred Knopf Inc., New York, 1972.

J. S. GORDON: "When Our Ancestors Became Us" **American Heritage** (December), 1989, s. 106-21.

B.GÖKÇE : "Aile ve Aile Tipleri Üzerinde Bir İnceleme", **Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi,** Cilt: 8, Sayı: 1-2, Ekim, 1976.

B.GÖKÇE : **Gecekondu Gençliği,** Hacettepe Üniversitesi Yayını, 1976.

B.GÖKÇE : **Orta Öğretim Gençliğinin Beklenti ve Sorunları,** Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1984.

B. D. GRANDJEAN : "An Economic Analysis of the Davis-Moore Theory of Stratification", **Social Forces,** Vol. 53, 1975.

S.GREER : "Urbanism Reconsidered : A Comparative Study of Local Areas in a Metropolis," **American Sociological Review,** 1956.

Ş.GÜLER : **Çağdaş Sanayide İşçi İşveren İlişkilerinin Sosyolojik Anlamı,** Ank.Üniv. DTCF Yayını No: 283, 1979.

B.GÜVENÇ : **İnsan ve Kültür, Antropolojiye Giriş,** Sosyal Bilimler Derneği Yayını, 1974.

B.GÜVENÇ ve F.C.SHORTER :**Türkiye Demografyası,** Hacettepe Üniversitesi Yayını, 1974.

M. HARRIS, **Cows, Pigs and Wars and Witches**, New York, Random House, 1974.

S. HARDING. G. **İs Science Multicultural Post Colonialism, Feminism and Epistomologies**, Bloomington, IN: Indiana University Press, 1998.

J. HABER : **The Users,** New York: Deu Books, 1976.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ : **Türkiye'de Nüfus Yapısı ve Nüfus Sorunları,** H.Ü.Yayını, 1978.

J. L. HAMMOND and B. HAMMOND : **The Town Labourer: 1760-1830,** London Guild Books, 1949.

C. HAUB : **World Population Data Sheet**, Washington D.C. Population Reference Bureau, 2008

D. HEED, A. MCGREW, D. GOLDBLATT and J. PERRATON : **Global Transformations: Politics, Economics and Cultures**, Polity Press, 1999.

R. HEILBRONER : **The Making of Economics Society,** Prentice Hall, 1962.

C. S. HELLER : (ed) **Structured Social Inequality: A Reader in Comparative Social Stratification,** New York, Mac Millan, 1969.

J.HENSLIN : **Introducing Sociology,** Free Press, New York, 1975.

J.M.HENSLIN : **Sociology,** 3rd.Edition, Allyn and Bacon, 1997.

M. J. HERSKOVIST : **Economic Anthropology,** New York, 1952.

J. HERMAN, **Father-Doughter Incest**, Cambridge, M.A. Harward, U.P., 1981.

F.HERZBERG : **Work and the Nature of Men,** World Publishing, 1966.

B.B.HESS, E.W.MARKSON and P.J.STEIN : **Sociology,** Mc Millan Pub. Comp., 1982.

J.HINDERICK, M. KIRAY : **Social Stratification as an Obstacle to Development, A Study of Four Turkish Villages,** Preager New York, 1970.

T.HIRSCHI : **Causes of Deliquency,** Berkeley, University of California Press, California, 1969.

M. HIRSZOWICZ: **Industrial Sociology**, St. Martin's Press, New York,1985.

T. HOBBES : **Leviathan**, edi. by H. W. Schneider, New York Liberal Art Press, 1958.

P.HOFMANN : **New York Times,** 13 Kasım 1980.

T.H.HOLMES and R. RAHE : "The Social Readjustment Rating Scale", **Journal of Psychosomatic Research,** Vol. 11, (August), 1967.

C.G.HOMANS : **The Human Group,** Harcout Brace, 1950.

C.G.HOMANS : **Social Behavior: Its Elementary Forms,** Harcourt Brace Jovanovich, New York, 1974.

H.HOYT : **The Structure and Growth of Residential Neighborhoods in American Cities,** Washington DC., Federal Housing Authority, 1939.

http:www.fordham.edu/halsall/mod/indretabs1.html (erişim tarihi: 14/06/2005)

J.HUBER : "Toward a Socio-Technological Theory of the Women's Movement", **Social Problems,** April 1976 and "The Future of Parenthood: Implications of Declining Fertility", in Dana Hiller and Robin Sheets (eds.) **Women and Men,** University of Cincinnati Press, 1976.

E. HUGHES : **Men and Their Work,** The Free Press, 1958.

F. HUNTER : **Community Power Structure A Study of Decision Makers,** University of North Carolina Press, 1953.

S. P.HUNTINGTON : **The Soldier and the State: The Theory and Politics of Civil Military Relations,** Cambridge Mass, Harvard University Press, 1981.

J.A.INCIARDI, and Carl D.CHAMBERS : "Unreported Criminal Involvement of Narcotic Addicts", **Journal of Drug**, Issues, Vol.2, 1972.

A.INKELES : **What is Sociology,** Prentice Hall, 1964.

D.KURZ, "Social Science Perspectives on wite Abuse; Current Debates and Future Directions", Gender and Society, 10. August, 1996, s. 449-463.

INSTITUTE FOR DEFENCE AND DISARMAMENT STUDIES (IDDS) : **Arms Control Reporter,** Cambridge, Mass, 1993.

T. İÇLİ : **Türkiye'de Suçlular,** Ankara, 1993.

T. İÇLİ : "Adam Öldürme Olayında Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Faktörlerin Önemi", **Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi,** C.4, S.2, Ekim 1987.

R.İNAN : "Eğitim ve Öğretimde Atatürkçülük", **Türk Tarih Kurumu Atatürk Konferansları,** 1981, s.1-22.

E.İSBİR : **Kentleşme Metropoliten Alan ve Yönetimi,** Ankara İ.T.İ.A. Ya. No: 185, 1982.

E.M.JELLINEK : **Phases in the Drinking History of Alcoholics,** New Haven, Conn: Hillhouse Press, 1946.

B.JOHNSON : **Marihuana Users and Drug Subculture,** John Wiley and Sons, Inc., 1973.

J. JOSEPH : "Fear of Crime Among Black Elderly", **Journal of Black Studies** vol.27, p.698-717, 1987

Ç.KAĞITÇIBAŞI : **Gençlerin Tutumları, Kültürler Arası Bir Karşılaştırma,** ODTÜ, Yay., 1973.

Ç.KAĞITÇIBAŞI : **Yeni İnsan ve İnsanlar,** Evrim Yayınevi, 1999.

R. A. KALISH : **Death, Grief and Caring Relationships**, 2nd edi., Monterey, CA: Brooks/Cole, 1985

A. M. KATZ : **Life After Nuclear War,** Cambridge Mass: Ballinger, 1982.

K.KARPAT : **Social Change and Politics of Turkey,** Leidon Brill, 1973.

K.KARTAL : **Kentleşme ve İnsan,** TODAİE Yayınları, No: 175, Ankara, 1978.

K. Mc KEAN : "A Scandal in the Laboratory", **Discover,** November 1981.

C.KEER, S.T.DUNLOP, F.H.HARBISON, C.A.MYERS : **Industrialism and Industrial Man,** Pelican Books, 1973.

R.KELEŞ : **Kent Bilim İlkeleri,** Sosyal Bil.Der.Yay. 1976.

R.KELEŞ : **Türkiye'de Şehirleşme Konut ve Gecekondu,** Gerçek Yayınları, 1972.

R.KELEŞ : "Türkiye'de Şehirleşme Eğilimleri" **SBF Dergisi,** XXX, No:4, 1970.

D.KENDEL and G.S.LESSER : "Marital Decision Making in American and Danish Urban Families", **Journal of Marriage and the Family,** Vol.30, February, 1969.

M.KLANE : "Is Peace Possible", **The Progressive,** April, 1992, and "Wars in 1990's Growing Fire Power in the Third World", **Bulletin of the Atomic Scientist**, May, 1990.

M. KILLIAS and C. CLERICI : "Different Measures of Vulnerability in their Relation to Different Dimensions of Fear of Crime", **British Journal of Criminology**, vol.40, 437-450, 2000

M.KIRAY : **Ereğli Ağır Sanayiden Önce Bir Sahil Kasabası,** DPT. Yay. 1964.

M.KIRAY : **Toplum Bilim Yazıları,** Gazi Üniversitesi Yay.No: 7, Ankara, 1982.

E.KISER : War, in E.F. Borgatta and M.L.Borgatta (Eds), **Encyclopedia of Sociology,** New York: Maxwell MacMillan, Vol.3.1992.

E. KLINENBERG : **Heat Wave: A Social Autopsy of Disaster in Chicago**, Chicago University Press, 2002

E.M.KITAGOVA and P.M.HOUSER : **Differential Mortality in the United States: A Study in Socio-Economic Epidemiology,** Harward University Press, 1973.

S. KIZILÇELİK : **Küreselleşme ve Sosyal Bilimler**, Anı Yayıncılık, Eylül 2001.

S.KİLİ : **Atatürk Devrimi,** 1. İş Bankası Yayını, 1981.

F.KOCACIK : "Sivas'ta Kentsel Aile", **Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,** S.7, Kasım, 1986.

F. KOCACIK : "Bilgi Toplumu ve Türkiye", **Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Mayıs 2003, Cilt: 27, No:1, s. 1-10.

N.KODAMANOĞLU: **Milli Eğitim Hareketleri,** 1927-1966, Ankara, 1967.

A. KOHN : **False Prophets,** New York, Basil Blackwell, 1986.

B.J.KOLASA : **İşletmeler İçin Davranış Bilimlerine Giriş,** (Çev: Kemal Tosun ve Diğerleri) İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları, No: 2, Fatih Kitabevi, 1969.

E.KONGAR : **Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği,** Bilgi Yayınevi, 1979.

E.KONGAR : **Türk Toplum Bilimcileri,** Remzi Kitabevi, 1982.

M. KORDA : "How to be a Leader", **Newsweek,** Ocak 5, 1981.

N.Ş.KÖSEMİHAL : **Sosyoloji Tarihi,** Remzi Kitabevi, 1968.

A.KURTKAN : **Genel Sosyoloji,** İ.Ü.İktisat Fak. Yayınevi, 1974.

E. KÜBLER – ROSS : **On Death and Dying**, New York, McMillan, 1969

R. E. LANE : **Political Life,** New York, The Free Press, 1959.

R. H. LAUER : **Perspectives on Social Change,** 2nd ed., Boston, Allyn and Bacon Inc., 1977.

R.E.LEAKEY : **Aggression is not an Instinct,** in D.L.Bender and B.Leone (Ed.) **War and Human Nature,** ST.Paul: Greenhaven., 1983.

F.R. LEE : "Long Buried, Death Goes Public Again", **New York Times**, November, 2., 2002(online)

E.LEMERT : **Human Deviance : Social Problems and Social Control,** Englewood Cliffs, N.J., Prentice Hall, 1967.

G.LENSKI and J.LENSKI : **Human Societies an Introduction to Macro Sociology,** Mc Graw Hill Book Comp. 1982.

G. LENSKI- J. LENSKI and P. NOLAN: **Human Societies An Introduction to Macrosociology**, Mc Graw Hill Book Comp., 1991.

G. E. LENSKI and J. LENSKI : **Human Societies 1991**, 6th edi., New York McGraw Hill, 1991.

G.LENSKI : **Power and Privilege,** New York, Mc Graw Hill, 1966.

A. G. LEVINE : **Love Canal; Science, Politics and People,** Lexington Mass; Lexington Books, 1982.

K. N.LEWIS : "The Prompt and Delayed Effects of Nuclear War", **Scientific American,** No: 241(July) 1979.

R. LIFTON : **Death in Life: Survivors of Hiroşima,** New York Random House, 1967.

S.M.LIPSET, R.BENDIX : **Social Mobility in Industrial Society,** Univ. of California Press, 1960.

E.LITWAK : "Extended Kin Relations in an Industrial Democratic Society", In E Shanas and G. Streib (eds), **Social Structure and the Family,** Englewood Cliffs, Prentice Hall, New York, 1965.

H.Z.LOBATA : **Widowhood in an American City,** Cambridge Mass, Schenekman, 1973.

K. LORENZ : **On Aggression,** New York, Harcourt Brace Jovanovich, 1966.

J.LUBIN : "As Women's Roles Grow More Like Mens, so do Their Problems", **Wall Street Journal,** Jan. 14, 1980.

G.A.LUNDBERG, C.C. SCHRAG, O.N.LARSEN : **Sosyoloji,** (İki Cilt), Türk Siyasi Bilimler Derneği Yayını, 1969.

J. LYON : **Playing God in the Nurseny,** New York: Norton, 1985.

R. D. MACKENZIE : **Scientific Theory of Culture,** Oxford Üniv. Press, 1960.

R. D. MACKENZIE : "The Scope of Human Ecology", **Publication of the American Sociological Society,** Vol. 20, 1926.

M. MACCRAKEN and F.M.LUTHER (eds) : **The Potential Climatic Effects of Increasing Carbon Dioxide,** Washington D.C.; U.S. Department of Energy, 1985.

J.J. MACIONIS : **Sociology**, 13. Basım (Çev. Edi. Vildan Akan), Nobel, 2012

B.MALINOVSKI : "Squatter Settlements", in K.Davis, Cities; **Their Origin Growth and Human Impact,** W.H.Freeman and Comp. 1973.

B.MALINOVSKI : "The Primitive Economics of the Trobriand Islanders", **The Economic Journal,** Vol.31, 1921.

W. MANGIN : "Squatter Settlements", in K.Davis **Cities: Their Origin, Growth and Human Impact,** W.H.Freeman and Comp., 1973.

G. MARANTO : "Aging; Can We Slow Down in the Inevitable?", **Discover,** Aralık 1984.

G. MARANTO : "The Creeping Poison Underground", **Discover,** Şubat 1985.

S.L.A.MARSHAL : **Men Against Fire,** New York, Marrow, 1947.

Y. MASUDA: **Managing in the Information Society**, Basil Blackwall, Cambridge-Mass, 1990.

S.R. MCCONNELL : Retirement and Unemployment in D.S. Woodruff & J.E. Birren(eds.), **Aging: Scientific Perspectives and Social Issues**, (2nd ed.), Monterey, CA: Brooks – Cole

R. MCGEE : **Points of Departure, Basic Concepts in Sociology,** New York : Holt, Rinehart and Winston, 1975.

D. MCINTOSH : "Weber and Freud : On the Nature and Sources of Power", **American Sociological Review,** Vol.53, 1970.

T. MCKEOWN : **The Modern Rise of Population,** New York, Academic Press, 1973.

G.H.MEAD : **Mind, Self and Society, Mind, Self and Society: From the Standpoint of a Social Behaviorist,** Charles W.Morris (ed.), Chicago University Press, 1934 and Herbert Blumer, **Symbolic Interactionism : Perspective and Method,** Englewood Cliffs, Prentice Hall, New York, 1969.

S. MEDNICK et al. : **The Causes of Crime New Biological Approaches,** Cambridge University Press, 1987.

R.F.MEIER : "Perspectives on the Concept of Social Control", in Ralph H.TURNER (ed). **Annual Review of Sociology,** Palo Alto, California: Annual Review, 1982.

G. MELLOAN : "The Pressure on Apartheid", **Wall Street Journal,** 29 October 1979.

G. MELLOAN : "South Africa's Greet Reappraisal", **Wall Street Journal,** 18 October 1975.

N. MEREDITH : "The Gay Dilemma", **Psychology Today,** 1984.

R.K.MERTON : "Social Structure and Anomie", **American Sociological Review,** Vol.3, 1938.

R.K.MERTON : **Science, Technology and Society in 17th Century England,** First Published in 1938, New York, Howard Fertis, 1970.

R.K.MERTON : **Sociology of Science: Theoretical and Empirical Investigations,** Norman W. Stoner (ed.), University of Chicago Press, 1973.

R.K.MERTON : "Science and Technology in a Democratic Order", **Journal of Legal and Political Science,** Vol. I, 1942.

R.K.MERTON : **Social Theory and Social Structure,** Free Press, 1968.

L. W. MILBARTH : **Political Participation,** Rand Mc-Nally Comp., 1959.

D.C.MILLER and W.H.FORM : **Industrial Sociology,** Harper Int.Edi., 1964.

S.MILLER, "The Unintended Sonsequences of Current Criminal Justice Policy", Talk Presented a Research on Women Series, **University of Delaware**, Newark, D.E. 1997.

C.W.MILLS : **The Power Elite,** Oxford Univ.Press 1959.

C.W.MILLS : **White Collar,** Oxford Univ.Press 1977.

A., S.MILWARD : **The Economic Effect of the World Wars on Britain,** London, MacMillan, 1984.

MİMARLIK ODASI ANKARA ŞUBESİ : **Türkiye'de Kentleşme,** Ankara Mimarlar Odası Yayını, 1971.

H.MINER : "The Folk-Urban Continiuum", **American Sociological Review,** Vol.17, 1952.

G.D.MITCHELL : **Sociology,** University Tutorial Press, 1963.

A.MONTAGUA : **The Nature of Human Aggression,** New York, Oxford University Press, 1976.

M.MOORE : "Economic of Heroin Distribution", **Policy Concerning Drug Abuse in New York State,** Vol.III, Croton Hudson, N.4, Hudson Institute Inc., July 20, 1972.

W.E.MOORE : **Social Change,** Prentice Hall, 1974.

W.E.MOORE : **The Impact of Industry,** Prentice Hall, 1965.

W.T.MORRIS : **Work and Your Future,** Reston Pub.Comp., 1975.

C.A.MOSER and G.KALTON : **Survey Methods in Social Investigation,** Heineman Educational Books, 1975.

G.P.MURDOCK : **Social Structure,** Mac Millan Publishing Comp., New York, 1939.

F.MURKOWSKI, "Russia has to Clean up Nuclear Weapons Dumped in Sea", **Christian Science Monitor,** May, 11, 1993.

J. L. MYLER : "The Dirty Animal-Man", in Cecil E. Johnson, ed., **Eco-Crisis,** New York; John Wiley and Sons, 1970.

NATIONAL RESEARCH COUNCIL : **Causes and Effects of Changes in Stratospheric Ozone,** Washington, D.C.; National Academy Press, 1984.

T. NAHID and S. IZETT, **Female Genital Mutilation: An Overview**, General: World Health Organization, 1998.

W.S.NEFF : **Work and Human Behavior,** Aldine Publishing Comp., 1977.

M.NIKI : "The Gay Dilemma", **Psychology Today,** 1984.

R. A. NISBET : **Social Change and History : Aspects of the Western Theory of Development,** Oxford University Press, 1969.

B. NOSSITER : "U.N. Group Gets Report on Slaves in Mauritania", **New York Times,** August 26, 1981.

I.F.NYE : **Family Relationships and Delinquent Behavior,** Wiley, New York, 1958.

A. OBERG : "Trashing the Orbital Frontier", **Science Digest,** Ekim 1984.

J. OBERG : "The New International Military Order: A Threat to Human Security"in Eide Asbjorn et al (eds), **Problems of Contemporary Militarism,** New York: St Martin's Press, 1980.

W.F.OGBURN and M.F.NIMKOFF : **Sociology,** Houghton Mifflin Comp., 1968.

O.ONARAN : **Örgütlerde Karar Verme,** SBF. Yayını, 1971.

W. OPHULS : "The Scarcity Society", **Harper's,** Vol. 246, 1974.

Ü.OSKAY : **Toplumsal Gelişmede Radyo ve Televizyon,** SBF-BYYO. Yayını, 1971.

Ö.OZANKAYA : **Toplum Bilime Giriş,** S. Yayınları, 1982.

A.ÖNCÜ : **Örgüt Sosyolojisi,** Sosyal Bilimler Derneği, 1979.

S.V.ÖRNEK : **Tekkelerde Din, Büyü, Sanat Efsane,** Gerçek Yayınları, 1971.

A. M. ORUM : **Introduction to Political Sociology**, 2nd edi. Englewood Cliffs N.Y. Prentice Hall, 1983.

İ.ÖZER : "Türkiye'de Kentleşme Hareketini Doğuran Nedenler", **Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,** No: 2, 1984.

İ.ÖZER : "Toplumsal Değişme ve Kentsel Olgu", **Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,** No: 1, (Kasım) 1983.

E.ÖZKALP : **Davranış Bilimleri ve Organizasyonlarda Davranış,** İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını, No: 249/163, 1982.

E.ÖZKALP : "Household and Family Structure in Turkey", **Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Dergisi,** Vol.XVIII. Sayı: V, 1981.

E.ÖZKALP : "Early Effects of Industrialization Study of Elmadağ", **Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Dergisi,** Vol.XVIII. Sayı: 2, 1981, s.323-349.

E.ÖZKALP : "Modernization of Japan and It's Effect Upon the Family Structure", **Anadolu Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,** Cilt: II. Sayı: 1, Ocak 1983.

E.ÖZKALP : **Sosyolojiye Giriş Ders Notları (Teksir Kitap),** Anadolu Üniversitesi Yayını, 1983.

E.ÖZKALP : "Kamu Hizmet Sektöründe Çalışan Kadınların Çalışma Nedenleri ve Sorunları", **II. Ulusal Sosyal Bilimler Kongresine Sunulan Tebliğ,** Ankara, 1989.

E. ÖZKALP ve Ç. KIREL : "Globalleşen Örgütler ve Örgütsel Davranışın Bu Süreçteki Yeri ve Yeni İlgi Alanları", **Küreselleşmenin İnsani Yüzü**, (der) Veysel Bozkurt, Alfa Yayınları, 2000.

J.PALEN : **The Urban World,** New York, Mc Graw Hill Comp., 1975.

R.E.PARK : "The City Suggestions for the Investigation of Human Behavior in the Urban Environment", **American Journal of Sociology,** 20 (March), 1916, s.575-612. and "Succession on Ecological Concept" **American Sociological Review,** Vol.1 (April) 1936.

R.E.PARK and E. BURGESS : **The City,** Chicago University Press, 1925.

S.R.PARKER : **The Sociology of Industry,** George Allen and Unwin and Unwin Ltd. 1972.

T.PARSON : **Essays in Sociological Theory,** Glencoe, New York, 1954.

T.PARSON, R.F.BALES : **Family, Socialization and Interaction Process,** Glencoe Ill, Free Press, 1955.

T.PARSONS : **The Social System,** Tavistock Publ., London, 1952.

T.PARSONS : **Politics and Social Structure**, New York, The Free Press, 1959.

G. PERRY : **Political Elites,** Preagens, 1970.

S. POSTEL : **Air Pollution, Acid Rain and the Future of Forests,** Washington D.C.; World Watch Institute, 1985.

E.PREBLE and J.J.CASEY Jr. : "Taking Care of Business The Heroin User's Life on the Street", **The International Journal of the Addictions,** Vol. 4, 1963.

R.PRESTHUS : **The Organizational Society,** Alfred A.Knopf, 1962.

C.PRITCHARD : "The Land Where Eggs Cost 9 dolar Each", **US. News and World Report,** June, 1994.

J. QUADAGNO : **Aging and the Life Course: An Introduction to Social Gerontology**, 4th ed., New York: McCraw Hill, 2008

RICHARD QUINNEY : **The Social Reality of Crime,** Boston, Little Brown Company, 1970.

D. C. REITZES and E. J. MUTRAN : "Lingering Identities in Retirement", **Sociological Quarterly** Vol.43; p.333-359, 2006

M.RENNER : "Converting to a Peacefull Economy", In.L. Starke (ed), **State of the World,** 1990, New York: W.W.Norton, 1990.

M.RENNER : "Silahsızlanma Bütçesi", **Dünyanın Durumu** 1995 içinde, TEMA Vakfı Yayınları No: 13, İstanbul 1995.

C.RENZETTI, **Violent Betrayel: Partner Abuse in Lesbian Relationships**, Newburry Park, C.A. Sage, 1992.

G. RITZER: **Sociological Theory**, Fourth Edition, The McGraw Hill Companies Inc., New York, 1996.

R. ROBERTSON : "The Relativization of Societies: Modern Religion and Globalization", **Cult, Culture and the Law**, T. Robbins ve diğerleri (ed), Schoolar Press, Chicago, 1985.

I.ROBERTSON : **Sociology,** 3rd, ed. Worth Publishers, 1987.

J.P.P. ROBINSON, T. STOCK and R. G.SUTHERLAND : "The Chemical Weapons Convention: The Success of Chemical Disarmament Negotiations", SIPRI, **SIPRI Year Book** 1993. **World Armament and Disarmament,** New York, Oxford University Press, 1993.

R. V. ROBINSON and J. KELLEY : "Class as Conceived by Marx and Dahrendorf : Effects on Income Inequality and Politics in the United States and Great Britain", **American Sociological Review,** Vol.44, 1979.

EVERETT M. ROGERS : **Diffusion of Innovations,** The Free Press, New York, 1962.

M.ROSE : **Industrial Behavior,** Penguin Books, 1978.

A.ROSS : "Do-it-yourself Weaponary", **Bulletin of Atomic Scientist,** May, 1990.

A. M. ROSSENBERG : "The Middle East Slave Trade", **The Middle East Review,** Vol. 9, 1977.

C.ROSSER and C.HARRIS : **The Family and Social Change,** Rautheldge and Kegan Paul, 1974.

P.H. ROSSI: **Why Families Move,** New York, Free Press, 1955.

W. W. ROSTOW : **The Process of Economic Growth,** New York: W. Norton and Comp. Inc., 1952.

L. I. RUDOLPH : "The Modernity of Tradition: The Democratic Incarnation of Caste in India", **American Political Science Review,** Vol.59, 1935.

D.RUSSEL and B. RUSSEL : **Endüstri Toplumunun Geleceği,** (Çev: Melih Ölçer), Bilgi Yayınevi, 1979.

D. RUSSELL, Sexual Exploitation: Rape, Child Abuse and Sexual Harrassment, Beverley Hills, C.A: Sage, 1984.

W. RYBCZYNSKI : **Taming the Tiger; The Struggle to Control Technology,** New York; Viking, 1983.

J.W. ROWE and R.L. KAHN : **Successful Aging**, New York: Pantheon Book, 1998

R.T. SCHAEFER : "Differential Racial Mortality and the 1995 Chicago Heat Wave", **Presentation at the Annual Meeting of the American Sociological Association**, August, San Francisco, 1998

R.T. SCHAEFER : **Sociology**, 12th edi., McGraw Hill, 2010

M.J. SHANAHAN : "Pathways to Adulthood in Changing Societies: Variability and Mechanisms in Life Course Perspective", p.667-692 in **Annual Review of Sociology**, 2000, edited by Karen, S. Cook, Palo Alto, CA: Annual Reviews.

E. SHANAS : "Adjustment to Retirement: Substitution or Accommodation." In F. Carp.(ed), **Retirement**, New York: Behavioral Publications, 1972

P. SADLER: **Managerial Leadership in the Post-Industrial Society**, Gower Pub. Comp. Ltd., GB. 1988, s. 16.

A.J. SEDLACK and D.D. BROADHURST, Executive Summary of the Third National Incidence Study of Child Abuse and Neglect, Washington D.C.: National

Cleaning House on Child Abuse and Neglect, Website: **nccach.acf.hhs.gov**, 1996.

D. J. SAMUELS : "Privacy vs. Computers", **New York Times,** 12 Eylül 1983.

W. SANDERSON and S. SCHERBOV : "Rethinking Age and Aging", **Population Bulletin**, Vol.3 (December), 2008

N.SARAN : "Sosyal Antropolog Gözüyle Toplumumuzda Kadın" **Sosyal Antropoloji ve Etnoloji Dergisi,** S.3, 1979.

R. L. SAYLES and G. STRAUSS : **Human Behavior in Organizations,** Prentice Hall, 1966.

Ö. SAYIN : "Gezegenimizin Küreselleşmesi" **Ege Üniversitesi Edebiyat Fak. Sosyoloji Dergisi**, Sayı 8, Yıl 2001.

L.D.SCANZIONI and J.SCANZIONI : **Man, Women and Change,** Mc Graw Hill Book, 1981.

R.T.SCHAEFER : **Sociology,** Mc Graw Hill Company, New York, 2003.

R. T. SCHAEFER : **Sociology,** 12th edi., Mc Graw Hill Int. Edi., 2010.

E.SCHUR : **Crimes Without Victims : Deviant Behavior and Public Policy,** Englewood Cliffs, Prentice Hall, New York, 1965.

O.SENCER : **Türk Toplumunun Tarihsel Evrimi,** Habora Kitabevi, 1969.

M.SENCER ve Y. SENCER : **Toplumsal Araştırmalarda Yöntem Bilim,** TODAİ Yay., No: 172, Ankara, 1978.

Y.SENCER : **Türkiye'de Kentleşme,** Kültür Bakanlığı Yayını, Ankara, 1979.

B.SEZEN : **Toplum Farklılaşmaları ve Din Olayı,** İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayını, No: 2797, İstanbul, 1981.

T.SHANIN : **Peasant and Peasant Societies,** Penguin Books, 1976.

J.SHEPARD and H. L. VOSS : **Social Problems,** Mac Millan Publishing Comp., New York, 1978.

J.M.SHEPARD : **Sociology,** 6th. Edition, West Publishing Comp., 1996.

FREDERICK C. SHORTER : "Information on Fertility, Mortality and Population Growth in Turkey", **Turkish Demography,** HÜNEE, Ankara, 1969.

C.E.SILBERMAN : **Criminal Violence, Criminal Justice,** Random House, New York, 1978.

J. L. SIMON : **The Ultimate Resource,** Princeton; Princeton University Press, 1981.

H. SİNAR : **İnternet ve Ceza Hukuku,** Beta, İstanbul, 2001.

P. SINGER and D. WELLS : **Making Babies; The New Science and Ethics of Conception,** New York; Scribner's, 1985.

R.L.SIVARD : **World Military and Social Expenditures,** Washington D.C.World Priorities, 1986.

R. L. SIVARD : **World Military and Social Expenditures,** Washington DC.: World Priorities, 1991.

SIPRI (STOCKHOLM INTERNATIONAL PEACE RESEARCH INSTITUTE) 1986 : **World Armament and Disarmaments.** Year Book 1986, London Taylor and Francis.

G.SJOBERG : "The Preindustrial City", **American Journal of Sociology,** Vol. 60, (1955).

G.SJOBERG : **The Preindustrial City: Past and Present,** Glencoe, The Free Press, 1960.

P. SMART : **Parliamentary Papers,** 1831-32, Vol. XV.

H. SMITH : **The Russians,** New York, Quadrangle, 1976.

G.J.C. SMITH, H. J. STECK and G. SURETTE : **Our Ecological Crisis; It's Biological Dimensions,** New York; Mac Millan Publishing Co., 1974.

M.P.SOROKA, G.J.BRYJAK : **Social Problems,** Allyn and Bacon, 1995.

P.SOROKIN : **Çağdaş Sosyoloji Teorileri,** (Çev : M. R. Oymen), Yeni Desen Matbaası, 1974.

P.SOROKIN : **Social and Cultural Dynamics,** Vol. I, Boston: Porter Sargent Publishing Comp., 1957.

H. SPENCER : **The Principles of Sociology,** Vol. 1-2, D. Appleton and Comp., New York and London, 1986.

P. STIRLING : **Turkish Village,** John Wiley and Sons, 1965.

J. STOESSINGEN : "The Anotomy of the Nation-State and the Nature of Power", In M. Smith, R. Little and M. Shackleton, **Perspective on World Politic**, London; Croom Helm, 1981.

R. G. STOVER with M. L. LICHTY and P. W. STOVER: **Industrial Societies An Evolutionary Perspective**, Prentice-Hall, 1999.

M.STRAUS, A. RICHARD GELLES and S.STEINMETZ : **Behind the Closed Doors: Violence in the American Family,** Garden City N.Y.; Double Day/Anchor, 1980.

K. SULLIVAN : "Bridging the Digital Divide" **Washington Post** National Weekly Edition 25 (July 17), p.11-12, 2006

T.J SULLIVAN : **Introduction to Social Problems**, 7th edi., Pearson, 2006

W.G. SUMNER: **Folkways: A Study in the Sociological Importance of Usages, Manners, Customs more than morals**, New York, Ginn, 1906.

İ. SUNAR: **State and Society in the Politics of Turkey Development,** SBF. Yayını, 1974.

E.SUTHERLAND : **Principles of Criminology,** Lippincott, Chicago, 1949.

A.C.SUTTER : "World of Drug Use on the Street Scene", Ronald R. Cressey and David A. Word (eds), **Delinguency, Crime and Social Process,** Harper and Row Publ., New York, 1969.

G.ŞAYLAN : **Çağdaş Siyasal Sistemler,** TODAİ Yayını, No: 192, Ankara, 1981.

C.TALAS : **Toplum ve İletişim,** Turan Kitabevi, Ankara, 1981.

M.TAN : **Kadın Ekonomik Yaşamı ve Eğitimi,** İş Bankası Ya., 1979.

R. H. TAWNEY : **Equality,** London, 1952.

M.TEZCAN : **Eğitim Sosyolojisine Giriş,** A. Ü. Eğit. Fak. Yay., 1981.

M.TEZCAN : **Eğitim Sosyolojisi,** Çağ Matbaası, Ankara, 1984.

W. THOMPSON and D. LEWIS : **Population Problems,** 5. edi. Mc Graw Hill, New York, 1965.

S.TİMUR : "Components of Growth-Fertility" **The Population of Turkey,** HÜNEE, Ankara, 1974.

S.TİMUR : **Türkiye'de Aile Yapısı,** Hacettepe Üniv. Yay., Ankara, 1972.

A. TOFFLER : **Future Shock,** New York, Random House, Inc., 1970.

T. TOIVONEN and S. WIDERSPIL : "Changes in Socio-Economic and Class Structure" in Eric Allardt and Wlodzimierz Wesolowski (eds), **Social Structure and Social Change,** Finland and Poland, Warsaw, Polish Scientific Publishers, 1978.

B.TOLAN : **Toplum Bilimlerine Giriş,** Savaş Yay., 1983.

B.TOLAN : **Çağdaş Toplumun Bunalımı : Anomi ve Yabancılaşma,** Ank. İ.T.İ.A. Yay., No: 132 ve 166, Ank., 1980-81.

H.TOPÇUOĞLU : **Hukuk Sosyolojisi,** A.Ü. Hukuk Fak. Yayını, 1960.

Z.TOPRAK : "Türkiye'de Kentleşme ve Yerel Yönetime Katılmada Halkın Rolü", **Dokuz Eylül Üniv. İktisadi ve İdari Bil. Fak. Derg.,** Cilt: 1, Sayı: 1, 1986.

N.TORTOP : **Halkla İlişkiler,** Ank., İ.T.İ.A. Yayını, No: 55, Ankara, 1973.

A. TOYNBEE: **The Industrial Revolution**, Boston: Beacon Press, 1956.

M. TUMIN : "Some Principles of Stratification: A Critical Analysis", **American Sociological Review,** Vol. 18, 1953.

B.TUNCER : **Ekonomik Gelişme ve Nüfus,** Hacettepe Üniv. Yayını, 1976.

O. TURHAN : **Bilgisayar Ağları Yoluyla İşlenen Suçlar (Siber Suçlar),** T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müşteşarlığı Hukuk Müşavirliği Planlama Uzmanlığı Tezi, Nisan 2006, Ankara, s.1.

O.TÜRKDOĞAN : **Erzurum Çevresinde Sosyal Araştırmalar,** Atatürk Üniv. Yayını, 1965.

B.TURNER : **Industrialism,** Longman, 1975.

J.H.TURNER : **Sociology : Studying the Human System,** Good Year Pub. Comp., Inc., California, 1978.

J.H.TURNER : **American Society: Problems of Structure,** New York, Harper and Row, 1972.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ 1982 ANAYASASI.

TÜRKİYE İSTATİSTİK YILLIĞI, 1983.

TÜRKİYE İSTATİSTİK CEP YILLIĞI, DİE Yayınları, 1989.

C.O.TÜTENGİL : **Az Gelişmenin Sosyolojisi,** İst. Üniv. İkt. Fak. Yayını, 1970.

C.O.TÜTENGİL : **Sosyal İlimlerde Araştırma ve Metod,** İst. Üniv. Yayını, No : 1704, İst., 1971.

U.S. DEPARTMENT OF COMMERCE, BUREAU OF THE CENSUS: "Historical Statistics of the United States: Colonial Times to 1970".

U.S. DEPARTMENT OF COMMERCE, BUREAU OF THE CENSUS: "Statistical Abstract of the United States", 1979.

Y.ÜLKEN : "Yükseköğretim Sorunu ve Yarattığı Sonuçlar", **İstanbul Üniversitesi Bülteni,** Sayı: 6, 1977.

VITAL SIGNS 1992 : **The Trends That are Shaping Our Future** edited by Lester R.Brown, Christopher Flavin, and Hal Kane, 1992, World Watch Institute.

Vital Statistic of the United States : 1978 Volume 2, Section 5, Life Tables.

WALL STREET JOURNAL, 17 Ağustos 1976 ve 7 Nisan 1977.

C.B.WALKER : **Modern Technology and Civilization,** Mc Graw Hill Book, Inc., 1962.

A. RUTH WALLACE and ALISON WOLF : **Contemporary Sociological Theory,** Prentice Hall, New Jersey, 1991.

S. JUDITH WALLERSTEIN and B. JOAN KELLY : "How Children React to Parental Divorce", in **Marriage and the Family in a Changing Society,** 4. Edi. James M.Henslin Edited, New York, Free Press, 1992.

I. WALLERSTEIN : "Küresel Olasılıklar, 1990-2005", **Geçiş Çağı Dünya Sisteminin Yörüngesi**, (1945-2025), T. K. Hopkins ve I. Wallerstein, çev. N. Ersoy vd., Aveita Yay., İst. 2000.

ROBERT E. WARD and DANKWARD A. RUSTOW : **Political Modernization in Japan and Turkey,** Priceton, 1970.

M.WEBER : **Theory of Social and Economic Organization,** Oxford University Press, 1947.

M.WEBER : **Essays in Sociology,** Penguin Books, 1963.

M.WEBER : **Protestant Ethic and the Sprit of Capitalism,** New York, 1958.

M.WEBER : **Basic Concepts in Sociology,** Citadel Press, 1963.

M.WEBER : **From Max Weber, Essays in Sociology,** New York, Oxford University Press, 1946.

D. WEBSTER : "One Leg, One Life at a Time", **New York Times Magazine,** 23 Ocak 1994.

A. M. WEINBERG : "Can Technology Replace Social Engineering?" **University of Chicago Magazine,** Vol. 59, 1966.

D.WEIR(ed) : **Men and Work in Modern Britain,** Fontana, Collins, 1976.

T. WIEKER : "War by Accident", **New York Times,** November 21, 1982.

P.WITTEMAN : "Lost in America" **Time,** February 11, 1991.

R.M.WILLIAMS : **American Society : A Sociological Interpretation,** 3rd ed., New York, Knopf, 1970.

N. E. WILLIAMSON : **Sons or Daughters: Cross Cultural Survey of Parental Preference,** Beverly Hills, California, Sage Publ., 1976.

J. H. WILSON and C. R. WILSON : **Economic in American Society; An Introduction to Economic Issues,** Beverly Hills, Glencoe Press, 1977.

R. F.WINCH : **The Modern Family,** Holt Rinehart and Winston, 1965.

L. WIRTH : "Urbanism As a Way of Life", **American Journal of Sociology,** Vol.44, 1938.

W. S. WOYTINSKY and E. S. WOYTINSKY, **World Population and Production: Trends and Outlook,** New York, Twentieth Century Fund, 1953.

P.WORSLEY (ed) : **Modern Sociology,** Penguin Books, 1960.

J. VIDAL : "One in Three People Will be Elderly by 2050", **Guardian Weekly**, April 1, 2004, p.5

İ.YASA : **25 Yıl Sonra Hasanoğlan,** SBF. Yay., 1969.

İ.YASA : **Ankara'da Gecekondu Aileleri,** SBF. Yay., 1966.

İ.YASA : **Türkiye'nin Toplumsal Yapısı ve Temel Sorunları,** TODAİ, 1970.

F.YAVUZ : **Çevre Sorunları, Genellikle ve Ülkemiz Açısından,** SBF. Yay., 1975.

F.YAVUZ, R. KELEŞ VE C. GERAY : **Şehircilik Sorunları Uygulama ve Politika,** SBF. Yay., 1973.

E. YOXEN : **The Gene Business: Who Should Control Biotechnology?,** New York, Harper and Row, 1984.

Y.W.ZANDER : **Sociology,** The Ronald Press Comp., 1975.

B. K. ZIMMERMAN : **Biofuture; Confronting the Genetic Era,** New York, Plenum, 1984.

S. ZUBOFF: **In The Age Of The Smart Machine,** New York: Basic Books, 1988.

SPOR ANATOMİSİ

Prof. Dr. N. Şimşek CANKUR
Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı
Emekli Öğretim Üyesi

Uz. Fizyoterapist M. Oğuz KANBİR
e-posta: oguzkanbir@gmail.com

5. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Kitabevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan kitapevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.
Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-17-3

Kapak Düzeni
Oğuz KANBİR

Sayfa Düzeni
Oğuz KANBİR

Fotoğraflar ve Photoshop
Oğuz KANBİR

Redaksiyon
Şimşek CANKUR

Baskı ve Cilt:
Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Şubat 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

1. **Odar V**. "Anatomi Ders Kitabı", 1. Cilt, 12. Baskı, Güven Kitabevi, Ankara, 1978.
2. **Weineck J.** "Sporda İşlevsel Anatomi", Çev.: Elmacı, S., Bağırgan Yayımevi, Ankara 1998.
3. **Putz R, Pabst R.** "Sobotta İnsan Anatomisi Atlası", 21. Almanca Baskıdan çeviri. Çev.: Arıncı K. , Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2001.
4. **Yıldırım M.** "İnsan Anatomisi" Cilt 1, Nobel Tıp Kitabevleri, 2005.
5. **Dauber W.** "Feneis'in Resimli Anatomi Sözlüğü', 9. Almanca Baskıdan 4. Türkçe Baskı. Çev. Ed.: Yıldırım M, Marur T., Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul, 2007.
6. **Demirel H, Koşar NŞ**. "İnsan Anatomisi ve Kinezyoloji", Nobel Tıp Kitabevleri, 2002.
7. **Noyan F.** "İnsan Anatomisi Atlası" İ.Ü. Tıp Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1986.
8. **Açıkbaş C**. "Lomber Anatomi" Logos Tıp Yayıncılık, 2. baskı, İstanbul, 2001.
9. **Vernon-Roberts B**. "Eklemlerin Uygulamalı Anatomisi", Klinik Romatoloji, Ed. Currey; H.L.F, Çev. Akoğlu E, Akoğlu T., Çukurova Ü. Tıp Fak. Yayını: 4, Adana, 1980.
10. **Demirsoy, A**. 'Yaşamın Temel Kuralları', Omurgalılar, Cilt 3 / Kısım 2, Meteksan, 2. Baskı, Ankara, 1993.
11. **Cumhur M. (Çev. Ed.).** "Netter'in İnsan Anatomisi Atlası" 4. Baskı, Nobel Tıp Kitabevleri, Ankara, 2008.
12. **Barteck, O.** "All Around Fitness", Könemann,1998.
13. **Ozan, H.** "Anatomi", Nobel Tıp Kitabevi, Ankara, 2004.
14. **Gövsa Gökmen F (Ed.).** "Sistematik Anatomi" Güven Tıp Kitabevi, İzmir, 2003.
15. **Andaç SO.**"Hücre Fizyolojisi" Hacettepe Üniversitesi Yayınları: A 20 Ankara, 1977.
16. **Sancak B, Cumhur M (Ed.).** "Fonksiyonel Anatomi" 2. baskı, ODTÜ Geliştirme Vakfı Yayıncılık ve İletişim A.Ş, Ankara, 2002.
17. **Çimen A.** "Anatomi" 6. Bası, Uludağ Ü. Güçlendirme Vakfı Yayınları: 87 Bursa, 1996.
18. **Cankur NŞ.** "Anatomi Terimleri Sözlüğü" Nobel Tıp Kitabevi, Bursa, 2002.
19. **Şimşek E (Ed**.). **"**Anatomi Fizyoloji" Hacettepe Taş Kitapçılık Ltd. Şti. Ankara, 1992.
20. **Dere F.** "Anatomi " Okullar Pazarı Kitabevi, Adana 1990.
21. **Friedman M, Friedland GW.** "Tıpta On Büyük Keşif " Çev. Türkmenoğlu,Y., Alpagut, Ş. İyi İşler Matbaacılık, İstanbul, 2006.
22. **Erdemir Demirhan A.** "Tıp Tarihi ve Deontoloji dersleri" Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa, 1994.
23. **April EW.** "NMS Klinik Anatomi" Çev Ed. Yıldırım M., 3.baskı, Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul, 1998.
24. **Daniels LMA, Williams M.** "Muscles Testing Technigues of Manuel Examination, 3. baskı, W.B. Sounders Company, Philadelphia,London, Toronto, 1972.
25. **Federative Committee on Anatomical Terminology (FCAT).** "Terminologia Anatomica/International Anatomical Terminology. Georg Thieme Verlag, Stuttgart, 1998.
26. **Akgün N.** "Egzersiz Fizyolojisi" GSGM Yayın no 75, Ankara, 1989.
27. **Üstdal MK, Köker AH.** "Spor Dallarında Beslenme ve Yüksek Performans Bilgisi" Erciyes Üniversitesi Yayınları, Kayseri, 1981.
28. **Konopko P.** "Spor Beslenmesi" Çev. Harputoğlu, H. Bağırgan Yayımevi, Ankara, 2000.
29. "Egzersiz Fizyolojisi – Ders Kitabı" Ed. Ergen, E. Nobel yayın Dağıtım, Ankara, 2002.
30. **Günay M.** "Egzersiz Fizyolojisi" Spor Kitabevi, Ankara, 1998.
31. **Fox, Bowers, Foss.** "Beden Eğitimi ve Sporun Fizyolojik Temelleri" Çev. Cerit O., Spor Kitabevi, Ankara, 1999.
32. Türkiye Doping Kontrol Merkezi / www.tdkm.hacettepe.edu.tr
33. **Moore KL, Dally AF** "Kliniğe Yönelik Anatomi". Şahinoğlu K (Çev Ed.). 4. baskıdan çev., Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul, 2007
34. **Drake RL, Vogl W, Mitchell AWM.** "Gray's Anatomi" Yıldırım M. (Çev. Ed.) Güneş Kitabevi, Ankara, 2007.
35. **Kanbir O.** "İnsan Anatomisi" 1. baskı, Ekin Kitabevi, Bursa, 2007.
36. **Kanbir O.** "Sporda Sağlık Bilinci ve İlkyardım." 2. baskı, Ekin Kitabevi, Bursa, 2001.
37. **Griffith HW.** "Spor Sakatlıkları Rehberi" Çev. Erdoğan, Ş. Birol Yayın, İstanbul, 2000.
38. **Sinnatamby CS.** "Last's Anatomy – Regional and Applied" Churchill Livingstone, Edinburgh, 2001.

Stratejik Lojistik Yönetiminde Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri

Kenan ORÇANLI

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-49-3

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Önsöz

Günümüzde savaş sanatı olarak bilinen ve savaşta başarıya ulaşmak amacıyla icra edilecek bir askeri harekatın planlanması, uygulanması ve sevk ve idare edilmesi olarak tanımlanan strateji kavramı ile yine bir askeri faaliyetler zinciri olan lojistik kavramı küreselleşen dünyanın ayrılmaz iki unsurudur. Bu kavramları ve yönetimi birlikte düşündüğümüzde ise karşımıza stratejik lojistik yönetimi kavramı çıkmaktadır.

Stratejik lojistik yönetimi, küreselleşen dünyada işletmelerin rakiplerinden geri kalmamak amacıyla stratejik bir silah olarak lojistiği kullandıklarında uygulamak zorunda oldukları bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım işletmelere icra ettikleri bütün faaliyetlerde karar vericilerin sistemsel olarak düşünmeyi ve planlamayı ve karar vermeyi sağlar.

Lojistiğin stratejik rolü, akademisyenler ve sahada çalışanlar tarafından son zamanlarda daha fazla ilgi görmektedir. Stratejik lojistik malzeme ve bilgi akışlarının yönetimini birleştiren ve müşterilerin talebini karşılamayı amaçlayan entegre bir yaklaşım olduğundan yöneticiler bu işlevin geliştirilmesine odaklanmaktadır. Yöneticiler tedarik zincirlerinin etkinliğini artırmak ve hedeflerine ulaşmak amacıyla sürdürülebilir tedarik zincirleri elde etmeyi amaçlar ve bu nedenle çabalarını lojistiğin stratejik rolüne yoğunlaşmak zorundadırlar. Ayrıca karar vericilerinde lojistiğin stratejik seviyesinde de en önemli görevleri, karşılaştıkları sorunların çözümü karşısında alternatifler arasından seçim yapmak diğer bir deyişle karar vermektir.

Karar vericiler stratejik lojistik yönetiminde hedeflerine ulaşmak için doğru karar vermeleri gerekir. Yöneticiliğin en temel işlevi karar vermektir. Yönetim düzeylerinde yukarılara çıkıldıkça verilen kararların önemi ve düzeyi artar. Bir yönetici birçok ast ile çalışır ve bir karar verirken bunların fikirlerini alır, uzmanlıklarından yararlanır. Ancak son karar yöneticiye aittir. Bu nedenle karar vermek beraberinde sorumluluk getirir ve karar verene bazı psikolojik güçlükler yaratır. Bu kapsamda karar vericilerin doğru karar verebilmeleri için karar süreçlerini ve karar metotlarını yeterince bilmelerine ihtiyaçları vardır.

Bu kitap, Türkiye'de lojistik alanında stratejik seviyede karar vericilerin doğru karar verebilmeleri için karar süreçlerini nasıl oluşturacakları ve karar alternatiflerin çeşitli değerlendirme kriterlere göre nasıl seçmeleri gerektiği konusunda bilgi vermek amacıyla hazırlanmıştır.

Kitap yedi bölümden oluşmaktadır. İlk iki bölümü ağırlıklı olarak stratejik lojistik yönetimi ve karar verme konuları ile ilgili teorik konuları kapsıyorken, diğer bölümler *(üçüncü (dahil) ve yedinci (dahil) bölümler arası)* ise stratejik lojistik yönetimi alanında çok kullanılan çok kriterli karar verme teknikleri *(beş adet yöntem)* ile bu tekniklerin stratejik lojistik yönetimi ile ilgili uygulama örneklerini kapsamaktadır.

Kitabın bölümleri ile ilgili detaylar aşağıda yer almaktadır.

Kitabın **birinci bölümünde**, lojistik kavramı ve lojistik yönetimi ile günümüzde hızla gelişen bir kavram olan stratejik lojistik yönetimi ve aşamaları konusunda teorik bilgiler verilmiştir. Bu kavramlar, resmî kurumlar ile pazardaki uygulayıcıların deneyimlerinden elde edilen bilgilerin ışığında ve akademik bakış açısıyla açıklanmıştır.

Kitabın **ikinci bölümünde**, stratejik lojistik alanında kullanılan karar verme yöntemleri ile bu yöntemlerin stratejik lojistikteki örneklerini bir bütün olarak *"stratejik lojistikte karar verme yöntemleri"* başlığı altında alan yazınına kazandırılması amaçlanmıştır. Çalışmada ilk olarak stratejik lojistik yönetiminde kullanılan nitel karar verme yöntemleri ve uygulama alanları ile ilgili özet bilgi verilmiş ve müteakiben nicel karar verme yöntemleri ile çok kriterli karar verme yöntemleri detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

Kitabın **üçüncü bölümünde,** stratejik lojistik yönetiminde kullanılan çok kriterli karar verme yöntemlerinden biri olan ***Analitik Hiyerarşi Prosesi*** yöntemi ve uygulama adımları ile ilgili teorik bilgiler ve stratejik lojistik yönetimi kapsamında bir adet uygulama örneği verilmiştir.

Kitabın **dördüncü bölümünde**, stratejik lojistik yönetiminde kullanılan çok kriterli karar verme yöntemlerinden biri olan ***TOPSIS*** yöntemi ve uygulama adımları ile ilgili teorik bilgiler ve stratejik lojistik yönetimi kapsamında bir adet uygulama örneği verilmiştir.

Kitabın **beşinci bölümünde**, stratejik lojistik yönetiminde kullanılan çok kriterli karar verme yöntemlerinden biri olan ***MOORA*** yöntemi ve uygulama adımları ile ilgili teorik bilgiler ve stratejik lojistik yönetimi kapsamında bir adet uygulama örneği verilmiştir.

Kitabın **altıncı bölümünde**, stratejik lojistik yönetiminde kullanılan çok kriterli karar verme yöntemlerinden biri olan ***VIKOR*** yöntemi ve uygulama adımları ile ilgili teorik bilgiler ve stratejik lojistik yönetimi kapsamında bir adet uygulama örneği verilmiştir.

Kitabın **yedinci bölümünde**, stratejik lojistik yönetiminde kullanılan çok kriterli karar verme yöntemlerinden biri olan ***Gri İlişkisel Analiz*** yöntemi

ve uygulama adımları ile ilgili teorik bilgiler ve stratejik lojistik yönetimi kapsamında bir adet uygulama örneği verilmiştir.

Kitapta yer alan konular belirlenirken sosyal bilimler alanında araştırma yapanlar ile yapılan araştırmalarda üretilen bilgilerden yararlananlar için yol gösterici bir kaynak olmasına özen gösterilmiştir.

Kitabın yazılmasında sade ve anlaşılır bir dil kullanmaya büyük özen gösterilmiştir. Konuların sadece bilgi düzeyinde kalmaması için çok kriterli karar verme teknikleri ile ilgili teorik bilgiler verilmesini müteakip uygulama örnekleri verilmiştir. Örneklerin kolay anlaşılır ve konunun pekişmesine yardımcı olacak nitelikte olmalarına özellikle dikkat edilmiştir.

Kitapta hata olmaması açısından çok büyük bir titizlik gösterilmiş, fakat gözden kaçan hataların olabileceği de şüphesiz bir gerçektir. Bu konuda sizlerin bize vereceği dönütler, ilerleyen baskılarda hataların düzeltilmesini sağlayacaktır (*kenanorcanli@gmail.com*).

Kitabın bu baskısında kitabın bölümleri incelendiğinde stratejik lojistik yönetiminde kullanılan çok kriterli karar verme yöntemlerinden Analitik Hiyerarşi Prosesi, TOPSIS, MOORA, VIKOR ve Gri İlişkisel Analiz yöntemleri olmak üzere beş yöntem ile ilgili teorik bilgiler ve söz konusu yöntemlerin stratejik lojistik yönetiminde kullanımı konusunda uygulama örnekleri verilmiştir. Ayrıca uygulama örneklerinin Excel paket programında nasıl yapılması gerektiği anlatılmıştır. Ancak çok kriterli karar verme yöntemlerinin stratejik lojistik yönetiminde kullanılan bu yöntemlerin haricinde klasik yöntemlerden Analitik Ağ Süreci, ELECTRE, PROMETHEE, UTA, STEM, PAPRIKA, WASPAS, SWARA, DEMATEL, CRITIC, ARAS, COPRAS ve ENTROPI yöntemler ile bulanık tabanlı PAPRIKA, ELECTRE, ARAS, UTA, STEM, WASPAS, CRITIC, PROMETHEE, DEMATEL, SWARA, COPRAS ve ENTROPI gibi çeşitli yöntemlerin kullanıldığı literatürde çeşitli kaynaklarda yer almaktadır. Bu kitap henüz başlangıç aşamasında olmasından dolayı klasik çok kriterli karar verme yöntemlerinden sadece beş yönteme yer verilmiştir. Dolayısıyla kitabın diğer baskılarında bu kitapta yer alan beş adet klasik çok kriterli karar verme yöntemlerine eklemeler yapılması planlanmakla beraber bulanık tabanlı çok kriterli karar verme yöntemlerinin stratejik lojistik yönetiminde kullanılması ile ilgili ayrı bir kitabın yazılması planlanmıştır. Çünkü çok kriterli karar verme yöntemleri stratejik lojistik yönetiminde karşılaşılan durumlar ile ilgili özellikle uygulama açısından karar vericilere çok yararlı olduğu düşünülmektedir.

Kıymetli okuyucular,

Bu kitabın strateji, lojistik ve yönetim alanlarında karar verme konusunda çalışma yapan akademik, profesyonel strateji uzmanlarının, lisans ve lisansüstü düzeyinde öğrenim gören öğrenciler ile stratejik lojistik konularında ilgi duyan herkese yararlı olmasını diliyorum.

Aldığım her kararda yanımda durarak hiçbir zaman desteğini benden esirgemeyen hayat arkadaşım **Hayriye Binnur ORÇANLI** ve oğlum **Hakan Oğuz ORÇANLI**'ya en içten teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca bu kitabın;

- Hazırlık sürecinin her aşamasında beni destekleyen herkese,

- Yayın aşamasına gelmesinden ve sizlere ulaşmadaki desteklerinden dolayı **Ekin Yayınevi'**nin değerli çalışanlarına da katkıları ve emekleri için sonsuz teşekkürlerimi sunmak isterim.

Dr. Öğr. Üyesi Kenan ORÇANLI
Toros Üniversitesi, Mersin, Eylül 2021

Bu kitabı eşime ithaf ediyorum…

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
LOJİSTİK, LOJİSTİK YÖNETİMİ VE STRATEJİK LOJİSTİK YÖNETİMİ

1.1. LOJİSTİK KAVRAMI VE LOJİSTİK YÖNETİMİ 1
1.1.1. Lojistik Nedir? 1
1.1.2. Lojistik Yönetimi Nedir? 3
1.1.3. Lojistik Yönetiminde Uygulanan Stratejiler 6
1.1.3.1. Operasyon Stratejisi 7
1.1.3.2. Dış Kaynaklardan Yararlanma Stratejisi 8
1.1.3.3. Dağıtım Kanalı Stratejisi 8
1.1.3.4. Müşteri Hizmetleri Stratejisi 8
1.1.3.5. Varlık Ağı Stratejisi 8
1.2. STRATEJİK LOJİSTİK YÖNETİMİ 9
1.2.1. Lojistik Stratejisinin Belirlenmesi Aşaması 14
1.2.2. Lojistik Stratejisinin Uygulanması Aşaması 14
1.2.3. Lojistik Stratejisinin Değerlendirme Aşaması 15
1.3. STRATEJİK LOJİSTİK YÖNETİMİ PROBLEM SAHALARI 16

İKİNCİ BÖLÜM
STRATEJİK LOJİSTİK YÖNETİMİ VE KARAR VERME

2.1. GİRİŞ 19
2.2. KARAR VE KARAR VERME KAVRAMLARI 21
2.3. STRATEJİK LOJİSTİKTE KARAR ALANLARI VE KARAR VERME YÖNTEMLERİ 23
2.3.1. Stratejik Lojistikte Nitel Karar Verme Yöntemleri 25
2.3.1.1. Kişisel Kararlar 26
2.3.1.2. Grup Kararları 26
2.3.1.2.1. Yönetici görüşü 26
2.3.1.2.2. Toplu Karar Verme Yöntemi 27
2.3.1.2.3. Beyin Fırtınası 27
2.3.1.2.4. Gordon Tekniği 28
2.3.1.2.5. Nominal Grup Tekniği 28
2.3.1.2.6. Pazar Araştırması 28
2.3.1.2.7. Delphi Yöntemi 28
2.3.1.2.8. SWOT Analizi 29
2.3.1.2.9. Kıyaslama 29

2.3.1.2.10. Senaryo Planlaması 29
2.3.1.2.11. Öncü ve Artçı Göstergelerin Analizi 30
2.3.2. Stratejik Lojistikte Nicel Karar Verme Yöntemleri 30
2.3.2.1. Stratejik Lojistik ve Çok Kriterli Karar Verme 31
2.3.2.1.1. Çok Kriterli Karar Verme Modellerine Genel Bakış 32
2.3.2.1.1.1. İdeal (optimal) Çözüm 34
2.3.2.1.1.2. Baskın Olmayan Çözüm 34
2.3.2.1.1.2.1. Çok Boyutlu Karşılamayan Yöntemler 35
2.3.2.1.1.2.1.1. Baskınlık Yöntemi 35
2.3.2.1.1.2.1.2. Yetinme Yöntemi 36
2.3.2.1.1.2.2. Tek Boyutlu Karşılamayan Yöntemler 37
2.3.2.1.1.2.2.1. Leksikografik Model Yöntemi 37
2.3.2.1.1.2.2.2. Maksimaks Yöntemi 37
2.3.2.1.1.2.2.3. Maksimin Yöntemi 38
2.3.2.1.1.2.3. Çok Boyutlu Yöntemlerin Tercih Nedenleri 39
2.3.2.1.1.3. Tatminkâr Çözüm 39
2.3.2.1.1.4. Tercih Edilen Çözüm 39
2.3.2.1.2. Kriterli Karar Verme Problemlerinin Modellenmesi 40
2.3.2.1.2.1. Ölçeklendirme ile İlgili Genel Bilgiler 40
2.3.2.1.2.1.1. Doğrusal Orantı Yöntemi 42
2.3.2.1.2.1.2. Doğrusal Sabit Yöntemi 42
2.3.2.1.3. Yazın Taraması 43
2.3.2.2. Stratejik Lojistik ve İstatistiksel Karar Verme 45
2.3.2.2.1. Zaman ve Panel Serileri Analiz Yöntemleri 45
2.3.2.2.2. Regresyon ve Ekonometrik Analiz Yöntemleri 46
2.3.2.2.4.Tek ve Çok Değişkenli İstatistiksel Analiz Yöntemleri 47
2.3.2.3. Stratejik Lojistik ve Optimizasyona Dayalı Karar Verme 48
2.3.2.3.1. Stratejik Lojistikte Karar Verme ve Yöneylem Araştırması 49
2.3.2.3.2. Stratejik Lojistik ve Sezgisel Yöntemler 52
2.3.2.4. Stratejik Lojistikte Simülasyon Yaklaşımı 53
2.3.3. Stratejik Lojistikte Yapay Zekâ, Veri ve Metin Madenciliği 55
2.3.4. Bulanık Mantık 58

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
STRATEJİK LOJİSTİK YÖNETİMİ VE ANALİTİK HİYERARŞİ PROSESİ YÖNTEMİ

3.1. STRATEJİK LOJİSTİK YÖNETİMİ VE ANALİTİK HİYERARŞİ PROSESİ YÖNTEMİ 61
3.2. UYGULAMA ADIMLARI 67
3.3.UYGULAMA ÖRNEĞİ 75

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
STRATEJİK LOJİSTİK YÖNETİMİ VE TOPSIS YÖNTEMİ

4.1.STRATEJİK LOJİSTİK YÖNETİMİ VE TOPSİS YÖNTEMİ 89
4.2.UYGULAMA ADIMLARI 91
4.3. UYGULAMA ÖRNEĞİ 95

BEŞİNCİ BÖLÜM
STRATEJİK LOJİSTİK YÖNETİMİ VE MOORA YÖNTEMİ

5.1.STRATEJİK LOJİSTİK YÖNETİMİ VE MOORA 105
5.2.UYGULAMA ADIMLARI 108
5.3.UYGULAMA ÖRNEĞİ 112

ALTINCI BÖLÜM
STRATEJİK LOJİSTİK YÖNETİMİ VE VIKOR YÖNTEMİ

6.1.STRATEJİK LOJİSTİK YÖNETİMİ VE VIKOR YÖNTEMİ 121
6.2.UYGULAMA ADIMLARI 123
6.3.UYGULAMA ÖRNEĞİ 127

YEDİNCİ BÖLÜM
STRATEJİK LOJİSTİK YÖNETİMİ VE GRİ İLİŞKİSEL ANALİZ YÖNTEMİ

7.1. STRATEJİK LOJİSTİK YÖNETİMİ VE GRİ İLİŞKİSEL ANALİZ YÖNTEMİ 137
7.2. GRİ İLİŞKİSEL DERECE 139
7.3. GRİ İLİŞKİSEL ANALİZ YÖNTEMİNİN AŞAMALARI 140
7.4.UYGULAMA ÖRNEĞİ 142

SONUÇ 149

KAYNAKÇA 151

KAYNAKÇA

Abad, P.L. (2003), Optimal pricing and lot-sizing under conditions of perishability, finite production and partial backordering and lost sales, European Journal of Operations Research, 144(3), 677-86.

Acar, Z. ve Günsel, A. (2010), The effects of process ınnovation in logistics service, Proceedings of the 5th European Conference on Innovation and Entrepreneurship, 1-1, University Of Athens, Greece.

Akar, G.S. ve Çakır, E. (2016), Lojistik sektöründe bütünleştirilmiş bulanık AHP-MOORA yaklaşımı ile personel seçimi. Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 14(2), 185-199.

Akkoç, İ. (2020) Stratejik lojistik yönetiminde liderlik ve girişimcilik (İçinde stratejik lojistik yönetimi, Editörler: Arun, K. ve Begeç, S.) Nobel Yayınevi, Ankara.

Aktaş R., Doğanay M., Gökmen Y., Gazibey Y. ve Türen U. (2015), Sayısal karar verme yöntemleri, Beta Yayıncılık.

Albayrak, A.S. (2006). Uygulamalı çok değişkenli istatistiksel tedbirler, Asil Yayınları, İstanbul.

Alpar, R. (2012), Uygulamalı çok değişkenli istatistik yöntemleri, Detay Yayıncılık, Ankara.

Amstel, M.J. ve Amstel, W. (1985), Economic trade-offs in physical distribution: A pragmatic approach, International Journal of Physical Distribution & Materials Management, 17(7), 15-54.

Anonim, Lojistik yönetimi ders kitabı, KHO Yayınları, Ankara.

Arslan, H.M. (2017). AHP-VIKOR yöntemi ile en iyi tedarikçi seçimi ve bir uygulama. Electronic Journal of Social Sciences, 16(63).

Arun, K. ve Begeç, S. (2020), Stratejik lojistik yönetimi, Nobel Yayıncılık, Ankara.

Atalay, Ö., Karakaş, A. ve Akça, A.G.M. (2017), Türkiye'de lojistik merkezi yeri seçiminde kriterlerin AHP ile ağırlıklandırılması: Kars ili üzerine bir analiz. Atatürk Üniversitesi İİBF Dergisi, 31(3).

Ayaydın, H., Durmuş, S. ve Pala, F. (2017), Gri ilişkisel analiz yöntemiyle Türk lojistik firmalarında performans ölçümü. Gümüshane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi, 8(21): 76-94.

Ayçin, E. (2019), Çok kriterli karar verme: bilgisayar uygulamalı çözümler. Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Bakan, İ., ve Şekkeli, Z.H. (2017). Lojistik yönetimi. BETA yayınevi, İstanbul.

Balaban, M.E. ve Kartal, E. (2015), Veri madenciliği ve makine öğrenmesi, Çağlayan Kitabevi, İstanbul.

Baleţentis, A., Baleţentis, T. ve Brauers, W.K. (2012). Personnel selection based on computing with words and fuzzy MULTIMOORA. Expert Systems with applications, 39(9), 7961-7967.

Ballou, R.H. (1992), Business logistics management, Prentice-Hall, Englewood Cliffs, NJ.

Ballou, R.H. (2004), Business logistics/supply chain management: Planning, organizing and controlling the supply chain. 5th Edition, Pearson/Prentice Hall Inc., New Jersey.

Bowersox, D.J. ve Closs, D.J. (1996), Logistical management: The integrated supply chain process, McGraw-Hill, New York, NY.

Bowersox, D.J. and Daugherty, P.J. (1987), Emerging patterns of logistical organization, Journal of Business Logistics, 8(1), 46-60.

Brauers, W.K.M. ve Zavadskas, E.K. (2010), Project management by MULTIMOORA as an instrument for transition economies. Technological and economic development of economy, 16(1), 5-24.

Can, A.M. (2012), Çok kriterli karar verme teknikleri ile Samsun lojistik köyü yerinin belirlenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

Carter, J.R. ve Ferrin, B.G. (1996), Transportation costs and inventory management: why transportation cost matters, Production and Inventory Management Journal, 3rd quarter, 58-62.

Causa, H. ve Brauers, W. K. (2014), Location of a seaport by MOORA optimization. In 2014 International Conference on Advanced Logistics and Transport (ICALT), 275-280, IEEE.

CSCMP (2013), CSCMP Supply chain management definitions and glossary. 3.8.2021. https://cscmp.org/CSCMP/Educate/SCM_Definitions_and_Glossary_of_Terms/C.

Çakır, S. (2015), Bir toptan gıda işletmesinde bütünleşik shannon entropi-gri ilişkisel analiz yöntemiyle nakliye firması seçimi. Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 34(1), 199-216.

Çekerol, G.S. (2013), Lojistik yönetimi, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Saray Matbaacılık, Ankara.

Chakraborty, S. (2011), Applications of the MOORA method for decision making in manufacturing environment. The International Journal of Advanced Manufacturing Technology, 54(9), 1155-1166.

Chan, F.T.S., Chan, H.K., Lau, H.C.W. ve Ip, R.W.L. (2006), An AHP approach in benchmarking logistics performance of the postal industry, Benchmarking: An International Journal. 13:6, 636-661.

Christopher, M. (2000), The agile supply chain: competing in volatile markets, Industrial Marketing Management, 29, 37-44.

Cohen, S. ve Roussel J. (2005). Strategic supply chain management: The five disciplines for top performance. McGraw-Hill, New York.

Cura, T. (2008). Modern sezgisel teknikler ve uygulamaları, Papatya Yayıncılık, İstanbul.

Çalık, T., Sezgin, F. ve Çalık, C. (2019), Yönetimde problem çözme teknikleri, PEGEM AKADEMİ, Ankara.

Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2016), Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları, PEGEM Akademi, Ankara.

Dell, M. (1999), Direct from Dell, Harperbusiness, New York, NY.

Dembski, N. ve Timm, I.J. (2005), Contradictions between strategic managemenet and operational decision making impacts of autonomous processes to decision making in logistics. 10th International Symposium on Logistics.

Demirci, A. (2020), Sağlık hizmetleri yönetiminde çok kriterli karar verme teknikleri, Gazi Kitabevi, Ankara.

Dereli, T. ve Daş, G.S. (2010), Development of a decision support system for solving container loading problems, Transport, 25(2).

Dinç, K. (2019), TZY'de sayısal yöntemler, http://kenandinc.com/lojistikte-sayisal-yontemler, Erişim Tarihi: 01 Temmuz 2021.

Ding, J.F. (2010), Critical factors influencing customer value for global shipping carrier-based logistics service providers using Fuzzy AHP approach, African Journal of Business Management. 4(7), 1299-1307.

Divahar, S.R. ve Sunhahar, C. (2012), Selection of reverse logistics provider using AHP, Procedia Engineering. 38, 2005-2008.

Dobler, D.W. ve Burt, D.N. (1996), Purchasing and supply management: text and cases, McGraw-Hill, New York

Drew, S.A.W. (1997). From knowledge to action: the impact of benchmarking on organizational performance. Long Range Planning, 30, 427-441.

Eisenhardt, K.M. ve Zbaracki, M.J. (1992), Strategic decision making. Strategic Management Journal, 13(S2), 17–37.

Elmas, Ç. (2011), Yapay zekâ uygulamaları, Seçkin Yayıncılık, Ankara

Ersoy, M.S. ve Ersoy, A. (2011), Üretim/işlemler yönetimi, İmaj Yayınevi, Ankara.

Ersöz, F., Atay, A., (2011), Çok kriterli karar verme problemlerinde MOORA yöntemi, YAEM2011 Yöneylem Araştırması ve Endüstri Mühendisliği 31.Ulusal Kongresi, Sakarya Üniversitesi, 31, 78-87.

Filiz, A.Ç., Duran, C. ve Karaaslan, B. (2017), Application of benchmarking in local administrations: The case of Nilufer municipality, Global Business Research Congress (GBRC - 2017), 3, 841-853.

Gadakh, V. S., Shinde, V. B. ve Khemnar, N. S. (2013), Optimization of welding process parameters using MOORA method. The International Journal of Advanced Manufacturing Technology, 69(9-12), 2031-2039.

Ghıani, G., Laporte, G. ve Musmanno. R. (2004), Introduction to logistics systems planning and control. John Wiley & Sons. Chichester.

GÜLERYÜZ, S. Evaluation of product development partner selection process using multi criteria decision making approach. Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, 307-311.

Güner, A. G. S., Seçkin, A. G. K. ve Coşkun, E. (2013), Stratejik önekinin kullanımı üzerine bir araştırma ve stratejik lojistik ile geleneksel lojistik arasındaki kavramsal farkın incelenmesi. 5. Uluslararası Balkanlarda Sosyal Bilimler Kongresi.

Gürdal, S. (2007), Dönüm noktası: Lojistik stratejisi mi? Stratejik lojistik mi? http://lojistikkulubu.ist/donum-noktasilojistik-stratejisi-mi-stratejik-lojistik-mi/ Erişim Tarihi:01 Ağustos 2021.

Gürsoy, U.T.Ş. (2009), Veri madenciliği ve bilgi keşfi, PEGEM Yayınları, Ankara.

Hamzaçebi, C. ve Pekkaya, M. (2011). Determining of stock investments with grey relational analysis. Expert Systems with Applications. 38, 9186-9195

Harrison, A. ve Van Hoek, R. (2005), Logistics management and strategy. Prentice Hall.

Hayes, R. ve Pisano, G.P. (1994), Beyond worldclass: The new manufacturing strategy, Harvard Business Review, 72(1), 77-86.

Hayes, R. ve Wheelwright, S. (1984), Restoring our competitive edge: Competing through manufacturing, John Wiley & Sons, New York.

Hickson, D., Butler, R., Cray, D., Mallory, G. ve Wilson, D. (1986), Top decisions: Strategic decision making in organizations, Jossey-Bass, San Francisco

Hsu, C. ve Wen, Y. (2000), Application of grey theory and multiobjective programming towards airline network design, European Journal of Operational Research, 127(1), 44-68.

Hwang, C.L. ve Yoon, K. (1981), Multiple attribute decision making: methods and applications. Springer-Verlag, New York.

Inman, R.R. (1999), Are you implementing a pull system by putting the cart before the horse?, Production and Inventory Management Journal, 2nd quarter, 67-71.

Jayaraman, V. (1998), Transportation, facility location and inventory issues in distribution network design, International Journal of Operations & Production Management, 18(5), 471-94.

Johnson, G., Scholes, K. ve Whittington, R. (2005), Exploring corporate strategy, Pearson.

Julong, D. (1982), Grey control system. Journal of Huazhong University of Science and Technology, 3(9), 18.

Karaçolak, B. ve Ünal, M.F. (2012), Örnek bir kamu kurumunda işe alım ve mülakat sürecine yeni bir yaklaşım; Bulanık AHP yöntemi ile aday değerlendirme kriterlerinin önceliklendirilmesi.

Karande, P. ve Chakraborty, S. (2012), Application of multi-objective optimization on the basis of ratio analysis (MOORA) method for materials selection. Materials & Design, 37, 317-324.

Kasperek, M. (2006), Planning and organization of logistic projects. House of University of Economics, Katowice.

Kazançoğlu, Y. (2008), Lojistik yönetimi sürecinde tedarikçi seçimi ve performans değerlendirilmesinin yöneylem araştırması teknikleri ile gerçekleştirilmesi: AHP (analitik hiyerarşik süreç) ve DEA (veri zarflama analizi). Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, İzmir.

Keskin, H. (2015), TZY arka planı, gelişimi ve güncel uygulamaları, Nobel Yayıncılık, Ankara.

Keskin, H. (2018), Lojistik tedarik zinciri yönetimi, geçmişi, değişimi, bugünü, geleceği, Nobel Yayıncılık, Ankara.

Keskin, H., (2011), Lojistik, tedarik zinciri yönetimi (geçmişi, değişimi, bugünü, geleceği), Nobel Yayıncılık, Ankara.

Kisperska-Moroń D. ve Krzyżaniak S. (2009). Logistics. ILIM, Poznan.

Koçel, T. (2020), İşletme yöneticiliği, Beta, Yayınevi, İstanbul.

Küçük, O. (2011), Lojistik ilkeleri ve yönetimi. Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Kwan, A.T.W. (1999), The use of information technology to enhance supply chain management in the electronics and chemical industries, Production and Inventory Management Journal, 3rd quarter, 7-15.

Landvater, D. (1997), World-class production and inventory management, Wiley, New York.

Langley, A., Mintzberg, H., Pitcher, P., Posada, E. ve Saint-Macary, J. (1995), Opening up decision making: the view from the black stool, Organization Science, 6(3), 260-279.

Leeuw, S.D., Goor, A.R. ve Amstel, R.P. (1999), The selection of distribution control techniques, The International Journal of Logistics Management, 10(1), 97-112.

Liou, J.J. ve Chuang, Y.T. (2010), Developing a hybrid multi-criteria model for selection of outsourcing providers. Expert Systems with Applications, 37(5), 3755-3761.

Magretta, J. (1998), The power of virtual integration: an interview with Dell Computers' Michael Dell, Harvard Business Review, 76, 72-84.

Mahmoodzadeh, S., Shahrabi, J., Pariazar, M. ve Zaeri, M. S. (2007). Project selection by using fuzzy AHP and TOPSIS technique. World Academy of Science, Engineering and Technology, 30(1), 333-338.

Mentzer, J. T., Min, S. ve Michelle Bobbitt, L. (2004), Toward a unified theory of logistics. International Journal of Physical Distribution & Logistics Management, 34(8), 606-627.

Merdan, K. (2007) Hastanelerde malzeme yönetim tekniklerinin hastane bütçesine yansıması ve üsküdar hospital türk örnek olayı, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Mir, M. A., Ghazvinei, P. T., Sulaiman, N. M. N., Basri, N. E. A., Saheri, S., Mahmood, N. Z., ... & Aghamohammadi, N. (2016), Application of TOPSIS and VIKOR improved versions in a multi criteria decision analysis to develop an optimized municipal solid waste management model. Journal of environmental management, 166, 109-115.

Misni, F. ve Lee, L.S. (2017), A review on strategic, tactical and operational decision planning in reverse logistics of green supply chain network design. Journal of Computer and Communications, 5, 83-104.

MODSİM Tech, http://www.modsim.com.tr/makaleler/simulasyonun-lojistik-uygulamalari.html, Erişim Tarihi:1 Temmuz 2021.

Mullins, J.L. (2005), Management and organizational behavior (7th Ed). Prentice-Hall.

Murphy, P.R. ve Knemeyer, A.M. (2015), Contemporary logistics, Pearson, (Çeviren:Yercan, F. ve Demiroğlu, Ş. (2016), Nobel Yayıncılık)

Noorul HAQ A. ve G. Kannan. (2006), Fuzzy analytical hierarchy process for evaluating and selecting a vendor in a supply chain model, Int J Adv Manuf Technol, 29, 826–835,

Olavarrieta, S. and Ellinger, A. E. (1997), Resource-based theory and strategic logistics research, International Journal of Physical Distribution and Logistics Management, 27(9-10), 559-587.

Opricovic, S. ve Tzeng, G.-H. (2004), Compromise solution by MCDM methods: A comparative analysis of VIKOR and TOPSIS, European Journal of Operational Research, 156(2), 445–455.

Oprıcovıc, S. ve Tzeng, G.H., (2007), Extended VIKOR method in comparison with other outranking methods, European Journal of Operational Research, 178, 514-529.

Ömürbek, N., Üstündağ, S. ve Helvacıoğlu, Ö.C. (2013), Kuruluş yeri seçiminde analitik hiyerarşi süreci (AHP) kullanımı: Isparta bölgesinde bir uygulama. Yönetim Bilimleri Dergisi, 11(21), 101-116.

Önay, O. ve Yıldırım, B.F. (2016). Evaluation of NUTS level 2 regions of Turkey by TOPSIS, MOORA and VIKOR 1. Int. J. Humanit. Soc. Sci, 6(1), 212-221.

Özbek, A. ve Demirkol, İ. (2018), Lojistik sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin SWARA ve GİA yöntemleri ile analizi. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(1), 71-86.

Özbek, A. (2017), Çok kriterli karar verme yöntemleri ve Excel ile problem çözümü, Seçkin Yayınları, Ankara.

Özbek, A. (2016). Tedarikçi seçiminde çok kriterli karar verme yöntemlerinin kullanılması. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16(1), 85-101.

Özçelik, G. ve Atmaca, H. E. (2012) Satın alma süreci için MOORA metodu ile tedarikçi seçimi problemi.

Özçiftçi, V. ve Arsu, T. (2013), Lojistik servis sağlayıcısı seçiminde AHP uygulaması. Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 5(1), 524-536.

Özen, Ü. (2005). Yönetim bilişim sistemleri, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Erzurum.

Özgörmüş, E., Mutlu, Ö. ve Güner, H. (2005), Bulanık AHP ile personel seçimi. V. Ulusal Üretim Araştırmaları Sempozyumu, İstanbul Ticaret Üniversitesi, 25-27 Kasım 2005

Pagh, J.D. ve Cooper, M.C. (1998), Supply chain postponement and speculation strategies: how to choose the right strategy, Journal of Business Logistics, 19(2), 13-33.

Paksoy, T., Pehlivan, N. Y. ve Özceylan, E. (2013), Bulanık küme teorisi, Nobel Yayıncılık, Ankara.

Peidro D., Mula J., Diaz M. M. ve Vicens E. (2010), Mathematical programming models for supply chain production and transport planning, European Journal of Operational Research, 204, 377-390.

Peker, İ. ve Baki, B. (2011), Gri ilişkisel analiz yöntemiyle Türk sigortacılık sektöründe performans ölçümü. Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 4(7), 1-17.

Peng, J. (2012), Selection of logistics outsourcing service suppliers based on AHP, Energy Procedia. 17, 595-601.

Pfohl, H.C. ve Zöllner, W. (1997), Organization for logistics: The contingency approach. International Journal of Physical Distribution & Logistics Management, 27(5/6),306-320.

Pires, S. (1999), O Modelo de conso´rcio modular, working paper series, Departamento de Engenharia de Produc¸a˜o, Universidade de Sa˜o Paulo, Sa˜o Paulo.

Pisz, I. (2011) Contro,lling of logistics project. Total Logistics Management, 107–125.

Prakash, C. ve Barua, M.K. (2016), A combined MCDM approach for evaluation and selection of third-party reverse logistics partner for Indian electronics industry. Sustainable Production and Consumption, 7, 66-78.

Reeves, R. (1995), Genetic algorithms and combinatorial optimization, in: Applications of Modern Heuristic Methods, Ed. V. Rayward-Smith, Alfred Waller Ltd, in association with UNICOM, Henley-an-Thames.

Ringland, G. (1998), Scenario Planning: Managing for the Future, John Wiley, New York.

Romero, B.P. (1991), The other side of supply management, Production and Inventory Management Journal, 32(4), 1-4.

Saaty, T. L. ve Ozdemir, M. (2003), Priority as dominance in derived measurement: Invariance of the principal eigenvector. International Journal of Information Technology & Decision Making, 2(02), 185-195.

Sanayei, A., Mousavi, S. F. ve Yazdankhah, A. (2010), Group decision making process for supplier selection with VIKOR under fuzzy environment. Expert Systems with Applications, 37(1), 24-30.

Sarıkaya, H. A., Çalışkan, E. ve Türkbey, O. (2014), Bütünleşik tedarik zinciri ağında tesis yeri seçimi için bulanık çok amaçlı programlama modeli, Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi, 20(5), 150-161.

Schwenk, C.R. (1988), The Essence of strategic decision making, D.C. Heath and Company.

Sharman, G. (1984), The rediscovery of logistics, Harvard Business Review, 62(5), 71-80.

Shemshadi, A., Shirazi, H., Toreihi, M. ve Tarokh, M. J. (2011), A fuzzy VIKOR method for supplier selection based on entropy measure for objective weighting. Expert Systems with Applications, 38(10), 12160-12167.

Shoemaker, P. J. H. (1995). Scenario planning: A tool for strategic thinking, Sloan Management Review, 37 (2), 25-40.

Shukla, R.K. vd. (2011) Understanding of supply chain: A literature review, International Journal of Engineering Science and Technology, 2059-2072.

Shyjith, K., Ilangkumaran, M. ve Kumanan, S. (2008), Multi-criteria decision-making approach to evaluate optimum maintenance strategy in textile industry, Journal of Quality in Maintenance Engineering, 14(4), 375-386

Sliogeriene, J., Turskis, Z. ve Streimikiene, D. (2013), Analysis and choice of energy generation technologies: The multiple criteria assessment on the case study of Lithuania. Energy Procedia, 32, 11-20.

Stalk, G. (1988), Time: The next source of competitive advantage, Harvard Business Review, 41-51.

Sterzik, S. ve Kopfer, H. (2013), A tabu search heuristic for the ınland container transportation problem, Computers & Operations Research, 40(4), 953-962.

Sum, C.C., Teo, C.B. ve Ng, K.K. (2001), Strategic logistics management in Singapore, International Journal of Operations & Production Management, 21(9), 1239-1260.

Sümeyra, U. Z. U. N., & Kazan, H. (2016), Çok kriterli karar verme yöntemlerinden AHP TOPSIS ve PROMETHEE karşılaştırılması: Gemi inşada ana makine seçimi uygulaması. Journal of Transportation and Logistics, 1(1), 99-113.

Taha, H.A. (2007). Yöneylem Araştırması (Çeviren: Ş.A. Baray ve Ş.Esnaf), Literatür Yayıncılık, İstanbul.

Tzeng, G. H., Lin, C. W. ve Opricovic, S. (2005), Multi-criteria analysis of alternative-fuel buses for public transportation. Energy Policy, 33(11), 1373–1383

Uygur, M.N. (2016), İşletmelerde stratejik karar verme süreci ve başarısını etkileyen temel faktörler: mersin ili merkezli uluslararası taşımacılık sektörü işletmelerinde bir araştırma, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Ulutaş, A., Karaköy, Ç., Arıç, K. H. ve Cengiz, E. (2018), Çok kriterli karar verme yöntemleri ile lojistik merkezi yeri seçimi. İktisadi Yenilik Dergisi, 5(2), 45-53.

Ülgen, H. ve Mirze, S.K. (2013), İşletmelerde stratejik yönetim, Beta Yayıncılık, 28, 123-124 ve 290.

Voortman, C. (2004), Global logistics management. Juta Academic Publishing.

Vlckova, V., Exnar, F. ve Machac, O. (2012), Quantıtatıve methods for support of managerıal decısıon-makıng in logıstıcs, 7th International Scientific Conference "Business and Management 2012" May 10-11, 2012, Vilnius, LITHUANIA.

YAVAS, M., ERSOZ, T., Kabak, M. ve Ersoz, F. (2014), Otomobil seçimine çok kriterli yaklaşım önerisi. İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi, 2(4), 110-118.

Yapraklı, T. Ş., & Erdal, H. (2015), Bankacılık sektöründe pazarlama karması elemanlarının önceliklerinin belirlenmesi: Erzurum ili örneği. The Journal of Academic Social Science Studies, 38, 481-500.

Yıldırım, B.F. ve Önder, E. (2018), İşletmeciler, mühendisler ve yöneticiler için operasyonel, yönetsel ve stratejik problemlerin çözümünde çok kriterli karar verme yöntemleri, Dora Yayınları, Bursa.

Yoon, K.P. ve Hwang, C.L. (1995), Multiple attribute decision making: An introduction. SAGE Publications, London.

Yuan, X. (2007), Grey relation evaluation of financial situation of listed company, Journal of Modern Accounting and Auditing, 3(2), 41-44.

Yurdakul, M., & İç, Y. T. (2001), AHP ve Hedef Programlama Yöntemlerinin Sağlayıcı Seçimi Probleminde Kullanılması. XXII. Ulusal YA/EM Kongresi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Wang, Y.J. (2009), Combining grey relation analysis with FMCGDM to evaluate financial performance of taiwan container lines, Expert Systems with Applications, 36(2), 2424-2432

Wang, C.H. ve Wu, H.S. (2016), A novel framework to evaluate programmable logic controllers: a fuzzy MCDM perspective. Journal of Intelligent Manufacturing, 27(2), 315-324.

Wang, X. (2012), Describes the particularity of project logistics and response. 139(3), 68–69.

Wanke, P. ve Fleury, P.F. (1999), O Paradigma do Ressuprimento Enxuto: Armadilhas na Gesta˜o do Fluxo de Materiais entre Elos da Cadeia de Suprimentos, ENANPAD, Brazil.

Wanke, P.F. ve Zinn, W. (2004), Strategic logistics decision making, International Journal of Physical Distribution & Logistics Management, 34(6), 466-478.

Waters, D, (2007), Global logistics: New directions in supply chain management, Kogan Page Limited, London.

Waters, D. (2003), Logistics an ıntroduction to supply chain management, Palgrave Macmıllan, Newyork.

Willis, T.H. ve Huston, C.R. (1990), Vendor requirements and evaluation in a just-in-time environment. International Journal of Operations & Production Management.

Wolf, R.A. ve Yıldız, D. (2018), Türkiye'de lojistik yönetimindeki gelişmeler: stratejik bir bakış açısı, Social Sciences Research Journal, 7(3), 187-198.

Wu, X., Liu, J., Jin, H. ve Guo, L. (2012). The Design and analysis of logistics ınformation system based on data mining. W. Deng (Du.), Proceedings of the 2nd International Conference on Future Control and Automation (ICFCA 2012). icinde II, s. 67-74. Guangdong:Shenzhen University.

Xin, C., Cui, Y. ve Zhao, J. (2007), Several problems in logistics engineering exploration study. 29(5), 206–208.

Xu, F., Liu, J., Lin, S. ve Yuan, J. (2017), A VIKOR-based approach for assessing the service performance of electric vehicle sharing programs: A case study in Beijing. Journal of cleaner production, 148, 254-267.

Zavadskas, E. K., Turskis, Z. ve Bagočius, V. (2015), Multi-criteria selection of a deep-water port in the Eastern Baltic Sea. Applied Soft Computing, 26, 180-192.

Zhou, P., Ang, B.W. ve Poh, K.L. (2006), Decision analysis in energy and environmental modeling: An update, Energy, 31, 2604–2622.

Zipkin, P. (2001), The limits of mass customization, MIT Sloan Management Review, Spring, 81-7.

Not: Kitabın hazırlanmasında, Arun ve Beğeç (2020) editörlüğünde yazılan ve Nobel Yayıncılık tarafından yayınlanan *"Stratejik Lojistik Yönetimi"* kitabında, Aktaş vd. (2015) tarafından yazılan ve Beta Yayıncılık tarafından yayınlanan *"Sayısal Karar Verme Yöntemleri"* kitabında ve Polat (2019) öncülüğünde hazırlanan "*KHO Lojistik Yönetimi Ders Notları"* yayınında çok değerli bilgilerin olmasından dolayı bu kitabın hazırlanmasında oldukça fazla yararlanılmıştır ve bazı kısımları aynen alınmıştır.

TÜM YÖNLERİYLE İŞLETMELERDE STRATEJİK VERGİ PLANLAMASI

Dr. Taner Ercan
Kırklareli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Maliye Bölümü Öğretim Üyesi

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-36-4

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Şubat 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

ALBRECHTS Louis, BALDUCCI Alessandro, HILLIER Jean, Situated Practices of Strategic Planning: An international perspective, Routledge, 2016.

ALSTADSÆTER Annette, JOHANNESEN Niels, ZUCMAN Gabriel, "Tax Evasion and Inequality", *American Economic Review*, Volume 109 (6), June 2019, pp. 2073-2103.

AGUZAROVA Larisa, AGUZAROVA Fatima Savkuevna, "Planning of Tax Payments as a Factor of Economic Growth", *European Research Studies Journal*, Volume XXI, Special Issue 2, 2018, pp. 195-206.

AĞ Cem, Serbest Bölgelerde Faaliyet Gösteren İşletmelerde Vergisel Uygulamalar, *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 354, Mart 2018, ss.86-94.

AKDOĞAN Abdurrahman, "Topluma Sunulan Hizmetlerin Kapsamı ve Nitelikleri İle Finansman Yöntemlerindeki Değişim ve Etkinlik Açısından Değerlendirilmesi", *Gazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 3 (3), Aralık 2001, ss. 207-228.

AKGEMCİ Tahir, *Stratejik Yönetim*, Ankara: Gazi Kitabevi, 2007.

AKINCI Zafer, Kontrol Edilen Yabancı Kurum Kazancı, https://www.verginet.net/dtt/1/ZaferAkinciSMMMKontrolEdilenYabanciKurumKazanci-17092007_14375.aspx, (25.10.2020).

AKSARAYLI Mehmet, EGELİ Haluk, TÜĞEN Kâmil, AKDENİZ Ahmet, ÖZEN Ahmet, "Stratejik Planlamaya Dayalı Performans Esaslı Bütçeleme Sisteminin Etkinliğinin Belirleyicileri: Türkiye'deki Kamu Kurumlarının Analizi", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı 12 (3), Eylül 2007, s.319.

ARSLAN Mehmet Lütfi, "İnsan Kaynakları Gereksinime Süreç Yaklaşımı: Stratejik İnsan Kaynakları Planlaması", *İstanbul Medeniyet Üniversitesi Dergisi*, 89-101, Ocak 2012, ss. 91-93.

AKTAN Coşkun Can, *Kamu Mali Yönetiminde Stratejik Planlama ve Performans Esaslı Bütçeleme*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2006.

AKTAN Coşkun Can, VURAL İstiklal, "Vergi Rekabeti", *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı 22, Ocak-Haziran 2004, ss.1-14.

ATTORNEYS Nazali, Uluslararası Kazançlarda Vergi Planlaması, https://www.mondaq.com/turkey/Tax/828964/Uluslararasi-Kazanlarda-Vergi-Planlamasi-Update, (30.04.2020).

AVCI Nail Umut, "Yeni Yatırım Teşvik Sisteminin Yatırımlara ve İstihdama Olan Etkisi", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 307, Nisan 2014, ss. 27-45.

AYACHI Haythem, "The Role of Strategic Planning in Performance Management", *Express an International Journal of Multi Disciplinary Research*, Vol. 2 (3), March 2015, pp.1-14.

BARCA Mehmet, HIZIROĞLU Mahmut, "2000'li Yıllarda Türkiye'de Stratejik Yönetim Alanının Entelektüel Yapısı", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4, ss.113-148.

BAŞAK Levent, "Son Yönetmelik Düzenlemesine Göre Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde Faaliyet Gösteren Kişilerin Yararlanabileceği Muafiyet ve İstisna Düzenlemeleri", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 312, Eylül 2014, ss.16-24.

BAYRAKLI Hasan Hüseyin, "Vergi Kaçakçılık Suçlarına Teşebbüs", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Sayı 37, Ocak 2019, ss.1-23.

BİLDİRİCİ Ziyaettin, *Ticari İşletmelerin Hukuki Altyapısı Üzerinde Vergilerin Etkileri*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları, No.177, 1986.

BİLİCİ Nurettin, *Vergi Hukuku*, Ankara: Savaş Yayınevi, Mart 2020.

BOUHALI Ratiba, MEKDAD Yousra, LEBSIR Hind, FERKHA Linda, "Leader Roles for Innovation: Strategic Thinking and Planning", *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, Vol. 81, 2015, pp.72-78.

BRYSON John , EDWARDS Lauren Hamilton, Strategic Planning in the Public Sector, Oxford Research Encyclopedias, https://doi.org/10.1093/acrefore/ 9780190224851.013.128, 2017, pp.1-25.

BURNES Bernart, *Managing Chance: A Strategic Approach to Organizational Dynamics. Great Britain: Financial Times*, Pitman Publishing, June 2000.

ÇAK Murat, ÇAK Demet, "International transfer pricing and taxation: Evidence from Turkey", *METU Studies in Development*, Vol.35, December 2008, pp.265-275.

ÇAKIR Muharrem, "Agresif Vergi Planlaması Yöntemi Olarak Transfer Fiyatlandırması ve Türkiye Düzenlemelerinin Değerlendirilmesi", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 328, Ocak 2016 ss.151-163

ÇAKIR Muharrem, "Vergi Planlaması Aracı Olarak Amortismanlar", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 345, Haziran 2017, ss.89-96.

ÇAKIR Rahman, "Stratejik Planlama Süreci Ve Eğitim Örgütlerinde Stratejik Planlama", *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, Sayı 30, 2016, ss.11-21.

ÇELEBİ Kemal, ÖZCAN Mastar, "Agresif Vergi Planlaması Yöntemi Olarak Transfer Fiyatlandırması: Seçilmiş Ülkelerde ve Türkiye'de Uygulanan Kuralların Değerlendirilmesi", *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 21, Sayı 39, Haziran 2018, ss.273-297.

ÇOBAN Hasan, *Bilgi Toplumuna Planlı Geçiş,* İstanbul: İnkılap Kitabevi, 1997.

COLIN Gray, *The Future of Strategy*, Polity Press, Cambridge, 2015.

ÇUBUKÇU Dilek Özkök, ÖZKORKUT Korkut, "Şirketler Hukuku ve Vergi Hukuku Yönünden Sınırötesi Şirket Hareketliliği ve Avrupa Şirketi", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt 23 (4), Aralık 2006, ss.111-140.

DEMİR Cengiz, YILMAZ Mustafa Kemal, "Stratejik Planlama Süreci ve Örgütler Açısından Önemi", *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt:25, Sayı:1, 2010, ss.69-88.

DİNÇER Ömer, *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*, İstanbul: Alfa Yayınları, 2013.

DURAN Metin, "Transfer Fiyatlandırması", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 236, Mayıs 2008.

DÖNMEZ Hasan, GENÇYİĞİT Nazlı, "Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kazanç İstisnası Uygulamasında Yeni Dönem", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 367, Nisan 2019, ss.69-77.

DÖNMEZ Recai, "Vergi Hukuku Açısından Küreselleşme ve Elektronik Ticaret", *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 14 (1), Aralık 1998, ss. 415-452.

EDİZDOĞAN Nihat, ÇETİNKAYA Özhan , GÜMÜŞ Erhan , *Kamu Maliyesi*, Bursa: Ekin Yayınevi, Eylül 2020.

ERDEM Sedat, Örtülü Sermaye Nedir? http://www.muhasebetr.com/yazarlarimiz/vedaterdem/010/, s.5, (18.10.2020).

ERDOĞDU Mustafa, YILMAZ Binhan, AYDIN Murat, USER İnci, "Political Economy of Tax Evasion and Tax Loss in the Real Estate Sector: A Property Tax Reform Proposal for Turkey", *Handbook of Research on Public Finance in Europe and the MENA Region*, Chapter: 13, May 2016, pp.268-298.

EREN Erol, *İşletmelerde Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*, İstanbul: Beta Yayınları, 2013.

ERGİN Hüseyin, ELMACI Orhan, "Maliyet Ve Yönetim Muhasebesinde Yeni Açılımlar: Stratejik Yönetim Muhasebesi", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 3, Kasım 1999, Sayı: 3, s. 5

ERKUŞ Hakan, ATEŞ Leyla, "Kontrol Edilen Yabancı Kurumlar ve 5520 Sayılı Kanunla Yapılan Düzenlemelerin İrdelenmesi", *Vergi Dünyası*, Sayı: 310, Haziran 2007, ss.112-123.

EROĞLU Onur, *Kurumlar Vergisinde Vergi Planlaması*, Bursa: Ekin Yayınevi, 2014.

EROĞLU Onur, Ömer Özgün Eftekin, "Vergi Planlaması Çerçevesinde Uzlaşma Kurumu", *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 11, Yıl 11, Sayı 2, 2015, ss.233-250.

FEURER Rainer, CHAHARBAGHI Kazem, "Strategy Development: Past, Present and Future", *Management Decision*, 1995, Volume 33, Issue 6, pp. 11-21.

FONTANA Renata, "The Uncertain Futures of CFC Regimes in the Member States of the European Union-Part II", *European Taxation*, Volume 46, N. 6, 2006, pp. 259-267.

FRYNAS Jedrzej George, MELLAHI Kamel, *Global Strategic Management*, Oxford University Press, 2015, p. 6.

GEDİK Gülşen, *Türk ve Amerikan Vergi Hukuklarında Kontrol Edilen Yabancı Kurum Kazançları*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2014.

GEDİK Gülşen, "Türk Vergi Hukukunda Kontrol Edilen Yabancı Kurumların Vergilendirilmesi", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Sayı 17 (3), 2014, ss.85-112.

GENÇOĞLU Ümit Gücenme, "Yasemin Ertan, Türkiye'de Örtülü Sermaye ve Örtülü Kazanç Dağıtımı: İMKB 50 Endeksinde Bir Uygulama", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Ekim/2012, ss.85-100.

GİRAY Filiz, *Vergi Teşvik Sistemi ve Uygulamaları*, Bursa: Ekin Yayınevi, 2012.

GÖKMEN Selahattin, "Yatırım Teşviklerinde Yeni Dönem Başlıyor", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı. 286, Temmuz 2012, ss. 137-148.

GRAVELLE Jane, "Tax Havens: International Tax Avoidance and Evasion", National Tax Journal, 62 (4), December 2009, pp.727-753.

GÜÇLÜ Süleyman, "Türk Ticaret Kanunu Açısından Şirket Birleşmeleri", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 304, Ocak 2014 ss.21-25.

GÜL İbrahim, "Stratejik Yönetim Kavramının Tarihsel Süreç İçinde Gelişimi", *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 2018, Vol:5 Issue:24, pp.1570-1583.

GÜLGÜN Sabahettin, "Vergiye Karşı Direnme Biçimlerinden Agresif Vergi Planlaması: Kavram, Terminoloji ve Unsurları", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 327, Aralık 2015, ss.132-153.

GÜRER Harun, "Stratejik Planlamanın Temelleri ve Türk Kamu Yönetiminde Uygulanmasına Yönelik Öneriler", *Sayıştay Dergisi*, Aralık 2006, Sayı:63, ss.91-105.

HANSON Dallas, HITT Michael, IRELAND Duane, HOSKISSON Robert, Strategic Management: Competitiveness and Globalisation, Cengage AU, 2016, p. 22.

HOOPES Jeffrey L., LANGETİEG Patrick, MAYDEW Edward L., MULLANEY Michele, "Is Tax Planning Best Done In Private?", https://ssrn.com/abstract=3420362 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3420362 , September 2020, pp.1-49.

JOHANSSON Åsa, SKEIE Øystein Bieltvedt, SORBE Stéphane, CARLO Menon, "Tax Planning By Multinational Firms: Firm Level Evidence From A Crosscountry Database", *OECD Economics Department Working Papers*, No. 1355, February 2015, pp.6-44.

JULIUS Adebiyi Abosede, OBASAN Kehinde Agbolade, ALESE Olajide Johnson, "Strategic Management and Small and Medium Enterprises (SMEs) Development: A Review of Literature", *International Review of Management and Business Research*, Vol. 5(1), March 2016, pp. 315-336.

KAHRİMAN Hamza, ÖZCAN Pelin Mastar, Umut Tepekule, "İşletmelerde Uluslararası Vergi Planlaması", *1. Uluslararası Ekonomi ve İşletme Kongresi Bildiriler Kitabı*, Haziran 2015, ss.163-175.

KARAKOÇ Yusuf, *Genel Vergi Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2004.

KARAYALÇIN Yaşar, *Muhasebe Hukuku*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara: 1998.

KIRILMAZ Muhammet, "Kamu Kurumlarında Stratejik Yönetim: İçişleri Bakanlığı Örneği", *Türk İdare Dergisi*, 2013, Sayı 477, ss.145-180.

KILIÇER İmren Peker, "Vergi Planlamasının Kötüye Kullanımını Önleyici Bir Etken Olarak İşletmelerde Vergi Uyumunun Sağlanmasına Yönelik Politikalar, *Mali Çözüm Dergisi*, Sayı, 144, Kasım-Aralık 2017, ss.109-124.

KIZILOT Şükrü, EYÜPGİLLER Saygın, *Şirketler Muhasebesi Vergilendirilmesi Hukuku ve Mevzuatı*, Ankara: Yaklaşım Yayınevi, 1999.

KIZILOT Şükrü, *Katma Değer Vergisi Kanunu ve Uygulaması*, Ankara: Yaklaşım Yayınevi, 2012.

KOCAER Şenol, *Şirket Yeniden Yapılandırmaları*, İstanbul: Seçkin Kitabevi, Ocak 2018.

KOCAMAN Çiğdem Berna, "Serbest Bölgelerin Makroekonomik Etkilerinin Değerlendirilmesi: Türkiye Örneği", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 56 (3), 2007, ss.99-135.

Koray Ateş, Holding ve Holdingleşme Hakkında Bilinmesi Gerekenler,http://www.muhasebetr.com/yazarlarimiz/koray/0282/, s.2, (19.09.2020).

MUKHLASIN Mukhlasin, ANISSA Nur, "Investor Perception of Tax Avoidance and Quality of Earnings Information", *Research Journal of Finance and Accounting*, Vol.9, No.12, 2018, p. 72.

MÜTERCİMLER Erol, *Geleceği Yönetmek*, İstanbul: Alfa Yayınevi, 2007.

NAR Mehmet, "Vergi Planlaması Aracı Olarak Ar-Ge Harcamaları", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 8, Sayı 37, Nisan 2015, ss.925-940.

NARTGÜN Şenay Sezgin, *Stratejik Planlama ve Eğitim Yönetimde Çağdaş Yaklaşımlar*, Ankara:2000, Anı Yayıncılık, ss.277-300.

NECHKOSKA Renata Petrevska, POELS Geert, MANCESKI Gjorgji, "Bridging Operational, Strategic and Project Management Information Systems for Tactical Management Information Provision", *Electronic Journal Information Systems Evaluation*, Vol.18(2), 2015, p.149.

ÖNDER Burcu Yılmaz, "Vergi Planlaması ve Türk Kurumlar Vergisinde Vergi Planlaması Olanakları", (Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Maliye Ana Bilim Dalı, Eskişehir, 2017.

ORTAÇ Fevzi Rıfat, ÜNSAL Hilmi, YILMAZ Elif, "Yeni Gelir Vergisi Kanunu Tasarısı Çerçevesinde Ön Vergileme Uygulamasının Vergi Sistemine Etkileri Açısından Değerlendirilmesi", *International Journal of Public Finance*, Cilt: 1, Sayı 1, 2016, ss.76-94.

OKTAR Salim Ateş, "Vergi Kuralı", *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*, No. 60, 2017, ss.1-14.

OKTAR Cholpan, *İşletmelerde Vergi Planlaması ve Türkiye Örneği*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2004.

ÖZ Ersan, ARMAĞAN Ayşe, "Yargı Organları Kararlarına Göre Vergi Kaçakçılığı Suçlarını Önlemede Adli Vergi Cezalarının Rolü", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Yıl 9, Sayı 33, Ocak 2018, ss.1-38.

ÖZ Semih, *Kurumlar Vergisi Kanunu'na Göre Türkiye'de Kontrol Edilen Yabancı Kurum Uygulaması*, Ankara: Türmob Yayınları, 2006.

ÖZ Tuğba, "Dar Mükellef Kurumlarda Özellik Gösteren Vergi Kesintisi Uygulamaları", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 264, Eylül 2010, ss.224-239.

PAPULOVA Zuzana, GAZOVA Andrea, "Role of Strategic Analysis in Strategic Decision-Making", *Procedia Economics and Finance*, Vol. 39, 2016, pp.571-579.

PORTER Michael, "What Is Strategy?", Harvard Business Review, December 1996, pp.1-19.

PUTRA Pasca Dwi, SYAH Dedy Husrizal, SRIWEDARI Tuti, "Tax Avoidance: Evidence of As a Proof of Agency Theory and Tax Planning", *International Journal of Research and Review*, Vol.5, Issue: 9, September 2018, pp.52-60.

RIEDEL Nadine, "Quantifying International Tax Avoidance: A Review of the Academic Literature", *Review of Economics*, Volume 69 (2), February 2018, p.170.

RAKICI Cemil, "Türk Gelir Vergisi Sisteminde Yer Alan Bazı Muafiyet, İstisna ve İndirimlerin Değerlendirilmesi", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 190, Temmuz 2004, s.115-129.

SAĞBAŞ İsa, ERDOĞAN Saffet, ŞEN Hüseyin, "Türkiye'de Sektör Bazlı Ekonomik Teşvik Sistemi ve Ekonomik Etkileri", *26. Türkiye Maliye Sempozyumu*, 2-5 Mayıs 2011, ss.385-417.

SAĞLAM Meltem, *Kontrol Edilen Yabancı Kurum Kazançlarının Vergilendirilmesi*, Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, Mart 2011.

SARAÇOĞLU Fatih, *İşletmelerin Vergilendirilmesi ve Kurumlaşma*, Ankara: Turhan Kitabevi, 2005.

SAXUNOVA Darina, SZARKOVA Rita, "Global Efforts of Tax Authorities and Tax Evasion Challenge", *Journal of Eastern Europe Research in Business and Economics*, Vol. 2018, May 2018, pp. 1-14.

SEVİNÇ Bilal, "Strateji Kavramı Ve Örgütlerde Bir Yönetim İlkesi Olarak Kullanılması", *Türk İdare Dergisi*, Sayı 479, Aralık 2014, ss.213-242.

SONIA Sonia, SUPARMUN Haryo, "Factors Influencing Tax Avoidance", *5th Annual International Conference on Accounting Research*, Volume 73, February 2019, pp.238-243.

STONER James, WANKEL Charles, *Management*, Third Edition, New Delhi: Prentice- Hall of India Private Limited, 1987.

ŞANVER Salih, *İşletme Vergiciliği ve Türk Vergi Sistemi*, Doçentlik Tezi, İstanbul Ticari İlimler Akademisi yayını, No.42-99, İstanbul, 1968.

ŞENTÜRK Mehmet, "Örtülü Sermaye Hesaplamasında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 309, Haziran 2014, ss.36-44.

ŞENYÜZ Doğan, *Vergilendirmede Yükümlü Psikolojisi*, Bursa: 1995.

ŞENYÜZ Doğan, YÜCE Mehmet, GERÇEK Adnan, *Vergi Hukuku*, Bursa: Ekin Kitabevi, 2020.

ŞİŞMAN Bülent, *İşletmelerde Vergi Planlaması Yöntemleri*, Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, 2003.

TAŞKIN Yasemin, "Vergi Planlaması Yöntemi Olarak Amortismanların Vergi Usul Kanunu ve Türkiye Muhasebe Standartları Açısından Değerlendirilmesi", *Mali Çözüm Dergisi*, Sayı 114, Kasım-Aralık 2012, ss.99-112.

TURAL Nejla, "Eğitim Planlamasına Esnek Bir Yaklaşım: Stratejik Planlama. Eğitim Araştırmaları", *Eğitim Araştırmaları*, 2000, ss.74-80.

TURAN Salih, *Vergi Teorisi ve Politikası*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2020.

TÜM Kayahan, DOKUZOĞLU Sevi, "4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu Kapsamında Sunulan Teşviklerin Vergisel Boyutunun İncelenmesi", *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, Cilt 8, Sayı 1, ss.14-29.

TÜRK DİL KURUMU, Büyük Türkçe Sözlük, http://www.tdk.gov.tr, E.T. 02.12.2015, (25.10.2020).

TÜRKAY İmdat, "Şirketlerin Birleşme, Devir ve Nevi Değişikliğinde Ücretlilerin Vergi Matrahının Tespiti", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 352, Ocak 2018, ss.150-161.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ KALKINMA BAKANLIĞI, *Kamu İdareleri için Stratejik Planlama Kılavuzu*, Ankara, 2018 s. 39.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ TİCARET BAKANLIĞI, *Ticaret Bakanlığı Devlet Yardımları*, Ankara: Ticaret Bakanlığı Söğütözü Yerleşkesi, Mayıs 2019.

ULUSOY Ahmet, KARAKURT Birol, "Vergi Politikasının Mali Amacının Karşılanamamasında Vergi Cennetleri ve Offshore Finansal Merkezlerin Rolü", *TİSK Akademi Dergisi*, Cilt 4 (8), Eylül 2009, ss.81-106.

UZUN Fuat, Stratejik Yönetim ve Planlama,https://mevzuattakip.com.tr/ mevzuat/stratejik-yonetim-ve-planlama/export/print, (25.05.2020)

ÜLGEN Hayri, MİRZE Kadri, *İşletmelerde Stratejik Yönetim*, İstanbul: Beta Yayınları, 2016.

ÜLÜS Mustafa, "Hisse Değişimi Düzenlemesi ve Şirketlere Sağladığı Vergisel Avantajlar", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 281, Şubat 2012, ss.147-154.

YALAMA Gamze Öz, GÜMÜŞ Erdal, "Vergi Kaçırma Eğilimini Etkileyen Faktörler: Eskişehir'den Bulgular", *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, Sayı 20 (9), 2013, ss.77-97.

YAVUZ Mustafa, Birleşme, "Bölünme ve Tür Değiştirme İşlemlerinden Doğan Hukuki Sorumluluk", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 336, Eylül 2016 ss.60-64.

YILMAZ Hakkı Hakan, "5018 Sayılı Kanun Çerçevesinde Mali Saydamlık ve Parlamentonun Bütçe Sürecinde Etkinliği", *Yasama Dergisi*, Sayı 14, Ocak 2010, ss.5-23.

YILMAZ Kutluhan, "Kamu Kuruluşları İçin Stratejik Planlama Uygulaması", *Sayıştay Dergisi*, Temmuz-Aralık 2003, Sayı:50-51, ss.67-86.

YÜCE Mehmet, Kontrol Edilen Yabancı Kurum Kazancı, http://www.yenidonem.com.tr/ yazarlar/mehmet-yuce-91/kontrol-edilenyabanci-kurum-kazanci-3221.html, (25.10.2020).

YÜKSELEN Hasan, "Strateji Kavramını Çalışmak", *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, Sayı 27, Yıl 14, Haziran 2018, ss.1-38

WILLIAMS Jhon, COLLINS Brain, "The Political economy of Corporate Taxation", *American Journal of Political Science*, 41, January 1997, pp. 208-244.

21 Temmuz 1953 Tarihli 8469 Sayılı Resmi Gazete, 6183 Sayılı Amme Alacakları ve Tahsil Usulü Hakkında Kanun.

13 Temmuz 1956 Tarihli 9362 Sayılı Resmi Gazete, 6802 Sayılı Gider Vergileri Kanunu.

06 Ocak 1960 Tarihli 10700 Sayılı Resmi Gazete, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu.

04 Ocak 1961 Tarihli 10703 Sayılı Resmi Gazete, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu.

02 Temmuz 1964 Tarihli 11576 Sayılı Resmi Gazete, 492 Sayılı Harçlar Kanunu.

11 Temmuz 1964 Tarihli 11751 Sayılı Resmi Gazete, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu.

28 Temmuz 1981 Tarihli 17416 Sayılı Resmi Gazete, 2499 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu.

02 Kasım 1984 Tarihli 18563 Sayılı Resmi Gazete, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu.

15 Haziran 1985 Tarihli 18785 Sayılı Resmi Gazete, 3218 Sayılı Serbest Bölgeler Kanunu.

13 Aralık 1994 Tarihli 22140 Sayılı Resmi Gazete, 4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun.

27 Kasım 1999 Tarihli 23866 Sayılı Resmi Gazete, 4458 Sayılı Gümrük Kanunu.

06 Temmuz 2001 Tarihli 24454 Sayılı Resmi Gazete, 4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu.

11 Temmuz 2001 Tarihli 24459 Sayılı Resmi Gazete, 4703 Sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun.

19 Ekim 2005 Tarihli 25983 Sayılı Resmi Gazete, 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu.

31 Aralık 2005 Tarihli 26040 Sayılı Resmi Gazete, 99/13482 Sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Karar.

26 Ocak 2006 Tarihli 26061 Sayılı Resmi Gazete, İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik.

11 Mayıs 2006 Tarihli Para-Kredi Koordinasyon Kurulu, 2006/4 Sayılı Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması, Türk Malı İmajının Yerleştirilmesi ve Turquality'nin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ'e İlişkin Uygulama Usul Ve Esasları Genelgesi.

13 Haziran 2006 Tarihli 26205 Sayılı Resmi Gazete, 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu.

16 Haziran 2006 Tarihli 26200 Sayılı Resmi Gazete, 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu.

20 Aralık 2006 Tarihli 26382 Sayılı Resmi Gazete, 2006/12 Sayılı Dahilde İşleme Rejimi Tebliği.

03 Nisan 2007 Tarihli 26482 Sayılı Resmi Gazete, 1 Seri No'lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği.

05 Nisan 2007 Tarihli 26484 Sayılı Resmi Gazete, 2007/11864 Sayılı Hariçte İşleme Rejimi Tebliği.

11 Mayıs 2007 Tarihli 26519 Sayılı Resmi Gazete, 2007/5 Sayılı Hariçte İşleme Rejimi Tebliği.

03 Haziran 2007 Tarihli 26552 Sayılı Resmi Gazete, 5684 Sayılı Sigortacılık Kanunu.

11 Nisan 2008 Tarihli Para-Kredi Koordinasyon Kurulu, 2008/4 Sayılı Tasarım Desteği Hakkında Tebliğ.

11 Nisan 2008 Tarihli Para-Kredi Koordinasyon Kurulu, 2008/4 Sayılı Tasarım Desteği Hakkında Tebliğe İlişkin Uygulama Usul ve Esaslarına Ait Genelge.

12 Mart 2009 Tarihli 27167 Sayılı Resmi Gazete, 1 seri No'lu 3218 Sayılı Serbest Bölgeler Kanunu Genel Tebliği.

03 Temmuz 2009 Tarihli 27277 Sayılı Resmi Gazete, 4 Seri No'lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği.

18 Ağustos 2010 Tarihli 27676 Sayılı Resmi Gazete, 2010/6 Sayılı Yurt Dışı Birim, Marka Ve Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ.

23 Eylül 2010 Tarihli 27708 Sayılı Resmi Gazete, 2010/8 Sayılı Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ.

07 Ekim 2010 Tarihli 27722 Sayılı Resmi Gazete, 2010/4 Sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ.

13 Ocak 2011 Tarihli 27846 Sayılı Resmi Gazete, 6102 Türk Ticaret Kanunu.

21 Mart 2011 Tarihli 27881 Sayılı Resmi Gazete, 2011/1 Sayılı Pazar Araştırması ve Pazara Giriş Desteği Hakkında Tebliğ.

19 Haziran 2012 Tarihli 28328 Sayılı Resmi Gazete, 2012/3305 Sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar.

27 Ocak 2013 Tarihli 28541 Sayılı Resmi Gazete, Ticaret Sicil Yönetmeliği.

26 Nisan 2014 Tarihli 28983 Sayılı Resmi Gazete, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Uygulama Tebliği.

16 Ağustos 2014 Tarihli 29090 Sayılı Resmi Gazete, 2014/4 Sayılı Sektörel Nitelikli Uluslararası Yurt İçi Fuarların Desteklenmesine İlişkin Karar.

27 Ağustos 2014 Tarihli 29101 Sayılı Resmi Gazete, 2006/4 Sayılı Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması, Türk Malı İmajının Yerleştirilmesi ve Turquality'nin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ.

04 Eylül 2014 Tarihli 29109 Sayılı Resmi Gazete, 2014/8 Sayılı Pazara Giriş Belgelerinin Desteklenmesine İlişkin Karar'ın Uygulama Usul ve Esasları Genelgesi.

31 Aralık 2014 Tarihli 29222 Sayılı Resmi Gazete, 2015/24 Sayılı Uluslararası Gözetim Şirketi Statüsüne İlişkin Tebliğ.

02 Haziran 2015 Tarihli 29374 Sayılı Resmi Gazete, 2015/8 Sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi Hakkında Karar'ın Uygulama Usul Ve Esaslarına İlişkin Genelge.

02 Şubat 2016 Tarihli 2010/8 Sayılı Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ'in Uygulama Usul Ve Esasları Genelgesi.

10 Ağustos 2016 Tarihli 29797 Sayılı Resmi Gazete, 4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği.

24 Kasım 2016 Tarihli 2011/1 Sayılı Pazar Araştırması Ve Pazara Giriş Desteği Hakkında Tebliğin Uygulama Usul Ve Esaslarına İlişkin Genelge.

31 Aralık 2016 Tarihli 29935 Sayılı Resmi Gazete, Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ.

01 Temmuz 2017 Tarihli Para-Kredi Koordinasyon Kurulu, 2017/4 Sayılı Yurt Dışında Gerçekleştirilen Fuar Katılımlarının Desteklenmesine İlişkin Karar.

01 Temmuz 2017 Tarihli Para-Kredi Koordinasyon Kurulu, Yurt Dışında Gerçekleştirilen Fuar Katılımlarının Desteklenmesine İlişkin Karar'ın Uygulama Usul Ve Esasları Genelgesi.

12 Haziran 2018 Tarihli 30449 Sayılı Resmi Gazete, 1 seri No'lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ.

18 Aralık 2018 Tarihli 476 Sayılı Cumhurbaşkanı Kararı.

31 Aralık 2019 Tarihli 30995 Sayılı Resmi Gazete, 2020/9 Sayılı Kullanılmış veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişin Tebliğ.

18 Mayıs 2020 Tarihli 31112 Sayılı Resmi Gazete, 2564 Döviz Kazandırıcı Hizmet Sektörleri Markalaşma Destekleri Hakkında Karar.

https://www.oaib.org.tr/tr/devlet-yardimlari-yurt-disi-fuar-destekleri-fuar-mevzuati.html, s. 6, (18. 09.2020).

Holding Kuruluşu, Holdinglerin Ekonomik ve Mali Bakımlardan Değerlendirilmesi, https://vektordenetim.com/tr/yazarlar/namik-ozyilmaz/holding-kurulusu-holdinglerin-ekonomik-ve-mali-bakimlardan-degerlendirilmesi/, s. 2, (18.09.2020)

Transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı, https://www.verginet.net/ FrameChild.aspx?ID=5318, s. 3, (22.09.2020).

Strateji Kavramı Ve Yönetimde Stratejinin Rolü, https://www.ataaof.edu.tr/ Dosyalar/HalklalliskilerdeStratejiVePlanlama.pdf, (24.05.2020)

Yatırım Teşvik Sistemi Yatırımlarda Devlet Yardımları, https://www.sanayi.gov.tr/destek-ve-tesvikler/yatirim-tesvik-sistemleri/md0103011615, (14.08.2020).

Yabancı Kurumlara Yapılan Ödemelerde Kurumlar Vergisi, http://www.nexiaturkey.com. tr/sites/default/files/Yabanc%C4%B1%20Kurumlara%20Yap%C4%B1lan%20%C3%96demelerde%20Kurumlar%20Vergisi.pdf, s.16, (25.10.2020).

5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu Tasarısı ve Gerekçesi, https://www.gib.gov.tr/ sites/default/files/fileadmin/mevzuatek/eski/kurumlarvertumtaslak.htms.19, (12.10.2020).

TÜM YÖNLERİYLE İŞLETMELERDE STRATEJİK VERGİ PLANLAMASI

Dr. Taner Ercan
Kırklareli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Maliye Bölümü Öğretim Üyesi

2. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-90-5

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Ekim 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Canım Oğlum Ertan'a...

ÖNSÖZ

Vergi, mükellefler açısından gelirlerini azaltan, maliyetlerini arttıran olumsuz bir unsur olarak görülmektedir. Bu sebeple mükellefler vergi yüklerini azaltmak, maliyetlerini düşürerek karlarını arttırmak için çeşitli yollara başvurmaktadır. Söz konusu yollardan birisi minimum vergi ödemek amacı ile mevzuat kapsamında yasal çerçevede tasarlanan ve uygulanan planlama aracı olan vergi planlamasıdır.

Ülkemizde yer alan mevzuat çerçevesinde vergi planlaması yerleşik, sistematik bütünlüğü olan bir kavram değildir. Ayrıca işletmeler bünyesinde yapılan vergi planlamaları muhasebe temelli klasik uygulamaların ötesine geçememektedir. Çalışma ile klasik, sadece muhasebe verileri ile oluşturulan, dar bir bakış açısı ile işletmelerin gerçeklerinden uzak yapılan standart vergi planlamalarının dışına çıkılarak, Türkiye özelinde günümüz şartlarına göre şekillendirilebilen, işletmelerin kurumsal yönetim plan ve hedefleri dâhil tüm yönetim, yatırım ve karar alma süreçlerine hâkim olan yeni bir planlama süreci öngörülmüştür. Stratejik vergi planlaması olarak isimlendirilen bu süreç ile işletmelerin kuruluş aşamalarından yatırımlarına, yatırım sonrası faaliyet süreçlerinden yeniden yapılandırma aşamalarına kadar, bahsi geçen çerçevede meydana gelebilecek tüm gelişmelerine çözüm bulabilecek bir planlama modeli olarak gerçekleştirilmiştir. Stratejik vergi planlaması işletmelerin tüm yönetsel süreçlerini kapsayarak yapılan bir planlama olup, kurumun vizyon ve misyon algısı ile birlikte yönetim planı çerçevesinde gerçekleştirilen bir metottur. Bu minvalde çalışmanın amacı, işletmelerin kuruluşlarında, yatırımlarında, faaliyet dönemlerinde, işletme ihtiyaçları kapsamında geliştirilmiş yeniden yapılandırma süreçlerinde, ihracat ve ithalat desteklerine yönelik bilgilendirmelerde ve olası uluslararası yatırım süreçlerinde faydalanabilecekleri ve vergi yüklerini azaltabilecekleri planlama araçlarını stratejik vergi planlaması kapsamında tüm yönleriyle ortaya koymaktır.

Çalışmamın nihai hale gelmesi sürecinde ve akademik hayatımın her aşamasında bugüne kadar engin görüş, destek ve yardımlarını benden esirgemeyen, akademik bir bakış açısına sahip olmamda en büyük role sahip Prof. Dr. Adnan Gerçek hocama sonsuz şükranlarımı sunmak isterim.

Akademik süreçte bana yön veren, destek olan Prof. Dr. Doğan Şenyüz, Prof. Dr. Mehmet Yüce, Prof. Dr. Filiz Giray ve Prof. Dr. Özhan Çetinkaya hocalarıma teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca, çalışma hayatımın yoğun dönem-

lerinde düşünsel ve pratik çerçevede akademik şahsi birikimin oluşmasına sonsuz destek veren, katkılarını hiçbir zaman esirgemeyen Av. Prof. Dr. Mustafa Topaloğlu hocama da çok teşekkür ederim.

Çalışma hayatıma sonsuz hoşgörü ve destek veren başta canım oğlum Ertan Ercan'a ve tüm aileme minnettarım.

Bu kitabın yayımını üstlenen ve bu konudaki titiz çalışmalarından ötürü Ekin Basım Yayın Dağıtım'ın sahibi Mehmet Oymak ve yayınevi çalışanlarına çok teşekkür ederim.

Bursa, 2021

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM
STRATEJİ, VERGİ PLANLAMASI, STRATEJİK VERGİ PLANLAMASI KAVRAMLARI VE VERGİYE KARŞI OLUŞAN TEPKİLERİN YANSIMALARI

I. STRATEJİ KAVRAMI 5
A. STRATEJİ KAVRAMI VE KAPSAMI 5
B. STRATEJİ KAVRAMININ ÖZELLİKLERİ 11
II. VERGİ PLANLAMASI KAVRAMI VE TÜRLERİ 18
A. VERGİ PLANLAMASI KAVRAMI 18
B. VERGİ PLANLAMASI TÜRLERİ 22
1. Mikro vergi planlaması 23
2. Makro vergi planlaması 24
III. STRATEJİK VERGİ PLANLAMASI KAVRAMI, ÖNEMİ VE FAYDALARI 26
A. STRATEJİK VERGİ PLANLAMASI KAVRAMI 26
B. STRATEJİK VERGİ PLANLAMASININ ÖNEMİ VE FAYDALARI 35
IV. STRATEJİK VERGİ PLANLAMASI SEÇENEKLERİ KAPSAMINDA VERGİYE KARŞI OLUŞAN TEPKİLERİN KAVRAMSAL DURUMU 40
A. VERGİYE KARŞI TEPKİLERİ BELİRLEYEN FAKTÖRLER 40
B. VERGİYE KARŞI TEPKİ ÇEŞİTLERİ 43
1. Vergi Kaçakçılığı 43
2. Vergiden kaçınma 45
3. Vergi Kanunlarının Dolanılması-Peçeleme Sözleşmeleri 47
4. Vergi Planlaması 47

İKİNCİ BÖLÜM
TÜRKİYE'DE İŞLETMELERİN YATIRIM SÜRECİ VE SONRASINDA KULLANABİLECEKLERİ STRATEJİK VERGİ PLANLAMA ARAÇLARI

I. İŞLETMELERİN YATIRIM SÜRECİNDE YAPILAN STRATEJİK VERGİ PLANLAMASI 49
A. İŞLETMELERİN KURULUŞ SÜRECİNDE YAPILAN STRATEJİK VERGİ PLANLAMASI 50
1. İşletmelerin Kuruluş Sürecinde Hukuki Statü Seçimi Vasıtası ile Yapılan Stratejik Vergi Planlaması 50

a. İşletme Sahip ve Ortaklarının Sorumluluğu 53
b. Kuruluş ve Örgütlenme Giderlerinin Düzeyi 54
c. Yasal Zorunluluklar 54
d. Sermaye Bulma ve Hisse Devri 54
e. İşletmenin Devamlılığını Sağlama ve Kurumsallaşma 55
f. Yönetimin ve Denetimin Gücü 56
g. Vergisel Külfet ve Avantajlar 56
h. Çeşitli Hukuki Şekillerde Kurulan İşletmelerde Vergi Mükellefiyeti 56
2. İşletmelerin Kuruluş Sürecinde Ödenen Vergiler ve Vergi Mükellefiyetine İlişkin Yapılan Stratejik Vergi Planlaması 59
a. Tek Şahıs İşletmelerinde Sorumluluk Halleri 61
b. Adi Ortaklıklarda Sorumluluk Halleri 61
c. Şahıs Ortaklıkları Kapsamında Kollektif Ortaklıkların Sorumluluk Halleri 62
d. Şahıs Ortaklıkları Kapsamında Adi Komandit Ortaklıkların Sorumluluk Halleri 62
e. Sermaye Ortaklıkları Kapsamında Anonim Ortaklıkların Sorumluluk Halleri 63
f. Sermaye Ortaklıkları Kapsamında Limited Ortaklıkların Sorumluluk Halleri .. 65
g. Sermaye Ortaklıkları Kapsamında Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Ortaklıklar ve Ortakları Açısından Sorumluluk Halleri 67
h. Hukuki Statü Seçimlerinde Yer Alan Diğer Sorumluluk Halleri 67
B. İŞLETMELERİN YATIRIM YERİ SEÇİMİNDE YAPILAN STRATEJİK VERGİ PLANLAMASI 70
1. Serbest Bölgelerin Yatırım Yeri Seçimindeki Rolü 70
2. Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin Yatırım Yeri Seçimindeki Rolü 77
3. Yatırım Teşvik Sistemi ve İndirimli Kurumlar Vergisi Değerlendirilerek Yapılan Yatırım Yeri Seçimi 87
a. Katma Değer Vergisi İstisnası ve İadesi 91
b. Gümrük Vergisi Muafiyeti 92
c. Faiz veya Kâr Payı Desteği 94
d. Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği 97
e. Gelir Vergisi Stopajı Desteği 100
f. Yatırım Yeri Tahsisi Desteği 101
g. Vergi İndirimi Desteği 101
II. YATIRIM SONRASI FAALİYET DÖNEMİNDE YAPILAN STRATEJİK VERGİ PLANLAMALARI 113
A. GİDER VE İNDİRİMLERİN YÖNETİMİ SURETİYLE YAPILAN PLANLAMA 113
B. AMORTİSMAN AYIRMA YÖNTEMİ İLE YAPILAN PLANLAMA 117
1. Amortisman Yöntemleri 118
a. Normal Amortisman 119
b. Azalan Bakiyeler Usulüyle Amortisman 120
c. Madenlerde Amortisman 120
d. Olağanüstü Amortisman 120

2. Alacaklarda Amortisman 121
a. Değersiz Alacaklar 121
b. Şüpheli Alacaklar 122
c. Vazgeçilen Alacaklar 122
d. Sermayenin İtfası 122
e. Girişim Sermayesi Fonu 122
C. KURUMLAR VERGİSİNDE YER ALAN İSTİSNA VE MUAFİYETLER VASITASIYLA YAPILAN PLANLAMA 124
D. MUHASEBE SİSTEMİ ARACILIĞI İLE YAPILAN PLANLAMA 126
E. İHRACAT VE İTHALATA YÖNELİK DÜZENLEMELER ÇERÇEVESİNDE YAPILAN PLANLAMA 127

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
TÜRKİYE'DE İŞLETMELERİN UYGULADIKLARI STRATEJİK VERGİ PLANLAMASI ARAÇLARI KAPSAMINDA YENİDEN YAPILANMA UNSURLARI

I. YENİDEN YAPILANMA SÜRECİNDE KULLANILAN YÖNTEMLER 131
A. BİRLEŞME 132
1. Birleşme Süreci 132
a. Tam Hâkimiyet Halinde Kolaylaştırılmış Birleşme 138
b. Yukarı veya Aşağı Yönlü Birleşmeler 138
c. Kardeş Şirketlerin Birleşmesi 139
d. Kolaylaştırılmış Birleşme Prosedürü 139
2. Birleşmenin Vergisel Sonuçları 145
B. BÖLÜNME 151
1. Tam Bölünme 153
2. Kısmi Bölünme 154
3. Bölünme Süreci 155
4. Bölünmenin Vergisel Sonuçları 164
C. TÜR DEĞİŞTİRME 170
D. HİSSE DEĞİŞİMİ 177
E. YENİDEN YAPILANMA SÜRECİNDE HOLDİNGLEŞME 181

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
İHRACAT VE İTHALATA YÖNELİK DÜZENLEMELER ÇERÇEVESİNDE YAPILAN STRATEJİK VERGİ PLANLAMASI

I. İHRACATA YÖNELİK DEVLET YARDIMLARI 187
A. İHRACATA HAZIRLIK AŞAMASINDAKİ DESTEKLER 189
1. Ur-Ge Desteği 189
2. Pazara Girişi Belgeleri Desteği 192
B. İHRACAT-PAZARLAMA AŞAMASINDAKİ DESTEKLER 194
1. Yurt Dışı Pazar Araştırması Desteği 194
2. Rapor ve Marka Alım Desteği 196
3. Sektörel Ticaret Heyeti ve Alım Heyeti Programları Desteği 198
4. E-Ticaret Sitelerine Üyelik Desteği 200
5. İleri Teknolojiye Sahip Yurtdışında Yerleşik Şirket Alımı Desteği 200
6. Yurtdışı Birim, Marka Tescil Tanıtım Desteği 201
7. Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi 203
8. İhracat Kredi Sigorta Programı Desteği 205
9. Yurtdışı Fuar Desteği 205
10. Yurtiçi Fuar Desteği 207
C. MARKALAŞMA AŞAMASINDAKİ DESTEKLER 209
1. Tasarım Desteği 209
2. Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması, Türk Malı İmajının Yerleştirilmesi ve Turquality Desteği 211
D. DİĞER DESTEKLER 218
1. Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretine Sağlanan Destekler 218
a. Döviz Kazandırıcı Hizmet Kapsamında Desteklenecek Faaliyetler; 218
b. Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretine Sağlanan Markalaşma Destekleri 222
c. Yurt Dışı Teknik Müşavirlik Hizmetlerine Sağlanan Destekler 223
2. Dâhilde İşleme Rejimi Vasıtasıyla Uygulanan Destekler (DİR) 225
3. Hariçte İşleme Rejimi Vasıtasıyla Uygulanan Destekler (HİR) 227
4. Vergi, Resim ve Harç İstisnası 228
II. İTHALATA YÖNELİK DEVLET YARDIMLARI 229
A. İTHALATA ÖNLEMLERİ KAPSAMINDA İTHALATA YÖNELİK DEVLET YARDIMLARI 230
B. ÜRÜN GÜVENLİĞİ UYGULAMALARI KAPSAMINDA İTHALATA YÖNELİK DEVLET YARDIMLARI 234

BEŞİNCİ BÖLÜM
TÜRKİYE'DE İŞLETMELERİN YATIRIM SÜRECİ SONRASI YAPACAKLARI ULUSLARARASI VERGİ PLANLAMA SÜRECİNDE DİKKAT ETMELERİ GEREKEN STRATEJİK VERGİ PLANLAMA UNSURLARI

I. TRANSFER FİYATLAMASI YOLUYLA ÖRTÜLÜ KAZANÇ DAĞITIMI....240
A. TRANSFER FİYATLAMA SÜRECİ....241
B. TRANSFER FİYATLANDIRMASINDA KARŞILAŞILAN YÖNTEMLER....244
1. Karşılaştırılabilir Fiyat Yöntemi....244
2. Maliyet Artı Yöntemi....245
3. Yeniden Satış Fiyatı Yöntemi....245
4. Transfer Fiyatlaması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı Süreci....246
II. ÖRTÜLÜ SERMAYE UYGULAMASI....251
III. KONTROL EDİLEN YABANCI KURUM KAZANCI....260
A. KONTROL EDİLEN YABANCI KURUM KAZANCI KAPSAMI....261
B. KONTROL EDİLEN YABANCI KURUM KAZANCI UYGULAMASI....264
IV. DAR MÜKELLEF VERGİ TEVKİFATI....271
A. DAR MÜKELLEF KAVRAMI....271
B. DAR MÜKELLEFLERDE VERGİ TEVKİFATLARI....275
1. Birden Fazla Takvim Yılına Yaygın İnşaat ve Onarım İşleri ile Uğraşan Dar Mükellef Kurumlara Yapılan Hak Ediş Ödemelerinde Tevkifat....275
2. Serbest Meslek Kazançlarında Tevkifat....275
3. Gayrimenkul Sermaye İratlarında Tevkifat....275
4. Menkul Sermaye İratlarında Tevkifat....276
5. Gayri Maddi Haklarında Tevkifat....278
6. Diğer Kazanç Unsurlarında Tevkifat....279

SONUÇ....285

EKLER....289

KAYNAKÇA....313

KAYNAKÇA

ALBRECHTS Louis, BALDUCCI Alessandro, HILLIER Jean, Situated Practices of Strategic Planning: An international perspective, Routledge, 2016.

ALSTADSÆTER Annette, JOHANNESEN Niels, ZUCMAN Gabriel, "Tax Evasion and Inequality", *American Economic Review*, Volume 109 (6), June 2019, pp. 2073-2103.

AGUZAROVA Larisa, AGUZAROVA Fatima Savkuevna, "Planning of Tax Payments as a Factor of Economic Growth", *European Research Studies Journal*, Volume XXI, Special Issue 2, 2018, pp. 195-206.

AĞ Cem, Serbest Bölgelerde Faaliyet Gösteren İşletmelerde Vergisel Uygulamalar, *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 354, Mart 2018, ss.86-94.

AKDOĞAN Abdurrahman, "Topluma Sunulan Hizmetlerin Kapsamı ve Nitelikleri İle Finansman Yöntemlerindeki Değişim ve Etkinlik Açısından Değerlendirilmesi", *Gazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 3 (3), Aralık 2001, ss. 207-228.

AKGEMCİ Tahir, *Stratejik Yönetim*, Ankara: Gazi Kitabevi, 2007.

AKINCI Zafer, Kontrol Edilen Yabancı Kurum Kazancı, https://www.verginet.net/dtt/1/ZaferAkinciSMMMKontrolEdilenYabanciKurumKazanci-17092007_14375.aspx, (25.10.2020).

AKSARAYLI Mehmet, EGELİ Haluk, TÜĞEN Kâmil, AKDENİZ Ahmet, ÖZEN Ahmet, "Stratejik Planlamaya Dayalı Performans Esaslı Bütçeleme Sisteminin Etkinliğinin Belirleyicileri: Türkiye'deki Kamu Kurumlarının Analizi", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı 12 (3), Eylül 2007, s.319.

ARSLAN Mehmet Lütfi, "İnsan Kaynakları Gereksinime Süreç Yaklaşımı: Stratejik İnsan Kaynakları Planlaması", *İstanbul Medeniyet Üniversitesi Dergisi*, 89-101, Ocak 2012, ss. 91-93.

AKTAN Coşkun Can, *Kamu Mali Yönetiminde Stratejik Planlama ve Performans Esaslı Bütçeleme*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2006.

AKTAN Coşkun Can, VURAL İstiklal, "Vergi Rekabeti", *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı 22, Ocak-Haziran 2004, ss.1-14.

ATTORNEYS Nazali, Uluslararası Kazançlarda Vergi Planlaması, https://www.mondaq.com/turkey/Tax/828964/Uluslararasi-Kazanlarda-Vergi-Planlamasi-Update, (30.04.2020).

AVCI Nail Umut, "Yeni Yatırım Teşvik Sisteminin Yatırımlara ve İstihdama Olan Etkisi", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 307, Nisan 2014, ss. 27-45.

AYACHI Haythem, "The Role of Strategic Planning in Performance Management", *Express an International Journal of Multi Disciplinary Research*, Vol. 2 (3), March 2015, pp.1-14.

BARCA Mehmet, HIZIROĞLU Mahmut, "2000'li Yıllarda Türkiye'de Stratejik Yönetim Alanının Entelektüel Yapısı", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4, ss.113-148.

BAŞAK Levent, "Son Yönetmelik Düzenlemesine Göre Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde Faaliyet Gösteren Kişilerin Yararlanabileceği Muafiyet ve İstisna Düzenlemeleri", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 312, Eylül 2014, ss.16-24.

BAYRAKLI Hasan Hüseyin, "Vergi Kaçakçılık Suçlarına Teşebbüs", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Sayı 37, Ocak 2019, ss.1-23.

BİLDİRİCİ Ziyaettin, *Ticari İşletmelerin Hukuki Altyapısı Üzerinde Vergilerin Etkileri*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları, No.177, 1986.

BİLİCİ Nurettin, *Vergi Hukuku*, Ankara: Savaş Yayınevi, Mart 2020.

BOUHALI Ratiba, MEKDAD Yousra, LEBSIR Hind, FERKHA Linda, "Leader Roles for Innovation: Strategic Thinking and Planning", *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, Vol. 81, 2015, pp.72-78.

BRYSON John , EDWARDS Lauren Hamilton, Strategic Planning in the Public Sector, Oxford Research Encyclopedias, https://doi.org/10.1093/acrefore/ 9780190224851.013.128, 2017, pp.1-25.

BURNES Bernart, *Managing Chance: A Strategic Approach to Organizational Dynamics. Great Britain: Financial Times*, Pitman Publishing, June 2000.

ÇAK Murat, ÇAK Demet, "International transfer pricing and taxation: Evidence from Turkey", *METU Studies in Development*, Vol.35, December 2008, pp.265-275.

ÇAKIR Muharrem, "Agresif Vergi Planlaması Yöntemi Olarak Transfer Fiyatlandırması ve Türkiye Düzenlemelerinin Değerlendirilmesi", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 328, Ocak 2016 ss.151-163

ÇAKIR Muharrem, "Vergi Planlaması Aracı Olarak Amortismanlar", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 345, Haziran 2017, ss.89-96.

ÇAKIR Rahman, "Stratejik Planlama Süreci Ve Eğitim Örgütlerinde Stratejik Planlama", *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, Sayı 30, 2016, ss.11-21.

ÇELEBİ Kemal, ÖZCAN Mastar, "Agresif Vergi Planlaması Yöntemi Olarak Transfer Fiyatlandırması: Seçilmiş Ülkelerde ve Türkiye'de Uygulanan Kuralların Değerlendirilmesi", *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 21, Sayı 39, Haziran 2018, ss.273-297.

ÇOBAN Hasan, *Bilgi Toplumuna Planlı Geçiş,* İstanbul: İnkılap Kitabevi, 1997.

COLIN Gray, *The Future of Strategy*, Polity Press, Cambridge, 2015.

ÇUBUKÇU Dilek Özkök, ÖZKORKUT Korkut, "Şirketler Hukuku ve Vergi Hukuku Yönünden Sınırötesi Şirket Hareketliliği ve Avrupa Şirketi", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt 23 (4), Aralık 2006, ss.111-140.

DEMİR Cengiz, YILMAZ Mustafa Kemal, "Stratejik Planlama Süreci ve Örgütler Açısından Önemi", *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt:25, Sayı:1, 2010, ss.69-88.

DİNÇER Ömer, *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*, İstanbul: Alfa Yayınları, 2013.

DURAN Metin, "Transfer Fiyatlandırması", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 236, Mayıs 2008.

DÖNMEZ Hasan, GENÇYİĞİT Nazlı, "Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kazanç İstisnası Uygulamasında Yeni Dönem", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 367, Nisan 2019, ss.69-77.

DÖNMEZ Recai, "Vergi Hukuku Açısından Küreselleşme ve Elektronik Ticaret", *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 14 (1), Aralık 1998, ss. 415-452.

EDİZDOĞAN Nihat, ÇETİNKAYA Özhan , GÜMÜŞ Erhan , *Kamu Maliyesi*, Bursa: Ekin Yayınevi, Eylül 2020.

ERDEM Sedat, Örtülü Sermaye Nedir? http://www.muhasebetr.com/yazarlarimiz/vedaterdem/010/, s.5, (18.10.2020).

ERDOĞDU Mustafa, YILMAZ Binhan, AYDIN Murat, USER İnci, "Political Economy of Tax Evasion and Tax Loss in the Real Estate Sector: A Property Tax Reform Proposal for Turkey", *Handbook of Research on Public Finance in Europe and the MENA Region*, Chapter: 13, May 2016, pp.268-298.

EREN Erol, *İşletmelerde Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*, İstanbul: Beta Yayınları, 2013.

ERGİN Hüseyin, ELMACI Orhan, "Maliyet Ve Yönetim Muhasebesinde Yeni Açılımlar: Stratejik Yönetim Muhasebesi", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 3, Kasım 1999, Sayı: 3, s. 5

ERKUŞ Hakan, ATEŞ Leyla, "Kontrol Edilen Yabancı Kurumlar ve 5520 Sayılı Kanunla Yapılan Düzenlemelerin İrdelenmesi", *Vergi Dünyası*, Sayı: 310, Haziran 2007, ss.112-123.

EROĞLU Onur, *Kurumlar Vergisinde Vergi Planlaması*, Bursa: Ekin Yayınevi, 2014.

EROĞLU Onur, Ömer Özgün Eftekin, "Vergi Planlaması Çerçevesinde Uzlaşma Kurumu", *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 11, Yıl 11, Sayı 2, 2015, ss.233-250.

FEURER Rainer, CHAHARBAGHI Kazem, "Strategy Development: Past, Present and Future", *Management Decision*, 1995, Volume 33, Issue 6, pp. 11-21.

FONTANA Renata, "The Uncertain Futures of CFC Regimes in the Member States of the European Union-Part II", *European Taxation*, Volume 46, N. 6, 2006, pp. 259-267.

FRYNAS Jedrzej George, MELLAHI Kamel, *Global Strategic Management*, Oxford University Press, 2015, p. 6.

GEDİK Gülşen, *Türk ve Amerikan Vergi Hukuklarında Kontrol Edilen Yabancı Kurum Kazançları*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2014.

GEDİK Gülşen, "Türk Vergi Hukukunda Kontrol Edilen Yabancı Kurumların Vergilendirilmesi", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Sayı 17 (3), 2014, ss.85-112.

GENÇOĞLU Ümit Gücenme, "Yasemin Ertan, Türkiye'de Örtülü Sermaye ve Örtülü Kazanç Dağıtımı: İMKB 50 Endeksinde Bir Uygulama", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Ekim/2012, ss.85-100.

GİRAY Filiz, *Vergi Teşvik Sistemi ve Uygulamaları*, Bursa: Ekin Yayınevi, 2012.

GÖKMEN Selahattin, "Yatırım Teşviklerinde Yeni Dönem Başlıyor", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı. 286, Temmuz 2012, ss. 137-148.

GRAVELLE Jane, "Tax Havens: International Tax Avoidance and Evasion", National Tax Journal, 62 (4), December 2009, pp.727-753.

GÜÇLÜ Süleyman, "Türk Ticaret Kanunu Açısından Şirket Birleşmeleri", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 304, Ocak 2014 ss.21-25.

GÜL İbrahim, "Stratejik Yönetim Kavramının Tarihsel Süreç İçinde Gelişimi", *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 2018, Vol:5 Issue:24, pp.1570-1583.

GÜLGÜN Sabahettin, "Vergiye Karşı Direnme Biçimlerinden Agresif Vergi Planlaması: Kavram, Terminoloji ve Unsurları", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 327, Aralık 2015, ss.132-153.

GÜRER Harun, "Stratejik Planlamanın Temelleri ve Türk Kamu Yönetiminde Uygulanmasına Yönelik Öneriler", *Sayıştay Dergisi*, Aralık 2006, Sayı:63, ss.91-105.

HANSON Dallas, HITT Michael, IRELAND Duane, HOSKISSON Robert, Strategic Management: Competitiveness and Globalisation, Cengage AU, 2016, p. 22.

HOOPES Jeffrey L., LANGETİEG Patrick, MAYDEW Edward L., MULLANEY Michele, "Is Tax Planning Best Done In Private?", https://ssrn.com/abstract=3420362 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3420362 , September 2020, pp.1-49.

JOHANSSON Åsa, SKEIE Øystein Bieltvedt, SORBE Stéphane, CARLO Menon, "Tax Planning By Multinational Firms: Firm Level Evidence From A Crosscountry Database", *OECD Economics Department Working Papers*, No. 1355, February 2015, pp.6-44.

JULIUS Adebiyi Abosede, OBASAN Kehinde Agbolade, ALESE Olajide Johnson, "Strategic Management and Small and Medium Enterprises (SMEs) Development: A Review of Literature", *International Review of Management and Business Research*, Vol. 5(1), March 2016, pp. 315-336.

KAHRİMAN Hamza, ÖZCAN Pelin Mastar, Umut Tepekule, "İşletmelerde Uluslararası Vergi Planlaması", *1. Uluslararası Ekonomi ve İşletme Kongresi Bildiriler Kitabı*, Haziran 2015, ss.163-175.

KARAKOÇ Yusuf, *Genel Vergi Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2004.

KARAYALÇIN Yaşar, *Muhasebe Hukuku*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara: 1998.

KIRILMAZ Muhammet, "Kamu Kurumlarında Stratejik Yönetim: İçişleri Bakanlığı Örneği", *Türk İdare Dergisi*, 2013, Sayı 477, ss.145-180.

KILIÇER İmren Peker, "Vergi Planlamasının Kötüye Kullanımını Önleyici Bir Etken Olarak İşletmelerde Vergi Uyumunun Sağlanmasına Yönelik Politikalar, *Mali Çözüm Dergisi*, Sayı, 144, Kasım-Aralık 2017, ss.109-124.

KIZILOT Şükrü, EYÜPGİLLER Saygın, *Şirketler Muhasebesi Vergilendirilmesi Hukuku ve Mevzuatı*, Ankara: Yaklaşım Yayınevi, 1999.

KIZILOT Şükrü, *Katma Değer Vergisi Kanunu ve Uygulaması*, Ankara: Yaklaşım Yayınevi, 2012.

KOCAER Şenol, *Şirket Yeniden Yapılandırmaları*, İstanbul: Seçkin Kitabevi, Ocak 2018.

KOCAMAN Çiğdem Berna, "Serbest Bölgelerin Makroekonomik Etkilerinin Değerlendirilmesi: Türkiye Örneği", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 56 (3), 2007, ss.99-135.

Koray Ateş, Holding ve Holdingleşme Hakkında Bilinmesi Gerekenler,http://www.muhasebetr.com/yazarlarimiz/koray/0282/, s.2, (19.09.2020).

MUKHLASIN Mukhlasin, ANISSA Nur, "Investor Perception of Tax Avoidance and Quality of Earnings Information", *Research Journal of Finance and Accounting*, Vol.9, No.12, 2018, p. 72.

MÜTERCİMLER Erol, *Geleceği Yönetmek*, İstanbul: Alfa Yayınevi, 2007.

NAR Mehmet, "Vergi Planlaması Aracı Olarak Ar-Ge Harcamaları", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 8, Sayı 37, Nisan 2015, ss.925-940.

NARTGÜN Şenay Sezgin, *Stratejik Planlama ve Eğitim Yönetimde Çağdaş Yaklaşımlar*, Ankara:2000, Anı Yayıncılık, ss.277-300.

NECHKOSKA Renata Petrevska, POELS Geert, MANCESKI Gjorgji, "Bridging Operational, Strategic and Project Management Information Systems for Tactical Management Information Provision", *Electronic Journal Information Systems Evaluation*, Vol.18(2), 2015, p.149.

ÖNDER Burcu Yılmaz, "Vergi Planlaması ve Türk Kurumlar Vergisinde Vergi Planlaması Olanakları", (Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Maliye Ana Bilim Dalı, Eskişehir, 2017.

ORTAÇ Fevzi Rıfat, ÜNSAL Hilmi, YILMAZ Elif, "Yeni Gelir Vergisi Kanunu Tasarısı Çerçevesinde Ön Vergileme Uygulamasının Vergi Sistemine Etkileri Açısından Değerlendirilmesi", *International Journal of Public Finance*, Cilt: 1, Sayı 1, 2016, ss.76-94.

OKTAR Salim Ateş, "Vergi Kuralı", *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*, No. 60, 2017, ss.1-14.

OKTAR Cholpan, *İşletmelerde Vergi Planlaması ve Türkiye Örneği*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2004.

ÖZ Ersan, ARMAĞAN Ayşe, "Yargı Organları Kararlarına Göre Vergi Kaçakçılığı Suçlarını Önlemede Adli Vergi Cezalarının Rolü", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Yıl 9, Sayı 33, Ocak 2018, ss.1-38.

ÖZ Semih, *Kurumlar Vergisi Kanunu'na Göre Türkiye'de Kontrol Edilen Yabancı Kurum Uygulaması*, Ankara: Türmob Yayınları, 2006.

ÖZ Tuğba, "Dar Mükellef Kurumlarda Özellik Gösteren Vergi Kesintisi Uygulamaları", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 264, Eylül 2010, ss.224-239.

PAPULOVA Zuzana, GAZOVA Andrea, "Role of Strategic Analysis in Strategic Decision-Making", *Procedia Economics and Finance*, Vol. 39, 2016, pp.571-579.

PORTER Michael, "What Is Strategy?", Harvard Business Review, December 1996, pp.1-19.

PUTRA Pasca Dwi, SYAH Dedy Husrizal, SRIWEDARI Tuti, "Tax Avoidance: Evidence of As a Proof of Agency Theory and Tax Planning", *International Journal of Research and Review*, Vol.5, Issue: 9, September 2018, pp.52-60.

RIEDEL Nadine, "Quantifying International Tax Avoidance: A Review of the Academic Literature", *Review of Economics*, Volume 69 (2), February 2018, p.170.

RAKICI Cemil, "Türk Gelir Vergisi Sisteminde Yer Alan Bazı Muafiyet, İstisna ve İndirimlerin Değerlendirilmesi", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 190, Temmuz 2004, s.115-129.

SAĞBAŞ İsa, ERDOĞAN Saffet, ŞEN Hüseyin, "Türkiye'de Sektör Bazlı Ekonomik Teşvik Sistemi ve Ekonomik Etkileri", *26. Türkiye Maliye Sempozyumu*, 2-5 Mayıs 2011, ss.385-417.

SAĞLAM Meltem, *Kontrol Edilen Yabancı Kurum Kazançlarının Vergilendirilmesi*, Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, Mart 2011.

SARAÇOĞLU Fatih, *İşletmelerin Vergilendirilmesi ve Kurumlaşma*, Ankara: Turhan Kitabevi, 2005.

SAXUNOVA Darina, SZARKOVA Rita, "Global Efforts of Tax Authorities and Tax Evasion Challenge", *Journal of Eastern Europe Research in Business and Economics*, Vol. 2018, May 2018, pp. 1-14.

SEVİNÇ Bilal, "Strateji Kavramı Ve Örgütlerde Bir Yönetim İlkesi Olarak Kullanılması", *Türk İdare Dergisi*, Sayı 479, Aralık 2014, ss.213-242.

SONIA Sonia, SUPARMUN Haryo, "Factors Influencing Tax Avoidance", *5th Annual International Conference on Accounting Research*, Volume 73, February 2019, pp.238-243.

STONER James, WANKEL Charles, *Management*, Third Edition, New Delhi: Prentice- Hall of India Private Limited, 1987.

ŞANVER Salih, *İşletme Vergiciliği ve Türk Vergi Sistemi*, Doçentlik Tezi, İstanbul Ticari İlimler Akademisi yayını, No.42-99, İstanbul, 1968.

ŞENTÜRK Mehmet, "Örtülü Sermaye Hesaplamasında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 309, Haziran 2014, ss.36-44.

ŞENYÜZ Doğan, *Vergilendirmede Yükümlü Psikolojisi*, Bursa: 1995.

ŞENYÜZ Doğan, YÜCE Mehmet, GERÇEK Adnan, *Vergi Hukuku*, Bursa: Ekin Kitabevi, 2020.

ŞİŞMAN Bülent, *İşletmelerde Vergi Planlaması Yöntemleri*, Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, 2003.

TAŞKIN Yasemin, "Vergi Planlaması Yöntemi Olarak Amortismanların Vergi Usul Kanunu ve Türkiye Muhasebe Standartları Açısından Değerlendirilmesi", *Mali Çözüm Dergisi*, Sayı 114, Kasım-Aralık 2012, ss.99-112.

TURAL Nejla, "Eğitim Planlamasına Esnek Bir Yaklaşım: Stratejik Planlama. Eğitim Araştırmaları", *Eğitim Araştırmaları*, 2000, ss.74-80.

TURAN Salih, *Vergi Teorisi ve Politikası*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2020.

TÜM Kayahan, DOKUZOĞLU Sevi, "4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu Kapsamında Sunulan Teşviklerin Vergisel Boyutunun İncelenmesi", *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, Cilt 8, Sayı 1, ss.14-29.

TÜRK DİL KURUMU, Büyük Türkçe Sözlük, http://www.tdk.gov.tr, E.T. 02.12.2015, (25.10.2020).

TÜRKAY İmdat, "Şirketlerin Birleşme, Devir ve Nevi Değişikliğinde Ücretlilerin Vergi Matrahının Tespiti", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 352, Ocak 2018, ss.150-161.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ KALKINMA BAKANLIĞI, *Kamu İdareleri için Stratejik Planlama Kılavuzu*, Ankara, 2018 s. 39.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ TİCARET BAKANLIĞI, *Ticaret Bakanlığı Devlet Yardımları*, Ankara: Ticaret Bakanlığı Söğütözü Yerleşkesi, Mayıs 2019.

ULUSOY Ahmet, KARAKURT Birol, "Vergi Politikasının Mali Amacının Karşılanamamasında Vergi Cennetleri ve Offshore Finansal Merkezlerin Rolü", *TİSK Akademi Dergisi*, Cilt 4 (8), Eylül 2009, ss.81-106.

UZUN Fuat, Stratejik Yönetim ve Planlama,https://mevzuattakip.com.tr/ mevzuat/stratejik-yonetim-ve-planlama/export/print, (25.05.2020)

ÜLGEN Hayri, MİRZE Kadri, *İşletmelerde Stratejik Yönetim*, İstanbul: Beta Yayınları, 2016.

ÜLÜS Mustafa, "Hisse Değişimi Düzenlemesi ve Şirketlere Sağladığı Vergisel Avantajlar", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 281, Şubat 2012, ss.147-154.

YALAMA Gamze Öz, GÜMÜŞ Erdal, "Vergi Kaçırma Eğilimini Etkileyen Faktörler: Eskişehir'den Bulgular", *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, Sayı 20 (9), 2013, ss.77-97.

YAVUZ Mustafa, Birleşme, "Bölünme ve Tür Değiştirme İşlemlerinden Doğan Hukuki Sorumluluk", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı 336, Eylül 2016 ss.60-64.

YILMAZ Hakkı Hakan, "5018 Sayılı Kanun Çerçevesinde Mali Saydamlık ve Parlamentonun Bütçe Sürecinde Etkinliği", *Yasama Dergisi*, Sayı 14, Ocak 2010, ss.5-23.

YILMAZ Kutluhan, "Kamu Kuruluşları İçin Stratejik Planlama Uygulaması", *Sayıştay Dergisi*, Temmuz-Aralık 2003, Sayı:50-51, ss.67-86.

YÜCE Mehmet, Kontrol Edilen Yabancı Kurum Kazancı, http://www.yenidonem.com.tr/ yazarlar/mehmet-yuce-91/kontrol-edilenyabanci-kurum-kazanci-3221.html, (25.10.2020).

YÜKSELEN Hasan, "Strateji Kavramını Çalışmak", *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, Sayı 27, Yıl 14, Haziran 2018, ss.1-38

WILLIAMS Jhon, COLLINS Brain, "The Political economy of Corporate Taxation", *American Journal of Political Science*, 41, January 1997, pp. 208-244.

21 Temmuz 1953 Tarihli 8469 Sayılı Resmi Gazete, 6183 Sayılı Amme Alacakları ve Tahsil Usulü Hakkında Kanun.

13 Temmuz 1956 Tarihli 9362 Sayılı Resmi Gazete, 6802 Sayılı Gider Vergileri Kanunu.

06 Ocak 1960 Tarihli 10700 Sayılı Resmi Gazete, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu.

04 Ocak 1961 Tarihli 10703 Sayılı Resmi Gazete, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu.

02 Temmuz 1964 Tarihli 11576 Sayılı Resmi Gazete, 492 Sayılı Harçlar Kanunu.

11 Temmuz 1964 Tarihli 11751 Sayılı Resmi Gazete, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu.

28 Temmuz 1981 Tarihli 17416 Sayılı Resmi Gazete, 2499 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu.

02 Kasım 1984 Tarihli 18563 Sayılı Resmi Gazete, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu.

15 Haziran 1985 Tarihli 18785 Sayılı Resmi Gazete, 3218 Sayılı Serbest Bölgeler Kanunu.

13 Aralık 1994 Tarihli 22140 Sayılı Resmi Gazete, 4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun.

27 Kasım 1999 Tarihli 23866 Sayılı Resmi Gazete, 4458 Sayılı Gümrük Kanunu.

06 Temmuz 2001 Tarihli 24454 Sayılı Resmi Gazete, 4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu.

11 Temmuz 2001 Tarihli 24459 Sayılı Resmi Gazete, 4703 Sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun.

19 Ekim 2005 Tarihli 25983 Sayılı Resmi Gazete, 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu.

31 Aralık 2005 Tarihli 26040 Sayılı Resmi Gazete, 99/13482 Sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Karar.

26 Ocak 2006 Tarihli 26061 Sayılı Resmi Gazete, İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik.

11 Mayıs 2006 Tarihli Para-Kredi Koordinasyon Kurulu, 2006/4 Sayılı Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması, Türk Malı İmajının Yerleştirilmesi ve Turquality'nin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ'e İlişkin Uygulama Usul Ve Esasları Genelgesi.

13 Haziran 2006 Tarihli 26205 Sayılı Resmi Gazete, 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu.

16 Haziran 2006 Tarihli 26200 Sayılı Resmi Gazete, 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu.

20 Aralık 2006 Tarihli 26382 Sayılı Resmi Gazete, 2006/12 Sayılı Dahilde İşleme Rejimi Tebliği.

03 Nisan 2007 Tarihli 26482 Sayılı Resmi Gazete, 1 Seri No'lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği.

05 Nisan 2007 Tarihli 26484 Sayılı Resmi Gazete, 2007/11864 Sayılı Hariçte İşleme Rejimi Tebliği.

11 Mayıs 2007 Tarihli 26519 Sayılı Resmi Gazete, 2007/5 Sayılı Hariçte İşleme Rejimi Tebliği.

03 Haziran 2007 Tarihli 26552 Sayılı Resmi Gazete, 5684 Sayılı Sigortacılık Kanunu.

11 Nisan 2008 Tarihli Para-Kredi Koordinasyon Kurulu, 2008/4 Sayılı Tasarım Desteği Hakkında Tebliğ.

11 Nisan 2008 Tarihli Para-Kredi Koordinasyon Kurulu, 2008/4 Sayılı Tasarım Desteği Hakkında Tebliğe İlişkin Uygulama Usul ve Esaslarına Ait Genelge.

12 Mart 2009 Tarihli 27167 Sayılı Resmi Gazete, 1 seri No'lu 3218 Sayılı Serbest Bölgeler Kanunu Genel Tebliği.

03 Temmuz 2009 Tarihli 27277 Sayılı Resmi Gazete, 4 Seri No'lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği.

18 Ağustos 2010 Tarihli 27676 Sayılı Resmi Gazete, 2010/6 Sayılı Yurt Dışı Birim, Marka Ve Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ.

23 Eylül 2010 Tarihli 27708 Sayılı Resmi Gazete, 2010/8 Sayılı Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ.

07 Ekim 2010 Tarihli 27722 Sayılı Resmi Gazete, 2010/4 Sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ.

13 Ocak 2011 Tarihli 27846 Sayılı Resmi Gazete, 6102 Türk Ticaret Kanunu.

21 Mart 2011 Tarihli 27881 Sayılı Resmi Gazete, 2011/1 Sayılı Pazar Araştırması ve Pazara Giriş Desteği Hakkında Tebliğ.

19 Haziran 2012 Tarihli 28328 Sayılı Resmi Gazete, 2012/3305 Sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar.

27 Ocak 2013 Tarihli 28541 Sayılı Resmi Gazete, Ticaret Sicil Yönetmeliği.

26 Nisan 2014 Tarihli 28983 Sayılı Resmi Gazete, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Uygulama Tebliği.

16 Ağustos 2014 Tarihli 29090 Sayılı Resmi Gazete, 2014/4 Sayılı Sektörel Nitelikli Uluslararası Yurt İçi Fuarların Desteklenmesine İlişkin Karar.

27 Ağustos 2014 Tarihli 29101 Sayılı Resmi Gazete, 2006/4 Sayılı Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması, Türk Malı İmajının Yerleştirilmesi ve Turquality'nin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ.

04 Eylül 2014 Tarihli 29109 Sayılı Resmi Gazete, 2014/8 Sayılı Pazara Giriş Belgelerinin Desteklenmesine İlişkin Karar'ın Uygulama Usul ve Esasları Genelgesi.

31 Aralık 2014 Tarihli 29222 Sayılı Resmi Gazete, 2015/24 Sayılı Uluslararası Gözetim Şirketi Statüsüne İlişkin Tebliğ.

02 Haziran 2015 Tarihli 29374 Sayılı Resmi Gazete, 2015/8 Sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi Hakkında Karar'ın Uygulama Usul Ve Esaslarına İlişkin Genelge.

02 Şubat 2016 Tarihli 2010/8 Sayılı Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ'in Uygulama Usul Ve Esasları Genelgesi.

10 Ağustos 2016 Tarihli 29797 Sayılı Resmi Gazete, 4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği.

24 Kasım 2016 Tarihli 2011/1 Sayılı Pazar Araştırması Ve Pazara Giriş Desteği Hakkında Tebliğin Uygulama Usul Ve Esaslarına İlişkin Genelge.

31 Aralık 2016 Tarihli 29935 Sayılı Resmi Gazete, Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ.

01 Temmuz 2017 Tarihli Para-Kredi Koordinasyon Kurulu, 2017/4 Sayılı Yurt Dışında Gerçekleştirilen Fuar Katılımlarının Desteklenmesine İlişkin Karar.

01 Temmuz 2017 Tarihli Para-Kredi Koordinasyon Kurulu, Yurt Dışında Gerçekleştirilen Fuar Katılımlarının Desteklenmesine İlişkin Karar'ın Uygulama Usul Ve Esasları Genelgesi.

12 Haziran 2018 Tarihli 30449 Sayılı Resmi Gazete, 1 seri No'lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ.

18 Aralık 2018 Tarihli 476 Sayılı Cumhurbaşkanı Kararı.

31 Aralık 2019 Tarihli 30995 Sayılı Resmi Gazete, 2020/9 Sayılı Kullanılmış veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişin Tebliğ.

18 Mayıs 2020 Tarihli 31112 Sayılı Resmi Gazete, 2564 Döviz Kazandırıcı Hizmet Sektörleri Markalaşma Destekleri Hakkında Karar.

https://www.oaib.org.tr/tr/devlet-yardimlari-yurt-disi-fuar-destekleri-fuar-mevzuati.html, s. 6, (18. 09.2020).

Holding Kuruluşu, Holdinglerin Ekonomik ve Mali Bakımlardan Değerlendirilmesi, https://vektordenetim.com/tr/yazarlar/namik-ozyilmaz/holding-kurulusu-holdinglerin-ekonomik-ve-mali-bakimlardan-degerlendirilmesi/, s. 2, (18.09.2020)

Transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı, https://www.verginet.net/ FrameChild.aspx?ID=5318, s. 3, (22.09.2020).

Strateji Kavramı Ve Yönetimde Stratejinin Rolü, https://www.ataaof.edu.tr/ Dosyalar/HalklalliskilerdeStratejiVePlanlama.pdf, (24.05.2020)

Yatırım Teşvik Sistemi Yatırımlarda Devlet Yardımları, https://www.sanayi.gov.tr/destek-ve-tesvikler/yatirim-tesvik-sistemleri/md0103011615, (14.08.2020).

Yabancı Kurumlara Yapılan Ödemelerde Kurumlar Vergisi, http://www.nexiaturkey.com. tr/sites/default/files/Yabanc%C4%B1%20Kurumlara%20Yap%C4%B1lan%20%C3%96demelerde%20Kurumlar%20Vergisi.pdf, s.16, (25.10.2020).

5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu Tasarısı ve Gerekçesi, https://www.gib.gov.tr/ sites/default/files/fileadmin/mevzuatek/eski/kurumlarvertumtaslak.htms.19, (12.10.2020).

STRATEJİK YÖNETİM VE ÇEVRE YÖNETİMİ EKSENİNDE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ

Dr. Çağlar Eren AYAZ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-83-7

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Ekim 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Bu kitap, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalında Prof. Dr. Hikmet YAVAŞ danışmanlığında hazırlanan "Türkiye'de Büyükşehir Belediyelerinin Çevre Yönetimi ile İlgili Stratejik Plan Hedeflerine Ulaşma Düzeylerinin Yıllık Faaliyet Raporları Aracılığıyla İzlenmesi" isimli doktora tezinden türetilmiştir.

Eşim ve oğluma;

ÖNSÖZ

İnsanlık tarihi, aynı zamanda çevrenin kaynak olarak kullanımının da tarihidir. Avcı toplayıcı topluluklardan bugüne, çevre her zaman insan faaliyetleri için bir kaynak teşkil etmiştir. Bu kaynağın sonsuz olmadığı, korunmaya ihtiyacı olduğu, kendini yenileme hızının sınırlı olduğu, kirletildiğinde veya dengesi bozulduğunda eski halini almasının zor, zaman zaman imkansız olduğu ise oldukça geç fark edilmiştir. Sanayileşme ve buna bağlı olarak kentleşme, çevre üzerindeki baskıyı artıran, bozulmayı hızlandıran ve doğal kaynakların tükenmesine sebep olan en önemli faktörler arasında gösterilebilir. Kentlerde nüfusun artmasıyla artan sorunlar, yeni çözüm yollarını gerektirmiş, büyük şehirlere özel yönetim modelleri geliştirilmiş, bu yolla kentsel ve dolayısıyla çevresel sorunların üstesinden gelinmeye çalışılmıştır. Büyükşehir belediyelerinin kurulması da bu arayışın bir sonucudur. Kentsel hizmetler ile birlikte çevresel görevleri de bulunan büyükşehir belediyeleri, çağdaş yönetim teknikleriyle bu konuları ele almalıdır. Mekan ve zaman sınırı tanımayan çevre sorunlarının kaynağında önlenmesi veya önlenemiyorsa giderilmesi, büyükşehir belediyelerinin en önemli sorumlulukları arasında yer almaktadır. Bu anlayıştan hareketle, bu çalışma büyükşehir belediyelerini stratejik yönetim ve çevre yönetimi ekseninde ele almaktadır. Çalışma; stratejik yönetim ve çevre yönetimi konularında detaylı bilgiler sağlamanın yanı sıra, büyükşehir belediyelerinin bu çerçevedeki uygulamalarını ve bu uygulamaların başarı düzeylerini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Stratejik yönetim ve çevre yönetimi konularının kavramsal çerçevesinin yanı sıra Türkiye'deki uygulamalarını ve yasal dayanaklarını içeren bu çalışma, büyükşehir belediyelerinin çevre yönetimine ilişkin stratejik bakış açısını ve uygulama sonuçlarını da nitel ve nicel verilerle ortaya koymaktadır.

Çalışma bir doktora tezinden türetilmiş olduğundan, öncelikle tez, daha sonra kitap olarak değerli okurlar ile buluşturulmasını sağlayan sayın hocalarımın bu katkılarını tarihe not düşmek adına; çalışmanın yürütülmesinde yol göstericiliği ve daimi desteği olan değerli danışman hocam Prof. Dr. Hikmet YAVAŞ, çalışmanın fikrî olarak ortaya çıkması ve şekillenmesinde büyük pay sahibi olan Doç. Dr. Filiz Tufan EMİNİ KURTULUŞ, daimi katkılarıyla çalışmanın yönünü her zaman doğruya çeviren Dr. Öğretim Üyesi Şermin ATAK ÇOBANOĞLU ve çalışmam hakkında sunmuş olduğu olumlu görüşleriyle beni onurlandıran Prof. Dr. Şeniz ANBARLI BOZATAY hocalarıma teşekkürlerimle.

Çağlar Eren AYAZ

Balıkesir, 2021

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
GİRİŞ 1

İKİNCİ BÖLÜM
KURAMSAL ÇERÇEVE 5
2.1. KAVRAMSAL AÇIDAN STRATEJİ 5
2.1.1. Strateji 5
2.1.2. Strateji ile İlişkili Kavramlar 8
2.2. STRATEJİK YÖNETİM 9
2.2.1. Dünyada Stratejik Yönetim Anlayışının Gelişimi 11
2.2.2. Stratejik Yönetim Süreci 13
2.3. KAMU YÖNETİMİNDE STRATEJİK YÖNETİM VE STRATEJİK PLANLAMA 20
2.3.1. Kamu Yönetimi ve Yeni Kamu Yönetimi 21
2.3.2. Stratejik Yönetim ve Stratejik Planlamanın Kamu Yönetiminde Uygulanması 22
2.3.3. Yerel Yönetimlerde Stratejik Yönetim ve Stratejik Planlama 25
2.3.4. Değerlendirme 26
2.4. TÜRK KAMU YÖNETİMİNDE STRATEJİK YÖNETİM VE STRATEJİK PLANLAMA 27
2.4.1. Türk Kamu Yönetiminde Stratejik Yönetim ve Stratejik Planlamanın Gelişimi 28
2.4.2. Türk Kamu Yönetiminde Stratejik Yönetim ve Stratejik Planlamanın Yasal Çerçevesi 39
2.4.3. Merkezi Yönetimde Stratejik Yönetim ve Stratejik Planlama 44
2.4.4. Yerel Yönetimlerde Stratejik Yönetim ve Stratejik Planlama 46
2.4.5. Değerlendirme 52
2.5. TÜRKİYE'DE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNİN ÇEVRE YÖNETİMİNE İLİŞKİN GÖREVLERİ 53
2.5.1. Çevre ve Çevre Sorunları 53
2.5.2. Çevre Politikası 54
2.5.3. Çevre Yönetimi 55
2.5.4. Türkiye'de Çevre Yönetimi 55
2.5.5. Değerlendirme 83

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ 85
3.1. ÇALIŞMANIN AMACI, ÖNEMİ, KAPSAMI, SINIRLILIKLARI VE YÖNTEMİ 85
3.1.1. Çalışmanın Amacı 85
3.1.2. Çalışmanın Önemi 86
3.1.3. Çalışmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları 87

3.1.4. Çalışmanın Yöntemi 91
3.2. LİTERATÜR TARAMASI 96

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ARAŞTIRMA BULGULARI 99
3.1. BULGULAR 99
3.1.1. Adana Büyükşehir Belediyesi 99
3.1.2. Ankara Büyükşehir Belediyesi 113
3.1.3. Antalya Büyükşehir Belediyesi 125
3.1.4. Aydın Büyükşehir Belediyesi 137
3.1.5. Balıkesir Büyükşehir Belediyesi 144
3.1.6. Bursa Büyükşehir Belediyesi 158
3.1.7. Denizli Büyükşehir Belediyesi 171
3.1.8. Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi 180
3.1.9. Erzurum Büyükşehir Belediyesi 187
3.1.10. Eskişehir Büyükşehir Belediyesi 188
3.1.11. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi 204
3.1.12. Hatay Büyükşehir Belediyesi 215
3.1.13. İstanbul Büyükşehir Belediyesi 223
3.1.14. İzmir Büyükşehir Belediyesi 235
3.1.15. Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi 247
3.1.16. Kayseri Büyükşehir Belediyesi 256
3.1.17. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 267
3.1.18. Konya Büyükşehir Belediyesi 277
3.1.19. Malatya Büyükşehir Belediyesi 289
3.1.20. Manisa Büyükşehir Belediyesi 298
3.1.21. Mardin Büyükşehir Belediyesi 301
3.1.22. Mersin Büyükşehir Belediyesi 314
3.1.23. Muğla Büyükşehir Belediyesi 336
3.1.24. Ordu Büyükşehir Belediyesi 342
3.1.25. Sakarya Büyükşehir Belediyesi 358
3.1.26. Samsun Büyükşehir Belediyesi 365
3.1.27. Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi 378
3.1.28. Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi 383
3.1.29. Trabzon Büyükşehir Belediyesi 390
3.1.30. Van Büyükşehir Belediyesi 400
3.1.31. Genel Değerlendirme 408

BEŞİNCİ BÖLÜM
SONUÇ VE ÖNERİLER 415

KAYNAKÇA 419

KAYNAKÇA

Bildiri ve Makaleler

Acar, A. (2003). "Stratejik Yönetim ve Kamuda Uygulanan Stratejiler". *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 3*(6), 1-15.

Alıcı, O. V., Kızılboğa Özaslan, R. (2018). "Su ve Kanalizasyon İdarelerinin Performans Göstergelerinin Uygulanabilirliğinin Analizi". *Strategic Public Management Journal, 4*(8), 35-51.

Altan, Y., Kerman, U., Aktel, M., Öztop, S. (2013). "Kamu Yönetiminde Strarejik Planlama: Büyükşehir Belediyeleri Örneği". *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18*(3), 111-130.

Arıkboğa, E. (2013). "Geçmişten Geleceğe Büyükşehir Belediye Modeli". *Yerel Politikalar, 1*(3), 48-96.

Atmaca, Y. (2013). "Optimal Belediye Büyüklüğü ve Yeni Büyükşehir Belediye Yasası". *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3*(2), 168-184.

Aykaç, B., Altunok, H. (2014). "Türk Yönetim Sistemini Etkileyen Yabancı Uzman Raporları Üzerine Bir İnceleme: Mook ve Podol Raporlarında Yöneticilik". *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1*(1), 1-18.

Aykaç, B., Yayman, H.; Özer, M. A. (2003). "Türkiye'de İdari Reform Hareketlerinin Eleştirel Bir Tahlili". *Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*(2), 153-179.

Backoff, R., Wechsler, B., Crew, R. E. (1993). "The Challenge of Strategic Management in Local Government". *Public Administration Quarterly, 17*(2), 127-144.

Bağdigen, M., Avcı, M. (2013). "Kamu İdarelerinde Stratejik Plan Uygulamasına Yönelik Ampirik Bir Analiz". *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9*(2), 35-64.

Barca, M. (2005). "Stratejik Yönetim Düşüncesinin Evrimi: Bilimsel Bir Disiplinin Oluşum Hikayesi". *Yönetim Araştırmaları Dergisi, 5*(1), 7-38.

Barca, M., Balcı, A. (2006). "Kamu Politikalarına Nasıl Stratejik Yaklaşılabilir?" *Amme İdaresi Dergisi, 39*(2), 29-50.

Batal, S. (2012). "Türkiye'de Yönetim Kültürünün Dönüşümü ve Yeni Kamu Yönetimi Anlayışının Temel Dinamikleri". *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, 4*(1), 223-234.

Baykan, B. G., Özer, Y. B. (2016). "Belediyelerin Stratejik Planlarında Çevre: İstanbul Ölçeğinde Bir Değerlendirme". *Strategic Public Management Journal*(4), 95-102.

Bayraktar, B. B., Kakırman Yıldız, A. (2007). "Kurumsal Bilginin Stratejik Planlama Sürecinde Kullanılması: Bir İlçe Belediyesi Örneği". *Bilgi Dünyası, 8*(2), 280-296.

Becerikli, S. Y. (2000). "Stratejik Yönetim Planlaması: 2000'li Yıllarda İşletmeler İçin Yeni Bir Açılım". *Amme İdaresi Dergisi, 33*(3), 97-109.

Berry, F. S. (1994). "Innovation in Public Management: The Adoption of Strategic Planning". *Public Administration Review, 54*(4), 322-330.

Berry, F. S., Wechsler, B. (1995). "State Agencies' Experience with Strategic Planning: Findings from a National Survey". *Public Administration Review, 55*(2), 159-168.

Bevir, M., Rhodes, R. A., Weller, P. (2003). "Traditions of Governance: Interpreting the Changing Role of the Public Sector in Comparative and Historical Perspective". *Public Administration*(81), 1-30.

Bircan, İ. (2012). "Kamu Kesiminde Stratejik Yönetim ve Vizyon". *Planlama Dergisi*(Özel Sayı), 11-20.

Bolton, N., Leach, S. (2002). "Strategic Planning in Local Government: A Study of Organisational Impact and Effectiveness". *Local Government Studies, 28*(4), 1-21.

Boyne, G. A., Walker, R. M. (2004). "Strategy Content and Public Service Organizations". *Journal of Public Administration Research and Theory, 14*(2), s. 231-252.

Boyne, G. A., Walker, R. M. (2010). "Strategic Management and Public Service Performance: The Way Ahead". *Public Administration Review*(Special Issue), 185-192.

Bozlağan, R., Akçakaya, O. (2016). "Stratejik Yönetim Yaklaşımı ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planları Üzerine Bir İnceleme". *Ardahan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*(3), 99-119.

Bracker, J. (1980). "The Historical Development of the Strategic Management Concept". *Academy of Management Review, 5*(2), 219-224.

Bryant, S. (1997). "Strategic Management: Developing and Realizing a Strategic Vision". *Public Management, 79*(10), 28-32.

Bryson, J. M. (1988). "A Strategic Planning Process for Public and Non-Profit Organizations". *Long Range Planning, 21*(1), 73-81.

Bryson, J. M.; Roering, William D. (1987). "Applying Private-Sector Strategic Planning in the Public Sector". *Journal of American Planning Association, 53*(1), 9-22.

Bryson, J. M.; Roering, William D. (1988). "Initiation of Strategic Planning by Governments". *Public Administration Review, 4*(6), 995-1004.

Canpolat, H. (2010). "İl Düzeyinde Stratejik Planlama ve Sivas İli Uygulamalarının Değerlendirilmesi". *Maliye Dergisi*(159), 1-20.

Canpolat, H., Cangir, M. (2010). "Değişen Dünyada Kamu Yönetiminin Geleceği ve Türkiye'nin Reform Gündemi: Devletin Daha Fazla Demokratikleşmesi". *Türk İdare Dergisi*(466), 25-45.

Cebeci, A. (2013). "2000'li Yıllarda Türkiye'deki Kamu Yönetimi Değişimini Çözümlemek". *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, XXXV*(II), 175-206.

Coşkun, B. (2005). "Türkiye'de Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma Tarihsel Geçmiş ve Genel Bir Değerlendirme". *Türk İdare Dergisi*(448), 13-47.

Coşkun, B.; Pank Yıldırım, Ç. (2018). "Türkiye'de Stratejik Planlama: Son Dönem Gelişmelerin İncelenmesi". *Strategic Public Management Journal, 4*(8), 1-16.

Coşkun, S. (2011). "Kamu Yönetiminde Stratejik Plan Uygulamaları: ABD Örneği". *Amme İdaresi Dergisi, 44*(1), 113-134.

Çağatay, U., Yıldız, H. (2012). "Belediyelerin Çevre Yönetimi Üzerine Açık Kaynak Kodlu Bir Kent Bilgi Sistemi Uygulaması". *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(34), 173-184.

Çavuş, M. F., Tancı, N. (2013). "Yeşil İşletme ve Çevre Yönetim Sistemleri". *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi, 48*(1), 73-82.

Çoban, B.; Karakaya, Y. E. (2010). "Geleceği Planlamada Stratejik Yönetim ve SWOT Analizi: Kavramsal Yaklaşımlar". *e-Journal of New World Sciences Academy, 5*(4), 342-352.

Dağlar, H. (2019). "Stratejik Planlama Kapsamında Türkiye'deki Üniversitelerin Stratejik Amaçlarının Analizi". *Journal of Emerging Economics and Policy, 4*(1), 1-12.

Demir, C., Yılmaz, M. K. (2010). "Stratejik Planlama Süreci ve Örgütler Açısından Önemi". *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 25*(1), 69-88.

Denhardt, R. B. (1985). "Strategic Planning in State and Local Government". *State and Local Government Review, 17*(1), 174-179.

Doğan, K. C. (2011). "Kamu İdarelerinde Yönetsel Denetim Süreci ve Stratejik Planlama İlişkisi: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği". *Türk İdare Dergisi*(470), 67-92.

Doğan, K. C. (2014). "Türkiye'de 1980 Sonrası Kamu Yönetiminde Reform Politikalarına Yön Veren Kavramsal/Teorik Düşünceler ve Kurumsal Düzenlemeler". *Türk İdare Dergisi*(479), 123-154.

Doğan, M., Doğan, M., Palabıyık, M. (2020). "Büyükşehir Yönetim Modeline Geçişin Acil Durum Yönetim Birimleri Üzerindeki Etkisi: Kahramanmaraş İtfaiyesi Örneği". *KAYFOR 17 Bildiriler Kitabı*, (s. 1149-1162). Karaman.

Durna, U., Eren, V. (2002). "Kamu Sektöründe Stratejik Yönetim". *Amme İdaresi Dergisi, 35*(1), 55-75.

Dursun, H. (2004). "Kamuda Toplam Kalite Yönetimi (TKY) Uygulamasında Elde Edilen Faydalar". *Türk İdare Dergisi*(442).

Eadie, D. C. (1983). "Putting a Powerful Tool to Practical Use: The Application of Strategic Planning in the Public Sector". *Public Administration Review, 43*(5), 447-452.

Efe, Ş. (2012). "Kamuda Stratejik Planlamaya Dayalı Performans Yönetimi: Türkiye Uygulaması ve Sorunlar". *Sayıştay Dergisi*(87), 121-142.

Emini, F. T., Ayaz, Ç. E. (2020). "Devlet Üniversitelerinin Misyon ve Vizyon Bildirimlerinde İnovasyon: Nitel Bir Analiz". *KAYFOR 17 Bildiriler Kitabı*, (s. 58-68). Karaman.

Eren, V., Orhan, U., Dönmez, D. (2014). "Üniversitelerde Stratejik Planlama Süreci: Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Karşılaştırmalı Bir Araştırma". *Amme İdaresi Dergisi, 47*(2), 121-143.

Fedai, R. (2016). "Devlet Planlama Teşkilatından Kalkınma Bakanlığına: Planlama Anlayışında Yaşanan Değişim". *Sosyal Bilimler Dergisi*(9), 410-422.

Genç, F. N. (2009). "Türk Kamu Yönetiminde Stratejik Planlama". *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(23).

Goold, M. (1991). "Strategic Control in the Decentralized Firm". *Sloan Management Review, 32*(2), 69-81.

Grigoroudis, E., Orfanoudaki, E., Zopounidis, C. (2012). "Strategic Performance Measurement in a Healthcare Organisation: A Multiple Criteria Approach Based on Balenced Scorecard". *Omega*(40), 104-119.

Güçlü, N. (2003). "Stratejik Yönetim". *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23*(2), 61-85.

Güner, S. (2005). "Stratejik Yönetim Anlayışı ve Kamu Yönetimi". *Türk İdare Dergisi*(446), 61-78.

Güngör, Ş., Kutlu, Ö. (2018). "Yerel Yönetimlerde Stratejik Yönetim Yaklaşımı". *Kent Kültürü ve Yönetimi, 11*(2), 305-316.

Gürer, H. (2006). "Stratejik Planlamanın Temelleri ve Türk Kamu Yönetiminde Uygulanmasına Yönelik Öneriler". *Sayıştay Dergisi*(63), 91-105.

Güven, A. (2014). "Kamu Yönetiminde Geleceğin İnşasında Stratejik Bakış". *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi, 2*(2), 63-80.

İzci, F., Turan, M. (2013). "Türkiye'de Büyükşehir Belediyesi Sistemi ve 6360 Sayılı Yasa İle Büyükşehir Belediyesi Sisteminde Meydana Gelen Değişimler: Van Örneği". *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18*(1), 117-152.

Kalağan, G. (2010). "Cumhuriyet Dönemi Türk Kamu Bürokrasisi'nde Yeniden Yapılanma ve Yönetsel Reform Çalışmaları". *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 2*(1), 65-84.

Kara, B. (2006). "Türkiye'de Personel Reformu Çalışmalarının Altyapısı: 1930-60 Yılları Arasında Yabancı Uzmanların Kamu Yönetimine İlişkin Hazırladıkları Raporlar". *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 30*(2), 149-162.

Karacan, E. (2013). "ABD'de Performans Bütçe Yönetimi". *Sayıştay Dergisi*(89), 61-90.

Karasu, M. A. (2013). "6360 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ve Olası Etkileri - Şanlıurfa Örneği". *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 15*(1), 1-17.

Kaya, F. (2016). "Türkiye Cumhuriyeti'nde Yapılan İdari Reform Çalışmalarının Karşılaştırmalı Analizi". *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(48), 165-180.

Kayar Çelik, B., Aytar, O. (2019). "Örgütlerde Stratejik Yönetim Farkındalığı: Kırşehir İli Örneği". *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 6*(8), 129-146.

Kenk, K., Haldma, T. (2016). "Performance Management within the Public Accountability Framework in Estonian Locam Governments". *ZögU - Zeitschrift für öffentliche und gemeinwirtschaftliche Unternehmen, 39*(1-2), 102-113.

Kerman, U., Altan, Y., Öztop, S. (2012). "Büyükşehir Belediyeleri ve İl Özel İdarelerinde Stratejik Planlama: Ankara, İstanbul ve İzmir Örneği". *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, 4*(1), 89-100.

Kılınç, A. (2018). "Türkiye'de Kamu Yönetimini Geliştirme Açısından Neumark Raporu". *ASSAM UHAD*(11), 15-23.

Kırılmaz, M. (2013). "Kamu Kurumlarında Stratejik Yönetim: İçişleri Bakanlığı Örneği". *Türk İdare Dergisi*(477), 145-180.

Kırılmaz, M. (2014). "Türk Kamu Yönetiminde Stratejik Yönetimin İçselleştirilmesi Sorunu: Stratejik Plan Model Önerisi". *Türk İdare Dergisi*(478), 285-322.

Kızılboğa, R., Batal, S. (2012). "Türkiye'de Çevre Sorunlarının Çözümünde Yerel Yönetimlerin Rolü ve Önemi". *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9*(20), 191-212.

Korkusuz, M. H., Kutluk, E. (2015). "Stratejik Yönetim Sürecinde Krizler ve Örgüt Üzerindeki Psikolojik Etkileri". *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(7), 21-33.

Kutlu, Ö., Kocaoğlu, M. (2010). "Yerel Yönetimlerde Stratejik Yönetim Anlayışı: Konya İl Özel İdaresi Örneği". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(23), 137-148.

Küçük, F.; Karaçizmeli Güzeler, A. (2009). "Stratejik Planlama ve Stratejik Yönetim Açısından Örgütte Uygulanan İnsan Kaynakları Stratejileri". *e-Journal of New World Sciences Academy, 4*(2), 142-153.

Leblebici, D. N.; Erkul, E. (2008). "Planlı Kalkınma Deneyiminden Stratejik Planlamaya Geçiş: Türkiye Örneği". *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 26*(1), 269-285.

Mamur Işıkçı, Y. (2017). "Türkiye'de İdari Reform Çalışmalarının Tarihsel Perspektif Açısından Değerlendirilmesi". *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5*(1), 167-192.

Mamur Işıkçı, Y. (2018). "Avrupa Birliği'nde Bölge Yönetimleri: İki Örnek ve Türkiye İçin Bir Değerlendirme". *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10*(28), 201-236.

Maviş, F. (1988). "Stratejik Yönetim Modeli". *Eskişehir Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, IV*(1), 135-147.

McMahon, L., Phillimore, J. (2013). "State and Territory Government Strategic Plans: Exercises in Managing, Monitoring and Marketing". *Australian Journal of Public Administration, 72*(4), 404-418.

Muşmul, G.; Yaman, K. (2018). "Çevre ve Ekonomi İlişkisi Üzerine Genel Bir Değerlendirme". *Ekonomi, İşletme ve Yönetim Dergisi, 2*(1), 66-86.

Nalcı Arıbaş, N. (2013). "Kamuda Stratejik Planlamanın 'Katılımcılık' Boyutu". *Akademik Yaklaşımlar Dergisi, 4*(1), 80-100.

Nedelea, Ş., Paun, L. A. (2009). "The Importance of the Strategic Management Process in the Knowledge-Based Economy". *Review of International Comparative Management, 10*(1), 95-105.

Orhan, G. (2013). "Türkiye'de Çevre Politikaları: Değişen Söylemler, Değişmeyen Öncelikler". *Memleket Siyaset Yönetim*(19-20), 1-24.

Önder, M., Aydın, G. (2016). "Türk Kamu Yönetiminde Stratejik Yönetim: Kronik Uygulama Sorunsalı ve Yeni Perspektifler". *Uluslararası Yönetim Araştırmaları Dergisi, 2*(3), 225-239.

Özen, A., Atılgan Yaşa, A., Demirhan, H. (2016). "Katılımcı Bütçeleme Anlayışı Çerçevesinde İzmir Büyükşehir Belediyesinin 2015-2019 Stratejik Planının Değerlendirilmesi". *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 15*(59), 1296-1310.

Özer, M. A., Bozkurt, P. (2017). "Kamu Kurumlarında Stratejik Yönetim Uygulaması Olarak Stratejik Planlar". *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(9), 174-188.

Öztaş, C., Zengin, E. (2008). "Yerel Yönetimler ve Çevre". *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*(54), 181-200.

Padovani, E., Young, D. W., Heichlinger, A. (2018)." Implementing Local Government Strategies: A Framework for Action". *International Journal of Business and Management, 13*(4), 73-86.

Plant, T. (2009). "Strategic Planning For Municipalities: Ensuring Progress and Relevance". *Performance Improvement, 48*(5), 26-35.

Poister, T. H, Streib, G. (2005). "Elements of Strategic Planning and Management in Municipal Government: Status after Two Decades". *Public Administration Review, 65*(1), 45-56.

Poister, T. H., Pitts, D. W., Edwards, L. H. (2010). "Strategic Management Research in the Public Sector: A Review, Synthesis and Future Directions". *The American Review of Public Administration, 40*(5), 522-545.

Popa, I., Dobrin, C., Popescu, D. (2012). "Models for Strategic Performance Control and Evaluation of the Company". *Management Research and Practice, 4*(1), 45-50.

Roth, W. F. (2015). "Strategic Planning as an Organization Design Exercise". *Performance Improvement, 54*(6), 6-12.

Sakin, U. (2018). "Stratejik Yönetimin Kamuda Uygulanması: Türkiye'de Yaşanan On Sorun". *Strategic Public Management Journal, 4*(7), 83-96.

Schreyögg, G., Steinmann, H. (1987). "Strategic Control: A New Perspective". *Academy of Management Review, 12*(1), 91-103.

Sevinç, B. (2014). "Strateji Kavramı ve Örgütlerde Bir Yönetim İlkesi Olarak Kullanılması". *Türk İdare Dergisi*(479), 213-242.

Sevinç, H. (2014). "Değişim ve Kurumsal Yapılandırma Süreci: Merkezi Hükümet Teşkilatı Araştırma Projesi (MEHTAP)". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7*(35), 730-747.

Sobacı, M. Z. (2006). "Türkiye'de Kamu Yönetimi Reformlarının "Yeni Kamu İşletmeciliği" Perspektifinden Bir Değerlendirmesi". *Akademik Araştırmalar Dergisi, 7*(28), 71-86.

Sobacı, M. Z. (2008). "Stratejik Yönetmi ve Türk Kamu Yönetiminde Uygulanabilirliği Üzerine Değerlendirmeler". *Yönetim Bilimleri Dergisi, 6*(1), 103-119.

Songür, N. (2008). "Belediyelerin Stratejik Planlama Sürecindeki Gereklilikleri Yerine Getirme Durumları Üzerine Bir Araştırma". *Çağdaş Yerel Yönetimler, 17*(4), 63-86.

Songür, N. (2009). "Belediyelerin Stratejik Planlama Yaklaşımına Bakış Açıları". *Çağdaş Yerel Yönetimler, 18*(4), 27-52.

Songür, N. (2015). "Türk Kamu Yönetiminde Stratejik Planlama ve Uygulamalara İlişkin Genel Bir Değerlendirme". *Strategic Public Management Journal*(1), 56-78.

Söyler, İ. (2007). "Kamu Sektöründe Stratejik Yönetim Uygulanabilir mi? (Engeller/Güçlükler)". *Maliye Dergisi*(152), 103-115.

Tatlı, M., Üstün, F. (2018). "BİST 100 Endeksindeki Firmaların Misyon, Vizyon, Örgütsel Değer ve Stratejik Amaçlarının İçerik Analizi". *Ekonomi, Politika & Finans Araştırmaları Dergisi, 3*(1), 18-31.

Toprak, D. (2006). "Sürdürülebilir Kalkınma Çerçevesinde Çevre Politikaları ve Mali Araçlar". *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2*(4), 146-169.

Tunç, A. (2015). "Türkiye'de Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Değişimin Bir Simgesi Olarak 'Stratejik Planlama ve Yönetimi'". *ASSAM UHAD*(3), 69-86.

Turan, M., Güler, S., Güler, M. (2013). "Belediye Yönetimine Katılım Bakımından Stratejik Planların Değerlendirilmesi". *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18*(2), 241-267.

Usta, A. (2014). "Kamu Kurumlarında Straetjik Planlama: Önemi, Bileşenleri, Evreleri ve Uygulanabilirliği". *ASSAM UHAD*(2), 31-53.

Usta, A. (2017). "Yönetsel Bir Araç Olarak Kamu Organizasyonlarında Stratejik Planlama ve Kurumsal Performans Ölçümü Açısından Önemi". *Türk İdare Dergisi*(485), 839-872.

Ünal, M. C. (2013). "Kamu Örgütleri Ne Kadar Stratejik Yönetilebilir? Strateji Kavramı, Stratejik Planlama/Yönetim, Kamu Sektöründe Uyum ve Çelişkiler". *Amme İdaresi Dergisi, 46*(2), 25-43.

William, F. R. (2015). "Strategic Planning as an Organization Design Exercise". *Performance Improvement, 54*(6), 6-12.

Worall, L., Collinge, C., Bill, T. (1998). "Managing Strategy in Local Government". *International Journal of Public Sector Management, 11*(6), 472-493.

Yalçın, A. Z. (2009). "Küresel Çevre Politikalarının Küresel Kamusal Mallar Perspektifinden Değerlendirilmesi". *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12*(21), 288-309.

Yavaş, H. (2011). "Türkiye'de Siyasi Partilerin Küresel Çevre Sorunlarına Yaklaşımları". *Yönetim Bilimleri Dergisi, 9*(1), 199-214.

Yıldız, R. (2013). "Belediyelerde Stratejik Planlamanın Uygulanabilirliği: Fatih Belediyesi Örneği". *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi, 5*(18), 39-62.

Yüksel, F. (2002). "Sürekli Değişen Kentsel Faktörler Karşısında Yerel Yönetimlerde Stratejik Planlama Gereği". *Çağdaş Yerel Yönetimler, 11*(1), 31-41.

Zengin, E., Esedov, A. (2010). "Çevre Sorunlarının Yerel Özellikleri ve Üsküdar Örneği". *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*(59), 149-178.

Zengin, O. (2014). "Büyükşehir Belediyesi Sisteminin Dönüşümü: Son On Yılın Değerlendirmesi". *Ankara Barosu Dergisi*(2014/2), 93-116.

Zeytin, M., Kırlıoğlu, H. (2014). "Çevre Yönetim Sistemi ve Yerel Yönetimler". *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2*(5), 238-254.

Zülfikar, H., Beken, N. (2014). B"elediyeler ve Çevre Hizmetleri Üzerine Analitik Bir Bakış: Türkiye Örneği". *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*(66-67), 75-100.

Tezler

Akçakaya, O. (2016). Stratejik Yönetim Yaklaşımı ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planları Üzerine Bir İnceleme. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yerel Yönetimler Anabilim Dalı, İstanbul.

Al-Garni, S. A. (1997). The Role of Strategic Planning in Improving Public Organizations' Performance. Unpublished Ph.D. thesis, University of Colorado, USA.

Büyük, K. (2009). Stratejik Performansın Ölçülmesi ve Geliştirilmesinde Kurumsal Başarı Karnesi ile Faaliyet Raporlarının Karşılaştırılması: Tepebaşı Belediyesi Örneği. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Sakarya.

Cebecioğlu, C. (2006). SWOT Analizi ve Bir İşletme Üzerine Uygulama. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü Strateji Bilimi Anabilim Dalı, Kocaeli.

Duman, N. (2016). Yerel Yönetimlerde Stratejik Planlama: Esenler Belediyesi Örneği (2010-2014 Yılları). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, İstanbul.

Edwards, L. H. (2011). Strategic Planning in Local Government: Is the promise of Performance a Reality? Unpublished Ph.D. thesis, Georgia State University, USA.

Eğe, M. (2006). Türkiye'de Özel Çevre Koruma Bölgelerinin Yönetim Sorunları: Pamukkale Özel Çevre Koruma Bölgesi Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Denizli.

Elma, R. (2010). Kamu Yönetiminde Kurumsal Dönüşüm ve Stratejik Liderlik. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Karaman.

Erdem, A. (2006). Stratejik Yönetim ve Kamu Örgütlerine Uygulanabilirliği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Mersin.

Ertan, Y. (2010). Stratejik Yönetimin Kamu Yönetimi Alanında Uygulanması ve Sorunları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Konya.

Görgün, A. (2017). Büyükşehir Belediyelerindeki Stratejik Planların DPT Kılavuzundaki Kriterlere Uygunluğunun İncelenmesi: Çukurova Bölgesi Örneği. Yayımlanmamış Doktora Tezi . Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı, Mersin.

Güngör, B. (2011). Yerel Yönetimlerde Stratejik Yönetim Yaklaşımı: Ankara ve Bursa Büyükşehir Belediyesinde Uygulanan Yöntemlerin Karşılaştırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Konya.

Kwon, M. (2006). Strategic Planning Utilization in Local Governments: Florida City Governments and Agencies. Unpublished Ph.D. thesis. The Florida State University College of Social Science, USA.

Sağlık, Ö. (2015). İstanbul'daki İlçe Belediyelerinin Stratejik Planları ile Performans Programlarında Bilgi ve Belge Odaklı Hizmetlerin Yeri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı, İstanbul.

Şahin, F. (2014). Türk Kamu Yönetiminde Stratejik Planlama: Sekiz Pilot Kuruluşun 2003-2013 Uygulamalarının Analizi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Ankara.

Yayman, H. (2005). Türkiye'nin İdari Reform Politiği. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Anabilim Dalı, Ankara.

Kitaplar

Akgemci, T. (2008). *Stratejik Yönetim.* Gazi Kitabevi, Ankara.

Al, H. (2008). *Yeni Kamu Yönetimi.* Değişim Yayınları, İstanbul.

Andersen, T. J. (2013). *Short Introduction to Strategic Management.* Cambridge University Press, Cambridge, UK.

Arslan, N. T.; Arslan, Erkan (2010). *Yeni Kamu Yönetimi ve Üst Kurullar.* Alfa Aktüel Yayıncılık, Bursa.

Ateş, H. (2011). Yeni Kamu İşletmeciliği Bağlamında Hesapverebilirlik. B. Parlak (ed.), *Kamu Yönetiminde Yeni Vizyonlar.* Alfa Aktüel Yayıncılık, Bursa.

Betz, F. (2010). *Yönetim Stratejisi.* Ü. Şensoy (çev.) TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları, Ankara.

Bozkurt, Ö., Ergun, T. (2014). *Kamu Yönetimi Sözlüğü.* S. Sezen (ed.) Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Ankara.

Bütüner, H. (2014). *Sistematik Stratejik Planlama.* Scala Yayıncılık, İstanbul.

Çevik, H. H. (2012). *Kamu Yönetimi.*Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Çomaklı, Ş. E., Ekici, K. M., Şahım, T. Z. (2007). *Geleceği Planlamada Stratejik Yönetim.* A-C Yayınevi, Ankara.

Di Napoli, T. P. (2003). *Local Government Management Guide, Strategic Planning.* New York State Comptroller, New York, USA.

Dinçer, Ö. (2004). *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası.* Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.

Dinçer, Ö.; Yılmaz, C. (2003). *Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma: 1 Değişimin Yönetimi İçin Yönetimde Değişim.* Başbakanlık Yayınları, Ankara.

Emini, F. T. (2018). *Kamu Yönetiminde Bilişim Sistemlerinin Strateji Geliştirme Amaçlı Kullanımı.* Ekin Yayınevi, Bursa

Eren, E. (2002). *İşletmelerde Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası.* Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.

Ergüzeloğlu Kilim, E. (2012). Kamu Yönetimi Disiplininde Planlamanın Konumu. H. Kavruk (ed.). *Kuram ve Yöntem Açısından Türkiye'de Kamu Yönetimi* (s. 767-783). TODAİE, Ankara.

Erkan, V. (2008). *Kamu Kuruluşlarında Stratejik Planlama: Türkiye Uygulaması ve Kuruluşlarda Başarıyı Etkileyen Faktörler.* Devlet Planlama Teşkilatı Yayınları, Ankara.

Ertürk, H. (2012). *Çevre Bilimleri.* Ekin Yayınevi, Bursa.

Eryılmaz, B. (2016). *Kamu Yönetimi.* Umuttepe Yayınları, Kocaeli.

Hinterhuber, H. H. (1984). *Stratejik İşletme Yönetimi.* L. Uraz (çev.) Erler Matbaası, İstanbul.

Jauch, L. R., Glueck, W. F. (1988). *Business Policy and Strategic Management.* McGraw-Hill, Singapore.

Jauch, L. R., Townsend, J. B. (1989). *Cases in Strategic Management and Business Policy.* McGraw-Hill, USA.

Keleş, R. (2016). *Kentleşme Politikası.* İmge Kitabevi, Ankara.

Keleş, R., Hamamcı, C., Çoban, A. (2015). *Çevre Politikası.* İmge Kitabevi, Ankara.

Kusek, J. Z.; Rist, R. C. (2010). *On Adımda Sonuç Odaklı İzleme ve Değerlendirme Sistemi.* Fersa Matbaacılık, Ankara.

Morden, T. (1993). *Business Strategy and Planning.* Berkshire, McGraw-Hill, UK.

Orhan, G. (2014). *Türkiye'de Yerel Yönetimler ve Çevre.* Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Özgür, H. (2004). Kamu Örgütlerinde Stratejik Yönetim. M. Acar, H. Özgür (ed.), *Çağdaş Kamu Yönetimi-II.* Nobel Yayıncılık, İstanbul.

Parlak, B., Ökmen, M. (2015). *Yerel Yönetimler.* Ekin Yayınevi, Bursa.

Parlak, B., Sobacı, Z. (2012). *Ulusal ve Küresel Perspektifte Kamu Yönetimi.* MKM Yayınları, Bursa.

Pearce II, J. A., Robinson Jr., R. B. (2015). *Stratejik Yönetim: Geliştirme, Uygulama ve Kontrol.* (M. Barca, Dü., & M. Barca, Çev.) Nobel Yayıncılık, Ankara.

Rosenbloom, D. H., Kravchuk, R. S.; Clerkin, R. M. (2009). *Public Administration.* McGraw-Hill, Singapore.

Shafritz, J. M., Russell, E. W.; Borick, C. P. (2017). *Kamu Yönetimini Anlamak.* N. Öztaş (çev.). Nobel Yayıncılık, Ankara.

Songür, N. (2011). *Kamu Yönetiminde Stratejik Planlama: İl Özel İdareleri Deneyimi.* Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Ankara.

Şahin, Y. (2017). *Yönetim Bilimi ve Türk Kamu Yönetimi.* Ekin Yayınevi, Bursa.

Şahin, Y. (2018). *Kentleşme Politikası.* Ekin Yayınevi, Bursa.

Şengül, R. (2016). *Yerel Yönetimler.* Umuttepe Yayınları, Kocaeli.

Ülgen, H., Mirze, S. K. (2007). *İşletmelerde Stratejik Yönetim.* Arıkan Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.

Wheelen, T. L., Hunger, J. D. (2004). *Strategic Management and Business Policy*. Pearson Practice Hall, New Jersey.

Diğer Kaynaklar

1961 Anayasası (1961). Resmi Gazete, 20.07.1961, *(10859)*.

2872 sayılı Çevre Kanunu (1983). Resmi Gazete, 11.08.1983, *(18132)*.

442 sayılı Köy Kanunu (1924). Resmi Gazete, 07.04.1924, *(68)*.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu (2003). Resmi Gazete, 24.12.2003, *(25326)*.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu (2004). Resmi Gazete, 23.07.2004, *(25531)*.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu (2005). Resmi Gazete, 04.03.2005, *(25745)*.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu (2005). Resmi Gazete, 31.03.2005, *(25772 Mükerrer)*.

5393 sayılı Belediye Kanunu (2005). Resmi Gazete, 31.07.2017, *(25874)*.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu (2010). Resmi Gazete, 19.12.2010, *(27790)*.

Adana Büyükşehir Belediyesi (2014a). *2015-2019 Stratejik Planı*. Erişim: 24.05.2019, https://www.adana.bel.tr/panel/uploads/stratejikplani_v/files/1557148141stratejikplan-2015-2019-1.pdf

Adana Büyükşehir Belediyesi (2014b). *2015 Yılı Performans Programı*. Erişim: 28.04.2020, https://www.adana.bel.tr/panel/uploads/performansprogrami_v/files/adana-performans-plani-2015.pdf

Adana Büyükşehir Belediyesi (2015). *2016 Yılı Performans Programı*. Erişim: 28.04.2020, https://www.adana.bel.tr/panel/uploads/performansprogrami_v/files/adana-performans-plani-2016.pdf

Adana Büyükşehir Belediyesi (2016). *2015 Yılı Faaliyet Raporu*. Erişim: 24.05.2019, https://www.adana.bel.tr/panel/uploads/yillikfaaliyetraporlari_v/files/faaliyet-raporu-2015.pdf

Adana Büyükşehir Belediyesi (2017a). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 24.05.2019, https://www.adana.bel.tr/panel/uploads/yillikfaaliyetraporlari_v/files/faaliyet-raporu-2016.pdf

Adana Büyükşehir Belediyesi (2017b). *2018 Yılı Performans Programı.* Erişim: 28.04.2020, https://www.adana.bel.tr/panel/uploads/performansprogrami_v/files/adana-performans-plani-2018.pdf

Adana Büyükşehir Belediyesi (2018a). *2017 Yılı Faaliyet Raporu*. Erişim: 24.05.2019 https://www.adana.bel.tr/panel/uploads/yillikfaaliyetraporlari_v/files/faaliyet-raporu-2017.pdf

Adana Büyükşehir Belediyesi (2018b). *2019 Yılı Performans Programı.* Erişim: 28.04.2020 https://www.adana.bel.tr/panel/uploads/performansprogrami_v/files/pp-19--28-aralik-dusuk-boyut.pdf

Adana Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 24.05.2019, https://www.adana.bel.tr/panel/uploads/yillikfaaliyetraporlari_v/files/2018-yili-faaliyet-raporu-hk--0nihai.pdf

Adana Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 11.08.2020,

https://www.adana.bel.tr/panel/uploads/yillikfaaliyetraporlari_v/files/2019-yili-faaliyet-raporu.pdf

Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği (2017). Resmi Gazete, 27.12.2017, *(30283)*.

Ankara Büyükşehir Belediyesi (2014a). *2015-2019 Stratejik Planı*. Erişim: 24.05.2019, https://www.ankara.bel.tr/files/5315/8159/4599/Stratejik_Plan_2015_2019.pdf

Ankara Büyükşehir Belediyesi (2014b). *2015 Yılı Performans Programı.* Erişim: 20.10.2020, https://www.ankara.bel.tr/files/2115/8159/5841/2015_performans_program.pdf

Ankara Büyükşehir Belediyesi (2015). *2016 Yılı Performans Programı*. Erişim: 14.05.2020,. https://www.ankara.bel.tr/files/2815/8159/5842/2016_performans_program.pdf

Ankara Büyükşehir Belediyesi (2016a). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 24.05.2019, https://www.ankara.bel.tr/files/4515/8159/7385/2015_Faaliyet_Raporu.pdf

Ankara Büyükşehir Belediyesi (2016b). *2017 Yılı Performans Programı.* Erişim: 14.05.2020, https://www.ankara.bel.tr/files/4615/8159/6498/2017performans.pdf

Ankara Büyükşehir Belediyesi (2017a). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 24.05.2019, https://www.ankara.bel.tr/files/5015/8159/7387/2016_Faaliyet_Raporu.pdf

Ankara Büyükşehir Belediyesi (2018a). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 24.05.2019, https://www.ankara.bel.tr/files/1715/8159/8789/2017_Faaliyet_Raporu_1.pdf

Ankara Büyükşehir Belediyesi (2018b). *2019 Yılı Performans Programı.* Erişim: 14.05.2020,https://www.ankara.bel.tr/files/8215/8159/6638/2019_performans_programi_cikis.pdf

Ankara Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 24.05.2019, https://www.ankara.bel.tr/files/8915/8159/7388/2018_Faaliyet_Raporu.pdf

Ankara Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 11.08.2020, https://www.ankara.bel.tr/files/4115/9594/2372/2019_Faaliyet_Raporu.pdf

Antalya Büyükşehir Belediyesi (2014a). *2015-2019 Stratejik Planı.* Erişim: 24.05.2019, https://www.antalya.bel.tr/Content/UserFiles/Files/Raporlar%2FStratejikPlan%2F2015-2019_Stratejik_Plan.pdf

Antalya Büyükşehir Belediyesi (2014b). *2015 Yılı Performans Programı.* Erişim: 14.05.2020, https://www.antalya.bel.tr/Content/UserFiles/Files/Raporlar%2FPerformansProgrami%2F2015_performans_programi.pdf

Antalya Büyükşehir Belediyesi (2015). *2016 Yılı Performans Programı.* Erişim: 14.05.2020, https://www.antalya.bel.tr/Content/UserFiles/Files/Raporlar%2FPerformansProgrami%2F2016%20PERFORMANS%20PROGRAMI.pdf

Antalya Büyükşehir Belediyesi (2016a). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 24.05.2019, https://www.antalya.bel.tr/Content/UserFiles/Files/Raporlar%2FFaaliyetRaporlari%2F2015_YILI_ABB_Faaliyet_Raporu.pdf

Antalya Büyükşehir Belediyesi (2016b). *2017 Yılı Performans Programı.* Erişim: 14.05.2020, https://www.antalya.bel.tr/Content/UserFiles/Files/Raporlar%2FPerformansProgrami%2F2017_performans_programi.pdf

Antalya Büyükşehir Belediyesi (2017a). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 24.05.2019, https://www.antalya.bel.tr/Content/UserFiles/Files/Raporlar%2FFaaliyetRaporlari%2F2016_antalya_buyuksehir_belediyesi_faaliyet_raporu.pdf

Antalya Büyükşehir Belediyesi (2017b). *2018 Yılı Performans Programı.* Erişim: 14.05.2020, https://www.antalya.bel.tr/Content/UserFiles/Files/Raporlar%2FPerformansProgrami%2F2018_performans_programi.pdf

Antalya Büyükşehir Belediyesi (2018a). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 24.05.2019, https://www.antalya.bel.tr/Content/UserFiles/Files/Raporlar%2FFaaliyetRaporlari%2F2017_Faaliyet_Raporu.pdf

Antalya Büyükşehir Belediyesi (2018b). *2019 Yılı Performans Programı.* Erişim: 14.05.2020,https://www.antalya.bel.tr/Content/UserFiles/Files/Raporlar%2FPerformansProgrami%2F2019%20PERFORMANS%20PROGRAMI.pdf

Antalya Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 24.05.2019, https://www.antalya.bel.tr/Content/UserFiles/Files/Raporlar%2FFaaliyetRaporlari%2FABB%202018%20Y%C4%B1l%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu%20(Web%20Mini).pdf

Antalya Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 11.08.2020, https://www.antalya.bel.tr/Content/UserFiles/Files/2019_yili_faaliyet_raporu.pdf

Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği (2004). Resmi Gazete, 31.08.2004, *(25569)*.

Atık Yağların Yönetimi Yönetmeliği (2019). Resmi Gazete, 21.12.2019, *(30985)*.

Atık Yönetimi Yönetmeliği. (2015). Resmi Gazete, 02.04.2015, *(29314)*.

Aydın Büyükşehir Belediyesi (2014a). *2015-2019 Stratejik Planı.* Erişim: 24.05.2019, http://aydin.bel.tr/Content/files/2015-2019_stratej%C4%B1k_plan.pdf

Aydın Büyükşehir Belediyesi (2014b). *2015 Yılı Performans Programı.* Erişim: 17.05.2020, http://aydin.bel.tr/Content/files/performans_programi_2015.pdf

Aydın Büyükşehir Belediyesi (2015). *2016 Yılı Performans Programı.* Erişim: 17.05.2020, http://aydin.bel.tr/Content/files/2016-performans-programi-plan-butce.pdf

Aydın Büyükşehir Belediyesi (2016a). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 24.05.2019, http://aydin.bel.tr/Content/files/Faaliyet_Raporlari/2015%20Faaliyet%20Raporu.pdf

Aydın Büyükşehir Belediyesi (2016b). *2017 Yılı Performans Programı.* Erişim: 17.05.2020, http://aydin.bel.tr/Content/files/Faaliyet_Raporlari/2017%20Performans.pdf

Aydın Büyükşehir Belediyesi (2017a). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 24.05.2019, http://aydin.bel.tr/Content/files/Faaliyet_Raporlari/2016%20faaliyet%20Raporu.pdf

Aydın Büyükşehir Belediyesi (2017b). *2018 Yılı Performans Programı.* Erişim: 17.05.2020, http://aydin.bel.tr/Content/images/raporlar/2018%20Performans.pdf

Aydın Büyükşehir Belediyesi (2018a). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 12.06.2019, http://aydin.bel.tr/Content/files/Faaliyet_Raporlari/2017_faaliyet_raporu.pdf

Aydın Büyükşehir Belediyesi (2018b). *2019 Yılı Performans Programı.* Erişim: 17.05.2020, http://aydin.bel.tr/Content/images/raporlar/PERFORMANS%20PROGRAMI/PERFORMANSPROGRAMI_2019.pdf

Aydın Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 24.05.2019, http://aydin.bel.tr/Content/files/Faaliyet_Raporlari/2018%20faaliyet%20raporu%20web%20sitesi.pdf

Aydın Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 11.08.2020, https://aydin.bel.tr/Content/files/Faaliyet_Raporlari/2019_FAALIYET_RAPORU.pdf

Balıkesir Büyükşehir Belediyesi (2014). *2015-2019 Stratejik Planı.* Erişim: 26.02.2019, https://www.balikesir.bel.tr/documents/file/bb_StrategicPlanFiles/Dosya_1-4ea95334-71ae-47bf-b41e-9fab3fcc73de.pdf

Balıkesir Büyükşehir Belediyesi (2016). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 26.02.2019, https://www.balikesir.bel.tr/documents/file/bb_AnnualReports/faaliyet-raporu-21-4-2016-web-249e2a30-db96-4ff5-a2e2-fdc4615250f9.pdf

Balıkesir Büyükşehir Belediyesi (2017). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 27.02.2019, https://www.balikesir.bel.tr/documents/file/bb_AnnualReports/2016-mali-yili-faaliyet-raporu-356e210d-b7f0-4c11-840f-bee3f6b9ed13.pdf

Balıkesir Büyükşehir Belediyesi (2018). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 26.02.2019, https://www.balikesir.bel.tr/documents/file/bb_AnnualReports/Faaliyet%20Raporu%202017-9728fd64-cad8-4ce4-880d-90f376a64f13.pdf

Balıkesir Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 24.05.2019, https://www.balikesir.bel.tr/documents/file/bb_AnnualReports/BBB%20Faaliyet%20Raporu%202018-f2fa9f59-3de3-4d15-b3f4-58e6125ee90b.pdf

Balıkesir Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 11.08.2020, https://www.balikesir.bel.tr/documents/file/bb_AnnualReports/BBB%20Faaliyet%20Raporu%202019-94dcf19f-c94b-4cd8-ab74-38fd04211c62.pdf

Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği. (2015). Resmi Gazete, 06.06.2015, *(29378)*.

Bursa Büyükşehir Belediyesi (2014a). *2015-2019 Stratejik Planı.* Erişim: 24.05.2019, https://www.bursa.bel.tr/dosyalar/yayinlar/180521012109_2015-2019.pdf

Bursa Büyükşehir Belediyesi (2014b). *2015 Yılı Performans Programı.* Erişim: 22.05.2020 https://www.bursa.bel.tr/dosyalar/yayinlar/2015.pdf

Bursa Büyükşehir Belediyesi (2015). *2016 Yılı Performans Programı.* Erişim: 22.05.2020 https://www.bursa.bel.tr/dosyalar/yayinlar/2016.pdf

Bursa Büyükşehir Belediyesi (2016a). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 24.05.2019, https://www.bursa.bel.tr/dosyalar/yayinlar/faaliyet_2015.pdf

Bursa Büyükşehir Belediyesi (2016b). *2017 Yılı Performans Programı.* Erişim: 22.05.2020, https://www.bursa.bel.tr/dosyalar/yayinlar/2017.pdf

Bursa Büyükşehir Belediyesi (2017a). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 24.05.2019 https://www.bursa.bel.tr/dosyalar/yayinlar/faaliyet_2016.pdf

Bursa Büyükşehir Belediyesi (2017b). *2018 Yılı Performans Programı.* Erişim: 22.05.2020, https://www.bursa.bel.tr/dosyalar/yayinlar/2018.pdf

Bursa Büyükşehir Belediyesi (2018a). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 24.05.2019, https://www.bursa.bel.tr/dosyalar/yayinlar/faaliyet_2017.pdf

Bursa Büyükşehir Belediyesi (2018b). *2019 Yılı Performans Programı.* Erişim: 22.05.2020, https://www.bursa.bel.tr/dosyalar/yayinlar/190104100544_2019-YILI-PERFORMANS-PROGRAMI.pdf

Bursa Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 24.05.2019, https://www.bursa.bel.tr/dosyalar/yayinlar/190430085758_2018_faaliyet_RAPORU-web.pdf

Bursa Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 11.08.2020, https://www.bursa.bel.tr/dosyalar/yayinlar/200629015632_2019-Yili-Faaliyet-Raporu-(18.06.2020).pdf

Council of Europe. (2011). *Toolkit IV on Strategic Municipal Planning and Performance Management at Local Level*. Erişim: 18.06.2019, https://rm.coe.int/smp-strategic-municipal-planning/16807470ea

Cumhurbaşkanlığı. (2018a,). Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 1). Resmi Gazete, 10.07.2018, *(30474)*.

Cumhurbaşkanlığı. (2018b,). Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 4). Resmi Gazete, 15.07.2018, *(30479)*.

Cumhurbaşkanlığı. (2018c,). Strateji ve Bütçe Başkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 13). Resmi Gazete, 24.07.2018, *(30488)*.

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2019a). *On Birinci Kalkınma Planı*. Ankara.

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2019b). *Belediyeler İçin Stratejik Planlama Rehberi.* Ankara.

Denizli Büyükşehir Belediyesi (2014a). *2015-2019 Stratejik Planı.* Erişim: 24.05.2019, https://www2.denizli.bel.tr/userfiles/file/stratejik_plan_2015-2019.pdf

Denizli Büyükşehir Belediyesi (2014b). *2015 Yılı Performans Programı.* Erişim: 03.11.2020, https://www2.denizli.bel.tr/userfiles/file/2015%20performans%20program%C4%B1.pdf

Denizli Büyükşehir Belediyesi (2015). *2016 Yılı Performans Programı.* Erişim: 03.11.2020, https://www2.denizli.bel.tr/userfiles/file/2016%20Y%C4%B1l%C4%B1%20Performans%20Program%C4%B1.pdf

Denizli Büyükşehir Belediyesi (2016a). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www2.denizli.bel.tr/userfiles/file/2015%20FAAL%C4%B0YET%20RAPORU.pdf

Denizli Büyükşehir Belediyesi (2016b). *2017 Yılı Performans Programı.* Erişim: 03.11.2020, https://www2.denizli.bel.tr/userfiles/file/2017%20Y%C4%B1l%C4%B1%20Performans%20Program%C4%B1.pdf

Denizli Büyükşehir Belediyesi (2017a). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 29.05.2019, https://www2.denizli.bel.tr/userfiles/file/2016_Faaliyet_Raporu.pdf

Denizli Büyükşehir Belediyesi (2017b). *2018 Yılı Performans Programı.* Erişim: 03.11.2020, https://www2.denizli.bel.tr/userfiles/file/2018%20Y%C4%B1l%C4%B1%20Performans%20Program%C4%B1.pdf

Denizli Büyükşehir Belediyesi (2018a). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 29.05.2019, https://www2.denizli.bel.tr/userfiles/file/2017_Faaliyet_Raporu.pdf

Denizli Büyükşehir Belediyesi (2018b). *2019 Yılı Performans Programı.* Erişim: 03.11.2020, https://www2.denizli.bel.tr/userfiles/file/2019%20Y%C4%B1l%C4%B1%20Performans%20Program%C4%B1.pdf

Denizli Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 24.05.2019, https://www2.denizli.bel.tr/userfiles/file/2018_Faaliyet_Raporu.pdf

Denizli Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 11.08.2020, https://www2.denizli.bel.tr/userfiles/file/2019_Faaliyet_Raporu.pdf

Devlet Planlama Teşkilatı. (2000a). *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Kamu Yönetiminin İyileştirilmesi ve Yeniden Yapılandırılması Özel İhtisas Raporu.* Ankara.

Devlet Planlama Teşkilatı. (2000b). *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Kamu Mali Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması ve Mali Saydamlık Özel İhtisas Komisyonu Raporu.* Ankara.

Devlet Planlama Teşkilatı. (2000c). *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı*. Ankara.

Devlet Planlama Teşkilatı. (2006a). *Dokuzuncu Kalkınma Planı*. Ankara.

Devlet Planlama Teşkilatı. (2006b). *Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu,* 2. Sürüm. Ankara.

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi (2016a). *2017-2021 Stratejik Planı.* Erişim: 24.05.2019, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPStratejikPlan/files/1A0Po+2017-2021_stratejik_plan.pdf

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi (2016b). *2017 Yılı Performans Programı.* Erişim: 08.12.2020, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/05JzM+DIYARBAKIR_BUYUKSEHIR_BELEDIYESI_2017_YILI_PERFORMANS_PROGRAMI.pdf

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi (2018). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 24.05.2019, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/2Pa8e+4qN28_DIYARBA-KIR_BUYUKSEHIR_BELEDIYESI_2017_YILI_FAALIYET_RAPORU.pdf

Erzurum Büyükşehir Belediyesi (2014). *2015-2019 Stratejik Planı.* Erişim: 24.05.2019, https://erzurum.bel.tr/DOSYA/Stratejik_plan_2015_2019.pdf

Erzurum Büyükşehir Belediyesi (2015). *2016 Yılı Performans Programı.* Erişim: 18.11.2020, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/UXlaq+merged.pdf

Erzurum Büyükşehir Belediyesi (2016a). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 24.05.2019, https://www.erzurum.bel.tr/DOSYA/26.4.2016-14-59-362015-FAALIYET-RAPORU.pdf

Erzurum Büyükşehir Belediyesi (2016b). *2017 Yılı Performans Programı.* Erişim: 18.11.2020, https://erzurum.bel.tr/DOSYA/2017performans1.pdf

Erzurum Büyükşehir Belediyesi (2017a). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 24.05.2019, https://www.erzurum.bel.tr/DOSYA/4.5.2017-08-25-032016-FAALIYET-RAPORU.pdf

Erzurum Büyükşehir Belediyesi (2017b). *2018 Yılı Performans Programı.* Erişim: 18.11.2020, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/iiU8u+2018performans.pdf

Erzurum Büyükşehir Belediyesi (2018a). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 24.05.2019, https://www.erzurum.bel.tr/DOSYA/2.5.2018-09-47-352017-FAALIYET-RAPORU.pdf

Erzurum Büyükşehir Belediyesi (2018b). *2019 Yılı Performans Programı.* Erişim: 18.11.2020, https://www.erzurum.bel.tr/DOSYA/2019performans.pdf

Erzurum Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 24.05.2019, https://www.erzurum.bel.tr/DOSYA/faaliyet2018.pdf

Erzurum Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu* Erişim: 11.08.2020, https://www.erzurum.bel.tr/DOSYA/2019faaliyet.pdf

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi (2014a). *2015-2019 Stratejik Planı.* Erişim: 29.05.2019, http://www.eskisehir.bel.tr/dosyalar/stratejik_plan/2019.pdf

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi (2014b). *2015 Yılı Performans Programı.* Erişim: 18.11.2020, http://www.eskisehir.bel.tr/dosyalar/performans_programi/2015.pdf

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi (2015). *2016 Yılı Performans Programı.* Erişim: 18.11.2020, http://www.eskisehir.bel.tr/dosyalar/performans_programi/2016.pdf

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi (2016a). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 29.05.2019, http://www.eskisehir.bel.tr/dosyalar/faaliyet_raporlari/2015.pdf

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi (2016b). *2017 Yılı Performans Programı.* Erişim: 18.11.2020, http://www.eskisehir.bel.tr/dosyalar/performans_programi/2017-2.pdf

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi (2017a). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 29.05.2019, http://www.eskisehir.bel.tr/dosyalar/faaliyet_raporlari/2016.pdf

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi (2017b). *2018 Yılı Performans Programı.* Erişim: 18.11.2020, http://www.eskisehir.bel.tr/dosyalar/performans_programi/2018.pdf

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi (2018a). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 29.05.2019, http://www.eskisehir.bel.tr/dosyalar/faaliyet_raporlari/2017.pdf

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi (2018b). *2019 Yılı Performans Programı.* Erişim: 18.11.2020, http://www.eskisehir.bel.tr/dosyalar/performans_programi/2019.pdf

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 29.05.2019, http://www.eskisehir.bel.tr/dosyalar/faaliyet_raporlari/2018.pdf

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 11.08.2020, http://www.eskisehir.bel.tr/dosyalar/faaliyet_raporlari/2019.pdf

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi (2014a). *2015-2019 Stratejik Planı.* Erişim: 29.05.2019, https://www.gaziantep.bel.tr/uploads/2020/07/stratejik-plan-2015-2019.pdf

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi (2014b). *2015 Yılı Performans Programı.* Erişim: 20.11.2020, https://www.gaziantep.bel.tr/uploads/2020/07/2015-performans-programi-2.pdf

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi (2015). *2016 Yılı Performans Programı.* Erişim: 20.11.2020, https://www.gaziantep.bel.tr/uploads/2020/07/2016-yili-performans-programi-1.pdf

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi (2016a). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 29.05.2019, https://www.gaziantep.bel.tr/uploads/2020/08/faaliyet-raporu-2015-compressed.pdf

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi (2016b). *2017 Yılı Performans Programı.* Erişim: 20.11.2020, https://www.gaziantep.bel.tr/uploads/2020/07/2017-performans.pdf

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi (2017a). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 29.05.2019, https://www.gaziantep.bel.tr/uploads/2020/08/faaliyetraporu2016-compressed.pdf

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi (2017b). *2018 Yılı Performans Programı.* Erişim: 20.11.2020, https://www.gaziantep.bel.tr/uploads/2020/07/2018-mali-performans-raporu.pdf

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi (2018a). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 29.05.2019, https://www.gaziantep.bel.tr/uploads/2020/07/2017faaliyetrapor.pdf

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi (2018b). *2019 Yılı Performans Programı.* Erişim: 20.11.2020, https://www.gaziantep.bel.tr/uploads/2020/07/2019-mali-performans-raporu-1.pdf

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 29.05.2019, https://www.gaziantep.bel.tr/uploads/2020/07/2018-faaliyet-raporu-kitapcik.pdf

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 03.11.2020, https://www.gaziantep.bel.tr/uploads/2020/08/2019-faaliyet-raporu-compressed.pdf

Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği. (2004). Resmi Gazete, 18.03.2004, (25406).

Hatay Büyükşehir Belediyesi (2014a). *2015-2019 Stratejik Planı.* Erişim: 29.05.2019, https://www.hatay.bel.tr/belgeler/raporlar/2015-2019-stratejik-plani.pdf

Hatay Büyükşehir Belediyesi (2014b). *2015 Yılı Performans Programı.* Erişim: 24.05.2020 https://www.hatay.bel.tr/media/1545/2015-yili-performans-raporu.pdf

Hatay Büyükşehir Belediyesi (2015). *2016 Yılı Performans Programı.* Erişim: 24.05.2020, https://www.hatay.bel.tr/media/1543/2016-yili-performans-raporu.pdf

Hatay Büyükşehir Belediyesi (2016a). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 29.05.2019, https://www.hatay.bel.tr/media/1546/2015-yili-faaliyet-raporu.pdf

Hatay Büyükşehir Belediyesi (2016b). *2017 Yılı Performans Programı.* Erişim: 24.05.2020, https://www.hatay.bel.tr/media/3300/2017-yili-performans-program-converted.pdf

Hatay Büyükşehir Belediyesi (2017a). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 29.05.2019, https://www.hatay.bel.tr/media/1544/2016-yili-faaliyet-raporu.pdf

Hatay Büyükşehir Belediyesi (2017b). *2018 Yılı Performans Programı.* Erişim: 24.05.2020 https://www.hatay.bel.tr/media/3271/2018-performans-son-23102018.pdf

Hatay Büyükşehir Belediyesi (2018a). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 29.05.2019 https://www.hatay.bel.tr/media/1542/2017-yili-faaliyet-raporu.pdf

Hatay Büyükşehir Belediyesi (2018b). *2019 Yılı Performans Programı.* Erişim: 24.05.2020, https://www.hatay.bel.tr/media/5732/2019-performasn-programi-son.pdf

Hatay Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 29.05.2019, https://www.hatay.bel.tr/media/5731/hbb-2018-yili-faaliyet-raporu.pdf

Hatay Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 21.10.2020, https://www.hatay.bel.tr/upload/files/HBB%202019%20YILI%20FAAL%C4%B0YET%20RAPORU.pdf

Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği. (2008). Resmi Gazete, 06.06.2008, *(26898)*.

Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği. (2005). Resmi Gazete, 13.01.2005, *(25699)*.

İçme Suyu Temin Edilen Suların Kalitesi ve Arıtılması Hakkında Yönetmelik. (2019). Resmi Gazete, 06.07.2019, *(30823)*.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (2014). *2015-2019 Stratejik Planı.* Erişim: 29.05.2019, https://www.ibb.istanbul/Uploads/2020/1/stratejikplan15-19.pdf

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (2016). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 29.05.2019, https://www.ibb.istanbul/Uploads/2016/12/ibb_faaliyetraporu2015.pdf

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (2017). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 29.05.2019, https://www.ibb.istanbul/Uploads/2017/4/2016-Yili-iBB-Faaliyet-Raporu.pdf

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (2018). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 29.05.2019 https://www.ibb.istanbul/Uploads/2018/4/2017-iBB-Faaliyet-Raporu.pdf

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 29.05.2019, https://www.ibb.istanbul/Uploads/2019/5/IBB-FAALIYET-RAPORU-2018-v4.pdf

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 11.08.2020, https://www.ibb.istanbul/Uploads/2020/7/2019-FAALIYET-RAPORU.pdf

İzmir Büyükşehir Belediyesi (2014a). *2015-2019 Stratejik Planı.* Erişim: 29.05.2019, https://www.izmir.bel.tr/CKYuklenen/eskisite/file/MALI_HIZMETLER/2015_19StratejikPlan_web.pdf

İzmir Büyükşehir Belediyesi (2014b). *2015 Yılı Performans Programı.* Erişim: 26.05.2020, https://www.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/Dokumanlar/38_07022018_061518_2015-yili-performans-programi.pdf

İzmir Büyükşehir Belediyesi (2015). *2016 Yılı Performans Programı.* Erişim: 26.05.2020, https://www.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/Dokumanlar/38_06022018_051257_2016-yili-performans-programi.pdf

İzmir Büyükşehir Belediyesi (2016a). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 29.05.2019, https://www.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/Dokumanlar/2015_FaaliyetRaporu.pdf

İzmir Büyükşehir Belediyesi (2016b). *2017 Yılı Performans Programı.* Erişim: 26.05.2020, https://www.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/Dokumanlar/38_06022018_051112_2017-yili-performans-programi.pdf

İzmir Büyükşehir Belediyesi (2017a). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 29.05.2019, https://www.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/Dokumanlar/FaaliyetRaporu_2016.pdf

İzmir Büyükşehir Belediyesi (2017b). *2018 Yılı Performans Programı.* Erişim: 26.05.2020, https://www.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/Dokumanlar/38_0602-2018_050917_2018-yili-performans-programi.pdf

İzmir Büyükşehir Belediyesi (2018a). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 29.05.2019, https://www.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/Dokumanlar/43_24042018_032740_2017-yili-faaliyet-raporu.pdf

İzmir Büyükşehir Belediyesi (2018b). *2019 Yılı Performans Programı.* Erişim: 26.05.2020,https://www.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/Dokumanlar/42_25012019_091654_2019-yili-performans-programi.pdf

İzmir Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 29.05.2019, https://www.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/Dokumanlar/43_03052019_022539_2018-yili-faaliyet-raporu.pdf

İzmir Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 11.08.2020, https://www.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/Dokumanlar/2019FaaliyetRaporu_web.pdf https://www.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/Dokumanlar/43_03052019_022539_2018-yili-faaliyet-raporu.pdf

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi (2014a). *2015-2019 Stratejik Planı.* Erişim: 30.05.2019, https://kahramanmaras.bel.tr/fs/fields/attachments/stratejik-plan-2015-2019.pdf

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi (2014b). *2015 Yılı Performans Programı.* Erişim: 23.11.2020, https://kahramanmaras.bel.tr/fs/fields/attachments/2015_performans.pdf

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi (2015). *2016 Yılı Performans Programı.* Erişim: 23.11.2020,https://kahramanmaras.bel.tr/fs/fields/attachments/performans_2016-1_16.11.2015.pdf

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi (2016a). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019,https://kahramanmaras.bel.tr/fs/fields/attachments/2015_faaliyet_raporu-20.04.2016_son.pdf

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi (2016b). *2017 Yılı Performans Programı.* Erişim: 23.11.2020, https://kahramanmaras.bel.tr/fs/fields/attachments/2017_yili_performans_programi.pdf

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi (2017a). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://kahramanmaras.bel.tr/fs/fields/attachments/2016_faaliyet_raporu_-_13.04.2017.pdf

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi (2017b). *2018 Yılı Performans Programı.* Erişim: 23.11.2020, https://kahramanmaras.bel.tr/fs/fields/attachments/2018_yili_performans_programi.pdf

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi (2018a). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://kahramanmaras.bel.tr/fs/fields/attachments/2017_yili_ faaliyet_raporu.pdf

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi (2018b). *2019 Yılı Performans Programı.* Erişim: 23.11.2020, https://kahramanmaras.bel.tr/fs/fields/attachments/2019_ performans_programi_son_.pdf

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://kahramanmaras.bel.tr/fs/fields/attachments/2018_yili_ faaliyet_raporu.pdf

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 14.05.2020, https://kahramanmaras.bel.tr/fs/fields/attachments/2019_faaliyet_raporuu_1.pdf.pagespeed.ce.PVhKaxgubc.pdf

Kalkınma Bakanlığı. (2013a). *Onuncu Kalkınma Planı Kamuda Stratejik Yönetim Çalışma Grubu Raporu*. Ankara.

Kalkınma Bakanlığı. (2013b). *Onuncu Kalkınma Planı*. Ankara.

Kalkınma Bakanlığı. (2018). *Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu,* 3. Sürüm. Ankara.

Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelik. (2006). Resmi Gazete, 17.03.2006, *(26111)*.

Kamu İdarelerince Hazırlanacak Performans Programları Hakkında Yönetmelik. (2008). Resmi Gazete, 05.07.2008, *(26927)*.

Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik. (2018). Resmi Gazete, 26.02.2018, *(30344)*.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi (2015a). *2016-2020 Stratejik Planı.* Erişim: 30.05.2019, https://www.kayseri.bel.tr/uploads/pdf/uploads_pdf/kbb_stratejik_plan_2016_2020.pdf

Kayseri Büyükşehir Belediyesi (2015b). *2016 Yılı Performans Programı.* Erişim: 24.11.2020, https://www.kayseri.bel.tr/uploads/pdf/kbb_performans_2016.pdf

Kayseri Büyükşehir Belediyesi (2016). *2017 Yılı Performans Programı.* Erişim: 24.11.2020, https://www.kayseri.bel.tr/uploads/pdf/performans2017.pdf

Kayseri Büyükşehir Belediyesi (2017a). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.kayseri.bel.tr/uploads/pdf/2016-yili-%20faaliyet-raporu.pdf

Kayseri Büyükşehir Belediyesi (2017b). *2018 Yılı Performans Programı.* Erişim: 24.11.2020, https://www.kayseri.bel.tr/uploads/pdf/performans2018.pdf

Kayseri Büyükşehir Belediyesi (2018a). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.kayseri.bel.tr/uploads/pdf/strateji-gelistirme-2017-faaliyet-raporu.pdf

Kayseri Büyükşehir Belediyesi (2018b). *2019 Yılı Performans Programı.* Erişim: 24.11.2020, https://www.kayseri.bel.tr/uploads/pdf/performans2019.pdf

Kayseri Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.kayseri.bel.tr/uploads/pdf/faaliyet_raporu_2018.pdf

Kayseri Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 11.08.2020, https://www.kayseri.bel.tr/uploads/pdf/faaliyet_raporu_2019.pdf

Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği. (2006). Resmi Gazete, 08.01.2006, *(26047)*.

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi (2014a). *2015-2019 Stratejik Planı.* Erişim: 27.05.2019, https://www.kocaeli.bel.tr/webfiles/userfiles/files/plan-raporlar/2015-2019_STRATEJK_PLANI_Guncellenen.pdf

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi (2014b). *2015 Yılı Performans Programı.* Erişim: 28.05.2020, https://www.kocaeli.bel.tr/webfiles/userfiles/files/plan-raporlar/2015_Mali_Yili_Performans_Programi.pdf

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi (2015). *2016 Yılı Performans Programı.* Erişim: 28.05.2020, https://www.kocaeli.bel.tr/webfiles/userfiles/files/plan-raporlar/2016_Mali_Yl_Performans_Program.pdf

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi (2016a). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.kocaeli.bel.tr/webfiles/userfiles/files/faaliyet-raporlari/2015_Yl_Faaliyet_Raporu.pdf

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi (2016b). *2017 Yılı Performans Programı.* Erişim: 28.05.2020, https://www.kocaeli.bel.tr/webfiles/userfiles/files/plan-raporlar/2017_Mali_Yl_Performans_Program.pdf

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi (2017a). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.kocaeli.bel.tr/webfiles/userfiles/files/faaliyet-raporlari/2016_Yl_Faaliyet_Raporu.pdf

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi (2017b). *2018 Yılı Performans Programı.* Erişim: 28.05.2020, https://www.kocaeli.bel.tr/webfiles/userfiles/files/plan-raporlar/2018_Mali_Yl_Performans_Program.pdf

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi (2018a). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.kocaeli.bel.tr/webfiles/userfiles/files/faaliyet-raporlari/2017%20Faaliyet%20Raporu.pdf

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi (2018b). *2019 Yılı Performans Programı.* Erişim: 28.05.2020, https://www.kocaeli.bel.tr/webfiles/userfiles/files/birimler/Kurumsal%20Geli%C5%9Fim%20Dairesi%20Baskanligi/2019_%20Mali_Yili_Performans_Programi.pdf

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.kocaeli.bel.tr/webfiles/userfiles/files/faaliyet-raporlari/2018_Faaliyet_Raporu.pdf

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 11.08.2020, https://www.kocaeli.bel.tr/webfiles/userfiles/files/faaliyet-raporlari/2019_Faaliyet_Raporu.pdf

Konya Büyükşehir Belediyesi (2014a). *2015-2019 Stratejik Planı.* Erişim: 30.05.2019, http://www.konya.bel.tr/dosyalar/sp2015-2019.pdf

Konya Büyükşehir Belediyesi (2014b). *2015 Yılı Performans Programı.* Erişim: 25.11.2020, https://www.konya.bel.tr/dosyalar/2015performans.pdf

Konya Büyükşehir Belediyesi (2015). *2016 Yılı Performans Programı.* Erişim: 25.11.2020, https://www.konya.bel.tr/dosyalar/2016performans.pdf

Konya Büyükşehir Belediyesi (2016a). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 18.06.2019, https://www.konya.bel.tr/dosyalar/2015FaaliyetRaporu.pdf

Konya Büyükşehir Belediyesi (2016b). *2017 Yılı Performans Programı.* Erişim: 25.11.2020, https://www.konya.bel.tr/dosyalar/2017performans.pdf

Konya Büyükşehir Belediyesi (2017a). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 18.06.2019, https://www.konya.bel.tr/dosyalar/2016_FaaliyetRaporu.pdf

Konya Büyükşehir Belediyesi (2017b). *2018 Yılı Performans Programı.* Erişim: 25.11.2020, https://www.konya.bel.tr/dosyalar/performans2018.pdf

Konya Büyükşehir Belediyesi (2018a). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 18.06.2019, https://www.konya.bel.tr/dosyalar/2018_f_rp.pdf

Konya Büyükşehir Belediyesi (2018b). *2019 Yılı Performans Programı.* Erişim: 25.11.2020, https://www.konya.bel.tr/dosyalar/performans2019.pdf

Konya Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 18.06.2019, https://www.konya.bel.tr/dosyalar/2018FaaliyetRaporu.pdf

Konya Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 11.08.2020, https://www.konya.bel.tr/dosyalar/2019FaaliyetRaporu.pdf

Malatya Büyükşehir Belediyesi (2014a). *2015-2019 Stratejik Planı.* Erişim: 30.05.2019, http://www.malatya.bel.tr/yayin/2015_2019_stratejik_plan_/files/assets/basic-html/index.html#1

Malatya Büyükşehir Belediyesi (2014b). *2015 Yılı Performans Programı.* Erişim: 01.12.2020, http://malatya.bel.tr/yayin/2015_performans_programi/files/assets/basic-html/index.html#1

Malatya Büyükşehir Belediyesi (2015). *2016 Yılı Performans Programı.* Erişim: 01.12.2020, http://www.malatya.bel.tr/yayin/2016_performans_programi/files/assets/basic-html/index.html#1

Malatya Büyükşehir Belediyesi (2016a). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, http://www.malatya.bel.tr/yayin/2015_faaliyet_raporu/files/assets/basic-html/index.html#1

Malatya Büyükşehir Belediyesi (2016b). *2017 Yılı Performans Programı.* Erişim: 01.12.2020, http://www.malatya.bel.tr/yayin/2017_performans_programi/files/assets/basic-html/index.html#1

Malatya Büyükşehir Belediyesi (2017a). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, http://www.malatya.bel.tr/yayin/2016_faaliyet_raporu/files/assets/basic-html/index.html#1

Malatya Büyükşehir Belediyesi (2017b). *2018 Yılı Performans Programı.* Erişim: 01.12.2020, http://www.malatya.bel.tr/yayin/2018_performans_programi/files/assets/basic-html/index.html#1

Malatya Büyükşehir Belediyesi (2018a). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, http://www.malatya.bel.tr/yayin/2017_faaliyet_raporu/files/assets/basic-html/index.html#1

Malatya Büyükşehir Belediyesi (2018b). *2019 Yılı Performans Programı.* Erişim: 01.12.2020, http://malatya.bel.tr/yayin/2019_performans_programi/index.html

Malatya Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, http://www.malatya.bel.tr/yayin/2018_faaliyet_raporu/faaliyet_raporu_2018.pdf

Malatya Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 01.12.2020, http://www.malatya.bel.tr/yayin/2019_faaliyet_raporu/faaliyet_raporu_2019.pdf

Manisa Büyükşehir Belediyesi (2014a). *2015-2019 Stratejik Planı.* Erişim: 30.05.2019, https://www.manisa.bel.tr/upload/teskilat/dosya/405ff5034e7b47a79936824302421c62.pdf

Manisa Büyükşehir Belediyesi (2014b). *2015 Yılı Performans Programı.* Erişim: 01.12.2020, https://www.manisa.bel.tr/upload/teskilat/dosya/6c97e1c67aec45b8a323498d4dc887bc.pdf

Manisa Büyükşehir Belediyesi (2015). *2016 Yılı Performans Programı.* Erişim: 01.12.2020, https://www.manisa.bel.tr/upload/teskilat/dosya/70d12e6ffb964ef99ab6fd18185991bc.pdf

Manisa Büyükşehir Belediyesi (2016a). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.manisa.bel.tr/upload/teskilat/dosya/ae176fa654e542f4b091a1384fb204bf.pdf

Manisa Büyükşehir Belediyesi (2016b). *2017 Yılı Performans Programı.* Erişim: 01.12.2020, https://www.manisa.bel.tr/upload/teskilat/dosya/a5413313ffed430a937bf5b5fa3bb54d.pdf

Manisa Büyükşehir Belediyesi (2017a). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.manisa.bel.tr/upload/teskilat/dosya/bd7b435417754d249cad4f8c01837bc3.pdf

Manisa Büyükşehir Belediyesi (2017b). *2018 Yılı Performans Programı.* Erişim: 01.12.2020, https://www.manisa.bel.tr/upload/teskilat/dosya/23aa259522a44b518b6dba9c75683314.pdf

Manisa Büyükşehir Belediyesi (2018a). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.manisa.bel.tr/upload/teskilat/dosya/f43da3a92f0549468fc3fce9b9d13662.pdf

Manisa Büyükşehir Belediyesi (2018b). *2019 Yılı Performans Programı.* Erişim: 01.12.2020, https://www.manisa.bel.tr/upload/teskilat/dosya/0d850e52c86645eaa7dfda66ace85ebb.pdf

Manisa Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.manisa.bel.tr/upload/teskilat/dosya/938331b5ecf147b0890a9bdf0e217fe6.pdf

Manisa Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 11.08.2020, https://www.manisa.bel.tr/upload/teskilat/dosya/f2ef1942fe23426baf5a7da682e39fbf.pdf

Mardin Büyükşehir Belediyesi (2014). *2015-2019 Stratejik Planı.* Erişim: 02.11.2020, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPStratejikPlan/files/CoRG4+Mardin_Buyuksehir_Belediyesi_2015-2019_Stratejik_Plani.pdf
https://www.izmir.bel.tr/CKYuklenen/eskisite/file/MALI_HIZMETLER/2015_19StratejikPlan_web.pdf

Mardin Büyükşehir Belediyesi (2016a). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 02.11.2020, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/3v5Mm+2015_Yili_Mardin_Buyuksehir_Belediyesi_Faaliyet_Raporu.pdf

Mardin Büyükşehir Belediyesi (2016b). *2017 Yılı Performans Programı.* Erişim: 02.11.2020, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/74uFk+performan_programi.pdf

Mardin Büyükşehir Belediyesi (2017a). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 02.11.2020, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/5DNBI+2016_yili_mardin_buyuksehir_belediyesi_faaliyet_raporu.pdf

Mardin Büyükşehir Belediyesi (2017b). *2018 Yılı Performans Programı.* Erişim: 02.11.2020, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/ggEAC+LqsIM_Mardin_BSB_2018_yilli_Performans_Programi-converted.pdf

Mardin Büyükşehir Belediyesi (2018a). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 02.11.2020, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/DLMhM+2017_yili_mardin_buyuksehir_faaliyet_raporu.pdf

Mardin Büyükşehir Belediyesi (2018b). *2019 Yılı Performans Programı.* Erişim: 02.11.2020, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/o1HqC+x8WXI_MARDIN_BSB_2019_YILI_PERFORMANS_PROGRAMI-converted.pdf https://www.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/Dokumanlar/42_25012019_091654_2019-yili-performans-programi.pdf

Mardin Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 02.11.2020, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/BEO7k+2018_FAALIYET_RAPORU_MARDIN_BSB.pdf

Mardin Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 02.11.2020, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/ZLRMu+2019_FAALIYET_RAPORU_MARDIN_BSB.pdf https://www.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/Dokumanlar/43_03052019_022539_2018-yili-faaliyet-raporu.pdf

Mersin Büyükşehir Belediyesi (2014). *2015-2019 Stratejik Planı.* Erişim: 30.05.2019, https://www.mersin.bel.tr/doc/2015-2019-mbb-stratejik-plan

Mersin Büyükşehir Belediyesi (2016). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.mersin.bel.tr/upload/dokumanlar/2015%20y%C4%B1l%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu.pdf

Mersin Büyükşehir Belediyesi (2017). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.mersin.bel.tr/upload/dokumanlar/MBB%202016%20Y%C4%B1l%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu.pdf

Mersin Büyükşehir Belediyesi (2018). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.mersin.bel.tr/upload/dokumanlar/MBB%202017%20MAL%C4%B0%20YILI%20FAAL%C4%B0YET%20RAPORU.pdf

Mersin Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.mersin.bel.tr/upload/dokumanlar/MBB%202018%20Mali%20Y%C4%B1l%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu.pdf

Mersin Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 11.08.2020, https://www.mersin.bel.tr/upload/dokumanlar/MBB%202019%20Y%C4%B1l%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu.pdf

Muğla Büyükşehir Belediyesi (2014a). *2015-2019 Stratejik Planı.* Erişim: 30.05.2019, https://www.mugla.bel.tr/uploads/sayfatr/2015_2019_stratejik_plan.pdf

Muğla Büyükşehir Belediyesi (2014b). *2015 Yılı Performans Programı.* Erişim: 31.05.2020, https://www.mugla.bel.tr/uploads/dosyalar/yuklemeler/performans_plan2.pdf

Muğla Büyükşehir Belediyesi (2015). *2016 Yılı Performans Programı.* Erişim: 31.05.2020, https://www.mugla.bel.tr/uploads/dosyalar/yuklemeler/2016_ PERFORMANS_PROGRAMI_WEB.pdf

Muğla Büyükşehir Belediyesi (2016a). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.mugla.bel.tr/uploads/sayfatr/2015_faaliyet_raporu.pdf

Muğla Büyükşehir Belediyesi (2016b). *2017 Yılı Performans Programı.* Erişim: 31.05.2020, https://www.mugla.bel.tr/uploads/dosyalar/yuklemeler/2017_ Performans_Programi.pdf

Muğla Büyükşehir Belediyesi (2017a). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.mugla.bel.tr/uploads/sayfatr/2016_faaliyet_raporu.pdf

Muğla Büyükşehir Belediyesi (2017b). *2018 Yılı Performans Programı.* Erişim: 31.05.2020, https://www.mugla.bel.tr/uploads/sayfatr/2018%20PERFORMANS%20PROGRAMI.pdf

Muğla Büyükşehir Belediyesi (2018a). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.mugla.bel.tr/uploads/sayfatr/MBB%202017%20Faaliyet%20Raporu.pdf

Muğla Büyükşehir Belediyesi (2018b). *2019 Yılı Performans Programı.* Erişim: 31.05.2020, https://www.mugla.bel.tr/uploads/sayfatr/MBB_2019_Performans_Programi.pdf

Muğla Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.mugla.bel.tr/uploads/sayfatr/mali_hizmetler/faaliyet_raporu_2018.pdf

Muğla Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 27.07.2020, https://www.mugla.bel.tr/uploads/sayfatr/2019%20Faaliyet%20Raporu.pdf

Ordu Büyükşehir Belediyesi (2014a). *2015-2019 Stratejik Planı.* Erişim: 30.05.2019, https://www.ordu.bel.tr/uploads/planlar/1.pdf https://www.mugla.bel.tr/uploads/sayfatr/2015_2019_stratejik_plan.pdf

Ordu Büyükşehir Belediyesi (2014b). *2015 Yılı Performans Programı.* Erişim: 31.05.2020, https://www.ordu.bel.tr/uploads/planlar/3.pdf

Ordu Büyükşehir Belediyesi (2015). *2016 Yılı Performans Programı.* Erişim: 12.08.2020, https://www.ordu.bel.tr/uploads/planlar/7.pdf

Ordu Büyükşehir Belediyesi (2016a). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.ordu.bel.tr/uploads/planlar/6.pdfhttps://www.mugla.bel.tr/uploads/sayfatr/2015_faaliyet_raporu.pdf).

Ordu Büyükşehir Belediyesi (2016b). *2017 Yılı Performans Programı.* Erişim: 12.08.2020, https://www.ordu.bel.tr/uploads/planlar/10.pdf

Ordu Büyükşehir Belediyesi (2017a). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.ordu.bel.tr/uploads/planlar/9.pdf

Ordu Büyükşehir Belediyesi (2017b). *2018 Yılı Performans Programı.* Erişim: 12.08.2020, https://www.mugla.bel.tr/uploads/sayfatr/2018 PERFORMANS PROGRAMI.pdfhttps://www.ordu.bel.tr/uploads/planlar/12.pdf

Ordu Büyükşehir Belediyesi (2018a). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.ordu.bel.tr/uploads/planlar/13.pdf

Ordu Büyükşehir Belediyesi (2018b). *2019 Yılı Performans Programı.* Erişim: 12.08.2020, https://www.ordu.bel.tr/uploads/926991729-OBB2019YILI PERFORMANSPROGRAMI.pdf

Ordu Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.ordu.bel.tr/uploads/fa-da40580a-36e2-43b2-a770-1f400a9fb8a1.pdf

Ordu Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 11.08.2020, https://www.ordu.bel.tr/uploads/2019-faaliyet-raporu.pdf

Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliği. (2006). Resmi Gazete, 25.11.2006, *(26357)*.

Sakarya Büyükşehir Belediyesi (2014). *2015-2019 Stratejik Planı.* Erişim: 30.05.2019, https://www.sakarya.bel.tr/uploads/stratejik/6MrPNOycS3.pdf

Sakarya Büyükşehir Belediyesi (2016). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.sakarya.bel.tr/uploads/stratejik/qSUcNvdNFa.pdf

Sakarya Büyükşehir Belediyesi (2017). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.sakarya.bel.tr/uploads/stratejik/keQzEBS4Bi.pdf

Sakarya Büyükşehir Belediyesi (2018). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.sakarya.bel.tr/uploads/stratejik/QAdm323zLk.pdf

Sakarya Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.sakarya.bel.tr/uploads/stratejik/5K4u7TAt59.pdf

Sakarya Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 11.08.2020, https://www.sakarya.bel.tr/uploads/stratejik/dIB4LZ49JW.pdf

Samsun Büyükşehir Belediyesi (2014). *2015-2019 Stratejik Planı.* Erişim: 30.05.2019, https://www.samsun.bel.tr/uploads/dokumanlar/36632221b49f6735a627ccb0573552a35c2.pdf

Samsun Büyükşehir Belediyesi (2016). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.samsun.bel.tr/uploads/dokumanlar/ed79599e7e7f8018675fbe0300053e665c2.pdf

Samsun Büyükşehir Belediyesi (2017). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.samsun.bel.tr/uploads/dokumanlar/f67dfce1d14bbb26dd79e78ebf64e5095c2.pdf

Samsun Büyükşehir Belediyesi (2018). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.samsun.bel.tr/uploads/dokumanlar/0fe498eb560598d650f8ee787a0632395c2.pdf

Samsun Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.samsun.bel.tr/uploads/dokumanlar/c55da58933dadf65138cee2fe9a4169e5cc.pdf

Samsun Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 11.08.2020, https://www.samsun.bel.tr/uploads/dokumanlar/34f98c7c5d7063181da890ea8d25265a5ee.pdf https://www.sakarya.bel.tr/uploads/stratejik/dIB4LZ49JW.pdf

Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği. (2004). Resmi Gazete, 31.12.2004, *(25687)*.

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi (2015a). *2016-2020 Stratejik Planı.* Erişim: 30.05.2019, https://www.sanliurfa.bel.tr/files/1/58a2b6938028a.pdf

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi (2015b). *2016 Yılı Performans Programı.* Erişim: 02.12.2020, https://www.sanliurfa.bel.tr/files/1/58a2b7902839e.pdf

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi (2016). *2017 Yılı Performans Programı.* Erişim: 02.12.2020, https://www.sanliurfa.bel.tr/files/1/58a2b77d62401.pdf

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi (2017a). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.sanliurfa.bel.tr/files/1/faaliyet_2016.pdf

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi (2017b). *2018 Yılı Performans Programı.* Erişim: 02.12.2020,https://www.sanliurfa.bel.tr/files/1/performans_programi/performans_2018son_hali.pdf

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi (2018a). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.sanliurfa.bel.tr/files/1/2017_faaliyet_raporu.pdf

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi (2018b). *2019 Yılı Performans Programı.* Erişim: 02.12.2020, https://www.sanliurfa.bel.tr/files/8/5c46cb8e4ebb4.pdf

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, https://www.sanliurfa.bel.tr/files/1/bsb_sonra/2018_faaliyet_raporu.pdf

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 11.08.2020, https://www.sanliurfa.bel.tr/files/1/2019_faaliyet_raporu.pdf

T.C. Sayıştay Başkanlığı (2016a). *Mardin Büyükşehir Belediyesi 2015 Yılı Sayıştay Denetim Raporu*. Erişim: 03.11.2020

https://www.sayistay.gov.tr/tr/Upload/62643830/files/raporlar/kid/2015/Belediyeler/MARD%C4%B0N%20B%C3%9CY%C3%9CK%C5%9EEH%C4%B0R%20BELED%C4%B0YES%C4%B0.pdf

T.C. Sayıştay Başkanlığı (2016b). *Hatay Büyükşehir Belediyesi 2015 Yılı Sayıştay Denetim Raporu*. Erişim: 08.12.2020

https://www.sayistay.gov.tr/tr/Upload/62643830/files/raporlar/kid/2015/Belediyeler/HATAY%20B%C3%9CY%C3%9CK%C5%9EEH%C4%B0R%20BELED%C4%B0YES%C4%B0.pdf

T.C. Sayıştay Başkanlığı (2019). *Erzurum Büyükşehir Belediyesi 2018 Yılı Sayıştay Denetim Raporu*. Erişim: 18.11.2020

https://www.sayistay.gov.tr/tr/Upload/62643830/files/raporlar/kid/2018/Belediyeler/ERZURUM%20B%C3%9CY%C3%9CK%C5%9EEH%C4%B0R%20BELED%C4%B0YES%C4%B0.pdf

Tehlikeli Maddelerin Su Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliği. (2005). Resmi Gazete, 26.11.2005, *(26005)*.

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi (2014a). *2015-2019 Stratejik Planı.* Erişim: 30.05.2019, http://www.tekirdag.bel.tr/content/WebSource/file/statejik_plan/stratejik_plan.pdf https://www.mugla.bel.tr/uploads/sayfatr/2015_2019_stratejik_plan.pdf

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi (2014b). *2015 Yılı Performans Programı.* Tekirdağ. http://www.tekirdag.bel.tr/content/WebSource/file/performans/performans.pdf Erişim: 29.09.2020).

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi (2015). *2016 Yılı Performans Programı.* Erişim: 29.09.2020, http://www.tekirdag.bel.tr/content/WebSource/file/performans/2016_performans_programi_tbb.pdf

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi (2016a). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, http://www.tekirdag.bel.tr/content/WebSource/file/faaliyet_raporu/2015_yili_idare_faaliyet_raporu.pdfhttps://www.mugla.bel.tr/uploads/sayfatr/2015_faaliyet_ raporu.pdf

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi (2016b). *2017 Yılı Performans Programı.* Erişim: 29.09.2020, http://www.tekirdag.bel.tr/content/WebSource/file/performans/2017_performans_programi_tbb.pdf https://www.ordu.bel.tr/uploads/planlar/10.pdf

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi (2017a). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, http://www.tekirdag.bel.tr/content/WebSource/file/faaliyet_raporu/2016_yili_idare_faaliyet_raporu.pdf

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi (2017b). *2018 Yılı Performans Programı.* Erişim: 29.09.2020, http://www.tekirdag.bel.tr/content/WebSource/file/performans/2018_performans_programi_tbb.pdf https://www.mugla.bel.tr/uploads/sayfatr/2018 PERFORMANS PROGRAMI.pdf

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi (2018a). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, http://www.tekirdag.bel.tr/content/WebSource/file/faaliyet_raporu/2017_yili_idare_faaliyet_raporu.pdf

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi (2018b). *2019 Yılı Performans Programı.* Erişim: 29.09.2020, http://www.tekirdag.bel.tr/content/WebSource/file/performans/2019_performans_programi_tbb.pdf

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 30.05.2019, http://www.tekirdag.bel.tr/content/WebSource/file/faaliyet_raporu/2018_yili_idare_faaliyet_raporu.pdf

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 29.09.2020, http://www.tekirdag.bel.tr/content/WebSource/file/faaliyet_raporu/2019_yili_idare_faaliyet_raporu.pdf

Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği. (2017). Resmi Gazete, 25.01.2017, *(29959)*.

Trabzon Büyükşehir Belediyesi (2014). *2015-2019 Stratejik Planı.* Erişim: 30.09.2020, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPStratejikPlan/files/5tp0S+TRABZON_BUYUKSEHIR_BELEDIYESI_2015-2019_YILLARI_STRATEJIK_PLAN.pdf https://www.mugla.bel.tr/uploads/sayfatr/2015_2019_stratejik_plan.pdf

Trabzon Büyükşehir Belediyesi (2016). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 31.05.2019, https://www.trabzon.bel.tr/uploads/FCK_PDF/78.pdf https://www.mugla.bel.tr/uploads/sayfatr/2015_faaliyet_raporu.pdf

Trabzon Büyükşehir Belediyesi (2017). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 31.05.2019, https://www.trabzon.bel.tr/uploads/FCK_PDF/79.pdf

Trabzon Büyükşehir Belediyesi (2018). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 31.05.2019, https://www.trabzon.bel.tr/uploads/FCK_PDF/81.pdf

Trabzon Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 31.05.2019, https://www.trabzon.bel.tr/uploads/FCK_PDF/82.pdf

Trabzon Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 18.08.2020, https://www.trabzon.bel.tr/2019FaaliyetRaporu/Rapor.html

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982). Resmi Gazete, 09.11.1982, *(17863)*.

URL 1. Türk Dil Kurumu. *Türkçede Batı Kökenli Kelimeler Sözlüğü*. Erişim: 16.05.2019, http://tdk.gov.tr/?option=com_bati&view=bati

URL 2. Türk Dil Kurumu. *Bilim ve Sanat Terimleri Sözlüğü*. Erişim: 12.11.2019, https://sozluk.gov.tr/

Van Büyükşehir Belediyesi (2014a). *2015-2019 Stratejik Planı.* Van. http://www.sp.gov.tr/upload/xSPStratejikPlan/files/LpATQ+Van_15-19_SP.pdf Erişim: 04.12.2020).

Van Büyükşehir Belediyesi (2014b). *2015 Yılı Performans Programı.* Erişim: 04.12.2020, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/FTBYG+Van_BB_ Performans_Programi_2015.pdf

Van Büyükşehir Belediyesi (2015). *2016 Yılı Performans Programı.* Erişim: 04.12.2020, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/P5dhI+2016_buyuk_sehir_belediyesi_performans_programi_YENI_ek_baski.pdf

Van Büyükşehir Belediyesi (2016a). *2015 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 04.12.2020, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/AN6ES+Van_15_FR.pdf

Van Büyükşehir Belediyesi (2016b). *2017 Yılı Performans Programı.* Erişim: 04.12.2020, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/g8IQC+Van_17_PP.pdf

Van Büyükşehir Belediyesi (2017a). *2016 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 04.12.2020, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/XO02q+Van_16_FR.pdf

Van Büyükşehir Belediyesi (2017b). *2018 Yılı Performans Programı.* Erişim: 04.12.2020, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/ojwrA+performans_programi_2018.pdf

Van Büyükşehir Belediyesi (2018a). *2017 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 04.12.2020, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/3u4jQ+faaliyet_raporu_2017.pdf

Van Büyükşehir Belediyesi (2018b). *2019 Yılı Performans Programı.* Erişim: 04.12.2020, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/ZOvTc+performans_programi_2019.pdf

Van Büyükşehir Belediyesi (2019). *2018 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 04.12.2020, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/SJPd2+faaliyet_raporu_2018.pdf

Van Büyükşehir Belediyesi (2020). *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* Erişim: 04.12.2020, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/KVL1c+Van_19_FR.pdf

Yüzme Suyu Kalitesinin Yönetimine Dair Yönetmelik. (2019). Resmi Gazete, 25.09.2019, (30899).

SÜRDÜRÜLEBİLİR KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK UYGULAMALARI

(BANKALAR ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME)

Esra GÜNEL ÖZATA

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-82-1

Sayfa Düzeni: Aslı AYRANCI

Kapak Tasarımı: Oya SÖNMEZ

Baskı ve Cilt:

Sonçağ Yayıncılık

Matbaacılık Reklam

San Tic. Ltd. Şti.

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı

48/48 İskitler - Ankara

Tel.: (0312) 341 36 67

Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Mayıs 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax.: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

www.ekinkitap.com

KAYNAKÇA

Adagye, D.İ. ve İbrahim, D.M. (2019), ‘’Effect of Corporate Social Responsibility On Enterprise Value of Deposit Money Bank İn Nigeria’’, *Journal of Administrative and Business Studies,* C: 5, No: 1, ss. 37-46.

Adıgüzel, A. (2014). ’’İnsanlık Onurunu Koruma ve Kırma Arasında Hayırseverlik Anlayışı’’, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C:1, No:1, ss.69-92.

Ahmed, S.U., İslam, Z. ve Hasan, İ. (2012). ‘’ Corporate Social Responsibility and Financial Performance Linkage Evidence from the Banking Sector of Bangladesh’’, *Journal of Organizational Management*, C: 1, No: 1, ss.14-21.

Aktan, C.C. ve Börü, D. (2006), ‘’Kurumsal Sosyal Sorumluluk’’, *Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası Mercek Dergisi*, No: 41, ss.54-55.

Aktan, C.C. ve Börü, D. (2007). *Kurumsal Sosyal Sorumluluk*, İGİAD Yayını, İstanbul, ss.10, 20-21.

Aktan, C.C. ve Vural, İ.Y. (2008), ‘*’Kurumsal Sosyal Sorumluluk - Uluslararası Kuruluşlar ve Hükümet Dışı Organizasyonlar Tarafından Yürütülen Başlıca Girişimler’’*, (Çevrimiçi)https://www.ceis.org.tr/dergiDocs/makale125.pdf.,12 Mart 2019.

Alakavuklar, O.N., Kılıçaslan, S. ve Öztürk, E.B. (2009), ‘’Türkiye’de Hayırseverlikten Kurumsal Sosyal Sorumluluğa Geçiş: Bir Kurumsal Değişim Öyküsü’’, *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, C: 9, No: 2, ss.103-143.

Alhoqail, S.A., Cho, H.Y. ve Floyed, K.(2019), ‘’How Social Media Communications Can Mitigate Negative Impact of Corporate Social Irresponsibility On Corporate Financial Performance’’, *Academiy of Marketing Studies Journal,* C: 23, No: 4, s.9.

Ali, W., Frynas, J.G., Mahmood, Z.(2017). ‘’Determinants of Corporate Social Responsibility(CSR) Disclosure in Developed and Developing Countries: A Literature Review‘’, *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, C: 24, No: 4 ss. 273-294.

Altın, S. (2018), ‘’Kurumsal sosyal Sorumluluk Projeleri ve İller Bankası A.Ş. Örneği’’, Ankara Üniversitesi, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi.

Argüden, Y. (2002). *Kurumsal Sosyal Sorumluluk*, ARGE Danışmanlık Yayınları, İstanbul.

Arıcan, E., Yücememiş, B.T. ve Çinko, L. (2019). ‘’The Effect of Basel Criterias On Banking Profitability in Turkey: Analysis Via Cointegration Method’’, *International Journal of Business And Social Science*, C:10, No:10, ss. 72-83.

Atay, E.S. ve Tüzüner, V. L. (2018). "Kurumsal Sosyal Sorumluluk Ve İnsan Kaynakları Uygulamaları Birbirlerini Destekliyor Mu? Bankaların Web Sitelerinin İçerik Analizi İle Değerlendirilmesi’’, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, No: 32, ss.271-285.

Bacak, B. ve Özer, U. (2009). Sosyal Dampingle Mücadelede Sivil Toplum Kuruluşlarının Girişimleri, VI. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi Konferans Bildirisi, ss. 393-394.

Bacher, C. (2006), ‘’Corporate Social Responsible’’, *Topic of the 2nd Essay, PGDipCom in İnternational Business*, s.8

Baden, D. (2016), ‘’ A Reconstruction of Carroll’s Pyramid of Corporate Social Responsibility For The 21st Century’’, *International Journal of Corporate Social Responsibility,* C:1, No:8, ss.1-15.

Balı, S. ve Cinel, M.O.(2011), ‘’Bir Rekabet Aracı Olarak Kurumsal Sosyal Sorumluluk’’, *ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, C: 2, No: 4, ss.45-60.

Balıkçıoğlu, B. ve Karacaoğlu, K. (2007), ‘’Sosyal Bir Ürün Olarak Topluma Pazarlanan Hayırseverlik: Stratejik Hayırseverlik’’, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* C: 9, No: 2, ss. 121-141.

Baron, D.P. (1993), *Business and Environment,* New Jersey: Prentice-Hall.

Başarır, M. (2003). ‘’ İşletmelerin Sosyal Sorumluluğu ve Halkla İlişkiler’’, T.C. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.

Başbuğ, Ş. ve Örs, H. (2018). *Kurumsal Sosyal sorumluluk Dezavantajlı Gruplar Tüketici Tutumu*, Beta Yayıncılık, İstanbul.

Bayraktar, R. (2013), ‘’ Sanayi Dönemi Sürecinde Fransa’da Din Anlayışı’’, *Öneri Dergisi,* C: 10, No: 40, ss. 213-222.

Bayraktaroğlu, G., Tanyeri, M., İlter, B. (2009). *Pazarlamada Yeni Bir Paradigmaya Doğru,* Literatür Yayınları, İstanbul.

Beckett, R. ve Jonker, J. (2002). ‘’ AccountAbility 1000: A New Social Standard to Ensure Sustainability’’, *Yönetsel Yönetim Dergisi*, C: 17, No:1/2, ss.36-42.

Benn, S. ve Bolton, D. (2011). *Key Consepts in Corporate Social Responsibility,* SAGE Yayıncılık, Londra.

Bhimani, A. ve Soonwalla, K. (2010). ‘’Sustainability and Organizational Connectivity at HSBC’’, Derleyen: Hopwood. A, Unerman. J, Fries. J, *Accounting for Sustainability*, Typeset by Mapset LTD, New York.

Bıçakçı, A.B. (2009). ‘’BM Küresel Sorumluluk Anlaşması Bağlamında Kurum İçi Halkla İlişkilerde Mükemmellik ve Çalışanların Sosyal Sorumluluk Algısı’’, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi.

Bissoon, O. (2018), ‘’ Corporate Social Responsibility İn Mauritius: An Analysis of Annual Reports of Multinational Hotel Groups’’, *Asian journal of Sustainability and Social Responsibility,* C: 3, No: 2, ss. 1-19.

Bjorn Andersen, *Bringing Business Ethics to Life – Achieving Corporate Social Responsibility,* Printed in the United States of America, 2004, s. 32.

Boone, L.E., Kurtz, D.L.(1990), *Contemporary Business*, Printed in the United States of America, New York.

Borça, G. (2018). *Ballı_Fındık*, Hümanist Kitap Yayıncılık, İstanbul.

Branson, R. (2013), *Kapitalizm*, Çev: Asiye Hekimoğlu Gül, Tor Ofset Baskı, İstanbul.

Buscombe, I. (2018), ‘’Corporate Social Responsiblity: A Performance Matrix’’, *Journal of New Business Ideas & Trends*, C: 16, No: 1, s.42.

Camilleri, M.A. (2017). ‘’Corporate Sustainability And Responsibility: Creating Value For Business, Society And The Enviroment’’ , *Asian Journal of Sustainability and Social Responsibility, University of Malta*, No: 2, ss. 59-74.

Campra, M., Esposito, P., Lombardi, R. (2020), ‘’The Engagement of Stakeholders İn Nonfinancial Reporting: New İnformation-Pressure, Stimuli, İnertia, Under Short-Termism İn The Banking İndustry’’, *Corporate Social Responsibility and Enviromental Management*, C: 27, No: 1, ss.1-9.

Canarutto, C. ve Nidasio, C. (2005), *Mapping a New Business Landscape, Corporate Social Responsibility Across Europe*, Business Media. Berlin. 2005

Capaldi, N. (2016), ‘’New (Other?) Directions in Corporate Social Responsibility’’*, International Journal of Corporate Social Reponsibility*, C: 1, No: 4. ss. 1-4.

Carroll, A. B. (1979), ’’A Three Dimensional Conceptual Model of Corporate Social Performance’’, Academy of Review, No:4, ss.498-503.

Carroll, A. B. (1999), "Corporate Social Responsibility’’, *Business&Society*, C: 38, No: 3, ss. 268-295, 288, 291.

Carroll, A. B. (2016), ‘’ Carroll’s Pyramid of CSR Taking Anoother Look’’, *International Journal of Corporate Social Responsibility*, C:1, No:3, s.3.

yCarroll, A. B., (1991). '' *The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward The Moral Management of Organizational Stakeholder''*, Business Horizon, (Çevrimiçi) https://www.researchgate.net/publication/4883660_The_Pyramid_of_ Corporate_Social_Responsibility_Toward_the_Moral_Management_of_ Organizational_ Stakeholders, 12 Ocak 2019.

Ceritli, İ. (2001), '' Çevreci Hareketin Siyasallaşma Süreci'', *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* C: 24, No: 2, ss. 213-226.

Chandler, D., Werter, W.B. ve Jr, (2014). *Strategic Corporate Social Responsibility, Satakeholder, Globalization and Sustainable Value Creation*, SAGE Yayıncılık, Amerika.

Chaudhury, S.K., Das, S.K., Sahoo, P.K. (2011), ''Practices of Corporate Social Responsıbility(Csr) In Banking Sector In India: An Assessment'', *Research Journal of Economics, Business and ICT*, C: 4, ss.76-81.

Choi,J. ve Kim, S.W. (2010), '' The Dual ''Voice'' And Institutional Knowledge Transfer'', *Journal of International Business Ethics*, C: 3, No: 1, ss. 56-68.

Chowdhury, Y. ve Nehal, N. (2020). ''Effect of Corporate Social Responsibility Expenditures on Financial Performance in Banking Sector of Bangladesh'', *Journal of Economics, Business and Management,* C: 8, No: 1, ss. 44-49.

Committee For Economic Development (1971), *Social Responsibilities of Busıness Corporatıons*, (Çevrimiçi), https://www.ced.org/pdf/Social_Responsibilities_of_ Business_Corporations.pdf, 17 Ocak 2019.

Creswell, J.W. (2017). *Araştırma Deseni, Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları,* Çev: Selçuk Beşir Demir, Girişim Matbaacılık, Ankara.

Creswell, J.W. *Nitel Araştırma Yöntemleri, Beş Yaklaşıma Göre Nitel Araştırma ve Nitel Araştırma Desenleri*, Çev: Mesut Bütün, Selçuk Beşir Demir, 4.Baskı, Siyasal Kitapevi, Ankara, 2018, s.44.

Çınarlı, İ. (2009*). Stratejik İletişim Yönetimi*, Beta Yayıncılık, İstanbul.

Değirmen, G.C. (2016). *Kurumsal Pazarlama ve Sosyal Sorumluluk,* Nobel Yayıncılık, 2.Baskı, Ankara.

Demirtaş, M. (2015). *Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Kurumsal İtibar*, Derin Yayınları, İstanbul.

Denzin, N.K. ve Lincoln, S.Y.(2008). The Landscape of Oualitative Research, SAGE Publications, United States of America.

Donaldson, T. ve Preston, L.E. (1995). '' The Stakeholder Theory of The Corporatin: Concepts, Evidence and Implications'', *Academy of Management Rewiev*, C:20, No:1, s.74.

Drucker, P.F. (2005). *Gün Gün Drucker*, Çev: Murat Çetinbakış, Acar Matbaacılık, İstanbul.

Du, S., Bhattacharya, C.B. ve Sen, S. (2010),''Maximizing Business Returns to Corporate Social Responsibility (CSR): The Role of CSR Communication'', *International Journal of Management Reviews,* C: 12, No: 1, ss. 7-19.

Emre Yılmaz, *Genç Bir İş Adamına*, Butik Yayıncılık, İstanbul, 2016, s.295.

Ertuna, B. ve Tükel, A. (2009), ''Türkiye'de KSS Uygulamaları: Geleneksel ve Küresel Arasında'', *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, C: 9, No: 2, ss.145-172.

Fatma, M., Rahman, Z. ve Khan, I.(2014), ''Multi-Item Stakeholder Based Scale to Measure CSR in the Banking Industry'', *International Strategic Management Review,* C:2, No:1, ss.9-20.

Feneır, I.M. (2019). '' The Impact of Corporate Social Responsibility Disclosure On The Firm Value: An Empirical Study on Banks Listed in Borsa İstanbul'', İstanbul Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi.

Fidan, Z. ve Şentürk, Z.A.(2017). ''Kurumsal Sosyal Sorumluluk Çalışmalarında İşbirliği: Akbank, Garanti Bankası ve Türkiye İş Bankası Üzerine Bir İnceleme'', *Selçuk Üniversitesi İletişim Dergisi*, C: 9, No: 4, ss.40-65.

Fredrikson, M. ve Olsson, E.K.(der), A Model For Evaluating Corporate Environmental Communication, Communicating Corporate Social Responsibility: Perspectives and Practice, Editör: Ralp Tench, William Sun, Brian Jones. 2014. s.112.

Freeman, R.E. ve Mcvea, J. (2001). *''A Stakeholder Approach To Strategic Management'',* Press Universty of Virginia, İngiltere.

Friedman, M. (1970). ''The Social Responsibility of Business is To Increase Its Profits'', *The new York Times Magazines*, ss.1-4.

Ganji, R. ve Agrawal, R. (2016), ''Model's of Corporate Social Responsibility: Comparison, Evolution and Convergence'', *Society & Management Review*, C: 5, No: 2, ss.141-155.

Geethamani, S. (2017). ''Advantages and Disadvantages of CSR'', *International Journal of Applied Researc*, India. C: 3, No: 3.

Gond, J.P. ve Kang, N., Monn, J. (2011). '' The Goverment of selfregulation: on the Comparative Dynamics of Corporate Social Responsibility'', *Journal of Economy And Society,* C: 40, No: 4, ss. 640-671.

Goss, A. ve Roberts, G.S. (2011), '' The Impact of Corporate Social Responsibility on The Cost of Bank Loans'', *Journal of Banking & Finance*, C: 35, No: 7, ss.1794-1810.

Göcenoğlu, H.C.(2014). ''Kurumsal Sosyal Sorumluluk Raporlarının İşlevi: Bankacılık Sektörüne İlişkin Bir Alan Araştırması'', Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi.

Güçdemir, Y. (2006), ''Bankaların WEB Sitelerinin Sosyal Sorumluluk Açısından İncelenmesi'', *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* C: 0, No: 26, ss.61-73.

Güler, E.(2006). ''Bağımsız Dış Denetim Süreci Kurumsal – Sosyal Sorumluluk İlişkisi Bankacılık Sektörü Uygulaması'', Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi.

Güngör, C.R. (1994). ''Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kampanyalarının İşletmeye Olan Katkıları'', T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.

Hamidu, A.A., Amran, A. ve Haron, H. (2015), ''Corporate Social Responsibility: A Review on Definitions, Core Charecteristics and Theoretical Perspectives'', *Mediternean Journal of Social Sciences,* C: 6, No: 4, ss. 83-95.

Harward Business Rewiev, *Entrepreneur's Handbook,* Çev: Levent Göktem, Optimist Yayın, 2019, İstanbul.

Hawkins, D. E. (2006). *Corporate Socıal Responsibility, Balancing Tomorrows Sustainability and Todays Profitability*, St. Martin's Press. New York.

Hopkins, M. (2007). *Corporate Social Responsibility and International Development – Is Business the Solution?*, Earthscan Press, USA.

Hoştut, S. (2015). ''Kurumsal Sosyal Sorumluluk Raporlarında Söylem'', *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, No:40, ss.119-136.

Hua Shen, C., Wen Wu, M., Chen, T.H., Fang, H. (2016). ''To Engage Or Not To Engage in Corporate Social Responsibility: Empirical Evidence From Global Banking Sector''*, Journal of Economic Modelling*, C: 55, No: C, ss.207-225.

İNGEV (İnsani Gelişme Vakfı), (2019), ''Türkiye'de Kurumsal Sosyal Sorumluluk Almanak Çalışması Mart KSS Raporu'', İstanbul.

Jones, TM, Harrison, JS ve Felps, W. (2018). ''How Applying Instrumental Stakeholder Theory Can Provide Sustainable Competitive Advantage'', *Academy of Management Review*, C: 43, No:3, ss. 371–391.

Kakabadse, N.K., Rozuel, C. ve Davies, L.L. (2005). ''Corporate Social Responsibility And Stakeholder Approach: A Conceptual Review'', *Journal of Business Governance and Ethics,* C: 1, No: 4. ss. 277-302.

Kavitha S, (2018) ''Corporate Social Responsibility (CSR): A Case Study of Axis Bank Foundation'', *Journal of Business Management,* C: 17, No: 1, ss.53-63.

Kırtepe, S. (2014), ‘’Sosyo Kültürel Değişme ve Kitle İletişim Araçları’’*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* C:2, No:2, ss.237-256.

Korkmaz, S. (2009). *İşletmelerde Sosyal Sorumluluk*, Umuttepe Yayınları, Kocaeli.

KSSD (2019), *CSR ROADMAP FOR TURKEY*, (Çevrimiçi), https://www.kssd.org/ content/uploads/2019/07/KSS-YOL-Haritasi-2.pdf, 10 Nisan 2020.

Lev, B., Petrovıts, C., Radhakrıshnan, S. (2010), ‘’ Is Doing Good Good For You? How Corporate Charıtable Contributions Enhance Revenue Growth’’, *Strategic Management Journal,* No:31, ss. 182-200.

Luo, X. ve Bhattacharya, C.B. (2009), ‘’ The Debate over Doing Good: Corporate Social Performance, Strategic Marketing Levers, and Firm-Idiosyncratic Risk’’, *Journal of Marketing*, No: 73 ss.198-213.

Masip, J.G. ve Valino, P. C. (2018), ‘’From Social Responsibility To Corporate Sustainability: an updated rewiev’’, *Journal of International Communication Research* C: 17, No:17, ss.46-71.

Matten, D. ve Crane, A. (2005). ‘’Corporate Citizenship: Toward An Extended Theoretical Conceptualization’’*, Academy of Management Review*, C: 30, No: 1, s.166.

McDonald, Lynette M. and Rundle-Thiele, Sharyn R. (2008) Corporate Social Responsibility and Bank Customer Satisfaction: A Research Agenda. *International Journal of Bank Marketing,* C: 26, No: 3. ss. 170-182.

Mocana, M., Rusa, S., Draghicia, A., Ivascua, L., Turia, A. (2015), ‘’Impact of Corporate Social Responsibility Practices on The Banking Industry in Romania’’, *Procedia Economics and Finance*, No:23, ss.712-716.

Moon, J. (2004), ‘’ Government as a Driver of Corporate Social Responsibility’’, *Research Paper Series*, (Çevrimiçi)http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.198.8346&rep=rep1&type=pdf, 17 Mart 2019.

Mühle, U.(2010), *The Politics of Corporate Social Responsibility-The Rise of a Global Busıness Norm*, Printed in the United States of America.

Narwal, M. (2007). ‘’CSR Initiatives of Indian Banking Industry’’, *Social Responsibility Journal,* C: 3, No: 4, ss.49-60.

NESTLE (2017), *Facts About The FTSE4Good Index*, (Çevrimiçi), https://www.nestle.com/sites/default/files/asset-library/documents/creating-shared-value/facts-about-ftse4good.pdf, 10 Şubat 2019.

OECD (Organizations For Economic Cooperation and Development), Corporate Social Responsibility – Partners For Progress, Paris. 2001, s.15.

Orlitzky, M., Schmidt, F.L. ve Rynes, S.L., (2003). ‘’Corporate Social and Financial Performance: A Meta-Analysis’’, *Article in Organization Studies,* C:24, No:3, ss.403-441.

Ortaylı, İ. (2018), *Son İmparatorluk Osmanlı*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2018, s.95.

Öner, E. K. (2010), ‘’ Sürdürülebilir Kalkınma Sürecinde Bankaların Rolü Ve Türkiye’de Sürdürülebilir Bankacılık Uygulamaları’’, *İşletme Araştırmaları Dergisi,* C: 2, No: 3, ss.75-94.

Özçelik, Ö. ve Tuncer, G. (2007), ‘’Atatürk Dönemi Ekonomi Politikaları’’, *Sosyal Bilimler Dergisi*, C: 22, No: 1, ss.253-266.

Özgen, E. (2007). *Kurumsal Sosyal Sorumluluk Projeleri,* Profil Kitap, 2.Baskı, İstanbul, 2017.

Pedersen, E.R.G.(2015). *‘’ The Anatomy of CSR’’, Kurumsal Sosyal Sorumluluk*, SAGE Yayınları, Londra.

Peter F. Drucker, P.F. (2006). *Klasik Drucker*, Çev: Zülfü Dicleli, Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2006.

Phılıp Kotler, P. ve Nancy Lee, N. (2017). *Kurumsal Sosyal Sorumluluk*, Çev: Sibel Kaçamak, Mediacat Kitapları, İstanbul.

Philippe, J. ve Pouliot, V. (2006), ‘’ The Global Compact: Shifting The Politics of International Developmant?’’, *Global Governance*, C: 12, No: 1. s.55.

Platonova, E., Asutay, M., Dixon, R. ve Mohammad, S. (2018). ‘’Kurumsal Sosyal Sorumluluk Açıklamasının Finansal Performans Üzerindeki Etkisi: GCC İslami Bankacılık Sektöründen Kanıtlar'', *İş Etiği Dergisi, C:* 151 No: 2, ss. 451-471.

Pomering, A. ve Dolnicar, S. (2009). ‘’Assessing The Prerequisite of Successful CSR Implementation: Are Consumers Aware of CSR İnitiatives?’’, *Journal of Business Ethics,* C: 85, No: 2, ss.285-301.

Porter, M.E. ve Kramer, M.R. (2006), ‘’ *Strategy and Society: The Link Between Competitive Advantage and Corporate Social Responsibility’’*, Harvard Business Review,(Çevrimiçi) https://www.sharedvalue.org/sites/default/files/resourcefiles/Strategy_and_Society.pdf , 20 Şubat 2019.

Post, J.E., Lawrence, W.F.A., Weber, J.(1996). Busıness and Socıety: Corporate Strategy, Public Policy, Ethics, MCGraw Hıll Press, s.37,53.

Rademacher, L. ve Remus, N.(2014) *Correlating Leadership Style, Communication Strategy And Management Fashion: An Approach To Describing The Drivers And Settings of CSR Instıtutıonal, Communicating Corporate Social Responsibility: Perspectives and Practice*, s.107.

Rahman, M. ve Eyesmin, J.(2019), '' Corporate Social Responsibility in SAARC Countries: A Study on Commercial Banks'', *European Journal of Business and Management,* C: 11, No: 3, ss.120-128.

Rothlin, S. (2010), '' Towards A Socially Responsible China: A Prelimary Investigation of The Implementation of Global Compact'', *Journal of International Busıness Ethics*, C:3, No:1, ss. 3-13.

Salloum, C., Sayah, M. A. ve Azouri, A. (2015). '' The Financial İnvolvement of The Lebanese Banking Sector in Corporate Social Responsibility'', *EuroMed Journal of Management*, C:1, No:1, ss.21-36.

Scherer, A. ve Palazzo, G. (2008). ''*Handbook of Resarch on Global Corporate Citizenship",* Edward Elgar Publishing Limited, Amerika.

Scholtens, B. (2009). Corporate Social Responsibility in the International Banking Industry, *Journal of Business Ethics*, C: 86, ss.159–175.

Sert, N.Y. (2012), ''Türkiye'de Özel Sektörün Kurumsal Sosyal Sorumluk Anlayışına İlişkin Yarar Algısı: Kurumsal Sosyal Sorumluluk Faaliyetlerinin Duyurulmasında Web Sitelerinin Kullanılması'', *AJIT-e: Online Academic Journal of Information Technology,* C: 3, No: 9, ss.35-36.

Shengtian, H., Fu Weihui, F., Xiasong, L. (2010), '' Achieving Sustainability With a Stakeholder- Based CSR Assessment Model For FIEs China'', Journal of International Business Ethics, C:3, No:1, ss. 41-55.

Siddiq, H. ve Javed, S. (2014), ''Impact of CSR on Organizational Performance'', *Europan Journal of Business and Management*, C: 6, No: 31, s.191.

Siegrist, J. ve Wahrendorf, M.(2013), *Quality of Work, Wellbeing, and Retirement, The SAGE Handbook of Aging, Work and Society*, Dorset Press, London.

Singh, Y. (2015), ''Environmental Management Through Green Banking: A Study of Commercial Banks in India'', *International Journal of Interdisciplinary and Multidisciplinary Studies,* C: 2, No: 4, ss. 17-26.

Smith, M. (2007). ''*Research Methods in Accounting*'', Sage Publication, New Delhi.

Solmaz, B. (2005), '' İşletmelerin Değişen Konumuyla Gelişen Kurumsal Sosyal Sorumluluk Bilinci ve Turkcell'in Desteklediği Çağdaş Türkiye'nin Çağdaş Kızları Projesinin Genel Bir Değerlendirmesi'', *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* C: 4, No: 1, ss.116-125.

Şendurur, U. ve Temelli, F. (2018), ''Türkiye'de Faaliyet Gösteren Geleneksel Bankalar ve Katılım Bankalarının Sürdürülebilirlik Açısından Karşılaştırılması'', *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, C: 20, No: 2, ss.330-346.

Tanyıldızı, N.İ. (2013). ‘’Halkla İlişkilerde Sosyal Sorumluluk Uygulama Alanı Olarak Sanat Faaliyetleri (Akbank, Garanti Bankası ve İş Bankası Örneği)’’, *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi,* C: 3, No: 8.

Tiltay, M.A., Öz, M. ve Tepe, M.E. (2019). Stratejik Bir Pazarlama Aracı

Olarak Kurumsal Sosyal Sorumluluk Uygulamaları: Türkiye’de Mevcut Durum

ve Eğilimler, PPAD Pazarlama Kongresi Bildiri Kitabı, ss. 344-350.

Torlak Ö., ve Tiltay M. A. (2017). *Pazarlama Ahlakı*, 6.Baskı, Beta Yayınları, İstanbul.

Torlak, Ö. (2001). *Pazarlama Ahlakı, Sosyal Sorumluluklar Ekseninde Pazarlama Kararları ve Tüketici Davranışlarının Analizi*, Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş., İstanbul.

Türker, D. (2015). ‘’An Analysis of Corporate Social Responsibility in the Turkish Business Context’’, *Corporate Social Responsibility in Europe,* ss. 483-499.

Ursula, W. ‘’Global Compact Performance Model, Management Models For Corporate Social Responsibility’’, Editör: J. Jonker, M. Witte, Business Media, Berlin, 2006, s.64.

Ustakara, F. (2019), ‘’Türklerde Sosyal Sorumluluğun Temelleri: Halkla İlişkiler Açısından Ahilik Teşkilatı Üzerine Bir Değerlendirme’’, *Selçuk İletişim Dergisi*, C: 12 No: 2, ss. 1169-1181.

Van Riel, C. B. M.(2005), Corporate Associations and Consumer Product Responses: The Moderating Role of Corporate Brand Dominance, ‘’ *Article in Journal of Marketing”*, No: 69, ss. 35-48.

Wood, D.J. (1991), ‘’Corporate Social Performance Revisited’’, *Journal of Monetary Economics,* C: 16, No: 4, ss.693-694.

Yalman, Y.(2018). ‘’Türkiye’de Kurumsal Sosyal Sorumluluk Uygulamalarının İşletmelerin Kurumsal İtibarına Etkileri: İşletme Yöneticilerinin Algıları Üzerine Bir Araştırma’’, T.C. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi.

Yamak, S. (2007). *Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kavramının Gelişimi*, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.

Yeung, S. (2011). ‘’ The Role of Banks in Corporate Social Responsibility’’, *Journal of Applied Economics and Business Research,* C:1, No:2, ss.103-115.

Yıldırım, Ö. (2011).’’Kurumsal Sosyal Sorumluluğun Tüketici Tutum Ve Davranışları Üzerine Etkisi: Türkiye İş Bankası Örneği’, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.

Yıldız, Y. (2012), ‘’Küresel İlkeler Sözleşmesi Işığında Türkiye’de Kurumsal Sosyal Sorumluluk’’, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.

Yüksel, S. ve Özsarı, M. (2017)‘’Identifying the Factors Influence Turkish Deposit Banks to Join Corporate Social Responsibility Activities by Using Panel Probit Method’’, *Journal of Finance & Banking Studies*, C: 6 No: 1. ss. 39-50.

T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı(2019), ‘’Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni – Haziran’’, Ankara.

Çevrimiçi Kaynak Dizilimi

file:///C:/Users/Qx/Downloads/2011_05_02_surdurebilirlik_calismasi_2010.pdf

http://ebulten.ziraatbank.com.tr/tr/s/d/ziraatweb/tr/m-1-11.html

http://www.pfmcorp.com.au/files/ceres-principles.pdf, s. 1,2. 10 Şubat 2019,

http://www.tskb.com.tr/tr/hakkimizda/kurumsal-sosyal-sorumluluk/

http://www.yapikredikss.com.tr/sosyal-sorumluluk-projelerimiz/

https://mediaservice.halkbank.com.tr/media/document/Halkbank/Biz/Surdurulebilirlik/raporlarveetkinlikler/

https://philadelphiaencyclopedia.org/archive/sullivan-principles/

https://statik.iskur.gov.tr/tr/kurumumuz/mevzuat/ilo1.htm)/, 2 Şubat 2019.

https://www.akbank.com/tr-tr/Yatirimci-iliskileri/Sayfalar/Kurumsal-Sosyal-Sorumluluk.aspx

https://www.albaraka.com.tr/surdurulebilirlik/kurumsal-sosyal-sorumluluk-calismalari.aspx

https://www.alternatifbank.com.tr/media/6144/alternatifbank_2018_fr_tr_1103.pdf

https://www.atbank.com.tr/documents/ARAP%20TURK%20BANKASI%20A.S.%202014%20YILI%20FAALIYET%20RAPORU%20.PDF

https://www.citibank.com.tr/gcb/turkish/pdf/mikro_girisimci.pdf

https://www.db.com/turkey/docs/Deutsche_Bank_2017_Turkish.pdf

https://www.denizbank.com/hakkimizda/sosyal-sorumluluk.aspx

https://www.ftserussell.com/products/indices/ftse4good

https://www.hsbc.com.tr/hsbc-hakkinda/surdurulebilirlik/gelecege-gonulluyuz

https://www.ing.com.tr/tr/ing/toplumsal-yatirimlarimiz/genel-bakis

https://www.isbank.com.tr/TR/hakkimizda/kurumsal-sosyal-sorumluluk/ https://www.kssd.org/, 5 Ocak 2019.

https://www.kuveytturk.com.tr/hakkimizda/kuveyt-turk-hakkinda/degerlerimizle-buyuyoruz

https://www.mlyb.com.tr/MLYB/FR/MLYB_FR

https://www.nurolbank.com.tr/bizdenhaberler.php?b=Nurolbank-Sosyal-Sorumluluk-Projeleri-&haber=1

https://www.odeabank.com.tr/tr-TR/Hakkimizda/raporlar/YearlyActivityReport/ODEABANK_FAALIYET_RAPORU_

https://www.oecd.org/daf/inv/mne/38111419.pdf , s. 8-9. 2 Şubat 2019.

https://www.oxfam.org/en

https://www.pashabank.com.tr/tr/haberler/

https://www.qnbfinansbank.com/qnb-finansbanki-taniyin/kurumsal-sosyal-sorumluluk/

https://www.sekerbank.com.tr/hakkimizda/surdurulebilirlik

https://www.sgs.com.tr/

https://www.siviltoplum.gov.tr/derneklerin-yillara-gore-uye-sayilari

https://www.siviltoplum.gov.tr/dernek-uye-sayilarinin-turkiye-nufusuna-orani

https://www.star.com.tr/guncel/vakif-katilimla-kus-evleri-yeniden-canlaniyor-haber-1275935/

https://www.teb.com.tr/yatirimci/interaktif_2010/tr/m-1-10.aspx

https://www.tu.bk.mufg.jp/assets/annual_report_2016_tr.pdf

https://www.turkiyefinans.com.tr/tr-tr/hakkimizda/sayfalar/kurumsal-sosyal-sorumluluk.aspx

https://www.unepfi.org/fileadmin/statements/UNEPFI_Statement.pdf

https://www.unglobalcompact.org/

https://www.vakifbank.com.tr/sosyal-sorumluluk.aspx?pageID=128

www.globalcitizen.org

https://www.globalcitizen.org/en/content/adidas-teases-first-ever-sneaker-made-from-ocean-p/

KAMU-ÖZEL İŞBİRLİĞİ MODELİ
ve
ŞEHİR HASTANELERİ

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf UYSAL

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-01-2

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Vadi Grafik Tasarım ve
Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420.
Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0 312 395 85 71
Sertifika No: 47479

Baskı Tarihi: Ocak 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKLAR

2U1K Mühendislik ve Danışmanlık A.Ş., (2013a), Ankara Etlik Entegre Sağlık Kampüsü Proje Çevresel ve Sosyal Yönetim ve İzleme Planı, Mayıs (2013), http://www.aeh.com.tr/assets/pdf/Etlik_ESKP_ CSED_CSYIP.pdf, (14.01.2016)

2U1K Mühendislik ve Danışmanlık A.Ş., (2013b), Ankara Etlik Entegre Sağlık Kampüsü Projesi Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirmesi Raporu Teknik Olmayan Özet, (Mayıs 2013), http://www.aeh.com.tr/assets/pdf/Etlik_ ESKP_CSED_TOO.pdf, (14.01.2016)

2U1K Mühendislik ve Danışmanlık A.Ş., (2014), Mersin Enteğre Sağlık Kampüsü Projesi Paydaş Katılım Planı EK-E, Ağustos 2014, Ankara, http://www.mersinentegre.com, (10.05.2016)

ACARTÜRK, Ertuğrul ve KESKİN, Sabiha (2012), Türkiye'de Sağlık Sektöründe Kamu Özle İşbirliği Modeli, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Yıl 2012, Cilt.17, Sayı.3, ss. 25-51

ACT Goverment, (2016), Guidelines for Public Private Partnerships, The Partnerships Framework, Second Edition: May 2016, http://apps.treasury.act.gov.au/__data/ssets/pdf_file/0010/869941/Guidelines-for-PPPs-Second-Edition.pdf, (12.03.2017)

ADN PPP Sağlık Yatırımları AŞ, (2014), http://www.pppadanahastanesi.com/tr/19536/Cevre-ve-Sosyal-Etki-Degerlendirmesi, (28.09.2018)

ADRABİ, Tahir vd., (2008), Pakistan Learning and Educational Achievements in Punjab Schools (LEAPS): Insights to Inform the Education Policy Debate, http://documents.worldbank.org/curated/en/997531468090281061/Pakistan-Learning-and-Educational-Achievements-in-Punjab-Schools-LEAPS-insights-to-inform-the-education-policy-debate (07.08.2018)

AGRAWAL, Ranjan (2014), Successful Delivery of Public-Private Partnerships for Infrastructure Development Department of Professional Development, Jaypee Institute of Information Technology, July, 2014

AKILLI, Hüsniye (2013), Kamu Hizmeti İmtiyazından Yap İşlet Devret Yöntemine: Yasal Serüven, Sayıştay Dergisi, Sayı 89/Nisan-Haziran 2013, ss. 91-114

AKINTÜRK, Turgut ve KARAHAN, Derya Ateş (2012), Borçlar Hukuku, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul

AKMAN, Yener (2017), Eğitimde Özelleştirme Araçları Olarak Kupon Sistemi ve Charter Okullarının İncelenmesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Yıl: 2017 Sayı: 43, ss.334-356.

ALIAS, Zarina vd. (2014), Determining Critical Success Factors of Project Management Practice: A conceptual framework, Procedia - Social and Behavioral Sciences, 153, 2014, ss. 61-69

All Answers Ltd, (2020), Origin of Public Private Partnerships, March 2020, https://www.lawteacher.net/free-law-essays/commercial-law/origin-of-public-private-partnerships-commercial-law-essay.php?vref=1> accessed, (22.03.2020)

Anadolu Ajansı (2020), Şehir hastanelerinde 24 saat nöbet' uygulaması devrede, 23.01.2020, https://www.aa.com.tr/tr/saglik/sehir-hastanelerinde-24-saat-nobet-uygulamasidevrede/ 1711065, (19.03.2020)

Anayasa Mahkemesi, 06.06.2013 tarih, E.2012/105, K2013/71

Anayasa Mahkemesi, 2013/50 Esas, 2015/38 Karar ve 01.04.2015 Tarih Kararı, R.G. Tarih-Sayı: 15.4.2015-29327

Ankara Şehir Hastanesi, (2020), https://ankarasehir.saglik.gov.tr/TR,191280/ hastane-miz-hakkinda.html, (28.03.2020)

Asian Development Bank (2008), Public-Private Partnership Handbook, https://www.adb.org/sites/default/files/institutional-document/31484/public-private-partnership.pdf, (21.02.2020)

Australian Government (2015), Department of Infrastructure and Regional Develop-ment, National Public Private Partnership Guidelines, December, https://infrastructure.gov.au/infrastructure/ngpd/files/National-PPP-Policy-Framework-Oct-2015.pdf, (20.03.2017)

AYANOĞLU, Taner (2007), İşletme Hakkı Devri Sözleşmeleri, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. LXV, S.I., 2007, ss. 3-38

AYCI, İlker (2015), Kamu Özel İşbirliği (KÖİ) Sağlık Zirvesi - PPP Health Summit Basın Bülteni, 28 Nisan 2015, http://www.invest.gov.tr/tr-TR/infocenter/pressrelease/Documents/28-04-2015-TYDTA-KOI-SAGLIK-ZIRVESI.pdf, (15.01.2016)

AYDIN, Sabahattin (2012), Entegre Sağlık Kampüsleri veya nam-ı diğer Şehir Hastane-leri, Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Platformu, 2012, http://www.sdplatform.com/Yazilar/Kose-Yazilari/386/Entegre-Saglik-Kampusleri-veya-nam-i-diger-Sehir-Hastaneleri.aspx, (30.05.2016)

BARLOW, James ve GAISER, Martina Köberle (2009), Delivering Innovation in Hospital Construction: Contracts And Collaboration In The UK's Private Finance İnitiative Hospitals Program, California Management Review, Vol 51, No:2, Winter 2009, ss.126-143

BARROS, Pedro Pita ve GIRALT, Xavier Martinez (2009), Contractual design and PPPs for hospitals:lessons for the Portuguese model, Eur J Health Econ (2009) 10, ss. 437-453

BARROWS, David vd., (2012), Public-private partnerships in Canadian healthcare: A case study of the Brampton Civic Hospital, OECD Journal on Budgeting, Volume2012/1, ss. 21-34

Başbakanlık yazısı, (7.12.2012 tarih ve B.02.0KKG.0.10/101-663/5230 sayı)

BATMAZ, Eftal (1996), İltizam Sisteminin XVIII. Yüzyıldaki Boyutları, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi, Cilt: 18 Sayı: 29, ss. 39-50

BBC Türkçe, (2019), Şehir Hastaneleri: Bugüne kadar ne kadar harcama yapıldı, sağlık hizmetlerine etkisi ne oldu?, 28.11.2019, https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-50570562, (15.03.2020)

BIGINAS, Konstantinos ve SINDAKIS, Stavros (2015), Innovation through Public-Private Partnerships in the Greek Healthcare Sector: How is it achieved and what is the current situation in Greece?, The Innovation Journal: The Public Sector Innovation Journal, Volume 20 (1), 2015, article 5, ss. 1-12

BOARDMAN, Anthony E., SIEMIATYCKI, Matti ve VİNİNG, Aidan R. (2016), The Theory and Evidence Concerning Public-Private Partnerships in Canada and Elsewhere, Volume 9, Issue 12, March 2016, ss.1-31

BOYNTON, Andrew C. ve ZMUD, Robert W. (1984), An Assessment of Critical Success Factors, Sloan Management Review, Summer 1984, 25, 4, ss.17-27

BOZ, Selman Sacid (2013), Kamu Özel İşbirliği (PPP) Modeli, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 4 Sayı:2 Yıl, 2013, ss. 277-332

BOZLAĞAN, Recep (2014), Kamu Yönetimi Paradigmasında Değişim ve Özelleştirme Yaklaşımı, Çağdaş Kamu Yönetimi I, Muhittin Acar, Hüseyin özgür, Nobel Akademik Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara, ss. 275-302

British Columbia (1999), Public Private Partnership A Guide for Local Government, May 1999,http://www.cscd.gov.bc.ca/lgd/policy_research/library/public_private_partnerships.pdf, (15.03.2017)

BURGER, Philippe vd. (2009), The Effects of the Financial Crisis on Public-Private Partnerships, IMF Working Paper WP/09/144; s. 4, July 2009

Bursa 2. İdare Mahkemesi 2011/398 E., ve K. 2012/841

Bursa Şehir Hastanesi, (2020), https://bursasehir.saglik.gov.tr/, (28.03.2020)

CHAN, Albert P. C. vd., (2010), Critical Success Factors for PPP in Infrastructure Developments: Chinese Perspective, Journal of Construction Engineering and Management, 136 (5), 2010, ss. 484-494

CHAN, Albert P. C. vd., (2010), Potential Obstacles to Successful Implementationof Public-Private Partnerships in Beijingand the Hong Kong Special Administrative Region, Journal of Management in Engineering, 2010, v. 26, no. 1, ss. 30-40;

CHENA, Miao-Sheng, LU, Huei-Fu ve LİN, Huei-Wen (2006), Are the Nonprofit Organizations Uuitable to Engage in BOT or BLT Scheme? A Feasible Analysis for the Relationship of Private and Nonprofit Sectors, International Journal of Project Management, 24 (2006), ss. 244-252

China launches national information platform for PPP projects, (2018), https://global.chinadaily.com.cn/a/201911/28/WS5ddfa7e0a310cf3e3557ab96.html, (09.03.2020)

China Public Private Partnerships Center, (2016), https://library.pppknowledgelab.org/documents/3753?ref_site=kl, (09.03.2020)

Commission of the European Communities (2004), Green Paper, On Public-Private Partnerships And Community Law on Public Contracts And Concessions, Brussels, 30.4.2004

CRUZ, Carlos Oliveira ve MARQUES, Rui Cunha (2013), Integrating Infrastructure and Clinical Management in PPPs for Health Care, Journal Of Management İn Engineering, Vol. 29, No. 4, October 1, 2013, ss. 471-481

ÇAKIR, Hüseyin Melih (2015), Sağlık Hizmetlerinin Özel Hukuk Kişileri Tarafından Yürütülmesi, On İki Levha Yayınları, 1. Bası, İstanbul

ÇAKIR, Mehmet Kadir (2016), 6428 Sayılı Kanuna Göre Kamu Özel İşbirliği Kavramı ve Yeni Bir Model: Yap kirala Devret, Seçkin Yayınları, Ankara

ÇAL, Sedat (2008), Türkiye'de Kamu Hizmeti ve İmtiyazın Dönüşümü Öyküsü, TOBB Yayını, sıra no: 58, Ankara

ÇERÇİ, Ayşegül (2011), Kamu Özel İşbirlikleri (Public Private Partnership) Modeller, Riskler ve Finansman, Türkiye Kalkınma Bankası Yayını, Ocak-Mart 2011, Sayı: 59, ss. 10-28

ÇETİNKAYA, Özhan (2012), Türkiye'de Kamu İşletmeciliği ve Özelleştirme, 3. b., Ekin Yayınevi, Bursa

DADA, Martin ve OLADOKUN, Michael G. (2012), Analysis Of Critical Success Sub-Factors For Public–Private Parnersihip İn Nigeria, Alam Cipta, Vol 5 (2) December 2012, ss. 13-26

Danıştay 13. Daire E. No: 2011/3392, 6.7.2012

Danıştay, 13. Daire Esas No: 2011/4558, 9.7.2012

DAVIES, Steve ve FAIRBROTHER, Peter (2003), Private Finance Initiative (PFI) and Public Private Partnership (PPPs): Definition and Sources, School of Social Sciences Working Paper, 39, Cardiff University

DEMIRAG Istemi, KHADAROO, Iqbal ve STAPLETON Pamela (2015), A changing market for PFI financing: Evidence from the financiers, Accounting Forum, 39, ss. 188-200

Denizli Sağlık Yerleşkesi Ön Yeterlik İlanı, http://www.saglikyatirimlari.gov.tr/TabId/347/PID/1034/CategoryID/20/Default.aspx?CategoryName=S%C3%B6zle%C5%9Fme-A% C5%9Famas%C4%B1nda-Olan-Projeler, (02.02.2016)

DERDİMAN, R.Cengiz (2015), İdare Hukuku, 5.b., Alfa Aktüel Yayınları, Bursa

DOĞAN, Necati (2012), Rakamlarla Özelleştirme, Türkiye'de ve Dünyada Özelleştirme Uygulamaları ve Özelleştirme Fonunun Kaynak ve Kullanımları, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Ankara

DOMINGUES, Sergio ve ZLATKOVIÇ Dejan (2015), Renegotiating PPP Contracts: Reinforcing the 'P' in Partnership, Transport Reviews, Vol. 35, No. 2, ss. 204-225

DURAN, Lütfi (1982), İdare Hukuku Ders Notları, Fakülteler Matbaası, İstanbul

Elazığ Şehir Hastanesi, https://elazigsehir.saglik.gov.tr/ (28.03.2020)

EMEK, Uğur (2009), Türkiye'de Altyapı Hizmetlerinin Özel Sektöre Gördürülmesi: Neden, Ne zaman, Nasıl?, İktisat İşletme ve Finans, 24,(284), 2009, ss. 9-45

EMHAN, Abdurrahim (2009), Risk Yönetim Süreci ve Risk Yönetmekte Kullanılan Teknikler, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 23, Sayı: 3, ss. 209-220

EPEC (European PPP Expertise Center) (2011), State Guarantees in PPPs A Guide to Better Evaluation, Design, Implementation and Management

ERBAŞ, Özgün, YAVUZ, Cavit Işık ve İLHAN, Beyazıt (2012), Soru ve Yanıtlarla Sağlıkta Kamu Özel Ortaklığı, Türk Tabipler Birliği Yayınları, Ankara

ERDOĞAN, Erol (2013), Eğitim kampüsü Projesi Liselerde Kaliteyi Yükseltir mi? Yeni şafak Gazetesi, (04.06.2013)

EROL, Turan (2006), Kamu Altyapı Yatırımlarının Sermaye Piyasaları Aracılığıyla Finansmanı konulu SPK 7. Arama Konferansı, Ankara, 26 Aralık 2006

ERYILMAZ, Bilal ve BİRİCİKOĞLU, Hale (2011), Kamu Yönetiminde Hesap Verebilirlik ve Etik, İş Ahlakı Dergisi, Mayıs 2011, Cilt 4, Sayı 7, ss. 19-45

ESPİRAGES, Jose Luis Navarro ve TORRES, Elisa Hernandez (2009), Public Private partnership As a New Way To Deliver Healtcare Service, Encuentro de Economía Pública

European Commission (2003), Directorate-General Regıonal Policy, Guidelines For Successful Public-Private Partnerships, March 2003, http://ec.europa.eu/regional _policy/sources/ docgener/guides/ppp_en.pdf, (12.03.2017)

European Commission (2013), Health and Economics Analysis for an evaluation of the Public Private Partnerships in health care delivery across EU, August 2013, http://ec.europa.eu/health/expert_panel/documents/publications/docs/ppp_finalreport_ en.pdf, (14.05.2016)

European Investment Bank (2020), EPEC Data Portal, https://data.eib.org/epec, (05.03.2020)

European Union, (2010), PPP Guide For Central and Local Public Sector Bodies in Relation to the Procedures in the Agency for Public Private Partnership, European Union funded twinning project HR2007 IB/FI TL03, 2010

FARQUHARSON, Edward vd., (2011), How to Engage with the Private Sector in Public-Private Partnerships in Emerging Markets, The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank

Fighting Contracting Out (2013), A Resource Guide, OCSEA/AFSCM, Ohio Civil Service, Employees Association

Gaziantep Şehir Hastanesi Hakkında Değerlendirme Raporu, (2015), http://www.ttb.org.tr/index.php/Haberler/rapor-5506.html, (06.11.2015)

GENÇ, Ömür ve ERTUĞRUL, Erdal (2007), Altyapı Yatırımlarının Finansmanı, Türkiye Kalkınma Bankası AŞ, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Müdürlüğü, GA/07-07-30, Ankara

GESTEL, Kit Van vd., (2014), Public–private partnerships in Flemish schools: a complex governance structure in a complex context. Public Money & Management, 34:5, ss. 363-370

GO, Yubo, MARTEK, Igor ve CHEN, Chuan (2019), Policy Evolution in the Chinese PPP Market: The Shifting Strategies of GovernmentalSupport Measures, Sustainability 2019, 11, ss. 1-24

Goverment of Canada (2017), PPP Canada - Annual Report, 2017-18, https://www.infrastructure.gc.ca/pub/ other-autre/annual-report-rapport-annuel-eng.html#1, (10.03.2020)

GÖKKAYA, Durmuş İZGÜDEN, Dilruba, ERDEM Ramazan (2018), Şehir Hastanesinde Hasta Memnuniyeti Araştırması: ISPARTA İli Örneği, Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, Yıl: 2018, Cilt: 9, Sayı: 20, ss.136-148

GÖZLER, Kemal ve KAPLAN, Gürsel (2012), İdare Hukuku Dersleri, 12.b. Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa

GRİMSEY, Darrin ve LEWİS, Mervyn K. (2004), Public Private Partnerships the Worldwide Revolution in Infrastructure Provision and Project Finance, Edward Elgar Publishing Limited. Cheltenham

GRİMSEY, Darrin ve LEWİS, Mervyn K. (2005), Are Public Private Partnerships value for money? Evaluating alternative approaches and comparing academic and practitioner views, Accounting Forum, 29, (2005), ss.345-378

GÜLNAR, Halil (2016), Yüksek Hızlı Tren Yatırımlarının Gelir Ortaklığı Senetleri İle Finansmanı, (Uzmanlık Tezi), TC Kalkınma Bakanlığı, Yayın no: 2958

GÜNDAY, Metin (2015), İdare Hukuku, İmaj Yayınevi, 10. baskı, Ankara

GÜRKAN, Mehmet Fatih (2014), Kamu Özel Ortaklığı, Adalet Yayınevi, Ankara

GÜZELSARI, Selime (2009), Kamu Özel Ortaklıkları Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme, Kamu Yönetimi: Yapı İşleyiş Reform, (ed.) Barış Övgün, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayın no:598, Ankara

HALL, David (2008), PPPs in the EU-a Critical Appraisal, Public Services International Research Unit (PSIRU), Presented at ASPE Conference St. Petersburg October-Novenber 2008, http://www.psiru.org/reports/public-private-partnerships-ppps-eu-critical-appraisal, (01.04.2015)

HAMILTON, Geoffrey vd. (2012), A Preliminary Reflection on the Best Practice in PPP in Healthcare Sector: A Review of Different PPP Case Studies and Experiences, PPPs in Health Manila 2012

HARDCASTLE, C vd., (2005), Critical success factors for PPP/PFI projects in the UK construction industry: a factor analysis approach, Public Private Partnerships, Opportunities and Challenges, Hong Kong, China

HARDY, Brian, HUDSON, Bob ve WADDİNGTON, Eileen (2003), Assessing Strategic Partnership The Partnership Assessment Toll, Office of The Deputy Prime Minister, May 2003, http://www.iape.org.il/upload/AssessingStrategicPartnership. pdf, (08.03. 2017)

Healthcare PPP Projects Turkey, (2016), http://finance.flemingeurope.com/webdata/5879/ Huseyin%20Arslan.pdf, (14.04.2018)

HERPEN, Van (2002), Public Private Partnerships: The Advantages and Disadvantages Examined, AET-Conference, (2002), http://abstracts.aetraner/index/ id/1466/ confid/8, (10.04.2017)

HM Treasury (2005), Aplication Note, Value for Money in Refinancing, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/225371/08_application_note_value_for_money_280205.pdf, (23.03.2020)

HM Treasury (2006), Aplication Note-Interest-Rate& Inflation Risks in PFI Contracts, 2006,https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/225362/01_pfi_hedging120506.pdf, (23.03.2020)

HM Treasury (2011), Guidance Note for Public Sector Bodies Forming Joint Venture Companies With the Private Sector, http://www.partnershipsuk.org.uk/news/ jointventureguidance.pdf, (21.03.2018)

HODGE, Graeme ve GREVE, Carsten (2011), Theorizing Public-Private Partnership Success: A Market-Based Alternative to Government? 11th Annual Public Management Research Conference, Syracuse, United States

http://bursamehmetzahidkotkuaihl.meb.k12.tr/ (07.10.2020)

http://761512.meb.k12.tr/16/15/761512 /okulumuz_hakkinda.html (07.10.2020)

http://www.saglikyatirimlari.gov.tr, (06.12.2015)

HUGHES, Owen E. (2013), Kamu İşletmeciliği&Yönetimi, Bigbang Yayınları, 1. Baskı, Ankara

İdeal Dergisi, (2012), Eğitimdeki Bina Açığı Kamu-Özel Ortaklığı ile çözülecek, (19.07.2012), http://www.ideal-dergisi.com/?p=33, (11.09.2017)

İlk sağlık kenti Kayseri'ye yapılacak, (26 Nisan 2011), http://www.memurlar.net/haber/ 194355/, (13.01.2016)

IGBOKA, Franca Chikodi (2015), The Critical Success Factors of Public Private Partnerships in Lagos State, Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Doctor of Philosophy Public Policy and Administration, Walden University, May 2015

International Institute for Sustainable Development, (2015), Risk Allocation in Public-Private Partnerships: Maximizing value for Money, https://www.iisd.org/sites/ default/files/publications/risk-allocation-ppp-maximizing-value-for-money-discussion-paper.pdf, (08.04.2020)

International Monetary Found, (2004), Public-Private Partnerships, Fiscal Affairs Department,https://www.imf.org/external/np/fad/2004/pifp/eng/031204.pdf, (10.13.2018)

ISMAIL, Suhaiza (2013), Critical Success Factors Of Public Private Partnerships (PPP) İmplementation İn Malasia, Asia-Pacific Journal of Business Administration, Vol. 5 Iss: 1, 2013, ss., 6-19

JAMALI, Dima (2004), Success and Failure Mechanisms of Public Private Partnerships (PPPs) in Developing Countries: Insights From the Lebanese Context, The International Journal of Public Sector Management, Vol. 17 No. 5, 2004, ss. 414-430

JEFFERIES, Marcus vd. (2014), Using Public Private Partnerships (PPPs) for the Procurement of Public Hospitals, Construction in a Changing World, http://www.cib2014.org/proceedings/ files/ papers/605.pdf, (11.04.2016)

JONES, Peter Vincent (2000), Contractual Governance: Institutional and Organizational Analysis, Oxford Journal of Legal Studies, Vol. 20, N. 3, 2000, ss. 317-351

JONES, Ken ve BIRD, Kate (2000), Partnership' as Strategy: public–private relations in Education Action Zones, British Educational Research Journal, Vol. 26, No. 4, 2000, ss. 491-506.

KAHWAJİAN, Alis (2014), Identification of Critical Success Factors (CSFs) for Public Private Partnership (PPP) Construction Projects in Syria, Jordan Journal of Civil Engineering, Volume 8, No. 4, 2014, ss. 393-405

Kalkınma Bakanlığı, (2012), Dünyada ve Türkiye'de kamu Özel İşbirliği Uygulamalarına ilişkin Gelişmeler, Yatırım Programlama İzleme ve Değerlendirme Genel Müdürlüğü, Kasım, http://www.kalkinma.gov.tr/Pages/KamuOzelIsbirligiYayinlar.aspx, (24.03.2016)

Kalkınma Bakanlığı, (2016), Kamu Özel İşbirliğine İlişkin Mevzuat, http://www.kalkinma.gov.tr/Pages/KamuOzel IsbirligiMevzuat.aspx, (02.05.2017)

KANTARCI, Fuat (2016), Akıllı hastaneler geliyor, (21.04.2016), http://www.trthaber.com/haber/saglik/akilli-hastaneler-geliyor-246089.html, (10.05.2017)

KAMASI, Mehmet (2017), Urfa'da eğitimde çığır açan proje hayata geçiyor, https://www.sanliurfaolay.com/egitim/urfada-egitimde-cigir-acan-proje-hayata-geciyor/ 17783, (27.06.2018)

KARAHANOĞLU, Yiğit (2012), Kamu Özel Ortaklığı Modelinin Mali Değerlendirmesi, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, Cilt 67, No. 2, 2012, ss.95-125

KARAHANOĞLULARI, Onur (2011), Kamu Hizmetleri Piyasa İlişkisinde Dördüncü Tip: Eksik İmtiyaz (Kamu-Özel Ortaklığı), Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, Cilt 66, No. 3, Ankara, 2011, ss.177-215

KARAHANOĞLULARI, Onur (2015), Kamu Hizmeti (Kavram ve Hukuksal Rejim), Tuhan Kitabevi, Ankara

KARASU, Koray (2009), Kamu Özel Ortaklığı: Sözleşme Sisteminin Genelleşmesi, Kamu Yönetimi: Yapı İşleyiş Reform, Editör: Barış Övgün, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayın No: 598, Ankara, Ekim 2009, ss.79-91

KARASU, Koray (2011a), Sağlık Hizmetlerinin Örgütlenmesinde Kamu Özel Ortaklığı, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 66 (3), (2011), ss. 217-262

KARASU, Koray (2011b), Sağlık Hizmetlerinin Örgütlenmesinde Kamu–Özel Ortaklığı, Sağlık Alanında KÖO Sempozyumu (6-7 Mayıs 2011), Türk Tabipler Birliği Yayınları, Bursa

KE, Yongjian Vd. (2010), Preferred risk allocation in China's public–private partnership (PPP) projects, International Journal of Project Management, 28, (2010), ss.482-492

KE, Yongjian, JEFFERIES, Marcus ve SHRESTHA, Asheem (2014), Public Private Partnership In China: Where To From Here, Organization, Technology & Management in Construction: An international Journal, 2014, 6, ss. 1156-1162.

KENANOĞLU, Mehmet Emin (2019), Kamu özel Sektör Ortaklığı ve Kredi Yurtlar Kurumu Uygulaması: Çanakkale İli Örneği, Journal of Life Economics, Cilt/ Volume 6, Sayı/ Issue3, 2019, ss.361-378

KESKİN, Duygu Anıl (2010), İşletmelerin Sürekliliğini Sağlamada Kritik Öneme Sahip Risk Yönetimi ve Risk Odaklı Denetim Yaklaşımı, Denetişim Dergisi, 2010/4, ss. 38-46

KHADAROO, Iqbal (2014), The valuation of risk transfer in UK school public private partnership contracts, The British Accounting Review, 46, (2014), ss.154-165

KHANOM, Nilufa Akhter (2009), Conceptual Issues in Defining Public Private Partnerships (PPPs), Asian Business Research Conference

KIM, Jay-Hyung vd. (2011), Public–Private Partnership Infrastructure Projects: Case Studies from the Republic of Korea, Asian Development Bank

Konya Şehir Hastanesi, https://konyasehir.saglik.gov.tr/TR,475221/ hastanemiz.html, (20.10.2020)

KUMARI, Jayanti (2016), Public–private partnerships in education: An analysis with special reference to Indian school education system, International Journal of Educational Development, 47, 2016, ss. 47–53

LAROCQUE, Norman (2008), Public-Private Partnerships in Basic Education: An International Review. May 2008. http://www.theeducationalliance.org/wp-content/uploads/2014/08/ CfBT-PPP-review.pdf, (11.01.2020)

LATHAM, Michael (2009), Public-Private Partnerships in Education, The İnformation Portal For Global Developments in Private Education, March, https://www.nuffic.nl/en/publications/ find-a- publication/publi c-private-partners hips-in-education.pdf, (22.10.2017)

LINDER, Stephen H. (2000), Coming to Terms with the Public-Private Partnership, A Grammar of Multiple Meanings, Public Private Policy Partnership, Edit: Pauline Vaillancourt Rosenau, The MIT Press, Cambridge, Massachusetts London, 2000, ss. 35–51

Lİ, Bing vd, (2005a), The Allocation of Risk in PPP/PFI Construction Projects in the UK, International Journal of Project Management, 23, 2005, ss. 25-35

Lİ, Bing vd., (2005b), Critical Success Factors For PPP/PFI Projects in theUK Construction Industry, Construction Management and Economic, June 2005, 23, ss. 459-471

Mersin Şehir Hastanesi (2020), http://www.ccninsaat.com/TR/projedetay/mersin-sehir-hastanesi-8 (06.02.2020)

MINNIE, Johan A., (2011), Critical Success Factors For Public Private Partnerships İn South Africa, Doctoral Thesis, Public Management and Development Planning at Stellenbosch University

Milli Eğitim Bakanlığı (2014), Eğitim Kampüsleri Mimari Proje Yarışması Ödülleri Sahiplerini Buldu. 08.01.2014, http://www.meb.gov.tr/egitim-kampusleri-mimari-proje-yarismasi-odulleri-sahiplerini-buldu/ haber/ 6612/tr, (07.05.2019).

Milli Eğitim Bakanlığı, (2018), http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/2018.pdf, (21.03.2020)

MITCHELL, Marc (2008), An Overview of Public Private Partnerships in Health, ,https://www.hsph.harvard.edu/ihsg/publications/pdf/PPP-final-MDM.pdf, (27.12.2015)

MOHMUDOVA, Muhabbat (2013), Education İnfrastructure PPP Comes Of Age Prep, International Finanace Cooperation, Worl Bank Group, January

MUDİ, Adamu (2016), Quantity Surveyor's Impact: A Panacea to achieving Critical Success Factors in PPP Implementation, International Journal of Engineering Science Invention, Volume 15, Issue 3, March 2016, ss. 1-9

MUNNS, Andrew K. ve BJEİRMİ, B. F. (1996), The Role of Project Management in Achieving Project Success, International Journal of Project Management, Vol.14, No 2, ss. 81-87

National Academies of Sciences (2009), Engineering and Medicine, Public-SectorDecision Making for Public-Private Partnerships, Washington DC, The National Academies Press

National Audit Office (2009), Performance of PFI Construction, October 2009, https://www.nao.org.uk/wpcontent/uploads/2009/10/2009_performance_pfi_construction.pdf, (27,04,2016)

National Audit Office (2010), The Performance And Management of Hospital PFI Contracts, (Comptroller and auditor General), 17 June 2010, https://www.nao.org.uk/wp-content/ uploads/2010/06/101168. pdf, (10.10.2015),

National Audit Office (2013), Savings from operational PFI contracts, 29 November 2013, https://www.nao.org.uk/wp-content/uploads/2013/11/Savings-from-operational-PFI-contracts_ final.pdf, (13.12.2015)

NEUFVILLE, Richard de, LEE Yun S., SCHOLTES, Stefan (2008), Using Flexibility to Improve Value-for-Money in Hospital Infrastructure Investments, Infrastructure Systems and Services: Building Networks for a Brighter Future (INFRA), 2008 First International Conference, 10-12 Nov. 2008

NIJKAMP, Peter, BURCH, Marc van der ve VINDIGNI Gabriella (2002), A Comparative Institutional Evaluation of Public-Private Partnerships in Dutch Urban Land-use and Revitalisation Projects, Urban Studies, Vol. 39, No. 10, 2002, ss.1865-1880

NIKOLIC, Irina A. ve MAIKISCH Harald (2006), Public-Private Partnerships and Collaboration in the Health Secto An Overview with Case Studies from Recent European Experience, HNP Discussion Paper

ODYAKMAZ, Zehra (1998), Genel Olarak İdarenin Sözleşmeleri, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 2, Sayı 1-2, Haziran-Aralık 1998,

OECD (2007), OECD Principles for Private Sector Participation in Infrastructure, 2007, http://www.oecd.org/daf/inv/investment-policy/38309896.pdf, (29.03.2020)

OECD (2008), Public-Private Partnerships: In Pursuit of Risk Sharing and Value for Money

OECD (2008), OECD Sağlık Sistemi İncelemeleri-Türkiye, 2008, https://sbu.saglik.gov.tr/ Ekutuphane/kitaplar/OECDKITAP.pdf, (14.03.2020)

OECD (2012), Recommendation of the Council on Principles for Public Governance of Public-Private Partnerships, May 2012, https://www.oecd.org/governance/ budgeting/ PPP-Recommendation.pdf, (20.03.2017)

OECD, (2017), Education at a Glance 2017. OECD Indicators, OECD Publishing, Paris, http://dx.doi.org/10.1787/eag-2017-en, (15.03.2018)

OECD (2020), OECD Health Statistic, https://stats.oecd.org/Index.aspx?Theme TreeId=9, (14.03.2020)

Osmanlıca-Türkçe Sözlük, http://www.osmanlicaturkce.com/?k=imtiyaz&t=%40, (31.05.2015)

ÖZER, Mehmet Akif (2016), Sağlık Sektöründe Yeni Bir Hizmet Sunum Modeli: Kamu Özel Ortaklığı, SGD Sosyal Güvenlik Dergisi, Mart 2016, Cilt 6, Sayı 1, ss. 9-38

ÖZER, Mehmet Akif ve YAYMAN, Hüseyin (2009), Klasik Yönetim Düşüncesinden Bir Sapma: Yönetim, Dönüşüm ve 3. Dünya Bakışı, Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt/Volume II Sayı/Number 2 Ekim/October 2009, ss.88-112

Partnerships British (2003), An Introduction to Public Private Partnerships, June 2003, www.partnershipsbc.ca/pdf/An%20Introduction%20to%20P3%20-June03.pdf, (05.03.2015)

PATRİNOS, Harry Anthony, OSORIO, Felipe Barrera ve GUÁQUETA, Juliana (2009), The Role and Impact of Public-Private Partnerships in Education, The World Bank, Washington

PINTO, Jeffrey K. ve SLEVIN, Dennis P. (1988), 20. Critical Success Factors in Effective Project implementation, Project management handbook, CRC Press

PLUMMER, Janelle, (2002), Focusing partnerships: a sourcebook for municipal capacity building in Public-Private Partnerships, London: Earthscan Publications

PRİCE, David (2011), Dünyada Sağlıkta Kamu Özel Ortaklığı: Kavram ve Değişimler, Toplum ve Hekim, Temmuz-Ağustos, 2011,Cilt 26, Sayı 4, ss. 289-296

Public Private Infrastructure Advisory Facility, (2009), Overview of PPP experience, 2009,https://ppiaf.org/sites/ppiaf.org/files/documents/toolkits/highwaystoolkit/6/pdf-version/ 1-21.pdf, (10.03.2020)

REID, Ivan ve BRAIN Kevin (2003), Education Action Zones: mission impossible?. International Studies in Sociology of Education,Volume 13, Number 2, ss. 195-216

RENDA, Andre ve SCHREFLER, Lorna, (2006), Publi-Private Partnerships Models and Trends in the European Union, DG International Policies of the Union, Economic and Scientific policy, (IP/A/IMCO/SC/2005-161), Brussels

ROCKART, John F. (1982), The changing role of the information systems executive: A critical success factors perspective, Sloan Management Review, 1982, 24 (1), ss. 3-13

ROUMBOUTSOS, Athena, ve PANTELLİAS, Aristeidis (2015), Allocating Revenue Risk in Transport Infrastructure Public Private Partnership Projects: How it Matters, Transport Reviews, 2015 Vol. 35, No. 2, s.186 ss. 183 -203,

Rönesans Holding, (2020), Adana Şehir Hastanesi, https://ronesans.com/proje/adana-sehir-hastanesi/ (15.02.2020)

Rönesans Holding (2020), https://ronesans.com/proje/istanbul-basaksehir-sehir-hastanesi/, (10.02.2020)

SACHS, Tillmann, TIONG, Robert L. K. ve WANG, Shou Qing (2007), Analysis of political risks and opportunities in public private partnerships (PPP) in China and selected Asian countries: Survey results, Chinese Management Studies, Vol. 1 No. 2, 2007, ss.126-148

Sağlık Bakanlığı (2003), Sağlıkta Dönüşüm, T.C. Sağlık Bakanlığı, Aralık 2003

Sağlık Bakanlığı (2018), Kamu Özel İşbirliği Daire Başkanlığı, https://sygm.saglik.gov.tr/TR,32393/kamu-ozel-isbirligi-daire-baskanligi.html (13.03.2015)

Sağlık Bakanlığı (2019), 2018 Yılı Sayıştay Denetim Raporu, Eylül 2019, https://www.sayistay.gov.tr/tr/Upload/62643830/files/raporlar/kid/2017/, (17.03.2020)

SAMII, Ramına, WASSENHOVE, .N. Van ve BHATTACHARYA, Shantanu (2002), An Innovative Public–Private Partnership: New Approach to Development, World Development, Vol.30, No.6, ss. 991-1008

SHAOUL, Jean, STAFFORD Anne ve STAPLETON, Pam (2008), The Cost of Using Private Finance to Build, Finance and Operate Hospitals, Public Money & Management, 28: 2, 2008, ss. 101-108

SHI, Shiying vd. (2016), Examining the Interrelationship among Critical Success Factors of Public Private PartnershipInfrastructure Projects, Sustainability. 8 (12), 2016, ss. 1-20

SHUKLA, Nirali, PANCHAL, Riki ve SHAH Neel (2014), Built-Own-Lease-Transfer (BOLT): A Public PrivatePartnership Model that Bridges Gap of Infrastructure in Urban Areas, International Journal of Civil Engineering Research. ISSN 2278-3652 Volume 5, Number 2 (2014), ss. 135-144

SIEMIATYCKI, Matti (2015), Public-Private Partnerships in Canada: Reflections on twenty years of practice, Canadian public Administration/Administration Publique Du Canada, Volume 58, No 3, September 2015, ss. 346-362

SÖZER, Ali Nazım (2013), Sağlıkta Yeniden Yapılanmanın(Özelleştirmenin) Devamı Olarak Şehir Hastaneleri, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:15, Özel Sayı, 2013, ss. 2015-254

ŞAHİN, Mehmet ve UYSAL, Özge (2008), Kamu Ekonomisi Perspektifinden Kamu Özel Sektör Ortaklıkları, Ekin Yayınevi, Bursa

ŞAHİN, Mehmet ve UYSAL, Özge (2012), Kamu Maliyesine Etkileri Açısından Kamu Özel Sektör Ortaklıkları Üzerine Bir Değerlendirme, Maliye Dergisi, Sayı: 162 Ocak -Haziran 2012, ss. 155-174

ŞAHMALI, Erkan (2011), PPP (KÖO) Uygulamaları ve Entegre Sağlık Sağlık Kampüsleri, İstanbul–26 Ekim 2011, http://www.projeyonetim.com/newsletter/ ppp_koo_ kamu_ ozel_ortakligi_erkan_sahmali. pdf, (14.01.2016)

Şehir Hastanelerinde Yap İşlet Devret Modelinden Vazgeçiliyor, 12.11.2019, https://www.memurlar.net/haber/866875/sehir-hastanelerinde-yap-islet-devret-modelinden-vazgeciliyor.html, (02.3.2020)

TALUS, Kim (2009), Enerjide Kamu Özel Sektör Ortaklığı, Avrupa'da Kamu Hizmeti imtiyazlarının ve İdari işlemlerin Sonlandırılması, Çev: Gözde Cantürk, TBB Dergisi, Sayı 84, ss. 347-374

TAN, Turgut (1992), Kamu Hizmeti İmtiyazından Yap-İşlet-Devret Modeline, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Cilt: 47 Sayı: 3, 1992, ss.307-325

TC Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2018), Kamu Özel İşbirliği Raporu 2018, Mayıs 2019, Yayın No: 0005

TC Kalkınma Bakanlığı (2014), 10. Kalkınma Planı, Kamu Özel İşbirliği Özel İhtisas Raporu, Ankara

TEISMAN, Geert R. ve KLIJN Erik-Hans (2000), Public Private Partnership in European Union: Officially suspect, Embraced in Dailly Practise Public Private Partnership –Teoriy and Practise in İnternational Perspective, Edit: Stephen P. Osborne, Routledge, London and New york, 2000, ss.165-186

TEKİN, Ali Güner (2007), Kamu-Özel Sektör İşbirlikleri-Kamu-Özel Ortaklıkları, İdarecinin Sesi, Cilt 21, Sayı 122, Mayıs-Haziran 2007, ss.10-14

The Canadian Council for Public-Private Partnership, https://www.pppcouncil.ca/web/Knowlge_Centre/What_are_P3s_/Definitions_Models/web/P3_Knowledge_Centre/About_P3s/Definitions_Models.aspx?hkey=79b9874d-4498-46b1-929f-37ce461ab4bc, (10.03.2020)

The International Bank For Reconstruction and Development and the World Bank (2011), Public-Private Parnerships in Europe and Central Asia, Vickram Cuttaree and Cledan Mandri-Perrott

The World Bank (2007), Public Private Partnerships Units, Lessons For Their Design and Use in İnfrastructure, Public Private İnfrastructure Advisory Facilities (PPIAF)

The Worl Bank (2020), https://ppi.worldbank.org/en/visualization#sector=&status=&ppi=&investment=&region=&ida=&income=&ppp=&mdb=&year=&excel=false&map=& header=true, (05.03.2020)

The World Bank Group and the OECD (2015), Project Checklist for Public-Private Partnerships

TRT Haber (2013), Büyük İllere "Eğitim Kampüsleri" Geliyor, 30.05.2013, https://www.trthaber.com/haber/egitim/buyuk-illere-egitim-kampusleri-geliyor-87877.html, (19.03.2020)

TRUSLOVE, Ben (2011), Costly PFI issues will take years to resolve,15 july 2011, http://www.peterboroughtoday.co.uk/news/health/costly-pfi-issues-will-take-years-to-resolve-1-2870418, (10.12.2015)

TURHAN, Mine Kasapoğlu (2011), Çeşitli Ülkelerdeki Kamu Özel Ortaklığı Uygulamalarının Hukuki Açıdan Değerlendirilmesi, Toplum ve Hekim, Cilt 26, Sayı 4, Temmuz –Ağustos 2011, ss. 274-288

Türk Dil Kurumu Sözlükleri, https://sozluk.gov.tr/, (11.09.2019)

Türk Tabipler Birliği'nin Basın Açıklaması, 20.12.2012, http://www.ttb.org.tr/index.php/Haberler/ kamuozel-3512.htm, (07.08.2016)

Türkiye Büyük Millet Meclisi (2013), 24. Yasama Dönemi, 3. Yasama yılı, Sağlık Bakanlığınca Kamu Özel İşbirliği Modeli ile Tesis Yaptırılması, Yenilenmesi ve Hizmet Alınması Hakkında Kanun Tasarısı ile Tokat Milletvekili Şükrü Ayalan ve Çankırı Milletvekili İdris Şahin ile 4 Milletvekilinin; Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu, Muhalefet şerhi

ULHAQ, Muhammad Nisar ve KAYANİ, Muhammad Munir (2011), Public Private Partnerships in Education: Practices in Pakistan, Journal of Educational Resource, Vol.14, No.1, Dept of Education IUB, ss. 85-92

ULUSOY, Ali (2004), Kamu Hizmeti incelemeleri, 1.b.,Ülke Kitapları, İstanbul

United Nations Economic Commission For Europe (2000), Un/Ece Forum On Public-Private Partnership For İnfracture: The Next Steps (PPP), Guidelines on Public-Private Partnerships For Infrastructure Development

United Nations Economic Comission For Europe (2008), Guidebook on Promoting Good Governance in Public-Private Partnerships, United Nations Publications, New York and Geneva

United State (2011), Economic and Social Commission For Asia and the Pasific, A Guidebook on Public-Private Partnership in İnfrastructure, Bangkok

UYSAL, Yusuf, Kamu-Özel İşbirliği Literatürü Üzerine Bir İçerik Analizi: 1979-2017 Dönemi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, 2018

UYSAL, Yusuf (2019), Kamu-Özel İşbirliği (Yap-Kirala-Devret) Modeli ve Şehir Hastanelerinin Sağlık Hizmetlerindeki Değişim ve Dönüşüm Üzerine Etkileri, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi Aralık 2019, C. 12, S. 3, ss.877-898

UYSAL, Yusuf (2020), Kamu-Özel İşbirliği Modelinde Özel Sektör Teşvik Faktörleri: Şehir Hastaneleri Örneği, MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, Volume: 9, No: 1, ss.386-401

UZ, Abdullah (2007), Kamu-Özel Ortaklığı/Public-Private Partnership (PPP) (Kavram ve Hukuksal Çerçeve), Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt XI, Sayı 1-2, ss. 1165-1182

VERGER, Antoni, BONAL, Xavier ve ZANCAJO Adrián (2016), What Are the Role and Impact of Public-Private Partnerships in Education? A Realist Evaluation of the Chilean Education Quasi-Market. Comparative Education Review. vol. 60, no. 2, ss. 223-248

WANG, Jihong vd., (2019), China, The Public-Private Partnership Law Review, Chapter 5, Law Businees Research Ltd, Edit: Thiago Luıs Sombra and Thiago Fernandes Moreira, April 2019, ss. 47-57

WANG, Lianggang vd. (2016), The Legal Practise Behind PPP in China, 5 Julay 2016, https://www.worldfinance.com/strategy/government-policy/the-legal-practices-behind-ppp-in-china, (09.03.2020)

WEGRZYN Joanna (2016), The Perception of Critical Success Factors for PPP Projects in Different Stakeholder Groups, Entrepreneurial Buiness and Economics Review, Vol. 4, No. 2, 2016, ss. 81-92

WOKADALA J. ve BARUNGİ M. (2015), Benefit Incidence Analysis of Government Spending on Public-Private Partnership Schooling under Universal Secondary Education Policy in Uganda, Africa Education Review, Volume 12, Number 3, ss. 381–397.

WONG, Ting-Hong (2015), Social foundations of public–private partnerships in education: the historical cases of post-war Singapore and Hong Kong, History of Education, Vol. 44, No. 2, 2015, ss. 207–224

WOOD, R.W. (1991), Aviation Safety Program A Management Hand Book, Englewood, USA,

World Bank (2011), Public Private Partnerships in Secondary Scholl Education in İndia, World Bank Group International Conference on 'Public Private Partnerships in Secondary Education', August 2011, India

World Bank (2012), Public-Private Partnerships Reference Guide Version 1.0, https://openknowledge. worldbank.org/handle/10986/16055, 2012, (12.01.2017)

World Bank (2014), Overcoming Constraints to The Financing of İnfrastructure, Success Stories and Lessons Learned: Country, Sector and Project Examples of Overcoming Constraints to the Financing of Infrastructure, World Bank Group for the

G20 Investment and Infrastructure Working Group, February 2014, http://www.g20.utoronto.ca/2014/WBG_IIWG_Success_Stories_OvercomingConstraints_to_the_Financing_of_Infrastructure.pdf, (25.02.2017)

World Bank Group, (2016), World Bank Group Support to Public-Private Partnerships, 2016,https://ieg.worldbankgroup.org/sites/default/files/Data/Evaluation/files/ppp_eval_updated2.pdf, (02.03.2020)

XIONG, Wang Wen vd., (2007), Selecting Optimal Private-Sector Partnerin Infrastructure Projects under PPP Model, International Conference on Management Science & Engineering, August 20-22, 2007

YANARDAĞ, Özgür ve SÜSLÜ, Bora (2002), Türkiye'de Özelleştirmenin Nedenleri ve Uygulamaları, Mevzuat Dergisi, Yıl:5, Sayı:55, Temmuz 2002, ss.1-15

YERLİKAYA, Gökhan Kürşat (2013), Türkiye'de Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Görevli Şirkete Tanınan Yatırım Dönemi ve Proje Kapsamında Katma Değer Vergisi İstisnası, İÜHFM C. LXXI, S. 2, ss. 527-542

YESCOMBE, E.R. (2002), Yescombe, Principles of Project Finance, Academic Press, Oxford

YETGİN, Feyzullah (2006), Kamu-Özel Sektör İşbirliği Modeli; Konut Üretiminde Arsa Satışına Yönelik, Gelir Paylaşımı Uygulamaları, Avrupa Araştırmaları Dergisi, Cilt 14, Sayı 1, 2006, ss. 191-205

YILDIRIM, Hüseyin ve DAŞCI Erdem (2012), Ufuk Cem Komşu, Kamu ve Özel Kesim Yapısı, Editör: Hüseyin Yıldırım, 1. Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara

YILMAZ, Abdülvahap (2011), KÖO Daire Başkanı'nın Kurumsal Mesajı, http://www.kamuozel.gov.tr/ ?Islem=YaziDetay&IcerikID=12,

YILMAZ, Ferimah Yusufi ve KARAKAŞ, Derya Gültekin (2011), Devlet Kamu Üzerine Yeniden Düşünmek, "Sağlıkta Kamu Özel Ortaklığı'nın Yapısal/Konjonktürel ve Türkiye'ye Özgü Nedenleri", Sağlık Alanında Kamu-Özel Ortaklığı Sempozyumu, 6-7 Mayıs 2011

ZAHARİOAİE, Marina (2012), The Utility of Using Using Public Private Partnerships For Local Goverment, Journal of Public Administration", Finance and Law, Issue 2/2012, s. 17 ss. 17-24

ZHANG, Xueqing (2005), Critic Success Factors for public-private partnerships in infrastructure development, Journal of Construction Engineering and Management, Vol. 131, No. 1, January 1, 2005, ss.3-14

ZHU, Jinxin vd., (2016), Waste Management Model Associated with Public-Private Partnership in Hamilton, Ontario, Canada, J. Environ. Eng., 2016, 142(3), ss.1-13

Şerḥu'r-Raḍī 'ale'l-Kāfiye ve Şerḥu İṣām 'ale'l-Kāfiye Adlı Nahiv Eserlerinin Metodolojik Açıdan Mukayesesi

Dr. Abdurrahman BAŞCI

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-37-0

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Vadi Grafik Tasarım ve
Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420.
Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0 312 395 85 71
Sertifika No: 47479

Baskı Tarihi: Ağustos 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

İnsanlar arasındaki iletişimin sağlanması noktasında dil, büyük bir öneme sahiptir. Bu bağlamda dil kuralları ve gramer, dilin doğru kullanımında önemli bir rol üstlenmektedir. Arap dili ve edebiyatının ayrıca Hadis, fıkıh, tefsir gibi İslâm kaynaklı ilimlerin doğru anlaşılmasına katkı sağlayan naḥiv ilmi, birtakım sosyokültürel ihtiyaçların etkisiyle doğmuştur. Zira Arap toplumunun fetihlerle başlayan ilerlemesi, farklı insan topluluklarıyla karşılaşmasına zemin hazırlamış, Arap dili ve kültürünün kısa bir zaman diliminde bu milletlerin dilleriyle karışmasıyla, orijinal Arapçanın değişimi problemi açıkça hissedilmiştir.

Arap dilindeki değişim tehlikesinin farkında olan bazı dilciler, bu problemi izole etmek için dilin kurallarını koymanın doğru bir yaklaşım olacağını ileri sürmüşlerdir. Önce dil varlığını ya da zengin kelime hazinesini toplamakla başlayan çalışmalar, gittikçe daha sistematik bir halde gelişmiştir. Sonradan naḥiv ilmi olarak da isimlendirilecek olan dil ilmine katkı yapan dilciler, bu ilme ait bazı eserleri kaleme almıştır. Onlardan birisi de naḥiv ilmi tarihinde önemli bir yere sahip olan ve dilcilerin kaynak eserleri arasında yerini alan İbnu'l-Ḥācib'in kaleme aldığı *el-Kāfiye* isimli naḥiv kitabıdır.

Naḥiv ilmi tarihinin önde gelen dilcilerinden İbnu'l-Ḥācib'in *el-Kāfiye*'sine pek çok şerḥ, hāşiye, ta'līḳ[1] vb. çalışmalar yapılmış olması, günümüze kadar sahasında otoriter birçok ṣarf ve naḥiv âlimi tarafından eserinin kabul görmesi, onun bu alanda kayda değer bir dilci olduğunu göstermektedir.[2]

---

[1] Ta'lîk: 1. Makale, ilmî yazı, deneme, demeç, nutuk, röportaj vb. üzerinde bir yorum yazmak veya söylemek. 2. Kitap ḥāşiyelerinde metin, ibare vb. hakkında şerḥ, açıklama, tenkit gibi hususlarda sayfaların altlarına veya kenarlarına ilave edilen küçük notlar. (Aḥmed el-**'**Āyid vd., *el-Mu'cemu'l-Arabiyyu'l-esāsī* (Tunus: Lārūs, 2003), 859. Bu konuda daha geniş bilgi için bk. Sedat Şensoy, "Ta'līḳāt", *Türkiye Diyānet Vakfı İslām Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2010), 39/508-510.

[2] İbnu'l-Ḥācib'in *el-Kāfiye* eseriyle ilgili yapılmış olan çalışmaların bir kısmı şöyle sıralanabilir:
-Selâhaddin b. Ali b. Muhammed b. Ebî'l-Kâsım (ö. 849/1445), *en-Necmü'ṣ-Ṣāḳib Şerḥu Kāfiyeti İbn Ḥācib*, İSAM Kütüphanesi, kayıt-demirbaş no: 146438 ve 146439 (Erişim 08 Mart 2021).
-Nureddin Abdurrahman b. Aḥmed b. Muḥammed Câmî (ö. 898/1492), *Şerh-i Molla Câmî*, İSAM Kütüphanesi, kayıt-demirbaş no: 151507 (Erişim 08 Mart 2021).
-Ebu'l-Mefâḫir Şihâbuddin b. Şemseddin b. Omer Devletâbâdî Hindî, *Hindî ale'l-Kafiye*, İSAM Kütüphanesi, kayıt-demirbaş no: 084474 (Erişim 08 Mart 2021).
-Rukneddin el-Ḥasan b. Muḥammed b. Şeref Şah el-Esterâbâdi, *el-Basît fi şerhi'l-Kâfiye*, İSAM Kütüphanesi, kayıt-demirbaş no: 204995 ve 204996 (Erişim 08 Mart 2021).
-Abdullah b. Muḥammed Sâliḥ Eyyûbî (ö. 1252/1836), *Muharrem hâşiye ale'l-Fevâidu'ḍ-Ḍıyâiyye*, İSAM Kütüphanesi, kayıt-demirbaş no: 191813 (Erişim 08 Mart 2021).

Raḍī Esterābādī tarafından kaleme alınan *Şerḥu'r-Raḍī* ve İşāmuddin el-İsferāyīnī'nin telif ettiği *Şerḥu İşām* isimli *el-Kāfiye* şerḥleri arasındaki mukayese, bu çalışmanın asıl konusunu teşkil etmektedir.

Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalında 2021 yılında doktora tezi olarak savunulan bu çalışmada *el-Kāfiye* gibi naḥiv tarihinde büyük kabul gören bir eseri çalışmaya beni sevk eden başta tez danışmanı hocam Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Karataş olmak üzere, Prof. Dr. Dursun Hazer'e ve Doç. Dr. Fatıma Betül Üyümez Hocama, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi hocalarına özellikle tezin teknik düzenlemesiyle ilgili hususlarda yardımcı olan Dr. Öğr. Üyesi Erşahin Ahmet Ayhün Hocama, mesai arkadaşlarıma ve bu konuda bana manevi destek olan aileme en içten teşekkürlerimi sunarım.

-Ḥuseyin b. Aḥmed Zeynizâde (ö. 1168/1755), İ'râbu'l-Kâfiye, İSAM Kütüphanesi, kayıt-demirbaş no: 258298 (Erişim 08 Mart 2021).

-Tarık Cennâbî, *İbnu'l-Ḥācib en-Naḥvî: Âsâruh ve meẕhebuh*, İSAM Kütüphanesi, kayıt-demirbaş no: 000548N (Erişim 08 Mart 2021).

-İbrâhim Muḥammed Abdullah, *İbnu'l-Ḥācib en-Naḥvî: Ebû Amr Osman b. Ebî Bekr b. Yûnus ed- Dûnî*, İSAM Kütüphanesi, kayıt-demirbaş no: 149796 (Erişim 08 Mart 2021).

-İbnu'l-Ḥācib'in eserleri ve *el-Kāfiye* üzerinde telif edilen ayrıntılı çalışmalar için bk. Kātip Çelebi, *Keşfu'ẕ-ẓunūn*, 2/1370, 1372; Brockelman, *Tārīḫu'l-edebî'l-Arabî.* 5 / 309-315; Türkiye Diyanet Vakfı (TDV), İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM) Kütüphanesi ve Kültür ve Turizm Bakanlığı (KTB), Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ 1

1. ARAŞTIRMAYLA İLGİLİ BİLGİLER 1
1.1. Araştırmanın Konusu, Amacı, Yöntemi 1
1.2. Konuyla İlgili Yapılmış Çalışmalar 2

2. NAḤİV İLMİ VE TARİHİ GELİŞİM SÜRECİ 5
2.1. Naḥvin Doğuşu 5
2.2. Naḥiv Ekolleri 7
2.2.1. Başra Naḥiv Ekolü (1-3./7-9. Yüzyıl) 7
2.2.2. Kūfe Naḥiv Ekolü (2-3./8-9. Yüzyıl) 8
2.2.3. Bağdat Naḥiv Ekolü (3-6./9-12. Yüzyıl) 9
2.2.4. Mısır Naḥiv Ekolü (3-10./9-16. Yüzyıl) 10
2.2.5. Endülüs Naḥiv Ekolü (4-9./10-15. Yüzyıl) 10
2.3. Başra İle Kūfe Naḥiv Ekolleri ve İhtilâfları 11
2.3.1. Naḥiv İlminde İstişhât Yöntemleri 11
2.3.1.1. Semâ‘ 12
2.3.1.1.1. Semâ‘ Metoduna Asıl Teşkil Eden Deliller 14
2.3.1.1.1.1. Kur’ân-ı Kerîm 14
2.3.1.1.1.2. Hadis 15
2.3.1.1.1.3. Arap kelâmı 17
2.3.1.1.1.3.1. Nazım 17
2.3.1.1.1.3.2. Nesir 21
2.3.1.2. Kıyas 22
2.3.1.3. İcmā‘ 24
2.3.1.4. İstiṣḥāb-ı Hâl 25
2.3.1.5. Rivâyet-Nakil 25
2.3.1.6. Ta‘lîl 26
2.3.1.7. Şâz 28
2.3.2. Başra ve Kūfe Naḥiv Ekolleri Arasındaki İhtilâfın Temelleri 29
2.3.2.1. İhtilâfın Asıl Temelleri 30
2.3.2.1.1. Başra Ekolünün Semâ‘yı, Kūfe Ekolünün Kıyası Tercih Etmesi 31
2.3.2.1.2. Kıyas Konusunda Başra Ekolünün Kūfe’ye Nazaran Daha Hassas Davranması 31
2.3.2.1.3. Başralılar Rivâyet Konusunda İhtiyatlı Tavır Sergilerken Kūfelilerin Rivâyeti Geniş Tutmaları 32

2.3.2.1.4. Başralılar Şâz Kullanımdan Uzak Dururken Kûfelilerin Şâz Kullanımla Hüküm İnşa etmesi 33

1. BÖLÜM
İBNU'L-HÂCİB, RAḌÎ ESTERÂBÂDÎ VE İŞÂMUDDİN İSFERÂYÎNÎ'NİN HAYATI, ESERLERİ VE İLMÎ ŞAHSİYETLERİ

1.1. İBNU'L-ḤÂCİB (Ö. 646/1249) 35
1.1.1. İbnu'l-Ḥâcib'in Hayatı 35
1.1.1.1. İsmi ve Doğumu 35
1.1.1.2. Yaşadığı Dönemin Sosyokültürel Yapısı 36
1.1.1.3. İlmî Şahsiyeti 37
1.1.1.4. Ölümü 40
1.1.2. İbnu'l-Ḥâcib'in Eserleri 41
1.1.2.1. Naḥiv Alanındaki Eserleri 41
1.1.2.1.1. el-Kâfiye 41
1.1.2.1.2. Şerḥu'l-Kâfiye 44
1.1.2.1.3. el-Vâfiye 45
1.1.2.1.4. Şerḥu'l-Vâfiye 45
1.1.2.1.5. el-Emâlî 46
1.1.2.1.6. el-İḍaḥ fî Şerḥı'l-Mufaṣṣal 46
1.1.2.1.7. Şerḥu Kitâbi Sîbeveyhi 47
1.1.2.1.8. Şerḥu'l-Muḳaddimeti'l-Cezûliyye 47
1.1.2.1.9. İ'râbu ba'ḍı âyâtin mine'l- Ḳur'âni'l-Aẓîm 47
1.1.2.1.10. Şerḥu Muḳaddimeti'z-Zemaḫşerî fi'n-naḥv 48
1.1.2.1.11. el-Muktefî li'l-mubtedî Şerḥu'l-İḍaḥ li Ebî Ali el-Fârisî 48
1.1.2.2. Diğer Eserleri 48
1.1.2.2.1. Ṣarf 48
1.1.2.2.1.1. eş-Şâfiye 48
1.1.2.2.1.2. Şerḥu'ş-Şâfiye 49
1.1.2.2.1.3. el-Ḳasîdetü'l-muveşşaḥa bi'l-esmâi'l-muennes 49
1.1.2.2.1.4. Risâle fi'l-aşr 50
1.1.2.2.2. Fıkıh ve Fıkıh Usulü 50
1.1.2.2.2.1. Muntehe's-sûl (suâl) ve'l-emel fî ilmeyi'l-usul ve'l-cedel 50
1.1.2.2.2.2. Muḫtasaru'l-Muntehâ fi'l-uṣûl 50
1.1.2.2.2.3. Uyûnu'l-edille 51
1.1.2.2.2.4. Câmi'u'l-ummehât 51
1.1.2.2.3. Edebiyat-Aruz-Şiir 51

1.1.2.2.3.1. Cemālu'l-Arab fī ilmî'l-edeb 51
1.1.2.2.3.2. el-Maḳṣadu'l-celīl fī ilmi'l-Ḫalīl 52
1.1.2.2.4. Akait-Kelâm Aḳīdetu İbni'l-Ḥācib 52
1.1.2.3. Musannife Nisbet Edilen Eserler 52
1.2. RAḌĪ ESTERĀBĀDĪ (Ö. 686/1287) 53
1.2.1. Raḍī Esterābādī'nin Hayatı 53
1.2.1.1. İsmi ve Doğumu 53
1.2.1.2. Raḍī'nin Yaşadığı Dönemin Sosyopolitik ve Kültürel Durumu 55
1.2.1.3. İlmî Şahsiyeti 57
1.2.1.4. Ölümü 58
1.2.2. Raḍī Esterābādī'nin Eserleri 59
1.2.2.1. Naḥiv İlmi Şerḥu'l-Kāfiye 59
1.2.2.2. Diğer Eserleri 63
1.2.2.2.1. Şerḥu'ş-Şāfiye 63
1.2.2.2.2. Şerḥu Kasāid ibn Ebi'l-Ḥadīd 64
1.2.2.3. Raḍī'ye Nisbet Edilen Eserler 65
1.3. İŞĀMUDDİN İSFERĀYĪNĪ (Ö. 945-951/1538-1544) 65
1.3.1. İşāmuddīn İsferāyīnī'nin Hayatı 65
1.3.1.1. İsmi ve Doğumu 65
1.3.1.2. İşām'ın Yaşadığı Dönemin Sosyopolitik ve Kültürel Durumu . 67
1.3.1.3. İlmî Şahsiyeti 69
1.3.1.4. Ölümü 72
1.3.2. İşāmuddīn İsferāyīnī'nin Eserleri 73
1.3.2.1. Naḥiv Alanındaki Eserleri 73
1.3.2.1.1. Şerḥu'l-Kāfiye 74
1.3.2.1.2. Hāşiye ale'l-Fevāidi'ḍ-Ḍıyāiyye li'l-Câmî 76
1.3.2.1.3. Muḫtasar fi'n-naḥv 77
1.3.2.1.4. Şerḥu'l-Muḫtasar 77
1.3.2.1.5. Şerḥu'l-Avâmil li'l-Curcānī 77
1.3.2.1.6. el-Ferīd fi'n-naḥv 77
1.3.2.1.7. Şerḥu'l-Ferīd 77
1.3.2.1.8. Mīzānu'l-edeb 78
1.3.2.1.9. et-Ta'līkāt alê Şerḥı'l-Kāfiye lil-Câmî 79
1.3.2.1.10. et-Ta'līk (et-Ta'līk Kitabu 'Şerḥun lehu alâ aslı Kāfiye' İbni'l-Ḥācib) 79
1.3.2.1.11. Hāşiye li-İşām alâ Şerḥi'l- Kāfiye 79
1.3.2.1.12. Şerḥu şevāhidi'l-Kāfiye 79
1.3.2.1.13. Kāfiye fī'n-naḥv 79
1.3.2.1.14. el-Lubāb fī'n-naḥv 79
1.3.2.1.15. Manẓûmetu'l-elgāzi'n-naḥviyye 80

1.3.2.2. Diğer Eserleri 80
1.3.2.2.1. Şarf 80
1.3.2.2.1.1. Şerḥu'ş-Şāfiye 80
1.3.2.2.1.2. Hāşiye 'alā'ş-Şāfiye 80
1.3.2.2.1.3. Hāşiye alâ Şerḥı'-Şāfiye li-Nukrekār 81
1.3.2.2.1.4. Hāşiye ale'l- Cârberdī (Çārperdī) 81
1.3.2.2.1.5. Şerḥu'l-Kusārā 81
1.3.2.2.1.6. Şerḥu Merāḥu'l-Ervāḥ 82
1.3.2.2.2. Belâgat 82
1.3.2.2.2.1. el-Aṭvel 82
1.3.2.2.2.2. Hāşiye 'alā Telḫīsi'l-Miftāḥ 83
1.3.2.2.2.3. Hāşiye 'alā Şerḥı'ş-Şerīf el-Curcānī ale Muṭavveli't-Teftāzānī 83
1.3.2.2.2.4. Hāşiye 'alā Şerḥı Ebi'l-Leys es-Semerḳandī ale'l-Muṭavvel 83
1.3.2.2.2.5. Hāşiye 'alā Arūsü'l-efrah li't-Teftāzānī 83
1.3.2.2.2.6. Hāşiye 'ale'l-Muṭavvel li't-Teftāzānī 83
1.3.2.2.2.7. Hāşiye ale metni's-Semerḳandīyye fi'l-İstiārāt 84
1.3.2.2.2.8. Risāletun fi'l-istiārāt 84
1.3.2.2.2.9. Şerḥu Risāleti'l-İstiāre 84
1.3.2.2.2.10. Risāletun fi beyâni'l-mecazī ve aḳsāmihī 84
1.3.2.2.2.11. Risāle fi ifādeti't-taḳdīmi't-taḫsîs 84
1.3.2.2.2.12. Şerḥu kitābi (Ferā'idu'l-fevā'id) li-Ebil'l-Kāsım el-Leysī 84
1.3.2.2.2.13. er-Risāletu'l-Fārisiyyetü'l-İṣāmiyye 86
1.3.2.2.3. Tefsir Hāşiye 'alā Tefsiri'l-Beyḍāvī 86
1.3.2.2.4. Hadis-Sīret Şerḥu Şemāili't-Tirmizī 88
1.3.2.2.5. Fıkıh 88
1.3.2.2.5.1. Hāşiye ale Şerḥı'l-Vikāye 88
1.3.2.2.5.2. Şerḥu'l-Vikāye lil-Mahbūbī 89
1.3.2.2.5.3. Şerḥu'l-Hidāye li'l- el-Merginānī 89
1.3.2.2.6. Kelâm-Felsefe 89
1.3.2.2.6.1. Hāşiye 'alā Şerḥı't-Teftāzānī li'l-Akâidi'n-Nesefiyye . 89
1.3.2.2.6.2. Ḥāşiye 'alā (Şerḥı'l-Mevāḳıf) li't-Teftāzānī 90
1.3.2.2.6.3. Şerḥu (Ṭavāli'ı'l-Envār) li'l-Ḳāḍı el-Beyḍāvī 91
1.3.2.2.6.4. Şerḥu (el-Aḳâidi'l-Aḍudiyye) li'l-Īcī 91
1.3.2.2.6.5. Şerḥu Muḥassal efkâri'l-muteḳaddimīn ve'l-muteaḫḫirīn mine'l-ḥukemāi ve'l-mutekellimīn 91
1.3.2.2.7. Mantık 91
1.3.2.2.7.1. Hāşiye 'alā Taḥrīri'l-ḳavāidi'l-manṭıḳıyye 91

1.3.2.2.7.2. Ḥâşiye ‘alā Şerḥı’l-Curcānī ale Ḳuṭbī’r-Rāzī ale’ş-Şemsiyye 92
1.3.2.2.7.3. Ḥâşiye ‘alā (Kubrâ’l-manṭıḳ) bi’l-Fārisiyye 92
1.3.2.2.7.4. Şerḥu Risāleti’l-Kubrā fī’l-manṭıḳ 92
1.3.2.2.7.5. Ḥâşiye ‘alā Kullîyyāti’l-meṭāli‘ 93
1.3.2.2.7.6. Şerḥu (Tehẕībi’l-manṭıḳ ve’l-kelâm) li’t-Teftāzānī 93
1.3.2.2.7.7. Şerḥu Kitābī (el-Ġurre) li’l-Curcānī (bi’l-Fārisiyye) 93
1.3.2.2.7.8. Şerḥu’ş-Şemsiyyeti li’l-Ḳazvīnī 93
1.3.2.2.7.9. Şerḥu Risāleti’l-mantık (memzūc bi’l-Fārisiyye) 93
1.3.2.2.7.10. Risāle fī beyâni’n-neseb beyne’l-ḳaḍāyā 93
1.3.2.2.7.11. Şerḥu (Fārisi’l-mantık) 94
1.3.2.2.7.12. Risāle fī taḥḳîḳı’l-maḥsūrāti’l-erba‘ 94
1.3.2.2.7.13. Risāle fī mebḥas taḳsīmi’l-ḳaḍıyye 94
1.3.2.2.7.14. Risāle fi’t-ta‘līḳ ale ḳavli şârihı’ş-Şemsiyye 94
1.3.2.2.8. İlmu’l-Vaż‘ 94
1.3.2.2.8.1. Risāletu’l-Vaż‘ 94
1.3.2.2.8.2. Risāle fi’d-delāleti’l-Vaż‘ıyye 94
1.3.2.2.8.3. Şerḥu’r-Risāleti’l-Vaż‘ıyyeti’l-Aḍudiyye 94
1.3.2.2.9. Edeb (Edebiyat) ve Arûz 95
1.3.2.2.9.1. Şerḥu Ḳaşîdeti’l-Burde li’l-Būşîrī (bi’l-Fārisiyyeti) 95
1.3.2.2.9.2. Tercume fetḥı’n-nufūḍ fī Şerḥı’l-Arûḍ el-Endelusī 95
1.3.2.2.10. Âdâbu’l-Bahs ve Munāzara 96
1.3.2.2.10.1. Hāşiye ‘alā Şerḥı’l-Kemāl eş-Şirvānī 96
1.3.2.2.10.2. Ḥâşiye ‘alā Şerḥı (Munlā Ḥanefî) ‘alā Risāleti’l-Îcī fī âdâbi’l-baḥs 96
1.3.2.2.10.3. Şerḥu Risāleti ‘Aḍududdin el-Îcī 96
1.3.2.2.10.4. Şerḥu Âdâbi’s-Semerḳandī 97
1.3.2.3. İşāmuddīn İsferāyīnī’ye Nispet Edilen Eserler 97

2. BÖLÜM
İBNU’L-ḤĀCİB, RAḌĪ VE İŞĀMUDDĪN’İN NAHİV METOTLARI, RAḌĪ VE İŞĀMUDDĪN’İN NAHİV METODOLOJİSİ AÇISINDAN MUKAYESESİ

2.1. İBNU’L-ḤĀCİB’İN NAHİV İLMİNDEKİ METODU 99
2.1.1. İbnu’l-Ḥācib’in Naḥiv Usulü Kaynaklarına Bakışı 99
2.1.1.1. Semâ‘ 99
2.1.1.2. Kıyas 103
2.1.1.3. İllet 104
2.1.1.4. Şâz 105

2.1.2. İbnu'l-Ḥācib'in Naḥiv İlmindeki İstişhād (Delillendirme) Usulü .. 107
2.1.2.1. İbnu'l-Ḥācib'in İstişhādının Amaçları 107
2.1.2.1.1. Naḥvî Kaideleri İzah 107
2.1.2.1.2. Naḥiv Olgusunun Tanzim Edilmesi 108
2.1.2.1.3. İ'rab Vecihlerinin Çeşitliliğini Göstermek 109
2.1.2.1.4. Muhalif Görüşleri İlzam Etmek 109
2.1.2.2. İbnu'l-Ḥācib'in Kullandığı Naḥiv Şâhitleri 110
2.1.2.2.1. Kur'an-ı Kerim ve Kıraatler 110
2.1.2.2.2. Hadis 113
2.1.2.2.3. Nazım (Şiir) 114
2.1.2.2.4. Nesir 115
2.1.2.2.4.1. Meseller (أمثال) 115
2.1.2.2.4.2. Halk Kelâmı (أقوال العامة) 116
2.1.2.2.4.3. Nesir Cümleleri (جمل نثرية) 117
2.1.2.2.4.4. Kabilelerin Lehçeleri (لهجات القبائل) 117
2.1.2.2.4.4.1. Benī Temīm Kabilesi 117
2.1.2.2.4.4.2. Huẕeyl Kabilesi 118
2.1.2.2.4.4.3. Ḥicâz Kabilesi 118
2.1.3. İbnu'l-Ḥācib'in Naḥiv Ekollerine Karşı Yaklaşımı 119
2.1.3.1. İbnu'l-Ḥācib'in, Naḥivcilerin İsimlerini ve Görüşünü Zikretmesi 120
2.1.3.2. İbnu'l-Ḥācib'in Genellikle Başra Naḥiv Ekolünün Etkisinde Kalması 120
2.1.3.3. İbnu'l-Ḥācib'ın, Başralılar Arasındaki Görüş Farklılıklarını Ortaya Koyması 122
2.1.3.4. İbnu'l-Ḥācib'in Bazen Kūfe Ekolü Naḥivcilerinin Görüşüne Cevâz Vermesi 123
2.1.3.5. İbnu'l-Ḥācib'in Zayıf Görse Bile Bazen Kūfe Naḥiv Ekolünin Görüşünü Nakletmesi 123
2.1.3.6. İbnu'l-Ḥācib'in Bazen Bağdat Ekolü Naḥivcilerinin Görüşüne Meyletmesi 124
2.1.3.7. İbnu'l-Ḥācib'in, Bazen Bağdat Ekolü Naḥivcilerinin Görüşlerine Muhalefet Etmesi 124
2.1.3.8. İbnu'l-Ḥācib'in Aralarında Tercih Yapmadan da Ekollerin Görüşlerini Zikretmesi 125
2.1.4. İbnu'l-Ḥācib'in Diğer Naḥiv Uygulamaları 126
2.1.4.1. İbnu'l-Ḥācib'in Teliflerinde Taklitçi Olmaması 126
2.1.4.2. İbnu'l-Ḥācib'in Tariflerinin Muhtasar Olması 127
2.1.4.3. İbnu'l-Ḥācib'in Tariflerinde Îcâzlığı Tercih Etmesi 127

2.1.4.4. İbnu'l-Ḥācib'in Naḥiv İle İlgili Meseleleri İlişkili Olduğu Yerde Vermesi 127
2.1.4.5. İbnu'l-Ḥācib'in Ta'kîd Usulünü Kullanması 128
2.1.4.6. İbnu'l-Ḥācib'in Genellikle Naḥivcilerin İttifakına Tâbi Olması 129
2.1.4.7. İbnu'l-Ḥācib'in Kabile İsmi Vermeden de Arapların Kullanımına Başvurması 129
2.1.4.8. İbnu'l-Ḥācib'in Ekollerin İhtilaflı Konularını İsim Belirtmeden Vermesi 131
2.1.4.9. İbnu'l-Ḥācib'in Naḥivcilerin Görüşünü Bazen Ayrıntıya Girmeden Nakletmesi 132
2.1.4.10. İbnu'l-Ḥācib'in Bir Naḥiv Konusunu Aktarmakla Kalmaması Bazı Durumlarda Kendi Görüşünü de Beyan Etmesi 132
2.2. RAḌĪ VE İŞĀMUDDĪN'İN Mukayesesinde Dikkat Edilen Unsurlar 134
2.2.1. Şarihlerin Naḥiv İlmindeki Yeri 134
2.2.1.1. Raḍī'nin Naḥiv İlmindeki Konumu 134
2.2.1.2. İşām'ın Naḥiv İlmindeki Konumu 137
2.2.2. Şarihlerin Naḥiv Ekollerine Bakışı 140
2.2.2.1. Raḍī'nin Naḥiv Ekollerine Bakışı 140
2.2.2.1.1. Başra Naḥiv Ekolüne Yaklaşımı 141
2.2.2.1.2. Kūfe Naḥiv Ekolüne Yaklaşımı 143
2.2.2.1.3. Bağdat Naḥiv Ekolüne Yaklaşımı 145
2.2.2.1.4. Mısır Naḥiv Ekolüne Yaklaşımı 149
2.2.2.2. İşām'ın Naḥiv Ekollerine Bakışı 150
2.2.2.2.1. Başra Naḥiv Ekolüne Yaklaşımı 150
2.2.2.2.2. Kūfe Naḥiv Ekolüne Yaklaşımı 151
2.2.2.2.3. Bağdat Naḥiv Ekolüne Yaklaşımı 152
2.2.2.2.4. Mısır Naḥiv Ekolüne Yaklaşımı 153
2.2.3. Şarihlerin Şevāhid Konusuna Yaklaşımları 155
2.2.3.1. Raḍī'nin Şevāhid Konusuna Yaklaşımı 155
2.2.3.1.1. Semâ' 155
2.2.3.1.1.1. Kur'an-ı Kerim ve Kırâatler 156
2.2.3.1.1.2. Hadis 158
2.2.3.1.1.3. Şiir 159
2.2.3.1.1.4. Ehl-i Beyt'in Kelâmı ve Nehcu'l-Belâġa 160
2.2.3.1.1.5. Arap Darb-ı Meselleri 161
2.2.3.1.1.6. Arap Kabilelerinin Lugatleri 162
2.2.3.1.2. Kıyas 163
2.2.3.1.3. İcmā' 166
2.2.3.2. İşām'ın Şevāhid Konusuna Yaklaşımı 166

2.2.3.2.1. Kur'an-ı Kerim ve Kıraatler 166
2.2.3.2.2. Hadis 167
2.2.3.2.3. Şiir 168
2.2.3.2.4. Arap Kabilelerinin Lugatleri 169
2.3. RAḌĪ VE İŞĀM'IN NAḤİV İLMİNDEKİ METODU 170
2.3.1. Raḍī'nin Naḥiv Metodolojisi 170
2.3.1.1. Asıllardan Ziyade Ayrıntıya Girmesi 170
2.3.1.2. Döneminin Üsluplarını ve Kavramlarını Yansıtması 170
2.3.1.3. Lafızların Seçiminde ve Konumunda Hassasiyet Göstermesi 171
2.3.1.4. Naḥve Ait Meseleleri Sade ve Kolay Bir Üslup ile Okuyucuya Sunması 171
2.3.1.5. Eserinde Çok Fazla Referans Göstermesi 173
2.3.1.6. Rivâyetlerde İsnat Zincirine Özen Göstermesi 173
2.3.1.7. el-Kāfiye Müellifine Genellikle Eleştiri Yöneltmesi 174
2.3.1.8. Naḥivcilerin Cumhurunun Görüşünü Eserinde Yansıtması .. 174
2.3.1.9. Naḥiv Meselelerinde Kendi Görüşünü de Beyan Etmesi..... 175
2.3.1.10. Görüşünü Sunarken Özel Terimler Kullanması..... 175
2.3.2. Raḍī'nin Naḥiv Metodolojisini Etkileyen Unsurlar 176
2.3.3. Raḍī'nin Naḥiv Metodolojisinin İlkeleri 180
2.3.3.1. Bir Naḥiv Konusunu Örnekleriyle Çok Yönlü Tahlil Etmesi... 180
2.3.3.2. Ayrıntılı Açıklama Yapması 182
2.3.3.3. İ'rāb Örnekleri Vermesi..... 183
2.3.3.4. İlişkilendirme ve Teşbih Metodunu Kullanması..... 183
2.3.3.5. Farazî Soru ve Cevap Yöntemini Kullanması 184
2.3.3.6. Bazı Hallerde Musannife Karşı Alternatif Tarif Yapması 184
2.3.3.7. İhtilâflı Naḥiv Konularına Yer Vermesi, Aralarında Tercih Yapmaması 185
2.3.3.8. Karşı Çıkmakla Birlikte Naḥivcilerin Görüşünü Nakletmesi .. 186
2.3.3.9. el-Kāfiye'de Eksik Gördüğü Konuları ilâvelerle Tamamlaması..... 187
2.3.3.10. Her İki Ekolün Hemfikir Olduğu Meselede Naḥivcilerin Görüşüne Uyması 187
2.3.4. İşām'ın Naḥiv Metodolojisi 188
2.3.4.1. Genellikle Muhaliflerine Karşı Tartışma Ortamı Hazırlaması 188
2.3.4.2. Şerḥinde Çoğunlukla Muğlak ve Müphem İfadeler Kullanması 188
2.3.4.3. Taklitten Uzak Durması ve Fikrî Hürriyete Özen Göstermesi 189
2.3.4.4. Müşkül Problemler Karşısında İlmî Cesarete Sahip Olması.. 190
2.3.4.5. Nakillerle Uğraşmayan Müstakil Bir Usule Sahip Oluşu..... 191

2.3.4.6. Reddiyelerinde Çoğunlukla Naḥivcilerin Görüşüne Karşı Çıkması 191
2.3.4.7. Bazı Durumlarda Kendi Görüşlerini İleri Sürmesi 191
2.3.4.8. Özel Lafızlar Kullanarak Kendi Görüşünü Ortaya Koyması ... 192
2.3.5. İşām'ın Naḥiv Metodolojisini Etkileyen Unsurlar 192
2.3.6. İşām'ın Naḥiv Metodolojisinin İlkeleri 193
2.3.6.1. İşām'ın Eserine ve Naḥiv Bilgisine Olan Güveni..... 194
2.3.6.2. Taklidi Değil Tahkiki Benimsemiş Olması 194
2.3.6.3. Farazî Soru ve Cevaplar Ortaya Atması..... 195
2.3.6.4. Mantık ve Naḥiv Terimlerine Başvurması 195
2.3.6.5. Müterâdif Lafızları Kullanması..... 196
2.3.6.6. Bazı Tarifleri Sınırlandırması..... 196
2.3.6.7. Terimler Arasında İlişkilendirme ve Teşbih Metodunu Kullanması..... 197
2.3.6.8. Musannifin Tarifini Kısaltması 197
2.3.6.9. Zaman Zaman İ'rāb Örnekleri Vermesi 198
2.3.6.10. Genellikle Raḍī'ye Karşı Çıkması 198
2.3.6.11. Bazen Raḍī'ye Muvafakat Yolunu Seçmesi..... 199

3. BÖLÜM
ŞERḤU'R-RAḌĪ VE ŞERḤU İŞĀM İSİMLİ EL-KÂFİYE ŞERḤLERİNİN MUKAYESESİ

3.1. Kelime (اَلْكَلِمَةُ) 202
3.1.1. Kelâm(اَلْكَلَامُ)..... 207
3.1.2. İsim(اَلْإِسْمُ) 210
3.1.2.1. İsmin Özellikleri 211
3.1.2.2. Mu'rab(مُعْرَبٌ) 212
3.1.2.3. İ'rab(اَلْإِعْرَابُ) 214
3.1.2.3.1. İ'rabın Nevileri..... 216
3.1.2.3.2. Âmil(اَلْعَامِلُ)..... 218
3.1.2.4. Ġayr-i Munṣarif(اَلْمَمْنُوعُ مِنَ الصَّرْفِ)..... 219
3.2. Merfûlar(اَلْمَرْفُوعَاتُ) 237
3.2.1. Fâil (الفَاعِلُ) 238
3.2.2. Tenâzu'(التَّنَازُع) 243
3.2.3. Nâib-i Fâil (مَفْعُولُ مَا لَمْ يُسَمَّ فَاعِلُهُ)..... 246
3.2.4. Mubtedâ-Haber (المبتدأ والخبر)..... 248

3.2.4.1. Mubtedânın Nekre Oluşunun Gerekçeleri
(مسوغات الابتداء بالنكرة) 250
3.2.4.2. Cümle Haber/Haberin Cümle Olarak Gelişi (وقوع الخبر جملة) 253
3.2.4.3. Mubtedânın Takdiminin Vacip Oluşu(وجوب تقديم المبتدأ) 257
3.2.4.4. Haberin Takdiminin Vacipliği (وجوب تقديم االخبر) 259
3.2.4.5. Haberin Çeşitliliği(تعدُّد الخبر) 261
3.2.4.6. Mubtedânın Haberine " ف :
Fê" nin Katılması(دُخُولُ الْفاءِ في خَبَر الْمُبْتَدَأ) 263
3.2.4.7. Mubtedânın Hazfi(حَذْفُ الْمُبْتَدَأ) 267
3.2.4.8. Haberin Hazfi (حَذْفُ الْخَبَرِ) 270
3.2.5. (إنَّ) ve Kardeşlerinin Haberi (خَبَرُ إِنَّ وَأَخَوَاتِهَا) 273
3.2.6. Cinsini Nefyeden (لا) nın Haberi (خَبَرُ (لا) النَّافِيَةُ لِلْجِنْسِ) 274
3.2.7. (ليس) ye Benzeyen (ما) ve (لا) nın İsmi "(لَيْسَ) اِسْمُ (ما) و(لا) المشَبَّهَتَيْنِ بِ .. 275
3.3. Mansûblar (الْمَنْصُوباتُ) 277
3.3.1. Mef'ûl-u Mutlak (الْمَفْعُولُ الْمُطْلَقُ) 280
3.3.2. Mef'ûlun Bih (الْمَفْعُولُ بِهِ) 287
3.3.3. Munâdâ (المنادى) 290
3.3.3.1. Munâdânın Tâbileri (توابع المنادى) 293
3.3.3.2. Munâdânın Terḫîmi (ترخيم المنادى) 297
3.3.3.3. Mendûb: (المندوب) 299
3.3.3.4. Nida Harfinin Hazfi(حَذْفُ حَرْفِ النِّداءِ) 302
3.3.4. İştiġâl(الاشتغال) 305
3.3.5. Taḥẕîr (التحذير) 309
3.3.6. Mef'ûlun Fîh(المفعول فيهِ) 314
3.3.7. Mef'ûlun Leh (الْمَفْعُولُ لهُ) 317
3.3.8. Mef'ûlun Ma'ah(الْمَفْعُولُ مَعَه) 320
3.3.9. Ḥâl (الحال) 322
3.3.10. Temyîz (التمييز) 325
3.3.11. Müstesna(الْمُسْتَثْنَى) 331
3.3.12. (كان) ve Kardeşlerinin Haberi (خبر كان و أخواتها) 339
3.3.13. (إنَّ) ve Kardeşlerinin İsmi (اسم إنَّ وأخواتها) 342
3.3.14. Cinsini Nefyeden (لا) ile Mansûb (الْمَنْصُوبُ بِ(لاَ) التِّي لِنَفْيِ الْجِنْسِ) 344

3.3.15. (ليس) ye Benzeyen (ما) ve (لا) nın Haberi
(خبر 'ما' و 'لا' الْمُشَبَّهَتَيْنِ بِـ'لَيْسَ') 350
3.4. Mecrûrlar:(اَلْمَجْرُورَاتُ) 354
3.5. Tâbiler(التوابع) 363
3.5.1. Na't/Sıfat(اَلنَّعْتُ) 367
3.5.2. Atf(اَلْعَطْفُ) 371
3.5.3. Tekit(اَلتَّأْكِيدُ) 374
3.5.4. Bedel(البدل) 378
3.5.5. Beyan Atfı(عَطْفُ الْبَيَانِ) 381
3.6. ŞERḤU'R-RAḌĪ ALE'L- KĀFİYE VE ŞERḤU İŞĀM ALE'L- KĀFİYE İsimli İki NAḤİV Eserindeki Muhalefet ve Mutabakat Konuları 382

SONUÇ 395

KAYNAKÇA 397

KAYNAKÇA

‘Abdi’l-Mu‘tî, Aḥmed. *en-Naḥvu’l-muyesser*. Mısır: Dâru’l-Vefâ, 6. Basım, 1425/2004.

‘Abdu’d-dâyim, Muḥammed Hâşim. *İbnu’l-Ḥâcib fî Kitâbihi’l-Emali’n-naḥviyyeti ârâuhû fi’l-ayati’l-Ḳur’aniyyeti ve’l-Mufaṣṣal*. Mısır: Kahire Üniversitesi, Doktora Tezi, 1388/1969.

Abdullah b. ‘Aḳîl, Bahâuddin. *Şerḥu İbn Aḳîl*. Kahire: Dâru’t-Turâs, 20. Basım, 1400/1980.

‘Aclûnî İsmâil b. Muḥammed. *Keşfu’l-ḫafâ’ ve muzîlu’l-ilbâs ‘amme’ştehere mine’l-eḥâdîṯ ‘alâ elsineti’n-nâs*. Kahire: Mektebetul Kudüs, 1351/1932.

‘Akkâvî, İn‘âm Fevvâl. *el-Mu‘cemu’l-Mufaṣṣal fî ulûmu’l-belâġa*. thk. Aḥmed Şemsuddîn. Beyrut: Dâru’l-Kutubi’l-İlmiyye, 2. Basım, 1417/1996.

‘Alı Raḥmı, ‘Alı Es‘ad. “Dârü’l-Kütübi’l-Mışriyye”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 8/508-510. İstanbul: TDV Yayınları, 1993.

Ali Tâye, Ḥassên Muḥammed. *İ‘tirâzâtu’r-Raḍî ale’n-nuḥât fî Şerḥı’l-Kâfiye dirâse naḥviyye*. Gazze: İslâm Üniversitesi, Yüksek Lisan Tezi, 1432/2011.

‘Âmilî, Muḥammed b. el-Ḥasen. *Emelu’l-‘Âmil*. thk. es-Seyyid Aḥmed el-Ḥuseynî. Beyrut: Muessesetu’l-Vefâ, 2. Basım, 1403/1983.

‘Âmilî, Zeynuddîn b. Ali. *Ravḍu’l-Cenân fî Şerḥı irşâdi’l-eẕhân*. Ḳum: Bustân Kitâb, 1. Basım, 1422/2000.

‘Âyid, Aḥmed vd.. *el-Mu‘cemu’l-Arabiyyu’l-esâsî*. Tunus: Lârûs, 2003.

Aḫfeş Evsaṭ, Ebû’l-Ḥasen Saîd b. Mes‘ade. *Kitâbu Ma‘âni’l Kur’ân*. thk. Hudâ Maḥmûd Ḳarâ‘a. Kahire: Mektebetu’l-Ḥancî, 1. Basım, 1411/1990.

Altıkulaç, Tayyar. “Ebû Bekir Şube b. Ayyâş”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 10/109. İstanbul: TDV Yayınları, 1994.

Altıkulaç, Tayyar. “Hişâm b. Ammâr”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 18/151. İstanbul: TDV Yayınları, 1998.

Altıkulaç, Tayyar. “Kisâî”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 26/70. Ankara: TDV Yayınları, 2002.

Apaydın, H. Yunus. “Ġalat”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 13/297-300. İstanbul: TDV Yayınları, 1996.

Apaydın, H. Yunus. "Ta'lîl". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 39/511-514. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.

Bağdādī, 'Abdulkādir Omer. *Ḫizānetu'l-edeb*. Kahire: Mektebetu'l-Ḫancı, 4. Basım, 1418/1997.

Bağdatlı, İsmail Paşa. *Hediyyetu'l-'ārifîn, esmā'u'l-muellifîn ve āsāru'l-musannifîn*. İstanbul: Muessesetu't-Târihi'l-Arabī, 1951, 2017.

Bakırcı, Selâmi & Demirayak, Kenan. *Arap Dili Grameri Tarihi Başlangıçtan Günümüze*. Erzurum: y.y., 2001.

Bardakoğlu, Ali. "İstişḥāb". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi.* 23/376-381. İstanbul: TDV Yayınları, 2001.

Berāniḳ, Muḥammed Aḥmed. *en-Naḥvu'l-Menhecī.* b.y.: Mektebetu Lisāni'l-Arab, ts.

Bingöl, 'Abdulkuddüs. "Ta'lîl". Türkiye Diyanet Vakfı İslām Ansiklopedisi. 39/511. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.

Brockelmann, Carl. *GAL (Geschichte der arabischen Litteratur)*. Leipzig: C.F. Amelangs Verlag, 2. Basım, 1909.

Brockelmann, Carl. *Tārīḫu'l-edebî'l-Arabî.* çev. 'Abdulhalīm en-Neccâr. Kahire: Dāru'l-Maārif, 5. Basım, 1959.

Buḫārī, Ebū 'Abdillah Muḥammed b. İsmail. *Saḥīḥu'l-Buḫārī*. Dımaşḳ-Beyrût: Dâru İbn Kesir, 1. Basım, 1423/2002.

Cāmī, Nūruddīn Abdurrahman b. Aḥmed. *el-Fevāidu'ḍ-Ḍıyāiyye el-ma'rūf Şerḥu'l-Cāmī*. Karāçī/Pakistan: Mektebetu'l-Medīne, 1. Basım, 1435/2014.

Cârim, Ali & Emīn, Muṣtafa. *el-Belâğatu'l-Vâḍıha*. Beyrut: Dâru'l-Fikr, 2010.

Cârim, Ali & Emīn, Muṣtafa. *en-Naḥvu'l-Vādıḥ-1*. Kahire: Dāru'l-Maārif, 1964.

Cemāa, Ebū 'Abdillah Muḥammed b. Ebi'l-Faḍl Ḳāsım el-Kūmī et-Tūnusī. *Taḥrīru'l-Meṭālib li-mā teḍAmmānethu Akîdetu'b-ni'l-Ḥācib.* thk. Nizār Ḥammādī. Beyrut: Muessesetu'l-Maārif, ts.

Cevherī, İsmail b. Ḥammād. *es-Sıhāh Tācu'l-luga ve Sıḥāḥu'l-Arabiyye*. thk. Aḥmed 'Abdulgafūr 'Aṭṭār. Beyrut: Dāru'l-İlmi'l-Melāyīn, 4. Basım, 1990.

Curcânî, 'Abdulḳâhir b. 'Abdirrahmēn b. Muḥammed el-Curcânî eş-Şâfiî. *el-'Avâmilu'l-mi'e*. Cidde: Dâru'l-Minhâc, 1. Basım, 1430/2009.

Curcānī, Ali b. Muḥammed es-Seyyid eş-Şerif. *Mu'cemu't-tarifāt*. thk. Muḥammed Ṣıddīk el-Minşevī. Kahire: Dāru'l-Fuḍayla, ts.

Curcânî, Şerif & Birgivî, Muḥammed Pir Ali. *Şurûḥu'l-'Avâmil*. Lübnan: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1. Basım, 2010.

Dakr, ‘Abdulġaniy. *Mu’cemu’l-ḳavaidi’l-Arabiyye fi’n-naḥvi ve’t-taṣrif*. Dımaşḳ: Dāru’l-Ḳalem, 1. Basım, 1406/1986.

Ḍayf, Şevḳī. *el-Fennu ve meẕāhibuhu fi’n-nesri’l-Arabī*. Kahire: Mektebetu’d-Dirāseti’l-Edebîyye, 9. Basım, ts.

Ḍayf, Şevḳī. *el-Medārisu’n-naḥviyye*. Kahire: Dāru’l-Maārif, 7. Basım, ts.

Ḍayf, Şevḳī. *Tārīḫu’l-edebi’l-Arabī*. Kahire: Dāru’l-Maārif, 20. Basım, 2002.

Demir, ‘Abdullah. *İSNAD Atıf Sistemi 2. Edisyon*. Sivas: Cumhûriyet Üniversitesi, Eylül 2019. https://www.isnadsistemi.org/guide/isnad2/

DİB, Diyanet İşleri Başkanlığı. “Kur’an-ı Kerim”. Erişim 24 Ocak 2021. https://kuran.diyanet.gov.tr.

Durmuş, İsmail. “İstişhād”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 23/396. İstanbul: TDV Yayınları, 2001.

Durmuş, İsmail. “Muberred”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 31/432. İstanbul: TDV Yayınları, 2006.

Durmuş, İsmail. “Ṭabakāt”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 39/288-290. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.

Ebherī, Esīruddīn. *Muğnī’ṭ-ṭullāb, Şerḥu metn-i Īsāgūcī.* thk. Maḥmūd Ramaḍān el-Būṭī. Dımaşḳ: Dāru’l-Fikr, 1. Basım, 1424/2003.

Ebherī, Esīruddīn. *Şerḥu kitābi Īsagūcī fī ilmi’l-mantıḳ*. thk. Saīd ‘Abdullaṭīf Fūde. Beyrut: Dāru’z-Ẕeḫāir, 2. Basım, 1436/2015.

Ebu’l-Faḍl, Ubeydullah b. ‘Abdillah b. Aḥmed el-Heravī. *el-Mu’cemu’l-fī muştebih esāmi’l-muḥaddisīn*. thk. Niẓār Muḥammed el-Fāryābī. Riyāḍ: Mektebetu’r-Ruşd, 1. Basım, 1411/1990.

Ebû’t-Ṭayyib, ‘Abdulvāhid b. Alî el-Lugavî el-Ḥalebī. *Merātibu’n-naḥviyyīn*. Kahire: Mektebetu Nehḍa, ts.

el-Mu‘cemu’l-Vasîṭ. nşr. Mecma‘u’l-Lugati’l-Arabiyye. Kahire: Mektebetu’ş-Şurûku’d-Duveliyye, 4. Basım, 1425/2004.

Emin, Aḥmed. *Ḍuha’l-İslâm*. Mısır: Mektebetu’l-Usra, 1997.

Enbārī, Ebû’l-Berekāt ‘Abdurrahmān Kemaleddīn b. Muḥammed. *el-İġrāb fī cedeli’l-i‘rāb ve Luma‘u’l-edille fī uṣûli’n-naḥv*. Beyrut: Dāru’l-Fikr, 2. Basım, 1391/1971.

Enbārī, Ebû’l-Berekāt. *el-İnṣāf fī mesāili’l-hilâf hilâf beyne’l-Baṣriyyīn ve’l-Kūfiyyīn*. Kahire: Mektebetu’l-Ḫancı, 1. Basım, 2002.

Enbārī, Ebû’l-Berekāt. *Nuzhetu’l-Elibbā fī ṭabakāti’l-udebā*. thk. Muḥammed Ebû’l-Faḍl İbrāhim. Ürdün: Dāru’l-Fikri’l-Arabī, 3. Basım, 1418/1998.

Ergüven, Şahabettin. "Endülüs'te Dil ve Naḥiv Çalışmaları". *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 6/12 (2007/2), 143-155.

Esmer, Rācī. *el-Mu'cemu'l-Mufaṣṣal fī ilmi'ṣ-ṣarf*. Beyrut: Dāru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1. Basım, 1413/1993.

Fāḫūrī, Ḥannā. *el-Cāmi'u fī târihi'l-edebî'l-Arabī*. Beyrut: Dāru'l-Cīl, 1. Basım, 1986.

Fīrūzābādī, Mecduddīn Muḥammed b. Ya'kūb. *el-Ḳāmūsu'l-Muḥīṭ*. Beyrut: Muessesetu'r-Risale, 8. Basım, 1426/2005.

Fīrūzābādī, Mecduddīn Muḥammed b. Ya'kūb. *el-Ḳāmūsu'l-Muḥīṭ*. Kahire: Dāru'l-Hadis, 8. Basım, 1429/2008.

Güler, İsmail (ed.). *İslâm Medeniyetinde Dil İlimleri Tarih ve Problemler*. İstanbul: İSAM Yayınları, 1. Basım, 2015.

Ḥadīsī, Ḫatīce. *el-Medārisu'n-naḥviyye*. Ürdün: Dāru'l-Emel, 3. Basım, 1422/2001.

Ḥafācī, Muḥammed 'Abdulmun'ım. *el-Ḥayātu'l-edebîyye fi'l-Asri'l-Cāhilī*. Beyrut: Dāru'l-Cīl, 1. Basım, 1992.

Ḥamevī, Yāḳūt. *Mu'cemu'l-Buldān*. Beyrut: Dāru Ṣādır, 1397/1977.

Ḥamevī, Yāḳūt. *Mu'cemu'l-udebā*. Beyrut: Dāru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1424/2002.

Ḫānsārī, Muḥammed Bākır el-Mūsevī. *Ravḍātu'l-Cennāt.* Ṭahrān: Mektebetu İsmāiliyyēn, 1390/1969.

Ḥasen, 'Abbas. *en-Naḥvu'l-vāfī*. Kahire: Dāru'l-Ma'ārif, 3. Basım, 2008.

Heravī, Ebû'l-Faḍl Ubeydullah b. 'Abdillah b. Aḥmed. *el-Mu'cemu'l-fī muştebih esāmi'l-muhaddisīn*. thk. Niẓār Muḥammed el-Fāryābī. Riyāḍ: Mektebetu'r-Ruşd, 1. Basım, 1411/1990.

Ḫıdır (Ḫuḍayr), Aḥmed 'Abbās. *Uslūbu't-Ta'lîl fi'l-lugati'l-'Arabiyye*. Bağdāt: Mustanşıriyye Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 1999.

Hotsama, M. T. vd.. *Mūcez dāireti'l-maārifi'l-İslâmiyye.* thk. İbrāhim Zeki Ḫurşīd vd.. b.y.: Merkezu'ş-Şārika li'l-İbdēı'l-Fikrî, 1. Basım, 1418/1998.

İbn Cinnī, Ebû'l-Feth Osman b. Cinnī. *el-Ḫasāis*. thk. Muḥammed Ali en-Neccâr. Mısır: Dāru'l-Kutubi'l-Mışriyye, 1371/1952.

İbn Ḫallikān, Ebû'l-'Abbās Şemsuddīn Aḥmed b. Muḥammed b. Ebī Bekr. *Vefeyātu'l-A'yān*. thk. İhsān 'Abbās. Beyrut: Dār-u Sādır, 1398/1978.

İbn Hişām Ebū Muḥammed Abdullah Cemāluddin b. Yūsuf İbn Aḥmed b. 'Abdillāh b. Hişām el-Enṣārī. *Evḍaḥu'l-mesâlik ilâ Elfiyyeti İbn Mâlik*. Beyrut: el-Mektebetul 'Aṣriyye, ts.

İbn Hişām el-Enṣārī, Ebū Muḥammed Cemāluddin Abdullah b. Yūsuf. *Ḳatru'n-nedā ve bellu'ṣ-ṣadā*. Dımaşḳ-Beyrut: Mektebetu Dāru'l-Fecr, 5. Basım, 1436/2015.

İbn Hişām en-Naḥvî, Ebū Muḥammed Cemāluddin Abdullah b. Yūsuf. *Şerḥu Şuẕūri'ẕ-ẕeheb fī ma'rifeti kelâmi'l-Arab*. Beyrut: Dāru İḥyāi't-Turāsi'l-Arabī, 1. Basım, 1422/2001.

İbn Kesīr, Ebû'l-Fidā İsmāil b. Kesīr. *el-Bidāye ve'n-nihāye*. Beyrut: Dār-u İbn Kesīr, 2. Basım, 1431 /2010.

İbn Mâlik Cemâluddîn b. Mâlik el-Endelusî. *Şevâhidu't-tavḍîḥ ve't-taṣḥîḥ li-müşkilâti'l-Câmi'i'ṣ-ṣaḥîḥ*. thk. Tâhâ Muḥsin. Bağdat: Mektebetu İbn Teymiyye, 2. Basım, 1413/1992.

İbn Mālik, Ebū 'Abdillāh Cemālīddin Muḥammed b. 'Abdillāh b. Mālik et-Tāi el-Ceyyānī. *Elfiyetu İbn Mālik fi'n-naḥvi ve'ṣ-ṣarf*. Kahire: nşr. Şeriketu'l-Ḳuds, 1. Basım, 1428/2007.

İbn Mālik, Ebū 'Abdillāh Cemālīddin Muḥammed b. 'Abdillāh b. Mālik et-Tāi el-Ceyyānī. *Şerḥu'l-Kāfiyeti'ş-Şāfiye*. 4 Cilt. Mekke: Cāmiatu Ummi'l-Ḳurā, 1402/1982.

İbn Manẕūr, Muḥammed b. Mukrim b. Manẕūr el-İfrikī el-Mıṣrī Cemaluddīn Ebû'l-Faḍl. *Lisānu'l-Arab*. Kahire: Dāru'l-Ma'ārif, ts.

İbn Ya'īş, Muvaffakuddīn Ebû'l-Bekā Ya'īş b. 'Alī b. Ya'īş el-Mūsulī. *Şerḥu'l-Mufaṣṣal li'z-Zemaḫşerī*. haz. İmīl Bedī Ya'kūb. Beyrut: Dāru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1. Basım, 1422/2001.

İbnu'l-Cezerī, Ebû'l-Ḫayr Şemsuddin Muḥammed b. Muḥammed b. Muḥammed b. Ali ed-Dımaşḳī eş-Şāfiī. *Ġâyetu'n-nihāye fī ṭabakāti'l-ḳurrâ*. Beyrut: Dāru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1. Basım, 1427/2006.

İbnu'l-Esīr, Ebu'l-Ḥasen Alī b. Ebi'l-Kerem Muḥammed b. Muḥammed b. Abdilkerīm b. Abdilvāhid eş-Şeybānī. *el-Kāmil fi't-tāriḫ*. Beyrut: Dāru'l-Kutubil'l-İlmiyye, 1. Basım, 1407/1987.

İbnu'l-Ḥācib, Ebū 'Amr Osman b. Omer. *el-Īḍāḥ fî Şerḥı'l-Mufaṣṣal*. thk. Mûsā Bināy el-'Alīlī. Bağdat: İḥyāu't-Turāsi'l-İslâmî, 1982/1402.

İbnu'l-Ḥācib, Ebū 'Amr Osman b. Omer. *el-Kāfiye fī ilmi'n-naḥv eş-Şāfiye fī ilmi't-tasrīf ve'l-ḫat*. thk. Sâlih 'Abdulazīm eş-Şāir. Kahire: Mektebetu'l-Edeb, 1431/2010.

İbnu'l-Ḥācib, Ebū 'Amr Osman b. Omer. *eş-Şāfiye fī ilmi't-taṣrīf ve'l-ḫaṭ*. thk. Ḥasen Aḥmed el-Osman. Mekke: el-Mektebetu'l-Mekkiyye, 2. Basım, 1435/2014.

İbnu'l-Ḥācib, Ebū 'Amr Osman b. Omer. *Kāfiye*. Karāçi/Pakistan: Mektebetu'l-Buşrā, 1. Basım, 1429/2008.

İbnu'l-Ḥācib, Ebū 'Amr Osman b. Omer. *Kitābu Emālī İbni'l-Ḥācib.* thk. Faḫr Sāliḥ Süleyman Ḳadāre. Beyrut: Dāru'l-Cīl, ts.

İbnu'l-Ḥācib, Ebū 'Amr Osman b. Omer. *Şerḥu'l-Mukaddimeti'l-Kāfiyeti fī ilmi'l-i'râb*. thk. Cemāl 'Abdulātī Muḫaymer Aḥmed. Mekketu'l-Mukerreme, Riyād: nşr. Mektebetu Nizar Muṣṭafa el-Baz, 1418/1997.

İbnu'l-Imād, Ebu'l-Felāḥ Şihābuddīn 'Abdulhay b. Aḥmed b. Muḥammed el-'Akeriy el-Hanbelī ed-Dımaşḳī. *Şeẕerātu'ẕ-ẕeheb*. Beyrut: Dāru İbn Kesīr, 1. Basım, 1406/1986.

Îd, Muḥammed. *en-Naḥvu'l-musaffê*. Kahire: Mektebetu'ş-Şebâb, ts.

İsferāyīnī, İşāmuddin İbrāhim b. Muḥammed. *Aṭvel Şerḥu't-Telḫıs*. İstanbul: Maṭbaatu'l-'Āmire, 1284/1867.

İsferāyīnī, İşāmuddin İbrāhim b. Muḥammed. *İşām 'ale'l-Câmî=Ḥaşiye 'alā Şerḥi'l-Câmî.* Dersaādet: Maṭbaa-i Osmaniye, 1309/1891.

İsferāyīnī, İşāmuddin İbrāhim b. Muḥammed. *Şerḥu İşām 'ale'l-Kāfiye*. İstanbul: r. 1311/h. 1312/m. 1894.

İsferāyīnī, İşāmuddin İbrāhim b. Muḥammed. *Şerḥu li-İşāmuddīn 'ale'l-Ferīde*. tsh. Aḥmet Ḥamdi Efendi. nşr. el-Ḥacı Aḥmet Ḫulusi. Dersaâdet: Şirket-i sahâfiye-i Osmaniye Maṭbaası, 1307/1889.

İsferāyīnī, İşāmuddin İbrāhim b. Muḥammed. *Şerḥu'l-Ferīd li-İşāmiddin İsferāyīnī*. thk. Nūrī Yāsīn Ḥuseyn. Mekke: el-Mektebetu'l-Fayṣaliyye, 1. Basım, 1405/1985.

Kātip Çelebi, Muṣṭafa b. Abdullah Ḥacı Ḫalife. *Keşfu'ẕ-ẕunūn 'an esāmi'l-kutub ve'l-funūn*. Beyrut: Dāru İḥyāi't-Turāsi'l-Arabī, ts.

Keḥhâle, Omer Rıża. *Mu'cemu'l-muellifīn*. Dımaşḳ: Muessesetu'r-Risāle, 1376/1957, ilâve basım: 1414/1993, 2008.

Ḳıfṭī, Ali b. Yūsuf Cemāluddīn Ebû'l-Ḥasen. *İnbāhur-ruvāt 'alā enbāhin-nuḥāt*. thk. Muḥammed Ebû'l-Faḍl İbrāhim. Kahire: Dāru'l-Fikri'l-Arabī, 1. Basım, 1406/1986.

KTB, Kültür ve Turizm Bakanlığı. **"**Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı". Erişim 24 Ocak 2021. https://www.yek.gov.tr. (http://yazmalar.gov.tr).

Ḳummī, Ḫacı eş-Şeyh 'Abbās. *el-Kunā ve'l-Elḳāb*. Ḳum, Muessesetu'n-Neşri'l-İslâmî, 2. Basım, 1429/2007.

Maḳdisī, Ebū Şâme. *Kitābu'r-Ravḍateyn fī Aḫbāri'd-devleteyn en-nūriyye ve's-salāḥıyye*. Beyrut: Dāru'l-Kutubi'l-İlmiyye, ts.

Meydānī, Ebû'l-Faḍl Aḥmed b. Muḥammed en-Nīsābūrī. *Mecmau'l-emsāl*. thk. Muḥammed Muḥyiddīn 'Abulḥamid. b.y.: el-Mu'aveniyyetu's-Seḳāfiyye li'l-Āsitāneti'r-Raḍaviyyeti'l-Muḳaddese, 1366 (İran: Hicri-Şemsi), h. 1408/m. 1988.

Muberred, Ebû'l-'Abbas Muḥammed b. Yezid. *Kitabu'l-Mukteḍab.* Kahire: Vizāratu'l-Evḳāf, 1415/1994.

Mugālese, Maḥmūd Ḥasenī. *en-Naḥvu'ş-Şāfī*. Beyrut: Muessesetu'r-Risāle, 3. Basım, 1418/1997.

Muḥammed Ḥamâse 'Abdüllatif, Aḥmed Mu□tar Omer Muṣṭafâ en-Neḥḥâs Zehran. *en-Naḥvu'l-esâsî*. Mısır: Dāru'l-Fikri'l-Arabî, 1417/1997.

Muḫtār, Aḥmed Omer. *Mu'cemu'l-lugatu'l-Arabiyyetu'l-muāṣıra*. Kahire: Ālemu'l-Kutub, 1. Basım, 1439/2008.

Mukrim, 'Abdu'l-āl Sâlim. *el-Ḳur'ânu'l-Kerîm āsāruhū fi'd-dirâsêti'n-naḥviyye*. b.y.: el-Mektebetu'l-Ezheriyye li't-Turās, ts.

Muştaḳ, 'Abbas Ma'an. *el-Mu'cemu'l-Mufaṣṣal fī fıkhı'l-luga*. Beyrut: Dāru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1. Basım, 1422/2001.

Necdī, Ali Nāṣıf. *Tariḫu'n-naḥv.* Kahire: Dāru'l-Maārif, ts.

Öz, Mustafa. "Râfizîler". *Türkiye Diyanet Vakfı İslām Ansiklopedisi*. 34/396-397. İstanbul: TDV Yayınları, 2007.

Özgüdenli, Osman Gazi. "Māverāunnehir". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 28/177-180. Ankara: TDV Yayınları, 2003.

Özgüdenli, Osman Gazi. "Moğollar". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 30/225-226. İstanbul: TDV Yayınları, 2005.

Rāciḥī, 'Abduh. *Durūs fī'l-meẕāhibi'n-naḥviyye*. Beyrut: Dāru'n-Nahḍati'l-Arabiyye, 1980.

Raḍī, Muḥammed b. el-Ḥasen necmu'l-milleti ve'd-dīn el-muhakkik er-Raḍī el-Esterābādī. *Şerḥu'l-Kāfiyeti fi'n-naḥvi ve bi-hēmişeti ḥaşiye li's-Seyyid Şerif el-Curcānī*. Ṭahran: İntişārātu Murtaḍā, 1366 (İran: Hicrī-Şemsī), h. 1408/m. 1988.

Raḍī, Muḥammed b. el-Ḥasen. *Şerḥu'r-Raḍī 'ale'l-Kāfiye*. tsh. Yusuf Ḥasen Omer. Bingāzī-Libya: Dāru'l-Kutubi'l-Vataniyye, Kāryūnus Üniversitesi Yayınları, 2. Basım, 1996.

Raḍī, Muḥammed b. el-Ḥasen. *Şerḥu'r-Raḍī li-Kāfiyeti İbni'l-Ḥācib*. thk. Ḥasen b. Muḥammed İbrāhim el-Ḥıfẕī. Suûdi Arabistan: İmām Muḥammed b. Suûd el-İslâmiyye Yayınları, 1. Basım, 1414/1993.

Raḍī, Muḥammed b. el-Ḥasen. *Şerḥu'r-Raḍī li-Kāfiyeti İbni'l-Ḥācib*. thk. Yaḥyā Beşīr Mısrī. Riyad: İmam Muḥammed b. Suûd İslām Üniversitesi Yayınları, 1. Basım, 1417/1996.

Rāfi'ī, Muṣtafa Ṣādık. *Tārīḫu âdâbi'l-Arab.* Beyrut: Dāru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1. Basım, 1421/2000.

Rāġıb el-Işfehānī, Ḥuseyn b. Muḥammed b. el-Mufaḍḍal. *Mufredāt elfāẓu'l-Ḳur'ān*. thk. Ṣafvān 'Adnān Dāvudī. Dımaşḳ: Dāru'l-Ḳalem, 4. Basım, 1430/2009.

Ṣalâḥ b. Ali b. Muḥammed b. Ebi'l-Ḳasım. *en-Necmu's-Saḳıb Şerḥu Kāfiyeti İbni'l-Ḥâcib.* thk. Muḥammed Cum'a Ḥasen Neb'at. San'â'/Yemen: Dâru'l-Kutubi'l-Vaṭaniyye, 1. Basım, 1424/2003.

Sāliḥiyye, Muḥammed Îsā. *el-Mu'cemu'ş-Şāmil li't-turasi'l-Arabiyyi'l-maṭbū'*. Kahire: el-Munaẓẓamatu'l-Arabiyye li't-Terbiyeti ve's-Sekāfeti ve'l-Ulūm, 1992.

Sāmerrāī, Fāḍıl Ṣāliḥ. *Meāniyu'n-naḥv*. Ammān: Dāru'l-Fikr, 1. Basım, 1420/2000.

Sāmerrāī, İbrāhim. *el-Medārisu'n-naḥviyye*. Ammān: Dāru'l-Fikr, 1. Basım, 1987.

Semiḥa, b. Salāḥ. *Mevḳıfur-Raḍī fī Şerḥı'l-Kāfiye min Arabī Ebī Ali el-Fārisī en-Naḥviyye*. Mekke: Ummu'l-Ḳurā Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 1426 /2005.

Serkīs, Yūsuf İlyān. *Mu'cemu'l-Maṭbūāti'l-Arabiyyeti ve'l-mu'arrabe*. Kahire: Mektebetu's-Sekāfeti'd-Dīniyye, ts.

Sībeveyhi, Ebû Bişr 'Amr b. Osman b. Ḳanber. *el-Kitāb* (*Kitābu Sībeveyhi*). thk. 'Abdusselam Muḥammed Harun. Kahire: Mektebetu'l-Ḥancı, 3. Basım, 1408/1988.

Sīrāfī, Ebū Saīd el-Ḥasen b. 'Abdillāh. *Aḫbāru'n-naḥviyyīn el-Baṣriyyīn*. Kahire: **y.y.,** 1. Basım, 1374/1955.

Sūdī, Mevlânâ (Molla). *Şurūḥu'l-Kāfiye se zebānī*: *Arabī, Fārisī, Türkī*. nşr. Osman Ḥilmi Ḳaraḥisārī. İstanbul: Maṭbaa-i Āmire, r. 1309/h. 1311/m. 1893.

Suyūṭī, Celālaeddīn 'Abdurrahmān. *el-Muzhir fī ulūmi'l-luġa ve envāi'he*. Kahire: Dāru't-Turās, 3. Basım, ts.

Suyūṭī, Celāleddin 'Abdurrahmān. *Buġyetu'l-vuāt fī Ṭabakāti'l-luġaviyyīn ve'n-nuḥāt*. thk. Muḥammed Ebû'l-Faḍl İbrāhim. b.y.: Dāru'l-Fikr, 2. Basım, 1399/1979.

Suyūṭī, Celāleddin 'Abdurrahmān. *Ḥusnu'l-Muḥādara*. thk. Muḥammed Ebû'l-Faḍl İbrāhim. b.y.: y.y., 1. Basım, 1387/1967.

Suyūṭī, Celāleddin 'Abdurrahmān. *İḳtirāḥ fi usuli'n-naḥv*. thk. 'Abdulḥakīm 'Atıyye. Beyrut: Dāru'l-Beyrutī, 2. Basım, 1427/2006.

Şensoy, Sedat. "Ta'lîḳāt". *Türkiye Diyānet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 39/508-510. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.

Şerîf er-Raḍī, Ebû'l-Ḥasen Muḥammed b. el-Ḥuseyn b. Mūsā b. Muḥammed. *Nehcu'l-belâġa*. thk. Fāris el- Ḥassūn. Necef/Irak: y.y., 1. Basım, 1419/1997.

Şeybānī, Ebû'l-Ḥasen 'Alī b. Ebi'l-Kerem Muḥammed b. Muḥammed b. 'AbdilKerîm b. 'Abdilvāhid. *el-Kâmil fi't-târih*. Beyrut: Dāru'l-Kutubil'l-İlmiyye, 1. Basım, 1407/1987.

Ṭaberî, Ebû Ca'fer Muḥammed b. Cerîr. *Tefsiru't-Ṭaberî Câmi'u'l-beyân an te'vili Âyi'l-Ḳur'ân*. thk. Abdullah b. 'Abdilmuḥsin et-Turkî. Kahire: Dâru Hicr, 1. Basım, 1422/2001.

Ṭahrānī, Ağa Buzrug. *Ṭabakātu'l-A'lāmi'ş-Şī'a*. Beyrut: Dāru İḥyāi't-Turāsi'l-Arabī, 1. Basım, 1430/ 2009.

Ṭallāl, Ḫalef Maḥfuẓ el-Ḥasēni. *Buġyetu't-ṭālib ve zulfetu'r-rāġıb li ma'rifeti ma'ānī Kāfiyeti İbni'l-Ḥācib*. Mekke: Ummu'l-Ḳurā Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 1428-1429/2006-2007.

Ṭanṭāvī, Muḥammed. *Neş'etu'n-naḥv ve tārīḫu eşheri'n-nuḥāt*. Kahire: Dāru'l-Maārif, 2. Basım, ts.

Taşköprizāde, Aḥmed b. Muṣtafā. *Miftāḥu's-saāde ve miṣbāhu's-siyāde fī mevḍūāti'l-ulūm*. Beyrut: Dāru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1. Basım, 1405/1985.

TDV, Türkiye Diyanet Vakfı. "İSAM: İslām Araştırmaları Merkezi". Erişim 24 Ocak 2021. http://www.isam.org.tr.

Tebrīzī, Mīrza Muḥammed Ali Muderris. *Reyḥānetu'l-edeb*. b.s.: İntişarātu Ḫayyām, 1374 (İran: Hicri-Şemsi), h. 1416/m. 1996.

Tosun, Necdet. "Ubeydullah Aḥrār". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 42/19-20. İstanbul: TDV Yayınları, 2012.

Tosun, Necdet. *Bahaeddin Naḳşbend*. İstanbul: İnsan Yayınları, 6. Baskı, 2015.

Tūnekī, Maḥmūd Ḥasen. *Mu'cemu'l-musannifīn*. Beyrut: y.y., 1344/1925, 1429/2008.

Udfuvī, Kemaluddīn Ebû'l-Faḍl Ca'fer b. Sa'leb b. Ca'fer eş-Şāfī. *et-Ṭāli'u's-Saīdu'l-cāmiu' esmāi nucebēi's-Sa'īd*. thk. Sa'd Muḥammed Ḥasen & Ṭaha el-Ḥacerī. Mısır: ed-Dāru'l-Mısriyye, 1966.

Ya'kūb, İmīl Bedī & 'Āsī, Mīşel. *el-Mu'cemu'l-Mufaṣṣal fi'l-luga ve'l-edeb*. Beyrut: Dāru'l-İlmi'l-Melāyīn, 1. Basım, 1987.

Ya'kūb, İmīl Bedī. *el-Mu'cemu'l-Mufaṣṣal fī ilmi'l-'arūḍ ve'l-Kāfiyeti ve funūni'ş-şi'r*. Beyrut: Dāru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1. Basım, 1411/1991.

Zebīdī, Muḥammed Murtaḍā el-Ḥuseynī. *Tācu'l-'arūs min cevāhiri'l-ḳāmūs*. Kuveyt: el-Vatanī li's-Sekāfetī ve'l-Funūn ve'l-Ādāb Serisi, 1422/2001.

Zeccācī, Ebu'l-Kāsım. *el-Īḍāh fī 'İleli'n-naḥv*. thk. Māzin el-Mübārek. Beyrut: Dāru'n-Nefāis, 3. Basım, 1399/1979.

Zemaḫşerī, Ebû'l-Kāsım Cârullāh Maḥmūd b. Omer el-Ḫaverizmī. *el-Mufaṣṣal fī ilmi'l-Arabiyye*, thk. Faḫr Sāliḥ Ḳadāre. Ammān: Dār-u Ammār, 1. Basım, 1425/2004.

Zemaḫşerī, Ebû'l-Kāsım Cârullāh Maḥmūd b. Omer el-Ḫaverizmī. *Tefsiru'l-Keşşāf*. Beyrut: Dāru'l-Ma'refe, 3. Basım, 1430/2009.

Zeyyāt, Aḥmed Ḥasan. *Tārīḫu'l-edebî'l-Arabî.* Kahire: Dāru Nahḍā, ts.

Ziriklī, Ḫayreddīn. *el-A'lām Kāmūs-u Terācim*. Beyrut: Dāru'l-İlmi'l-Melāyīn, 15. Basım, 2002.

Zubeydī, Ebū Bekr Muḥammed b. el-Ḥasen Endelusī. *Ṭabaḳātu'n-naḥviyyīn ve'l-luġaviyyīn*. Kahire: Dāru'l-Maārif, 1. Basım, ts.

PROF. DR. ABİTTER ÖZULUCAN

TEKDÜZEN HESAP PLANI'NA
VE
TÜRK TİCARET KANUNU'NA GÖRE HAZIRLANMIŞ

ŞİRKETLER MUHASEBESİ

(İŞLETME VE ŞİRKET İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER)
(ADİ ŞİRKETLER)
(KOLLEKTİF ŞİRKETLER)
(KOMANDİT ŞİRKETLER)
(ANONİM ŞİRKETLER)
(LİMİTED ŞİRKETLER)
(KOOPERATİFLER)
(ŞİRKETLERDE BİRLEŞME)
(ŞİRKETLERDE TÜR DEĞİŞTİRME)
(TEMEL KAVRAMLAR)

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-33-3

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı:

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Şubat 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

YARARLANILAN KAYNAKLAR

KİTAPLAR VE MAKALELER

Akgüç Öztin, (2012); Banka Finansal Tablolarının Analizi, Genişletilmiş 2. Baskı, İstanbul.

Akgüç Öztin, (2013); Mali Tablolar Analizi, Genişletilmiş 15. Baskı, İstanbul.

Alagöz Ali, (2013); Şirket Birleşmeleri, Necdet Sağlam (Editör), Şirketler Muhasebesi, Anadolu Üniversitesi Yayınları, I. Baskı, Ankara.

Altuğ Osman – Ayboğa Hanifi, (1996); Örneklerle Uygulamalı Şirket Kuruluşları, İkinci Baskı, İstanbul.

Argun Doğan – Pamukçu Fatma – Eroğlu Zeynep, (2020); Envanter ve Finansal Tablolar, İstanbul.

Ataman Ümit, (2000); Şirketler Muhasebesi, 4. Baskı, İstanbul.

Bayazıtlı Ercan, (2013); Komandit Şirketler, Necdet Sağlam (Editör), Şirketler Muhasebesi, Anadolu Üniversitesi Yayınları, I. Baskı, Ankara.

Bayazıtlı Ercan, (2013); Limited Şirketler, Necdet Sağlam (Editör), Şirketler Muhasebesi, Anadolu Üniversitesi Yayınları, I. Baskı, Ankara.

Bektöre Sabri - Benligiray Yılmaz – Aydın Davut, (1993); Şirketler Muhasebesi, Eskişehir.

Büyükmirza Kamil, (2016); Maliyet ve Yönetim Muhasebesi, 21. Baskı, Ankara.

Çaldağ Yurdakul, (2001); Tekdüzen Muhasebe Sistemi ile Uyumlu Şirketler Muhasebesi, 2. Baskı, Ankara.

Deryal Yahya, (2005); Ticaret Hukuku, 8. Baskı, Trabzon.

Çeker Mustafa, (2015); "Limited Şirketlerde Ortak Sayısının Sınırlandırılması", Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 1.

Erdoğan Necmettin, (1997); Şirketler Muhasebesi, İzmir.

Ertürk Mümin (2017); İşletme Biliminin Temel İlkeleri, 10. Baskı, İstanbul.

Gürdal Kadir, (2013); Anonim Şirketler, Necdet Sağlam (Editör), Şirketler Muhasebesi, Anadolu Üniversitesi Yayınları, I. Baskı, Ankara.

Ildır Ali, (2014); Şirketler Muhasebesi, Ankara.

Kayıhan Şaban - Karaca Nevran - Çetiner Ali Emre, (2014); Şirketler Muhasebesi, Ankara.

Kıeso Donald E. – Weygandt Jerry J., (1995); Intermediate Accounting, Eight Edition, John Wıley and Sons Inc.'den **Cemalcılar Özgül – Önce Saime, (1999);** Muhasebenin Kuramsal Yapısı, Eskişehir.

Kishalı Yunus, (2017); Şirketler Muhasebesi, 17. Baskı, İstanbul.

Küçüksavaş Nihat, (1998); Genel Muhasebe İlkeler ve Uygulaması, Genişletilmiş 7. Baskı, İstanbul.

Lalik Ömer, (1985); Şirketler Muhasebesi, Ankara.

Otlu Fikret, (2016); Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Hazırlanmış Şirketler Muhasebesi, Malatya.

Örten Remzi, (1999); Ortaklıklar ve Muhasebe Uygulamaları, Ankara.

Özulucan Abitter, (2010); Stok Muhasebesi Vergi Mevzuatı ve Muhasebe Kuramı Açısından, İstanbul.

Özulucan Abitter, (2018); Muhasebe Uygulamaları Test Kitabı, Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Ankara.

Özulucan Abitter, (2019); Genel Muhasebe İlkeleri ve Uygulamaları, 14. Baskı, Konya.

Özulucan Abitter, (2019); Dönemsonu İşlemleri ve Muhasebe Uygulamaları, 9. Baskı, Konya.

Sağlam Necdet – Şengel Salim, (2016); Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Şirketler Muhasebesi, 6. Baskı, Ankara.

Selimoğlu Seval, (2013); Kollektif Şirketler, Necdet Sağlam (Editör), Şirketler Muhasebesi, Anadolu Üniversitesi Yayınları, I. Baskı, Ankara.

Soydan Hakkı Y. - Şükrü Dokur, (1996); Son Yasal Düzenlemelere Göre Şirketler Muhasebesi, İkinci Baskı, Bursa.

Şengel Salim, (2013); Şirketler ve Şirketler Muhasebesi, Necdet Sağlam (Editör), Şirketler Muhasebesi, Anadolu Üniversitesi Yayınları, I. Baskı, Ankara.

Şengel Salim, (2013); Kooperatifler, Necdet Sağlam (Editör), Şirketler Muhasebesi, Anadolu Üniversitesi Yayınları, I. Baskı, Ankara.

Şengel Salim, (2013); Şirketlerde Tasfiye, Necdet Sağlam (Editör), Şirketler Muhasebesi, Anadolu Üniversitesi Yayınları, I. Baskı, Ankara.

Üstünel Bülent, (1995); Mali Tablolar Uygulama Kılavuzu, İstanbul.

YARARLANILAN KANUNLAR VE YÖNETMELİKLER

- Damga Vergisi Kanunu
- Gelir Vergisi Kanunu
- İcra ve İflas Kanunu
- Katma Değer Vergisi Kanunu
- Kooperatifler Kanunu
- Kurumlar Vergisi Kanunu
- Rekabetin Korunması Hakkında Kanun
- Türk Borçlar Kanunu
- Türk Ticaret Kanunu
- Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi Yönetmeliği
- Vergi Usul Kanunu

YARARLANILAN İNTERNET ADRESLERİ

- https://girisimcikafasi.com/girisimcilik-nedir-girisimci-kime-denir/
- https://www.derszamani.net/donatma-istiraki-nedir.html
- https://www.muhasebedersleri.com/sirketler-muhasebesi/adi-sirketler.html
- http://www.alomaliye.com/2017/12/28/adi-ortaklik-kollektif-sirket-komandit-sirket-anonim-

  sirket-limited-sirket-ve kooperatifler/
- https://blog.logo.com.tr/adi-ortaklik-adi-sirket-nedir-nasil-kurulur-vergilendirmesi-nasildir/
- http://www.esasdenetim.com/vergi/adi-ortakliklarda-vergilendirme-islemleri
- http://www.maliyepostasi.com/kurulus-ve-orgutlenme-giderleri
- https://www.parasut.com/blog/girisimci-gunlugu-hangi-sirket-turu-benim-icin-daha-uygun
- https://ankatrio.com.tr/duyurular/bagimsiz-denetime-tabi-olacak-sirketlerin-belirlenmesine- mdair-bakanlar-kurulu-kararina-iliskin-usul-ve-esaslara-iliskin-kurul-ka
- https://www.parasut.com/blog/sirket-ana-sozlemesi-nedir-neler-icerir
- http://www.ticaretkanunu.net/anonim-sirketin-vergi-odevleri/)
- https://www.alomaliye.com/2016/04/11/kurumlar-vergisinde-zarar-mahsubu/
- https://www.ozdogrular.com/v1/content/view/39324/175/
- https://www.mbs.com.tr/konu/sirket-bilanco-zararlarinin-ortaklarca-karsilanmasi.221
- http://www.lebibyalkin.com.tr/mevzuat/diger/makale/limited-sirket-ortaklari-ile-kanuni-temsilcilerin-amme-borcundan-sorumlulugunda-yeni esaslar. html
- http://www.maliyepostasi.com/kurulus-ve-orgutlenme-giderleri

- http://www.muhasebetr.com/yazarlarimiz/cevdet/0190/
- http://www.muhasebetr.com/yazarlarimiz/ekremoncu/0117/
- https://www.alomaliye.com/2019/09/05/kurumlar-vergisi-tasfiye/.
- http://www.vergi.tc/yargi-karar/1299--1481-/e6f6d63e-de89-43c9-8a9b-5fea18ba6a4f)
- https://www.muhasebedersleri.com/sirketler-muhasebesi/kooperatifler-2.html)
- http://huseyinust.com/konu-kooperatiflerin-kurumlar-vergisi-karsisindaki-durumu.html
- https://www.muhasebedr.com/icerikler/dosyalar/2018-12-7-10-42-30.pdf
- https://www.alomaliye.com/2016/04/12/sirketlerde-tur-degisikligi/
- https://www.hissesenedibasim.com/pay-hisse-senedi-cikartilmasi-ve-hisse-sahiplerinin-hak-ve yukumlulukleri/
- https://vergidosyasi.com/2017/11/17/vergi-muafiyeti-vergi-istisnasi-kavramlari/
- https://www.bankpro.com.tr/teminat-mektubu-nedir/
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Temerr%C3%BCt
- https://www.hukukihaber.net/anonim-sirkette-denetim-makale,7855.html
- https://www.kilinclaw.com.tr/sirketlerinin-internet-sitesi-acma-yukumlulugu/
- https://www.vergidegundem.com/documents/10156/98c3fefa-91a8-4299-9f9c-8a58ab888bb5
- http://www.muhasebetr.com/yazarlarimiz/hayrullah/005/

TANZİMAT DÖNEMİNDEN GÜNÜMÜZE TÜRKİYE'DE DEVLET, PİYASA VE EKONOMİ

EDİTÖRLER
Perihan Hazel KAYA
Savaş ÇEVİK

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-38-8

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: *Murat Özbey*

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ KISIM: GENEL ÇERÇEVE

1. Tanzimat Döneminden Günümüze: Para ve Faiz Politikaları ve Finansal Ekonomi 11
Süleyman DEĞİRMEN, Ömür SALTIK
2. Tarihsel Süreç İçerisindeki Zenginlik ve Güç Mücadelesi 53
Mehmet ALAGÖZ
3. Türkiye'de Serbest Piyasa Ekonomisi Süreci ve Regülasyonlar.....75
M. Okan TAŞAR

İKİNCİ KISIM: KAMU MALİYESİ

4. Osmanlı Devleti'nde Tanzimat Sonrası Dönemde Örfi Vergiler.....103
Filiz GİRAY, ÖZLEM ERCAN
5. Türkiye'de Vergi ve Bütçe Hakkının Tarihî Gelişimi 129
Ümit Süleyman ÜSTÜN
6. 19. Yüzyılın Son Döneminde Osmanlı Devleti'nde Taşra-Merkez Maliyesi İlişkisi: Konya Vilayeti Özelinde Vergiler Bağlamında Bir Değerlendirme.....149
Perihan Hazel KAYA
7. Devletin Ekonomide Rolündeki Değişim ve Türkiye'de Kamu Harcamaları.....167
Ayşe ÇIVAK, Savaş ÇEVİK
8.Kuruluştan Günümüze Vergi Politikalarının Genel Seyri 197
Kadriye GÜL YÜCEL
9. Demokrat Parti Maliye Politikalarının Ekonomik Liberalizm Açısından Değerlendirilmesi.....215
Recep TEMEL

ÜÇÜNCÜ KISIM: EKONOMİ POLİTİKALARI

10. Türkiye Ekonomisi'nde Ekonomi Politikası Değişimleri ve Yapısal Dönüşüm 261
Rumeysa GEVHER, Zeynep KARAÇOR, Burcu GÜVENEK
11. Bir Para Politikası Aracı Olarak Enflasyon Hedeflemesinin Türkiye Açısından Değerlendirilmesi.....283
Özlem KARADAĞ AK, Yasemin TELLİ ÜÇLER
12. Türkiye'de Ekonomik Özgürlükler ve Doğrudan Yabancı Yatırımlar İlişkisi.....301
Mustafa Serdar ACAR, Atiye Nur GÜLER

DÖRDÜNCÜ KISIM: SEKTÖREL PERSPEKTİFLER

13. Türk Bankacılık Sisteminin Gelişimi (1800-1930) 329
Hülya ÖZTÜRK
14. Osmanlı Devleti'nden Günümüze Sigortacılığın Tarihsel Gelişimi 351
Hatice YURTSEVER
15. Dördüncü Sanayi Devrimi - Endüstri 4.0 ve Tarihsel Gelişimi: Türkiye ve Dünya Üzerine Değerlendirme
Mustafa Göktuğ KAYA, Mahmut Sami DURAN, Sevinç DAŞDEMİR
16. Covid-19 Salgınının Turizm Sektörüne Etkileri 409
Veli KARGI, Nazlıcan DOĞANLAR
17. 1980'den Günümüze Enerji Piyasası Reformları ve Türkiye Enerji Piyasasına Etkisi 427
Burcu GÜVENEK, Zeynep KARAÇOR, Rumeysa GEVHER

Kaynakça

Acartürk, E., & KILIÇ, R. (2011). "Osmanli devletinde kapitülasyonlarin iktisadi ve siyasi perspektiften analizi", *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *29*(2), 1-21.

Adaman, F. (2017), "Neoliberaizm kavramının iktisat disiplini bağlamında kuramsal bir tartışması", https://tr.boell.org/tr/2017/04/03/neoliberalizm-kavraminin-iktisat-disiplini-baglaminda-kuramsal-bir-tartismasi

Aslan, N. (2007), "Dünya ekonomisinde gelişmeler: Küreselleşme". Küçükahmetoğlu, Tüylüoğlu ve Çeştepe (Ed.), Ekonomik Entegrasyon Küresel ve Bölgesel Yaklaşım (ss. 5-22). Bursa: Ekin Yayınevi.

Aytekin, E. A. (2012), "Peasant Protest in the Late Ottoman Empire: Moral Economy, Revolt, and the Tanzimat Reforms", *International Review of Social History* , 57(2), 191-227, (August).

Barış, S. ve Şahin, H. (2018). "İktisadiyat Mecmuası'na Göre Merkantilist Dünyada Osmanlı İmparatorluğu'nun Dış Ticareti", *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 14(2).

Bakırtaş, T., ve Karbuz, S. (2000), "Yirminci yüzyılda küreselleşme, gelişme ve yoksulluk", *İktisat İşletme ve Finans*, 32-48.

Briggs, A. (1999), "The welfare state at historical perspective", *Archives Europeennes de Sociologie*, 2(2), 221-259.

Çifci, Y. (2019), "Tanzimat ve Osmanlı'da modernleşme: Modern devlet ekseninde Tanzimat Fermanı'nın analizi", *Maarif Mektepleri Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, 2(2), 14-24.

Calos, A. (2007), "Neoliberalizm, küreselleşme ve uluslararası ilişkiler", Saad-Filho ve Levy (Ed.), *Neoliberalizm: Muhalif Bir Seçki* (Ş. Başlı ve T. Öncel, Çev.), (ss. 123-142). İstanbul: Yordam Kitap.

Clarke, S. (2007), "Neoliberal toplum kuramı", Saad-Filho ve Levy (Ed.), *Neoliberalizm: Muhalif Bir Seçki* (Ş. Başlı ve T. Öncel, Çev.), (ss. 91-105). İstanbul: Yordam Kitap.

Çalışkan, A., Eryılmaz, Ü., & Oğlakçı, M. (2021). "19. Yy Osmanlı Ekonomisinde Galata Bankerlerinin Rolü: Baltazzi Ailesi Örneği", *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 11(2), 969-991.

Çetin, M. Ö. (Ocak 2016)," Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Uygulamalarının Gelişimi", *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 8(14), 67-101.

Dağdelen, İ. (2004. "Liberalizasyon", *İnsan Bilimleri Dergisi*, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Doğan, A.T. (2016). "Osmanlılarda Modern İktisat Düşüncesi", *Bilim ve Ütopya Dergisi*, Ağustos.

Hanioglu, M. S. (2008), *A Brief History of the Late Ottoman Empire*, (Princeton, Princeton University Press).

Hobsbawn, E. (2009), "Tarihi perspektif içinde kapitalizmin bunalımı", N. Satlıgan ve S. Savran içinde, *Dünya Kapitalizminin Krizi* (Ü. Kıvanç, Çev.). İstanbul: Belge Yayınları.

İnalcık, H. (1969), "Capital Formation in the Ottoman Empire". Journal of Economic History. XXIX.

İnalcık, H., & Seyitdanlıoğlu, M. (2006). *Tanzimat: Değişim Sürecinde Osmanlı İmparatorluğu*. Phoenix Yayınevi.

Jason Goodwin, Lords of the Horizons: A History of the Ottoman Empire. (Penguin Books, Hamondsworth,2003, p. 189.

"Kağıt Paranın Tarihçesi". Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Araştırma Yayınlar. Erişim Tarihi: 26.10.2021. Erişim adresi: https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/d189b219-fe71-40bf-9754-6a5f7d0a65eb/KagitParaTarihce.pdf?MOD=AJPERES

Kaya, M. ve Aydemir, C. (2011). "Küreselleşmenin Tarihsel Gelişimi", *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 1(1)Kış,14-36.

Lapavitsas, C. (2007), *"Neoliberal Dönemde Anayolcu İktisat Kuramı",* A. Saad-Filho ve D. Johnston (Ed.), Neoliberalizm: Muhalif Bir Seçki (Ş. Başlı, ve T. Öncel, Çev., ss. 59-75). İstanbul: Yardam Kitap.

Pamuk, Ş. (2004), "Institutional Change and the Longevity of the Ottoman Empire, 1500–1800", *Journal of Interdisciplinary History*, 35(2), (Autumn).

Mishra, R. (1999). Globalization and the Welfare State, . Massachusetts: Edward Elgar Publ. Lmt.

Öztel, M. (2018). "Osmanlı Devleti'nde Kalpazanlık ve Sahte Para (1818-1914): Kalpazanlığın Ve Tedavül Eden Kalp Paraların Sosyo-Ekonomik Etkileri", *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi* (AKAD), 10(18), 304-317.

Pamuk, Ş. (1999). "Osmanlı İmparatorluğu'nda paranın tarihi", Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, (Vol. 73).

Radice, H. (2007), "İmparatorlukların Olmadığı Bir Emperyalizm mi?", A. Saad-Filho ve D. Johnston (Der.), *Neoliberalizm: Muhalif Bir Seçki* (Ş. Başlı ve T. Öncel, Çev.) (ss. 155-167). İstanbul: Yardam Kitap.

Sarı, Y. (2007), "Cumhuriyetten Günümüze Türkiye'de Uygulanan Para Politikaları", *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(7),1-21. https://dergipark.org.tr/en/pub/mkusbed/issue/19569/208592

Savaş, V. F. (2004), *Dünya ekonomik sistemi.* İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Yayınları.

Saydam, A. (2016), "Tanzimat Devri Reformları", *Türk Tarihi Araştırmaları*, 1-30.

Serim, N. (2012). "The causes of the financial crisis that hegan in the 16th century and continued until the Tanzimat Era in the Ottoman Empire", *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 10 (20), 181-194.

Şiriner, İ. (2008), *Finansal küreselleşme: Para ve maliye politikalarında dönüşüm*. İstanbul: Telos Yayıncılık.

Taşkın, F. (2018). 1844 Tashih-i Sikke Sonrasında Para Düzeni ve Kalpazanlık. Studies of The Ottoman Domain (Osmanlı Hakimiyet Sahası Çalışmaları), 6(11), 1-19.

Thorsen, D. E. ve Lie, A. (2006), "*What is neoliberalism?",* Department of Political Science: University of Oslo Retrieved. 20 Haziran 2020 tarihinde http://folk.uio.no/daget/What%20is%20Neo-Liberalism%20FINAL.pdf adresinden erişildi.

"Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tarihçesi ve Görevleri", (Şubat 2019), Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Araştırma Yayınlar. Erişim tarihi: 27.10.2021. Erişim Adresi: https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/e6ccf55f-b2ac-4153-8d5a-c7ba61afa053/TCMB+TK+BASKI+WEB.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-e6ccf55f-b2ac-4153-8d5a-c7ba61afa053-mBNW5la

TÜSİAD, (Mart 2021), "2021 Türkiye Ekonomisi". Ekonomik Araştırmalar Bölümü.

Yeldan, E. (2012), *Küreselleşme sürecinde Türkiye ekonomisi: Bölüşüm, birikilm ve büyüme.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Yüce, G., Akıncı, M. ve Yılmaz, Ö. (Haziran 2013). "Türkiye Ekonomisinde Temel Ekonomik ve Finansal Göstergeler Bağlamında 2002 Öncesi ve Sonrası", Maliye Dergisi, 164, 183-207.

Zürcher, E. J. (1996). “Reviewed Work: An Economic and Social History of the Ottoman Empire, 1300-1914 by Halil İnalcık, Donald Quataert”, *International Review of Social History*, 41(2), (August), 233-235.

Online Kaynaklar:

https://dailyhistory.org/What_was_the_Impact_of_the_Tanzimat_Reforms_on_the_Ottoman_Empire_in_the_Nineteenth_Century#cite_note-4

Kaynakça

Cebeci, K. (2008). "Küreselleşme Bağlamında Ulus-Devletin Egemenlik Gücünün Dönüşümü**",** *Sayıştay Dergisi*, 71 (Ekim-Aralık).

Duman, M.Z.(2011). "Neo-liberal küreselleşmenin zaferi", Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 8(1).

Gilpin, R. G.(2001). "Political Economy; Understanding the International Economic Order". Princeton University Press.

Grinin, L. E. (2012). "New Foundatıons Of Internatıonal System Or Why Do States Lose Theır Sovereıgnty In The Age Of Globalızatıon?", Journal of Globalization Studies.

Güngör, K.(2006). "İktisadın Tarihine kısa Bir Bakış ve Merkantilizmden Günümüze İktisadi Düşünceler", Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14.

Helleiner, E.(2019). "Varieties of American neomercantilism: From the first years of the Republic to Trumpian economic nationalism", ERIS, 6(3).

Imppola, J. J. (2020). "Global Economy And İts Sustainability İn The Globalized World", SHS Web of Conferences 74, 04008

Jung, H. (2018). "The Trans-Dıscıplınary Globalızatıon Debates Over The Last Two Decades: Small

Consensus, Bıg Controversıes". Journal of Globalization Studies.

Kapytonenko, M. (2009). "Globalization, Nation-State, And Global Security Arrangements". Europolis, Journal Of Political Science And Theory, (6).

Kazgan, G. (2005). Küreselleşme ve Ulus-Devlet, 4. Baskı. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları s,197

Lıu, M.(2019), "The Role Of Natıonalısm In The Unıted States Economy", A Thesıs The Department Of Economics, University of Oregon.

Orr, M.(2012). "The Global Capitalist Crisis and The End of Neoliberal Capitalist Globalization", Ed. Berch Berberoglu, Beyond the Global Capitalist Crisis: The World Economy in Transition, Ashgate Publishing, Farnham & Burlington

Özkaya, M.H., Bozduman, E.T. ve Yılmaz, H.(2019). "Küresel Ticarette Yeni Korumacılık: Ticaret Savaşlarının Dünya ve Türkiye Ekonomisine Olası Yansımaları". 7. SCF International Conference "The Future the European union and Turkey- European Union relations.

Pieterse, J.N.(2010). "Dynamics of Twenty-first-Century Globalization: New Trends in Global Political Economy", Ed. Berch Berberoglu, Globalization in the 21st Century: Labor, Capital, and the State on a World Scale, Palgrave Macmillan, New York.

Stiglitz, J.E.(2002). Küreselleşme: Büyük Hayal Kırıklığı, 1.Basım, Deniz Vural(çev.) İstanbul: B Plan Yayıncılık.

Tomanbay, M.(2019). "İktisadi Düşüncenin Gelişimi ve İktisat Okulları", Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(15).

http://wto.org/english/tratop_e/region_e/scope_rta_e.htm, (E.T. 20.05.2021)

Kaynakça

Açıkalın, S. (2007), "Özelleştirme: Türkiye Uygulamaları", A. Ay (der.), *Türkiye Ekonomisi* içinde, Konya: Çizgi Kitabevi Yayınevi, 487-517.

Akalın, G., (2002), Türkiye'de Piyasa Ekonomisine Geçiş Süreci ve Ekonomik Kriz, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu TİSK Yayın No:215.

Akyılmaz, B., (2004), İdare Hukuku, Konya: Sayram Yayınları.

Aslan, İ.Y., (1997), Rekabet Hukuku ve Rekabetin Korunması Hakkında Kanun, Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları.

Başol, K., (1985), Türkiye Ekonomisi, İzmir: İstiklal Matbaası.

Çevik, S., M. Demir, (2005), "Devletin Düzenleyici Rolü ve Regülasyon Teorileri", Öneri, 6(23).

Hamitoğulları, B., (1981), Kapitalist Karma Ekonomide Kesimler Arası Karşılıklı İlişkiler Sorunu, 2. Türkiye İktisat Kongresi İzmir, DPT Yayın No:1783.

Karaçor, Z., (2012), Ekonomi Politikası ve Türkiye, Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.

Kepenek, Y, N Yentürk, (1994), Türkiye Ekonomisi, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Kongar, E., (1998), 21. Yüzyılda Türkiye, İstanbul: Remzi Kitabevi.

KVKK, (2021), www.kvkk.gov.tr, erişim: Eylül 2021.

Magnusson, L. J. Ottoson, (2001), "Private Actors, Policy Regulations and the Role of History an Introduction", , L. Magnusson, J. Ottoson (der.), The State, Regulation and the Economy içinde, Clentham: Edward Elgar Publishing Limited.

Sağlam, D., (1981), Türkiye'de KİT Reform Çalışmalarının Değerlendirilmesi, 2. Türkiye İktisat Kongresi İzmir, DPT Yayın No:1783.

Sarc, Ö.C., (1981), 1923'den Bu Yana Kalkınma Stratejileri, 2. Türkiye İktisat Kongresi İzmir, DPT Yayın No:1783.

Şahin, H., (1998), Türkiye Ekonomisi, Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.

Tabakoğlu, A., (2005), Türk İktisat Tarihi, İstanbul: Dergâh Yayınları.

Taşar, M.O., (2010), "Türkiye'nin Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı ve Makro Ekonomik Etkilerinin Analizi", Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3(1), 76-97.

Taşar, M.O., (2016a), İktisadi Doktrinler ve Tarihsel Gelişimi, Konya: Palet Yayınları

Taşar, M.O., (2016b), Piyasa Ekonomilerinde 3R: Rekabet, Regülasyon ve Reform 3.B., Konya: Palet Yayınları.

TÜSİAD (2003), Türkiye'de Düzenleyici Reformlar, TÜSİAD Yayın No:T/2003/9/359.

Uluatam, Ö., T. Tan, (1982), Türk İktisat Politikasının Hukuki Çerçevesi, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayın No: 487.

Ulusoy, A., (2003), Bağımsız İdari Otoriteler, Ankara: Turhan Kitabevi.

Yurtseven, Y. (2019), Osmanlı Siyasal İktidarı, Ankara: Savaş Yayınevi.

Kaynakça

Akdağ, M. (1995a), *Türkiye'nin İktisadi ve İçtimai Tarihi (1243-1453)1*, İstanbul: Cem Yayınevi.

Akdağ, M. (1995b), Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası Celalî İsyanları, İstanbul: Cem Yayınevi.

Aktan, C.C.; Dileyici, D.; Saraç, Ö. (2002), Vergi, Zulüm ve İsyan, Ankara: Phoenik Yayınevi.

Barkan, Ö.L. (1980), Türkiye'de Toprak Meselesi Toplu Eserler 1, İstanbul: Gözlem Yayınları.

Çakır, C. (2001), Tanzimat Dönemi Osmanlı Maliyesi, İstanbul: Küre Yayınları.

Demir, İ. C. (2019), Osmanlı Devleti'nde Örfi Vergiler, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Eldem, V. (1994), Osmanlı İmparatorluğu'nun İktisadi Şartları Hakkında Bir Tetkik, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Erkal, M. (1992), "Beytülmâl", DİA, C. 6, 90-94.

Güçer, L. (1964), XVI-XVII. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğunda Hububat Meselesi ve Hububattan Alınan Vergiler, İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Yayını No:152.

Günay, B.; Tekir, A. F. (Aralık, 2018) "Tanzimat Sonrası Vergi Reformlarının Anayasal Vergilendirme İlkeleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 24(2), 711-742.

Güran, T. (2003), Osmanlı Mali İstatistikler Bütçeler 1841-1913, Ankara: T.C. Başbakanlık Devlet İstatistikler Enstitüsü.

İnalcık, H. (2012), "Osmanlı Hukukuna Giriş", Adalet Kitabı, ed. Halil İnalcık, Bülent Arı, Selim Aslantaş, Ankara: Kadim Yayınları.

İnalcık, H. (2019), Devlet-i 'Aliyye Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar III Köprülüler Devri, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

İpşirli, Ö (1991), "Avârız Vakfı", İslâm Ansiklopedisi, C. 4, Ankara: Türk Diyanet Vakfı Yayını.

Karamursal, Z. (1989), Osmanlı Malî Tarihi Hakkında Tetkikler, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Kazıcı, Z. (2003), Osmanlı'da Vergi Sistemi, İstanbul: Bilge Yayıncılık, Eğitim, Sağlık Hizmetleri ve Ticaret A.Ş.

Kızılkan Özdemir, A. (Nisan, 2008), "Osmanlı Vergi Düzeninde Temettuat Uygulamaları Üzerine Bir Değerlendirme", Dumlupınar Üniveristesi Sosyal Bilimler Dergisi, (20), 57-66.

Koç, M. (Ekim, 1981), " Türk Kamu Maliyesinde Kemalist Devrimler", Maliye Dergisi, Atatürk Özel Sayısı, 25-40.

Kunt, M. (1995), "Siyasal Tarih (1600-1789)", Türkiye Tarihi 3 Osmanlı Devleti 1600-1908, ed. Sina Akşin, İstanbul: Cem Yayınevi, 19-73.

Merçil, E. (1996), "Na'l-baha ve Kullanılışına Dair Örnekler", Belleten, C. LX, S. 227, 21-32.

Mutlu, A. (2009), Tanzimattan Günümüze Türkiye'de Vergileme Zihniyetinin Gelişimi, Ankara: T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Yayın No: 2009 / 390.

Nakiboğlu, A. (Aralık, 2019), "İstanbul Vilayetinin 1333 (1917) Yılı Bütçesi", Külliyat Osmanlı Araştırmaları Dergisi, (9), 39-106.

Pakalın, M. Z. (1993), Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, C. III, İstanbul: MEB Yayınları.

Namık Kemal (1288), "Acaba İstanbul'dan Niçin Vergi ve Asker Alınmaz?", İbret, No. 60, 24 Ramazan 1288 / 25 Kasım 1872.

Pelin, F. (1945), Finans İlmi ve Finansal Kanunlar, İstanbul

Polat, S. (Aralık, 2018), "Osmanlı Devleti'nde Nüzul Vergisinin Teşkili ve Gelişimi: XVI-XVII. Yüzyıllarda Osmanlı Ekonomisini Nüzul Vergisi Üzerinden Değerlendirmek", Belleten, LXXXII (295), 829-862.

Sarıçelik, K. (2017), "Osmanlı Devleti'nde Avârız Varidatının Maarife Devredilmesi", Tarihin Peşinde Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, S (18), 231-247.

Sayar, N. S. (1978), Türkiye İmparatorluk Dönemi Siyasi, Askeri, İdari ve Mali Olayları, İstanbul: İstanbul Üniversitesi İ.T.İ.A. Nihad Sayar Yayın ve Yardım Vakfı Yayınları No: 288 / 513.

Sayın, A.V. (2000), Tarih-i Mâli Kuruluşundan Kanuni Döneminin Sonuna Kadar Osmanlı Maliye Tarihi (1299-1566), Ankara: Maliye Bakanlığı A.P.K.K.Başkanlığı Yayın No: 2000 / 356.

Şahin, H. (2013), "Osmanlı Vergi Sisteminde Reform ve Temettü' Vergisi", CÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Haziran 2013, C. 37, Sayı: 1, 45-57.

Şener, A. (1990), Tanzimat Dönemi Osmanlı Vergi Sistemi, İstanbul: İşaret Yayınları Bilimsel Araştırma Dizisi: 6.

Tabakoğlu, A. (1985), Gerileme Dönemine Girerken Osmanlı Maliyesi, İstanbul: Dergâh Yayınları: 117.

Tabakoğlu, A. (1994), Türk İktisat Tarihi, 2. B., İstanbul: Dergâh Yayınları: 122.

Tabakoğlu, A. (2002), "Klasik Dönemde Osmanlı Ekonomisi", Türkler, C. 10, 653- 694.

Taşkın, Ü. (İlkbahar-Yaz, 2013), "Rüsûm-ı Örfiye", Tarih Okulu, S. XIV, 55-73.

T.C. Maliye Bakanlığı, İhsaiyat-ı Maliye (Maliye İstatistikleri) (1885-1909), Ankara: Maliye Bakanlığı A.P.K.K.B. Yayın No:2000 / 357.

"Örf" (2005), Türkçe Sözlük, Ankara: Türk Dil Kurumu.

Uzun, A. (2000 / 2001),"Tanzimat Dönemi'nde Vergilere İlişkin Temel Sorunlar", İstanbul Üniversitesi Araştırma Merkezi Konferansları, Prof. Dr. Arif Nemliye Armağan, 39. Seri.

Yazıcı, N. (1997), "Hadîka", DİA, C. 15, 18-19.

Yerasimos, S. (1980), Azgelişmişlik Sürecinde Türkiye, çev. Babür Kuzucu, İstanbul: Gözlem Yayınları.

www.lugatim.com/s/evrak

https://www.luggat.com/index.php#ceviri

Kaynaklar

Ahmet Cevdet Paşa, (2016), *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, İkinci Cilt, İstanbul: İlgi Kültür Sanat Yayıncılık.

Akdoğan, A. (2009), Kamu Maliyesi, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 13. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi.

Aksoy, Ş. (1993), Kamu Bütçesi, İstanbul: Filiz Kitabevi.

Arıkan, Z. (1996), "Vergilendirme Yetkisi ve Kullanımı", İ.Ü. İktisat Fakültesi Maliye Araştırma Merkezi Konferansları, 37. Seri, Yıl 1996/1997, 269-281.

Ateş, L. (2006), Vergilendirmede Eşitlik, İstanbul: Derin Yayınları.

Ateş, L. (2017), Yatırım Vergi Teşvik Politikasının Hukuki Çerçevesi, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Bağlı, M. S. (2012), "Teorik ve Tarihsel Açıdan Bütçe Hakkı", Yasama Dergisi, S. 20, 39-77.

Bağlı, M. S. (2014), TBMM'nin Bütçe Hakkı Kullanım Durumu: 5018 Sayılı Kanun Sonrası Bütçe Hakkı Kullanımında Etkinlik Düzeyinin Ölçümü, Ankara: Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Biçer, M. (2017), Türkiye'de Kurala Bağlı Maliye Politikası ve Bütçe Hakkı Temelinde Parlamentonun Etkinliği, Ankara: Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Bilici, N., Bilici, A. (2016), Kamu Maliyesi, Güncelleştirilmiş ve Geliştirilmiş 7. Baskı, Ankara: Savaş Yayınevi.

Çağan, N. (1982), Vergilendirme Yetkisi, İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınları.

Çağan. N. (1985), "Anayasa Çerçevesinde Kamu Maliyesinin Parlamenter Kontrolü", Anayasa Yargısı Dergisi, C. 2, 1985, 199-224.

Çağan, N. (2009), "Modern Bütçe Sürecinde Parlamento'nun Rolü", Bütçe Sürecinde Parlamentonun Değişen Rolü, Uluslararası Sempozyum, Afyonkarahisar 8-9 Ekim 2008, Ankara: TBMM Basımevi, 183-192.

Dikmen, O. (1964), Maliye Dersleri, Birinci Kitap, İlâveli İkinci Baskı, İstanbul: Sermet Matbaası.

Doğrusöz, B. (1985), "Vergilendirme Yetkisinin Yasama ve Yürütme Organları Arasında Bölüşümü", İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, Aralık 1985 (1-3), 65-76.

Eğilmez, M. (2018), Değişim Sürecinde Türkiye, 10. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Feyzioğlu, B. N. (1984), Nazarî, Tatbikî, Mukayeseli Bütçe, 7. Baskı, İstanbul: Filiz Kitabevi.

Giray, F. (2006), Maliye Tarihi, Bursa: Ezgi Kitabevi.

Gözler, K. (2011), Anayasa Hukukunun Genel Teorisi, C. I, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Günay, A. (2006), Mali Disiplinin Sağlanmasından Anayasal Denk Bütçe Yaklaşımı ve Türkiye'de Uygulanabilirliği, İzmir: Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Güneş, G. (1998), Verginin Yasallığı İlkesi, İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Gürsoy, B. (1981), Kamusal Maliye, Bütçe", 2. Cilt, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, Yayın no: 481, Yeniden Yazılmış, Genişletilmiş 2. Baskı.

Karakoç, Y. (2011), Genel Vergi Hukuku, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 5. Bası, Ankara: Yetkin Yayınları.

Kurtoğlu, R. (2017), Türkiye Ekonomisi (1838-2010) Mali Bağımlılık, Büyüme, Krizler ve Siyasi Sonuçları, İstanbul: Destek Yayınları.

Meydan, S. (2018), "Abdülhamit Rejimini Sarsan Vergi Ayaklanmaları", Sözcü Gazetesi, 17 Aralık 2018.

Mutluer, M. K., Öner, E., Kesik, A. (2013), Teoride ve Uygulamada Kamu Maliyesi, Güncellenmiş 3. Baskı, İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Narter, R. (2012), "Anayasal Açıdan Bütçe Hakkı", Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVI, 2012 (1-2), 35-52.

Oktar, S. A. (2012), "Kamu Maliyesi Hukukunun Bazı Anayasal İlkeleri ve Anayasanın Mali Hükümlerine İlişkin Düşünceler", Anayasadan Mali ve Vergisel Beklentiler, Editörler: YENİSEY Feridun/GÜNEŞ Gülsen/ŞİRİN Z. Ertunç, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 189-200.

Ortaylı, İ. (2011), Türkiye'nin Yakın Tarihi, 8. Baskı, İstanbul: Timaş Yayınları.

Ortaylı, İ. (2015), Osmanlı'da Değişim ve Anayasal Rejim Sorunu, 4. Basım, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Öncel, M., Kumrulu, A., Çağan, N. (2015), Vergi Hukuku, Gözden Geçirilmiş, Değişiklikler İşlenmiş 24. Bası, Ankara: Turhan Kitabevi.

Pamuk, Ş. (2014), Türkiye'nin 200 Yıllık İktisadi Tarihi, 3. Basım, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Pehlivan, O. (2017), Kamu Maliyesi, Trabzon: Celepler Matbaacılık.

Pehlivan, O. (2018), Devlet Bütçesi, 5. Baskı, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne Göre Düzenlenmiş Yeni Baskı, Trabzon: Celepler Matbaacılık.

Pur, H. P., (2015), Osmanlı'da Vergi İsyanları, İstanbul: Tarihçi Kitabevi.

Sayâr, N. S. (1974), Kamu Maliyesi Bütçe Prensipleri ve Tatbikatı, II. Cilt, 5. Baskı, İstanbul: Sermet Matbaası.

Şenyüz, D., Yüce, M., Gerçek, A. (2020), Vergi Hukuku (Genel Hükümler), 11. Baskı, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım..

Uluatam, Ö., Methibay, Y. (1999), Vergi Hukuku, Değişik 3. Baskı, Ankara: İmaj Yayıncılık.

Üstün, Ü.S. (2019), Türkiye'de Vergi ve Bütçe Hakkı, Ankara: Nobel Yayıncılık.

Üzeltürk, H. (2010), "Vergilerin Kanuniliği – Kanunların Meşruluğu: Yüzyılların Serüveni", Kriz Ortamında Vergi Politikalarının Değerlendirilmesi, 25. Maliye Sempozyumu, 24-28 Mayıs 2010, Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, 117-140.

Yılmaz, H. H., Biçer, M. (2010), "Parlamentonun Bütçe Hakkının Etkin Kullanımının Yeni Bütçe Sistemi Çerçevesinde Değerlendirilmesi", Maliye Dergisi, Ocak-Haziran 2010 (158), 201-225.

Yılmazcan, D. (2000), "Bütçe Hakkı ve Bütçe Uygulamaları", Anayasal Mali Düzen, XIII. Türkiye Maliye Sempozyumu, 14-16 Mayıs 1998, İstanbul: T.C. Marmara Üniversitesi Maliye Araştırma ve Uygulama Merkezi, 163-172.

Kaynaklar

Arşiv Kaynakları

KONYA VİLAYETİ SALNÂMELERİ

H.1285 Tarihli Konya Vilayeti Salnâmesi, 1285/1869.

H.1286 Tarihli Konya Vilayeti Salnâmesi, 1286/1870.

H. 1287 Tarihli Konya Vilayeti Salnâmesi,1287/1871.

H. 1291 Tarihli Konya Vilayeti Salnâmesi, 1291/1875.

H. 1292 Tarihli Konya Vilayeti Salnâmesi, 1292/1876.

H. 1294 Tarihli Konya Vilayeti Salnâmesi, 1294/1877.

H. 1295 Tarihli Konya Vilayeti Salnâmesi, 1295/1878.

H. 1296 Tarihli Konya Vilayeti Salnâmesi, 1296/1878.

H. 1298 Tarihli Konya Vilayeti Salnâmesi, 1298/1881.

H. 1299 Tarihli Konya Vilayeti Salnâmesi, 1299/1882.

H. 1300 Tarihli Konya Vilayeti Salnâmesi, 1300/1883.

H. 1302 Tarihli Konya Vilayeti Salnâmesi, 1302/1885.

H. 1303 Tarihli Konya Vilayeti Salnâmesi, 1303/1886.

H. 1304 Tarihli Konya Vilayeti Salnâmesi, 1304/1887.

H. 1305 Tarihli Konya Vilayeti Salnâmesi, 1305/1888.

H. 1307 Tarihli Konya Vilayeti Salnâmesi, 1307/1890.

H. 1310 Tarihli Konya Vilayeti Salnâmesi, 1310/1893.

H. 1312 Tarihli Konya Vilayeti Salnâmesi, 1312/1895.

H. 1317 Tarihli Konya Vilayeti Salnâmesi, 1317/1900.

H. 1322 Tarihli Konya Vilayeti Salnâmesi, 1322/1905.

H. 1332 Tarihli Konya Vilayeti Salnâmesi, 1332/1914

Kitap, Tez ve Dergiler

Akandere, O. (1987). *Konya Vilayeti Salnamelerine Göre 1808- 1904 Yılları Arasında Konya Sancağı'nın İdari ve Mülki Taksimatı* Basılmamış Yüksek Lisans Tezi Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Akandere O.(2003), Konya Vilâyeti Salnâmeleri'ne Göre XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında Konya Sancağı'nın İdarî ve Mülkî Yapısı, *Osmanlı Döneminde Konya I,* TC. Konya Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü Yayınları, Konya.

Akkuş, Y. (2011), *Osmanlı Taşra Maliyesinde Reform: Merkez-Taşra Arasındaki İdarî-Malî İlişkiler Ve Vilayet Bütçeleri (1864-1913)*, Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Akkuş, Y. (2018), "Modern Dönem Osmanlı Maliyesine Analitik Bir Bakış", *İstanbul İktisat Dergisi*, 68, 2018/1, s. 113-160

Baykara B. (1988), *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası'na Giriş I*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınlar, Ankara.

Blaisdell, *D. C. (2002), "Osmanlı İmparatorluğu'nda Avrupa Mali Denetimi-Duyun-u Umumiye", (Çev: Ali İhsan* Dalgıç*), Belgelerle Türk Tarihi Dergisi, S.64, s.38-44.*

Buluş, A.(2014). *Konya Sanayi Tarihi.* Konya Sanayi Odası. Servet Ofset Matbaacılık. Konya

Cezar Y. (1986), *Osmanlı Maliyesinde Bunalım ve Değişim Dönemi: (XVIII. yy.dan Tanzimat'a Mali Tarih)*. İstanbul: Alan Yayınları

Erler, M.Y. (1997), *Ankara ve Konya Vilayetlerinde Kuraklık ve Kıtlık (1845 ve 1874 Yılları)*, Basılmamış Doktora Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun

Erler, M. Y.(2019), *19. Yüzyılda Doğal Afetler ve Kuraklığa Bağlı Konya Göçleri, Geçmişten Günümüze Göçler*, Konya Kitabı XVII, Konya Ticaret Odası Yayınları, s.11-32

Eroğlu, *O.(2010),* Osmanlı Devleti'nin Son Dönemlerinden Cumhuriyet'in İlk Yıllarına Kamu Maliyesi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 12, s.57-89.

Güran, T. (1989). *Tanzimat döneminde Osmanlı maliyesi: Bütçeler ve hazine hesapları (*1841-1861). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Güran, T. (2003). *Osmanlı malî istatistikleri: Bütçeler* (1841-1918). Ankara: Devlet İstatistik Enstitüsü.

Güran, T. (2017). *Resmî istatistiklere göre Osmanlı toplum ve ekonomisi* (1.bs). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

Kaya, P.H. (2017), *18. Yüzyılda Konya'nın Mali Yapısı ve Merkez Maliyesi İle İlişkisi.* Ankara: Nobel Yayınevi.

Kazıcı, *Z. (2005). Osmanlı'da Vergi Sistemi, İstanbul: Bilge Yayınları.*

Küçükbezirci, S. (1998), *Türk Kültürünün Esaslı Kaynaklarından Konya Folkloru, Gönüllerin Bahçesi Konya*, (Ed.Ahmet Köseoğlu-İhsan Toy) Konya Büyükşehir Belediyesi Yayınları.

Ortaylı, İ. (2010), *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi*, Ankara: Cedit Neşriyat

Öner, *E. (2005). Mali Olaylar ve Düzenlemeler Işığında Osmanlı İmparatorluğu ve Cumhuriyet Döneminde Mali İdare, (T.C. Maliye Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı Yayın No:2005/369), Ankara.*

Özkaya, Y. (1994), *Osmanlı İmparatorluğu'nda Ayanlık*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınevi.

Pamuk, Ş. (2005), *Osmanlı Ekonomisinde Bağımlılık ve Büyüme 1820-1913*, Türkiye Araştırmaları, İstanbul: tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Sayın, A. V. (1999), *Tekâlif Kavaidi*, T.C. MBAPKKB Yayını No:1999/352, Ankara

Şahin, H. (2013), XVI.-XVIII. Yüzyıllarda Osmanlı Mukataa Sisteminde Yönetim ve Örgütlenme, *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(6).

Şener, A. (1990). *Tanzimat Dönemi Osmanlı Vergi Sistemi, İstanbul: İşaret Yayınları.*

Tuş, M.(2001). *Sosyal ve Ekonomik Açıdan Konya*. Konya Ticaret Odası Yayınları. Konya

Yeniay, İ.H. (1964), *Yeni Osmanlı Borçları Tarihi*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, No. 1074. İstanbul

Kaynakça

Ağcakaya, S. (2003). "Ülkemizde Konsolide Bütçe Harcamalarının Gelişimi (1980- 2000)". Selçuk Üniversitesi SBE Dergisi, 10, 215-226.

Akar, S. (2014). "Türkiye'de Sağlık Harcamaları, Sağlık Harcamalarının Nisbi Fiyatı ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi". Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21(1), 311-322.

Altundemir, M. E. (2008). "Eğitim Harcamalarında Türkiye ve OECD Ülkeleri". Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 27(2), 51-70.

Arabacı, İ. B. (2011). "Türkiye'de ve OECD Ülkelerinde Eğitim Harcamaları". Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi (elektronik), 10(35), 100-112.

Ashford, Douglas E., ve E. W. Kelley (1986). "Nationalizing Social Security in Europe and America". (Greenwich, Conn.: JAI Press).

Çeştepe, H. ve Bilen, M. (2001). "Devletin Ekonomideki Rolü: Finansal Kriz Sonrası Doğu Asya'da Performans Analizi". İşletme Finans Dergisi, Haziran, 54-71.

Çevik, S., ve Turan, E. (2007). "Devletin Kurumsal Dönüşümü: Orta Asya Cumhuriyetleri Perspektifinden". Bilig/Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi, (41), 205-224.

Çevik, S. (2019). Kamu Maliyesi: Kamu Kesimi Ekonomisine Giriş. (Konya: Palet Yayınları).

Çevik, S. (2020), "Covid-19 Salgını, Devletin Ekonomideki Rolü ve Geleceği". Covid-19: Küresel Salgının Siyasi, Sosyal ve Ekonomik Yansımaları, Konuralp Koçak (Editör). Ankara: TASAV, 195-20.

Egeli, H., ve Hayrullahoğlu, B. (2014). "Türkiye ve OECD Ülkelerinde Eğitim Harcamalarının Analizi". Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 51(593), 93-108.

Eroğlu, Ö. (1999). "Devletin Büyümesi ve Ekonomik Sonuçları". Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4, 33-46.

Erdoğdu, M., M. (2010). "Beşeri Gelişme Perspektifinden Türkiye'de Kamu Eğitim Ve Sağlık Harcamaları". İktisat Dergisi, 324-336.

Gwartney, J. vd., (1998). "The Scope of Government and the Wealth of Nations". Cato Journal, 18 (2), 163-190.

Higgs, R. (1985). "Crisis, Bigger Government, and Ideological Change: Two Hypothesis on the Ratchet Phenomen". Explorations in Economic History 22 (1), 1-28.

International Money Found (2021). "Detailed Expense Breakdown". https://data.imf.org/regular.aspx?key=60991457, Erişim Tarihi: 23.09.2021.

Kabaklarlı, E. ve Hazel Er, P. (2014). "Türkiye'de Kamu Harcamalarının Ekonomik Büyümeye Etkisinin Sınır Testi Yaklaşımı ile Analizi". Maliye Dergisi, 166, 268-285.

Kamacı, A. ve Kılıç, H. (2019). "Kamu Harcamalarının Ekonomik Büyüme ve İşsizlik Üzerindeki Etkisi: OECD Ülkeleri Örneği". Politik Ekonomik Kuram, 3(1), 113-128.

Kanca, O. C. ve Bayrak, M. (2014). "Kamu Kesiminin Ekonomik Büyüklüğüne Türkiye ve OECD Ülkeleri Açısından Bir Bakış". Sayıştay Dergisi, (95), 29-48.

Kanca, O. C. (2011). "Kamu Harcamalarının Ekonomik Büyüme Üzerin Etkisi 1980- 2008 (Ampirik Bir Çalışma)". Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 25(1), 75-92.

Karluk, R. (1999). "Türkiye Ekonomisi Tarihsel Gelişim Yapısal ve Sosyal Değişim". 6.Baskı, Beta Yayınları, İstanbul.

OECD (1998). "Education at a Glance: OECD Indicators 1998". Paris.

OECD (2021). "Government at a Glance, Public Finance and Economics". https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=GOV, Erişim Tarihi: 21.09.2021.

Peacock, Alan ve Jack Wiseman (1961). "The Growth of Public Expenditure in the United Kingdom". (Princeton, N.J.: Princeton University Press).

Statista (2021). "Population of Turkey from 1800 to 2020 (in millions)". https://www.statista.com/statistics/1067119/population-turkey-historical/, Erişim Tarihi: 28.09.2021.

Şimşek, M. (2004). "Türkiye'de Kamu Harcamaları ve Ekonomik Büyüme", 1965- 2002. Atatürk Üniversitesi İİBF Dergisi, 18 (1/2), 37-52.

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı (2021). "Bütçe Büyüklükleri ve Bütçe Gerçekleşmeleri". https://www.hmb.gov.tr/bumko-butce-buyuklukleri-ve-butce-gerceklesmeleri, Erişim Tarihi: 20.09.2021.

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı (2021). "Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü İstatistikler, Bütçe Büyüklükleri ve Bütçe Gerçekleşmeleri". https://www.hmb.gov.tr/kamu-mali-yonetim-ve-donusum-genel-mudurlugu-istatistikler, Erişim Tarihi: 23.09.2021.

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı (2021). "Muhasebat Genel Müdürlüğü İstatistikleri, Bütçe İstatistikleri". https://www.hmb.gov.tr/muhasebat-genel-mudurlugu-istatistikleri, Erişim Tarihi: 29.09.2021.

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2021). "1924-2017 Sektörel Büyüme Hızları Ve GSYH Deflatörü". https://www.sbb.gov.tr/, Erişim Tarihi: 27.09.2021.

Tanzi, V. Ve Schuknecht, L. (2000). "Public Spending in the 20th Century". Cambridge University Press.

Tanzi, V. (2005). "The Economic Role of the State in the 21st Century". Cato Journal, 25 (3), 617-638.

Taş, R. (1995). "Türk Mali Sisteminin Uzun Dönem (1923-1980) Gelişiminin Yapısal ve Oransal Analiz Yöntemleriyle Değerlendirilmesi". 50 (1), 356-382.

Tüleykan, H., ve Parlak, M. A. (2018). "Türkiye'de Kamu Kesiminin Eğitim Harcamalarının Değerlendirilmesi". Journal of International Management Educational and Economics Perspectives, 6 (2), 34-53.

Türkiye İstatistik Kurumu (2013). "Sağlık Harcama İstatistikleri 2009–2012". Sayı: 15871, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Saglik-Harcamalari-Istatistikleri-2009-2012-15871, Erişim Tarihi: 18.10.2021.

Türkiye İstatistik Kurumu (2019). "Sağlık Harcamaları İstatistikleri 2018". Sayı: 30624, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Health-Expenditure-Statistics-2018-30624, Erişim Tarihi: 18.10.2021.

Türkiye İstatistik Kurumu (2020). "Sağlık Harcamaları İstatistikleri 2019". Sayı: 33659, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Health-Expenditure-Statistics-2019-33659, Erişim Tarihi: 18.10.2021.

Uzay, N. (2002). "Kamu büyüklüğü ve Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkileri: Türkiye örneği (1970-1999)". Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, (19), 151-172.

Vardar, E. (2007). "Türkiye'de İç Borçlanmanın Gelişimi". TCMB Uzmanlık Tezi, Ankara.

Yüksel, H. (2016). "The First Labour Law Numbered 3008 In The Parliament Formal Report On June 8, 1936: Elımınating Liberalism And Replacing Statism". The Journal of Academic Social Science Studies, International Journal of Social Science, Number: 44, 169-182.

Kaynakça

Akdoğan, A. (1980), *Gelir Vergisi Açısından Vergi Adaletine Teknik Bir Yaklaşım*, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayın No: 137, Maliye Fakültesi Yayın No:1, Maliye ve Vergi Hukuku Enstitüsü Yayın No:9, Ankara.

Aktan, C. , Gencel, U. ve Yay, S. (2019), Vergi Reformu mu? "Yoksa Vergi Deformu mu?", *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 17 (33), 165-186.

Akgül Yılmaz, G. (2006), "Türkiye'de Gelir Vergisi Tarifesinde Meydana Gelen Değişikliklerin Vergilendirmede Adalet İlkesi Bakımından Değerlendirilmesi", *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 21(1), 239-268.

Altundağ, Ş. (1947), "Osmanlı İmparatorluğu'nda Vergi Sistemi Hakkında Kısa bir Araştırma", *AÜDTCF Dergisi*, 5(2), 187-197.

Arasıl, Ö., Saygılı F., Sayılgan, Ş ve Yereli A.B. (1994), *5 Nisan'dan 5 Temmuz'a*, İzmir Ticaret Odası, İzmir.

Boratav, K. (2004), *Türkiye İktisat Tarihi (1908-2002),* İmge Kitabevi, Ankara.

Bulutoğlu, K. (1978), *Türk Vergi Sistemi*, 1. Cilt, Fakülteler Matbaası, İstanbul.

Candan, N. (2012), "Türkiye'de 1990 Yılından Sonra Uygulana Vergi Politikaları ve Kriz Etkisi", *Tarım Ekonomisi Dergisi*, 18(2), 79-86.

Çelikkaya, A. (2010), "Globalleşmenin Neden Olduğu Kurumlar Vergisi Reformları ve OECD Üyesi Ülkeler Üzerine Bir Değerlendirme", *Maliye Dergisi*, Sayı:159, 36-52.

Dikmen, O. (1961), "Gelir Vergisinde Tarife Problemi", *Gelir Vergisi Problemleri* içinde, Doğan Kardeş Yayınları, İstanbul, 3-35.

Güney, S. ve Bozkurt, R. (2011), "Türkiye'deki Transfer Fiyatlandırma Uygulamalarının Vergisel ve Diğer Faktörler Dikkate Alınarak İncelenmesi", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı 50, 149-166.

Gürkan, C. (2013), "Modern Maliye Teorisinin Klasik Kökenleri: İbni Haldun'dan "Post-Kameralizm"e Mali Düşünce", *Maliye Dergisi*, Sayı 164, 1-26.

Gürkan C. ve Karahanoğulları, Y. (2013), "Vergi Devletine Kuramsal Yaklaşımlar, *Maliye Dergisi*, Sayı: 165, 1-26.

Gürkan, C. (2014), "Modern Kamu Maliyesinin Oluşumu: Maliye Tarihine Alternatif Kuramsal Yaklaşımlar", *SBF Dergisi*, 69(1), 43-76.

İbni Haldun (1954), *Mukaddime* Cilt I*,* Z.K. Ugan (çev.), Ankara: Maarif Basımevi.

İnneci, A. ve Karabulut, Ş. (2018), "Küreselleşme Sürecinde Türkiye'de Vergi Politikaları ve Vergi Gelirlerinin Bileşimindeki Değişim", *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8 (2) , 271-291.

Karakoç, G. (2003), "Özel Tüketim Vergisinin Vergi Sistemimizdeki Yeri ve Önemi", *Vergi Denetmenleri Derneği*, Sayı 64, 109-118.

Kazgan, G. (2012), *Türkiye Ekonomisinde Krizler (1929-2009)*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Kılıçbay, M.A. (2010), *Feodalite ve Klasik Dönem Osmanlı Üretim Tarzı*, Efil Yayınevi, Ankara.

Kumrulu, A. (1988), "Türkiye'de Vergi Politikası Gelişmeleri: Karar Alma Süreci ve Sapmalar", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 40(1), 193-235.

Küsmenoğlu, İ. (2010a), *Cumhuriyet Dönemi Vergi Tarihi 1.Kitap, Osmanlı Devleti'nden 1980'e*, Oluş Yayıncılık, Ankara.

Küsmenoğlu, İ. (2010b), *Cumhuriyet Dönemi Vergi Tarihi 2.Kitap, 1980'den 2010'a,* Oluş Yayıncılık, Ankara.

Mutlu, A. (2009), "Tanzimat'tan Günümüze Türkiye'de Vergileme Zihniyetinin Gelişimi", *Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı* Yayın No:2009/390, Ankara.
Ortaylı, İ. (1979), *Türkiye İdare Tarihi*, TODAİE Yayını, Doğan Basımevi, Ankara.
Oyan, O. (1989), *Dışa Açılma ve Mali Politikalar Türkiye: 1980-1989*,V Yayınları, Ankara.
Ökçün, A. G. (1981), *Türkiye İktisat Kongresi 1923 İzmir*, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara.
Öner, E. (2005), *Osmanlı İmparatorluğu ve Cumhuriyet Döneminde Mali İdare*, Maliye Bakanlığı, Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, Yayın No: 2005/369, Ankara.
Özdemir, N. (2013), "Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Yol Vergisi", *Tarih Araştırmaları Dergisi, XXXII*, 213-258.
Öztürk, İ ve Ozansoy, A. (2011), "Ücret Gelirleri Üzerindeki Vergi Yükünün Analizi", *Maliye Dergisi,* Sayı: 161, ss.197-214.
Paksoy, S. ve Bakan S. (2010), "Türkiye'de Uygulanan Vergi Politikaları ve Ekonomik Büyüme Üzerine Etkileri: (1980 Sonrası)", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(32), 150-170.
Sarıoğlu, F. (2004), "Türkiye'de Sermaye Birikimi Oluşturma Çabaları ve Vergi Sisteminin Rolü: Dönemsel Bir Analiz (1923-1939)", *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 6(2), 215-232.
Sayılgan, Ş. (1994), "5 Nisan Kararları ve Beklentiler", *Marmara İletişim Dergisi*, Sayı 8, 213-217.
Sur, F.H. (1949), Maliye Tarihine Kısa Bir Bakış, *Ankara Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6(2), 246-278.
Taş, R. (1995), "Türk Mali Sisteminin Uzun Dönem (1923-1980) Gelişiminin Yapısal ve Oransal Analiz Yöntemleriyle Değerlendirilmesi", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 50(1), 355-382.
Ulusoy, İ. (2018), "Atatürk Dönemi İktisadi Kalkınma Modeli (1923-1938)", *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2) , 111-124.
Ulusoy, A ve Ela, M. (2021), "Türkiye'de Mali Demokrasi: 2010-2019 Dönemi İçin Bir İnceleme", *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 8(1), 111-132.
Yalçın, A. (1979), *Türkiye İktisat Tarihi*, Ayyıldız Matbaası, Ankara.
Yılmaz, G. (2015), "Türkiye'de 1923-1938 Dönemi Maliye Politikası Uygulamaları", *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 27 (2), 297-328.
Yılmazer, C.A. ve Yüksel, C. (2019), "Türkiye'de Tek Parti Dönemi Vergi Politikaları", *Milli Kültür Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 82-93.

Kaynakça

1. Arşiv Belgeleri

T.C. Cumhurbaşkanlığı, Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi, Fon Kodu:490-1-0-0/Yer No:435-1807-1, Demokrat Parti Program, Tüzük ve Üye Kayıt Defterleri, Belge Tarihi:17.07.1946.

T.C. Cumhurbaşkanlığı, Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi, Fon Kodu:30-10-0-0/Yer No:14-81-11, Demokrat Parti'nin Yeni İktidarın Çalışmaları İsimli Kitabı, Belge Tarihi:22.05.1953.

2. TBMM Tutanakları

TBMM Tutanak Dergisi, VIII. Dönem, Cilt 24, 13.02.1950, Pazartesi, 45. Birleşim, TBMM Basımevi, Ankara.

TBMM Tutanak Dergisi, IX. Dönem, Cilt 1, 29.05.1950, Pazartesi, 3. Birleşim, TBMM Basımevi, Ankara.

TBMM Tutanak Dergisi, IX. Dönem, Cilt 5, 19.02.1951, Pazartesi, 45. Birleşim, TBMM Basımevi, Ankara.

TBMM Tutanak Dergisi, IX. Dönem, Cilt 6, 30.03.1951, Cuma, 58. Birleşim, TBMM Basımevi, Ankara.

TBMM Tutanak Dergisi, IX. Dönem, Cilt 13, 20.02.1952, Çarşamba, 42. Birleşim, TBMM Basımevi, Ankara.

TBMM Tutanak Dergisi, IX. Dönem, Cilt 20, 16.02.1953, Pazartesi, 44. Birleşim, TBMM Basımevi, Ankara.

TBMM Zabıt Ceridesi, IX. Devre, Cilt 28, 18.02.1954, Perşembe, 45. Birleşim, TBMM Matbaası, Ankara.

TBMM Zabıt Ceridesi, X. Devre, Cilt 1, 24.05.1954, Pazartesi, 3. Birleşim, TBMM Matbaası, Ankara.

TBMM Zabıt Ceridesi, X. Devre, Cilt 5, 18.02.1955, Cuma, 42. Birleşim, TBMM Matbaası, Ankara.

TBMM Zabıt Ceridesi, X. Devre, Cilt 8, 14.12.1955, Çarşamba, 14. Birleşim, TBMM Matbaası, Ankara.

TBMM Zabıt Ceridesi, X. Devre, Cilt 10, 20.02.1956, Pazartesi, 39. Birleşim, TBMM Matbaası, Ankara.

TBMM Zabıt Ceridesi, X. Devre, Cilt 17, 20.02.1957, Çarşamba, 41. Birleşim, TBMM Matbaası, Ankara.

TBMM Zabıt Ceridesi, XI. Devre, Cilt 1, 04.12.1957, Çarşamba, 10. Birleşim, TBMM Matbaası, Ankara.

TBMM Zabıt Ceridesi, XI. Devre, Cilt 2, 19.02.1958, Çarşamba, 40. Birleşim, TBMM Matbaası, Ankara.

TBMM Zabıt Ceridesi, XI. Devre, Cilt 2, 22.02.1958, Çarşamba, 43. Birleşim, TBMM Matbaası, Ankara.

TBMM Zabıt Ceridesi, XI. Devre, Cilt 7, 20.02.1959, Cuma, 40. Birleşim, TBMM Matbaası, Ankara.

TBMM Zabıt Ceridesi, XI. Devre, Cilt 12, 19.02.1960, Cuma, 41. Birleşim, TBMM Matbaası, Ankara.

3. Kitaplar

Butler, E. , 2018, Klasik Liberalizm: Bir El Kitabı, (Çeviri: A. Akçiçek), Liberte Yayınları, Ankara.

Erdoğan, M. , 2002, Türkiye Özgürleşebilir mi? , Liberte Yayınları, Ankara.

Hamitoğulları, B. , 1982, Çağdaş İktisadi Sistemler, Strüktürel ve Doktrinal Bir Yaklaşım, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 3.Baskı, Ankara.

Heywood, A. , 2013, Siyasi İdeolojiler: Bir Giriş, (Çeviri: A. K. Bayram, Ö. Tüfekçi, H. İnaç, Ş. Akın, B. Kalkan), Adres Yayınları, 5.Baskı, Ankara.

Kepenek, Y. , Yentürk, N. , 2001, Türkiye Ekonomisi, Remzi Kitabevi,12.Baskı, İstanbul.

Neziroğlu, İ. , Yılmaz, T. , 2013, TBMM Hükümetler-Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri (22 Nisan 1950-20 Kasım 1961), Cilt 2, TBMM Basımevi, Ankara.

Özgürsoy, Y. , Güler, Ş. , Arslan, A. R. , Bellici, R. , Erdem, B. , Sarı, B. , 2010, Karşılaştırmalı Türkiye Cumhuriyeti Anayasaları (1982, 1961, 1924), Türk Ağır Sanayi ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası (TÜHİS) Eğitim Yayını, Ankara.

Övgün, B. , 2009, Türkiye'de Kamu İktisadi Teşebbüsü Olgusu, Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları, Ankara.

Pehlivan, O. , 2020, Kamu Maliyesi, Celepler Matbaacılık, Trabzon.

Raphael, D.D. 2014, Adam Smith, (Çeviri: E. Erdem, A.A. Çelenk), Liberte Yayınları, Ankara.

Taraktaş, A. , 2018, Devlet ve Ekonomi (Kamu Maliyesi içinde), Editörler: Ş. Tosunoğlu, Y. T. Ergül), Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Tokatlıoğlu, M. , Selen, U. , 2017, Maliye Politikası, Ekin Yayınevi, Bursa.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , 2012, İstatistik Göstergeler 1923-2011,TÜİK Matbaası, Ankara.

4. Dergiler

Akalın, A. , 2009, Liberal İktisat ve Krizler Her Seferinde Haklı Çıkan Paradigma, Eskiyeni, Sayı 15, ss. 60-71.

Aktan, C.C. , 1995, Klasik Liberalizm, Neo-Liberalizm ve Libertarianizm, Amme İdaresi Dergisi, Cilt 28, Sayı 1, ss. 3-27.

Coşar, N. , 2005, Demokrat Parti Döneminde Maliye Politikası, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, Cilt 60, Sayı 1, ss.29-58.

Hayek, F. A. , 2009, Liberalizm, (Çeviren: Ü. Çetin), Liberal Düşünce Dergisi, Cilt 14, Sayı 55,Yaz, ss.197-224.

Levent, A. , 2018, İktisadi Sistemler ve İş Ahlakı, Temelleri ve Uygulamalarıyla İş Ahlakı İçinde, Editörler: N. Erdoğmuş, Ö. Torlak, K. B. Tiryaki, İGİAD, ss. 92-118.

Raico, R. , 2011, Klâsik Liberalizm Nedir? , Liberal Düşünce Dergisi, Yıl 16, Sayı 64, Güz, ss.69-73.

5. Tezler

Önder, T. , 2005, Para Politikası: Araçları, Amaçları ve Türkiye Uygulaması, Uzmanlık Yeterlilik Tezi, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Piyasalar Genel Müdürlüğü, Ankara.

6. İnternet Kaynakları

Demokrat Parti, 1946, Demokrat Parti Tüzük ve Programı, Ankara, https://acikerisim.tbmm.gov.tr/xmlui/handle/11543/917, Erişim Tarihi:10.08.2021.

Erdoğan, M., Liberalizme Yeniden Bakış: Tarihi ve Felsefi Temelleri, http://www.liberal.org.tr/sayfa/liberalizme-yeniden-bakis-tarihi-ve-felsefi-temelleri-mustafa-erdogan,262.php, Erişim Tarihi:14.08.2021.

İktisat Sözlüğü, ACYO faiz Teorisi Nedir? , https://www.iktisatsozlugu.com/tr/nedir/acyo-faiz-teorisi/39, Erişim Tarihi:16.09.2021.

İktisat Sözlüğü, Ariyere Borç Nedir? , https://www.iktisatsozlugu.com/tr/nedir/ariyere-borc/443, Erişim Tarihi:19.09.2021.

Mollaer, F. , 03.04.2020, Siyasal İdeolojiler (II);Liberalizm, Siyaset Teorisi Konuşmaları, https://www.youtube.com/watch?v=TrZj811j37Q, Erişim Tarihi:12.08.2021.

Oktayer, N. , 2021, Kamu Maliyesi, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/kok/kamumaliyesiau237, pdf, Erişim Tarihi:17.08.2021.

Susam, N. , 2021, Türkiye Ekonomisi ve Maliyesi, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/maliye_ue/turkiyeekonomisivem.pdf, Erişim Tarihi:16.09.2021.

Şeker, M., 2021, Kamu Maliyesi, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/kok/kamumaliyesi.pdf, Erişim Tarihi:17.08.2021.

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, 1920-2018 Maliye Bakanlığı Albümü, https://www.hmb.gov.tr/1920-2018-maliye-bakanligi-albumu, Erişim Tarihi:09.09.2021.

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Bütçe Gider-Gelir Gerçekleşmeleri 1924-2019 https://www.hmb.gov.tr/bumko-butce-buyuklukleri-ve-butce-gerceklesmeleri, Erişim Tarihi:09.09.2021.

Yılmaz, B., E. , 2021, Devlet Borçları, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/kok/maliyepolitikasiau220.pdf, Erişim Tarihi:17.08.2021.

Yılmaz, B. , E. , 2021, Maliye Politikası, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/maliye_ue/devletborclari.pdf, Erişim Tarihi:19.09.2021.

Kaynakça

Akçay, Ü. ve Güngen, A.R. (2016), Finansallaşma, Borç Krizi ve Çöküş- Küresel Kapitalizmin Geleceği, Ankara: Notabene Yayınları.

Boratav, K. (2003), Türkiye İktisat Tarihi 1908-2002, Ankara: İmge Kitabevi.

Buluş, A. (2012), Türk İktisat Politikalarının Tarihi Temelleri, Konya: Tablet Kitabevi Yayınları.

DPT, (2008), Orta Vadeli Program 2009-2011, https://www.sbb.gov.tr/orta-vadeli-programlar/

DPT, (2009), Orta Vadeli Program 2010-2012, https://www.sbb.gov.tr/orta-vadeli-programlar/

DPT, (2010), Orta Vadeli Program 2011-2013, https://www.sbb.gov.tr/orta-vadeli-programlar/

Eğilmez, M. (2010), Makro Ekonomi Türkiye'den Örnekler, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Eğilmez, M. (2020), Kendime Yazılar, Türkiye Ekonomisinin Son 17 Yılı, https://www.mahfiegilmez.com/2020/01/turkiye-ekonomisinin-son-17-yl.html

Eğilmez, M. ve Kumcu, E. (2020), Ekonomi Politikası Teori ve Türkiye Uygulaması, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Ekonomik İstikrar Kalkınma Paketi, https://www.mosb.org.tr/

Karaçor, Z. (2012), Ekonomi Politikası ve Türkiye, Konya: Çizgi Kitapevi.

Karluk, R., Cumhuriyetin İlanından Günümüz Türkiye Ekonomisinde Yapısal Dönüşüm, İstanbul: Beta Yayınevi.

Kepenek, Y. (2019), Türkiye Ekonomisi, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Ongun, M. T., (2002), Türkiye'de Cari Açıklar ve Ekonomik Krizler, Kriz ve IMF Politikaları, Ed: Ömer Faruk Çolak, İstanbul: Alkım Yayınları.

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı https://www.hmb.gov.tr/

TÜİK, https://www.tuik.gov.tr/

Türkan, E. (2016), Türkiye Ekonomisi - Geçiş Ekonomisi Yaklaşımı, Ankara: Orion Kitapevi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (2013), Enflasyon ve Fiyat İstikrarı, Ankara, https://www.tcmb.gov.tr/

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, (2019), Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tarihçesi ve Görevleri, https://www.tcmb.gov.tr/

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Enflasyon Hedefleri, https://www.tcmb.gov.tr/

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Merkez Bankası Para Politikası Çerçevesi, https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/tr/tcmb+tr/main+menu/temel+faaliyetler/para+politikasi/para+politikasi+cerceve

Üzümcü, A. (2008), Türkiye'nin Ekonomi Politiği 1923-2007, Orion Kitapevi (Ed.), Türkiye'de Ulusal Ekonominin İnşası:1923-1945 Dönemi. s.65-104. Ankara.

Kaynakça

Acet, H. (2009). Para Polïtïkası Stratejisï Olarak Enflasyon Hedeflemesï Rejimï: Teorï, Polïtïka ve Türkiye Uzerïne Bïr Değerlendïrme. Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 9(17), 20-49.

Akkutay, E. A. (2019). Enflasyonun Politik Ekonomisi ve Siyasi İstikrarsızlık. Akademi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:6, Sayı: 18, 444-451.

Akyazı, H. ve Ekinci, A. (2009). Enflasyon Hedeflemesi, Büyüme ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası. Bankacılar Dergisi, Sayı:68, 3-19.

Alıcı, A. ve Ucal, M. Ş. (2005). Inflation Targeting Framework: Leading Indicator Variables of Inflation in Turkey. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1 (14), 31-44.

Apergis, N., Miller, S. M., Panethimitakis, A. ve Vamvakidis, A. (2005). Inflation Targeting and Output Growth: Empirical Evidence for the European Union. IMF Working Paper.

Başçı, E. ve Kara, H. (2011). Finansal İstikrar ve Para Politikası. İktisat İşletme ve Finans Dergisi, 26(302), 9-25.

Bernanke, Ben S; Laubach, Thomas; Mishkin, Frederick S; Posen, Adam S. (1999). "Inflation Targeting. Lessons from the International Experience". Princeton University Press, USA.

Bozkurt, C. (2006). Parasal Hedefleme Stratejileri ve Türkiye'de Fiyat İstikrarı. Sosyal Bilimler Dergisi, 3(1), 82-103.

Central Bank News, http://www.centralbanknews.info/p/inflation-targets.html, Erişim Tarihi:04.10.2021

Çelik, T. (2018). TürkiyeCumhuriyet Merkez Bankasının Enflasyon ile Ïmtïhanı. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD), 5(11), 133-140.

Debelle, G. (1997). Inflation Targeting in Practice. IMF WP/97/35.

Devine, M. ve McCoy, D. (1998). The Formulation of Monetary Policy in Emu. Central Bank of Ireland.

Domaç, I. (2004). Explaining and Forecasting Inflation in Turkey. World Bank Policy Research Working Paper, 3287.

Engin, M. B. (2011). Bir Para Polïtïkası Aracı Olarak Enflasyon Hedeflemesï. Sosyal Bilimler Dergisi, (2), 45-53.

Gül, E. ve Gürbüz, A. (2015). Enflasyon Hedeflemesi ve Türkiye'de Uygulanabilirliği. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14, 3.

Jahan, S. (2017). Inflation Targeting: Holding the Line. International Monetary Fund, Finance & Development Article, IV. Economics in Action, 72-73.

Kadıoğlu, F., Özdemir, N. ve Yılmaz, G. (2000). Inflation Targeting in Developing Countries. TCMB.

Kalaycı, Şeref(2002) Parasal Hedefleme,Enflasyon Hedeflemesi, ve Enflsayonist Bekleyişler: Türkiye ekseninde Bir Değerlendirme, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisaid ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,c.7,s.2

Karanfil, N. ve Eroğlu, İ. (2019). 2008 Küresel Kriz Sonrası Uygulanan Para Politikası ile Enflasyon Arasındaki İlişkinin Ekonometrik Analizi. Politik Ekonomik Kuram, Cilt 3(2), 214-232.

Mishkin, F. S. (1997). Strategies for Controlling Inflation. Nber Working Paper No: 6122.

Mishkin, F. S. (1999). International Experiences with Different Monetary Policy Regimes. Nber Working Paper No: 6965.

Mishkin, F. S. (2000). Inflation Targeting in Emerging Market Countries. The American Economic Review, Working Paper No.7618, Cambridge, Mass: National Bureau of Economic Research (NBER).

Mishkin, F. S. (2000). Issues in Inflation Targeting. Graduate School of Business, Columbia University and National Bureau of Economic Research.

Nas, T.F. ve Perry, M. J. (2002). Turkish Inflation and Real Output Growth: 1963-2000. A. Kibritçioğlu, L. Rittenberg, F. Selçuk (Ed.), Inflationand Disinflation in Turkey, 2. Baskı, 139-155, England.

Öğretmen, E. (2004). Enflasyon Hedeflemesi- Uygulama Özellikleri. TCMB. Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü.

Peker, H. S. (2011). Türkiye'de Enflasyon ve Enflasyon Hedeflemesi Uygulamasının Değerlendirilmesi. S. Ü. İ. İ. B. F. Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 11 (22), 487-506.

Petursson, T. G. (2000). Exchange Rate or Inflation Targeting in Monetary Policy?. Central Bank of Iceland, Monetary Bulletin, 1.

Schaechter, A., Stone, M. R. and Zelmer, M. (2000). Adopting Inflation Targeting: Practical Issues for Emerging Market Countries. IMF Occasional Paper, No. 202.

Sherwin, M. (2000). Institutional Frameworks for Inflation Targeting. http://econ.tu.ac.th/archan/rangsun/ec%20460/EC%20460%20Readings.

Takım, A. (2011). Türkiye'de Para Politikası Stratejilerinin Fiyat İstikrarına Etkisi: Enflasyon Hedeflemesi Örneği. ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 7, Sayı 13, 15–35.

The World Bank, Inflation, GDP Deflator (annual %), https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.DEFL.KD.ZG?view=chart, Erişim Tarihi: 04.10.2021

TCMB,https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Temel+Faaliyetler/Para+Politikasi/Fiyat+Istikrari+ve+Enflasyon/Enflasyonun+Hedefleri,Erişim Tarihi: 01.10.2021

Tüyen, Z. (2015). Türkiye'de Para Politikalarının Geleceği. Gümrük& Ticaret Dergisi, 5, 116-131.

Yakupoğlu, A. (2010). Merkez Bankasının 2002- 2009 Yılları Arasında Uyguladığı Para Politikasıve Kur Rejiminin Genel Bir Analizi, 24(88), 35-54.

Yay, G.G. 2006. Para Politikası Stratejileri ve Enflasyon Hedeflemesi. İktisat Dergisi, 470–471: 3-17.

Kaynakça

Acaravcı, A., Erdoğan, S. ve Akalin, G. (2018). Türkiye'de Ekonomik Özgürlükler, Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları ve Yurt İçi Yatırım Harcamaları İlişkisi. Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi, 8 (2), 75-89.

Akıncı, M. (2013). Ekonomik Özgürlükler İle Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: Gelişmiş, Gelişmekte Olan ve Azgelişmiş Ülkeler Üzerine Bir Uygulama. (Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akkaya, M. (2019). Gelişen Piyasalarda Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımı, Ekonomik Özgürlük ve Ekonomik Büyüme İlişkisi. TESAM Akademi Dergisi, 6 (1), 283- 303.

Arık, Ş., Akay, B., & Zanbak, M. (2014). Doğrudan Yabancı Yatırımları Belirleyen Faktörler: Yükselen Piyasalar Örneği. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14(2), 97-110.

Aydemir C., Arslan İ. ve Uncu, F. (2012). Doğrudan Yabancı Yatırımların Dünyadaki ve Türkiye'deki Gelişimi. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 23. 69-104.

Azman-Saini, W.N.W., Baharumshah, A. Z. Ve Law, S. H. (2010). Foreign Direct Investment, Economic Freedom and Economic Growth: International Evidence. Economic Modelling, (27), 1079-1089.

Bal, H., ve Göz, D. (2010). Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları ve Türkiye. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19(2), 450-467.

Bozdağlıoğlu, E. ve Evlimoğlu U. (2014). Türkiye'de Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımlarının Tarihsel Süreçte Gösterdiği Gelişim: Hukuksal ve Ekonomik Yansımaları, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(11), 32-52.

Dumludağ, D. (2003). Türkiye'de Yabancı Sermaye Yatırımlarının Tarihsel Gelişimi. Toplum ve Bilim, Sayı: 96, 241-273.

Eser, Z. E. (2016). Ekonomik Özgürlükler ve Kalkınma. (Doktora Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gedik, S. (2014). Ekonomik Özgürlükler Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz. (Doktora Tezi). Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

Hossain, S. (2016). Foreign Direct Investment, Economic Freedom and Economic Growth: Evidence from Developing Countries. International Journal of Economics and Finance, 8 (11), 200-214.

Imtıaz, S. ve Bashır, M. F. (2017). Economic Freedom and Foreign Direct Insvestment in South Asian Countries. Theoretical and Applied Economics, 14 (2), 277-290.

Kamacı, A. (2019). Ekonomik Özgürlüklerin Dış Ticaret ve Doğrudan Yabancı Yatırımlara Etkisi. Business& Management Studies: An International Journal, 7 (2), 1097-1116.

Karagöz, E. (2020). Ekonomik Özgürlüklerin Doğrudan Yabancı Yatırımlara Etkisi: 125 Ülkeden Gelen Kanıtlar. (Yüksek Lisans Tezi). Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Kılıcı, E. N. Ve Akıncı, A. (2020). Türkiye'de Ekonomik Özgürlük Düzeyinin Ekonomik Büyüme ve Doğrudan Yatırımlar Üzerindeki Etkisinin Araştırılmasına Yönelik Bir Analiz. Anadolu Üniversitesi İİBF Dergisi, 21 (2), 47-59.

Kızılkaya, O., Ay, A. Ve Akar, G. (2016). Dynamic Relationship Among Foreign Direct Investments, Human Capital, Economic Freedom and Economic Growth: Evidence from Panel Cointegration and Panel Causality Analysis. Theoretical and Applied Economics. 23 (3).

Kobeissi, N. (2005). Impact of Governance, Legal System and Economic Freedom on Foreign Investment in the MENA Region. Journal of Comparative International Management, 8 (1), 20-41.

Koçtürk, M. ve Eker, M. (2012): Dünya'da ve Türkiye'de Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları ve Çok Uluslu Şirketlerin Gelişimi. Tarım Ekonomi Dergisi, 18(1), 35-42.

Kurtaran, A. (2007). Doğrudan Yabancı Yatırım Kararları ve Belirleyicileri. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10(2), 367-382.

Nur, H. B., & Dilber, İ. (2017). Gelişmekte Olan Ülkelerde Doğrudan Yabancı Yatırımları Belirleyen Temel Unsurlar. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 32(2), 15-45.

Özcan, M. Ve Akar, G. (2020). E7 Ülkelerinde Ekonomik Özgürlükler ve Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları: Panel Veri Analizi. Adıyaman Üniversitesi SBE Dergisi, 13 (36), 542-570.

Özen, A. Ve Kıdemli, M. (2020). Türkiye'de Doğrudan Yabancı Yatırımların Belirleyicileri Üzerine Ekonometrik Bir Analiz. Ekonomi Politika ve Finans Araştırmaları Dergisi, 5(3), 643-666.

Öztürk Çetenak, Ö. Ve Yılmaz Uzlaşır, S. (2019). Doğrudan Yabancı Yatırım ve Ekonomik Özgürlükler İlişkisi: OECD Ülkeleri Üzerine Bir Nedensellik Analizi. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 9 (2), 350-360.

Pearson, D., Nyoma, D. Ve Kim, K. (2012). The Relationship Between Economic Freedom, State Growth and Foreign Direct Investment in US States. International Journal of Economics and Finance 4 (10), 140-146.

Quazi, R. M. (2007). Economic Freedom and Foreign Direct Investment in East Asia. Jounal of the Asia Pasific Economy, 12 (3), 329-344.

Sambharya, R. B. Ve Rasheed, A. A. (2015). Does Economic Freedom in Host Countries Lead to Increased Foreign Direct Investment?. Competitiveness Review 25 (1), 2-24.

Savaşan, F. Ve Dursun, İ. (2006). Ekonomik Özgürlükler ve Doğrudan Yabancı Yatırımlar: İstatistiksel Bir Analiz. Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 6 (12), 29-52.

Subasat, T. Ve Bellos, S. (2011). Economic Freedom and Foreign Direct Insvestment in Latin America: A Panel Gravity Model Approach. Economics Bulletin, 31 (3), 2053-2065.

T.C. Resmî Gazete (2003). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2003/06/20030606.html Erişim tarihi: 22.08.2021.

Tunçsiper, B. Ve Biçen Ö. F. (2014). Balkan Ülkelerine ve Türkiye'ye Yönelik Doğrudan Yabancı Sermaye Girişlerinde Ekonomik Özgürlüklerin Belirleyiciliği. 2014 International Conference on Eurasian Economies içinde (1-9 ss)

Türen, U., Gökmen, Y. Ve Dilek, H. (2011). Ekonomik Özgürlük Endeksinin Yurt Dışına Doğrudan Yabancı Yatırım Yapan Türk Sermayesinin Ülke Seçim Kararına Etkisi Var Mıdır?. Maliye Dergisi, (161), 298-325.

UNCTAD (1998). Wordl Investment Report 1998: Trends and Determinants, United Nations, New York and Geneva.

UNCTAD (2020). https://yased-api.yased.org.tr/Uploads/Reports/44e89953-4c6e-4004-a33b-4bc09c4ade37.pdf. Erişim tarihi: 01.09.2021.

Yalçın, S. (2006). Ekonomik Özgürlükler ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Açısından Bir İnceleme. (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

YASED (2010). https://yased-api.yased.org.tr/Uploads/Reports/63f6f69c-11af-408a-aee1-fe376eeb6400.pdf. Erişim tarihi: 28.08.2021.

YASED (2020). https://yased-api.yased.org.tr/Uploads/Reports/yased-2020-UDY-Raporu_r05_OPT.pdf. Erişim tarihi: 01.09.2021.

YASED (2021). https://yased-api.yased.org.tr/Uploads/Reports/FDI-Apr-2021.pdf. Erişim tarihi: 02.09.2021.

Yenipazarlı, A. (2009). Ekonomik Özgürlükler ve Ekonomik Büyüme Üzerine Etkisi: Türkiye Üzerine Bir Zaman Serisi Analizi. (Doktora Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kaynakça

Akgüç, Öztin. (1975), Cumhuriyet Döneminde Bankacılık Alanında Gelişmeler, Türkiye Bankalar Birliği Yayınları, no:71 Tisa Matbaası, Ankara.

Akgüç, Öztin. (1981), Atatürk Döneminde Bankacılık, Atatürk Döneminde Türkiye Ekonomisi Semineri, Yapı Kredi Bankası, İstanbul.

Akgüç, Öztin. (1989), 100 soruda Türkiye'de Bankacılık, Gerçek Yayınevi, İstanbul.

Akpınar,Turgut. (1966), "Bankalar ve Devlet, Bankalar Kanunu Üzerine Sistematik ve Karşılaştırmalı Açıklamalar", Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, yayın no:55, Ankara.

Altay, Oğuzhan. (2002), "Bankacılık Sektöründe Füzyonun Nedenleri Uygulama Örnekleri Ve Sonuçları", Banka-Mali ve Ekonomik Yorumlar, yıl: 39, sayı: 10.

Altay, N. Oğuzhan. (2010), "Türkiye'de Liberal Politikaların Bankacılık Sektörüne Etkileri (1847-1979)" ,Ege Akademik Bakış 10 (1), 319-350.

Apak Sudi ve Tay Arzu. (2012), "Osmanlı Devletinin 19.Yüzyıldaki Finansal Sisteminde Osmanlı Bankasının Yeri Ve Faaliyetleri", Muhasebe Ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi, Temmuz, 63-103.

Atasağun, Yusuf. S. (1939), Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, 1888-1839,Kenan Basımevi, İstanbul.

Bayraktar, Kaya. (2002), "Osmanlı Bankasının Kuruluşu", Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, cilt: 3 sayı: 2.

Blaisdel, C.Donald. (1940), Osmanlı İmparatorluğunda Avrupa Mali Kontrolü, Arkadaş Matbaası, İstanbul.

Boratav, Korkut. (2007), "Dünden Bugüne İzmir'in Sosyal ve Ekonomik Gelişimi", İzmir Ekonomi Üniversitesi Yayını, İzmir.

Can, Ahmet Vecdi ve Aliusta Hakan ve Bağdat Aydın. (2019), "Osmanlılarda Muvazaaf Usule Erken Geçilmesinin Sosyo Ekonomik Nedenleri", Akademik Bakış, cilt: 13, sayı: 25, kış.

Çelebican, Gürgan. (1982), Atatürk Döneminde Para Kredi Siyaseti Ve Kurumlaşma Hareketi, Atatürk Dönemi Ekonomi Politikası Ve Türkiye'nin Ekonomik Gelişmesi Semineri, Ankara.

Çağlar Keyder. (1978), "1923-1929 Döneminde Para Ve Kredi", Odtü Gelişme Dergisi Özel Sayı.

Çavdar, Tevfik. (1992), Türkiye'de Liberalizm 1860-1990, İmge Kitapevi Yayınları, Ankara.

Eldem, Vedat. (1970), Osmanlı İmparatorluğunun İktisadi Şartları Hakkında Bir Tetkik, İş Bankası Yayınları, Ankara.

Eldem, Vedat.(1994), Harp Ve Mütareke Yıllarında Osmanlı İmparatorluğunun Ekonomisi, Türk Tarih Kurumu, Ankara.

Güran, Tevfik. (2006), "Osmanlı Kamu Maliyesi 1839-1918", Mehmet Genç Erol Özvar (der.), Osmanlı Maliyesi Kurumlar Ve Bütçeler içinde, İstanbul, Osmanlı Bankası Arşiv Ve Araştırma Merkezi Yayını.

Güven, Özge(2019). Bankacılık Tarihi Gelişmeleri, Tekirdağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

Kaan, E. Osman. (2018) "Finansman Kaynağı Olarak Bey'bi'l-Vefa, Bey'bi'l-İstiğlal Ve Bey'u'l-İne", Dil Ve Edebi Araştırmaları, 17, 223-251.

Kandemir Y.D. (2017), Bankacılık Giriş ve İlkeleri, Beta Yayınları, İstanbul.

Karakoyunlu, Yılmaz. (1997), Türk Ekonomisinde Çağdaşlaşma Süreci,Diyalog Yayınları, İstanbul.

Kartopu, Saffet.(2012),"Duyun-u Umumiye İdaresi ve İdareyle İlgili Görüşler", Küresel İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi, cilt 1 sayı 2.

Kazgan, Haydar. (1991), Galata Bankerleri,Türk Ekonomi Bankası, İstanbul.

Kazgan, Haydar. (1995), Osmanlıda Avrupa Finans Kapitali. Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Kazgan, Haydar. (1997), Osmanlıdan Cumhuriyete Türk Bankacılık Tarihi, Türkiye Bankalar Birliği Yayımı, İstanbul.

Kocabaşoğlu, Uygur. (2001), Türkiye İş Bankası Tarihi, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul.

Oktar, Suat ve Varlı, Arzu. (2009), "İttihat Ve Terakki Döneminin Ulusal Bankası, Osmanlı İtibar-I Milli Bankası", Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi, 8.

Ortaylı, İlber. (1981), Abdülhamid Döneminde Osmanlı İmparatorluğunda Alman Nüfuzu, AÜSBF Yayını, Ankara.

Ökçün, A. Gündüz. (1968),Türkiye İktisadi Kongresi, Ankara.

Ökçün, A. Gündüz. (1971), 1920-1930 Yılları Arasında Kurulan Türk Anonim Şirketlerinde Yabancı Sermaye, AÜSBF Yayını, Ankara.

Ökçün, A.Gündüz.(1975)."1909-1930 Yılları Arasında Anonim Şirket Olarak Kurulan Bankalar" .Türkiye İktisat Tarihi Semineri, Ankara

Pamuk, Şevket. (2008), Osmanlı Ekonomisi ve Kurumları, çev. Gökhan Aksoy, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul.

Pamuk, Şevket. (2017), Osmanlı İmparatorluğunda Paranın Tarihi, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

Pamuk, Şevket.(2016), Osmanlı İmparatorluğu Ve Kurumlar, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

Parasız, İlker. (2000), Modern Bankacılık Teori ve Uygulama, Banksis Yayınları, İstanbul.

Quataert, Donald.(1975), "Dilemma Of Development: Agriculturel Bank And Agriculturel Reform İn Ottoman Turkey, 1888-1908", İntenational Journal Of Middle East Studies no:6, s.210.

Ravndal, Bie G. (1926), Turkey: A commercial and Industrial Handbook, Washington.

Sadıklar, C.Tayyar. (1981), Türk Mali Sistemi İçinde Bankalar, TBB yayını, Ankara.

Silier, Oya. (1975), "1920'lerde Türkiyede Milli Bankacılığın Genel Görünümü", Türkiye İktisat Tarihi Semineri, Ankara.

Sümer, Gökhan. (2016), "Türk Bankacılık Sektörünün Tarihsel Gelişimi ve AB Bankacılık Sektörü İle Karşılaştırılması", Gazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18/2 485-508.

Şenocak, Bülent. (2008), Levant'ın Yıldızı İzmir Levantenler, Rumlar, Ermeniler ve Yahudiler, Şenocak Yayınları, İzmir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası. (2008), Dünden Bugüne Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, http://www.tcmb.gov.tr

Tekeli, İlhan ve İlkin, Selim. (1997), Para Ve Kredi Sisteminin Oluşumunda Bir Aşama, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası, TCMB, Ankara.

Toprak, Zafer.(1982). Türkiyede Milli İktisat,1908-1918, Yurt Yayınları, Ankara.

Toprak, Zafer. (2003), İttihad Terakki ve Cihan Harbi, Savaş Ekonomisi ve Türkiyede Devletçilik, 1914-1918, Homer Kitapevi, İstanbul.

Zarakolu, Avni.(1974). 50.Yılda Bankacılığımız, Banka ve Ekonomik Yorumlar Yayını, İstanbul.

Kaynakça

Akbaş, H.E., Bozkurt S. Ve Yazıcı K.(2018), Osmanlı Devletinde Lonca Teşkilatı Yapısı Ve Yönetim Düşüncesi İle Karşılaştırılması, Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi ,Eylül, Özel Sayı.

Bayram, S.(2012), Osmanlı'da Ekonomik Hayatın Yerel Unsurları: Ahilik Teşkilâtı ve Esnaf Loncaları, İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 21, 81-115.

Bilgili, B.(2007), Sigorta Hizmetlerinde Marka Değeri (Hayat Sigortası Müşterileri Üzerine Bir Uygulama), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Erzurum.

Çorlu Ticaret ve Sanayi Odası (2017), Sigortacılık Sektörü'nün Ülkemiz Genelinde Değerlendirilmesi, https://www.corlutso.org.tr/uploads/docs/sigortacilik_sektor_raporu.pdf.

Demirkent, I.(2003), XII.Yüzyıla Kadar Bizans'ta "Loncalar", Osmanlı Öncesiyle Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemlerinde Esnaf ve Ekonomi Semineri, Bildiriler, C. I , s. 61, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırma Merkezi, İstanbul.

Engin, C. & Karakuş, B. (2020), Dünya, Avrupa Birliği ve Türkiye'de Sigorta Sektörü, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10 (2) , 173-189.

Ersoy, E.(2008), Türklerde Bir İskân Siyaseti Olarak Derbend Teşkilatı, Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları.

Gürata, M. (1975). Unutulan Adetlerimiz ve Loncalar, Ankara.

Güvel E.A. ve Güvel Ö.A. (2008), Sigortacılık, Ankara.

İşseveroğlu, G.(2005),Sigorta Şirketlerinde Finansal Basarının Ölçülmesi ve Bir Uygulama, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bursa.

Kahya, F.(2010), Osmanlı Devleti'nde Sigortacılık, Libra Yayınları, İstanbul

Külünk, H.(1973), Cumhuriyetin 50. Yılında Sigortacılığımız, T.C. Ticaret Bakanlığı Sigorta Murakabe Kurulu Yayınları, Ankara.

Kızıltan, A.N.(2011), Senaryo Yaklaşımı ve Türkiye'de Sigortacılık Sektöründe Uygulama, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.

Kuşçu, S. ve Ravanoğlu, G. (2012). Turkish Insurance Sector And Analysis, Reforma, 4 (56), 10-15.

Özbolat, M.(2009), Temel Sigortacılık, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Sabri, M. (1984), İslâmda Münakaşaya Hedef Olan Mes'eleler, 2. Baskı, İstanbul.

Sarı, L.(1987). Sigorta ve Türkiye'de Sigortacılık Faaliyetleri, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Sarıteke, İ.(2019), Osmanlı Devleti'nde Sigorta Hukukunun Gelişmesi, Route Educational and Social Science Journal, Volume 6(11), December.

Şen, M. (2002). Osmanlı Devleti'nde Sosyal Güvenlik: Ahi Birlikleri, Loncalar ve Vakıflar, Çimento İşveren, Kasım, 18-40.

The History of Insurance Throughout the World (https://www.clearyinsurance.com/history-insurance-throughout-world/.)

Toprak, Z.(2009), Ulusal'dan Küresel'e Milli Reasürans T.A.Ş. ve Türkiye'de Reasüransların Evrimi, Milli Reasürans, İstanbul.

Türkiye Sigorta Birliği, http://www.tsb.org.tr (Erişim Tarihi:01.08.2021).

Uzun, A.T. (2021), KPMG Perspektifinden Sigortacılık Sektörüne Bakış, https://home.kpmg/tr/tr/home/gorusler/2021/05/kpmg-perspektifinden-sigortacilik-sektorune-bakis.html .

Vance, W. R.(1908), The Early History of Insurance Law, Columbia Law Review, Vol. 8, No. 1.

Yaslıdağ, B.(2012), Sigortacılık, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Yılmaz, T.(2010). Sigorta Sektöründe Rasyo Analizi Yöntemi ile Finansal Yapının Değerlendirilmesi ve İMKB'de İşlem Gören Sigorta Şirketleri Üzerine Bir Uygulama, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Isparta.

Kaynakça

Accenture (2015) "Winning with the Industrial Internet of Things How to accelerate the journey to productivity and growth", 1-12.

Adedoyin, F. F., Bekun, F. V., Driha, O. M., & Balsalobre-Lorente, D. (2020). "The effects of air transportation, energy, ICT and FDI on economic growth in the industry 4.0 era: Evidence from the United States". Technological Forecasting and Social Change, 160, 120297.

Akben, İ., Avşar, İ. İ. (2018). "Endüstri 4.0 ve Karanlık Üretim: Genel Bir Bakış". Türk Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 3(1), 26-37.

Albers, A., Gladysz, B., Pinner, T., Butenko, V., & Stürmlinger, T. (2016). "Procedure for defining the system of objectives in the initial phase of an industry 4.0 project focusing on intelligent quality control systems". Procedia Cirp, 52, 262-267.

Alqahtani, K. M. (2016). "Challenges of Innovation for Chinese Small and Medium-sized Enterprises: Case Study in Beijing". International Business Research, 9(12), 165-171.

Altıntaş M., Özata, M. (2020). İşletmelerde Yeni Yapılanmalar: Endüstri 4.0'ın Bir Ürünü olarak Akıllı İşletmeler. Efe Akademi Yayınları. İstanbul.

BEA Bureau of Economic Analysis (2021) https://apps.bea.gov/iTable/index_nipa.cfm. Erişim Tarihi 15.06.2021

Berriman, R., & Hawksworth, J. (2017). "Will robots steal our jobs? The potential impact of automation on the UK and other major economies." UK Economic Outlook, 30-47.

Can, A. V., Kıymaz, M. (2016). Reflection of information technologies to retail sector: impact of Industry 4.0 to accounting departments. Journal of Süleyman Demirel University Institute of Social Sciences, 107-116.

Chinadaily (2015) Top 10 products China manufactures most in the World https://www.chinadaily.com.cn/business/2015-09/16/content_21886983.htm Erişim Tarihi: 21.07.2021

Destatis (2021), The Federal Statistical Office https://www.destatis.de/SiteGlobals/Forms/Suche/EN/Expertensuche_Formular.html. Erişim Tarihi: 10.08.2021

Doğan, K., Arslantekin, S. (2016). "Büyük veri: önemi, yapısı ve günümüzdeki durum". Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 56(1).

Dombrowsi, U., ve Wagner, T. (2014). "Mental strain as field of action in the 4th industrial revolution". Variety Management in Manufacturing. Proceedia CIRP. 17, 100-105.

Dünya Bankası (2021) https://datacatalog.worldbank.org/high-technology-exports-current-us-0. Erişim Tarihi: 10.08.2021.

Eğilmez, M. (2017). Endüstri 4.0, http://www.mahfiegilmez.com/2017/05/endustri-40.html, Erişim Tarihi: 15.08.2021.

Erdinç, Z. & Gökçen, A. (2020). "Yüksek Teknoloji Ürünleri İhracı Ve Belirleyicileri: Panel Veri Analizi", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 6(30): 496-507.

Frank, A. G., Dalenogare, L. S., & Ayala, N. F. (2019). Industry 4.0 technologies: Implementation patterns in manufacturing companies. International Journal of Production Economics, 210, 15-26.

Fuchs, C. (2018). Industry 4.0: the digital German ideology. Triplec: Communication, Capitalism & Critique, 16(1), 280-289.

Gabaçlı, N., & Uzunöz, M. (2017, October). IV. Sanayi devrimi: Endüstri 4.0 ve otomotiv sektörü. In ICPESS (International Congress on Politic, Economic and Social Studies) (No. 3).

Gabriel, M., Pessl, E. (2016). "Industry 4.0 and sustainability impacts: Critical discussion of sustainability aspects with a special focus on future of work and ecological consequences". Annals of the Faculty of Engineering Hunedoara, 14(2), 131.

Garbie, I. (2016). "Sustainability in manufacturing enterprises: Concepts, analyses and assessments for industry 4.0". Springer.

Georgios, L., Kerstin, S., & Theofylaktos, A. (2019). "Internet of things in the context of industry 4.0: an overview".

HBR (Harward Business Review) (2018), https://hbrturkiye.com/blog/endustri-4-0-neden-onemli-ve-turkiye-de-nasil-uygulanmali. Erişim Tarihi: 21.06.2021.

Hozdić, E. (2015). "Smart factory for industry 4.0: A review". International Journal of Modern Manufacturing Technologies, 7(1), 28-35.

Investopedia (2021). https://www.investopedia.com/apple-aapl-reducing-ipad-iphone-manufacturing-in-china-5101669. Erişim Tarihi: 10.08.2021.

Kamber, E., & Bolatan, G. İ. S. (2019). "Endüstri 4.0 Türkiye Farkındalığı." Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11(30), 836-847.

Kasa, H.(2020). "Endüstri 4.0'ın Ekonomik Büyümeye Etkisi: Yenilikçi Ekonomilere Yönelik Ampirik bir Analiz." Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, 305-312.

Kesayak, B. (2020). "Endüstri Tarihine Kısa Bir Yolculuk". https://www.endustri40.com/endustri-tarihine-kisa-bir-yolculuk/. Erişim Tarihi: 05.10.2021.

Knomea (2021), https://knoema.com/atlas/ranks/High-technology-exports. Erişim Tarihi: 06.08.2021

Koc, T. C., Teker, S. (2019). Industrial revolutions and its effects on quality of life. Press Academia Procedia, 9(1), 304-311.

Küçükkalay, A. M. (1997). "Endüstri devrimi ve ekonomik sonuçlarının analizi". Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2(2).

Li, L. (2018). "China's manufacturing locus in 2025: With a comparison of "Made-in-China 2025" and "Industry 4.0".Technological Forecasting and Social Change, 135, 66-74.

Maresova, P., Soukal, I., Svobodova, L., Hedvicakova, M., Javanmardi, E., Selamat, A., & Krejcar, O. (2018). "Consequences of industry 4.0 in business and economics". Economies, 6(3), 46.

Marilungo, E., Papetti, A., Germani, M., & Peruzzini, M. (2017). "From PSS to CPS design: a real industrial use case toward Industry 4.0". Procedia Cirp, 64, 357-362.

McKinsey & Company. (2015). "Industry 4.0 How to navigate digitization of the manufacturing sector". McKinsey Digital.

Modayil, J., Kuipers, B. (2008). "The initial development of object knowledge by a learning robot". Robotics and autonomous systems, 56(11), 879-890.

Mohajan, H. (2019). "The first industrial revolution: creation of a new global human era". Journal of Social Sciences and Humanities, Vol. 5, No. 4, 377-387.

On Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 2019-2023. (2019). T.C. Resmi Gazete (Mükerrer 30840, 23 Temmuz 2019).

OECD (2015), "OECD Digital Economy Outlook 2015", OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/9789264232440-en. Erişim Tarihi: 01.08.2021

OECD (2021a), https://data.oecd.org/emp/employment-by-activity.htm. Erişim Tarihi: 05.08.2021

OECD (2021b) https://data.oecd.org/rd/gross-domestic-spending-on-r-d.htm Erişim Tarihi: 10.07.2021

Özcan, S. (2019). Türkiye'nin Orta Gelir Tuzağından Çıkış Kapsamında Güney Kore'nin İmalat Sanayii Stratejilerinin Değerlendirilmesi. TC Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı EMKDGM.

Özkan, M., Arzu, A. L., & Yavuz, S. (2018). "Uluslararası Politik Ekonomi Açısından Dördüncü Sanayi-Endüstri Devrimi'nin Etkileri ve Türkiye". International Journal of Political Science and Urban Studies, 6(2).

Pişkin, O. (2018). "Endüstri 4.0. Nedir?." https://powerzeka.com/bilim-teknoloji/endustri-4-0-nedir/. Erişim Tarihi: 05.10.2021.

Qin, J., Liu, Y., & Grosvenor, R. (2016). A categorical framework of manufacturing for industry 4.0 and beyond. Procedia cirp, 52, 173-178.

Roy Katica (2019). How is the Fourth Industrial Revolution changing our economy? https://www.weforum.org/agenda/2019/11/the-fourth-industrial-revolution-is-redefining-the-economy-as-we-know-it/ Erişim Tarihi: 08.07.2021.

Rüßmann, M., Lorenz, M., Gerbert, P., Waldner, M., Justus, J., Engel, P., & Harnisch, M. (2015). Industry 4.0: The future of productivity and growth in manufacturing industries. Boston Consulting Group, 9(1), 1-16.

Shi, H., & Iqbal, Q. (2020). "Chinese SMEs in Industry 4.0: Analysis and Future Trends. In Challenges and Opportunities for SMEs in Industry 4.0" IGI Global. 1-11.

Schwab, K. (2016). The fourth industrial revolution. World Economic Forum.

Tao, F., Qi, Q., Liu, A., & Kusiak, A. (2018). "Data-driven smart manufacturing." Journal of Manufacturing Systems, 48, 157-169.

Taş, H. Y. (2018). "Dördüncü sanayi devrimi'nin (endüstri 4.0) çalışma hayatına ve istihdama muhtemel etkileri." OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 9(16), 1817-1836.

Taymaz, E. (2018). Dijital Teknolojiler ve Ekonomik Büyüme: Dijital Teknoloji Sektörlerinde Türkiye'nin Konumu, Fırsatları, Seçenekleri. https://tusiad.org/tr/yayinlar/raporlar/item/10130-dijital-teknolojiler-ve-ekonomik-buyume-raporu. Erişim Tarihi: 10.06.2021.

Thames, L., Schaefer, D. (2016). "Software-defined cloud manufacturing for industry 4.0." Procedia cirp, 52, 12-17.

The Boston Consulting Group (2014). The Shifting Economics of Global Manufacturing: How Cost Competitiveness is Changing Worldwide https://www.bcgperspectives.com/content/articles/lean_manufacturing_globalization_shifting_economics_global_manufacturing/, Erişim Tarihi: 10.07.2021.

The Industrie 4.0 Working Group (2013), Securing the Future of German Manufacturing Industry: Recommendations for Implementing the Strategic Initiative INDUSTRIE 4.0 https://www.acatech.de/Publikation/recommendations-for-implementing-the-strategic-initiative-industrie-4-0-final-report-of-the-industrie-4-0-working-group/ Erişim Tarihi: 10.07.2021

The State Council of the People's Republic of China (The State Council) (2017) http://english.www.gov.cn/state_council/ministries/2017/11/16/content_281475944254928.htm. Erişim Tarihi: 15.07.2021

Toker, K. (2018). "Endüstri 4.0 ve Sürdürülebilirliğe Etkileri." İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yönetim Dergisi, 29(84), 51-64.

TÜBİTAK (2017). Yeni Sanayi Devrimi: Akıllı Üretim Sistemleri Teknoloji Yol Haritası. https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/akilli_uretim_sistemleri_tyh_v27aralik2016.pdf. Erişim Tarihi: 10.06.2021

TÜSİAD, BCG (2016), Türkiye'nin Küresel Rekabetçiliği için Bir Gereklilik Olarak Sanayi 4.0: Gelişmekte Olan Ekonomi Perspektifi. Yayın no: TÜSİAD-T/2016-03/576.

TÜSİAD, B. (2017). Türkiye'nin Sanayide Dijital Dönüşüm Yetkinliği.

UNIDO (2018) "Industry 4.0 – the opportunities behind the challenge" https://www.unido.org/sites/default/files/files/2018-11/UNIDO_GC17_Industry40.pdf. Erişim Tarihi: 10.08.2021

United Nations (2019). https://unstats.un.org/unsd/snaama/ Erişim Tarihi: 18.07.2021.

Vaidya, S., Ambad, P., & Bhosle, S. (2018). Industry 4.0–a glimpse. Procedia manufacturing, 20, 233-238.

WDI (2021a) https://data.worldbank.org/indicator/NV.IND.MANF.ZS?locations=CN. Erişim Tarihi: 10.07.2021

WDI (2021b). https://data.worldbank.org/indicator/NV.IND.TOTL.ZS?locations=CN. Erişim Tarihi: 10.07.2021

WDI (2021c) https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=CN Erişim Tarihi: 10.07.2021

WDI (2021d) https://data.worldbank.org/indicator/TX.VAL.TECH.MF.ZS. Erişim Tarihi: 01.08.2021

WDI (2021e) https://data.worldbank.org/indicator/TX.VAL.TECH.MF.ZS. Erişim Tarihi: 01.08.2021.

Wee, D., Kelly, R., Cattel, J., & Breunig, M. (2015). "Industry 4.0-how to navigate digitization of the manufacturing sector".McKinsey & Company, 58, 1-60.

WİPO (2020) https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2020.pdf. Erişim Tarihi: 01.07.2021

Witkowski, K. (2017). "Internet of things, big data, industry 4.0–innovative solutions in logistics and supply chains management." Procedia engineering, 182, 763-769.

Yetimler, E. (2018). Internet of Things (Nesnelerin İnterneti) Nedir? Cihazların Etkileşim Trendleri. http://www.karel.com.tr/blog/internet-things-nesnelerin-interneti-nedir-cihazlarin-etkilesim-trendleri. Erişim Tarihi: 06.06.2021

Yıldız, A. (2018). "Endüstri 4.0 ve akıllı fabrikalar." Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 22(2), 546-556.

Yuan, X. M. (2020). "Impact of Industry 4.0 on Inventory Systems and Optimization." In Industry 4.0-Impact on Intelligent Logistics and Manufacturing. IntechOpen.

Yüksekbilgili, Z., Çevik, G. Z. (2018). "Endüstri 4.0 bağlamında Türkiye'nin yerine ilişkin güncel ve gelecek eksenli bir analiz." Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3(2), 422-436.

Kaynakça

Ayittey, K., F., Ayittey., K., M., Chiwero, B., N., Kamasah, S., J. & Dzuvor, C. (2020). Economic impacts of wuhan 2019- nCoV on China and World. *Journal of medical virology. 92, 473-475.* wileyonlinelibrary.com/journal/jmv.

Balcı, Y. ve Çetin, G. (2020). Covid 19 pandemisinin Türkiye ekonomisinde istihdam ve çalışma üzerindeki etkileri: sorunlar ve çözüm önerileri. https://www.ticaret.edu.tr/uploads/haber-ler/1374/%C4%B0stihdam%20Raporu.pdf

Baldwin, R & Mauro, W., B. (2020). Economics in the time of Covid-19. CEPR Press. VoxEU.org eBook.

Çetin, G. ve Göktepe, S. (2020). COVID-19 pandemisinin turizm endüstrisi üzerindeki etkileri. Demirbaş, D., Bozkurt, V., ve Yorğun, S. (Ed.), Covid-19 Pandemisinin ekonomik, toplumsal ve siyasal etkileri içinde 87-99. İstanbul Üniversitesi Yayınevi: İstanbul.

Doğancılı, S., O. (2020). Covid-29 salgın sonrası turizm destekleri. Türk Turizm Araştırmaları Dergisi. 4, 2808-2820.

Du, Z., Wang, D., Z. L., Cauchemez, S., Xu, X., Wng, X, vd. (2020). Risk for Transportation of Coronavirus Disease from Wuhan to Other Cities in China. Emerging Infectious Diseases. 26, 1049-1052. www.cdc.gov/eid.

https://data.tuik.gov.tr/

http://www.turob.com/tr/haberler/str-mart-2020-raporu-dunya-turizmine-buyuk-fatura

http://www.turob.com/tr/istatistikler/str-2020-mart-raporu

https://www.trthaber.com/haber/ekonomi/turizmde-2021-hedefi-34-milyon-turist-565240.html. 31 Temmuz 2021 tarihinde alınmıştır.

https://www.turizmgunlugu.com/2020/12/12/turkiye-turizmi-covid-19-calisan-sayisini/31 Temmuz 2021 tarihinde alınmıştır.

ILO (2018), Meeting of Tourism Ministers of The G20 Economies. 16-17 April, Buenos Aires. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---sector/documents/state-ment/wcms_627763.pdf

ILO (2020), The impact of COVID-19 on the tourism sector. Revised version: May, 2020. https://www.ilo.org/sector/Resources/publications/WCMS_741468/lang--en/index.htm.

İstanbul Turizm İstatistikleri Raporu (2021), İstanbul il kültür ve turizm müdürlüğü, https://istan-bul.ktb.gov.tr/Eklenti/83102,ocak-2021-turizm-istatistikleripdf.pdf?0

Tunalı, Ç., B. (2020). Covid 19 pandemisinin ekonomik büyüme üzerindeki etkileri. Demirbaş, D., Bozkurt, V. ve Yorğun, S. (Ed.) Covid 19 pandemisinin ekonomik, toplumsal ve siyasal etkileri içinde 25-34. İstanbul Üniversitesi Yayınevi: İstanbul.

TÜBA RAPORU, (2020). COVID-19 pandemi değerlendirme raporu. 17 Nisan Ankara. http://www.tuba.gov.tr/files/images/2020/kovidraporu/Covid-19%20Raporu-Final%2B.pdf

TÜRSAB, 2020. Covid-19 sürecinde Türkiye ve dünya turizmi değerlendirmesi. Aralık, https://tur-sab.org.tr/apps//Files/Content/6ad52b35-1dd2-41c2-9f1c c24cc19e7a63.pdf

UNCTAD (2021), Covid-19 and tourism an update. 30 June, https://unctad.org/system/files/official-document/ditcinf2021d3_en_0.pdf

UNWTO (2021), https://www.unwto.org/news/2020-worst-year-in-tourism-history-with-1-billion-fewer-international-arrivals.

UNWTO World Tourism Barometer (2020), 18, 5 August/September. https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/wtobarometereng.2020.18.1.5

Yetiş, A., Ş. ve Çalışkan N. (2020), Turizm sektöründe kadın istihdamı: Mevcut duruma ilişkin bir değerlendirme. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 18(3), 105-119.

Zengin, D. ve Gönüldaş, B. (2021). Dünya ekonomisi salgının birinci yılında yaralarını sarmaya çalışıyor. https://www.aa.com.tr/tr/kategori-sayfasi-manset/dunya-ekonomisi-salginin-birinci-yilinda-yaralarini-sarmaya-calisiyor/2172443. 29.05.2021 tarihinde alınmıştır.

Kaynaklar

Arocena P. and Price C.W., (2000), "Generating efficiency: economic and environmental regulation of public and private electricity generators in Spain", *International Journal of Industrial Organization 20,* p.p. 41–69.

Bağdadioğlu N. ve Odyakmaz N**.** (2009), "Turkish Electricity Reform", Utilities Policy 17(1) 144-152.

Berberoğlu, C. N., (1982), Türkiye'nin Ekonomik Gelişmesinde Elektrik Enerjisi Sorunu, Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları No.245/165.

Bergara M., Henisz W.J. and Spiller P.T. (1997), "Political Institutions and Electric Utility Investment: a Cross-nation Analysis", Working paper, University of California Energy Instiute.

Bonneville E. and Rialhe A.(2005), "Impact of Liberalization of the Electricity Market on Energy Efficiency, Quality of Supply and Environmental Performance", http://www.leonardo-energy.org/webfm_send/510

Box, George E.P. and G. C. Tiao (1975), "Intervention Analysis with Applications to Economic and Environmental Problems", *Journal of the American Statistical Association*, Vol. 70, No. 349, pp. 70- 79.

Box, George E.P. and Gwilym M. Jenkins (1970), Time Series Analysis: Forecasting and Control, Holden Day, San Francisco et al.

Cauley, J. and Eric Iksoon Im (1988), "Intervention Policy Analysis of Skyjackings and Other Terrorist Incidents", *The American Economic Review*, Vol. 78, No. 2, Papers and Proceedings of the One- Hundredth Annual Meeting of the American Economic Association, pp. 27- 31.

Chamberlin, E. H. (1933), The Theory of Monopolistic Competition, Cambridge Massachusetts, Harward University Press, 1933, p.56.'dan aktaran Stephen Martin, (2000), "The Theory of Contestable Markets", http://www.mgmt.purdue.edu/faculty/smartin/aie2/contestbk.pdf, pp.1- 54.

Cook, P., (1999), "Privatization and Utility Regulation in Developing Countries: The Lessons So Far", *Annals of Public and Cooperative Economics*, 70(4), p.p. 549- 587.

DPT (2004), Türkiye İktisat Kongresi, Enerji Çalışma Grubu Raporu 2, 5- 9 Mayıs 2004, İzmir.

Durmuşoğlu, S. (2015), "Türkiye'nin Enerji Politikaları Ve Komşu Ülkeler İle Uluslararası İlişkilerine Etkileri", İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Yüksek Lisans Tezi.

Erdoğdu, (2006), Türkiye Enerji Piyasası Reformları: Ekonomik Analiz, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Uzmanlık Tezi.

Esmer, Oğuz (1996), "Enerji Politikaları", TMMOB, Türkiye Enerji Sempozyumu, ss.223- 234.

Granger, C.W.J., Newbold, P. (1974), "Spurious Regressions in Econometrics", *Journal of Econometrics*, 2, 111-120.

Gujarati, D. N. (2001), Temel Ekonometri, Çev: Ümit Şenesen ve Gülay G. Şenesen, Literatür Yayıncılık, İstanbul.

Gülşen, M. A. ve Koç, Ö. E. (2018), "Elektrik Enerjisi Piyasasında Regülasyon ve Bağımsız Düzenleyici Kurumlar: Türkiye Örneği", Sosyo Ekonomi, Vol. 26(38), ss:37-51.

Hepbaşlı, Arif (2005), "Development and restructuring of Turkey's electricity sector: a review", *Renewable and Sustainable Energy Reviews 9,* 311–343.

Ida T., Ito E., Kinoshita S., (2007), "Post-regulatory reform productivity gains in Japan's electricity industry", Applied Economics Letters, 14, p.p. 975– 979.

Jamasb T. and Pollitt M. (2000), "Benchmarking and Regulation of Electricity Transmission and Distribution Utilities: Lessons from International Experience", Working Paper, University of Cambridge.

Karaçor Zeynep ve Güvenek Burcu (2010), "Enerji Piyasası Reformlarının Elektrik Enerjisi Piyasasına Etkisi: EÜAŞ ve Ayrıcalıklı Şirketler Üzerine Bir Analiz", Yönetim ve Ekonomi, Cilt:17 Sayı:1, ss: 147-166.

Kleit A.N. and Terrel D. (2001), Measuring Potential Efficiency Gains From Deregulation Of Electricity Generation: A Bayesian Approach, The Review of Economics and Statistics, 83(3), p.p. 523– 530.

Levy, B. and Spiller P.T. (1996), Regulations, Institutions and Commitment: Comparative Studies of Telecommunications, Cambridge: Cambridge University Press.

Minogue, M. (2005), Apples and Oranges- Comparing International Experiences in Regulatory Reform. Occasional Lecture13. Bath: Centre fort he Study of Regulatory Industries, University of Bath.

Özkıvrak, Ö., (2005), "Electricity restructuring in Turkey", *Energy Policy* 33, pp.1339- 1350.

Öztornacı, E., (2019), "Enerji Piyasaları Bağlamında Kamu Politikaları", İzmir Sosyal Bilimler Dergisi, 1(1), ss: 25-37.

Sağır, H ve Eroğlu, T.(2012), "Kamu Politikalarındaki Dönüşümün Enerji Sektörüne Yansıması: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Bağlamında Bir Değerlendirme", Kamu Politikalarında Dönüşüm, Edt.: Bekir Parlak, TOADİE Yayınları: Ankara, ss:701-723.

Sağır, H. (2021), "Türkiye'nin Enerji Stratejisi", Türk Çevre Hukuku ve Politikaları Dünden Bugüne ve Geleceğe, Edt: Zerrin Savaşan & Hakan Ünay, Seçkin Yayıncılık: Ankara, ss.321-349.

Spiller P. and Mortorell L.V. (1996), "How Should It Be Done? Electiricity Regulation in Argentina, Brazil, Uruguay and Chile", in R.J. Gilbert and E.P. Kahm (eds.), International Comparison of Electricity Regulation, Cambridge: Cambridge University Press.

Toba, (2007), "Welfare impacts of electricity generation sector reform in the Philippines", *Energy Policy* 35,p.p. 6145–6162.

Torp J.E. and Rekve P. (1998), "Privatization in Developing Countries: Lessons to be Learnt from the Mozombican Case", Transformation, No:36, p.p. 73- 92.

Türkoğlu, G., (2005), "Enerji sektöründe Liberalleşme ve Türkiye Örneği", *Elektrik Mühendisleri Odası Elektrik Mühendisliği Dergisi*, Sayı: 426, Ağustos 2005, ss.40- 46.

Ültanır, M. Ö., (1994), "Ulusal Enerji Politikasına Eklenmesi Gereken Yeni Boyutlar", Dünya Enerji Konseyi, Türkiye 6. Enerji Kongresi (17-22 Ekim) Teknik Oturum Tebliğleri 4, ss.39-51.

Villalonga, B. (2000), "Privatization and efficiency: Differentiating Ownership Effects from Political, Organizational and Dynamic Effects", *Journal of Economic Behaviour & Organization,* 42, p.p. 43- 74.

Yaffee R. and M. McGee (2000), Time Series Analysis and Forecasting, Academic Press, California.

Yorkan, A. (2009), "Avrupa Birliği'nin Enerji Politikası Ve Türkiye'ye Etkileri", Bilge Strateji, Cilt 1, Sayı 1, ss: 24-39.

tarım ekonomisi

(Sekizinci Basım)

Prof. Dr. Zeynel DİNLER

Uludağ Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Öğretim Üyesi

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-20-2

Önceki basım yılları:
1988, 1991, 1993, 1996,
2000, 2008

8. Baskı
(2014 Baskısından Tıpkı Basım)

Sayfa Düzeni: Zeynel DİNLER

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

BİRİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ

İlk insandan günümüze tarım, insanların zorunlu gereksinmelerinin başında gelen gıda maddelerinin üretimini üstlenmiştir. Bu görevini o kadar iyi yerine getirmiştir ki, bunun sonucu olarak dünya nüfusu bugünkü düzeye erişebilmiştir. Dünya nüfusundaki artışın önümüzdeki yıllarda da hızlı bir şekilde devam edeceğini söylemek fazla iyimserlik olmayacaktır. Zira gelişmiş ülkelerde tarımda verimlilik öyle artmıştır ki, tarımda çalışan her bir kişi, kendi karnını doyurduktan sonra, tarım dışında çalışan on beş yirmi kişiyi daha doyurabilmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde ise, tarımda çalışan her iki kişi, kendi karnını doyurduktan sonra, ancak tarım dışında faaliyette bulunan bir ya da iki kişiyi doyurabilmektedir. Bu da gösteriyor ki, eğer gelişmiş ülkelerin verimlilik düzeyleri genelleştirilebilinirse, bir başka deyişle günümüzdeki en gelişmiş tarımsal üretim teknolojisi tüm ülkelerde uygulanabilirse, bugünkü dünya nüfusunun en az on katını beslemek olasıdır. Öte yandan cari tarımsal üretim teknolojisi zaman içinde geliştirildikçe, dünyanın besin maddeleri üretim kapasitesi de devamlı artacaktır.

İnsan yaşamının devamı için son derece önemli olan gıda maddelerinin üretimini üstlenen tarım sektörünün kendine özgü nitelikleri ve sorunları, bu sektörü ilgilendiren konuların ayrıca incelenmesini gerektirecek kadar önem arz etmektedir.

Hem tarımsal işletme, tarımsal ürün arzı ve talebi hem de tarımsal üretim ve tarımsal piyasalar, tarım dışı sektörlerinki ile karşılaştırıldığında önemli farklılıklar göstermektedir. Zira çiftçiler, tarım dışı sektörlerde faaliyette bulunan kişilerden farklı bir yapıya sahiptirler. Tarım sadece bir meslek değil, aynı zamanda bir "yaşam tarzı" dır.

Bu çalışma uzun yıllardan beri aralıksız yürüttüğüm tarım ekonomisi derslerindeki notlarımın gözden geçirilip genişletilmesi sonucu ortaya çıktı. Çalışmanın her bölümü farklı yıllarda hazırladım. Bu nedenle, bölümler arasında gerekli eşgüdümü sağlamakta zorlandım. Tekrarları önlemek için, sık sık geçmiş bölümlere atıflar yapmak zorunda kaldım.

Kitabın hazırlanması safhasında değerli meslektaşlarımın öneri ve yardımları oldu. Eksiklik ve hatalar tarafıma ait olmak üzere, özellikle ilk sekiz bölümün dili üzerin-

deki önerilerinden yararlandığım Prof. Yusuf Ziya Binatlı'ya, onuncu ve onbirinci bölümde ilgili kimi kaynaklara erişmemde yardımcı olan Prof. Dr. Halil Seyidoğlu'na, kitabın hazırlanmasında ve tashih işlerinde yardımlarını gördüğüm Dr. Nalan Ölmezoğulları'na ve Alparslan Serel'e, ayrıca başta Şükrü Erdem olmak üzere, tüm iktisat bölümü araştırma görevlilerine teşekkürü borç bilirim.

Bursa (Kükürtlü), Ocak 1988 Zeynel DİNLER

YEDİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ

Eldeki yedinci baskıyı yayına hazırlarken, kitabın tümünü okuyarak, yer yer düzeltmeler yaptım, bazı bilgileri ve özellikle de rakamları güncelleştirmeye çalıştım. Değerli meslektaşlarımdan ve okuyucularımdan gelebilecek, kitabımın daha yararlı hale gelmesine yönelik her türlü katkı ve eleştiri, beni sevindirecektir.

Bursa (Bademli), 30 Kasım 2013 **Zeynel DİNLER**
zeyneldinler@gmail.com

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
TARIMIN VE TOPRAK MÜLKİYETİ DÜZENİNİN EVRİMİ

I. Bugünün Gelişmiş Liberal Kapitalist Toplumlarında Tarımın ve Toprak Mülkiyet Düzeninin Evrimi 1

1. Avcılık ve Toplayıcılık Evresinden Tarımsal Faaliyet Evresine Geçiş 2
2. Toprağın İşlenmesiyle Birlikte Başlayan Ortak Uygulamalar ve Ortak Mülkiyet Olgusu 3
3. Toprak Mülkiyeti Düzeninde Değişmeler 4
4. Tarım Devrimi ve Toprakların Çitle Çevrilmesi ile Birlikte Ferdiyetçi Uygulamalar 6
5. Endüstri Devrimi ve Tarımın Modernizasyonu 7
6. Teknik İlerlemede Sağlanan Hızlı Aşamalar ve Kooperatifleşme Hareketi 8
7. Tarımda Üretim Fazlası Sorunu 9
8. Tarım Sektörünün Birinci Sektör Olma Özelliği Giderek Azalmaktadır 10

II. Osmanlılar'dan Günümüze Anadolu'da Toprak İnsan İlişkileri 11

1. Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Bozuluşu 11
   - A. Osmanlı Toprak Düzeninin Kökeni 13
   - B. Kuruluş ve Gelişme Döneminde Osmanlı Toprak Düzeni 14
   - C. Osmanlı Toprak Düzeninin Bozulması 16
   - D. Tanzimat'tan Cumhuriyete Kadar Geçen Sürede Toprak Düzenindeki Değişmeler ve 1858 Arazi Kanunnamesi 18
2. Cumhuriyet Döneminde Toprak İnsan İlişkileri 21
   - A. Cumhuriyet'in Kurulduğu Yıllarda Tarımsal Yapı 21
   - B. 1923'den 1945'e Kadar İzlenen Tarım ve Toprak Politikası 22
   - C. 1945 Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu 26
   - D. 1973 Tarih ve 1757 Sayılı Toprak ve Tarım Reformu Kanunu 27
   - E. 1982 Anayasası ve Toprak Reformu 31
   - F. Sulama Alanlarında Arazi Düzenlemesine Dair Tarım Reformu Kanunu 32

İKİNCİ BÖLÜM
GÜNÜMÜZDE TARIMDAN YERİNE GETİRİLMESİ BEKLENİLEN İŞLEVLER

I. **Tarımın Birinci İşlevi: İnsanların Besinsel Gereksinmelerini Sağlama 35**
1. Nüfus Artışı ve Beslenme Sorunu 37
2. Besinsel Gereksinmelerin Özellikleri ve Dengeli-Dengesiz Beslenme 42
3. Besinsel Ürünler Üretimini Arttırma Olanakları 44
A. Klorofilsel Fonksiyon 44
B. Teorik Olarak Besinsel Mallar Üretimini Arttırmanın Yolları 45
C. Protein Üretimini Arttırma Yolları 47
II. Tarımın İkinci İşlevi: Endüstriyel Sektöre Hammadde Üretmek 56
III. Tarımın Üçüncü İşlevi: Toplumun Sağlığını ve Ruhsal Dengesini Sağlama 59
IV. Tarımın Dördüncü İşlevi: Kalkınmanın Finansmanını Sağlama 61
1.Gelişmiş Ülkelerin Gelişmesinde Tarım Sektörünün Rolü 62
2. Kalkınmada Tarım ve Sanayi Önceliği Alanındaki Görüşler 62
3. Geçmiş Dönemlerde Ekonomik Kalkınmanın Finansmanını Sağlamak Amacıyla Çeşitli Ülkelerde İzlenen Vergileme Politikaları 63
A. Fransa'daki Emek Vergisi Örneği 64
B. Japonya'daki Arazi Vergisi Örneği 64
C. Sovyet Rusya'da Tarımın Vergilendirilmesi 65
D. İhraç Vergileri ve İç Ticaret Hadlerinin Tarımcıların Aleyhine Olması Durumları 66
4. Bazı Ekonomistlerin Ekonomik Kalkınmanın Finasmanını Sağlamak Amacıyla Tarımın Vergilendirilmesi Alanındaki Önerileri 67
A. Nurkse'nin Emek Fazlası (Gizil İşsizlik) Üzerinden Alınan Emek Vergisi Tezi 67
B. Toplum Kalkınması 68
C. Kaldor ve Little'nin Mütarakki Arazi Vergisi Tezleri 73
5. Kalkınmanın Finansmanını Sağlama Açısından Türk Vergi Sistemi 69
V. Tarımın Beşinci İşlevi: Tarım Dışı Sektörlere İşgücü Katkısı 75

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
EKONOMİK KALKINMA VE MİLLİ GELİR İÇİNDE TARIM SEKTÖRÜNÜN PAYI

I. Tarımsal Mallar Talebinin Gelir Esnekliği 80
II. Tarım Sektörü Tarafından Üretilen Endüstriyel Hammaddeler Günümüzde Artık Endüstriyel Sektör Tarafından Üretilmektedir.....83
III. Azalan Verimler Kanununun Tarımda Kaçınılmaz Oluşu.....85
IV. Tarımsal Ürün Fiyatları Genel Düzeyinin Düşüklüğü.....86
1. Tarımsal Ürünlerin Piyasası İle Tarım Dışı Ürünler Piyasasının Rekabet Tipleri Farklıdır..... 86
2. Tarımsal Ürünler Arzının ve Talebinin Artış Hızları 87
V. Faktör Arz Şartlarında Ekonomik Gelişmeye Paralel Değişmeler....88
VI. Ülkemizde Milli Gelir İçinde Tarımsal Gelirin Payının Değişim Seyri.....88
VII. Ekonomik Gelişme İle Birlikte Fert Başına Düşen Tarımsal Gelir . 90

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
EKONOMİK KALKINMA VE TARIMSAL NÜFUSUN AZALIŞI

I. Tarımsal Nüfusun Yıllık Artış ya da Azalış Oranını Belirleyen Etkenler, Sağlıklı ve Sağlıksız Kentleşme Olgusu.....94
II. Minimum Tarımsal Nüfus Sorunu 98
1. Çeşitli Ülke ve Ülke Gruplarında Kırsal ve Kentsel Nüfusun Değişim Hızı 98
2. Tarımsal Nüfusun Bir Minimum Sınırı Var mıdır? 101
3. Tarım Dışı Sektörlerde Tarım Sektörü İçin Çalışan Bir Nüfus Vardır 102
III. Türkiye'de Tarımdan Tarım Dışına Doğru Göç Olayı **103**
1. Türkiye'de Tarım Dışına Göçte, "Köyün İtici Gücü", "İletici Güçler" ve "Kentin Çekici Gücü"nun Rolleri..... 105
A. Köyün İtici Gücü..... 105
B. İletici Güçler 110
C. Kentin Çekici Gücü..... 111
D. Ülkemizde Göçü Etkileyen Bu Üç Güç Farklı Ağırlıktadır. 112
E. Sağlıksız Kentleşmenin Sakınca ve Yararları..... 114
2. Tarım Dışına Göçün Kırlarda Ortaya Çıkardığı Sorunlar ve Kır-Kent Dengesi 115
A. Tarım Dışı Sektörlere Nüfus Akımının Kırsal Yörelerde Neden Olduğu Sorunlar..... 115
B. Kır-Kent Dengesi 116

BEŞİNCİ BÖLÜM
TARIMSAL ÜRETİM FONKSİYONU, USSAL OLMAYAN FAKTÖR BİLEŞİMİ VE MAKSİMUM GELİR SAĞLAYAN ÜRÜN BİLEŞİMİ

I. Tarımsal Üretim Fonksiyonunun Özellikleri 126
1. Üretim Fonksiyonu Kavramı 129
2. Tarımsal Üretimin Özellikleri ve Tarımsal Üretim Fonksiyonu 129
A. Tarımsal Üretimde Üretim Faktörlerinin Özellikleri …… .127
B. Her Firmanın Bir Tek Mal Üretmesi Varsayımı…… . 127
C. Üretimin Doğal Koşulların Dolaysız Etkisi Altında Olması…….....…… 128
D. Tarımsal Üretim Mevsimlerin Ritmine Bağlıdır…… 128
E. Tarımsal Üretim İşleminin Canlı Varlıkları Konu Almasının Sonuçları 128

II. Kısa Dönem Azalan Verimleri Kanunu ve Ussal Olmayan Faktör Bileşimleri 129
1. Kısa Dönem ve Azalan Verimler Kanunu 129
2. Tarımsal Üretimde Ussal Olmayan Faktör Bileşimleri..... 134
A. Tarımda Aşırı Nüfus Birikimi ve Gizli İşsizlik Olgusu..... 135
B. Geleneksel Üretim Teknolojisini Sürdürme Eğilimi ve Bilgi Eksikliği 137
C. Kapital Malların ve Özellikle Tarımsal Makinaların Bölünmezliği..... 138

III. Uzun Dönem Ölçeğe Göre Getiri Ve Optimalden Daha Küçük Ölçekli Tesisle Üretim.....138
1. Uzun Dönem ve Ölçeğe Göre Getiri 139
2. Firmanın Uzun Dönemde Optimal Üretim Tesis Ölçeğinden Daha Küçük Ölçekli Tesis Ölçeğiyle Üretim Yapması 140

IV. İşletmeye Maksimum Gelir Sağlayan Optimal Ürün Bileşimi.....141
1.Üretim Olanakları Eğrisi 141
2. Eşgelir Doğrusu..... 142
3. İşletmeye Maksimum Gelir Sağlayan Optimal Ürün Bileşimi..... 142
4. Belirsizlikten Kaynaklanan Ussal Olmayan Ürün Bileşimi: İşletmenin Üretim Maksimizasyonu Hedefinden Gönüllü Olarak Sapması 142

EK 5.1: Azalan Verimler Kanunun Daha İyi Anlaşılmasında Önemli Birkaç Nokta: Değişken Girdinin Veriminin Azalış Nedeni, Üretimde Sabit Faktörlerin Rolü ve Toplam Ürün Eğrisinin Orijinden Başlayıp Başlamaması
1. Değişken Girdinin Veriminin Azalış Nedeni..... 144
2. Üretimde Sabit Faktörlerin Rolü 145
3. Toplam Ürün Eğrisinin Orijinden Başlayıp Başlamaması..... 146

EK 5.2: Eş-Ürün Eğrileri ve Optimal Faktör Bileşim Oranı.....147

1. Eş-Ürün Eğrisinin Tanımı 147
2. Eş-Ürün Eğrisi, Alternatif Üretim Teknolojileri ve İkame-Tamamlayıcılık İlişkileri 148
3. Optimal Faktör Bileşim Oranı 152
4. Ekonomik Gelişme, Kapital Entansif Üretim Teknolojisine Geçiş ve Genişleme Yolu 155

ALTINCI BÖLÜM
TARIMDA KÜÇÜK VE BÜYÜK İŞLETMELER

I. Klasik Tartışma: Büyük ve Küçük İşletmeler 157
II. Büyük Tarımsal İşletmelerin Avantajları ve Optimal Tarımsal Üretim Tesis Ölçeği 159

1. Ölçek Ekonomileri ve Optimal Üretim Tesis Ölçeği 159
2. İçsel Ekonomiler ve Optimal Üretim Tesis Ölçeği 162
3. Tarımsal İşletmelerin Optimal Tesis Ölçeğini Oluşturma Olanaklarının Sınırlılığı 166
4. Tarımsal İşletme Ölçeğinin Büyütülmesinde Tüm Faktörlerin Aynı Oranda Artırılamaması 166
5. İşletme Üretim Ölçeği ve Üretim Faktörlerinin Göreceli Önemi 167

III. Çok Büyük Ölçekli Kapitalist İşletmeler 168
IV. Kollektivist Tipli Büyük İşletmeler 170
1. Sovyetler Birliği Denemesi 171
A. Sovkhozlar 171
B. Kolkhozlar 172
2. Çin Halk Cumhuriyeti 175
3. İsrail 179
A. Kibbutz 179
B. Moşav Ovdim 182
C. Moşav Şitufi 183
4. Sosyalist Ülkelerdeki Büyük Tarımsal İşletme Denemelerinin Ortak Yönü 184

V. Kapitalist Ülkelerde Büyük Mülkler ve Küçük Tarımsal İşletmeler 184
VI. Tarımsal Aile İşletmelerinin Muhafaza Edilme Nedenleri 185
VII. Yeni Tip Tarımsal İşletmelere Doğru: Grup Tarımı 186

YEDİNCİ BÖLÜM
TARIMDA MAKİNALAŞMA

I. **Tarımda Makinalaşmanın Tarihi Gelişimi ve Ülkeler Arasındaki Farklılıklar** 192
1. Tarımda Makinalaşmanın Tarihi Gelişimi 192
2. Çeşitli Ülkelerde Makinalaşma Düzeyi 193
II. Tarımda Makina Kullanımının Güçlükleri 195
1. Teknik Nitelikli Güçlükler 195
2. Ekonomik Güçlükler 196
III. Makinalaşmanın Avantajları 198
1. Makina İşgücünden Tasarruf Sağlar 198
2. Emeği Daha Güçlü Kılan Makina, Daha Önce Var Olan Engellerin Bir Kısmını Ortadan Kaldırmaktadır 199
3. Makina Tarımcıları Bazı Bezdirici İşlerden Kurtarmaktadır. 200
4. Çeki Hayvanlarının Beslenmesine Ayrılan Topraklar Makinalaşma İle Birlikte Serbest Kalmaktadır 200
5. Tarımda Makina Kullanımı Toprağın Veriminde Artış Sağlanması Sonucunu Doğurmaktadır 200
IV. Makinalaşmanın Sınırları 200
1.Tarımsal Yapıdan Gelen Sınırlama 200
2. Doğal Koşullardan Gelen Sınırlama 200
3. Biyolojik Olaylardan Gelen Sınırlama 202
V. Tarımsal Makinaların Ortak Kullanımı 202
VI. Tarımda Makinalaşmanın Sonuçları 204
1. Makinalaşma İşgücünün Etkinliğini Arttırırken Tarımda Çalışanların Sayısı da Azalmaktadır 204
2. Makinalaşma Tarımsal İşletmeyi Değiştirmektedir 206
3. Tarımda Makinalaşma Geleneksel Köylü Zihniyetini Değiştirmektedir 206
VII. Türk Tarımında Makinalaşma 207
1. Osmanlı İmparatorluğu Döneminde Tarımda Makinalaşma Çabaları 207
2. "Birinci Zirai Makinalaşma Hareketi" (1923–1931) 207
3. Zirai Kombinalar Dönemi (1937–1950) 208
4. 1950–60 Dönemi 208
5. 1960'dan Günümüze 210

SEKİZİNCİ BÖLÜM
TARIMSAL ÜRÜN FİYATLARI

I. Tarımsal Ürün Arzı 218
1. Tarımsal Arz Fonksiyonu 218
2. Arz ve Zaman 220
3. Arzı Etkileyen, O Ürünün Fiyatı Dışındaki Faktörler 226
II. Tarımsal Ürünler Talebi 230
1. Talep Fonksiyonu 230
2. Toplam Gıda Maddeleri Talebi 231
A. Toplam Gıda Maddeleri Talebinin Fiyat Esnekliği 231
B. Talebi Etkileyen O Malın Fiyatı Dışındaki Faktörler ve Toplam Gıda Maddeleri Talebindeki Artış 233
3. Tekil Gıda Maddesinin Talebinin Fiyat Esnekliği 235
4. Talep Kanununa Ters Düşen Bir Olgu: Giffen Paradoksu 235
5. Gıda Maddeleri Talebini Etkileyen O Malın Fiyatı Dışındaki Faktörlerin Öteki Malların Fiyatı ve Tercihler 238
6. Endüstriyel Sektörde Hammadde Olarak Kullanılan Tarımsal Ürünlerin Talebi 239
III. Çeşitli Rekabet Piyasalarında Tarımsal Ürün Fiyatları 239
1. Tam Rekabet Piyasası Koşullarında Tarımsal Ürün Fiyatları 240
2. Aksak Rekabet Piyasası Koşullarında Tarımsal Ürün Fiyatları 248
A. Malını Tam Rekabet Piyasası Koşullarında Satan Monopsoncunun Dengesi 250
B. Çift Monopol 251
C. Tarımsal Ürün Piyasasında Üretici ve Tüketici Kooperatifleri 254
IV. Tarımsal Ürün Fiyatlarının İstikrarsızlığı 256
1. Tarımsal Ürün Rekoltesinde Yıllık Değişmeler ve Tarımsal Ürün Fiyatlarında Dalgalanma (King Kanunu) 257
2. Üretimin Fiyat Değişmelerine İntibakının Gecikmesinden Kaynaklanan Devresel Fiyat Dalgalanmaları (Örümcek Ağı Teoremi) 258
3. Tarımsal Ürün Fiyatlarında Konjonktürel Dalgalanmalar 262
4. Mevsimlik Fiyat Dalgalanmaları 264
A. Stoklanması Mümkün Olmayan Tarımsal Ürünlerde Mevsimlik Fiyat Dalgalanmaları 264
B. Stoklanabilen Ürünlerde Mevsimlik Fiyat Dalgalanmaları 266
V. Tarımsal Ürün Fiyatlarındaki İstikrarsızlığın Tarımsal İşletme Üzerindeki Olumsuz Etkileri 267
1. Otokonsomasyona Yönelik Üretim 267
2. Yeni Yatırımların Yapılamaması 268
3. Emek Yoğun Üretime Yönelme 269
4. İşletme Ölçeğinin Büyütülememesi 269

DOKUZUNCU BÖLÜM
TARIMSAL ÜRÜNLERE DEVLET MÜDAHALESİ

I. Tarımsal Ürünlere Devlet Müdahalesinin Amaçları.....273
1. Tarımsal Ürün Fiyatlarındaki İstikrarsızlığı Azaltma Üzerinde Olumsuz Etkileri 273
2. Tarımcıların Düşük Olan Gelir Düzeyini İyileştirme 275
A. Tarımsal Ürün Fiyatları Genel Düzeyi Tarımdışı Sektörler Ürün Fiyatları Genel Düzeyinden Daha Düşüktür..... 275
B. Tarımsal Ürünler Talebinin Gelir Esnekliğinin Birden Küçük Olması..... 276
3. Tarımsal Üretimi Ülke Çıkarları Açısından Yönlendirme..... 276
4. Tüketicilerin Menfaatlerinin Korunması 278
5. Politik Amaçlı Müdahaleler 278
II. Devletin Tarıma Müdahale Şekilleri 279
1. Tarımı Fiyat Dışındaki Yollardan Destekleme (Dolaylı Destekleme)..... 279
2. Devletin Tarımsal Ürün Fiyatlarına Doğrudan Müdahalesi..... 281
A. Destekleme Fiyatı Politikası (Taban Fiyatı Politikası)..... 281
B. Mali Yardım Politikası (Prim Sistemi)..... 283
3. Doğrudan Gelir Desteği..... 283
IV. Türkiye'de İzlenen Destekleme Politikasının Özellikleri.....285
1. Ülkemizde Tarımsal Ürün Fiyatlarına Devletin Dolaysız Müdahaleleri: Taban Fiyatı Politikası ……..…….285
A. Ülkemizde İzlenen Destek Fiyatı Politikasının Özellikleri ……,,……285
B. Taban Fiyat Politikasının Eleştirisi…… 289
2- Prim Sistemi…….. 292
3- Tarım Reformu Uygulama Projesi ve Doğrudan Gelir Desteği……..... .294
4- Tarım Stratejisi Belgesi (2006-2010), Tarım Kanunu ve 2002'den 2012'ye Tarıma Verilen Destekler…… …….. 298
A- Alan Bazlı Tarımsal Destekler…….…… 300
B- Fark Ödemesi Desteği…….……...…… . 301
C- Hayvancılık Destekleri……..… ……. 303
D- Tarım Sigortası Ödemeleri……. 303
E- Kırsal Kalkınma Destekleri……. . 304
F- Diğer Destekleme Ödemeleri…… .305
G- Afetten Zarar Gören Çiftçilere Yardım Ödemeleri ……. .305
H- GAP Eylem Planı Kırsal Kalkınma ve Hayvancılık Destekleri……... 306

ONUNCU BÖLÜM
TARIMSAL ÜRÜNLERİN ULUSLARARASI MÜBADELESİ VE ULUSLARARASI TARIMSAL ÖRGÜTLER

I. Tarım, Uluslararası Mübadele Ve Az Gelişmiş Ülkeler 310
II. Dış Ticaret Hadlerinin Az Gelişmiş Ülkelerin Aleyhine İşlemesi Sorunu 312
1. Dış Ticaret Hadlerinin Tanımı..... 312
2. Dış Ticaret Hadleri ve Az Gelişmiş Ülkeler..... 314
A. Klasik Tez..... 314
B. Singer - Prebisch Tezi..... 315
3. Dış Ticaret Hadleri ve Ekonomik Gelişme..... 318
III. Az Gelişmiş Ülkelerin Tarımsal Ürünler İhracatındaki Sorunlara Çözüm Çabaları: Unctad 320
1. UNCTAD'ın Kuruluşu..... 321
2. UNCTAD'ın Tarımsal Ürünler Ticareti İle İlgili Faaliyetleri..... 322
IV. Tarımsal Ürünler Ticaretiyle İlgili Uluslararası Anlaşmalar 324
1. Uluslararası Anlaşmalarda Fiyatlara Müdahale Yöntemleri..... 325
A. Kontenjan Anlaşmaları (İhracat Kotaları)..... 325
B. Düzenleyici Stok Anlaşmaları..... 326
C. Tavan ve Taban Fiyatını Belirlemeye Yönelik Anlaşmalar..... 326
2. Tarımsal Ürünleri Konu Alan Önemli Uluslararası Anlaşmalar..... 327
A. Uluslararası Buğday Anlaşmaları..... 327
B. Uluslararası Şeker Anlaşmaları..... 328
C. Uluslararası Kahve Anlaşmaları..... 328
D. Uluslararası Kakao Anlaşması..... 331
E. Uluslararası Zeytinyağı Anlaşmaları..... 332
F. Uluslararası Doğal Kauçuk Anlaşması..... 333
J. Tarımsal Ürünleri Konu Alan Uluslararası Anlaşmaların Başarı Koşulları..... 334
V. Dünya Tarımsal Ürünler Ticaretinin Serbestleştirilmesi: Dünya Ticaret Örgütü 335
1. Pazara Giriş (Tarımsal Ürün İthalatı)..... 336
2. İhracat Rekabeti (Sübvansiyonlar)..... 337
3. Tarımsal Destekleme..... 338
4. Doha Kalkınma Raundu ve Takip Eden Toplantılar 339
VI. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (Fao) 342
1. FAO, Tarımsal Bilgi Merkezi..... 343
2. Üretim Fazlasının Dağıtımı..... 343
3. Tarım Topraklarını Konu Alan Faaliyetler..... 348
4. Tarımsal Kalkınma İçin Uluslararası Fon (IFAD).....349

ONBİRİNCİ BÖLÜM
TARIM SEKTÖRÜ AÇISINDAN
TÜRKİYE AVRUPA BİRLİĞİ İLİŞKİLERİ

I. Avrupa Birliği ve Doğuşu 352
1. Birliğin Doğuşu, Amacı ve Gelişmesi 352
2. Birliğin Ortaklık İlişkilerinin Gelişimi 353
3. AB'nin Kurumları 355
4. AB'nin Ekonomik Gücü ve Üye Ülkelerin Mukayesesi..... 356

II. Avrupa Birliğinin Ortak Tarım Politikası 359
1. Ortak Tarım Politikası Oluşturulmasının Güçlükleri..... 359
2. Ortak Tarım Politikasının Özellikleri 360
A. OTP ilkeleri…… .360
B. Birlik İçi Piyasa Düzeni ve Fiyat Politikası 371
C. Birlik Dışı Ülkelerle Yapılan Ticarette Uygulanan Fiyat Politikası..... 371
3. Ortak Tarım Politikasının Finansmanı : FEOGA 362
4. Ortak Tarım Politikası Reformları ……. . 364
A. Mansholt Planı……. . 365
B. 1980'li Yıllardaki Reformlar……. 366
C. 1992 Reformu (Mac Sharry Reformu)…… 366
D. Gündem 2000 Reformu…….. 367
E- 2003 OTP Reformu…… 368
F- 2008 Sağlık Taraması…… . 368
5- Halen Birlik Tarımcısına Verilen Destekler ve "2020'ye Doğru Ortak Tarım Politikası" Reformu……... 369
A- Avrupa Çiftçisine 2013 Yılı İtibariyle Verilmekte Olan Destekler…… .. 369
B - 2020'ye Doğru Ortak Tarım Politikası Reformu……. . 370

III. Ankara Anlaşmasından Günümüze Türkiye-AB İlişkileri ve Tarım.....374
1. Ankara Anlaşması İle Gümrük Birliği Anlaşması Arasındaki Dönem: Tam Üyelik Hayalleri ve Suya Düşmesi..... 374
2. Ankara Anlaşması'nın Uygulanması ve Avrupa Birliği İle Türkiye Arasında Gümrük Birliği 374
3. Yeniden Tam Üyeliğe Aday Ülke Statüsünün Kazanılması 377
4. Türkiye ile Avrupa Birliği Arasında 1 Ocak 1996 Öncesinde Tarımsal Ürünler Ticareti..... 380

IV. AB İle Gümrük Birliği Sürecinde ve Tam Üyeliğe Hazırlık Aşamasında Türk Tarımının Durumu 381

1. Türkiye'de ve Avrupa Birliğinde Tarımın Ekonomideki Yeri 383
2. Türk ve AB Tarımlarının İşletme Ölçeği, Üretim Yapısı, Girdi Kullanımı ve Verimlilik Yönünden Karşılaştırılması 384
   A. İşletme Ölçeği 385
   B. Tarımsal Girdi Kullanımı 386
   C. Tarımda Verimlilik 386
3. AB'de ve Türkiye'de Tarımsal Üretim Yönünden Kendine Yeterlilik 388
5. Tam Üyelik Aday Adaylığı Statüsünde Gümrük Birliğine Tarımsal Ürünlerin Dahil Edilmesi Beklenirken Türk Tarımının Birlik Tarımına Uyumu İçin Yapması Gerekenler 391
   A. Türk Tarımının AB OTP'ye Uyumunda Karşılaşılan Sorunlar 392
   B. Türkiye'nin OTP'ye Uyum Gerçekleştirdiğinde Sağlayacağı Faydalar .. 393

Kaynaklar 399

KAYNAKLAR

Acar M. ve E. Bulut, "AB Ortak Tarım Politikası Reformları Işığında Türkiye'de Tarımsal Destekleme Politikaları: Eleştirel Bir Yaklaşım" ***Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*** *1(2010): 1-23*

Acaroğlu İ. ***Toplum Kalkınması,*** Ankara, 1966.

Akalın G. ***Tarımımızın Sosyo-ekonomik Yapısı, Vergileme ve Gelişme,*** Ankara, 1975.

Akder H.. "İspanya, Portekiz, Yunanistan ve Türkiye'nin Avrupa Topluluğuna Yaptıkları Tarım Ürünleri İhracatının Benzerlik Endeksleri", ***Dış Ticarette Durum,*** Mart 1987.

Akder, Halis A.. "Dünya Ticaret Örgütü'nün Tarım Anlaşması ve Türkiye'de Tarımsal Desteklemenin Geleceği", ***Dünya Ticaret Örgütü'nün Tarım Anlaşması ve Türkiye,*** Friedrich Ebert Stiftuny, İstanbul, 1998.

Akın C.. "Tarımda İşgücü ve İstihdam" ***2. Türkiye İktisat Kongresi***, V. D.P.T. Yayını, Ankara 1981.

Akın C.. ***Planlı Dönemde Tarım Sektörünün Gelişimi***, Tarım ve Orman Bakanlığı Yayını, Ankara, 1982.

Akmansu M.; ***Japon Vergi Sistemi,*** Maliye Tetkik Kurulu Yayını, Ziraat Bankası Matbaası (Yayın yeri ve yılı yok).

Aksoy S.. ***100 Soruda Türkiye'de Toprak Meselesi***, Ocak, 1969.

Aktan R. "Konjonktür ve Tarım", ***A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi***, Cilt : XXVII, No: 2, Haziran 1972.

Aktan R. "Türkiye Tarımının Temel Özellikleri ve Verimlilik Sorunları" ***S.B.F. Dergisi,*** Cilt XXVII, No 3, Eylül 1972. (Özel Sayı, Cem Sar'a Armağan).

Aktan R. "Zirai İstihsalde Makina Kullanılması Hadisesinin Ekonomik Analizi", ***S.B.F. Dergisi,*** Cil IX, Mart, 1954.

Aktan R. ***Türkiye Ziraatinde Prodüktivite,*** Ankara, 1966.

Aktar, Cengiz; "Kopenhag Kriterine Uyulacak", Milliyet Entelektüel Bakış Sayfaları **http://www.Milliyet.com.tr/1999/10/15/entel/entel.html**

Albertini J. M. ***Ekonomik Sistemler*** (Çev. C. Unay), İstanbul, 1972.

Alpar C ve Ongun T. ***Dünya Ekonomisi ve Uluslararası Ekonomik Kuruluşlar***, (İkinci Baskı), Türkiye Ekonomi Kurumu Yayını, Ankara, 1987.

Alpkent N. "Türkiye'de Traktör ve Ekipmanları" ***Verimlilik***, MPM Yayını, 1986/2, Ankara, s. 127-142.

Ardant G. ***Plan de Lutte Contre la Faim,*** P.U.F., Paris, 1964.

Arı O. ve Tütengil C.O.; "İstanbul'a Göç ve Çalışma Hayatına İntibak Araştırması" ***İktisat Fak. Mec***. 25. Cilt, Temmuz 1966, Eylül 1966, No. 4.

Arıkan R. "Tarımda Destekleme Politikası", ***2. Türkiye İktisat Kongresi,*** V. Tarım Ko-

misyonu Tebliğleri, D.P.T. Yayını, 1981, s. 755-784.

Arısoy H. ve U. Gül, "AB ve Türkiye'de Tarım Sektörüne Yapılan Direkt Ödemelerin Karşılaştırılması" ***Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*** *2011 8(2)* .

Atik H. "Beşinci Gelişmenin Avrupa Birliğinde Yol Açtığı Ekonomik Dönüşümler ve Türkiye" ***Erciyes Üniversitesi Saoyal Bilimler Enstitüsü Dergisi***, Sayı 21, Yıl 2006/2 S.173-189

Aubert M.; ***Cultiver l'Ocean,*** P.U.F., Paris, 1965.

Avcıoğlu D. ***Milli Kurtuluş Tarihi*** (Üçüncü kitap), İstanbul, 1974.

Avcıoğlu D. ***Türkiye'nin Düzeni,*** Beşinci Baskı, Ankara, 1971.

Avralıoğlu Z. ***Üretim Fonksiyonları,*** Ankara, 1971.

Avrupa Birliği Bakanlığı, ***2013 Sonrası Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikası***, Ankara, 2012

Avrupa Toplulukları Komisyonu; ***Onikiler Topluluğu: İspanya ve Portekiz'e Merhaba,*** Ankara, 1986.

Aydemir Ş. S. ***İkinci Adam,*** Birinci Cilt (1884-1938), İkinci Baskı, İstanbul, 1968.

Aydemir Ş. S.; ***Tek Adam*** (1919-1922), İstanbul, 1971.

Aydemir Ş. S. ***Tek Adam*** (1922-1938), 3. Baskı, İstanbul, 1969.

Babacan, Aziz; "Genel Tarım Politikaları Çerçevesinde Doğrudan Gelir Ödemeleri Sistemi", *Devlet Planlama Teşkilatı*, Aralık, 1999
http://ftp.dpt.gov.tr/pub/ekutup 99/tarım/dgo.doc

Bachmon K.L. and Raymond P.C. "The Economics of Farm Size", ***Agricultural Development and Economics Growth,*** Cornell Univ. Press, 1967.

Badouin R. "Le role du sectour agricole dans la phase initiale du developpement economique" ***Revue des Science Financiere***, Paris, 1960.

Badouin R.; ***Economie Rurale,*** Paris, 1971.

Barkan Ö. L. "Tımar Madelesi", ***İslam Ansiklopedisi***, Cilt 12/1, M. E. Basımevi, İstanbul, 1974.

Barkan Ö. L***. Türkiye'de Toprak Meselesi***, Gözlem Yayınları, İstanbul, 1980.

Barkan Ö. L***. Türkiye'de Toprak Meselesi***, Gözlem Yayınları, İstanbul, 1980.

Barre A et Guitton H.; ***Economie Agricole,*** Paris, 1970.

Beade F.; "Dünya Nüfus Artışı" (Çev. E. Batumlu) **Adana *İ.T.İ.A. Dergisi***, Sayı 5, Mart, 1976, s. 35-43.

Belliard J.L. ***Les Problemes Economiques et Sociaux Posés par les Implantation Industreielles en Millieu Rural: l'Exemple de l'Aquitaine***, Paris, 1969.

Berker N. ***100 Soruda Türkiye İktisat Tarihi***, Cilt 1, İstanbul, 1969, Cilt II, İstanbul, 1970.

Boratav K. "Gelir Dağılımı" ***S.B.F. Dergisi,*** Cilt XX, Aralık 1966.

Boratav, K. "Tarımsal Fiyatlar, İstihdam ve Köylülüğün Kaderi"
www.bagimsizsosyalbilimciler.org/Yazilar_Uye/BoratavHaz07.pdf (E.T:

25.11.2013)

Börtlücene İ. "Toprak Reformu" **TMMOB.** ***Toprak Reformu Kongresi*** (1978), Ankara, 1978, s. 69-85.

Bulutay T. ve d. ***Türkiye'de Gelir Dağılımı 1968***, Ankara, 1971.

Bulutoğlu K. ***Türk Vergi Sistemi,*** Dördüncü Baskı, İstanbul, 1971.

Burhan N. ***Merkezi Planlamada Maliye Politikası***, Yayınlanmamış Doçentlik Tezi, Bursa, 1982.

Bye M et G. Destanne de Bernis.. ***Relations Economiques Internationales,*** Ed. Dalloz. Paris, 1977.

Cadille R. ***Les Politiques Agraire,*** P.U.F., Paris, 1972.

Cedras N. ***Theorie de l'Echange International***, Ed. Dalloz, 1975.

Cem İ. ***Türkiye'de Geri Kalmışlığın Tarihi,*** Üçüncü Baskı, İstanbul, 1973.

Cepéde M. et Gounelle H., ***La Faim,*** P.U.F.; Paris, 1970.

Cepéde M. ***La Science Contre la Faim***, P.U.F., Paris, 1970.

Cepéde M. et Lengelle M.***, L'Economie de l'Alimentation,*** P.U.F., Paris, 1970.

Challaye F. ***Mülkiyetin Tarihi*** (Çev. T. Aytuğ), R. Kitabevi, İstanbul, 1969.

Charrier J.B. ***Ou Vont les Villes?,*** Paris, 1970.

Chombart de Lauwe. ***Les Paysan Sovietques,*** Ed. du Sevil, Paris, 1961.

Clarc C. ***Abondance ou famine,*** Ed. Stock, Paris, 1971.

Comission of the European Communities**; *Agricultural Situtation in the Community, 1985***, Report, Brussels, 1986.

Çakmak, E. ve H. Akder, H. Levent, F. Karaosmanoğlu "Türkiye'de Tarım ve Gıda: Gelişmeler, Politikalar, Öneriler" ***TUSİAD*** ,2005

Çakmak, E. ve H.Akder, ***DTÖ ve AB'deki Gelişmeler Işığında 21. Yüzyılda Türkiye Tarımı***, TÜSİAD Yayını, İstanbul. 2005.

Çakmak, Erol, Halis Akder, Haluk Levent, Filiz Karaosmanoğlu (2008), ***Türkiye'de Tarım ve Gıda: Gelişmeler, Politikalar,***

Çakmak, H. ve H. Kasnaklıoğlu, A. H. Akder, ***Tarım Politikalarında Yeni Arayışlar,*** TÜSİAD Yayını, İstanbul, 1999.

Çalışkan Ö. "2013 Sonrası Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikası: Avrupa Komisyonu'nun Reform Önerileri Üzerine Bir Değerlendirme" ***Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,*** 138 Sayı: 38, Haziran-Aralık 2011 Ss. 137-164

Çavdar T. "Urfa'da Toprak Reformu Uygulaması Üzerine", TMMOB, ***Toprak Reformu Kongresi***, Ankara, 1978, s. 128-148.

DPT, ***Bitkisel Üretimde Faktörlerin Dağılımı Verimlilik ve Üretim Fonksiyonları***, S.P.D. yayın no. 270, Ekim 1975.

DPT, ***Gelir Dağılımı Araştırması,*** S.P.D. yayını, Teksir Eylül, 1963.

DPT, ***AET İle Tam Üyeliğe Yönelik Ortaklık Anlaşması ve Ortaklık Müracaatı Bu-***

lunan Ülkelerde Tarım Konusundaki Çalışmalar (Yunanistan, Portekiz, İspanya, Türkiye), Kasım 1984.

DPT, ***Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Destek Çalışmaları,*** Ankara, 1986.

Daniş, Didem. "Demografi: Nüfus meselelerine sosyolojik bir bakış" **http://www.acikders.org.tr/pluginfile.php/4160/mod_resource/content/1/TUBA12.pdf 25.11.2012**

Demir A. ***Çağdaş Teknolojik Değişmeler***, Ankara, 1970.

Derycke P.H. ***L'Economie Urbaine,*** P.U.F. Paris, 1970.

Desroche H.; ***Operation Mochav, D'un developpement des villages a une villagisation du developpement***, Ed. Cujas, Paris, 1973.

Dinler Z. "Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Kökeni", ***Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,*** Cilt IV, Sayı 1, Nisan 1983, s. 1-27.

Dinler Z. ***Bölgesel İktisat,*** Ekin Kitabevi Yay., Bursa, 2008.

Dinler Z. ***İktisada Giriş,*** Ekin Kitabevi Yay., Bursa, 2013

Dinler Z. ***Mikro Ekonomi,*** Ekin Kitabevi Yay., Bursa, 2013.

Dirican R. ***Beslenme ve Sağlık,*** I, II, III. Toplum Hekimliğine Giriş Ders Notları (teksir) yayın yılı yok.

Divitçioğlu S. ***Asya Üretim Tarzı ve Osmanlı Toplumu,*** İkinci Baskı, İstanbul, 1971.

Doğruel, F. "Dünya Ticaret Örgütü'nün Tarım Anlaşması ve Türkiye: Toplantı Sonuçları Raporu", ***Dünya Ticaret Örgütü'nün Tarım Anlaşması ve Türkiye,*** Friedrich Ebert Stiftung, İstanbul, 1998.

DPT (2000). ***Tarımsal Politikalar ve Yapısal Düzenlemeler,*** Ankara.

DPT (2005). ***Ekonomik ve Sosyal Göstergeler*** (1950-2004).

Dülgeroğlu E. ***Kalkınma Ekonomisi,*** II. Baskı, U.Ü. Güç. Vakf. Yay., Bursa, 1991.

Enç O. ve Ö. Bolat. ***Avrupa Topluluğu (AET) Karşısında Türk Tarımının Durumu***, İ.K.V. Yayınları, 1986.

Enç O. ***Avrupa Ekonomik Topluluğu Ortak Tarım Politikasının Esasları ve İşleyiş Mekanizması***, İ.K.V. Yayınları, 1985.

Erdoğan R. "Türkiye'de Tarımın Vergilendirilmesi ve Kalkınma" ***İ.Ü. İktisat Fakültesi Mecmuası,*** 30. Cilt, No: 1-4, Ekim 1970-Eylül 1970-Eylül 1971, İstanbul 1974, s. 228-253.

Erdost M. "Toprak Reformunun Ülkemizin Toplumsal Ekonomik ve Siyasal Yapısında Yeri", TMMOB, ***Toprak Reformu Kongresi,*** Ankara, 1978, s. 186-232.

Erkmen, İ. K. ***Tel-Aviv Ticaret Müşavirliği, Tarım Sektör Raporu***,Temmuz 2002, s.1-19

Erkut A. "İnsanların Günlük Besleyici Madde İstihkakı ve Bunların Karşılanması İçin Vücuda Alınası Gereken Besin Çeşit ve Miktarları" ***Beslenme Sorunları Semineri*** (12-17 Ocak 1970), M.P.M. yayını, Ankara, 1970, s. 55-68.

FAO. ***The State of Food and Agriculture 1990***, FAO Agriculture Series, Roma, 1991.

Farcy de H. ***Economie Agricole,*** Ed. Sirey, Paris, 1970.

Faudry D. "Difficulties d'estimation de la fonction de production micro-economique en agriculture", ***Cahier de l'ISEA.*** Serie AG, No. 12, Economies et Societes. Tome XIII, No. 5, Mai, 1974.

Fercinelli J. ***Les Revenu des Agriculteurs; Materiaux Pour une Theorie de la Reparti-tion***, Ed. Geuin, 1960.

Fisunoğlu V. "Sürdürülebilir Kalkınma ve Ekonomi" ***Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı,*** 29-30 Kasım 1989, Türkiye Çevre Vakfı Yayını, Ankara, 1990.

Fromont P. ***Economie Rurale,*** Paris 1957.

Fromont P. ***Demographie Economique,*** Payot, Paris, 1947.

Gaigneaux D.; ***Agriculture, Premier Imperatif du Developpment,*** Paris, 1969.

Gannage E. ***Financement du Developpment,*** P.U.F., Paris, 1969.

Gannage E. ***Institution et Developpement,*** P.U.F., Paris, 1966.

Geray C. ***Toplum Kalkınması Deneme Çalışmaları: Bünyan Örneği***, Ankara, 1967.

Göğüş K. ve D. Ülgiray. "Beslenme Yetersizliklerinin İşgücü Prodüktivitesine Etkisi" ***Beslenme Sorunları Semineri*** (12-17 Ocak 1970), M.P.M. yayını, Ankara, 1970, s. 223-248.

Görgün S. "Tarım Sektörünün Vergilendirilmesi ve Arazi Vergileri", ***Maliye Enstitüsü Konferansları,*** Sekizinci Seri, Sene 1962, İstanbul, 1964, s. 161-168.

Guitton H. et M. Besis. ***Analyse Micro-economique,*** Ed. Sırey, Paris, 1971.

Guitton H. ***Fluctations et Croissence Economique***, Dalloz, Pariz, 1967.

Guitton H. ***Les Mouvements Conjoncturels***, Precis Dalloz, Paris, 1971.

Güçer L. ***İktisat Tarihi Ders Notları***, İstanbul, 1976.

Gülöksüz Y. "Köykent," ***Hükümet Programının Getirdiği Yeni Planlama Sorunları Semineri,*** E.İ.T.İ.A. yayını, Haziran 1974, (çoğaltılmış tebliği notu).

Güven, H.S. "Köykent Sorunu" ***Amme İdaresi Dergisi,*** C. 7, s. 2, Haziran, 1974.

Hallett G. ***The Economics of Agricultural Policy,*** O10ford, 1971.

Harriss C.L. "Toprağın Vergilendirilmesi ve İktisadi Gelişme", ***Maliye Enstitüsü Konferansları,*** Yirminci Seri, Sene 1970, İstanbul, 1970, s. 21-37.

Hatunoğlu E.E. ve F. Eldeniz. **"**2000 Yılı Sonrası Türk Tarım Sektöründe Yapısal Dönüşüm Politikaları**"** ***Sayıştay Dergisi,*** Sayı:86/ Temmuz - Eylül 2012

Heady E.D. and I.L. Dillon. ***Agricultural Production Function,*** Iowa State Univ. Press, 1960.

Huberman L. ***Feodal Toplumdan Yirminci Yüzyıla,*** İkinci Basım, İstanbul, 1976.

Irmak Z. "Tarımda İşgücü ve İstihdam" ***2. Türkiye İktisat Kongresi*** V., Ankara, 1981.

İKV. *25. Yılında* ***Avrupa Toplulukları,*** Aralık 1984.

İleri, M. S. ***Tarımsal Mekanizasyon Sektör Raporu,*** TARMAKBİR, Ankara. 2012

İnan İ.H. "Çorlu İlçesi Seymen Köyü Kalkınma Kooperatifinde Grup Tarımının Ekonomik Analizi", Yayınlanmamış Doçentlik Tezi (Teksir), Ankara, 1981.

İSO. ***AB Ülkelerinin Temel Ekonomik Göstergeleri Üye ve Aday Ülkeler***, İstanbul, 2013

İyibozkurt E. ***Uluslararası İktisat Teorisi,*** Bursa, 1985.

Kabaalioğlu H. Türkiye-AB Gümrük Birliği, ***Gümrük Birliği Sürecinde Türkiye***, Mayıs-Haziran-Temmuz, Sayı 17-18, (Özel Sayı), İstanbul, 1995.

Kalkınma Bakanlığı, ***Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018) s.111-116 http://www.dpt. gov.tr/DocObjects/view/15089/Onuncu_Kalkınma_Planı.pdf***

Kandemir O. "Tarımsal Destekleme Politikalarının Kırsal Kalkınmaya Etkisi" , ***Ekonomi Bilimleri Dergisi*** Cilt 3, No 1, 2011 s: 103-113

Karaca, A ve A.Gültek, A. S. İntişah, B. Engürülü, A. Karlıoglu. "Türkiye'de Tarım Sigortaları Uygulamaları" **http://www.zmo.org.tr/resimler/ekler /28ac9c427302b7a_ek.pdf** (E.T.15.10.2013)

Karluk R. ***Avrupa Birliği ve Türkiye***, Üçüncü Baskı, Beta, İstanbul, 1995.

Karluk R. ***Dünya Ekonomisinde Uluslararası Ekonomik Kuruluş ve Birleşmeler***, Bilim Teknik Yayınevi, İstanbul, 1990.

Karluk R. ***Uluslararası Ekonomi,*** Bilim Teknik Yayınevi, İstanbul, 1991.

Kazgan G. "İkinci Dünya Harbinden Günümüze Kadar Tarım Kesiminde Gelişme ve Tarım Politikası" ***Türkiye Ekonomisinin 50. Yılı Semineri***, B.İ.T.İ.A. yayını, İstanbul, 1973.

Kazgan G. "Şehirlere Akın ve İktisadi Değişme" ***İ.Ü. İktisat Fakültesi Mecmuası*** No. 1-4 19. cilt, Ekim 1957-Temmuz 1958.

Kazgan G.; "Tarım Ürünleri Destekleme Politikası, Amaçlar, Sorunlar ve Çözümler", *2. **Türkiye İktisat Kongresi,*** Tarım Komisyonları Tebliğleri V, D.P.T. Yayını, 1981, s. 255-264.

Kazgan G. "Tarımsal Yapı, Sanayileşme ve Türkiye'de İller İtibariyle Tarım Sanayileşme İlişkisi Üzerine Bir Araştırma" ***İktisadi Kalkınmanın Zirai Cephesi,*** Eko. ve Sos Etüdler Kon. Heyet 3. Konferans, İstanbul, 1965.

Kazgan G. ***Tarım ve Gelişme,*** 2. Baskı, İstanbul, 1976.

Kazgan, G. ***Tarım Ekonomisi ve İktisadi Gelişme,*** İstanbul, 1970.

Keleş R.; "Türkiye'de Köylü Nüfus ve Şehirlere Akın" ***V. İskan ve Şehircilik Haftası Konferansları,*** Sevinç Mat., Ankara 1962.

Keleş R. ***Tarım Dışı Sektörlere İşgücü Akımı ve Şehirleşme Sorunları***, *M.P.M.* Y. No. 99, Ankara, 1971.

Keleş R. ***Türkiye'de Şehirleşme Eğilimleri, S.B.F. Dergisi***, C. XXV, Aralık, 1970.

Kepenek Y. ***Türkiye Ekonomisi,*** 5. Baskı, V Teori Yayını, Ankara, 1990.

Kerblay B. "URSS: Du mir aux agrouilles" ***Terre, Paysans et Politique***, sous la direction de Mendras H. et Tavernier x, Sedeis, Paris, 1969.

Keyder N. "Türkiye'de Tarımsal Reel Gelir ve Köylünün Refah Seviyesi", ***ODTÜ Gelişme Dergisi,*** Güz, 1970.

Kılıçbay M. A. ***Feodalite ve Klasik Dönem Osmanlı Üretim Tarzı,*** Ankara, 1982.

Kıray M. "Gecekondu, Az Gelişmiş Ülkelerde Hızla Topraktan Kopma ve Kentle Bütünleşme" *S.B.F. Dergisi*, Cilt XXVII, No. 3, Eylül, 1972.

Klatzmann J. ***Les Politiques Agricoles, İdeas Fausses et Illusions,*** P.U.F., Paris, 1972.

Köksal O. "Milli Gıda ve Beslenme Politikaları ve Planları Ne Demektir ve Türkiye'deki Uygulama Durumu", ***Beslenme Sorunları Semineri*** (12-17 Ocak 1970), M.P.M. Yayını, Ankara, 1970, s. 383-409.

Kreinin, M.E. ***International Economics: A Policy Approach***, 2nd ed., Harvourt Brace Jovanovich, New York, 1975.

Kutay F**.** ***Tarım Kesiminde Bazı Bitkisel Ürünler (Buğday-Arpa ve Fig) İçin Üretim Fonksiyonları,*** Ankara, 1979.

Latil M. ***L'Evalution de Revenu Agricole,*** A. Colin, Paris, 1965.

Lewis S.R. Jr. "Gelişmekte Olan Bir Ekonomide Tarımsal Vergileme" (Çev.: B. Erdem***), E.İ.T.İ.A. Dergisi,*** Cilt XII, Sayı 2, Haziran 1976, s. 118-131.

Lipsey G.L. ve diğ. ***İktisat 2*** (Tercüme), Bilim Tek. Yayınevi, İstanbul, 1987.

Livet R. ***L'Avenir des Regions Agricoles La Technique les Structure, les Hommes de l'Agriculture Française***, Les. Ed. Ouvriere, Paris, 1965.

Mağden R.Z. ***Zirai Kombinalar,*** Ankara, 1940.

Malassis L. ***Economie des Exploitations Agricole***, A. Colin, 1958.

Mauret E. *Pour* ***Un Eguilibre de Villes et des Campagnes***, Collection Aspects de l'Urbanisme, Dunod, Paris, 1974.

Mayo de M. ***Du Petrol aux Proteines,*** Paris, 1964.

Merlin P. ***Exode Rurale***, Travaux et Dacuments, Chaier No. 59, P.U.F. Paris, 1971.

Metcalf D. ***The Economic of Agriculture,*** Lenguin Books, London, 1970.

Milhau J. et Montagne R. ***Economie Rurale,*** P.U.F., Paris, 1968.

Milletlerarası Çalışma Örgütü. ***Çeşitli Ülkelerde Toprak Reformu Uygulamaları*** (Çev. H. Pastanoğlu) Türk Koop. Kur. Yayınları, No. 34, Ankara, 1972.

Mumford L. ***Le Declin des Villes***, Paris, 1970.

Mülayim Z.G. ***Genel ve Tarımsal Kooperatifçilik,*** Bilgi Yayınevi, Ankara, Mart 1975.

Nurkse R. ***Az Gelişmiş Ülkelerde Sermaye Teşekkülü*** (Çev.: Ş. Adalı), İstanbul, 1964.

Okyar, S. "Sovyet Tarımında Perestroika, ***Banka ve Ekonomik Yorumlar***, İstanbul 1990.

Olhan E. "AB ve Türkiye'de Tarım Sektörünün İncelenmesi**"** **www.abveteriner.org/dosyalar/abveturkiyetarim.ppt** (E.T: 22.11.2013)

Oral, N. "TÜSİAD'ın Tarım ve Gıda Raporu'na İliskin Değerlendirme" TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

Www.Zmo.Org.Tr/Resimler/Ekler/1b91e3a 8737fd8d_ Ek.Pdf?... **(E.T:** 22.11.2013)

Orman Bakanlığı. ***Cumhuriyetimizin 50. Yılında Ormancılığımız,*** Orman Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara, 1973.

Ölmezoğulları N. ***Ekonomik Sistemler ve Küreselleşen Kapitalizm,*** 3. Baskı, Ezgi Kit. Yay., Bursa 1999.

Özen H. "Türkiye'de Kadastronun Toprak ve Tarım Reformuna Etkileri", ***TMMOB, Toprak Reformu Kongresi,*** Ankara, 1978, s. 86-107.

Özgüven A. ***Ortak Pazar Tarım Politikası ve Türkiye***, Bursa, 1982.

Özgüven A. ***Tarım Ekonomisi***, Bursa, 1974.

Özgüven M.M. ve U.Türker, A. Beyaz. **"**Türkiye'nin Tarımsal Yapısı ve Mekanizasyon Durumu" GOÜ, ***Ziraat Fakültesi Dergisi,*** 2010, 28(2), 89-100

Öztrak İ. "Türk Pozitif Hukukunda Toprak ve Tarım Reformu Konusundaki Gelişmeler", ***Kemal Fikret Arık'a Armağan***, SBF ve TOAİE Yayını, Ankara, 1973, s. 371-382.

Özyüksel M**.** ***Feodalite ve Osmanlı Toplumu***, U.Ü. Güçlendirme Vakfı Yay., Bursa, 1989.

Palamut M. ***Tarım ve Vergileme***, Bursa, 1982.

Pamuk, Ş. ***Türkiye'de Tarımsal Yapılar (1923-2000),*** Yurt Yayınları, Ankara. 1988.

Pamuk, Ş. ***Osmanlı Ekonomisi ve Kurumları***, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul. 2007.

Pekin T. "Tarımda Destekleme Politikası", ***2. Türkiye İktisat Kongresi***, Tarım Komisyonu Tebliğleri, D.P.T. Yayını, 1981, s. 265-287.

Pekin T. ***Tarımda Gelir Düşüklüğü***, Ege Üniv. Ziraat Fak. Yayını, İzmir, 1967.

Reksizoğlu M. ***Türkiye Avrupa Ekonomik Topluluğu Ortaklık İlişkileri***, DPT Yayını, Ankara, 1983.

Saçlı Y., ***Türkiye'de Tarım İstatistikleri. Gelişimi, Sorunlar ve Çözüm Önerileri.*** İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü, Ankara,2009

Saçlı, Y. ***Türkiye'de Tarım İstatistikleri: Gelişimi***, Sorunları ve Çözüm Yolları, DPT Yayınları, No.2792, Ankara. 2009.

Samuelson P.A. ***İktisat*** (Çev. Y. Demirgil), Ankara, 1982.

Santos M. ***Les villes du Tiers Monde,*** Paris, 1971.

Saral A. ve A. Peker. "Türkiye'de Traktör Üretimi ve Sorunları" ***Verimlilik***, MPM, 1986/1 s. 60-72.

Sarç Ö.Ç.; "Yeni Bir Gelir Dağılımı Araştırması", ***Türkiye İktisadi Sosyal Etüdleri Konferans*** *Heyeti*, İstanbul, 1970.

Savaş V. ***Az Gelişmiş Memleketlerde Kalkınmanın Finansmanı***, Eskişehir, 1963.

Sayar L. "Toplum Kalkınmasında Türk Tecrübesi", ***İktisadi Kalkınmanın Cephesi***, Sermet Mat., İstanbul, 1965.

Saygın E. "Beslenmede Ekmeğin Rolü", ***Beslenme Sorunları Semineri*** (12-17 Ocak 1970), M.P.M. Yayını, Ankara, 1970, s. 99-124.

Sayın C. ve R. F. Ceylan, M. Özalp, M. N.M.Yelboğa, "Avrupa Birligi Ortak Tarım Politikası, Türkiye ve Avrupa Birliği'nde Yaş Meyve Sebze Piyasası'nın Değerlendirilmesi", Kumluca, Temmuz 2012 **apgem.akdeniz.edu.tr/v2/template/content/projeler/.../kumluca.pdf – (E.T: 20.11.2013)**

Schnapper B.et H Richardot. ***Histoire des Faits Economiques***, Dalloz, Paris, 1971.

Seyidoğlu H. ***Uluslararası İktisat***, Ankara, 1986.

Stiftung, F. E. ***Dünya Ticaret Örgütü'nün Tarım Anlaşması ve Türkiye***, İstanbul. 1998

Şahin, A. ve A. Berk. ***Avrupa Birliği'nde Tek Çiftlik Ödeme Yöntemi ve Türkiye Açısından Değerlendirilmesi,*** **Kamu-İş; C:10, S:2/2008**

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ***Osmanlı'dan Günümüze Tarım ve Tarıma Hizmet Veren Kurumların Teşkilatlanma Süreçleri,*** Ankara. 2004.

Taşlıgil N. ve Güven Şahin **"**Kolektif İşletme Tiplerine Tipik Bir Örnek: Kibbutzlar**"** ***Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi***, Yıl : 5 Sayı : 9 Haziran 2012 S: S. 213-229

Tekellioğlu Y. ***Türkiye'de Tarımsal Makinalaşmanın Temel Sorunu: Traktör***, Türkiye Zirai Donatım Kurumu Yayını, Ankara, 1982.

Tezel Y. "Cumhuriyetin Devraldığı Tarımsal Yapının Tarihsel Oluşumu Üzerine Bazı Düşünceler", ***SBF Dergisi***, Cilt XXVI, No. 4, Aralık, 1971, s. 237-259.

Tezel, Y. S. ***Cumhuriyet Döneminin İktisadi Tarihi,*** İstanbul, 1994.

Tezer E. "Tarımda Mekanizasyon", ***Türkiye II. Tarım Kongresi***, Ankara, 1981.

TOBB**.** ***Ekonomik Rapor 1994, 50. Genel Kurul***, Ankara, Mayıs 1995.

TOBB. ***Tarım, Özel İhtisas Komisyonu Raporu***, Ankara, 1992.

Todaro M.P. ***Economics for Developing World,*** Longman Grup. Lim., London, 1977.

Togay L. "Hayvansal Protein Kaynakları ve Gelişme İmkânları", ***Beslenme Sorunları Semineri*** (12-17 Ocak 1970), M.P.M. Yayını, Ankara, 1970, s. 69-89.

Tokdemir E. ***Türkiye'de İç Ticaret Hadleri Üzerine,*** İstanbul, 1982.

Tokgöz, E. ***Türkiye'nin İktisadi Gelişme Tarihi***, Hacettepe Üniversitesi İİBF Yayınları, Ankara, 1995.

Tortop N. "Tabiatın Korunması Çağımızın Önemli Bir Sorunudur", ***Prof Dr. Kemal Fikret Arık'a Armağan,*** Sevinç Mat., Ankara, 1973, s. 525-534.

TUGİAD. ***2000'li Yıllara Doğru Türkiye'nin Önde Gelen Sorunlarına Yaklaşımlar XI. Tarım,*** Türkiye Genç İşadamları Derneği Yayını, İstanbul, 1995.

TÜİK Haber Bülteni. ***Tarımsal İşletme Yapı Araştırması***, 17 Aralık 2008.

Türkiye Odalar Birliği. ***İktisadi Rapor,*** 1987, Ankara, 1987.

Türkoğlu A. ***Gıda Maddeleri,*** İstanbul, 1979.

Tütengil C.O. ***100 Soruda Kırsal Türkiye'nin Yapısı ve Sorunları,*** 3. Baskı, İstanbul,

1979.

Varlıer O. ***Türkiye Tarımında Yapısal Değişme, Teknoloji ve Toprak Bölüşümü***, D.P.T. yayını, Yayın No: 1636, Ankara, 1978.

Varlıer O. ***Türkiye'de İç Ticaret Hadleri***, D.P.T., 1978.

Viau P. ***L'Agruculture dans l'Economie,*** Les Ed. Ouvriere, Paris, 1967.

Vieille P. "Exode Rurale, Historique, Causes et Evolution Selectirite Perspectives" ***Extrait des Etudes de Comptabilite Nationale***, No. 1, Avril, 1960.

Vikipedi. "Kibutz", ***http://tr.wikipedia.org/wiki/Kibbutz***

World Bank. ***World Resources, 1992-93***, World Resources Institute, Oxford Univ. Press. New York,1992.

World Bank, ***World Development Report*** *1986,* Published for The World Bank, Oxford Univ. Press. U.S.A., 1986.

World Bank. ***World Development Report 1991***, Oxford Univ. Press. 1991.

World Bank. ***World Development Report*** *1995,* Published for The World Bank, Oxford Univ. Press. U.S.A., 1995.

www.abveteriner.org/dosyalar/abveturkiyetarim.ppt

Yasa İ. "Gecekondu Ailelerinin İş Güç Çeşitleri" ***Sekizinci İskan ve Şehircilik Haftası Konferansları",*** Ankara, 1966.

Yavuz F. ve R. Keleş, C Geray. ***Şehircilik: Sorunlar, Uygulama ve Politika***, S.B.F. Yayını, Sevinç Mat., Ankara, 1973.

Yükseler, Z. "Tarım Destekleme Politikaları ve Doğrudan Gelir Desteği Sisteminin Değerlendirilmesi",DPT, Ağustos, 1999 **(http://ekutup.dpt.gov.tr)**

----------; ***Çeşitli Ülkelerde Toprak Reformu Uygulamaları*** (Çev. H. Pastanoğlu), Türk Kooperatifçilik Kurumu Yayınları, No: 34, Ankara, 1972.

----------; ***Türk Ziraat Tarihine Bir Bakış***, Birinci Köy ve Ziraat Kalkınma Kongresi yayını, İstanbul, 1938.

TARIM MUHASEBESİ

Prof. Dr. Halil FİDAN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-08-0

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Haziran 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

1. BÖLÜM KAYNAKLARI

Açıl, A.F. (1980). Tarım Ekonomisi, Ankara Üniversitesi Tarım Fakültesi Yayınları: 741, Ankara.

Akdoğan N., Sevilengül O. (1995), Tek Düzen Muhasebe Sistemi Uygulaması, 5. Baskı Ankara: Ankara SMMO Yayınları,

Aras, A. (1988). Tarım Muhasebesi, Ege Üniversitesi, Tarım Fakültesi Yayınları No:486.

Anonim/b, (2018). http://muhasebe.istanbul.edu.tr/?p=6491

Anonim/c, (2018). http://www.muhasebedersleri.com/muhasebe- sureci.html

Anonim/d. (2018). https://www.slideshare.net/okangal/muhasebeye- giri

Çetin, B. ve Tipi, T. (2007). Tarım Muhasebesi, Nobel yayınları.

Demirkol, Ö.F., (2006). Seracılıkta Uluslararası Muhasebe Standartları'na Göre Ürün Maliyetlerinin Hesaplanması, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe – Finansman Bilim Dalı, Doktora Tezi.

Gökgöz., (2013). Tarımsal Faaliyet Muhasebesi, Ekin Yayınları.

Gürsoy, Y. (2011). Bilgisayarlı Muhasebe, Bursa, Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Kaygusuz, S.Y. Aslan, Ü., Kepçen., (2012). Genel Muhasebe-I, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2654 Açık Öğretim Fakültesi Yayını No: 1620, Eskişehir.

Kıral, T. (1988). Tarım Muhasebesi Ders Notları.

Koç Yalkın, Y. (2005). Genel Muhasebe, Ankara, Nobel.

Lazol, İ. (2011). Genel Muhasebe. Bursa, Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Örten R. (2003). Genel Muhasebe, Ankara, Yayın Dağıtım.

Özkan, A., (2001). Büyükbaş Hayvancılık İşletmelerinde Maliyetler ve Muhasebeleştirilmesi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe – Finansman Bilim Dalı, Doktora Tezi

Tunçez, H. A., (2011). Tarımsal Faaliyetlerin Muhasebeleştirilmesinin Türkiye Muhasebe Standardı-41 Çerçevesinde İncelenmesi: Bir Tarım İşletmesinde Örnek Uygulama, Doktora, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Yüksekokulu Dergisi, Cilt 14, Sayı1-2.

2. BÖLÜM KAYNAKLARI

Anonim, (2018).

http://ogrendigimhersey.blogspot.com.tr/2010/04/m uhasebenin-tarihsel-gelisimi.html

Anonim/a (2018) https://www.britannica.com/biography/Arthur- Young

Anonim/b (2018). http://www.oderbruchpavillon.de/bausteine/kunst/ wartenberg.html

Anonim/c, (2018); Resmî Gazete (2014), http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/05/201 40527-5.htm

Aras, A.(1988). Tarım Muhasebesi, Ege Üniversitesi, Tarım Fakültesi Yayınları No:486.

Antepli, A.(2014). 41 Nolu Türkiye Muhasebe Standartları Çerçevesinde Tarımsal Faaliyetlerin Muhasebeleştirilmesi: Büyükbaş Hayvancılık İşletmesinde Bir Uygulama, T.C Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Doktora Tezi.

Can, V.(2007). Luca Pacıolı "Muhasebenin Babası" Mıdır ?, Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi, Sayı: 12.

Demirkol, Ö.F., (2006). Seracılıkta Uluslararası Muhasebe Standartları'na Göre Ürün Maliyetlerinin Hesaplanması, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe – Finansman Bilim Dalı, Doktora Tezi.

Doğan, Z., Arslan, S., Köksal,A.G(2013). Hıstorıcal Development Of Agrıcultural Accountıng And Dıfficultıes Encountered In The Implementatıon Of Agrıcultural Accountıng, International Journal Of Food And Agricultural Economics , Vol. 1 No. 2 .

Elitaş, C. Elitaş B.L. 2018. Ortadoğu'da Yazılı İlk Muhasebe Öğreti Eseri: Şahadetname , http://dergipark.gov.tr/download/article-file/319972

Fıscher, J. M., (2000) .Luca Pacioli On Business Profits, Journal Of Business Ethics, Volume 25, Number 4 .

Gökgöz, A. (2011). Tarihsel Perspektifte Muhasebenin Doğuşunu ve Gelişimini Etkileyen Faktörler, Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 1.

İmamoğlu, A. (2016). Genel Muhasebe 1, T.C. Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu,

Kıllı, M. ve Hatunoğlu, Z.(2016). Dünya'da ve Türkiye'de Tarım Muhasebesi Yazınına Tarihsel Bir Bakış, Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 3(1), 1-12

Kıral, T.(1988). Tarım Muhasebesi Ders Notları.

Köse, N.(2009). Türkiye Muhasebe Standartları Kapsamında Tekdüzen Muhasebe Sisteminin Tarım İşletmelerinde Uygulanmasının Değerlendirilmesi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi.

Nazlı, C.(2006). Avrupa Birliği Tarım Muhasebesi Veri Ağı (FADN) Sistemi Çerçevesinde Türkiye'de Çiftçi Kayıt Sisteminin İncelenmesi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

Örten, R.; Kurt, G. ve Torun, S. (2011). Muhasebede Çift Taraflı Kayıtlama ve Kitab-Us Siyakat, Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi, Temmuz, ss.34-69. http://dergipark.gov.tr/download/article-file/319992

Özkan, A.,(2001). Büyükbaş Hayvancılık İşletmelerinde Maliyetler ve Muhasebeleştirilmesi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe – Finansman Bilim Dalı, Doktora Tezi

Sevilengül, O.(2016). Genel Muhasebe,18.Baskı, Gazi Kitabevi.

Tunçez, H. A., (2011). Tarımsal Faaliyetlerin Muhasebeleştirilmesinin Türkiye Muhasebe Standardı-41 Çerçevesinde İncelenmesi: Bir Tarım İşletmesinde Örnek Uygulama, Doktora, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Yüksekokulu Dergisi, Cilt 14, Sayı1-2.

Yılmaz, E.,(2014). Tms-41 Tarımsal Faaliyetler Standardı Kapsamında Büyükbaş Canlı Varlıkların Değerlemesi Ve Muhasebeleştirilmesi, Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi – Sayı:22 .

3. BÖLÜM KAYNAKLARI

Açıl, A.F. (1980). Tarım Ekonomisi, Ankara Üniversitesi Tarım Fakültesi Yayınları: 741, Ankara.

Anonim, (2016). (Orman Genel Müdürlüğü İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı), Oduna Dayalı Orman Ürünlerinin Üretim ve Pazarlama Faaliyetleri, Https://Www.Ogm.Gov.Tr

Anonim, (2018). Http://Www.Gib.Gov.Tr/Fileadmin/Mev zuatek/Eski/Muhsisteb1ekmuh 5b.Htm

Çelik, O., (2015). Muhasebe ve Finansal Raporlama, (Spl) Lisanslama Sınavları Çalışma Kitapları

Çelik. (2014). Türkiye'de Tarım İşletmelerinde Farklı Muhasebe Sistemlerine Göre Masraf ve Gelir Hesaplama Yöntemleri, Tarım Ekonomisi Dergisi, 20(1): 41-52

Eker, B (2018); Tarım Sanayii Etkileşimleri,

Http://Www.Zmo.Org.Tr/Resimler/Ekler/58e1304762 90221_Ek.Pdf

Erkuş A, Bülbül M, Kıral T, Açıl F, Demirci R (1995). Tarım Ekonomisi, A.Ü.Z.F Yayınları No: 417, Ders Kitabı:1435, Ankara.

Erkuş, A. ve Demirci, R. (1996). Tarımsal İşletmecilik ve Planlama, Ankara Üniversitesi Tarım Fakültesi Yayınları, Yayın No: 1435, Ankara.

Fidan, H. (1996). Kütahya Merkez İlçe Bünyesinde Pazara Yönelik Süt Sığırcılığına Yer Veren Tarım İşletmelerinin Ekonomik Analizi ve Planlaması. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.

Fidan, H.,(2017). Amortisman Ömrünü (Faydalı Ömrü) Tamamlamış, Amortismana Tabi Tarımsal Varlıklarda Amortisman, Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi, 03 (02).

İnan, İ.H.,(2006). Tarım Ekonomisi ve İşletmeciliği, Namık Kemal Üniversitesi Yayınları, 975-93281-0-0, Tekirdağ.

Kaya, A. (1994). Büyükbaş Hayvan Yetiştirme (Sığır Yetiştiriciliği), Ege Üniversitesi Yayınları, İzmir.

Kıral T, Kasnakoğlu H, Tatlıdil F, Fidan H, Gündoğmuş E, (1999). Tarımsal Ürünler İçin Maliyet Hesaplama Metodolojisi ve Veri Tabanı Rehberi. Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü Yayınları No:37.

Kıral, T.(1988). Tarım Muhasebesi Ders Notları.

Koyuncu C. Yılmaz R.,(2013)..Impact Of Private Forest Ownership On Deforestation and Poverty, Qualıty & Quantıty, Vol. 47, Pp. 1657-1664,

Mülayim, Z.G. (2008). Tarımsal Değer Biçme ve Bilirkişilik, Yetkin Yayınları.

Özkan, A.,(2001). Büyükbaş Hayvancılık İşletmelerinde Maliyetler ve Muhasebeleştirilmesi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe – Finansman Bilim Dalı, Doktora Tezi

Özkan, E., Kubaş, A.(2012). Yıldız Dağlarında Kırsal Kalkınmada Ekoturizm Fırsatları, Kmü Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 14 (22): 149-153,

Rehber, E., (2013). Tarım Ekonomisi, Ekin Basım Yayın, Bursa

4. BÖLÜM KAYNAKLARI

Anonim, 2021, http://www.muhasebestandartlari.com/

Anonim; 2021/a, https://www.tnbakademi.com/post/tms-tfrs-nedir

Anonim, 2021/b, https://www.accafin.com/muhasebe/ifrs-ias-ufrs-tms-usgaap/tms-41-tarimsal-faaliyetler-standardi-uc-temel-soru

Ananim,2021/c; https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/DynamicContentFiles/T%C3%BCrkiye%20Muhasebe%20Standartlar%C4%B1/TMSTFRS2019Seti/TMS/TMS%2041.pdf

Erkuş A, Bülbül M, Kıral T, Açıl F, Demirci R (1995). Tarım Ekonomisi, A.Ü.Z.F Yayınları No: 417, Ders Kitabı:1435, Ankara.

Erol, Aslan, M. Uluslararası Muhasebe ve Denetim Standartlarının Gelişmesi, Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi Ocak 2017 (12)

Eşmen, S..,2021; http://www.samiesmen.com/pau/wp-content/uploads/2017/10/ Muhasebenin-Temel-Kavramlar%C4%B1.pdf

Gökgöz, A, Tarımsal Faaliyetlerde Gerçeğe Uygun Değerin Tespiti ve Muhasebeleştirilmesi1, İşletme Araştırmaları Dergisi, 95-108, 2012.

Kısa, Umut, Uluslararası Muhasebe Standartları ve Üretim Maliyetleri İlişkileri Üzerine Bir İnceleme, Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yüksek Lisans Programı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2008.

Korkmaz., Temel, H., Birkan, E., Uluslararası Muhasebe Standartları ve KOBİ'lere Etkileri, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Year 2007, Volume, Issue 36, Pages 96.

Resmî Gazete Tarihi: 18.02.2014 Resmî Gazete Sayısı: 28917) Tarımsal Üretim Kayıt Sistemi Yönetmeliği

Tazegül, A., Kahramani, A., Tekdüzen Muhasebe Sistemi ve TMS-41 Kapsamında Büyükbaş Hayvanların Muhasebe Kayıtlarının Karşılaştırmalı Olarak Değerlendirilmesi, Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, KAÜİİBFD Cilt, 9, Sayı 17, 2018 ISSN: 1309 – 4289 E – ISSN: 2149-9136

5. BÖLÜM KAYNAKLARI

Anonim,2021, https://www.muhasebedersleri.com/ekonomi/isletme.html

Argiles, J., M., and Slof ,E. J., (2000) New Opportunities For Farın Accounting, Agriculrure of the European Commission and the XCAC office in Barcelona .

Çetin, B. ve Tipi,T.(2007). Tarım Muhasebesi, Nobel yayınları.

Kaynak: http:// ec.europa.eu/ agriculture/ rica/index en.cfm

Kaynak; https://ec.europa.eu/agriculture/rica/methodology1_en.cfm#tuof

Mucuk,İ.2021(al.Tar.) İşletme ders notları; http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/isletme_ue/isletme.pdf

Nazlı, C., (2008) Avrupa Birliği Çiftlik Muhasebe Veri Ağı Sistemi ve Türkiye'de Pilot Uygulaması, Tarım *ve* Köyişleri Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı Uzmanlık Tezi, Ankara.

RG,2006, 5488 sayılı Tarım Kanunu; https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/04/20060425-1.htm

TÜİK,2016, https://tuikweb.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24869

6. BÖLÜM KAYNAKLARI

Anonim, 2021; https://tr.wikipedia.org/wiki/Kay%C4%B1t_tutma#:~:text=Kay%C4%B1t%20tutma%20finansal%20i%C5%9Şemlerin%20kayd%C4%B1d%C4%B1r%20ve%20i%C5%9Şetmede%20muhasebe%20s%C3%BCrecinin%20bir%20par%C3%A7as%C4%B1d%C4%B1r.&text=Kay%C4%B1t%20tutma%2C%20temel%20olarak%20finansal,i%C3%A7in%20kaynak%20belgeler%20haz%C4%B1rlamay%C4%B1%20i%C3%A7erir

Anonim,2021/a, https://www.muhasebedersleri.com/genel-muhasebe-2/muhasebe-fisleri.html

Anonim,2021/b, https://www.google.com/search?q=yevmiye+defteri+%C3%B6rne%C4%9Fi&sxsrf=ALeKk02NnTM4lEzWu4-JO1fYhsGmYnoQtg:1620215981065&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=lLpWgFSE8OxnUM%252CyVT-tiavkeeBqM%252C_&vet=1&usg=AI4_-kR73k4VROfog6PVCSwXjOoWuRfFkg&sa=X&ved=2ahUKEwiUylrwvrLwAhVRasAKHQkACqQQ9QF6BAgNEAE&biw=1536&bih=730&dpr=1.25#imgrc=XiLWW1pdOFrrfM

Anonim,2021/c, https://www.tsofis.com/blog/buyuk-defter-nedir

Anonim,2021/d, https://lafarmbureau.org/

Aras, A. Tarım Muhasebesi, Ege Üniversitesi Tarım Fakültesi Yayınları No:486 İzmir,1988.

Çetin,B., Tipi,T., 2007,Tarım Muhasebesi, Nobel yayın No:1171.

Erkuş, A., Bülbül, M., Kıral, T., Açıl, A. F., ve Demirci, R. 1995. Tarım Ekonomisi.

Kıral, T. 1988. Tarım Muhasebesi Ders Notları.

MEB,2015, Tarımsal Kayıtlar Ankara,

Özçelik,A., Fidan,H., Albayrak,M., Güneş,E., Tanrıvermiş,H., Gülçubuk,B. 2012. Tarım Ekonomisi. AÖF Yayın No:2226 Açıköğretim Fakültesi Yayın No: 1225, Eskişehir.

7. BÖLÜM KAYNAKLARI

Anonim,2021, https://www.doviz.com/makale/envanter-ne-demek/160

Anonim,2021/a, https://www.muhasebenews.com/ttkya-gore-envanter-nedir-nasil-yapilir/

Anonim,2021/b, https://www.gib.gov.tr/fileadmin/mevzuatek/eski/muhsisteb1ekmuh5.html

Aras, A. (1988). Tarım Muhasebesi, Ege Üniversitesi, Tarım Fakültesi Yayınları No:486.

Erkuş A, Bülbül M, Kıral T, Açıl F, Demirci R (1995). Tarım Ekonomisi, A.Ü.Z.F Yayınları No: 417, Ders Kitabı:1435, Ankara.

Kıral, T.,1988, Muhasebe Ders Notları.

Lalik, Ö.,1986, Envanter, Bilim Yayınları,

TTK, 2010, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu

Tunçez H.A., 2011. Tarımsal Faaliyetlerin Muhasebeleştirilmesinin Türkiye Muhasebe Standardı-41 Çerçevesinde İncelenmesi: Bir Tarım İşletmesinde Örnek Uygulama, T.C. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Konya.

VUK,1961, 3475 Vergi Usul Kanunu

8. BÖLÜM KAYNAKLARI

Anonim,2021, https://vergidosyasi.com/2017/05/05/degerleme-nedir-degerleme-olculeri-neler-dir/#:~:text=De%C4%9Ferlemenin%20Tan%C4%B1m%C4%B1,bir%20para%20cinsinden%20ifade%20edilmesidir.&text=De%C4%9Ferleme%20i%C5%9Şemi%2C%20vergi%20matrah%C4%B1n%C4%B1n%20tespiti,de%C4%9Ferlenece%C4%9Fi%20ayr%C4%B1nt%C4%B1l%C4%B1%20bir%20%C5%9Fekilde%20belirtilmi%C5%9Ftir.

Anonim,2021/a, https://uye.yaklasim.com/FileZone/yaklasim/Ucretsiz_Ekler/D%C3%B6nem%20Sonu/ek_201201/1c.htm

Anonim,2021/b, https://www.muhasebenews.com/vergi-usul-kanunundaki-degerleme-olculeri-nelerdir/

Aras, A. Tarım Muhasebesi, Ege Üniversitesi Tarım Fakültesi Yayınları No:486İzmir,1988.

Çetin,B., Tipi,T., 2007,Tarım Muhasebesi, Nobel yayın No:1171.

Derdiyok,A., Ötünç,A.,2021. Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun Değerleme Alanında Getirdiği Yeniliklerin Sermaye Piyasası Mevzuatına Olası Etkileri; http://www.dt-audit.com/dosyalar/Kutuphane/TTK_degerleme.pdf

Engindeniz, S., Kaya, F.,2002, Türkiye Hayvancılığında Değerleme Yaklaşımları, Üçüncü Sektör Kooperatifçilik Dergisi, SP- 27, EP- 36, VL- 136

Mollaismailoğlu M.2015, Tarımsal İşletmelerde Yetişmekte Olan Hayvanların Değerlemesi, Https://Mollaismailoglu.Com/Genel/Tarımsal-Sletmelerde-Yetismekte-Olan-Hayvanlarin-Degerlemesi/ (Erişim,2021)

Mülayim, Z.G.,2008, Tarımsal Değer Biçme ve Bilirkişilik, Yetkin Yayınları, Ankara.

Örten, R. , Bayırlı, R. 2007, TMS 16'ya Göre Maddi Duran Varlıkların Dönem Sonunda Değerlemesi ve Muhasebe Uygulamaları, Muhasebe ve Finansman Dergisi, 36.

Tuğay, O.,2013. Türkiye Muhasebe Standardı 41'e Göre Canlı Varlıkların Gerçeğe Uygun Değerinin Tespiti ve Muhasebeleştirilmesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 8.

Tunçez H.A., 2011. Tarımsal Faaliyetlerin Muhasebeleştirilmesinin Türkiye Muhasebe Standardı-41 Çerçevesinde İncelenmesi: Bir Tarım İşletmesinde Örnek Uygulama, T.C. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Konya.

Tunçez, H.A.,2019, Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) ile Vergi Usul Kanunu (VUK) Açısından Değerleme Ölçümlerinin Karşılattırılması, Avrasya Sosyal Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD) Eurasian Journal Of Researches İn Social And Economics (EJRSE) Issn:2148-9963 Www.Asead. Com ASEAD Cilt 6, Sayı 1, Yıl 2019, S 208-214

VUK,1961, 3475 Vergi Usul Kanunu

9. BÖLÜM KAYNAKLARI

Abdioğlu, H., Yumuşak, S., &Uyar, E. (2014). Vergi usul kanunu ve Türkiye muhasebe standartlarına göre amortisman konusunun incelenmesi ve örnek uygulamalar, Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, Sayı:23.

Akıncı, İ. (2003). Antalya ili sulu tarım tarla işletmelerinde mekanizasyon planlamasına yönelik temel işletmecilik verileri, Akdeniz Üniversitesi Tarım Fakültesi Dergisi, 6(1),61-68.

Altıntaş, N. (2015). Eskişehir ili tarım işletmelerinde traktör kullanımının ekonomik analizi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi.

Anonim,2021(ulaş.tar.), https://www.objektifymm.com.tr/icerik/makaleler/amortisman-ve-uygulamalari

Anonimous, (2016). Http://Www.E-Denet.Com/Mukellef-Panosu/38-Amortisman-Uygulamasına-İlişkin-Pratik-Bilgiler

Anonimous, (2016a). Http://Www.Forumstajer.Com/Muhasebe- Standartlarına-Gore-Hurda-Deger-Nedir-Ve- Hesaplamada-Dikkate-Alinir-Mi-T8504.0.Html

Anonimous,(2016b). Http://Www.Zaman.Com.Tr/Ekonomi_Eski-Traktorler-Ciftciye-Yillik-1-Milyar-Dolar-Yuk- Getiriyor_2306466.Html

Aras, A. (1988). Tarım muhasebesi. Ege Üniversitesi, Tarım Fakültesi, Yayınları, No:486, Bornova, İzmir.

Birinci, A., & Küçük, N. (2004). Erzurum ili tarım işletmelerinde buğday üretim maliyetinin hesaplanması Atatürk Üniv. Tarım Fak. Derg. 35 (3-4), 177-181.

Çakır, S. (2005). Adana ilinde tarımsal kuruluşların tarımsal üretim maliyetleri hesaplama yöntemlerinin değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, FBE, Adana.

Çam, M. (2014). TMS-16 Açısından maddi duran varlıklarda amortisman uygulamalarının vergi usul kanunu ile mukayesesinin incelenmesi, Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 7(1) . 11-19

Çelik, Y. (2014).Türkiye'de tarım işletmelerinde farklı muhasebe sistemlerine göre masraf ve gelir hesaplama yöntemleri, Tarım Ekonomisi Dergisi, 20(1): 41-52

Çiçek A.,& Sayılı M. (1996). Tokat ili Kazova yöresi tarım işletmelerinde bazı önemli tarla ürünlerinin fiziki üretim girdileri ve karlılıkları üzerine bir araştırma, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tarım Fakültesi Dergisi, Sayı:1, Cilt:13, Tokat.

Erkuş, A., Bülbül, M., Kıral, T., Açıl, A. F. & Demirci, R. (1995). Tarım ekonomisi. Ankara Üniversitesi Tarım Fakültesi Eğitim, Araştırma ve Geliştirme Vakfı Yayınları No: 5. 298 S., Ankara.

Esengün, K. (1990). Tokat ilinde meyve yetiştiriciliği yapan işletmelerin ekonomik durumu ve işletme sonuçlarını etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi üzerine bir araştırma. (Basılmamış Doktora Tezi), Ege Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, Bornova, İzmir.

Http://Www.Muhasebedr.Com/Amortisman-Ayirmada-Onemli-Hususlar/ ,19.01.2016.

İnan, İ.H. (1994). Tarım ekonomisi. Trakya Üniversitesi., Tarım Fakültesi, Yayınları, No: 30, Tekirdağ.

Kıral, T.,1988, Muhasebe Ders Notları.

Odak, S. (2016). Tarımsal kazanç, değerlemesi ve amortismanları, Http://Archive.İsmmmo.Org.Tr/Docs/Malicozum/65malicozum/18-65%20SABR %C4%B0%20ODAK.Doc

Resmi Gazete, (1961). Vergi Usul Kanunu Kanun, Numarası: 213, Kabul Tarihi: 4.1.1961, Yayımlandığı

Savcı, Ş. (2004). Faydalı ömür esasında amortisman uygulaması ve bazı sorunlar, Vergi Dünyası, Sayı: 276

Sayfa: 1037.

Talim, M. (1973). Ege Bölgesi Gediz havzasında bazı önemli tarımsal ürünlerde maliyet, Ege Ü. Tarım Fakültesi Yayınları No: 225, Bornova, İzmir.

Tarih: 10.1.1961, Sayı: 10703 – 10705, Tertip: 4 Cilt: 1

Tunçez, H.A. (2016).Tarımsal faaliyetlerin muhasebeleştirilmesinin Türkiye muhasebe standardı-41 çerçevesinde incelenmesi: bir tarım işletmesinde örnek uygulama,Http://Dergipark.Ulakbim.Gov.Tr/Selcuksb myd/Article/Download/5000084570/5000078658

Yılmaz, İ. (2001). Antalya ili merkez ve Serik ilçeleri ova işletmelerinde buğday ve pamuk üretiminde girdi kullanımı ve üretimin fonksiyonel analizi, Türkiye Tarım Odaları Birliği Yayınları No:207, Ankara

Yılmaz, R.E. (2010). Kırşehir ili merkez ilçede buğday yetiştiriciliği yapan tarım işletmelerinin ekonomik analizi, Yüksek Lisans Tezi, FBE, Tokat

10. BÖLÜM KAYNAKLARI

Acar, M.,2003, Tarımsal İşletmelerde Finansal Performans Analizi, Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı: 20, Ss. 21-37.

Adıgüzel, F., Kızılaslan, N., 2015. Çeltik Üreticileri Birliklerinin Mevcut Durumu ve Finansal Performans Analizi, Türk Tarım – Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi, 3(9): 721-731.

Akarçay, A., 2001, Vakıflarda Mali Tablolar Analizi ve Bir Uygulama, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe- Finansman Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Akbaba, S.,1998. Yüksek Enflasyon Dönemlerinde Finansal Raporlama ve Bir Vak'a Çalışması, T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe Denetim Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Ananim,2021/a, https://blog.mikro.com.tr/gelir-tablosu-nedir/

Anonim,2021(er.tar.), https://www.muhasebenews.com/temel-ve-ek-mali-tablolar-nelerdir/

Anonim,2021/b; http://www.muhasebex.com/gelir-tablosu-cesitleri

Anonim,2021/c (er.tar.), https://www.mafc.com/blog/analyzing-farm-financial-statements

Anonim,2021/d (er.tar), https://bilisim.com.tr/blog/gelir-tablosu-nedir-nasil-hazirlanir/#:~:text=profit%20and%20loss%20statement)%20gibi,gelir%20ve%20giderlerinin%20topland%C4%B1%C4%9F%C4%B1%20hesaplard%C4%B1r.

Anonim,2021/e (er.tar.), https://www.mafc.com/blog/analyzing-farm-financial-statements

Argaç, Ö., 1993. Tarım İşletmelerinde Tek Düzen Muhasebe, T.C. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, Muhasebe- Denetim Yüksek Lisans Programı, Yüksek Lisans Bitirme Tezi, İstanbul.

Cemalcılar Ö, Benligiray, Y., Sürme, F., 2004. Genel Muhasebe, TC. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1341, Açıköğretim Fakültesi ‹Yayını No: 718, Eskişehir.

Ceyhan., 2021, (er.tar), http://asmo.org.tr/tablolar/genel/20151107_seminer.pdf

Türk Ticaret Kanunu, Kanun Numarası: 6102 Kabul Tarihi: 13/1/2011 Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih: 14/2/2011 Sayı: 27846 Yayımlandığı Düstur: Tertip: 5 Cilt: 50.

11. BÖLÜM KAYNAKLARI

Anonim,2021 (er.tar), https://cdn-acikogretim.istanbul.edu.tr/auzefcontent/20_21_Guz/finansal_muhasebe/2/index.html

Anonim,2021/a (er.tar.); https://muhasebebilenler.com/muhasebede-kullanilan-belgeler/

Argaç, Ö., 1993. Tarım İşletmelerinde Tek Düzen Muhasebe, T.C. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, Muhasebe- Denetim Yüksek Lisans Programı, Yüksek Lisans Bitirme Tezi, İstanbul.

Cemalcılar Ö, Benligiray, Y., Sürme, F., 2004. Genel Muhasebe, TC. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1341, Açıköğretim Fakültesi ‹Yayını No: 718, Eskişehir.

12. BÖLÜM KAYNAKLARI

Anaonim,2021(er.tar.); https://www.muhasebedersleri.com/genel-muhasebe-2/muhasebe-kayit-yontemleri.html

Anonim,2021/a (er.tar.); https://slideplayer.biz.tr/slide/5581884/

Aras, A. (1988). Tarım muhasebesi. Ege Üniversitesi, Tarım Fakültesi, Yayınları, No:486, Bornova, İzmir.

Cemalcılar Ö, Benligiray, Y., Sürme, F., 2004. Genel Muhasebe, TC. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1341, Açıköğretim Fakültesi ‹Yayını No: 718, Eskişehir.

Çelik. 2014. Türkiye'de Tarım İşletmelerinde Farklı Muhasebe Sistemlerine Göre Masraf ve Gelir Hesaplama Yöntemleri, Tarım Ekonomisi Dergisi; 20(1): 41-52 1

Gelir Vergisi Kanunu (G.V.K.) Kanun Numarası: 193 Kabul Tarihi: 31/12/1960, Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih: 6/1/1961 Sayı: 10700 Yayımlandığı Düstur: Tertip: 4 Cilt: 1 Sayfa : 850

Özçelik., Fidan., Albayrak., Güneş, E., Tanrıvermiş., Gülçubuk, B. 2012. Tarım Ekonomisi. AÖF Yayın No:2226 Açıköğretim Fakültesi Yayın No: 1225, Eskişehir.

TTK, 2010, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu

Tunçez H.A., 2011. Tarımsal Faaliyetlerin Muhasebeleştirilmesinin Türkiye Muhasebe Standardı-41 Çerçevesinde İncelenmesi: Bir Tarım İşletmesinde Örnek Uygulama, T.C. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Konya.

VUK,1961, 3475 Vergi Usul Kanunu

13. BÖLÜM KAYNAKLARI

Beller Dikmen, B., Köksal, A.G., 2019. Tarımsal Ürünlerin Tekdüzen Muhasebe Sistemi, TMS 41 ve VUK'a Göre Muhasebeleştirilmesi: Şeker Pancarı Üretim İşletmesinde Bir Uygulama, Uluslararası Sosyal Yardımlaşmalar Dergisi, *Volume: 12 Issue: 68, ISSN: 1307-9581*

Büyükarıkan, U.,2018. Türkiye Muhasebe Standardı 41 Tarımsal Faaliyetler Standardına Göre Tarım Muhasebesi: Elma Üretimi Yapan Bir Tarım İşletmesi Uygulaması, T.C. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı Muhasebe ve Finansman Bilim Dalı, Doktora Tezi.

Kırlıoğlu, H., Gökgöz, A., 2012. TMS 41 Çerçevesinde Tarımsal Faaliyetlerin Muhasebeleştirilmesi: Su Ürünleri Sektörü Uygulaması, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 26, Sayı: 2.*

Okutmuş, E., Kural, U., 2015. Bir Tarım İşletmesinde Canlı Varlıkların Muhasebeleştirilmesi, Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi (The Journal of Social Economic Research) ISSN: 2148 – 3043 / Yıl: 15 / Sayı: 29

Ünlü, A.,2016. Büyükbaş Hayvancılık İşletmelerinde Muhasebe İşlemlerinin Tekdüzen Muhasebe Sistemi ve 41 Nolu Türkiye Muhasebe Standardı (TMS-41) Çerçevesinde İncelenmesi: 100 İneklik Bir İşletme Örneği, T.C. Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi

TAŞLARIN YOLCULUĞU

AVRASYA, ÖNASYA ve AKDENİZ'DE ÖN TÜRK İZLERİ

EKREM HAYRİ PEKER

BİLGE BAYKUŞ

© 2021 Bilge Baykuş

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-605-80418-7-5

Yayın tarihi: Kasım 2021

Sayfa Düzeni & Kapak Tasarımı

Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:

Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti. İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Bilge Baykuş

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad. Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37 Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ bilgebaykusyayinlari.com
www.bilgebaykusyayinlari.com

İÇİNDEKİLER

BAŞLARKEN 1
ÇAĞLAR 7
EZBERİ BOZMAK 16
TİCARET VE YAZI 29
GÖBEKLİTEPE 35
TARİH YAZIMININ DEĞİŞİMİ 40
AVRUPA'DA TAŞ ANITLAR 47
TAŞ BABA KÜLTÜRÜ 56
KAFKASYA'DAN BASK'A DOLMENLER 59
KAFKAS DOLMENLERİ 62
KURGANLAR / TÜMÜLÜSLER 70
KÜMBETLER 72
KARIZLAR 77
SÜMERLER-YAZI-ÖNTÜRKLER VE "TARİH SÜMERLE BAŞLAR" 81
BOĞA KÜLTÜRÜ/ÖKÜZÜN BOYNUZLARI 82
TÜRKLERİN ANAYURDU NERESİ? 101
TÜRKLERİN İLK ANAVATANINA AİT KAYNAKLAR GEÇERLİLİĞİNİ YİTİRDİ 101
TÜRKLERİN DEMİRCİLİĞİ 111
ERGENEKON DESTANI'NDAN ÇIKARIMLAR 111
ATALARIMIZIN YAZILARI BULUNDU/ YAZI NİYE BULUNDU? 117
TAMGALARIN YANİ YAZININ YAYILIMI 139
TARIM HAVZASINDA BULUNAN MUMYALAR 149
LAPONYA'DA KAYA RESİMLERİ 152
ANADOLU'DA ÖN TÜRK İZLERİ/TAŞLARIN MESAJI 152

KAYNAKÇA 203

EKLER 209

KAYNAKÇA

-Agasıoglu, Firuddin, Taşbaba, İstanbul-2014, Bilgeoğuz yayınları

-Ahıncanov, Sercan M, Kıpçaklar, İstanbul-2014, Selenge Yayınları

-Ahmetbeyoğlu, Ali, Avrupa Hun İmparatorluğu, Ankara-2001, TTK yayınları

-Akdes, N. Kurat, IV-XVIII. Yüzyıllarda Karadeniz Kuzey'indeki Türk Kavimleri ve Devletleri, Ankara-1972, TTK yayınları

-Aristov, N. A., Türk Halklarının Etnik Yapısı, İstanbul-2014, Selenge Yayınları

-Ateş, Mehmet, Mitolojiler ve Semboller Ana Tanrıça ve Doğurganlık Sembolleri, İstanbul-2002

-Ayda, Adile, Etrüsk'ler Türk müdür, Ankara-2014, TTK yayınları

-Barthold, V. V., Moğol İstilasına Kadar Türkistan, Ankara-1990, TTK Yayınları

-Baştav, Şerif, Avrupa Hunları, Türkler, C. I, Ankara-2002

-Bauer, Susan W., Antik Dünya, İstanbul-2013, Alfa Tarih

-Bayraktar, Mehmet, Medler ve Türkler, Ankara-2013, Akçağ Yayınları

-Baycora, S. Ya, Kuzey Kafkasya Eski Türk Yazıtları ile Volga-Don ve Turan Yazıtlarının Karşılaştırılması, Eskişehir- 1996, Eskişehir Türk Ocağı Yayınları, 1996

-Bernal, Martin, Kara Atena Eski Yunan Uydurmacası Nasıl İmal Edildi, İstanbul-, Kaynak Yayınları-2016

-Cahiz, Türklerin Faziletleri (Hazırlayan Ramazan Şeşen), İstanbul-2017

-Cevizoğlu, Hüseyin, Coğrafyadan Tarihe Türk Tarihi İçinde Doğu Anadolu, İstanbul-1991, Tarihi Araştırmalar ve Dokümantasyon Merkezleri Kurma ve Geliştirme Vakfı Yayını

-Chavannes, Edouard, Çin Kaynaklarına Göre Batı Türkleri, İstanbul-2012, Selenge Yayınları

-Childe V. Golden, Doğu'nun Prehistoryası, Ankara-2010, TTK Yayınları

-Crawford Harriet, Sümer ve Sümerler, Ankara-2010, Arkadaş yayınevi

-Demir, Ramazan, İdil-Ural Türkleri, Ankara-2021, Palme Yayınevi

-Diamond, Jared, Tüfek Mikrop ve Çelik, Ankara-2013, TUBİTAK

-Diker, Selahi, Türk Dilinin Beş Bin Yılı, İzmir-2000

-Divitçioğlu, Sencer, Kök Türkler, Ada Yayınları, İstanbul, 1987, Ada Yayınları

-Doğan, İsmail, Kafkasya'daki Göktürk (Runik) İşaretli Yazıtlar, Ankara-2000, TDK yayınları

-Doğan, İsmail, Doğu Avrupa'daki Göktürk (Runik) İşaretli Yazıtlar, Ankara-2002, TDK yayınları

-Durmuş, İlhami, İskitler, İstanbul-2007, Kaynak Yayınları

-Durmuş, İlhami, Sarmatlar, İstanbul-2007, Kaynak Yayınları

-Erzen, Afif, Doğu Anadolu ve Urartular, Ankara-1990, TTK yayınlar

-Etli, Özgür Barış, İskandinav Mitolojisinin kökenindeki Türk Mitolojisi-2015

-Girgin, Abdullah, İsveçlilerin Türk kökenleri üzerine, İstanbul-2011, Kaynak Yayınları

-Gousset, Rene, Bozkır İmparatorlukları, İstanbul-2010, Ötüken

-Gökyay, Orhan Şaik, Dede Korkut Hikâyeleri, İstanbul-1976, MEB Yayını

-Gumilev, L.N, Etnogenez, Halkların Şekilleniş Yükseliş ve Düşüşleri, İstanbul-2004, Selenge Yayınevi

-Gumilev, L.N, Hunlar, İstanbul-2013, Selenge Yayınevi

-Gumilev, L, N, Eski Türkler, Birleşik Yayınları, İstanbul-1999, Selenge Yayınevi

-Gumilev Eski Ruslar ve Büyük Bozkır Halkları, İstanbul-, Selenge Yayınevi

-Gumilev, L. N, Hazar Çevresinde Bin Yıl, İstanbul-2009, Selenge Yayınevi

-Haack, Hermann, Doğu Halıları, Çev: Neriman Girişken, Atatürk Üniversitesi, Ankara-1975.

-Heredot, Histories, s, 407, İstanbul-2012, İş Bankası Kültür Yayınları

-İnalcık Halil, devlet-i Aliyye-I, İstanbul-2009

-Kaplanoğlu, Raif, Osmanlı'nın Kuruluş Döneminde Bizans Köylerinin Kültürel Etkileri Osman Gazi ve Bursa Sempozyumu, Osmangazi Belediye Yayınları, Bursa, 2006

-Karatay, Osman, Türklerin Kökeni, Ankara-2009, Kripto

-Karatay, Osman, Suvarlar: Doğu Avrupa'nın esrarengiz Halkı, Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi, Cilt: X, Sayı:1, İzmir-2010

-Karatay, Osman-Acar, Serkan, Doğu Avrupa'da Türk Tarihi, İstanbul-2020

-Karuts, Richard, Mangışlak'taki Türkmen ve Kırgızlar, Ankara-2016, TTK Yayınları

-Kazakistan Bilimler Akademisi, Kazakistan ve Kazaklar, Çev: Abdülvahap Kara, İstanbul-2013, Selenge Yayınevi

-Keçiş, Murat, Trabzon Rum İmparatorluğu ve (1204-1404), TTK Yayınevi, Ankara

-Kramer, Samuel Noah, Tarih Sümerde Başlar, İstanbul-2002, Kabalcı Yayınevi,

-Komnena, Anna, Alexiad-Malazgirt'in Sonrası, İstanbul-1996, İnkılap Kitabevi,

-Kuzeyev, R.G, İtil-Ural Türkleri, İstanbul-2013, Selenge Yayınevi

-Kumekov, Bolat E., Kimak Devleti, Ankara-2013, TTK yayınları

-Kürüm, M. Turgay, Avrasya'da Runik Yazı, Ankara-2002

-Laggerbring, Prof. Sven, İsveççenin Türkçe ile Benzerlikleri, İstanbul-2010, Kaynak Yayınları

-Lovpaşe, Eski Hatıpsa Kentinden Mesajlar, Ankara-2012, KAF-DAV

-Macquan, G. Hititler ve Hititler Döneminde Anadolu, Ankara-2009-Arkadaş yayınevi

-Markovin, V. İ., Cüce Evleri İspunlar, KAF-DAV, Ankara-2007

-Mişan, Kazım, Erken Türklerin Anadolu Yazıtları, Bodrum-2006

-Mişan, Kazım, Iraklılar Yazılımı, Bursa-2007

-Mişan, Kazım Türklerin Kaybolan Ataları, Bursa-2011

-Moses, Kalankatlı, Alban Tarihi, İstanbul-2006, Selenge Yayınları

-Nibelungen Destanı, Bursa-2001, Asa kitabevi

-Okur, İbrahim, Kültür Savaşında İleri Savunma Hattı, İstanbul-2012, Okursoy Kitapları

-Okur, İbrahim, Sümer Matematiği ve Sayıların Gizemi, İstanbul-2008, Okursoy Kitapları

-Ögel, Bahaeddin Türk Kültürünün Gelişme Çağları, Cilt 2, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 2001

-Özakıncı, Cengiz, Avrupalıların Ataları Türk'tür, Bütün Dünya-Mart 2010, İstanbul-2006

-Özcan, Emine Sonnur, Kültür Tarihi Açısından İskit-Türk Ayniliği, İstanbul-2016, Selenge Yayınları

-Özden, Dursun, Uygur Karızlarına Yolculuk, İstanbul-2006, Kaynak Yayınları

-Özgüç, Nimet, Acem Höyük-Burushaddum, Ankara-2015

-Öztürk, Hasip, Ergenekon Destanından Çıkarımlar, www.belgeseltarih.com

-Peker, Ekrem Hayri, Güney Marmara Bölgesine Bizans Döneminde Yerleştirilen Türkopoller, Tarihten Günümüze Yenişehir Sempozyumu, Bursa-2014

-Peker, E. Hayri, Yeşim Taşı Ön Türkler ve Türk Tarihinden Kesitler, İstanbul-2017

-Peker, E. Hayri, Bursa'dan Tamgalısay'a Yolculuk, Bursa-2018, Şehrengiz, sayı:97

-Peker, E. Hayri, Taşların İzinde Bir Ömür, www.belgeseltarih.com

-Peker, E. Hayri, Ön Asya'da Ön Türkler, www.belgeseltarih.com

-Peker, E. Hayri, Atalarımızın Yazısı Bulundu, www.belgeseltarih.com

-Peker, E Hayri, Taş Anıtlar, Balballar-Taş Babalar ve Balballar, www.belgeseltarih.com

-Peker, Ekrem Hayri, Tarih Yazımının Değişimi: 19. Yüzyıl, www.belgeseltarih.com

-Prokopius, Bizans'ın Gizli Tarihi, İstanbul-1990, Ada Yayınları

-Poroy, A. Akif, Ön-Türkler, İstanbul-2015, Ankara-2013, TTK yayınları

-Radlof, Wilhem, Türkler, İstanbul-2008, Ergün Yayınevi

-Rasonyi, L., Doğu Avrupa'da Türklük, İstanbul-2006, Selenge Yayınevi

-Rasonyi, L., Tarihte Türklük, Ankara-1971

-Sevin, Veli, Hakkâri Taşları Gizemi Peşinde, Ankara-2015, TTK yayınları

-Sevin, Veli, Anadolu Arkeolojisi, Ankara, 4. Baskı, Der Yayınları

-Sevin, Veli, Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası, Ankara-2013, TTK yayınları

-Sevin, Veli, Yeni Assur Sanatı-1, Ankara-1999, TTK Yayınları

-Somuncuoğlu, Servet, Saymalı Taş, Gökyüzü Atları, İstanbul-2011, AC Yapı

-Süleyman, Olcas, Yazının Dili, İstanbul-2001, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı

-Şeşen, Ramazan, İbn Fadlan Seyahatnamesi, İstanbul-2017

-Şeşen, Ramazan, İslam Coğrafyacılarına Göre Türkler ve Türk Ülkeleri, İstanbul-2017

-Taşağıl, Ahmet, Gökbörü'nün İzinde, İstanbul-2017, Kronik

-Tarcan, Haluk, Ön Türk Tarihi, İstanbul-1998

-Tarcan, Haluk, Ön Türk Uygarlığı I A-I B, İstanbul-2006

-Tekçe, Fuat E, Pazırık Altaylardan Bir Halının Öyküsü, Ankara-1993, Kültür Bakanlığı Yayınları

-Thomson, George, Tarih Öncesi Ege, İstanbul-1983-1985

-Togan, Zeki Velidi, Umumi Türk Tarihine Giriş, İstanbul-1970, İstanbul Ün. Edebiyat Fakültesi Yayını

-Tomilov, N. A, Batı Sibirya Türkleri, İstanbul-2013, Selenge Yayınları

-Tuncay, Bahtiyar, Ön Türk Tarihi Araştırmaları, İstanbul-2017, Ankara-2013, TTK yayınları

-Turstsaninev, G. F. Kafkasya'da Bulunan Antik Eserlerin Keşfi ve Yazıların Çözümlenmesi, Ankara-2006, KAF-DAV

-Tüfekçioğlu, Turgay, Türkiye ve Şeytan Üçgeni, İstanbul-2006, Birharf Yayınları

-Uğur, Gürbüz, Türk Halılarında Doğal Renkler ve Boyalar, Ankara-1988, İş Bankası Kültür Yayınları

-Umar, Bilge, Türkiye Halkının Ortaçağ Tarihi, inkılap Yayınevi, İstanbul,1998

-Üçüncü, Kemal, Türklerin ilk anavatanına ait kaynaklar geçerliliğini yitirdi, 08.03.2021 Odatv

-Vasary, Istvan, Kumanlar ve Tatarlar, İstanbul-2008

-Vernadsky, George Rusya Tarihi, İstanbul-2009, Selenge Yayınları

-Vikipedia

-Yalgın, A. Rıza, Anadolu'da Türk Damgaları (Damgalar, enler, imler, üzerinde Bursa'nın Değeri), Bursa-1943, Bursa Halkevi Yayını

-Yükmen, Bakiye, Anadolu Megalitleri, İstanbul-2003, Arkeoloji ve Sanat Yayınları

-Zekiev, Nurfatih Z., Türklerin ve Tatarların Kökeni, İstanbul-2007, Selenge Yayınları

Dergiler:

Arkeo Atlas

-Atlas Dergi

-Aktüel Arkeoloji

-Herkese Bilim ve Teknoloji

-Şehrengiz

Siteler:

-www.arkeofili.com

-www.belgeseltarih.com

KAYNAKÇA

-Crawford, Harriet, Sümer ve Sümerler, Ankara-2010, Arkadaş

-Demir, Ramazan, İdil-Ural Türkleri, Ankara-2021, Palme Yayınevi

-Diamond, Jared, Tüfek Mikrop ve Çelik, Ankara-2013, TUBİTAK

- Herkese Bilim ve Teknoloji, sayı:141

-Mirşan, Kazım, Türklerin Kaybolan Ataları, Bursa-2011, MBB Yayınları

-Seroşevski, V.L., Saha Yakutlar, İstanbul-2007, Selenge Yayınları

-Sıtchın, Zecharia, Kozmik Tohum, İstanbul-2018, Ruh ve Madde

-Taşağıl, Ahmet, Gökbörü'nin İzinde, İstanbul-2017

-Türkkan, Reha Oğuz, Türkler ve Kızılderililer, İstanbul-2009, Pegasus

-Weis, Harvey, Akdeniz ve Batı Asya'da Kuraklık, Toplumsal Çöküş ve Direnç, Aktüel Arkeoloji, Mart-Nisan, s:68, 2019, İstanbul-2019

-Zekiyev, Mir Fatih, Türklerin ve Tatarların Kökeni, İSTANBUL-2007, Selenge Yayınları

TEMEL MAKROEKONOMİK HEDEFLERE ULAŞMADA VERGİSEL TEŞVİKLERİN ETKİSİ VE ÖNEMİ

Kurumlar Vergisi İstisnaları İle Özellikli Durumlar ve Türkiye Ekonomisi Üzerine Etkinliğinin Değerlendirilmesi

Editörler

Dr. Fatih PEŞKEN - Dr. Mustafa Göktuğ KAYA

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

Kaynakça

1 Seri Nolu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (2007). Resmi Gazete. Yayım Tarihi: 03.04.2007. Sayısı: 26482

Aktan, C.C. (2013). Kurumsal Şirket Yönetimi, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 150-161.

Altın, H. (2020). Birleşme ve Satın Almaların Alıcı Şirket Üzerine Etkileri, *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, Cilt:12, Sayı:22, 50-62

Altuğ, O. ve Ayboğa, H. (1996). Örneklerle Uygulamalı Şirket Kuruluşları, Evrim Yayınevi, İstanbul.

Gelir İdaresi Başkanlığı, (2020). İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığının 18.03.2020 tarih ve 62030549-125[5-2019/406]-E.308436 sayılı Özelgesi

Gökgöz, A. (2013). İştirak Yatırımlarının Muhasebeleştirilmesi, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı:58, 1-20.

Kurumlar Vergisi Kanunu (2006). Resmi Gazete. Yayım Tarihi: 21.06.2006. Sayısı: 26205. Numarası: 5520

Mert, H. ve Öcalmış, Y. (2020). İştirak Ve Bağlı Ortaklık Yatırımlarının Finansal Tablolarda Raporlanmasının Bobi Frs ve Tfrs Kapsamında İncelenmesi. *Press Academia Procedia (PAP)*, Sayı.11, 22-27

Nazalı, E. (2006). İştirak Kazançları İstisnası Her Zaman Mükerrer Vergilemeyi mi Önler?, *Vergi Dünyası Dergisi*, Sayı: 303.

Okutan Nilsson, G. (2012). Şirketler Topluluğunda Karşılıklı İştirak, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'nu Beklerken (10-11-12 Mayıs 2012 Sempozyum), 255-268.

Öz, E. (2002). Türk Gelir Vergisindeki Bazı Vergi Harcamalarının Optimal Vergileme İlkeleri Açısından Analizi, *Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt:17, Sayı:1, 11-33.

Sarıgül, S. (2015). Ticari Kazancın Tespitinde Muafiyet ve İstisnalar, *Vergi Raporu Dergisi*, Sayı:186, 45-63.

Serbest Bölgeler Kanunu (1985). Resmi Gazete. Yayım Tarihi: 15.06.1985. Sayısı: 18785. Numarası: 3218

Şahin, A. ve Doğukanlı, H. (2016). Türkiye'nin Hisse Senedi Yerel Yatırım Taraflılığının Belirlenmesi*, Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 8(14), 189-207.

Tezel, O., Aydın, E. ve Karabulut, Ö.B. (2015). Yurt Dışı İştirak Kazançları İstisnası ve Özellik Arz Eden Durumlar, *Vergi Raporu Dergisi*, Sayı:192, 82-92.

Kaynakça

1 Seri Nolu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (2007). Resmi Gazete. Yayım Tarihi: 03.04.2007. Sayısı: 26482

1 Sıra Nolu Muhasebe Sistemi Uygulama Tebliği (1992). Resmi Gazete. Yayım Tarihi: 26/12/1992. Sayısı: 21447

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu (1961). Resmi Gazete. Yayım Tarihi: 10.1.1961. Sayısı: 10703

6012 sayılı Türk Ticaret Kanunu (2011). Resmi Gazete. Yayım Tarihi: 14.2.2011. Sayısı: 27846

Beyanname Düzenleme Rehberi (2020), Kurumlar Vergisi Rehberi, Vergi Müfettişleri Derneği Yayınları

Çengel, D. (2020). Emisyon Primi İstisnası, Alomaliye.com, https://www.alomaliye.com/2020/12/08/emisyon-primi-istisnasi/ (Erişim Tarihi: 15.04.2021)

Demirci, Z. (2018). "Uluslararası Vergi Anlaşmaları Kapsamında Kurumlar Vergisi Sorunsalının Değerlendirilmesi", *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 32, 379-393.

Doğrusöz, B. (2019). Emisyon Primleri İstisnası, Dünya Gazetesi, https://www.dunya.com/kose-yazisi/emisyon-primleri-istisnasi/443132 (Erişim Tarihi: 10.04.2021)

Gökgöz, A. (2013). İştirak Yatırımlarının Muhasebeleştirilmesi, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı:58, 1-20.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, (2018), Vergi Harcama Raporu, Gelir Düzenlemeleri Genel Müdürlüğü

Kurumlar Vergisi Kanunu (2006). Resmi Gazete. Yayım Tarihi: 21.06.2006. Sayısı: 26205. Numarası: 5520

Sarıgül, S. (2020). Vergisel Yönleriyle Genel Muhasebe, Vergi Müfettişleri Derneği Yayınları, 5. Baskı, Ankara.

Topçu, N. ve Demirkol, V. (2014). "Sermaye Şirketlerinde Sermaye Artırım İşlemleri ve Muhasebeleştirilmesi", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı:65, 137-146.

Vural, İ. (2017). Tam Mükellef Anonim Şirketlerin Yurt Dışı İştirak Hisselerini Elden Çıkarmalarına İlişkin Kurumlar Vergisi İstisnasının Şartları, https://www.bakis.com.tr/wp-content/uploads/2017/06/tam_mukellef_anonim_sirketlerin_yurt_disi_istirak_hisselerini_elden_cikarmalarina_iliskin_kurumlar_vergisi_istisnasinin_sartlari.pdf (Erişim Tarihi: 10.04.2021)

Yiğit, H. İ. (2019). "Kurumlar Vergisi Kanununda Yer Alan Emisyon Primi Kazancı İstisnası Olarak Beyan Edilen Tutarların Mahiyeti ve Sermaye Artırımında İndirim Uygulaması Karşısındaki Durumunun Değerlendirilmesi", *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı:74, 115-123.

Kaynakça

1 Seri No'lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği, R.G., T.03.04.2007, S. 26482

13 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği, R.G., T.01.12.2017, S. 30257

5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, R.G., T.21.06.2006, S.26205

5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, R.G., T.21.06.2006, S.26205

6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve Gerekçesi, R.G., T.30.12.2012, S.28513

Adıgüzel, B. (2017), Sermaye Piyasası Hukuku, Ankara: Adalet Yayınevi.

Akdoğan, A. (2002), Kamu Maliyesi, Ankara: Gazi Kitabevi.

AKIN, F. ve Nalan, C. (2011), "Kurumsal yatırımcılar ve Türk sermaye piyasasında kurumsal yatırımcıların gelişimi üzerine bir değerlendirme", ABMYO Dergisi, 22, 11-26.

Borsa Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliğinin (III-52.2), R.G., T.27.11.2013, S.28834

Hazine ve Maliye Bakanlığı (2018), Vergi Harcamaları Raporu, Gelir Politikası Genel Müdürlüğü Yayını, Vergi-Harcamalar_Raporu https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2019/01/Vergi-Harcamalar_-Raporu-2018.pdf. Erişim Tarihi: 7/05/2021.

Memiş, T. ve Gökçen, T. (2017), Sermaye Piyasası Hukuku, Ankara: Seçkin Yayıncılık AŞ.

Özbalcı, Y. (2007), Kurumlar Vergisi Kanunu Yorum ve Açıklamaları, Ankara, Oluş Yayıncılık A.Ş.

Sezgin, B. (2018), Kurumlar Vergisi Kanunu Yorum ve Açıklamaları, Ankara: Adalet Yayınevi.

SPK (2021) Uluslararası Ekonomik ve Finansal Göstergeler, https://www.spk.gov.tr/SiteApps/Yayin/PeriyodikDokumanlar/PERD02. Erişim Tarihi: 7/05/2021.

Şaşmaz, M.Ü. ve Yayla, Y. E. (2019), "Vergilerin Makroekonomik Etkilerinin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Literatür İncelemesi", Sosyal Bilimler Dergisi, 41, 317-328.

Tarakçı, F. ve Peru M. T. (2013), "Yabancı Fon Kazançlarının Vergilendirilmesi", Vergi Raporu Dergisi, 163 (4), 70-76.

Tekinalp, Ü. (1982), Sermaye Piyasası Hukukunun Esasları, İstanbul: Es Yayınları.

Türk, İ. (2003), Maliye Politikası, Ankara: Turhan Kitabevi.

Vergi Müfettişleri Derneği (2020), Beyanname Düzenleme Rehberi, Ankara. Mevzuat

Yeldan, E. (2001), Küreselleşme Sürecinde Türkiye Ekonomisi, İstanbul: İletişim Yayınları.

Kaynakça

1 Seri Nolu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (2007). Resmi Gazete. Yayım Tarihi: 03.04.2007. Sayısı: 26482

GİB, İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı. (2012). İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığının 09.01.2012 Tarih ve B.07.1.GİB.4.34.17.01-KDV.17-80 Sayılı Özelgesi.

GİB, İzmir Vergi Dairesi Başkanlığı. (2014). İzmir Vergi Dairesi Başkanlığının 18.08.2014 Tarih ve 21152195-35-02-482 Sayılı Özelgesi.

GİB, Kayseri Vergi Dairesi Başkanlığı. (2011). Kayseri Vergi Dairesi Başkanlığının 05.09.2011 Tarih ve 102 Sayılı Özelgesi.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, Gelir Düzenlemeleri Genel Müdürlüğü. (2018). *Vergi Harcamları Raporu.* Ankara.

İstanbul YMMO (2021). *Kurumların Gayrimenkul ve İştirak Hissesi Satışlarında Zarar Doğması Halinde Bu Zarar İndirim Konusu Yapılabilir Mi?* https://www.istanbulymmo.org.tr/Data/Platform/418.pdf, (Erişim Tarihi: 31.01.2021)

Kuşçu, S. (2014). Taşınmaz ve İştirak Hisselerinin Satışlarına İlişkin Özellik Arz Eden Durumlar. *Vergi Raporu Dergisi*, Sayı 175. s.22-33.

Kurumlar Vergisi Kanunu Tasarısı Madde Gerekçesi, 2006. https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss1192m.htm, (Erişim Tarihi:14.03.2021)

Türkay, İ. (2018). *Vergi Harcamaları ve 2016 Vergi Harcamaları Raporu*. https://vergialgi.net/vergi-harcamalari-ve-2016-vergi-harcamalari-raporu, (Erişim Tarihi: 25.02.2021)

Beyanname Düzenleme Rehberi, (2018). *Kurumlar Vergisi Kanunu Rehberi,* Vergi Müfettişleri Derneği, Ankara, s.91

213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 10/11/12.01.1961 tarih ve 10703/10704/10705 sayılı Resmi Gazete.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 21.06.2006 tarih ve 26205 sayılı Resmi Gazete.

Ankara Yeminli Mali Müşavirler Odası Karar Tarihi : 24.08.2016 Karar Sayısı : 2016/188-08. https://aymmo.org.tr/#!/mevzuat, (Erişim Tarihi: 14.02.2021)

Çekiciler, C. ve Gök, O. (2017). *Kurumlar Vergisi Revizyonu.* 2. Baskı. Ankara: Vergi Müfettişleri Derneği, s.228

Çekiciler, C. ve Gök, O. (2016). Kurumlar Vergisi Kanunu' nun 5/1-e Maddesi ve Yenileme Fonu Müessesi Arasındaki Çatışma. *Vergi Raporu Dergisi*, Sayı 205, s.33-39.

Kaynakça

1 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği, 03/04/2007 tarih ve 26482 sayılı Resmi Gazete.

5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 21/06/2006 tarih ve 26205 sayılı Resmi Gazete.

Altınöz, U. (2018). Sorunlu Krediler Bağlamında Türk Bankacılığında Kredi Kayıp Karşılığının Makroekonomik Değişkenlere Etkisi: Panel Data ve Zaman Serileri Analizi, *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Yıl 11, Sayı 1, Haziran, ss. 63-82, https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/513931 16.03.2021, (Erişim Tarihi:16.03.2021)

Bankalara Borçlar Nedeniyle Devredilen Gayrimenkul Gelirlerinde Kurumlar Vergisi İstisnası. http://www.elitdenetim.com/dosyalar/487.pdf, (Erişim Tarihi:20.02.2021)

Beyanname Düzenleme Rehberi, (2018). *Kurumlar Vergisi Kanunu Rehberi,* Vergi Müfettişleri Derneği, Ankara

GİB, İzmir Vergi Dairesi Başkanlığının 21.02.2012 tarih ve 4.35.16.01.-176300-205 sayılı Özelgesi.

Gündüz, N. ve Evcil, İ. (2016). Bankalara Olan Borçlar Nedeniyle Devredilen Gayrimenkul Gelirlerine Tanınan İstisna Düzenlemesinden Yararlanabilecek Kurumlar, *Vergi Raporu Dergisi*, Sayı:196, 35-42.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, Gelir Düzenlemeleri Genel Müdürlüğü. (2018). Vergi Harcamaları Raporu. Ankara.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Banka, (Erişim Tarihi:21.02.2021)

Kurumlar Vergisi Kanunu Tasarısı Madde Gerekçesi, 2006. https://www.tbmm.gov.tr/ sirasayi/donem22/yil01/ss1192m.htm, (Erişim Tarihi:14.03.2021)

Şahbaz, N. ve İnkaya, A. (2014). Türk Bankacılık Sektöründe Sorunlu Krediler ve Makro Ekonomik Etkileri, *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, Cilt:1, Sayı:1, 69-82. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/202153, (Erişim Tarihi: 16.03.2021)

Kaynaklar

Acinöroğlu, S. (2009). Genel Olarak Vergi Teşviklerinin Ekonomi Üzerine Etkinliği. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 1(2),148-169.

Akın, A. ve Süer, İ. (2018). Yurtdışı Müteahhitlik Ve Teknik Müşavirlik Firmalarına Verilen Devlet Teşviklerinin Firmalar Üzerindeki Etkisinin Araştırılmasına Yönelik Bir Çalışma. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 7(20), 665-690.

Çekiciler, C. ve Gök, O. (2017). Kurumlar Vergisi Revizyonu. Ankara: Vergi Müfettişleri Derneği.

Gelir İdaresi Başkanlığı, (2011). Ankara Vergi Dairesi Başkanlığının 19.07.2011 tarih B.07.1.GİB.4.06.17.01-KDV-2:2010-14001-63-564 Sayılı Özelgesi.

Gelir İdaresi Başkanlığı, (2012). Ankara Vergi Dairesi Başkanlığının 22.6.2012 tarih B.07.1.GİB.4.06.16.01-2010-KVK-5-33-691 Sayılı Özelgesi.

Gelir İdaresi Başkanlığı, (2013). Ankara Vergi Dairesi Başkanlığının 26.02.2013 tarih 38418978-125[5-12/22]-163 Sayılı Özelgesi.

Gelir İdaresi Başkanlığı, (2012). Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığının 05.06.2012 tarih B.07.1.GİB.4.99.16.02-KVK-5/1-b-128 Sayılı Özelgesi.

Gelir İdaresi Başkanlığı, (2013). İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığının 17.09.2013 tarih 62030549-120[94-2012/1097]-1508 Sayılı Özelgesi.

Gelir İdaresi Başkanlığı, (2011). Kocaeli Vergi Dairesi Başkanlığının 12/09/2011 tarih B.07.1.GİB.4.41.15.01-KVK-2010/13-136 Sayılı Özelgesi.

Gelir İdaresi Başkanlığı, (2014). Manisa Vergi Dairesi Başkanlığının 18.4.2014 tarih 85373914-125[49.01.09]-38 Sayılı Özelgesi.

Gürdal, T. ve Yavuz, H. (2009). Kurumlar Vergisi Alanında Uygulanan İstisnaların Etkinliği: Sakarya Örneği. *Vergi Raporu*, (115), 12-22.

Özdemir, D., Topçuoğlu, Ö. ve Kişioğlu, Ö. F. (2019). Vergi Harcamalarının Vergi Gelirleri Açısından Etkinliği: 2006-2018 Döneminin Değerlendirilmesi. *Maliye Dergisi*, 176, 380-405.

Saraç, Ö. (2010). Vergi Harcamaları ve İktisadi Etkileri, *Maliye Dergisi*, 159, 262-277.

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar, 11.8.1989 tarih ve 20249 sayılı Resmi Gazete.

1 Seri No'lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği, 03/04/2007 tarih ve 26482 sayılı Resmi Gazete. www.mevzuat.gov.tr

1 Seri No'lu Transfer Fiyatlandırması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı Hakkında Genel Tebliği, 18/11/2007 tarih ve 26704 sayılı Resmi Gazete.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 06.01.1961 tarih ve 10700 sayılı Resmi Gazete.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 10/11/12.01.1961 tarih ve 10703/10704/10705 sayılı Resmi Gazete.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 22/1/2002 tarih ve 24648 sayılı Resmi Gazete.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 21.06.2006 tarih ve 26205 sayılı Resmi Gazete.

Kaynakça

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (1982). Resmi Gazete Yayım Tarihi:9/11/1982 Sayısı:17863 (Mükerrer)

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (1960). Resmi Gazete Yayım Tarihi:6/1/1961 Sayısı:10700

213 sayılı Vergi Usul Kanunu (1961). Resmi Gazete Yayım Tarihi:10-11-12/1/1961 Sayısı:10703-10704-10705

488 sayılı Damga Vergisi Kanunu (1964). Resmi Gazete Yayım Tarihi:11/7/1964 Sayısı:11751

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu (1969). Resmi Gazete Yayım Tarihi:10/5/1969 Sayısı:13195

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu (1970). Resmi Gazete Yayım Tarihi:11/8/1970 Sayısı:13576

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu(1984). Resmi Gazete Yayım Tarihi:2/11/1984 Sayısı:18563

5422 sayılı (mülga) Kurumlar Vergisi Kanunu (1949). Resmi Gazete Yayım Tarihi:10/6/1949 Sayısı:7229

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu (2006). Resmi Gazete Yayım Tarihi:21/6/2006 Sayısı:2620

6009 sayılı Gelir Vergisi Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (2010). Resmi Gazete Yayım Tarihi:1/8/2010 Sayısı:27659

6802 Gider Vergileri Kanunu (1956). Resmi Gazete Yayım Tarihi:23/7/1956 Sayısı:9362

7061 sayılı Bazı Vergi Kanunları İle Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (2017). Resmi Gazete Yayım Tarihi:5/12/2017 Sayısı:30261

1 Seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (2007). Resmi Gazete Yayım Tarihi: 03/04/2007 Sayısı:26482

47 Seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (1994). Resmi Gazete Yayım Tarihi:27/3/1994 Sayısı:21887

Balıkesir Vergi Dairesi Başkanlığının 11/12/2019 tarih ve 46480499-140[2018/897]-146441 sayılı özelgesi.

Bursa Vergi Dairesi Başkanlığının 26/08/2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.16.16.02-300.10.84-187 sayılı özelgesi.

Karabük Defterdarlığının 23/02/2012 tarih ve B.07.4.DEF.0.78.10.00-KV-7 sayılı özelgesi

Manisa Vergi Dairesi Başkanlığının 17/08/2012 tarih ve B.07.1.GİB.4.45.15.01-125[49.01.03]-101 sayılı özelgesi.

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığının 24/07/2012 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.17.01-KDV.17-2277 sayılı özelgesi.

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığının 08/06/2012 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.19.02-105[229-2012/VUK-1- . . .]--1833 sayılı özelgesi.

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığının 19/08/2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.16.01-KVK 5-1354 sayılı özelgesi.

İzmir Vergi Dairesi Başkanlığının 09/02/2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.35.16.01-176300-22 sayılı özelgesi.

Tekirdağ Vergi Dairesi Başkanlığının 22/08/2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.59.15.01-KVK-162-2010-32 sayılı özelgesi.

Üstün Y. ve Hak, İ. (2020). Kooperatiflerin Vergisel Boyutu, İSMMMO Yayınları:179.

Akyol, M. (2004). Kooperatiflerde Gelir Gider Farkının Geri Dönüşümü (Risturn), *Mali Çözüm Dergisi*, Sayı:69, 253-258.

Albayram Doğan, Z. ve Yercan, M. (2016). Türkiye ve AB Ülkelerindeki Kooperatifçilik Mevzuatının Karşılaştırmalı Analizi, *Tarım Ekonomisi Dergisi*, Cilt:22, Sayı:2, 49-58.

Kaya, U. (2016). Türkiye'de Kooperatif Gelir Gider Farklarının Vergilendirilmesi, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, Cilt:51, Sayı:1, 44-63.

Koçtürk, O. M. (2006). Türkiye'de Kooperatiflerin Vergilendirilmesi, *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, Cilt:13, Sayı:2, 119-136.

Örki, A. (2016). Ekonomik Kalkınmada Kooperatiflerin Öneminin Örneklerle Değerlendirilmesi, *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, Cilt:3, Sayı:2, 13-22.

Güney, S. (2009). Türkiye'de Yapı Kooperatiflerinin Muhasebe ve Finansman Sorunlarının Belirlenmesi ve Çözüm Önerileri, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.

Öztüfekçi, M.A. (1997). Türkiye'de Kooperatiflerin Vergilendirilmesi, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı.

Yıldız, R. (2019). Kurumlar Vergisine İlişkin Vergi Harcamalarının Vergileme İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı.

Çağcı, İ. (2011). Veri Analiz Tekniği Çağdaş Denetim Uygulamaları. 16/1/2021 tarihinde https://www.sakaryasmmmo.org.tr/dosyalar/6439477801-7-1-2011.pdf, adresinden edinilmiştir.

Dündar, M. (2018). Kooperatiflerde Kurumlar Vergisi Muafiyeti ve İktisadi İşletme Uygulaması. 16/1/2021 tarihinde http://aydinsmmmo.org.tr/new/web_panel/ckfinder/files/files/Duyuru/kooperatif_iktisadi%20isletme_gorus_08012018.pdf, adresinden edinilmiştir.

Yıldız, A. M. (2013). Kurumlar Vergisi Beyanname Düzenleme Rehberi. 16/1/2021 tarihinde https://www.samsunsmmmo.org.tr/upload/file/kurumlar_vergisi_2012_1.pdf, adresinden edinilmiştir.

https://tr.wikipedia.org

Kaynakça

1 Seri Nolu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (2007). Resmi Gazete. Yayım Tarihi: 03.04.2007. Sayısı: 26482

Beyanname Düzenleme Rehberi, (2018). *Kurumlar Vergisi Kanunu Rehberi,* Vergi Müfettişleri Derneği, Ankara, 66

Aslan, E. A. (2019). Türkiye'de Özel Okullaşma. *Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(1), 263-276.

Ataştöken, G., ve Yalçın, E. C. (2020). Eğitimin Emek Piyasası Üzerine Etkisi: OECD Ülkeleri Üzerine Bir Araştırma. *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 2020, Cilt 4 , Sayı: 2, 204-220.

Dil, Ş. (2014). Gelir ve Kurumlar Vergisikanunları'nda Yer Alan Muafiyet, İstisna ve İndirimler. *http://earsiv.okan.edu.tr/xmlui/handle/123456789/291*(Erişim Tarihi:26.03.2021)

Gören, Z. (2021). *https://www.google.com.tr/url?q=https://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2020/01/Z.Goren1.pdf&sa=U&ved=2ahUKEwjzwtD1m6PvAhVCzBoKHS90BMMQFjAAegQIAhAB&usg=AOvVaw2hh-oLGc4fzfEGHMDFmTGW*. https://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2020/01/Z.Goren1.pdf (Erişim Tarihi: 26.03.2021)

Gün, Ö. *bilgikilavuzu*. bilgikilavuzu: https://www.bilgikilavuzu.com/egitim-ogretim-nedir-aralarindaki-farklar-nelerdir/ (Erişim Tarihi:26.03.2021)

Gelir İdaresi Başkanlığı, (2012). İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığının 21/02/2012 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.16.01-KVK 5-656 Sayılı Özelgesi.

Karaca, C., ve Çam, Y. (2019). Türkiye'de Sosyal Devlet Anlayışının Değerlendirilmesi. *Maliye Dergisi*, Sayı: 176, 72-97.

Millî Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim . (2019-2020).

Peker, Ö. (2021, Mart 9). Özel Okulların Eğitim Sistemimiz İçindeki Yeri ve Önemi http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/5980/2111 (Erişim Tarihi: 26.03.2021)

Sağlam, M. (2005). Türkiye ve Avrupa Birliği Ülkelerinde Öğretmen Eğitiminde Yapısal Düzenlemeler ve Öğretmen Adaylarının Seçimi. Üç Aylık Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi. https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/167/index3-kurum.htm (Erişim Tarihi:26.03.2021).

Kurumlar Vergisi Kanunu Tasarısı Madde Gerekçesi, 2006. https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss1192m.htm, (Erişim Tarihi:26.03.2021).

T.C. Çorum Defterdarlık Gelir Müdürlüğünün 15.03.2018 Tarih ve 76071283-120.01.02.03[2016/4]-240 Sayılı Özelgesi.

Gelir İdaresi Başkanlığı, (2018). Ankara Vergi Dairesi Başkanlığının 28/04/2015 tarih ve 38418978-125[5-15/21]-432 Sayılı Özelgesi.

Gelir İdaresi Başkanlığı, (2015). Ankara Vergi Dairesi Başkanlığının 28/04/2015 tarih ve 38418978-125[5-15/21]-432 Sayılı Özelgesi.

Uçan, O., ve Yeşilyurt, H. (2016). Türkiye'de Eğitim Harcamaları ve Büyüme İlişkisi. Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9(2) 179-185.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, Gelir Düzenlemeleri Genel Müdürlüğü. (2018). *Vergi Harcamları Raporu.* Ankara.

Onaran, Z. (2005). AB Sürecinde Eğitim ve Eğitimin Ekonomiye Etkisi (Türkiye-Avrupa Analizi) *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı: 167)(http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/milli_egitim_dergisi/167/index3-editor.htm,Erişim Tarihi: 04.04.2021).

Sami, Z. (2003). Eğitimin Bir İşlevinin Kalkınma Olduğu Unutuluyor Mu?. *Milli Eğitim Dergisi*. Sayı: 159, http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/159/sami.htm Erişim Tarihi: 04.04.2021).

Akçacı, T. (2013). Eğitim Harcamalarının İktisadi Büyümeye Etkisi. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.* Cilt 4, Sayı: 5, 65-79.

Çakmak, Ö. (2008). Eğitimin Ekonomiye ve Kalkınmaya Etkisi. *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı: 11, 33-41.

Kaynakça

27.12.2017/210-16 Kurumlar Vergisi Kanunu ve Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu'na göre "Sat, Kirala ve Geri Al İşlemleri" nin Değerlendirilmesi. Karar Tarihi: 27.12.2017 Karar Sayısı: 2017/210-16. https://aymmo.org.tr/#!/mevzuat Erişim Tarihi: 10.02.2021.

Aksaray Valiliği Defterdarlık Gelir Müdürlüğünün 28/02/2019 tarih ve B.07.4.DEF.0.68.10.00-200.03.01-4181 sayılı özelgesi.

Alagöz, A. ve Eren, T. (2010). Sat ve Geri Kiralama İşleminin TMS 17 Kiralama İşlemleri Standardı ve Yürürlükteki Mevzuat Çerçevesinde Değerlendirilmesi, *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 3 (2), 27-46.

Ankarath, N., T. P. Ghosh, K. J. Mehta ve Y. A. Alkafaji. (2010). Understanding IFRS Fundamentals. New Jersey: John Wiley & Sons

Finansal Kiralama, Faktoring Ve Finansman Şirketleri Kanunu (2021). T.C. Resmi Gazete, 28496, 13 Aralık 2012.

Güneş, N., Cavlak, H. ve Cebeci, Y. (2017). Yasal Düzenlemeler ve Türkiye Muhasebe Standartları Açısından Sat ve Geri Kirala İşlemleri, *Bankacılık ve Sermaye Piyasası Araştırmaları Dergisi-BSPAD*, Cilt:1, Sayı:2, 2017, ss.33-51.

http://www.muhasebetr.com/yazarlarimiz/volkanvanli/001/, Erişim Tarihi: 22.02.2021

https://dengeakademi.com/Files/Article/1jub5635672021586544477.pdf, Erişim Tarihi: 22.02.2021

https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/339151, Erişim Tarihi: 22.02.2021

https://www.adenymm.com.tr/sat-geri-kiralama--sale-and-leaseback--yonteminde--istisna-kazancin-tespiti--ozel-durumlar-ve-sorunlari, Erişim Tarihi: 22.02.2021

https://www.alomaliye.com/2018/08/31/sat-kirala-geri-al-istisna/#:~:text=–%20Sat-kirala-geri%20al,konusu%20varlıkların%20kiracılara%20kira%20süresi, Erişim Tarihi: 22.02.2021

https://www.finansalgoz.com/2017/07/firmalar-fona-neden-ihtiyac-duyar.html, Erişim Tarihi: 22.02.2021

İzmir Vergi Dairesi Başkanlığı Mükellef Hizmetleri KDV ve Diğer Vergiler Grup Müdürlüğünün 20/02/2020 tarih ve B.07.1.GİB.4.35.17.01-130[2016-02-6057]-76516 sayılı özelgesi.

Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 11). (2016). T.C. Resmi Gazete, 29935, 31 Aralık 2016.

Kurumlar Vergisi Kanunu (2006). T.C. Resmi Gazete, 26205, 21 Haziran 2006.

Şentürk, F. (2016). Türk Vergi Mevzuatı Kapsamında Faaliyet Kiralaması Yapan İşletmelerde Muhasebe Uygulamaları, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 8 (1), 619-639.

Kaynakça

15.7.2016 tarihli ve 6728 sayılı Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 9.8.2016 tarihli ve 29796 sayılı Resmi Gazete.

19.10.2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu, 1.11.2005 tarihli ve 25983 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete.

28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 9.4.2002 tarihli ve 24721 sayılı Resmi Gazete.

28.7.1981 tarihli ve mülga 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, 30.7.1981 tarihli ve 17416 sayılı Resmi Gazete.

31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 6.1.1961 tarihli ve 10700 sayılı Resmi Gazete.

4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 10.01.1961 tarihli ve 10705 sayılı Resmi Gazete.

6.12.2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, 30.12.2012 tarihli ve 28513 sayılı Resmi Gazete.

6.2.2021 tarihli ve 70 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 6.2.2021 tarihli ve 31387 sayılı Resmi Gazete.

Ayub, M. (2007), Understanding Islamic Finance, John Wiley and Sons Ltd., West Sussex, England.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, 12.3.2021 tarihinde https://www.bddk.org.tr/BultenAylik/tr/Home/Gelismis adresinden erişildi.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Aktif Kuruluşlar, Katılım Bankaları, 2.2.2021 tarihinde https://www.bddk.org.tr/Kuruluslar-Kategori/Bankalar/1 adresinden erişildi.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Katılım Bankalarınca Uygulanacak Tekdüzen Hesap Planı Ve İzahnamesi Hakkında Tebliğ, 20.09.2017 tarihli ve 30186 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete.

Büyükakın, F. ve Önyılmaz, O. (2014), Faizsiz Finansman Bonosu Sukuk ve Türkiye Uygulamaları, *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 4 (7), 4-5.

Büyükakın, F. ve Küçükçolak, R. A. (2018). Dünyada ve Türkiye'de Sukukun Uygulanabilirliği Üzerine Bir Değerlendirme, *Innovation and Global Issues Congress IV*, 1200-1209.

Gelir İdaresi Başkanlığı, 12.2.2021 tarihinde https://www.gib.gov.tr/yardim-ve-kaynaklar/beyanname-formlari-bildirimler adresinden erişildi.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, 1 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği, 3.4.2007 tarihli ve 26482 sayılı Resmi Gazete.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, 26.12.1992 tarihli ve 21447 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete.

On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023), 23.7.2019 tarihli ve 30840 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete.

Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018), 6.7.2013 tarihli ve 28699 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete.

Orhan, B. (2018), Sukukun Yapısı ve İşleyişinin Analizi, Başkent Üniversitesi Ticari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2 (2), 1-20.

Özel Finans Kurumları (ÖFK) Kurulması Hakkında 83/7506 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi, 19.12.1983 tarihli ve 18256 sayılı Resmi Gazete.

Sermaye Piyasası Kurulu Basın Duyurusu, 30.1.2021 tarihinde https://www.spk.gov.tr/Duyuru/Goster/201041/0 adresinden erişildi.

Sermaye Piyasası Kurulu, Kira Sertifikaları Tebliği (III-61.1.), 7.6.2013 tarihli ve 28670 sayılı Resmi Gazete.

Sermaye Piyasası Kurulu, Kira Sertifikalarına ve Varlık Kiralama Şirketlerine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (Seri: III, No: 43), 1.4.2010 tarihli ve 27539 sayılı Resmi Gazete.

Shaikh, S. ve Saeed, S. (2010), Sukuk Bond: The Global Islamic Financial Instrument, 14.1.2021 tarihinde https://mpra.ub.uni-muenchen.de/26700/ adresinden erişildi.

Sümer, E. (2020), Sukukun Dünyada ve Türkiye'de Gelişimi, Cumhurbaşkanlığı Strateji Ve Bütçe Başkanlığı Yayınları, Yayın No: 16.

Tok, A. (2009), İslami Finans Çerçevesinde Sukuk (İslami Tahvil) Uygulamaları, Katılım Bankaları ve Türkiye Açısından Değerlendirme, Sermaye Piyasası Kurulu Yayınları.

Türker, H. (2010), İslami Finans Sisteminde Finansal Aracılık (Yeterlilik Etüdü), Sermaye Piyasası Kurulu Aracılık Faaliyetleri Dairesi.

Türkiye Katılım Bankaları Birliği (2015), Faizsiz Finans Kuruluşları Muhasebe ve Denetleme Kurumu Faizsiz Finans Standartları, TKBB Yayınları, 13.1.2021 tarihinde https://tkbb.org.tr/Documents/Yonetmelikler/FAIZSIZ-FINANS-STANDARTLARI.pdf adresinden erişildi.

Türkiye Katılım Bankaları Birliği (t.y.), Faizsiz Finans Sözlüğü, TKBB Yayınları, 13.1.2021 tarihinde https://tkbb.org.tr/sayfa/detay/faizsiz-finans-sozlugu-100 adresinden erişildi.

Türkiye Katılım Bankaları Birliği, 12.3.2021 tarihinde https://tkbb.org.tr/veri/sukukihraclari adresinden erişildi.

Uçar, M. (1993), Türkiye'de - Dünyada Faizsiz Bankacılık ve Hesap Sistemleri, 1. Basım, İstanbul, Faisal Eğitim ve Yardımlaşma Vakfı Yayınları, 129.

Ünlü, U. (2019). Katılım Bankacılığı ve Sukuk Uygulamaları, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 0 (14), 501-523.

Wilson, R. (2004), "Overview of the Sukuk Market", Adam, N. ve Thomas, A. (edts), *Islamic bonds: Your Guide to Issuing*, Structuring and Investing in Sukuk, Londra, Euromoney Books, 3-17.

Yakar, S., Kandır, S. ve Önal, Y., (2013), Yeni Bir Finansman Aracı Olarak "Sukuk-Kira Sertifikası" ve Vergisel Boyutunun İncelenmesi, *Bankacılar Dergisi*, 84, s.72-94

Yardımcıoğlu, M., Ayrıçay, Y., ve Sabuncu, İ. (2015), Türkiye'de Sukuk: Kira Sertifikaları, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4 (1), 199-222.

Yılmaz R. ve Bölükbaşı R. (2020), Faizsiz Finansman Bonosu Sukuk Uygulaması ve Muhasebeleştirilmesi, *İşletme Bilimi Dergisi*, 8 (1), 167-194.

Yılmaz, E. (2014), Yeni Bir Finansal Araç Olarak Sukuk: Çeşitleri, Türkiye Uygulaması ve Vergilendirilmesi, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (61), 81-100.

Kaynaklar

Asset management consultations and UK tax law, https://www.internationaltaxreport.com/investment-and-indirect-taxes/investment-funds/asset-management-consultations-and-uk-tax-law-29564.htm, Erişim Tarihi: 24.02.2021

Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu (2001). Resmi Gazete. Yayın Tarihi: 07.04.2001 Sayı: 24366 Kanun Numarası: 4632

Cumhuriyetten Günümüze Ekonomi Politikaları Bağlamında Türk Dış Ticaretinin Gelişimi, https://www.dergipark.org.tr/tr/download/article-file/224169, Sayfa: 9, Erişim Tarihi: 15.03.2021

Ekonomi Sözlüğü, http://www.mahfiegilmez.com/p/ekonomi-sozlugu.html, Erişim Tarihi: 12.02.2021

Elektronik Veri Dağıtım Sistemi, https://evds2.tcmb.gov.tr/, Erişim Tarihi:19.02.2021

EU tax laws are holding back European investment fund market, https://www.internationaltaxreport.com/investment-and-indirect-taxes/investment-funds/eu-tax-laws-are-holding-back-european-investment-fund-market-29180.htm, Erişim Tarihi: 23.02.2021

Foreign Investment Funds Tax, https://www.investopedia.com/terms/f/foreign-investment-funds-tax.asp Erişim Tarihi: 26.02.2021

Foreign Investors in U.S. Mutual Funds: The Trouble with Treaties, https://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1697&context=faculty_scholarship Erişim Tarihi: 20.02.2021

Germany: easing of legal and tax restrictions on the sale of units of non-German funds, https://www.internationaltaxreport.com/investment-and-indirect-taxes/investment-funds/germany-easing-of-legal-and-tax-restrictions-on-the-sale-of-units-of-non-german-funds--1.htm, Erişim Tarihi: 23.02.2021

International Mutual Funds, https://www.etmoney.com/mf/international-mutual-fund#tax_funds Erişim Tarihi: 26.02.2021

Konut Finansmanı Fonlarına Ve İpoteğe Dayalı Menkul Kıymetlere İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (2007). Resmi Gazete. Yayın Tarihi: 04.08.2007 Seri:3, No:34

Kurumlar Vergisi Kanunu (2006). Resmi Gazete. Yayın Tarihi: 21.06.2006. Sayı: 26205. Kanun Numarası: 5520

Küreselleşme: Bir Değerlendirme, https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/322317 Erişim Tarihi: 25.04.2021

Menkul Kıymet Yatırım Fonları: Tanıtım Rehberi, https://www.spk.gov.tr/Sayfa/AltSayfa/253 Erişim Tarihi: 16.03.2021

Onay, İ. (2016). Kurumlar Vergisi kanunu Uygulamasında İstisnalar 140 Adet Uygulamalı Soru ve Cevap.

Ödemeler Dengesi ve Uluslararası Yatırım Pozisyonu Raporu, https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/ba0d61d4-9dd4-47b0-b01c-d5c9083ecc1a/ODRapor_20162.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-ba0d61d4-9dd4-47b0-b01c-d5c9083ecc1a-m5lXJII Erişim Tarihi: 18.02.2021

Sermaye Piyasası Kanunu (2012). Resmi Gazete. Yayın Tarihi: 30.12.2012. Sayı: 28513 Kanun Numarası: 6362

Tax regime of foreign investment funds equated to Italian funds, https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=4e1c7fcc-b3d2-4f8c-a55d-8b2c906fe9c4 Erişim Tarihi: 25.02.2021

Türkiye-AB Gümrük Birliği, http://www.mfa.gov.tr/turkiye-ab-gumruk-birligi.tr.mfa Erişim Tarihi: 06.02.2021

Türkiye Cumhuriyeti Dönemi Uygulanan İktisat Politikaları, https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/194981 Erişim Tarihi: 25.04.2021

Varlığa Veya İpoteğe Dayalı Menkul Kıymetler Tebliği (2014). Resmi Gazete. Yayın Tarihi: 09.01.2014. Sayı: 28877

Yabancı Fonların Ülkemiz Ekonomisine Etkisi Ve Yabancı Fon Kazançları İstisnası, https://vergialgi.net/yabanci-fonlarin-ulkemiz-ekonomisine-etkisi-ve-yabanci-fon-kazanclari-istisnasi Erişim Tarihi: 07.02.2021

Kaynakça

1 Seri Nolu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (2007). Resmi Gazete. Yayım Tarihi: 03.04.2007. Sayısı: 26482

Arslan, R. (2015). Sınai Mülkiyet Haklarında İstisna Uygulaması, Vergi Raporu Dergisi, Sayı:187, 85-96.

Kurumlar Vergisi Kanunu (2006). Resmi Gazete. Yayım Tarihi: 21.06.2006. Sayısı: 26205. Numarası: 5520

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi (2017). İnovasyonun Korunması Kapsamında İşletmelerin Patent ve Markalaşma Kapasitelerinin Artırılması: Manisa İçin Model Önerisi, http://kitaplar.cbu.edu.tr/docs/yayin27.pdf, Erişim Tarihi: 13.02.2021.

Sınai Mülkiyet Kanunu (2017). Resmi Gazete. Yayım Tarihi: 10.01.2017. Sayısı: 29944. Numarası: 6769

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı (2018). Vergi Harcamaları Raporu, Gelir Düzenlemeleri Genel Müdürlüğü Raporu, Ankara.

T.C. Kalkınma Bakanlığı (2018). Onbirinci Kalkınma Planı (2019-2023) Ar-Ge ve Yenilik Ekosisteminin Güçlendirilmesi, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara.

Tesk (2021). Sınai Mülkiyet Hakları, http://tesk.org.tr/view/mevzuat/goster.php?Guid=a8da5560-1a70-11ea-9eaf-000c29b32a85 , Erişim Tarihi: 23.01.2021.

Türk Patent ve Marka Kurumu (2021). Patent ve Faydalı Model Başvuru Kitapçığı, https://www.turkpatent.gov.tr/TURKPATENT/resources/temp/522B990B-E529-4378-8287-66E77494B4FA.pdf, Erişim Tarihi: 30.01.2021.

Ülger, Ö. ve Durgun, Ö. (2017). Seçilmiş OECD Ülkelerinde Ar-Ge- Harcamalarının Büyüme Üzerine Etkileri, Ömer Halisdemir Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt:10, Sayı:4,114.

Kaynakça

Akbulut, K. (2019), "Lisanslı Depoculuk Hizmetinde Kira Destekleme Ödemeleri", *Mali Çözüm Dergisi,* 29(155), 267-274.

Can, H. B. (2020), "Lisanslı Depoculuk ve Kira Destekleme Ödemeleri", *E-Yaklaşım Dergisi,* (329), https://uye.yaklasim.com/MagazineContent.aspx?ID=33955, (17.02.2021).

Erdem, N. (2008), *Roma ve Türk Hukukunda Vedia Sözleşmesi,* Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk (Roma Hukuku) Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Gencer, Ç. A. (2010), "Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Sistemi ve Bu Sistemin Özel Hukuk ve Mali Mevzuat İçindeki Yeri", *Vergi Sorunları Dergisi,* (258), http://www.vergisorunlari.com.tr/makale/tarim-urunleri-lisansli-depoculuk-sistemi-ve-bu-sistemin-ozel-hukuk-ve-mali-mevzuat-icindeki-yeri/2747, (25.02.2021).

Gökkaya, M. (2013), "Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kapsamındaki İşlemlerin Katma Değer Vergisi Karşısındaki Durumu", *Vergi Raporu Dergisi,* (167), 16-21.

Gustavsson, J., Cederberg, C., Sonesson, U., Otterdijk, R. V. ve Meybeck, A. (2011), *Global Food Losses and Food Waste - Extent, Causes and Prevention,* Food and Agriculture Organization of the United Nations, Düsseldorf, Germany.

Güdücü, B. (2018), *Türkiye'de Üretilen ve Uluslararası Lojistiğe Konu Olan Lisanslı Depoda Muhafaza Edilen Emtia ve Emtia Senetlerinin Finansman Aracı Olarak Kullanımı için Bir Model Önerisi,* KTO Karatay Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Hacıoğlu Deniz, M., Özçelebi, O. ve Haykır Hobikoğlu, E. (2011), "Küresel Rekabet Koşullarında Türkiye'de Lisanslı Depoculuğun Gelişmesinin Türk Tarım Ürünlerinin Rekabet Gücüne Etkisi", *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası,* 61(2), 165-186.

Kanlı, S. ve Dumurcaklı, E. (2018), "Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Sistemi ve Bu Sisteme İlişkin Vergi Kanunlarında Yer Alan Düzenlemeler", *Vergi Dünyası Dergisi,* (438), 139-149.

Karabaş, S. ve Gürler, A. Z. (2010), "Lisanslı Depoculuk Sisteminin İşleyişi ve Türkiye'de Uygulanabilirliği", *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi,* 5(1), 196-210.

Karaduman, C. F. (2019), *Lisanslı Depoculuk ve Ürün Senedi,* Çankaya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Kaya, M. (2017), *Tarımda Lisanslı Depoculuk Sistemi: Hububat Piyasası Örneği,* T.C. Kalkınma Bakanlığı Yıllık Programlar ve Konjonktür Değerlendirme Genel Müdürlüğü, Uzmanlık Tezi.

Kaya, M. (2018), "ABD Lisanslı Depoculuk Sistemi ve Fiyat Desteği Uygulaması Işığında Hububatta Yeni Bir Destekleme Fiyat Sistemi Önerisi", *Tarım Ekonomisi Dergisi,* 24(1), 53-62.

Memiş, S. ve Keskin, H. D. (2015), "Tarımsal Mamullerde Lisanslı Depoculuk Sisteminin Rolü", *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 22(2), 619-633.

Meriç, İ. (2014), "Lisanslı Depoculuk Sistemi Dahilinde Yapılan İşlemlerde KDV Uygulaması", *Yaklaşım Dergisi,* (263), https://uye.yaklasim.com/MagazineContent.aspx?ID=26482, (19.02.2021).

Özden, E. (2017). "Türk Vergi Sisteminin Ülke Tarımına Desteği: Lisanslı Depoculuk Sistemine Sağlanan Vergi Avantajları", *Vergi Sorunları Dergisi,* (348), 47-69.

Sezal, L. (2017), "Türkiye'de Lisanslı Depoculuk Sistemi ve Sağlanan Devlet Teşvikleri", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 10(52), 1147-1155.

Tosuner, M. ve Arıkan, Z. (2019), *Türk Vergi Sistemi,* Gözden Geçirilmiş ve Yenilenmiş Yirmidördüncü Bası, İzmir: Kanyılmaz Matbaası.

Turan, E. (2019), "Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Sisteminin ve Elektronik Ürün Senedi Ticaretinin Vergi Mevzuatı Yönünden Değerlendirilmesi", *E-Yaklaşım Dergisi,* (320), https://uye.yaklasim.com/MagazineContent.aspx?ID=33312, (17.02.2021).

Yılmaz, M. (2013), "Lisanslı Depoculuk Sistemi ve Türkiye Uygulaması", *Vergi Dünyası Dergisi,* (384), 58-64.

Kaynakça

Alıcı M.A. (2018), "Türkiye'de Deniz Taşımacılığına Yönelik Vergisel Teşviklerin İncelenmesi ve Değerlendirilmesi", Denizcilik Uzmanlığı Tezi.

Armağan R. ve İçmen M. (2012), "Vergi Rekabeti ve Türkiye' ye Yansıması", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Cilt: 17, Sayı:2.

Balta E. (2014), "Küresel Yük Taşımacılığının Bölge Ekonomisine Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme", Yüksek Lisans Tezi.

Bayraktutan Y. ve Özbilgin M. (2013), "Limanların Uluslararası Ticarete Etkisi ve Kocaeli Limalarının Ülke Ekonomisindeki Yeri", Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 26: 11-41.

Candan Tatar G. ve Yurdadoğ V. (2017), "Türkiye' de Maliye Politikası Aracı Olarak Teşvik Politikaları", Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(6):111-122.

Çelikkaya A. (Ocak -Haziran 2012), "Türkiye'de Deniz Taşımacılığına Sağlanan Vergi Teşvikleri Üzerine Bir İnceleme", Maliye Dergisi, Sayı:162.

Erdoğan H.T. (Nisan-2016). "Ulaşım Hizmetlerinin Ekonomik Kalkınma Üzerine Etkisi", İGÜSBD, Cilt:3, Sayı:1.

Hazman Gürler G. ve Büyükben Karakuş N. (2020). "Vergi Teşviklerinin Yerel Ekonomik Büyüme ve İstihdam Üzerindeki Etkisi: TR33 Bölgesi Açısından Değerlendirme", Maliye Dergisi, 179: 186-212.

Hepaksaz E. ve Öz E. (2009), "Türkiye'de Denizcilik Faaliyetlerine İlişkin Mali Yükümlülüklerin Genellik ve Eşitlik İlkeleri ile Vergi Harcaması Uygulamaları Kapsamında Değerlendirilmesi" Vergi Sorunları Dergisi, X, 00-00.

Horoz Y. (2006), "İhracata Yönelik Vergi Teşvikleri Uygulaması ve Türkiye Örneği", Yüksek Lisans Tezi.

Kargı V. ve Yayğır T. (2016), "Küreselleşme, Vergi Rekabeti ve Türkiye' de Vergi Yükü", International Journal of Public Finance, Cilt:1, Sayı:1.

Kurt H. (2014/2), "Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu'nun Değerlendirilmesi", Ankara Barosu Dergisi.

Pektaş Eroğlu G.Ö., Mersin K. ve Ormanlı F. (Şubat-2018), "Limanların Bölgesel ve Ekonomik Etkileri: Tekirdağ- Ren Nehri Karşılaştırması", Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:19, Sayı:35.

Pirili Uzbay M. (Nisan-2011), "Bölgesel Kalkınmada Kamu Yatırımlarının Rolü: Kuramsal Bir Değerleme", Ege Akademik Bakış, Cilt:11, Sayı:2.

Saban M. ve Güğercin G. (2009), "Deniz Taşımacılığı İşletmelerinde Maliyetleri Etkileyen Faktörler ve Sefer Maliyetleri", Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Dergisi, Cilt:1, Sayı:1.

Tekin A., (2011), "Küreselleşen Dünyada Bölgesel Kalkınma Dinamikleri, Kamu Politikaları ve Bölgesel Kalkınma Ajansları", Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.

Yetkiner E. ve Durusoy R.Y. (2006), "Gemi ve Yat İşleten Mükelleflere 4490 Sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili ile Sağlanan Vergisel Avantajlar", Vergi Dünyası Dergisi, Sayı: 299.

Deniz Ticaret Odası, Deniz Sektör Raporu, 2019.

T.C. Ticaret Bakanlığı, Taşıma Şekillerine Göre Dış Ticaret Oranları, 14.02.2021.

3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 02.11.1984 tarih ve 18563 sayılı Resmi Gazete

5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 21.06.2006 tarih ve 26205 sayılı Resmi Gazete

1. Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği, 03.04.2007 tarih ve 26482 sayılı Resmi Gazete

4490 Sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu İle 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 21.12.1999 tarih ve 23913 sayılı Resmi Gazete

23.06.2020 Tarih 24088 Sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Yönetmeliği

84/8889 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı

2003/5868 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı

https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/112198/mod_resource/content/0/13%20GSYH%20ve%20Bile%C5%9Fenleri.pdf , Erişim Tarihi: 14.04.2021

KAYNAKÇA

Acinöroğlu, S. (2009). Genel Olarak Vergi Teşviklerinin Ekonomi Üzerine Etkinliği. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi,* 1(2): 148-165.

Adom, P.K., Bekoe, W., ve Akoena, S.K.K., (2012). ModelingAggregate Domestic Electricity Demand in Ghana: An Autoregressive Distributed Lag Bounds Cointegration Approach,Energy Policy, 42, 530-537.

Beyanname Düzenleme Rehberi (2021),*Kurumlar Vergisi Kanunu Rehberi,* Ankara , Vergi Müfettişleri Derneği Yayınları.

Bozdoğan,M.N (2018) , *Türkiye'de Teknoloji Geliştirme Bölgelerine Yönelik Vergisel Teşvikler,*Vergi Raporu Dergisi,Ocak.

Cansız, M., Ulusoy, D., (2017) , "Yenilik Kümelerinde Firmalar Arası İstihdam Hareketliliğinin Sosyolojik Analizi". Sosyoloji Konferansları, 55, s. 195-218.

Cervantes, M. (2007), *Policies to Foster R&D and Innovation in OECD Countries*, Presentation at the Seminar on How R&D Tax Incentives Can Boost the Competitiveness of European High Tech Industry, Stockholm.

Ceylan, R., Yayla, N. ve Çeviş, İ. (2017). Türkiye'de Hisse Senetleri Piyasası İle Ekonomik Büyüme İlişkisine ARDL Yaklaşım. *Social Sciences* 12(1): 185-198.

Çaltekin, M. (2017), *Teknoloji Geliştirme Bölgeleri ile Ar-Ge ve Tasarım Merkezlerinde Vergi ve Sosyal Güvenlik Uygulamaları*, PKF Accountants & Business Advisers, e-kitap, Erişim Tarihi:02.02.2021,http://pkfistanbul.com/download/Mehmet-Caltekin-TGB-vergi-uygulama.pdf.

Çarhoğlu,E. (2017), *4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununu Kapsamındaki Yazılım ve Ar-Ge Faaliyetlerinde İstisna Uygulaması, Muhasebeleştirilmesi,Beyanı ve Vergisel Sonuçları,* Vergi Dünyası Dergisi, Sayı 430.

Çelik, M. (2016), Patent Başvurularının Yüksek Teknolojili Ürün İhracatına Etkisi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir.

Delen,S.(2019),*Teknoloji Geliştirme Bölgelerindeki Teşvikler Ve Muhasebe Uygulamaları ,* Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Manisa.

Demirli,Y. (2014), *Türkiye'de Teknoparklara Yönelik Teşvikler ve Teknoparkların Bilim ve Teknoloji Kapasitesinin Gelişimine Katkısı*, Maliye Dergisi, Sayı 166.

Dönmez,H. (2015), " *Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde KDV İstisnası ve Çözüm Bekleyen Sorunlar"* Vergi Sorunları Dergisi,sayı:317.

Duasa, J. (2007). Determinants of Malaysia Trade Balance: An ARDL bound testing approach. Global Economic Review. 36(1):89–102.

Dursun,G ve Akan,N. (2018), *Teknokentlerde Girişimcilere Sağlanan Yararlar:Vergisel Boyutta İncelenmesi ve Bir Uygulama,* Mali Çözüm Dergisi,41-54.

Gaziantep Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 17.07.2019 tarih ve 50642 sayılı özelgesi.

Gençyiğit, N. (2017), *Teknokentte Faaliyet Gösteren Firmalara Yönelik Vergi Avantajları,*Vergi Raporu Dergisi,Sayı 218.

Gök,O.(2017),*Kurumlar Vergisi Revizyonu Açıklama ve Örneklerle ,*Vergi Müfettişleri Derneği Yayınları.

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığının 08.04.2013 tarih ve 62030549-125[5-4691-2013/42]-535 sayılı özelgesi

Keleş, Murat Kemal. (2007). T*ürkiye'de Teknokentler: Bir Ampirik İnceleme. T.C.* Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Isparta.

Kepenek, Y. ve Yentürk, N. (2005). *Türkiye Ekonomisi*, Ankara: Remzi Kitabevi.

Kurz, H. D. (2006). Schumpeter on Innovations and Profits The Classical Heritage. http://www.lib.hit-u.ac.jp/service/tenji/amjas/Kurz.pdf. Erişim Tarihi: 25/01/2021.

Kutbay, H. (2018),*Türkiye'de Ar-Ge Faaliyetlerine Sağlanan Vergi Teşvikleri:Tarihsel Bir Perspektif,* Vergi Sorunları Dergisi ,s. 81-102

Kutlar, A (2006), "*Uygulamalı Ekonometri*", Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Maskell,P. ve Malmberg, A.(1999), *Localised Learning and Industrial Competitiveness*, Cambridge Journal Of Economics.

OECD (2010). The OECD Innovation Strategy, Getting a Head Start on Tomorrow, http://www.foranet.dk/media/14867/the%20oecd%20innovation%20strategy_getting%20a%20head%20start%20on%20tomorrow.pdf. Erişim Tarihi: 30/01/2021

Önder,R. (2020) ,*Teknoloji Geliştirme Bölgeleri ve Sağlanan Vergi Teşvikleri,* Vergi Raporu Dergisi, Ekim.

Parasız, İ. (1994). *Ücret Teorisi (Modern Yaklaşım)*, Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.

Polat,B. ve Dönmez,H. (2015), *Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde "Seri Üretim" ve Uygulamada Yaşana Anlam Kargaşası ,*Vergi Sorunları Dergisi, Sayı 327.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğü, https://www.sanayi.gov.tr/assets/pdf/istatistik/TGB_2020_%C4%B0statistiki_Bilgiler.pdf ,(Erişim Tarihi:01.02.2021).

Sarıgül,S.(2017),*Vergisel Yönleriyle Genel Muhasebe,*Vergi Müfettişleri Derneği Yayınları.

Selman, J. (2020), Leadership and Innovation: Relating to Circumstances and Change. https://www.innovation.cc/discussion-papers/selman.pdf. Erişim Tarihi: 25/01/ 2020.

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Derneği,

https://www.tgbd.org.tr/content/upload/attached-files/tgbkilavuzu20200309163500.pdf, (Erişim Tarihi:03.02.2021).

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği, R.G. T.10.08.2016,S.29791

Tezcan, E. (2018), Ar-Ge ve İnovasyonda Türkiye, *Mühendis ve Makine Dergisi*, Ankara, 22.

Tüm, K. Ve Dokuzoğlu,S. (2020), *4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu Kapsamında Sunulan Teşviklerin Vergisel Boyutunun İncelenmesi,* İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi,14-29.

Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığı ve Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı, (2013), Teknoloji, AR-GE, AR-GE Destekleri, Patent, Tasarım ve Markanın Firmaların Rekabet Gücü Üzerindeki Etkisi- İhracat, Yurt İçi Satış, İhracat Birim Fiyatı Analizleri (1. Baskı), Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı Yayını, Ankara.

Ulutaş,F.(2020),*Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin Ülke Ekonomisine Etkisi: Adü Teknokent Firma Yöneticilerinin Algıları Üzerine Bir Değerlendirme,* Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.(Yüksek Lisans Tezi),Aydın.

Yusufoğlu, A.(2014), *Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kapsamında Teşvik Uygulamaları Ve Ekonomiye Katkısının Değerlendirilmesi*, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), Denizli.

Yücel, N. (2020), Vergi Teşviklerinin Ar-Ge Faaliyetleri ve İnovasyona Etkisi. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Antalya.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu

1 Seri No'lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (2007,3 Nisan). Resmi Gazete, Sayı 26482

1 Seri No.lu Transfer Fiyatlandırması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı Hakkında Genel Tebliği (2007,18 Kasım).Resmi Gazete, Sayı 26704

7033 sayılı Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretimin Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, R.G.,T.01.07.2017, S.30111

7263 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, R.G.,T.03.02.2021, S.31384

Kaynakça

Ahrens, J., & Meyer-Baudeck, A. (1995), Special economic zones: shortcut or raound-aboutway towards capitalism Inter-Economics, March/April 1995, s.87-96.

Bağrıaçık, Atilla, (1999), "Türkiye'de Belgelerle Uygulamalı serbest Bölgeler ve Avantajları", Bilim Teknik Yayınevi, İstanbul, s.11,15.

Erkan, Hüsnü ve Tatlıdil, Rezzan, "Serbest Bölgelerde Uygulanan Teşvik Tedbirlerinin Sektörlere Katkıları Yönünden Değerlendirilmesi", T.O.B.B. Yayınları, No: 175, Ankara, s.2.

Oborne, M., (1986), China's special economic zones. Paris: OECD Publication, s.75

Özcan, Faysal, (1986), "Dünya'da ve Türkiye'de Serbest Bölge Uygulaması", Maliye ve Gümrük Bakanlığı, Maliye Bakanlığı Araştırma Planlama ve Koordinasyon Başkanlığı, Ankara, s.55.

Özdoğan, F. Bahar, (2006), "Serbest Bölgeler", Siyasal Kitabevi, Ankara, s.5,26.

Petekkaya, Ş., (2018), "Türkiye'deki Serbest Bölgelerin Veri Zarflama Analizi İle Performanslarının Değerlendirilmesi", Bulletin of Economic Theory and Analysis, 3(2): 109-134.

Rondinelli, D. A., (1987), Export processing zones and economic development in Asia. American Journal of Economics and Sociology, 46(1), s.89-105.

Taylar Yıldırım, (2008), Türk Vergi Hukuku Açısından Serbest Bölgeler, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara, s.22

Toroslu M. Vefa, (2000), Serbest Bölgeler, Beta Yayınları, İstanbul, s.2-3-4-5-6-7-60

3218 Sayılı Serbest Bölgeler Kanunu, 15.06.1985 tarihli ve 18785 sayılı Resmî Gazete

4458 Sayılı Gümrük Vergisi Kanunu, 04.11.1999 tarih ve 23866 sayılı Resmi Gazete

5084 Sayılı Yatırımların Ve İstihdamın Teşviki İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 06 Şubat 2004 Tarih ve 25365 sayılı Resmi Gazete

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 21.06.2006 tarih ve 26205 sayılı Resmi Gazete

5810 Sayılı "Serbest Bölgeler Kanunu İle Gümrük Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 25.11.2008 tarih ve 27065 Sayılı Resmi Gazete

6772 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 24.02.2017 tarih ve 29989 Sayılı Resmi Gazete

Serbest Bölgeler Uygulama Yönetmeliği, 10.03.1993 tarih ve 21520 sayılı Resmi Gazete

1 Seri No'lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği, 03.04.2007 tarihli ve 26482 sayılı Resmî Gazete

1 Seri No'lu 3218 Sayılı Serbest Bölgeler Kanunu Genel Tebliği, 12.03.2009 tarihli ve 27167 sayılı Resmî Gazete

Serbest bölgelerde istisna (Elleçleme Hizmeti) hk. ,Antalya Vergi Dairesi Başkanlığı' nın 12.11.2020 tarih, 49327596-125.05.03[KVK.ÖZ.2018.46]-171281 sayılı özelgesi

Serbest Bölgede gerçekleştirilen üretim faaliyeti ve üretim sırasında oluşan firelerin satılması durumunda elde edilecek kazancın kurumlar vergisinden istisna olup olmayacağı hk., Bursa Vergi Dairesi Başkanlığı' nın 07.04.2017 tarih, 17192610-125[ÖZG-15/45]-11382 sayılı özelgesi

Avrupa Serbest Bölgesi, (2021), http://www.asb.com.tr/faq.aspx , Erişim Tarihi: 20.02.2021

Ticaret Bakanlığı, (2019), Ticaret Bakanlığı Faaliyet Raporu 2019, https://strateji.ticaret.gov.tr/data/5daf068713b87654702d58c4/TICARET_BAKANLIGI_2019_YILI_FAALIYET_RAPORU.pdf , s.109,110,111,121 Erişim Tarihi: 20.02.2021

Ticaret Bakanlığı, (2021) https://ticaret.gov.tr/serbest-bolgeler/genel-tanitim, Erişim Tarihi: 20.02.2021

BİR FON KULLANDIRMA YÖNTEMİ OLARAK
TEVERRUK MODELİ
AAOIFI VE UFRS'YE GÖRE MUHASEBELEŞTİRİLME ESASLARI

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim ÇEMBERLİTAŞ
Prof. Dr. Hakan ERKUŞ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-42-5

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Mart 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

AAOIFI. (2015). *Shari'ah Standards.* Manama: Accountıng And Audıtıng Organızatıon For Islamıc Fınancıal Instıtutıons.

AAOIFI. (2018). *Faizsiz Finans Standartları.* (İ. S. Üniversitesi, Çev.) İstanbul: TKBB-Türkiye Katılım Bankaları Birliği Yayınları.

AAOIFI. (2019). *About AAOIFI*. Haziran 17, 2019 tarihinde AAOIFI: http://aaoifi.com/our-history/?lang=en adresinden alındı

AAOIFI. (2019). *Faizsiz Finans Muhasebe Standartları.* (KGK, Çev.) Ankara: Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu.

Abdel-Karim, R. A. (1999). Accounting and Auditing Standards for Islamic Financial Institutions. *Proceedings of the Second Harvard University Forum on Islamic Finance: Islamic Finance into the 21 st Century* (s. 239-241). Cambridge: Harvard University.

Abdullah, D., & Chee, K. (2013). *Islamic Finance: Why It Makes Sense (For You)* (2 b.). New Industrial Road,, Singapore: Marshall Cavendish Business (MC).

Abdul-Rahman, A. R. (2011). *An Introduction to Islamic Accounting Theory and Practice.* Kuala Lumpur: Cert Publication.

Abdul-Rahman, Y. (2015). *İslamda Bankacılık ve Finansman* (1. b.). (S. Tuğ, & A. Tuğ, Çev.) İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Abdul-Rahman, Z., & Ab-Manan, S. (2014). Tawarruq as a Useful Instrument to Finance Retail the Halal Way. *International Halal Conference* (s. 281-290). Kuala Lumpur: Social and Behavioral Sciences .

Abdul-Rasid, S. Z., Abdul-Rahman, A.-R., & Ismail, W. W. (2011). Management Accounting Systems in Islamic and Conventional Financial Institutions in Malaysia. *Accounting and Business Research, 2*(2), 153-176.

Abidin, S., Saad, R., & Muhaiyuddin, N. (2014). Evaluating Corporate Reporting on the Internet: The Case of Zakat Institutions in Malaysia. *Jurnal Pengurusan*(42), 19 - 29.

Affane, H. (2012). *İslâm'da Ticaret.* (S. Bayındır, Çev.) İstanbul: Karınca Polen Yayınları.

Ağkan, F. (2018). AAOIFI Standartları ve Türkiye Katılım Bankalarında Uygulanabilirliği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6*(2), 235-245.

Ahli-United-Bank. (2018). *Consolidated Financial Statements (31 December 2018).* Manama: Ahli United Bank B.S.C.

Ahmad, A. (1994). Contemporary Practices of Islamic Financing Techniques. *Islamic Economic Studies, 2*(1).

Ahmad, A.-R. Y. (2010). Islamic Modes of Finance and the Role of Sukuk. *Islamic Finance Instruments and Markets* (s. 7-11). içinde London: Bloomsbury Information Ltd.

Ahmad, E. F., Shiham, M., Tarmizi, N. A., Jibril, S. M., Djama, S. I., & Muneeza, A. (2017). Tawarruq as a Product for Financing within the Islamic Banking System: A Case Study of Malaysian Islamic Banking System. *nternational Journal of Management and Applied Research, 4*(1), 31-43.

Ahmad, H. (2014). Islamic Banking and Shari'ah Compliance: A Product Development Perspective. *Journal of Islamic Finance, 3*(2), 15-29.

Ahmed, A. A. (2012). Accounting in Islamic Perspective: A Timely Opportunity A Timely Challenge. *ASA University Review, 6*, 11-31.

Ahmed, H. (2013). Insolvency and Debt Restructuring: Prevention Is Better Than Cure . *Islamic Finance and Shari'a Compliance: Reality and Expectations* (s. 9-11). London: Harvard-LSE Workshop.

Akalın, K. H. (2006). Orta Çağ İktisat Zihniyeti Sınırlarında M. Luther ve J. Calvin'in Tefecilik Yorumları. *Çukurova İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergis, 10*(1), 1-12.

Aksoy, A., & Tanrıöven, C. (2014). *Sermaye Piyasası Yatırım Araçları ve Analizi* (5. Baskı b.). Ankara: Detay Yayıncılık.

Aktan, H. (1976). *İslam Borçlar Hukukunda Selem ve İstisna Akitleri.* Erzurum: Atatürk Üniversitesi SBE (Yayımlanmamış Doktora Tezi).

Aktepe, İ. E. (2010). *İslam Hukuku Çerçevesinde Finansman ve Bankacılık.* İstanbul: Erkam Matbaası.

Aktepe, İ. E. (2013). *Sorularla Katılım Bankacılığı.* İstanbul: TKBB- Türkiye Katılım Bankaları Biriği Yaynları.

Aktepe, İ. E. (2017). *Katılım Finans.* İstanbul: TKBB - Türkiye Katılım Bankaları Birliği Yayınları.

Aktepe, İ. E. (2018). Vadeli Al Peşin Sat. *Katılım Finans, 2*(5), 54-55.

Aktepe, İ. E., & Odabaşı, M. (2012). *Faizsiz Bankacılık Standartları.* İstanbul: Türkiye Katılım Bankaları Birliği Yayınları.

Akyüz, O. (2009). *Finansal Yenilik ve Açılımları ile Katılım Bankacılığı.* İstanbul: Türkiye Katılım Bankaları Birliği Yayınları.

Akyüz, O. (2018). KOBİ'ler Katılım Bankalarının Gücünü Artırıyor. *Katılım Finans, 2*(5).

Albaraka. (2019). *Albaraka Türk*. Ocak 11, 2019 tarihinde https://www.albaraka.com.tr/ adresinden alındı

Al-Eshaikh, N. M. (2011). *Jurisprudence on Tawarruq: Contextual Evaluation on Basis of Customs, Circumstances, Time and Place .* Durham: Durham University (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Ali, M., & Falahi, I. (2016). *Islamic Banking & Finance: Principles and Practices.* Bahrain: Marifa Academy.

Ali, S. S. (2013). State of Liquidity Management in Islamic Financial Institutions. *Islamic Economic Studies, 21*(1), 63-98.

Aljamos, Y. M., Abu-Jaish, A. A., & Ibrahim, K. (2018). Operationalizing Tawarruq By Islamic Banks In Malaysia: Issues, Challenges And Way Forward. *e-Proceedings of the Global Conference on Islamic Economics and Finance 2018* (s. 182-193). Kuala Lumpur: Bank Negara Malaysia.

Alkış, A. (2018). İslam Hukukunda Katılım Bankacılığı Fon Toplama ve Kullandirma Yöntemleri. *Al-Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 2*(3), 120-133.

Alsadek, H., & Worthington, A. (2009). *A Primer on Islamic Finance: Definitions, Sources, Principles and Methods.* (A. Akimov, Dü.) Nathan: Griffith University.

Al-Salami, M. A.-M. (1999). *Al Qıyas (Analogy) and Its Modern Applications.* Jeddah: IDB - Islamic Research and Training Instıtute.

Altan, M. (2010). Faizsiz Bankacılığın Temelleri. *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*(16), 125-140.

Al-Zaabi, O. S. (2010). Salam Contract in Islamic Law: A Survey. *Review of Islamic Economics, 14*(2), 91-122.

Ammani, S., Abbab, S., & Dandago, K. (2014). Zakah on employment income in Muslims majority states of Nigeria: Any cause for alarm? *Social and Behavioral Sciences* (164), 305 – 314.

AOSSG. (2011). *Accounting for Islamic Financial Transactions ann Entities.* Asian Oceanian Standard Setters Group.

Armağan, S. (1996). *Ana Hatlarıyla İslam Ekonomisi.* İstanbul: Timaş Yayınları.

Arpağ, C., & Uçar, M. (2018). İslami Bankacılıkta Kullanılan Teverruk ve Günümüz Uygulamaları. *Journal of Social And Humanities Sciences Research, 5*(24), 1537-1543.

Arzova, S. B., & Şahin, B. Ş. (2019). arımın Finansmanında Selem Yöntemi ve Muhasebe Kayıtları. *Journal of Banking and Capital Market Research, 3*(7), 32-47.

Ashker, A., & Wilson, R. (2006). *Islamic Economic A Short History.* Boston: Brill Publisihng.

Askari, H., Iqbal, Z., & Mirakhor, A. (2015). *Introduction to Islamic Economics Theory and Application.* Singapore: Wiley.

Asutay, M. (2014). İslam Ekonomisine Politik İktisadi Bir Yaklaşım: Alternatif Bir Ekonomik Sistemin Sistematik Anlayışı. (F. Yardımcıoğlu , & S. Ülev, Dü) *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 2*(4), 119-137.

Atlan, M. (2010). Faizsiz Bankacılığın Temelleri. *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*(16), 125-140.

Atmeh, M. A., & Ramadan, A. H. (2012). A Critique on Accounting for the Mudarabah Contract. *Journal of Islamic Accounting and Business Research, 3*(1), 7-19.

Atmeh, M. A., & Serdaneh, J. A. (2012). A Proposed Model for Accounting Treatment of Ijarah. *International Journal of Business and Management, 7*(18), 49-56.

Aydın, N. (2013). Finansal Sistem ve Finansal Piyasalar. *Sermaye Piyasaları ve Finansal Kurumlar* (2. Baskı b., s. 1-25). içinde Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Ayub, M. (2007). *Understanding Islamic Finance.* Southern Gate,: John Wiley & Sons.

Ayub, M. (2017). *İslami Finansı Anlamak.* (S. Çürük, & R. Parlakkaya, Çev.) İstanbul: İktisat Yayınları.

Bafra, E. (2015). "İslami Banka" Kavramı Karşısında "Özel Finans Kurumu"ndan "Katılım Bankası" Kavramına Geçiş Bir Çelişki Midir? *Ekonomik Yaklaşım*, 71-88.

Bayındır, S. (2012). Modern Faizsiz Finansman Araçlarından Teverruk ve GES'in Fıkhi Tahlili. Komisyon içinde, *Fıkhi Açıdan Finans ve Altın İşlemleri - Tebliğ ve Müzakereler - Tartışmalı İlmi Toplantı* (s. 153-179). Konya: Ensar Neşriyat.

Bayındır, S. (2015). *Fıkhi ve İktisadi Açıdan İslami Finans.* İstanbul: Süleymaniye Vakfı Yayınları.

Biancone, P. P., & Shakhatreh, M. Z. (2016). Accounting Issues in Sukuk Issuance. *International Journal of Islamic Economics and Finance Studies, 2*(3), 95-108.

BNM. (2015). *Tawarruq.* Kuala Lumpur: Bank Negara Malaysia.

Brigham, E., & Houston, J. (2016). *Fundamentals of Financial Management.* (N. Aypek, Çev.) Ankara: Nobel Akademik Yayınclık.

Buhari. (2008). *Sahih-i Buhari Muhtasar.* (F. Birışık, Dü., A. Durmuş , H. Aldemir, İ. Tüfekçi, İ. E. Aktepe, M. Eryarsoy, M. Odabaşı, et al., Çev.) İstanbul: Polen Yayınları.

Bumi-Armada. (2018). *Annual Report 2018.* Kuala Lumpur: Bumi Armada.

Chapra, M. U. (2017). İslam, Faizi Neden Yasaklamıştır? A. Thomas (Dü.) içinde, *Ribayı Anlamak* (Z. H. Orhan, Çev., s. 159-187). İstanbul: İktisat Yayınları.

COMCEC. (2017). *Diversification of Islamic Financial Instruments .* Committee for Economic and Commercial Cooperation of the Organization of Islamic Cooperation (COMCEC).

Coşkun, M. (2010). *Para ve Sermaye Piyasaları Kurumlar, Araçlar, Analiz* (1. Baskı b.). Ankara: Detay Yayıncılık.

Çakır, M. (2018). *İslam Hukuku Açısından Teverruk İşlemleri.* Ankara: Yıldırım Beyazıt Üniversitesi S.B.E. (Yayımlanmamış Doktora Tezi).

Çemberlitaş, İ. (2016). *Sorularla İslami Finans.* Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Basımevi.

Çetmi, D. (2018). *İslam Hukukunda Teverruk ve Günümüz Uygulaması.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi S.B.E. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Çobanoğlu, Ş. (2013). *İslam Ekonomisi.* İstanbul: Yediveren Yayınları.

Dede, K. (2017). *Katılım Bankalarında Hazine Ürünleri ve Sermaye Piyasası Uygulamaları.* İstanbul: TKBB (Türkiye Katılım Bankaları Birliği Yayınları).

Dewar, J., & Hussain, M. (2017). Preface. *The Islamic Finance and Markets Law Review* (s. v-1). içinde United kingdom: The Law Reviews.

DİB. (2019). *Veda Hutbesi.* Ocak 26, 2019 tarihinde Diyanet İşleri Başkanlığı: http://www.diyanet.be/Portals/0/VEDA%20HUTBESI.pdf adresinden alındı

Dinç, Y. (2017). A Suggestion on Mortgage Financing of Islamic Banks: Diminishing Musharakah. *International Journal of Trade, Economics and Finance, 8*(1), 25-31.

Doğan, Ü. (2014). *Murabaha Sendikasyonu Nedir?* Ağustos 24, 2019 tarihinde Üzeyir Doğan: http://www.uzeyirdogan.com/?Syf=26&Syz=171654 adresinden alındı

Dökmen, G., & Yeşilyurt, Ş. (2015). Din ve Ekonomi Bağlamında İslam Maliye Sistemi ve Günümüz Maliye Sistemiyle Karşılaştırılması. *International Congress on Islamic Economics and Finance* (s. 331-347). Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Döndüren, H. (2008). Osmanlı Tarihinde Bazı Faizsiz Kredi Uygulamaları ve Modern Türkiye'de Faizsiz Bankacılık Tecrübesi. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 17*(1), 1-24.

Durmuş, A. (2010). Modern Bir Finansal Araç Olarak Sukuk ve Fıkhi Açıdan Tahlili. *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*(16), 141-156.

Egresi, I., & Belge, R. (2015). Development of Islamic Banking in Turkey. *University of Târgu Jiu, Economy Series*(6), 5-20.

El-Din, S. I. (2004). *Issues in Accounting Standard for Islamic Financial Institutions.* Markfield Institute of Higher Education.

El-Gamal, M. A. (2000). *A Basic Guide to Contemporary Islamic Banking and Finance.* Houston: Rice University.

El-Useymin, M. S. (1997). *eş-Şerhu'l mumti' alâ Zâdi'l Mustakni' VIII.* Riyad: Dâru İbni'l-Cevzî.

Erdem, E. (2008). *Para Banka ve Finansal Sistem* (İkinci Baskı b.). Ankara: Detay Yayıncılık.

Erdem, H. (1990). Dini Ahlak ve İlahi Dinlerden Yahudilik, Hıristiyanlık ve Müslümanlık'daki Bazı Ahlaki Meselelere Mukayeseli Bir Yaklaşım. *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*(3), 225-254.

Erkuş, H., & Çemberlitaş, İ. (2016). İslami Finansal Araçlardan Olan Sukuk'ların Muhasebeleştirilmesi. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 6*(1), 245-262.

Ersoy, M., Çatıkkaş, Ö., & Yatbaz, A. (2018). İslami Muhasebenin Geleneksel Muhasebe ile Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. *Uluslararası İslam Ekonomisi ve Finansı Araştırmaları Dergisi, 4*(1), 95-109.

Esty, B. C. (1999). An Introduction to Islamic Finance. Harvard Business School Background Note 200-002.

Fa-Yusuf, H. S., & Ndiaye, N. D. (2017). Issues with the Use of Tawarruq in Malaysia. *Journal of Islamic Banking and Finance, 5*(2), 30-36.

Gait, A., & Worthington, A. (2015). Attitudes of Libyan Retail Consumers Toward Islamic Methods of Finance. *International Journal of Islamic and Middle Eastern Finance and Management*, 439-454.

Ghazali, N. B. (2014). *A Dissertation is Submitted to Fullfill the Requirement for the Master of Shariah.* Kuala Lumpur: University of Malaya Academy of Islamic Studies (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Güçlü, H. (2016). *Dr. Hakan Güçlü.* Eylül 20, 2018 tarihinde Borsaların Tarihçesi: http://www.hakanguclu.com/calismalar/Borsalarin_Tarihcesi.pdf adresinden alındı

Gül, M. E., Torun, T., & Dumrul, C. (2017). Türk Katılım Bankalarının Fon Kaynaklarını Etkileyen Faktörler ve Bu Bankaların Klasik Bankalarla İlişkileri Üzerine Bir Uygulama. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*(50), 141-166.

Güngör, K. (2015). Farklı Yönleri ve Katkılarıyla Katılım Bankacılığı. *Business & Management Studies: An International Journal, 3*(1), 17-38.

Güngören, M. (2013). *Bir Finansal Enstrüman Olarak Sukuk: Katılım Bankalarına Uyum Modellemesi.* İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.

Hacak, H. (2018, 09 21). *Fon Kullandırma Yöntemlerinden Selem*. Nisan 18, 2019 tarihinde Katılım Finans: http://katilimfinansdergisi.com.tr/3860-2/ adresinden alındı

Hadžić,, F., & Hanić, A. (2015). Specifics of Tawarruq Financing Models in Islamic Banking. *4th international scientific conference "Economy of integration" : Challenges of economy in environment under crisis : ICEI 2015* (s. 123-149). Tuzla: University of Tuzla, Faculty of Economics.

Hammâd, N. K. (2008). *Mu'cemu'l-Mustalahâti'l-Mâliyye ve'l-İktisâdiyye fî Luğati'l-Fukaha.* Dımaşk: Dâru'l-Kalem.

Hassan, M., Kayed, R. N., & Oseni, U. A. (2013). *Introduction to Islamic Banking & Finance Principles and Practice.* Essex: Pearson.

Hey'et. (2016). *Fetâva Hey'eti'r-Rekâbeti'Şer'iyye li'-Benki'l-Bahreyn el-Islami I.* Manama: Idaretü'r Rekâbeti'ş-Şer'iyye.

Hurşit, E. (2016). *Teverruk nedir? Uygulama Methodu ve Öneriler.* Temmuz 31, 2019 tarihinde Erdem Hurşit Blog Spot: http://erdemhursit.blogspot.com/2016/02/merhaba-frsat-yakaladgm-su.html adresinden alındı

Hurşit, E. (2016). *Yatırım Vekaleti (Wakala) akdi nedir ve uygulama metodu*. Ağustos 23, 2019 tarihinde Katılım Bankacılığı - İslami Finans: http://erdemhursit.blogspot.com/2016/11/yatrm-vekaleti-wakala-akdi-nedir-ve.html adresinden alındı

Hurşit, E. (2018). Vadeli Alım Peşin Satım. *Katılım Finans, 2*(5), 50-52.

Hussain, M., Shahmoradi, A., & Turk, R. (2015). *IMF Working Paper An Overview of Islamic Finance.* Washington: International Monetary Fund.

Hussein, K. A. (2004). *Banking Efficiency in Bahrain: Islamic vs Conventional Banks.* Jeddah: Islamic Research and Training Institute.

Ibrahim, S. H. (2007). *Accounting and Auditing for Islamic Financial Institutions* (1 b.). Manama: AAOIFI.

IDB. (2000). *Islamic Development Bank - Disbursement Manual.* IDB.

İFM. (2009). *İstanbul Finans Merkezi Projesi Finansal Ürün ve Hizmet Çalışma Grubu Raporu.* Ağustos 24, 2019 tarihinde https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=13&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiX1YqlgJrkAhWplosKHe8xBnQQFjAMegQIBBAC&url=http%3A%2F%2Fwww3.kalkinma.gov.tr%2FDocObjects%2FDownload%2F4530%2FFinansal%2520Urun%2520ve%2520Hizmet%2520Calisma%2520Gr adresinden alındı

IFSB. (2019). *Defining New Standards in Islamic Finance*. Haziran 24, 2019 tarihinde Islamic Financial Services Board: https://www.ifsb.org/ adresinden alındı

IMF. (2019). *Kuwait Financial System Stability Assessment.* Washington: International Monetary Fund.

İNCİL. (2016). *LUKA* (2. b.). İstanbul: Yeni Yaşam Yayınları.

İNCİL. (2016). *MATTA* (2. b.). İstanbul: Yeni Yaşam Yayınları.

Iqbal, Z., & Mirakhor, A. (2011). *An Introduction to Islamic Finance: Theory and Practice.* Singapore: John Wiley & Sons (Asia) Pte. Ltd.

Ismail, A.-G., Nik Adul-Ghani, N. A.-R., & Mat Zain, M. N. (2016). Tawarruq Time Deposit with Wakalah Principle: an Option that Triggers New Issues. *International Journal of Islamic and Middle Eastern Finance and Management, 9*(3), 388-397.

İsmail, İ. M. (1990). *Çağdaş Ekonomik Doktrinler ve İslam.* (C. Aydın, Çev.) İstanbul: Boğaziçi Yayınları.

Istami, I. (2018). Implementation of the Tawarruq Financing System in Indonesia'S Positive Law. *International Journal of Humanities, Religion and Social Science, 2*(9), 26-34.

Izadyar, A., & Ragnath, F. (2015). A New Perspective of Benevolent Loan, Qard Al-Hassan, Using Upfront Payment 'Mesbah Point'. (M. Özdemir, Dü.) *Uluslararası İslam Ekonomisi ve Finansı Araştırmaları Dergisi, 1*(1), 199-217.

Julia, T., & Omar, Z. (2017). Application of Ijma' in Modern Islamic Finance Rullings: Does Ijma' Really Exist? A Literature Review. *Bangladesh Journal of Islamic Thought*, 35-46.

Kahf, M., & Habbani, E. I. (2016). Tawarruq Potential Risks: The Practices of Islamic Financial Institutions in Qatar. *Journal of Islamic Economics, Banking and Finance, 12*(4), 54-88.

Karadâğî, A. M. (2011). *el-Teverruku'l-Masrifî,.* Beyrut: Dâru'l-Beşâiri'l-İslâmiyye.

Karaman, H. (2018). *Teverruk.* Eylül 02, 2019 tarihinde Yeniş Şafak: https://www.yenisafak.com/yazarlar/hayrettinkaraman/teverruk-2047946 adresinden alındı

Kasımoğlu, M., Yetgin, F., & Küçükçolak, A. (2018). Kira Sertifikaları, Türkiye Tecrübesi ve Bir Vaka Çalışması. *İstanbul İktisat Dergisi, 68*(1), 1-44.

Katılım-Analiz. (tarih yok). *Yatırım Vekaleti Nedir?* Ağustos 23, 2019 tarihinde Katılım Analiz: https://www.katilimanaliz.com/?Syf=18&Hbr=1072217&/Tasarruf-sahibinin-elindeki-mebla%C4%9F%C4%B1-i%C5%9Fletip-de%C4%9Ferlendirmesi-i%C3%A7in-vekili-(Kat%C4%B1l%C4%B1m-Bankas%C4%B1n%C4%B1)-%C3%BCcretli-veya-%C3%BCcretsiz-olarak-kendine-%C3%B6zg%C3%BC-vek%C adresinden alındı

Kaya, F. (2015). *Finansal Yönetim* (1. Baskı b.). İstanbul: Beta Basım Yayım.

Kazancı, F. (2018). Türkiye'de Faizsiz Bankacılık Prensiplerine Uygun Teverruk Pazarı: Ürün İhtisas Borsası. *İslam Ekonomisi ve Finansı Dergisi, 4*(1), 17-47.

KFH. (2015). *Kuwait Finance House (Malaysia) Berhad.* Kuala Lumpur: Kuwait Finance House.

KGK. (2014). *TMS 32 Finansal Araçlar: Sunum.* Ankara: Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu.

KGK. (2019). *Faizsiz Finans Muhasebe Standartları Kavramsal Çerçeve Metni.* Ankara: Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu.

KGK. (2019). *Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu*. Mayıs 16, 2019 tarihinde Kamu Gözetimi Kurumu (KGK): http://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/PDF%20linkleri/Tan%C4%B1t%C4%B1m/Public_Oversight_Authority_TR.pdf adresinden alındı

Khan, M., & Bhatti, M. (2008). *Developments in Islamic Banking: The Case of Pakistan.* London: Palgrave Macmillan Studies in Banking and Financial Institutions.

Khan, S. R., Khan, H., & Iqba, K. (2018). Merits in Applying AAOIFI Accounting Standards in Pakistani Islamic Banks. *International Journal of Business & Management, 13*(2), 15-26.

Kur'an-ı-Kerim. (tarih yok).

KuveytTürk. (2019). *Kuveyt Türk*. Ocak 11, 2019 tarihinde https://www.kuveytturk.com.tr/ adresinden alındı

Lackmann, B. G. (2015). Types of Sukuk (Islamic Bonds) and History of Japanese Company Issuance. *Nomura Journal of Capital Markets, 6*(3), 1-20.

Lewis, M. K. (2001). Islam and Accounting. *Accounting Forum, 25*(2), 103-127.

Lewis, M., & Algaoud, L. (2001). *Islamic Banking.* Cornwall: Edward Elgar.

Madura, J. (1992). *Financial Market and Institutions* (Second Edition b.). Los Angeles: West Publishing.

Mannan, M. A. (1972). *İslam Ekonomisi.* (B. Zengin , & T. Ömeroğlu, Çev.) İstanbul: Fikir Yayınları.

MASB. (2008). *Financial Reporting from an Islamic Perspective.* Kuala Lumpur: Malaysian Accounting Standards Board (MASB).

Maurer, B. (2010). Form Versus Substance:AAOIFI Projects and Islamic Fundamentals in the Case of Sukuk. *Journal of Islamic Accounting and Business Research, 1*(1), 32-41.

Mevdudi, E. A. (2014). *İslam Ekonomisinin Temel İlkeleri.* (M. E. Asan, Çev.) İstanbul: Çıra Yayınları.

Mevdudi, E. A. (2015). *Faiz.* (A. Genceli, Çev.) Aralık: Hilal Yayınları.

Mihajat, M. S., & Hasan, A. (2013). Tawarruq Practice for Liquidtiy Management in Islamic Money Market in Indonesia and Malaysia. *Equilibrium Quarterly Journal of Economics and Economic Policy, 1*(2), 217-240.

Mohamad, N., & Ab-Rahman, A. (2014). Tawarruq Application in Islamic Banking: A Review of the Literature. *International Journal of Islamic and Middle Eastern Finance and Management, 7*(4), 485-501.

Morales, R. A., & Shiblaq, B. (2016). *Islamic Finance & Markets.* London: Law Business Research.

Müslim. (2008). *Sahih-i Müslim.* (F. Bırışık, Dü., & H. Akın, Çev.) İstanbul: Polen Yayınları.

Naqvi, S. N. (2014). İslam Ekonomisi: Tanım ve Metodoloji Üzerine. S. Karadoğan (Dü.) içinde, *İslam Ekonomisi Tanım ve Metodoloji Üzerine Tartışmalar* (S. Karadoğan, Çev., s. 107-138). İstanbul: İslam Ekonomisi Enstitüsü.

Neccar, A. E. (1978). *İslam Ekonomisine Giriş.* (R. Nazlı, Çev.) İstanbul: Hilal Yayınları.

Nurhisam, L. (2016). Bai 'Al-Tawarruq: Concept of Islamic Financing? *Journal of Emerging Economies and Islamic Research, 4*(3), 49-59.

Nursi, B. S. (2006). *Sözler.* İstanbul: Envar Neşriyat.

Othman, M. B. (2016). Impact of Financial Innovations on Islamic Finance: The Case of Bursa Suq Al-Sila' and Islamic Financial Services Act 2013. *4.th ASEAN International Conference on Islamic Finance (AICIF 2016)* (s. 1-10). (AICIF 2016).

Özsoy, İ. (2012). *Türkiye'de Katılım Bankacılığı.* Türkiye Katılım Bankaları Birliği. TKBB.

Özsoy, İ., Görmez, B., & Mekik, S. (2013). Türkiye'de Katılım Bankalarının Tercih Edilme Sebepleri: Ampirik Bir Tetkik. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İİBF Dergisi, 20*(1), 187-206.

Özsoy, M. Ş. (2012). *Katılım Bankacılığına Giriş.* İstanbul: Kuveyt Türk Katılım Bankası.

Para&Borsa. (2018). *Teverruk Nedir?* Eylül 02, 2019 tarihinde Para & Borsa: https://www.paraborsa.net/i/teverruk-nedir/ adresinden alındı

Pomeranz, F. (1997). The Accounting and Auditing Organization For Islamic Financial Institutions an Important Regulatory Debut. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation, 6*(1), 123-130.

Rahman, A., & Rahim , A. (2003). Accounting Regulatory Issues on Investments in Islamic Bonds. *International Journal of Islamic Financial Services*, 1-11.

ResmiGazete. (2012). Sermaye Piyasası Kanunu. *28513 Sayılı Resmi Gazete (30.12.2012)*.

Reşidi, A. F. (2005). *Ameliyyâtü't-Teverruk ve Tatbikâtühu'l-Iktis'adiyye fi'l-Mesârifi'l-Islamiyye.* Amman: Dâru'n-Nefâis.

Rubin, J. (2011). Institutions, The Rise of Commerce and The Persistence of Laws: Interset Restrictions in Islam and Christianity. *The Economic Journal, 121*(557), 1310-1339.

Sadr, S. K. (2014). Qar asan Financing In Islamic Banks. *ISRA International Journal of Iskamic Finance, 6*(2), 7-20.

Salehuddin, S., & Saiti , B. (2016). Musharakah Tijarah Cross-Border Financing: Concept, Structure and Salient Features. *International Journal of Islamic Economics and Finance Studies, 2*(3), 1-26.

Schoon, N. (2008). Islamic Finance – An Overview. *European Business Organization Law Review*(9), 621-636.

SERPAM. (2013). *İslami Finans Kavramı, Ürünler, Dünyada ve Türkiye'de Gelişimi ve Geleceği*. Mart 29, 2019 tarihinde Sermaye Piyasaları Araştırma ve Uygulama Merkezi: http://serpam.org/wp-content/uploads/Islami_Finans.pdf adresinden alındı

Shaharuddin, A. (2013). *Is Bay' Al-Tawarruq a Better Alternative in Fufilling Islamic Finance Objectives?* Kasım 10, 2019 tarihinde Islamic Market: https://islamicmarkets.com/publications/is-bay-al-tawarruq-a-better-alternative-in-fulfilling-islamic-finance adresinden alındı

Shanmugam, B., & Zahari, Z. (2009). *A Primer on Islamic Finance.* Research Foundition of CFA Institute.

Sıddıki, M. N. (1975). *İslam Ekonomi Düşüncesi.* (Y. Kaplan, Çev.) İstanbul: Bir Yayıncılık.

Siddiq, M. S. (2014). Qiyas. Kuala Lumpur: INCEIF.

Sıddıqi, M. N. (2006). Islamic Banking and Finance in Theory and Practice: A Survey of State of the Art. *Islamic Economic Studies, 13*(2), 1-48.

Sori, Z. M. (2013). *Accounting for Tawarruq Murabahah Term Loan Financing: A Case Study.* Kuala Lumpur: Malaysian Islamic Financial Services.

Söyler, İ. (2012). Kira Sertifikalarına Yönelik Vergisel Teşvikler. *Vergi Raporu*(152), 27-38.

Suandi, A. B. (2016). Discussions on Equity Theories in Islamic Accounting Literature Is There Any Contribution to Work on Classification of Elements. *Journal of Wellness and Health Care, 41*(1), 249-272.

Sümer, G., & Onan, F. (2015). Dünya'da Faizsiz Bankacılığın Doğuşu, Türkiye'de Katılım Bankacılığının Gelişme Süreci ve Konvansiyonel Bankacılıktan Farkları. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17*(3), 296-308.

Şağbanşua, L. (2016). *İslami Finans Kurumlarında İslami Danışma Kurulları: Türkiye İçin Model Önerisi.* Ankara: Turgut Özal Üniversitesi SBE (Yayımlanmamış Doktora Tezi).

Şensoy, N. (2012). "İslami Kurallara Uygun Finansal Sistem Bağlamında Bir Finansal Araç Olarak Sukuk Uygulamaları". *Fıkhi Açıdan Finans ve Altın İşlemleri - Tartışmalı İlmi Toplantı* (s. 330-347). Konya: 27-28 Nisan 2012.

Tabakoğlu, A. (2016). *İslam İktisadına Giriş* (4 b.). İstanbul: Dergah Yayınları.

Tacy, K. J. (2006). Islamic Finance: A Growing Industry in the United States. *North Caroline Banking Instıtute*, 355-378.

Taheri, M. R. (2000). *The Basic Principles of Islamic Economy and Their Effects on Accounting Standards-Setting*. Mayıs 18, 2019 tarihinde SCRIBD: https://tr.scribd.com/document/100086420/The-Basic-Principles-of-Islamic-Economy-and-Their-Effects-on-Accounting-Standards adresinden alındı

Talib, M., Abdullah, A., & Abdullah, A. (2014). Syari'ah-Based Accounting (sbA) : Awareness of Accounting Academicians in Malaysia. *Pertanika Journal of Social Sciences & Humanities*(22), 175-196.

Tekin, A. (2017). Türkiye Kira Sertifikaları ile İslami Finans Piyasalarındaki Eşdeğer Ürünler Arasında Bir Karşılaştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 20*(2), 160-174.

TEVRAT. (tarih yok). *Levililer*. Ekim 01, 2018 tarihinde https://www.kutsal-kitap.net/bible/tr/index.php?mc=1&sc=96&id=121 adresinden alındı

TEVRAT. (tarih yok). *Mısırdan Çıkış 25*. Ekim 01, 2018 tarihinde https://www.kutsal-kitap.net/bible/tr/index.php?id=77&mc=1&sc=55#_ednref1 adresinden alındı

Teymiyye, İ. (1988). *Beyânü'd-Delîl alâ Butlâni't-Tahlîl.* Beyrut : el-Mektebetü'l-İslâmî.

TKBB. (2018). *Faizsiz Finans Sözlüğü.* Nisan 11, 2019 tarihinde TKBB (Türkiye Katılım Bankaları Birliği): http://www.tkbb.org.tr/Documents/Yonetmelikler/Faizsiz-Finans-Sozlugu-revised.pdf adresinden alındı

TKBB. (2018). *KOBİ'ler için Adım Adım Katılım Bankacılığı.* (M. Özsoy, & Y. Sayar, Dü) İstanbul: Türkiye Katılım Bankaları Birliği Yayınları.

TKBB. (2019). *Katılım Finans.* İstanbul: TKBB (Türkiye Katılım Bankaları Birliği Yayınları).

TKBB. (2019, Ocak 11). *TKBB*. Türkiye Katılım Bankaları Birliği: http://www.tkbb.org.tr/ adresinden alınmıştır

TKBB, D. K. (2018). *TKBB Danışma Kurulu - Kuruluş Çalışma ve Esasları*. Mart 16, 2019 tarihinde TKBB- Türkiye Katılım Bankaları Birliği: https://tkbbdanismakurulu.org.tr/wp-content/uploads/2018/09/Danisma-kurulunun-olusumu-gorev-calisma-usul-ve-esaslari-hakkinda-teblig.pdf adresinden alındı

Tunç, H. (2013). *Katılım Bankacılığı Felsefesi, Teorisi ve Türkiye Uygulaması* (10 b.). İstanbul: Nesil Yayınevi.

TürkiyeFinans. (2019). *Türkiye Finans*. Ocak 11, 2019 tarihinde https://www.turkiyefinans.com.tr/tr-tr/Sayfalar/default.aspx adresinden alındı

Ulusever, T. (2009). Katılım Bankacılığının Türk Finans Sektörüne Getirdiği Yenilikler ve Açılımlar. *Uluslararası 7. Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi* (s. 1621-1634). içinde Yalova: Yalova Üniversitesi.

Ulusoy, A. (2018). *İhtiyaç Kredisine İslami Çözüm: Teverruk.* Eylül 02, 2019 tarihinde Katılım Gündemi: https://katilimgundemi.com/turkiyede-bireysel-teverruk-olur-mu/ adresinden alındı

Ulusoy, A., & Ela, M. (2018). Dünyada Sukukun Vergilendirilmesinde Yaşanan Gelişmeler ve Türkiye İçin Öneriler. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 13*(2), 185-204.

Usmani, M. M. (2001). *an Introduction to Islamic Finance.* Maktaba Ma'ariful Quran .

Utku, M. (2017). *Katılım Bankaları 2017.* İstanbul: Türkiye Katılım Bankaları Birliği.

VakıfKatılım. (2019). *Vakıf Katılım*. Ocak 11, 2019 tarihinde https://www.vakifkatilim.com.tr/tr/ adresinden alındı

Venardos, A. M. (2005). *Islamic Banking & Finance in South-East Asia Its Development & Future.* Toh Tuck Link,: World Scientific Publishing Co. Pte. Ltd.

Warde, I. (2000). *Islamic Finance in the Global Economy*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

WBG. (2017). *World Bank Group - Islamic Finance Bulletin.* World Bank Group Global Islamic Finance Development Center.

WIKI. (2019). *Islamic financial institutions*. Ocak 11, 2019 tarihinde Islamic Finance: http://wiki.islamicfinance.de/index.php/Islamic_financial_institutions#Islamic_Financial_Institutions_.28By_Region_and_Country.29 adresinden alındı

Wilson, R. (2002). The Interface Between Islamic and Conventional Banking. M. Iqbal, & D. T. Llewellyn içinde, *Islamic Banking and Finance New Perspectives on Profit-Sharing and Risk* (s. 196-219). Massachusetts: Edward Elgar Publishing, Inc.

Wilson, R. (2009). *The Development of Islamic Finance in the GCC. .* The Centre for the Study of Global Governence.

Yanpar, A. (2015). *İslami Finans İlkeler Araçlar ve Kurumlar* (2 b.). İstanbul: Scala Yayıncılık.

Yardımcıoğlu, M. (2016). İcare (Finansal Kiralama) İşlemlerinin İslami Muhasebe Standartları Çerçevesinde İncelenmesi. *Journal of Social Humanities Sciences Research, 3*(4), 224-233.

Yatbaz, A. (2019). *Faizsiz Bankacılık Fon Kullandırma Yöntemlerinin Uluslararası Muhasebe Standartları Kapsamında İncelenmesi: Bir Alan Çalışması.* İstanbul: Marmara Üniversitesi Bankacılık Sigortacılık Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi).

Yatim, M. N. (2009). Sukuk (Islamic Bond): A Crucial Financial Instrument for Securitisation of Debt for the Debt-holders in Shari'ah-compliant Capital Market. *International Journal of Business and Management, 4*(10), 166-172.

Yeniçeri, C. (1992). İslam'da Kredi Kaynakları ve Veriliş Biçimi. *İslam Ekonomisinde Finansman Meseleleri* (s. 239-252). içinde İstanbul: Ensar Neşriyat.

Yiğiter, Ş. Y., Sarı, S. S., Karabulut, T., & Başakın, E. E. (2018). Kira Sertifikası Fiyat Değerlerinin Makine Öğrenmesi Metodu ile Tahmini. *International Journal of Islamic Economics and Finance Studies, 4*(3), 74-82.

Yılmaz, O. N. (2018). Katılım Bankacılığı Krizlere Karşı Neden Dayanıklıdır? *Katılım Finans Dergisi*(5).

Yücel, G. (2017). *Faiz Nedir ?* Temmuz 31, 2019 tarihinde YeniBirlik: http://www.gazetebirlik.com/haber/faiz-nedir-5844/ adresinden alındı

Yüksel, S. (2016). İslami Bankacılığı Ortaya Çıkaran Nedenler ve İslami Bankacılığın Finansal İstikrara Katkıları. *İslam Ekonomisi ve Finansı* (s. 153-175). içinde Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

ZiraatKatılım. (2019). *Ziraat Katılım*. Ocak 11, 2019 tarihinde https://www.ziraatkatilim.com.tr/Sayfalar/anasayfa.aspx adresinden alındı

THE EVOLUTION OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY WITHIN THE BUSINESS ENVIRONMENT AND THE ROLE OF THE EUROPEAN UNION ACCOUNTING DIRECTIVE

Dr. Melissa N. CAGLE*

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

* Dr., Dokuz Eylül University, Faculty of Business, Department of Business Administration. melissa.cagle@deu.edu.tr, ORCID: http://orcid.org/0000-0003-0480-5626

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-21-0

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Ocak 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

REFERENCES

Abela, M. (1 August 2015). the Accounting Directive Transposed Into the Companies Act and Gapsme. http://Theaccountant.Org.Mt/The-Accounting-Directive-Transposed-Into-The-Companies-Act-And-Gapsme/ (10.02.2017)

Accountancy Europe. (8 December 2012) Sustainability Information in Annual Reports. http://www.Fee.Be/Images/Publications/Sustainability/Dp_Sustainability_Information_In_Annual_Reports_08125122008561444.Pdf (10.02.2017)

Al-Akra, M., Eddie, I. A., and Ali, M. J. (2010). The Influence of the Introduction of Accounting Disclosure Regulation on Mandatory Disclosure Compliance: Evidence From Jordan. *The British Accounting Review*, 42(3), 170-186.

Al-Gamrh, B. A., and Al-Dhamari, R. A. (2016). Firm Characteristics and Corporate Social Responsibility Disclosure. *International Business Management*, 10(18), 4283-4291.

Barnard, C.I. (1938), *The Functions of the Executive,* Cambridge, Ma: Harvard University Press.

Barnard, C.I. (1945). *Education for Executives*. Journal of Business, 18(4): 175-182.

Barnard, C.I. (1948). *Organization and Management: Selected Papers*. Cambridge, Ma: Harvard University Press.

Barron, M. (01.02.1997). Statistics 101. http://www.Stat.Yale.Edu/Courses/1997-98/101/Chisq.Htm (01.06.2017)

Beaver, W. H. (1998). *Financial Reporting: an Accounting Revolution*. 3th Prentice Hall International.

Berle Jr, A. A. (1931). *For Whom Corporate Managers Are Trustees: A Note*. Harv. L. Rev., 45, 1365.

Berle, A. A. (1931). Corporate Powers as Powers in Trust. *Harvard Law Review*, 44(7), 1049-1074.

Berle, A. A. (1954).*The 20th Century Capitalist Revolution*. Harcourt, Brace.

Berle, A., and Means, G. (1932). *The Modern Corporate and Private Property.* Mcmillian, New York, Ny.

Boggs, S. P. (11 January 2017). New Obligations for Large Companies in the Czech Republic. http://www.Lexology.Com/Library/Detail.Aspx?g=9edacd81-3393-4d71-893f-693c76671e2c (10.02.2017)

Boje, D. M. (Ed.). (2015). *Organizational Change and Global Standardization: Solutions to Standards and nor ms Overwhelming Organizations*. Routledge.

Borchardt, K. D. (2010). the Abc of European Union. http://Biblio.Ucv.Ro/Bib_Web/Bib_Pdf/Eu_Books/0050.Pdf (10.02.2017)

Bourse De Luxembourg. (1 May 2013). Corporate Governance the X Principles of Corporate Governance of the Luxembourg Stock Exchange 3rd Edition-Revised Version. www.Ecgi.Org/Codes/Documents/10_Principles_Lux_May2013_En.Pdf (10.02.2017)

Bowen, H. R. (1953). Social *Responsibility of the Businessman.* Harper.

Bowen, H. R. (2013). *Social Responsibilities of the Businessman*. University of Iowa Press.

Brooks, T. A. (1997). *The Economics of Information: a Guide to Economic and Cost-Benefit Analysis for Information Professionals: by Bruce R. Kingma. Englewood,* Co: Libraries Unlimited.

Business Europe. (9 January 2012). Position Paper, EU Strategy 2011-2014 for CSR. http://www.Un-Industria.It/Public/Imginf/Be%20-%20Eu%20strategy%202011-2014%20for%20CSR.Pdf (10.02.2017)

Carroll A. (1991). The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward the Moral Management of Organizational Stakeholders. *Business Horizons* 34:39–48

Carroll A., Buchholtz A. (2003). *Business and Society, Ethics and Stakeholders Management,* 5th Edition. Thomson, Mason (Ohio)

Carroll, A. B. (1979). A *Three-Dimensional Conceptual Model of Corporate Performance.* Academy of Management Review, 4(4), 497-505.

Carroll, A. B. (1999). *Corporate Social Responsibility: Evolution of a Definitional Construct.* Business and Society, 38(3), 268-295.

Carroll, A. B., and Hoy, F. (1984). *Integrating Corporate Social Policy Into Strategic Management.* Journal of Business Strategy, 4(3), 48-57.

Chamber of Envoys. (11 January 2017). The Act of 15 December 2016. Amending the Act on Accounting. http://Dziennikustaw.Gov.Pl/Du/2017/61 (10.02.2017)

Cisternino, J. A. (2014). *A Time to Rethink Regulation*. Le Libellio d', 67.

Cohen, E. (16.02.2010). GRI Reporting Levels 101. http://CSR-Reporting.Blogspot.Com.Tr/2010/02/Gri-Reporting-Levels-101.html (01.02.2017)

Commission of the European Communities. (1 November 2003). Comments Concerning Certain Articles of the Regulation (Ec) No 1606/2002 of the European Parliament and of the Council of 19 July 2002 on the Application of International Accounting Standards and the Fourth Council Directive 78/660/Eec of 25 July 1978 and the Seventh Council Directive 83/349/Eec of 13 June 1983 on Accounting. http://Ec.Europa.Eu/Internal_Market/Accounting/Docs/Ias/200311-Comments/Ias-200311-Comments_En.Pdf (10.02.2017)

Cortes Generales (Parliament). (21 July 2015). Law 22 Audit of Accounts. https://www.Boe.Es/Diario_Boe/Txt.Php?Id=Boe-A-2015-8147 (10.02.2017)

Cottier, T., Jackson, J. H., and Lastra, R. M. (Eds.). (2012). *International Law in Financial Regulation and Monetary Affairs*. Oup Oxford.

CSRforall. (26 August 2013b). Draft National Review Report CSR for All Croatia. http://CSRforall.Eu/Sr/Icerik/Reports/Croatia-National-Review-Report.Pdf (10.02.2017)

CSRforall. (30 August 2013a). Macedonia National Review Report on CSR. http://CSRforall.Eu/En/Icerik/Reports/Macedonia-National-Review-Report.Pdf (10.02.2017)

Dagilienė, L., and Leitonienė, Š. (2012). Corporate Social Reporting Development in Lithuania. *Economics and Management,* 17(4), 1233-1239.

Davis, K. (1960). Can Business Afford to Ignore Social Responsibilities?. *California Management Review,* 2(3), 70-76.

Davis, K. (1973). the Case for and Against Business Assumption of Social Responsibilities. *Academy of Management Journal*, 16(2), 312-322.

De Jong, E., Smeets, R., and Smits, J. (2006). Culture and Openness. *Social Indicators Research*, 78(1), 111-136.

Demir, G., Cagle, M. N., and Dalkılıç, A. F. (2016). Corporate Social Responsibility and Regulatory Initiatives in Turkey: Good Implementation Examples. *Journal of Accounting and Management Information Systems,* 15(2), 372-400.

Demir, V., and Bahadir, O. (2014). an Investigation of Compliance With International Financial Reporting Standards by Listed Companies in Turkey. *Accounting and Management Information Systems*, 13(1), 4.

Denmark Ministry of Economic and Business Affairs. (06 January 2015). Act No. 738-Act to Amend the Accounts Act and Various Other Acts. https://www.Retsinformation.Dk/Pdfprint.Aspx?Id=170627 (10.02.2017)

Dhaliwal, D. S., Li, O. Z., Tsang, A., and Yang, Y. G. (2011). Voluntary Nonfinancial Disclosure and the Cost of Equity Capital: the Initiation of Corporate Social Responsibility Reporting. *the Accounting Review*, 86(1), 59-100.

Dill, W. (1975). *Public Participation in Corporate Planning: Strategic Management in a Kibitzer's World," Long Range Planning*, Pp. 57-63.

Dilling, P. F. (2010). Sustainability Reporting in a Global Context: What Are the Characteristics of Corporations That Provide High Quality Sustainability Reports-an Empirical Analysis. *the International Business and Economics Research Journal*, 9(1), 19.

Djankov, S., La Porta, R., Lopez-De-Silanes, F., and Shleifer, A. (2002). the Regulation of Entry. *the Quarterly Journal of Economics*, 117(1), 1-37.

Dodd, E. M. (1932). *For Whom Are Corporate Managers Trustees?*. Harvard Law Review, 45(7), 1145-1163.

Dodd, E. M. (1935). Is Effective Enforcement of the Fiduciary Duties of Corporate Managers Practicable?. *the University of Chicago Law Review,* 2(2), 194-207.

Dreher, A., and Gassebner, M. (2013). Greasing the Wheels? the Impact of Regulations and Corruption on Firm Entry. *Public Choice*, 155(3-4), 413-432.

Drucker, P.F. (1946). *Concept of the Corporation,* the John Day Company, New York, Ny

Drucker, P.F. (1954). *The Practice of Management*, Harper and Row, Publishers, New York, Ny.

Dyczkowska, J., Krasodomska, J., and Michalak, J. (2016). CSR in Poland: Institutional Context, Legal Framework and Voluntary Initiatives. *Accounting and Management Information Systems*, 15(2), 206-241.

Eberstadt, N. 1977. *What History Tells Us About Corporate Responsibilities. in A. B. Carroll (Ed.), Managing Corporate Social Responsibility:* 17-22. Boston: Little, Brown

Elbing, A. O., and Elbing, C. J. 1970. *The Value Issue in Business*. New York: Mcgraw-Hill.

Employment, Social Affairs and Inclusion (Eu). (13 January 14). Corporate Social Responsibility.
http://Ec.Europa.Eu/Social/Main.Jsp?Catid=88andlangid=Enandeventsid=135andfurtherevents=Yes (14) (07.02.17)

Epstein, E. M. (1987). the Corporate Social Policy Process: Beyond Business Ethics, Corporate Social Responsibility, and Corporate Social Responsiveness. *California Management Review*, 29(3), 99-114.

EU Commission at Work. (01 February 2017) Infringement Decisions. http://Ec.Europa.Eu/Atwork/Applying-Eu-Law/Infringements-Proceedings/Infringement_Decisions/?Lang_Code=En (01.02.2017)

Eurocommerce. (7 March 2012). a Renewed EU Strategy 2011-14 for Corporate Social Responsibility Position Paper. http://www.Eurocommerce.Eu/Media/7237/Position-CSR-Renewed_CSR_Strategy_2011-14-07.03.2012.Pdf (10.02.2017)

European Commission. (06 December 2013c). Chapters of the Acquis. http://Ec.Europa.Eu/Enlargement/Policy/Conditions-Membership/Chapters-Of-The-Acquis/Index_En.Htm (21.12.2016)

European Commission. (1 September 2014). Corporate Social Responsibility National Public Policies in the European Union Compendium 2014. http://Ec.Europa.Eu/Social/Blobservlet?Docid=12899andlangid=En (10.02.2017)

European Commission. (10 November 2010a). a Strategy for Competitive, Sustainable and Secure Energy. http://Ec.Eupora.Eu/Energy/Index_En.Htm (10.02.2017)

European Commission. (11 October 2015). Social Enterprises. http://Ec.Europa.Eu/Growth/Sectors/Social-Economy/Enterprises_En (10.02.2017)

European Commission. (13 April 2011a). Single Market Act Twelve Levers to Boost Growth and Strengthen Confidence "Working Together to Create New Growth". Communication From the Commission to the European Parliament, the Council, Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. http://Ec.Europa.Eu/Internal_Market/Smact/Docs/20110413-Communication_En.Pdf (10.02.2017)

European Commission. (13 April 2011c). Single Market Act – Frequently Asked Questions. http://Europa.Eu/Rapid/Press-Release_Memo-11-239_En.Htm?Locale=En (10.02.2017)

European Commission. (14 June 2012). A20 Years of the European Single Market. http://Ec.Europa.Eu/Internal_Market/Publications/Docs/20years/Achievements-Web_En.Pdf (10.02.2017)

European Commission. (14 October 2007). Allowing Member States to Exempt Micro Enterprises From Certain Provisions of the Accounting Directives. http://Ec.Europe.Eu/Dgs/Secretariat-General/Admin_Burden/Index_En.Htm (10.02.2017)

European Commission. (15 July 2016c). Commission Staff Working Document Part I: Policy Areas. http://Ec.Europa.Eu/Internal_Market/Score/Index_En.Htm (10.02.2017)

European Commission. (18 February 2011g). International Accounting Standard 1 Presentation of Financial Statements. http://Ec.Europa.Eu/Internal_Market/Accounting/Docs/Consolidated/Ias1_En.Pdf (10.02.2017)

European Commission. (2013b). Directive (2013\34\Eu) of the European Parliment and the European Union Commission of 26 June 2013. *Official Journal of the European Union (OJEU),* 182 (19): 1-87.

European Commission. (23 November 2016d). Legal Framework / Document Repository. http://Ec.Europa.Eu/Finance/Company-Reporting/Legal-Framework/Index_En.Htm (10.02.2017)

European Commission. (25 October 2011b). Communication From the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions a Renewed EU Strategy 2011-14 for Corporate Social Responsibility http://Eur-Lex.Europa.Eu/Lexuriserv/ Lexuriserv.Do?Uri=Com:2011:0681:Fin:En:Pdf (10.02.2017)

European Commission. (25 October 2011d). Social Business Initiative – Frequently Asked Questions. http://Europa.Eu/Rapid/Press-Release_Memo-11-239_En.Htm?Locale=En (10.02.2017)

European Commission. (25 October 2011e). **Social Business Initiativecreating a Favourable Climate for Social Enterprises, Key Stakeholders in the Social Economy and Innovation.** http://Eur-Lex.Europa.Eu/Legal-Content/En/Txt/?Uri=Celex%3A52011Dc0682 (10.02.2017)

European Commission. (25 October 2011f). Social Business Initiative. http://Eur-Lex.Europa.Eu/Legal-Content/En/Txt/Pdf/?Uri=Celex:52011Dc0682andfrom=En (10.02.2017)

European Commission. (27 October 2010b). Communication From the Commission to the European Parliament, the Council, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions Towards a Single Market Act for a Highly Competitive Social Market Economy 50 Proposals for Improving Our Work, Business and Exchanges With One Another. http://Ec.Eupora.Eu/Energy/Index_En.Htm (10.02.2017)

European Commission. (7 June 2016b). Internal Market Scoreboard. http://Ec.Europa.Eu/Internal_Market/Score/Index_En.Htm (10.02.2017)

European Commission. (8 November 2013a). the Social Business Initiative of the European Commission. http://Ec.Europa.Eu/Internal_Market/Publications/Docs/Sbi-Brochure/Sbi-Brochure-Web_En.Pdf (10.02.2017)

European Council. (20 April 2011). Conclusions – 24/25 March 2011. https://www.Consilium.Europa.Eu/Uedocs/Cms_Data/Docs/Pressdata/En/Ec/120296.Pdf (10.02.2017)

European Parliament. (28 January 2013a). Report on Corporate Social Responsibility: Accountable, Transparent and Responsible Business Behaviour and Sustainable Growth (2012/2098(Ini)). http://www.Europarl.Europa.Eu/Sides/Getdoc.Do?Pubref=-//Ep//Nonsgml+Report+A7-2013-0017+0+Doc+Pdf+V0//En (10.02.2017)

European Parliament. (29 January 2013b). Report on Corporate Social Responsibility: Promoting Society's Interests and a Route to Sustainable and Inclusive Recovery (2012/2097(Ini)). http://www.Europarl.Europa.Eu/Sides/Getdoc.Do?Pubref=-//Ep//Nonsgml+Report+A7-2013-0017+0+Doc+Pdf+V0//En (10.02.2017)

European Parliament. (3 May 2016). Report on International Accounting Standards (Ias) Evaluation and the Activities of the International Financial Reporting Standards (Ifrs) Foundation, the European Financial Reporting Advisory Group (Efrag) and the Public Interest Oversight Board (Piob) (2016/2006(Ini)) http://www.Europarl.Europa.Eu/Sides/Getdoc.Do?Pubref=-//Ep//Nonsgml+Report+A8-2016-0172+0+Doc+Pdf+V0//En (10.02.2017)

European Trade Union Confederation. (8 December 2011). Renewed EU Strategy 2011-14 for Corporate Social Responsibility (CSR). https://www.Etuc.Org/ Documents/Renewed-Eu-Strategy-2011-14-Corporate-Social-Responsibility-CSR#.Wfl2Pht9600 (10.02.2017)

European Union. (1 December 2014). the European Commission's Strategy on Corporate Social Responsibility (CSR) 2011-2014: Achievements, Shortcomings and Future Challenges. http://www.Babymilkaction.Org/Wp-Content/Uploads/2014/07/Eusurvey-Survey.Pdf (10.02.2017)

European Union. (26 October 2012). Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union. http://Eur-Lex.Europa.Eu/Legal-Content/En/Txt/?Uri=Celex%3A12012E%2Ftxt (10.02.2017)

Federation of European Accountants. (1 November 2014). the June 2013 Accounting Directive. https://www.Accountancyeurope.Eu/Wp-Content/Uploads/Factsheet_2013_Accounting_Directive_With_Nfi_1411.Pdf (10.02.2017)

Fields, T. D., Lys, T. Z., and Vincent, L. (2001). Empirical Research on Accounting Choice. *Journal of Accounting and Economics,* 31(1), 255-307.

Fitch, H. G. (1976). Achieving Corporate Social Responsibility. *Academy of Management Review*, 1(1), 38-46.

Freeman E. (1984). *Strategic Management: a Stakeholder Approach*. Pitman Publishing, Boston.

Freeman E., Reed L. (1983). Stockholders and Stakeholders: a New Perspective on Corporate Governance. *California Management Review* 15(3):88–106

Freeman, R. E., and Evan, W. M. (1990). Corporate Governance: a Stakeholder Interpretation. *Journal of Behavioral Economics,* 19(4), 337-359.

French Accounting Standards Authority. (8 December 2015). Order of 4 December 2015 Approving Regulations No 2015-6 of 23 November 2015 and No 2015-7 of 23 November 2015 of the French Accounting Standards Authority. https://www.Legifrance.Gouv.Fr/Affichtexte.Do?Cidtexte=Jorftext000031572340andcategorielien=Id (10.02.2017)

Friedman, M. (1962). *Capitalism and Freedom*. University of Chicago Press.

Friedman, M. (1970). *The Social Responsibility of Business Is to Make Profit*. New York Times Magazine, 13.

Gabor, A., and Mahoney, J. T. (2013). Chester Barnard and the Systems Approach to Nurturing Organizations. *Oxford Handbook of Management Theorists*, 134-151.

Gault, F. (2012). Governance by Indicators/Global Power Through Quantification and Rankings, Kevin E. Davis, Angelina Fisher, Benedict Kingsbury and Sally Engle Merry (Eds.): Book Review. *African Journal of Science, Technology, Innovation and Development*, 4(3), 219-222.

Gbangbola, K., and Lawler, N. (2014). *How to Produce a Sustainability Report: a Step by Step Guide to the Practices and Processes.* Sustainability.

Global Reporting Initiative (GRI). (10 January 2017a). About Gri. (Global Reporting Initiative (GRI), 2017b:) (08.03.2017)

Godfrey, J. M., and Langfield-Smith, I. A. (2005). Regulatory Capture in the Globalisation of Accounting Standards. *Environment and Planning* A, 37(11), 1975-1993.

Greenwald, B. C., and Stiglitz, J. E. (1986). Externalities in Economies With Imperfect Information and Incomplete Markets. *the Quarterly Journal of Economics,* 101(2), 229-264.

GRI (13.01.2017). Sustainability Disclosure Database Data Legend. https://www.Globalreporting.Org/Sitecollectiondocuments/Gri-Data-Legend-Sustainability-Disclosure-Database-Profiling.Pdf (01.02.2017)

Griffin, J. J., and Mahon, J. F. (1997). the Corporate Social Performance and Corporate Financial Performance Debate: Twenty-Five Years of Incomparable Research. *Business and Society,* 36(1), 5-31.

Gringrich, A. (13.01.2017). http://Uregina.Ca/~Gingrich/Ch10.Pdf (01.02.2017)

Guiso, L., Sapienza, P., and Zingales, L. (2008). Trusting the Stock Market. the *Journal of Finance,* 63(6), 2557-2600.

Hail, L., and Leuz, C. (2006). International Differences in the Cost of Equity Capital: Do Legal Institutions and Securities Regulation Matter?. *Journal of Accounting Research,* 44(3), 485-531.

Hantke-Domas, M. (2003). the Public Interest Theory of Regulation: Non-Existence or Misinterpretation?. *European Journal of Law and Economics*, 15(2), 165-194.

Hardin, G. (1968). the Tragedy of the Commons. *Journal of Natural Resources Policy Research*, 1(3), 243-253.

Healy, P. M., and Palepu, K. G. (2001). Information Asymmetry, Corporate Disclosure, and the Capital Markets: a Review of the Empirical Disclosure Literature. *Journal of Accounting and Economics*, 31(1), 405-440.

Hedberg, C. J., and Von Malmborg, F. (2003). the Global Reporting Initiative (GRI) and Corporate Sustainability Reporting in Swedish Companies. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 10(3), 153-164.

Hofstede, G. (2003). *Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions and Organizations Across Nations*. Sage Publications.

Hong, Y., and Andersen, M. L. (2011). the Relationship Between Corporate Social Responsibility and Earnings Management: an Exploratory Study. *Journal of Business Ethics,* 104(4), 461-471.

Icf Ghk. (28 November 2013). Peer Review Report Peer Review on Corporate Social Responsibility. http://Ec.Europa.Eu/Social/Blobservlet?Docid=11477andlangid=En (10.02.2017)

Idowu, S. O. (Ed.). (2015). *Key Initiatives in Corporate Social Responsibility: Global Dimension of CSR in Corporate Entities*. Springer.

Initiative for Responsible Business. (27 March 2015). Corporate Social Responsibility Disclosure Efforts by National Governments and Stock Exchanges. http://Iri.Hks.Harvard.Edu/Files/Iri/Files/Corporate_Social_Responsibility_Disclosure_3-27-15.Pdf (10.02.2017)

International Accounting Standard Board. (1 January 2009). International Accounting Standard 1 Presentation of Financial Statements. http://Dipifr.Info/Lib_Files/Standards/Eng/Eng_Ifrs_010109/Ias01.Pdf (10.02.2017)

International Accounting Standard Board. (1 May 2015). Exposure Draft Ed/2015/3 Conceptual Framework for Financial Reporting. http://www.Ifrs.Org/Current-Projects/Iasb-Projects/Conceptual-Framework/Documents/May%202015/Ed_Cf_May%202015.Pdf (10.02.2017)

Koechlin, V., and Leon, G. (2007). International Remittances and Income Inequality: an Empirical Investigation. *Journal of Economic Policy Reform*, 10(2), 123-141.

Kolk, A. (2004). a Decade of Sustainability Reporting: Developments and Significance. International Journal of Environment and Sustainable Development, 3(1), 51-64.

Kuhn, Thomas S. (1962). *the Structure of Scientific Revolutions* (1st Ed.). Chicago, Il: University of Chicago Press. Pp. 130–132. Isbn 9780226458113.

Lenox, M. J., and Eesley, C. E. (2009). Private Environmental Activism and the Selection and Response of Firm Targets. *Journal of Economics and Management Strategy,* 18(1), 45-73.

Leuz, C. and Wysocki, P. (2008). Economic Consequences of Financial Reporting and Disclosure Regulation: a Review and Suggestions for Future Research. https://Ssrn.Com/Abstract=1105398 (10.02.2017)

Maali, B. (2016*). Transparency Disclosure and Cultural Values: a Test for Multinational Corporations.* Academy of Accounting and Financial Studies, 12(1).

Macintosh, J. C. (1999). the Issues, Effects and Consequences of the Berle–Dodd Debate, 1931–1932. *Accounting, Organizations and Society*, 24(2), 139-153.

Macmillan, I. C., and Jones, P. E. (1984). Designing Organizations to Compete. the *Journal of Business Strategy*, 4(4), 11.

Mahoney, J. (2009) Chester Barnard. https://Organizationsandmarkets.Files.Wordpress.Com/2009/09/Mahoney-j-Chester-Barnard.Pdf (10.02.2017)

Malik, M. (2015). Value-Enhancing Capabilities of CSR: a Brief Review of Contemporary Literature. *Journal of Business Ethics,* 127(2), 419-438.

Maloni, M. J., and Brown, M. E. (2006). Corporate Social Responsibility in the Supply Chain: an Application in the Food Industry. *Journal of Business Ethics,* 68(1), 35-52.

Marimon, F., Del Mar Alonso-Almeida, M., Del Pilar Rodríguez, M., and Alejandro, K. A. C. (2012). the Worldwide Diffusion of the Global Reporting Initiative (GRI): What Is the Point?. *Journal of Cleaner Production*, 33, 132-144.

Mele, D., Debeljuh, P., and Arruda, M. C. (2006). Corporate Ethical Policies in Large Corporations in Argentina, Brazil and Spain. *Journal of Business Ethics,* 63(1), 21-38.

Menassa, E. (2010). Corporate Social Responsibility: an Exploratory Study of the Quality and Extent of Social Disclosures by Lebanese Commercial Banks. *Journal of Applied Accounting Research,* 11(1), 4-23.

Mijatovic, I., Miladinovic, S., and Stokic, D. (2015). *Corporate Social Responsibility in Serbia: Between Corporate Philanthropy and Standards. in Corporate Social Responsibility in Europe* (Pp. 333-350). Springer International Publishing.

Ministry of European Integration. (8 April 2014). Operational Conclusions the 5th Sub-Committee Meeting Internal Market and Competition Including Consumer and Health Protection. http://www.Integrimi.Gov.Al/Files/Documents_Files/Imc_Sub_Com_2014_Draft_Operational_Conclusions_Final_290414.Doc(10.02.2017)

Mitchell, R. K., Agle, B. R., and Wood, D. J. (1997). Toward a Theory of Stakeholder Identification and Salience: Defining the Principle of Who and What Really Counts. Academy of Management Review, 22(4), 853-886.

Mitroff, I. I. (1983). *Stakeholders of the Organizational Mind.* San Francisco: Jossey-Bass.

Montenegro Employers Federation. (1 August 2013). Corporate Social Responsibility for All National Review Report: Montenegro. https://www.Poslodavci.Org/Aktivnosti/Istrazivanja-i-Ankete/Istrazivanja-Upcg/Corporate-Social-Responsibility-For-All-National-Review-Report-Montenegro-2014 (10.02.2017)

Moon, J. (20 November 2004). Government as a Driver of Corporate Social Responsibility: the Uk in Comparative Perspective. https://www.Nottingham.Ac.Uk/Business/I0Ccsr/Assets/Researchpapers/20-2004.Pdf (10.02.2017)

Morata, F., and Sandoval, I. S. (Eds.). (2012). *European Energy Policy: an Environmental Approach.* Edward Elgar Publishing.

Mullerat, R., and Brennan, D. (2005). *Corporate Social Responsibility: the Corporate Governance of the 21st Century.* Kluwer Law International.

Nauta Dutilh. (1 December 2010). Mandate of the Special Representative of the Secretarygeneral (Srsg) on the Issue of Human Rights and Transnational Corporations and Other Business Enterprises. http://Business-Humanrights.Org/Sites/Default/Files/Media/Documents/Corp-Law-Luxembourg-Nautadutilh-For-Ruggie-Dec-2010.Pdf (10.02.2017)

Nauta Dutilh. (1 June 2012). Corporate Social Responsability (CSR). http://www.Nautadutilh.Com/Pagefiles/20292/Luxembourg.Pdf (10.02.2017)

N-Lex. (01 February 2017) National Law. http://Eur-Lex.Europa.Eu/n-Lex/Index_En (01.02.2017)

Nobes, C. (2006). the Survival of International Differences Under Ifrs: Towards a Research Agenda. *Accounting and Business Research*, 36(3), 233-245.

Nobes, C. (2011). Ifrs Practices and the Persistence of Accounting System Classification. *Abacus,* 47(3), 267-283.

O'Connell, L. L., Stephens, C. U., Betz, M., Shepard, J. M., and Hendry, J. R. (2005). an Organizational Field Approach to Corporate Rationality: the Role of Stakeholder Activism. *Business Ethics Quarterly*, 15(01), 93-111.

Official Journal of the European Union (OJEU). (19 July 2002). Regulation (2002). No 1606/2002 of the European Parliament and of the Council of 19 July 2002 on the Application of International Accounting Standards. Official Journal L, 243. http://Eur-Lex.Europa.Eu/Legal-Content/En/Txt/Pdf/?Uri=Celex:02002R1606-20080410andfrom=En (10.02.2017)

Official Journal of the European Union (OJEU). (22 January 2016). *Corporate Social Responsibility: Promoting Society's Interests and a Route*. Sustainable and Inclusive Recovery.

Official Journal of the European Union (OJEU). (26 October 2012b).Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union. http://Eur-Lex.Europa.Eu/Resource.html?Uri=Cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-Fd71826e6da6.0023.02/Doc_2andformat=Pdf (10.02.2017)

Official Journal of the European Union (OJEU). (28 June 2014). Communication From the Commission Guidelines on State Aid for Environmental Protection and Energy 2014-2020. http://Eur-Lex.Europa.Eu/Legal-Content/En/Txt/Pdf/?Uri=Celex:52014Xc0628(01)Andfrom=Fr (10.02.2017)

Official Journal of the European Union (OJEU). (29 June 2013). Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the Annual Financial Statements, Consolidated Financial Statements and Related Reports of Certain Types of Undertakings, Amending Directive 2006/43/Ec of the European Parliament and of the Council and Repealing Council Directives 78/660/Eec and 83/349/Eec Text With Eea Relevance. http://Eur-Lex.Europa.Eu/Legal-Content/En/Txt/?Uri=Celex%3A32013L0034 (10.02.2017)

Official Journal of the European Union (OJEU). (29 March 2014). Directive 2014/35/EU of the European Parliament and of the Council of 26 February 2014 on the Harmonization of the Laws of the Member States Relating to the Making Available on the Market of Electrical Equipment Designed for Use Within Certain Voltage Limits. http://Eur-Lex.Europa.Eu/Legal-Content/En/Txt/?Uri=Celex%3A32014L0035 (10.02.2017)

Official Journal of the European Union (OJEU). (31 June 2012a). Opinion of the European Economic and Social Committee on the 'Communication From the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions — a Renewed EU Strategy 2011-14 for Corporate Social Responsibility'. http://Eur-Lex.Europa.Eu/Legal-Content/En/Txt/Pdf/?Uri=Celex:52012Ae1301andfrom=En (10.02.2017)

Organization for Security and Cooperation in Europe- Presence in Albania. (1 March 2013). Situation Analysis on Corporate Social Responsibility in Albania Current Practices and Challenges of Extractive Industries. http://www.Osce.Org/Albania/106208?Download=True (10.02.2017)

Orlitzky, M., Schmidt, F. L., and Rynes, S. L. (2003). Corporate Social and Financial Performance: a Meta-Analysis. *Organization Studies*, 24(3), 403-441.

Owusu‐Ansah, S., and Yeoh, J. (2005). The Effect of Legislation on Corporate Disclosure Practices. *Abacus,* 41(1), 92-109.

Pagano, M., and Volpin, P. (2001). the Political Economy of Finance. *Oxford Review of Economic Policy,* 17(4), 502-519.

Pagano, M., and Volpin, P. (2005). Shareholder Protection, Stock Market Development (No. 105) and Politics. https://www.Google.Com.Tr/Url?Sa=Tandrct=Jandq=Andesrc=Sandsource=Webandcd=1andcad=Rjaanduact=8andved=0ahukewjv14Hy7adsahvlb8Akhudpdkwqfggzmaaandurl=http%3A%2F%2Ffacultyresearch.London.Edu%2Fdocs%2Fpagano_Volpin.Pdfandusg=Afqjcnf4vl1qtts66i-Xi95Owasjaahvnqandsig2=Vrqqbyuz59yre7k2Dpzuyg (10.02.2017)

Parliamentary Under Secretary of State and Minister for Small Business, Consumer and Corporate Responsibility. (1 December 2016). No. Xxx Companies Partnership the Companies, Partnerships and Groups (Accounts and Nonfinancial Reporting) Regulations 2016. http://www.Legislation.Gov.Uk/Ukdsi/2016/9780111151075/Pdfs/Ukdsi_9780111151075_En.Pdf (10.02.2017)

Pigou, Alfred C., 1938. *the Economics of Welfare,* 4th Ed., London: Macmillan.

Planning Bureau – Republic of Cyprus. (25 October 2011). National Action Plan for Corporate Social Responsibility 2013-2015. http://www.Dgepcd.Gov.Cy/Dgepcd/Dgepcd.Nsf/All/4B6E260D00F0Bcafc2257D32003063Dc/$File/Nap-CSR%202013-2015.Pdf (10.02.2017)

Prado‐Lorenzo, J. M., Gallego‐Alvarez, I., and Garcia‐Sanchez, I. M. (2009). Stakeholder Engagement and Corporate Social Responsibility Reporting: the Ownership Structure Effect. Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 16(2), 94-107.

Preston, L. E. And Post, J. (1975). *Private Management and Public Policy: the Principle of Public Responsibility* (Pre Ntice Hall, Englewood Cliffs, Nj).

Public Oversight Commission. (1 November 2015). Avrupa Birliği Muhasebe Direktifi. http://www.Kgk.Gov.Tr/Contents/Files/Pdf/Muhasebe_Direktifi.Pdf (10.02.2017)

Rabine, J. P. (28 October 2014). the New Accounting Directive. www.Audit.Gov.Az/Uploads/Starep_Aa_Regional_Dialogue_The_New_Accounting_Directive_Event_2_Nov_6_Eng.Pdf (10.02.17)

Reverte, C. (2008). Determinants of Corporate Social Responsibility Disclosure Ratings by Spanish Listed Firms. *Journal of Business Ethics,* 88(2), 351-366.

Ronen, S., and Shenkar, O. (2013). Mapping World Cultures: Cluster Formation, Sources and Implications. *Journal of International Business Studies,* 44(9), 867-897.

Ruben, G. (08 May 2017). Spss Chi-Square Test Tutorials. https://www.Spss-Tutorials.Com/Spss-Chi-Square-Independence-Test (01.06.2017)

Ryan, L. V. (1990). the Evolution of Stakeholder Management: Challenges and Potential Conflicts. International *Journal of Value-Based Management*, 3(1), 105-119.

Sage Publications. (2011). *Sage Brief Guide to Corporate Social Responsibility*. Sage.

Schwartz, M. (2007). The "Business Ethics" of Management Theory. *Journal of Management History*, 13(1), 43-54.

Shleifer, A. (2005). Understanding Regulation. European Financial Management, 11(4), 439-451.

Skouloudis, A., Evangelinos, K., and Kourmousis, F. (2010). Assessing Non-Financial Reports According to the Global Reporting Initiative (GRI) Guidelines: Evidence From Greece. J*ournal of Cleaner Production,* 18(5), 426-438.

Social Entrepreneurship Network. (03 July 2014). Social Business Initiative Under Fire. http://Socialeconomy.Pl/Node/140 (10.02.2017)

SSE Initiative. (10 January 2015). Sustainability Reporting Policies. http://www. SSEinitiative.Org/Data/Sustainabilityreporting/ (10.02.2017)

SSE. (11 February 2016). Stock Exchanges Fact Sheets. http://www.SS Einitiative.Org/Data/Fact-Sheets/ (11.02.2016)

Stanny, E., and Ely, K. (2008). Corporate Environmental Disclosures About the Effects of Climate Change. Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 15(6), 338-348.

Stata (31 June 2002). Three-Way Chi-Square. https://www.Stata.Com/Statalist/Archive/2002-07/Msg00548.html (01.02.2017)

State Department. (13 July 2016). Office of Investment Affairs' Investment Climate Statement- Slovakia - Corporate Social Responsibility. https://www.Export.Gov/Article?Id=Slovakia-Corporate-Social-Responsibility (10.02.2017)

Stiglitz, J. (2008a). The Fruit of Hypocrisy: Dishonesty in the Finance Sector Dragging Us Here, and Washington Looks Ill-Equipped to Guide Us Out. the Guardian, September, 16 (9)

Stiglitz, J. (2008b). *A Crisis of Confidence.* The Guardian.

Stiglitz, J. (2015). *The Great Divide.* Penguin Uk.

Stiglitz, J. E. (2010). Government Failure Vs. Market Failure: Principles of Regulation. Government and Markets: *Toward a New Theory of Regulation*, 13-51.

Sturdivant, F. (1979). Executives and Activists: a Test of Stakeholder Management, *Califomia Management Review*. Vol. 22, No. 1 (Fall 1979), 53-59.

Tanimoto, K., and Suzuki, K. (2005). Corporate Social Responsibility in Japan: Analyzing the Participating Companies in Global Reporting Initiative (GRI). https://Core.Ac.Uk/Download/Pdf/7092129.Pdf (10.02.2017)

Tanimoto, K., and Suzuki, K. (2005). Corporate Social Responsibility in Japan: Analyzing the Participating Companies in Global Reporting Initiative.

Tilt, C. (2010). The Impact of Academic Accounting Research on Professional Practice. *Accounting Education at a Crossroad,* 2070, 35-40.

Tonkiss, F. (2009). Trust, Confidence and Economic Crisis. *Intereconomics*, 44(4), 196-202.

Turkish Public Oversight Platform. (13 January 2015). *Industries.* www.Kap.Gov.Tr/Sektor (01.02.2017)

Udayasankar, K. (2008). Corporate Social Responsibility and Firm Size. Journal of *Business Ethics*, 83(2), 167-175.

Ullmann, A. A. (1985). Data in Search of a Theory: a Critical Examination of the Relationships Among Social Performance, Social Disclosure, and Economic Performance of Us Firms. *Academy of Management Review,* 10(3), 540-557.

Van Hulle, K. (1997). the True and Fair View Override in the European Accounting Directives. *European Accounting Review*, 6(4), 711-720.

Vasi, I. B., and King, B. G. (2012). Social Movements, Risk Perceptions, and Economic Outcomes: the Effect of Primary and Secondary Stakeholder Activism on Firms' Perceived Environmental Risk and Financial Performance. *American Sociological Review*, 77(4), 573-596.

Visser, W., and Tolhurst, N. (2010). *The World Guide to CSR: a Country-By-Country Analysis of Corporate Sustainability and Responsibility*. Greenleaf Publishing.

Wills, A. (2003). The Role of the Global Reporting Initiative (GRI)'s Sustainability Reporting Guidelines in the Social Screening of Investments. *Journal of Business Ethics*, 43(3), 233–237.

Wood, D. J. (1991). Corporate Social Performance Revisited. *Academy of Management Review,* 16(4), 691-718.

Wood, D. J., and Jones, R. E. (1995). Stakeholder Mismatching: a Theoretical Problem in Empirical Research on Corporate Social Performance. the International *Journal of Organizational Analysis,* 3(3), 229-267.

Wood, D. J., and Jones, R. E. (1995). Stakeholder Mismatching: a Theoretical Problem in Empirical Research on Corporate Social Performance. the International *Journal of Organizational Analysis, 3*(3), 229-267.

World Bank (Wb). (31 December 2015). World Bank Open Data. http://Data.Worldbank.Org/ (18.03.2017)

Yates, D., Moore, Moore, D., Mccabe, G. (1999). *The Practice of Statistics* (1st Ed.). New York: W.H. Freeman

Zamfirescu Racoti and Partners Attorneys at Law. (16 February 2017). Corporate Social Responsibility in Romania. Mandatory?. http://www.Lexology.Com/Library/Detail.Aspx?g=Ef2a15d9-Eaef-4ee9-9deb-b5625aabf8e2 (10.02.2017)

Zrilic, J. (2011). CSR in Slovenia. University of Oslo Faculty of Law Legal Studies Research Paper Series No. 2011-13 CSR in Slovenia. https://Poseidon01.Ssrn.Com/Delivery.Php?Id=209124067117016127029069019081091006024032057090 05andext=Pdf (10.02.2017)

TİCARET HUKUKU
DERSLERİ

Prof. Dr. İ. Yılmaz ASLAN

6102 Sayılı (Yeni) Türk Ticaret Kanunu'na Göre Hazırlanmış ve 6335 Sayılı Kanun'a Göre Yenilenmiş
14. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.
Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-14-2

Sayfa Düzeni/ Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Ocak 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKLAR

ADAK, Agah; "Türk Hukuku Açısından Haksız Rekabet Müessesesi Ve Reklam Yolu İle Haksız Rekabet" Adana İktisadi Ve Ticari İlimler Akademisi Dergisi 1975 S.4 s. 362

AKYAZAN, S.: Çekin Muhataba İbrazı Zorunluluğu ve Çekten Cayma, Batider, C. VI., S. 4, Aralık 1972.

ANSAY, T.: Anonim Şirketler Hukuku, Ankara 1973.

ARKAN, Sabih; Ticari İşletme Hukuku; Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü yayını Ankara 1993.

ARKAN, Sabih; Ticari İşletme Hukuku; Genişletilmiş Altıncı Baskı, Ankara, 2001.

ASLAN; İ Yılmaz; Tüketici Hukuku; Bursa 1997.

ASLAN, İ. Yılmaz; Hukuka Giriş, Bursa, 2001.

ASLAN, İ. Yılmaz; Rekabet Hukuku; Genişletilmiş 2. Basım; Bursa 2001.

ASLAN, İ.Y., ŞENYÜZ, D., ERGÜN, M.: İşletme Hukuku, Bursa 2002.

ASLANLI, H., DOMANİÇ, H.: Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. III, İstanbul 1989.

ATALAY, O.: Anonim Şirketlerin İflası, İzmir 1996.

BOZER, Ali; GÖLE, Celal: Bankacılar İçin Ticaret Hukuku Bilgisi; 16. Baskı, Ankara 2000.

ÇEKER, M: Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması, BATİHAE Yayın No: 356, Ankara 2000.

ÇEKER, M: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Hukuku, Adana 2011.

DOĞAN, A.A.: Sermaye Şirketleri Kuruluş ve Genel Kurul Rehberi, B. 2, Ankara 1999.

DOĞANAY, İ.: Türk Ticaret Kanunu Şerhi, Madde 347-815, C. II, Ankara 1974.

DOMANİÇ, H.: Kıymetli Evrak Hukuku, B. 2, İstanbul 1975.

DOMANİÇ, H: Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması TTK Şerhi II, İstanbul 1988.

DOMANİÇ, Hayri; Ticaret Hukukunun Genel Esasları; İstanbul 1988.

DOMANİÇ, Hayri; Türk Ticaret Kanunu Şerhi, Adi Şirketler, Kollektif ve Komandit Şirketler; Cilt 1, İstanbul 1988.

DÖNMEZ, İrfan; Markalar ve Haksız Rekabet Davaları; Beta basım yayım 1992 İstanbul.

EREN, F.: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, B. 7, İstanbul 2001.

ERİMEZ, R.: Şirketlerde Kar Dağıtımı ve Yedek Akçeler, İstanbul 1976.

ERİŞ, G.: Açıklamalı-İçtihatlı-Türk Ticaret Kanunu, C. II, Kıymetli Evrak ve Taşıma, Ankara 1988.

ERMAN, E.S.: Poliçe-Bono-Çek ve Kambiyo Senetlerine Ait Özel Takip Yolları, Ankara 1973.

GÖLE, Celal; Ticaret Hukuku Açısından Aldatıcı Reklamlara Karşı Tüketicinin Korunması; Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını Ankara 1983.

GÜRBÜZ, A.H.: Yargıtay Uygulaması Işığında Ticari Senetlerin İptali Davaları ve Ticari Senetlere Özgü Sorunlar, B. 2, İstanbul 1986.

HELVACI, M.: Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu, B. 2, İstanbul 2001.

İMREGÜN, Oğuz; Ticaret Hukukunun Genel İlkeleri; İstanbul 1995 Gözden Geçirilmiş Üçüncü Bası.

İNAN, N.: Çek Rizikolarında Doğan Sorumluluk – Karşılıksız Çek, Sahte ve Tahrif Edilmiş Çek, Çekin Çalınması, Ankara 1981.

İNAN, Nurkut; "Tek Satıcılık Sözleşmesi ve Üçüncü Kişiler", Batıder C.XVII S. 2, s. 58.

İŞGÜZAR, Hasan; Tek Satıcılık Sözleşmesi; Ankara 1989.

KALPSÜZ, T., EREM, F., ÇELEBİCAN, G.: İktisadi ve Hukuki Yönden Çek, Türkiye Bankalar Birliği Yayınları No: 32, B. 2, Ankara 1974.

KALPSÜZ, T.: Anonim şirketlerde idare meclisi üyelerinin şirketle rekabet teşkil eden davranışları, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, No: 303, Profesör Dr. H.C. Oğuzoğlu'na Armağan, Ankara 1972.

KALPSÜZ, T.: İktisadi ve Hukuki Yönden Çek-Hukuki Yönden Çek-; Türkiye Bankalar Birliği Yayınları No: 32, Ankara 1968.

KALPSÜZ, T.; Hukuki Yönden Çek-İktisadi ve Hukuki Yönden Çek, B. 2, Ankara 1974.

KARAHAN, S.: Anonim Şirketlerde Tasfiye, Konya 1998.

KARAHAN, Sami; Ticari İşletme Hukuku; Güncelleştirilmiş 8. Baskı Konya 1998.

KARAYALÇIN, Y.: Ticaret Hukuku II. Şirketler Hukuku, B. 2, Ankara 1973.

KARAYALÇIN, Y.: Ticaret Hukuku, III. Ticari Senetler (Kambiyo Senetleri), B. 4, Ankara, 1970.

KARAYALÇIN, Y.; Özel Hukukda Meseleler ve Görüşler "Hukuki Mütalaalar", AÜHF., Yayın No. 376, Ankara 1975-VI.

KAYAR, İ: Anonim Ortaklıkta Mali Durumun Bozulması ve Alınacak Tedbirler, Konya 1997.

KENDİGELEN, A.: Adi şirket, ticaret şirketleri ve kooperatife ilişkin payların devrinde şekil, Yasa Hukuk İçtihat ve Mevzuat Dergisi, C. XVI, S. 182/1, Şubat 1997, s. 24.

KINACIOĞLU, N.: Kambiyo Senetleri-Poliçe Bono Çek, Ankara 1970.

KURU, B., ARSLAN, R., YILMAZ, E.: Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, Ankara 1986.

KURU, B.: Tesbit Davaları, B. 2, Ankara 1988.

MİMAROĞLU, Sait Kemal; Ticaret Hukuku, Birinci Cilt: İşletme Hukuku; Ankara 1978 3. bası, Banka Ve ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını.

MOROĞLU, E.: Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, BATİHAE Yayın No: 273, Ankara 1993.

MOROĞLU, Erdoğan; "Karşılaştırmalı Reklamlar Ve Yargıtay Kararları" Ticaret Hukuku Ve Yargıtay Kararları Sempozyumu 11 13-14 Mayıs 1994, Banka Ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını tebliğin tartışmalar kısmı s. 26

MUŞUL, T: Kambiyo Senetlerine Dayanan Haciz Yolu ile Takip, Batider; 1974/7.

ÖCAL; Akar; "Reklam Ve Haksız Rekabet" Eskişehir İktisadi Ve Ticari İlimler Akademisi Dergisi, C.VI S.II 1970 s. 96.

ÖZTAN, F.: Kıymetli Evrak Hukuku, B.2, Ankara 1997.

PEKCANITEZ, H.: Anonim Ortaklıkların İflası, Ankara 1991.

POROY, R., TEKİNALP, Ü., ÇAMOĞLU, E.: Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, B. 5, İstanbul 1993.

POROY, R.: Fransız Çek Hukukunda Son Gelişmeler, Çek Hukukunda Gelişmeler Sempozyumu, Batider, 1981/11, 2, s. 105.

POROY, Reha; YASAMAN, Hamdi; Ticari İşletme Hukuku; Güncelleştirilmiş 7. Bası; İstanbul 1995.

POROY; Ticari İşletme Hukuku; İstanbul 1991 6. bası.

PULAŞLI, H.: Bağlı Nama Yazılı Pay Senetleri, Ankara 1992.

SABUNCUOĞLU, Zeyyat; TOKOL, Tuncer; İşletme; Bursa 2001.

SELÇUK, S.: Çek Keşidesinin Koşulları ve Karşılıksız Çek, AD., Yıl. 65, S. 4-5, 1974.

TANDOĞAN, Haluk; Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri; C 1/1. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü yayını, Ankara 1985.

TEKİL, Fahiman; Ticari İşletme Hukuku; İstanbul, 1997.

TEOMAN, Ömer ; Yaşayan Ticaret Hukuku, Cilt 1 Hukuki Mütalaalar, Kitap: 7 1995-1996 Beta basım yayım İstanbul 1997.

TÜRK, H.S.: Ticaret Ortaklıklarının Birleşmesi, BATİHAE Yayın No. 185, Ankara 1986.

ULUÇ, M.R.: İtalyan Hukukunda Çekin Cezai Himayesi, Batider, C. III, 1965/I.

UYAR, T.: İcra Hukukunda Kambiyo Senetleri, Manisa 1982.

UYAR, T.: Müruru Zamana Uğrayan Kambiyo Senetlerinin Akibeti, 1 BD., 1971/14.

UYGUR, T.: Açıklamalı –İçtihatlı Borçlar Kanunu Özel Borç İlişkileri, C. 7, Ankara 1994.

YAZMAN, Y.K.: Poliçeler ve Çekler, Sigorta Dünyası, Yıl. 15, S. 173, Mayıs Ankara 1974.

YONGALIK, A.: Adi Şirkette Sermaye Payı, BATİHAE Yayın No. 252, Ankara 1991.

YÜKSEL, A.S.; Karşılıksız Çek, Batider, C. II, S. I, Ankara 1963.

TOKAT BİR BAĞ İÇİNDE

Tokat'ın Mekânsal Gelişimi, Bağ Evleri ve Bağ Kültürü

Dr. Yavuz ACUNGİL

2. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-71-5

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Nisan 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

KAYNAKÇA

Acungil, Y. (2015), "Kentin Dönüşümünün Geleneksel İlişkilere Etkisi: Tokat Karşıyaka Mahallesi Örneği", **Tokat Tarihi ve Kültürü Sempozyumu**, 25-26 Eylül 2014, Bildiriler Kitabı, Cilt 2, ss. 337-362.

Acunsal, F. (1947), **Gerçeklerin Diliyle Tokat**, İstanbul: Tanin Basımevi.

Açıkel, A. (2012), "Tokat", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, Cilt 41, Türkiye Diyanet Vakfı Basımevi.

AinsWorth, W. F. (1842), **Travels and Researches in Asia Minor, Mesopotamia, Chaldea and Armenia**, Vol. II, London: John W. Parker and West Strand.

Akok, M. (1957), "Tokat Şehrinin Eski Evleri", **Yıllık Araştırmalar Dergisi**, Sayı 2, ss. 129-151.

Aksu, G. (2013), **Kentsel Yoksulluk Bağlamında Mekânsal Ayrışma Tokat Sulusokak Örneği**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İnönü Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Kentleşme ve Çevre Sorunları Bilim Dalı, Malatya.

Aksulu, I. (1994), **Fetihten Osmanlı Dönemi'ne Kadar Tokat Şehri Anıtları**, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, Ankara.

Aksulu, I. ve O. Kuntay (2013), **Kimlikli Kent Tokat**, Ankara: Hazırlık-Baskı.

Aktüre, S. (1975), "17. Yüzyıl Ortasından 19. Yüzyıl Ortasına Kadarki Dönemde Anadolu Osmanlı Şehrinde Şehirsel Yapının Değişme Süreci", **ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dergisi**, Cilt: 1, Sayı: 1, ss. 106-109.

Aktüre, S. (1981), **19. Yüzyıl Sonunda Anadolu Kenti Mekânsal Yapı Çözümlemesi**, (2. Baskı), Ankara: ODTÜ Mimarlık Fakültesi Basım.

Alexander, J. E. (1827), **Travels From India to England**, London: Parbury, Allen and Co.

Alleppo, P. of (1836), **The Travels of Macarius of Antitoch**, Part 9 Black Sea,-Anatolia-Syria, trans. F. C. Belfour, London: Richard Bentley, New Burlington Street.

Anderson, J. G. C. (1903), **A Journey of Exploration in Pontus**, Bruxelles: H. Lamertin, Libraire-Eduteur.

Andreasyan, H. D. (2013), **Polonyalı Simeon'un Seyahatnamesi (1608-1619)**, İstanbul: Everest Yayınları.

Arslanyan, A. (2012), **Adım Agop Memleketim Tokat**, (5. Baskı), İstanbul: Aras Yayıncılık.

Asarkaya, H. (1941), **Osmanlılar Zamanında Tokat**, Cilt I, Tokat Matbaası.

Asarkaya, H. (1950), **Osmanlılar Zamanında Tokat**, Cilt II, Tokat Matbaası.

Aybet, G. Ü. (2010), **Avrupalı Seyyahların Gözünden Osmanlı Dünyası ve İnsanları (1530-1699)**, (4. Baskı), İstanbul: İletişim Yayınları.

Barış, M. E. (1987), **Tokat Kentinin Açık ve Yeşil Alan İlişkileri ve Peyzaj Mimarlığı Açısından Alınması Gereken Önlemler**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Ankara.

Beşirli, M. (2005), **Orta Karadeniz Kentleri Tarihi 1**, Tokat (1771-1853), Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi Matbaası.

Brant, J. (1836), "Journey Through a Part of Armenia and Asia Minor, in the Year 1835", **Journal of the Royal Geographical Society of London**, Vol. 6, pp. 187-223, London: John Murray.

Burnaby, F. (2014), **At Sırtında Anadolu**, (6. Baskı), çev. F. Taşkent, İstanbul: İletişim Yayınları.

Bütüner, Z. (2015), "Alman Seyyah Andreas David Mordtmann ve Tokat", **Tokat Tarihi ve Kültürü Sempozyumu**, 25-26 Eylül 2014, Cilt 1, ss. 395-310, Ankara: Salmat Basım Yayıncılık.

Cangi, R., A. Yağcı ve D. Kılıç (2013), "Tokat Bağcılığının Dünü, Bugünü ve Yarını", **Tokat Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, 01-03 Kasım 2012, Cilt 2, ss. 315-325.

Cantek, Ş. F. ve B. C. Zırh (2014), "Bir Semt Monografisine Doğru: Cebeci'ye Bakmak", **İdealkent**, Sayı: 11, ss. 138-170.

Cemal, A. (1932), **Tokat**, İstanbul: Kanaat Kütüphanesi.

Childs, W. J. (1917), **Across Minor on Foot**, Second Impression, Edinburgh and London: William Blackwood and Soons.

Cinlioğlu, H. T. (1973), **Osmanlılar Zamanında Tokat**, Cilt IV, Tokat: Tokat Matbaası.

Cuinet, V. (1892), **La Turquie D'asie Geopraphie Administrative Statistique Descriptive et Raisonneé De Chaque Province De L'asie Mineure**, Paris: Ernest Leroux.

Çadırcı, M. (2013), **Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı**, (3. Baskı), Ankara: Türk Tarih Kurumu.

Çavdar, N. (2014), "19. Yüzyıl Ortalarında Tokat'ta Katolik Ermeniler: Demografi-Ekonomi", **Yeni Türkiye**, Sayı 60, Ermeni Meselesi Özel Sayısı 1, ss. 449-470.

Çelebi, E. (2010), **Evliya Çelebi Seyahatnamesi: Akkirman, Belgrad, Gelibolu, Manastır, Özü, Saraybosna, Slovenya, Tokat, Ürgüp**, haz. S. A. Kahraman, 5. Kitap Cilt 1, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Çetin, E. (2013), "Tanzimat Döneminde Yol Yapım Çalışmalarına Bir Örnek: İzmir-Birunâbâd Şosesi İnşa ve İşletme İmtiyazı", **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi**, Sayı 53, ss. 145-163.

Daş, M. (2015), "Tokat'ın Ortaçağ Tarihi Üzerine Bazı Tespitler", **Tokat Tarihi ve Kültürü Sempozyumu**, 25-26 Eylül 2014, Cilt 1, ss. 363-370, Ankara: Salmat Basım Yayıncılık.

Duran, S. (2006), **Cumhuriyet Dönemi Tokat Ekonomisi (1923-2005)**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.

Dutoğlu, Y. (2012), **Ak Zambaklar Şehri Tokat**, İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Eken, G. (2014), "Tanzimat Dönemi Osmanlı Toplumunda Nüfusun Mesleki Yapılanması: Tokat Örneği", **Tarih İncelemeleri Dergisi**, Sayı: 15/1, ss. 155-169.

Erciyas, B. (2012), "Komana Arkeolojik Araştırma Projesi", **Tokat Sempozyumu**, 01-03 Kasım 2012, Cilt 1, ss. 127-139.

Erdem, S. (1987), "Tokat Kelimesi Üzerine Düşünceler", **Türk Tarihinde ve Kültüründe Tokat Sempozyumu,** 2-6 Temmuz 1986, ss. 11-16, Ankara: Gelişim Matbaası.

Fletcher, J. P. (1850), **Narrative of a Two Years' Residence at Nineveh, And Travels in Mesopotamia, Assyria and Syria**, Vol. I, London: Henry Colburn.

Genç, M. (1987), "17. ve 19. Yüzyıllarda Sanayi ve Ticaret Merkezi Olarak Tokat", **Türk Tarihinde ve Kültüründe Tokat Sempozyumu**, 2-6 Temmuz 1986, ss. 145-169, Ankara: Gelişim Matbaası.

Göde, K. (1987), "XIV. Yüzyılda Tokat/Eratnalılar Hakimiyetinde Tokat", **Türk Tarihinde ve Kültüründe Tokat Sempozyumu**, 2-6 Temmuz 1986, ss. 17-22, Ankara: Gelişim Matbaası.

Gökbilgin, T. (1974), "Tokat", **İslam Ansiklopedisi**, Cilt: 12/1, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Günay, İ., A. Delen ve M. Hekim (2016), "Obje Tabanlı Sınıflandırma Yöntemi ile Tokat İli Uydu Görüntüleri Üzerinde Yapısal Gelişimin İzlenmesi", **EEB 2016 Elektrik-Elektronik ve Bilgisayar Sempozyumu**, 11-13 Mayıs 2016, ss. 391-395, Tokat.

Günesen, Burhan (2000), Bir Asırda Tokat: Nesilden Nesile Bir Miras, İzmir: Çözüm Ajans Basın ve Yayıncılık.

Gürdere, M. (2017), **20. Yüzyılda Tokat**, Cilt II, Sivas: Es-Form Ofset.

Hamilton, W. J. (1842), **Research in Asia Minor, Pontus and Armenia; with Some Account of Their Antiquities and Geology**, Vol. I, London: John Murray, Albemarle Street.

Hanilçe, M. (2012), "Tokat'ta Medfûn Meşhur Bir Misyoner: Henry Martyn", **Tokat Sempozyumu**, 01-03 Kasım 2012, Cilt 1, ss. 151-182.

Hasan Erdem Fotoğraf Arşivi.

İmamoğlu, V. (2001), **Kayseri Bağ Evleri**, İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.

İnalcık, H. (1981), "Osmanlı Pamuk Pazarı, Hindistan ve İngiltere: Pazar Rekabetinde Emek Maliyetinin Rolü", **Türkiye İktisat Tarihi Üzerine Araştırmalar: Gelişme Dergisi 1980 Özel Sayısı**, ss. 1-65, Ankara.

İşbirli, M. (1987), "XVII. Asır Ortalarında Tokat Şehri", **Türk Tarihinde ve Kültüründe Tokat Sempozyumu**, 2-6 Temmuz 1986, ss. 57-70, Ankara: Gelişim Matbaası.

Jackson, J. (1799), **Journey From India towards England in the Year 1797**, London.

Kadıoğlu, Y. (2010), "Türkiye'de Fonksiyonel Özelliğini Kaybetmiş Geçici Yerleşmelere Bir Örnek: Tavas Bağ Evleri", **Marmara Coğrafya Dergisi**, Sayı 21, ss. 98-114.

Kapusuz, A. (2004), **Tokat İlçelerimiz ve Bölgemiz**, Ankara: Ayka Yayıncılık.

Keskin, Y. M. (1999), **XX. Yüzyılda Tokat'ın Sosyal ve Kültürel Yapısı**, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Malatya.

Kinneir, J. M. (1818), **Journal Through Asia Minor, Armenia and Koordistan, in the Years 1813 and 1814**, London: John Murray, Albemarle Street.

Kodaman, B. (1987), "XX. Yüzyıl Başında Sivas Vilayeti", **Türk Tarihinde ve Kültüründe Tokat Sempozyumu**, 2-6 Temmuz 1986, ss. 170-183, Ankara: Gelişim Matbaası.

Kopraman, K. Y. (1987), "Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde Tokat Şehrine Dair Verilen Bilgilerin Değerlendirilmesi", **Türk Tarihinde ve Kültüründe Tokat Sempozyumu**, 2-6 Temmuz 1986, ss. 661-666, Ankara: Gelişim Matbaası.

Lennep, H. J. V. (1862), **Orienteal Album: Twenty Illustrations, in Oil Colors, of the People and Scenery of Turkey,** New York: Anson D. F. Randolph, 683 Broadway.

Lennep, H. J. V. (1863), **The Grave of Henry Martyn**, New York: Anson D. Randolph, 683 Broadway.

Lennep, H. J. V. (1870), **Travels in Little-Known Parts of Asia Minor**, vol. II, London: John Murray, Albemarle Street.

Morier, J. (1816), **A Journey Persia, Armenia and Asia Minor, to Constantinople in the Years 1808 and 1809**, Philadelphia: M. Carey and Wells and Lilly.

Otter, M. (1747), **Voyage En Turquie et En Perse**, Paris: Chez les Freres Guerin, rue Saint Jacques.

Özcan, K. (2005a), **Anadolu'da Selçuklu Dönemi Yerleşme Sistemi ve Kent Modelleri** (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, Konya.

Özcan, K. (2006), "Anadolu-Türk Kent Tarihinden Bir Kesit: Selçuklu Döneminde Anadolu-Türk Kent Model(ler)i", **Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi: Bilig**, Sayı 38, ss. 161-184.

Özcan, K. (2010), "Erken Dönem Anadolu-Türk Kenti Anadolu Selçuklu Kenti ve Mekânsal Öğeleri", **Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi: Bilig**, Sayı 55, ss. 198-220.

Özdağ, A. (2009), **19. Yüzyıl İkinci Yarısında Tokat'ta Sosyo-Ekonomik Yapı**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Bölümü, Niğde.

Özgen, M. (2008), "Tokat Kentinin Ticaret Mekânları: 19.-20. Yüzyılda Meydan Semtinde Ticari Yaşam", **Vakıflar Dergisi**, S. 31, ss. 141-203.

Özkiraz, A. ve Y. Acungil (2012), "Hemşehri Derneklerinin Kentlileşme Sürecindeki Rolü (Tokat Örneği)", **Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**, Cilt 29, Sayı 1, ss. 247-272.

Porter, R. K. (1822), **Travels in Georgia, Persia, Armenia, Ancient Babylonia During the Years 1817, 1818, 1819 and 1820**, Vol. II, London: Longman, Hurst, Rees, Orme and Brown.

Premier, T. (1819), **Voyage en Perse, Fait Dans Les Annees 1807, 1808 ET 1809, En Traversant La Natolie Et La Mesopotamie**, Paris: J. G. Dentu, Imprimeur-Libraire.

Sargent, J. (1836), **A Memoir Of The Rev. Henry Martyn**, Third Edition, Boston: Perkins and Marvin.

Saturday Magazine (1841), "Overland Journey from India to England", No. 561.

Sauveboeuf, L. F. D. F. (1782), **Mémoires Historiques, Politiques Et Géographiques Des Voyages Du Comte de Ferriéres-Sauvebuf: Faits en Turquie, en Perse Et en Arabie**, BiblioBazaar.

Serni, A. (2009), **Tokat'lı Yetvart'ın Anıları**, İstanbul: Pencere Yayınları.

Sestini, l'Academicien (1782), **Voyage de Constantinople A Bassora, Par le Tigre et l'Euphrate, Et Retour A Comstantinople**, Paris.

Smith, E. and H. G. O. Dwight (1834), **Missionary Researches in Armenia: Including A Journey Through Asia Minor, and into Georgia and Persia, With a Visit to the Nestorian and Chaldean Christians of Oormiah and Salmas,** London: George Wightman, Paternoster Row.

Smyth, W. W. (1854), **A Year with the Turks: or Sketches of Travel in the European and Asiatic Dominions of the Sultan**, London: John W. Parker and West Strand.

Southgate, H. (1888), **Narrative of a Visit to the Syrian Jacobite Church of Mesopotamia; With Statements and Reflections Upon the Present State of Christianity in Turkey, and the Character and Prospects of the Eastern Churches**, Newyork: D. Appleton&Co.

Söylemezoğlu, G. (2005), "Arkeolojik Buluntuların Işığı Altında Anadolu Bağcılığının Tarihçesi", **Ankara'da Bağcılık ve Bağ Kültürü**, haz. K. Toygar ve N. B. Toygar, ss. 1-31, Ankara: Birlik Matbaacılık.

Strabon (1969), **Coğrafya (Geographika)**, Kitap XII, Bölüm I-II-III, çev. A. Pekman, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Suter, H. (1838), "Notes on a Journey from Erz-Rum to Trebizond by Way of Shebb-khaneh, Kara Hisar, Sivas, Tokat and Samsun, **The Journal of the Royal Geographical Society of London**, Vol. 10, in October, pp. 434-444, London: John Murray.

Şahin, G. (2005), "Amerikalı Bir Misyonerin 19. Yüzyıl Ortalarında Türk-Ermeni İlişkileri İle İlgili İzlenimleri Üzerine Bir Değerlendirme", **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Ermeni Özel Sayısı**, Cilt 7, Sayı 1, ss. 208-239.

Şahin, İ. ve F. M. Emecen (1988), "XV. Asrın İkinci Yarısında Tokat Esnafı", **Osmanlı Araştırmaları Dergisi**, Sayı VII-VIII, ed. İ. E. Erünsal, C. Ferrard ve C. Woodhead, ss, 287-308, İstanbul.

Şengül, M. (2007), "Kentleşen Dünya, 'Küreselleşme' ve Yoksulluk: Türkiye Kentleşmesine Bir Bakış", **Kent ve Politika Antik Kentten Dünya Kentine**, ed. A. Mengi, Ankara: İmge Kitabevi.

Şimşirgil, A. (1990), **Osmanlı Taşra Teşkilatında Tokat**, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Bölümü Yeni Çağ Tarihi Bilim Dalı, İstanbul.

Tancoigne, J. M. (1820), **A Narrative of a Journey into Persia and Residence at Teheran**, trans. G. Gardane, London: William Wright.

Tavernier, J. B. (2010), **Tavernier Seyahatnamesi**, ed. S. Yerasimos, çev. T. Tunçdoğan, (2. Baskı), İstanbul: Kitap Yayınevi.

Texier, C. (2002), **Küçük Asya: Coğrafyası, Tarihi ve Arkeolojisi**, çev. A. Suat, Cilt 3, Ankara: Enformasyon ve Dökümantasyon Hizmetleri Vakfı.

Tokat Belediyesi İmar Planları.

Tournefort, J. D. (2013), **Tournefort Seyahatnamesi**, ed. S. Yerasimos, çev. T. Tunçdoğan, İkinci Kitap, 4. Basım, İstanbul: Kitap Yayınevi.

TUİK, "Nüfus İstatistikleri", http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist, Erişim Tarihi: 20.11.2016.

Tuncel, M. (2012), "Bugünkü Tokat", **İslam Ansiklopedisi**, Cilt: 41, ss. 219-223.

Üçer, M. (1987), "Tokat ve Efsaneleri, İnanışları", **Türk Tarihinde ve Kültüründe Tokat Sempozyumu**, 2-6 Temmuz 1986, ss. 217-230, Ankara: Gelişim Matbaası.

Ünal, Ç. (2004), **Şehir Coğrafyası Açısından Tokat**, Erzurum: Aktif Yayınevi.

Wolff, J. (1837), **Research and Missionary Labours Among the Jews, Mohammedans, and other Sects,** Philadelphia: Orrin Rogers.

Yavi, E. (1986), **Tokat (Comana)**, İstanbul: Tokat Otelcilik Turizm A. Ş. Yayınları.

Yavuz Acungil Fotoğraf Arşivi.

Yeşilırmak Havzası Kalkınma Birliği (2010), Tokat: Tarihe Kök Salan Kent, İstanbul: Sanat Çevresi.

Yurt Ansiklopedisi, (1984), "Tokat", Cilt 10, İstanbul: Anadolu Yayıncılık.

3194 Sayılı İmar Kanunu, Tarih: 09.05.1985, Sayı: 18749, http://www.mevzuat.gov.tr/ MevzuatMetin/1.5.3194.pdf, Erişim Tarihi: 01.03.2017.

TOPLUMSAL CİNSİYETE DUYARLI BÜTÇELEME

TÜRKİYE VE DİĞER ÜLKE UYGULAMALARI

Dr. Fatma ALKAN
Doç. Dr. Hatice DAYAR

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-62-3

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Mart 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

Ayas, I. (2016). Cinsiyete Duyarlı Bütçelemenin Toplumsal Kabul Edilebilirliği: Marmara Bölgesi Alan Araştırması. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11*(1): 7-22.

Bellamy, K. (2002). *Gender Budgetıng, A Background Paper for The Council of Europe's Informal Network of Experts on Gender Budgeting*. Council of Europe, https://wbg.org.uk/wp-content/uploads/2016/11/Gender-Budgets-Council-of-Europe-Bellamy-2003.pdf., (03.05.2019).

Budlender, D. (2000). *A Global Assessment Of Gender Responsive Budget İnitiatives*. Banco Mundial, Washington, Dc. http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.200.4797&rep=rep1&type=pdf., (01.12.2019).

Budlender, D. & Elson, D. & Hewitt, G. & Mukhopadhyay, T. (2002). *Gender Budgets Make Cents Understanding Gender Responsive Budgets.* Commonwealth Secretariat.

Budlender, D. & Hewitt, G. (2003). *Engendering Budgets, A Practitioner's Guide to Understanding and Implementing Gender-Responsive Budgets*. Commonwealth Secretariat: London.

Budlender, D. & Sharp, R. & Allen, K. (1998). *How To Do A Gender-Sensitive Budget Analysis: Contemporary Research And Practice*. Commonwealth Secretariat.

Ceviz, B. (2018), Toplumsal Cinsiyet Duyarlılığı Çerçevesinde Belediyeler. *Söke İşletme Fakültesi Priene Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 2(3): 19-29.*

Chakraborty, L. & Ingrams, M. & Singh, Y. (2017). *Effectiveness of Gender Budgeting on Gender Equality and Fiscal Space: Empirical Evidence from Asia Pacific*

Çelebi Boz, F. (2018). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İşgücü Piyasalarının Yapısı ve Endüstri 4.0 Gerçeği. Y. Kubar & H. Karakaya (Ed.), *Toplumsal Cinsiyet Algısına Ekonomik ve Sosyolojik Bir Bakış*, Ankara: Gazi Kitabevi.

Çelik, Ö. ve Atabey, S. E. (2013). Toplumsal Cinsiyetin Ana Akımlaştırılması ve Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme. *Anadolu University Journal of Social Sciences, 13*(4): 151-165.

Çobanoğulları, G. & Yereli, A. B. (2017). Budgeting for Equality: The Turkey's Experience. *4th International Annual Meeting of Sosyoekonomi Society,* Proceedings Book, Hacettepe University Centre for Market Economics and Entrepreneurship & Sosyoekonomi Journal, Hotel Imperial - A Luxury Collection Hotel, October 27-28, Vienna-Austria: 192-196.

de Europa, C. (2005). Gender Budgeting. *Final Report Of The Group Of Specialists On Gender Budgeting (EG-S-GB). 48.*

Demir, M. (2011). Devlet Bütçesinin Cinsiyet Eşitliği Sağlamasındaki Rolü ve Türkiye. *Bütçe Dünyası Dergisi, 1*(35): 136-150.

Demirdirek, H. & Şener, Ü. (2014). 81 İl İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Karnesi. *Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı*.

Dena, M. K. (2013). *Public budgeting with a gender lens: Fulton County, Georgia and San Francisco, California*. Dissertation, University of Texas. https://rc.library.uta.edu/uta-ir/bitstream/handle/10106/11854/Dena_uta_2502D_12257.pdf?sequence=1&isAllowed=y, (17.03.2020).

Directorate General of Human Rights (2005). Gender Budgeting: *Final Report Of The Group Of Specialists On Gender Budgeting (EG-S-GB)*. https://eige.europa.eu/resources/Gender%20budgeting.pdf, (04.06.2020).

Duran, D. Ş. & Temür, Y. (2018). Türk Yerel Yönetimlerinde Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Yaklaşımları: Büyükşehir Belediyelerinin Bütçeleri Üzerinde Bir İnceleme. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *7*(1): 353-380.

EIGE, (2013). *Mainstreaming Gender İnto The Policies And The Programmes Of The İnstitutions Of The European Union And EU Member States.* Belgium.

EIGE, (2019*). Gender mainstreaming: Gender budgeting, Luxembourg: Publications Office of the European Union*, https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/methods-tools/gender-budgeting, (18.05.2020).

Elson, D. (2003). Gender Mainstreaming And Gender Budgeting. *Gender Equality And Europe's Future, European Commission, DG Education and Culture and Jean Monnet Project Brussels,* https://wbg.org.uk/wp-content/uploads/2016/11/gender-mainstreaming-and-budgetingelsonEU2003.pdf, (25.02.2020).

Ergen, Z. & Durak, B. (2017). Bütçeleme Anlayışında Yeni Bir Yaklaşım: Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme. *Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi, 9*(2): 107-126.

Erol, M. (2008). Toplumsal Cinsiyetin Tutumlar Üzerindeki Etkisi. C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi. 32 (2): 199-219.

European Women's Lobby (2004). *Gender Budgeting, An Overview by European Women's Lobby*. Brussels.

Frey, R. (2008). Paradoxes of Gender Budgeting. In *Paper for the First International Conference on Gender Responsive Budgeting and Social Justice in Vilnius*. *14*(15).

Genç, M. (2010). Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme ve Kamu Hizmetlerinde Etkinlik. *Sayıştay Dergisi*, *21*(77): 33-61.

Genç, M. (2011). Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Ulaşmada Mali Politika Aracı: Bütçeler. *Bütçe Dünyası Dergisi*, (35): 121-135.

Gençoğlu, P. & Kuşkaya, S. (2016). Küresel Cinsiyet Uçurumu (Global Gender Gap) Açısından Avrupa ve Orta Asya Ülkelerinin Değerlendirilmesi: İstatistiksel Bir Analiz. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9* (46): 696-705.

Gender Development Index (GDI); http://hdr.undp.org/en/faq-page/gender-development-index-gdi#t371n2908, (10.08.2020).

Gender Empowerment Measure (GEM); https://en.wikipedia.org/wiki/Gender_ Empowerment_Measure, (10.08.2020).

Gender Inequality Index (GII); http://hdr.undp.org/en/content/gender-inequality-index-gii, (10.08.2020).

Gender Inequality Index (GII); http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr 2019_technical_notes.pdf, (10.08.2020).

Gökbunar, R. & Doğan, A. (2016). Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeler Ve Başarı Etmenleri. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *14*(2):1-20.

Greckol, S. (2005). Gender Mainstreaming in Local Governments. *Women and Urban Environments*: 1-9. http://cawi-ivtf.org/sites/default/files/news/ gendermain streaming.pdf., (03.09.2018).

Günlük-Şenesen, G. (2008). Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme: Türkiye İçin Bir Değerlendirme. (327-350). *Bütçe Sürecinde Parlamentonun Değişen Rolü Sempozyumu, Bütçelemede Yeni Yaklaşımlar Oturumu,* Afyonkarahisar.

Günlük-Şenesen, G. (2013). Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme: Kapsam, Örnekler ve Türkiye İçin Öneriler. F. Altuğ & A. Kesik & M. Şeker (Ed.), *Kamu Bütçesinde Yeni Yaklaşımlar*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Günlük-Şenesen, G. & Yücel. Y. & Önal, A.Y. & Ergüneş, N. & Çakar, B.Y. (2017). *Kadınsız Kentler Toplumsal Cinsiyet Açısından Belediyelerin Politika ve Bütçeleri*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Heintz, J. (2013). *Kadınların Yokluğu: G20, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Küresel Ekonomik Yönetişim,* https://tr.boell.org/sites/default/files/heintz. missing_ women-ceviri-_eng-tr_1.pdf, (12.07.2020).

Holvoet, N. (2006). Gender Budgetıng: Its Usefulness In Programme-Based Approaches To Aid*, Briefing Note*.

ILO, (2006). Overview Of Gender-Responsive Budget Initiatives; https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---gender/documents/publication/wcms_111403.pdf, (20.10.2018).

India Ministries and Departman. (2007). Gender *Budgeting Experiences In India And Around The Globe*. http://wcd.nic.in/gbhb/Link%20hand%20pdf/ Hand%20Book%20Chap%203.pdf, (27.03.2020).

Işık, A. & Işık, H. (2010). Sosyal Eşitsizliklerin Giderilmesinde Bir Çözüm Önerisi: Cinsiyet Esaslı Bütçeleme (Teori, Gelişim ve Uygulama). *İstanbul Üniversitesi Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi,* (57): 168-211.

Ivanina, T. & Levchenko, S. & Karpets, N. & Mykytas O. & Ostapchuk, O. & Riabushenko, N. & Zhukova, O. & Yarosh, O. (2016). *Gender-Responsive Budgeting In Ukraine: Theory And Practice*; http://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/12554.pdf, (09.11.2019).

Jahan, S. (2016). *Human Development Report 2016: Human Development For Everyone*. New York, NY: United Nations Development Programme (UNDP)

Karaismailoğlu, S. (2020). *Kadın Beyni Erkek Beyni* (17. Baskı). Ankara: Elma Yayınevi

Karakaş, B. & Çevik, Ö. C. (2016). Cinsiyet Eşitsizliğinin Ölçülmesi: Küresel Cinsiyet Uçurumu Endeksine Eleştirel Bir Yaklaşım. *Hak İş Uluslararası Emek Ve Toplum Dergisi*, *5*(13): 67-8.

KEFEK. (2014). Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Komisyon Raporu. *Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Yayınları* No: 14

Khosla, P. & Barth, B. (2008). *Gender In Local Government: A Sourcebook For Trainers.* Nairobi, Kenya: United Nations Human Settlements Programme

Klatzer, E. (2012). Yerel Yönetimlerde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Bütçeleme Kılavuzu. İstanbul: *TESEV Yayınları*.

Klatzer, E. & Akduran, Ö & Gültaşlı, M. (2015a). *Belediyeler için Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Rehberi.* Ankara: Un Women Birleşmiş Milletler Kadın Birimi.

Klatzer, E. & Akduran, Ö. & Gültaşlı, M. (2015b). *Sivil Toplum Kuruluşları İçin Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Rehberi.* Ankara: Un Women Birleşmiş Milletler Kadın Birimi.

Klatzer, E. & Akduran, Ö. & Gültaşlı, M. (2015c). *Belediyelerde Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Eğitimlerine Yönelik Eğitici Rehberi*. Ankara: Un Women Birleşmiş Milletler Kadın Birimi.

Krösschell, C. & Pijls, N. & Barileva, M. & Rrahmani, F. & Vuniqi, L. (2012). *Gender in Municipal Plans and Budgets / Manual With Practical Guidelines on Gender Responsive Planning And Budgeting At Local Level, Based On Experiences With Municipalities In Kosovo.* Helvetas.

Krösschell, C. & Pijls, N. & Barileva, M. & Rrahmani, F. & Vuniqi, L. (2012). *Gender in Municipal Plans and Budgets / Manual With Practical Guidelines on Gender Responsive Planning And Budgeting At Local Level, Based On Experiences With Municipalities In Kosovo.* Helvetas.

KSGM, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (2008). *Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı (2008-2013).* Ankara.

KSGM, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2018). *Tamamlanan Projeler*. https://ailevecalisma.gov.tr/KSGM/PDF/ksgb_tamamlanan_projeler_ekim_2018.pdf, (06.08.2020).

Kubar, Y. (2018). Toplumsal Cinsiyet Algısıyla Gelişen Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme. Y. Kubar & H. Karakaya (Ed.), *Toplumsal Cinsiyet Algısına Ekonomik ve Sosyolojik Bir Bakış*, Ankara: Gazi Kitabevi.

Kurular, G. Y. Ş. (2018). Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçe Politikalarının Feminist Kökenleri. *Fe Dergi*, *10*(1): 94-108.

Külekçi, C. & Canbay, T. (2012). Kadına Haklarının Kazandırılmasıyla Birlikte Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, *2*(1): 32-48.

Küresel Toplumsal Cinsiyet Uçurumu Endeksi. http://reports.weforum.org/global-gender-gap-report-2020/key-findings/, (08.08.2020).

Küresel Toplumsal Cinsiyet Uçurumu Endeksi, 2020, http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=istendeks, 2020, (08.08.2020).

Leest, K. J. V. & Xhelo, R. & Wittberger, D. (2012). Gender Equality and Local Governance. *Austrian: Publishing & Printing House "PEGI*".

Lubani, E. & Coello, R. (2015). *Promoting Gender Responsive Policies Budgets. Lessons From South East Europe Experiences In The Period 2011-2013.* New York: UN Women.

Mantouvalou, K. & Gay, M. B. & Milio, S. & Nierop, P. & Törnström, J. & Guri, D. & P. A. M. (2015). *The Station Of Gender Equality At Local And Regional Level İn Europe Final Report*. Belgium: European Union. https://www.ccre.org/img/uploads/piecesjointe/filename/CEMR_Situation_of_gender_equality_at_local_and_regional_level_in_Europe_Final_report_2015_EN.pdf, (06.12.2019).

Meriç, M. (2013). Bütçe Sistemlerinde Dönüşüm ve Değişim. F. Altuğ & A. Kesik & M. Şeker (Ed.), *Kamu Bütçesinde Yeni Yaklaşımlar*, Ankara: Seçkin Yayınları.

Meriç, M. & Ay, H. (2014). Yerel Yönetimlerde Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Sağlamada Cinsiyet Bütçesi Uygulamaları. *Prof. Dr. Naci Birol MUTER'e ARMAĞAN*: 161-178.

Ministry of Women And Child Development. (2015). *Gender Budgeting Handbook For Government Of India Ministries/Departments State Governments*; https://wcd.nic.in/sites/default/files/GB%20-%20Handbook%20October%202015.pdf , (20.03.2020).

Morgan, C. (2007). *Gender Budgets: An Overview*. Parliamentary Information and Research Service.

Nandal, S. (2014). An Overview of Changing Scenario of Economic Empowerment through Gender Budgeting. *Global Journal of Management And Business Research, 14(*1): 78-83.

Näslund-Hadley, E. & Urban, A. M. & Pineda Mannheim, C. R. (2008). *Technical Notes On Gender Equality İn Municipal Development: Experiences From Latin America And The Caribbean*. Inter-American Development Bank. https://publications.iadb.org/publications/english/document/Technical-Notes-on-Gender-Equality-in-Municipal-Development-Experiences-from-Latin-America-and-the-Caribbean.pdf, (15.04.2020).

NCPE, (2009). *Gender Responsive Budgeting A Study On GRB Initiatives In Sweden, Switzerland, Italy, United Kingdom And France, Malta*. 333; https://ncpe.gov.mt/en/Documents/Projects_and_Specific_Initiatives/Living_Equality/grb.pdf, (20.05.2020).

Nelson, J. A. (1995). Feminist and Economics. *Journal of Economic Perspectives*, *9*(2): 131-148.

OECD, (2014). Women, Government and Policy Making in OECD Countries: Fostering Diversity for Inclusive Growth. *OECD Publishing*. https://uweboard.files.wordpress.com/2014/08/women-government-and-policymaking.pdf, (20.06.2020).

Oropeza, J. (2013). *Advancing Gender Equality Through The Budget: Latin American Experiences With Gender-Responsive Budgeting*; Ella Area: Governance | Ella Theme: Gender Equity Policie. http://ella.practicalaction.org/wp-content/uploads/files/130928_GOV_GenEquPol_BRIEF3.pdf, (20.06.2020).

Örücü, A. İ. & Bakırtaş, D. (2012). 6111 Sayılı Kanunun Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Perspektifinden Değerlendirilmesi. *Maliye Dergisi*, (162): 467-477.

Özen, A. (2016). Assesment Of Gender Budgeting To Increase The Women Employment İn Turkey. *Presented At The X.European Conference On Social And Behavioral Sciences*, Saraybosna.

Parlaktuna, İ. & Kaynak, H. K. & Seber, G. S. & Cangöz, İ. (2016). Gender-Responsive Budgeting As A Tool To Get Equal Society: Case Study Of Monıtorıng Gender Responsive Budgeting In Eskisehir From Perspective Of Eskişehir Equality Platform, *Inclusive And Sustainable Development And The Role Of Socıal And Solidarity Economy*: 132-137.

Place, M. & Street, B. (2012). *Technical Report: Submission For The 2013/14 Division Of Revenue*. https://scholar.googleusercontent.com/scholar?q= cache:t2dQee PdZvMJ:scholar.google.com/&hl=tr&as_sdt=0,5, (20.05.2020).

Quinn, S. (2009). *Gender Budgeting: Practical İmplementation. Handbook*. Council of Europe.

Quinn, S. (2017). Gender Budgeting In Europe: What Can We Learn From Best Practice?. *Administration*, *65*(3): 101-121

Rake, C.(2002), Gender Budgets: The Experience of the UK's Women's Budget Group, Paper prepared for the conference "Gender Balance – Equal Finance", Basel, Switzerland, ss.1-17. https://wbg.org.uk/wp-content/uploads/2016/11/Gender-BudgetsWBG-Rake2002.pdf, (20.10.2019).

Rubin, M.M. & Bartle, J. R. (2005). Integrating Gender Into Government Budgets: A New Perspective. *Public Administration Review*, *65*(3): 259-272.

Sarraf, F. (2003). Gender-Responsive Government Budgeting (WP/03/83*)*, *IMF Working Paper.*

Sayer, H. (2011). *Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Erkeklerin Katılımı*. T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Uzmanlık Tezi, Ankara

Schratzenstaller, M. (2008). Gender Budgeting In Austria. *CESifo DICE Report*, *6*(2): 44-51.

Seaforth, W. & Mwaniki, E. (2008). Gender Mainstreaming In Local Authorities: Best Practices. *Un-Habitat*.

Seyyar, A. (2010). *Toplumsal Cinsiyet Eşitliği (Gender Mainstreaming) Uygulamaları Hangi Sosyal Teoriler İçin Kullanılmaktadır*. http://www.sosyalsiyaset.net/ documents/25022010_1.asp, (15.03.2019).

Sharp, R. & Broomhill, R. (2002). Budgeting For Equality: The Australian Experience. *In: Feminist Economics*, *8*(1): 25-47.

Social Watch, Gender Equity Index 2012, http://www.socialwatch.org/node/14366, (08.07.2020).

Socially Inclusive And Gender Responsive Budgeting Survey (2018). https://www.shareweb.ch/site/DDLGN/Documents/Socially%20Inclusive%20and%20Gender%20Responsive%20Budgeting%20Survey_SDC_March2018.pdf, (20.03.2020).

Stephenson, M. A. (2018). *A Guide To Gender-Responsive Budgeting What Is Gender-Responsive Budgeting?*. Oxfamwomen's Budget Group. https://oxfamilibrary.openrepository.com/bitstream/handle/10546/620429/gt-guide-gender-responsive-budgeting-280218-en.pdf;jsessionid=0C078AD9EFD8085AB667071CE3314926?sequence=13, (20.03.2020).

Stotsky, J. G. (2006). Gender Budgeting (No. WP/06/232). *IMF Working Paper* https://www.imf.org/External/pubs/ft/wp/2006/wp06232.pdf, (12.10.2018).

Stotsky, J. G. (2016). Gender Budgeting; Fiscal Context and Current Outcomes (No. 16/149). *International Monetary Fund*

Sumbas, A. (2013). Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Politika Yaklaşımı Çerçevesinde Türkiye'de Belediyelerin Hukuksal ve Siyasal Durumları. *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, *3*(1): 31-44.

Şahin İpek, E. A. (2017). Cinsiyete Duyarlı Performans Esaslı Bütçeleme Sisteminin Uygulanabilirliğinin Değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Visionary E-Journal/Vizyoner Dergisi*, *8*(19): 44-61.

Şahin, M. (2011). Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme (TCDB) Yazınına Kuşbakışı. *Fe Dergi, 3*(2): 85-100.

T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. (2018). *Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2018-2023*. Ankara. Ocak, https://ailevecalisma.gov.tr/KSGM/PDF/kadinin_guclenmesi_strateji_ve_eylem_plani.pdf, (28.07.2020).

T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2008). *Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı 2008-2013.* Ankara. http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/TCEUlusaleylemplani.pdf, (28.07.2020).

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2019). *On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023)*. http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2019/11/ ON_ BIRINCI_ KALKINMA-PLANI_2019-2023.pdf, (01.07.2020).

T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2013). *Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018)*. http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Onuncu-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-2014-2018.pdf, (01.07.2020).

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu. (2014). Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Komisyon Raporu. Ankara: *TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Yayınları* No: 14, TBMM Basımevi.

Tepekule, U. & Mastar Özcan, P. & Kayalıdere, G. (2016). Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme: Türkiye Örneği. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *5*(7): 2316-2331.

Turan, H. & Şen, M. L. (2014). Büyükşehir Belediyelerinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Algısı: Stratejik Planlar Üzerine Bir Araştırma. *Trakya University Journal Of Social Science*, *16*(1): 53-72.

Tüğen, K. & Özen, A. (2008). Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Anlayışı. *Maliye Dergisi*, (154): 1-11.

UN, (1995). The Beijing Platform Of Action Cited In UNIFEM. *The Progress of the World's Women*. https://www.un.org/en/events/pastevents/pdfs/Beijing_ Declaration_and_Platform_for_Action.pdf. (01.07.2020).

UNDP, (2015). *The Islamic Republic Of Afghanistan Ministry Gender Responsive Budgeting Handbook*; https://www.undp.org/content/dam/ afghanistan/docs/ womemp/EGEMA/GRB%20Handbook.pdf, (01.09.2019).

UNDP, (2015). *UNDP Türkiye-Sürdürülebilir ve Kapsayıcı İnsani Gelişme İçin Çalışıyor*, Türkiye. https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/ library/corporatereports/ undp-in-turkey---working-for-sustainable-and-inclusive-human-dev.html, (01.05.2020).

UNDP, (2018). *Yerel Yönetimlerde Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Anaakımlaştırılması*. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Ülke Ofisi, Ankara. https://www.undp.org/content/dam/turkey/UNDP-TR-GENDERGUIDE-TR.pdf, (01.04.2019).

UNDP, (2019). *2019 İnsani Gelişme Raporu'ndaki Ülkelerle İlgili Açıklama Notu.* https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/library/human_development/hdr2019.html. (08.08.2020).

UNDP, (2019). *2019 İnsani Gelişme Raporu'ndaki Ülkelerle İlgili Açıklama Notu: Türkiye*. Ankara: UNDP-TR-EN-HDR-2019-OVERVIEW-TUR-TR

UNDP, (2019). *Technical Notes*. http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr2019 _technical_notes.pdf. (08.08.2020).

UNDP, (2019). *Teknik Not 2.* http://hdr.undp.org/sites/default/files/ hdr2019_technical_notes.pdf, (08.08.2020).

UNDP, (2019a). *Human Development Report 2019*; http://hdr.undp.org/sites/ default/files/hdr_2019_overview_-_turkish.pdf, (08.08.2020).

UNDP, (2019b). *Human Development Report 2019*. http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdro_statistical_data_table4.pdf. (08.08.2020).

UNDP, (2019c). *Human Development Report 2019*, http://hdr.undp.org/en/content/table-5-gender-inequality-index-gii, (08.08.2020).

UNECE, (2009). *Gender Gap And Economıc Policy Trends And Good Practices From The Ece Region*. United Nations, Geneva. https://www.unece.org/fileadmin/DAM/publications/gender/GenderGapAndEconomicPolicy.FINAL.pdf, (18.04.2020).

UNFPA, (2006). *Gender Responsive Budgeting and Women's Reproductive Rights: A Resource Pack*. New York. https://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/gender_responsive_eng.pdf, (09.04.2020).

UNFPA, (2006). *Gender Responsive Budgeting and Women's Reproductive Rights: A Resource Pack*. New York. https://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/gender_responsive_eng.pdf, (09.04.2020).

UNIFEM, (2008). *UNIFEM's Work In Support Of Gender Responsive Budgeting*. *Gender Responsive Budgeting and Women's Reproductive Rights: A Resource Pack*. New York. http://www.gendermatters.eu/images/gendermatters/documents/ UNIFEM%20GRB%20brochure%202008.pdf, (03.05.2020).

Varbanova, A. (2010). Gender Responsive Budgeting In South Eastern Europe: Unıfem Experiences. *United Nations Development Fund On Women*, *7*. https://www.unwomen.org/-/media/headquarters/media/publications/unifem/grb%20kp%20final%20web.pdf?la=en&vs=1012.,(25.10.2019).

Villagómez, E. (2004). *Gender Responsive Budgets: Issues, Good Practices And Policy Options*. UN, Economic Commission For Europe. http://www.unece.org/fileadmin/DAM/Gender/documents/gender.2004.grb.pdf, (05.06.2019)

WEF, (2020). *The Global Gap Report 2020*; http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2020.pdf, (08.08.2020).

Wehner, J. & Byanyima, W. (2004). *Parliament, The Budget And Gender*. Inter-Parliamentary Union.

Yıldız, S. & Uğur, A. (2016). Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme ve Ülke Deneyimler. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *5*(3), 271-292.

Yücel, Y. (2016). Dirlik Temelli Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçe Denetimi: Büyükşehir Belediyeleri Arasında Bir Karşılaştırma, *Çağdaş Yerel Yönetimler, 25*(1): 25-46.

2006 Tarihli 17 sayılı Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketiyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler Konulu Başbakanlık Genelgesi, *T.C. Resmi Gazete*, Sayı: 26218, 04/07/2006; https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/07/20060704-12.htm, (15.11.2020).

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu (2004). *Resmi Gazete*, Sayı: 25531, 23/7/2004 https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5216.pdf, (05.11.2020).

5393 sayılı Belediye Kanunu (2005). *Resmi Gazete*, Sayı: 25874, 23/7/2004, https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5393.pdf, (15.11.2020).

6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (2011). *Resmi Gazete*, Sayı: 27857, 25/2/2011, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/ 2011/02/20110225M1-1.htm, (05.06.2020).

http://hdr.undp.org/en/content/gender-inequality-index-gii, (08.08.2020).

http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr2019_technical_notes.pdf, (08.08.2020).

http://ingev.org/hakkimizda/insani-gelisme-nedir/#:~:text=%C4%B0nsani%20Geli%C5%9Fme%20Endeksi%20%C3%BCkeler%20i%C3%A7in,niteli%C4%9Fini%20ne%20d%C3%BCzeyde%20etkiledi%C4%9Fini%20g%C3%B6sterir., (08.08.2020).

http://www.socialwatch.org/sites/default/files/GEI2009_MeasuringInequity_eng.pdf, (08.08.2020).

https://www.socialwatch.org/about,(08.08.2020).

https://charter-equality.eu/exemple-de-bonnes-pratiques/project-to-prevent-gender-based-stereotypes-in-school-in-the-province-of-sienna.html?ref_id=164(a), (12.07.2020)

https://charter-equality.eu/exemple-de-bonnes-pratiques/the-graz-way-implementing-gender-mainstreaming-at-local-level.html?ref_id=158 (b) (10.07.2020).

https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/906519-world-bank-country-and-lending-groups, (15.07.2020).

https://en.wikipedia.org/wiki/Human_Development_Index, (15.07.2020).

https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_Human_Development_Index#cite_note-1, (01.08.2020).

https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/tr/news/none-dunya-ekonomi-forumu-2017-kuresel-cinsiyet-es/, (15.08.2020).

TR83 BÖLGESİNİN YAŞAM ENDEKSİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Mine GÜR
Cevat TOSUN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-99-8

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Ekim 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Mine GÜR

Lisans öğrenimini 2006-2010 yılları arasında Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye bölümünde tamamlamıştır. 2021 yılında Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Maliye Ana Bilim Dalı Tezsiz Yüksek Lisans Programından mezun olmuştur. Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde yer alan Mahmut Atalay Gençlik Merkezinde 2015 yılında gençlik lideri olarak çalışmaya başlamış olup halen görevine devam etmektedir.

Cevat TOSUN

Lisans ve bütünleşik doktora eğitimini Hacettepe Üniversitesi Maliye Bölümü'nde tamamlamıştır. Hitit Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

ÖN SÖZ

"TR83 Bölgesinin Yaşam Endeksine Göre Değerlendirilmesi" başlıklı bu çalışma, 29 Haziran 2021 tarihinde Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Maliye Anabilim Dalında tezsiz yüksek lisans projesi olarak kabul edilmiştir.

Günümüz şartlarında kalkınmanın odak noktasına birey ve bireyin mutluluğu yerleştiğini söyleyebiliriz. Bu sebepten ötürü refah göstergesi olarak yalnızca fert başına gelir gibi maddi değer taşıyan faktörler değil bu unsurların yanı sıra toplumsal kalkınmayı tüm yönlerini içeren (sağlık, sosyal yaşam, eğitim, güvenlik, çevre ve benzeri) yeni ölçü birimleri de kullanılmıştır. Devletler ve devletlerdeki bölge ve illerin birtakım kıstaslara göre bir sınıflandırılmanın yapılması çok yaygın çalışmalar arasındadır. Bu çerçevede 2011 senesinde İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı (OECD), daha iyi yaşam endeksi olarak bir endeks yayınlamıştır. İlgili endekse göre ülkeler on bir ana kriter ve yirmi dört alt kriterlere göre değerlendirilmiştir.

Daha iyi yaşam endeksine eş olarak ifade edebileceğimiz endeks, Türkiye için TÜİK aracılığıyla 2016 senesinde geliştirilen illerde yaşam endeksi olup on bir boyut (*sivil katılım, konut, sosyal yaşam, çevre, gelir ve servet, iş, sağlık, eğitim, çalışma hayatı, güvenlik ve yaşam memnuniyeti*) ve kırk bir alt göstergeden oluşmaktadır. Çalışmamızda kullandığımız analizlerdeki veriler de TÜİK'in 22.01.2016 tarihinde yayınlamış olduğu *"İllerde Yaşam Endeksi, 2015"* adlı haber bülteni olduğunu ifade edebiliriz. Bu çerçevede TR83 bölgesinde yer alan Çorum, Samsun, Tokat ve Amasya illerinin ilgili boyut ve göstergeler bazında değerlendirilmesinin yapılması esas alınmıştır.

Diğer taraftan bölge iller içerisinde yaşamına devam ettiren halkın refahını artırmak için illerin on bir boyut kapsamında negatif ve pozitif yönleri ile karşılaştırma yapıp eksik yönleri için neler yapılabileceği noktasında çözüm önerileri sunabilmek çalışmanın amaçları arasında yer almaktadır. Ayrıca çalışmamızda, yaşam endeksi verilerine göre listenin başında bulunan Isparta ili ile bölge illerinin kıyaslamaları da yapılmıştır.

TÜİK verilerine göre bölge illerin yaşam endeksi sıralamasına göre değerlendirdiğimizde; Çorum İli 56. sırada, Tokat 39. sırada, Samsun 33. sırada ve Amasya'nın 27. sırada olduğu görülmektedir. Bölge illerin seksen bir il dâhilinde, orta sıralar olarak ifade ettiğimiz kırkıncı sıra ve daha gerisinde yer aldığı yönler görece zayıf olduğu alanlar biçiminde kabul edilmiş olup bu yönlerin

gösterge değerleri detaylı olarak analizi gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda illerin zayıf olduğu ortak boyut ise gelir ve servettir.

Gelir boyutunun dışında *Amasya* şehri için; sağlık, sosyal yaşam, *Samsun* şehri için; çalışma hayatı ve güvenlik, *Tokat* şehri için; altyapı hizmetlerine erişim, yaşam memnuniyeti, sağlık ve konut, *Çorum* şehri için; sağlık, sosyal yaşam, çalışma hayatı, güvenlik, yaşam memnuniyeti, altyapı hizmetlerine erişim, eğitim ve konut boyutları illerin diğer zayıf olduğu boyutlardır. Bu boyutların göstergeleri ile değerlendirilerek ihtiyaç duyulan iyileştirmelerin yapılması durumunda, bölge illerinin refah ve mutluluk seviyelerinin yükselmesi de sağlanacaktır.

ÖZET

Kalkınma kavramının kişi başına düşen gayri safi yurtiçi hâsıla gibi maddi ölçütlerle sınırlı tutulması yaşam memnuniyetinin ölçümünü de kısıtlamıştır. Yaşam memnuniyeti ve daha iyi yaşam düzeyi üzerine yapılan çalışmalar, bu maddi ölçütü kalkınma gibi toplumsal nitelikli bir konuda eleştirel bir ölçüt olarak nitelemektedir. Bu çerçevede 2011 senesinde Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı, daha iyi yaşam endeksi olarak bir endeks yayınlamıştır. İlgili endekse göre ülkeler on bir ana kriter ve yirmi dört alt kriterlere göre değerlendirilmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu benzer bir yaklaşımla 2016 yılında illerde yaşam endeksini yayınlamıştır. Bu çalışma, Türkiye İstatistik Kurumu'nun verilerinden yararlanarak TR83 bölgesi olarak adlandırılan Çorum, Samsun, Tokat ve Amasya illerini endeks kapsamında mukayeseli olarak analiz etmektedir. TR83 bölgesindeki illerin endekse göre güçlü ve zayıf olduğu alanlar tespit edilmiştir. Bu bağlamda özellikle gelir ve servet başlıklarında belirlenen ortak zayıf noktalar üzerine geliştirilecek politikalar bölgenin refah seviyesini artıracaktır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Kalkınma, Refah, Yaşam Endeksi, Daha İyi Yaşam Endeksi, TR83 Bölgesi

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM
REFAHIN TANIMI VE KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. REFAHIN TANIMI 5
1.2. OECD REFAH GÖSTERGELERİ İÇİN ÇERÇEVE **9**
1.2.1. Maddi Yaşam Şartları 10
1.2.2. Yaşam Kalitesi 11
1.3. DEĞERLENDİRME **15**

İKİNCİ BÖLÜM
GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE KADAR SÜRE ZARFINDA REFAHIN ÖLÇÜMÜ İÇİN KULLANILAN YÖNTEMLER

2.1. LEGATUM ENSTİTÜSÜ REFAH ENDEKSİ (PI) **20**
2.2. İNSANİ GELİŞMİŞLİK ENDEKSİ (İGE) **21**
2.3. SOSYAL GELİŞME ENDEKSİ **25**
2.4. DAHA İYİ YAŞAM ENDEKSİ **26**
2.4.1. Daha İyi Yaşam Endeksi Kavramı ve Kapsamı 26
2.4.2. Daha İyi Yaşam Endeksi Oluşturan Göstergeler 30
2.4.2.1. Gelir ve Refah 30
2.4.2.2. İş 31
2.4.2.3. Konut 32
2.4.2.4. Sağlık 33
2.4.2.5. Eğitim 35
2.4.2.6. Yaşam Memnuniyeti 36
2.4.2.7. Sivil Katılım 37
2.4.2.8. Sosyal İletişim 38
2.4.2.9. Çevre 38
2.4.2.10. Güvenlik 39
2.4.2.11. İş Yaşam Dengesi 40
2.4.3. Yaşam Endeksi 42
2.5. DEĞERLENDİRME **42**

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
YAŞAM ENDEKSİ ÇERÇEVESİNDE TR83 BÖLGESİNİN İNCELENMESİ

3.1. TÜRKİYE'DE YAŞAM ENDEKSİ 48
3.2. TR83 BÖLGESİNİN GENEL YAŞAM ENDEKSİ VE ENDEKSİN KRİTERLERİ KAPSAMINDA BÖLGENİN İNCELENMESİ 52
3.2.1. Bölge İllerin Görece Zayıf Olduğu Alanların Göstergeleri 56
3.2.1.1. Amasya İli 59
3.2.1.2. Samsun İli 61
3.2.1.3. Tokat İli 63
3.2.1.4. Çorum İli 65
3.3. DEĞERLENDİRME 70

SONUÇ VE ÖNERİLER 77

KAYNAKÇA 87

KAYNAKÇA

Akar, H. (2015). Farklılaşan Refah Ölçüm Yöntemleri ve Eğitim Açısından Türkiye'nin Değerlendirilmesi, *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 52 (606), 23-40

Akar, S. (2014). Türkiye'de Daha İyi Yaşam Endeksi: OECD Ülkeleri ile Karşılaştırma, *Journal of Life Economics*, 1(1), 1-12

Albayrak, Ö. (2003). *Refah İktisadının Teorik Temelleri: Piyasa ve Refah İlişkisi*, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Balazentis, T., Alyydas B. ve Willem K.M. B. (2011). Multi–Objective Optimization of Well–Beıng in the European Unıon Member States, *Ekonomska Istraživanja*, 24(4), 1-15

Başol, O. (2018). OECD Ülkelerinde Yaşam Tatmini Üzerine Bir Değerlendirme, *"İş, Güç" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 20(3), 67-86

Biçerli, K. M. (2013). *Çalışma Ekonomisi*, İstanbul: Beta Basım A.Ş.

Boarini, R., Alexandre K. ve Allister M. (2014). *Measuring Well-Being and Progress in Countries at Different Stages of Development: Towards a More Universal Conceptual Framework.* Working Paper No. 325. OECD Development Centre

Bölgesel İstatistiklerin Toplanması, Geliştirilmesi, Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Analizlerinin Yapılması, Bölgesel Politikaların Çerçevesinin Belirlenmesi ve Avrupa Birliği Bölgesel İstatistik Sistemine Uygun Karşılaştırılabilir İstatistiki Veri Tabanı Oluşturulması Amacıyla Ülke Çapında İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırmasının Tanımlanmasına İlişkin Hakkında Karar (2002, 9, Eylül). T.C. Resmi Gazete, (Sayı: 24884). Erişim adresi: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2002/09/20020922.htm

Çiftçi, M. (2008). Kalkınma Göstergesi Olarak Ortalama Yaşam Beklentisine Göre Türkiye'nin AB İçindeki Konumu: Kritikler ve Çok Değişkenli İstatistik Uygulamaları, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Ekonometri ve İstatistik Dergisi*, 0(7), 51-87.

Çoban, M. N. (2018). *Demokrasinin Göstergelerinin Refah Üzerine Etkisi: AB Ülkeleri Üzerine Panel Veri Analizi*, (Doktora Tezi), Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Coşkun, S., Özgenç N. ve Güneş S. (2015). *Sosyal Performansın Ölçümünde Yeni Yöntem: Sosyal Gelişme Endeksi ve Türkiye'nin Görünümü, Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 15 (34) 121-153

Diener, E. (1984). Subjective Well-Being, *Psychological Bulletin*, 95(3), 542-575.

Dıener, E. ve Carol D. (1995). The Wealth Of Nations Revisited: Income And Quality Of Life, *Social Indicators Research*, 36(3), 275-286

Eurostat, Statistical regions in the European Union and partner countries NUTS and statistical regions 2021, Luxembourg: Publications Ofce of the European Union

Feınberg, J. (1973). *Social Philosophy*, London: Person.

Fleurbaey, M. (2009). Beyond GDP: The Quest for a Measure of Social Welfare. *Journal of Economic Literature*, 47 (4), 1029-1075.

Gasper, D. (2007). *Human Well-Being: Concepts and Concept Utilizations, In Human Well-Being*, London: Palgrave Macmillan.

Greenhaus, J. H., Karen M. C. ve Jason S. D. (2003). The Relation between Work–Family Balance and Quality of Life, *Journal of Vocational Behavior*, 63(3), 510–531.

Greve, B. (2008), What is Welfare?, *Central European Journal of Public Policy*, 2 (1), 50-73

Gürses, D. (2009). 'İnsani Gelişme' ve Türkiye, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (21), 339-350

Hall, J., Enrico G., Adolfo M. ve Giulia R. (2010). A Framework to Measure the Progress of Societies, *Paris: OECD Statistics Directorate Working Paper*. 1-26

Headey, B., Elsie H. ve Alexander W. (1985). Models of Well-Being and Ill-Being, *Social Indicator Research*, 17 (3), 211-234

Helliwell, J. F. ve Robert D. P. (2004). The Social Context of Well-Being, *The Royal Society Publishing*, 359(1449), 1435-1446.

Huppert, F. A. (2009). Psychological Well-being: Evidence Regarding its Causes and Consequences, *Applied Psychology: HealthAndWell-Being*, 1(2), 137–164

Ivaldi, E., Guido B. ve Riccardo S. (2016). The Construction of a Synthetic Index Comparing Multidimensional Well-Being in the European Union, *Social Indicators Research*, 125, 397–430.

Kahneman D., Edward D. ve Norbert S. (1999). *Well-being: The foundations of hedonic psychology*, US: Russell Sage Foundation.

Kağızman, M. A. (2020). *OECD Ülkelerinde Daha İyi Yaşam Endeksi'nin Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ile Ölçümü*, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Kanca, O. C. (2012). Türkiye'de İşsizlik ve İktisadi Büyüme Arasındaki Nedenselliğin Ampirik Bir Analizi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21 (2). 1-18

Kasparian, J. ve Rolland, A. (2012). OECD's Better Life Index: Can Any Country Be Well Ranked?, Research Article, *Journal of Applied Statistics*, 39(10), 2223–2230.

Keklik, A. (2020). *İş Yaşam Dengesinin Daha İyi Yaşam Endeksi Çerçevesinde Değerlendirilmesi: OECD Ülkeleri Üzerine Bir İnceleme*, (Yüksek Lisans Tezi) Kırklareli: Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kroll, C. (2011). *Measuring Progress and Well-Being: Achievements and Challenges of a New Global Movement*, Germany: Friedrich Ebert Foundation, 1-26

Kruger, P. S. (2011). "Wellbeing The Five Essential Elements" *Applied Research in Quality of Life*, 6(3), 325-328

Kulesza, M. ve Pauline U. (2012). Poland and Selected Countriesin the Light of OECD's Better Life Index, *Prace Naukowe Akademi im. Jana Dáugosza w CzĊstochowie, Pragmatates Oikonomia*, 6, 183–191

Lİ. (2016). "Legatum Prosperity Index 2016-Methodology Review", Erişim Tarihi: 19 Nisan 2021,https://www.prosperity.com/application/files/1914/7819/5146/Legatum_Prosperity_Index_Methodology_Report.pdf

Nordhaus, W. D. ve James T. (1972). Is Growth Obsolete? In Economic research: Retrospect and prospect, *Economic Growth*, NBER, 5, 1–80.

OECD. (2011). "Compedium of OECD well-being indicators", Erişim Tarihi: 18 Mayıs 2021, https://www.oecd.org/sdd/47917288.pdf

OECD. (2011a). "Society at a Glance 2011: OECD Social Indicators", Erişim Tarihi: 18 Mayıs 2021, https://www.oecd.org/els/soc/47571423.pdf

OECD. (2015). How's life? 2015: "Measuring Well-Being", Erişim Tarihi: 30 Mayıs 2021, https://www.oecd-ilibrary.org/economics/how-s-life-2015_how_life-2015-en

OECD. (2021). "OECD Better Life Index", Erişim Tarihi: 14 Nisan 2021, https://www.oecdbetterlifeindex.org/

Osberg, L. ve Andrew S. (2002). An Index of Economic Well-Being for Selected OECD Countries, *Review of Income and Wealth*, 48(3), 291- 316.

Özarı, Ç. ve Özge E. (2018). İllerin Yaşam Endeksi Göstergelerinin Çok Boyutlu Ölçekleme ve K-ortalamalar Kümeleme Yöntemi ile Analizi, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20 (2), 303-313

Rowntree, B. S. (1922). Poverty-A Study of town life, Basingstoke: Macmillan.

Sen, A. (1985). *Commodities and Capabilities*, Oxford: Oxford University Press.

Social Progress, (2021). "2020 Socıal Progress Index Executive Summary", Erişim Tarihi 25 Nisan 2021, https://www.socialprogress.org/static/37348b3ecb088518a945fa4c83d9b9f4/2020-social-progress-index-executive-summary.pdf

Summer, A. (2004). Economic Well-being and Non-economic Well-being, *World Institute for Development Economics Research*, 30, 3 – 4.

Stewart, K. (2005). Dimensions of Well-Being in EU Regions: Do GDP and Unemployment Tell Us All We Need To Know?, *Social Indicators Research*, 73(2), 221-246

Stiglitz, J. E., Amartya S. ve Jean Paul F. (2009). Report of the Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress, *ResearchGate*.

Şenaras, A.E. ve Işın Ç. (2016). OECD Ülkelerinde Refahın Daha İyi Yaşam Endeksi ile Analizi, *Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 11(2), 31- 51

Taban, S. ve Kar, M. (2015). *Kalkınma Ekonomisi*, (2. Baskı), Bursa: Ekin Yayınevi.

TDK, (2021). *Büyük Türkçe Sözlük*, Erişim tarihi: 15 Mayıs 2021. https://sozluk.gov.tr/

TÜİK, (2016). *"İllerde Yaşam Endeksi, 2015"* Erişim Tarihi: 18 Mayıs 2021, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Illerde-Yasam-Endeksi-2015-24561

Türe, H. (2019). OECD Ülkeleri İçin Refah Ölçümü: Gri İlişkisel Analiz Uygulaması, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 21(2), 310-327

UNDP. (2021). Özet İnsani Gelişme Raporu 2020 Önümüzdeki Sınır İnsani Gelişme ve Antroposen, Erişim Tarihi: 22 Nisan 2021, https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/library/human_development/hdr-2020.html

Ülgener, F. S. (1991). *Milli Gelir, İstihdam ve İktisadî Büyüme*, İstanbul: Der Yayınları.

Ünlü, E. Ö. (2017). Refah Devletinin Krizi, Sosyal Politikada Dönüşüm ve Temel Gelir, *Mülkiye Dergisi*, 41 (2), 123-166

Yavilioğlu, C. (2002). Kalkınmanın Anlam Bilimsel Tarihi ve Kavramsal Kökenleri, *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(1), 59-77

Yenilmez, F. ve Esin K. (2018). Türkiye'de İşgücüne Katılma Oranı-İşsizlik Oranı İlişkisi: Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Dayalı Bir Analiz, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 13 (2), 55-76.

TÜKETİCİ HUKUKU
DERSLERİ

8. Baskı

Prof. Dr. İ. YILMAZ ASLAN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-47-0

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Mart 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKLAR

ABİK, Yıldız; "Promosyonlu Satış Sözleşmesi", Seçkin Yayınevi, Ankara, 2002, s. 29.

ABRAVAY, Can; "Devre Tatil Usulü", İktisadi Araştırmalar Vakfı, İstanbul, 1994, s. 23, 24.

ADAK, Agah; "Türk Hukuku Açısından Haksız Rekabet Müessesesi Ve Reklam Yolu ile Haksız Rekabet". Adana iktisadi Ve Ticari ilimler Akademisi Dergisi. 1975. S.4. s. 362.

Ahilik ve Esnaf; İstanbul Esnaf ve Sanatkarlar Dernekleri Birliği Yayınları No:1 İstanbul, 1986.

AKİPEK, Şebnem; Türk Hukuku ve Mukayeseli Hukuk Açısından Tüketici Kredisi; Seçkin Yayınevi, Ankara, 1999, s. 131 vd.

AKMAN, Ayşe; "Tüketicinin Örgütlenmesi, Çözüm ve Öneriler", 1. Tüketici Konseyi, Bildiriler, Tartışmalar ve Alınan Kararlar, 23-24 Eylül 1996, Ankara, s. 182.

AKSEL, Seyhan; "Aldatılan Tüketici Artık Çaresiz Değil", Ekonomist, 3 Eylül 1995, S: 36, s. 10 vd.

AKÜNAL, Teoman; "Satıcının Onarım Garantisi", İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası. C.38, S 1-4, s. 551.

ALTAŞ, Hüseyin; "Şekle Aykırılığın Olumsuz Sonuçlarının Düzeltilmesi", Yetkin Yayınları, Ankara. 1998, s. 60 vd.

ALTINIŞIK, Ulvi; "Elektronik Sözleşmeler", Seçkin Yayınları, Ankara, 2003.

ANTALYA, Gökhan; "Borçlar Hukuku Genel Hükümler", Cilt 1, Beta , Ocak 2012 İstanbul, s.632 vd.

ARAL, Fahrettin; "Borçlar Hukuku Özel Hükümler", Yetkin Yayınları, Ankara, 1999, s. 49.

ARICA, Necla; "Gümrük Birliği Çerçevesinde Tüketici Yasasına Bir Bakış", İSO Dergisi, Ekim 1995, S.355, s. 10.

ARKAN, Sabih; "Tüketici Kredileri", Batıder, C.18, S.1-2, 1995, s. 36.

ARKAN, Sabih; "Ticari İşletme Hukuku", Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü yayını, Ankara, 1993, s. 271.

ASLAN İ. Yılmaz; "Finansal Kiralama Sözleşmesinin Şartları ve Bazı Sorunları", Para ve Sermaye Piyasası Dergisi, Mayıs 1987, S.99, s. 31.

ASLAN, İ. Yılmaz; "Avrupa Topluluğu Rekabet Hukuku", Bankacılık ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını, Ankara, 1992.

ASLAN, İ. Yılmaz; "Rekabet Hukuku Türkiye İçin Bir Rekabet Kanunu Önerisi", Bursa, 1993.

ASLAN, İ. Yılmaz; "Rekabet Hukuku"; Ekin Kitapevi Yayını, Bursa, 2001, s. 131 vd.

ASLAN, İ. Yılmaz; "Finansal Kiralama 1", Bursa Barosu Dergisi, Şubat 1987, S.29, s. 9.

ASLAN, İ. Yılmaz; "Finansal Kiralama 2", Bursa Barosu Dergisi, Haziran 1987, S.30.

ATABEK, Reşat; "İmalatçının 3. Kişilere Karşı Sorumluluğu", Banka Ve Ticaret Hukuku Dergisi, 1979, C.10, s. 159 vd.

ATAMER, Yeşim; "Sözleşme Özgürlüğünün Sınırlandırılması Sorunu Çerçevesinde Genel İşlem Şartlarının Değerlendirilmesi", Beta Yayınevi, İstanbul, 2001, s. 115.

ATASOY, Adil Ömer; TAŞKIN, Mustafa; ACAR, Hakan; "Tüketiciyi Koruma Hukuku, İlgili Mevzuat ve Yargıtay Kararları", Yargı Yayınevi, İkinci Baskı, Ankara, 2000, s. 8.

Avrupa Topluluğunda Tüketiciyi Koruma Politikaları Ve Türkiye'nin Uyumu, TOBB Yayını, Ankara, 1989.

Avrupa Topluluğu'nda Tüketiciyi Koruma Politikaları Ve Türkiye'nin Uyumu, Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları Ve Borsaları Birliği Yayını, Ankara, 1989, s. 21.

AYDIN, Mehmet; "Tüketici Güvenliği ve Standartlaştırma", TSE Tüketici İşleri Komitesi Yayınları, No:1, Ankara, 1977, s. 9.

AYDIN, Mehmet; "Tüketicinin Korunması İskandinav Modeli"; Ankara, 1977, s. 56.

AYDOĞDU, Murat; "4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna Göre Kapıdan Satışlar", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermayesi Yayınları, No: 85, İzmir, 1998.

BAŞÖZ Lütfü, ÇAKMAKÇI Ramazan, "Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun", Legal Yayınları, s.192, İstanbul, 2003.

BAUMAN, Zygmunt (Türkçesi: Ümit Öktem); "Çalışma, Tüketicilik ve Yeni Yoksullar", Sarmal Yayınevi, İstanbul 1999, s.40.

BAYKAL, C. Murat; "Tüketicinin Ve Rekabetin Korunması Bakımından Gazete Promosyonları", Yargıtay Dergisi, C.23, Temmuz 1997, S.3, s. 346.

BAYKAN Renan; "Türkiye'de Tüketicinin Korunması Tedbirleri, Öneriler ve Ekonomik Etkileri", İSO Yayını, No: 1996-23, İstanbul, Nisan 1996, s. 159, 196.

BAYRAKTAR, Meltem; "Tüketici Kararlarının Psikolojik Boyutları", Tüketici Bülteni, Mart 1995, Sayı:80, s.3.

BERZEK, Ayşe Nur; "Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Üzerine Düşünceler", Vergi Sorunları Dergisi, S.83, 1995, s.9.

BLAUROCK, Uwe; "Almanya Hukukunda Tüketici Kredisi", Tüketici Kredileri Ve Batı Ülkelerindeki Uygulamaları Paneli, İstanbul Ticaret Odası Yayını, No:1992-3, s.34.

BUDAK, Ali Cem; "Mukayeseli Hukukta Tüketicinin Gayri Adil Sözleşme Hükümlerine Ve Özellikle Genel İşlem Şartlarına Karşı Korunması", Yasa Hukuk Ve İçtihat Dergisi, 14(16) 6. 1991, s.765.

Buket ÖZTUNA COX; "Avrupa Birliği Hukukunda Elektronik Ticaret ve Türkiye'deki Gelişmeler", Pusula Yayıncılık, 2002.

BURÇOGLU, Haluk; "İsviçre Federal Mahkemesi'nin, Satım Sözleşmesinde Alıcının Ayıp Hükümlerine ya da Hata Hükümlerine Başvurma Yollarından Birini Seçebileceğine İlişkin 7 Haziran 1988 Tarihli Kararının Değerlendirilmesi", İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırma Dergisi, No:18, İstanbul, 1990, s. 91vd.

BURÇOGLU, Haluk; "Tüketiciyi Koruma Yasa Tasarısı Değişen Bir Şey Yok", Görüş, Ağustos, 1992, s.48.

CANPOLAT, Önder; "Üretici ve Sorumluluğu" Ankara Barosu Dergisi, 2013/2 s.382

CANYÜREK, Murat; "Devre Tatil Sistemi ve Bunun Hukuki Niteliği Üzerine Düşünceler"; Devre Tatil Usulü Semineri, İktisai Araştırmalar Vakfı, İstanbul, 1994, s.45.

CEYLAN, Ebru; Türk İsviçre ve Avrupa Birliği Hukukunda Kredi Kartını Kullanan Tüketicinin Hukuki Durumu, Beta, 2010 İstanbul.

Cumhuriyetin 50. yılında Esnaf ve Sanatkarlar, Ankara 1973.

ÇEKER, Mustafa; "Kredi Kartı Uygulaması ve Özel Hukuk Açısından Kredi Kartının Hukuka Aykırı Kullanımı", Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Türkiye İş Bankası Vakfı Hukuk Fakültesi, Cebeci Ankara, 1997, s.2.

DEMİR, Mehmet; "4822 Sayılı Kanun İle Tüketici Sözleşmeleri Alanında Getirilen Yenilikler", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi C.XXII, S.1, s.208.

DEMİR, Mehmet; "Kapıdan İşlemlerde Tüketiciyi Koruyan Geri Alma Hakkı", Turhan Kitabevi, Ankara, 2001, s.7.

DEMİR, Mehmet; "Tüketicinin Korunması Hukuku Mevzuatı"; Ulusal Mevzuat İlgili Avrupa Birliği Yönergeleri, Turhan Kitabevi, Ankara 2002 s.443.

DEMİRAY, Bediz; "Türkiye'de Tüketici Kredisi Uygulamalarına ilişkin Tespit Ve Değerlendirmeler", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Avrupa Hukuku Araştırma Ve Uygulama Merkezi Altıncı Avrupa Hukuku Haftası, Avrupa Topluluğunda Banka Hukuku, Türkiye Bankalar Birliği Yayını 1992, İstanbul s.21.

DEMİRELLİ, Korhan; "11 Nisan 1980 tarihli Uluslararası Mal Satışı Sözleşmeleri Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması" "İmalatçının Akdi Sorumluluğunda Uygulama alanı Bulabilir mi?" İzmir Barosu Dergisi 56(4) 10.1991, s. 58 vd.

DOĞANAY, İsmail; "Gazeteler Tarafından Yapılan Promosyon İlanları İle, Ticari İşletmelerce Hazırlanıp Gönderilen Sirkülerler (İcap) Mahiyetinde midir?" Yaklaşım, Yıl.4, Sayı. 37, Ocak 1996, s. 53.

DOĞANAY, İsmail; "Banka Kredi Kartlarının Hukuki Mahiyeti", Yaklaşım, Yıl 4, Sayı 41, Mayıs 1996, s. 55.

DOĞANAY, İsmail; "Türk Ticaret Kanunu Şerhi", C.I, s. 291.

DOĞU, Engin; "Tüketicinin Korunması", Ankara, 1975, s. 3 vd.

DOMANİÇ, Hayri; "Ticaret Hukukunun Genel Esasları", İstanbul, 1988, s. 242 vd.

DPT; Türk AT Mevzuat Uyumu Sürekli Özel İhtisas Komisyonu Tüketicinin Korunması Alt Komisyonu Raporu, s.1.

DRUCKER, F. Peter; "Gelecek İçin Üretim 1990'lar ve Sonrası", Türkiye İş Bankası Yayını, 1994, s. 53 vd.

DRUCKER, F. Peter; "Kapitalist Ötesi Toplum", İstanbul, 1994, s. 101.

EC NEWS; 11 Mayıs 1990, sayı 15, s.1.

EC NEWS; 2 Nisan 1993, sayı 9, s. 2.

EC NEWS; 30 Kasım 1990, sayı 6, s. 3.

EC NEWS; 14 Aralık 1990, sayı 7.

EDİS, Seyfullah; "Türk Borçlar Hukukuna Göre Satıcının Ayıba Karşı Tekeffül Borcu", Ankara, 1963, s.7.

EKİNCİ, Mustafa; "Ceza Hukuku Uygulamasında Banka ve Kredi Kartları", Adalet Yayınevi, Ankara, 2002, s. 14.

ERDEM, Ercüment; "Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hakkında Birleşmiş Milletler Sözleşmesi, Konferanslar Serisi (2) (11 mayıs 1992)", Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını, Ankara, 1992, s. 38 vd.

ERDEN, Hafize; "Devreli Tatil Sistemlerinde Toplantılı (grup) Satışların Kapıdan Satış Sayılmasına İlişkin Hüküm ve Sonuçlar", Kocaeli ÜHFD, Y:2, 1998/1999, S: 2, s. 179, 181-182.

ERDOĞAN, İhsan; "Satıcının TKHK. Karşısında Tekeffül Borcu", Türk Hukuk Enstitüsü Dergisi, Yıl:1, Sayı:2, Ocak 1996, s.12.

ERKAN, Hüsnü; Bilgi Toplumu ve Ekonomik Gelişme; Türkiye İş Bankası Yayını, 1994, s.79.

ERSOY, Gülgün; "Televizyonda Yayınlanan Yiyecek içecek Reklamları Ve Çocuklar", Tüketici Bülteni, Mart 1995, Sayı:80, s.8.

ERTAÇ, Şeref; "Eşya Hukuku Kitabı", 4. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2002, s. 476, 477.

FREIDMAN, Milton; "Kapitalizm ve Özgürlük", 1988, İstanbul, s. 218 vd.

FRIGNANI, Aldo; "İtalya'da Tüketici Kredileri", Tüketici Kredileri Ve Batı Ülkelerindeki Uygulaması Paneli, İstanbul Ticaret Odası Yayını, No:1992-3, s. 26.

GEMALMAZ, M. Semih; "Turistin Tüketici Olarak Korunması", Ankara Barosu Dergisi, 47(6), 12.1990, s. 881.

GEMALMAZ, M. Semih; "Tüketicinin Korunması", İstanbul Barosu Dergisi, 1983, (57) sayı 7, 8, 9, s. 334 vd.

GEZDER, Ümit; Tüketici Kredisi Sözleşmeleri, Beta Yayınevi, İstanbul, 1998, s. 22.

GILLES, Peter; "Federal Almanya'da Tüketicinin Korunması Ve Borçlar Kanunu Reformu", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2(2) 6.1989, s. 317.

GÖKÇEER, Fikri; "Devlet ve Belediyeler Açısından Tüketicinin Korunması", Çağdaş Yerel Yönetimler, C.4, S.5, Eylül 1995, s. 38.

GÖLE, Celal; "AET Ve Tüketicinin Korunması", SBF Dergisi, 1979, No:14, s. 176.

GÖLE, Celal; "Ticaret Hukuku Açısından, Aldatıcı Reklamlara Karşı Tüketicinin Korunması", Banka ve ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını, Ankara, 1983.

GÜRAN S/AKÜNAL T/ BAYRAKTAR K; "Internet ve Hukuk", Superonline Workshop Metni,
"www.igeme.org.tr/TUR/etrade/hukuk/bolum2.htm"

GÜRAN, AKÜNAL, BAYRAKTAR; "Internette Sözleşme Kurulması", BATİDER, C. XX, S 4, 101.

HAVUTÇU, Ayşe Kademir; "Devre Mülk Hakkı", Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, İzmir 1987, s.41.

HAVUTÇU, Ayşe; "Açık İçerik Denetimi Yoluyla Tüketicinin Genel İşlem Şartlarına Karşı Korunması", Güncel Yayınevi, İzmir 2003, s. 2 vd.

HAVUTÇU, Ayşe; "Türk Hukukunda Örtülü Bir Boşluk: Üreticinin Sorumluluğu", Seçkin Yayıncılık, Ankara, Kasım 2005.

HONDİUS, Ewud; "Hollanda'da Tüketici Kredileri", Tüketici Kredileri ve Batı Ülkelerindeki Uygulamalar Paneli, İstanbul Ticaret Odası Yayını, No: 1992-3, s.21.

İNAL, Tamer; "Açıklamalı ve İçtihatlı, Tüketici Kredileri ve Tüketici Kredisi Sözleşmeleri, İsviçre Hukuku- Fransız Hukuku ve Avrupa Birliği Konseyi Yönergeleri Işığında"; Beta yayınevi, İstanbul, 2002.

İNAN, Ali Naim; "Borçlar Hukuku Genel Hükümler", Ankara, 1979.

İNCEOĞLU, Murat; "Taksitle Satımlarda Tüketicinin Korunması", İstanbul 1998.

İTO; Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısına ilişkin Görüşlerimiz; Kasım 1994, s. 1.

İTO; "Tüketici Kredileri ve Batı Ülkelerindeki Uygulamalar" İTO yayını İstanbul, 1992, s.23, 36.

İTO; Tüketicinin Korunmasına İlişkin Mevzuat; İstanbul Ticaret Odası Yayını, No: 1987-13, İstanbul, 1987.

İSO Dergisi; "Tüketicinin Korunması ve Rekabet", Ekim 1995, S.355, s. 6.

KAPLAN, İbrahim; "Banka Sözleşmeleri Hukuku", C.I, Ankara, 1996, s.78.

KAPLAN, İbrahim; "Türk ve İsviçre Hukukunda İmalatçının Sorumluluğu", Adalet Dergisi, 68 (1977), S.1-2, s. 78 vd.

KARAHASAN, Mustafa Reşit; "Sorumluluk Ve Tazminat Hukuku", Birinci Cilt, 1989, İstanbul, s. 226.

KARAHASAN, Mustafa Reşit; "Sorumluluk Hukuku, Kusura Dayanan Sözleşme Dışı Sorumluluk, Kusura Dayanmayan Sözleşme Dışı Sorumluluk, Öğreti, Yargıtay Kararları", Yargıtay 13. Hukuk Dairesi Onursal Başkanı, Beta Yayım, Temmuz 2003, İstanbul, s. 233.

KARAŞAHİN, Mustafa; "Sosyal Tesislerin Devre Tatil Devre Mülk Yöntemleri İle Değerlendirilmesi", Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü, Ankara 1998, s.18.

KESER; Berber, Leyla; "İnternet Üzerinden Yapılan İşlemlerde Elektronik Para ve Dijital İmza", Yetkin Yayınları, 2002, Ankara, s. 43 vd.

KILIÇ, Özcan; "Tüketicinin Tatmini Şikayet Davranışı: Dayanıklı Tüketim Mamullerinde Tüketici Şikayet Davranışlarının Araştırılması", Pazarlama Dünyası, Eylül-Ekim 1993, s. 29 vd.

KILKIŞ, Yıldırım; "Tüketicinin Korunması, Pazarlamacı Karşısında Tüketici", İstanbul (Tarihsiz), s. 27.

KIRCOVA, İbrahim; İnternette Pazarlama; Beta İstanbul, 2002, 2. Baskı, s. 8, 11.

KIRCOVA, İbrahim; "İşletmeler Arası Elektronik Ticaret", İTO Yayın No:2001-32, s. 23 vd.

KOTLER, Philip; "Marketing Manangement: Analysis, Planning, Implementation and Control", 9.B., (New Jersey : Prentice Hall International, Inc., 1997)

KÖKSAL, Mehmet; "Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi", Tüketiciyi Koruma Derneği Yayınları-2, Kasım 1995, İstanbul, s.94.

LOWE, Robert; "Commercial Law", Fifth Edition, Sweet And Maxwell, London, 1976, s. 447.

MİMAROĞLU, Sait Kemal; "Ticaret Hukuku, Birinci Cilt: İşletme Hukuku", Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını, 3. bası, Ankara, 1978.

OĞUZMAN, M. Kemal, SELİÇİ, Özer; "Eşya Hukuku", 7. Baskı, Filiz Kitapevi, İstanbul, 1997, s. 573.

OĞUZMAN, Kemal; ÖZ, Turgut ; "Borçlar Hukuku Genel Hükümler", cilt 2 Vedat Kitapçılık, İstanbul 2012 s, 228 ;

OKTAY, Saibe; "Gezi Sözleşmesi", Beta Yayınevi, İstanbul, 1997, s. 3.

OKTAY, Saibe; "Türk Hukukunun Avrupa Birliği Hukukuna Uyumu", Proje Yönetmeni Ünal Tekinalp, İstanbul, 2001, s. 400.

OLGAÇ, Senai;" Kazai Ve İlmi İçtihatlarla Türk Borçlar Kanunu Şerhi, Akdin Muhtelif Nevileri", CİLT 3, 1977, Ankara, s. 143.

OZANOĞLU, Hasan S.; "Tüketicinin Korunması Açısından Taksitle Satım Sözleşmesi", Ankara, 1999, s. 61.

ÖCAL, Akar; "Reklam Ve Haksız Rekabet", Eskişehir İktisadi Ve Ticari İlimler Akademisi Dergisi, C.VI, S.II, 1970, s.96.

ÖZEL, Çağlar; "Mukayeseli Hukuk Işığında Tüketiciyi Koruyan Geri Alma Hakkı", Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını, Ankara, 1998, s.2.

ÖZGEN, Özlen; "Tüketici Davranışlarının Yönlendirilmesinde Ailenin Rolü" Tüketici Bülteni, Mart 1995, Sayı:80, s. 5.

ÖZMEN, Ethem Saba; "Devre Mülk Hakkı", Ankara, 1988, s. 62.

ÖZSUNAY, Ergun; "Yapımcının Sorumluluğu, Sorunlar, Çözümler, Yönelimler" Teori ve Uygulama Açısından Mesuliyet Sigortaları III. Sigorta Semineri, İstanbul 4-7 Nisan 1977, Ankara, 1977, s.229 vd.

ÖZSUNAY, Ergun; "Türkiye'de Tüketici Kredileri: Hukuki Çerçeve ve Uygulama Üzerine Bazı Düşünceler" Tüketici Kredileri Ve Batı Ülkelerindeki Uygulamalar Panel, İstanbul Ticaret Odası Yayını, No: 1992-3, s. 6.

ÖZSUNAY, Ergun; "Türk Hukukunda Gerçek Bir Boşluk, 'Yapımcının Sorumluluğu', Amerikan Ve Alman Çözümleri ile Strasbourg Sözleşmesi Ve AET 'Yönerge Önerisinin' Işığında Türk Hukuku'na ilişkin Düşünceler Ve 'Oluşacak Hukukumuzun' Yönlendirilmesine ilişkin Öneriler", Banka Ve Ticaret Hukuku Dergisi, 1979, C 10, s. 105 vd.

ÖZTAN, Bilge; "İmalatçının Sorumluluğu", Ankara, 1982.

ÖZTÜRK, Tanju; "Pazarlama Ekonomisi Ve Tüketicinin Korunması", İstanbul, 1981, s. 47 vd.

ÖZTÜRK; Sevgi Ayşe; "Hizmet Pazarlama", Ekin Kitapevi Yayını, 4. Baskı, Bursa, 2003, s. 3.

POROY, Reha; "Tüketicinin Korunmasına İlişkin Bazı Özel Hukuk Sorunları", Arslanlıya Armağan, 1979, s. 532.

POROY, Reha; "Ticari İşletme Hukuku", İstanbul, 1991, s. 8.

REHBİNDER, Manfred; (Çev. Ömer TEOMAN) "Genel İşlem Şartları Ve Tüketicinin Korunması", İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası, C.42, 1977, s. 641.

ROSE, F.D.; "Blackstone's Statutes on Commercial and Consumer Law", 1995-6, 4th Edition London, s. 220 (Unfair Contract Terms Act 1977)

SARAÇOĞLU, TEVFİK; "Avrupa'da Tüketiciyi Koruma Alanında Karşılaşılan Sorunlar", İKV Dergisi, S.37, Mart 1984, s. 3 vd.

SEROZAN, Rona; "Tüketiciyi Koruma Yasasının Sözleşme Hukuku Alanındaki Düzenlemenin Eleştirisi", Yasa Hukuk İçtihat ve Mevzuat Dergisi, C.XV, S. 173/4, Mayıs 1996, s. 583.

SİRMEN, Lale; "Consumer Protection Law" Introduction Turkish Business Law, Ayrı Bası (Chapter Two) Kluwer Law International (Tuğrul Ansay and Eric Schneider 2001 Nederland s.26 vd.

SİRMEN, Lale; "1. Tüketici Konseyi, Bildiriler Tartışmalar ve Alınan Kararlar", 23-24 Eylül 1996, Ankara, s.144.

SOYSAL, Mümtaz; "100 Soruda Anayasanın Anlamı", 7.baskı, İstanbul, 1987, s. 233-234.

SOYTÜRK, Fulya; "İngiltere'de Tüketicileri Koruma Konusunda Yasal Düzenleme", İSO Dergisi, İngiltere Eki 26(301), 3.1991, s.68.

T.C. SANAYİ VE TİCARET BAKANLIGI; Tüketicinin Korunması Alanındaki Avrupa Topluluğu Mevzuatı; İç Ticaret Genel Müdürlüğü, Ağustos 1989.

TAKAMURA, Isao; "Japon Tüketim Kooperatiflerinde Temel Değerler" Karınca Dergisi, S.701, Mayıs 1995, s. 24.

TANDOĞAN, Haluk; "İç ve Dış Ticaretin Düzenlenmesine ilişkin Kanun Tasarısı İle Ticarette Dürüstlüğün Korunması Hakkında Kanun Tasarısının Tüketicilerin Korunması Açısından Değerlendirilmesi", Batıder, 1980, C.10, S.4, s.10.

TANDOĞAN, Haluk; "Tehlike Sorumluluğu Kavramı ve Türk Hukukunda Tehlike Sorumluluklarının Düzenlenmesi Sorunu", MHE, Sorumluluk Hukukunda Yeni Gelişmeler II. Sempozyumu, Ankara, 15-16 Aralık 1978, İstanbul, 1981, s.12.

TANDOĞAN, Haluk; "Tüketicinin Korunması ve Sözleşme Özgürlüğünün Bu Açıdan Sınırlanması", Ankara, 1977, s. 43.

TANDOĞAN, Haluk; "Yürürlüğe Girişinin Ellinci Yılında Türk Borçlar Kanunu Hakkında Genel Bir Değerlendirme", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, 1976, s. 25.

TANDOĞAN, Haluk; "Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri", C.1/2; Ankara, 1985, s. 332-333.

TANDOĞAN, Haluk; "Kusura Dayanmayan Sözleşme Dışı Sorumluluk", Ankara, 1981.

TANDOĞAN, Haluk; "Türk Mesuliyet Hukuku", Ankara, 1961.

TANDOĞAN, Haluk; "Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri", C1/1, Ankara, 1985, s. 164.

TAUPITZ, Jochen; "İmalatçının Sorumluluğu Konusunda Avrupa Yönergesi Ve Alman Ürün Sorumluluk Kanunu", s. 4.

TEOMAN, Ömer; "Devre Tatil Satışı", Yaşayan Ticaret Hukuku, Cilt I, Kitap 8-1997, s.217 ve 222.

TEOMAN, Ömer; "Hukuki Yönden Kredi Kartı Uygulaması", Güncelleştirilmiş 2. Baskı, İstanbul, 1996 s. 233 dnt 16.

TEOMAN, Ömer; "Yaşayan Ticaret Hukuku", C I Hukuki Mütalaalar, Kitap 7 1995-1996, İstanbul 1997, s. 224.

TİFTİK, Mustafa; "Akit Dışı Sorumlulukta Maddi Tazminatın Kapsamı", Ankara 1994.

TOK, Türker; "Devre Mülk ve Devre Tatil", Adil Basım Yayım Dağıtım, Ankara 2000, s.118.

TOKOL, Tuncer; "Dünya Tüketici Hareketi ve Türkiye" Bursa Ekonomi Dergisi, Sayı:70, Nisan 1991, s.10.

TOKOL, Tuncer; "Pazarlama Açısından Tüketici Korunması Sorunu", Ankara, 1977.

TUNÇOMAĞ, Kenan; "Türk Borçlar Hukuku", Cilt I, Genel Hükümler; İstanbul, 1976, s. 447.

TUNÇOMAĞ, Kenan; Türk Borçlar Hukuku, Cilt II, Özel Borç İlişkileri; İstanbul, 1977, s. 785.

TURANBOY, Asuman; "Müteahhidin Teslimden Sonra İnşaattaki Noksan ve Bozukluklardan Doğan Sorumluluğu", Adalet Dergisi 80(4) 6.1989, s. 7 vd.

Tüketici Güvenliği Rehberi; İTO yayını İzmir Ticaret Odası

Tüketici Korunmasında Üretim ve Hizmet Sektörlerinin Sorumlulukları, Forum 4 mart 1993 İzmir Ticaret Odası Meclis Salonu, İzmir Ticaret Odası Yayını Tüketicinin Korunması ile ilgili Mevzuat; İTO yayın no:1987-13 İstanbul 1987

TÜRK STANDARTLARI ENSTİTÜSÜ; Kanunname-i İhtisab-ı Bursa, 1995, Ankara, s. 19.

Türkçe Sözlük; Türk Dil Kurumu Yayınları, Sayı: 247, 4. Baskı, Hazırlayan Mehmet Ali Ağakan, Ankara, 1966.

ÜNAL, Mehmet; "Devre Mülk Kavramı", SÜHFD, Prof. Dr. Jale G. Akipek'e Armağan, Ayrı Basım, Konya 1991, s. 387, 402-403.

ÜNÜSAN, Çağatay; "Etiketlemenin Ve Beslenme Bilgi Panellerinin Gıda İşletmeleri ile Tüketiciler Açısından Önemi", Standart Dergisi, S.399, Mart 1995, s. 80 vd.

Von THUR, Andreas; Borçlar Hukuku 1-2, (Çev.Cevat Edege) Ankara, 1983, s. 459.

YAVUZ, Cevdet; Devre Tatil Sözleşmeleri ve Tüketici Hukuku, Prof.Dr. Turhan Esener'e Armağan, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi, Ankara, 2000, s. 96 vd.

YAVUZ, Cevdet; "Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Öntasarısı Üzerine Düşünceler", s. 263.

YAVUZ, Cevdet; "Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Öntasarısı Üzerine Düşünceler", s. 267.

YAVUZ, Cevdet; "Satıcının Satılanın (Malın) Ayıplarından Sorumluluğu", İstanbul, 1989, s.19 vd.

YAVUZ, Cevdet; "Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler", İstanbul, 1994, s.90.

YETER, Eniz; "Tüketicilerin Korunması ve Belediyeler", Çağdaş Yerel Yönetimler, C.3, S.3, Mayıs 1994, s. 49 vd.

YILMAZ, Eyüp; Türkiye'de Kredi Kartı Uygulaması ve Ekonomik Etkileri, İstanbul, 2000, s. 17 vd.

YURT, Bülent; "Seyahat Düzenleme Sözleşmesi", Yetkin Yayınları, Ankara, 2000, s. 29.

YÜCEDAĞ, Armağan; "Elektronik Ticarette Tüketicinin Korunması", T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Tüketici ve Rekabetin Korunması Genel Müdürlüğü, Yayın no:99, 1. Baskı, Nisan 2002, Ankara, s. 4.

ZANGER, L., "Electrnic Contracts: Some of the Basics" "www.mbc.com/ecommerce/ltecpubs.asp"

ZEVKLİLER, Aydın; "Açıklamalı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun, Örnek Yargıtay Kararları ve İlgili Mevzuat", 2. Baskı, İzmir, 2001

AKADEMİK DERGİLER IŞIĞINDA

TÜRK ÜNİVERSİTELERİ ve AKADEMİSİNİN DÜNYADAKİ KONUMU

Doç. Dr. Abdurrahman TELLİ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-04-3

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Ocak 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

7. KAYNAKLAR

1. Erdem, R. (2019). Üniversiteler Nereden Nereye Gidiyor?. Akademide Arka Sokaklar: Türkiye'deki Üniversitelerin İnformal Yüzü, Nobel Akademik Yayıncılık. pp:1-18. 353p.
2. Yükseköğretim Kurulu. (2020). YÖK'ten Araştırma ve Aday Araştırma Üniversiteleri Değerlendirilmesi, https://www.yok.gov.tr/ Sayfalar/Haberler/2020/yok-ten-arastirma-ve-aday-arastirma-universiteleri-degerlendirilmesi.aspx
3. University Ranking by Academic Performance, Metodoloji, https://newtr.urapcenter.org/Methodology
4. University Ranking by Academic Performance, Methodology, https://www.urapcenter.org/Methodology
5. University Ranking by Academic Performance, 2020-2021 URAP Türkiye Sıralaması Basın Açıklaması, https://newtr.urapcenter.org/cdn/storage/PDFs/HhYRinhaGYSoM323F/original/HhYRinhaGYSoM323F.pdf
6. Incites Help, Journal Impact Factor Quartile, http://help.prod-incites.com/inCites2Live/indicatorsGroup/aboutHandbook/usingCitationIndicatorsWisely/jifQuartile.html
7. Gözler, K. (2019). Akademik Dergi Yayıncılığı Üzerine Gözlemler ve Eleştiriler. Türk Anayasa Hukuku Sitesi, https://www.anayasa.gen.tr/dergi-yayinciligi.htm
8. Al, U., & Soydal, İ. (2012). Dergi kendine atıfının etkisi: Energy Education Science and Technology örneği. Türk Kütüphaneciliği, 26(4), 699-714.
9. Tonta, Y. (2017). Türkiye'de yayımlanan ve web of science'ta dizinlenen dergilerle ilgili bir değerlendirme. *Türk Kütüphaneciliği*, *31*(4), 449-482.

10. Doğan, G., DHYI, S. M. M. A., & Umut, A. L. (2018). Web of Science'tan çıkarılan Türkiye adresli dergiler üzerine bir araştırma. *Türk Kütüphaneciliği*, *32*(3), 151-162.
11. Publons, Track more of your research impact, https://publons.com/about/home/

TÜRK VERGİ SİSTEMİ

Prof. Dr. Doğan ŞENYÜZ
Uludağ Üniversitesi
Hukuk Fakültesi
Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Mehmet YÜCE
Uludağ Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Maliye Bölümü Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Adnan GERÇEK
Uludağ Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Maliye Bölümü Öğretim Üyesi

18. BASKI

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

Bursa – 2021

© 2021 Ekin Basın Yayın Dağıtım

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan kitapevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-06-7

Dizgi: Prof. Dr. Adnan GERÇEK
Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı:
Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Ocak 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküştü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sok. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

YARARLANILAN KAYNAKLAR

AKDOĞAN, Abdurrahman: *Türk Vergi Sistemi ve Uygulaması*, Ankara, 1995.

AKDOĞAN, Abdurrahman: *Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi*, 12. baskı, Gazi Kitabevi, Ankara, 2015.

AKSOY, Şerafettin: *Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi*, 6. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2010.

ARICA, Nadir: *Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu*, 2.b, Ankara, 1987.

AYDIN, Erkan; AYYILDIRIM, Kadir, *"*Kira Sertifikalarının ve Varlık Kiralama Şirketlerinin Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi Bakımından Değerlendirilmesi*"*, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı: 46 (Temmuz-Aralık 2015).

BAĞDINLI, Halil; KURT Ufuk; ATABEY, Tuncay; KIRLI, Halil: *Gelir Vergisi Rehberi*, İstanbul, 1999.

PEHLİVAN, Osman: *Vergi Hukuku (İlkeler ve Türk Vergi Sistemi)*, Murathan Yayınevi, Trabzon, 2013.

BIYIK, Recep; KIRATLI, Aydın: *Giderler ve İndirimler*, 6. Baskı, PwC Business School, Ankara, 2010.

BİLDİRİCİ, Ziyaeddin: *Türk Vergi Sistemi*, Eskişehir, 1995.

BİLİCİ, Nurettin: *Türk Vergi Sistemi*, 35. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2015.

BULUTOĞLU, Kenan: *Türk Vergi Sistemi*, Batı Türkeli Yayıncılık, İstanbul, 2004.

DEĞER, Nuri: *Açıklamalı ve Uygulamalı Katma Değer Vergisi*, 5. Baskı, Yaklaşım Yayıncılık, Ankara, 2014.

DOĞAN, Aykon: *Açıklamalı İçtihatlı Katma Değer Vergisi ve Uygulama Muktezaları*, Ankara, 1987.

ERGİNAY, Akif: *Vergi Hukuku*, Savaş Yayınları, Ankara, 1998.

KANETİ Selim: *Vergi Hukuku*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yay. No: 698, İstanbul, 1986.

KARAGÖZOĞLU, Fevzi: *Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu Uygulaması*, Eğitim Yayınları, İstanbul, 1983.

KARAKOÇ, Yusuf: *Türk Miras Hukuku Açısından Veraset ve İntikal Vergisi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Yay. No: 134, Ankara, 1990.

KARAKOÇ, Yusuf: *Genel Vergi Hukuku*, 7. bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2014.

KIRBAŞ, Sadık: *Vergi Hukuku*, 20. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2015.

KIRMAN, Ahmet: *488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu Şerhi*, Ankara, 1992.

KIRMAN, Ahmet: *Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi*, Ankara, 1994.

KIZILOT, Şükrü; SARISU, Ekrem; ÖZCAN, Sezgin; KIZILOT, Zuhal: *Gayrimenkul Rehberi*, 10. Baskı, Yaklaşım Yayıncılık, Ankara, 2013.

KIZILOT, Şükrü: *Gelir Vergisi Kanunu ve Uygulaması*, 1. Cilt ve 2. Cilt, Savaş Yayınları, Ankara, 1989.

KIZILOT, Şükrü: *Kurumlar Vergisi Kanunu ve Uygulaması*, 3. Cilt ve 4. Cilt, Yaklaşım Yayıncılık, Ankara, 2000.

KIZILOT, Şükrü: *Katma Değer Vergisi Kanunu ve Uygulaması*, 6. Baskı, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2012.

MAÇ, Mehmet: Katma *Değer Vergisi Uygulaması (KDV-5)*, BDO Yayınları, İstanbul, 2014.

MAÇ, Mehmet: *Kurumlar Vergisi*, Denet Yayıncılık, İstanbul, 2013.

OKTAR, Ateş: *Türk Vergi Sistemi*, 2. Baskı, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 2018.

ÖNCEL, Mualla; ÇAĞAN, Nami; KUMRULU, Ahmet: *Vergi Hukuku*, 24. Baskı, Turhan Kitapevi, Ankara, 2015.

ÖNER, Erdoğan, *Türk Vergi Sistemi*, 6. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2015.

ÖRMECİ, Musa: *Kurumlar Vergisi Kanunu Uygulama Esasları*, İstanbul, 1995.

ÖZBALCI, Yılmaz: *Gelir Vergisi Kanunu Yorum ve Açıklamaları*, Oluş Yayıncılık, Ankara, 2007.

ÖZBALCI, Yılmaz: *Kurumlar Vergisi Kanunu Yorum ve Açıklamaları*, Oluş Yayıncılık, Ankara, 2012.

PİRLER, Orhan: *Açıklamalı-Uygulamalı Emlak Vergisi*, Ankara, 1998.

SABAN, Nihal: *Vergi Hukuku*, 4. baskı, Beta Basım Yayın, İstanbul, 2015.

SARILI, Mustafa Ali: *Türk Vergi Sistemi*, 5. Baskı, Ankara, 2014.

ŞANVER, Salih: *Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi*, İstanbul, 1972.

TAYŞI, Şafak, *Sınai Mülkiyet Hakları ve TRB 1 Uygulamaları*, Fırat Kalkınma Ajansı, 2012.

TUNCER, Selahattin: *Gümrükler ve Gümrük Vergileri (Teori Uygulama)*, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2001.

ULUATAM, Özhan; METHİBAY, Yaşar: *Vergi Hukuku*, İmaj Yayıncılık, Ankara, 2001.

UYSAL, Ali; EROĞLU, Nurettin: *Kurumlar Vergisi Rehberi*, Ankara, 1985.

UYSAL, Ali; EROĞLU, Nurettin: *Açıklamalı ve İçtihatlı Gelir Vergisi Kanunu*, Cilt I, 1986.

ÜSTÜN Ümit Süleyman, BİLİCİ Nurettin, *Damga Vergisi ve Harçlar (Teori ve Uygulama)*, Savaş Yayınevi, Ankara, Mayıs 2016.

Türkiye Vizyonu: Multidisipliner Çalışmalar 2019

Turkey Vision: Multidisciplinary Studies 2019

Baş Editörler / *Editors in Chief*

Bülent KIRMIZI, Doç Dr. /Assoc.Prof.Dr.
Bahar İŞİGÜZEL, Doç Dr. /Assoc.Prof.Dr.

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2019

© 2019 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

Bu kitaptaki bilgilerin her türlü sorumluluğu yazarına aittir.

ISBN: 978-605-327-870-2

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Vadi Grafik Tasarım ve
Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420.
Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0 312 395 85 71
Sertifika No: 47479

Baskı Tarihi: Mart 2019

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

ARSLAN, A. ve DİREK, A., (2017). "Rotasyon Uygulamasına İlişkin Öğretmen Görüşleri ve Sosyal Sermaye Kuramı Açısından Değerlendirilmesi", Akademik İncelemeler Dergisi, 12(2), ss. 235-261. DOİ: 0.17550/akademikincelemeler.295785 (E.T. 17/02/2019).

AYIK, A. ve ADA, Ş., (2009). "İlköğretim Okullarında Oluşturulan Okul Kültürü ile Okulların Etkililiği Arasındaki İlişki", Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(2), ss. 429-446.

EĞİTİM REFORMU GİRİŞİMİ [ERG]. (2017). *Eğitim izleme raporu 2017-18*. Retrieved from http://www.egitimreformugirisimi.org/egitim-izleme-raporu-2017-18-2/ (E.T. 17/02/2019).

TURAN, L. ve SEVİM O., 2017. "Öğretmen ve Öğrenci Velilerinin Zorunlu Öğretmen Rotasyonu Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi", Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21(1), ss. 109-124.

ÇOMAK, E. ve TUNÇ, B., 2012. "İlköğretim Öğretmenlerinin İlköğretim Okullarında Yaşadıkları Yıldırma Durumları", Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8(3), ss. 197-208. http://dergipark.gov.tr/mersinefd/issue/17381/181558 02.05.2018 tarihindeerişildi

DEMİR, Y., 2005. "İş ile Personel Uyumu ve Önemi", Üçüncü Sektör Kooperatifçilik Dergisi, 148, ss. 97–108

GÖKKAYA, N., 2013. "Okul Müdürlerine Uygulanan Rotasyona İlişkin İlkokul ve Ortaokul Müdür, Müdür Yardımcısı ve Öğretmenlerin Görüşleri", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.

HAYIRLIOĞLU, E. ve HAYIR KANAT, M., 2015. "Rotasyon Kavramı ve Rotasyonunun Okul Müdürlerinin Eğitim Liderliğine Etkisi", Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi, 1(2), 23-37

KARAKAVUZ, A., 2016. "Öğretmen Rotasyonuna Yönelik Okul Yöneticilerinin Düşünceleri: Karabük Örneği", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karabük.

KILIÇ, E., 2008. "İş Tatmini ve İş Rotasyonu Arasındaki İlişkinin İncelenmesine İlişkin Otomotiv Sektöründe Bir Araştırma", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

MAHALAKSHMI, R. R. ve UTHASURIYAN, K., 2015. "Impact Of Job Rotatıon On Employee Commıtment And Job Involvement In Bankıng Sector Of Sıvaganga Dıstrıct", Open Access International e-Journal 6, ss. 12-15.

MEMİŞOĞLU, S. P., ÇELİK YILMAZ, D., İSMETOĞLU, M. ve ERBAŞ, H., (2016). "Öğretmenlerin Zorunlu Yer Değiştirmesi Uygulamasına Yönelik Lise Öğretmenlerinin Görüşleri", Turkish Studies İnternetional Periodical For The Langues, Literature and History of Turkish or Turkic, S. 10(11), ss. 1121-1144. DOI: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8479 (E.T. 15/03/2019).

ÖZDEMİR, S. & YAMAN, A. (2011). Eğitim yönetiminde rotasyon uygulamasına ilişkin okul müdürlerinin görüşlerinin değerlendirilmesi. VI. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi, 16-17 Nisan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti.

ŞAHİN, İ., Beycioğlu, K., Sincar, M. ve Çıkrıkçı, F. (2016). Öğretmen Rotasyon (Zorunlu Yer Değiştirme) Ölçeği'nin geliştirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 22*(2), 267-287. doi: 10.14527/kuey.2016.011

ŞERMET, M. C., 2009. "İnsan Kaynaklarında İş Rotasyonu Tekniği ve Bir Uygulama", Yayımlanmamış Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

WANGSHU, L., & YİN, C. (2014). School mergers to benefit students. China Daily USA. Retrieved from http://www.chinadaily.com.cn/2014-02/21/content_17296188.htm (E.T. 11/03/2019).

SAYLIK, A. ve POLATCAN, M., 2016. "Okullarda Rotasyon Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi", Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 27. ss. 34-46. DOI: http://dx.doi.org/10.14582/DUZGEF.667 (E.T. 17/03/2019).

TÜRK DİL KRUMU. (2011). Türkçe Sözlük. Türk Dil Kurumu yayınları..YUAN, G., 2018. "Teacher Exchange and Rotation is Not Equivalent to Partner Assistance", Chinese Education and Society, 51(2), ss. 133-142. DOİ: 10.1080/10611932.2018.1433413

YÖRÜK, T. ve GÜNBAYI, İ., 2014. "Öğretmenlere Yönelik Uygulanması Planlanan Rotasyona İlişkin Öğretmen Görüşleri", Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 4(2), ss. 59-72.

KAYNAKÇA

Akdeniz, S. (1969).İmam-Hatip Okulları ve Köy Enstitüleri, *İslâm Medeniyeti,* 1969, 2 (17), s. 20-24.

Akyürek, S. (2017). İlk ve Orta Öğretimde Din Öğretimi: Kuramsal Çerçeve, (Editörler: Doğan, R. & Ege, R.). *Din Eğitimi El Kitabı* içinde (87-110). Ankara: Grafiker Yayınları.

Akyüz, Y. (1978). *Türkiye'de Öğretmenlerin Toplumsal Değişmedeki Etkileri*, Ankara: Doğan Basımevi.

Alagöz, M. (2003). Eğitim Sistemi İçerisinde İmam-Hatip Liselerinin Yeri, *II. Din Şûrası Tebliğ ve Müzakereleri: (23-27 Kasım 1998),* Ankara: DİB Yayınları.

Alakuş F. & Bahçekapılı, M. (2009). *Din Eğitimi Açısından İngiltere ve Türkiye*. İstanbul: Ark Yayınları.

Altaş, N. (2014). Ortaöğretimde Din Eğitimi, (Editörler: Köylü, M. & Altaş, N.). *Din Eğitimi* içinde (s. 190-223). İstanbul: Ensar Neşriyat.

Aşıkoğlu, N. (2009). Değişen Dünyada Değişemeyen Kurumlar: İlahiyat Fakülteleri, *IV. Din Şurası Tebliğ ve Müzakereleri 12-16 Ekim 2009*, Ankara.

Aşıkoğlu, N. Y. (2017). Yüksek Öğretimde Din Eğitim ve Öğretimi (Editörler: Doğan, R. & Ege, R.). *Din Eğitimi El Kitabı* içinde (177-193). Ankara: Grafiker Yayınları.

Aşlamacı, İ. (2014).Türkiye'nin İslam Eğitim Modeli: İmam-Hatip Okulları ve Temel Özellikleri, *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9 (5), s. 265-278.

Ata, U. (2013). Yaz Kur'an Kursları Öğretim Programları, *Yaygın Din Öğretimi Bağlamında Yaz Kur'an Kursları Sempozyumu (09-11 Temmuz 2010)*, Erzurum: Hermes Tanıtım Ofset.

Atay, H. (1983). *Osmanlılarda Yüksek Din Eğitimi*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Aydar, H. (1999). Darulfünun İlahiyat Fakültesinden İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesine, *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1, s. 297-311.

Aydın, M. Ş. (2005). *Cumhuriyet Döneminde Din Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme ve İstihdamı*, İstanbul: DEM Yayınları.

Aydın, M. Z. (2013). "Zorunlu Eğitim ve Kur'an Kurslarının Geleceği", *Yaygın Din Eğitimi Sempozyumu (30 Mart-01 Nisan 2012*), Ankara: DİB Yayınları.

Ayhan, H. (1999). Cumhuriyet Dönemi Din Eğitimine Genel Bakış, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı (Cumhuriyetin 75. Yıldönümüne Armağan), s. 237-254.

Ayhan, H. (2000). Cumhuriyet Dönemi Din Eğitimine Genel Bir Bakış: Atatürk'ün İslâm Dini ve Din Eğitim Hakkındaki Görüşleri, *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 18, s. 5-27.

Ayhan, H. (2014). *Türkiye'de Din Eğitimi,* İstanbul: DEM.

Bahçekapılı, M. (2012). *Türkiye'de Din Eğitiminin Dönüşümü (1997-2012)*, İstanbul: İlke Yayınları.

Bahçekapılı, M. (2013). *Yeni Eğitim Sisteminde Seçmeli Din Dersleri İmkânlar, Fırsatlar, Aktörler, Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. İstanbul: İlke Yayınları.

Baltacı, C. (1999). Cumhuriyet Döneminde Kur'an Kursları, *Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1999, 6, s. 181-186.

Baltacı, C. (2000). Türk Eğitim Sisteminde Kur'an Kurslarının Yeri, *Kur'an Kurslarında Eğitim Öğretim ve Verimlilik*, İstanbul: Ensar Neşriyat.

Başkonak, M. (2013). Engelliler İçin Erişilebilir Kur'an Kursları, *YECDER IV. Ulusal Din Görevlileri Sempozyumu 27 Nisan 2013*, İstanbul.

Başkonak, M. (2016). *Türkiyede'ki Lise Mezunu İşitme Engellilerin Din Eğitiminde Karşılaştıkları Güçlüklerin Öğrenci ve Eğitimci Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi,* Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Konya.

Başkurt, İ. (2007). *Din Eğitimi Açısından Kur'an Öğretimi ve Yaz Kur'an Kursları*, Dem Yayınları, İstanbul.

Başkurt, İ. (2012). *Diyanet'in Uygulamalı Tarihi –İmam Hatiplik ve Müezzinlik Hizmetleri 1924-1980-*, İstanbul: Marmara Reklam.

Bayraktar, M. F. (2003).Kur'an Kurslarının Sorunları ve Geleceği İle İlgiliBazı Düşünceler, *Yaygın Din Eğitiminin Sorunları Sempozyumu (28–29 Mayıs 2002)*, Kayseri: İBAV Yayınları.

Bilecik, S. (2016). Eğitime Siyasi ve İdeolojik Yaklaşımlar Bağlamında Köy Enstitüleri ve İmam Hatip Okulları, *Mütefekkir Aksaray Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi*, 3 (6), s. 329-347.

Bilgin, B. (1980). *Türkiye'de Din Eğitimi ve Liselerde Din Dersleri*. Ankara: Emel Matbaacılık.

Bulut, M. (2003). Din Görevlisi Yetiştirme Sorunu ve Diyanet İşleri Başkanlığına Eleman Yetiştiren Kurum Olarak İmam-Hatip Okulları (Tarihi Süreç İçinde Gelişmeler), *II. Din Şûrası Tebliğ ve Müzakereleri: (23-27 Kasım 1998)*, Ankara: DİB Yayınları.

Buyrukçu, R. (2001). *Kur'an Kurslarında Din Eğitimi ve Öğretiminin Verimliliği Üzerine Bir Araştırma (Göller Bölgesi Örneği)*. Isparta: Fakülte Kitabevi.

Cebeci, S. (1996). *Din Eğitimi Bilimi ve Türkiye'de Din Eğitimi*, Ankara: Akçağ Yayınları.

Ceylan, H. H. (1991). *Cumhuriyet Dönemi Din/Devlet İlişkileri, I-II*, Ankara: Rehber Yayıncılık.

Cicioğlu, H. (1985). *Türkiye Cumhuriyetinde İlk ve Ortaöğretim -Tarihi Gelişim,* Ankara: AÜEBF Yayınları.

Coştu, K. (2016). 1924-1949 Yılları Arasında Yayımlanmış Din Eğitimi Kitaplarında Ahlaka Dair Konular, (Editörler: Barlak, H. v.dğr.). *Uluslararası Gençlik ve Ahlak Sempozyumu Bildiriler*, Sinop: İkizler Matbaası.

Çanakcı, A. A. (2017). Din Eğitiminde Motivasyon-Verimlilik Sorunu ve Çözüm Önerileri: Kur'an Kursları Örneği, (Editörler: Bahçekapılı, M. v.dğr.). *Din Eğitiminde Motivasyon ve Verimlilik Sempozyumu 14-15 Mayıs 2016*, Balıkesir: Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları/Eğitim-1.

Çanakcı, A. A. (2014). *Öğrenme ve Öğretme Süreci Açısından Yaz Kur'an Kursları,* Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Konya

Çelebi, İ. (2015). Dünü, Bugünü ve Öncü Rolü ile M. Ü. İlahiyat Fakültesi, (Editörler: Yılmaz, C. v.dğr.). *Uluslararası Üsküdar Sempozyumu: VIII 21-23 Kasım 2014 Bildiriler*, İstanbul.

Çelik, A. (2008). 1960 Sonrasında Türkiye'de Din Eğitimi, Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 29, s. 71-84.

Dinçer, N. (1971).Orta Öğretim Reformu ve İmam-Hatip Okulları, *Diyanet Dergisi*, 10 (104-105), s. 53-58.

Doğan, R. (2016). Cumhuriyet Dönemi İlahiyat Fakülteleri/ Dini Yükseköğretim: Tarihsel Gelişim, Problemleri ve Geleceği, (Editör: Eroğlu, A. H.). *Türkiye'de Dinler Tarihi'nin Kurumsallaşması Sürecinde Prof. Dr. Abdurrahman Küçük* içinde (s. 231-250). Ankara: Berikan Yayınevi.

Doğan, R. (1999). Cumhuriyetin ilk Yıllarında Tevhid-i Tedrisat Çerçevesinde Din Eğitim-Öğretimi ve Yapılan Tartışmalar, *Cumhuriyetin 75. Yılında Türkiye'de Din Eğitimi ve Öğretimi*, Ankara: Türk Yurdu Yayınları.

Doğan, R. (2017). Yaygın Din Eğitiminin Neliği, (Editörler: Doğan, R. & Ege, R.). *Din Eğitimi El Kitabı* içinde (275-294). Ankara: Grafiker Yayınları.

Doğan, R. (2003). 1980'e Kadar Türkiye'de Din Öğretimi Program Anlayışları, *Din Öğretiminde Yeni Yöntem Arayışları Uluslararası Sempozyum Bildiri ve Tartışmalar,* Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Doğan, R. & Çapçıoğlu, F. (2017). İmam Hatip Liseleri, (Editörler: Doğan, R. & Ege, R.). *Din Eğitimi El Kitabı* içinde (143-174). Ankara: Grafiker Yayınları.

Efe, A. (2013). Cumhuriyet'in Kuruluşundan Bugüne Türkiye'de Devam Ede Gelen 'Yeni İlahiyât Fakültesi' Söylemleri +Ekler, *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 30, s. 213-235.

Emiroğlu, A. & Uyanık, N. (2017). Demokrat Parti Dönemi Din Eğitimi Bağlamında İmam-Hatip Okulları, *Tarihin Peşinde: Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmaları Dergisi* (The Pursuit of History: International Periodical for History and Social Science), 9 (18), s. 53-69.

Erbaş, A. (2013). Açılış Konuşmaları, *Yaygın Din Sempozyumu (30 Mart-01 Nisan 2012)*, Ankara: DİB Yayınları.

Ergin, O. (1977). *Türkiye Maarif Tarihi*, 5, İstanbul: Eser Matbaası.

Ev, H. (2011). Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme Sistemi ve Din Öğretimi Alanına Öğretmen Yetiştirme*, Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2011, 33, s. 9-50.

Ev, H. (2003). *Türkiye'de Yüksek Din Öğretimi Kurumları ve Öğretmen Yetiştirme.* İzmir: Tibyan Yayıncılık.

Ev, H. (2014). Yükseköğretimde Din Eğitimi, (Editörler: Köylü, M. & Altaş, N.). *Din Eğitimi* içinde (s. 268-306). İstanbul: Ensar Neşriyat.

Görmez, M. (2013). Açılış Konuşmaları, *Yaygın Din Sempozyumu (30 Mart-01 Nisan 2012)*, Ankara: DİB Yayınları.

Gündüz, T. (1998). Türkiye'de Cumhuriyet Dönemi Din Eğitimi ve Öğretimi Kronolojisi (1923-1998), *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7 (7), s. 543-557.

Güran, K. (1995).İmam-Hatip Okullarının Türkiye'ye Kazandırdıkları, *Her Yönüyle Tevfik İleri*, Ankara: TDV Yayınları.

Jaschke G. (1972).*Yeni Türkiye'de İslamlık,* (Çev.: Hayrullah Örs). Ankara: Bilgi Yayınevi.

İhtiyaç Odaklı Kur'an Kursları Öğretim Programları (Yüzünden Okuyanlar İçin, (2012). Ankara: DİB

Karagöz, İ. (2011). *Ayet ve Hadisler Işığında Engelliler*. Ankara: DİB Yayınları.

Kavas, A. (2010).Osmanlı ve Cumhuriyet Arşivlerinde İlahiyat Fakültesi ile İlgili Belgeler, *Darülfünun İlahiyat Sempozyumu 18-19 Kasım 2009 Tebliğleri*, İstanbul.

Kayadibi, F. (1999). Cumhuriyet Dönemi İmam-Hatiplik ve Vaizlik, *Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 6, s. 145-180.

Kaymakcan, R. (2006).Türkiye'de Din Eğitimi Politikaları Üzerine Düşünceler, *EKEV Akademi Dergisi,* 10 (27), s. 21-36

Kaymakcan, R. & Aşlamacı, İ. (2011). İmam-Hatip Liseleri Literatürü Üzerine Bibliyografik Bir İnceleme, *Değerler Eğitimi Dergisi,* 9 (22), s. 71-101.

Keyifli, Ş. (2014). Camilerde Din Eğitimi, (Editörler: Köylü, M. & Altaş, N.*). Din Eğitimi* içinde (s. 349-374). İstanbul: Ensar Neşriyat.

Kızılabdullah, Y. (2009). İlahiyat Fakültelerinin Kuruluşundan Bugüne Din Eğitimi Bilimi Alanında Yapılan Çalışmalar Üzerine Bir Değerlendirme, *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi*, 2 (1), 305-314.

Koç, A. (2014). Kur'an Kurslarında Din Eğitimi, (Editörler: Köylü, M. & Altaş, N.). *Din Eğitimi* içinde (s. 375-405). İstanbul: Ensar Neşriyat.

Koç, A. (2011). Yaz Kur'an Kursları Üzerine Bir Araştırma, *Diyanet İlmi Dergi*, 2(47), s. 7-52.

Korkmaz, M. (2017). Kur'an Kurslarında Din Eğitimi, (Editörler: Doğan, R. & Ege, R.). *Din Eğitimi El Kitabı* içinde (323-350). Ankara: Grafiker Yayınları.

Koştaş, M. (1989).Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXXI, s. 1-27.

Koştaş, Münir (1999). Ankara Üniversitesi İlahiyât Fakültesi (Dünü, Bugünü), *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı (Cumhuriyetin 75. Yıldönümüne Armağan), s. 141-184.

Köylü, M & Nazıroğlu B. (2014). İlköğretimde Din Eğitimi, (Editörler: Köylü, M. & Altaş, N.*). Din Eğitimi* içinde (s. 149-189). İstanbul: Ensar Neşriyat.

Kur'an Kursları ile Öğrenci Yurt ve Pansiyon Yönetmeliği ve Kur'an Kursları Yönergesi (2012). Ankara: DİB

Lütfi, İ. (1968). "1925'ten 1965'e Kadar Hükümet Programları ve Din Eğitimi". *İslam Medeniyeti,* 2 (16), s. 2-7.

MEB Tebliğler Dergisi, 7 Şubat 1949, sayı 524.

MEB Tebliğler Dergisi, 16 Ekim 1967, sayı 1474.

MEB Tebliğler Dergisi, 23.Eylül.1976, sayı 345.

MEB Tebliğler Dergisi, 27 Eylül 1976, sayı 1900.

MEB Tebliğler Dergisi, 29 Mart 1982, sayı 2109

MEB Tebliğler Dergisi, 24 Mayıs 1982, sayı 2113

MEB Tebliğler Dergisi, Haziran 2017, sayı 2717.

Okutan, Ö. (1983). Din Eğitimi, *Cumhuriyet Döneminde Eğitim (Kollektif Kitap),* İstanbul: MEB.

Öcal, M. (1998). Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Din Eğitimi ve Öğretimi, *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 7 (7), s. 241-268.

Öcal, M. (2015). Dünden Bugüne İmam Hatip Liseleri (1913-2013), (Editörler: Kaymakcan, R. v.dğr.). *100. Yılında İmam Hatip Liseleri" Uluslararası Sempozyumu Bildiriler (23-24 Kasım 2013*), İstanbul: DEM.

Öcal, M. (2014). İmam Hatip Liselerinde Din Eğitimi, (Editörler: Köylü, M. & Altaş, N.). *Din Eğitimi* içinde (s. 224-267). İstanbul: Ensar Neşriyat.

Öcal, M. (2009). İmam-Hatip Liselerinde Din Öğretimi (Tarihi Süreci ve İstatistiki Yapı), *IV. Din Şurası Tebliğ ve Müzakereleri 12-16 Ekim 2009*, Ankara.

Öcal, M. (1999). Kuruluşundan Günümüze İmam-Hatip Liseleri, *Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 6, s. 201-254.

Öcal, M. (2011a). *Medresetü'l-Eimme ve'l-Huteba'dan İmam Hatip Liselerine Bizim Okullarımız*. İstanbul: Önder.

Öcal, M. (2011b). *Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Din Eğitimi*, İstanbul: Düşünce Kitabevi.

Öcal, M. (2008). Türkiye'de Din Eğitimi Tarihi Literatürü, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 6 (12), s. 399-430.

Öcal, M. (2001). *20. Yüzyılda Türkiye'de Din Eğitimi. Bursa: y.y.*

Özek, A. (2000). Açılış Konuşmaları, *Kur'an Kursu Öğreticilerinin Problemleri. Kuran Kurslarında Eğitim Öğretim ve Verimlilik*. İstanbul: Ensar Neşriyat.

Öztürk, V. (2004).İlahiyat Fakülteleri ile Diyanet İşleri Başkanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı Arasındaki İlişkilerin Tarihi Gelişimi Bağlamında Bazı Çözüm Önerileri, *Türkiye'de Yüksek Din Eğitimi Sorunları, Yeniden Yapılanması ve Geleceği Sempozyumu Bildiriler – Müzakereler,* Isparta: SDÜ İlahiyat Fakültesi Yayınları.

Parmaksızoğlu, İ. (1966). *Türkiye'de Din Eğitimi*, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Resmi Gazete, 04.06.1949, sayı 5424.

Resmi Gazete, 01.09.2016, sayı 29818.

Resmi Gazete, 13.07.2010, sayı 27640.

Resmi Gazete, 17.09.2011, sayı 28057

Talim Terbiye Kurulu, 17.07.2017, sayı 98.

Tetik, H. (2000).Osmanlılardan Günümüze İmam-Hatiplik, *Diyanet İlmi Dergi*, 36 (3), s. 123-128.

Topal, Ş. (2015).Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Geçiş Dönemi Sonrası Kurulan İmam Hatip Liseleri Medreselerin Devamı Sayılabilir mi?, (Editörler: Kaymakcan, R. v.dğr.). *100. Yılında İmam Hatip Liseleri" Uluslararası Sempozyumu Bildiriler (23-24 Kasım 2013*), İstanbul: DEM.

Usta, M. (1999). Cumhuriyet Döneminde Özel Eğitim Gerektirenlerin Din Eğitimi, *Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 6, s. 105-112.

Uygun, S. (2015).Tevhid-i Tedrisat Kanunu Çerçevesinde Yapılan İmam Hatip Okulları Tartışmaları, (Editörler: Kaymakcan, R. v.dğr.). *100. Yılında İmam Hatip Liseleri" Uluslararası Sempozyumu Bildiriler (23-24 Kasım 2013*), İstanbul: DEM.

Uzunpostalcı, M. (1988). Din Öğretiminde İlahiyat Fakültelerinin Rolü, *Yüksek Öğretimde Din Bilimleri Öğretimi Sempozyumu 21-23 Ekim 1987*, Samsun.

Ünsür, A. (1995). Kuruluştan Günümüze İmam-Hatip Liseleri, İstanbul: ÖNDER.

Vahapoğlu, V. & Güneş, A. (2018). 1924'ten 1950'ye Din Eğitimini Etkileyen Unsurlar Üzerine Genel Bir Değerlendirme, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11 (60), 1320-1327.

Yaz Kur'an Kursları Öğretici Kılavuzu (2011). Ankara: DİB Yayınları.

Yaz Kur'an Kursları Öğretim Programı (2005). Ankara: TDV Yayınları.

Yaz Kur'an Kursları Öğretim Programları (2009). Ankara: TDV Yayınları.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2004). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayınları.

Yıldız, İ. (2007). Ahmet Hamdi Akseki'ye Göre Cami Hizmetleri, Diyanet İlmi Dergi, 2007, 43 (4), s. 101-114.

Yıldız, İ. (1998). Ahmet Hamdi Akseki'ye Göre Cami Ortamında Din Eğitimi, *Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 5, s. 155-168.

Yılmaz, H. (2017). Cami Eksenli Din Eğitimi, (Editörler: Doğan, R. & Ege, R.*). Din Eğitimi El Kitabı* içinde (s. 297-319). Ankara: Grafiker Yayınları.

Yılmaz, H. (2003).Eğitim Sistemi İçerisinde İmam-Hatip Liselerinin Yeri ve Tarihçesi, *II. Din Şûrası Tebliğ ve Müzakereleri: (23-27 Kasım 1998),* Ankara: DİB Yayınları.

Yorulmaz, B. (2016). Türkiye'de Din Eğitimi Alanında Yapılan Lisansüstü Çalışmalar Hakkında Genel Bir Değerlendirme, *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi,* 12 (46), s. 41-62.

YÖK, 11.07.1997, sayı 97.23.1660.

YÖK, 10.09.1997, sayı 97.30.2248.

YÖK, 23.06.2017, sayı 43446.

YÖK, 07.06.2017, Yürütme Kurulu Kararı;

YÖK, 09.11.2017. Yürütme Kurulu Kararı.

Yürük, T. (2011).Cumhuriyet Döneminde Din Derslerinin Statüsü ile İlgili Tartışma ve Öneriler, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 52 (1), s. 239-254.

Yürük, T. (2017). İlk ve Orta Öğretimde Din Öğretimi (Din Dersleri), (Editörler: Doğan, R. & Ege, R.). *Din Eğitimi El Kitabı* içinde (113-139). Ankara: Grafiker Yayınları.

Zengin, Z. S. (2014). Başlangıçtan Cumhuriyet Dönemine Din Eğitimi, (Editörler: Köylü, M. & Altaş, N.*). Din Eğitimi* içinde (s. 23-47). İstanbul: Ensar Neşriyat.

Zengin, Z. S. (2017). İslam Din Eğitiminin Tarihsel Gelişimi: İslam'da Eğitim ve Öğretim, (Editörler: Doğan, R. & Ege, R.*). Din Eğitimi El Kitabı* içinde (s. 17-37). Ankara: Grafiker Yayınları.

Zengin, Z. S. (2002). Kurtuluş Savaşı Döneminde ve Cumhuriyet'in Başlarında Türkiye'de Medreseler ve Din Eğitimi, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XLIII (2), s. 277-313.

Zengin, Z. S. (2011). *Medreseden Darülfununa Türkiye'de Yüksek Din Eğitimi*. İstanbul: Çamlıca Yayınları.

Zengin, Z. S. (2013). Tarihi Süreç İçerisinde Kur'an Öğretimi, *Yaygın Din Öğretimi Bağlamında Yaz Kur'an Kursları Sempozyumu 09-11 Temmuz 2010,* Erzurum: Hermes Tanıtım Ofset.

İnternet Kaynakları

DÖGM (2018a) *Anadolu İmam Hatip Liseleri Tanıtım Sunusu*, https://dogm.meb.gov.tr/www/aihl-iho-tanitim-sunulari/icerik/649, (Erişim Tarihi: 16.02.2019).

DÖGM (2018b). *İmam Hatip Ortaokulları Tanıtım Sunusu*, https://dogm.meb.gov.tr/www/aihl-iho-tanitim-sunulari/icerik/649, /Erişim Tarihi: 16.02.2019).

DÖGM (2018c). *Milli Eğitim Bakanlığı Örgün Eğitimle Birlikte Hafızlık Projesi Uygulama Usul ve Esasları,* Ankara, http://dogm.meb.gov.tr/orgun_egitimle_ birlikte_hafizlik.pdf, (Erişim Tarihi: 15.02.2019)

DÖGM (2018d). *Milli Eğitim Bakanlığı Örgün Eğitimle Birlikte Hafızlık Projesi Uygulama Usul ve Esasları/Liste*, https://dogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_06/29153133_hafizlik-projesi-liste.pdf. (Erişim Tarihi: 15.02.2019).

https://dinhizmetleri.diyanet.gov.tr/detay/54/dini-dan%C4%B1%C5%9Fmanl%C4%B1k-manevi-rehberler-e%C4%9Fitim-semineri, (Erişim Tarihi: 03.02.2019).

https://dinhizmetleri.diyanet.gov.tr/detay/56/hastanelerde-manevi-destek-hizmet-içi-eğitimi, (Erişim Tarihi: 03.02.2019).

http://ogm.meb.gov.tr/www/ortaogretim-kurumlarinin-2017-2018-egitim-ogretim-yili-haftalik-ders-cizelgeleri-yayimlandi/icerik/566; (Erişim Tarihi: 03.02.2019).

http://tebligler.meb.gov.tr/index.php/tuem-sayilar/viewcategory/85, (Erişim Tarihi: 03.02.2019

http://tebligler.meb.gov.tr/index.php/tuem-sayilar/viewcategory/31-1967?start=24, (Erişim Tarihi: 19.02.2019);

http://tebligler.meb.gov.tr/index.php/tuem-sayilar/viewcategory/40-1976, (Erişim Tarihi: 19.02.2019).

http://tebligler.meb.gov.tr/index.php/tuem-sayilar/viewcategory/46-1982, 257, (Erişim Tarihi: 19.02.2019).

http://tebligler.meb.gov.tr/index.php/tuem-sayilar/viewcategory/46-1982, (Erişim Tarihi: 21.02. 2019)

http://tebligler.meb.gov.tr/index.php/tuem-sayilar/viewcategory/13-1949, (Erişim Tarihi: 24.02.2019).

https://www2.diyanet.gov.tr/DinHizmetleriGenelMudurlugu/SosyalKulturelIsbirligiProtokolleri/Sa%C4%9Fl%C4%B1k%20BakanI%C4%B1%C4%9F%C4%B1%20Protokol%C3%BC.pdf, (Erişim Tarihi: 09.02.2019).

http://www2.diyanet.gov.tr/EgitimHizmetleriGenelMudurlugu/Sayfalar/YazKuranKurslari.aspx, (Erişim Tarihi: 04.04.2016).

http://www2.diyanet.gov.tr/EgitimHizmetleriGenelMudurlugu/Sayfalar/4-6-Yas-Grubu-Kuran-Kurslari.aspx, (Erişim Tarihi: 14.04.2016)

https://www.diyanet.gov.tr/trTR/Kurumsal/Detay/18339/bu-cografyada-islami-yok-sayarak-gelecek-planlamak-mumkun-degildir, (Erişim Tarihi: 13.02.2019).

https://www.diyanet.tv/diyanet-isleri-baskanligi-4-6-yas-kuran-kurslari, Erişim Tarihi: 29.01.2019).

http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.15431&MevzuatI1iski=0&s, (Erişim Tarihi: 30.12.2013),

http://www.milliyet.com.tr/universiteye-giriste-artik-din-de-sorulacak-gundem-1643149/, (Erişim Tarihi: 11.02.2019).

http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/12/20181207-11.pdf, (Erişim Tarihi: 07.02.2019).

https://www.yenisafak.com/teog-ne-zaman-kalkacak-2018de-teog-olacak-mi-h-2795086, (Erişim Tarihi: 11.02.2019Filozof İsimleri Açısından Felsefe Dersi Öğretim Programları ve Ösym Sınav Sorularının Değerlendirilmesi

KAYNAKÇA

Adjukiewicz, K. (1994). *Felsefeye Giriş Temel Kavramlar ve Kuramlar.* Çev. Cevizci A. Ankara:Gündoğan Yayınları.

Biçer, B. (2013). Ortaöğretim Felsefe Dersi Öğretim Programı ve YGS (Yükseköğretime Geçiş Sınavı) Sorularının Karşılaştırmalı Analizi. *The Journal of Academic Social Science Studies, 6*(5), s.59-70.

Bolay, S. H. (2007). *Felsefeye Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Cevizci, A. (1997). *Felsefe Sözlüğü.* Ankara: Ekin Yayınları.

Çoban, A. & Hançer, A. H. (2006). Fizik dersinin lise programları ve ÖSS soruları açısından Değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 14*(2), s.431-440.

Çoban, A. Uludağ, N. & Yılmaz, A. (2006). Kimya Dersinin Lise Programları ve ÖSS Soruları Açısından Değerlendirilmesi. *H. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi,* 30, s.102-109.

Diemer, A. (1993). *"Felsefe", Günümüzde Felsefe Disiplinleri, Derleme*. Çeviri Doğan Özlem, İstanbul: İnkilâp Kitapevi.

Dursun, Ş. & Çoban, A. (2006). Geometri Dersinin Lise Programları ve ÖSS Soruları Açısından Değerlendirilmesi. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, 30*(2), s.213-221.

Dombaycı, M. A. (2008). *Türkiye'de Ortaöğretimde Felsefe Öğretiminin Değerlendirilmesi, Yayınlanmış Doktora Tezi,* Gazi Üniversitesi, Ankara.

Efe, N. & Temelli, A. (2003). 1999-2000-2001 ÖSS biyoloji sorularının düzey ve içerik yönünden Değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 11*(1), s.105-114.

Kale, N. (1994). Felsefe Öğretimi. *Ankara Üniversitesi Yayınları Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 27*(1), s.113-120.

Kelecioğlu, H. (2002). Orta öğretim Öğrencilerinin Üniversiteve Giriş Sınavları ve Sınavın Öğrenimlerine Etkisi Hakkındaki Görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23*. s.135-144.

Küçükkurt, E. B. (2006). *ÖSS Sistemi ve Felsefe Grubu Derslerinin ÖSS Sistemi İçindeki Konumu. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kızıltan, Ö. (2012). Felsefe Öğretimi Sorunları ve Yeni Yaklaşımlar. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 1*(4), s.334-342.

MEB. (2009). *Felsefe Dersi Öğretim Programı*. Ankara: Millî Eğitim Basımevi.

MEB. (1992). *Ortaöğretim Kurumları Felsefe Dersi Programı*. Ankara: Millî Eğitim Basımevi.

Morgil, İ. Yılmaz, A. Seçken, & N. Erökten, S. (2000). Üniversite giriş Sınavında Özel Dersaneler ve Öz-De-Bir Tarafından Uygulanan ÖSS Deneme Sınavlarının Öğrenci Başarısına Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 19*, s.96-103.

Özden, M. (2007). 2006 Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) kimya sorularının kapsam ve düzey yönünden değerlendirilmesi. *D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi 9*, s.84-92.

Ünsal, S., Korkmaz, F & Çetin, A (2016). Lise Öğrencilerinin ‘‘Felsefe’’ Kavramına Yönelik Metafor Algılarının İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16* (3), s.1047-1064.

Yıldırım, A. & Şimşek H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık

URL-1,https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_09/06123056_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2 017_2018.pdf. Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2017 – 2018. 10 Mart 2019.

URL-2, https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_07/09101900_ozel_egitim_hizmetleri_ yonetme ligi_07072018.pdf. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. 13 Mart 2019.

URL-3, https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_07/27112647_mebozelegitim-sinifi.pdf. Özel Eğitim Sınıfları. 14 Mart 2019.

KAYNAKÇA

Akkoyunlu, B. & Kurbanoglu, S. (2004). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı ve bilgisayar öz yeterlik algıları üzerine bir çalışma, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24*, 1-10.

Beckers, J. J. & Schmidt, H. G. (2001). The Structure of Computer Anxiety: A Six-Factor Model. *Computers in Human Behavior, 17*, 35-49.

Boydak, H. A. (2006). *Öğrenme Stilleri.* (Yedinci Baskı). İstanbul: Beyaz Yayınları.

Chamorro, M. G. & Rey, L. (2013). Teachers' Beliefs and the Integration of Technology in the EFL Class. *HOW Journal, 20*(1), 51-72.

Christanse, R. (2002). Effects of Technology İntegration Education on the Attitudes of Teachers ad Students. *Journal of Research on Technology in Education, 34*(4) 411- 434.

Çevik-Kılıç, D. B. (2017). Examining Music Teachers' Self-Confidence Levels in Using İnformation and Communication Technologies for Education Based on Measurable Variables, *Educational Research and Reviews, 12(3),* 101-107.

Dalton, D. W. & Hannafin, M. J. (1986). *The Effects of Video-Only, CAI Only and İnteractive Video İnstructional Systems on Learner Performance and Attitude. An Exploratory*, U.S., Indıana 1986-01 00.

Denzin, N. & Lincoln, N. K. (2000). *Handbook of Qualitative Research.* (2. Bs.). USA: Sage Publications.

Ekiz, D. (2003). *Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metodlarına Giriş*. Ankara: Anı Yayınevi.

Erdemir, N. Bakırcı, H. & Eyduran, E. (2009). Öğretmen Adaylarının Eğitimde Teknoloji Kullanabilme Özgüvenlerinin Tespiti. *Türk Fen Eğitimi Dergisi, 6*(3), 99-108.

Karasar, N. (2009), *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayıncılık.

Kennewell, S. (2001). Using Affordances and Constraints to Evaluate the Use of İnformation and Communications Technology in Teaching and Learning. *Journal of Information Technology for Teacher Education,10*(1&2), 101-116.

Komis, V. Ergazakia, M. & Zogzaa, V. (2007). Comparing Computer-Supported Dynamic Modeling and 'Paper&Pencil' Concept Mapping Technique in Students' Collaborative Activity. *Computers & Education, 49*(4), 991-1017.

Merriam, S. B. (2014). *Qualitative Research: A Quide to Design and İmplementation*. John Wiley & Sons.

Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook* (2nd ed.). Thousand Oaks, California: SAGE. Morahan-Martinç.

Neuman, W. L. (2012). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nicel ve Nitel Yaklaşımlar III. Cilt* (5.Basım). İstanbul: Yayın Odası.

Özgüven, İ. E. (2004). *Görüşme İlke ve Teknikleri.* Ankara: Pdrem Yayınları.

Patton, M. Q. (2002). *Qualitative Research and Evaluation Methods (Third Edition).* California: Sage Publications.

Roblyer, M. & Edwards, J. (2005). *Integrating Educational Technology into Teaching*. (4th Ed.) Upper Saddler River, NJ: Prentice-Hall.

Sirkemaa, S. (2001). *Information Technology in Developing A Meta-Learning Environment*, Eur. J. Open, Distance and E-Learning. [Online] Available from: http://www.eurodl.org/ (accessed 2 March, 2019). Thompson J Finland.

Tonta, Y. (2002). *Bilgi Erişim Sorunları ve İnternet.* İçinde Ali Can, M. Tayfun Gülle, Oya Gürdal ve Erol Yılmaz (Editörler). Kütüphanecilikte Yeni Gelişmeler, Kavramlar, Olgular... 37. Kütüphane Haftası Bildirileri (26 Mart - 01 Nisan 2001). Sayfa: 52-62, Ankara: TKD Yayınları.

Uşun, S. (2000). *Computer Assisted İnstruction in Turkey and in the World.* Ankara: Pegem Publication.

Wilson, B. & Lowry, M. (2000). Constructivist *Learning on the Web in the Strategic Use of Learning Technologies. New Directions for Adult and Continuing Education*, no. 88, edited by E. J. Burge, pp. 79 88. San Francisco: Jossey-Bass.

Yalın, H. İ. (2003). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. 8. Baskı, Ankara: Nobel Yayınları.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, İ. (2007). *Öğretmen Adaylarının Çeşitli Değişkenler Açısından Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*, 4. Uluslararası Akdeniz Spor Bilimleri Kongresi, 9-11 Kasım, Antalya, Akdeniz Üniversitesi.

Zhao, Y. Pugh, K. Sheldon, S. & Byers, J. (2002). Conditions for Classroom Technology İnnovations, *Teachers College Record, 104*(3), 482-515.

KAYNAKÇA

Barab, S., Tomas, M., Dodge, T., Carteaux, R. & Tüzün, H. (2005). Making learning fun: Quest Atlantis, a game without guns. *Educational Technology Research and Development, 53(1)*, 86-107.

Brown, J.S., Collins, A., & Duguid, P. (1989). Situated cognition and the culture of learning. *Educational Researcher, 18(32),* 32-42.

Büyüköztürk, S., Kılıç-Çakmak E., Akgün Ö. E., Karadeniz S. & Demirel, F.(2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (11. Baskı). Ankara; Pegem Akademi.

Chuang T. & Chen W. (2007). Effects of digital games on children's cognitive achievement, *Journal of Multimedia,* vol. 2, no. 5.

Cohen, L., & Mannion, L. (1994). *Research methods in education,* Rout Ledge, London and New York.

Creswell, J. W. (2003) *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (2nd Edition). LosAngeles: SAGE Publications.

Duffy, T.M., & Johassen, D.H. (1992). Constructivism: New implications for instructional technology, In T.M. Duffy and D.H. Johassen (Eds.), *Constructivism and theTechnology of Instruction: A Conversation* (pp. 1-16).

Fırat, S. (2011). *Bilgisayar Destekli Eğitsel Oyunlarda Gerçeklestirilen Matematik Öğretiminin Kavramsal Öğrenmeye Etkisi.* Yüksek Lisans Tezi, Adıyaman Üniversitesi.

Fraenkel, J. R. & Wallen, N.E. (2005). *How to design and evaluate research in education* (sixth edition). The Mc Graw Hill.

Gee, J.P. (2003). *What video games have to teach us about learning and literacy.* New York: Palgrave Macmillan.

Global Competitiveness Report (2012). 2012-2013 World economic form(ed. Schwab, K.) <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2012-2013> (2013, Subat 10)

Kebritchi, M., Hirumi, A. & Bai, H. (2010). The Effects of Modern Mathematics Computer Games on Mathematics Achievement and Class Motivation. *Computers & Education, 55(2),* 427-443.

Kebritchi, M. (2008). *Effects of a computer game on mathematics achievement and classmotivation: An experimental study* (yayımlanmamış doktora tezi). University of central florida.

Klein, J. D. & Freitag, E. (1991). Effects of Using an Instructional Game on Motivation and Performance. *The Journal of Educational Research Vol. 84, No.* 5, pp. 303-308.

Kula, A., & Erdem, M. (2005). The Effect of Educational Computer Games in Development of Basic Arithmetial Operation Skills. *HUJEdu, 29,* 127-136.

Meletiou-Mavrotheris, M. & Mavrotheris E. (2012). *Game -enhanced mathematics learning for pre-service primary school teachers.* International Conference on Information Communication Techonologies in Education.

Obut, S. (2005). *İlköğretim 7. Sınıf, Maddenin İç Yapısına Yolculuk Ünitesindeki Atomun Yapısı ve Periyodik Çizelge Konusunun Eğitsel Oyunlarla Bilgisayar Ortamında Öğretimi ve Buna Yönelik Bir Model Gelistirme.*

Prensky, M. (2007). *Digital game-based learning.* St. Paul, MN: Paragon House.

Prensky, M. (2006). *Don't bother me mom--I'm learning.* St. Paul, MN: Paragon House.

Prensky, M. (2001). *Digital game based learning.* New York; London; McGraw-Hill.

Shaffer, D.W. (2006). *How computer games help children learn.* New York: Palgrave Macmillan.

Sönmez, M. T. & Dinç-Artut P.(2012). *Web Üzerinden Sunulan Egitsel Matematik Oyunlarının Kesirler ve Ondalık Sayılara İliskin Öğrenci Başarısına Etkisi.* X. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Egitimi Kongresi, Niğde.

Squire, K. (2004). *Replaying history.* Unpublished doctoral dissertation, Indiana University-Bloomington, Bloomington, IN.

Squire K. (2003). Video games in education. <http://cms.mit.edu/games/education/pubs/IJIS.docK> (2013, Subat 11)

Steinkuehler, C. (2008). Massively multiplayer online games as an educational technology: An outline for research. *Educational Technology,* 48(1), 10-21.

Swearingen, D. K. (2011). *Effect of digital game based learning on ninth grade students'mathematics achievement* (yayımlanmamıs doktora tezi). University of Oklahoma.

Tsai, F. H., Yu, K.C. & Hsaio, H.S. (2012) Exploring the Factors Influencing Learning Effectiveness in Digital Game based Learning. *Educational Techonology & Society,15 (3),* 240-250.

Tüzün, H., Yılmaz-Soylu, M., Karakus, T., İnal, Y., & Kızılkaya, G. (2009). The effects of computer games on primary school students' achievement and motivation in geography learning. *Computers & Education,* 52(1), 68-77.

Tüzün, H. (2004). *Motivating learners in educational computer games.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Indiana University, Bloomington, IN.

Umay, A. (2002). Matematik ögretmen adaylarının basarı güdüsü düzeyleri, degisimi ve degisimi etkileyen faktörler. *Hacettepe Üniversitesi Egitim Fakültesi Dergisi*. 22: 148-55.

Uygun, M. (2008). *Bilgisayar Destekli Bir Öğretim Yazılımının İlkögretim 4. Sınıf Ögrencilerinin Kesirler Konusundaki Başarı ve Matematiğe Karşı Tutumuna Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Warren, S. J., & Dondlinger, M. J. (2009). Designing games for learning. In R. Fertig (Ed.), *Handbook of research on effective electronic gaming in education* (pp. 1183-1203). Hershey, PA: IGI Global.

Yıldırım, A. & Simsek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Arastırma Yöntemleri.* 9. Baskı. Ankara:Seçkin Yayıncılık.

Yiğit, N. (2002). *Fizikte Bilgisayar Destekli Kullanım Dersine Yönelik Bir Rehber Materyal Gelistirme Çalısması:* Öğretmen Egitimi-II. V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Egitimi Sempozyumu, ODTU, Ankara.

KAYNAKÇA

AYY (2015). Atık Yönetimi Yönetmeliği, Resmi Gazete, Tarih:02.04.2015, Sayı: 29314.

Behera, M., Bhattacharyya, S.K., Minocha, A.K., Deoliya, R. & Maiti, S. (2014). Recycled aggregate from C&D waste & its use in concrete – A breakthrough towards sustainability in construction sector: A review, *Construction and Building Materials,* 68, s.501–516.

Crowther, P. (2001). Developing an Inclusive Model for Design for Deconstruction. CIB Task Group 39 Meeting, (Editör: Chini, A.R.,). *Deconstruction and Materials Use* içinde, CIB Publication 266, Wellington, New Zealand.

European Union (EU), Directive 2008/98/EC Of The European Parliament and of The Council, of 19 November 2008 on waste and repealing certain Directives, *Official Journal of the European Union*, 22.11.2008, L 312/3. http://www.ab.gov.tr/files/SEPB/cevrefaslidokumanlar/2008_98_atsayiliatikcercevedirektifi.pdf, [Erişim 6 Şubat 2019].

Evren, M. (2016). Sürdürülebilirlik, Sürdürülebilir Kalkınma ve Ülkemizdeki Mevcut Durum, *Kalkınmada Anahtar Verimlilik*, 335, s.10-15

HTİYAKY (2004) Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği, Resmi Gazete, Tarih:18.03.2004, Sayı: 25406.

Let's Climb Another Molehill (2005). Recycling Council of Ontario (RCO), https://www.nrcan.gc.ca/sites/www.nrcan.gc.ca/files/mineralsmetals/pdf/mms-smm/busi-indu/rad-rad/pdf/f-molehill-r-eng.pdf , [Erişim 1 Şubat 2019].

Maçin, K. E. & Demir İ. (2018). Kentsel Dönüşüm Sürecinde İstanbul'da İnşaat ve Yıkıntı Atıkları Yönetimi, *Adıyaman Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 9, s.188-201.

Ölmez, E. & Yıldız, Ş. (2008). İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Yönetimi ve Planlanan İstanbul Modeli, Kent Yönetimi, İnsan ve Çevre Sorunları08 Sempozyumu, İTÜ, İSTAÇ, İstanbul, http://istac.com.tr/contents/44/cevre-makaleleri_130838595529-678877.pdf, [Erişim 6 Şubat 2019].

Öztürk, M. (2005). İnşaat Yıkıntı Atıkları Yönetimi, Çevre ve Orman Bakanlığı, Ankara, http://www.tucev.org, [Erişim 6 Şubat 2019].

Poon, C. S., Wan, Y.A.T., Wong, S. W. & Cheung, E. (2003). Management of construction waste in public housing projects in Hong Kong, Hong Kong, *Construction Management & Economics*, 22/7, s. 675-689.

Salgın, B. (2009). Türkiye'de Yapısal Atık Yönetimi İle İlgili Yasal Düzenlemeler ve Yetersizlikler, *TOL*, Bahar '09, s.89-94.

Salgın, B. (2015). *Yapı Yaşam Süreçlerinde Yapısal Atıkların Önlenmesine/Azaltılmasına Yönelik Tasarım Yaklaşımları ve Bir Model Önerisi*, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

Screening Template for Construction and Demolition Waste Management in The Netherlands, September 2015, http://ec.europa.eu/environment/waste/studies/deliverables/CDW_The%20Netherlands_Factsheet_Final.pdf, [Erişim 8 Şubat 2019].

Tam, V.W.Y. & Tam, C.M. (2006). A review on the viable technology for construction waste recycling, *Resources, Conservation and Recycling*, 47/3, s.209-221

TCSB (2007). T.C. Sayıştay Başkanlığı, Türkiye'de Atık Yönetimi, Ulusal Düzenlemeler ve Uygulama Sonuçlarının Değerlendirilmesi, *Performans Denetim Raporu.*

Treloar, G.J., Gupta, H., Love, P.E.D. & Nguyen, B. (2003). An analysis of factors influencing waste minimisation and use of recycled materials for the construction of residential buildings, *Management of Environmental Quality: An International Journal*, 14/1, s.134-145.

UAEYP (2014). Ulusal Atık Yönetimi Eylem Planı, https://webdosya.csb.gov.tr/db/cygm/haberler/ulusal_at-k_yonet-m--eylem_plan--20180328154824.pdf, [Erişim 20 Aralık 2018].

URL-1, Ekolojik Ayak izi, http://data.footprintnetwork.org/#/countryTrends?cn=223&type=BCpc,EFCpc, [Erişim 25 Aralık 2018].

URL-10, Visitor House, https://www.archdaily.com/72484/hanil-visitors-center-guest-house-bcho-architects, [Erişim 15 Şubat 2019].

URL-11, Upcycle House, https://www.archdaily.com/search/all?q=recycling%20materials%20building, [Erişim 15 Şubat 2019].

URL-12, De Gouverneur House, https://www.archdaily.com/796180/de-gouverneur-architectuur-maken, [Erişim 15 Şubat 2019].

URL-2, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, https://csb.gov.tr/bakan-kurum-bakanligimizin-eylem-plani-yuzde-98-basariyla-tamamlandi-bakanlik-faaliyetleri-25378, [Erişim 8 Aralık 2018].

URL-3, Adana İli 2017 Yılı Çevre Durum Raporu, https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/icerikler/adana_cevre_durum_raporu_2017_son-20181001151954.pdf, [Erişim 1 Şubat 2019].

URL-4, Konya İli 2017 Yılı Çevre Durum Raporu, https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/icerikler/son-konya-il--2017-yili-cevre-durum-raporu-20180807103212.pdf, [Erişim 1 Şubat 2019].

URL-5, Trabzon İli 2017 Yılı Çevre Durum Raporu, https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/icerikler/2017_trabzon_cdr_son-20180912145039.pdf, [Erişim 1 Şubat 2019].

URL-6, Malatya İli 2017 Yılı Çevre Durum Raporu, https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/icerikler/son-malatyacevredurumraporu_2017-20180718160733.pdf, [Erişim 1 Şubat 2019].

URL-7, Hatay İli 2017 Yılı Çevre Durum Raporu, https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/icerikler/son-hatay2017-cevre-durum-raporu-11.07.2018-20180723155526.pdf, [Erişim 1 Şubat 2019].

URL-8, Construction and Demolition Waste, http://ec.europa.eu/environment/waste/construction_demolition.htm , [Erişim 1 Şubat 2019].

URL-9, SOS Children's Villages Lavezzorio Community Center, https://www.billwarch.com/blog/great-examples-of-recycled-building-material-in-architecture/, [Erişim 15 Şubat 2019].

Wimalasena, B.A.D.S. (2011). *A Planning Tool for Construction Waste Management,* Unpublished Doctoral Dissertation, University of Calgary, Alberta.

Yolin, C. (2015) *Waste Management and Recycling in Japan, Opportunities for European Companies,* EU-Japan Centre for Industrial Cooperation, Tokyo, https://www.eu-japan.eu/sites/default/files/publications/docs/waste_management_recycling_japan.pdf, [Erişim 6 Şubat 2019].

KAYNAKÇA

Associazione Culturale Villaggio Crespi. (2018). *Value and History*. 08/10/2018 tarihinde Crespi Cultura: http://www.villaggiocrespi.it/crespidadda/crespicultura.php?sezione=VALORE&lingua=EN adresinden alındı.

Boundary Estate Community Launderette Company Limited. (2010). *A Brief History of the Boundary Estate: From Slum to Scheme – The Birth of the Boundary Estate*. 11/08/2018 tarihinde Boundary Community Launderette: https://boundarylaunderette.wordpress.com/boundary-estate-a-history/ adresinden alındı

Bwag/Wikimedia. (2015). *Karl-Marx-Hof*. Wikipedia, Viyena. 30/10/2018 tarihinde https://en.wikipedia.org/wiki/Karl_Marx-Hof#/media/File:D%C3%B6bling_(Wien)_-_Karl-Marx-Hof.JPG adresinden alındı.

Czischke, D, Pittini A. (2007). *Housing Europe 2007- Review of Social, Co-Operative and Public Housing in the 27 EU Member States*, Brüksel: The CECODHAS European Social Housing.

Graham E, Manley D, Hiscock R, Boyle P. ve Doherty J (2009). *Mixing Housing Tenures: Is it Good for Social Well-being?* Urban Studies, 46(1), 139–165.

Hepşen, A. (2008). *Eyvah! Sam Amca'nın Gözdeleri Batıyor Mu*? 25/04/2018 tarihinde http://www.alomaliye.com/2008/ali_hepsen_eyvah.htm adresinden alındı.

Kunduracı, N.F. (2013). *Dünyada ve Türkiye'de Sosyal Konut Uygulamaları*, Çağdaş Yerel Yönetimler, 22(3), s. 53-77.

London SE1 Community Website. (2009). *Heygate Estate near Elephant & Castle*, London. Wikimedia Commons. 08/01/2018 tarihinde https://commons.wikimedia.org/wiki/ File:Heygate_Estate_from_Strata_SE1_tower.jpg adresinden alındı.

OECD - Social Policy Division - Directorate of Employment, Labour and Social Affairs. (2016). *PH1.2 Housıng Policy Objectives and Obstacles*. OECD Affordable Housing Database. 01/10/2018 tarihinde http://www.oecd.org/els/family/PH1-2-Housing-policy-objectives-and-obstacles.pdf adresinden alındı.

Pittini, A., Koessl, G., Dijol, J., Lakatos, E., & Ghekiere, L. (2017). *The State of Housing in The EU 2017*. Brüksel: Housing Europe, the European Federation of Public, Cooperative and Social Housing.

Priemus, H., & Dieleman, F. (1999). *Social housing finance in the European Union: Developments and Prospects*. Urban Studies, 36(4), 623-631.

Scanlon, K and Whitehead, C (eds) (2008) *Social Housing in Europe II: A review of policies and outcomes*. LSE London, London.

Reeves, P. (2005), An Introduction to Social Housing, Oxford: Elsevier Butterworth-Heinemann

Scanlon, K., Fernández Arrigoitia, M. ve Whitehead, C. (2015). S*ocial housing in Europe. European Policy Analysis,* European Policy Analysis (17). pp. 1-12, 10/03/2019 tarihinde http://eprints.lse.ac.uk/62938/1/Fernandez_Social%20housing%20in%20Europe_2015.pdf adresinden alındı.

SimonP. (2007). *Moss Park.* Wikimedia Commons, Toronto. 08/01/2018 tarihinde https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Moss_Park.jpg?uselang=tr adresinden alındı

UNECE. (2006). *Guidelines on Social Housing.* 09/10/2017 tarihinde https://www.unece.org/fileadmin/DAM/hlm/documents/Publications/guidelines.social.housing.pdf adresinden alındı.

UNESCO World Heritage Centre. (2018). *UNESCO World Heritage Convention*. 10/08/2018 tarihinde UNESCO World Heritage Convention: http://whc.unesco.org/en/list/1028 adresinden alındı

UN-Habitat. (2009). *Financing Affordable Social Housing in Europe*. Nairobi: United Nations. 08 30, 2017 tarihinde https://unhabitat.org/books/financing-affordable-housing-in-europe/ adresinden alındı

Victorianist, T. (2010). *Slum Rag Bag : Or "The Old Nichol, A Child of the Jago & its Author, Arthur Morrison"*. 10/08/2018 tarihinde The Victorianist: http://thevictorianist.blogspot.com/2010/11/slum-rag-bag-or-old-nichol-child-of.html adresinden alındı

Whitehead, C ve Scanlon, K (eds) (2007). *Social Housing in Europe*. LSE London, London.

KAYNAKÇA

Acun. H., Tüm Yönleri ile Çapanoğulları ve Eserleri, Ankara 2005.

Yeğin, M. (2007) Vakıf Eserlerinin Restorasyonunda tarihi yapı malzeme, teknoloji ve teknikleri araştırma, geliştirme projesi, Cukurova Teknokent, Adana

Yeğin, M. (2011) Çapanoğlu Hamamı rölöve, restitüsyon, restorasyon projeleri.

Yeğin, M. (2018) Çapanoğlu Hamamı İlave Havuz ve Çevre Düzenleme Projesi.

Yılmaz Önge, "Anadolu Türk Hamamları Hakkında Genel Bilgiler ve Mimar Koca Sinan'ın İnşa Ettiği Hamamlar", Mimarbaşı Koca Sinan Yasadığı Çağ ve Eserleri, T.C. Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü, Ayrı Basım, İstanbul 1988, s. 404.

6. REFERENCES

Akaydın, H. (2007). Perakende Mağaza Atmosferinin Müşterilerin Satın Alma Kararı Üzerindeki Rolü: Eskişehir İlindeki Alışveriş Merkezi Müşterileri İle Bir Araştırma, Eskişehir Anadolu University Institute of Social Science, Unpublished Master's Thesis, Eskişehir.

Altunışık, R. & Mert., K. (2001). Tüketicilerin Alışveriş Merkezlerindeki Satın Alma Davranışları Üzerine Bir Saha Çalışması: Tüketiciler Kontrolü Yitiriyor mu?, Sakarya Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, p. 1-10. http://www.ampd.org/sektorel_ bilgiler/ tuketici_kontrolu.pdf

Arslan, M. & Bayçu, S. (2006). Mağaza Atmosferi (2. Baskı). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Baker, M. J. & Balmer, J. M. T. (1997). Visual Identity: Trappings or Substance, European Journal of Marketing, 31/5/6, p.366-381.

Baker, J. Grewal, D., & Parasuraman, A. (1994). The Influence of Store Environment on Quality Inferences and Store Image, Journal of Academy of Marketing Science, 22/4, p.328-339.

Baltas, G. & Papastathopoulou, P. (2003). Shopper Characteristics, Product and Store Choice Criteria: A Survey in the Greek Grocery Sector, International Journal of Retail & Distribution Management, 31/10, p.498-507.

Balmer, J.M.T. (1998). Corporate Identity and the Advent of Corporate Marketing, Journal of Marketing Management, 14, p.963-996.

http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1362/026725798784867536

Baron, R.M., Kenny, D.A. (1986). The Moderator-Mediator Variable Distinction in Social Psychological Research: Conceptual, Strategic, and Statistical Considerations, Journal of Personality and Social Psychology, 51/6, p.1173-1182.

http://www.public.asu.edu/~davidpm/classes/psy536/Baron.pdf

Barr, V., & Field, K. (1997). Stores: Retail Display and Design. New York: PBC international.

Bellizzi, J. A., Crowley, A. E., & Hasty, R. W. (1983). The effects of color in store design, Journal of Retailing, 59/1, p.21-45.

Berman, B. & Evans, J.R. (1998). Retail Management: A Strategic Approach. New Jersey: Prentice Hall.

Bernstein, D. (1984). Company İmage and Reality. A critique of corporate communications. Eastbourne, Holt, Rinehart and Winston.

Bozdayı, A.M. (2004). İç Mekân ve İnsan. Ankara: Ajansmat Basımevi.

Crane, D. (2003). Moda ve Gündemleri-Giyimde Sınıf, Cinsiyet ve Kimlik, Çev. Özge Çelik, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Chenga, F.F., Wub, C.S., & Yenc, D.C. (2009). The Efect of Online Store Atmosphere on Consumer's Emotional Responses – An Experimental Study of Music and Colour, Behaviour & Information Technology, 28/4, p.323-334.

http://ehis.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=3&sid=fda8981b-5a90-48cc-a3e4-532df4157b2d%40sessionmgr4&hid=105

Darley, W., & Smith, R. (1995). Gender differences in information processing strategies: An empirical test of the selectivity model in advertising responses, Journal of Advertising, 24, p.41-56. doi:10.1080/00913367.1995.10673467

Donovan, R.J., Rossiter, J.R. (1982). Store Atmosphere: An Environmental Psychology, Aproach. Journal of Retailing, 58/1, p.34-57.

http://ehis.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=3&sid=fda8981b-5a90-48cc-a3e4-532df4157b2d%40sessionmgr4&hid=105

Garip, E., & Ünlü, A. (2011). Mağaza yerleşim düzeninin tüketici davranışına etkileri: Bir teknomarket örneği, İtüdergisi/a, 10/1, p.71-82

Gavcar, E., & Didin, S. (2007). Tüketicilerin "Perakendeci Markalı" Ürünleri Satın Alma Kararlarını Etkileyen Faktörler: Muğla İl Merkezi'nde Bir Araştırma, ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 3/6, p.21–32.

Green, W.R. (2011). Store Design a Complete Guide to Designing Sucsessful Retail Stores, USA: Zippy Books.

Gregory, J. & Wrechmann, j. (1993). Marketing Corporate Image. The Company as Your Number One Product, Illinois: NTC Business Book.

Hansen, T. & Solgaard, H. (2004). New Perspectives on Retailing and Store Patronage Behavior, Boston: Kluwer Academic Publishers.

Hastak, M. & Olson, J.C. (1989). Assessing the Role of Brand-Related Cognitive Responses as Mediators of Communication Effects on Cognitive Structure, Journal of Consumer Research, 15/4, p.444-456.

http://www.jstor.org/stable/2489541?seq=1#page_scan_tab_contents

Külter, B. (2011). Mağaza Özelliklerinin Perakendeci Marka Tercihi Üzerindeki Etkisi, ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 7/14, p.163-182. http://ehis.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=5&sid=fda8981b-5a90-48cc-a3e4-532df4157b2d%40 sessionmgr4&hid=2

Levy, M. & Weitz, B. (2001). Retailing Management. International edition. New york: McGraw-Hill.

Melikoğlu, S. (2008). Marka Mekânı Olarak Vitrin Tasarımının Önemi: Tüketici Davranışları Üzerinden Deneysel Bir Araştırma. Karadeniz Technical University Institute of Natural Science, Unpublished Master's Thesis, Trabzon.

http://tez2.yok.gov.tr/

Morrin, M. & Chebat, J. C. (2005). Person-Place Congruency: The Interactive Effects of Shopper Style and Atmospherics on Consumer Expenditure, Journal of Service Research, 8/2, p.181-191.

Mowen, J. C. (1995). Consumer Behavior (4th ed.). Englewood Cliffs: Prentice Hall.

Yıldırım, N.N. (2016). The Components of Store Interior Design, Sanat Yazıları, Hacettepe University, Institute of Fine Arts, 35, p. 289-306.

Yıldırım, N.N. (2015). The Relationship between Design and Image in Interior Store Design. Hacettepe University Institute of Fine Arts, Unpublished Doctoral Dissertation, Ankara.

Odabaşı, Y. & Barış, G. (2010). Tüketici Davranışı. İstanbul: MediaCat.

Olins, W. (1995). International Corporate Identity. London: LaurenceKing Publishing.

Özkalp, E. (1995). Psikolojiye Giriş Dersleri, Eskişehir: Eskişehir Anadolu Üniversitesi Basımevi.

Öztürk, G. (2006). Logonun Kurum Kimliği Üzerindeki Etkisi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5/9, p.1-17.

http://www.istanbulticaret.edu.tr/uploads/kutuphane/dergi/s9/M01129.pdf

Peltekoglu F. (2001). Halkla İliskiler Nedir?, İstanbul: Beta Yayınları.

Pieczka, M. (1996). Public Opinion and Public Relations. Critical Perspectives in Public Relations, U.K: International Thompson Publishing Company.

Polat, C., Külter, B. (2007). Tüketicilerin Perakende Mağaza Tarihini Etkileyen Faktörler: Niğde İli Örneği, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi 187 Dergisi, 9/3, p.109-126. http://uvt.ulakbim.gov.tr/uvt/index.php?cwid=9&vtadi=TSOS&c=ebsco&ano=88535_5 30ca16625346def513f220ebffee99f&?

Pride, W.M. & Ferrell, O.C. (1987). Marketing: Basic Concepts and Decisions. USA: Houghton Mifflin.

Sayıl Onaran, B. (2006). Ticari Amaçlı Sergilemelerde Farklı Ürün Türlerine Göre İç Mekân Tasarımı. (Unpublished Doctoral Dissertation). Hacettepe Üniversitesi Institute of Social Science, Ankara. http://tez2.yok.gov.tr/

Solomon, M., Bamossy, G. J., & Askegaard, S. (1999). Consumer Behavior: a European Perspective. London: Prentice Hall International.

Taylor, R. (2003). Top of Mind: Saving America's Grocers, Brandweek. 44/18, p.22-23.

Turley, L.W. & Milliman, R.E. (2000). Atmospheric Effects on Shopping Behavior: A Review of the Experimental Evidence, Journal of Business Research, 49, p.193-211. hs.iastate.edu

Underhill, P. (2000). İnsanlar Neden Alışveriş Yapar ?. İstanbul: Sabah Kitapları.

Varley, R., & Rafiq, M. (2004). Principles of retail management, New York: Palgrave macmillan.

Wilkinson, A., & Balmer, J.M.T. (1996). Corporate and Generic Identities: Lessons from the Co-operative Bank, İnternational Journal of Bank Marketing, 14/4, p.27-28.

URL 1 https://www.ama.org/publications/Pages/default.aspx

URL 2 http://ehis.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=6&sid=fda8981b-5a90-48cc-a3e4-532df4157b2d%40sessionmgr4&hid=110

URL 3 http://www.tml.web.tr/download/TUKETICI-DAVRANISLARI.pdf

URL 4 http://journal.yasar.edu.tr/wp-content/uploads/2011/07/no4_vol1_04_comert_durmaz.pdf

URL 5 http://www.ansiklopedim.com/detay/146/Tuketici-Davranislarini-Etkileyen-Faktorler-Ve-Pazarlama.html

URL 6 http://iys.inonu.edu.tr/webpanel/dosyalar/970/file/Makale7.pdf

URL 7 http://www.slideshare.net/didosssssss/tketici-davranlarn-etkileyen-sosyal-ve-kltrel-faktrler

URL 8 http://www.ito.org.tr/itoyayin/0023186.pdf

REFERENCES

Arıöz, Ö., 2017a. Ready Mixed Concrete Class Notes, Hasan Kalyoncu University. Gaziantep.

Arıöz, Ö., 2017b. Value Added Products in Ready Mixed Concrete Industry Class Notes, Hasan Kalyoncu University. Gaziantep.

Kim, Y.-Y., Lee, K.-M., Bang, J.-W. and Kwon, S.-J., 2014. Effect of w/c ratio on durability and porosity in

cement mortar with constant cement amount. Advances in Materials Science and Engineering, 1, 1-11.

Kosmatka, S.H., Kerkhoff, B. and Panarese, W.C., 2003. Design and Control of Concrete Mixtures. Portland Cement Association, Illinois.

Mindess, S., Young, J.F. and Darwin, D., 2003 (2nd ed.). Concrete: Prentice Hall. 644 p.

Neville A.M. and Brooks J.J., 2010 (2nd ed.). Concrete Technology: Prentice Hall. 442 p.

Neville A.M., 2011(5th ed.). Properties of Concrete: Pearson Education Limited, New York: 846 p.

Şimşek, O, 2004. Beton ve Beton Teknolojisi: Seçkin Yayıncılık. 247s.

Newman, J. and Choo, B.S., 2003. Advanced Concrete Technology: Constituent Materials. Elsevier.

Tuncan, M., Arioz, Ö., Ramyar, K. and Karasu, B., 2007. SERES 2007. Effect of compaction on assessed concrete strength. Conference: The IV. Ceramic, Glass, Enamel, Glaze and Pigment Seminar with International Participation. Eskisehir, Turkey.

Wang, X.-Y. and Park, K.-B., 2017. Analysis of the compressive strength development of concrete considering the interactions between hydration and drying. Cement and Concrete Research, 102, 1–15.

Yudenfreund, M., Odler, I. and Brunauer, S., 1972. Hardened portland cement pastes of low porosity. I: Materials and experimental methods. Cement and Concrete Research, 2, 313–30.

Yudenfreund, M., Skalny, J., Mikhail, R.S. and Brunauer, S.,1972. Hardened portland cement pastes of low porosity. II: Exploratory studies, dimensional changes. Cement and Concrete Research. 2, 331–48.

Zongjin, L., 2011. Advanced Concrete Technology: John Wiley and Sons Inc.624 p.

ACKNOWLEDGEMENTS

Authors kindly thank to Polisan A.Ş. for their material supply in order to carry out this experimental study.

REFERENCES

Arıöz, Ömer (2017), Ready Mixed Concrete Class Notes, Hasan Kalyoncu University, Gaziantep.

Arıöz, Ö., Özelmacı Durmaz, Ç.Ö., Arıöz, E. (2018a), 'Value Added Products for Ready Mixed Concrete Industry and Use of Chemical Admixtures', Current Approaches in Engineering and Architecture, SRA Academic Publishing, Turkey. ISBN:978-605-69047-2-1, p: 9-20.

Arıöz, Ö., Özelmacı Durmaz, Ç.Ö., Arıöz, E. (2018b), 'Effects of Chemical and Mineral Admixtures on Fresh and Hardened Ready Mixed Concrete Properties', Current Approaches in Engineering and Architecture, SRA Academic Publishing, Turkey. ISBN:978-605-69047-2-1, p: 21-32.

Edwards, S. and Bennett, P. (2003) Construction products and life-cycle thinking, UNEP Industry and Environment. Apr-Sep, 57-61

Karimpour, M., Belussko, M., Xing, K., Bruno, F. (2014) Minimising the life cycle energy of buildings: Review and analysis. Building and Environment 73. 106 – 114.

Mayer, C. Concrete as a Green Building Material. Department of Civil Engineering and Engineering Mechanics, Columbia University, New York, NY 10027, USA, 2004.

Özelmacı Durmaz, Ç.Özge (2018), "An experimental investigation on the effect of water/cement ratio on the compressive strength of ready mixed concrete designed by chemical admixture and different cements". Gaziantep University, Gaziantep, Türkiye. No: 517582.

Statista (2018). Cement Production Globally and in the U.S. from 2010 to 2017 (in million metric tons). Availableat https://www.statista.com/statistics/219343/cement-production-worldwide/

U.S. Department of Energy, Energy Efficiency and Renewable Energy Network (EREN). Center of Excellence for Sustainable Development, 2003

U.S. Environmental Protection Agency (EPA). (2006). Life Cycle Assessment: Principles and Practice. Office of Research and Development. Cincinnati, Ohio, USA. EPA/600/R-06/060.

Zongjin, L. (2011). Advanced Concrete Technology, John Wiley and Sons Inc., New Jersey.

ACKNOWLEDGEMENTS

Authors kindly thank to Polisan A.Ş. for their material supply in order to carry out this experimental study.

REFERENCES

ACI SP-19 (1988), 'Cement and Concrete Terminology', American Concrete Institute, Detroit, Michigan.

Arıöz, Ömer (2017), Ready Mixed Concrete Class Notes, Hasan Kalyoncu University, Gaziantep.

Arıöz, Ö., Özelmacı Durmaz, Ç.Ö., Arıöz, E. (2018a), 'Value Added Products for Ready Mixed Concrete Industry and Use of Chemical Admixtures', Current Approaches in Engineering and Architecture, SRA Academic Publishing, Turkey. ISBN:978-605-69047-2-1, p: 9-20.

Arıöz, Ö., Özelmacı Durmaz, Ç.Ö., Arıöz, E. (2018b), 'Effects of Chemical and Mineral Admixtures on Fresh and Hardened Ready Mixed Concrete Properties', Current Approaches in Engineering and Architecture, SRA Academic Publishing, Turkey. ISBN:978-605-69047-2-1, p: 21-32.

Lee, H.-S. Wang, X.-Y., Zhang, L.-N. and Koh, K,-T, Analysis of the Optimum Usage of Slag for the Compressive Strength of Concrete, Materials, 2015, 8, 1213-1229.

Şanal İ."Significance of concrete production in terms of carbondioxide emissions: social and environmental impacts", Politeknik Dergisi, 21(2): 369-378, (2018).

Şengül, Ö., Taşdemir, M.A., Koç, İ., Tarhan, M., Erenoğlu, T. (2007) Doğal ve Endüstriyel Mineral Katkılar İçeren Betonların Tasarımı,Mekanik Özelikleri ve Dürabilitesi. 7. Ulusal Beton Kongresi, TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, İstanbul, s.291-300.

Türk, K. Karataş, M. ve Ulucan, Z.Ç. Farklı Oranlarda F Sınıfı Uçucu Kül İçeren Kendiliğinden Sıkışan Betonun Dayanım Özellikleri, Science and Eng. J of Fırat Univ. (4), 513-520, 2006.

KAYNAKÇA

Akşener, H. S. (1996). *Van'dan Vaniköy'e*, (s.14,15), İstanbul; Mapsan Maatbası.

Arseven, C. E. (1983). *Sanat Ansiklopedisi (Evler)*, *I*, *s. 570-575*.

Bingöl, B.-Öztürk, Ş. (2010). Geleneksel Van Evlerinde Dış Yapı Elemanları ve Malzeme, *I. Van Gölü Havzası Sempozyumu,* s.350-362.

Çelebi, E. (1993). *Seyahatname C. III-IV*, (s.554-558), İstanbul: Üçdal Neşriyat Yayınevi.

Günel F.M. (1993). *Eski Van Kent Dokusu Üzerine Bir Deneme,* Y.Y.Ü. S.B.E. Arkeoloji ve Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van.

Kömürcüoğlu, A. (1945). Van Şehir Planı Raporu, Arkitekt Dergisi, S. III., s.27-29. İstanbul,

Öztürk, Ş. (2011). Geleneksel Van Evlerinden Öğretmen Hilmi Gürler Evi, *VI. Uluslararası Van Gölü Havzası Sempozyumu*, s.173-181.

Öztürk Ş. (2013). Mud Brick, Bat an Natural brick in the Production Techniques in Van, *kerpiç'13 İnternational Conference New Generation Earthen Architecture: Learning from Heritage,* İstanbul, s.221-232.

Öztürk, Ş. (2006). Van Evlerinin Plan Oluşumu ve Gelişimi, *I. Van Gölü Havzası Sempozyumu,* İstanbul, s.202-213.

Öztürk, Ş.- Alp, Ş, (2009). Geleneksel Van Bahçe Kimliğinin Temel Unsurları, *Ağrı-Doğubayazıt Uluslararası II. Nuh'un Gemisi Sempozyumu*, İstanbul, s. 602-611.

Öztürk, Ş.-Bekiroğlu, M. S. (2010). Geleneksel Van Evlerinde Bahçe-Hayat ve Mutfak İlişkisi, *I. Uluslararası Doğu Anadolu Bölgesi Geleneksel Mutfak Kültürü ve Doğu Anadolu Bölgesi Geleneksel Mutfak Kültürü ve Yemekleri Sempozyumu*, İstanbul, s.356-366.

Öztürk, Ş.-Gültekin, E. (2012). Eski Van Evlerinde Mutfak ve Tandır Evi, *II. Uluslararası Doğu Anadolu Bölgesi Geleneksel Mutfak Kültürü ve Van Yemekleri Sempozyumu,* İstanbul, s.245-257.

Öztürk, Ş. (2005). *"Geleneksel Van Evlerinde Bir Örnek (Mustafa Dilaver Ev)"*, Sinan Genim Armağanı, İstanbul.

Öztürk, Ş. (2003). Van Evlerinde Dış Kapı Tokmakları, Zil ve Şakşakları, *Arkitekt Dergisi*, *S. 6*, İstanbul, s.32-38.

Öztürk, Ş. (2018). *Geleneksel Van Evleri,C.I-II,* Kayseri: Ormat Maatbacılık.

Sayan, Y.- Öztürk, Ş. (2001). *Bitlis Evleri,* Ankara: Türk Tarih Kurum Basımevi.

Ünsal, B.-Öztürk, Ş. (1997). Tarihi Van Evlerinin Günümüzdeki İzleri, Mimarlık İç Mimarlık ve Görsel Sanatlar Dergisi, S.62, s.54-58.

KAYNAKÇA

Aslanapa, O. (1987). Doğu Anadoluda Karakoyun Kümbetleri, *Yıllık Araştırmalar Dergisi (A.Ü. İlahiyet Fakültesi), I.* s.3-8.

Erzen, A. (1992). *Doğu Anadolu ve Urartular,* Ankara: Türk Tarih Kurum Basımevi.

Öztürk, Ş. (2018). *Geleneksel Van Evleri,C.I-II,* Kayseri: Ormat Maatbacılık.

Öztürk, Ş. (2018). *Erciş Aşık Emrah ve Selvi Kültür Evi Rölöve, Restitiüsyon, Restorasyon ve Çevre Düzenleme Projesi Koruma Raporu.*

Sayan, Y.- Öztürk, Ş. (2001). *Bitlis Evleri,* Ankara: Türk Tarih Kurum Basımevi.

Uluçam, A. (2000). *Eski Erciş Çelebibağı Mezarlığı ve Mezar Taşları,* Ankara: Türk Tarih Kurum Basımevi.

KAYNAKÇA

Akurgal, E., (1997). *Anadolu* Uygarlıkları. İstanbul: Net Turistik Yayınları.

Anabolu, M. (1970). *Küçük Asya'da Bulunan Roma İmparatorluk Çağı Tapınakları*. İstanbul: İTÜ Mimarlık Fakültesi Yayınları.

Başaran, C. (2002). *Eski Çağ Mimarisi-Grek ve Roma Tapınakları Ders Notları I.* Erzurum.

Gür, S. (2007). *İlk İnsandan Selçuklu'ya Anadolu Uygarlıkları ve Antik Şehirler*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

İdil, V. (1976). Anadolu Roma İmparatorluk Çağı Korinth Başlıkları, *Anadolu/Anatolia*, 20, s.1-49.

Lawrance, A.W. (1970). *Greek Architecture.* New Haven: Yale University Press.

Mansel, A. M. (2014). *Ege ve Yunan Tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Vitruvius, (2005). *Mimarlık Üzerine On* Kitap. S. Güven (Çev.)., İstanbul: Şevki Vanlı Mimarlık Vakfı.

Görseller: www.google.com.

KAYNAKÇA

Akten, M. (2008). *Isparta ovasının optimal alan kullanım planlaması üzerine bir araştırma* (Doktora). Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.

Anonim. (2011). *Dülükbaba Mesire Yeri Revizyon Gelişme Plan Raporu*. Gaziantep: Çevre ve Orman Bakanlığı.

Anonim. (2012). *Dülükbaba Tabiat Parkı Gelişme Planı*. Ankara: Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü.

Atabay, S. (2002). *Çevre Duyarlı Yerel Yönetimler*. İstanbul: Yayın No: YTÜ. MF. SBP-02.0663.

Çelikyay, S. (2005). *Arazi kullanımlarının ekolojik eşik analizi ile belirlenmesi: Bartın örneğinde bir deneme.* (Doktora). Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Çepel, N. (1988). *Peyzaj Ekolojisi Ders Kitabı*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayın No: 3868.

Çolak, A. H. (2001). *Ormanda doğa koruma:(kavramlar, prensipler, stratejiler, önlemler)*. Ankara: Milli Parklar ve Av- Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü.

Demiroğlu, D. (2010). *Sivas kent planlarının kentin peyzaj özelliklerine uygunluğunun araştırılması* (Doktora). Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Dursun, H., Dizdar, M. Y., Kırıştıoğlu, Ş., Özcan, İ., & Hamurkar, Y. (2008). Toprak ve Arazi Sınıflaması Standartları Teknik Talimatı ve İlgili Mevzuat. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara.

Ekinci, D., & Sönmez, E. (2006). İstanbul konurbasyonunun yeni habitat adacığında CBS tabanlı jeoekoloji planlama analizi. *Türk Coğrafya Dergisi*, (46), 147–167. https://doi.org/10.17211/tcd.36666

Erinç, S. (1996). *Klimatoloji ve Metodları*. Alfa Yayınları-ders Kitapları.

Golany, G. (1976). *New-town planning: Principles and practice*. New York: John Wiley & Sons.

Konaklı, N. (2011). *Konya Altınapa baraj gölü havzası örneğinde optimal alan kullanım planının belirlenmesi* (Doktora). Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.

Mansuroğlu, S. (1997). *Düzce Ovasının optimal alan kullanım planlaması üzerinebir araştırma* (Doktora). Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.

Memiş, E. (2006). *Eskiçağ Medeniyetleri Tarihi*. Ekin Kitabevi Yayınları.

Ortaçeşme, V. (1996). *Adana ili Akdeniz kıyı kesiminin ekolojik peyzaj planlama ilkeleri çerçevesinde değerlendirilmesi ve optimal alan kullanım önerileri* (Doktora). Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.

Sönmez, M. E. (2012). *Yerleşme Yeri Seçimi ve Alansal Gelişimi Açısından GAZİANTEP*. Malatya: Özserhat Yayıncılık.

Steiner, F. R. (1990). *The Living Landscape: An Ecological Approach to Landscape Planning* (Fist Edition). New York: McGraw-Hill College.

TÜİK. (2018). Türkiye İstatistik Kurumu. Retrieved 28 January 2019, from http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist

Türkeş, M. (2010). *Klimatoloji ve Meteoroloji* (1. Basım). Kriter Basım Yayın Dağıtım.

Usta, D., & Beyazçiçek, H. (2006). *Gaziantep İlinin Jeolojisi*. Adana: Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü Doğu Akdeniz Bölge Müdürlüğü.

Uzun, E. (2014). *Savaş alanları turizmi üzerine coğrafi bir değerlendirme: antep savunması örneği* (Doktora). Atatürk Üniversiyesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Yılmaz, E. (2005). *Bir arazi kullanım planlaması modeli: Cehennemdere Vadisi Örneği*. Tarsus: T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Enstitüsü, Çevre ve Orman Bakanlığı Yayın No: 253.

KAYNAKÇA

Ay, Y. S. (2001). Gaziantep'te Planlamaya Genel Bakış. Türkiye Mühendislik Haberleri, 415: 44-46.

Bulut, Z., Kılıçaslan, Ç., Deniz, B., & Kara, B. (2010). Kentsel Ekosistemlerde Sürdürülebilirlik ve Açık-Yeşil Alanlar. III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi. 4: 1484-1493.

Chiesura, A. (2004). The Role Of Urban Parks For The Sustainable City. Landscape and Urban Planning, 68: 129 - 138.

Doygun, H. (2007). Büyüyen Kentlerde Yeşil Alanların Konumu. ZKÜ Bartın Orman Fakültesi Dergisi, 9/12: 48-53.

Ender Altay, E. & Pirselimoğlu Batman, Z. (2018). Investigation of Urban Green Spaces in the Case of Bursa Province. ZKÜ Bartın Orman Fakültesi Dergisi, 20/3: 402-408.

Erduran, F., & Kabaş, S. (2010). Parklarda Ekolojik Koşullarla Dengeli, İşlevsel ve Estetik Bitkilendirme İlkelerinin Çanakkale Halk Bahçesi Örneğinde İrdelenmesi. Ekoloji Dergisi, 190-199.

McCormack, G. R., Rock, M., Toohey, A. M., & Hignell, D. (2010). Characteristics Of Urban Parks Associated With Park Use And Physical Activity: A Review Of Qualitative Research. Health & Place, 16: 712–726.

Sönmez, M. E. (2012). Yerleşme Yeri Seçimi ve Alansal Gelişimi Açısından Gaziantep. Malatya: Özserhat Yayıncılık.

Yenice, M. S., & Karadayı Yenice, T. (2018). Gaziantep Kenti Planlama Deneyimleri Üzerine Bir Süreç Değerlendirmesi. Gaziantep University Journal of Social Sciences, 17(2): 552 - 562.

Yücekaya, M. (2013). Kilis'te Açık Yeşil Alanlar ve Park Nitelikleri. Kayseri : Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kentsel Tasarım Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

RESOURCES

Aslan & Pir (2018). Evimizdeki Küçük Bahçeler: Teraryumlar Türktob Dergisi 2018 Sayı: 27 Sayfa: 47-49 Ankara.

Bryant A., & Bryant, K.(2011). Cam Kavanozlarda Bitki Yetiştirme Sanatı, Timber Press Inc., İstanbul, Çeviri: Esin Tanrıkurt

Calvo, J. (2013). Minyatür Bahçecilik, Timber Press Inc., Çeviri: Esin Tanrıkurt. İstanbul.

Evyapan, G. (1991). Bahçe, İslam Ansiklopedisi, Diyanet Vakfı Yayını, 4. İstanbul

Erdoğan, R., Olgun, R., Özçatalbaş, O. & Şavklı, F. (2015). Çin Peyzaj Sanatında Penjing (Minyatür Peyzaj), TMD Uluslararası Hakemli Tasarım ve Mimarlık Dergisi, 2015 Sayı:05, İstanbul

Gülgün Aslan, B. (2018). Evimizdeki Küçük Bahçeler: Teraryumlar, Türktob Dergisi, Sayı 27, Sayfa 47-49, İzmir

Karaçizmeli, E.B. (2011). Gelenekselden Küresele Bahçe Tasarımı: Çin Ve Japonya'dan Örnekler, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Lesnıewıcz, L. & Zhımın, L. (1988). Chinese Bonsai "Tha Art Of Penjing", Sterling Publishing Co, Inc 2 Park Avenue, New York. Çeviri: TMD Uluslararası Hakemli Tasarım Ve Mimarlık Dergisi

Qıngquan, Z. (2012). Penjing: The Chinese Art Of Bonsai A Pictorial Exploration Of Its History, Aesthetics, Styles And Preservation, Better Link Press, New York. Çeviri: TMD Uluslararası Hakemli Tasarım Ve Mimarlık Dergisi

Sarkowıcz, H. (2003). Bahçelerin Ve Parkların Tarihi, Dost Kitabevi Yayınları, S. 275, Çeviri: Ersel Kayaoğlu.

URL1(2018). http://minikbahce.blogspot.com/p/minyatur-bahce.html, Date of access 17.12.2018

URL 2(2018). http://www.terragarden.com/gallery.html/#n2, Date of access 18.12.2018

URL 3(2018). https://id.kisspng.com/png-zzsvwm/download-png.html, Date of access 18.12.2018

URL 4(2018). https://pxhere.com/tr/photo/563204, Date of access 18.12.2018

URL 5(2018). http://greenmallblog.com/teraryum-nedir/, Date of access 29.12.2018

URL 6(2018). http://www.meraklisiicin.com/blog/minik-bahceler-dunyasinda-son-moda-teraryum, Date of access 29.12.2018

URL 7(2019). http://agacsakal.com/yeni-baslayanlar-icin-terrarium/, Date of access 05.01.2019

URL 8(2018). https://www.dekorsende.com/dekorasyon/bahce/teraryum/, Date of access 25.01.2019

URL 9 (2019). http://www.agcom.purdue.edu/AgCom/Pubs/menu.htm, Date of access 05.01.2019

URL 10(2019). http://www.agaclar.net/forum/sukulent/1780.htm Date of access 05.01.2019

URL 11(2019). http://www.agaclar.net/forum/kaktus/5427.htm, Date of access 05.01.2019

URL 12 (2019). https://laidbackgardener.blog/2016/12/17/cactus-terrariums-easy-on-the-eye-but-sooo-hard-to-manage/ Date of Access 06.01.2019

URL 13(2019). https://www.gardenguides.com/119688-grow-orchids-terrarium.html, Date of access 06.01.2019.

URL 14(2019). http://www.orchidplantcare.info/growing-orchids-in-terrariums/, Date of access 06.01.2019

KAYNAKÇA

Alphan, H. (2006). Ekosistem Dinamiklerinin İzlenmesine Bir Araç Olarak Peyzaj Değişimlerinin Analizi, *Ekoloji dergisi*, 15,58.

Antrop, M. (1998). Landscape Change: Plan or Chaos, *Landscape and Urban Planning,* 41, 155-16.

Ardahanlıoğlu, Z. R., (2014). *Fethiye-Göcek özel çevre koruma bölgesindeki alan kullanım değişimlerinin ekolojik planlama kapsamında değerlendirilmesi*, Atatürk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Erzurum.

Bailey, R., G., (1996). *Ecosystem Geography,* Springer-Verlag, New York, USA.

Bastian O.&Steinhardt U., (2002). *Development and perspectives of landscape ecology*, Kluwer Academic Publishers, Netherlands, 1-4020-0919-4

Benliay A.&Yıldırım E., (2013). Peyzaj Planlama Çalışmalarında Peyzaj Metriklerinin Kullanımı, *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi* 6 (1): 07-11.

Benliay A., (2009). *Peyzaj Planı Oluşturulması Bağlamında Finike–Kumluca Kıyı Şeridinin İrdelenmesi* Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.

Carpenter., S., R.&Turner, M., G., (1998). At last: a journal devoted to ecosystem science. *Ecosystems* 1:1–5.

Carpenter, S., Frost, T., Persson L., Power M.&Soto D., (1995). *Freshwater ecosystems: linkages of complexity and processes. In H. A. Mooney, ed. Functional Roles of Biodiversity: A Global Perspective,* Chapter 12. John Wiley & Sons, New York, USA.

Cronin, T., M.&Schneider C., E., (1990). Climatic influences on species: evidence from the fossil record, *Trends in Ecology and Evolution,* 5:275–279.

Council of Europe, UNEP&ECNC, (1995). Pan-European Biological and Landscape Diversity Strategy, prepared by the Council of Europe, United Nations Environmental Programme and the European Centre for Nature Conservation. Submitted at the Ministerial Conference 'Environment for Europe', Sofia, Bulgaria, 23–25 October 1995, organised by UNECE, doc.: ECE/CEP/23.

Deniz, B., Küçükerbaş, E., V.&Esbah T., H., (2006). Peyzaj ekolojisine genel bakış, *ADÜ Ziraat Fakültesi Dergisi,* 5-18.

Demir, S.&Demirel, Ö., (2016). Korunan havzalarda peyzaj değişimi ve peyzaj karakter analizi ile peyzaj planlama yaklaşımı: Meryemana Vadisi örneği, Trabzon, *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 6(13), 155-174.

Dilek E., F.&Uzun, O., (2007). Düzce Akarsuyu Havzasında Peyzaj Değişimi, *Ekoloji Dergisi*, sayı:17, No: 65, İzmir.

Demir, S., (2017). *Tarihi Peyzaj ve Peyzaj karakter Değerlendirilmesi Yaklaşımları ile Doğa Koruma-Turizm Odaklı Peyzaj Planlama: Meryemana Vadisi Örneği*, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Trabzon.

Eroğlu, E., (2012). *Dağlık Alan Yol Koridorlarında Peyzaj Karakterini Belirleyen Doğal Bitki Kompozisyonlarının Tanımlanması: Ataköy-Sultanmurat-Uzungöl Yol Güzergahı Örneği*, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Trabzon.

Esbah, H., Deniz, B., Kara, B.&Kesgin B., (2010). Analyzing landscape changes in the Bafa Lake Nature Park of Turkey using remote sensing and landscape structure metrics, *Environmental Monitoring and Assessment*, 165,1, 617-632.

Farina, A., (2000). *Landscape Ecology in Action. Lunigiana Museum of National History*, Venice University, Urbina Universiry, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Netherlands.

Forman, R., T., T., (1995). *Land Mosaics, The Ecology of Landscape and Regions*, Cambridge University Press. Cambridge, UK.

Forman R., T., T.&Godron, M., (1986). *Landscape Ecology*. Wiley. New York. USA.

Forman, R., (2008). *Urban regions ecology and planning beyond the city*, Cambridge: Cambridge University Press.

Foster, D., R.&King, G., A., (1986). Vegetation pattern and diversity in S. E. Labrador, Canada: *Betula papyrifera* (birch) forest development in relation to fire history and physiography, *Journal of Ecology,* 74:465–483.

Gökyer, E., (2009). Bartın İli Kent Merkezi ve Arıt Havzası'nda Peyzaj Değerlendirme, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.

Gökyer, E., (2013). *Understanding Landscape Structure Using Landscape Metrics, Advances in Landscape Architecture*, in: Özyavuz M, S. (Ed.), Advances in Landscape Architecture. InTech, 663-676.

Görmüş, S., (2012). *Korunan Alanlarda Peyzaj Karakter Analizi: Kastamonu-Bartın Küre Dağları Milli Parkı Örneği,* Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.

Gause, G., F., (1934). *The Struggle for Existence*. Williams and Wilkin, Baltimore, Maryland, USA.

Kratz, T., K, Benson, B., J., Blood, E., R., Cunningham, G., L. and Dahlgren, R., A., (1991). The influence of landscape position on temporal variability in four North American ecosystems. *American Naturalist* 138:355–378.

Leitão, A., B. and Ahern, J., (2002). Applying landscape ecological concepts and metrics in sustainable landscape planning, *Landscape and Urban Planning*, 59, 65-93.

Meyer, W., B., (1995). *Past and present land use and land cover in the USA Consequences*, Spring 1995:25–33.

Naiman, R., J. and Decamps, H., (1997). The ecology of interfaces: riparian zones, Annual Review of Ecology and Systematics, 28:621–658.

Opdam, P., (1991). Metapopulation theory and habitat fragmentation: a review of holarctic breeding bird studies, *Landscape Ecology,* 5:93–106.

Odum, P. and Barrett, G., W., (2008). Ekolojinin temel ilkeleri, Palme Yayıncılık, Ankara.

Ortaçeşme, V., (2007). *Avrupa Peyzaj Sözleşmesi Bağlamında Peyzaj Planlama*, Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nin Uygulanması Yolunda Türkiye, Bildiri Kitabı. TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Yayın No: 2008/3. 17-20 Mayıs 2007, Ankara.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, (2013). Resmi Web sitesi, [22.01.2013].

Rosenberg, D., K., Noon, B., R. and Meslow, E., C., (1997). Biological corridors: form, function, and efficacy, *BioScience*, 47:677–687.

Scazzosi, L., (2004). Reading and assessing the landscape as cultural and historical heritage. *Landscape research*, vol. 29, no: 4. Carfax publishing,.

Schreiber, K., F., (1990). *The history of landscape ecology in Europe*. In I. S. Zonneveld and R. T. T. Forman, eds. Changing Landscapes: An Ecological Perspective, pp. 21–33. Springer-Verlag, New York, USA.

Soranno, P., A., Webster, K., E., Riera, J., L., Kratz, T., K., Baron, J., S., Bukaveckas, P., A., Kling, G., W., White, D., S., Caine, N., Lathrop, R., C. and Leavitt, P., R., (1999). Spatial variation among lakes within landscapes: ecological organization along lake chains, *Ecosystems* 2:395–410.

Swanson, F., J., Johnson, S., L., Gregory, S., V. and Acker, S., A., (1998). Flood disturbance in a forested mountain landscape, *BioScience*, 48:681–689.

Şahin, Ş., Perçin, H., Kurum, E., Uzun, O. ve Bilgili, C., (2013). Bölge-Alt Bölge (İl) Ölçeğinde Peyzaj Karakter Analizi ve Değerlendirmesi Ulusal Teknik Kılavuzu, Müşteri Kurumlar; T.C. İçişleri Bakanlığı, T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Yütürücü Kuruluş; T.C. Ankara Üniversitesi ve TÜBİTAK KAMAG 1007 Programı 109G074 nolu PEYZAJ-44 Projesi.

Turner, M., G., Gardner, R., H. ve O'neill, R., V., (2001). *Landcape Ecology in Theory and Practice Pattern and Process*. Springer. New York. USA.

Tozar, T., (2006). *Doğal kaynakların sürdürülebilirliği için geliştirilen ekolojik planlama yöntemleri*, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Uzun, O., (2003). *Düzce Asarsuyu Havzası Peyzaj Değerlendirmesi ve Yönetim Modelinin Geliştirilmesi*, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.

Uzun O., Ilke EF., Çetinkaya G., Erduran F. ve Açıksöz, S., (2012). *Peyzaj Planlama: Konya İli, Bozkır-Seydeşehir-Ahırlı- Yalıhüyük ilçeleri ve Suğla Gölü Mevkii Peyzaj Yönetimi Koruma ve Planlama Projesi*, T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Lazer Ofset Yayın No: 15108, Ankara.

Van Eetvelde, V.&Antrop M., (2007). *Landscape Identication and Assessment, Examplae of Belgium*, Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nin Uygulanması Yolunda Türkiye, Bildiri Kitabı. TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Yayın No: 2008/3. 17-20 Mayıs 2007, Ankara.

Watts, B., D., (1996). Landscape configuration and diversity hotspots in wintering sparrows, *Oecologia*, 108:512–517.

Whittaker, R., H., (1956). Vegetation of the Great Smoky Mountains, *Ecological Monographs*, 26:1–80.

White P., S., and Pickett, S., T., A., (1985). *Natural disturbance and patch dynamics: an introduction*. In S. T. A. Pickett and P. S. White, eds. *The Ecology of Natural Disturbance and Patch Dynamics*, pp. 3–13. Academic Press, New York, New York, USA.

Yılmaz, O., (2009). *Gediz havzası bütününde Gediz deltasının uzaktan algılama teknikleri uygulanarak alan kullanım kararları ve ekosistem bozunumu ilişkileri üzerine araştırmalar,* Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İzmir.

Zonneveld, I., S., (1996). *Land ecology an introduction to landscape ecology as a base for land Evaluation, land management and conservation*, SPB Academic Publishing, Amsterdam.

KAYNAKÇA

Anonim. 2017. Bayburt Organik Tarım Raporu. Bayburt Gıda Müdürlüğü, Hayvancılık ve Tarım İl http://bayburt.tarim. gov.tr (Erişim Tarihi:20. 08.2017).

Bayraktar, B. (2017). Bayburt'ta Organik Tarım ve Hayvancılığın Mevcut Durumu. *Türk Tarım-Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi, 5*(13), 1762-1768.

Çetiner S, 2013. Yeşil Devrim de Neymiş, Maliye Dergisi, 158:326-348.

Demiryürek K, Ceyhan V, Güzel A, Hazneci K. 2013. Organik Tarıma Geçiş İçin Uygun İlerin Belirlenmesi. Türkiye V. Organik Tarım Sempozyumu Bildiriler Kitabı, II. 49-55, Samsun.

TÜİK. 2016, Organik Bitkisel Üretim. (www.tuik.gov.tr) (Erişim Tarihi: 28.08.2017).

Göktaş, B. (2019). Mal ve Hizmet Pazarlama (4P ve 8P Kavramları), İmaj Yayın Evi: Ankara.

Gül, V., Göktaş, B., Gıdık, B., Göktaş, Ö. (2018). Doğu Karadeniz Bölgesinde Organik Tarim Ürünlerinin Tutundurulmasina Yönelik Çalişmalar (Ed. Apalı, A ve Seçgin, Y., Geleceğin Dünyasinda Bilimsel Ve Mesleki Çalişmalar), Ekin Yayın Evi: Bursa

REFERENCES

Bayram, E., Kırıcı, S., Tansı, S., Yılmaz, G., Arabacı, O., Kızıl, S., Telci, İ. (2010). Tibbi Ve Aromatik Bitkiler Üretiminin Arttirilmasi Olanaklari, TMMOB, Ziraat Mühendisleri Odası 7. Teknik Kongresi, 11 Ocak 2010 Ankara, 1-21.

Başaran, A.J.M. (2012). Ülkemizdeki Bitkisel Ilaçlar ve Ürünlerde Yasal Durum, Missed, (sayı: 27-28), 22-26.

Bayraktar, B. (2017). Organic Agriculture and Animal Husbandry in Bayburt Current Status. *Turkish Journal of Agriculture-Food Science and Technology*, *5*(13), 1762-1768.

Ersöz, T. (2012). Bitkisel ilaçlar ve gıda takviyeleri ile ilgili genel yaklaşım ve sorunlar, Missed, (sayı: 27-28), 9-19.

Kendir Gülsen, G.A. (2010). Etnobotanik ve Türkiye'de yapılmış etnobotanik çalışmalara genel bir bakış. Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dergisi, **30**(1): 49-80.

Baytop, T. (1994). Türkçe bitki adları sözlüğü (s. 1-512). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayıncılık

Akgül, A. (1993). Baharat bilimi ve teknolojisi. Gıda Teknolojisi Derneği Yayınları, **15**:111-113.

Arslan, N. (1990). Ülkemizde Tıbbi Bitkiler ve Önemi. Tarımda Kaynak, 1:11-13.

Krug, H. (1991). Gemüseproduktion: Ein Lehr-und Nachschlagewerk für Studium und Praxis Parey, 1-541.

Liebster, G. (2002). Warenkunde Obst and Gemüse Band, 2. Auflage Morion Verbproduktion, 1-432.

Oussalah, M., Caillet, S., Saucier, L., Lacroix M. (2006). Antimicrobial effects of selected plant essential oils on the growth of a Pseudomonas putida strain isolated from meat. Meat science, 73(2): 236-244.

Maurya, S., Lampasona, M.P., Catalan, C. (2006). Chemical constituents, antifungal and antioxidative potential of Foeniculum vulgare volatile oil and its acetone extract. Food control, 17(9): 745-752.

İlisulu, K. (1992). İlaç ve baharat bitkileri, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi yayınları, s. 360, Ankara.

Napoli, E.M., Curcuruto, G., Ruberto, G., (2010). Screening the essential oil composition of wild Sicilian fennel. Biochemical Systematics and Ecology, 38(2): 213-223.

Telci, I., Bayram, E., Yılmaz, G., Avcı, B. (2006). Variability in essential oil composition of Turkish basils (Ocimum basilicum L.). Biochemical Systematics and Ecology, 34(6): 489-497.

Coban, F., Özer, H., Ors, S., Sahin, U.,Yıldız, G., Cakmakcı, T. (2018). Effects of deficit irrigation on essential oil composition and yield of fennel (*Foeniculum vulgare* Mill) in a high-altitude environment. Journal of Essential Oil Research, **30**(6): 457-463.

Baytop, T. (1999). Therapy with medicinal plants in Turkey (past and present). Publication of the Istanbul University, 312, İstanbul.

Diao, W.R., Pinghu, Q., Zhang, H., Guoxu, J. (2014) Chemical composition, antibacterial activity and mechanism of action of essential oil from seeds of fennel (Foeniculum vulgare Mill.). Food control, 35(1): 109-116.

Staff, T.P. (2004). PDR for herbal medicines, Physician's Desk Reference (PDR).

Coşge, B., Kiralan, M., Gürbüz, B. (2008). Characteristics of fatty acids and essential oil from sweet fennel (Foeniculum vulgare Mill. var. dulce) and bitter fennel fruits (F. vulgare Mill. var. vulgare) growing in Turkey. Natural product research, 22(12):1011-1016.

Kaya, İ., İncekara, N., Nemli, Y. (2004). Ege Bölgesi'nde Sebze Olarak Tüketilen Yabani Kuşkonmaz, Sirken, Yabani Hindiba, Rezene, Gelincik, Çoban Değneği ve Ebegümecinin Bazı Kimyasal Analizleri. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tarım Bilimleri Dergisi, 14(1): 1-6.

Guenther, E. (1952). The essential oils. Vol. 5. The essential oils. Vol. 5., 1952.

Altınterim, B., Dörücü, M. (2007). Fitoterapi ve Su Ürünlerine Uygulanabilirliği, Su Ürünleri Mühendisleri Derneği Dergisi, 27: 31-23.

Kan, Y. (2008). Ülkemizde kültürü yapılan antiaging etkili tıbbi bitkiler. Turkiye Klinikleri Journal of Medical Sciences, 28(6): 170-174.

Uyanık, M., Kara, Ş.M., Gürbüz, B. (2012). Sürdürülebilir Kalkınmada Biyoçeşitliliğin Önemi, Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi, 5(2): 125-127.

Baydar, H. (2009). Tıbbi ve aromatik bitkiler bilimi ve teknolojisi (Genisletilmis 3. Baskı). Süleyman Demirel Üniversitesi Yayını, 51:1-303.

Şanli, A., Karadoğan T., Baydar, H. (2008). Doğal Olarak Yetişen Tatlı Rezene (*Foeniculum vulgare Mill.* var. dulce)'nin Farklı Büyüme ve Gelişme Dönemlerinde Uçucu Yağ Miktarı ile Bileşenlerinin Belirlenmesi. SDÜ Ziraat Fakültesi Dergisi, **9**(2):17-22.

Lo Cantore, P., Lacobellis, NS., De Marco, A., Capasso, F., Senatore, F. (2004). et al., Antibacterial activity of Coriandrum sativum L. and Foeniculum vulgare Miller var. vulgare (Miller) essential oils. Journal of agricultural and food chemistry, **52**(26): 7862-7866.

Arın, L. (2004). Sebze rezene. Derim, **21**(2):1-4.

Tanira, M., Shah, A.A., Mohsin, A., Ageel, A.M., Qureshi, S. (1996). Pharmacological and toxicological investigations on Foeniculum vulgare dried fruit extract in experimental animals. Phytotherapy Research, 10(1): 33-36.

Bakir, C., Öniş, Z. (2010). The regulatory state and Turkish banking reforms in the age of post‐Washington Consensus. Development and Change, **41**(1):77-106.

Rosti, L.A., Bettinelli M., Rosti D. (1998). Anise and Fennel Tea Drunk by Nursing Mothers Reported Toxic to Newborns. Acta Pediatrica, 83(683).

Dayıoğlu, S. (2005). Stresli fareler. Mus musculus.

Oğuz, A., Kırıcı, S., İnan, M., (1999). Rezene (Foeniculum vulgare)'de Taban ve Kıraç Alanlarda Pençe Üretim Olanaklarının Belirlenmesi (Poster Bildiri). Türkiye, 3: 443-447.

Ernst, E. (2010). Escop and E.S.C.o. Phytotherapy, ESCOP Monographs: the scientific foundation for herbal medicinal products, Fast, 15(1): 71-72.

Gruenwald, J., Brendler, T., Jaenicke, C. (2007). PDR for herbal medicines, Thomson, Reuters.

KAYNAKÇA

Baran, T. (2018). Türkiye'de Savunma Sanayi Sektörünün İncelenmesi ve Savunma Sanayi Sektörü Harcamalarının Ekonomi Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi. Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 4 (2), 58-81. DOI: 10.29131/uiibd.429369

Vakıf Yatırım Savunma Sektör Raporu 2018 Erişim tarihi: 05.02.2019 http://www.vkyanaliz.com/Files/docs/defensesectorreport_16-07-2018-636673287023866868.pdf

SIPRI, Military Expenditure Database 2017, Erişim tarihi: 07.02.2019

https://www.sipri.org/databases/milex

Savunma ve Havacılık Sanayi Performans Raporu 2017, Erişim tarihi: 07.02.2019. http://www.sasad.org.tr/uploaded/Sasad-Performans-Raporu-2017.pdf

Savunma Sanayi Müsteşarlığı 2017 Yıllık Faaliyet Raporu, Erişim tarihi: 05.02.2019

https://www.ssb.gov.tr/Images/Uploads/MyContents/F_20180412110725031374.pdf

REFERENCES

Tenne, R., Margulis, L., Genut, M. & Hodes, G. (1992). Polyhedral and cylindrical structures of tungsten disulfide. *Nature* **360,** 444–446.

Margulis, L., Salitra, G., Tenne, R. & Talianker, M. (1993). Nested fullerene-like structures. *Nature* **365,** 113–114.

Feldman, Y., Wasserman, E., Srolovitz, D. J. & Tenne, R. (1995). High-rate, gas-phase growth of MoS2 nested inorganic fullerenes and nanotubes. *Science* **267,** 222–225.

Tenne, R. & Redlich, M. (2010). Recent progress in the research of inorganic fullerene-like nanoparticles and inorganic nanotubes. *Chem. Soc. Rev.* **39,** 1423–1434.

Shi, Y. F., Wan, Y. & Zhao, D. Y. (2011). Ordered mesoporous non-oxide materials. *Chem. Soc. Rev.* **40,** 3854–3887.

Rapoport, L. *et al.* (1997). Hollow nanoparticles of WS2 as potential solid-state lubricants. *Nature* **387,** 791–793.

Chhowalla, M. & Amaratunga, G. A. (2000). Thin films of fullerene-like MoS2 nanoparticles with ultra-low friction and wear. *Nature* **407,** 164–167.

Huang, H. D., Tu, J. P., Zou, T. Z., Zhang, L. L. & He, D. N. (2005). Friction and wear properties of IF-MoS2 as additive in paraffin oil. *Tribol. Lett.* **20,** 247–250.

Adini, A. R., Redlich, M. & Tenne, R. (2011). Medical application of inorganic fullerene-like nanoparticles. *J. Mater. Chem.* **21,** 15121–15131.

Chinaelli, R. R., Berhault, G. & Torres, B. (2009). Unsupported transition metal sulfide catalysts: 100 years of science and application. *Catal. Today* **147,** 275–286.

Afanasiev, P., Rawas, L. & Vrint, M. (2002). Synthesis of dispersed Mo sulfides in the reactive fluxes containing liquid sulfur and alkali metal carbonates. *Mater. Chem. Phys.* **73,** 295–300.

Mdleleni, M. M., Hyeon, T. & Suslick, K. S. (1998). Sonochemical synthesis of nanostructured molybdenum sulfide. *J. Am. Chem. Soc.* **120,** 6189–6190.

Levy, M. *et al.* (2010). Synthesis of Inorganic Fullerene-like Nanostructures by Concentrated Solar and Artificial Light. *Isr. J. Chem.* **50,** 417–425.

Wang, Z. *et al.* (2013). CTAB-assisted synthesis of single-layer MoS2-graphene composites as anode materials of Li-ion batteries. *J. Mater. Chem. A* **1,** 2202–2210.

Radisavljevic, B., Radenovic, A., Brivio, J., Giacometti, V. & Kis, A. (2011). Single-layer MoS2 transistors. *Nat. Nanotechnol*. **6,** 147–150.

Chen, J., Li, S. L., Tao Z. L. & Gao, F. (2003). Low-temperature synthesis of titanium disulfide nanotubes. *Chem. Commun.* **8,** 980–981.

Wang, D. Z. *et al.* (2013). Distorted MoS2 nanostructures: An efficient catalyst for the electrochemical hydrogen evolution reaction. *Electrochem. Commun.* **34,** 219–222.

Zhu, Y. Q. *et al.* (2005). Shock-absorbing and failure mechanisms of WS2 and MoS2 nanoparticles with fullerene-like structures under shock wave pressure. *J. Am. Chem. Soc.* **127,** 16263–16272.

Zhu, Y. Q. *et al.* (2003). Shock-wave resistance of WS2 nanotubes. *J. Am. Chem. Soc.* **125,** 1329–1333.

Cook, J., Rhyans, S., Roncase, L., Hobson, G. & Luhrs, C. C. (2014). Microstructural study of IF-WS2 failure modes. *Inorganics* **2,** 377–395.

Rothschild, A., Sloan J. & Tenne, R. (2000). Growth of WS2 Nanotubes Phases. *J. Am. Chem. Soc.* **122,** 5169–5179.

Nath, M., Mukhopadhyay K. & Rao, C. N. R. (2002). Mo1−xWxS2 nanotubes and related structures. *Chem. Phys. Lett.* **35,** 163–168.

Nath, M., Govindaraj, A. & Rao, C. N. R. (2001). Simple Synthesis of MoS2 and WS2 Nanotubes. *Adv. Mater.* **13,** 283–286.

Li, Y. D., Li, X. L., He, R. R., Zhu, J. & Deng. Z. X. (2002). Artificial lamellar mesostructures to WS2 nanotubes. *J. Am. Chem. Soc*. **124,** 1411–1416.

Berntsen, N. *et al.* (2003). A solvothermal route to high-surface-area nanostructured MoS2. *Chem. Mater.* **15,** 4498–4502.

Zelenski, C. M. & Dorhout, P. K. (1998). Template synthesis of near-monodisperse microscale nanofibers and nanotubules of MoS2. *J. Am. Chem. Soc.* **120,** 734–742.

Parilla, P. A. *et al.* (1999). The first true inorganic fullerenes? *Nature* **397,** 114.

Hu, J. J., Bultman, J. E. & Zabinski, J. S. (2004). Inorganic fullerene-like nanoparticles produced by arc discharge in water with potential lubricating ability. *Tribol. Lett.* **17,** 543–546.

Yacaman, M. J. *et al.* (1996). Studies of MoS2 structures produced by electron irradiation. *Appl. Phys. Lett.* **69,** 1065–1067.

Golberg, D., Bando, Y., Stephan, O. & Kurashima, K. (1998). Octahedral boron nitride fullerenes formed by electron beam irradiation. *Appl. Phys. Lett.* **73,** 2441–2443.

Li, X. L. & Li, Y. D. (2003). Formation of MoS2 inorganic fullerenes (IFs) by the reaction of MoO3 nanobelts and S. *Chem. Eur. J*. **9,** 2726–2731.

Yang, H. B. *et al.* (2006). Synthesis of inorganic fullerene-like WS2 nanoparticles and their lubricating performance. *Nanotechnology* **17,** 1512–1519.

Leonard-Deepak, F., Castro-Guerrero, C. F., Mejia-Rosales, S. & Jose-Yacaman, M. (2011). Structural transformation of tungsten oxide nanourchins into IF–WS2 nanoparticles: an aberration corrected STEM study. *Nanoscale* **3,** 5076–5082.

Tian, Y. *et al.* (2005). A facile route to synthesis of MoS2 nanorods. *Mater. Lett*. **59,** 3452–3455.

Wiesel, I. *et al.* (2009). Synthesis of WS2 and MoS2 fullerene-like nanoparticles from solid precursors. *Nano. Res.* **2,** 416–424.

Murugan, A. V., Sonawane, R. S., Kale, B. B., Apte, S. K. & Kulkarni, Aarti V. (2001). Microwave–solvothermal synthesis of nanocrystalline cadmium sulfide. *Mater. Chem. Phys.* **71,** 98–102.

Mao, L. Y., Wang, Y. R., Zhong, Y. J., Ning, J. Q. & Hu, Y. (2013). Microwave-assisted deposition of metal sulfide/oxide nanocrystals onto a 3D hierarchical flower-like TiO2 nanostructure with improved photocatalytic activity. *J. Mater. Chem. A*, **1,** 8101–1804.

Liao, X. H., Zhu, J. J. & Chen, H. Y. (2001). Microwave synthesis of nanocrystalline metal sulfides in formaldehyde solution. *Mater. Sci. Eng. B* **85,** 85–89.

Pang H. *et al.* (2014). Microwave-assisted synthesis of NiS2 nanostructures for supercapacitors and cocatalytic enhancing photocatalytic H2 production. *Sci. Rep*. **4,** 3577–3584.

Di C. *et al.* (2003). Microwave-assisted synthesis of metal sulfides in ethylene glycol. *Mater. Chem. Phys.* **82,** 206–209.

Ouerfelli, J., Srivastava, S. K., Bernede, J. C. & Belgacem, S. (2009). Effect of microwaves on synthesis of MoS2 and WS2. *Vacuum* **83,** 308–312.

Liu, N. *et al.* (2014). Microwave-assisted synthesis of MoS2/graphene nanocomposites for efficient hydrodesulfurization. *Fuel* **119,** 163–169.

Jiang, Y. & Zhu, Y. J. (2005). Microwave-assisted synthesis of sulfide M2S3 (m = Bi, Sb) nanorods using an ionic liquid. *J. Phys. Chem. B* **109,** 4361–4364.

Zhang, X. Y. & Liu, Z. (2012). Recent advances in microwave initiated synthesis of nanocarbon materials. *Nanoscale* **4,** 707–714.

Zhang, X. Y. & Manohar, S. K. (2006). Microwave synthesis of nanocarbons from conducting polymers. *Chem. Commun*. **23,** 2477–2479.

Liu, Z. *et al.* (2014). An ultrafast microwave approach towards multicomponent and multi-dimensional nanomaterials. *RSC Adv*. **4,** 9308–9313.

Liu, Z. *et al.* (2014). Ultrafast Cr(VI) removal from polluted water by microwave synthesized iron oxide submicron wires. *Chem. Commun*. **50,** 8036–8039.

Zhang, X. Y., Goux, W. J. & Manohar, S. K. (2004). Synthesis of polyaniline nanofibers by "nanofiber seeding". *J. Am. Chem. Soc.* **126,** 4502–4503.

Zhang, X. Y. & Manohar, S. K. (2004). Bulk synthesis of polypyrrole nanofibers by a seeding approach. *J. Am. Chem. Soc.* **126,** 12714–12715.

Tarcha, P. J., Salvati, L. & Johnson, R. W. (2001). Polypyrrole latex: surface analysis by XPS, surface science spectra. *Surf. Sci. Spectra*. **8,** 323–328.

Jegal, J. P., Kim, H. K., Kim, J. S. & Kim, K. B. (2013). One-pot synthesis of mixed-valence MoOx on carbon nanotube as an anode material for lithium ion batteries. *J Electroceram* **31,** 218–223.

Kim, Y. J., Tao, R. Z., Klie, R. F. & Seidman, D. N. (2013). Direct atomic-scale imaging of hydrogen and oxygen interstitials in pure niobium using atom-probe tomography and aberration-corrected scanning transmission electron microscopy. *ACS Nano* **7,** 732–739.

Zhang, K. *et al.* (2014). Water-free Titania–Bronze thin films with superfast lithium-ion transport. *Adv. Mater.* **26,** 7365–7370.

Xin, H. L. *et al.* (2014). Revealing the atomic restructuring of Pt–Co nanoparticles. *Nano. Lett.* **14,** 3203–3207.

Luo, W., Hu, X. L., Sun, Y. M. & Huang, Y. H. (2011). Electrospinning of carbon-coated MoO2 nanofibers with enhanced lithium-storage properties. *Phys. Chem. Chem. Phys.* **13,** 16735–16740.

Liu, X. L., Ji, W. X., Liang, J. Y., Peng, L. M. & Hou, W. H. (2014). MoO2@carbon hollow microspheres with tunable interiors and improved lithium-ion battery anode properties. *Phys. Chem. Chem. Phys.* **16,** 20570–20577.

Zink, N. *et al.* (2008). *In situ* heating tem study of onion-like WS2 and MoS2 nanostructures obtained via MOCVD. *Chem. Mater.* **20,** 65–71.

References

Aktaş A.H., Kitiş F. (2014), Spectrophotometric Simultaneous Determination Of Caffeine And Paracetamol In Commercial Pharmaceutical By Principal Component Regression, Partial Least Squares And Artificial Neural Networks Chemometric Method. *Croatica Chemica Acta*, 87(1), s.69-74.

Barimani S., Kleinebudde P. (2017). Evaluation Of In-Line Raman Data For End-Point Determination Of A Coating Process: Comparison Of Science-Based Calibration, PLS-Regression And Univariate Data Analysis, *Europian Journal Of Pharmaceutics And Biopharmaceutics,* 119, s.28-35.

Buna M., Aaron J.J., Prognon P., Mahuzier G. (1996). Effects Of pH And Solvent On The Fluorescence Properties Of Biomedically Important Bezamides. Application To Determination In Drugs And In Human Urine. *Analyst*, 121(11). s.1551-1556.

Chmielewska A., Konieczna L., Plenis A., Lamparczyk H. (2006). Sensitive Quantification Of Chosen Drugs By Reversed-Phase Chromatography With Electrochemical Detection At A Glassy Carbon Electrode. *J. Chromatogr.B*., 839, s.102-111.

Dinç E., Üstündağ Ö., Baleanu D. (2011). Simultaneous Chemometric Determination Of Pyridoxine Hyrochloride And Isoniazid In Tablets By Multivariate Regression Methods. Drug Testing And Analysis, *Drug Test Anal.,* 2, s.383-387.

El-Gindy A., Emara S., Shaaban H. (2010). Validation And Application Of Chemometrics-Assisted Spectrophotometry And Liquid Chromatography For Simultaneous Determination Of Two Ternary Mixtures Containing Drotaverine Hydrochloride, *Journal Of AOAC International*, 93(2), s.536-548.

Elkady E.F., Mahrouse M.A. (2011). Reversed-Phase Ion-Pair HPLC and TLC-Densitometric Methods For The Simultaneous Determination Of Ciprofloxacin Hyrochloride And Metronidazole In Tablets, *Chromatographia* 73, s.297-305.

Hernandez-Jimenez A., Roa-Morales G., Reyes-Perez H., Balderas-Hernandez P., Barrera-Diaz C.E., Bernabe-Pineda M. (2016. Voltammetric Determination Of Metronidazole Using A Sensor Based On Electropolymerization of α-Cyclodextrin Over A Carbon Paste Electrode. *Electroanalysis,* 28, s.704-710. http://www.causeweb.org/repository/Minitab/Minitab.pdf . (30.06.2017)

Jain R., Jain N., Jain D.K., Patel V.K., Rajak H., Jain S.K. (2017). Novel UV Spectrophotometer Methods For Quantitative Estimation Of Metronidazole And Furazolidone Using Mixed Hydrotropy Solubilization, *Arabian Journal Of Chemistry*, 10, s.151-156.

Jalalvand A.R., Goicoechea H.C. (2017). Applications Of Electrochemical Data Analysis By Multivariate Curve Resolution-Alternating Least Squares. *Trends In Analytical Chemistry*, 88, s.134-166.

Kumar N., Bansal A., Sarma G.S., Rawal R.K. (2011). Chemometrics Tools Used In Analytical Chemistry: A Overview. *Talanta*, 123, s.186-199.

Mahrouse M.A., Elkady E.F. (2011). Validated Spectrophotometric Methods For The Simultaneous Determination Of Ciprofloxacin Hydrochloride And Metronidazole In Tablets, *Chem.Pharm.Bull,* 59(12), s.1485-1493.

Morcoss M.M., Abdelwahab N.S., Ali N.W., Elsaady M.T. (2016). Different Chromatographic Methods For Simultaneous Determination Of Diloxanide Furoate, Metronidazole And Its Toxic Impurity. *J.Iran Chem Soc.,* 13, s.1643-1651.

Moussa B.A. (2000). Determination Of Some Aminobenzoic Acid Derivatives: Glafenine and Metoclopramide. *J.Pharm. Biomed. Anal*., 23(6), s.1045-1055.

Omran A.A. (2005). Individual and Simultaneous Spectrophotometric Determination Of Dapsone And Metoclopramide HCl In Pharmaceutical Dosage Forms And Synthetic Binary Mixtures. *Chem. Pharm. Bull,* 53, s.1498-1501.

Rajalahti T., Kvalheim O.M. (2011). Multivariate Data Analysis In Pharmaceutics: A Tutorial Review, *International Journal Of Pharmaceutics,* 417, s.280-290.

Riggs K.W., Szeitz A., Rurak D.W., Mutlib A.E., Abbott F.S., Axelson J.E. (1994). Determination Of Metoclopramide And Two Of Its Metobolites Using A Sensitive And Selective Gas Chromatographic-Mass Spectrometric Assay, *J.Chromatogr.B.*, 660(2), s.315-325.

Saghravanian M., Ebrahimi M., Es'haghi Z., Beyramabadi S.A. (2017). Experimental Sensing And Density Functional Theory Study Of An Ionic Liquid Mediated Carbon Nanotube Modified Carbon-Paste Electrode For Electrochemical Detection Of Metronidazole. *South African Journal Of Chemistry*, 70, s.29-37.

Sahoo D.R., Jain S. (2016). A Rapid And Validated RP-HPLC Method For The Simultaneous Quantificiation Of Benzoic Acid, Metronidazole And Miconazole Nitrate In Vaginal Formulations. *Journal Of Chromatographic Sciences*, 54(9), s.1613-1618.

Trairatvorakul C., Detsomboonrat P. (2011). Success Rates Of A Mixtures Of Ciprofloxacin, Metronidazole and Minocycline Antibiotics Used In The Non-Instrumentation Endodontic Treatment Of Mandibular Primary Molars With Carious Pulpal Involvement, *International Journal Of Paediatric Dentistry*, s.1-11.

Üstündağ Ö., Dinç E., Özdemir N., Tilkan M.G. (2017). Comparative Application Of PLS And PCR Methods To Simultaneous Quantitative Estimation And Simultaneous Dissolution Test Of Zidovudine-Lamivudine Tablets. *Acta Chim.Slov*., 62, s.437-444.

Vamshikrishna G., Neelima M., Bhavani M., Sreekanth G., Shobha Rani S. (2010). A Simple Rp-Hplc Method For Simultaneous Estimation Of Paracetamol Ans Metoclopramide.HCl In Tablet Dosage Form, *IOSR Journal Of Pharmacy And Biological Sciences*, 9(6), s.69-78.

Vlase L., Leucuta A., Farcau D., Nanulescu M. (2006). Pharmacokinetic Interaction Between Fluoxetine And Metoclopramide In Healty Volunteers. *Biopharm. Drug Dispos*., 27(6), s.285-289.

Yan M., Li H.D., Chen B.M., Liu X.L., Zhu Y.G. (2010). Determination Of Metoclopramide In Human Plasma By LC-ESI-MS And Its Application To Bioequivalance Studies. *J. Chromatogr*. B., 878 (11-12), s.883-887.

Zenita Devi O., Basavaiah K., Vinay K.B., Revanasiddappa H.D. (2016). Sensitive Spectrophotometric Determination Of Metocloramide Hydrochloride In Dosage Forms And Spiked Human Urine Using Vanillin, *Arabian Journal Of Chemistry*, 9, s.64-72.

Zhang G., Pan J. (2011). Simultaneous spectrophotometric determination of atrazine and cyanazine by chemometric methods, *Spectrochimica Acta Part A: Molecular And Biomolecular Spectroscopy,* 78, s.238-242.

KAYNAKÇA

Altar, C Anthony. 1999. Neurotrophins and depression, *Trends in pharmacological sciences*, 20, 59-62.

Bayraktar, B (2018b). Investigation of The Physiological Effects of Omentin Molecule In The Body (Editörler: Doğan, NÜ.; Karabulut,AK.; Gürbüz Ü.). Health Sciences Studies (s.112). Konya: Çizgi Kitabevi.

Bekinschtein P., Cammarota M., Izquierdo I., Medina JH. (2008). BDNF and Memory Formation and Storage. Neuroscientist, 14, 147-156.

Berman H, Westbrook J, Feng Z, Gilliland G, Bhat T, Weissig H, Shindyalov I, Bourne P. The Borsoi, Milene, Camila Boque Antonio, Alice Fialho Viana, Patrícia Nardin, Carlos-Alberto Gonçalves, and Stela Maris Kuze Rates. (2015). Immobility behavior during the forced swim test correlates with BNDF levels in the frontal cortex, but not with cognitive impairments, *Physiology & behavior*, 140, 79-88.

Chaldakov GN, Tonchev AB, Manni L. Comment on: Krabbe KS, Nielsen AR, Krogh-Madsen R. Brain-derived neurotrophic factor (BDNF) and type 2 diabetes. (2007). *Diabetologia*. 50,431-438.

Dechant G., Barde YA. (2002). The neurotrophin receptor p75(NTR): novel functions and implications for diseases of the nervous system. *Nature Neuroscience*, 5, 1131-1136.

Deinhardt K., Chao MV. (2014). Shaping neurons: Long and short range effects of mature and proBDNF signalling upon neuronal structure. Neuropharmacology, 76, 603-609.

Erickson, K., Miller, D.L., & Roecklein, K.L. (2012). The aging hippocampus: interactions between exercise, depression and BDNF. *The Neuroscients*, 18/1, 82-92. Doi: 10.1177/1073858410397054.

Fujimura, Hironobu, C Anthony Altar, Ruoyan Chen, Takashi Nakamura, Takeshi Nakahashi, Jun-ichi Kambayashi, Bing Sun, and Narendra N Tandon. (2002). Brain-derived neurotrophic factor is stored in human platelets and released by agonist stimulation, *Thrombosis and haemostasis*, 88, 728-34.

Heath D., Schmidt MB., Duman RS. (2008). Future antidepressant targets: neurotrophic factors and related signaling cascades. *Drug Discovery Today Therapeutic Strategies*, 5, 151-156.

Hofer, Magdalena, Sonia R Pagliusi, A Hohn, J Leibrock, and YA Barde. (1990). Regional distribution of brain derived neurotrophic factor mRNA in the adult mouse brain, *The EMBO journal*, 9, 2459-64.

Karege, Félicien, Michèle Schwald, and Mbaye Cisse. (2002). 'Postnatal developmental profile of brain-derived neurotrophic factor in rat brain and platelets', *Neuroscience letters*, 328, 261-64.

Kazak, Filiz, and Gül Fatma YARIM. (2014). Nörotrofinler', *Kocatepe Veteriner Dergisi*, 7, 47-57.

Kerschensteiner M, Gallmeier E, Behrens L. Activated human T cells, B cells, and monocytes produce brain-derived neurotrophic factor in vitro and in inflammatory brain lesions: a neuroprotective role of inflammation? *J Exp Med*. 1999, 189/5,865-870.

Kertes, Darlene A, Samarth S Bhatt, Hayley S Kamin, David A Hughes, Nicole C Rodney, and Connie J Mulligan. 2017. BNDF methylation in mothers and newborns is associated with maternal exposure to war trauma, *Clinical epigenetics*, 9: 68.

Khan JY, Rajakumar RA, McKnight RA, Devaskar UP, Devaskar SU (1999) Developmental regulation of genes mediating murine brain glucose uptake. *Am J Physiol* 276,R 892–R900.

Lee FS., Chao MV. (2001). Activation of Trk neurotrophin receptors in the absence of neurotrophins. Proceedings of the National Academy of Sciences, 98, 3555-3560.

Bath, Sarah C, Colin D Steer, Jean Golding, Pauline Emmett, and Margaret P Rayman. (2013). Effect of inadequate iodine status in UK pregnant women on cognitive outcomes in their children: results from the Avon Longitudinal Study of Parents and Children (ALSPAC), *The Lancet*, 382, 331-37.

Maher F, Vannucci SJ, Simpson IA (1994) Glucose transporter proteins in brain. FASEB J 8:1003–1011.

Pius-Sadowska, E., & Machaliński,B. (2017). BDNF–A key player in cardiovascular system. *Journal of molecular and cellular cardiology*, 110, 54-60.

Protein Data Bank. Nucleic Acids Research. (2000). 28. 235-242.

Woo NH., Lu B. (2009). BDNF in synaptic plasticity and memory. *National institutes of Health, Bethesda, MD, USA by Elsevier Ltd*. 135-143.

Sornelli, F., Fiore, M., Chaldakov, G. N., Aloe, L. (2007): Brainderived neurotrophic factor: a new adipokine. *Biomed. Rev*. 18, 85–88.

Matthews, V., Åström, M. B., Chan, M. H. S., Bruce, C. R., Krabbe, K. S., Prelovsek, O., & Penkowa, M. (2009). Brain-derived neurotrophic factor is produced by skeletal muscle cells in response to contraction and enhances fat oxidation via activation of AMP-activated protein kinase. *Diabetologia*, *52*/7, 1409-1418.

Lommatzsch, M., Zingler, D., Schuhbaeck, K., Schloetcke, K., Zingler, C., Schuff-Werner, P., & Virchow, J. C. (2005). The impact of age, weight and gender on BDNF levels in human platelets and plasma. Neurobiology of aging, 26/1, 115-123.

Szabo, S. T., Gould, TD., & Manji, HK.(2004). Neurotransmitters, receptors, signal transduction, and second messengers in psychiatric disorders.

Favata, M. F., Horiuchi, K. Y., Manos, E. J., Daulerio, A. J., Stradley, D. A., Feeser, W. S., Hobbs, F. (1998). Identification of a novel inhibitor of mitogen-activated protein kinase kinase. *Journal of Biological Chemistry*, 273/2), 18623-18632.

Rosas-Vargas, H., Martínez-Ezquerro, J. D., & Bienvenu, T. (2011). Brain-derived neurotrophic factor, food intake regulation, and obesity. *Archives of medical research*, 42/6, 482-494.

Bayraktar, B (2018a). ' The Rezistin Hormon Investigation of Effect on Physiological System (Editörler: Doğan, NÜ.; Karabulut,AK.; Gürbüz Ü.). Health Sciences Studies (s.18). Konya: Çizgi Kitabevi.

Yamamoto, H., & Gurney, M. E. (1990). Human platelets contain brain-derived neurotrophic factor. Journal of Neuroscience, 10/11, 3469-3478.

Wetmore C, Cao YH, Pettersson RF, Olson L. Brain-derived neurotrophic factor: subcellular compartmentalization and interneuronal transfer as visualized with anti-peptide antibodies. Proc Natl Acad Sci. (1991). 88,9843-9847.

Marosi, K., & Mattson, M. P. (2014). BDNF mediates adaptive brain and body responses to energetic challenges. *Trends in Endocrinology & Metabolism*, *25*/2, 89-98.

Yoshii, A., & Constantine Paton, M. (2010). Postsynaptic BDNF TrkB signaling in synapse maturation, plasticity, and disease. *Developmental neurobiology*, *70*/5, 304-322.

Vogel, T., Brechat, P.H., Lebretre, P.M., Kaltenbach, G., Berthel, M., & Londsdorfer, J. (2009). Health benefits of physical activity in older patients: a review. Int J Clin Pract, 62/2, 303-320. Doi: 10.1111/j.1742- 1241.2008.01957.

KAYNAKÇA

Anonim (2019). http://healthysleep.med.harvard.edu/image/200 internet erişim tarihi: 12.03.2019.

Ayseli, M. T., & Ayseli, Yİ. (2016). Flavors of the future: Health benefits of flavor precursors and volatile compounds in plant foods. Trends in Food Science & Technology, 48, 69-77.

Bath, Sarah C, Colin D Steer, Jean Golding, Pauline Emmett, and Margaret P Rayman. (2013). Effect of inadequate iodine status in UK pregnant women on cognitive outcomes in their children: results from the Avon Longitudinal Study of Parents and Children (ALSPAC), *The Lancet*, 382: 331-37.

Bayraktar, B (2018a). The Rezistin Hormon Investigation of Effect on Physiological System (Editörler: Doğan, NÜ.; Karabulut,AK.; Gürbüz Ü.). Health Sciences Studies (s.18). Konya: Çizgi Kitabevi.

Bayraktar, B (2018b).Investigation of The Physiological Effects of Omentin Molecule In The Body (Editörler: Doğan, NÜ.; Karabulut,AK.; Gürbüz Ü.). Health Sciences Studies (s.112). Konya: Çizgi Kitabevi.

Bekinschtein P., Cammarota M., Izquierdo I., Medina JH. (2008). BDNF and Memory Formation and Storage. Neuroscientist, 14, 147-156.

Berman H, Westbrook J, Feng Z, Gilliland G, Bhat T, Weissig H, Shindyalov I, Bourne P. The Borsoi, Milene, Camila Boque Antonio, Alice Fialho Viana, Patrícia Nardin, Carlos-Alberto Gonçalves, and Stela Maris Kuze Rates. (2015). Immobility behavior during the forced swim test correlates with BNDF levels in the frontal cortex, but not with cognitive impairments, *Physiology & behavior*, 140, 79-88.

Beyer CE, Steketee JD, Saphier D. (1998). Antioxidant properties of melatonin--an emerging mystery. *Biochem Pharmacol* 56,1265-72.

Chaldakov GN, Tonchev AB, Manni L. Comment on: Krabbe KS, Nielsen AR, Krogh-Madsen R. Brain-derived neurotrophic factor (BDNF) and type 2 diabetes. (2007), *Diabetologia*. 50,431-438.

Çam, A., Erdoğan M. F., (2003). Melatonin. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, 56, 103-112.

Dechant G., Barde YA. (2002). The neurotrophin receptor p75(NTR): novel functions and implications for diseases of the nervous system. Nature Neuroscience, 5, 1131-1136.

Erlich SS, Apuzzo MLJ. (1985) The pineal gland: anatomy, physiology and clinical significance. *J Neurosurg*. 63, 321-341.

Gupta D, Attanasio A. (1979) Pathophysiology of pineal function in health and disease in children. Pineal Res Rev 1988;6:261-300.Klein DC, Moore RY. Pineal N-acetyltransferase and hydroxyindole-o-methyltransferase: control by the retinohypothalamic tract and the suprachiasmatic Brain Res 174,245- 62.

Hadley, M and Levine, J. (2006),Endocrinology (6th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.

Hatfield, D. L., Nicoll, J. X., & Kraemer, W. J. (2016). Effects of circadian rhythm on power, force, and hormonal response in young men. The Journal of Strength & Conditioning Research, 30/3, 725-732.

Izac, MSM. (2006). Basic Anatomy and Physiology of Sleep, *Am J END. Technol*, 46,18-38.

Johnston D.J. (2005). :Measuring Seasonal Time within the Circadian System: Regulation of the Suprachiasmatic Nuclei by Photoperiod, *Journal of Neuroendocrinology*, 17 , 459–465.

Karpe, F., Steiner, G., Uffelman, K., Olivecrona, T.Hamsten, A. (1994). Postprandial lipoproteins and progression of coronary atherosclerosis. *Atherosclerosis*, 106, 83-97.

Khammanivong A., Nelson E.D. (2000). Light Pulses Suppres Responsiveness within the Mouse Photic Entrainment Pathway, Journal of Biological Rhythms, 15/5, 393-405.

Loeffler D, Mueller U, Scheuermann K, et al. Serum irisin levels are regulated by acute strenuous exercise. (2015). *J ClinEndocrinolMetab* 100,1289-99.

Kohsaka, A.Bass, J. (2007). A sense of time: how molecular clocks organize metabolism. *Trends Endocrinol Metab*, 18, 4-11.

Macchi MM, Bruce JN. (2004). Human pineal physiology and functional significance of melatonin. *Front Neuroendocrinol* 25/3, 177-95.

Manfredini R., Manfredini F., Fersini C., Conconi F. (1998). Circadian Rhythms, Athletic Performance and Jet Lag, *Br J Sports Med* , 32 , 101-106.

Manfredini, R., Manfredini, F., Fersini, C., Conconi, F. (1998) Circadian Rhytms, Athletic Performance, And Jet Lag, *British Journal Of Sport Medicine* 32, 101-106.

Mollaoğlu, H., Özgüner M. F. (2005). Yaşlanma Sürecinde Melatoninin Rolü. S.D.Ü. *Tıp Fak. Derg*., 12, 52-56. 22.

Reiter RJ. (1991). Melatonin. The chemical expression of darkness. *Mol Cell Endocrinol*, 79,153-158.

Szymusiak R, McGinty D. (2008). Hypothalamic regulation of sleep and arousal. *Ann N Y Acad Sci*, 1129,275-286.

Teo, W., Newton, M. J., & McGuigan, M. R. (2011). Circadian rhythms in exercise performance: implications for hormonal and muscular adaptation. *Journal of sports science & medicine*, *10*/4, 600.

Zee PC, Manthena P (2007) The brain's master circadian clock: implications and opportunities for therapy of sleep disorders. *Sleep Med Rev*, 11,59-70.

Zhu L, Zee PC. (2012). Circadian rhythm sleep disorders. *Neurol Clin*, 30,1167-1191.

Deinhardt K., Chao MV. (2014). Shaping neurons: Long and short range effects of mature and proBDNF signalling upon neuronal structure. Neuropharmacology, 76, 603-609.

Erickson, K., Miller, D.L., & Roecklein, K.L. (2012). The aging hippocampus: interactions between exercise, depression and BDNF. *The Neuroscients*, 18/1, 82-92. Doi: 10.1177/1073858410397054.

Fujimura, Hironobu, C Anthony Altar, Ruoyan Chen, Takashi Nakamura, Takeshi Nakahashi, Jun-ichi Kambayashi, Bing Sun, and Narendra N Tandon. (2002). Brain-derived neurotrophic factor is stored in human platelets and released by agonist stimulation, *Thrombosis and haemostasis*, 88, 728-34.

Heath D., Schmidt MB., Duman RS. (2008). Future antidepressant targets: neurotrophic factors and related signaling cascades. *Drug Discovery Today Therapeutic Strategies*, 5, 151-156.

Hofer, Magdalena, Sonia R Pagliusi, A Hohn, J Leibrock, and YA Barde. (1990). Regional distribution of brain derived neurotrophic factor mRNA in the adult mouse brain, *The EMBO journal*, 9, 2459-64.

Karege, Félicien, Michèle Schwald, and Mbaye Cisse. (2002). Postnatal developmental profile of brain-derived neurotrophic factor in rat brain and platelets, *Neuroscience letters*, 328: 261-64.

Kazak, Filiz, and Gül Fatma YARIM. (2014). Nörotrofinler, *Kocatepe Veteriner Dergisi*, 7, 47-57.

Kerschensteiner M, Gallmeier E, Behrens L. (1999). Activated human T cells, B cells, and monocytes produce brain-derived neurotrophic factor in vitro and in inflammatory brain lesions: a neuroprotective role of inflammation? *J Exp Med*. 189/5, 865-870.

Kertes, Darlene A, Samarth S Bhatt, Hayley S Kamin, David A Hughes, Nicole C Rodney, and Connie J Mulligan. (2017). BNDF methylation in mothers and newborns is associated with maternal exposure to war trauma, *Clinical epigenetics*, 9, 68.

Khan JY, Rajakumar RA, McKnight RA, Devaskar UP, Devaskar SU. (1999). Developmental regulation of genes mediating murine brain glucose uptake. *Am J Physiol* 276,R892–R900.

Lee FS., Chao MV. (2001). Activation of Trk neurotrophin receptors in the absence of neurotrophins. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 98, 3555-3560.

Maher F, Vannucci SJ, Simpson IA. (1994). Glucose transporter proteins in brain. *FASEB J* 8,1003–1011.

Pius-Sadowska, E., & Machaliński,B. (2017). BDNF–A key player in cardiovascular system. *Journal of molecular and cellular cardiology*, *110*, 54-60.

Protein Data Bank. (2000). *Nucleic Acids Research*. 28, 235-242.

KAYNAKÇA

Bostrom, P., Wu, J., Jedrychowski, MP., Korde, A., Ye, L., Lo, JC. 2012. A PGC1-alphadependent myokine that drives brown-fat-like development of white fat and thermogenesis. Nature. 481(7382):463-8.

Colaianni, G., Cuscito, C., Mongelli, T., Oranger, A., Mori, G., Brunetti, G.,& Grano, M. 2014. Irisin enhances osteoblast differentiation in vitro. *International journal of endocrinology*.

Gannon, NP., Vaughan, RA., Garcia-Smith R., Bisoffi, M., Trujillo, KA. 2015. Effects of the exercise-inducible myokine irisin on malignant and non-malignant breast epithelial cell behavior in vitro. *International Journal of Cancer*. 136(4):197–202.

Huh, JY., Panagiotou, G., Mougios, V., Brinkoetter, M., Vamvini, MT., Schneider, BE.2012. FNDC5 and irisin in humans: I. Predictors of circulating concentrations in serum and plasma and II. mRNA expression and circulating concentrations in response to weight loss and exercise. Metabolism, 61(12): 1725-38.

Li, DJ., Li, YH., Yuan, HB., Qu, LF., & Wang, P. 2017. The novel exercise-induced hormone irisin protects against neuronal injury via activation of the Akt and ERK1/2 signaling pathways and contributes to the neuroprotection of physical exercise in cerebral ischemia. *Metabolism*, *68*, 31-42.

Moon, HS., Dincer, F., Mantzoros, CS. 2013. Pharmacological concentrations of irisin increase cell proliferation without influencing markers of neurite outgrowth and synaptogenesis in mouse H19-7 hippocampal cell lines. *Metabolism*. 2013;62(8):1131–1136.

Perakakis, N., Triantafyllou, GA., Fernandez-Real, JM., Huh, JY., Park, KH., Seufert, J. 2017. Physiology and role of irisin in glucose homeostasis. Nature reviews Endocrinology. 13(6):324-37.

Qiao, X., Nie, Y., Ma, Y., Chen, Y., Cheng, R., Yin, W.,& Xu, L. 2016. Irisin promotes osteoblast proliferation and differentiation via activating the MAP kinase signaling pathways. *Scientific reports*, *6*, 18732.

So, JH., Huang, C., Ge, M., Cai, G., Zhang, L., Lu, Y., & Mu, Y.2017. Intense exercise promotes adult hippocampal neurogenesis but not spatial discrimination. *Frontiers in cellular neuroscience*, *11*-13.

Song H., Wu F., Zhang Y. 2014.Irisin promotes human umbilical vein endothelial cell proliferation through the ERK signaling pathway and partly suppresses high glucose-induced apoptosis. *PLoS One*.

Tajiri, N., Yasuhara, T., Shingo, T., Kondo, A., Yuan, W., Kadota,T.& Jing, M. 2010. Exercise exerts neuroprotective effects on Parkinson's disease model of rats. *Brain research*, *1310*, 200-207.

Wu F., Song H., Zhang Y. 2015. Irisin induces angiogenesis in human umbilical vein endothelial cells in vitro and in zebrafish embryos in vivo via activation of the ERK signaling pathway. *PLoS One*.

Yang, X., Enerbäck, S., & Smith, U.2003. Reduced expression of FOXC2 and brown adipogenic genes in human subjects with insulin resistance. *Obesity research*, *11*(10), 1182-1191.

Kozak, LP., Young, ME. 2012. Heat from calcium cycling melts fat. Nat. Med. 18: 1458-1459.

KAYNAKÇA

Ariyasu, H., Takaya, K., Tagami, T., Ogawa, Y., Hosoda, K., Akamizu, T., Suda, M., Koh, T., Natsui, K., Toyooka, S., Shirakami,, G., Usui, T., Shimatsu, A., Doi, K., Hosoda, H., Kojima, M., Kangawa, K., Nakao, K. 2001. Stomach is a major source of circulating ghrelin, and feeding state determines plasma ghrelin-like immunoreactivity levels in humans. J Clin Endocrinol Metab., 86, 4753- 4758.

Bagnasco, M., Dube, MG., Kalra, PS., Kalra, SP., 2002, Evidence for the existence of distinct central appetite, energy expenditure, and ghrelin stimulation pathways as revealed by hypothalamic site-specific leptin gene therapy, Endocrinology.143**,** 4409–4421.

Bayraktar, B. 2018b. Omentin Molekülünün Vücuttaki Fizyolojik Etkilerinin İncelenmesi, Sağlık Bilimleri Çalışmaları, Ekin Yayınevi.s.112-114.

Bayraktar, B.2018a. Adipoz Dokudan Salgılanan Rezistin Hormonun Fizyolojik Sistemler Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi, Sağlık Bilimleri Çalışmaları, Ekin Yayınevi.s.16-21.

Briggs, DI., Andrews, ZB.2011. Metabolic status regulates ghrelin function on energy homeostasis. Neuroendocrinology. 93(1):48-57.

Broglio, F., Koetsveld, P.P., Benso, A., Gottero, C., Prodam, F., Papotti, M., Muccioli, G., Gauna, C., Hofland, L., Deghengh,i R., Arvat, E., Lely, A.J. and Ghigo, E.2002. Ghrelin secretion is inhibited by either somatostatin or cortistatin in humans, Journal of Clinical Endocrinology Metabolism 87**,** 4829–4832.

Caminos, JE., Tena-Sempere, M., Gaytan F.2003. Expression of ghrelin in the cyclic and pregnant rat ovary. Endocrinology.144: 1594–1602.

Carling, D. 2005. AMP-activated protein kinase: balancing the scales. *Biochimie*, *87*(1), 87-91.

Cassoni, P., Papotti, M., Ghe, C., Catapano, F., Sapino, A., Graziani, A.2001. Identification, characterization, and biological activity of specific receptors for natural (ghrelin) and synthetic growth hormone secretagogues and analogs in human breast carcinomas and cell lines, The Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism.**86,** 1738–1745.

Cummings, E., Purnell, JQ., Frayo, SR. 2001.A preprandial rise in plasma ghrelin levels suggests a role in meal initiation in humans. Diabetes, 50, 1714-1719.

Dass, N.B., Munonyara, M., Bassil A.K., Hervieu, G.J., Osbourne, S., Corcoran, S., Morgan, M., a Sanger, GJ.2003. Growth hormone secretagogue receptors in rat and human gastrointestinal tract and the effects of ghrelin, Neuroscience. 443-453.

Dass, NB., Munonyara, M., Bassil AK., Hervieu, GJ., Osbourne, S., Corcoran, S., Morgan, M., Sanger, GJ. 2003. Growth hormone secretagogue receptors in rat and human gastrointestinal tract and the effects of ghrelin, Neuroscience 120, 2, 443-453.

Dayangaç, A. 2005. Ghrelinin izole sıçan miyometriyumunda spontan kasılmalara etkisi, Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Gaytan, F., Barreiro, M.L., Chopin, L.K., Herington, A.C., Morales, C. Pinilla L., Casanueva, F.F., Aguilar, E., Diéguez, C., Tena-Sempere, M.2003.Immunolocalization of ghrelin and its functional receptor, the type 1a growth hormone secretagogue receptor, in the cyclic human ovary, Journal of. Clinical Endocrinology & Metabolism 88, 879–887.

Guo, ZF., Zheng, X., Qin, YW., Hu, JQ., Chen, SP., Zhang, Z.2007. Circulating preprandial ghrelin to obestatin ratio is increased in human obesity. J Clin Endocrinol Metab. 92:1875-1880.

Hattari, N., Saito, T., Yagyu, T., Jiang, B.H., Kitagawa, K., İnagalvi, C. 2001. GH receptor, GH secretagogue receptor, and ghrelin expression in human T cells, B cells and neutrophils, Journal of Clinical Endocrinolgy and Metabolism.86, 4284-4291.

Huda, MSB., Durham, BH., Wong, SP., Deepak, D., Kerrigans, D., McCulloch, P (2008). Plasma obestatin levels are lower in obese and postgastrectomy subjects, but do not change in response to a meal. International Journal of Obesity.32: 129–135.

Kamegai, J., Tamura, H,. Shimizu, T. 2004. Effects of insulin, leptin, and glucagon on ghrelin secretion from isolated perfused rat stomach. Regul Pept;15; 119: 77–81.

Kojima, M., Hosoda, H., Date, Y., Nakazato, M., Matsuo, H., Kangawa, K. 1999. Grelin is a growth hormone-releasing acylated peptide from stomach. Nature.402:656-659.

Kojima, M., Hosoda, H., Date, Y., Nakazato, M., Matsuo, H., Kangawa, K. 1999, Ghrelin is growth-hormone-releasing acylated peptide from stomach, Nature 402, 656-660.

Korbonits, M., Goldstone, AP., Gueorguiev, M., Grossman, AB.2004.Ghrelin—a hormone with multiple functions. Frontiers in Neuroendocrinology. 25: 27-68.

Murakami, N., Hayashida, T., Kuroiwa, T., Nakahara, K., Ida, T., Mondal, M.S., Nakazato, M., Kojima, M., Kangawa, K., 2002, Role for central ghrelin in food intake and secretion profile of stomach ghrelin in rats, Journal of Endocrinology**.**174, 283–288.

Mustonen, AM., Nieminen, P., Hyvarinen, H.2001.Preliminary evidence that pharmacologic melatonin treatment decreases rat ghrelin levels, Endocrine 16**,** 43–46.

Nakahara, K., Takahiro, H., Nakazato, M., Kojima, M., Hosoda, H., Kangawa, N., Muarkami, N. 2003. Effect of chronic treatments with ghrelin on milk secretion in lactating rats, Biyochemical and Biophysical Research Communication. 303, 751-755.

Qiua, TS., Yan, JQ., Liang, ZY., Tong, ZX., Gang, S., Ping, G. 2008. Obestatin: Its physicochemical characteristics and physiological functions. Peptides.29: 639-645.

Ren, AJ., Guo, ZF., Wang, YK., Lin, L., Zheng, X., Yuan, WJ. 2009. Obestatin, obesity,diabetes. Peptides.30: 439-444.

Rudovich, NN., Dick, D., Moehlig, M., Otto, B., Spranger, J., Rochlitz, H.J., Ristow, M., Tschoep, M., Pfeiffer, AFH. 2005. Ghrelin is not suppressed in hyperglycemic clamps by gastric inhibitory polypeptide and arginine. Regulatory Peptides.95-99.

Shibata, K., Hosoda, H., Kojima, M., Kangawa, K., Makino, Y., Makino, I., Kawarabayashi T., Futagami, K., Gomita, Y., 2004, Regulation of ghrelin secretion during pregnancy and lactation in the rat: possible involvement of hypothalamus. Peptides. 279-287.

Soares, JB, Moriera, AF.2008.Ghrelin, des-acyl ghrelin and obestatin: Three pieces of the same puzzle peptides.29: 1255– 1270.

Subasinghage, AP., Green, BD., Flatt, PR., Irwin, N., Hewage, CM. 2010. Metabolic and structural properties of human obestatin {1–23} and two fragment peptides. Peptides. 31:1697–1705.

Tena-Sempere, M. 2005. Exploring the role of ghrelin as novel regulator of gonodal function, Growth Hormone and IGF Research. 83-85.

Vicennati, V., Genghini, S., De Iasio R., Pasqui, F., Pagotto, U., Pasquali, R.2007.Circulating obestatin levels and the ghrelin/obestatin ratio in obese women.Eur J Endocrinol.157: 295-301.

Xia, Q., Pang, W., Pan, H., Zheng, Y., Kang, J.S.,. Zhu, S.G, 2004, Effects of ghrelin on the proliferation and secretion of splenic T lymphocytes in mice, Regulatory Peptides 122, 3, 173-178.

Zhang, JV., Ren, PG., Avsian-Kretchmer, O., Luo, CW., Rauch, R., Klein, C. 2005. Obestatin, a peptide encoded by the ghrelin gene, opposes ghrelin's effects on food intake. Science.310: 996-999.

KAYNAKÇA

Barrere F., Van Blitterswijk CA., Groot K. 2006. Bone regeneration: Molecular and Cellular İnteractions with Calcium Phosphate Ceramics. International Journal of Nanomedicine. 1: 317-332.

Bayliss L, Mahoney DJ., Monk P. 2012.Normal bone physiology, remodeling and its hormonal regulation. Surgery. 30(2), 47-53.

Buckwalter JA., Glimcher MJ., Cooper RR., Recker R.2010. Bone biology. J Bone Joint Surg Am. 77.1256-1275.

Carani C., Qin K., Simoni M. 1997.Effect of testosterone and estradiol in a man with aromatase deficiency. N Engl J Med 1997; 337:91.

Chen, L., Li, C., Qiao, W., Xu, X., & Deng, C. (2001). A Ser365→ Cys mutation of fibroblast growth factor receptor 3 in mouse downregulates Ihh/PTHrP signals and causes severe achondroplasia. *Human molecular genetics*, *10*(5), 457-466.

Clarke B.2008. Normal bone anatomy and physiology. Clin J Am Soc Nephrol. 3. 131-139.

Ersoy, E., ve Baysu, N.1986. Hormonlara Anorganik Metabolizma. "Biyokimya",Bölüm 15 ve 16. A.Ü. Basmevi, Ankara.

Mariani G., Gulec SA., Rubello D.2003. Preoperative localization and radioguided parathyroid surgery. J Nuc Med 44: 1443-1458.

Martin-Millan M, Almeida M, Ambrogini E.2010.The estrogen receptor-alpha in osteoclasts mediates the protective effects of estrogens on cancellous but not cortical bone. Mol Endocrinol.24:323-334.

Mosekilde L, Ericksen FE, Charles P: Effects of thyroid hormones on bone and mineral metabolism. End Met Clin North Am 1990; 1:35.

Mosel, Marianne von (1991) General introduction. In"Research on the Mineral Supply of Dairy Cows During the Dry Period in Relation to Prevention of Milk Feverg , Chapter I, N.V. SDU, Gravenhage.

Nakamura T., Imai Y., Matsumoto T. 2007. Estrogen prevents bone loss via estrogen receptor alpha and induction of Fas ligand in osteoclasts. Cell.130:811-823.

Peck, W., Gennari, C., Raisz, L., Meunier, P., Ritz, E., Krane S., Nuki, G. And Avioli,L.V.1984. Corticostreoids and bone, Calcif. Tissue İnt.,36: 4-7.

Ruckebusch, Y., Phaneuf, LP., Dunlop, R. 1991. Vitamins and minerals in metabolism. Calcium regulating hormones, In[IJ] Physiology of Small and Large Animals", B.C.Decker Inc, Philadelphia.

Taxel P., Kaneko H., Lee SK. 2008. Estradiol rapidly inhibits osteoclastogenesis and RANKL expression in bone marrow cultures in postmenopausal women: a pilot study. Osteoporos Int.19:193-199.

Tresguerres IF., Gil H., Alobera Gracia MA., Pingarrón MC., Jerez LB. 2006. Physiological Bases of Bone Regeneration I, Histology and physiology of bone tissue Medicina Oral Patologia Oral Cirugia Bucal. 11: 7-51.

Tunçay E.2013. Biyomimetik Yöntemle Bor Katkılı Doku İskelelerinin Geliştirilmesi ve Kemik Doku Mühendisliğindeki Etkinliklerinin Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi.

William OR.2009. Functional anatomy and physiology of domestic animals. Fourth edition. p. 179-198.

Zhang X., Siclari VA., Lan S., Zhu J., Koyama E., Dupuis HL., Iwamoto ME., Beier F., Qin L. 2011. The Critical Role of the Epidermal Growth Factor Receptor in Endochondral Ossification. Journal of Bone and Mineral Research. 26 (11): 2622–2633.

6. REFERENCES

Achuthan A. & Mageswari U. (2017). Correlation between serum free iron, glycated hemoglobin and insulin resistance in uncontrolled type-2 diabetic patients. National Journal of Physiology, Pharmacy and Pharmacology, 7(6):642-645.

Aggarwal BB. Sundaram & C. Malani N, et al. (2007) Curcumin: the Indian solid gold. Advances in Experimental Medicine and Biology, 595, 1-75.

Arablou T. & Kolahdouz-Mohammadi R. (2018). Curcumin and endometriosis: Review on potential roles and molecular mechanisms. Biomed Pharmacother. 97.91-97.

Banik U, Parasuraman S, Adhikary A.K. & Othman N.H. (2017). Curcumin: The Spicy Modulator of Breast Carcinogenesis. Banik et al. Journal of Experimental & Clinical Cancer Research; 36:98.

Barton J.C. Edwards C.Q. (2000). Hemochromatosis: Genetics, Pathophysiology, Diagnosis and Treatment. Cambridge: Cambridge University Press.

Bordoloi D. & Kunnumakkara AB. (2018). The Potential of Curcumin: A Multitargeting Agent in Cancer Cell Chemosensitization. Role of Nutraceuticals in Cancer Chemosensitization Volume 2 in Cancer Sensitizing Agents for Chemotherapy. 31-60.

Carla Casu C. & Rivella S.(2014). Iron age: novel targets for iron overload. Hematology Am Soc Hematol Educ Program. 5; (1): 216–221.

Crisponi G, Nurchi VM, & Zoroddu M.A. (2014). Iron chelating agents for Iron overload diseases. Thalasemia Reports, 4(2).

Ehteram H, Bavarsad MS, & Mokhtari M, et al. (2014). Prooxidant-antioxidant balance and hs-CRP in patients with beta-thalassemia major. Clin Lab. 60(2):207-15.

EL-Maraghy SA. Rizk SM. & El-Sawalhi MM. 2003. Hepatoprotective potential of crocin and curcumin against iron overload-induced biochemical alterations in rat. African Journal of Biochemistry Research. (5), 215-221.

Esatbeyoglu T. Huebbe & P. Ernst I, et al. (2012). Curcumin--from molecule to biological function. An-gewandte Chemie International Edition, 2012; 51:5308-5332.

F. Payton, P. Sandusky, & W. L. Alworth. (2007). "NMR study of the solution structure of curcumin," Journal of Natural Products, 70: 2, 143–146.

Gupta S.C. Patchva S. & Aggarwal B.B. (2013). Therapeutic Roles of Curcumin: Lessons Learned from Clinical Trials. The AAPS Journal, 15, 1.

Heger M, Golen RF, Broekgaarden & M,Michel MC. (2014). The Molecular Basis for the Pharmacokinetics and Pharmacodynamics of Curcumin and Its Metabolites in Relation to Cancer. Pharmacol Rev; 66:222–307.

Hewlings S.J. & Kalman D.S. (2017) .Curcumin: A Review of Its' Effects on Human Health. Foods. 22;6(10).

Jiao Y. Wilkinson J. & Pietsch E.C. et al. (2006). Iron chelation in the biological activity of curcumin. Free Radic. Bio. Med. 40: 1152–1160.

Jordan BC. Kumar B. Thilagavathi R. Yadhav A. Kumar P. & Selvam C. (2018). Synthesis, evaluation of cytotoxic properties of promising curcumin analogues and investigation of possible Molecular mechanisms. Chem Biol Drug Des. 91:332–337.

Jordan BC. Kumar B. Thilagavathi R. Yadhav A. Kumar P. & Selvam C. (2018). Synthesis, evaluation of cytotoxic properties of promising curcumin analogues and investigation of possible Molecular mechanisms. Chem Biol Drug Des. 91(1):332-33.

Jordan LB, Vekeman F. Sengupta A, et al. (2012). Persistence and compliance of deferoxamine versus deferasirox in Medicaid patients with sickle-cell disease. J. Clin. Pharm. Ther.2012; 37: 173e181.

Kalinowski D.S. & Richardson D.R.(2005). The Evolution of Iron Chelators for the Treatment of Iron Overload Disease and Cancer. Pharmacol. Rev. 57: 547e583.

Kim A. & Nemeth E. (2015). New insights into iron regulation and erythropoiesis. Curr Opin Hematol. 22(3): 199–205.

Klinger NV. & Mitta S. (2016). Therapeutic Potential of Curcumin for the Treatment of Brain Tumors. Oxidative Medicine and Cellular Longevity. Oxid Med Cell Longev. 9324085.

Kontoghiorghe C.N. Kolnagou A. Kontoghiorghes G.J. (2015). Phytochelators Intended for Clinical Use in Iron Overload, Other Diseases of Iron Imbalance and Free Radical Pathology. Molecules, 20, 20841–20872.

Kunnumakkara AB , Bordoloi D. , Padmavathi G. Monisha J. Roy NK. , Prasad S. & Aggarwal BB. (2017). Curcumin, the golden nutraceutical: multitargeting for multiple chronic diseases. British Journal of Pharmacology, 174 1325–1348.

Lebda M.A. (2014). Acute Iron Overload and Potential Chemotherapeutic Effect of Turmeric in Rats. Int. J. Pure App. Biosci. 2 (2): 86-94.

Maria Marsella, M. & Borgna-Pignatti C. (2014). Transfusional Iron Overload and Iron Chelation Therapy in Thalassemia Major and Sickle Cell Disease. Hematol Oncol Clin North Am.28(4):703-27.

Mei X. Luo X. & Xu S, et al. (2009). Gastroprotective effects of a new zinc(II)-curcumin complex against pylorus-ligature-induced gastric ulcer in rats. Chemico-Biological Interactions. 181:316–321.

Messne D.J. Sivam G. & Kowdley KV. (2009). Curcumin reduces the toxic effects of iron loading in rat liver. Liver Int. 29(1): 63–72.

Messner DJ. Sivam G. & Kowdley KV. (2009). Curcumin reduces the toxic effects of iron loading in rat liver epithelial cells. Liver Int. 2009; 29(1): 63–72. doi:10.1111/j.14783231.2008.01793.x.

Milic S. The Role of Iron and Iron Overload in Chronic Liver Disease. Med Sci Monit. 22;22:2144-51.

Moghadamtousi SZ. Kadir HA. Hassandarvish P. Tajik H. Abubakar H. & Zandi K. (2014). A Review on Antibacterial, Antiviral, and Antifungal Activity of Curcumin. BioMed Research International.

Monton C, Charoenchai L, Suksaeree J, Sueree L, (2016). Quantitation of curcuminoid contents, dissolution profile, and volatile oil content of turmeric capsules produced at some secondary government hospitals. Journal of Food and Drug Analysis 24, 493 e499.

Nagpal M, & Sood S. (2013). Role of curcumin in systemic and oral health: An overview. J Nat Sci Biol Med. 4(1): 3–7.

Nishida Y. (2009). Structural Characteristic of Iron(III) Chelates to Induce Tissue Damage and Renal Carcinoma; Chemical Origin of the Iron Toxicity. TCIMail, No. 141, 2-15.

Noorafshan A, & Esfahani S.A. (2013). A Review of Therapeutic Effects of Curcumin. Current Pharmaceutical Design, 19, 2032-2046

Özbolat G, & Tuli A. (2018). Iron chelating ligand for iron overload diseases. Bratisl Med J. 119 (5) 308–311.

Özbolat G, & Yegani AA, Tuli A. (2018). Synthesis, characterization and electrochemistry studies of iron (iii) complex with curcumin ligand.2018; https://doi.org/10.1111/1440-1681.12964.

Perrone D. Ardıto F. & Gıannatempo A. (2015). Biological and therapeutic activities, and anticancer properties of curcumin. Experımental and Therapeutıc Medıcıne, 10: 1615-1623.

Prasad S, Tyagi AK, & Aggarwal BB. (2014). PhDRecent Developments in Delivery, Bioavailability, Absorption and Metabolism of Curcumin: the Golden Pigment from Golden Spice. Cancer Res Treat;46(1):2-18.

Priyadarsini I. (2013). Chemical and Structural Features Influencing the Biological Activity of Curcumin. Current Pharmaceutical Design,;19, 2093-2100.

Priyadarsini K. (2013). Chemical and structural features influencing the biological activity of curcumin. Curr Pharm Des. 19(11):2093-100.

Priyadarsini KI. (2014). The Chemistry of Curcumin: From Extraction to Therapeutic Agent. Molecules 19, 20091-20112

Sadeek E.A, & El-Razek F.H. (2010). The Chemo-Protective Effect of Turmeric, Chili, Cloves and Cardamom on Correcting Iron Overload-Induced Liver Injury, Oxidative Stress and Serum Lipid Profile in Rat Models. Journal of American Science; 6(10).

Sahebkara A. Cicero AFG. Simental-Mendia LE. Aggarwale BB. & Guptaf SC. (2016). Curcumin downregulates human tumor necrosis factor- α levels: A systematic review and meta-analysis ofrandomized controlled trials. Pharmacological Research, 107 :234–242.

Sahebkara, A. & Ciceroc, AFG. (2016). Simental-Mendíad,LE. Aggarwale,BB. SC. Curcumin downregulates human tumor necrosis factor-α levels: A systematic review and meta-analysis ofrandomized controlled trials.Pharmacological Research 107: 234–242).

Sarkar T, & Hussain A. (2016). Photocytotoxicity of Curcumin and its Iron Complex. Enz Eng, 5:1.

Shander A, Cappellini MD, & Goodnough L. Iron overload and toxicity: the hidden risk of multiple blood transfusions. Vox Sang; 2009; 97:185–97.

Shen L. Liu CC. An CY. & Ji HF. (2016). How does curcumin work with poor bioavailability? Clues from experimental and theoretical studies. Sci Rep. 18;6:20872. doi: 10.1038/srep20872.

Somasundaram S. Chakravarthi S Radhakrishnan A. RamdasP. Haleagrahara N. & Kumari M. (2014). Therapeutic Effect of Curcumin Supplementation in the Modulation of NF-κB Responsive Genes in a Collagen-induced Arthritis Rat Model. British Journal of Medicine & Medical Research, 4(15): 2940-2954.

Sun, C.C. (2012). Targeting the hepcidin–ferroportin axis to develop new treatment strategies for anemia of chronic disease and anemia of inflammation. Am J Hematol. 87(4):392-400.

Tam T.F, Leung-Toung R, Li W, Wang Y, Karimian K, & Spino M. (2003). Iron chelator research: past, present and future. Cur Med Chem, 10:983.

Urmila Banik, U. Parasuraman, S. & Adhikary, A.K. (2017). Othman N.H. Curcumin: the spicy modulator of breast carcinogenesis. J Exp Clin Cancer Res. 36: 98.

Vyas A Dandawatea P Padhye S. Ahmad A. & Sarkar F. (2013). Perspectives on New Synthetic Curcumin Analogs and their Potential Anticancer Properties. Current Pharmaceutical Design, 19, 2047-2069.

Zhou T. Ma,Y. Kongb X. & Hider RC. (2012) Design of iron chelators with therapeutic applications. Dalton Trans7;41(21):6371-89.

KAYNAKÇA

Courey, T., Martsolf, D., Draucker, C. & Stricland, K. (2008). Hildegard Peplau's Theory and the Health Care Encounters of Survivors of Sexual Violence. *Journal of the American Psychiatric Nurses Association (JAPNA)*, 14, 2. p.136-138.

Çunkuş, N., & Yiğitoğlu, G. (2018). Peplau'nun Kişiler Arası İlişkiler Kuramı'na Göre Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu Olan Hastaya Hemşirelik Bakımı. *Turkiye Klinikleri J Nurs Sci*, 10(4):370-80.

Delaney, M. & Ferguson, J. (2014). Peplau and the brain: Why Interpersonal Neuroscience provides a useful language for the relationship process. *Journal of Nursing Education and Practice*, Vol. 4, 8, 145-152.

Fawcett, J. (2005). Peplau's Theory of İnterpersonal Relatıons . J. Fawcett içinde, *Contemporary Nursing Knowlegde Analysis and Evaluation of Nursing Models and Theories* (s. 528-553). Philadelphia: F.A. Davis Company.

Fawcett, J. (2010). *Contemporary nursing knowledge: Analysis and evaluation of nursing models and theories (2nd ed.)*. Philadelphia: F. A. Davis.

Forchuk, C. & Brown, B. (1989). Establishing A Nurse-Client Relationship. *Journal of Psychosocial Nursing and Mental Health Services*, 27(2): 30-34.

Gastmans, C. (1998). Interpersonal relations in nursing: A philosophical-ethical analysis of the work of Hildegard E. Peplau. *Journal of Advanced Nursing*, 28, 1312-1319.

Haber, J. (2000). Hildegard E. Peplau: The psychiatric nursing legacy of a legend. *Journal of the American Psychiatric Nurses Association*, Volume 6, Issue 2, Pages 56-62.

Hochberger, J. & Lingham, B. (2017). Utilizing Peplau's Interpersonal Approach to Facilitate Medication Self-Management for Psychiatric Patients. *Archives of Psychiatric Nursing* , Volume 31, Issue 1, Pages 122-124.

ICN (2002). *Nursing Defination*. İnternational Council of Nurses. Erişim adresi: https://www.icn.ch/nursing-policy/nursing-definitions adresinden alındı. Erişim tarihi: 22.03.2019.

Martin, P. (1990). Peplau's interpersonal model: clinical applications. W. Reynolds, & D. Cormack içinde, *Psychiatric and Mental Health Nursing Theory and Practice* (s. 261-279). Springer Science+ Business Media Dordrecht .

McNaughton , D. (2005). A naturalistic test of Peplau's theory in home visiting. *Public Health Nursing*, 22 (5), 429-438.

Merritt, M. & Procter, N. (2010). Conceptualising the functional role of mental health consultation–liaison nurse in multi-morbidity, using Peplau's nursing theory. *Contemporary Nurse* , Volume 34, İssue 2, 158-166.

O'Toole, A. & Welt, S. (1989). *Interpersonal theory in nursing practice: Selected works of Hildegarde Peplau.* New York: Springer.

Peden, A., Laubham, K., Wells, A., Staal, J. & Rıttman, M. (2010). Nurse-Patient Relationship Theories: Hildegard Peplau, Joyce Travelbee, and Ida Jean Orlando. M. Parker, & M. Smith içinde, *Nursing theories and nursing practice* (s. 67-81). Philadelphia: F. A. Davis Company.

Peden, A. (2005). Hildegard E. Peplau's Process of Practice-based Theory Development and Its Applications. M. Parker içinde, *Nursing Theories and Nursing Practice* (s. 58-70). Philedelphia: F.A. Davis Company.

Peden, A.R. (2001). Hildegard E. Peplau. The Process of Practice- based Theory Development. M. Parker içinde, *Nursing Theories and Nursing Practice* (s. 55-63). Philadelphia: F.A. Davis Company.

Pehlivan, T. & Güner, P. (2016). Teorilerin Psikiyatri Hemşireliğinde Kullanımı-II. *Journal of Psychiatric Nursing*, 7(2):100–104.

Peplau, H. (1952). *Interpersonal Relations in Nursing A Conceptual Frame of Reference for Psychodynamic Nursing.* New York: Palgrave Macmillan.

Peplau, H. (1988). *Interpersonal Relations in Nursing A Conceptual Frame of Reference for Psychodynamic Nursing.* New York: Springer Publishing Company.

Peplau, H. (1990). Interpersonal relations model: principles and general applications. W. Reynolds, & D. Cormack içinde, *Psychiatric and Mental Health Nursing Theory and Practice* (s. 87-130). Springer-Sicence+ Business Media, B.V.

Peplau, H. (1997). Peplau's theory of interpersonal relations. *Nursing Science Quarterly*, 10, 162–167.

Simpson, H. (1991). *Peplau's Model in Action.* London: Macmillan Education LTD.

Suhariyanto, R., Hariyati, T. & Ungsianik, T. (2018). Improving the interpersonal competences of head nurses through Peplau's theoretical active learning approach. *Enfermería Clínica*, 28 (1), 149-153.

Wayne, G. (2019, Şubat 9). *Hildegard E. Peplau-Psychiatric Nurse of the Century. .* Nurse labs.: http://nurseslabs.com/ adresinden alındı

Wright, K. (2010). Therapeutic relationship: Developing a new understanding for nurses and care workers within an eating disorder unit. *İnternational Journal of Mental Health Nursing*, 19, 154-161.

KAYNAKLAR

Aktaş, Ü. (2017). *Mutluluk Kürleri*. İstanbul: Hayy Grup Yayıncılık.

Al-Daghri, N. M., Torretta, E., Capitanio, D., Fania, C., Guerini, F. R., Sabico, S. B., ... & Gelfi, C. (2017). Intermediate and Low Abundant Protein Analysis Of Vitamin D Deficient Obese and Non-Obese Subjects By MALDI-Profiling. *Scientific Reports*, *7*(1), s. 12633.

Andersen, R., Mølgaard, C., Skovgaard, L. T., Brot, C., Cashman, K. D., Chabros, E., ... & Kiely, M. (2005). Teenage Girls and Elderly Women Living in Northern Europe Have Low Winter Vitamin D Status. *European journal of clinical nutrition*, *59*(4), s.533.

Annweiler, C., Schott, A. M., Allali, G., Bridenbaugh, S. A., Kressig, R. W., Allain, P., ... & Beauchet, O. (2010). Association of Vitamin D Deficiency With Cognitive İmpairment İn Older Women: Cross-Sectional Study. *Neurology*, *74*(1), s.27-32.

Arslan, M., Atmaca, A., Ayvaz, G., Başkal, N., Beyhan, Z., Bolu, E., ... & Demirer, A. N. (2009). Türkiye Endokrinoloji ve Metabolizma Derneği. *Metabolik sendrom kılavuzu. Tuna Matbaacılık*.

Ataş, A., Çakmak, A., & Soran, M. D. (2008). D Vitamini Metabolizması ve Rikets Hastalığı. *Bakırköy Tıp Dergisi*, *4*(1), s.1-7.

Bertone-Johnson, E. R., Chen, W. Y., Holick, M. F., Hollis, B. W., Colditz, G. A., Willett, W. C., & Hankinson, S. E. (2005). Plasma 25-Hydroxyvitamin D and 1, 25-Dihydroxyvitamin D and Risk of Breast Cancer. Cancer Epidemiology and Prevention Biomarkers, 14(8), s. 1991-1997.

Bordelon, P., Ghetu, M. V., & Langan, R. (2009). Recognition and Management Of Vitamin D Deficiency. *American Family Physician*, *80*(8), s. 841-6.

Bozkaya, G., Örmen, M., Bilgili, S., & Aksit, M. D Vitamini için Güneşten Yeterince Faydalanıyor muyuz?. *Türk Klinik Biyokimya Derg 2017; 15(1), s. 24-29*.

Brannon, P. M., Yetley, E. A., Bailey, R. L., & Picciano, M. F. (2008). Overview of the Conference "Vitamin D and Health in the 21st Century: an Update". *The American Journal Of Clinical Nutrition*, *88*(2), s. 483-490.

Burgaz, A., Orsini, N., Larsson, S. C., & Wolk, A. (2011). Blood 25-Hydroxyvitamin D Concentration And Hypertension: A Meta-Analysis. *Journal of hypertension*, *29*(4), s. 636-645.

Cashman, K. D., Dowling, K. G., Škrabáková, Z., Gonzalez-Gross, M., Valtueña, J., De Henauw, S., ... & Jorde, R. (2016). Vitamin D Deficiency in Europe: pandemic?. *The American journal of clinical nutrition*, *103*(4), s. 1033-1044.

Chen, T. C., Persons, K. S., Lu, Z., Mathieu, J. S., & Holick, M. F. (2000). An Evaluation Of The Biologic Activity and Vitamin D Receptor Binding Affinity of The Photoisomers of Vitamin D3 and Previtamin D3. *The Journal of Nutritional Biochemistry*, *11*(5), s. 267-272.

Chiarello, E., Tedesco, G., Cadossi, M., Capra, P., Terrando, S., Miti, A., & Giannini, S. (2016). Surgical Prevention of Femoral Neck Fractures in Elderly Osteoporotic Patients. A Literature Review. *Clinical Cases in Mineral and Bone Metabolism*, *13*(1), s. 42.

Christodoulou, S., Goula, T., Ververidis, A., & Drosos, G. (2013). Vitamin D and Bone Disease. *BioMed Research International*, s. 1-6.

Dağhan, Ş., Yelten, G. (2016). Güneş Işığı Ve D Vitamininin Sağlığa Etkisi; Tarihsel Bakış. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *5*(4), s. 119-125.

Drincic, A. T., Armas, L. A., Van Diest, E. E., & Heaney, R. P. (2012). Volumetric Dilution, Rather Than Sequestration Best Explains The Low Vitamin D Status Of Obesity. *Obesity*, *20*(7), s. 1444-1448.

Duman, İ., & Ün, İ. (2019). Sekosteroit Bir Hormon Olarak D Vitamini Ve Kanser İlişkisi. *Lokman Hekim Journal 9* (1), s. 19-29.

Erdil, F., & Bayraktar, N. (2010). Yaşlı Bireylerde Kas-İskelet Sorunlarına Yönelik Hemşirelik Yaklaşımları. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, *18*(2), s. 106-113.

Feldman, D., Krishnan, A. V., Swami, S., Giovannucci, E., & Feldman, B. J. (2014). The Role Of Vitamin D İn Reducing Cancer Risk And Progression. *Nature reviews cancer*, *14*(5), s. 342.

Fidan, F., Alkan, B. M., & Tosun, A. (2014). Çağın Pandemisi: D Vitamini Eksikliği ve Yetersizliği. *Türk Osteoporoz Dergisi*, *20*, s. 71-4.

Fitzpatrick, T. B. (1988). The Validity And Practicality Of Sun-Reactive Skin Types I Through VI. *Archives Of Dermatology*, *124*(6), s. 869-871.

Fragoso, T. S., Dantas, A. T., Marques, C. D. L., Junior, R., Melo, J. H. D. L., Costa, A. J. G., & Duarte, A. L. B. P. (2012). 25-Hydroxyivitamin D3 Levels in Patients With Systemic Lupus Erythematosus and Its Association With Clinical Parameters and Laboratory Tests. *Revista Brasileira De Reumatologia*, *52*(1), s. 60-65.

Genç, A., Sevim, D. G., Özen, A. T., & Yılmaz, G. D. (2015). D Vitamininin Çe□itli Hastalıklardaki Nadir Kullanım Alanları. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası 2015, 68 (2). DOI: 10.1501/Tıpfak_000000890*.

Gies, P., van Deventer, E., Green, A. C., Sinclair, C., & Tinker, R. (2018). Review of the Global Solar UV Index 2015 Workshop Report. *Health physics*, *114*(1), s. 84.

Gordon, C. M., DePeter, K. C., Feldman, H. A., Grace, E., & Emans, S. J. (2004). Prevalence of Vitamin D Deficiency Among Healthy Adolescents. *Archives of pediatrics & adolescent medicine*, *158*(6), s. 531-537.

Goulão, B., Stewart, F., Ford, J. A., MacLennan, G., & Avenell, A. (2018). Cancer and vitamin D Supplementation: A Systematic Review and Meta-Analysis. *The American journal of clinical nutrition*, *107*(4), s. 652-663.

Grineva, E. N., Karonova, T., Micheeva, E., Belyaeva, O., & Nikitina, I. L. (2013). Vitamin D Deficiency is A Risk Factor For Obesity and Diabetes Type 2 in Women At Late Reproductive Age. *Aging (Albany NY)*, *5*(7), s. 575.

Guessous, I. (2015). Role Of Vitamin D Deficiency In Extraskeletal Complications: Predictor of Health Outcome or Marker of Health Status?. *BioMed research international*, *2015*, s. 1-13.

Gültekin M, Hacikamiloğlu, E. (2014). D Vitamini, Güneş Işınları, UVB ve Kanser. https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/kanserdb/yayinlar/raporlar/D_Vitamini_Gunes_Isinlari_UVB_ve_Kanser.pdf

Gürbüz, P., Yetiş, G., & Yakupoğulları, A. D Vitamini: İnsan Vücudunda Etkinliği ve Eksikliği. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, *3*(2), 7-11.

Haddad, J. G., Matsuoka, L. Y., Hollis, B. W., Hu, Y. Z., & Wortsman, J. (1993). Human Plasma Transport of Vitamin D After its Endogenous Synthesis. *The Journal of Clinical Investigation*, *91*(6), s. 2552-2555.

Haimi, M., & Kremer, R. (2017). Vitamin D Deficiency/İnsufficiency From Childhood To Adulthood: Insights From A Sunny Country. *World Journal Of Clinical Pediatrics*, *6*(1), s. 1.

Hekimsoy, Z., Dinç, G., Kafesçiler, S., Onur, E., Güvenç, Y., Pala, T., ... & Özmen, B. (2010). Vitamin D Status Among Adults İn The Aegean Region Of Turkey. BMC Public Health, 10(1), s. 782.

Hill, D. J., Dobbinson, S. J., & Makin, J. K. (2009). Interventions To Lower Ultraviolet Radiation Exposure: Education, Legislation and Public Policy. *ASCO 2009 Education Book*, s. 526-31.

Holick, M. F. (2007). Vitamin D Deficiency. *New England Journal of Medicine*, *357*(3), s. 266-281.

Le Boulch, N., Cancela, L., & Miravet, L. (1982). Cholecalciferol Sulfate Identification In Human Milk By HPLC. *Steroids*, *39*(4), s. 391-398.

Holick, M. F., Binkley, N. C., Bischoff-Ferrari, H. A., Gordon, C. M., Hanley, D. A., Heaney, R. P., ... & Weaver, C. M. (2011). Evaluation, Treatment, and Prevention Of Vitamin D Deficiency: An Endocrine Society Clinical Practice Guideline. *The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism*, *96*(7), s. 1911-1930.

Holick, M. F. (2004). Vitamin D: İmportance In The Prevention Of Cancers, Type 1 Diabetes, Heart Disease and Osteoporosis. *The American Journal Of Clinical Nutrition*, *79*(3), s. 362-371.

Holick, M. F., & Chen, T. C. (2008). Vitamin D Deficiency: A Worldwide Problem With Health Consequences. *The American journal of clinical nutrition*, *87*(4), s. 1080S-1086S.

Kimlin, M. G. (2008). Geographic Location and Vitamin D Synthesis. *Molecular Aspects Of Medicine*, *29*(6), s. 453-461.

Kulie, T., Groff, A., Redmer, J., Hounshell, J., & Schrager, S. (2009). Vitamin D: An Evidence-Based Review. *J Am Board Fam Med*, *22*(6), s. 698-706.

Lappe, J. M., Travers-Gustafson, D., Davies, K. M., Recker, R. R., & Heaney, R. P. (2007). Vitamin D and Calcium Supplementation Reduces Cancer Risk: Results Of A Randomized Trial. *The American Journal Of Clinical Nutrition*, *85*(6), s. 1586-1591.

Lin, R. (2016). Crosstalk Between Vitamin D Metabolism, VDR Signalling, and Innate Immunity. *Biomed Research International*, s. 1-5.

Littlejohns, T. J., Henley, W. E., Lang, I. A., Annweiler, C., Beauchet, O., Chaves, P. H., ... & Lopez, O. L. (2014). Vitamin D and The Risk Of Dementia And Alzheimer Disease. *Neurology*, *83*(10), s. 920-928.

Lucas, R. M., Neale, R. E., Madronich, S., & McKenzie, R. L. (2018). Are Current Guidelines For Sun Protection Optimal For Health? Exploring the evidence. *Photochemical & Photobiological Sciences*, *17*(12), s. 1956-1963.

Mandarino, N. R., Júnior, F. D. C. M., Salgado, J. V. L., Lages, J. S., & Salgado Filho, N. (2015). Is Vitamin D Deficiency A New Risk Factor For Cardiovascular Disease?. *The Open Cardiovascular Medicine Journal*, *9*, s. 40.

Matthews N.H., Li W.Q., Qureshi A.A., Weinstock M.A., Cho E. (2017). Epidemiology of Melanoma in Cutaneous Melanoma: Etiology and Therapy. Ward, W.H., Farma, J.M. (ed). Codon Publications.

Misra, M., Pacaud, D., Petryk, A., Collett-Solberg, P. F., & Kappy, M. (2008). Vitamin D Deficiency in Children and its Management: Review of Current Knowledge and Recommendations. *Pediatrics*, *122*(2), s. 398-417.

Munns, C. F., Shaw, N., Kiely, M., Specker, B. L., Thacher, T. D., Ozono, K., ... & Ramos-Abad, L. (2016). Global Consensus Recommendations on Prevention and Management of Nutritional Rickets. *Hormone Research in Paediatrics*, *85*(2), s. 83-106.

National Health Service United Kingdom-NHS (2019). How to get vitamin D from Sunlight. https://www.nhs.uk/live-well/healthy-body/how-to-get-vitamin-d-from-sunlight/

Öngen, B., Kabaroğlu, C., & Parıldar, Z. D. (2008). Vitamini'nin Biyokimyasal ve Laboratuvar Değerlendirmesi. *Türk klinik biyokimya dergisi*, *6*(1), s. 23-31.

Öğüş, E., Sürer, H., Kılınç, A., Fidancı, V., Yılmaz, G., Dindar, N., & Karakaş, A. (2014). D Vitamini Düzeylerinin Aylara, Cinsiyete Ve Yaşa Göre Değerlendirilmesi. *Ankara Medical Journal*, *15*(1), s. 1-5.

Özkan, B. (2007). Rikets. *Güncel Pediatri 5*, s. 34-41.

Özkan, B., & Döneray, H. (2011). D Vitamininin İskelet Sistemi Dışı Etkileri. *Cocuk Sagligi ve Hastaliklari Dergisi, 54*(2), s. 99-119.

Özkorkmaz, E. G. (2009). Vitamin D ve Biyolojik Önemi. *Biyolojik Bilimler Araştırma Dergisi*, *2*, s. 11-15.

Pearce, S. H., & Cheetham, T. D. (2010). Diagnosis and Management Of Vitamin D Deficiency. *Bmj*, *340*, b5664.

Pludowski, P., Holick, M. F., Pilz, S., Wagner, C. L., Hollis, B. W., Grant, W. B., ... & Soni, M. (2013). Vitamin D Effects on Musculoskeletal Health, Immunity, Autoimmunity, Cardiovascular Disease, Cancer, Fertility, Pregnancy, Dementia and Mortality—A Review Of Recent Evidence. *Autoimmunity reviews*, *12*(10), s, 976-989.

Purim, K. S. M., Titski, A. C. K., & Leite, N. (2018). Photoprotection and the Environment. In *Dermatology in Public Health Environments* (s. 1077-1087). Springer, Cham.

Saraiya, M., Glanz, K., Briss, P. A., Nichols, P., White, C., Das, D., ... & Gandhi, N. (2004). Interventions to Prevent Skin Cancer By Reducing Exposure To Ultraviolet Radiation: A Systematic Review. *American journal of preventive medicine*, *27*(5), s. 422-466.

Sundh, D., Mellström, D., Ljunggren, Ö., Karlsson, M. K., Ohlsson, C., Nilsson, M., ... & Lorentzon, M. (2016). Low Serum Vitamin D Is Associated With Higher Cortical Porosity in Elderly Men. *Journal of Internal Medicine*, *280*(5), s. 496-508.

Torun, T., & Çavuşoğlu, H. (2018). D Vitamini Eksikliğine Bağlı Rikets ve Hemşirelik Bakımı. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, *5*(2), s. 169-176.

Tellioğlu, A., & Başaran, S. (2013). Güncel Bilgiler Işığında Vitamin D. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, *22*(2), s. 259-271.

T.C. Sağlık Bakanlığı (2011). Gebelere D Vitamini Destek Programı: http://www.saglik.gov.tr.TR/belge/1-12656/gebelere-d-vitamini-destek-programi html.

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü. (2019). Ultraviyole İndeks. http://www.mgm.gov.tr/site/yardim1.aspx?=UvIndeks.

Turer, C. B., Lin, H., & Flores, G. (2013). Prevalence of Vitamin D Deficiency Among Overweight And Obese US Children. *Pediatrics*, *131*(1), s. 152-161.

Türkiye Sağlık Araştırması, 2016. Türkiye İstatistik Kurumu. https://www.bigazete.com.tr/guncel/turkiye-2016-saglik-arastirmasi-aciklandi-h26639.html

Türkiye Endokrinoloji ve Metabolizma Derneği Osteoporoz ve Metabolik Kemik Hastalıkları Tanı ve Tedavi Kılavuzu. (2009). Türkiye Endokrinoloji ve Metabolizma Derneği. *Ankara, Tuna Matbaacılık*, 1-25.

Uçar, F., Taşlıpınar, M. Y., Soydaş, A. Ö., & Özcan, N. (2012). Ankara Etlik İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesine Başvuran Hastalarda 25-OH Vitamin D Düzeyleri. *Eur J Basic Med Sci*, *2*(1), s. 12-15.

United States Environmental Protection Agency. (2019). UV Index. https://www.epa.gov/sunsafety/uv-index-1

Wacker, M., & Holick, M. F. (2013). Sunlight and Vitamin D: A Global Perspective for Health. *Dermato-Endocrinology*, *5*(1), s. 51-108.

Wagner, C. L., & Greer, F. R. (2008). Prevention of Rckets and Vitamin D Deficiency in Infants, Children, and Adolescents. *Pediatrics*, *122*(5), s. 1142-1152.

Watson, M., Holman, D. M., & Maguire-Eisen, M. (2016, August). Ultraviolet Radiation Exposure and Its Impact on Skin Cancer Risk. In *Seminars in oncology nursing* (Vol. 32, No. 3, s. 241-254). WB Saunders.

Whiteman, D., & Olson, C. (2014). What is Skin Cancer and How Does It Form?. In *Sun, skin and health* (s. 1-26). CSIRO Publishing.

Wu, K., Feskanich, D., Fuchs, C. S., Willett, W. C., Hollis, B. W., & Giovannucci, E. L. (2007). A Nested Case–Control Study Of Plasma 25-Hydroxyvitamin D Concentrations And Risk Of Colorectal Cancer. *Journal of the National Cancer Institute*, *99*(14), s. 1120-1129.

Sözen, T. (2011). D Hormon: Güncel gelişmeler. Hacettepe Tıp Dergisi, 42(1), 14-27.

Zittermann, A., Schleithoff, S. S., & Koerfer, R. (2005). Putting cardiovascular Disease And Vitamin D İnsufficiency into Perspective. *British Journal Of Nutrition*, *94*(4), s. 483-492.

KAYNAKÇA

Hamdi Hasan, Yogoslavya'da Türk Halk Edebiyatı Üzerinde Yapılan Derleme Çeviri Ve Araştırmalar Üzerinde Bir Bibliyografya

Fatma Açık Prizren / Kosova'dan Türk Dünyasına Bakiş: "Bay" Kültür Sanat Dergisi Sayi 1,1994

Muhamed Sporısevıc, Kültür Değişmeleri Bağlamında Turanköy, Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2018.

Nimetullah Hafız, "Prizren'de Düğün Adetleri", Türk Halk Edebiyatı ve Folklorunda Yeni Görüşler I, (haz. Feyzi Halıcı), Konya Kültür ve Turizm Derneği Yayınları, Ankara, 1985, s. 77-81.

Nuran Malta, Kosova - Mamuşa Türk Halk Kültüründe Geçiş Dönemleri: Doğum-Evlenme-Ölüm, Dede Korkut, 2016/9: 55-62.

Nuran Malta Muhaxheri Trakya Türkiye'deki Halk Bilimi Araştırmalarında Kosova Türk Halk Kültürünün Yeri Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 13, Ocak 2017, S. 110-128

Ramazan ÖZEY, Balkanlar Ve Balkan Ülkeleri Coğrafyası, Pegem Yayınları,2016,4.

KAYNAK KİŞİLER

Arife Nuhiu, 21 yaşında Lisans 1. Sınıf öğrencisi

Enis Jashanica, 25 yaşında Lisans 3.sınıf öğrencisi

Sead Ahmetaj, 20 yaşında, Lisans 1 sınıf öğrencisi

Emin Ismail, 20 yaşında Lisans öğrencisi

Elif Dulak, 23 yaşında, Lisans 2. Sınıf öğrencisi

Blerta Lisans, 20 yaşında 2. Sınıf öğrencisi

Zihnie Gurmanı, 43 yaşında, Yüksek lisans öğrencisi.

Dilek Tabaku, 32 yaşında, Okul öncesi öğretmeni.

Muhamed Sporisevıc, 30 yaşında, doktora öğrencisi.

Rudina Madona, 21 yaşında, Lisans 3. Sınıf öğrencisi

Samel Haxhia, 22 yaşında, Lisans 3. Sınıf öğrencisi

Cevahire Aslanı, 24 yaşında Lisans son sınıf öğrencisi.

Ali Abulai, 23 yaşında Lisans son sınıf öğrencisi.
Shejma Capo, 24 yaşında Lisans son sınıf öğrencisi
Chatitze Issa Memet,23 yaşında Lisans son sınıf öğrencisi
Herolinda Emini,22 yaşında Lisans son sınıf öğrencisi.
Zeinep Padali Memet, 23 yaşında, Lisans son sınıf öğrencisi
Meysera konte, 20 yaşında, Lisans 1. Sınıf öğrencisi
Ilırjeta Alijagiq, 23 yaşında, Lisans 1. Sınıf öğrencisi
Nevrije Aslani, 23 yaşında, Lisans 2. Sınıf öğrencisi

KAYNAKÇA

Abraham, Werner (2004). Textlinguistik. Eine einführende Darstellung. Tübingen: Niemeyer Verlag (GermanistischeArbeitshefte; 40).

Agricola, Erhard (1969). Semantische Ralation im Text und System, Tübingen: Max Niemeyer Verlag.

Bach, K. (1999). .The Semantic-Pragmatic Distinction: What it is and why it matters. (Ed.) Turner, K.: The Semantics/Pragmatics Interface from Different Points of View: Current Research in the Semantics/Pragmatics Interface, Cilt 1, s. 65.84.

Demircan, Ömer (1990).Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri. İstanbul: Ekin Yayınları.

Eco, Umberto (1992). Die Grenzen Der Interpretation. München: Carl HanserVerlag.

Kısakürek, Necip Fazıl (2002). Çile. İstanbul: Büyük Doğu Yayınları.

Kompa, Nicola (2003). Welchen Unterschied fängt die Semantik/Pragmatik-Unterscheidung ein? Philosophie und/alsWissenschaft Proceedings der GAP.5, Bielefeld 22.

Levinson, S. C. (1983): Pragmatics. Cambridge: Cambridge UniversityPress,

Morris, C. [1938]: .Foundations of the Theory of Signs. Neurath, O.:International Encyclopedia of Unified Science 1, University of Chicago Press, Chicago, 7.138.

Ogden, C. K.;Richards, I. A. (1923). The Meaning of Meaning. New York: A Harvest Book.

Pelz, Heidrun (1998). Linguistik, eine Einführung. Hamburg: Campe Paperback Verlag.

Schank, Roger; Abelson, Robert (1977). Scripts, Plans, Goals and Understanding: An Inquiryinto Human Knowledge Structures. Hillsdale: Lawrence Erlbaum Associates.

Stalnaker, R. [1999]: Context and Content. New York & Oxford: Oxford University Press.

Toklu, Osman (2003). Dilbilime Giriş. Ankara: Akçağ.

Türk Dil Kurumu (2011). Türkçe Sözlük. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

van Dijk,Teun A. (1980). Macrostructures: An Interdisciplinary Study of Global Structures in Discourse, Interaction, and Cognition. Hillsdale N. J.: Erlbaum.

van Dijk, Teun A. (1978). Textwissenschaft: Eine interdisziplinäre Einführung. Tübingen: Niemeyer.

Winsky, Marvin (1975). A Framework for Representing Knowledge, In The Psychology of Computer Vision. Patrick H. Winston (ed.), New York: McGraw-Hill, 211 – 277. 1980 tekrar basım: In Frame Conceptions and Text Understanding (= Research in Text Theory 5), Dieter Metzing (ed.), 1-25, Berlin/New York: de Gruyter, 1975.

KAYNAKÇA

Akyüz, Vecdi (1991). "Ana Baba". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi,* c. 3, İstanbul, s.101-103.

Aktunç, Hulki(2010).*Büyük Argo Sözlüğü (Tanıklarıyla).* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları

Baykara, Tuncer (2001). *Türk Kültür Tarihine Bakışlar. Ankara*: Atatürk Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

Kafesoğlu, İbrahim(1988). *Türk Millî Kültürü,* İstanbul: Boğaziçi Yayınları.

Kaplan, Mehmet(206). *Kültür ve Dil,* İstanbul: Dergah Yayınları.

Nirun, Nihat; Özönder, M. Cihat (1990). "Türk Sosyo-Kültür Yapısı İçinde Âdetler, Örfler, Görenekler, Gelenekler", Millî Kültür Unsurlarımız Üzerinde Genel Görüşler. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Ögel, Bahaeddin (2001). *Dünden Bugüne Türk Kültürünün Gelişme Çağları,* İstanbul: Tük Dünyası Araştırmaları Vakfı.

Püsküllüoğlu, Ali (2004). *Türkçenin Argo Sözlüğü,* Ankara: Arkadaş Yayınları.

Rasonyı, Laszlo (1988). *Tarihte Türklük,* Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.

Türkçe Sözlük (2005). Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları.

KAYNAKÇA

ARABACI. H. M. (2007). "1783 Yılından II. Dünya Savaşına Kadar Kırım'dan Türkiye'ye Yapılan Göçler". *38. ICANAS Kongresi,* 10-15 Eylül. Ankara.

ÇELİK, G. (1999). Osmanlı Devleti'nin nüfus ve iskân politikası. *Divan: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi,* (6), 49-110.

GAVRİL A.H. (1848). *İstoriko – Hronologiçeskoye Opisaniye Tserkvey Eparhii Hersonskoy i Tavriçeskoy.* Odessa: Gorodskaya Tipografiya.

GÖZAYDIN, E. F., (1948), *Kırım Türklerinin Yerleşme ve Göçmeleri.* İstanbul.

HANATSKİY K.V. (Ed.) (1867). *Pamatnaya Kniga Tavriçeskoy Gubernii, İzdannaya Gubernskim Statistiç. Komitetom,* Simferopol: Tip. Tavr. Gub. Pravleniya

KIRIMLI, H. (1996), *Kırım Tatarlarında Milli Kimlik ve Milli Hareketler (1905-1916)*. Ankara: TTK

RADİONOV, M. (1872). *Statistiko-Hronologiçesko-İstoriçeskoye Opisaniye Tavriçeskoy Eparhii: Obşiy i Çastnıy Obzor.* Simferopol: Tipografiya S. Spiro.

SAYDAM, A. (1995), "Rusya'nın Kırım ve Kafkasya'yı İstilasında Uyguladığı Demografik Yöntemler", *Tarih Boyunca Balkanlardan Kafkaslara Türk Dünyası Semineri 29-31 Mayıs 1995: Bildiriler.* s. 93-115. İstanbul: İÜ Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırma Merkezi

SAYDAM, A. (1997), *Kırım ve Kafkas Göçleri (1856-1876)*, Ankara: TTK

SERGEYEV, A. (1913). Uhod Tavriçeskih Nogaytsev v Turtsiyu v 1860. *İTUAK*, S. 49, s. 178-222. Simferopol.

TOTLEBEN E. İ. (1893). *Russkaya Starina,* " O Vıselenii Tatar iz Krıma v 1860 Godu". Aprel, May, İyün, Cilt 78, s: 531-550. S. Peterburg: Tipografiya Obşestvennaya Polza

TUR, V.G. (2006). Pravoslavnıye Monastıri Krıma v XIX-naçale XX vv. Kiev: İzdatelstvo Stilos, toplam sayfa 248. http://qrim.org/?p=33620#vozrozhdenie-pravoslavnyh-obitelej.12.12.2018

ÜLKÜSAL, M. (1980*). Kırım Türk Tatarları.* Ankara: TKAE Yayınları.

VOZGRİN, V. (2002). "Çarlık Zamanında Kırım'da Türk Millî Hareketi", (Ed. Güler Eren), *Türkler*, XVIII, s. 816-837. Ankara: Yeni Türkiye.

VOZGRİN, V.E. (2014). *İstoriya Krımskih Tatar.* (Tom 2). Simferopol: Kartbaba

KAYNAKÇA

AKÇOKRAKLI, O. (1996, 22 Noyabr). "VoyennayaSlujbaKrımskih Tatar". *Golos Krıma,* 45/156, s.5.

AZAMATOV, D.D. (2002). Orenburg Müslüman Ruhani Meclisi ve Çarlık Ordusunda Türkler, (Ed. Güler Eren), Türkler, C. XVIII, s.441-450.) Ankara: Yeni Türkiye.

BAKO, G. A. (1934). Krımskiy Konnıy Eya Ve liçestva Gosudarını İmperatritsı Aleksandrı Feodorovnı

Polk i PolutoravekovayaSlujba Tatar KrımaDerjaveRossiyskoy 1784-1934. Yubileynaya-Spravka. Paris: Pascal.

BARONEVSKİ, M. (1970). *Kırım,* (Çev. Ortaylı K.), Ankara.

BOBKOV, A.A. (2006). "TavriçeskiyeKonnıyeDivizionı: K İstorii Krımskih Tatarskih İrregularnıh

Formirovaniy Rossiyskoy İmperatorskoy Armii v 1784-1796 gg". *http://books.reenactor.ru/?bookid=624. Erişim tarihi: 06.01. 2019.*

GABAYEV, G. (1914). "Zakonodatelnıye Aktı i Drugiye Dokumentı o Voyennoy SlujbeKrımskih

Tatar v Radah Voyskovıh Çastey, Predkov Nıneşnago Krımskogo Eya Veliçestva Gısudarını İmperatritsı Aleksandrı Feodorovnı Polka" *İTUAK,* No:51, s. 135-152. Tipografiya Tavriçesk. Gubern. Simferopol: Zemstva.

İNALCIK, H. (2002). "Kırım Maddesi. Kırım Hanlığı Dönemi". *TDV İslâm Ansiklopedisi*, Cilt. 25. s.

450-458, Ankara: Türk Diyanet Vakfı.

KIRIMLI, H. (2002). "Kırım Maddesi. Rus İdaresi Dönemi", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, Cilt. 25. s. 458-465, Ankara: Türk Diyanet Vakfı.

KÖSE, O. (2002). "Kırım'ın Ruslar Tarafından İşgâl ve İlhakı", (Ed. Güler Eren), *Türkler*, XVIII, s. 349-360. Ankara: Yeni Türkiye.

KUDAŞEV, N.V. & AZAR V. (1978). *1784-1922 Krımskiy Konnıy Ee Veliçestva Gosudarını İmperatritsı Aleksandrı FeodorovnıPolk.* San Fransisko: Globus.

MARKEVİÇ, A. (1913). "K StoletiyuOteçestvennoyVoynı. TavriçeskayaGuberniya v Svazi s Epohoy

1806-1814 godov. İstoriçeskiyOçerk." *İTUAK,* No: 49, s. 1-100. TipografiyaTavriçesk. Gubern. Zemstva Basımevi, Simferopol.

MASAYEV, M.V. (1999). TavriçeskiyeTatarskiyeDivizionıBeşleyskogoVoyska (1784-1796 gg*). Dokumentı i Materialı*. Dola: Simferopol.

MASAYEV, M.V. (2003). *Krımski Tatarı u Zbroynıh Silah Rosii (Konets XVIII-Poçatok XX st.)*, (DisertatsiyanaZdobuttaNaukovogoStupenaKandidataİstoriçeskihNauk). Tavriçeskiy NatsionalnıyUniversitetİm.V.İ. Vernadskogo. Simferopol.

MUFTİYZADE, İ. (1899). "OçerkVoyennoySlujbıKrımskih Tatar c 1783 po 1899 Godah". *İTUAK,* No: 30. s. 1-13.Tipografiya Tavriçesk. Gubern. Pravleniya, Simferopol, PARŞİNTSEV, A.(2014). "KrımskiyeMustangi", *https://crimeanblog.blogspot.com/2014/02/mustangi.html*.Erişim Tarihi: 08.03.2018

PAŞAOĞLU, D.D. (2014). "Altın Orda ve Kırım Sahasında Bozkır Aristokrasisinin Güçlü Temsilcileri: Emir Rektemür ve Şirin Mirzalar" *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi,* C.33, S.56, s.147-190 Ankara.

PETROV, V.P. (1991). "İz İstorii Krımskotatarskih Voinskih Formirovaniy v Sostave Russkoy

Armii v Kontse XVIII v. – Naçale XX." *ProblemıİstoriiKrıma: TezisıNauçnoyKonferentsii 23-28 Sentabra.*s. 42-44. Simferopol: RedotdelKrımskogoUpravleniyapoPeçati.

PROHOROV, D.A. (2016). "Krımskiye Tatarı v Organah Upravleniya Tavriçeskoy Oblasti Posle

PrisoyedineniyaKrıma k Rossii", *ProblemıİstoriI, Filologii, Kulturı,* Yanvar-Fevral-Mart, 1 (51), s. 278-295. Moskva-Magnitorsk-Novosibirsk: RossiyskayaAkademiyaNauk.

SAKOVİÇ, A. (2016). *Krımskiye Tatarı naVoyennoySlujbeRossiyskoyİmperii*. Moskva: İzdatelstvo RusskiyeVitazi.

VOZGRİN, V. (2002). "Çarlık Zamanında Kırım'da Türk Millî Hareketi", (Ed. Güler Eren), *Türkler*, XVIII, s. 816-837. Ankara: Yeni Türkiye.

VOZGRİN, V.E. (2014). *İstoriyaKrımskih Tatar*. (Tom 2). Simferopol: KartbabaProdakşn. http://www.wikizeroo.net/index.php?q=aHR0cHM6Ly9ydS53aWtpcGVkaWEub3JnL3dpa2kvJUQwJTk3JUQwJUJFJUQwJUJCJUQwJUJFJUQxJTgyJUQwJUJFJUQwJUI5XyVEMCVCMiVEMCVCNSVEMCVCQV8lRDElODAlRDAlQkUlRDElODElRDElODElRDAlQjglRDAlQjklRDElODElRDAlQkElRDAlQkUlRDAlQjMlRDAlQkVfJUQwJUI0JUQwJUIyJUQwJUJFJUQxJTgwJUQxJThGJUQwJUJEJUQxJTgxJUQxJTgyJUQwJUIyJUQwJUIw.Erişim Tarihi: 10.01.2019.https://ru.wikisource.org/wiki/%D0%AD%D0%A1%D0%91%D0%95/%D0%94%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%BD%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE. Erişim Tarihi: 10.01.2019https://ru.wikisource.org/wiki/%D0%AD%D0%A1%D0%91%D0%95/%D0%9F%D1%80%D0%B5%D0%BC%D1%8C%D0%B5%D1%80-

%D0%BC%D0%B0%D0%B9%D0%BE%D1%80. Erişim Tarihi: 02.02.2019http://www.wikizeroo.net/index.php?q=aHR0cHM6Ly90ci53aWtpcGVkaWEub3JnL3dpa2kvR3JpZ29yaXlfUG90eW9ta2lu Erişim Tarihi: 31.03.2018.https://bigenc.ru/military_science/text/3504829. Erişim Tarihi: 01.02.2018.http://www.wikizeroo.net/index.phpq=aHR0cHM6Ly9ydS53aWtpcGVkaWEub3JnL3dpa2kv0KDQvtGB0YHQuNC50YHQutC-0LVf0LTQstC-0YDRj9C90YHRgtCy0L4 Erişim Tarihi: 08.06.2018.http://www.wikizeroo.net/index.php?q=aHR0cHM6Ly90ci53aWtpcGVkaWEub3JnL3dpa2kvR3JpZ29yaXlfUG90eW9ta2lu Erişim Tarihi: 11.12.2018.

KAYNAKÇA

Abisel N. (1994a). Türk Sineması Üzerine Yazılar, İmge Kitabevi.

Abisel, Nilgün (2005b). Türk Sineması'nda Aile, Türk Sineması Üzerine Yazılar, Phoenix Yay., Ankara.

Aytaç A.M. (2007). Ailenin Serencamı: Türkiye'de Madern Aile Fikrinin Oluşması, Dipnot Yayınları, Ankara.

Berktay F. Tektanrılı Dinler Karşısında Kadın, Metis Yayınları, İstanbul, 2.Basım.2016

Bilgin N. (2006). Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Chambers, D. (2006). Representing The Family, Sage Publications, London – Thousand Oaks – New Delhi

Comte A. (1961). Society And Government, Theories Of Society I, (Ed.) Talcott Parsons, Edward Shils, Kaspar D. Naegele, Jesse R. Pitts, The Free Press Of Glencoe Inc, New York.

Cooper D. (1988). Ailenin Ölümü, (Çev.) Güzin Özkan, Kıyı Yayınları, İstanbul.

Charles N. - Aull D. (2008). Charlotte And Haris, Chris, Families In Transition: Social Chance, Family Formation And Kin Relationships, The Policy Press, Great Britain.

Duben A. ve Behar, C. (1988). İstanbul Haneleri: Evlilik, Aile ve Doğurganlık 1880-1940, İletişim Yayınları, İstanbul.

Erdoğan İ. (2012). Pozitivist Metodoloji ve Sonrası. Ankara: Erk Yayınları.

Esen Ş. (2000). 80'ler Türkiyesi'nde Sinema, Beta Yayıncılık, İstanbul

Gökçe B. Acar F., Ayata A., Aytül K., Özer İ., Uygun, H. G. (1993). Gecekondularda Ailelerarası Geleneksel Dayanışmanın Çağdaş Organizasyonlara Dönüşümü, TC. Başbakanlık Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı Yayınları, Ankara.

Gittins D. (1985). Aile Sorgulanıyor, (Çev.) Tuna Erdem, Pencere Yay. İstanbul.

Giddens A. (2000). Sosyoloji, (Haz.) Hüseyin Özel, Cemal Güzel, Ayraç Yayınevi, Ankara

Güçhan G. (1992).Toplumsal Değişme Ve Türk Sineması, İmge Kitabevi.

Keşoğlu B. T. (2010). Son Dönem Osmanlı'da Türk Kimliğinin Oluşturulmasında Kadınlara Biçilen Roller: Milliyetçilik Ve Türk Kadını", Tarih Ve Toplum: Yeni Yaklaşımlar, İletişim Yayınları, İstanbul.

Kandiyoti D. (2007a). Cinsiyet Rolleri Ve Toplumsal Dönüşüm: Türkiye Kadınlara İlişkin Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme, (Çev.) Aksu Bora, Cariyeler, Bacılar Yurttaşlar: Kimlikler ve Toplumsal Dönüşümler, Metis Yayıncılık, İstanbul.

Kandiyoti D. (2007b). Kadın, İslam Ve Devlet: Karşılaştırmalı Bir Yaklaşım, (Çev.) Şirin Tekeli & Hüseyin Tapınç Cariyeler. Bacılar Yurttaşlar: Kimlikler ve Toplumsal Dönüşümler, Metis Yayıncılık, İstanbul.

Kandiyoti D. (2007c). Kurtulmuş Ama Özgürleşmiş Mi? Türkiye Örneği Üzerine Bazı Düşünceler, (Çev.) Fevziye Sayılan, Cariyeler, Bacılar Yurttaşlar: Kimlikler ve Toplumsal Dönüşümler, Metis Yayıncılık, İstanbul.

Kalkan, F. (1993). Sinema Toplumbilimi: Türk Sineması Üzerine Bir Deneme, Ajans Tümer Yayınları, İzmir.

Maktav H. (2004). "Kuran'dan Kuram'a İslâmî Sinema", Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce, (Edit.) Murat Gültekingil, Tanıl Bora, İletişim Yayınları, İstanbul.

Onaran A. Ş. (1994) Sessiz Sinema Tarihi, Ankara, Kitle Yayıncılık.

Onaran A. Ş. (1999). Türk Sineması (2. Baskı). Ankara: Kitle Yayıncılık.

Ortaylı İ. (2007). Osmanlı Toplumunda Aile, Pan Yayıncılık, İstanbul.

Özgüç, Agah (1998a). Türk Filmleri Sözlüğü, 1. Cilt, SESAM Yayınları, İstanbul.

Özgüç A. (2005). Türlerle Türk sineması: dönemler, modalar, tiplemeler, İstanbul: Dünya Kitapları.

Özön N. (1995) Karagözden Sinemaya Türk Sineması Ve Sorunları, Kitle Yayınları.

Öztürk A. (2019) 1960'lı Yıllarda Türk Sinemasında Kent, Mekan ve İnsan İlişkileri: Gurbet Kuşları, Editörler: Gölen, Z.& Öze, S. Sosyal, Beşeri, ve İdari Bilimlerde Akademik Çalışmalar içinde (s.722-724) Ivpe Yayınevi, Cetinje-Karadağ

Scognamillo G. (1988). Türk Sinema Tarihi-2, İstanbul, Metis Yayınları.

Scognamillo, G. (1998). Türk Sinema Tarihi, Kabalcı Yayınevi, İstanbul.

Sennett R. (1999) Gözün Vicdanı: Kentin Tasarımı ve Toplumsal Yaşam, (Çev.) Süha Sertabiboğlu-Can Kurultay Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Sennett R. (2005). Otorite, (Çev.) Kamil Durand, Ayrıntı, İstanbul, İkinci Basım

Tekeli İ. (1977). Tarımda Mekanizasyonun Türkiyenin Kırsal Yapısında Yarattığı Dönüşümler, Bağımlı Kentleşme, TMMOB, Ankara.

Tosun, N. (1991). Türk Sineması'nda Aile, Türk Aile Ansiklopedisi III, Tc. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, Ankara, ss. 902-908

Wilson A. (2001). Family: Soiety Now, Routledge: Taylor & Francis E-Library.

KAYNAKÇA

Abisel N. (1989). Sessiz Sinema, BYYO Yayınları, Ankara.

Öztürk, A. (2019) The Importance of Discourse Components in The Creation of Narrative in Cinema s.249 Güzel Sanatlar Alanında Araştırma ve Değerlendirme (içinde), Gece Akademi, Ankara

Asiltürk C.T. (20014) Sinemada Diyalektik Kurgu, Kalkedon Yayınları.

Arnheim R. (2010) Sanat Olarak Sinema, (Çev. Rabia Ünal Tamdoğan), İstanbul, Hil Yayınları.

Bazin A. (1995) Sinema Nedir, İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Bordwell D. (2012) Thompson, Kristin Film Sanatı, De Ki Basım Yayım.

Bresson T. (2009) Sinematograf Üzerine Notlar, Çeviren: Nilüfer Güngörmüş, 2. bs., İstanbul, Nisan Yayınları.

Bonitzer P. (2006) Kör Alan ve Dekadrajlar, Çev. İzzet Yasar, 1.Baskı, İstanbul, Metis Yayınları.

Büker S. (1996) Film Dili, İstanbul: Kavram Yayınları.

Doğan T. A. (2004) Sinema ve Zaman, Sinemada Anlatı ve Türler, Editörler: Fatma Dalay Küçükyurt, Ahmet Gürata 1.Baskı, Ankara, Vadi Yayınları.

Dmytry, E. (1993). Sinemada Kurgu, Afa Sinema Yayınları, İstanbul.

Dudley A. (2010) Sinema Kuramları İstanbul, Doruk Yayımcılık.

Eisenstein S. M. (1985) Film Biçimi, (Çev.) Nijat Özön, Payel Yayınları, İstanbul.

Gevgili A. (1989) Çağını Sorgulayan Sinema, Bağlam Yayınları, İstanbul.

Kolker R. (2011) Film Biçim ve Kültür, Der. Çev. Ertan Yılmaz, Ankara, De Ki Sinema.

Küçükerdoğan B. (2005) Yavuz, Turhan Es Yayınları.

Kracauer S. (1960) Theory of Film: Redemption of Physical Reality, New York, Oxford University Press

Kılıç L. (2003) Görüntü Estetiği, İnkılâp Kitabevi, 4. Baskı, İstanbul.

Lovejoy M. (2004) Digital currents: art in the electronic age Routledge.

Lotman Y.M. (1986) Sinema Estetiğinin Sorunları, (Çev.) Oğuz Özügül, De Yayınevi, İstanbul.

Monaco J. (2011) Bir Film Nasıl Okunur, İstanbul:Oğlak Yayınevi.

Onaran A. Ş. (1989) Sinemaya Giriş, Filiz Kitabevi, İstanbul.

Öngören M. T. (1993) Senaryo ve Yapım, III. Kitap, Alan Yayınları, İstanbul.

Özön N. (2000) Sinema, Televizyon, Video, Bilgisayarlı Sinema Sözlüğü, Kabalcı Yayınevi, İstanbul.

Özön N. (1984) 100 Soruda Sinema Sanatı", Gerçek Yayınları, İstanbul.

Öztürk S. (2005) Erkan Cumhuriyet Döneminde Sinema, Seyir, Siyaset, 1. Baskı, Ankara, Elips Kitap.

Sokolov A. G. (2007) Sinema ve Televizyonda Görüntü Kurgusu, Çev. Semir Aslanyürek, 2. Baskı, Agora Kitaplığı.

Tonks P. (2006) Film Müziği, Es Yayınları, (Çev.) Ala Sivas, İstanbul.

Truffaut T.(1987) Hitchcock, Çeviren: İlyas Hızlı, İstanbul, Afa Yayınları.

KAYNAKÇA

Acs, Z. J., Desai, S., & Hessels, J. (2008). Entrepreneurship, Economic Development And İnstitutions, *Small Business Economics*, *31*(3), 219-234.

Afşar, M. (2009). Türkiye'de Eğitim Yatırımları ve Ekonomik Büyüme İlişkisi, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(1)*, 85-98

Bulut, E. & Akçacı, T. (2017). Endüstri 4.0 ve İnovasyon Göstergeleri Kapsamında Türkiye Analizi, A*SSAM Uluslararası Hakemli Dergi, 7,* 50-72

Carvalho, A., Nepal., R., & Jamasb, T. (2016) Economic Reforms And Human Development: Evidence From Transition Economies, *Applied Economics, 48:14,* 1330-1347, DOI: 10.1080/00036846.2015.1100251

Ceylan, H. (2011). Türkiye'deki İş Kazalarının Genel Görünümü Ve Gelişmiş Ülkelerle Kıyaslanması, *International Journal of Engineering Research and Development*, *3*(2), 18-24.

Çakmak, Ö. (2008). Eğitimin Ekonomiye ve Kalkınmaya Etkisi, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 11,* 33-41.

Çelik, M. (2019). Alışkanlıklarımız, İstanbul: Asi Kitap.

Çetin, B. (2014). Eğitim Ve Kalkınma İlişkisi: Türkiye Örneği, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.

Çivilidağ, A. (2018). Endüstri ve Örgüt Psikolojisi Perspektifinden İnsan. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Deniz, M., & Hobikoğlu, E. H. (2012). Cinsiyete Göre Gelişme Endeksi Çerçevesinde Kadın İstihdamının Ekonomik Değerlendirmesi: Türkiye Örneği, In *International Conference on Eurasian Economies,* 11-13.

Easterlin, R. A. (1981). Why Isn't The Whole World Developed?. *The Journal of Economic History*, *41*(1), 1-17.

Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası. 2019 Milli Eğitim Bakanlığı Bütçe Analizi, http://egitimsen.org.tr/2019-milli-egitim-bakanligi-butcesi-analizi/Erişim: 31.01. 2019

Eser, K., Gökmen, Ç.E. (2009). Psikolojik sermayenin Ekonomik Gelişme Üzerindeki Etkileri: Dünya Deneyimi ve Türkiye Üzerine Gözlemler, *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 1(2),* 41-56.

Eurostat Statistics Explained (2018) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Government_expenditure_on_education#Data_sources_and_availability. Erişim: 31.01.2019

Grilli, V., Masciandaro, D., & Tabellini, G. (1991). Political And Monetary İnstitutions And Public Financial Policies In The İndustrial Countries. *Economic policy*, *6*(13), 341-392.

ILO (2016). Women At Work Trends, https://www.ilo.org/gender/Informationresources/Publications/WCMS_457317/lang--en/index.htm Erişim: 20.02.2019

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (2018). Türkiye'de Kadınların İş Gücüne Katılımı ve İstahdamı,https://kadininstatusu.aile.gov.tr/.../turkiye-de-kadinlarin-isgucune-katilimi-ve-istihda... Erişim: 22.02.2019

Karabıyık, İ. (2012). Türkiye'de Çalışma Hayatında Kadın İstihdamı, Marmara Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 32(1), 231-260.

Kaur, M., & Singh, L. (2016) Knowledge In The Economic Growth of Developing Economies, *African Journal of Science, Technology, Innovation and Development, 8:2,* 205-212, DOI: 10.1080/20421338.2016.1147207

King, L., Hamm, P., & Stuckler, D. (2009). Rapid Large-Scale Privatization and Death Rates in Ex-Communist Countries: An Analysis of Stress-Related and Health System Mechanisms. *International Journal of Health Services*, *39*(3), 461–489. https://doi.org/10.2190/HS.39.3.c

Koç, A. (2013). Psikolojik sermaye ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Yatay Kesit Analizi ile ABÜlkeleri Üzerine Bir Değerlendirme, *Maliye Dergisi, (165), 241-258.*

Kozacıoğlu, G., & Gördürür, H. E. (1995). Bireyden Topluma Ruh Sağlığı. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.

O'Neill, D. (1995). Education and Income Growth: Implications for Cross-Country Inequality, The Journal of Political Economy, 103(6), 1289-1301.

Onur, S. (2004). Literatürde ekonomi-politika ilişkisi. *Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, *6*(1).

Özden, M., Erbay, E.R. (2017). Demokrasi Ekonomik Kalkınmanın Ön Koşulu Mudur?, *Social Sciences Research Journal,6(4), 347-358.*

Özyetgin, A. M. (2004). Eski Türklerde Ödeme Araçları: Kâğıt Para Çav'ın Kullanımı. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, *1*(1), 90-105.

Papaioannou, S.K., & Dimelis, S.P. (2007) Information Technology as a Factor of Economic Development: Evidence from Developed and Developing Countries, Economics of Innovation and New Technology, 16:3, 179-194, DOI: 10.1080/10438590600661889

Riggio, E.R. (2014). Endüstri ve Örgüt Psikolojisine Giriş. (Çev. Edit.: Belkıs Özkara). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık

Şimşek, M., & Kadılar, C. (2010). Türkiye'de Psikolojik sermaye, İhracat ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin Nedensellik Analizi, *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 11, (1),* 115-140.

Tansel, A., & Güngör, N. D. (1997). Turkey's Labor Force: A Comparison Across Provinces And Over Time, *METU Studies in Development*, *24*(4), 531-547.

Taşçı, R., Duran, T. (2018). Kalkınma Teorileri ve Stratejileri Açısından Türkiye'de İktisadi Kalkınmanın Değerlendirilmesi, Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Alanında Yenilikçi Yaklaşımlar Cilt 3, Gece Akademi.

Topuz, S.K. (2016). Ülkelerin Küreselleşme Demokrasi ve Ekonomik Büyüklük Göstergeleri İle Cinsiyet Temelli Gelişme Endeksi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18(3), 779-799.

TÜİK. (2017). İşsizlik Oranı, https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=72&locale=tr Erişim: 21.02.2019

TÜİK. (2018). Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni, 27596.**Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.**TÜİSAG. (2019). Yıllık İş Kazaları İstatistikleri. https://tuisag.com/yillik-is-kazalari- istatistikleri/. Erişim: 14.02.2019

Türkoğlu, P. (2000). Tonguç ve Enstitüleri. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

Tüylüoğlu, Ş., Karalı, B. (2016). İnsani Kalkınma Endeksi ve Türkiye İçin Değerlendirilmesi, Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 6 (12), 53-88.

Yumuşak, İ. (2008). Psikolojik sermayenin İktisadi Önemi ve Türkiye'nin Psikolojik sermaye Potansiyeli, *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, (55), 3-48.

KAYNAKÇA

Abdel Samad, Z. (2004). NGO Interaction, Coordination, and Networking. Internal governance for NGOs in Lebanon, 77-96.

Aghdaie, M. H., & Alimardani, M. (2015). Target market selection based on market segment evaluation: a multiple attribute decision making approach. *International Journal of Operational Research*, *24*(3), 262-278.

AON. (2018). Political Risk Map, https://www.aon.com/getmedia/7c8574f3-a830-4da0-b435-2b1a36d4bb35/aon-political-risk-map.pdf.aspx, Erişim Tarihi: 01.03.2019.

ATV Haber, İlaç sektöründe küresel oyunlar, (https://www.youtube.com/watch?v= ieBSwgQuDN0, Erişim Tarihi: 06.01.2019)

Bazeley, P., & Jackson, K. (2013). *Qualitative data analysis with NVivo*. Sage Publications Limited., s. 3.

Carroll, A.B., Brown, J. & Buchholtz, A. K. (2017). Business & Society: Ethics, Sustainability & Stakeholder Management. Cengage Learning.

Cicchetti, D. V. (2001). Methodological commentary the precision of reliability and validity estimates re-visited: distinguishing between clinical and statistical significance of sample size requirements. *Journal of Clinical and Experimental Neuropsychology*, 23(5), 695-700.

Collinson, S., Hodgetts, R. M., Rugman, A. M. (2006). *International business.* Pearson Education, 4th edition, Harlow: England, pp. 370-400.

Dess, G. G. & Miller, A. (1996). *Strategic Management*. Second Edition, Mc Graw-Hill Series in Management, USA.

Doz, Y. L. & Prahalad, C. K. (1980). How MNCs cope with host-government intervention. *Harvard Bus. Rev.; 58*(2). United States.

Gitman, L. J., & McDaniel, C. (2008). The future of business: The essentials to building your career. Mason, OH: Cengage Learning.

Hiriyappa, B. (2008). *Strategic Management for Chartered Accountants*. 2008, New Age International, press, pp. 35-44.

Huberman, A. M. & Miles, M. B. (1994). *Qualitative data analysis*. 2nd ed., Thousand Oak, Sage. p.69.

İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası, Türkiye İlaç Pazarı Ocak-Eylül Raporu. (2018). http://www.ieis.org.tr/ieis/assets/media/IPAR/TR_Ocak_Eylul_2018.pdf, Erişim Tarihi: 07.01.2019)

İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası, Türkiye İlaç Pazarı Raporu. (2018). http://ieis.org.tr/ieis/assets/front/sektorraporu2017/Turkiye_Ilac_sektoru_2017_Raporu.pdf, Erişim Tarihi:07.01.2019)

Kaur, H. (2016). *Product Development in an Export House*. NIFT.

KPMG, İlaç Sektörel Bakış, (https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/tr/pdf/2018/01/sektorel-bakis-2018-ilac.pdf, Erişim Tarihi: 01.03.2019).Kuş, E. (2003). *Nicel- Nitel Araştırma Teknikleri*. Anı Yayıncılık, Ankara.

Nee, P. W. (2014). How to Get Rich Doing Business in Mexico: Mexico Business Guide and Contacts. The Internationalist.

Nguyen, T. H., & Gizaw, A. (2014). Factors that influence consumer purchasing decisions of Private Label Food Products. *Bachelor Thesis in Business Administration*

Patır, S. (2009). Dinamik Programlama Ve Bir Ecza Deposunun Şehir İçi İlaç Dağıtımına Alternatifli Bir Çözüm Önerisİ. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *23*(2), 63-79.

Sart, G. (2015). Nitel Araştırma Yöntem, Teknik, Analiz ve Yaklaşımları. (Ed.), E. N. Seggie &Y. Bayyurt, Anı Yayıncılık, Ankara.

Tapera, J. (2014). The Importance of Strategic Management to Business Organizations.

The PRS Group, International Country Risk Guide Methodology, www.prsgroup.com/wp-content/uploads/2012/11/icrgmethodology.pdf, Erişim Tarhi: 02.02.2019).

Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığı, İlaç ve Eczacılık Ürünleri Sektörü, https://ticaret.gov.tr/data/5b87000813b8761450e18d7b/%C4%B0lac_ve_Eczacilik.pdf, Erişim Tarihi: 10.01.2019)

Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığı, 2023 Türkiye İhracat Stratejisi ve Eylem Planı (2012). http://geka.gov.tr/Dosyalar/o_1adq0ifbp1ic11m4nlc81rpsr178.pdf, (Erişim Tarihi: 01.02.2019).

Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı, Ülke Masaları Bülteni, (2019). www.ticaret.gov.tr/data/5c3ed5ca13b87621942847a7/%C3%9CLKE_MASALARI_B%C3%9CLTEN%C4%B0_OCAK_2019.pdf (www.ticaret.gov.tr, Erişim Tarihi: 10.02.2019).

Türkiye İhracatçılar Meclisi. (2019). İhracat Raporu, Yeni Vizyon Yeni Yol Haritası

Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu, Türkiye İlaç Sektörü Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2015-2018,(www.titck.gov.tr/Dosyalar/Ilac/SaglikEndustrileriKoordinasyon/EK-1%20T%C3%BCrkiye%20%C4%B0la%C3%A7%20Sekt%C3%B6r%C3%BC.pdf , Erişim Tarihi: 24.02.2019)

Türkiye Plastik İlaç Ambalaj Sektör İzleme Raporu. (2017). https://www.pagev.org/turkiye-plastik-ilac-ambalaj-sektor-izleme-raporu-2017-6-aylik-yil-sonu-tahminli-5a38f7ded6fa6, Erişim Tarihi:07.01.2019)

United Overseas Bank. (2010). Risks in International Trade & Mitigating Measures. (www.uob.com.sg/assets/pdfs/corporate/corporate/TradeTutorials_RisksinInternationalTrade.pdf, Erişim Tarihi: 14.02.2019).

Yapı Kredi Bankası, Dış Ticaret Ödeme Şekilleri, www.yapikredi.com.tr/ticari/dis-ticaret-finansmani/dis-ticaret-odeme-sekilleri, Erişim Tarihi: 01.03.2019).

Yektadoost, A., Ebrahimi, F., Mashouf, M., Hadidi, N., Koopaei, N. N., & Kebriaeezadeh, A. (2018). Trend analysis of medicine consumption based on therapeutic categories in Iran: 2000–2016. *Journal of research in pharmacy practice*, *7*(2), 95-103.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). Nitel Araştırma Yöntemleri, *Seçkin Yayınevi, Ankara*.

Wiedersheim-Paul, F., Olson, H. C., & Welch, L. S. (1978). Pre-export activity: The first step in internationalization. *Journal of International Business Studies*, *9*(1), 47-58.

World Bank. (2019). Doing Business Report, (http://www.worldbank.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB2019-report_web-version.pdf, Erişim Tarihi: 01.03.2019)

REFERENCE

Arize, A. C., Osang, T., & Slottje, D. J. (2008). Exchange-rate volatility in Latin America and its impact on foreign trade. *International Review of Economics & Finance*, 17(1), 33-44.

Arize, A. C., Osang, T., & Slottje, D. J. (2000). Exchange-rate volatility and foreign trade: evidence from thirteen LDC's. *Journal of Business & Economic Statistics*, 18(1), 10-17.

Cardoso, A., & Duarte, A. P. (2017). The impact of the Chinese exchange policy on foreign trade with the European Union. *Brazilian Journal of Political Economy*, 37(4), 870-893.

Cebi, C., & Culha, A. A. (2014). The effects of government spending shocks on the real exchange rate and trade balance in Turkey. *Applied Economics*, 46(26), 3151-3162.

Degirmen, S., & Saltik, O. (2017). Impacts of realized volatility of oil price over foreign trade related activities in Turkey. *Economic Change and Restructuring*, 50(3), 193-209.

Guillaumont Jeanneney, S., & Hua, P. (2014). China's african financial engagement, real exchange rates and trade between China and Africa. *Journal of African Economies*, 24(1), 1-25.

Katircioglu, S., Katircioglu, S., & Altun, O. (2018). The moderating role of oil price changes in the effects of service trade and tourism on growth: the case of Turkey. *Environmental Science and Pollution Research*, 25(35), 35266-35275.

Mandel, M., & Tran, V. (2017). An Empirical Verification of Export Function Focused on the Impact of EUR/CZK Exchange Rate. *Politická Ekonomie*, 65(6), 649-668.

Ren, Y., & Gu, W. (2017). The impact on RMB internationalization process: Exchange rate expectation and foreign trade. *Quantitative Finance and Economics*, 1(1), 114-124.

Săvoiu, G. G., Dinu, V., & Tăchiciu, L. (2012). Romania foreign trade in global recession, revealed by the extended method of exchange rate indicators. *Economic Interferences*, 14(31), 173-194.

Serena, N., & Perron, P. (2001). Lag length selection and the construction of unit root tests with good size and power. *Econometrica*, 69(6), 1519-1554.

Šimáková, J. (2018). Asymmetric Effects of Exchange Rate Changes on the Foreign Trade of Czechia. *Eastern European Economics*, 56(5), 422-437.

Šimáková, J., & Stavárek, D. (2015). The effect of the exchange rate on industry-level trade flows in Czechia. *Economics and Management*, 18(4), 150-165.

Tian, F. (2018). Autoregressive moving average model based relationship identification between exchange rate and export trade. *Cluster Computing*, 1-7.

Wang, H., & Zhu, J. (2016). The influence of USD/CNY foreign exchange rate, RMB NEER and spatial effects on China's foreign trade. *China Finance Review International*, 6(3), 304-318.

World Bank, (2018). Official Exchange Rate (LCU per US$, period average). Retrieved from https://data.worldbank.org/indicator/pa.nus.fcrf.

World Bank, (2018). World Development Indicators, Trade (% of GDP). Retrieved from https://data.worldbank.org/indicator/NE.TRD.GNFS.ZS.

World Bank, (2018). World Development Indicators, Oil rents (% of GDP). Retrieved from https://data.worldbank.org/indicator/ny.gdp.petr.rt.zs.

Yusoff, M. B., & Febrina, I. (2014). Trade openness, real exchange rate, gross domestic investment and growth in Indonesia. Margin: *The Journal of Applied Economic Research*, 8(1), 1-13.

KAYNAKÇA

Aktaş, B. (2012). *Ekonomik Katma Değer ve Piyasa Katma Değeri Yöntemlerinin İMKB-30 Endeksine Uygulanması*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kadir Has Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Al-Afeef, M. A. M. (2017). The Impact of Economic Value Added & Return on Investment on the Changes in Stock Market's Value (Analytical Study: ASE: 2006-2015), *International Journal of Business and Management,* 12(10), 132-142, https://doi.org/10.5539/ijbm.v12n10p132, (08.10.2017).

Albayrak, Ali S. (2008). Değişen Varyans Durumunda EKK Tekniğinin Alternatifi Ağırlıklı Regresyon Analizi*, Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi,* 10/2, s. 113-121.

Baltagi, B. (2005). *Econometrics Analysis of Panel Data,* John Wiley&Sons Inc, England.

Bayraktaroğlu, A. (2009). *Hissedar Değeri ile Geleneksel ve Çağdaş Finansal Performans Ölçütleri Arasındaki İlişki: İMKB Firmaları Üzerine Bir Uygulama,* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Cameron, C. & Trivedi, P. (2005). *Microeconometrics Methods and Applications,* Cambridge University Press, Cambridge.

DeWet, J. (2005). EVA Versus Traditional Accounting Measures Of Performance As Drivers Of Shareholder Value A Comparative Analysis, *Meditari Accountancy Research,* 13/2, s.1-16.

Dodd, J. & Shimin, C. (1996). EVA a New Panacea?, *Journal of Business and Economic Review,* 42/4, s.26-28.

Erce, H. (2008). *Economic Value Added (EVA) As a Determinant of Value Creation in Turkey,* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Yeditepe Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Fernandez, P. (2002). *Valuation Methods And Shareholder Value Creation,* IESE University of Navarra Business School, Üniversity of Navarra, http://www.iese.edu/research/pdfs/DI-0449-E.pdf, (05.05.2017).

Gary C. B. vd. (1999). Evidence on EVA, *Blackwell Publishing, Inc,* 12/2, s.1–28.

Grant, J. L. (1996). Foundation of EVA for Investment Managers, *The Journal of Portfolio Management,* 23(1), 41-48.

Greene, W. H. (1997). *Econometric Analysis,* 3rd ed., Prentice Hall, New Jersey.

Hall, J. H. (1998). *Variables Determining Shareholder Value of Industrial Companies Listed on the Johannesburg Stock Exchange,* Yayınlanmamış Doktora Tezi, University of Pretoria.

Houle, M. (2008). *Economic Value Added,* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Liberty University.

Ismail, I. (2012). Economic Value Added (EVA) Versus Traditional Tools in Predicting Corporate Performance in Malaysia, *African Journal of Business Management,* 7/18, s.71–84.

Kara, H. (2005). *EVA: İMKB Firmaları Üzerine Bir Uygulama,* Yayımlanmış Doktora Tezi, Sermaye Piyasası Kurulu Yayınları. Yayın No:184, Ankara.

Koyuncu, B. (2010). *Değere Dayalı ve Geleneksel Finansal Performans Ölçütlerinin Karşılaştırmalı Analizi: İMKB'de Bir Uygulama,* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kramer, J. & Peters, J. (2001). An İnterindustry Analysis of Economic Value Added as a Proxy for Market Value Added, *Journal of Applied Finance,* s.41-49.

Polat, M. (2016). *Ar Ge Yatırımlarının Firmaların Finansal Performansına Etkisi: BİST'de İşlem Gören İmalat Şirketleri Üzerine Bir Uygulama,* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum Atatürk Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Stern, J. & John S. (2001). *The EVA Challenge: Implementing Value-Added Change in an Organization,* John Wiley & Sons Inc, Canada.

Stewart, G. B. (1991). *The Quest for Value: A Guide for Senior Managers,* Harper Business, New York.

Stewart, G. B. III. (1994). EVA: Fact and Fantasy, *Journal of Applied Corporate Finance,* 7/2, s.71-84.

Tatoğlu, Y. F. (2016). *Panel Veri Ekonometrisi,* Beta Yayıncılık, İstanbul.

Turvey, C. vd. (2000). The Relationship Between Economic Value Added and The Stock Market Performance of Agribusiness Firms, *Agribusiness,* 16/4, s.399-416.

Wooldridge, J. M (2002). *Econometric Analysis of Cross Section and Panel Data,* The MIT Press, Cambridge.

KAYNAKÇA

Akgün, M., & Karataş, B. (2017). "Muhasebe Ve Denetime Bakış Dergisinde Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi 2000-2016" . Muhasebe Ve Denetime Bakış, (52), 19–34.

Alkan, G. (2014). "Türkiye De Muhasebe Alanında Yapılan Lisansüstü Tez Çalışmaları Üzerine Bir Araştırma 1984-2012". Muhasebe Finansman Dergisi, (61), 41–52.

Beşel, F., & Yardımcıoğlu, F. (2017). "Maliye Dergisinin Bibliyometrik Analizi 2007-2016 Dönemi". Maliye Dergisi, (172), 133–151.

Bozdemir,E. & Çivi, F. (2019), "Standart Maliyet Yönteminin Görsel Haritalama Tekniğine Göre Bibliyometrik Analizi", Muhasebe Ve Finansman Dergisi, (81), 59- 84.

Depren, Ö., Kartal, M. T., & Kılıç Depren, S. (2018). "Borsalarda Oynaklık Üzerine Yayınlanmış Akademik Çalışmaların Bibliyometrik Analizi", Bankacılık Ve Sermaye Piyasası Araştırmaları Dergisi, 2(6), 1–15.

Durgut, M., & Pehlivan, A. (2018). "Muhasebe Finansal Raporlama Standartlarına Yönelik Türkiye De Hazırlanan Lisansüstü Tez Çalışmaları Üzerine Bir Araştırma 1987- 2017 Dönemi", Muhasebe Ve Vergi Uygulamaları Dergisi, (2018), 1–23.

Güngörmüş, A.H., (2016). "Türkiye'de Muhasebe Standartlarına Yönelik Yazılan Yüksek Lisans Ve Doktora Tez Çalışmaları Üzerine Bir Araştırma", Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (25) , 347-362.

Hotamışlı, M., & Erem Ceylan, I. (2014). "Muhasebe Ve Finansman Dergisinde Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi", Muhasebe Ve Finansman Dergisi, (63), 1-20.

Kartal, M.T., (2018). "Türkiye'de Faizsiz Bankacılık Alanında Yayınlanmış Tezlerin Analizi", Maliye Ve Finans Yazıları, (110), 175 – 198.

Kıymetli Şen, İ., Hatunoğlu, Z., & Terzi, S. (2017). "Muhasebe Araştırmalarında Muhasebe Eğitiminin Yeri Ve Önemi Muhasebe Dergileri Üzerinde Bibliyometrik Bir Araştırma", Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 19(1), 247–291.

Selçuk, M., & Yardımcıoğlu, F. (2017). "İslam Ekonomisi Ve Finansı Alanında Türkiye De Yazılan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi", International Journal Of Islamic Economics And Finance Studies, 3(3), 63–78.

Temelli, F., & Karcıoğlu, R. (2018). "Muhasebe Ve Vergi Uygulamaları Dergisinde Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi 2010-2017 Dönemi. Muhasebe Ve Vergi Uygulamaları Dergisi", 11(2), 248–268.

Turan, Z., & Çelik, Y. (2017). "Türkiye De 2010 2016 Yılları Arasında Muhasebe Finansman Bilim Dalı Çerçevesinde Yayımlanmış Lisansüstü Tezler Üzerine Bir Araştırma", Global Business Research Congress (GBRC - 2017), Vol.3, P.269-280.

https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tarama.jsp (Erişim:21.01.2019)

https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp (Erişim:21.01.2019)

https://wordart.com/create (Erişim:21.01.2019)

KAYNAKÇA

Akman, G., & Alkan, A. (2006). Tedarik Zinciri Yönetiminde Bulanık AHP yöntemi kullanılarak tedarikçilerin performansının ölçülmesi: Otomotiv Yan Sanayiinde bir uygulama.

Amabile, T.M. (1998). How to kill creativity. Harvard Business Review, 76, 77-87.

Anderson, D. R., Sweeney, D. J., Williams, T. A., Camm, J. D., & Cochran, J. J. (2012). Quantitative methods for business. Cengage Learning.

Arabikoğlu, S. N. ve Demir, K. (2014). Okulöncesi Öğretmenlerinin Okula Bağlılık Ve Örgütsel Güven Düzeylerinin, Okul Yöneticilerinin Liderlik Uygulamalarına Göre İncelenmesi. E-International Journal Of Educational Research, 5(4).

Aytaç, S., & Bayram, N. (2001). Üniversite gençliğinin iş ve eş seçimindeki etkin kriterlerinin Analitik Hiyerarşi Süreci (AHP) ile analizi. ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources, 3(1).

Bass, B. M. (1985), Leadership and Performance Beyond Expectations. Free Press, New York.

Bayındır M., (2018) Antrenörlerin Liderlik Özellikleri İle Empati Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Buhr, D. (2017). Social innovation policy for Industry 4.0. Friedrich-Ebert-Stiftung, Division for Social and Economic Policies.

Çelik, V. (2000). Eğitimsel Liderlik.(2.Baskı). Ankara : Pegem A Yayınevi.

Doğan, B. (2004). Karar Vermede Çok Kriterli Bir Yaklaşım Modeli Olarak Analitik Hiyerarşi Süreci Ve Mayın Avlama Gemisi Seçiminde Analitik Hiyerarşi Süreci yönteminin Uygulanması. TC Deniz Harp Okulu Deniz Bilimleri ve Mühendisliği Anabilim Dalı.

Doğan, N. Ö., & Gencan, S. (2014). VZA/AHP bütünleşik yöntemi ile performans ölçümü: ankara'daki kamu hastaneleri üzerine bir uygulama. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16(2), 88-112.

Doğan, N. Ö., & Karakuş, A. G. Y. (2014). KFG-AHP Bütünleşik Yöntemi Kullanılarak Turizm Sektöründe Hizmet Kalitesinin Değerlendirilmesi: Göreme Açık Hava Müzesi Üzerine Bir Uygulama. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 19(3), 169-194.

Erkutlu, H. V. (2018). Örgütsel Davranış. Akademisyen Yayınevi, 2018.

Esen, H. Öner (2008). Uygulamalı Yöneylem Araştırması, Yöneticiler için Bilgisayar Destekli Karar Modelleri, 499-500.

Fitzsimmons, J. A., Fitzsimmons, M. J., & Bordoloi, S. (2008). Service management: Operations, strategy, and information technology (p. 4). New York, NY: McGraw-Hill.

Forman, E. H., & Selly, M. A. (2001). Decision by objectives: how to convince others that you are right. World Scientific.

Harris, A. (2004). Distributed leadership and school improvement: Leading or misleading? Educational Management Administration Leadership, 32 (1), 11-24. doi: 10.1177/1741143204039297

Hecklau, F., Galeitzke, M., Flachs, S., & Kohl, H. (2016). Holistic approach for human resource management in Industry 4.0. Procedia CIRP, 54, 1-6.

Kagermann, H., Lukas, W. D., & Wahlster, W. (2011). Industrie 4.0: Mit dem Internet der Dinge auf dem Weg zur 4. industriellen Revolution. VDI nachrichten, 13(11).

Kuruüzüm, A. & Atsan, N. (2001). *Analitik Hiyerarşi Yöntemi ve İşletmecilik Alanındaki Uygulamaları*. Akdeniz Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi 1: 83-105.

Illies, Remus. (2005). *Frederick. P. Morgeson, ve Jennifer D. Nahrgang*." Authentic Leadership and Eudaemonic Well-being: Understanding Leader-Follower Outcomes: 733-394.

Keçecioğlu, T. (2003). Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi, İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Kılınç, T. (1997). Durumsallık Ötesi Liderlik, Karizmatik Liderlik, 21.Yüzyılda Liderlik Sempozyumu, İstanbul: Deniz Harp Okulu.

Kocabaş, İ., & Turhan, M. (2002). Objektif Bir Değerlendirme ve Doğru Hareket İçin Performans Yönetimi. Standart Ekonomik ve Teknik Dergi, Y I, 41.

Kouzes, J. M., & Posner, B. Z. (1990). The leadership challenge: How to get extraordinary things done in organizations. San Francisco: Jossey-Bass.

Lucia, R. T. (2004). Distributed Leadership: An Exploratory Study. (Doctoral Dissertation, Florida Atlantic University, 2004). Dissertation Abstracts International, AAT3159315.

Newstrom, W.J. ve Davis, K (1993). Organizational behavior (human behaviorAt Work) .9* ed., Mc Grand Hıll Inc.

Ömürbek, N., & Tunca, M. Z. (2013). Analitik hiyerarşi süreci ve analitik ağ süreci yöntemlerinde grup karari verilmesi aşamasina ilişkin bir örnek uygulama. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18(3), 47-70.

Özden, Y. (1999). Eğitimde Dönüşüm :Eğitimde Yeni Değerler (2.Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Özgörmüş, E., Mutlu, Ö., & Güner, H. (2005). Bulanık AHP ile personel seçimi.

Özgüven, C. (2005) Karar Teorisi (Ders Notları). Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kayseri, 129-140.

Paksoy, S. (2017). Çok kriterli karar vermede güncel yaklaşımlar. Karahan Kitabevi, Adana.

Peker, Ö. ve Aytürk, N. (2000). Etkili Yönetim Becerileri, Ankara: Yargı Yayınevi

Pekkaya, M., & Colak, N. (2013). Üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin önem derecelerinin AHP ile belirlenmesi. The Journal of Academic Social Science Studies, 6(2), 797-818.

Saaty, T.L. (1980). *The Analytic Hierarchy Process* (McGraw-Hill, New York).

Saaty, T.L. (1990). How to Make A Decision: The Analytic Hierarchy Process. European Journal of Operational Research 48: 9-26.

Saaty, T. L. (1991). Some mathematical concepts of the analytic hierarchy process. Behaviormetrika, 18(29), 1-9.

Saaty, T.L. (1994). *How to Make A Decision: The Analytic Hierarchy Process*. Interfaces 24: 9-43.

Saaty, T. L. (2008). Decision making with the analytic hierarchy process. International journal of services sciences, 1(1), 83-98.

Subramanian, N., & Ramanathan, R. (2012). A review of applications of Analytic Hierarchy Process in operations management. International Journal of Production Economics, 138(2), 215-241.

Supçiller, A., & Çapraz, O. (2011). Ahp-topsis yöntemine dayali tedarikçi seçimiş uygulamasi. Ekonometri ve İstatistik e-Dergisi, (13), 1-22.

Tayyar, N., Akcanlı, F., Genç, E., & Erem, I. (2014). BİST'e kayıtlı bilişim ve teknoloji alanında faaliyet gösteren işletmelerin finansal performanslarının analitik hiyerarşi prosesi (AHP) ve gri ilişkisel analiz (GİA) yöntemiyle değerlendirilmesi. Muhasebe ve Finansman Dergisi, (61), 19-40.

Thompson, B. L. (1998) Yeni Yöneticinin El Kitabı - 1: Yönetim Fonksiyonları. (Çev. V. G. DİKER), İstanbul, Hayat Yay.

Timor, M. (2011). Analitik hiyerarşi prosesi. Türkmen Kitabevi.

Togatlian, M., Correia, A., & Belderrain, M. C. N. A. (2006). A Modeling Tool to Assist on the Decision Process of Determining the Optimal Location of an Industrial Airport in Brazil. Simpósio de Transporte Aéreo, Brasília.

Ünal, Ö. F. (2011). Analitik Hiyerarşi Prosesi Ve Personel Seçimi Alanında Uygulamaları. Journal Of Alanya Faculty Of Business/Alanya İsletme Fakültesi Dergisi, 3(2).

Vaidya, O. S., & Kumar, S. (2006). Analytic hierarchy process: An overview of applications. European Journal of operational research, 169(1), 1-29.

Vargas, L.G. (1990). An Overview of the Analytic Hierarchy Process and Its Applications. European Journal of Operational Research 48(1): 9-26.

Tzeng, G. H., & Huang, J. J. (2011). Multiple attribute decision making: methods and applications. Chapman and Hall/CRC.

Zahedi, F. (1986). *The Analytic Hierarchy process: A Survey of the Method and its Applications*. Interfaces 16: 96-108.

KAYNAKÇA

Aktepe, A., & Ersöz, S. (2014). AHP-VIKOR ve MOORA Yöntemlerinin Depo Yeri Seçim Probleminde Uygulanması. Journal Of Industrial Engineering (Turkish Chamber Of Mechanical Engineers), 25.

Ayyıldız, G. (2003). *CIM Yatırımlarının Bulanık AHY Yöntemi İle Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Birsel, A. & Cerit, A. G. (2009). *Lojistik İşletmelerinin Kuruluş Yeri Seçiminde Arazi Faktörü*. Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik İşletmeleri Ana Bilim Dalı, İzmir.

Byun, Dae-Ho. (2001). The *AHS Approach For Selecting an Automobile Purchase Mode*. Information Management 38:289–297.

Cebeci, D. (2013). Kurumsal Kredi Değerlendirmede Bulanık AHP-Yapay Sinir Ağları Temelli Bir Yaklaşım ve Bir Uygulama Çalışması. Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Chen, C. (2009). *A Decision Model of Field Depot Location Based on the Centrobaric Method and Analytic Hierarchy Process (AHP)*. International Journal of Business and Managament, vol.4, no.7, p. 71-75.

Colson, G. Dorigo, F. (2004). A *Public Warehouses Selection Support System*. European Journal of Operational Research, vol. 153, issue 2, p. 332-349.

Cox, J., & Dale, B. G. (2001). Service quality and e-commerce: an exploratory analysis. *Managing Service Quality: An International Journal*, *11*(2), 121-131.

Dağdeviren, M., & Eren, T. (2001). Analytical hierarchy process and use of 0-1 goal programming methods in selecting supplier firm. *Journal of the Faculty of Engineering and Architecture of Gazi University*, *16*(2), 41-52.

Demirel, T. Demirel, N. Ç. & Kahraman C. (2010). *Multi-Criteria Warehouse Location Selection Using Choquet İntegral*. Expert Systems with Applications, vol. 37, p. 3943–3952.

Durdudiler, M. (2006). *Perakende sektöründe tedarikçi performans değerlemesinde AHP ve bulanık AHP uygulaması*.Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbui.

Eroğlu, E., & Lorcu, F. (2007*). Veri Zarflama Analitik Hiyerarşi Prosesi (VZAHP) İle Sayısal Karar Verme*. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, 36(2), 30-53.

Ghodsypour, S. H., & O'brien, C. (2001). The total cost of logistics in supplier selection, under conditions of multiple sourcing, multiple criteria and capacity constraint. *International journal of production economics*, *73*(1), 15-27.

Gungor, I., & Isler, D. B. (2005). Analitik hiyerarsi yaklasimi ile otomobil secime. *ZKU Sosyal Bilimler Dergis*, *1*(2), 21-31.

Golden. B, Wasil. E. & Harker, P. (1989). *The Analytic Hierarchy Process: Applications and Studies*. *Springer-Verlag* New York.

Göksu, A. & Güngör, İ. (2008). *Bulanık Analitik Hiyerarşik Proses ve Üniversite Tercih Sıralamasında Uygulanması*. Süleyman Demirel Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi 13(3): 1-26.

Kengpol, A. (2004). *Design of a decision support system to evaluate the investment in a new distribution centre*. International Journal of Production Economics 59-70.

Korpela, J. & Tuominen, M. (1996). *A Decision Aid in Warehouse Site Selection*. International Journal of Production Economics, vol. 45, issues 1–3, p. 169-180.

Kuruüzüm, A. & Atsan, N.. (2001). *Analitik Hiyerarşi Yöntemi ve İşletmecilik Alanındaki Uygulamaları*. Akdeniz Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi 1: 83-105.

Loiacono, E. T., Watson, R. T., & Goodhue, D. L. (2002). WebQual: A measure of website quality. *Marketing theory and applications*, *13*(3), 432-438.

Özcan, T., Çelebi, N. & Esnaf, Ş. *(2011). Comparative Analysis of Multi Criteria Decision Making Methodologies and Implementation of a Warehouse Location Selection Problem*. Expert Systems with Applications, vol. 38, p. 9773–9779.

Özdamar, D.Y. (2004). *Analitik Hiyerarşi Süreci Yöntemi: Bir Satın alma halesinde Uygulanması*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Özgüven, C. (2005). *Karar Teorisi* (Ders Notları). Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kayseri, 129-140.

Saaty, T.L. (1980). *The Analytic Hierarchy Process* (McGraw-Hill, New York).

Saaty, T.L. & Vargas, L. (1987). *Uncertainty and Rank Order in the Analytic Hierarchy Process*. European Journal of Operational Research 32: 107-117.

Saaty, T.L. (1990). *How to Make A Decision: The Analytic Hierarchy Process*. European Journal of Operational Research 48: 9-26.

Saaty, T.L. (1994). *Fundamentals of Decision Making and Priority Theory with the Analytic Hierarchy Process.* RWS Publications, Pittsburgh.

Sezal, L. (2017). *Türkiye'de Lisanslı Depoculuk Sistemi ve Sağlanan Devlet Teşvikleri*, Journal Of International Social Research, 10(52).

Şen, K. İ. (2014). *Lojistik Faaliyetlerin Yönetimi ve Maliyetleme Yaklaşımları, Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4/1, s.83-106.*

Vlachopoulou, M. Silleos, G. & Manthou, V. (2001). *Geographic Information Systems in Warehouse Site Selection Decisions*. International Journal of Production Economics, vol. 71, issues 1–3, p. 205-212.

Yang, Z. Cai, S. Zhou, Z. & Zhou, N. (2005). *Development and Validation of An Instrument To Measure User Perceived Service Quality of Information Presenting Web Portals*. Information & Management 42: 578-579.

Zahedi, F. (1986). *The Analytic Hierarchy process: A Survey of the Method and its Applications*. Interfaces 16: 96-108.

https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge/Belgeler/PDF%20Tar%C4%B1m%20%C3%9Cr%C3%BCnleri%20Piyasalar%C4%B1/2018-Ocak%20Tar%C4%B1m%20%C3%9Cr%C3%BCnleri%20Raporu/2018-Ocak%20Elma.pdf Erişim Tarihi: 21.03.2019

https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index.html#/app/advQuery Erişim Tarihi: 21.03.2019

http://www.cografyam.net/viewtopic.php?t=981

REFERENCES

Briefing note for countries on the 2018 Statistical Update, UNDP Report, 2018 www.hdr.undp.org.en/data

Global Peace Index 2017, Institute for Economics and Peace (IEP), Sydney, Australia. 2017

Growing Concern over Animosity Towards Journalists: freedom of the press www.statista.com/chart/13640/press-freedom-index/https://timesofindia.indiatimes.com/india/india-ranks-137th-on-global-peace-index-2018/articleshow/64481568.cms

http://shanghaiist.com/2017/06/14/china-peace-survey/

https://www.turkishminute.com/2016/06/11/turkey-falls-145th-163-countries-global-peace-index/

https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/in.html

https://countryeconomy.com/

https://datacatalog.worldbank.org/dataset/gdp-ranking

https://www.heritage.org/index/country/india

https://www.investopedia.com/insights/worlds-top-economies/#ixzz5YhUEQ4Qt

https://www.thehindu.com/news/national/indias-ranking-in-press-freedom-falls-to-138/article23679187.ece

https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2018/china

https://www.capetownetc.com/news/south-africa-is-ranked-third-in-africa-for-press-freedom-not-ready/

https://rsf.org/en/ranking?#

http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi

http://in.one.un.org/un-press-release/india-ranks-130-2018-human-development-index/

http://www.chinadaily.com.cn/china/2016-08/22/content_26561442.htm

http://hdr.undp.org/en/countries/profiles/

https://www.sanews.gov.za/south-africa/sa-moves-human-development-rankings

https://datacatalog.worldbank.org/human-development-index-hdi

http://www.bmdergi.org/en/turkey-ranks-72th-in-human-development-index-hdi/

International Monetary Fund (IMF)- World Economic Outlook – www.imf.org/datamapper

https://themoscowtimes.com/news/russia-6th-largest-economy-in-world-GDP-rankings-62236

"Russia 6th Largest Economy in World GDP Rankings" Moscow times,

Morazan Pedro et al, "The role of BRICS in the developing world", Directorate-General for External Policies of the Union, Policy Department, European Parliament, 2012

https://worldjusticeproject.org/our-work/publications/rule-law-index-reports/wjp-rule-law-index-2017-2018-report World Justice Project 2017-2018: The WJP Rule of Law Index and the World Justice Project Rule of Law Index, Washington D.C, USA. 2018

https://worldjusticeproject.org/our-work/research-and-data/wjp-rule-law-index-2017%E2%80%93 2018World Justice Project: Open Government Index 2015 Report, Washington D.C, USA. 2018

http://statisticstimes.com/economy/gdp-indicators-2019.php

REFERENCES

Ari, G.S., (2003). "Yoneticiye Duyulan Guven Orgutsel Bagliligı Artirir Mi?" Gazi Universitesi Ticaret Ve Turizm Egitim Fakultesi Dergisi, 2, pp.17-36.

Balay, R. (2000). Yonetici Ve Ogretmenlerde Orgutsel Baglilik, Nobel Yayin Dagitim. Ankara.

Bussing A. (2002). "Trust and Its Relations to Commitment and Involvement in Work and Organisations." Sa Journal of Industrial Psychology, 28 (4), pp.36-42.

Cekmecioglu, H.G. (2006). "Orgut Iklimi, Duygusal Baglilik Ve Yaraticilik Arasındaki Iliskilerin Degerlendirilmesi: Bir Arastirma." Ataturk Universitesi Iktisadi Ve Idari Bilimler Dergisi, 20(2), pp. 295-310.

Chiles, T.D. and Mcmackin J.F. (1996). "Integrating Variable Risk Preferences, Trust and Transaction Cost Economics." Academy Of Management Review, 21, pp.73-99.

Cristina, C.A. (2003). "Work Team Trust and Effectiveness". Personnel Review, 32(5), pp.605-622.

Cubukcu, K. and Tarakcioglu, S. (2010). "Orgutsel Guven Ve Baglilik Iliskisinin Otelcilik Ve Turizm Meslek Lisesi Ogretmenleri Uzerinde Incelenmesi". Isletme Arastirmaları Dergisi, 2(4). Pp.57-78.

Demirel, Y., (2008). "Orgütsel Guvenin Orgutsel Baglilik Uzerine Etkisi: Tekstil Sektoru Calisanlarina Yonelik Bir Arastirma". Celal Bayar Universitesi Yonetim ve Ekonomi Dergisi 15(2),

Ergeneli, Azize, Saglam, G., and Selin A.M. (2007). "Psychological Empowerment and its Relationship to Trust in Immediate Managers", Journal of Business Research, 60, pp.41–49.

Guatam, T. Rolf, V.D. Ulrich, W. Narottam, U. and Ann, J.D.(2005). "Organizational Citizenship Behavior and Organizational Commitment in Nepal". Asian Journal of Social Psychology, 8(2), pp.305-314.

Heather K., Laschinger S. and Finegan. J. (2005)."Using Empowerement to Build Trust and Respect in the Workplace: A Strategy for Addressing the Nursing Shortage". Nursing Economics, 23(1), pp. 6-13.

Huff, L. and Kelley L. (2003). "Levels of Organizational Trust in Individualist versus Collectivist Societies: A Seven Nation Study". Organization Science, 14(1),

Islamoglu, G., Birsel M. and Boru, D.(2007), Kurum Icinde Guven (Yoneticiye, Is Arkadaslarina Ve Kuruma Yonelik Guven Olcumu (Alan Arastirmasi Ve Sonuclar), Istanbul: Inkilap Kitabevi.

Isci, E. (2010). "Psikolojik Sözlesme Ihlalinin Orgutsel Vatandaslik Davranisi Ve Isten Ayrilma Niyeti Uzerindeki Etkisinde Guvenin Rolu", Marmara Universitesi Sosyal Bilimler Enstitusu Yayinlanmamis Doktora Tezi.

Jones, G.R. and George, J. M. (1998)."The Experience and Evolution of Trust: Implications for Cooperation and Teamwork". Academy Of Management Review, 23(3).

Koc, H., (2009)."Orgutsel Baglilik Ve Sadakat Iliskisi". Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 28(8), pp.200-211.

Lewis, J.D. and Weigert A. (1985). "Trust as a Social Reality". Social Forces, 63.

Liou, S. 2008. An Analysis of the Concept of Organizational Commitment. Nursing Forum, 43(3), pp.116-125.

Mayer, R., Davis J.H. and F.D Schoorman (1995). "Integration Model of Organizational Trust". Academy Of Management Review, 20(3). Pp.709-734.

Meyer J.P., and Allen, N.J.(1991). "A Three Component Conceptualization of Organizational Commitment". Human Resource Management Review 1, pp.61-89.

Meyer, J.P., Allen, N. J., and Smith, C. A. (1993). "Commitment to Organizations and Occupations: Extension and Test of a Three-Component Conceptualization". Journal of Applied Psychology, 78(4), pp.538-551.

Meyer, J.P., David, J., Stanley, L.H. and Laryssa T. (2002). "Affective, Continuance and Normative Commitment to the Organization: A Meta-Analysis of Antecedents, Correlates, and Consequences". Journal of Vocational Behavior, 61(1). pp. 20-52.

Mohamed, M.S., Kader, M.M.A., and Anisa, H. (2012). "Relationship among Organizational Commitment, Trust and Job Satisfaction: An Empirical Study in Banking Industry", Research Journal of Management Sciences, 1(2), pp.1-7.

Mueller C. E., Wallace, J. E. and Price, J. L.(1992). "Employee Commitment: Resolving Some Issues. Work And Occupations", 19, pp.211- 236.

Ogutveren, O.(2007). "Orgutsel Guvenin Ag duzenekleri Icerisindeki Analizi: Kucuk Isletmelerde Bir Uygulama", Gazi Universitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayinlanmamis Doktora Tezi, Ankara.

Penley, L. E. and Gould, S. (1988). "Etzioni's Model of Organizational Involvement: A Perspective for Understanding Commitment to Organizations". Journal Of Organizational Behavior 9, pp.43-59.

Perry, R.W., (2004). "The Relationship of Affective Organizational Commitment with Supervisory Trust". Review of Public Personnel Administration 24, pp.133

Rousseau, D.M, Sitkin, and S.B., Burt, (1998). "Not So Different After At All: A Cross-Discipline View Of Trust". Academy Of Management Review, 23, pp.393-405.

Tan, H.H., Augustine K. and Lim. H. (2009). "Trust In Coworkers And Trust in Organizations", The Journal Of Psychology,143(1), pp.50-51.

Top, M., (2012). "Hekim Ve Hemsirelerde Orgutsel Baglilik, Orgutsel Guven Ve Is Doyumu Profili". Istanbul University Journal Of The School Of Business Administration, 41(2), pp.258-277.

Tuzun, I.K., (2006). "Orgutsel Guven, Orgutsel Kimlik Ve Orgutsel Ozdeslesme Iliskisi; Uygulamali Bir Calisma", Gazi Universitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.

Uyguç, N. and Cirmin, D. (2004). "D.E.U. Arastirma Ve Uygulama Hastanesi Merkez Laboratuari Calisanlarinin Orgute Bagliliklarini Ve Isten Ayrilma Niyetlerini Etkileyen Faktörler". D.E.Ü. Iktisadi Ve Idari Bilimler Fakultesi Dergisi, 19(1), pp.91-99.

Uygur, A. (2007). "Orgutsel Bağglilik Ile Isgoren Performansina Iliskin Incelemeye Yonelik Bir Alan Arastirmasi". Ticaret Ve Turizm Egitim Fakultesi Dergisi 1, pp.71-85.

Wasti, S.A. (2000). "Universal And Cultural Factors Determining Organizational Commitment: A Overwiev Of The Turkish Culture, In Management, Leadership And Human Reseorces Applications In Turkey". Turk Psikologlar Dernegi Yayinlari, 1, pp. 201-224.

Wasti, S. A. (2000). "Meyer ve Allen'in Uc Boyutlu Orgutsel Baglilik Olceginin Gecerlilik ve Guvenirlik Analizi". 8. Ulusal Yonetim ve Organizasyon Kongresi, pp.401-410.

Williams, L.L. (2005). "Impact of Nurses' Job Satisfaction on Organizational Trust". Health Care Management Review, 30 (3), pp.203- 211.

REFERENCES

Akdoğan, N. & Tenker, N. (2007). *Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri.* Ankara: Gazi Kitabevi, Gözden Geçirilmiş 12. Baskı.

Aksoy, A. & Yalçıner, K. (2005). *İşletme Sermayesi Yönetimi.* Ankara: Gazi Kitabevi,

Amemiya, T. (1985). *Advanced Econometrics.* Massachusett, USA: Harvard University Press Cambridge.

Berke, B. (2009). Avrupa Parasal Birliğinde Kamu Borç Stoku ve Enflasyon İlişkisi: Panel Veri Analizi, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Ekonometri ve İstatistik Dergisi,* Sayı: 9.

Brigham, E. F. & Houston, J. F. (2003). Fundamentals of Financial Management. USA: South-Western College, Tenth Edition.

Brigham, E. F. & Daves, P. R. (2007). *Intermediate Financial Management.* USA: Thomson/South-Western, Ninth Edition.

Cornett, M. M., Adair, T. A. & Nofsinger, J. (2016). *Finance.* Ankara: Nobel Yayınevi, 2. Baskı, (Translation Editor: Prof. Dr. Vedat Sarıkovanlık).

Çabuk, A. & Lazol, İ. (2017). *Mali Tablolar Analizi.* Bursa: Ekin Kitabevi, 17. Baskı.

Demirci, N. S. (2017). İmalat Sanayi Sektöründe Kârlılığın Belirleyicileri: TCMB Sektör Bilançolarıyla Panel Veri Analizi (1996-2015), *Ege Akademik Bakış Dergisi,* Cilt: 17, Sayı: 13.

Dikmen, N. (2017). *Ekonometriye Giriş.* Ankara: Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı.

Erbuğa, G. S. (2014). *UFRS Kapsamında Nakit Akış Oranları İle Du Pont Oranlarının Değer İlişkisi Bakımından Karşılaştırılması ve Örnek Bir Uygulama.* Ankara: Ankara Üniversitesi SBE, Yüksek Lisans Tezi.

Ercan, Metin, Kamil & Ünsal, Ban. (2005). *Değere Dayalı İşletme Finansı Finansal Yönetim,* Gazi Kitabevi, Ankara.

Fabozzi, F. J. & Drake, P. P. (2009). *Finance: Capital Markets, Financial Management and Investment Management.* New Jersey: John Wiley & Sons. Inc.

Franco-Santos., M., Kennerley, M., Micheli, P., Martinez, V., Mason, S., Marr, B., Gray, D. & Nelly, A. (2007). Toward a Definition of a Business Performance Measurement System, *International Journal of Operations & Production Management,* 27(8),784-785.

Greene, W. H. (2016). *Ekonometrik Çözümleme.* Ankara: Palme Yayınları, 7. Baskıdan Çeviri, (Translator: Ümit Şenesen).

Gujarati, D. (2016). *Örneklerle Ekonometri.* Ankara: İkinci Edisyondan Çeviri, (Translator: Nasip Bolatoğlu), BB101 Yayınları, Yayın No: 15.

Güriş, S. (Editor). (2015). *Stata ile Panel Veri Modelleri.* İstanbul: Der Yayınları.

Hill, R. C., Griffiths, W. E. & Lim, G. C. (2008). *Principles of Econometrics.* USA: John Wiley & Sons Ltd., Third Edition.

Kalmış, H. (2010). *Örgütlerde Hesapverebilirlik ve Şeffaflığın Aracı Olarak Performans Muhasebesi.* Ankara: Orion Kitabevi.

Kaya, A. (2014). Menkul Kıymet Piyasaları Ekonomik Büyümenin Bir Dinamiği Midir? Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelere Yönelik Panel Veri Analizi, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* Cilt: 28, Sayı: 4.

Kennedy, P. (2006). *Ekonometri Kılavuzu.* Ankara: Gazi Kitabevi, Beşinci Baskı, (Translator: Muzaffer Sarımeşeli and Şenay Açıkgöz).

Keskin, R. & Gökalp, F. (2016). Çalışma Sermaye Yönetiminin Firma Kârlılığı Üzerine Etkisi: Panel Veri Analizi, *Doğuş Üniversitesi Dergisi,* Cilt: 17, Sayı: 1.

Korkmaz, T., Yıldız, B. & Gökbulut, R. İ. (2010). FVFM'nin İMKB Ulusal 100 Endeksindeki Geçerliliğinin Panel Veri Analizi ile Test Edilmesi, *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi,* Cilt: 39, Sayı: 1.

Lasher, W. R. (2008). *Practical Financial Management.* USA: Thomson South-Western, Fifth Edition.

Nelly, A., Gregory, M. & Platts, K. (2005). Performance Measurement System Design A Literature Review and Research Agenda, *International Journal of Operations & Production Management,* Vol. 25 No. 12.

Okka, O. (2006). *Finansal Yönetime Giriş.* Ankara: Nobel Yayınevi, 2. Baskı.

Özer, M. & Biçerli, K. (2003). Türkiye'de Kadın İşgücünün Panel Veri Analizi, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* Cilt: 3, Sayı: 1.

Pazarlıoğlu, M. V. & Kiren Gürler, Ö. (2007). Telekomünikasyon Yatırımları ve Ekonomik Büyüme: Panel Veri Yaklaşımı, *Finans Politik& Ekonomik Yorumlar,* Cilt: 44, Sayı: 508.

Peracchi, F. (2001). *Econometrics.* UK: John Wiley & Sons Ltd.

Robinson, T. R., Greuning, H. V., Henry, E. & Broihahn, M. A. (2009). *International Financial Statement Analysis.* New Jersey: John Wiley & Sons. Inc.

Singh, Y. P. (2007). *Accounting and Financial Management for I. T. Professionals.* New Delhi: New Age International (P) Ltd. Publishers.

Stok, J. H. & Mark, W. W. (2008). *Introduction to Econometrics.* Wesley, USA: Pearson Addison.

Subramanyam, K. R. & Wild, J. J. (2009). *Financial Statement Analysis.* New York: McGraw-Hill / Irwin, Tenth Edition.

Tarı, R. (2014). *Ekonometri.* Kocaeli: Umuttepe Yayınları, 10. Baskı, Yayın No: 32.

Tong, H., Kumar, T. K. & Huang, Y. (2011). *Developing Econometrics.* UK: John Wiley & Sons Ltd.

Van Horne, J. J. & Wachowicz, J. M. (2008). *Fundamentals of Financial Management.* England: Pearson Education Limited, Thirteenth edition,

Verbeek, M. (2004). *A Guide to Modern Econometrics.* UK: John Wiley & Sons Ltd., 2nd Edition.

Vergil, H. & Karaca, C. (2010). Gelişmekte Olan Ülkelere Yönelik Uluslararası Sermaye Hareketlerinin Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: Panel Veri Analizi, *Ege Akademik Bakış,* Cilt: 10, Sayı:4.

Wooldridge, J. M. (2013). *Introductory Econometrics: A Modern Approach.* USA: South-Western, Fifth Edition.

KAYNAKÇA

Bahadır, T. (2017). Pasifik Yüzyılına Girerken Abd-Çin İlişkileri: Çin Denizi'nin Isınan Suları ve Bölgede Güvenlik Sorunu, (Editörler:Turan, S.& Köroğlu, N.) Uluslararası İlişkilerde Güvenlik Kuramları ve Sorunlarına Temel Yaklaşımlar (s.179-180). İngiltere:Transnational Press London.

Birdişli, F. (2017). Teori ve Pratikte Uluslararası Güvenlik Kavram-Teori-Uygulama. Ankara:Seçkin Yayıncılık.

Ersel, H. (2014). Kazım Taşkent, Yapı Kredi ve Kültür Sanat, Ankara: Yapı Kredi Yayınları.

İlyas Kemaloğlu, Türk Akımı Projesi ve Putin'in Türkiye Ziyareti: Yeni Bir Jeopolitik Hat İnşası mı?, *Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi*, (19 Kasım 2018) https://ankasam.org/turk-akimi-projesi-ve-putinin-turkiye-ziyareti-yeni-bir-jeopolitik-hat-insasi-mi/?fbclid=IwAR2ss2ivHRYINp-cXO-Sula7tlBJukBp00lFE0LFzFht0k-dMOXutG_uwgw, (Erişi Tarihi: 25.11.2018)

İstanbul'daki Türk Akımı Töreninde Konuşan Putin: Projeye Adını Erdoğan Verdi, *Sputniknews,* https://tr.sputniknews.com/turkiye/201811191036214620-putin-erdogan-turk-akimi-toren-istanbul/, (Erişim Tarihi: 21.11.2018)

Karagöl,E.& Ateş,A.& Kaya,S. &Kızılkaya,M. (2016). Türkiye'nin Enerjide Merkez Ülke Olma Arayışı. Ankara: Seta Yayınları.

Karagöl, E. & Kızılkaya, M. (2015). The Turkish Stream Project In The EU-Russia-Turkey Triangle, *Insıgt Turkey*, 17/2, s.57-65.

Kaya, E. (2017). Oyun Kuramı Çerçevesinde Suriyeli Mülteci Krizi (Editörler:Turan, S.& Köroğlu, N.) Uluslararası İlişkilerde Güvenlik Kuramları ve Sorunlarına Temel Yaklaşımlar (s. 158-159). İngiltere:Transnational Press London.

Koçak, M. (2015, Ağustos). Bölgesel Çatışmadan Küresel Krize: Doğu Ukrayna*, SETA*, 13/5, s.9-28.

T.C Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Doğalgaz Piyasası Sektör Raporu, Ankara, Aralık 2018, https://www.epdk.org.tr/Detay/Icerik/3-0-95/aylik-sektor-raporu

Türk Akımı Projesi Nedir?, *NTV*, 11 Ekim 2016, https://www.ntv.com.tr/ekonomi/turk-akimi-projesi-nedir,6SPX69lWSkaL6pBjj9F3EA, (Erişim Tarihi:21.11.2018)

Türk Akımı Bölgesel Dengeleri Değiştirdi, *TSİ*, 8 Aralık 2017, http://www.akradyo.net/4804173182,82814,8,Turk-Akimi-bolgesel-dengeleri-degistirdi.aspx, (Erişim Tarihi: 5.12.2018)

Tr Info Center, Türk Akımı Projesinin Bölgesel Etki Alanı ve Avantajları, http://trinfocenter.com/tr/haber/tuerk-akimi-projesinin-boelgesel-etki-alani-ve-avantajlari_344, (Erişim Tarihi: 22.11.2018)

Yılmaz, S. (2017). Doğal Kaynak Miliyetçiliği Bağlamında Rusya-Avrupa Birliği İlişkilerinde Bir Dış Politika Aracı Olarak Enerji, (Editörler:Turan, S.& Köroğlu, N.) Uluslararası İlişkilerde Güvenlik Kuramları ve Sorunlarına Temel Yaklaşımlar (s.105-125). İngiltere:Transnational Press London.

Yunanistan ve Bulgaristan arasında Türk Akımı için rekabet yaşanıyor, *Sputniknews*, 07.02.2019, https://tr.sputniknews.com/analiz/201902071037523715-yunanistan-bulgaristan-turk-akimi-mucadele/, (Erişim Tarihi: 25.02.2019)

KAYNAKÇA

Abdioğlu, Z. & Albayrak, N. (2016). Ekonomik Büyümede Beşeri Sermayenin Rolü: Lucas Modeli, XVII. Uluslararası Ekonometri, Yöneylem Araştırması ve İstatistik Sempozyumu Tam Metin Kitabı, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.

Afşar, M. (2009). Türkiye'de Eğitim Yatırımları ve Ekonomik Büyüme İlişkisi, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergsi*, 9/1, s.85-98.

Akanbi, O. A. (2011). The Macroeconomic Determinants of Technological Progress in Nigera, *South African Journal of Economic and Management Sciences*, 14/3, s.282-297.

Akçomak, S. İ. & Kasnakoğlu, Z. E. (2003). The Determinants of Earnings Differentials in Ankara and İstanbul, *METU Studies in Development*, 30, s.1-17.

Altăr, M. vd. (2008). Modeling the Economic Growth in Romania. The Role of Human Capital, Romanian *Journal of Economic Forecasting*, 9/3, s.115-128.

Atik, H. (2006). *Beşeri Sermaye, Dış Ticaret ve Ekonomik Büyüme*, 1. Baskı, Ankara: Ekin Kitabevi.

Awan, A. G. vd. (2015). Human Capital Formation and Economic Performance: A Case Study of Pakistan, *Journal of Economics and Sustainable Development*, 6/3, s.96-105.

Ay, A. & Yardımcı, P. (2008). Türkiye'de Beşeri Sermaye Birikimine Dayalı Ak Tipi İçsel Ekonomik Büyümenin VAR Modeli ile Analizi, *Maliye Dergisi*, 155, s.39-54.

Baier, S. L., Dwyer, G. P. & Tamura, R. (2006). How Important are Capital and Total Factor Productivity for Economic Growth?, *Economic Inquiry*, 44/1, s.23-50.

Bal, H. vd. (2014). Beşeri Sermaye ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: BRICS Ülkeleri ve Türkiye Örneği, *International Conference on Eurasian Economies,* Üsküp, Makedonya, s.795-803, https://www.avekon.org/papers/923.pdf (18.05.2016).

Barro, R. J. (1990). Government Spending in a Simple Model of Endogenous Growth, *Journal of Political Economy*, 98/5, s.103–125.

Barro, R. J. & Lee, Jong- (2000). Data Set for a Panel of 138 Countries. http://www2.cid.harvard.edu/ciddata.html.

Becker, G. S. (1962). Investment in Human Capital: A Theoretical Analysis, *The Journal of Political Economy*, 70/5, s.9-49.

Bildirici, M., vd. (2005). Determinants of Human Capital Theory, Growthand Brain Drain; An Econometric Analysis for 77 Countries, *Applied Econometrics and International Development*, 5/2, s.109-140.

Boccanfuso, D. vd. (2009). Human Capital and Growth: New Evidences from African Data, *Groupe de Recherche en Économie et Développement International, Working Paper*, 9/24, 1-25.

Breton, T. R. (2015). Human Capital and Growth in Japan: Converging to the Steady State in a 1% World, *Journal of the Japanese and International Economies*, 36, s.78-89.

Chambers, N. & Çifter, A. (2006). Beşeri Sermayenin Karşılaştırmalı Analizi, *Muhasebe ve Finans Dergisi*, 29, s.51-63.

Çakmak, E. & Gümüş, S. (2005). Türkiye'de Beşeri Sermaye ve Ekonomik Büyüme: Ekonometrik Bir Analiz (1960 – 2002), *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 60/1, s.59-72.

Çalışkan, Ş. (2007), Eğitimin Getirisi (Uşak İli Örneği), *Süleyman Demirel Ünivesitesi İİBF Dergisi*, 12/2, s.235-252.

Çalışkan, Ş. vd. (2013), Türkiye'de Eğitim-Ekonomik Büyüme İlişkisi: 1923-2011 (Kantitatif bir Yaklaşım), *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 11/21, s.29-48.

Çelik, O. & Selim, S. (2013). Temel İnsan Sermayesi Modeli: Türkiye Örneği, *EY International Congress on Economics I, 276, Ankara*, s.1-29.

Çetin, M. & Ecevit, E. (2010). Sağlık Harcamalarının Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: OECD Ülkeleri Üzerine Bir Panel Regresyon Analizi, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 11/2, s.166-182.

Demir, O. vd. (2006). İçsel Büyümede İçselleşme Süreçleri: Türkiye Örneği, *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21, s.27-46.

Denison, E. F. (1962). *The Sources of Economic Growth in the U.S.A. and Alternatives Before Us*, New York: Committe for Economic Development.

Doğrul, A. N. & Özer, M. (2009). Türkiye'de Eğitim Harcamalarının Farklı İllerin Üretim Düzeyleri Üzerine Etkileri: Panel Veri Analizi, *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 18, s.215-230.

Erdem, H. F. (2018). The Asymmetric and Nonlinear Effects of Output on Inflatıon for Australian Economy, *International Scientific Journal Theoretical & Applied Science,* 60/4, s.224-231.

Erdoğan, S. & Yıldırım, D. Ç. (2009). Türkiye'de Eğitim–İktisadi Büyüme İlişkisi Üzerine Ekonometrik Bir İnceleme, *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 4, s.11-22.

Eriçok, R. E. & Yılancı, V. (2013). Eğitim Harcamaları ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Sınır Testi Yaklaşımı, *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 8/1, s.87-101.

Ersoy, B. A. & Yılmazer, M. (2007). Beşeri Sermayeyi İçselleştiren Büyüme Modellerinde Kamu Eğitim Harcamalarının Rolü: Panel Eşbütünleşim Analizi, *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23/2, s.389-410.

Gemmell, N. (1996). Evaluating the Impacts of Human Capital Stocks and Accumulation on Economic Growth: Some New Evidence, *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 58/1, s.9-28.

Globerman, S. & Shapiro, D. (2002). Global Foreign Direct Investment Flows: The Role of Governance Infrastructure, *World Development*, 30/11, s.1899-1919.

Gürler, Ö. K. & Üçdoğruk, Ş. (2007). Türkiye'de Cinsiyete Göre Gelir Farklılığının Ayrıştırma Yöntemiyle Uygulanması, *Journal of Yaşar University*, 2/6, s.571-589.

Haveman, R. H., vd. (2003). *Human Capital in the United States from 1975 to 2000*, Kalamazoo: MI: W.E. Upjohn Institute for Employment Research.

Inglesi-Lotz, R. vd. (2014). The Evolution and Contribution of Technological Progress to the South African Economy: Growth Accounting and Kalman Filter Application, *Applied Econometrics and International Development*, 14/1, s.175-188.

Jorgenson, D. W. & Griliches, Z. (1967). The Explanation of Productivity Change, *Review of Economic Studies*, 34/3, s.249-283.

Kendrick, J. W. (1976). *The Formation and Stocks of Total Capital*, New York: Columbia University Press.

Keskin, A. (2011). Ekonomik Kalkınmada Beşeri Sermayenin Rolü, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 25/3-4, s.125-153.

Kızılgöl, Ö. A. (2012). Kişisel Kazançların Belirleyicileri: Türkiye Örneği, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17/3, s.373-384.

Kızılkaya, O. & Koçak, E. (2014). Kamu Eğitim Harcamaları ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Seçilmiş OECD Ülkeleri Üzerine Bir Panel Veri Analizi, *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 6/1, s.17-32.

Kibritçioğlu, A. (1998). İktisadi Büyümenin Belirleyicileri ve Yeni Büyüme Modellerinde Beşeri Sermayenin Yeri, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 53/1-4, s.207-230.

Kraipornsak, P. (2009). Roles Of Human Capital and Total Factor Productivity Growth as Sources of Growth: Empirical Investigation in Thailand, *The International Business & Economics Research Journal*, 8/12, s.37-52.

Koç, A. (2013). Beşeri Sermaye ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Yatay Kesit Analizi ile AB Ülkeleri Üzerine Bir Değerlendirme, *Maliye Dergisi*, 165, s.241-258.

Lucas, R. E. (1988). On the Mechanics of Economic Development, *Journal of Monetary Economics*, 22/1, s.3-42.

Mallick, L. & Dash, D. P. (2015). Does Expenditure on Education Affect Economic Growth in India? Evidence from Cointegration and Granger Causality Analysis., *Theoretical and Applied Economics*, 22/4, s.63-74.

Mankiw, N. G., vd. (1992). A Contribution to the Empirics of Economic Growth, *The Quarterly Journal of Economics*, 107/2, s.407-437.

Martín, M.-A. G. & Herranz, A. Á. (2004). Human Capital and Economic Growth in Spanish Regions*, International Advances in Economic Research*, 10/4, s.257-264.

Mincer, J. (1958). Investment in Human Capital and Personal Income Distribution, *The Journal of Political Economy*, 66/4, s.281-302.

Nehru, V. vd. (1995). A New Database in Human Capital Stock in Developing Industrial Countries: Sources, Methodology and Results, *Journal of Development Economics*, 46/2, s.379–401.

OECD (1998). *Human Capital Investment: An International Comparison*, Paris: OECD Publishing.

OECD (2001). *The Well-being of Nations: The Role of Human and Social Capital*, Paris: OECD Publishing.

Özcan, A. (2011). Türkiye İmalat Sanayinde Toplam Faktör Verimliliği ve Beşeri Sermaye İlişkisi, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20/2, s.223-242.

Özşahin, Ş. & Karaçor, Z. (2013). Ekonomik Büyümenin Belirleyicilerinden Biri Olarak Beşeri Sermaye: Yükseköğrenimin Türkiye Ekonomisi İçin Önemi, *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6/1, s.148-162.

Palaz, S. vd. (2013). Eğitim Düzeyi Farklılıklarının Gelir Dağılımına Etkisi: Türkiye Örneği, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8/2, s.119-131.

Pegkas, P. (2014). The Link Between Educational Levels and Economic Growth: A Neoclassical Approach for the Case of Greece, *International Journal of Applied Economics*, 11/2, s.38-54.

Pelinescu, E. (2015). The Impact of Human Capital on Economic Growth, *Procedia Economics and Finance*, 22, s.184-190.

Romer, P. M. (1990a). Endogenous Technological Change, *Journal of Political Economy*, 98/5, s.71–102.

Romer, P. M. (1990b). Human Capital and Growth: Theory and Evidence, *Carnegie-Rochester Conference Series on Public Policy*, 32, s.251-86.

Romer, P. M. (1994), The Origins of Endogenous Growth, *Journal of Economic Perspectives*, 8/1, s.3-22.

Sacerdoti, E., Brunschwig, S. & Tang, J. (1998). The Impact of Human Capital on Growth: Evidence from West Africa, *IMF Working Paper*, 98/162, s.1-34.

Sarı, R. (2002). Kazançlar ve Eğitim İlişkisi: İl Bazında Yeni Veri Tabanı ile Kanıt, *ODTÜ Gelişme Dergisi*, 29/3-4, s.367-380.

Schneider, F. & Frey, B. S. (1985). Economic and Political Determinants of Foreign Direct Investment, *World Development*, 13, s.161-175.

Schultz, T. W. (1961). Investment in Human Capital, *The American Economic Review*, 51/1, s.1-17, www.jstor.org/stable/1818907, (2.11.2015).

Schultz, T. W. (1971). *Invesment in Human Capital. The Role of Education and of Research*, USA: The Free Press a Devision of the Macmillan Company.

Solow, R. M. (1988). *Growth Theory*, New York: Oxford University Press.

Son, L. & Noja, G. G. (2013). The Role of the Human Capital and Investment in Human Capital within the Sustainable Socio-Economic Development. How Labour Force Migration Affects Competitiveness?, *Theoretical and Applied Economics*, 10/587, s.111-126.

Sunde, U. & Vischer, T. (2015). Human Capital and Growth: Specification Matters, *Economica*, 82/326, s.368–390.

Şahin, Ç. E. (2010). Adam Smith'den Chicago Okuluna, Siyasal İktisattan İktisat'a Beşeri Sermaye Teorisi: Teorik Kopuş ve Süreklilikler Üzerinden Bir Değerlendirme, (Edidörler: Hakan Kapucu vd.), Politik İktisat ve Adam Smith, içinde (s.171-196), Kocaeli: Yön Yayınları.

Şimşek, M. & Kadılar, C. (2010). Türkiye'de Beşeri Sermaye, İhracat ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin Nedensellik Analizi, *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 11, s.115-140.

Taban, S. & Kar, M. (2006). Beşeri Sermaye ve Ekonomik Büyüme: Nedensellik Analizi, 1969-2001, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, s.159-182.

Tatoğlu, F. Y. (2011), The Relationships Between Human Capital Investment and Economic Growth: A Panel Error Correction Model, *Journal of Economic and Social Research*, 13/1, s.77-90.

Teixeira, A. A. C. & Queirós, A. S. S. (2016). Economic Growth, Human Capital and Structural Change: A Dynamic Panel Data Analysis, *Reserach Policy*, 45/8, s.1636–1648.

Thamma-Apiroam, R. (2015). Approaches for Human Capital Measurement with an Empirical Application for Growth Policy, *Asian Social Science*, 11/26, s.309-322.

Umutlu, G. vd. (2011). Ekonomik Büyüme Farklılıklarının İncelenmesi: OECD Ülkeleri İçin Bir Uygulama, *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16/22, s.351-372.

Verkhohlyad, O. (2008). *The Development of an Improved Human Capıtal Index for Assessing and Forecasting National Capacity and Developme*nt, Texas A&M University, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Texas.

Warner, A. (2002). *International Wage Determination andGglobalization*, Paper presented at the NBER conference on Labor and Global Economy, May 30 2002, Helsinki, Finland.

Yamak, R. & Köseoğlu, M. (2012). *Uygulamalı İstatistik ve Ekonometri*, Trabzon: Derya Kitabevi.

Yaylalı, M. & Lebe, F. (2011). Beşeri Sermaye ile İktisadi Büyüme Arasındaki İlişkinin Ampirik Analizi, *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 30/1, s.23-51.

KAYNAKÇA

Aktan, C. C. (2008). Stratejik Yönetim ve Stratejik Planlama, *Çimento İşveren Dergisi*, 22(4), 4-21.

AON. (2018). Political Risk Map, https://www.aon.com/getmedia/7c8574f3-a830-4da0-b435- 2b1a36d4bb35/aon-political-risk-map.pdf.aspx, Erişim Tarihi: 01.01.2019.

Armaneri, Ö. & Eski, H. (2006). *Mühendislik Ekonomisi*. Gazi Kitabevi, Ankara.

Aydın, K. (2013). Uluslararası Pazarlama Açısından Politik Risk ve Yönetimi. *Ankara Sanayi Odası Yayın Organı,* Mayıs / Haziran.

Bazeley, P., & Jackson, K. (Eds.). (2013). *Qualitative data analysis with NVivo*. Sage Publications Limited., s. 3.

Bouchet, M. H., Clark, E. & Groslambert, B. (2003). *Country Risk Assessment: A Guide To Global Investment Strategy*. John Wiley & Sons.

Boyabatli, O., & Toktay, L. B. (2004). Operational hedging: A review with discussion.

Bulut, Z. A., Sürgevil, O. & Temel, E. K. (2007). Örgütlerde Mevcut Durum Analizi. *TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi*, 20(4-5), 28-34. Chaddick, B. & Howell, L. D. (1994). Models of political risk for foreign investment and trade: an assessment of three approaches. *The Columbia Journal of World Business*, *29*(3), 70-91.

Chigwende, S. & Mpofu, T. (2013). *An Exploration of Foreign Market Entry Modes for Zimbabwean Companies,* Developing Country Studies, Vol.3, No.11. p.p. 12-18.

Cicchetti, D. V. (2001). Methodological commentary the precision of reliability and validity estimates re-visited: distinguishing between clinical and statistical significance of sample size requirements. *Journal of Clinical and Experimental Neuropsychology*, 23(5), 695-700.

Collinson, S., Hodgetts, R. M., Rugman, A. M (2006). *International business.* Pearson Education, 4th edition, Harlow: England, pp. 370-400.

Çavuşgil, S. T., Knight, G., Riesenberger, J. R., Rammal, H. G. & Rose, E. L. (2014). *International business: The new Realities*. Pearson Australia, Third Edition.

DEİK, (2011). 10 Soruda Politik Risk Sigortası. İstanbul. Erişim Tarihi: 10.08.2015 https://www.deik.org.tr/Contents/FileAction/3541.

Dess, G. G. & Miller, A. (1996). *Strategic Management*. Second Edition, Mc Graw-Hill Series in Management, USA.

Haynes, K. & Keen, B. (2012). *A History of Latin America*. Wadsworth, Cengage Learning, 9th ed.

Heenan, D. A. & Rummel, R. J. (1978). How multinationals analyze political risk. *Harvard Business Review*, USA, *56*(1), 67-76.

Hollensen, S. (2007). *Global Marketing: A decision-oriented approach*. Pearson education, England.

Huberman, A. M. & Miles, M. B. (1994). *Qualitative data analysis*. 2nd ed., Thousand Oak, Sage. p.69.

Institute for Economics and Peace. (2018). Global Terrorism Index, Measuring the impact of terrorism. http://visionofhumanity.org/app/uploads/2018/12/Global-Terrorism-Index-2018-1.pdf.

Jain C. S. (1990). *International Marketing Management*. PWS Kent Publishing. C.A. USA, s.300.

Karabay, M. (1997). Uluslararası İnşaat Sektöründe Politik Risk ve Bulanık Kümeler Yardımıyla Analizi İçin Bir Yöntem Önerisi. *Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul.

Kim, K. A. (2011). *Global Corporate Finance: A Focus Approach*. World Scientific, USA.

Koç, M. & Çiftçi, H. (2014), World Investment, Global Terrorism and New Perception of Political Risk. *Euroasian Conference*, Skopje- Macedonia, http://www.avekon.org/papers/1108.pdf. Erişim Tarihi: 13.04.2015.

Koparal, C. (2004). *Uluslararası İşletmecilik*. AÖF yayın no: 832, Anadolu Üniversitesi yayın no: 1576.

Kuş, E. (2003). *Nicel- Nitel Araştırma Teknikleri*. Anı Yayıncılık, Ankara.

Lindeberg, M. & Mörndal, S. (2002). Managing Political Risk: A contextual approach.

MIGA. (2011). World Investment and Political Risk. https://www.miga.org/documents/WIPR11.pdf.

MIGA. (2013). World Investment and Political Risk. https://www.miga.org/documents/WIPR13.pdf.

OECD, Country Risk Classification 2018, http://www.oecd.org/trade/xcred/cre-crc-current-english.pdf

OECD, FDI Restrictiveness Index 2017, www.data.oecd.org/fdi/fdi-restrictiveness.htm

Robock, S. H. (1971). Political risk: Identification and Assessment. *Columbia Journal of World Business*. July-August, *6*(4), 6-20.

Robock, S. H., Simmonds, K. & Zwick, J. (1989). *International business and multinational enterprises*. Homewood, IL: Irwin.

Sart, G. (2015). Nitel Araştırma Yöntem, Teknik, Analiz ve Yaklaşımları. (Ed.), E. N. Seggie & Y. Bayyurt, Anı Yayıncılık, Ankara.

Stallings, B. (1987). *Banker to the Third World: US portfolio investment in Latin America. 1900-1986* (Vol. 18). Univ of California Press.

Usher, D. (1965). Political risk. *Economic Development and Cultural Change*. *13*(4), 453-462.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). Nitel Araştırma Yöntemleri, *Seçkin Yayınevi, Ankara*.

Zurich. (2015). (Asia-Pacific), The Knowledge, Strategic Risk, http://www.strategic-risk-global.com/Journals/w/t/j/StrategicRISK_PoliticalRisks_Q32015.pdf, Erişim Tarihi: 03.01.2016.

www.batum.bk.mfa.gov.tr/Mission/ShowInfoNote/254800, Erişim Tarihi: 14.11.2018).

www.hurriyet.com.tr/yazarlar/sefer-levent/iran-a-yatirima-kosanlara-onemli-hatirlatma-29571850, Erişim Tarihi: 09.10.2018

www.ticaret.gov.tr/data/5b97b0b813b8781f604831fb/Yurtd%C4%B1%C5%9F%C4%B1%20Yat%C4%B1r%C4%B1m%20Anketi-2018.pdf, Erişim Tarihi: 20.09.2018.

KAYNAKÇA

AÇIKGÖZ, Zekeriya (2011), İl Özel İdarelerin Yeniden Yapılandırılması, 1. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

AZAKLI, Sedat ve TEK, Hülya (2016), "*İl Özel İdarelerinde Yeniden Yapılan(ama)ma Çabaları ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar*", Celal Bayar Üniversitesi İİBF Yönetim ve Ekonomi Dergisi, S.23(1), ss.233-246.

APAN, Ahmet (2006), "*5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu Ne Getiriyor?*", Belediye Dünyası Dergisi, S.7(5), ss.40-53. http://ahmetapan.blogcu.com/5302-sayili-yeni-il-ozel-idaresi-kanunu-ne-getiriyor-2/345423 (Erişim Tarihi: 26/07/2018).

ARIKBOĞA, Erbay (2015), "*Büyükşehir Yönetim Sistemi:Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri*", Yerel Yönetimler (Ed. Kemal Görmez), Orion Kitabevi, Ankara, ss.186-224.

APAYDIN, Nedret (2009), "*5302 Sayılı Kanun Çerçevesinde İl Özel İdareleri İstanbul İl Özel İdaresi Örneği*", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

BAHARÇİÇEK, Abdulkadir (2013), "*6360 Sayılı Büyükşehir Belediye Yasası ile Yerel Yönetimlerin Yapısında Yapılan Değişikliklerin Türkiye'nin Demokratikleşme Süreci Üzerindeki Etkileri*", (Editörler:Yakup Bulut, Veysel Eren, Sedat Karakaya, Abdullah Aydın), Kuramdan Uygulamaya Yerel Yönetimler ve Kentsel Politikalar, Pegem Akademi Yayınları, Ankara, s.223-229.

BELLİ, Aziz ve AYDIN, Abdullah (2017), "*6360 Sayılı Kanun ve Yerelde Merkezileşme*", The Journal of Academic Social Science Studies JASSS İnternational Journal Of Social Science, S.55, ss.401-413.

BOZAN, Mahmut (2013), "*Mahalli İdarelerin Tevhidine Yönelik Bir Adım: Yeni Büyükşehir Belediyeleri*", Kuramdan Uygulamaya Yerel Yönetimler ve Kentsel Politikalar (Ed. Yakup Bulut, Veysel Eren, Sedat Karakaya, Abdullah Aydın), Pegem Akademi Yayınları, Ankara, ss.85-96.

BOZLAĞAN, Recep, CAN, Aynur (2009), "İl Özel İdaresi İçinde Valinin Yürütme Organı Olması Sorunu ve Bir Çözüm Önerisi", Marmara Üniversitesi SBE Dergisi, Sayı: 32, Cilt:8, S. 217-232.

BULUT, Yakup ve YILMAZ, Vedat (2014), "*İl Özel Yönetimleri ve Geleceği*", KAYFOR XII Sempozyumu Bildiriler Kitabı: Kamu Yönetiminde Değişim (Ed. Fatma Neval Genç), 12-14 Eylül 2014, Aydın, ss.76-82.

ÇADIRCI, Musa (1993), "Osmanlı Döneminde Yerel Meclisler", Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, C. 2, S. 5, ss. 3-12.

COŞKUN, Bayram ve UZUN, Turgay (2005), "*İl Özel İdaresi'nde Yeniden Yapılanma*", Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar-1: Reform (Ed. Hüseyin Özgür - Muhammet Kösecik), Nobel Yayım Dağıtım, Ankara, ss.157-174.

ÇİMEN, Adnan (2012), "Nereye Kadar Mülki İdare?" 2023 Yolunda Bir "Olmak ya da Olmamak" Analizi", İdarenin Sesi Dergisi, S.153, Eylül, Ekim, Kasım, ss.17-22.

DAĞDEVİREN, Ömer (2015), "*Merkezi Yönetim ve Yerelleşme*", Yerelleşme/Merkezileşme Tartışmaları 9. Kamu Yönetimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı (Ed. Selma Karatepe, Ender Akyol, Canan Emek İnan, Işıl Arpacı, Ayşe Çolpan Kavuncu, Nazlı Nalcı Arıbaş, TODAİE Yayını, Ankara), ss.13-50.

DÖNMEZ, Mustafa (1996), Mahalli İdarelerin Teşkilat Yapısı, Organları ve Görevleri, Ankara: Mahalli İdareler Derneği Yayını.

ERYILMAZ, Bilal (2013), Kamu Yönetimi Düşünceler- Yapılar- Fonksiyonlar- Politikalar, 6. Baskı, Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

GENÇ, Fatma Neval (2014), "*6360 Sayılı Kanun ve Aydın'a Etkileri*", Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S.1(Özel Sayı), ss.1-29.

GÖZLER, Kemal (2013), "*6360 Sayılı Kanun Hakkında Eleştiriler:Yirmi Dokuz İlde İl Özel İdareleri ve Köylerin Kaldırılması ve İlçe Belediyelerinin Büyükşehir İlçe Belediyesi Haline Dönüştürülmesi Anayasamıza Uygun Mudur?*", E-Makale, http://www.idare.gen.tr/6360-elestiriler.pdf (Erişim Tarihi: 03.07.2018).

GÜL, Hüseyin ve BATMAN, Seda (2013), "*Dünya ve Türkiye Örneklerinde Metropoliten Alan Yönetim Modelleri ve 6360 Sayılı Yasa*", Yerel Politikalar Dergisi, S.1, ss.7-47.

GÜNAL, Bünyamin (2009), İl Özel İdareleri-Kanun-Yönetmelik-Açıklama-Yorum, Kahramanmaraş: Kapadokya Yayınevi.

GÜNEŞ, Ahmet Faruk (2013), "*Büyükşehirlerde İl Özel İdaresinin Kaldırılmasının Hukuki Veçhesi ve İşlevsel Sonuçları*", https://docplayer.biz.tr/13808-6360-sayili-kanunla-toplam.html, ET: 29/01/2019

İZCİ, Ferit ve TURAN, Menaf (2013), "*Türkiye'de Büyükşehir Belediye Sistemi ve 6360 Sayılı Yasa ile Büyükşehir Belediye Sisteminde Meydana Gelen Değişimler:Van Örneği*", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, S.18(1), ss.117-152.

KARASU, Mithat Arman (2013), "*6360 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ve Olası Etkileri-Şanlıurfa Örneği*", Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, S.15(1), ss.1-17.

KARAARSLAN, Erkan (2014), "Açıklamalı 6360 Sayılı Kanun", Bekad Yayınları, Antalya.

KARTAL, Nazım (2010), "*İl Özel İdarelerinin Yeniden Yapılandırılması:Uygulama Aşaması Üzerine Bir Çözümleme*", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

KAYPAK, Şafak ve YILMAZ, Vedat (2016), "*Hatay Büyükşehir Yapılanma Sonrasında Çevre Sorunlarına Yaklaşım ve Çevre Düzenlemeleri*", Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S.5(1), ss.25-50.

KELEŞ, Ruşen (2006), Yerinden Yönetim ve Siyaset, Cem Yayınevi, İstanbul.

KIZILBOĞA, Rüveyda ve ÖZASLAN, Kamil (2013), "*İl Özel İdaresi İle Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı'nın Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi*", Kuramdan Uygulamaya Yerel Yönetimler ve Kentsel Politikalar (Ed. Yakup Bulut, Veysel Eren, Sedat Karakaya, Abdullah Aydın), Pegem Akademi Yayınları, Ankara, ss.789-802.

PARLAK, Bekir ve ÖKMEN, Mustafa (2015), Yerel Yönetimler Kuram ve Uygulamada Küresel ve Ulusal Konular ve Sorunlar, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 4.Baskı.

ÖZER, Mehmet Akif, FIRAT, İsmail ve ERDEM, Emrah (2015), "*Malatya Örneğinde 6360 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun Uygulama Sonuçlarının Analizi*", Yerelleşme/Merkezileşme Tartışmaları 9. Kamu Yönetimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı (Ed. Selma Karatepe, Ender Akyol, Canan Emek İnan, Işıl Arpacı, Ayşe Çolpan Kavuncu, Nazlı Nalcı Arıbaş), TODAİE Yayını, Ankara, ss.495-506.

ÖZER, Mehmet Akif ve AKÇAKAYA, Murat (2014), Teorik Boyut Yerel Yönetimler, Gazi Kitabevi, Ankara.

PARLAK, Bekir (2005), "*Tarihi Perspektifte ve Reform Sürecinde İl Özel İdareleri*", Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar-1: Reform (Ed. Hüseyin Özgür - Muhammet Kösecik), Nobel Yayım Dağıtım, Ankara, ss.175-200.

SOBACI, Mehmet Zahid (2005), "*Yeniden Yapılanma Sürecinde İl Özel İdarelerinin Dünü, Bugünü ve Geleceği Üzerine Değerlendirmeler*", Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, S.14(4), ss.31-50.

TEKELİ, İlhan (2002), "*Sivil Toplum Kuruluşları Yerel Yönetimler ve Yerelleşmenin İç İçeliği*", Sivil Toplum Kuruluşları, Yerelleşme ve Yerel Yönetimler (Ed. Ali Çakmak), Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul, ss.5-28.

TOPRAK, Zerrin (2006), "Yerel Yönetimler", Nobel Yayım Dağıtım, Ankara, 6. Basım.

TOPRAK, Zerrin (2014), "Yerel Yönetimler", Siyasal Kitabevi, İzmir, 9. Basım.

YALÇINDAĞ, Selçuk (1995), Yerel Yönetimler, TÜSİAD Yayınları, İstanbul.

YILMAZ, Vedat (2018), "*6360 Sayılı Yasa ile Oluşturulan Yeni Büyükşehir Belediye Modelinin Uygulamadaki Yansımaları:Hatay, Malatya, Manisa ve Van Büyükşehir Belediyesi Örnekleri*", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu (2004).

5302 Sayılı İl Özel İdare Kanunu (2005).

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (2012).

6447 Sayılı Kanun (2013) 22/03/2013 Resmi Gazete, Sayı 28595-14/03/2013 Kabul Tarihi.

http://www.bik.gov.tr/bakanliktan-butunsehir-hamlesi-belde-belediyeleri-kalkiyor/, (Erişim Tarihi: 20/06/2018).

https://www.yenisafak.com/gundem/51-il-butunsehir-olacak-2993774 (Erişim Tarihi: 20/06/2018).

http://www.migm.gov.tr/yonetim-yapisi-ve-teskilatiioi (Erişim Tarihi: 29/06/2018).

المصادر الأجنبية:

Kemal kirisc, Nathalie Tocci, And Joshua Walker, A Neighborhood rediscovered: **Turkey's Transatlantic value in The Middle East**, Paper Series, The German Marshall Fund, Washington, 2010.

Patricia Carley, **Turkey's Role in the Middle East**, United States Institute of Peace, Washington ,1995.

Republic Of Turkey Prime Ministry, Investment Support And Promotion Agency Of Turkey, **Turkey Vision 2023**, Invest.gov.tr.

8. REFERENCES

Akbaş, Z., Babahanoğlu, V., & Çaylı, Ş. (2016), "Kapitalist Küreselleşmenin Ortadoğu'da Sosyo-Ekonomik ve Politik Alana Etkileri: İstikrar ve Kalkınma için Fırsat mı Tehdit mi?", *DÜSOBED*, 6 (2), 86-108.

Akdoğan, İ., & Kalayci, R. (2014), Suudi Arabistan'da İhtiyaci Hareketler Olarak Sahve ve Vehbabilik. *Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 155-184.

Aydın, E. (2017). Bediüzzaman Said Nursi'nin eserlerinde din-siyaset ilişkisine dair bir inceleme. *Yayınlanmamış doktora tezi*,İstanbul: Marmara Üniversitesi SBE.

Aydın, E. (2018a). "İslam'da demokratik bir hilafet tasavvuru mümkünmü?", *Muhafazakar Düşünce Dergisi*, (54), p.73-95.

Aydın, E. ve Can Atmaca, A. (2018b). Adem-i Merkeziyet Fikrine Bediüzzaman Said Nursi'nin Kurd Muhitinin Yerel Vasıfları Açısından Yaklaşımının Değerlendirilmesi, *Kent Akademisi*, Volume, 11 (33), Issue 2, pp, 332-344.

Aydın, S. (2001). "Cumhuriyet'in İdeolojik Şekillenmesinde Antropolojinin Rolü: Irkçı Paradigmanın Yükselişi ve Düşüşü", *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Kemalizm*, c.2, İstanbul: İletişim, s.344.

Çağaptay, S. (2009). *Türkiye'de İslam, Laiklik ve Milliyetçilik: Türk Kimdir?*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Dougherty, K., & Heckelman, J. (2008). Voting on Slavery at the Constitutional Convention. *Public Choice*, 136(3/4), 293-313.

Duman, M . (2018). II. Dünya Savaşı Sonrasında Dış Politikada Doğrultusunda Gelişen Kültürel Bir İttifak: Halkevleri ve İngiliz Kültür Heyeti. *Bitlis Eren Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Akademik İzdüşüm Dergisi*, 3 (3), 57-73.

Ertekin, O. (2001). Cumhuriyet Döneminde Türkçülüğün Çatallanan Yolları, *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Milliyetçilik*, c.4, istanbul: İletişim, s. 353.

Gökalp, Z. (2014). *Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Kadıoğlu, A. (1998). Milletini Arayan Devlet: Türk Milliyetçiliğinin açmazları. *75 Yılda Tebaadan Yurttaşa Doğru*, (der. Artun Ünsal), İstanbul: Tarih Vakfı, s.201.

Kawtharani, W. (2018). The Ottoman Tanzimat and the Constitution. *AlMuntaqa*, 1(1), 51-65.

Kurbanoğlu, B.(2014). *Şeyh Said*. İstanbul: Ekin Yayınevi.

Lock, A. (2018). Reform, radicalism and revolution: Magna Carta in eighteenth- and nineteenth-century Britain. (Ed. L. Goldman), *Magna Carta*. School of Advanced Study, University of London.

Mevdudi, E. (2015). *Hilafet ve Saltanat*. (Trs. Ali Genceli). İstanbul: Hilal Yayınları.

Morgan, P. (2005). "To Get Quit of Negroes": George Washington and Slavery. *Journal of American Studies,* 39(3), 403-429.

Nursi, B.S. (2010a). *Mektubat.* İstanbul: RNK.

Nursi, B.S.(2010b). *Emirdağ Lahikası II*. İstanbul: RNK.

Özkırımlı, U. (2009). *Milliyetçilik Kuramları: Eleştirel Bir Bakış*, Ankara: Doğu-Batı.

Roskin, M. (2016). *Çağdaş Devlet Sistemleri*. (Trs. Bahattin Seçilmişoğlu,). Ankara: Liberte Yayınları.

Schwoerer, L. G. (1990). Celebrating the Glorious Revolution, 1689-1989. *Albion: A Quarterly Journal Concerned with British Studies*, 22(1), 1-20.

Somer, M., Liaras, E.G. (2010). Turkey's New Kurdish Opening: Religious Versus Secular Values, *Middle East Policy*, Vol.17, no.2, p.153.

Şekerci, H. (2012). Kürt Sorunu ve Müslümanlar. *Ulus Kimlik Krizi Karşısında Kürt Sorunu*. İstanbul: Özgür-der.

Tanter, R., & Midlarsky, M. (1967). A Theory of Revolution. *The Journal of Conflict Resolution*, 11(3), 264-280.

Tunçay, M. (2015). *Batı'da siyasal düşünceler tarihi.* İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Ubicini, M.A.(1856), *Letters on Turkey*. (Trs.Lady Easthope). London.

UK Bill of Rights, (2019). *https://www.parliament.uk/about/living-heritage/evolutionofparliament/parliamentaryauthority/revolution/collections1/collections-glorious-revolution/billofrights/.*

DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM DİNAMİKLERİ BAĞLAMINDA

TÜRKİYE'DE CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÛMET SİSTEMİ

Editörler
Prof. Dr. Abdullah YILMAZ
Doç. Dr. Tahsin GÜLER

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-35-7

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Kitaptaki bölümlerin tüm sorumluluğu yazar/yazarlarına aittir.

İÇİNDEKİLER

CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİNİN TARİHSEL ARKA PLANI 1
Tahsin GÜLER

YAPISAL VE İŞLEVSEL BOYUTLARIYLA CUMHURBAŞKANLIĞI POLİTİKA KURULLARI 35
Ferit İZCİ
Yıldız ATMACA

TÜRK KAMU BÜROKRASİSİNDE PROJE TİPİ ÖRGÜTLENME ÖRNEĞİ OLARAK CUMHURBAŞKANLIĞI OFİSLERİ 65
Abdullah YILMAZ
Halil Yasin TAMER

TÜRKİYE'DE BAKANLIK TEŞKİLATLARI VE CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİ SONRASI DURUM 93
Bayram COŞKUN

CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİ ÖNCESİ VE SONRASINDA İL/MÜLKİ İDARE YÖNETİMİ 137
Emre AYDİLEK
Sefa ÇETİN

CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİNDE YEREL YÖNETİMLERİN DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜMÜ 169
Yavuz BOZKURT
Serkan EMEKÇİ

CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİNDE BÜROKRASİNİN DEĞİŞİMİ VE DÖNÜŞÜMÜ 213
Fatma Neval GENÇ
Erhan KORKIN

CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİNDE DENETİM MEKANİZMALARININ DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜMÜ 239
Feyzullah ÜNAL

TÜRKİYE'DE CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİNİN KURUCU TEMELLERİ: HUKUKSAL, SİYASAL VE TARİHSEL BİR ÇERÇEVE..... 279
Seyfettin ASLAN
Ahmet Vedat KOÇAL

CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİNDE KAMUSAL İLETİŞİM..... 301
Ahmet YATKIN
Adem DOĞAN

CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİ İLE DIŞ POLİTİKA ALANINDAKİ DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM 323
Mustafa FİŞNE

CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİNDE EKONOMİ POLİTİKALARINDA DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM 345
Ayfer GEDİKLİ
Seyfettin ERDOĞAN

KAYNAKÇA

Anadolu Ajansı (2017). Parlamenter demokrasi aslında bir vesayet sistemidir http://aa.com.tr/tr/gunun-basliklari/cumhurbaskani-erdogan-parlameter-demokrasi-aslinda-bir-vesayet-sistemidir/779489 (Erişim 18.05.2021).

Avaner, T. ve Çelik, M. (2021). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin İki Yılı: Karşılaştırmalı Analiz, *Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (23), 242-259

Aygen, M. ve Atmaca, Y. (2019). Kuruluşunun İlk Yıllarında Türkiye Cumhuriyeti'nde Uygulanan Hükümet Sistemleri, *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 2(2), 386-401

Bayram, S. (2016). *Türkiye'de Başkanlık Sistemi Tartışmaları Algılar, Argümanlar ve Tezler*, Ankara: SETA Yayınları: 58

Beceren, E. ve Kalağan G. (2007). Başkanlık ve Yarı-Başkanlık Sistemi; Türkiye'de Uygulanabilirliği Tartışmaları, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl:6, Sayı:11, 163-181

CNNTÜRK (2016). Hatay Valisi de başkanlık tartışmasına katıldı: "Seçimle Valilik sistemi gelsin" https://www.cnnturk.com/turkiye/hatay-valisi-de-baskanlik-tartismasina-katildi-secimle-valilik-sistemi-gelsin (Erişim 20.05.2021).

Çolak, Ç. D. (2017). Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Yetkisinin Amerikan Sistemi Üzerinden Karşılaştırmalı Analizi, *Strategic Public Management Journal*, Volume 3, Special Issue, 51-50

Demir, F. (2000). Cumhuriyet Dönemi Türk Anayasaları ve Hükümet Sistemleri, *Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan*, İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, 59-78

Duverger, M. (1986). Y*eni Bir Siyasal Sistem Modeli: Yarı-Başkanlık Hükümeti. Devlet ve Hukuk Üzerine Yazılar.* Derleyen. Mehmet Turhan, Ankara: Gündoğan.

Elgie, R. (2018). Ülkelerin Hükümet Sistemleri **Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.** (Erişim 24.05.2021).

Fendoğlu, H. T. (2015). *Anayasa Hukuku*, Ankara: Yetkin.

Fendoğlu, H. T. (2012). Başkanlık Sistemi*, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* Cilt:2 Sayı:2, 39-60

Gözler, K. (2017a). *Kısa Anayasa Hukuku*, Bursa: Ekin.

Gözler, K. (2017b). *Anayasa Hukukuna Giriş*, Bursa: Ekin.

Gülener, S. ve Miş, N. (2017). *Cumhurbaşkanlığı Sistemi*, Sayı. 190, Ankara: SETA.

Hürriyet (2003). Erdoğan: Başkanlık sistemi benim arzumdur https://www.hurriyet.com.tr/gundem/erdogan-baskanlik-sistemi-benim-arzumdur-141506 (Erişim 18.05.2021).

Kalaycıoğlu, E. (2009). Türkiye'de Politik Rejimin Evrim ve Yasama Sistemi, 1960 Sonrası Türk Politik Hayatına Bir Bakış; Demokrasi, Neo-Patrimonyalizm ve İstikrar, *Türkiye'de Politik Değişim ve Modernleşme* içinde, (s. 557- 592), Bursa: Dora.

Keskinsoy, Ö. ve Kaya, S. B. (2018). Türkiye'nin Hükümet Sistemleri Üzerine Bir Değerlendirme, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (137), 67-96

Kuzu, B. (2005). *TBMM Tutanak Dergisi*, 21 Aralık 2004, Cilt 70, 9-12

Levinson, D. J. ve Pildes, R. H. (2006). Separatıon Of Partıes, Not Powers, *New York University Public Law and Legal Theory Working Papers*. Paper 25

Lijphart, A. (2012). *Patterns of Democracy*, London, Yale University Press, Second Edition, 106-107

Milliyet, (2016). Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Gedikli: "Türkiye'de Parlamenter Sistem 70'li Yıllardan Bu Yana Sorunlu" https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/ankara/cumhurbaskani-basdanismani-gedikli-....turkiye-de-parlamenter-sistem-70-li-yillardan-bu-yana-sorunlu-11378306 (Erişim 17.05.2021).

Montesquieu, (2004). *Kanunların Ruhu Üzerine*, Fehmi Baldaş (çev.), İstanbul: Seç.

NTV (2018). ABD'de hükümet geçici olarak kapandı https://www.ntv.com.tr/dunya/son-dakika-haberi-abdde-hukumet-gecici-olarak-kapan di,b3hleScqT0KWc9QzysRFrg, (Erişim 17.05.2021).

NTV (2016). Kılıçdaroğlu: Başkanlık sistemi Türkiye'yi bölme projesidir https://www.ntv.com.tr/turkiye/kilicdaroglu-baskanlik-turkiyeyi-bolme-projesi,4EbzPjJEAUamwR-3YjiZFA (Erişim 17.05.2021).

NTV (2011), Erdoğan: Vali de seçimle gelebilir https://www.ntv.com.tr/turkiye/erdogan-vali-de-secimle-gelebilir,go4WvvkB2Ei5G Adc8SQJIw (Erişim 17.05.2021).

Oktay, C. (2009). Yargı Açısından Kuvvetler Ayrılığı ve Siyasal Kültür, Ersin Kalaycıoğlu ve Ali Yaşar Sarıbay (Ed.)*, Türkiye'de Politik Değişim ve Modernleşme* içinde, Bursa: Dora.

Okutan, Ç. (2011). Siyasal Sistemler, Halis Çetin, (Ed.)), *Siyaset Bilimi* içinde, (s. 170-193), Ankara: Orion.

Onar, E. (2005). Türkiye'de Başkanlık ve Yarı Başkanlık Sistemine Geçmesi Düşünülmeli midir?, Teoman Ergül, (Ed.), *Başkanlık Sistemi* içinde, (s. 71-103), Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları.

O'Toole, L. J. (1987). Docktrines and Developments: Separation of Powers, the Politics-Administration Dichotomy, and the Rise of the Administrative State, *Public Administration Review*, Volume 47, No 1, 17- 25

Öymen, A. (2013). Başkanlık Sisteminin Yol Açtığı Tehlike

http://www.radikal.com.tr/yazarlar/altan-oymen/baskanlik-sisteminin-yol-actigi-tehlike-1127841/ (Erişim 17.05.2021).

Özbudun, E. (2015). Başkanlık Sistemi ve Türkiye, *Liberal Perspektif*, Sayı: 1, 1-14

Özbudun, E. (2005). Başkanlık Sistemi Tartışmaları, Teoman Ergül, (Ed.), *Başkanlık Sistemi* içinde, (s. 104-112), Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları.

Özbudun E. (1985). Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti'nin Hukukî Niteliği, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi,* 1 (2), 475-504

Öztekin, A. (2010). *Siyaset Bilimine Giriş*, Ankara: Siyasal.

Setav (2018). Fahrettin Altun: Yeni Sistemde Daha Az Bürokrasi Sağlamak ve Daha Hızlı Karar Almak Esas https://www.setav.org/yeni-sistemde-daha-az-burokrasi-saglamak-ve-daha-hizli-karar-almak-esas/ (Erişim 15.05.2021).

Shugart, M. S. ve Haggard, S. (2001). Instutional and Public Policy in Presidential Systems, Haggart and Mc Cubbins (Ed.), *President, Parliaments and Policy* içinde, Chambridge, UK, Chambridge University Press

Stacey, R. ve Choudhry, S. (2014). *Semi-Presidential Government in the Post-Authoritarian Context*, The Center For Constitutional Transitions At Nyu Law, New York, 1-18

Şencan, H. (2017). Çatışmacı Parlamentarizmden Melez Bir Çözüme: Fransa'da Yarı Başkanlık Sistemi, *Karşılaştırmalı Hükümet Sistemleri: Yarı-Başkanlık Sistemi (Fransa, Polonya ve Rusya Örnekleri* içinde, (s. 25-96), Ankara: TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı Yayınları.

Tataroğlu, M. (2006). Parlamenter ve Başkanlık Sistemlerinde Siyasi İktidar ve Bürokrasi İlişkileri ve Türkiye Açısından Bir Değerlendirme, *Yönetim ve Ekonomi*, Cilt: 13, Sayı 1, 97- 119

Tunçkaşık, H. (2017). *Başkanlık Sistemi, Teori, Pratik ve Tartışmalar*. Semra Gökçimen (Ed.), Karşılaştırmalı Hükümet Sistemleri: ABD, Arjantin, Azerbaycan, Brezilya ve Nijerya Örnekleri (s. 1-18), Ankara: TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı Yayınları.

Turhan, M. (2012). Anayasa Hukukunda Hükümet Sistemi Tartışmaları, *Liberal Düşünce*, Yıl 17, Sayı 66, 57-75

Turhan, M. (1991). Meclis Hükümeti (Konvansiyon Kuramı), *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 46 (1), 453-463

Türkeş, A. (1975). *Temel Görüşler*, İstanbul: Dergah.

Türmen, R. (2016). Son Dönemeç: AKP'nin Başkanlığı, *Ankara Barosu Dergisi*, (4), 87- 93

Uluşahin, N. (2007). S*af Hükümet Sistemleri Karşısında İki Başlı Yürütme Yapılanması.* Ankara: Yetkin.

Yazıcı, S. (2005). Başkanlık Sistemleri: Türkiye İçin Bir Değerlendirme, Teoman Ergül, (Ed.), *Başkanlık Sistemi* içinde, (s. 125-144), Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları.

Yenişafak (07 Nisan 2017). Türkiye'de Sistem Tartışması, https://www.yenisafak.com/secim/turkiyede-sistem-tartismasi-2629761, (Erişim 18.05.2021)

1921 Anayasası, https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/onceki-anayasalar/1921-anayasasi/ (Erişim 10.05.2021).

6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (2017) https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/kanunlar_sd.durumu?kanun no=6771 (Erişim 10.05.2021).

KAYNAKÇA

Acar, M. (2012).“Yerel Yönetimler ve Sivil Toplum Kuruluşları: İlişkiler ve Etkileşimler”, *Yerel ve Kentsel Politikalar,* (Ed. M.Akif Çukurçayır-Ayşe Tekel), Konya: Çizgi.

Akdoğan, A. A. (2011). Türkiye’de Kamu Politikası Disiplinin Tarihsel İzleri. *Türkiye’de Kamu Yönetimi ve Kamu Politikaları (*Ed. Filiz Kartal). TODAİE. Ankara.75-98.

Akıncı, B. (2018). Türkiye'de Kamu Politikası Oluşturma Sürecinde Yeni Aktör: Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, *9*(16), 2128-2146.

Akman, Ç (2019). “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Politika Kurulları: Sosyal Politikalar Kurulu Üzerinden Bir Değerlendirme.” *Route Educational and Social Science Journal* 6(3) (2019): 659-676.

Akyüz, Ü. (2009). Siyaset ve Ahlak. *Yasama Dergisi*. (11). 93-129

Ardıçoğlu, M. A. (2017). Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, *Ankara Barosu Dergisi*, 75(3), 19-51

Atay, E. E. (2018). *İdare Hukuku.* Ankara: Turhan.

Atmaca, Y. (2017). “Türkiye'deki Kamu Yönetimi Uygulamalarında Avrupa Birliği Bölgesel Politikasının Etkileri: Politika Transferi Bağlamında Bir Analiz”. *Yayınlanmış Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.* Bursa

Ball, A., Peters, G. (2007). Çağdaş Siyaset ve Yönetim. İstanbul: Yayın Odası.

Bilir, F. (2017). “Türkiye’ye Özgü Yeni Bir Hükümet Modeli: Cumhurbaşkanlığı Sistemi”. *Yeni Türkiye Dergisi*. (94):1-6

Considine, M. (2020). *Kamu Politikası Yapımı*. (Çev.H. Altunok ,F.G. Gedikkaya), Birinci Baskı, Ankara: Ankara.

Çakır, H. M. (2018).“Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Cumhurbaşkanı-Bakan İlişkisi.” *Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Yürütme Sempozyumu.* Marmara Üniversitesi Yayınları No: 861.35-55.

Çevik, H. H.,Demirci, S. (2008). *Kamu Politikası: Kavramlar. Aktörler, Süreç, Modeller, Karar Verme,* Ankara: Seçkin.

Çevik, H.(1998). Kamu Politikaları Analizi Çalışmaları Üzerine Türkiye Açısından Bir Değerlendirme, *Amme İdare Dergisi*, 31(2), 103-112

Demir, F. (2018).*Kamu Politikasına Giriş*, Ankara: Gazi.

Dursun, D. (2018). *Siyaset Bilimi*, İstanbul: Beta.

Duverger, M. (1967), *Sociologie Politique*, Paris: Presses Universitaires de France.

Erol, Ö. F. (2020). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, *26*(1), 107-130.

Glade, W. (1999), “ The Complementarity Of Economic Restructuring and Rebuilding The State in Latin America”, Reforming the State: Managerial Public Administration in Latin America, pp.75-2015

Gözler, K. (2019). *İdare Hukuku Cilt 1,* Bursa: Ekin..

Gülener, S., Miş, N. (2017). "Cumhurbaşkanlığı Sisteminin Anayasal Tasarımı". *Türkiye'de Siyasal Sistemin Dönüşümü ve Cumhurbaşkanlığı Sistemi.* (Ed.). Nebi Miş, Burhanettin Duran, Ankara: SETA.

Kapani, M. (2005). *Politika Bilimine Giriş,* Ankara: Bilgin.

Lasswell, H. (1958). "Politics: Who Gets What, When, How; Repr.", New York: Meridian Books,

Örselli, E., Babahanoğlu, V. ve Bilici, Z. (2018). "Kamu Politikalarında Yeni Aktörler: Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları ve Ofisleri". Turkish Studies, Economics, Finance And Politics.13(30):303-318

RESMİ GAZETE (2018). 1Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/19.5.1.pdf

Rose, R. (1993). *Lesson-Drawing in Public Policy: a Guide to Learning Across Time and Space*. Chatham House Publishers, .Chatham. NJ

Sancakdar, O., Önüt, L. B. , Doğan, E. U., Kasapoğlu T. M. ve Seyhan, S. (2019). *İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı.* Ankara: Seçkin.

Sutton, R. (1999). The Policy Process: An Overview. Overseas Development Institute, London: Chameleon Press Ltd,

Taşkın, Y. (2017). *Siyaset: Kavramlar, Kurumlar, Süreçler* (Vol. 345). İstanbul: İletişim.

Türköne M. (2006). *Siyaset*, Ankara: Lotus.

Yıldız, M., Sobacı, M. Z. (2015). *Kamu Politikası ve Kamu Politikası Analizi*, (Ed.M. Yıldız, M. Z. Sobacı). *Kamu politikası-Kuram ve Uygulama*, İkinci Baskı, Ankara: Adres.

Web

https://www.yenisafak.com/teknoloji/bilim-teknoloji-kurulu-5-stratejik-alanda-calisma-baslatti-3541902 (15.05.2021)

https://www.indyturk.com/node/301631/haber/e%C4%9Fitim-ve-%C3%B6%C4%9Fretim-politikalar%C4%B1-kurulu-cumhurba%C5%9Fkan%C4%B1na-rapor-sundu-e%C4%9Fitim (15.05.2021).

https://www.aa.com.tr/tr/dunya/cumhurbaskanligi-ekonomi-politikalari-kurulu-uyesi-yurdakul-bu-surecte-yerli-uretim-kabiliyetinin-onemini-gorduk/1799448 (16.05.2021)

https://www.trthaber.com/haber/gundem/cumhurbaskanligi-guvenlik-ve-dis-politikalar-kurulu-toplandi-561351.html (16.05.2021).

https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/infaz-rejimini-tatminkar-hale-getirmek-asli-hedef/1636404 (16.05.2021)

https://eskisehir.ktb.gov.tr/TR-247041/cumhurbaskanligi-kultur-ve-sanat-politikalari-kurulu-es-.html (16.05.2021).

https://www.denizli.bel.tr/Default.aspx?k=haber-detay&id=19545 (Erişim tarihi:10.04.2020)

https://www.pa.edu.tr/sehir-ve-guvenlik-sempozyumu-haberler.html (Erişim tarihi:10.04.2020).

KAYNAKÇA

Akçakaya, M. (2016). "Bürokrasi Kuramları ve Türk Kamu Yönetiminde Bürokratik Sorunlar". *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18 (3), 669-694.

Akman, E. (2019). "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Kamu Politikası Aktörleri". *PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 15 (1), 35-54.

Avaner, T. ve R. Fedai (2019). "Türk Kamu Yönetiminde Ofis Sistemi: E-Devlet Uygulamalarından Dijital Dönüşüm Ofisine". *Amme İdaresi Dergisi*, 52 (2), 149-172.

Barzelay, M. ve B. J. Armajani (2016). "Bürokrasinin Ötesine Geçmek". (Çev. Selçuk Turan). 783-821, in Kamu Yönetimi Klasikleri (Ed. J. M. Shafritz ve A. C. Hyde). Ankara: Global Politika ve Strateji Yayınları.

Blau, P. M. ve W. R. Scott (2001). "The Concept of Formal Organization". (in Classics of Organization Theory, Ed. J. M. Shafritz and J. S. Ott). Orlando: Harcourt.

Bloomberg HT (2018). https://businessht.bloomberght.com/guncel/ haber/2026168-erdogan-yeni-sistemi-anlatti (E.T: 25.11.2020).

Bullock, J. B. (2019). "Artificial Intelligence, Discretion, and Bureaucracy". *American Review of Public Administration*, 00 (0),1-11.

Clegg, S. R. (2012). "THE END OF BUREAUCRACY?". *Research in Sociology of Organizations*, 35, 59-84.

Ergun, T. (2015). *Kamu Yönetimi Kuram/Siyasa/Uygulama*. Ankara: TODAİE Yayınları.

Eryılmaz, B. (2010). *Kamu Yönetimi*. Ankara: Okutman.

Farazmand, A. (2009). *Bureaucracy and Administration (Public Administration and Public Policy)*. Boca Raton: CRC Press.

Hodgson, D. E. (2004). "Project Work: The Legacy of Bureaucratic Control in the Post-Bureaucratic Organization". *Organization Articles*, 11 (1), 81-100.

Höpfl, H. M. (2006). "Post-bureaucracy and Weber's "modern" bureaucrat". *Journal of Organizational Change Management*, 19 (1), 8-21.

Johnson, P., G. Wood, C. Brewster ve M. Brookes (2009). "The Rise of Post-Bureaucracy-Theorists' Fancy or Organizational Praxis?". *International Sociology*, 24 (1), 37-61.

Kara, B. (2006). "Türkiye'de Personel Reformu Çalışmalarının Altyapısı: 1930-60 Yılları Arasında Yabancı Uzmanların Kamu Yönetimine İlişkin Hazırladıkları Raporlar". *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 30 (2), 149-162.

Karaer, T. (1987). "Cumhuriyet Türkiye'sinde Bakanlıkların Kuruluş ve Örgütlenmesine İlişkin Gelişimin Yasal Süreci". *Türk İdare Dergisi*, 374, 37-58.

Kılınç, E. İ. (2020). "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Kamu Personel Yönetiminin Kurumsal Görünümü". *Kamu Yönetimi ve Politikaları Dergisi*, 1 (2), Özel Sayı, 50-65.

Kvachev, V. (2019). "From Weberian Bureaucracy to Networking Bureaucracy". *Russian Sociological Review*, 18 (2), 28-40.

McSweeney, B. (2006). "Are we living in a post-bureaucratic epoch?". *Journal of Organizational Change Management*, 19 (1), 22-37.

Merton, R. (2001). "Bureaucratic Structure and Personality". (in Classics of Organization Theory, Ed. J. M. Shafritz and J. S. Ott). Orlando: Harcourt.

Mevzuat.gov.tr. *5523 Sayılı Cumhurbaşkanlığına Bağlı Ofislere İlişkin Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun*, https://mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5523.pdf (22.02.2021).

Michels, R. (2001). *Political Parties A Sociological Study of The Oligarchical Tendencies of Modern Democracy*. (Translated by Eden and Cedar Paul). Ontario: Batoche Books.

Mintzberg, H. ve F. Westley (1992). "Cycles of Organizational Change". *Strategic Management Journal*, 13, 39-52.

Mowshowitz, A. (1994). "Virtual organization: A vision of management in the information age". *The Information Society*, 10 (4), 267-288.

Özer, M. A. ve B. Özmen (2017). "Parlamenter ve Başkanlık Sistemleri Arasında Konumunu Arayan Bürokrasi". *Strategic Public Management Journal*, 3 (Special Issue), 17-34.

Özmen, A. (2013). "POST- BUREAUCRACY AND POST-BUREAUCRATIC CULTURE IN PUBLIC ADMINISTRATION". *International Journal of Management Sciences and Business Research*, 2 (3), 75-81.

Parker, R. ve L. Bradley (2004). "Bureaucracy or Post-Bureaucracy? Public Sector Organizations in a Changing Context". *Asia Pacific Journal of Public Administration*, 26 (2), 197-215.

Pors, A. S. (2015). "Becoming digital-passages to service in the digitized bureaucracy". *Journal of Organizational Ethnography*, 4 (2), 177-192.

Ronfeldt, D. (1992). "Cyberocracy Is Coming", *The Information Society*, 8, 243-296.

Schwab, K. (2016). *The Fourth Industrial Revolution*. New York: Crown.

Sobacı, M. Z. (2014). *İdari Reform ve Politika Transferi: Yeni Kamu İşletmeciliğinin Yayılışı*. Bursa: Dora.

Sydow, J., L. Lindkvist ve R. DeFillippi (2004). "Project-Based Organizations, Embeddedness and Repositories of Knowledge: Editorial". *Organization Studies*, 25 (9), 1475-1489.

T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (2021). https://cbddo.gov.tr/ hakkimizda/ (27.02.2021).

T.C. Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi (2021). https://cbfo.gov.tr/organizasyon-semasi/ (07.03.2021).

T.C. Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi (2021). https://www.cbiko.gov.tr/kurumsal/ organizasyon-semasi (09.03.2021).

T.C. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi (2021). https://www.invest.gov.tr/tr/ sayfalar/who-we-are.aspx (11.03.2021).

T.C. Resmi Gazete-RG (2018). *1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi*, 10 Temmuz 2018 tarihli Resmi Gazete, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180710-1.pdf (11.02.2021).

T.C. Resmi Gazete-RG (2019). *48 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi*, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/ 2019/10/20191024-1.pdf (11.02.2021).

T.C. SBB (2021). *2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ve Bağlı Cetveller*, https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/10/2021-Yili-Merkezi-Y%C4%B1netim-Kanun_Teklifi_WEB.pdf (21.03.2021).

Tahtalıoğlu, H. (2018). "Postmodernizmin Türk Kamu Bürokrasisine Yansımaları". *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(1), 19-28.

Tamer, H. Y. (2019). "Kamu Yönetiminde Dijitalleşme". *KAYFOR 17 Bildiriler Kitabı Karaman-2019,* 520-539.

Turner, J. R. ve A. Keegan. (1999). "The versatile project-based organization: governance and operational control", *European Management Journal*, 17 (3), 296-309.

Turner, R. ve M. Miterev. (2019). "The Organizational Design of the Project-Based Organization". *Project Management Journal*, 50 (4), 487-498.

TÜBİTAK (2002). *Bilgi Toplumu Politikaları Üzerine Bir Değerlendirme (Dünya ve Türkiye)*, Ankara: TÜBİTAK Yayını.

Üstüner, Y. ve N. Yavuz. (2018). "Turkey's Public Administration Today: An Overview and Appraisal". *International Journal of Public Administration*, 41 (10), 820- 831. DOI: 10.1080/01900692.2017.1387147

Weber, M. (2013). *Bürokrasi ve Otorite*. (Çev. Bahadır Akın). Ankara: Adres.

KAYNAKÇA

Akyıldız, A. (2018) *Osmanlı Bürokrasisi ve Modernleşme*, İstanbul: İletişim

Armağan, A. (2011). "Klasik Dönemde Osmanlılarda Devlet Yönetim Anlayışına Dair Bazı Düşünceler", *Gazi Akademik Bakış*, 5 (9), 139-156.

Ateş, H. ve Ünal, S. (2021). "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Bakanlıklar", *Farklı Boyutlarıyla Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi* içinde (s. 137-177), Elvettin Akman (Ed.), Ankara: Nobel.

Bozkurt, Ö. (1998). "Bakanlık", *Kamu Yönetimi Sözlüğü* içinde, Ömer Bozkurt, Turgay Ergun, Seriye Sezen (Ed.), Ankara: Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayını No: 280.

Coşkun, B. ve Yıldırım, Ç. P. (2020). "Çevre ve Kamu Yönetimi: Çevre Yönetiminin Gelişimi", *Kamu Yönetimi Teorileri* içinde (s. 405-432), Ankara: Savaş.

Coşkun, B. ve Yıldırım, Ç. P. (2021). "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Kamu Personel Sistemi", *Farklı Boyutlarıyla Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi* içinde, s. 279-299, Ankara: Nobel.

Dik, E. (2017). *Türkiye'de Bakanlık Sisteminin Geleceği*, Ankara: İmge Kitabevi.

Düstur Tertib 1, Cilt 4. https://acikerisim.tbmm.gov.tr/xmlui/handle/ 11543/67, E. t., 03.10.2021

Güneş, İ. (2012). *Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Türkiye'de Hükümetler*, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Eryılmaz, B. (2018). *Kamu Yönetimi*, 12. Baskı, Kocaeli: Umuttepe.

Findley, C. V. (2011), *Modern Türkiye Tarihi*, İstanbul: Timaş.

Karaer, T. (1987). "12 Eylül ve Türk Kamu Yönetiminin Yeniden Düzenlenmesi", *Amme İdaresi Dergisi,* 20 (3), 29-54.

Lamba, M., Aktel, M., Altan, Y. ve Kerman, U. (2014). "Türkiye'de Bakanlık Tipi Örgütlenme: Tarihsel ve Yasal Süreç", *Yönetim ve Ekonomi*, 21 (1), 173-189.

Mumcu, A. (1986). *Divan-ı Hümayun*, İkinci Baskı, Ankara: Birey ve Toplum.

Nohutçu, A. ve Zirek, A. (2020). *Osmanlı Türk Anayasa Metinleri*, Ankara: Savaş.

Ortaylı, İ. (2008). *Türkiye Teşkilât ve İdare Tarihi*, 2. Baskı, Ankara: Cedit.

Örnek, A. (1991). *Kamu Yönetimi*, İstanbul: Meram.

Öztürk, N. K. (2019). *Anayasa Hukuku*, Ankara: Seçkin.

Sencer, M. (1985). "Cumhuriyet Hükümetleri" *Amme İdaresi Dergisi*, 18 (4), 13-25.

Sencer, M. (1984), "Osmanlı İmparatorluğu'nda Tanzimat Sonrası Siyasal ve Yönetsel Gelişmeler", *Amme İdaresi Dergisi*, 17 (3), 46-71.

Sürgit, K. (1982). "Bakanlıkların Kuruluş Esaslarının Kanunla Saptanması", *Amme İdaresi Dergisi*, 15 (3), 19-37.

TBMM (1988). *Hükümetler ve Programları I, II, III. Cilt* (Haz. Nuran Dağlı-Belma Aktürk), Ankara.

TBMM (2021). *Kabulünün 100. Yılında 1921 Teşkilât-I Esâsiye Kanunu Belgeler*, Ankara.

TBMM Tutanaklar. https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/ TBMM/d03 /c002/b029/ tbmm030020290027.pdf, E. t., 20.07.2021

https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc003/kanuntbmmc003/ kanuntbmmc00300529.pdf

42. Hükümet Programı https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/td_v2. sayfa_getir?sayfa= 259:277&v_meclis=4&v_donem=5&v_yasama_yili=&v_cilt=2&v_birlesim=091 E. t. 25.07.2021.

T.C. İçişleri Bakanlığı Tarihi 1920-2014 (2015). Mehmet Çelik (Ed.), 1. Baskı, Ankara: TİAV.

T.C. Yüksek Seçim Kurulu (2017). Karar No: 663, https://www.ysk.gov.tr/doc/karar/dosya /5064/2017-663.pdf. E. t., 18.07.2021

Yıldız, M. (2019). "Yerel Yönetim Bakanlığı", *Türkiye Cumhuriyeti Bakanlıklar Tarihi* içinde (s. 723-736) Mustafa Altunok vd (Ed.). TİAV ve AREM Ortak Yayını, 1. Basım, Ankara.

www.resmigazete.gov.tr

www.mevzuat.gov.tr

KAYNAKÇA

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Yayımlandığı Resmî Gazete Tarih: 10/7/2018, Sayı: 30474.

1426 sayılı Vilayet İdaresi Kanunu, Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih: 5/5/1929, Sayı: 1184.

3 sayılı Üst Kademe Kamu Yöneticileri İle Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Yayımlandığı Resmî Gazete Tarih: 10/7/2018, Sayı: 30474

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Yayımlandığı Resmi Gazete: Tarih: 23/7/2004, Sayı: 25531.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, Yayımlandığı Resmi Gazete: Tarih: 4/3/2005, Sayı: 25745

5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu, Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih: 11/6/2005, Sayı: 25842.

5393 sayılı Belediye Kanunu, Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih: 13/7/2005, Sayı: 25874

5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih: 18/6/1949, Sayı: 7236.

6360 sayılı Kanun, Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih: 6/12/2012, Sayı: 28489.

6552 sayılı İş Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması İle Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun, Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih: 11/09/2014, Sayı: 29116 (Mükerrer).

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, Yayımlandığı Resmî Gazete Tarih: 23/7/1965, Sayı: 12056.

6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Yayımlandığı Resmi Gazete: 11/02/2017, Sayı: 29976

703 Sayılı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih: 9/7/2018, Sayı: 30473 (3. Mükerrer).

7145 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Yayımlandığı Resmî Gazete Tarih: 31/7/2018, Sayı: 30495.

T.C. Anayasası, Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih: 9/11/1982, Sayı: 17863 (Mükerrer)

Ahıstanlı, R. (1999). Divan-ı Hümayun Teşkilatı. Güler Eren (Ed.). *Osmanlı (Cilt 6 Teşkilat)* içinde (s. 24-33). Ankara: Yeni Türkiye.

Ahmad, F. (2012). *Modern Türkiye'nin Oluşumu*. İstanbul: Kaynak.

AK Parti 2018 Seçim Beyannamesi, Cumhurbaşkanlığı Seçimleri ve Genel Seçimler, https://www.akparti.org.tr/media/271931/secim-beyannamesi-2018.pdf.

Alada, A. B. (1995). Tarihsel Gelişim Süreci İçinde "İl İdaresi" Düzenlemeleri ve Demokratikleşme Üzerine. *İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, *10,* 13-20. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/5619

Alyot, H. (1947). *Türkiye'de Zabıta – Tarihi Gelişim ve Bugünkü Durum*. Ankara: İçişleri Bakanlığı.

Aydilek, E. (2020). *Devlet Güvenlik İlişkisi*. Ankara: Gece Kitaplığı.

Başa, Ş. (2008). Ülkemizde Uygulanan Mülki Yönetim Sistemi. *ODTÜ Kamu Yönetimi öğrencilerine 2008 yılında verilen (yayımlanmamış) konferans notu*, 1-52. https://www.academia.edu/6582346/T%C3%9CRK%C4%B0YEDE_M%C3%9CLK%C4%B0_Y%C3%96NET%C4%B0M_S%C4%B0STEM%C4%B0_KONFERANS_

Belge, M. (2008). *Osmanlı'da Kurumlar ve Kültür*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi.

Çiner, C.U. ve Karakaya O. (2013). Merkez – Yerel İlişkileri ve Mülki İdarenin Dönüşümü. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 68 (2), 63-93. doi: 10.1501/SBFder_0000002280

Ekinci, E.B. (2008). Osmanlı İdaresinde Âdem-i Merkeziyet ve İmtiyazlı Eyaletler. *Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları, 6,* 7-84. https://cdn.istanbul.edu.tr/FileHandler2.ashx?f=osmanli-idaresinde-adem-i-merkeziyet-ve-imtiyazli-eyaletler---ekrem-bugra-ekinci.pdf

Erdoğan, Ö. (2016). Türkiye'de Giderek Gelişen Demokratik Değerler ve Valilerin Seçimle Gelmesi. *ABMYO Dergisi, 42*, 19-34. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/749720

Esen, E. ve Kalağan, G. (2020). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nde Merkezi İdarenin Dönüşümü. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, *11* (Ek), 260-277. doi: 10.21076/vizyoner.754765

Göyünç, N. (1999). Osmanlı Devletinde Taşra Teşkilatı. Güler Eren (Ed.). *Osmanlı (Cilt 6 Teşkilat)* içinde (s. 77-88). Ankara: Yeni Türkiye.

Gözler, K. (2019). *Devletin Genel Teorisi*. Bursa: Ekin.

Gözler, K. ve Kaplan, G. (2018). *İdare Hukukuna Giriş*. Bursa: Ekin.

Gül, O.K. (2015). Tek Parti Dönemi Mülki İdarede Yapılanma Çalışmaları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 20* (1), 133-151. doi: 10.20296/tsad.23856

Güler, T. (2020). 2000'li Yıllar Türkiye'sinde Merkez- Yerel İlişkilerinin Gelişimi. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 18* (2), 59-69. doi:10.11611/yead.607379

Işık, H. (2009). Bir Kamu Hizmeti Birimi Olarak Vakıfların Osmanlı Toplum Yaşamındaki Rolü. *Akademik Bakış, 16,* 1-10. https://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423868268.pdf

İçişleri Bakanlığı, Türkiye Mülki İdare Bölümleri Envanteri, https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx.

İnalcık, H. (2003). *Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300-1600).* Ruşen Sezer (Çev.). İstanbul: YKY.

İnalcık, H. (2005). *Osmanlı'da Devlet, Hukuk, Adalet*. İstanbul: Eren.

İnalcık, H. (2008). *Makaleler II*. Ankara: Doğu Batı.

Kahraman, M. (2012). Hükümet Sistemi Tartışmaları Bağlamında Başkanlık ya da Yarı-Başkanlık Sistemlerinin Türkiye'de Uygulanabilirliği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9* (18), 431-457. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/183023

Karasu, K. (2015). İdarenin Mülkle Bağının Kurulması: Mülkileşme. Erkan Tural ve Selim Çapar (Ed.) *1864 Vilayet Nizamnamesi* içinde (s.345-368). Ankara: TODAİE.

Kartal, N. (2014). İl Sistemine Geçiş Sorunsalı: Türkiye'de 1864 Vilayet Nizamnamesi ile İl Sistemine Geçilmiş Midir? *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 10* (23), 279-294. doi: 10.17130/ijmeb.2014.10.23.611

Keskin, N. E. (2007). Cumhuriyet Döneminde Toprağa Dayalı Örgütlenme: İl Yönetimi Sisteminin Kuruluşu. *Memleket Siyaset Yönetim, 2* (5), 119-174. http://www.msydergi.com/uploads/dergi/159.pdf

Keskin, N. E. (2009). Mülki İdare Sistemi: Genel Yönetimden Esnek Gözetime. Barış Övgün (Ed.). *Kamu Yönetimi: Yapı İşleyiş Reform* içinde (s. 117-128). Ankara: Ankara Üniversitesi.

Kılıç, O. (1999). XVII. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı Devleti'nin Eyalet ve Sancak Teşkilatlanması. Güler Eren (Ed.). *Osmanlı (Cilt 6 Teşkilat)* içinde (s. 89-110). Ankara: Yeni Türkiye.

Kunt, M. (1999). Devlet, Padişah Kapısı ve Şehzade Kapıları. Güler Eren (Ed.). *Osmanlı (Cilt 6 Teşkilat)* içinde (s. 34-42). Ankara: Yeni Türkiye.

Kutlu, Ö., Salahaddin G. H. ve Özdemiray, S. M. (2016). Mülki İdare Sisteminin Dünyadan Örneklerle Karşılaştırmalı Bir Analizi. *Kamu Yönetiminde Değişimin Yönü ve Etkileri (Kayfor 13 Bildiri Kitabı* içinde (s. 236-256), Konya: Selçuk Üniversitesi

Lewis, B. (1993). *Modern Türkiye'nin Doğuşu*. Metin Kıratlı (Çev.). Ankara: Türk Tarih Kurumu.

Mert, Ö. (1999). Osmanlı Devleti Tarihinde Ayanlık Yönetimi. Güler Eren (Ed.). *Osmanlı (Cilt 6 Teşkilat)* içinde (s. 174-182). Ankara: Yeni Türkiye.

Okçabol, D. (2016). *Türk Zabıta Tarihi ve Teşkilat Tarihçesi*. Ankara: Polis Akademisi.

Ortaylı, İ. (2010). *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi*. Ankara: Cedit Neşriyat.

Oyan, O. (2016). *Feodalizmden Kapitalizme, Osmanlı'dan Türkiye'ye*. İstanbul: Yordam Kitap.

Özdemir, H. (2020). Türkiye'nin Parlamenter Hükümet Sistemi Tecrübesine Kısa Bir Bakış. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 20*, 373-400.

Sencer, M. (1984). Tanzimat'a Kadar Osmanlı Yönetim Sistemi. *Amme İdaresi Dergisi. 17* (2), 21-44.

Seyitdanlıoğlu, M.V. (1999). Divan-ı Hümayun'dan Meclisi Mebusan'a Osmanlı İmparatorluğunda Yasama. Güler Eren (Ed.). *Osmanlı (Cilt 6 Teşkilat)* içinde (s. 17-23). Ankara: Yeni Türkiye.

Sezen, Y. (1999). Osmanlı'da Din-Devlet İlişkilerinin Teorik ve Teolojik Bağlarıyla Uyumu. Güler Eren (Ed.). *Osmanlı (Cilt 6 Teşkilat)* içinde (s. 43-55). Ankara: Yeni Türkiye

Sönmez, A. (2006). Zaptiye Teşkilatı'nın Düzenlenmesi (1840–1869). *Tarih Araştırmaları Dergisi. 39*, 199-219. doi:10.1501/Tarar_0000000227

Şinik, B. ve Görgün, Ç. (2014). Erken Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Merkezileşme Arayışları: Mülki İdarede Yeniden Yapılanma. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, *69* (4), 777-805. doi:10.16987/ausbf.40079

Terzi, A. T. (?) *Osmanlı Teşkilat ve Kültür Tarihi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi

Tongur, H. (1946). *Türkiye'de Genel Kolluk*. Ankara: İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü.

Turan, M. (2018). Türkiye'nin Yeni Yönetim Düzeni: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 7* (3), 42-91. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/524784

Uzunçarşılı, İ. H. (1988). *Osmanlı Tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.

Ünal, M. A. (1999). Osmanlı Devleti'nde Merkezi Otorite ve Taşra Teşkilatı. Güler Eren (Ed.). *Osmanlı (Cilt 6 Teşkilat)* içinde (s. 111-122). Ankara: Yeni Türkiye.

Yıldız, H. (2013). Türkiye'de Parlamentarizm Uygulamaları. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 4* (1), 183-216. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/208292

Yılmaz, A,, Güler, T. ve Güven, Y. (2020). Parlamenter Sistemden Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine Geçiş Sürecinde Türkiye'de Mülki İdare Sisteminin Dönüşümü. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, *29* (4), 45-71. https://cyy.hacibayram.edu.tr/

Zengin, O. (2019). Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sistemi ve İdari Yapıya Etkisi. *Emek Araştırma Dergisi, 10* (15), 1-24. http://www.emekarastirma.org/uploads/dergi/2957.pdf

KAYNAKÇA

Akçakaya, M., Özdemir, A. (2018). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ve Siyasal İstikrar. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi, 53*(3), 922-944.

Akman, Ç. (2019). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Yerel Yönetimler Yapbozu: Gelişmeler ve Öneriler, *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 13*(19), 2499-2532.

Akman, E. (2019). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Kamu Politikası Aktörleri, *Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politikası Dergisi, 15*(1), 35-54.

Alkan, H. (2018). Cumhurbaşkanlığı Sisteminin kurumsal Özellikleri ve Demokratikleşme Sürecine Olan Etkileri. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, 139-153.

Aras, B. (2017). *15 Temmuz Sonrası Türkiye'de Devlet Kurumları ve Reform*. İstanbul: İstanbul Politikalar Merkezi. https://ipc.sabanciuniv.edu/Content/Images/CKeditorImages/20200312-11031186.pdf.

Avaner, T. (2018). *Reformun Antropolojisi: Kamu Yönetiminde Bağımlılık Sorunu*. Ankara: Gazi.

Avaner, T., Volkan, M. (2019). Hikmet-İ Hükümet ve Yeni Reform: Türk Tipi Başkanlık Sistemi ve ABD Başkanlık Sisteminin Etkisi Üzerine. *Yasama Dergisi, 39*, 105-130.

Beceren, A., Kalağan, G. (2007). Başkanlık ve Yarı-Başkanlık Sistemi; Türkiye'de Uygulanabilirliği Tartışmaları, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6*(11), 163-181.

Bektaş, E. (2019). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Yasama-Yürütme İlişkisi ve Bu Sistemin Türkiye Demokrasisine Etkileri. *Yasama Dergisi, 39*, 199-218.

Belli, A., Aydın, A. (2017). 6360 Sayılı Kanun ve Yerelde Merkezileşme. *The Journal of Academic Social Science Studies, 55,* 401-413.

Bertelsmann Stiftung, (2020). *BTI 2020 Country Report-Turkey*. Gütersloh: Bertelsmann Stiftung. https://www.bti-project.org/content/en/downloads/reports/country_report_2020_TUR.pdf.

Bozaslan B. M. (2019). Yönetim vE Yerel Yönetim. M. Akif Özer (Ed.) *YÖNETİM vE .. "Yönetim'e Disiplinlerarası Yaklaşım"* içinde (s. 587-606). Ankara: Gazi Kitabevi.

Bozlağan, R. (2002), "Yerel Hizmetlerde Özelleştirme Yöntemleri", *Avrupa Birliği ile Bütünleşme Sürecinde Türkiye'de Yerel Yönetimler,* İstanbul: Alfa Yayınları.

Çetin, S. (2009). Yerel Yönetim Birimi Olarak Türkiye'de İl Özel İdareleri, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 25*, 249-258.

Çiner, U., C. (2010). *Devlet Reformunda Yerelleşme ve Bölgeselleşme: Türkiye'ye Karşılaştırmalı Bir Bakış.* (Yayımlanmış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi (Yönetim Bilimleri) Anabilim Dalı, Ankara.

Denge ve Denetleme Ağı, (2020). *2021'e Girerken Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi: Yasama ve Yürütme.* https://www.sivilsayfalar.org/wp-content/uploads/2020/12/2021_e_ Girerken_CHS _Yasama_Yu_ru_tme_Raporu.pdf.

Ekiz, A., Tunç, S. (2019, 3 Ekim). AK Parti'nin 'Yerel Yönetimler Yasa Taslağı' Hazır. https://www.aa.com.tr/tr/politika/ak-partinin-yerel-yonetimler-yasa-taslagi-hazir/1601405.

Erdoğan, O. (2019). *Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Yerel Yönetimler*. Ankara: Sage.

Eryılmaz, B. (2018). *Kamu Yönetimi*. (11. Baskı). İzmit: Umuttepe.

Eryiğit, B. (2016), Yerel Kalkınma Bağlamında Yerel Yönetim Birliklerinin Kuruluş Sürecinde Uygulanan Vesayet Denetimi ve Bir Model Önerisi, *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi,(4)*1,283-295.

Farazmand, A. (2002). Administrative Reform in Developing Nations. Ali Farazmand (Ed.), *Administrative Reform and Development: An Introduction* içinde (s. 1-12). London: Preager.

Fedai, R., Aydın, G. (2020). Yerel Yönetimlerde Reform: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ve Merkez Yerel İlişkilerinin Seyri. *Lâpseki Meslek Yüksekokulu Uygulamalı Araştırmalar Dergisi, 1*(1), 118-132.

Gözler, K. (2019). *Türk Anayasa Hukukuna Giriş*. (15. Baskı). Bursa: Ekin.

Güler, A. B., Keskin, E. N. (2007). Devlet Reformunu Tarihten Çalışmak. Şinasi Aksoy & Yılmaz Üstüner (Ed.), *Kamu Yönetimi Yöntem ve Sorunları* içinde (s. 101-152). Ankara: Nobel.

Güler, T. (2018). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ve Kamu Yönetimine Etkileri, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21*(39), 299-322.

Güler, T. (2020). 2000'li Yıllar Türkiye'sinde Merkez-Yerel İlişkilerinin Gelişimi. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 18*(2), 59-69.

Güler, T., Yılmaz, A. (2018). Yerel Demokrasi-Güvenlik Sarmalında yerel Yönetimler: Türkiye'de Belediyelere Kayyum Atanması Pratiği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 17*(68), 1801-1816.

Güneş, M. (2012). Kamu Yönetiminde Sosyal Çevrenin Ekolojik Düşünce ile Algılanması. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14*(2), 99-126.

Gürbüz, C. (2019). Demokrasi Açısından Türkiye'de Kayyum Uygulaması. *Gaziantep Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 1*(2), 36-52.

İzci, F., Yılmaz, V. (2019). Yerel Yönetim Politikaları Kurulunun Yapısal ve İşlevsel Boyutlarının İncelenmesi. *Journal of Academic Value Studies, 5*(3), 385-394.

Kağıtçıoğlu, M. (2019, Ekim). *Türk Hukukunda Cumhurbaşkanı Kararları*. Cumhurbaşkanının İşlemleri: Hukuki Niteliği, Normlar Hiyerarşisindeki Yeri ve Denetimi Konulu Sempozyumda Sunulmuştur. İstanbul: Kamu Hukukçuları Platformu. https://kamuhukukculari.org/upload /dosyalar/ Mutlu_Katyolu.pdf.

Kamalak, İ., Durna, Ö. (2018). Güçler Ayrılığı İlkesini Hayata Geçiren Koşullar Üzerine. Yüksel Demirkaya (Ed.), *Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi: Kamu Yönetiminde Değişim* içinde (s. 443-468). İstanbul: Hiperlink.

Karakılçık, Y. (2016). *Yeni Yerel ve Bölgesel Gelişmeler Işığında Yerel Yönetimler*. (3. Baskı). Ankara: Seçkin.

Kavruk, H. (2004). *Köy ve Mahalle: Yerleşim ve Yönetim Birimi,* Ankara: Odak Yayınları.

Kılınç, D. (2016). Türkiye'de Bitmeyen Tartışma: Hükümet Sistemi Üzerine Değerlendirmeler, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, XX*(1)*,* 447-510.

Köseoğlu, Ö., Sobacı, Z. M. (2018). Başkanlık Sistemlerinde Yerel Yönetimler ve Cumhurbaşkanlığı Sistemi'ne İlişkin Bir Değerlendirme. Yüksel Demirkaya (Ed.), *Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi: Kamu Yönetiminde Değişim* içinde (s. 413-442). İstanbul: Hiperlink.

Küçük, Ü. (2020). *Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Merkez Yerel İlişkileri ve Vesayet Denetimi.* Ankara: Akademisyen.

Lora, E. (2007). State Reform in Latin America: A Silent Revolution. Eduardo Lora (Ed.), *The State of State Reform in Latin America* içinde (s. 1-56). Washington: The Inter-American Development Bank.

Mecek, M., Atmaca, Y. (2020). Yerel Yönetimlerin İdari Yapısına İlişkin Mevzuat Analizi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 19*(76), 2068-2087.

Önen, M. S. ve Eken, İ. (2016). Yerel Yönetimler Üzerinde Uygulanan İdari Vesayet Yetkisinin İrdelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 15*(56), 216-234.

Öner, Ş. (2019). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Yerel Yönetim Mevzuatına Etkileri, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 4*(2)*,* 303-332.

Öner, Ş. (2020). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi: Merkez-Yerel İlişkilerinde Kurumsal Değişim ve Dönüşüm. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 19*(75), 1335-1353.

Özer, A. (2006). Yönetişim Üzerine Notlar. *Sayıştay Dergisi, 63*, 59-89.

Özer, A. (2013). Yerel Yönetimler Reformunda Reform: 6360 Sayılı Kanun'un Düşündürdükleri. *Yerel Politikalar, 3*, 97-126.

Özgür, H., Savaş Yavuzçehre, P. (2016). Türkiye'nin Büyükşehir Belediyesi Sistemi: 1982-2015, *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7*(1), 903-926

Öztop, S., Lamba, M. (2019). Siyaset ve Yönetim Ayrımının Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Sağlık ve Milli Eğitim Bakanlıkları Üzerinden İncelenmesi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 9*(2), 426-439.

Parlak, B. (2020). *Türkiye'de Yerel Yönetimler TARİHÇE, MEVZUAT, YAPI VE İŞLEYİŞ Mevzuat Değişiklikleri ve Güncel Bilgiler Işığında*, İstanbul: Değişim Yayınları.

Parlak, B., Ökmen, M. (2016). *Türkiye'de ve Dünyada yerel Yönetimler Teori ve Uygulama*. (5. Baskı). Bursa: Ekin.

Peters, B., G. (1992). Government Reorganization: A Theoretical Analysis. *International Political Science Review, 13*(2), 199-217.

Roskin, G. M., Cord, L. R., Medeiros, A. J., Jones, S. W. (2020). *Siyaset Bilimi*. Atilla Yayla (Çev.). (5. Baskı). Ankara: Adres.

Saygın, E., Yamak, T. (2018). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde İdari Denetim: Kamu 'Denetişim' Modeli, *Denetişim, 8*(17), 5-18.

Sobacı, Z. M., Köseoğlu, Ö. (2016). *Başkanlık Sistemlerinde Yerel Yönetimler*. İstanbul: SETA.

T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2018). *On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023) Yerel Yönetimler ve Hizmet Kalitesi Özel İhtisas Komisyonu Raporu.* Ankara. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/04/YerelYonetimlerOzelIhtisasKomisyonuRaporu.pdf.

Temizel, H. (2010). Kamu Yönetimi Reformları ve Reformların Temel Özellikleri. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 10*(20), 115-144.

Tortop, N., Aykaç, B., Yayman, H., Özer, M.A. (2014). *Mahalli İdareler* (3. Baskı), Ankara: Nobel Yayıncılık.

Tortop, N., İsbir, G. E., Yayman, H., Özer, M.A. (2017). *Yönetim Bilimi*. (11. Baskı). Ankara: Nobel.

Tögel, A. (2017). Anayasal ve Militan Demokrasi Algısı Üzerine. *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, 3*, 105-130.

Turan, E. (2015). *Kamu Yönetiminde Reform*. Konya: Palet.

Turan, M. (2018). Türkiye'nin yeni Yönetim Düzeni: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi. *Social Sciences Research Journal, 7*(3), 42-91.

Türkiye Belediyeler Birliği. (2021). Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı. Erişim tarihi 21 Nisan 2021, https://www.tbb.gov.tr/mevzuat/kanunlar/Avrupa_Yerel_Yonetimler_ozerklik_Sarti.pdf.

Uslu, F. (2020). *Bütün Konularıyla Anayasa Yargısı Dersleri*. (3. Baskı). Ankara: Adalet.

Ünal, F. (2011). Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Yasal ve Yapısal Dönüşümü, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 30*, 241-248.

Yaslıkaya, R. (2018). Recent Developments in The Turkish Local Government System in The Context Of Centralization and Decentralization Debates (2012-2018). H. Özüdoğru, M. Mulalıç, T. Çetin (Ed.) *Economic and Social Studies* içinde (s. 240- 263). Riga: Lambert Academic.

Yayman, H. (2005). *Türkiye'nin İdari Reform Politiği* (Yayımlanmış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi (Yönetim Bilimleri) Anabilim Dalı, Ankara.

Yıldırım, U., Belli, A., Ateş, N. ve Kılıç, S. K. (2014). AB Yerel Yönetim Anlayışının Yerele Yansımaları: K. Maraş Belediyeleri Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 19*(2), 1-19.

Yılmaz, Z. (2019, Ekim). *Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemiyle Uyumlu/Çatışan Yerel Yönetim Modelinin Anlamı ve Sonuçları Üzerine.* Cumhurbaşkanının İşlemleri: Hukuki Niteliği, Normlar Hiyerarşisindeki Yeri ve Denetimi Konulu Sempozyumda Sunulmuştur. İstanbul: Kamu Hukukçuları Platformu. https://www.kamuhukukculari.org /upload/dosyalar/Zylfiye _Ylmaz.pdf.

Mevzuat Metinleri

1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi http://www.mevzuat.gov.tr/ MevzuatMetin/19.5.1.pdf

3 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi https://www.mevzuat.gov.tr/ MevzuatMetin/19.5.3.pdf

442 Sayılı Köy Kanunu https://www.mevzuat.gov.tr/ MevzuatMetin/1.3.442.pdf

674 Sayılı KHK https://www.resmigazete.gov.tr/ eskiler/2016/09/20160901M2-2.htm

700 Sayılı KHK Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname https://www.resmigazete.gov.tr/ eskiler/2018/07/20180707M2-1.pdf

703 Sayılı KHK Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname https://www.resmigazete.gov.tr/ eskiler/2018/07/20180709M3-1.pdf

5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5216 &MevzuatTur=1 &MevzuatTertip=5

5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu https://www.mevzuat .gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5302.pdf

5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5355.pdf

5393 Sayılı Belediye Kanunu https://www.mevzuat.gov.tr/ MevzuatMetin/1.5.5393.pdf

5779 Sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun, https://www.alomaliye.com/wp-content/uploads /2008/07/5779-sk.pdf

6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun https://www.mevzuat.gov.tr /MevzuatMetin/1.5.6360.pdf

6771 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, https://www.resmigazete.gov.tr/ eskiler/2017/02/20170211-1.htm

7142 Sayılı Kanun https://www.resmigazete.gov.tr/ eskiler/2018/05/20180518-2.htm

7153 Sayılı Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun https://www.resmigazete.gov.tr/ eskiler/2018/12/20181210-4.htm

31044 Sayılı Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/02/20200219-2.htm

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartını Uygun Bulma Kanunu, https://www.resmigazete.gov.tr /arsiv/21364.pdf

Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasası https://www.mevzuat.gov.tr/ MevzuatMetin/1.5.2709.pdf

KAYNAKÇA

Akgüner, T. (2009). *Kamu Personel Yönetimi*. Ankara: Der.

Arı, M. (2019). *İnformel Bir İktidar Tipolojisi: Türk Kamu Bürokrasisinde Üstatlık.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji A.B.D. Konya.

Çetin, Y. (2020). *Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Kamu Yönetimine Yansımaları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi A.B.D. Kahramanmaraş.

Çolak, Ç. D. (2017). Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Yetkisinin Amerikan Sistemi Üzerinden Karşılaştırmalı Analizi, *Strategic Public Management Journal*, Volume 3, Special Issue, s. 51-50.

Eryılmaz B. (2013). *Bürokrasi ve Siyaset*. İstanbul: Alfa.

Genç, F.N (2019) Türk Kamu Yönetiminde Değişim ve Reform Eğilimleri, *Türk Kamu Yönetimi,* (75-114), Hamza Ateş (Ed.),Ankara: Savaş.

Gözler, K. (2018). *Anayasa Hukukuna Giriş.* Bursa: Ekin.

Gözler, K.(2018b). *Türkiye'nin Yönetim Yapısı*. Bursa: Ekin.

Gülener, S. ve Miş, N. (2017). *Cumhurbaşkanlığı Sistemi*. Sayı. 190, Ankara: SETA.

Güler, B. A. (2013). *Kamu Personeli*, Ankara: İmge.

Güler, T. (2018).Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ve Kamu Yönetimine Etkileri, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.* 21 (39), 299-322.

İnalcık, H. (2016). *Devlet-i Aliyye*.(2.Bs.).Cilt:4, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

İnsel, A. (2012). *Türkiye Toplumunun Bunalımı*. İstanbul: Birikim.

Kalagan, G. (2009). *Türkiye'de 1980 Sonrası Bürokratik Dönüşüm: Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Genel Müdürlüğü: SYDGM Örneği*. Doktora Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Isparta.

Kayar, N. (2019). *Kamu Personel Yönetimi*. Bursa: Ekin.

Keyder, Ç. (2014). 1990'larda Türkiye'de Modernleşme'nin Doğrultusu, S.Bozdoğan ve R.Kasaba (Ed.), *Türkiye'de Modernleşme ve Ulusal Kimlik* (Nurettin El Hüseyni, Çev.). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt.

Kuzu, B.(2017). Anayasa Değişikliği ile Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Genel Faydaları, *Yeni Türkiye.* (94), 110-129.

Mardin, Ş. (2006a). Türk Siyasasını Açıklayabilecek Bir Anahtar: Merkez Çevre İlişkileri. M.Türköne ve T. Önder (Ed.), *Türkiye'de Toplum ve Siyaset –makaleler içinde* (ss.35-79). İstanbul: İletişim.

Mardin, Ş. (2006b). Tabakalaşmanın Tarihsel Belirleyicileri: Türkiye'de Toplumsal Sınıf ve Sınıf Bilinci. M.Türköne ve T. Önder (Ed.), *Türkiye'de Toplum ve Siyaset –makaleler içinde* (s.79-118). İstanbul: İletişim.

Önder, Ö. (2009). *Türkiye'de Sivil Bürokratik Elitlerin Dönüşümü (1960-1980).* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Öztürk, N. K. (2017). *Bürokrasi Siyaset İlişkileri ve Türkiye*. Ankara: Siyasal.

Terzi, M. A. (2015). *Türk Devlet Geleneğinde Bürokrasi*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat.
1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi,
https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180710-1.pdf
2 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi,
https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180710-2.pdf
3 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi,
https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180710-3.pdf
53 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi,
https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/11/20191126-1.pdf

KAYNAKÇA

Açıkgöz, M. Ü. (2021). *2017 Anayasa Değişiklikleri Bağlamında Yürütmenin Denetlenmesi*. Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Akçakaya, M. & Özdemir, A. (2018). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ve Siyasal İstikrar. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi, 53*(3) 922-944.

Akçay, E. (2017a). Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Siyasi Denetim: İdarenin TBMM Tarafından Denetlenmesi. *Ombudsman Dergisi, Yıl 3*(5), 37-68.

Akçay, E. (2017b). *Cumhurbaşkanlığı Sisteminde İdarenin Denetimi.* Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Siyasi Denetim, Ankara: Kamu Denetçiliği Kurumu.

Akıllıoğlu, T. (1981). Bireyin Yönetsel İşlemler Karşısında Korunması ve Yönetsel Hukukumuz. *Amme İdaresi Dergisi, 14*(3), 37-56.

Akıllıoğlu, T. (1990). Yönetsel Yargı ve Denetimin Etkinliği. *Amme İdaresi Dergisi, 23*(1), 3-11.

Akıncı, B. (2019). *Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi- Sisteme Yönelik Tartışmalar ve Çözüm Önerileri.* Ankara: Nobel.

Akıncı, V. (2017). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Olası Demokratik ve Ekonomik Etkileri. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 12*(24), 1-16.

Akman, Ç. (2019). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Politika Kurulları: Sosyal Politikalar Kurulu Üzerinden Bir Değerlendirme. *Route Educational and Social Science Journal,6*(3),659-676.

Akman, Y. (2017). *Cumhurbaşkanlığı Sisteminde İdarenin Denetimi.* Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Ombudsman Denetimi, Ankara: Kamu Denetçiliği Kurumu.

Aktan, T. (1987). *Kamu İdaresi.* Ankara: Anadolu Üniversitesi Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı.

Alkan, H. (2017, Şubat). Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Meclisin Denetim Yetkisi. *SETA Perspektif* (165), s. 1-3. https://setav.org/assets/uploads/2017/02/165_perspektif.pdf (Erişim: 02.04.2021).

Arslan, S. (1978). *Türkiye'de ve İngiltere'de Merkezi İdarenin Mahalli İdareler Üzerindeki Denetimi.* Ankara: AİTİA.

Arslan, Y. (1984). *Genel Denetim Yaklaşımı.* İstanbul: Dünya Yayınları.

Atabek, N. (2002). Kamuoyu, Medya, Demokrasi. *Kurgu Dergisi* (19), 223-238.

Atay, C. (1999). *Devlet Yönetimi ve Denetimi* (2. Baskı). İstanbul: Alfa.

Ateş, H. & Yavuz, Ö. (2017). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Denetimin Geleceği. Y. Demirhan, S. Aslan, & A. V. Koçal (Ed.) *Uluslararası Ekonomi, Siyaset ve Yönetim Sempozyumu Bildiriler Kitabı* içinde (s. 545-572). Ankara: Ekin Yayınevi.

Balta, T. B. (1970). *İdare Hukukuna Giriş.* Ankara: TODAİE.

Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu, (1988). *50. Yılında YDK,* Ankara: Tanıtma Kitabı.

Başgil, A. F. (2019). *Esas Teşkilat Hukuku.* İstanbul: Yağmur.

Bektaş, E. (2019). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Yasama-Yürütme İlişkisi ve Bu sistemin Türkiye Demokrasisine Etkileri. *Yasama Dergisi* (39), 199-218.

Demirkan, U. (1977). *Kamusal Mali Denetim (Türkiye'deki Uygulaması ve Eleştirisi).* Ankara: Damga Matbaası.

Doehring, K. (2002). *Genel Devlet Kuramı* (3. Baskı) (A. Mumcu, Çev.). İnkılap Yayınevi.

Ergun, T. & Polatoğlu, A. (1992). *Kamu Yönetimine Giriş* (4. Baskı). Ankara: TODAİE.

Erhürman, T. (1998). Ombudsman. *Amme İdaresi Dergisi, 31*(3), 87-102.

Erhürman, T. (2000). Türkiye İçin Nasıl Bir Ombudsman Formülü?. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 49*(1), 155-180.

Eroğlu, H. (1985). *İdare Hukuku Genel Esaslar.* Ankara: Turhan.

Ertekin, Y. (1998). Çağdaş Yönetim ve Denetim. *Türk İdare Dergisi, 70* (421), 493-515.

Eryılmaz, B. (2016). *Kamu Yönetimi Düşünceler-Yapılar-Fonksiyonlar-Politikalar* (9. Baskı), Kocaeli: Umuttepe.

Fendoğlu, H. T. (2017). Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Ombudsman Denetimi: İdarenin Kamu Denetçiliği Kurumu Tarafından Denetlenmesi. *Akademik Ombudsman, 0*(5), 13-36.

Gourney, B. (1971). *Yönetim Bilimine Giriş*. İ. Kurtbay (Çev.). Ankara: Sevinç.

Gözler, K. (2021). *Anayasa Gen.* www.anayasa.gen.tr (Erişim: 02.04.2021).

Gözübüyük, A. (1997). *Yönetsel Yargı* (11. Baskı). Ankara: Turhan Kitapevi.

Gözübüyük, A. Ş. & Akıllıoğlu, T. (1992). *Yönetim Hukuku* (5. Baskı). Ankara: Turhan.

Gözübüyük, Ş. (1998). *Yönetim Hukuku* (11. Baskı), Ankara: Turhan.

Gül, H. (2019). Türkiye'nin Yeni Hükümet Sisteminde Siyasi Denetim: 2018 Haziran Seçimleri Özelinde Bir Analiz. *İzmir İktisat Dergisi, 34*(2), 299-310.

Gülener, S., & Miş, N. (2017). Cumhurbaşkanlığı Sistemi. *Seta Analizi,* (190), 1-24.

Heper, M. (1985, Aralık). Türkiye'de Yerel Yönetimlerde Yerinden Yönetim Sorunu ve Bazı Öneriler. *İdare Hukuku İlimleri Dergisi, Yıl 6*(1-3), 171-180.

İnan, A. (1992). *İç ve Dış Denetim Ayrımı.* Ankara: DENETDE.

İsbir, G. E. (1977). *Türkiye'de Devlet Memurlarının Denetimi.* Ankara: Ankara İktisadi Ticari İlimler Akademisi.

Kahraman, İ. (2017). *Cumhurbaşkanlığı Sisteminde İdarenin Denetimi. Sunuş Konuşması,* Ankara: Kamu Denetçiliği Kurumu.

Kapani, M. (2000). *Politika Bilimine Giriş* (12. Baskı). Ankara: Bilgi.

Karatepe, Ş., vd., (2017*). Sorularla Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi.* Ankara: Memur-Sen.

Köksal, S. (1968). *TBMM Adına Denetim ve Bu Denetimin Teftiş Hizmetleriyle İlişkisi.* Ankara: TODAİE.

Köksal, S. (1973). *Sayıştay'ın Görev Alanı: Cumhuriyetin 50.Yılında Sayıştay.* Ankara: Başbakanlık.

Köse, H. Ö. (2007). *Dünyada ve Türkiye'de Yüksek Denetim* (2. Baskı). Ankara: Sayıştay Yayınları.

Newman, W. H. (1979). *İşletmelerde ve Kamu Yönetiminde Sevk ve İdare.* K.Sürgit (Çev.), Ankara: TODAİE.

Nohutçu, A. & Ziyrek, A. (2021).Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Yargı. Elvettin Akman (Ed.), *Farklı Boyutlarıyla Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi* içinde (s.101-136). Ankara: Nobel.

Örnek, A. (1998). *Kamu Yönetimi*. İstanbul: Meram.

Özbudun, E. (2005). *Türk Anayasa Hukuku* (8. Baskı). Ankara: Yetkin Yayınları.

Özer, M. A. (2015). Türkiye'de Kamu Yönetiminin Denetiminde Yeni Arayışlar: Kamu Denetçiliği Kurumu Örneği. *Sayıştay Dergisi* (98), 19-40.

Pickl, V. J. (1986). *Ombudsman ve Yönetimde Reform,* T. Ergun (Çev.), Amme İdaresi Dergisi, 19(4), 37-46.

Pugh, I. (1978). The Ombudsman-Jurisdiction, Powers and Practice. *Public Administration,* (56), 127-138.

Saran, M. U. (1995). Türk Kamu Yönetiminde Denetim Sistemi. *Türk İdare Dergisi, 67*(409), 53-69.

Sezer, D. (1972). *Kamuoyu ve Dış Politika.* Ankara: AÜSBF.

Şahin, Y. & Erdoğan, O. (2021).Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Yürütme. Elvettin Akman (Ed.), *Farklı Boyutlarıyla Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi* içinde (s. 47-70). Ankara: Nobel.

Şahnagil, S. (2018). *Cumhurbaşkanlığı Sistemi Ve Merkez-Yerel Yönetim İlişkisi Üzerine Genel Bir Değerlendirme,* 368-391. https://www.researchgate.net/publi cation/346040229 (Erişim: 01.04.2021).

Tataroğlu, M. (2017). *Bilgi Çağında Kamu Yönetiminin Denetimi* (1. Baskı). İzmir: Kitapana Yayınevi.

Temizel, Z. (1997). *Yurttaşın Yönetime Karşı Korunmasında Bağımsız Bir Denetim Organı Ombusman.* İstanbul: IULA-EMME.

TODAİE, (1991). *Kamu Yönetimi Araştırması (KAYA) Genel Raporu.* Ankara: TODAİE.

TODAİE. (1966). *Merkezi Hükümet Teşkilatı Kuruluşş ve Görevleri Araştırma Raporu (MEHTAP).* Ankara: TODAİE.

Tortop, N. (1974). Yönetimin Denetlenmesi ve Denetlenme Biçimleri. *Amme İdaresi Dergisi, 7*(1), 27-50.

Tortop, N., İsbir E. G., & Aykaç, B. (1999). *Yönetim Bilimi* (3.Baskı). Ankara: Yargı.

Turan, M. (2018). Türkiye'nin Yeni Yönetim Düzeni: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi. *Social Sciences Research Journal, 7*(3), 42-91.

TÜSİAD, (1997). *Ombudsman (Kamu Hakemi) Kurumu İncelemesi: Devlette Bir Toplam Kalite Mekanizması Örneği*. İstanbul: TÜSİAD.

Ünal, F. (2017). *Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Denetimi ve Yerel Yönetim Ombudsmanı* (1.Baskı). Kütahya: Monopol.

Ünal, F., & Efe, F. (2018, Ekim). Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Kamuoyu Denetiminde Etkinlik Sorunu. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (58), 239-249.

Yegen, C., & Aydın, B. O. (2018). Kamuoyu Oluşumu ve Seçimler: 24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanı Seçimi ve 27. Dönem Milletvekili Genel Seçimi Üzerine Bir Ağ Analizi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 6*(2), 1248-1276.

Yürekli, Ö. (2015). Kamu Yönetsel Teftiş ve Denetim Sistemi ve Yeniden Yapılanması. *Türk İdare Dergisi* (480), 257-288

KAYNAKÇA

Akçakaya, M., Özdemir, A. (2018). "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ve Siyasal İstikrar", *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi, 53* (3), 922-944.

Akman, E. (2019). "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Kamu Politikası Aktörleri", *Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi,15* (1), 35-54.

Altun, T. (2017). "Farklı Hükümet Biçimleri İktisadi ve Mali Sonuçları Değiştirir mi? Türkiye Ekonomisi Üzerine Bir İnceleme", *Akademik İncelemeler Dergisi, 50* (3), 27-66.

Arslan, B. (2019). *Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ve Türkiye'de Seçim Sistemi Arayışları,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Ataay, F. (2005). *Kriz Kıskacında CHP Hükümeti (1978-1979),* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Aydın, A., Akıncı, B. (2018). "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nde Kamu Personel Yönetim Sisteminin Dönüşümü: Üst Düzey Kamu Görevlilerin Atanması", *Route Educational and Social Science Journal,5* (10), 1024-1033.

Aydoğan Ünal B. (2019). "Türkiye'nin Yeni Sisteminde Seçim Öncesi İttifaklar", *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi,10* (2), 321-328.

Aydoğdu, Y. (2019). "Yeni Hükümet Sisteminde Cumhurbaşkanlığı İşlemleri", *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9* (1), 85-92.

Bakırcı, F. (2019). "Parlamenter Sistem Siyasal İstikrarsızlıkların Nedeni midir? 1960-1971 Dönemi", *Vira Verita E-Dergi: Disiplinlerarası Karşılaşmalar,* (10), 30-108.

Bal, B. (2011). *İstikrarsız Parlamentarizme Karşı Başkanlık Sistemi,* İstanbul: Der Yayınları.

Balkan, A. M. (2016). *İkinci DYP-SHP Koalisyon Hükümeti,* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Barın, T. (2019). "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Temsilde Adalet İlkesi ve "Seçim İttifakı" Düzenlemesinin Değerlendirilmesi", *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi,4* (1), 1-34.

Çakır, E. M. (2020). "1991-2002 Yılları Arasında Koalisyon Hükümetleri Yönetimi", *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi,*(6), 19-37.

Çavuşoğlu, H. (2019). "Türkiye'nin İlk Koalisyon Tecrübesi: Türk Siyasal Hayatında Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)-Adalet Partisi (AP) Koalisyonu (1961-1962)", *II. International Congress On New Horizons in Education And Social Sciences (ICES-2019) Proceedings,* (s. 130-138), 18-19 Haziran 2019.

Çeliker, D. (2009). *1961-1980 Arası Koalisyon Hükümetlerine Bir Örnek: 1974 CHP-MSP Koalisyonu,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Çinko, L. (2002). "Seçmen Davranışları ile Ekonomik Performans Arasındaki İlişkilerin Teorik Temelleri ve Türkiye Üzerine Genel Bir Değerlendirme", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi,61* (1), 103-116.

Demirbağ, C. (2019). "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Yasama Organı, Yasama Süreci ve Yasama Sürecinde Yasama-Yürütme İlişkisi", *Yasama Dergisi,* (39), 13-50.

Dikkaya, M., Özyakışır, D. (2014). "Türkiye Ekonomisinde Kayıp Yıllar (1991-2001)", Adem Çaylak vd. (Editörler), *Osmanlı'dan İkibinli Yıllara Türkiye'nin Politik Tarihi: İç ve Dış Politika,*(s. 743-754), Ankara: Savaş Yayınları.

Doğan, B., Erdoğan, Z. (2021). "Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Cumhurbaşkanı Yardımcıları ve Bakanlar", *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, *4* (1), 1-27.

Erol, Ö. F. (2020). "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 26* (1), 107-130.

Esen, E., Kalağan, G. (2020). "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nde Merkezi İdarenin Dönüşümü", *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 11* (Ek), 260-277.

Gaytancıoğlu, K. (2013). "Türk Siyasal Yaşamında IV. Koalisyon Hükümeti (20 Şubat 1965-20 Kasım 1965)", *Elektronik Siyaset Bilimi Araştırmaları Dergisi,4* (1), 48-75.

Gezer, H. (2020). *Türk Siyasal Hayatında Koalisyon Hükümetleri: DSP-MHP-ANAP Örneği,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karabük.

Güler, T. (2018). "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ve Kamu Yönetimine Etkileri", Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21 *(39), 299-322.*

Ilıman, A., Dönmez, C. *(205). "*12 Mart 1971 Muhtırası Sonrasında Kurulan Koalisyonlara Örnek: Birinci ve İkinci Milliyetçi Cephe Hükûmetleri", *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi, 11* (21),163-198.

Kantar, G. (2020). "Demokrasi ve Türk Demokratikleşmesi Bağlamında Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi", *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6* (1), 123-135.

Kapusızoğlu, M. (2011). "Ekonomik Kriz, 2002 Seçimleri ve Seçmen Tercihi", *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, *3* (2), 121-131.

Kara, M. A. (2007). *Türk Siyasal Yaşamında Koalisyon,* İstanbul: Cumhuriyet Kitapları.

Karasu, H. (2013). *Türkiye'de Hükümetlerin Ekonomi Üzerine Etkisi:1990-2012,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.

Karatepe, Ş., Altunok, H. (2019). *Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları Kamu Politikasının Yeni Aktör ve Süreçleri,* Ankara: Püf Yayınları.

Kayacı, M. (2017). "Türkiye'de Sağ Seçmen Bloğunun Konsolidasyonu Bağlamında 16 Nisan Referandumu", *Strategic Public Management Journal 3*/Special Issue, 151-160.

Kaymal, C. (2017). "Başkanlık Sistemi ve İstikrar Arasındaki İlişki", *Strategic Public Management Journal, 3* (6),150-167.

Keskinsoy, Ö., Kaya, S. B., Meri, T. (2020). "Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 75* (4), 1383-1416.

Kılınç, D. (2016). "Türkiye'de Bitmeyen Tartışma: Hükümet Sistemi Üzerine Değerlendirmeler", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 20* (1), 447-510.

Kiremitci, M. (2019). *Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Küçükoğlu ve Taş (2020). "Türkiye'de Siyasi İstikrar ve Ekonomik Büyüme İlişkisi", *Turan Stratejik Araştırmalar Merkezi (TURAN-SAM) Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi,12* (48), 471-478.

Mutlu, A. E. (2019). "Hukuki Statüsü ve İdari Teşkilattaki Yeriyle Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Cumhurbaşkanı Yardımcıları", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 10* (1), 119-132.

Oğuz, M. C. (2019). "Seçimlerin, Demokratikleşme Sürecine Etkileri: Seçim İttifakları Ve Türkiye Üzerine Bir Tartışma", *Memleket Siyaset Yönetim, 14* (31), 93-128.

Örselli, E., Babahanoğlu, V., Bilici, Z. (2018). "Kamu Politikalarında Yeni Aktörler: Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları ve Ofisleri", *Turkish Studies, 13* (30), 303-318.

Öztürk, N. K. (2019a). "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Temel Dinamikleri", *ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi, 6* (15), 49-65.

Öztürk, N. K. (2019b). "Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Üst Düzey Memurların Atanması", *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,33* (4), 1279-1297.

Savut, E. (2020). "Geçmişten Bugüne Türkiye Siyasetinde Seçim İttifakları: Tercih mi? Zorunluluk mu?", *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (39), 33-48.

Sayarı, S. (1980). *Parlamenter Demokrasilerde Koalisyon Hükümetleri,* İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.

Sobacı, M. Z., Miş, N., Köseoğlu, Ö. (2018). "Türkiye'nin Yeni Yönetim Modeli ve Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı", *SETA Perspektif,* No: 206.

Söyler, Y. (2020). "3 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine Göre Üst Kademe Kamu Yöneticisi Kimdir?", *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2* (1), 59-110.

Şimşek, D. (2007). "Türk Siyasal Yaşamında İlk Koalisyon Hükümeti: CHP-AP Koalisyonu (1961-1962)", *ICANAS 38*, (s.2951-2969). Ankara.

Taşkın, Yüksel (2009), "Türkiye'de Sağcılık: Bir Kavramın Yerlileşme Tarihini Anlamak", *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce, 9. Cilt, Dönemler ve Zihniyetler*, Tanıl Bora ve Murat Gültekingil (Editörler), (s. 451-473), İstanbul: İletişim.

Temiz, Ö, Güneş, F. (2020). "Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Hukuki Niteliği", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24* (2), 959-979.

Turan, M. (2018). "Türkiye'nin Yeni Yönetim Düzeni: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi", *Social Sciences Research Journal,7* (3), 42-91.

Uyar, H. (2020). "Türkiye'de Askeri Darbeler ve Nedenleri Üzerine Bir Analiz Denemesi", *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi,* (20),77-96.

Yaman, A., Ünal, H. (2021). "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Yürütme Erki Bağlamında Değerlendirilmesi", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,26* (2), 225-246.

Yavaşça, K. (2018). *Demokratik Rejimlerin Çöküşünde Siyasî Aktörlerin Rolü: 28 Şubat Sürecinde Refahyol Koalisyonu,* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yazıcı, S. (2011). *Başkanlık ve Yarı Başkanlık Sistemleri Türkiye İçin Bir Değerlendirme,* İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Yıldırım, H. (2017). *Parlamenter Sistem Krizleri ve Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi,* İstanbul: Pozitif Yayınları.

Yılmaz, M. E. (2018). *Koalisyon Hükümetlerinde İstikrar ve Verimlilik: 1991-2002 Türkiye Örneği,* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*,* Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara.

KAYNAKÇA

Akkoyun, T. (2018). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Tarihi Değeri. *Ombudsman Akademik*, 5(9),181-201.

Akman, E.(2019). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Kamu Politikası Aktörleri. *Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi,* 15, 35-54.

Alacahan, O., Vatandaş, S. (2021). Kamusal-Özel Alan Ayrışmasının İnşa Süreci ve Sosyal Medya. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 10(1), 720-733.

Altıntop, C. (2016). Ebû Nasr El- Farabî'nin İdeal Devlet Anlayışı. *Akademia Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 48-62.

Aydın, M. (2002). Bir Siyasal Mahremiyet Alanı Olarak Kamusal ve Kılık Kıyafet Sorunu. *Umran Dergisi*, 96, 77-81.

Aziz, A., Dicle, Ü. (2017). *Örgütsel iletişim*, İstanbul: Hiperlink.

Başarır, M. (2019). Stratejik Halkla İlişkiler Uygulama Alanı Olarak Konu/Sorun Yönetimi. Zülfüye Acar Şentürk (Ed.) *Halkla İlişkiler ve Uygulama Alanları-Yeni Eğilimle* içinde (s.225-250). Konya: Eğitim.

Bektaş, A. (2000). *Kamuoyu, İletişim ve Demokrasi*. İstanbul: Bağlam.

Boztepe, H. (2014). *Kamusal Halkla İlişkiler*. İstanbul: Der.

Budak, H. (2016). Kamusal Alanda Dönüşen Yapılar: Agoradan Sanal Uzama. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi,* 36, 507-530.

CİMER (2020). *50 Soruda Cimer*. Ankara: İletişim Başkanlığı.

Çın, S. (2018). Demokratik Yönetim Geleneğinde Hükümet Sistemleri Ve Türkiye'de Başkanlık Sistemine Geçişin Gerekçeleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 70, 485-502.

Doğan, B., Erdoğan, Z. (2021). Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Cumhurbaşkanı Yardımcıları ve Bakanlar. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 4(1), 1-27.

Fırat, E. (2019). Türkiye ve Dünyada Hükümet Sistemleri: Başkanlık Sistemi Türkiye'de Uygulanabilir mi?. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*,6 (15), 1-20.

Göle, N. (2013). *İslam'ın Yeni Kamusal Yüzleri*. İstanbul: Metis.

Gönenç, L. (2005). Türkiye'de Hükümet Sistemi Değişikliği Tartışmaları: Olanaklar ve Olasılıklar Üzerine Bir Çalışma Notu. Teoman Elgül (Ed.) *Başkanlık Sistemi* içinde (s.1-11).Ankara: Türkiye Barolar Birliği.

Gümüş, N. (2018). Sosyal Medyanın Kamu Kurumları Tarafından Kamusal Pazarlama Aracı Olarak Kullanılması: 81 İl Valiliği Üzerinde Bir Araştırma. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 18(4), 189-212.

Habermas, J. (2003). *Kamusallığın Yapısal Dönüşümü*. Tanıl Bora, Mithat Sancar (Çev.).İstanbul: İletişim.

Hobbes, T. (2017). *Leviathan veya Bir Din ve Dünya Devletinin İçeriği, Biçimi ve Kudreti*. Semih Lim (Çev.).İstanbul: Yapı Kredi.

Kapani, M. (2007). *Politika Bilimine Giriş*. İstanbul: Bilgi.

Karaçor, S. (2009). Yeni İletişim Teknolojileri, Siyasal Katılım, Demokrasi. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(2), 121-131.

Kılıçaslan, E. (2020). Marka İnşası Bağlamında Türk Kamu Diplomasisi: Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü ve Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Örnekleri. *ARTS: Artuklu Sanat ve Beşeri Bilimler Dergisi,* 3, 64-83.

Korkmaz, T. (2016). Hükümet Sistemleri ve Türkiye Üzerine Bir Analiz. *Akademik Hassasiyetler*, 3(6), 43-57.

Koçer, D., N. (2019). Türkiye'de "Kamu Diplomasisi"nin Kurumsallaşması: Matbuat İdaresi'nden İletişim Başkanlığı'na. *Konya Sanat Dergisi,* 2, 87-102.

Minarlı, M., A. (2019). Kamusal Alanın Kavramsal Sınırları. *İnsan ve İnsan*. 6, 573–595.

Pira, A. (2004). Bir Halkla İlişkiler Hedef Kitlesi Halkın Tamamı veya Büyük Bir Kısmı Olarak Kamu; Kavramsal Çerçeve. *Manas Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(12), 225 – 234.

Özbek, M. (2004). Kamusal-Özel Alan, Kültür ve Tecrübe. Meral Özbek (Ed.), *Kamusal Alan* içinde, (s.443-501). İstanbul: Hil.

Özdemir, H. (2020). Türkiye'nin Parlamenter Hükümet Sistemi Tecrübesine Kısa Bir Bakış. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20, 373 - 400.

Özkan, A. (2009). *Halkla İlişkiler Yönetimi*, İstambul:İTO.

Sennett, R. (1996). *Kamusal İnsanın Çöküşü*. çev. Serpil Durak, Abdullah Yılmaz. İstanbul: Ayrıntı.

Seıtel, F, P. (2016). *Halkla İlişkiler Uygulamaları*. Seda Çakar Mengü (Çev.). Ankara:Nobel Akademik.

Sohodol Bir, Ç. (2006). Konu Yönetimi Sürecinde İletişim Ve Halkla İlişkiler. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 25, 17-29.

Uludağ, A. (2008). Halkla ilişkilerde Stratejik Süreç. Ahmet Kalender, Mehmet Fidan (Ed.) *Halkla İlişkiler* içinde (s.79-120), Konya, Tablet.

Urhan, V. (2016). Siyaset Felsefesi Bağlamında Devlet, Hükümet Ve Bürokrasi. *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 22, 1-14.

Vergin, *N.* (*2008*). *Siyasetin Sosyolojisi*. İstanbul: Doğan.

Yazar, F. (2021). Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı ve Kamu Diplomasisi. *Kriter Dergisi*, 58, 88-91

KAYNAKÇA

Acer, Y. (2019). Doğu Akdeniz'de Deniz Yetki Alanları ve Türkiye-Libya Mutabakatı. *SETA Analiz.* 301.

Aslanlı, A. (2021). Zengezur Koridoru: Zaferin Taçlanması. *Kriter*. Yıl: 6. Sayı: 61 Kasım. https://kriterdergi.com/dosya-turk-dunyasi/zengezur-koridoru-zaferin-taclanmasi

Aşık, S. (2017). Turgut Özal'ın Cumhurbaşkanı Seçilmesi Sürecinde ve Sonrasında Yaşanan Bazı Gelişmeler. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi.* XVII/34 (Bahar). 431-465.

Avrupa Komisyonu. (2018). *2018 Türkiye Raporu*. Strazburg.

Avrupa Komisyonu. (2019). *2019 Türkiye Raporu.* Brüksel.

Avrupa Komisyonu. (2020). *2020 Türkiye Raporu.* Brüksel

Çavuşoğlu, M. (2020). 2021 Yılına Girerken Girişimci ve İnsani Dış Politikamız. 2021-yilina-girerken-girisimci-ve-insani-dis-politikamiz.pdf (mfa.gov.tr).

Duran, B. ve Ataman, M. (Ed.). (2020). *Libya Krizi: Bölgesel ve Küresel Aktörlerin Politikaları.* 1. Baskı. SETA. İstanbul.

Duran, H. ve Özdemir, Ç. (2012). Türk Dış Politikasına Yansımalarıyla Arap Baharı. *Akademik İncelemeler Dergisi.* 7 (2). 181-198.

Dündar, L. (2016). Özal Dönemi Türk Dış Politikasında Turgut Özal'ın Kişisel Özelliklerinin Rolü. *Atatürk Yolu Dergisi*. Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü. Sayı: 58 Bahar. 1-20.

El-Gamaty, G. (2020). Turkey's Role in the Reconstruction of Libya. *Insight Turkey.* 22 (4). 73-85.

Gülbakan, B. (2021). *Türk Dış Politikasındaki Dönüşüm: Libya İç Savaşı ve Doğu Akdeniz Bağlamında Konjonktürel Bir İnceleme.* Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Afyonkarahisar.

Güzelsarı, S. (2019). Neoliberal Otoriterleşme, Devletin Şirketleşmesi ya da Şirket-Devlet: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi, *Ayrıntı Dergi*. Sayı: 29 Ocak/Şubat. 39-50.

Harchaoui, J. (2020). *Why Turkey Intervened in Libya?* Foreign Policy Research Institute.

http://www.mfa.gov.tr/temmuz2018.tr.mfa

https://tccb.gov.tr/cumhurbaskanligi/gorev_yetki/

https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-54486939 (09.10.2020)

https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-54506593 (13.10.2020)

https://www.defenceturk.net/turk-donanmasi-tum-zamanlarin-deniz-seyir-saati-rekorunu-kirdi (09.05.2021)

https://www.dw.com/tr/k%C4%B1br%C4%B1sta-%C3%A7%C3%B6z%C3%BCm-umudu-var-m%C4%B1/a-56555042 (13.02.2021)

https://www.hurriyet.com.tr/galeri-mavi-vatan-ne-demek-mavi-vatan-nedir-iste-mavi-vatanin-ortaya-cikisiyla-ilgili-bilgiler-41609060/2 (11.09.2020)

https://www.mevzuat.gov.tr/#anayasa

https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2709.pdf

Korkmaz, A. (2020). *Hükümet Sistemleri ve Türkiye: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi.* Yüksek Lisans Tezi. Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mersin.

Örselli, E. ve Bayrakcı, E. (2018). Vatandaşların Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi Algısı: Konya Örneği, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. Cilt: 11. Sayı: 59. 1023-1032.

Polat, F. (2020). Devrim Sonrasında Türkiye'nin Libya Politikası: Kırılmalar ve Riskler. *SETA Perspektif,* Sayı: 256.

Resmi Gazete, 09/07/2018 – 30473 3. Mükerrer, https://resmigazete.gov.tr./eskiler/2018/07/20180709M3.pdf

Resmi Gazete, 10/7/2018 – 30474, https://resmigazete.gov.tr./eskiler/2018/07/20180709M3.pdf

Resmî Gazete, 15/07/2018 – 30479, https://resmigazete.gov.tr./eskiler/2018/07/20180709M3.pdf

Resmi Gazete, 9/10/2018, 30560, https://resmigazete.gov.tr./eskiler/2018/10/ 20181009.pdf

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, *Dış Politika Kronolojisi*, http://www.mfa.gov.tr

Ulutaş, U, İnat, K ve Kılıç B.K. (2017). Türk Dış Politikasında Yeni Güncelleme: TDP v. 16.4.2017. *SETA Perspektif*. Sayı: 172. 1-8.

Yaycı, C. (2020). Türkiye-Libya Arasında İmzalanan Münhasır Ekonomik Bölge Anlaşması'nın Sonuç ve Etkileri. *Kriter Dergi.* Yıl: 4. Sayı: 42 Ocak. https://kriterdergi.com/dosya/turkiye-ve-libya-arasindaki-anlasmanin-sonuc-ve-etkileri

KAYNAKÇA

Adem, M. ve Vuran, B. (2018). Why does Turkey have a chronic current account deficit? An empirical analysis. *International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences*, 8(1), 104-118.

Aksu, B. (2018). Bakan Yardımcısı Sunuşu. İçinde Hazine ve Maliye Bakanlığı 2018 yılı faaliyet raporu. https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2019/05/Hazine-ve-Maliye-Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1-2018-Y%C4%B1l%C4%B1-Faaliyet-Raporu.pdf

Albayrak, B. (2018). Bakanın mesajı. İçinde Hazine ve Maliye Bakanlığı 2018 yılı faaliyet raporu. https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2019/05/Hazine-ve-Maliye-Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1-2018-Y%C4%B1l%C4%B1-Faaliyet-Raporu.pdf

Anadolu Ajansı (2020). Teknoloji odaklı ve Ar-Ge temelli savunma sanayii politikası güçlenerek sürecek. 01.12.2020.https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/teknoloji-odakli-ve-ar-ge-temelli-savunma-sanayii-politikasi-guclenerek-surecek/2063323

Ant, O. ve Demokan, S. (2018). Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Bloomberg röportajının tam metni. 15 Mayıs 2018. https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-05-15/cumhurba-kan-erdo-an-n-bloomberg-r-portaj-n-n-tam-metni-jh7q4idv

BBVA (2017). Turkey economic Outlook. 1st Quarter 2017.

Bakış (2016). Macro trends in Turkish and global economy. KPMG, Issue 3, August 2016.

Bakış (2019). Macro trends in the Turkish and Word economy. KPMG, Issue 16, October 2019.

Black Sea Trade and Developement Bank (BSTDB) (2019). Turkey country strategy (2019-2022). BoD Decision No: 19□071□BD2019□148.

Bloomberght (2021). IMF, Türkiye'nin 2021 yılında yüzde 5.75 büyüyeceğini öngördü. https://www.bloomberght.com/imf-turkiye-nin-2021-yilinda-yuzde-575-buyuyecegini-ongordu-2282012

Demircan Çakar, N.; Gedikli, A. ve Erdoğan, S. (2020). The Global economic hibernation: Macroeconomic indicators and health management policies. *Duzce Medical Journal*, 23(S1), 48-60.

EFT (2018). Turkey, ETF Country Strategy Paper 2017-2020, 2018 Updates. https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/m/B7C8AB6B5E14593FC1258220003C6995_CSP%202017-2020%20Turkey_Updates%202018.pdf

Erdem, İ.; Gürler, A.; Sarsın Kaya, D.; Şahin, İ. ve Can, G. (2020). Monthly economic review. Türkiye İş Bankası, April 2020.

European Comission (2020). Commission staff's overview of the economic impact of the Covid-19 crisis after submission of the economic reform programmes for 2020-2022 of Albania, Bosnia and Herzegovina, North Macedonia, Kosovo, Montenegro, Serbia and Turkey. Brussels, 21 April 2020.

Gür, N.; Tatlıyer, M. ve Dilek, Ş. (2018). Yeni sistemde yeni ekonomi, detaylı bir yol haritası önerisi. SETA Yayınları, 116, Ankara.

IMF (2021a). World economic Outlook- Managing divergent recoveries. 2021 April.

IMF (2021b). Global financial stability update. January 2021.

IMF (2021c). Fiscal monitör-A fair short. April 2021.

IMF (2021d). IMF Datamapper. Real GDP growth, annual percentage change. https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/OEMDC/TUR/IND/CHN/BRA/MEX/ZAF/RUS

Kırışık, F. ve Öztürk, K. (2020). Cumhurbaşkanı hükümet sistemiyle kamu yönetiminin geliştirilmesi. Adalet Dergisi, 2020/2, 65, 167-200.

Köse, İ. (2017). Science and tehcnology policies in Turkey. In *Researches on science and art in 21st century Turkey*. Ed. H. Arapgirli, A. Atık, R.L. Elliot, and E. Turgeon. Gece Kitaplığı, Ankara, November 2017, 1759-1774.

OECD (2021a). OECD economic surveys, Turkey Executive Summary. January 2021.

OECD (2021b), Gross domestic spending on R&D (indicator). doi: 10.1787/d8b068b4-en (Accessed on 05 June 2021)

OECD (2019). Tarım politikaları izleme ve değerlendirme raporu 2019.

Okur Dinçsoy, M. (2019). Sektörlere göre Ar-Ge harcamaları ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin analizi. XIII. IBANESS İktisat, İşletme ve Yönetim Bilimleri Kongreler Serisi, Tekirdağ, 05-06 Ekim 2019.

Öniş, Z. (2019). Turkey under the challenge of state capitalism: The political economy of the late AKP era. Southeast European and Black Sea Studies, 11 April 2019. https://doi.org/10.1080/14683857.2019.1594856

Pala, K. (2020). Cumhuriyetin 100. Yılına doğru sağlık politikası: sorunlar ve çıkış yolları. 23 Mart 2020. https://hekimcebakis.org/makale/cumhuriyetin-100-yilina-dogru-turkiyenin-saglik-politikasi-sorunlar-ve-cikis-yollari/

SaSaD (Savunma ve Havacılık Sanayii İmalatçılar Derneği) (2019). Performans rapor I. https://www.sipri.org/sites/default/files/2020-07/turkey_2019_0.pdf

Seyrek, İ. ve Sarıkaya, M. (2005). Teknoloji politikaları ve Türkiye: Bir inceleme. SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 53-79. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/289406

SIPRI (2021a). International arms transfers level off after years of sharp growth; Middle Eastern arms imports grow most, says SIPRI. 15 March 2021. https://www.sipri.org/media/press-release/2021/international-arms-transfers-level-after-years-sharp-growth-middle-eastern-arms-imports-grow-most

SIPRI (2021b). Military expenditure by country as a percentage of gross domestic product. https://sipri.org/sites/default/files/Data%20for%20all%20countries%20from%201988%E2%80%932020%20as%20a%20share%20of%20GDP%20%28pdf%29.pdf

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2012). Türkiye Sağlıkta Dönüşüm Programı Değerlendirme Raporu (2003-2011) Herkes için sağlık. Ed. Recep Akdağ, Ankara.

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı (2021). Merkez Yönetim Bütçe Dengesi Finansmanı, 20 Mayıs 2021. https://www.hmb.gov.tr/kamu-finansmani-istatistikleri

TCMB (2017). 2018 yılı para ve kur politikası. 5 Aralık 2017, Ankara.

TCMB (2019). 2020 yılı para ve kur politikası. 5 Aralık 2019, Ankara

TCMB (2020). 2021 yılı para ve kur politikası. 16 Aralık 2020, Ankara.

TCMB (2021). Macroeconomic outlook and monetary policy in Turkey. April 1, 2021, Ankara.

TCMB (2021b). Enflasyon hedeflemesi. https://www.tcmb.gov.tr/wps/ wcm/connect/TR/TCMB+ TR/Main+Menu/Temel+Faaliyetler/Para+ Politikasi/Fiyat+Istikrari+ve+Enflasyon/Enflasyonun+Hedefleri

The World Bank Group (2020). Turkey economic monitor, August 2020: Adjusting the sails.

TOBB (2018). Ekonomik raporu 2018, 75. Genel Kurul. TOBB Yayın No: 2019/329, Ankara.

Turan, A.M. (2018). Türkiye'de yeni yönetim düzeni: Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi. Social Sciences Research Journal, 7(3), Eylül 2018, 42-91.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2019a. Republic of Turkey pre-accession economic reform program 2019-2021. March 2019, Ankara.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2019b). Onbirinci kalkınma planı (2019-2023). https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2019/07/On-Birinci-Kalkinma-Plani.pdf

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2020a). Republic of Turkey pre-accession economic reform program 2020-2022. January 2020, Ankara.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2020b). Dünya ekonomisindeki son gelişmeler bülteni, 2020/1-2 (Ocak-Haziran). Ekonomik Modelleme ve Konjonktür Değerlendirme Genel Müdürlüğü, Konjonktür Değerlendirme Daire Başkanlığı.

World Health Organization (2020). Turkey's response to Covid-19: First impressions. World Health Organization Regional Office for Europe, Document No. WHO/EURO:2020-1168-40914-55408, 11 July 2020, Ankara.

Yüceer, S.E.; Tan, S. ve Semerci, A. (2020). Türkiye'de 2000-2020 döneminde tarımsal destekleme politikalarının gelişiminin incelenmesi. *ÇOMÜ LJAR,* 1(2), 36-46.

TÜRKİYE'DE SİYASAL KATILMA

İsmail DURSUNOĞLU

Yusuf AKIN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-51-7

Sayfa Düzeni: Aslı AYRANCI

Kapak Tasarımı: Yasemin GÜNHAN

Baskı ve Cilt:

Sonçağ Yayıncılık

Matbaacılık Reklam

San Tic. Ltd. Şti.

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı

48/48 İskitler - Ankara

Tel.: (0312) 341 36 67

Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Nisan 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax.: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

Acar M. ve Demir Ö (2005). Sosyal Bilimler Sözlüğü. 6.Baskı. Ankara: Adres Yayınları

Akıncı S (2014). Siyasal Katılma Düzeyleri Üzerine Bir İnceleme. KTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (7)

Akkaya R (1994). Siyasal Katılım ve Siyasal İlginin Zayıflaması. Argumentum. 4-5 (44).

Alkan, T (1979). Siyasal Toplumsallaşma. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları

Altan, C (2011). "Eğitim- Siyasal Eğilim İlişkisi: Mersin Örneği", Cumhuriyet Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 12 (1), s.313-329.

Almond A. G. ve Verba S (1965), The Civic Culture, Boston: Little Brown and Company

Anık C (2000). Siyasal İkna. 2.Baskı Ankara: Vadi Yayınları.

Arnstein, S (1969), 'A Ladder of Citizen Participation', Journal of the American Institute of Planners, 35, 216-224.

Aydemir, S.R (2001). Siyasal Toplumsallaşma, Mevzuat Dergisi, 4(46).

Aydın, A (2018). Siyasal Katılım Kademelerinin İncelenmesi ve Lerner'in Siyasal Katılım Kademelerinin Dönüşümü. Çukurova Araştırmaları. 4(2).

Aydın, A (2019). Olumlu ve Olumsuz Manasıyla Siyasal Katılma Türlerinin İncelenmesi. OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 10(17).

Aydın, M (2006). Siyasetin Sosyolojisi; Bir Sosyal Kurum Olarak Siyaset, İstanbul: Açılım Kitap

Barnes S. And Kease M (1979). Political Action, Mass Participation in Five Western Democratiez. California: Safe Publications.

Baykal D (1970). Siyasal Katılma: Bir Davranış İncelemesi. Ankara: AÜSBF Yayınları

Benn S (1978). Political Participation: A Discussion of Political Rationality. Australian National University Press Canberra, A.C.T. Norwalk, Conn.

Bergström L (2006). Political Participation_ A Qualitative Study of Citizens in Hong Kong. Statsvetenskap D-uppsats. Karlstads Universitet

Çaha, Ö (2008). Türkiye'de Seçmen Davranışı ve Siyasal Partiler, Ankara: Orion Kitabevi

Çam E (2011). Siyaset Bilimine Giriş. 10.Baskı. İstanbul: Der Yayınları

Çukurçayır M.A.(2000).Siyasal Katılma ve Yerel Demokrasi. Ankara: Yargı Yayınevi

Çukurçayır, M.A. ve Gökçe G (2002). Yerel Siyaset ve Katılma: Konya'da Katılım Eğilimleri. SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2(3).

Çitçi, O (1996). Temsil, Katılma ve Yerel Demokrasi. Çağdaş Yerel Yönetimler, 5(6): 5-14.

Dahl, R (1963). Modern Political Analysis, New Jersey: Prentice-Hall

Daver B (1993). Siyaset Bilimine Giriş. Ankara

Deth van W.J (2001). Studying Political Participation: Towards a Theory of Everything. University of Mannheim Chair for Political Science and International Comparative Social Research and Mannheim Centre for European Social Research (MZES), Mannheim: Germany

Dursun D (2008), Siyaset Bilimi, 4. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul

Dursunoğlu İ (2008). Siyasal Davranış, Ankara: İmaj Yayınevi

Eroğul C (1999). Devlet Yönetimine Katılma Hakkı. Ankara: İmge Kitabevi

Eroğul, C (2014). Siyasal Katılma. E. A. Gökhan Atılgan içinde, Siyaset Bilimi, Kavramlar, İdeolojiler, Disiplinler arası İlişkiler (s. 227-237). İstanbul: Yordam Yayınevi.

Eser H.B. ve Sarışahin P (2016). Cinsiyet-Siyasal Katılım İlişkisi: SDÜ Örnek Olayı, SDÜ Vizyoner Dergisi, 7(15).

Heywood A (2001). Siyaset. Çev: Bekir Berat Özipek vd.14.Baskı. Ankara: Liberte Yayınları.

Huntington, S. P; Nelson J.M (1976); No Easy Choise: Political Participation in Developing Countries, Harvard University Press.

Huntington S. P. and Dominguez J (1985). Siyasal Gelişme, Çev: Ergun Özbudun, Ankara: Siyasi İlimler Derneği Yayınları

Kaase, Max and Alan Marsh (1979), "Political Action. A Theoretical Perspective". In: Samuel Barnes, Max Kaase et al., Political Action: Mass Participation in Five Western Democracies. London: Sage

Kalaycıoğlu E (1983). Karşılaştırmalı Siyasal Katılma, Siyasal Eylemlerin Kökenleri Üzerine Bir İnceleme, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Yayınları

Kalaycıoğlu E (1984). Çağdaş Siyasal Bilim: Teori Olgu Süreçler. Beta Yayım Sahaf

Kalaycıoğlu E (2013). Siyasal Katılmanın Anatomisi. https: //bilimakademisi.org/wp-content/uploads/2013/08/Siyasal-Katilmanin-Anatomisi.pdf (Erş.Tar. 14.01.2021).

Kapani, M (2010). Politika Bilimine Giriş. Ankara

Kışlalı A. T (1987). Siyaset Bilimi, Ankara: A.Ü.B.Y.Y.O. Yayınları

Kışlalı, A. T (2006). Siyasal Sistemler Siyasal Çatışma ve Uzlaşma, Ankara: İmge Kitabevi.

Kim C.L (1974). Siyasal Katılma ve Uyarılmış Oylama, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası (34).

Lamprianou, I (2013). Contemporary Political Participation Research: A Critical Assessment. K. N. Demetriou içinde, Democracy in Transition, Political Participation in the European Union (s. 21-42). Berlin: Verlag Berlin Heidelberg: Sipringer.

Lane, Robert E (1959), Political Life. Why and How People Get Involved in Politics. New York: Free Press.

Lazarsfeld, Paul Felix, Bernhard Berelson, and Hazel Gaudet (1948), The People's Choice: How the Voter Makes Up His Mind in a Presidential Campaign. New York: Columbia University Press, 2nd Edition.

Lindekilde L (2009). Political Participation, Organization and Respresentation of Ethnic Minorities in Denmark: Recent Developments and Future Challanges, Emilie Working Paper

Lipson, L (2005). Siyasetin Temel Sorunları, çev: Fügen Yavuz. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.

Meyer G (1991) Introduction: Two European Nations in Search of Participatory Democracy. In: Meyer G And Ryszka F (Eds) Political Participation And Democracy İn Poland And West Germany. Warsaw: Ośrodek Badań Społecznych.

Mider D (2008) Partycypacja polityczna w internecie. Studium politologiczne. Warszawa: Dom Wydawniczy Elipsa.

Milbrath, Lester W. and Madan Lal Goel (1977) Political Participation. How and Why People Get Involved in Politics. Chicago: RandMcNally.

Nie N.H. ve Verba S (1989). Siyasal Katılma, Kamuoyu ve Oy Verme Davranışı, Çev: İlter Turan, Tunçer Karamustafaoğlu, Siyasi İlimler Türk Derneği Yayınları, Ankara

Norris P (2001) Count Every Voice: Democratic Participation Worldwide. [Manuscript].

Olsen, M. E (1970). Social and Political Participation of Blacks. *American Sociological Review, 35*(4), 682- 697

Ozankaya Ö (1971), Köyde Toplumsal Yapı ve Siyasal Kültür. Ankara: AÜSBF Yay.

Özbudun E (1975). Türkiye'de Sosyal Değişme ve Siyasal Katılma, Ankara Üniversitesi Yayınları

Özer, İ (1988). Toplumsallaşma Sürecinin Siyasal Katılma Boyutu, Siyasal Katılma ve Kentlileşme, Hacettepe Üniveritesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi. 6(1-2).

Öztekin A (2007). Siyaset Bilimine Giriş. 5.Baskı. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Parry, Geraint, George Moyser, and Neil Day (1992), Political Participation and Democracy in Britain. Cambridge: Cambridge University Press

Radtke G.D (1976) Teilnahme An Der Politik: Bestimmungsgründe Der Bereitschaft Zur Politischen Partizipation, Ein Empirischer Beitrag. Leverkusen: Heggen-Verlag.

Russel J.D.(2000). Citizen Attitudes and Political Behavior. Comparative Political Studies. 33 (6/7).

Tosun T. ve Tepeciklioğlu O.A (2017). Siyasal Partiler, Siyasal Katılım ve Propaganda, Siyaset Bilimi, Ed: Halis Çetin, Orion Yayınevi: Ankara

Townsend J. R (1969). Political Participation in Communist China. Berkeley: University of California Press

Turan, İ (1986). Siyasal Sistem ve Siyasal Davranış, İstanbul: Der Yayınları.

Türkkahraman, M (2000). Türkiye'de Siyasal Sosyalleşme ve Siyasal Sembolizm, İstanbul: Birey Yayınları

Türköz, Ş (2016). Siyasal Toplumsallaşma Sürecinde Kitle İletişim Araçları ve Sosyal Medyanın Rolü. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,18 (1) 97-114

Uysal, Birkan (1981). Siyasal Otorite, Laiklik ve Katılma, Amme İdaresi Dergisi, Cilt 14, Sayı 4, Ankara.

Verba, S. and Nie N (1972), Participation in America: Political Democracy and Social Equality. New York: Harper & Row

Verba, S., Kay L. S., and Henry E. B (1995), Voice and Equality. Civic Voluntarism in American Politics. Cambridge, Mass./London, England: Harvard University Press.

Vrablikova K (2010). Contextual Determınants Of Polıtıcal Partıcıpatıon In Democratıc Countrıes. https: //core.ac.uk /download/pdf/102941.pdf (Erş.Tar. 17.01.2021).

Wajzer M (2015). Political Participation: Some Problems of Conceptualization. https: //depot.ceon.pl/bitstream/handle/ 123456789/6834/political_participation_mw.pdf?sequence=1&isAllowed=y (Erş. Tar. 16.01.2021).

Weitz-Shapiro R. ve Winters S.M (2008). Political Participation and Quality of Life. Columbia University. Inter-American Development Bank 1300 New York Avenue, N.W. Washington

www.tuik.gov.tr

TÜRKİYE'DE VERGİ AFFI UYGULAMALARI

ve

MUHASEBECİLERİN VERGİ AFFI UYGULAMALARINA BAKIŞ AÇISI

BİR ARAŞTIRMA

Doç. Dr. Osman TUĞAY

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-06-6

Sayfa Düzeni/Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Temmuz 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Rahmetli Annem ve Babamın
Aziz Hatıralarına…

ÖNSÖZ

Dünyada pek çok ülke vergi affı uygulamalarına müracaat etmektedir. Ülkemizde de geçmişten günümüze farklı isimler altında da olsa vergi affı uygulamalarının yaygın olduğu görülmektedir. Bu uygulamanın; zora düşen mükellefleri rahatlatmak, devletin kısa süreli gelir elde etmesi, kayıt dışında kalan mükelleflerin kayıt altına alınması vb. pek çok gerekçesi olabilir. Günümüzde devletin yerine getirmesi gereken ekonomik, mali, sosyal içerikli görevleri artmaktadır. Devlet, bu görevlerini yerine getirebilmek için ise devamlı ve düzenli gelir kaynaklarına ihtiyaç duymaktadır. Devletin gelir kaynakları içerisinde vergiler en önemlisi gelir kaynağını oluşturmaktadır.

Anayasamızın 73. Maddesine göre "Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlüdür. Dolayısıyla mali gücü olan herkesin mali gücü oranında vergi ödemekle yükümlü olduğu ifade edilmiştir. Bu nedenle vergiler bireylerle devlet arasında bir borç-alacak ilişkisi doğurmaktadır. Bu ilişkinin ortadan kalması için devlet açısından vergi alacağının ortadan kalkması yani vergi borcun ödenmesi gerekmektedir. Ancak çeşitli nedenlerle bireyler zaman zaman vergi borçlarını ödemekten imtina etmektedirler. Bu da devletin vergi gelirlerinin azalmasına yol açmaktadır. Oysa günümüz devletlerinin giderek artan ekonomik, sosyal, kültürel vb sorumlulukları bir yandan vergilendirilebilir yeni kaynaklar bulmasını, diğer yandan da vergi gelirlerinin zamanında ve tam olarak tahsil edilmesini zorunlu hale getirmektedir.

Bu noktada mükellefler tarafından vergi yükümlülüğünün zamanında ve tam olarak yerine getirilmesi olarak tanımlanan vergi uyumunun artması için devletlerin mücadele etmesi gerekmektedir. Verginin kişisel olarak zorunlu ve karşılıksız olarak alınması özelliği bireylerin vergiye olan tepkilerini arttırmaktadır. Ancak devletin vatandaşlara sunduğu hizmetlerin kalitesi arttıkça vatandaşların vergiye uyumu da artacaktır.

Devletler; yaşanan ekonomik sıkıntılar, vergi oranlarının yüksek olması, vergi mevzuatının karmaşık olması gibi pek nedenlerden dolayı bireylerin vergi ödemekte zorlanması sonucu vergi gelirlerini toplamakta zorluklar yaşamaktadır. Devletler bu zorlukları aşmak amacıyla zaman zaman vergi affı uygulamasına müracaat etmektedirler. Bu sayede devlet kısa sürede, tahsil edemediği vergileri tahsil edebilmekte mükelleflerde ödemekte güçlük çektikleri vergileri daha kolay ödeme olanağına kavuşmaktadır. Ancak vergi affı uygulamaları uzun vadede vergilemenin temel ilkelerinden olan eşitlik ve adalet ilkelerini erozyona uğratmaktadır. Özellikle ülkemizde olduğu gibi sürekli hala gelen vergi affı uygulamaları, bir taraftan vergisini tam ve zamanında ödeyen dürüst

mükelleflerin vergiye uyumunu azaltırken, diğer taraftan vatandaşları sürekli bir af beklentisi içine soktuğundan devleti gelir kaybına uğratmaktadır.

Geniş bir etki alanı olan vergi affı uygulamasının nedenleri, etkileri başta olmak üzere tüm yönleri ile bilimsel boyutta ele alınıp araştırılıp tartışılması gerekmektedir. Vergi affı uygulamalarından etkilenen taraflar; devlet ve mükelleftir. Ancak bir diğer önemli tarafta bu iki taraf arasında köprü görevi gören muhasebe meslek mensuplarıdır. Bu çalışmanın uygulama bölümünde devlet ile mükellef arasında yer alan ve uygulamanın başarısında önemli katkıları olan muhasebe meslek mensuplarının vergi affı uygulamalarına yönelik düşünceleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Kitap, daha önce Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi'nin Haziran 2019; 21(2); 530-554 sayısında "Muhasebe Meslek Mensuplarının Bakış Açısıyla Vergi Affı Uygulamalarının Değerlendirilmesi: TR61 Bölgesi'nde Bir Araştırma" başlıklı yayınlanan makalemin hem teorik içeriği zenginleştirilmiş hem de uygulama bölümü Türkiye geneli olarak genişletilerek hazırlanmıştır.

Kitap üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; af kavramı, vergi affı, mali af, vergi affının hukuku boyutları gibi vergi affı ile ilgili temel kavramlar yer almaktadır. Ayrıca vergi aflarının çıkarılma nedenleri, vergi affı ile ilgili görüşler ve vergi affının başarısını etkileyen faktörlere değinilmiştir. İkinci bölümde, Türkiye'de vergi affı uygulamaları ile vergi aflarının mükelleflerin vergi uyumuna etkisi konuları ele alınmıştır. Üçüncü bölümde, muhasebe meslek mensuplarının vergi affı ile ilgili görüşlerini belirlemeye yönelik yapılan araştırmanın bulguları ve sonuçları yer almaktadır.

Kitapta eksikliklerin olması doğaldır. Bu konudaki yapıcı eleştiriler bundan sonraki çalışmalarıma önemli katkılar sağlayacaktır.

Öncelikle bana her konuda olduğu gibi bu kitap çalışmamda da huzurlu bir çalışma ortamı sağlayan ve desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen eşim Sevim TUĞAY'a Kızım Esra TUĞAY'a, ve oğlum Emre TUĞAY'a çok teşekkür ediyorum. Araştırma kapsamında anketlerin uygulanmasında ve anketleri cevaplayıp görüşlerini paylaşarak çalışmaya önemli katkılar sağlayan muhasebe meslek mensuplarına, anketin uygulanmasında yardımcı olan lisans öğrencilerime çok teşekkür ediyorum. Akademik gelişimimde her zaman desteğini yanımda bulduğum değerli hocam Prof. Dr. Durmuş ACAR'a özellikle teşekkür ediyorum. Ayrıca kitabın basımını ve dağıtımını gerçekleştiren Ekin Kitabevi çalışanlarına teşekkür eder, kitabın insanlığa faydalı olması dilerim.

Doç. Dr. Osman TUĞAY

Burdur, 2021

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
VERGİ AFFINA İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

1.1. Genel Olarak Af Kavramı 1
1.1.1. Mali Af Kavramı 2
1.1.2. Vergi Affı Kavramı 2
1.1.3. Vergi Affının Hukuki Boyutu 3
1.1.4. Vergi Affında Terminoloji Sorunu 5
1.2. Vergi Aflarının Çıkarılma Nedenleri 6
1.2.1. Ekonomik Nedenler 6
1.2.2. Siyasi Nedenler 7
1.3. Vergi Affı ile ilgili Görüşler 8
1.3.1. Vergi Affını Savunan Görüşler 8
1.3.2. Vergi Affına Karşı Olan Görüşler 10
1.4. Vergi Aflarının Başarısını Etkileyen Temel Faktörler 11
1.4.1. Vergi Affı Bir Kereye Mahsus Olmalı 12
1.4.2. Affın Tanıtımı İyi Yapılmalı 12
1.4.3. Vergi Affı Katılımı Teşvik Edici Olmalı 13
1.4.4. Vergi Affı Vergi Sistemini Güçlendirici Diğer Önlemlerle Birlikte Yürütülmeli 13
1.4.5. Vergi Affı Döneminin Yeterli Uzunlukta Olması 14
1.4.6. Vergi Affından Faydalananların Açıklanmaması 14

İKİNCİ BÖLÜM
TÜRKİYE'DE VERGİ AFFI UYGULAMALARI VE MÜKELLEFLERİN VERGİ UYUMUNA ETKİSİ

2.1. Türkiye'de Çıkarılan Vergi Afları 15
2.2. Vergi Aflarının Mükelleflerin Vergi Uyumuna Etkisi 22
2.2.1. Vergi Uyumu Kavramı 23
2.2.1.1. Ekonomik Faktörler 24
2.2.1.2. Ekonomi Dışı Faktörler 27

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
MUHASEBE MESLEK MENSUPLARININ VERGİ AFFI UYGULAMALARINA YAKLAŞIMLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

3.1. Çalışmanın Amacı 33
3.2. Çalışmanın Evreni ve Örneklemi 33
3.3. Araştırmanın Sınırlılıkları 34
3.4. Verilerin Toplanması 34
3.5. Verilerin analizi 35
3.6. Güvenirlik Analizine İlişkin Bulgular 35
3.7. Araştırmanın Bulguları 36
3.7.1. Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular 36
3.7.2. Anketteki İfadelere Katılımcıların Katılma Düzeylerinin Dağılımı 41

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
GENEL DEĞERLENDİRME

GENEL DEĞERLENDİRME 95

KAYNAKLAR 101

KAYNAKLAR

Ağca, İ. "Vergi Cezalarının Affı ve Sonuçları Açısından Değerlendirilmesi", Mali Hukuk Dergisi, Sayı: 64, Ankara 1981, 13- 44.

Ahıska, A., 1985, Türk Vergi Sisteminde Verimliliğin Arttırılması, Maliye Müfettişleri Derneği Konferansları, Ankara.

Akgün, D. 1994. Vergi Affının Vergi Gelirlerini Arttırma ve Vergi Adaletindeki Rolü, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ömer ARASIL), YLT. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Aktan, C. C.; Dileyici, D. ve Saraç, Ö. 2006. "Vergilere Karşı Tepkiler ve Vergilerin Ahlaki ve Sosyo- Psikolojik Sınırları", Vergileme Ekonomisi ve Vergileme Psikolojisi, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Aktan, C.C. 2006. "Vergi Psikolojisinin Temelleri ve Vergi Ahlakı", Vergileme Ekonomisi ve Vergileme Psikolojisi. Seçkin Yayıncılık. Ankara.

Alm, J. & Beck, W. (1990). Tax Amnesties And Tax Revenues, Public Finance Quarterly, *18(4)*, 433-453.

Alm, J. ; Jackson, B.R. and McKee, M. 1992. Estimating The Determinants of Taxpayer Compliance with Experimental Data. National Tax Journal, 45, 107–114, https://www.ntanet.org/NTJ/45/1/ntj-v45n01p107-14-estimating-determinants-taxpayer-compliance.pdf.

Alm, J.; Jorge, V.M.; Sally W. 2007. "Do Tax Amnesties Work? The Revenue Effects of Tax Amnesties During The Transition in Russian Federation", International Studies Program, Working Paper 07-18, 2007, 1-31.

Alm, J. R., Martinez-Vazquez, J., ve Wallace, S. (2009). "Do Tax Amnesties Work? The Revenue Effects Off Tax Amnesties During The Transition In The Russian Federation." Economic Analysis & Policy. 39. 235-253.

Alpar, R. 2012. Uygulamalı istatistik ve geçerlik-güvenirlik, Detay Yayıncılık, Ankara.

Altınbaş, Ö. G. 2018. "Türkiye'de Vergi Afları", Vergi Dünyası Dergisi, 444. Ağustos, 80-86.

Arıkan, Z. ve Yurtsever, H. 2004 "Türkiye'de Mali Affın Nedenleri ve Sonuçları-I", Yaklaşım Dergisi, Y:12, S:136, Nisan: 60-64.

Başaran, M. 2003. "Vergi Barısı Kanunu Üzerinden Mali Af Arayışları", Vergi Sorunları Dergisi, Sayı:173, Şubat 2003, s.59.

Başaran, M. 2011. "Yeni Af Düzenlemesi (Kanun Tasarısı) Işığında Kamu Mali Otoritesi/Hazine İle Vergisel Sorunları Olan Mükelleflere Tanınması Düşünülen Olanaklar", Vergi Sorunları Dergisi, Sayı 268, 2011.

Batırel, F. Ö. 1996. "Vergi Kaçakçılığı ve Vergiye Gönüllü Uyum", Vergi Dünyası Dergisi, Sayı: 175, Mart 1996, s.53.

Bayhan, Kenan. 2003. Polisin Af Kavramına Bakışı, (Danışman: Prof. Dr. Belkıs TEMREN), ANÜSBE, YLT, 2003, s. 11.

Baer, K. and Borgne, E. 2008. Tax Amnesties: Theory, Trends, and Some Alternatives, International Monetary Fund.

Benk, S. ve Çetin, T. 2010. "Küresel Ekonomik Krizin Vergi Uyumu Üzerindeki Etkileri", Vergi Dünyası Dergisi, Sayı:345, Mayıs 2010, 103-116.

Besen, R.,2007, Yüksek Lisans Tezi, Devletin Vergi Alacağının Ortadan Kalkması ve Vergi Aflarının Mükellefler Üzerinde Etkisinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Biberoğlu, E. 2006. Türkiye'de Gönüllü Vergi Uyumu, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2006, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir s.11.

Biçer, Y. 2006. Türkiye'de Kayıt Dışı Ekonomiyi Önlemeye Yönelik Vergi Politikaları ve Değerlendirilmesi, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ramazan ARMAĞAN), SDÜSBE, YLT, 2006, s. 60.

Bülbül, D. 2003. "Vergi Aflarının Ekonomik ve Sosyal Etkileri – I", Yaklaşım Dergisi, Yıl 11, S. 131, Kasım 2003, s. 206-209.

Büyüköztürk, Ş. 2012. Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı istatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Çataloluk, C. 2008. "Vergi Karsısında Mükelleflerin Tutum ve Davranışları", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:20, 2008, s.226.

Çelikkaya, A. "Mükelleflerin Vergiye Gönüllü Uyumunu Etkileyen Faktörler", e-akademi Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi. www.e-akademi.org Erişim (20/01/2021).

Çelikkaya, A., Tekin, F. (2018), Vergi Denetimi, Seçkin Yayınevi, 8.Baskı., Ankara.

Çetin, G. 2005.Türkiye'de Vergi Aflarının Vergilemede Etkinlik ve Adalet Üzerindeki Etkileri, (Danışman: Prof. Dr. Kemal ÇELEBİ), CBÜSBE, YLT, 2005, s. 20.)

Çetin, G. 2007. "Vergi Aflarının Vergi Mükelleflerinin Tutum ve Davranışları Üzerindeki Etkisi, Yönetim ve Ekonomi Dergisi, Cilt:14, Sayı:2, 2007, 171-187.

Dallı, A. 2006. 4811 Sayılı Vergi Barışı Yasası'nın Mali Açıdan Değerlendirilmesi, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Özlem ÖZKIVRAK), TÜSBE, YLT, 2006.

Demir, M. ve Eker, A. 2017. "Muhasebe Meslek Mensuplarının Vergi Aflarının Etkinliğine Yönelik Görüşleri: Sivas İlinde Bir Araştırma", 3(14), 237-248.

Demirbaş, T., (2002). Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, s.618.

Demirkıran, E. 2012. Türkiye'de Uygulanan Vergi Afları Ve Mükellefler Üzerindeki Etkisine İlişkin Bir Analiz Yüksek Lisans Tezi (Danışman Doç. Dr. Ali Yavuz **)** Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Dergisi, Sayı:181, Ekim 2003, 92-114.

Doğan, Z. Besen, R. 2008. Vergi Aflarının Mükellefler Üzerindeki Etkisinin Tespitine ilişkin Bir Araştırma, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara, Ağustos 2008, s.50.

Dönmez, R. 1990. Teoride ve Uygulamada Vergi Afları, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, 1990.

Dönmez, R. 1992, Teoride Ve Uygulamada Vergi Afları, Anadolu Üniversitesi Yayınları; 557. İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Yayınları; 92.

Edizdoğan, N., ve Gümüş E. (2013). "Vergi Afları ve Türkiye'de Vergi Aflarının değerlendirilmesi." Maliye Dergisi (164). 99-119.

Erdem, M.; Doğan, Ş.; Tatlıcıoğlu, İ. 2011. Kamu Maliyesi, Dokuzuncu Bask, Ekin Yayınevi, Bursa.

Gökbunar, A.R. ve Gökbunar, R. 2007. "Mükellef Davranışları, Vergi Etiği ve Vergi Uyumu", Vergi Dünyası Dergisi, Sayı.311, Temmuz 2007, s. 91.

Gözler, K., 2000, Türk Anayasa Hukuku Dersleri**,** Ekin Kitapevi Yayınları, s:324.

Güler, H. 2020, "Türkiye'de Vergi Aflarının Vergi Gelirleri Üzerindeki Etkisinin Olay Analiziyle Ölçülmesi." Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler, Dergisi, 19(1). 256-273.

Güner, A. 1998. Vergi Afları - Vergiye Uyum İlişkisi Üzerine. Prof. Dr. Salih Şanver'e Armağan, 261-271.

İpek, S. ve Kaynar, İ. 2009. "Vergiye Gönüllü Uyum" Konusunda Çanakkale İline Yönelik Ampirik Bir Çalışma", Celal Bayar Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt: 16, Sayı: 1, 2009, 173- 190.

Kafkas Durmuş, G. 2013.Türk Vergi Hukuku'nda Vergi Borcu İle Cezalarını Ortadan Kaldıran Veya Hafifleten Nedenler: Vergi Affı Uygulaması (Danışman: Doç. Dr. Birol Kovancılar), Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Maliye Anabilim Dalı Mali Hukuk Bilim Dalı

Kalaycı, Ş. 2008. SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, Asil Yayın Dağıtım, Ankara.

Kargı, V. 2011. "Türkiye'de Vergi Aflarının Vergi Gelirlerine Etkisi", ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 7, Say: 13, 2011, s.103-104.

Kaya, A. 2014. "Vergi Aflarının Vergi Gelirlerine Etkisi: Türkiye Üzerine Ampirik Bir Analiz", Maliye Dergisi, Sayı 167, 2014.

Kaynar, İ. 2007. Yükümlülerin Vergiye Yaklaşımları: Çanakkale İlinde Ticari Kazanç Elde Eden Yükümlülere Yönelik Bir Uygulama, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 2007, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, s.31.

Keleş, Y., 2002. Yine mi Af? Mükellefler Ne Zaman Vergi Öderler? Vergi Dünyası Dergisi, Sayı 249, s.77.

Koç, M. 2010. Türk Vergi Sisteminde Vergilendirmeye İlişkin Ödevlerin Yerine Getirilmemesine Yol Açan Unsurlar, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ahmet Bumin Doğrusöz), MÜ SBE, DT, 2010, s. 297.

Krejcıe, R.V. and Morgan, D.V. (1970). Determining sample size for research activities, Educational and Psychological Measurement, 30, 607-610.

Kumluca, İ. 2003. "Vergiye Gönüllü Uyumu Etkileyen Faktörler", Vergi Sorunları Dergisi, Sayı:180, Eylül 2003, 94- 97.

Müftüoğlu Hoş, Z. 2015. Vergi Cezalarının Affı, Ankara Üniversitesi Yayınları, No:459, Prof. Dr. Nevzat Toroslu'ya Armağan Cilt: II, 797-819.

Narinoğlu, R., 1991, 1923 yılından Sonra Çıkarılan Vergi Af Yasaları Kapsamları ve Değerlendirilmesi, Vergi Sorunları, Sayı: 5, s. 26-40.

Oktar, S. A., 2011. Vergi Hukuku, Türkmen Kitabevi, 6. Baskı,

Öncel, M.; Çağan, N. ; Kumrulu, A. 1992. Vergi Hukuku, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi. Yayını, 1992 Yayın Yeri: Ankara.

Özbek, F.R. (2014). Vergi Afları ve Yansımaları, Vergi Sorunları Dergisi, Sayı: 310, 99-108.

Özdamar, K. 1999. Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi, Kaan Kitabevi, Eskişehir.

Özden, M. 1994. "Mali Af Uygulama Sonuçlarında Etkinliği Belirleyen Kriterler ve Alınabilecek Önlemler", Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: 1, Say: 2, Haziran, 1994, s.124.

Özkıvrak, Ö. 2000. "Yeni Yüzyılda Mali ve Parasal Politikalarda Yeniden Yapılanma", Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C.2, S.2, İzmir 2000.

Özpehriz, N. 2005. "Vergi Uyumu ve Ülkemizde Vergi Uyumunun Artırılmasına Yönelik Öneriler", Vergi, Dünyası Dergisi, Sayı: 283, Mart 2005, s.91.

Saban, N. 2001. **"**Vergi Suçlarında Affı Anayasa ile Sorunsallaştırmak**"**, Anayasa Yargısı, 17 (1) , 451-475.

Savaşan, F. 2006. "Vergi Afları: Teori ve Türkiye Uygulamaları ("Vergi Barış" Uygulama Sonuçları)", Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt 8, Sayı 1, 2006.

Sayar, F. 1987. "1960 Yılından Sonra Çıkarılan Vergi Af Yasaları ve Sonuçları", Vergi Dünyası Dergisi, Sayı: 73, 1987, s.64.

Sekaran, U. 2000. Research Methods For Business, A Skill Building Approach. New York, John Wiley, Sons Inc.

Silvani, Carlos and Baer, Katherina, 2000. "Vergi İdaresi Reform Stratejisinin Planlanması: Tecrübe ve İlkeler" (çev. Özgür Saraç), Türk İdare Dergisi, Sayı:426, 2000, s.198.

Şanver, C. 2018. "Türkiye'de 1980 Sonrası Vergi Afları ve Kamu Gelirleri Açısından Etkinliği", Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 18, Sayı 2, 2018. 35-63.

Şenlik, K. 2008. Türk Ceza Kanunu Açısından Vergi Afları, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Yusuf KİLDİŞ), DEÜSBE, YLT, 2008.).

Şenyurt, İ. 2008. "Türkiye'deki Vergi Aflarının Nedenleri ve Sonuçları", Vergi Dünyası Dergisi, S. 319, 2008, s. 92.

Şenyüz, D. 2014. Hukuk Devleti Perspektifinden Adil Vergileme ve Vergi Afları, Tesam Akademi Dergisi, 1(2). 81-96.

Taşkın, Y. 2006. Vergi Aflarının Etkinliği: Teori ve Türkiye Uygulaması, (Danışman: Prof. Dr. S. Ateş OKTAR), İstanbul Üniversitesi, SBE, YLT.

Taşkın, Y. 2010. "Vergi Aflarının Hukuki Niteliği ve Gerekçeleri", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 2010, (2), 122-128.

Tavşancıl, E. 2006. Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Tosuner, M.; Demir, İ.C. 2009. "Vergi Ahlâkının Sosyal Ve Kültürel Belirleyenleri", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt.14, Sayı.1, 2009, s.2.

Tuay, E. ve Güvenç, İ. 2007. Türkiye'de Mükelleflerin Vergiye Bakışı, Gelir İdaresi Başkanlığı Yayınları. Ankara.

Tolu A. 2021. Borç Yapılandırmasında Fırsat Kaçmaz, https://www.dunya.com/koseyazisi/borc-yapilandirmasinda-bu-firsat-kacmaz/624247, Erişim: 14.06.2021.

Tuğay, O. 2019. Muhasebe meslek mensuplarının bakış açısıyla vergi affı uygulamalarının değerlendirilmesi: TR61 Bölgesi'nde bir araştırma. Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 21(2), 530-554.

Tuğay, O. ve Kılıç, M.B. (2017). Meslek Etiği Ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Etik Sözleşme Algısının Kuramsal Modeli, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(22), 542-554.

Tuncer, M. 2003. "Vergi Ahlakı - Vergi Uyumu İlişkisi ve Türkiye", Vergi Sorunları Dergisi, Sayı:181, Ekim 2003, s.95.

Yalçın, H. Ve Başer, A. 1996."Türkiye'deki Mali Aflar ve Vergi Sistem Üzerine Etkileri", Vergi Dünyası, Dergisi, Sayı: 173, Ocak 1996, s.108.

Yaraşır, S. 2013. "Vergi Aflar ve Türkiye'deki Vergi Aflarının Değerlendirilmesi", Vergi Dünyası, Sayı: 379, Mart, 2013, s.181.

Yaşar Çil, G. 2012. Vergi Aflarının Vergi Uyumuna Etkisi: Edirne İline Yönelik Bir Çalışma, (Danışman: Doç. Dr. Selçuk İpek), ÇOMÜ, SBE, Yüksek Lisans Tezi.

Yelman, E. 2017. Türkiye'de Çıkarılan Vergi Aflarının Nedenleri ve 6736 Sayılı Kanun'un Mali Yönden İncelenmesi, Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, YIL: 7, SAYI: 15, ARALIK 2017.

Yeniçeri, H. 2005. "Beyan Esasına Dayanan Vergilerde Vergi Kayıp ve Kaçaklarının Psikolojik Nedenlerinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma", Vergici ve Muhasebeciyle Diyalog, Sayı:211, Kasım 2005, s.128.

Yılmaz, S. 2017. "Anayasal Vergilendirme İlkeleri Çerçevesinde Vergi Affı", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 66(1). 263-300.

Yumuşak, İ. 1997. "Vergi Aflarının Vergi Gelirlerine Etkisi", Vergi Dünyası, Sayı: 188, Nisan, 1997.

Yurdakul, A. (2013), Vergi Ahlakı ve Vergi Ahlakını Belirleyen Faktörlerin Analizi: Bursa İli Örneği, Dora Yayıncılık, Bursa.

Zenginobuz, Ü.; Adaman, F.; Göksen, F.; Savcı, Ç. ve Tokgöz, E. 2010. Vergi, Temsiliyet ve Demokrasi İlişkisi Üzerine Türkiye'de Vatandaşların Algıları, Açık Toplum Vakfı, İstanbul, Temmuz 2010, s.33-34.

GÜNCEL GELİŞMELER PERSPEKTİFİNDE

TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİMLER

Editörler

Mustafa KARA & İbrahim Tanju AKYOL & Nahit BEK

EKİN

Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-52-3

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

SUNUŞ

Yerel yönetimler, merkezi yönetimle birlikte devlet yönetimi içerisinde önemli işlevleri yerine getirmektedirler. Halka en yakın kamusal birimler olduğu belirtilen yerel yönetimlerin, aynı zamanda demokrasinin ortaya çıktığı ve geliştiği yönetim birimleri olduğu söylenmektedir. Devletlerin ekonomik, kültürel, sosyolojik ve tarihsel gelişim koşullarına göre yerel yönetimlere verdikleri önem değişebilmektedir. Üniter devlet yapılarında merkezi yönetimler daha ağır basarken, federal devlet yapılarında bölgesel ve yerel yönetimler daha ön plana çıkmaktadırlar. Bununla birlikte, günümüz dünyasında devletlerin tek bir merkezden idare edilmesi pratik ve teknik yönlerden uygun bulunmadığından, demokratik ya da otoriter hemen her devlet yapısında merkezi yönetimin yanı sıra yerel yönetimlere de yer verildiği bilinmektedir. Çoğulculuk, demokrasi, katılım gibi düşüncelerin de etkisiyle, yerel ve bölgesel yönetimlerin önemi dünyada giderek artmakta, geçmişte merkezi yönetimlerce sunulan hizmetlerin önemli bir bölümü yerel yönetimlerce sunulmaktadır. Geleneksel yönetim anlayışı terk edilirken, yerel yönetimlerin de içerisinde bulundukları çok aktörlü yönetişim yapılarının önemi artmaktadır.

Yerel yönetimler alanında dünyada yaşanan gelişmeler, Türkiye'yi de etkilemektedir. Cumhuriyetin kuruluşunun ardından başlanan devlette reform girişimleri, planlı kalkınmaya geçilen 1960'lı yıllardan sonra da devam etmiş, 2000'lere kadar reform tartışmalarıyla gelinmiştir. 2000'lerde, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik yolundaki adımlarının hızlanmasıyla birlikte, Ak Parti hükümetlerinin ilk dönemlerinden 2012'ye, hatta 2014'e kadar yerel yönetimleri ıslah etmeye yönelik bazı kanuni düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemelerle, bir yandan Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı gibi uluslararası antlaşmaların gerekleri yerine getirilirken, diğer yandan da Avrupa Birliği müktesebatına uyum sağlanmasına çalışılmıştır. Daha etkili, işlevsel, katılıma ve yönetişime önem veren yapıların geliştirilmesine yönelik arayışların halen devam ettiği de söylenebilir. Türkiye'de, yerel yönetimler alanında yaşanan gelişmeler akademik çalışmalara da konu olmakta, alanda yerel yönetimlerle ilgili değişimleri ve dönüşümleri değişik yönleriyle işleyen eserler yazılmaktadır. Güncel Gelişmeler Perspektifinde Türkiye'de Yerel Yönetimler adlı bu eserin de yerel yönetimlere ilişkin temel bilgilerin yanı sıra yerel siyasette kadın, yerel yönetimlerde göç yönetimi, modern kent yönetimi uygulamaları gibi başlıklarıyla Türk yerel yönetimi yazınına katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Toplamda on altı bölümden oluşan kitabın içeriği aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

Birinci bölüm "Bir Yerel Yönetim Birimi Olarak Belediyeler" başlığı ile Dilara Benek tarafından kaleme alınmıştır. Yazar, bu bölümde belediye yönetimini tarihsel olarak ele aldıktan sonra yeni kamu yönetimi anlayışı çerçevesinde, belediyelerin hedeflendiği gibi katılımcı, demokratik ve hesap verebilir bir yapıya kavuşup kavuşmadığını değerlendirmiştir. Benek, bu çalışmasıyla belediye yönetimlerinin geçmişine ışık tutarak günümüz belediye yönetimlerinin sahip olduğu değerleri ortaya koymaya çalışmıştır. "6360 Sayılı Kanun'un Köy Yönetimi Üzerine Etkileri" başlığını taşıyan ikinci bölüm Aslı Bek tarafından teorik bir çalışma olarak tasarlanmıştır. Yazar, bu bölümde öncelikle köylerin tarihsel gelişim süreçlerine yer vermiştir. Sonrasında 6360 sayılı Kanun'un köylere etkileri üzerinde durmuş ve bu kapsamda değerlendirilen tartışmalara değinmiştir. Son olarak, kırsal mahalle kavramı çerçevesinde köy yönetimi üzerinde düşüncelere yer vermiştir. Çalışmanın üçüncü bölümü "Türkiye'de Büyükşehir Belediye Yönetiminin Dünü ve Bugünü" başlığıyla İsmail Kayar ve Mustafa Görün tarafından kaleme alınmıştır. Bu çalışma Mustafa Görün' ün danışmanlığında İsmail Kayar tarafından hazırlanan "Büyükşehirlerde Tüzel Kişilikleri Kaldırılan Belde Belediyelerinin Yerel Hizmet Sunumuna İlişkin Memnuniyet Algısı: Ordu, Tekirdağ, Manisa ve Mardin Örnekleri" isimli doktora tezinden türetilmiştir. Çalışmanın amacı, tarihsel süreç içerisinde büyükşehir belediye yönetimlerinin değişim-dönüşüm seyrini ele almak ve günümüzde büyükşehir belediyelerinin kuruluşu, sınırları, görev, yetki ve sorumlulukları, organları, teşkilatı, personeli ile bütçesini değerlendirmek olarak ifade edilmiştir. Çalışmanın dördüncü bölümünde Hüseyin Can ve Burak Koçak, "Türk İdare Teşkilatında Yerel Yönetim Birlikleri" başlığıyla yerel ihtiyaçlara daha etkin cevap verebilmek anlayışıyla ortaya çıkan yerel yönetim birliklerini ele almışlardır. Kentlerin sürekli bir değişim ve yenilenme içerisinde olması kentler arası işbirliklerin önemini ortaya koymaktadır.

Beşinci bölüm, Salih Ziya Kutlu tarafından kaleme alınmıştır. Yazar, bu bölümde hizmet yerinden yönetim kuruluşlarını ele almıştır. Derleme yöntemiyle hazırlanan bölümde kamu yönetimi teorisindeki gelişmelerden hizmet yerinden yönetim kuruluşlarının ne yönde etkilendiği araştırılmıştır. Yazar, bu bölümde yeni kamu yönetimi anlayışının hizmet yerinden yönetim kuruluşlarının durumuna nasıl etkide bulunduğunu irdelemiştir. Altıncı bölüm, "Kent Konseyleri Bir Katılımcı Demokrasi Modeli Mi?" başlığıyla Tahir Anıl Güngördü ve Levent Yılmaz tarafından hazırlanmıştır. Yazarlar, temsili demokrasi ve katılımcı demokrasi kavramlarını tartışarak yerel demokrasi söylemi etrafında kent konseylerini değerlendirmiştir. Enes Karataşlar tarafından kaleme alınan yedinci bölüm "Yerel Yönetimler ve Sivil Toplum Kuruluşları Arasındaki İlişkiler" başlığını taşımaktadır. Yazar bu bölümde, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları arasındaki ilişkilerin demokrasinin tabana yayılması noktasında taşıdığı öneme değinmektedir. Ayrıca temsili demokra-

sinin katılımcı demokrasiye dönüşmesinin sivil toplum kuruluşlarının yereldeki iş birliğinin artmasıyla doğru orantılı olduğuna değinen yazar, sivil toplum kuruluşlarının yerel yönetimlerin karar mekanizmasını etkileyebilecek aktörler arasında yer aldığını belirtmektedir. Sekizinci bölüm "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nde Yerel Yönetimler: Yeni Anayasa Yapımı Sürecinde Toplumsal Katılım ve Konsensüs" başlığıyla Ersoy Kutluk tarafından kaleme alınmıştır. Yazar, bu çalışmada Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemiyle hükümet modelinde meydana gelen değişimin benzer ölçüde yerel yönetim sistemine yansımaması problemi üzerinde durmaktadır. Başarılı bir kamu yönetimi için merkeziyetçilik ile âdem-i merkeziyetçilik arasında dengenin sağlanması gerekliliği üzerinde duran yazar sistemin düşünsel, yapısal ve işlevsel durumunu ortaya koymayı amaçlamaktadır. Dokuzuncu bölüm, "Küresel Sınava Cevap Verme Olarak Yerellik" başlığıyla Celalettin Yanık tarafından kaleme alınmıştır. Yazar bu bölümde, yerel yönetim olgusunun yerellikler düşüncesi ekseninde değerlendirilmesi düşüncesini ön planda tutmaktadır. Bu kapsamda, küresel ve yerel arasındaki birbirini içerme ve dışlama ögesi, çalışmanın odak noktasından birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. İbrahim Tanju Akyol tarafından hazırlanan onuncu bölümde, yerel hizmet sunumunda alternatif bir yöntem olarak gönüllü katılım konusu tartışılmıştır. Yazar, "Yerel Hizmet Sunumunda Alternatif Bir Yöntem: Gönüllü Katılım" başlığıyla kaleme aldığı çalışmada gönüllü katılımın yerel hizmet sunumuna katkılarını ortaya koyarak Türkiye'de söz konusu hizmetlere gönüllü katılımın gerçekleşmesini engelleyen faktörlerin tespitini yapmayı amaçlamıştır. Onbirinci bölüm "Belediyeler ve Kadın Dışlanmasıyla Mücadele: Ankara İli Belediye Meslek Edindirme Kursları Örneği" başlığı ile Asime Dilara Erdem ve Mustafa Kara tarafından kaleme alınmıştır. Erdem'in yüksek lisans tezinden türetilen ve saha araştırmasına dayanan çalışmada, Ankara ili örneğinde belediyelerce açılan meslek edindirme kurslarının kadınların iş hayatı ve toplumsal yaşama katılmalarında bir rolünün olup olmadığının ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu çerçevede, kadın dışlanması kavramı kavramsal, kuramsal ve tarihsel bağlamlarda ele alınmış, belediye meslek edindirme kurslarının hukuksal dayanakları ve konuya ilişkin literatürün değerlendirilmesi yapılmıştır. Sonuç kısmında ise, Ankara ili örneğinde belediye meslek edindirme kurslarının, kadın dışlanmasıyla mücadeledeki rolleri tartışılmıştır. Onikinci bölüm, "Belediyelerin Stratejik Planlarında Çevre: Çanakkale Belediyesi Örneği" başlığıyla Nahit Bek tarafından hazırlanmıştır. Yazar, bu çalışmada çevre politikaları açısından belediyeler özelinde yerel yönetimlerin rolü ve önemini ortaya koymaya çalışmıştır. Ayrıca, stratejik planlarda çevre konusunu Çanakkale Belediyesi örneği üzerinden ele almıştır. Recep Fedai'nin "Türkiye'de Sağlık Hizmetlerinde Yerelleşme ve Yerel Yönetimlerin Sağlık Hizmetlerindeki Rolü" başlığıyla kaleme aldığı on üçüncü bölümde, Türkiye'de sağlık hizmetlerinin yerelleşmesini ve yerel yönetimlerin sağ-

lık hizmetlerindeki rolünü belediyeler üzerinde değerlendirmiştir. Ayrıca, Belediyelerin sağlık hizmetlerine yönelik görevleri, çevre-hayvan sağlığı gibi başlıklar altında incelenmiş, sağlık kurumlarına yönelik görevler ise ilgili kanunlar açısından analiz edilmiştir. On dördüncü bölümde Sezgin Sezgin, "Yerel Yönetimlerde Teknoloji Uygulamaları: Akıllı Kentler" başlıklı çalışmasıyla yerel yönetimlerin teknoloji ile ilişkisini akıllı kentler üzerinden incelemeyi amaçlamıştır. Bu kapsamda, akıllı kent uygulamalarının yerelde ortaya çıkaracağı fırsatlar ve tehditler tartışılarak Türkiye'de akıllı kent uygulamalarından örneklere yer verilmiştir. Bekir Gündoğmuş tarafından kaleme alınan onbeşinci bölüm, yerel yönetimler ve göç olgusu üzerine şekillenmiştir. Göç dalgaları neticesinde, demografik yapısından yerel hizmetlerin yürütülmesine kadar birçok alanda değişimle karşı karşıya kalan yerel yönetimlerin, göçü yönetmeye dönük politikalar geliştirmek durumunda kaldığına değinen yazar, Türkiye'de göç hareketliliğinin doğrudan muhatabı konumundaki yerel yönetimlerin yetki ve sorumluluklarının yasal düzlemde net bir biçimde ortaya konulması gerektiğini savunmaktadır. Canan Öykü Dönmez Kara tarafından kaleme alınan on altıncı bölümde, yerel yönetimlerin Suriyelilere yönelik sosyal politika uygulamaları değerlendirilmiştir. Suriyeliler, Türkiye'ye gelişlerinden itibaren ekonomik, kültürel, sağlık, sosyal vb. konularda çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Yerel yönetimler, göçmen sorunlarına ilişkin, kanunlarda herhangi bir sorumlulukları bulunmamakla birlikte, göçmenlerin sorunlarıyla doğrudan yüz yüze kalmaları nedeniyle, bu sorunlarla ilgilenmek durumunda kalmaktadırlar. Bu bağlamda araştırmacı, Türkiye'de belediyelerin Suriyelilere yönelik hizmetlerinin sosyal politika bağlamında bir değerlendirmesini yapmıştır. Sonuçta, Türkiye'de belediyelerin geçici koruma altındaki Suriyelilere yönelik sosyal politika uygulamalarının daha etkin yürütülebilmesi için sorumluluk alanlarının genişletilmesi, bürokratik aksaklıkların ortadan kaldırılması ve mali açıdan daha özerk bir yapıya kavuşturulmalarının gerektiğini ortaya koymuştur.

Dünyada ve Türkiye'de meydana gelen gelişmeler ışığında yerel yönetimlerin yerini, önemini ve görevlerini ele alan bu çalışma yerel yönetimleri birçok açıdan ele almayı hedeflemiştir. Katılımdan yönetişime, küreselden yerele, sağlıktan çevreye, merkeziyetçilikten âdem-i merkeziyetçiliğe ve geleneksel uygulamalardan akıllı uygulamalara farklı yönleriyle yerel yönetimlerin yeniden düşünülmesi sağlanmıştır. Bu kapsamda, özgün bir eser kazandırılmasında katkı sunan değerli yazarlarımıza şükranlarımızı sunuyor, çalışmanın tüm okuyuculara fayda sağlamasını temenni ediyoruz.

Editörler

Mustafa Kara & İbrahim Tanju Akyol & Nahit Bek

Biga-Çanakkale - 2021

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
BİR YEREL YÖNETİM BİRİMİ OLARAK BELEDİYELER
Dilara BENEK

GİRİŞ 2
1. 5393 SAYILI BELEDİYE KANUNU ÖNCESİ TÜRKİYE'DE BELEDİYELERİN GELİŞİMİ 3
1.1. 1839-1923 Batılılaşma ve Millî Mücadele Döneminde Belediyecilik 3
1.2. 1923- 1930 Cumhuriyet Dönemi Belediyecilik ve Ankara Şehremaneti Uygulaması 6
1.3. 1930 – 2004 Modern Belediyecilik Anlayışının Gelişimi 8
2. 2005 TARİH VE 5393 SAYILI BELEDİYE KANUNU VE BELEDİYELERDE YENİDEN YAPILANMA SÜRECİ 13
2.1. 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun Gerekçeleri 13
2.2. 5393 Sayılı Belediye Kanuna Karşı Muhalefet Görüşleri 15
2.3. 5393 Sayılı Kanunu'nun Getirdiği Yenilikler 18

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ 20
GENİŞLETİLMİŞ İNGİLİZCE ÖZET 21
KAYNAKÇA 25

İKİNCİ BÖLÜM
6360 SAYILI KANUN'UN KÖY YÖNETİMİ ÜZERİNE ETKİLERİ
Aslı BEK

GİRİŞ 30
1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE 31
2. 6360 SAYILI KANUN VE GETİRDİĞİ DEĞİŞİKLİKLER 36
3. 6360 SAYILI KANUN SONRASI KÖYLERİN DURUMU 37
4. KIRSAL MAHALLE 38

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ 40
GENİŞLETİLMİŞ İNGİLİZCE ÖZET 41
KAYNAKÇA 46

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
TÜRKİYE'DE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE YÖNETİMİNİN DÜNÜ VE BUGÜNÜ
İsmail KAYAR & Mustafa GÖRÜN

GİRİŞ 52
1. TÜRKİYE'DE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE YÖNETİMİNİN DOĞUŞU VE GELİŞİMİ 53
2. TÜRKİYE'DE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE YÖNETİMİ 60
2.1. Büyükşehir Belediyesi Kuruluşu 60
2.2. Büyükşehir Belediyesi Sınırları 61
2.3. Büyükşehir Belediyesi Görev, Yetki ve Sorumlulukları 62
2.4. Büyükşehir Belediyesi Organları 64
2.5. Büyükşehir Belediyesi Teşkilâtı ve Personeli 66
2.6. Büyükşehir Belediyesi Bütçesi 66

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ 67
GENİŞLETİLMİŞ İNGİLİZCE ÖZET 68
KAYNAKÇA 72

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
TÜRK İDARE TEŞKİLATINDA YEREL YÖNETİM BİRLİKLERİ
Hüseyin CAN & Burak KOÇAK

GİRİŞ 76
1. YEREL YÖNETİM BİRLİKLERİNİN TÜRK İDARE TEŞKİLATINDAKİ KONUMU 76
1.1. Merkezi Yönetim – Yerinden Yönetimler 76
1.2. Yerel Yönetim Birlikleri 78
2. YEREL YÖNETİM BİRLİK TÜRLERİ 79
2.1. Uluslararası Birlikler 80
2.2. Ülke Düzeyinde Kurulan Birlikler 82
2.3. İller Arası Birlikler 82
2.4. Belediyeler Arası Birlikler 83
2.5. Karma Birlikler 83
2.6. Köylere Hizmet Götürme Birlikleri 83
2.7. Zorunlu Birlikler 85
3. YEREL YÖNETİM BİRLİKLERİNİN ORTAYA ÇIKIŞI 85
3.1. Tarihçe 85
3.2. Uluslararası Gelişmeler 90
3.3. Yerel Yönetim Birliklerinin Ortaya Çıkışı: Gereksinim Etmeni 91

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ 95
GENİŞLETİLMİŞ İNGİLİZCE ÖZET 97
KAYNAKÇA 99

BEŞİNCİ BÖLÜM
KAMU YÖNETİMİNDEN YENİ KAMU YÖNETİMİNE GEÇİŞTE HİZMET YERİNDEN YÖNETİM KURULUŞLARI
Salih Ziya KUTLU

GİRİŞ 106
1. KAMU YÖNETİMİNDEN YENİ KAMU YÖNETİMİNE GEÇİŞ 107
2. HİZMET YERİNDEN YÖNETİM KURULUŞLARI 110
2.1 Türleri 112
2.1.1 Sosyal Kamu Kurumları 113
2.1.2 Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları 113
2.1.3 İdari Kamu Kurumları 114
2.1.4 Bilimsel, Teknik ve Kültürel Kamu Kurumları 114
2.1.5 Kamu İktisadi Teşebbüsleri (KİT) – İktisadi Kamu Kurumları 115
2.1.6 Bağımsız İdari Otoriteler 116
3. KAMU YÖNETİMİ ANLAYIŞINDAKİ DEĞİŞİMLERİN HİZMET YERİNDEN YÖNETİM KURULUŞLARINA ETKİSİ 117

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ 120
GENİŞLETİLMİŞ İNGİLİZCE ÖZET 121
KAYNAKÇA 125

ALTINCI BÖLÜM
KENT KONSEYLERİ BİR KATILIMCI DEMOKRASİ MODELİ Mİ?
Tahir Anıl GÜNGÖRDÜ & Levent YILMAZ

GİRİŞ 130
1. TEMSİLÎ DEMOKRASİNİN KRİZİ VE SİVİL TOPLUM 131
2. KRİZE ÇÖZÜM: KATILIMCI DEMOKRASİ 134
3. KENT KONSEYLERİ MODELİ 137
4. TÜRKİYE'DE KENT KONSEYLERİ 139

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ 142
GENİŞLETİLMİŞ İNGİLİZCE ÖZET 143
KAYNAKÇA 146

YEDİNCİ BÖLÜM
YEREL YÖNETİMLER VE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİLER
Enes KARATAŞLAR

GİRİŞ 154
1. YEREL YÖNETİMLER 156
1.1. Yerel Yönetimlerin Var Olma Nedenleri 157
1.1.1. Yerel Yönetimlerin Toplumsal Nedenleri 157
1.1.2. Yerel Yönetimlerin Siyasal Nedenleri 158
1.1.3. Yerel Yönetimlerin Yönetsel Nedenleri 158
1.2. Yerel Yönetimler ve Demokrasi 159
1.3. Yerel Gündem 21 ve Yerel Yönetişim Kavramı 160
2. YEREL YÖNETİMLER VE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI 162
2.1. Yerel Yönetimler ve Sivil Toplum Kuruluşları Arasındaki İlişkilerin Mevzuat Açısından İncelenmesi 165
2.1.1. Anayasa'da Yerel Yönetimler ve Sivil Toplum Kuruluşları 165
2.2.2. Yerel Yönetimlerin Sivil Toplum Kuruluşlarına Yönelik Yasal Sorumlulukları 165
2.2.3. Sivil Toplum Kuruluşlarının Faaliyetlerine Yönelik Yasal Dayanakları 166
2.2. Yerel Yönetimler ve Sivil Toplum Kuruluşlarının Proje Yürütme Faaliyetleri 167
2.3. Sivil Toplum Kuruluşlarının Yerel Yönetimlerin Hizmet Kalitesine Etkileri 170

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ 171
GENİŞLETİLMİŞ İNGİLİZCE ÖZET 174
KAYNAKÇA 177

SEKİZİNCİ BÖLÜM
CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİ'NDE YEREL YÖNETİMLER: YENİ ANAYASA YAPIMI SÜRECİNDE TOPLUMSAL KATILIM VE KONSENSÜS
Ersoy KUTLUK

GİRİŞ 183
1. TÜRKİYE'DE 'BAŞKANLIK MODELİ' UYGULAMASI: CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİ 184
1.1. Başkanlık Modelinin Esasları 185
1.2. CHS'nin Kodları: Milli İrade, Güçlü Yürütme ve İstikrar 187
2. CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİ'NDE YEREL YÖNETİMLER 189
2.1. Başkanlık Modelinde Yerel Yönetimler 189
2.2. CHS'nde Yerel Yönetimlerle İlgili Düzenlemeler 192
3. YENİ ANAYASADA YEREL YÖNETİMLER: 'KATILIM VE KONSENSÜS' İLE 'DENGE VE REKONSTRÜKSİYON' 196

3.1. Anayasa Yapımı Sürecinde Toplumsal Katılım ve Konsensüsün Önemi.....196
3.2. Siyasal Yaklaşım: Merkeziyetçilik ile Adem-i Merkeziyetçilik Yönelimleri Arasında Dengenin Tesisi 199
3.3. Yönetsel Yaklaşım: Yerel Yönetimlerde Rekonstrüksiyon 203

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ.....207
GENİŞLETİLMİŞ İNGİLİZCE ÖZET.....208
KAYNAKÇA.....211

DOKUZUNCU BÖLÜM
KÜRESEL SINAVA CEVAP VERME OLARAK YERELLİK
Celalettin YANIK

GİRİŞ.....216
1. KÜRESEL VE YEREL ARASINDAKİ BAĞLANTI 217
2. YERELLİĞİN CEVABI 221

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ.....224
GENİŞLETİLMİŞ İNGİLİZCE ÖZET.....225
KAYNAKÇA.....227

ONUNCU BÖLÜM
YEREL HİZMET SUNUMUNDA ALTERNATİF BİR YÖNTEM: GÖNÜLLÜ KATILIM
İbrahim Tanju AKYOL

GİRİŞ.....230
1. KURAMSAL ÇERÇEVE: YEREL HİZMET VE KATILIM 231
2. SİVİL TOPLUM VE GÖNÜLLÜ KATILIM.....235
3. YEREL YÖNETİMLERDE HİZMET SUNMA YÖNTEMLERİ.....238
4. YEREL HİZMETLERE GÖNÜLLÜ KATILIMIN ÖNEMİ 241
5. TÜRKİYE'DE YEREL HİZMETLERE GÖNÜLLÜ KATILIMIN HUKUKİ ALTYAPISI....244

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ.....247
GENİŞLETİLMİŞ İNGİLİZCE ÖZET.....248
KAYNAKÇA.....251

ONBİRİNCİ BÖLÜM
BELEDİYELER VE KADIN DIŞLANMASIYLA MÜCADELE: ANKARA İLİ BELEDİYE MESLEK EDİNDİRME KURSLARI ÖRNEĞİ

Asime Dilara ERDEM & Mustafa KARA

GİRİŞ 256
1. LİTERATÜR ÖZETİ 257
1.1. Kavramsal ve Kuramsal Arka Plan 257
1.2. Tarihsel Arka Plan 258
1.3. Belediye Meslek Edindirme Kursları ve Hukuksal Arka Plan 261
1.4. Türkiye'de Kadın İstihdamını Artırmaya Yönelik Çalışmalar 263
2. YÖNTEM 266
2.1. Amaç ve Önem 266
2.2. Kapsam ve Sınırlar 267
2.3. Desen ve Çalışma Grubu 267
2.4. Veri Toplama Yöntemi ve Analiz Tekniği 268
2.5. Geçerlilik ve Güvenirlik 270
3. BULGULAR 270
3.1. Araştırma Kapsamındaki Belediye Meslek Edindirme Kurslarına İlişkin Genel Bilgiler 271
3.2. Araştırmada Kullanılan Tema ve Kod Sistemi 272
3.3. Belediye Meslek Edindirme Kurslarının, Kadınların Ekonomik ve Sosyal Hayata Katılımlarındaki Rolü 274
3.4. Belediye Meslek Edindirme Kursları - Siyaset İlişkisi 275
3.5. Belediye Meslek Edindirme Kurslarının Hobi Amaçlı ya da Meslek Edindirme Amaçlı Olarak Algılanmaları Durumu 277

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ 279
GENİŞLETİLMİŞ İNGİLİZCE ÖZET 282
KAYNAKÇA 286

ONİKİNCİ BÖLÜM
BELEDİYELERİN STRATEJİK PLANLARINDA ÇEVRE: ÇANAKKALE BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Nahit BEK

GİRİŞ 292
1. BELEDİYE YÖNETİMİ VE ÇEVRE 295
2. BELEDİYELERDE STRATEJİK PLAN 297
3. ÇANAKKALE BELEDİYESİ STRATEJİK PLANLARINDA ÇEVRE 299

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ **302**
GENİŞLETİLMİŞ İNGİLİZCE ÖZET **303**
KAYNAKÇA **307**

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM
TÜRKİYE'DE SAĞLIK HİZMETLERİNDE YERELLEŞME VE YEREL YÖNETİMLERİN SAĞLIK HİZMETLERİNDEKİ ROLÜ

Recep FEDAİ

GİRİŞ **311**
1. BİR KAMU HİZMETİ OLARAK SAĞLIK HİZMETLERİ **314**
2. SAĞLIK HİZMETLERİNDE YERELLEŞME **315**
3. MERKEZİ YEREL İLİŞKİLERİ AÇISINDAN SAĞLIK HİZMETLERİ **317**
4. TÜRKİYE'DE SAĞLIK HİZMETLERİNİN GELİŞİMİ **319**
4.1. Tarihsel Çerçeveden Sağlık Hizmetlerinin Örgütlenmesi 319
4.2. Sağlıkta Dönüşüm Programı 321
4.3. Belediyeler ve Sağlık 323

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ **326**
GENİŞLETİLMİŞ İNGİLİZCE ÖZET **327**
KAYNAKÇA **331**

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM
YEREL YÖNETİMLERDE TEKNOLOJİ UYGULAMALARI: AKILLI KENTLER

Sezgin SEZGİN

GİRİŞ **334**
1. YEREL YÖNETİMLERDE TEKNOLOJİ UYGULAMALARI **335**
2. AKILLI KENTLER **338**
2.1. Akıllı Kentlerin Özellikleri 340
2.2. Akıllı Kentin Bileşenleri 343
2.3. Akıllı Kentlere Yönelik Eleştiriler 345
2.4. Türkiye'de Akıllı Kentler ve Uygulama Örnekleri 346

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ **349**
GENİŞLETİLMİŞ İNGİLİZCE ÖZET **351**
KAYNAKÇA **353**

ONBEŞİNCİ BÖLÜM
YEREL YÖNETİMLER VE GÖÇ YÖNETİMİ
Bekir GÜNDOĞMUŞ

GİRİŞ 358
1. GÖÇ OLGUSU: NİÇİN ÇOK SAYIDA İNSAN AZ SAYIDA MEKÂNA YÖNELİYOR? . 359
2. KURUMSAL AKTÖRLER: GÖÇÜ VE GÖÇMENİ KİM, NASIL YÖNETİYOR? 360
3. GÖÇ YÖNETİMİNDE YEREL YÖNETİMLER: MEVCUT DURUM 362
4.GÖÇ YÖNETİMİNDE YEREL YÖNETİMLERİN SORUN ALANLARI 367
5. GÖÇ YÖNETİMİNDE YEREL YÖNETİMLERİN BEKLENTİLERİ 368

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ 369
GENİŞLETİLMİŞ İNGİLİZCE ÖZET 371
KAYNAKÇA 373

ONALTINCI BÖLÜM
YEREL YÖNETİMLER VE SURİYELİLERE YÖNELİK SOSYAL POLİTİKA UYGULAMALARI
Canan Öykü DÖNMEZ KARA

GİRİŞ 376
1. SOSYAL POLİTİKA VE YEREL YÖNETİMLER İLİŞKİSİ 377
2. TÜRKİYE'DE GÖÇ YÖNETİMİ VE YEREL YÖNETİMLER 380
3. SOSYAL POLİTİKA BAĞLAMINDA BELEDİYELERİN SURİYELİLERE YÖNELİK HİZMETLERİ 385

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ 392
GENİŞLETİLMİŞ İNGİLİZCE ÖZET 395
KAYNAKÇA 397

YAZARLAR HAKKINDA BİLGİLER 403

INFORMATION ABOUT AUTHORS 410

KAYNAKÇA

Al H. (1998). *Kadı'dan Şehremini'ne Belediyelerin Kuruluşu*: Altıncı Daire-i Belediye, İstanbul: İlke Yayınları.

Aytaç, Fethi (1998). *Açıklamalı Belediye Kanunu*, 6.Baskı, Ankara: Seçkin Yayınevi.

Aytaç, F. (1990). Belediye Kanunu'nun Oluşumu, Uygulanması ve Değişiklikler. Türk Belediyeciliğinde 60 yıl Uluslararası Sempozyum Bildiri ve Tartışmalar, Ankara: Ankara Büyükşehir Belediyesi. 86- 106. 90.

Çelik, B. (1995), *Türk Belediyeciliğinin Tarihsel Gelişimi*, Yeni Türkiye, Yıl 1, Sayı 4, Mayıs-Haziran, s.588-597.

Devlet Planlama Teşkilatı. (1985). Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, 1985- 1989. Ankara.

Devlet Planlama Teşkilatı. (1990). Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı, 1990- 1994. Ankara.

Devlet Planlama Teşkilatı. (1996). Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, 1996- 2000. Ankara.

Devlet Planlama Teşkilatı. (2001). Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, 2001-2005. Ankara.

Dönmez, M. (1995), *Türkiye'de Belediyeciliğin Tarihsel Gelişimi*, Türk İdare Dergisi, Yıl 67, Sayı 406, Mart, s.165-173.

Eryılmaz, B. (2006). *Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme*, İkinci Baskı, İstanbul: İşaret Yayınları.

Eryılmaz, B. (2007). *Kamu Yönetimi, Genişletilmiş ve Güncellenmiş Yeni Baskı*, İstanbul: Erkam Matbaası.

Geray, C. (1990). *Belediyelerin Hızlı Kentleşmeye Yenik Düştüğü Dönem (1945-1960). Türk Belediyeciliğinde 60 yıl Uluslararası Sempozyum Bildiri ve Tartışmalar*, Ankara: Ankara Büyükşehir Belediyesi. 217- 224.

Güler, B. A. (1987). Büyük Kentler İçin Yönetim Arayışları. Türk İdare Dergisi, Mart, 374, 117-147.

Karabulak, S. (2013). Türk Kamu Yönetiminde Belediyecilik Tarihi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Keleş, R. (2006). Yerinden Yönetim ve Siyaset. 5. bs., İstanbul: Cem Yayınevi. Mahalli İdareler Fon Yönetmeliği, Resmî Gazete, 18520, 19/09/1984.

Oktay, T. (2008). Belediye Kurumunun Tarihsel Gelişimi. Recep B. ve Yüksel D. (Ed.), *Türkiye'de Yerel Yönetimler*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 119-156.

Oktay, T. (2015). Tanzimat'tan 21. Yüzyılda İstanbul'un Yönetimi, Çoşkun Y. (Ed.), Antik Çağ'dan XXI. Yüzyıla büyük İstanbul Tarihi: Siyaset ve Yönetim 2, 3, İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş, 2015, 134-217.

Oktay, T. (2020). *1920-2020 Döneminde Türkiye'de Belediyelerin Gelişimi,* Medeniyet Araştırmaları Dergisi, 5(2), 171-223.

Ortaylı, İ. (1976). *Osmanlı Kadısının Taşra Yönetimindeki Rolü Üzerine*, Ankara: Amme İdaresi Dergisi, Cilt: IX, Sayı: 1, Ankara.

Ortaylı, İ. (2000). Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahalli İdareleri 1840-1880, Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Ortaylı, İ. (2008). *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi*, Cedit Neşriyat Matbuat İnş. ve Nak. Tic. Ltd. Şti., Ankara.

Reuter, E. (1942). Belediyeler Bankası. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Dergisi*, 4 (1). 42-68.

Sunay, C. (2002). Belediyeciliğin Doğuşu Sürecinde Osmanlı Mirası, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (3)2002/1,116.

Ulusoy, Ahmet ve AKDEMİR, T. (2004). Mahalli İdareler Maliyesi, Seçkin Yayınları, Ankara.

Tanör, B. (1999). *Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri*. 3. bs., İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Tekeli, İ. (1983). *Yerel Yönetimlerde Demokrasi ve Türkiye'de Belediyelerin Gelişimi*, Amme İdare Dergisi, 6 (2). 3-22.

Tekeli, İ., Ortaylı, İ. (1978). *Türkiye'de Belediyeciliğin Evrimi,* ed. Ergun Türkcan, Belediyecilik Araştırma Projesi, Türk İdareciler Derneği Bilimsel Araştırma Dizisi:2, Ankara: Ayyıldız Matbaası.

Tekeli, İ. (2009). *Cumhuriyetin Belediyecilik Öyküsü (1923-1990)* 'Toplu Eserler-4', 1. Baskı, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

Türe, F. (2000). *Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Kökeni: Osmanlı İmparatorluğu'nda Yerel Yönetimler,* Yerel Gündem Dergisi, Yıl , Sayı:5.

Yavuz, F. (1966). Türk Mahalli İdarelerinin Yeniden Düzenlenmesi Üzerine Bir Araştırma. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Yörükoğlu, F. (2009). *Türk Belediyeciliğinin Gelişim Süreci*, Mevzuat Dergisi, Sayı:135, 7.

Yörükoğlu, F. (2009). *Türk Belediyeciliğinin Gelişim Süreci*, Mevzuat Dergisi, Yıl: 12, Sayı: 135, 1-18.

TBMM Zabıt Ceridesi, Devre 1, İçtima Senesi 1, 4, 28/09/1336 (28/11/1920).

1921 Tarih ve 85 Sayılı Teşkîlât-ı Esasiye Kanunu. Ceride-i Resmiye: 07/02/1921-1.

1922 Tarih ve 278 Sayılı Devairi Belediye Rüesasının Sureti İntihabına Dair Kanun, 30/10/1922.

1924 Tarih ve 442 Sayılı Köy Kanunu, RG: 07/04/1924-68.

1925 Tarih ve 642 Sayılı Ebniye Kanunu'nun 20, 21, 22, 23, 24, 25'inci Maddelerini Muaddil Kanun, CR: 29/06/1925-98.

1926 Tarih ve 744 Sayılı Vilâyat Belediye Kanunu'na Müzeyyel Kanun, RG: 02/03/1926-311

1933 Tarih ve 2290 Sayılı Belediye Yapı ve Yollar Kanunu, RG: 21/06/1933-2433.

1935 Tarih ve 2763 Sayılı 14/04/1930 tarih ve 1580 Sayılı Belediye Kanunu'na Ek Kanun, RG: 15/06/1935-3029.

Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkili Hakkında Kanun Lâyihası ve Maliye ve Dahiliye Encümenleri Mazbataları (1/25), 16/03/1943-23.

1945 Tarih ve 4759 Sayılı İller Bankası Kanunu, RG: 23/06/1945-6039.

1946 Tarih ve 4878 Sayılı Belediye Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun, RG: 30/04/1946-6295.

1950 Tarih ve 5669 Sayılı Belediye Kanunu'na Bâzı Maddeler Eklenmesine ve Bu Kanunun Bâzı Maddelerinin Kaldırılmasına Dair Kanun, RG: 12/07/1950-7556.

1963 Tarih ve 307 Sayılı Belediye Kanunu'nun Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, RG: 27/7/1963-11465.

İç-Düzen Genel Rapor, İl Genel Yönetimi, C. I, İç-Düzen Yayını No: 8, Ankara 1972.

1984 Tarih ve 2972 Sayılı Mahallî İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun, RG: 18/1/1984-18285 Mükerrer.

Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında 3030 Sayılı Kanun'un Uygulanması ile İlgili Yönetmelik. RG: 12/12/1984-18603.

2005 Tarihli ve 944 S. Sayılı Belediye Kanunu Tasarısı, 30/5/2005-944.

2005 Tarihli ve 5393 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, RG: 13/07/2005-25874.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, Şenol (2012). *"6360 Sayılı Yasa'nın Türkiye'nin Yerel Yönetim Dizgesi Üzerine Etkileri: Eleştirel Bir Değerlendirme"* Toplum ve Demokrasi Dergisi, Cilt:6, Sayı: 13, 153 – 176.

Avşar, Yeter (2020). *"Türkiye'de 6360 Sayılı Yasa Kapsamında Mahalle ve Köy Yönetmeliğinde Yaşanan Değişim ve Dönüşüm"* Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Kahramanmaraş.

Bek, N. Kara, M. (2020), Participation of Parties in Environmental Impact Assessment Process ın Turkey: Case of Thermal Power Plants ın The Cıty Of Çanakkale, Journel of Administrative Sciences, Volume:18, No:38, ss. 791-814.

Derdiman, R. Cengiz (2012). "*Türkiye'de Büyükşehir Belediyelerinin ve Bu Belediyelerin Yapılarındaki Yeni Değişikliklerin Anayasaya Uyumu Sorunu".* Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2 (1), s. 51 – 87.

Dik, Esra (2014). "*6360 Kanun Bağlamında Köylerin Mahalleye Çevrilmesi Sorunu".* Mülkiye Dergisi, Cilt: 38, Sayı:1, s.75-102.

Ekinci, Emre (2020). "*Güncel Gelişmeler Işığında Türkiye'de Yeni Büyükşehir Modelinde Kırsal Mahallelerin Değerlendirilmesi"* Kent Akademisi, Volume, 13, Issue 4, Pages-771-784.

Eryılmaz, Bilal (2020). Kamu Yönetimi: Düşünceler-Yapılar-Fonksiyonlar-Politikalar. Umuttepe Yayınları, Kocaeli.

Fidan, Ahmet (2013). *"Köy Kanunu Tasarı Taslağına İlişkin İncelemeler İrdelemeler ve Öneriler"*. Kent Akademisi Dergisi, Cilt: 6, Sayı: 1, ss.1-8.

Gözler, Kemal (2013). *"6360 Sayılı Kanun Hakkında Eleştiriler: Yirmi Dokuz İlde İl Özel İdareleri ve Köylerin Kaldırılması ve İlçe Belediyelerinin Büyükşehir İlçe Belediyesi Hâline Dönüştürülmesi Anayasamıza Uygun mudur?."* Legal Hukuk Dergisi, 11(122), 37 82.

Gözübüyük, Şeref (1968). *"İdareyi Yeniden Düzenleme Çalışmaları ve Köy Kanunu Tasarısı"* Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Cilt:23, Sayı:1, 217-250.

Gülçimen, Zeliha (2018). "Türkiye'de Köy İdarelerinin Köy Kanunu Tasarı Taslağı Doğrultusunda Yasal ve Yapısal Dönüşümü" Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale.

Günal, A., Atvur, S. ve Dernek, K. O. (2014). "*6360 Sayılı Yasanın Yerelleşme Bağlamında Değerlendirilmesi"*. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 19 (3), s. 55-70.

Kayar, İsmail (2021). Büyükşehirlerde Tüzel Kişilikleri Kaldırılan Belde Belediyelerinin Yerel Hizmet Sunumuna İlişkin Memnuniyet Algısı: Ordu, Tekirdağ, Manisa ve Mardin Örnekleri. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Çanakkale.

Karasu, M. Arman (2013). "*6360 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu Ve Olası Etkileri Şanlıurfa Örneği".* Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 15 (1), 1-17. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/gaziuiibfd/issue/28314/ 300885.

Kavruk, Hikmet (2004). Köy ve Mahalle: Yerleşim ve Yönetim Birimi, Odak Yayınevi, Ankara.

Keleş, Ruşen (2008). "Kentlesme Politikası", İmge Yayınları, Ankara.

Keleş, Ruşen (2016). Yerinden Yönetim ve Siyaset. Cem Yayınevi, İstanbul.

Koyuncu, E. ve Köroğlu, T. (2012). "Büyükşehirler Tasarısı Üzerine Bir Değerlendirme". Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV), Erişim: 28 Kasım 2020, https://www.tepav.org.tr/tr/yayin/s/592.

Kurt, Hacı. (2014). *"Türkiye'de Kent-Köy ve Kentli-Köylü Algısı Üzerine Bir Araştırma"* Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3 (6), Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/mkusbed/issue/19568/208591

Mutlu, Necati (1967). Köy ve Köylü Sorunu, T.C Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı Yayını, Ankara.

Parlak, Bekir ve Ökmen Mustafa (2016). Türkiye'de ve Dünya'da Yerel Yönetimler Teori ve Uygulamaları, Ekin Yayınları, Bursa.

Sarı, Muhammed (2014). "*442 Sayılı Köy Kanunu Çerçevesinde Cumhuriyet Dönemi Köye Yönelik Çalışmalar"* Tarih Okulu Dergisi, Yıl: 7, Sayı:19, 509-534.

Şahin, Yusuf (2014). Yerel Yönetimler. Ekin Yayınları, Bursa.

Tekeli, Recep (2015). Yerel Yönetimler Üzerine. Kitap içi Bölüm Adı: Türkiye'de Mahalli İdareler. Kitap içi Bölüm Yazarı: Tarık Ilıman, Recep Tekeli. Nobel Yayınları, Ankara.

Toprak, Zerrin (2014). Yerel Yönetimler. Siyasal Kitabevi, İzmir.

Tortop, Nuri; Aykaç, Burhan; Yayman, Hüseyin; Özer, Akif (2008). Mahalli İdareler. 2.Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

TUİK, "Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2012" https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi- Sonuclari-2012-13425 Erişim Tarihi: 15 Haziran 2021.

TUİK, "Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2014" https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi- Sonuclari-2014-18616 Erişim Tarihi: 15 Haziran 2021.

Ulusoy, A. ve T. Akdemir (2017), Mahalli İdareler, Seçkin Yayınları, 10. Baskı, Ankara.

Ünal, Feyzullah. (2015). "*Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Yasal Ve Yapısal Dönüşümü"*. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (30), 241-248. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/dpusbe/issue/4772/65692.

442 Sayılı Köy Kanunu Kabul Tarihi:18.03.1924, Resmî Gazete Yayım Tarihi: 07.04.1924, Sayı: 68.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Kabul Tarihi: 12.11.2012, Resmî Gazete Yayım Tarihi: 06.12.2012, Sayı: 28489.

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun., Kabul Tarihi: 18.01.1984, Resmi Gazete Yayım Tarihi: 18.01.1984, Sayı: 18285.

5216 Sayılı Büyükşehir Kanunu, Kabul Tarihi: 10.07.2004, Resmî Gazete Yayım Tarihi: 23.07.2004, Sayı: 25531.

15 Nisan 2021 tarih ve 31455 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kırsal Mahalle ve Kırsal Yerleşik Alan Yönetmeliği

4 Nisan 2014 tarih ve 28962 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Görev, Yetki Ve Sorumlulukları İle Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik"

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu Kabul Tarihi: 29.07.1970, Resmî Gazete Yayım Tarihi: 11.08.1970, Sayı: 13576.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, Kabul Tarihi: 26.05.1981, Resmi Gazete Yayım Tarihi: 29.05.1981, Sayı: 17354.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, Kabul Tarihi: 31.12.1960, Resmi Gazete Yayım Tarihi: 06.01.1961, Sayı: 10700.

KAYNAKÇA

195 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, Resmi Gazete Yayım Tarihi: 23.03.1984, Sayı: 18350.

504 sayılı Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, Kabul Tarihi: 2.9.1993, Resmi Gazete Yayım Tarihi: 09.09.1993, Sayı: 3911.

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun, Kabul Tarihi: 18.01.1984, Resmi Gazete Yayım Tarihi: 18.01.1984, Sayı: 18285.

3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükümde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, Kabul Tarihi: 27.06.1984, Resmi Gazete Yayım Tarihi: 09.07.1984, Sayı: 18453.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Kabul Tarihi: 10.07.2004, Resmi Gazete Yayım Tarihi: 23.07.2004, Sayı: 25531.

5393 sayılı Belediye Kanunu, Kabul Tarihi: 03.07.2005, Resmi Gazete Yayım Tarihi:13.07.2005, Sayı: 25874.

5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun, Kabul Tarihi: Kabul Tarihi: 2.7.2008, Resmi Gazete Yayım Tarihi: 15.07.2008, Sayı: 26937.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Kabul Tarihi: 12.11.2012, Resmi Gazete Yayım Tarihi: 06.12.2012, Sayı: 28489.

Akyol, İ. T. ve Kara, M. (2019). Hizmet Ölçeği Artışı ve Kalite Algısı İlişkisi: Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Örneği. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 17 (33), 137-164.

Aladağ, A. B. (1988). Bir Erken Büyük Şehir Yönetimi Denemesi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi,* 43 (3), 135-142.

Alıcı, O. V. (2012). *Büyükşehir Belediyesi ile İlçe Belediyeleri Arasındaki İlişkiler: İstanbul Örneği*. İstanbul: BETA Yayıncılık.

Anayasa Mahkemesi, Esas Sayısı: 2004/79, Karar Sayısı: 2007/6, Karar Günü: 25.01.2007, Resmi Gazete Tarih-Sayı: 17.01.2008-26759.

Arıkboğa, E. (2013). Geçmişten Geleceğe Büyükşehir Belediye Modeli. *Yerel Politikalar*, (3), 48-96.

Azaklı S. ve Özgür, H. (2005). Belediye Organları ve Organlar Arası İlişkiler: Başkan, Meclis ve Encümen. H. Özgür ve M. Kösecik (ed.). içinde *Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar–I*. (297-319). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Büyükşehir Belediyeleri Kanunu Tasarısı ile İçişleri, Avrupa Birliği Uyum ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/768), Dönem: 22, Yasama Yılı: 2, S. Sayısı: 619, 3.3.2004.

Çınar, T., Çiner, C. U. ve Zengin, O. (2009). *Büyükşehir Yönetimi Bütünleştirme Süreci*. Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü.

Eryılmaz, B. (2018). *Kamu Yönetimi*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Gözler, K. ve Kaplan, G. (2016). *İdare Hukukuna Giriş*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Karakılçık, Y. (2015). *Yeni Yerel Bölgesel Gelişmeler Işığında Yerel Yönet*imler. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kavruk, H. (2002). *Anakent'e Bakış: Türkiye'de Anakent Belediyeciliği ve Kent Hizmetlerinin Yönetimi*. Ankara: Hizmet-İş.

Kayan, A. (2017). Planlı Dönemden Önce Kentleşme Politikalarındaki Sorunların Günümüze Yansımaları. *International Journal of Social Science Research*, 6 (2), 158-183.

Keleş, R. (2016a). *Yerinden Yönetim ve Siyaset*. İstanbul: Cem Yayınevi.

Keleş, R. (2016b). *Kentleşme Politikası*. Ankara: İmge Kitabevi.

Keleş, R. ve Mengi, A. (2017). *Kent Hukuku*. Ankara: İmge Kitabevi.

Keser, A. ve Gökmen Y. (2012). Büyükşehir Belediyeleri Kuruluş Sürecinin Analizi. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 21 (1)1, 17-42.

Oktay, T. (1998). Türkiye'de Büyükşehir Belediye Yönetiminin Tarihsel Gelişimi ve Mevcut Sistemin Değerlendirilmesi. *Öneri Dergisi*, 2 (10), 63-70.

Öner, Ş. (2006). *Yeni Mevzuat Çerçevesinde Türkiye'de Belediye Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Parlak, B. ve Ökmen, M. (2016). *Türkiye'de ve Dünya'da Yerel Yönetimler*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Şahin, Y. (2014). *Yerel Yönetimler*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Şengül, R. (2014). *Yerel Yönetimler*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Tekeli, İ. (2009). *Modernizm, Modernite ve Türkiye'nin Kent Planlama Tarihi*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Toprak, Z. (2014). *Yerel Yönetimler.* İzmir: Siyasal Kitabevi.

Tortop, N., Aykaç, B., Yayman, H. ve Özer, M. A. (2008). *Mahalli İdareler*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Tuzcuoğlu, F. (2003). *Metropoliten Yönetim*. Sakarya: Sakarya Kitabevi.

Ulusoy, A. ve Akdemir, T. (2007). *Mahalli İdareler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Zengin, O. (2014). Büyükşehir Belediyesi Sisteminin Dönüşümü: Son On Yılın Değerlendirmesi. *Ankara Barosu Dergisi*, (2), 91-116.

KATKI ORANI	**AÇIKLAMA**	**KATKIDA BULUNANLAR**
Fikir/Kavram	Araştırma hipotezini veya fikrini oluşturmak	İsmail KAYAR Mustafa GÖRÜN
Tasarım	Yöntemi, ölçeği ve deseni tasarlamak	İsmail KAYAR Mustafa GÖRÜN
Veri Toplama ve İşleme	Verileri toplamak, düzenlenmek ve raporlamak	İsmail KAYAR Mustafa GÖRÜN
Tartışma ve Yorum	Bulguların değerlendirilmesinde ve sonuçlandırılmasında sorumluluk almak	İsmail KAYAR Mustafa GÖRÜN
Literatür Taraması	Çalışma için gerekli literatürü taramak	İsmail KAYAR Mustafa GÖRÜN

KAYNAKÇA

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı. https://rm.coe.int/168007a088, Erişim Tarihi: 11.03.2021.

Akıllı, H. (2017). Mahalli İdare Birlikleri. http://www.yayed.org/id59- incelemeler/ mahalli-idare-birlikleri-husniye-akilli.php, (Erişim Tarihi: 06.09.2020).

Altınışık, İ. ve Peker, H. (2010). Bölgesel Kalkınma Ajansları, Ekonomik Önemi, Avrupa Birliği ve Türkiye'deki Durumları. Bütçe Dünyası Dergisi, 34(2).

Akman, Ç. (2017). Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Uluslararası Kuruluşlara Üyelikleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22 (2). 485- 510.

Altan, Y. Uysal, K. ve Aktel, M. (2010). Köy Kanunu Tasarısı Taslağı Üzerine Bir Değerlendirme. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26, 56-65.

Arslan, T. N. (2005). İdari ve Mali Paylaşım Açısından Merkezi Yönetim Yerel Yönetim İlişkileri. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 33, 191-210.

Bozlağan, R. ve Demirkaya, Y. (2008). *Türkiye'de Yerel Yönetimler*. 1. Baskı. Ankara: Nobel Basımevi.

Baş, C. (2017). *Yerel Yönetim Ağları.* Ankara: Türkiye Belediyeler Birliği Yayınları.

Çağatay, M. (2014). İl Özel İdarelerinin Kalkındırılmasının Anayasa Açısından Değerlendirilmesi. *İller ve Belediyeler Dergisi*, Sayı: 793-794, 16-24.

Çevik, H. H. (2004). *Türkiye'de Kamu Yönetimi Sorunları*. 2. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü (YYGM), *2019 Yılı Faaliyet Raporu.* https://webdosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/ icerikler/2017_m-_gnl_faal_rpr-20180904082437.pdf. (Erişim Tarihi: 10.06.2021).

Çukurçayır, M. A. (2009). Yerel Yönetimler, Reform ve Kalkınma. *İller ve Belediyeler Dergisi*. Sayı: 734-735, 37-39.

Daudov, M. (2013). *Yerel Dış Politikanın Temelleri*. Marmara Belediyeler Birliği Yayını, İstanbul: Kaplan Ofset.

Danış, M. Z. (2006). Küreselleşme Sürecinde Yerel Yönetimler ve Sosyal Hizmet. *III. Türk Belediyecilik Sempozyumu: Belediye ve Halk Sağlığı Hizmetleri Bildiriler Kitabı*, Hacettepe Üniversitesi ve Keçiören Belediyesi Ortak Yayını, 26-27 Nisan, Ankara, 277-283.

Dilek, M. (1998). Yerel Yönetim Birlikleri, Müteahitlik Hizmetleri Yapabilirler mi?. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 7 (2). 94-98.

Eryılmaz, B. (1995). Küreselleşen Dünyada Yerel Yönetimlerin Yeri. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Sayı: 4/2, 89-92.

Esen, A., Güneş, Ö. F. ve Ünal, Ü. (2014). İl Özel İdarelerinin Kapatılmasına İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *İller ve Belediyeler Dergisi*, Sayı: 790, 64-71.

Gözübüyük, A. Ş. (1998). *Yönetim Hukuku*. Ankara: Turhan Yayınları.

Gayretli, İ. E. (2016). Türkiye'de Mahalli İdare Birliklerinin Tarihsel ve Yasal Gelişim Süreci. *İller ve Belediyeler Dergisi,* 814, 72- 79.

Gönül, M. (1977). *Yerel Yönetim Birlikleri*, TODAİE Yayını, Ankara: Sevinç Matbaası.

Köse, Ö. (2004). Yerel Yönetim Olgusu ve Küreselleşme Sürecindeki Yükselişi. *Sayıştay Dergisi*, 52, 3-42.

Geyik, M. ve Coşkun, R. (2004). Şehirler-Arası Rekabette Bilginin Yeri. *3. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi*, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

IULA World Wide Declaration of Local Self-Government (1993). http://www.bunken.nga.gr.jp/data/link/suishinhonbu/shiryoshitsu/iula_decl_txt.pdf, (Erişim Tarihi: 10.03.2021).

Köseoğlu, M. (2010). Yerel Yönetim Birliklerinin Sorunları ve Çözüm Önerileri. *Türk İdare Dergisi*, 468, 85- 102.

Kazancı, M. (1983). Yerel Yönetimler Üzerine Birkaç Not. *Amme İdaresi Dergisi*, 16 (4). 36-51.

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, 2015 Yılı Faaliyet Raporu. https://webdosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/icerikler//2015_yili_faaliyet_raporu-20190429163013.pdf

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, 2016 Yılı Faaliyet Raporu.

Nadaroğlu, H. ve Varcan, N. (2005). *Yerel Yönetimler.* 1. Baskı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Özhan, H. ve Yeter, E. (1995). *Mahalli İdare Birlikleri*. Ankara: Türkiye Bilişim Derneği Yayınları.

Öğüt, A., Türker, N. ve Öztoprak, A. A. (2008). Kaymakamların İş Tatminine KÖYDES Projesinin Öngörülen Etkileri: Betimleyici Bir Çalışma. *Türk İdare Dergisi*, 460, 105-120.

Özer, M. A. ve Akçakaya, M. (2014). *Yerel Yönetimler: Teorik Boyut*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Ön Ulusal Kalkınma Planı 2004–2006 (2003). https://www.icisleri.gov.tr/ortak_icerik /strateji/mevzuat/OnUlusalKalkinmaPlani.pdf, (Erişim Tarihi: 08.01.2021).

Palabıyık, H. ve Kara, M. (2008). Belediye Birlikleri. Genç, N. F., Yılmaz, A. ve Özgür, H. (Ed.). *Dönüşen Kentler ve Değişen Yerel Yönetimler*. içinde 415 – 436. Ankara: Gazi Kitabevi.

Reyhan, C. (2000). Yerel Yönetim Metinleri (XX) 1913 Tarihli Vilayet Genel İdaresi Geçici Kanunu. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi,* 9(1). 129−154.

Sevindik, S. (2010). Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Demokratikleşmesinde Avrupa Birliği Sürecinin Etkisi. *İller ve Belediyeler Dergisi*, Yıl: 2010, Sayı: 746-747, 24-39.

Smyth, H. (2005). Marketing the City. Londra: Chapman & Hall.

T.C 1982 Anayasası. (1982, 20 Ekim). Resmi Gazete (Sayı: 17844).

T.C 1961 Anayasası. (1961, 20 Temmuz). Resmi Gazete (Sayı: 10859).

Tunçer, P. (2012). Küreselleşme-Yerelleşme ve Türkiye'de Yerel Demokrasinin Geliştirilmesi. *Türk İdare Dergisi,* 475, 131-146.

Tamer, M. (2010). *Açıklamalı-Yorumlu-İçtihatlı Mahalli İdare Birlikleri.* 1. Baskı. İzmir: Mustafa Tamer Stratejik Araştırmalar Vakfı (MTSAV) Yayınları.

TBB, (2012), Kardeş Şehirler, Uluslararası Belediye İşbirlikleri ve Birliğimizin Rolü. *İller ve Belediyeler Dergisi*, Ankara: Sistem Ofset.

Ulusoy, A. ve Akdemir, T. (2019). *Mahalli İdareler Teori - Uygulama – Maliye*. 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Ünlü, H. (2011). Yerel Yönetimlerin Küresel İddiaları ve Küresel Kentler. *İller ve Belediyeler Dergisi*, 760, 40-47.

Yılmaz, H. (2014). *Yerel Yönetimler Arası İşbirliğine Örgütlü Bir Rol – Model: Yerel Yönetim Birlikleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ward, S.V.(2005). *Selling Places: The Marketing and Promotion of Towns and Cities 1850*-2000. Londra: Routledge.

World Population Prospects (2019), https://population.un.org/wpp, (Erişim Tarihi: 17.02.2021).

Zhang, M. (2010) *Competitiveness and Growth in Brazilian Citites: Local Policies and Actions for Innivation*. Washington: The World Bank.

Zengin, E. (1999). *Yerel Yönetim Birlikleri.* Konya: Mimoza Yayınları.

5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu. (2005, 11 Haziran). Resmi Gazete (Sayı:25842).

5393 Sayılı Belediye Kanunu. (2005, 13 Temmuz). Resmi Gazete (Sayı: 25874).

Mahallî İdare Birlikleri Kanunu Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (2004). https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss819m.htm, (Erişim Tarihi: 22.02.2021).

https://yerelyonetimler.csb.gov.tr/dokumanlar, (Erişim Tarihi: 01.16.2021).

https://www.vilayetler.gov.tr/Tarihce, (Erişim Tarihi:10.05.2021).

335 Sayılı Uluslararası Nitelikteki Teşekküllerin Kurulması Hakkında Kanun (1987, 26 Mart). Resmi Gazete (Sayı: 19424).

KATKI ORANI / CONTRIBUTION RATE	**AÇIKLAMA / EXPLANATION**	**KATKIDA BULUNANLAR / CONTRIBUTIONS**
Fikir veya Kavram / Idea or Notion	Araştırma hipotezini veya fikrini oluşturmak / Form the research hypothesis or ides	Hüseyin Can (%50) Burak Koçak (%50)
Tasarım / Desing	Yöntemi, ölçeği ve desene tasarlamak / Desingning method, scale and pattern	Hüseyin Can (%50) Burak Koçak (%50)
Veri Toplama ve İşleme / Data Collecting and Precessing	Verileri toplamak, düzenlemek ve raporlamak / Collecting, organizing and reporting data	Hüseyin Can (%50) Burak Koçak (%50)

KAYNAKÇA

Adalet Bakanlığı, (2020). Aday Memur Hazırlayıcı Eğitimi, İdare Hukuku Ders Notu, Eğitim Dairesi Başkanlığı, Ankara. https://edb.adalet.gov.tr/SayfaDetay/hazirlayici-egitim12052020022909 (E.T. 25.06.2021)

Ağar, S. (2006). Kamu Kurumları (Hizmet Yerinden Yönetim Kuruluşları) Teorisi, *Türkiye Barolar Birliği (TBB) Dergisi*, Sayı 65, 277-310.

Aksoy, A.Ş. (1998). Yeni Sağ Kamu Yönetimi ve Yerel Yönetim: Eleştirel Bir Yaklaşım, *Çağdaş Yerel Yönetimler*, Cilt:7, Sayı:1, 3-13.

Akyol, İ.T. (2018). Desantralizasyon ve İyi Yönetişim, Siyasal Ekonomik ve Entelektüel Boyutlarıyla İyi Yönetişim, (içinde) Ed. Mehmet Karakaş, Selin Karatepe, Fatma Benli, 181-200, İstanbul.

Al, H. (2004). Türk Kamu Yönetiminde Liberal ve Postmodern Esintiler: Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı, *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt: 37, Sayı: 4, 1–10.

Aslan, Z. (2013). Meslek Kuruluşlarına Zorunlu Üyeliğin Üzerine Hukuki Bir Değerlendirme, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* , Cilt: 15 Özel Sayı, 1229-1240 .

Avşarbey, A., Dilekçi, T. (2014). Türkiye'de Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları ile İlgili Temel Tartışmalar ve İngiltere'deki Tıp Mesleği ile İlgi, *Türk İdare Dergisi*, Sayı: 478, 323-358.

Bourgon, J. (2007). Responsive, responsible and respected government: towards a New Public Administration theory, *International Review of Administrative Sciences*, Vol 73(1), 7–26.

Boztepe, M. (2018). Yeni Kamu Yönetimi Anlayışı ve Geleneksel Kamu Personel Rejimi Üzerine Etkileri, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 20, Sayı: 3, 191-210.

Çevikbaş, R. (2012), Yeni Kamu Yönetimi Anlayışı ve Türkiye Uygulamaları, *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, Cilt:1, Sayı:2, 9-32.

Denhardt, R.B., Denhardt J.V. (2000). The New Public Service:Serving Rather than Steering, *Public Administration Review*, November/December 2000, Vol. 60, No. 6, 549-559.

Derdiman, R.C. (2011). *İdare Hukuku*, Bursa

Duran, L. (1997). Türkiye'de Bağımsız İdari Otoriteler, *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 30, Sayı 1, 3-10.

Ege, İ. (2020). Bağımsız İdari Otoriteler (Bağımsız Düzenleyici Kurumlar): Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Örneği, *Kapadokya Akademik Bakış*, 4(1), 1-29.

Eren, V. (2001). *Yeni Kamu Yönetimi Anlayışı (Büyükşehir ve İl Belediyeleri Üzerinde Bir Araştırma)*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Sakarya.

Eroğlu, M., Kum, M. (2010). Türkiye'de Kalkınma Ajanslarının İdari Teşkilat İçindeki Yeri, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı: 35, ss.175-198

Eryılmaz, B. (2007). *Kamu Yönetimi – Düşünceler Yapılar Fonksiyonlar*, İstanbul.

Esman, M.J. (1991). The State, Government Bureaucracies and Their Alternatives, Ed. Ali Farazmand, *Handbook of Comparative and Development Public Administration*, USA, 751-759.

Frederickson, H.G. (1996). Comparing te Reinventing Government Movement with the New Public Administration, *Public Administration Review*, Vol: 56, No:3, 263-270.

Gilardi, F. (2005). Evaluating independent regulators. In Designing Independent and Accountable Regulatory Authorities For High Quality Regulation (Proceedings of An Expert Meeting in London, 10-11 January 2005), Paris: OECD, pp. 101-125.

Giritli, İ. (1963). Amme İdaresi Teşkilatının Ana Kavramları. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Cilt 29, Sayı 1-2, 29-45.

Giritli, İ. (1983). *Kamu Yönetimi Teşkilatı ve Personeli*, İstanbul.

Giritli, İ., Bilgen, P., Akgüner, T. (2006). *İdare Hukuku*, İstanbul.

Gözler, K., Kaplan, G. (2014). *Kısa İdare Hukuku*, Bursa.

Gözübüyük, A.Ş. (1971). *Türkiye'nin İdari Yapısı*, Ankara.

Gözübüyük, A.Ş., Tan, T. (1998). *İdare Hukuku*, Cilt I, Ankara.

Gruening, G. (2001), Origin and theoretical basis of New Public Management, *International Public Management Journal*, 4, 1–25.

Günday, M. (2004). *İdare Hukuku*, Ankara.

Hood, C. (1991). A Public Management For All Seasons?, *Public Administration*, Vol. 69 Spring, 3-19.

Kalkınma Bakanlığı (2014). Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018, Kamu İşletmeciliği Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara.

Kalkınma Bakanlığı (2018). On Birinci Kalkınma Planı 2019-2023, Sosyal Güvenlik Sisteminin Sürdürülebilirliği Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara.

Kaul, M. (1996). Management Innovations in Government: Some International Experiences, *Public Administration and Development*, Vol. 21, No. 2, 31-41.

Korkut, G., Acar, O.K., Tetik, A. (2015). Yeni Kamu Yönetimi Anlayışı ile Değişen Kamu Hizmeti ve Türkiye İş Kurumu, *İş ve Hayat*, Cilt: 1, Sayı: 2, 107-135.

Osborne, D. (1993). Reinventing Government, *Public Productivity & Management Review,* Vol. 16, No. 4, 349-356.

Osborne, S.P. (2006). The New Public Governance, *Public Management Review,* Vol. 8, Issue 3, 377–387.

Övgün, B. (2017). Dünden Bugüne, Bugünden Yarına: Kalkınma Ajansları, *memleket Siyaset Yönetim* (MSY), Cilt 12, Sayı 27, s. 19-40.

Özer, Y.E. (2007). Küresel Rekabet-Bölgesel Kalkınma ve Türkiye, *Review of Social, Economic & Business Studies*, Vol.9/10, 389-408.

Parlak, B., (2013). *Yönetim Bilimi ve Çağdaş Yönetim Teknikleri*, İstanbul.

Perçin, Ö. (2011). Bağımsız İdari Otoriteler, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:2 Sayı:1, 325-345.

R.G. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası – 1982, R.G., 9/11/1982 Sayı: 17863.

R.G. 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu, R.G. 24/12/2003, Sayı: 25326.

Sobacı, M. Z. (2006). Türk İdari Teşkilatındaki "Adalar": Bağımsız İdari Otoriteler, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* Cilt: 55, Sayı: 2, 157-180.

Talat Aslan, N. (2010). Yönetimin Yeni Yapı Taşları Bağımsız İdari Otoriteler: "Yavru Leviathanlara Doğru", *Sosyal Siyaset Konferansları*, Sayı: 59, 2010/2, s. 25-49.

Tan, T. (2002). Bağımsız İdari Otoriteler veya Düzenleyici Kurullar, *Amme İdaresi Dergisi,* Cilt: 35, Sayı: 2, 11-37.

Tortop, N., İsbir, E.G., Aykaç, B., Yayman, H., Özer, M.A. (2012). *Yönetim Bilimi*, Ankara.

Uysal, Y. (2020). Klasik Kamu Yönetiminden Yeni Kamu İşletmeciliği ve Post-YKİ'ye Kamu Hizmetlerinin Değişimi ve Dönüşümü Üzerine Bir Değerlendirme, *International Journal of Management and Administration*, Yıl:4, Cilt: 4, Sayı: 7, 112-135.

KAYNAKÇA

Abers, R. N. (2000). *Inventing Local Democracy: Grassroots Politics in Brazil*. Lynne Rienner Publishers.

Barber, B. R. (2003). *Strong Democracy: Participatory Politics for a New Age*. University of California Press.

Bayrakçı, E., Kahraman, S., ve Dinçer, S. (2018). Demokratik Yerel Yönetim Anlayışının Güçlendirilmesinde Kent Konseylerinin Rolü: Karşılaştırmalı Analiz ve Öneriler. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 5(25), 2230-2252.

Bayraktar, S. U. (2007). Turkish Municipalities: Reconsidering Local Democracy Beyond Administrative Autonomy. *European Journal of Turkish Studies*, 1-28.

Beetham, D. (2006). *Democracy: A Beginner's Guide*. Oxford: Oneworld Publications.

Bijker, W. E. (2006). Why and How Technology Matters. R. E. Goodin, ve C. Tilly (Dü) içinde, *The Oxford Handbook of Contextual Political Analysis* (s. 681-706). New York: Oxford University Press.

Bobbio, N. (1979). Gramsci and The Conception of Civil Society. *Gramsci and Marxist Theory* içinde (s. 21-47). Londra: Routledge & Kegan Paul.

Borchert, J., ve Lessenich, S. (2016). *Claus Offe and the Critical Theory of the Capitalist State*. New York: Routledge.

Burns, D., Hambleton, R., ve Hoggett, P. (1994). *The Politics of Decentralisation: Revitalising Local Democracy*. Londra: The Macmillan Press.

Carnoy, M. (1984). *The State and Political Theory*. New Jersey: Princeton University Press.

Chambers, S., ve Kopstein, J. (2001). Bad Civil Society. *Political Theory*, 29(6), 837-865.

City of Helsinki. (2007). *Achievements and Challenges of Sustainable Development in Helsinki*. Helsinki: Paintek - Pihlajamäki Oy.

Curato, N. (2014). Participation without Deliberation The Crisis of Venezuelan Democracy. *Democratic Theory*, 1(2), 113-121.

Çukurçayır, M. A., Eroğlu, H. T., ve Sağır, H. (2012). Yerel Yönetişim, Katılım ve Kent Konseyleri. *Yerel Politikalar*, 1(1), 97-128.

Dalton, R. J. (2004). *Democratic Challenges, Democratic Choices: The Erosion of Political Support in Advanced Industrial Democracies*. New York: Oxford University Press.

Dede, D. (2011). *Çok Düzeyli Yönetişim Olgusunun Kent Konseyleri Bağlamında İncelenmesi: Helsinki, Stockholm, Bergen, Barselona Kent Konseyleri*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dehlin, J. (2017). *Democracy and Participation -The Swedish Model-*. Malmö: Länsstyrelsen Skåne.

della Porta, D. (2013). *Can Democray Be Saved?*. Polity Press.

Demir, K. A., ve Yavaş, H. (2015). Kent Konseyleri İle Yerinden Yönetilen Katılımcı Kent Yönetimleri: Yerel Yönetişim Kapsamında Bir Değerlendirme. *Global Journal of Economics and Business Studies*, 4(7), 49-62.

Demirci, M. (2010). Katılımcı Demokrasi Açısından Kent Konseyleri: Eleştirel Bir Değerlendirme. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 19(1), 21-46.

EC. (2005). *Turkey 2005 Progress Report*. Brüksel: European Commission.

Ercan, S. A., ve Gagnon, J.-P. (2014). The Crisis of Democracy Which Crisis? Which Democracy?. *Democratic Theory*, 1(2), 1-10.

Erkul, H., Baykal, T., ve Kara, H. (2013). Kent Konseylerinin Sorunları Üzerine Bir İnceleme: Çanakkale Kent Konseyi Örneği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(22), 85-105.

Fenwick, J., Miller, K. J., ve McTavish, D. (2012). Co-governance or Meta-bureaucracy? Perspectives of Local Governance 'Partnership' in England and Scotland. *Policy & Politics*, 40(3), 405-422.

Fung, A. (2003). Survey Article: Recipes for Public Spheres: Eight Institutional Design Choices and Their Consequences. *The Journal of Political Philosophy*, 11(3), 338-367.

Göymen, K. (2006). Dynamics of Changes in Turkish Local Governance: Demise of the Bureaucratic Ruling. *Society and Economy*, 28(3), 245-266.

Gramsci, A. (1992). *Selections From The Prison Notebooks of Antonio Gramsci*. (Q. Hoare, ve G. N. Smith, Dü) New York: Lawrence & Wishart and International Publishers.

Greenwood, J. (2007). Organized Civil Society and Democratic Legitimacy in the European Union. *British Journal of Political Science*, 37(2), 333-357.

Güler, M. (2011). Kentsel Haklar, Kapitalizm ve Katılım. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 66(1), 49-71.

Güneş, M., ve Baykal, T. (2010). 1980 Sonrası Dönüşümün Yerele Etkisi: Yeni Yerel Katılım Biçimlerinin Genel Bir Eleştirisi. *Toplum ve Demokrasi*, 4(8-9-10), 19-32.

Habermas, J. (1992). *Legitimation Crisis*. (T. McCarthy, Çev.) Polity Press.

Hay, C., ve Stoker, G. (2009). Revitalising Politics: Have We Lost The Plot?. *Representation*, 45(3), 225-236.

İkizer, İ. (2015). Kent Konseylerinin Bağımsızlığı ve Belediye Başkanları İlkeler Sözleşmesi. Paradoks Ekonomi, *Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 11(2), 157-173.

Kaldor, M., ve Selchow, S. (2013). The 'Bubbling Up' of Subterranean Politics in Europe. *Journal of Civil Society*, 9(1), 78-99.

Karaman, Z. T. (2009). Democratic Gains in Public Administration at Local Level in Terms of CSR: Theory and Practice-Based Approaches at Izmir Metropolitan City, Turkey. S. O. Idowu, ve W. L. Filho (Dü) içinde, *Professionals' Perspectives of Corporate Social Responsibility* (s. 319-344). Springer.

Kent Konseyleri Birliği. (2010). *Türkiye Kent Konseyleri İşbirliği ve İletişim Ağı: İlke ve Esaslar*. Gaziantep.

Kent Konseyleri Birliği. (2012). *Kent Konseyleri Ulusal Raporu*. Çanakkale: Türkiye Kent Konseyleri Birliği.

Koç, T. (2008). Bir İktidar Sarmalı Olarak Yönetişim: Sivil Toplum Kuruluşları, Katılım ve Yerel Demokrasi Üçgeni. Adana Örneği. *Adana Kent Sorunları Sempozyumu Bildiriler Kitabı* içinde (s. 213-242). Adana: Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları Birliği.

Lamba, M., ve Kerman, U. (2016). Kent Konseylerinin Belediye Meclislerinde Gündem Belirlemedeki Etkisi: Antalya, Afyonkarahisar ve Burdur Örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 89-106.

Locke, J. (1998*). Concerning Civil Goverıtment Second Essay: An Essay Concerning The True Original Extent and End of Civil Government*. (W. Popple, Çev.) The Pennsylvania State University.

Macpherson, C. B. (1979). *The Life and Times ot Liberal Democracy*. Oxford University Press.

McCaffrie, B., ve Akram, S. (2014). Crisis of Democracy? Recognizing the Democratic Potential of Alternative Forms of Political Participation. *Democratic Theory*, 1(2), 47-55.

Merkel, W. (2014). Is There a Crisis of Democracy? *Democratic Theory*, 1(2), 11-25.

Monro, D. (2014). Failure in Representation at the Local Government Level? A Case Study. *Democratic Theory*, 1(2), 142–150.

Montin, S., ve Granberg, M. (2007). *Local Governance in Sweden*. ECPR General Conference. Pisa. Mayıs 6, 2021 tarihinde https://www.researchgate.net/profile/MikaelGranberg/publication/240624096_Local_Governance_in_Sweden/links/58a420cf45815d15fdbd7db/Local-Governance-in-Sweden.pdf adresinden alındı.

Offe, C. (1972). Advanced Capitalism and the Welfare State. *Politics & Society*, 2(4), 479-488.

Pateman, C. (1976). *Participation and Democratic Theory*. Cambridge University Press.

Pettit, P. (2006). Why and How Philosophy Matters. R. E. Goodin, ve C. Tilly (Dü) içinde, *The Oxford Handbook of Contextual Political Analysis* (s. 35-57). New York: Oxford University Press.

Pietrzyk, D. I. (2003). Democracy or Civil Society?. *Politics*, 23(1), 38-45.

Plant, R. (1982). Jurgen Habermas and the Idea of Legitimation Crisis. *European Journal of Political Research*, 10(4), 341-352.

Radaelli, C. M., ve O'Connor, K. (2009). How Bureaucratic E´lites Imagine Europe: Towards Convergence of Governance Beliefs?. *Journal of European Public Policy*, 16(7), 971-989.

Rousseau, J.-J. (1994). *The Social Contract*. Oxford University Press.

Rousseau, J.-J. (2002). *The Social Contract and The First and The Second Discourses*. (S. Dunn, Dü.) London: Yale University Press.

Royo, S., Yetano, A., ve Acerete, B. (2011). Citizen Participation in German and Spanish Local Governments: A Comparative Study. *International Journal of Public Administration*, 34(3), 139-150.

Röcke, A. (2014). *Framing Citizen Participation Participatory Budgeting in France, Germany and the United Kingdom*. Palgrave Macmillan.

Runciman, D. (2013). The Crisis of British Democracy Back to The '70s or Stuck in The Present?. *Juncture*, 20(3), 169-177.

Shoalhaven City Council. (2016). *Guidelines for the Conduct of Community Consultative Bodies*. Mayıs 30, 2021 tarihinde Shoalhaven City Council: https://doc.shoalhaven.nsw.gov.au/DisplayDoc.aspx?Record=pol08/438 adresinden alındı

Shore, C. (2011). 'European Governance' or Governmentality? The European Commission and the Future of Democratic Government. *European Law Journal*, 17(3), 287-303.

Smith, G. (2009). *Democratic Inovations: Designing Institutions for Citizen Participation*. Cambridge University Press.

Şen, A. F. (2014). Neoliberalizm Sürecinde Kentsel Mekânların Dönüşümüne Kamusal Müzakere ve Halkla İlişkiler Açısından Bakış. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 23(2), 1-25.

Tataroğlu, N. (2019). *Avrupa Birliği'ne Uyum Kapsamında Türkiye'de Yerel Yönetimler ve Kent Konseyleri: Sarıyer Kent Konseyi Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Avrupa Araştırmaları Enstitüsü.

TBMM. (1930). 1580 Sayılı Belediye Kanunu. *Resmî Gazete*, 11(3), s. 8821-8840.

TBMM. (2005). 6393 Sayılı Belediye Kanunu. *Resmî Gazete*, 44(25874), s. 9469-9500.

TBMM. (2006). Kent Konseyi Yönetmeliği. *Resmî Gazete* (26313).

Toprak, Z. (2011). Yerel Yönetimlerde Başkanın Politik Lider Rolü. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 69(1-2), 299-315.

Tormey, S. (2014). The Contemporary Crisis of Representative Democracy. *Democratic Theory*, 1(2), 104-112.

Uslu, İ. A., ve Yılmaz, H. H. (2018). Yerel Yönetimlerde Katılımcılık: Kent Konseylerinin Rolü ve Bir Yapılandırma Önerisi. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 27(1), 113-145.

Vibert, F. (2007). *The Rise of the Unelected Democracy and the New Separation of Powers*. Cambridge University Press.

Warren, M. E. (2009). Governance-Driven Democratization. *Critical Policy Studies*, 3(1), 3-13.

Warren, M. E. (2011). Civil Society and Democracy. M. Edwards (Dü.) içinde, *The Oxford Handbook of Civil Society* (s. 377-390). Oxford University Press.

Yalçın-Riollet, M. (2017). Coproduction of Participation Policies in Turkey: The Making of City Councils. *Mediterranean Politics*, 13(22), 1-18.

Yetiş, M. (2009). Gramsci ve Devletin İki Görünümü. *Mülkiye Dergisi*, 33(264), 129-153.

KATKI ORANI / *CONTRIBUTION RATE*	**AÇIKLAMA / *EXPLANATION***	**KATKIDA BULUNANLAR / *CONTRIBUTORS***
Fikir veya Kavram / *Idea or Notion*	Araştırma hipotezini veya fikrini oluşturmak / *Form the research hypothesis or idea*	Tahir Anıl GÜNGÖRDÜ Levent YILMAZ
Tasarım / *Design*	Yöntemi, ölçeği ve deseni tasarlamak / *Designing method, scale and pattern*	Tahir Anıl GÜNGÖRDÜ Levent YILMAZ
Veri Toplama ve İşleme / *Data Collecting and Processing*	Verileri toplamak, düzenlenmek ve raporlamak / *Collecting, organizing and reporting data*	Tahir Anıl GÜNGÖRDÜ Levent YILMAZ
Tartışma ve Yorum / *Discussion and Interpretation*	Bulguların değerlendirilmesinde ve sonuçlandırılmasında sorumluluk almak / *Taking responsibility in evaluating and finalizing the findings*	Tahir Anıl GÜNGÖRDÜ Levent YILMAZ
Literatür Taraması / *Literature Review*	Çalışma için gerekli literatürü taramak / *Review the literature required for the study*	Tahir Anıl GÜNGÖRDÜ Levent YILMAZ

KAYNAKÇA

Aslan, S. (2010). Sivil Toplum: Kavramsal Değişim ve Dönüşüm. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 203-210.

Atar, Y. (1997). Demokratik Sistemde Sivil Toplumun Fonksiyonu ve Sivil Toplum-Devlet Düalizmi. *Yeni Türkiye Dergisi Sivil Toplum Özel Sayısı,* 98-102.

Çağlar, Ş. E. (2020). Mevcut Anayasa ve Yasalar Çerçevesinde Yerel Yönetimler ile Sivil Toplum Kuruluşları İlişkisinin İncelenmesi: Silivri Örneği, İstanbul: Kitap Yurdu Yayıncılık.

Çaha, Ö. (2016). Sivil Toplum ve Devlet, Ankara: Orion Kitabevi.

Çam, E. (2002). Siyaset Bilimine Giriş, İstanbul: Der Yayınları.

Dalgakıran, A. (2021). Yüzleşme, Türkiye Vasatlıktan Nasıl Çıkar?, İstanbul: Kronik Yayıncılık.

Demirkaya, Y. (2016). Yönetişim, Sivil Toplum ve Yerel Yönetimler. *Uclg-Mewa Yerel Yönetim Söyleşileri,* 41-44.

Ercan, O. (2020). Yerel Yönetimler ve Sivil Toplum Kuruluşlarının İş birliği Genişliyor. *Türkiye Belediyeler Birliği Dergisi,* 35.

Erdoğan, Ümran (2011). *Sivil Toplum Kuruluşlarının Yerel Yönetimlerin Karar Alma Sürecindeki Rolü Aydın İli Örneği.* Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Esen, A. (2008). Kent Yönetimlerinde Katılım. *Yerel Siyaset Makale Bildirisi*, 87.

Görmez, K., & Ökmen, M. (2009). Yerel Yönetimlerin Güncel Sorunları Küresel, Bölgesel ve Yerel Perspektifler, İstanbul: Beta Yayıncılık.

Karakılçık, Y. (2013). Yeni Yerel-Bölgesel Gelişmeler Işığında Yerel Yönetimler, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Karasu, M. A., Çelik, M. L., & Altıparmak, C. (2020). 101 Soruda Kent Konseyi, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kaypak, Ş. (2012). Yerel Yönetimlerde Katılımcı/Müzakereci Demokrasi Sürecinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Önemi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi,* 170-173.

Keleş, R. (2016). Yerinden Yönetim ve Siyaset, İstanbul: Cem Yayınevi.

Köse, Ö. (2004). Yerel Yönetim Olgusu ve Küreselleşme Sürecindeki Yükselme. *Sayıştay Dergisi,* 13-15.

Mazı, F. (2014). Kent ve Kalkınma, Kahramanmaraş: Akbaba Yayıncılık.

Okutan, E. (2005). Yerel Yönetimler ve Sivil Toplum Örgütlerinin Gelişmiş İşbirliği: İngiltere Örneği. *Sayıştay Dergisi,* 98-105.

On Birinci Kalkınma Planı, (2018). *"Yerel Yönetimler ve Hizmet Kalitesi Özel İhtisas Komisyonu Raporu".* Ankara.

Özden, K. (2013). Yerel Yönetimlerde Güncel Sorunlar ve Tartışmalar, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Öztürk, A. (2014). *Yerel Yönetimlerde Sivil Toplum Kuruluşları ve İlişkileri.* Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Pustu, Y. (2005). Yerel Yönetimler ve Demokrasi. *Sayıştay Dergisi,* 120- 125.

Şengül, R. (2014). Yerel Yönetimler, Kocaeli: Umuttepe Yayıncılık

Uğuz, H. E. & Yılmaz, F. H. (2020). İlhan Tekeli'nin Fikriyatında Temsili Demokrasinin Krizine Bir Yanıt Olarak Sivil Toplum Kuruluşları ve Yerel Yönetimler. *Kent Araştırmalar Dergisi,* 324-327.

Ulusoy, A., & Akdemir, T. (2014). Mahalli İdareler, Ankara: Seçkin Yayınları.

Ulusoy, A., & Akdemir, T. (2009). Yerel Yönetimler Ve Mali Özerklik: Türkiye ve OECD Ülkelerinin Karşılaştırmalı Analizi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(21), 260-263

Yaslıkaya, R. (1997). Bir Sivil Toplum Kurumu Olarak Yerel Yönetimler, *Yeni Türkiye Dergisi Sivil Toplum Özel Sayısı,* 350-353.

Yılmaz, A. (1997). Sivil Toplum, Demokrasi ve Türkiye. *Yeni Türkiye Dergisi Sivil Toplum Özel Sayısı,* 86-89.

Zaim, S. (1997). Türkiye'de Gönüllü Kuruluşların Son Yirmi Beş Yıldaki Gelişme Seyri. *Yeni Türkiye Dergisi Sivil Toplum Özel Sayısı,* 296-299.

İnternet Kaynakları

http://www.ahmetli.gov.tr/yerel-yonetimler, Erişim Tarihi: 18.04.2021.

http://arsiv.uclg-mewa.org/doc/rio-20_GrSon.pdf Erişim Tarihi: 21.04.2021.

https://www.balikesir.bel.tr/haberler/baskan-yilmaz-sehri-sehirliyle-birlikte-planliyoruz Erişim Tarihi: 04.04.2021.

https://www.balikesir.bel.tr/haberler/sokak-isimlerini-sehir-belirleyecek Erişim Tarihi: 05.04.2021.

https://www.gaziantep.bel.tr/tr/haberler/gelin-etmeyin-okula-gonderin-projesi-meyvesini-verdi Erişim Tarihi: 12.04.2021.

https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1163.pdf, Erişim Tarihi: 10.05.2021.

https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2709.pdf, Erişim Tarihi: 10.05.2021.

https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4721.pdf, Erişim Tarihi: 10.05.2021.

https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5253.pdf, Erişim Tarihi: 10.05.2021.

https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5393-20150404.pdf, Erişim Tarihi: 10.05.2021.

https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6356.doc, Erişim Tarihi: 10.05.2021.

https://www.mfa.gov.tr/yerel-gundem-21.tr.mfa, Erişim Tarihi: 03.05.2021.

https://www.muhafazakar.com/sayi/29-30-sayi-sivil-toplum-ara-kurumlar_ce4ba4, Erişim Tarihi: 17.04.2021.

KAYNAKÇA

Acheson, P. C. (1961). Amerikan Federal Hükümeti ve Çalışma Mekanizması. Birol Egeran (çev.). Varlık Yayınevi, İstanbul.

Akman, Ç., Kalender, M. (2018). Yerelde Yeni Bir Merkezi Yönetim Birimi: Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi,* 73 (4), 1025-1056.

Akıncı, B. (2019). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi: Sisteme Yönelik Tartışmalar ve Çözüm Önerileri. Nobel Bilimsel Eserler, Ankara.

Arslan, R. (2013). Türkiye Başkanlık Sistemi (Alternatif Bir Sistem Arayışı). *Yeni Türkiye (Başkanlık Sistemi Özel Sayısı),* 9 (51), 592-599.

Bozlağan, R. (2016). Türk Tipi Başkanlık. Hayat Yayıncılık, İstanbul.

Çakmak, D. (2011). Osmanlı İktisat Düşüncesinin Evrimi, Societas ve Universitas Gerilimi. Libra Kitapçılık ve Yayıncılık, İstanbul.

Eğilmez, M. (2018) Tek Hazine Hesabı Değişti, Erişim Tarihi: 06.12.2018, http://www.mahfiegilmez.com/2018/08/tek-hazine-hesab-degisti.html

Erdoğan, M. (2000). Demokrasi, Laiklik, Resmi İdeoloji. 2.Baskı. Liberte Yayınları, Ankara.

Erdoğan, M. (2017). Anayasal Demokrasi. 13.Baskı. Siyasal Kitabevi, Ankara.

Ergin, O. (1937). Türk Tarihinde Evkaf, Belediye ve Patrikhaneler. Türkiye Basımevi, İstanbul.

Erkul, H, Kara, H. & Şimşek, S. (2016). ABD ve Almanya Yerel Yönetimlerinin Karşılaştırılması. *Yönetim Bilimleri Dergisi,* 14 (27), 33-58.

Erol, G. (2020). ABD Eyaletlerinde Yerel Yönetimler. III. Uluslararası Sosyal Bilimlerde Kritik Tartışmalar Kongresi Tam Metin Kitabı, Bedriye Tunçsiper (Ed.). İzmir Demokrasi Üniversitesi, İzmir, 117-135.

Eryılmaz, B. (2006). Kamu Yönetimi. Erkam Matbaası, İstanbul.

Eryılmaz, B. (2017a). Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme. 4.Baskı. İşaret Yayınları, İstanbul.

Eryılmaz, B. (2017b). Bürokrasi ve Siyaset, Bürokratik Devletten Etkin Yönetime. 6.Baskı. Alfa Basım Yayım, İstanbul.

Gönenç, L. (2013). Anayasal Değişim, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 62 (4), 1063-1086.

Hamilton, P. (1995). The Enlightenment and The Birth of Social Science. Formations of Modernity. Stuart Hall and Bram Gieben (Ed.). Polity Press, Cambridge, 17-69.

Heady, F. (1996). Public Administration: A Comparative Perspective. Fifth Edition. Marcel Dekker, Inc., New York.

Heywood, A. (1997). Politics. MacMillan Press, London.

Jefferson, T. (2012). Bağımsızlık Bildirgesi. Gülden Kurt (çev.). Doruk Yayımcılık, İstanbul.

Kentel, F. (1996). Kimlikler Cenneti Liberalizm ya da Cehennem. *Diyalog (Siyaset Teorisi Dergisi),* 1 (1), 177-187.

Koch, A., Peden, W. (1944). The Life and Selected Writings of Thomas Jefferson. The Modern Library, New York.

Korkusuz, M. H. (2005). Osmanlı Zımni Sözleşmesi Işığında Türkiye'nin Paradoksal Modernleşme-Demokratikleşme Gerilimi. *Avrupa Günlüğü (Euro Agenda),* 4 (7), 275-289.

Korkusuz, M. H. (2012). Mukaddime'den Muahhire'ye: Modern Dünya'nın, Ulus-Devlet'in, Din'in ve Milliyetçiliklerin Ekonomi, Kültür ve Siyaset Atlası. 2.Baskı. Bilge Kültür Sanat, İstanbul.

Korkusuz, M. H. (2021a). Küreselleşme'nin Progresyon ve Regresyon Sarmalında Konumsuz Seyir Rotası. IV. Mülkiye Uluslararası İlişkiler Kongresi, Küreselleşmenin Sonu? Bildiri Kitabı, Çınar Özen (Ed.). Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 19-23.

Korkusuz, M. H. (2021b). Globalleşen Dünya ve Politik Psikolojik Kodlar Bağlamında Geleceğin Dinamik Türkiye'si için Perspektif Arayışı. *Ulisa: Uluslararası Çalışmalar Dergisi,* 5 (1), 20-34.

Köseoğlu, Ö., Sobacı, M. Z. (2018). Başkanlık Sistemlerinde Yerel Yönetimler ve Cumhurbaşkanlığı Sistemi'ne İlişkin Bir Değerlendirme. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi: Kamu Yönetiminde Değişim. Yüksel Demirkaya (Ed.). Hiperlink Yayınları, İstanbul, 413-441.

Kuzu, B. (2011). Her Yönü ile Başkanlık Sistemi. Babıali Kültür Yayıncılığı, İstanbul.

Lewis, B. (2007). Demokrasinin Türkiye Serüveni. 3.Baskı. Hamdi Aydoğan ve Esra Ermert (Çev.). Yapı Kredi Kültür ve Sanat Yayıncılık, İstanbul.

Lipson, L. (2005). Siyasetin Temel Sorunları. Fügen Yavuz (çev.). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

MMZC (Meclis-i Mebusan Zabıt Ceridesi). (1325). Yüz Otuz Birinci İnikad. https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/MECMEB/mmbd01ic01c006/mmbd01ic01c006ink131.pdf Erişim Tarihi: 02.04.2021

Montross, L. (1962). Washington and The Revolution. Washington Square Press, Inc., New York.

Musil, P. A. (2018). Hükümet Sistemleri: Başkanlık Sistemi ve Parlamenter Sistem. Karşılaştırmalı Siyaset: Temel Konular ve Yaklaşımlar. 5.Baskı. Sabri Sayarı ve Hasret Dikici Bilgin (Drl.). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 189-207.

Oktay, C. (1998). Siyaset Yazıları (Hum Zamirinin Serencamı ve Diğerleri). 2.Baskı. Der Yayınları, İstanbul.

Önder, M. (2018). Amerika Birleşik Devletleri. Yönetsel Yapı İncelemeleri. 2.Basım. Burhan Aykaç, Hatice Altunok ve Fatma Gül Gedikkaya (Ed.). Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, 59-106.

Öner, Ş. (2019). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Yerel Yönetim Mevzuatına Etkileri. *ÇOMÜ Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi,* 4 (2), 303-332.

Öner, Ş. (2020). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi: Merkez-Yerel İlişkilerinde Kurumsal Değişim ve Dönüşüm. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 19 (75), 1335-1353.

Özbudun, E. (2003). Türk Anayasa Hukuku. 7.Baskı. Yetkin Yayınları, Ankara.

Özveren, E. (2017). İster İstemez Karşılaştırmalı ve Dışa Bağımlı İktisadi Düşünce Tarihimiz: Gözlemler ve Sorunlar. Türkiye'de İktisadi Düşünce. M. Erdem Özgür, Alper Duman ve Alp Yücel Kaya (Drl.). İletişim Yayınları, İstanbul, 13-48.

Parla, T. (1991). Türkiye'de Anayasalar (Cep Üniversitesi). İletişim Yayınları (Yeni Yüzyıl Kitaplığı), İstanbul.

Schumacher, E. F. (2019). Küçük Güzeldir: Önceliği İnsana Veren Bir Ekonomi Anlayışı. 8.Basım. Osman Çetin Deniztekin (çev.). Varlık Yayınları, İstanbul.

Sobacı, M. Z., Köseoğlu, Ö. (2016). Başkanlık Sistemlerinde Yerel Yönetimler: ABD, Brezilya, Şili, Endonezya ve Güney Kore. SETA Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı, Ankara.

Şahin, M. (1999). Amerika Birleşik Devletleri'nde Yerel Yönetimler. *Çağdaş Yerel Yönetimler,* 8 (2), 121-136.

Şimşek, H. (1997). 21.Yüzyılın Eşiğinde Paradigmalar Savaşı: Kaostaki Türkiye. Sistem Yayıncılık, İstanbul.

Tanör, B. (2019). Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri. 32.Baskı. Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul.

Tocqueville, Alexis de. (2016). Amerika'da Demokrasi - II. Özcan Doğan (çev.). Doğu Batı Yayınları, Ankara.

Turan, H. C. (2017). Amerika Birleşik Devletleri'nde Yerel Yönetimler. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches (IJETSAR),* 2, 1-19.

Uygun, O. (2015). Yerel Yönetim Reformu için Anayasal İlkeler. *Strategic Public Management Journal (SPMJ),* 1 (2), 1-27.

Uysal, F. (2016). Bir Devletin Anatomisi: ABD ve Başkanlık Sistemi. Hece Yayınları, Ankara.

Yayman, H. (2016). Türkiye'de Devlet Reformu ve Başkanlık Sistemi. 4.Baskı. Doğan Kitap, İstanbul.

Zengin, O. (2019). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ve İdari Yapıya Etkisi. *Emek Araştırma Dergisi (GEAD),* 10 (15), 1-24.

KAYNAKÇA

Bauman, Zygmunt (2020). Azınlığın Zenginliği Hepimizin Çıkarına Mıdır?, çev. Hakan Keser, Ayrıntı Yay., İstanbul.

Bauman, Zygmunt (2020). Küreselleşme/Toplumsal Sonuçları, çev. Abdullah Yılmaz, Ayrıntı Yay., İstanbul.

Berger, Peter L.&Hantington, Samuel (2012). Bir Küre Bin Bir Küreselleşme, çev. Ayla Ortaç, Kitap Yay., İstanbul.

Harvery, David (2019). Postmoderliğin Durumu, çev. Sungur Savran, Metis Yay., İstanbul.

Schmitt, Carl (2014). Siyasi İlahiyat/Egemenlik Kuramı Üzerine Dört Bölüm, çev. A. Emre Zeybekoğlu, Dost Yay., Ankara.

Sombart, Werner (2016). Aşk Lüks ve Kapitalizm, çev. Necati Akça, Pharmakon Yay., İstanbul.

https://tr.euronews.com/2021/05/04/pfizer-2021-de-covid-19-as-s-ndan-26-milyar-dolar-kazanc-ongoruyor, erişim tarihi: 04.05.2021.

https://www.ntv.com.tr/ekonomi/cip-krizi-3-trilyon-dolarla-ve-10-yilda-asilabilir,J-6QRTM-h0qVjFGzSTvamA, erişim tarihi: 27.05.2021.

KAYNAKÇA

Andrews, R ve Van De Walle, S. (2013). New Public Management and Citizens' Perceptions of Local Service Efficiency, Responsiveness, Equity and Effectiveness. *Public Management Review*, 15(5), 762-783.

Bayrakçı, E. ve Kahraman, S. (2017). Yeni Kamu Hizmeti Anlayışı ve Belediye Hizmetlerinde Özelleştirme. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 37, 299-315.

Bozlağan, R. (2008). Geleneksel Kamu Yönetimi Yaklaşımı, Yeni Kamu Yönetimi Yaklaşımı ve Yerel Yönetimlere Etkileri. Recep Bozlağan ve Yüksek Demirkaya (Ed.), *Türkiye'de Yerel Yönetimler* içinde (1-28), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Bulut, Y. ve Tanıyıcı, Ş. (2009). Yerel Yönetimler ve Sivil Toplum Kuruluşları. Veysel K.

Bilgiç (Ed.), *Değişik Yönleriyle Yerelleşme* içinde (325-338), Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Dekker, P. ve Halman, L. (2003). Volunteering and Values: An Introduction. Paul Dekker ve

Loek Halman (Ed.)., *The Values of Volunteering: Cross-Cultural Perspectives* içinde (1-18), New York: Kluwer Academic Plenum Publishers.

DPT (2001). Sekizinci Kalkınma Planı Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyonu Raporu, https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/08_Yerel Yonetimler.pdf, (E.Tarihi: 18.05.2021).

Edwards, M. (2014). *Civil Society*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Einolf, C. (2018). Volunteers in Community Organizations. Ram A. Cnaan ve Carl Milofsky

(Ed.), *Handbook of Community Movements and Local Organizations in the 21st Century* içinde (229-242), Cham, Switzerland: Springer International Publishing.

Erdoğan, E. ve Semerci, P. U. (2020). Türkiye Gönüllülük Araştırması 2019: Gönüllü Profili,

Gönüllülerin Koşulları ve Kazanımları. Emre Erdoğan, Pınar Uyan-Semerci, Nurhan Yentürk, Laden Yurttagüler (Der.), *Türkiye'de Gönüllülük: Deneyimler, Sınırlılıklar ve Yeni Açılımlar* içinde (1-43), İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Eryılmaz, B. (2013). *Kamu Yönetimi*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Ferris, J. (1985). *The Privatization of Local Public Services*. USC School of Public Administration Working Paper.

Ferris, J. ve Graddy, E. (1986). Contracting Out: For What? With Whom?. *Public Administration Review*, 46 (4), 332-344.

Göküş, M. (2010). Kamu Hizmeti Kavramı ve Yönetişim Yaklaşımı. M. Akif Çukurçayır, H. Tuğba Eroğlu Hülya Eksi Uğuz (Ed.), *Yönetişim* içinde (585-616), Konya: Çizgi Kitabevi.

Güleri B. A. (2013). *Türkiye'nin Yönetimi*. Ankara: İmge Kitabevi.

Güngör, F. (2016). Gönüllü Yönetiminin Önemli Bir Aşaması Olarak Performans Değerlendirme. *Strategic Public Management Journal (SPMJ)*, 4, 21-48.

Henden, H. B. ve Henden, R. (2005). Yerel Yönetimlerin Hizmet Sunumlarındaki Değişim ve E-Belediyecilik*, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (14), 48-66.

Hustinx, L., Cnaan, R. A. ve Handy, F. (2010). Navigating theories of volunteering: A hybrid map for a complex phenomenon. *Journal for the Theory of Social Behaviour*, 40 (4), 410-434.

İlkorkor, Z. Ş. (2010). Kamu Yönetiminde Etkinliğin Sağlanmasında Alternatif Bir Model: İhale Yöntemi. *Türk İdare Dergisi*, 468, 63-84.

Karakılçık, Y. (2016). *Yeni Yerel-Bölgesel Gelişmeler Işığında Yerel Yönetimler*, Ankara: Seçkin Yayınları.

Levrat, N. (1995). Avrupa'da Yerel Kamu Hizmetlerinin Sağlanmasında Kamu-Özel Sektör Ortaklığı Deneyimleri. Mustafa Dönmez (Çev.), *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 4 (2), 31-45.

Merril, M. V. (2006). Global Trends and the Challenges for Volunteering. *The International Journal of Volunteer Administration*, 24 (1), 9-14.

Mrak, M. K., Vretenar, N. ve Antoić, J. J. (2016). Procurement at Local Government Level – Issues and Controversies. *International Public Administration Review,* 14(4), 49-69.

Nemec, J. (2017). Teaching module: Efficiency in Local Service Delivery. Juraj Nemec (Ed.), *Efficiency in Local Service Delivery* içinde (4-21), Bratislava: Implementing organisation: Network of Institutes and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe (NISPAcee).

Oakley, P. ve Marsden, D. (1994). *Approaches to Participation in Rural Development*. Geneva, ILO.

Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) (1999). *European Principles for Public Administration*. SIGMA Papers, No. 27, OECD Publishing.doi:10.1787/5kml60zwdr7h-en.

Öner, Ş. (2006). *Yeni Mevzuat Çerçevesinde Türkiye'de Belediye Yönetimi.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Özer, M. A. (2006). Yönetişim Üzerine Notlar. *Sayıştay Dergisi,* 63, 59-89.

Pandeya, G. P. (2015). Does Citizen Participation in Local Government Decision-Making Contribute to Strengtherning Local Planning and Accountability Systems? An Empirical Assessment of Stakeholders' Perceptions in Nepal. *International Public Management Review*, 16 (1), 67-98.

Paul, S. (1987). *Community Participation in Development Project*. Washington, D.C.: The World Bank.

Ploštajner, Z. ve Mendeš, I. (2005). *Citizens Participation*. https://library.fes.de/df-files/bueros/kroatien/50250/06.pdf (E. Tarihi: 05.03.2021).

Salamon, L. M., Skolovski, S. W. ve Haddock, M. A. (2018). The Scope and Scale of Global Volunteering: Current Estimates and Next Steps. *A Background Paper for The 2018 State of The World's Volunteerism Report.*

Schwab, C., Bouckaert, G. ve Kuhlmann, S. (2017a). Autonomy, Performance, Participation: Lessons from the Comparative Study of Local Public Sector Reforms. Christian Schwab, Geert Bouckaert ve Sabine Kuhlmann (Ed.), *The Future of Local Government in Europe* içinde (11-22), Baden-Baden, Germany: Edition Sigma.

Schwab, C., Bouckaert, G. ve Kuhlmann, S. (2017b). Conclusion: Lessons and Advice for Future Local Government in Europe. Christian Schwab, Geert Bouckaert ve Sabine Kuhlmann (Ed.), *The Future of Local Government in Europe* içinde (101-112), Baden-Baden, Germany: Edition Sigma.

Menheere, S. C.M. ve Pollasis, S. N. (1996). The Build Operate Transfer Approach. Rick Huifbregts (Ed.), *Case Studies on Build Operate Transfer* içinde (5-24),

Netherland: Delft University of Technology Faculty of Architecture Project Management and Real Estate Development.

Smith, D. H. (1994). Determinants of Voluntary Association Participation and Volunteering: A Literature Review. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 23(3), 243–263.

Spicker, P., (2009). The nature of a public service. *International Journal of Public Administration*, 32 (11), 970-991.

State of the World's Volunteerism Report. (2011). *Universal Values for Global Well-being*, https://www.unv.org/, (E. Tarihi: 13.04.2021).

Steen, T., Teles, P. ve Torsteinsen, H. (2017). Improving Local Service Delivery: Increasing Performance through Reforms. Christian Schwab, Geert Bouckaert ve Sabine Kuhlmann (Ed.), *The Future of Local Government in Europe* içinde (53-78), Baden-Baden, Germany: Edition Sigma.

Taylor, Z. (2016). *Good Governance at the Local Level: Meaning and Measurement*. University of Toronto: Institute on Municipal Finance & Governance.

Toprak, Z. (1990). Yerel Hizmetlere Gönüllü Katılım. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5 (1-2), 122-144.

Tortop, N. (1993). Yerel Kamu Hizmetlerinin Yönetim Biçimleri. *Amme İdaresi Dergisi*, 26 (2), 65-72.

Wilson, J. (2000). Volunteering. *Annual Review of Sociology*, 26 (1), 215–240.

World Bank (1996). *Participation Sourcebook*. Washington, D.C.: The World Bank.

Yıldırım, U. (2004). Yeni Belediye Yasaları Çerçevesinde Alternatif Hizmet Sunma Yöntemleri. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 13 (4), 19-37.

3996 Sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanun, Kabul Tarihi: 8/6/1994, Resmî Gazete Yayım Tarihi: 13/6/1994, Sayı: 21959.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, Kabul Tarihi: 22/2/2005, Resmî Gazete Yayım Tarihi: 4/3/2005, Sayı: 25745.

5393 sayılı Belediye Kanunu, Kabul Tarihi: 3/7/2005, Resmî Gazete Yayım Tarihi: 13/7/2005, Sayı: 25874.

İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği, https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5302.pdf, (E.Tarihi: 05.04. 021).

KAYNAKÇA

Afşar, B. ve Öğrekçi, S. (2015). Tarihsel Süreçte Kadının Gelişimi ve Ekonomideki Rolü: Toplayıcı Kadından Günümüz Kadınına Dönüşüm, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 17(1), s.65-86.

Ankara Büyükşehir Belediyesi, BELMEK, https://ankara.bel.tr/kulturel hizmetler/belmek (Erişim Tarihi / 10.02.2020)

Avcı, Y. (2007). Osmanlı Devleti'nde Otoriter Modernleşme ve Kadının Özgürleşmesi Meselesi, *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi (OTAM),* 21(21), s.1-18.

Aydıngör, F. (2006*). Tanzimat Döneminde (1839-1876) Kadın Yaşamındaki Modernleşme*. (Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitiüsü.

Balkız, Ö. (2015). Mikro Kredi ve Toplumsal Cinsiyet: Eleştirel Bir Değerlendirme, *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 14(3), 535- 557.

Baş, T. ve Akturan, U. (2017). *Sosyal Bilimlerde Bilgisayar Destekli Nitel Araştırma Yöntemleri*, (3. Baskı). Ankara: Seçkin.

Bilgin, N. (2014). Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi Teknikler ve Örnek Çalışmalar. 3. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi.

Bozkaya, G. (2013). Kadınların İşgücüne Katılımını Belirleyen Faktörler: Türkiye Üzerine Bir Analiz, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(5), s.69-89.

Çakır, Ö. (2008). Türkiye'de Kadının Çalışma Yaşamından Dışlanması, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, (31), s.25-47.

Çakır, S. (2013). *Osmanlı Kadın Hareketi*, (4. Basım). Metis Yayınları.

Çelik, A. (2014). Sosyal Belediyecilik Anlayışı: Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Örneği, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 16 (1), 1-20.

Donovan, J. (2015). *Feminist Teori*, Aksu Bora, Fevziye Sayılan, Meltem Ağduk Gevrek (Çev), 10. Baskı, İletişim Yayınları

Durakbaşa, A. (2014). *Halide Edip: Türk Modernleşmesi ve Feminizim*. 6.Baskı. İletişim Yayınları.

Engels, F. (1990). *Ailenin Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni*, Kenan Somer (Çev.), 9. Baskı. Sol Yayınları.

ETİSEM El Broşürü-2018

Etimesgut Belediyesi Resmi web sitesi, ETİSEM, http://etisem.etimesgut.bel.tr (Erişim Tarihi: 13.02.2020).

Ezer, M. (2017). Refah Devlet Anlayışının Belediyelere Yansıması: Ankara Pursaklar Belediyesi Örneği, *Ekonomi, Politika & Finans Araştırma Dergisi*, 2(1), 50-66.

Gökalp, Z. (2014). *Türkçülüğün Esasları.* 3. Baskı. Ötüken Neşriyat.

Gözler, K. (2018). *Kısa Anayasa Hukuku*. 16. Baskı. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Gross, M. R. (2006). *Ataerki Öncesi Hipotezi: Bir Değerlendirme*. Slyvıa. Marcos (Ed.), Bedenler, Dinler ve Toplumsal Cinsiyet kitabı içinde, Sibel Özbudun, Balkı Şafak, İlker Çayla (Çev.), s.76-97. (1.Baskı). Ütopya.

Güler, A., Halıcıoğlu, M. B., Taşğın, S. (2015). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma*. Ankara: Seçkin Yayıncılık

Merriam, B.S. (2018). Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber S. Turan (Çev. Edt.) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.

Michel, A. (1993). *Feminizm*, Şirin Tekeli (Çev.), İletişim Yayınları.

Kara Dönmez, C.Ö. ve Erdem, A.D. (2019). Belediye Meslek Edindirme Kurslarının Türkiye'de Kadınların Ekonomik ve Sosyal Hayata Katılmalarındaki Rolü: Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği, *KAYSEM12 Bildiri Kitabı*, s.568-584.

Karadeniz, E.E. (2019). *Türkiye'de Girişimcilik ve Uluslararası Karşılaştırma 2018*, Yeditepe Üniversitesi Yayınevi. https://webdosya.kosgeb.gov.tr/Content/Upload/Dosya/Giri%C5%9Fimcilik/GEM_Ku%CC%88resel_Giris%CC%A7imcilik_Monito%CC%88ru%CC%88-2019_Tu%CC%88rkiye_Raporu.pdf (Erişim Tarihi: 30.06.2021).

KEÇMEK El Broşürü-2018

Kılıçarslan, C.S. ve Işık, T. (2016). *Toplumsal Cinsiyet ve Efsaneden Gerçeğe Türkiye'de Kadın*. 1. Baskı, Ankara: Nobel.

Kızılkaya, H. (2005). *Anasoyluktan Günümüze Kadın*, 1.Baskı. İlya İzmir Yayınevi Matbaası.

Koray, M. ve Temiz, H.E. (2014). Merkezi Yönetimle İlişkiler, Kısıtlar ve Harcamalar Çerçevesinde Sosyal Belediyecilik ve Dört Büyükşehir Belediyesi Açısından Uygulamalar, *Çalışma ve Toplum*, 42(3), 11-60.

Köse, E. (2013). Cinsiyet / Toplumsal Cinsiyet İkiciliği Üzerine Eleştirel Yaklaşımlar ya da Doğa Doğal Mıdır? , *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, (1.Baskı). Toplumsal Cinsiyet-II, 16(64), ss.37-53.

Kurnaz, Ş. (1991). Cumhuriyet Öncesinde Türk Kadını (1839-1923), *Bilim Serisi 4*, (2. Baskı). Ankara: T.C Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları.

Memişoğlu, D.; Eylemer, S. ve Akyol, E.M. (2016). Avrupa Birliği'ne Giriş Süreci Bağlamında Yerel Yönetimler Tarafından Düzenlenen Mesleki Kurslara Ve Kadın İstihdamının Artırılmasına İlişkin Bir Değerlendirme: İzmir-Türkiye Örneği, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, CİEP Özel Sayısı. s.1072- 1091.

Merriam Sharan, B. (2013). *Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir İnceleme*, Selahattin Turan (Çev.), Ankara: Nobel.

Sevim, A. (2005). *Feminizm*. 1. Baskı. İnsan Yayınları.

Omay, U. (2011). Yedek İşgücü Ordusu Olarak Kadınlar, *Çalışma ve Toplum*, 30(3), s. 137-166.

Örenç, D., Dönmez Kara, C.Ö, Uğur, S. (2020), Türkiye'de Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerinin İstihdam Kapasitesinin Artırılmasındaki Rolü, *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 11, s. 411-447.

Özer, M. ve Biçerli, K. (2003). Türkiye'de Kadın İş gücünün Panel Veri Analizi, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 3(1), s.55-86.

Özsöz, C. (2008). Kültürel Feminist Teori ve Feminist Teorilere Giriş, *Sosyoloji Notları Dergisi*, (6), 51-55.

Ünal, F. ve Caner, C. (2014). Yerel Yönetimler ve Sosyal Politika(lar): Sosyal Belediyecilik, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 49(2), 31-49.

Peker, R. (2017). Türk Devlet Geleneğinde Kadının Konumu, *Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(2), s.157-164.

Pektaş, E. (2010). Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Temel Sorunlar, *Akademik İncelemeler Dergisi*, Cilt:5, Sayı:1, s.4-22.

Pelizzon, S. M. (2009). *Kadının Konumu Nasıl Değişti? Feodalizmden Kapitalizme,* İhsan Ercan Sadi; Cem Somel (Çev.), 1.Baskı. İmge Yayınevi.

TÜİK Türkiye İstatistik Kurumu (2021). İşgücü İstatistikleri, Nisan 2021, Haber Bülteni, Sayı 37488, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Nisan-2021-37488, (Erişim Tarihi: 19.06.2021).

Vogel, Lise. (2003). *Marksist Teoride Kadın*, Mine Öngören (Çev.), 2.Baskı. Pencere Yayınları.

Yenimahalle Belediyesi resmi web sitesi, YENİMEK, http://yenimek.yenimahalle.bel.tr (Erişim Tarihi/ 12.02.2020)

Yılmaz, A. (2010). Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Kadın Kimliğinin Biçimlendirilmesi, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 9(20), s.191-212.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 11. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

1982 Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, RG: 09/11/1982-17863.

5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, R.G: 23/07/2004-25531.

5393 Sayılı Belediye Kanunu, R.G: 13/07/2005-25874.

İnternet Kaynakları

Zafer Gazetesi, (2018). KEÇMEK'ler Yeni Branşlarla Açılıyor, http://www.zafergazetesi.org/ haber/KECMEK-LER-YENI-BRANSLARLA-ACILIYOR/67953 (Erişim Tarihi: 20.04.2021).

AB Türkiye Delegasyonu, 2021, https://www.avrupa.info.tr/tr/kadinistihdaminin-desteklenmesi-123, (Erişim Tarihi: 30.06.2021).

AB Başkanlığı, 2009, Erişim Adresi: https://www.ab.gov.tr/files/CSD/ kadin_istihdami_ compendium.pdf (Erişim Tarihi: 30.06.2021).

İŞKUR Resmi Web Sitesi, https://www.iskur.gov.tr/is-arayan/aktif-isgucu-programlari/ mesleki-egitim-kurslari/ (Erişim Tarihi: 30.06.2021).

KOSGEB Resmi Web Sitesi, https://www.kosgeb.gov.tr/site, (Erişim Tarihi: 29.06.2021).

KOSGEB, (2019). KOSGEB'den Kadınlara Pozitif Ayrımcılık, https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/6878/kosgebden-kadinlara-pozitif-ayrimcilik, (Erişim Tarihi: 30.06.2021).

KAYNAKÇA

Bozan, M., (2017). Üniter Yapıda Merkeziyet ve Ademi Merkeziyetin Uyumu, Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt:8, Sayı:16.

Bulut, Y., Bimay, M., (2020). Karşılaştırmalı Yerel Yönetimler Analizi İngiltere ve Türkiye Örnekleri, Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, Cilt:16, Sayı:29.

Coşgun, U. (2008). Dünden Bugüne Anayasacılık, Hukuk Gündemi Dergisi, Ankara Barosu, http://www.ankarabarosu.org.tr/siteler/2012yayin/dergi/hukukgundemi dergisi/hgd2008-1.html, Erişim Tarihi: 22.05.2021

Çanakkale Belediyesi, 2006-2010 Stratejik Planı, https://www.canakkale.bel.tr/tr/sayfa/1110-stratejik-plan, Erişim Tarihi: 22.06.2021

Çanakkale Belediyesi, 2010-2014 Stratejik Planı, https://www.canakkale.bel.tr/tr/sayfa/1110-stratejik-plan, Erişim Tarihi: 22.06.2021.

Çanakkale Belediyesi, 2015-2019 Stratejik Planı, https://www.canakkale.bel.tr/tr/sayfa/1110-stratejik-plan, Erişim Tarihi: 22.06.2021.

Çanakkale Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı, https://www.canakkale.bel.tr/tr/sayfa/1110-stratejik-plan, Erişim Tarihi: 22.06.2021.

Çiçek, Y., (2014). Geçmişten Günümüze Türkiye'de Yerel Yönetimler, KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:11, Sayı:1, s.53-64

Edward C. P., (1992). Localism and Centralism in Europe, The Political and Legal Bases of Local Self- Goverment, New York

Eryılmaz, B., (2010). Kamu Yönetimi, Okutman Yayıncılık 3.Baskı, Ankara

Eryılmaz, B., (2020). Kamu Yönetimi, Umuttepe Yayınları 13. Baskı, Kocaeli

Karataş, A., (2019). Devlet Şekilleri ve Hükümet Sistemleri Türlerinin Ülkelerin Yönetişim Göstergeleri Bakımından Meydana Getirdiği Farklılıkların Belirlenmesi, Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (ASOBİD), Sayı.6, s.109-148.

Karataşi M., (2021) Erken Cumhuriyet Döneminde Çanakkale'nin Kentsel Gelişimi, Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Dergisi, Sayı:8 (2021/Kış), s.39-56

Kırılmaz, M., (2013), Kamu Kurumlarında Stratejik Yönetim: İçişleri Bakanlığı Örneği, Türk İdare Dergisi, S.477, s.145-180.

Lidström, A., (1999), The Comparative Study of Local Government Systems, Journal of Comparative Policy Analysis: Research and Practice1, Kluwer Academic Publishers. Printed in The Netherlands.

Mecek, M., Atmaca, Y., (2020) Yerel Yönetimlerin İdari Yapısına İlişkin Mevzuat Analizi, E-Sosyal Bilimler Dergisi, C.19, S.76

Mehmetbeyoğlu, N., (2020), Türkiye'de Köy Yönetimi ve Köy Yönetimi Üzerine İdari Vesayet Yetkisi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İİBF Dergisi, C.4, S.9, s. 227-252.

Norton, A., (1991) "Western European Local Government in Comparative Perspective", Local Government in Europe, (ed. Richard Batley and Gerry Stoker), London.

Tortop, N., Aykaç, B., vd., (2006) Mahalli İdareler, Nobel Yayın, Ankara.

Türkoğlu, İ., Demirhan Y., (2013), Yerel Yönetim Gelir ve Giderleri Bağlamında Türkiye'de İdari Reformlar, Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 22, Sayı 2, 2013, s. 315- 332.

Türkiye İstatistik Kurumu, (2020). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2020 37210#:~:text=T%C3%BCrkiye%20n%C3%BCfusu%2083%20milyon%20614,698%20bin%20377%20ki%C5%9Fi%20oldu.

Usta, A., (2014). Kamu Kurumlarında Stratejik Planlama: Önemi, Bileşenleri, Evreleri ve Uygulanabilirliği, ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi, Sayı.2, s.31-53. Ülgen C.(ed.), (2020). T.C. Anayasası, Beta Yayınları

Ünal, F., (2011). Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Yasal ve Yapısal Dönüşümü, Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 30.

Ortaylı, İ., (2010). Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi, Cedit Neşriyat, 3. Baskı

Önez Çetin, Z., (2015). Türkiye'de İl Özel İdare Sisteminin Dönüşümü ve 6360 Sayılı Kanunun Dönüşüme Etkileri, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt.20, S.2, s.247-266.

Özer, M.A., Bozkurt, P., (2017). Kamu Kurumlarında Stratejik Yönetim Uygulaması Olarak Stratejik Planlar, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:9, Ocak – Nisan, s.174-188.

Öztaş, C., Zengin, E., (2011). Yerel Yönetimler Ve Çevre, Journal of Social Policy Conferences, 0 (54), 181-200.

Shankland, E., (2007). Strategic Planning Models, Concepts and Terminologies, http://www.fao.org/forestry/13522-0620bc9b168ca2a267537a7ab2793cc2c.pdf Erişim Tarihi: 12.06.2021.

Shapiro, J., (2001). Planification Stratégique, Boîte à Outils sur la Planification Stratégique,https://www.civicus.org/documents/toolkits/Planification%20Strategique.pdf Erişim Tarihi: 12.06.2021.

Yetkin, H., (2013). Merkezi Yönetim ve Yerel Yönetim Arasındaki Mali İlişkide Beldiyelerin Rolü: Karşılaştırmalı Bir İnceleme, Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, Cilt:5, No:2, s.77-92.

Beş soruda Marmara Denizi'nde deniz salyası (müsilaj) tehlikesi, https://www.ntv.com.tr/turkiye/5-soruda-marmara-denizinde-deniz-salyasi-musilaj tehlikesi, a9pmg5MHlEe4uxnrbtrE6A, Erişim Tarihi: 15.06.2021.

Nüfus İstatistikleri, 2018, www.gmka.gov.tr, Erişim Tarihi: 14.06.2021.

18/3/1924 Tarih ve 442 Sayılı Köy Kanunu, RG:7/4/1924-68.

10/12/2003 Tarih ve 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, RG: 24/12/2003-25326.

10/7/2004 Tarih ve 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, RG: 23/7/2004-25531.

22/2/2005 Tarih ve 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, RG: 4/3/2005-25745.

3/7/2005 Tarih ve 5393 Sayılı Belediye Kanunu, RG: 13/7/2005, 25874.

KAYNAKÇA

Akdur, R. (1999). *Türkiye'de Sağlık Hizmetleri ve Avrupa Topluluğu Ülkeleri ile Kıyaslanması*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Akyol, İ. T. (2012). *Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Ortaya Çıkış Sürecinin Günümüz Yerel Yönetim Sistemine Etkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.

Ateş, H. ve Nohutçu, A. (2006). Kamu Hizmeti Sunumunda Gönüllü Kuruluşlar ve Devlet. *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 11, 245-275.

Avaner, T. ve Fedai, R. (2020). "An Evaluation on the Neo-Weberian State Theory", From Efficiency Discussions to Democracy in Public Administration: A Theoretical Analysis, Berlin: Peter Lang, 61-78.

Bayrakçı, E. ve Kahraman, S. (2017), Yeni Kamu Hizmeti Anlayışı ve Belediye Hizmetlerinde Özelleştirme. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 37, 299-315.

Erençin, A. (2006). Belediye Görevleri Üzerine Bir İnceleme. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 15 (1), 17-29.

Eryılmaz, B. (2007). Kamu Yönetimi, İstanbul: Erkam Matbaası.

Fedai, R. (2017). *Dünya Bankası'nın Türkiye'de Sağlık Politikalarına Etkisi: Sağlıkta Dönüşüm Programı.* Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Fedai, R. (2019). Sağlıkta Dönüşüm Programının Öncesi: Türkiye'de Sağlık Hizmetlerinin Gelişimi: 1923-2003. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *8*(2), 2010-2032.

Hamzaoğlu, O. ve Yavuz, C. İ. (Güz 2006), Sağlıkta AKP'li Dönemin Bilançosu Üzerine. -*Mülkiye Dergisi*, 252, 275-296.

Karcı, Ş. M. (2008). Yeni Kamu İşletmeciliği Yaklaşımının Temel Değerleri Üzerine Bir İnceleme. *Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(16), 40-64.

Onar, S.S. (1966). *İdare Hukukunun Umumi Esasları*, Cilt I, İstanbul: İsmail Akgün Matbaası.

Ökmen, M. ve Çağatay, U. (2014). Kamu Hizmeti Yerel Hizmet İlişkisi ve Açılımları Üzerine Notlar. *Yerel Politikalar Dergisi*,(6), 77-104.

R.G. 224 sayılı Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Kanun, R.G. 12.01.1961. 10705.

R.G. 442 Sayılı Köy Kanunu, RG: 04.07.1924, Sayı: 68.

R.G. 3017 sayılı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Teşkilatı ve Memurin Kanunu, RG: 23.06.1936, Sayı: 3337.

R.G. İşçi Sigortaları Kurumu Kanunu, RG: 16.07.1945, Sayı: 6058.

R.G. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, RG: 22.02.2005, Sayı: 25745.

SB (2021). "Sağlık Bakanlığı'nın Tarihçesi", http://www.saglik.gov.tr/TR/belge/1-40121/tarihce.html, (14.05.2021).

SB (2003). Sağlıkta Dönüşüm Programı, Ankara.

Sezer, Ö. ve Vural, T. (2010). Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Devletin Değişen Rolü ve Merkezi Yönetim ile Yerel Yönetimler Arasında Yetki ve Görev Paylaşımı. *Maliye Dergisi*, 159, 203-219.

SSB (1961). Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi ve Uygulama Planı Üzerinde Çalışmalar. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Yayın No: 256, Ankara.

Top, M. ve Gider, Ö. (2004). Kamu Hastanelerinde Özerkleştirme ve Özelleştirme. *Görüş Dergis*i, 13, (60). 68-74.

Yeginboy Y. ve Sayın Ş. (2008). Cumhuriyet Döneminden Günümüze Sağlık Politikaları ve Sorunları. *2. Ulusal İktisat Kongresi*, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

WHO (2021). https://www.who.int/governance/eb/who_constitution_en.pdf, (25.05.2021).

KAYNAKÇA

Alptekin, M. Y. (2019). Kent Kentleşme: Yeni Kentleşme Trendleri ve Dünya Şehir Sistemin Ortaya Çıkışı, Ankara, Gece Akademi.

Amini, M. S. (2000). Information Technologies: Challenges and Opportunities for Local Governments, *Journal of Government Information*, 27, 471-479.

Ankara Büyükşehir Belediyesi, 2021, https://www.ankara.bel.tr/haberler/ baskente-yakisir-bir-akilli-kent, Erişim Tarihi: 13.06.2021.

Antalya Büyükşehir Belediyesi, 2021, http://matchupantalya.org/, Erişim Tarihi: 13.06.2021.

Bursa Büyükşehir Belediyesi, 2021, http://akillisehir.bursa.bel.tr/tum-projeler/, Erişim Tarihi: 13.06.2021.

Cisco, https://www.cisco.com/c/en/us/solutions/industries/smart-connected-communities/ what-is-a-smart-city.html , Erişim Tarihi: 03.06.2021.

Clarke, R. Y. (2013). Smart Cities and the Internet of Everything: The Foundation for Delivering Next-Generation Citizen Services. IDC Goverment Insıght.

Cohen, B. (2012). 'The Smart City Wheel', https://www.smart-circle.org/smartcity/blog/boyd-cohen-the-smart-city-wheel/, Erişim Tarihi: 04.06.2021.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2019, Akıllı Şehirler Bülteni, Ankara.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2021, https://cbs.csb.gov.tr/birimler/akilli-sehirler-ve-cografi-teknolojiler-dairesi-baskanligi/1565, Erişim Tarihi: 12.06.2021.

Demiral, B. (2018). Türkiye'nin Akıllı Kentler Politikası: Kamu Politika Belgeleri Üzerinden Bir İnceleme, (Ed.), Elvettin Akman, Nilüfer Negiz, Çiğdem Akman ve Hakan Mehmet Kiriş. Dijital Çağın Etkisinde Yönetim-Siyaset-Kent, Ankara, Detay Yayıncılık, 58-88.

Emini, F. T. ve Kocaoğlu, M. (2011). Bilişim Teknolojileri Kullanımının Hizmet Sunumuna Etkileri: Konya İl Özel İdaresi Örneği, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(2), 179-200.

European Commission, Smart Cities, https://ec.europa.eu/info/eu-regional-and-urban-development/topics/cities-and-urbandevelopment/city-initiatives/smart-cities_en, Erişim Tarihi: 10.01.2020.

Fernandez, D. S. ve Stawasz, D. (2016). The Concept Of Smart City In The Theory And Practice Of Urban Development Management, *Romanian Journal of Regional Science, Romanian Regional Science Association*, 10(1), 86-99.

Graham, S. ve Aurigi, A. (1997). Urbanising cyberspace? City, 2(7), 18–39.

Gün, A. (2012). Geleceğin Kentleri "E-Belediyelerin Bilişim Kentlerine Dönüşüm Süreci". İstanbul, Sokak Kitapları Yayıncılık.

Güney, C. (Şubat, 2019). Geleceğin 'akıllı' şehirlerinde kentlileri neler bekliyor?. *TMMOB Ölçü Dergisi*.

Harrison, C., vd. (2010). Foundations For Smarter Cities, *IBM Journal of Research and Development*, 4, 1-16.

Herzberg, C. (2017). Akıllı Şehirler Dijital Ülkeler (Çev. Nadir Özata), İstanbul, İnfoloji-Optimist Yayın Dağıtım.

ISO/IEC. (2015.) Smart Cities Preliminary Report 2014, JTC Information Technology, Published in Switzerland.

ISO, https://www.iso.org/home.html, Erişim Tarihi: 04.06.2021.

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 2021, https://kahramanmaras.bel.tr/akilli-sehir-kahramanmaras, Erişim Tarihi: 11.06.2021.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi, 2021, https://www.smartcitykayseri.com/, Erişim Tarihi: 11.06.2021.

Konya Büyükşehir Belediyesi, 2021, https://akillisehir.konya.bel.tr/uygulamalarimiz, Erişim Tarihi: 11.06.2021.

Kuran, N. H. (2005). Türkiye için e-Devlet Modeli Analiz ve Model Önerisi, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Marr, B. (2015). Big Data: Using Smart Big Data, Analytics and Metrics To Make Better Decisions and Improve Performance, Wiley.

MBB, (2013). Yerel Yönetimler için Bilgi ve İletişim Teknolojileri BİT: standartlar, ilkeler ve en iyi uygulamalar, İstanbul.

Memiş, L. ve Babaoğlu, C. (2018). Kentleri Akıllandıran Yollar: Akıllı Kentler Üzerine Bir Değerlendirme, *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(4), 151-157.

Nam, T. ve Pardo, T. (2011). Conceptualizing Smart City with Dimensions of Technology, People and Institutions. Proceedings of the 12th Annual International Conference on Digital Govenment Research, New York, ACM.

Soe, R. (2017). FINEST Twins: platform for cross-border smart city solutions. In Proceedings of 18th Annual International Conference on Digital Government Research, Staten Island, NY, USA.

Sezer, Ö. (2019). Kent ve Teknoloji (ed.), Mehmet Akif Özer, Kent ve, Ankara, Gazi Kitabevi.

Tataroğlu, M. (2007). Kamu Yönetiminde Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) Teknolojisi ve Etik, *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, 44(513), 47-61.

Teng, J. vd. (1994). Re-designing Business Processes Using Information Technology, *Long Range Planning*, 27(1).

Toker, E. (2016). Gözetim toplumu üzerine, Popüler Bilim, TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Bülteni.

Türkiye Akıllı Şehirler Değerlendirme Raporu. 2016. file:///C:/Users/SEZG%C4%B0N/Downloads/turkiye-akilli-sehirler-degerlendirme-raporu-yayimlandi.pdf, Erişim Tarihi: 02.06.2021.

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği. (2019). Akıllı Kentler, *Kentli Dergisi*, 31, 46-49.

Uçkan, Ö. (2003). E-Devlet, E-Demokrasi ve Türkiye, İstanbul, Literatür Yayınları.

United Nations. (2019). World Urbanization Prospects: The 2018 Revision, New York.

Yeşildal, A. (2021). Küreselleşme Sürecinde Akıllı Şehirler: Paradigma, Yönelimler ve Fırsatlar. İstanbul, Kriter Yayınları.

Xsights. (2016). https://docplayer.biz.tr/33725407-Haziran-akilli-kentler-masa-basi-arastirmasi.html, Erişim Tarihi: 01.06.2021.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, Y. (2019). *Göç Sosyolojisi*. Ankara: Nobel Yayınları.

Adıgüzel, Y; Tokgöz, N. (2019). *Türkiye'deki Suriyeliler ve Göç Yönetiminde Belediyelerin Rolü*. İstanbul: UCLG-MEWA Yayınları.

Akman, K. (2018). Göç Yönetiminde Yerel Yönetimler ve STK İş Birliği, *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 1(3), 452-466.

Council of Europe (2017). "Kabulden Entegrasyona: Göç Olgusu Karşısında Yerel ve Bölgesel Yönetimlerin Rolü, Tavsiye Kararı 394", pp.1-3. https://rm.coe.int/168070b753. (Erişim tarihi: 12.07.2021).

Daoudov, M. (2013). Dünyada ve Türkiye'de Uluslararası Göç Alanında Yerel Yönetimlerin Rolü, *Vatandaşlık ve Yabancılar Hukukunda Güncel Gelişmeler Konferansı*, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi.

Daoudov, Murat (2015). Göç Politikasında Söylem-Eylem Dönüşümü ve Belediyeler, *Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Kent ve Göç Konferansı Bildiriler Kitabı*, 13-15 Kasım 2015, Kadirli/Osmaniye, ss.27-33.

Dönmez Kara, C. (2020). Sosyal Politika Bağlamında Engellilere Yönelik Hizmetlerin Çanakkale Belediyesi Örneğinde Analizi, *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 18 (1), 249-275.

Erdoğan, M.M. (2017). *Kopuştan Uyuma Kent Mültecileri: Suriyeli Mülteciler ve Belediyelerin Süreç Yönetimi: İstanbul Örneği*. Marmara Belediyeler Birliği. http://marmara.gov.tr/UserFiles/Attachments/2017/04/14/dcc6a30e-e9ed-4e99-920b-cdfa7544e370.pdf. (Erişim Tarihi: 10.05.2021).

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü. (15.06.2021). Hakkımızda. https://www.goc.gov.tr/hakkimizda

Hoffman, S; Samuk, S. (2016). *Turkish İmmigration Politics and Syrian Refugee Crisis*, Working Paper Research Division Global Issues. Berlin: SWP.

Ihlamur Öner, S.G. (2012). Küresel Bir Göç ve Mülteci Rejimine Doğru. Öner Ihlamur, Suna Gülfer ve Öner Şirin Nedime Aslı (Ed.), *Küreselleşme Çağında Göç: Kavramlar, Tartışmalar kitabı içinde* (s.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Kahraman, S, Tanıyıcı, Ş, Kutlu, Ö. (2019). Türkiye'de Yerel Yönetimler ve Yabancı Göçmenler. *Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 5 (2), 44-67.

Kara, M; Dönmez Kara, C. Ö. (2015). Türkiye'de Göç Yönetişimi: Kurumsal Yapı ve İşbirliği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 10 (2), 1-25.

Lethbridge, J. (2016). "Migration And Local Authorities -Impact On Jobs And Working Conditions", A report commissioned by CEMR&EPSU. <https://www.psiru.org/sites/default/files/2016-03-M-MigrationLocal authorities.pdf>. (13.07.2021).

McDonald, J. (2012). "Building a Sanctuary City: Municipal Migrant Rights in the City of Toronto", P. Nyers and K. Rygiel (Ed.), *Citizenship, Migrant Activism and the Politics of Movement.*1st Edition. Pp. 129-145. London: Routledge.

Mezsaros, E. L. (2017). An Assessment of the Existent Databases and Instruments for Registering and Monitoring Immigrants in the EU: The Schengen Information System (SIS), the Visa Information System (VIS), Eurodac and the Creation of Frontex, Eurolimes Journal of the Institute for Euroregional Studies. 23-24. ss. 67-92.

Oktay, E; Candan, H; Erol, Arzu.M. (2016). Göç Yönetiminde Merkezi İdare ve Yerel Yönetimlerin Fonksiyonel Sorun Alanları. *3rd International Congress On Social Sciences, China To Ardiatic*. October 27-30, 2016, ss. 773-786.

Önez Çetin Z. (2020). The International Migration In Turkey And Local Governments, Business *& Management Studies: An International Journal*, 8 (2), 2019-2043.

Spencer, S. (2018). "Multi-Level Governance of an Intractable Policy Problem: Migrants with Irregular Status in Europe". *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 44 (12). 2034-2052.

Yanar, B; Erkut G. (2020). Belediyelerin Suriyeli Mültecilere Yönelik Politikaları: İstanbul Örneği. *Şehir ve Medeniyet Dergisi Journal of City and Civilization* ISSN: 1308-8386 http://www.sehirvemedeniyetdergisi.org

Tekin, Ö. F., Aslan, S. ve Söylemez, A. (2017). Mültecilerin Kente Uyumunda Yerel Yönetimlerin Rolü: Örnek Politika ve Hizmetler Üzerine Bir İnceleme. M. Güler ve A. M. Turan (Ed.), *Belediyelerin Geleceği ve Yeni Yaklaşımlar kitabı içinde (s.365-376)*, 1. Cilt, İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, Y.; Tekgöz, N. (2019). *Türkiye'deki Suriyeliler ve Göç Yönetiminde Belediyelerin Rolü*, İstanbul: UCLG-MEWA Yayınları.

Akman, K. (2018). "Göç Yönetiminde Yerel Yönetimler ve STK İşbirliği". *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 1 (3), 452-466.

Aktel, M.; Kaygısız, Ü. (2018). "Türkiye'de Göç Yönetimi". *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23 (2), 579-604.

Alcock, P. (2012). "The Subject of Social Policy", *The Student's Companion to Social Policy*, Ed: P. Alcock, M. May ve S. Wright, Wiley-Blackwell Publishing, (4. Baskı), United Kingdom, 1-12.

Alvanoğlu S.; Ateş H. (2020). Yerel Yönetimlerin Mültecilere Yönelik Yenilikçi Uygulamaları: Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Örneği, *TESAM Akademi*, 7(2), 375-400.

Ark Yıldırım, C.; Özer Yürür Y. (2019). "Uluslararası Göçmenlerin Türkiye'ye Uyumu Yasal Düzenlemeler Ne Derece Uyumu/Entegrasyonu Hedefliyor?", *Uluslararası Siyaset Bilimi ve Kentsel Araştırmalar Dergisi*, 7 (1), 19-41.

Aslan, D. (2016). "İnsani Krizler, Mülteci Sorunu ve Beslenme Öncelikleri, *Savaş, Göç ve Sağlık*, Ankara: Türk Tabipleri Birliği Yayınları.

Ateş H; Akpınar A. (2017). "Yerel Yönetimlerin Mültecileri Topluma Entegrasyonundaki Etkinliği: İstanbul İli İçerisinde Karşılaştırmalı Bir İnceleme". *Uluslararası 11. Kamu Yönetimi Sempozyumu*, 1216-1233.

Atmaca, Y. (2018). "Belediyeler ve Göçmen Politikaları: Çankırı Örneği". *Kent Akademi*, 12 (1), 56-66.

Aydın, M. (2009). *Sosyal Politika ve Yerel Yönetim*. İstanbul: Yedirenk Kitap.

Birleşmiş Milletler. *İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi. (Universal Declaration of Human Rights: UDHR)*, R.G. 27.05.1949/7217.

Birleşmiş Milletler. *Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi*, R.G. 05.09.1961/ 10898.

Birleşmiş Milletler. *Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Protokol*, R.G. 05.08.1968/ 12968.

Birleşmiş Milletler. *Çocuk Haklarına Dair Sözleşme (Convention on the Rights of the Child: CRC)*. R.G. 27.01.1995/22184.

Birleşmiş Milletler. *Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme. (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights: ICESCR)*. R.G. 11.08.2003/25196.

Committee on World Food Security, *Global Strategic Framework for Food Security and Nutrition (GSF)*, http://www.fao.org/fileadmin/templates/cfs/Docs 2021/GSF/NF445_ CFS_ GSF_2021_Clean_en.pdf, Erişim Tarihi: 15.07.2021.

Demirhan, Y.; Aslan, S. (2015). "Türkiye'nin Sınır Ötesi Göç Politikaları ve Yönetimi". *Birey ve Toplum Dergisi*, 5 (9), 23-62.

Doğanay, C.; Avşar Koyuncu, İ.; Kenanoğlu, M.; Kadkoy, O.; Güven, S. (2021). *Zorunlu Göçmenler için Sosyal Eşitlik: Pandemi Sürecinde Yerel Yönetimlerin ve STK'ların Rolü Aralık 2020*. TEVAP Yayınları, https://www.tepav.org.tr/upload/files/16176312166.Zorunlu_Gocmenler_icin_Sosyal_Esitlik_Pandemi_Surecinde_Yerel_Yonetimlerin_ve_STK_larin_Rolu.pdf, Erişim Tarihi: 20.06.2021.

Erdoğan, M. M. (2016). "Türkiye'deki Suriyeliler ve Yerel Yönetimler", *İller ve Belediyeler Dergisi*, 813, 28-38.

Ersöz, H. Y. (2005), "Sosyal Politika- Refah Devleti- Yerel Yönetimler İlişkisi", *İ.Ü. İktisat Fakültesi Mecmuası*, 55 (1): 759-775.

Ersöz, H. Y. (2009) "Sosyal Politikada Yerelleşme", *Çerçeve Dergisi*,19: 80-87. http://www.musiad.org.tr/F/Root/burcu2014/Ara%C5%9Ft%C4%B1rmalar%20Yay%C4%B1n/Pdf/%C3%87er%C3%A7eve/Cerceve_Dergisi_Sayi_49.pdf, (20.04.2017).

Es, M., Menteşe, B. (2018). Yerel Yönetimlerde Dezavantajlı Gruplara Yönelik Uygulanan Sosyal Politikalar: Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Örneği, Emek *ve Toplum*, 7 (19), 525-551.

Esen, A. (2019). "Uluslararası Düzensiz Göçler ve Yerel Yönetimler".*Türkiye'de Geçici Koruma Altındaki Suriyeliler: Tespitler ve Öneriler*. (Ed: Adem Esen ve Mehmet Duman), İstanbul: Aryan Basım.

Güven, S. (2009). *Sosyal Politikanın Temelleri*, (4. Baskı), Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.

İGAM (2019). Suriyeli Mültecilerin Türkiye'deki İş Gücü Piyasasına Entegrasyonu: Engeller ve Fırsatlar, *https://dsp-syria.org/sites/default/files/2019-05/Working%20towards% 20Self-Reliance_Turkish%20Brief.pdf*, Erişim Tarihi: 30.07.2021.

İşigüzel, B. ve Baldık, Y. (2019). Göçmen Toplulukların Eğitim Sistemine Katılımı Sürecinde Uygulanan Eğitim ve Dil Politikalarının İncelenmesi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 9(2), 487-503.

Kahraman, S.; Tanıyıcı, Ş.; Kutlu, Ö. (2019). "Türkiye'de Yerel Yönetimler ve Yabancı Göçmenler", *Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 5 (10), 44-67.

Kalabalık, H. (2005). *Avrupa Birliği Ülkeleriyle Karşılaştırmalı Yerel Yönetim Hukuku*. (1. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kara, M. ve Dönmez Kara, C. Ö. (2015). "Türkiye'de Göç Yönetişimi: Kurumsal Yapı ve İşbirliği". *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 10 (2), 1-25.

Kaya, A. (2020). *Türkiye'de Suriyeli Göçü ve Belediye Deneyimleri: Kitlesel Göçler, Yerel Yanıtlar.* (Yayına Hazırlayanlar: Gül Tuçaltan, Burçin İçdem ve Merve Ağca), Ankara: Uzerler Matbaacılık Sanayi Ltd. Şti.

Kaya, A. (2020). *Türkiye'de Suriyeli Göçü ve Belediye Deneyimleri: Birlikte Yaşam ve Sosyal Uyum.* (Ed. Gül Tuçaltan ve Burçin İçdem), Ankara: Uzerler Matbaacılık Sanayi Ltd. Şti.

Kleinmann, M. (2013). "Kriz mi? Avrupa Refah Devletlerinde Süreklilik ve Değişim", *Sosyal Politika Yazıları*, Der: Ayşe Buğra ve Çağlar Keyder, (6. Baskı), İstanbul: İletişim Yayınları, 159-195.

Koçak, O.; Gündüz R. D. (2016). "Avrupa Birliği Göç Politikaları ve Göçmenlerin Sosyal Olarak İçerilmelerine Etkisi", *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (12), 66-91.

Koray, M. (2008). *Sosyal Politika*, (2. Baskı), Ankara: İmge Kitabevi.

Korkmaz, M. (2017). "Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyelilerin Türkiye İşgücü Piyasasına Etkileri ve Değerlendirmeler", *Sosyal Güvence Dergisi*, 7 (13), 57-83.

Lidström, A. (1998). "TheComparative Study of Local Government Systems- A Research Agenda". *Journal of Comparative Policy Analysis*, 1(1), 97–115.

Oytun O.; Senyücel Gündoğar S. (2015). Suriyeli Sığınmacıların Türkiye'ye Etkileri, *ORSAM*, Rapor No: 195.

Ökmen, M.; Parlak, B. (2015). *Yerel Yönetimler*, (4. Baskı), Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Önder, N. (2019). "Türkiye'de Geçici Koruma Altındaki Suriyelilere Yönelik Sağlık Politikalarının Analizi", *Göç Araştırmaları Dergisi*, 5 (1), 110-165.

Perruchoud, R.; Cross, J. R. (2013). *Uluslararası Göç Hukuku Göç Terimleri Sözlüğü*. Uluslararası Göç Örgütü Yayınları. No: 31, https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml31_turkish_2ndedition.pdf, Erişim Tarihi: 11.07.2021.

Sezen, İ.; Turan, M.; Kaya, Afşin A. (2018). "Türkiye'deki Suriyeli Misafirler ve İlişkilendirilen Bulaşıcı Hastalıklar", *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*,7(4), 119- 127.

Spicker, P. (2014). *Social Policy: Theory and Practice*, United Kingdom: Policy Press North America Office: University of Bristol.

Şenkal, A. (2011). *Küreselleşme Sürecinde Sosyal Politika*, (3. Baskı), İstanbul: Alfa Yayınları.

T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Yabancıların Çalışma İzinleri İstatistikleri, *https://www.csgb.gov.tr/media/63117/yabanciizin2019.pdf*, Erişim Tarihi: 30.07.2021.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü. (2020).*2019 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu,* Ankara, 2020.

T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, "Geçici Korumamız Altındaki Suriyeliler", *https://www.goc.gov.tr/gecici-korumamiz-altindaki-suriyeliler*, Erişim Tarihi: 15.07.2021.

T.C. İçişleri Bakanlığı (2021), Türkiye Mahalli İdare Bölümleri Envanteri, *https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx,* (Erişim Tarihi: 01.08.2021).

T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2018). *On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023): Yerel Yönetimler ve Hizmet Kalitesi*. Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara: T.C. Kalkınma Bakanlığı.

Tekin, Ö. F.; Aslan, S.; Söylemez, A. (2017). "Mültecilerin Kente Uyumunda Yerel Yönetimlerin Rolü Örnek Politika ve Hizmetler Üzerine Bir İnceleme", *Belediyelerin Geleceği ve Yeni Yaklaşımlar*, İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları, 365-376.

Tiyek, R. (2012). Yerel Yönetimlerin Sosyal Politika Uygulamalarındaki Rolü: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sosyal Yardım Birimi Örneği, *Yerel Politikalar Dergisi*, 2, 53-84.

Torjman, S.; Leviten-Reid, E. (2003) "The Social Role of Local Government", The Caledon Institute of Social Policy, *http://www.caledoninst.org/PDF/553820495.pdf*, (20.04.2017).

TÜİK, *Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2020*, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2020-37210#:~:text=%C4%B0l%20ve%20il%C3%A7e%20merkezlerinde%20ya%C5%9Fayanlar%C4%B1n,%2C%202020%20y%C4%B1l%C4%B1nda%20%93%20, (30.06.2021).

Türk Tabipler Birliği (2014). *Suriyeli Sığınmacılar ve Sağlık Hizmetleri Raporu*, Türk Tabipler Birliği Yayınları, http://www.ttb.org.tr/kutuphane/siginmacirpr.pdf, Erişim Tarihi: 11.07. 2021.

UCLG-MEWA (Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Orta Doğu ve Batı Asya Teşkilatı) (2016). Suriyeli Mülteci Akını Yönetiminde Türkiye'deki Belediyelerin Rolü (Haz.: L.Callet-Ravat), *Türkiye ve Lübnan'da Orta Doğu'dan gelen Kentsel Zorunlu Göçmenlere Yönelik Sosyal İçerme Politikaları Raporu*, İstanbul.

UNDP, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları. *https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/ home/sustainable-development-goals.html*, Erişim Tarihi: 10.07.2021.

Üstün, N. (2016). *Suriyelilerin Türk İşgücü Piyasasına Entegrasyonu Sorunlar-Öneriler*. Konya Ticaret Odası, Konya, http://www.kto.org.tr/d/file/suriyelilerin-turk-isgucu-piyasasina-entegrasyonu,-sorunlar-oneriler---nazli-ustun.pdf, Erişim Tarihi: 30.07.2021.

Woods A.; Kayalı N. (2017). *Suriyeli Topluluklarda Etkileşim: İstanbul'daki Yerel Yönetimlerin Rolü*, İstanbul: İstanbul Politikalar Merkezi.

Yanar, B.; Erkut, G. (2020). "Belediyelerin Suriyeli Mültecilere Yönelik Politikaları: İstanbul Örneği", *Şehir ve Medeniyet Dergisi,* http://www.sehirve-medeniyetdergisi.org, Erişim Tarihi: 10.07.2021, 189-214.

1151 Sayılı Bozcaada ve İmroz Kazalarının Mahalli İdareleri Hakkında Kanun, R.G. 20.07.1927/638.

1982 Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, R.G. 09.11.1982/ 17863.

2014/6883 Karar Nolu Geçici Koruma Yönetmeliği, R.G. 22.10.2014/ 29153.

2016/8375 sayılı Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yönetmelik, R.G. 15.01.2016/ 29594.

222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, R.G. 12.01.1961/10705.

442 Sayılı Köy Kanunu, R.G. 07.04.1924/ 68.

5393 Sayılı Belediyeler Kanunu, R.G. 13.07.2005/ 25874.

5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, R.G. 23.07.2004/ 25531.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, R.G. 06.12.2012/ 28489.

6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, R.G. 11.04.2013/ 28615.

https://www.ab.gov.tr/files/AB_Iliskileri/18_mart_2016_turkiye_ab_zirvesi_bildirisi_.pdf, Erişim Tarihi 10.07.2021.

http://www.goc.gov.tr/hakkimizda, Erişim Tarihi: 01.03.2021.

https://multeciler.org.tr/turkiyedekisuriyelisayisi/?gclid=CjwKCAjwxo6IBhBKEiwAXSYBs1979DDK3kkXlxemD1xJ9GyeG3FhC2Z_QQ4aligC57Mnfyka2JdsYBoCXM0QAvD_BwE, Erişim Tarihi: 30.07.2021.

http://www.sancaktepe.bel.tr/tr/kariyer-merkezi, Erişim Tarihi: 30.07.2021.

https://www.tr.undp. org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals.html, Erişim Tarihi: 10.07.2021.

https://www.zeytinburnu.istanbul/Sosyal-Hizmetler, Erişim Tarihi: 01.03.2021.

Türkiye'nin İktisadi Görünümü

(Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri)

Editör
İlhan EROĞLU

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-09-8

Sayfa Düzeni: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Kasım 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Bu kitapta yayınlanan makalelerin bilim, etik ve dil bakımından sorumluluğu yazarlarına aittir.

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
PARASAL SORUNLAR

TÜRKİYE'DE FİYAT İSTİKRARI 3
Prof. Dr. Suat OKTAR
Dr. Tolga DAĞLAROĞLU

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI BAĞIMSIZLIĞI VE KREDİBİLİTE 27
Prof. Dr. İlhan EROĞLU

TÜRKİYE'DE TASARRUF AÇIĞI VE FAİZ 55
Prof. Dr. Ersan BOCUTOĞLU

DÖVİZ PİYASALARI VE KUR İSTİKRARI 79
Prof. Dr. Kemal YILDIRIM
Prof. Dr. Bilge KAĞAN ÖZDEMİR
Prof. Dr. Selim YILDIRIM

İKİNCİ BÖLÜM
MALİ SORUNLAR

SÜRDÜRÜLEBİLİR BORÇ YÖNETİMİ 113
Ekonomist H. Hakan YAVUZ

MALİ DİSİPLİN - MALİ YÖNETİM VE DENETİM 135
Prof. Dr. İbrahim Attila ACAR

TÜRKİYE'DE KAYIT DIŞI EKONOMİ 161
Prof. Dr. Ahmet Fazıl ÖZSOYLU

TÜRKİYE'DE PANDEMİ (COVİD-19) EKONOMİSİ 189
Prof. Dr. Bernur AÇIKGÖZ

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
BÜYÜME, İSTİHDAM VE REFAH SORUNLARI

TÜRKİYE'DE İSTİKRARLI BÜYÜME VE VERİMLİLİK.....213
Dr. İbrahim TEKİNER
Prof. Dr. Hakan SARIBAŞ

TÜRKİYE'DE GELİRİN BÖLÜŞÜMÜ VE ADALETİ.....239
Prof. Dr. Erhan ASLANOĞLU
Arş. Gör. Y. Enes AKSU

TÜRKİYE'DE İŞSİZLİK VE İSTİHDAM.....255
Prof. Dr. İrfan KALAYCI

TÜRKİYE' DE TOPLU SÖZLEŞMELER VE ASGARİ ÜCRET.....277
Prof. Dr. Mustafa AYKAÇ
Doç. Dr. İskender GÜMÜŞ

TÜRKİYE'DE YOKSULLUK VE GELİR EŞİTSİZLİĞİ.....299
Doç. Dr. Mehmet ŞENGÜR
Doç. Dr. Seher Gülşah TOPUZ
Dr. Sacit SARI

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ULUSLARARASI İKTİSADİ SORUNLAR

TÜRKİYE'NİN CARİ İŞLEMLER HESABININ İNCELENMESİ VE CARİ AÇIK.....329
Prof. Dr. Halil SEYİDOĞLU

TÜRKİYE'DE ULUSLARARASI SERMAYE HAREKETLERİ VE FİNANSAL İSTİKRAR.....359
Doç. Dr. Baki DEMİREL
Dr. Hale KIRMIZIOĞLU

TÜRKİYE'NİN ENTEGRASYON ARAYIŞLARI.....381
Doç. Dr. Ömer KURTBAĞ
Doç. Dr. Serkan KEKEVİ

TÜRKİYE'DE KRİZ YÖNETİMİ VE IMF POLİTİKALARI.....421
Prof. Dr. İlhan EROĞLU

KAYNAKÇA

Baig, T., Kumar, M. S., Vasishtha, G. and Zoli, E. (2006) "Fiscal and Monetary Nexus in Emerging Market Economies: How Does Debt Matter? ". *IMF Working Paper* No. 06/184 August 2006 (Washington: International Monetary Fund).

Barro, Robert J. and Gordon, D. (1983) "A Positive Theory of Monetary Policy in a Natural Rate Model". *Journal of Political Economy,* 91, No. 4 (August): 589-610.

Zanello, A., Stone, M.R., Jarvis, C. J. and Berg, A. (2003) "Re-Establishing Credible Nominal Anchors After a Financial Crisis: A Review of Recent Experience". *IMF Working Paper* No. 03/76 April 2003 (Washington: International Monetary Fund).

Bernanke, S.B. (2006*) Monetary Aggregates and Monetary Policy at the Federal Reserve: A Historical Perspective*. Remarks at the Meetings of the Fourth ECB Central Banking Conference, Frankfurt, Germany November 10, 2006

Blanchard. O. (2004) "Fiscal Dominance and Inflation Targeting,Lessons from Brazil". *NBER Working Paper* No.10389, March 2004 (Cambridge, Massachusetts: National Bureau of Economic Research)

Bubula, A. and Ötker-Robe, İ. (2004) "The Continuing Bipolar Conundrum". *Finance and Development*, March 2004, 32-35 (Washington DC: International Monetary Fund).

Calderón, C. ve Schmidt-Hebbel, K. (2008) " What Drives The Choice of Money-Based Targets In The World". *Central Bank of Chile Working Paper* No. 479, August 2008 (Santiago: Central Bank of Chile)

Calderón, C., Duncan, R. and Schmidt-Hebbel, Klaus (2003). "The Role of Credibility in the Cyclical Properties of Macroeconomic Policies in Emerging Economies". *Central Bank of Chile Working Paper* No.237, November 2003 (Santiago: Central Bank of Chile)

Calvo A. G. (1978) "On the Time Consistency of Optimal Policy in a Monetary Economy". *Econometrica*, Econometric Society, Vol. 46(6), 1411-28, November.

Carare, A., Schaechter, A., Stone, Mark R. and Zelmer, M. (2002) "Establishing Initial Conditions in Support of Inflation Targeting". *IMF Working Paper* No.02/102, June 2002 (Washington: International Monetary Fund)

Carare, A. and Stone, M.R. (2003) "Inflation Targeting Regimes". *IMF Working Paper* No.03/9, January 2009 (Washington: International Monetary Fund).

Eichengreen, B. (2002) "Can Emerging Markets Float? Should They Inflation Target?". *Central Bank of Brazil Working Papers* Series 36, February 2002 Central Bank of Brazil, Research Department

Eichengreen, B. and Hausmann, Ricardo (1999) "Exchange Rates and Financial Fragility" in New Challenges for Monetary Policy. *Federal Reserve Bank of Kansas City*, 329-368,Kansas City ve aynı zamanda *NBER Working Paper* No.7418 November 1999 (Cambridge, Massachusetts: National Bureau of Economic Research)

Eroğlu, İlhan (2020),"Para ve Enflasyon" (Ed). İrfan KALAYCI Türkiye Ekonomisi Kuram – Tarih –Politika içinde (85-111) İstanbul: Divan Kitap .

Ersel, Hasan. ve Özatay, F. (2008) "Fiscal Dominance and Inflation Targeting: Lessons from Turkey". *Emerging Markets Finance and Trade*. Volume 44, Number 6 / November - December 2008

Favero, A. C. and Giavazzi, F. (2004) "Inflation Targeting and Debt: Lessons from Brazil". *NBER Working Paper* No.10390 March 2004 (Cambridge, Massachusetts: National Bureau of Economic Research)

Favero,A. Carlo. and Giavazzi, F. (2003) "Targeting Inflation When Debt and Risk Premia Are High: Lessons From Brazil". *Università di Bologna Department of Economics Seminars* May 25, 2003 http://www2.dse.unibo.it/seminari/giavazzi.pdf (Erişim Tarihi:19 Haziran 2021)

Freedman, C. and Laxton, D. (2009) "Why Inflation Targeting?". *IMF Working* Paper No. 09/86, April, 2009 (Washington DC: International Monetary Fund)

Goldfajn, I. (2004) Inflation Targeting in Emerging Market Economies: The Case of Brazil. Prepared for Turkiye Bankalar Birliği Conference on "Düşük Enflasyon Ortamında Finans Sektörü ve Reel Sektör: Brezilya Deneyimi"Eylül 28, 2004 pp.48 Turkiye Bankalar Birliği's web site http://www.tbb.org.tr (Erişim Tarihi: 19 Haziran 2013)

Greenspan, A. (1994) Statement before the Subcommittee on Economic Growth and Credit Formulation of the Committee on Banking, Finance, and Urban Affairs, *U.S. House of Representatives*, February 22, 1994.

Guscina, A., Ilyina, A. and Kamil, H. (2010) "Does Procyclical Fiscal Policy Reinforce Incentives to Dollarize Sovereign Debt?", *IMF Working Paper* No. 10/168, July 2010 (Washington DC: International Monetary Fund)

Hammond, G. (2012) State of the Art of Inflation Targeting-2012. *Centre for Central Banking Studies* Handbook-No.29 Bank of England (London: Bank of England).

Heenan, G., Peter, M. and Roger, S. (2006) "Implementing Inflation Targeting: Institutional Arrangements, Target Design, and Communications". *IMF Working Paper* No.06/278 December, 2006 (Washington: International Monetary Fund)

Horváth, R. and Matějů, J. (2011) How Are Inflation Targets Set?. *Czech National Bank Research Department Working* Paper No. 6/2011 July 2011.

IMF (1997) World Economic Outlook in Chapter IV: Exchange Rate Arrangements and Economic Performance in Developing Countries. October 1997, 78-97 (Washington, International Monetary Fund)

IMF (2005) World Economic and Financial Surveys: World Economic Outlook: Building Institutions in Chapter IV Does Inflation Targeting Work in Emerging Markets ?. September 2005, 161-186 (Washington DC: International Monetary Fund)

Jonas, J. and Mishkin, F.S. (2003) Inflation Targeting in Transition Countries: Experience and Prospects. *NBER Working Paper* No.9667, May 2003 (Cambridge, Massachusetts: National Bureau of Economic Research).

Kara, A. H. (2006) Turkish Experience With Implicit Inflation Targeting. *Central Bank of Turkey Research and Monetary Policy Department Working Paper* No:06/ 03 September 2006 (Ankara: Central Bank of Turkey)

Kara A. H. ve Orak, M. (2008) Enflasyon Hedeflemesi. Ekonomik Tartışmalar Konferansı, İstanbul http://www.tcmb.gov.tr/yeni/iletisimgm/kara_orak.pdf

Khan, S. M. (2003) "Current Isues in the Design and Conduct of Monetary Policy". *IMF Working Paper* No.03/56 March,2003 (Washington: International Monetary Fund)

Kumhof, M. and Laxton, D. (2009) "Chile's Structural Fiscal Surplus Rule: A Model-Based Evaluation". *IMF Working Paper* No. 09/88, April, 2009 (Washington DC: International Monetary Fund)

Kydland, F. and Prescott, E. (1977) Rules Rather than Discretion: The Inconsistency of Optimal Plans. *Journal of Political Economy*, 85, No. 3 (June): 473-92

Masson, P.R., Savastano, M.A. and Sharma, S. (1998) "Can Inflation Targeting be a Framework for Monetary Policy in Developing Countries?". *Finance and Developmen*t / March 1998 Volume 35, Number 1(Washington: International Monetary Fund)

McCauley, R N. (2012) "Risk-On/Risk-Off, Capital Flows, Leverage and Safe Assets Economies". *BIS Working Papers* No 382, July 2012., (Basel: Bank for International Settlements)

McGettigan, Donal, Moriyama, K., Ntsama, J.N.N., Painchaud, F., Qu, H. and Steinberg, C. (2013) "Monetary Policy in Emerging Markets: Taming the Cycle". *IMF Working Paper* No.13/96 May 1, 2013 (Washington: International Monetary Fund)

Mishkin, S. F. (2006) "Monetary Policy Strategy: How Did We Get Here". *NBER Working Paper* No.12515, September 2006 (Cambridge, Massachusetts: National Bureau of Economic Research)

Mishkin, S. F. (2007) *Monetary Policy Strategy.* Massachusetts Institute of Technology Press

Mishkin, S. Frederic. (1999) "International Experience with Different Monetary Policy Regimes". *NBER Working Paper* No. 6965, February 1999 (Cambridge, Massachusetts: National Bureau of Economic Research)

Montoro, Carlos, Takáts, Előd and Yetman, James. (2012) "Is Monetary Policy Constrained by Fiscal Policy?". *BIS Papers* No 67, October 2012., (Basel: Bank for International Settlements, October 2012).

Oktar, Suat. (1998) *Enflasyon Hedeflemesi: Para Politikasının Güvenilirliği ve Fiyat İstikrarı*. Bilim Teknik Yayınevi, İstanbul.

Otker-Robe, Inci and Vávra, D. (2007) "Moving to Greater Exchange Rate Flexibility Operational Aspects Based on Lessons from Detailed Country Experiences". *IMF Occasional Paper* No. 256 (Washington DC: International Monetary Fund).

Özatay, F. (2005) "High Public Debt, Multiple Equilibria and Inflation Targeting in Turkey. Globalisation and Monetary Policy in Emerging Markets". *BIS Papers* No 23 May 2005 (Basel: Bank for International Settlements, May 2005).

Robitaille, P. (2003) "Active or Passive Monetary Policy ? Inflation Targeting in Brazil During the Financial Crisis of 2002". *Board of Governors of the Federal Reserve System*, August 1, 2003

Romer, D. and Romer, C. (2002) "The Evolution of Economic Understanding and Postwar Stabilization Policy. in Rethinking Stabilization Policy". *Federal Reserve Bank of Kansas City* (Kansas City: Federal Reserve Bank of Kansas City, 2002): 11-78.

Takáts, E. (2012) "Countercyclical Policies in Emerging Markets". *BIS Quarterly Review* June 2012, pp.25-31 (Basel: Bank for International Settlements).

Truman M. E. (2003) "Inflation Targeting in the World Economy". *Peterson Institute for International Economics* October 2003 (Washington DC : Peterson Institute for International Economics).

TCMB (2002) 2002 Yılında Para ve Kur Politikası. Sayı: 2002 - 1, Ankara: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

TCMB (2006) Enflasyon Hedeflemesi Rejiminin Genel Çerçevesi ve 2006 Yılında Para ve Kur Politikası. Sayı: 2005-56, Ankara: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

Zoli, E. (2005) "How Does Fiscal Policy Affect Monetary Policy in Emerging Market Countries?". *BIS Working Paper* No. 174, Monetary and Economic Department, April 2005 (Basel: Bank for International Settlements)

KAYNAKÇA

Akgüç, Ö. (2020) *Merkez Bankacılığı*, İstanbul: Arayış Yayıncılık

Alesina, A. and Summers, L. H. (1993) Central Bank Independence and Macroeconomic Performance: Some Comparative Evidence, *Journal of Money, Credit and Banking*, Vol.25, No.2,151–162 https://www.jstor.org/stable/pdf/2077833.pdf? seq=1#page_scan_tab_contents (Erşim Tarih:10.8.2021)

Allen, M., Baumgartner, U. and Rajan, R. (2006) "Inflation Targeting and the IMF", *International Monetary Fund, Monetary and Financial Systems Department, Policy and Development Review Department, and Research Department*, 1-34, https://www.imf.org/external/np/pp/eng/2006/031606.pdf (Erişim Tarih: 25.8.2021)

Ayhan, B. ve Üstüner, Y. (2010) Merkez Bankalarının Bağımsızlığı Ekseninde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası. Amme İdaresi Dergisi, Cilt:43,Sayı:1, 57-80

Barro, R. J. and Gordon, D. B. (1983) "Rules, Discretion and Reputation in a Model of Monetary Policy", *Journal of Monetary Economics Vol. 12, No. 1*, 101-121

Cukierman, A., Webb, S. B. ve Neyapati, B. (1992) "Measuring the Independence of Central Banks and Its Effect on Policy Outcomes" *The World Bank Economic Review*, September, Vol.6, 353-399.

Demiralp, Selva (2018) Yeni Teorileri Temkinli Uygulayın! Milliyet (24.05.2018) http:// www.milliyet.com.tr/yazarlar/selva-demiralp/yeni-teorileri-temkinli-uygulayin-2675768, (Erişim Tarih: 20.7.2021)

Dubois, E. (2016) "Political Business Cycles 40 Years after Nordhaus, Public Choice", *Springer Verlag*, Vol.166, Issue. 1-2, 235-259 https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-0129 1401/document (Erişim Tarih: 20.6.2021)

Eğilmez, M. (2019) Yedek Akçe, Merkez Bankası, Hazine. Kendime Yazılar, http://www.mahfiegilmez.com/2019/06/yedek-akce-merkez-bankas-hazine.html#more (Erişim Tarih: 20.7.2021)

Eroğlu, İ. (2019) "Değişim ve Dönüşüm Sürecinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Bağımsızlığı", (Ed) İlhan EROĞLU, *Değişim ve Dönüşüm Perspektifinden İktisadi Bakış-Prof.. Dr. Sabri ORMAN'a Armağan* içinde (118-140), Bursa: Ekin yayınevi

Eroğlu, N. ve Eroğlu, İ. (2010) "Merkez Bankalarının Bağımsızlığı ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB)'nın Bağımsızlık Tartışması Üzerine Bir Değerlendirme"*, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* Cilt:19, Sayı: 1, 121-144

Eroğlu, İ. ve Kangal, N. (2016) "TCMB Yeterince Bağımsız Mı? FED, ECB İle Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme" ", *Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Metinleri Dergisi*, 2016 Aralık ICOMEP Özel Sayısı, 25-32

Hibbs, D.A. (1977) "Political Parties and Macroeconomic Policy", *American Political Science Review*, Vol. 71, No: 4, 1467-1487.

Kanalıcı Akay, H. (2006) "Para politikasında Zaman Tutarsızlığı", *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, Cilt 56 , Sayı 2, 141 - 162

Kydland, F.E. and Prescott, E. C.(1977) "Rules Rather than Discretion:The Inconsistency of Optimal Plans", *Journal of Political Economy* Vol:85, No:3, 473–492 https://casee.asu.edu/upload/Prescott/1977-Kydland-JPE-Rules%20Rather%20than%20Discretion%20The%20Inconsistency%20of%20Optimal%20Plans.pdf

Lapavitsas, C. (2005) Mainstream Economics in the Neoliberal Era. A. Saad-Filho and D. Johnston (Eds.), *In Neoliberalism: A Critical Reader* (pp. 30–40). Pluto Press. https://doi.org/10.2307/j.ctt18fs4hp.7

Mankiw, N.G. (1990) "A Quick Refresher Course in Macroeconomics", *Journal of Economic Literature*, Vol. 28, December, 1645-1660

Mishkin, F.S. (2000) "Inflation Targeting in Emerging Market Countries", *National Bureau of Economic Research*, Working Paper 7618, 1-12 https://www.nber.org/ papers/w7618 Erişim Tarih :20.07.2021

Mishkin, F.S.(1998) "Central Banking in A Democratic Society: İmplications for Transition Countries", https://www0.gsb.columbia.edu/faculty/fmishkin/PDFpapers/DEMOCRAT98Z.pdf (Erişim Tarih:20.07.2021)

Oktar, S.(1996) *Merkez Bankasının Bağımsızlığı*, Birinci Basım, İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi

Parasız, İ. (2011) *Merkez Bankacılığı ve Para Politikası*, Bursa: Ezgi Kitabevi

Parasız, İ., Ekren, N. ve Eroğlu, İ. (2016) *Para Politikası ve Türkiye Uygulaması*, 7. Baskı Bursa: Ezgi Kitabevi

Resmi Gazete (2018a) 703 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK). 9 Temmuz 2018 Tarihli ve 30473 Sayılı Resmî Gazete - 3. Mükerrer.

Resmi Gazete (2018b) Üst Kademe Kamu Yöneticileri İle Kamu Kurum Ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 10 Temmuz 2018 Tarih ve 30474 Sayılı Resmi Gazete-Kararname No:3

Resmi Gazete (2019) Atama Kararları, 6 Temmuz 2019 Tarih ve 30823 Sayılı Resmi Gazete, 2019/159

Resmi Gazete (2021a) Atama Kararları- Karar : 2021/152, 20 Mart 2021 Tarihli ve 31429 Sayılı Resmi Gazete

Resmi Gazete (2021b) Atama Kararları-Karar: 2021/497, 14 Ekim 2021 Tarih ve 31628 Sayılı Resmi Gazete

TCMB (2012) *Merkez Bankası Bağımsızlığı –Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Bağımsızlığı*. www.tcmb.gov.tr (Erişim: 28.6.2021)

TCMB (2019a) *Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tarihçesi ve Görevleri* https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/e6ccf55f-b2ac-4153-8d5a-c7ba61afa053/TCMB+TK+BASKI+WEB.pdf?MOD=AJPERES (Erişim Tarihi:29.07.2021)

TCMB (2019b) Para Politikası Kurulu Kararı, https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/tr/tcmb+tr/main+menu/duyurular/basin/2019/duy2019-36 (Erişim Tarih: 15.7.2021)

TCMB (2019c) Para Politikası Kurulu Kararı, https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/tr/tcmb+tr/main+menu/duyurular/basin/2019/duy2019-42 (Erişim Tarih: 15.7.2021)

TCMB (2020a) Faiz Oranlarına İlişkin Basın Duyurusu (2020-68) https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/tr/tcmb+tr/main+menu/duyurular/basin/2020/duy2020-68 (Erişim Tarihi:29.09.2021)

TCMB (2020b) Faiz Oranlarına İlişkin Basın Duyurusu (2020-75) https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/tr/tcmb+tr/main+menu/duyurular/basin/2020/duy2020-75 (Erişim Tarihi:29.09.2021)

TCMB (2020c) Faiz Oranlarına İlişkin Basın Duyurusu (2021-13) **Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.**wps/wcm/connect/tr/tcmb+tr/main+menu/duyurular/basin/2021/duy2021-13 (Erişim Tarihi:29.09.2021)

TCMB (2021a) "Kalıcı Fiyat İstikrarı" İçin Kararlı ve Öngörülebilir Para Politikasının Önemi, Merkezin Güncesi, https://tcmbblog.org/wps/wcm/connect/blog/tr/main+menu/ analizler/kalicifiyatistikrari (Erişim Tarihi:29.07.2021)

TCMB (2021b) Faiz Oranlarına İlişkin Basın Duyurusu (2021-42) https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/tr/tcmb+tr/main+menu/duyurular/basin/2021/duy2021-42 (Erişim Tarihi:29.09.2021)

TDK (2021) Bağımsız, https://sozluk.gov.tr (Erişim Tarihi:29.07.2021)

Telatar, F. (2004) *Politik İktisat Politikası*, Ankara: İmaj Yayınevi

Wachtel, P. (2019) Central Bank Independence: More Myth then Reality, *The Twenty-Fifth Dubrovnik Economic Conference*, Organized by the Croatian National Bank, Dubrovnik June 14 – 16, 1-21 https://www.hnb.hr/documents/20182/2612924/dec25_ Wachtel.pdf (Erişim Tarih: 10.7.2021)

KAYNAKÇA

Alimi, R.S. (2013) "Keynes' Absolute Income Hypothesis and Kuznets Paradox", *Munich Personal RePEc Archive*. https://mpra.ub.uni-muenchen.de/49310/1/MPRA_paper_49310.pdf (Erişim Tarihi: 16.06.2021).

Bocutoğlu, E. (2019) *Makro İktisat: Teoriler ve Politikalar*, 14. Baskı, Bursa: Ekin Yayınevi.

Bocutoğlu E. ve Ekinci, A. (2011) "Austrian Business Cycle Theory And Global Financial Crisis: Some Lessons For Macroeconomic Risk And Financial Stability" *ICE-TEA 2010: The Global Economy After the Crisis: Challenges and Opportunities* https://mh19870410.files.wordpress.com/2013/02/austrian-business-cycle-theory-and-global-financial-crisis-some-lessons-for-macroeconomic-risk-and-financial-stability.pdf (Erişim Tarihi: 16.06.2021).

Bocutoğlu E. ve Ekinci, A. (2010a) "Austrian Business Cycle Theory And Global Crisis". http://scholar.google.com.tr/scholar_url?url=http://www.tek.org.tr/dosyalar/BOCUTOGLU-EKINCI.doc&hl=tr&sa=X&ei=xVLrYLzEGNuTy9YPxsWwiAo&scisig=AAGBfm03WpPpA4zp9VqkKiG1yM1QvrQGLw&nossl=1&oi=scholarr (Erişim Tarihi: 16.06.2021).

Bocutoğlu E. ve Ekinci, A. (2010b) "Küresel Krize Farklı Bir Teorik Çerçeve: Avusturyacı Konjonktür Teorisi", *Bankacılar Dergisi*, Cilt 73, 20-34

Bocutoğlu E. ve Ekinci, A. (2010c) "Avusturyacı Konjonktür Teorisi Ve Küresel Kriz", *Liberal Düşünce Dergisi*, Cilt 15, Sayı 59 - 60, 131 - 140.

Bocutoğlu, E. ve Ekinci, A. (2009) "Avusturya İktisadi Dalgalanmalar Teorisini Anlamak", *Ekonomik Yaklaşım Dergisi*, Cilt. 20, Sayı.71, 37-56

Çolak, Ö.F. ve Öztürkler, H. (2012) Tasarrufun Belirleyicileri: Küresel Tasarruf Eğiliminde Değişim ve Türkiye'de Hanehalkı Tasarruf Eğiliminin Analizi, *Bankacılar Dergisi* Yıl 2012, Cilt 23, Sayı 82, Sayfalar 3 - 44

Demirgil, B. ve Türkay, H. (2017) "Türkiye'de Faiz Oranlarını Etkileyen Faktörler: Bir ARDL/Sınır Testi Uygulaması", *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt. 19, Sayı.3 (2017), 907-928.

Eğilmez, M. (2013) "Tasarruf Yatırım Dengesi Geometrisi", Kendime Yazılar (18 Eylül 2013).https://www.mahfiegilmez.com/2013/09/tasarruf-yatrm-dengesi-geometrisi.html (Erişim Tarihi: 16.06.2021).

Erdem, B.P. (2020) "Türkiye'de Hanehalkı Tasarruflarının Belirleyicileri", TCMB, Ekonomi Notları Sayı: 2020-15.https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/f3e86b8f-e251-4869-bdb9-247bcdc75a8d/en2015.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID= ROOTWORKSPACE-f3e86b8f-e251-4869-bdb9-247bcdc75a8d-nmXjLZa (Erişim Tarihi: 28.06.2021).

Eroğlu, İ., Yeter, F. ve Çidem, Y. (2018) " Turkey's Current Account Deficit Problem of Perspective Energy Deficit and Recommendations for the Future", Balkan Journal of Social Sciences Volume.7, No.13, 106-118

Esen, E., Yıldırım, Z. ve Kostakoğlu, F. (2012) "Faiz Oranındaki Bir Artış Cari İşlemler Açığını Artırır Mı?", *DPUJSS* Number 32, Vol. II, 215-228. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/55781 (Erişim Tarihi: 22.06.2021).

Galizia, F. and Steinberger, T. (2003) " The "savings gap" of European Corporations: A first look at the available data" *4th Eurostat And Dg Ecfin Colloquıum On Modern Tools For Business Cycle Analysis "Growth And Cycle In The Euro-Zone"* 20 To 22 October 2003 Luxembourg, European Parliament Hémicycle, Schuman building. https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3888793/5830445/KS-AN-03-049-EN.PDF.pdf/5088da2f-a564-4c74-a618-b06ddfd38814?t=1414779087000 (Erişim Tarihi: 18.06.2021).

İpek, E. ve Kızılgöz, Ö. A. (2016) "Türkiye Ekonomisinde Üçüz Açık", *Ege Akademik Bakış*, Cilt. 16, Sayı. 3, 425-442

Karademir, C. (2020) Cari Açık-Enerji İthalatı İlişkisi ve Türkiye'nin Yenilenebilir Enerji Kaynakları, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Mustafa Acar). https://acikerisim.erbakan.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12452/4788/633176.pdf?sequence=1&isAllowed=y (Erişim Tarihi: 25.06.2021).

Özyurt, H. (2015) *Para Teorisi ve Politikası*, 5. Baskı, Trabzon: Aksakal Kitabevi.

Parker, J. (2010) *Economics 314 Coursebook*, Chapter 16. https://www.reed.edu/economics/parker/s11/314/book/Ch16.pdf (Erişim Tarihi: 16.06.2021).

TCMB (2015) Tasarruf-Yatırım Dinamikleri ve Cari İşlemler Dengesi Gelişmeleri https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/1c433a55-1f29-4115-acd7-70dc3861772b/TCMB_KITAPCIK_2015_1.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-1c433a55-1f29-4115-acd7-70dc3861772b-m5lk1bu (Erişim Tarihi: 27.05.2021).

KAYNAKÇA

Altunöz, U. (2013) *Finansal Krizler, Erken Uyarı Sistemleri ve 2008 Krizi İçin TR-ABD Örneği*, İstanbul: Beta Yayınları

Ardıç, H. (2004)"1994 ve 2001 Yılı Ekonomik Krizlerinin, TCMB Bilançosunda Yarattığı Hareketlerin İncelenmesi", *TCMB Muhasebe Genel Müdürlüğü Uzmanlık Yeterlilik Tezi*.

AkyüzY ve Boratav, K. (2002) "*Türkiye'de Finansal Krizin Oluşumu*" *İktisat/İşletme ve Finans*, 15-45.

Bahçeci, S. (1997) "*Ortodoks ve Heterodoks İstikrar Programları: Seçilmiş Ülke Örnekleri ve 1994 Türkiye Deneyimi*" Devlet Planlama Teşkilatı. Ekonomik Modeller ve Stratejik Araştırmalar Genel Müdürlüğü. Ekonomik Modeller Dairesi Başkanlığı, Ankara.

Celasun, O. (1998) "*Currency Crisis in Turkey*" The World Bank Working Paper, No: 1913.

Celasun, M. (2002) "*2001 Krizi, Öncesi ve Sonrası: Makroekonomik ve Mali Bir Değerlendirme*". Küreselleşme, Emek Süreçleri ve Yapısal Uyum, 27-102.

DPT (1994) "*Ekonomik Önlemler Uygulama Paketi*" Ankara.

Eğilmez, M. (2013), Mart 5) "*İmkânsız Üçleme ya da Üçlü Açmaz*" Kendime Yazılar. http://www.mahfiegilmez.com/2013/03/imkansz-ucleme-ya-da-uclu-acmaz.html

Eğilmez, M. ve Kumcu, E. (2002) "Ekonomi Politikası Teori ve Türkiye Uygulaması", , 3. Baskı, İstanbul: Om Yayınevi

Ergül, Ö. (2012) "Sermaye Kontrolleri: Uygulanışı, Etkinliği ve Türkiye Üzerine Yorumlar", *Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Uzmanlık Yeterlik Tezi*, Ankara.

Eroğlu, N. ve Eroğlu, İ. (2009) "IMF –Türkiye İlişkileri ve 20. Stand-By Müzakereleri Üzerine Bir Değerlendirme", *KMU İİBF Dergisi* Yıl:11 Sayı:17, 124-146

Garcia-Herrero, A., Vial, J., Escrivá, J. L., ve Nuno, G. (2008) "After Bretton Woods II", *BBVA Working Paper* No:0803.

Karluk, S. R. (2007) *Türkiye Ekonomisi*, 9.Basım, İstanbul: Beta Yayınları,

Kartal, M. T., Depren, S. K., ve Depren, Ö. (2018) Türkiye'de döviz kurlarını etkileyen makroekonomik göstergelerin belirlenmesi. *MANAS Journal of Social Studies*, 7(1), 209229

Krugman, P. R. M. Obstfeld, ve MJ Melitz. (2012) *International Economics: Theory and Policy*,Pearson Education.

Madura, J. (2011) *International Financial Management*, South-Western Pub, 10. Baskı.

Obstfeld, M., and Taylor, A. M. (2003) "Globalization and Capital Markets", *In Globalization in historical perspective* (pp. 121-188). University of Chicago Press,

Özatay, F. ve Sak, G. (2002) "*The 2000-2001 Financial Crisis In Turkey*", Prepared For Brookings Trade Forum, 2002.

Özdemir, B.K. (2007) "Gelişmekte Olan Ekonomilerde Finansal Krizler ve Erken Uyarı Sistemleri: Markov Geçiş Modellemesi", *Anadolu Üniversitesi, SBE, Doktora Tezi*.

Schmukler, S.L. (2004) "Financial Globalization: Gain and Pain for Developing Countries". *Federal Reserve Bank of Atlanta Economic Review*, Second Quarter: 39-66.

Serdengeçti, S. (2002) "Şubat 2001 Krizi Üzerine Düşünceler: Merkez Bankası Bakış Açısından Çıkarılacak Dersler", *ODTÜ VI. Uluslararası Ekonomi Konferansı*, Ankara, 11 Eylül 2002,

Somçağ, S. (2007) "*Türkiye'nin Ekonomik Krizi Oluşumu Ve Çıkış Yolları*", 2006 Yayınevi,

TBB. (2019*) Bankalarımız 2018*. Türkiye Bankalar Birliği Yayın No 331

TCMB (2019a) *Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Enflasyon Raporu III*

TCMB (2019b) *Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Enflasyon Raporu IV.*

TCMB (2019) *2019 Yılı Para ve Kur Politikası*

TCMB (2020) *2020 Yılı Para ve Kur Politikası*

Toruk, İ. (2005) "Türkiye'de 1990-2000 Yılları Arasında Sosyo-Ekonomik Ortamın ve Kültürel Hayatın Reklamlar Üzerinden Temsili", *Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi,* 14: 493-508.

Tuncel, C.O. (2012) Finansal Liberalizasyon ve Küresel Krizin Yapısal Nedenleri: Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Dersler, MPRA Paper, No:42422.

TBB (2001) "Son Dönemde Bankacılık Alanında Gerçekleştirilen Yasal ve Düzenleyici Değişiklikler:1999-2001" *Bankacılar Dergisi*, 39:75-91

Uygur, E. (2001) *Krizden Krize Türkiye: 2000 Kasim ve 2001 Şubat Krizleri*, *Türkiye Ekonomi Kurumu, Tartişma Metni*, (2001/1)

Van Overtveldt, J. (2011) *The End of the Euro: The Uneasy Future of the European Union*, Agate Publishing.

Yanar, R. (2008). "Gelişmekte Olan Ülkelerde Döviz Kuru Rejimi Tercihi ve Makro Ekonomik Performans" *Çukurova Üniversitesi, SBE, yayımlanmamış Doktora Tezi*.

Yeldan, E. (2002) "Neoliberal Küreselleşme İdeolojisinin Kalkınma Söylemi Üzerine Değerlendirmeler", *Praksis*, 7:19-34.

Yıldırım, K. (1994) "Ekonomide Çifte Açığın Yarattığı Dengesizlikler, Uluslararası Dışlama Etkisi", *İktisat Dergisi*, Eylül 1994, Yıl 30, Sayı 352.

KAYNAKÇA

Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2021) 2021-2023 Katılım Öncesi Ekonomik Reform Programı (2021), Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Yayını; 75-76 https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2021/03/Katilim-Oncesi-Ekonomik - Reform-Programi-2021-2023.pdf (Erişim Tarihi: 09.07.2021).

Hazine ve Maliye Bakanlığı (2020) "Yıllık Kamu Borç Yönetimi Raporu 2020", https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2020/12/2020-KBYR-TRK-20201229_v3.pdf (Erişim Tarihi: 09.07.2021).

Hazine ve Maliye Bakanlığı (2021) *İstatistikler.* https://www.hmb.gov.tr/kamu-finansmani-istatistikleri (Erişim Tarihi: 05.07.2021).

IMF (2010) "Managing Public Debt and Its Financial Stability Implications", *IMF Working Paper,* Washington DC

IMF (2013) "Staff Guidance Note for Public Debt Sustainability Analysis in Market Access Countries," Washington DC

IMF (2020) "Debt Management Responses to the Pandemic", *Special Series on COVID-19*, Washington DC

IMF (2021) "Revıew of the Debt Sustainability Framework for Market Access Countries", *IMF Policy Paper*, Washington DC

IMF ve Dünya Bankası (2020) "Update On The Joint IMF-WB Multıpronged Approach to Address Debt Vulnerabilities", *Policy Papers*, Washington DC

Koç, F., Yavuz, H.H. ve Alkan, F. (2012) "Borcun Sürdürülebilirliği ve Duyarlılığı", (Ed) Cangöz, M.C. ve Balıbek, E. *Hazine İşlemleri ve Çağdaş Hazine Yönetimi* içinde (61-79), Ankara: Seçkin Yayıncılık

OECD (2021) *Genel Yönetim Borç İstatistikleri* https://data.oecd.org/gga/general-government-debt.htm (Erişim Tarihi: 02.07.2021)

Polackova, H. (1998) "Government Contingent Liabilities: A Hidden Risk To Fiscal Stability", *Policy Research Working Paper,* World Bank,

Reinhart, C.M. (2021), "From Health Crisis to Financial Distress", Policy Research Working Paper, World Bank,

TCMB (2021a) *Elektronik Veri Dağıtım Sistemi*. https://evds2.tcmb.gov.tr/index.php?/evds/serieMarket/#collapse_2 (Erişim Tarihi: 30.06.2021).

TCMB (2021b) *İnsan Kaynakları* https://insankaynaklari.tcmb.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 9.07.2021).

KAYNAKÇA

Acar, İ. A. (2021) "Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sisteminde Bütçenin Yönetim Aracı Olma İşlevi" içinde (Ed.) Öcal, A. ve Hayta, Y. *21. Yüzyılda Türk Kamu Yönetiminin Değişimi,*içinde (ss.135-156), Ankara: Detay Yayıncılık

Alesina, A. and Drazen, A. (1991) "Why are Stabilizations Delayed?", *The American Economic Review,* 81(5), 1170-1188.

Alesina, A., and Perotti, R. (1996) "Fiscal Discipline and the Budget Process." *The American Economic Review,* 86(2), 401-407.

Alt, J. E. and Lowry, R. C. (1994) "Divided Government, Fiscal Institutions, and Budget Deficits: Evidence from the States", *The American Political Science Review,* 88(4), 811-828.

Atiyas, İ. ve Sayın, Ş. (2000) "Devletin Mali ve Performans Saydamlığı", içinde Atiyas, İ. ve Sayın, Ş. (Ed.) *Kamu Maliyesinde Saydamlık,* İstanbul: TESEV Yayınları, 27-43.

Bakkal, H. ve Kasımoğlu, A. (2015) "Bütçe Sürecinde Mali Saydamlık ve Hesap Verebilirliğin Önemi", *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar,* 52 (59) 1-18.

Buchanan, J. M. and Tullock, G. (1962) *The Calculus of Consent: Logical Foundation of Constitutional Democracy,* Ann Arbor: University of Michigan Press.

Çaşkurlu, E. (2011) "Bağımsız Maliye Politikası Uygulama Olanağının Kısıtlanması: Mali Alan Daralması ve Etkileri", *Ekonomik Yaklaşım,* 22 (79), 21-44.

Çiçek, H. G. ve Şahin İpek, E. A., (2013) "Performans Yönetiminin Amaç-Araç Uyumu Tartışması ve Performans Esaslı Bütçeleme Sistemi" *Maliye Dergisi,* 165, 80-96.

Drazen, A. and Grilli V. (1993) "The Benefit of Crises for Economic Reforms", *The American Economic Review,* 83(3), 598-607.

Dumitru, I. and Stanca, R. (2010) "Fiscal Discipline and Economic Growth- The Case of Romania", *Akademy of Economic Studies Bucharest*, 1-15 https://mpra.ub.uni-muenchen.de/27300/ (Erişim Tarihi: 21.08.2021).

Gaber, S.,- Vasilka G. and Ilija G. (2015) "The Role of Fiscal Rules in Ensuring Fiscal Discipline", *International Journal of Sciences, Basic and Applied Research.* 19 (1), 17-26.

Georgieva, K. (2021) The IMF's Response to COVID-19. https://www.imf.org/en/About/FAQ/imf-response-to-covid-19 (Erişim Tarihi: 21.08.2021).

Heller, P. S. (2005) "Understanding Fiscal Space", *IMF Discussion Paper*, Pdp 05/4. 1-19.

Hemming, R. (2003) "Policies to Promote Fiscal Discipline", *Workshop on Internationalization and Policy Transfer.* Tulane University on April 11–12, 1-19. https://www.nottingham.ac.uk/gep/documents/conferences/2003/tulane-conf-2003/hemming-2003.pdf (Erişim Tarihi: 21.08.2021).

Hibbs, Jr. D. A. (1977) "Political Parties and Macroeconomic Policy", *The American Political Science Review,* 71(4), 1467-1487.

Hou, Y. (2003) "Fiscal Discipline as a Capacity Measure of Financial Management by Sub National Goverments", Public Administration Challenges of Inequality and Exclusion. https://siteresources.worldbank.org/INTWBIGOVANTCOR/Resources/LocalFinanceDisciplineTransparency.pdf, (Erişim Tarihi: 21.08.2021).

Jenkins, Rob (2007) "The Role of Political Institutions in Promoting Accountability", (Ed.) Shah, A., *Performance And Accountability Combating Corruption, The World Bank Public Sector Governance And Accountability Series,* (135-182), World Bank.

Lindbeck, A. (1976) "Stabilization Policy in Open Economies with Endogenous Politicians", *American Economic Review,* 66, 1- 19.

Musgrave, R., Peacock, A. (1964) *Classics in the Theory of Public Finance,* London: St. Martin's Press.

Nordhaus, W. D. (1975) "The Political Business Cycle", *The Review of Economic Studies,* 42(2), 169-180.

Persson, T.,Roland, G., Tabellini, G. (1998) "Towards Micropolitical Foundations of Public Finance", *European Economic Review,* 42(3–5), 685-694.

Sakal, M. ve Şahin, E. A. (2008) "Kamu Kurumlarında Performans Ölçümü ve Sayıştay Denetimi İlişkisi: Türkiye'deki Uygulamalar Bakımından Bir Değerlendirme", *Sayıştay Dergisi,* 68, 3-28.

Schmidt-Hebbel, K. (2011) *Fiscal Policy for Commodity Exporting Countries: Chile's Experience.* https://www.researchgate.net/publication/254424479_Fiscal_Policy_for_Commodity_Exporting_Countries_Chile's_Experience (Erişim Tarihi: 21.08.2021).

Şahin İpek, E. A. (2018) "1996-2017 Döneminde Sayıştay Performans Denetiminin Kamu Mali Yönetim Sistemindeki Rolünün Değerlendirilmesi", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi SBE Dergisi,* 10 (25), 650-671.

TC Cumhurbaşkanlığı, SBB (2020) 2021 Bütçe Gerekçesi https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2021/05/2021_butcegerekcesi_21052021-1.pdf (Erişim Tarihi: 21.08.2021).

TC Cumhurbaşkanlığı, SBB (2021) Genel Devlet İstatistikleri. https://www.sbb.gov.tr/yillar-bazinda-genel-devlet-istatistikleri/ (Erişim Tarihi: 21.08.2021).

TC Cumhurbaşkanlığı, SBB (2021) Genel Devlet İstatistikleri. https://www.sbb.gov.tr/yillar-bazinda-genel-devlet-istatistikleri/ (Erişim Tarihi: 21.08.2021).

TC Cumhurbaşkanlığı, SBB (2021) Orta Vadeli Program (2022-2024) **Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.** (Erişim Tarihi: 21.08.2021)

Ünsal, H. ve Ertürk, Y., (2020) "Vergi Afları ve Seçimler Arasındaki İlişkinin Bütçe Değişkenleri Aracılığıyla Değerlendirilmesi: Etkileşimli VAR Yöntemi Uygulaması" *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, İİBF Dergisi*, 22(3), 685-702.

Weingast, B., Shepsle, K. A. and Johnsen, C. (1981) "The Political Economy of Benefits and Costs: A Neoclassical Approach to Distributive Politics", *Journal of Political Economy,* 89 (4), 642-64.

Yılmaz, B. E. (2021) "Avrupa'yı Pandemi Krizinde Küresel Krizin Zehirli Borç Mirası Vurdu" https://www.binhanelifyilmaz.com/avrupayi-pandemi-krizinde-kuresel-krizin-zehirli-borc-mirasi-vurdu/ (Erişim Tarihi: 21.08.2021).

KAYNAKÇA

Akalın, G. (1993) "Türkiye'de Mali Buhran ve Mali Sistemin Reformu" *Vergi Dünyası,* Sayı:47, 13-30

Alkan, T. (1993) *Siyasal Ahlak ve Siyasal Ahlaksızlık*, Ankara: Bilgi Yayınevi

Ayata, S. (1996) Varoşlar, Çatışma ve Şiddet, *Görüş Dergisi*, sayı 26, 18-23

Aydın, E. (2009) *Formel ve Enformel Sektör Ücret Farklılıkları: Katmanlı İşgücü Piyasası Kuramının Türkiye Emek Piyasasına Uygulanması*, İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. https://polen.itu.edu.tr/bitstream/11527/12337/1/412071009.pdf (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Becker, G. S. (1968) "Crime and Punishment: An Economic Approach", *The Journal of Political Economy,* C.76, S.2, 169-217

Berdiev,A.N., Saunoris, J.W. and Schneider, F. (2020) "Poverty and the shadow economy: The role of governmental institutions" https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/twec.12917, 921-947 (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Betam (2021) "Türkiye'de Alkollü İçecek, Sigara, Tütün, Akaryakıt ve Cep Telefonlarının Yasa Dışı Ticaretinin Analizi" https://betam.bahcesehir.edu.tr/2021/05/turkiyede-alkollu-icecek-sigara-tutun-akaryakit-ve-cep-telefonlarinin-yasa-disi-ticaretinin-analizi/ (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Boumans,D., Schneider, F. (2019) "Ausmaß und Auswirkungen der Schattenwirtschaft Ergebnisse der Sonderfragen des ifo World Economic Survey", https://www.ifo.de/DocDL/sd-2019-24-boumans-schneider-wes-sonderfrage-schattenwirtschaft-2019-12-19_1.pdf, 90-95. (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Bromley, R. (1978) "The Urban Informal Sector: Why is it worth discussing?" *World Development,* 6, 1033-1039 (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Buğra, A. (1995) *Devlet ve İşadamaları*, İstanbul: İletişim Yayınları

Coşar, N., ve Örs, B. (1996) "Türkiye'de İktisat Politikalarında İstikrarsızlığa Neden Olan Siyasal Etmenler", *Toplum ve Ekonomi*, Sayı: 9. S:23-25.

Czarnecki, D., Engels, H. Kavemann, B., Steffan, E., Schenk, W. and Türnau, D. (2014) "Prostitution in Deutschland – Fachliche Betrachtung komplexer Herausforderungen" https://www.kok-gegen-menschenhandel.de/fileadmin/user_upload/Prostitution4Final .pdf (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Dağdelen, A. (2013) "Siyasal Yozlaşma Olgusu ve Siyasetin Finansmanı Arasındaki İlişkiye Genel Bir Bakış", *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 6, Sayı 2, 291-306. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/185086 (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Dobre, I. and Alexandru, A.A. (2009) "The Impact of Unemployment Rate on the Dimension of Shadow Economy in Spain: A Structural Equation Approach", *European Research Studies*, Volume XII, Issue (4), pp: 179-197. https://core.ac.uk/download/pdf/159922769.pdf (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Dönmezer, S. (1994) *Kriminoloji,* İstanbul:Beta Yayınevi,

Eide, E., Rubin, P.H. and Shepherd, J.M. (2006) *Economics of Crime.* Now Publishers Inc.

Elveren, A.Y ve Özgür, G. (2016) "The Effect of Informal Economy on Income Inequality: Evidence from Turkey",Panoeconomicus63(3).pp:293-312 (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Enste, D.H. (2018) "The shadow economy in industrial countries" IZA World of Labor, https://wol.iza.org/uploads/articles/457/pdfs/shadow-economy-in-industrial-countries.pdf (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Frey, B., Weck, H. and Pommerehne, W.W. (1982) "Has the Shadow Economy Grown in Germany? An Exploratory Study", in: *Weltwirtschaftliches Archiv*, Vol. 118 (1982), 499-524

Gasteratos, I., Karamalis, M. and Koutoupis, A. (2016) "Shadow Economy Worsens Income distribution" *International Journal of Economics and Business Administration* Volume IV, Issue 3, 2016, 80–92. https://www.researchgate.net/publication/335022974_Shadow_Economy_Worsens_Income_distribution_International_Journal_of_Economics_and_Business_Administration_Volume_IV_Issue_3_2016 _pp_80-92 (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Gökçe, O. ve Şahin, A. (2002) "21. Yüzyılda Türk Bürokrasisinin Sorunları ve Çözüm Önerileri", *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 2(3). https://dergipark.org.tr/tr/pub/susead/issue/28440/302952 (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Grass, R.D (1984) *Ausweichwirtschaft: Abgrenzung, Auspraegung, Ausmasse*, Frankfurt am Main.

Gretschmann, K., Heinze, R. G. and Mettelsiefen, B.(1984) "Die Schattenwirtschaftsdebatte – eine retrospective", İçinde Gretchmenn,K. R.G. Heinze (Ed.) *Schattenwirtschaft,* Göttingen.

Güvenç, B (1993) "Türkiye'de Siyasal Ahlak Sorunu" (Ed.) Alkan, T. *Siyasal Ahlak ve Siyasal Ahlaksızlık*, Ankara: Bilgi Yayınevi,

Huynh, C.M. and Nguyen, T. L. (2020) "Shadow economy and income inequality: new empirical evidence from Asian developing countries" *Journal of the Asia Pacific Economy*, Volume 25, 175-192

Kai, W. (2020) "The Platform Economy" https://www.sparklinecapital.com/post/the-platform-economy (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Kalaycı, N. (2019) "Paylaşım Ekonomisi ve Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme" *Social Sciences Studies Journal* 5(32), 1692-1705. (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Karagöz, S. (2020) "Sosyal politika açısından kayıt dışı ekonominin önemi" *İstanbul İktisat Dergisi* 70(2), 481-507. https://doi.org/10.26650/ISTJECON2020-828581(Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Keleş, R. (1993) *Kentleşme Politikası*, Ankara: Ezgi Yayınevi,

Nikopour, H. and Shah Habibullah, M. (2010) "Shadow Economy and Poverty," *MPRA Paper* 23599, https://mpra.ub.uni-muenchen.de/23599/1/MPRA_paper_23599.pdf (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

OECD (2020) "Revenue Statistics 2020 – Turkey" https://www.oecd.org/tax/revenue-statistics-turkey.pdf (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Öz, S. (2010) *İstihdamsız Büyüme* (Mi?) http://www.ku.edu.tr/ku/images/EAF/eaf_pn1014. pdf (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Özdağ, Ü. (2019) Kaçınılmaz Çöküş – AKP Rejiminin Dörtlü Krizi, İstanbul: Destek Yayınları,

Özsoylu, A.F. (1998) *Yeraltı Ekonomisi*, Ankara: Akçağ yayıncılık,

Özsoylu, A.F. (1998) *Suç Ekonomisi*, TÜGİAD, İstanbul: Yayınları,

Özsoylu, A.F. (1996) *Kayıt Dışı Ekonomi*, İstanbul: Bağlam Yayıncılık,

Schäfer,M. and N. Schwarzkopf (2019) "Gig-Economy: Chance oder Gefährdung für den Arbeitsmarkt?" https://www.kas.de/documents/252038/4521287/AA349+Gig+ Economy. pdf/2df45fcf-6634-7ab5-0657- 4e6dfaa12f12?version=1.0&t= 1556609593 640 (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Schmidt, F.A. (2017) "Arbeitsmärkte in der Plattformökonomie – Zur Funktionsweise und den Herausforderungen von Crowdwork und Gigwork" https://www.researchgate. net/publication/317168308_Arbeitsmarkte_in_der_Plattformokonomie_zur_Funktionsweise_und_den_Herausforderungen_von_Crowdwork_und_Gigwork (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Siuskaite, D., Pilinkiene, V. and Zvirdauskas, D. (2019) "The Conceptualization of the Sharing Economy as a Business Model" https://www.researchgate.net/publication/ 334183307_The_Conceptualization_of_the_Sharing_Economy_as_a_Business_ Model (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

STATİSTA (2020) "Geschätzter Umsatz der Organisierten Kriminalität in Europa und weltweit 2017" https://de.statista.com/statistik/daten/studie/1030868/umfrage/umsatz-durch-organisierte-kriminalitaet-weltweit-und-in-europa/ (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Tokman, V. E. (1989) Policies for a Heteregeneous Informal Sector in Latin America, *World Development Report,* No:17, 1067 – 176.

TUİK (2020) "İşgücü, İstatistikleri - Ağustos 2020", https://tuikweb.tuik.gov.tr/PreHaber Bultenleri.do?id=33792 (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Tuncer, A. (2018) "Patrimonyal ve Bürokratik Yönetim Arasında Bir Geçiş Dönemi Yaklaşımı Olarak Kameralizm", *Journal of Political Administrative and Local Studies* , 1 (2), 1-20, https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/545521 (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Tümer, T. (2019) "Suç Ekonomisi Teorileri ve Türkiye İçin Suçun Ekonomik Belirleyicileri", Karadeniz Teknik Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü / İktisat Ana Bilim Dalı *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*.

Uşun, E (2019) "Türkiye ve Diğer OECD Ülkelerinde Vergi Takozu" *Manisa Celal Bayar Üniversitesi İİBF Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, Cilt 26/2 https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/795167 (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Uncu, F. (2019) "Türkiye'de Vergi Affı Uygulamalarının Ekonomik Büyüme ve Kayıt Dışı Ekonomi Üzerindeki Etkileri", Namık Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. http://acikerisim.nku.edu.tr: 8080/xmlui/bitstream/handle/20.500.11776/3370/0060687.pdf?sequence=1&isAllowed=y (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Ünver, M. ve Bakırtaş, İ. (2008) "Suçun Ekonomik Analizi: Genel Bir Değerlendirme", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:20, 35–56. (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

Yavuz, F., Keleş, R. ve Geray, C. (1973) *Şehircilik: Sorunlar, Uygulama ve Politika*, Ankara Üniversitesi, Ankara: Sevinç Matbaası

Yereli, A.B. ve Karadeniz, O. (2004) *Kayıt dışı İstihdam*, Odak Yayın Dağıtım, Ankara

Yılmaz, A (1997) "Siyasal ve Bürokratik Yozlaşma", *Yeni Türkiye Dergisi*, Sayı :13, 418-438.

WEF (2020) *World Economic Forum*, http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2020 .pdf (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

WJP (2020) World Justice Project, "*Rule of Law Index*", https://worldjusticeproject.org/our-work/research-and-data/wjp-rule-law-index-2020 (Erişim Tarihi: 07.08.2021)

KAYNAKÇA

Açıkgöz, B. (2021) "Küresel Kamusal Mallar (KKM) Kapsamında Covıd-19 Salgını İçin Dünyada Uygulanan Kamu Politikalarının Değerlendirilmesi", (Ed) Acar, İ.A ve Açıkgöz B. *Pandemi Ekonomisi* içinde (3-17), Bursa: Dora Yayıncılık

Aybarç, S. (2021) "Tarihsel Perspektiften Küresel Salgınlar ve Maliye Politikası: Covid-19 Salgını İçin Bir Analiz", (Ed) Acar, İ.A ve Açıkgöz B. *Pandemi Ekonomisi* içinde (21-44), Bursa: Dora Yayıncılık

BDDK (2021) *Resmi Gazetede Yayımlanmayan Kurul Kararları* https://www.bddk.org.tr/Mevzuat/Liste/56 (Erişim Tarihi: 25.07.2021).

Börner, S. (2021) *Is the Coronavirus Going to Reshape the European Welfare State? https://socialeurope.eu/is-the-coronavirus-going-to-reshape-the-european-welfare-state* (Erişim Tarihi: 25.07.2021).

Canbay, T. ve Cura Balcı, H. (2021) "Türkiye'de ve Seçili Ülkelerde Covid-19 Salgını ile Mücadelede Alınan Mali Tedbirler", (Ed) Acar, İ.A ve Açıkgöz B. *Pandemi Ekonomisi* içinde (81-94), Bursa: Dora Yayıncılık

Çevik Ü. ve Mutlu, B. (2021) "Likidite Adımları: Koronavirüs Döneminde Merkez Bankalarının Politika Önlemleri", (Ed) Acar, İ.A ve Açıkgöz B. *Pandemi Ekonomisi* içinde (189-205), Bursa: Dora Yayıncılık

Eğilmez, M. (2021) *2021 yılında dünya ve Türkiye ekonomisi,* Kendime Yazılar, https://www.mahfiegilmez.com/2021/02/2021-ylnda-dunya-ve-turkiye-ekonomisi.html (Erişim Tarihi: 10.07.2021).

Ehrenberg J. P., Utzinger, J., Fontes, G. Et al. (2021) "Efforts to mitigate the economic impact of the COVID-19 pandemic: potential entry points for neglected tropical diseases". *Infect Dis Poverty* , 10 (2), 1-3.

Eroğlu, E. (2020) "Covid-19'un Ekonomik Etkilerinin ve Pandemiyle Mücadele Sürecinde Alınan Ekonomik Tedbirlerin Değerlendirilmesi", *International Journal of Public Finance*, 5(2), 211-236.

Euler Hermes Global (2021) *Economic Research.* http://www.eulerhermes.com/economic-research (Erişim Tarihi: 07.07.2021).

Gaspar, V. ve Mauro, P. (2020) *Fiscal Policies to Protect People During the Coronavirus Outbreak*, IMFBlog, https://blogs.imf.org/2020/03/05/fiscal-policies-to-protect-people-during-the-coronavirus-outbreak/ (Erişim: 10.07.2021).

Gazioğlu, A., Demirci, Z. ve Doğan, A. (2021) "Covid-19 Salgını'nın Robot İstihdamı ve İstihdamda Dijitalleşme Üzerine Etkileri", (Ed) Acar, İ.A ve Açıkgöz B. *Pandemi Ekonomisi* içinde (213-228), Bursa: Dora Yayıncılık

IEA (2021) *Global Energy Review 2021*. IEA, Paris https://www.iea.org/reports/global-energy-review-2021 (Erişim Tarihi: 07.07.2021).

ILO (2020) *COVID-19 Ortamında ve Sonrasında Uzaktan Çalışma: Uygulama Kılavuzu* Cenevre: Uluslararası Çalışma Ofisi, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo-ankara/documents/publication/wcms_759299.pdf, (Erişim Tarihi: 10.07.2021).

IMF (2021) *World Economic Outlook ve Fiscal Monitor* https://www.imf.org/en/Publications/FM/Issues/2021/01/20/fiscal-monitor-update-january-2021 (Erişim Tarihi: 12.07.2021).

Kabayel, M. ve Doğan, A. (2021) "Covid-19 Salgın Krizi ile Artan Kamu Harcamaları: Peacock Wiseman Hipotezi Uyarınca Bir Değerlendirme", (Ed) Acar, İ.A ve Açıkgöz B. *Pandemi Ekonomisi* içinde (49-73), Bursa: Dora Yayıncılık

Maital S ve Barzani, E. (2020) *Global Economic Impact of COVID-19: A Summary of Research* https://www.neaman.org.il/EN/Files/Global%20Economic%20Impact%20of%20COVID-19_20200322163553.399.pdf (Erişim: 01.07.2021).

OECD (2016) *Family-Friendly Workplace Practices* http://www.oecd.org/els/family/LMF_2-4-Family-friendly-workplace-practices.pdf(Erişim Tarihi: 12.07.2021).

OECD (2021a) *Science, Technology and Innovation Outlook | Report*. https://www.oecd.org/sti/science-technology-innovation-outlook/crisis-and-opportunity/STIO-Brochure-FINAL-UDP.pdf (Erişim Tarihi: 10.07.2021).

OECD (2021b) *Economic Outlook*. https://oecd.org/economic-outlook (Erişim Tarihi: 07.07.2021).

TCMB (2020) *Koronavirüsün Ekonomik ve Finansal Etkilerine Karşı Alınan Tedbirler* https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Duyurular/Koronavirus (Erişim Tarihi: 12.07.2021).

U.S. Bureau of Labor Statistics (2020) *Workers Who Could Work at Home, Did Work at Home, and Were Paid for Work at Home, by Selected Characteristics, Averages for the Period 2017-2018*, https://www.bls.gov/news.release/flex2.t01.htm, (Erişim Tarihi: 10.07.2021).

UTİKAD (2021) *Boş Konteyner Krizi Yaşanıyor* https://www.utikad.org.tr/Detay/Sektor-Haberleri/30268/bos-konteyner-krizi-yasaniyor (Erişim Tarihi: 10.07.2021).

WB (2019) *Pandemic Preparedness Financing Status Update*, WB Group Health, Nutrition, Population, https://apps.who.int/gpmb/assets/thematic_papers/tr-4.pdf (Erişim Tarihi: 10.07.2021).

WHO (2021) *WHO Coronavirus (COVID-19) Dashboard* https://covid19.who.int/table (Erişim Tarihi: 10.07.2021).

WTO (2021) *World trade primed for strong but uneven recovery after COVID-19 pandemic shock* https://www.wto.org/english/news_e/pres21_e/pr876_e.htm (Erişim Tarihi: 12.07.2021).

KAYNAKÇA

Acemoglu, D., Gallego, F. A. and Robinson, J. (2014) "Intitutions, Human Capital and Development", *NBER Working Paper*, Sayı 19933.

Acemoglu, D. (2009) *Introduction to Modern Economic Growth*, Princeton: Princeton University Press.

Adak, M. (2009) "Total Factor Productivty and Economic Growth", İstanbul Ticaret Odası Sosyal Bilimler Dergisi, 15, 49-56.

Aghion, P. and Howitt P. (1992) "A model of Growth Through Creative Destruction", *Econometrica*, 60(2), 323-351.

Aghion, P. and Howitt, P. (2009) *The Economics of Growth*, The MIT Press: Massachusetts.

Aravena, C., Hoffman, A, Guevara, J. F. Ve Mas, M. (2014) "Evaluating Policies to Improve Total Factor Productivty in Favour of Large Latin American Countries", *Macroeconomics of Development Series*, 147, 1-42.

Arrow, K. J. (1962) "The Economic Imlication of Learning by Doing", *The Review of Economic Studies*, 29(3), 155-173.

Aslam, A. (2015) "Impact of Agriculture Pruductivty on Economic Growth: A Case Study of Pakistan", *Global Journal of Management and Social Sciences,* 1(1), 57-71.

Aydın, N. (2008) "Türkiye'de Ekonomik Büyüme (1968-2005): Solow Büyüme Muhasebesi ve Regresyon Modeli", Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi SBE.

Baier, S. L., Dwrey G. P. and Tamura, R. (2006) "how Important are Capital and Total Factor Productivity for Economic Growth", *Economic Inquiry*, 44(1), 23-49.

Bakış, O. ve Acar, U. (2021), "Türkiye Ekonomisinde Toplam Faktör Verimliliği", *İktisadi Araştırmalar Dergisi*, 5(1), 1-27.

Barro, R. J. and Sala-i Martin, X. (2004) *Economic Growth*, The MIT Press,:Massachusett.

Bujari, A. A. and Martinez, F. V. (2016) "Technological Innovation and Economic Growth in Latin America", *Revista Mexicana de Economia y Finanzas*, 11(2), 77-89.

Bosworth, B. P. and Collins S. M. (1995) "Accounting for Differences in Economic Growth", *Bookings Institution Working Papers*, Sayı 115.

Burda, M. C. ve Severgini, B. (2009), "TFP Growth in Old and New Europe", *Comparative Economic Studies,* 51, 447-466.

Carlav, K. I. and Lipsey, R. G. (2003) "Productivity, Technology and Economic Growth: What is The Relationship", *Journal of Economic Surveys*, 17(3), 457-495.

Caselli, F.(2005) "Acounting for Cross-Country Income Differences", *NBER Workin Paper*, Sayı 10828.

Cengiz, O. and Manga, M. (2021) "Türkiye'de Demokrasi ve Kamu Borcu Etkileşiminin Ampirik Analizi", *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İİBF Dergisi*, 22(1), 113-134.

Chen, E. K. Y. (1997) "The Total Factor Productivity Debate: Determinants of Econımic Growth in East Asia", *Asian Pacific Economic Literature*, 11(1), 18-38.

Cinel, E. A. (2021) "Türkiye'de Eğitim Harcamaları ve Sürdürülebilir Büyüme İlişkisi", *ASEAD*, 8(2), 210-227.

Coe, D. T. and Helpman E. (1995) "International R&D Spillovers", *Europian Economic Review*, 39, 859-887.

Demez, S., Kızılkaya, O. ve Turan, İ. (20221) "Türkiye'de İhracat, İthalat ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Zamanla Değişen Nedensellik", *Alanya Akademik Bakış Dergisi*, 5(2), 941-952.

Demir, E. ve Bahar, O. (2021) "Turizm Gelirlerinin Ekonomik Büyüme Üzerine Etkisi. Türkiye Üzerine Ampirik Analiz", *IJSSER*, 7(2), 162-172.

Demirel, T. ve İşcan, İ. H. (2021) "Dış Ticaretin Ekonomik Büyüme Üzerine Etksi: Göney Kore ve Türkiye Örneği Eşbütünleşme Analizi", *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 17(1), 1-27.

Eroğlu, İ., Kangal, N. ve Yeter; F. (2019) Türkiye'de İktisat Politikasının Değişimi Ve Dönüşümü, (Ed) İlhan EROĞLU, *Değişim ve Dönüşüm Perspektifinden İKTİSADİ BAKIŞ (Prof. Dr. Sabri ORMAN' a Armağan)* içinde (ss.329-366) , Bursa: Ekin Yayınevi

Eroğlu, İ. ve Kangal N. (2020) Türkiye'de Yüksek Teknoloji Ürün İhracatı Ve Cari Açık İlişkisİ (Ed) İlkay Noyan YALMAN*, Türkiye'de Dış Ticaret ve Lojistik*, içinde (ss.3-34) Nobel Yaynları, İstanbul

El Din, K. ve Moursi, T. A. (2007) "Sources of Economic Growth and Technical Progress in Egypt: An Aggregate Perspective", *Contributions to Economic Analysis*, 278, 199-236.

Eng, P. (2010) "The Sources of Long Term Economic Growth in Indonesia, 1880-2008", *Explorations in Economic History*, 47, 294-309.

Feenstra, R. C., Inklaar, R. ve Timmer M. P. (2013) "PWT 8.0- A User Guide", PWT, https://www.rug.nl/ggdc/docs/pwt_80_user_guide.pdf, (Erişim Tarihi: 01.12.2020).

Felipe, J. (1997) "Total Factor Productivity Growth in East Asia: A critical Survey", *EDRC Report Series*, Sayı 65.

Felipe, J. ve McCombie, J. (2004) "To Measure or Not to Measure TFP Growth? A reply to Mahadevan", *Oxford Development Studies*, 32(2), 321-327.

Fuentes, R., Larrain, M. ve Hebbel, K. S. (2006) "Sources of Growth and Behavior", *Cuaderna de Economia,* 43, 113-142.

Goldar, B., Krishna, K.L., Aggarval, A. C., Das, D. K., Erumban, A. A. and Das, P. C. (2017) "Productivity Growth in India Since The 1980s: The Klems Approach", *Ind. Econ. Rev*., 52, 37-71.

Ha, J. and Howitt, P. (2007) "Accounting for Trends in Productivity and R&D: A Schumpeterian Critique of Semi-Endogenous Growth Theory", *Joural of Money, Credit and Banking*, 39(4), 733-774.

Hsieh, C. T.(2002) "What Explain the Industrial Revolution in East Asia? Evidence from the Factor Markets", *American Economic Review*, 92(3), 502-526.

Hulten, C. R. (1978) "Growth Accounting with Intermedate Inputs", *The Review of Economic Studies,* 45(3), 511-518.

Hulten, C. R. (2009) "Growth Accounting", *NBER Working Paper*, Sayı 15341

Inklaar, R. and Timmer M. P. (2013) "Capital, Labor and TFP in PWT8.0", PWT, http://piketty.pse.ens.fr/files/InklaarTimmer13.pdf, (Erişim Tarihi: 02.03.2020).

Inklaar, R. and Woltjer, P. (2019), "The Composition of Capital and Crosscountry Productivty Comparison", *International Productivity Monitor*, 36, 34-52.

Islam, N. (1995) "Growth Empirics: A Panel Data Approach", *The Quarterly Journal of Economics*, Cilt 110, Sayı 4, s.1127-1170.

Islam, N., Dai, E. and Sakamoto, H. (2006) ""Role of TFP in China's Growth", *Asian Economic Journal*, 20(2), 127-159.

Jairi, I. and Ismail, R. (2010) "Impact of Labor Quality on Labour Productivity and Economic Growth", *African Journal of Business Management*, 4(4), 486-495.

Jones, C. I. (2015) "The Facts of Economic Growth", *NBER Working Paper*, Sayı 21142.

Karakuş, M. ve Atabey, Ö. (2021) "Genç İşsizlik, İhracat ve Büyüme Arasındaki İlişki: Türkiye İçin Ampirik Bir Analiz", *Alanya Akademi Bakış Dergisi*, 5(2), 865-882.

Konat, G. (2021) "Türkiye'de AR&GE Harcamaları ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Furier ADL Eşbütünleşme Analizi", *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 17(1), 133-145.

Krugman, P. (1994) "The Myth of Asia's Miracle", *Foreign Affairs*, 73(6), 62-78.

Lucas,R. E. (1988) "On the Mechanism of Economic Development", *Journal of Monetary Economics*, 22, 3-42.

Olomola, P. A. and Osinabi P. T. (2018) "Determinants of Total Factor Productivity in Mexico, Indonesia, Nigeria, and Turkey (1980-2014)", *Emerging Economy Studies*, 4(2), 1-26.

Oğuz, O. (2021) "Enflasyon ve Büyüme Arasındaki İlişkinin Türkiye İstatistiksel Bölge Sınıflandırması Kapsamında Analizi", *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 44, 325-338.

Ramsey, P. F. (1928) "A Mathematical Theory of Saving", *The Economic Journal*, 38(152), 543-559.

Rebelo, S. T (1991), "Long-Run Policy Analysis and Long-Run Growth", Journal of Political Economy, 99, 45-87.

Romer, D. (2012) *Advanced Macroeconomics*, McGraw-Hill Irwin: NeyYork.

Romer, P. M. (1986) "Increasing Return and Rung-Run Growth", *Journal of Political Economy,* 94(5), 1002-1037.

Romer, P. M. (1990) "Endogenous Technical Change", *Journal of Political Economy*, 98(5), 71-102.

Sanlı, A. (1998) "Yeni İçsel Büyüme Teorileri ve Türkiye Ekonomisinin büyüme Dinamiklerinin Analizi", *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Senhadji, A. (2000) "Sources of Economic Growth: An Extensive Growth Accounting Exercise", *IMF Stuff Papers*, 47(1), 129-158.

Solow, R. M. (1956) "A Contribution to the Theory of Economic Growth", *The Quarterly Journal of Economics*, 70(1), 65-94.

Solow, Robert M. (1957) "Technical Change and the Aggrigate Production Function", *The Review of Economics and Statistics*, 39(3), 312-320.

Sorensen, P. B. and Whitta-Jacobsen H. J. (2005) *Introducing Advanced Macroeconomics: Growth and Business Cycles*, McGraw-Hill, Edinburg.

Şenalp, B. (2021) "Türkiye İmalat Sanayinde Emek Verimliliği", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İİBF dergisi*, 23(1), 93-108.

Tarı, R. ve Kumcu, F. S. (2005) "Türkiye'de İstikrarsız Büyümenin Analizi: 1983-2003 Dönemi", *Kocaeli Üniversitesi SBE dergisi,* 9(1), 156-179.

Tekiner, İ. (2020) "Toplam Faktör Verimliliğinin Belirleyicileri: Farklı Gelir Grupları İçin Ampirik Bir Analiz", Doktora Tezi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi SBE.

Uçal, H. (2020) "Faiz Dışı Fazla Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği", *Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 12-23.

Ursavaş, U. (2020a) "Total Factor Productivity Growth and Demographics: The Case of Turkey", *Journal of Research in Economics, Politics&Finance,* 5(1), 81-90.

Ursavaş, U. (2020b) "What Type of Globalization Promotes Economic Growth in Turkey", (Ed) Apaydın, Ş. Ve Güngör, A., *New Perspectives and Studies in Economics and Administrative Sciences* içinde (9-20), Ankara: Siyasal Publication.

Ünal, A. E. (2021) "Ham Petrol Fiyatlarındaki Değişim, Parasal Göstergeler, Enflasyon ve Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği", *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 9(1), 1-11.

Vural, İ. Y. (2000) " Türkiye'de Uluslararası Para Fonu Destekli İstikrar Programları", *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 2(1), 185-200.

Vurur, N. S. (2020) "Finansal Gelişme ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği", *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 130-140.

Yardımcı, P. (2006) "İçsel Büyüme Modelleri ve Türkiye Ekonomisinde İçsel Büyümenin Dinamikleri", Selçuk Üniversitesi Karaman İİBF Dergisi, 10(9), 96-115.

Young, A. (1994) "The Tyranny of Numbers: Confronting the Statistical Realities of the East Asian Growth Experience", *NBER Working Paper*, Sayı 4680.

KAYNAKÇA

Bakış, O., and Polat, S. (2015) "Wage Inequality in Turkey: 2002 – 2010". *Economics of Transition, 23*(1), 169-212.

Bayar, A. A., and Günçavdı, Ö. (2016) "Economic Reforms and Income Distribution in Turkey". *Towards a New Development Agenda for the Middle East - Economic Research Forum 22nd Annual Conference.* Kahire, Mısır.

Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politika Forumu. (2010) *Türkiye'de Eşitsizlikler: Kalıcı Eşitsizliklere Genel Bir Bakış*. İstanbul.

Duman, A. (2019) "Türkiye'de Emeğin Değişen Payı ve Gelir Dağılımı." *Çalışma ve Toplum, 1*, 349-370.

Filiztekin, A. (2020) "Income Inequality in Turkey: 2003-2015." E. Parlar Dal (Dü.), *Turkey's Political Economy* içinde (s. 63-84). Palgrave Macmillan.

Goldstein, M., Kaminsky, G. L., and Reinhart, C. M. (2000) *Assesing Financial Vulnerability.* Washington: IIF.

OECD. (2011) *Divided We Stand: Why Inequality Keeps Rising?* OECD.

Ostry, J. D., Loungani, P., and Berg, A. (2019). *Confronting Inequality.* New York: Columbia University Press.

Özatay, F. (2009) *Finansal Krizler ve Türkiye.*İstanbul*:* Doğan Kitap.

Pamuk, Ş. (2021) Economic Policies, Institutional Change and Economic Growth since 1980. A. S. Akat, ve S. Gürsel (Dü) *Turkish Economy at the Crossroads.* İçinde (ss.1-36), Singapore: World Scientific.

Solt, F. (2021) "Measuring Income Inequality Across Countries and Over Time: The Standardized World Income Inequality Database". *Social Science Quarterly, 101*(3), 1183-1199.

Şenses, F. (2017) *İktisada (Farklı Bir) Giriş.* İstanbul: İletişim.

TUİK. (Tarih yok) Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması (2006-2017) www.tuik.gov.tr Erişim Tarihi: 29.07.2021

KAYNAKÇA

CIA-Central Intelligence Agency (2021)"People and Society"-"Economy", *The World Factbook*

DİSK-AR (2021a) *İşsizlik ve İstihdamın Görünümü Raporu*- 10 Şubat

DİSK-AR (2021b) *İşsizlik ve İstihdamın Görünümü Raporu* - 10 Haziran

Gorz, A. (1985) *CennetinYolları: Yaşanan Ekonomik Buhran Üzerine Tezler,* Çev. T. Ilgaz, İstanbul: Afa Yayınları.

Gorz, A. (1986) *Elveda Proletarya,* Çev. H. Tufan, İstanbul: Afa Yayınları.

Greenlaw, S. A.- D. Shapiro, etc. (2021) *Principles of Economics*, Rice University eISBN-10: 1-947172-37-9

Hançerlioğlu, O. (1986) *Ekonomi Sözlüğü,* 6.b., İstanbul: Remzi Kitabevi.

Kazgan, G. (1993) *İktisadi Düşünce veya Politik İktisadın Evrimi,* 6.b., İstanbul: Remzi Kitabevi.

Myers, A. (2014) "How Marxism explains unemployment", *Redflag,* https://redflag.org.au/author/allen-myers14 August.

Pazarlıoğlu, M.V. ve Çevik, E. İ. (2005) "Ratchet Model Uygulaması: Türkiye Örneği", *VII. Ulusal Ekonometri ve İstatistik Sempozyumu*, 26-27 Mayıs.

Pinedo-Caro, L. (2021) "İkinci Dalga COVID-19 Önlemlerinin Türkiye'de İstihdam Üzerindeki Etkisi", *Araştırma Notu,* Mart, ILO Türkiye Ofisi.

Tatlıyer, M. (2020) *İstihdamı Paylaşmak: İşsizliğin Nedenleri ve Çözümleri,* İstanbul: SETA Kitapları.

TÜİK (2021) "İşgücü İstatistikleri- Nisan 2021", *Haber Bülteni,* S. 37488, 10 Haziran.

TÜİK (2021b) " İşgücü İstatistikleri, 2020", *Haber Bülteni*, S.37487, 22 Mart.

TÜSİAD (2002) *Türkiye'de İşgücü Piyasası ve İşsizlik,* İstanbul: Yayın No.12-354.

TÜSİAD (2004) *Türkiye'de İşgücü Piyasasının Kurumsal Yapısı ve İşsizlik*, İstanbul: Yayın No.11/381)

KAYNAKÇA

Akgeyik, T. (2007) *Asgari Ücrette Esnek Modelleme: Bölgesel Asgari Ücret Yaklaşımı*, İstanbul: İTO Yayınları.

Akgül, O. (2016) "Türkiye'de Asgari Ücretin Mahzurlu Alanları ve Öneriler", *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 5 (12), 96-127.

Alpaydın, Y., Burgazoğlu, H., Eğri, T. ve Gümüş, İ. (2015) *İnsani Ücretin Hesaplanması: Türkiye İçin Bir Model*, İstanbul: İlke Yayınları.

Aslan, G. (2019) "Türkiye'de Asgari Ücretli Çalışan Sayısı ve Ücret Seviyelerinin Değişimi (2003-2017 Hanehalkı İşgücü Anketleri Veri Analizi)", *SGD-Sosyal Güvenlik Dergisi*, 9 (1), 141-159.

Bauer, T. K., Kluve, J., Schaffner, S. and Schmidr, C. M. (2009) "Fiscal Effects of Minimum Wage: An Analysis for Germany", *German Economic Review*, 10(2), 224-242

Bruckmeier, K. and Bruttel, O. (2021) "Minimum Wage as a Social Policy Instrument: Evidence from Germany", *Journal of Social Policy*, 50(2), 247-266.

Çakır, B. (2011) "Resmi Belgelerde Osmanlı Esnafı", Ed. Çakır, B. ve Gümüş, İ., *Ahilik*, içinde (97-120), Kırklareli: Kırklareli Üniversitesi Yayınları.

Çakır, B. and Şeker, C. (2021) "Futuwwa Organization, Malāmatiyya Movement, Akhi Order and Economic Life", Ed. Kılıç, S., *Sosyal Bilimler Alanında Uluslararası Araştırmalar*, içinde (186-208), Konya: Eğitim Yayınevi.

ÇSGB (2021) Asgari Ücret, https://www.csgb.gov.tr/asgari-ucret/ (Erişim Tarihi: 20/07/2021)

Dama, N. (2017) "Sosyal Politika Perspektifinde Asgari Ücret", *SETA Perspektif*, 161.

Dayar, H. ve Akıncı, A. (2020) "Kamu Sosyal Transfer Harcamalarının Kişisel Gelir Dağılımına Etkisi", *Maliye Dergisi*, 179, 172-185.

Demir, M. (2018) *Çok Düzeyli Toplu Pazarlık ve Türkiye'de Uygulanabilirliği*, Ankara: Türk-Metal Sendikası Yayınları.

Demir, M. (2021) "Asgari Ücret Üzerine Düşünceler", *İktisat İzleme Raporu 2020*, İstanbul: İlke Yayınları.

DİSK-AR. (2020) *Salgın Günlerinde Asgari Ücret Gerçeği Araştırması 2021*, İstanbul: Türkiye Devrimci İşçi Konfederasyonları Araştırma Merkezi.

Ehrenberg, R. G. ve Smith, R. S. (2018) *Modern Labor Economics-Theory and Public Policy*, London: Routledge.

Erdoğdu, S. (Nisan 2014) "Türkiye'de Asgari Ücret Tespit Komisyonu Kararlarında İşçi ve İşveren Temsilcilerinin Yaklaşımları (1969-2013)", *İş-Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 16(2), 3-37.

Eyraud, F. and Saget, C. (2008) "The Revival of Minimum Wage Setting Institutions", Ed. Berg, J. ve Kucera, D., *In Defence of Labour Market Institutions: Cultivating Justice in the Developing World*, içinde (100-118), New York: Palgrave McMillan.

Gerek, S., (1999) *Türkiye'de Asgari Ücretler ve Enflasyon 1974-1999*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Yayınları.

Gökdere, A. (1997) *Asgari Ücretin Türk Ekonomisine Etkileri*, Ankara: Tes-Ar Yayınları.

Grimshaw, D., Rubery, J. and Bosch, G. (2014) "The Pay Equity Effects of Minimum Wages: A Comparative Industrial Relations Approach", Ed. McCann, D., Lee, S., Belser, P., Fenwick, C., Howe, J. and Luebker, M., *Creative Labour Regulation: Indeterminacy and Protection in an Uncertain World*, içinde (126-157), New York: Palgrave Macmillan.

Groisman, F. (2014) "Employment, Inequality and Minimum Wages in Argentina", Ed. McCann, D., Lee, S., Belser, P., Fenwick, C., Howe, J. ve Luebker, M., *Creative Labour Regulation: Indeterminacy and Protection in an Uncertain World*, içinde (87-125), New York: Palgrave Macmillan.

Gümüş, İ. (2015) *Seçim Beyannamelerinde Asgari Ücret: İnsani Ücret Açısından Bir Değerlendirme* (Politika Notu No. 2015/01). İstanbul: İlmi Etüdler Derneği.

Gümüş, İ. ve Akgüneş, A. O. (2020) "Türkiye'de Asgari Ücretin Makroekonomik Değişkenlerle İlişkisi", *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 18(2), 110-127.

Gümüş, İ. and Çiftçi, A. N. (2019) "Development of Minimum Wage in Turkey: A Critical Evaluation", ed. Özçelik, Ö. *Studies on Interdisciplinary Economics and Business Volume II*, içinde (325-340), Berlin: Peter Lang GmbH.

Hassel, A. (2010) 'Twenty Years After German Unification: The Restructuring of the German Welfare and Employment Regime', *German Politics and Society*, 28(95), 102–115.

ILO. (2017) *Minimum Wage Policy Guide-A Summary*, Geneva: International Labor Organization.

Işığıçok, Ö. (2017) *Ücret: Teorisi, Politikası, Yönetimi, Sistemleri*. Bursa: Dora Yayınları.

Jacobsen, J. P. and Skillman, G. L. (2004) *Labor Markets and Employment relationship -A Comprehensive Approach*, Oxford: Blackwell Publishing.

Koç, M. ve Görücü, İ. (2018) "Türkiye'de Asgari Ücretin Uygulanması". *Social Sciences Studies Journal*, 4(13), 58-73.

Korkmaz, A. ve Avsallı, H. (2012) "Türkiye'de Asgari Ücretin Hukuksal Yönü", *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 4 (2), 151-162.

Korkmaz, A. (2003) *Çağdaş Gelişmeler Açısından Asgari Ücret*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Korkmaz, A. (2004) "Bir Sosyal Politika Aracı Olarak Türkiye'de Asgari Ücret: 1951-2003", *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (7), 53-71.

Kutal, M. (1969) *Teorik Esasları ve Tatbikatı Bakımından Asgari Ücret*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

McConnell, C. R., Brue, S. L. and Macpherson, D. A. (2017) *Contemporary Labor Economics*, New York- McGraw-Hill Education.

Palier, B. and Thelen, K. (2010) 'Institutionalizing Dualism: Complementarities and Change in France and Germany', *Politics and Society*, 38(1), 119–148.

Pürsünlerli, E. S. (2003) *Asgari Ücretin Vergi Dışı Bırakılması: Türkiye ve Yabancı Ülke Uygulamaları*, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Sayın, A. K. (2019) "ILO Normları Bakış Açısı ile Dünyada ve Türkiye'de Asgari Ücret Uygulamaları", *Çalışma ve Toplum*, 62(3), s.1877-1916.

Schulten, T. (2012) "European Minimum Wage Policy: A Concepts for Wage-Led Growth and Fair Wages in Europe", *International Journal of Labour Research*, Vol.4, No.1, pp.85-103.

Tabakoğlu, A. (2005) *Toplu Makaleler I İktisat Tarihi*, İstanbul: Kitabevi Yayınları.

Taylor-Gooby, P., Gumy, J.M. and Otto, A. (2015) 'Can "New Welfare" Address Poverty Through More and Better Jobs?', *Journal of Social Policy*, 44, 1, 83–104.

Topalhan, T. (2010) *Ücret ve Ücret Teorileri,* Ankara: Gazi Kitabevi.

Yılmaz Eser, B. ve Terzi, H. (2010) "Türkiye'de Asgari Ücret: Sorunlar ve Öneriler", *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 22 (1), 129-143.

Yolvermez, B. (2020) "Türkiye'de Asgari Ücret Sorunlarına İlişkin Bir Değerlendirme", *Çalışma ve Toplum*, 67(4), 2441-2462.

KAYNAKÇA

Aktan, C.C. ve Vural, Y. İ. (2002a) "Yoksulluk: Terminoloji, Temel Kavramlar ve Ölçüm Yöntemleri"*, Ankara: Hak-İş Konfederasyonu Yayınları.*

Aktan, C.C. ve Vural, Y. İ. (2002b) "Yoksulluk Sorununun Nedenleri Ve Yoksullukla Mücadele Stratejileri"*, Ankara: Hak-İş Konfederasyonu Yayınları.*

Aktan, C.C. ve Vural, Y. İ. (2002c) "Yoksullukla Mücadeleye Yönelik Öneriler"*, Ankara: Hak-İş Konfederasyonu Yayınları.*

Alcock, P. (1997) *Understanding Poverty,* Macmillan International Higher Education.

Alvaredo, F., Chancel, L., Piketty, T., Saez, E., and Zucman, G. (Eds.). (2018) *World inequality report 2018*. Cambridge: Belknap Press.

Campano, F. and Salvatore, D. (2006) *Income Distribution: Includes CD*, New York: Oxford University Press.

Cobham, A. and Sumner, A. (2013) *Putting the Gini Back in the Bottle? 'The Palma'as a policy-relevant measure of inequality,* Mimeograph, London: King's College London.

Dixon, J. and Macarov, D. (Eds.). (2002) *Poverty: A Persistent Global Reality*. Routledge.

Duclos, J.Y. and Araar A. (2006) *Poverty and Equity*, Springer, Science &Business Media, LLC, USA.

Dziedzic, N. (2006) *World Poverty.* Thomson Gale: United States of America.

Foster, J. E. (1998) "Absolute Versus Relative Poverty", *The American Economic Review*, *88*(2), 335-341.

Friedman, R. D. (1965) *Poverty: Definition and Perspective.* Library of Congress Catalog: Washington, D. C.

Global Consumption and Income Project (GCIP) http://gcip.info/graphs/download (Erişim, 10.06.2021)

Haughton, J. and Khandker, S. R. (2009) *Handbook on Poverty and Inequality*.USA: World Bank Publications.

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Social-Protection-Statistics-2019-33668 (Erişim, 10.06. 2021)

https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators# (Erişim, 10.06.2021)

IMF (2015) Causes and consequences of income inequality: a global perspective. IMF Staff Discussion Note, SDN15/13.

Khusro, A. (1999) *The Poverty of Nations*, Springer.

Masika, R., Haan, A. and Baden, S. (1997) "Urbanisation and Urban Poverty: A Gender Analysis", Institute of Development Studies, University of Sussex, UK.

Narayan, D., Stern, N., Nankani, G., Page, J. and Jorgensen, S. (2002*) Empowerment and Poverty Reduction; A Source Book*, The World Bank, PREM Washington.

Odekon, M. (2006) *Encyclopedia of World Poverty, Vol. 1.* California: Sage Publication.

Sen, A. (1976) "Poverty: an Ordinal Approach to Measurement", *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, 219-231.

Silver, H. (1994) "Social Exclusion and Social Solidarity: Three Paradigms", *Int'l Lab. Rev.*, *133*, 531.

Şenses, F. (2001) *Küreselleşmenin Öteki Yüzü Yoksulluk*, İstanbul: Dergah Yayınları.

Todaro, M. P. and Smith, S. C. (2020) *Economic development*, New York: Pearson Education Limited.

Topuz, S. G., ve Sekmen, T. (2020) "Türkiye'de Hanehalkı Gelir Eşitsizliğine Etki Eden Faktörlerin Lorenz ve Yoğunlaşma Eğrileri ile Analiz Edilmesi ve Bölgeler Arası Karşılaştırma", *Current Research in Social Sciences*, 6(2), 103-124.

Townsend, P.(1987) "Deprivation", *Journal of Social Policy*, 16, 125-146.

TÜİK (2018) Sosyal Koruma İstatistikleri-2018 https://data.tuik.gov.tr/Bulten/ Index?p=Sosyal-Koruma-Istatistikleri-2018-30625#:~:text=Sosyal%20koruma%20 harcamas%C4%B1%202018%20y%C4%B1l%C4%B1nda,emekli%2Fya% C5%9Fl %C4%B1lara%20yap%C4%B1lan%20harcamalar%20oldu. (Erişim, 10.06.2021)

TÜİK (2021) Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması https://data.tuik.gov.tr/Kategori/ GetKategori?p=Gelir,-Yasam,-Tuketim-ve-Yoksulluk-107 (Erişim, 10.06.2021)

Wagle, U. (2002) "Rethinking Poverty: Definition and Measurement", *International Social Science Journal*,54 (171), 155-165.

KAYNAKÇA

IMF (2009) *Balance of Payments and International Investment Position Manual, Sixth Edition (BPM6)* (www.imf.org/external/pubs) (Erişim Tarihi: 10.07.2021)

Özpençe, Ö. ve Ceylan, B. (2020) "Ülke CDS Priminin Dış Borçlar Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi: Türkiye Örneği," *Uluslararası Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* Cilt 6, Sayı 2, 43-52 (//Dergipark.org.tr) (Erişim Tarihi: 10.07.2021)

Seyidoğlu, H. (2020) *Uluslararası İktisat, Teori, Politika ve Uygulama, Geliştirilmiş 22. Baskı*, İstanbul: Güzem Can Yayınları

T. C. Ticaret Bakanlığı (2021) *Dış Ticaret İstatistikleri*, (www.ticaret.gov.tr). (Erişim Tarihi: 10.07.2021)

TCMB (2021) *Ödemeler Dengesi İstatistikleri*, (www.tcmb.gov.tr) (Erişim tarihi: 21.06.2021)

Tuovila, A. (2021) *Current Account*, (www.investopedia.com) (Erişim tarihi: 21.06.2021)

TÜİK (2021) *Dış Ticaret İstatistikleri*. (www.tuik.gov.tr) (Erişim tarihi: 21.06.2021)

UNCTAD. (2020) *e-Handbook of Statistics* (www.unctad.org/system) (Erişim tarihi: 21.06.2021)

KAYNAKÇA

Aizenman, J., Binici, M. and Hutchison, M. (2014) "The Transmission of Federal Reserve Tapering News to Emerging Financial Markets". *International Journal of Central Banking*. vol. 12(2), 317-356.

Andrade, R.P. and Prates, D.M. (2013) "Exchange Rate Dynamics in a Peripheral Monetary Economy". *Journal of Post Keynesian Economics*. 35 (3), 399-416.

Akyüz, Y. (2020) *Crisis alla Turca II – From currency crisis to debt crisis? IDEAS*. October 31, 2020.

Avdjiev, S. and Hale, G. (2018) "U.S. monetary Policy and Fluctuations of International Bank Lending". *BIS Working Papers.* No. 730. Monetary and Economic Department June 2018, 1-43.

Avdjiev, S., Gambacorta, L., Goldberg, L. and Schiaffi, S. (2017) "The Shifting Drivers of Global Liquidity". *BIS Working Papers.* No 644. June, 1-50

Biancareli, A.M. (2009) International liquidity cycles to developing countries in the financial globalization era.' In: *XI Reunión de Economía*. Mundial. Huelva.

Bonizzi, B. (2013) Capital Flows to Emerging Markets: an Alternative Theoretical Framework. *SOAS Department of Economics Working Paper Series*. No. 186, The School of Oriental and African Studies

Bruno, V., H. S. Shin, S. (2015a) Cross-Border Banking and Global Liquidity. *Review of Economic Studies.* Vol. 82, 535-564.

Bruno, V., Shin, H., S. (2015b) Capital Flows and The Risk-Taking Channel of Monetary Policy. *Journal of Monetary Economics*. Vol. 71, 119-132.

Cavallino, P., Sandri D. (2018) The Expansionary Lower Bound: Contractionary Monetary Easing and the Trilemma. *IMF Working Paper.* WP.18.(236). Western Hemisphere Department. November 2018, 1-46.

Carvalho, F.C (2009) "Financing Developmen". *International Journal of Political Economy.* 38 (4), 5-24.

Dağlaroğlu, T., Demirel, B., Mahmud, S., F. (2018) "Monetary policy implications of short-term capital flows in Turkey". *Empirica.* Springer; Austrian Institute for Economic Research;Austrian Economic Association, vol. 45(4). November, 747-763.

Edwards, S. (2015) Monetary Policy Independence under Flexible Exchange Rates: An Illusion? *The World Economy*. 38 (5), 773-787.

Ghosh. A., R., Qureshi, M., S., Kim, J., Zalduendo, J. (2014) Surges. *Journal of International Economics*, 92(2) pp. 266-285.

Goldberg, L.S. (2013) "Banking Globalization, Transmission, and Monetary Policy Autonomy". *Svenges Riksbank Economic Review.* 3 (November 2013), 161-193.

Harvey, J.T. (2010) *Currencies, Capital Flows and Crises*. Routledge, London.

Harvey, J.T. (2006) "Post Keynesian Versus Neoclassical Explanations of Exchange Rate Movements: A Short Look At The Long Run". *Journal of Post Keynesian Economics.* 28 (2), 161-179.

Kaltenbrunner, A. (2015) A Post Keynesian Framework of Exchange Rate Determination: A Minskyan Approach. *Journal of Post Keynesian Economics.* 38 (3), 426-448.

Kaltenbrunner, A. (2011) "Currency Internationalization And Exchange Rate Dynamics In Emerging Markets: A Post Keynesian Analysis Of Brazil". *PhD, SOAS*, University of London.

Kose, A., Nagle, P. Ohnsorge, F., and Sugawara, N. (2019) Advance Praise For Global Waves Of Debt. *World Bank Group*. 2020

Milesi-Ferretti, G. M. and Tille, C. (2011) The Great Retrenchment: International Capital Flows During the GFC. *Economic Policy*, Vol. 26. No. 66, 285-342.

Mohanty, M., S. (2014) "The Transmission of Unconventional Monetary Policy to The Emerging Markets-An Overview". *BIS Papers*. No 78, 1-24.

Rey, H. (2015) "Dilemma Not Trilemma: The Global Financial Cycle and Monetary Policy Independence". *NBER Working Paper Series.* 21162. Cambridge, Mass, 1-42

Sun, G. (2010) Thoughts about Impossible Trinity. *China Finance 40 Forum.* 20th Roundtable Discussion on "Route Choice of RMB Exchange Rate Reform", Beijing, January 24th, 2010.

Swarnali, A. H. (2015) "If the Fed Acts, How do You React? The Liftoff Effect on Capital Flows". *IMF Working Paper*. 15(256). Strategy, Policy and Review Department December 2015, 1-39

Taylor, John B. (2013) "International Monetary Policy Coordination: Past, Present and Future". *BIS Working Papers*. No 437, 1-33.

Terzi, A. (2005) "International Financial Instability in a World of Currencies Hierarchy". *DISCE* - Quaderni dell'Istituto di Economia e Finanza ief0064, Università Cattolica del Sacro Cuore, Dipartimenti e Istituti di Scienze Economiche (DISCE).

World Bank (2021) "Turkey Economic Monitor. April 2021: Navigating The Waves". *The World Bank*.

Wu, G. and Lu, J. (2016) Global Risk Aversion and Capital Flows: An Analysis of Cause of Dilemma. *Journal of Financial Research* (in Chinese). 11, 1-14.

Zhang, L. and Zoli, E. (2014) Leaning Against the Wind: Macroprudential Policy in Asia. *IMF Working Paper*, 14 (22). February 2014, 1-37.

KAYNAKÇA

Alevli, B. (2017) "Türkiye'nin ASEAN ile Sektörel Diyalog Ortaklığı Neden Önemli", *Dünya Gazetesi*, 17 Ağustos, https://www.dunya.com/kose-yazisi/turkiyenin-asean-ile-sektorel-diyalog-ortakligi-neden-onemli/377710. (Erişim Tarihi: 28.09.2021.)

Alkanat, A.ve Mazi, Y. (2021) "EU Leaders' Summit and Future of EU-Turkey Relations", *Anadolu Ajansı*, 02 Nisan, https://www.aa.com.tr/en/analysis/analysis-eu-leaders-summit-and-future-of-eu-turkey-relations/2196087. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Arbay, D. (2020) "The Modernization of the European Union's Customs Union with Turkey", *Centre for Applied Turkey Studies (CATS)*, Working Paper, No. 5, September. https://www.swp-berlin.org/publications/products/arbeitspapiere/CATS_Working_ Paper_Nr_5_Doruk_Arbay.pdf. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Aris, S. (2013) "Shanghai Cooperation Organization, Mapping Multilateralism in Transition No. 2", *International Peace Institute*, https://www.ipinst.org/wp-content/uploads /publications/ipi_e_pub_shanghai_cooperation.pdf. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Arslan, İ. (2019) "Şanghay İş Birliği Örgütü: Çıkarlar/Öncelikler ve Bölgesel İş Birliği Arasında Bir Denge Arayışı", *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 15(30), 289-330

Atanur, M. (2020) "ASEAN ve Türkiye, İş Birliğini Geliştirecek", *Anadolu Ajansı*, 4 Aralık, https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/asean-ve-turkiye-is-birligini-gelistirecek/2065773. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Ateş, E.ve Dilekoğlu, S. (2021) "Türkiye'nin Dış Ticaret Çeşitlendirmesinde Yeni Bir Pazar", *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(1), 253-272

Aydıngün, İ. (2017) "Avrasya Birliği: 'Gerçek' Bir Entegrasyon mu, Rusya'nın Yeni Hegemonya Kurma Arayışlarının Bir Aracı mı?, *Karadeniz Araştırmaları*, XIV(55), 101-113

Ayverdi, M. (2020) "Avrupa Birliği'ne Alternatif Olarak Avrasya Birliği", *Stratejik Ortak*, 29 Temmuz, https://www.stratejikortak.com/2020/07/avrupa-birligine-alternatif-olarak-avrasya-ekonomik-birligi.html. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Bekar, N. (2021) "AB'den Somut Adımlar Yerine Diyalog Vaadi", *Anadolu Ajansı*, 25 Haziran, https://www.aa.com.tr/tr/analiz/abden-somut-adimlar-yerine-diyalog-vaadi/2284977. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

BSEC (2017) *Annex III to BS/EM/R(2017)1*, *Joint Declaration of the Ministers in Charge of Economy of the BSEC Member States"Increasing intra-trade in the BSEC Region via trade facilitation"*, http://www.bsec-organization.org/UploadedDocuments/AreasOf Cooperation/TradeEconomicDevelopment/StatDecl/Annex%20III%20-%20 Joint%20 Declaration%20Min.%20Economy%20FINAL%202017.pdf. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

BSEC (2021) *Status of Agreements/MOU by Country (as of 1 July 2021)*, http://www.bsec-organization.org/UploadedDocuments/StatutoryDocumentsAgreements/Status%20of%20 Agreements%20and%20MOUs%20by%20Country%20as%20of%201%20July%202021. pdf. (Erişim Tarihi: 28.09.2021).

BSEC (25.06.1992) *The Bosphorus Statement, Istanbul*, http://www.bsec-organization.org/UploadedDocuments/BsecAtAGlance/1992%20Bosphorus.pdf. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Canbolat, İ. S. (2001) Uluslarüstü Sistem Avrupa Birliği, 2. Baskı, İstanbul: Alfa Yayıncılık.

Cengiz, C. ve Kurtbağ, Ö. (2015) "Türkiye-AB Gümrük Birliğinde Yaşanan Sorunlar ve Bunlara Olası Çözüm Önerileri", *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 6(2): 1-33.

Cumhuriyet (25.08.2009) *Türkiye-İran-Pakistan Demiryolunda İlk Tren*

D-8 (1997) Istanbul Declaration, https://developing8.org/download-file-by-url.php?file_url =image/DocumentandResouce/9297091.pdf, (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

D-8 (2006) *Bali Declaration*, https://developing8.org/image/DocumentandResouce /5794280.pdf. **(**Erişim Tarihi: 28.09.2021)

D-8 (2018) *Fact Sheet 2018*, https://developing8.org/download.php?publication _id=NTE0NA==. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

D-8 SESRIC (2021) *D-8 BASEIND (Basic, Social and Economic Indicators)*, https:// developing8.org/d-8-baseindbasic-social-and-economic-indicators/. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Die Welt, (2020) "Türkiye-AB İlişkilerinde 'RCEP' Etkisi", 30 Kasım, https://www.dw.com/tr/t%C3%BCrkiye-ab-ili%C5%9Fkilerinde-rcep-etkisi/a-55767630. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Diriöz, A. O. (t.y.) "Türkiye ile Güneydoğu Asya Arası Politik Ekonomik İlişkiler", *ECONFO Analysis*, https://econfo.org/2020/02/11/turkiye-ile-guneydogu-asya-arasi-politik-ekonomik-iliskiler-political-economic-relations-between-turkey-and-southeast-asia/. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Dünya Gazetesi (01.07.2016) *D-8'in Tercihli Ticaret Anlaşması Yürürlükte*, https://www.dunya.com/ekonomi/d-8039in-tercihli-ticaret-anlasmasi-yururlukte-haberi-321668. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

ECO (04.03.2021) Statement by the President of the Islamic Republic of Iran H.E. Dr. Hassan Rouhani 14th ECO Summit, http://eco.int//parameters/eco/modules/cdk/upload /content/general_content/3885/1616658184817f5loc1n737gdbio35coehg25i2.pdf. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

ECO (1996) *Treaty of Izmir*, 14 September 1996, http://www.eco.int/parameters/ eco/modules/cdk/upload/content/general_content/3512/1499586597300jk8s96cm6jn ohhj2556coont44.pdf. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

ECO (2017) *ECO Vision 2025, February*, http://www.eco.int/parameters/eco/modules /cdk/upload/content/general_content/3624/1506486491201cflnbtm0acra83f5arho4dgc65. pdf. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

ECO (2021) *Economic Cooperation Organization History*, http://www.eco.int/general _content/86055-History.html?t=General-content. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

ECO Chronicle (2020) *Antalya Communiqué*, Series 9, No. 22: 8-15, http://eco.int//parameters/eco/modules/cdk/upload/content/elib/59/16003190293359lur4857pigsjjtlqcsn6ar901.pdf. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

ECO Implemantation Frame Work (2017) http://www.eco.int/parameters/eco/modules/cdk/upload/content/general_content/3624/1506486491201cflnbtm0acra83f5arho4dgc65.pdf, (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Eren E. (2017) "Şanghay İşbirliği Örgütü ve Türk Dış Politikasında Gelecek Perspektifi", *Strategic Public Management Journal*, Vol.3(5): 77-94.

Ergin, S. (2021) "AB Zirveleri Gelip Geçiyor, İlişkiler Yerinde Saymaya Devam Ediyor", *Hürriyet*, 26 Haziran, https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/sedat-ergin/ab-zirveleri-gelip-geciyor-iliskiler-yerinde-saymaya-devam-ediyor-41840195. (Erişim Tarihi: 07.06.2021)

Erhan, Ç. ve Gürbüz, A. (2013) "Türkiye'nin AB ile İlişkilerinde Alternatif Model Arayışı: "Kapsamlı Ekonomik Entegrasyon Anlaşması", *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 12(1): 47-78

Eroğlu İ., Kangal N. ve Uçgunoğlu M. (2016) "Economic Integration Problem of Turkey: An Evaluation about Shanghai Cooperation Organization within the Frame of Alternative Searches", British Journal of Economics, Management & Trade 13(2): 1-18

Erşen, E. (2013) "Türk Dış Politikasında Avrasya Yönelimi ve Şanghay İşbirliği Örgütü", *Ortadoğu Analiz*, Cilt 5, Sayı 52, Nisan: 14-53

Ertürk, E. (2001) "Kalkınma İçin Bölgesel İşbirliği Teşkilatı Maddesi", *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul

Eurasian Economic Union (2021) http://www.eaeunion.org/?lang=en#about. (Erişim Tarihi: 07.06.2021)

European Commission (2016a) "Impact Assessment on Modernization of the Customs Union", Staff Working Document, 21 December 2016, https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017 /january/tradoc_155238.pdf. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

European Commission (2016b) Study of the EU-Turkey Bilateral Preferential Trade Framework, Including the Customs Union, and an Assessment of Its Possible Enhancement, Final Report, 26 October, https://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/ia_carried_out/docs/ia_2016/turkey_anx6_en.pdf. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Gençkaya, Ö. F. (1993) "The Black Sea Economic Cooperation Project: A Regional Challenge to European Integration", *International Social Science Journal*, 138: 449-557

Habertürk (2020) *Türkiye ve ASEAN'ın Ortaklığı STA ile Büyüyecek Türkiye ASEAN Ülkeleriyle Serbest Ticarete Çok Yakın*, 13 Temmuz, https://www.haberturk.com/izmir-haberleri/79376770-turkiye-ve-aseanin-ortakligi-sta-ile-buyuyecekturkiye-asean-ulkeleriyle-serbest-ticarete. (28.09.2021)

Hacıoğlu, N. (2005)"Türkiye, Şanghay İşbirliği Örgütü'ne Girmek İstiyor", *Hürriyet,* 13.01.2005

Hazır, Ü. N. (2015) "Is Eurasian Economic Union Membership Possible for Turkey?", *Journal of Turkish Weekly*, Op-Ed, 06 Nisan, https://www.academia.edu/12415625/Is_Eurasian_Economic_Union_Membership_Possible_for_Turkey. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Joldoshov A. (2019) "Kimlik ve Sınır: Orta Asya'da Sınır Sorunları", *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 19(2): 303-326

Karakaş, C. (2007-2008) "Üye Olmadan Entegrasyon Mümkün mü? Türkiye'nin AB Üyeliğinin Hukuki Dayanakları ve Tam Üyelik Alternatifleri", *Uluslararası İlişkiler*, 4(16): 23-49

Karluk, R. (2015) "Avrasya Ekonomi Birliği'ne Türkiye Katılamaz", *Turkish News*, 16 Kasım, https://www.turkishnews.com/tr/content/2015/11/16/avrasya-ekonomik-birligine-turkiye-katilamaz/. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Kekevi, S. ve Eroğlu İ. (2017), "D-8 (Gelişen Sekiz) İslam Ülkelerinin Ekonomik Entegrasyonu Olabilir mi?" (ed.) İlhan Eroğlu, Yusuf Temur, Serkan Kekevi, İslami Perspektifte İktisadi yaklaşımlar, Ekin Yayınları, Bursa, 259-294.

Küçük, B. (2021) AB Liderler Zirvesi Başladı: Gündemde Türkiye, Rusya ve Göçmen Fonu Konuları Var, *Euronews*, 24 Haziran, https://tr.euronews.com/2021/06/23/ab-liderler-zirvesi-toplan-yor-gundemde-turkiye-rusya-ve-gocmen-fonu-konular-var. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Moskova Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği (2021) *Rusya Federasyonu Ülke Raporu 2021*, https://ticaret.gov.tr/data/5bcc5d4813b876034cfece26/RF_Ulke_Raporu-2021.pdf, (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Nas, Ç. (2020) "Gümrük Birliği Neden Güncellenmeli?", *Perspektif*, 02 Nisan, https://www.perspektif.online/gumruk-birligi-neden-guncellenmeli/. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

OEC (2021) https://oec.world/, (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Oktay, E.G. (2006) "Türkiye'nin Avrasya'daki Çok Taraflı Girişimlerine Bir Örnek: Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü", *Uluslararası İlişkiler*, 3(10): 149-179

Öğütçü, M.; Jones, S., (2018) "Upgraded Customs Union Should Serve as Bedrock of EU-Turkey Ties", *Euractiv*, 14 Şubat, https://www.euractiv.com/section/global-europe/opinion/upgraded-customs-union-should-serve-as-bedrock-of-eu-turkey-ties/. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Örmeci, O. ve Kısacık, S. (2021) "Şanghay İşbirliği Örgütü'nün Enerji Güvenliği Politikaları Çerçevesinde Çin-Rusya İlişkilerini Anlamak", *İstanbul Kent Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 2(1), 1-24

Özal, E. (2020) "ASEAN Dış Ticaret Raporu", Adana Sanayi Odası (ADASO), http://www.adaso.org.tr/WebDosyalar/Yayinlar/%C3%9Clke%20Raporlar%C4%B1-Y%C3%B6netici%20%C3%96zetleri/ASEAN%20B%C3%B6lge%20Raporu.pdf. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Özarslan B.B. (2012) *Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Özdaşlı E. (2012) "Çin ve Rusya Federasyonu'nun Perspektifinden Şanghay İşbirliği Örgütü", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(6): 108-122

Özdemir Ö. (2016)"Şanghay İşbirliği Örgütü'nün Türkiye'ye Ekonomik Katkısı Olur mu?" *BBC Türkçe*, 22 Kasım, https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-38067632, (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Pak, E. (2018)"Turkey and the EAEU in Regional Transport Systems: Rivals or Partners?", *Perceptions*, XXIII(2), 135-151

Safdar M. (2019) *Leveraging Economic Potential of ECO Region*, ECO Secretariat, Tehran, http://eco.int//parameters/eco/modules/cdk/upload/content/elib/57/1576151340912f3ej4o2h8re26sv6m10i1r2gu4.pdf, (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

SCO (2002) Charter of the Shanghai Cooperation Organization, http://eng.sectsco.org/load/203013/, (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

SCO (2018) *Joint Communique of the Heads of State of the Shanghai Cooperation Organization on Simplifying Trade Procedures*, http://eng.sectsco.org/load/443690/, (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Sonumut, G. (2021) "AB Cephesinde Yeni Bir Şey Yok!", *Milliyet*, 26 Haziran, https://www.milliyet.com.tr/yazarlar/guldener-sonumut/ab-cephesinde-yeni-bir-sey-yok-6539417. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

T.C. Cumhurbaşkanlığı (04.03.2021) Ekonomik ve Ticari İlişkilerimizi, Güvenlik ve İstikrarımıza Yönelik Tehditleri Bertaraf Ederek Güçlendirebiliriz, https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/125120/-ekonomik-ve-ticari-iliskilerimizi-guvenlik-ve-istikrarimiza-yonelik-tehditleri-bertaraf-ederek-guclendirebiliriz-, (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

T.C. Dışişleri Bakanlığı (1964) *Dışişleri Belleteni*, Sayı 2, Ekim.

T.C. Dışişleri Bakanlığı, (2021a) "No: 226, 25 Haziran 2021, 24-25 Haziran 2021 tarihli AB Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi'nde Kabul Edilen Kararlar Hk." https://www.mfa.gov.tr/no_-226_-24-25-haziran-2021-tarihli-ab-devlet-ve-hukumet-baskanlari-zirvesi-nde-kabul-edilen-kararlar-hk.tr.mfa. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

T.C. Dışişleri Bakanlığı (2021b) *Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği (ASEAN)*, https://www.mfa.gov.tr/guneydogu-asya-ulkeleri-birligi.tr.mfa. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

T.C. Dışişleri Bakanlığı (2021c) *Gelişen Sekiz Ülke (D-8)*, https://www.mfa.gov.tr/gelisen-sekiz-ulke-_d-8_.tr.mfa. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

T.C. Dışişleri Bakanlığı (2021d) Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT), https://www.mfa.gov.tr/ekonomik-isbirligi-teskilati-_eit_.tr.mfa, (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

T.C. Dışişleri Bakanlığı (2021e) Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ), https://www.mfa.gov.tr/karadeniz-ekonomik-isbirligi-orgutu-_kei_.tr.mfa, (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

T.C. Dışişleri Bakanlığı (2021f) *Şanhay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ)*, https://www.mfa.gov.tr/sanghay-isbirligi-orgutu.tr.mfa. (Erişim Tarihi, 28.09.2021).

T.C. Dışişleri Bakanlığı, (2021g) *Kazakistan'ın Ekonomisi*, https://www.mfa.gov.tr/ kazakistan-cumhuriyeti-ekonomisi.tr.mfa. (Erişim Tarihi, 28.09.2021)

T.C. Dışişleri Bakanlığı (2021h) *Kırgızistan'ın Ekonomisi*, https://www.mfa.gov.tr/ kirgizistan-cumhuriyeti-ekonomik-iliskileri.tr.mfa. (Erişim Tarihi, 28.09.2021)

T.C. Dışişleri Bakanlığı (2021ı) *Özbekistan'ın Ekonomisi*, https://www.mfa.gov.tr /ozbekistan-cumhuriyeti-ekonomisi.tr.mfa. (Erişim Tarihi, 28.09.2021)

T.C. Resmi Gazete (25.06.1999), *Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun*, https://www5.tbmm.gov.tr /tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc083/kanuntbmmc083/kanuntbmmc083 04392.pdf. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

T.C. Resmi Gazete (2007) *Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticaret Anlaşması*, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/05/20070524-1.htm, (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

T.C. Ticaret Bakanlığı (2021a) En Fazla İhracat Yapılan 10 Ülke, https://ticaret.gov.tr/data/5d63d89d13b8762f7c43a738/5-En%20Fazla%20Ihracat%20Yapilan%2010%20Ulke.pdf, (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

T.C. Ticaret Bakanlığı (2021b) Komşu Ülkeler ile İhracat, https://ticaret.gov.tr/data/5d63d89d13b8762f7c43a738/7-Komsu%20Ulkeler%20Ile%20Ihracat.pdf, (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

T.C. Ticaret Bakanlığı (2021c) En Fazla İthalat Yapılan 10 Ülke, https://ticaret.gov.tr/data/5d63d89d13b8762f7c43a738/6-En%20Fazla%20Ithalat%20Yapilan%2010%20Ulke.pdf, (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

T.C. Ticaret Bakanlığı (2021d) Komşu Ülkeler ile İthalat, https://ticaret.gov.tr/data/5d63d89d13b8762f7c43a738/8-Komsu%20Ulkeler%20Ile%20Ithalat.pdf. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

T.C. Ticaret Bakanlığı (2021e) *Pakistan Ülke Profili*, https://ticaret.gov.tr/data/ 5f1ed9ba13b876b04c77d3f3/Pakistan_%C3%9Clke_Profili_2021.pdf. (Erişim Tarihi, 28.09.2021)

T.C. Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü (2021)Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Bilgi Notu, https://ticaret.gov.tr>data. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

T.C. Ticaret Bakanlığı (t.y.) *Gümrük Birliği'nin Güncellenmesi Etki Analizi Çalışması, Basın Bildirisi*, https://ticaret.gov.tr/data/5b87239113b8761450e18ee6/Etki%20 Analizi%20-%20Bas%C4%B1n%20Bildirisi.pdf. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Tarhan, M. ve Çetinkaya, B. (2021) "Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu: ASEAN İle İlişkilerimize Özel Önem Veriyoruz", *Anadolu Ajansı*, 06 Ocak, https://www.aa.com.tr/tr/ politika/disisleri-bakani-cavusoglu-asean-ile-iliskilerimize-ozel-onem-veriyoruz/2100028. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Temiz, S. ve Aydoğdu, E. T. (July 2019)"ASEAN ve Türkiye İlişkilerine Bir Bakış: Güney Doğu Asya'nın Yükselen Birliği Olarak ASEAN", *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19: 563-586

TİM-Türkiye İhracatçılar Meclisi (2021) *Hindistan Ülke Bilgi Notu*, https://tim.org.tr/files/downloads/ihracat/Ulke_Masalari/ulke_bilgi_notu/Hindistan_ulke_bilgi_notu.pdf, (Erişim Tarihi: 28.08.2021)

TİM-Türkiye İhracatçılar Meclisi (t.y.) *Avrasya Ekonomik Birliği ve Türkiye Bilgi Notu*, https://tim.org.tr/files/downloads/Ulke_Bilgi_Notlar%C4%B1/AVRASYA%20EKONOM%C4%B0K%20B%C4%B0RL%C4%B0%C4%9E%C4%B0%20B%C4%B0LG%C4%B0%20NOTU.pdf. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

UTİKAD (t.y.) *Türkiye-Pakistan Arasındaki Yük Treni Seferleri 15 Temmuz'da Başlıyor*, https://www.utikad.org.tr/Detay/Sektor-Haberleri/9891/turkiye-pakistan-arasindaki-yuk-treni-seferleri-15-temmuz-, (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Vesterby, S.D. and Akman, M.S. (2017) A Modernized EU-Turkey Customs Union, European Neighbourhood Council, Brussels.

World Bank, (2014) "Evaluation of the EU-Turkey Customs Union", Report No. 85830-TR, 28 March, https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/298151468308967367/evaluation-of-the-eu-turkey-customs-union. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Yakış, Y. (2017) "Eurasian Union and Turkey", *Valdai Discussion Club*, Expert Opinions, 10 Ocak, https://valdaiclub.com/a/highlights/eurasian-union-and-turkey/ (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Yalçınkaya, A. (2019) "Avrasyacı Bölgeselleşme Girişimleri: KEİ, AEB, ŞİÖ", *Uluslararası Siyaset Bilimi ve Kentsel Araştırmalar Dergisi*, 7 (Özel Sayı): 85-100.

Yıldız Ö.F. (2019) "Asya'nın Birlikten Doğan Kuvveti ASEAN", *Anadolu Ajansı*, 29 Temmuz, https://www.aa.com.tr/tr/dunya/asyanin-birlikten-dogan-kuvveti-asean/ 1543932. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

Yüzbaşıoğlu, N. (2021) "'Yeniden Asya' Girişimi, Türkiye'nin Asya'yla İlişkilerini Bütüncül Şekilde Güçlendirmeyi Hedefliyor", *Anadolu Ajansı*, 14 Mayıs, https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/yeniden-asya-girisimi-turkiyenin-asyayla-iliskilerini-butuncul-sekilde-guclendirmeyi-hedefliyor/2241155. (Erişim Tarihi: 28.09.2021)

KAYNAKÇA

Akgüç, Ö. (2020) *Merkez Bankacılığı*, İstanbul: Arayış Yayıncılık

Bayraktutan, Y. ve Özkaya, H. (2002) "IMF İstikrar Politikalarının Doğu Asya'da Ekonomik Performans Sonuçları", *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (3), 1-18, 2002

Chossudovsky, M. (1993) "Yapısal Uyum Programı ve IMF'nin Diktatoryası", Çeviri:Siren İdemen, *İktisat Dergisi*, Sayı:342, Ekim:18-22

Collins, G.C. and Truman, E.M.(2020) "IMF's Special Drawing Rights to the Rescue " https://www.piie.com/blogs/realtime-economic-issues-watch/imfs-special-drawing-rights-rescue (Erişim Tarihi: 5.07.2021)

Doğruel, F.ve Doğruel, A. S. (2005) *Türkiye'de Enflasyonun Tarihi*, Ankara:TCMB- Tarih Vakfı Yayını

Eğilmez, M., (2019) "IMF ve Türkiye" https://www.mahfiegilmez.com/2019/09/imf-ve-turkiye.html (Erişim: 20.07.2021)

Eğilmez, M. (2021) IMF'nin SDR Tahsisleri ve Türkiye'nin Durumu, *Kendime Yazılar(26 Ağustos 2021)*, https://www.mahfiegilmez.com/2021/08/imfnin-sdr-tahsisleri-ve-turkiyenin.html (Erişim: 30.08.2021)

Eroğlu, İ., Şeker, H. ve Demirel, B.(2017) "IMF'nin Değişim Süreci: 2008 Finans Krizi Sonrası Dönüşüm ve Yeniden Yapılanma" BJSS Balkan Journal of Social Sciences / Balkan Sosyal Bilimler Dergisi Volume/Cilt 6 Issue/Sayı 12, 53-61

Eroğlu, N. ve Eroğlu, İ. (2009) "IMF –Türkiye İlişkileri ve 20. Stand-By Müzakereleri Üzerine Bir Değerlendirme", *KMU İİBF Dergisi* Yıl:11 Sayı:17, 124-146

Fisher, M. and Mazarei, A.(2020) A Possible IMF Pandemic Support Facility for Emerging Market Countries, https://www.piie.com/sites/default/files/documents/pb20-11.pdf (Erişim Tarihi: 5.07.2021)

Gilpin, R. (2001) *Global Political Economy*, Princeton: Princeton Universtiy Pres

Gregorio, J.(2020) "Memo on Strengthening the Role of the International Monetary Fund to Enhance Global Resilience to Crises" https://www.piie.com/blogs/realtime-economic-issues-watch/memo-strengthening-role-international-monetary-fund-enhance (Erişim Tarihi: 5.07.2021)

Hazine ve Maliye Bakanlığı (2021a) https://www.hmb.gov.tr/g20-ve-imf-sikca-sorulan-sorular (Erişim Tarihi: 5.07.2021)

Hazine ve Maliye Bakanlığı (2021b) Basın Duyurusu (26 Ağustos 2021) https://www.hmb.gov.tr/duyuru/basin-duyurusu. (Erişim Tarihi: 30.08.2021)

IMF (2008) Progress Report of the Managing Director to the IMFC on the IMF's Policy Agenda—IMF Responses to Global Economic Challenges, **Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.** Report-of-the-Managing-Director-to-the-International-Monetary-and-Financial-Committee-on-PP4288 (Erişim Tarihi: 10.07.2021)

IMF (2009) İstanbul Kararları, https://www.imf.org/external/lang/Turkish/pubs/ft/survey/so /2009/new100609at.pdf. (Erişim .Tarihi:30.07. 2021)

IMF (2021a) https://www.imf.org/external/np/fin/tad/exfin2.aspx?memberkey1=980&date1 Key=2021-07-31 (Erişim Tarihi: 27.08.2021)

IMF (2021b) https://www.imf.org/en/About/Factsheets/Sheets/2016/08/01/14/51/Special-Drawing-Right-SDR (Erişim Tarihi: 5.07.2021)

IMF (2021c) https://www.imf.org/en/About/ executive-board/members-quotas (Erişim Tarihi:27. 08.2021)

IMF (2021d) https://www.imf.org/en/About/Factsheets/IMF-at-a-Glance (Erişim Tarihi:27. 08.2021)

IMF (2021e) Special Drawing Rights, https://www.imf.org/en/About/FAQ/special-drawing-right (Erişim Tarihi: 27.08.2021)

IMF (2021f) https://www.imf.org/en/About/Factsheets/Sheets/2016/08/01/20/33/Stand-By-Arrangement (Erişim Tarihi: 27.08.2021)

IMF (2021g) http://www.imf.org/external/np/fin/tad/exfin2.aspx?memberkey1=980&date1 Key=2009-09-30 (Erişim.15 Ağustos 2021)

Karakaş, M. ve Adak, M. (2013) "Küreselleşen Dünya Ekonomisi ve IMF'nin Değişen Rolü", *Uluslararası Yönetim, İktisat ve İşletme Dergisi*,C:9,S:18,157-180

Krueger, A. O. (1997) "Whither The World Bank and The IMF ?", *NBER Working Paper*, No. 6327, Dec., 16–19.

Özatay, F., (2008) "Mahkûm Değilken Mahkûm Nasıl Olunur?", *Radikal Gazetesi*, (18.12.2008)

Özçam, M.(2004) "Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Türkiye İlişkisi", *Sermaye Piyasası Kurulu Araştırma Raporu* https://www.spk.gov.tr/SiteApps/Yayin/YayinGoster/945 (Erişim Tarihi: 20.07.2021)

Öztürk, N. (2009) "IMF'nin Değişen Rolü ve Gelişmekte Olan Ülke Ekonomilerine Etkileri", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 57-4,9

Parasız, İ. (2001) *Enflasyon Kriz ve Ayarlamalar: Dünyada ve Türkiye'de Kalkınma Makro Ekonomisi Sorunları*, Bursa: Ezgi Kitapevi

Seyidoğlu, H. (2013) Uluslararası Finans, 5. Baskı, İstanbul: Güzem can Yayınları

Seyidoğlu, H. (2003) "Uluslararası Mali Krizler, IMF Politikaları, Az Gelişmiş Ülkeler, Türkiye ve Dönüşüm Ekonomileri", *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, Cilt.4, No.2, 141-156 https://www.imf.org/en/About

Seyidoğlu, H. (2006) *İktisat Biliminin Temelleri*, İstanbul: Güzem Can Yayınları, No:21

Seyidoğlu, H. (2020) Uluslararası İktisat: Teori- Politika ve Uygulama, 22. Baskı, İstanbul: Güzem can Yayınları

Soyak, A. ve Eroğlu, N. (2008) "Türkiye'nin Kalkınma Anlayışının Dönüşümünde IMF- Dünya Bankası Yapısal Uyum Politikalarının Rolü", *International Symposium on Globalization, Democratization and Turkey*, 27-30 March , Antalya, 526-535

Sönmez, S. (1998) Dünya Ekonomisinde Dönüşüm, Ankara: İmge Yayınları

TCMB (2000) "Para Politikası Metinleri", *18 Aralık 2000 Tarihli Niyet Mektubu*

TCMB (2002) *2002 Yılında Para ve Kur Politikası ve Muhtemel Gelişmeler*, Basın Duyurusu, Sayı: 2002–1, Ankara

Truman, E. M. (2009) "The IMF and the Global Crices: Role and Reform", *Peterson Institute For International Economics*, https://www.piie.com/commentary/speeches-papers/ imf-and-global-financial-crisis-role-and-reform (Erişim Tarihi:08.07.2021)

Truman, E. M. (2020) "Sovereign Debt Relief in the Global Pandemic: Lessons from the 1980s" https://www.piie.com/publications/policy-briefs/sovereign-debt-relief-global-pandemic-lessons-1980s (Erişim Tarihi: 5.07.2021)

TÜRKİYE'NİN TARIMDAKİ YAPISAL DÖNÜŞÜMÜ

BREZİLYA VE HOLLANDA ÖRNEKLERİ İLE KARŞILAŞTIRMA

Dr. Gökhan ÖZER

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

Bu Çalışma Doktora Tezinden Üretilmiştir.

ISBN: 978-625-7667-96-8

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Haziran 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

KAYNAKLAR

Acar, M. (2008). Tarım ve Kalkınma. *Tarım ve Kalkınma.* içinde Bursa: Ekin Yayınevi.

Aysu, A. (2008). *Küreselleşme ve Tarım Politikaları.* İstanbul: Su Yayınları.

Aysu, A. (2008). *Türkiye'de Tarım Politikaları.* İstanbul: Su Yayınları.

Bashimov, G. (2017). Türkiye'nin Tarım ve Gıda Ürünlerinde Karşılaştırmalı Üstünlüğü. *Türk Tarım ve Doğa Bilimleri Dergisi*, 319-330.

Bayaner, A. (2016). Tarımsal Ar-Ge ve Ekonomik Büyüme. *TURKTOB Dergisi*, 9-**13.**

Beintema, N. A. A. (2010). *Inovacoes na Organizacao e Financiamento da Pesquisa Agropecuaria Publica.* Roma: ASTI-IFPRI.

Bernardo Mueller, C. M. (2014). *The Economics of the Brazilian Model of Agricultural Development.* Manchester: IRIBA.

Bertran, P. (1994). *Historia da terra e do homem no Planalto Central.* Brezilya: Solo.

Bieleman, J. (2010). *Five centuries of farming; A short history of Dutch agriculture 1500-2000.* Wageningen: Wageningen Academic Publishers.

Birişik, N. (2017). *Gıda ve Tarımsal Ar-Ge & İnovasyonda Kamu Özel Sektör Buluşması.* Ankara: TAGEM.

Boere, E. (2015). *Economic Analysis of Dutch Agricultural Land Use in a Changing Policy Environment.* Wageningen: Wageningen University.

Brezilian Agricultural Foreign Trade. (2012). *Brezilian Agricultural Foreign Trade.* Brezilya: Ministry of Brazilian Agriculture.

Cardim, F. (2009). *Tratado da terra e da gente do Brasil.* San Paulo: Hedra.

D. Byerlee, A. d. (2009). Agriculture for Development: Toward a New Paradigm. *Annual Review of Resource Economics*, 15-31.

Dinler, Z. (2014). Tarım Ekonomisi. Bursa: Ekin Yayınevi.

Embrapa. (2018). *Embrapa em Numeros.* Brezilya: Embrapa.

Emprapa. (2005). *Cassava: o pao do Brasil.* Brezilya: Emprapa.

Eroğlu, N. (2007). Atatürk Dönemi İktisat Politikaları. *Marmara Üniversitesi, D.D.B.F. Dergisi*, 65.

FAO. (2012). *The State of Food and Agriculture.* Roma: FAO.

FAO. (2018). *The Brezilian Economy.* Oxford: Oxford University Press.

Feng, H. (1998). *Hollanda'daki Tarımsal Gelişim.* Lahey: Interne Nota.

Gönel, F. D. (2010). *Kalkınma Ekonomisi.* İstanbul: Efil Yayınevi Yayınları.

Hiratuka, C. (2008). *Foreign Direct Investment and Transnational Carporations in Brazil.* Ney York: NA.

İnce, E. (2009). *Türk Siyasi Yaşamında Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu.* İstanbul: Libra Yayınevi.

İnci, İ. (2010). Atatürk Dönemi Türkiye'sinde Toprak Mülkiyet Dağılımı ile İlgili Bazı Düzenlemeler. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 0*(44), 345-349.

Ingham, B. (1995). Economics and Development. *Economics and Development.* içinde London: McGraw-Hill Publications.

Kaya, K. (2015). Cumhuriyet Dönemi (1923-1950) Tarım Sektöründeki Gelişmelerin Günümüz Kırsal Kalkınma Anlayışı ile Karşılaştırılması. *Harran Üniversitesi Kamu-İş*, 93-94.

Kaynak, M. (2009). Kalkınma İktisadı. *Kalkınma İktisadı.* içinde Ankara: Gazi Kitabevi.

Kösekahyaoğlu, L. (2017). *Türkiye'nin Tarımsal Ürünlerdeki İhracat Rekabet Gücünün Ölçülmesi: 1996-2015 Dönemi Üzerine Bir Analiz.* Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi.

Lopes, M. A. (2011). Agricultural Innovation and Challenges for Promotion of Knowledge and Information Flows in Agrifood Systems in Brazil. *OECD Conferance on Agricultural Knowledge Systems* (s. 32-33). Paris: Ministry of Agriculture.

Lora, R. S. (2013). *An Overview on Agriculture and Agribusiness in Brasil.* Brasil: Ministry of Brasil Agriculture.

Lora, R. S. (2015). *An Overview on Agriculture on Agriculture and Agribusiness in Brazil.* Brasil: Ministry of Brazilian Agriculture.

MacLennan, M. (2015). *Is There a Brezilian Model of Development?* Brazil: United Nations Development Programme (International Policy Centre for Inclusive Growth.

Mızrak, C. (2018). Tarımsal Ar-Ge Destekleme Sistemi ve Tohumculuk Sektörü. *TÜRKTOB Dergisi*(25), 37-41.

Mutlu, H. (2017). Tarım Kredi Kooperatiflerinin Sermaye Birikimine Etkileri. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi*, 341-357.

Nascimento, J. R. (2011). *Analysis of International Investment in the Agricultural Sector of Brazil.* Roma: Food and Agriculture Organization of the United Nations.

OECD. (2005). *OECD Review of Agricultural Policies. Brazil: OECD.*

OECD. (2018). *OECD Economic Surveys; Brazil 2018*. Brazil: OECD.

Özertan, G. (2013). *Türkiye'de Tarımda Yapısal Dönüşüm ve Teknoloji Kullanımının Rolü.* İstanbul.

Paulo Correa, C. S. (2014). *Public Research Organizations and Agricultural Development in Brazil: How Did Embrapa Get It Right?* Brezilya: The World Bank Economic Premise.

Pedro A. A. P. G. B. (2012). *The Development of Brazilian Agriculture: Future Technological Challanges and Oppurtunuties.* Brazil: Agricultural and Food Security.

Pınar Kaya, H. E. (2011). Türk Tarım Sektörü Verimliliğinin Parametrik Olmayan Bir Yöntemle Analizi. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 261-282.

Prokopenko, J. (1998). *Verimlilik Yönetimi Uygulamalı El Kitabı.* Ankara: MPM Yayınları.

Reifschneider, F. J. (2012). *New Perspectives on the History of Brazilian Agriculture.* Brezilya: Emprapa.

Ricardo, D. (2008). *On the Principles of Political Economy and Taxation Çeviren: Zeren B., Sunuş: Kazgan G. 1. Basım .* İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, s: 107.

Sangers, '. o., & Minderhoud, '. N. (1952).

Schultz, T. W. (1964). *Transforming Traditional Agriculture.* New Haven: Yale Universitesi Yayınları.

Semerci, A. (2016). Tarımsal Verimlilik Düzeyleri İle Avrupa Birliği-Türkiye Tarımı. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 203-213.

Seyidoğlu, H. (2007). Uluslararası İktisat Teori Politika ve Uygulama. *Uluslararası İktisat Teori Politika ve Uygulama.* içinde İstanbul: Güzem Cam Yayımları.

Seymen, D. (2009). Türkiye'nin Dış Ticaret Yapısı ve Rekabet Gücü. *Türkiye'nin Dış Ticaret Yapısı ve Rekabet Gücü* (s. 283). içinde İzmir: 9 Eylül Üniversitesi Yayınları.

Sousa, G. S. (1879). *Tretado descriptivo do Brazil em 1587.* Rio de Jenerio: Joao Ignacio da Silva.

Ş. Öztürk, F. N. (2008). 24 Ocak Kararları, Neoliberal Politikalar ve Türkiye Tarımı. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15-32.

Temple, W. '. 1. (1667 (reprint by Bieleman, 2010)).

Tiftikçigil, B. Y. (2010). Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Türkiye'de Bölgesel Kalkınma Politikalarında Yaşanan Dönüşüm ve Kalkınma Ajansları Üzerine Bir Değerlendirme. *Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Türkiye'de Bölgesel Kalkınma Politikalarında Yaşanan Dönüşüm ve Kalkınma Ajansları Üzerine Bir Değerlendirme*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Doktora Tezi.

TOBB. (2013). *Türkiye Tarım Sektörü Raporu.* Ankara: TOBB.

Topuz, H. (2007). Cumhuriyet Dönemi Ekonomisinde Tarımsal Yapının İncelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 12*(3), 367-380.

Tracy, M. (1996). *Agricultural policy in the European Union : and other market economies.*

TUİK. (2014). *İstiatistik Göstergeler 1923-2013.* Ankara: 4361.

WageningenUR. (2016). *Annual Report 2015.* Wageningen: Wageningen Üniversitesi.

Weimin, L. (2009). *Dutch agriculture through the.* Wageningen: Wageningen UR.

Internet Kaynakları

Donat, İ. (2019). Türkiye fındıktan hakettiğini kazanabiliyor mu? (haber yazısı). Adres: *https://www.bloomberght.com/yorum/irfan-donat/2229867-turkiye-findiktan-hak-ettigini-kazanabiliyor-mu*.

Url-1 <*http://www.agrimatie.nl*>, alındığı tarih: 16.05.2018.

Url-2 <*https://atlas.media.mit.edu/en/profile/country/bra/#Imports*>, alındığı tarih: 11.04.2019.

Url-3 <*https://www.cbs.nl/en-gb/news/2017/03/agricultural-exports-up-by-over-4-percent*>, alındığı tarih: 07.03.2019.

Url-4 <*https://data.oecd.org/rd/gross-domestic-spending-on-r-d.htm*>, alındığı tarih: 23.05.2019.

Url-5 <*https://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG?locations=BR*>, alındığı tarih: 15.01.2019.

Url-6 <*https://data.worldbank.org/indicator/NV.AGR.TOTL.CD?locations=BR*>, alındığı tarih: 15.01.2019.

Url-7 <*https://data.worldbank.org/indicator/nv.agr.totl.zs*>, alındığı tarih: 14.03.2019.

Url-8 <*https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?end=2017&locations=BR&start=1991*>, alındığı tarih: 15.01.2019.

Url-9 <*https://data.worldbank.org/indicator/SL.AGR.EMPL.ZS?end=2017&locations=BR&start=1991*>, alındığı tarih: 15.01.2019.

Url-10 <*https://data.worldbank.org/indicator/SL.TLF.TOTL.IN?locations=BR*>, alındığı tarih: 15.01.2019.

Url-11 <*https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS?locations=BR*>, alındığı tarih: 15.01.2019.

Url-12 <*https://data.worldbank.org/indicator/SP.URB.TOTL.IN.ZS?locations=BR*>, alındığı tarih: 15.01.2019.

Url-13 <*http://www.ers.usda.gov.data-products/international-agricultural-productivity.aspx.UsVs67SzSJQ*>, alındığı tarih: 03.02.2019.

Url-14 <*http://www.fao.org/in-action/agronoticias/detail/en/c/1098433/*>, alındığı tarih: 15.01.2019.

Url-15 <*https://www.oecd.org/newsroom/the-netherlands-should-invest-in-the-long-term-sustainability-of-the-food-and-agricultural-system.htm*>, alındığı tarih: 30.05.2019.

Url-16 <*https://pork.ahdb.org.uk/prices-stats/consumption/eu-self-sufficiency/*>. alındığı tarih: 17.09.2018.

Url-17 <http://*stat.wto.org/CountryProfiles/BR_e.htm*>, alındığı tarih: 11.04.2019.

Url-18 <*http://stat.wto.org/CountryProfile/WSDBCountryPFView.aspx?Country= BR&Language*>*,* alındığı tarih: 16.01.2019.

Url-19 <*https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/ Istatistikler/Enflasyon+Verileri/Tuketici+Fiyatlari*>, alındığı tarih: 07.05.2019.

Url-20 <*https://wits.worldbank.org/CountryProfile/en/Country/BRA/Year/LTST/ Summarytext*>, alındığı tarih: 14.03.2019.

Türkiye'nin Toplumsal Yapısı ve Sosyal Değişme

Editörler
Hür Mahmut YÜCER
Y. Sinan ZAVALSIZ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-59-3

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

Comte, toplumu *statik* (toplumsal yapı) ve *dinamik* (toplumsal değişim) olmak üzere dikotomik bir bakış açısıyla ele alır. Dolayısıyla sosyolojinin bir yanı toplumsal yapı ise diğer tarafı da toplumsal değişmedir. Sosyoloji, Sanayi Devrimi'nin toplumda sebep olduğu altüst oluşa derman olmak üzere ortaya çıktığına göre, bu iki kavram sosyolojinin temel direği, bir diğer ifadeyle omurgasıdır.

Toplumların yapısını anlayabilmek için öncelikle o toplumun tarihini, geçmişten günümüze taşıdıklarını, yolda değişenleri, bugünkü durumunu analiz etmek gerekir. *"Sosyal olaylar monist sebeplerle izah edilemez."* ilkesi göz ardı edilmeden her biri tek tek ele alınmalıdır. Aksi taktirde yapılacak her değerlendirme sağlıksız olacak, kadük kalacaktır.

Türk toplumu, Orta Asya'dan başlayıp günümüze kadar uzanan yolculukta makro değişiklikler yaşamış; İslamlaşmış ve yerleşik hayata geçmiştir. Ancak asıl hızlı değişim, Fransız İhtilali ve Sanayi Devrimi'ni takip eden yıllarda yaşanan Tanzimat Dönemi'yle başlamıştır. Bu durum, gün geçtikçe daha da hızlanmakta ve adeta dağın zirvesinden kopan küçük bir kar kütlesinin kısa süre içinde aşağıya çığ olarak düşmesine benzemektedir.

Türkiye'nin Toplumsal Yapısı ve Sosyal Değişme adıyla hazırladığımız bu kitapta ***toplum;*** *kentleşme ve göç, aile, din, eğitim, iktisadî hayat, demokrasi tarihi, hukuk, sanayi ve teknoloji, dijitalleşme, pandemi süreci* gibi başlıklar altında tartışılmış ve her biri müstakil bir bölümde sunulmuştur.

Elinizdeki eser, iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde **Yapı ve Değişme Kavramları** irdelenmiştir. Konuyu teorik düzlemde inceleyen ***Toplumsal Yapı*** başlığı Prof. Dr. Mustafa Aydın tarafından, ***Toplumsal Değişme*** başlığı ise Doç. Dr. Y. Sinan Zavalsız tarafından kaleme alınmıştır. Her iki çalışma dünyadan ve Türkiye'den farklı örneklerle konuyu zenginleştirmektedir. İlk bölüm, Dr. Abdülkerim Asılsoy'a ait ***Osmanlı/Türk Yenileşme Tarihine Yeni Bir Atf-ı Nazar*** isimli makaleyle son bulmaktadır. Toplumsal yapıda değişmeyi tetikleyen unsurların ele alındığı yazıda; Tanzimat Dönemi'nden, Meşrutiyet'in ilanına, 2. Abdülhamit Dönemi'nden Cumhuriyete kadar Osmanlı'nın son döneminde ve Cumhuriyet tarihinde gerçekleşen, toplumsal yapıda iz bırakan birtakım olaylara dikkat çekilmektedir.

İkinci bölümde **Toplumsal Yapının Unsurları ve Değişimin Boyutu** konusu masaya yatırılmıştır. Bölümün ilk makalesi, ***Kentleşme ve Göç***

Üzerine Kavram, Kuram ve Tartışmalar adını taşımaktadır. Doç. Dr. Pınar Yazgan, göç kuramlarından bahsetmiş, sonrasında Türkiye'de kentleşme ve küresel bağlamda insan hareketleri gibi konuları ele almıştır. İkinci çalışma, ***Türk Ailesinin Dönüşümü*** başlığıyla hazırlanmıştır. Bu bölümde Prof. Dr. M. Tayfun Amman, Türk ailesinin özellikle geleneksel dönemden modern döneme geçişte nasıl kırılganlaştığını tartışmaktadır. Doç. Dr. Deniz Aşkın ve Prof. Dr. Hür Mahmut Yücer, ***Türkiye'de Toplumsal Değişme, Din ve Din Eğitimi*** başlıklı yazıda Osmanlı'da din eğitimi hakkında bilgi vermekte, ardından Cumhuriyet döneminde din, dindarlık ve modernleşme konularını analiz etmektedir. Prof. Dr. Hüsniye Canbay Tatar, ***Türk Eğitiminin Yenileşme Serencamı*** başlığı altında Osmanlı'da medreselerde bozulma konusunu incelemiş, Tanzimat'tan Cumhuriyet'e eğitimde yenileşme çabalarına dikkat çekmiştir. Hemen ardından Dr. Vahdettin Işık, ***Osmanlı'nın Yeniden Yapılanması Sürecinde Aydınların Tutumu*** konulu yazısında, modernleşme süreci olarak kavramlaştırılan değişimin ana öznelerinden biri olan aydın sınıfının doğuşundan ve aydınların modernleşme karşısındaki tutumundan bahsetmektedir. Bir sonraki konu, Dr. Tolga Kabaş'ın hazırladığı ***İktisadî Hayat ve Sosyal Değişme*** başlığıyla kaleme alınmıştır. Bu kapsamda geleneksellik ile modernlik, bireycilik ve toplumculuk ideolojileri kıyaslanmış, liberal politikalara değinilmiştir. Prof. Dr. Hacı Musa Taşdelen, çerçevesini ***Türkiye'nin Demokrasi Tarihine Kısa Bir Bakış*** başlığıyla çizdiği makalede Meşrutiyet'in ilanından günümüze kadar geçen süreçte demokrasi tarihini enine boyuna tahlil etmiş, demokrasiyi doğrudan veya dolaylı olarak tehdit eden müdahalelere vurguda bulunmuştur. Doç. Dr. Abdurrahman Savaş'ın incelediği konu, **Geçmişten Geleceğe Türkiye'de Hukuk ve Sosyal Değişim** adını taşımaktadır. Bu bölümde Tanzimat'a kadar Osmanlı Devleti'nin hukuk yapısı ile Tanzimat ve Cumhuriyet döneminde hukukun dönüşümü konuları ele alınmıştır. Prof. Dr. Mustafa Ay ile Prof. Dr. Hür Mahmut Yücer'in hazırladığı ***Sanayi ve Teknolojinin Toplumsal Yapıya Etkisi*** başlıklı çalışmada teknoloji ve gelişme konusu anlatılmış, sonrasında ise sanayi sonrası Türk toplumu üzerinde durulmuştur. Dünyanın son yıllarda içinde bulunduğu dijitalleşmeyi konu edinen ***Panopticon, Dijitalleşme, Virüs ve Kaos*** adlı makale, Öğrt. Gör. Ertuğrul Acar hazırlanmıştır. Dijital kapitalizmden dataizm dinine kadar okuyucunun merakla beklediği konulara ışık tutmaktadır. Ortaya koymuş olduğumuz bu çalışma, Prof. Dr. Vehbi Bayhan'ın kaleminden çıkan ***Pandemi Sürecinin Türkiye'nin Toplumsal Yapısına Etkileri*** ve Prof. Dr. Hür Mahmut Yücer ile Dr. Meryem Serdar'ın birlikte hazırladığı ***Türkiye'de Sağlık ve Sağlıkta Dönüşüm*** başlıklı yazılarla son bulmaktadır.

Bütün bu açıklamaların ardından **Türkiye'nin Toplumsal Yapısı ve Sosyal Değişme** adıyla hazırlamış olduğumuz bu kitabın, konuya akademik bir bakış açısıyla yaklaştığını belirtmeliyiz. Konuyla ilgili hazırlanmış çeşitli kitaplar olsa da farklı bir bakış açısı ve güncel ilavelerle ortaya koyduğumuz bu çalışmanın, gerek üniversitelerin farklı bölümlerinde eğitim alan lisans öğrencileri gerek akademik çalışma yapan lisansüstü öğrencileri için kaynak eser hüviyetinde olmasını arzu etmekteyiz. Ayrıca bu çalışma, konuya ilgi duyan okuyucular için tüm konulara bir arada ulaşmayı kolay hale getirecektir. Eserin alana katkı sağlaması en büyük temennimizdir.

Y. Sinan Zavalsız, Doç. Dr.
Sağlık Bilimleri Üniversitesi, 2021

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
YAPI VE DEĞİŞME KAVRAMLARI

TOPLUMSAL YAPI **3**
Prof. Dr. Mustafa AYDIN

TOPLUMSAL DEĞİŞME **27**
Doç. Dr. Y. Sinan ZAVALSIZ

TOPLUMSAL YAPIDA DEĞİŞMEYİ TETİKLEYEN UNSURLAR OSMANLI/TÜRK YENİLEŞME TARİHİNE YENİ BİR ATF-I NAZAR **39**
Dr. Abdülkerim ASILSOY

İKİNCİ BÖLÜM
TOPLUMSAL YAPININ UNSURLARI VE DEĞİŞİMİN BOYUTU

KENTLEŞME VE GÖÇ ÜZERİNE KAVRAM, KURAM VE TARTIŞMALAR **71**
Doç. Dr. Pınar YAZGAN

TÜRKİYE'DE AİLENİN DÖNÜŞÜMÜ VE KIRILGANLAŞMASI **93**
Prof. Dr. Mehmet Tayfun AMMAN

TÜRKİYE'DE TOPLUMSAL DEĞİŞME, DİN VE DİN EĞİTİMİ **111**
Doç. Dr. Deniz AŞKIN
Prof. Dr. Hür Mahmut YÜCER

TÜRK EĞİTİMİNİN YENİLEŞME SERENCAMI **133**
Prof. Dr. Hüsniye Canbay TATAR

OSMANLI'NIN YENİDEN YAPILANMASI SÜRECİNDE AYDINLARIN TUTUMU **159**
Dr. Vahdettin IŞIK

TÜRK TOPLUMUNDA İKTİSADÎ HAYAT VE SOSYAL DEĞİŞME **171**
Dr. Tolga KABAŞ

TÜRKİYE'NİN DEMOKRASİ TARİHİNE KISA BİR BAKIŞ **201**
Prof. Dr. Hacı Musa TAŞDELEN

GEÇMİŞTEN GELECEĞE TÜRKİYE'DE HUKUKUN DEĞİŞİMİ VE SOSYAL YAPIYA ETKİSİ 215
Doç. Dr. Abdurrahman SAVAŞ

SANAYİ VE TEKNOLOJİNİN TOPLUMSAL YAPIYA ETKİSİ 255
Prof. Dr. Mustafa AY
Prof. Dr. Hür Mahmut YÜCER

PANOPTİCON, DİJİTALLEŞME, VİRÜS VE KAOS 275
Öğrt. Gör. Ertuğrul ACAR

PANDEMİ SÜRECİNİN TÜRKİYE'NİN TOPLUMSAL YAPISINA ETKİLERİ..... 287
Prof. Dr. Vehbi BAYHAN

TÜRKİYE'DE SAĞLIK VE SAĞLIKTA DÖNÜŞÜM 315
Prof. Dr. Hür Mahmut YÜCER
Dr. Meryem SERDAR

EDİTÖR VE YAZAR ÖZGEÇMİŞLERİ 339

Kaynakça

Abrahamson, M. (1990). *İşlevselcilik.* Çev. N. Çelebi. Konya: Sebat Matbaası.

Armağan, İ. (1983). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri- Yöntem Bilim II.* İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları.

Aydın, M. (2013). "Toplumsal Yapı ve Kurumlar". Editörler: İ. Çapçıoğlu, H. Beşirli. *Sosyolojiye Giriş* içinde. Ankara: Grafiker Yayınları.

Bottomore, T., Nisbet, R. (1990). "Yapısalcılık". Çev. B. Toprak. *Sosyolojik Çözümlemenin Tarihi* içinde, Der. T. Bottomore, R. Nisbet. Ankara: V Yayınları.

Dikeçligil, B. (1997). "Sosyal Yapı Analizi". *Yeni Türkiye Dergisi*-Türk Dünyası Özel Sayı, C. 2, ss. 647-666.

Duvarger, M. (ty.). *Siyaset Sosyolojisi.* Çev. Ş. Tekeli. İstanbul: Varlık Yayınları.

Fichter, J. (1990). *Sosyoloji Nedir?* Çev. N. Çelebi. Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları.

Gökçe, B. (1996). *Türkiye'nin Toplumsal Yapısı ve Toplumsal Kurumlar.* Ankara: Savaş Yayınları.

Güvenç, B. (1984). *İnsan ve Kültür.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Kongar, E. (1985). *Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Krech, D., Crutchfield, R. S., Ballachey, E. L. (1983), *Cemiyet İçinde Fert.* Çev. M. Turhan. İstanbul: M. E. Basımevi.

Levi-Strauss, C. (1984). *Yaban Düşünce.* Çev. T. Yücel. İstanbul: Hürriyet Vakfı Yayınları.

Newman, D. M. (2013). *Sosyoloji, Günlük Yaşamın Mimarisini Keşfetmek.* Çev. A. Arslan. Ankara: Nobel Yayınları.

Nirun, N. (1991). *Sistematik Sosyoloji Yönünden Sosyal Dinamik Bünye Analizi.* Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Sarup, M. (1995). *Post-Yapısalcılık ve Postmodernizm.* Çev. A. B. Güçlü. Ankara: Ark Yayınevi.

Sayın, Ö. (1985). *Sosyolojiye Giriş.* İzmir: Erdem Kitabevi.

Kaynakça

Acun, F. (2020). "Değişme ve Süreklilik: Osmanlı'nın Torunları Cumhuriyet'in Çocukları", *Türkiye'nin Toplumsal Yapısı* içinde. Editör: M. Zencirkıran. Bursa: Dora Yayıncılık.

Aron, R. (1994). *Sosyolojik Düşüncenin Evreleri.* Çev. K. Alemdar. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Arslantürk, Z., Amman, M. T. (1999). *Sosyoloji: Kavramlar, Kurumlar, Süreçler, Teoriler.* İstanbul: MÜİF Vakfı Yayınları.

Bozkurt, V. (2018). *Değişen Dünyada Sosyoloji.* Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Demir, Ö., Acar, M. (1997). *Sosyal Bilimler Sözlüğü.* Ankara: Vadi Yayınları.

Fichter, J. (2009). *Sosyoloji Nedir.* Çev. N. Çelebi. Ankara: Anı Yayıncılık.

Gencer, A. İ., Özel, S. (1994). *Türk İnkılap Tarihi.* İstanbul: Der Yayınları.

Giddens, A. (1998). *Sosyoloji: Eleştirel Bir Yaklaşım.* Çeviri: M. R. Esengün, İ. Öğretir. İstanbul: Birey Yayıncılık.

Giddens, A. (2008). *Sosyoloji.* Yayıma Hazırlayan: C. Güzel. İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Hobsbawm, E. (2012). *Devrim Çağı 1789-1848.* Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

İbn Haldun (1989). *Mukaddime.* Çeviren: Z. K. Ugan. Ankara: MEB Yayınları.

İbn Haldun (2018). *Mukaddime.* Hazırlayan: S. Uludağ. İstanbul: Dergâh Yayınları.

İnönü, İ. (1987). *Hatıralar II.* Ankara: Bilgi Yayınları.

Kalaycıoğlu, S. (2020). "Toplumsal Yapı: Toplumsal Kurumlar, Gruplar ve Toplumsal Değişme". *Türkiye'nin Toplumsal Yapısı* içinde. Editör: M. Zencirkıran. Bursa: Dora Yayıncılık.

Kongar, E. (1988). *Türk Toplum Bilimcileri 2.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Küçükalp, K., Cevizci, A. (2014). *Batı Düşüncesi: Felsefî Temeller.* İstanbul: İSAM Yayınları.

Maiconis, J. J. (2012). *Sosyoloji.* Çeviri Editörü: V. Akan. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü.* Çevirenler: O. Akınhay, D. Kömürcü. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Sunar, L. (2019). *Türkiye'de Toplumsal Yapı ve Değişim.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Turhan, M. (1987). *Kültür Değişmeleri.* İstanbul: MÜİF Yayınları.

Var Olduğuna İnanamayacağınız 10 Son Teknoloji Ürünü. https://listelist.com/son-teknoloji-urunler/, Erişim Tarihi: 12.09.2021.

Vatandaş, C. (2020). "Kapsam ve Yöntem Açısından Türk Modernleşmesi". *Türkiye'nin Toplumsal Yapısı* içinde. Editör: M. Zencirkıran. Bursa: Dora Yayıncılık.

Kaynakça

Abu Manneh, B. (1996). "Gülhane Hatt-ı Hümayununun İslamî Kaynakları". Çev. Ş. Bıyıklı. *Dergâh*, VII (73, 74, 75), 16-19; 19-21; 17-18.

Ahmad, F. (1995). *Modern Türkiye'nin Oluşumu.* Çev. Y. Alogan. İstanbul: Sarmal Yayınevi.

Ahmad, F. (1996). *Demokrasi Sürecinde Türkiye: 1945-1980.* Çev. A. Fethi. İstanbul: Hil Yayınları.

Ahmed Cevdet Paşa. (1980). *Ma'ruzât*. Ed. Y. Halaçoğlu. İstanbul: Çağrı Yayınları.

Aktepe, M. (1988). "Abdülhamit I". *DİA: C. 1* içinde, 213-216. İstanbul: TDV Yayınları.

Akyıldız, A. (1993). *Tanzimat Dönemi Osmanlı Merkez Teşkilatında Reform (1836-1856)*. İstanbul: Eren Yayıncılık.

Akyıldız, A. (1996). *Osmanlı Finans Sisteminde Dönüm Noktası Kâğıt Para ve Sosyo-Ekonomik Etkileri*. İstanbul: Eren Yayıncılık.

Akyıldız, A. (1998). "Sened-i İttifak'ın İlk Tam Metni". *İslam Araştırmaları Dergisi*, *2,* 209-222.

Akyıldız, A. (2001). "Kaime". *DİA: C. 24* içinde, 212-215. İstanbul: TDV Yayınları.

Akyıldız, A. (2009). *Osmanlı Bürokrasisi ve Modernleşme*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Akyıldız, A. (2010). "Şûrâ-yı Devlet". *DİA: C. 39* içinde, 236-239. İstanbul: TDV Yayınları.

Altınay, A. R. (1331). *Lale Devri (1130-1143)*. Dersaadet: Muhtar Halid Kitabhanesi.

Aydın, C. (2007). "Emperyalizm Karşıtı Bir İmparatorluk: Osmanlı Tecrübesi Işığında 19. Yüzyıl Dünya Düzeni". *Divân*, XII (22), 39-85.

Berkes, N. (2012). *Türkiye'de Çağdaşlaşma*. İstanbul: YKY.

Beydilli, K. (2006). "Mühendishâne-i Bahrî-i Hümâyun". *DİA: C. 31* içinde, 514-516. İstanbul: TDV Yayınları.

Clark, C. E. (1992). "Osmanlı Sanayi Devrimi". *Osmanlılar ve Batı Teknolojisi* içinde, 53-120. Ed. E. İhsanoğlu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Çetinsaya, G. (2002). "Kalemiye'den Mülkiye'ye Tanzimat Zihniyeti". *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: C. 1* içinde, 54-71. İstanbul: İletişim Yayınları.

Çetinsaya, G. (2019). "Abdülhamiid Rejiminin Kilit Taşı: Merkeziyetçilik". *Sultan II. Abdülhamit Dönemi* içinde. Ed. M. Bulut, M. E. Kala, N. Salık, M. Nar. İstanbul: İZÜ Yayınları.

Demirel, T. (2011). *Türkiye'nin Uzun On Yılı: Demokrat Parti İktidarı ve 27 Mayıs Darbesi.* İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Düstûr: C. I. (1289). Matbaa-i Âmire.

Eren, A. C. (1972). "Selim III". *İslâm Ansiklopedisi: C. 10* içinde, 441-457. Ankara: MEB Yayınları.

Erimtan, C. (2018). "Ahmed Refik'in Lâle Devri'ni Yazarken Kullandığı Kaynaklar ve 'Lâle Devri' Paradigması: Bir Teleolojik İma". *Doğu Batı Dergisi:* Metafor ve Gerçeklik Arasında Lâle Devri (1718-2018), 21 (*85)*, 10-29.

Findley, C. V. (2014). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Bürokratik Reform Babıâli 1789-1922.* Çev. Ertürk, E. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Fortna, B. C. (2005). *Mekteb-i Humayun: Osmanlı İmparatorluğunun Son Döneminde İslam, Devlet ve Eğitim*. Çev. P. Siral. İstanbul: İletişim Yayınları.

Georgeon, F. (2006). *Sultan Abdülhamit.* Çev. A. Berktay. İstanbul: Homer Kitabevi.

Güran, T. (1992). "Tanzimat Döneminde Devlet Fabrikaları". *150. Yılında Tanzimat* içinde, 235-257. Ankara: TTK Yayınları.

Hanioğlu, Ş. (t.y.). "Batıcılık". *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi: C. 5* içinde, 1382-1388. İstanbul: İletişim Yayınları.

İnalcık, H. (2015). *Has-bağçede 'Ayş u Tarab: Nedîmler, Şâîrler, Mutrîbler.* İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.

Kara, İ. (2001). *İslâmcıların Siyasî Görüşleri 1: Hilafet ve Meşrutiyet*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Kara, İ. (2003). *Din ile Modernleşme Arasında: Çağdaş Türk Düşüncesinin Meseleleri.* İstanbul: Dergâh Yayınları.

Kara, İ. (2017). *Müslüman Kalarak Avrupalı Olmak Çağdaş Türk Düşüncesinde Din Siyaset Tarih Medeniyet.* İstanbul: Dergâh Yayınları.

Kara, İ. (2019). *İslâmcıların Siyasî Görüşleri 2: Hürriyet Müsavat Uhuvvet.* İstanbul: Dergâh Yayınları.

Karpat, K. H. (1996). *Türk Demokrasi Tarihi: Sosyal, Ekonomik, Kültürel Temeller*. İstanbul: AFA Yayıncılık.

Kenanoğlu, M. M. (2007). "Nizâmiye Mahkemeleri". *DİA: C. 33* içinde, 185-188. İstanbul: TDV Yayınları.

Kılıçzade, H. (1328). "Pek Uyanık Bir Uyku". *İçtihad*, 55, 57, 1216-1228; 1261-1264.

Kırmızı, A. (2007). *Abdülhamit'in Valileri: Osmanlı Vilayet İdaresi 1895-1908.* İstanbul: Klasik Yay.

Koç, Y. T. (2011, Mayıs). "12 Eylül'den 12 Haziran'a Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti)". *Seta Analiz*, 41, 4-22.

Kodaman, B. (1991). *Abdülhamit Devri Eğitim Sistemi.* Ankara: TTK Yayınları.

Küçük, C. (1988). "Abdülmecit I". *DİA: C. 1* içinde, 259-263. İstanbul: TDV Yayınları.

Kütükoğlu, S. M. (1992). "Baltalimanı Muahedesi". *DİA: C. 5* içinde, 38-40. İstanbul: TDV Yayınları.

Lewis, B. (1996). *Modern Türkiye'nin Doğuşu*. Çev. M. Kıratlı. Ankara: TTK Yayınları.

Mardin, Ş. (t.y.). "Tanzimat ve Aydınlar". *Tanzimattan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi: C. 1* içinde, 46-54. İstanbul: İletişim Yayınları.

Mardin, Ş. (2004). *Yeni Osmanlı Düşüncesinin Doğuşu*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Öğreten, A. (2014). *Nizâm-ı Cedîde Dâir Askerî Lâyihalar*. Ankara: TTK Yayınları.

Önder, T. (2015, Haziran). "7 Haziran Seçimine Doğru Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti)". *Seta Analiz*, 127, 7-26.

Özcan, A. (2003a). "Lâle Devri". *DİA: C. 27* içinde, 84-85. İstanbul: TDV Yayınları.

Özcan, A. (2003b). "Mahmut I". *DİA: C. 27* içinde, 348-352. İstanbul: TDV Yayınları.

Özel, İ. (t.y.). "Tanzimatın Getirdiği Aydın". *Tanzimattan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi: C. 1* içinde, 61-66. İstanbul: İletişim Yayınları.

Özkaya, Y. (2014). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Âyânlık*. Ankara: TTK Yayınları.

Öztürk, C. (2000). "İdadi". *DİA: C. 21* içinde, 464-466. İstanbul: TDV Yayınları.

Sabev, O. (2006). *İbrahim Müteferrika ya da İlk Osmanlı Matbaa Serüveni (1726-1746): Yeniden Değerlendirme.* Yeditepe Yayınevi.

Sabev, O. (2018). "Lale Devri İlk Osmanlı Türk Matbaasını Nasıl Etkiledi?" *Lale Devri'nde Osmanlı Devleti ve Nevşehir* içinde. Ed. İ. Gökhan, H. Saraç, G. Özcan. Konya: Kömen Yayınları.

Sarı, N. (2004). "Mekteb-i Tıbbiyye". *DİA: C. 29* içinde, 2-5. İstanbul: TDV Yayınları.

Sertoğlu, M. (2011). *Mufassal Osmanlı Tarihi: Resimli-Haritalı: C. 5*. Ankara: TTK Yayınları.

Sertoğlu, M. (2011). *Mufassal Osmanlı Tarihi Resimli-Haritalı: C. 6*. Ankara: TTK Yayınları.

Seyitdanlıoğlu, M. (1999). *Tanzimat Devrinde Meclis-i Vala (1838-1868).* Ankara: TTK Yayınları.

Shaw, S. J. (2008). *Sultan III. Selim Yönetiminde Osmanlı İmparatorluğu (1789-1807)*. İstanbul: Kapı Yayınları.

Somel, S. A. (2012). "II. Abdülhamit Devri Eğitimine Genel Bir Bakış". *II. Abdühamid ve Dönemi* içinde, 239-244. Ed. C. Yılmaz. İstanbul: Sultanbeyli Belediyesi Kültür Yayınları.

Tanör, B. (2011). *Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri: 1789-1980.* İstanbul: YKY.

Tunçay, M. (1999). *Türkiye Cumhuriyeti'nde Tek-Parti Yönetimi'nin Kurulması 1923-1931.* İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Türköne, M. (2003). *Siyasî İdeoloji Olarak İslâmcılığın Doğuşu.* Antalya: Lotus Yayınevi.

Uzunçarşılı, İ. H. (2012). *Osmanlı Hanedanı Üstüne İncelemeler.* İstanbul: YKY.

Yalçın, D. (vd). (2004). *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi II*. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.

Yıldız, G. (2009). *Neferin Adı Yok: Zorunlu Askerliğe Geçiş Sürecinde Osmanlı Devleti'nde Siyaset, Ordu ve Toplum (1826-1839)*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.

Yıldız, G. (2013). "Kara Kuvvetleri". *Dünya Savaş Tarihi: Osmanlı Askerî Tarihi: Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri: 1792-1918* içinde, 35-77. Ed. G. Yıldız. İstanbul: Timaş Yayınları.

Kaynakça

Akgündüz, A. (1998). "Migration to and from Turkey, 1783–1960: Types, Numbers and Ethno‐Religious Dimensions". *Journal of Ethnic and Migration Studies,* 24 (1), 97-120.

Aydınlı, H. I., Turan, H. (2012). "Kuramsal ve Yasal Çerçevede Türkiye'de Kentsel Dönüşüm". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (28), 61-70.

Bal, H. (2015). *Kent Sosyolojisi.* Bursa: Sentez Yayınları.

Brettell, B. C., Hollifield, J. F. (2000). *Migration Theory-Talking Across Disciplines*. Newyork, London: Routledge.

Castles, S., Miller, J. M. (2003). *The Age of Migration-International Population Movements in the Modern World.* Newyork: Palgrave Macmillan.

Efe, H. (2018). "Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye'de Yaşanan Göçler ve Etkileri". *Sosyal Bilimler Metinleri,* (1), 16-27.

European Commision (2015). "Why Do People Migrate? Theories of Migration", https://ec.europa.eu/jrc/sites/default/files/theoriesofmigration2.pdf, Erişim Tarihi: 20.11.2020.

Farr, J. R. (2008). *The Work of France: Labor and Culture in Early Modern Times, 1350–1800.* Rowman & Littlefield Publishers.

Gakunzi, D. (2006). *Social Remittances of the African Diasporas in Europe. Case Studies: Netherlands and Portugal. Migration and Co-development–Programme.* Lisbon: North-South Centre of the Council of Europe.

Giddens, A., Sutton, P. W. (2014). *Sosyolojide Temel Kavramlar.* Çev. A. Esgin. Ankara: Phoenix Yayınevi.

Heisler, S. B. (2000), "From Assimilation to Segmented Integration, From the American Experience to the Global Arena II". Edited by Caroline B. Brettell and James F. Hollifield, *Migration Theory, Talking Across Diciplines.* Newyork, London: Routledge.

Hagen-Zanker, J. (2008). *Why Do People Migrate? A Review of the Theoretical Literature.* Maastricht Graduate School of Governance, Maastricht.

Işık, Ş. (2005). "Türkiye'de Kentleşme ve Kentleşme Modelleri". *Ege Coğrafya Dergisi,* 14 (1-2), 57-71.

Karpat, K. (2015.) "Önsöz", *Türkiye'nin Göç Tarihi, 14. Yüzyıldan 21. Yüzyıla Türkiye'ye Göçler* içinde. Derleyenler: M. M. Erdoğan, A. Kaya. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Marshall, G. (2003). *Sosyoloji Sözlüğü.* Çev. O. Akınhay, D. Kömürcü. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Panwar, N. S., Mishra, A. K. (2020). "COVID‐19 Crisis and Urbanization, Migration and Inclusive City Policies in India: A New Theoretical Framework". *Journal of Public Affairs*, 20 (4), e2249.

Ravenstein, E. G. (1885). *"The Laws of Migration". Journal of the Statistical Society of London,* 48 (2), 167-235.

Sharifi, A., Khavarian-Garmsir, A. R. (2020). "The COVİD-19 Pandemic: Impacts on Cities and Major Lessons for Urban Planning, Design, and Management". *Science of The Total Environment*, 142391.

Sassen, S. (2001). *The Global City, Princeton.* NJ: Princeton University Press.

Skeldon, R. (2006). "Interlinkages between Internal and International Migration and Development in the Asian Region", *Population Space and Place,* 12 (1), 15-30.

Sirkeci, I. (2009). ""Transnational Mobility and Conflict". *Migration Letters,* 6 (1), 3-14.

Sirkeci, I., Utku, D. E. (2020). "Türkiye'nin Kitlesel Akınlar Deneyiminin Çatışma Modeli ve 3Ka Ekseninde Değerlendirilmesi". *Göç Dergisi,* 7 (2), Özel Sayı: Göç, Sağlık, Pandemi.

Sirkeci, I., Cohen, J. H. (2016). "Cultures of Migration and Conflict in Contemporary Human Mobility in Turkey". *European Review,* 24 (3), 381-396.

Sirkeci, I., Cohen, J. H., Yazgan, P. (2012). "Turkish Culture of Migration: Flows between Turkey and Germany, Socio-Economic Development and Conflict". *Migration Letters,* 9 (1), 33-46.

Tekeli, İ. (2014). *Türkiye'nin Kentleşme Deneyiminden Öğrenebileceklerimiz.* Tepav (Merih Celasun'a Saygı Günü). https://www.tepav.org.tr/upload/files/1456398873-1.Turkiye_nin_Kentlesme_Deneyiminden_Ogrenebileceklerimiz.pdf, Erişim Tarihi: 20.11.2020.

Toksöz, G. (2006). *Uluslararası Emek Göçü,* İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Yazgan, P. (2010). *Danimarka'daki Türkiye Kökenli Göçmenlerin Aidiyet ve Kimlikleri.* Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Wickramasinghe, A. A. I. N., Wimalaratana, W. (2016). "International Migration and Migration Theories". *Social Affairs,* 1 (5), 13-32.

Yazgan, P., Utku, D. E., Sirkeci, İ. (2015). "Syrian Crisis and Migration". *Migration Letters,* 12 (3), 181-192.

Zukin, S., Kasinitz, P., Chen, X. (2015). *Global Cities, Local Streets: Everyday Diversity from New York to Shanghai.* Routledge.

Kaynakça

Amman, M. T. (2010). "Türkiye'de Ailenin Açık ve Örtük Sekülerleşmesinin Sosyolojik Analizi". *Aile ve Eğitim* içinde. Ed. M. F. Bayraktar. İstanbul: Ensar Yayınevi.

Amman, M. T. (2012). "Toplumsal Boyutlarıyla Cinsiyet". *Dini ve Toplumsal Boyutlarıyla Cinsiyet* içinde. Ed. M. F. Bayraktar. İstanbul: Ensar Yayınevi.

Bakırcı, M. (2020). *Üç Nesil Üç Hayat.* İstanbul: Bir Yayıncılık.

Barış, İ., Taylan, H. H. (2020). "Küresel Salgın Sürecinde Türkiye'de Aile İçi Sorunlar". *Nosyon: Uluslararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi, Gürsoy Akça Özel Sayısı*, 5, 13-32.

Cook, I. (2006). "Western Heterosexual Masculinity, Anxiety, and Web Porn". *The Journal of Men's Studies*, Kış, 14 (1), 47-63.

Euronews (2020). "Türkiye ve Avrupa ülkelerinde boşanma oranları ne durumda?". https://tr.euronews.com/2020/01/06/turkiye-ve-avrupa-ulkelerinde-bosanma-oranlari-ne-durumda, Erişim Tarihi: 22.08.2021.

Fromm, E. (1998). *Cinsellik ve Cinsel Sapmalar*. Çev. A. Arıtan. İstanbul: Arıtan Yayıncılık.

Giddens, A. (1994). *Mahremiyetin Dönüşümü, Modern Toplumlarda Cinsellik, Aşk ve Erotizm*. Çev. İ. Şahin. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Gupta, U., Singh, P. (1982). "An Exploratory Study of Love and Liking and Types of Marriages". *Indian Journal of Applied Psychology*, Sayı 19, 92-97.

Hogg, M. A., Vaughan, G. M. (2006). *Sosyal Psikoloji*. Çev. İ. Yıldız, A. Gelmez. İstanbul: Ütopya Yayınları.

Morin, E. (1995). *Avrupa'yı Düşünmek*. Çev. Ş. Tekeli. İstanbul: Afa Yayınları.

TAYA-2016 (2019). *Türkiye Aile Yapısı Araştırması*. Ankara: T. C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı.

TÜİK (2020). "İstatistikler Aile, 2019". Haber Bülteni, Sayı: 33730. 06 Mayıs 2020.

TÜİK (2021). "Evlenme ve Boşanma İstatistikleri, 2020". Haber Bülteni, 25 Şubat, Sayı: 37211.

Walzer, A. (2002). "Narrative of Contemporary Male Crisis: The (Re)production of A National Discourse". *The Journal of Men's Studies*, Kış, 10 (2), 209-223.

Wight, D. (1996). "Beyond the Predotary Male: The Diversity of Young Glaswgian Men's Discourses to Describe Heterosexual Relationships", In *Sexualizing the Social: Power and The Organization of Sexuality*. Ed. L. Adkins, V. Merchant. London: Macmillan.

Kaynakça

Akyüz, Y. (2012). *Türkiye'de Öğretmenlerin Toplumsal Değişmedeki Etkileri: 1839-1950.* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Altaş, N. (2002). "Türkiye'de Örgün Öğretimde Dinin Yeri (1924-1980 Arası Din Öğretimi Anlayışı Üzerine Bir Değerlendirme)". *Marife Dini Araştırmalar Dergisi,* 2 (1), ss. 219-229.

Arpaguş, H. K. (2001). *Osmanlı Halkının Geleneksel İslâm Anlayışı ve Kaynakları.* İstanbul: Çamlıca Yayınları.

Arslan, M. (2004). *Türk Popüler Dindarlığı.* İstanbul: Dem Yayınları.

Avcı, Ö. (2012). *İstanbul'da Dindar Üniversite Gençliği: İki Dünya Arasında.* İİletişim Yayınları.

Ayhan, H. (2014). *Türkiye'de Din Eğitimi.* İstanbul: Dem Yayınları.

Bekaroğlu, E. A. (2015). "Post-Laik Türkiye?: Ak Parti İktidarları ve Güncellenen Laiklik Sözleşmesi". *İnsan ve Toplum,* 5 (9), ss. 102-122.

Bellah, R. (1970). *Beyond Belief: Essays on Religion in a Post-Traditional World.* New York: Harper & Row Publishers.

Berkes, N. (2002). *Türkiye'de Çağdaşlaşma.* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Bulut, M. (1999). "Osmanlı Devleti'nde Dini Teşkilatlanma ve Yaygın Din Eğitimi". *Diyanet İlmi Dergi,* 35 (2), ss. 101-116.

Çapcıoğlu, İ. (2009). "Sosyo-Politik Tutumlar ve Dindarlık: İlahiyat Fakülteleri Örneğinde Bir Alan Araştırması". *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* (14), ss. 143-180.

Comte, A. (2019). *Pozitif Felsefe Dersleri ve Pozitif Anlayış Üzerine Konuşma.* Çev. E. Ataçay. Ankara: Bilgesu Yayıncılık.

Çelik, A. (2008). "1960 Sonrasında Türkiye'de Din Eğitimi". *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* (29), ss. 71-84.

Çelik, C. (2018). "Türkiye'de Dini Hayatın Sosyo-Tarihsel Boyutları ve Dindarlığın Dönüşen Görünümleri (1960-1980)". *Bilimname,* (35), ss. 217-251.

Durkheim, E. (2010). *Dinsel Yaşamın İlkel Biçimleri.* Çev. Ö. Ozankya. İstanbul: Cem Yayınevi.

Durkheim, E. (2020). *Toplumsal İşbölümü.* İzmir: Cem Yayınları.

Ergün, M. (1982). "II. Meşrûtiyet Döneminde Medreselerin Durumu ve Islahat Çalışmaları". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi,* 30 (1-2), ss. 59-89.

Gellner, E. (1994). *Postmodernizm, İslam ve Us.* Ankara: Ümit Yayınları.

Gencer, B. (2008). *İslam'da Modernleşme.* Ankara: Lotus Yayınları.

Gencer, B. (2018). *Gelenekten Modernliğe Osmanlı.* İstanbul: Ketebe Yayınları.

Göle, N. (2002). *Melez Desenler/İslam ve Modernlik Üzerine.* İstanbul: Metis Yayınları.

Hasekioğlu, F. E. (2019). *Osmanlı'nın Son Döneminde Kadı Yetiştiren Bir Okul: Medresetü'l-Kudât.* Marmara Üniversitesi SBE, Temel İslam Bilimleri ABD, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Karpat, K. (2009). *İslam'ın Siyasallaşması.* İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Küçükömer, İ. (2012). *Batılılaşma ve Düzenin Yabancılaşması.* İstanbul: Profil Yayıncılık.

Mardin, Ş. (1971). "Ideology and Religion in the Turkish Revolution". *International Journal of Middle East Studies,* 2, ss. 197-211.

Mardin, Ş. (2012). *Türkiye'de Din ve Siyaset.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Marx, K. (2009). *Hegel'in Hukuk Felsefesinin Eleştirisi.* Çev. K. Somer. Ankara: Sol Yayınları.

Nisbet, R. (2005). "Sosyoloji ve Din". *Din Toplum ve Kültür: Din Sosyolojisine ve Antroplojisine Giriş* içinde. Der. ve Çev. A. Coşkun. İstanbul: İz Yayıncılık.

Ocak, A. Y. (2013). *Türkler, Türkiye ve İslam: Yaklaşım, Yöntem ve Yorum Denemeleri.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Okumuş, E. (2009). "Toplumsal Değişme ve Din", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 8 (10), ss. 323-347.

Öcal, M. (1998). "Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Din Eğitimi ve Öğretimi". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 7 (1), ss. 241-268.

Tanrıöver, H. S. (1947). "Türkiye'de Din Meselesi". *Selamet Mecmuası,* 12 Aralık 1947, (31).

Tarhanlı, İ. B. (1993). *Müslüman Toplum "Laik" Devlet, Türkiye'de Diyanet İşleri Başkanlığı.* İstanbul: Afa Yayınları.

Türk, R. (2015). "Türkiye'de Siyasal İslam'ın Örgütlenme Faaliyetleri". *Akademik Hassasiyetler,* 2 (3), ss. 99-131.

Wach, J. (1995). *Din Sosyolojisi.* Çev. Ü. Günay. İstanbul: İFAV Yayınevi.

Weber, M. (2011). *Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhu.* Ankara: Alter Yayınları.

Yavuz, H. (2005). *Modernleşen Müslümanlar: Nurcular, Nakşiler, Milli Görüş ve Ak Parti.* Çev. A. Yıldız. İstanbul: Kitap Yayınevi.

Yedinci Eğitim Şurası (1962). *Yedinci Milli Eğitim Şurası.* Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_01/28122537_sura_7.pdf, Erişim Tarihi: 29.11.2021.

Yücer, H. M. (2004). *Osmanlı Toplumunda Tasavvuf (19. Yüzyıl).* İstanbul: İnsan Yayınları.

Zengin, Z. S. (2016). "Osmanlılar'da II. Meşrutiyet Döneminde Yeni Açılan Medreseler ve Din Görevlisi Yetiştirme Çalışmaları". *İslam Araştırmaları Dergisi,* (36), ss. 33-61.

Zürcher, E. J. (2000). *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi.* Çev. Y. Saner Gören. İstanbul: İletişim Yayınları.

Kaynakça

Akyüz, Y. (1982). *Türk Eğitim Tarihi (Başlangıçtan 1982'ye).* Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.

Akyüz, Y. (2011). *Türk Eğitim Tarihi M.Ö. 1000-M.S. 2011.* Ankara: Pegem Akademi.

Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, C. 2. (1997). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

Aydemir, Ş. S. (1932). "Halk Evleri". *Kadro,* C. III.

Baltacıoğlu, İ. H. (1942). *Türke Doğru.* İstanbul: Yeni Adam.

Baltacıoğlu, İ. H. (1945). *Batıya Doğru.* İstanbul: Yeni Adam.

Batır, B. (2018) "1940 Sonrasında Eğitim". *Kronolojik ve Tematik Türk Eğitim Tarihi* içinde. Ed. M. Gündüz. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.

Berkes, N. (1975). *Türk Düşününde Batı Sorunu.* Ankara: Bilgi Yayınevi.

Çağlar, B. K. (1937). "Halk Evlerinde Çalışmalar ve Beliren Değerler". *Ülkü,* C. IX, Sayı 50.

Drucker, E. F. (1991). *Yeni Gerçekler.* Çev. B. Kararakçı. Ankara: İş Bankası Kültür Yayınları.

Duru, K. N. (1940). "Kızıl Elma ve Halk Evleri". *Ülkü,* C. XV, Sayı 85.

Ergin, O. (1977). *Türk Maarif Tarihi,* C. I. İstanbul: Eser Kültür Yayınları.

Fındıkoğlu, Z. F. (1955). "Köy Enstitülerinin Muallim Mekteplerine İstihalesi". *Türk Yurdu,* Sayı 243.

Güler, A. (2008). *Eğitimin Tarihi-Sosyal-Felsefi Temelleri.* Abant İzzet Baysal Üniversitesi Yayınları.

Güngör, E. (1959). "Türkiye'de Yabancı Kültürü". *Türk Yurdu,* Sayı 4.

Güngör, E. (1989). *Türk Kültürü ve Milliyetçilik*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

İbrahim Temo (1987). *İbrahim Temo'nun İttihat ve Terakki Anıları.* İstanbul: Arba Yayınları.

İnönü, İ. (1934). "Yeni Halk Evlerini Açma Nutku". *Ülkü,* C. III, Sayı 13.

Kansu, N. A. (1941). "Halk Terbiyesi ve Halk Evleri". *Ülkü,* C. XVII, Sayı 97.

Kaplan, M. (1959). "Köy, Köylü ve Köy Öğretmeni". *Türk Yurdu,* Sayı 274.

Karaosmanoğlu, Y. K. (1981). "Avrupakâri, Avrupai". *Atatürk Devri Fikir Hayatı* içinde. Haz. M. Kaplan, İ. Enginün, Z. Kerman, N. Birinci, A. Uçman. İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Karpat, K. (1967). *Türk Demokrasi Tarihi, Sosyal, Ekonomik, Kültürel Temeller.* İstanbul Matbaası.

Kaya, Ş. (1938). "Halkevlerinin Açılış Konferansı". *Ülkü,* C. II, Sayı 61.

Kâzım Nami (1933). "Cumhuriyet Terbiyesi". *Ülkü,* C. 2, Sayı 9.

Koçer, H. A. (1987). *Türkiye'de Modern Eğitimin Doğuşu*. Ankara: Uzman Yayınları.

Koçer, M. (2008). "Çok Partili Dönem Eğitim ve Eğitim Kurumları". *Türk Eğitim Tarihi* içinde. Ed. S. Arıbaş, M. Koçer. İstanbul: Lisans Yayıncılık.

Kodaman, B. (1991). *Abdülhamit Devri Eğitim Sistemi.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınevi.

Kongar, E. (1991). *Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Kurtkan, A. (1987). *Eğitim Sosyolojisi.* İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı.

Mardin, Ş. (1991). *Türkiye'de Din ve Siyaset, Makaleler 3.* Der. M. Türköne, T. Önder. İstanbul: İletişim Yayınları.

Mehmet Saffet (1933). "Üniversite İnkılâbı". *Ülkü,* C. II, Sayı 7.

Meşeci, F. (2018). "Erken Cumhuriyet/Atatürk Dönemi Eğitim (1920-1938)". *Kronolojik ve Tematik Türk Eğitim Tarihi* içinde. Ed. M. Gündüz. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.

Niyazi Hüsnü (1933). "İlim ve İnkılap". *Ülkü,* C. II, Sayı 7.

Okutan, Ö. (1983). "Din Eğitimi". *Cumhuriyet Döneminde Eğitim* içinde, İstanbul: MEB Devlet Kitapları.

Ortaylı, İ. (2008). *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi.* Ankara: Cedit Neşriyat.

Öymen, R. (1981). "Köy Eğitimi ve Bize Göre Yeni Bir Orta Tahsilin Gayesi". *Atatürk Devri Fikir Hayatı 2* içinde. Haz. M. Kaplan, İ. Enginün, Z. Kerman, N. Birinci, A. Uçman. İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Özkan, S. H. (2018). "İslâm Öncesi, İslâmî Döneme Geçiş, Selçuklu, Beylikler ve Osmanlı Kuruluş Dönemlerinde Eğitim". *Kronolojik ve Tematik Türk Eğitim Tarihi* içinde. Ed. M. Gündüz. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.

Sakaoğlu, N. (2003*). Osmanlı'dan Günümüze Eğitim Tarihi.* İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Tonguç, İ. H. (1938). "Köy Eğitiminin Mahiyeti, Prensipleri ve Teşkilatının Esasları". *Ülkü,* C. XII, Sayı 67.

Tunçay, M. (1989). *T. C.'nde Tek Parti Yönetiminin Kurulması (1923-1931).* İstanbul: Cem Yayınları.

Turan, O. (1959). "Köy Enstitüleri Hasreti ve Milli Şuuru Koruma Zarureti". *Türk Yurdu*, Sayı Ekim.

Turhan, M. (1980). *Garplılaşmanın Neresindeyiz?.* İstanbul: Yağmur Yayınları.

Uysal, Ş. (1980). "Atatürkçü Çizgide Gençliğin Eğitimi". *Atatürk ve Eğitim.* Ankara.

Ülken, H. Z. (1976). *Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi.* İstanbul.

Widmann, H. (1981). *Atatürk Üniversite Reformu.* Çev. A. Kazancıgil, S. Bozkurt. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Yılman, M. (2006). *Türkiye'de Öğretmen Eğitiminin Temelleri.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kaynakça

Ahmed Cevdet Paşa (1309). *Tarih-i Cevdet,* C. III. İstanbul.

Akçura, Y. (2015). *Üç Tarzı Siyaset.* İstanbul: Ötüken Yayınları.

Ali Suavi, (1868). "Mevtu'l-ulemâ". *Muhbir,* 10 Temmuz.

Berkes, N. (2004). *Türkiye'de Çağdaşlaşma.* İstanbul: YKY.

Beyatlı, Y. K. (1984). *Edebiyata Dair.* İstanbul Fetih Cemiyeti.

Büyükkara, M. A. (2015). *Çağdaş İslami Akımlar.* İstanbul: Klasik Yayınları.

Ebu Rebi, İ. M. (1988). *İslami Hareketin Entelektüel Kökenleri*. Çev. M. A. Demirci. İstanbul: Yöneliş Yayınları.

Ersoy, M. A. (1912). "Hasbihâl". *Sırât-i Müstakîm*, C. 6, Sayı 147.

Eryılmaz, B. (1992). *Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme.* İstanbul: İşaret Yayınları.

Fazlurrahman (2012). *İslam.* Ankara: Ankara Okulu Yayınları.

Gökalp, Z. (1332). "Fıkıh ve İçtimâiyat". *İslâm Mecmuası*, C. 3, Sayı 2, 30 Rebiülevvel 1332-13 Şubat 1329.

Gökalp, Z. (1332). "İctimai Usûl-i Fıkıh". *İslâm Mecmuası*, C. I, Sayı 3, 14 Rabiulâhir 1332-27 Şubat 1329.

Gökalp, Z. (2019). *Türkleşmek İslamlaşmak Muasırlaşmak.* İstanbul: Ötüken Yayınları.

Işık, V. (2021a). *Türk Düşüncesinde İstikamet Arayışı*. İstanbul: Mahya Yayınları.

Işık, V. (2021b). *II. Meşrutiyet Dönemi Türk Düşüncesinde Doğu-Batı Algısı: İctihad ve Sırat-ı Müstakim Dergileri Örneği.* İstanbul: İbn Haldun Üniversitesi MEDİT Yayınları.

İnalcık, H., Seytdanlıoğlu, M. (2019). *Tanzimat, Değişim Sürecinde Osmanlı İmparatorluğu,* Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

İzmirli İ. H. (1332) "Fıkıh ve Fetava (Iraklı A. K.'nin Mektubuna Cevap)". *Sebilürreşad*, C. XII, 20 Cemâziyelevvel 1332/3 Nisan 1330.

Kara, İ. (1986). *Türkiye'de İslamcılık Düşüncesi-I (Metinler-Kişiler).* İstanbul: Risale Yayınları.

Karpat, K. (2019). *Osmanlı Modernleşmesi, Toplum Kuramsal Değişim ve Nüfus*. İstanbul: Timaş Yayınları.

Kuran, E. (2007). "Türk Tefekkür Tarihinde Ahmed Cevdet Paşa'nın Yeri". *Türkiye'nin Batılılaşması ve Milli Meseleler* içinde. Ankara: TDV Yayınları.

Mardin, Ş. (1996). *Yeni Osmanlı Düşüncesinin Doğuşu.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Öz, M. (2010). *Kanun-i Kadimin Peşinde, Osmanlı'da "Çözülme" ve Gelenekçi Yorumcuları*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Said Halim Paşa (1922). "İslam'da Teşkilât-ı Siyasiyye". Müt. Mehmed Âkif. Ankara: *Sebilürreşad,* C. XIX-XX, 26 Şubat-6 Mayıs 1338. Latin Alfabesiyle Yayına Hazırlayan: Ö. H. Özalp. *Kutadgubilig, Felsefe-Bilim Araştırmaları Dergisi,* Sayı 5, Mart 2004.

Sürgünden Muhalefete: Namık Kemal'in Hürriyet Gazetesi (1869-1870), (2018). Tüm Koleksiyon*,* C. I-II. Yayına Hazırlayan: A. E. Topal. İstanbul: Vakıfbank Kültür Yayınları.

Şentürk, R. (2017). *Türk Düşüncesinin Sosyolojisi*, *Fıkıh'tan Sosyal Bilimlere.* İstanbul: İz Yayıncılık.

Tanpınar, A. H. (1988). *19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi.* İstanbul: Çağlayan Kitabevi.

Tunaya, T. Z. (2003). *İslamcılık Cereyanı*. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Tunaya, T. Z. (2010). *Türkiye'nin Siyasi Hayatında Batılılaşma Hareketleri.* İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Zürcher, E. J. (2015). *Osmanlı İmparatorluğu'ndan Atatürk Türkiye'sine Bir Ulusun İnşası, Jön Türk Mirası*. Çev. L. Yalçın. Ankara: Akılçelen Kitaplar.

Kaynakça

Alper, C. E., Öniş, Z. (2001). "Financial Globalization, the Democratic Deficit and Recurrent Crises in Emerging Markets: the Turkish Experience in the Aftermath of Capital Account Liberalization". www.boun.edu.tr/papers/pdf/wp-01-14.pdf, Erişim Tarihi: 20.03.2020.

Aydar, M. (2019). *Risale-i Tedbir-i Umran-ı Mülki*. İstanbul: Kitabevi Yayıncılık.

Boyacıoğlu, A. Ö., Boyacıoğlu, L. (2008). "Prens Mehmet Sabahattin Bey". *Türkiye'de Sosyoloji I* içinde. Derleyen: M. Ç. Özdemir. Ankara: Phoenix Yayınevi.

Ercan, R. (2013). *Türkiye'de Sosyolojinin Gelişimi ve Eğilimleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Kaçmazoğlu, H. B. (2013). *Türk Sosyoloji Tarihi Üzerine Araştırmalar*. İstanbul: Doğu Kitabevi.

Kaçmazoğlu, H. B. (2011). *Türk Sosyoloji Tarihi III: Yeni Türkiye'de Sosyolojinin Düşünsel ve Kurumsal Temeller*. İstanbul: Kitabevi Yayıncılık.

Kepenek, Y. (2011). *Development and Structure of the Turkish Economy*. Ankara: ODTÜ Geliştirme Vakfı Yayıncılık ve İletişim.

Kepenek, Y., Yentürk, N. (2008). *Türkiye Ekonomisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Küçükkalay, A. M. (2019). *Adam Smith: Ahlak Felsefesinden Politik Ekonomiye Bir Filozof*. İstanbul: Ketebe Yayınları.

Orhangazi, Ö. (2002). "Turkey: Bankruptcy of Neo-liberal Policies and the Possibility of Alternatives". *Review of Radical Political Economics*, 34.

Ülgener, S. (2006a). "İktisadi Yenilenmemizin Zihniyet Muhasebesi". *Makaleler* içinde. Derleyen: A. G. Sayar. İstanbul: Derin Yayınevi.

Ülgener, S. (2006b). "Gelenekçi Bir Toplumun İktisadi Kıymetler ve Zihniyet Meseleleri". *Makaleler* içinde. Derleyen: A. G. Sayar. İstanbul: Derin Yayınevi.

Ülken, Y. (1981). *Atatürk ve İktisat*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Sayar, A. G. (1998). *Bir İktisatçının Entellektüel Portresi: Sabri F. Ülgener.* İstanbul: Eren Yayıncılık.

Seyidoğlu, H. (2003). "Uluslararası Mali Krizler, IMF Politikaları, Az Gelişmiş Ülkeler, Türkiye ve Dönüşüm Ekonomileri". *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 4 (2), 141-156.

Toprak, Z. (2019). *Türkiye'de Yeni Hayat: İnkılap ve Travma 1908-1928.* İstanbul: Doğan Yayıncılık.

Yılmaz, F. (2011). "Sabri Fehmi Ülgener ve Liberalizm". *Sabri Fehmi Ülgener: Küreselleşme ve Zihniyet Dünyamız.* Editör: M. Yılmaz. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Yıldırım, E. (2012). *Hayali Modernlik: Türk Modernliğinin İcadı*. İstanbul: Doğu Kitabevi.

Kaynakça

Gülen, A. (2019). "Nihat Erim Hükûmetleri'nin Haşhaş Politikası". *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi,* 15 (30).

Mumcu, A. (2020). *Divan-ı Hümayun.* Ankara: Phoenix Yayınevi.

Limoncuoğlu, A. (2018). "Türkiye'de Üçüncü Yolun Başı: Millet Partisi". *Akademik Hassasiyetler,* 5 (10).

Zürcher, E. J. (2003). *Turkey A Modern History.* Netherland.

Zürcher, E. J. (2021). *"Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, (1924-1925)".* Çev. G. Çağalı Güven. İstanbul: İletişim Yayınları.

Sanlı, F. S. (2019). *Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi'nden Milliyetçi Hareket Partisi'ne Tarihi Süreç, İdeoloji ve Politika, (1960-1969)*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Eşel, G. (2011). "Demokrat Parti Döneminde Türk Amerikan İlişkilerinde Basın Sansürü ve Pulliam Davası". *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi,* XXIX-/Bahar.

Öztan, G. G. (t.y.). *Türk Siyasal Hayatı*. İstanbul Üniversitesi, Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Yayını.

Erdoğan, H. G. (2018). *Türk Töresi, Eski Türklerde Töre Uygulamaları*, Ankara: Karakum Yayınları.

Karpat, K. H. (1996). *Türk Demokrasi Tarihi: Sosyal, Ekonomik, Kültürel Temeller.* İstanbul: Afa Yayınları.

Karpat, K. H. (2007). *Türkiye'de Siyasal Sistemin Evrimi, 1876-1980.* Çev. E. Soğancılar. İstanbul: İmge Kitabevi.

Karpat, K. H. (2009). *Osmanlı'dan Günümüze Elitler ve Din.* İstanbul: Timaş Yayınları.

Karpat, K. H. (2010). *Osmanlıdan Günümüze Asker ve Siyaset.* İstanbul: Timaş Yayınları.

Safi, İ. (2018). *Türkiye'de Muhafazakâr Siyaset ve Yeni Arayışlar.* Ankara: Eskiyeni Yayınları.

Turhan, M. (1991). *Siyasal Elitler.* Ankara: Gündoğan Yayınları.

Tutan, M. N. (2020). İktidar Döneminde ANAP'ın Demokrasi Anlayışı: Siyasalar, Söylemler ve Özal Liderliği". *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 13 (2).

Tunçay, M. (2019). *Türkiye'de Sol Akımlar (1908-1925),* C. 1. İstanbul: İletişim Yayınları.

Özcanbaz, M., Uyanık, M. (2014). "Çağdaş Türk Düşünce Tarihinin Oluşumunda Aydınlar Ocağı'nın Yeri". *Türk Dünyası Sivil Toplum Zirvesi,* 11-13 Mayıs, Eskişehir.

Tatar, T., Tatar, H. C. (2005). "Türk Kültüründe Töre Meselesi". *Dini Araştırmalar,* 8 (23).

Kaynakça

Akyıldız, A. (2003). "Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye". *DİA,* C. 28 içinde.

Aybay, A., Aybay, R., Pehlivan, A. (2020). *Hukuka Giriş.* İstanbul: Der Kitabevi.

Aydın, M. A. (2003). "Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye". *DİA,* C. 28 içinde.

Aydın, M. A. (2010). *Türk Hukuk Tarihi.* İstanbul: Beta Yayınları.

Bayındır, H. (2020). *Özel Sağlık Kurumları Kapsamında Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Korunması*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Bozkurt, G. (2010). *Batı Hukukunun Türkiye'de Benimsenmesi.* Ankara: Filiz Kitabevi.

Bozkurt, M. E. (1944). "Türk Medenî Kanunu Nasıl Hazırlandı?". *Medenî Kanunun 15. Yıl Dönümü İçin Armağan* içinde. İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Cin, H. (1988). *İslam ve Osmanlı Hukukunda Evlenme.* Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları.

Cin, H., Akgündüz, A. (1995). *Türk Hukuk Tarihi,* C. 1-2. Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları.

Cin, H., Akgündüz, A. (1990). *Türk-İslam Hukuk Tarihi,* C. 1-2. İstanbul. Timaş Yayınları.

Cin, H., Akyılmaz, G. (2011). *Türk Hukuk Tarihi.* Konya: Sayram Yayınları.

Çeker, O. (2017). *Osmanlı Hukuk-ı Aile Kararnamesi.* Konya: Mehir Vakfı Yayınları,

Darende, Ö. F. (2015). "Sekülerleşme ve Laiklik Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi". *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 2015/1, Yıl 6, C. VI, Sayı 11.

Demirbaş, T. (2016). *Ceza Hukuku Genel Hükümler.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Dural, M., Öğüz, T., Gümüş, M. A. (2016). *Türk Özel Hukuku Aile Hukuku.* İstanbul: Filiz Kitabevi.

Dülger, M. V. (2020). *Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku.* Ankara: Seçkin Yayınları.

Ekinci, E. B. (2014). *Osmanlı Hukuku.* İstanbul: Arı Sanat Yayınevi.

Erarslan, S. (2020). *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Açık Rızanın Aranmadığı Haller.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Eren, F., Başpınar, V. (2005). *Toprak Hukuku.* Ankara: Yetkin Yayınları.

Gedikli, F. (2015). Hukuki Düşünce yahut Cumhuriyetin Hukuk Devrimi: "Bedevilikten Medeniliğe Geçiş". *Tanzimat'tan Günümüze Türk Düşüncesi,* C. 2 içinde. Haz. S. H. Bolay. Ankara: Nobel Yayınları.

Hafızoğulları, Z. "5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun Yorumu Meselesi", http://www.abchukuk.com/cezahukuku/tck-yorum.html, Erişim Tarihi: 28.07.2021.

İçel, K. (2016). *Ceza Hukuku Genel Hükümler.* İstanbul: Beta Yayınevi.

Kılıçoğlu, A. M. (2015). *Aile Hukuku.* Ankara: Turhan Kitabevi.

Koçoğlu, S. (2018). *Boşanmanın Çocuk Açısından Sonuçları.* İstanbul: Beta Basım Yayım.

Koyuncu, N. (2014). "Osmanlı Devleti'nde Sarrafların Mültezimlere Kefilliği". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* C. 5, Sayı 1.

Özer, Y. Z. (1936). *Adalet Teşkilatının Tarihi Tekamülü.* Ankara: Hukuk İlmini Yayma Kurumu.

Özgenç, İ. (2015). *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler.* Ankara: Seçkin Yayınevi.

Sağlam, M., Kayaduman, H. (2018). "İnternet Üzerindeki Oyun Sitelerinin Çocuklara Yönelik Riskler Açısından İncelenmesi". *Erciyes İletişim Dergisi,* Temmuz 2018, C. 5, Sayı 4.

Sarıay, E. (2019). "Tanzimat Sonrası Kanunlaştırma Çalışmalarının Kaynakları ve Metodolojisi". *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi,* C. 2, Sayı 1.

Sırakaya, M., Seferoğlu, S. S. (2018). "Çocukların Çevrim-İçi Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Güvenli İnternet Kullanımı". *Eğitim Teknolojileri Okumaları* içinde. Editörler: B. Akkoyunlu, A. İşman, H. F. Odabaşı. Ankara: Pegem Akademi.

Savaş, A. (2005). *İnternet Ortamında Yapılan Sözleşmeler,* Konya: Adal Ofset.

Savaş, A. (2017). "Digitalization and Law". In *Digitalization and Society.* Edited by Bünyamin Ayhan. https://www.peterlang.com/view/title/19653, Erişim Tarihi: 20.08.2021.

Sertel, E. (2009). *Laiklik ve Türkiye'de Laiklik Sorunu.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, SBE Sosyoloji ABD.

Üçok, C. (1946). "*Osmanlı Kanunnamelerinde İslam Ceza Hukukuna Aykırı Hükümler*", AÜHFM, C. III/1.

Üçok, C., Mumcu, A. (1987). *Türk Hukuk Tarihi.* Ankara: Savaş Yayınları.

Ünal, M. (1977). "Medenî Kanunun kabulünden önce Türk aile hukukuna ilişkin düzenlemeler ve 1917 tarihli Hukuk-ı Aile Kararnamesi", *AHFD*, C. XXXIV/1–4.

Velidedeoğlu, H. V. (1968). "Türk Hukuk Hayatındaki Düalizm ve Şer'î Hukuktan Laik Hukuka Geçiş". *Yargıtay Yüzüncü Yıldönümü Armağanı.* İstanbul.

Velidedeoğlu, H. V. (1944). *Evlenme ve Boşanma Hukukumuzda Medenî ve Cezai Bakımdan Ne Gibi Tadilata İhtiyaç Vardır?*. Ankara.

Velidedeoğlu, H. V. (1999). "Kanunlaştırma Hareketleri ve Tanzimat". *Tanzimat I* içinde. İstanbul: MEB Yayınları.

Velidedeoğlu, H. V. (1959*). Türk Medenî Hukuku Umumi Esaslar,* C. I, Cüz. I. İstanbul.

Yaman, A., Çalış, H. (2018). *İslam Hukuku.* Ankara. Bilimsel Araştırma Yayınları.

Ziyan, A. (2019). *Velayet İlişkisi Bağlamında Çocuğun Ebeveyni Tarafından Temsili.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Zor, A. (2020). *Veri Sorumlusunun Yükümlülükleri ve Bu Yükümlülüklerin İhlalinden Doğan Özel Hukuk Sorumluluğu.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Kaynakça

Alparslan, B., Afşar, K. E., Akseki, U. (2008). "Neo-Liberal Politikalar-Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları Ekseninde Türkiye ve Avrupa Birliği: Türkiye'nin Çevreleşmesi". *2. Ulusal İktisat Kongresi,* 20-22 Şubat, İzmir.

Atiyas, İ. (1995). "Ekonomiyi Düzlüğe Çıkarmayan Siyaset". *Görüş,* (23), ss. 24-28.

Bakkaloğlu, A. (2021). "Türkiye Ekonomisinde Sanayileşme". *Sakarya İktisat Dergisi,* 10 (1), ss. 66-91.

Barkey, H. (1990). *The State and the Industrialization Crisis in Turkey.* New York: Routledge.

Bayülken, Y. (2012). "Makine İmalat Sanayi Sektör Araştırması". *Makine Mühendisleri Odası Oda Raporu,* Yayın No: MMO/591, Ankara: Ankamat Matbaacılık.

Beyince.net. (2016). "Türkiye'de Sanayi". http://www.beyince.net/yazi/turkiyede-sanayi/, Erişim Tarihi: 17.11.2021.

Doğan, M. (2013). "Türkiye Sanayileşme Sürecine Genel Bakış". *Marmara Coğrafya Dergisi,* (28), ss. 211-231.

Ekin N. (1994). *Endüstri İlişkileri.* İstanbul: Beta Yayınevi.

Ekonomik ve Sosyal Kalkınma Araştırmaları Dairesi, (2021). "İşgücü Piyasasındaki Gelişmelerin Makro Analizi".

Giddens, A. (1994). *Sosyoloji, Eleştirel Bir Yaklaşım.* İstanbul: Birey Yayıncılık.

Göker, A., Dizdaroğlu, N. (2006). "Bilim ve Teknoloji Yönetim Sistemleri: Ülke Örnekleri ve Türkiye". www.tubitak.gov.tr/btpd/btspd/biltekyo, Erişim Tarihi: 20.11.2021.

Kızılçelik, S. (1996). *Postmodernizm Dedikleri.* İzmir: Saray Kitapevleri.

Koç, E. (2017). *Temel Göstergeler Işığında Sanayileşme ve Türkiye.* Türk Ocağı Samsun Şubesi Yayınları.

Mazlum, N. (2020). "1980-2018 Dönemi Türkiye Ekonomisi ve Dış Ticaretinin Gelişim Seyri". *Gümrük Ticaret Dergisi,* 7 (22), ss. 54-71.

Öniş, Z., Şenses, F. (2007). "Global Dynamics, Domestic Coalitions and a Reactive State: Major Policy Shifts in Post-War Turkish Economic Development". *Economic Research Center (ERC), Working Papers in Economics,* (07/06 September 2007). Middle East Technical University.

Pak, N. K., Türkcan, E. (2000). "Türkiye-Güney Kore Kalkınma ve Teknoloji Politikaları". *Cumhuriyet Bilim Teknik Dergisi,* 1 Temmuz 2000.

Pamuk, S. (2016). "Economic Growth in Southeastern Europe and Eastern Mediterranean, 1820-1914". *Economic Alternatives,* Sofia, Issue 3, pp. 249-264.

Semiz, Y., Toplu, G. (2019). "Cumhuriyet Döneminde Devlet Tarafından Kurulan İlk Sanayi Kuruluşu Kayseri Sümerbank Bez Fabrikası". *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi (SUTAD),* (45), ss. 29-59.

Şenocak, N. (2006). "Rekabet Öncesi Araştırma". www.tubitak.gov.tr/btpd/btspd/rekabet, Erişim Tarihi: 18.11.2021.

TEİAŞ, (2021). "Türkiye Elektrik Üretim-İletim İstatistikleri". https://www.teias.gov.tr/tr-TR/turkiye-elektrik-uretim-iletim-istatistikleri, Erişim Tarihi: 15.11.2021.

Tekşen, A. (2003). *Kentleşme Sürecinde Bir Tampon Mekanizma Olarak Hemşehrilik: Ankara'daki Malatyalılar Örneği.* Ankara: T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı.

TÜİK, (2020). "Girişimcilik ve İş Demografisi, 2020". https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Girisimcilik-ve-Is-Demografisi-2020-37187, Erişim Tarihi: 24.11.2021.

TÜİK, (2020). "Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri, 2020". https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Kucuk-ve-Orta-Buyuklukteki-Girisim-Istatistikleri-2020-41129, Erişim Tarihi: 19.11.2021.

Türk Patent ve Marka Kurumu, (2021). "2021 Yılı Temmuz Ayı Sinai Mülkiyet Verileri". https://www.turkpatent.gov.tr/TURKPATENT/allNews/newsDetail?newsId=1441#:~:text=Patent%20ba%C5%9Fvuru%20say%C4%B1s%C4%B1%203.977'si,oran%C4%B1%20%98%2C7%20, Erişim Tarihi: 21.11.2021.

Vizyon 2023, (2014). "Bilim ve Teknoloji Stratejileri". Tübitak.

Zürcher, E. J. (2000). *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi.* Çev. Y. Saner. İstanbul İletişim Yayınları.

"Küresel Ekonomi Kovid-19 Nedeniyle 3,2 Daralacak", (2020). https://tr.euronews.com/2020/05/13/bm-kuresel-ekonomi-Covid-19-nedeniyle-bu-y-l-3-2-daralacak, Erişim Tarihi: 13.05. 2020.

McLuhan, M. (1962). *The Gutenberg Galaxy: The Making of Typographic Man.* Toronto: University of Toronto Press.

McLuhan, M., Povers, B. R. (2001). *Global Köy.* Çev. B. Ö. Düzgören. İstanbul: Scala Yayınları.

Roszak, T. (1986). *The Cult of Information: The Folklore of Computers and The True Art of Thinking.* Publisher: Panteon.

Sözen, E. (2011). *Hepimiz Globaliz Hepimiz Yereliz: Gutenberg Galaksi'den Zuckerberg Galaksi'ye.* İstanbul: Alfa Yayınları.

Toffler, A., Toffler, H. (2006). *Zenginlik Devrimi.* Çev. S. Yeniçeri. İstanbul: Koridor Yayıncılık.

"Türkiye'ye 3 Ayda 1,2 Milyondan Fazla Olta Atıldı!" (2019). https://www.haberturk.com/siber-saldirilar-2019-yilinda-hangi-ulkeleri-hedefliyor-2446393-teknoloji, Erişim Tarihi: 20.07. 2020

"UNICEF ve Microsoft, COVİD-19 Salgınının Yol Açtığı Eğitim Krizine Müdahale Etmek İçin küresel Bir Eğitim Platformu Kuruyor", (2020). https://www.unicef.org/turkey/bas%C4%B1n-b%C3%BCltenleri/unicef-ve-microsoft-Covid-19-salg%C4%B1n%C4%B1n%C4%B1n-yol-a%C3%A7t%C4%B1%C4%9F%C4%B1-e%C4%9Fitim-krizine-m%C3%BCdahale-etmek, Erişim Tarihi: 20.04.2020.

Yücel, G. (2020). "Post-Dijital Dönem: Hız ve Belirsizlik". *Kriter Dergi,* Sayı 46.

Yücel, G. (2020). "Siber Vatan'ı Doğru Anlama Kılavuzu". *Kriter Dergi,* Sayı 48.

Kaynakça

Agamben, G. (2020). "Covid-19: Gerekçesiz Bir Acil Durumun Yarattığı İstisna Hali". Çeviri: Ö. Karataş. https://terrabayt.com/dusunce/Covid-19-gerekcesiz-bir-acil-durumun-yarattigi-istisna-hali/, Erişim Tarihi: 27.02.2020.

Arlı, A. (2020). "Pandemi Gözlemleri: İnsan-Merkezci Bilginin Sınırları". https://tyap.net/pgi, Erişim Tarihi: 10.05.2020.

Bayhan, V. (2020a). "Küresel Salgının Sosyolojisi ve Yeni Normal Dönemde Paradigma Dönüşümü". *Küresel Salgının Anatomisi: İnsan ve Toplumun Geleceği*. Editörler: M. Şeker, A. Özer, C. Korkut. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları.

Bayhan, V. (2020b). "Sosyoloji-Toplumbilim". *Sosyoloji Kavramlar-Kurumlar-Kuramlar.* Editör: Ü. Şentürk. Çanakkale: Paradigma Akademi Yayınları.

Bayhan, V. (2020). "Afetlerin Psiko-Sosyal Etkileri ve Psiko-Sosyal Destek Uygulamaları". *Afet Sosyolojisi*. Editör: İ. Can. Konya: Çizgi Kitabevi.

Bayhan, V. (2018). "Gözetim Toplumu ve Küresel Kentler". *II. Uluslararası Şehir, Çevre ve Sağlık Kongresi, Future Cities,* 16-20 Nisan 2018. Kapadokya.

Bayhan, V. (2011a). "Küreselleşme ve Risk Toplumu". *Sosyologca*, Sayı 1, Ocak-Haziran 2011.

Bayhan, V. (2011b). "Sosyoloji ve Anomi: Toplumsal İntihar". *Sosyologca*, Sayı 2, Temmuz-Aralık 2011.

Bayhan, V. (2002). "Risk Toplumu". *Doğu Batı*, Sayı 19.

Bayhan, V. (1992). *Enformasyon Toplumunda Kültür 21. Yüzyıla Girerken Kültürel Dönüşümlerin Bazı Belirtileri.* Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Bozkurt V. (2020). "Pandemi Döneminde Çalışma: Ekonomik Kaygılar, Dijitalleşme ve Verimlilik". *Kovid-19 Salgınının Ekonomik, Sosyal ve Siyasal Etkileri ve Türkiye'ye Yönelik Öneriler.* Editörler: D. Demirtaş, V. Bozkurt, S. Yorğun. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Yayınları.

Çapçıoğlu, İ. (2020). "Pandemi, Post-Pandemi ve Yeni Dindarlık Modelleri". *TRT AKADEMİ Dergisi,* Sayı 10, Kovid-19 Özel Sayısı.

Erem, O. (2020). "Koronavirüs Günlerinde Ev İçi Şiddet Artıyor: Kadınlar Şiddetten Korunmak İçin Neler Yapabilir?". https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-52208017, Erişim Tarihi: 08.04.2020.

Euronews (2020). "Çin'de Koronavirüs Karantinasında Kalan Çiftlerde Boşanma Başvuruları ve Aile İçi Şiddet Arttı". https://tr.euronews.com/2020/03/11/cinde-koronavirus-karantinasinda-kalan-ciftlerde-bosanma-basvurular-ve-aile-ici-siddet-art, Erişim Tarihi: 11.03.2020.

Fukuyama, F. (2020). "Amerikan Siyasetinin Çöküşünün Maliyetleri". Çev. C. Aydın. http://www.mucerret.com/yazarlar/amerikan-siyasetinin-cokusunun-maliyetleri/, Erişim Tarihi: 15.05.2020.

Güven, S. (2020). "Yeni Koronavirüs Hastalığının Toplumsal Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme". *TRT AKADEMİ Dergisi,* Sayı 10, Kovid-19 Özel Sayısı.

Han, Byung-Chul (2020). "Viral Olağanüstü Hal ve Yarının Dünyası". Çev. D. Sezer. https://terrabayt.com/dusunce/viral-olaganustu-hal-ve-yarinin-dunyasi/, Erişim Tarihi: 15 Nisan 2020.

Harari, Y. N. (2020). "Pandemiden Sonra Dünyayı Ne Bekliyor?". *DW Türkçe*, https://www.dw.com/tr/pandemiden-sonra-d%C3%BCnyay%C4%B1-ne-bekliyor/a-53234488, Erişim Tarihi: 28.04.2020.

İmga, O., Ayhan, U. (2020). *Kovid-19 Salgını ve Sonrası Devlet, Demokrasi ve Güvenlik.* Ankara: Polis Akademisi Yayınları.

İstikbal, D. (2020). "Habermas'tan Kissinger'a Uzmanların Koronavirüs Yaklaşımı". *Kriter* Mayıs 2020/Yıl 5, Sayı 46, https://kriterdergi.com/dosya-guc-dengesinin-degisimi/habermastan-kissingera-uzmanlarin-koronavirus-yaklasimi, Erişim Tarihi: 28.05.2020.

Karakaş, M. (2020). "Covid-19 Salgınının Çok Boyutlu Sosyolojisi ve Yeni Normal Meselesi". *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi,* 40 (1).

Klein, N. (2020). "Koronavirüs Kapitalizmini" Mağlup Etmenin Yolu". Çeviren: Y. Atılgan. https://www.polenekoloji.org/naomi-klein-ile-video-soylesi-koronavirus-kapitalizmini-maglup-etmenin-yolu/, Erişim Tarihi: 20.03.2020.

Kurtdaş, M. Ç. (2020). "Covid-19'un Toplumsal Etkileri Üzerine Bazı Değerlendirmeler". *Şehir ve Medeniyet Dergisi (Journal of City and Civilization),* C. 6, Covid-19 Özel Sayısı.

Lyon, D. (2006). *Gözetlenen Toplum*. Çev. G. Soykan. İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Report on the Surveillance Society (2006). https://www.surveillance-studies.net/?page_id=3, Erişim Tarihi: 26.05.2020.

Şimşek, F. (2020). "Siyaset Bilimci Joseph S. Nye, Jr.: "Koronavirüs Gibi Küresel Tehditler Milliyete Göre Hareket Etmez". https://medyascope.tv/2020/05/10/siyaset-bilimci-joseph-s-nye-jr-koronavirus-gibi-kuresel-tehditler-milliyete-gore-hareket-etmez/, Erişim Tarihi: 10.05.2020.

Taştan, C. (2020). *Kovid-19 Salgını ve Sonrası Psikolojik ve Sosyolojik Değerlendirmeler.* Ankara: Polis Akademisi Yayınları.

TÜBA (2020). *Covid-19 Küresel Salgın Değerlendirme Raporu.* Editörler: M. Şeker, A. Özer, Z. Tosun, C. Korkut, M. Doğrul. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları.

Ural, T. (2021). *Türkiye'nin Toplumsal Yapısı*. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.

Zencirkıran M. (2019). *Türkiye'nin Toplumsal Yapısı*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Zizek, S. (2020). *Pandemic! Covid-19 Shakes the World*. New York & London: OR Books.

Zizek, S. (2020a). "Koronavirüsü, Kapitalizme 'Kill Bill-Vari' Bir Darbedir, Komünizmin Yeniden İcat Edilmesine Yol Açabilir". Çev. Ö. Karakaş, K. Kırmızısakal. https://terrabayt.com/manset/zizek-koronavirusu-kapitalizme-kill-bill-vari-bir-darbedir-komunizmin-yeniden-icat-edilmesine-yol-acabilir/, Erişim Tarihi: 28.02.2020.

Zizek, S. (2020b). "Koronavirüsü Karar Vermeye Zorluyor: Ya Küresel Komünizm Ya Orman Kanunları". Çev. S. Güneş, K. Kırmızısakal. https://terrabayt.com/dusunce/zizek-koronavirusu-karar-vermeye-zorluyor-ya-kuresel-komunizm-ya-orman-kanunlari/, Erişim Tarihi: 12.03.2020.

Kaynakça

Aykaç, M. (2018). *Türkiye'nin Toplumsal Yapısı*. İstanbul Üniversitesi AUZEF Yayını.

Akdur, R. (1998). "Türkiye'de Sağlık Politika ve Hizmetleri". *Yeni Türkiye,* 4 (23-24), ss. 1-13.

Altındağ, Ö., Yıldız, A. (2020). "Türkiye'de Sağlık Politikalarının Dönüşümü". *Birey ve Toplum, 10* (19), ss. 157-184.

Aydın, S. (2012). "DSÖ ve Gelenekten Küresele Tıbbın Alternatif Serüveni". *Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Dergisi* (22).

Başol, E., Işık, A. (2015). "Türkiye'de Sağlık Politikalarında Güncel Gelişmeler: Sağlıkta Dönüşüm Programından Günümüze Bazı Değerlendirme ve Öneriler". *IAAOJ, Social Science, 2* (2), ss. 1-26.

Beşer, A., Kerman, K. T. (2017). "Türkiye'de Evde Bakım Hizmetlerinin Bugünü ve Geleceği". Dü. Z. Bahar, A. Beşer. *Evde Bakım* içinde, ss. 11-20. İstanbul: Akademi Basın ve Yayıncılık.

Biçer, İ., Yalçın Balçık, P. (2019). "Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp: Türkiye ve Seçilen Ülkelerin Değerlendirilmesi". *Hacettepe Sağlık İdaresi, 22* (1), ss. 245-257.

Engels, F. (1997). *İngiltere'de Emekçi Sınıfın Durumu*. Çev. Y. Fincancı. Ankara: Sol Yayınları.

Ergun, A. D. (2016). "Evde Bakımın Kapsamı". Dü. Ş. Konak. *Sosyal, Ruhsal ve Medikal Yönleriyle Evde Bakım* içinde, ss. 3-22. Ankara: Kongre Kitabevi.

Fadıloğlu, Ç. (2013). "Evde Bakım Hizmetlerinin Gelişimi ve Önemi". Dü. Ç. Fadıloğlu, G. Ertem, F. Şenuzun Aykar. *Evde Sağlık ve Bakım* içinde, ss. 3-12. Ankara: Göktuğ Basın Yayın Dağıtım.

Güler, S. (2010). "Türk Mutfak Kültürü ve Yeme İçme Alışkanlıkları". *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* Sayı 26, Nisan.

Gürsoy, A. (2001). "Günümüz Türkiye'sinde Halk Sağlığının Sosyal Bilimci Olarak Değerlendirilmesi". *Toplumbilim* (13), ss. 137-151.

Kasapoğlu, A. (2016). "Türkiye'de Sağlık Hizmetlerinin Dönüşümü". *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, 19* (2), ss. 131-174.

Kökçü, A. T. (2014). "Türkiye'de Cumhuriyet Dönemi Sağlık Politikaları". *Türkiye Klinikleri,* Volume, 22.

Kutsal, Y. G. (2016). "Sağlık ve Yaşlılık". Dü. H. Ceylan. *Yaşlılık Sosyolojisi* içinde, ss. 61-76. Ankara: Nobel Yayınevi.

Naymansoy, G. "Osmanlı'dan Günümüze Eczacının Değişen Konumu" https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/13189, Erişim Tarihi: 20.12.2021.

Parsons, T. (2012). *The Social System*. New Orleans & Loisiana: Quid Pro Books.

Serdar, M. (2021). "Dijital Sağlık ve Sosyolojik Yansımaları". Dü. A. Zinderen. *Dijital Sosyoloji Çalışmaları* içinde, ss. 161-188. Ankara: Nobel Yayınevi.

Sağlık Bakanlığı (2019), *Sağlık İstatistikleri Yıllığı*. https://sbsgm.saglik.gov.tr/Eklenti/40564/0/saglik-istatistikleri-yilligi-2019pdf.pdf. Erişim Tarihi: 23.12.2021.

Tıraş, H. H. (2020). "Türkiye'de İlaç Sektörünün Gelişimi; Bir Durum Değerlendirmesi". *Journal of Economics and Rese*arch, 1 (1) pp: 42-59.

Şentürk, O., Erol, Ö. S. (2016). "Cumhuriyet Dönemi Sağlık Politikaları ve Kocaeli Memleket Hastanesi". *Mimarlık Dergisi* (391).

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2015). *Tarihçe*. https://www.saglik.gov.tr/TR,11492/tarihce.html, Erişim Tarihi: 09.12.2021.

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2017). *Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Nedir?* https://shgmgetatdb.saglik.gov.tr/TR,24683/geleneksel-ve-tamamlayici-tip-nedir.html, Erişim Tarihi: 09.12.2021.

Türkiye İlaç Sanayi Sektör Raporu. (2008). Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Türkiye İlaç Sanayi Meclisi.

Türkoğlu, B. (2019). *Türkiye'de Sağlık Politikası Kavramının Tarihsel Süreci ve Gelişimi.* https://www.labmedya.com/turkiyede-saglik-politikasi-kavraminin-tarihsel-sureci-ve-gelisimi, Erişim Tarihi: 09.12.2021.

Tontuş, H. Ö. (2017). *Sağlık Turizmi Nedir?* https://shgmturizmdb.saglik.gov.tr/Eklenti/10944/0/02pdf, Erişim Tarihi: 23.12.2021.

Zehir, E. (2018). "Türkiye'de Dijital Hastane Süreci". *Dijital Sağlık* (1), ss. 10-15.

TÜRKİYE'NİN
PAZARLANABİLİR, TURİSTİK, GASTRONOMİK, EKONOMİK ve KÜLTÜREL DEĞERİ OLAN
YADİGÂR LEZZETLERİ

Dr. Binali KILIÇ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-85-2

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Mayıs 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

KAYNAKÇA

Abacı, Z. T.ve Vural F. (2015). Ardahan Mutfağından, Zafer Medya, Erzurum. 2015.

Açıkgöz, F. Ü. (2018). Osmanlı Devleti'nde Pîşkeş (XVII. Yüzyıl). *Turkish Studies*. 13/24, Fall 2018, 287-300.

Adana Gastronomi Şehri: https://www.adanagastronomi.com, Erişim tarihi: 28.02.202;

Adana İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://adana.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 28.02.2021

Adıyaman İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://adiyaman.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 22.04.2021.

Afyonkarahisar Belediyesi: https://www.afyon.bel.tr, Erişim tarihi:18.03.2021.

Afyonkarahisar İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://afyon.ktb.gov.tr/TR-63518/gastronomi.html Erişim tarihi:18.03.2021.

Ağrı Belediyesi: https://agri.bel.tr, Erişim tarihi: 01.02.2021.

Ağrı İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://agri.ktb.gov.tr, Erişim tarihi:10.02.2021.

Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://aksaray.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 01.02.2021.

Ankara İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: http://eklenti.ankarakultur.gov.tr/yemekmenusu/, Erişim tarihi: 06.03.2021.

Ankara İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://ankara.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 06.03.2021.

Ardahan İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://ardahan.ktb.gov.tr/, Erişim tarihi: 20.01.2021.

Artvin İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://artvin.ktb.gov.tr/, Erişim tarihi: 06.03.2021.

Aydın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://aydin.ktb.gov.tr, Erişim tarihi:07.03.2021.

Balıkesir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://balikesir.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 07.03.2021

Başoda, A., Aylan, S., Kılıçhan, R. ve Acar, Y. (2018). Gastronomi uzmanlığı, turları ve rehberliği: kavramsal bir çerçeve. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 11(3), 1809-1826.

Batman İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://batman.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 07.03.2021.

Bayburt İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://bayburt.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 09.03.2021.

Bilecik İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://bilecik.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 09.03.2021.

Bingöl İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://bingol.ktb.gov.tr/, Erişim tarihi: 09.03.2021.

Bitlis İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://bitlis.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 09.03.2021.

Bolu İl Kültür ve Turizm Müdürlü: https://bolu.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 09.03.2021.

Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://burdur.ktb.gov.tr/, Erişim tarihi: 09.03.2021.

Bursa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://bursa.ktb.gov.tr/, Erişim tarihi: 09.03.2021.

Cömert, M. ve Çetin, K. (2017). Gastronomi Temalı Yerel Festivaller Üzerine Bir Değerlendirme. Uluslararası *Sosyal Araştırmalar Dergisi*. Cilt: 10 Sayı: 54, 1093-1101.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Niğde Valiliği, Niğde İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 18.02.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Aksaray Valiliği, Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 01.02.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Çanakkale Valiliği, Çanakkale İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 29.12.2020.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Çankırı Valiliği, Çankırı Belediye Başkanlığı, Erişim tarihi: 06.01.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Çankırı Valiliği, Çankırı İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 06.01.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Denizli Valiliği, Denizli Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Erişim tarihi: 18.01.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Kocaeli Valiliği, Kocaeli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: İl Kültür ve Turizm Müdürü Fatih Taşdelen'in Bilgi Notu.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Rize Valiliği, Rize İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 17.02.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Samsun Valiliği, Samsun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 03.03.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Sivas Valiliği, Sivas İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 22.02.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Tunceli Valiliği, Tunceli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 18.02.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Yalova Valiliği, Yalova İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 26.02.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Yozgat Valiliği, Yozgat İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 03.03.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Adıyaman Valiliği, Adıyaman Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, Erişim tarihi: 22.12.2020.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Afyonkarahisar Valiliği, Afyonkarahisar Belediyesi, Erişim tarihi: 03.04.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Amasya Valiliği, Amasya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi 14.12.2020.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Ankara Valiliği, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Araştırma ve Eğitim Şube Müdürlüğü, Erişim tarihi: 31.12.2020.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Antalya Valiliği, Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 22.12.2020.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Ardahan Valiliği, Ardahan İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Erişim tarihi: 20.01.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Bartın Valiliği, Bartın Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, Erişim tarihi: 29.12.2020.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Bayburt Valiliği, Bayburt İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 18.12.2020.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Bilecik İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 24.12.2020.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Bingöl Valiliği, Erişim tarihi: 23.12.2020.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Burdur Valiliği: Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 24.12.2020.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Bursa Valiliği, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Erişim tarihi: 21.01.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Diyarbakır Valiliği, Diyarbakır İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 15.01.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Düzce Valiliği, Düzce İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 07.01.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Edirne İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 16.01.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Edirne Valiliği, Edirne İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 16.01.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Edirne Valiliği, Edirne İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 16.01.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Erzincan Valiliği, Erzincan İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 04.02.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Giresun Valiliği, Giresun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 08.01.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Iğdır Valiliği, Iğdır İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 14.01.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Isparta Valiliği, Isparta İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 10.02.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: İzmir Valiliği, İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Araştırma ve Eğitim Şube Müdürlüğü, Erişim tarihi: 15.01.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Kahramanmaraş Valiliği, Kahramanmaraş İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 15.02.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Karabük Valiliği, Karabük İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 13.01.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Karaman Valiliği, Karaman İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim Tarihi: 01.02.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Karaman Valiliği, Karaman Belediye Başkanlığı, Erişim tarihi: 29.01.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Kars Valiliği, Kars İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 18.02.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Kırıkkale Valiliği, Kırıkkale İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Erişim tarihi: 02.02.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Kırşehir Valiliği, Kırşehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 01.02.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Kilis Valiliği, Kilis İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 09.02.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Malatya Valiliği, Malatya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 16.02.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Manisa Valiliği, Manisa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 03.03.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Mardin Valiliği, Mardin İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 29.01.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Mersin Valiliği, Mersin Valiliği: http://www.mersin.gov.tr, Erişim tarihi: 15.03.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Mersin Valiliği, Mersin İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 12.02.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Muş Valiliği, Muş İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi:18.03.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Ordu Valiliği, Ordu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 09.02.2021.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi: Osmaniye Valiliği, Osmaniye İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 09.02.2021.

Çakır, O. ve Kesici, M. (2020). Gastronomik Çekiciliklerin Destinasyon Memnuniyeti Üzerindeki Etkisi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.* Cilt 22, Sayı 1, 227-242.

Çalışkan, O. (2013). Destinasyon Rekabetçiliği ve Seyahat Motivasyonu Bakımından Gastronomik Kimlik. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies,* 1/2 (2013), 39-51.

Çalışkan, O. ve Seyitoğlu, F. (2018). Akademik Disiplin Olarak Gastronomi: Kavramsal Bir Çalışma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi.* 15 (3), 2018, 523-537.

Çanakkale İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://canakkale.ktb.gov.tr/, Erişim tarihi: 10.03.2021.

Çavuşoğlu, M. ve Çavuşoğlu, O. (2018). Gastronomi Turizmi ve Kıbrıs Sokak Lezzetleri Üzerine Bir Araştırma. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*. Cilt: 2, Sayı: Ek.1, 637-651.

Çaycı, A. E. (2012). Küreselleşen Yemek Kültürünün Dönüşümünde Sosyal Medyanın Rolü: Instagram Gurmeleri. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Yayımlanmamış Doktora Tezi,

Çorum İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://corum.ktb.gov.tr. Erişim tarihi: 11.03.20121.

Çorum İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: www.corumkulturturizm.gov.tr, Erişim tarihi: 11.03.20121.

Demir, Ş. Akdağ, G. Sormaz, Ü. Ve Özata, E. (2018). Sokak Lezzetlerinin Gastronomik Değeri: İstanbul Sokak Lezzetleri. Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi, 2 (Ek1), 589-601.

Denizli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://denizli.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 11.03.2021.

Diker, O. ve Deniz, T. (2017). Kars Kültürel ve Gastonomik Kimliğinde Kaz. *Doğu Coğrafya Dergisi,* Yıl:22, Sayı: 38, 189-204.

Diyarbakır İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://diyarbakir.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 24.04.2021.

Durusoy, Y. Y. (2017). Coğrafi İşaretli Gastronomik Ürünlerin Bölge Halkı Tarafından Algılanması Üzerine Analitik Bir Araştırma: Kars Kaşarı Örneği. *T.C. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İşletme Yönetimi Doktora Programı Yayımlanmamış Doktora Tezi.*

Edirne İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: Elazığ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim tarihi: 21.01.2021.

Edirne İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://edirne.ktb.gov.tr/, Erişim tarihi: 12.03.2021.

Edirne İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://edirne.ktb.gov.tr/TR-90052/mutfagimiz.html, Erişim tarihi: 11.03.2021.

Edirne İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://elazig.ktb.gov.tr/Eklenti/66397,elazzig-mutfagipdf.pdf?0 11.03.2021.

Engin, S. (2015). Mezopotamya'nın Yeryüzündeki Gastro Mirası, Mardin Mutfağı, (Ed: Engin S.).

Eren, R. (2016). Türkiye'nin Gastronomi İmajı, Ziyaretçilerin Bilgi Kaynakları Ve Harcamaları. *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*. Yayımlanmamış Doktora tezi.

Erzincan İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://erzincan.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 12.03.2021.

Erzurum İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://erzurum.ktb.gov.tr/, Erişim tarihi: 12.03.2021.

Eskişehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://eskisehir.ktb.gov.tr/, Erişim tarihi: 12.03.2021.

Gaziantep İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://gaziantep.ktb.gov.tr/, Erişim tarihi: 12.03.2021.

Giresun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://giresun.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 13.02.2021.

Gökçen, A. ve Ulutaş, E. (2019). Toplumsal Bir Tip: Misafir, *Adam Akademi Sosyal Bilimler Dergisi,* 9(1), 111-136.

Güldemir, O. ve Işık, N. (2011). Nevşehir Mutfak Kültürü ve Yemekleri. 1. Uluslararası Nevşehir Tarih ve Kültür Sempozyumu Bildirileri Kasım 2011. ss. 151- 176.

Gümüşhane İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://gumushane.ktb.gov.tr/, Erişim tarihi: 13.03.2021.

Güneş, G., Ülker, H. İ. ve Karakoç, G. (2008). Sürdürülebilir Turizmde Yöresel Yemek Kültürünün Önemi. *II. Ulusal Gastronomi Sempozyumu ve Sanatsal Etkinlikler*. 10-11 Nisan 2008, Divan Otel Tayla-Antalya.

Hakkâri İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://hakkari.ktb.gov.tr/, Erişim tarihi: 13.03.2021.

Hatay Gastronomi Şehri: http://hataygastronomi.com, Erişim tarihi: 14.03.2021.

Hatay İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: www.hatay.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 14.03.2021.

Hatay Valiliği: www.hatay.gov.tr, Erişim tarihi: 14.03.2021.

Hazarhun, E. ve Tepeci, M. (2018). Coğrafi İşarete Sahip Olan Yöresel Ürün Ve Yemeklerin Manisa'nın Gastronomi Turizminin Gelişimine Katkısı. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*. Cilt: 2, Sayı: Ek.1, Bahar: 371-389.

Iğdır İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://igdir.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 14.03.2021.

Isparta İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://isparta.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 14.03.2021.

İnsel Varol, S. (2020). Unutulmaz Niğde Lezzetleri, 2. Baskı Karan Ofset. Niğde Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, https://nigde.ktb.gov.tr/Eklenti/73217,unutulmaz-nigde-lezzetleri-kitappdf.pdf?0, Erişim tarihi:24.04.2021.

İNTERNET KAYNAKLARI

İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://istanbul.ktb.gov.tr/, Erişim tarihi: 14.03.2021.

Kahramanmaraş Belediyesi Şehir Rehberi: http://www.kahramanmarassehirrehberi.com/tr/icerik/gastronomi, Erişim tarihi: 15.02.2021.

Kahramanmaraş İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: www.kahramanmaras.ktb.gov.tr.Erişim tarihi: 14.03.2021.

Karabük İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://karabuk.ktb.gov.tr/TR-63767/yerel-etkinlikler.html, Erişim tarihi: 14.03.2021.

Kastamonu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://kastamonu.ktb.gov.tr/, Erişim tarihi: 14.03.2021.

Kayseri İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://kayseri.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 15.03.2021.

Kazan Nas, Ş. (2017). Burdur Yemekleri ve Kültürü, 2. Baskı. Ağustos 2017. Burdur Belediyesi Kültür Yayınları.

Kentsel Strateji: https://kentselstrateji.com/ Erişim tarihi: 15.11.2020.

Kesici, M. (2012). Kırsal Turizme Olan Talepte Yöresel Yiyecek ve İçecek Kültürünün Rolü. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi.* 14 (23): 33-37.

Keskin, E. Örgün, E. ve Akbulut, B. A. (2017). Gastronomi Kavramının Kelime İlişkilendirme Testi Aracılığıyla Analizi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5/3 (2017), 255-267.

Kırıkkale İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://kirikkale.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 15.03.2021.

Kırklareli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://kirklareli.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 15.03.2021.

Kırşehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://kirsehir.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 15.03.2021.

Konya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://konyakultur.gov.tr, Erişim tarihi: 15.03.2021.

Köşker, H., Ercan, F. ve Albuz, N. (2018). Osmanlı Çileği'nin Gastronomik Kimlik Unsuru Olarak Değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Yıl: 10, Sayı: 30, 1237-1269.

Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://kutahya.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 15.03.2021.

Malatya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://malatya.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 15.03.2021.

Manisa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://manisa.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 15.03.2021.

Mardin Gastronomi Dünyası: www. mardingastronomi.net. Erişim tarihi: 24.04.2021.

Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı, Erişim tarihi: 08.02.2021.

Mevlana Kalkınma Ajansı Karaman'da Yatırım: http://www.karamandayatirim.gov.tr, Erişim tarihi: 27.04.2021.

Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://mugla.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 16.03.2021.

Muş İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://mus.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 16.03.2021.

Nebioğlu, O. (2017). Gastronomik Kimlik ve Gastronomik Turizm Ürünlerinin Sınıflandırılması Üzerine Nitel Bir Araştırma: Alanya Örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*. 5/2 (2017) 39-60.

Nevşehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://nevsehir.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 16.03.2021.

Ordu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://ordu.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 16.03.2021.

Ordu Valiliği: Mutfak Kültürü, https://ordu.ktb.gov.tr/Eklenti/60343,ordu-mutfak-kulturu-pdf.pdf?0, Erişim tarihi: 16.03.2021.

Osmaniye İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://osmaniye.ktb.gov.tr/TR-277248/osmaniye-yemekleri-kitabi-pdf.html, Erişim tarihi: 16.03.2021.

Osmaniye İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://osmaniye.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 16.03.2021.

Öncü, M. (2016). Adıyaman Cemile Mutfak Kültürü, Adıyaman Tanıtım Vakfı Yayınları Kültür: 1 Baskı Sayısı 2. Mart 2016.

Özdemir, G. ve Dülger Altıner, D. (2019). Gastronomi Kavramları ve Gastronomi Turizmi Üzerine Bir İnceleme. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Cilt 12, Sayı 1, 1-14.

Özkaya, F. D., Sünnetçioğlu, S.ve Can, A. (2013). Sürdürülebilir Gastronomi Turizmi Hareketliliğinde Coğrafi İşaretlemenin Rolü. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies.* 1/1 (2013), 13-20.

Rize İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://rize.ktb.gov.tr, Erişim tarihi. 16.03.2021.

Sakarya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://sakarya.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 16.03.2021.

Samancı, Ö. (2020). Gastronomi: Disiplinler Arası Bir Buluşma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi,* 31 (1), 92-95.

Samsun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://samsun.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 16.03.2021.

Samsun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: Samsun Yemekleri, https://samsun.ktb.gov.tr/TR-223166/samsun-yemekleri-kitabi.html, Erişim tarihi: 16.03.2021.

Seyitoğlu, F. (2018). Gastronomi ve Turizm İlişkisi Bağlamında Temel Konuların İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Çalışmaları Dergisi*, 1 (2) , 316-344.

Siirt İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://siirt.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 16.03.2021.

Sinop İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://sinop.ktb.gov.tr/Eklenti/53637,festival-etkinliklerpdf.pdf?0, Erişim tarihi:17.03.2021.

Sivas İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://sivas.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 17.03.2021.

Şahin, Z. (2021). Afyonkarahisar Belediyesi, Gastronomi Birim Sorumlusu Bilgilendirmesi, Erişim tarihi: 03.04.2021

Şanlıurfa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: Tandırlıktan Gelen Lezzet, (Ed. Lütfiye Akalın). https://sanliurfa.ktb.gov.tr/TR-217432/tandirliktan-gelen-lezzet-yemek-kitabi--lutfiye-akalin-.html, Erişim tarihi: 18.03.2021;

Şengül, S. (2017). Türkiye'nin Gastronomi Turizmi Destinasyonlarının Belirlenmesi: Yerli Turistler Üzerine Bir Araştırma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20 (37) , 375-396.

Şırnak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://sirnak.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 18.03.2021.

T.C. Isparta Valiliği: ISPARTA MUTFAĞI "Geleneksel Tatlarımızdan Seçmeler". İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları No:13.

Tekbalkan, M. (2017). Yöresel Yemeklerin Bölge Turizmine Katkısı: Samsun Kaz Tiridi Örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*. 5/4 (2017), 155-169.

Tekirdağ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://tekirdag.ktb.gov.tr, Erişim tarihi: 18.03.2021.

Toprak, A. (2019). Türk Kültüründe Misafirperverlik ve Sofra Açmak / Sofra Çekmek: Samsun Örneği. *Mecmua*, (7), 74-81.

Trabzon İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://trabzon.ktb.gov.tr/, Erişim tarihi: 18.03.2021.

Trabzon Valiliği: http://www.trabzon.gov.tr/yoresel-yemeklerimiz, Erişim tarihi: 18.03.2021.

Tunceli Belediyesi: http://www.tunceli.bel.tr, Erişim tarihi. 18.03.2021.

Tunceli Valiliği: Tunceli Mutfağı Kitabı, (Koordinasyon: İsmail Hakan Ulaşoğlu, Yazar: Yüksel Işık). http://investintunceli.gov.tr/tr/files/2015-10-13_10-10-23-1444720223.pdf, Erişim tarihi: 24.04.2021.

Türk Dil Kurumu: https://sozluk.gov.tr/, Erişim tarihi: 02.11.2020.

Türk Patent ve Marka Kurumu: https://ci.turkpatent.gov.tr/sayfa/co%C4%9Frafi-i%C5%9Faret-nedir, Erişim tarihi: 24.04.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/arama/muş/, Erişim tarihi: 16.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/arama/sivas, Erişim tarihi: 17.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/medya/dokuman/dokumandetay/7949, Erişim tarihi: 16.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kilis, Erişim tarihi: 15.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kutahya/, Erişim tarihi: 15.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/nevşehir/, Erişim tarihi: 16.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/rize/, Erişim tarihi: 16.01.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/sırnak, Erişim tarihi: 24.04.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/genel/tokat/, Erişim tarihi: 18.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/samsun/, Erişim tarihi: 16.03.2021;

Türkiye Kültür Portalı: https://kulturportali.gov.tr/turkiye/trabzon/, Erişim tarihi: 18.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/arama/edirne, Erişim tarihi: 24.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/arama/elazığ, Erişim tarihi: 24.04.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/arama/tekirdağ/, Erişim tarihi: 24.04.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/batman, Erişim tarihi: 07.03.2021,

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/mrepo/eKitap/eb-KltrCesitliligiileDuzceLezzetleri/index.html, Erişim tarihi: 11.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kahramanmaraş/, Erişim tarih: 24.04.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/afyonkarahisar/, Erişim tarihi:18.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/artvin/, Erişim tarihi: 06.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/bartin/, Erişim tarihi: 07.03.2021

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/bayburt/, Erişim tarihi: 24.04.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/bilecik, Erişim tarihi: 09.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/bingol/, Erişim tarihi: 09.03.2021

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/burdur/, Erişim tarihi: 09.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/çanakkale/, Erişim tarihi: 24.04.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/cankiri/, Erişim tarihi: 11.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/çorum/, Erişim tarhi: 24.04.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/erzincan/, Erişim tarihi: 12.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/erzurum/, Erişim tarihi: 24.04.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/eskisehir/, Erişim tarihi: 12.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/giresun/, Erişim tarihi:24.04.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/gumushane/, Erişim tarihi: 13.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/hakkari/, Erişim tarihi: 13.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/isparta/, Erişim tarihi: 14.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/istanbul/, Erişim tarihi: 14.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/genel/kars/, Erişim tarihi: 18.012.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kastamonu/, Erişim tarihi: 14.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kırıkkale/, Erişim tarihi: 24.04.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kırklareli/, Erişim tarihi: 15.03.2021

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/sakarya/, Erişim tarihi: 16.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/usak/, Erişim tarihi: 18.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/van/, Erişim tarihi: 18.03.20021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/yalova/, Erişim tarihi: 18.03.2021;.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/yozgat/, Erişim tarihi: 18.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/zonguldak/, Erişim tarihi: 18.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/antalya/, Erişim tarihi: 06.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/bolu/, Erişim tarihi: 09.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/denizli/, Erişim tarihi: 24.04.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/genel/siirt/, Erişim tarihi: 16.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/karabük/, Erişim tarihi: 14.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/karaman/, Erişim tarihi:14.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/izmir/, Erişim tarihi: 14.03.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/gaziantep/, Erişim tarihi: 24.04.2021.

Türkiye Kültür Portalı: https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/diyarbakir/, Erişim tarihi: 11.03.2021.

Türkiye Seyahat Acentaları Birliği: Gastronomi Turizmi Raporu: https://www.tursab.org.tr, Erişim tarihi: 06.10.2020.

Türkiye'nin Dijital Coğrafi İşaret Platformu: https://www.ci.gov.tr, Erişim tarihi:11.11.2020-13.01.2021.

Uşak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://usak.ktb.gov.tr/, Erişim tarihi: 18.03.2021.

Van İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://van.ktb.gov.tr/, Erişim tarihi: 24.04.2021.

Yalova İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://yalova.ktb.gov.tr/, Erişim tarihi: 18.03.2021.

Yıldız, M. ve Yılmaz, M. (2019). Türkiye'de Gastronomi Turizmi Üzerine Bir Literatür İncelemesi. *Sivas Interdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi,* (4), 51-60

Yozgat İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://yozgat.ktb.gov.tr/, Erişim tarihi: 18.03.2021.

Yörgüç, H. H. (2006). Amasya Mutfağı, Amasya Valiliği Yayın No:14, 1. Basım, Editör. Uyum Ajans ANKARA

Yüksel, A. (2019). Gastronomi ne değildir? *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*. 16(1), 186-190.

Zağralı, E. ve Akbaba, A. (2015). Turistlerin Destinasyon Seçiminde Yöresel Yemeklerin Rolü: İzmir Yarımadası'nı Ziyaret Eden Turistlerin Görüşleri Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Yasar University,* 2015, 10/40, 6633-6644.

Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: https://zonguldak.ktb.gov.tr/, Erişim tarihi: 18.03.2021.

ULUSLARARASI EKONOMİK ENTEGRASYON
TEORİ, POLİTİKA ve UYGULAMALAR

Editör
Doç. Dr. Hüseyin Naci BAYRAÇ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-79-0

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: *Murat Özbey*

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Dilek, Serdar ve Selin'e.

ÖNSÖZ

Dünya ekonomisinde 20. yüzyılın ortalarından itibaren, ekonomik, siyasal sosyal ve kültürel alanlarda yaşanan değişimler; ülkeleri, kurumları, firmaları ve kişileri hızlı bir şekilde etkileyerek yeni dünya düzeninin oluşmasına neden olmuştur. Dünyada eski değerlerin, fikirlerin, eğilimlerin yerine süratle yenileri gelmektedir. Ülkeleri birbirleriyle yakın ilişkiler kurmaya ve yeni değişim trendlerini yakalamaya yönlendiren bu süreç; ülkelerin ulusal ekonomilerini dışa açılmaya yönelten, mal ve hizmet ticaretinin önündeki kısıtlamaların ortadan kaldırıldığı ve üretim faktörlerinin sınırsızca dolaştığı bir dünyada, uluslararası rekabet gücüne ulaşabilmek amacıyla, ekonomik işbirliğine ve bölgesel entegrasyonlara katılmaya zorlamaktadır. Çok taraflı üretim, ticari ve finansal ilişkilerin gelişmesi; küreselleşmeye giderek artan bir ivme kazandırdığı gibi, benzer niteliklere sahip olan, aynı coğrafyada yer alan ülkeleri güçlerini birleştirmek için yoğun bölgesel ilişkiler içerisine girmeye yönlendirmektedir.

Ekonomik Entegrasyon Teorisi, ülkelerin kendi aralarındaki ticaretin serbestleştirilmesi ile ilgili uygulama ve politikaları ele almaktadır. Ülkeler ekonomik entegrasyon sürecine katılarak üretim kapasitelerini, kaynak verimliliklerini ve toplumsal refah düzeylerini artırmayı hedeflemektedirler. Gelişmiş ülkelerin hızlı üretim artışlarına karşılık ulusal piyasalarının yetersiz kalması, gelişmekte olan ülkelerin ise, ulusal piyasalarını birleştirmek yoluyla sanayileşme hızlarını artırma çabaları ülkeleri ekonomik entegrasyon kurmaya yönlendirmektedir.

Uluslararası ekonomik entegrasyon kuramı üzerinde, II. Dünya Savaşı sonrası dönemde eş zamanlı olarak ortaya çıkan iki önemli gelişme önemli rol oynamıştır. Birinci gelişme, dünya çapında küreselleşme eğilimleri, ikincisi ise, bazı ülkelerin kendi aralarındaki ekonomik ilişkileri serbestleştirmek amacıyla yaptıkları bölgesel ekonomik entegrasyon hareketleridir. II. Dünya Savaşından sonra ülkeler, hızlı bir biçimde yaygınlaşan küreselleşme süreci ile birlikte oluşan yoğun rekabetten korunmak, dış ticaret hacimlerini artırmak ve dünya ile bütünleşme sürecini hızlandırmak amacıyla, çeşitli şekillerde birbirleri ile ekonomik entegrasyonları gerçekleştirmeye başlamışlardır.

Uluslararası ekonomik entegrasyonlar, üyelerin ülkelerin karşılıklı olarak kazançlarını artırmak amacıyla, aralarındaki ticareti ve diğer ekonomik faaliyetleri geliştirmek için oluşturulmaktadır. Uluslararası ekonomik entegrasyonlar; mevcut pazarın büyümesi, içsel ve dışsal ekonomilerin oluşması, teknolojik ilerlemeler, rekabet ve verimliliği artırarak ülkelerin ekonomik potansiyellerini olumlu yönde etkileyerek, ekonomik büyümeye katkı sağlamaktadır.

Entegrasyona katılmak isteyen ülkelerin, entegrasyonun getireceği faydalardan yararlanmak ve birliğe katılan ülkelerin ortak çıkarlarını maksimize etmek için, ortak politikalar geliştirmeleri gerekmektedir.

Ekonomik entegrasyon teorisi, entegrasyon kurulduktan sonra, birlik üyeleri ile birliğin dışında kalan üçüncü ülkelerin hem kendi ekonomik yapıları içinde hem de entegrasyon içindeki yapılarını statik ve dinamik etkiler aracılığı ile incelemektedir. Ekonomik entegrasyon teorisi, zaman içinde ortaya çıkan uluslararası ekonomik ilişkilerdeki politika değişikliklerine bağlı olarak gelişme göstermiştir. Ekonomik entegrasyon konusunda yapılan ilk çalışmalar, gümrük birliği ile başlamış, ekonomik ve parasal birlikle devam etmiştir. Bu durum entegrasyon teorisinin genişletilmiş gümrük birliği teorisi olarak tanımlanmasına neden olmuştur.

Geleneksel ekonomik entegrasyon teorisi yaklaşımının savunucuları, entegrasyonu teorik temeller açısından ele almaktadırlar. Bu yaklaşıma göre ekonomik entegrasyon, teknolojik temellere, teknolojik birliğe, organizasyonun koşullarına ve üretimin işleyişine dayanmaktadır. J. Viner'in 1950'de yayımladığı The Customs Union Issue (Gümrük Birliği Meselesi) adlı eseri, geleneksel ekonomik entegrasyon teorisinin başlangıç eseri olarak kabul edilmektedir. Viner'in eseri statik analiz olarak, ekonomik entegrasyon durumunda ticaret yaratma ve ticaret saptırma etkilerini açıklamaktadır. Uzun dönemde ortaya çıkan teknoloji, yatırımlar ve sermaye gibi faktörlerin değiştiği, kalkınmayı olumlu yönde etkileyen bu unsurlara dinamik etkiler adı verilmektedir. Ekonomik entegrasyon sonucu uzun dönemde ortaya çıkan başlıca dinamik etkiler arasında; dış rekabette artış, teknolojik ilerleme, ölçek ekonomilerinin oluşması, kaynak kullanımında etkinlik, dışsal ekonomilerin ortaya çıkması, kutuplaşma etkisi ve yatırımlarda artış yer almaktadır.

Geleneksel entegrasyon teorisinin günümüz ekonomik entegrasyon değişimlerini açıklamada yetersiz kalması sonucu, yeni ekonomik entegrasyon teorisi ortaya çıkmıştır. Yeni entegrasyon teorilerine göre; serbest ticaretin piyasa yapısı ve firmaların fiyat stratejisinin etkileri üzerine yoğunlaşan yeni dış ticaret teorileri, tekelci rekabet ve oligopolistik piyasa koşullarında altında serbest ticaretin rekabet yolu ile kaynak dağılımındaki etkinliği artırarak refah artışını sağlayacağını savunulmaktadır. Geleneksel ekonomik entegrasyon süreci, ekonomik entegrasyonları GATT-WTO kuralları çerçevesinde sürdürülen çok taraflı ticaret müzakerelerinin veya daha geniş anlamda çok taraflı liberalleşmenin bir alternatifi olarak görmüştür. Yeni ekonomik entegrasyon teorisi ise, ekonomik entegrasyonları günümüzde daha da gelişmiş olan çok taraflı liberalleşme sürecine geçişi kolaylaştıran bir süreç olarak kabul etmektedir.

Kitapta uluslararası ekonomik entegrasyon teorisi, politikası ve uygulamalarının çeşitli boyutları ele alınmaktadır. Ekonomik entegrasyon kavramı, şekilleri ve teorileri, küresel ekonomik entegrasyon, reel entegrasyon, parasal entegrasyon, finansal entegrasyon, ekonomik entegrasyon ve maliye politikası, mali entegrasyonlarda ortak bütçe politikası, entegrasyon sürecinde küreselleşme ve gelir dağılımı, uluslararası göç ve Avrupa entegrasyonu, ekonomik entegrasyon ve küresel yoksulluk, ekonomik entegrasyonların doğrudan yabancı sermaye yatırımı üzerindeki etkileri, bölgesel ekonomik entegrasyon, Amerika, Avrupa, Asya ve Afrika kıtaları ve BRICS ülkelerindeki entegrasyonlar ile Türkiye'nin içinde bulunduğu entegrasyonlar konularında hazırlanmış çalışmalar yer almaktadır. Kitapta yer alan bölümlerin akademik ve hukuki sorumlulukları yazarların kendilerine ait olup, metinlerin düzeltmeleri yapılırken anlam ve içerik hatalarının azaltılmasına önem verilmiştir. Kitabın ekonomik entegrasyon konularına ilgi duyan okurlara faydalı olmasını dilerim.

Editör
Doç. Dr. Hüseyin Naci BAYRAÇ
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi,
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü
Eylül 2021
Eskişehir

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ ..... **v**
İÇİNDEKİLER ..... **vii**

1. BÖLÜM
EKONOMİK ENTEGRASYON KAVRAMI, ŞEKİLLERİ VE TEORİLERİ

ÖZET **1**
1. GİRİŞ **1**
2. EKONOMİK ENTEGRASYON KAVRAMI **2**
3. EKONOMİK ENTEGRASYONUN AŞAMALARI **6**
3.1. Serbest Ticaret Bölgesi 7
3.2. Gümrük Birliği 7
3.3. Ortak Pazar 8
3.4. Ekonomik Birlik 8
4. EKONOMİK ENTEGRASYONUN NEDENLERİ **9**
5. EKONOMİK ENTEGRASYONUN BAŞARI KRİTERLERİ **11**
6. EKONOMİK ENTEGRASYON TEORİLERİ **14**
6.1. Geleneksel Ekonomik Entegrasyon Teorisi 14
6.1.1. Statik Etkiler 15
6.1.1.1. Üretim Etkisi 15
6.1.1.2. Tüketim Etkisi 16
6.1.1.3. Ticaret Hadleri Etkisi 17
6.2. Dinamik Etkiler 17
6.3. Yeni (Modern) Ekonomik Entegrasyon Teorisi 20
7. SONUÇ **23**
KAYNAKLAR **25**

2. BÖLÜM
KÜRESEL EKONOMİK ENTEGRASYON

ÖZET **27**
1. GİRİŞ **27**
2. KÜRESEL EKONOMİK ENTEGRASYON **28**
3. DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ (DTÖ) **30**
3.1. DTÖ Kuruluşu, Amacı ve Yapısı 30
3.2. DTÖ Ekonomik Faaliyetleri 34
4. ULUSLARARASI PARA FONU (IMF) **35**
4.1. Kuruluşu, Amacı ve Yapısı 35
4.2. IMF'nin Ekonomik Faaliyetleri 37
5. DÜNYA BANKASI (WB) **38**
5.1. Kuruluşu, Amacı ve Yapısı 38
5.2. Dünya Bankasının Ekonomik Faaliyetleri 39

6. SONUÇ **39**
KAYNAKÇA **41**

3. BÖLÜM
REEL ENTEGRASYON TEORİSİ

ÖZET **43**
1. GİRİŞ **43**
2. KÜRESELLEŞME **44**
3. BÖLGESELLEŞME **46**
3.1. Bölgeselleşme İçerisinde Gümrük Birliği Teorisinin Yeri 46
3.2. Gümrük Birliğinin Statik Etkileri 47
3.2.1. Üretim Etkisi 48
3.2.1.1. Ticaret Yaratıcı Etki 48
3.2.1.2. Ticaret Saptırıcı Etki 48
3.2.2. Tüketim Etkisi 49
3.2.3. Ölçek Ekonomileri Etkisi 49
3.2.4. Dış Ticaret Hadleri Etkisi 50
3.3. Gümrük Birliğinin Dinamik Etkileri 50
3.3.1. Yatırıma Dönük Etkiler 50
3.3.2. Kutuplaşma Etkisi 51
3.3.4. Rekabete Dönük Etkiler 51
3.3.5. Teknolojik Gelişim Etkisi 51
3.3.6. Büyüme ve Sanayileşme Etkisi 51
4. TÜRKİYE'NİN GÜMRÜK BİRLİĞİ SÜRECİ **52**
5. LİTERATÜR **53**
6. AMPRİK İNCELEME **55**
6.2. Analiz Sonuçları 57
6.2.1. Birim Kök Test Sonuçları 57
6.2.2. ARDL 58
6.2.2.1. Uzun Dönem Sonuçları 60
6.2.2.2. Hata Düzeltme Modeli Sonuçları 62
7. SONUÇ **65**
KAYNAKÇA **67**

4. BÖLÜM
PARASAL ENTEGRASYON ÇERÇEVESİNDE YAKINSAMA HİPOTEZİNE YENİ BİR BAKIŞ: KULÜP YAKINSAMA ANALİZİ

ÖZET **69**
1. GİRİŞ **69**
2. PARASAL ENTEGRASYON SÜRECİ VE AŞAMALARI **73**
3. PARASAL ENTEGRASYON SONUCU ELDE EDİLEN KAZANÇLAR VE KAYIPLAR **74**
4. LİTERATÜR **75**
5. VERİ SETİ, YÖNTEM VE AMPİRİK BULGULAR **77**

6. SONUÇ **80**
KAYNAKÇA **83**

5. BÖLÜM
FİNANSAL ENTEGRASYON

ÖZET **85**
1. GİRİŞ **85**
2. FİNANSAL ENTEGRASYON **87**
2.1. Tanımı ve Tarihsel Gelişim Süreci 87
2.2. Finansal Entegrasyon Teorileri 88
2.2.1. McKinnon – Shaw Yaklaşımı 88
2.2.2. Yapısalcı Yaklaşım 88
2.2.3. Neo Keynesyen Yaklaşım 89
2.2.4. Post Keynesyen Yaklaşım 89
2.2.5. Spekülatif Gelişme Teorisi Yaklaşımı 90
2.3. Finansal Entegrasyonun Ekonomik Etkileri 90
2.3.1. Finansal Entegrasyonun Faydaları 91
2.3.2. Finansal Entegrasyonun Zararları 93
3. FİNANSAL ENTEGRASYON SÜRECİNDE FİNANSAL KURUM VE KURULUŞLARIN ROLÜ **94**
4. FİNANSAL ENTEGRASYON SÜRECİNDE FİNANSAL DÖNÜŞÜM VE DİJİTALLEŞME **95**
4.1. Finans Sektöründeki Dijital Yenilikler 97
4.1.1. Dağıtılmış Hesap Defteri Teknolojisi 97
4.1.2. Mobil Bankacılık ve Uygulamalar 97
4.1.3. Yapay Zekâ 98
4.1.4. Büyük Veri 98
4.1.5. Nesnelerin İnterneti 98
4.1.6. Otomatik Varlık Yöneticileri 99
4.1.7. Biometrik Teknolojiler ve Sanal Gerçeklik 99
4.1.8. Bulut Bilişim ve Depolama 99
4.2. Bankacılık Sektöründe Dijitalleşme 99
4.3. Paranın Dijitalleşmesi 101
5. ULUSLARARASI DÜZEYDE FİNANSAL ENTEGRASYONUN GELİŞİMİ **103**
6. SONUÇ **105**
KAYNAKÇA **107**

6. BÖLÜM
EKONOMİK ENTEGRASYONLAR VE MALİYE POLİTİKASI

ÖZET **109**
1. GİRİŞ **109**
2. EKONOMİK ENTEGRASYONLARDA MALİYE POLİTİKASININ ROLÜ VE ETKİNLİĞİ **111**
3. DEVLETİN EKONOMİK FONKSİYONLARI VE MALİYE POLİTİKASI **112**
4. EKONOMİK ENTEGRASYONLARDA MALİYE POLİTİKASI **113**

4.1. Serbest Ticaret Bölgelerinde Maliye Politikası Uygulamaları....115
4.2. Gümrük Birliğinde Maliye Politikası Uygulaması....117
4.3. Ortak Pazarda Maliye Politikası Uygulaması....118
4.4. Ekonomik Birlikte Maliye Politikası Uygulaması....121
5. SONUÇ....125
KAYNAKLAR....127

7. BÖLÜM
MALİ ENTEGRASYONLARDA ORTAK BÜTÇE POLİTİKASI UYGULAMASI: AVRUPA BİRLİĞİ BÜTÇESİ ÖRNEĞİ

ÖZET....129
1. GİRİŞ....129
2. AVRUPA BİRLİĞİ VE BİRLİK BÜTÇESİ: TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİ....131
3. ÇOK YILLI MALİ ÇERÇEVELER: BİRLİĞİN BAŞLICA POLİTİKA VE HARCAMA ALANLARI....134
4. AVRUPA BİRLİĞİ BÜTÇESİNİN GELİR YÖNÜ....140
5. BÜTÇENİN HAZIRLIK, GÖRÜŞÜLME, UYGULAMA VE DENETİMİ....143
6. SONUÇ....146
KAYNAKÇA....148

8. BÖLÜM
EKONOMİK ENTEGRASYON SÜRECİNDE KÜRESELLEŞME VE GELİR DAĞILIMI

ÖZET....151
1. GİRİŞ....152
2. KÜRESELLEŞME-GELİR DAĞILIMI BAĞINTISI ÜZERİNE: ETKİ KANALLARI....156
3. VERİ VE HİPOTEZLER....165
3.1. Veri Analizi....165
3.2. Varsayılan Hipotezler....168
4. AMPİRİK ÖNCELLER....172
4.1. Birinci Nesil Birim Kök Testleri....173
4.2. İkinci Nesil Birim Kök Testleri....174
4.3. Panel Eşbütünleşme Testleri....175
4.4. Dumitrescu ve Hurlin Panel Granger Nedensellik Testi....177
4.5. DOLS ve FMOLS Testleri....178
5. AMPİRİK SONUÇLAR....180
5.1. Panel Birim Kök Testi Sonuçları....181
5.2. Panel Eşbütünleşme Test Sonuçları....184
5.3. Dumitrescu-Hurlin Panel Nedensellik Test Sonuçları....188
5.4. DOLS ve FMOLS Yöntemlerine Bağlı Panel Uzun Dönem Katsayı Tahmin Sonuçları....190
6. SONUÇ....194
KAYNAKÇA....196

9. BÖLÜM
ULUSLARARASI GÖÇ BAĞLAMINDA AVRUPA ENTEGRASYONU

ÖZET **201**
1. GİRİŞ **202**
2. ULUSLARARASI GÖÇ KAVRAMININ TEORİK ÇERÇEVESİ **203**
3. ULUSLARARASI GÖÇ GÖSTERGELERİ: AVRUPA ENTEGRASYONU ULUSLARARASI GÖÇÜN NERESİNDE? **205**
4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME **212**
KAYNAKÇA **214**

10. BÖLÜM
EKONOMİK ENTEGRASYONLARI KÜRESEL YOKSULLUK AÇISINDAN YENİDEN DÜŞÜNMEK

ÖZET **217**
1. GİRİŞ **218**
2. KÜRESEL YOKSULLUĞU ANLAMAK **219**
3. KÜRESEL YOKSULLUĞU AZALTMADA KALKINMA TARTIŞMALARI **222**
4. ULUSLARARASI ENTEGRASYONLAR VE KÜRESEL YOKSULLUK GELİŞMELERİ **224**
5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME **227**
KAYNAKÇA **228**

11. BÖLÜM
EKONOMİK ENTEGRASYONLARIN DOĞRUDAN YABANCI SERMAYE YATIRIMLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: AB VE TR ÖRNEĞİ

ÖZET **231**
1. GİRİŞ **232**
2. DOĞRUDAN YABANCI SERMAYE YATIRIMLARI **232**
3. EKONOMİK ENTEGRASYON **235**
4. EKONOMİK ENTEGRASYON İLE DYSY ARASINDAKİ İLİŞKİLER **236**
5. LİTERATÜR TARAMASI **239**
6. EKONOMETRİK ANALİZ **242**
6.1. Veri Seti 242
6.2. Yöntem 242
6.3. Analiz Sonucu ve Bulgular 243
7. SONUÇ **247**
KAYNAKLAR **250**

12. BÖLÜM
BÖLGESEL EKONOMİK ENTEGRASYON

ÖZET **251**
1. GİRİŞ **251**
2. BÖLGESELLEŞME KAVRAMI **252**

3. BÖLGESELLEŞMENİN NEDENLERİ 254
3.1. Ekonomik Nedenler 254
3.2. Ekonomik Olmayan Nedenler 255
4. BÖLGESEL ENTEGRASYON AŞAMALARI 256
4.1. Serbest Ticaret Bölgesi 256
4.2. Gümrük Birliği 256
4.3. Ortak Pazar 257
4.4. Ekonomik Birlik 257
5. BÖLGESELLEŞME SÜRECİ 257
5.1. II. Dünya Savaşı Öncesi Bölgeselleşme Süreci 257
5.2. II. Dünya Savaşı Sonrası Bölgeselleşme Süreci 258
5.2.1. Eski Bölgeselleşme 258
5.2.2. Yeni Bölgeselleşme 260
5.2.3. Eski ve Yeni Bölgeselleşmenin Karşılaştırılması 262
6. BÖLGESELLEŞMENİN ETKİLERİ 264
6.1. Bölgeselleşmenin Üye Ülkeler Üzerindeki Etkileri 264
6.2. Bölgeselleşmenin Bölge Dışında Kalan Ülkeler Üzerindeki Etkileri 265
7. SONUÇ 266
KAYNAKLAR 269

13. BÖLÜM
AMERİKA KITASINDAKİ ENTEGRASYONLAR

ÖZET 271
1. GİRİŞ 272
2. AMERİKA KITASINDAKİ ENTEGRASYONLAR 272
2.1. Latin Amerika'da Yer Alan Bölgesel Entegrasyonlar 272
2.1.1. Latin Amerika Serbest Ticaret Birliği (LAFTA) 273
2.1.2. Latin Amerika Entegrasyon Topluluğu (LAIA-ALADI) 274
2.1.3. Latin Amerika İçin Bolivarcı İttifak (ALBA-TCP) 274
2.2. Güney Amerika'da Yer Alan Bölgesel Entegrasyonlar 276
2.2.1. AND Milletler Topluluğu (ADEAN-CAN) 276
2.2.2. Güney Amerika Ortak Pazarı (MERCOSUR) 276
2.2.3. Güney Amerika Uluslar Birliği (UNASUR) 278
2.3. Orta Amerika'da Yer Alan Bölgesel Entegrasyonlar 279
2.3.1. Orta Amerika Ortak Pazarı (CACM) 279
2.3.2. Orta Amerika Entegrasyon Sistemi (SICA) 279
3. KUZEY AMERİKA'DA YER ALAN BÖLGESEL ENTEGRASYONLAR 280
3.1. Kuzey Amerika Serbest Ticaret Bölgesi (NAFTA) 281
3.2. NAFTA Öncesi ve Sonrası Dönemde Üye Ülkelerin Karşılaştırılması 282
3.2.1. NAFTA'nın ABD Ekonomisi Üzerindeki Etkisi ve ABD'nin Uyguladığı Politikalar 282
3.2.2. NAFTA'nın Kanada Ekonomisi Üzerindeki Etkisi ve Kanada'nın Uyguladığı Politikalar 283

3.2.3. NAFTA'nın Meksika Ekonomisi Üzerindeki Etkisi ve Meksika'nın Uyguladığı Politikalar 284
4. LİTERATÜR TARAMASI VE EKONOMETİK YÖNTEM 286
4.1. Literatür Taraması 286
4.2. Ekonometrik Yöntem 289
4.2.1. Veri Seti 289
4.2.2. Yöntem 289
4.2.2.1. Panel Birim Kök Test Sonuçları 289
4.4.2. Pedroni Eşbütünleşme Testi Sonuçları 292
4.4.3. Panel ARDL Uzun ve Kısa Dönem Sonuçları 293
6. SONUÇ 294
KAYNAKÇA 295

14. BÖLÜM
AVRUPA KITASINDAKİ ENTEGRASYONLAR

ÖZET 297
1. GİRİŞ 297
2. AB ENTEGRASYONUNUN TARİHSEL PERSPEKTİFİ 298
2.1. Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) 300
2.2. Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (EURATOM) 301
2.3. AB'nin Oluşumu ve Genişleme Süreci 303
2.4. AB'nin Ekonomik ve Mali Kriterleri 304
2.5. AB Entegrasyon Sürecinin Doğrudan Yabancı Yatırımlar Üzerinde Yarattığı Ekonomik Etkiler 306
3. AB ENTEGRASYON SÜRECİNİN DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN ANALİZİ 307
3.1. Literatür Taraması 307
3.2. Veri Seti 309
3.3. Metodoloji 310
3.4. Analiz Bulguları 311
4. SONUÇ 314
KAYNAKÇA 315

15. BÖLÜM
ASYA KITASINDAKİ ENTEGRASYONLAR

ÖZET 317
1. GİRİŞ 317
2. ASYA KITASINDAKİ ENTEGRASYONLAR 319
2.1. Asya- Pasifik Ekonomik İşbirliği (APEC) 320
2.2. Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) 322
2.3. Güney Doğu Asya Ülkeleri Birliği (ASEAN) 323
3. LİTERATÜR 324
3.1. Yöntem ve Bulgular 326

4. SONUÇ **328**
KAYNAKLAR **330**

16. BÖLÜM
AFRİKA KITASI ENTEGRASYONLARI

ÖZET **333**
1. GİRİŞ **333**
2. AFRİKA KITASI ENTEGRASYONLARI VE EKONOMİK DEĞERLENDİRİLMESİ **335**
2.1. Afrika Kıtasındaki Birliklerin Oluşumu ve Önemi 335
2.2. Ekonomik Entegrasyonların Kıtadaki Etkileri ve Makro Ekonomik Performansı 341
3. LİTERATÜR **351**
4. VERİ SETİ, YÖNTEM, AMPİRİK BULGULAR **353**
4.1. Veri Seti ve Yöntem 354
4.2. Ampirik Bulgular 355
5. SONUÇ **358**
KAYNAKÇA **360**

17. BÖLÜM
BRICS ÜLKELERİ VE EKONOMİK ENTEGRASYON

ÖZET **363**
1. GİRİŞ **364**
2. BRICS ENTEGRASYONUNUN GELİŞİMİ **365**
2.1. BRICS Entegrasyonu Dahilinde Yeni Kalkınma Bankasının (New Development Bank) Kurulması 366
2.2. BRICS Entegrasyonun Gerçekleştirdiği Zirveler 367
3. BRICS ÜLKELERİNİN EKONOMİK GÖRÜNÜMÜ **369**
4. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI **374**
5. VERİ VE METODOLOJİ **377**
5.1. Panel Birim Kök Testleri 377
5.2. Pedroni, Kao ve Johansen-Fisher Panel Eşbütünleşme Testleri 378
5.3. Dumitrescu Hurlin Panel Nedensellik Testi 379
5.4. FMOLS Testi 379
6. BULGULAR **380**
7. SONUÇ **383**
KAYNAKÇA **385**

18. BÖLÜM
TÜRKİYE'NİN İÇİNDE BULUNDUĞU EKONOMİK ENTEGRASYONLAR

ÖZET **389**
1. GİRİŞ **389**
2. TÜRKİYE'NİN YER ALDIĞI EKONOMİK ENTEGRASYONLAR **390**
2.1. Gelişen Sekiz Ülke (D-8) 390
2.2. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ) 391

2.3. Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT)....392
2.4. Avrupa Birliği (AB) 393
3. TÜRKİYE'NİN DAHİL OLDUĞU EKONOMİK ENTEGRASYONLARIN KEŞİFSEL VERİ ANALİZİ İLE İNCELENMESİ 395
3.1. D-8 ile Ekonomik İlişkiler....395
3.2. Karadeniz Ekonomik İşbirliği ile Ekonomik İlişkiler 399
3.3. Ekonomik İşbirliği Teşkilatı ile Ekonomik İlişkiler 401
3.4. AB ile Ekonomik İlişkiler....403
4. TÜRKİYE EKONOMİSİ AÇISINDAN ENTEGRASYONLARIN KARŞILAŞTIRILMASI VE GELECEĞE YÖNELİK BEKLENTİLER 406
5. SONUÇ 408
KAYNAKÇA....409

KAYNAKLAR

Bayraktutan, Y. (2007), *Global Ekonomide Bütünleşme Trendi*, Nobel Yayım Dağıtım, 4. Baskı, Ankara.

Çelik, K. (2012), *Uluslararası İktisat*, Derya Kitapevi, 5. Baskı, Trabzon.

Dağdemir, E. U. (2016), *Çok Taraflı Ticaret Sistemi Çerçevesinde Ekonomik Entegrasyon Teorisi: Geleneksel Yaklaşımdan Yeni Yaklaşımlara*, Seçkin Yayıncılık, Ekonomi Dizisi No: 44, Ankara.

Ertürk, E. (1993), *Ekonomik Entegrasyon Teorisi ve Türkiye'nin İçinde Bulunduğu Ekonomik Entegrasyonlar*, Ezgi Kitapevi Yayınları, Bursa.

Güran, N. (2002), *Uluslararası Ekonomik Bütünleşme ve Avrupa Birliği*, 2. Baskı, Anadolu Matbaacılık, İzmir.

Hepaktan, C. E. ve Çınar, S. (2011), Küreselleşmenin Ekonomik Entegrasyon Üzerine Etkileri, *International Conference on Euroasian Economies*, Session 1C, Uluslararası Ticaret, Eurasian Economists Association & Kyrgyzstan-Turkey Manas University, 68-77.

Hosny, A. S. (2013), "Theories of Economic Integration: A Survey of the Economic and Political Lite", *International Journal of Economy, Management and Social Sciences*, 2 (5), 133-155.

İnan Ş. (2017), "Bölgesel Entegrasyonların Ekonomi Politiği ve Tarihsel Evreleri-1", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt:10, Sayı: 54, 853-866.

İncekara, A. (1995), Globalleşme ve Bölgeselleşme Sürecinde NAFTA ve Etkileri, İTO Yayınları No: 1995-14, İstanbul.

Karluk, S. R. (2003), *Avrupa Birliği ve Türkiye*, Beta Yayınları, İstanbul.

Karluk, S. R. (2012), *Küreselleşen Dünyada Uluslararası Ekonomik Kuruluşlar ve Entegrasyonlar,* 2. Baskı, Anadolu Üniversitesi Basımevi, Eskişehir.

Karluk, S. R. (2013), *Uluslararası Ekonomi Teori-Politika*, 10 Baskı, Beta Yayınları, İstanbul.

Kavrul, B. K. ve Özel, H. A. (2014), Küreselleşme Sürecinde Bölgesel Entegrasyonların Başarı Koşulları, *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 37-54.

Kösekahyaoğlu, L. (2012), *Dış Ticaret ve Rekabet Gücü 1923-2011*, Alter Yayıncılık, Ankara.

Pelkmans, J. (2001), *European Integration: Methods and Economic Analysis* (2. Ed). Harlow, England- New York: Financial Times, Prentice Hall.

Robson, P. (1987), *The Economics of International Integration*, Hobbs the Printers Ltd., London.

Seyidoğlu, H. (2003), *Uluslararası İktisat*, Güzem Can Yayınları, İstanbul.

Seyidoğlu, H. (2009), *Uluslararası İktisat*, Güzem CanYayınları, İstanbul.

Tekin, Ü. E. (2017), Ekonomik Entegrasyonların Uluslararası Ticarete Etkileri, *Journal of Social and Humanities Sciences Research,* 4 (5), 1172-1185.

Tekin, Ü. E. ve Tekin, A. (2017), *Gümrük İşlemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Wigley-Akkoyunlu, A. (2013), *Yeni Ekonomik Entegrasyon Teorisi, Ekonomik Entegrasyon Küresel ve Bölgesel Yaklaşım*, Editörler: Osman Küçükhmetoğlu, Hamza Çeştepe, Şevket Tüylüoğlu, Genişletilmiş 3. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 119-140.

Yardımcı, P. (2012), *Küreselleşme ve Bölgeselleşme Ekseninde Uluslararası Ekonomik Entegrasyonlar Teori ve Uygulama*, Detay Yayınları: 486, 1. Baskı, Ankara.

KAYNAKÇA

Çetinkaya, M. (2001). Uluslararasi Para Fonu IMF ve Türkiye 2000-2002 Dezenflasyon Programi. *Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sgortacılık Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*.

Easterly, W. (2001). *IMF and World Bank Structural Adjustment Programs and Poverty.* World Bank.

Eğilmez, A. M. (1997). *IMF, Dünya Bankası ve Türkiye.* İstanbul: Creative Yayıncılık.

Göngen, M. A. (2013). Küreselleşmenin Ekonomik Boyutu Küreselleşmeyi Yöneten Üç Ana Kurum: IMF, Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*(29), 117-134.

IMF. (2021). *International Monetary Fund*. https://www.imf.org/en/About/Factsheets/IMF-at-a-Glance

İncekara, A. (1995). *Globalleşme ve Bölgeselleşme Sürecinde NAFTA ve Etkileri.* İstanbul: İTO Yayınlar.

Karadaş, M., & Adak, M. (2013). Küreselleşen Dünya Ekonomisi Ve Imf'nin Değişen Rolü. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 9*(18), 157-180.

Kaya, S. (2003). *Dünya Bankası ve Dünya Bankası Kredilerinin Denetimi.* Ankara: Sayıştay Yayın İşleri Müdürlüğü.

Micholopoulos, C. (1999). *The Participation of The Developing Countries in The WTO.* WTO-World Bank.

Moore, P. M. (1996). The Decisions Bridging the GATT 1947 and the WTO Agreement. *The American Journal of International Law, 90*(2), 317-328.

Özkaya, M. H. (2009). IMF'nin Değişen Rolü: Bretton Woods'tan Günümüze. *Usak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2*(2), 102-117.

Özlük, D. (2018). GATT ve Dünya Ticaret Örgütü'nün Uluslar arası Politik Ekonomideki Rolü. *Turkish Studies, 13*(7), 367-381.

Öztürk, İ. (2006). Dünya Bankası Politikaları. *Sosyal Bilimler Dergisi, 3*(1), 36-55.

Romer, P. (1993). Idea Gaps and Object Gaps in Economic Development. *Journal of Monetary Economics, 32*(3), 543-573.

Schiff, M., & Winters, L. A. (2003). *Regional Integration and Development.* Washington: Worldbank and Oxford.

Stiglitz, E. J. (2006). *Küreselleşme Büyük Hayal Kırıklığı.* İstanbul: Plan B Yayıncılık.

Şanlı, B. (2010). Ekonomik Entegrasyon Teorisi Çerçevesinde Avrasya Birliği'nin Olabilirliği. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 1*, 1-30.

Turhan, A. (1997). *Dünya Ticaret Örgütü.* Ankara: DPT.

Uyar, S. (2000). Ekonomik bütünleşmeler ve Gümrük Birliği teorisi. *Dış Ticaret Dergisi, 19*(4), 1-16.

Yenipazarlı, A. (2003). Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), Gelişmekte Olan Ülkelerdeki Rolü, Önemi Ve Türkiye. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*.

Yıldız, S. G., & Şengün, H. (2018). Dünya Ticaret Örgütü'nün Çevre Koruma Politikaları. *Yönetim ve Ekonomi, 25*(1), 233-249.

WTO. (1998). *The WTO Agreements Series I Agreement Establishing the WTO*, Geneva.

WB, World Bank (2021). https://www.worldbank.org/en/who-we-are (Erişim Tarihi: 23.08.2021)

KAYNAKÇA

Akel, V. & Gazel, S. Döviz Kurları ile BİST Sanayi Endeksi Arasındaki Eşbütünleşme İlişkisi: Bir Ardl Sınır Testi Yaklaşımı, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı: 44, Temmuz-Aralık 2014: 23-41

Ankara Anlaşması (1963). Madde 3.

Aslan, N. (2013). Ekonomik Küreselleşme; Tarihi, Boyutları ve Sonuçları. O. Küçükahmetoğlu, H. Çeştepe, & Ş. Tüylüoğlu içinde, *Ekonomik Entegreasyon: Küresel ve Bölgesel Yaklaşım,* Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 7-28.

Aytaç, A. (2019). Ekonomik Büyüme – İhracat İlişkisi: 2001-2016 Türkiye Örneği. *Social Sciences Research Journal*, 6(4): 214-222.

Brown, R.L., Durbin, J. and Evans, J. (1975) Techniques for Testing the Constancy of Regression Relationships over Time. Journal of the Royal Statistical Society Series B, 37, 149-192.

Çetin, A. K., Kutlutürk, M. M., & Akmaz, H. K. (2014). Eğitimin Durumuna Göre İstihdamın GSYH Etkisi. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (22)*, 249-266.

Ertürk, E. (1993). *Ekonomik entegrasyon teorisi ve Türkiye'nin içinde bulunduğu entegrasyonlar.* Ezgi Kitapevi.

Favero, C. A. (2001). *Applied Macro Econometrics.* Oxford: Oxford University Press.

Flora P. (1978), State, Economy and Society in Western Europe 1815-1975: A Data Handbook in Two Volumes, Chicago.

Hatipler, M. (2011). Türkiye-AB Gümrük Birliği Antlaşması ve Antlaşmanın Türkiye Ekonomisine Etkileri. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 14-32.

Johnston, J., & Dinardo, J. (1997). *Econometric Methods.* United States: McGraw Hill.

Kripfganz, S., & Schneider, D. C. (2016). ardl: Stata module to estimate autoregressive distributed lag models. *State Conference* (s. 1-20). Chicago: State Conference

Krugman, P. R., Obstfeld, M., & Melitz, M. J. (2017). *Uluslararası İktisat: Teori ve Politika.* Ankara: Palme Yayıncılık.

Kuşat, N. (2015). Gümrük Birliği'nin Türkiye Dış Ticaretine Statik Etkileri: 1980-1995/1996-2013 Karşılaştırmalı Analizi. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 29(4), 625-644.

Küçükahmetoğlu, O. (2013). Reel Entegrasyon Teorisi. K. Osman, H. Çeştepe, & Ş. Tüylüoğlu içinde, *Ekonomik entegrasyon küresel ve bölgesel yaklaşım*). Ekin Basım Yayın Dağıtım, 53-91.

Myrdal, Gunnar (1974). Against the Stream Critical Essays on Economics. London: Macmillan Press Ltd.

Narayan, P. K. ve Smyth, R. (2006). What Determines Migration Flows From Low-Income to High Income Countries? An Empirical Investigation of Fiji-U.S. Migration 1972-2001. Contemporary Economic Policy, 24 (2), 332-342.

Nart, E. Ç. (2010). Gümrük Birliği'nin Türk Dış Ticareti Üzerine Etkileri. *Journal of Yaşar University*, 17(5), 2874-2885.

Özkale, L., & Karaman, F. N. (2006). Gümrük Birliği'nin Statik Etkileri. *Uluslararası Ekonomi ve Dış Ticaret Politikaları*, 1(1), 117-138.

Pesaran, M. H., Shin, Y., & Smith, R. J. (2001). Bound Testing Approaches to be Analysis of Long Run Relationship. *Journal of Applied Econometrics 16(3)*, 289-326.

Şahin, M. (1983). Gümrük birliği teorisi ve az gelişmiş ülkeler açısından bir değerlendirme. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 43-59.

Temiz, D. (2009). Gümrük Birliği ile Birlikte Türk Dış Ticaretinde yapısal değişiklikler oldu mu? *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 8(1), 115-138.

Titus O. Awokuse (2008) Trade openness and economic growth: is growth export-led or import-led?, Applied Economics, 40:2, 161-173, DOI: 10.1080/00036840600749490

Tonus, Ö. (2007). Gümrük Birliği Sonrasında Dışa Açıklık ve Sanayileşme. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17, 193-214.

Vanek, J. (1977). *General Equilibrium of InternationalDiscrimination.* Harvard University Press.

http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist

https://www.telifhaklari.gov.tr/Dunya-Ticaret-Orgutu-WTO Trade and Globalization - Our World in Data Exports of goods and services (% of GDP) | Data (worldbank.org)

http://www.mfa.gov.tr/turkiye-ab-gumruk-birligi.tr.mfa

KAYNAKÇA

Antzoulatos, A. A., Panopoulou, E., and Tsoumas, C. (2011). "Do Financial Systems Converge?" Review of International Economics, 19 (1): 122-136.

Apergis, N. (2015). "Convergence in Public Expenditure across a Sample of Emerging Countries: Evidence from Club Convergence". Emerging Markets Finance and Trade, 51(3): 448-462.

Apergis, N., & Payne, J. E. (2017). Per capita carbondioxide emissions across U.S. states by sector and fossil fuel source: Evidence from club convergence tests. Energy Economics. https://doi.org/10.1016/j.eneco.2016.11.027

Apergis, N., Christou, C., and Payne, J. (2011). "Political and Institutional Factors in the Convergence of International Equity Markets: Evidence from the Club Convergence and Clustering Procedure." Atlantic Economic Journal, 39(1): 7-18.

Asongu Simplice, (2014),"Are proposed African monetary unions optimal currency areas? Real, monetary and fiscal policy convergence analysis", African Journal of Economic and Management Studies, Vol. 5 Iss 1 pp. 9 – 29.

Asongu Simplice, (2016),"New empirics of monetary policy dynamics: evidence from the CFA franc zones", African Journal of Economic and Management Studies, Vol. 7 Iss 2 pp. 164 – 204.

Belke, A., & Wang, L. (2006). The Costs and Benefits of Monetary Integration Reconsidered: towards Value-Added Based Openness Measures. Journal of Economic Integration, 157-180.

Bostan, I., Oprea, O. R., & Stoica, O. (2020). Approaching Monetary Integration in the Context of the Imperative to Ensure the Sustainable Growth in the EU. Sustainability, 12(17), 7065.

Cohen, D. (2000). Beyond EMU: The Problem of sustainability. In B. Eichengreen & J. Frieden (Ed.), The Political Economy of European Monetary Unification. Boulder: Westview Press, (pp.179-204).

Darvas, Z. (2012), "The euro crisis: ten roots but fewer solutions", Policy Contribution, 775, Bruegel.

Değer, M. K., & Öztürk, L. (2003). Parasal Birliğin Üye Ülkeler Açısından Fayda ve Maliyetleri. Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, 2(4), 103-121.

Galor, O.(1996). "Convergence? Inferences from Theoretical Models" , The Economic Journal, 106 (437): 1056-1069.

Islam, N. (2003). What have We Learnt from the Convergence Debate? Journal of Economic Surveys, 17(3), 309–362. https://doi.org/10.1111/1467-6419.00197

Ivanovski, K., Churchill, S. A., and Smyth, R. (2018). "A Club Convergence Analysis of Per Capita Energy Consumption Across Australian Regions and Sectors". Energy Economics, 76: 519-531.

Jefferis, K. R. (2007). The process of monetary integration in the SADC region. Journal of Southern African Studies, 33(1), 83-106.

Imaz, D. (2020). Para birliği uygulamaları ve Avrupa Ekonomik ve Parasal Birliği için dersler. Business and Economics Research Journal, 11(1), 77-93.

Martin F.M., Waller C. J., (2012), "Sovereign debt: A Modern Greek tragedy", Federal Reserve Bank of St. Louis Review, 94(5): 321-39.

McKinnon, R. I., (2004), "Optimum Currency Areas and Key Currencies: Mundell I versus Mundell II.", Journal of Common Market Studies, Special Issue, 42(4).

McKinnon, R., (1963), "Optimum currency areas", American Economic Review, 53(4).

Mongelli, F. P., (2013), "The mutating euro area crisis: Is the balance between "sceptics'' and "advocates" shifting?", European Central Bank Occasional Paper Series, No 144.

Mongelli, F.P., (2002), "New" views on the optimum currency area theory: what is EMU telling us?", Working Paper Series, 0138, European Central Bank.

Mongelli, F.P., (2008), "European economic and monetary integration and the optimum currency area theory", European Economy, Economic Papers, 302, European Commission.

Mundell, R. A., (1973), "Uncommon Arguments for Common Currencies," In: Harry G. Johnson and Alexander K. Swoboda, (eds.), The Economics of Common Currencies, London.

Mundell, R.A, (1961), "A theory of optimum currency areas", American Economic Review, 51,657-665.

Örnek, İ. (2007). Avrupa Para Birliği Bir Optimal Para Alanı Mı?. Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 7(13), 154-179.

Padilla, L. (2020). Can Monetary Integration Improve Productivity? Empirical Evidence of Euro-zone. South East European Journal of Economics and Business, 15(2), 57-69.

Phillips, P. C. B. and Sul, D. (2007). "Transition Modeling and Econometric Convergence Tests". Econometrica, 75(6): 1771-1855.

Pomfret, R., (2005), "Currency areas in theory and practice", The Economic Record, (81) 253, 166–176.

Ulucak, R. (2017). Çevre Kalitesi Açısından Yakınsama Hipotezine Yeni Bir Bakış: Ekolojik Ayak İzi ve Kulüp Yakınsamaya Dayalı Ampirik Bir Analiz. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18(4), 29-38.

Yılmaz, D. (2020). Para Birliği Uygulamaları ve Avrupa Ekonomik ve Parasal Birliği İçin Dersler. *Business and Economics Research Journal*, *11* (1), 77-93.

Zerihun, M. F., & Breitenbach, M. C. (2017). Panel data analysis of the proposed monetary union in the Southern African development community. SPOUDAI-Journal of Economics and Business, 67(4), 23-44.

Zerihun, Mulatu F., Breitenbach, Marthinus C. Kemegue, Francis, (2014), "Greek Wedding in SADC? Testing for structural symmetry towards SADC monetary integration", African Finance Journal, Vol. 16: (2).

Zerihun, Mulatu F., Breitenbach, Marthinus C. Kemegue, Francis, (2016),"Exploring exchange rate based policy coordination in SADC", Studies in Economics and Finance, Vol. 33(4), 576 – 594.

Zerihun, Mulatu F., Breitenbach, Marthinus C. Kemegue, Francis, (2014), "Greek Wedding in SADC? Testing for structural symmetry towards SADC monetary integration", African Finance Journal, Vol. 16: (2).

KAYNAKÇA

Agénor, P. R. (2001). *Benefits and Costs of International Financial Integration:Theory and Facts.* Washington : The World Bank.

Akın, F. (2020). Dijital Dönüşümün Bankacılık Sektörü Üzerindeki Etkileri. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 15-27.

Aktaş, M. (2019, 12 29). *Finansal Dijitalleşme — Merkez Bankası Dijital Paraları (CBDC) ve E-Krona Örneği.* www.mustafa-aktas.medium.com: https://mustafa-aktas.medium.com/finansal-dijitalle%C5%9Fme-merkez-bankas%C4%B1-dijital-paralar%C4%B1-cbdc-ve-e-krona-%C3%B6rne%C4%9Fi-7e41f27d39ae

Arestis, P., & Demetriades, P. (1999). Financial Liberalization: The Experience of Developing Countries. *Eastern Economic Journal, 25*(4), 441-457.

Avenga. (2021, 01 28). *The Anatomy of Digital Transformation in Finance: from Disruption to Transformation.* www.avenga.com: https://www.avenga.com/magazine/digital-transformation-financial-services.

Aziakpono, M. (2013). Financial Integration and Economic Growth: Theory and a Survey of Evidence. *Journal for Studies in Economics and Econometrics, 37*(7), 1-28. doi:10.1080/10800379.2013.12097258

Babayave, A. (2019). *Orta Asya Ülkelerinde Finansal Entegrasyon ve Ticaret.* Edirne: T.C. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bakan, S., & Şentürk, M. (2012). Finansal Küreselleşme Ekseninde Türkiye' ye Yönelik Sermaye Hareketleri Üzerine Bir Araştırma. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5*(9), 45-64.

Chambers, N. (2005). Avrupa Birliği'nde Sermaye Piyasalarının Entegrasyonu ve Türk Sermaye Piyasasının Uyumu. *Mali Çözüm Dergisi, 71*, 127-143.

Çetin, M. (2010). *Finansal Serbestleşme ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği.* İzmir: T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Elgin, İ. (2019, 12 10). *2020'yi Kurumların Finansal Dönüşümü Şekillendirecek.* 09 04, 2021 tarihinde fintechistanbul.org: https://fintechistanbul.org/2019/12/10/2020yi-kurumlarin-finansal-donusumu-sekillendirecek.

Erçel, G. (2000). *Küreselleşme ve Uluslararası Finansal Gelişmeler.* İstanbul: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası.

Erkan, N. (2005). *Finansal Bütünleşme.* Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu.

Göğüş, A. (2021, 03 12). *Yeni Nesil Finansın Temel Taşı: Kripto Para Bankacılığı.* www.bigpara.hurriyet.com.tr: https://bigpara.hurriyet.com.tr/bigpara-yazarlari/alphan-gogus/yeni-nesil-finansin-temel-tasi-kripto-para-bankaciligi_ID986438.

Grabel, I. (1995). Speculation-led Economic Development: A Post-Keynesian Interpretation of Financial Liberalization Programmes in the Third World. *International Review of Applied Economics, 9*(2), 127-149.

İçke, M. A. (2004). Avrupa Birliği'nin Finansal Entegrasyon Süreci. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 1*(2), 21-29.

Joseph, T. (2020, 11 18). *Digital Transformation in Financial Services: All You Need to Know.* www.fingent.com: https://www.fingent.com/blog/digital-transformation-in-financial-services-all-you-need-to-know.

Kar, M., & Kara, M. (2001). Finansal Entegrasyon ve Sermaye Akışkanlığı: Türkiye Örneği. *İktisat, İşletme ve Finans*, 62-71.

Karluk, R. (2003). *Uluslararası Ekonomi: Teori ve Politika.* İstanbul : Beta.

Khanboubı, F., & Boulmakoul, A. (2019, 12 19). Digital Transformation Metamodel in Banking. *8th edition of International Conference on Innovation and New Trends in Information Technology.* Tangier Morocco: ENSA Tanger. file:///C:/Users/mole/Downloads/INTIS2019_paper_9.pdf .

Kılıç, Y., & Buğan, M. F. (2019). Finansal Piyasların Entegrasyonu: ABD, AB, Asya Piyasaları ve Borsa İstanbul Örneği. *Sosyal Bilimler Metinleri*(1), 49-61.

Koç, S. (2020). Paranın Dijitalleşmesi ve Merkez Bankası Dijital Para Olasılığı. *Akademik İzdüşüm Dergisi* , 196-204.

Levy, G. D. (2001). Costs and Benefits Neoliberalism: AClass Analysis. *MODEM-CNRS and CEPREMAP -CNRS*, 1-26.

OECD. (2018). *Financial Markets, Insurance and Private Pensions: Digitalisation and Finance.* Paris: OECD.

Öztürk, Y. K., & Kuşçu, S. (2011). Finansal Serbestleşme: İlk Deneyimler ve Kriz. *Manas Journals, 1*(49), 20-21.

Prasad, E., Rogoff, K., Wei, S.-J., & Kose, M. A. (2003). *Effects of Financial Globalization on Developing Countries: Some Empirical Evidence.* Washington: International Monetary Fund.

Reis, Ş. G. (2019). Finansal Dönüşüm. *21. Yüzyıl İş ve Ekonomi Dünyasının Değişen Dinamikleri* (s. 257-279). içinde İstanbul: Hiper Yayın.

Rogoff, K. (1999). International Institutions for Reducing Global Financial Instability. *Journal of Economic Perspectives, 13*(4), 21-42.

Roznovsky, A., & Kovtun, A. (2021, 02 23). *Digital Transformation in Banking*. 08 30, 2021 tarihinde Light İt: https://light-it.net/blog/digital-transformation-in-banking.

Savrul, B. K., Özekicioğlu, H., & Özel, H. A. (2013). Türkiye' de Finansal Serbestleşmenin Tarihsel Gelişimi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 227-238.

Schwab, K. (2020). *Dördüncü Sanayi Devrimi.* (Z. Dicleli, Çev.) İstanbul: Optimum Yayın.

Schweizer, A. (2019). *Digitalization in the Financial Services Industry:Fostering Innovation Through Fintechs and Blockchain Technology.* Bayreuth : Bayreuth Üniversitesi.

Slack. (2019, 10 18). *Digital Transformation in Banking and Financial Services: The New Frontier.* www.salck.com: https://slack.com/intl/en-tr/blog/transformation/digital-transformation-in-banking-new-frontier.

Stiglitz, J. (1998). *The Role of International Financial Institutions in the Current Global Economy.* Washington: The World Bank. file:///C:/Users/mole/Desktop/finansal%20entegresyon/literat%C3%BCr/stiglitz_financial_institutions%20%C3%A7ok%20%C3%B6nemli.pdf.

Tuncel, C. O. (2010). Finansal Liberalizasyon ve Küresel Krizin Yapısal Nedenleri: Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Dersler. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 1-27.

Turgut, & Ahmet. (2006). *Finansal Entegrasyon ve Finansal Krizler: Türkiye Örneği (2004, 2000 ve 2001 Krizleri)*. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yılmaz, P. (2011). *Türkiye' de Finansal Serbestleşme ve Fonksiyonel Gelir Dağılımı.* İzmir: T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKLAR

Arturo, R. E. M., & Estrada, R. (2004). The global dimension of the regional integration model (GDRI-Model) applied on EU, NAFTA, ASEAN, and MERCOSUR. Munich Personal RePEc Archive (MPRA). MPRA Paper, (40546), 2.

Barnes, W. R., & Ledebur, L. C. (1998). The new regional economies: The U.S. common market and the global economy. SAGE Publications, Inc., https://www.doi.org/10.4135/9781483328089

Bilge, S., & Çelikay, F. (2009). Avrupa Birliği bütçesinin geleceği: Bütçe revizyon çalışmaları. Maliye Dergisi, (157), 150-165.

Bilge, S., & Celikay, F. (2010a). Avrupa Birliği bütçesi gelir kalemlerinde yaşanan değişim sürecinin analizi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (28).

Bilge, S., & Celikay, F. (2010b). Avrupa Birliği bütçe harcamaları ve 2007–2010 dönemi AB bütçe harcamalarının analizi. Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 12(1), 1-28.

Bilge, S., & Çelikay, F. (2016). Avrupa Birliği 2014-2020 çok yıllı mali çerçevesinin harcama kalemleri açısından değerlendirmesi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi, 6(11), 103-125.

Claeys, P., Moreno, R., & Suriñach, J. (2010). Fiscal policy and interest rates: the role of financial and economic integration. Progress in Spatial Analysis (311-336). Springer, Berlin, Heidelberg.

Collins, R. B. (1988). Economic Union as a constitutional value. NYUL Rev., 63, 43, https://scholar.law.colorado.edu/articles/944.

Dornbusch, R. (1997). Fiscal aspects of monetary integration. The American Economic Review, 87(2), 221-223.

Duina, F. G. (1999). Harmonizing Europe: Nation-states within the Common Market. SUNY Press.

Eggert, W., & Goerke, L. (2004). Fiscal policy, economic integration and unemployment. Journal of Economics, 82(2), 137-167.

Fiorentini, R., & Montani, G. (2012). The new global political economy: From crisis to supranational integration. Edward Elgar Publishing.

Furceri, D., & Zdzienicka, A. (2012). Financial integration and fiscal policy. Open Economies Review, 23(5), 805-822.

Gründler, K., & Köllner, S. (2017). Determinants of governmental redistribution: Income distribution, development levels, and the role of perceptions. Journal of Comparative Economics, 45(4), 930-962.

Hansjürgens, B. (2000). The influence of Knut Wicksell on Richard Musgrave and James Buchanan. Public Choice, 103(1), 95-116.

Imada, P., Naya, S., & Montes, M. (1991). A free trade area. ISEAS Publishing.

Khitakhunov, A., Mukhamediyev, B., & Pomfret, R. (2017). Eurasian Economic Union: Present and future perspectives. Economic Change and Restructuring, 50(1), 59-77.

Meade, J. E. (2013). Problems of economic union. Routledge.

Molchanov, M. A. (2018). The Eurasian Economic Union. Routledge Handbook of Russian Foreign Policy, Routledge, New York, 410-420.

Mostafa, G., & Mahmood, M. (2018). Eurasian Economic Union: Evolution, challenges and possible future directions. Journal of Eurasian Studies, 9(2), 163-172.

Musgrave, R. A. (1996). The role of the state in fiscal theory. International Tax and Public Finance, 3(3), 247-258.

Musgrave, Richard A. (1959). The theory of public finance. NewYork: McGraw-Hill.

Pinder, J. (1968). Positive integration and negative integration: some problems of economic union in the EEC. The World Today, 24(3), 88-110.

Ram, R. (1985). The role of real income level and income distribution in fulfillment of basic needs. World Development, 13(5), 589-594.

Richardson, M. (2018). Why a free trade area? The tariff also rises. World Scientific Book Chapters: Dimensions of Trade Policy, 129-152, World Scientific Publishing Co. Pte. Ltd..

Schou, P. (2006). Immigration, integration and fiscal sustainability. Journal of Population Economics, 19(4), 671-689.

Seghezza, E. (2003). Customs union and economic growth. Economia Internazionale/International Economics, 56(4), 479-498.

Tokatlıoğlu, M. (2004). Avrupa Birliği'nde maliye politikası ve Türkiye açısından bir değerlendirme. Alfa Yayınları, 1. Baskı, İstanbul.

Verico, K. (2017). The impact of ASEAN FTA: Regional level analysis. The future of the ASEAN economic integration (25-111). Palgrave Macmillan, London.

Vinokurov, E. (2017). Eurasian economic union: Current state and preliminary results. Russian Journal of Economics, 3(1), 54-70.

Vinokurov, E. (2018). Introduction to the Eurasian economic union (1037-1058). Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Wildasin, D. E. (1991). Income redistribution in a common labor market. The American Economic Review, 757-774.

KAYNAKÇA

Bachtler, J., & Mendez, C. (2016). EU cohesion policy and European integration: The dynamics of EU budget and regional policy reform. Routledge.

Baldwin, R. E., & Wyplosz, C. (2009). The economics of European integration. McGraw-Hill Education / Europe, Middle East & Africa.

Bârdan, V. (2020). European Union cohesion for the multianual financial framework 2021-2027. Journal of Social Sciences, 3(1), 23-32.

Bauer, Michael W., Graham, John D. & Becker, Stefan (2015). The EU budget system after Lisbon: How the European Parliament lost power and how it may compensate (somewhat) for it, in: Zeitschrift für Staats- und Europawissenschaften, 13(4), 479-496.

Begg, I. (2017). The EU budget after 2020. SIEPS European Policy Analysis, (2017), 9, 1-11.

Benedetto, G. (2013). The EU budget after Lisbon: rigidity and reduced spending?. Journal of Public Policy, 33(3), 345-369.

Bilge, S., & Çelikay, F. (2009). Avrupa Birliği bütçesinin geleceği: Bütçe revizyon çalışmaları. Maliye Dergisi, (157), 150-165.

Bilge, S., & Celikay, F. (2010a). Avrupa Birliği bütçesi gelir kalemlerinde yaşanan değişim sürecinin analizi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (28).

Bilge, S., & Celikay, F. (2010b). Avrupa Birliği bütçe harcamaları ve 2007–2010 dönemi AB bütçe harcamalarının analizi. Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 12(1), 1-28.

Bilge, S., & Çelikay, F. (2016). Avrupa Birliği 2014-2020 çok yıllı mali çerçevesinin harcama kalemleri açısından değerlendirmesi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi, 6(11), 103-125.

Boneva, S., & Petkov, F. (2020). The multiannual financial framework of the European Union after 2020. Izvestiya, (3), 256-272.

Bostan, I., Hlacius, E., Iancu, E., & Nemtoi, G. (2011). Reflecting the compliance and performance degree in the special reports of the European Court of Accounts. The USV Annals of Economics and Public Administration, 10 (1), 110-116.

Chalmers, D., Davies, G., & Monti, G. (2019). European union law. Cambridge University Press.

Cipriani, G. (2014). Financing the EU budget: Moving forward or backwards? CEPS Paperback.

Dinan, D. (2004). Europe recast: a history of European Union (373). Basingstoke: Palgrave Macmillan.

El-Agraa, A. M. (2011). The European Union: economics and policies. Cambridge University Press.

European Commission (2021). How is the EU budget prepared, https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/how-it-works/annual lifecycle/ preparation _en

European Parliament (2021). The budgetary procedure, https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/10/the-budgetary-procedure

European Commission (2021). Negotiation process of the 2021-2027 long-term EU budget & NextGenerationEU, https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027/negotiations_en, Çevrimiçi: 20.05.2021.

European Commission (2021). Multiannual Financial Framework 2021-2027 Allocations per heading, https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021 -2027/negotiations_en#commission-proposal-may-2020, Çevrimiçi: 20.05.2021.

European Commission (2021). Multiannual Financial Framework 2021-2027 (in commitments) - Current prices, https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/about_the_european _commission/eu_budget/mff_2021-2027_breakdown_current_prices.pdf, Çevrimiçi: 21.05.2021.

European Commission (2021). The budgetary procedure, https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/10/the-budgetary-procedure, Çevrimiçi: 22.05.2021.

Fuest, C., & Pisani-Ferry, J. (2020). "Financing the European Union: new context, new responses". Policy Contribution 2020/16, Bruegel.

Gilbert, M. (2017). European integration. Rowman & Littlefield Publishers.

Goetz, K. H., & Patz, R. (2016). Pressured budgets and the European Commission: towards a more centralized EU budget administration?. Journal of European Public Policy, 23(7), 1038-1056.

Laffan, B. (1997). The finances of the European Union. Macmillan International Higher Education.

Le Cacheux, J. (2010). Funding the EU budget with a genuine own resource: the case for a European tax. In Report on the state of the European Union (pp. 132-159). Palgrave Macmillan, London.

Matthijs, H. (2010). The budget of the European Union. Institute for European Studies, Vrije Universiteit Brussel, IES Working Paper, 4.

McCormick, J. (2017). Understanding the European Union: a concise introduction. Palgrave.

Mengiler, Ö . (2010). Avrupa Birliği Sayıştayı'nın kurumsal etkinliği. Sayıştay Dergisi, (77), 3-32, https://dergipark.org.tr/en/pub/sayistay/issue/61532/919014

Mourre, G., & Reut, A. (2019). Non-tax revenue in the European Union: A source of fiscal risk?. International Tax and Public Finance, 26(1), 198-223.

Neheider, S., & Santos, I. (2011). Reframing the EU budget decision-making Ppocess. JCMS: Journal of Common Market Studies, 49(3), 631-651.

Pelkmans, J. (2006). European integration. Pearson Educación.

Rittberger, B. (2005). Building Europe's Parliament: Democratic representation beyond the nation state. Oxford University Press.

Szczepanik, M. (2020). A Post-pandemic budget: The new multiannual financial framework 2021–2027.

Thygesen, N. (1989). The Delors Report and European economic and monetary union. International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-), 65(4), 637-652.

Wiener, A. (2019). European integration theory. Oxford University Press.

KAYNAKÇA

Alderson, A. ve Nielsen, F. (2002). Globalization and the Great U-Turn: Income Inequality Trends in 16 OECD Countries. *American Journal of Sociology*, 107(5): 1244-1299.

Amiti, M. ve Wei, S. J. (2009). Service Offshoring and Productivity: Evidence from the US. *World Economy*, 32(2): 203-220.

Anderson, E. (2005). Openness and Inequality in Developing Countries: A Review of Theory and Recent Evidence. *World Development*, 33(7): 1045-1063.

Araujo, C., Brun, J.-F. ve Combes, J.-L. (2004). *Econométrie*. Bréal.

Asteriou, D. ve Hall, S. G. (2007). *Applied Econometrics: A Modern Approach Using EViews and Microfit*. New York: Palgrave Macmillan.

Autor, D., Dorn, D., Katz, L. F., Patterson, C. ve Reenen, J. V. (2017). The Fall of the Labor Share and the Rise of Superstar Firms. *National Bureau of Economic Research*, Working Paper No. 23396, May.

Bai, J. ve Ng, S. (2001). A PANIC Attack on Unit Roots and Cointegration. *Mimeo*, Boston College, Department of Economics.

Bai, J. ve Ng, S. (2004). A PANIC Attack on Unit Roots and Cointegration. *Econometrica*, 72(4): 1127-1177.

Baltagi, B. H. (2014). *Econometric Analysis of Panel Data*. New York: John Wiley & Sons.

Baltagi, B. H. ve Kao, C. (2000). *Nonstationary Panels, Cointegration in Panels and Dynamic Panels: A Survey*. Center for Policy Research, Working Paper No. 16, March.

Bigsten, A. ve Munshi, F. (2014). Globalisation and Inter-Occupational Inequality: Empirical Evidence from OECD Countries. *The World Economy*, 37(3): 501-510.

Brady, D. ve Wallace, M. (2000). Spatialization, Foreign Direct Investment and Labor Outcomes in the American States, 1978-1996. *Social Forces*, 79(1): 67-99.

Choi, I. (2001). Unit Root Tests for Panel Data. *Journal of International Money and Banking*, 20: 249-272.

Dabla-Norris, E., Kochhar, K., Suphaphiphat, N., Ricka, F. ve Tsounta, E. (2015). Causes and Consequences of Income Inequality: A Global Perspective. *International Monetary Fund*, IMF Staff Discussion Notes, 15/13.

Daudey, E. ve García-Peñalosa, C. (2007). The Personal and the Factor Distributions of Income in a Cross-Section of Countries. *Journal of Development Studies*, 43(5): 812-829.

Dao, M. C., Das, M., Koczan, Z. ve Lian, W. (2017). Why is Labor Receiving a Smaller Share of Global Income? Theory and Empirical Evidence. *International Monetary Fund*, IMF Working Paper WP/17/169.

Decreuse, B. ve Maarek, P. (2015). FDI and the Labor Share in Developing Countries: A Theory and Some Evidence. *Annals of Economics and Statistics*, 119/120: 289-319.

Dickey, D. A. ve Fuller, W. A. (1979). Distribution of the Estimators for Autoregressive Time Series with a Unit Root. *Journal of the American Statistical Association*, 74(366): 427-431.

Diwan, I. (2001). *Debt as Sweat: Labor, Financial Crises, and the Globalization of Capital*. Washington, DC: The World Bank.

Doan, H. T. T. ve Wan, G. (2017). *Globalization and the Labor Share in National Income*. ADBI Working Paper 639, Tokyo: Asian Development Bank Institute.

Dreher, A. (2006). Does Globalization Affect Growth? Evidence from a New Index of Globalization. *Applied Economics*, 38(10): 1091-1110.

Dumitrescu, E. I. ve Hurlin, C. (2012). Testing for Granger Noncausality in Heterogeneous Panels. *Economic Modelling*, 29(4): 1450-1460.

Dünhaupt, P. (2013). Determinants of Functional Income Distribution: Theory and Empirical Evidence. *International Labour Organization*, Global Labour University Working Paper No: 18, November.

Dünhaupt, P. (2017). Determinants of Labour's Income Share in the Era of Financialisation. *Cambridge Journal of Economics*, 41: 283-306.

Elsby, M. W., Hobijn, B. ve Şahin, A. (2013). The Decline of the US Labor Share. *Brookings Papers on Economic Activity*, 2: 1-63.

Engle, R. F. ve Granger, C. W. J. (1987). Cointegration and Error Correction: Representation, Estimation, and Testing. *Econometrica*, 55(2): 251-276.

European Commission. (2007). The Labour Income Share in the European Union. İçinde: *Employment in Europe*. Brussels: European Commission.

Feenstra, R. ve Hanson, G. H. (1996). Globalization, Outsourcing, and Wage Inequality. *American Economic Review*, 86(2): 240-245.

Feenstra, R. C., Inklaar, R. ve Timmer, M. P. (2015). The Next Generation of the Penn World Table. *American Economic Review*, 105(10): 3150-3182.

Fischer, R. A. (1932). *Statistical Methods for Research Workers*. Edinburgh: Oliver and Boyd.

Gaston, N. ve Khalid, A. M. (2010). *Globalization and Economic Integration: Winners and Losers in th Asia-Pacific*. Camberley Surrey: Edward Elgar Publishing.

Giovannoni, O. (2014). W*hat do We Know about the Labor Share and the Profit Share?* Part II: Empirical Studies. Working Paper 804. New York: The Levy Economics Institute.

Glyn, A. (2006). *Capitalism Unleashed: Finance Globalization and Welfare*. Oxford and New York: Oxford University Press.

Goldberg, P. K. ve Pavcnik, N. (2007). Distributional Effects of Globalization in Developing Countries. *Journal of Economic Literature*, 45(1): 39-82.

Gourdon, J., Maystre, N. ve de Melo, J. (2008). Openness, Inequality and Poverty: Endowments Matter. *Journal of International Trade & Economic Development*, 17(3): 343-378.

Griliches, Z. (1969). Capital-Skill Complementarity. *Review of Economics and Statistics*, 51(4): 465-468.

Guerriero, M. (2012). The Labour Share of Income around the World: Evidence from a Panel Dataset. *Institute for Development Policy and Management (IDPM)*, Development Economics and Public Policy Working Paper Series No. 32.

Guerriero, M. (2019). *The Labor Share of Income Around the World: Evidence from a Panel Dataset*. ADBI Working Paper No. 920.

Guscina, A. (2006). Effects of Globalization on Labor's Share in National Income. *International Monetary Fund*, IMF Working Paper WP/06/294.

Gygli, S., Haelg, F., Potrafke, N. ve Sturm, J-E. (2019). The KOF Globalisation Index – Revisited. *Review of International Organizations*, 14(3): 543-574.

Hadri, K. (2000). Testing for Stationary in Heterogeneous Panel Data. *Econometrics Journal*, 3(2): 148-161.

Harrison, A. (2005). Has Globalization Eroded Labor's Share? Some Cross-Country Evidence. *Munich Personal RePEc Archive*, MPRA Paper No: 39649, April.

Hummels, D., Jorgensen, R., Munch, J. ve Xiang, C. (2014). The Wage and Employment Effects of Outsourcing: Evidence from Danish Matched Worker-Firm Data. *American Economic Review*, 104(6): 1597-1629.

Hurlin, C. ve Mignon, V. (2005). Une synthèse des tests de racine unitaire sur données de panel. *Economie et Prévision*, 169: 253-294.

Im, K., Pesaran, M. ve Shin, Y. (2003). Testing for Unit Roots in Heterogeneous Panels. *Journal of Econometrics*, 115(1): 53-74.

Jayadev, A. (2007). Capital Account Openness and the Labor Share of Income. *Cambridge Journal of Economics*, 31(3): 423-443.

Karabarbounis, L. ve Neiman, B. (2014). The Global Decline of the Labor Share. *Quarterly Journal of Economics*, 129(1): 61-103.

Koopman, R., Wang, Z. ve Wei S-J. (2014). Tracing Value-Added and Double Counting in Gross Exports. *American Economic Review*, 104(2): 459-494.

Kraay, A. (2006). When Is Growth Pro-Poor? Evidence from a Panel of Countries. *Journal of Development Economics*, 80(1): 198-227.

Krueger, A. B. (1999). Measuring Labor's Share. *National Bureau of Economic Research*, NBER Working Paper No: 7006, March.

Kwiatkowski, D., Phillips, P. C. B., Schmidt, P. ve Shin, Y. (1992). Testing the Null Hypothesis of Stationary Against the Alternative of a Unit Root: How Sure Are We that Economic Time Series Have a Unit Root? *Journal of Econometrics*, 54(1-3): 159-178.

Levin, A. ve Lin, C. F. (1992). *Unit Root Tests in Panel Data: Asymptotic and Finite-Sample Properties*. Discussion Paper No. 56, Department of Economics, University of California at San Diego.

Levin, A., Lin, C. F. ve Chu, J. (2002). Unit Root Tests in Panel Data: Asymptotic and Finite-Sample Properties. *Journal of Econometrics*, 108(1): 1-24.

Lopez, L. ve Weber, S. (2017). *Testing for Granger Causality in Panel Data*. University of Neuchatel Institute of Economic Research, Working Paper No. 17-03.

Maddala, G. S. ve Wu, S. (1999). A Comparative Study of Unit Root Tests and a New Simple Test. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 61(S1): 631-652.

Meschi, E. ve Vivarelli, M. (2009). Trade and Income Inequality in Developing Countries. *World Development*, 37(2): 287-302.

Norris, P. (2000). Global Governance and Cosmopolitan Citizens. İçinde: J. S. Nye ve J. D. Donahue (Eds.), *Governance in a Globalizing World*, 155-177, Washington, DC: Brookings Institution Press.

Özdemir, O. (2019). Financialization and the Labor Share of Income. *Review of Economic Perspective*, 19(4): 265-306.

Paul, S. (2020). Understanding the Global Decline in the Labor Income Share. *IZA World of Labor*, No. 472.

Pedroni, P. (1999). Critical Values for Cointegration Tests in Heterogeneous Panels with Multiple Regressors. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 61(S1): 653-670.

Pedroni, P. (2000). Fully Modified OLS for Heterogeneous Cointegrated Panels. *Advances in Econometrics*, 15: 93-132.

Pedroni, P. (2004). Panel Cointegration: Asymptotic and Finite Sample Properties of Pooled Time Series Tests with an Application to the PPP Hypothesis. *Econometric Theory*, 20(3): 597-625.

Pesaran, H. M. (2007). A Simple Panel Unit Root Test in the Presence of Cross-Section Dependence. *Journal of Applied Econometrics*, 22(2): 265-312.

Phillips, P. C. ve Hansen, B. E. (1990). Statistical Inference in Instrumental Variables Regression with I (1) Processes. *Review of Economic Studies*, 57(1): 99-125.

Phillips, P. C. ve Sul, D. (2003). Dynamic Panel Estimation and Homogeneity Testing Under Cross Section Dependence. *Econometrics Journal*, 6(1): 217-259.

Rodrik, D. (1997). *Capital Mobility and Labor*. Harvard University. Draft paper prepared for the NBER workshop on Trade, Technology, Education, and the U.S. Labor Market.

Roine, J., Vlachos, J. ve Waldenström, D. (2009). The Long-Run Determinants of Inequality: What Can We Learn from Top Income Data? *Journal of Public Economics*, 93(7-8): 974-988.

Schiff, M. ve Winters, L. A. (2003). *Regional Integration and Development*. Washington, DC: World Bank and Oxford University Press.

Sebastian, E. (1997). Trade Policy, Growth, and Income Distribution. *American Economic Review*, 87(2): 205-210.

Slaughter, M. (1999). Globalization and Wages: A Tale of Two Perspectives. *The World Economy*, 22(5): 609-708.

Stock, J. H. ve Watson, M. W. (1993). A Simple Estimator of Cointegrating Vectors in Higher Order Integrated Systems. *Econometrica*, 61(4): 783-820.

Stockhammer, E. (2009). Determinants of Functional Income Distribution in OECD Countries. *Macroeconomic Policy Institute Studies*, 5/2009, September.

Stockhammer, E. (2013). Why Have Wage Shares Fallen? A Panel Analysis of the Determinants of Functional Income Distribution. *Conditions of Work and Employment* 35. Geneva: International Labor Organization.

Suzuki, K., Oishi, Y. ve Paul, S. (2018). *Globalization, Structural Transformation, and the Labor Income Share*. ADBI Working Paper No. 893.

Westerlund, J. (2005). New Simple Tests for Panel Cointegration. *Econometric Reviews*, 24: 297-316.

Wood, A. (1995). How Trade Hurt Unskilled Workers. *The Journal of Economic Perspectives*, 9(3): 57-80.

Yay G., Taştan H. ve Oktayer A. (2016). Globalization, Economic Freedom, and Wage Inequality: A Panel Data Analysis. *Panoeconomicus*, 63(5): 581-601.

KAYNAKÇA

Aykaç, M. ve Yertüm, U. (2017). Avrupa Birliği Göç Politikalarının Gelişimi: Misafir İşçi Kabulünden Sığınmacı Akınına. Journal of Social Policy Conferences , 70, 1-29.

Battır, O. (2020). Dünden Bugüne Uluslararası Göç: Kuram, Algı ve Siyasa. Nobel Yayınları, Ankara.

Carera, S.; Geddes, A.; Guild, E. ve Stefan, M. (2017). Pathways Towards Legal Migration into the EU Reappraising Concepts, Trajectorıes And Policies. CEPS. https://www.ceps.eu/download/publication/?id=10225&pdf=PathwaysLegalMigration_0.pdf

Chamie, J. (2020). International Migration amid a World in Crisis. Journal on Migration and Human Security, 8(3), 230–245. https://doi.org/10.1177/2331502420948796.

Coleman, D. (2008). The Demographic Effects of International Migration in Europe. Oxford Review of Economic Policy, 24 (3), 452–476, https://doi.org/10.1093/oxrep/grn027

European Parliament. (2020). Exploring migration causes – why people migrate. https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/world/20200624STO81906/exploring-migration-causes-why-people-migrate . Erişim Tarihi: 31.07.2021.

Frontex (2021). Infographic- Migration flows: Eastern, Central and Western routes, https://www.consilium.europa.eu/en/infographics/migration-flows/ (Erişim Tarihi: 18/4/2021).

Gençler, A. (2005). Avrupa Birliği'nin Göç Politikası, İ.Ü. Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, 49, 173-197.

Gheasi, M., & Nijkamp, P. (2017). A Brief Overview of International Migration Motives and Impacts, with Specific Reference to FDI. Economies, 5(3), 31. https://doi.org/10.3390/economies5030031

Ihlamur Öner, S. G. (2018). "Yöntemsel Milliyetçilik Bağlamında İnsan Hareketliliği ve Uluslararası İlişkiler", Ed: N. A. Şirin Öner ve S. G. Ihlamur-Öner, Uluslararası İlişkiler Göç: Olgular, Aktörler ve Politikalar (ss. 20-46). Der Yayınları, İstanbul.

ILO (2020). Fair Employment Conditions for Migrant Workers in The EU—How to Provide Better Support Services for Migrants? https://www.ilo.org/budapest/whats-new/WCMS_757579/lang--en/index.htm (Erişim Tarihi: 24/07/2021).

Kalaycı, C. (2019). "Uluslararası Göçün Ekonomi Politiği", Ed: G. Telatar ve U. Kedikli, Uluslararası Göç ve Güvenlik (61-84), Nobel Yayınları, Ankara.

Kaplow, L. (2020). Why Are Migrants Surging Into Europe Now? https://www.npr.org/sections/parallels/2015/09/02/436905795/why-are-migrants-surging-into-europe-now (Erişim Tarihi: 30.07.2021).

Nas, F. (2018). "Göç ve Göçün Yol Açtığı Sorunlar", Ed: R. Şimşek, Göç Sosyolojisi, (ss. 73-94). Akademisyen Kitabevi, Ankara.

Orhan, A. ve Yılmaz Genç, S. (2018). Göç Teorilerine Kısa Bir Bakış, Gerçekler ve Efsaneler. Kartepe Zirvesi Göç, Mültecilik ve İnsanlık, Kocaeli, Turkey

Özgöker, U. ve Doğan, G. (2019). Uluslararası Göç ve Mülteci Krizi. Der Yayınları, İstanbul.

PICUM (2021a). Labour Migration Policies in Europe: Challenges and Ways Forward. 24.07.2021 tarihinde: https://picum.org/labour-migration-policies-in-europe-challenges-and-ways-forward/ adresinden erişilmiştir.

PICUM (2021b). Designing Labour Migration Policies to Promote Decent Work. Platform for International Cooperation for Undocumented Migrants Policy Brief.

Şen, Y. F. (2006). Organize Suçlarla Mücadele: Dünya ve Türkiye Perspektifinden Göçmen Kaçakçılığı, İnsan Ticareti Organ-Doku Ticareti, KOM/TADOC Yayınları, Ankara.

Şirin Öner, N. A. ve Ihlamur-Öner, S. G. (2018). "Giriş: Uluslararası İlişkiler Disiplininde Göçün Yeri", Ed: N. A. Şirin Öner ve S. G. Ihlamur-Öner, Uluslararası İlişkiler Göç: Olgular, Aktörler ve Politikalar (ss. 1-19). Der Yayınları, İstanbul.

Tilly, C. (2011). The impact of the economic crisis on international migration: a review. Work, Employment and Society 25, 675–692. doi:10.1177/0950017011421799

Topornin, N.; Seregina, T.; Shmidt, Y. ve Bratanovskii, S. (2019). Economic Case for Migration Restrictions in Europe. Utopía y Praxis Latinoamericana, 5 (24), 152-161.

Türkdoğan, M. A. (2019). "Göç ve Uluslararası İşbirliği", Ed: G. Telatar ve U. Kedikli, Uluslararası Göç ve Güvenlik (157-179), Nobel Yayınları, Ankara.

Uluslararası Göç Örgütü (2019). Glossary on Migration. https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_34_glossary.pdf (Erişim Tarihi: 14/6/2021).

Van Mol C. ve de Valk H. (2016) Migration and Immigrants in Europe: A Historical and Demographic Perspective. In: Garcés-Mascareñas B., Penninx R. (eds) Integration Processes and Policies in Europe. IMISCOE Research Series. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-21674-4_3

Zenginoğlu, S. (2019). Avrupa ve Göç: "Tehdit" Olgusuna Yönelik Teorik ve Politik Bir Analiz, Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi,10(1), 42-49.

KAYNAKÇA

Adda, J. (2013), Ekonominin Küreselleşmesi (Çev. S. İneci), İletişim Yayınları, İstanbul.

Arpacıoğlu Özdemir, Ö. ve Oğuz, İ. H. (2018), "Sürdürülebilir Kalkınma Perspektifinden Yoksulluk Olgusu", Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 55, 769-781.

Aydın, K. (2019), "Avrupa Birliği ve Türkiye'de Yoksulluk Riski ve Sosyal Dışlanma", KOSBED, 38, 13-31.

Bauman, Z. (1997), Küreselleşme: Toplumsal Sonuçları, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Birleşmiş Milletler (2021), Ending Poverty. https://www.un.org/en/sections/issues-depth/poverty/ (Erişim Tarihi: 12/2/2021).

Baykal, B. (2020), "Sosyal Dışlanma Kıskacındaki Gençler", Emek Araştırma Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 18, 97-118.

Buğra, A. ve Keyder, Ç. (2003), "New Poverty and the Changing Welfare Regime of Turkey". UNDP, Ankara.

Collier, P., Dollar, D. (2002). Globalization, Growth, and Poverty: Building an inclusive World Economy. Oxford University Press, New York, NY.

Doğaner Gönel, F. (2016), Kalkınma Ekonomisi, Efil Yayınları, Ankara.

Dünya Bankası (2021), Poverty. https://www.worldbank.org/en/topic/poverty/overview#1 (Erişim Tarihi: 12/2/2021).

Dünya Bankası (2020), Reversals of Fortune. Poverty and Shared Prosperity. International Bank for Reconstruction and Development, The World Bank, Washington, DC.

Dünya Bankası (2002), Globalization, Growth, and Poverty: Building an Inclusive World Economy, Research Report: 23591, The World Bank, Washington, DC.

Ergönül, Ö. (2020) "Pandemi ve Bilim", Salgın: Tükeniş Çağında Dünyayı Yeniden Düşünmek (der. D. Bayındır), İstanbul: Can Sanat Yayınları, 81-95.

EUROSTAT (2021a), Income and living conditions data set. https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20201016-2#:~:text=Products%20Eurostat%20News-,Over%2020%25%20of%20EU%20population%20at%20risk%20of,or%20social%20exclusion%20in%202019&text=In%202019%2C%2021.1%25%20of%20the,down%20from%202018%20(21.6%25) (Erişim Tarihi: 12/2/2021).

EUROSTAT (2021b), Living conditions in Europe-poverty and social exclusion. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Living_conditions_in_Europe_-_poverty_and_social_exclusion#Poverty_and_social_exclusion (Erişim Tarihi: 14/2/2021).

İrepoğlu Carreras, Y. (2015), "(Yeni) Küresel Eşitsizlikler ve Yönetişim Sorunları", Ülke Deneyimleri Işığında Küresel Kriz ve Yeni Ekonomik Düzen (Ed. F. Şenses, Z. Öniş ve C. Bakır), ss. 91-115.

Kayagil, M. E. (2020), "Changes in poverty-fighting tools: From 'Traditional' to 'New tendencies'", Journal of Social Policy Conferences, 79, 27-53.

Meçik, O. ve Aytun, U. (2020), "COVID-19 Döneminde Eşitsizlikler: Çalışma İçerikleri ve Ücretler", Emek Araştırma Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 18, 1-26.

Metin, B. (2013), "'Neoliberal Yapısal Uyum Politikalarından' 'Kapsayıcı Kalkınma Çerçevesine' Dünya Bankası'nın Yoksulluk Sorununa Yaklaşımı", Çalışma ve Toplum, 2013/2, 211-234.

Oktik, N. (2008), "Yoksulluk Olgusuna Kavramsal ve Kuramsal Yaklaşımlar", Türkiye'de Yoksulluk Çalışmaları (Ed. N. Oktik), Yakın Kitabevi Yayınları, İzmir, ss. 21-56.

Özerkmen, N. (2004), "Uluslararası Eşitsizliği Derinleştiren Bir Süreç Olarak Ekonomik Küreselleşme", Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi, 44, 135-148.

Özgenç, N. (2015), "Sürdürülebilirlik Temelinde Yoksulluk Kavramının Yeniden Yorumlanması: Yoksulluk Düğümü", Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, Yıl: 15, Sayı: 35, 101-136.

Pradella, L. (2014), "Yoksullaştırmanın Ötesinde: Dünya Ekonomisinde Batı Avrupa'nın Yeri", Kutuplaştıran Kalkınma: Neoliberalizme Karşı Alternatifler ve Kriz (Ed. L. Pradella ve T. Marois) (Çev. B. Baysal), NotaBene Yayınları, Ankara, ss.27-42.

Rodrik, D. (2019), Daha Adil, Daha Makul Bir Küresel Ekonomi Mümkün mü? (Çev. A. E. Pilgir ve M. Tekçe), Domingo Yayıncılık, İstanbul.

Sapancalı, F. (2005), "Avrupa Birliği'nde Sosyal Dışlanma Sorunu ve Mücadele Yöntemleri", Çalışma ve Toplum, 2005/3, 51-106.

Stiglitz, J. E. (2016), "Küreselleşen Dünyada Kalkınma Politikaları", Neoliberal Küreselleşme ve Kalkınma: Seçme Yazılar (Ed. F. Şenses), İletişim Yayınları, İstanbul, ss. 281-306.

Stiglitz, J. E. (2014), Eşitsizliğin Bedeli: Bugünün Bölünmüş Toplumu Geleceğimizi Nasıl Tehlikeye Atıyor? (Çev. O. İşler), İletişim Yayınları, İstanbul.

Şenses, F. (2014), "Gelir Dağılımı ve Yoksulluk: Temel Eğilimler, Nedenler ve Politikalar", Kalkınmada Yeni Yaklaşımlar (Ed. A. F. Aysan, D. Dumludağ), İletişim Yayınları, İstanbul, ss. 93-121.

Şenses, F. (2016), "Neoliberal Küreselleşme Kalkınma İçin Bir Fırsat mı, Engel mi?", Neoliberal Küreselleşme ve Kalkınma: Seçme Yazılar (Ed. F. Şenses), İletişim Yayınları, İstanbul, ss. 235-280.

Temiz, H. E. (2008), "Dünyada Kronik Yoksulluk ve Önleme Stratejileri", Çalışma ve Toplum, 2008/2, 61-100.

UNDP (2020), Global Multidimensional Poverty Index 2020 Charting pathways out of multidimensional poverty: Achieving the SDGs. https://www.tr.undp.org/content/dam/turkey/docs/Publications/hdr/UNDP-TR-2020-MPI-REPORT.pdf (Erişim Tarihi: 12/2/2021).

Yaşgül, Y. S. (2014), "Yeni Kalkınmacı Devlet ve Sosyal Politika: Etkin Bir Sağlık Politikası", Kalkınmada Yeni Yaklaşımlar (Ed. A. F. Aysan, D. Dumludağ), İletişim Yayınları, İstanbul, ss. 123-145.

Yıldırımalp, S. (2014), "Sosyal Dışlanma ve Avrupa Birliği Yaklaşımı", Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, Cilt:2, Sayı:2, 91-108.

Yüksel Arabacı, R. (2019), "Dünya Bankasının Yeni Uluslararası Yoksulluk Sınırları ve Küresel Yoksulluğun Yeniden Değerlendirilmesi", Sosyal Güvenlik Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 1, 123-140.

KAYNAKLAR

Acar M. (2016). Doğrudan Yabancı Sermayenin Ekonomik Büyümeye Etkisi: Türkiye Örneği *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* Temmuz 2016, Sayı:13,91-105.

Baltagi, B. (2001). *Econometric Analysis of Panel Data,* (2nd ed.). UK: *John Wiley & Sons Ltd.*

Çeştepe, H., Mıstaçoğlu, T., (2010), "Gelişmekte Olan Ülkelerde Doğrudan Yabancı Yatırımlar ve Ekonomik Entegrasyon: ASEAN ve MERCOSUR Örneği", *Yönetim ve Ekonomi* 17(2), 93-106.

Demirtaş, G., Yayla, N. (2017), "Küresel Entegrasyonun Kadın İstihdamı Üzerine Etkisi: Ampirik Bir İnceleme", *Journal of Yasar University*, 2017, 12(48), 339-349 .

Gedikli, A. (2011), "Çok Uluslu Şirketler ve Doğrudan Yabancı Yatırımların Gelişmekte Olan Ülkelerin Kalkınması Üzerine Etkileri", *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 6 (1), 96-146.

Greene, W. H. (2003). *Econometric Analysis*. Pearson Education India.

Gujarati, D. (2004). *Basic Econometrics.* United States Military Academy, West Point.

Güriş, S. (2015). *Stata ile Panel Veri Modelleri*. Der Yayınları, İstanbul.

Halıcıoğlu, F. (2001), "An Econometric Analysis of Foreign Direct Investment Flows into Turkey from the Major Global Regions: 1975-1999", *International Conference in Economics V. Conference Proceedings in CD-ROM format. Economic Research Centre*, Middle East Technical University, Ankara.

Hepaktan C.E., Çınar, S. (2011), "Küreselleşmenin Ekonomik Entegrasyon Üzerine Etkileri," *International Conference On Eurasian Economies*, Bishkek - Kyrgyzstan 12-14 October 2011, 68-77.

Karluk, S. R. (2003), Uluslararası Ekonomi Teori ve Uygulama, Beta Basım A.Ş., Yayın No: 1249, İstanbul.

Mıstaçoğlu, T. (2010), Ekonomik Entegrasyonun Doğrudan Yabancı Yatırımlar Üzerindeki Etkisi: Seçilmiş Bölgesel Ekonomik Entegrasyon Örnekleri, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat ABD, Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak.

Milutinović S., Stanisić T.(2016), "The Effect of Foreign Direct Investment on Economic Growth in the European Union", The Review of International Affairs, 1(67), No. 1164, October–December 2016"

Özcan C.C., Özmen İ., Özcan G., (2018), "Ticari Dışa Açıklık ve Ekonomik Büyüme Arasındaki Nedensellik İlişkisi: Yükselen Piyasa Ekonomileri", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Sayı: 40, 60-73.

Seyidoğlu, H. (2003), Uluslararası İktisat, Güzem Yayınları, İstanbul.

Tica J., Sorić,P. (2012), "Economic Integrations And Purchasing Power Parity Assumption", *Economic Research-Ekonomska Istrazivania*, 25(1), 4-20.

Yerdelen Tatoğlu, F. (2017). *Panel Zaman Serileri Analizi.* Beta Basım Yayın Dağıtım, İstanbul.

Yıldırım, D.Ç. (2014), "Ekonomik Entegrasyon – Eğitime Erişim İlişkisi Üzerine Ekonometrik Bir İnceleme", *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 9(1), 101-113.

Zhang, K. H. (2006), Foreign Direct Investment and Economic Growth in China: A Panel Data Study for 1992-2004, The Conference of WTO, *China and Asian Economies*, China in June 24-25, 2006.

KAYNAKLAR

Bayraktutan, Y. (2007), *Global Ekonomide Bütünleşme Trendi*, Nobel Yayım Dağıtım, 4. Baskı, Ankara.

Çalışkan Ö., (2011), Old and New Regionalism: A Comparative Analysis, *Munich Personal RePEc Archive (MPRA)*, No. 56611 (March 2011), 1-12.

Genç, M. C. (2011), Bölgeselleşme ve Bölgeselleşmenin Ticaret Akımları Üzerindeki Etkisinin Çelim Modeli İle Analizi, *Karadeniz Teknik Üniversitesi SBE, İktisat ABD, İktisat Programı, Doktora Tezi,* Trabzon.

Genç, M. C. ve Berber, M. (2011), Bölgeselleşme ve Ticaret Akımları: Literatür İncelemesi, *Kocaeli Üniversitesi SBE Dergisi*, 22 (2), 84-110.

Kartal, M. (2019), Küreselleşme Ekseninde Bölgeselleşme Eğilimleri: Türkiye, İran ve Rusya Örneği, *Fırat Üniversitesi, SBE Kamu Yönetimi ABD, Yüksek Lisans Tezi*, Elazığ.

Karluk, S. R. (2002), *Uluslararası Ekonomik, Mali ve Siyasal Kuruluşlar*, 5. Baskı, Turhan Kitapevi, Ankara.

Özer, Y. (2013), Dünya Ekonomisinde Bölgeselleşme Hareketleri, *Ekonomik Entegrasyon Küresel ve Bölgesel Yaklaşım*, Editörler: Osman Küçükahmetoğlu, Hamza Çeştepe, Şevket Tüylüoğlu, Ekin Kitapevi, Bursa.

Yardımcı, P. (2012), *Küreselleşme ve Bölgeselleşme Ekseninde Uluslararası Ekonomik Entegrasyonlar Teori ve Uygulama*, Detay Yayınları No: 486, Ankara.

KAYNAKÇA

Arı, M.T. (2007). "Onuncu Yılında Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması (NAFTA)", *Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi,* 1-12.

Aydoğuş, İ. (2005). "Bölgesel Ticaret Anlaşmalarının Türkiye Açısından Önemi: İspanya ve Meksika Örneği", *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi,* Cilt:7, Sayı:2, 2-21.

Bilas, V. (2007). "Regional Economic İntegrations And Capital Movement – Measuring The Level Of Capital Mobility", *Zagreb, Faculty of Economics and Business,* Cilt:25, Sayı:2, 269-290.

Bilotta, N. (2018). "The Legacy Of Post-Neoliberal Integration İn South America: The Cases Of ALBA And UNASUR",İstituto Affari İnternazionali (IAI), Aralık, 1-19.

BM COMTRADE, https://comtrade.un.org/data/, Erişim Tarihi: 12.12.2020.

Brutto, G.vd .(2015). " The Strategic Integratiın Of Latin America: A Disputed Project", *Latin American Perspectives*, Cilt: 42, Sayı: 4, 61-72

Cook, M. L. (1997). Regional İntegration And Transnational Politics: Popular Sector Strategies In The NAFTA Era", Cornell University ILR School, (Çevrimiçi) http://digitalcommons.ilr.cornell.edu/articles/992, Erişim Tarihi:18.10.2020.

Çeştepe, H. ve Mıstaçoğlu, T.(2010). "Gelişmekte Olan Ülkelerde Doğrudan Yabancı Yatırımlar ve Ekonomik Entegrasyon: ASEAN ve MERCOSUR Örneği", *Yönetim Ve Ekonomi,* Cilt:17 Sayı:2, 93-106.

Demirtaş, G. ve Yayla, N. (2017). "Küresel Entegrasyonun Kadın İstihdamı Üzerine Etkisi: Ampirik Bir İnceleme", *Journal Of Yasar University,*Cilt:12, Sayı:48, ss.339-349. Cilt:28, Sayı:3, 247-275.

Eğilmez, M. (2018). Tarihsel Süreç İçerisinde Dünya Ekonomisi, Remzi Kitapevi, 3. Basım, İstanbul.

Genç, S.Y.ve Ekiz, R. (2016), " Bölgeler Arası Ekonomik Entegrasyon Uygulamalarına Eleştirel Bir Bakış", *Sosyal Bilimler Metinleri,* 2016 Aralık ICOMEP Özel Sayısı, 502-515.

Hepaktan, C.E. ve Çınar, S. (2011). "Küreselleşmenin Ekonomik Entegrasyon Üzerine Etkileri", Internatıonal Conference On Eurasıan Economıes, 68-77.

Katıtaş, G. (2019). "Latin Amerika'da Örtüşen Bölgeselcilik", *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi,*Cilt 14, Sayı 52, Temmuz 2019, 255-293.

Kondonassıs, A.J. ve Mallıarıs, A.G. (1996). "NAFTA: Old And New Lessons from Theory And Practice With Economic Integration", *North American Journal of Economics & Finance,* Cilt: 7, Sayı: l, 31-41.

Laçiner, S. (2003). "Latin Amerika'da Bölgesel Entegrasyon Girişimleri" *Avrasya Dosyası,* Enerji Özel, Bahar 2003, Cilt: 9, Sayı: 1, 299-325.

Makine İhracatçıları Birliği (MAİB) (2018). "Uluslararası Ticarette Çok Taraflı/Bölgesel Anlaşmalar/Örgütler, OAİB Makine Şubesi, 1-34.

Mani, S.M. (2019). "Dünya Sosyal Forumu ve Alternatif Küreselleşme", Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Doktora Tezi.

Örnek, S. ve Altun, O.C. (2017). "Bir Serbest Ticaret Anlaşması Örneği Olarak NAFTA", *Social Sciences Studies Journal (SSSJournal),*Cilt:3, Sayı:12, 2292-2303.

Özcan, C.C, Özmen, İ. ve Özcan, G. (2018). "Ticari Dışa Açıklık ve Ekonomik Büyüme Arasındaki Nedensellik İlişkisi: Yükselen Piyasa Ekonomileri", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* Sayı:40, 60-73

Sanahuja,J.A. (2012). "Post- Liberal Regionalism In South America: The Case Of UNASUR",EUI Working Papers, 1-40.

Schwanen, D. (2017). "NAFTA's Importance To Canada And What That Means For The United States", (Çevrimiçi) http://www.jstor.com/stable/resrep16792.5, Erişim Tarihi: 18.10.2020.

Seyidoğlu, H. (2003). "Uluslararası İktisat Teori Politika ve Uygulama",Güzem Yayınları: İstanbul, 15. Baskı.

Tekin, S. (2015). "Güney Amerika'da Bir Kalkınma Aracı Olarak Bölgesel Bütünleşme: UNASUR Örneği", IV. Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi Bildiriler Kitabı - II (Siyaset - Uluslararası İlişkiler - İktisat - Sosyal Politika), 14-17 Mayıs 2015, Kütahya, 139-152.

Tica, J. ve Soric, P. (2012). "Economıc Integratıons And Purchasıng Power Parıty Assumptıon", *Economic Research,* 4-20.

Tüzgen, A.B. (2019). "MERCOSUR'un Ekonomik Bölgeselleşmesi: 2006-2016 Yılları Bölge İçi Ticari İlişkilerin Analizi", *Uluslararası Siyaset Bilimi ve Kentsel Araştırmalar Dergisi,* Cilt 7, Özel Sayı, Temmuz 2019, 23-37.

UNCTAD, (Çevrimçi) https://unctad.org./search?keys=Exporx, Erişim Tarihi: 15.10.2020.

Üzümcü. A. ve Dikkaya. M. (2007). Kuzey Amerika Serbest Ticaret Bölgesi (NAFTA): Yeni Bölgeselleşme İçin Yeni Bir Umut. Stratejik Öngörü Sayı: 10, WTO. (2014). World Trade Report.

Yıldırım, D.Ç. (2014). " Ekonomik Entegrasyon – Eğitime Erişim İlişkisi Üzerine Ekonometrik Bir İnceleme", *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi,* Cilt: 9, Sayı:1.

Zengin, O. (2013). Latin Amerika Çalıştayı, T.C. Başbakanlık Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) Ankara Üniversitesi Latin Amerika Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi (LAMER), 348.

KAYNAKÇA

Akçay, B. (2008). Avrupa Birliği'nin Ekonomik Kriterleri ve Türkiye, *Maliye Dergisi*, *155*(1), 11-38.

Aras, İ. (2017). Sovyetler Birliği dış politikasında Avrupa Bütünleşmesi: 1950'li ve 1960'lı yıllar. *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (5), 299-322.

Arellano, M., & Bond, S. (1991). Some tests of specification for panel data: Monte Carlo evidence and an application to employment equations. *The review of economic studies*, *58*(2), 277-297.

Barrell, R. ve Pain N. (1999) "Domestic institutions, agglomerations and foreign direct investment in Europe" European Economic Review, 43, 925-934.

Baykut, E.,Özen, E, Yeşildağ, E. (2019) Likiditenin Karlılık Üzerine Etkisi: BİST Ticaret Endeksi İçin GMM Modeli Uygulaması, *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *4*(4), 599-608.

Berksoy, T. ve Işık, K. (2006); Avrupa Birliği Üzerine Yazılar, SPK Yayınları No 177, Ankara, 2006.

Cavalli, I. (2019). *From Coal and Steel Community to Eurozone: An imperfect economic integration* (Bachelor's thesis, Università Ca'Foscari Venezia).

Çaman, E. Avrupa Birliğinin Kurumsal Gelişimi, Yapısı ve Geleceği.

Çeştepe, H., ve Mıstaçoğlu, T. (2012). Gümrük Birliğinin Doğrudan Yabancı Yatırımlara Etkisi: Avrupa Birliği'nin Yeni Üyeler ve Türkiye Üzerine Bir Panel Veri Analizi. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *32*(1), 123-139.

Çeştepe, H., ve Mistaçoğlu, T. (2010). Gelişmekte olan ülkelerde doğrudan yabancı yatırımlar ve ekonomik entegrasyon: ASEAN ve MERCOSUR örneği. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *17*(2), 93-106.

Dilber, U. (2008). AB'ye yönelen doğrudan yabancı sermaye yatırımları ve çok uluslu işletmelerin üretim yeri seçim kararları. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, *7*(2), 77-95.

Grieco, J. M. (1995). The Maastricht Treaty, Economic and Monetary Union and the neo-realist research programme. *Review of International studies*, *21*(1), 21-40.

Hitiris, Theodore (2003), European Union Economics, Fifth Edition, Pearson Education, İngiltere.

Holland, D., ve Pain, N. (1998) "The Diffusion of Innovations in Central and Eastern Europe: A Study of the Determinants and Impact of Foreign Direct Investment", Niesr Discussion Papers, Paper No. 137, www.niesr.ac.uk/pubs/dps/dp137.pdf,

Hsiao, Cheng; (2003), Analysis of Panel Data, (2nd Edition), Cambridge University Press, Great Britain

Karluk, Rıdvan S.; Avrupa Birliği ve Türkiye, İstanbul, Beta Yayınları, İstanbul, 2002.

Korkmaz, T., Zaman, S., ve Çevik, E. İ. (2008). Türkiye'nin Avrupa Birliği ve Yüksek Dış Ticaret Hacmine Sahip Ülke Borsaları İle Entegrasyon İlişkisi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, *4*(8), 19-44.

Kutlu, E. (2008). Avrupa Birliği.

Long Y. A. (2013) "Emprical study of China-ASESAN free trade area (CAFTA) industrial agglomeration and balance effect", Management and Administrative Sciences Review, 2(2), 79-91.

Martin, C.ve Turrion, J. (2003) "Eastern Enlargement of the European Union and Foreign Direct Investment Adjustments, European Economy Group", Working Paper núm. 24, Universidad Complutense de Madrid, 2003.

Pesaran, M. H. (2007), A simple panel unit root test in the presence of Cross-Section Dependence. Journal of Applied Econometrics, 22 (2), 265-312.

Pesaran, M. H., (2004) "General Diagnostic Tests for Cross Section Dependence in Panels", IZA Discussion Papers, 1240, 1-39.

Streinz, Rudolf (1999), Europarecht, Heidelberg

Şarkgüneşi, A., ve Köse, S. (2019). Avrupa Birliği Ekonomik Etegrasyon Sürecinin İmalat Sanayisinde Bölgesel Yığılma Etkileri. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *15*(3), 417-436.

Tatoğlu, E. Y., ve Taşkıran, C. T. D. (2006). *Avrupa Birliğinin tarihsel gelişimi (1951-1995)* (Doctoral dissertation, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Anabilim Dalı).

Tunay, T. B. ve Mukhtarov S. (2015). Azerbaycan Bankacılık Sisteminde Karların Sürekliliği. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi*, 5 (1), 243-257.

Uğur, A. (2009). Hisse senedi getirilerinin panel veri analizi ile tahmini: İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında bir inceleme. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Malatya.

UNIDO (2005), Industrial Development Report 2005: Capacity Building for Catching Up; Historical, Empirical and Policy Dimesions, UNIDO Publication No: 454, http://www.unido.org (24/03/2009).

Yavuz, H., ve Yavuz, S. (2015). Türkiye'nin AB'ye Üyelik Sürecinin Mali Göstergeler Açısından AB'nin Yeni Üye Ülkeleriyle Karşılaştırılması. *Sakarya İktisat Dergisi*, *4*(2), 81-94.

http://www.abgs.gov.tr (b)

https://ab.gov.tr/p.php?e=105

https://www.ikv.org.tr/images/files/A2-tr.pdf

https://ab.gov.tr/_105.html. Erişim Tarihi: 02.10.2020

KAYNAKLAR

Abbas, S., & Waheed, A. (2012). Pakistan's potential export flow: The gravity model approach. *The Journal of the Developing Areas,* 5 (1), 122-145.

Anestis, I. M. (2005). Some Ingredients, Different Recipe:Explaining Variance in Regional Integration by Comparing the EU and ASEAN. Montreal, Canada: Concordia Universitesi Yüksek Lisans Tezi.

Antonucci, D., & Mandzocchi, S. (2006). Does Turkey Have a Special Trade Relations with the EU? A Gravity Model Approach. *Economic Systems, 30* (2), 157-169.

ASEAN, (2020) Dış Ticaret Raporu. Erişim Tarihi: 29/12/2020. http://www.adaso.org.tr/WebDosyalar/Yayinlar/%C3%9Clke%20Raporlar%C4%B1-Y%C3%B6netici%20%C3%96zetleri/ASEAN%20B%C3%B6lge%20Raporu.pdf

Arslan, M. (2019). Uluslararası Ekonomik Kuruluşlar. Harran Üniversitesi.

Atabay-Baytar, R. (2012). Türkiye VE BRIC Ülkeleri Arasındaki Ticaret Hacminin Belirleyicileri: Panel Çekim Modeli Analizi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(21), 403-424.

Aysun, A., Öksüzler, O., & Yılgör, M. (2012). Gümrük Birliği'nin Türkiye'nin Dış Ticareti Üzerine Etkisi: Panel Çekim Modeli Uygulaması. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13*(2), 15-26.

Batra, A. (2006). India's Global Trade Potential: The Gravity Model Approach. *Gobal Economic Review, 35*(3), 327-361.

Bowles, P. (1997). ASEAN, AFTA and New Regionalism. *Pasific Affairs, 2*(7), 219-233.

Çolakoğlu, S. (2004). Şanghay İşbirliği Örgütü'nün Geleceği ve Çin. *Uluslararası İlişkiler, 1*(1), 173-197.

Doğan, B., & Özörnek-Tunç, Ş. (2015). Türkiye'nin Afrika Ülkeleri ile Olan Dış Ticaretinin Belirleyicileri: Panel Çekim Modeli Yaklaşımı. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD), 7*(12), 1-17.

Emsen, Ö. S., Aydemir, A. F., Ekinci, E. D., Uysal, P. Y., & Yurttançıkmaz, Z. Ç. (2014). İkinci En İyi Teorisi: Bölgeselleşme. Ö. S. Emsen, & Ö. S. Emsen (Dü.) içinde, *Avrupa Birliği ve Türkiye İlişkileri* (s. 7-9). Erzurum: Atatürk Üniversitesi AÖF Yayınları.

Engin-Öztürk, M. B. (2020). Türkiye'nin Uluslararası Pazar Arayışında Bir Alternatif Olarak APEC. *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi, 3*(2), 114-124.

Filippini, C., & Molini, V. (2003). The Determinants of East Asian Trade Flows:A Gravity Equation Approach. *Journal of Asian Economics, 14*(5), 695-711.

İmamoğlu, İ. K. (2019). Türkiye ve Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) Üyesi Ülkelerin Lojistik. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12*(68), 1144-1154.

Işık, N. (2016). Türkiye ile Şanghay İşbirliği Örgütü Arasındaki Ticaret Akımlarının Panel Çekim Modeli ile Analizi. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*(17), 151-174.

Işık, O., & Kahraman, S. (2019). Sağlık Harcamaları ve Sağlık Göstergeleri Açısından Şanhay İşbirliği Örgütü Üye Ülkeleri ile Türkiye'nin Karşılaştırılması. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 2*(2), 348-358.

Kadıoğlu, Ö. (2005). Iktisadi Entegrasyonun Gelismis ve Gelismekte Olan Ülkelerin Kalkinmasina Etkileri. İstanbul: Istanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

Kaplan, F. (2016). Türkiye'nin Meyve ve Sebze İhracatı: Bir Çekim Modeli Uygulaması. *Journal of Yasar University,, 11*(42), 77-83.

Karagöz, K. (2011). Göç – Ticaret İlişkisi: Panel Çekim Modeli. *Sosyoekonomi*(Özel Sayı 2011-MI), 54-68.

Karluk, S. R. (2002). *Uluslararası Ekonomik Mali ve Siyasal Kuruluşlar* (5. Baskı b.). Ankara: Turhan Kitabevi.

Kotil, E. (2019). Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne İhracatı: Çekim Modeli Analizi. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 15*(2), 167-175.

Küçükahmetoğlu, O., Çeştepe, H., & Tüylüoğlu, Ş. (2006). *Ekonomik Entegrasyon Küresel ve Bölgesel Yaklaşım* (3. Baskı b.). Bursa: Ekin Kitapevi.

Sandalcılar, A. R. (2012). Türkiye'nin BRIC Ülkeleriyle Ticari Potansiyeli: Panel Çekim Modeli Yaklaşımı. *Journal of Yasar University, 25*(7), 4164-4175.

Stracks, S. C. (2012). The Theoretical Foundation of Gravity Modeling: What Are the Developments that have Brought Gravity Modeling into Mainstream Economics? Denmark: Copenhagen Business School Yüksek Lisans Tezi.

Şanlı, F. B. (2004). Küreselleşme ve Ekonomik Entegrasyonlar. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi, 2*, 160-166.

Tatlıcı, Ö., & Kızıltan, A. (2011). Çekim Modeli: Türkiye'nin İhracatı Üzerine Bir Uygulama. *Atatürk Üniversitesi İİBF Dergisi* (Ekonometri ve İstatistik Sempozyumu Özel Sayısı), 287-299.

T.C. Dışişleri Bakanlığı, (2020). Şangay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ), http://www.mfa.gov.tr/sanghay-isbirligi-orgutu.tr.mfa (Erişim Tarihi: 10.12.2020).

Tekin, Ü. E. (2017). Ekonomik Entegrasyonların Uluslar arası Ticarete Etkileri. *Journal of Social and Humanities Sciences Research,* 4(5), 1172-1185.

Tinbergen, J. (1962). *An Analysis of World Trade Flows* (Cilt 3). New York: Twentieth Century Fund: Shaping the world economy.

Yardımcı, P. (2014). *Uluslararası Ekonomik Kuruluşlar.* Ankara: Detay Yayıncılık.

Yardımcıoğlu, M., & Koçarslan, H. (2012). Çok Kutuplu Dünyaya Doğru: Şanghay İşbirliği Örgütü. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2*(2), 163-174.

Yılmaz, R., Tekeli, O. N., & Yılmaz, O. N. (2009). Asya ve Afrika'da oluşan bölgesel bütünleşme hareketlerinin Gunnar Myrdal Entegrasyon Teorisi çerçevesinde Değerlendirilmesi. *Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Uluslararası 38. Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi (ICANAS)*, (s. 327-348). Ankara.

KAYNAKÇA

Acet, H., Çetinkaya, M., & Baoua, M. M. (2015). Foreign Trade Relations between Turkey and North African Countries: The Contribution of this Relationship to the Economic Development. *GAI International Academic Conferences Proceedings Prague, Czech Republic.*, ss. 136-142.

AFDB. (2005, July). Economic Community of Central African States (ECCAS), Regional Integration Assistance Strategy Paper (RIASP) For Central Africa 2005-2009. *Country Operations Department West Region* , pp.1-82.

African Union, (2019, March). *2019-STC on Finance, Monetary Affairs, Economic Planning and Integration, Report Of The Meetıng Of Experts.* Afrika, Etiyopya.: https://au.int/en.

Aghrout, A., & Sutton, K. (1990). Regional Economic Union in the Maghreb. *The Journal of Modern African Studies, 28, I,*, pp. 115-139.

AGRA. (2020). *Africa Agriculture Status Report 2020, Feeding Africa's Cities.* Kenya: The Alliance for a Green Revolution in Africa (AGRA).

Akay, E. Ç., Abdieva, A. R., & Oskonbaeva, Z. (2015.). Yenilenebilir Enerji Tüketimi , İ ktisadi Büyüme ve Karbond ioksit Emisyonu Arasındaki Nedensel İ lişki: Orta Doğu ve Kuzey Afrika Ülkeleri Örneği. *Internatıonal Conference On Eurasıan Economıes* , ss. 628-636.

Alagöz, M., Alacahan, N. D., & Akarsu, Y. (2017). Petrol Fiyatlarının Makro Ekonomi Üzerindeki Etkisi-Ülke Karşılaştırmaları İle Panel Veri Analizi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, ss. 144-150.

Andaç, A., & Ateşoğlu, İ. (2015). Türkiye'nin İhracatında Yeni Hedef Pazar Önerisi: Afrika Pazarı. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, Cilt: 6, Sayı: 13.*, ss.102-113.

Aslan, A., & Topcu, E. (2018). İhracata Dayalı Büyüme Hipotezine Yeni Bir Yaklaşım: Türkiye Ekonomisi Üzerine Sektörel Bir Uygulama. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi.UİİİD-IJEAS, (20):119-134 ISSN 1307-9832*, ss. 119-134.

Bainkong, G. (2019, 11). *CFA Franc Reform: CEMAC Launches Deep Reflection, Erişim Tarihi: 31.01.2021*. Cameroon Tribune: https://www.cameroon-tribune.cm/article.html/29342/fr.html/cfa-franc-reform-cemac-launches-deep adresinden alındı

Bakanlığı, Ticaret T.C. (2020). *Cezayir Ülke Profili.* Ankara: T.C. Ticaret Bakanlığı Dış Temsilcilikler ve Uluslararası Etkinlikler Genel Müdürlüğü.

Balkanlı, A. O. (2017, Eylül). 15. Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi Tebliğler Kitabı. *Bölgeselleşme ve Bölgesel Ekonomik İşbirlikleri, 160-169.* Gagavuzya Özerk Bölgesi, Komrat, Moldova: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı.

Baoua, M. M. (2016, Mayıs). Afrika Ülkelerinde Ekonomi ve Kalkınma: İyileşme, Sanayileşme ve Dünya Ekonomisine Entegrasyonu. *V. Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi* (s. ss. 153-168.). Isparta: İLEM.

Commission, ECOWAS. (2010). *Economic Community of West African States (ECOWAS), Revised Treaty.* Abuja, Nigeria: http://www.ecowas.int/wp-content/uploads/2015/01/Revised-treaty.pdf.

COMSTAT. (2021). *COMSTAT Data Hub*. https://comstat.comesa.int/ adresinden alındı

Çömez, G., & Bingöl, U. (2019). İş Yapma Kolaylığı Ve Doğrudan Yabancı Yatırım İlişkisi: Türkiye-Seçilmiş Sahraaltı Afrika Ülkeleri Panel Veri Analizi. *Journal of Yasar University.*, ss. 460-467.

Doğan, B. B., & Tunç, Ş. Ö. (2015). Türkiye'nin Afrika Ülkeleri İle Olan Dış Ticaretinin Belirleyicileri: Panel Çekim Modeli Yaklaşımı. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, ss. 1-17.

DPT. (1995, Ocak). *Dünyada Küreselleşme Ve Bölgesel Entegrasyonlar (At, Nafta, Pasifik) Ve Türkiye (At, Efta, Kei, Türk Cumhuriyetleri, Ekit (Eco), İslam Ülkeleri) İlişkileri Özel İhtisas Komisyonu; Küreselleşme, Bölgesel Entegrasyonlar Ve Türkiye (Değerlendirme Raporu).* Ankara: T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı Yayın No: DPT: 2374 - ÖİK: 439.

EAC. (2021). *Celebrating 20 years, eac*. https://www.eac.int/overview-of-eac adresinden alındı

ecfr.eu. (2021). *European Council on Foreign Relations*. Mapping African Regional Cooperation: https://ecfr.eu/special/african-cooperation/cemac/ adresinden alındı

Elowson, C., & Wiklund, C. H. (2011, 09). ECCAS Capabilities in Peace and Security, A scoping study on progress and challenges. *file:///C:/Users/pc/Downloads/FOIR3244.pdf*. Stockholm: FOI.

Erdem, E., & Çelik, B. (2019). İnsani Gelişme Ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Bazı Afrika Ülkeleri Üzerine Bir Uygulama. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, ss. 13-36.

Ertürk, E. (1997). *"Ekonomik Entegrasyon Teorisi ve Türkiye'nin İçinde Bulunduğu Entegrasyonlar",*. Bursa: Ezgi Kitabevi.

Ertürk, E. (2006). *Uluslararası İktisadi Birleşmeler, 4.Baskı.* İstanbul: Alfa Aktüel Yayınları.

Ertürk, E. (2016). *Uluslararası İktisat Teori ve Politika 4. Basım.* Bursa: Medyay Kitabevi.

Genç, H., & Sayım, F. (2011, Nisan). *Ortadoğu ve Kuzey Afrika Ülkelerinin Ekonomik Yapısı Mena Ülkeleri Ekonomileri.* Bursa: MKM Yayıncılık.

Group, W. B. (2020). *Doing Business 2020, Comparing Business Regulation in 190 Economies.* Washington: World Bank.

Gyimah-Brempong, K. (1989). Defense Spending and Economic Growth in Subsaharan Africa: An Econometric Investigation. *Journal of Peace Research*, p. 79-90.

IMF. (2019, April). *Sub-Saharan Africa Regional Economic Outlook: Recovery Amid Elevated Uncertainty.* USA, Washington: International Monetary Fund.

Karagöz, K. (2015). Ortadoğu Ve Kuzey Afrika Ülkeleri Perspektifinden Doğrudan Yabancı Yatırımlar ve Ekonomik Büyüme İlişkisi, *www.ayk.gov.tr*, ss.195-210.

Khandelwal, P. (2004). COMESA and SADC: Prospects and Challenges for Regional Trade Integration. *IMF Working Paper. https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2016/12/31/Comesa-and-Sadc-Prospects-and-Challenges-for-Regional-Trade-Integration-17852*, pp.1-43.

Kouassı, Y. (2019, Haziran). Growth And Income Inequalıty Effects Of Foreıgn Dırect Investment In Afrıca: The Role Of Domestıc Factors. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Köseoğlu, Ö., & Djamanca, B. (2015). Sahraaltı Afrika'da Bağımsızlık Sonrası Devlet İnşası, Siyasi İstikrar ve Devlet Kapasitesinin Güçlendirilmesi: Gine-Bissau Örneği. *International Journal of Political Studies, Year:1, Vol:1,*, ss. 54-67.

Makochekanwa, A. (2014). Welfare Implications of COMESA-EAC-SADC Tripartite Free Trade Area. *African Development Review, Vol. 26, No. 1,*, pp. 186–202.

Malik, S., & Jyoti. (2018). Ease of Doing Business and Foreign Direct Investment : A Review Paper. *Pacific Business Review International.*, ss. 76-84.

Musila, J. W. (2005). The Intensity of Trade Creation and Trade Diversion in COMESA, ECCAS and ECOWAS: A Comparative Analysis. *Journal of African Economies, Vol 14, No 1*, pp.117-141.

Nazlıoğlu, Ş. (2010, Haziran). Makro İktisat Politikalarının Tarım Sektörü Üzerindeki Etkileri: Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Bir Karşılaştırma. Doktora Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ndıhokubwayo, J., & Akdi, Y. (2016). Mevsimsel Kointegrasyon Analizi: Güney Afrika Örneği. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, ss. 34-48.

Ogunleye, E. K. (2008). Natural Resources Abundance in Nigeria: From Dependence to Development. *Resources Policy*, p. 168-174.

Polat, M. A. (2017). Yapısal Kırılmalar Altında Türkiye'de Enerji Tüketiminin Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkileri. *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Cilt/Volume: 5, Sayı/Number: 2*, ss. 299-313.

Rapanyane, M. B. (2020). China–Zambia political and economic relations in historical context. *Africa's Public Service Delivery and Performance Review, ISSN: (Online) 2310-2152,*, pp.1-6.

SADC. (2021). *Southern African Development Community Towards A Common Future, Free Trade Area*. https://www.sadc.int/about-sadc/integration-milestones/free-trade-area/ adresinden alındı

Schiere, R. (2011). China and Africa: An Emerging Partnership for Development?. *African Development Bank Group*, ss. 1-21.

Sevüktekin, M., & Çınar, M. (2017). *Ekonometrik Zaman Serileri Analizi Eviews Uygulamalı.* Bursa: Dora Basım Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

Şanlı, F. B. (2004). Küreselleşme ve Ekonomik Entegrasyonlar. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları.*, ss. 160-166.

TASAM. (2019a). *2019 Yılı Afrika Ekonomisine Bakış Özet Rapor.* İstanbul: TASAM.

TASAM. (2019b). *Afrika'daki Özel Ekonomik Bölgeler (ÖEB).* İstanbul: TASAM.

Tumwebaze, H. K., & Ijjo, A. T. (2015, March). Regional Economic Integration and Economic Growth in the COMESA Region, 1980–2010. *African Development Review, Volume 27, Issue 1, https://doi.org/10.1111/1467-8268.12123*, pp.67-77.

UNDP. (2020). 2020 tarihinde https://www.undp.org/ adresinden alındı, Erişim Tarihi: 12.09.2020.

Yılmaz, R., Tekeli, O. N., & Yılmaz, S. (2007). *Asya ve Afrika'da Oluşan Bölgesel Bütünleşme Hareketlerinin Gunnar Myrdal Entegrasyon Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesi,* www.ayk.gov.tr.

Zghidi, N., Sghaier, I. M., & Abida, Z. (2016). Does Economic Freedom Enhance the Impact of Foreign Direct Investment on Economic Growth in North African Countries? A Panel Data Analysis. *African Development Review, Vol. 28, No. 1*, pp. 64–74.

Ziramba, E. (2010). Price and income elasticities of crude oil import demand in South Africa: a cointegration analysis. *Energy Policy*, p. 7844-7849.

http://www.aljazeera.com.tr/ Ülke Profili: Orta Afrika Cumhuriyeti. (2013, 12, 12), (Erişim tarihi:20.11.2020).

http://data.un.org/ (Erişim Tarihi: 02.02.2021)

https://www.undp.org/ (HDI Report 2019) (Erişim Tarihi: 20.10.2020)

https://www.worldbank.org/ (Erişim Tarihi: 02.02.2021)

KAYNAKÇA

Ademoğlu, Y. (2019, 11 14). *BRICS neyi hedefliyor, hala bir anlam ifade ediyor mu?* 12 04, 2020 tarihinde Euronews: https://tr.euronews.com/2019/11/14/brics-neyi-hedefliyor-hala-bir-anlam-ifade-ediyor-mu adresinden alındı

Awokuse, T. O. (2006). Causality Between Exports, İmports, and Economic Growth: Evidence From Transition Economies. *Economics Letters*(94), 389–395.

Azahaf, N., & Schraad-Tischler, D. (2012). *Governance Capacities in the BRICS*. Berlin: Bertelsmann Stiftung.

Baltagi, B. H. (2005). *Econometric Analysis of Panel Data.* England: John Wiley & Sons Ltd.

Battal, T., & Akan, E. (2019). BRICS Ülkeleri ile Türkiye' nin Performans ve Potansiyel Kriterleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi. *Beykoz Akademi Dergisi, 7*(1), 1-35.

BRICS Information Centre. (2020a). *About the BRICS.* 12 4, 2020 tarihinde brics.utoronto.ca: http://www.brics.utoronto.ca/about.html adresinden alındı

BRICS Information Centre. (2020b). 12 15, 2020 tarihinde http://www.brics.utoronto.ca/: http://www.brics.utoronto.ca/docs/index.html adresinden alındı

Büberkökü, Ö. (2014). Yükselen Piyasa Ekonomilerinde Uluslararası Satın Alma Gücü Paritesi: Panel Koentegrasyon Testlerinden Kanıtlar. *BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar,* 8(1), 117-139.

Dumitrescu, E.-I., & Hurlin, C. (2012). Testing for Granger Non-Causality in Heterogeneous Panels. *Economic Modelling*, 1450-1460.

Gümüş, M. (2017). BRIC Ülkelerinde İhracat Ve Büyüme Arasındaki İlişki: Panel Veri Analizi. *ECONDER International Academic Journal, 1*(1), 64-75.

Hepaktan, E., & Çınar, S. (2012). OECD Ülkelerinde Büyüme-Cari İşlemler Dengesi İlişkisi: Panel Veri Analizi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12*(1), 43-57.

InfraCompass. (2020). 12 16, 2020 tarihinde InfraCompass: https://infracompass.gihub.org/ind_country_profile/ adresinden alındı

İspir, M. S., Ersoy, B. A., & Yılmazer, M. (2009). Türkiye'nin Büyüme Dinamiğinde İhracat mı İthalat mı Daha Etkin? *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 24*(1), 59-72.

İzgi, B. B., & Yılmaz, H. (2018). Türkiye'de Ekonomik Büyüme, İhracat ve İthalat: Nedensellik İlişkisi (1992-2016). *İktisadi Yenilik Dergisi, 5*(2), 54-74.

Kao, C. (1999). Spurious Regression and Residual-Based Tests for Cointegration in Panel Data. *Journal of Econometrics*(90), 1-44.

Kartikasari, D. (2017). The Effect of Export, Import and Investment to Economic Growth of Riau Islands Indonesia. *International Journal of Economics and Financial Issues, 7*(4), 663-667.

Kaya, Z., & Şahin, L. (2015). Dış Ticaret Hacmi ile Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin Panel Eşbütünleşme Analiziyle Değerlendirilmesi: BRIC Ülkeleri (1995-2013). *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7*(13), 434-446.

Kopuk, E., & Meçik, O. (2020). Türkiye'de İmalat Sanayi ve Tarım Sektörlerinin Ekonomik Büyüme Üzerine Etkisi: 1998-2020 Dönemi Analizi. *Yönetim ve Ekonomi, 27*(2), 263-274.

Korkmaz, S., Aydın, A. (2015). Türkiye'de Dış Ticaret - Ekonomik Büyüme İlişkisi: Nedensellik Analizi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 10*(3), 47-76.

Morazan, P., Knoke, I., Knoblauch, D., & Schafer, T. (2012). *The Role of BRICS in the Developing World.* Belgium: European Parliament.

New Development Bank. (2020). 12 15, 2020 tarihinde www.ndb.int: https://www.ndb.int/about-us/essence/history/ adresinden alındı.

O'Neill, J. (2001, 11 30). *Building Better Global Economic BRICs.* Goldman Sachs. Global Economics Paper. 12 04, 2020 tarihinde GS Global Economics: https://www.goldmansachs.com/insights/archive/archive-pdfs/build-better-brics.pdf adresinden alındı

Okşak, Y., & Sarıtaş, T. (2020). Gelişmekte Olan Ülkelerde İhracatın Büyümeye Etkisi: Panel Veri Analizi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 22*(38), 131-147.

Öztürk, E., & Özel, H. A. (2018). E7 Ülkelerinde Dış Ticaretin Ekonomik Büyümeye Etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2*(31), 358-369.

Pedroni, P. (1999). Critical Values for Cointegration Tests in Heterogeneous Panels with Multiple Regressors. *Oxford Bulletin of Economics and Statistic*, 653-670.

Prabhakar, A. C., Azam, M., Bakhtyar, B., & Ibrahim, Y. (2015). Foreign Direct Investment, Trade and Economic Growth: A New Paradigm of the BRICS. *Modern Applied Science, 9*(12), 32-42.

Radulescu, I. G., Panait, M., & Voica, C. (2014). BRICS Countries Challenge to the World Economy New Trends. *Procedia Economics and Finance*, 605-613.

Ramos, F. F. (2001). Exports, İmports, and Economic Growth in Portugal: Evidence from Causality and Cointegration Analysis. *Economic Modelling, 18*, 613-623.

Rani, R., & Kumar, N. (2019). On the Causal Dynamics Between Economic Growth, Trade Openness and Gross Capital Formation: Evidence from BRICS Countries. *Global Business Review, 20*(3), 795–812.

Sandalcılar, A. R. (2012). BRIC Ülkelerinde Ekonomik Büyüme ve İhracat Arasındaki İlişki: Panel Eşbütünleşme ve Panel Nedensellik. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17*(1), 161-179.

Schneider, P. H. (2005). International Trade, Economic Growth and Intellectual Property Rights: A Panel Data Study of Developed and Developing Countries. *Journal of Development Economics, 78*, 529 – 547.

Taghavi, M., Goudarzi, M., Masoudi, E., & Gashti, H. P. (2012). Study on the Impact of Export and Import on Economic Growth in Iran. *Journal of Basic and Applied Scientific Research, 2*(12), 12787-12794.

The Heritage Foundation. (2020). 12 16, 2020 tarihinde The Heritage Foundation: https://www.heritage.org/index/explore adresinden alındı.

The World Bank. (2020a). *GDP*. 12 15, 2020 tarihinde data.worldbank.org: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD adresinden alındı

The World Bank. (2020b). *GDP per capita*. data.worldbank.org: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD adresinden alındı

Velnampy, T., & Achchuthan, S. (2013). Export, Import and Economic Growth: Evidence from Sri Lank. *Journal of Economics and Sustainable Development, 4*(9), 147-1556.

Wilson, D., & Purushothaman, R. (2003). *Dreaming With BRICs: The Path to 2050.* Goldman Sachs. Global Economics Paper. GS Global Economics: https://www.goldmansachs.com/insights/archive/archive-pdfs/brics-dream.pdf adresinden alındı

World Trade Organization. (2020). *Export and Import value, Export and Import Volume*. data. wto.org: https://data.wto.org/.

Yalçınkaya, Ö., & Temelli, F. (2014). Ekonomik Büyüme ile Cari İşlemler Dengesi Arasındaki İlişki: BRICS ve MINT (1992-2013). *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 19*(4), 201-224.

Zang, W., & Baimbridge, M. (2012). Exports, İmports and Economic Growth in South Korea and Japan: A Tale of Two Economies. *Applied Economics*(44), 361–372.

KAYNAKÇA

Bakan, S., Güven, M. E., (2021), Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ) Örneğinde Bölgesel İşbirliği Örgütlerinin Etkileri ve Akdeniz Üzerine Değerlendirme, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18(1), 528-557.

Bilici, N., (2012), Avrupa Birliği ve Türkiye, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Cura, K . (2014). Karadeniz Ekonomik İşbirliği. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 1(1), 121-128.

Çelik, K. (2005), Karadeniz Ekonomik İşbirliği, O. Küçükahmetoğlu, H. Çeştepe ve Ş. Tüylüoğlu (Ed.), Ekonomik Entegrasyon Küresel ve Bölgesel Yaklaşım, Ekin Yayıncılık, Bursa, 439-448.

D-8 Resmî Web Sitesi, https://developing8.org/about-d-8/purposes-objectives, Erişim Tarihi: 02.03.2021.

Duran, M. (2004). Karadeniz Ekonomik İşbirliği Ülkeleri Arasında Ticaretin Gelişememesinin Nedenleri ve Çözüm Önerileri. İstanbul Ticaret Odası Yayınları, İstanbul.

Economic Cooperation Organization, Vision, (2021), http://www.eco.int/parameters/eco/modules/cdk/upload/content/general_content/3624/1506486491201cflnbtm0acra83f5arho4dgc65.pdf, Erişim Tarihi: 07.04.2021.

Karagül, M. (2014). Uluslararası İktisadi Örgütler ve Azgelişmiş Ülkeler, Nobel Yayıncılık, Ankara.

KEİ Resmî Web Sitesi, (2021), http://www.bsec-organization.org/our-mission, Erişim Tarihi: 03.10.2021.

Kızıltan, A., Sandalcılar, A., (2011), Türkiye'nin Dış Ticaretinde Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nın (ECO) Yeri ve Önemi, Avrasya Etüdleri, 39(1), 99-122.

Sarı, A. (2005), Bölgelerarası Ekonomik Entegrasyonlar ve Türkiye'nin Ödemeler Bilançosuna Etkileri, Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi, 10 (1), 117-130.

T.C. Dışişleri Bakanlığı, (2021a), Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ), https://www.mfa.gov.tr/the-black-sea-economic-cooperation-organization-_bsec_.en.mfa, Erişim Tarihi: 20.03.2021.

T.C. Dışişleri Bakanlığı, (2021b), Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT), https://www.mfa.gov.tr/ekonomik-isbirligi-teskilati-_eit_.tr.mfa, Erişim Tarihi: 22.03.2021.

T.C. Dışişleri Bakanlığı, (2021c), Türkiye-AB Gümrük Birliği, https://www.mfa.gov.tr/turkiye-ab-gumruk-birligi.tr.mfa, Erişim Tarihi: 24.03.2021.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, https://disiliskiler.ktb.gov.tr/TR-132159/gelisen-sekiz-ulke-d-8.html, Erişim Tarihi: 15.02.2021.

The History of the Europe Union, (2021), https://europa.eu/european-union/about-eu/history_en, Erişim Tarihi: 08.04.2021.

The World Bank, World Development Indicators https://data.worldbank.org/indicator/NY.GNP.PCAP.CD, Erişim Tarihi: 13.02.2021.

TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri, (2021), https://data.tuik.gov.tr/, Erişim Tarihi: 17.03.2021.

ULUSLARARASI TİCARETE GİRİŞ

Kavram
Teori
Politika ve Uygulama

Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş 2. Baskı

Prof. Dr. Abdullah TAKIM

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-02-9

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Ekim 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

İkinci Baskıya Önsöz

Hedef kitlesi, dış ticaret/uluslararası ticaret, gümrük ve lojistikle ilgili bütün bölümlerin önlisans ve lisans öğrencileri olan bu kitabın birinci baskısı yayınlandıktan sonra konularla ilgili çok sayıda çalışmayı inceleyip yeni kaynaklara ulaştım. Bu kaynakları dikkate alarak kitabın ikinci baskısını hazırlamaya karar verdim. Bazı bölümlerde daha fazla olmak üzere çalışmanın bütün bölümlerini yeniden gözden geçirdim. Çalışmanın birinci baskısında var olan bölümlere şekil, dizin ve içerik açısından yeni ilaveler yaptım. Önceki baskıda birinci bölümün içerisinde yer alan *"Dünya ve Türkiye Ekonomisinin Genel Görünümü"* konusunu yeniden düzenleyip ayrı bir başlık altında inceledim. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçişle birlikte bakanlık sayısının düşürülmesi ile dış ticaretle ilgili kurum ve kuruluşların bağlı oldukları bakanlıklar değiştiğinden *"Uluslararası Ticaretle İlgili Kurum Kuruluşlar"* konusunun işlendiği IV. bölümü yeniden ele aldım. İhracat işlemlerinin anlatıldığı VIII. bölüme ithalat işlemlerini ilave ettim. Yine *"Uluslararası Ticaretin Finansmanı"* konusunun yer aldığı XIV. bölümü yeniden gözden geçirdim. Kitabın içeriği, konuların sürekli güncellenmesini zorunlu hale getirdiğinden, uluslararası ve ulusal düzeyde ulaşabildiğim kaynaklardan yeni gelişmeleri; yasal, kurumsal ve idari düzenlemeleri güncel hale getirdim. Uluslararası ticaretin, politik ve ekonomik konjonktürden etkilenen, sürekli değişen, gelişen, kendini yenileyen, teknolojiyi yoğun bir biçimde kullanan, dinamik ve uzmanlık gerektiren bir disiplin olduğu dikkate alındığında bu çalışmanın da şahsım ve dışsal nedenlerden kaynaklanan kısıtları, sınırlamaları ve eksiklikleri olabilir. Bütün hata ve noksanlar şahsıma aittir. Görüş, öneri ve eleştirileriniz yapılacak daha iyi bir çalışma için yol gösterici olacaktır.

Kitabın öğrencilerimize faydalı olmasını dilerim.

Abdullah TAKIM, Ekim 2021

İçindekiler

GİRİŞ **1**

I. BÖLÜM: DÜNYA VE TÜRKİYE EKONOMİSİ

1. DÜNYA EKONOMİSİNİN GENEL GÖRÜNÜMÜ 9
1.1. DÜNYA EKONOMİSİNDE GAYRİ SAFİ YURTİÇİ HASILA (GSYİH) 10
1.1.1. Dünya Ekonomisinde Büyüme 12
1.1.2. Dünya Ekonomisinde Kişi Başına Düşen Milli Gelir 14
1.1.3. Dünya Mal Ticareti 15
1.1.3.1. Bölgelere Göre Dünya İhracatı 17
1.1.4. Dünya Hizmet Ticareti 20
1.1.4.1.Dünya Hizmet Ticaretinin Gelişimi 20
1.2. TÜRKİYE EKONOMİSİNİN GENEL GÖRÜNÜMÜ 22
1.2.1. Türkiye Ekonomisinde GSYİH, Büyüme ve Kişi Başına Gelir 22
1.2.2. Türkiye'de Cumhuriyetten Günümüze Dış Ticaretin Gelişimi 24
1.2.3. 1923-1950 Dönemi 24
1.2.4. 1950-1980 Dönemi 26
1.2.5. 1980 Sonrası Dönem 28
1.2.6. 5 Nisan Ekonomik İstikrar Programı ve İhracata Yansımaları 30
1.2.7. Gümrük Birliği Sonrası Dönem 30
1.2.7.1. Gümrük Birliklerinin Teorik Çerçevesi 30
1.2.7.2. Gümrük Birliğinin Ekonomiye Etkileri 31
1.2.7.3. Gümrük Birliğinin Güncellenme/Derinleştirme Gereği ile İlgili Çalışmalar 32
1.2.8. 2001 Krizi Sonrası Dönem 34
1.3. DIŞ TİCARET HACMİ 37
1.4. TÜRKİYE'NİN KOMŞU ÜLKELERLE DIŞ TİCARETİ 37
1.5. ÖDEME ŞEKİLLERİNE GÖRE TÜRKİYE'NİN DIŞ TİCARETİ 39
1.5.1. Ödeme Şekillerine Göre İhracat 39
1.5.2. Ödeme Şekillerine Göre İthalat 40
1.6. GÜMRÜK REJİMLERİNE GÖRE TÜRKİYE'NİN DIŞ TİCARETİ 40
1.7. ULUSLARARASI STANDART SANAYİ SINIFLAMASINA GÖRE İHRACAT 41
1.8. ULUSLARARASI STANDART SANAYİ SINIFLAMASINA GÖRE İTHALAT 42
1.9. İHRACATIN TEKNOLOJİK YAPISI 42
1.10. GENİŞ EKONOMİK GRUPLARIN (BEC) SINIFLAMASINA GÖRE İHRACAT 45
1.11. COĞRAFİ BÖLGELERE GÖRE İHRACAT 45
1.12. GENİŞ EKONOMİK GRUPLARIN (BEC) SINIFLAMASINA GÖRE İTHALAT 46
1.13. DÖVİZ CİNSİNE GÖRE İHRACAT 47
1.13.1. Yerel Para ile Türkiye'nin Dış Ticareti 48

1.14. İHRACATTA İLK ON ÜLKE....49
1.15. TÜRKİYE'NİN EN ÇOK DIŞ TİCARET AÇIĞI VERDİĞİ ÜLKELER....51
1.16. İTHALATTA İLK ON ÜLKE....52
1.17. FASILLARA GÖRE İHRACAT....53
1.18. DIŞ TİCARET FAZLASI VERİLEN FASILLAR....55
1.19. TÜRKİYE'DE HİZMETLER SEKTÖRÜ DIŞ TİCARETİ....55
1.19.1. Hizmetler Sektörü İhracatı....55
1.19.2. Hizmetler Sektörü İthalatı....57
KAYNAKLAR....61

II. BÖLÜM: ULUSLARARASI TİCARET

2. ULUSLARARASI TİCARETLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR....65
2.1. İÇ VE DIŞ TİCARET ARASINDAKİ FARKLAR....68
2.2. ÜLKELERİN DIŞ TİCARET YAPMA NEDENLERİ....71
2.3. DIŞ TİCARET POLİTİKASININ AMAÇLARI....75
2.3.1. Dış Rekabetten Korunma....76
2.3.2. Ödemeler Bilançosu Dengesizliklerinin Giderilmesi....77
2.3.3. Ekonomik Büyüme ve Kalkınma....77
2.3.4. Ekonominin Liberalleştirilmesi....79
2.3.5.Otarşi....79
2.3.6.Tam İstihdam....79
2.3.7. Piyasa Aksaklıklarının Giderilmesi....80
2.3.8. Dış Piyasalarda Monopol Gücünden Yararlanma....80
2.3.9. Hazineye Gelir Sağlamak....80
2.3.10. Sosyal, Siyasal ve Askeri Nedenler....81
2.3.11. Dış Politika Amaçları....81
2.4. TÜRKİYE'DE DIŞ TİCARET POLİTİKALARI....82
2.4.1 Dış Ticaret Politikasının Araçları....83
2.4.1.1. Gümrük Tarifeleri....83
2.4.1.2. Gümrük Tarife Türleri....83
2.4.1.3. Gümrük Vergilerinin Özellikleri....86
2.4.1.4. Türkiye'de Gümrük Vergilerinin Merkezi Yönetim Vergi Gelirleri İçerisindeki Yeri....87
2.4.1.5. Gümrük Tarife Sistemleri....88
2.4.1.6. Gümrük Tarifelerinin Ekonomik Etkileri....89
2.5. TARİFE DIŞI ENGELLER....93
2.5.1. Miktar Kısıtlamaları/Kotalar....95
2.5.1.1 Kota Türleri....97
2.5.2. İthalat Yasakları....97
2.5.3. Döviz Kontrolü (Kambiyo Denetimi)....97

2.5.4. Çoklu Kur Uygulamaları 98
2.6. TARİFE BENZERİ FAKTÖRLER 98
2.6.1. Gönüllü İhracat Kısıtlamaları 98
2.7. TELAFİ EDİCİ/DENGELEYİCİ VERGİ 99
2.7.1. Sübvansiyon Soruşturmaları 99
2.8. GÖRÜNMEZ ENGELLER 100
2.9. DAMPİNG (ULUSLARARASI FİYAT FARKLILAŞTIRMASI) 101
2.10. İHRACATIN ÖZENDİRİLMESİ 102
2.11. KAMU KURULUŞLARININ SATINALMA POLİTİKALARI 102
2.12. ULUSLARARASI TİCARETTE YENİ BİR KORUMACILIK: İLAVE GÜMRÜK VERGİSİ (İGV): . 103
2.13. KARŞILIKLI TİCARET SİSTEMLERİ 104
KAYNAKLAR 105

III. BÖLÜM: ULUSLARARASI TİCARET TEORİLERİ

3. ULUSLARARASI TİCARETİN NEDENLERİNİ AÇIKLAYAN TEORİLER 107
3.1. MERKANTİLİZM ÖNCESİ DÖNEM 107
3.2. GELENEKSEL TEORİLER 108
3.2.1. Merkantilizm 108
3.2.1.1. Merkantilizmin Sonunu Hazırlayan Gelişmeler: Sanayi Devrimi 109
3.2.2. Fizyokratlar 110
3.2.3. Klasik Dış Ticaret Teorileri 111
3.2.3.1.Mutlak Üstünlük Teorisi 114
3.2.3.2. Karşılaştırmalı-Mukayeseli Üstünlük Teorisi 115
3.2.3.3. Karşılaştırmalı Üstünlük Teorisine Yöneltilen Eleştiriler 116
3.3. GELENEKSEL TEORİLERE NEOKLASİK KATKILAR 117
3.4. SABİT MALİYETLER VE ULUSLARARASI TİCARET 118
3.5. MODERN DIŞ TİCARET TEORİLERİ 120
3.5.1. Heckscher-Ohlin Teorisi 120
3.5.1.1. Heckscher-Ohlin Faktör Donatımı Teorisi 121
3.5.1.2. Faktör Fiyatları Eşitliği Teorisi 122
3.5.1.3. Stolper ve Samuelson Gelir Dağılımı Teorisi 123
3.5.1.4. Rybczynski Teoremi 123
3.6.YENİ DIŞ TİCARET MODELLERİ 124
3.6.1. Mevcudiyet Modeli 125
3.6.2. Teknolojik Açık Modeli 125
3.6.3. Ürün Dönemleri Modeli 125
3.6.4. Nitelikli/Yetişkin İşgücü Modeli 126
3.6.5. Ölçek Ekonomileri Modeli 127
3.6.6. Gelir ve Tercihlerde Benzerlik Modeli 128
3.6.7. Tekelci Rekabet ve Dış Ticaret Modeli 128

3.6.8. Endüstri İçi Ticaret Modeli 129
3.7. ULUSLARARASI TİCARETTE KORUMACILIK 129
3.7.1. Korumacılık Lehine Görüşler 131
3.7.1.1. Genç Endüstriler Tezi 131
3.7.1.2. Milli Savunma Tezi 132
3.7.1.3. Stratejik Ticaret Politikası 132
3.7.1.4. İstihdamı Artırma Tezi 132
3.7.1.5. Dış Ticaret Hadlerini İyileştirme ve Refahı Artırma Tezi 133
3.7.1.6. Dış Açıkları Azaltma Tezi 133
3.7.1.7. Devlete Gelir Sağlama Tezi 133
3.7.1.8. Haksız Rekabete Karşı Korunma Tezi 134
3.7.1.9. Üretim Maliyetlerinin Eşitlenmesi Tezi 134
3.7.1.10. Bilimsel Tarife Tezi 134
3.7.2. Serbest Ticaret Lehine Görüşler 135
KAYNAKLAR 137

IV. BÖLÜM: ULUSLARARASI TİCARETLE İLGİLİ KURUM VE KURULUŞLAR

4. ULUSLARARASI TİCARETTE KURUM VE KURULUŞLARIN ÖNEMİ 141
4.1. TİCARET BAKANLIĞI (TB) 142
4.1.1. İhracat Genel Müdürlüğü 145
4.1.2. İthalat Genel Müdürlüğü 146
4.1.3. Gümrükler Genel Müdürlüğü 147
4.1.4. Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü 148
4.2. MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI (MSB) 149
4.3. HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI (HMB) 149
4.3.1. Hazine ve Maliye Bakanlığının Dış Ticaretle İlgili Görev ve Yetkileri 151
4.4. SAĞLIK BAKANLIĞI (SB) 151
4.5. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI (TOB) 151
4.6. ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI (ÇŞB) 152
4.7. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI (STB) 152
4.8. AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI (AÇSHB) 152
4.9. İHRACATÇI BİRLİKLERİ 153
4.10. SANAYİ ODALARI, TİCARET ODALARI, SANAYİ VE TİCARET ODALARI, TİCARET BORSALARI 155
4.11. TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ (TİM) 156
4.12. BANKALAR 157
4.13. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI (KTB) 158
4.14. TÜRKİYE ATOM ENERJİSİ KURUMU (TAEK) 158
4.15. TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI (TCMB) 158
4.16. TÜRKİYE CUMHURİYETİ DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI (TCDB) 160

4.17. DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI (DİB)....160
4.18.TÜRK DIŞ TİCARET VAKFI (TDV)....160
4.19. TÜRK EXİMBANK (TÜRKİYE İHRACAT KREDİ BANKASI)....160
4.20. DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU (DEİK)....160
4.21. VALİLİKLER....161
4.22. GÜMRÜK MÜŞAVİRLİKLERİ....161
4.23. DIŞ TİCARETLE İLGİLİ ULUSLARARASI KURULUŞLAR....167
4.23.1. Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ)....167
4.23.2. Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS)....169
4.23.3. Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşması (TRIPS: Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rigths)....170
4.23.4. Dünya Gümrük Örgütü (DGÖ)....170
4.23.5. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD)....171
4.23.6 Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT)....171
4.23.7. D-8: Gelişen Sekiz Ülke....172
4.23.8. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ)....172
4.23.9. Avrupa Birliği (AB)....173
4.23.9.1. Avrupa Birliği Düzenlemeleri....174
4.23.9.1.1. AB Ortak Ticaret Politikası....174
KAYNAKLAR....176

V. BÖLÜM: ULUSLARARASI TİCARETTE TESLİM ŞEKİLLERİ

5. TESLİM ŞEKİLLERİNİN ÖNEMİ....179
5.1. ULUSLARARASI TİCARET ODASI (ICC:....180
5.1.1. Incoterms (International Commercial Terms....180
5.2. INCOTERMS 2010 İLE GETİRİLEN DÜZENLEMELER....183
5.3. TESLİM ŞEKİLLERİ....186
5.3.1. E Grubu Terimleri: Çıkış....186
5.3.1.1. Ticari İşletmede Teslim: Fabrikada Teslim / Ex Works (EXW)....186
5.3.2. F Grubu Terimleri: Ana Taşıma Ödenmemiş Olarak Teslim....187
5.3.2.1. FCA Teslim: Taşıyıcıya Masrafsız Teslim (Free Carrier)....187
5.3.2.2. FAS Teslim: Gemi Doğrultusunda Masrafsız Teslim (Free Alongside hip)....188
5.3.2.3. FOB Teslim: Gemide Masrafsız (Free On Board)....189
5.3.3. C Grubu Terimleri: Ana Taşıma Ödenmiş Olarak Teslim....191
5.3.3.1. CFR Teslim: Masraflar ve Navlun (Cost And Freight)....191
5.3.3.2. CIF Teslim: Mal Bedeli, Sigorta ve Navlun (Cost, Insurance and Freight)....193
5.3.3.3. CPT Teslim: Taşıma Ücreti Ödenmiş Olarak Teslim (Carriage Paid To) 195

5.3.3.4. CIP Teslim: Taşıma Ücreti ve Sigorta Ödenmiş Olarak Teslim (Carriage And Insurance Paid To) 196
5.3.4. D Grubu Terimleri: Varış 197
5.3.4.5. DDP Teslim: Gümrük Resmi Ödenmiş Olarak Teslim (Delivered Duty Paid) 197
5.3.4.6. DAT Teslim: Terminalde Teslim (Delivered At Terminal) 199
5.3.4.7. DAP Teslim: Belirlenen Yerde Teslim (Delivered At Place) 200
5.4. TESLİM ŞEKİLLERİNE GÖRE MALİYETLERİN DAĞILIMI 202
5.5. TESLİM ŞEKİLLERİNE GÖRE FİYATLANDIRMA 203
KAYNAKLAR 204

VI. BÖLÜM: ULUSLARARASI TİCARETTE ÖDEME ŞEKİLLERİ

6. ULUSLARARASI TİCARETTE ÖDEME ŞEKİLLERİNİN YERİ VE ÖNEMİ 205
6.1. PEŞİN ÖDEME (CASH İN ADVANCE/ADVANCE PAYMENT / PREPAYMENT) 207
6.2. AKREDİTİFLİ ÖDEME (LETTER OF CREDİT: L/C) 210
6.2.1.Akreditif İşleminde Taraflar 213
6.2.2. Akreditif İşleminin Aşamaları: 214
6.2.3.Akreditif Türleri 217
6.2.3.2. Ödeme Sorumluluğuna Göre Akreditifler 218
6.2.3.3. Özellikli Akreditifler 219
6.2.3.4.Ödeme Şartlarına Göre Akreditifler 219
6.2.3.5. Kullanım Alanına Göre Akreditifler 220
6.2.3.6. Diğer Akreditif Türleri 221
6.2.4.Alıcı/İthalatçı Yönünden Akreditifin Avantajları 223
6.2.5.Satıcı/İhracatçı Yönünden Akreditifin Avantajları 224
6.2.6. Banka Açısından Akreditifin Avantajları 224
6.3.VESAİK MUKABİLİ ÖDEME: POLİÇE İLE SATIŞ (CASH AGAİNST DOCUMENTS / CAD) 225
6.3.1.Vesaik Mukabili Ödeme İşleminde Taraflar 227
6.3.2. Vesaik Mukabili Ödeme Yönteminin Aşamaları 228
6.4. MAL MUKABİLİ ÖDEME (AÇIK HESAP / OPEN ACCOUNT) 228
6.4.1. Mal Mukabili Ödemenin Özellikleri 229
6.4.2.Mal Mukabili Ödeme İşleminin Aşamaları 230
6.5. KABUL KREDİLİ ÖDEME (ACCEPTANCE CREDİT) 230
6.6. KARŞI TİCARET 232
6.6.1.Takas 233
6.6.2. Özel Takas 234
6.6.3. Karşılıklı Satın Alma veya Bağlı Muamele 235
6.6.4. Kliring 236
6.6.5. Dengeleme Anlaşmaları (Ofset) 237
6.6.6. Geri-alım 237

6.6.7. Aktarma Ticareti (Switch) 238
5.6.8. Yap-İşlet-Devret Modeli (Build-Operate-Transfer: BOT): 238
6.7. KONSİNYE SATIŞ (MALIN ELDEN ÇIKARILMASINDAN SONRA ÖDEME): 239
6.8. FASON ÜRETİM 240
6.9. DIŞ TİCARETTE YENİ BİR ÖDEME YÖNTEMİ: BANKA ÖDEME YÜKÜMLÜLÜĞÜ (BÖY)/ BANK PAYMENT OBLİGATİON (BPO) 240
KAYNAKLAR 244

VII. BÖLÜM: ULUSLARARASI TİCARETTE KULLANILAN BELGELER

7. GENEL OLARAK BELGE VE BELGENİN ÖNEMİ 247
7.1.TİCARİ BELGELER (COMMERCİAL DOCUMENTS) 248
7.1.1.Ticari Fatura (Commercial Invoice) 249
7.1.2.Proforma Fatura (Proforma Invoice) 251
7.1.3.Navlun Faturası (Freight Invoice) 251
7.1.4.Tasdikli/Onaylı Fatura: Konsolosluk Faturası (Consular Invoice) 252
7.1.5. Özel Fatura (İstisna Belgesi) 252
7.1.6. Ayrıntılı Fatura 253
7.2. RESMİ BELGELER 253
7.2.1.ATR Dolaşım Belgesi (Movement Certificate) 253
7.2.1.1. ATR Dolaşım Belgesinin Aranmayacağı Durumlar 254
7.2.2. EUR-1 Dolaşım Belgesi (Movement Certificate) 254
7.2.3.Menşe Şahadetnamesi/ABC Formu (Certificate of Origin) 256
7.2.2.1. Menşe İspat Belgesi 258
7.2.2. EUR-MED Dolaşım Sertifikası: 259
7.2.4. Kontrol Belgesi-1 (Inspection Certificate-1) 259
7.2.5. Kontrol Belgesi-2 (Inspection Certificate-2) 259
7.2.6. Çeki Listesi (Certificate of Weight) 259
7.2.7. Koli /Ambalaj Listesi (Packing List) 260
7.2.8. Spesifikasyon Belgesi (Certificate of Specification) 260
7.2.9. İmalatçı Analiz Belgesi (Manufacturer's Analysis Certificate) 260
7.2.10. Expertiz Raporu (Expertise) 261
7.2.11. CE Belgesi 261
7.2.12. Uygunluk Belgesi 262
7.2.13. Bitki Sağlık Sertifikası (Phytosanitary Certificate) 262
7.2.14. Helal Belgesi (Helal Certificate) 263
7.2.15. Radyasyon Belgesi (Radiation Certificate) 263
7.2.16. Boykot / Kara Liste Sertifikası 263
7.2.17. Koşer Belgesi 264
7.2.18. ATA Karnesi 264
7.2.18.1. Teminat 264

7.12.18.2. Geçerlilik Süresi....266
7.2.19.Borsa Tescil Beyannamesi....266
7.2.20. CITES Belgesi....266
7.2.21. Lületaşı İhracatında Ekspertiz Raporu....266
7.2.22. Veteriner Sertifikası (Veterinary Certificate)....267
7.2.23. Gemi Ölçüm Raporu....267
7.2.24. Tedarikçi Beyanı (Suppliers Declaration)....267
7.2.25. Gözetim Belgesi....267
7.2.26. İthal Şahadetnamesi....267
7.2.27. IPA Türk Malı Belgesi....268
7.2.28. INF 2 Belgesi....268
7.2.29. Ticari Kalite Denetim Yeterlik Belgesi....268
7.3. TAŞIMA BELGELERİ....268
7.3.1. Konşimento (Bill of Lading)....269
7.3.1.1. Deniz konşimentosu (Marine Bill Of Lading)....271
7.3.2. Navlun Sözleşmesi....273
7.3.3. Hava Yolu Konşimentosu (Airwaybill)....274
7.3.4. Demir Yolu Hamule Senedi (Rail Consignment Note)....274
7.3.5. Kara Yolu Taşıma Senedi / CMR Belgesi....274
7.3.6. Nakliyeci Makbuzları (FIATA Belgeleri)....275
7.3.7. Posta Makbuzu....275
7.3.8. TIR Karnesi....275
7.4. SİGORTA BELGELERİ....277
7.4.1. Flotan Sigorta Poliçesi....277
7.4.2. Kati Sigorta Poliçesi....278
7.4.3. Avaraya....279
7.5. FİNANSMAN BELGELERİ....279
7.5.1. Poliçe: Bill of Exchange/Draft....279
7.5.2. Diğer Finansman Belgeleri....283
7.5.2.1. Rehin Senedi (Trust Receipt)....283
7.5.2.2. Antrepo Makbuzu (Warehouse Receipt)....283
7.5.2.3. Teslim Emri (Delivery Order)....283
KAYNAKLAR....284

VIII. BÖLÜM: İHRACAT VE İTHALAT İŞLEMLERİ

8. İHRACAT VE İHRACAT MEVZUATI....287
8.1. İHRACATIN FİRMALARA SAĞLADIĞI AVANTAJLAR....289
8.1.1. İhracat Öncesi Yapılması Gereken Faaliyetler....290
8.1.2. İhracatçı Olmanın Koşulları....292
8.1.3. İhracat Türleri....294

8.1.3.1. İhracat Mevzuatına Göre İhracat Türleri 294
8.1.3.2. İhracatın Yapılacağı Ülkeye Göre İhracat İşlemleri 302
8.1.3.3. İhraç Edilecek Ürüne Göre İhracat İşlemleri: 303
8.1.4. İhracatı Yasak Olan Mallar 303
8.1.3.4. Pazara Giriş Yöntemine Göre İhracat 304
8.1.4. Sınır Ticareti 305
8.1.5. Bavul Ticareti 310
8.1.6. İhracat Sayılan Satış ve Teslimler 311
8.1.7. İhracatta Özel Durumlar 312
8.1.7.1. Alıcısı Tarafından Kabul Edilmeyen Mallar 312
8.1.7.2. Alıcısına Teslim Edilemeyen Mallar ve Malların Terk Edilmesi: 313
8.1.7.3 Gümrük Beyannamesinin İptali 313
8.2. İTHALAT İŞLEMLERİ 314
8.2.1. Kimler İthalatçı Olabilir 315
8.2.1.1. İthal Eşyasının Sınıflandırılması 315
8.2.2. İthalatı Yasak Olan Mallar 315
8.2.3. İthalatı Sadece Belli Kurum ve Kuruluşlar Tarafından Gerçekleştirilmesine İzin Verilen Mallar 316
8.2.4. İthalatı Belli Kurumların İzni ile Yapılan Mallar 317
8.2.5. İthalat Türleri 319
8.2.5.1. Normal (Bedelli) İthalat 319
8.2.5.2. Bedelsiz İthalat 319
8.2.5.3. Geçici İthalat 319
8.2.5.4. İzne Bağlı veya Özelliği Olan İthalat 320
8.2.5.5. Özel Anlaşmalara Dayanan İthalat 320
8.2.5.6. Geri Gelen Eşya 320
8.2.5.7. İthalat İle İlgili Vergi ve Yükümlülükler 320
KAYNAKLAR 321

IX. BÖLÜM: SERBEST BÖLGELER

9. SERBEST BÖLGELERİN TANIMI VE ÖNEMİ 323
9.1. SERBEST BÖLGELERİN KURULMASI VE İŞLETİLMESİNDEKİ TEMEL AMAÇLAR 324
9.2. SERBEST BÖLGELERLE İLGİLİ YASAL MEVZUAT 324
9.3. SERBEST BÖLGELERİN SINIFLANDIRILMASI İLE İLGİLİ KRİTERLER 326
9.4. SERBEST BÖLGE TÜRLERİ 326
9.5. SERBEST BÖLGELERİN BAŞARISINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER 326
9.6. SERBEST BÖLGELERİN ÖZELLİKLERİ 327
9.7. SERBEST BÖLGELERİN AVANTAJLARI 328
9.6.1. Vergi Avantajları 328
9.6.1.1. Serbest Bölgelerde İhracatta Gelir Vergisi İstisnası ile İlgili Örnekler 329

9.6.2. Orta ve Uzun Vadede Geleceği Planlayabilme İmkânı 330
9.6.3. Kâr Transferi İmkânı 330
9.6.4. Ticaret Kolaylığı İmkânı 330
9.6.5. Gümrük Vergisi Prosedüründen Arındırılmış Ticari Faaliyet İmkânı 330
9.6.6. AB ve Gümrük Birliği Kriterlerinin Gerektirdiği Serbest Dolaşım 331
9.6.7. Vergi Dışı Teşviklerden Yararlanma İmkânı 331
9.6.8. Zaman Kısıtlaması Bulunmaması 331
9.6.9.Pazar İhtiyaçlarına Göre Serbestçe Belirlenecek Ticari Faaliyet İmkânı 332
9.6.10. Gerçekçi Bir Enflasyon Muhasebesi İmkânı 332
9.6.11. Yerli ve Yabancı Tüm Pazarlara Erişim İmkânı 332
9.6.12. Azaltılmış Bürokratik Prosedür ve Dinamik İşletme Yönetimi 332
9.6.13. Stratejik Avantaj 333
9.6.14. Her Türlü Ticari ve Sınai Faaliyete Uygun ve Ucuz Altyapı İmkânı 333
9.6.15. Tedarik Zinciri İmkânlarından Yararlanma Kolaylığı 333
9.7. SERBEST BÖLGELERİN SAKINCALARI 333
9.8. TÜRKİYE'DE SERBEST BÖLGELERİN KISA TARİHÇESİ 334
9.9. TÜRKİYE'DE BULUNAN SERBEST BÖLGELER 335
9.10. SERBEST BÖLGELERDEKİ FAALİYET RUHSATLARININ DAĞILIMI 336
9.11.TÜRKİYE'DE SERBEST BÖLGELERDE İSTİHDAMIN DURUMU 337
9.12. TÜRKİYE'DE SERBEST BÖLGELERDE TİCARET HACMİ 339
9.12.1. Serbest Bölgeler Ticaret Hacminin Sektörel Dağılımı 342
9.12.2. Serbest Bölgelerde Sektörel Yoğunlaşma 342
KAYNAKLAR 344

X. BÖLÜM: DÖVİZ KURU

10. DÖVİZ KURUNUN TANIMI VE ÖNEMİ 347
10.1. NOMİNAL DÖVİZ KURU 348
10.2. REEL DÖVİZ KURU 349
10.3. DÖVİZ KURUNUN BELİRLENMESİ 351
10.3.1.Döviz Kurunun Belirlenmesine Yönelik Yaklaşımlar 353
10.3.1.1. Dış Ticaret Akımları Yaklaşımı 353
10.3.1.2. Tek Fiyat Kanunu ve Satınalma Gücü Paritesi Yaklaşımı 354
10.3.1.2.1. Tek Fiyat Kanunu 354
10.3.1.2.2. Satınalma Gücü Paritesi Teorisi 354
10.3.1.3. Döviz Kurunu Belirlenmesine Yönelik Yeni Yaklaşımlar 356
10.3.1.3.1. Mundell-Fleming Modeli: IS- LM-BP Modeli 357
10.3.1.3.2. Parasalcı Yaklaşım 360
10.3.1.3.3. Portföy Dengesi Yaklaşımı 360
10.3.1.3.4. Para İkamesi Yaklaşımı 360
10.3.1.3.5. Faiz Haddi Paritesi Yaklaşımı 361

10.4. FİNANSAL PİYASALAR VE DÖVİZ PİYASASI 363
10.4.1. Fon Arz ve Talebinin Vadesine Göre Finansal Piyasalar 364
10.4.1.1. Para Piyasaları 364
10.4.1.2. Sermaye Piyasaları 364
10.4.2. Örgütlenme Durumuna Göre Finansal Piyasalar 364
10.4.2.1. Organize (Örgütlenmiş) Piyasalar 364
10.4.2.1.1. TCMB Piyasaları 364
10.4.2.1.2. BİST Piyasaları 364
10.4.2.1.3. Takasbank Para Piyasası 364
10.4.2.2. Organize Olmamış (Örgütlenmemiş) Piyasalar 364
10.4.3. Varlığın İhraç Şekline Göre Finansal Piyasalar 365
10.4.3.1. Birincil Piyasalar 365
10.4.3.2. İkincil Piyasalar 365
10.4.4. Ödemelerin Peşin veya Vadeli Yapılmasına Göre Finansal Piyasalar 365
10.4.4.1. Spot Piyasalar 365
10.4.4.2. Vadeli İşlem Piyasaları 365
10.5. DÖVİZ PİYASALARI 366
10.5.1. Döviz Piyasasının Çeşitleri ve Fonksiyonları 367
10.5.2. Döviz Piyasasında Denge 368
10.6. DÖVİZ KURUNUN AÇIKLANMASI (KOTASYON) 373
10.7. DÖVİZ ARBİTRAJI 374
10.8. DÖVİZ SPEKÜLASYONU 374
10.9. DÖVİZ PİYASASINDA VADELİ İŞLEMLER 374
10.10. KONVERTİBİLİTE (TAM ÇEVRİLEBİLİRLİK) 376
10.11. TÜRKİYE'DE KONVERTİBİLİTEYE GEÇİŞ 377
10.12. DÖVİZ KURU SİSTEMLERİ 378
10.12.1. Sabit Döviz Kuru Sistemi (Fixed Exchange Rate Regime) 379
10.12.1.1. Sürünen Bant Sistemi 380
10.12.1.2. Sürünen Pariteler Sistemi 380
10.12.1.3. Ayarlanabilir Sabit Kur Sistemi 380
10.12.1.4. Para Kurulu 381
10.12.1.5. Resmi Dolarizasyon 381
10.12.2. Sabit Döviz Kuru Sistemlerinin Avantajları 382
10.12.3. Sabit Döviz Kuru Sisteminin Dezavantajları: 384
10.12.4. Dalgalı Döviz Kuru Sistemi (Floating Exchange Rate Regime) 384
10.12.4.1. Dalgalı Döviz Kuru Sisteminin Avantajları 385
10.12.4.2. Dalgalı Döviz Kuru Sisteminin Dezavantajları 385
10.13. DÖVİZ KURU- DIŞ TİCARET İLİŞKİSİ 386
KAYNAKLAR 388

XI. BÖLÜM: ÖDEMELER BİLANÇOSU

11. TANIM VE TEMEL KAVRAMLAR 391
11.1. CARİ İŞLEMLER HESABI 395
11.1.1. Mal Ticareti (Visible Trade) 399
11.1.2. Hizmet Ticareti (Invısible Trade) 400
11.1.3. Yatırım gelirleri 401
11.1.4. Karşılıksız (Tek yanlı) Transferler Hesabı 401
11.2. SERMAYE HESABI 401
11.2.1. Doğrudan Yatırımlar 402
11.2.2. Portföy Yatırımları 402
11.2.3. Diğer Yatırımlar 404
11.3. RESMİ REZERVLER HESABI 405
11.3.1. Genel Olarak Rezerv Kavramı 405
11.4. İSTATİSTİKİ FARKLAR (NET HATA VE UNUTMALAR) 406
11.5. ÖDEMELER BİLANÇOSU AÇIKLARININ NEDENLERİ 407
11.5.1. Yapısal Nedenler 407
11.5.1.1. Enflasyon ve Milli Paranın Değerlenmesi 408
11.5.1.2. İthal İkamesine Dayalı Sanayileşme Politikası 408
11.5.1.3. Verimlilik Düşüklüğü 408
11.5.1.4. Kalkınma Hızı 408
11.5.1.5. Dışa Bağımlılık 408
11.5.1.6. Halkın Zevk ve Tercihlerindeki Değişmeler 409
11.5.2. İktisadi Dalgalanmalar 409
11.5.3. Arızi Nedenler 409
11.5.4. İstikrar Bozucu Spekülasyon 409
11.5.1. Ödemeler Bilançosu Açıklarında İzlenecek Politikalar 410
11.5.1.1. Açıkları Finanse Etmek 410
11.5.1.2. Açıkları Baskı Altına Almak 410
11.5.1.3. Açıkları Tedavi Etmek 410
11.6. ÖDEMELER BİLANÇOSU DENKLEŞTİRME MEKANİZMALARI 411
11.6.1. Harcama Kaydırıcı Politikalar 411
11.6.2. Harcama Değiştirici (Azaltıcı) Politikalar 411
11.6.3. Döviz Gelirlerini Artırmaya Yönelik Politikalar 412
11.7. ULUSLARARASI YATIRIM POZİSYONU: UYP 412
11.7.1. Türkiye'nin Uluslararası Yatırım Pozisyonundaki Gelişmeler 413
KAYNAKLAR 415

XII. BÖLÜM: GÜMRÜK İŞLEMLERİ

12. GENEL OLARAK GÜMRÜK İŞLEMLERİ 417
12.1. GÜMRÜĞÜN TANIMI VE FONKSİYONLARI 417
12.2. GÜMRÜKLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR 418
12.2.1. Gümrük Yükümlülüğü 422
12.2.2. Gümrük Beyanına İlişkin Özel Durumlar: Onaylanmış Kişi (OK) ve Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü (YYS) 423
12.2.2.1. Onaylanmış Kişi Statüsü (OKS) 423
12.2.2.2. Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü (YYS) 425
12.2.2.3. Gümrük Mevzuatının Uygulanmasına İlişkin Kararlar 428
12.2.2.4. Gümrük Tarifesi ve Eşyanın Tarife Pozisyonunun Belirlenmesi 429
12.3. TÜRK GÜMRÜK İDARESİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ 432
12.4. EŞYANIN MENŞEİ VE MENŞE KURALLARI 437
12.4.1. Tercihli Menşe Kuralları: Eşyanın Tercihli Menşei 439
12.4.2. Tercihsiz Menşe Kuralları: Eşyanın Tercihli Olmayan Menşei 440
12.5. ÖZET BEYAN 440
12.6. GÜMRÜK KIYMETİ 441
12.6.1. Satış Bedeli Yöntemi 442
12.6.2. Aynı Eşyanın Satış Bedeli Yöntemi: 444
12.6.3. Benzer Eşyanın Satış Bedeli Yöntemi 445
12.6.4. İndirgeme Yöntemi 445
12.6.5. Hesaplanmış Kıymet Yöntemi 446
12.6.6. Son Yöntem 447
12.7. ULUSLARARASI TİCARETTEN ALINAN VERGİ VE FONLAR 448
12.7.1. İhracat Vergileri 448
12.7.2. İthalat Vergileri 448
12.7.2.1. Gümrük Vergisi 449
12.7.2.2. Katma Değer Vergisi (KDV) 454
12.7.2.3. Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) 456
12.7.2.4. Antidamping Vergisi 457
12.7.2.5. Ticaret Politikası Önlemleri Çerçevesinde Alınan Vergiler 457
12.7.2.6. Toplu Konut Fonu 457
12.7.2.7. Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu (KKDF) 457
12.7.2.8. Damga Vergisi (DV) 459
12.7.2.9. TRT Bandrolü 459
12.8. GÜMRÜK VERGİLERİNİN TAHAKKUKU, TEBLİĞİ VE ÖDENMESİ 459
12.9. GÜMRÜKLERDE TEMSİL YÖNTEMLERİ 463
12.10. GÜMRÜK REJİMLERİ 464
12.10.1. Serbest Dolaşıma Giriş Rejimi 465
12.10.2. Transit Rejimi 467
12.10.3. İhracat Rejimi 468
12.10.4. Gümrük Antrepo Rejimi 469

12.10.4.1. Genel Antrepo 470
12.10.4.2. Özel Antrepo 470
12.10.5. Dahilde İşleme Rejimi (DİR) 471
12.10.5.1. Şartlı Muafiyet Sistemi 472
12.10.5.2. Geri Ödeme Sistemi 472
12.10.6. Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejimi (GKAİR) 475
12.10.7. Geçici İthalat Rejimi (GİR) 476
12.10.8. Hariçte İşleme Rejimi 477
12.11. GÜMRÜKLERDE BEYAN YÖNTEMLERİ 478
12.11.1. Yazılı Beyan 479
12.11.1.1. Beyanın Kontrolü ve Muayene Türleri/Yöntemleri 479
12.11.2. Sözlü Beyan 482
12.11.3. Bilgisayar Veri İşleme Tekniği Yoluyla Beyan 483
12.11.4. Başka Bir Tasarruf Yoluyla Beyan 483
KAYNAKLAR 484

XIII. BÖLÜM: KAMBİYO İŞLEMLERİ

13. KAMBİYO İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR 491
13.1. KAMBİYO MEVZUATI 492
13.1.1 Türkiye'de Kambiyo Rejimi 492
13.1.1.1. 1923-1980 Dönemi 492
13.1.1.2. 1980 Sonrası Dönem 496
13.1.1.3. Dış Finansal Liberalleşme ve TL'nin Konvertibilitesi 497
13.1.1.3. Kambiyo Mevzuatı İle İlgili Düzenlemeler 497
13.1.2. Yetkili Kurumlar 498
13.1.3. Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun 499
13.1.4. 32 Sayılı Karar 500
13.2. KAMBİYO İŞLEMLERİ İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR 500
13.3. TÜRK PARASI İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER 503
13.3.1. Döviz ile İlgili Düzenlemeler 504
13.3.2. Kıymetli Madenler, Taşlar ve Eşyalara İlişkin Düzenlemeler 505
13.3.3. GÖRÜNMEYEN İŞLEMLER (HİZMET TİCARETİ) İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER 505
13.3.3.1. Döviz veya Türk Lirası Ödenmesini Gerektiren Görünmeyen İşlemler ..506
13.3.4. Döviz Ödemesini Gerektiren İşlemler 506
13.3.5. Vergi ve Benzeri Yükümlülükler 509
13.3.6. Döviz Kazandırıcı İşlemler 509
13.3.7. Sermaye Hareketleri ile İlgili Düzenlemeler 509
13.3.7.1. Türkiye'ye Gelecek Yabancı Sermaye 509
13.3.7.2. Türkiye'den Gidecek Yerli Sermaye 510
13.4. MENKUL KIYMETLER 510

13.5. KREDİLERE İLGİLİ DÜZENLEMELER 511
13.5.1. Gayrinakdi Krediler, Garanti ve Kefaletler 512
13.6. İHRACAT BEDELLERİNİN YURDA GETİRİLMESİ 512
13.6.2. Peşin Döviz Karşılığı İhracat 514
13.6.3. İhracat bedelinin tahsili 515
13.6.4. İhracat Bedellerinin Türk Lirası ile Tahsil Edilmesi 516
13.6.5. İhracat Bedelinin Tespiti 516
13.6.6. İhracat Bedellerinin Transferi 517
13.6.7. İhracat Bedelinin Efektif Olarak Tahsili 517
13.6.8. İhracat Bedelinin Diğer Yöntemlerle Tahsili 518
13.6.9. İhracatçı Dışındaki Firmalara Gelen İhracat Bedelleri 519
13.6.10. İhracat Fiyatının Lehte/Aleyhte Değişmesi 519
13.6.11. Döviz Tevdiat Hesabından İhracat Bedeli Alışı 520
13.6.12. İhracat Alacağının İskonto Edilmesi 520
13.6.13. İhracatçının Serbest Kullanımına Bırakılan Dövizler 521
13.6.14. İhracat İşlemlerinde Sorumluluk 521
13.7. İHRACAT HESAPLARININ KAPATILMASI 521
13.7.1. İhracat Bedellerinin Yurda Getirilmesinde Ek süre 522
13.7.2. İhracat Hesaplarının Kapatılması İçin Gerekli Belgeler 522
13.7.3. İhracat Bedellerinde Terkin Edilecek Tutarlar ve Terkin Koşulları 522
13.8. MÜCBİR SEBEP HALLERİ 524
13.9. İHRACAT BEDELİNDEN İNDİRİMLER 524
13.10. FAKTORİNG İŞLEMİ 525
13.10. İTHALAT BEDELLERİNİN ÖDENMESİ 526
13.10.1. Ödeme Şekilleri 526
13.10.2. Üçüncü Ülkelerdeki Bankalar Nezdinde Akreditif Açılması 527
13.11. TRANSİT TİCARET 527
13.12. DÖVİZ TEVDİAT VE ALTIN DEPO HESAPLARI 527
13.13. KAMBİYO İŞLEMLERİNDE SÜRELER 527
13.14. DÖVİZ ALIM BELGESİ (DAB) VE DÖVİZ SATIM BELGESİ (DSB) 528
13.15. YETKİLİ MÜESSESELER (DÖVİZ BÜROLARI) 528
13.15.1. Yetkili Müesseselerin Kuruluş İzni 530
13.15.2. Yetkili Müesseselerin Kuruluş Şartları 530
13.15.3. Yetkili Müesseselerin Şube Açma İzni 531
13.15.4. Yetkili Müesseselerin Şube Faaliyet İzni 532
13.15.5. Yetkili Müesseselerin Birleşmeleri 532
KAYNAKLAR 534

VIX. BÖLÜM: ULUSLARARASI TİCARETİN FİNANSMANI

14. GENEL OLARAK ULUSLARARASI TİCARETİN FİNANSMANI 537
14.1. TÜRKİYE'DE TEŞVİK SİSTEMİNİN YAPISI 540
14.1.1. Genel Teşvik Uygulamaları 540
14.1.2. Bölgesel Teşvik Uygulamaları 541
14.2. İHRACATA SAĞLANAN TEŞVİKLER 545
14.2.1. Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. Kredileri (Eximbank Kredileri) 545
14.2.1.1. Kısa Vadeli İhracat Kredileri 546
14.2.1.2. Orta-Uzun Vadeli İhracat Kredileri 549
14.2.1.3. Döviz Kazandırıcı Hizmetler Kapsamındaki Krediler 552
14.2.1.4. İhracat Kredi Sigortası 553
14.2.1.5. Orta ve Uzun Vadeli İhracat Kredi Sigortası Programları 555
14.2.1.6. Teminat Mektuplarının Haksız Nakde Çevrilme Sigortası 555
14.3.TÜRKİYE'DE İHRACATA YÖNELİK DEVLET YARDIMLARI 556
14.3.1.Türkiye'de İhracat Teşvik Sisteminin Kısa Gelişimi 556
14.4. TİCARET BAKANLIĞI TARAFINDAN İHRACATA SAĞLANAN DESTEKLER 557
14.4.1. İhracata Hazırlık Aşamasında Verilen Destekler 558
14.4.2. Pazarlama Aşamasında Verilen Destekler 559
14.4.3. Markalaşma Aşamasında Verilen Destekler 562
14.5. HİZMETLER SEKTÖRÜNE YÖNELİK DEVLET YARDIMLARI 568
14.5.1. Hizmet İhracatçılarına Hususi Damgalı Pasaport Verilmesi 568
14.6. SERBEST BÖLGELERDE YATIRIM VE FAALİYETLERE SAĞLANAN DEVLET DESTEKLERİ 569
14.7. BANKALARCA KULLANDIRILAN DÖVİZ KREDİLERİ 569
14.8. VERGİ, RESİM VE HARÇ İSTİSNASI: 570
14.8.1. İhracatta KDV İadesi ve İstisnası 571
14.9. DİR KAPSAMINDA SAĞLANAN DESTEKLER 572
14.10. HİR KAPSAMINDA SAĞLANAN DESTEKLER 572
14.11. ÜLKE KREDİLERİ 573
14.11.1. GSM Kredileri 574
14.11.2. Hermes Kredileri 574
14.12. FACTORİNG 574
14.13.FORFAİTİNG 576
14.14. LEASİNG 576
KAYNAKLAR 578

XV BÖLÜM: ULUSLARARASI TİCARET VE LOJİSTİK

15.1.LOJİSTİĞİN TANIMI VE ÖNEMİ 581
15.1.1. Temel Lojistik Faaliyetler 582
15.2. ULUSLARARASI TİCARETTE MALİYETLER 583
15.2.1. Dış Ticaret Maliyetlerinin Ölçülmesi: Doing Business/İş Ortamı Raporları 584
15.3. LOJİSTİK MALİYETLER 585
15.3.1.Taşıma Maliyetleri 586
15.3.1.1. Demiryolu Taşımacılığı 587
15.3.1.2. Karayolu Taşımacılığı 587
15.3.1.3. Denizyolu Taşımacılığı 588
15.3.1.4. Havayolu Taşımacılığı 589
15.3.1.5. Boru Hattı Taşımacılığı 590
15.4. KARMA TAŞIMACILIK 590
15.5. TAŞIMA TÜRLERİNE GÖRE MALİYETLER 591
15.5.1. Depolama Maliyetleri 591
15.5.2. Stok Bulundurma Maliyetleri 592
15.5.3. Sipariş İşleme ve Haberleşme Sistemleri Maliyetleri 592
15.5.4. Birim Miktar (Mamul Parti) Maliyetleri 592
15.6.LOJİSTİĞİN GELİŞMESİNDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER 593
15.6.1.Küreselleşme 593
15.6.2. Yeni Ekonomi Anlayışı 593
15.6.3. Farklılaşan Rekabet ve Ortaya Çıkan Sorunlar 593
15.6.4. Diğer Faktörler 594
15.7. LOJİSTİĞİN GELİŞMESİNDE ETKİLİ BİR POLİTİKA ARACI: LOJİSTİK KÖYLER 594
15.8. TÜRKİYE'DE LOJİSTİK KÖYLER/MERKEZLER 595
15.9. DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE LOJİSTİK SEKTÖRÜ 597
15.10. ÜLKELERİN LOJİSTİK PERFORMANSINI ÖLÇÜLMEK AMACIYLA KULLANILAN ENDEKSLER 601
15.10.1. Lojistik Performans Endeksine göre Türkiye'nin Lojistik Göstergeleri 601
15.10.2.Yeni Gelişen Pazarlar Lojistik Endeksinde Türkiye'nin Yeri 604
15.11.DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE TAŞIMACILIK SEKTÖRÜ 604
15.11.1. Türkiye'de Ulaşım Türlerine Göre Yük ve Yolcu Taşımacılığı 606
15.12. FARKLI TAŞIMA TÜRLERİNİN AVANTAJ VE DEZAVANTAJLARI 607
15.12.1.Türkiye'de Taşıma Şekillerine/Taşıma Yollarına Göre İhracat 609
15.12.2.Türkiye'de Taşıma Şekillerine/Yollara Göre İthalat 612
KAYNAKLAR 614

KAYNAKLAR 617

Kaynaklar

Acar, Cemil (Tarih bilinmiyor) *Havaalanı Terminal Binalarında Yap-İşlet-Devret Modeli,* Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Yayınları

Acar, Mustafa (2010), "*Serbest Ticaret, Ekonomik Özgürlükler ve Refah*", Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 53

Transport Intelligence, Agility Emerging Markets Logistics Index 2016, http://www.agility.com/EN/AboutUs/Documents/Agility%20Emerging%20Markets%20Logistics%20Index%202016.pdf/12.06.2016

Akdoğan, Hasan (2013) "*Gümrük ve Dış Ticaret*", Dünya Gazetesi, 14.12.2013

Akdoğan, Hasan (2010) "Gümrük Kavramları ve Bunları Bilmenin Gücü", Dünya Gazetesi, 24.12.2010

Akım, Emrah, *"Turquality Hizmet Sektörüyle Vites Yükseltti*", 28 Mayıs 2015, http://www.kpmgvergi.com/Blog/Pages/FullBlog.aspx?article=466/13.08.2015

Aktaş, Talip; "*Serbest Bölgelerden Ticaret 10 Yıldır Yerinde Sayıyor*", Dünya Gazetesi, 30.03.2015

Akyüz, Sinan (2015) "*Türkiye'nin 2023 Hedefleri ve Dünya Ticareti*", Dijital Dergi, Gümrük ve Ticaret Uzmanları Dergisi, Sayı: 38 Aralık 2014 – Ocak 2015, http :// www .gud .org. tr / dergi / sayi /38/10.06.2015

Alkaçar, Baki (2016), Verilerin Dili: Ekonomiyi Nasıl Okumalıyız, TBB Yayınları, Yayın No: 316, İstanbul

Alkan, Pınar (2003),"*Müşterek Avarya ve New Jason Klozu*", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Prof. Dr. Ergun Önen'e Armağan, dosya. marmara. edu.tr /huk / fakültedergisi /... dr... / 4yrd. do_.dr.p_nar_alkan./02.06.2015

Arat, Kürşad (2003), *Türkiye'de Optimum Döviz Kuru Rejimi Seçimi ve Döviz Kurlarından Fiyatlara Geçiş Etkisinin Belirlenmesi,* Uzmanlık Yeterlilik Tezi, Temmuz 2003, Ankara

Arolat, Osman, "*2023 Hedefinin Önemli Ayağı Lojistik*", Dünya Gazetesi, 28.09.2015

Alpaslan, Serhan ve Öztürk, Okay (2006) *İthalatta Teknik Düzenlemeler ve Standardizasyon Mevzuatı, AB Teknik Mevzuatına Uyum Çalışmaları*, İTO İthalat Eğitim Semineri

Aslan, Emrah (2014)"Yetkilendirilmiş Yükümlü Karşılıklı Tanıma Anlaşması", İGMD Dijtal Dergi, Aralık 2013-Ocak 2014, Sayı: 44,s.16, http://dergi.igmd.org/45/ makale14_devam.html/10.10.2015

Atabek, Aslıhan; Çulha, O.Yücel ve Öğünç, Ferya (2014), *İhracatın Sektörel Döviz Kuru Duyarlılığı,* Merkez Bankası Ekonomi Notları

Atik, A. Hakan (1998), "*Serbest Bölge ve Türkiye'de Serbest Bölgeler*", Türkiye Kalkınma Bankası AŞ. Ocak, 1998, Ankara

Avrupa Birliği Bakanlığı, http://www.abgs.gov.tr/index.php?p=44/ET: 10.08.2015

Avrupa Serbest Bölgesi, http://www.asb.com.tr/faq.aspx/ET: 10.02.2010

Aydın,F; H.Saygılı; M.Saygılı ve G.Yılmaz (2010), "Dış Ticarette Küresel Eğilimler ve Türkiye Ekonomisi", TCMB Çalışma Tebliği, Tebliğ No: 10/1, Mart 2010

Aydın, Mustafa, F; Y. Soner, Başkaya ve Demiroğlu, Ufuk (2014)*"Türkiye'de İhracatın İthalatı Karşılama Oranı*", Merkez Bankası Ekonomi Notları

Aytoğan, Ahmet (2014), *Konşimentolarda "Clean On Board" Uygulaması*, Gümrük Müşaviri Dergisi, Özel Sayı, 2014

Azgün, Sabri (2017), Dış Ticaret ve Rekabet, Ekin Yayınları

Bahadır, Sercan (2015), "Dış Ticaret İşlemlerinde "Antrepo Rejimi" Bir İhtiyaç Mıdır?", Dünya Gazetesi,20.06.2015

Bağırlar, Mehmet (2015), TRIPS Anlaşması Kapsamında Marka Hakkının Korunması, Türk Patent Enstitüsü, Markalar Dairesi Başkanlığı

Bayraktutan, Yusuf (2003), "*Bilgi ve Uluslararası Ticaret Teorileri*", C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 4(2): 175-186

Bedelsiz İhracata İlişkin Tebliğ, 2008/2

Birand, M. Ali (1996), "Türkiye'nin Gümrük Birliği Macerası 1959-1995"

Bocutoğlu, Ersan (2011), Makro İktisat Teoriler ve Politikalar, 8. Baskı, Murathan Yayınevi, Trabzon

Bocutoğlu, Ersan (2012), *İktisadi Düşünceler Tarihi,* Murathan Yayınevi, 2. Baskı, s.18, Trabzon

Bocutoğlu, Ersan (2011), Makro İktisat Teoriler ve Politikalar, 8. Baskı, *İktisadi Düşünceler Tarihi,* Murathan Yayınevi, 2. Baskı, s.18, Trabzon

Bocutoğlu, Ersan ve Berber, Metin (2013), *Makro İktisada Giriş*, Murathan Yayınevi, 2. Baskı, Trabzon

Boratav Korkut, *Yeni Dünya Düzeni Nereye*, İmge Yayınları, Ankara

Bulut, İlhan (2013), "Onaylanmış kişi statü belgesi kaldırılıyor!", Dünya Gazetesi, 13.01.2013

Ceran, Yunus ve Alagöz, Ali (2007), *Lojistik Maliyet Yönetimi: Lojistik Maliyetler ve Lojistik Maliyet Muhasebesi,* Yönetim Bilimleri Dergisi 5: 2

Ceylan, Ali (2001*) İşletmelerde Finansal Yönetim*, Ekin Yayınevi, 2001,Bursa

Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 10.07.2018-30474

Çağan, Betül; ve Kararmaz, B. Ülkü (2015) "*Lojistik Merkezlerin Sağladığı Maliyet Avantajları"* Sayı: 38, Aralık, 2015,http://www.gud.org.tr/dergi/lojistik-merkezlerin-sagladigi-maliyet-avantajlari/10.06.2015

Çakıcı, Ömer ve Ceylan Mehmet (2014), Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Teori, Uygulama Mevzuat, TBB Yayınları

Çakmakçı, Demet (2016), Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü, İstanbul Gümrük Ticaret Bölge Müdürlüğü Bülteni, Yıl: 2016, Sayı:1

Çalış, Asım (2005), *İhracatta Teslim Şekilleri*, Nakliyat, İGEME, Eylül 2005

Vizyon 2023, Ulaştırma ve Turizm Paneli Raporu, Temmuz-2003, Ankara www. Utikad.org.tr/... /TUBITAK %20 Ulastirma %20 ve%20 Turizm%20Pan (20.04.2015)

Çalışkan, Özgür (2009) *Türkiye AB Ticaretinde Endüstri-içi Ticaret ve Gümrük Birliği Sonrası Gelişmeler,* Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Teftiş Raporu, 2013

Çekerol, Gülsen. S (2013) *Lojistik Yönetimi*, Anadolu Üniversitesi Yayınları Yayın No: 2823

Çelik, Cesim (2016), Küresel İhracat Potansiyelinin Artırılması Kapsamında Çin'in İhracat Potansiyelinin Değerlendirilmesi, Kalkınma Bakanlığı Ekonomik Modeller ve Stratejik Araştırmalar Genel Müdürlüğü, 2016, Yayın No: 2956

Çelik, Elif (2013) Yabancıların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Haklarının Serbest Bölgeler Yönünden Değerlendirilmesi, MHB, Yıl 33, Sayı 2

Çelik, Kenan (2008) *Uluslararası İktisat*, Murathan Yayınevi, 4.Baskı, Trabzon

Çelik, Kenan; Kalaycı, Cemalettin ve Sandalcılar, A. Rıza, *Dış Ticaret İşlemleri Yönetimi,* Murathan Yayınevi, 2008

Çelik, Ahmet (Tarihi bilinmiyor) *Dış Ticarette Yeni Dönem: BPO*, Konya Ticaret Odası Yayınları, www.kto.org.tr/d/file/dis-ticarette-yeni-donem-bpo./29.08.2015

Dahilde İşleme Rejim Kararı: 2005

Dahilde İşleme Rejimi Tebliği, İhracat: 2006/12, Mad. 14, Resmi Gazete No: 26382, 20 Aralık 2006 Çarşamba

Dayıoğlu, A. Şevket (2003), Pan-Avrupa Menşe Kümülasyon Sistemi, Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı AB ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, Uzmanlık Tezi

Deliçay, Murat (2015), Dünyada ve Türkiye'de Dış Ticareti Kolaylaştırmaya Yönelik Ulusal Koordinasyon Çalışmaları, Kalkınma Bakanlığı, İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü

Deniz Ticaret Odası, "Rakamlarla Denizcilik Sektörü ve İstatistikler", Şubat, 2017

Dinler, Zeynel (2008), İktisada Giriş, Ekin Kitabevi, 14.Baskı, Bursa

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK), "*DEİK Hakkında*", https: // www.deik.org.tr /287/ DeikHakkinda.html/15.06.2015

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu, https://www.deik.org.tr/287/DeikHakkinda.html/15.06.2015

Dış Ticarette Bankacılık İşlemleri ve Akreditif, İSO Yayınları, Kasım 2015, İstanbul

Dış Ticaretin Finansmanı ve Teşviki, 2012: 119

Dış Ticaretle İlgili Kurum ve Kuruluşlar,2013

Dış Ticarette Belgeler, personel.klu.edu.tr/:12.06.2015

Dış Ticarette Teknik Düzenlemeler ve Standardizasyon Yönetmeliği, Resmi Gazete Tarihi: 31.12.2003, Resmi Gazete Sayısı: 25333 (3.Mükerrer), Mad.2

Dış Ticarette Teknik Düzenlemeler ve Standartizasyon Yönetmeliği Mad.2/n

Dış Ticarette Teslim Şekilleri, (2011) MEB Muhasebe Finansman, s.14 http://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/D%C4%B1%C5%9F%20Ticarette%20Teslim%20%C5%9Eekilleri.pdf/17.08.2015

Diriöz, Ozan; *Dış Ticarette Kullanılan Belgeler*, Gümrük Dünyası Dergisi, http://www.gumrukkontrolor.org.tr/Yayinlar/Dergiler/44/6.html/01.06.2015

Doğan, Mustafa (2015), Incoterms 2010 Kurallarına Göre Hasarın İntikali, TAAD, Yıl:6, Sayı:23, Ekim 2015

Dokuzuncu Kalkınma Planı Denizyolu Ulaşımı Özel İhtisas Komisyonu Raporu (2007)

Dölek, Ali (2014), Gümrük İşlemleri, Genişletilmiş 2. Baskı, Umut Kitap Yayınları, İstanbul

Dönmez, Gökhan (2013) *Dahilde İşleme Rejimine Genel Bir Bakış ve Rejim* Kapsamında Gerçekleştirilen Usulsüzlükler İle Kaçakçılık Faaliyetlerinin İncelenmesi, Gümrük Ve Ticaret Bakanlığı Uzmanlık Tezi

Döviz Kredileri, www.eximbank.gov.tr/20.05.2015

DTM (2008), "Türkiye'de İhracatın Gelişimi", www.dtm.gov.tr/dtmadmin/upload/IHR/genel.doc (ET: 10.02.2010)

Duman, M. Can (2015),"*Ekonominin Yeni Dinamiği: Lojistik Sektörü*", Dijital Dergi, Gümrük ve Ticaret Uzmanları Dergisi, Sayı: 39, Mayıs 2015 Özel Sayısı, http://www.gud.org.tr/dergi/ekonominin-yeni-dinamigilojistik-sektoru/

Dünya Bankası, "Trading up to High Income: Turkey Country Report ", No: 82307-TR, May 2014/ http://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/document/eca/turkey/tr-cem-trade-eng.pdf

Düzenli, Celal (2006) *Doğrudan Yabancı Yatırımların Gelişmekte Olan Ülke Ekonomilerine Etkileri: Serbest Bölgeler Açısından Bir Analiz*, SDÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi

Eğilmez, Mahfi, "Konvertibilite", Kendime Yazılar, 9 Mart.2014

Eğilmez, Mahfi, "Dış Ticaretin Kur ile İlişkisi", Kendime Yazılar, 30.03.2013

Eğilmez, Mahfi, "Dünyada Net Hata ve Noksan", Kendime Yazılar, 17.02.2013

Eğilmez, Mahfi, "Tarife Dışı Engeller", Kendime Yazılar, 26.11.2012

Ekonomi Bakanlığı, Pazara Giriş Engelleri 2015 Raporu, Ekonomi Bakanlığı Anlaşmalar Genel Müdürlüğü

Ekonominin Güncel Sorunları, (2013) Kenan Mortan ve Ahmet Tiryaki Ed. Mortan vd; Anadolu Üniversitesi Yayınları, Yayın No: 2774

Ekonomi Bakanlığı, *Damping ve Sübvansiyon Soruşturmaları Şikayet Başvuru Formu,* 2011

Ekonomi Bakanlığı, Ticaret Politikası Savunma Araçları Nedir? http://www.ekonomi.gov.tr/ 01.07.2015

Ekonomi Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü (2012), Polonya Ambalaj Ürünleri Yerinde Pazar Araştırması, Kasım, 2012/ http://www.ekonomi.gov.tr/portal/content/conn/ UCM/uuid/29.08.2015

Ekonomi Bakanlığı (2014) *Hizmet Ticareti İstatistikleri,* http://www.ekonomi.gov.tr/ portal/faces/home/hizmetTicareti/hizmetTicaretilst/10.07.2015

Ekonomi Bakanlığı Yatırım Teşvik Belgesi Kapsamında Devlet Destekleri, Nisan 2013

Ekonomi Bakanlığı Faaliyet Raporu 2016

Eser, Kadir (2017), "Yolcu Beraberi Eşya Muafiyeti", Uzman Görüş, Sayı: 44-45, Kasım 2016-Mart 2017

Engin, Nazım (1992), Uluslararası Ticarette Korumacı Eğilimler, İTO Yayınları, Yayın No: 1992-4

Erdem, Metin. Şenyüz, Doğan ve Tatlıoğlu İsmail (2009), Kamu Maliyesi, Ekin Yayınevi, 7. Baskı, Bursa

Erkılıç, Serdar (2006), *Türkiye'de Cari Açığın Belirleyicileri*, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası İstatistik Genel Müdürlüğü Ankara, Kasım 2006

Eser, Kadir (2017), "Yolcu Beraberi Eşya Muafiyeti", Gümrük ve Ticaret Uzman Görüş, Sayı: 44-45, Kasım 2016-Mart 2017

Gelir İdaresi Başkanlığı, "GATT Bilgilendirme Rehberi", Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Daire Başkanlığı, GATT (90) Müdürlüğü, Yayın No: 95, 2009, s.1-9

Gökmenoğlu, Muharrem; Akal, Mustafa ve Altunışık, Remzi (2012) "Ulusal Rekabet Gücünü Belirleyen Faktörler Üzerine Değerlendirmeler", Rekabet Dergisi, 13(4): 3-43

Görüm, Yasemin (2014) 2023 Hedefi Yolunda İhracata Yönelik Devlet Yardımları, http://www.ito.org.tr/2014/sunum/Ekonomi_ Bakanligi_ Ihracata_ Yonelik _ Destek_Programlari.pdfs.30

Gelir İdaresi Başkanlığı, "*GATT Bilgilendirme Rehberi",* Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Daire Başkanlığı, GATT (90) Müdürlüğü, Yayın No: 95, 2009, s.1-9

GTB Gümrükler Genel Müdürlüğü, Dahilde İşleme, http://ggm.gtb.gov.tr/sikca-sorulan-sorular/ticari/dahilde-isleme/14.07.2015

GTB Gümrükler Genel Müdürlüğü, Hariçte İşleme, http://ggm.gtb.gov.tr/sikca-sorulan-sorular/ticari/haricte-isleme/27.05.2015

GTB Gümrükler Genel Müdürlüğü, http://ggm.gtb.gov.tr/sikca-sorulan-sorular /ticari / ihracat / 10.08.2015

GTB Gümrükler Genel Müdürlüğü, Sınır Ticareti, http://ggm.gtb.gov.tr/sikca-sorulan-sorular/ticari/sinir-ticareti/27.05.2015

GTB Lojistik Performans Endeksi ve Göstergeleri, 2014

GTB Odalar, Borsalar ve TOBB, http://icticaret.gtb.gov.tr/sikca-sorulan-sorular/odalar-borsalar-ve-tobb/14.08.2015.

GTB Stratejik Plan, 2013-2017

GTB İdare Faaliyet Raporu 2016

GTB Türkiye, Lojistik Merkez Olma Yolunda, http://www.gtb.gov.tr/haberler/turkiye-lojistik-merkez-olma-yolunda/10.08.2015

Görüm, Yasemin (2014) 2023 Hedefi Yolunda İhracata Yönelik Devlet Yardımları, http :// www .ito. org. tr/ 2014 /sunum / Ekonomi_ Bakanligi_Ihracata_Yonelik_Destek_ Programlari.pdfs.30

GTB Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı İnceleme Araştırma ve Soruşturma Rehberi, Ankara, Haziran 2015, ss.34-35

Gülen, K. Güven (2008) "Lojistik Sektöründe Durum Analizi ve Rekabetçi Stratejiler", İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No: 2010/70,s.19

Gültekin, Raşit (2008), "Türkiye'de Dış Ticaretten Alınan Vergiler ve Mali Yükümlülükler", Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Haziran, 2008

Gümrük Kanunu, Kanun No: 4458, Kabul Tarihi: 27.10.1999

Gümrük Yönetmeliği, Resmi Gazete Tarihi: 07.10.2009, 27369

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Stratejik Plan 2013-2017,ss.24-25/10.10.2015

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı (2013) 2007-2012 Dönemi Küresel ve Ulusal Dış Ticaret Gelişmeleri Raporu, Risk Yönetimi ve Kontrol Genel Müdürlüğü Ekonomik Analiz ve Değerlendirme Dairesi, 30.12.2013, Ankara

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Stratejik Plan 2013-2017

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Gümrükler Genel Müdürlüğü, "TIR, El Kitabı"

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, http://www.gtb.gov.tr/kurumsal/hakkimizda/tarihce/20.07.2015

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, İthalat, http://ggm.gtb.gov.tr/sikca-sorulan-sorular/ticari/ithalat/13.08.2015

Gümrük ve Ticaret Müfettişleri Derneği, Bilgi Bankası, http://www.gumrukkontrolor.org.tr/12.08.2015

Gümrük Yönetmeliği, Resmi Gazete Tarihi: 07.10.2009, 27369, Mad.40

Gümrükler Genel Müdürlüğü, http://ggm.gtb.gov.tr/kurumsal/gorevlerimiz/10.04.2015

Gümrükler Genel Müdürlüğü, http://ggm.gtb.gov.tr/sikca-sorulan-sorular /ticari /mense / 15.06.2015

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, 30 Soruda Gümrük Birliği, http://ab.gtb.gov.tr/ab-ile-iliskiler/30-soruda-gumruk-birligi/22.08.2015

Gümrük Genel Tebliği (Gümrük Kontrolü Altında İşleme), Resmi Gazete Sayı: 27423, Seri No: 3, 5 Aralık 2009,Mad. 1

Gürlesel, C. Fuat ve Alkin, Kerem (2010) Avrupa Birliğinin Serbest Ticaret Anlaşmalarına Türkiye'nin Dahil Edilmesi, İTO Yayınları, Yayın No: 2010-18, İstanbul, s.31

Hazine Müsteşarlığı, İhracat ve İthalat Genelgesi:23.07.2009

Hazine Müsteşarlığı: https://www.hazine.gov.tr/tr-TR/Sayfalar/Hakkimizda-MSK?nm=269/ET: 01.06.2015

Hiç, Mükerrem (2001), *"Ellili Yıllardan Günümüze Kalkınma Ekonomisi*", İ.Ü. İktisat Fakültesi Mecmuası, 51. Cilt, Sayı 2, İstanbul, http://www.journals.istanbul.edu.tr/iuifm/article/viewFile/1023007155/1023006673/01.07.2015
http://www.cka.org.tr/10.08.2015

İhracat Belgeleri, Dış Ticarette Taşıma Evrakları, www.oaib.org.tr/01.06.2015

İhracat Belgeleri, Helal ve Koşer Sertifikaları, www.oaib.org.tr/01.06.2015

İhracat Belgeleri, Taşıma Belgeleri, www.oaib.org.tr/01.06.2015

İhracat Sayılan Satış ve Teslimler Hakkında Tebliğ, 2005: Mad.5

İhracat Yönetmeliği Mad.5

İhracata Hazırlık Kredileri, www.eximbank.gov.tr/20.05.2015

İnal, Ferit (2017), "İthalatta ve İhracatta Menşe Sapması", İGMD, 21 Şubat 2017

İstanbul Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğü, Faaliyet Raporu, 2015

İstanbul Ticaret Odası, "*Sorularla İhracat Mevzuatı",* http://www. ito.org.Tr/itoyayin/ 0021589.pdf /27.05.2015

İthalat Rejim Kararı, Mad.8

İTO Sorularla Açıklamalı Güncel Kambiyo Mevzuatı, Yayın No: 2008-58,İstanbul

IMF Dünya Ekonomik Görünümü Raporu, Ocak 2015

Işık, İlhan, Gümrüklerde Beyanların Kontrol Usulleri, 24 Mart 20016

Kadıoğlu, Ferya, Kotan, Zelal ve Gülbin Şahinbeyoğlu (Temmuz 2001), "*Kura Dayalı İstikrar Programı Uygulaması ve Ödemeler Dengesi Gelişmeleri: Türkiye 2000",* Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Yayını, http://www.tcmb.org, (05.01.2015)

Kahveci, Eyüp (2011) "*Incoterms 2010 İle Getirilen Değişiklik ve Yenilikler*", Dünya Gazetesi, 12.03.2011, http://www.dunya.com/news_detail.php?id=116659/ ET:10.02.2015

Kalkınma Bakanlığı, Uluslararası Ekonomik Göstergeler, 2013

Kalkınma Bakanlığı, Onuncu Kalkınma Planı Vergi Özel İhtisas Komisyon Raporu, 2014

Kalkınma Bakanlığı Dünya Ekonomisinde Son Gelişmeler Raporu, Ocak- Mart 2015,Sayı:1

Kalkınma Bakanlığı, 2015 Yılı Ekonomik Program

Kalkınma Bakanlığı Onuncu Kalkınma Planı, Lojistik Hizmetlerinin Geliştirilmesi, Özel İhtisas Komisyon Raporu, 2014,Ankara

Kambiyo Mevzuatı, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Yayın No: 2563

Kara, Hakan (2012), Para Politikasını Anlamak, Betam Paneli, 26 Aralık 2012, İstanbul

Kardaşlar, Ahmet (2013), *Döviz Kuru İle Makroekonomik Büyüklükler Arasındaki İlişki: Türkiye Üzerine Bir Uygulama,* Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi

Karluk, Rıdvan (2000) *Dış Ticarete Giriş, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, Yayın No: 1039*

Karluk, Rıdvan (2001) *Türkiye'de Yabancı Sermaye Yatırımlarının Ekonomik Büyümeye Katkısı, Ekonomik İstikrar, Büyüme ve Yabancı Sermaye*, TCMB Yayınları

Karluk, Rıdvan (2002) *Türkiye Ekonomisi*, Beta Yayınları, 7. Baskı, İstanbul

Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği

Kavcıoğlu, Şahap (2013) "*Yurtdışı Kaynaklı Krediler ve Türkiye Ekonomisi Üzerine Etkileri*", Marmara Avrupa Araştırmaları Dergisi, Cilt:21,Sayı:1,s.147-148

Kaya, Feridun ve Turguttopbaş, Neslihan (2012) *Dış Ticaret İşlemleri*, AÖF Yayınları, Yayın No: 2526

Kayalar, Tuncer (2003) "*Cumhuriyetin 80. Yılında İhracatımızda Son Gelişmeler*." Dış Ticaret Dergisi, yıl 8, Özel sayı, Ekim, s. 1-10

Kılıç, Şengül, A (2010), "*Uluslararası Ticarette Vesaik Mukabili Ödeme Yöntemi*", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XIV, Y. 2010

Kısa Vadeli Krediler, www.eximbank.gov.tr/20.05.2015

Kızılca, İ ve İdil, B. Alpaslan 2013), "*Takipçi Ülkeler, Piyasa Yapıcı Ülkelere Karşı: Küresel Entegrasyonun Neresindeyiz?",* Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV), Aralık,2013

Kızıltan, Alaattin ve Takım, Abdullah (2004) "*Türkiye AB ilişkileri ve Kıbrıs Sorunu",* Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, Erzurum, 2004, Sayı,25

Kibritçioğlu, Aykut (1996) *Merkantilist ve Fizyokratlarda Dış Ticaret,* Özet Bir Bakış, 1996, pdf

Koban, E. ve Hilal, Y. Keser (2011), *Dış Ticarette Lojistik*, Ekin Yayınları, Genişletilmiş 4. Baskı

KOBİ İhracata Hazırlık Kredileri, www.eximbank.gov.tr/20.05.2015

Kobilerin Finansman Yöntemleri, www.giv.org.tr

Kobilerin Finansman Yöntemleri, www.giv.org.tr/userfiles/.../KOBiLERDE-FiNANSMAN-YoNTEMLERi/10.06.2015

Kont, Gündem (2015), "*İhracat Çeşitleri*", Pusula Dergisi, İzmir Ticaret Odası, Ocak 2015

Koyunoğlu, Deniz, (2015) "Gümrük İşlemlerinde Doğrudan Ve Dolaylı Temsil, Risk Ve Maliyet Unsurları", 12.05.2015

Kozlu, Cem; *Uluslararası Pazarlama*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 6. Baskı, 1998

Kumcu, Ercan (2007), "*Ticaret Haddi Lehimize Dönüyor*"11.05,2007, Hürriyet

Kutlu, Erol ve Eşkinat, Rana (2002) "*Dünya Ekonomisi*", Anadolu Üniversitesi Eğitim Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayın No: 150 s.153-154

Maliye Bakanlığı (2014) Yıllık Ekonomik Rapor 2014

MEB (2007), MEGEP Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi, Ankara

MEB (2011), "*Sevk Belgeleri", Ulaştırma Hizmetleri Alanı, 840UH0057*, Ankara

Mustafa Sönmez, 1994 Krizi Işığında 2001 Krizi, http://www.bianet.org/diger/tartisma1397.htm,).

Onuncu Kalkınma Planı Özel İhtisas Komisyon Raporu, 2014.

Onuncu Kalkınma Planı, 2013.

Onursal, Erkut "*Adı ve İçeriği Birbiriyle Tutarsız Bir Kanun: 1567*" Dış Ticaret Müsteşarlığı, Dış Ticaret Dergisi, No:25, Temmuz 2002,Ankara

Onursal, Erkut (2013) *Mevzuat ve Teknik Yönleriyle Dış Ticaret*, Seçkin Yayınları

Oran, M. Ali (2007), Sınırlardaki Gümrük Kontrol ve İşlemlerinin Dünya Uygulamaları ve Türkiye Karşılaştırması, Gümrük Müsteşarlığı AB ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü Uzmanlık Tezi, Ekim 2007, Ankara

Orhan, Zekai 2014) Dünyada ve Türkiye'de Lojistik Sektörünün Gelişimi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Yayınları, İstanbul

Orta Anadolu İhracatçılar Birliği, *"İhracatta Hangi Belge Nerden Alınır",* www.oaib.org.tr/01.06.2015

Ortak Ticaret Politikası, http://www.ikv.org.tr/06.07.2015

Oskay, C. Seymen (2004), "*1980'den Günümüze Türkiye İhracatının Gelişimi*" Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:7, Sayı:1-2

Özatay, Fatih; *Finansal Krizler ve Türkiye*, Doğan Kitap, Aralık, 2009

Özatay, Fatih; *Parasal İktisat Kuram ve Politika*, 2. Baskı, Elif Yayınevi, 2011

Özçelik, Meltem ve Yadikar Bahadır (2003), "*Dünü Bugünü ve Geleceği ile Serbest Bölgelerimiz",* DTM Dergisi, Ekim 2003 Özel Sayı

Özdemir, Ayşe ve Demirel Özge (2016), "Tek Pencere Sistemi, İstanbul Gümrük Ticaret Bölge Müdürlüğü Bülteni, Yıl: 2016, Sayı:1

Öztürk, Nazım ve Bayraktar, Yüksel (2010), "*Döviz Kurlarını Açıklamaya Yönelik Yeni Yaklaşımlar",* C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 11, Sayı 1, 2010,ss.157-191

Pazar Araştırması ve Pazara Giriş Desteği Hakkında Tebliğ, 2014/6

Pazara Giriş Belgelerinin Desteklenmesine İlişkin 2014/8 sayılı Tebliğ

Polat, Ali (2008), *Uluslararası Ticarette Risk Yönetimi*, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No: 2008-53 91

Saygılıoğlu, Nevzat ve Akçin, Remzi (2015), *Dış Ticaret ve Gümrük Teori–Mevzuat-Uygulama,* Ankara

Serbest Bölgeler Kanunu, 15.06.1985 Tarih ve 18785 Sayılı Resmi Gazete

Serbest Bölgeler Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Sayı: 27560, 22 Nisan 2010

Serin, Necdet (2001) "*Dış Ticaret ve Dış Ticaret Politikası*", Türkiye Ekonomisi Sektörel Analiz, Ed. Ahmet Şahinöz, Ankara, İmaj Yayınevi, 2001

Sevk Öncesi Krediler, www.eximbank.gov.tr/20.05.2015

Sevk Sonrası Reeskont Kredisi, www.eximbank.gov.tr/20.05.2015

Seyidoğlu, Halil (1999), *Ekonomik Terimler Ansiklopedik Sözlük*, 2. Baskı, İstanbul

Seyidoğlu, Halil (2001), *Uluslararası İktisat, Teori, Politika ve Uygulama*, İstanbul: Güzem Yayınları

Seyidoğlu, Halil (2013), Uluslararası Ticaret, Anadolu Üniversitesi Yayınları 2013, Yayın No: 2923

Seymen, Dilek, "Dış Ticaretin Finansmanı", www. deu.edu.tr /userweb /dilek.../ Dis% 20 Ticaretin %20Finansmani.pdf/08.06.2015

Sezer, E. Merthan (2014), "Onaylanmış Kişi Statü Belgesi İle İlgili Büyük Değişiklik", 06.06.2014/http://www.bgtygm.com/makaleler/8/onaylanmis-kisi-statu-belgesi-ile-ilgili-buyuk-degisiklik.html

Sıkça Sorulan Sorular, http://www.makinebirlik.com/tr/sikca-sorulan-sorular/10.06.2015

Sönmez, Mustafa, *1994 Krizi Işığında 2001 Krizi,* http://www.bianet.org/diger/tartisma 1397.htm,)/10.02.2015

Şahin, Arif (2002) *İhracatta Ödeme Şekilleri*, İGEME, Ankara

Şahin, Atilla; *Gümrük Mevzuatı Uygulamaları*, Ankara Gümrük Müşavirleri Derneği Eğitim Dokümanları, http://agm.org.tr/egitim-dokumanlari/12.06.2015

Şahin, Dilek ve Toramanlı, Gülnihal (2016),Küresel Ticarette Lojistik Köylerin Önemi, II. Uluslararası Kafkasya-Orta Asya Dış Ticaret ve Lojistik Kongresi, 20-22 Ekim, 2016

Şen, Esin (2008) İhracatta Kullanılan Uluslararası Belgeler, TC Başbakanlık İhracatı Geliştirme ve Etüt Merkezi

Şenol, Coşkun (2005) "*Türkiye'nin İhracatı Üzerine Bir Değerlendirme*", Gümrük Dünyası Dergisi, 2005, Sayı, 54

Şimşek, Nevzat, www.deu.edu.tr/userweb/nevzat.simsek/dosyalar/ui4.pdf

Şimşek, Şerif (1998) *İşletme Bilimlerine Giriş*, Nobel Yayınları, 5. Baskı

Şimşek, www.deu.edu.tr/userweb/nevzat.simsek/dosyalar/ui4.pdf/ET:12.05.2015)

Şişman, Bilal ve Ağca, Veysel (2015) *Tedarik Zinciri Yönetiminde Kurumsal Sosyal Sorumluluğun Yeri: Elektrikli Ev Aletleri Sektörü Örneği*, Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 2015, 2(1), 15-24

Takım, Abdullah (2008), *Yabancı Sermaye Hareketlerinin Ekonomik Büyüme Üzerine Etkileri, Türkiye Üzerine Bir Uygulama:1990-2006*", Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi

Takım, Abdullah (2010), *Türkiye'de İhracat ile Gayrisafi Yurtiçi Hasıla Arasındaki İlişki: Granger Nedensellik Testi",* Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 14, Sayı: 2, ss.315-330, Aralık, 2010

Takım, Abdullah (2011) "*Ekonomik Kalkınma ve Dış Finansman: Demokrat Parti Ekonomisi"*, Detay Yayıncılık, 2011

Takım, Abdullah (2011) *Türkiye'de İktisat Politikaları Çerçevesinde Cumhuriyetten Günümüze Kadar Uygulanan Kambiyo Rejimi"*, Ekev Akademi Dergisi, Yıl:15,Sayı: 46, 2011

Takım, Abdullah (2015) "*Bir İhracat Teşvik Tedbiri Olarak Dahilde İşleme Rejimi: Amaçlar, Sorunlar, Sonuçlar ve Çözüm Önerileri"* Asomedya/Dosya, Ankara Sanayi Odası Yayın Organı, Mart/Nisan 2015 Sayısı, ss.29-54

Takım, Abdullah (2019) Türkiye'de Hükümetler ve Ekonomi Politikaları, Ekin Yayınevi

Tanısalı, Kutluhan (2015),Gümrük Müşavir Yardımcılığı Sınavlarına Hazırlık Kitabı, Arı Grafik Yayınları, İstanbul, 2015

Tanyaş, Mehmet ve Arıkan, Ferhat (2013), *Bursa İli Lojistik Merkez Ön Fizibilite Raporu,* 17.01.2013, Bursa

TBMM Zabıt Ceridesi, Birinci İnikat, Devre: 6, Cilt: 8, İçtima: 4, 1.XI.1942

TC Dış İşleri Bakanlığı, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı, http://www.mfa.gov.tr/ekonomik-isbirligi-ve-kalkinma-teskilati.tr.mfa/16.08.2015

TC Dış İşleri Bakanlığı, Fikri Mülkiyet Haklarının Uluslararası Düzeyde Korunması Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO), http://www.mfa.gov.tr/fikri-mulkiyet-haklarinin-uluslararasi-duzeyde-korunmasi---dunya-fikri-mulkiyet-orgutu-_wipo_.tr.mfa/16.08.2015

TC Ekonomi Bakanlığı Yurtdışı Yatırım ve Hizmetler Genel Müdürlüğü, http :// www. ekonomi. gov. tr/ portal /content/conn/UCM/uuid/dDocName:EK-070962/16.06.2015

TC Ekonomi Bakanlığı, Serbest Bölgeler, http://www.ekonomi.gov.tr/portal/content/conn/UCM/uuid/dDocName:EK-070958/12.07.2015

TC Ekonomi Bakanlığı, Serbest Bölgeler, www.ekonomi.gov.tr/16.06.2015

TC Kalkınma Bakanlığı 2014 yılı Faaliyet Raporu, Ankara, Şubat, 2015

TC Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Türkiye Ulaşım ve İletişim Stratejisi Hedef 2023: 92; İKV, 2014

TCMB Sıkça Sorulan Sorular, http://www.tcmb.gov.tr/15.05.2015

TCMB Terimler Sözlüğü, http:// www. tcmb. gov.tr/ wps/ wcm /connect /TCMB +T R/ TCMB +TR /Bottom + Menu/Egitim-Akademik/Terimler+Sozlugu/18.07.2015

TCMB, Ödemeler Dengesi İstatistiklerine İlişkin Yöntemsel Açıklama, www.tcmb.gov.tr/05.08.2015

TCMB Ödemeler Dengesi Yıllık Ayrıntılı Sunum (1984-2014)

TCMB, Terimler Sözlüğü, www.tcmb.gov.tr

TBMM Zabıt Ceridesi, 1942: 21-28

Tesbi, M. Ali., (2001) "*Cumhuriyetimizin Kuruluşundan Bu Yana Dış Ticaret Politikalarımızın ve Dış Ticaretimizin Gelişimi*", Mersin Ekonomi Politika, 19 Şubat 2001

Tezel, Y. Sezai (2002), *Cumhuriyet Döneminin İktisadi Tarihi (1923-1950)* İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 5. Baskı

TİM İhracat Verileri, 2015

TİM, Ekonomi ve Dış Ticaret Raporu, 2014-2015

Telif Hakları Genel Müdürlüğü, http://www.telifhaklari.gov.tr/ana/sayfa.asp?id= 383/28.08.2015

Tufan, Hasan (2014), Akıllı Ulaşım Sistemleri Uygulamaları ve Türkiye İçin Bir AUS Mimarisi Önerisi, UDHAB Ulaştırma ve Haberleşme Uzmanlığı Tezi

Tuncer, Selahattin (1994), "Korumacılık Teori ve Uygulama", Maliye Araştırmaları Merkezi Konferansları, Sayı:16

Tutal, Soner (2005) "*Navlun Bedellerinin Gümrük Kıymetine İlavesi Bilge ve Edi Şifrelerinin Güvenliği Dampinge Karşı Vergiden Kaçınmaya İdari Para Cezası*", Gümrük Dünyası Dergisi, Sayı:45

Tümertekin, Erol ve Özgüç, Nazmiye (2015), Ekonomik Coğrafya, Çantay Kitabevi, 14. Baskı, İstanbul

Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar, Karar No.89/14391, Tarih: 7.8.1989, R.G.Tarihi: 11.8.1989

TÜSİAD (2015), Gümrük Birliğinde Yeni Dönem ve İş Dünyası

Tokgöz, Erdinç (2004), *Türkiye'nin İktisadi Gelişme Tarihi (1914-2004),* İmaj Yayınevi, Ankara

Tomanbay, Mehmet (2003) *Dış Ticaret Rejimi ve İhracatın Finansmanı*, Hatiboğlu Kitap,4.Baskı, Ankara

Tuncer, Selahattin (1994), "*Korumacılık Teori ve Uygulama*", Maliye Araştırmaları Merkezi Konferansları, Sayı:16

Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. https://www.eximbank.gov.tr/TR,5/hakkimizda.Html/08. 06. 2015

TÜİK, Tarihi Yıllık İstatistikler 1923-2013

Türkiye'de Serbest Bölgelerin Performansı ve Güncel Yaklaşımlar, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No:1998-70

Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması, Türk Malı İmajının Yerleştirilmesi ve Turqualitynin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ, Tebliğ No: 2006/4

TCMB (2012), Tanıtıcı Broşür

Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. https://www.eximbank.gov.tr/TR,5/hakkimizda.Html/08. 06. 2015

Türkiye İhracat Stratejisi ve Eylem Planı, 2012

Türkiye Ulaşım ve İletişim Stratejisi- Hedef 2023

Türkiye'de Cari İşlemler Açığı, Kalkınma Bakanlığı Onuncu Kalkınma Planı Özel İhtisas Komisyon Raporu, 2014, Ankara

Türkiye'de Serbest Bölgelerin Performansı ve Güncel Yaklaşımlar, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No:1998-70

Türkiye İhracatçılar Meclisi İle İhracatçı Birlikleri Mevzuatı, Resmi Gazete Sayısı: 27277, Nisan, 2014, Mad.2

Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması, Türk Malı İmajının Yerleştirilmesi ve Turqualitynin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ, Tebliğ No: 2006/4

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Ulaşan ve Erişen Türkiye 2016

Uludağ, İlhan ve Serin, Vildan (1987), *Dış Şoklara Karşı Dünyada ve Türkiye'de Geliştirilen İstikrar Politikaları,* İTO Yayınları, İstanbul

Uluslararası Örgütler, www.ab.gtb.gov.tr/02.07.2015

Utkulu, Utku (2008), "*Türkiye'de Dış Ticaretin Gelişimi ve Yapısal Değişim",* Türkiye'de Dış Ticaret İşlemeleri ve Uygulaması (Teoriden Pratiğe) içerisinde, Eds. Utku Utkulu ve İsmail Aydemir, Gazi Kitabevi, Mayıs, 2008, ss.1-20 https://www.eximbank.gov.tr/TR,8/ana-sozlesme.html/ET: 10.04.2015

Uylukcu Mehmet ve Şedele, Umut, *Ortak Transit ve NCTS Cep Kitabı*, ggm.gtb.gov.tr/data/51e93abf487c8e3dc0903f51/cepkitabı21022014.pdf/13.06.2015

WTO (2011) Anti Damping Uygulamaları, İthalatçı ve İhracatçılar İçin El Kitabı, ITC INTERNATIONAL TRADE CENTRE UNCTAD/WTO, s.6/ http://www.orgtr.org/ 2013/anti-damping-uygulamalari-el-kitabi.pdf/24.08.2015

WTO (2015) *International Trade Statistics,* Dünya Ticaret Örgütü,2015

UNWTO Tourism Highlights, 2017 Edition, http://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419029

Yağan, Haldun (2008) "Sınır Ticaret Merkezleri ", *Gümrük Dünyası Dergisi*, Sayı: 57, İlkbahar, 2008

Yağan, Haldun, "TURQUALITY®:Türk Malı Kalitelidir", *Gümrük Dünyası Dergisi*, Sayı: 50

Yağcılar, Gamze. G (2011) "*Türk Bankacılık Sektörünün Rekabet Yapısının Analizi",* BDDK Yayınları Ankara, 2011, s.2-12

Yalçın, Özden (2016), İstanbul Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğü Bülteni, Yıl: 2016, Sayı:2

Yaşin, Mehmet, "*FED'in Tahvil Alımını Azaltma Kararının Şifreleri (1)",* Dünya Gazetesi, 08.01.2014).

Yaylalı, Muammer, *Mikroiktisat*, Beta Yayınları, 3. Baskı, 2004

Yereli, A. Burçin, Yeniden Canlanan İpek Yolunda Ekonomik Stratejiler, http://ahmetburcinyereli.com/SILKROAD.pdf/04.07.2016

Yetik, Edip, "*Dış Ticarette Ödeme Şekilleri*", Gümrük Dünyası Dergisi, s.55 (http: // www.gumrukkontrolor.org.tr/Yayinlar/Dergiler/55/8.html)

Yıldırım, Mehmet (2006),"*Gümrük İşlemlerine Özgü Muhasebe Denetim Modeli*", Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara AÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yurtdışı Birim Marka ve Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ, Tebliğ Tarihi: 12 Aralık 2014, Sayı: 29203

1 Seri No'lu 3218 Sayılı Serbest Bölgeler Kanunu Genel Tebliği

178 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, Tarihi No: 13.12.1983–178, Yetki Kanunu Tarihi No: 17.06.1982 – 2680, Resmi Gazete Tarihi - No: 14.12.1983 - 18251

2014/8 sayılı Karar

2023 Türkiye İhracat Stratejisi ve Eylem Planı, 2012

TPKK Hakkında 32 Sayılı Karar, Karar No.89/14391, R. Gazete No: 20249, R.G. Tarihi: 11.8.1989

TPKK Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ, Tebliğ No: 2008-32/34, Mad. 15, Tarih: 28 Şubat 200/8, Sayı: 26801

TPKK Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

32 sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar, Sayı: 29383, 11. 06. 2015

5607 Sayılı Kanun, Kanun Numarası:5607, Kabul Tarihi:21.3.2007,Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 31.3.2007, Sayı: 26479 Yayımlandığı Düstur: Tertip:5, Cilt:46, Mad.1

4458 Sayılı Gümrük Kanunun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Karar, Karar Sayısı: 2009/15481, Karar Tarihi: 29.09.2009, Resmi Gazete Tarihi: 07.10.2009

www.economy.gov.tr./ 15.05.2015

www.ekonomi.gov.tr/15.06.2015

www.eximbank.gov.tr/10.04.2015

100 Soruda Dış Ticaret, İGEME Yayını, 2010

ULUSLARARASI TİCARETİN PARLAYAN YILDIZI
ÇİN

Dr. Levent ŞAHİN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-68-5

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Nisan 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

KAYNAKÇA

1. Chinese Maritime Customs (CMC) (1933). Decennial Reports, 1922-1931, Northern and Yangtze Ports. Statistical Department of the Inspectorate General of Customs, Shanghai.
2. Greenberg, M. (1951). British Trade and the Opening of China, 1800-1842. Cambridge: Cambridge University Press.
3. Official Journal of the European Communities (1978). Council Regulation (EEC) No: 946/78. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31978R0946 &from=GA.
4. Fagre N. ve Wells, L. T. (1982). Bargaining Power of Multinationals and Host Governments. Journal of International Business Studies. 13(2), 13-15.
5. Curtin, P. D. (1984). Cross-Cultural Trade in World History. Cambridge: Cambridge University Press.
6. Kueh, Y.Y. ve Howe, C. (1984). China's International Trade: Policy and Organizational Change and Their Place in the "Economic Readjustment". The China Quarterly. Cambridge University Press. No: 100, 813-848.
7. Kobrin, S. J. (1987). Testing the Bargaining Hypothesis in the Manufacturing Sector in Developing Countries. International Organization. 41(4), 619-622.
8. Prestowitz, C. (1988). Trading Places: How America Allowed Japan to Take the Lead. Boston: Tuttle.
9. European Council (1989). European Council Declaration on China. https://um.fi/docume nts/385142/999920/katso_julistus.
10. Christopher, F., Zhang, X., Weiguo, L., Keliang, S. ve Watson. A. (1991). The Wool War and the Cotton Chaos: Fibre Marketing in China. CERC Working Papers No:1991-14.

11. Chang, M. H. (1992). China's Future: Regionalism, Federation, or Disintegration. *Studies in Comparative Communism*. 25 (3), 211-227.
12. *Chinese Economic Studies.* (1993). Special Edition on Local Protectionism in China. 26(5).
13. Goodman, D. S. G. ve Segal, G. (1994). *China Deconstructs: Politics, Trade and Regionalism*, Oxfordshire: Routledge Taylor & Francis Group.
14. Kumar, A. (1994). China's Reform, Internal Trade and Marketing. *The Pacific Review.* 7(3), 323-339.
15. Lardy, N. R. (1994). China in the World Economy. Washington D.C.: Institute for International Economics.
16. WTO (World Trade Organization) (1994).Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes. Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization.
17. Yuk-Shing C. ve Shu-Ki, T. (1994). The Changing Grain Marketing System in China. *The China Quarterly*.140, 1081-1104.
18. Guo, R. (1996). Border-Regional Economics. In: Border-Regional Economics. Contributions to Economics. Physica, Heidelberg. https://doi.org/10.1007/978-3-662-112 68-7_3.
19. Mittelstaedt, J. D. ve Mittelstaedt, R. A. (1997). The Protection of Intellectual Property: Issues of Origination and Ownership. Journal of Public Policy & Marketing.16(1), 14-25.
20. Drezner, D. (1998). Globalizers of the World, Unite!. Washington Quarterly. 21(1), 209-225.
21. Lee, P. K. (1998). Local Economic Protectionism in China's Economic Reform. *Development Policy Review.*16, 281-303. https://library.fes.de/libalt/journals/swetsfull text/4303453.pdf.
22. Stopford, J. (1998). Multinational Corporations. Foreign Policy. No: 113, 12-24. JSTOR. www. jstor.org/stable/1149229.
23. Breslin, S. (1999). Decentralisation, Globalisation and the "creation" of Trans-National Economic Regions in the People's Republic of China. *CSGR Working Papers* 38/99.

24. WTO (World Trade Organization) (1999). Director-General Moore Welcomes US-China Deal, But Cautions More Work Remains on China's Entry. Press/148. https:/ www.wto.org/english/thewto_e/ minist_e/min99_e/english/press_e/pres148_e. htm.
25. Bosworth, D. ve Yang, D. (2000). Intellectual Property Law, Technology Flow and Licensing Opportunities in the People's Republic of China. International Business Review. 9(4), 453-477.
26. Chen, K. ve Xu, L. (2000). Ex-Post Competitiveness of China's Export in Agri-Food Products: 1980-1996. Agribusiness. 16(3), 281-294.
27. Hu, M. (2000). WTO's Impact on the Rule of Law in China, The Rule of Law: Perspectives from The Pacific. The Maureen and Mike Mansfield Foundation, 101-106.
28. Naughton, B. (2000). How much can Regional Integration do to Unify China's Markets? https://kingcenter.stanford.edu/sites/default/ files/publications/58wp.pdf.
29. Chinalawinfo. (2001). *Stipulation of the State Council to Forbid Regional Blockade in Market Economic Activities*. The State Council No: 303. http://www.lawinfochina.com/display.aspx?lib=law&id= 1820.
30. Gilley, B. (2001). Breaking Barriers. *Far Eastern Economic Review*, 14-19.
31. Snyder, F. (2001). The Origins of the Nonmarket Economy: Ideas, Pluralism and Power in EC Anti-Dumping Law about China. European Law Journal. 7(4), 369-424.
32. Vollrath, T.L. ve Paul, V.J. (2001) The Changing Structure of Agricultural Trade in North America: Pre-and Post-CUSTA/NAFTA: What Does It Mean? Economic Research Service, USDA.
33. WTO (World Trade Organization) (2001). Protocol on the Accession of the People's Republic of China to the WTO. http://unpan1.un.org/ intradoc/groups/public/documents/ve https://www.wto.org /english/ thewto_e/acc_e/a1_chine_e.htm.

34. Young, A. (2001). The Razor's Edge: Distortions and Incremental Reform in the People's Republic of China. *Quarterly Journal of Economics.* 115(4),1091-1135.

35. Akira, K. (2002). Look Japan, 48. 561.

36. Business Human Rights Resource Centre (2002). Greenpeace Protests Against Nestle's Double Standards on Genetically Engineered Food Story Timeline. https://www.business-humanrights.org/en/latest-news/greenpeace-protests-against-nestles-double-standards-on-genetically-engineered-food/.

37. Cutler, C. A. (2002). Private International Regimes and Interfirm Cooperation. https://www.jura.fu-berlin.de/fachbereich/einrichtungen/oeffentliches-recht/lehrende/bolewskiw/dokumente/3_Diplomacy_and _Law/Biersteker_Hall_the_emergence_of_private_authority_in_global_governance_2.pdf.

38. Eaton, J. ve Kortum, S. (2002). Technology, Geography, and Trade. Econometrica, 70(5), 1741-1779.

39. Eden, L. ve Molot, M. A. (2002). Insiders, Outsiders, and Host Country Bargains. Journal of International Management. 8(4), 359-388.

40. El-Namaki, M. S. S. (2002). An Analysis of China's Competitiveness between 1995 and 1999. Competitiveness Review. 12(1), 66-75.

41. Hall, R. B. ve Biersteker, T. J. (2002). The Emergence of Private Authority in the International System. The Emergence of Private Authority in Global Governance, 3-22.

42. Fdiintelligence. (2002). Fix Unsuitable Headline: Pepsi was One of the Earliest Multinational Companies. https://www.fdiintelligence.com/article/25837.

43. Kobrin, S. J. (2002). Economic Governance in an Electronically Networked Global Economy. (Ed: Hall, R. B. ve Biersteker, T. J.). The Emergence of Private Authority in Global Gover nance,43-75.

44. Panitchpakdi S. ve Clifford M.L. (2002). China and the WTO. Changing China, Changing World Trade. New York: John Wiley & Sons, Inc.
45. Pauly, L. W. (2002). Global Finance, Political Authority, and the Problem of Legitimation. (Ed: Hall, R. B. ve Biersteker, T. J.). The Emergence of Private Authority in Global Gover nance, 76-90.
46. Poncet, S. (2002). A Fragmented China. Measure and Determinants of Chinese Domestic Market Disintegration. CERDI Working Papers No: 200221.
47. UNCTAD (United Nations Conference on Trade and Development). (2002). Trade and Development Report 2002. New York: United Nations Publication.
48. UNCTAD (United Nations Conference on Trade and Development). (2002). World Investment Report 2002. New York: United Nations Publication.
49. UNIDO (United Nations Industrial Development Organization) (2002). Industrial Development Report 2002/2003. New York: United Nations Publication.
50. Zhang K.H. (2002). China as a New Power in World Trade. China's Access to WTO and the Global Economy. (Ed: H. Fung, C. Pei ve J.Johnson), 32-49. Beijing: Yuhang Publishing House.
51. China Daily. (2003). Growing Number of Foreign-Invested Firms in Rankings. www.chinadaily.net/en/doc/2003-06/18/content_239491. htm.
52. Felipe, J. (2003). Is Export-Led Growth Passe? Implications for Developing Asia. ERD Working Paper No: 48.
53. Gabel, M. ve Bruner, H. (2003). Globalinc.: An Atlas of the Multinational Corporation. New York: New Press.
54. Guan, J. ve Ma, N. (2003). Innovative Capability and Export Performance of Chinese Firms. Technovation. 23(9), 737-747.
55. People.cn. (2003). Toyota Car Ads Belittle Dignity of the Chinese Nation. http://en. people.cn/200312/06/eng20031206_129822.shtml.

56. Sassen, S. (2003). The State and Globalization. Interventions. 5(2), 241-248.

57. Shantong, L., Yunzhong, L. ve Bo, C. (2003). Research On Measures Objects and Degrees on Local Protection in the Chinese Domestic Market-An Analysis Based on a Sample Survey. Development Research Centre of the State Council.

58. Batisse, C. ve Poncet, S. (2004). Protectionism and Industry Localization in Chinese Provinces. *Journal of Chinese Economic and Business Studies*. 2(2),133-154.

59. European Commission (2004). China-Market Economy Status in Trade Defence Investi gations. http://trade.ec.europa.eu/doclib/ docs/2004/june/tradoc_117795.pdf.

60. Hinloopen, J. ve Marrewijk, C. (2004). Dynamics of Chinese Comparative Advantage. Tinbergen Institute Discussion Papers No: 04-034/2.

61. Lian, D. (2004). Mr. Thaksin has a Plan. Equity Research Asia/Pacific. Morgan Stanley.

62. Messerlin, P. (2004). China in the WTO: Antidumping and Safeguards. World Bank Economic Review. https://openknowledge. worldbank.org/handle/10986/17155.

63. Xiaoping, H., Wentao, T. ve Xingming, F. (2004). An Analysis and Comparison of Wheat Production Competitiveness between China and the USA. Journal of Economic Issues. 38(4), 1074-1082.

64. Zhang, K.H. (2004). Maximizing Benefits from Foreign Direct Investment and Minimizing its Costs: What Do We Learn from China?, Foreign Investment in Developing Countries. (Ed: H.S. Kehal). Hampshire: Palgrave/Macmillan.

65. China Daily. (2005). Chinese Kneeling For Discount in McDonald's Ad. http://www.china daily.com.cn/english/doc/2005-06/23/content_ 453733.htm.

66. China Mission (2005). 20th Meeting of China-EU Mixed Committee on Trade and Economic Cooperation. http://www.chinamission.be/eng/sbgx/sbjw/t220311.htm.

67. European Commission (2005). EU-China Textile Agreement, Press Release No: 62/05. https://ec. europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_05_201.

68. Prigg, M. (2005). Cancer Alert Over Toothpaste. Evening Standard. https://www. dentist.net/pages/ dn-article13.

69. Roach, B. (2005). A Primer on Multinational Corporations. (Ed: Alfred D. Chandler). Leviathans: Multinational Corporations and the New Global History. Cambridge: Cambridge University Press.

70. Pastor, A. ve Gosset, D. (2005). The EU-China Relationship: A Key to the 21. Century Order.http://www.realinstitutoelcano.org/wps/portal/rielcano_en/contenido?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/elcano/elcano_in/zonas_in/ARI%20142-2005.

71. Puworld (2005). China and EU Signed Memorandum on Textile Trade. http://en.pu world.com /html /20050614/1256.html.

72. Xiaolan, F. ve Balasubramanyam, V. N. (2005). Exports, Foreign Direct Investment and Employment: The Case of China. The World Economy. 28(4), 607-626.

73. Zoellick, R. B. (2005). Whither China: From Membership to Responsibility? https:// 2001-2009.state.gov/s/d/former/zoellick/rem/53682.htm.

74. Adams, F. G., Gangnes, B. ve Shachmurove, Y. (2006). Why is China so Competitive? Measuring and Explaining China's Competitiveness. World Economy, 29(2), 95-122. http://dx.doi.org/10.1111/ j.1467-9701.2006.00773.x.

75. BBC News (2006). Gazprom Grabs Sakhalin Gas Stake. http://news.bbc. co.uk/go/pr/ fr/-/2/hi/ business/6201401.stm.

76. Chen, C. (2006). Changing Patterns in China's Agricultural Trade after WTO Accession.https://openresearch-repository.anu.edu.au/ bitstream/1885/29148/2/01_Chen_Changing_patterns_in_China %27s_2006.pdf.
77. China.com (2006). Foreign-Funded Firms Gain $200b in Profit in China. http://english.china.com /zh_cn/business/news/11021613/ 20060522/13336401.html.
78. China Tax Press. (2006). Tax Year Book of China. Beijing.
79. European Commission (2006). EU-China Trade and Investment: Competition and Partnership. European Commission Working Document No: 632. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ EN/TXT/ ?uri=CELEX%3A52006DC0632.
80. European Commission (2006). EU and China to Agree on Opening Negotiations for a New Comprehensive Framework Agreement. http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/116 1&format=HTM&aged=0&language=en&guiLanguage= en%22.
81. European Commission (2006). EU-China: Closer Partners, Growing Responsibilities. https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do ?uri=COM:2006:0631:FIN:EN: P DF.
82. Fukao, K., Kiyota, K. ve Yue, X. (2006). China's Long‐Term International Trade Statistics: By Commodity, 1952‐1964 and 1981‐2000. Hi-Stat Discussion Paper Series d05-147. Institute of Economic Research. Hitotsubashi University.
83. Herzer, D., Nowak-Lehmann F. ve Siliverstovs, B. (2006). Export Led Growth in Chile: Assessing the Role of Export Composition in Productivity Growth. The Developing Economies. 44(3), 306-328.
84. Mohanty, S. K. ve Chaturvedi, S. (2006). Rising Tiger and Leaping Dragon: Emerging Global Dynamics and Space for Developing Countries and Least Developed Countries. IDS Bulletin. http://www.ids. ac.uk/ids/bookshop/ bulletin/rising.
85. Rodrik, D. (2006). What's So Special About China's Exports. China & World Economy. 14 (5). 1-19.

86. Schott, P. (2006), The Relative Sophistication of Chinese Exports.Economic Policy. 23 (53), 5-49.
87. Shenkar, O. (2006). The Chinese Century: The Rising Chinese Economy and Its Impact on the Global Economy, the Balance of Power, and Your Job. New Jersey: Wharton School Publishing.
88. Zhang K.H. (2006). FDI and Host Countries' Exports: The Case of China. Economia Internazionale/ International Economics. 59(1), 113-127.
89. Dictionary of Trade Policy Terms (2007). https://www.wto-ilibrary.org/economic-research-and-trade-policy-analysis/dictionary-of-trade-policy-terms-5th-edition_856b f002-en.
90. European Commission (2007). Trade Sustainability Impact Assessment of the Negotiations of a Partnership and Cooperation Agreement between the EU and China. https://trade.ec.europa.eu/ civilsoc/meetdetails.cfm?meet=11224.
91. Findlay, R. ve O'Rourke, K. H. (2007). Power and Plenty: Trade, War, and the World Economy in the Second Millenium. Princeton: Princeton University Press.
92. Garcia-Herrero, A. ve Koivu, T. (2007). Can the Chinese Trade Surplus Be Reduced Through Exchange Rate Policy? BOFIT Discussion Papers No:6.
93. Goode, W. (2007). Dictionary of Trade Policy Terms. 5th Edition. Cambridge: Cambridge University Press.
94. Huang J., Jun Y., Xu Z., Rozelle S. ve Li N. (2007). Agricultural Trade Liberalization and Poverty in China. China Economic Review.18(3), 244-265.
95. Leal-Arcas, R. (2007). Theory and Practice of Ec External Trade Law and Policy. Florence: European University Institute.
96. Mandelson, P. (2007). Europe's Trade Policy with India and China. https://www.ifo.de/ DocDL/forum 1-07-focus1.pdf.

97. Ministry of Foreign Affairs China's (2007). https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjb_663304/zzjg_663340/yzs_663350/gjlb_663354/2721_663446/2725_663454/t31 1544. shtml.

98. Park, S. H. ve Vanhonacke, W. R.(2007).The Challenge for Multinational Corporations in China: Think Local, Act Global. https://www.researchgate.net/publication/271199 219_The_Challenge_for_Multinational_Corporations_in_China_Think_Global_Act_ Local.

99. Zhao, Z. ve Zhang, K. H. (2007). China's Industrial Competitiveness in the World. Chinese Economy. 40(6), 6-23. http://dx.doi.org/10.2753/CES1097-1475400 601.

100. Bridges Weekly News Digest (2008). EU: 16 Developing Countries to Receive GSP+ Market Access Benefits. 12(42). http://ictsd.net/i/news/bridgesweekly/35942/.

101. Council Regulation (2008). (EC) 732/2008. O.J. (L 211/1).

102. Crosby, D. C. (2008). Banking on China's WTO Commitments: Same Bed, Different Dreams in China's Financial Services Sector. Oxfordshire: Routledge Taylor & Francis Group.

103. Dreyer, I. ve Erixon, F. (2008). An EU-China Trade Dialogue: A New Policy Framework To Contain Deteriorating Trade Relations. European Centre for International Political Economy Working Papers No: 03/2008.

104. Kissinger, H. A. (2008). The Three Revolutions, Washington DC: The Washington Post.

105. Sha, K., Yang, J. ve Song, R. (2008). Competitiveness Assessment System for China's Construction Industry. Building Research & Information. 36(1), 97-109. http://dx.doi.org/10.1080/09613 210701-561677.

106. Schott, P.K., Fuest, C. ve O'Rourke, K. (2008), The Relative Sophistication of Chinese Exports. Economic Policy, 23(53), 5-49.

107. Yuefen, L. ve Zhang, B. (2008). Development Path of China and India and the Challenges for their Sustainable Growth. The World Economy. 31(10), 1277-1291.

108. Zeng, M. (2008). China President Warns Against Protectionism. Wall Street. Journal. http://blogs.wsj.com/economics/2008/11/15/china-president-warns-against-protection ism/.

109. Loren, B. ve Rawski T. G. (2008). China's Great Economic Transformation. New York: Cambridge University Press.

110. Brown, C. P. (2009). The Global Resort to Antidumping, Safeguards, and other Trade Remedies amidst the Economic Crisis. World Bank Policy Research Working Papers 5051.

111. ECIPE (The European Centre for International Political Economy). (2009). EU-China High Level Dialogue-Can it End Souring Trade Relations and Increased Protectionism? http://www.ecipe.org/files/ Media%20Brief.%20EU%20China%20High%20Level%20Dialogue. %20A%20Second%20Chance.pdf.

112. EurActiv (2009). EU in Sudden U-Turn on China SME Centre. http://www.euractiv. com/en/enterprise-jobs/eu-sudden-turn-china-sme-centre/article-1870 32.

113. Florido, E. R. (2009). Current Economic Relations Between China and Latin America. VRF Working Papers No: 448. https://www.ide. go.jp/library/English/Publish/Down load/Vrf/pdf/448.pdf

114. Gereffi, G. (2009). Development Models and Industrial Upgrading in China and Mexico, European Sociological Review. 25(1), 37-51.

115. Narlikar, A. ve Vickers, B. (2009). Leadership and Change in the Multilateral Trading System. Dordrecht: Republic of Letters Publishing.

116. European Commission (2009). Second meeting of the EU-China High Level Economic and Trade Dialogue. https://webcache.google-usercontent.com/search?q=cache:mTB6 3ybEOMkJ:https://ec.europa. eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/memo_09_226/ MEMO_09_226_EN.pdf+&cd=1&hl =tr&ct=clnk&gl=tr.

117. European Commission. (2009). EU Requests WTO Panel on Chinese Export Restrictions on Raw Materials. http://trade.ec. europa.eu/ doclib/press/index.cfm?id=481.
118. Snyder, F. (2009). The European Union and China, 1949-2008: Basic Documents and Commentary. Oxford: Hart Publishing.
119. Mohanty, S. K. (2009). Are Indian Exports Consistent with the Global Demand? How regional Approach Promotes Exports? Ministry of Finance, Government of India, Back ground Paper for the Economic Survey on India.
120. Xiaochuan, Z. (2009). Reform the International Monetary System. https://www.bis. org /review/r09040 2c.pdf.
121. Bottelier, P. ve Dadush, U. (2010). The RMB: Myths and Tougher-to-Deal-With Realities. https://carnegieendowment.org/2010/03/18/ rmb-myths-and-tougher-to-deal-with-realities-pub-40364.
122. European Commission (2010). EU-China Trade in Facts and Figures. http://europa.eu/ rapid/pressReleasesAction.do?reference= MEMO/10/352&type=HTML.
123. Feenstra, R. C. ve Shang Jin Wei (2010). Introduction to China's Growing Role in World Trade. NBER Papers. University of Chicago Press, 1-31.
124. Goldthau, A. ve Witte J. M. (2010). Global Energy Governance: The New Rules of The Game. Washington DC: Brookings Institution Press.
125. Harrison, A. ve Rodriguez-Clare, A. (2010). Trade, Foreign Investment, and Industrial Policy for Developing Countries. The Handbook of Development Economics. 5, 4039-4214.
126. Leal-Arcas, R. (2010). European Union-China Trade Relations. 2(2). Trade L. & Dev. 224 .
127. McGregor, R. (2010).The Party: The Secret Worlds of China's Communist Party. London: Penguin Books.
128. Mohanty, S. K. ve Arockiasamy R. (2010). Prospects for Making India's Manufacturing Sector Export Oriented. New Delhi: Research and Information System for Developing Countries.

129. Snyder, F. (2010). The EU, The WTO and China: Legal Pluralism and International Trade Regulation. Oxford: Hart Publishing.
130. Wang, Z. ve Shang-Jin W. (2010). What Accounts for the Rising Sophistication of China's Exports? NBER Working Paper Series. https://www.nber.org/system/files/working_papers/w13771/w13771. pdf.
131. WTO (World Trade Organization). (2010). Trade Policy Review of China.WT/TPR/S/ 230.
132. Cheung, Y., Ma, G. ve McCauley, R. (2011). Renminbising China's Foreign Assets. Pacific Economic Review.16(1), 1-17.
133. Clinton, H. (2011). American's Pacific Century. *Foreign Policy*. http://foreignpolicy.com/2011/10/11/americas-pacific-century/.
134. European Commission (2011). Barriers in China with EU Business. https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2011/4 33861/EXPO-INTA_ET(2011)4 33861 _EN. pdf.
135. Kraemer, K. L., Linden, G. ve Dedrick J. (2011). Capturing value in Global Networks: Apple's iPad and iPhone. https://www.investment-office.com/Observations/Beyond_Finance/Capturing_Value_in_ Global_Networks_Apple_s_iPad_and_iPhone. html.
136. MoC (Ministry of Commerce). (2011). Report of the Foreign Trade Situation of China. http://english.mofcom.gov.cn/article/policyrelease /.
137. Palley, T. I. (2011). The End of Export-Led Growth: Implications for Emerging Countries and the Global Economy. Briefing Paper No. 6.
138. Plasschaert, S. (2011). Is the Renminbi Undervalued? The Myths of China's Trade Surplus and Global Imbalances. European Centre for International Political Economy (ECIPE) Working Paper No: 02/2011.
139. Shekhar, A. ve Mody, A. (2011). The Demographic Dividend: Evidences from the Indian States. International Monetary Fund Working Paper No: WP/11/38.

140. Wolf, C. Jr., Dalal, S., DaVanzo, J., Larson, E. V., Akhmedjonov A., Dogo, H., Huang M. ve Montoya. S. (2011). China and India, 2025: A Comparative Assessment. Rand National Defense Research Institute. https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/ monographs/ 2011/RAND_MG 1009.pdf.
141. Cohen, B.J. (2012). The Yuan Tomorrow? Evaluating China's Currency Internatio nalisation Strategy. New Political Economy. 17(3), 1-11.
142. Friedman, T. L. (2012). The Lexus and the Olive Tree: Understanding Globalization. New York: Picador.
143. Golley, J. ve Tyers, R. (2012). Demographic Dividends, Dependencies and Economic Growth in China and India. CAMA Working Paper No: 6.
144. Huang, C.Q. ve Wei, S. (2012). Analysis of Trade Dynamics and Trade Potentials of Agricultural Products between China and India. International Economics and Trade Research. 7, 15-26.
145. IMF (The International Monetary Fund). (2012). Regional Economic Outlook: Asia and Pacific-Managing Spillovers and Advancing Economic Rebalance. Washington DC: International Monetary Fund.
146. Lin, J.Y. ve Wang, Y. (2012). China's Integration with the World: Development as a Process of Learning and Industrial Upgrading. China Economic Policy Review. 1(1), 1-33.
147. Keller, W., Li, B. ve Shiue, C. H. (2012). Shanghai's Trade, China's Growth: Continuity, Recovery, and Change since the Opium Wars. NBER Working Papers, No: 17754. https://www. nber.org/system/ files/working_papers/w17754/w17754.pdf.
148. Prasad, E. ve Ye, L. (2012). Will the Renminbi Rule? Finance & Development. 49(1).
149. Yang, J., Yang, W.Q., Li, M. ve Wang, X.B. (2012). Analysis on Changes in the Structure, Comparative Advantages and Complementarity of Agricultural Products Trade between China and Africa. Chinese Rural Economy. 3, 44-67.

150. WTO (The World Trade Organization), (2012). Trade Policy Review: https://www. wto.org/english/tratop_e/tpr_e/tp364_e.htm.
151. Ahrens, N. (2013). China's Industrial Policymaking Process.Washington, DC: Center for Strategic and International Studies.
152. Dorn, D. ve Hanson, G. (2013). The China Syndrome: Local Labor Market Effects of Import Competition in the United States. American Economic Review. 103(6), 2121-2168.
153. IMF (The International Monetary Fund). (2013). Direction of Trade Statistics. Washington DC: International Monetary Fund.
154. Morrison, W. M. ve Labonte, M. (2013). China's Currency Policy: An Analysis of the Economic Issues. https://fas.org/sgp/crs/row/RS 21625.pdf.
155. Campanella, M. L. (2014). The Internationalization of the Renminbi and the Rise of a Multipolar Currency System. ECIPE Working Paper No: 01. https://ecipe.org/wp-content/ uploads/2014/12/WP 201201_1.pdf.
156. China.org.cn (2014). Promoting China-Japan Relations through Culture. http://www.china.org.cn/opinion/2014-06/18/content_32690843. htm.
157. Çiçek, M. (2014). ABD-Çin Rekabetinde Gelişen AB-Çin İlişkileri. *Barış Araştırmaları ve Çözümleri Dergisi.* 2(2), 1-44.
158. Jia, R. (2014). The Legacies of Forced Freedom: China's Treaty Ports. https://www.mit pressjournals.org/doi/pdf/10.1162/REST_a_ 00458.
159. Mitchener, K. J. ve Yan, S. (2014). Globalization, Trade, and Wages: What Does History Tell US About China? International Economic Review. 55(1), 131-168.
160. Petri, P. A., Plummer, M. G. ve Zhai, F. (2014). The TPP, China and the FTAAP: The Case for Convergence. (Eds: Guoqiang T. ve Petri P. A.). *New Directions in Asia-Pacific Economic Integration.* Honolulu: East-West Center.

161. Song, S.S. (2014). Enlarging Foreign Agricultural Cooperation under the Background of "One Belt and One Road" Strategy. Journal of International Economic Cooperation. 9, 63-66.
162. Acar, A. Z., Bentyn, Z. ve Kocaoğlu, B. (2015). Turkey as a Regional Logistic Hub in Promotion of Reviving Ancient Silk Route between Europe and Asia. *Journal of Management, Marketing and Logistics*. 2(2), 94-109.
163. Akman, M. S. (2015). Trans Pasifik Ortaklığı (TPP) Anlaşması'na Bir Bakış. *TEPAV.* http://www.tepav.org.tr/upload/files/1447944729-0.Trans_Pasifik_Ortakligi__TPP__ An asmasi___na_Bir_Bakis.pdf.
164. Ariella, V. (2015). U.S. and China Silk Road Visions: Collaboration. (Eds: De Leon, R. Ve Yang, J.). *Exploring Avenues for China-U.S. Cooperation on the Middle East.* Washington, DC: Center for American Progress.
165. BEA (the U.S. Bureau of Economic Analysis) (2015). http://www.bea.gov/inter national/factsheet/factsheet.cfm?Area=650.
166. Bin, S. (2015). China's Trade Development Strategy and Trade Policy Reforms: Overview and Prospect. https://www.iisd.org/system/files/publications/china-trade-strategy-policy-reform.pdf?q=sites/default/files/publications/china-trade-strategy-policy-reform.pdf.
167. Chen, J. (2015). The Transformation of Chinese Law: Mark II. Hong Kong Law. 45(3).
168. Cheng, G.Q. (2015). Chinese Agricultural Development Under the Belt and Road Initiative. Agricultural Economics. 7, 74-77.
169. Hu, B.C. (2015). Analysis of Chinese Agricultural Products Markets and Policy Assessment. Chinese Rural Economics, 4.
170. Marle, G. V. (2015). China Consortium Moves into Turkish Port Market with Control of Terminal Kumport. *The Load Star.* https://theloadstar.com/china-consortium-moves-into-turkish-port-market-with-control-of-terminal-kumport/.

171. OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) (2015). *Excess Capacity in the Global Steel Industry: The Current Situation and Ways Forward*. https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DSTI/SU/SC (2014)15/FINAL&docLanguage=En.

172. Stuchlíková, Z. (2015). Čínská Ekonomika v Roce 2015: Hlavní Trendy a Problémy. Scientia et Societas. 11(3), 37-47.

173. Symonds, P. (2015). Bir Kuşak Bir Yol: Çin'in ABD'nin Asya'ya Dönüşüne Yanıtı. https:// www.sosyalistesitlik.org/bir-kusak-bir-yol-cinin-abdnin-asyaya-donusune-yaniti/.

174. The State Council of the People's Republic of China (2015). Action Plan on the Belt and Road Initiative. http://english.gov.cn/beltAndRoad/.

175. USDC (US Department of Commerce) (2015). Trends in U.S. Vehicle Exports. http://www.trade. gov/td/otm/assets/auto/ Export Paper2015.pdf.

176. Yu, C.Y. ve Qi, C.J. (2015). Research on the Complementarity and Comparative Advantages of Agricultural Product Trade between China and CEE Countries-Taking Poland, Romania, Czech Republic, Lithuania and Bulgaria as Examples. https://www.scirp.org/pdf/JSSM_201504071 3134178.pdf.

177. Yu, M. (2015). One Belt and One Road Takes Agriculture Out. Countryside, Agriculture, Farmer. 4, 9-10.

178. Zhang K.H. (2015). China's Manufacturing Performance and Industrial Competitive ness Upgrading International Comparison and Policy Reflection. China's Domestic Transformation in a Global (Ed: Song, L., Garnaut, R., Fang, C. ve Johnston, L.). ANU Press. http://press-files.anu.edu.au/downloads/press/p320411/pdf/ch121.pdf.

179. Zou, J.L., Liu, C.L., Yin, G.Q. ve Tang, Z.P. (2015). Spatial Patterns and Economic Effects of China's Trade with Countries along the Belt and Road. Progress in Geography. 34(5), 598-605.

180. Author, D.H., Dorn, D. ve Hanson, G.H. (2016). The China Shock: Learning from Labor Market Adjustment to Large Changes in Trade. National Burea Economics Research. Working Paper 21906.https://www.nber.org/system/files/working_papers/w 21906/w21906.pdf.

181. Campbell, C. (2016). China's Xi Jinping Talks "One Belt, One Road" as Keynote Project Fizzles. *Time*. http://time.com/4457044/xi-jinping-one-belt-one-road-obor-south-china-sea-economic-trade-business/.

182. EABER ve CCIEE (East Asian Bureau of Economic Research ve China Center for International Economic Exchange). (2016). Australia China Joint Economic Report. No: 40.

183. European Commission (2016). Trade in Goods with China. http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_11336 6.pdf.

184. European Parliament. (2016). One Belt, One Road (OBOR): China's Regional Integration Initiative. https://www.europarl.europa.eu/ thinktank/en/document.html?referen ce=EPRS_ BRI(2016)586608.

185. He, M., Huang, Z.Q. ve Zhang, N.N. (2016). An Empirical Research on Agricultural Trade between China and "The Belt and Road" Countries: Competitiveness and Complemen tarity. Modern Economy. 7, 1671-1686.

186. Jinchen, T. (2016). One Belt and One Road: Connecting China and the World. https:// www.globalinfrastructureinitiative.com/article/one-belt-and-one-road-connecting-china-and-world.

187. KPMG (2016). The 13. Five-Year Plan-China's Transformation and Integration with the World Economy. Opportunities for Chinese and Foreign Businesses. https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/cn/ pdf/en/2016/10/13fyp-opportunities-analy-sis-for-chinese-and-foreign-businesses.pdf.

188. WTO (World Trade Organization) (2016): World Trade Statistical Review 2016. https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/wts2016_ e/WTO_Chap-ter_09_tables_e. pdf.

189. Wu, M. (2016). The "China, Inc." Challenge to Global Trade Governance. Harvard International Law Journal. 57(2), 1001-1063.
190. Atlı, A. (2017). Turkey Seeking its Place in the Maritime Silk Road. *Asia Times.* https://asiatimes. com/2017/02/turkey-seeking-place-maritime-silk-road/.
191. *BBC* News. (2017). TPP: What Is It and Why Does It Matter? http://www.bbc. com/news/business-32498715.
192. Bremmer, I. (2017). How China's Economy is Poised to Win the Future. *Time*. http://time. com/5006971/how-chinas-economy-is-poised-to-win-the-future/.
193. Chang, S. (2017). The International Competitiveness Research of China's Agricultural Products.https://ncssc.edpsciences.org/ articles/ncssc/pdf/2017/01/ncssc2017_01006.pdf.
194. Guo, W. (2017). Impact of Renminbi Appreciation on China's Trade Balance: From Empirical Evidence. American Journal of Industrial and Business Management. 7, 816-831. https://doi.org/10.42 36/ajibm.2017.76058.
195. *Hürriyet Daily News.* (2017). Turkish Regulator Approves License for Bank of China to Operate in Turkey. https://www. hurriyetdailynews.com/turkish-regulator-approves-lice nse-for-bank-of-china-to-operate-in-turkey-123399.
196. Kadılar, R. ve Ergüney, E. (2017). One Belt One Road: Perks and Challenges for Turkey. *Hürriyet Daily News.* https://www. hurriyetdailynews.com/opinion/riza-kadilar-erkin-erguney/one-belt-one-road-perks-and-challenges-for-turkey-120536.
197. Keller, W., Santiago, J. A. ve Shiue, C. H.(2017). China's Domestic Trade During the Treaty-Port Era. Explorations of Economic History. https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S001 4498316302005.
198. Kenderdine, T. (2017). China's Industrial Policy, Strategic Emerging Industries and Space Law. *Asia & the Pacific Policy Studies.* 4(2), 325-342.

199. Lintao, Y. (2017). A Greater Role. *Beijing Review.* https://4.bp.blogspot.com/-r11Fy_ncPZQ/WRdOeHast3I/AAAAAAAACFE/_468-ZeMkqIvsM7vKDxYuFzR8zvfsWNSwCLcB/s1600/Beijing%2B Review.png.
200. Mavroidis, P. C. ve Janow, M. (2017). Free Markets, State Involvement and the WTO: Chinese State Owned Enterprises in the Ring. Cambridge University Press. 16(4), 571-581.
201. Meltzer, J. P. (2017). Global digital trade 1: Market Opportunities and Key Foreign Trade Restrictions, *Testimony*. www.brookings.edu/testimonies/global-digital-trade-1-market-opportunities-and-key-for eign-trade-restrictions/.
202. MEA (Ministry of External Affairs) (2017). India-China Bilateral Relations. https:// mea.gov.in/Portal/ForeignRelation/China_October _2017.pdf.
203. Morrow, J. A., Liu, S. ve Van Rooij, B. (2017). Lawyer Discipline in an Authoritarian Regime: Empirical Insights from Zhejiang Province, China. Georgetown Journal of Legal Ethics.30(2).
204. Rajah, R. (2017). Uncertain Future for China's State Capitalism. Nikkei Asian Review (Tokyo). https://asia.nikkei.com/Economy/ Uncertain-future-for-China-s-state-capitalism.
205. Reich, A. (2017). The Effectiveness of the WTO Dispute Settlement System: A Statistical Analysis. EUI Department of Law Research Paper, 2017/11. https://cadmus.eui. eu/bitstream/handle/1814/47 045/LAW_2017_11.pdf
206. The Economist (2017). China's State Enterprises are not Retreating but Advancing. www.economist.com/leaders/2017/07/20/chinas-state-enterprises-are-not-retreating-but-advancing.
207. USCBC (US-China Business Council) (2017). Understanding the US-China Trade Relationship.https://www.uschina.org/sites/default/files/Oxford%20Economics%20US%20Jobs%20and%20China%20 Trade%20Report.pdf.

208. Yu, C. (2017). Restore Competitiveness of China's Agriculture with Internet Plus. http://en.drc. gov.cn/2017-04/14/content_37415574. htm.
209. White House (2017). United States National Security Strategy. www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf.
210. Xin, H. ve Ng, K. H. (2017). "It Must Be Rock Strong" Guanxi's Impact on Judicial Decision-Making in China. The American Journal of Comparative Law.65(4), 841-871.
211. Aliyeva, K. (2018). Up to 4 Million Tonnes of Cargo to be Transported Along TITR. Azernews. https://www.azernews.az/ business/127423.html.
212. Allen, J. ve Rui, L. (Nana Li). (2018). Awakening Governance: The Evolution of Corporate Governance in China. Hong Kong: Asian Corporate Governance Association (ACGA).
213. Akin Gump Strauss Hauer ve Feld LLP. (2018). International Trade Alert. The Expert Control Reform Act of 2018 and Possible New Controls on Emerging and Foundational Technologies. https://www.akingump.com/en/news-insights/the-export-control-reform -act-of-2018-and-poss ible-new-controls.html.
214. Bacchus, J., Lester, S. ve Zhu, H. (2018). Disciplining China's Trade Practices at the WTO: How WTO Complaints Can Help Make China More Market-Orientated. CATO Policy Analysis, No: 856. https://www.cato.org/policy-analysis/disciplining-chinas-trade-practic es-wto-how-wto-complaints-can-help-make-china-more.
215. *Bilimin Sesi*. (2018). İpek Yolu Nedir? https://www.biliminsesi. com/ipek-yolu-nedir/.
216. Branstetter, L. G. (2018). China's Forced Technology Transfer Prob-lem-And What to Do About It. PIIE Policy Brief. https://piie.com/publications/policy-briefs/chinas-forced-technology-transfer-problem-and-what-do-about-it.

217. Clinch. M. (2018). China Backs Turkey to Overcome its Economic Crisis. https://www. cnbc.com/2018/08/17/china-backs-turkey-to-overcome-its-economic-crisis.html.
218. Feenstra, R. C. ve Sasahara. A. (2018). The "China shock" Exports and U.S. employment: A Global Input-Output Analysis. Special Issue Paper, Review International Economics. 6(5), 1053-1083.
219. Forbes (2018). Global 2000: The World's Largest Public Companies. www.forbes.com/global2000/#562d70f4335d.
220. Gros, D. (2018). The Myth of China's Forced Technology Transfer. *Project Syndicate.* www.project-syndicate.org/commentary/myth-of-forced-technology-transfer-china-by-daniel-gros-2018-11?barrier=accesspaylog.
221. *Hürriyet Daily News.* (2018). Economic Relations with Turkey Vital for Germany, Says Envoy Ahead of Key Delegation Visit. https://www.hurriyetdailynews.com/economic-relations-with-turkey-vital-for-germany-says-envoy-ahead-of-key-delegation-visit-138185.
222. Jakubik, A. ve Stolzenburg, V. (2018). The "China Shock" Revisited: Insights From Value Added Trade Flows. WTO Staff Working Paper, 14.
223. Lawder, D. (2018). IMF's Lagarde says China Needs to do More to Cut Steel Capacity. *Reuters.* https://www.reuters.com/article/us-imf-lagarde-china-steel-idUSKCN1GD6 61.
224. Mark, J. J. (2018). Silk Road, Ancient History Encyclopedia. http://www.ancient.eu/ Silk_ Road/.
225. Office of the United States Trade Representative. (2018). Update Concerning China's Acts, Policies and Practices Related to Technology Transfer, Intellectual Property, And Innovation. https://ustr.gov/sites/default/files/enforcement/301Investigations/301%20 Report%20Update.pdf.
226. Rosen, D. H. ve Logan Wright. (2018). Credit and Credibility: Risks to China's Economic Resilience. https://csis-website-prod.s3.amazonaws.com/s3fspublic/publication/181003_CreditandCredibility_ final.PDF.

227. PHDCCI (PHD Chamber of Commerce and Industry). (2018). India-China Trade Relationship: The Trade Giants of Past, Present and Future. https://www.phdcci.in/wp-content/uploads/2018/11/India-China-Trade-Relationship_The-Trade-Giants-of-Past-Present-and-Future.pdf.
228. Pohl, J. H. (2018). Blueprint for a Plurilateral WTO Arbitration Agreement under Article 25 of the Dispute Settlement Understanding. https://papers.ssrn.com/sol3/papers. cfm?abstract_ id=3170510.
229. The Economist (2018). Are China's State Giants Reformable? www.economist.com/ business/2018/ 03/01/are-chinas-state-giants-reformable.
230. The Economist (2018). China's Private Sector Faces an Advance by the State. www. economist.com/business/2018/12/08/chinas-private-sector-faces-an-advance-by-the-state.
231. Trend News Agency. (2018). Turkey to Build Third Nuclear Power Plant Together with China. https://en.trend.az/world/turkey/ 2938307.html.
232. Tsuji, T. (2018). Japan to Scrap Turkey Nuclear Project. *Nikkei Asian Review.* https:// asia.nikkei. com/Economy/Japan-to-scrap-Turkey-nuclear-project.
233. United States Trade Representative. (2018). Report to Congress on China's WTO Compliance.https://ustr.gov/sites/default/files/2018-USTR-Report-to-Congress-on-China%27s-WTO-Com pliance.pdf.
234. U.S. Department of Defense (2018). Assessment on U.S. Defense Implications of China's Expanding Global Access. https://media. defense.gov/2019/Jan/14/2002079292/-1/-1/1/EXPANDING-GLOBAL-ACCESS-REPORT-FINAL.PDF.
235. U.S. Bureau of Economic Analysis. (2018). International Trade in Goods and Services. www.bea.gov/data/intl-trade-investment/ international-trade-goods- and-services.

236. Wang, Z., Wei, S., Yu, X. ve Zhu. K. (2018). Re-Examining the Effects of Trading with China on Local Labor Markets: A Supply Chain Perspective. NBER Working Paper, No: 19.
237. Wright, L. ve Rosen, D. (2018). Credit and Credibility: Risks to China's Economic Resilience. https://rhg.com/wp-content/uploads/ 2018/10/181003_CreditandCredibility _fi nal.pdf
238. Alterman, J. B. (2019). China's Middle East Model. https://www.csis.org/analysis/chinas-middle-east-model.
239. BBC News. (2019). Italy joins China's New Silk Road Project. https://www.bbc.com /news/world-europe-47679760.
240. Chatzky A. ve McBride, J. (2019). China's Massive Belt and Road Initiative. https:// www.cfr.org/backgrounder/chinas-massive-belt-and-road-initiative.
241. Congressional Research Service (2019). China's Economic Rise: History, Trends, Challenges, and Implications for the United States. https://fas.org/sgp/crs/row/RL3353 4.pdf.
242. Cui, W., Cheng, J. ve Wiesner, D. (2019). Judicial Review of Government Actions in China. China Perspectives. 2019-1|2019, 35-44.
243. European Commission (2019). China. https://ec.europa.eu/trade/ policy/countries-and-regions/countries/china/.
244. Fulton, J. (2019). China is Becoming a Major Player in the Middle East. https://www. brinknews.com/china-is-becoming-a-major-player-in-the-middle-east/.
245. Lons C., Fulton, J., Sun, D. ve Al-Tamimi, N. (2019). China's Great Game in The Middle East. https://www.ecfr.eu/page/-/china_great_game_middle_east.pdf.
246. Karak, M. (2019).China's New Silk Road. https://daily.jstor.org/ chinas-new-silk-road/.
247. Mammadova, L. (2019). Development Issues of Trans-Caspian Int'l Transport Route. Azernews. https://www.azernews.az/business/ 144190.html.

248. Schwarzenberg, A.B. (2019). Congressional Research Service, U.S.-China Trade and Economic Relations: Overview. https://fas. org/sgp/crs/row/IF11284.pdf.

249. SESEC (Seconded European Standardization Expert for China). (2019). https://www. sesec.eu/eu-china-cooperation/.

250. Transport Logistic. (2019). New Silk Road & Europe: Opportunity for European Companies? https://www.transportlogistic.de/trade-fair/ industry-insights/new-silk-road/silkroad.html.

251. United States Trade Representative (2019). *2018 Report to Congress on China's WTO Compliance.* https://ustr.gov/sites/default /files/2018-USTR-Report-to-Congress-on-China%27s-WTO-Compliance.pdf.

252. U.S. Chamber of Commerce and American Chamber of Commerce in China. (2019). Priority Recommendations for U.S.-China Trade Negotiations.https://www.uschamber.com/press-release/us-chamber -statement-us-china-trade-negotiations.

253. Silk Road Trade & Travel Encyclopedia. (2020). İpekyolu ve Tarihi Ticaret Yolları. http://silkroutes.net/ipek-yolu-ticaret-tarih.htm.

254. Travel China Guide. (2020). History of Silk Road. https://www.travelchinaguide.com/ silk-road/hist ory/.

255. Gathercole, J., Wong , C. ve Sun, S. The Challenge for Multinationals in China. https:// www.odgersberndtson.com/ media/6835/odgers-berndtson-challenge-for-multinational s-china-white paper.pdf.

256. China Statistical Yearbook. (2004). China's total exports reached US$593.3 billion, and MNCs contributed US$338.6 billion to that figure.

257. WTO (World Trade Organization). China's Protocol on Accession to the WTO Part 1, Article 1, Article 16 and U.S.-China WTO Market Access Agreement. https://www.wto. org/english/tratop_e/ dispu_e/ repertory_e/a0_e.htm.

258. World Bank. China's Largest Trading Partners. https://wits. worldbank.org/CountryProfile/en/Country/CHN/Year/LTST/Trade Flow/EXPIMP/Partner/by-country.

259. European Commission. European Commission set out the benefits on a sector-by-sector basis. http://ec.europa.eu/trade/issues/ bilateral/countries/china/pr190207_en.ht m.

260. European Commission. http://ec.europa.eu/external_relations/china/ docs/chronology_ 2009_en.pdf)

261. European Commission EU-China Political, Trade, and Economic Dialogue Meetings. http://ec.europa.eu/delegations/china/eu_china/ political_relations/pol_dial ogue/index_en.htm. Overview of the EU-China Sectoral Dialogues, http://eeas.europa.eu/china/docs/ sectoraldialogues_en.pdf.

262. Case 45/86, Comm'n v. Council, 1987 E.C.R. 1493, where the European Court of Justice confirmed the former article 113 of the Treaty Establishing the European Community (current art. 133 EC Treaty), the first Secretary-General of the UNCTAD (United Nations Conference on Trade and Development) at the first UNCTAD conference in 1964. The Generalized System of Preferences was adopted at UNCTAD II in New Delhi in 1968.

263. http://ec.europa.eu/trade/issues/global/gsp/memo230605_en.htm.

264. European Commission. Intellectual Property Rights in China. http://ec.europa.eu/trade/issues/sectoral/intell_property/ipr_china_e n.htm.

265. European Commission. Respecting the Rules. http://ec.europa.eu/ trade/issues/res pectrules/index_ en.htm.

266. EU Head of Delegation in Geneva on the Trade Policy Review of China. http://trade. ec.europa.eu/ doclib/press/index.cfm?id=579.

267. European Commission. EU-China Trade in Facts and Figures. http://ec.europa.eu/trade/issues/bilateral/countries/china/memo3001 09_en.htm.

268. CIA (Central Intelligence Agency). The World Factbook: China. https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ch .html.

269. http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2009/may/tradoc_143096.pdf

270. Second_meeting_of_the_EUChina_High_Level_Economic_and_Tra de_Dialogue__7_and_8_May _2009_in_Brussels.pdf.

271. EU-China Project on the Protection of Intellectual Property Rights (IPR2). http://www. ipr2.org/index.php?option=com_content&view= article&id=809:eu-china-high-level-forum-on-co-operation-for-strengthening-ipr-protection-and-enforcement-results-pres ented-to-european-industry &catid=105:access-to-information&Itemid=83.

272. EU-China Project on the Protection of Intellectual Property Rights (IPR2), http://www. ipr2.org/index.php?option=com_content&view= section&layout=blog&id=12&Itemid=89.

273. World Bank, China Foreign Trade Reform: Meeting the Challenge of the 1990s. Washington D. C

Rahmetli Annem Fatma Canıtez'in aziz hatırasına…

UYGULAMALI GÜMRÜK MEVZUATI

Prof. Dr. Murat CANITEZ

GÜNCELLENMİŞ 3. BASKI

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.
Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-47-9

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: *Murat Özbey*

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

Üçüncü baskısını yapan Uygulamalı Gümrük Mevzuatı kitabı hukuki bir bakış açısından çok, uluslararası ticaret işlemlerine yönelik pragmatik bir bakış açısı ile kaleme alınmıştır. Diğer bir ifadeyle "*Uygulamalı Gümrük Mevzuatı*" adlı eser, gümrük rejimleri açısından irdelenmiş ve işletmelerin pasif uluslararası ticaret ile pazarlama faaliyetlerini desteklemek ve bilgi düzeylerini artırmak amacıyla güncellenmiştir.

Buna ek olarak, Türkiye'de mevcut üniversitelerin ilgili fakülteler ile yüksek okullarında; *dış ticaret, ithalat-ihracat, uluslararası pazarlama ve lojistik ile lojistik-taşımacılık* gibi sıfatlarla çok sayıda bölümler ve programlar açılmaktadır. Ayrıca mevcut bazı bölüm ve programlarda da konuyla ilgili dersler bulunmaktadır. Buna ek olarak değerli öğretim elemanlarının kaynak eser sorgulamalarına defalarca şahit olduk. Bu noktada "*Uygulamalı Gümrük Mevzuatı*" adlı eser konuyla ilgili önemli bir kaynak niteliğindedir.

Üçüncü baskı dahilinde güncellenen bu esere yönelik her türlü olumlu ve olumsuz eleştirilere açığız. Tekrar hatırlatılmasında fayda vardır ki; bu eser hukuki bir bakış açısı ile yazılmamıştır. Söz konusu kitap tamamen faydacı ve uygulayıcı açıdan uluslararası ticaret konusundaki literatüre katkı vermek ve ilgili okuyucularına kaynaklık etmesi kaygılarıyla güncellenmiştir. O halde kitapta ağırlıklı olarak gümrüklerde uygulanacak işlemler ile idare, usul, sistem ve düzen anlamına gelen Gümrük Rejimleri yer almaktadır. Eserin girişimcilere, çalışanlara, akademisyenlere ve öğrencilere yönelik mutlak fayda yaratması en büyük dileğimizdir.

Konya – 2021
Prof. Dr. Murat CANITEZ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ ..... **iii**
İÇİNDEKİLER ..... **v**

BÖLÜM 1
GÜMRÜK MEVZUATI KAVRAMI VE İÇERİĞİ

1. İHRACAT KAVRAMI VE GÜMRÜK MEVZUATIYLA İLİŞKİSİ **1**
1.1. İhracat Kavramı ve İçeriği 1
1.2. İhracat Süreci 2
1.2.1. İhracatçı Sıfatının Kazanılması 4
1.2.2. İhracata Yönelik Pazar ve Müşterinin Bulunması 7
1.2.3. Müşteri ile Detayların Görüşülmesi 8
1.2.4. Müşteri ile Anlaşma Sağlanması 10
1.2.5. Akreditifin Tarafımıza Bildirilmesi 12
1.2.6. İhracat İçin Malların Hazırlanması 12
1.2.7. İlgili Evrakların Hazırlanması 13
1.2.7.1. İhracata Konu Olan ve Türkiye'de İşlem Gören Belgeler 13
1.2.7.2. İhracata Konu Olan ve İthalatçı Ülkede İşlem Gören Belgeler 16
1.2.8. İhracata Yönelik Gümrüklemenin Yapılması 17
1.2.9. Malların Sevk Aracına Teslimi 18
1.2.10. Sonuç İşlemleri 19
1.2.11. Kambiyo Taahhütlerinin Kapatılması 20
2. İTHALAT KAVRAMI VE GÜMRÜK MEVZUATIYLA İLİŞKİSİ **20**
2.1. İthalatçı Sıfatının Kazanılması 22
2.2. İthalatla İlgili Ön Araştırmanın Yapılması 24
2.2.1. İthalata Yönelik Ulusal Alanda Yapılan Ön Araştırma 24
2.2.2. İthalata Yönelik Uluslararası Alanda Yapılan Ön Araştırma 27
2.3. İthalata Yönelik Potansiyel İhracatçıların Bulunması 28
2.4. Potansiyel İhracatçılarla Detayların Görüşülmesi ve Pazarlıkların Gerçekleştirilmesi 29
2.5. İthalata Yönelik Anlaşmanın Sağlanması 29
2.6. İthalatçı Tarafından Akreditifin Açılması 30
2.7. İthalata Yönelik Belgelerin Gelmesi ve Teslim Alınması 30
2.8. İthalata Yönelik Malların Gelmesi ve Teslim Alınması 31
2.9. İthalata Yönelik Gümrüklemenin Yapılması 32
2.10. İthalattan Kaynaklanan Kambiyo Taahhütlerinin Kapatılması 32
3. TÜRK GÜMRÜK MEVZUATININ KAPSAMI **33**
3.1. Gümrük Mevzuatıyla İlgili Kanunlar 33
3.2. Gümrük Mevzuatıyla İlgili Yönetmelikler 35
3.3. Gümrük Genel Tebliğleri 37
3.4. Gümrük Mevzuatıyla İlgili Genelgeler 38

3.5. Gümrük Tarife Cetveli 38
3.6. Gümrük Mevzuatıyla İlgili Tasarruflu Yazılar 39
3.7. Gümrük Mevzuatıyla İlgili Cumhurbaşkanlığı Kararları 39
3.8. Gümrük Mevzuatıyla İlgilendiren ve TBMM Tarafından Kabul Edilmiş Uluslararası Sözleşmeler 40
3.9. Gümrük Mevzuatı ve Dış Ticaret Mevzuatı 41

BÖLÜM 2
İHRACAT REJİMİ VE UYGULAMALARI

1. İHRACAT KAVRAMI VE İÇERİĞİ 43
1.1. İhracat ve İhracat Rejimi 44
1.2. İhracatçı Kavramı ve İçeriği 45
1.3. İhracat Çeşitleri 48
1.3.1. Özellik Arz Etmeyen İhracat 49
1.3.2. Ön İzne Bağlı İhracat 49
1.3.3. Kayda Bağlı İhracat 49
1.3.4. Konsinye İhracat 50
1.3.5. Yurtdışı Fuar ve Sergilere Katılım ve İhracat 51
1.3.6. İthal Edilmiş Malların İhracatı 51
1.3.7. Serbest Bölgelere Yapılacak İhracat 52
1.3.8. Bağlı Muamele veya Takas Yoluyla Yapılacak İhracatı 52
1.3.9. Ticari Kiralama Yoluyla Yapılacak İhracatı 53
1.3.10. Transit Ticaret 53
1.3.11. Bedelsiz İhracat 54
1.3.12. Yurtdışı Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Kapsamında İhracat 54
2. İHRACAT REJİMİ VE KULLANILAN BELGELER 55
2.1. İhracatta Beyan 56
2.2. İhracatta Gümrüklemede Kullanılan Belgeler 56
2.2.1. Gümrük Çıkış Beyannamesi 57
2.2.2. Orijinal Türkçe Fatura 60
2.2.3. Türkçe Çeki Listesi 62
2.2.4. İhracatta Gümrükleme Sürecinde Kullanılan Diğer Belgeler 63
2.3. İhracat Rejimi Uygulamaları 69
2.3.1. İhracatta Gümrük Çıkış Beyannamesinin Doldurulması 69
2.3.2. Elektronik Ticaret Gümrük Beyannamesi (ETGB) 91

BÖLÜM 3
SERBEST DOLAŞIMA GİRİŞ REJİMİ VE UYGULAMALARI

1. İTHALAT VE SERBEST DOLAŞIMA GİRİŞ REJİMİ KAVRAMLARI VE İÇERİKLERİ..... 95
1.1. İthalat ve Serbest Dolaşıma Giriş Rejimi..... 95
1.2. İthalatçı Kavramı ve İçeriği..... 97
1.3. İthalat Çeşitleri..... 98
1.3.1. Bedelli İthalat..... 99
1.3.2. Bedelsiz İthalat..... 99
1.3.3. Geçici İthalat..... 100
2. SERBEST DOLAŞIMA GİRİŞ REJİMİNDE İHTİYAÇ DUYULAN BELGELER..... 100
2.1. Gümrük Beyannamesi..... 101
2.2. İthalata Konu Olan Mala Ait Gümrük Kıymet Bildirim Formu..... 103
2.3. İngilizce Orijinal Fatura..... 106
2.4. İngilizce Çeki Listesi..... 107
2.5. Menşe Şahadetnamesi..... 109
2.6. Dolaşım Belgeleri..... 111
2.6.1. A.TR Dolaşım Belgesi..... 111
2.6.2. EUR-1 Dolaşım Belgesi..... 112
2.7. Taşıma Belgesi..... 113
2.8. Banka Yazısı..... 114
2.9. İthalatta Gümrükleme Sürecinde Kullanılan Diğer Belgeler..... 115
3.SERBEST DOLAŞIMA GİRİŞ REJİMİ UYGULAMALARI..... 116
3.1. Serbest Dolaşıma Giriş Rejimi Kapsamında Gümrük Beyannamesinin Doldurulması..... 116
3.2. Serbest Dolaşıma Giriş Rejimi Kapsamında Gümrük Beyannamesine Ek Devam Formunun Doldurulması..... 141

BÖLÜM 4
DAHİLDE VE HARİÇTE İŞLEME REJİMLERİ İLE UYGULAMALARI

1. DAHİLDE İŞLEME REJİMİNİN İÇERİĞİ..... 143
1.1. Dahilde İşleme Rejimi Kavramı ve İçeriği..... 143
1.2. Dahilde İşleme Rejimini Uygulama Sistemleri..... 146
1.2.1. Dahilde İşleme Rejiminde Şartlı Muafiyet Sistemi..... 146
1.2.2. Dahilde İşleme Rejiminde Geri Ödeme Sistemi..... 148
2. DAHİLDE İŞLEME REJİMİNE (DİR) YÖNELİK UYGULAMALAR..... 148
2.1. DİR Uygulamaları Öncesinde İhracatçıların Yapması Gerektiği İşlemler..... 149
2.2. Dahilde İşleme İzin Belgesine (DİİB) Başvuru..... 154
2.3. DİR'ne Yönelik Başvurunun Değerlendirilmesi ve DİİB..... 164
2.4. DİR'ne Yönelik Revizeler..... 166
2.6. DİR Kapsamında Yapılan İthalatlarda Gümrük Beyannamesindeki Farklılaşan İşlemler..... 174

2.7. DİR Kapsamında Yapılan İhracatlarda Gümrük Beyannamesindeki Farklılaşan İşlemler 175
3. HARİÇTE İŞLEME REJİMİNİN İÇERİĞİ 177
3.1. Hariçte İşleme Rejimine Müracaat ve Müracaatların Değerlendirilmesi 178
3.2. Hariçte İşleme Rejimine Yönelik Taahhütlerin Kapatılması ve İşlemleri 182
3.3. Hariçte İşleme Rejimi Kapsamında Yapılan İhracatlarda Gümrük Beyannamesindeki Farklılaşan İşlemler 183
3.4. Hariçte İşleme Rejimi Kapsamında Yapılan İthalatlarda Gümrük Beyannamesindeki Farklılaşan İşlemler 184

BÖLÜM 5
GÜMRÜK ANTREPO VE GEÇİCİ İTHALAT REJİMLERİ

1. GÜMRÜK ANTREPO REJİMİ KAPSAMI VE UYGULAMALARI 187
1.1. Gümrük Antrepo Türleri ve Özellikleri 188
1.1.1. Genel Antrepolar 188
1.1.2. Özel Antrepolar 188
1.2. Antrepolarda Muhafaza Edilebilecek Mallar 190
1.3. Gümrük Antrepo Uygulamaları 191
1.3.1. İthalata Konu Olan Mallar İçin Gümrük Antrepo Rejimi Uygulamaları 192
1.3.2. İhracata Konu Olan Mallar İçin Gümrük Antrepo Rejimi Uygulamaları 194
2. GEÇİCİ İTHALAT REJİMİ KAPSAMI VE UYGULAMALARI 195
2.1. Geçici İthalat Sözleşmesi Kapsamında A.T.A. Karnesiyle Geçici İthalatı Yapılabilecek Mallar 197
2.1.1. Sergi, Fuar, Toplantı Gibi Etkinliklerde Teşhir Edilecek Mallar 197
2.1.2. Mesleki Malzemeler ve Eşyalar 198
2.1.3. Ambalajlar, Konteynırlar, Numuneler ve Ticari Bir İşlem İçin Gelen Mallar 200
2.1.4. İmalata Yönelik Geçici İthal Edilen Mallar 200
2.1.5. Bilimsel, Kültürel ve Eğitim Amaçlı İthal Edilen Eşyalar 201
2.1.6. Yolcu Beraberindeki Zati Mallar ve Sportif Amaçlı Eşyalar 202
2.1.7. Turistik Tanıtım Malzemeleri ve Eşyaları 204
2.1.8. Sınır Ticareti Kapsamında İthal Edilen Eşyalar 205
2.1.9. İnsani Amaçlara Yönelik İthal Edilen Eşyalar 205
2.1.10. Hayvanlar 206
2.2. A.T.A Karnesi ve Özellikleri 207
2.3. Geçici İthalat Uygulamaları 210
2.3.1. A.T.A. Karnesiyle Geçici İthalat Uygulamaları 210
2.3.2. CPD Karnesiyle Geçici İthalat Uygulamaları 213

BÖLÜM 6
TRANSİT REJİMİ VE UYGULAMALARI

1. TRANSİT REJİMİ KAVRAMI VE KAPSAMI 215
1.1. Transit Rejimi Kavramı 215
1.2. Transit Rejiminin Kapsamı 216
2. TRANSİT REJİMDE BEYAN VE UYGULAMALARI 218
2.1. Bilgisayarlı Transit Sistemi 218
2.2. Transit Beyanıyla Transit Rejimi Uygulamaları 220
3. TIR KARNESİ VE TRANSİT REJİM UYGULAMALARI 230
3.1. TIR Karnesi 231
3.2. TIR Karnesiyle Transit Rejimi Uygulamaları 236
4. TRANSİT REJİMİNDE BEYAN NİTELİĞİ TAŞIYAN DİĞER BELGELER VE UYGULAMALARI 239
4.1. A.T.A Karnesiyle Transit Rejim Uygulamaları 240
4.2. Form 302 İle Transit Rejim Uygulamaları 240
4.3. CIM Belgesi İle Transit Rejim Uygulamaları 241
4.4. Uluslararası Havayolu Taşımalarında Düzenlenen Manifestolar İle Transit Rejim Uygulamaları 243

BÖLÜM 7
SERBEST BÖLGELER VE UYGULAMALARI

1. SERBEST BÖLGE KAVRAMI VE İÇERİĞİ 245
1.1. Serbest Bölge Kavramı 246
1.2. Serbest Bölgelerin İdari Yapısı 248
1.2.1. Serbest Bölgeler Koordinasyon Kurulu 248
1.2.2. Serbest Bölgeler Yurtdışı Yatırım ve Hizmetler Genel Müdürlüğü 249
1.2.3. Serbest Bölge Müdürlükleri 250
1.2.4. Serbest Bölge İşleticisi veya Bölge Kurucusu ve İşleticisi (BKİ) 251
1.3. Serbest Bölgelerin Fiziki Yapısı 253
1.3.1. Serbest Bölgelerde Altyapı ve Özellikleri 253
1.3.2. Serbest Bölgelerde Üstyapı ve Özellikleri 254
1.4. Serbest Bölgelerde Faaliyet Ruhsatının Verilmesi ve Uygulamaları 255
1.5. Serbest Bölgeler Bilgisayar Uygulama Programı (SBBUP) 256
2. SERBEST BÖLGELERDE İHRACAT VE İTHALAT 257
2.1. Türkiye'den Serbest Bölgelere İhracat 260
2.2. Serbest Bölgelerden Türkiye'ye İthalat 267
2.3. Serbest Bölgeler ve Transit Ticaret 272

BÖLÜM 8
DİĞER GÜMRÜK REJİMLERİ

1. GÜMRÜK KONTROLÜ ALTINDA İŞLEME REJİMİ 275
1.1. Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejiminin Amacı ve Kapsamı 275
1.2. Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejimi Uygulamaları 277
2. SINIR TİCARETİ VE İŞLEMLERİ 279
2.1. Sınır Ticareti Kavramı ve Kapsamı 279
2.2. Sınır Ticareti Kapsamında İhracat ve Uygulamaları 281
2.3. Sınır Ticareti Kapsamında İthalat ve Uygulamaları 282
3. ÖZET BEYAN 285
4. GERİ GELEN EŞYA 287
4.1. Geçici Olarak İhraç Edilmiş Malların Geri Gelmesi 287
4.2. Kesin Olarak İhraç Edilmiş Malların Geri Gelmesi 288
5. MAHRECE İADE 289
6. POSTA GÜMRÜK İŞLEMLERİ 291
6.1. Türkiye Gümrük Bölgesine Ulaşan Posta Gönderileri ve İşlemleri 291
6.2. Türkiye Gümrük Bölgesinden Çıkan Yurtdışı Varışlı Posta Gönderileri ve İşlemleri 295
7. DİĞER GÜMRÜK İŞLEMLERİ VE İŞLEMLERİ 299
7.1. Yeniden İhracat İmha ve Terk 299
7.2. Akaryakıt ve Kumanya İle İlgili Hükümler ve İşlemler 300
7.3. Deniz Balıkçılığı Ürünleri ve Denizden Çıkarılan Diğer Ürünler 301
7.4. Diplomatik Muafiyetler ve İşlemler 301
7.5. Tasfiye Edilecek Eşyalara Yönelik Hükümler ve İşlemler 302
KAYNAKLAR 305
EKLER 307
EK-1 İHRACI YASAK VE ÖN İZNE TABİ ÜRÜNLER 308
EK-2 İHRACI KAYDA BAĞLI ÜRÜNLER LİSTESİ 312
EK-3 DOLAŞIM BELGELERİ 313
EK-4 ÜLKELER VE SERBEST BÖLGELER GÜMRÜK KODLARI 315
EK-5 TESLİM ŞEKİLLERİNE GÖRE KODLAR VE AÇIKLAMALARI 324
EK-6 ÜLKELER DÖVİZ KODLARI VE AÇIKLAMALARI 325
EK-7 İŞLEMİN NİTELİĞİNE YÖNELİK KODLAR VE AÇIKLAMALARI 330
EK-8 GÜMRÜK REJİM KODLARI VE AÇIKLAMALARI 332

KAYNAKLAR

Canıtez, M. (2015). **Uygulamalı İhracat-İthalat İşlemler ve Dokümantasyon:** Ankara, Gazi Yayınları.

Canıtez, M. (2013). **Ulusulararası Pazarlamada Lojistik ve Uygulamalar,** Ankara: Gazi Kitapevi Yayınları.

Hava, H. T. (1999). **Serbest Bölgeler ve Ege Serbest Bölgesi: Bir Durum Değerlendirmesi,** İzmir: DEÜ İİBF Dergisi Cilt: 14, Sayı:1.

Köroğlu, Ö. **Serbest Bölgelerin Ülke Ekonomilerine Etkileri,** Ankara: Yaklaşım Dergisi, Yıl:7, Sayı:75.

4458 Sayılı Gümrük Kanunu

Dahilde İşleme Rejim Kararı

Gümrük Genel Tebliğleri

Geçici İthalat Tebliği

Gümrük Yönetmeliği

İhracat Yönetmeliği

Hariçte İşleme Rejim Kararı

Ortak Transit Yönetmeliği

Serbest Bölgeler Uygulama Yönetmeliği

Uluslararası Geçici İthalat Sözleşmesi

TIR Sözleşmesi Uygulama Esasları

ÜNİTER DEVLETTE YERİNDEN YÖNETİM DENEYİMLERİ: FİNLANDİYA ve NORVEÇ

Pınar AKARÇAY

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-41-7

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Ağustos 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

“Hayatımın her döneminde desteğini ve sevgisini esirgemeyen değerli anne ve babama”

Dr.Öğr.Üyesi Pınar AKARÇAY

2006 yılında Trakya Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünden bölüm birincisi olarak mezun olan Pınar Akarçay, 2009 yılında aynı üniversite ve bölümde yüksek lisansını tamamlamış; doktora eğitimini 2010-2016 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümü ile Lund Üniversitesi Political Sciences ve Centre for Sustainability Studies bölümünde İsveç'te sürdürmüştür. 2016 yılında doktora tezinin sunumu için, Avrupa Birliği ve İsveç hükümetiyle birlikte çalışan Stockholm-SALAR'ın (Swedish Association of Local Authorities and Regions) davetiyle kısa süreli misafir araştırmacı olarak Stockholm'de çalışmalar yapmıştır. Dr. Akarçay'ın doktora sonrası araştırma projesi, İsveç'in Uppsala kentinde bulunan Uppsala Üniversitesi Institute for Housing and Urban Research (IBF) tarafından 2017 yılında kabul edilmiş ve Dr. Akarçay 2 yıl süreyle (2018-2020) post-doktora çalışması için Uppsala Üniversitesi'ne davet edilmiştir.

Dr. Akarçay'ın sosyal bilimler alanında Türkçe ve İngilizce yayımlanmış kitap, çok sayıda hakemli makale, kitap bölümü, sempozyum ve kongre bildirisi mevcuttur. Çok sayıda ulusal ve uluslararası akademik faaliyetlerde bulunan Akarçay, hâlen Trakya Üniversitesi öğretim üyeliği görevini sürdürmektedir. Çok iyi düzeyde İngilizce ve temel düzeyde İsveççe bilmektedir.

ÖNSÖZ

Literatürde yerinden yönetime yönelik çoğu çalışmanın, federal devletlerle ilişkilendirildiği görülmektedir. Bu durum, yerinden yönetimin federal devletlerde daha önemli, buna karşın üniter devletlerde önemsiz veya işlevsiz bir meseleymiş gibi algılanmasına yol açmaktadır. Oysa dünya üzerinde üniter sistemi kullanan devletlerin sayısı, federal sistemi kullananlardan çok daha fazladır. Bu bağlamda yerinden yönetim meselesinin üniter devletlerde nasıl deneyimlendiği veya uygulandığına yönelik daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır. Nitekim bu kitabın yola çıkış amacı böyle bir ihtiyaçtan doğmuştur. Böylece bu kitap, üniter bir devlet olmanın yanında, köklü yerel yönetimler, kapsamlı yerel özerklik ve güçlü bir yerel demokrasi anlayışına sahip adem-i merkeziyetçi (yerinden yönetimci de denebilir) İskandinav ülkelerinden Finlandiya ve Norveç'in yerinden yönetim deneyimlerini, tarihsel bir arka planda okuyucuyla buluşturmayı hedeflenmiştir. Finlandiya ve Norveç, diğer İskandinav ülkelerinden farklı olarak, uzun süre İsveç gözetiminde ve kültüründe yaşamış olan ve modern devlet inşasında yerel yönetimlerin belirleyici roller üstlendiği adem-i merkeziyetçi üniter devletlerdir. Dolayısıyla her iki ülke, siyasi, idari ve mali açılardan güçlü yerinden yönetim kapasitesine sahiptir. Bu demek değildir ki üniter yapıya sahip diğer İskandinav ülkelerinde (Danimarka, İsveç gibi) yerinden yönetim daha az önemsenmiştir. Ancak Finlandiya ve Norveç'te aşağıda belirtilen ortak noktalar, ikisini birlikte ele almayı gerektirecek düzeydedir.

Zira en genel biçimiyle merkezi yönetimden, merkezi yönetim dışındaki yerel idari seviyelere sorumluluk ve yetkinin devredilmesini ve yerel otoritelerin kendi kendini idare edebilmesine ilişkin yasal haklarını, idari ve mali yönetme gücünü ifade eden yerinden yönetim (adem-i merkeziyet) için, yerel özerkliğin anayasal/yasal güvenceye dayandırılması, merkez-yerel arasında yetki paylaşımı, garanti edilmiş mali kaynaklar ve ihtiyaçlara uygun örgütlenme oldukça önemlidir. Bu kapsamda Finlandiya ve Norveç'e bakıldığında; Finlandiya Anayasasında doğrudan, Norveç Anayasasında ise doğrudan olmamakla birlikte anayasal/yasal güvenceye alınan "yerel özerklik ve yerinden yönetim" ilkesi ile her iki ülkede, yerel yönetimlerin, anayasal/yasal sınırlar dâhilinde, kamu işlerinin önemli bir bölümünü kendi sorumlulukları altında ve yerel halkın çıkarları doğrultusunda düzenleme ve yönetme hakkına ve yeterliliğine sahip oldukları kabul edilmiştir. Bununla ilintili olarak her iki ülkede, yerinden yönetim anlayışı yerel demokrasi, hesap verebilirlik ve siyasi katılım konularını kapsamış ve yerel yönetim yasaları şeffaflığı, hesap verebilirliği ve vatandaş katılım araçları-

nı geliştirecek yönde yeniden revize edilmiştir. Örneğin, yerel yönetimlere yerel demokrasinin ve yerel katılımın geliştirilmesi için ihtiyaç duyduğu tüm önlemleri alma ve bu önlemleri kendi belirlediği biçimde uygulama yetkisi verilmiştir.

Bunun dışında yine her iki ülkede, yasalara uygun olmak şartıyla yerel yönetimler, kendi yerel ihtiyaçları doğrultusunda, kendi örgüt yapılarına karar verebilmektedirler. Bu doğrultuda ihtiyaç duydukları tüm diğer birimleri kurmak ve personelini atamak konusunda tam yetkilidirler. Ayrıca her iki ülkede yerel yönetimler, yetkileri çerçevesinde kendilerine ait, serbestçe kullanabilecekleri mali kaynaklara sahiptirler. Bu mali kaynaklar, anayasa ve yasanın öngördüğü sorumluluklarla orantılı olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda her iki ülkede yerel yönetimler, kendi mali durumları üzerinde kontrol hakkına sahiptir, gelir kaynakları ve borçlarını serbestçe yönetme hakları vardır. En önemli gelir kaynakları gelir vergisi, gayrimenkul vergisi ve kurumlar vergisi gibi yerel vergilerdir.

Bu kapsamda kitap, üç temel bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm, yerinden yönetim ve üniter devlet kavramlarının üzerinde durulduğu bölümdür. Bu bölümde, temel kavramlar, yaklaşımlar ve tartışmalara yer verilmiştir. İkinci bölümde, Finlandiya'da yerinden yönetim konusuna odaklanılmıştır. Bu bağlamda, konunun daha iyi anlaşılabilmesi için Finlandiya'da genel siyaset ve kamu yönetimi anlatıldıktan sonra, yerinden yönetim deneyimi ve yerel yönetimler ele alınmıştır. Üçüncü bölümde, Norveç'te yerinden yönetim anlatılmıştır. Bu doğrultuda Norveç'te genel siyaset ve kamu yönetimine yönelik temel bir giriş yapıldıktan sonra, yerinden yönetim deneyimi ve yerel yönetimler incelenmiştir. Gelecek dönemlerde başka ülke örnekleriyle zenginleştirilmesi planlanan bu kitabın, yerinden yönetimde farklı ülke deneyimlerine hevesli tüm okurlara ve literatüre katkı sunması dileğiyle…

Dr.Öğr.Üyesi Pınar AKARÇAY
Edirne-2021

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM-1
YERİNDEN YÖNETİMİ VE ÜNİTER DEVLETİ ANLAMAK

1. "YERİNDEN YÖNETİM" KAVRAMI 1
   1.1. YERİNDEN YÖNETİMİN ANLAMI, İÇERİĞİ VE UNSURLARI 1
   1.2. YERİNDEN YÖNETİMİN BİLEŞENLERİ VE FARKLI AÇILARI 4
   1.3. MERKEZ-YEREL İLİŞKİLERİYLE YERİNDEN YÖNETİMİ ANLAMAK 6
   1.4. YERİNDEN YÖNETİMİN ÖNEMİ 7
   1.5. YERİNDEN YÖNETİMİN TÜRLERİ 12
      1.5.1. Siyasi Yerinden Yönetim 12
      1.5.2. İdari Yerinden Yönetim 14
      1.5.3. Mali Yerinden Yönetim 15
   1.6. BELLİ BAŞLI YERİNDEN YÖNETİM YAKLAŞIMLARI VE YERİNDEN YÖNETİMİN TEMEL ÖZELLİKLERİ 17
   1.7. YERİNDEN YÖNETİMİN KISA TARİHSEL ARKA PLANI 22
   1.8. DEVLETLERİN GELİŞMİŞLİK DÜZEYİNE GÖRE YERİNDEN YÖNETİM EĞİLİMLERİ 24
   1.9. YERİNDEN YÖNETİMİN GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDEKİ POPÜLERİTESİ 25
2. "ÜNİTER DEVLET" KAVRAMI 28
   2.1. YERİNDEN YÖNETİME FEDERALİZM VE ÜNİTER DEVLET KARŞILAŞTIRMASI ÜZERİNDEN BAKMAK 32
   2.2. ÜNİTER DEVLET VE YERİNDEN YÖNETİM ÖLÇÜTLERİ 33

BÖLÜM-2
ÜNİTER DEVLETTE YERİNDEN YÖNETİM DENEYİMİ: FİNLANDİYA

1. FİNLANDİYA'DA SİYASETE GENEL BİR BAKIŞ 39
2. FİNLANDİYA'DA KAMU YÖNETİMİ 41
3. FİNLANDİYA'NIN YERİNDEN YÖNETİM ANLAYIŞINA GENEL BİR BAKIŞ 45
   3.1. BAĞIMSIZLIK ÖNCESİ DÖNEM 45
   3.2. BAĞIMSIZLIKTAN 1960'A KADAR OLAN DÖNEM 48
   3.3. 1960-1985 ARASI DÖNEM 49
   3.4. 1990-2000 ARASI VE 2000 SONRASI DÖNEM 50
4. FİNLANDİYA'DA YERİNDEN YÖNETİM 52
5. FİNLANDİYA'DA YEREL YÖNETİMLER 59

5.1. BELEDİYELER (KUNTA) 59
5.2. FİNLANDİYA'DA BELEDİYELERİN YAPISI VE İŞLEYİŞİ 61
5.2.1. Belediye ve Belediye Meclisi 61
5.2.2. Belediye İdaresi 64
5.2.3. Ortak Belediye Otoriteleri (Joint Municipal Authorities) 65
5.2.4. Belediyenin Bütçesi ve Mali Yapısı 67
5.2.5. Belediyelerin Gelir ve Harcamaları 68
5.2.6. Belediyelerin Denetimi 70
5.2.7. Finlandiya'da Yerel Katılım ve Katılım Hakkı 70
5.3. FİNLANDİYA'DA BÖLGE ÖRGÜTLENMESİ 74

BÖLÜM-3
ÜNİTER DEVLETTE YERİNDEN YÖNETİM DENEYİMİ: NORVEÇ

1. NORVEÇ'TE SİYASETE GENEL BİR BAKIŞ 81
2. NORVEÇ'TE YERİNDEN YÖNETİMİN ARKA PLANI 84
3. NORVEÇ'TE YERİNDEN YÖNETİM DENEYİMİ 89
3.1. YERİNDEN YÖNETİMİ KURUMSALLAŞTIRMA ÇABASI 94
3.2. YERİNDEN YÖNETİM VE YEREL ÖZERKLİK İLİŞKİSİ 95
3.3. KAMU HİZMETLERİ VE YERİNDEN YÖNETİM 96
3.4. YERİNDEN YÖNETİMİ YENİDEN DÜZENLEME GİRİŞİMLERİ 98
4. NORVEÇ'TE İDARİ YERİNDEN YÖNETİM VE MERKEZ-YEREL İLİŞKİLERİNİN KAPSAMI 99
5. NORVEÇ'TE MALİ YERİNDEN YÖNETİM 102
6. NORVEÇ'TE YEREL YÖNETİMLER (KOMMUNE-FYLKESKOMMUNE) 105
6.1. NORVEÇ'TE BELEDİYE VE İL MECLİSLERİ 109
6.2. NORVEÇ'TE BELEDİYE VE İL İDARELERİNİN YÜRÜTME ORGANLARI 111
6.3. YEREL YÖNETİMLERİN BÜTÇESİ VE MALİ YAPISI 114
6.4. YEREL YÖNETİMLERİN DENETİMİ 117
6.5. VATANDAŞLARIN KATILIM HAKLARI 121

KAYNAKÇA 123

KAYNAKÇA

Ackren, M. ve Lindström, B. (2012). "Autonomy Development, Irredentism and Secessionism in a Nordic Context", *Commonwealth & Comparative Politics*, 50(4): 494-511.

Agranoff, R. (2005). "Federal Asymmetry and Intergovernmental Relations in Spain", *Asymmetry Series*, 17: 1-11.

Aktar, C. (2014). *Adem-i Merkeziyet Elkitabı*, İletişim Yayınları, İstanbul.

Alderman, H. (1998). "Decentralization and Targeted Transfers: Social Assistance in Albania", Living Standards Measurement Study Working Paper No. 134, World Bank, Washington, D.C.

Amna, E. ve Montin, S. (Eds.) (2000), *Towards a New Concept of Local Self-Government?*, Oslo: Fagbokforlaget.

Andersson, K. ve Sjöblom, S. (2013). "Localism in Finland: The changing role and current crisis of the Finnish municipal system", *Local Economy*, 28(3): 240-256.

Ansell, C. ve Gingrich, J. (2003). "Trends in decentralization", B. E. Cain, R. J. Dalton ve S. E. Scarrow (Eds.), *Democracy Transformed? Expanding Political Opportunities in Advanced Industrial Democracies*, Oxford, UK: Oxford University Press.

Antolin, P., Oxley, H. ve Suyker, W. (2001). "How Will Ageing Affect Finland?", OECD Economics Department Working Papers, No. 295, OECD Publishing.

Arter, D. (2006). *Democracy in Scandinavia: Consensual, majoritarian or mixed?*, Manchester, UK: Manchester University Press.

Association of Finnish Local and Regional Authorities (2007). *The World of Finnish Local and Regional Authorities*, Helsinki: The Association of Finnish Local and Regional Authorities Pubs.

Association of Finnish Local and Regional Authorities (2020). https://www.localfinland.fi/association-finnish-local-and-regional-authorities, Erişim tarihi: 28.03.2021.

Bäck, M. ve Christensen, H. S. (2016). "When trust matters-A multilevel analysis of the effect of generalized trust on political participation in 25 European democracies", *Journal of Civil Society*, 12(2): 178-197.

Baldersheim, H. (2004). "Nordic Regions in a European Perspective", K. Heidar (Ed.), *Nordic Politics: Comparativ Perspectives*, (s. 183-206), Oslo: Universitetsforlaget.

Baldersheim, H. ve Ståhlberg, K. (2002). "From guided democracy to multi-level governance: Trends in central-local relations in the Nordic countries", *Local Government Studies*, 28(3): 74-90.

Baldersheim, H. ve Ståhlberg, K. (Eds.) (1999). *Nordic Region-Building in a European Perspective*, Aldershot: Ashgate.

Baldersheim, H., Illner, M., Offerdal, A., Rose, L. ve Swianiewicz, P. (Eds.) (1996). *Local Democracy and the Process of Transformation in East-Central Europe*, Oxford, UK: Westview Press.

Bardhan, P. (2002). "Decentralization of governance and development", *Journal of Economic Perspectives*, 16(4): 185-205.

Bekkers, V.J.J.M. (1998). "New forms of steering and the ambivalency of transparency", I.T.M. Snellen ve W.B.H.J. van de Donk (Eds.), *Public Administration in an Information Age: A Handbook*, Amsterdam: IOS Press.

Berg, E. ve Rattsø, J. (2009). *Do grants to state and local governments stimulate economic development*, Mimeo: Norwegian University of Science and Technology Pubs.

Bird, R. M. (1993). "Threading the Fiscal Labyrinth: Some Issues in Fiscal Decentralization", *National Tax Journal*, 46(2): 207-227.

Bird, R. M. (1994). "Decentralizing Infrastructure: For Good or For Ill?", World Bank Policy Research Working Paper No. 1258, World Bank, Washington, D.C.

Bird, R. M. (2000). "Fiscal Decentralization and Competitive Governments", Gianluigi Galeotti, Pierre Salmon ve Ronald Wintrobe (Eds.), *Competition and Structure: The Political Economy of Collective Decisions: Essays in Honor of Albert Breton*, (s. 129-149), New York, NY: Cambridge University Press.

Bird, R. M. ve Fiszbein, A. (1998). "Colombia: The Central Role of the Central Government in Fiscal Decentralization," R. M. Bird ve A. Fiszbein (Eds.), *Fiscal Decentralization in Developing Countries*, Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Bird, R. M. ve Fiszbein, A. (Eds.) (1998). *Fiscal Decentralization in Developing Countries*, Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Bjerkås, T. (2017). "From the Parish to The Public Realm: Changing terms of local government in Norway between absolutism and constitutional rule", *Scandinavian Journal of History*, 42(5): 477-504.

Bjørklund, T. (1996). "The Three Nordic 1994 Referenda Concerning Membership in the EU", *Cooperation and Conflict*, 31(1): 11-36.

Bjørnå, H. (2016). "Norwegian Municipalities and Reputation Building: Agents, Agendas, Colaitions and Outcomes", *Scandinavian Journal of Public Administration*, 20(2): 39-58.

Bjørnå, H. ve Aarsæther, N. (2010). "Networking for Development in the North: Power, Trust, and Local Democracy", *Environment and Planning C: Government and Policy*, 28(2): 304-317.

Blom-Hansen, J. (1998). "Macroeconomic control of local government in Scandinavia: The formative years", *Scandinavian Political Studies*, 21: 129-159.

Bonnal, J. (t.y.) "History of Decentralization", http://www.ciesin.columbia.edu/decentralization/English/General/history_fao.html#Note1, Erişim tarihi: 22.03.2021.

Borge, L. E. (1995). "Economic and political determinants of fee income in Norwegian local governments", *Public Choice*, 83: 353-373.

Borge, L. E. (2000). "Charging for public services: The case of utilities in Norwegian local governments", *Regional Science and Urban Economics*, 30: 703-718.

Borge, L. E. (2006). "Centralized or decentralized financing of local governments? Consequences for efficiency and inequality of service provision", Working Paper 14/2006, Department of Economics, Norwegian University of Science and Technology.

Borge, L. E. (2010a). "Local government in Norway", Antti Moisio (Ed.), *Local public sector in transition: A Nordic perspective*, Government Institute for Economic Research (VATT), Helsinki.

Borge, L. E. (2010b). "Growth and design of earmarked grants: The Norwegian experience", Paper presented at the Copenhagen Workshop on Intergovernmental Grants, September 17-18, 2009.

Borge, L. E. ve Rattso, J. (1993a). "Dynamic responses to changing demand: A model of the reallocation process in small and large municipalities in Norway", *Applied Economics*, 25: 589-598.

Borge, L. E. ve Rattso, J. (1993b). *Local government spending growth and redistributive polities: Norway 1880-1890*, Mimeo: University of Trondheim Pubs.

Borge, L. E. ve Rattsø, J. (1994). *Local govemment spending growth and redistributive politics: Norway 1880-1990*. Mimeo: University of Trondheim Pubs.

Borge, L. E. ve Rattsø, J. (1997). "Local government grants and income tax revenue: Redistributive politics in Norway 1900-1990", *Public Choice*, 92: 181-197.

Borge, L. E., Falch, T. ve Tovmo, P. (2008). "Public sector efficiency: The roles of political and budgetary institutions, fiscal capacity, and democratic participation", *Public Choice*, 136: 475-495.

Böckenförde, M. (2011). "Decentralized Forms of Government", M. Böckenförde et al. (Eds.), *A Practical Guide to Constitution Building*, Stockholm: International IDEA.

Brancati, D. (2006). "Decentralization: fueling the fire or dampening the flames of ethnic conflict and secessionism?", *International Organization*, 60(3): 651-685.

Breton, A. (1996). *Competitive Governments*, Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Brown, M. ve Gardiner, C. (2004). "Informing policy-making at sub-local authority spatial levels: Using small area micro-data from the 2001 census", *Local Government Studies*, 30(1): 74-87.

Burau, V. ve Kröger, T. (2004). "The Local and the National in Community care: Exploring
Policy and Politics in Finland and Britain", *Social Policy & Administration*, 38(7): 793-810.

Bülbül, D. (2006). *Yerel Yönetimler Maliyesi*, Ankara: Gazi Kitabevi.

CCRE (Council of European Municipalities and Regions) (2004). "Kainuu: Finland experiments regional self-governance", Press Release, 26 August, http://www.ccre.org/en/actualites/view/316, Erişim tarihi: 09.12.2020.

Cheema, G. S. ve Rondinelli, D. A. (2007). "From Government Decentralization to Decentralized Governance", G. S. Cheema ve D. A. Rondinelli (Eds.), *Decentralized Governance: Emerging Concepts and Practices*, Boston, MA: Harvard University Press.

Christensen, H. S., Jäske, M., Setälä, M. ve Laitinen, E. (2017). "The Finnish Citizens' Initiative: Towards Inclusive Agenda-setting?", *Scandinavian Political Studies*, 40(4): 411-433.

Christensen, H. S., Karjalainen, M. ve Nurminen, L. (2015). "Does Crowdsourcing Legislation Increase Political Legitimacy? The Case of Avoin Ministeriö in Finland", *Policy & Internet*, 7(1): 25-45.

Christensen, T. ve Lægreid, P. (2003). "Complex interactions and influence among political and administrative leaders", *International Review of Administrative Science*, 69, 385-400.

Christensen, T. ve Lægreid, P. (2006). *Autonomy and regulation: Coping with agencies in the modern stat*, Cheltenham, UK: Edward Elgard.

Chu, A. ve Yang, C. (2012). "Fiscal centralization versus decentralization: Growth and welfare effects of spillovers, Leviathan taxation, and capital mobility", *Journal of Urban Economics*, 71: 177-188.

Clegg, S. R. (1989). *Frameworks of Power*, London: Sage.

Cohen, J. M. ve Peterson, S. B. (1999). "Administrative Decentralization: Strategies for Developing Countries", Kumarian Press (published for and on behalf of the United Nations), Draft Proof for Publication, June.

Cole, A. (2011). "France between Centralization and Fragmentation", J. Loughlin, F. Hendriks ve A. Lidstrom (Eds.), *The Oxford Handbook of Local and Regional Democracy in Europe*, Oxford, UK: Oxford University Press.

Constitution of the Kingdom of Norway, (1814). Ministry of Justice and Public Security, Oslo.

Council of Europe (1998). *Structure and operation of local and regional democracy in Norway*, Strasbourg: CE Pubs.

Crook, R. ve Manor, J. (1998). *Democracy and Descentralisation in South Asia and West*
Africa, Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Crook, R. ve Manor, J. (2000). "Democratic Decentralization", OECD Working Paper No. 11, Summer 2000, http://lnweb90.worldbank.org/oed/oeddoclib.nsf/DocUNIDViewForJavaSearch/2365D3D73CFE619D8525697700729143/$file/Demcratc.pdf, Erişim tarihi: 16.04.2021.

Daftary, F. (2000). "Insular Autonomy: A Framework for Conflict Settlement? A Comparative Study of Corsica and the Åland Islands", European Centre for Minority Issues (ECMI) Working Paper #9.

Dahl, R. (1989). "Federalism", R. Dahl (Ed.), *Democracy and Its Critics*, New Haven: Yale University Press.

Dardanelli, P. (2018). "Conceptualizing, Measuring, and Mapping State Structures with an Application to Western Europe, 1950-2015", *Journal of Federalism*, 49(2): 271-298.

Denters, B. ve Klok, P.-J. (2013). "Citizen Democracy and the Responsiveness of Councillors: The Effects of Democratic Institutionalisation on the Role Orientations and Role Behaviour of Councillors", *Local Government Studies*, 39(5): 661-680.

Diamond, L., Linz, J. ve Lipset, S. (1995). *Politics in Developing Countries: Comparing Experiences with Democracy*, Boulder, CO: Lynne Reinner.

Dillinger, W. (1994). "Decentralization and Its Implications for Urban Service Delivery", Urban Management Programme Series, No. 16, Washington, DC: World Bank.

Dreher, A. (2006). "Power to the People? The Impact of Decentralization on Governance", Swiss Institute for Business Cycle Research (KOF) Working Paper No. 121, KOF, Zurich. January.

Dubois, H. ve Fattore, G. (2009). "Definitions and typologies in public administration research: The case of decentralization", *International Journal of Public Administration*, 32(8): 704-727.

Duman, A. (1998). "Yerinden Yönetim mi, Yoksa Yerelleşme mi?", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16 (16): 467-483.

Dunkerley, D., Hodgson, L., Konapcki, S., Spybey, T. ve Thompson, A. (2003). *Changing Europe: Identities, Nations and Citizens*, New York, NY: Routledge.

Eaton, K. (2011). "Decentralization and Federalism", Peter Kingstone ve Deborah J. Yashar (Eds.), *The Routledge Handbook of Latin American Politics*, New York, NY: Routledge.

Edigheji, O. (2009). "Globalization and Evolving Local Governance in Norway", *Globalizations*, 6(2): 207-223.

Elander, I. ve Montin, S. (1990). "Decentralisation and Control: central-local government relations in Sweden", *Policy and Politics*, 18(3): 165-180.

Elazar, D. (1984). *American Federalism: A View from the States*, 3rd ed., New York, NY: Harper and Row.

Enikolopov, R. ve Zhuravskaya, E. (2007). "Decentralization and Political Institutions", CEFIR Working Paper, Journal of Public Economics 91.

Erdoğan, T. (2004). *Anayasa Hukukuna Giriş*, Ankara: Adres Yayınları.

Eroğul, C. (2014). *Devlet Nedir?,* İstanbul: Yordam Kitap.

Eryılmaz, B. (1997). Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılanması, İstanbul: Birleşik Yayıncılık.

European Committee of Regions (2013). *Basic socio-economic indicators, Norway*, Strasbourg: CE Pubs.

European Committee of Regions (2016). *Subnational Government Expenditure by Economic Classification, Norway*, Strasbourg: CE Pubs.

Faguet, J. P. (2012). *Decentralization and Popular Democracy: Governance from Below in Bolivia*, Ann Arbor: University of Michigan Press.

Faguet, J-P. (2014). "Decentralization and governance", World Development, 53: 2-13.

Faguet, J. P., Fox, A. M. ve Pöschl, C. (2015). "Decentralizing for a deeper, more supple democacy", *Journal of Democracy*, 26(4): 60-74.

Feeley, M. M. ve Kesari, A. (2017). "Federalism as Compared to What? Sorting Out the Effects of Federalism, Unitary Systems, and Decentralization", UC Berkeley Public Law Research Paper, https://ssrn.com/abstract=2935237 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2935237

Fesler, J. W. (1968). "Centralization and Decentralization", David L. Sills (Ed.), *International Encyclopedia of the Social Sciences*, Vol.2, (s. 370-378), New York, NY: The Macmillan Company & The Free Press.

Fevolden, T. ve Sorensen, R. (1987). "Norway", E. C. Page ve M. J. Goldsmith (Eds.), *Central and Local Government Relations: A Comparative Analysis of Western European Unitary States*, (s. 27-45), London: Sage Publications.

Fimreite, A. L. ve Tranvik, T. (2010). "Norway", M. J. Goldsmith ve E.C. Page (Eds.), *Changing Government Relations in Europe: From localism to intergovernmentalism*, London: Routledge.

Finnish Local Governent Act, 2015, No. 410.

Fisman, R. ve Gatti, R. (2000). "Decentralization and Corruption: Evidence across Countries", World Bank Policy Research Working Paper No. 2290, Washington, D.C.: World Bank.

Fjeldstad, O-H. (2004). "Decentralization and Corruption: A Review of the Literature", CMI Working Papers, Bergen, Norway: Chr. Michelsen Institute Pub.

Flora, P. (1999). *State Formation, Nation Building and Mass Politics in Europe*, Oxford, UK: Oxford University Press.

Fowler, A. (1992). "Decentralisation for International NGOs", *Development in Practice*, 2(2): 121-124.

Gerring, J., Thacker, S. C. ve Moreno, C. (2005). "Centripetal Democratic Government: A Theory and Global Inquiry", *American Political Science Review*, 99(4): 567-581.

Goldsmith, M. ve Larsen, H. (2004). "Local political leadership: Nordic style", *International*
Journal of Urban and Regional Research, 28(1): 121-133.

Government of Finland (2013). "Government Decision on Implementing the Structural Policy Programme", 29 November.

Gözler, K. (2017). *Anayasa Hukukuna Giriş: Genel Esaslar ve Türk Anayasa Hukuku,* Bursa: Ekin Kitabevi.

Gözübüyük, A. Ş. (2006). *Anayasa Hukuku*, Ankara: Turhan Kitabevi.

Gözübüyük, A. Ş. (1998). *Yönetim Hukuku*, Ankara: Turhan Kitapevi.

Granberg, L. (1986). "Small Production and State Intervention in Agriculture", *Acta Sociologica*, 29(3): 243-253.

Granberg, L. ve Nikula, J. (Eds.) (1995). *The peasant state. The state and rural questions in 20th century Finland*, Rovaniemi: University of Lapland.

Grossman, D. (1996). *Strengthening the Institutional Framework*, Vol. 2, Washington, D.C.: World Bank.

Groth, L. (1999). *Future Organisational Design: The Scope for the IT-based Enterprise*, Chichester, UK: Wiley.

Grönlund, K., Bächtiger, A. ve Setälä, M. (2014). *Deliberative Mini-Publics: Involving Citizens in the Democratic Process*, Colchester: ECPR Press.

Grönlund, K., Herne, K. ve Setälä, M. (2015). "Does Enclave Deliberation Polarize Opinions?", *Political Behavior*, 37(4): 995-1020.

Grönlund, K., Herne, K. ve Setälä, M. (2017). "Empathy in a Citizen Deliberation Experiment", *Scandinavian Political Studies*, 40(4): 457-480.

Güler, B. A. (2000). "Yerel Yönetimleri Güçlendirmek mi? Adem-i Merkeziyetçilik mi?", *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 9: 14-29.

Güler, B. A. (1992). *Yerel Yönetimler*, Ankara: TODAİE Yayını.

Güler, B. A. (2005). *Devlette Reform Yazıları*, Ankara: Paragraf Yayınevi.

Günday, M. (2003). *İdare Hukuku,* Ankara: İmaj Yayınevi.

Hagen, T. P. ve Sorensen, R. (2001). *Komniunal orgatiisering*, Oslo: Universitetsforlaget.

Hanell, T., Aalbu, H. ve Neubauer, M. (2002). *Regional development in the Nordic countries 2002*, Stockholm: Nordregio.

Hannum, H. (1990). *Autonomy, Sovereignty and Self-Determination. The Accommodation of Conflicting Rights*, Philadelphia, MA: University of Pennsylvania Press.

Hanssen, G. S. (2007). "ICT in Norwegian local government-empowering the politicians?", *Local Government Studies*, 33(3): 355-382.

Hanssen, G. S., Klausen, J. E. ve Vabo, S. I. (2006). "Traces of governance: Policy networking in Norwegian local government", H. Heinelt, D. Sweeting ve P. Getimis (Eds.), *Legitimacy and Urban Governance: A Cross-National Comparative Study*, London: Routledge.

Haveri, A. ve Airaksinen, J. (2007). "Inter-municipal cooperation in Finland: Old traditions and new promises", R. Hulst ve A. van Montfort (Eds.), *Inter-municipal Cooperation in Europe*, Dordrecht: Springer.

Hedegaard, L. ve Lindström, B. (1998). "The North European and Baltic Opportunity", L. Hedegaard ve B. Lindström (Eds.), *The NEBI Yearbook 1998, North Europe and Baltic Sea Integration*, Berlin: Springer Verlag.

Heinelt, H., Hlepas, N., Kuhlmann, S. ve Swianiewicz, P. (2018). "Local Government Systems: Grasping the Institutional Environment of Mayors", H. Heinelt, A. Magnier, M. Cabria ve H. Reynaert (Eds.), *Political Leaders and Changing Local Democracy: The European Mayor*, (s. 19-79), Houndmills, UK: Palgrave Macmillan.

Helander, V. ve Anvkar, D. (1983). *Consultation and Political Culture: Essays on the Case of Finland*, Helsinki: Societas Scientarum Fennica.

Hepburn, E. (2014). "Forging autonomy in a unitary state: The Åland Islands in Finland", *Comparative European Politics*, 12(4-5): 468-487.

Hjerppe, R. ve Jalava, J. (2006). "Economic Growth and Structural Change - A Century and Half of Catching-up", J. Ojala, J. Eloranta ve Jalava, J. (Eds.), *The Road to Prosperity - An Economic History of Finland*, Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.

Hudson, J. (1999). "Informatization and public administration: a political science perspective", *Information, Communication and Society*, 2(3): 318-339.

Hutchcroft, P. D. (2001). "Centralization and Decentralization in Administration and Politics: Assessing Territorial Dimensions of Authority and Power," *Governance*, 14(1): 23-53.

Ihalainen, P., Bregnsbo, M., Sennefelt, K. ve Winton, P. (Eds.) (2011). "Scandinavia in the Age of Revolution", *Nordic Political Cultures, 1740-1820*, Farnham: Ashgate.

Indresøvde, E. (2007). "Democracy in Norway in a Historical Perspective", Matthew N. Chilambo ve Odd Ragnar Hunnes (Eds.), *Learning Democracy-A Resource Book,* Malawi: Montfort Media.

Inman, R. (2008). "Federalism's Values and the Value of Federalism", *CESifo Economic Studies*, 53(4): 522-560.

Jacobsen, D. I. (1996). "The Role of the Public Manager: Loyalty, Autonomy or Advocacy?", *Scandinavian Political Studies*, 19: 45-65.

Jacobsen, D. I. (1999). "Trust in Political-Administrative Relations: The Case of Local Authorities in Norway and Tanzania", *World Development*, 27: 839-853.

Jacobsen, D. I. (2003). "Politico-Administrative Conflict at the Local Level: Determined by the Degree of Central Government Regulation?", *Local Government Studies*, 29(4): 95-116.

Jäske M. (2018). "Democratic Innovations in Finnish Local Politics- Essays on the Varieties, Causes and Consequences of Mechanisms for Direct Citizen Participation", Analysis Paper of University of Turku.

John, P. (2000). "The Europeanization of Sub-National Governance", *Urban Studies*, 37: 877-894.

Jolkkonen, A., Koistinen, P. ve Kurvinen, A. (2012). "Reemployment of Displaced Workers – The Case of a Plant Closing on a Remote Region in Finland", *Nordic Journal of Working Life Studies*, 2(1): 81-100.

Jun, S. J. ve Wright, D. (1996). *Globalization and Decentralization: Institutional Contexts, Policy Issues, and Intergovernmental Relations in Japan and the United States*, Georgetown: Georgetown University Press.

Kahkhonen, S. ve Lanyi, A. (2001). "Decentralization and Governance: Does Decentralization Improve Public Service Delivery?", PREM notes, no. 55 (June), Washington, D.C.: World Bank.

Kaiser, K. (2006). "Decentralization Reforms", Aline Coudouel ve Stefano Paternostro (Eds.), *Analyzing the Distributional Impacts of Reforms*, vol. 2, (s. 313-353), Washington, D.C.: World Bank.

Kalseth, J. ve Rattso, J. (1994). *Political control of administrative spending: The case of local governments in Norway*, Mimeo: University of Trondheim Pubs.

Karlsson, A. (2009). "Sub-National Island Jurisdictions as Configurations of Jurisdictional Powers and Economic Capacity: Nordic Experiences from Åland, Faroes and Greenland", *Island Studies Journal*, 4(2): 139-162.

Keleş, R. (1994). *Yerinden Yönetim ve Siyaset*, Ankara: Cem Yayınevi.

Keleş, R. ve Yavuz, F. (1989). *Yerel Yönetimler*, Ankara: Turhan Kitapevi.

Kettunen, P. (2006). "New forms of service-production: fashion or a necessity?", *Finnish Local Government Studies*, 34: 330-339.

Kettunen, P. ve Kungla, T. (2005). "Europeanization of Sub-national Governance in Unitary States-The Cases of Estonia and Finland", *Regional and Federal Studies*, 15: 353-378.

Khaleghian, P. (2003). "Decentralization and public services: The case of immunization", World Bank Policy Research Working Paper, No. 2989, Washington, D.C.: World Bank.

Kışlalı, A. T. (1996). *Siyaset Bilimi*, Ankara: İmge Kitapevi.

Kincaid, J. (2011). *Federalism*, 4 vols., London: SAGE.

Kjellberg, F. (1981). "The expansion and standardization of local finance in Norway", L. Sharpe (Ed.), *The local fiscal crisis in Western Europe*, London: Sage Publications.

Kjellberg, F. (1995). "The changing values of local government", *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 540: 40-50.

Kleven, T., Floris, T. S., Granberg, M., Montin, S., Rieper, O. ve Valo, S. I. (2000). "Renewal of Local Government in Scandinavia: Effects for Local Politicians", *Local Government* Studies, 26(2): 93-116.

Klinge, M. (1998). *A Brief History of Finland*, Helsinki: Otava.

Knill, C. ve Lehmkuhl, D. (2001). "The National Impact of EU Regulatory Policy: Three Europeanization Mechanisms", *European Journal of Political Research*, 43: 255-280.

Koyuncu, B. ve Coşkun, B. (2003). *Yerel Yönetimler ve Yerel Özerklik: Modeller ve Uygulamalar*, Kamu Yönetiminde Çağdaş Yaklaşımlar, Ankara: Seçkin Yayınevi.

Kronenfeld, D. B. ve Vike, H. (2002). "Collective representations and social praxis: Local politics in the Norwegian welfare state", *Journal of Royal Anthropology Institute*, 8: 621-643.

Kröger, T. (2011). "Retuning the Nordic Welfare Municipality - Central Regulation of Social Care Under Change in Finland", *International Journal of Sociology and Social Policy*, 31(3/4): 148-159.

Kuhlmann, S. ve Wollmann, H. (2014). *Introduction to comparative public administration: Administrative Systems and Reforms in Europe*, Cheltenham, UK: Edward Elgard.

Kull, M. (2009). "Local and Regional Governance in Finland. A Study on Institutionalisation, Transformation and Europeanization", *Halduskultuur*, 10: 22-39.

Kvavik, R. B. (1984). "Redesigning Local Government in Norway: An Experiment in Democracy", *Scandinavian Studies*, 56(4): 333-350.

Lane, J. E. ve Magnusson, T. (1987). "Sweden", E. C. Page ve M. Goldsmith (Eds.), *Central and local government relations: A comparative analysis of West European Unitary States*, (s. 12-28), London: Sage.

Larsen, H. O. ve Offerdal, A. (2000). "Political Implications for the New Norwegian Local Government Act of 1992", E. Amnå ve S. Montin (Eds.), *Towards a New Concept of Local Self Government?*, Bergen, Norway: Fagbokforlaget.

Leeson, P. (2013). *Anarchy Unbound*, New York, NY: Cambridge University Press.

Lijphart, A. (2004). "Constitutional Design for Divided Societies", *Journal of Democracy*, 15(2): 96-109.

Litvack, J., Ahmad, J. ve Bird, R. (1998). "Rethinking Decentralization", A Discussion Paper, Washington, D.C.: World Bank.

Loikkanen, H. A. ve Nivalainen, H. (2011). "The Economic Development of the Finnish Local Government Sector: The Path to the Present", A Report Prepared for the Municipal Guarantee Board, Discussion Paper No. 317.

Loikkanen, H. A., Rantala, A. ve Sullström, R. (1998). "Regional Income Differences in Finland 1966-1996", Discussion Papers, No. 181, Helsinki: Government Institute for Economic Research Pubs.

Loquai, C. ve Le Bay, S. (2007). "Building Capacities for Monitoring and Evaluating Decentralization and Local Governance", Brief, No. 19 (December), ECDPM, Maastrich, The Netherlands.

Loughlin, J. (1999). *Regional and Local Democracy in the European Union*, Brussels: Committee on the Regions.

Loughlin, J. (2000). "Regional autonomy and state paradigm shift in Western Europe", *Regional and Federal Studies*, 10(2): 10-34.

Loughlin, J. (2007a). *Subnational Government: The French Experience*, London: Palgrave Macmillan.

Loughlin, J. (2007b). "Reconfiguring the State: Trends in Territorial Governance in European States", *Regional and Federal Studies*, 17(4): 385-403.

Loughlin, J. ve Daftary, F. (1999). "Insular Regions and European Integration: Corsica and the Åland Islands compared Flensburg", European Centre for Minority Issues, Report No. 5, October, http://www.ecmi.de/doc/download/reportspdf.

Loughlin, J., Hendriks, F. ve Lidstrom, A. (Eds.) (2011). *The Oxford Handbook of Local and Regional Democracy in Europe*, New York, NY: Oxford University Press.

Maddick, H. (1963). *Democracy, Decentralization and Development*. Bombay, India: Asia Publishing House.

Manor, J. (1999). *The Political Economy of Democratic Decentralization*, Washington, DC: World Bank.

Martinussen, P. (2004). "Government performance and political accountability at sub-national
level: The electoral fate of local incumbents in Norway", *Scandinavian Political Studies*, 27(3): 227-259.

Mawhood, P. (1983). *Local Government in the Third World*, Chichester, UK: John Wiley.

McConnell, M. W. (1987). "Federalism: Evaluating the Founders' Design", *University of Chicago Law Review*, 54(4): 1484-1512.

McGarry, J. (2007). "Asymmetry in federations, federacies, and unitary states", *Ethnopolitics*, 6(1): 105-116.

Metin, E. (1999). *Nasıl Bir Yerel Yönetim*, İstanbul: Anahtar Kitaplar.

Miller, K. L. (2002). *Decentralization, Local Governance and Community Participation: A Caribbean Perspective*, Kingston, Jamaica: y.e.y.

Ministry of Employment and the Economy of Finland (2012). "Finland's National Regional Development Targets for 2011-2015. An Economically, Socially and Environmentally Sustainable Finland", Publications of the Ministry of Employment and the Economy, Regional development, 6/2012.

Ministry of Finance of Finland (2010). "Proposals by the follow-up group for the Kainuu self-government trial", Ministry of Finance, 27/2010, Helsinki.

Ministry of Finance of Finland (2013). "Economic Survey", Spring 2013, Helsinki.

Ministry of Justice of Finland (1999). "The Constitution of Finland", No. 731.

Ministry of Local Government and Modernisation of Norway (2017). *Changes in the local government structure*, Oslo: Ministry of Local Government and Modernisation of Norway Pub.

Moisio, A. (2002). "Determinants of Expenditure Variation in Finnish Municipalities", VATT Discussion papers, No. 269, Government Institute for Economic Research, Helsinki.

Moisio, A., Loikkanen, H. A. ve Oulasvirta, L. (2010). "Public Services at the Local Level – The Finnish Way", VATT Policy Reports 2/2010, Government Institute for Economic Research, Helsinki.

Mouritzen, P. E. ve Svara, J. H. (2002). *Leadership at the Apex: Politicians and Administrators in Western Local Governments*, Pittsburg, PA: University of Pittsburgh Press.

Myking, J. R. (2007). "Peasant participation in local thing and conflict handling in Norwayfrom the 13th century to the end of the Early Modern Period", Tore Iversen, John R. Myking ve Gertrud Thoma (Eds.), *Bauern zwischen Herrschaftund Genossenschaft: Peasant relations to Lords and Government Scandinavia and the Alpine region 1000-1750*, (s. 187-203), Trondheim: Rostra Books.

Nadaroğlu, H. (2001). *Mahalli İdareler*, İstanbul: Beta Yayıncılık.

Niskanen, W. (1971). *Bureaucracy and Representative Government*, Chicago, IL: Aldrine.

Norwegian Ministry of Local Government and Modernisation (2014). *Local Government in Norway*, Oslo: Norwegian Ministry of Local Government and Modernisation Pub.

Norwegian Ministry of Local Government and Modernisation (2019). *Attractive Nordic Towns-Strategies Towards a Sustainable Future*, Oslo: Norwegian Ministry of Local Government and Modernisation Pub.

Ntsebeza, L. (2004). "Democratic decentralization and Traditional Authority: The dilemmas of land administration in rural South Africa", J. C. Ribot ve A. M. Larson (Eds.), *Decentralization of natural resources: Experience in Africa, Asia and Latin America*, (s. 66-83), London: Frank Cass.

Oates, W. ve Schwab, R. (1988). "Economic competition among jurisdictions: Efficiency-enhancing or distortion-inducing?", *Journal of Public Economics*, 35: 333-354.

OECD (2002). *OECD Economic Survey: Norway*, Paris: OECD Publishing.

OECD (2003). *OECD Territorial Reviews - Helsinki, Finland*, Paris: OECD Publishing.

OECD (2011). *OECD Regions at a Glance 2011*, Paris: OECD Publishing.

OECD (2012). *OECD Economic Surveys: Finland*, Paris: OECD Publishing.

OECD (2013a). "Draft OECD Recommendation on Principles for Effective Public Investment, A Shared Responsibility Across Levels of Government", Version for public comment, July, Paris: OECD Publishing.

OECD (2013b). *Government at a Glance 2013*, Paris: OECD Publishing.

Onar, S. S. (1942). *İdare Hukuku*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Özer, M. A. (2000). "Yerel Demokrasi, Demokratik Yerel Yönetimler ve Yerel Yönetimlerin Demokratikleştirilmesi Kavramlarının Tahlili Üzerine", *Türk İdare Dergisi*, 426: 129-144.

Page, E. (1991). *Localism and Centralism in Europe*, New York, NY: Oxford University Press.

Parker, A. N. (1995). "Decentralization: The Way Forward for Rural Development?", Policy Research Working Paper No. 1475, Washington, D.C.: World Bank.

Parlak, B. ve Ökmen, M. (2016). *Türkiye'de ve Dünyada'da Yerel Yönetimler, Teori ve Uygulama*, İstanbul: Ekin Yayınları.

Peters, G. B. (2001). *The Politics of Bureaucracy*, 5th ed., London: Routledge.

Phillips, A. (1996). "Why Does Local Democracy Matter?", L. Pratchett ve D. Wilson (Eds.), *Local Democracy and Local Government*, Houndmills: Macmillan.

Pierson, P. (1995). "Fragmented Welfare States: Federal Institutions and the Development of Social Policy", *Governance*, 8(4): 449-478.

Pollitt, C., Girre, X., Lonsdale, J., Mul, R., Summa, H. ve Waerness, M. (1999). *Performance or Compliance? Performance Audit and Public Management in Five Countries*, Oxford, UK: Oxford University Press.

Pondy, L. R. (1967). "Organizational Conflict: Concepts and Models", *Administrative Science Quarterly*, 12: 296-320.

Pratchett, L. ve Wilson, D. (1996). "Local Government under Siege", L. Pratchett ve D. Wilson (Eds.), *Local Democracy and Local Government*, London: Macmillan.

Prud'homme, R. (1995). "The Dangers of Decentralization", *World Bank Research Observer*, 10(2): 201-220.

Reichborn-Kjennerud K. ve Vabo, S. I. (2017). "Performance audit as a contribution to change and improvement in public administration", *Evaluation: International Journal of Theory, Research and Practice*, 23(1): 6-23.

Reichborn-Kjennerud, K. (2013). "Does performance auditing matter? The government administration's response to the performance auditing of the Norwegian Office of the Auditor General", Published Doctoral Dissertation, University of Bergen, Bergen, Norway.

Reichborn-Kjennerud, K. ve Vabo, S. I. (2016). "Extensive Decentralisation-But in the Shadow of Hierarchy", Jose Ruano ve Marius Profiroiu (Eds.), *The Palgrave Handbook of Decentralisation in Europe*, (s. 253-272), New York, NY: Palgrave Macmillan.

Rhodes, R.A.W. (1999). *Control and Power in Central-Local Government Relations*, Aldershot: Ashgate.

Riihelä, M. (2009). "Essays on income inequality, poverty and evolution of top income shares",
Publications No. 52, Government Institute for Economic Research, Helsinki.

Riker, W. (1964). *Federalism: Origin, Operation, Significance*, Boston, MA: Little Brown.

Rodden, J. ve Wibbels, E. (2002). "Beyond the Fiction of Federalism: Macroeconomic Management and Multitiered Systems", *World Politics*, 54(4): 494-531.

Rondinelli, D. A. (1981). "Government Decentralization in Comparative Perspective: Theory and Practice in Developing Countries", *International Review of Administrative Science*, 47(2): 133-145.

Rondinelli, D. A. (1998). "What Is Decentralization?", World Bank Poverty Reduction and Economic Management Knowledge Management System, Washington, D.C.

Rose, L. E. ve Ståhlberg, K. (2005). "The Nordic Countries: Still the Promised Land?", B. Denters ve L. E. Rose (Eds.), *Comparing Local Governance: Trends and Developments*, (s. 83-99), Houndmills, UK: Palgrave Macmillan.

Ryynänen, A. (2003). "Modification of Finnish Local Government: Between Continuity and Change", *Finnish Local Government Studies*, 4: 255-256.

Scebehely, M. ve Meagher, G. (2013). "Four Nordic Countries-Four responses to the international trend of Marketisation", G. Meagher ve M. Scebehely (Eds.), *Marketisation in Nordic eldercare: A research report on legislation, oversight, extent and consequences*, Stockholm Studies in Social Work 30, Stockholm: Stockholm University, Elder Care.

Scherrer, C. (2008). "Prevention of violent conflict by structural accommodation", Lester R. Kurtz (Ed.), *Encyclopedia of Violence, Peace, and Conflict* (2nd Ed.), (s. 1725-1781), Cambridge, MA: Academic Press.

Schneider, A. (2003). "Decentralization: conceptualization and measurement studies", *Comparative International Development*, 38(3): 32-56.

Schwab, C., Bouckaert, G. ve Kuhlmann, S. (2017). *The Future of Local Government in Europe: Lessons from Research and Practice in 31 Countries*, Berlin: Nomos/Ed. Sigma.

Sellers, J. M. ve Lidström, A. (2007). "Decentralization, Local Government, and the Welfare State", *Governance: An International Journal of Policy, Administration, and Institutions*, 4: 609-632.

Shah, A. ve Shah, S. (2006). "The New Vision of Local Governance and the Evolving Roles of Local Governments", Anwar Shah (Ed.), *Local Governance in Developing Countries*, Washington, D.C.: World Bank.

Sharma, C. K. (2006). "Decentralization Dilemma: Measuring the Degree and Evaluating the Outcomes", *Indian Journal of Political Science*, 67(1): 49-64.

Sheely, R. (2015). "Mobilization, participatory planning institutions, and elite capture: Evidence from a field experiment in rural Kenya", *World Development*, 67: 251-266.

Sjöblom, S. (2010). "Finland: The Limits of the Unitary Decentralized Model", Frank Hendriks, Anders Lidström ve John Loughlin (Eds.), *The Oxford Handbook of Local and Regional Democracy in Europe*, Oxford, UK: Oxford University Press.

Spruyt, H. (1996). *The sovereign state and its competitors: An analysis of systems change*, New Jersey, NY: Princeton University Press.

Ståhlberg, K. (1981). "Local Government", Erik Allardt et al (Eds.), *Nordic Democracy: Ideas, Issues, and Institations in Politics, Economy, Education, Social and Cultural Affairs of Denmark, Finland, Iceland, Norway, and Sweden*, (s. 182-195), Copenhagen: Det Danske Selskab.

Statistics Finland (2020). https://www.stat.fi/index_en.html, Erişim tarihi: 02.05.2021.

Stegarescu, D. (2006). "Decentralised Government in an Integrating World: Quantitative Studies for OECD Countries", *ZEW Economic Studies*, Vol. 34, Heidelberg: Physica-Verlag.

Stenersen, Ø. ve Libæk, I. (2003). *The History of Norway*, Oslo: Dinamo Forlag.

Stepan, A., Linz, J. ve Yadav, Y. (2011). *Crafting State-Nations: India and Other Multinational Democracies*, Baltimore, MA: Johns Hopkins University Press.

Strom, K. ve Leipart, J. Y. (1993). "Policy, institutions, and coalition avoidance: Norwegian governments, 1945-1990", *American Political Science Review*, 87: 870-887.

Suksi, M. (2011). "The Åland Islands as a Continued Asymmetrical Feature of Finnish Governance-With Some Convoluted Tendencies of Resymmetrisation", F. Requejo ve K-J. Nagel (Eds.), *Federalism beyond Federations. Asymmetry and Processes of Resymmetrisation in Europe*, Aldershot: Ashgate.

Svara, J. H. (1985). "Dichotomy and Duality: Reconceptualizing the Relationship between Policy and Administration in Council-Manager Cities", *Public Administration Review*, 45: 221-232.

Şengül, R. (2011). *Yerel Yönetimler*, Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Tanzi, V. (2001). "Pitfalls on the Road to Fiscal Decentralization", Working Papers No. 19, Carnegie Endowment for International Peace, Washington, D.C.

Teoman, Ü. (1996). *Avrupa'da Yerel Yönetimler*, Ankara: Mahalli İdareler Müdürlüğü Yayınları, No:9.

TESEV (2009). *Yerel Yönetim Sistemleri*, İstanbul: TESEV Yayınları.

The Norwegian Association of Local and Regional Authorities (KS) (2017). *Norwegian Local Government-System of Internal Supervision and Control and External Audit*, Oslo: KS Pubs.

The Norwegian Local Government Act (2018). No.83, Oslo.

The World Bank (1999). "Beyond the Center: Decentralizing the State, World Bank Latin American and Caribbean Studies", Viewpoints by Shahid Javed Burki, Guillermo E. Perry and William R.Dillinger, Washington, D.C.

The World Bank (2009). "Reshaping Economic Geography", World Development Report 2009, Washington, D.C.

The World Bank (2011). *Citizens and Service Delivery: Assessing the Use of Social Accountability Approaches in the Human Development Sectors*, Washington, D.C.: World Bank Pubs.

Tiebout, C. (1965). "A pure theory of local expenditure", *Journal of Political Economy*, 64: 416-424.

Tokgöz, F., Özgür, A. E., Uluçay, Ö., Koç, L., Atar, G., ve Akalın, N. (2009). *Yerel Yönetim Sitemleri*, İstanbul: TESEV Yayınları.

Toprak, Z. (2006). *Yerel Yönetimler*, İstanbul: Nobel Yayınları.

Tortop, N. (1996). "Yerel Yönetimler ve Mali Özerklik", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 5(5): 3-13.

Treisman, D. (2002). "Decentralization and the Quality of Government", Unpublished draft manuscript, Department of Political Science, University of California at Los Angeles.

Türker, M. (1999). *Dünyada Mahalli İdareler*, Ankara: İçişleri Bakanlığı Yayınları.

Ulusoy, A. ve Akdemir, T. (2010). *Mahalli İdareler*, Ankara: Seçkin Yayınevi.

UNDP (1996a). "Participatory Evaluation in Programmes Involving Governance Decentralization: A Methodological Note", Management Development and Governance Division, Internal draft document.

UNDP (1996b). "Report of the United Nations Global Forum on Innovative Policies and Practices in Local Governance", Gothenburg, Sweden, 23-27 September.

UNDP (1997a). "Decentralized Governance Programme: Strengthening Capacity for People-Centred Development", Management Development and Governance Division, Bureau for Development Policy, September.

UNDP (1997b). *The Global Research Framework Of The Decentralized Governance Programme*, New York, NY: UNDP Pubs.

UNDP (1999). "Government of Germany evaluation of the UNDP role in decentralization and local governance", Working paper.

Vabo, S. I. ve Øverbye, E. (2009). "Decentralisation and privatisation in the Norwegian welfare state since 1980", HIO-report 2009, No. 3, Oslo: Oslo University College, Faculty of Social Sciences.

Wallis, J. ve Oates, W. (1988). "Decentralization in the public sector: An empirical study of state and local government", H. Rosen (Ed.), *Fiscal Federalism Quantitative Studies*, (s. 5-32), Chicago, IL: University of Chicago Press.

Weare, K. C. (1953). *Federal Government*, New York, NY: Oxford University Press.

Weber, E. (1976). *Peasants into Frenchman*, Palo Alto, CA: Stanford University Press.

White, S. (2011). "Government Decentralization in the 21st Century", A Report of the Crisis Program on Crisis, Conflict, and Cooperation, Center for Strategic and International Studies, Washington, D.C.

Wibbels, E. (2005). "Decentralized Governance, Constitution Formation, and Restribution", *Constitutional Political Economy*, 16: 161-188.

Yalçındağ, S. ve Ulusoy, N. (1967). *Yerinden Yönetim ve Kalkınma*, Ankara: TODAİE Yayını.

VADELİ İŞLEM PİYASASI YATIRIMLARINDA ÇAPRAZ KESİT VE ZAMAN SERİSİ MOMENTUM STRATEJİLERİ

Dr. Alp POLAT

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz. Kitap içerisinde yer alan yayınlardan yazar sorumludur.
Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-50-0

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: *Murat Özbey*

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Babamın hatırasına…

Önsöz

Finans alanında momentum oldukça önem gösterilen bir konu haline gelmiştir. Momentum başlayan bir fiyat hareketinin aynı yönde devam edeceği düşüncesiyle yatırım kararı oluşturmayı açıklamaktadır. Klasik olarak momentum çapraz kesit üzerinden oluşturulan bir stratejiyi belirtmektedir. Çapraz kesit stratejilerinin yanında son dönemde zaman serisi stratejileri ortaya çıkmıştır. Vadeli işlemler piyasası sözleşmeleri momentum stratejilerinde uygun araçlar olabilmektedir. Türkiye açısından momentum stratejileri geçmişte özellikle hisse senedi piyasası bağlamında ele alınmış ve az sayıda çalışma tarafından incelenmiştir. Türkiye Vadeli işlem piyasalarında da bu stratejilerin başarısının test edilmesi bu kitabın konusunu oluşturmaktadır. Bu kapsamda vadeli işlem piyasasında işlem gören 5 dayanak varlık sözleşmesi (BİST30, DolarTL, EuroTL, EgePamuk ve AnadoluKırmızıBuğday) için farklı gözlem ve yatırım süreleri üzerinden stratejilerin uygulanması ile elde edilen toplamda 300 adet getiri serisi test edilecektir. Momentum strateji portföylerinde getirilerin anlamlılığının belirlenmesi alanda kabul görmüş Fama-French'in üç faktörü ve Carthart'ın momentum faktörünün yer aldığı varlık fiyatlama modeli yardımıyla gerçekleştirilecektir. Elde edilen sonuçlar; araştırma dönemi temel alındığında Türkiye vadeli işlem piyasalarında momentum stratejileri uygulayarak anormal getiri elde etmenin mümkün olup olmadığı konusunda bilgiler sunacaktır. Finansal piyasalarda anormal getiriler elde edilebilmesi piyasa etkinsizliği olarak yorumlandığından stratejilerin başarısız olması ise etkin piyasalar hipotezinin geçerli olabileceğine yönelik bir bulgu olarak yorumlanabilecektir.

Saygılarımla

Dr. Alp Polat
Aralık 2021

Bu kitap; 2015 yılında Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü İşletme Anabilim doktora tezi olarak değerlendirilerek kabul edilen **"Vadeli işlemler piyasası araçlarına yatırım kararı oluşturmada çapraz kesit ve zaman serisi momentum stratejilerinin kullanılması: Borsa İstanbul uygulaması"** lisansüstü tez çalışmamdan üretilmiştir.

İÇİNDEKİLER

Önsöz v
İÇİNDEKİLER ix
TABLOLAR LİSTESİ xi

BİRİNCİ BÖLÜM
VADELİ İŞLEM PİYASALARI

1. VADELİ İŞLEMLER PİYASASI 1
   1.1. Spot Piyasalar ve Vadeli İşlemler Piyasaları 4
   1.2. Vadeli İşlem Piyasalarının Fonksiyonları 5
   1.3. Vadeli İşlem Piyasalarında Taraflar 6
   1.4. Vadeli İşlem Piyasalarının Gelişimi 7
   1.5. Vadeli İşlem Piyasalarında Temel Kavramlar 9
      1.5.1. Dayanak varlık 9
      1.5.2. Uzun pozisyon ve kısa pozisyon 10
      1.5.3. Nakdi uzlaşma 10
      1.5.4. Uzlaşma fiyatı 11
      1.5.5. Başlangıç teminatı ve sürdürme teminatı 11
      1.5.6. Baz 12
      1.5.7. Beklentiler ve taşıma maliyetleri modeli 12
      1.5.8. Kaldıraç 13
2. VADELİ İŞLEM SÖZLEŞMELERİ VE TÜRKİYE'DE VADELİ İŞLEM PİYASASI 14
   2.1. Döviz Vadeli İşlem Sözleşmeleri 16
   2.2. Faiz Vadeli İşlem Sözleşmeleri 17
   2.3. Endeks Vadeli İşlem Sözleşmeleri 17
   2.4. Emtia Vadeli İşlem Sözleşmeleri 18
   2.5. Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası 19
   2.6. Borsa İstanbul A.Ş. Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası 21
3. VADELİ İŞLEM SÖZLEŞMELERİNE YATIRIMLARDA UYGULANAN STRATEJİLER 23
   3.1. Aktif Stratejiler 24
   3.2. Pasif Strateji 29

İKİNCİ BÖLÜM
MOMENTUM

1. MOMENTUM KAVRAMI 31
2. MOMENTUMUN ORTAYA ÇIKMASINA NEDEN OLAN FAKTÖRLER 34
2.1. Zaman Serisi Bağımlılığı ve Kesitler Arası Negatif Korelasyon İlişkisi 34
2.2. Risk Temeline Dayanan Açıklamalar 35
2.3. Davranışsal Finans Çerçevesinde Geliştirilen Görüşler 37
3. MOMENTUM OLUŞUMUNDA ETKİNLİĞİ SAĞLAYAN FAKTÖRLER 40
4. ÇAPRAZ KESİT VE ZAMAN SERİSİ MOMENTUM STRATEJİLERİ 42
4.1. Çapraz Kesit Momentum Stratejileri Üzerine Çalışmalar 43
4.2. Zaman Serisi Momentumu Üzerine Çalışmalar 46
5. ETKİN PİYASALAR HİPOTEZİ VE RASSAL YÜRÜYÜŞ HİPOTEZİ 48
5.1. Piyasa Anomalisi olarak Momentum 50

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
VADELİ İŞLEMLER SÖZLEŞMELERİ ÜZERİNDE ÇAPRAZ KESİT VE ZAMAN SERİSİ MOMENTUM STRATEJİLERİNİN UYGULANMASI

1. ARAŞTIRMANIN AMACI 55
2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ 55
3. VERİ SETİ 56
4. KAPSAM VE SINIRLILIKLAR 57
5. ARAŞTIRMA SORULARI 58
6. ARAŞTIRMA HİPOTEZİ 60
7. YÖNTEM 61
8. BULGULAR 67
9. SONUÇ VE TARTIŞMA 79

Kaynakça 87
EKLER 97

Kaynakça

Aksel, A. H. (1995). *Risk yönetim aracı olarak futures piyasaları*. İstanbul: Creative Yayıncılık.

Alpan, F. (1999). *Örnekler ile futures anlaşmalar ve piyasalar*. İstanbul: Literatür.

Arena, M. P.; Haggard, K. S., ve Yan, X. S. (2008). Price momentum and idiosyncratic volatility. *Financial Review, 43*(2), 159-190.

Attaoui, S.; Six, P. ve Mellios, C. (2011). Calendar spreads in commodity future markets, risk premium and the convenience yield. *Bankers Markets and Investors, 112(10)*, 1-16.

Asness, C. S.; Moskowitz, T. J., ve Pedersen, L. H. (2013). Value and momentum everywhere. *The Journal of Finance, 68*(3), 929-985.

Avramov, D.; Chordia, T.; Gergena, J. ve Philipov, A. (2007) Momentum and credit rating. *The Journal Of Finance, 62*(5), 2503-2520.

Ball, R. ve Brown, P (1968). An emprical evaluation of accounting income numbers. *Journal Of Accounting Research. 6*(2), 159-178.

Barroso, P.; ve Santa-Clara, P. (2014). Momentum has its moments*. Journal of Financial Economics*. 1-10

Baltas, N. ve Kosowski, R. (2012). Momentum strategies in futures markets and trend- following funds december. *2012 Finance Meeting EUROFIDAI-AFFI Paper'da sunulan bildiri*, Paris.

Berk, J. B.; Green, R. C., ve Naik, V. (1999). Optimal investment, growth options, and security returns. *The Journal of Finance, 54*(5), 1553-1607.

Bildik, R.; ve Gülay, G. (2007). Profitability of contrarian strategies: evidence from the Istanbul Stock Exchange. *International Review of Finance, 7*(1-2), 61-87.

Boos, D.D. (2003). "Introduction to the Bootsrap World. *Statistical Science*. 18(2). 168-174.

Bollerslev, T. (1986). Generalized autoregressive conditional heteroskedasticity. *Journal of econometrics, 31*(3), 307-327.

Bolgün, E. K. ve Akçay, B. M. (2009). *Risk yönetimi.* İstanbul: Scala.

Boyle, P. ve Boyle, F. (2001). *Derivatives: the tools that changed finance*. İngiltere: Risk.

Breusch, T. S. (1979). Testing for autocorrelation in dynamic linear models. *Australian Economic Papers, 17*(31), 334-355.

Brooks, C.; Rew, A. G., ve Ritson, S. (2001). A trading strategy based on the lead–lag relationship between the spot index and futures contract for the FTSE 100. *International Journal of Forecasting, 17*(1), 31-44.

Büker, S,; Aşıkoğlu R. Ve Sevil, G. (2014). *Finansal yönetim*. Ankara: Sözkesen

Bühler, W.; ve Kempf, A. (1995). DAX index futures: mispricing and arbitrage in German markets. *Journal of Futures Markets, 15*(7), 833-859.

Carthart, M. (1997). On the persistence in mutual fund performance. *The Journal Of Finance, 52*(1),57-82.

Campbell, T. S. ve Kravaw, W. A. (1993) *Financial risk management*. A.B.D: Harper Collins College Publishers.

Chambers, N. (2007). *Türev Piyasalar*. İstanbul: Beta.

Chan, K.; Hameed, A. ve Tong, W. (2000). Profitability of momentum strategies in the international equity markets. *The Journal of Financial and Quantative Analysis, 35*(2), 153-172.

Chan, L.; Jegadeesh, N. ve Lakonishok, J. (1996). Momentum strategies. *The Journal of Finance, 51*(5), 1681-1713.

Chance, D. (1995). *An introduction to derivatives*. ABD: Dryden Press

Chew, L. (1996). Managing derivative risks. Chichecter: Wiley.

Chevallier, J. ve Ielpo, F. (2014). "Time series momentum" in commodity markets. *Managerial Finance, 40*(7), 662-680.

Chiang, Y. C.; Ke, M. C.; Liao, T. L., ve Wang, C. D. (2012). Are technical trading strategies still profitable? evidence from the Taiwan Stock Index Futures Market. *Applied Financial Economics, 22*(12), 955-965.

Chordia, T ve Shivakumar, L. (2002). Momentum, business cycle, and time-varying expected returns. *The Journal of Finance. 57*(2). 985-1019.

Chordia, T ve Shivakumar, L. (2006). Earnings and price momentum. *Journal of Financial Economics. 80*(3), 627-656.

Choi, J. (2014). Physical approach to price momentum and its application to momentum strategy. *Statistical Mechanics and its Applications, 415*, 61-72.

Chui, A. C.; Titman, S. ve Wei, K. J. (2010). Individualism and momentum around the world. *The Journal of Finance, 65*(1), 361-392.

Chan, L. K. Ve Lakonishok, J. (1992). Robust measurement of beta risk. *Journal of financial and quantitative analysis, 27*(02), 265-282.

Cho, J. J.; Chen, Y. ve Ding, Y. (2009). Calculating the breakdown point of sparse linear models. *Technometrics, 51*(1), 34-46.

Croux, C.; Dhaene, G., ve Hoorelbeke, D. (2004). Robust standard errors for robust estimators. *CES-Discussion paper series 0316*, 1-20.

Commins, K. (1990). *Gold futures*. İngiltere: McGraw Hill

Connolly, K.B. (1997). *Buying and selling volatility*. İngiltere: John Wiley Sons.

Conrad, J. ve Kaul, G. (1998). An anatomy of trading strategies. *The Review of Financial Studies. 11*(3), 489-519

Cooper, M. J.; Gutierrez, R. C.; ve Hameed, A. (2004). Market states and momentum. *The Journal of Finance, 59*(3), 1345-1365.

Coyle, B. (2000). *Currency futures*. İtalya: Financial World Publishing

Coyle, B. (2001). *Hedging interest rate exposures*. İtalya: Financial World Publishing.

Cuthbertson, K. (1996). *Quantitative financial economics*. İngiltere: John Wiley Sons

Cuthbertson, K.; Nitzsche, D., ve O'Sullivan, N. (2004). UK mutual fund performance: genuine stock-picking ability or luck. in money macro and finance. *Research Group Conference 2004 (No. 55)*: Londra'da Sunulan Bildiri.

Çelik, İ. (2012). *Vadeli işlem piyasasında fiyat keşfi*. İstanbul: Türkiye Bankalar Birliği

Damodaran, A. (2012). *Investment philosophies*. ABD: John Wiley Sons

Daniel, K.; Hirshleifer, D., ve Subrahmanyam, A. (1998). Investor psychology and security market under-and overreactions. *The Journal of Finance, 53*(6), 1839-1885.

De-Roon, F. A.; Van den Goorbergh, R. W.; ve Nijman, T. E. (2004). An anatomy of futures returns: risk premiums and trading strategies. *Netherlands Central Bank, Research Department (No. 757).*

Dönmez, Ç. A; Başaran, Y; Doğru, G; Yılmaz, M. K; Uğur, S; Kartallı, Y; ve Ugan, G. (2002). *Finansal vadeli işlem piyasalarına giriş*. İstanbul: Tasarım Maatbaacılık.

Dorsey, W. (2004). *Behavioral trading*. ABD: Thomson

Dubofsky, A. D. (1992). *Options and financial futures*. ABD: McGraw Hill.

Dudler, M.; Gmuer, B.; ve Malamud, S. (2014). Risk Adjusted Time Series Momentum, *Swiss Finance Institute Research Paper No. 14-71.*

Duffie, D. (1989). *Futures markets*. İngiltere: Prentice Hall

Durusoy, S. (2014) IMF'nin Yönetim Reformunun Bir Sonucu olarak: Türkiye'nin IMF'deki Değişen Rolü. Türkiye Ekonomi Kurumu.

Edwards, F. R. ve Ma, C. W. (1992). *Futures and options*. Singapore: McGraw Hill

Efron, B., & Tibshirani, R. (1986). Bootstrap methods for standard errors, confidence intervals, and other measures of statistical accuracy. *Statistical science*, 1(1). 54-75.

Epps, T. W. (2007). Pricing derivative securities. Singapore: World Scientific Printers.

Erdos, P. ve Ormos, M. (2009). Return calculation methodology: evidence from the Hungarian mutual fund industry. *Acta Oeconomica, 59*(4), 391-409.

Ergincan, Y. (1996). *Endekse dayalı vadeli işlem sözleşmeleri*. Ankara: Pelin Ofset.

Erol, Ü. (1999). *Vadeli işlem piyasaları teori ve pratik*. İstanbul: Emin Ofset.

Ersan, İ. (1998). *Finansal türevler*. İstanbul: Literatür

Ergin, A. (2012). Vadeli işlem piyasalarında teknik analiz yöntemlerinin araştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Başkent Üniversitesi

Ersoy, E. (2011). Spot ve vadeli işlem piyasaları arasındaki fiyat ve volatilite ilişkisi: İMKB-VOB örneği. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi

Fama, E. (1965). The behaviour of stock market prices. *The Journal Of Business*. 38(1), 34-105.

Fama, E. (1970). Efficient capital markets a review of theory and empricial work. *The Journal Of Finance*. 25(2), 383-417.

Fama, E. ve French, K. (1991). Efficient capital markets II. *The Journal Of Finance*. 46(5), 1575-1617.

Fama, E. ve French, K. (1995). Size and book-to-market factors in earnings and returns. *The Journal Of Finance*, 50(1), 131-155.

Fama, E. ve French, K. (1998). Market efficiency, long term returns, and behvioral finance. *Journal Of Financial Economics*, 49(3), 283-306.

Fama, E. ve French, K. (2004). The capital asset pricing model theory and evidence. *The Journal of Economic Perspectives*, 18(3), 25-46.

Fama, E. ve French, K. (2007). Disagreement, tastes and asset prices. Journal Of *Financial Economics*, 83(3), 667-689.

Fama, E. ve French, K. (2008). Dissecting anomalies. *The Journal Of Finance*. 49(3), 1653-1678.

Fama, E. ve French, K. (2012). Size, value and momentum in international stock returns. *Journal Of Financial Economics*, 105(3), 457-472.

Fabozzi, F. Ve Modigliani. F. (1996). *Capital Markets Institions and Instruments*. ABD: Prentice Hall.

Fabozzi, F. J. ve Markowitz, H. M. (2011). *The theory and practice of investment management*. ABD: John Wiley Sons.

Farell, J.L. (1997). *Portfolio management theory and application*. Singapore: McGraw Hill

Fuertes, A. M., Miffre, J., ve Rallis, G. (2010). Tactical allocation in commodity futures markets: Combining momentum and term structure signals. *Journal of Banking & Finance*, 34(10), 2530-2548.

Grinblatt, M. ve Han, B. (2005). Prospect theory, mental accounting and momentum. *Journal of Financial Economics*, 78(2), 311-339.

Grinblatt, M., Titman, S. ve Wermers, R. (1995). Momentum investment strategies, portfolio performance, and herding: a study of mutual fund behavior. *The American Economic Review*, 85(5). 1088-1105.

Godfrey, L. G. (1978). Testing against General Autoregressive and Moving Average Error Models When the Regressors Include Lagged Dependent Variables. *Econometrica,* 46(6), 1293-1301

Goyal, A., ve Wahal, S. (2013). Is Momentum an Echo?. SSRN.

Hacıoğlu, M. (2010). Yükselen piyasa ekonomilerinin vadeli işlemler piyasalarında risk yönetimi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi

Haight, G. T. Ve Morrell, S. O. (1997). *The analysis of portfolio management performance*. ABD: Donnelley and Sons.

Hameed, A. ve Yuanto, K. (2002). Momentum strategies: evidence from the pacific basin stock markets. *The Journal of Financial Research*, 25(3), 383-297.

Haugen, R. A. (2004). *The new finance overreaction, complexity and uniqueness*. ABD: Pearson.

He, X. Z., ve Li, K. (2015). Profitability of Time Series Momentum. *Journal of Banking & Finance*. 53(4). 140-157.

Henning, G. (2010). *The value and momentum trader*. ABD: John Wiley Sons

Hong, H. ve Stein, J. (1999). A unified theory of underreaction, momentum theory and overreaction in asset markets. *The Journal of Finance*, 54(6), 2143-2184

Hong, K. J., ve Satchell, S. (2012). *Defining Single Asset Price Momentum in Terms of a Stochastic Process*. Theoretical Economics Letters, 2(3), 274-277.

Hillert, A., Jacobs, H., & Müller, S. (2014). Media Makes Momentum. *Review of Financial Studies*, 27(12), 3467-3501.

Hull, J. C. (2012) *Options, futures and other derivatives*. ABD: Pearson

Hvidkjaer, S. (2006). A trade based analysis of momentum. *The Review Of Financial Studies*, 19(2), 457-491.

Jacob, B. (1989). *How the futures markets work*. New York: New York Institute of Finance.

Jarque, C. M., ve Bera, A. K. (1987). Regression Residuals. *International Statistical Review*, 55(2), 163-172.

Jarrow, R. A. ve Turnbull, S. (1996.) *Derivative securities*. Cincinati: South Western.

Jensen, M. C., Black, F., ve Scholes, M. S. (1972). The capital asset pricing model: Some empirical tests.

Jensen, M. C. (1968). The performance of mutual funds in the period 1945–1964. *The Journal Of Finance*, 23(2), 389-416.

Jegadeesh, N. ve Titman, S. (1993). Returns to buying winners and selling losers: ımplications for stock market efficiency. *The Journal of Finance*, 48(1), 65-91.

Jegadeesh, N. ve Titman, S. (1999). Profitability of momentum strategies: an evaluation of alternative explanation. *The Journal Of Finance*, 56(2), 699-720.

Jegadeesh, N. ve Titman, S. (2002). Cross-sectional and time-series determinants of momentum returns. *Review of Financial Studies*. 15(1). 143-157.

Johnson, T. C. (2002). Rational momentum effects. *The Journal of Finance*, 57(2). 585-608.

Kandır, S. Y. ve İnan, H. (2011). Momentum yatırım stratejisinin kârlılığının İMKB'de test edilmesi. *BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar*, 5(2), 51-70.

Kaval, H. (2000*). Bankalarda risk yönetimi.* Ankara: Yaklaşım Yayınları.

Kessler, S., ve Scherer, B. (2013). Momentum and macroeconomic state variables. *Financial Markets and Portfolio Management*, 27(4), 335-363.

Kestner, L (2003). *Quantitative trading strategies.* ABD: McGraw Hill.

Kim, S. H., ve Kang, H. G. (2014). A new strategy using term-structure dynamics of commodity futures. *Finance Research Letters*, 11(3), 282-288.

Kline (2001). *Fundamentals of futures market*. A.B.D: Mcgraw Hill.

Kolb, W. R. (1992). *The Financial Derivatives*. Miami: Kolb Publishing

Kolb, W. R. (2003). *Futures, Options and Swaps*. İngiltere: Blackwell

Lederman, J. ve Robert, A. K. (1995). *Financial engineering with derivatives*. New York: Irwin.

Lee, C. ve Swaminathan, B. (2000). Price momentum and trading volume. T*he Journal Of Finance,* 55(5), 2017-2069.

Lesmond, A. D., Schill, J. M. ve Zhou, C. (2004). The illusory nature of momentum profits. *Journal of Financial Economics*, 71(2), 349-380.

Lewellen, J. (2002). Momentum and autocorrelation in stock returns. *The Review Of Financial Studies*, 15(2), 2417-2448.

Lioui, A., ve Eldor, R. (1998). Optimal spreading when spreading is optimal. *Journal of Economic Dynamics and Control*, 23(2), 277-301.

Lofton, T. (1993). *Getting started in futures*. ABD: John Wiley Sons

Lo, A. ve Mackinlay A. (1990). When are contrarian profits due to stock market overreaction. *Review of Financial Studies*. 3(2). 175-205.

Luft, C. (1991). *Understanding and trading futures*. ABD: McGraw Hill

Madura, J. (1992). *Financial markets and institutions*. ABD: West Publishing.

Maymin, P. Z., Maymin, Z. G., ve Fisher, G. S (2014). *Momentum's hidden sensitivity to the starting day*. *The Journal of Investing*, 23(2), 114-123.

Menkhoff, L., Sarno, L., Schmeling, M., ve Schrimpf, A. (2012). Currency momentum strategies. *Journal of Financial Economics*, 106(3), 660-684.

Mcdonnel, P. J. (2008). *Optimal portfolio modelling*. ABD: John Wiley Sons.

Mcmillan, M., Pinto, J. E., Pirie, W. L. ve Venter, G. V. (2011). *Investments Principles of Portfolio and Equity Analysis*. ABD: John Wiley Sons.

Miffre, J. ve Rallis, G. (2007). Momentum strategies in commodity futures markets. *Journal of Banking And Finance*, 31(6), 1863-1886.

Montier, J. (2002). *Behavioural finance*. İngiltere: John Wiley Sons.

Moskowitz, T. ve Grinblatt, M. (1999). Do industries explain momentum?. *The Journal of Finance*, 54(4), 1249-1290.

Moskowitz, T., Ooi, Y. ve Pedersen, L. (2012). Time series momentum. *Journal of Financial Economic*, 53(1), 228-250.

Newey, W. K., & West, K. D. (1987). A Simple, Positive Semi-definite, Heteroskedasticity and Autocorrelation Consistent Covariance Matrix. *Econometrica,* 55(3), 703-708.

Nofsinger, J. R. (2005). *The psychology of investing*. ABD: Pearson

Fischer, D. E. ve Jordan, J. J. (1991). *Security analysis and portfolio management*. ABD: Prentice Hall.

O'brien, R. M. (2007). A caution regarding rules of thumb for variance inflation factors. *Quality & Quantity*, 41(5), 673-690.

Okunev, J. ve White, D. (2003). Do momentum based strategies still work in foreign currency market. *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 38(2), 425-447.

Özcan, B, ve Yılancı, V. (2009). Türk hisse senedi piyasasının zayıf formda etkinliğinin testi. *İktisat İşletme ve Finans*, 274(24). 100-115.

Parlakkaya, R. (2005). *Finansal türev ürünler ile mali risk yönetimi ve muhasebe uygulamaları*. Ankara: Nobel.

Pettersson, J. E. (2014). Momentum and Information Uncertainty. SSRN.

Pirrong, C. (2005). Momentum in Futures Markets. SSRN.

Pompian, M. M. (2006). *Behavioral finance and wealth management*. ABD: John Wiley Sons.

Popplewell, K. (2000). *Investment portfolio planning*. İngiltere: CIB Publishing.

Qian, E. E., Hua, H. R. ve Sorensen, E. (2007). *Quantitative equity portfolio management*. ABD: Chapman Hall

Quintana, J. M., Carvalho, C. M., Scott, J., ve Costigliola, T. (2010). *The handbook of applied bayesian analysis*. İngiltere: Oxford University Press

Redhead, K. (1997). *Financial derivatives an introduction to futures. Forwards, options and swaps*. İngiltere: Prentice Hall.

Reilly, K. F. ve Brown, K. C. (1997). *Investment analysis and portfolio management.* ABD: The Dryden Press.

Strong, A. R. (2004). *Practical investment management*. Canada: South Western

Rosenbloom, C. (2011). *The complete trading course*. ABD: John Wiley Sons.

Rouwenhorst, G. (1998). International momentum strategies. *The Journal of Finance*, 53(1), 267-284.

Ritchken, P. (1996). *Derivative markets theory, strategy and applications*. New York: Herper Collins Publishers

Rubio, F. (2004). Simple trading rules: trading on IBEX at MEFF (No. 0402001). EconWPA.

Rubinstein, M. (1999). O*n derivatives futures, options and dynamic strategies*. İngiltere: Risk Books.

Sagi, J. S., ve Seasholes, M. S. (2007). Firm-specific attributes and the cross-section of momentum. *Journal of Financial Economics*, 84(2), 389-434.

Sadka, R (2006). Momentum and post-earnings-announcement drift anomalies: the role of liquidity risk. *Journal of Financial Economics*. 80(2). 308-349.

Shabacker, R. W. (1999). *Stock market profits*. İngiltere: Pearson.

Schmidt, A. B. (2011). *Financial markets and trading.* ABD: John Wiley Sons.

Schwager, J. D. (2013). *Market sense and nonsense.* ABD: John Wiley Sons.

Sevil, G (Ed.) (2012). *Vadeli işlemler piyasası.* Eskişehir: Açık Öğretim Fakültesi

Sevil, G (Ed.) (2014). *Türev araçlar*. Eskişehir: Açık Öğretim Fakültesi Yayın

Shefrin, H. (2005). *A behavioral approach to asset pricing*. ABD: Elsevier Academic Press.

Shefrin, H. (2002). *Beyond greed and fear.* ABD: Oxford University Press.

Shen, Q., Szakmary, A., ve Sharma, S. (2007). An examination of momentum strategies in comodity futures markets. *Journal of Futures Markets.* 27(3), 227-256

Shiller, R. J. (2000). *Irrational exuberance.* ABD: Princeton University Press.

Shleifer, A. (2000). *Inefficient markets*. ABD: Oxford University Press.

Shynkevich, A. (2013). Time-series momentum as an intra-and inter-industry effect: Implications for market efficiency. *Journal of Economics and Business*, 69(10), 64-85.

Stoll, H. R. ve Whaley, R. E. (1993). *Futures and options.* ABD: South Western.

Stulz, R. M. (2003). *Risk Management and derivatives.* ABD: South Western

Solnik, B. H. (1996). *International investments.* ABD: Addison Wesley

Susanti, Y., ve Pratiwi, H. (2014). M estımatıon, s estımatıon, and mm estımatıon in robust regressıon. *International Journal of Pure and Applied Mathematics*, 91(3), 349-360.

Sutcliffe, C. (1993). *Stock index futures*. İngiltere: Chapman Hall

Taylor, F. (2000). *Mastering derivatives markets*. İngiltere: Prentice Hall

Telser, G. T. (2000). *Classic futures.* İngiltere: Risk

Öndeş, T. ve Balı, S. (2010.) Zıtlık ve momentum stratejilerinin hybrid bir şekilde İMKB'de kullanımı üzerine. *ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi,* 1(2), 93-110.

Özgümüş, H. (2012). Makroekonomik faktörlerin vadeli işlem (futures) sözleşmelerinin getiri, işlem hacmi ve volatilitesine etkisi: VOB'ta bir uygulama. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi..

Üner, K. İ.. (2013). Türkiye'de vadeli işlem piyasalarının gelişimi, spot piyasa ile etkileşimi ve hisse senedi endeks vadeli işlem sözleşmeleri örneğinde değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Kadir has üniversitesi

Yılmaz, K. M. (2002). *Döviz vadeli işlem sözleşmeleri*. İstanbul: Der Yayınları

Veale, S. R. (1987). *Stocks bonds options futures.* New York: NY Institute Of Finance

White, H. (1980). A Heteroskedasticity-Consistent Covariance Matrix Estimator and a Direct Test for Heteroskedasticity. Econometrica, 48(4), 817-38.

Wright, D. B., ve Herrington, J. A. (2011). Problematic standard errors and confidence intervals for skewness and kurtosis. *Behavior Research Methods*, 43(1), 8-17.

Wasendorf , R. (2001). *All About futures*. Mcgraw Hill, ABD

Yates (2009). *Enhanced indexing strategies utilizing futures and options to achive higher performance*. ABD: Wiley:

Yohai, V. J. (1987). High breakdown-point and high efficiency robust estimates for regression. 15(20) *The Annals of Statistics*, 642-656.

Zacks, L. (2011). *The handbook of equity market anomalies*. ABD: John Wiley Sons.

Zhou, G. (1993). Asset-pricing tests under alternative distributions. *The Journal of Finance*, 48(5), 1927-1942.

İnternet Kaynakları

http://borsaistanbul.com (Erişim Tarihi: 10.02.2015)

http://www.tcmb.gov.tr (Erişim tarihi: 28.02.2015)

VERGİ DENETİM HUKUKU

(İçtihatlar ve Örnekler)

Prof. Dr. Mehmet YÜCE
Bursa Uludağ Ünv. Öğretim Üyesi

İsmail Hakkı YÜCELEN
Vergi Müfettişi

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-71-4

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

Denetim; hayatın her alanında gerekli olan ve uygulama alanı bulan bir olgudur. Vergi denetimi; bir mali denetim türü olarak genel itibariyle ödenmesi gereken vergilerin doğruluğunu araştırmak, tespit etmek ve sağlamak amacıyla yapılan düzenleyici ön idari bir işlemdir. Buna tarhiyatın ön işlemleri de denir.

Vergi denetiminin kapsamı oldukça geniştir. Zira vergi denetiminde işletmelerin tüm işlemleri incelenmekte, yoklamayla başlayan işe başlama sürecinin denetiminden işi bırakmaya kadar bütün safhalar denetlenebilmektedir. Bu kapsamda yapılan incelemelerde mükelleflerin işlemlerine esas teşkil eden defter ve belgeleri, bu belgelerin kayıtlarına uygunluğu ve bu kayıtların da doğruluğunu tespit etmek amacıyla araştırılmaktadır.

Genel olarak vergi denetimi içerisinde sayabileceğimiz çeşitli denetim türü ve uygulamaları mevcuttur. Bunlardan en önemlisi ve en etkilisi olarak vergi incelemesidir. Vergi incelemesi çeşitli yönleriyle vergi denetimini karşılayan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra yoklama, beyanname üzerinden revizyon, yaygın ve yoğun vergi denetimi, iç denetim gibi tekniklerin de olmasıyla beraber vergi incelemesinin bu tekniklerle de münasebeti bulunmaktadır.

Günümüz bilgi iletişim çağında bilgilerin kolayca depolanabilir olması ve bir yerden diğer bir yere çok hızlı bir şekilde ulaşabilir olması vergi denetimi alanında da devletlerin işini kolaylaştırmıştır. Nitekim bütün mükelleflerin sicil detaylarının, gayrimenkul bilgilerinin, işe başlama-işi bırakma bildirimlerinin, defter-kayıt ve belgelerinin, motorlu taşıt bilgilerinin, banka hareketlerinin, akaryakıt kayıtlarının vb. bilgisayar ortamına kaydedilmesiyle birlikte artık mükellef hakkında gizli kalmış bilgi kalmamakta ve bu suretle de kamu mali otoriteleri riskli gördüğü mükelleflerin mali bilgilerine anında ulaşarak gerekli denetimi yapabilmektedirler.

Güçlü bir ekonomik yapıya kavuşmak, yüksek bir refah seviyesi elde etmek, gelir dağılımını adil hale getirmek, sağlıklı bir sosyal ve mali politika uygulayabilmek ve bu uygulanan politikaları geriye dönük olarak değerlendirip acil önlemler alabilmek için kayıt dışı ekonomiyle mücadele etmek şart hale gelmiştir. Günümüzde gelişmiş ekonomilerde de kayıt dışı ekonomi halen var olmasına rağmen çok önemli boyutlarda değildir. Ancak Türkiye'de kayıt dışı ekonominin hala oldukça yüksek olmasına karşın doğrudan denetimlerin %2,5-%3 seviyesinde olması bu alanda acil önlemlerin alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Gelişmiş dünya ülkelerinin uygulamış olduğu vergi denetim teknikleri bu alanda yol gösterici niteliktedirler. Zira gelişen dünyada artık her şey bilgisayar ortamında kayıt altına alınmakta ve hesaplar anında kontrol edilmektedir. Türkiye'de de özellikle teknoloji anlamında son yıllarda ortaya çıkan gelişmeler ile birlikte elektronik vergi denetimi alanında büyük bir mesafe kaydedilmiştir.

Günümüzde elektronik ortama aktarılan defter, kayıt ve fatura bilgilerinin yanısıra çeşitli kamu kurumlarından aktarılan bilgilerle bankalardan aktarılan mali bilgilerden dolayı neredeyse vergi denetiminin tümüyle dijitalleşme yolunda ilerlediği söylemek mümkündür. Bu çalışmada söz konusu hususlara dikkat çekilmekte ve dijital denetimin Türkiye için ne kadar önemli olduğu hususu vurgulanmaktadır. Bu bağlamda kitapta klasik denetim yöntemleri yanında dijital denetim, dijital vergi denetimi konusunda mevcut bulunan eksiklikleri tanımlamaya, bu eksiklikleri giderecek yolları saptamaya ve bu anlamda birtakım öneriler ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu anlamda Türkiye'de dijital vergi denetimi kavramının gerekliliği vurgulanarak, bu sistemin gereksinimlerinin sağlanması üzerinde durulan kitapta, sistemin bütün fonksiyonları ile birlikte uygulamaya geçirilmesi neticesinde elde edilen faydalar ve bu bağlamda üzerine görev düşen tüm kesimler açısından yapılması gerekli çalışmalar açıklanmaktadır.

Bu kitap, Prof. Dr. Mehmet Yüce danışmanlığında Vergi Müfettişi İsmail Hakkı Yücelen tarafından hazırlanan "Türkiye'deki Vergi Denetim Teknikleri ve Bilgisayar Destekli Vergi Denetimi" isimli yüksek lisans tezi referans alınarak hazırlanmıştır. Bununla birlikte kitapta vergi denetim hukukuna ilişkin literatürün oluşması için vergi denetim hukuku tanımlamaya ve kapsamı belirlemeye çalışılmış, vergi denetim hukukunun kaynakları üzerinde durulmuştur. Ayrıca vergi denetim hukukunu yakından ilgilendiren bağımsız denetim konusu da genel hatlarıyla ele alınmıştır.

Kitabın baskısını gerçekleştiren Ekin Basım Yayın Dağıtım'ın sahibi Sn. Mehmet OYMAK ve başta Veysel ŞİMŞEK olmak üzere kitabevi çalışanlarına teşekkür ederiz.

Kitaptaki muhtemel eksiklikler için uyarı ve eleştirilerini tarafımıza iletecek olanlara teşekkürü şimdiden bir borç biliriz.

Kitabın başta öğrencilerim olmak üzere, akademisyen meslektaşlarıma, hukuk camiasına, meslek mensuplarına ve vergi uyuşmazlıkları alanında çalışan herkese faydalı olmasını dilerim.

Bursa, 2021

Mehmet YÜCE – İsmail Hakkı YÜCELEN

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
VERGİ DENETİM HUKUKU

1.1. DENETİM HUKUKUNUN TANIMI 1
1.1.1. GENEL ANLAMDA DENETİM HUKUKUNUN TANIMI 1
1.1.2. VERGİ DENETİM HUKUKUNUN TANIMI 2
1.2. DENETİM HUKUKUNUN KONUSU 3
1.2.1. GENEL ANLAMDA DENETİM HUKUKUNUN KONUSU 3
1.2.2. VERGİ DENETİM HUKUKUNUN KONUSU 3
1.3. DENETİM HUKUKUNUN KAYNAKLARI 4
1.3.1. GENEL ANLAMDA DENETİM HUKUKU KAYNAKLARI 4
1.3.2. VERGİ DENETİM HUKUKU KAYNAKLARI 5
1.3.2.1. Anayasa 5
1.3.2.2. Kanunlar 6
1.3.2.3. Uluslararası Anlaşmalar 7
1.3.2.4. İnsan Hakları Hukuku 8
1.3.2.5. Cumhurbaşkanı Kararnameleri 9
1.3.2.6. Yönetmelik 10
1.3.2.7. Diğer Kanun Altı Düzenlemeler 11
1.3.2.8. Uluslararası Standartlar ve İlkeler 11
1.3.2.9. Rehberler 12
1.3.2.10. Yargı kararları 12
1.4. TÜRKİYE'DE DENETİM KURUMLARI 13
1.4.1. VERGİ DENETİM KURULU BAŞKANLIĞI 13
1.4.2. KAMU GÖZETİMİ MUHASEBE VE DENETİM STANDARTLARI KURULU BAŞKANLIĞI 14
1.4.3. SERMAYE PİYASASI KURULU BAŞKANLIĞI 15

İKİNCİ BÖLÜM
KAMU YÖNETİMİNDE DENETİM

2.1. GİRİŞ 17
2.2. YÖNETİMİN DENETLENMESİ TANIMI 18
2.3. DENETİM TÜRLERİ 21
2.3.1. SİYASÎ DENETİM 21
2.3.2. İDARİ DENETİM 25
2.3.2.1. İç Denetim 25

2.3.2.2. Dış Denetim 27
2.3.3. YARGISAL DENETİM 29
2.3.4. MEDYA BASKI GRUPLARI VE KAMUOYU DENETİMİ 30
2.3.5. KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMUNUN DENETİMİ 32
2.3.5.1. Tanım 32
2.3.5.2. Görev ve Yetkileri 33
2.3.5.3. Şikayet Başvurusu 36
a. Başvuru Şartları 36
b. Başvuru Yapma Hakkına Sahip Olanlar 37
c. Başvuru Usulü 38
2.3.5.4. Şikayetin İncelenmesi 39
a. Ön İnceleme Yapılması 40
b. İnceleme ve Araştırma 42
2.3.5.5. Şikayetin Karara Bağlanması 44
a. Tavsiye Kararı 44
b. Ret Kararı 45
c. Karar Verilmesine Yer Olmadığına Dair Karar 45
d. Karar Verilmesine Yer Olmadığına Dair Karar 45

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
İŞLETMELERDE DENETİM

3.1. GİRİŞ 47
3.2. TANIM 47
3.3. UNSURLARI 48
3.3.1. DENETİM BİR EKONOMİK BİRİME AİT BİLGİLERİ KAPSAR 48
3.3.2. DENETİM BİR KARŞILAŞTIRMA SÜRECİDİR 49
3.3.3. DENETİM KANIT TOPLAMA VE DEĞERLENDİRME SÜRECİDİR 49
3.3.4. DENETİM UZMAN VE TARAFSIZ KİŞİLERCE YAPILIR 49
3.3.5. DENETİM ÇALIŞMALARI SONUCUNDA BİR GÖRÜŞ OLUŞTURULARAK İLGİLİLERE SUNULUR 50
3.4. DENETİMİN AMACI 50
3.5. DENETİMİN TÜRLERİ 51
3.5.1. STATÜSÜNE GÖRE DENETİM TÜRLERİ 52
3.5.1.1. İç Denetim 52
3.5.1.2. Dış Denetim 53
a. Bağımsız Denetim 54
b. Kamu Denetimi 55
3.5.2. AMAÇLARINA GÖRE DENETİM TÜRLERİ 55
3.5.2.1. Finansal Denetim 55
3.5.2.2. Uygunluk Denetimi 55

3.5.2.3. Faaliyet Denetimi 56
3.5.2.3. Bütünleşik Denetim 57
3.5.3. DENETİMİN SÜRECİ 58
3.5.3.1. Giriş 58
3.5.3.2. Müşterinin Seçimi ve İşin Kabul Edilmesi 59
3.5.3.3. Denetimin Planlaması 60
3.5.3.4. Denetimin Yürütülmesi 60
3.5.3.5. Denetim Raporunun Hazırlanması 62
3.5.4. DENETİM TEKNİKLERİ 64
3.5.4.1. Tanım 64
3.5.4.2. Türleri 65
3.5.5. DENETİM YÖNTEMLERİ 66
3.5.5.1. Şeklî Denetim – Maddi Denetim 67
3.5.5.2. Aralıksız Denetim –Örnekleme Yoluyla Denetim 68
3.5.5.3. İleriye Doğru Denetim – Geriye Doğru Denetim 68
3.5.5.4.Doğrudan Denetim – Dolaylı Denetim 69

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
DENETİM STANDARTLARI

4.1. GENEL AÇIKLAMA 71
4.2. GENEL KABUL GÖRMÜŞ DENETİM STANDARTLARI 72
4.2.1. GENEL STANDARTLAR 73
4.2.2. ÇALIŞMA ALANI STANDARTLAR 73
4.2.3. RAPORLAMA STANDARTLARI 74
4.3. ULUSLARARASI DENETİM VE GÜVENCE STANDARTLARI 74
4.3.1 ULUSLARARASI KALİTE KONTROL STANDARTLARI 75
4.3.2. ULUSLARARASI DENETİM STANDARTLARI 75
4.3.3. ULUSLARARASI İNCELEME SÖZLEŞMELERİ STANDARTLARI 76
4.3.4. ULUSLARARASI GÜVENCE SÖZLEŞMELERİ STANDARTLARI 77
4.3.5. ULUSLARARASI İLGİLİ HİZMETLER STANDARTLARI 78
4.4. TÜRKİYE'DE DENETİM STANDARTLARI 79
4.4.1. MESLEK YASASI VE BAĞLI YÖNETMELİKLERDE DENETİM STANDARTLARI 79
4.4.2. SERMAYE PİYASASI KURULUNUN DÜZENLEMELERİNDE DENETİM STANDARTLARI DENETİM STANDARTLARI 79
4.4.3. KAMU GÖZETİMİ, MUHASEBE VE DENETİM STANDARTLARI KURUMU DÜZENLEMELERİNDE DENETİM STANDARTLARI 80
4.5. TÜRK TİCARET KANUNU'NA GÖRE DENETİM 80
4.6. İÇ DENETİM STANDARTLARI 82
4.6.1. GENEL AÇIKLAMA 82
4.6.2. ULUSLARARASI İÇ DENETİM STANDARTLAR 83

4.6.2.1. Nitelik Standartları 84
a. İç Denetim Tanımının, Etik Kurallarının ve Standartların İç Denetim Yönetmeliğinde Tanınması 84
b. Bağımsızlık ve Tarafsızlık 84
c. Yeterlilik ve Azamî Meslekî Özen ve Dikkat 85
d. Sürekli Meslekî Gelişim 85
e. Kalite Güvence ve Geliştirme Programı 86
4.6.2.2. Performans Standartları 86
a. İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi 86
b. İşin Niteliği 86
c. Görev Planlaması 87
d. Görevin Yerine Getirilmesi 87
e. Sonuçların Bildirilmesi 88
f. İlerlemenin Gözlenmesi 88
g. Yönetimin Riskleri Göze Alma Kararı 88

BEŞİNCİ BÖLÜM
GENEL OLARAK VERGİ DENETİMİ VE VERGİ DENETİMİNİN KAPSAMI

5.1. GİRİŞ 89
5.2. VERGİ DENETİMİNİN TANIMI 90
5.3. VERGİ DENETİMİNİN AMACI 91
5.3.1. MALİ AMAÇ 93
5.3.2. EKONOMİK AMAÇ 94
5.3.3. SOSYAL AMAÇ 97
5.3.4. HUKUKİ AMAÇ 99
5.3.5. SİYASİ AMAÇ 102
5.4. VERGİ DENETİMİNİN FONKSİYONLARI 103
5.4.1. ARAYICI FONKSİYONU 103
5.4.2. ÖNLEYİCİ FONKSİYONU 105
5.4.3. EĞİTİCİ FONKSİYONU 106
5.5. VERGİ DENETİMİNİN ÖZELLİKLERİ 107
5.5.1. TARAFSIZLIK 107
5.5.2. YAPTIRIMCI NİTELİK 108
5.5.3. HESAP DENETİMİ 109
5.5.4. HUKUKİ OLMA ÖZELLİĞİ 112
5.5.5. DIŞ DENETİM OLMA ÖZELLİĞİ 113
5.6. VERGİ DENETİMİNİN TÜRLERİ 113
5.6.1. İÇERİK VE NEDENLERİNE GÖRE DENETİM TÜRLERİ 113
5.6.1.1. Olağan Denetim 113
5.6.1.2. Olağanüstü Denetim 114

5.6.2. YÜKÜMLÜLERİ SINIFLANDIRARAK YAPILAN DENETİMLER 114
5.6.3. VERGİNİN TÜRÜNE GÖRE DENETİM 115
5.6.3.1. Genel Vergi Denetimi 115
5.6.3.2. Özel Denetim 115
5.6.4. DENETLENEN VE DENETLEYEN İLİŞKİLERİ BAKIMINDAN 115
5.6.4.1. İç Denetim 115
5.6.4.2. Dış Denetim 117
5.6.4.3. Bağımsız Denetim 118
5.6.4.4. Kamu Denetimi 120
5.6.5. HUKUKİ BAKIMDAN 122
5.6.5.1. Yoklama 122
5.6.5.2. İnceleme 123
5.6.5.3. Arama 125
5.6.5.4. Bilgi Toplama 126

ALTINCI BÖLÜM
YOKLAMA

6.1. TANIM 129
6.2. AMAÇ 129
6.3. YOKLAMAYA YETKİLİ OLANLAR 130
6.4. YOKLAMADA SÜRECİN İŞLEYİŞİ 130
6.5. ELEKTRONİK YOKLAMA 131

YEDİNCİ BÖLÜM
İNCELEME

7.1. VERGİ İNCELEMESİ KAVRAMI 135
7.2. VERGİ İNCELEMESİNİN AMACI 138
7.3. VERGİ İNCELEMESİNİN KAPSAMI 142
7.4. VERGİ İNCELEMESİ VE BENZER KAVRAMLAR 144
7.4.1. VERGİ İNCELEMESİ VE YOKLAMA 144
7.4.2. VERGİ İNCELEMESİ VE BEYANNAME REVİZYONU 145
7.4.3. VERGİ İNCELEMESİ VE YAYGIN VE YOĞUN DENETİM 146
7.4.4. VERGİ İNCELEMESİ VE İÇ DENETİM 147
7.4.5. VERGİ İNCELEMESİ VE MALİ POLİS DENETİMİ 148
7.4.6. VERGİ İNCELEMESİ VE MUHASEBE DENETİMİ 149
7.5.VERGİ İNCELEMESİNİN TÜRLERİ 150
7.5.1 İNCELEMENİN KAPSAMI BAKIMINDAN 150

7.5.2. İNCELEMENİN SÜREKLİLİĞİ BAKIMINDAN....151
7.5.3. İNCELEMENİN AKIŞI BAKIMINDAN....151
7.5.4. YÜKÜMLÜ SAYISI BAKIMINDAN....152
7.5.5. İNCELEMENİN KAYNAĞI BAKIMINDAN....153
7.6. VERGİ İNCELEME SÜRECİ....158
7.6.1. VERGİ İNCELEMESİNİN KAPSADIĞI DÖNEM....158
7.6.2. VERGİ İNCELEMESİNE BAŞLANMASI....159
7.6.3. VERGİ İNCELEMESİNDE YETKİ....161
7.6.3.1. İnceleme Yetkisinin Kapsamı....162
7.6.3.2. Vergi İncelemesine Tabi Olanlar....164
7.6.4. VERGİ İNCELEMESİNİN YAPILACAĞI YER....166
7.6.5. VERGİ İNCELEMESİNİN SONUÇLANDIRILMASI VE RAPORLANMASI....168
7.6.5.1. Vergi İncelemesinin Sonuçlandırılması....168
7.6.5.2. Rapor Türleri....168
a. Vergi İnceleme Raporu....169
b. Vergi Suçu Raporu....169
c. Görüş ve Öneri Raporu....170
d. Cevaplı Rapor....170
e. Ön İnceleme Raporu....171
f. Soruşturma Raporu....171
g. Disiplin Soruşturması Raporu....171
h. Oda ve Birlik Denetim Raporu....171
ı. Bilim raporu....171
i. Genel Kuruluş ve Genel Durum Raporları....172
7.6.5.3. Vergi İnceleme Raporlarının Rapor Değerlendirme Komisyonlarında Değerlendirilmesi....172

SEKİZİNCİ BÖLÜM
ARAMA

8.1. TANIM....177
8.2. ARAMANIN YAPILABİLMESİ İÇİN ŞARTLAR....178
8.2.1 ARAMA TALEBİNDE BULUNMAK İÇİN ŞARTLAR....178
8.2.1.1. İhbarda Bulunulmuş Olmak....179
8.2.1.2. Yapılan Vergisi İncelemesinde Mükellefin Vergi Kaçırdığına Dair Emareler Bulunmuş Olması....179
8.2.2. SULH CEZA HAKİMİNCE ARAMAYA KARAR VERMİŞ OLMASI....180
8.3. ARAMA SÜRECİ....181
8.3.1. ARAMANIN BAŞLANMASI....181
8.3.2. ARAMA İŞLEMLERİNİN YAPILMASI....182
8.3.2.1. Aramada Güvenlik Tedbirinin Alınması....182

8.3.2.2. Suç Delilerine El Konulması 183
8.3.2.3. Kapların Açılması ve Mührün Fekki 184
8.3.2.4. Tutanak Düzenlenmesi 184
8.3.3. ARAMANIN SONUÇLANDIRILMASI 185
8.3.3.1. Vergi İnceleme İşleminin Yapılması 185
8.3.3.2. Vergi İncelemesinin Bitmesi 185
8.4. ARAMA - YAYGIN VE YOĞUN DENETİM 186

DOKUZUNCU BÖLÜM
TÜRKİYE'DE UYGULANAN VERGİ DENETİM TEKNİKLERİ

9.1. GİRİŞ 189
9.2. DENETİM TEKNİKLERİ 191
9.2.1. ARİTMETİK İNCELEME 191
9.2.2. İŞLETME İÇİ KARŞILAŞTIRMA 192
9.2.3. BELGE İNCELEMESİ 192
9.2.4.PUANTAJ 193
9.2.5. DESTEKLEYİCİ KANITLARA BAŞVURMA 193
9.3. DENETİM YÖNTEMLERİ 195
9.3.1.ŞEKLİ VE MADDİ DENETİM 196
9.3.2. ARALIKSIZ VE ÖRNEKLEME YOLUYLA DENETİM 197
9.4. ÖRNEKLEME YOLUYLA DENETİME TABİ TUTULACAK KONU VE DÖNEMİN SEÇİMİNDE KULLANILAN BAŞLICA KRİTERLER: 197
9.4.1. KONU İTİBARİYLE SEÇİM: 197
9.4.2. ZAMAN İTİBARİYLE SEÇİM: 198
9.4.3. TUTAR İTİBARİYLE SEÇİM: 198
9.4.4. İLERİYE DOĞRU VE GERİYE DOĞRU DENETİM 198
9.4.5. DOĞRUDAN VE DOLAYLI DENETİM 199
9.4.6. İHTİYARİ DENETİM-MECBURİ DENETİM 200
9.4.7. İÇ DENETİM-DIŞ DENETİM 202
9.4.8. GENEL DENETİM-KISMİ DENETİM 206
9.4.9.ÖZEL DENETİMLER 207
9.4.10. VERGİ REVİZYONU 207
9.4.10.1. Tanım 207
9.4.10.2.Vergi Revizyonunun Amaçları 210
9.4.10.3. Hata revizyonu 211
9.4.10.4. Hile revizyonu 211
9.4.10.5. Kanuni ölçülere uygunluk revizyonu: 211
9.4.11. MUHASEBE HATALARI 212

ONUNCU BÖLÜM
VERGİ DENETİMİNDE MÜKELLEF HAKLARI

10.1.GENEL AÇIKLAMA 219
10.2. İNSAN HAKLARI KAVRAMI 219
10.3. MÜKELLEF HAKLARI KAVRAMI 221
10.4. GENEL OLARAK MÜKELLEF HAKLARI 221
10.5. VERGİ DENETİMİ SIRASINDA MÜKELLEF HAKLARI 222
10.5.1. VERGİ DENETİMİNDE MÜKELLEF HAKLARI KAVRAMI 222
10.5.2. VERGİ DENETİMİNDE MÜKELLEF HAKLARININ TÜRLERİ 223
10.5.2.1. Mükellefin Vergi İnceleme Elemanın Kimliğini Görme Hakkı 223
10.5.2.2. İnceleme Konusunu ve Kapsamını Öğrenme Hakkı 224
10.5.2.3. İncelemenin Mükellefin İşyerinde Yapılmasını İsteme Hakkı 224
10.5.2.4. Defter ve Belgelerini İbraz Etmek İçin Ek Süre İsteme Hakkı 225
10.5.2.5. Bilgi Alma Hakkı 225
10.5.2.6. Resmi Mesai Saatleri Dışında İnceleme Yapılmamasını İsteme Hakkı 225
10.5.2.7. İncelemenin İşyerinin Faaliyetini Engellememesini İsteme Hakkı 226
10.5.2.8. Tutanaklara İtiraz ve Görüşlerin Yazılmasını İsteme Hakkı 226
10.5.2.9. Temsilci Bulundurma Hakkı 226
10.5.2.10. Fiili Envanterin Sırasında Yapılan Giderlerin Kendisine Ödenmesini İsteme Hakkı 227
10.5.2.11. İncelemenin Kanunda Belirtilen Sürelerde Bitirilmesini İsteme Hakkı 227
10.5.2.12. Hakkında Yapılan İhbarın Doğru Çıkmaması Halinde Muhbirin Adını Öğrenme Hakkı 227
10.5.2.13. Rapor Değerlendirme Komisyonlarında Dinlenilme Hakkı 227
10.5.2.14. Uzlaşma Talep Etme Hakkı 228
10.5.2.15. Dava Açma Hakkı 229
10.5.2.16.Vergi Mahremiyetine Uyulmasını İsteme Hakkı 229

ONBİRİNCİ BÖLÜM
TÜRKİYE'DE ELEKTRONİK VERGİ DENETİMİ UYGULAMASI VE BU ALANDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

11.1. ELEKTRONİK VERGİ DENETİMİ KAVRAMI VE E-DENETİM 231
11.2. TÜRKİYE'DE ELEKTRONİK VERGİ DENETİMİ KONUSUNDA YAŞANAN GELİŞMELER 233
11.2.1. GENEL AÇIKLAMA 233
11.2.2. MEVZUATIMIZDA KONU İLE İLGİLİ YAPILAN DÜZENLEMELER 234

11.2.1.1. Vergi Usul Kanunu'ndaki Düzenlemeler 235
11.2.1.2. Türk Ticaret Kanunu ve Diğer Kanunlardaki Düzenlemeler Kapsamında Elektronik Belgelerin Delil Olma Durumu 247
11.2.3. GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI VE VERGİ DENETİM KURULU BAŞKANLIĞI TARAFINDAN BU ALANDA YAPILAN ÇALIŞMALAR 259
11.2.3.1. Gelir İdaresi Başkanlığı Tarafından Elektronik Ortamda Yürütülen Faaliyetler 259
a. Vergi Dairesi Otomasyon Uygulamaları 260
b. E-Beyanname Uygulaması Çerçevesinde Yürütülen Çalışmalar 261
c. İade İşlemlerine İlişkin Uygulamalar-İade Takip Sistemi: 262
d. KDV İadelerine İlişkin Diğer İşlemler-KDV İadesi Risk Analiz (KDVİRA) Sistemi: 263
e. Riskli İade Takip ve Analiz Programı (RİTAP): 264
f. KDV İadesi Makro Analiz Raporu (MAR) 264
h. KDV İade İşlemi Gerçekleştikten Sonra İade Tutarını Azaltan Mükellefler Hakkında Yürütülen Çalışmalar 264
ı. Sahte Belge Risk Analiz Programı (SARP): 265
i. YMM Tasdik Raporlarının Elektronik Ortamda Gönderilmesi Sistemi (e-YMM): 265
k. Elektronik ÖTV Uygulamaları (ÖTVBİS Projesi)-Elektronik ÖTV Takip Sistemi (e-ÖTV Takip Projesi) 266
l. ÖTV İadesi Risk Analizi Sistemi (ÖTVİRA Projesi) 266
m. E-Fatura Uygulaması 267
n. E-Arşiv Fatura Uygulaması: 268
o. E-Defter Uygulaması 269
ö. E-Bilet Uygulaması: 270
p. E-Yoklama Sistemi: 271
r. E-Tebligat Sistemi 272
s. Elektronik İrsaliye Uygulaması (e-İrsaliye): 273
ş. Defter Beyan Sistemi 274
t. Müdür Denetim Otomasyon Sistemi (M-DOS) 274
u. İzaha Davet Otomasyon Programı 275
11.2.3.2. Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı Tarafından Elektronik Ortamda Yürütülen Faaliyetler 275
a. Risk Analiz Merkezi Çalışmaları-VDK-RAS'ın Sürekliliği için Yürütülen Çalışmalar 275
b. İncelemelerin VDK-RAS'tan Gönderilmesi, Mükellef Seçimi ve Analiz Çalışmaları 276
c. Mükellef Bilgi Raporunun Geliştirilmesi Amacıyla Yürütülen Çalışmalar 276
d. Kayıt Dışı Ekonomik Faaliyetler ile Sahte Belge Düzenleme ve Kullanma Fiilleri ile Mücadeleye Yönelik Çalışmalar 276
f. Vergi Kayıp ve Kaçağı ile Mücadele Haksız ve Riskli İadeye İlişkin Çalışmalar: 277

g. Akaryakıt Takip Çalışmaları: 278
11.3. E-TEFTİŞ UYGULAMALARI 278
11.4. VERGİ DENETİM ANALİZ SİSTEMİ (VDK-VEDAS): 278
11.5. DENETİM 2.0 PROJESİ: 279
11.6. TÜRKİYE'DE E-VERGİLEME 279
11.7. ELEKTRONİK VERGİLENDİRME KONUSUNDA VERİLMİŞ OLAN YARGI KARARLARI VE ÖZELGELER 281
11.8. ELEKTRONİK VERGİ DENETİMİ KONUSUNDA YAPILMASI ÖNERİLEN ÇALIŞMALAR 288
11.8.1. YASAL MEVZUAT KONUSUNDA YAPILMASI ÖNERİLEN ÇALIŞMALAR 288
11.8.2. İDARİ AŞAMADA YAPILMASI ÖNERİLEN ÇALIŞMALAR 289
11.8.3. MÜKELLEFLERLE İLGİLİ BİLGİLENDİRME KONUSUNDA YAPILMASI ÖNERİLEN ÇALIŞMALAR 292
11.9. GENEL DEĞERLENDİRME 293

ONİKİNCİ BÖLÜM
BAZI ÜLKELERDE VERGİ DENETİMİ

12.1.GENEL AÇIKLAMA 301
12.2. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİNDE VERGİ DENETİMİ 302
12.2.1. ABD'DE DENETİM SÜRECİ 302
12.2.2.IRS İNCELEME TÜRLERİ 307
12.2.2.1. İçeriklerine Göre Sınıflandırma: 307
12.2.2.2. Konularına Göre Sınıflandırma: 307
a. Ayırdedici Envanter Fonksiyonu Sistemi İncelemeleri (DIF Discriminant Inventory Function System) ve Beyan Edilmemiş Geliri Ayırt edici Endeks Formülü (UI DIF Unreported Income Discriminant Index Formula) 307
b. Bilgi Raporlama Programı İncelemeleri [Information Reporting Program (IRP) Audits] 308
c. Mükellef Uyumunu Ölçme Programı İncelemeleri (TCMP-Taxpayer's Compliance Measurement Program) ve Ulusal Araştırma Programı (NRP-National Research Program) 308
d. Proje İncelemeleri (Project Audits) 309
e. Sınırlı Konuya Odaklanmış İnceleme (LIFE Limited Issue Focused Examination) 310
12.2.2.3. Mükellef Türüne Göre Sınıflandırma: 311
a. Geniş Konulu İncelemeler 311
b. İşkolu Uzmanlaşma Programı (Industry Specialization Program) 311
c. Piyasa Ayırımı Uzmanlaşma Programı (MSSP-Market Segment Specialization Program) 311
d. Uluslararası İnceleme 311

12.3. AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİ'NDE VERGİ DENETİMİ 314
12.3.1. İNGİLTERE'DE VERGİ DENETİMİ VE E-DENETİM UYGULAMALARI 314
12.3.2. FRANSA'DA VERGİ DENETİMİ VE E-DENETİM UYGULAMALARI 315
12.3.3. ALMANYA'DA VERGİ DENETİMİ VE E-DENETİM UYGULAMALARI 316
12.3.4. İTALYA'DA VERGİ DENETİMİ VE E-DENETİM UYGULAMALARI 318
12.3.5. DİĞER AVRUPA ÜLKELERİ'NDE VERGİ DENETİMİ VE E-DENETİM UYGULAMALARI 318

EKLER 335

KAYNAKÇA 363

KAYNAKÇA

Acar, Duruşen; *İmalat İşletmelerinde Stokların Denetimi: Muhasebe ve Vergi Denetimi Açısından İncelenmesi***,** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi SBE, Ankara, 2007.

Acar, İbrahim Attila; Merter, Mehmet Emin, "Türkiye'de 1990 Sonrası Dönemde Vergi Denetimi ve Vergi Denetiminde Etkinlik Sorunu", *Maliye Dergisi***,** ss. 5-27.

Akbay, Mehmet; "Vergi İncelemeleri ve Vergi Denetimi", *1990 Yılına Girerken Türkiye'de Denetimin Etkinlik ve Verimliliği Sempozyumu,* APKK Yayın No: 1990/308, Ankara, 1990.

Akbulut, Erol, "Sayıştay Denetimi ve Yolsuzluklarla Mücadeledeki İşlevi", *Sayıştay Dergisi*, Sayı:50–51 (Temmuz-Aralık 2003), ss. 3-15.

Akdoğan, Abdurahman, *Vergi İncelemesi***,** A.Ü.İ.T.İ.A., Yayın No: 127, Ankara 1979.

Aksoy, Tamer, *Tüm Yönleriyle Denetim***,** Ankara: Yetkin Yayınları, 2006.

Aktan, Hasan Basri; *İşletmelerde Mali Denetim***,** www.yaklasim.com/ mevzuat/dergi/read_ result.asp?file_name=/mevzuat/dergi/ makaleler/199401178.htm

Akyol, Okan, *Türkiye'de Vergi Denetimi Kapsamında Vergi İncelemesinin Etkinliği,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir 1997.

Alpay, Yurdakul; "Ülkemizde Vergilemenin Bazı Özellikleri", *Türk Vergi Sistemi ve Ekonomi Üzerindeki Etkileri Sempozyumu*, 8-9 Haziran 1990, İstanbul Mülkiyeliler Vakfı, Yılmaz Ofset, Mayıs 1991.

Alptürk, Ercan, *Elektronik Denetim Rehberi***,** İstanbul: Gelirler Kontrolörleri Derneği, 1.baskı, 2008.

Altuğ, Figen; *Mali Denetim***,** Ezgi Kitabevi Yayınları, 2. Baskı, Bursa 2000.

Arıca, Nadir; İyibil, Ali*, İşletmelerde Vergi Denetimi – Defter ve Belgeler***,** Ankara: Fon Matbaası, 1985.

Arpacı, Altar Ömer; "Vergi Denetimi, Vergi İncelemesini de İçeren Geniş Kapsamlı Bir Tanımdır", *E-Yaklaşım*, Sayı:13 (Ağustos, 2004).

Arpacı, Atlar Ömer, Vergi Denetimi ve Gelir İdaresinin Yeniden Yapılandırılması, 5 Ekim 2004, www.alomaliye.com, 14.05.2021.

Arslan, Erdoğan, "Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre "Denetçinin" Niteliği", *Mali Çözüm Dergisi***,** Mart-Nisan, 2011, ss. 73-108.

Aslan, Abdullah; "Vergi Denetimi ve Vergi Denetiminde Etkinlik Sorunu", *Vergi Dünyası***,** Yıl: 16, Sayı: 185 (Ocak 1997), ss. 3-7.

Ataman, Ülkü; *Tekdüzen Hesap Planı ve Mali Tablolar*, Türkmen Kitapevi Yayınları, İstanbul, 1997.

Atay, Cevdet, *Devlet Yönetimi ve Denetimi*, İstanbul: Alfa Yayınları, 1999.

Ateş, Nuh; Gürses, Fatih, "Türkiye'de E-Vergileme: E-Devlet ve M-Devlet Bağlamında Bir Karşılaştırma", *Vergi Raporu Dergisi***,** Sayı 256 (Ocak 2021).

Ayboğa, H.; "Türkiye'de Mevzuat ve Muhasebe İlişkisi", *T.C. Marmara Üniversitesi Muhasebe Araştırma ve Uygulama Merkezi Muhasebe Finansman Dergisi***,** Sayı: 5, Aralık, 1996.

Aydın, M. Bülent; *Türkiye'deki Kayıt Dışı Ekonomide Vergi denetiminin Önemi 2002 – 2007*, Vergi Denetmenleri Derneği Yayını**,** İstanbul, 2006.

Babüroğlu, Oğuz, hatipoğlu, Nevra, *Ombudsman (Kamu Hakemi) Kurumu İncelemesi: Devlette Bir Toplam Kalite Mekanizması Örneği*, İstanbul**:** TÜSİAD Yayınları, Yayın No:206, Ocak 1997, ss.1-59**.**

Bal, Behçet, "Elektronik Vergi Denetimi (E-Denetim)", *Vergi Raporu Dergisi*, Sayı 117 (Haziran, 2009), ss. 7-12.

Başaran, Fehmi; "Elektronik Kayıt ve Belgelerin Türk Hukuk Sistemindeki İspat ve Delil Hükümleri Açısından Değerlendirilmesi", *Vergi Dünyası***,** Sayı: 251 (Temmuz 2002), ss.7-15.

Başpınar, Ahmet, "Türkiye'de ve Dünyada Denetim Standartlarının Oluşumuna Genel Bir Bakış", *Maliye Dergisi*, Mayıs-Ağustos, 2004, ss. 35-62.

Baykara, Bekir, "Vergi İncelemesi Sırasında Mükellefin Hakları", *Vergi Dünyası***,** Sayı: 314 (Ekim, 2007), ss.11-21.

Baykara, Bekir, "Vergi İncelemesi", *Vergi Dünyası***,** Sayı: 313 (Eylül, 2007), ss. 10-20.

Baykara, Bekir, Vergi Sorumluluğu, Vergiden Sorumluluk Ve V.U.K.un 11'inci Maddesine Göre KDV'den Müteselsil Sorumluluk, *Vergi Dünyası*, Sayı: 222 (Şubat, 2000),.ss. 32-37.

Beşel, Furkan, "Türkiye'de Vergi Denetiminin Çeşitli Göstergeler ile Analizi", *Sayıştay Dergisi*, Sayı: 107 (Ekim-Aralık 2017), ss. 65-98.

Bıyıkoğlu, Osman; Cumhuriyetin 50. Yılında Vergi Denetimi, *Mülkiyeliler Birliği Dergisi,* Cilt IV, Sayı, 1973.

Bilge, Necip, *Hukuk Başlangıcı*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2012.

Biyan, Özgür; "Vergi İncelemesinin Genel Esasları", *Mali Pusula***,** yıl: 2, Sayı: 15 (Mart 2006).

Boratav, Korkut, *Kamu Maliyesi ve Gelir Dağılımı***,** Ankara: Sevinç Matbaası, 1965.

Bozkurt, Nejat, Mali Tabloların Bağımsız Denetimi Açısından Bağımsız Denetçi ve İç Denetçi İlişkisi, *Yaklaşım Dergisi*, Yıl 3, Sayı 27 (Mart 1995), ss.29-35.

Bozkurt, Nejat, *Muhasebe Denetimi***,** 3. Baskı, İstanbul, Alfa Basım Yayım, 2000.

Büyükavcı, Mustafa, "Ombudsmanlık Kurumu", *Ankara Barosu Dergisi,* Yıl:66, Sayı:4, 2008, ss. 10-13.

Can, İsmail, Türkiye'de Vergi Denetimi Uygulaması ve Eleştirisi, *Maliye Dergisi***,** 1981/53.

Capet, Marsel Francis, *Vergi Kaçakçılığı***,** (Çev. Celal Erçoklu), Maliye Tetkik Kurulu Yayın No: 1954-55/62, Ankara: Akın Matbaası, 1954.

Coşkun, Bayram, "Türk Kamu Yönetiminde İdari Denetim Süreci ve Süreç İçinde Ortaya Çıkan Sorunlar", *Türk İdare Dergisi*, Sayı:437 (Aralık 2002), ss. 81-104.

Çağlar Doğan, Duygu, "Ceza Muhakemesinde Adli Arama", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Sayı:92, 2011.

Çakmak, Şefik, Yeminli Mali Müşavirlik Mesleğinin Gelişimi ve Geleceği, *Vergi Dünyası***,** Sayı 194, Ekim 1997, vdcd/2003.

Çavuş, Abdullah, Denetim Teknikleri, **Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.**, 22.06.2021.

Çetin Gerger, Gülsen; Bakar, Feride; Gerçek, Adnan, "Türkiye'de Mali Müşavirlerin Mükellef Haklarına ve Gelir İdaresine Bakışını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi", *Sosyoekonomi***,** Vol. 24(29), 2016.

Demir, Cengiz; Yılmaz, Mustafa Kemal, "Stratejik Planlama Süreci ve Örgütler Açısından Önemi", *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt:25, Sayı:1, Yıl:2010, ss.69-88.

Devrim, Fevzi, *Kamu Maliyesine Giriş,* İlkem Ofset, İzmir, 2002.

Dinç, Engin; Atabay, Esra, "Güvence Denetim Standartları ve Güvence Denetim Süreci", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi***,** Y.2016, Sayı:21, No:5, ss.1527-1541.

Doğan, Can; Kapusuzoğlu, Tuncay; "Çeşitli Ülkelerde Vergi Denetiminin Organizasyonu ve Çıkarılabilecek Bazı Dersler", *Vergi Dünyası***,** , Sayı: 283 (Mart 2005), ss. 22-31

Doğan, Duygu Çağlar, "Ceza Muhakemesinde Adli Arama", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi***,** Sayı:92, 2011, ss. 157-180.

Doğan, Kadir Caner, "Yönetimin Bir Fonksiyonu Olarak Denetim ve Kamu Yönetimindeki Yeri", *Ombudsman Akademik Dergisi*, Yıl: 2, Sayı: 3 (Temmuz-Aralık, 2015), s. 107- 141.

Doğan, Kadir Caner, "Yönetimin Bir Fonksiyonu Olarak Denetim ve Kamu Yönetimindeki Yeri", *Ombudsman Akademik Dergisi*, Yıl: 2, Sayı: 3 (Temmuz-Aralık, 2015), ss 107-141.

Dönmez, Recai, "Vergi Mükellefinin Hakları", *Vergi Hukuku* (Ed: Dönmez, R. ve Heper, F.), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1536/817.

Ediz, Ayşe; "İller Bazında Vergi Denetimi Etkinliğinin Veri Zarflama Analizi İle Hesaplanması", *Mali Pusula***,** Sayı: 30 (Haziran 2007).

Egeli, Halûk; DAĞ, Mehmet, "Türk Vergi Hukuku Açısından Mükellef Haklarının Değerlendirilmesi", *Maliye Dergisi*, Sayı 163 (Temmuz-Aralık 2012), ss.130-146.

Eker, Aytaç; Altay, Asuman; Sakal, Mustafa, *Maliye Politikası (Teori, İlkeler ve Yöntemler)***,** İzmir: Kanyılmaz Matbaacılık, 2004.

Erdem, Metin; Şenyüz, Doğan; Tatlıoğlu, İsmail, *Kamu Maliyesi***,** Bursa: Ekin Kitabevi, 2006.

Erdoğan, Melih, "Denetim Süreci ve İç Kontro", *Muhasebe Denetim*, Ed: Melih Erdoğan, Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 2568, ss. 2-19.

Erhürman, Tufan. "Ombudsman", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt:31, Sayı:3, Eylül 1998, ss.87-102.

Erkuş, Hakan; Ünal, Arslan Can, "Yeni Vergi Denetimine Genel Bir Bakış: Uyulması Gereken İlkeler ve İşleyişi", *Akademik Yaklaşımlar Dergisi***,** Bahar 2014, Cilt 5 Sayı 1, ss. 82-102.

Erkuş, Hakan; Ünal, Arslan Can, "Yeni Vergi Denetimine Genel Bir Bakış: Uyulması Gereken İlkeler ve İşleyişi", *Akademik Yaklaşımlar Dergisi***,** Bahar 2014, Cilt 5 Sayı 1.

Eroğlu, Hamza, , *İdare Hukuku Dersleri Genel Esaslar, İdari Teşkilat ve İdarenin Denetlenmesi*, Ankara, 1972.

Erol, Ahmet, *Finansal Kurumların Denetimi ve Vergilendirilmesi***,** Yaklaşım Yayınları, Temmuz 2000.

Ertürk, Selin; *1989 Yılından Günümüze Türkiye'de Vergi Denetiminde Yeminli Mali Müşavirlik Kurumunun Etkinliği***,** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi SBE, Ankara, 2007.

Eryılmaz, Bilal, "Kamu Yönetiminin Denetlenmesinde Yeni Gelişmeler", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt: 26, Sayı:4, ss. 81-106.

Eryılmaz, Bilal, *Kamu Yönetimi,* 3. Baskı, Ankara: Okutman Yayıncılık, 2010.

Gelir İdaresi Başkanlığı Mükellef Hizmetleri Daire Başkanlığı, *Tüm Yönleriyle Vergi İncelemesi***,** Yayın No: 50, Kasım, 2007, www.gib.gov.tr, 20.04.2008.

Gencel, Ufuk; Kuru, Elif, "Vergi Kültürü ve Vergi Politikaları Etkileşimi: Türkiye Değerlendirmesi", *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2012, Cilt: 10, Sayı: 20, ss. 29-60.

Gerçek, Adnan; Çetin Gerger, Gülsen; Taşkın, Çağatay, Bakar, Feride; Güzel, Simla, *Mükellef Hakları: Türkiye Perspektifi ve Geliştirilmesi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2015.

Gökbel, Doğan, *Mükellef Hakları*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, 2000.

Gönen, Seçki; Yıldırım, Fatih, "Bağımsız Denetimde Kanıt ve BİST Uygulaması", *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (Ek Sayı 1), ss. 1085-1097**.**

Gözler, Kemal, *İdare Hukukuna Giriş*, 2. Baskı, Bursa: Ekin Kitapevi, 2003.

Gözübüyük, A. Şeref**,** *Yönetim Hukuku*, 17. Bası, Ankara: Turhan Kitabevi.

Güçlü, Faruk; "Kamuda Denetim Sorunu ve Çözüm Yolları", *ASMMMO BÜLTEN***,** Yıl:12, Sayı: 137-138 (Temmuz – Ağustos, 2002).

Güler, Hünkar, Türkiye'de Vergi Denetim Sisteminin Gelişimi ve Etkinliği, *Vergi Raporu Dergisi*, Sayı: 232 (Ocak 2019), ss. 290-305.

Gürbüz, Hasan, *Muhasebe Denetimi***,** Bilim Teknik Yayınevi, 3. Baskı, İstanbul, 1990.

Güredin, Ersin, *Denetim*, 10. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları, 2000.

Hesap Uzmanları Kurulu, *Türk Vergi Sistemi ve 50. Yılında Hesap Uzmanları Kurulu***,** HUK 50. Yıl Armağanı, Ankara, 1995.

İnanç, Hüsamettin, Ünal, Feyzullah, "Türkiye'de Kamu Yönetiminin Denetlenmesinde Yönetimde Açıklığın Önemi ve Uygulanma Düzeyi", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:18, Ağustos 2007, ss. 41-60.

Kaçar, Yusuf; "Muhasebe ve Vergi Denetiminde Önemlilik", *Vergi Dünyası***,** Sayı: 214 (Haziran 1999), ss: 143-151.

Kahraman, Mehmet, "Hukuk Devletine Katkıları Bakımından Kamu Denetçiliği", *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Cilt: 8, Sayı: 16, 2011, ss. 355-373.

Karabıyık, Vehbi, Yeminli Mali Müşavir Denetimi, *Vergi Dünyası***,** Sayı 68, Nisan 1987, vdcd/2003.

Karaca, Akif; Şafak, Mehmet; "Vergi denetimi, etkinliği ve denetim birimlerinin yeniden yapılandırılması", *Dünya Gazetesi***,** 24.01.2008.

Karakoç, Yusuf, "Anayasal Vergilendirme İlkeleri Üzerine Bir Değerlendirme", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* Cilt: 15, Özel Sayı, 2013,

Karakoç, Yusuf, *Genel Vergi Hukuku***,** Ankara: Yetkin Yayınları, 3.bası, 2004.

Karaş, Göksel, İtalyan Vergi Sistemi, Vergi Sistemleri: Seçilmiş Ülke Örnekleri, Eylül 2020, https://www.researchgate.net/ publication/344758737_ITALYAN_VERGI_SISTEMI_THE_ITALIAN_TAX_SYSTEM

Karcıoğlu, Reşat, Ramazan Yanık, "Uluslar Arası İç Denetim Standartları ve Türkiye'nin İlk 500 Büyük Sanayi Kuruluşunda Bir Uygulama", Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 24, Sayı: 4, 2010.

Karyağdı, Nazmi; *Amerika Birleşik Devletleri Gelir İdaresi'nde Vergi İncelemesi***,** Ankara: T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayın No:2006/371, 2006.

Karyağdı, Nazmi; *Toplam Kalite Yönetimi ve Türk Vergi İdaresi***,** A.S.O. Yayın No:51, Ankara 2001.

Kavut, Lerzan; TAŞ, Oktay; ŞAVLI, Tuba, *Uluslararası Denetim Standartları Bağımsız Denetim,* İstanbul: SMMMO Yayın No 130, 2019.

Kenger, Erdal, *Denetçi Yardımcıları Eğitim Notu***,** Şubat 2001, www.google.com.tr

Kepekçi, Celal, "*Denetim*", Siyasal Kitapevi, Ankara, Mart 1995.

Kepekçi, Celal, *Bağımsız Denetim*, Genişletilmiş Beşinci Baskı, İstanbul: Avcıol Basım Yayın, 2004.

Kılıçdaroğlu, Kemal; "Fransa' da Vergi Denetimi ve Vergi Kaçakçılığı", *Vergi Dünyası Dergisi CD'si***,** Sayı: 12 (Ağustos 1982).

Kılıçdaroğlu, Kemal; "Gelirler İdaresinin Denetim Fonksiyonu İle Denetimde Bilgisayar ve Diğer İletişim Araçlarının Kullanımı" *1989 Yılına Girerken Türkiye'de Denetimin Etkinlik ve Verimliliği Sempozyumu***,** Maliye ve Gümrük Bakanlığı, Araştırma, Planlama, Koordinasyon Kurulu, Yayın No:1990/308 Ankara, Şubat 1990.

Kırbaş, Sadık; *Vergi Hukuku***,** 2. Baskı, Gazi Üniversitesi, Yayın No: 90, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1987.

Kızılot, Şükrü, *Vergi İhtilafları ve Çözüm Yolları***,** Ankara, 1999.

Kızılot, Şükrü; "Vergi İncelemesi'nin Yapılacağı Yer", *Sabah,* "Mali Yaklaşım Köşesi", 12.01.1996.

Kiraz, Abdullah, "Vergi İnceleme Elemanlarınca Mükelleflere Bilgi İsteme Yazısının Tebliğ Edilmiş Olması Mükellef Nezdinde Vergi İncelemesinin Başlamış Olduğunu Gösterir Mi?", *Yaklaşım***,** Sayı: 153 (Eylül, 2005).

Kocahanoğlu, O. Selim, "Türkiye'de Vergi Kaybı ve Denetimi", *İktisat Dergisi***,** Sayı:1978/165, İstanbul, 1978.

Korkmaz, Hamdi, *Türkiye'de Vergi Denetiminin Vergi Potansiyeli ve Kayıpları Üzerine Etkinliği***,** Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bursa 1998.

Köksal, Mustafa, *Ombudsman; Kamu Hakemi*, Ankara: Işık Eğitim Kültür Hizmetleri, 2007.

Köse, Ömer, *Dünya'da ve Türkiye'de Yüksek Denetim*, Sayıştay 145. Yıl Kuruluş Yıldönümü Yayınları, Mayıs 2007.

Kulmanova, Latipa, *Vergi Denetiminin Etkinliği (Türkiye Uygulaması),* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.

Kuluçlu, Erdal,."Yönetimin Denetiminden Denetimin Yönetimine", *Sayıştay Dergisi*, Sayı:63, ss. 3-37.

Maliye Bakanlığı, *Denetim İlke ve Esasları***,** 1 Cilt, Maliye Hesap Uzmanları Derneği Yayını, Acar Matbaacılık A.Ş., İstanbul, 1996.

Meriç, Metin, Vergi Denetimi**,** İlkem Ofset, İzmir 2002.

Mıdık, Ahmet; Türk Vergi Sisteminde Vergi Denetimi Uygulamaları**,** Yayınlanmamış YLT, Anadolu Ün. SBE, Eskişehir, 1995.

OECD, Growing Unequal? : Income Distribution and Poverty in OECD Countries https://www.oecd.org/els/soc/41521804.pdf, (Erişim Tarihi: 18/01/2021).

Öncel, Mualla; Kumrulu, Ahmet; Çağan, Nami, *Vergi Hukuku***,** A.Ü. Hukuk Fak. Yayını, No.494, Ankara, 1992.

Özbey, Özcan, *Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Hakkı*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012.

Özbilgin, Gamze, *Vergi Denetiminde Mali Analiz Tekniklerinin Kullanılması,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, 1998, s.19-20.

Özdemir, H. Serdar, Türleri ve Fonksiyonları Bakımından "Denetim" Kavramı, *Vergi Raporu***,** Şubat-Mart, 2000.

Özden, Kemal, *Ombudsman (Kamu Denetçisi) ve Türkiye'deki Tartışmalar,* Ankara: Seçkin Yayınları, 2010.

Özden, Kemal, *Ombudsman (Kamu Denetçisi) ve Türkiye'deki Tartışmalar*, Seçkin Yayınları, Ankara, 2010.

Özer, İlhan, *Türk Vergi Sisteminin Geliştirilmesi***,** Güneş Matbaası, Ankara 1971.

Özer, M. Akif, "Yönetimin Denetimi, Temel Unsurları, İlkeleri ve Kamu Yönetimi Açısından Değerlendirilmesi", *Türk İdare Dergisi,* Sayı: 419, Haziran,1998, ss. 141–161.

Özer, Mevlüt, *Denetim*, 1. Baskı, Cilt: 1, Ankara: Özkan Matbaacılık.

Özeren, Baran, *İç Denetim, Standartları ve Mesleğin Yeni Açılımları*, Ankara: Sayıştay Başkanlığı, 2000.

Özşahin, Metin, İşletmelerin İç ve Dış Denetiminde Vergi Denetiminin Yeri, *Vergi Dünyası***,** Sayı 57 Mayıs 1986, vdcd/2003.

Öztan, Bilge, *Medeni Hukukun Temel Kavramları*, 2. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 1997.

Özyer, Mehmet Ali, *Açıklama ve Örneklerle Vergi Usul Kanunu Uygulamaları*, 6. Baskı, İstanbul: Maliye Hesap Uzmanları Derneği Yayını, 2014.

Pehlivan, Osman, Vergi Denetimi ve Vergi Denetiminde Etkinlik, *Vergi Dünyası***,** Ekim 1986, Sayı 62, vdcd/2003.

Pişman, Melek, *Vergi Kaçakçılığının Önlenmesinde Vergi İncelemesi ve Etkinliği,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa 1995.

Rakıcı, Cemil, Atak, Okan, "Türkiye'deki Vergi Denetim Yapısı ile Bazı Gelişmiş Ülkelerdeki Vergi Denetim Yapılarının Karşılaştırılması", *Vergi Raporu Dergisi*, Sayı: 242 (Kasım 2019), ss. 11-30.

Roussey, Robert S., "The Development of International Standards on Auditing", *The CPA Journal*, Vol.69, 1999, s.14-20.

Sanal, Recep, "Yeni Yasal Düzenlemeler Işığında Yerel Yönetimlerin Denetimi", *Türk İdare Dergisi*, Yıl:80, Sayı:459 (Haziran 2008), ss.101-128.

Sanal, Recep, "Türkiye'ye Özgü Bir Yüksek Denetim Birimi Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu", *Türk İdare Dergisi*, Sayı:438 (Mart 2003), ss. 66-90.

Sanal, Recep, *Türkiye'de Yönetsel Denetim ve Devlet Denetleme Kurulu,* Ankara: TODAİE Yayını, , 2002.

Schmölders, G.; *Genel Vergi Teorisi* (Çev: Salih Turhan), 4. Baskı, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1976.

Selimoğlu Kardeş, S. ve G. Yeşilçelebi, "Mesleki Aidiyetin Bağımsız Denetim Kalitesi Üzerine Etkisi: Bağımsız Denetçiler Üzerine Bir Araştırma", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Ekim. 2014.

Soydan, Başar, *Vergi Denetimi Mevzuatı***,** İstanbul: İSMMO Mevzuat Serisi 12, 2015.

Süler, Gamze Yudum, "Ombudsmanlık Kurumu ve Türkiye'de Uygulanabilirliği", *Bütçe Dünyası Dergisi*, Sayı:34, 2010/2, . ss.157-167.

Şafaklı, Okan Veli, "Kamu Denetiminde Etkinlik Aracı Olarak Ombudsman ve AB Sürecinde KKTC'deki Uygulamaya Karşılaştırmalı Bir Bakış", *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi,* Cilt: XI, Sayı: II, 2009, s.167, ss. 161-197.

Şeker, Nezih, *Hukuksal Yapısıyla Vergi İncelemesi***,** İstanbul: Beta, Yayın No, 436, 1. Baskı, 1994.

Şeker, Sakıp; "Vergi İncelemeleri Üzerine Genel Bir Değerlendirme", *Yaklaşım,* Sayı: 5 (Mayıs, 1993), ss. 53-64.

Şen, Mahmut, "İdarenin Yargısal Denetiminin Sınırlarına İlişkin Modeller", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XVII, Y. 2013, Sayı: 1-2, ss. 1623-1641.

Şengül, Ramazan, "Avrupa Birliği Yönetsel Alanında Kötü yönetimle Mücadele Eden Bir Kurum: Avrupa Birliği Ombudsmanı," **Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.** (02.10.11).

Şengür, Evren Dilek, *Denetim*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Yayınları, 2016.

Şenyüz, Doğan; Yüce, Mehmet; Gerçek, Adnan, *Vergi Hukuku (Genel Hükümler),* 12. Bakı, Bursa: Ekin Yayınevi, 2021.

Şirin, Mehmet; "Uluslararası Denetim Standartları Çerçevesinde Denetim Kanıtlarının Elde Edilmesi ve Değerlendirilmesi", *Mali Pusula***,** yıl: 3, sayı: 25 (Ocak, 2007).

T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu, *Araştırma ve İnceleme Raporu,* Tarihi: 28 / 09/ 2009, Sayısı: 2009 / 6.

T.C. Sayıştay Başkanlığı, *Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2018 Yılı Sayıştay Denetim Raporu*, 2019.

Tacol, Taşdemir, "Delil Sistemindeki Gelişmeler", *Vergi Dünyası***,** Ekim 1981, Sayı 2, vdcd/2003.

Taşdelen, Aziz, "Vergisel Arama", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5 / 2 (Aralık 2003), ss. 159-190.

Tecim, Burak Ali Han, "Kayıt Dışı Ekonomide Vergi ve Vergi Denetiminin Önemi", *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, T.C Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, 2008.

Tekin, Fazıl, Çelikkaya, Ali, *Vergi Denetimi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018.

Tekir, Sabri, *Vergi Teorisi***,** İzmir: Aklıselim Ofset, 1990.

Tezcan, Durmuş; Erdem, Mustafa Ruhan; Sancakdar, Oğuz; . Önok, R. Murat, *İnsan Hakları El Kitabı*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2011.

Tezcan, Keramettin, Vergi İstihbarat Merkezine Gelen Bilgi ve Belgeler Çerçevesinde Kayıt Dışı Ekonominin Önlenmesi, *E-Yaklaşım***,** Haziran 2004, Sayı 11, www.yaklasim.com/mevzuat/dergi/read_result.asp?file_name=/mevzuat/dergi/makaleler/2004064541.htm.

Tortop, Nuri, "Ombudsman Sistemi ve Çeşitli Ülkelerde Uygulanması", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt:31, Sayı:1, Mart 1998, ss.3-11.

Tortop, Nuri, Yönetimin Denetlenmesi ve Denetleme Biçimleri", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt No 7, Sayı:1, Mart 1974, ss.27–50.

Tosuner, Mehmet; "Vergi Kayıp ve Kaçakları Sorununa İlişkin Görüş ve Öneriler", *Vergi Sorunları***,** Sayı: 85 (Ekim 1995), ss. 65-72.

Turan, Duygu; *Vergi Denetiminde Bilgisayar Destekli Denetim Teknikleri Ve Bir Uygulama,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, İstanbul, 2006.

Turhan, Aydın, "İnsan Hakkı Kuşakları Arasındaki Tamamlayıcılık İlişkisi", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* Cilt: 4 Sayı:2 Yıl 2013.

Uğur, Oktay; "İhbar ve İkramiye Müessesesi ve İşlerliği", *Vergi Dünyası***,** yıl: 2001, Sayı: 236 (Nisan 2001), ss. 65-68

Ünal, Abdülkadir; "Türkiye'de Vergi Denetimi ve Vergi Denetmenlerinin Denetim İçerisindeki Rolü", *Vergi Denetmenleri Derneği Eğitim Yayınları Serisi: 13***,** Ankara, 2007.

Ünlü, Ufuk, "Kayıtdışı Ekonominin Önlenmesinde Vergi Denetiminin Rolü ve Önemi", *Vergi Raporu Dergisi*, , Sayı 232 (Ocak 2019), ss. 279 – 289.

Ünlüçay, Mehmet, "İdarenin Yargısal Denetimi ve Hukukun Üstünlüğü", *Danıştay Dergisi*, Sayı:107, 2004, ss. 1-7.

Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı, *2018 Yılı Faaliyet Raporu*.

Veziroğlu, Şakir, "Vergi Denetiminin Bir Unsuru Yeminli Mali Müşavirlik Müessesesinin Vergi Denetim Elemanları ve Dolaylı Olarak Vergi Denetimi Üzerinde Bıraktığı Etki ve Her İki Meslek İçin Öneriler", *Vergi Raporu Dergisi,* Sayı 232 (Ocak - 2019), ss. 83-100.

Yağmurlu, Tahsin; *Vergi Yönetimi ve Yargı İlişkileri Paneli*, MGB Gelirler Genel Müdürlüğü Yayını**,** Ankara 25 Mart 1991.

Yaltı, Billur, *Vergi Yükümlüsünü Hakları*, İstanbul: Beta Basım Dağıtım Yayın, 2006.

Yeşilyurt, Hasan, "Güzide Denetim Kurumları Tarihin Tozlu Raflarındaki Yerini Aldı", *Yaklaşım Dergisi*, Sayı: 224 (Ağustos, 2011), ss.1-2.

Yetkiner, Erkan; "E-Belge, E-Kayıt, E-Defter, E-Beyanname, E-Denetim", *Vergi Dünyası***,** Eylül 2006, Sayı: 301.

Yılancı, Münevver, "Genel Kabul Görmüş Denetim Standartları", *Muhasebe Denetim*, Ed: Melih Erdoğan, Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 2568, ss. 20-37.

Yılancı, Münevver, *İç Denetim, Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi İşletmesi Üzerine Bir Araştırma,* Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi Yayın No, 86, 2003.

Yıldırım, Mehmet; Defter, Kayıt ve Belgelerin Elektronik Ortamda Tutulması ve Düzenlenmesi, *Vergi Dünyası***,** Sayı:301 (Eylül 2006).

Yıldırım, Turan, *İdari Yargı***,** (Editör**:** Şerife Yıldız Akgül), Eskişehir:T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2309, 2011.

Yıldız, Birol, "Denetim Süreci, Denetim Kanıtları ve Çalışma Kâğıtları", *Muhasebe Denetim*, Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 2556, 2018, s.47 -63.

Yıldız, Fazlı, Erkan Duru, "Türkiye'de Vergi Denetiminde Elektronik Yoklama ve Yaygın Yoğun Vergi Denetimi", *Vergi Raporu Dergisi***,** Sayı 245 (Şubat 2020).

Yıldız, Fazlı; Duru, Erkan, "Türkiye'de Vergi Denetiminde Elektronik Yoklama ve Yaygın Yoğun Vergi Denetimi", *Vergi Raporu Dergisi,* Sayı: 245 (Şubat 2020) , ss. 72-94.

Yıldız, Habib; "Elektronik Ticaretin Vergilendirilmesi", *Vergi Dünyası***,** Sayı: 255 (Kasım 2002), ss. 146-152.

Yılmaz, Yiğit, Alman Vergi Sistemi ve Vergi Denetimine Genel Bir Bakış, *Vergi Raporu Dergisi*, Sayı: 237 (Haziran 2019) , ss. 11-27.

Yudum Süler, Gamze, "Ombudsmanlık Kurumu ve Türkiye'de Uygulanabilirliği", *Bütçe Dünyası Dergisi*, Sayı:34, 2010/2.

Yurteri, İsmet, Türk Vergi Sisteminde Yoklama ve Yaygın ve Yoğun Vergi Denetimi, *TBB Dergisi***,** 2012, Sayı 100, ss. 255-270.

Yurtsever, Gürdoğan, "İç Denetimin Fonksiyonları ve Katma Değeri**",** *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 2015, Cilt: 52, Sayı: 602, ss.89-101.

Yüce, Mehmet, Beyce, Atanur, *Kamu Denetçiliği Hukuku***,** 1. Baskı, Ankara: Savaş Yayınları, 2013.

Yüce, Mehmet, *Vergi Davalarında Bireysel Başvuru Rehberi*, 1. Baskı, Bursa: Ekin Yayınevi, 2019.

Yücesoy, Ayşe Aslı, "Vergi Hukukunda Arama ve Arama Sürecindeki İşlemlerde Kamu Yararı Kavramı", *TBB Dergisi*, 2018 (135).

Yüksek Denetleme Kurulu, *S Stratejik Planı 200-2012*, Anakara, 2008.

VERGİ HUKUKU

(Genel Hükümler)

Prof. Dr. Doğan ŞENYÜZ
Bursa Uludağ Üniversitesi
Hukuk Fakültesi
Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Mehmet YÜCE
Bursa Uludağ Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Maliye Bölümü Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Adnan GERÇEK
Bursa Uludağ Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Maliye Bölümü Öğretim Üyesi

12. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

Bursa – 2021

© 2021 Ekin Kitabevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan kitapevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-07-4

Dizgi: Prof. Dr. Adnan GERÇEK
Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Ocak 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküştü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sok. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

AĞAR Serkan	**Vergi Tahsilatından Kaynaklanan Uyuşmazlıklar ve Çözüm Yolları**, Yaklaşım Yayıncılık, Ankara, 2009.
AĞAR Serkan	"Transfer Fiyatlamasının Hukuki Niteliği", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı 119, Dönem 2015.
AKKAYA Mustafa	**Vergi Hukukunda Ekonomik Yaklaşım**, Turhan Kitabevi Yayınları, Ankara, 2002.
AK Bülent	**Vergi Usul Kanunu'nda Yer Alan Vergi Cezaları ve Diğer Cezalar**, TÜRMOB Yay. No: 68, Ankara, 1999.
AKDOĞAN Abdurrahman	**Türk Vergi Sistemi ve Uygulaması**, 12.baskı, Gazi Kitabevi, Ankara, 2014.
AKDOĞAN Abdurrahman	**Vergilerin Incelenmesi ve Değerlendirilmesi**, Gazi Üniv. Yayını, Ankara, 1991.
AKSOY Şerafettin	**Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi**, 6. baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2010.
AKSOY Şerafettin	**Vergi Yargısı ve Türk Vergi Yargısı Sistemi**, 6. baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1999.
ASLAN Zehrettin	**Açıklamalı ve İçtihatlı İdari Yargılama Usulü Kanunu**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2019.
ASLAN Zehrettin & BERK Kahraman	**İdare Hukuku ve İdari Yargıya İlişkin Temel Kanunlar**, İstanbul, 2000.
BAŞARAN YAVAŞLAR Funda-KARAÇOBAN GÜNEŞ Tuğçe-KAPUCU Gizem-KOCATEPE Metin	**Vergi Hukuku ve Uygulama,** Adalet Yayınevi, Ankara-2018
BAYKARA Bekir	"Vergi Tarh İşleminin Hukuki Analizi", **E-Yaklaşım**, Sayı: 134, (Şubat 2004).
BAYRAKLI Hasan Hüseyin	**Vergi Ceza Hukuku**, 4. Baskı, Afyonkarahisar, 2018.
BAYRAKLI Hasan Hüseyin	**Genel Vergi Hukuku**, 7. Baskı, Afyonkarahisar, 2018.
BAYRAKLI Hasan Hüseyin	**Vergi İcra Hukuku**, Afyonkarahisar, 2014.

BİLİCİ Nurettin **Vergi Hukuku**, 36. baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2015.

BİLİCİ Nurettin **Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri**, 6. baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2013.

BİYAN Özgür **Vergi Hukuku**, Dora Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2018.

BUDAK Tamer **Türk Vergi Hukukunda Anayasal Ölçüt: Mali Güç**, XII Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010.

BULUTOĞLU Kenan **Türk Vergi Sistemi Dersleri**, İstanbul, 1982.

BÜLBÜL Duran **Türk Vergi Sisteminde Gecikme Zammı, Gecikme Faizi, Tecil Faizi**, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2003.

CANDAN Turgut **Kanuni Temsilcinin Vergi ve Diğer Kamu Alacaklarından Sorumluluğu**, 3. baskı, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara, 2006.

CANDAN Turgut **Amme Alacakları Tahsili Usulü Hakkında Kanun**, 3. baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2013.

CANDAN Turgut **İdari Yargılama Usulü Kanunu**, 6.b., PwC Türkiye, Acar Basımevi, İstanbul-2015.

ÇAĞAN Nami **Vergi Hukukunda Süreler**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, No: 389, Ankara, 1975.

ÇALICIOĞLU EKMEKÇİ Esra **Küreselleşme ve Vergilemede Yeni Eğilimler**, Kazancı Hukuk Yay. No:167, İstanbul, 2003.

ÇELIK Binnur **Kamu Alacaklarının Takip ve Tahsil Hukuku**, Kültür Yayınları, İstanbul, 2002.

DEMIRCAN Daim "Vergi İhtilafları", **I.Ü İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü Dergisi,** Sayı:7, Şubat 1997.

DOLUN Galip "Mali Kaza", **Maliye Enstitüsü Konferansları,** (Onikinci Seri-1966), İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Yayınları, No:183, İstanbul, 1966.

DONAY Süheyl **Para Cezaları**, İstanbul, 1972.

DÖNMEZ Recai **Vergi İcra Hukukunda Haciz Yolu ile Takip**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2005.

DÖNMEZ Recai **Vergi İcra Hukukunda İhtiyati Haciz**, Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir, 1998.

DÖNMEZ Recai "Yükümlü Haklarının Ortaya Çıkış Nedenleri ve Bir Kavramlaştırma Denemesi", **Yaklaşım**, Nisan 2004.

DÖNMEZ Recai "Tecil Kurumunun Hukuki Niteliği, Unsurları ve Kamu Alacaklarının Tecilinde İdarenin Takdir Yetkisi", **Maliye Araştırma Merkezi Konferansları (Prof. Dr. Sevim Görgün'e Armağan)**, 18. Seri, Yıl 1996-1997, İstanbul, 1998.

DÖNMEZ Recai "İcra ve İflas Hukuku İle Vergi İcra Hukukuna Göre Mal Bildiriminde Bulunmamanın Doğuracağı Sonuçların Karşılaştırılması", **Yaklaşım**, Eylül 2003.

EDİZDOĞAN Nihat & TAŞ Metin — **Vergi Ceza Hukuku**, Bursa, 1993.

EDİZDOĞAN Nihat, ÇETİNKAYA Özhan & GÜMÜŞ Erhan — **Kamu Maliyesi**, 7. baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2016.

EKİNCİ Hüseyin & SAĞLAM Musa — **66 Soruda Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru**, Anayasa Mahkemesi Yayını, Ankara, 2012.

ERDEM Tahir — "Yeni Ceza Yasası Sonrasında Kaçakçılık Suç ve Cezaları", **Vergi Sorunları Dergisi**, Ekim 2005.

EREM Faruk — **Ceza Usulü Hukuku**, 5.Baskı, Ankara, A.Ü. Hukuk Fakültesi Yayınları No:427, 1978.

ERGİNAY Akif — **Vergi Hukuku**, 15.Baskı, Savaş Yayınları, Ankara, 1995.

ERMAN Sahir — **Vergi Suçları**, İstanbul, 1988.

EROĞLU Onur — **Kurumlar Vergisinde Vergi Planlaması**, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2014.

ESENER Turan — **Hukuk Başlangıcı**, Ankara, 2000.

EYÜPGİLLER S. Saygın — **Uluslararası Zarar Verici Vergi Rekabeti ve Vergi Cennetleri**, Yaklaşım Yayıncılık. Ankara, 2002.

GERÇEK Adnan — **Kamu Alacaklarının Tahsil Hukuku**, 5. baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2017.

GERÇEK Adnan — **Türk Vergi Hukukunda İdarenin Takdir Yetkisi**, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2006.

GERÇEK Adnan — "Vergilemede Mükellef Hakları ve Türkiye'deki Durumun İncelenmesi", **Vergi Sorunları**, Şubat 2006.

GERÇEK Adnan, ÇETIN GERGER Güneş, TAŞKIN Çağatan, BAKAR Feride, GÜZEL Simla — **Mükellef Hakları: Türkiye Perspektifi ve Geliştirilmesi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.

GEREK Şehnaz & AYDIN Ali Rıza — **Anayasa Yargısı ve Vergi Hukuku**, 2. baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2010.

GIRAY Filiz — "Küreselleşme Sürecinde Vergi Rekabeti ve Boyutları" **Akdeniz Üniversitesi İİBF Dergisi**, Mayıs 2005.

GÖKBEL Doğan — **Mükellef Hakları** (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Anadolu Üniv. SBE, Eskişehir, 2000.

GÖKER Cenker — **Yönlendirici Vergilendirme**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2011.

GÖZLER Kemal — **Türk Anayasa Hukuku**, Ekin Kitabevi, Bursa, 2000.

GÖZLER Kemal — **Hukuka Giriş**, 12. baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2015.

GÖZLER Kemal — **İdare Hukuku Dersleri**, 17. b., Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2015.

GÖZÜBÜYÜK A. Şeref **Yönetim Hukuku**, 33. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.

GÖZÜBÜYÜK A. Şeref **Yönetsel Yargı**, 34.baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.

GÖZÜBÜYÜK A. Şeref & TAN Turgut **İdare Hukuku, İdari Yargılama Hukuku,** C. 2, 7. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.

GÜNDEL Ahmet **Vergi Suçları ve Cezaları**, Ankara, 1990.

GÜNDEL Ahmet "Vergi Suçlarından Gerçek Kişilerin ve Şirket Temsilcilerinin Cezai Sorumluluğu", **Yaklaşım**, Sayı 122, Şubat 2003.

GÜNEŞ Gülsen **Verginin Yasallığı İlkesi**, 3. baskı, XII Levha Yayıncılık, İstanbul, 2011.

KANETI Selim **Vergi Hukuku**, 2.baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1989.

KANGAL Zeynel **Kabahatler Hukuku**, XII Levha Yayıncılık, İstanbul, 2011.

KAPLAN Recep "Doku ve Organların Para Karşılığında Verilmesinin Vergisel Boyutunun Değerlendirilmesi", **Vergi Dünyası Dergisi**, Sayı 373, Eylül 2012, ss. 143-152.

KAPLAN Recep "Vergi Davalarında Hakimin Karar Verme Yetkisinin Sınırları", **Vergi Dünyası Dergisi**, Sayı 375, Kasım 2012, ss. 91-104.

KAPLAN Recep "Takas Müessesesi ve Vergi Hukukundaki Yeri", **Vergi Dünyası Dergisi**, Sayı 368, Nisan 2012, ss. 191-201.

KAPLAN Gürsel **İdari Yargılama Hukuku**,4. B., Ekin Kitabevi, Bursa, 2019.

KARAKOÇ Yusuf **Genel Vergi Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017.

KARAKOÇ Yusuf **Kamu İcra Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2016.

KARAKOÇ Yusuf **Türk Vergi Ceza Hukukunda Pişmanlık ve Islah**, 2. baskı, DEÜ Yayını. İzmir, 1997.

KARAKOÇ Yusuf **Vergi Ceza Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2016.

KARAKOÇ Yusuf **Vergi Yargılaması Hukuku**, 4. baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017.

KARAKOÇ Yusuf **Vergi Hukuku Uygulamaları**, 2. baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2016.

KARAVELIOĞLU Celal **İdari Yargılama Usulü Kanunu Şerhi**, 4. Baskı, Trabzon. 1999.

KILIÇASLAN Harun **Avrupa Birliği'nde Vergi Rekabeti ve Türkiye**, İstanbul, 2005.

KIRBAŞ Sadık **Vergi Hukuku**, 20. baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2015.

KIZILOT Şükrü **Vergi Usul Kanunu ve Uygulaması**, C1. Savaş Yayınları, Ankara, 1991.

KIZILOT Şükrü **Vergi Usul Kanunu ve Uygulaması**, C2. Savaş Yayınları, Ankara, 1991.

KIZILOT Şükrü **Vergi Usul Kanunu ve Uygulaması**, C3. Savaş Yayınları, Ankara, 1991.

KIZILOT Şükrü **Vergi Uyuşmazlıklarıyla İlgili Danıştay Kararları ve Özelgeler**, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2002.

KIZILOT Şükrü & KIZILOT Zuhal — **Vergi İhtilafları ve Çözüm Yolları,** 23. Baskı, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2014.

KIZILOT Şükrü & ŞENYÜZ Doğan & TAŞ Metin & DÖNMEZ Recai — **Vergi Hukuku,** 3. Baskı, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2008.

KOCAHANOĞLU Osman Selim — **Vergi Suçları Vergi Cezaları ve Kurtulma Yolları**, 2. Baskı, İstanbul, 1983.

KUNTER Nurullah & YENISEY Feridun — **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 12. Baskı, Beta Yayınları,ü İstanbul, 2002.

KURU Baki — **Hukuk Muhakemeleri Usulü**, 5. Baskı, Cilt: 1, İstanbul, 1991.

KÜÇÜK Muzaffer — **Değerleme ve Dönem Sonu İşlemleri**, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2005.

MALİYE BAKANLIĞI — **Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları**, Gelirler Genel Müdürlüğü Yay, Ankara, 1997.

MERCAN Eray & DÜNDAR Mustafa — **Temel Vergi Hukuku**, Ankara SMMM Odası, Ankara, 2007.

METİN Yüksel — **Ölçülülük İlkesi**, Seçkin Yay, Ankara-2002.

MUTLUER M. Kamil — **Vergi Ceza Hukuku**, Eskişehir ITIA Yay. No:214, Eskişehir, 1979.

MUTLUER M. Kamil — **Vergi Genel Hukuku**, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay. No: 121, İstanbul, 2006.

MUTER B. Naci — **Vergileme ve Dış Ticaret**, Manisa, 1989.

ODYAKMAZ Zehra — **Türk İdari Yargılama Usulünde Kararlara Karşı Başvurma Yolları**, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 1993.

OKTAR Ateş — **Vergi Hukuku**, 4. Baskı, Türkmen Kitapevi, İstanbul, 2009.

ONAR Sıddık Sami — **İdare Hukukunun Umumi Esasları**, C. III, 3. Baskı, İstanbul: İsmail Akgün Yayınları, 1966.

ÖNCEL Mualla & ÇAĞAN Nami & KUMRULU Ahmet — **Vergi Hukuku**, 24. Baskı, Turhan Kitapevi, Ankara, 2015.

ÖNER Cihat — **Uluslararası Alanda Vergi İdareleri Arası Bilgi Değişimi**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2010.

ÖNGEN Safiye — **Vergi Muhasebesi**, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2000.

ÖZ Semih — **Uluslararası Vergi Rekabeti ve Vergi Cennetleri**, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara, 2005.

ÖZBALCI Yılmaz — **Amme Alacakları Tahsil Usulü Hakkında Kanun Yorum ve Açıklamaları**, Ankara: Oluş Yayıncılık Ltd. Şti., 2008.

ÖZBALCI Yılmaz — **Vergi Usul Kanunu Yorum ve Açıklamaları**, Ankara, 2005.

ÖZTÜRK İlhami,	**Vergi Hukuku Kapsamında Anonim Şirketlerin Tüzel Kişi Yönetim Kurulu Üyelerinin Kanuni Temsilci Sıfatıyla Sorumluluğu**, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Ocak-2016, Sayı, 24, Yıl 7.
ÖZYER Mehmet Ali	**Vergi Usul Kanunu Uygulaması**, 4. baskı, Maliye Hesap Uzmanları Derneği Yayını, 2008.
PARLAR Ali & DEMIREL Güleç	**Adli ve İdari Vergi Suçları**, Ankara, 2002.
PEHLIVAN Osman	**Vergi Hukuku**, Trabzon, 2015.
POLATKAN Vahit	"Vergi Yargısı", **Mevzuat Dergisi,** Sayı:8, Temmuz 1990.
SABAN Nihal	**Vergi Hukuku**, 8. baskı, Beta Basım Yayın, İstanbul, 2016.
SARILI M .Ali	**Türk Vergi Hukukunda Sorumluluk**, Kazancı Hukuk Yayınevi, İstanbul, 2004.
SAYGILIOĞLU Nevzat	**Vergi Hukukunda Yorum**, Maliye Bakanlığı APK. Yayını, Ankara, 1987.
SEMERCIĞIL Murat	**Türk Vergi Anlaşmaları Yorum ve Açıklamaları**, TÜRMOB yay. No:10, Ankara, 1994.
SEVIĞ Veysi	"Vergi Hukukunda Suç ve Suçlu Arasındaki İlliyet Bağı", **Yaklaşım**, Sayı 117, Eylül 2002.
SEVILENGÜL Orhan	**Vergi Muhasebesi**, Ankara, 1991.
SONSUZOĞLU Elif	**Türk Vergi Hukukunda Fer'i Borç ve Alacak Olarak Faiz**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2001.
SOYDAN Billur Yaltı	**Uluslararası Vergi Anlaşmaları**, Beta Yay., İstanbul, 1995.
SOYDAN Billur Yaltı	"Uluslararası Mali İlişkiler", Anadolu Üniversitesi Yay. No:1639, (6., 7., ve 8. üniteler), Eskişehir, 2005.
SÖNMEZ Erdal & AYAZ Garip	**Vergi Yargısı**, Oluş Yayıncılık, Ankara, 1999.
ŞAMLIOĞLU Servet & ÖZBALCI Yılmaz	**Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Yorum ve Açıklamaları**, Feryal Matbaacılık, Ankara, 1984.
ŞEKER H. Nezih	**Hukuksal Yönüyle Vergi İncelemesi**, Beta Yayınları, İstanbul, 1994.
ŞENYÜZ Doğan	**Vergi Ceza Hukuku**, 10. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2017.
ŞENYÜZ Doğan	**Vergi Hukukunda Tebligat**, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 1997.
ŞENYÜZ Doğan	**Vergi Hukuku Açısından Özel Hukuk Sözleşmeleri**, Yaklaşım Yay. Ankara, 2002.
ŞENYÜZ Doğan & GERÇEK Adnan & YÜCE Mehmet	**Türk Vergi Sistemi**, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2008.
TAŞ Metin	**Vergi Uyuşmazlıklarının İdari ve Yargısal Çözüm Yolları,** Ekin Kitabevi, Bursa, 1997.

TAŞ Metin — **Vergi Yargısı**, Ekin Kitabevi, Bursa, 2006.

TOPUZ İbrahim & ÖZKAYA Kadir — **Açıklamalı-İçtihatlı İdari Yargılama Usulü Kanunu**, Mahalli İdareler Derneği Yayını, Ankara, 2002.

TOROSLU Nevzat — **Ceza Hukuku**, 5.Baskı, Ankara, 2001.

TOSUNER Mehmet & ÖZCAN Ülkü — **Türk Vergi Yargısı Sistemi ve Vergi Uyuşmazlıklarının Çözümü**, İzmir, 1989.

ÖZTÜRK Ilhami — **Vergi Benzeri Yükümlülükler,** Yetkin Yay. Ankara-2016.

TOSUNER Mehmet & ARIKAN Zeynep — **Vergi Usul Hukuku**, 7. Baskı, İlkem Ofset, İzmir, 2005.

TUNCER Selahattin — **Çifte Vergilendirme ve Milletlerarası Vergi Anlaşmaları (Çifte Vergilendirme)**, Ankara, 1974.

TUNCER Selahattin — **Vergi Hukuku ve Uygulaması**, Cilt I, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2003.

TUNCER Selahattin — **Vergi Hukuku ve Uygulaması**, Cilt II, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2006.

TUNCER Selahattin — "Teoride ve Uygulamada Kamu Alacağı", **Vergi Hukuku ve Uygulaması**, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2003.

TOBB — **Vergilemede Global Eğilimler AB ve Türk Vergi Sistemi** (Özel İhtisas Komisyonu Raporu), Ankara, 2001.

UFUK Mehmet Tahir — "Vergi Kanunlarının Zamanaşımına İlişkin Hükümleri", **Vergisi ve Muhasebeciyle Diyalog**, Sayı 160, Ağustos 2001.

ULUATAM Özhan & METHİBAY Yaşar — **Vergi Hukuku**, 3. baskı, İmaj Yayınevi, Ankara, 2001.

ÖNCEL Mualla — **Türk Vergi Hukukunda Takas**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 35 (1978): ss.9-16.

ÜREL Gürol — **Güncel Vergi Usul Kanunu Uygulaması**, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2003.

ÜSTÜN Ümit Süleyman — **Kamu Alacaklarında Rüçhan Hakkı**, Legal Yayıncılık, İstanbul, Nisan 2013.

ÜSTÜN Ümit Süleyman — **Türk Vergi Hukukunda İdarenin Takdir Yetkisi**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2007.

ÜSTÜN Ümit Süleyman — "Vergi Hukuku İle İlgili Anayasal İlkeler", **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 11, S. 1-2, Yıl 2003, s. 253-273.

TOKATLIOĞU Mircan — **Avrupa Birliği'nde Maliye Politikası ve Türkiye Açısından Bir Değerlendirme,** Alfa Yay., İstanbul, 2004.

YALTI Billur — **Vergi Yükümlüsünün Hakları**, Beta Yayınları, İstanbul, 2006.

YALTI Billur & ÖZGENÇ Selçuk — **Vergi Hukuku Pratik Çalışma El Kitabı**, 2. baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2007.

YAVAŞLAR Funda Başaran, GÜNEŞ Tuğçe KARAÇOBAN, KAPUCU Gizem, KOCATEPE Metin — **Vergi Hukuku ve Uygulama,** Adalet Yayınevi, İstanbul, 2018.

YILDIRIM M. Kamil — "İcra Hukukunun Anayasa ile İlişkisi ve Ölçülülük İlkesi", **Hukuk Araştırmaları Dergisi**, Ocak – Mart 1989.

YILDIRIM Turan — **İdari Yargı**, Beta Basım Yayın, İstanbul, 2008.

YILMAZ Ejder — **Hukuk Sözlüğü,** Beşinci Baskı, Yetkin Yaygınları, Ankara, 1996.

YILMAZ Sibel — "Anayasal Vergilendirme İlkeleri Çerçevesinde Vergi Affı", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Ankara 2017, C.66, S.1.

YÜCE Mehmet — **Vergi Yargılama Hukuku**, 4. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2015.

YÜCE Mehmet — **Vergi Dava Rehberi**, 4. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2017.

WILSON J.D. — "Theories of Tax Competition", **National Tax Journal**, Vol. 52, No: 2, (June, 1999).

Working Capital Management

Prof.Ali İhsan AKGÜN
Ph.D., CPA, Independent Auditor

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-03-6

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Vadi Grafik Tasarım ve
Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420.
Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0 312 395 85 71
Sertifika No: 47479

Baskı Tarihi: Ocak 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

References

Atrill, A. (2012), Financial management for decision makers, 6th Edition, Harlow: Financial Times Prentice Hall.

Atrill, P.E. and Dawson, J.M. (2011), Accounting and finance for non-specialists, Seventh Edition, Harlow: Financial Times Prentice Hall.

Baldenius, T.and Reichelstein, S. (2007), Incentives for Efficient Inventory Management: The Role of Historical Cost, Management Science, 51(7), July 2005, 1032-1045.

Barrow, C. (2008), Practical Financial Management: A Guide to Budgets, Balance Sheets and Business Finance, London: Kogan Page Ltd.

Brigham, E.F. and Houston, J.F. (2015), Fundamentals of Financial Management, Concise Edition-Mason: Cengage Learning.

Chorafas, D.N. (2002), Liabilities Liquidity and Cash Management Balancing Financial Risks, New York: John Wiley & Sons, Inc.

Dalton, T. (2007), Cash Management (Business on a Shoestring), London: A & C Black Publishers Ltd.

Damodaran, A. (2015), Applied Corporate Finance 4th, New York: John Wiley & Sons, Inc.

Davis, C.E. and Davis, E. (2014), Managerial Accounting, New York: John Wiley & Sons, Inc.

de Weert, F. (2011), Bank and Insurance Capital Management, West Sussex: John Wiley & Sons Ltd.

Ebben, J.J. and Johnson, A.C. (2011) Cash Conversion Cycle Management in Small Firms: Relationships with Liquidity, Invested Capital, and Firm Performance, Journal of Small Business & Entrepreneurship, 24:3, 381-396.

Farooq, U., Maqbool, M.Q, Waris, M. and Mahmood, R. (2016), Liquidity risk, performance and working capital relationship of cash conversion cycle: An empricial study of the firms in Pakistan, International Journal of Information Research and Review, 3(3), 1946-1951.

Firth, M. (1976), Management of Working Capital, London: Macmillan Education Ltd.

Gopal, R. (2008), Financial Management (Text Cum Suggested Answers), New Delhi: International Pvt Ltd Publishers.

Gupta, R.K. and Gupta, H. (2015), Working Capital Management & Finance: A Handbook for Bankers and Finance Managers, Chennai: Notion Press.

Hansen, D.R. and Mowen, M.M. (2007), Managerial Accounting, 8th Edition, Mason: Cengage Learning.

Harris, P. and Mongiello, M. (2006), Accounting and Financial Management Developments in the International Hospitality Industry, Amsterdam: British Library Cataloguing in Publication Data.

Higgins, R.C. (2009), Analysis for financial management, New York: McGraw-Hill Irwin.

Hofmann, E., Maucher, D., Piesker, S. and Richter, P. (2011), Ways Out of the Working Capital: Empowering Self-Financing Growth Through Modern Supply Management, London: Springer-Verlag Berlin Heidelberg.

Horngren, C.T., Harrison, W.T. and Oliver, M.S. (2012), Financial & managerial accounting, Boston: Pearson Prentice Hall.

Koumanakos, D.P. (2008), The effect of inventory management on firm performance, International Journal of Productivity and Performance Management, 57(5); 355-369.

Linzer, R.S. and Linzer, A.O. (2008), Cash Flow Strategies: Innovation in Nonprofit Financial Management, San Francisco: John Wiley & Sons, Inc.

Michalski, G. (2014), Value-Based Working Capital Management Determining Liquid Asset Levels in Entrepreneurial Environments, New York: Palgrave Macmillan US.

Muller, M. (2011), Essentials of Inventory Management, Second Edition, New York: AMACOM: Book Division of American Management Association.

Orgler, Y.E. (1999), An Unequal-Period Model for Cash Management Decisions, 16(2), 77-92.

Preve, L. and Sarria-Allende, V. (2010), Working Capital Management (Financial Management Association Survey and Synthesis Series), Oxford: Oxford University Press.

Ramiah, V., Zhao, Y., Moosa, I. and Graham, M. (2016), A behavioural finance approach to working capital management, The European Journal of Finance, 22:8-9, 662-687.

Rao, M.E. Thukaram (2007), Accounting and Financial Management for BCA and MCA, New Delhi: New Age Publishers.

Sagner, J. (2014), Working Capital Management: Applications and Case Studies, New Jersey: John Wiley & Sons Ltd.

Sagner, J.S. (2011), Essentials of Working Capital Management, Hoboken: John Wiley & Sons, Inc.

Shim, J. and Siegel, J. (1998), Schaum's Guideline of Managerial Accounting, Second Edition, San Francisco: McGraw-Hill Inc.

Shim, J. and Siegel, J. (2007), Schaum's Outline of Financial Management, Third Edition: New York: McGraw-Hill Inc.

Van Horne, J.C. and John Wachowicz, M. (2008), Fundamentals of financial management, 13th Edition, Harlow: Financial Times Prentice Hall.

Van Horne, J.C. and Wachowicz, Jr., J.M. (2009), Fundamentals of Financial Management, 13th edition, Harlow: FT Prentice Hall.

TÜRKİYE BANKACILIK SEKTÖRÜNDE YABANCI SERMAYE ANALİZİ VE AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİ KARŞILAŞTIRMASI

Dr. Öğr. Üyesi Gülay SELVİ HANİŞOĞLU

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-63-9

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Sevgili Annem'e…

Sevgili Babam'a…

Sizleri ve paylaştığımız güzellikleri çok özlüyorum.

Bana kazandırdığınız manevi değerler ve yaşam ilkeleri için sizlere minnettarım.

ÖZET

Ülkelerin ekonomi politikalarının hayata geçirilmesinde bankacılık sektörü kritik bir öneme sahiptir. Bankacılık sektöründe yabancı sermayenin payı gelişmekte olan ülkelerin bankacılık sistemlerinde son yıllarda hızla artmıştır. Küreselleşme, finansal entegrasyon, ülkelerin yasal düzenlemelerinin serbestleşmesi, yabancı sermaye yatırımları ve yurt dışı borçlanmalar üzerindeki kısıtlamaların kaldırılması yabancı bankacılığın gelişimini destekleyen genel çerçeve olarak tanımlanabilir.

Bu genel çerçeve içerisinde, Türkiye bankacılık sisteminde yabancı bankacılığıngelişimi ve son yıllarda ortaya çıkan artış eğilimi incelenecektir. Bankacılık sektöründe artan yabancı banka payını etkileyen nedenlerin Türkiye özelinde analizinin yapılması hedeflenen çalışmamızda, bankacılıkta yabancı banka payı ile bankacılık sektöründen seçilen değişkenler olan bankacılık sektörü karlılığı, risk, kredi piyasası büyüklüğü, karşılıksız kredilerin oranı vb. arasındaki ilişkinin yönü ve açıklayıcılığı analiz edilecektir.

Yabancı bankacılığın tarihçesi ve Türkiye'deki gelişiminden sonra, günümüzde Türkiye bankacılık sistemi analiz edilmiştir. Avrupa Birliği ülkeleri bankacılık sistemleri ile Türkiye Bankacılık sisteminin karşılaştırılması ve finansal krizin etkileri çalışmaya dahiledilmiştir.

Türkiye Bankacılık sistemine yabancı sermaye girişini etkilediği düşünülen değişkenlere ilişkin uygulamalı bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Türkiye bankacılık sistemindeki kar olanaklarının yabancı bankaların yatırım kararlarında ve yabancı bankacılığın payının artması üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Karlılıkla birlikte toplam kredi piyasası büyüklüğünün yabancı bankaların yatırım kararlarında etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Yabancı Bankacılık, Türkiye Bankacılık Sistemi, Avrupa BirliğiBankacılık Sistemi.

ABSTRACT

Banking sector has a critical role for realizing economic policies of countries. In recent years, the share of foreign capital in banking system of developing countries has been rapidly increasing. The main frame supporting the development of the foreign banking could be defined as globalization, financial integration, liberalization and removal of the restrictions on foreign borrowing.

In this general framework, the main purpose of this study is to analyze the foreign banking presence and increasing share of foreign banking in Turkish banking system. In our study, we try to analyze the relation between banking sector variables such as profitibility of banking sector, risk, volume of credit market, non-performing loan ratio and the share of foreign capital in Turkish banking sector.

Following the history of foreign banking, current situation of the Turkish banking sector has been analysed. The comparison of the banking system of European Union countries and Turkey, and effect of the financial turmoil on these countries is included in the analysis.

In our emprical analysis, we try to analyze the relationship between share of foreign capital and banking sector variables in Turkish banking sector. It is observed that profitibility of banking sector and volume of credit market have been highly influential on the investment decisions of foreign banks.

Key Words: Foreign Banking, Banking System of the Turkey, Banking System of the European Union.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM
1. BANKACILIKTA YABANCI SERMAYENİN TARİHÇESİ VE TEORİK ÇERÇEVESİ 3
1.1. Dünya'da Bankacılık Sektörünün Tarihçesi 4
1.2. Türkiye'de Bankacılık Sektörünün Tarihçesi 5
1.2.1. Cumhuriyet'ten Önce Bankacılık Sisteemi (Osmanlı İmparatorluğu Dönemi) 5
1.2.2. Cumhuriyet Döneminde Bankacılık Sistemi 15
1.2.2.1. Liberal Dönem (1923-1930) 16
1.2.2.2. Kamu Bankalarının Kuruluş Dönemi (1930-1944) 18
1.2.2.3. Özel Bankaların Gelişme Dönemi (1944-1960) 19
1.2.2.4. Planlı Dönem (1960-1980) 21
1.2.2.5. Serbestleşme ve Dışa Açılma Dönemi(1980-2000) 22
1.2.2.6. Yabancılaşma Dönemi (2000 ve sonrası) 24
1.3. Bankacılıkta Yabancı Sermayenin Teorik Çerçevesi 25
1.3.1. Bankacılıkta Yabancı Sermaye Yatırımlarına İlişkin Kavramsal Tanımlar 26
1.3.2. Çokuluslu Bankacılık Teorileri 27
1.3.2.1. Karşılaştırmalı Üstünlük Teorisi 28
1.3.2.2. İçselleştirme Teorisi 28
1.3.2.3. Eklektik Teori 29
1.3.2.4. İçselleştirme ve Eklektik Teori Konusunda Çalışma ve Görüşler. 30
1.4. Bankacılıkta Yabancı Sermayenin Tarihçesi ve Yabancı Bankacılığın Örgütsel Formları 32
1.4.1. Bankacılıkta Yabancı Sermayenin Tarihsel Gelişimi 32
1.4.1.1. I.Dünya savaşı öncesi dönem 33
1.4.1.2. I.Dünya savaşı sonrası -1960 lara kadar olan süreç 33
1.4.1.3.1960- 1980 dönemi 34
1.4.1.4.1980-2008 dönemi Küreselleşme dönemi 34
1.4.1.5.2008 sonrası 35
1.4.2. Yabancı Bankacılığın Örgütsel Formları 36
1.4.2.1. Muhabir Bankalar 36
1.4.2.2. Temsilcilikler 36
1.4.2.3. Şubeler 37
1.4.2.4. Bağlı Yan Kuruluşlar -Bağımlı Bankalar 37
1.4.2.5. Konsorsiyum Bankaları 38
1.4.2.6. Kıyı Bankacılığı 38

İKİNCİ BÖLÜM

2. TÜRKİYE'DE BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN YAPISI 41
2.1. Türkiye'de Bankacılık Sektörünün Genel Özellikleri 41
2.2. Bankacılık Sektörü Piyasa Payları 42
2.2.1. BDDK Sınıflamasına Göre Banka Gruplarının Piyasa Payları 43
2.2.1.1. Mevduat Bankaları 43
2.2.1.1.1. Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları 43
2.2.1.1.2. Özel Sermayeli Mevduat Bankaları 43
2.2.1.2. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Denetimindeki Bankalar 44
2.2.1.3. Yabancı Sermayeli Bankalar 45
2.2.1.3.1. Türkiye'de Yerleşik Yabancı Bankalar 45
2.2.1.3.2. Türkiye'de Şube Açan Yabancı Bankalar 45
2.2.1.4. Kalkınma ve Yatırım Bankaları 45
2.2.1.4.1. Kamusal Sermayeli Kalkınma ve Yatırım Bankaları 45
2.2.1.4.2. Özel Sermayeli Kalkınma ve Yatırım Bankaları 46
2.2.1.4.3. Yabancı Sermayeli Kalkınma ve Yatırım Bankaları 46
2.2.1.5. Katılım Bankaları 46
2.2.2. Yabancı Ortağın Nitelikli Paya Sahip Olduğu Bankaların Yabancı Banka Olarak Sınıflandırılması Durumunda Banka Gruplarının Piyasa Payları 46
2.2.3. Yabancı Sermayeli Bankalarda Devlet Payının Analizi 50

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. TÜRKİYE-AB ÜLKELERİ KARŞILAŞTIRILMASI 53
3.1. Avrupa Birliği Bankacılık Sistemi Özellikleri 53
3.2. Bankacılık Sistemi Verileri Karşılaştırması 55
3.2.1. Aktif Büyüklüğü, Krediler Ve Mevduat 55
3.2.1.1. Aktif Büyüklüğüne Göre Karşılaştırma 55
3.2.1.2. Kredi Büyüklüğüne Göre Karşılaştırma 57
3.2.1.3. Mevduat Büyüklüğüne Göre Karşılaştırma 58
3.2.2. Yabancı Sermaye Oranları 61
3.2.2.1. AB'ye İlk 15 Üye Bankacılık Sisteminde Yabancı Sermaye Oranları 61
3.2.2.2. AB'ye 12 Yeni Üye Ülke Bankacılık Sisteminde Yabancı Sermaye Oranları 66
3.3. Türkiye-AB Ülkeleri Bankacılık Sistemleri Yapısal Değişkenler Açısından Karşılaştırması 71
3.3.1. Bankaclık Sistemi Aktif Büyüklüklerinin GSYİH'ya Oranları 71
3.3.1.1. AB'ye ilk 15 Üye Bankacılık Sistemi Aktif Büyüklüklerinin GSYIH'ya Oranı 72
3.3.1.2. AB'ye 12 Yeni Üye Ülke Bankacılık Sistemi Aktif Büyüklüklerinin GSYIH'ya Oranları 73
3.3.2. AB'ye 12 Yeni Üye Ülke Bankacılık Sisteminde Yabancı Banka Sayısı, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası Bankacılık Sektörü Reform Endeksi 74

3.3.2.1. Yabancı Banka Sayısının Toplam Banka Sayısına Oranı 74
3.3.2.2. Devlet Bankalarının Payı 75
3.3.2.3. Bankacılık Sektörü Reform Endeksi 76
3.3.3. Kriz Sonrası Alınan Önlemler ve Krizin Etkilediği Bazı Değişkenler 78
3.3.3.1. Kriz Sonrası Alınan Önlemler 78
3.3.3.2. Tahsili Gecikmiş Alacaklar (Sorunlu Krediler) 80
3.3.3.3. Bankacılık Sektörü Aktif Karlılık, Özsermaye Karlılık (ROA, ROE) 81
3.3.3.4. Sermaye Yeterlilik Oranı, Borçluluk Oranı ve Kur Riski 83
3.4. Avrupa Birliği Bankacılık Sisteminde Yabancı Banka Kaynaklı Potansiyel Riskler 86

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
4.TÜRKİYE BANKACILIK SEKTÖRÜNE YABANCI SERMAYE GİRİŞİNE İLİŞKİN UYGULAMA 93
4.1. Bankacılıkta Yabancı Sermaye Konusunda Literatürde YapılmışÇalışmalar 95
4.1.1. Uluslararası Çalışmalar 96
4.1.2. Türkiye Bankacılık Sistemi Üzerine Yapılan Çalışmalar 107
4.2. Türkiye Bankacılık Sektörüne Yabancı Sermayenin Girişini Etkileyen Faktörlerin Analizi 108
4.2.1. Uygulamanın Amacı 108
4.2.2. Uygulamanın Metodu 109
4.2.2.1. Regresyon analizi 109
4.2.3. Uygulamada Kullanılan Değişkenler 110
4.2.3.1. Bağımlı Değişken 110
4.2.3.1.1. Bankacılık Sisteminde Yabancı Sermaye 110
4.2.3.2. Bağımsız Değişkenler 110
4.2.3.2.1. Bankacılık Sistemi Karlılığı 111
4.2.3.2.2. Risk 112
4.2.3.2.3. Kredi Riski 113
4.2.3.2.4. Kredi/Mevduat Oranı 113
4.2.3.2.5. Kredi Piyasasının Büyüklüğü 113
4.2.3.2.6. Bir Önceki Dönem Bankacılık Sisteminde Yabancı Sermaye 114
4.2.4. Ekonometrik Modelin Değişkenlerinin Açıklaması 114
4.2.5. Uygulamanın Sonuçları ve Değerlendirilmesi 115

SONUÇ 121

EKLER 127

KAYNAKÇA 133

KAYNAKÇA

Kitaplar

Akgüç, Öztin. **100 Soruda Türkiye'de Bankacılık**, 2. Baskı. İstanbul: Gerçek Yayınevi, Teknografik Matbaacılık A.Ş., 1989.

Alpay, Yalın. **Türkiye Ekonomi Tarihi**. Birinci Baskı. İstanbul:Akademia Yayınları, 2008.

Apak, Sudi. **Uluslararası Bankacılık-Finansal Sistemler.** İkinci Baskı. İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi, 1995.

Apak, Sudi ve Ayhan Aytaç. **Küresel Krizler (Kronolojik Değerlendirme ve Analiz).** Birinci Baskı. Avcıol Basım Yayın, 2009.

Aydın, Nurhan(Ed.). **Bankacılık Uygulamaları.** Eskişehir: T.C.Anadolu Üniversitesi Yayını No:1711, 2006.

Battal, Ahmet. **Bankacılık Kanunu Şerhi.** Birinci Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık San. Ve Tic. A.Ş., 2006.

Dunning, John H. (Ed.) **The Teory of Transnational Corporations**. London and New York: Routledge, 1993.

Heffernan, Shelagh. **Modern Banking in Theory and Practice**. New York: John Wiley and Sons Inc., 1996.

Karataş, Abdülmecit. **Performance of Direct Foreign Investments in Turkey.** İstanbul:SPK Araştırma Dairesi Başkanlığı,2005.

Kazgan, Haydar. **Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Türk Bankacılık Tarihi**. İstanbul:Türkiye Bankalar Birliği Yayınları, Creative Yayıncılık ve Tanıtım Ltd. Şti.,1997

Kazgan, Gülten. **Tanzimat'tan 21. Yüzyıla Türkiye Ekonomisi**. 2.Baskı. İstanbul:İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, Ocak 2004.

Meng, Chen. **Multinational Banking in China Theory and Practice**. Massachussets: Edward Elgar Publishing Inc. 2009.

Parasız, İlker. **Modern Bankacılık Teori ve Uygulama**. 2. Baskı. Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları, 2007.

Seyidoğlu, Halil. **Uluslararası Finans**. Geliştirilmiş 4.Baskı. İstanbul:Güzem Can Yayınları No:19, 2003.

Stiglitz, E. Joseph. **Globalization and Its Discontents**. London, England: Penguin Books, 2002.

Toksöz, Erdinç. **Türkiye'nin İktisadi Gelişme Tarihi**.5. Baskı. Ankara: Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 1999.

Ulutan, Burhan. **Bankacılığın Tekamülü**,Ankara:1957.

Yüzgün, Arslan. **Cumhuriyet Dönemi Türk Banka Sistemi (1923-1981),** Birinci Basım.İstanbul:Der Yayınları:22, Güryay Matbaası, 1982.

Zarakolu, Avni. **Cumhuriyetin 50. Yılında Memleketimizde Bankacılık**. Türkiye Bankalar Birliği Yayınları No.61

Süreli Yayınlar

Aliber, Robert Z.. "International Banking: A Survey". **Journal of Money, Credit and Banking.** Vol. 16, No. 4, Part 2: Bank Market Studies (Nov., 1984), s. 661-678

Berger, Allen N., "Obstacles to a Global Banking System:Old Europe versus New Europe", **Journal of Banking and Finance**. Vol.31, Issue 7, July 2007, s.1955-1973

Berger, Allen N., George Clarke, Robert Cull Leora Kalpper ang Gregory F.Udell. "Corpoarate governance and bank performance:A joint analysis of the static, selection and dynamic effects of domestic, foreign and state ownership" **Journal of Banking andFinance**. vol 29, ıssue 8-9,2005, s.2179-2221

Berger, Allen N., Claudia M.Buch, Gayle DeLong, Robert DeYoung. "Exporting Financial Institutions Management via Foreign Direct Investment Mergers and Acqusitions". **Journal of International Money and Finance**. Vol.23, Issue 3, April2004, s.333-366

Boehmer,Ekkehart, Robert C.Nash, Jeffry M.Netter. "Bank privatization in developing and developed countries:Cross-sectional evidence on the impact of economic and political factors". **Journal of Banking and Finance**. vol 29, ıssue 8-9,2005, s.1981- 2013

Bonin, John P.,Iftekhar Hasan and Paul Wachtel, "Privatization matters:Bank effiency in trasition countries" **Journal of Banking and Finance.** vol 29, ıssue 8-9,2005, s.2155-2178.

Bonin, John P.,Iftekhar Hasan and Paul Wachtel. "Bank Performance, Efficiency and Ownership in Transition Countries" **Journal of Banking and Finance**. Vol 29, Issue1,2005, s.31-53.

Boubakri,Narjess, Jaen-Claude Cosset,Klus P.Fischer and Omrane Guedhami. "Privatization and bank performance in developing countries" **Journal of Banking andFinance**. Vol 29, Issue 8-9,2005, s.2015-2041.

Buch, Claudia M. "Why Do Banks Go Abroad? Evidence from German Data".**Financial Markets, Institutions and Instruments**. Vol.9, No.1, February 2000,s.33-67

Buch, Claudia M. "Information or Regulation: What Drives the International Activities of Commercial Banks?". **Journal of Money, Credit and Banking**. Vol.35, No.6, Part1,December 2003, s.851-869

Buch, Claudia M., Alexander Lipponer. "FDI versus Exports: Evidence from German Banks". **Journal of Banking and Finance**. Vol 31, Issue 3, March 2007, s. 805-826.

Clarke, George, Robert Cull and William Maggison. "Introduction to the special issueon bank privatization" **Journal of Banking and Finance**. vol 29, ıssue 8-9,2005, s.1903-1904

Clarke, George, Robert Cull and Mary M.Shirly, "Bank privatization in developing countries:A summary of lessons and findings" **Journal of Banking and Finance**. vol29, ıssue 8-9,2005, s.1905-1930

Clarke, George, Robert Cull, Maria Soledad Martinez Peria, and Susana M.Sanchez. "Foreign Bank Entry:Experience, Implications for Developing Countries, and Agenda for Further Research" **World Bank Research Observer**. vol 18, No.1, Spring 2003, s.25-59

Claessens, Stijn, Aslı Demirgüc-Kunt,Harry P.Huizinga. "How Does Foreign Entry Affect Domestic Banking Markets?" **Journal of Banking and Finance.** vol 25, ıssue 5,2001, s.891-911

Choi, Jongmo Jay, Bang Nam Jeon. "Financial Factors in Foreign Direct Investments: A Dynamic Analysis of International Data" **Reserch International Business and Finance**. Vol.21, 2007, s.1-18.

Dinger, Valeriya. "Do Foreign-Owned Banks Affect Banking System Liqudity Risk?" **Journal of Comparative Economics**. vol 37, June 2009, s. 647-657.

Dopico, Luis G., James A.Wilcox. "Openness, Profit Oportunities and Foreign Banking" **Journal of International Financial Markets, Institutions and Money.** vol.12, issue 4-5, March 2002, s. 299-320.

Dunning, H.John. "The Eclectic Paradigm as an Envelope for Economic and Business Theories of MNE Activitiy". **International Business Review**. Vol.9, 2000, s.163-190.

Evrensel, Ayşe Y., "Banking Crises and Financial Structure: A Survival-Time Analysis" **International Review of Economics and Finance**. Vol.17, 2008, s.589-602.

Focarelli, Dario, Alberto Franco Pozzolo**. "**Where Do Banks Expand Abroad? An Emprical Analysis". **The Journal of Business**. vol 78, no.6, 2005, s.2435-2463.

Fung, Justin G., Elisa A. Bain, John G. Onto and Ian R. Harper. "A Decade of Internalization: The Experience of an Australian Retail Bank" **Journal of International Financial Markets, Institutions and Money**. Vol.12, Isues 4-5, October-December 2002, s. 399-417.

Goddard, John, Philip Molyneux, John O.S. Wilson, ve Manouche Tavakoli. "Europen Banking: An Overview". **Journal of Banking and Finance**. Vol.31, Issue 7, July 2007,s.1911-1935.

Havrylchyk, Olena. "Efficieny of the Polish Banking Industry: Foreign versus domestic banks". **Journal of Banking and Finance**. vol 30, ıssue 7,2006, s.1975-1996

Horen, Neeltje Van. "Foreign Banking in Developing Countries; Origin Matters" **Emerging Markets Review**. Vol.8, 2007, s.81-105.

Javorcik, Beata Smarzynska. "Does Foreign Direct Investment Increase the Productivity of Domestic Firms? In search of spillovers through Backward Linkages" **The American Economic Review**, Vol.94, No.3 (June 2004) s.605-627.

Lensinkand, Robert, Niels Hermes, "The Short-Term Effects of Foreign Bank Entry on Domestic Bank Behaviour:Does Economic Development Matter? **Journal of Bankingand Finance**. vol 28, ıssue 3,2004, s.553-568.

Lucas, Robert E., Jr., "Why Doesn't Capital Flow from Rich to Poor Countries?" **The American Economic Review**, Vol.80, Issue 2, (May 1990), s.92-96.

Mamatzakis, Emmanuel, Christos Staikouras and Anastasia Koutsomanoli-Filippaki. "Bank Efficiency in the New Europen Union Member States: Is There Convergence?", **International Review of Financial Analysis**. Vol.17, Issue 5, (December 2008), s.1156-1172.

Martinez, Maria Soledad, Ashoka Mody. "How Foreign Participation and Market Concentration Umpact Bank Spreads: Evidence from Latin America" **Journal of Money, Credit and Banking.** Vol.36, June 2004, s.511-537.

Megginson, William L. "The Economies of Bank Privatization" **Journal of Bankingand Finance**. vol 29, ıssue 8-9,2005, s.1931-1980

Mercan, Muhammet, Arnold Reisman, Reha Yolalan, Ahmet Burak Emel. "The Effect of Scale and Mode of Ownership on the Financial Performance of the Turkish Banking Sector: Results of a DEA-based Analysis" **Socio-Economic Planning Sciences**. Vol 37,2003, s.185-202.

Micco, Alejendro,Ugo Panizza and Monica Yanez. "Bank Ownership and Performance.Does Politics Matter" **Journal of Banking and Finance**. Vol 31, Issue1,2007, s.219-241

Molyneux, Philip and John O.S.Wilson. "Developments in European Banking." **Journal of Banking and Finance**. Vol 31, Issue 7,2007, s.1907-1910

Molyneux, Philip, John O.S.Wilson and John Goddard. "European Banking:An Overwiew" **Journal of Banking and Finance**, vol 31, ıssue 7, 2007, s.1911-1935

Otchere, Isaac. "Do Privatized Banks in Middle-and-Low Income Countries Perform Better Than Rival Banks? An İntra İndustry Analysis of Bank Privatization" **Journal ofBanking and Finance**, vol 29, ıssue 8-9,2005, s.2067-2093

Peek, Joe and Eric S. Rosengren. "Implications of the Globalization of the Banking Sector: The Latin American Experience", **New England Economic Review,** Sept/Oct,2000. s.45-62.

Sabi, Manijeh. "An Application of the Theory of Foreign Direct Investment to Multinational Banking in LDCS", **Journal of International Business Studies**, vol 19,No. 3, (Autumn, 1988), s.433-447 http://www.jstor.org/stable/155134

Uhde, Andre, Ulrich heimeshoff. "Consolidation in Banking and Financial Stability in Europe: Emprical Evidence", **Journal of Banking and Finance**, Vol 33, Issue 7, July2009, s.1299-1311

Williams, Barry. "Positive Theories of Multinational Banking: Eclectic Theory Versus Internalisation Theory", **Journal of Economic Surveys**, vol.11, No.1, 1997.s.71-100.

Diğer yayınlar

Abel, İstvan, Pierre L. Siklos. "Privatizing a anking System: A Case Study of Hungary", March 2001, http://ssrn.com/abstract=286777

Akgüç, Öztin. "Türkiye'de Yabancı Bankalar" **Muhasebe ve Finansman Dergisi,** Sayı:36 ISSN 1304-0391 Ekim 2007

Apak, Sudi. "Yabancı Bankalar ve Bankacılık Kanunu" **Muhasebe ve FinansmanDergisi,** Sayı:36 ISSN 1304-0391 Ekim 2007

Apak, Sudi, Aykut Tavşancı. "Türkiye'de Yabancı Bankacılığın Gelişimi ve Ekonomi Politikaları ile Uyumu" **Maliye Finans Yazıları Dergisi**, Yıl 22, Sayı 80, Temmuz 2008

Ayaz, Mustafa. "Türkiye'de yabancı bankalar:Sektördeki gerçek payları nedir ve nasıl faaliyet gösteriyorlar?, **Active** Ekim-Kasım-Aralık 2007.

Aysan, Ahmet Faruk ve Pınar Şanlı Ceyhan. "Globalization of Turkey's Banking Sector: the Determinants of Foreign Bank Penetration in Turkey", **MPRA Paper** No.5489,posted 07 November 2007 online at http://mpra.ub.uni-muenchen.de/5489/

Aysan, Ahmet Faruk ve Pınar Şanlı Ceyhan. "Why Do Foreign Banks Invest In Turkey? **MPRA Paper** No.5491,2006, posted 07 November 2007 online at http://mpra.ub.uni- muenchen.de/5491/

Backe,P., Reininger, T., Walko, Z.. "Main Features of Recent Banking Sector Developments in Selected Southeastern Countries A Cross-Country Perspective",**Financial Stability Report.** Austrian Central Bank, 2006, Issue 11, s.66-82.

Banks Association of Turkey. "Banks in Turkey 2006" **Publication of the Bank Association of Turkey**, İstanbul,2006

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu. **Finansal Piyasalar Raporu**. Ankara, Eylül 2008, sayı.15.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu. **Finansal Piyasalar Raporu**. Ankara, Aralık 2009, sayı.16.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu. **Bankacılıkta Yapısal Gelişmeler**. Ankara, Sayı:3/ Aralık 2008

Başak, Levent. "Türkiye'de Yabancı Banka Hukuku ve Yabancı Bankalarla İlgili Bazı Hususların Analizi" **Bankacılar Dergisi**, Sayı 63, 2007. s.6-20

Bayraktar, Nihal, Yan Wang, "Foreign Bank Entry,Performance of Domestic Banks and the Sequence of Financial Liberalization" **World Bank Policy Research Working Paper**, No:3416, 2004.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu. **Finansal Piyasalar Raporları**. http://www.bddk.org.tr/turkce/Raporlar/Raporlar.aspx

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu. **BDDK Tanıtım Kitapçığı**. http://www.bddk.org.tr/turkce/Kurum_Bilgileri/BDDKHakkinda/Bddk Hakkinda.aspx

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu. **Krizden İstikrara Türkiye Tecrübesi.** Ankara, 29 Aralık 2009. Çalışma Tebliği (Gözden Geçirilmiş İkinci Baskı)

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu. **Bankacılık Sektörü Basel II İlerleme Raporu**. Ankara, Şubat 2010.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu. **Bankacılıkta Yapısal Gelişmeler**. Ankara, Sayı 3, Aralık 2008.

Boratav, Korkut, "Bankacılıkta Yabancı Sermaye" **Cumhuriyet Gazetesi.** 03 Ağustos 2005

Bonin, John, Istvan Abel, "Retail Banking in Hungary: Foreign Affair?" **WilliamDavidson Institute Working Paper** No.356 , February 20,2001.

Buch Claudia M., Jörn Kleinart, Peter Zajc, "Foreign Bank Ownership: A Bonus or Threat for Financial Stabilitiy?" **Financial Stability in Accessing EU/EMU**, March 27-28, 2003.

Büyükşalvarcı, Ahmet, "Yabancı bankaların Türkiye'ye gelme nedenleri üzerine biraraştırma" **Uluslararası Finans Sempozyumu 2007**, **Finans Sektöründe Yabancı Sermaye.** İstanbul: Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu,Aralık 2007, s.105-128

Ceylan, Ceyhun, Fergat Öztutuş, "Bankacılık sektöründe yabancı sermaye" **Uluslararası Finans Sempozyumu 2007, Finans Sektöründe Yabancı Sermaye.** İstanbul:Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu, Aralık 2007, s.223-237

Claessens, Stijn, Neeltje Van Horen, Tugba Gurcanlar, Joaquin Mercado, "Foreign Bank Presence in Developing Countries 1995-2006: Data and Trends" March 2008, http://ssrn.com/abstract=1107295

Demirhan, Erdal, Cemal Elitaş,Oguzhan Aydemir, "Türkiye'de yerel banka kredileri ve doğrudan yabancı yatırımların ekonomik büyüme üzerine etkisi" **Uluslararası Finans Sempozyumu 2007, Finans Sektöründe Yabancı Sermaye.** İstanbul:Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu, Aralık 2007, s.143-161

Denizer, Cevdet, "Foreign Entry in Turkey's Banking Sector, 1980-97". **World Bank,** Nov 30,1999. World Bank Policy Reserch Working Paper No.2462.

Dünya Gazetesi. "Ziraat Bankası'nın Gümülcine Şubesi Açıldı", 18 Şubat 2009. Erdönmez, Pelin Ataman. "Finansal krizler sonrası gelişmekte olan ülkelerde yabancı bankalar". **Bankacılar Dergisi**. Say 51,2004, s.21-36

Eriş, Hayati, "Finansal Entegrasyon Sürecinde Yabancı Sermaye Hareketlerinin Bankacılık Sistemlerine Katkıları" **Uluslararası Finans Sempozyumu 2007,Finans Sektöründe Yabancı Sermaye**.İstanbul: Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu,Aralık 2007, s.57-78

European Bank For Reconstruction and Development. **Transition Report 2009: Transition in Crises?**, Nov.2009.

Europen Bank For Reconstruction and Development. **Economic Statistics and Forecasts, Country Assesments.** (Transition Report 2009) http://www.ebrd.com/country/sector/econo/stats/index.htm

Europen Bank For Reconstruction and Development. **Graduation of EBRDOperations in the Czech Republic.** (23 October 2007)

European Central Bank. **EU Banking Structures. October 2005**, Frankfurt, 2005. European Central Bank. **EU Banking Structures. October 2008**, Frankfurt, 2008.

European Central Bank. **EU Banking Sector Stability. November 2007**,Frankfurt,2007

European Central Bank. **EU Banking Sector Stability. August 2009**, Frankfurt,2009

Fries, S., D.Neven and P.Seabright. "Bank Performance in Transition Economies" **European Bank for Reconstruction and Development**. Working Paper No.76. London, November 2002.

Haber Türk. "General, Garanti'den Çekiliyor." 25 Şubat 2010.

Haiss, Peter, Petra Roessl, "Impact of Foreign Capital in the Banking Industry on Real Sector FDI and Foreign Trade:The Case of Bulgaria" Finans Sektöründe Yabancı Sermaye, **Uluslararası Finans Sempozyumu 2007, Finans Sektöründe Yabancı Sermaye.** İstanbul:Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu, Aralık 2007, s.35-56

Haiss, Peter, Johannes Bolzano, "Minority M&A in Chinese Banks-Competitive Challenges for Foreign Capital", **Uluslararası Finans Sempozyumu 2007, Finans Sektöründe Yabancı Sermaye.** İstanbul:Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu, Aralık 2007, s.12-34

Haiss, Peter, Andrea Zeigler, "The volume channel: Do Foreign Banks Grant MoreLoans (Too Fast)?, **Uluslararası Finans Sempozyumu 2007, Finans SektöründeYabancı Sermaye.** İstanbul:Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu, Aralık 2007, s. 259-274

International Monetary Fund. **Global Financial Stability Report**. Oct.2009.

Kapucu, Hakan, İsmail Şiriner, "Kriz Sonrası Yabancı Sermaye Akımlarının Türk Bankacılık Sektöründeki Sermaye Yoğunlaşması Üzerine Etkisi (2000-2007), **Uluslararası Finans Sempozyumu 2007, Finans Sektöründe Yabancı Sermaye.** İstanbul:Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu, Aralık 2007, s.163-182

Kazgan, Haydar, "Cumhuriyet Bankacılığı" **Finans Dünyası,** Ocak1997- Aralık 1998.

Maechler, Andrea M., Li Lian Ong, "Foreign Banks in the CESE Countries: In for a Penny, in for a Pound?", **IMF Working Paper**. Monetary and Capital Markets Department, WP/09/54, March 2009.

Radikal. "HSBC Bank Macaristan'dan Çıkıyor", 24 Mayıs 2009.

Sezgin, Funda H., "Yabancı Sermayeli Bankaların Analitik Hiyerarşi Süreç Yaklaşımıyla Performans Analizi" **Uluslararası Finans Sempozyumu 2007, Finans Sektöründe Yabancı Sermaye.** İstanbul:Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu, Aralık 2007, s.183-200

Tait, Nikki., Chris Byrant, Patrick Jenkings. "EU Plans New Push on Bank Reforms", **Financial Times**. 08 July 2009.

Tang, Helena, Edda Zoli, Irina Klytchnikova, "Banking Crises in Transition Economies Fiscal Costs and Related Issues" **World Bank Policy Research Working Paper**, No:2484, November 2000.

The International Bank for Reconstruction and Development/ The World Bank. **Global Development Finance Charting a Global Recovery**. Washington. 2009.

T. Bankalar Birliği, 40.Yıl Kitabı, http://www.tbb.org.tr/v12/tbbyayinlari.htm

T.C.Başbakanlık Hazine Müşteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü. **Uluslararası Doğrudan Yatırımlar 2007 Yılı Raporu.** Ankara, Haziran 2008.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası. **Finansal İstikrar Raporu**. Ankara, Mayıs 2007.Sayı 4

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası. **Finansal İstikrar Raporu**. Ankara, Mayıs 2009. Sayı 8.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası. **Finansal İstikrar Raporu**. Ankara, Kasım 2009. Sayı 9.

Uiboupin, Janek and Mart Sorg, "The Entry of Foreign Banks into Emerging Markets:An Application of the Eclectic Theory" **University of Tartu.EMS**. January, 2006.

Vo Thi, Ngoc-Anh, ev Vencappa, "Does the Entry Mode of Foreign Banks Matter for Bank Efficieny? Evidence from the Czech Republic, Hungary, and Poland" **William Davidson Institute**, At the University of Michigan,William Davidson Institute WorkingPaper Number 925, July 2008.

Yayla, Münür, Yasemin Türker Kaya, İbrahim Ekmen, "Bankacılık Sektörüne Yabancı Girişi: Küresel Gelişmeler ve Türkiye", **BDDK ARD Çalışma Raporları 2005/6** Ankara: Araştırma Dairesi, 2005.

Yülek, Murat, "Bankacılık Sektöründe Yabancı Yatırımcılar" **Dünya Gazetesi.** 04 Aralık 2006.

www.tbb.org.tr Sonlandırılmış Mali Tablolar ve İstatistikler

www.tbb.org.tr Veri Sorgulama Sistemiwww.tkbb.org.tr İstatistikler

www.tuik.gov.tr T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu

Zebregs, Harm," Can the Neoclassical Model Explain the Distribution of Foreign Direct Investment Across Developing Countries?" **International Monetary Fund** Working Paper, 1998, WP/98/139

YALIN DÜŞÜNCEYE BÜTÜNSEL YAKLAŞIM

Editör

Doç. Dr. Mustafa Yücel

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-88-3

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Mayıs 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

KAYNAKLAR

Boban Melovic, Slavica Mitrovic, Andrey Zhuravlev ve Braila, Natalia. (2016). The role of the concept of LEAN management in modern business. MATEC Web of Conferences. 86. 05029. 10.1051/matecconf/20168605029.

Jostein Langstrand (2009). Defining lean production: some conceptual and practical issues. TQM Journal 21(2), 127-142. The TQM Journal. 21. 10.1108/17542730910938137.

Mahmut Tekin, Akıllı Bilgi Çağı, 1.Baskı, Günay Ofset, Ağustos 2018, Konya

Mahmut Tekin, Akıllı İşletme Reçeteleri, 1.Baskı, Ekim 2019, Konya

Mahmut Tekin, Kalite Güvence Ve Standartlar, 6.Baskı, Kasım 2015, Günay Ofset, Konya

Mahmut Tekin, Murat Arslandere, Mehmet Etlioglu, Özdal Koyuncuoğlu ve Ertuğrul Tekin (2019). An Application of SMED and Jidoka in Lean Production. Doi:10.1007/978-3-319-92267-6_45.

Manuela Pérez ve Angel Sánchez (2000). Lean production and supplier relations: A survey of practices in the Aragonese automotive industry. Technovation. 20. 665-676. Doi: 10.1016/S0166-4972(00)00011-0.

Marc Helmold (2020). "Lean Management and Kaizen," Management for Professionals, Springer, number 978-3-030-46981-8, December.

Marcel Van Assen (2018). Lean, process improvement and customer-focused performance. The moderating effect of perceived organisational context. Total Quality Management & Business Excellence. 32. 1-19. 10.1080/14783363.2018.1530591.

Markus Westner ve Jörn Kobus (2015). Lean Management of IT Organizations: A Literature Review. Lean IT, PACIS, Singapore.

Mehmet Kocakülah, David Austill ve Daniel Schenk (2011). Lean Production Practices for Efficiency. Cost Management. Volume 25. 20-28.

Rohit Sharma ve Harshit Srivastava (2010). Lean Manufacturing Process Implementation and Their Case Study. SSRN Electronic Journal. 10.2139/ssrn.1635731.

Wieslaw Urban (2017). Lean Management fundamentals with regards to services. Scientific Papers of Silesian University of Technology. Organization and Management Series. 2017. 539-553. 10.29119/1641-3466.2017.105.41.

Yagulawathi Thangarajoo (2015). Lean Thinking: An Overview. Industrial Engineering and Management. 04. Doi:10.4172/2169-0316.1000159.

https://tr.investing.com/economic-calendar/turkish-capacity-utilization-870#:~:text=,15.04.2021

https://sigmacenter.com.tr/5s-isyeri-organizasyonu-danismanligi/, 14.04.2021

https://www.gembapartner.com/tps-dojo/, 15.04.2021

https://www.gembapartner.com/tps-dojo/, 14.04.2021

https://www.google.com/search?q=tdk+yal%C4%B1n+ne+demek&oq=tdk+yal%C4%B1n+ne+demek&aqs=, 20.04.2021

KAYNAKLAR

Akgül Hakan (2013). "Satış ve Pazarlamanın Yalın Uygulamalarla Dönüşümü ve Değişimin Yönetimi",http://www.lean.org.tr/satis-ve-pazarlamanin-yalin-uygulamalarla-donusumu-ve-degisimin-yonetimi-2/.Erişim Tarihi: 23.04.2021

Akgül Hakan (2012)."Yalın Satış & Pazarlama & Hizmet (Lean Sales & Marketing & Services)",http://www.lean.org.tr/yalin-satis-pazarlama-hizmet-lean-sales-marketing-ervices/,23.04.2021

Alagöz Ali, Yılmaz Baki, Ay Mustafa.(2005)."Üretim Maliyetlerinin Düşürülmesinde Hedef Maliyetleme Yönteminin Rolü ve Uygulanabilirliğine Yönelik Bir Araştırma", V. Ulusal Üretim Araştırmaları Sempozyumu, İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Altunışık, Remzi, Torlak, Ömer ve Özdemir, Şuayip.(2006). Modern Pazarlama(4.Baskı). Adapazarı: Değişim Yayınları.

Aksoylu Semra ve Dursun Yunus.(2001)."Pazarda Rekabetçi Üstünlük Aracı Olarak Hedef Maliyetleme" Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 11 Yıl: s.362.

Belgutay, Ali Galip.(2007).Yalın Üretim Sistemi ve Tekstil Sektöründe Bir Örnek Olay Çalışması, Yüksek Lisans Tezi,İstanbul Üniversitesi S.B.E., İstanbul.

Bertolini, M. ve Romagnoli, Giovanni.(2011)."An ıtalian case study fort he process-target-cost evaluation of the ohmic treatment and aseptic packaging of a vegetable soup (minestrone)",Journal Of Food Engineering.

Debonis, J. Nicholas.(2002).Value-Based Marketing for Bottom-Line Success, OH, USA: McGraw-Hill Companies.

Demirok,Nur.(2015)."Pazarlamadan Yansımalar, Şimdi 'mükemmelleşme' zamanı!.",http://www.paradergi.com.tr/yaz8-308-34,449@300.html, 20.05.2015

Deran Ali, Beller Beyhan;(2014)." Hastanelerde Yalın Yönetimin Bir Aracı Olarak Değer Akış Maliyetleme Ve Kamu Hastanesinde Bir Uygulama",Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı: 32, 2014, ss. 161-174

Dikici Mehmet, Aksoy Ali.(2006)."Toplam Kalite Yönetiminin Radikal Unsurlarından Birisi olarak, Yalın Yönetim", Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi www.e-sosder.com ISSN:1304-0278 Kıs-2006 C.5 S.15(20-33).

Ebru M;(2007)."Müşteri Odaklı Pazarlama Anlayışına Göre Değer Yaratma: Bir Model Olarak Değer İletim Sistemi",Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt 2,Sayı: 1

Esmer. S ve Tuna. O.(2010)."Pazarlama Araştırmalarında Benzetim Yönteminin Kullanımı",15.Ulusal Pazarlama Kongresi, Bilgi ve İletişim Çağında Pazarlama ve Tüketici, Dokuz Eylül İşletme Fakültesi, İzmir.

İşbeceren Bilen, Ayşe.(2012),"İşletme Süreçlerinde "İsraf" ve "Yalınlık", Yalın Düşünce, Kalkınma Anahtar Verimlilik Dergisi, sayı:278.

Kaya Gamze Ayça.(2010)," Hedef Maliyetleme". Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Fırat University Journal of Social Science Cilt:20, Sayı:1,Sayfa:313-332,Elazığ.

Turgut Özal Uluslararası Ekonomi ve Siyaset Kongresi –III ,11-13 Haziran 2015 MALATYA

Kırım, Arman.(2009).Yeni Dünyada Strateji ve Yönetim(8. Baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Marjinal Yaklaşımlar e-bülteni.(2007). http://www.marjinal.com.tr/ebulten/devamizle.asp?nid=176&hid=1073&uid=0UZUNOĞLU,

Özevren, Mina.(2004).Bir Planlama ve Kontrol Aracı Olarak Değer Yönetimi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 3. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildiri Kitabı.

Saban, Metin, Bostancı, Ahmet ve Güğerçin, Gülay. (2007)."Hedef Maliyet Yöntemi ve Örnek Bir Uygulama" Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi.7, 81-95.

Sarıkaya,Cengiz.(2010).Makale Başlığı, "Yalın Pazarlama ve Yalın Düşünce", http://cengizsarikaya.blogspot.com.tr/2014/10/yalin-pazarlama-ve-yalin-dusunce.html, Erişim Tarihi:23.04.2021

Türkan, Ö. U.(2010)."Üretimde yalın dönüşümün temel performans kriterleri", BAÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 12 (2), 28-41.

Yereli Ayşe N., Doğan Semra, Şahin Damla.(2012). "Mamul Geliştirme Sürecinde Hedef Maliyetleme",Yönetim Ve Ekonomi Yıl:2012 Cilt:19 Sayı:2 Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. MANİSA.

Wee, H. M., & Wu, S. (2009). Lean supply chain and its effect on product cost and quality: a case study on Ford Motor Company, Supply Chain Management: An International Journal,14 (5), 335–341.

Woehrle, Stephen L. ve ABOU-SHADY, Louay. (2010)."Using Dynamic Value Stream Mapping and Lean Accounting Box Scores to Support Lean Implementation", American Journal of Business Education, Sayı.3, No.8, s.67-75.

http://perakendeokulum.com/2015/04/30/kisisel-satis-ve-satis-sureci/. Erişim Tarihi: 23.04.2021

http://www.perakende.org/guncel/satis-ve-pazarlama-surecleri-nasil-yalinlasir-1342790712h.html, Erişim Tarihi:20.05.2015

http://www.satisteknikleri.org/pazarlama-teknikleri/pazarlama-yonetimi/pazarlama-yonetimi.html. 21.02.2015

http://www.satisteknikleri.org/pazarlama-teknikleri/pazarlamacinin-hunisi.html, 12.0.05.2015

Sürücü Akın Berk (2008).“Yalın Pazarlama” http://pazarlamablog.blogspot.com/ 2008/03/yalin-pazarlama.html, Erişim Tarihi:23.04.2021

Rachaelle Lynn. “What is Lean Marketing?” , https://www.planview.com/resources/ articles/lkdc-lean-marketing/,29.03.2021

KAYNAKLAR

Amusawi, E. G., Almagtome, A. H., & Shaker, A. S. (2019). Impact of lean accounting information on the financial performance of the healthcare institutions: A case study. *Journal of Engineering and Applied Sciences*, *14*(2), 589-399.

Arora, V., & Soral, G. (2017). Conceptual issues in lean accounting: A review. *IUP Journal of Accounting Research & Audit Practices*, *16*(3), 54-63.

Balcı, B. R. (2011). Yalın düşünce ve muhasebe. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *13*(1), 39-58.

Carnes, K., & Hedin, S. (2005). Accounting for lean manufacturing: another missed opportunity?. *Management Accounting Quarterly*, *7*(1), 28- 35.

Cesaroni, F. M., & Sentuti, A. (2014). Implementing a lean accounting system in a lean enterprise. In *Proceedings of The 18th IAMB Conference, September* 1-10.

Chopra, A. (2013). Lean accounting-an emerging concept. *International Journal of Marketing, Financial Services & Management Research*, *2*(8), 79-84.

Darabi, R., Moradi, R., & Toomari, U. (2012). Barriers to implementation of lean accounting in manufacturing companies. *International Journal of Business and Commerce*, *1*(9), 38-51.

DeBusk, G. K. (2012). Use lean accounting to add value to the organization. *Journal of Corporate Accounting & Finance*, *23*(3), 35-41.

Ertaş, F. C., & Arslan, M. C. (2010). Yalın muhasebe. *Mali Çözüm Dergisi/ Financial Analysis*, 102, 39-60.

Enoch, O. K. (2013). Lean accounting and lean business philosophy in Nigeria: An exploratory research. *International journal of economics, finance and management*, *2*(7), 508- 515.

Fullerton, R. R., Kennedy, F. A., & Widener, S. K. (2013). Management accounting and control practices in a lean manufacturing environment. *Accounting, Organizations and Society*, *38*(1), 50-71.

Ghalayini, A. M., & Noble, J. S. (1996). The changing basis of performance measurement. *International Journal of Operations & Production Management*, *16*(8), 63-80.

Haskin, D. (2010). Teaching special decisions in a lean accounting environment. *American Journal of Business Education*, *3*(6), 91-96.

Kennedy, F. A., & Brewer, P. C. (2006). The lean enterprise and traditional accounting—Is the honeymoon over?. *Journal of Corporate Accounting & Finance*, *17*(6), 63-74.

Kennedy, F. A., & Widener, S. K. (2008). A control framework: Insights from evidence on lean accounting. *Management Accounting Research*, *19*(4), 301-323.

Kimsey, D. B. (2010). Lean methodology in health care. *AORN journal*, *92*(1), 53-60.

Köse, T., & Ağdeniz, Ş. (2021). Yalın muhasebe aracı skor tablosu ile DFMA'nın finansal yararlarının ölçülmesi. *Muhasebe ve Denetime Bakış, 20*(62), 59-78.

Laura, C. (2010). Lean accounting, a new global approach. *Ovidius University Annals, Economic Sciences Series*, *10*(1), 1510-1515.

Lin, W., & Qingmin, Y. (2009). Lean accounting based on lean production. *In 2009 International Conference on Management and Service Science*, 1-4.

McVay, G., Kennedy, F., & Fullerton, R. (2013). *Accounting in the lean enterprise: providing simple, practical, and decision-relevant information*. CRC Press.

Maskell, B. H., & Baggaley, B. L. (2006). Lean accounting: What's it all about?. *Target*, *22*(1), 35-43.

Maskell, B. H., & Kennedy, F. A. (2007). Why do we need lean accounting and how does it work?. *Journal of Corporate Accounting & Finance*, *18*(3), 59-73.

Maskell, B. H., Baggaley, B., & Grasso, L. (2011). *Practical lean accounting: A proven system for measuring and managing the lean enterprise*. CRC Press.

Maynard, R. (2008). Lean accounting. *Financial Management*, 34-36.

Monroy, C. R., Nasiri, A., & Peláez, M. Á. (2014). Activity based costing, time-driven activity based costing and lean accounting: Differences among three accounting systems' approach to manufacturing. *Annals of Industrial Engineering , 18*(20), 401-408.

Neely, A. (1999). The performance measurement revolution: why now and what next?. *International journal of operations & production management*.*19*(2), 205-228.

Özçelik, F. (2013). Yalın performans ölçüleri ve yalın üretim uygulayan işletmelerin muhasebe bölümlerinde bir araştırma. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, *5*(10), 103-126.

Özçelik, F. (2013). Yalın üretim ortamına uygun maliyet sistemi seçimi. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *20*(1), 47-58.

Pavnaskar, S. J., Gershenson, J. K., & Jambekar, A. B. (2003). Classification scheme for lean manufacturing tools. *International Journal of Production Research*, *41*(13), 3075-3090.

Rosa, A. C. R., & Machado, M. J. C. V. (2013). Lean accounting: Accounting contribution for lean management philosophy. *Tourism & Management Studies*, *3*, 886-895.

Stenzel, J. (Ed.). (2008). *Lean accounting: best practices for sustainable integration*. John Wiley & Sons

Türk, Z., & Çeviren, S. M.(2018). Yalın üretim ortamında yalın muhasebe ve yalın performans değerlemesi. *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *2*(2), 221- 245.

Ward, Y., & Graves, A. (2004). A new cost management & accounting approach for lean enterprises. *University of Bath School Of Management, Working Paper Series*, 2004-05, 1-43.

Woehrle, S. L., & Abou-Shady, L. (2010). Using dynamic value stream mapping and lean accounting box scores to support lean implementation. *American Journal of Business Education (AJBE)*, *3*(8), 67-76.

Ruiz-de-Arbulo-Lopez, P., FortunySantos, J., & Cuatrecasas-Arbós, L. (2013). Lean manufacturing: costing the value stream. *Industrial Management & Data Systems*. *113*(5), 647-668.

KAYNAKLAR

Aslan Sevil, Pekcan Gülşah.(2020).”Hastanelerde Yalın Yönetim Uygulamaları: Gümüşhane Acil Servisi Değerlendirmesi”, ERÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi 2020; 7(1): 1-12

Birgün, S., Gülen, K. G., & Özkan, K. (2006). Yalın Üretime Geçiş Sürecinde Değer Akışı Haritalama Tekniğinin Kullanılması: İmalat Sektöründe Bir Uygulama. İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, Sayı.5, No.9, 47-59.

Bochum H.Wruck.(1993). “Lean Poduction”, Brauwelt, Cilt:133, 1993

Chiarini, A. (2014).” Sustainable manufacturing-greening processes using specific Lean Production tools: An empirical observation from European motorcycle component manufacturers”, Journal of Cleaner Production, DOI: 10.1016/j.jclepro.2014.07.080

Çilhoroz, Y., & Arslan, İ. (2018).”Yalın Yönetim Yaklaşımı Ve Sağlık Hizmetlerinde Uygulamaları”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(32), 156-185.

Çilhoroz Yasin, Çakmak Cuma.(2020).”Yalın Yönetim Bakış Açısıyla Yalın Liderlik”, Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 2020 8(4) 1331–1339

Ertürk, H., ve Özçelik, F. (2008). “Yalın Üretim Uygulayan İşletmeler İçin Yalın Muhasebe”. Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 25(1): 15-45.

Gerger Atakan, DEMİR Bülent.(2010). “Otomotiv Servis Hizmetlerinde Yalın Altı Sigma Kullanımı İle Servis Müşteri Memnuniyet Oranının Arttırılmasına Yönelik Bir Örnek”, Taşıt Teknolojileri Elektronik Dergisi (TATED) Cilt: 2, No: 1, 2010 (33-47)

Gülay Ekinci, Fadime Çınar.(2018).” Kamu Sağlık Sektöründe Çalışan Personelin Örgütsel Bağlılığının Yalın Hizmet Yönetimine Etkisi”, Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi (2018) Cilt 1, Sayı 1, s. 20-36%BCncesi, Erişim Tarihi:23.04.2021

Güneşlik Muhsin.(2012).” Yalın Yönetim Düşüncesinin Muhasebe Üzerindeki Etkileri; Otomotiv Sanayiinde Bir Uygulama”, T.C. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.

Kalafat Gürkan (2021). ”Post-Modern Yönetim Düşüncesi”, https://www.gurkankalafat.net/post/post-modern-y%C3%B6netim- d%C3%BC%C5%9F%C3

Hassan, N. B. (2006). Lean Manufacturing in a Global and Competitive Market. The Technology Teacher, Vol.66, Issue 3, 14-18

H.J Warnecke, H Hüser,(2000).“Lean Production” ,Proceedings of the 12 International Conference on Production Research , Available Online:13 March 2000, s:37-43

Melton, T.(2005). The Benefits of Lean Manufacturing: What Lean Thinking has to Offer the Process Industries,Chemical Engineering Research and Design, 83(6A),662-673, 2005

Nihal T. Önder, Arslan Elif, Kayalı Serpil, Keskin Zafer, Yiğit Özgür.(20159."Sağlık kuruluşlarında yalın yönetim anlayışının değerlendirilmesinde bir eğitim araştırma hastanesi örneği". Sağlık Akademisyenleri Dergisi 2015; 2(1):34-39

Racha Shah and Peter T.Ward,(2007). "Defining and Developing Measures of Lean Production", Journal of Operatiıons Management, Ohio State University, Available Online:20 January 2007, s:12–536

Shannon P. W., Krumwiede K. R. and Street J. N. (2010).Using Simulation to Explore Lean Manufacturing Implementation Strategies. Journal of Management Education 34(2): 280-302.

Özkol, A.Erdal.(2004). "Yalın Düşünce Ve İsrafın Tekdüzen Muhasebe Sistemi Çerçevesinde Kaydı : Bir Yaklaşım Ve Örnek Uygulama", D.E.Ü.İ.İ.B.F.Dergisi Cilt:19 Sayı:1, Yıl:2004, ss:119-138.

Özkol EA.(2004)."Yalın Düşünce ve İsrafın Tekdüzen Muhasebe Sistemi Çerçevesinde Kaydı: Bir Yaklaşım ve Örnek Uygulama", D.E.Ü.İ.İ.B.F.Dergisi,; 9(1): 119-138.

Yükselen,Can.(2021).Yalın Danışmanlık Sitesi, "Yalın Düşünce Temel Prensipler",https://yalindanisman.com/temel-prensipler/,Erişim Tarihi:23.04.2021

Womack, J.P., Jones, D.(2003). Yalın Düşünce, Optimist Yayım Dağıtım, 2003

Wildeman Horst.(1995). "Lean Management:Stragien Zur Realisierung Schlanker Strukturen İnder Prodktion", Erzmetall, Cilt:46, sayı:9, 1995.

www.Yalın Enistitü. https://lean.org.tr/yalin-uretim-felsefesi/ Tarihi:23.04.2021

KAYNAKLAR

Acar, A., ve Köseoğlu, A. (2014). Lojistik Yaklaşımıyla Tedarik Zinciri Yönetimi. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Akyüz, N.Ç. ve Çetin, C. (2014). "Yalın Organizasyon İlkeleri ve Uygulamaları Üzerine bir Araştırma", Öneri Dergisi, 8(32):1-14.

Balcı, B. R. (2011). Yalin düşünce ve muhasebe. *Dokuz Eykül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *13*(1), 39–58.

Baudın, M. (2004). Lean Logistics: The Nuts and Bolts of Delivering Materials and Goods, Productivity Press, New York.

Bhasin, S. (2012). An Appropriate Change Strategy for Lean Success, Department of Quality Assurance, NOMS Civil Service College, Newbold Revel, UK. Management Decision, 50(3), 439-458.

Bicheno, J., Holweg, M. (2016). The Lean Toolbox. 5th ed., USA: Picsie Books.

Bowersox, D.J., Closs, D., & Cooper, M.B. (2002). Supply Chain Logistics Management, International Edition, Mc Graw Hill.

Brınker, B.J. (1996). Handbook of Cost Management, Warren, Gorham Lamont, Boston, MA.

Can, A. V., ve Güneslik, M. (2013). Yalın Yönetim Felsefesinin Önemli Bir Boyutu Olarak Muhasebede Yalınlasma Düsüncesi Ve Bir Yalın MuhasebeUygulaması Örneği: "Kendine Faturalama". (Turkish). *Lean Thinking In Accounting And An Implementation Example Of Lean Accounting As An Important Dimension Of Lean Philosopy: "Self Billing". (English)*, *57*, 1–22. http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=bth&AN=87114353&site=ehost-live.

Castaldi, M., Sugano, D., Kreps, K., Cassidy, A., & Kaban, J. (2016). Lean philosophy and the public hospital. *Perioperative Care and Operating Room Management*, *3*, 25–28. https://doi.org/10.1016/j.pcorm.2016.05.006.

Chen, K.H., ve Su, C.T. (2010). Activity Assigning Of Fourth Party Logistics By Particle Swarm Optimization-Based Preemptive Fuzzy Integer Goal Programming. Expert Systems With Applications 37, 3630-3637.

Čiarnienė, R., & Vienažindienė, M. (2012). Lean Manufacturing: Theory and Practice. *Economics and Management*, *17*(2), 726–732. https://doi.org/10.5755/j01.em.17.2.2205.

Çanakçıoğlu, M. (2019). Social Sciences Research Journal , 8 (3), 270-282. *Social Sciences Research Journal (SSRJ)*, *8*(3).

Çancı, M. ve Erdal, M. (2003). Lojistik Yönetimi, Erler Matbaacılık San. ve Tic. A.Ş., İstanbul.

Çil, İ., Demir H.İ. ve Yaman B. (2019). Lean Logistics in the 2020s and a Cast Study About Logistics and Supply Chain Management in Toyota Boshoku Turkey.

Denisa, H., Lucie, M., Eva, j., ve Leona, K. (2015). The Analysis of the Use of Outsourcing Services in Logistics by Czech Manufacturing Companies. Journal of Competitiveness, 7(3), 50-61.

Dossou, P. E., Rafael, P., Cristiane, S., & Joao, C. J. (2020). How to use lean manufacturing for improving a Healthcare logistics performance. *Procedia Manufacturing*, *51*, 1657–1664. https://doi.org/10.1016/j.promfg.2020.10.231.

Durmuşoğlu, E. ve Ersoy, A.Y., (2016). Çevik Tedarik Zinciri: Zaman Ve Üretim Maliyetinin Azalması, Sakarya Üniversitesi İşletme Fakültesi III. Uluslararası İşletme Öğrencileri Kongresi, 13-14 Mayıs 2016.

Erceg, A., Dotlić, P., & Aleksijević, A. (2020). Ekonomi Lean thinking in healthcare-review and current situation in Croatia. In *Journal of Ekonomi* (Vol. 04). https://dergipark.org.tr/ekonomi.

Erdal, H., (2018), Lojistik Stratejiler (Yalın, Çevik ve İşbirlikli).Ekin Yayınevi, Bursa.

Erturgut, R. (2016). Lojistik ve Tedarik Zinciri Yönetimi. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Fırat, İ., & Ceyhan, S. (2015). Yalın Üretim Sistemine Geçişin İşletme Performansına Olan Katkısı Kahramanmaraş'ta Hazır Giyim İşletmesinde Bir Uygulama Çalışması Örneği. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *5*(9), 143–176. http://busbed.bingol.edu.tr/tr/issue/29507/403078.

Gapp, R., Fisher, R., ve Kobayashi, K. (2008). " Implementing 5S Within a Japanese Context: An Integrated Management Systems", Management Decision, 42(4): 565–579.

González-Reséndiz, J., Arredondo-Soto, K. C., Realyvásquez-Vargas, A., Híjar-Rivera, H., & Carrillo-Gutiérrez, T. (2018). Integrating simulation-based optimization for lean logistics: A case study. *Applied Sciences (Switzerland)*, *8*(12). https://doi.org/10.3390/app8122448.

Güleş, H. K., Paksoy, T., Bülbül, H., ve Özceylan, E. (2012). Tedarik Zİnciri Yönetimi (2.Baskı b.). Ankara: Gazi Kitabevi.

Hopp, W.J. & Spearman, M.L. (2004). To Pull or not to Pull: What is the Question? Manufacturing & Service Operations Management 6 (2), 133-148.

İbrahim Akben, & Ayşe Güngör. (2018). Supply chain management and lean supply chain. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, *5*(7), 1–12.

Jones, D. T., Hines, P., & Rich, N. (1997). Lean logistics. I*nternational Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, 27(3–4), 153–173. https://doi.org/10.1108/09600039710170557.

Lıu, S., Leat, M., Moızer, J., Megıcks, P., ve Kasturıratne, D. (2013). "A Decision Focused Knowledge Management Framework to Support Collaborative Decision Making for Lean Supply Chain Management". International Journal of Production Research, 51 (7):2123□2130.

Marasco, A. (2008). Third Party Logistics A Literature Review. International Journal of Production Economics, 127-147.

Martichenko, R., 2005.Learning Lean Logistics, General Manager, Corporate Development

Mol, Michael J. ve Julian Birkinshaw (2008). Giant Steps in Management. Prentice Hall, UK.

Nebol, E. (2016). Tedarik Zinciri ve Lojistik Yönetimi (1.Basım b.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Özkan, O., Bayın, G., ve Yeşilaydın, G. (2015). "Sağlık Sektöründe Yalın Tedarik Zinciri Yönetimi", Online Academic Journal of Informatiol Technology, 6(18): 71-94.

Prajogo, D., Oke, A., Olhager, J. (2016). "Supply Chain Processes: Linking Supply Logistics Integration, Supply Performance, Lean Processes and Competitive Performance". Int. J. Oper. Prod. Manag. 36 (2): 220–238.

Piaw, Teo Chung, "From Lean Production To Lean Logistics: A Review", Singapora Management Review, Jan 1998.

Rushton, A., ve Walker, S. (2007). International Logistics And Supply Chain Outsourcing. London and Philadelphia: Kogan Page.

Sopadang, A., Wichaisri, S., Sekhari, A. (2014). "The Conceptual Framework of Lean Sustainable Logistics", in: Materiały z Konferencji, "International Conference on Transportation and Logistics" (ICLT 2014), Malaysia; 08/2014.

Spear, S.J. (2004). Learning to Lead at Toyota. Harvard Business Review, 82 (5), 78-86.

Srinivasan, M.M. (2011). Building Lean Supply Chains with the Theory of Constraints, McGraw Hill Professional, USA.

Tekin, M. (2013). Lojistik. Konya: Güney Ofset.

Waters, C.D.J. (2003). Logistics: an Introduction to Supply Chain Management. Palgrave Macmillan.

Womack, J. P. and Jones, D. T. (2003). Lean Thinking. Banish Waste and Create Wealth in Your Corporation, New York: Simon and Schuster.

Wronka, A. (2017). Lean Logistics. *Journal of Positive Management*, 7(2), 55. https://doi.org/10.12775/jpm.2016.012.

Žvorc, M. (2013). Lean Menadžment u Neproizvodnoj Organizaciji. Ekonomski Vjesnik, 26 (2): 695 – 709.

İnternet Kaynakları

https://www.netinbag.com/tr/business/what-is-lean-logistics.htmlYalın Lojistik Nedir? (netinbag.com), Erişim Tarihi:30.04.2021

http://otomasyondergisi.com.tr/arsiv/yazi/ambar-yonetim-sistemi/, Erişim Tarihi: 30.04. 2021

https://yalin-dunya.com/2019/02/15/7-adimda-yalin-lojistik/, Erişim Tarihi:30.04.2021

KAYNAKLAR

Akçi, Y. (2012), "*Çevre Belirsizliği Altında, Rekabet Stratejileri İle Tedarik Zinciri Stratejilerinin Firma Performansına Etkisi: İmkb İmalat Sektörü Uygulaması (Basılmamış Doktora Tezi),* Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

Aksoy, A. 2005 "Tam Zamanında Üretim Ortamında Tedarikçi Seçimi Ve Değerlendirmesi" T.C. Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Endüstri Mühendisliği Anabilim Dalı, Bursa.

Aksoy, A., ve Özturk, N. 2010 "Supplier selection and performance evaluation in justintime production environments." Expert Systems with Applications (2010)

APICS : APICS Dictionary (11 b.). Alexandria, APICS The Association for Operations Management, USA , 2005.

Cooper, Robin, Slagmulder, Regine. : Supply Chain Development for the Lean Enterprise, The IMA Foundation for Applied Reseach,Productivity, Portland,1999.

Ducharme, L., & Lucansky, P. (2002). The lean supply chain. PharmaChem Magazine, April/May: 35-39.

Dündar, A., "Tedarik Zinciri Yönetimi", Erzurum, Atatürk Üniversitesi Yayınları, 2020.

Erol, S., "Yalın Yaklaşım ve Yalın Üretim", *Kalkınmada Anahtar Verimlilik Dergisi,* Yıl:24, Sayı:278, 2012, 18-23.

Eymen, U.E. 2007. Tedarik Zinciri Yönetimi, Kalite Ofisi Yayınları No:14, Şubat. İstanbul.

Genç, R., *"Lojistik ve Tedarik Zinciri Yönetiminin Yöntem ve Kavramları"*, Ankara, Detay Yayıncılık Ltd. Şti., 1.Baskı, 2009.

Gilanlı, E. Ö. (2018). Tedarik Zinciri Stratejisinin Performans Üzerine Etkisinin Analizi, (Yayımlanmamış doktora tezi). Trakya Üniversitesi, Edirne.

Jones, Daniel T., Hines, Peter, Rich, Nick. : Lean Logistics, International Journal of Physical Distribution & Logistics, 1997.

Jurado, P.J.M., Fuentes, J.M., (2013). Lean Management, Supply Chain Management and Sustainability : A literatür Review, Journal of Cleaner Production, pp.1-17

Karl, B. Manrodt, JEFF Abott, and Kate VİTASEK, (2005), Understanding the Lean Supply Chain: Beginning the Journey, APICS White Paper (November), p.6.

Lamming, R. (1996). Squaring lean supply with supply chain management. International Journal of Operations & Production Management, 16 (2), 183-196.

McIVOR, Ronan, (2001), "Lean Supply: The Design and Cost Reduction Dimensions", European Journal of Purchasing & Supply Management, 7, pp.227-242.

Nightingale, N. (2005). Lean supply chain management principles and practices. Erişim Yeri: http://ocw.mit.edu/courses/aeronautics-and-astronautics/16-852j-integrating-the-lean-enterprise-fall-2005/lecture-notes/7_lean_sup_ch_mg.pdf, Erişim Tarihi: 30.03.2021.

Nikbay, U. 2006 "Tedarikçi Değerlendirme Sistemleri Ve Iso 9001:2000 Belgeli Aydınlatma Malzemeleri İmalatçılarında Bir Uygulama" T.C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

Özal, Ö., 2011 "Yalın Tedarik Zinciri Yönetimi ve İmalat Sektöründe Tedarikçi Seçimi Uygulaması" T.C. Hava Harp Okulu, Havacılık ve Uzay Teknolojileri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Özçakar, N., Sultanov, F. (2010) Küreselleşme Sürecinde Yalın Tedarik Zincirinin Önemi, Qafqaz Üniversitesi III. Uluslararası "Qloballaşma Prosesinde Qafqaz ve Merkezi Asiya" Kongresi, Azerbaycan.

Özkan, O , Bayın, G , Yeşilaydın, G . (2015). Sağlık Sektöründe Yalın Tedarik Zinciri Yönetimi . AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi , 6 (18) , 71-94 . Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/ajit-e/issue/54436/740925

Özkol, E., "Yalın Düşünce Ve İsrafın Tekdüzen Muhasebe Sistemi Çerçevesinde Kaydı: Bir Yaklaşım Ve Örnek Uygulama", *D.E.Ü.İ.İ.B.F.Dergisi* Cilt:19 Sayı:1, Yıl:2004, 119-138.

Sultanov. F. (2010), "Yalın Tedarik Zincirinde Optimizasyon (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Srinivasan, M. M. (2011). Building lean supply chains with the theory of constraints. USA: McGraw Hill Professional.

Timur, M. N., & Başkol, M. (2013). Tedarik zinciri yönetimi. M. N. Timur & G. S. Çekerol (Edt.), Tedarik zinciri yönetimi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Vitasek, Kate; Manrodt, Karl B., Abbott, Jeff. : "What Makes a Lean Supply Chain?", Supply chain Management Review, October 2005, s. 39-45.

Womack, James.P, Jones, Daniel.T, Roos, Daniel. : The Machine That Channged the World: The Story of Lean Production, Rawson Associates, New york , 1990.

Yiğit, V., Atatürk Üniversitesi Yayınları: Tedarik Zinciri Yönetimi, Erzurum, 2020,

Zylstra, Kırk D. : Lean Distribution: Applying Lean Manufacturing to Distribution, Logistics and Supply Chain, Jhon Wiley&Sons, New Jersey, 2006.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

Akın Adnan, Akın Aliye.(2013). "İçecek İşletmelerinde Uygulanan Maliyet Kontrol Sistemlerinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma: Gaziantep Örneği "Akademik Bakış Dergisi sayı: 36 Mayıs – Haziran 2013Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi, s-1-16

Akbaba Atilla, Mesci Muammer .(2007)."Otel İşletmelerinde Toplam Kalite Yönetimine Geçişte Sorun Yaşanabilecek Alanların Belirlenmesi: Antalya Belek Bölgesinde Bir Araştırma ",Selçuk Üniversitesi Karaman İ.İ.B.F. Dergisi, Yıl 2007, Cilt 2007, Sayı 1, Sayfalar 33 - 50

Erdem Barış, Gökdeniz Ayhan, Met Önder.(2011)." Yenilikçilik ve İşletme Performansı İlişkisi: Antalya'da Etkinlik Gösteren 5 Yıldızlı Otel İşletmeleri Örneği", Dokuz Eylül Üniversitesi Turizm Fakültesi Ahmet UŞAKLI B.F Dergisi, Cilt:26, Sayı:2, Yıl:2011, ss 77-112.

Köroğlu Çağrı, Biçici Fırat, Sezer Durmuş.(2011). "Otel İşletmelerinde Maliyet Kontrolünün Rekabet Üstünlüğüne Etkisi", İşletme Araştırmaları Dergisi 3/1 (2011) 33-48

Hall,M.C.,Williams,A.M..(2020).Tourism and Innovation, 2nd Edition, Published December 9, 2019 by Routledge,496 Pages 24 B/W Illustrations.

Kozak Meryem Akoğlan, Güçlü Hatice.(2003)."Turizm İşletmelerinde Değişim Yönetimi Üzerine Kavramsal Bir İnceleme",Anadolu Üniversitesi Eskişehir Meslek YüksekokuluYıl:2003/ Cilt: 5 Sayı: 1 Sıra: 5 / No: 29 /

Doğdubay Murat.(2005)."Büyük Ölçekli Otellerdeki Yiyecek-İçecek Departmanlarının Üretim Kayıplarını Önlemeye Yönelik Olarak Üretim Planlaması Ve Kontrol Sistemlerinin Uygulanabilirliği", Sosyal Bilimler Dergisiş, Yıl 2005, Cilt 8 , Sayı 14, Sayfalar 82 - 106

Özkan Tütüncü.(1999). "Turizm Sektöründe Toplam Kalite yönetimi Kapsamında Kullanılabilecek Analiz Tekniklerine Genel Yaklaşım.", Anatolia; Turizm araştırmaları Dergisi, Yıl:10, Mar-Haziran, ss 17-26, 1999.

Durna Ufuk, Babür Serap.(2011)."Otel İşletmelerinde Yenilik Uygulamaları "Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi 3/1 (2011) 73-98.

Öztürk Yüksel, Uşaklı Ahmet.(2013)."Globalinovasyon Endeksi: Akdeniz Çanağındaki Destinasyonlara Yönelik Karşılaştırmalı Bir Analiz"14.Ulusal Turizm Kongresi, Turizmde Yenilik, 05-08 Aralık 2013, s.1-19.

Weiermair,K.(2004). "Product ImprovementorInnovation: What is thekeytosuccess in tourism?", https://www.researchgate.net/publication/242488511_Product_improvement_or_innovation_what_is_the_key_to_success_in_tourism, Erişim Tarihi:24.04.2021

Vanessa Ratten, Vitor Braga, José Álvarez-García, Maria de la Cruz del Rio-Rama.(2019). Tourism innovation," The role of technology, sustainability and creativity", 1st Edition,ss-1-13, Londra.

OECD, (2004). A Conceptual And Dynamıc Approach To Innovatıon In Tourısm, by Xavier DecelleMaître de Conférences, Institut de Recherches et d'Etudes Supérieures du Tourisme (Irest)Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne, France, http://www.innonatour.usv.ro/docs/A%20CONCEPTUAL%20AND%20DYNAMIC%20APPROACH%20TO%20INNOVATION%20IN%20TOURISM.pdf, Erişim Tarihi: 24.04.2021.

Aslı Yürütücü. "Bilgi Teknolojilerinde Turizm Sektörü Ve Tky(Toplam Kalite Yönetimi)", https://muhaz.org/turizmde-tkytoplam-kalite-yonetimi-gerekliligiuygulama-alanlar.html, Erişim Tarihi:24.04.2021

Selçok Osman.(2015)."Turizm İşletmelerinde Yalın Hizmet Üretimi", https://blog.hotech.com.tr/turizm-isletmelerinde-yalin-hizmet-uretimi/, Erişim Tar:24.04.2021

https://medium.com/t%C3%BCrkiye/yal%C4%B1n-%C3%BCretim-69418663774e

https://progimyalin.com.tr/yalin-uretim/

https://steemit.com/tr/@rizaokur/yalin-ueretim-sistemlerinde-stok-yoenetimi-7-israf-tuerue

KAYNAKLAR

Albeanu, M., I. Hunter ve J. Radford (2010), **Six Sigma in HR Transformation: Achieving Excellence in Service Deliver**, Gower Publishing, A.B.D.

Antony, J. (2004), "Pros and Cons of Six Sigma: an Academic Perspective", The TQM Magazine, C: 16, S: 4, ss. 303-306.

Antony, J. (2011), "Six Sigma vs Lean: Some Perspectives From Leading Academics And Practitioners, International Journal of Productivity and Performance Management, C: 60, S:2, ss.185-190.

Arafeh, M.; M.A.Barghash; N. Haddad; N. Musharbash; D. Nashawati; A. Al-Bashir ve F. Assaf (2018), "Using Six Sigma DMAIC Methodology and Discrete Event Simulation to Reduce Patient Discharge Time in King Hussein Cancer Center", Journal of Healthcare Engineering, 2018 Sayısı, ss.1-18.

Arnheiter, M. ve J. Maleyeff (2005). "The Integration of Lean Management and Six Sigma", The TQM Magazine, C: 17, S: 1, ss. 5-18.

Bendell, T. (2006), "A Review and Comparison of Six Sigma and the Lean Organizations." The TQM Magazine, C: 18, N: 3, ss. 255–262.

Biehl, R. E. (2004), "Six Sigma for Software", *Software, IEEE,* C: 21, ss. 68-70.

Bin, Y. (2015), "Using Six Sigma Methodology to improve the performance of the Shipment Test", Master's Thesis of KTH Royal Institute of Technology School of Information and Communication Technology (ICT) Department of Communication Systems SE-100 44, Yüksek Lisans Tezi, Stockholm, İsveç.

Binder, R.V. (1997), "Can a Manufacturing Quality Model Work For Software?", *IEEE Software,* C: 14, S: 5, ss. 101-102, 105.

Breyfogle, F.W. (2003), **Implement Six Sigma: Smarter Solutions Using Statistical Methods,** John Wiley & Sons Inc., Hoboken, New Jersey, A.B.D.

Byrne, G.; D. Lubowe ve A. Blitz (2007), "Using a Lean Six Sigma Approach to Drive Innovation", Strategy & Leadership, C: 35, S: 2, ss.5–10.

Çağlar Akyüz, Müge , Kurt, Mustafa.(2016)."Altı Sigma Yaklaşımı Ve Savunma Sanayi Sektöründe Bir Uygulama", Endüstri Mühendisliği Dergisi Makale, Cilt: 27 Sayı: 3 Sayfa: (13-24)

Chen, J. C., Y. Li, and B. D. Shady (2010), "From Value Stream Mapping Toward a Lean/Sigma Continuous Improvement Process: An Industrial Case Study." International Journal of Production Research, C: 48, N: 4, ss. 1069–1086.

Christian, D.R. ve Jr. S. Drilling (2010), **Implementing Quality in Laboratory Policies and Processes: Using Templates, Project Management and Six Sigma**, CRC Press, Taylor & Francis Group, A.B.D.

De Koning; J. Henk; P. S. Verver; J. van den Heuvel; S. Bisgaard ve Ronald J. M. M. Does (2006), "Lean Six Sigma in Healthcare", Journal for Healthcare Quality, C: 28, S: 2, ss.4-11.

Drohomeretski, E.; S. E. Gouvea da Costa; E. Pinheiro de Lima ve P. A. da Rosa Garbuio (2013), "Lean, Six Sigma and Lean Six Sigma: an analysis based on operations strategy", International Journal of Production Research, C:52 S:3, ss. 804-824.

Fisher, G; G. L. Toocker ve C. B. Galvin (1992), "Six Sigma: 1992 and Beyond", Motorola, Motorala Çalışanlarına Mektup, ss.1-2.

Furterer, S. L. (2009), **Lean Six Sigma in Service "Applications and Case Studies"**, CRC Press, A.B.D.

George, M.L. (2003), **Lean Six Sigma for Service**, McGraw-Hill Co., A.B.D.

Gijo, E.V.; J. Antony ve M. Vijaya Sunder (2019), "Application of Lean Six Sigma in IT support services – a case study" The TQM Journal C: 31, S 3, 2019 ss. 417-435.

Gitlow, H. S. (2009), **A Guide to Lean Six Sigma Management Skills,** CRC Press Taylor & Francis Group, A.B.D.

Goldsby, T. ve R. Martichenko (2005), **Lean Six Sigma Logistics**, J. Ross Publishing Inc. A.B.D.

Harry, M. J. ve Stewart, R. (1988), **Six Sigma Mechanical Design Tolerancing**, 2. Baskı: Motorola University Press, Schaumberg Illinois, A.B.D.

Hino, S. (2006), **Inside the Mind of Toyota: Management Principles for Enduring Grow**, Çeviri: Productivity Press ve The Kraus Org. Ltd., Productivity Press, A.B.D.

Işığıçok, E. (2005), **Altı Sigma Kara Kuşaklar İçin Hipotez Testleri Yol Haritası**, Ezgi Kitabevi, Bursa.

Karadağ, F. (2015), "Hizmet Sektöründe Altı Sigma ve İzmir Alsancak Limanında Bir Uygulama", Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Kotelnikov, V. (2019), "Six Sigma New Approach to Quality Management and Efficiency Improvement". Yayınlanma tarihine ulaşılamamıştır. http://www.1000ventures.com/business_guide/mgmt_quality_six_sigma.html, Erişim Tarihi: 27/03/2019.

Kumar, S. (2005), "Introduction to Six Sigma", Discover 6 Sixma, http://discover6sigma.org/post/2005/10/introduction-to-six-sigma/. Erişim Tarihi: 23/10/2019.

Kwak, Y.H. ve Anbari F.T. (2006), "Benefits, Obstacles and Future of Six Sigma Approach", *Technovation.* C: 26, S :5-6, ss. 708-715.

Linderman, K.; R.G. Schoeder; S. Zaheer ve A.S. Choo (2003), "Six Sigma: a Goal – Theoretic Perspective", Journal of Operations Management, C:21, S: 2, ss. 193-203, March 2003.

May, M. (2005), "Lean Thinking for Knowledge Work", Quality Progress, June 2005, ss.33-40.

Montgomery, D. C. (2009), **Introduction to Statistical Quality Control,** 6. Baskı, John Wiley & Sons Inc., A.B.D.

Morgan, J. ve M. Brening-Jones (2012), **Lean Six Sigma for Dummies**, 2nd Edition, John Wiley & Sons Ltd., İngiltere.

O'Connor, P. D. ve A. Kleyner (2012), **Practical Reliability Engineering** (5th ed.). Chichester, West Sussex, John Wiley & Sons, Ltd., İngiltere.

Pande, P. S.; R. P. Neuman ve R. R. Cavanagh (2018), **Six Sigma Yolu,** Editör: Cem Şen, Klan Yayınları, İstanbul.

Pyzdek, T. (2003), **The Six Sigma Handbook: A Complete Guide For Green Belts, Black Belts, And Managers At All Levels**, McGraw-Hill, New York, A.B.D.

Reynard, S. (2007), "Motorola Celebrates 20 Years of Six Sigma: Making a Profit from Game-changing Inventions", Six Sigma Magazine, S:3, ss. 20–27.

Roberts, C. M. (2004), "Six Sigma Signals", Credit Union Magazin, January, C:70, S:1, ss.40-43.

Snee, R. D. (2010), "Lean Six Sigma – Getting Better All The Time", International Journal of Lean Six Sigma, C:1, S: 1, ss: 9-29.

Spear, S.J. (2004), "Learning to lead at Toyota", Harvard Business Review, C: 82, S: 5, ss. 78.

Swink, M. ve B. W. Jacobs (2012), "Six Sigma Adoption: Operating Performance Impacts And Contextual Drivers Of Success". Journal of Operations Management, C:30, S:6, ss.437-453.

Tekin, M. (2008), **Altı Sigma**, Günay Ofset, Konya.

Tkac, M. ve S. Lyocsa (2010), "On the Evaluation of Six Sigma Projects", Quality and Reliability Engineering International, C:26, S:1, ss.115-124.

Watson, G. (2004), "The Legacy of Ishikawa", Quality Progress, C:37, S:4, ss.54-57.

Womack, J. P., D.T. Jones ve D. Roos (1990), **The Machine That Changed The World,** Scribner; Reprint basım (13 Mart 2007), A.B.D.

Womack, J.P. ve D.T. Jones (1996), **Yalın Düşünce,** Çeviri: Oygur Yamak, Optimist Yayınları, İstanbul.

Web Siteleri

https://goleansixsigma.com/measure-phase-2-of-5-of-lean-six-sigma/ Erişim Tarihi: 12/02/2021

https://newsroom.motorolasolutions.com/news/help-improve-company-performance-with-motorola-solutions-lean-six-sigma-program.htm, Erişim tarihi: 23/01/2021.

http://www.sixsigma.net/sixsigma, Erişim Tarihi: 21/01/2021.

YAPAY ZEKÂ HARCAMALARI

Kamu Sektöründe Harcamalar
Özel Sektörde Harcamalar
Kamunun Temel Görevlerindeki Rolü
Ekonomik ve Sosyal Boyutu
Ülke Stratejileri

Murat AYDIN
Mehmet Emin KENANOĞLU
Ufuk GENCEL

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-13-5

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Kasım 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Murat AYDIN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga İİBF Maliye Bölümü öğretim üyesi, Lisans ve Yüksek Lisansını, 1994 ve 1998 yıllarında Anadolu Üniversitesi'nde Doktorasını ise 2008 yılında Marmara Üniversitesi'nde tamamlamıştır. Mali İktisat alanında çeşitli yayınları bulunmaktadır.

Mehmet Emin KENANOĞLU

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga İİBF Maliye Bölümünde araştırma görevlisi olup Lisansını Dicle Üniversitesi'nde 2013 yılında, Yüksek Lisansını ise Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde 2018 yılında tamamlamıştır. Doktorasını ise Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Maliye Bölümünde sürdürmektedir. Mali İktisat alanında çeşitli yayınları bulunmaktadır.

Ufuk GENCEL

İzmir Demokrasi Üniversitesi, İİBF, Maliye Bölümü öğretim üyesi olup Lisans ve Yüksek Lisansını, 1998 ve 2001 yıllarında, Doktorasını ise 2007 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi'nde tamamlamıştır. Mali Hukuk alanında çeşitli yayınları bulunmaktadır.

ÖNSÖZ

Yapay zekâ, gündelik hayatı ve çalışma yaşamını sağlık, ulaşım, enerji, hukuk, inşaat, imalat, perakende, toptan satış, konaklama, taşımacılık, medya ve sanat gibi birçok alanda değiştirebilecek niteliktedir. Yapay zekânın etki alanının genişliği ve boyutunun büyüklüğü, meydana getireceği etkilerin önemini artırmaktadır. Özellikle bu teknolojilerin, devletlerin sunmuş olduğu mal ve hizmetleri etkileyerek başlıca görevlerinden olan kaynak ayrımı, gelir dağılımı, finansal istikrar, ekonomik büyüme ve sürdürülebilir kalkınmayı şekillendirebilecek nitelikte olması, bu konuda harcama yapılmasını ve stratejiler belirlenmesini gerektirmektedir. Ancak kamu idaresinin bu konuda sadece harcama yapması yeterli olmayıp özel sektör harcamalarını da desteklemesi gerekmektedir. Ülkelerin yapay zekâ harcamalarına katılması bu yarışta yer almalarına olanak sağlayacak ve geleceğin dünyasında aktif rol almalarına katkıda bulunacaktır.

Bu nedenle çalışmanın amacı, yazın taraması kapsamında, birçok ülkede öncelikle neden yapay zekâya yönelik harcamaların yapılması gerektiğini kamusal ve özel mal ve hizmetler nezdinde ortaya koymak olmuştur. Daha sonra seçilmiş bazı ülke stratejileri farklı bakış açıları ile ele alınmış ve Türkiye özelinde çıkarımlarda bulunulmuştur. Özellikle bazı ülkelerde hem kamu hem de özel sektörün gittikçe artan bir şekilde yapay zekâ konusunda anlamlı kaynaklar kullanması, neden Türkiye'de de yeterince kaynak kullanılması gerektiğinin sorgulanmasını gerektirmiştir.

Bu çalışma, 25-28 Haziran 2019 tarihleri arasında "10. International Conference of Political Economy" adlı kongrede, Arş. Gör. Mehmet Emin Kenanoğlu ve Prof. Dr. Murat Aydın tarafından özet bildiri olarak sunulan "A Discussion about the Necessity of Artificial Intelligence Expenditures: Turkey Case" adlı çalışmadan yola çıkılarak hazırlanmıştır. Kongrede sunumu yapılan çalışmaya,

katılımcılardan gelen dönütler ve katkılar neticesinde çalışmanın geliştirilerek proje olarak değerlendirilmesi fikri doğmuştur. Çalışmanın içeriğinin zenginleştirilmesi ve proje ekibinin güçlendirilmesi amacıyla İzmir Demokrasi Üniversitesi'nden Doç. Dr. Ufuk Gencel proje ekibine dâhil edilmiş ve proje ile ilgili çalışmalara başlanmıştır. Proje çalışmasının ekonometrik kısmında yardımlarını esirgemeyen Öğr. Gör. Bahattin Hamarat'a, çeviri konusunda her zaman yardımlarını esirgemeyen Doç. Dr. Özgür Topkaya ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Maliye Bölümü öğretim elemanlarına teşekkür ederiz. Ayrıca **"Bu çalışma Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimince Desteklenmiştir. Proje Numarası: SBA-2019-3043".** Desteklerinden dolayı Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimine içtenlikle teşekkür ederiz.

Murat Aydın
Ekim, 2021

İÇİNDEKİLER

Giriş 1

1. Yapay Zekâ Kavramı, Gelişimi ve Analizi 4

2. Yapay Zekâ Uygulamalarının Ortaya Çıkardığı Olumlu ve Olumsuz Yanlar 13

3. Yapay Zekâ Harcamalarının Kamu ve Özel Sektörde Uygulanabilirliği ve Rolü 18
3.1. Yapay Zekânın Kamu Ekonomisinde Uygulanabilirliği ve Rolü 18
3.2. Yapay Zekânın Özel Ekonomide Uygulanabilirliği ve Rolü 45
3.3. Yapay Zekâ ve Kamunun Temel Görevlerindeki Rolü 49

4. Yapay Zekânın Ortaya Çıkardığı Ekonomik ve Sosyal Etkiler 61
4.1. Yapay Zekânın Ekonomik Etkileri 62
4.2. Yapay Zekânın Sosyal Etkileri 72

5. Yapay Zekâ Harcamalarına Yönelik Bazı Ülke Stratejileri ve Türkiye 79
5.1. Amerika Birleşik Devletleri'nin Yapay Zekâ Harcamalarına Yönelik Stratejisi 86
5.2. Çin'in Yapay Zekâ Harcamalarına Yönelik Stratejisi 92
5.3. Japonya'nın Yapay Zekâ Harcamalarına Yönelik Stratejisi 97
5.4. Kanada'nın Yapay Zekâ Harcamalarına Yönelik Stratejisi 103
5.5. Almanya'nın Yapay Zekâ Harcamalarına Yönelik Stratejisi 106
5.6. İngiltere'nin Yapay Zekâ Harcamalarına Yönelik Stratejisi 110
5.7. Fransa'nın Yapay Zekâ Harcamalarına Yönelik Stratejisi 114
5.8. Güney Kore'nin Yapay Zekâ Harcamalarına Yönelik Stratejisi 119
5.9. Türkiye'nin Yapay Zekâ Harcamalarına Yönelik Stratejisi 122

SONUÇ 134

KAYNAKÇA 141

KAYNAKÇA

Abele, C. (2019). *China fordert bei künstlicher intelligenz USA heraus, regulatorischer rahmen auch für ausländiche innovative firmen attraktiv*. Branchenbericht /China/ Robotik, Automation, Germany Trade & Invest (GTAI).

Accenture. (2017). *Artificial intelligence: Healthcare's new nervous system*. Erişim adresi: https://www.accenture.com/t20171215T032059Z__w__/us-en/_acnmedia/PDF-49/ Accenture-Health -Artificial-Intelligence.pdf

Acharya, A. ve Arnold, Z. (2019). *Chinese public AI R&D spending: Provisional findings*. Center for Security and Emerging Technology (CSET), Issue Brief, December.

Adalı, E. (2017). Yapay Zekâ. *İTÜ Vakfı Dergisi*, Ocak-Mart, 75, 8-13.

Aghion, P., Jones, B.F. ve Jones, C.I. (2017). *Artificial intelligence and economic growth*. *NBER Working* Paper No: 23928*,* National Bureau of Economic Research (NBER), Working Paper Series.

Akdoğan, A. (2014). *Kamu maliyesi*. 16. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi.

Akın, Ö. (2017). Hızla artan endüstriyel robotların üretim süreçlerinde yarattığı değişimler ve Türkiye işgücü piyasasında yaratacağı olası etkilerin değerlendirilmesi. *İş ve Hayat*, 3(6), 42-71.

Aktan, S. (2019, 23 Ocak). Çalışma dünyasında geleceğe dair en çok sorulan soru: İşimi bir robot mu alacak?. *Euronews.* Erişim adresi: https://tr.euronews.com/2019/01/23/calisma-dunyasinda-gelecegi-dair-en-cok-sorulan-soru-isimi-bir-robot-mu-alacak

Akyar, I. (2011). Demanslı hasta bakımı ve bakım modelleri. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, 18(2), 79-88.

Allen, G. ve Chan, T. (2017). *Artificial intelligence and national security*. Harvard Kennedy School Belfer Center, The USA.

Allianz. (2017). *The rise of artificial intelligence: Future outlook and emerging risks*. Allianz Global Corporate & Specialty.

Altınay, A.T. (2018). Sosyal koruma harcamalarının yapay zekâ değerlendirme tekniklerinden girdap optimizasyon algoritması aracılığı ile maliyet analizi. *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies*, 4(2), 106-125.

Amu, C.U., Nwezeaku, N.C., Akujuobi, L.E., Ozurunba, B.A., Njie, S.N., Wogu, I.A.P. ve Misra, S. (2019). The politics of public debt management among rising hegemonies and the role of ICT: Implications for theory and practice for 21st century polities. *International Journal of Electronic Government Research*, 15(3), 1-6.

Antoniou, E.A., Aretoulis, G.N. ve Kalfakakou, G.P. (2011, Temmuz). Content and applications of artificial intelligence for cost management in civil engineering projects. *"Construction Challenges in the New Decade", Sixth International Conference on Construction in the 21th Century, July 5-7, Kuala Lumpur, Malaysia*, *Bildiriler* içinde (s. 1-9).

Apt, W. ve Priesack, K. (2019). KI und arbeit-chance und risiko zugleich. V. Wittpahl (Herausgeber), *Künstliche Intelligenz Technologie / Anwendung / Gesellschaft* içinde (s. 221-238). Insitut für Innovation, Berlin: Springer.

Arbib, M.A. (1986). On being human in computer age. R. Trapl (Ed.), *Impacts of Artificial Intelligence* içinde (s. 52-63). New York: Elsevier Science Publishers.

Autor, D. H. (2015). Why are there still so many jobs? The history and future of workplace automation. *Journal of Economic Perspectives*, 29(3), 3-30.

Babaroğlu, N.E., Akci, E. Çulcu, M. ve Yalçın, F. (2020). *Süne ve mücadelesi.* T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü, Çankaya/Ankara.

Bağlı, M. S. (2011), Etkinlik-eşitlik çelişkisi bağlamında yeniden dağıtım politikalarının sosyal refah üzerindeki etkisi. *Maliye Dergisi,* 161, 259-282.

BBC News Türkçe (2020, 2 Haziran). Koranavirüs: Japon yapımı dünyanın en hızlı süper bilgisayarı Fugaku, virüsle mücadeleye odaklandı. Erişim adresi: https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-53147189

Bergan, B. (2017). *This Chinese police station is staffed by artificial intelligence*. Agenda, World Economic Form, November. Erişim adresi: https://www.weforum.org/agenda/2017/11/this-chinese-police-station-is-staffed-by-artificial-intelligence

Bitkom. (2017). Küntsliche intelligenz wirtschaftliche bedeutung, gesellschaftliche herausforderungen, menschliche verantwortung, bundesverband informationswirtschaft, telekomminikation und neu Medien e.V., Berlin: Bitkom e.V.

Bocutoğlu, E. (2012). İktisat teorisinde emeğin öyküsü: Değerin kaynağı olan emekten marjinal faydanın türevi olan emeğe yolculuk. *Emek ve Toplum, HAK-İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 1(1), 127-150.

Boden, M.A. (1986). Impacts of artificial intelligence. R. Trapl (Ed.), *Impacts of Artificial Intelligence* içinde (s. 64-77). New York: Elsevier Science Publishers.

Borgelt, C. ve Kruse, R. (2006). Yapay zekâ yöntemleri. Y. Dilay (Çev.), S. Tarhan ve M.M. Özgüven (Çev. Ed.), *CIGR Handbook of Agricultural Engineering* içinde (s. 153-168). Volume VI: Information Technology.

Bowser, A., Sloan, M., Michelucci, P. ve Pauwels, E. (2017). *Artificial intelligence: A policy-oriented introduction*. Wilson Briefs, Wilson Center, November.

Brynjolfsson, E. ve McAfee, A. (2014). *The second machine age: Work, progress, and prosperity in a time of brilliant technologies*. New York: W.W. Norton & Company.

Buerstedde, P. (2019a). Frankreich sterb in der künstlichen intelligenz eine spitzenposition in europa an, special/frankreich/digitale wirtschaft. Germany Trade &Invest (GTAI).

Buerstedde, P. (2019b). Frankreich forciert das thema künstliche intelligenz, branchenbericht/frankreich/öffentliche verwaltung und regierung, Germany Trade &Invest (GTAI).

Bughin, J., Seong, J., Manyika, J., Chui, M. ve Joshi, R. (2018). *Notes from the AI frontier modeling the impact of AI on the world economy*. McKinsey Global Institute, Discussion Paper, September, McKinsey&Company.

Capgemini. (2017). *Unleashing the potential of artificial intelligence in the public sector*. Erişim adresi: https://www.capgemini.com/consulting/wp-content/uploads/sites/30/ 2017/10/ai-in-public-sector.pdf

Capital Group. (2017). *Artificial intelligence: It's not the future, it's now*. The Long View, Investment Insights.

Carter, W.A., Kinnucan, E. ve Elliot, J. (2018). *A national machine intelligence strategy for the United States.* A Report of the CSIS Technology Policy Programme, Washington: Center for Strategic & International Studies.

CB Insights. (2017). *The Future of artificial intelligence in consumer experience*. Erişim adresi: https://www.rocketspace.com/hubfs/accelerator/the-future-of-artificial-intelligence.pdf? hsLang=en-us.

CB Insights. (2018). *Top AI trends to watch in 2018*. Erişim adresi: http://img2.iyiou.com/ Editor/image/ 20180225/1519566625670442.pdf

Center for Security Studies (CSS). (2018). *Artificial intelligence: China's high-tech ambitions*. M. Bieri (Ed.), No: 220.

Centre for Public Impact (CPI). (2020). *It's time to reimagine government*. Centre for Public Impact, A BCG Foundation, Erişim adresi: https://www.centreforpublicimpact.org/

Chan, C., Chow, C., Wong, J. ve Dimakis, N. (2019). *Artificial intelligence applications in financial services, asset management, banking and insurance.* Oliverwyman, Erişim adresi: https://www.oliverwyman.com/content/dam/ oliver-wyman/v2/publications/2019/ dec/ai-app-in-fs.pdf

CIFAR. (2018). *Pan-canadian artificial intelligence strategy.* 1-5. Erişim adresi: http://www.jaist.ac.jp/~bao/AI/OtherAIstrategies/Pan-Canadian%20Artificial%20Intel ligence%20Strategy.pdf

Civalek, Ö. (2003). Yapay zekâ. Söyleşi, *Türkiye Mühendislik Haberleri,* 423, 40-50.

Clarke, S.A. (1978). *Public expenditure, management and control*. The Macmillan Press.

COMCEC. (2017). *Improving public debt management in the OIC member countries*. Standing Committee for Economic and Commercial Cooperation of the Organization of Islamic Cooperation, COMCEC Coordination Office, March, Ankara/Turkey.

Computing Community Consortium (CCC). (2017). *Artificial intelligence for social good*. Erişim adresi: https://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/1901/1901.05406.pdf

Cowen, T. (2013). *Average is over: Powering America beyond the age of the great stagnation*. New York: Penguin Group.

Cummings, M. L. (2018). *Artificial intelligence and the future of warfare.* International Security Department and US and the Americas Programme, Research Paper, London: Chatnam House.

Davis, C. P. (2021). Medical definition of miasma. *Medterms Medical Dictionary A-Z List*. Erişim adresi: https://www.medicinenet.com /miasma/definition.htm

Deloitte. (2017a). *2017 Global healthcare sector outlook.* Erişim adresi: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Life-Sciences-Health-Care/gx-lshc-2017-health-care-outlookinfographic.pdf

Deloitte. (2017b). *The smart factory - responsive, adaptive, connected manufacturing*. A Deloitte Series On Industry 4.0, Digital Manufacturing Enterprises, and Digital Supply Networks, University Press.

Deloitte. (2019). *Artificial intelligence-entering the world of tax*. October, Erişim adresi: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-artificial -intelligence-in-tax.pdf

Deutsche Bundestag. (2018). *Forschungsförderung der künstlichen intelligenz (KI).* Dokumentation, WD 8-3000-063/18, Wissenschaftliche Dienste.

Deutsche Energie-Agentur GmbH (DENA). (2020). *Global trends der künstlichen intelligenz und deren implikationenen für die energiewirtschaft*. 03/20, Berlin: dena-Analyse.

Dickow, M. ve Jacop, D. (2018). Das globale ringen um die zukunft der künstlichen intelligenz, stifung wissenschaft und politik. Deutsches Institut für Internationale Politik und Sicherheit, *SWP-Aktuell*, 24, 1-8.

Die Bundesregierung. (2018). *Strategie künstliche intelligenz der bundesregierung.* National Strategie für Küntstliche Intelligenz, November.

Dustmann, C., Ludsteck, J. ve Schönberg, U. (2009). Revisiting the German wage structure. *The Quarterly Journal of Economics*, 124(2), 843-881.

Eğilmez, M. (2018, 9 Aralık). Kassandra laneti ve iktisatçılar, *Kendime Yazılar*, Erişim adresi: https://www. mahfiegilmez.com/2018/12/kassandra-laneti-ve-iktisatclar.html

Ekren, G. ve Kesim, M. (2016). Mobil iletişim teknolojilerindeki gelişmeler ve mobil öğrenme, *Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırma Dergisi*, 2(1), 6-51.

Erdem, M., Şenyüz, D. ve Tatlıoğlu, İ. (2017). *Kamu maliyesi*. 14. Baskı, Bursa: Ekin Yayınevi.

Ericsson. (2018). *Creative machines.* An Ericsson Consumer & IndustryLab Insight Report.

Ernst, E., Merola, R. ve Samaan, D. (2018). *The economics of artificial intelligence: implications for the future of work.* International Labour Organization (ILO), First Published, ILO Future of Work Research Paper Series 5, International Labour Office, Geneva: ILO.

Erözel Durbilmez, S. ve Yılmaz Türkmen, S. (2019). Bitcoin teknolojisi ve Türkiye finans sektöründeki durumu. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 30-45.

Ertel, W. (2017). *Introduction to artifical intelligence.* Second Edition, Springer International Publishing.

European Commission (EC). (2017). *Harnessing the economic benefits of artificial intelligence*. Digital Transformation Monitor.

European Commission (EC). (2018). *The age of artificial intelligence.* EPSC Strategic Notes, Issue: 29, European Political Strategy Centre.

European Commission (EC). (2020). *Role of the G7.* Erişim adresi: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/international-cooperation/inter national-organisations/g7_en

Ey Consulting LLC. (2019). *Ortadoğu ve Afrika'da yapay zekâ: Türkiye, 2019 ve ötesi genel bakış*. EY Consulting LLC (BAE), Erişim adresi: https://tr.newworldai.com/wp-content/uploads/2019/09/Ortado%C4%9Fu-ve-Afrika-da-Yapay-Zeka.pdf

Findlay, R. ve Jones, R. (2000). Factor bias and technical progress. *Economics Letters*, 68(3), 303-308.

Fink, L., Petersen, U. ve Voss, A. (2018). *Künstliche intelligenz in Deutschland: Ein systematischer katalog von anwendungen des maschinellen lernens.* Fraunhofer-Allianz Big Data, Fraunhofer-Institut für Intelligente Analyseund Informationssysteme IAIS, Sankt Augustin.

Firschein, O. ve Coles, L.S. (1973). Forecasting and assessing the impact of artificial intelligence on society. *Applications and Implications of Artificial Intelligence* içinde (s. 105-120). Session 5.

Ford, M. (2018). *Robotların yükselişi, yapay zekâ ve işsiz bir gelecek tehlikesi*. C. Duran (Çev.), M.M. Özeren (Ed.), Kronik Kitap: 56, İş Dünyası Kitaplığı: 2, İstanbul: Kronik Kitap.

Frey, C.B. ve Osborne, M.A. (2013). *The future of employment: How susceptible are jobs to computerisation?.* Oxford Martin Programme on Technology and Employment. Erişim adresi: https://web.archive.org/web/20150109185039/http://www.oxfordmartin.ox.ac.uk/downloads/academic/The_Future_of_Employment.pdf

Gibbs, S. (2016, 28 June). Chatbot lawyer overturns 160,000 parking tickets in London and New York. *The Guardian.* Erişim adresi: https://www.theguardian.com/technology/2016/jun/28/chatbot-ai-lawyer-donotpay-parking-tickets-london-new-york

Gillham, J. (2017). *The Economic impact of artificial intelligence on the global economy*. Technical Report, June, PricewaterhouseCoopers (PwC).

Goos, M., Manning, A. ve Salomons, A. (2009). Job polarization in Europe. *The American Economic Review*, 99(2), 58-63.

Gregg, E.M., Koch, B. ve Smith, D.W. (2019). How artifical intelligence is impacting litigators, *ALAS Loss Prevention Journal*, Summer, 48-59.

Groth, O.J., Nitzberg, M. ve Zehr, D. (2018). *Vergleich nationaler strategien zur förderung von künstlicher intelligenz*. Teil 1, Kondrad Adenauer Stiftung, Sankt Augustin, Berlin.

Gümüş, F. (2019). *Müzelerde yapay zekâ uygulamaları, etkileri ve geleceği.* T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müze Yönetimi Anabilim Dalı, İstanbul.

Hall, D.W. ve Pesenti, J. (2017). *Growing the artificial intelligence industry in the UK.* Report, HM Government, London, United Kingdom.

Hammond, K. (2015). *Practical artificial intelligence for dummies.* John Wiley & Sons.

Hawking, S. (2021). *Büyük sorulara kısa yanıtlar*. 22. Baskı, İstanbul: Alfa Basım.

He, D., Guo, M., Zhou, J. ve Guo, V. (2018). *The impact of artificial intelligence (AI) on the financial job market.* The Boston Consulting Group.

He, Y. (2017). *How China is preparing for an AI-powered future.* A. Bowser (Ed.), Wilson Briefs, June.

He, Y. (2018). *AI & global governance: Developing resilient economies in the age of AI.* Center for Policy Research, United Nations University. Erişim adresi: https://cpr.unu.edu/ai-global-governance-developing-resilient-economies-in-the-age-of-ai.html

Helbing, D., Frey, B., Gigerenzer, G. ve Hafen, E. (2018). Will democracy survive big data and artificial intelligence?. D. Helbing (Ed.), *Towards Digital Enlightenment: Essays on the Dark and Light Sides of the Digital Revolution* içinde (s. 73-98). Springer International Publishing.

Hirschle, A. (2019). Südkorea will sich bei Digitalisierung an der Weltspitze etablieren. Branchenbericht, Südkorea, *E-Commerce*, 06.03, Germany Trade & Invest (GTAI).

HM Government. (2018). *Industrial strategy: Artificial intelligence sector deal.* OGL, London. Erişim adresi: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/702810/180425_BEIS_AI_Sector_Deal__4_.pdf

House of Lords. (2018). *AI in the UK: Ready, willing and able?.* Report of Session 2017–19, HL Paper 100.

Hyman, D.N. (1990). *Public finance*. 3. Edition, The USA: Dryden Press.

Initiative Intelligente Vernetzung. (2018). *Künstliche intelligenz-impulse zu einem megatrend.* Initiative Intelgente Vernetzung, Netze neu nutzen, Die Open-Innovation-Platform (OIP) der Initative, Berlin.

Institute of Internal Auditors (IIA). (2017). *Küresel bakış açıları ve anlayışlar yapay zekâ - iç denetim mesleğine ilişkin dikkate alınması gerekenler*. Özel Baskı, AI Kısım I.

International Bar Association (IBA). (2017). *Artificial intelligence and robotics and their impact on the workplace.* IBA Global Employment Institute.

International Telecommunication Union (ITU). (2018). *Assessing the economic impact of artificial intelligence.* ITUTrends Emerging trends in ICTs, Issue Paper No: 1, September, Geneva, Switerland.

Jusserand, J. (2020, 10 Eylül). Thoughts on the business of life. *ForbesQuotes*, Erişim adresi: https://www.forbes.com/quotes/5727/

Karnouskos, S. (2017). *The interplay of law, robots and society, in an artificial intelligence era.* Umeå University, Faculty of Social Sciences, Department of Law. Umeå University, Faculty of Social Sciences, Umeå Forum for Studies on Law and Society. Erişim adresi: https://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1238452& dswid=6195

Kasapoğlu, C. ve Kırdemir, B. (2018). *The rising drone power: Turkey on the eve of its military breakthrough.* Foreign Policy & Security 2018/4, Centre for Economics and Foreign Policy Studies. doi:10.2307/resrep21043

Kaul, I. (2013). *Global public goods. A concept for framing the post-2015 agenda?,* Discussion Paper: 2/2013, German Development Institute.

Kendi, A. (2018). *Yapay zekâ ve silahlı kuvvetlere etkileri.* Trend Analizi, Şubat, Thinktech.

Keskin, K. ve Küçükali, U.F. (2017). Sanallaşmanın toplum hayatına etkileri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 396-418.

Kim, Y.J. ve Sanders, L.G. (2002). Strategic actions in information technology investment based on real option theory. *Decision Support Systems*, 33, 1-11.

Kirmanoğlu, H. (2007). *Kamu ekonomisi analizi*. Yayın No: 1864, İşletme-Ekonomisi Dizisi: 237, Kasım, İstanbul: Beta Basım Dağıtım A.Ş.

Koç, O. ve Kasap, M. (2019). *Daha iyi bir dünya için yapay zekâ, yediden yetmişe herkes için yapay zekânın sırları.* 8. Baskı, İstanbul: Doğan Kitap.

Koçtaş, İ. (2019, 20 Mayıs). Türk futbolunun kurtuluş reçetesi spor analitiği mi?. *NTV*, Erişim adresi: https://www.ntv.com.tr/yazarlar/ilker-kocas/turk-futbolunun-kurtulus-recetesi spor-analitigimi,Wbjk1GPWqkWr3h8LE4XSPQ

Kooperation International. (2019). *Länderbericht: Republik Korea (südkorea), länder, bundesministerium für bildung und forschung.* Erişim adresi: https://www.kooperation-international.de/laender/asien/republik-korea-suedkorea/laenderbericht-republik-korea-sued korea/?tx_contentaggregation_pages%5Baction%5D=list&tx_contentaggregation_ pages%5Bcontroller%5D=AggregatePages

Kooperation International. (2020). *Länderbericht: Frankreich, länder, bundesministerium für bildung und forschung.* Erişim adresi: https://www.kooperation-international.de/ laender/europa/frankreich/laenderbericht-frankreich/?tx_contentaggregation_pages%5 Baction%5D=list&tx_contentaggregation_pages%5Bcontroller%5D=AggregatePages

Korinek, A. ve Ng, D.X. (2017). *The macroeconomics of superstars.* Mimeo. Erişim adresi: http://www.korinek.com/download/Superstars.pdf.

Korinek, A., Stiglitz, J.E. (2017). *Artificial intelligence and its implications for income distribition and unemployment*. National Bureau of Economic Research Working Paper No: 24172, December, 1-44.

Kölling, M. (2019), Japan setzt auf intelligente maschinen und roboter. JapanMarkt, *Focus,* 1, 10-13.

Köroğlu, Y. (2017). Yapay zekâ'nın teorik ve pratik sınırları. *6. Evrim, Bilim ve Eğitim Sempozyumu, 23-24 Aralık 2017.* Erişim adresi: https://www.cmpe.boun.edu.tr/~ yavuz.koroglu/publications/EBES17.pdf

Kriechel, B., Düll, N. ve Vogler-Ludwig. K. (2016). *Arbeitsmarkt 2030 - Wirtschaft und arbeitsmarkt im digitalen zeitalter: Prognose 2016,* Economix Research & Consulting, Bielefeld: W. Bertelsmann Verlag.

Krishnan, M., Msischke, J. ve Remes, J. (2018). *Is the Solow Paradox back?.* McKinsey Quarterly, June. Erişim adresi: https://www.mckinsey.com/ business-functions/mckinsey-digital/our-insights/is-the-solow-paradox-back

Kuşçu, E. (2015). Çeviride yapay zekâ uygulamaları. *KKEFD*, 30, 45-58.

Lenkeit, D. (2019). *Künstliche intelligenz: Kanada will vorsprung ausbauen.* Special/Kanada/Digitale Wirtschaft, Germany Trade&Invest (GTAI), Erişim adresi: https://www.gtai.de/gtai-de/trade/specials/special/kanada/kuenstliche-intelligenz-kanada -will-vorsprung-ausbauen-22608

Lundin, M. ve Eriksson, S. (2016). *Artificial intelligence in Japan (R&D, market and industry analysis).* EU-Japan Centre for Industrial Cooperation.

Makala, B. ve Bakovic, T. (2020). Artificial intelligence in the power sector. Note: 81, *EMCompass.*

Mannino, A., Althaus, D., Erhardt, J., Gloor, L., Hutter, A. ve Metzinger, T. (2015). *Künstliche intelligenz: Chancen und risiken.* Diskussionspapiere der Stifung für Effektiven Altruismus, 12 Dezember.

Manyika, J., Chui, M., Miremadi, M., Bughin, J., George, K., Willmott, P. ve Dewhurst, M. (2017). *A future that works: Automation, employment, and productivity*. Technical Report, McKinsey Global Institute.

Markey-Towler, B. (2017). *The economics of artificial intelligence.* Working Paper, 1-19.

Marr, B. (2019). What is the impact of artificial intelligence (AI) on society?. *Forbes.* Erişim adresi: https://bernardmarr.com/default.asp?contentID=1828

Masayuki, M. (2016). *The effects of artificial intelligence and robotics on business and employment: Evidence from a survey on Japanese firms.* RIETI Discussion Paper Series 16-E-066.

Maurer, J. (2019). *Japan will sich mit künstlicher intelligenz modernisieren*. Branchenbericht/Japan/Robotik, Automation, Germany Trade &Invest (GTAI).

McKendrick, K. (2019). *Artificial intelligence prediction and counterterrorism*. International Security Department, Chatham House.

McKinsey Global Institute. (2017). *Artificial intelligence the next digital frontier?*. Discussion Paper, June, McKinsey&Company.

McKinsey Global Institute. (2018). *Notes from the frontier: Modeling the impact of AI on the world economy*. Discussion Paper, September 2018.

Méda, D. (2016). *The future of work: The meaning and value of work in Europe*. ILO Research Paper No. 18 (Geneva, International Labour Office).

Melé D. ve Cantón, C. G. (2014). The home economicus model. *Human Foundations of Management* içinde (s. 9-29). IESE Business Collection. Palgrave Macmillan, London.

Mıstık, R. (2020, 4 Aralık). Enfeksiyon hastalıkları. *Medicana Bursa*. Erişim adresi: https://www.medicana.com.tr/saglik-rehberi-detay/12471/sepsis

Miailhe, N. (2018). Competing in the age of artificial intelligence: The state of the art of AI & interpretation of complex data. *Scor*, March, 11-14.

Microsoft - Ernst & Young. (2019). *Artificial intelligence in Middle East and Africa*. Outlook for 2019 and Beyond.

Miller, R., Michalski, W. ve Stevens, B. (1998). *The promises and perils of 21st century technology: An overview of the issues.* 21st Century Technologies, Promises and Perils of a Dynamic Future, OECD.

Mittelstand-Digital. (2019). *Künstliche intelligenz im mittelstand: Relevanz, anwendungen, transfer.* Wissenschaftliches Institut für Infrastruktur und Komminikationalsdienste (WIK), WIK Gmbh, Bad Honnef.

Mou, X. (2019). Artificial intelligence: Investment trend and selected industry uses. Fresh Ideas about Business in Emerging Markets, *EM Compass*, Note: 71, September, 1-8.

Musgrave, R.A. (2004). *Kamu maliyesi teorisi*. Kamu Ekonomisi Alanında Bir İnceleme, O. Şener ve Y. Methibay (Çev.), Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Muter, N.B., Çelebi, A.K. ve Sakınç, S. (2012). *Kamu maliyesi.* 4. Baskı, Manisa: Emek Matbaası.

Nakiboğlu, A. ve Ergin, A. (2016). Yeni normal düşüncede Çin ekonomisine genel bir bakış. *Turkish Studies*. 11(21), 521-550.

National Science & Technology Council (NSTC). (2019). The *national artifical intelligence R&D strategic plan: 2019 update*. Select Committee on Artificial Intelligence of the National Science & Technology Council, June, Published in the United States of America.

Nawrot, M. ve Para, A. (2014). Negative externalities in demerit goods as a cause of market failure - case study of British American tobacco*. 9th İnternational Scientific Conference for PhD. Students and Young Scientists MERKÚR 2014*.

New, J. (2018). *Why the United States needs a national artificial intelligence strategy and what it should look like*. Center For Data Innovation.

NITI Aayog. (2018). *National strategy for artificial intelligence.* Discussion Paper, June, India.

Nilsson, N.J. (2019), *Yapay zekâ geçmişi ve geleceği*. M. Doğan (çev.), İkinci Basım, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.

Nishith Desai Associates (NDA). (2018). *The future is here: Artificial intelligence and robotics.* Erişim adresi: http://www.nishithdesai.com/fileadmin/user_ upload/pdfs/Research_ Papers/Artificial_Intelligence_and_Robotics.pdf

OECD.AI. (2020). *Cross-country AI skills penetration*. Policy Observatory. Erişim adresi: https://oecd.ai/data-from-partners?selectedTab=AIJobsAndSkills

OpenMind. (2019). *The artificial intelligence that composes like the beatles and writes like J. K. Rowling.* Erişim adresi: https://www.bbvaopenmind.com/en/ technology/artifficial-intelligence/the-artificial-intelligence-that-composes-like-the-beatles-and-writes-like-j-k-rowling/

Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2016). *OECD economic Outlook. 2016(2),* Erişim adresi: https://www.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-economic-outlook-volume-2016-issue-2_eco_outlook-v2016-2-en

Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2020). *Using artificial intelligence to help combat COVID-19.* Erişim adresi: oecd.org/coronavirus/policy-responses/using-artificial-intelligence-to-help-combat-covid-19-ae4c5c21/

Önder, M. ve Saygılı, H. (2018). Yapay zekâ ve kamu yönetimine yansımaları. *Türk İdare Dergisi,* 90(487), 629-668.

Özdemir, Ö. (2016, 18 Haziran). Yapay zekâ hayatımızı nasıl şekillendirecek?. *BBC News*, Erişim adresi: https://www.bbc.com/turkce/haberler-38288114

Öztürk, N. (2012). *Maliye politikası.* Mart, Bursa: Ekin Yayınevi.

Pandya, J. (2019). The weaponization of artificial intelligence. *Forbes.* Erişim adresi: https://www.forbes.com/sites/cognitiveworld/2019/01/14/the-weaponization-of-artificial -intelligence/#23dab3036867

Panetta, K. (2019). *Gartner top strategic predictions for 2020 and beyond.* Erişim adresi: https://www.gartner.com/smarterwithgartner/gartner-top-strategic-predictions-for-2020-and-beyond/

Papadimitriou, A. (2016). *The future of communication artificial intelligence and social networks.* M. Krona (Supervisor), Media & Communication Studies, Summer.

Parasız, İ. (2007). *Modern ansiklopedik ekonomi sözlüğü*. Bursa: Ezgi Kitabevi.

Parkes, D.C. ve Wellman, M.P. (2015). Economic reasoning and artificial intelligence. *Science*, 349(6245), 267-272.

Purdy, M. ve Daugherty, P. (2016). *Why artificial intelligence is the future of growth*. Accenture.

Purdy, M. ve Daugherty, P. (2017). *How AI boots industry profits and innovation.* AI Research, Accenture.

PwC. (2017a). *Artificial intelligence and robotics - 2017: Leveraging artificial intelligence and robotics for sustainable growth.* ASSOCHAM India.

PwC. (2017b). *The economic impact of artificial intelligence on the UK economy.* Erişim adresi: https://www.pwc.co.uk/economic-services/assets/ai-uk-report-v2.pdf

PwC. (2018a). *Fourth industrial revolution for the earth harnessing artificial intelligence for the earth.* Erişim adresi: https://www.pwc.com/gx/en/sustainability/assets/ai-for-the-earth-jan-2018.pdf

PwC. (2018b). *Auswirkungen der nutzung von künstlicher intelligenz in Deutschland*. PricewaterhouseCoopers GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft, Juni.

PwC. (2018c). *The Macroeconomic impact of artificial intelligence*. February, PricewaterhouseCoopers LLP. Erişim adresi: https://www.pwc.co.uk/economic-services/assets/macroeconomic-impact-of-ai-technical-report-feb-18.pdf

Racionero, M. (2001). Optimal tax mix with merit goods. *Oxford Economic Papers,* 53(4), 628-641.

Rahim, R.A. (2019). The weaponisation of AI: An existental threat to human rights and dignity. A. Finlay (Ed.), *Global Information SocietyWatch 2019, Artificial Intelligence: Human Rights, Social Justice and Development* içinde (s. 42-46). Swedish International Development Cooperation Agency.

Reinhart, J. ve Greiner, C. (2019). *Künstliche intelligenz –Eine Einführung Grundlagen, Anwendungsbeispiele und Umsetzungsstrategien für Unternehmen.* Whitepaper Künstliche Intelligenz: Grundlagen, Anwendungsfelder und Umsetzungsstrategien, Technical Report, October, 1-36.

Remus, D. ve Levy, F. S. (2016). Can robots be lawyers? computers, lawyers, and the practice of law. *SSRN Electronic Journal*, Draft-12/30/15, 1-67. Erişim adresi: https://law.typepad.com/files/can-robots-be-lawyers.pdf

Rolnick, D., Donti, P., Kaack, L., Kochanski, K., Lacoste, A., Sankaran, K., Ross, A., Milojevic-Dupont, N., Jaques, N., Waldman-Brown, A., Luccioni, A., Maharaj, T., Sherwin, E., Mukkavilli, S.K., Kording, K., Gomes, C., Ng, A., Hassabis, D., Platt, J. ve Bengio, Y. (2019). *Tackling climate change with machine learning*. Erişim adresi: https://arxiv.org/pdf/1906.05433.pdf

Ruggeri, G. (2005). Public expenditure incidence analysis. A. Shah (Ed.), *Public Expenditure Analysis* içinde (s. 1-32). Washington: The World Bank.

Russell, S.J. ve Norvig, P. (2010). *Artificial intelligence a modern approach*. Third Edition, Prentice Hall Series in Artificial Intelligence, New Jersey.

Saran, S., Natarjan, N. ve Srikumar, M. (2018). *In pursuit of autonomy: AI and national strategies.* Observer Research Foundation Special Report 76, November, New Delhi-India.

Savaşan, F. (2017). *Kamu ekonomisi*. Gözden Geçirilmiş 7. Baskı, Bursa: Dora Yayınevi.

SBS News. (2019, 2 Temmuz). 'Turbocharged' Australian flu vaccine made by artificial intelligence to begin clinical trials. Erişim adresi: https://www.sbs.com.au/news/ turbocharged-australian-flu-vaccine-made-by-artificial-intelligence-to-begin-clinical-trials

Schank, R.C. ve Slade, S. (1986). Social and economic impacts of artificial intelligence. R. Trapl (Ed.), *Impacts of Artificial Intelligence* içinde (s. 124-130). New York: Elsevier Science Publishers.

Schwab, K. ve Davis, N. (2019). *Dördüncü sanayi devrimini şekillendirmek.* N. Özata (Çev.), World Economic Forum, Optimist Yayın No: 480, İstanbul.

Schwartz, E.H. (2020, 20 Şubat). *New Zealand police enlist virtual AI officie*r. February, Erişim adresi: https://voicebot.ai/2020/02/20/new-zealand-police-enlist-virtual-ai-officer/

Selsam, H. (2021). *Etik yeni değerler ve ilerleme*. G.G. Kurtulmuş (Çev.), Araştırma, Temmuz, Eskişehir: Dorlion Yayınları.

Setia, R. (2020). Moxie - A social robot with artificial intelligence and machine learning that can understand and express emotions. *CircuitDigest,* Erişim adresi: https://circuitdigest.com/news/moxie-a-social-robot-with-artificial-intelligence-and-machine-learning-that-can-understand-and-express-emotions

Shark, A.R. ve Shropshire, A. (2019). Artificial intelligence and the teaching of public policy and administration. A.R. Shark (Ed.), *AI and Its Impact on Public Administration* içinde (s. 25-32). April, Washington, D.C.: National Academy of Public Administration.

Shubhendu, S. ve Vijay, J. (2013). Applicability of artificial intelligence in different fields of life. *International Journal of Scientific Engineering and Research (IJSER)*, 1(1), 28-35.

Smart Service Welt. (2019). *Anwendung künstlicher intelligenz im energiesektor.* Smart Service Welt II Institut für Innovation und Technik (iit) in der VDI//DE Innovation + Technik GmbH, Mai, Berlin.

Smith, C. (2006). *The History of artificial intelligence*. History of Computing, CSEP 590A.

Snow, J. (2019). How artificial intelligence can tackle climate change. *National Geographic*, Erişim adresi: https://www.nationalgeographic.com/environment/2019/07/artificial-intelligence-climate-change/

Spiegeleire, S.D., Maas, M. ve Sweijs, T. (2017). *Artificial intelligence and the future of defense: Strategic implications for small and medium sized force providers*. The Hague Centre for Strategic Studies (HCSS).

Spitz-Oener, A. (2006). Technical change, job tasks and rising educational demands: Looking outside the wage structure. *Journal of Labor Economics*, 24(2), 235–270.

State of New South Wales. (2017). *Market failure guide a guide to categorising market failures for government policy development and evaluation.* Erişim adresi: https://media. opengov.nsw.gov.au/pairtree_root/41/eb/7e/1a/65/1b/4e/a2/b8/d8/68/9a/1d/8d/75/1a/obj/PUB17_509_Market__failure_guide.pdf

Stiglitz, J.E. (2017). *Artificial intelligence and its implications for income distribution and unemployment.* NBER Working Paper No. 24174, (Cambridge, MA, National Bureau of Economic Research).

Strategic Council for AI Technology (SCAIT). (2017). *Artificial intelligence technology strategy (Report of strategic council for AI technology).* Erişim adresi: https://www.nedo.go.jp/content/100865202.pdf

Şener, O. (2014). *Kamu ekonomisi*. 12. Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi.

Tech Target Contributor. (2017). *Artificial intelligence as a service (Alaas).* Definition. Erişim adresi: https://searchenterpriseai.techtarget.com/definition/Artificial-Intelligence-as-a-Service-AIaaS

Thaler, R.H. ve Sunstein, C.R. (2017). *Dürtme, sağlık zenginlik ve mutlulukla ilgili kararları uygulamak.* E. Ünsel (Çev.), 5. Baskı, İstanbul: Pegasus Yayınları.

The Economist. (2016). *Artificial intelligence in the real world: The business case takes shape.* The Economist Intelligence Unit.

The Guardian. (2013). John Snow's data journalism: the cholera map that changed the world. *Datablog Cholera,* Erişim adresi: https://www.theguardian.com/ news/datablog/2013/ mar/15/john-snow-cholera-map

The White House Office of Science and Technology Policy (OSTP). (2020). *American artificial intelligence initiative: Year one annual report.* February, The United States of America.

Topal, Ç. (2017). Alan Turing'in toplumbilimsel düşünü: Toplumsal bir düş olarak yapay zekâ, *DTCF Dergisi*, 57(2), 1340-1364.

Tresch, R.W. (2015). *Public finance*. Third Edition, London: Elsevier Press.

Tuncer, İ. ve Yüksel, C. (2011). Kamu harcamalarının ekonomik analizi. A. Kökocak (Ed.), *Kamu Ekonomisi* içinde (s. 213-275). Bursa: Ekin Yayınevi.

Turan, D. (2020). Yapay zekâ ve vergi uygulamalarına etkisi. *Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 55-70.

TÜBİTAK, BİLGEM UEKAE (2021). *Blok zincir teknolojileri.* Blokzincir Araştırma Laboratuvarı, Erişim adresi: https://blokzincir.bilgem.tubitak.gov.tr/blok-zincir.html

Türe, S. ve Topuz, S. (2019). *Yapay zekâ ve askeri uygulamalar.* Erişim adresi: http://www.milsoft.com.tr/wp-content/uploads/2019/10/Yapay-Zekâ-ve-Askeri-Uygula malar_v2.2.pdf

Türk Dil Kurumu (TDK). (2020). "*Yapay*", Güncel Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Sözlükleri.

Türk Dil Kurumu (TDK). (2020). "*Zekâ*", Güncel Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Sözlükleri.

Türk, İ. (1999). *Kamu maliyesi*. Ankara: Turhan Kitabevi.

Türker, M., Yarbaşı, E. ve Erdem, B. (2005). Teknolojik yenilenmenin üretim maliyetlerine etkisi. *V. Ulusal Üretim Araştırmaları Sempozyumu, 25-27 Kasım, İstanbul, Bildiriler* içinde (s. 41-46). İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı (TCC). (2019a). *On birinci kalkınma planı (2019-2023). Strateji* ve Bütçe Başkanlığı.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı (TCC). (2019b). *2020 yılı Cumhurbaşkanlığı yıllık programı.* Strateji ve Bütçe Başkanlığı.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı, Dijital Dönüşüm Ofisi (TCCDDO). (2021). *Ulusal yapay zekâ stratejisi 2021-2025.* Erişim adresi: https://cbddo.gov.tr/SharedFolderServer/Genel/File/TR-UlusalYZStratejisi 2021-2025.pdf

Türkiye Cumhuriyeti Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (TCSTB). (2019). *2023 sanayi ve teknoloji stratejisi.* Erişim adresi: www.sanayi.gov.tr.

Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı (TCTB). (2018). *Kanada'nın yapay zekâ stratejisi*. 11 Aralık, Erişim adresi: https://www.ticaret.gov.tr/blog/ulkelerden-ticari-haberler/kanada/ kanadanin-yapay-zeka -stratejisi

Türkoğlu, M. (2019). Sepsiste veri eksikliği mevcut. *Türkiye Dâhili ve Cerrahi Bilimler Yoğun Bakım Derneği Sepsis Özel Sayısı*, Eylül-Ekim, 8-8.

Ulaşan, F. (2020). Ulusal yapay zekâ stratejileri belgeleri ve değerlendirmeler. İ. Demir (Ed.), M. Önder (Sayı ed.), *Yapay Zekâ Stratejileri ve Türkiye* içinde (s. 12-24). ULİSA12, Sayı: 2, Mayıs.

United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). (2016). *Robots and industrialization in developing countries*. UNCTAD, Policy Brief, No. 50, October, 1-4.

United Nations Economic and Social Commission for Asia and Pacific (UNESCAP). (2016). *Artificial intelligence in Asia and the Pacific*. Erişim adresi: https://www.unescap.org/sites/default/files/ESCAP_Artificial_ Intelligence.pdf

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). (2018). *Human decisions thoughts on AI.* Netexplo, Paris: UNESCO Publising.

Wahlers, G. (2018). *Vergleich nationaler strategien zur förderun von künstlicher intelligenz*. Teil 1, Kondrad Adenauer Stiftung, Sankt Ausutin, Berlin.

Warneck, L. (2017, 24 Kasım). Yapay zekânın insanlık üzerine etkisi ne olacak?. *Deutche Welle*. Erişim adresi: https://www.dw.com/tr/yapay-zekân%C4%B1n-insanl%C4%B1k-%C3%B Czerinde-etkisi-ne-olacak/a-41522940

Wellman, M.P. (1995). The economic approach to artificial intelligence. *ACM Computing Survey*, 27(3), 360-362.

World Bank. (2016). *World development report 2016: Digital dividends*. Washington, DC: World Bank. doi:10.1596/978-1-4648-0671-1.

World Economic Forum (WEF). (2019). *National artificial intelligence strategy: Centre for fourth industrial revolution.* White Paper, World Economic Forum, Committed to Improving the State of the World, August, Geneva, Switzerland.

World Wide Web (WWW). (2017). *Artificial intelligence: The road a head in low and middle ıncome countries.* The Web Foundation.

Xu, B. (2001). Factor bias, sector bias, and the effects of technical progress on relative factor prices. *Journal of Intenational Economics*, 54(1), 5-25.

Xu, Y., Ahokangas, P., Louis, J-N. ve Pongráz, E. (2019). Electricity market empowered by artificial intelligence: A platform approach, *Energies,* 12(21) 4128, 1-21.

Yeşilyurt, E. (2019). Sigara içen ve telefonla konuşan sürücü yapay zekâyla tespit edilecek. *Anadolu Ajansı*. Erişim adresi: https://www.aa.com.tr/tr/bilim-teknoloji/sigara-icen-ve-telefonla-konusan-surucu-yapay-zekayla-tespit-edilecek/1673662

Yılmaz, B.E. (2015). *Maliye*. İstanbul: Der Kitabevi.

Yonck, R. (2019). *Makinenin kalbi*. 1. Baskı, İstanbul: Paloma Yayınevi.

Yudkowsky, E. (2008). *Artificial intelligence as a positive and negative factor in global risk*. Machine Intelligence Research Institute, New York: Oxford University Press.

Zeytin, Z. ve Gençay, E. (2019). Hukuk ve yapay zekâ: E-kişi, mali sorumluluk ve bir hukuk uygulaması. *Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(1), 39-70.

Zhao, H. (2018). *Assessing the economic impact of artificial intelligence*. ITU Trends Emerging trends in ICTS, Issue Paper No: 1, September, ITU.

Zhou, L. (2019). Opportunities and challenges of artificial intelligence in the application of taxation system. *Advances in Economics, Business and Management Research*, 109, 201-206.

SAĞLIK, SOSYAL ve EKONOMİK YÖNLERİYLE YAŞLILIK

Editör

Gülsüm KORKUT

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-20-3

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Şubat 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

Arun Ö., (2014). 'Que Vadis' Türkiye? 2050'ye Doğru Yaşlanan Türkiye'yi Bekleyen Riskler. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 32: 1-12.

Arun, Ö. (2015). "Eşitsizliklerin Kavşağında: Çağdaş Türkiye'de Yaşlılık ve Sağlık". içinde Alptekin, D., (Ed.), Hasta Toplum. Nobel Yayınları: Ankara. pp.125-144.

Birleşmiş Milletler (United Nations). Department of Economic and Social Affairs.Population Division (2019).

European Commission (2018). The 2018 Ageing Report. Underlying Assumptions & Projection Methodologies. Available from: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip065_en.pdf

EUROSTAT. (2019). Ageing Europe, Looking at The Lives of Older People in The EU. Available from: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Ageing_Europe__looking_at_the_lives_of_older_people_in_the_EU

Gençtürk, Z. (2020a). Yaşlanan Toplumun Sorunları Üzerine Bir Değerlendirme. (Ed. Deniz Say Şahin). Yaşlılık Sosyolojisi. Bursa: Ekin Yayınevi.

Gençtürk, Z. (2020b). Yaşlılık ve Sağlık Politikaları. (Ed. Deniz Say Şahin). Yaşlanmaya Sağlık Sosyolojisi Perspektifinden Multidisipliner Yaklaşımlar. Bursa: Ekin Yayınevi.

ILO. (2014). Social Protection for Older Persons: Key Policy Trends and Statistics/ International Labour Office. Social Protection Department. – Geneva.

Jeyalakshmi, S., Chakrabarti, S., Gupta, G. N. (2011). Situation Analysis of the Elderly in India. Central Statistics Office, Ministry of Statistics and Programme Implementation, Government of India.

Korkmaz, A. & Korkut, G. (2019). Artan Yaşlı Nüfus Bağlamında Yerinde Yaşlanma. A. Korkmaz, G. Korkut (Ed). Güncel Gelişmeler Işığında Sosyal Politika Tartışmaları. Ankara: Detay Yayıncılık. (127-143).

Korkut, G. (2019). Yaşlılık ve Yaşlılara Yönelik Sosyal Politikalar. In Yaşlılık ve Sosyal Hizmet. (1. Baskı, pp.147-169). Ankara: Nika Yayınevi.

Korkut, G. (2020). Yaşlılara Yönelik Sosyal Koruma Gereksinimi ve Yaşlı Refahının Sağlanması. D. Say Şahin (Ed). Yaşlılık Sosyolojisi. Bursa: Ekin Yayınevi. (299-315).

Korkut, G., Gençtürk, Z. (2019). Yaşlılara Bakım Veren Aile Bireylerinde Algılanan Bakım Yükü ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. Uluslararası Sosyal Bilimler Akademik Araştırmalar Dergisi, 3(3), 53-78.

Kraef, C. (2019). Essentials of Global Health. Section 6.4-Ageing and Dying. 189-190.

Kunkel, S. R., Brown, J. S., & Whittington, F. J. (2014). Global Aging: Perspectives on Aging and the Life Course. New York, NY: Springer.

Mandıracıoğlu, A. (2010). Dünyada ve Türkiye'de Yaşlıların Demografik Özellikleri. Ege Tıp Dergisi, 49(3),39-45.

Morgan, L.A., Kunkel, S.R. (2016). Aging, Society, and the Life Course, An Aging World: Demographic Perspectives. Springer Publishing Company. LLC.

OECD. (2013). Health at a Glance 2013, OECD Indicators, OECD Publishing. Available from: http://dx.doi.org/10.1787/health_glance-2013-en

Rajan, S., Sarma, P., & Misha, U. (2003). Demography of Indian Aging, 2001–2051. Journal of Aging and Social Policy, 15(2–3); 11–30.

WHO (2016). World Health Organization. Patient Engagement: Technical Series on Safer Primary Care. Geneva.

World Population Ageing 2019: Highlights (St/Esa/Ser.A/430). Available from: https://population.un.org/wpp/

World Population Prospects 2019, Volume II: Demographic Profiles (St/Esa/Ser.A/427). Available from: https://population.un.org/wpp/

KAYNAKÇA

Abrams, B., Cardozo, L., Fall, M., ve ark. (2002). The Standardisation of Terminology in Lower Urinary Tract Function. Neurourol Urodyn, 21: 167-178.

Abrams, W.B., Beers, M.H., Berkow, R. (1995). The Merc Manuel of Geriatrics. Second edit, (5-169,419-1343). U.S.A: Merc and Co Inc.

Aggarwal, A, & Ades, PA. (2001). Exercise Rehabilitation of Older Patients with Cardiovascular Disease .Cardiology Cli-nics, 19(3),525-536.

Akçiçek, F., Yalçın, M.A. (2011). Kırılganlık Sendromu. Sibel Ülker Göksel, Mehmet Akif Yalçın (Ed.), Geriatride Sık Rastlanan Sağlık Problemleri (1-6). İzmir: Ege Tıp Yayınları.

Akdemir, N. ve Birol, L. (2004). İç Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı. Ankara: Sistem Ofset.

Arslan, Ş., Gökçe Kutsal, Y. (2000). Yaşlılarda Özürlülüğün Değerlendirimine Yönelik Çok Merkezli Çalışma Raporu. Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı ve Türk Tabipleri Birliği. Ankara: Yayın no:003/2000.

Aydın , E. (2002). Yaşlı Hastalara Yaklaşımın Etik Boyutu. Y. Gökçe Kutsal (Ed.), Geriatri 2002 (44 – 48). Ankara: Hacettepe Üniversitesi GEBAM Yayınları.

Bantle, JP., Wylie-Rosett, J., et al. (2008). Nutrition Recommendations and İnterventions for Diabetes: A Position Statement of the American Diabetes Association. American Diabetes Association Diabetes Care, 31 Suppl 1:S61.

Bethel, MA., Sloan, FA., Belsky, D., Feinglos, MN. (2007). Longitudinal Incidence and Prevalence of Adverse Outcomes of Diabetes Mellitus in Elderly Patients. Arch Intern Med, 167:921.

Boltz, M., Capezu, E., Fulmer, T., Zwicker, D.A. (Ed.). (2012). Evidence-Based Geriatric Nursing Protocols for Best Practice. 4. Basım. New York: Springer Publishing Company.

Bonham-Howe, B.L. (Ed.). (2015). The Gerontology Nurse's Guide to the Community-Based Health Network. New York: Springer Publishing Company.

Butt, D.A., Mamdani, M., Austin, PC., et al. (2012). The Risk of Hip Fracture After Initiating Antihypertensive Drugs in the Elderly. Arch Intern Med, 172:1739.

Büken NÖ, Büken E. (2003) Yaşlanma Olgusu ve Tıp Etiği. Turkish Journal of Geriatrics. 6 (2): 75-79.Oğuz YN, Tepe H, Büken NÖ, Kucur DK. (2005) Biyoetik Terimleri Sözlüğü. 1. Bs. Ankara Türkiye Felsefe Kurumu.

Can, R., Erenoğlu, R., Kadıoğlu, S., Kadıoğlu, F. (2010). Geriatri Merkezinde Çalışan Sağlık Profesyonellerinin Tıp Etiği Sorunlarıyla İlgili Deneyimleri ve Görüşleri. Türk Tıp Etiği ve Tıp Hukuku Araştırmaları Yıllığı 2009-2010, 2-3: 177-88.

Capezuti, E., Zwicker, DeA. ve Fulmer, T. (Ed.) (2008). Evidence-Based Geriatric Nursing Protocols for Best Practice. 4. Basım. New York: Springer Publishing Company.

Carlson, D.S. ve Pfadt, E. (2009). Clinical Coach for Effective Nursing Care for Older Adults. Martinsburg: F. A. Davis Company.

Chiarelli, P.E., Mackenzie L.A., Osmotherly, P.G. (2009). Urinary Incontinence is Associated with An Increase in Falls: A Systematic Review. Aust Journal Physiother, 55: 89-95.

Çöplü, L. (2002). Yaşlılarda Kroner Arter Hastalığı. Y. Gökçe Kutsal (Ed.), Geriatri 2002; 75-82. Ankara: Hacettepe Üniversitesi GEBAM Yayınları.

Dağlı, N., Arıoğul, S. (2004). Geriatrik Poülasyonda Hipertansiyon Tedavisi. Hacettepe Tıp Dergisi, 35:7-11.

Desai, M.M., Zhang, P., Hennessy, C.H. (2000). Surveillance for Morbidity and Mortality Among Older Adults-United States, 1995-1996. MMWR 49(01);14. Erişim tarihi; 05 Mayıs 2018. http://www.cdc.gov/mmwr/prewiew/mmwrhtml.

Doğu, B., Cankurtaran, M., Khalil, M. ve ark. (2003). Yaşlı Hastalarda Karşılaşılan Ürolojik Sorunlar (150). II. Ulusal Geriatri Kongresi Kitabı, Ankara: Çetin Ofset A.Ş.

Doruk, H. (2002). Yaşlı Bireylerde Tarama Yöntemleri. I.Ulusal Geriatri Kongresi Kitabı (128-130). İstanbul: BAYT Bilimsel Araştırmalar Yayın ve Tanıtım Ltd.Şti.

Eliopoulo, C. (2018). Gerontological Nursing. 9. Basım. Philadelphia: Wolters Kluwer.

Gangavati, A., Hajjar, I., Quach, L., et al. (2011). Hypertension, Orthostatic Hypotension, and the Risk of Falls in A Community-Dwelling Elderly Population: The Maintenance of Balance, Independent Living, Intellect, and Zest in the Elderly of Boston Study. J Am Geriatr Soc, 59:383.

Geriatric Nursing Principles (2020). Nurses Research Publications https://www.nurseslearning.com/courses/nrp/NRP1612-30/coursebook.pdf Son Erişim Tarihi 6.4.2020

Goldberg, R.J, Mccormick, D, Gurwitz, JH, et al. (1998). Age-Related Trends in Short- and Long-Term Survival After Acute Myocardial Infarction: A 20-Year Population-Based Perspective (1975-1995). Am J Cardiol, 82:1311.

Gökçe Kutsal, Y. (2003). Yaşlanan Dünya, Yaşlanan Toplum, Yaşlanan İnsan. Hacettepe Toplum Hekimliği Bülteni, 24, 1-6.

Gökçe Kutsal, Y. ve Bal, S. Yaşlılık ve Kadın Sağlığı. Erişim tarihi; 05 Nisan 2018 http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/yaslilik_ve_kadin_sagligi.pdf

Gupta, A. (2008). Measurement Scales Used in Elderly Care. New York: Radcliffe Publishing.

Karadakovan, A. (2005). Yaşlılarda Sağlık Sorunları. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 21(2);169-179.

Kars, A. (2002). Yaşlılarda Kroner Arter Hastalığı. Y. Gökçe Kutsal (Ed.), Geriatri 2002; 151-157. Ankara: Hacettepe Üniversitesi GEBAM Yayınları.

Kirkman, MS., Briscoe, VJ., Clark, N., et al. (2012). Diabetes in Older Adults: a Consensus Report. J Am Geriatr Soc, 60, 2342.

Korkut, G., Gençtürk, Z. (2019). Yaşlılara Bakım Veren Aile Bireylerinde Algılanan Bakım Yükü ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. Uluslararası Sosyal Bilimler Akademik Araştırmalar Dergisi, 3(3), 53-78.

Marks, J.S. (1999). Chronic Disease Notes and Reports.National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion. Erişim tarihi; 05 Mayıs 2018. http://www.cdc.gov/nccdphp/cdf.

Matyka, K., Evans, M., Lomas, J., et al. (1997). Altered Hierarchy of Protective Responses Against Severe Hypoglycemia in Normal Aging in Healthy Men. Diabetes Care, 20, 135.

Mauk, K.L. (2014). Gerontological Nursing: Competencies for Care. 3. Basım. Burlington: Jones & Bartlett Learning.

Miller, C.A. (2012). Nursing for Wellness in Older Adults. Philadelphia: Wolters Kluwer/ Lippincott Williams & Wilkins.

Miller, SC, Mor, V, Wu, N, et al. (2002). Does Receipt of Hospice Care in Nursing Homes Improve the Management of Pain at the End of Life? J Am Geriatr Soc, 50:507.

Morgan, L.A., Kunkel, S.R. (2016), Aging, Society, and the Life Course, An Aging World: Demographic Perspectives. Springer Publishing Company, LLC.

Muntner, P., Carey, RM., Gidding, S., et al. (2018). Potential US Population Impact of the 2017 Acc/Aha High Blood Pressure Guideline. Circulation, 137, 109.

Nies, M.A., McEwen, M. (2011). Community/Public Health Nursing: Promoting The Health of Populations. 5. Basım. Missouri: Elsevier.

O'Hara Devereaux, M., Andrus, L.H., Scott, C.D. (1981). Eldercare – A Guide to Clinical Geriatrics. New York: Grune-Stratton Publ.

Onat, A, Dönmez, K, Sansoy, V. (1996). Bedeni Hareketsizlik Kadınlarda Artma Eğiliminde: TEKHARF Çalışması Kohortu 1990-95verilerinin Analizi. Türk Kardiyol Der Arş, 24,456-459.

Onat, A. (2001). Türk Erişkinlerinde Fiziksel etkinlik, Başlıca Risk Faktörleri ve Mortalite Üzerine Etkileri. Onat A (Ed): TEKHARF: Yüzyıl Dönümünde Türk Erişkinlerinde Koroner Risk Haritası ve Koroner Kalp Hastalığı. AR-GOS İstanbul, 81-85.

Örnek, T., Bayraktar, E., Özmen, E. (1992). Geriatrik Psikiyatri. İzmir: Saray Tıp Kitapevleri.

Özdemir, G., Gücüyener, D. (2001). Strok'ta risk faktörleri. Türk Beyin Damar Hastalıkları Dergisi, 7(2); 67-70.

Özkurt, V. (2019). Bakım Sürecinde Geronteknolojinin Etkin Kullanımı: Bakım Verenlerin Algılarına İlişkin Nitel Bir Çalışma. Yaşlılık Çalışmaları Dergisi, 3, 54-59.

Pinsky, JL, Jette, AM, Branch, LG. (1990). The Framing Hamdisability Study: Relationship of Variouscoronary Heart Diseasemani Festations to Disability in Older Patients Living in the Community. Am J Public Health, 80,1363-1368.

Psaty, B.M., Furberg, C.D., Kuller, L.H., et al. (1999). Traditional Risk Factors and Subclinical Disease Measures As Predictors of First Myocardial Infarction in Older Adults: The Cardiovascular Health Study. Arch Intern Med, 159:1339.

Savaş, S., Akçiçek, F. (2010). Kapsamlı Geriatrik Değerlendirme. Ege Tıp Dergisi, 49 (3), 19-30.

Soriano, R.P. (2003). Fundamentals of Geriatric Medicine A Case-Based Approach. 4. Basım. New York: Springer Publishing Company.

Tokgözoğlu, L. Ve Kılıç, H. (2002). Yaşlılarda Kroner Arter Hastalığı. Y. Gökçe Kutsal (Ed.), Geriatri 2002 (55 – 65). Ankara: Hacettepe Üniversitesi GEBAM Yayınları.

Touhy, T.A., Jett K.F. (2020). Toward Healthy Aging: Human Needs & Nursing Response. 10. Basım. Missouri: Elsevier.

Touhy, T.A., Jett, K.F. (2014). Gerontological Nursing & Health Aging. 4. Basım. Missouri: Mosby.

United Nations, Department of Economic and Social Affairs Population Division: World Population Ageing 1950-2050. Erişim tarihi; 20 Ocak 2020 http://www.un.org/esa/population/oublications/worldageing1950-2050/

Uyarel, H., Onat, A., Yüksel, H., Can, G., Ordu, S., Dursunoğlu, D. (2008). Incidence, Preva- Lence, and mortality Estimates for Chroni Catrial Fibrillationin Turkish Adults. Turk Kardiyol Dern Ars., 36, 214–22.

Vidinel, İ. (1992). Yaşlılarda Tüberküloz. 1. Ege Geriatri Kongresi Özet Kitabı. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.

Wallace, M. (2008). Essentials of Gerontological Nursing. New York: Springer Publishing Company.

Wedick, NM., Barrett-Connor, E., Knoke, JD., Wingard, DL. (2002) .The Relationship Between Weight Loss and All-Cause Mortality in Older Men and Women with and without Diabetes Mellitus: the Rancho Bernardo Study. J Am Geriatr Soc, 50,1810.

Wei, N., Zheng, H., Nathan, D.M. (2014). Empirically Establishing Blood Glucose Targets To Achieve HbA1c Goals. Diabetes Care; 37:1048.

WHO (2016). World Health Organization. Patient Engagement: Technical Series on Safer Primary Care. Geneva:

Wiederhold, BK., Riva, G., Graffigna, G. (2013). Ensuring the Best Care for Our Increasing Aging Population: Health Engagement and Positive Technology Can Help Patients Achieve A More Active Role in Future Healthcare. Cyberpsychol Behav Soc Netw, 16(6), 411-2.

Wing, RR., Bolin, P., et al.(2013). Cardiovascular Effects of Intensive Lifestyle Intervention in Type 2 Diabetes. Look AHEAD Research Group, N Engl J Med, 369, 145-154.

KAYNAKÇA

Baldwin, JL., Singh, H., Sittig, DF., Giardina, TD. (2017). Patient Portals and Health Apps: Pitfalls, Promises, and What One Might Learn From The Other. Healthcare, 5(3), 81-5.

Beckershospitalreview.com [Internet]. 10 biggest technological advancements for healthcare in the last decade [Updated: 2014 Jan 28; Cited: 2019 Oct 30]. Available from: https://www.beckershospitalreview.com/healthcare-information-technology/10-biggest-technological-advancements-for-healthcare-in-the-last-decade.html.

Capezuti, E., Zwicker, DeA. ve Fulmer, T. (Ed.) (2008). Evidence-Based Geriatric Nursing Protocols for Best Practice. 4. Basım. New York: Springer Publishing Company.

Careyva, B., Shaak, K., Mills, G., Johnson, M., Goodrich, S., Stello, B., et al. (2016). Implementation of Technology-Based Patient Engagement Strategies within Practice-Based Research Networks. J Am Board Fam Med, 29(5), 581-91.

Ertem, G. (2013). Evde Bakımda Tele Tıp Uygulamaları (1. Basım). Ç. Fadıoğlu, G. Ertem, F.Ş. Aykar (Ed.), Evde Sağlık ve Bakım içinde (s. 375-387). Amasya: Göktuğ.

Ishaq, A., cybertherapyandrehabilitation.com [Internet]. Across the pond: benefits of positive technology, cybertherapy & rehabilitation [Updated: 2014 May 28; Cited: 2019 Oct 30]. Available from: http://www.cybertherapyandrehabilitation.com/2014/05/benefits-positive-technology.

Kalınkara, V. (2011). Temel Gerontoloji: Yaşlılık Bilimi (1. Basım). Ankara: Nobel.

Krueger, A.(2010). 6 Ways Technology is Improving Healthcare [Internet]. 2010 [Cited: 2019 Oct 30]. Available from: https://www. businessinsider.com/6-ways technology-is-improving-healthcare-2010-12.

Sawesi, S., Rashrash, M., Phalakornkule, K., Carpenter, JS., Jones, JF.(2016). The Impact of Information Technology on Patient Engagement and Health Behavior Change: A Systematic Review of the Literature. JMIR Med Inform, 4(1): e1. doi: 10.2196/medinform.4514

WHO (2016). World Health Organization. Patient Engagement: Technical Series on Safer Primary Care. Geneva:

Wiederhold, BK., Riva, G., Graffigna, G. (2013). Ensuring the Best Care for Our Increasing Aging Population: Health Engagement and Positive Technology Can Help Patients Achieve A More Active Role in Future Healthcare. Cyberpsychol Behav Soc Netw, 16(6), 411-2.

KAYNAKÇA

Adams, R. G., & Blieszner, R.(1995)."Aging Well With Friends And Family." American Behavioral Scientist 39.n2, 209(16).

Adams, R. G., Blieszner, R., & DeVries, B.(2000). "Definitions of Friendship in the Third Age: Age, Gender, and Study Location Effects." Journal of Aging Studies, v.14 1 117-33.

Adams, R. G., Hahmann, J., & Blieszne, R. (2017). Interactive Motifs and Processes in Old Age Friendship. In M. Hojjat & A. Moyer (Eds.), The psychology of friendship (pp. 39–55). New York: Oxford University Press.

Akın, G. (2006). Gerontoloji Her Yönüyle Yaşlılık. Palme Yayıncılık, Ankara.

Antonucci, T.C. & Akiyama, H. (2002). Aging and Close Relationships over the Life Course. INTERNATIONAL SOCIETY FOR THE STUDY OF BEHAVIOURAL DEVELOPMENT, (Eds: Joan G. Miller, Xinyin Chen), Newsletter, Number 1 Serial No. 41.

Arun, Ö. & Arun Karademir, B. (2011). Türkiye'de Yaşlı Kadının En Büyük Sorunu: Dulluk. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi , 10(4), 1515 -1527.

Bahar, H.İ. (2009). Sosyoloji. Usak Yayınları, 3. Baskı, Ankara.

Birinci, E. (2020). Y Kuşağının Yaşlı ve Yaşlılık Algısı. Gazi Kitapevi, Ankara.

Blieszner, R., Ogletree, A. M., Adams, R. G. (2019). Friendship in Later Life: A Research Agenda. Innovation in Aging cite as: Innovation in Aging, 3(1) 1–18.

Bulduk, M.F. & Say Şahin, D. (2020). Yaşlılık Döneminde Sosyal İlişkiler ve Kuşaklararası İlişkiler. (Ed. Deniz Say Şahin). Yaşlılık Sosyolojisi. Bursa: Ekin Yayınevi.

Ceylan, T. (2011). Toplumsal Sistem Analizinde Toplumsal Statü ve Rol. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15(1), 89-104.

Charles, S., Carstensen, L.L. (2010). Social and Emotional Aging. Annu Rev Psychol, 61: 383–409.

Comi, S., Cottini E., Lucifora, C. (2020) . The Effect of Retirement on Social Relationships: New Evidence from SHARE, Working Paper, No. 88, Università Cattolica del Sacro Cuore, Dipartimento di Economia e Finanza (DISCE), Milano.

Ergeshkyzy, A. (2012). Aile İçi Roller Ve Manevî Yaklaşım. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Ve Din Bilimleri (Din Psikolojisi) Anabilim Dalı, yüksek lisans tezi.

Grotowska, S. (2014). Old Age – Roleless Role or Time of Freedom. In book: Understanding Ageing in Contemporary Poland: Social and Cultural Perspectives Publisher: Publishing House Instytut Socjologii Uniwersytet Wrocławski, Wrocław

http://centerforchildwelfare.org/kb/relcaregivers/Grandparents%20Raising%20Grandchildren.pdf, Grandparents Raising Grandchildren: A Call To Action, Administration for Children and Families, Region IV. ET. 18.01.2021

https://www.ekipnormarazon.com/makalelerimiz/cocuk-egitiminde-babanin-rolu/ E.T.18.12.2020.

Ilgar (2008). Yaşlılık Dönemi Sosyal Özellikleri ve Serbest Zaman Etkinlikleri. Psikolojik, Sosyal Ve Bedensel Açıdan Yaşlılık (Ed.K Ersanlı, M. Kalkan). Pegem Akademi, Ankara.

Işıkhan, V. (1997). Çalışanları Emekliliğe Hazırlamak. Amme İdaresi Dergisi, 30(4), 121-129.

İçli, G. (2016). Sosyal Statü ve Rol Bağlamında Yaşlılık. (Ed. H. Ceylan). Yaşlılık Sosyolojisi Ankara: Nobel Yayıncılık

İçli, G.(2008). Yaşlılar ve Yetişkin Çocuklar Yaşlılar ve Yetişkin Çocuklar. Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi, 1, 29-38.

Kalaycıoğlu, S., Tol, U.U., Küçükkural, Ö., Kurtuluş, C. (2004). Yaşlılar ve Yaşlı Yakınları Açısından Yaşam Biçimi Tercihleri. Türkiye Bilimler Akademisi Raporları, Sayı:5, TÜBİTAK Matbaası, Ankara.

Korkmaz, A., & Korkut, G. (2018). Gümüş Ekonomi ve Aktif Yaşlanma Bağlamında Toplumsal Katılım. İş ve Hayat, 257-272.

Korkut, G. (2020). Çalışma Yaşamında Yaşlı İstihdamının Genel Görünümü ve Yaş Ayrımcılığı. (Ed. Zahide Gençtürk). Yaşlılık ve Sosyal Politika Tartışmaları, Ankara: Detay Yayıncılık

Korkut, G. (2020). Yaşlılık ve Ailenin Önemi (Ed. Deniz SAY ŞAHİN). Yaşlanmaya Sağlık Sosyolojisi Perspektifinden Multidisipliner Yaklaşımlar. Bursa: Ekin Yayınevi.

Kurt, G.(2008). Türkiye'de Yaşlılık Olgusuna Sosyolojik Bir Bakış (Sivas İl Örneği). Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Toplumsal Yapı ve Değişme Bilim Dalı, yayınlanmamış yüksek lisans tezi.

Moen, P., Erickson, M.A., Dempster-Mcclain, D.(2000). Social Role Identities Among Older Adults in a Continuing Care Retirement Community. Research on Agıng, 22 (5), 559-579.

Ozensel, E. (2004). Türk Toplumunda Çocuğun Yetiştirilmesinde Annenin Rolü: Konya İli Örneği Değerler Eğitimi Dergisi, 2 (6), 77-96

Öz, F. (2002). Yaşamın Son Evresi: Yaşlılık Psikososyal Açıdan Gözden Geçirme. Kriz Dergisi 10(2): 17-28.

Öztop, H. & Akkurt, S.Ş. (2016). Yaşlılıkta Uyum Sorunu. Yaşlılık Disiplinler Arası Yaklaşım, Sorunlar, Çözümler, (Ed: Velittin KALINKARA), Nobel Yayıncılık Ankara.

Pica, E. & Verno, K. (2012). The Changing Nature of Friendships over the Lifespan. Modern Psychological Studies, (17)2 , 35-42.

Ryabova, T., Frolova, E., Rogach, O., & Kirillov, A. (2018). Status and Role Transformations of the Elderly in Modern Russia. Journal of History Culture and Art Research, 7(1), 132-141.

Say Şahin, D.& Avcı, Ö. (2019). Geçmişten Günümüze Türkiye'de Yaşlılara Yönelik Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Uygulamaları. (Ed. Adem Korkmaz, Gülsüm Korkut). Güncel Gelişmeler Işığında Sosyal Politika Tartışmaları. Ankara: Detay Yayıncılık

Schone, B.S., & Weinick, R. M. (1998). Health-Related Behaviors and the Benefits of Marriage for Elderly Persons. The Cerontologist, 38(5), 618-627.

Soulsby, L.K., & Bennett, K.M. (2015). Widowhood in Late Life. Encyclopedia of GeropsychologyDOI 10.1007/978-981-287-080-3_85-1#Springer Science+Business Media Singapore.

Świderska, M. (2014). The Importance of Family Support in Old Age. Pedagogika Rodziny. Family Pedagogy nr 4(1), 15–22.

Şen, Y. F. (2015). Emeklilik Döneminde Yaşanan Sorunlara Yönelik Bir Çözüm Önerisi: İkinci İşe Hazırlık Eğitimi ve Emeklilik Kulüpleri. EKEV Akademi Dergisi, 19(64), 313-334

Şentürk, Ü. (2020). Yaşlılık Sosyolojisi: Yaşlılığın Toplumsal Yörüngeleri. Dora Basım Yayın, 2. Basım. Bursa

Taşçı, F. (2018). Sosyal Politikada Dezavantajlı Gruplar: Tarih, Yaklaşım ve Uygulama, Kaktüs Yayınları, İstanbul.

Taşkın, M., & Aşkçay, S. (2019). Torunlarına Bakan Büyükannelerin Deneyimlerine İlişkin Nitel Bir Araştırma. Toplum ve Sosyal Hizmet, 30(2), 583-606.

Tezcan, M. (1982). Toplumsal Değişme ve Yaşlılık. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 15(2), 169-177.

Theodore, I.(2018). Role Identity and the Complexities of Adjustments During Retirement. OAJ Gerontol & Geriatric Med. 3(2),1-3

Tower, R.B., & Kasl, S.V. (1996). Gender, Marital Closeness, and Depressive Symptoms in Elderly Couples. Journal of Genwwloay: I'sychological Sciences, 5IB (3), II5-I29.

Tunca, A., & Durmuş, E. (2019). Büyükannelerin Torun Büyütme Yaşantılarının İncelenmesi. SEFAD, 41, 209-226.

Uğur, S.B. (2019). Çocuk Bakımında Büyükannelik ve Büyükbabalık: Toplumsal Cinsiyet Tartışmaları Bağlamında Nitel Bir Araştırma. MAKÜ-Uyg. Bil. Derg., 3(1), 122-154.

Vidovicova, L. (2018). New Roles for Older People. Population Ageing, 11,1–6 https://doi.org/10.1007/s12062-017-9217-z

Yeh, T. (1983). Life Satisfaction of Elderly Parents And Parent-Child Relationships in Old Age. Portland State University PDXScholar, Dissertations and Theses. Paper 3278.

Yıldız, M.C. & Gündüz, M. (2011). Sosyo-Kültürel Değişim Sürecinde Komşuluk. Proje No: 109K075, Elazığ.

Zheleva, E. (2013). Psyho-Social Adaptation of The Elderly. Trakia Journal of Sciences, 3, 234-236.

KAYNAKÇA

AARP-Foundation Isolation Framework Report. (2012). Framework for Isolation in Adults Over 50, file:///C:/Users/user/Desktop/ya%C5%9Fl%C4%B1%C4%B1%20ve%20sosyal/AARP-Foundation-Isolation-Framework-Report.pdf

Algren, M.H., Ekholm , O., Nielsen , L., Ersbøll , A. K., Bak, C. K., Andersen, P.T. (2020). Social Isolation, Loneliness, Socioeconomic Status, And Health-Risk Behaviour in Deprived Neighbourhoods in Denmark: A Cross-Sectional Study. SSM - Population Health, 10, 100546.

Alpert, P.T. (2017). Self-perception of Social Isolation and Loneliness in Older Adults. Home Health Care Management & Practice, 29(4) 249–252.

Barnes, M., Blom, A., Cox , K., Lessof, C. (2006). The Social Exclusion of Older People: Evidence from the First Wave of the English Longitudinal Study of Ageing (ELSA) Final Report, Office of the Deputy Prime Minister.

Biordi, D. L., & Nicholson, N.R. (2013). Social Isolation. In I. M. Lubkin and P.D. Larsen (Eds.), Chronic illness: Impact and Intervention (pp. 85–115). Sudbury, MA: Jones and Bartlett.

Bodner, E. & Bergma, Y.S. (2016). Loneliness and Depressive Symptoms Among Older Adults: The Moderating Role of Subjective Life Expectancy. Psychiatry Research, 237, 78–82.

Büyükyörük, N. & Say Şahin, D. (2020). Yaşlılığa İlişkin Sosyolojik Kuram ve Yaklaşımlar (Ed. Deniz Say Şahin).Yaşlanmaya Sağlık Sosyolojisi Perspektifinden Multidisipliner Yaklaşımlar. Bursa: Ekin Yayınevi.

Ciolfi ML, & Jimenez F. (2017). Social Isolation and Loneliness in Older People: A Closer Look at Definitions. Portland, ME: University of Southern Maine, Muskie School of Public Service; Issues and Insights in Disability and Aging.

De Jong Gierveld, J, van Tilburg, T. G, & Dykstra, P. A. (2016). Loneliness and Social Isolation. In A. Vangelisti & D. Perlman (Eds.), The Cambridge Handbook of Personal Relationships (2nd ed., pp. 1–30). Cambridge University Press (forthcoming).

De Jong Gierveld, J. &Van Tilburg, T. (2010). The De Jong Gierveld Short Scales for Emotional And Socialloneliness: Tested on Data from 7 Countries in the UN Generationsand Gender Surveys. Eur J Ageing, 7:121–130

De Jong Gierveld, J. (1987). Developing and Testing A Model of Loneliness. Journal of Personalityand Social Psychologt, 53, 119-128.

De Jong Gierveld, J., Keating, N., Fast, J.E. (2015). Determinants of Loneliness among Older Adults in Canada. Canadian Journal on Aging / La Revue Canadienne Du Vieillissement / FirstView Article / March 2015, pp 1 – 12.

De Jong Gierveld, J., Van Tilburg, T.G., Dykstra, P.A. (2006). Loneliness and Social Isolation. In D. Perlman &A. Vangelisti (Eds), The Cabridge Handbook of Personel Relationships (pp. 485-500). Cabridge University Press.ISBN- 13 978-0-521-82617-4 hardback; 978-0-521-53359-1 paperback.

Demakakos, P., Nunn, S., Nazroo, J. Loneliness, Relative Deprivation and Life Satisfaction. https://www.ifs.org.uk/elsa/report06/ch10.pdf

Dykstra, P. A., & de Jong Gierveld, J. (2004). Gender and Marital-History Differences in Emotional And Social Loneliness among Dutch Older Adults. Canadian Journal on Aging, 23, 141–155.

Elmer, E.M. (2018). Social Isolation and Loneliness among Seniors in Vancouver: Strategies for Reduction and Prevention. A report to the City of Vancouver and Vancouver Coastal Health. Vancouver, BC: City of Vancouver Seniors' Advisory Committee. Retrieved from: http://www.seniorsloneliness.ca

Fokkema, T., De Jong Gierveld, J., Dykstra, P. A. (2012). Cross-National Differences in Older Adult Loneliness, The Journal ofPsychology, 146:1-2, 201-22

Görgün Baran, A. (2016). Yaşlılıkta Sosyal İzolasyon ve Yalnızlık. (Ed. Harun Ceylan). Yaşlılık Sosyolojisi. Ankara: Nobel yayınları.

Griffiths, H. (2017). Socıal Isolatıon And Lonelıness In The Uk With a Focus on the Use of Technology to Tackle These Conditions, file:///C:/Users/user/Desktop/ya%C5%9Fl%C4%B1%C4%B1%20ve%20sosyal/Social-Isolation-and-Loneliness-Landscape-UK.pdf

Hawkey, L. C., Thisted, R.A., Cacioppo, J.T. (2009). Loneliness Predicts Reduced Physical Activity: Cross-Sectional & Longitudinal Analyses. Health Psychol, 28(3): 354–363

Hawkley, L. C., Hughes, M. E., Waite, L. J., Masi, C. M., Thisted, R. A., & Cacioppo, J. T. (2008). From Social Structural Factors to Perceptions of Relationship Quality and Loneliness: The Chicago Health, Aging, and Social Relations Study. Journals of Gerontology: Series B, Psychological Sciences and Social Sciences, 63, S375–S384.

Kılavuz, M. A. (2005). Batı Kültüründe Yaşlanma Dönemi Yalnızlık Duygusunu Azaltma ve Arkadaş İlişkilerini Geliştirme Açısından Dinî Etkinliklerin Önemi. TC. Uludağ Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi, 14(2), 25-39.

Korkmaz, A. & Korkut, G. (2019). Artan Yaşlı Nüfus Bağlamında Yerinde Yaşlanma. (Ed. Adem Korkmaz, Gülsüm Korkut). Güncel Gelişmeler Işığında Sosyal Politika Tartışmaları. Ankara: Detay Yayıncılık

Korkut, G. (2020). Yaşlılık ve Ailenin Önemi (Ed. Deniz Say Şahin). Yaşlanmaya Sağlık Sosyolojisi Perspektifinden Multidisipliner Yaklaşımlar. Bursa: Ekin Yayınevi.

Koropeckyj-Cox, T. (1998). Loneliness and Depression in Middle and Old Age: Are the Childless More Vulnerable?. Journal of Gerontology: SOCIAL SCIENCES, 53B, No. 6, 3O3-312.

Luhmann, M., & Hawkley, L.C. (2016). Age Differences in Loneliness from Late Adolescence to Oldest Old Age. Developmental Psychology, 52(6), 943-959.

National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine. 2020. Social Isolation and Loneliness in Older Adults: Opportunities For the Health Care System. Washington, DC: The National Academies Press. https://doi.org/10.17226/25663.

Peplau, L. 4., & Perlman, D. (1982). Perspectiveson Loneliness. In L. A. Peplau & D. Perlman(Eds.), Loneliness: A Sourcebook, of Current Theory, Research and Therapy [pp. 123-134). New York:Wiley.

Peplau, L.A. &Perlman, D. (1979). Blueprint For A Social Psychological Theory Of Loneliness. In M. Cook & G. Wilson (Eds.), Love and attraction. Oxford, England: Pergamon, 99-108

Perlman, D. & Peplau, L.A. (1981). Toward a Social Psychology of Loneliness. In R. Ruck & R. Gilmour (Eds.) , Personal Relationships in Disorder. London: Academic Press, 1981

Perlman, D. & Peplau, L.A. (1998). Loneliness. by Academic Press. All rights of reproduction in any form reserved.

Püllüm, E. &Çevik Akyıl, R. (2017). Loneliness and Social Isolation among Eldely People. Meandros Med Dent J, 18,158-163.

Say Şahin, D. (2020). Yaşlılara Yönelik Uzun Süreli Bakım Hizmetleri ve Evde Bakım Hizmetlerinin Gelişimi. (Ed.Zahide Gençtürk). Yaşlılık ve Sosyal Politika Tartışmaları. Ankara: Detay Yayıncılık.

Say Şahin, D.& Avcı, Ö. (2019). Geçmişten Günümüze Türkiye'de Yaşlılara Yönelik Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Uygulamaları. (Ed. Adem Korkmaz, Gülsüm Korkut). Güncel Gelişmeler Işığında Sosyal Politika Tartışmaları. Ankara: Detay Yayıncılık

Schrempft, S., Jackowska1, M., Hamer, M. , Steptoe, A. (2019). Associations Between Social Isolation, Loneliness, And Objective Physical Activity in Older Men and Women. Schrempft et al. BMC Public Health (2019) 19:74.

Twari, S.C. (2013). Loneliness: A Disease?. Indian Journal of Psychiatry, 55(4), 320-322.

Wright, S.L. (2005). Loneliness in the Workplace. A Thesis Submitted in Fulfilment of the Requirements for the Degree of Doctor of Philosophy in Psychology at the University of Canterbury.

Social Isolation Among Seniors: An Emerging Issue, www.health.gov.bc.ca. (2004). Social Isolation Among Seniors: An Emerging Issue, https://www.health.gov.bc.ca/library/publications/year/2004/Social_Isolation_Among_Seniors.pdf, ET. 20.01.2021.

Yang, J. (2009). Relationship Between Gender Traits And Loneliness: The Role Of Self-Esteem. Master's Thesis Presented to Psychology Department Brandeis University.

Yanguas, J., Pinazo-Henandis, S.F., Tarazona-Santabalbina, J. (2018). The Complexity of Loneliness. Acta Biomed, 89(2), 302-314.

Yıldırım, B., Aydıner Boylu, A., Günay, G. (2020). Kaderden Kaçılır Mı? Yaşlılıkta Yalnızlık, Sosyal İzolasyon ve Yaşam Kalitesi Üzerine Bir Değerlendirme. (Ed. Deniz Say Şahin). Etik Yönleri İle Yaşlılık ve Yaşlanma. Bursa: Ekin Yayınları

KAYNAKÇA

Barnes, M., Blom, A., Cox, K., Lessof, C. (2006). The Social Exclusion of Older People: Evidence from the First Wave of the English Longitudinal Study of Ageing (ELSA): Final Report. Office of the Deputy Prime Minister. London. January.

Barrientos, A., Gorman, M., Heslop, A. (2003). Old Age Poverty in Developing Countries: Contributions and Dependence in Later Life. World Development, Vol. 31, No. 3, pp. 555–570.

Buğra, A. (2013). Kapitalizm, Yoksulluk ve Türkiye'de Sosyal Politika. İletişim Yayınları. 6. Baskı. İstanbul.

Bussolo, M., Koettl, J., Sinnott, E. (2015). Golden Aging: Prospects for Healthy, Active, and Prosperous Aging in Europe and Central Asia. World Bank Group. Europe and Central Asia Studies. Washington.

Büyükyörük, N., Say Şahin, D. (2020). Yaşlılığa İlişkin Sosyolojik Kuram ve Yaklaşımlar. (Ed. Deniz SAY ŞAHİN). Yaşlanmaya Sağlık Sosyolojisi Perspektifinden Multidisipliner Yaklaşımlar. Ekin Yayınevi. (261-282).

Ceylan, H. (2015). Yaşlılık ve Refah Devleti. Açılımkitap. İstanbul.

Desarrollo, M. Y. (2004). Understanding Poverty From a Gender Perspective. United Nations Publication. ECLAC – SERIE. Women and Development Unit. Santiago. Chile. June.

Gasparini, L., Alejo, J., Haimovich, F., Olivieri, S., Tornarolli, L. (2007). Poverty among the Elderly in Latin America and the Caribbean. Background Paper for the World Economic and Social Survey 2007 The World Ageing Situation. CEDLAS. Universidad Nacional de La Plata.

Gençtürk, Z. (2020). Yaşlılık ve Sağlık Politikaları. (Ed. Deniz SAY ŞAHİN). Yaşlanmaya Sağlık Sosyolojisi Perspektifinden Multidisipliner Yaklaşımlar. Ekin Yayınevi. (207-225).

Hoff, A. (2008). Tackling Poverty and Social Exclusion of Older People – Lessons from Europe. Working paper 308. Oxford Institute of Ageing Working Papers.

ILO. (2014). Social Protection for Older Persons: Key policy Trends and Statistics. Social Protection Policy Papers. International Labour Office. Social Protection Department. Geneva.

ILO. (2016). Social Protection Floors Volume 2: Innovations to Extend Coverage. (Ed. Isabel Ortiz, Valérie Schmitt, Loveleen De). International Labour Organization.

ILO. (2017). World Social Protection Report 2017–19: Universal Social Protection to Achieve the Sustainable Development Goals. International Labour Office. Geneva.

Kalınkara, V. (2016). Temel Gerontoloji: Yaşlılık Bilimi. Nobel Yayıncılık. 3. Basım. Ankara.

Khan, N., Khan, S., Leng, O. T. S., Chen, T. B., Vergara, R. G. (2017). Explore the Factors that Influence Elderly Poverty. Journal of Southeast Asian Research, Vol. 2017, Article ID 938459.

Kneale, D. (2012). Is Social Exclusion Still Important for Older People?. ILC–UK. London. September.

Kwan, C., Walsh, C. A. (2018). Old Age Poverty: A Scoping Review of the Literatüre. Cogent Social Sciences, Volume 4, Issue 1, 1478479.

Lamprini, K. (2016). Social Exclusion of Elderly. Journal of Healthcare Communications, Vol. 1, No. 3: 21.

Lee, J., Phillips, D. (2011). Income and Poverty among Older Koreans: Relative Contributions of and Relationship between Public and Family Transfers. Working Paper. WR-852. RAND Labor and Population. April.

Myck, M., Ogg, J., Aigner-Walder, B., Kareholt I., Kostakis, I., Motel-Klingebiel, A., Marban-Flores, R., Murdock, E., Perek-Bialas, J., Thelin, A. (2017). Economic Aspects of Old Age Exclusion: A Scoping Report. Knowledge Synthesis Series: No. 1. ROSEnet Cost Action

(CA 15122). Reducing Old-Age Social Exclusion: Collaborations in Research&Policy. April.

Norton, M., West, S. (2014). Age UK Evidence Review: Poverty in Later Life. Age UK. http://www.futureyears.org.uk/uploads/files/Age%20UK%20on%20poverty%20in%20old%20age.pdf (ET: 18.01.2021).

OECD. (2017). Preventing Ageing Unequally. OECD Publishing. Paris.

OECD. (2019). Pensions at a Glance 2019: OECD and G20 Indicators. OECD Publishing. Paris.

Orlicka, E. (2015). Impact of Population Ageing and Elderly Poverty on Macroeconomic Aggregates. Procedia Economics and Finance, 30, s. 598 – 605.

Phillipson, C., Scharf, T. (2004). The Impact of Government Policy on Social Exclusion Among Older People: A Review of the Literature for the Social Exclusion Unit in the Breaking The Cycle Series. Office of the Deputy Prime Minister. Social Exclusion Unit. August.

UNFPA ve HelpAge International. (2012). Ageing in the Twenty-First Century: A Celebration and A Challenge. New York: United Nations Population Fund (UNFPA). London: HelpAge International.

United Nations. (2011). Current Status of the Social Situation, Well-Being, Participation in Development and Rights of Older Persons Worldwide. Department of Economic and Social Affairs. ST/ESA/339. New York. December.

Wethington, E., Pillemer, K., Principi, A. (2016). Research in Social Gerontology: Social Exclusion of Aging Adults. (Ed. Paolo Riva ve Jennifer Eck). Social Exclusion: Psychological Approaches to Understanding and Reducing Its Impact. Springer. (177-195).

Zaidi, A. (2010). Poverty Risks for Older People in EU Countries-An Update. Policy Brief. January (II). European Centre. European Centre for Social Welfare Policy and Research.

KAYNAKÇA

Australian Human Rights Commission. (2010). Age Discrimination – Exposing the Hidden Barrier for Mature Age Workers (2010). Australian Human Rights Commission Sex & Age Discrimination Unit. Sydney.

Ayalon, L., Tesch-Romer, C. (2018). Introduction to the Section: Ageism-Concept and Origins. (Ed. Liat Ayalon ve Clemens Tesch-Römer). Contemporary Perspectives on Ageism. Springer Open. Switzerland.

Bönisch, M., Peterbauer, J., Stöger, E. (2019). Skills Mismatch Among Older Workers. (Ed. Mikkel Barslund). Policies for an Ageing Workforce Work-life balance, working conditions and equal opportunities. Report of a CEPS – NIESR – FACTAGE and Eurofound Conference. Centre for European Policy Studies (CEPS). Brussels. s. 44-50.

Bulduk, M. F., Say Şahin, D. (2020). Yaşlılık Döneminde Sosyal İlişkiler ve Kuşaklararası İlişkiler. (Ed. Deniz SAY ŞAHİN). Yaşlılık Sosyolojisi. Ekin Yayınevi. Bursa. (157-174).

Butler, R. N. (1969). Age-Ism: Another Form of Bigotry. The Gerontologist, Volume 9, Issue 4, s. 243–246.

Calzavaraa, M., Battinia, D., Bogataj, D., Sgarbossa, F., Zennaro, I. (2020). Ageing Workforce Management in Manufacturing Systems: State of the Art and Future Research Agenda. International Journal of Production Research, Vol. 58, No. 3, s. 729–747.

Carral, P., Alcover, C.-M. (2019). Measuring Age Discrimination at Work: Spanish Adaptation and Preliminary Validation of the Nordic Age Discrimination Scale (NADS). International Journal of Environmental Research and Public Health, 16(8), 1431.

Cousins, S. O'B. (2005). Overcoming Ageism in Active Living: Report for the Active Living Coalition for Older Adults. The Active Living Coalition for Older Adults (ALCOA). Health Canada and the Public Health Agency of Canada. February.

Davey, J. (2014), Age Discrimination in the Workplace. Policy Quarterly, Volume 10, Issue 3, August, s. 42-48.

Gee, G. C., Pavalko, E. K., Long, J. S. (2007). Age, Cohort and Perceived Age Discrimination: Using the Life Course to Assess Self-reported Age Discrimination. Social Forces, Volume 86, Number 1, September, s. 265-290.

Gençtürk, Z. (2020). Yaşlanan Toplumun Sorunları Üzerine Bir Değerlendirme. (Ed. Deniz Say Şahin). Yaşlılık Sosyolojisi. Ekin Yayınevi. Bursa. (75-90).

Ghosheh, N. (2008). Age Discrimination and Older Workers: Theory and Legislation in Comparative Context. International Labour Office. Conditions of Work and Employment Series No. 20. Conditions of Work and Employment Programme. Geneva.

Johnson, R. W. (2007). Managerial Attitudes Toward Older Workers: A Review of the Evidence. The Urban Institute. The Retirement Project. Discussion Paper 07-05. Washington.

Johnson, R. W., Gosselın, P. (2018). How Secure Is Employment at Older Ages?. Research Report. Urban Institute. Program on Retirement Policy. December. Washington.

Korkut, G. (2020). Çalışma Yaşamında Yaşlı İstihdamının Genel Görünümü ve Yaş Ayrımcılığı. (Ed. Zahide GENÇTÜRK). Yaşlılık ve Sosyal Politika Tartışmaları. Detay Yayıncılık. Ankara. (55-67).

Marshall, V. W. (2007). Advancing the Sociology of Ageism. Social Forces, Volume 86, Number 1, September, s. 257-264.

Martin, J. P. (2018). Live Longer, Work Longer: The Changing Nature of the Labour Market for Older Workers in OECD Countries. IZA – Institute of Labor Economics. Discussion Paper Series. IZA DP No. 11510. Germany.

Mcgregor, J., Gray, L.. (2002). Stereotypes and Older Workers: The New Zealand Experience. Social Policy Journal of New Zealand, Issue 18, June, s. 163-177.

Mosley, H., Dohse, K. (2019). PES Strategies in Support of an Ageing Workforce: Study Report. European Union. European Commission. European Network of Public Employment Services. November. Luxembourg.

Munnell, A. H., Sass, S. A., Soto, M. (2006). Employer Attitudes Towards Older Workers: Survey Results. An Issue in Brief Center For Retirement Research at Boston College. Work Opportunities for Older Americans. Series 3. June.

Ng, T. W.H., Feldman, D. C. (2012). Evaluating Six Common Stereotypes About Older Workers With Meta-Analytical Data. Personnel Psychology, 65, s.821-858.

Oakman, J., Wells, Y. (2013). Retirement Intentions: What is the Role of Push Factors in Predicting Retirement İntentions?. Ageing & Society, 33, s. 988-1008.

OECD. (2011). Pensions at a Glance 2011: Retirement-Income Systems in OECD and G20 Countries. OECD Publishing.

OECD. (2013). Ageing and Employment Policies: Norway 2013: Working Better With Age. OECD Publishing.

OECD. (2014). Ageing and Employment Policies: Netherlands 2014: Working Better With Age. OECD Publishing.

OECD. (2019). Working Better With Age, Ageing and Employment Policies. OECD Publishing.

Quintini, G., Venn, D. (2013). Back to Work: Re-employment, Earnings and Skill Use after Job Displacement. Final Report. OECD. Employment Analysis and Policy Division. Directorate for Employment. Labour and Social Affairs. October.

Roscigno, V. J., Mong, S., Byron, R., Tester, G. (2007). Age Discrimination, Social Closure and Employment. Social Forces, Volume 86, Number 1, September, s. 313-334.

Samorodov, A. (1999). Ageing and Labour Markets for Older Workers. Employment and Training Papers 33. International Labour Office. Employment and Training Department. Geneva.

Say Şahin, D., Avcı, Ö. (2019). Geçmişten Günümüze Türkiye'de Yaşlılara Yönelik Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Uygulamaları. (Ed. Adem Korkmaz ve Gülsüm Korkut). Güncel Gelişmeler Işığında Sosyal Politika Tartışmaları. Detay Yayıncılık. Ankara. (144-153).

Silverstein, M. (2008). Meeting the Challenges of an Aging Workforce. American Journal of Industrial Medicine, Volume 51, Issue 4, s. 269–280.

Sonnet, A., Olsen, H., Manfredi, T. (2014). Towards More Inclusive Ageing and Employment Policies: The Lessons from France, The Netherlands, Norway and Switzerland. De Economist, 162, s. 315–339.

Tuominen, E., Takala, M. (2006). Ageing Workforce and Employers' Attitudes to Employment of Older Persons The Case of Finland. Finnish Centre for Pensions. Working Papers 2006:5.

UNECE. (2019). Combating Ageism in the World of Work. United Nations. UNECE Policy Brief on Ageing No. 21. February.

Van Den Heuvel, W. JA. (2012). Discrimination Against Older People. Reviews in Clinical Gerontology, 22, s. 293–300.

Vodopivec, M., Dolenc, P. (2008). Live Longer, Work Longer: Making it Happen in the Labor Market. Financial Theory and Practice, Volume 32, Issue 1, s. 65-81.

YEREL YÖNETİMLER BAĞLAMINDA
YEREL SİYASET

Editör
Dr. Öğr. Üyesi Mahir ÖZHAN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-95-1

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Haziran 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

KAYNAKÇA

Akyıldız, A.(2019*). İdari Reformlar (1808-1876) Osmanlı Devleti'nde yenileşme hareketleri (1703-1876)* içinde Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2837.

Erat, V. (2016). Mahalli idare birimi olarak köyler ve 6360 sayılı yasanın etkileri. *Bitlis Eren Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Akademik İzdüşüm Dergisi*, 1 (1), 87-98. Retrieved from https://dergipark. org.tr/en/pub/beuiibfaid/issue/ 28275/300219.

Erat, V, Özkaya, Y. (2017). Kamu politikalarında yasalaştırma süreci: 6360 sayılı yasa üzerinden bir inceleme. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 32 (2) , 263-288 . DOI: 10.24988/deuiibf.2017322626.

Ergin, O. N. (1936). *Türkiye'de şehirciliğin tarihi inkişafı*, Ankara: Cumhuriyet Matbaası.

Ergin, O. N. (1995). *Mecelle-i umûr-ı belediyye,* İstanbul: *İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları*.

Eryılmaz, B. (1992). *Tanzimat ve yönetimde modernleşme*, İstanbul: İşaret Yayınları.

Gözler, K. (2018). *Mahalli idareler hukukuna giriş,* Bursa: Ekin Yayıncılık.

Gözler, K. (2019). *İdare Hukuku: Cilt I*, Bursa: Ekin Yayıncılık.

Karakılçık, Y. (2016). *Yeni yerel ve bölgesel gelişmeler ışığında yerel yönetimler,* 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınevi.

Ortaylı, İ. (1974). *Türkiye idare tarihi*, Ankara: TODAİE Yayınları.

Ortaylı, İ. (1985). *Tanzimat'tan Cumhuriyete yerel yönetim geleneği*, İstanbul: Hil Yayınları

Ortaylı, İ. (2010). *Türkiye teşkilat ve idare tarihi*. Ankara: Cedit Neşriyat.

Özdemir, H., ve Demirkanoğlu, Y. (2015). 6360 sayılı yasaya Adalet Ve Kalkınma Partisi'nin muhafazakar demokrat kimlik tanımı üzerinden bakış: pekişen iktidarla merkezileşen yerel yönetime doğru. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 2015, 8 (2), s. 114-149.

Özhan, M. (2019). " Parlamenter Sistem ve Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Yasamanın Denetleme Yetkisinin Karşılaştırılması", *ISPEC Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Kongresi,* 10-12 Haziran 2019, s. 293-306

Özgür, H. (2008). "Yerel siyaset perspektifinden bakışla büyükşehir belediyelerinde kentsel alan yönetimi uygulamaları", *Yerel Siyaset,* Okutan Yayıncılık, Ocak, s.125-166.

Tekeli, İ. (1983). "Yerel yönetimlerde demokrasi ve Türkiye'de belediyelerin gelişimi", *Amme İdaresi Dergisi*, 16(2), s.7-21.

Tortop, N., Aykaç, B., Yayman, H., ve Özer, M. A. (2006). *Mahalli idareler*, Ankara: Nobel Yayınları.

Türe, F. (2000). "Türkiye'de mahalli idarelerin kökeni: Osmanlı İmparatorluğu'nda mahalli idareler", *Yerel Gündem*, yıl 2, sayı 5, s. 34-41.

Vural, T. (2004). Osmanlı İmparatorluğu'nda yerel yönetimler. *Türk İdare Dergisi*, 444: 179-193.

KAYNAKÇA

Akman, Ç. (2017), Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Uluslararası Kuruluşlara Üyelikleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(2), 485-510

Avrupa Komisyonu. (2001). *European Governance: A White Paper*, Brüksel:COM

Avrupa Komisyonu. (2006). *2006 Yılı Türkiye İlerleme Raporu*, Brüksel: COM

Avrupa Komisyonu. (2013). *2013 Yılı Türkiye İlerleme Raporu*, Brüksel: COM

Batal, S. ve Topçu, V. (2019). Yerel Yönetimlerde Uluslararası İlişkiler Faaliyetleri: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Üzerine Bir İnceleme. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(19), 341-374

Benz, A. ve Eberlein, B. (1999). The Europeanisation of Regional Policies: Patterns of Multi-Level Governance.*Journal of European Public Policy*, 6, 329-348

Carmichael, P. (2002). Briefing Paper: Multi-Level Governance. *Review of Public Administration Team Report*. Kuzey İrlanda, Birleşik Krallık

Çelebi, B. (2014). Yerel Yönetimlerin Uluslararası Müdahaleleri İçin Yasal Bir Dayanak: Uluslararası Hukuk ve Kentli Hakları.*TESAM*, 129-155

Daoudov, M. (2013. *Yerel Dış Politikanın Temelleri*. İstanbul: T.C. Marmara Belediyeler Birliği Yayını

Demirtaş, B. (2016). Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Dış İlişkilerinin Analizi: Merkez-Çevre Etkileşimini Yeniden Düşünmek. *Uluslararası İlişkiler*, (13)52, 151-173.

Denhardt, R. B. (2004). *Theories of Public Organization*. Belmont, CA: Thomson/Wadsworth

Drechsler, W. (2009). The Rise and Demise of the New Public Management: Lessons and Opportunities for South East Europe. *Uprava*, (7)3, 7-27

Evmez, Z. (2020a). Türkiye'de Siyasal Elit Uzlaşmasının Halkın AB'ye Yönelik Tutumlarına Etkisi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 51-73

Evmez, Z. (2020b). Avrupa Birliği'nin Meşrulaştırıcılığı ve Göç Krizi. (Ed.) M. Özhan *Değişen Dünya'da Göç* (s. 169-187). Bursa: Ekin

Evmez, Z. (2021). Avrupa Birliği'nde Siyasallaşma ve De-Politizasyon: Doğu Avrupa Üye Ülkelerindeki Kamuoyu Tahayyülü. *Akademik İzdüşüm Dergisi*, 6(1), 75-95

Görün, M. (2004). Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı. (Ed.) Z. Toprak, H. Yavaş, M. Görün*Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi Anlaşmalarında Avrupa Konseyi*. (s. 14-32) İzmir: Birleşik Yayınları

Gültekin Punsmann, B. (2013). City Diplomacy and Istanbul.*Turkish Review*, http://www.turkishreview.org/reports/city-diplomacy-and-istanbul_540566 (Erişim Tarihi 01Nisan 2021).

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, (2021a). İstanbul'un Kardeş Şehir, İşbirliği Protokolleri Ve Mutabakat Zaptı/İyi Niyet Mektupları https://www.ibb.istanbul/SitePage/Index/151 (Erişim Tarihi 01Nisan 2021).

İstanbul Büyükşehir Belediyesi. (2021b). AB İlişkileri Müdürlüğü. https://www.ibb.istanbul/CorporateUnit/Detail/141 (Erişim Tarihi 01Nisan 2021).

Kuşku-Sönmez, E. (2014). Regional Cooperation in the Black Sea Basin: What Role for City Diplomacy. *Southeast European and Black Sea Studies*,14(4), 489-507

Mimarlar Odası. (2008). *Avrupa Kentsel Şartı-2: Yeni Bir Kentlilik İçin Manifesto*. (Çev. Aydan Erim), 1-11

Mutlu, A. (2007). Yönetişimde Yerel Kültür ile Etnik Kimlikler Vurgusu ve Türkiye. *Amme İdaresi Dergisi*, 40(1), 1-25

Parlak, B. (2014). Avrupa Birliği Perspektifinden Merkezi Yönetim - Yerel Yönetim İlişkileri. *TESAM*, 7-40

Pektaş, E. K. ve Akın, F. (2010). Avrupa Kentsel Şartları Perspektifinde Bir Kentli Hakkı Olarak "Katılım Hakkı" ve Türkiye. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 12(2), 23-49

Pierson, C. (2014). *Modern Devlet*. (Çev. Neşet Kutluğ ve Burcu Erdoğan), 2. Baskı, İstanbul: Chiviyazıları/Nemesis

Rhodes, R. A. W. (1996). The New Governance: Governing Without Goverment. *Political Studies Association*, 44(4), 652-667.

Siverekli, E. (2001). Yerelleşme ve Yerel Demokrasi. *Türk İdare Dergisi*, 431, 121- 133

Smith, A. (1997). Studying Multi-level Governance: Examples from French Translations of Structural Funds. *Public Administration*, 75, 711-729

Sobacı, M. Z. (2007). Yönetişim Kavramı ve Türkiye'de Uygulanabilirliği Üzerine Değerlendirmeler. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 219-235

Şener, H. A. (2008). Avrupa Birliği, Neoliberalizm ve İdari Reform İlişkisi. *Memleket Siyaset Yönetim*. 3(7), 112-138

Uysal, Y. ve Atmaca, Y. (2018). Türkiye'deki Merkezi ve Yerel Yönetim İlişkilerinin Yönetişim Modeli Çerçevesinde Değerlendirilmesi. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 1(3), 411-424

KAYNAKÇA

Al, H. (2009). *Küreselleşme, Bölgeselleşme, Yerelleşme.* V. K. Bilgiç (Ed.), Değişik yönleriyle Yerelleşme, s. 49-68, İstanbul: Seçkin Yayıncılık.

Arıkboğa, E. (2015). *Büyükşehir Yönetim Sistemi.* K. Görmez (Ed.), Yerel Yönetimler, içinde (s. 184-223). Ankara: Orion Yayınları.

Avrupa Birliği'nin Tarihçesi. (2021, 13 Nisan). Erişim adresi http://www.ab.gov.tr/index.php?p=105

BİLİCİ, N. (2005), *Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri*, Ankara: Seçkin Yayınları.

Canatan, B. (2001), *Yerellik İlkesi,* Ankara: Galeri Kültür Yayınevi.

Çubukçu, D. Ö. (2008), Avrupa Birliği Çerçevesinde Yerel Yönetimler ve Gelir Yapıları, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi,* 63(1), s.81-120.

Dalgıç, D. (2007). *Belediyelerin Uluslararası İlişkileri.* A. Sabuktay (Ed.), Yerel Yönetimlerde İşbirliği ve Katılım, s. 83-95, Ankara: TODAİE Yayınları.

Demirkaya, Y. ve KOÇ, M. (2007), 6360 Sayılı Kanun İle Birlikte Mahalleye Dönüşen Köylerde Değişimin Katılım Açısından Muhtarlığa Etkisi: Menteşe ve Seydikemer İlçeleri Üzerinden Bir Değerlendirme, *Strategic Public Management Journal,* 3(6), s.124-149.

Erdem, K. (2008). *Etkinlik ve Verimlilik Kavramlarının Türk Kamu Yönetimine İdari ve Mali Açıdan Yansıması*. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

Genç, F. N. (2014), 6360 sayılı Kanun ve Aydı'a Etkileri [Özel sayı], *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 1, s.1-29.

Gönültaş, Y. C. (2018), Uluslararasılaşan Yerel Yönetimler: Yerel Dış Politika (Paradiplomasi) Kavramına Teorik Bir Bakış, *AHBVÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 20(2), s.271-288.*

Kalko, Ü. (2010). *Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinin Türkiye'de Yerel Yönetimlere Yansıması (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

KARLUK, S. R. (1996), *Avrupa Topluluğu Ve Türkiye*, 4. Baskı, İstanbul: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Yayınları.

Keleş, R. (1992). *Yerinden Yönetim ve Siyaset.* İstanbul: Cem Yayınevi.

Keleş, R. (1995), Yerel Yönetimler Özerklik Şartı Karşısında Avrupa ve Türkiye, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi,* 4(6), s.3-19.

Keleş, R. (1998). *Yerinden Yönetim ve Siyaset*. İstanbul: Cem Yayınları.

Kösecik, M. (2007). Avrupa Birliğine Üyelik Sürecinin Türkiye'nin Yerel Yönetim Yapısına Etkileri. H. Özgür ve M. Kösecik (Ed.), *Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar – II,* s. 691-738, Ankara: Nobel Yayınevi.

Mahmutoğlu, A. (2007). Yerel Yönetim Yasaları Sonrasında Mülki İdare Sistemi: Yerel Yönetimler – Merkezi Yönetim İlişkilerinde Yeniden Yapılanma. A. Nohutçu ve A. Balcı (Ed.), *Bilgi Çağında Türk Kamu Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması II,* s. 29-51, Beta Yayınları.

Muratoğlu, T. (2015), Mahalli İdareler Mevzuatında 6360 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler, *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 20(32), s.59-96.

Ökmen, M. (2008). Türkiye'de Merkezi Yönetim – Yerel Yönetim İlişkileri ve Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılandırılması. R. Bozloğan ve Y. Demirkaya (Ed.), *Türkiye'de Yerel Yönetimler,* s. 45-83,Ankara: Nobel Yayınları.

ÖNEN, Z. S. (1989), *Uluslararası Mali Kuruluşlar*, Ankara: Savaş Yayınları.

Özer, M. A. (2006). *Avrupa Birliği Yolunda Türk Kamu Yönetimi.* Ankara: Platin Yayınları.

Özer, M. A. ve Akçakaya, M. (2014). *Yerel Yönetimler Teorik Boyut.* Ankara: Gazi Kitabevi.

Parlak, B. (2005). Küresel Gelişmeler ve Avrupa Birliği Uygulamaları Ekseninde Yerelleşme. N. T. Arslan (Ed.), *Teoriden Pratiğe Kamu Yönetimi Yaklaşımlar, Sorunlar ve Metodlar,* s. 1-18.

Parlak, B. ve Ökmen, M. (2015). *Yerel Yönetimler Kuram ve Uygulamada Küresel ve Ulusal Konular ve Sorunlar.* Bursa: Ekin Yayınları.

Yaslıkaya, R. (2014). "6360 Sayılı Yasanın Uygulanmasında Yaşanan Sorunlar: Mersin Büyükşehir Belediyesi Örneği", *Uluslararası Türk Dünyası Yerel Yönetimler Sempozyumu*, GaziMagusa/Kıbrıs, 26-26 Kasım 2014.

Yaslıkaya, R. (2018). RecentDevelopments in TheTurkishLocalGovernmentSystem in TheContext Of CentralizationAndDecentralizationDebates (2012-2018). H. Özüdoğru, M. Mulalıç, & T. Çetin içinde, *EconomicandSocialStudies*. Riga: Lambert Academic Publishing. Pp. 240- 263.

Sobacı, Z. (2005), Yeniden Yapılanma Sürecinde İl Özel İdarelerinin Dünü, Bugünü ve Geleceği Üzerine Değerlendirmeler, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi,* 14(4), s.31-50.

TÜSİAD, (1992). Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği, Yerel Yönetimler, Sorunlar ve Çözümler. İstanbul: TÜSİAD Yayınları.

Yaman, M. (2015). AB ve Yerel Yönetimler. K. Görmez (Ed.), *Yerel Yönetimler,* s. 248-284, Ankara: Orion Yayınları.

Yayman, H. (2005). *Türkiye'nin İdari Reform Politiği*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

KAYNAKÇA

AKGÜL, B., EFE, M. (2010) Dünyada ve Türkiye'de Bölge Planlama Çalışmaları ve Bunların Karşılaştırılması, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 19(4), 19-45.

ALTAN, R. (2007) AB Bölgesel Politikasındaki Reformlar, *Türk İdare Dergisi*, (457), 175-182.

APAN, A. (2004) Bölge Kavramı ve Bölgesel Kalkınma Ajansları, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergi*si, 13(4), 39-58.

ARIKAN, Y. E. (2004) Bütünleşen Avrupa'da Yerel Yönetimler, *Görüş Dergisi,* (58), 38-51

ARIKAN, Y. E. (2006)Avrupa Bütünleşmesi ve Bölgecilik, H. ÖZGÜR, B. PARLAK içinde, *Avrupa Perspektifinde Yerel Yönetimler*, İstanbul:Alfa Aktüel Yayınları.

AYDIN, A. H. (2007) *Türk Kamu Yönetimi*, Ankara: Seçkin Yayınları.

BENEK, S. (2009) Ortaya Çıkışı, Gelişme Seyri ve Bölgeye Etkileri Bakımından Güneydoğu Anadolu Projesi, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 64(3),45-72.

BEYHAN, B. (2010), Kamu Yönetimi ve Bölgesel Planlamada Düzgüsel Bölgelerin Açmazları ve İşlevsel Bölgelerin Tanımlanmasında İzlenebilecek Yöntemler Üzerine, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi,* 19(4), 1-29.

BRUSİS, M. (2002), Between EU Requirements, Competitive Politics, and National Traditions: Re-creating Regions in the Accession Countries of Central and Eastern Europe, *Governance: An International Journal of Policy, Administration, and Institutions*, 15(4), 531-559.

BULUT, Y. (2002), Türkiye'de Bölge Yönetimi Arayışları, *Amme İdaresi Dergisi,* 35(4), 17-42.

CANPOLAT, H. (1992), Bir İdari Reform Önerisi Özel İdarelerin Yeniden Düzenlenmesi, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 1(5), 73-81.

ÇAKIL, İ. (1995), Türk Kamu Yönetiminde Bölgesel Örgütlenme, *Mülkiyeliler Birliği Dergisi*, 19(182), 49-51

ÇALT, G. (2005), Bölgeselleşme ve Avrupa Birliği'nin Bir Aracı Olarak Bölge Kalkınma Ajansları, *6. Türkiye Ziraat Mühendisliği Teknik Kongresi Bildiri Metinleri*, 1-21.

ÇEVİKBAŞ, R. (2008) Yerel Yönetimlerde Siyasal Katılım, *Türk İdare Dergisi,* (461), 71-95.

ÇOKER, Z. (2002) Bölge Kuruluşları ve Bölge Valiliği Tartışmaları, *Türk İdare Dergisi*, (436), 1-39

ÇUKURÇAYIR, M. A. (2009), *Küreselleşme ve Türkiye'de Yerel Yönetimler*, Ankara: Türkiye Belediyeler Birliği Yayınları.

DEMİRAL, B. (2006) Avrupa Birliği ve Türkiye'de Bölge, Bölgeselleşme, Bölgecilik ve Bölge Yönetimleri, H. ÖZGÜR, B. PARLAK, içinde, *Avrupa Perspektifinde Yerel Yönetimler*, İstanbul: Alfa Aktüel Yayınları.

DEMİRÖZ, A. N. (1990) Bölge Valiliği Üzerine, *Amme İdaresi Dergisi*, 23(4),55-70.

DERDİMAN, R. C. (1995), Kamu Yönetiminde Yetki Genişliği, *Amme İdaresi Dergisi*, 28(4), 65-80.

DÖNMEZ, M. (2002), Merkezi Yönetim ile Yerel Yönetimler Arasında Görev ve Kaynak Bölüşümü, *Mülkiye Dergisi*, 26(235), 155-192.

DPT (2000), *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005) Kamu Yönetiminin İyileştirilmesi ve Yeniden Yapılandırılması Özel İhtisas Komisyonu Raporu*, Ankara.

ERAYDIN, A. (2009) Planlamadan Uygulamaya, *Üçüncü Bölgesel Kalkınma ve Yönetişim Sempozyumu Bildiri Kitabı*, (9-18), Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) Yayınları.

ERENÇİN, A. (2007), Yerinden Yönetim ve Türkiye'de Reform Süreci, *Mülkiye Dergisi*, 31(254), 99-122.

ERYILMAZ, B. (2010) *Kamu Yönetimi*, Ankara: Okutman Yayıncılık.

GERAY, C. (1989) Ülkenin Yönetsel Coğrafyası Gelişigüzel Değiştirilirken…, *Mülkiyeliler Birliği Dergisi*, 13(104), 3-19.

GERAY, C. (1997) Bölgesel Gelişme İçin Planlama ve Örgütlenme, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 52(1),299-312.

GÖNÜL, M. (1992) Seçimli Valilik Üzerine Düşünceler, *Amme İdaresi Dergisi*, 25(3), 51-70

GÖZÜBÜYÜK, Ş. (2010) *Türkiye'nin Yönetim Yapısı*, Ankara: Turhan Kitabevi.

GÜL, H. (2008), Yerinden Yönetim Kavramının Gelişimi, Tanımı, Türleri ve Özellikleri, içinde, R. BOZLAĞAN, Y. DEMİRKAYA, *Türkiye'de Yerel Yönetimler,* Ankara: Nobel Yayınları.

GÜLER, B. A. (2000), Yerel Yönetimleri Güçlendirmek mi? Ademi Merkeziyetçilik mi?, *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 9(2), 14-29.

GÜNAYDIN, O. (2005), Bazı AB Ülkeleri ve Türkiye'de Bölgesel Yönetim, *Türk İdare Dergisi*, (447), 77-100.

GÜNDAY, M. (1999), *İdare Hukuku,* Ankara: İmaj Yayıncılık.

GÜNEŞ, Y. (2005), Yeni Yasa Tasarısı Bağlamında Yerel Yönetim Birlikleri, *Türk İdare Dergisi,* (447), 157-178.

GÜVEN, H. S. (1982) Değişen Yerel Hizmet Kavramı ve Yerel Yönetimlerde Ölçek Sorunu, *Amme İdaresi Dergisi*, 15(4), 27-48.

KALABALIK, H. (2005) *AB Ülkeleriyle Karşılaştırmalı Yerel Yönetim Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayınevi.

KARA, M. (2008), *Bölgesel Rekabet Edebilirlik Kavramı ve Bölgesel Kalkınma Politikalarına Yansımaları*, Ankara: DPT Planlama Uzmanlık Tezi.

KARAARSLAN, M. (2008), *Özerklik ve Denetim Açısından Yerel Yönetimler Reformu*, Ankara: Turhan Kitabevi Yayınları.

KARAER, T., ÖKTEM, M. K. (1988) Güneydoğu Anadolu Projesi'nin Yönetsel Boyutu Üzerine, *Amme İdaresi Dergisi*, 21(2), 37-61.

KEATING, M. (1997) The İnvention of Regions: Political Restructuring and Territorial Government in Western Europe, *Environment and Planning C: Government and Policy*, (15), 383-398.

KELEŞ, R. (2009) *Yerinden Yönetim ve Siyaset*, İstanbul: Cem Yayınevi.

KELEŞ, R., ERBAY, Y. (1999) Avrupa Konseyi'nin Bölge Olgusuna Bakışı, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 8(4), 3-29

KOCABAŞ, F. (1998) Türk İdare Teşkilatının Yeniden Yapılanması: Süreç ve Yöntem, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 7(4), 85-103.

KOHLER-KOCH, B. (1995) Regions as Political Actors in the Process of European Integration: A Research Design, *Mannheimer Centre for European Social Research*, AB III, (9), 1-31.

KÖSE, Ö. H. (2004), Yerel Yönetim Olgusu ve Küreselleşme Sürecindeki Yükselişi, *Sayıştay Dergisi*, (52), 3-42.

MAHMUTOĞLU, A. (2005) Küreselleşme ve Yerelleşme Boyutunda Modern Devletin Değişimi, *Türk İdare Dergisi*, (447),13-34

MENGİ, A. (2004) Yerinden Yönetim: Avrupa Birliği'nde Bölgeler Ulus Devlete Karşı mı?, *Mülkiye Dergisi*, 28(245),47-56.

NADAROĞLU, H. (2001) *Mahalli İdareler*, İstanbul: Beta Yayınları.

NALBANT, A. (1996) Bölgesel Devlet: Yeni Bir Devlet Biçimimi? (I) Kuramsal Temeller, *Amme İdaresi Dergisi*,29(2),39-70.

ÖKE, K. M., SAY, S. (2002), Türk Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma Gereksinimi, *Mülkiye Dergisi,* 26(235), 97-117.

ÖZBEK, O. (2012) Türkiye'de Normatif Bölgeler ve İl Gelişme Planlaması, *Amme İdaresi Dergisi*, 45(3),129-154.

ÖZEL, M. (2003a) Avrupa Birliğinde Bölge, Bölgeselleşme, Bölge Yönetimi Kavramları Üzerine, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 58(1), 97-117.

ÖZEL, M. (2003b), Yerel Yönetimleri Geliştirme Açısından Devlet, Yerel Yönetim ve Küreselleşme Kavramları Üzerine, *Türk İdare Dergisi*, (441), 191-215

ÖZEL, M. (2004) Avrupa Birliği'nde Bölgeselleşme ve Bölge Yönetimleri Sorunu, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 59(2), 99-126.

ÖZEL, M. (2009) Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Türkiye'de Bölgelerarası Dengesizlik ve Yeni Yönetsel Birim Arayışları, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 64(1),165-199.

ÖZER, M. A. (2008) Değişen Dengeler Karşısında Bölgeselleşme ve Avrupa Birliği, *Türk İdare Dergisi*, (460), 39-56

ÖZTÜRK, A. (2009), *Homojen ve Fonksiyonel Bölgelerin Tespiti ve Türkiye için İstatistiki Bölge Birimleri Önerisi,* Ankara: DPT Planlama Uzmanlık Tezi.

PAYASLIOĞLU, A. T. (1965) Türkiye'de Taşra Teşkilatı'nın Yeniden Düzenlenmesi, *Mülkiyeliler Birliği Dergisi (Kuruluş Özel Sayısı)*, (1), 5-7

POLATOĞLU, A. (1985), İl Yönetiminde Eşgüdüm Sorunu ve Yeni Bir Yönetim Modeli, *Amme İdaresi Dergisi*, 18(4), 27-40.

POLATOĞLU, A.(1988) Bölge Valiliği Üzerine Düşünceler, *Mülkiyeliler Birliği Dergisi*, 11(92),7-11.

SERT, O. (2012) Bölge, Türkiye'de Bölge Kavramı ve Kalkınma Ajanslarının Yapısı, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4),119-146.

SERTESEN, S. (2008), *Bölgesel Gelişmede "Yeni" Bir Politika Aracı: Cazibe Merkezleri,* Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı Yayını (Değerlendirme Notu), 1-7.

ŞAHİN, Y. (2011), Yeni Anayasada Türkiye'nin İdari Yapısı ve Yerinden Yönetim İlkesi,*Stratejik Düşünce Enstitüsü Analiz*, s. 1-32.

TAŞ, H. C. (2007) Bölgesel Kalkınma Ajanslarına Yönelik Eleştiriler ve Son Gelişmeler, *Türk İdare Dergisi*, (456), 137-161.

TAYŞİ, İ. (1997), Bölge Kalkınma İdaresi mi, Bölge Valiliği mi?, *Sayıştay Dergisi*, (26), 69-78.

TEZİÇ, E. (2007), *Anayasa Hukuku (Genel Esaslar),* İstanbul: Beta Yayınları.

TODAİE (1966), *MEHTAP (Merkezi Hükümet Teşkilatı Araştırma Projesi) Yönetim Kurulu Raporu*, Ankara: TODAİE Yayınları.

TODAİE (1991), *KAYA (Kamu Yönetimi Araştırması) Genel Rapor,* Ankara: TODAİE Yayınları.

TOKSÖZ, F., GEZİCİ, F. (2014) *Türkiye'de Bölgesel Yönetim Bir Model Önerisi*, İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV) Yayını.

TOPRAK, Z. (2006), *Yerel Yönetimler,* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

TORTOP, N. (1995) Yerel İdarelerde Büyüklük Ölçütleri, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 4(6),21-25.

TORTOP, N. (1999), *Mahalli İdareler*, Ankara: Yargı Yayınları.

TUTUM, C. (1994) *Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma*, Ankara: Toplumsal, Ekonomik, Siyasal Araştırmalar Vakfı (TESAV) Yayınları.

TÜRE, İ. (1998) Türkiye'de Bölge Yönetiminin Niteliği, Sorunları ve Çözüm Arayışları, *Amme İdaresi Dergisi*, 31(2),63-79.

UYGUN, O. (2012) *Yeni Anayasada Yerel ve Bölgesel Yönetim için Öneriler*, İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV) Yayınları.

ÜNÜSAN, T. (1994) Yerel Yönetim Reformu, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 3(2), 3-8

VAROL, Ç., ECERAL, T. Ö. (2009) Türkiye'de Bölgesel Kalkınma Çalışmalarının Uygulanma/Uygulanmama Süreçleri, *Üçüncü Bölgesel Kalkınma ve Yönetişim Sempozyumu Bildiri Kitabı*, (255-282), Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) Yayınları.

WORK, R. (2002), Overview of Decentralisation Worldwide: A Stepping Stone to Improved Governance and Human Development, *Second International Conference on Decentralisation Federalism: The Future of Decentralizing States?Manila, Philippines, United Nations Development Programme*, 1-20.

YALÇINDAĞ, S. (1996) İl Sisteminin Güçlendirilmesi Çözüm mü?, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 5(2),3-14.

YILDIZ, M. (1996), Yerel Yönetimler ve Demokrasi, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi,* 5(4), 3-15

ZENGİN, E. (1995), Yerel Yönetim Birliklerinin Örgütlenmesi: Bir Model Önerisi, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 50(1), 453-469.

KAYNAKÇA

Demirel, Ö., Kaya, Z. (2008). Eğitim Bilimine Giriş, Demirel, Ö., Kaya, Z. (Ed.), *Eğitim ile İlgili Temel Kavramlar* içinde (1-32), Ankara: Pegem A Yayınları

Eryılmaz, B. (2009). *Kamu Yönetimi*, Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Eryılmaz, B. (2017). *Bürokrasi ve Siyaset Bürokratik Devletten Etkin Yönetime*, İstanbul: Alfa

Gül, S.S. (2019). Eğitim Sosyolojisinin Konusu, Alanı ve Sınırları, Müjdat Avcı (Ed.*), Eğitim Sosyolojisi* içinde (25-45). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayını

Hansen, B. M. (2011). Antecedents of OrganizationalInnovation: TheDıffısuon of New Public Management IntoDanıshLocalGovernment, *Public Administration*, 89(2), 285-306

Karabacak, K. (2017). Eğitime İlişkin Temel Kavramlar, Ali Arslan (Ed.), *Eğitim Bilimine Giriş* içinde (3-25). Ankara: Nobel Yayınları

Keleş, R. (2011). *Yerinden Yönetim ve Siyaset,* İstanbul: Cem Yayınevi.

Köstereliоğlu, İ. (2017). Milli Eğitim Sistemi, Öğretmen Yetiştirme ve Öğretmenlik Mesleği, Ali Arslan (Ed.), *Eğitim Bilimine Giriş* içinde (25-69). Ankara: Nobel Yayınları

Nadaroğlu, H. (1994). *Mahalli İdareler*, İstanbul: Beta Yayıncılık.

Ortaylı, İ. (1982). Osmanlı İmparatorluğunda İdari Modernleşme ve Mahalli İdare Alanındaki Gelişmeler, *İdare Hukuku ve İlimler Dergisi*, 3(1-3), 137-148.

Ökmen, M. (2005). Küreselleşme Sürecinde Yerelleşme Eğilimleri ve Yerel Yönetimler, M. Kösecik, H. Özgür (Ed.), *Yerel Yönetim Yazıları I: Reform* içinde (539-564), Ankara: Nobel Yayınları

Özer, M. A.(2005). *Yeni Kamu Yönetimi Teoriden Uygulamaya*, Ankara: Platin Yayınları

Özhan, M., Karataş, S.(2019). Belediye Başkan Adayı Profili Üzerine Çalışma: Siirt Örneği, *EKEV Akademi Dergisi*, 23(78), 331-350

Parlak, B. (2014). Küreselleşme Sürecinde Modern Ulus Devlet ve Kamu Yönetimi, Muhittin Acar, Hüseyin Özgür(Ed.), *Çağdaş Kamu Yönetimi I* içinde (343-389), Ankara: Nobel

Parlak, B., Ökmen, M. (2015*). Yerel Yönetimler: Kuram ve Uygulamada Küresel ve Ulusal Konular ve Sorunlar*. Bursa: Ekin Yayınevi.

Kanun, Yönetmelik ve Raporlar

Adana Büyükşehir Belediyesi, 2019 YılıFaaliyet Raporu

Ankara Büyükşehir Belediyesi, 2019 Yılı Faaliyet Raporu, https://www.adana.bel.tr/panel/uploads/yillikfaaliyetraporlari_v/files/2019-yili-faaliyet-raporu.pdf Erişim Tarihi:02.04.2021

Ataşehir Belediyesi, (2021). https://www.atasehir.bel.tr/ataevleri Erişim Tarihi:05.04.2021

Başakşehir Belediyesi, 2019 Yılı Faaliyet Raporu, https://www.basaksehir.bel.tr/Content/files/stratejik-yonetim/Faaliyet_Raporlari/2019-faaliyet-raporu.pdf Erişim Tarihi: 02.04.2021

Bursa Büyükşehir Belediyesi, 2019 Yılı Faaliyet Raporu, https://www.bursa.bel.tr/ dosyalar/yayinlar/200629015632_2019-Yili-Faaliyet-Raporu-(18.06.2020).pdf Erişim Tarihi: 02.04.2021

Çankaya Belediyesi, 2019 Yılı Faaliyet Raporu, http://www.cankaya.bel.tr/uploads/files/%C3%A7ankaya%20belediyesi%202019%20faaliyet%20raporu.pdf Erişim Tarihi:03.04.2021

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, 2019 Yılı Faaliyet Raporu, https://www.gaziantep.bel.tr/uploads/2020/08/2019-faaliyet-raporu-compressed.pdf Erişim Tarihi: 03.04.2021

İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2019 Yılı Faaliyet Raporu, https://www.ibb.istanbul/Uploads/2020/7/2019-FAALIYET-RAPORU.pdf Erişim Tarihi: 04.04.2021

İzmir Büyükşehir Belediyesi, 2019 Yıl Faaliyet Raporu, https://www.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/Dokumanlar/2019FaaliyetRaporu_web.pdf Erişim Tarihi: 04.04.2021

Kayseri Büyükşehir Belediyesi, 2019 Yılı Faaliyet Raporu, https://www.kayseri.bel.tr/uploads/pdf/faaliyet_raporu_2019.pdf Erişim Tarihi:04.04.2021

Konya Büyükşehir Belediyesi, 2019 Yılı Faaliyet Raporu, https://www.konya.bel.tr/ dosyalar/2019FaaliyetRaporu.pdf Erişim Tarihi: 02.04.2021

Nilüfer Belediyesi, 2019 Yılı Faaliyet Raporu, http://www.nilufer.bel.tr/i/pdf/47.pdf Erişim Tarihi:05.04.2021

Orhangazi Belediyesi, 2019 Yılı Faaliyet Raporuhttps://www.orhangazi.bel.tr/upload/dokuman/2020_10_06_695772258.pdf Erişim Tarihi:05.04.2021

Seferihisar Belediyesi, 2019 Yılı Faaliyet Raporu, http://seferihisar.bel.tr/wp-content/uploads/2020/07/2019-Y%C4%B1l%C4%B1-Faaliyet-Raporu-1.pdf Erişim Tarihi: 04.04.2021

Şişli Belediyesi, 2019 Yılı Faaliyet Raporu, https://www.sisli.bel.tr/uploads/files/2020/7/637303437632540862-2019-Y%C4%B1l%C4%B1-Faaliyet-Raporu.pdf Erişim Tarihi: 11.04.2021

Ümraniye Belediyesi, 2019 Yılı Faaliyet Raporu, https://mobil.umraniye.bel.tr/tr/mobil/pages/2019-faaliyet-raporu/559 Erişim Tarihi:11.04.2021

Zeytinburnu Belediyesi, 2020 Yılı Faaliyet Raporu, https://www.zeytinburnu.istanbul/Document/FileManager/2020_faaliyet_raporu.pdf Erişim Tarihi:11.04.2021

5393 Sayılı Belediye Kanunu, https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5393.pdf Erişim Tarihi:20.03.2021

5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5216&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5 Erişim Tarihi:20.03.2021

Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği, https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=33934&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5 Erişim Tarihi:10.03.2021

KAYNAKÇA

Altınışık, K. G. (2011). Yerel Demokrasi ve Kent Konseyleri. *Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı* (s. 36). içinde Bursa: Bursa Kent Konseyi Yayını.

Bayram, A. K. (2016). Topluluk, İktidar İlişkileri, Birey ve Müzakereci Demokrasi. *Liberal Düşünce* , 111-120.

Bezci, B. (2005). Demokrasinin Liberal ve Radikal Yorumları. *Liberal Düşünce Dergisi* , 267-282.

Bozkurt, Y. (tarih yok). Yerel Demokrasi ar.

Bozkurt, Y. (2014). Yerel Demokrasi Aracı Olarak Türkiye'de Kent Konseyleri: Yapı, İşleyiş ve Sorunlar. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , 231.

Bulut, T. (2013). *Şeffaf, Katılımcı ve Etkin Kent Yönetimi İçin Kent Konseyleri.* Bursa: Ekin.

Coşkun. (2007). Y. B. Abdullah Yılmaz (Dü.) içinde, *Küresel Esintiler ve Yerel Etkiler Sarmalında Türk Kamu Yönetimi* (s. 108). Ankara: Gazi Kitabevi.

Coşkun, M. K. (2007). *Demokrasi Teorileri ve Toplumsal Hareketler.* Ankara: Dipnot Yayınları.

Çukurçayır M.A., E. T. (tarih yok). Yerel Yönetişim, Katılım ve Kent Konseyleri.

Dahl, R. A. (2001). *Demokrasi Üstüne.* (B. Kadıoğlu, Çev.) Ankara: Phoenix Yayınları.

Demir, F. (2011). Kamu Politikası Sürecinde Müzakerenin Rolü ve Sürecin Demokratikleştirilmesi. A. Kaptı içinde, *Kamu Politikası Süreci- Teorik Perspektifler, Modeller ve Analiz Yöntemleri.* Seçkin Yayıncılık.

Demir, N. (2010). Demokrasinin Temel İlkeleri ve Modern Demokrasi Kuramları. *Ege Akademik Bakış , 2* (10).

Emrealp, S. (2005). *Türkiye Yerel Gündem 21 Programı.* İstanbul: IULA-EMME (UCLG-MEWA) Yayını.

Güzel, H. İ. (2021). Yönetişimin Kamu Yönetimine Etkisi: Ulusal ve Uluslararası Belgelerde Katılımcı Yönetim. *The Journal of Academic Social Science (Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi)* , 22-35.

Habermas, J. (2007). *Kamusallığın Yapısal Dönüşümü.* (T. B.-M. Sancar, Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.

Hill, D. M. (1974). *Democratic Theory And Local Government.* London.

Kasap, D. G. (2013). Methodological Approaches for the Analysis of Online Public Discussions in the Context of Deliberation. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi* (28).

Kent Konseyi Yönetmeliği, K. m. (tarih yok).

Kışlalı, A. T. (1994). *Kemalizm, Laiklik ve Demokrasi.* İmge Kitabevi Yayınları.

KKY. (2009).

Köker, L. (2008). *Demokrasi Eleştirileri ve Türkiye - Radikal Demokrasi.* Ankara: Dipnot Yayınları.

Özhan, M. (2019). Parlamenter Sistemve Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Yasamanın Denetleme Yetkisinin Karşılaştırılması. *ISPEC Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Kongresi*, (s. 293-306). Siirt.

Öztekin, P. D. (2018). *Siyaset Bilimine Giriş.* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Sağır, M. Ö. (2004). Demos'un Genişlemesi ve Temsili Demokriden Küresel Doğrudan Demokrasiye. *Amme İdaresi Dergisi* , 6-7.

Sağır, M. Ö., & Karkın, N. (2005). Demokrasinin Güncel Sorunları ve Demokratik Paradokslar. *Akdeniz İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* , 1-25.

Tekeli, İ. (1992). *Belediyecilik Yazıları.* İstanbul: IULA-EMME.

Touraine, A. (2004). *Demokrasi Nedir?* (O. Kunal, Çev.) İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Uygun, O. (2017). *Demokrasi: Tarihsel, Siyasal ve Felsefi Boyutlar.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

vd., M. A. (tarih yok). Yerel Yönetişim, Katılım ve Kent Konseyleri. Konya.

Young, I. M. (1999). *İletişim ve Öteki: Müzakereci Demokrasinin Ötesinde, Demokrasi ve Farklılık, Siyasal Düzenin Sınırlarının Tartışılmaya Açılması.* İstanbul: Demokrasi Kitaplığı.

Yönetmeliği, K. K. (tarih yok).

KAYNAKÇA

Akdoğan, Y. (2008). "Yerel Siyaset-Kavramlar", içinde Yerel Siyaset Konferansı Sempozyum Kitabı, Okutan Yayıncılık, I. Baskı, İstanbul, s. 9-14.

Barth, F. (2001). Kürdistan'da Toplumsal Örgütlenmenin İlkeleri. S.R. Şengül, H. Özsoy (Çev.). İstanbul: Avesta Yayınları

Beşikçi, İ. (1990). Devletlerarası Sömürge Kürdistan,İnstitutKurde de Paris.

Biçim, H. (2018). Aşiretlerin Kente Eklemlenme Tarzı: Batman Örneği, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.

Bruinessen, M. (2011). Ağa, Şeyh ve Devlet,B. Yalkut(Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.

Bruinessen, M. (2019). "Kürtler, Devletler ve Aşiretler", Ed. Süvat Parin, iç. Türkiye'de Aşiret Tartışmaları, İstanbul: Bağlam Yayınları, s. 9-25.

Çeli□k, A, Uluç, A. (2011). "Yerel Siyasette Temsil Üzerine Bir Çalışma: Şanlıurfa Örneği", İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Sayı: 41, s. 215-231

Dursun, D. (2008). "Demokratik Siyasal Kültürün Gelişmesinde Yerel Yönetimler", içinde Yerel Siyaset Konferansı Sempozyum Kitabı, Okutan Yayıncılık, I. Baskı, İstanbul, s. 77-86.

Ebinç S. (2019a). "Tarihsel Açıdan Aşiret-Cemaat Yapılarının Dönüşümü ve Siyasal Kültür", Ed. Süvat Parin, iç. Türkiye'de Aşiret Tartışmaları, İstanbul: Bağlam Yayınları, s. 393-406.

Es, M. (2008). "Kentlilik Bilinci ve Yerel Siyaset", içinde Yerel Siyaset Konferansı Sempozyum Kitabı, Okutan Yayıncılık, I. Baskı, İstanbul, s. 91-114.

Gökalp, Z. (2007). Kürt Aşiretleri Hakkında Sosyolojik Tetkikler, Y. Toker (Sad.). İstanbul: Toker Yayınları.

Gülteki□n, M. ve Tan, M. (2017). "Siirt Dudêran Aşireti: Yapı Ve Değişim", Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 27 (1) , s. 187-206.

Haviland, W. vd. (2002). Kültürel Antropoloji, İ. Deniz, E. Sarıoğlu(Çev.), İstanbul: Kaknüs.

Heckmann, L. Y. (2006). Kürtlerde Aşiret ve Akrabalık İlişkileri, G. Erkaya (Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Heckmann, L. Y. (2000). "Kürt Aşiretleri, Aşiret Liderleri Ve Global Süreçler: Hakkari'deOramarîÖrneği", Toplum ve Bilim Dergisi, Sayı: 84, s. 172-188.

İlyas, A. ve Çoban, E. (2017). "Türk Siyasal Hayatında Aşiretlerin Belirleyiciliği", 2nd International ScientificResearchesCongress on HumanitiesandSocialSciences (İBAD 20-23 Nisan 2017), İstanbul.

Karadeniz, S. (2012). Aşiret Sisteminde Dönüşüm-Aşiretin Kentte Aldığı Yeni Şekiller: Batman Örneği, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Malatya.

Maisel, S. (2018). TheKurds An Encyclopedia of Life, Culture, andSociety, California: ABC-CLIO.

Manza, J.,Brooks, C. ve Sauder, M. (2010). "Para, Katılım ve Oylar", T.Janoski, R.Alford, A. Hicks, M.Schwartz (Ed.), iç. Siyaset Sosyolojisi, Ankara: Phoenix Yayınevi.

Millingen M. F. (1998). Kürtler Arasında Doğal Yaşam, N. Mestçi (Çev.), İstanbul: Doz Yayınları.

Ökten, Ş. (2010). "İktidarın Sosyolojik Kimliği: Aşiretlerde İktidarın Biçimi ve Kaynakları", Sosyoloji Araştırmalar Dergisi, Cilt:XIII, Sayı: II, s. 182-215.

Parin, S. (2019). "Aşiret ve Ağalığın Kent Formları Üzerine Bir Araştırma: Van Kent Merkezi Örneği", Ed. Süvat Parin, iç. Türkiye'de Aşiret Tartışmaları, s. 82-96, İstanbul: Bağlam Yayınları.

Riutort, P. (2019). Sosyolojiye Giriş Dersleri, E.C. Gürcan(Çev.), Ankara: Doğu Batı Yayınları.

Sümer, F. (2009). Yerel Bir Güç Olarak Aşiretin Siyasal Fonksiyonu, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

Türkdoğan, O. (1998). Güneydoğu Kimliği: Aşiret-Kültür ve İnsan. İstanbul: Alfa.

Türköne, M. (2010). Siyaset, İstanbul: Opus Yayınları.

Yıldırım, A. (2014). "Kırsaldan Kente Göç ve Değişen Siyaset: Muş Örneği", Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Sayı: 3, s. 25-35.

KAYNAKÇA

Adilet. (1995). Kazakistan Cumhuriyeti Anayasası. Rusça. Erişim tarihi: 02 Mayıs 2021. Erişim adresi: URL: http://adilet.zan.kz/rus/docs/K950001000_#z94

Adilet. (1997). "Kazakistan – 2030" Stratejisi. Rusça. Erişim tarihi: 02 Mayıs 2021. Erişim adresi: URL: http://adilet.zan.kz/rus/docs/K970002030_

Adilet. (2001). Kazakistan'da yerel yönetim ve özyönetim hakkında 23 Ocak 2001 tarih ve 148 sayılı Kanunu, Rusça. Erişim tarihi: 02 Mayıs 2021. Erişim adresi: URL: http://adilet.zan.kz/rus/docs/Z010000148_

Adilet. (2008). "Yolsuzluğa Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin onaylanması hakkında 4 Mayıs 2008 tarih ve N 31-IV No'lu Kazakistan Cumhuriyeti Kanunu", Rusça. Erişim adresi: URL: http://adilet.zan.kz/rus/docs/Z080000031_

Adilet. (2021). "Kazakistan'da 2030'a kadar kamu yönetiminin geliştirilmesi konsepti" adlı 26 Şubat 2021 tarih ve 522 sayılı Kazakistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Kararı, Rusça. Erişim tarihi: 02 Mayıs 2021. Erişim adresi: URL: http://adilet.zan.kz/rus/docs/U2100000522

Adilet. (2011). "On the Concept of the new model of civil service of the Republic of Kazakhstan". Decree of the President of the Republic of Kazakhstan dated July 21, 2011 No. 119. Erişim tarihi: 02 Mayıs 2021. Erişim adresi: URL: http://adilet.zan.kz/eng/docs/U1100000119

Adilet. (2012). "Kazakistan-2050" Stratejisi, olgunlaşmış devletin yeni bir siyasi yönü", Kazakistan Cumhurbaşkanı N.Nazarbayev'in halka seslenişi. Kazakça. 14 Aralık 2012. Erişim tarihi: 02 Mayıs 2021. Erişim adresi: http://adilet.zan.kz/kaz/docs/K1200002050

Adilet. (2020). "Kazakistan'ın 2015-2025 yılları için Yolsuzlukla Mücadele Stratejisi", Rusça. Erişim adresi: URL: http://adilet.zan.kz/rus/docs/U2000000341

Aitzhanova A., Katsu S., Linn J. ve Yezhov V. (2014). "Towards a Modern Society of All: Overview", eds.: Aitzhanova A., Katsu S., Linn J. ve Yezhov V. *"Kazakhstan 2050: Toward a Modern Society for All"*. URL: https://www.emergingmarketsforum.org/wp-content/uploads/2020/01/Kaz-2050-Overview-Sept-17.pdf

Beisembayeva G., Mussina A. ve Sartova R. (2014). "Development of local government in the Republic of Kazakhstan at the present stage", *KazNU Bulletin. Economics series*. No.4 (104).

Council of Europe. (1985). European Charter of Local Self-Government. Strasbourg, 15.X.1985. Erişim tarihi: 02 Mayıs 2021. Erişim adresi: https://rm.coe.int/168007a088

Gladkova A. (2013). "Kazakistan Cumhuriyeti'nde Yerel Öz-Yönetimin Anayasal Çerçevesi", Rusça, *Chelyabinsk Devlet Üniversitesi Bülteni*. No. 5. s.15-19.

Kazakistan yolsuzlukla mücadele ajansı. (2021). "Yolsuzlukla Mücadele Ulusal Raporu 2020", Rusça. Erişim tarihi: 02 Mayıs 2021. Erişim adresi: URL: https://www.gov.kz/memleket/entities/anticorruption/documents/details/152774?lang=kk

Kemel M. (2018). *Kazakistan Cumhuriyeti'ndeki yerel yönetim*. Kazakça. Almatı. s.277.

OECD. (2017a). Reforms in Kazakhstan: successes, objectives and prospects. Rusça. Erişim tarihi: 02 Mayıs 2021. Erişim adresi: URL: https://www.oecd.org/eurasia/countries/Eurasia-Reforming-Kazakhstan-Progress-Challenges-Opport.pdf

OECD. (2017b). Kazakistan'da Yolsuzlukla mücadele reformları. Rusça. Erişim tarihi: 02 Mayıs 2021. Erişim adresi: URL: https://www.oecd.org/corruption/acn/OECD-ACN-Kazakhstan-4thRound-Monitoring-Report-RUS.pdf

Zakon.kz. (2015). "N. Nazarbayev devlet yapısını güçlendirmek için beş kurumsal reform öne sürdü", Rusça. *Zakon.kz*. Erişim tarihi: 2 Mayıs 2021. Erişim adresi: URL: https://www.zakon.kz/4696282-n.-nazarbaev-vydvinul-pjat.html

YEREL YÖNETİMLERDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

"TEORİDEN PRATİĞE"

Editör

Pınar AKARÇAY

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

"BU KİTAPTA YER ALAN MAKALELERİN BÜTÜN SORUMLULUĞU YAZARLARA AİTTİR"

ISBN: 978-625-7667-60-9

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Mart 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

Andersson, K. ve Sjöblom, S. (2013), "Localism in Finland: The Changing Role and Current Crisis of the Finnish Municipal System", Local Economy: The Journal of the Local Economy Policy Unit, Cilt 28, Sayı 3, s. 275-290.

Astuti, M., Ritonga, M., Irvian, R., Mukhlis, H. ve Chauhan, R. (2020), "Developing Regional Autonomy: Lesson Learned from Norway", European Journal of Molecular & Clinical Medicine, Cilt 7, Sayı 2, s. 1392-1406.

Baldersheim, H., Houlberg, K., Lidström, A., Hlynsdottir, E. M. ve Kettunen, P. (2019), "Local Autonomy in the Nordic Countries", A Report for the Norwegian Association of Local and Regional Authorities (KS).

Callanan, M. ve Keogan, J. F. (Eds.) (2003), Local Government in Ireland: Inside Out, Institute of Public Administration, Dublin.

Cartwright, N. ve Stegenga, J. (2011), "A Theory of Evidence for Evidence-based Policy", Evidence, Inference and Enquiry, (s. 291-322), Oxford University Press, Oxford (Proceedings of the British Academy, No. 71).

Chapman, J. I. (2003), "Local Government Autonomy and Fiscal Stress: The Case of California Counties", State and Local Government Review, Cilt 35, Sayı 1, Kış, s. 15-25.

Clark, G. L. (1984), "A Theory of Local Autonomy", Annals of the Association of American Geographers, Cilt 74, Sayı 2, Haziran, s. 195-208.

Council of Europe (1985), "Explanatory Report on the European Charter of Local Self-Government", 15 Ekim, European Treaty Series - No. 122, Strasbourg, https://rm.coe.int/16800ca437 (Erişim tarihi: 12.01.2021).

Elander, I. ve Montin, S. (1990), "Decentralisation and Control: Central-local Government Relations in Sweden", Policy and Politics, Cilt 18, Sayı 3, Temmuz, s. 165-180.

Falleti, T. G. (2005), "A Sequential Theory of Decentralization: Latin American Cases in Comparative Perspective", The American Political Science Review, Cilt 99, Sayı 3, Ağustos, s. 327-346.

Feltenius, D. (2007), "Relations Between Central and Local Government in Sweden During the 1990s: Mixed Patterns of Centralization and Decentralization", Regional and Federal Studies, Cilt 17, Sayı 4, Kasım, s. 457-474.

Fleurke, F. ve Willemse R. (2004), "Approaches to Decentralization and Local Autonomy: A Critical Appraisal", Administrative Theory & Praxis, Cilt 26, Sayı 4, Aralık, s. 523-544.

Granberg, L. ve Jouko, N. (Eds.) (1995), The Peasant State - The State and Rural Questions in 20th Century Finland, University of Lapland, Rovaniemi.

Groes, N. (2007), Decentralisering eller statsstyring? Den danske kommunalreforms indhold og udfordringer [Decentralization or State Steering? The Content and Challenges of the Danish Municipal Reform], Fokus, Copenhagen.

Gurr, T. R. ve King, D. S. (1987), The State and the City, Macmillan, London.

Hall, P. (2016), "The Swedish Administrative Model", The Oxford Handbook of Swedish Politics, Jon Pierre (Ed.), (s. 299-314), Oxford University Press, New York, NY.

Hansen, T. ve Klausen, J. E. (2002), "Between the Welfare State and Local Government Autonomy", Local Government Studies, Cilt 28, Sayı 4, Aralık, s. 47-66.

Hooghe, L., Marks, G., Schakel, A. H., Chapman O., Sandra, N. S., ve Shair-Rosenfield, S. (2016), Measuring Regional Authority: A Postfunctionalist Theory of Governance, Vol.I, Oxford University Press, Oxford.

Hutchcroft, P. D. (2001), "Centralization and Decentralization in Administration and Politics: Assessing Territorial Dimensions of Authority and Power", Governance: An International Journal of Policy and Administration, Cilt 14, Sayı 1, Aralık, s. 23-53.

Icelandic Constitution (1944), https://www.constituteproject.org/constitution/Iceland_2013.pdf (Erişim tarihi: 01.02.2021).

Icelandic Local Authorities (2011), www.government.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=86cd80de-940e-11e9-9442-005056bc530c. (Erişim tarihi: 01.02.2021).

John, P. (2001), Local Governance in Western Europe, Sage, London.

Kaiser, K. (2006), "Decentralization Reforms", Analysing the Distributional Impact of Reforms:A Practitioner's Guide to Pension, Health, Labor Markets, Public Sector Downsizing, Taxation, Decentralization, and Macroeconomic Modeling, Vol-2, Aline Coudouel ve Stefano Paternostro (Eds.), (s. 313-353), World Bank, Washington, DC.

Keuffer, N. (2016), "Local Autonomy, A Multifaceted Concept: How to Define it, How to Measure it and How to Create a Comparative Local Autonomy Index?", Paper Presented at the 24th IPSA World Congress, Poznań, Poland, 23-28 July.

Kim, J. (2013), "Measurement of Decentralisation: How Should We Categorise Tax Sharing?", Measuring Fiscal Decentralisation: Concepts and Policies, Junghun Kim, Jorgen Lotz ve Hansjörg Blöchliger (Eds.), (s. 47-60), OECD Publishing, Paris.

Kuhlmann, S. ve Wollmann, H. (2014), Introduction to Comparative Public Administration: Administrative Systems and Reforms in Europe, Edward Elgar Publishing, Cheltenham.

Ladner, A., Keuffer, N. ve Baldersheim, H. (2016), "Measuring Local Autonomy in 39 Countries (1990-2014)", Regional & Federal Studies, Cilt 26, Sayı 3, s. 321-357.

Matthiasson, T. (1996), "Local Governments in the Icelandic ITQ Market. Will They Sell?", Institute of Economic Studies Working Paper, University of Iceland.

Mennola, E. (1999), "The Institutionalization of Regions in Finland: A Historical Perspective", Finnish Local Government Studies, Cilt 27, Sayı 3, s. 385-395.

Montin, S. (2000), "Between Fragmentation and Co-ordination: The Changing Role of Local Government in Sweden", Public Management: An International Journal of Research and Theory, Cilt 2, Sayı 1, s. 1-24.

Mueller, S. (2011), "The Politics of Local Autonomy: Measuring Cantonal (De)centralisation in Switzerland", Space and Polity, Cilt 15, Sayı 3, Aralık, s. 213-239.

Oates, W. E. (Ed.) (2001), Property Taxation and Local Government Finance, Lincoln Institute of Land Policy, Cambridge, MA.

OECD (2018), "Subnational Governments in OECD Countries: Key Data", https://www.oecd.org/ regional/Subnational-governments-in-OECD-Countries-Key-Data-2018.pdf (Erişim: 08.01.2021).

Oulasvirta, L. (2003), "Local Government Finance and Grants in Finland", Finnish Local Government Studies, Sayı 4, (A special number of the Finnish journal "Kunnallistieteellisen aikakauskirja").

Page, E. C. (1991), Localism and Centralism in Europe: The Political and Legal Bases of Local Self-Government, Oxford University Press, Oxford.

Pollitt, C. ve Bouckaert, G. (2000), Public Management Reform: A Comparative Analysis, Oxford University Press, Oxford.

Pratchett, L. (2004), "Local Autonomy, Local Democracy and the 'New Localism'", Political Studies, Cilt 52, Sayı 2, Haziran, s. 358-375.

Sharpe, L.J. (1988), "The Growth and Decentralisation of the Modern Democratic State", European Journal of Political Research, Cilt 16, Sayı 4, Temmuz, s. 365-380.

Thelen, K. (1999), "Historical Institutionalism and Comparative Politics", Annual Review of Political Science, Cilt 2, s. 369-404.

Vetter, A. (2007), Local Politics: A Resource for Democracy in Western Europe? Local Autonomy, Local Integrative Capacity, and Citizens' Attitudes Towards Politics (New Directions in Culture and Governance), Lexington Boks, Lanham, USA.

Wolman, H. (2008), "Comparing Local Government Systems Across Countries: Conceptual and Methodological Challenges to Building a Field of Comparative Local Government Studies", Environment and Planning C: Government and Policy, Sayı 26, s. 87-103.

Wolman, H. ve Goldsmith, M. (1990), "Local Autonomy as a Meaningful Analytic Concept: Comparing Local Government in the United States and the United Kingdom", Urban Affairs Review, Cilt 26, Sayı 1, Eylül, s. 3-27.

KAYNAKÇA

Acemoğlu, D. ve Robinson, J. A. (2015), *Ulusların Düşüşü: Güç, Zenginlik ve Yoksulluğun Kökenleri*, Doğan Kitap.

ACPAC (Air and Climate Public Advisory Committee) (2016), "EJ Toolkit Compilation Draft", file:///C:/Users/ITU/Downloads/ACPACEJToolkitCompilationDraft201609-16.pdf, Erişim tarihi: 12.02.2021.

Anguelovski, I. (2020), "Çevre Adaleti", *Küçülme: Yeni Bir Çağ İçin Kavram Dağarcığı*, Giacomo D'Alisa, Frederico Demaria ve Giorgos Kallis (Eds.), (s. 57-62), Metis Yayınevi, İstanbul.

Arturson, G. (1987), "The Tragedy of San Juanico-The Most Severe LPG Disaster in History", *Burns*, Cilt 13, Sayı 2, s. 87-102.

Badii, M., Castillo, J. A. ve Wong, A. (2017), "Towards Sustainability in Urban Areas" *Innovaciones de Negocios*, Cilt 2, Sayı 4.

Bang, J. M. (2005), "Ecovillages: A Practical Guide to Sustainable Communities", New Society Publishers.

Baxter, B. (2004), *A Theory of Ecological Justice*, Routledge.

Beck, E. C. (1979), "The love canal tragedy", *EPAJ*., Sayı 5, s. 17.

Benmarhnia, T. (2020), "Linkages Between Air Pollution and the Health Burden from COVID-19: Methodological Challenges and Opportunities", *American Journal of Epidemiology*, Cilt 189, Sayı 11, s. 1238-1243.

Brighouse, H. (2007), "Educational Justice and Socio-Economic Segregation in Schools", *Journal of Philosophy of Education*, Cilt 41, Sayı 4, s. 575-590.

Broughton, E. (2005), "The Bhopal Disaster and Its Aftermath: A Review", *Environmental Health*, Cilt 4, Sayı 1, s. 1-6.

Bostancı, S. H. ve Yıldırım, S. (2019), "Sürdürülebilir Topluluklar ve Ekolojik Vatandaşlık Üzerine Kavramsal Bir İnceleme", *Igdir University Journal of Social Sciences*, Ek Sayı, s. 203-218.

Bostancı, S. H. (2019), "Sustainability Dimensions for Inhabitants Living Near Sinkholes", *ICSD 5th International Conference on Sustainable Development*, Belgrad, Sırbistan, s. 45-49.

Bullard, R. D. (1983), "Solid Waste Sites and the Black Houston Community", *Sociological Inquiry*, Cilt 53, Sayı 2/3, s. 273-288.

Bulkeley, H., Edwards, G. A. S. ve Fuller, S. (2014), "Contesting Climate Justice in the City: Examining Politics and Practice in Urban Climate Change Experiments", *Global Environmental Change*, Sayı 25, s. 31-40.

California Energy Commission, (2011), *2011 Integrated Energy Policy Report*, Publication Number: CEC/100/2011/001/LCD.

Crutzen, P. J. (2006), "The Anthropocene", *Earth System Science in the Anthropocene*, Eckart Ehlers ve Thomas Krafft (Eds.), (s. 13-18), Springer, Berlin, Heidelberg.

Cole, H. V., Anguelovski, I., Baró, F., García-Lamarca, M., Kotsila, P., Pérez del Pulgar, C., Shokry, G. ve Triguero-Mas, M. (2020), "The COVID-19 Pandemic: Power and Privilege, Gentrification, and Urban Environmental Justice in the Global North", *Cities & Health*, s. 1-5.

Cidade de Sao Paulo (2021), "Citizen", http://www.capital.sp.gov.br/, Erişim tarihi: 08.02.2021.

Çınarlı, S. (2011), "ABD'de Yerel Yönetimin Ana Hatları", *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt 12, Sayı 1, s. 265-280.

Çini, P. (2019), "Antroposentrik Küresel Çevre Politikaları ve Çevre Koruma Yaklaşımlarının Ekosentrik Görüş Çerçevesinde Değerlendirilmesi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir.

Dadak, K. (2015), "Yeni Kuşak Hak Olarak Çevre Hakki", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Sayı 5, s. 309-326.

Doğru, B. ve Gökalp Alıca, S. S. (2019), "İklim Mücadelesinde Ekonomik, Sosyal ve Ekolojik Adalet", http://www.iklimin.org/moduller/adaletmodulu.pdf, Erişim tarihi: 03.02.2021.

Duany, A. ve Plater-Zyberk, E. (1994), "The Neighborhood, the District and the Corridor", *The New Urbanism: Toward an Architecture of Community*, P. Katz (Ed.), (s. 17-20), McGraw Hill, New York.

Elster, J. (1990), "Local Justice", *European Journal of Sociology/Archives Européennes de Sociologie/Europäisches Archiv für Soziologie*, Cilt 31, Sayı 1, s. 117-140.

Engelhaupt, E. (2008), "Happy Birthday Love Canal", *Environment Science Technology*, Cilt 42, Sayı 22, s. 8179-8186.

Environmental Justice Atlas, https://ejatlas.org/?translate=en, Erişim tarihi: 05.02.2021.

Environmental Justice for Local Governments, (2020), https://mde.state.md.us/programs/Crossmedia/EnvironmentalJustice/Documents/www.mde.state.md.us/assets/document/environmental_justice/Environmental_Justice_For_Local_Government_.pdf, Erişim tarihi: 07.02.2021.

EPA, Environmental Justice Timeline, https://www.epa.gov/environmentaljustice/environmental-justice-timeline, Erişim tarihi: 04.02.2021.

Farbotko, C. ve Lazrus, H. (2012), "The First Climate Refugees? Contesting Global Narratives of Climate Change in Tuvalu", *Global Environmental Change*, Cilt 22, Sayı 2, s. 382-390.

Feng, W., Lessard, D. R., Cameron, B. G. ve Crawley, E. F. (2013), "Stakeholders, Issues, and The Shaping of Large Engineering Projects", *Engineering Project Organization Conference*, July 9-11, Devil's Thumb Ranch, Colorado.

Flipo, F. (2008), "Conceptual Roots of Degrowth", *First International Conference on Economic De-growth for Ecological Sustainability and Social Equity*, Nisan, Institut TELECOM, s. 24-28.

Fisher, M. R. (2017), *Environmental Biology*, Open Oregon Press Books.

Goodman, J. (2009), "From Global Justice to Climate Justice? Justice Ecologism in an Era of Global Warming", *New Political Science*, Cilt 31, Sayı 4, s. 499-514.

Classification and Assessment", *Ecological Indicators*, Sayı 85, s. 904-914.

Harvey, D. (2016), *Kent Deneyimi*, (Çev.: Esin Soğancılar), Sel Yayıncılık, İstanbul.

Harvey, D. (2011), *Umut Mekanları*, (Çev.: Zeynep Gambetti), Metis Yayınları, İstanbul.

Hendryx, M. ve Luo, J. (2020), "COVID-19 Prevalence and Fatality Rates in Association with Air Pollution Emission Concentrations and Emission Sources", *Environmental Pollution,* Cilt 265, Sayı 115126, s. 1-6.

Hetzler, O., Medina, V. E. ve Overfelt, D. (2006), "Gentrification, Displacement and New Urbanism: The Next Racial Project", *Sociation Today*, Cilt 4, Sayı 2, s. 22.

Hunold, C. (2020), "Urban Greening and Human-Wildlife Relations in Philadelphia: From Animal Control to Multispecies Coexistence?", *Environmental Values*, Cilt 29, Sayı 1, s. 67-87.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (2021), "İBB Hizmetler", https://www.ibb.istanbul/SitePage/Index/118, Erişim tarihi: 07.02.2021.

Jacobs, J. (1961), *The Death and Life of Great American Cities*, Random House, New York.

Johnston, C. (2008), "Beyond the Clearing: Towards a Dwelt Animal Geography", *Progress in Human Geography*, Cilt 32, Sayı 5, s. 633-649.

Kaypak, Ş. (2012), "Çevre Hukukunun Ulusal ve Uluslararası Boyutları", *Adıyaman Üniversitesi SBE Dergisi*, Cilt 10, s. 205-242.

Keleş, R., Hamamcı, C. ve Çoban, A. (2012), *Çevre Politikası*, İmge Kitapevi Yayınları, Ankara.

Laurent, E. (2011), "Issues in Environmental Justice within the European Union", *Ecological Economics*, Cilt 70, Sayı 11, s. 1846-1853.

Lefebvre, H. (2015), *Kentsel Devrim*, (Çev.: Selim Sezer), Sel Yayıncılık, İstanbul.

Ledig, F. T. ve Kitzmiller, J. H. (1992), "Genetic Strategies for Reforestation in the Face of Global Climate Change", *Forest Ecology and Management*, Cilt 50, Sayı 1-2, s. 153-169.

Liu, L. (2018), "A Sustainability Index with Attention to Environmental Justice for Eco-City

Markley, S. (2018), "Suburban Gentrification? Examining the Geographies of New Urbanism in Atlanta's Inner Suburbs", *Urban Geography*, Cilt 39, Sayı 4, s. 606-630.

Mayor of London (2021), "What We Do", https://www.london.gov.uk/what-we-do, Erişim tarihi: 07.02.2021.

Moon, K. H. ve Park, D. K. (2004), "The Role and Activities of NGOs in Reforestation in the Northeast Asian Region", *Forest Ecology and Management*, Cilt 201, Sayı 1, s. 75-81.

Neimanis, A. K. J (2012), "Environmental Justice: Making the Case for Ecological Intergity", Published Master Thesis of Environmental Studies, Dalhousie University, Halifax, Canada.

Nollkaemper, A. (2009), "Sovereignty and Environmental Justice in International Law", *Environmental Law and Justice in Context*, Jonas Ebbesson, Phoebe N. Okowa ve Phoebe Okowa (Eds.), (s. 253-269), Cambridge University Press, Cambridge.

Park, H., County, F. ve County, W. (2019), "Local Policies for Environmental Justice: A National Scan", The New School.

Prins, C. (2018), "Digital Justice", *Computer Law & Security Review*, Cilt 34, Sayı 4, s. 920-923.

Parthasarathy, D. (2018), "Inequality, Uncertainty, and Vulnerability: Rethinking Governance from a Disaster Justice Perspective", *Environment and Planning E: Nature and Space*, Cilt 1, Sayı 3, s. 422-442.

Rouf, K. ve Wainwright, T. (2020), "Linking Health Justice, Social Justice, and Climate Justice", *The Lancet Planetary Health*, Cilt 4, Sayı 4, s. e131-e132.

Ruger, J. P. (2009), "Global Health Justice", *Public Health Ethics*, Cilt 2, Sayı 3, s. 261-275.

Ruger, J. P. (2010), "Health and Social Justice", *Bulletin of the World Health Organization,* https://www.who.int/bulletin/volumes/89/1/10-082388/en/, Erişim tarihi: 09.02.2021.

Sancar, O. ve Bostancı, S. H. (2020), "COVID-19 Pandemi Sürecinde Karbon Emisyonu Üzerine Bir Tartışma", *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Ek Sayı, s. 269-292.

Schroeder, R., Martin, K. St., Wilson, B. ve Sen, D. (2008), "Third World Environmental Justice", *Society and Natural Resources*, Cilt 21, Sayı 7, s. 547-555.

Singh, K. B. ve Dhar, B. B. (1997), "Sinkhole Subsidence Due to Mining", *Geotechnical & Geological Engineering*, Cilt 15, Sayı 4, s. 327-341.

Sovacool, B. K., ve Dworkin, M. H. (2015), "Energy Justice: Conceptual Insights and Practical Applications", *Applied Energy*, Sayı 142, s. 435-444.

South China Morning Post (2020), "As China Continues Planting Trees, %23 of the Country is now Covered in Forest", https://www.youtube.com/watch?v=HP-iBKeqcF0, Erişim tarihi: 06.02.2021.

Sultana, F. (2018), "Water Justice: Why it Matters and How to Achieve it", *Water International*, Cilt 43, Sayı 4, s. 483-493.

Talen, E. (1999), "Sense of Community and Neighbourhood Form: An Assessment of the Social Doctrine of New Urbanism", *Urban Studies*, Cilt 36, Sayı 8, s. 1361-1379.

Taylor, P. W. (2011), *Respect for Nature: A Theory of Environmental Ethics*, Princeton University Press, Princeton.

The Official Website of the City of New York (2021), "Directory of NYC Resources Organized by Category", https://www1.nyc.gov/nyc-resources/categories.page, Erişim tarihi: 07.02.2021.

The Principles of Environmental Justice (EJ) (1991), http://www.ejnet.org/ej/principles.pdf, Erişim tarihi: 10.02.2021.

Türkiye Çevre Adaleti Atlası, https://ejatlas.org/country/turkey/?translate=en, Erişim tarihi: 05.02.2021.

Urban Age (2009), "Kentlerin Yönetişimi", Urban Age Kent Verileri, İstanbul Kesişimler Kenti, Urban Age İstanbul Konferansı, LSE.

Verchick, R. R. M. (2012), "Disaster Justice: The Geography of Human Capability", *Duke Environmental Law and Policy Forum*, Sayı 23, s. 24-25.

Vitousek, P. M., Mooney, H. A., Lubchenco, J. ve Melillo, J. (1997), "Human Domination of Earth's Ecosystems", *Science*, Cilt 277, Sayı 5325, s. 494-499.

von Borgstede, C., Johansson, L.-O. ve Nilsson, A. (2015), "Sosyal (Toplumsal) Çelişkiler: İş Birliğini Etkileyen Motivasyonel, Bireysel ve Yapısal Unsurlar", (Çev.: Lütfiye Kaya Cicerali ve Eyyüb Ensari Cicerali), *Çevre Psikolojisi*, (s. 175-184), Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Westra, L. (2009), *Environmental Justice and the Rights of Ecological Refugees*, Earthscan.

Wenz, P. S. (1988), *Environmental Justice*, State University of New York Press, Albany.

Yamaç, M. (2014), "İngiltere'de Yerel Yönetimler", *Sosyal Bilimler Metinleri Dergisi*, Sayı 4, s. 1-21.

Yıldız, Ü. (2018), "Üniter ve Federal Devletlerde Yerel Yönetimler: Latin Amerika Ülkeleri Üzerinden Bir Inceleme", Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

KAYNAKÇA

Ar, A. F. (1998), "Örgüt Şeması", *Kamu Yönetimi Sözlüğü*, Ö. Bozkurt, T. Ergun ve S. Sezen (Eds.), (s. 191-192), TODAİE Yayını, Ankara.

Aytaç, F. (1993), "Cumhuriyetimizin 70. Yılında Mahalli İdareler", *Türk İdare Dergisi*, Sayı 401.

Bouge, E. G. (1971), "Disposable Organizations", *The Phi Delta Kappan*, Cilt 53, Sayı 2, s. 94-96.

Daft, R. L. (2015), *Örgüt Kuramları ve Tasarımını Anlamak*, 10.b., (Çev.: Ömür N. Timurcanday Özmen), Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Ergun, T. (2015), *Kamu Yönetimi*, TODAİE Yayını, Ankara.

Eryılmaz, B. (2014), *Kamu Yönetimi*, Umuttepe Yayınları, Kocaeli.

Gözler, K. (2019), "Türk Belediye Sistemi Üzerinde Fransız Etkisi: 3 Nisan 1930 Tarihli Belediye Kanunu Fransa'dan mı İktibas Edilmiştir?", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, s. 1-24.

Mintzberg, H. (2015), "Örgütler ve Yapıları", (Çev.: Ahmet Aypay), Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Oktay, T. (2008), "Belediyenin Tarihsel Gelişimi", *Türkiye'de Yerel Yönetimler*, R. Bozlağan ve Y. Demirkaya (Eds.), (s. 119-156), Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Robins, S. P., Decenzo, D. ve Coulter, M. (2013), *Yönetimin Esasları*, 8.b., (Çev.: Adem Öğüt), Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Shafritz, J. M. ve Hyde, A. C. (2016), *Kamu Yönetimi Klasikleri*, (Çev.: Hüseyin Akdoğan ve Serkan Altıntop), Global Politika ve Strateji Yayınları, Ankara.

Toffler, A. (1970), *Future Shock*, Random House, New York.

Tompkins, J. R. (2005), *Organization Theory and Public Management*, Belmond: Thomson Wadsworth.

TÜİK (2021), "Yıllara Ve Cinsiyete Göre İl/İlçe Merkezleri Ve Belde/Köyler Nüfusu, 1927-2019", TÜİK Temel İstatistikler, https://tuikweb.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist, Erişim tarihi: 15.01.2021.

Worrall, L., Collinge, C. ve Bill, T. (1998), "Managing Strategy in Local Government", *International Journal of Public Sector Management*, Cilt 11, Sayı 6, s. 472-493.

YYGM (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü) (2019), "2019 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu", Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ankara.

KAYNAKÇA

5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, (2004, 23 Temmuz), *Resmi Gazete*, 25531.

5393 Sayılı Belediye Kanunu, (2005, 13 Temmuz), *Resmi Gazete*, 25874.

Akdoğan, Y. (2006), "Sosyal Belediyecilik", *Yerel Siyaset Dergisi*, Sayı 3, s. 9-14.

Akgül, A. ve Çevik, O. (2003), *İstatistiksel Analiz Teknikleri, SPSS'te İşletme Yönetimi Uygulamaları*, Emek Ofset Ltd. Şti., Ankara.

Alpar, R. (2010), *Spor, Sağlık ve Eğitim Bilimlerinde Örneklerle Uygulamalı İstatistik ve Geçerlilik- Güvenirlik*, Detay Yayıncılık, Ankara.

Altunışık, R., Çoşkun, R., Bayraktaroğlu S. ve Yıldırım, E. (2005), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Sakarya Kitabevi Yayını, Sakarya.

Arslantürk, Z. (2001), *Sosyal Bilimciler İçin Araştırma Metod ve Teknikleri*, Çamlıca Yayınları, İstanbul.

Atik, A., Taçoral, E. ve Altunkasa, M. F. (2014), "Kent Halkının Kentsel Yaşam Memnuniyeti Üzerinde Etkili Sosyo-demografik Özelliklerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Kemaliye Örneği", *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, Sayı 9, s. 21-33.

Batal, S. (2010), "Avrupa Birliği Çevre Politikalarının Temel Özellikleri", *Mevzuat Dergisi*, Sayı 148, https://www.mevzuatdergisi.com/2010/04a/06.htm, Erişim tarihi: 21.08.2019.

Beki, A. (2008), "Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları (Ümraniye Belediyesi Örneği)", Yayınlanmış Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Özkahveci, Ö. ve Demirel, F. (2004), "Güdülenme ve Öğrenme Stratejileri Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, Cilt 4, Sayı 2, s. 207-239.

Çetin, H. (2001), "Liberalizmin Temel İlkeleri", *Cumhuriyet Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt 2, Sayı 1, s. 219-237.

Çolakoğlu, Y. (2005), "Kentlileşme Sürecinde Kentsel Yaşamda Kalite Antalya Yeşilbahçe Mahallesi Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

Dinler, V. (2008), "Devletin İktisadi Ve Sosyal Ödevlerinin Sınırı Açısından İdarenin Sorumluluğu", *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, s. 1-19.

Donald, B. (2001), "Competitiveness and Quality of Life in City Regions: Compatible Concepts?", *Canadian Journal of Urban Research*, Cilt 10, Sayı 2, s. 259-274.

Duru, B. (2007), "Avrupa Birliği Çevre Politikası", https://www.academia.edu/3382768/Avrupa_Birli%C4%9Fi_%C3%87evre_Politikas%C4%B1, Erişim tarihi: 11.08.2019.

Efe, H. (2012), "Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Bayrampaşa Belediye Örneği", Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Üniversitesi, İstanbul.

Erbay, Y. ve Yener, Z. (1999), *Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi Yerel Yönetimlerimizin Avrupa Platformu*, Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi (WALD) Yayını, İstanbul.

Erdem, L. (2007), "Aydınlatmada Sübjektif Analiz İçin Bilimsel Anket Yöntemlerinin Uygulamalı İncelenmesi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Erkul, H. ve Karakılçık, Y. (2000), "Belediye Zabıtasının Örgütsel Yapısı, Sorunları ve Kentsel Yaşam Kalitesine Etkilerinin İrdelenmesi", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 9, Sayı 4, s. 87-88.

Erkuş, A. (2009), *Davranış Bilimleri İçin Bilimsel Araştırma Süreci*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Ersin, G. (2012), "Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergeleri: Büyükçekmece Örneğinde İrdelenmesi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Ertan, A. K. (2008), "Kentli Hakları Ve Kente Karşı Suç Bağlamında Kentli Etiği", *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi*, Sayı 20, s. 1-22.

Fadda, G. (2003), "Urban Sustainbility, Quality of Life Gender", *City and Gender: International Discourse on Gender, Urbanism and Achitecture*, (s. 177-190), Opladen, Germany.

Geray, C. (1998), "Kentsel Yaşam Kalitesi Ve Belediyeler", *Türk İdare Dergisi*, Sayı 421, s. 323-345.

Görün, M. ve Kara, M. (2010), "Kentsel Dönüşüm Ve Sosyal Girişimcilik Bağlamında Türkiye'de Kentsel Yaşam Kalitesinin Arttırılması", *Yönetim Bilimleri Dergisi*, Cilt 8, Sayı 2, s. 137-164.

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. ve Anderson, R. E. (2010), *Multivariate Data Analysis: A Global Perspective*, 7.b., Pearson Education Limited, Upper Saddle River.

İftar, K. G. (1999), "Bilim ve Araştırma", *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, A. A. Bir (Ed.), (s. 1-10), Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir.

Karabük Nüfusu (2020), https://www.nufusu.com, Erişim tarihi: 03.01.2020.

Keleş, S. (2008), "Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları Ve Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

Kentleşme Tematik Grubu 1. Raporu, www.habitat.org.tr›dosyalar›kentlesme-mevcutdurumraporu, Erişim tarihi: 18.12.2019.

Keskin, B. (2012), *Yoksulluğa Yerel Müdahale:"Sosyal Belediyecilik" Muhafazakâr Ve Sosyal Demokrat Perspektiften*, Ekin Yayınevi, Bursa.

Kibar, K. (2017), "Nevşehir ve Niğde Belediyeleri Örneğinde Kentsel Yaşam Kalitesi: Emek Ve Selçuk Mahalleleri Örneği", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.

Koyuncu, B. (2011), "Kentsel Yaşam Kalitesi Kriterleri: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Krejcie, R. V. ve Morgan, D. W. (1970), "Determining Sample Size for Research Activities", *Educational and Psychological Measurement*, Sayı 30, s. 607-610.

Marans, R. W. (2003), "Understanding Environmental Quality through Quality of Life Studies: The 2001 DAS and Its Use of Subjective and Objective Indicators", *Landscape and Urban Planning*, Sayı 65, s. 73-83.

Nakip, M. (2013), *Pazarlama Araştırma Teknikleri*, 3.b., Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Okumuş, D. E. (2014), "Kentsel Dönüşümde Sosyal Donatı Alanlarının Değişimi Ve Kentsel Yaşam Kalitesine Etkisi: Ataşehir Barbaros Mahallesi Örneği", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Öksüz, Ö. (2007), "Yerel Yönetimlerimizin Çoğu, Altyapı Açısından Yerel Sosyal Politikalar Uygulamaya Hazır Ve Müsait Değil", *Sosyal Politikalar Dergisi*, Sayı 2, s. 88-90, http://www.sosyalpolitikalar.com/SayfaDetay.aspx?id=13, Erişim tarihi: 21.02.2020.

Özdamar, K. (2004), *Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi-I*, Gen.5.b., Kaan Kitabevi, Eskişehir.

Padem, H., Göksu, A. ve Konaklı, Z. (2012), *Araştırma Yöntemler SPSS Uygulamalı*, International Burch University, Sarajevo.

Pallant, J. (2005), *SPSS Survival Manual: A Step By Step Guide to Data Analysis Using SPSS*, Allen and Unwin Inc., Crows Nest, New South Wales.

Pektaş, E. K. ve Akın, F. (2010), "Avrupa Kentsel Şartları Perspektifinde Bir Kentli Hakkı Olarak "Katılım Hakkı" ve Türkiye", *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi*, Cilt 12, Sayı 2, s. 23-49.

Selek Ö. C. ve Yıldırımalp, S. (2009), "Türkiye'de Kentsel Yoksullukla Mücadelede Sosyal Belediyeciliğin Rolü", Uluslararası Sosyal Haklar Sempozyumu, 22-23 Ekim, Akdeniz Üniversitesi, Antalya, http://www.sosyalsiyaset.net/documents/05112009_2.asp, Erişim tarihi: 28.04.2020.

Szalai, A. (1980), "The Meaning of Comparative Research on the Quality of Life", *The Quality of Life: Comparative Studies*, F. Andrews ve A. Szalai (Eds.), (s. 7-24), Sage, London.

Şavran, G. T. (2009), "Sosyolojide Nicel ve Nitel Araştırma Yöntemi", *Sosyolojide Araştırma Yöntem ve Teknikleri*, N. Suğur (Ed.), (s. 78-96), Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir.

Tabachnick, B. G. ve Fidel, L. S. (2013), *Using Multivariate Statistics*, Pearson Education Limited, Upper Saddle River.

Toprak, D. ve Şataf, C. (2009), "Türkiye'de Yerel Yönetimler Reformu Çerçevesinde Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı", *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, s. 11-24.

Tuğaç, Ç. (2018), "Uluslararası Sürdürülebilir Kent Ölçütleri Bağlamında Türkiye İçin Bir Değerlendirme", *Kent Akademisi*, Cilt 11, Sayı 4, s. 703-740.

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı (2020), "BM İnsan Yerleşimleri Programı", http://www.mfa.gov.tr/bm-insan-yerlesimleri-programi.tr.mfa, Erişim tarihi: 15.09.2020.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2018), "Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni, Yaşam Memnuniyeti Araştırması, 2017", Sayı: 27590, Erişim tarihi: 17.09.2020.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2019), "Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni, Yaşam Memnuniyeti Araştırması, 2019", Sayı: 33729, Erişim tarihi: 17.09.2020.

Türksever, N. (2001), "Türkiye'de Büyükşehir Alanlarında Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Yöntem Denemesi", Yayınlanmamış Doktora Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Uçaktürk, T., Uçaktürk, A. ve Özkan, M. (2009), "Yerel Yönetimlerde Sosyal Sorumluluk Bağlamında Sosyal Belediyecilik: Biga Belediyesi Örneği", VI. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi, Çanakkale.

Ulukavak, H. G. (2011), "Kentsel Yaşam Kalitesini Yükseltmede Trafik Durultmanın Rolü: Kırıkkale Örneği", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Ural, A. ve Kılıç, İ. (2013), *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS Veri Analizi*, Detay Yayıncılık, Ankara.

Veal, A. J. (2006), *Research Methods for Leisure and Tourism: A Practical Guide*, Pearson Education Limited, Upper Saddle River.

Veenhoven, R. (2000), "The Four Qualities of Life", *Journal of Happiness Studies*, Sayı 1, s. 1-39.

Yaşlıoğlu, M. M. (2017), "Sosyal Bilimlerde Faktör Analizi ve Geçerlilik: Keşfedici ve Doğrulayıcı Faktör Analizlerinin Kullanılması", *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, Sayı 46 (Özel Sayı), s. 74-85.

Yavuzçehre, S. P. (2005), "Belediyelerin Kentsel Yaşam Kalitesine Etkileri Denizli Karşıyaka Mahallesi Örneği", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Yavuzçehre, S. P. ve Torlak, S. E. (2006), "Kentsel Yaşam Kalitesi Ve Belediyeler: Denizli Karşıyaka Mahallesi Örneği", *Süleyman Demirel Üniversitesi SBE Dergisi*, Cilt 2, Sayı 4, s. 184-207.

Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004), *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Detay Yayıncılık, Ankara.

KAYNAKÇA

Alıcı, O. V. (2017), "Büyükşehir Belediyelerinin Teşkilat Yapıları ve Kadro Kullanımları Üzerine Bir Değerlendirme", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 10, Sayı 51, s. 874-884.

Aslan, O. E. (2005), *Kamu Personel Rejimi: Statü Hukukundan Esnekliğe*, TODAİE Yayınları, Ankara.

Bilgin, K. U. ve Aytürk, N. (2003), "Türkiye'de Kamu Kuruluşlarında Norm Kadro", *Türk İdare Dergisi*, Yıl 75 (Mart), Sayı 438, s. 157-179.

Cilavdaroğlu, A. A. (2019), "Personel Hizmeti Sunan Belediye Şirketleri", *Sayıştay Dergisi*, Sayı 113 (Nisan-Haziran), s.181-205.

Çöpoğlu, M. (2010), "Kamu Görevlilerinin Örgütlenme ve Toplu Sözleşme Hakları", *Güncel Mevzuat Dergisi*, Mart, Sayı 51, s. 81-86.

Çöpoğlu, M. (2015), "Belediyelerde İnsan Kaynakları Yönetimi ve Endüstri İlişkileri", *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, Cilt 10, Sayı 1, s. 163-182.

Dinçer, Ö. ve Yılmaz, C. (2003), *Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma:1 Değişimin Yönetimi İçin Yönetimde Değişim*, T.C. Başbakanlık, Ankara.

Doru, S. (2016), "1923-2000 Döneminde Türk Yerel Yönetimleri Üzerine Gerçekleştirilen Reform Çalışmalarının Değerlendirilmesi", *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, s. 123-132.

Dursun, H. (2007), "Belediye Dizgesine Getirilen Yeniliklere Genel Bir Bakış", *TBB Dergisi*, Sayı 70, s. 359-426.

Gözler, K. (2018), *Mahallî İdareler Hukuku*, Ekin Kitabevi, Bursa.

Güler, B. A. ve Öktem, M. K. (1989), "Belediyelerimizde Personel Sistemi", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 22, Sayı 2, s. 25-39.

Günay, V. A. (2011), "Türkiye'de İl ve Büyükşehir Belediyelerinin Personel Devir Oranları Üzerine Dönemsel Bir Araştırma", *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 3, Sayı 2, s. 57-72.

Günday, M. (2005), "Kamu Yönetimi Reformunun Anayasal İlkeler Açısından Değerlendirilmesi", Danıştay Başkanlığı 137. Yıl Sempozyumu (11 Mayıs 2015), Danıştay Yayınları, Ankara.

Gündüzöz, İ. (2012), *Belediye Ekonomisi*, Türkiye Belediyeler Birliği Yayını, Ankara.

Karahanoğulları, O. (1998), "Belediye Personelinin Hukuki Yapısına İlişkin Gözlemler", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 47, Sayı 1, s. 279-318.

Kavili Arap, S. (2018), "Yerel Yönetimlerde Personel Sistemi Üzerine Bir Çözümleme", *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt 32, Sayı 1, s. 119-141.

Köseoğlu, Ö. (2005), "Belediyelerde Performans Yönetimi", *Türk İdare Dergisi*, Haziran, Sayı 447, s. 211-234.

Ladner, A., Keuffer, N., Baldersheim, H., Hlepas, N., Swianiewicz, P., Steyvers, K. ve Navarro, C. (2019), *Patterns of Local Autonomy in Europe*, Palgrave Macmillan, London.

MİGM (T.C. İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü) (2015), *2014 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu*, https://webdosya.csb.gov.tr/db/ yerelyonetimler/icerikler//2014_yili_faaliyet_raporu-20190429162813.pdf, Erişim tarihi: 30.01.2021.

OECD (2017), *Government at a Glance 2017*, Paris: OECD Publishing, https://doi.org/10.1787/gov_glance-2017-en, Erişim tarihi: 01.02.2021.

ÖİK (2014), *Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018 Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyonu Raporu*, Kalkınma Bakanlığı, Ankara.

Ömürgönülşen, U. (2017), "6360 Sayılı Kanun Ekseninde Büyükşehir Belediyelerinde Personel Sistemi ve Çalışma Hayatı", *Belediye Yönetimi ve Kamusal İlişkiler*, Hamza Ateş ve Mücahit Bıyıkoğlu (Eds.), (s. 183-227), Der Yayınları, İstanbul.

Övgün, B. (2016), "Kamu Yönetimi Reformunda Bir Açmaz: Yerelleşme mi, Merkezileşme mi?", *Mülkiye Dergisi*, Cilt 40, Sayı 3, s. 159-179.

Özkal Sayan, İ. (2009), "Türkiye'de Kamu Personel Sistemi: İdari, Askeri, Akademik, Adli Personel Ayrımı", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Cilt 64, Sayı 1, s. 201-245.

Özkal Sayan, İ. (2016), "Türkiye'de Kamu Personel Sisteminde Sorun Alanları ve Çözüm Önerileri", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Cilt 71, Sayı 3, s. 669-691.

Peker, K. ve Şen, M. L. (2015), "Belediye Yöneticilerinin Norm Kadro Uygulamasına İlişkin Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Alan Araştırması: İstanbul İli Örneği", *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, s. 106-121.

Sadioğlu, U. ve Ömürgönülşen, U. (2013), "Belediyelerde Personel Politikasını Stratejik Planlar Üzerinden Okumak: İl Belediyeleri Örneği", *Memleket Siyaset Yönetim*, Sayı 19-20, s. 63-96.

Sayıştay (2020), *2019 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu*, https://www.sayistay.gov.tr/tr/?p=2&CategoryId=97, Erişim tarihi: 01.02.2021.

SBB (Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı) (2021), "Kamu İstihdamı", https://www.sbb.gov.tr/kamu-istihdami/, Erişim tarihi: 29.01.2021.

Sezen, S. ve Karasu, K. (1999), "Belediyelerde Kadro ve İstihdam Yapısı", *Çağdaş Yerel Yönetimler*, Cilt 8, Sayı 3, s. 20-54.

Şanlı, T. (2005), "Avrupa Birliği Yolunda Geçmişten Günümüze Belediye Personel Sistemi", *Türk İdare Dergisi*, Aralık, Sayı 449, s. 161-168.

Şen, M. L. ve Eken, M. (2007), "Belediyelerde İnsan Kaynakları Yönetimi", *Kamu Yönetimi Yazıları*, Bilal Eryılmaz, Musa Eken ve Mustafa Lütfi Şen (Eds.), (s. 542-562), Nobel Yayınları, Ankara.

Tekmen, M. (2007), "Türkiye Cumhuriyeti Anayasalarında İdarenin Yeri", *Türk İdare Dergisi*, Aralık, Sayı 457, s. 1-12.

Tiyek, R. (2013), "Büyükşehir Belediyesi Memur Personel Performans Değerlendirme Uygulamalarının Değerlendirilmesi", *Yerel Politikalar*, Temmuz-Aralık, Sayı 4, s. 82-115.

TODAİE (1991), *Kamu Yönetimi Araştırması Genel Rapor*, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları No: 238, Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, Ankara.

Uğur, A. ve Köseoğlu, D. (2018), "Belediyelerde İnsan Kaynakları Yönetimine Geçiş ve Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Bir Değerlendirme", *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 20, Sayı 1, s. 147-178.

Yıldız Özsalmanlı, A., Arap, İ. ve Acar, A. (2005), "14.10.2005 Tarihli Kamu Personel Kanunu Tasarısı Taslağı Üzerine İnceleme ve Değerlendirmeler", *Mevzuat Dergisi*, Sayı 96, http://www.mevzuatdergisi.com/2005/12.htm, Erişim tarihi: 31.01.2021.

Yüceyılmaz, H. ve Özgür, H. (2018), "Türkiye'de Belediye Norm Kadro Yönetmelikleri ve Ek Tablolarının Analizi, 2006-2017: Mevzuat Temelli Bir Okuma", *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 11, Sayı 1, Mart, s. 87-115.

Yüceyılmaz, H. ve Özgür, H. (2019), "Türkiye'de Yerel Yönetimlerde Norm Kadro Literatürünün Analizi", *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 17, Sayı 4, s. 106-128.

Yüksel, F., Çevik, O. ve Ardıç, K. (2008), "Belediye Başkanları Gözüyle Yerel Yönetim Sorunları", *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, Cilt 3, Sayı 1, s. 1-26.

YYGM (T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü) (2020), *2019 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu*, https://web-dosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/icerikler//2019-yili-mahall--i-dareler-genel-faal-yet-raporu-18082020-20200818142825.pdf, Erişim tarihi: 30.01.2021.

Zengin, O. (2014), "Büyükşehir Belediyesi Sisteminin Dönüşümü: Son On Yılın Değerlendirmesi", *Ankara Barosu Dergisi*, Sayı 2, s. 91-116.

KAYNAKÇA

Akgüner, T. (2001), *Kamu Personel Yönetimi*, Der Yayınları, İstanbul.

Albayrak, S. O. (2017), "Kamu Yönetimi Temel Kanunu Sonrası Kamu Personel Rejimi", *Memleket Siyaset Yönetim*, Cilt 12, Sayı 27, s. 1-18.

Alıcı, O. V. (2017), "Büyükşehir Belediyelerinin Teşkilat Yapıları ve Kadro Kullanımları Üzerine Bir Değerlendirme", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 10, Sayı 51, s. 874-884.

Alıcı, O. V. (2019), "Belediyelerde ve Bağlı İdarelerde Liyakat ve Kariyer İlkelerinin Geçerliliği Çerçevesinde Bir Durum Analizi: Yerel Sarmal", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 28, Sayı 4, s. 65-90.

Alıcı, O. V. ve Kandeğer, B. (2017), "Belediye Yönetiminde Kadın Yöneticiler", *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl 5, Sayı 56, s. 397-410.

Altunok, H. (2018), "Türkiye'de Personel Reform Politikalarının Başlangıç Dönemi", *Yasama Dergisi*, Sayı 38, s. 48-69.

Aslaner, A. (2006), "Kamu İdaresinde Yeniden Yapılanma Çalışmaları", *Türk İdare Dergisi*, Sayı 543, s. 47-67.

Aydın, S. ve Taşkın, Y. (2017), *1960'tan Günümüze Türkiye Tarihi*, İletişim Yayınları, İstanbul.

Bekdemir, Ü. vd. (2014), "Yeni Büyükşehir Yasası Sonrasında Türkiye'de Şehir Nüfusu ve Şehir Yerleşmeleri", *Doğu Coğrafya Dergisi*, Cilt 19, Sayı 32, s. 277-297.

Bilgin, K. U. ve Can, H. (2008), "Yerel Yönetimler Personeline Etkisi Açısından Yerel yönetimler Reformu", 1.Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu, 23-24 Ekim 2008, S.Ü. İİBF Bildiriler Kitabı, Sakarya, s. 1-16.

Canman, D. (1995), *Çağdaş Personel Yönetimi*, TODAİE Yayınları, Ankara,

Cilavdaroğlu, A. (2019), "Personel Hizmeti Sunan Belediye Şirketleri", *Sayıştay Dergisi*, Sayı 113, s. 181-205.

Coşkun, B. (2003), "Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma: 1990'lı Yıllardaki Gelişmeler ve İŞKUR Örneğinin İncelenmesi", Ankara Üniversitesi SBE Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.

Çelikyay, H. (2014), "Değişen Kent Yönetimi ve 6360 Sayılı Büyükşehir Yasası", *SETA*, Sayı 101, s. 1-24.

Çöpoğlu, M. (2015), "Belediyelerde İnsan Kaynakları Yönetimi ve Endüstri İlişkileri" *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, Cilt 10, Sayı 1, s. 163-182.

Davison, R. (1964), "Environmental and Foreign Contributions Turkey", *Political Modernization in Japan and Turkey*, R. E. Ward ve D. A. Rustow (Eds.), (s. 91-116), Princeton University Press, New Jersey.

Dicle, Ü. (1982), "Yönetsel Başarının Değerlendirilmesi Türkiye Uygulaması", *ODTÜ İdari Bilimler Fakültesi Yayını*, No. 43, Ankara, s. 126-127.

Dinçer, Ö. ve Yılmaz, C. (2003), *Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma: 1 Değişimin Yönetimi İçin Yönetimde Değişim*, T. C. Başbakanlık, Ankara.

Doğan, S. ve Demiral, Ö. (2008), "İnsan Kaynakları Yönetiminde Çalışanların Kendilerine Doğru Yolculuk Yöntemi: Yetenek Yönetimi", *Ç. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 17, Sayı 3, s. 145-166.

DPB (2009), *Temel Eğitim Ders Notları-1*, Başbakanlık Basımevi, Ankara.

DPT (2000), *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı*, Devlet Planlama Teşkilatı Yayınları, Ankara.

Eroğlu, H. T. (2019), "Bitmeyen Senfoni: Belediyelerde Performans Denetimi" *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, Cilt 2, Sayı 3, s. 546-556.

Eryılmaz, B. (2018), *Kamu Yönetimi*, Umuttepe Yayınları, Kocaeli.

Genç, N. ve Korkın, E. (2017), "6360 Sayılı Kanun'la Tüzel Kişiliği Kaldırılan Belde Belediyelerinde Halkın Uygulamaya İlişkin Algısı: Atça (Sultanhisar Aydın) Örneği", *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, Cilt 1, Sayı 32, s. 84- 95.

Gökdeniz, K. vd. (2017), "Cumhuriyet Sonrası Türk Kamu Yönetimi'nde Liyakat Sistemi Uygulamaları", *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, Cilt 6, Sayı 2, Aralık, s. 200-215.

Gözler, K. (2013), "6360 Sayılı Kanun Hakkında Eleştiriler: Yirmi Dokuz İlde İl Özel İdareleri ve Köylerin Kaldırılması ve İlçe Belediyelerinin Büyükşehir İlçe Belediyesi Hâline Dönüştürülmesi Anayasamıza Uygun mudur?", *Legal Hukuk Dergisi*, Cilt 11, Sayı 122, s. 37-82.

Gül, H. (2014), "6360 Sayılı Yeni Büyükşehir Belediye Yasası Üzerine Bir Değerlendirme"*, Mimar ve Mühendis Dergisi*, Sayı 76, s. 50-54.

Gül, H. ve Batman, S. (2013), "Dünya ve Türkiye Örneklerinde Metropoliten Alan Yönetim Modelleri ve 6360 Sayılı Yasa", *Yerel Politikalar*, Sayı 3, s. 7-47.

Güler, B. A. (2004), "Kamu Yönetimi Temel Kanunu Üzerine", *Hukuk ve Adalet Eleştirel Hukuk Dergisi*, Yıl 1, Sayı 2, s. 1-31.

Güzelsarı, S. (2003), "Kamu Yönetimi Disiplininde Yeni Kamu Yönetimi", *Kamu Yönetimi Gelişimi ve Güncel Sorunları*, M. K. Öktem ve U. Ömürgönülşen (Eds.), (s. 85-138), İmaj Yayınevi, Ankara.

Haydaroğlu, C. ve Tatlısu, S. (2016), "Turgut Özal Dönemi Yeni Sağ Devlet ve Ekonomik Liberalizm: Devlet Ve Piyasa İlişkisinin Politik Ekonomisi", *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, s. 27-41.

Heper, M. (1977), "Negative Bureaucratic Politics in a Mordernizing Contex: The Turkish Case", *Journal of South Asian and Middle Eastern Studies*, Cilt 1, Sayı 1, Eylül, s. 65-84.

Heper, M. (1985), *The State Tradition in Turkey,* Eothen Press, Walkington.

Heper, M. (2001), "The State and Bureaucracy: The Turkish Case in Historical Perspective", *Handbook of Comparative and Development Public Administration*, A. Frazmand (Ed.), 2.b., (s. 677-686), Dekker, New York.

Heper, M. ve Kalaycıoğlu, E. (1983), "Organizational Socialization as Reality-Testing: The Case Turkish Higher Civil Servants", *International Journal of Political Education*, Cilt 6, Sayı 2, s. 175-198.

Ilıman, A. ve Dönmez, C. (2015), "12 Mart 1971 Muhtırası Sonrasında Kurulan Koalisyonlara Örnek: Birinci ve İkinci Milliyetçi Cephe Hükûmetleri", *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*, Yıl 11, Sayı 21, s. 163-198.

İnalcık, H. (1964), "The Nature of Traditional Society Turkey", *Political Modernization in Japan and Turkey*, R. E. Ward ve D. A. Rustow (Eds.), (s. 42-63), Princeton University Press, New Jersey.

İnalcık, H. (1972), "The Ottoman Decline and Its Effects Upon the Reaya", *Aspects of the Balkans: Continuity and Change*, H. Birnbaum ve S. Vryonis (Eds.), (s. 338-354), De Gruyter Mouton, Boston.

Kalağan, G. (2010a), *Türkiye'de 1980 Sonrası Bürokratik Dönüşüm*, Beta Yayınevi, İstanbul.

Kalağan, G. (2010b), "Cumhuriyet Dönemi Türk Kamu Bürokrasisi'nde Yeniden Yapılanma ve Yönetsel Reform Çalışmaları", *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, Cilt 2, Sayı 1, s. 65-84.

Kayar, N. (2010), *Kamu Personel Yönetimi*, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa.

Koçak, S. Y. ve Kavsara, V. (2012), "5302 sayılı Kanun Sonrasında İl Özel İdarelerinde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *Yönetim Bilimleri Dergisi*, Cilt 10, Sayı 20, s. 61-92.

Kutluk, E. (2006), "3360 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ve 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanununun Karşılaştırılmalı Analizi", Marmara Üniversitesi SBE Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Mahalli İdareler Ve Yerinden Yönetim Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Lamba, M. (2015), "Yeni Kamu Yönetimi Perspektifinden Türkiye'de Kamu Yönetimi Reformları: Genel Gerekçeler Üzerinden Bir İnceleme", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 19, Sayı 3, s. 135-152.

Leblebici, D. N. (2005), "Küresel Değişim Baskısına Karşı Türk Bürokrasisindeki Yapısal Uyum Çabalarının Yapısal Atalet Kavramı Açısından Değerlendirilmesi" *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt 6, Sayı 1, s. 1-14.

Mıhçıoğlu, C. (1958), "Türkiye'de Memuriyete Girişte Liyakat Prensibi", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Sayı 13, s. 109-116.

Oktay, T. (2016), "6360 Sayılı Kanuna Dayalı Büyükşehir Belediye Reformunu Anlama ve Anlamlandırma", *İstanbul Medeniyet Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, s. 71-131.

ÖİK (2014), *Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018 Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyonu Raporu*, Kalkınma Bakanlığı, Ankara.

ÖİK (2018), "On Birinci Kalkınma Planı(2019-2023) Yerel Yönetimler ve Hizmet Kalitesi Özel İhtisas Komisyonu Raporu", *T.C. Kalkınma Bakanlığı*, Ankara.

Özçelik, P. K. (2011), "12 Eylül'ü Anlamak", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Cilt 66, Sayı 1, s. 73-93.

Özhan, H. (1994), "Belediyelerde Personel İstihdamı: Sayısal Dağılımı, Sorunları ve Çözüm Önerileri", *Türk İdare Dergisi*, Sayı 403, s. 17-45.

Özmen, R. (Der.) (2009), *Devlet Memurları Kanunu*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Özsalmanlı, A. Y. vd. (2005), "14.10.2005 Tarihli Kamu Personel Kanunu Tasarısı Taslağı Üzerine İnceleme ve Değerlendirmeler", *Mevzuat Dergisi*, Sayı 96, s. 1-19.

Peker, K. ve Şen, M. (2015), "Belediye Yöneticilerinin Norm Kadro Uygulamasına İlişkin Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Alan Araştırması: İstanbul İli Örneği" *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, s. 106-121.

Ruşen, K. (2019), *Yerinden Yönetim ve Siyaset*, Cem Yayınevi, İzmir.

Sobacı, M. Z. (2015), "Türkiye'nin Avrupa Yerel Özerklik Şartına Uyumu, Özerklik Miti", *SETA*, Sayı 120, s. 1-28.

Şaylan, G. (2000), *Kamu Personel Yönetiminden İnsan Kaynakları Yönetimine Geçiş*, TESEV Yayınları, İstanbul.

Tahtalıoğlu, H. (2011), "Türk Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma Çalışmalarını Zorlaştıran Faktör Olarak Bürokrasi", Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

TUİK (2021), https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2020-37210&dil=1, Erişim tarihi: 05.02.2021.

Yılmaz, O. K. (2019), "Türk Yerel Yönetim Sisteminde "Yeni Büyükşehir" Uygulamasının Kapatılan Bir Belde Belediyesi Üzerinden Değerlendirilmesi", *Uluslararası Siyaset Bilimi ve Kentsel Araştırmalar Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, s. 208-234.

Yılmaz, O. (2001), *Kamu Yönetimi Reformu Genel Eğilimler ve Ülke Deneyimleri*, İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü, Hukuki Tedbirler ve Kurumsal Düzenlemeler Dairesi Başkanlığı, Ankara.

Yılmazöz, M. (2009), "Türkiye'de Kamu Personel Yönetimi Sorunu", *Maliye Dergisi*, Sayı 157, Temmuz-Aralık, s. 293-302.

Yüceyılmaz, H. ve Özgür, H. (2014), "Eski Hikaye, Yeni Uygulama; Belediyelerde Norm Kadro: Aydın ili Belediyeleri Araştırması", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 28, Sayı 1-2, s. 81-114.

KAYNAKÇA

Adıyaman, A. T. ve Demirel, S. (2011), "Sosyal Belediyecilik Üzerine Bir İnceleme: Ankara Büyükşehir Örneği", *Dış Denetim Dergisi,* s. 115-129.

Alper, Y. (2012), "Sosyal Güvenlik", *Sosyal Politik*, 2.b., Aysen Tokol ve Yusuf Alper (Eds.), (s.160-193), Dora Yayıncılık, Bursa.

Altan, Ö. Z. (2009), *Sosyal Politika,* Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Ateş, H. (2009), "Sosyal Belediyecilik", *Çerçeve Dergisi*, Ocak, s. 88-95.

Aysan, M. F. (2006), "Increasing Role of Municipalities in Social Policy in Turkey: The Case of İstanbul Metropolitan Municipality in the Last Decade", Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Batuman, B. (2010), "Toplumcu Bir Belediyecilik Modeli: "Yeni Belediyecilik Hareketi" 1973-1977", *Mülkiye Dergisi*, Cilt 34, s. 223-241.

BBC News Türkçe İstanbul (2015), "CHP Sosyal Medya Merkezi: Amaç, AKP Türkiye'si ile CHP Türkiye'si arasındaki farkı göstermek'", Öykü Altuntaş (Der.), 1 Haziran, https://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/06/150601_chp_sosyal_medya_gs2015, Erişim tarihi: 01.02.2021.

Bedir, E. (2018), "Sosyal Politikaya İlişkin Genel Bilgiler ve Sosyal Politikanın Araçları", *Sosyal Politik*, Abdurrahman İlhan Oral ve Yener Şişman (Eds.), (s. 1-27), Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir.

Buğra, A. ve Keyder, Ç. (2006), "The Turkish Welfare Regime in Transformation", *Journal of European Social Policy*, Cilt 3, Sayı 16, s. 211-228.

Buğra, A. ve Keyder, Ç. (2016), *Kapitalizm, Yoksulluk ve Türkiye'de Sosyal Politika*, İletişim Yayınları, İstanbul.

Çağlar, T. (2015), "Yaşlılık ve Bakım Sigortası: Almanya Örneği", *Hacettepe Üniversitesi Iktisadi ve Idari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 26, Sayı 1, s. 205-222.

Çelik, A. (2014), "Sosyal Belediyecilik Anlayışı: Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Örneği", *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 16, Sayı 1, s.1-20.

Çiçek, Ş. E. (2012), *Türkiye'de Belediyelerin Sosyal Hizmet ve Sosyal Yardım Politikaları: Batı Akdeniz Örneği*, Türkiye Belediyeler Birliği Yayını, Ankara.

Danış, M. Z. (2006), "Toplum Temelli Bakım Anlayışı", *Özveri Dergisi*, http://www.ozida.gov.tr/ozveri/ov3/ov3ttrbakim.htm , Erişim tarihi: 13.02.2021.

Demir, İ. (2006), "Yerel Yönetimlerin Sosyal Politika Fonksiyonları: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği", Yayınlanmış Yüksek lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Gökbayrak, Ş. (2009), "Refah Devletinin Dönüşümü ve Bakım Hizmetlerinin Görünmez Emekçileri Göçmen Kadınlar", *Çalışma ve Toplum*, Sayı 2, s.55-82.

Güler, M. (2009), "Toplumcu Belediyeciliğin Doğuş Koşulları Üzerine", *Yerel Yönetimlerde Toplumcu Belediyecilik: Teorik Yaklaşımlar, Türkiye Uygulamaları*, İhsan Kamalak ve Hüseyin Gül (Eds.), (s. 125-159), Kalkedon Yayıncılık, İstanbul.

ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü), *C102 - Social Security (Minimum Standards) Convention, 1952 (No. 102),* https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p= NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_ CODE:C102, Erişim tarihi: 01.02.2021.

ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü), *Facts on Social Security,* https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/--- dcomm/documents/publication/wcms_ 067588.pdf , Erişim tarihi: 11.02.2021.

İnci, F. ve Erdem, M. (2008), "Bakım Verme Yükü Ölçeği'nin Türkçe'ye Uyarlanması Geçerlilik Ve Güvenilirliği", *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi,* Cilt 11, Sayı 4, s. 85-95.

Kamalak, İ. ve Gül, H. (2009), *Yerel Yönetimlerde Toplumcu Belediyecilik: Teorik Yaklaşımlar, Türkiye Uygulamaları*, Kalkedon Yayıncılık, İstanbul.

Keklik, K. (2016), "Evde Sağlık Hizmetleri Mevcut Durum ve Bakanlık Vizyonu", https://www.tccd.org.tr/application/files/9815/2719/4698/14_Kanuni_Keklik_Evde _Saglik_Hizmetleri.pdf, Erişim tarihi: 02.02.2021.

Kesgin, B. (2012), "Kentsel Yoksulluğa Yönelik Yerinden ve Yerel Müdahale: Sosyal Belediyecilik", *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 26, s. 169-180.

Koçak, O. ve Kavi, E. (2014), "Sosyal Politika Aktörü Olarak Sosyal Girişimci Belediyecilik", *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, Cilt 3, Sayı 6, s. 26-49.

Koray, M. (2018), *Sosyal Politika*, 5.b., İmge Kitabevi, Ankara.

Metin, O. (2011), "Sosyal Politika Açısından AKP Dönemi: Sosyal Yardım Alanında Yaşananlar", *Çalışma ve Toplum*, Cilt 1, Sayı 28, s. 179-200.

Negiz, N. (2011), "Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri Açısından Isparta Belediyesi: Farkındalık, Yararlanma ve Değerlendirme Açısından Bir Araştırma", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 16, Sayı 2, s. 323-341.

Öz, C. S. (2010), "Sosyal Belediyecilik Bağlamında Evde Bakım Hizmetleri İstanbul, Ankara, Kocaeli Büyükşehir Belediyeleri Örnekleri", Yayınlanmış Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Öztürk, H. ve Gül, H. (2012), "Sosyal Belediyecilik Sosyal Devlete ve Sosyal Haklara Bir Alternatif mi?", IV. Sosyal Haklar Ulusal Sempozyumu, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla, s. 377-392.

Pavolini, E. ve Ranci, C. (2008), "Restructuring The Welfare State: Reforms in Long-Term Care in Western European Countries", *Journal of European Social Policy*, Cilt 18, Sayı 3, s. 246-259.

Pekküçüksen, Ş. (2004), "Sosyal Belediyecilik ve Selçuklu Belediyesi Şefkat Evleri Örneği", Yerel Yönetimler Kongresi Bildiriler Kitabı, 3 Aralık, Çanakkale, s. 450-459.

Pektaş, E. K. (2010), "Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları Ve Temel Sorunlar", *Akademik İncelemeler Dergisi*, Cilt 5, Sayı 1, s. 4-22.

Pınar, R. (2010), "Türkiye'de Evde Bakımda Mevcut Durum", *Akademik Geriatri,* s. 153-156.

Resmi Gazete, Belediye Kanunu, Sayı 5393, 3 Temmuz 2005, https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5393.pdf, Erişim tarihi: 04.02.2021.

Resmi Gazete, Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Sayı 5216, 10 Temmuz 2004, https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5216.pdf, Erişim tarihi: 04.02.2021.

Resmi Gazete, Evde Sağlık Hizmetlerinin Sunulmasına Dair Yönetmelik, Sayı 29280, 27 Şubat 2015, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/02/20150227-14.htm, Erişim tarihi: 04.02.2021.

Resmi Gazete, Yaşlı Hizmet Merkezlerinde Sunulacak Gündüzlü Bakım ile Evde Bakım Hizmetleri Hakkında Yönetmelik, Sayı 26970, 7 Ağustos 2008, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/08/20080807-5.htm, Erişim tarihi: 04.02.2021.

Sallan Gül, S. (2006), *Sosyal Devlet Bitti Yaşasın Piyasa! Yeni Liberalizm ve Muhafazakarlık Kıskacında Refah Devleti*, E-babil Yayıncılık, Ankara.

Seçkiner Bingöl, E. ve Ömürgönülşen, U. (2018), "Sosyal Belediyecilik Bağlamında Türkiye'de Büyükşehir Belediyelerinin Sosyal Hizmet ve Sosyal Yardım Faaliyetleri", *Çağdaş Yerel Yönetimler*, Cilt 27, Sayı 3, s. 1-26.

Seyyar, A. (2008), "Yerel Siyasetin Gelişiminde Sosyal Politikaların Önemi", *Yerel Siyaset Dergisi,* Cilt 25, Sayı 1, s. 30-44.

Seyyar, A. (2011), *Sosyal Politika Bilimine Giriş*, Sakarya Yayıncılık, Sakarya.

Şengül, Tarık (2019), "Türkiye'nin Yerel Yönetim Deneyimi" , Fatime Güneş (ed.), *Kent Sosyolojisi* (s. 269-292), T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3676, Eskişehir.

T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (2020), 2019 Yılı Faaliyet Raporu, Şubat 2020, Ankara, https://ailevecalisma.gov.tr/media/49934/acshb_2019_yili_faaliyet_raporu.pdf, Erişim tarihi: 24.01.2021.

T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (2020), YADES, https://ailevecalisma.gov.tr/EYHGM/Projeler/Yasli-Destek-Programi-YADES-2016-2018.pdf, Erişim tarihi: 18.02.2021.

Toprak, D. ve Şataf, C. (2009), "Türkiye'de Yerel Yönetimler Reformu Çerçevesinde Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı", *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, s. 11-24.

Toprak, D. ve Şataf, C. (2017), "Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Çerçevesinde Sosyal Harcamalar Üzerine Genel Bir Değerlendirme", *Sayıştay Dergisi,* Sayı 106, s. 63-86.

Trydegård, G.-B. ve Thorslund, M. (2010), "One Uniform Welfare State or A Multitude of Welfare Municipalities? The Evolution of Local Variation in Swedish Elder Care", *Social Policy and Administration*, Cilt 44, Sayı 4, s. 495-511.

TÜİK, (2018), Nüfus Projeksiyonları: 2018-2080, https://tuikweb.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=30567, Erişim tarihi: 17.01.2021.

Uçaktürk, T., Uçaktürk, A. ve Özkan, M. (2009), "Yerel Yönetimlerde Sosyal Sorumluluk Bağlamında Sosyal Belediyecilik: Biga Belediyesi Örneği", VI. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi, 23-25 Ekim, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Akay, H. (2010), *Yerel Yönetimlerde Katılımcı Mekanizmalar ve Süreçler*, Türkiye Avrupa Vakfı, İstanbul.

Akbal, İ. ve Karasoy, H. A. (2015), "Sivil Toplum Kuruluşları ve Karar Alma Sürecine Etkileri", *Kamu Yönetimi ve Siyaset Biliminde Karar Verme,* F. Kırışık ve Ö. Önder (Eds.), Detay Yayıncılık, Ankara.

Akgemci, T. ve Güleş, H. K. (2010), *İşletmelerde Stratejik Yönetim*, Gazi Kitabevi, Ankara.

Ammons, D. N. (2009), *Tools for Decision Making A Practical Guide for Local Government,* CQ Press, Washington D.C.

Arıkboğa, E. (2015), "Belediye Meclislerinde Karar Verme Sürecinin Temel Dinamikleri", *Kamu Yönetimi ve Siyaset Biliminde Karar Verme,* F. Kırışık ve Ö. Önder (Eds.), Detay Yayıncılık, Ankara.

Aydın, C., Tarhan, Ç. ve Erdoğan, G. (2018), "Belediyelerde Karar Verme Süreglerinde Bilgi Teknolojileri Kullanma Eğilimi", *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt 32, Sayı 4, s. 1069-1083.

Belediye Kanunu (2005), Resmi Gazete (Sayı: 25874), 13 Temmuz, https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5393veMevzuatTur=1veMevzuatTertip=5, Erişim tarihi: 23.01.2021.

Brunsson, N. (1985), *The Irrational Organization. Irrationality as a Basis for Organizational Action and Change*, John Wiley ve Sons, Chichester.

Çelik, A., Şimşek, M. Ş. ve Akgemci, T. (2008), *İşletme Becerileri Grup Çalışması,* Gazi Kitabevi, Ankara.

Daft, R. L. (1994), *Management*, Dryden Press, London.

De Bono, E. (1999), *Altı Şapkalı Düşünme Tekniği* (Çev. ve Ed.: Ercan Tuzcular), Remzi Kitabevi, İstanbul.

Develioğlu, L. S. (2015), *Karar Verdim*, Mediacat Yayıncılık, İstanbul.

Işığıçok, E. (2015), "Karar Vermeye Giriş", *Karar Verme*, M. Aytaç ve N. Gürsakal (Eds.), Dora, Bursa.

İl Özel İdaresi Kanunu (2005), Resmi Gazete (Sayı: 25745), 4 Mart, https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5302.pdf, Erişim tarihi: 23.01.2021.

Jalonen, H. (2007), *Managing Complexity in the Decision-making of Local Governments*, European Academy of Management (EURAM 2007).

Kaypak, Ş. ve Bimay, M. (2017), "Yerel Yönetimlerde Karar Verme Sürecine Sivil Toplum Kuruluşlarının Katılımı: Batman Örneği", *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, s. 165-178.

Keçeci, G. (2017), "Makro Sosyal Hizmet Uygulamasında Kullanılan Modeller, Teknikler ve Sosyal Hizmet Uzmanlarının Rolleri", *Toplum ve Sosyal Hizmet*, Cilt 28, Sayı 1, s. 187-202.

Koçel, T. (2020), *İşletme Yöneticiliği*, Beta Yayıncılık, İstanbul.

Köy Kanunu (1924), Resmi Gazete (Sayı: 68), 7 Nisan, https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.442.pdf, Erişim tarihi: 23.01.2021.

Nakiboğlu, M. (2003), "Kuramdan Uygulamaya Beyin Fırtınası Yöntemi", *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt 1, Sayı 3.

Ngah, K., Zakaria, Z., Noordin, N. ve Mustaffa, J. (2015), "Decision-Making Model at Local Government Level: A New Proposed for Majlis Perbandaran Kuantan", *Journal of Economics and Sustainable Development*, Cilt 6, Sayı 1, s. 1-13.

Oğuzlar, A. (2015), "Risk Altında Karar Verme", *Karar Verme,* M. Aytaç ve N. Gürsakal (Eds.), Dora, Bursa.

Özkalp, E. (1991), "Örgütlerde Grupların Karar Verme Teknikleri", *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 9, Sayı 1, s. 311-320.

Robbins, S. P. (2013), *Yönetimin Esasları (Fundamentals of Management Essantial Consepts and Applications,* A. Öğüt (Ed.), Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Sezer, Ö. (2015), "Türk Kamu Bürokrasisinde Karar Verme", *Kamu Yönetimi ve Siyaset Biliminde Karar Verme,* F. Kırışık ve Ö. Önder (Eds.), Detay Yayıncılık, Ankara.

Simon, H. A. (1967), "Yönetimde Karar Verme Bilimi", (Çev.: M. Tosun), *Amme İdaresi Bülteni*, Sayı 13.

Urhan, V. F. (2008), "Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılandırılması", *Sayıştay Dergisi*, Sayı 70, s. 85-102.

Ünal, F. (2012), "Türkiye'de Yerel Yönetimlerde Karar Verme ve Karar Verme Sürecinde Yeralan Faktörlerin Analizi", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 17, Sayı 3, s. 259-282.

Yazıcı, M. (2018), *İşletmelerde Risk Yönetimi ve Karar Verme*, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul.

KAYNAKÇA

Angelo, H. ve Wachsmuth, D. (2014), "Urbanizing Urban Political Ecology: A Critique of Methodological Cityism", *International Journal of Urban and Regional Research*, Cilt 39, Sayı 1, s.16-27.

Beatley, T. (2000), *Green Urbanism: Learning from European Cities*, Island Press, Covelo, CA.

Bibri, S. E. (2020), "The Eco-city and its Core Environmental Dimension of Sustainability: Green Energy Technologies and their Integration with Data-driven Smart Solutions", *Energy Inform*, Cilt 3, Sayı 4, https://doi.org/10.1186/s42162-020-00107-7, Erişim tarihi: 20.01.2021.

Bogunovich, D. (2002), "Eco-tech Cities: Smart Metabolism For a Green Urbanism", *WIT Transactions on Ecology and the Environment*, Cilt 54, https://www.witpress.com/elibrary/wit-transactions-on-ecology-and-the-environment/54/652, Erişim tarihi: 20.01.2021.

Dijk, M. P. van (2010), "Beijing and Rotterdam Eco Cities?", Knowledge Collaboration & Learning for Sustainable Innovation ERSCP-EMSU Conference, Delft, The Netherlands, October 25-29, 2010. https://repository.tudelft.nl/islandora/object/uuid%3A9aad21d5-b2c0-42fd-924a-8351c05becc1, Erişim tarihi: 10.02.2021.

Dijk, M. P. van (2011), "Three Ecological Cities, Examples of Different Approaches in Asia and Europe", https://www.researchgate.net/publication/289097480_Three_Ecological_Cities_Examples_of_Different_Approaches_in_Asia_and_Europe, Erişim tarihi: 10.02.2021.

Galdini, R. (2019), "Green Urbanism: Strategies for a Diverse City", http://www.cittacreative.eu/wp-content/uploads/2019/06/galdini_DIVERSEcity-2019.pdf, Erişim tarihi: 23.01.2021.

GGGI (Global Green Growth Institute) (2018), "Green City Development Guidelines", GGGI Technical Guideline No. 2, http://gggi.org/site/assets/uploads/2018/06/Greencity-development-guidelines-English.pdf, Erişim tarihi: 20.01.2021.

Haas, C. (2020), "The Metabolism of Cities in the Age of COVID-19", https://iwa-network.org/the-metabolism-of-cities-in-the-age-of-covid19/, Erişim tarihi: 19.02.2021.

Holz, J. L. ve Sigler, T. J. (2016), "Green Urbanism in Australia: An Evaluation of Green Building Rating Schemes", State of Australian Cities Conference 2016, https://apo.org.au/sites/default/files/resource-files/2015-12/apo-nid63217.pdf, Erişim tarihi: 10.01.2021.

IPCC (2014), "Climate Change 2014: Synthesis Report", Contribution of Working Groups I, II and III to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Core Writing Team, R.K. Pachauri and L.A. Meyer (Eds.)]. IPCC, Geneva, Switzerland, https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/05/SYR_AR5_FINAL_full_wcover.pdf, Erişim tarihi: 20.01.2021.

Koh, K. L., Gunawansa, A. ve Bhullar, L. (2010), "Eco-Cities" and "Sustainable Cities" - Whither?" Social Space, s. 84-92, https://ink.library.smu.edu.sg/lien_research/58, Erişim tarihi: 20.01.2021.

Larbi, M. (2018), "Green Urbanism in Contemporary Cities: A Socio-technical Transition Analysis", Published Doctoral Dissertation, The University of Adelaide, https://digital.library.adelaide.edu.au/dspace/handle/2440/120462, Erişim tarihi: 20.01.2021.

Lehmann, S. (2011), "What is Green Urbanism? Holistic Principles to Transform Cities for Sustainability", *Climate Change - Research and Technology for Adaptation and Mitigation*, Juan Blanco (Ed.), http://www.intechopen.com/books/climate-change-research-andtechnology-for-adaptation-and-mitigation/what-is-green-urbanism-holistic-principles-to-transform-cities-forsustainability, Erişim tarihi: 20.01.2021.

Lehmann, S. (2010), "Green Urbanism: Formulating a Series of Holistic Principles", *S.A.P.I.EN.S* [Enligne], Cilt 3, Sayı 2, http://journals.openedition.org/sapiens/1057, Erişim tarihi: 11.01.2021.

Marx, K. (2005), *Ekonomi Politiğin Eleştirisine Katkı*, (Çev.: Sevim Belli), Sol Yayınları, Ankara.

Nassar, U. (2013), "Principles of Green Urbanism: the Absent Value in Cairo, Egypt", *International Journal of Social Science and Humanity*, Cilt 3, Sayı 4, s. 339-343.

Newman, P. (2010), "Green Urbanism and its Application to Singapore", https://espace.curtin.edu.au/bitstream/handle/20.500.11937/21060/155320_155320.pdf?sequence=2, Erişim tarihi: 20.01.2021.

Newman, P. ve Jennings, I. (2008), *Cities as Sustainable Ecosystems: Principles and Practices*, Islands Press, London.

Pınarcıoğlu, Ş. N. ve Kanbak, A. (2020), "Sürdürülebilir Kent Modelleri", IJOPEC Publication, London, http://www.ijopec.co.uk/wp-content/uploads/2021/01/2020_25.pdf, Erişim tarihi: 11.01.2021.

Rees, W. (1997), "Urban ecosystems: the human dimension", *Urban Ecosysytems*, s. 63-75, https://www.researchgate.net/publication/225952420_Urban_ecosystems_The_human_dimension/link/562ec67808ae518e3483868a/download, Erişim tarihi: 10.01.2021.

Ravi, A., Satterthwaite, D.E., Aragón-Durand, F., Corfee-Morlot, J., Kiunsi, R.B.R., Pelling, M., Roberts, D.C. ve Solecki, W. (2014), "Urban Areas", *Climate Change 2014: Impacts, Adaptation, and Vulnerability. Part A: Global and Sectoral Aspects*, Contribution of Working Group II to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change, Cambridge University Press, Cambridge, United Kingdom and New York, NY, USA, s. 535-612. https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/02/WGIIAR5-Chap8_FINAL.pdf, Erişim tarihi: 15.02.2021.

UN (2018), "68% of the World Population Projected to Live in Urban Areas by 2050, Says UN", https://www.un.org/development/desa/en/news/population/2018-revision-of-world-urbanization-prospects.html, Erişim tarihi: 15.02.2021.

Yiğitcanlar, T. ve Dizdaroglu, D. (2015), "Ecological Approaches in Planning for Sustainable Cities: A Review of the Literature", *Global Journal Environmental Science Management*, Cilt 1, Sayı 2, s. 159-188.

Zareba, A., Krzeminska, A. ve Widawski, K. (2016), "Green Urbanism for the Greener Future of Metropolitan Areas", IOP Conf. Series: Earth and Environmental Science 44, IOP Publishing, https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1755-1315/44/5/052062, Erişim tarihi: 09.02.2021.

Zhou, N. ve Williams, C. (2013), "An International Review of Eco-City Theory, Report, Indicators, and Case Studies", Ernest Orlando Lawrence Berkeley National Laboratory, LBNL-6153E, https://china.lbl.gov/publications/international-review-eco-city-theory, Erişim tarihi: 20.01.2021.

Zuzana, H., Krojscovcs, L., Martin, P., Paudistsova, E. ve Reackova, T. (2008), "Ecological Footprint, Climate Change and Cities", Peter Mederley (Ed.), Bratislava, https://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm?fuseaction=home.showFile&rep=file&fil=UrbEco_EcologicalFootprint.pdf, Erişim tarihi: 20.01.2021.

KAYNAKÇA

5272 sayılı Belediye Kanunu'nun, Anayasa'ya aykırılığı savıyla şekil yönünden iptali ve yürürlüğünün durdurulması hakkındaki Anayasa Mahkemesi Kararı. (2005).

Adana İlinde Seyhan ve Yüreğir Adıyla İki İlçe Kurulması Hakkında Kanun. Kanun No: 3306 (1986).

Akalın, M. (1981a), "2303 Sayılı Yasaya Göre Belediye Başkanlarının Görevden Alınması ve Belediye Meclislerinin Feshi", *İller ve Belediyeler Aylık İlim ve Meslek Dergisi*, Sayı 423, s. 321-323.

Akalın, M. (1981b), "Vergi Gelirlerinden Mahalli İdarelere Pay Verilmesi Hakkındaki Yasa", *İller ve Belediyeler Aylık İlim ve Meslek Dergisi*, Sayı 427, s. 449-451.

Akduğan, U. ve Agun, B. H. (2018), "Türkiye'de Belediyelerin Mali Sürdürülebilirliği:Birinci Denge Yaklaşımı", *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 20, Sayı 2, s. 207-222.

Arıkboğa, Ü. (2016), "Türkiye'de Belediyelerin Gelir Yapısı: Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 2, Sayı 33, s. 279-297.

Aytaç, F. (1979), "Belediye Gelirleri Üzerine Düşünceler", *İller ve Belediyeler Aylık İlim ve Meslek Dergisi*, Sayı 409, s. 300-303.

Belediye Gelirleri Kanunu. Kanun No: 5237 (1948).

Belediye Kanunu. Kanun No: 1580 (1930).

Belediye Kanunu. Kanun No: 5393 (2005).

Belediyelere ve il Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun. Kanun No: 2380 (1981).

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı. (1963).

Bursa İli Merkezinde Osmangazi, Yıldırım ve Nilüfer Adıyla Üç İlçe Kurulması Hakkında Kanun. Kanun No: 3391 (1987).

Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun. Kanun No: 3030 (1984).

Büyükşehir Belediye Kanunu. Kanun No: 5216 (2004).

Çetinkaya, Ö. ve Demirbaş, T. (2010), "Belediye Gelirlerinin Analizi ve Mali Özerklik Açısından Değerlendirilmesi", İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Araştırma Merkezi Konferansları, 53.

Çiçek, H. G. ve Yavuz, İ. S. (2014), "Vergi-harcama Paradoksu: Türkiye'de Belediyeler Üzerine Bir Araştırma. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, Cilt 23, Sayı 4, s. 17-31.

Çiçek, Y. (2014), "Geçmişten Günümüze Türkiye'de Yerel Yönetimler", *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 11, Sayı 1, s. 53-64.

Dağ, M. ve Kılınç, F. (2017), "6360 Sayılı Kanun Sonrası Büyükşehir Belediyeleri Açısından Mali Özerkliğin Değerlendirilmesi", *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 6, Aralık, s. 426-443.

Dağ, M., Kızılkaya, O. ve Kızılkaya, F. (2018), "Türkiye'de Büyükşehir Belediyelerinin Bütçe Sürdürülebilirliği Üzerine Bir Uygulama", *Finans Politik&Ekonomik Yorumlar*, Cilt 55, Sayı 635, s. 65-72.

Dölgen, D., Alpaslan, N. ve Sarptaş, H. (2006), "Kıyı Yerleşimlerine Uygun Sıvı ve Katı Atık Yönetim Stratejileri Üzerine Görüşler", Türkiye'nin Kıyı ve Deniz Alanları. VI. Ulusal Konferansı.

Ersöz, M. (2017), "Kamu Kurumlarında Mali Tablo Analiz Yöntemlerinin Uygulanabilirliği", *Sayıştay Dergisi*, Sayı 105, s. 1-40.

Gaziantep İli Merkezinde Şehitkamil ve Şahinbey Adıyla İki İlçe Kurulması Hakkında Kanun. Kanun No: 3398 (1987).

Hazine ve Maliye Bakanlığı. (2008). *Analitik Bütçe Sınıflandırmasına İlişkin Rehber*.

Hotunluoğlu, H. (2016), "Budget Sustainability of Local Governments in Turkey", *Adnan Menderes University, Journal of Institute of Social Sciences*, Cilt 3, Sayı 2, s. 20-27.

İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun. Kanun No: 5779 (2008).

Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu. Kanun No: 5018 (2003).

Kanca, O. C. (2018), "Vergi-Harcama Etkileşimi: Mahalli İdareler Üzerine Bir Deneme", *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, Cilt 16, Sayı 3, s. 254-278.

Kayseri İl Merkezinde Melikgazi ve Kocasinan Adıyla İki İlçe Kurulması Hakkında Kanun. Kanun No: 3508 (1988).

Keleş, R. (1972), "Belediye Gelirleri ve Mali Denkleşme", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 5, Sayı 1, Mart, s. 58-75.

Konya İli Merkezinde Karatay, Selçuklu ve Meram Adıyla Üç İlçe Kurulması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. Kanun No: 3399 (1987).

Nadaroğlu, H. ve Keleş, R. (1991). Merkezi İdare ile Mahalli İdareler Arasındaki Mali İlişkilerin Dünü ve Bugünü (Türkiye Örneği), VII. Türkiye Maliye Sempozyumu.

On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. Kanun No: 6360 (2012).

Öner, E. (2008). *İstanbul Şehrenameti (Belediyesi)'nin Kuruluşu ve 1917 Yılı Bütçesi*, T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Ankara.

Organ, İ. ve Çiftçi, T. E. (2015), "Türkiye'de Emlak Vergisi Uygulamasından Kaynaklanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 8, Sayı 4, s. 127-147.

Oxford Dictionaries (2021), "Word Origin of Municipality", https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/municipality, Erişim tarihi: 28.01. 2021.

Öz, S. (2012), "Anayasa Mahkemesinin Belediye Meclislerinin Vergilendirme Yetkisiyle İlgili Kararına İlişkin Bir Değerlendirme", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Cilt 67, Sayı 4, s. 63-88.

Özdemir, H. ve Demirkanoğlu, Y. (2015), "6360 Sayılı Yasaya Adalet ve Kalkınma Partisi nin Muhafazakâr Demokrat Kimlik Tanımı Üzerinden Bakış Pekişen İktidarla Merkezileşen Yerel Yönetime Doğru", *Yakın Doğı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 8, Sayı 2, s. 114-149.

Özgür, H. ve Savaş Yavuzçehre, P. (2016), "Türkiye'nin Büyükşehir Belediyesi Sistemi:1982-2015", *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, s. 903-926.

Şahin İpek, E. A. (2018), "Türkiye'de Belediye Gelirlerinin Değerlendirilmesi", *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 20, Sayı 2, s. 1-19.

Sakarya İlinde Büyük Şehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname. Kanun No: 593 (2000).

Samancı, M. ve Karagöz, B. (2019), "Türkiye'de Çevre Temizlik Vergisinin Değerlendirilmesi", *Türkiye Siyaset Bilimi Dergisi*, Cilt 2, Sayı 2, s. 73-92.

Şinik, B., Uçar, A. Y. ve Dik, E. (2016), "1924 ve 1926 Tarihli Belediye Kanunu Layihaları: Cumhuriyet Belediyecilik Anlayışının Kurucu Adımları", *Çağdaş Yerel Yönetimler*, Cilt 25, Sayı 2, s. 1-27.

Teşkilat-ı Esasiyye Kanunu. Kanun No: 491 (1924).

Tortop, N. (1972), "Belediyelerimiz", *Amme İdaresi Dergisi*, Sayı 5(1 Mart), s. 76-78.

Tüğen, K. (2011), *Devet Bütçesi*, İzmir.

Türkiye Belediyeler Birliği (2014), *6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanuna İlişkin Rehber*.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1961).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982).

Türkoğlu, İ. (2012), "Belediye Gelirleri ve Yeni Bir Gelir Kaynağı Olarak Şehirleşme Rantı", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 11, Sayı 40, s. 293-305.

Ulusoy, A. ve Tekdere, M. (2019), "Bazı Kurumsal Çalışmalar Çerçevesinde Belediyelerin Mali Durumu Hakkındaki Temel Değerlendirmeler", *LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, (Haziran), s. 19-55.

Uzun, A. (2012), "Türkiye'de Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Belediyelere Aktarılan Payların Değerlendirilmesi", *Global Journal of Economics and Business Studies*, Cilt 1, Sayı 2, s. 41-58.

Uzunali, E. ve Görmez, A. H. (2019), "Türkiye'de Büyükşehir Belediyelerinin Mali Yapıları ve Bütçe Sürdürülebilirliklerinin Oran Analiz Yöntemiyle Karşılaştırılması", *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, Sayı 25, s. 95-118.

Yakar, S. ve Gündüz, İ. O. (2014), "Türkiye'de Belediyelerin Vergilendirme Yetkisi: "Var" Mı "Yok" Mu İşte Bütün Mesele Bu", *Sayıştay Dergisi*, Sayı 92.

Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname. Kanun No: 504 (1993).

KAYNAKÇA

Abadie, M. L., Sainz De Muriate, E. ve Galarraga, I. (2016), "Climate Risk Assessment Under Uncertainty: An Application to Main European Coastal Cities", *Frontires In Marine Science*, Cilt 3, s. 1-13.

Adger, W. N. ve Vincent, K. (2005), "Uncertainty In Adaptive Capacity", *Comptes Rendus Geoscience*, Cilt 337, Sayı 4, s. 399-410.

Brown, A., Gawith, M., Lonsdale, K. ve Pringle, P. (2011), "Managing Adaptation: Linking Theory And Practice", https://www.ukcip.org.uk/wp-content/PDFs/UKCIP_Managing_adaptation.pdf, Erişim tarihi: 04.02.2021.

BUSECAP (2017), "*Bursa Büyükşehir Belediyesi Sürdürülebilir Enerji Ve İklim Değişikliği Uyum Planı*", Bursa Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı, Osmangazi/Bursa.

DİDEP (2019), "*Denizli İklim Değişikliği Eylem Planı*", REC Türkiye, Ankara.

Giddens, A. (2013), *İklim Değişikliği Siyaseti*, (Çev.: Erhan Baltacı), Phoneix Yayınevi, Ankara.

http://www.kocaeli.gov.tr/kocaeli-ekonomisinde-sanayinin-yeri, Erişim tarihi: 18.01.2021.

https://www.wwf.org.tr/calismalarimiz/iklim_ve_enerji/, Erişim tarihi: 18.01.2021.

IPCC (2008), "Climate Change 2007: Synthesis Report", https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/02/ar4_syr_full_report.pdf, Erişim tarihi: 20.01.2020.

İİDEP (2018), "*İstanbul İklim Değişikliği Eylem Planı"*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı Çevre Koruma Müdürlüğü, Beyoğlu/İstanbul.

KÇDR (2020), "*Kocaeli Çevre Durum Raporu"*, Kocaeli Çevre Ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Kocaeli.

KİDEP (2018), "*Kocaeli Sera Gazı Envanteri ve İklim Değişikliği Eylem Planı"*, REC Türkiye, Ankara.

Morgan, L. H. (2015), *Eski Toplum*, (Çev.: Ünsal Oskay), İnkilap Yayınevi, İstanbul.

Prutsch, A., Grothmann, T., Schauser, I., Otto, S. ve McCallum, S. (2010), "Guiding Principles For Adaptation To Climate Change In Europe", ETC/ACC Technical Paper 2010/6.

REPA/GEPA (2021), "*Rüzgâr Enerjisi Potansiyeli Atlası & Güneş Enerjisi Potansiyeli Atlası",* Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, https://repa.enerji.gov.tr/REPA/iller/KOCAELI-REPA.pdf, Erişim tarihi: 07.02.2021.

T.C. İDEP 2011-2023 (2012), "*Türkiye Cumhuriyeti İklim Değişikliği Ve Eylem Planı*", T.C. Çevre Şehircilik Bakanlığı, Ankara.

The World Bank (2011), "Designing Climate Change Adaptation Policies An Economic Framework",http://documents1.worldbank.org/curated/en/596081468155974532/pdf/WPS5568.pdf, Erişim tarihi: 04.02.2021.

TİDUSEP (2012), "*Türkiye'nin İklim Değişikliği Uyum Stratejisi Ve Eylem Planı*", T.C. Çevre Şehircilik Bakanlığı, Ankara.

UKCIP (2005), "Identifying Adaptation Options", UK Climate Impacts Programme, Oxford. https://www.ukcip.org.uk/wp-content/PDFs/ID_Adapt_options.pdf, Erişim tarihi: 26.01.2021.

United Nations (1992), "United Nations Framework Convention On Climate Change", https://unfccc.int/resource/docs/convkp/conveng.pdf, Erişim tarihi: 20.01.2021.

KAYNAKÇA

Akdemir, T. ve Benk, S. (2010), "Japonya'da Yerel Yönetimlerin Yapısı ve Finansmanında Yaşanan Gelişmeler", *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 6, Sayı 11, s. 163-186.

Aydın, K. ve Hanağası, U. B. (2017), "Sosyoloji ve Siyasal Araştırmalarda Karşılaştırmalı Yöntem", *KOSBED*, Sayı 33, s. 57-86.

Barca, M. (2005), "Stratejik Yönetim Düşüncesinin Evrimi: Bilimsel Bir Disiplinin Oluşum Hikâyesi", *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, Cilt 5, Sayı 1, s. 7-38.

Bozdoğan, R. (2019), *Küresel Kentler ve Türk Kentlerinin Uluslararası Konumu,* İstanbul Ayvansaray Üniversitesi Yayını, İstanbul.

Chandler, A. D. (1962), *Strategy and Structure: Chapters in the History of the Industrial Enterprise*, The MIT Press.

Freedman, L. (2013), *Strategy*, Oxford University Press, New York.

Genç, F. N. (2009), "Türk Kamu Yönetiminde Stratejik Planlama", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 23, s. 201-211.

Gözler, K. (2018), *Mahalli İdareler Hukuku*, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa.

Haktankaçmaz, M. İ. (2006), "Örgütsel Yapı, İşleyiş ve Organlar Bakımından Japonya'da Yerel Yönetimler", *Çağdaş Yerel Yönetimler*, Cilt 15, Sayı 4, s. 69-86.

Keleş, R. (1984), "Japonya'da Yerel Yönetimler", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 17, Sayı 3, s. 101-122.

Murat, G. ve Bağdigen, M. (2008), *Kamu İdarelerinde Stratejik Planlama*, Gazi Kitabevi, Ankara.

Ritson, N. (2008), *Strategic Management*, Neil Ritson &Ventus Publishing.

Rumelt, R., Schendel, D. ve Teece, D. (1991), "Strategic Management and Economics", *Strategic Management Journal*, Sayı 12, s. 5-29.

Shaw, M. (1990), "Strategy and Social Process: Military Context and Sociological Analysis", *Sociology*, Cilt 24, Sayı 3, s. 465-473.

Sandford, M. (2016), "Local Government in England: Structures", Briefing Paper to Parliament No. 07104, House of Commons Library, www.parliament.uk/commons-library, Erişim tarihi: 29.01.2016.

Sandford, M. (2018), "Local Government in England: Structures", Briefing Paper to Parliament No. 07104, House of Commons Library, researchbriefings.files.parliament.uk›document, Erişim tarihi: 13.10.2020.

Sandford, M. (2020), "Local Government in England: Structures", Briefing Paper to Parliament No. 07104, House of Commons Library, https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/sn07104/, Erişim tarihi: 09.10.2020.

Smellie, K. B. (1946), *A History of Local Government*, The Blackfriars Press, London.

Steiner, K. (1965), *Local Government in Japan*, Stanford University Press.

İnaç, H. ve Ünal, F. (2006), "İngiltere'de Yerel Yönetimler", *Dumlupunar Üniversitesi Sosyal Bilgiler Dergisi*, Sayı 16, s. 125-140.

Iqbal, F. (2001), "Evolution and Salient Characteristics of the Japanese Local Government System", World Bank Institute, Washington D.C., s. 1-22, http://siteresources.worldbank.org/WBI/ Resources/ wbi37179.pdf, Erişim tarihi: 12.03.2016.

Muramatsu, M. ve Iqbal, F. (2001), "Understanding Japanese Intergovernmental Relations", *Local Government Development in Post-War Japan*, Michio Muramatsu, Farrukh Iqbal ve Ikuo Kome (Eds.), (s. 1-28), Oxford University Press.

Mochida, N. (2006), "Local Government Organization and Finance: Japan", *Local Governance in Industrial Countries*, Anwar Shah (Ed.), (s. 149-188), The World Bank, Washington D.C.

Oshugi, S. (2010), "Local Governments Planning in Japan", Papers on the Local Governance System and its Implementation in Selected Fields in Japan, No.15, s. 1-25.

Oshugi, S. (2011), "The Large City System of Japan, Council of Local Authorities for International Relations", Papers on the Local Governance System and its Implementation in Selected Fields in Japan No.20, National Graduate Institute for Policy Studies, s. 1-32.

Erbay, Y. ve Akgün, H. (2017), *Türkiye'de ve Avrupa'da Yerel Yönetimler*, 2.b., Röle Akademik Yayıncılık.

Kanunlar

Local Authonomy Act, http://157.205.17.30/english/07/pdf/Local_Autonomy_Law.pdf, Erişim tarihi: 09.10.2020.

National Planning Policy Framework, London, *Secretary of State for Housing, Communities and Local Government*, 2019.

The Greater London Authority Act, 1999, https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1999/29/contents, Erişim tarihi: 06.10.2020.

Raporlar

Annual Monitoring Report (2013), The Greater London Authority. https://www.london.gov.uk/what-we-do/planning/implementing-londonplan/monitoring-london-plan, Erişim tarihi 16.03.2016.

A Review of Strategic Management in Local Government (2013), http://www.technologyonecorp.com/data/assets/pdf_file/0015/942/wp003_0313_strategymanagement_lr.pdf, Erişim tarihi: 15.04.2015.

London Plan (2015), The Greater London Authority, https://www.london.gov.uk/what-we-do/planning/london-plan/current-london plan**,** Erişim tarihi: 04.11.2015.

The Long Term Vision for Tokyo (2014), http://www.metro.tokyo.jp/ENGLISH/ABOUT/VISION/index.htm, Erişim tarihi: 09.10.2020.

İnternet Kaynakları

Url1: http://www.metro.tokyo.jp/ENGLISH/ABOUT/STRUCTURE/structure01.htm, Erişim tarihi: 04.01.2015.

Url2: https://www.london.gov.uk/about-us/mayor-london/mayor-and-his-team/role-mayor-london, Erişim tarihi: 15.03.2016.

Url3: https://www.london.gov.uk/about-us/london-assembly/about-london-assembly, Erişim tarihi: 15.03.2016.

Url4: https://www.london.gov.uk/about-us/greater-london-authority-gla/spending-money-wisely/mayors-budget, Erişim tarihi: 16.03.2016.

Url5: http://www.metro.tokyo.jp/ENGLISH/ABOUT/STRUCTURE/structure04.htm, Erişim tarihi: 13.03.2016.

Url6 : http://www.metrotokto.jp/ENGLISH/ABOUT/VISION/index.htm, Erişim tarihi: 13.03.2016.

Url7: https://www.london.gov.uk/what-we-do/planning/implementing-london-plan/london-plan-implementation-plan, Erişim tarihi: 16.03.2016.

Url8: http://www.metro.tokyo.jp/ENGLISH/ABOUT/STRUCTURE/structure04.htm, Erişim tarihi: 13.02.2016.

Url9: https://www.london.gov.uk/about-us/london-assembly/london-assembly-commitees, Erişim tarihi: 16.03.2016.

KAYNAKÇA

AChecker, Web Accessibility Checker, "https://achecker.ca/checker/index.php" (Erişim tarihi: 30.01.2021)

Altıntaş, O. ve Eliri, İ. (2012), "Birey Toplum İlişkisinde Kent Kültürü, Kamusal Alan ve Onda Şekillenen Sanat Olgusu", *İdil Dergisi*. Cilt 1,Sayı 5, s. 61-74.

Altuntaş, Z. ve Onay Durdu, P. (2020), "Web Sitesi Erişilebilirlik Değerlendirmesi: Bir Bariyer Gezinti Çalışması", *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, "Erişilebilirlik" Özel Sayısı Cilt 1, s. 119-144.

Ayataç, H. (2020), "Akıllı Kent Gündeminde Kentsel Erişebilirlik", Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği, http://www.skb.gov.tr/akilli-kent-gundeminde-kentsel-erisebilirlik-s35626k/, Erişim tarihi: 09.02.2021.

Bilgin, K. U. (2004), *Kamu Performans Yönetimi memur Hak ve Yükümlülüklerinin Performansa Etkisi*, Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE) Yayını, Ankara.

Bradbard, D. A. ve Peters, C. (2010), "Web Accessibility Theory and Practice: An Introduction for University Faculty", *The Journal of Educators Online*, Cilt 7, Sayı 1, Ocak.

Çelik, T. (2020), İzmir'deki Devlet Üniversitelerinin Web Sitelerinin Erişilebilirlik Açısından Değerlendirilmesi", *The Journal of Academic Social Science Studies*, Sayı 80, Ocak, s. 469-480.

Çepehan, İ. ve Güller, E. (2020), "Evrensel Tasarım Kapsamında Herkes İçin Erişilebilir Tasarım", *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, "Erişilebilirlik" Özel Sayısı, Cilt 2, s. 383-410.

Demirkan, H. (2015), "Mekanlarda Erişilebilirlik, Kullanılabilirlik ve Yaşanabilirlik", *TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi, (Dosya 36)*, s. 1-5.

Ergenoğlu, A. S. (2015), "Kapsayıcı Yapılar Tasarlarken: Ulusal İyi Örnekler", *mimar•ist*, 2015/2, s. 107-111.

Ergun, T. (2004), *Kamu Yönetimi: Kuram-Siyasa-Uygulama*, Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE) Yayını, Ankara.

Erten, Ş. ve Aktel, M. (2020), "Engellilerin Erişebilirlik Hakkı: Engelsiz Kent Yaklaşımı Çerçevesinde Bir Değerlendirme", *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, Cilt 11, Sayı 28, s. 898-912.

Eryılmaz, B. (2013), *Kamu Yönetimi: Düşünceler-Yapılar-Fonksiyonlar-Politikalar*, Umuttepe Yayınları, Kocaeli.

European Commission (2003), "2010: A Europe Accessible For All: Report From the Group of Experts Set up by the European Commission".

European Commission (2014), "Information Providers Guide The EU Internet Handbook Web Accessibility", http://ec.europa.eu/ipg/standards/accessibility/index_en.htm#section_1, Erişim tarihi: 25.02.2021.

Göküş, M. (2010), "Kamu Hizmeti Kavramı ve Yönetişim Yaklaşımı", *Yönetişim*, M. A. Çukurçayır, H. T. Eroğlu ve H. Eşki Uğuz (Eds.), Çizgi Kitabevi, Konya.

İlkhan Söylemez, D. (2020), "Tarihi Eserlere Erişilebilirlik: Konya Tarihi Kent Merkezi Örneği", *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, "Erişilebilirlik" Özel Sayısı, Cilt 1, s. 165-191.

Ismail, A. ve Kuppusamy, K. S. (2016), "Accessibility of Indian Universities' Homepages: An Exploratory Study", *Journal of King Saud University–Computer and Information Sciences*.

Kurt, S. (2017), "Accessibility of Turkish University Web Sites", *Univers. Access Inf. Soc*., Cilt 16, s. 505-515.

The World Bank (2020), "Urban Population (% of Total Population)", https://data.worldbank.org/indicator/SP.URB.TOTL.IN.ZS?contextual=default, Erişim tarihi: 22.02.2021.

TÜİK (2021), "Yıllara Göre İl Nüfusları", https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayalı-Nüfus-Kayıt-Sistemi-Sonuçları-2020-37210&dil=1, Erişim tarihi: 19.02.2021.

W3C (2008), "Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.0", https://www.w3.org/TR/

WCAG20/, (Erişim tarihi: 21.02.2021).

WebAim (2021), "Introduction to Web Accessibility", 22 Ocak, WebAIM Training, https://webaim.org/intro/.

Yıldız, M. (2003), "Elektronik (E)-Devlet", *Çağdaş Kamu Yönetimi-I Konular Kuramlar* Kavramlar, M. Acar ve H. Özgür (Eds.), Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Youngblood, N. E., Capanoglu, M. F. ve Sesek, R. (2020), "The Accessibility of State Occupational Safety and Health Consultation Websites", *Univ Access Inf. Soc*.

KAYNAKÇA

Açıkmeşe, A. S. (2016), "Avrupa Birliğinde Genişleme", *Avrupa Birliği: Tarihçe, Teoriler, Kurumlar ve Politikalar*, Belgin Akçay ve İlke Göçmen (Eds.), Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Aygen, M. (2017), "Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı Üzerine Bir İnceleme: Türkiye Örneği", *Avrasya Uluslararası Araştırmalar* Dergisi, Cilt 5, Sayı 10.

Balcı, A. (2017), *Türkiye Dış Politikası İlkeler, Aktörler ve Uygulamalar*, Alfa Yayıncılık, İstanbul.

Balkır, C. (2016), *Uluslararası Ekonomik Bütünleşme: Kuram, Politika ve Uygulama AB ve Dünya Örnekler*i, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Bennet, LeRoy, A. ve Oliver, J. K. (2015), *Uluslararası Örgütler İlkeler ve Meseleler*, BB101 Yayınları, Ankara.

Beşgül, Ö. O. (2014), "Yerelleşme, Bölgeselleşme ve Bütünleşme", *Küresel Siyasete Giriş: Uluslararası İlişkilerde Kavramlar, Teoriler, Süreçler*, Evren Balta (Ed.), İletişim Yayınları, İstanbul.

Çakmak, H. (2014), *Türkiye Avrupa Birliği İlişkileri*, Barış Kitap, Ankara.

Çalış, Ş. H., Bağcı, Ş. ve Kutlu, Ö. (2009), "Avrupa Birliği; Tarihi, Kurumları ve Kimliği", *Uluslararası Örgütler ve Türkiye*, Şaban H. Çalış, Birol Akgün ve Önder Kutlu (Der.), Çizgi Kitabevi, Konya.

Çalış, Ş. H. (2018), "Avrupa Birliği", *Küresel İlişkiler Çağında Uluslararası Örgütler*, Şaban H. Çalış ve Erdem Özlük (Eds.), Çizgi Kitabevi, Konya.

Çevikbaş, R. (2012), "Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ve Türkiye'de Uygulanabilirliği", *Türk İdare Dergisi,* Sayı 475.

COE, Council of Europe. https://www.coe.int/en/web/congress/the-charter-how-it-works. (Erişim tarihi: 31.01.2021).

Düzgit, A. S. (2013), "Avrupa Birliği Genişlemesi ve Komşuluk Politikası", *Avrupa Birliğine Giriş: Tarih, Kurumlar ve Politikalar*, Ayhan Kaya, Senem Aydın-Düzgit, Yaprak Gürsoy ve Özge Onursal Beşgül (Der.), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Erdoğan, S. (2017), "Avrupa Komisyonu'nun Avrupa Birliği Genişlemesindeki Rollerine İlişkin Bir Değerlendirme", *Uluslararası Ekonomi, İşletme ve Politika Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1.

Erkul, H. (2010), *Türkiye'de Yerel Yönetimler,* Detay Yayıncılık, Ankara.

Ertürk, E. (2006), *Uluslararası İktisadi Birleşmeler*, Alfa Aktüel, Bursa.

Eryılmaz, B. (2012), *Kamu Yönetimi: Düşünceler-Yapılar-Fonksiyonlar-Politikalar*, Umuttepe Yayınları, Kocaeli.

Greer, P., Murphy, A. ve Ogard, M. (2005), *Guide to Participatory Democracy in Bosnia and Herzegovina and Serbia and Montenegro*, Council of Europe Publishing, Strasbourg.

Hergüner, B. ve Altıyaprak, E. (2017), "Türkiye'ye Yönelik Avrupa Birliği Mali Yardım ve Desteklerinin Giresun Örneği Üzerinden Analizi", *Farklı Boyutlarıyla Avrupa Birliği Türkiye İlişkileri*, Siyasal Kitabevi, Ankara.

Heywood, A. (2016), *Siyasetin ve Uluslararası İlişkilerin Temel Kavramları*, BB101 Yayınları, Ankara.

Karluk, R. (2013), *Avrupa Birliği Türkiye İlişkileri: Bir Çıkmaz Sokak*, Beta Yayımcılık, İstanbul.

Karluk, R. (2014), *Küreselleşen Dünyada Uluslararası Kuruluşlar*, Beta Yayımcılık, İstanbul.

Kıraç, Z. K. (2020), "Türkiye-Avrupa Birliği İlişkilerinde Yerel Yönetimler", *Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri Üzerine Değerlendirmeler*, Zülfükar Aytaç Kişman ve Yavuz Özek (Eds.), Dora Yayıncılık, Bursa.

Koyuncu, B. ve Coşkun, B. (2003), "Yerel Yönetimler ve Yerel Özerklik: Modeller ve Uygulamalar", *Kamu Yönetiminde Çağdaş Yaklaşımlar: Sorunlar, Tartışmalar, Çözüm Önerileri, Modeller, Dünya ve Türkiye'ye Yansımaları*, Asım Balcı, Ahmet Nohutçu, Namık Kemal Öztürk ve Bayram Coşkun (Eds.), Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Kösecik, M. (2003), "Avrupa Birliği'ne Hazırlık Sürecinde Yerel Yönetimler", *Yerel ve Kentsel Politikalar*, M. Akif Çukurçayır ve Ayşe Teker (Eds.), Çizgi Kitabevi, Konya.

Kukovic, S. ve Hacek, M. (2019), "Comparative Local Governments in Europe", *Contemporary Drivers of Local Development*, Pete Futo (Ed.), Lex-Localis Press, Maribor.

Mathieu, J.-L. (2006), *Avrupa Birliği*, Dost Kitabevi, Ankara.

McCormick, J. (2015), *Avrupa Birliği Siyaseti*, Adres Yayınları, Ankara.

McCormick, J. (2018), *Avrupa Birliği'ni Anlamak*, BB101 Yayınları, Ankara.

Middelaar, van L. (2014), *Avrupa: Bir Geçiş Süreci*, (Çev.: Bilal Çölgeçen), İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

Ökmen, M. ve Parlak, B. (2010), *Kuramdan Uygulamaya Yerel Yönetimler: İlkeler Yaklaşımlar ve Mevzuat*, Alfa Aktüel, Bursa.

Özdemir, H. (2015), *Avrupa Mantığı: Avrupa Bütünleşmesinin Teori ve Dinamikleri*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul.

Özerdem, F. (2020), *Avrupa Birliği ve Avrupa Birliği-Türkiye İlişkileri Atlıkarınca Yolculuğu*, Kriter Yayınevi, Ankara.

Parlak, B. ve Ökmen, M. (2009), "Yerel Yönetimlerle İlgili Güncel Gelişmeler ve Uluslararası Belgeler", *Yerel Yönetimlerin Güncel Sorunları: Küresel, Bölgesel ve Yerel Perspektifler*, Beta Yayıncılık, İstanbul.

Reçber, K. (2016), *Türkiye-Avrupa Birliği Ortaklık Hukuku*, Dora Yayınevi, Bursa.

Schuster, W. ve Vallier, F., "Local and Regional Governments in Europe", https://www.ccre.org/docs/Local_and_Regional_Government_in_Europe.EN.pdf.)Erişim tarihi: 31.01.2021).

Sertesen, S. (2013), "Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı Reformlar Açısından Önemli mi?", https://www.tepav.org.tr/upload/files/1383813052-3.Avrupa_Yerel_Yonetimler_Ozerklik_Sarti_Reform_Acisindan_Onemli_mi.pdf. (Erişim tarihi: 04.02.2021).

Tezcan, E. (2003), "Avrupa Birliği'nin Kurumsal Yapısı ve Karar Alma Mekanizması: Üye Devletlerin Rolü Üzerine Değerlendirmeler", *Dünden Bugüne Avrupa Birliği*, Beril Dedeoğlu (Der.), Boyut Kitapları, İstanbul.

Toksöz, F. vd. (2009), *Yerel Yönetim Sistemleri*, TESEV Yayınları, İstanbul.

Turan, R. ve Ünal, F. (2020), "Düzensiz Göç Kapsamında AB İlerleme Raporlarının Türkiye Üzerindeki Etkileri", *Journal of Awareness*, Cilt 5, Sayı 4.

Uçar, A. (2004), "Belediye Hizmetlerinin Etkinliği Açısından Hizmette Yerellik (Subsidiarite) İlkesi ile Yönetişim (Governance) Kavramı Üzerine Bir İnceleme", *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 2, Sayı 1.

Yıldırım, U., Belli, A., Ateş, N. ve Kılıç, M. S. (2014), "AB Yerel Yönetim Anlayışının Yerele Yansımaları: Kahramanmaraş Belediyeleri Örneği", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 19, Sayı 2.

Yıldırım, U., Gül, Z., Akın, S. ve Çiftçioğlu, H. (2016), "AB Yerel Yönetim Anlayışı: Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi Örneği", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 9, Sayı 43.

KAYNAKÇA

Akçakaya, O. (2020), "Kent Sürdürülebilirliğin Ölçülmesinde Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri", *Kent Çalışmaları ve Kente Yeni Yaklaşımlar*, F. Ünal ve A. Kayan (Eds.), (s. 96-124), Gazi Kitabevi, Ankara.

Alberti, M. (1996), "Measuring Urban Sustainability", *Environmental Impact Assessment Review*, Cilt 16, Sayı 4-6, s. 381-424.

Bakıcı, T., Almirall, E. ve Wareham, J. (2012), "A Smart City Initiative: The Case of Barcelona", *Journal of the Knowledge Economy*, Cilt 2, Sayı 1, s. 1-14.

Beatley, T. (2011), *Biophilic Cities: Integrating Nature into Urban Design and Planning,* Island Press, Washington, D.C.

Bendix, B. (2014), "Hans Carl von Carlowitz - Sylvicultura oeconomica", *Studia i Materiały Ośrodka Kultury Leśnej*, Cilt 13, s. 29-40.

Breuste, J. (2016), "Wie sieht die Ökostadt von morgen aus und welche Wege führen dahin?", *Stadtökosysteme Funktion, Management und Entwicklung*, J. Breuste, S. Pauleit, D. Haase ve M. Sauerwein (Eds.), (s. 207-244), Springer-Verlag, Berlin, Heidelberg.

Britannica (2020), "Biogeochemical cycle", *The Editors of Encyclopedia Britannica,* https://www.britannica.com/science/biogeochemical-cycle, Erişim tarihi: 22.02.2021.

Caragliu, A., Del Bo, C. ve Nijkamp, P. (2011), "Smart Cities in Europe", *Journal of Urban Technology*, Cilt 18, Sayı 2, s. 65-82.

Carlowitz, H. von (1713), *Sylvicultura Oeconomica*, Meissen.

Cittaslow International (2016), *Association,* International Network of Cities Where Living is Good, https://www.cittaslow.org/content/association, Erişim tarihi: 24.02.2021.

Ecocity Builders (2020), "What Is An Ecocity?", https://ecocitybuilders.org/what-is-an-ecocity/, Erişim tarihi: 22.02.2021.

Ecocity Standards (2021), "Assessing and Guiding Progress Towards Ecologically Healthy Cities - An Initiative of Ecocity Builders", https://ecocitystandards.org/, Erişim tarihi: 22.02.2021.

Ertan, A. K. (2008), "Kentli Hakları ve Kente Karşı Suç Bağlamında Kentli Etiği", *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE)* Bahar 2008, Sayı 20, s. 1-22.

Estevez, E., Lopes, N. ve Janowski, T. (2016), *Smart Sustainable Cities: Reconnaissance Study,* United Nations University Operating Unit on Policy-Driven Electronic Governance.

Grober, U. (2007), *Deep Roots: A Conceptual History of 'Sustainable Development' (Nachhaltigkeit)*, WZB Discussion Paper, No. P 2007-002, Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung GmbH (WZB), Berlin.

Grober, U. (1999), *Hans Carl von Carlowitz: Der Erfinder der Nachhaltigkeit,* 25. November 1999, Zeit Online (DIE ZEIT, 48/1999). https://www.zeit.de/1999/48/Der_Erfinder_der_Nachhaltigkeit, Erişim tarihi: 31.01.2021.

Hall, R. E. (2000), *The Vision of a Smart City,* Brookhaven National Laboratory, USA, 2nd International Life Extension Technology Workshop, 28 September, Paris.

Höjer, M. ve Wangel, J. (2015), "Smart Sustainable Cities: Definition and Challenges", *ICT Innovations for Sustainability - Advances in Intelligent Systems and Computing*, L. M. Hilty ve B. Aebischer (Eds.), Cilt 310, (s. 333-349), Springer, Cham, Switzerland.

Huang, L., Wu, J. ve Yan, L. (2015), "Defining and Measuring Urban Sustainability: A Review of Indicators", *Landscape Ecol*, Cilt 30, s. 1175-1193.

Keiner, M. (2005), *History, Definition(s) and Models of Sustainable Development*, ETH Zürich Report - Research Collection (Eidgenössische Technische Hochschule Zürich), https://doi.org/10.3929/ethz-a-004995678.

Kennedy, C., Cuddihy, J. ve Engel-Yan, J. (2007), "The Changing Metabolism of Cities", *Journal of Industrial Ecology*, Cilt 11, Sayı 2, s. 43-59.

Kim, K.-G. (2018), *Low-Carbon Smart Cities - Tools for Climate Resilience Planning,* The Urban Book Series, Springer, Cham, Switzerland.

Lugosantiago, J. A. (2020), *Leadership and Strategic Foresight in Smart Cities,* Palgrave Macmillan, Cham, Switzerland.

Steffen, L. (2010), "Green Urbanism: Formulating a Series of Holistic Principles", *SAPIENS (Surveys and Perspectives Integrating Environment and Society),* Cilt 3, Sayı 2, s. 1-10.

Suzuki, H., Dastur, A., Moffatt, S., Yabuki, N. ve Maruyama, H. (2010), *Eco2 Cities: Ecological Cities as Economic Cities*, World Bank.

Meadows D. H., Meadows D. L., Randers, J. ve Behrens W. W. III (1972), *The Limits to Growth,* Universe Books, New York.

Mega, V. ve Pedersen, J. (1998), *Urban Sustainability Indicators,* European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Dublin.

Moir, E., Moonen, T. ve Clark, G. (2014), *What are Future Cities? Origins, Meanings and Uses,* Compiled by The Business of Cities for the Foresight Future of Cities Project and the Future Cities Catapult, Government Office for Science, London.

OECD (2016), *Resilient Cities,* Preliminary Version, OECD Publishing, Paris.

Pauleit, S., Sauerwein, M. ve Breuste, J. (2016), "Urbanisierung und ihre Herausforderungen für die ökologische Stadtentwicklung", *Stadtökosysteme Funktion, Management und Entwicklung*, J. Breuste, S. Pauleit, D. Haase ve M. Sauerwein (Eds.), (s. 1-30), Springer-Verlag, Berlin, Heidelberg.

Register, R. (1987), *Ecocity Berkeley: Building Cities for A Healthy Future*, North Atlantic Books, Berkeley, California, USA.

Satterthwaite, D. (2010), "The Role of Cities in Sustainable Development", *Sustainable Development Insights,* May, s. 1-8, Boston University, Boston, MA.

Science for Environment Policy (2018), *Indicators for sustainable cities,* In-depth Report 12, Produced for the European Commission DG Environment by the Science Communication Unit, UWE, Bristol.

Shen, L.-Y., Ochoa, J. J., Shah, M. N. ve Zhang, X. (2011), "The Application of Urban Sustainability Indicators - A Comparison between Various Practices", *Habitat International,* Cilt 35, Sayı 1, s. 17-29.

Sikora-Fernandez, D. ve Stawasz, D. (2016), "The Concept of Smart Cıty in the Theory and Practice of Urban Development Management", *Romanian Journal of Regional Science,* Sayı 10, s. 86-99.

Southworth, M. (2016), "Learning to Make Liveable Cities", *Journal of Urban Design*, Cilt 21, Sayı 5, s. 570-573,

The European Sustainable Cities Platform (2021), *Sustainable Cities Platform*, https://sustainablecities.eu/sustainable-cities-platform/, Erişim tarihi: 31.01.2021.

Thuzar, M. (2011), "Urbanization in South East Asia: Developing Smart Cities for the Future?," *Regional Outlook*, s. 96-100.

Tokuç, A. (2013), "Earth Summit", *Encyclopedia of Corporate Social Responsibility*, S. O. Idowu, N. Capaldi, L. Zu ve A. D. Gupta (Eds.), (s. 847-854), Springer, Berlin, Heidelberg.

Tomasius, H. (2013), "Anmerkungen zur Transkription der Sylvicultura oeconomica von H. C. von Carlowitz", *Sylvicultura oeconomica - Transkription in das Deutsch der Gegenwart* (Translators: H. Thomasius & B. Bendix), s. 5-8, Verlag Kessel, Oberwinter, Deutschland.

Tosun, E. K. (2017), "Sürdürülebilirlik Bağlamında Ekolojik Kent Söylemi", *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 17, Sayı 4, s. 169-189.

Tuğaç, Ç. (2020), "Avrupa Kentsel Şartı'ndan Avrupa Yeşil Sözleşmesi'ne: Avrupa'da Kentsel Politikaların Gelişim Süreci ve Geleceği", *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, Cilt 19, Sayı 1, s. 225-267.

UNDP (2021), *Millennium Development Goals,* United Nations Development Programme, https://www.undp.org/content/undp/en/home/sdgoverview/mdg_goals.html, Erişim tarihi: 31.01.2021.

UN-Habitat (2018), *Habitat Conferences Digital Archive*, https://habitat.scarp.ubc.ca/, Erişim tarihi: 31.01.2021.

UN-Habitat (1996), "The Habitat Agenda (Annex II)", *Report of the United Nations Conference on Human Settlements (Habitat II)*, A/CONF.165/14, 3-14 June 1996, İstanbul, Turkey.

United Nations (2015), *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*, United Nations General Assembly A/RES/70/1, United Nations, New York.

United Nations (2000), *Millennium Declaration*, United Nations General Assembly Resolution 55/2, United Nations, New York.

UNFCCC (1992), *United Nations Framework Convention on Climate Change.* FCCC/INFORMAL/84, GE.05-62220 (E) 200705, United Nations.

UN WCED (1987), *Our Common Future*, Report of the World Commission on Environment and Development - United Nations (The Brundtland Commission). Published as Annex to General Assembly document A/42/427.

White, R. R. (2002), *Building the Ecological City*, Woodhead Publishing Ltd., Cambridge.

Wilderer, P. A. (2007), "Sustainable water resource management: The science behind the scene", *Sustainability Science*, Cilt 2, Sayı 1-4.

Willige, A. (2020), *The UN Says Climate-Smart Cities are The Future - These 3 Projects Show Their Potential,* World Economic Forum Agenda, https://www.weforum.org/agenda/2020/09/climate-change-resilience-urban-infrastructure/, Erişim tarihi: 23.02.2021.

Wilson, E. O. (1984), *Biophilia,* Harvard University Press, Cambridge, MA.

World Bank (2016), Investing in Urban Resilience: Protecting and Promoting Development in a Changing World. World Bank Group, Washington, DC.

Wu, J. (2014), "Urban Ecology and Sustainability: The State of the Science and Future Directions", *Landscape and Urban Planning,* Sayı 125, s. 209-221.

Yıldız, A. G. (2013), "European Urban Charter 1992 and 2008", *Encyclopedia of Corporate Social Responsibility*, S. O. Idowu, N. Capaldi, L. Zu ve A. D. Gupta (Eds.), (s. 1104-1111), Springer, Berlin, Heidelberg.

Zhao, J. (2011), *Towards Sustainable Cities in China: Analysis and Assessment of Some Chinese Cities in 2008,* Springer, New York.

KAYNAKÇA

Abdulhakimoğulları, E. D. (2019), "Althusser'in Devletin İdeolojik Aygıtları Bağlamında Fotoğrafın Kullanımı", *Journal of Political Administrative and Local Studies*, Cilt 2, Sayı 1, s. 27-42.

Afşar, Ö. A. (2019), "Nitelikli Demokrasi Bağlamında Demokrasi ve E-Demokrasi İlişkisi", *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, Cilt 15, Sayı 4, s. 1101-1118.

Ak, G. (2019), "Katı Olan Herşeyin Kalkınmacı Devlet'te Erimesi: Ekonomik Gelişmenin Gerçek-ötesi Grilikleri", İKSAD Yayınevi Makale Yarışması (Ana Tema: Ekonomik ve Sosyal Kalkınma), (s. 1-40), İKSAD Yayınevi, Adıyaman.

Ak, G. (2020), "Sivil Toplum, Müzakereci Katılımcılık ve Çoğulculuk: *DEMOS* Neredesin?", *(Teoriden Uygulamaya) Yerelde ve Merkezde Siyaset*, Tacettin Gökhan Özçelik ve Levent Börklüoğlu (Yay.Haz.), (s. 1-28), Dora Basım-Yayın Dağıtım, Bursa.

Akarçay, P. (2017), "Local Governments in Sweden", *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Sayı 44, Nisan, s. 371-381.

Akarçay, P. (2019), "İsveç'te Cinsiyet Eşitliği Politikaları", *International Journal of Social Inquiry*, Cilt 12, Sayı 1, Haziran, s. 1-27.

Akarçay, P. ve Ak, G. (2017), "A Way to Democratic Quality for Women: 'Counterpartizm' Between Civil Society and Political Participation", *International Journal of Social Science and Economic Research (IJSSER)*, Cilt 2, Sayı 10, Ekim, s. 4919-4947.

Akarçay, P. ve Ak, G. (2018a), *Woman of "Democratic" Participation*, Akademi Titiz Yayınları, İstanbul.

Akarçay, P. ve Ak, G. (2018b), "Multi-Voiced Language in 'Society of Democracy': Harmony Far Beyond Being Human", *International Journal of Language Academy (IJLA)*, Cilt 6, Sayı 3, Eylül, Oulu/Finland, s. 31-56.

Akarçay, P. ve Ak, G. (2018c), "'Democratic' Political Participation Regarding Gender Equality: Unbearable Sustainability of Development", *New Trends in Social Sciences-V Proceedings Book* (IV. International Symposium on New Trends in Social Sciences/06-07 July 2018, Tallin/Estonia), Abidin Temizer ve Yaşar Baytal (Eds.), (s. 803-818), Institutu za Geografiju, Podgorica, Montenegro.

Akkaya, M. Ş. (1947), "Humanizm'in Çıkışı ve Yayılışı", *A.Ü. DTCF Dergisi*, Cilt 5, Sayı 2, s. 199-222.

Akkuş, E. (2005), "Desiderius Erasmus ve Martin Luther'in Reform Görüşlerinin Avrupa Kültürel Birliği Bağlamında Değerlendirilmesi", Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi SBE, İstanbul.

Aktaş, M. (2015), "Demokrasi Kavramına Eleştirel Bir Bakış", *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (Anemon)*, Cilt 3, Sayı 1, s. 87-105.

Alpay, Y. (2018), *Yalanın Siyaseti*, Destek Yayınları, İstanbul.

Althusser, L. (2016), *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları*, 5.b., (Çev.: Alp Tümertekin), İthaki Yayınları, İstanbul.

Aristotle (1941), *Politics*, *The Basic Works of Aristotle*, (Çev.: Benjamin Jowett), Richard McKeon (Yay.Haz.), Random House, New York.

Ay, H. ve Uçar, Ö. (2015), "Devletin Gelişim Süreci," *İşletme Fakültesi Dergisi*, Cilt 16, Sayı 2, s. 195-206.

Bari, F. (2005), "Women's Political Participation: Issues and Challenges", United Nations Division for the Advancement of Women (DAW) Expert Group Meeting. Draft Paper Prepared for Enhancing Participation of Women in Development through an Enabling Environment for Achieving Gender Equality and the Advancement of Women, Bangkok, Thailand, 8-11 November 2005.

Barry, N. P. (2018), *Modern Siyaset Teorisi*, 4.b., (Çev.: Mustafa Erdoğan ve Yusuf Şahin), Liberte Yayınları, Ankara.

Beauvoir, S. de (1973), *The Second Sex*, Vintage Books, New York.

Bell, D. (1998), "Previewing Planet Earth in 2013", *Washington Post*, January 3.

Bem, S. L. (1975), "Sex Role Adaptability: One Consequence of Psychological Androgyny", *Journal of Personality and Social Psychology*, Cilt 31, Sayı 4, s. 634-643.

Berktay, F. (2007), "Kadınların İnsan Haklarının Gelişimi ve Türkiye", Sivil Toplum ve Demokrasi Konferens Yazıları No. 7, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sivil Toplum Kuruluşları Eğitim ve Araştırma Birimi, İstanbul, s. 1-30, https://stk.bilgi.edu.tr/media/uploads/2015/02/01/berktay_ std_7.pdf.

Binder, C. (2017), "Merkezi Bir Kavram ve Bu Kavramın Araştırma Sahasındaki Algısı: Kadın-Olmak", *Türkiye'deki Kadın Hareketlerinin Farklı Şehirlerde Karşılaştırılması*, Araştırma Projesi Raporu Bölüm III.1.A, Yasemin Karakaşoğlu (Ed.), (s. 1-13), Blickwechsel, Ein Programm der Stiftung Mercator, University of Bremen, Bremen, https://www.blickwechsel-tuerkei.de/ download/Forschungsergebnisse/Frauenbewegungen/tuerkisch/III.1.A.Binder_TR.pdf, Erişim tarihi: 02.12.2020.

Blaxill, L. ve Beelen, K. (2016), "A Feminized Language of Democracy? The Representation of Women at Westminster since 1945", *Twentieth Century British History*, Cilt 27, Sayı 3, s. 412-449.

Bratton, K. A. (2005), "Critical Mass Theory Revisited: The Behaviour and Success of Token Women in State Legislatures", *Gender and Politics*, Cilt 1, Sayı 1, s. 97-125.

Butler, J. (1986), "Sex and Gender in Simone de Beauvoir's Second Sex", *Simone de Beauvoir: Witness to a Century*, Yale French Studies No: 72, (s. 35-49), Yale University Press, New Haven, CT.

Byron, G. ve Örnemark, C. (2010), *Gender Equality in Swedish Development Cooperation (Final Report)*, Sida Evaluation 2010:1, SIDA (Swedish International Development Cooperation Agency) Pubs., Stockholm, https://www.oecd.org/derec/sweden/46143903.pdf.

Canşen, E. (2011), "Sovyetler Birliği'nden Rusya Federasyonu'na Doğru Değişimin Yan Etkileri", *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 24, Aralık, s. 79-88.

Celis, K., Childs, S., Kantola, J. ve Krook, M. L. (2008), "Rethinking Women's Substantive Representation", *Representation*, Cilt 44, Sayı 2, Temmuz, s. 99-110.

Cespedes-Baez L. M. (2014), "Far Beyond What Is Measured: Governance Feminism and Indicators in Colombia", *International Law, Revista Colombiana de Derecho Internacional*, Sayı 25, s. 311-374.

Cevizci, A. (2002), *Aydınlanma Felsefesi*, Ezgi Kitabevi, Bursa.

Chaney, P. (2012), "Critical Actors vs. Critical Mass: The Substantive Representation of Women in the Scottish Parliament", *British Journal of Politics and International Relations*, Sayı 14, s. 441-457.

Childs, S. ve Krook, M. L. (2006a), "Gender and Politics: The State of the Art", *Journal of Political Studies*, Cilt 26, Sayı 1, s. 18-28.

Childs, S. ve Krook, M. L. (2006b), "Should Feminists Give up on Citical Mass? A Contingent "yes"", *Politics and Gender*, Cilt 2, Sayı 40, s. 522-530.

Childs, S. ve Krook, M. L. (2008), "Critical Mass Theory and Women's Political Representation", *Journal of Political Studies*, Cilt 56, Sayı 3, s. 725-736.

Childs, S. ve Krook, M. L. (2009), "Analysing Women's Substantive Representation: From Critical Mass to Critical Actors", *Government and Opposition*, Cilt 44, Sayı 2, s. 125-145.

Cumhuriyet (2021), "Dünyaca ünlü bilim insanı Canan Dağdeviren: 'Bu yüzyılda kadın olmak gerçekten zor'", 01 Ocak, https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/dunyaca-unlu-bilim-insani-canan-dagdeviren-bu-yuzyilda-kadin-olmak-gercekten-zor-1802932, Erişim tarihi: 01.01.2021.

Çakır, H. ve Şahin, B. (2015), "Max Weber'de Doğu Algısı ve Türkiye Özerlinde Tartışmalar", *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, Cilt 18, Sayı 2, Ekim, s. 18-45.

Çokoğullar Bozaslan, E. (2018), "Muhafazakârlık ve Ak Parti'nin Aile Politikaları", Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, Ankara.

Çukurçayır, M. A. (2006), *Siyasal Katılma ve Yerel Demokrasi*, Çizgi Kitabevi, Konya.

Çüçen, A. K. (2006), "Batı Aydınlanmasının Düşünsel Kökenleri ve Eleştirisi", *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi* (Özel Sayı), Sayı 125, s. 25-34.

Dahl, R. A. (1971), *Polyarchy: Participation and Opposition*, Yale University Press, New Haven, CT.

Dahl, R. A. (2001), *Demokrasi Üstüne*, (Çev.: Betül Kadıoğlu), Yetkin Yayınları, Ankara.

Dahlerup, D. (1988), "From a Small to a Large Minority: Women in Scandinavian Politics", *Scandinavian Political Studies*, Cilt 11, Sayı 4, s. 275-298.

Dahlerup, D. (2006), "The Story of the Theory of Critical Mass", *Politics and Gender*, Cilt 2, Sayı 4, s. 511-521.

Darcy, R., Welch, S. ve Clark, J. (1994), *Women, Elections and Representation*, University of Nebraska Press, Lincoln and London.

Delamont, S. ve Duffin, L. (Eds.) (1978), *The Nineteenth-century Woman: Her Cultural and Physical World*, Croom Helm, London.

Demirkanoğlu, Y. (2017), "Muhafazakâr Düşüncede Kadının Toplumsal Konumu", *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, Cilt. 17, Sayı 34, s. 285-305.

Desprez-Bouanchaud, A., Doolaege, J. ve Ruprecht, L. (1987), *Guidelines on Gender-neutral Language*, UNESCO, Paris.

Dökmen, Z. Y. (2003), "Çalışma Durumları Farklı Üç Grup Kadında Ruh Sağlığı, Kontrol Odağı İnancı ve Cinsiyet rolü", *Türk Psikoloji Dergisi*, Cilt 18, Sayı 51, s. 111-124.

Donovan, J. (2009), *Feminist Teori*, (Çev.: Aksu Bora, Meltem Ağduk Gevrek ve Fevziye Sayılan), İletişim Yayınları, İstanbul.

DSÖ (Dünya Sağlık Örgütü) (2009), "What Do We Mean By "Sex" And "Gender"?", http://www.who.int/gender/ whatisgender/en/index.html, Erişim tarihi: 28.10.2020.

Eatwell, R. ve Wright, A. (Eds.) (1999), *Contemporary Political Ideologies*, Continuum, London,

Ecevit, Y. (2015), *Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisi*, Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir.

Eisenstein, H. (1984), *Contemporary Feminist Thought*, Unwin, London.

Elçi, E. (2011), "Türkiye'de "Kadın Olmak" Söylemi: Kadınlarla Yapılmış Bir Söylem Çalışması", *Psikoloji Çalışmaları*, Cilt 31, s. 1-28.

Eroğul, C. (2014), *Birey Nedir?*, Yordam, İstanbul.

Ertürk, R. (2006), "Pozitivizm Üzerine", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Dergisi*, Cilt 3, Sayı 11, s. 1-5.

European Parliament (2015), "The Policy on Gender Equality in Sweden", Directorate General for Internal Policies, Policy Department C: Citizen's Rights and Constitutional Affairs, No: PE 510.011 (Study for the FEMM Committee), https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/510011/IPOL_STU(2015) 510011_EN.pdf.

Findlay, T. (2015), *Femocratic Administration, Gender, Governance, and Democracy in Ontario*, University of Toronto Press, Buffalo.

Freidenvall, L. (2003), "Women's Political Representation and Gender Quotas - the Swedish Case", Working Paper Series 2003:2, The Research Program: Gender Quotas - a Key to Equality? Department of Political Science, Stockholm University, www.statsvet.su.se/quotas.

Fuller, S. (2018), *Post-Truth: Knowledge as a Power Game*, Anthem Press, London.

Gaus, G. F. (2000), *Political Concepts and Political Theories*, Westview Press, Boulder, CO.

Genç, E. ve Coşkun, T. (2015), "Muhafazakârlık ve Türkiye Muhafazakârlıklarının Bazı Halleri", *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt 8, Sayı 1, Ocak, s. 27-40.

Grey, S. (2006), "Numbers and Beyond: The Relevance of Critical Mass in Gender Research", *Politics and Gender*, Cilt 4, Sayı 2, s. 491-530.

Gül, E. C. (2016), "Postmodern Sanrı ve Yabancılaşma Gerçeği", *Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 3, Sayı 6, s. 75-107.

Halley, J. E., Kotiswaran, P., Thomas, C. ve Shamir, H. (2006), "From the International to the Local in Feminist Legal Responses to Rape, Prostitution/Sex Work and Sex Trafficking: Four Studies in Contemporary Governance Feminism", *Harvard Journal of Law & Gender*, Cilt 29, Sayı 2, Haziran, s. 335-423.

Holt, R. ve den Hond, F. (2013), "Sapere Aude", *Organization Studies*, Cilt 34, Sayı 11, s. 1587-1600.

Horney, K. (1937), *The Neurotic Personality of Our Time*, W.W. Norton, New York.

Horney, K. (1966), *Our Inner Conflicts: A Constructive Theory of Neurosis*, W.W. Norton, New York.

Horney, K. (1986), *Günümüzün Nevrotik İnsanı*, (Çev.: A. Erdem Bagatur), Yaprak Yayınları, İstanbul.

https://en.wikipedia.org/wiki/A_Vindication_of_the_Rights_of_Woman, Erişim tarihi: 22.11.2020.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Sapere_aude, Erişim tarihi: 11.11.2020.

Huntington, S. P. (1993), *Üçüncü Dalga: Yirminci Yüzyıl Sonlarında Demokratikleşme*, (Çev.: Ersin Özbudun), Türk Demokrasi Vakfı, Ankara.

Huonker, T. ve Ludi, R. (2001), *Roma, Sinti und Jenische. Schweizerische Zigeunerpolitik zur Zeit des Nationalsozialismus*, (Veröffentlichungen der Unabhängigen Expertenkommission Schweiz–Zweiter Weltkrieg, Bd. 23), Beitrag zur Forschung, Zürich, https://www.uek.ch/de/ publikationen1997-2000/romasint.pdf, Erişim tarihi: 25.11.2020.

Hyvönen, A-E. (2018), "Careless Speech: Conceptualizing Post-Truth Politics", *New Perspectives: Interdisciplinary Journal of Central & East European Politics and International Relations*, Cilt 26, Sayı 3, s. 31-55.

İçli, G. (2018), "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikaları ve Küreselleşme", *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 30, s. 133-143.

İlkkaracan, İ. (1998a), "Kentli Kadınlar ve Çalışma Yaşamı", *Bilanço 98: 75 Yılda Kadınlar ve Erkekler*, Ayşe Berktay Mirzaoğlu (Ed.), (s. 285-302), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

İlkkaracan, İ. (1998b), "1990'lar Türkiye'sinde Kadın ve Göç", *Bilanço 98: 75 Yılda Kadınlar ve Erkekler*, Ayşe Berktay Mirzaoğlu (Ed.), (s. 305-322), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

İlkkaracan, P. (1998), "Doğu Anadolu'da Kadın ve Aile", *Bilanço 98: 75 Yılda Kadınlar ve Erkekler*, Ayşe Berktay Mirzaoğlu (Ed.), (s. 173-192), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

İlter, N. (2014), "Toplumsal Cinsiyet Gerilimleri Üzerinden Feminizmi Tartışmak", Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Mardin Artuklu Üniversitesi SBE, Mardin.

John, P. (2000), "The Europeanisation of Sub-national Governance", *Urban Studies*, Cilt 37,
Sayı 5-6, Mayıs, s. 877-894.

Kalpokas, I. (2019), "Post-truth: The Condition of Our Times", *A Political Theory of Post-Truth*, Ignas Kalpokas (Ed.), (s. 9-49), Palgrave Pivot, London Borough of Camden.

Kant, I. (1784), "What is Enlightenment?", http://www.columbia.edu/acis/ets/CCREAD/etscc/kant.html, Erişim tarihi: 15.09.2020.

Kant, I. (2000), "Aydınlanma Nedir? Sorusuna Yanıt (1784) (Çev.: Nejat Bozkurt)", *Toplumbilim* (Aydınlanma Özel Sayısı), Sayı: 11, Temmuz, s. 17-21.

Kanter, R. M. (1977a), "Some Effects of Proportions on Group Life: Skewed Sex Ratios and Responses to Token Women", *The American Journal of Sociology*, Cilt 82, Sayı 5, s. 965-990.

Kanter, R. M. (1977b), *Men and Women of the Corporation*, Basic Books, New York.

Karadağ, A. ve Akbaş, Z. (2009), "Kurumsal Güvencelerin İşlevsizlik Kavşağındaki Demokrasi: Türkiye", *Mustafa Kemal Üniversitesi SBE Dergisi*, Cilt 6, Sayı 11, s. 162-188.

Kartal, F. (2016), "Kadınların Yurttaşlığı ve Feminist Kuram", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 49, Sayı 3, Eylül, s. 59-87.

Kazancıgil, A. (1998), "Governance and Science: Marketlike Modes of Managing Society and Producing Knowledge", *International Social Science Journal*, Sayı 155, Mart, s. 69-79.

Kerner, I. (2007), "Konstruktion und Dekonstruktion von Geschlecht, Perspektiven füreinenneuen Feminismus", http://www.fuberlin.de/sites/gpo/pol_theorie/Zeitgenoessische_ansaetze/KernerKonstruktion_und _Dekonstruktion/index.html, Erişim tarihi: 25.11.2002.

Knapp, G.-A. (2008), "Give Sex, Gender and Sexuality more of a Society: ZurStandort bestimmung feministischer Theorie", *Feministische Studien*, Cilt 26, Sayı 2, Kasım, s. 208-219.

Koştaş, M. (1995), "Auguste Comte'un Din Sosyolojisi", *A.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt 34, Sayı, 1, s. 67-73.

Kotiswaran, P. (2016), "Governance Feminism in the Post-Colony: India's Rape Law Reforms of 2013", King's College London Dickson Poon School of Law Legal Studies Research Paper Series, Paper No. 2016-39, s. 1-52, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2834762.

Larrain, J. (1995), *İdeoloji ve Kültürel Kimlik*, (Çev.: Neşe Nur Domaniç), Sarmal Yayınevi, İstanbul.

Lipset, S. M. (1960), *Political Man: The Social Bases of Politics*, Doubleday, Gardencity, New York.

MacKinnon, C. (1989), *Toward a Feminist Theory of the State*, Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts.

McLean, I. (1996), *The Concise Oxford Dictionary of Politics*, Oxford University Press, New York.

Meyerowitz, J. (2008), "A History of "Gender"", *The American Historical Review*, Cilt 113, Sayı 5, Aralık, s. 1346-1356.

Miller, D., Coleman, J., Connoly, W. ve Ryan, A. (Eds.) (1991), *The Blackwell Encyclopaedia of Political Thought*, Wiley-Blackwell, New Jersey, NJ.

Misafi, H. P. (2014), "Women's Participation in Decentralized Local Governance: The Case of Pastoral and Non-Pastoral Women in Kondoa Local Authority, Tanzania", Yayınlanmış Doktora Tezi, University of Gent Faculty of Political and Social Sciences, Gent, Belgium.

Morlino, L. (2011), *Change for Democracy Actors, Structure, Processes*. Oxford University Press, Oxford.

Morlino, L. ve Diamond, L. (2004), "The Quality of Democracy: An Overview", *Journal of Democracy*, Cilt 15, Sayı 4, s. 20-31.

Morris, K. E. (1992), "Sometimes It's Hard to Be a Woman: Reinterpreting a Country Music Classic", *Popular Music and Society*, Cilt 16, Sayı 1, s. 1-11.

Notz, G. (2012), *Feminizm*, (Çev.: Sinem Derya Çetinkaya), PhoenixYayınevi, Ankara.

Nyberg, A. (2012), "Gender Equality Policy in Sweden: 1970s–2010s", *Nordic Journal of Working Life Studies*, Cilt 2, Sayı 4, Kasım, s. 67-84.

Offen, K. (1988), "Defining Feminism: A Comparative Historical Approach", *Signs (Journal of Women in Culture and Society)*, Cilt 14, Sayı 1, Ağustos, s. 119-157.

Outshoorn, J. ve Kantola, J. (2007), *Changing State Feminism*, Palgrave Macmillan, New York.

Önal, D. G. (2015), "Çağlar Boyu Batı Dünyasında Hümanizma", *Panorama Khas*, Sayı 18, Yaz-Güz, s. 22-24.

Özcan, G. (2015), "Marx Contra Lukács: 'Yanlış Bilinç' Kavramının Açmazları", *Kampfplatz*, Cilt 3, Sayı 8, s. 169-190.

Özdemir, H. ve Demirkanoğlu, Y. (2015), "Türkiye'de Muhafazakâr Sağ Pencereden Kadına Bakış", *KAÜ İİBF Dergisi*, Cilt 6, Sayı 10, s. 223-248.

Özgün Çelik, A. (2019), "Feminist Bir Politika Tahayyülü: Kadınların Yerel Yönetimlerde Temsili", Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi SBE, Ankara.

Özlem, D. (2002), "Türkiye'de Pozitivizm ve Siyaset", *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce/Modernleşme ve Batıcılık*, Uğur Kocabaşoğlu (Ed.), (s. 452-464), İletişim Yayınları, İstanbul.

Pahad, E. (2005), "Political Participation and Civic Engagement", *Progressive Politics*, Cilt 4, Sayı 2, s. 21-26.

Pausch, M. (2012), "What Is Political Participation Good for? Theoretical Debate and Empirical Data from Austria", *Resistance Studies Magazine*, Cilt 12, Sayı 1, s. 33-41.

Philips, A. (1995), *The Politics of Presence*, Clarendon Press, Oxford.

Philips, A. (2015), *Demokrasinin Cinsiyeti*, Metis, Ankara.

Popov, N. (2018), "Feminism as a Political Ideology", *International Conference Knowledge-Based Organization*, Cilt 4, Sayı 2, s. 373-376.

Raina, J. A. (2017), "Feminism: An Overview", *International Journal of Research*, Cilt 4, Sayı 13, Ekim, s. 3372-3376.

Reed-Sanders, D., Dodder, R. A. ve Webster, L. (1985), "The Bem Sex Role Inventory across Three Cultures", *The Journal of Social Psychology*, Cilt 125, Sayı 4, s. 523-525.

Rich, A. (1991), *An Atlas of the Difficult World: Poems 1968-1991*, W.W. Norton, New York.

Sakallı-Uğurlu, N. (2003), "Cinsiyetçilik: Kadınlara ve Erkeklere İlişkin Tutumlar ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Kurumu", *Türk Psikoloji Yazıları*, Cilt 6, Sayı 11, s. 1-20.

Sancar, S. (2008), *Erkeklik: İmkânsız İktidar*, Metis, İstanbul.

Sarıbay, A. Y. (2001), *Türkiye'de Demokrasi ve Politik Partiler*, Alfa Yayınları, İstanbul.

Sartori, G. (1996), *Demokrasi Teorisine Geri Dönüş*, (Çev.: Tuncer Karamustafaoğlu ve Mehmet Turhan), Yetkin Yayınları, Ankara.

Schmidt, M. G. (2002), *Demokrasi Kuramlarına Giriş*, (Çev.: M. Emin Köktaş), Vadi Yayınları, Ankara.

Schmitter, P. C. ve Karl, T. L. (1991), "What Democracy Is… and Is Not", *Journal of Democracy*, Cilt 2, Sayı 3, Yaz, s. 75- 88.

Schumpeter, J. A. (1970), *Capitalism, Socialism, and Democracy*, George Allen and Unwin, London.

Sevim, A. (2005), *Feminizm*, İnsan Yayınları, İstanbul.

Shannon, E. (1997), "The Influence of Feminism on Public Policy", Yayınlanmış Doktora Tezi, University of Tasmania, Hobart-Tasmania, Australia.

Smith, J. E. H. (2019), *Irrationality: A History of the Dark Side of Reason*, Princeton University Press, Princeton, NJ.

Stoker, G. (1998), "Governance as Theory: Five Propositions", *International Social Science Journal*, Sayı 155, Mart, s. 17-27.

Svensson, E.-M. ve Gunnarsson, Å. (2012), "Gender Equality in the Swedish Welfare State", *Feminists@Law*, Cilt 2, Sayı 1, Ocak, s. 1-27.

Şaylan, G. (1998), "Devletin Yeniden Yapılanması", *Türkiye'de Bunalım ve Demokratik Çıkış Yolları (Proje Raporu)*, Ayşe Keskalan ve Gökçen Özümit (Yay.Haz.), (s. 119-161), TÜBA Yayınları, Ankara.

Tanilli, S. (1981), *Uygarlık Tarihi*, Alkım Yayınevi, İstanbul.

Taş, G. (2016), "Feminizm Üzerine Genel Bir Değerlendirme: Kavramsal Analizi, Tarihsel Süreçleri Ve Dönüşümleri", *Akademik Hassasiyetler*, Cilt 3, Sayı 5, s. 163-175.

Tekeli, İ. (1983), "Yerel Yönetimlerde Demokrasi ve Türkiye'de Belediyelerin Gelişimi", *TODAİE Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 16, Sayı 2, s. 3-22.

Tekeli, İ. (2017), "Postmodernizm Tartışmaları Üzerine Düşünceler", *Posseible Düşünme Dergisi*, Sayı 10, Şubat, s. 8-19.

Tilly, C. (2014), *Demokrasi*, (Çev.: Ebru Arıcan), Phoenix Yayınevi, Ankara.

Tönnies, F. (2018), *Cemaat ve Cemiyet – Deneysel Kültür Biçimleri Olarak Komünizm ve Sosyalizm İncelemesi*, (Çev.: Emre Güler), VakıfBank Kültür Yayınları, İstanbul.

Tunç Subaşi, S. (2018), "Marx'ta İdeoloji Eleştirisi ve Kavramın Farklılaşan Görünümleri", *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 20, Sayı 1, Haziran, s. 147-164.

Twain, M. (2015), *İnsan Nedir?*, 10.b., (Çev.: Utku Atbakan ve Gamze Keskin Yurdakurban), Dedalus Kitap, İstanbul.

Uçar, A. (2004), "Belediye Hizmetlerinin Etkinliği Açısından Hizmette Yerellik (Subsidiarite) İlkesi ile Yönetişim (Governance) Kavramı Üzerine Bir İnceleme", *Celal Bayar Üniversitesi SBE Dergisi*, Cilt 2, Sayı 1, s. 97-107.

Uçar, A. (2011), "İl Özel İdarelerinde Demokratik Katılım ve Yönetişim Uygulamaları", *Celal Bayar Üniversitesi SBE Dergisi* (Prof. Dr. Mahmut Kaplan Armağan Sayısı), Cilt 9, Sayı 2, Ekim, s. 613-629.

Uğuz, B. (2017), "Yönetişim Feminizmi Ekseninde Feminist Politika: Kadın Dayanışma Vakfı Örneği", *Fe Dergi: Feminist Eleştiri*, Cilt 9, Sayı 2, s. 44-58.

UN DESA (United Nations Department of Economic and Social Affairs) (2010), *Achieving Gender Equality, Women's Empowerment and Strengthening Development Cooperation*, United Nations Publication, New York.

UNDP (2018), *Yerel Yönetimlerde Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Anaakımlaştırılması*, BM Kalkınma Programı Türkiye Ülke Ofisi Yayını, Ankara, https://www.undp.org›UNDP-TR-GENDERGUIDE-TR, Erişim tarihi: 01.01.2021.

Ümit, E. (2007a), "Marx'sız Bir Gelecek Neden Düşünülemez?", *HFSA-Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi*, 17. Kitap, Hayrettin Ökçesiz (Haz.), (s. 128-136), İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul.

Ümit, E. (2007b), "Aydınlanma Çağı ve Burjuva Devrimlerinde Düşünce Özgürlüğü", *HFSA-Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi*, 17. Kitap, Hayrettin Ökçesiz (Haz.), (s. 137-147), İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul.

Vicinus, M. (Ed.) (1972), *Suffer and Be Still: Women in the Victorian Age*, Indiana, IN: Indiana University Press.

Walby, S. (2002), "Feminism in a Global Era", *Economy and Society*, Cilt 31, Sayı 4, Kasım, s. 533-557.

Weber, M. (2012), *Ekonomi ve Toplum,* Cilt-1, (Çev.: Latif Boyacı), Yarın Yayınları, İstanbul.

Wheeler, J. M. ve Foote, G. W. (1894), *Voltaire: A Sketch of his Life and Works (With Selections from his Writings)*, R. Forder, London.

Wollstonecraft , M. (2007), *Kadın Haklarının Gerekçelendirilmesi* [A Vindication of the Rights of Woman: With Strictures on Political and Moral Subjects], (Çev.: Deniz Hakyemez), İş Bankası Yayınları, İstanbul.

Wollstonecraft , M. (2018), *A Vindication of the Rights of Woman: With Strictures on Political and Moral Subjects*, Gece Kitaplığı, Ankara.

Yavuzer, N. (2013), "İnsanın Saldırgan ve Yıkıcı Doğasını Anlamak", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 23, Bahar, s. 43-57.

Yurtoğlu, O. (2020), "Bu karikatürü 'biz' yaptık!", 15 Aralık, *Cumhuriyet*, https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/bu-karikaturu-biz-yaptik-1798738, Erişim tarihi: 16.12.2020.

Yüksel, M. (2000), "Yönetişim (Governance) Kavramı Üzerine", *Ankara Barosu Dergisi*, Sayı 3, s. 145-160.

Yüksel, F. (2004), "Kamu Yönetiminde Yeni Eğilimler Perspektifinde Türk Kamu Yönetiminde Reform İhtiyacı ve Kamu Yönetimi Reformu Yasa Tasarısı", *Kamu Yönetimi*, Abdullah Yılmaz ve Mustafa Ökmen (Der.), (s. 1-22), Gazi Kitabevi, Ankara.

Zariç, S. (2017), "Tarihsel Kökeninden Ülkelere Göre Türlerine Aydınlanma Felsefesi (Çağı) ve Türkiye Cumhuriyeti", *Süleyman Demirel Üniversitesi SBE Dergisi*, Cilt 3, Sayı 28, s. 33-54.

KAYNAKÇA

Abdioğlu, H. (2007), "Yönetişim İlkelerinin Uygulanmasında Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık) Kurumu Ve Avrupa Birliği Sürecinde Türkiye Açısından Önemi", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 11, s. 79-102.

Akcagündüz, E. (2021), "Hiyerarşi", *Kamu Yönelimi Ansiklopedisi*, Gen.2.b., Yasemin Mamur Işıkçı, Esmeray Alacadağlı ve Emre Akcagündüz (Eds.), (s. 321-326), Astana Yayınları, Ankara.

Apan, A. (2012), "Türk Denetim Sistemine Yeni Bir Soluk: Denetim Koordinasyon Üst Kurulu", *Türk İdare Dergisi,* Sayı 474, s. 9-33.

Aslan, M. A. (2018), "Geri Çağırma Mekanizması ve Türkiye'de Yerel Yönetimler Üzerinde Uygulanabilirliği: Niğde Örneği", Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi SBE, Niğde.

Avşar, Z. (2007), *Ombudsman: İyi Yönetilen Türkiye İçin Kamu Hakemi*, Asil Yayın Dağıtım, Ankara.

Aydın, S. (2007), "Belediyelerde Performans Denetimi Ve Mali Denetim", Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi SBE, Konya.

Demiral, B. ve Demiral, N. (2012), "Yerel Yönetimler Ombudsmanlığının Türkiye'de Uygulanabilirliği", II. Turgut Özal Uluslararası Siyaset ve Ekonomi Kongresi Bildiri Kitabı, 18-19 Nisan, Malatya, s. 915-943.

Erdoğan, O. (2020), "Geri Çağırma Mekanizması: Uluslararası Örneklerden Türkiye'ye Çıkarımlar", *Sosyoekonomi*, Cilt 28, Sayı 45, s. 353-371.

Erol, G. (2017), "Amerika Birleşik Devletleri'nde Geri Çağırma Hakkı Kavram, Tarihçe ve Uygulama", Yayınlanmış Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi SBE, İstanbul.

Erol, G. (2019), "Avrupa Ülkelerinde Geri Çağırma", *TBB Dergisi*, Sayı 141, s. 43-100.

Fendoğlu, H. T. (2010), "Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık)", http://www.hasantahsinfendoglu.net/detail.php?id=215&ustkat=ombudsmanl%c4%b1k, Erişim tarihi: 18.01.2020.

Gökçe, A. F. (2013), "Kamu Denetçiliği Sistemi Kapsamında Mahalli İdarelerde Ombudsman Denetimi", KAYSEM-8, Kuramdan Uygulamaya Yerel Yönetimler ve Kentsel Politikalar Bildiri Kitabı 11-12 Mayıs, Hatay, s. 1-13.

Gül, H. (2020), "Türkiye'de Kentsel Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *Kamu Yönetiminde Güncel Sorular Tartışmalar ve Çözüm Önerileri*, Emre Akcagündüz ve Ömür Aydın (Eds.), (s. 31-62), Nobel Yayınevi, Ankara.

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Kontrolörleri Yönetmeliği, https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=4684&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeligi&mevzuatTertip=5, Erişim tarihi: 24.01.2021.

İçişleri Bakanlığı Mülkiye Teftiş Kurulu Çalışma Yönetmeliği, https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=4619&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5, Erişim tarihi: 23.01. 2021.

Kalkınma Bakanlığı (2014), "Onuncu Kalkınma Planı Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyonu Raporu", http://www.sp.gov.tr/upload/xSpKutuphane/files/C1i4W+Yerel_Yonetimler_oik.pdf, Erişim tarihi: 26.01.2021.

Kamu Denetçiliği Kurumu (2020), "Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yılı Faaliyet Raporu", https://www.ombudsman.gov.tr/kdk-pdf/2019_yili_yillik_rapor/mobile/index.html#p=96, Erişim tarihi: 26.01.2021.

Kapani, M. (2012), *Politika Bilimine Giriş*, Bilgi Yayınevi, Ankara.

Karaarslan, M. (2007), "Türkiye'de Yerel Yönetimler Reformu Bağlamında Yerel Yönetimlerin Özerkliği Ve Denetimi", Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, Ankara.

Kavili Arap, S. (2015), "40. Yılında İngiltere'de Yerel Yönetim Ombudsmanı", *Ege Akademik Bakış Dergisi*, Cilt 15, Sayı 1, s. 65-80.

Local Government and Social Care Ombudsman (2020), "Annual Report & Accounts 2019-20", file:///C:/Users/LENOVO/Downloads/Annual%20Report%202019-20%20-%20FINAL%20-%20web%20accessible.pdf, Erişim tarihi: 27.01.2020.

Okur, Y. (2016), "Ombudsmanlık Kurumu: Tarihi Gelişim Ve Türkiye'de Başlangıçta Birkaç Öneri", *Denetişim*, Cilt 6, s. 71-83.

Ombudsman of Ontario (2020) Annual Report 2019-2020, https://www.ombudsman.on.ca/Media/ombudsman/ombudsman/resources/OntOmbud_AR-2020-EN.pdf, Erişim tarihi: 28.01.2021.

Önen, S. M. ve Eken, İ. (2016), "Yerel Yönetimler Üzerinde Uygulanan İdari Vesayet Yetkisinin İrdelenmesi", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 15, Sayı 56, s. 216-234.

Özden, K. (2010), *Ombudsman, Türkiye'deki Tartışmalar*, Seçkin Yayın, İstanbul.

Özekicioğlu, S. (2018), "Ombudsmanlık Mekanizmasının Gelişimi: Avrupa Birliği Ve Türkiye Bağlamında Değerlendirilmesi", *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, Cilt 16, Sayı 1, s. 158-175.

Sayıştay (2020), "Denetim Türleri", https://www.sayistay.gov.tr/tr/?p=2&CategoryId=77, Erişim tarihi: 24.01.2020.

Serdült, U. (2015), "The History of a Dormant Institution: Legal Norms and the Practice of Recall in Switzerland", *Representation*, Cilt 51, Sayı 2, s. 161-172.

Sandford, M. (2017), "The Local Government Ombudsman", Briefıng Paper, file:///C:/Users/LENOVO/Downloads/SN04117%20(1).pdf, Erişim tarihi: 27.01.2020.

Süler, G. Y. (2010), "Ombudsmanlık Kurumu ve Türkiye'de Uygulanabilirliği", *Bütçe Dünyası Dergisi*, Cilt 2, Sayı 34, s. 157-167.

Türkyılmaz, A. (2014), "Belediyelerde Denetim", *Denetişim*, Cilt 15, s. 16-33.

Uysal, Ş. (2015), "Performans Yönetimi Sisteminin Tanımı, Tarihçesi, Amaç ve Temel Unsurlarına Genel Bir Bakış", *Ejovoc (Electronic Journal Of Vocational Colleges)*, Cilt 5, Sayı 2, s. 32-39.

3194 İmar Kanunu, https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3194.pdf, Erişim tarihi: 25.01.2021.

3686 Sayılı İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu, https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3686.pdf, Erişim tarihi: 27.01.2021.

442 Sayılı Köy Kanunu, https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.442.pdf, Erişim tarihi: 23.01.2021.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5018.pdf, Erişim tarihi: 26.01.2021.

5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5216&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5, Erişim tarihi: 25.01.2021.

5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5302.pdf, Erişim tarihi: 25.01.2021.

5393 Sayılı Belediye Kanunu, https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5393.pdf, Erişim tarihi: 25.01.2021.

6085 Sayılı Sayıştay Kanunu, https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6085.pdf, Erişim tarihi: 25.01.2021.

6328 Sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu, https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6328.pdf, Erişim tarihi: 26.01.2021.

KAYNAKÇA

Akben, İ. ve Avşar, İ. (2018), "Endüstri 4.0 ve Karanlık Üretim", *Türk Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, Cilt 3, Sayı 1, Nisan, s. 26-37.

Akbulut, U. (2011), "Düdüklü Tencereden Buhar Makinesine 1-2", https://www.uralakbulut.com.tr/wpcontent/uploads/2009/11/D%c3%9cD%c3%9cKL%c3%9c-TENCEREDEN-BUHAR-MAK%c4%b0NES%c4%b0NE.docMAYIS-2011.pdf, Erişim tarihi: 28.01.2021.

Alçın, S. (2016), "Üretim İçin Yeni Bir İzlek: Sanayi 4.0", *Journal of Life Economics,* Cilt 3, Sayı 2, s. 19-30.

Ampuja, M. ve Koivisto, J. (2015), "Post Endüstriyel Toplum"dan "Ağ Toplumu"na Geçiş ve Ötesi: Enformasyon Toplumu Teorisinin Siyasi Bağlamı ve Mevcut Krizi", *Ayrıntı Dergisi,* Sayı 11, Ağustos-Eylül, s. 126-142.

Anttiroiko, A. (2015), "Castells' Network Concept and its Connections to Social, Economic and Political Network Analyses", *Journal of Social Structure,* Cilt 16, Sayı 11, Temmuz, s. 1-18.

Battal, S. ve Tuğlu, K. (2018), "Endüstri 4.0 ve Yeni Teknolojiler Karşısında Yerel Yönetimlerde Yaşanan Değişmeler", *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi,* Cilt 6, Sayı 14, Ekim, s. 216-232.

Carmigniani, J. ve Furht, B. (2011), "Augmented Reality: An Overview", *Handbook of Augmented Reality: An Overview*, B. Furht (Ed.), (s. 3-46), Springer, New York.

Castells, M. (2005), "The Network Society: from Knowledge to Policy", *The Network Society From Knowledge to Policy*, M. Castells ve C. Gustavo (Eds.), (s. 3-22), Johns Hopkins Center for Transatlantik Contact, Washington, DC.

Castells, M. ve Gustavo, C. (Eds.) (2005), "Ağ Topluluğu: Bilgiden Politikaya", Johns Hopkins Center for Transatlantik İlişkiler, Washington, DC.

Duman, M. Ç. (2020), "Endüstri 4.0 Teknoloji Bileşenlerinin Örgütsel Performansa Etkilerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma", Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

Eraydın, A. (2001), "Küreselleşme-Yerelleşme ve İşlevleri Farklılaşan Kentler", *Cevat Geray'a Armağan*, (s. 363-392), Mülkiyeliler Birliği Vakfı, Ankara.

Eren, Z. U. (2019), "Toplum 5.0 Ve Dijital Dünyada Toplumsal Dönüşüm: Karmaşık Uygulanabilir Sistemler Olarak Eğitimsel Dönüşüm", Dijital Dönüşüm ve İnovasyon: 4. Uluslararası Yeni Medya Konferansı, Nisan, İstanbul, s. 25-26.

Gerçek, N. ve Akurgal, A. (2020), "İleri Teknolojilerin Yaratılması ve Planlanması", Yayımlanmamış makale.

Harvey, D. (1993), "Esneklik: Tehdit Mi, Yoksa Fırsat Mı?", *Toplum ve Bilim Dergisi*, Sayı 56-6, s. 83-92.

Harvey, D. (2009), *Sosyal Adalet ve Şehir*, Metis, İstanbul.

Harvey, D. (2015), *Neoliberalizmin Kısa* Tarihi, Sel, İstanbul.

Herzberg, C. (2018), *Akıllı Şehirler Dijital Ülkeler*, Optimist, İstanbul.

https://www.akillisehirler.gov.tr/wp-content/uploads/EylemPlani.pdf, Erişim tarihi: 05.02.2021.

https://www.ankaraka.org.tr/tr/finlandiyada-raf-kiralayabilirsiniz_618.html, Erişim tarihi: 17.12.2020.

http://www.bilgitoplumu.gov.tr/uluslararasi-calismalar/avrupa-icin-sayisal-gundem/eavrupa/, Erişim tarihi: 08.01.2021.

https://hbrturkiye.com/blog/toplum-5-0-ve-japon-perspektifi, Erişim tarihi: 24.12.2020.

https://www.milliyet.com.tr/ekonomi/sosyal-medyada-yeni-donem-basladi-6319830, Erişim tarihi: 20.01.2021.

https://sozluk.gov.tr/, Erişim tarihi:15.01.2021.

https://www.ticaret.gov.tr/kooperatifcilik/mevzuat/anasozlesmeler/il-mudurluklerince-kurulusu-yapilan-kooperatif-anasozlesmeleri, Erişim tarihi: 20.01.2121.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Cisco_Systems, Erişim tarihi:18.01.2021.

Kuban, B. (2004), "Teknoloji ve Toplumsal Denetimi", *Teknoloji*, M. Kiper (Ed.), (s. 311-331), Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Ankara.

McCarthy, J., "What is AI? Basic Questions", http://jmc.stanford.edu/artificial-intelligence/what-is-ai/index.html, Erişim tarihi: 03.02.2021.

Özdemir, M. (2015), "Ağ Toplumu ve Siyasal Hareketlilik: Ağ Toplumunda Siyasal İktidarın Konumu", *Medeniyet Araştırmaları Dergisi,* Cilt 2, Sayı 4, s. 127-138.

Özer, İ. (2004), *Kentleşme, Kentlileşme ve Kentsel Değişme*, Ekin, Bursa.

Saracel, N. ve Aksoy, I. (2020), "Toplum 5.0: Süper Akıllı Toplum", *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, Cilt 9, Sayı 2, s. 26-34.

Smith, N. ve Williams, P. (2015), *Kentin Mutenalaştırılması,* (Çev.: M. Uzun), Yordam, İstanbul.

Şekkeli, H. ve Bakan, İ. (2018), "Akıllı Fabrikalar", *Journal of Life Economics,* Cilt 5, Sayı 4, s. 203-220.

Tedmem (2020), "Toplum 5.0: İnsan Merkezli Toplum", https://tedmem.org/mem-notlari/degerlendirme/toplum-5-0-insan-merkezli-toplum, Erişim tarihi: 03.01.2021.

Toffler, A. (2007), *Üçüncü Dalga*, Koridor Yayıncılık, İstanbul.

Tonta, Y. ve Küçük, M. E. (2005), "Main Dynamics of the Transition from Industrial Society to Information Society", *Proceedings of the Third International Symposium on Society, Governance, Management and Leadership Approaches in the Light of the Technological Developments and the Information Age, İstanbul, Mayıs 12-13*, Ali Erdinç (Ed.), (s. 3-16), The Turkish General Staff Directorate of Military History, Strategic Studies and Inspection Publications, Ankara.

TÜSİAD/BCG (2017), "Türkiye'nin Sanayide Dijital Dönüşüm Yetkinliği", Yayın No: TÜSİAD-T/2017, 12-589, Aralık, İstanbul.

Ünlü, F. ve Atik, H. (2018), "Türkiye'deki İşletmelerin Endüstri 4.0'a Geçiş Performansı: Avrupa Birliği Ülkeleri ile Karşılaştırmalı Amprik Analiz", *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi,* Cilt 17, Sayı 2, s. 431-463.

Yeşilorman, M. ve Koç, F. (2014), "Bilgi Toplumunun Teknolojik Temelleri Üzerine Eleştirel Bir Bakış", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* Cilt 24, Sayı 1, s. 117-133.

Yılmaz, M. (2019), "Turkey's Industrial 4.0 Compliance: Swot Analysis", *International Congress on Afro-Eurasian Research V,* 19-22 April 2019, Lefkoşa, KKTC, s. 192-201.

Yüceol, H. M. (2019), "Endüstri 4.0 ve İşgücü Piyasasına Yansımaları", *Toprak İşveren Dergisi,* Sayı 120, s. 16-25.

KAYNAKÇA

Almirall, E. ve Wareham, J. (2008), "Living Labs and Open Innovation: Roles And Applicability", *The Electronic Journal for Virtual Organizations and Networks*, Sayı 10, s. 22-46.

Almirall, E., Lee, M. ve Wareham, J. (2012), "Mapping Living Labs in the Landscape of Innovation Methodologies", *Technology Innovation Management Review*, s. 12-18, Carleton University, www.timreview.ca. Erişim tarihi: 03.01.2018.

Bellavista, P., Corradi, A., Foschini, L. ve Ianniello, R. (2015), "Scalable and Cost-Effective Assignment of Mobile Crowdsensing Tasks Based on Profiling Trends and Prediction: The ParticipAct Living Lab Experience", 10.3390:18613-18640.

Broers, W. K., Reuver, M., Atehuortua, L. F. ve Guldemond, N. (2015), "Developing a Health and Wellbeing Platform in a Living Lab Setting: An Action Design Research Study", *Springer International Publishing*, s. 1-9, https://repository.tudelft.nl›OBJ›download, Erişim tarihi: 19.12.2016.

Chesbrough, H. W. (2003), "The Era of Open Innovation", 44.3:34-42.

Cossetta, A. ve Palumbo, M. (2014), "The Co-production of Social Innovation: The Case of Living Lab", https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-06160-3_11, Erişim tarihi: 13.10.2017.

ENOLL (2015), "The European Network of Living Labs", http://www.openlivinglabs.eu/node/1429, Erişim tarihi: 01.06.2017.

Eriksson, M., Niitamo, V.-P. ve Kulkki, S. (2005), "State-of-the-art in Utilizing Living Labs Approach to User-Centric ICT Innovation", *European Approach-Lulea University of Technology*, s. 1-13, https://www.researchgate.net, Erişim tarihi: 28.12.2016.

European Commission (2009), "Living Labs for User-Driven Open Innovation", https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/3f36ebab-4aaf-4cb0-aada-fe315a935eed/language-en, Erişim tarihi: 06.02.2018.

Folstad, A. (2008), "Living Labs for Innovation and Development of Information and Communication Technology: A Literature Review", *The Electronic Journal for Virtual Organizations and Networks*, Sayı 10, s. 100-131.

Gould, J. D. ve Lewis, C. (1985), "Designing for Usability: Key Principles and What Designers Think", Cilt 28, Sayı 3, s. 300-311, http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi= 10.1.1.84.8860&rep=rep1&type=pdf, Erişim tarihi: 05.02.2021.

Greenbaum, T. L. (1993), *The Handbook for Focus Group Research*, Lexington Books, New York.

Guzman, J. G., Carpio, A. F., Palacios, R. C. ve Diego, M. V. (2013), "Living Labs for User Driven Innovation", *Research- Technology Management*, Cilt 56, Sayı 3, s. 29-39.

Holst, M., Stahlbröst, A. ve Bergvall-Kareborn, B. (2010), "Openness in Living Labs Facilitating Innovation", https://www.researchgate.net/publication/258436637, Erişim tarihi: 16.10.2017.

Horak, P., Charvat, K., Harakova, S. ve Vlk, M. (2009), "A Living Lab for Spatial Data Innovation in The Czech Republic", T*he Electronic Journal for Virtual Organizations and Networks*, Sayı 11, s. 114-128.

http://ifuturecities.com/projects-2/, Erişim tarihi: 05.02.2021.

http://ifuturecities.com/projects-2/, Erişim tarihi: 06.02.2021.

http://ifuturecities.com/research/predictive-crime/, Erişim tarihi: 06.02.2021.

https://6aika.fi/en/project/sohjoa-robot-buses/, Erişim tarihi: 11.02.2021.

https://airmour.eu/category/pressreleases/, Erişim tarihi: 15.02.2021.

https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/living-labs-and-open-innovation/, Erişim tarihi: 13.09.2017.

https://enoll.org/network/living-labs/?country=turkey, Erişim tarihi: 15.02.2021.

https://enoll.org/network/living-labs/?livinglab=bristol-living-lab#description, Erişim tarihi: 05.02.2021.

https://enoll.org/network/living-labs/?livinglab=city-lab-coventry#description, Erişim tarihi: 01.02.2021.

https://enoll.org/network/living-labs/?livinglab=forum-virium-helsinki#description, Erişim tarihi: 08.02.2021.

https://forumvirium.fi/en/sohjoalastmile/, Erişim tarihi: 08.02.2021.

https://forumvirium.fi/en/the-airmour-project-increases-urban-air-mobility-competence/, Erişim tarihi: 11.02.2021.

https://forumvirium.fi/en/the-new-solutions-in-city-logistics-smart-last-mile-delivery-in-urban-areas/, Erişim tarihi: 15.02.2021.

https://u4iot.eu/pdf/U4IoT_LivingLabMethodology_Handbook.pdf, Erişim tarihi: 22.02.2021.

https://www.forbes.com/sites/jacobmorgan/2014/05/13/simple-explanation-internet-things-that-anyone-can-understand/#e2011991d091, Erişim tarihi: 24.08.2017.

https://www.interreg-baltic.eu/about-the-programme.html, Erişim tarihi: 08.02.2021.

Kinderen, W. D. (2019), "Bölgesel Living Lab Zirvesi 2019", 04 Aralık.

Kusiak, A. (2007), "Innovation: The Living Laboratory Perspective", *Computer-Aided Design and Applications*, Cilt 4, Sayı 6, s. 863-876, https://www.researchgate. net, Erişim tarihi: 04.01.2016.

Lehmann, V., Frangioni, M. ve Dube, P. (2015), "Living Lab as Knowledge System: An Actual Approach for Managing Urban Service Projects?", *Emerald Group Publishing*, Cilt 19, Sayı 5, s. 1087-1107.

Lievens, B., Schaffers, H., Turkama, P., Stahlbröst, A. ve Balon, P. (2011), "Cross Border Living Labs Networks to Support SMSs Accessing New Markets", *eChallenges/e-2011 Conference Proceedings*, Paul Cunningham ve Miriam Cunningham (Eds.), IIMC International Information Management Corporation, s. 1-8, https://www.researchgate.net, Erişim tarihi: 28.12.2016.

Living Lab Common Elements, http://www.openlivinglabs.eu/node/1429, Erişim tarihi: 03.01.2018.

Malmberg, K. ve Vaittinen, I. (Eds.) (2017), *Living Lab Methodology Handbook*.

Niitamo, V. P., Kulkki, S., Eriksson, M. ve Hribernik, K. A. (2006), "State-of-the-art and Good Practice in the Field of Living Labs", s. 1-8, https://www.researchgate.net/publication/228367848_State-of-the-art_and_good_practice_in_the_field_of_living_labs, Erişim tarihi: 04.02.2021.

Saint-Exupery, A. De (2009), "Internet of Things Strategic Research Roadmap", http://www.sintef.no/globalassets/upload/ikt/9022/cerp-iot-sra_iot_v11_pdf.pdf, Erişim tarihi: 24.08.2017.

Schuurman, D. (2015), "Bridging the Gap between Open and User Innovation? Exploring the Value of Living Labs as a Means to Structure User Contribution and Manage Distributed Innovation", https://biblio.ugent.be/publication/5931264/file/5931265, Erişim tarihi: 11.12.2017.

Schuurman, D., De Marez, L. ve Balon, P. (2013), "Open Innovation Processes in Living Lab Innovation Systems: Insights from the LeYLab", *Technology Innovation Management Review*.

Stahlbröst, A. (2008), "Forming Future IT - The Living Lab Way of User Involvement", Unpublished Doctoral Thesis, Luleå University of Technology Department of Business Administration and Social Sciences Division of Informatics.

Stahlbröst, A. ve Holst, M. (2012), *The Living Lab Methodology Handbook*, https://www.ltu.se/cms_fs/1.101555!/file/LivingLabsMethodologyBook_web.pdf, Erişim tarihi: 16.10.2017.

Veeckman, C., Schuurman, D., Leminen, S. ve Westerlund, M. (2013), "Linking Living Lab Characteristics and Their Outcomes: Towards a Conceptual Framework", *Technology Innovation Management Review*.

Vicini, S., Bellini, S. ve Sana, A. (2013), "User-driven Service Innovation in a Smarter City Living Lab", International Conference on Service Science, 10.1109:254-259.

Prof. Dr. Yusuf ŞAHİN

Aksaray Üniversitesi

İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü

Öğretim Üyesi

YEREL YÖNETİMLER

Gözden Geçirilmiş 6. Baskı

EKİN

Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-50-9

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ KISIM
KAMU YÖNETİMİ&YEREL YÖNETİMLER

BİRİNCİ BÖLÜM
TÜRKİYE'DE KAMU YÖNETİMİ

1. Giriş 5
2. Devlet 5
3. Güçler Ayrılığı 5
4. Devlet Türleri 6
5. Devletin İşlev Sahasının Genişlemesi 6
6. Kamu Yönetiminin Tanımı 7
   6.1. Amaç Belirleme 7
   6.2. Amaç Belirleme Düzeyleri 8
7. Kamu Yönetiminin Görevleri 9
   7.1. Kolluk Hizmeti 9
      7.1.1. Kamu Güvenliği 9
      7.1.2. Kamu Sağlığı 10
      7.1.3. Kamu Esenliği 10
      7.1.4. Kamu Ahlâkı 10
      7.1.5. Kamu Düzeninin Diğer Unsurları 11
   7.2. Kamu Hizmeti 11
8. Kamu Yönetiminin Genel Amacı: Kamu Yararı 11
9. Devlete ve Kamu Yönetimine Hâkim Olan İlkeler 13
10. Organik Anlamda Kamu Yönetimi 14

İKİNCİ BÖLÜM
YERİNDEN YÖNETİM

1. Giriş 19
2. Merkezden Yönetim ve Yerinden Yönetim İlkeleri 19
3. Merkeziyetçilikten Yerinden Yönetime 20
4. Merkeziyetçiliğin Faydaları 23
5. Adem-i Merkeziyetçiliğin Faydaları 24
6. Türkiye'de Yerinden Yönetimin Tarihi 25
   6.1. Tanzimat Öncesi Dönem 25
   6.2. Tanzimattan Cumhuriyete 26

6.3. 1921 ve 1924 Anayasaları 27
6.4. 1961 Anayasası 28
6.5. GENEL DEĞERLENDİRME: TAŞRADAN KORKMAK 28

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
1982 ANAYASASI'NDA YEREL YÖNETİMLER

Giriş 33
2. Anayasal Çerçeve 33
2.1. Yerel Yönetim Birimleri 33
2.2. Mahalli Müşterek İhtiyaçlar 34
2.3. Kanunla Düzenleme Yapma Zorunluluğu 35
2.4. Yerel Yönetimlerin Karar Organları 36
2.5. Kanunda Gösterilen Seçmenler 38
2.6. Kamu Tüzel Kişisi Olma 38
2.7. Yerinden Yönetim İlkesi 38
2.8. Yerel Seçimler 39
2.9. Büyük Yerleşim Yerlerinde Özel Yönetim Biçimleri 39
2.10. Seçilmiş Organların "Organlık" Sıfatları 39
2.11. İçişleri Bakanlığına Verilen Görevden Alma Yetkisi 40
2.12. Vesayet Denetimi 40
2.13. Birlik Kurulmasında Cumhurbaşkanının İzninin Alınması 41
2.14. Görevleriyle Orantılı Gelir Kaynağı Sağlanması 41
3. Uluslararası Anlaşmalar 41
4. Yeni Anayasa İçin Bir Çerçeve Oluşturma 42

İKİNCİ KISIM
YEREL YÖNETİM BİRİMLERİ

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
İL ÖZEL İDARESİNİN TARİHİ, KURULUŞU, GÖREV VE YETKİLERİ

1. Tarihçe 51
2. İl Özel İdaresi 51
2.1. İl Özel İdarelerinin Sayısı ve Tanımı 52
2.2. İl İdaresinin Görev ve Sorumlulukları 54
2.3. İl Özel İdaresi ve Plânlama 56
2.3.1. İl Stratejik Plânı 57
2.3.2. Performans Plânı 57

2.3.3. İl Çevre Düzeni Plânı 58
2.3.4. İmar Plânı 58
2.4. Hizmet Sunmada Öncelikler 58

BEŞİNCİ BÖLÜM
İL ÖZEL İDARESİNİN ORGANLARI

1. Giriş 63
2. İl Genel Meclisi 63
2.1. İl Genel Meclisinin Görevleri 63
2.2. İl Genel Meclisinin Toplanması ve Karar Alması 63
2.3. İhtisas Komisyonları 67
2.4. Denetim Komisyonu 69
2.5. İl Genel Meclisinin Bilgi Edinme ve Denetim Yolları 69
2.6. İl Genel Meclisi Üyeliğinin Sona Ermesi 70
2.7. İl Genel Meclisinin Feshi 70
2.8. İl Genel Meclisiyle İlgili Diğer Düzenlemeler 72
3. İl Encümeni 72
4. Vali 73

ALTINCI BÖLÜM
İL ÖZEL İDARESİ TEŞKİLATI & DİĞER KONULAR

1. İl Özel İdaresi Teşkilâtı 79
2. İl Özel İdarelerinin Denetimi 80
3. Yurt Dışı İlişkileri 81
4. Diğer Kuruluşlarla İlişkiler 82
5. Hizmetlere Gönüllü Katılım 83
6. Acil Durum Plânlaması 83
7. İl Özel İdarelerinin Geleceği 84

YEDİNCİ BÖLÜM
BELEDİYELERİN TARİHİ, KURULUŞU, GÖREV VE YETKİLERİ

1. Tarihçe 89
2. Belediyeler 91
2.1. Belediyelerin Kurulması 91
2.1.1. Belediye Kurulamayacak Yerler 92
2.1.2. Yerel Yönetim Birimlerinin Birleştirilmesi 92

2.1.3. Katılmalara İlişkin Getirilen Sınırlandırmalar 93
2.2. Mahalle Yönetimi 94
2.3. Belde Adının Değiştirilmesi 96
2.4. Tüzel Kişiliğin Sona Erdirilmesi 96
2.5. Kararların Uygulanması 97
2.6. Hemşehri Hukuku 97
2.6.1. Hemşehrilerin Hakları 98
2.6.2. Hemşehrinin Yükümlülükleri 99
2.7. Belediyenin Görev ve Sorumlulukları 99
2.8. Hizmette Halka Yakınlık (Yerindenlik) İlkesi 100
2.9. Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları 101

SEKİZİNCİ BÖLÜM
BELEDİYE MECLİSİ

1. Meclisin Görev ve Yetkileri 109
2. Başkanlık Divanı 110
3. Meclis Toplantısı 111
4. Gündem 112
5. Toplantı ve Karar Yeter Sayısı 113
6. Meclis Kararlarının Kesinleşmesi 114
7. İhtisas Komisyonları 114
8. Denetim Komisyonu 115
9. Meclisin Bilgi Edinme ve Denetim Yolları 116
10. Başkan ve Meclis Üyelerinin Görüşmelere Katılamayacağı Durumlar 117
11. Başkan ve Meclis Üyelerinin Yükümlülükleri 118
12. Meclis Üyeliğinin Sona Ermesi 118
13. Meclisin Feshi 119
14. Boşalan Meclisin Görevinin Yerine Getirilmesi 120

DOKUZUNCU BÖLÜM
BELEDİYE ENCÜMENİ & BELEDİYE BAŞKANI

1. Belediye Encümeninin Oluşumu 125
2. Encümenin Görev ve Yetkileri 126
3. Encümen Toplantısı 126
4. Belediye Başkanı 127
4.1. Belediye Başkanı 127
4.2. Belediye Başkanının Görev ve Yetkileri 127
4.3. Başkan Vekili 128

4.4. Stratejik Plân ve Performans Programı....128
4.5. İhtilâf Hâli....129
4.6. Belediye Başkanlığının Sona Ermesi....130
4.7. Belediye Başkanlığının Boşalması Hâlinde Yapılacak İşlemler....130
4.8. Belediye Başkanı Görevlendirilmesi....131
4.9. Organlara İlişkin Ortak Hükümler: Görevden Uzaklaştırma....132

ONUNCU BÖLÜM
BELEDİYE TEŞKİLATI & DİĞER KONULAR

1. Belediye Teşkilâtı....137
1.1. Zabıta....138
1.2. İtfaiye....138
2. Acil Durum Plânlaması....139
3. Belediyelerin Denetimi....140
4. Hizmetlerde Aksama....141
5. Yurtdışı İlişkileri....141
6. Diğer Kuruluşlarla İlişkiler....142
7. Kent Konseyi....143
8. Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım....144
9. Belediye Tasarrufundaki Yerler....145
10. Şehirlerarası Özel Otobüs Terminali İşletmesi ve Akaryakıt İstasyonları....145
11. Ad Verme, Tanıtıcı Amblem ve Flama Kullanımı....146
12. Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Alanı....146

ON BİRİNCİ BÖLÜM
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

1. Giriş....153
2. Büyükşehirleri Yönetme Biçimleri....154
3. Büyükşehir Belediyesi'nin Tarihi....155
4. Büyükşehir Olmanın Muhtemel Yararları....156
5. Büyükşehir Belediyesi Kurulması....158
6. Büyükşehir ve İlçe Belediyelerinin Görev ve Yetkileri....160
6.1. Büyükşehir Belediyelerinin Görev ve Yetkileri....160
6.2. İlçe Belediyelerinin Görev ve Yetkileri....163
7. Büyükşehir Belediyesinin Organları....164
7.1. Büyükşehir Belediye Meclisi....164
7.1.1. Meclisin Toplantı Yeri ve Süresi....165
7.1.2. Meclisin Kararları....165

7.1.3. İhtisas Komisyonları 166
7.2. Büyükşehir Belediye Encümeni 166
7.3. Büyükşehir Belediye Başkanı 167
8. Danışmanlar 168
9. Büyükşehir Belediyesi Teşkilâtı 168
10. Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının Kurulması 169
11. Koordinasyon Merkezleri 170
11.1. Altyapı Koordinasyon Merkezi (AYKOME) 170
11.2. Ulaşım Hizmetleri Merkezi (UKOME) 171

ON İKİNCİ BÖLÜM
KÖYLER

1. Giriş 175
2. Köy İdaresi 176
2.1. Köyün Tanımı 176
2.2. Köy Sınırları 177
2.3. Köy Muhtarı 178
2.4. Köy İşleri 179
2.5. İhtiyar Meclisi 181
2.6. Köy Korucuları 182
2.7. Köy İmamları 184

ÜÇÜNCÜ KISIM
YEREL YÖNETİMLERİN MALİYESİ

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
YEREL YÖNETİMLERİN GELİRLERİ, GİDERLERİ, BÜTÇESİ VE BORÇLANMASI

1. Giriş 191
2. Yerel Yönetimlere Kaynak Oluşturma Yöntemleri 191
2.1. Gelir Oluşturma 191
2.2. Kaynak Aktarma 194
3. Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Maliyesi 195
3.1. İl Özel İdaresi 195
3.1.1. İl Özel İdaresinin Gelirleri ve Giderleri 195
3.1.2. İl Özel İdaresi Bütçesi ve Kesin Hesabı 197
3.1.3. İl Özel İdaresinin Borçlanması 198

3.2. Belediyeler 199
3.2.1. Belediyenin Gelir ve Giderleri 199
3.2.2. Belediyenin Bütçesi ve Kesin Hesabı 201
3.2.3. Belediyenin Borçlanması 202
3.3. Büyükşehir Belediyeleri 203
3.3.1. Büyükşehir Belediyesinin Gelirleri ve Giderleri 203
3.3.2. Büyükşehir Belediyesi Bütçesi ve Kesin Hesabı 205
3.4. Köyler 206
3.4.1. Köylerin Gelirleri ve Giderleri 206

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
İL ÖZEL İDARELERİNE VE BELEDİYELERE GENEL BÜTÇE VERGİ GELİRLERİNDEN AYRILAN PAYLAR

1. Giriş 211
2. Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Ayrılan Paylar: 5779 Sayılı Kanun 211
2.1. Oranlar 211
2.2. İl Özel İdare Paylarının Tahsisine İlişkin Esaslar 214
2.3. Belediye Paylarının Tahsisine İlişkin Esaslar 214
2.4. Denkleştirme Ödeneği 215
2.5. İller Bankasının Paylardan Kesinti Yapması 216

DÖRDÜNCÜ KISIM
YEREL DEMOKRASİ

ON BEŞİNCİ BÖLÜM
YEREL SEÇİMLER

1. Giriş 223
2. Yerel Demokrasi 223
3. Yerel Seçim Mevzuatı 225
3.1. 1982 Anayasası 225
3.2. Yerel Seçimlerle İlgili Kanunlar 228
3.2.1. Seçim Sistemi ve Usulü 228
3.2.2. Seçilecek Üye Sayıları 229
3.2.3. Seçilecekler 231
3.2.4. Seçimlerin Yenilenmesi 233
3.2.5. Diğer Konular 233
4. Türkiye'de Yerel Seçimler 234
5. Yerel Seçimlerin Finansmanı 235

BEŞİNCİ KISIM
DİĞER KONULAR

ON ALTINCI BÖLÜM
YEREL HİZMETLERİN YÜRÜTÜLMESİ YÖNTEMLERİ

1. Giriş 241
2. Yerel Hizmetlerin Yürütülmesi Yöntemleri 241
2.1. Emanet Yöntemi 242
2.2. İdareler Arası İşbirliği Yöntemi 242
2.3. İmtiyaz Yöntemi 243
2.4. Yap-İşlet ve Yap-İşlet-Devret Yöntemi 243
2.5. Ruhsat Yöntemi 243
2.6. Kupon Yöntemi 244
2.7. Özelleştirme 244
3. İdareler Arası İşbirliği: Mahalli İdare Birlikleri 244
3.1. Giriş 244
3.2. Yerel Yönetim Birliği 245
3.2.1. Birliğin Kuruluşu 246
3.2.2. Birliğin Meclisi 247
3.2.3. Birlik Encümeni 249
3.2.4. Birlik Başkanı 250
3.2.5. Birlik Teşkilatı 251
4. Yerel Yönetimlerde Özelleştirme 251

ON YEDİNCİ BÖLÜM
YEREL YÖNETİMLERDE REFORM

1. Giriş 257
2. Yerel Yönetimlerde Reform Çabaları 257
3.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem 257
3.2. Cumhuriyet Sonrası Dönem 258
3.2.1. Tek Parti Dönemi 258
3.2.2. Çok Partili Dönem 258
4. Reform Çabalarında İki Ayrı Damar 260
5. İki Ayrı Yaklaşım: İlginç Benzerlikler 261
5.1. Yeni Belediyecilik Anlayışı 261
5.2. Refah Partisi Belediyecilik Anlayışı 262
6. Reform Çabalarında Avrupa Etkisi 264
6.1. Avrupa Birliği 264
6.2. Avrupa Konseyi 265
7. Engelsiz Kentler 265

SON NOTLAR

[1] Bu Bölümün yazımında "Yönetim Bilimi ve Türk Kamu Yönetimi" kitabımızın "On Sekizinci Bölümü"nden yararlanılmıştır. Bkz. Y. Şahin, *Yönetimi Bilimi ve Türk Kamu Yönetimi,* Bursa: Ekin Kitabevi, 2014.

[2] C. Mıhçıoğlu, *Yönetim Bilimine Giriş,* Ankara: AÜ SBF ve Basın Yayın Yüksekokulu Basımevi, 1990, s. 16.

[3] T. Ergun ve A. Polatoğlu, *Kamu Yönetimine Giriş,* Ankara: TODAİE Yayınları, 1992, s. 31. vd.

[4] Onur Karahanoğulları, *Kamu Hizmeti (Kavram ve Hukuksal Rejim),* Ankara: Turhan Kitabevi, 2002, s. 10 vd.

[5] Karahanoğulları, s. 17 vd.

[6] Karahanoğulları, s. 39.

[7] K. Gözler, *Kısa Anayasa Hukuku,* Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları, 2009, s. 143 vd.

[8] A. Polatoğlu, *Kamu Yönetimi: Genel İlkeler ve Türkiye Uygulaması,* Ankara: METU Press, 2001, s. 86-89.

[9] Mıhçıoğlu, s. 40.

[10] E. Eren, *Yönetim ve Organizasyon (Çağdaş ve Küresel Yaklaşımlar),* İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım AŞ, 2003, s. 214.

[11] Mıhçıoğlu, s. 40.

[12] Nuri Tortop, *Mahallî İdareler,* Ankara: Yargı Yayınları, 1994, s. 5 vd.

[13] Mıhçıoğlu, s. 41.

[14] Mıhçıoğlu, s. 41-42.

[15] R. Keleş, *Yerinden Yönetim ve Siyaset,* İstanbul: Cem Yayınevi, 2009, s. 141-142.

[16] http://www.radikal.com.tr/ek_haber.php?ek=r2&haberno=2324 (03.07.2010).

[17] Y. Şahin, *Doğal Afet Düzenlemeleri ve Yerel Özerklik,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2002, s. 31 vd.

[18] Şahin, s. 32.

[19] Şahin, s. 33 vd.

[20] Şahin, s. 38.

[21] Y. Yayla, *Anayasalarımızda Yönetim İlkeleri Tevsi-i Mezuniyet ve Tefrik-i Vezâif,* İstanbul: İstanbul Üniversitesi SBF Yayınları, 1982, s. 19.

[22] Şahin, s. 38-39.

[23] Şahin, s. 54.

[24] Şahin, s. 64-66.

[25] Şahin, s. 69.

[26] Şahin, s. 98 vd.

[27] Z. Odyakmaz, "Mahallî İdarelerin Seçilmiş Organlarının Organlık Sıfatlarını Yargı Yoluyla Kaybetmelerine Genel Bir Bakış ve Belediye Başkanı Hakkında Belediye Meclisince Yetersizlik Kararı Verilmesi Sonucu Organlık Sıfatını Kaybetmesi Durumunun Yargı Yolu İle İncelenmesi", http://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/1_1_1.pdf, (17.10.2015).

[28] C. Geray, "Nasıl Bir Yerel Yönetim Düzeltimi?", *Çağdaş Yerel Yönetimler,* Cilt: 2, Sayı: 5 (Eylül 1993), s. 21.

[29] Keleş, *Yerinden Yönetim…,* s. 150 vd.

[30] http://www.migm.gov.tr/MahalliIdareler.aspx?DetayId=11 (09.07.2013).

[31] Keleş, *Yerinden Yönetim…,* s. 243 vd.

[32] M. Barca ve A. Nohutçu, "Kamu Sektöründe Stratejik Yönetim ve Türk Kamu Yönetiminde Stratejik Plânlama", *Kamu Yönetiminde Çağdaş Yaklaşımlar,* Ed. Asım Balcı vd., Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, 2008, s. 339.

[33] Keleş, *Yerinden Yönetim…,* s. 136.

[34] Bu Bölüm, şu çalışmanın kısaltılmış halidir: Y. Şahin, *Yeni Büyükşehir Belediyesi Kanunu,* Ankara: Ankara Siyasal ve Ekonomik Araştırmalar Merkezi, 2012.

[35] R. Keleş, *Kentleşme Politikası,* Ankara: İmge Kitabevi, 2006, s. 107 vd.

[36] A. E. Eke, "Anakent Yönetimi ve Yönetimsel İlişkiler: Batı Deneyimi ve Türkiye", *Amme İdaresi Dergisi,* Cilt: 18, Sayı: 4, 1985, s. 41-42.

[37] K. Görmez, "Türkiye'de Anakent Yönetiminin Sorunları", *Çağdaş Yerel Yönetimler,* Cilt: 2, Sayı: 1, 1993, s. 19.

[38] P. Swianiewicz, "Size of Local Governments: International Context and Theoretical Framework", *Consolidation or Fragmentation?,* (Ed.) P. Swianiewicz, Budapest: Local Government and Public Service Reform Initiative, 2002, s. 6.

[39] A. Topal, "Optimal Yerel Yönetim Büyüklüğüne Kuramsal Yaklaşım", *Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar I: Reform,* (Ed.) Hüseyin Özgür ve Muhammet Kösecik, Ankara: Nobel Yayınları, 2005, s. 449-470.

[40] F. D. Yaşamış, "Büyükşehir Sorunsalı", *Amme İdaresi Dergisi,* Cilt: 28, Sayı: 1, 1995, s. 93.

[41] Eke, "Anakent Yönetimi…", s. 46 vd.;Ruşen Keleş, *Yerinden Yönetim ve Siyaset,* İstanbul: Cem Yayınevi, 2012, s. 316 vd.

[42] Keleş, *Yerinden Yönetim...,* s. 322-324.

[43] Keleş, *Yerinden Yönetim...,* s. 316 vd.

[44] R. Keleş, "Türkiye'de Anakent Yönetimi", *Amme İdaresi Dergisi,* Cilt: 18, Sayı: 2, 1985, s. 73-74.

[45] K. Göymen, "Istanbul: Mega-City Stranddling Two Continents", *Urban Research & Practice,* Cilt: 1, Sayı: 3, 2008, s. 274.

[46] S. E. Torlak ve Y. Sezer, "Büyükşehir Belediye Reformu Üzerine Bir Değerlendirme", *Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar I: Reform,* (Ed.) H. Özgür ve M. Kösecik, Ankara: Nobel Yayınları, 2005, s. 90.

[47] Keleş, *Yerinden Yönetim...,* s. 333-334.

[48] Eke, "Anakent Yönetimi…", s. 53.

[49] Keleş, *Yerinden Yönetim...,* s. 330.

[50] Swianiewicz, s. 9.

[51] A. Duben. ve S. Emrealp (1993), *Urban Management Development,* İstanbul: IULA-EMME, 1993, s. 59.

[52] Swianiewicz, s. 9.

[53] E. Arıkboğa, "Büyükşehirlerde Kararları Kim Alıyor? Büyükşehir Belediye Meclislerinde Temsil Sorunu ve Çözüm Önerileri", *Çağdaş Yerel Yönetimler,* Cilt: 16, Sayı: 1, 2007, s. 31.

[54] Keleş, *Yerinden Yönetim...,* s. 31 vd.

[55] Ö. Demir ve M. Acar, *Sosyal Bilimler Sözlüğü,* Ankara: Liberte Yayınları, 2005, s. 88.

[56] N. P. Barry, *Modern Siyaset Teorisi,* (Çev.) M. Erdoğan ve Y. Şahin, 2003, s. 320.

[57] İl Han Özay, *Günışığında Yönetim,* İstanbul: Alfa, 2002, s. 69 vd.

[58] K. Gözler, "Demokrasi", http://www.anayasa.gen.tr/demokrasi.htm (03.01.2013).

[59] Polatoğlu, s. 150 vd.

[60] Keleş, *Yerinden Yönetim...,* s. 475 vd.

[61] B. Duru, "Avrupa Birliği Kentsel Politikası ve Türkiye Kentleri Üzerine", *Mülkiye,* Cilt: XXIX, Sayı: 246, 2005, s. 59.

[62] http://www.belgenet.com/arsiv/sozlesme/aas_122.html (27.06.2010).

[63] http://www.mo.org.tr/UIKDocs/kentselsart1.pdf (16.07.2014).

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI YIPRANMASIN ANLAYIŞININ UYGULAMASI ve DAVASI

Hamdi KORKMAZ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-93-6

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Vildan YAVUZ

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Ekim 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

KAYNAKÇA

BURSEVİ, İ. Hakkı, Muhtasar Rühu'l – Beyan Tefsiri, Damga Kitabevi, İstanbul, 1997.

İNTERNET KAYNAKLARI

https://www. milliyet.com.tr siyaset kurumlar yıpranmasın anlayışı bedel ödetiyor

https://www.hurriyet.com.tr/gündem/alemdaroğlu-görevden-alindi-259492

https://www.T24.com.tr/haberler/yargi-kararini-uygulamayan-eski-milli-eğitim-bakanı-hüseyin-çelik

Yönetim Bilimi ve İktisat Alanında Güncel Tartışmalar

Editör
Dr. Öğr. Üyesi Fetullah BATTAL

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-33-2

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Ağustos 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖNSÖZ

Değişmeyen tek şeyin değişim olduğunu bilmekle birlikte değişime karşı direncinde azımsanmayacak derecede olduğu insanlık tarihi boyunca deneyimlenmiştir. Meydana gelen bu ani değişimlerle birlikte (COVİD-19) farklı direnç noktaları ve yöntemlerini beraberinde getirmektedir. Kimbilir insanlık ilerleyen zamanlarda belki daha farklı bir sosyolojiye bürünecek ve tüm toplumlar birbirine daha fazla benzemeye çalışarak bu belirsizlikleri Schumpeter'in yıkıcı inovasyon teorisini de arkalarına alarak bilimsel tekillik ile taçlandıracaklar. Neyse ki şimdilik insanların toplum düzeyinde farklılıkları bulunmakta ve buda bazı noktalarda toplumlara güç yâda zafiyet oluşturmaktadır.

Geçmişte ve gelecekteki beklentilerden yola çıkarak sosyal, beşeri ve idari bilimler alanındaki araştırmacılar bu kitapta alanlarındaki güncel tartışmaları inceleyerek farkındalığı artırmaya çalışmaktadırlar. Bunu yaparken de geçmişten günümüze kadar gelen çalışmaların incelenmesi yapılmış, literatüre yeni ve özgün katkı sunmayı amaç edinmiştirler.

Buradan hareketle **''Yönetim Bilimi ve İktisat Alanında Güncel Tartışmalar''** kitabı sosyal ve beşeri bilimler alanında karşılaşılan bazı güncel kavramların tanımlarını ve özelliklerini yansıtmaktadır. Ayrıca bu kitap farklı üniversitelerde çalışmalarına devam eden kıymetli yazarların araştırmalarından ve emeklerinden meydana gelmiştir.

Bu açıdan bakıldığında kitap 8 bölümden oluşmuştur. Bu kitabın birinci bölümünde; Çağrı AKAR tarafından ele alınan ''Makro İhtiyati Kavramı'' başlıklı araştırması yer almaktadır. Kitabın ikinci bölümünde; Ertuğrul ÇINAR'ın ''Toksik Liderlik'' başlıklı araştırması yer almaktadır. Kitabın üçüncü bölümünde; Fetullah BATTAL'ın ''Süper (Öz) Liderlik'' başlıklı araştırması yer almaktadır. Kitabın dördüncü bölümünde; Harun SELÇUK'un ''Kamu Yöneti-

minde Halkla İlişkilerin Yeri ve Önemi'' başlıklı araştırması yer almaktadır.

Kitabın beşinci bölümünde; İbrahim DURMUŞ'un ''Covid-19 Dönemi Değişim, Fedakârlık Ve İş Yoğunluğunun Etki Kanunu Çerçevesinde İncelenmesi'' başlıklı çalışması yer almaktadır.

Kitabın altıncı bölümünde; İkram ALPSOY'un ''Suriyeli Sığınmacıların Yerel-Yaygın Basında Temsili: Ağrı Örneği'' başlıklı araştırması yer almıştır. Yedinci bölümde ise; Tuğçe HİSOĞLU KOÇ ve Sultangül ÖZSOY'un ''Dijital Liderlik'' başlıklı araştırması yer almaktadır. Kitabın son bölümünde; Ümit KOÇ'un ''Evrensel Temel Gelir'' başlıklı araştırması yer almaktadır.

Sosyal Bilimler Alanında yeni kavramlar üzerine odaklanan bu çalışmaların her bölümünün sorumluluğu yazarların kendisine aittir.

Editör
Dr. Öğr. Üyesi Fetullah BATTAL
Bayburt Üniversitesi
İ.İ.B.F. İşletme Bölümü
Yönetim ve Organizasyon ABD

İÇİNDEKİLER

MAKRO İHTİYATİ POLİTİKALAR KAVRAMI 1
Çağrı AKAR

TOKSİK (ZEHİRLİ) LİDERLİK (KAVRAMSAL İNCELEME) 29
Ertuğrul ÇINAR

SÜPER (ÖZ) LİDERLİK 39
Fetullah BATTAL

KAMU YÖNETİMİNDE HALKLA İLİŞKİLERİN YERİ VE ÖNEMİ 53
Harun SELÇUK

COVİD-19 DÖNEMİ DEĞİŞİM, FEDAKÂRLIK VE İŞ YOĞUNLUĞUNUN ETKİ KANUNU ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ 81
İbrahim DURMUŞ

SURİYELİ SIĞINMACILARIN YEREL-YAYGIN BASINDA TEMSİLİ: AĞRI ÖRNEĞİ 103
İkram ALPSOY

DİJİTAL ÇAĞDA LİDERLİK 125
Tuğçe HİSOĞLU KOÇ
Sultangül ÖZSOY

EVRENSEL TEMEL GELİR 139
Ümit KOÇ

KAYNAKLAR

AIYAR, S., CALOMIRIS, C. (2016). How does credit supply respond to monetary policy and bank minimum capital requirements? European Economic Review, 82, 142–65.

AGUR, I. and DEMERTZIS, M. (2015). Will macroprudential policy counteract monetary policy's effects on financial stability? IMF Working Paper no. 15/283.

AJELLO, A., LAUBACH, T., LOPEZ-SALIDO, D. and NAKATA, T. (2016). Financial stability and optimal interestrate policy. Finance and Economics Discussion Series 2016-067. Washington, DC: Board of Governors of the Federal Reserve System.

Allen, F., & Gale, D. (2007). Systemic risk and regulation. In *The risks of financial institutions* (pp. 341-376). University of Chicago Press.

ANGELINI, P., NICOLETTI-ALTIMARI, S. and VISCO, I. (2013). Macroprudential, microprudential and monetary policies: conflicts, complementarities and trade-offs. In A. R. Dombret and O. Lucius (eds), Stability of the Financial System: Illusion or Feasible Concept? Cheltenham: Edward Elgar.

ANGELONI, I. and FAIA, E. (2013). Capital regulation and monetary policy with fragile banks. Journal of Monetary Economics, 60, 311–24.

ANGELONI, I. and FAIA, E. and LO DUCA, M. (2015). Monetary policy and risk taking. Journal of Economic Dynamics and Control, 52(100), 285–307.

Bank for International Settlements (BIS) (2008) Addressing financial system procyclicality: a possible framework. Note for the FSF Working Group on Market and Institutional Resilience.

BEAU, L., CLERC, L. and MOJON, B. (2012). Macroprudential policy and the conduct of monetary policy.

Banque de France Working Paper no. 390.

Bernanke, B., Gertler, M. and Gilchrist, S. (1999) The financial accelerator in a quantitative business cycle framework. In J. Taylor and M. Woodford (eds), *Handbook of Macroeconomics* (Vol. 1, Part C, pp. 1341–1393). North Holland: Elsevier.

Bernanke, B. (2015). Federal Reserve policy in an international context. Paper presented at the 16th Jacques Polak Annual Research Conference hosted by the International Monetary Fund, Washington, DC, 5–6 November.

Bengui, J., & Bianchi, J. (2018). *Macroprudential policy with leakages* (No. w25048). National Bureau of Economic Research.

Bianchi, J. 2011. Overborrowing and Systemic Externalities in the Business Cycle. *American Economic Review* 101 (7): 3400-3426.

Bianchi, J., & Mendoza, E. G. (2018). Optimal time-consistent macroprudential policy. *Journal of Political Economy*, *126*(2), 588-634.

Brunnermeier M., Eisenbach T, Sannikov Y. 2013. Macroeconomics with Financial Frictions: A Survey. In *Advances in Economics and Econometrics: Tenth World Congress of the Econometric Society*, Vol. III, ed. D Acemoglu,M Arellano, E Dekel, pp. 3–94. Cambridge, UK: Cambridge Univ. Press.

Brunnermeier M., Sannikov Y. (2016). The I theory of money. Working Paper, Princeton University.

BRUNO, V. and SHIN, H. S. (2015). Cross-border banking and global liquidity. Review of Economic Studies, 82, 535–64.

BRUNO, V. SHIM, I. and SHIN, H. S. (2016). Comparative assessment of macroprudential policies. Journal of Financial Stability; available online at https://dx.doi.org/10.1016/j.jfs.2016.04.001 (24 Mart 2021 tarihinde erişilmiştir).

Board, F. S. (2009). Report to G20 Finance Ministers and Governors Guidance to Assess the Systemic Importance of Financial Institutions, Markets and Instruments: Initial Considerations.

BORIO, C. and ZHU, H. (2012). Capital regulation, risk-taking and monetary policy: a missing link in the transmission mechanism. Journal of Financial Stability, 8, 236–51.

Caballero, R. Krishnamurthy, A. 2001. International and Domestic Collateral Constraints in a Model of Emerging Market Crises. *Journal of Monetary Economics* 48(1); 513-548.

CERUTTI, E., CLAESSENS, S. and LAEVEN, L. (2015). The use and effectiveness of macroprudential policies: new evidence. Journal of Financial Stability; available online at http://dx.doi.org/10.1016/j.jfs.2015.10.004 (erişim tarihi 24 Mart 2021).

Claessens, S. 2015. An Overview of Macroprudential Tools. *Annual Review of Financial Economics* 7:397-422.

Committee on the Global Financial System (CGFS) (2009) Capital flows and emerging market economies. CGFS Papers No. 33.

Committee on the Global Financial System (CGFS) (2010a) The role of margin requirements and haircuts in procyclicality. CGFS Papers No. 36.

Committee on the Global Financial System (CGFS) (2010b) Macroprudential instruments and frameworks. CGFS Papers No. 38.

COLLARD, F., DELLAS, H., DIBA, B. and LOISEL, O. (2017). Optimal monetary and prudential policies. American Economic Journal: Macroeconomics, 9, 40–87.

DE GREEF, I. J. M., HILBERS, P. L. C. and HOOGDUIN, L. H. (1996). Moderate monetarism: a brief survey of

Dutch monetary policy in the post-war period. DNB Staff Report no. 28.

DE PAOLI, B. and PAUSTIAN, M. (2013). Coordinating monetary and macroprudential policies. Federal Reserve Bank of New York Staff Report no. 653.

DELL'ARICCIA, G., LAEVEN, L. and SUAREZ, G. (2016). Bank leverage and monetary policy's risk-taking channel: evidence from the United States. Journal of Finance, doi:10.1111/jofi.12467.

ELLIOTT, D., FELDBERG, G. and LEHNERT, A. (2013). The history of cyclical macroprudential policy in the United States. Board of Governors of the Federal Reserve System, Finance and Economics Discussion Series no. 2013-29.

Engel, C. 2016. Macroprudential Policy in a World of High Capital Mobility: Policy Implications from an Academic Perspective. *Journal of the Japanese and International Economies* 42(Dec): 162-172.

ENGLUND, P. (1999). The Swedish banking crisis: roots and consequences. Oxford Review of Economic Policy, 15, 80–97.

Farhi, E, Werning, I. 2016. A Theory of Macroprudential Policies in the Presence of Nominal Rigidities. *Econometrica* 84(5): 1645-1704.

Galati, G, Moessner, R. 2018. What Do We Know About the Effects of Macroprudential Policy? *Economica* 85 (340): 735–70.

GLOCKER, C. and TOWBIN, P. (2012). The macroeconomic effects of reserve requirements. Banque de France Working Paper no. 374.

GREBLER, L. (1960). The selective credit controls of 1955. In Housing Issues in Economic Stabilization Policy. London: NBER, pp. 37–68.

HALDANE, A. (2011). Risk off. Speech delivered by Andrew G. Haldane, Executive Director, Financial Stability, and Member of the Financial Policy Committee, on 18 August.

Hanson, S., Kashyap, A. and Stein, J. (2011) A macroprudential approach to financial regulation. *Journal of Economic Perspectives* 25(1): 3–28.

HELLWIG, M. (1994). Banking and finance at the end of the twentieth century. WWZ Discussion Paper no. 9426.

HELLWIG, M. (1995). Systemic aspects of risk management in banking and finance. Swiss Journal of Economics and Statistics, 131, 723–37.

INTERNATIONAL MONETARY FUND (IMF) (2011a). Macroprudential policy: an organizing framework. Washington, DC: IMF.

INTERNATIONAL MONETARY FUND (IMF) (2011b). Macroprudential policy: an organizing framework—background paper. Washington, DC: IMF.

INTERNATIONAL MONETARY FUND (IMF) (2013a). Key aspects of macroprudential policy. Washington, DC: IMF.

INTERNATIONAL MONETARY FUND (IMF) (2013b). Key aspects of macroprudential policy—background paper. Washington, DC: IMF.

INTERNATIONAL MONETARY FUND (IMF) (2013c). The interaction of monetary and macroprudential policies. Washington, DC: IMF.

INTERNATIONAL MONETARY FUND (IMF) (2015). Monetary policy and financial stability. Washington, DC: IMF.

Jeanne, O, Korinek, A. 2019. Managing Credit Booms and Busts: A Pigouvian Taxation Approach. *Journal of Monetary Economics* 107(Nov): 2-17.

JIM_ENEZ, G., ONGENA, S., PEYDR_O, J. and SAURINA, J. (2014). Hazardous times for monetary policy: what do twenty-three million bank loans say about the effects of monetary policy on credit risk-taking? Econometrica, 82, 463–505.

JONUNG, L. (1993). The rise and fall of credit controls: the case of Sweden, 1939–89. In M. Bordo and F. Capie (eds), Monetary Regimes in Transition. Cambridge: Cambridge University Press, pp. 346–70.

KANNAN, P., RABANAL, P. and SCOTT, A. (2012). Monetary and macroprudential policy rules in a model with house price booms. B. E. Journal of Macroeconomics, 12, 1–44.

Kiyotaki, N., & Moore, J. (1997). Credit cycles. *Journal of political economy*, *105*(2), 211-248.

Korinek, A. 2018. Regulating Capital Flows to Emerging Markets: An Externality View. *Journal of International Economics* 111 (March): 61-80.

MADDALONI, A. and PEYDR_O, J. L. (2013). Monetary policy, macroprudential policy and banking stability: evidence from the euro area. International Journal of Central Banking, 9, 121–69.

MEHROTRA, A. and KIM, S. (2015). Managing price and financial stability objectives—what can we learn from the Asia-Pacific region? BIS Working Paper no. 533.

Perotti, E. and Suarez, J. (2011) A Pigovian approach to liquidity regulation. *International Journal of Central Banking* 7(4): 3–41.

ROMER, C. and ROMER, D. (2004). A new measure of monetary shocks: derivation and implications. American Economic Review, 94, 1055–84.

SAURINA, J. (2009a). Loan loss provisions in Spain: a working macroprudential tool. Bank of Spain Financial Stability Review no. 17, pp. 11–26.

SAURINA, J. (2009b). Dynamic provisioning: the experience of Spain. Crisis response: public policy for the private sector. Note no. 7, July, The World Bank.

Shin, H.S. (2010) Financial intermediation and the post-crisis financial system. BIS Working Papers No. 304.

Schoenmaker, D., & Wierts, P. (2011). Macroprudential policy: the need for a coherent policy framework. *Duisenburg School of Finance Policy Paper*, (13).

SCHREFT, S. (1990). Credit controls: 1980s. Federal Reserve Bank of Richmond Economic Review, 76, 25–55.

SMETS, F. (2014). Financial stability and monetary policy: how closely interlinked? International Journal of Central Banking, 10, 263–300.

STEIN, J. (2013). Overheating in credit markets: origins, measurement, and policy responses. Speech at the Federal Reserve Bank of St Louis research symposium on 'Restoring Household Financial Stability after the Great Recession: Why Household Balance Sheets Matter', 7 February.

SVENSSON, L. E. O. (2013). Some lessons from six years of practical inflation targeting. Sveriges Riksbank Economic Review, 2013(3), 29–80.

SVENSSON, L. E. O. (2016). Cost–benefit analysis of leaning against the wind: are costs larger also with less effective macroprudential policy? IMF Working Paper no. 16/3.

TOVAR, C., GARCIA-ESCRIBANO, M. and VERA MARTIN, M. (2012). Credit growth and the effectiveness of reserve requirements and other macroprudential instruments in Latin America. IMF Working Paper no. 12/42.

REFERANSLAR

Ashforth, B.E., (1994) Petty tyranny in organizations. Human Relations, 47, 755-778.

Ashforth, B.E., (1997) Petty tyranny in organizations: A preliminary examination of antecedents and consequences, Canadian Journal of Administrative Sciences, 14, 126-140.

Bligh, M., Kohles, J.C., Pearce, C.L., Justin J.E., Stovall, J.F. (2007) When the romance is over: Follower perspectives of aversive leadership. Applied Psychology: An International Review, 56, 528-557.

Einarsen, S., Raknes, B. R. I., & Matthiesen, S. B. (1994). Bullying and harassment at work and their relationships to work environment quality: An exploratory study. *European Journal of Work and Organizational Psychology, 4*, 381-401

Einarsen, S., Skogstad, A., Leseth, A. M. S. B., & Aasland, M. S. (2002). Destructive leadership: A behavioural model. Forskningved Institutt for samfunnspsykologi, 55–59.

Einarsen, S., Hoel, H., Zapf, D. and Cooper, C.L. (2003). 'The concept of bullying at work', in S. Einarsen, H. Hoel, D. Zapf and C.L. Cooper (eds), Bullying and Emotional Abuse in the Workplace: International Perspectives in Research and Practice, London: Taylor & Francis

Einarsen, S., Aasland, M. S., & Skogstad, A. (2007). Destructive leadership behaviour: A definition and conceptual model. The Leadership Quarterly, 18, 207–216

Dobry, Y., Braquehais, M. D., & Sher, L. (2013). Bullying, psychiatric pathology and suicidal behavior. *International Journal of Adolescent Medicine and Health*, *25*, 295-299

Flynn, G. (1999). Stop toxic managers before they stop you! Workforce, 78 (8), 40-44.

Goldman, A. (2009) "Transforming Toxic Leaders", Stanford Business Books.

Heppell, T. (2011). Toxic leadership: Applying the Lipman-Blumen model to political leadership. *Representation*, *47*(3), 241-249

Hoel, H., Cooper, C., & Faragher, B. (2001). The experience of bullying in Great Britain: The impact of organizational status. *European Journal of Work and*

Organizational Psychology, *10*, 443-465

Lipman-Blumen J, (2005). The Allure of Toxic Leaders, Why We Follow Destructive Bosses and Corrupt Politicians--and How We Can Survive Them, Oxford University Press, Oxford, New York.

Lubit, R. (2004) The Tyranny of Toxic Managers: An Emotional İntelligence Approach to Dealing With Difficult Personalities, Ivey Business

Journal, 14-34.

Mackay, G. J., Carey, T. A., & Stevens, B. (2011). The insider's experience of long-termpeer victimization. *Australian Journal of Guidance & Counselling, 21*(2), 154- 174.

Owoyemi, O. A. (2011). Exploring workplace bullying in a para-military organisation (PMO) in the UK: A qualitative study. *International Business Research*, *4*(2), 116-124

Padilla, A., R. Hogan and R. B. Kaiser, 2007" The toxic triangle: Destructive leaders, susceptible followers, and conducive environments." The Leadership Quarterly 18(3): 176-194.

Pelletier, K. L. (2009). The effects of favored status and identification with victim on perceptions of and reactions to leader toxicity, Claremont Graduate University.

Pelletier Kathie L. (2010). Leader toxicity: An empirical investigation of toxic behaviour and rhetoric. Leadership 6(4) 373–389.

Pilch, I., & Turska, E. (2015). Relationships between Machiavellianism, organizational culture, and workplace bullying: Emotional abuse from the target's and the perpetrator's perspective. *Journal of Business Ethics, 128*(1), 83-93.

Qureshi, M. I., Rasli, A. M., Awan, U., Ma, J., Ali, G., Alam, A., ... & Zaman, K. (2015). Environment and air pollution: health services bequeath to grotesque menace. *Environmental Science and Pollution Research*, *22*(5), 3467-3476.

Rayner C and Cooper C (1997) Workplace bullying: Myth or reality – Can we afford to ignore it? Leadership and Organization Development Journal 18(4): 211–214

Reed, George. E. (2004). Toxic leadership. Military Review, (July-August 2004) 84, 67-71.

Roter, A. B. (2011). The lived experiences of registered nurses exposed to toxic leadership behaviors, CAPELLA UNIVERSITY.

Steele, J. P. (2011). *Antecedents and consequences of toxic leadership in the US Army: A two-year review and recommended solutions*. Center for Army Leadership: Fort Leavenworth, KS

Tepper, B.J. (2007) Abusive supervision in work organizations: Review synthesis, and research agenda. Journal of Management, 33, 261-289

Walton, M. (2007) "Toxic Leadership", in Gosling, J. & Marturano, A. (eds) Leadership Concepts, Routledge, Oxford.

Wilson-Starks, K. Y. (2003). Toxic leadership. *Transleadership, Inc*, *1*, 2016.

Yavaş, A. (2016). Sectoral differences in the perception of toxic leadership. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *229*, 267-276.

Zellars, K. L., Tepper, B. J., & Duffy, M. K. (2002). Abusive supervision and subordinates' organizational citizenship behavior. *Journal of Applied Psychology*,

87, 1068-1076.

KAYNAKÇA

HOUGHTON, J., & NECK, C. (2006). Two decades of self-leadership theory and research: Past developments, present trends, and future possibilities. *Journal of managerial psychology,* .

BAŞARAN, G. (2014). *Liderlik ve Liderlik Davranış Biçimleri.* İstanbul: Maltepe Üniveristesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

CRIMMON, M. (2012). *Leadersdirect.* Leadersdirect: http://www.leadersdirect.com/ 03.04.2021 adresinden alındı

ÇALIKOĞLU, U. (2017). Liderlik Meselesi (1). *İndigo Dergisi*.

ÇALIŞKAN, S. (2019). *Self-Leadership (Öz Liderlik)*. HavacılıkPsikokolojisi.net: https://blog.havacilikpsikolojisi.net/oz-liderlik/ adresinden alındı

DOĞAN, S., & ŞAHİN, F. (2008). KENDİ KENDİNE LİDERLİK ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇE UYARLAMASI, GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*.

DUYAN, V., GÜLDEN, Ç., & GELBAL, S. (2012). *ÖZ-DENETİM ÖLÇEĞİ - ÖDÖ:GÜVENİRLİK VEGEÇERLİK ÇALIŞMASI.* ANKARA ÜNİVERSİTESİ.

ERDOĞAN, M. (2019). *EĞİTİM SEKTÖRÜNDEKİ YÖNETİCİLERİN DEĞERLERİ, ÖZ-LİDERLİK NİTELİKLERİ VE İŞ TATMİNLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA.* İstanbul: İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ.

GÜNEY, S. (1999). *Davranış Bilimleri Açısından Atatürk'ün Liderliği.* içinde Ankara: Ocak Yayınları.

GÜNGÖR, İ. (2016, Mart 09). *LİDERLİK VE LİDERİN ÖZELLİKLERİ*. SÜMERLİLER: http://sumerliler.com/liderlik-ve-liderin-ozellikleri/ 03.04.2021 adresinden alındı

GÜRBÜZ, B. (2016). *Liderlik*. Ankara Üniversitesi Açık Ders Malzemeleri: https://acikders.ankara.edu.tr 03.04.2021 adresinden alındı

GÜRSEL, Ş., & NERGİS, A. (2003). Liderlik ve Rolleri. *Endüstri ve Örgüt Psikolojisi.* içinde Ankara: Eğitim Kitabevi Yayınları.

HOUGHTON, J., & JINKERSON, D. (2007). *"Constructive Thought Strategies and Job Satisfaction: A Preliminary Examination".* Journal of Business and Psychology.

İNDİBAY, E. (2019). *Plastiklerin Gizemli Dünyası*. https://erkanindibay.wordpress.com/2019/08/15/basariyi-odullendirme/05.04.2021 adresinden alındı

JAMES, A. (2009). *Self-leadership and self-regulated learning: An investigation of theoretical relationships.* CAPELLA UNIVERSITY.

MANZ, C. (1986). Self-leadership: Toward an expanded theory of self-influence processes in organizations. . *Academy of Management*.

MANZ, C. (1992). *Self-Directed Work Teams: Going Beyond Self-Management Myths.* Arizona State University,.

NECK, C., & MANZ, C. (1992). *Thought self□leadership: The influence of self□talk and mental imagery on performance.* Journal of Organizational Behavior.

SİMS, H., & MANZ, C. (1980). *Self-management as a substitute for leadership: A social learning theory perspective.* Academy of Management Review,.

TABAK, A., SIĞRI, Ü., & TÜRKÖZ, T. (2013). Öz Liderlik Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması Çalışması. *Bilig : Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*.

TATARİ, İ. (2018). *Henry Cavill, Superman Rolünü Bıraktı*. KayıpRıhtım: https://kayiprihtim.com/haberler/sinema/henry-cavill-superman-rolunu-birakti/ 04.04.2021 adresinden alındı

ZEL, U. (2001). *Kişilik ve Liderlik.* içinde Ankara: Seçkin Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Aydın, A. H., & Taş, İ. E. (2016). *Kamu Yönetiminde Halkla İlişkiler.* Kahramanmaraş: Seçkin Yayınları.

Bilgin, L. (2010). *Halkla İlişkiler.* İstanbul: Kum Saati Yayınları.

Bozdağ, İ. (2007, Temmuz 24). *Türkiye'de Kamu Kuruluşlarında Halkla İlişkiler*. Halkla İlişkiler.com.tr: www.halklailiskiler.com. adresinden alındı

Boztepe, H. (2014). *Kamusal Halkla İlişkiler.* İstanbul: Derin Yayınları.

Cebecioğlu, G. (2013). *Yerel Yönetimlerde Halkla İlişkiler Biriminin Örgütlenme Biçimi Uygulama Örneği Üsküdar Belediyesi.* İstanbul.

Çakmak, A. F., & Kilci, S. (2011). Kamu Yönetiminde Halkla İlişkilerin Yeri ve Önemi. *Kamu-İş*, 4.

Erol, Y. (2017). Stratejik Yönetim ve İşletme Analizi İlişkisi: Kavramsal Bir Çalışma. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*.

Eryılmaz, B. (2012). *Kamu Yönetimi.* Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Geçikli, F. (2010). *Halkla İlişkiler ve İletişim.* İstanbul: Beta Yayınları.

Göküş, M. (1993). *Kamu Kurumlarında Halkla İlişkilerin Yeri ve Önemi.* Konya: Yüksek Lisans Tezi.

Güven, A., Kutlu , A., & Ömer Faruk Demirci. (2019). Yeni Kamu Yönetimi Anlayışının Kazanımlarından Birisi Olan Cimer Kurumu. *Cumhuriyet 1. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi* .

Haktankaçmaz, M. İ. (2009). *Yeni Kamu Yönetimi Yaklaşımı ve Türkiye'de Kamu Yönetimi Reformu .* Ankara: Yüksek Lisans Tezi.

Hız, Y., & Yılmaz, Z. (2004). *Bilgi Edinme ve Dilekçe Hakkı.* Ankara: Seçkin Yayınları.

İmren, E. Ş., & Güven, A. (2007). Demokratik ve Şeffaf Yönetimi Anlamlandıran Bir Hak:' Bilgi Edinme Hakkı'. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 257-272.

Kazancı, M. (2007). *Kamuda ve Özel Sektörde Halkla İlişkiler.* Ankara: Turhan Kitabevi.

Kurt, K. (2014). *Belediyelerde Halkla İlişkiler Faaliyetleri.* İstanbul.

Kuzey, P. (2004). Avrupa Kamu Yönetimi İlkeleri Sigma Raporları no: 27. *Maliye Dergisi*.

Nohutçu, A. (2012). *Kamu Yönetimi.* Ankara: Savaş Yayınevi.

Özay, İ. H. (2017). *Günışığında Yönetim.* İstanbul: Filiz Kitabevi.

Selçuk, H. (2014). *Yerel Yönetimler ve İdari Vesayet.* Ağrı: Yüksek Lisans Tezi.

Şen, F. (2012). Kamu Yönetiminde Halkla İlişkileri Yeniden Düşünmek. *Akdeniz İletişim Dergisi*.

Şen, F. (2012). Müzakereci Demokrasi ve Halkla İlişkiler: Kamu Yönetiminde Alternatif Bir Halkla İlişkiler Arayışı . *Journal of Yasar University*.

Şengül, R. (2005). Bilgi Edinme Hakkı Kanunu Türk Kamu Yönetimini " Camdan Eve" Dönüştürür Mü? *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*.

Tarhan, A. (2007). *Halkla İlişkiler ve E-Devlet.* Konya: Palet Yayınları.

Tortop, N., & Özer, M. A. (2013). *Halkla İlişkiler (Geliştirilmiş 11. Baskı).* Ankara: Nobel Yayınları.

Tunçağıl, A. İ. (2005). *Kamu Kuruluşlarında Halkla İlişkiler ve Toplam Kalite Uygulaması Eğitim Çalışması.* Manisa.

Uygun, S. V. (2018). Türk Kamu Yönetiminde Halkla İlişkiler Kavramının Konumu: Anlayış, Uygulama ve Karşılaştırma . *Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*.

Yıldırım, R. (1998). *İdare Hukuku Açısından Bilgi Edinme Hak ve Özgürlüğü.* TC. Başbakanlık İdari Usuk Kanunu Hazırlığı Sempozyumu.

KAYNAKLAR

Akyüz, Ahmet Mutlu ve Hasan Ayyıldız (2012). A Structural Equation Model Test of Patient Satisfaction in the Health Service Organizations in Trabzon City. *International Journal of Economic and Administrative Studies*, 4(8), pp. 47-65.

Arabi, Yaseen M., Elie Azoulay vd., (2021). How the Covid-19 Pandemic will Change the Future of Critical Care. *Intensive Care Med.,* 47, pp. 282-291.

Asamani, James A., Ninon P. Amertil and Margaret Chebere (2015). The Influence of Workload Levels on Performance in a Rural Hospital. *British Journal of Healthcare Management*, 21(12), pp. 577-586.

Beatty, Barbara (1998). From Laws of Learning to a Science of Values: Efficiency and Morality in Thorndike's Educational Psychology, *American Psychologist,* 53(10), pp. 1145-1152.

Birhanu, Minyichil, Berhane Gebrekidan, Geta sew Tesefa and Minale Tareke (2018). Workload Determines Workplace Stress among Health Professionals Working in Felege-Hiwot Referral Hospital, Bahir Dar, Northwest Ethiopia. *Journal of Environmental and Public Health,* pp. 1-8.

Blair, Erik (2010). How does Telling the Truth Help Educational Action Research? *Educational Action Research,* 18(3), pp. 349-358.

Blake, Holly, Fiona Bermingham, Graham Johnson ve Andrew Tabner (2020). Mitigating the Psychological Impact of Covid-19 on Healthcare Workers: A Digital Learning Package. *International Journal of Environmental Research and Public Health,* 17, pp. 1-15.

Brophy, James T., Margaret M. Keith, Michael Hurley ve Jane E. Mcarthur (2021). Sacrificed: Ontario Heathcare Workers in the Time of Covid-19. *New Solutions: A Journal of Environmental and Occupational Health Policy,* 30(4), pp. 267-281.

Chersich, Matthew F., Glenda Gray vd. (2020). Covid-19 in Africa: Care and Protection for Frontline Healthcare Workers. Globalization and Health, 16(46), pp. 1-6.

Cinar, Pelin, Timothy Kubal vd., (2020). Safety at the Time of the Covid-19 Pandemic: How to Keep Our Oncology Patients and Healthcare Workers Safe. *Journal of the National Comprehensive Cancer Network,* 18(5), pp. 504-509.

Cox, Caitriona L. (2020). 'Healthcare Heroes': Problems with Media focus on Heroism from Healthcare Workers during the Covid-19 Pandemic. *Journal of Medical Ethics,* 46, pp. 510-513.

Coventry, Tracey H., Sian E. Maslin-Prothero ve Gilly Smith (2015). Organizational Impact of Nurse Supply and Workload on Nurses Continuing Professional Development Oppurtunities: An Integrative Review. *JAN: Review Paper,* pp. 2715-2727.

Daud-Gallotti, Renata M., Silvia F. Costa vd. (2012). Nursing Workload as a Risk Factor for Healthcare Associated Infections in ICU: A Prospective Study. *Plos One,* 7(12), pp. 1-6.

Delgado, Diego, Fernando W. Quintana vd., (2020). Personal Safety during the Covid-19 Pandemic: Realities and Perspectives of Healthcare Workers in Latin America. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17, pp.1-8.

Dossey, Larry (2021). Healers in the Pandemic: Honoring the Ultimate Sacrifice. *Explore,* 1, pp.1-1.

Ead, Heatber (2015). Change Fatigue in Health Care Professionals – An Issues of Workload or Human Factors Engineering? *Journal of PeriAnestbesia Nursing,* 30(6), pp. 504-515.

Gao, Wayne, Mattia Sanna, Min Kuang Tsai ve Chi Pang Wen (2020). Geo-temporal Distribution of 1,6888 Chinese Healthcare Workers Infected with Covid-19 in Severe Conditions-A Secondary data Analysis. *Plos Ones,* 15(5), pp. 1-6.

Godderis, Lode, Anke Boone ve Jelena Bakusic (2020). Covid-19: A New Work-Related Disease Threatening Healthcare Workers. *Occupational Medicine,* 2020, 70, pp. 315-316.

Greenberg, Neil, Mary Docherty, Sam Gnanapragasam ve Simon Wessely (2020). Managing Mental Health Challenges Faced by Healthcare Workers during Covid-19 Pandemic. *BMJ,* pp. 1-4.

Holden, Richard J., Matthew C Scanlon vd. (2011). A Human Factors Framework and Study of the Effect of Nursing Workload on Patient Safety and Employee Quality of Working Life. *BMJ Quarterly & Safety,* 20, pp. 15-24.

Jin, Song (2020). Covid-19, Climate Change, and Renewable Energy Research: We are in this Together, and the time to Act is Now. *ACS Energy Letters,* 5(5), pp.1709-1711.

Jin, Ying-Hui, Qiao Huang, Yun-Yun Wang vd. (2020). Perceived Infection Transmission Routes, Infection Control Practices, Psychosocial Changes, and Management of Covid-19 İnfected Healthcare Workers in a Tertiary Acute Care Hospital in Wuhan: A Cross-Sectional Survey. *Military Medical Research,* 7(24), pp. 1-13.

Kinman, Gail, Kevin Teoh ve Anne Harris (2020). Supporting the well-being of Healthcare Workers during and after Covid-19. *Occupational Medicine,* 70, pp. 294-296.

Lucchini, Alberto, Pasquale Lozzo ve Stefano Bambi (2020). Nursing Workload in the Covid-19 Era. *Intensive & Critical Care Nursing,* 61, pp. 1-2.

Mininel, Vivian A., Patricia C. P. Baptista and Vanda E. A. Felli (2011). Psychic Workloads and Strain Processes in Nursing Workers of Brazilian University Hospitals. *Rev. Latino-Am. Enfermagem,* 19(2), pp. 340-347.

Nioi, Matteo, Pietro E. Napoli, Jessica Lobina, Maurizio Fossarello ve Ernesto d'Aloja (2021). Covid-19 and Italian Healthcare Workers from the Initial Sacrifice to the mRNA Vaccine: Pandemic Chrono-History, Epidemiological Data, Ethical Dilemmas, and Future Challenges. *Frontiers in Public Health,* 8, pp. 1-7.

Pires, Denise E. P., Rosani R. Machado, Jacks Soratto, Magda A. Scherer, Ana S. R. Gonçalves and Leticia L. Trindade (2016). Nursing Workloads in Family Health: Implications for Universal Access. *Revista Latino-Americana de Enfermagem,* 24, pp. 1-8.

Rauhala, Auvo and Lisbeth Fagerström (2007). Are Nurses Assessments of their Workload Affected by Non-Patient Factors? An Analysis of the RAFAELA System. *Journal of Nursing Management*, 15, pp. 490-499.

Reper, P., S. Delaere, J. J. Yimbou, S. Labrique ve J. Massaut (2021). Not only Intensive Care Unit Workload and Activities but also Quality Indicators are Influenced by the COVID-19 Epidemic*. Intensive & Critical Care Nursing,* 63, pp. 1-2.

Saqlain, M., M. M. Munir, S. U. Rehman, A. Gulzar, S. Naz, Z. Ahmed, A.H. Tahir ve M. Mashhood (2020). Knowledge, Attitude, Practice and Perceived Barriers among Healthcare Workers Regarding Covid-19: A Cross-Sectional Survey from Pakistan. *Journal of Hospital Infection,* 105, pp. 419-423.

Schunk, Dale H. (2012). *Learning Theories: An Educational Perspective.* Behaviorism, Pearson (pp.1-561), Boston.. Toktyo.

Semple, Sean ve John W. Cherrie (2020). Covid-19: Protecting Worker Health. *Annals of Work Exposures and Health,* 64(5), pp. 461-464.

Serafim, Clarita T. R., Magda C. Q. Dell'Acqua, Meire C. N. Castro, Wilza C. Spiri and Helio R. C. Nunes (2017). Severity and Workload Related to Adverse Events in the ICU. *Revista Brasileira de Enfermagem*, 70(5), pp. 942-948.

Simons, Julia ve Jenny Vaughan (2020). Sacrifice and Risk in the time of Covid-19. *Future Healthcare Journal,* 7(2), pp.158-160.

Skinner, B. F. (2014). A World of Our Own. *European Journal of Behavior Analysis,* 15(1), pp. 21-24.

Tella, Marialaura D., Annunziata Romeo, Agata Benfante ve Lorys Castelli (2020). Mental Health of Healthcare Workers during the Covid-19 Pandemic in İtaly. *Journal of Evaluation Clinical Practice,* 26, pp. 1583-1587.

Thorndike, Edward L. (1923). *Education A First Book.* The Meaning and Value of Education, Columbia University, The Macmillan Company, (pp.1-292), New York.

Thorndike, Edward L. (1927a). A Fundamental Theorem in Modifiability. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America,* 13, pp. 15-18.

Thorndike, Edward L. (1927b). The Law of Effect. *The American Journal of Psychology,* 39(1/4), pp. 212-222.

Thorndike, Edward L. (1932). *The Fundementals of Learning.* Bureau of Publications, Teachers College, Columbia University, (pp. 1-636), New York.

Thorndike, Edward L. ve R. S. Woodworth (1901). The Influence of Improvement in One Mental Function upon the Efficiency of Other Functions (I.). *Psychological Review,* 8(3), pp. 247-261.

Trindade, Leticia de L. ve Denise E. P. Pires (2013). Implications of Primary Health Care Models in Workloads of Health Professionals. *Text Context Nursing,* 22(1), pp. 36-42.

Walton, Matthew, Esther Murray ve Michael D Christian (2020). Mental Health Car efor Medical Staff and Affiliated Healthcare Workers during the Covid-19 Pandemic. *European Heart Journal: Acute Cardiovascular Care,* 9(3), pp. 241-247.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, Y. (2016). *Göç Sosyolojisi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Ağrı'da Mültecileri Taşıyan Araç Devrildi: 17 Yaralı, (2020).

https://gazetekarinca.com/2020/11/agrida-multecileri-tasiyan-arac-devrildi-17-yarali/ (Erişim Tarihi: 20.04.2021).

Ağrı'da Göçmen Kaçakçılarına Ağır Darbe, (2021).

https://www.haberturk.com/agri-haberleri/85299676-agrida-gocmen-kacakcilarina-agir-darbe (Erişim Tarihi: 18.04.2021).

Ağrılı Öğretmenlerden Suriyeli Hasta Öğrencinin Ailesine Destek, (2021).

https://www.haberler.com/agrili-ogretmenlerden-suriyeli-hasta-ogrencinin-14094940-haberi/ (Erişim Tarihi: 15.04.2021)

Ak, R. (2013). Göç, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Tekirdağ: Trakya Kalkınma Ajansı. https://www.trakyaka.org.tr/upload/Domain/trakyaka/28062013d-cCNZ.pdf (Erişim Tarihi: 22.02.2021)

Arık, E. (2013). "Sosyal Medyada Mahremiyet Görünümleri". A. Büyükaslan ve A.M. Kırık (Ed.), *Sosyal Medya Araştırmaları I* (ss.103-132) içinde. Konya: Çizgi Yayınları.

Aydoğan, F. (2013). *Medyadan Yansıyanlar*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Aziz, A. (1981). *Radyo ve Televizyona Giriş*. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No: 460.

Aziz, A. (2010). *İletişime Giriş*. İstanbul: Hiperlink Yayınları.

Barkın, E. (2014). "1951 Tarihli Mülteciliğin Önlenmesi Sözleşmesi". *Ankara Barosu Dergisi*, 1 (1), 333-360.

Betton, G. (1986). *Sinema Tarihi*. (Çev.: Şirin Tekeli.). İstanbul: İletişim Yayınları.

BM Küresel Göç, (2018) BM Küresel Göç Sözleşmesi Fas'ta imzalandı. https://www.ntv.com.tr/dunya/bm-kuresel-goc-sozlesmesi-fasta imzalandi,jY5ClDouIEOcQa_RswE7xg?_ref=infinite, (Erişim Tarihi: 02.01.2021).

Bostancı, M. (2013). "Siyasetin Yeni İletişim Tarzı: Siyasal İletişim 2.0". Sabri Eyigün (Ed.), *I. Ulusal Siyasal İletişim Demokrasi ve Yeni Süreçler Sempozyumu*, 2, (ss. 243-258) içinde, Diyarbakır: DÜBAP.

Busdachin, M. (2005). "BM'de Temsil Edilmeyen Halklar". *Zeytinburnu Belediyesi Uluslararası Göç Sempozyumu,* 8-11 Aralık 2005, (ss. 57–60) içinde. İstanbul: Zeytinburnu Belediyesi.

Castells, M. (2008). *Ağ Toplumunun Yükselişi*. (Çev.: E. Kılıç). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Castles, S. & Miller, M. J. (2008). *Göçler Çağı*. (Çev.: Bülent Uğur Bal, İbrahim Akbulut). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Chomsky, N. & Herman, E. S. (1998). *Medya Halka Nasıl Evet Dedirtir*: *Kitle İletişim Araçlarının Ekonomi Politiği*, (Çev.: Berfu Akyoldaş, Tamara Han, Metin Çetin). İstanbul: Minerva Yayınları.

Chun, W. H. K. & Keenan, T. (2006). , New Media Old Media, A History and Theory Reader. New York: Routledge Taylor & Francis Group.

Çakıcı, Z. (2020). *Uluslararası Dijital Medyada Bir Sosyal Temsil Olarak Aylan Kurdi Haberleri*. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çiçekli, B. (2009). *Uluslararası Göç Hukuku: Göç Terimleri Sözlüğü*. İsviçre: Uluslararası Göç Örgütü.

Çiçekli, B. (2014). Yabancılar ve Mülteci Hukuku, Seçkin Yayınları

Çomu, T. (2010). *Video Paylaşım Ağlarında Nefret Söylemi*. Tuğrul Çomu (Hzl.), Yeni Medyada Nefret Söylemi (ss. 141-180) içinde, İstanbul: Kalkedon Yayıncılık.

Ekici, S. ve Tuncel, G. (2015). "Göç ve İnsan". *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (1), 9-22.

Elmas, Ş. (2019). *Türk Basınında Suriyeli Sığınmacı Kadınların Temsili,* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir: Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Gezgin, S. (2003). "Gazeteciliğin ve Türk Yazılı Basınının Kısa Tarihsel Perspektifi" (Bölüm 1), *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Hakemli Dergisi*, Sayı:18, 11-22.

Gezik, Z. (2019). *Suriyeli Göçmenlerin Anaakım Medyada Temsili* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Girgin, A. (2009). *Türkiye'de Yerel Basın*, İstanbul: Der Yayınları.

Göçmenleri taşıyan araç kaza yaptı: 2 ölü 3 yaralı, (2020).

https://ilkha.com/guncel/gocmenleri-tasiyan-arac-kaza-yapti-2-olu-3-yarali-148000 (Erişim Tarihi: 17.04.2021).

Habermas, J. (2010). *Kamusallığın Yapısal Dönüşümü*, (Çev.: Tanıl Bora ve Mithat Sancar), İstanbul: İletişim Yayınları.

Hazar, Ç. M. (2011). "Sosyal Medya Bağımlılığı-Bir Alan Çalışması". *Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, Sayı: 32, 151-176.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (1948), Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 10 Aralık 1948, http://www.unicankara.org.tr/doc_pdf/h_rigths_turkce.pdf) (Erişim Tarihi: 18.04.2021).

Kaplan, N. (2004). *Aile Sineması Yılları 1960'lar*. İstanbul: Es Yayınları.

Karagül, S., ve Özkan, M. F. (2015). "Bilgi Teknolojileri ve Uluslararası İlişkilerde Fırsat-Tehdit Paradoksu", *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 10 (1), 115-127.

Kentsel-Kırsal Nüfus Oranı, (Tarih Yok). https://cevreselgostergeler.csb.gov.tr/kentsel---kirsal-nufus-orani-i-85670, (Erişim Tarihi: 13.04.2021).

Kirişçi, K. (1996). Türkiye Coğrafi Sınırlamayı Kaldırıyor mu?, Ankara: SGDD Yayınları.

Koçak, Y., ve Terzi, E. (2012). "Türkiye'de Göç Olgusu, Göç Edenlerin Kentlere Olan Etkileri ve Çözüm Önerileri". *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3 (3), 163-184.

Lerman, K. (2007). "Social Information Processing in Social News Aggregation", *IEEE Internet Computing*, 11, 16-28. doi: 10.1109 / MIC.2007.136. https://www.researchgate.net/publication/3419978_ Social_Information_Processing_in_News_Aggregation (Erişim Tarihi: 20.02.2021).

Marshall, G. (2003). *Sosyoloji Sözlüğü*. (Çev.: Osman Akınhay, Derya Kömürcü). İstanbul: Bilim ve Sanat Yayınları.

Özgüler, V. C. (2018). "Göç ve Uyum Politikaları". *GSI Journals Serie B: Advancements in Business and Economics*, 1(1), s.1-10.

Pazarcı, H. (1999). Uluslar Arası Hukuk Dersleri, İkinci Kitap, Ankara: Turhan Yayınları.

Sağlam, S. (2006). "Türkiye'de İç Göç Olgusu ve Kentleşme". Türkiyat Araştırmaları, 1 (5), 33-44.

Suriyeli Genç, Ailesine Kucak Açan Türkiye'ye Teşekkür İçin Yardımdan Yardıma Koşuyor, (2020) https://www.aa.com.tr/tr/yasam/suriyeli-genc-ailesine-kucak-acan-turkiyeye-tesekkur-icin-yardimdan-yardima-kosuyor/2051940 (Erişim Tarihi: 27.04.2021).

Suriyeli Kadının Cenazesi, Ağrı Belediyesine Ait Cenaze Aracı ile Vatanına Gönderildi, (2020). https://www.haberturk.com/agri-haberleri/79189174 -suriyeli-kadinin-cenazesi-agri-belediyesine-ait-cenaze-araci-ile-vatanina-gonderildi (Erişim Tarihi: 27.04.2021)

T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (2017), 2016 Türkiye Göç Raporu (Rapor no: 40). Ankara: T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Yayınları.

Toksöz, G. (2006). *Uluslararası Emek Göçü*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Toksöz, G., Erdoğdu, S. ve Kaşka, S. (2012). Türkiye'ye Düzensiz Emek Göçü ve Göçmenlerin İşgücü Piyasasındaki Durumları. IOM Türkiye.

Uluc□, G. (2009). *Medya ve Oryantalizm*, İstanbul: Anahtar Kitaplar.

Web 3.0 Semantik Web Nedir? (2015), 1. Paragraf, https://bit.ly/3uewcCO (Erişim Tarihi: 22.04.2021).

Web 4.0 nedir?, (Tarih yok). 1-2. Paragraf, https://www.mediaclick.com.tr/tr/blog/web-4-0-nedir (Erişim Tarihi: 22.04.2021).

KAYNAKÇA

Abbatiello, A., Knight, M., Philpot, S., & Roy, I. (2017). Rewriting the rules for the digital age: 2017 Deloitte Global Human Capital Trends. UK: Deloitte University Press.

Ademola, E. O. (2016). Shifting management and leadership roles in a digital age: An analysis. *The Journal of Digital Innovations and Contemporary Research in Science and Engineering*, *4*(4), 13-18.

Brett, J. (2019). Evolving digital leadership. New South Wales: Springer Science.

Carlyle, T. (1841). On Heroes, Hero-Worship, and the Heroic in History. London: James Fraser.

Çekmecelioğlu, H. G. (2014). Göreve ve insana yönelik liderlik tarzlarının örgütsel bağlılık, iş performansı ve işten ayrılma niyeti üzerindeki etkileri.

Drucker, P. F. (1999). 21. yy. için yönetim tartışmaları. İstanbul, Epsilon Yayıncılık.

Durou, E., Jaoude, J. A., & Khalife, R. (2016). The Changing Role of People Management in the Digital Age. Deloitte & Touche (ME), 1-7.

Eraslan, L. (2004). Liderlikte post-modern bir paradigma: dönüşümcü liderlik. Journal of Human Sciences, 1(1).

Erciyes, E. (2019). Good Old Days and Future of Leadership Theories. International Journal of Leadership Studies: Theory and Practice.

Kırmaz, B. (2010). Bilgi çağı lideri. Ankara Barosu Dergisi, (3), 207-222.

Küçüközkan, Y. (2015). Liderlik ve motivasyon teorileri: Kuramsal bir çerçeve. Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi, 1(2), 85-116.

Leblebici, D. N. (2008). 21. yüzyılın liderlik anlayışına bakış. Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 32(1), 61-72.

Owie, E. T. (2017, October). A Review of the Digital Age and Its Implications for Leadership and Management. In Proceeding of the ISTEAMS Multidisciplinary Cross–Border Conference (pp. 211-216).

Özer, M. A., & Önen, S. M. (2017). 200 Soruda Yönetim Kamu Yönetimi. Gazi Kitapevi, Ankara.

Özmen, Ö. N., Eriş, E. D., & Özer, P. S. (2020). Dijital Liderlik Çalışmalarına Bir Bakış. Suleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics & Administrative Sciences, 25(1).

Sheninger, E. (2014). Pillars of digital leadership. International Center for Leadership in Education, 1-4.

Werner, I. (1993). Liderlik ve yönetim. Rota Yayın.

Wilson III, E. J., Goethals, G. R., Sorenson, G., & Burns, J. M. (2004). Leadership in the digital age. Encyclopedia of leadership, 4, 858-861.

Yalçın, S. (2016). Liderlik Olgusu Bağlamında İlişkisel (Dönüşümcü) Liderlik Kavramı.

Yıldız, N. (2012). "Yeni Zamanlar" Ve Yeni Liderlik Anlayışı. Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, 119.

Yılmaz, M. K. (2011). Çalışanların liderlik tiplerine ilişkin algılamaları ile motivasyon ilişkisi: özel sektör ve kamu sektörü çalışanları üzerine bir alan araştırması. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Ackerman B, Alstott A. 2000. The Stakeholder Society. New Haven, CT: Yale Univ. Press

Ackerman B, Alstott A. 2006.Why stakeholding? In Redesigning Distribution: Basic Income and StakeholderGrants as Cornerstones for an Egalitarian Capitalism, ed. B Ackerman, A Alstott, P Van Parijs, pp. 43–65. London/ New York: Verso

Bidadanure J. 2014. Basic income versus basic capital: a temporal perspective. In Treating young people as equals: intergenerational justice in theory and practice, pp. 144–72. PhD Thesis, Univ. York, York, UK

Bidadanure, J. U. (2019). The political theory of universal basic income. Annual Review of Political Science, 22, 481-501.

Birnbaum S. 2012. Basic Income Reconsidered: Social Justice, Liberalism and the Demands of Equality. Basingstoke, UK: Palgrave Macmillan

Bregman, R. (2017). Utopia For Realists: And How We Can Get There. Bloomsbury Publishing.

Buğra A. ve Keyder, Ç. (2007), Bir Temel Hak Olarak Vatandaşlık Gelirine Doğru, İletişim Yayınları, İstanbul.

Charlier J. 1848. Solution du Problème Social ou Constitution Humanitaire, Basée sur la Loi Naturelle, et Précédée de l'Exposé de Motifs. Brussels: G.J.A. Greuse

Coşkun, S., Güneş, S., & Ortakaya, F. (2011). Asgari gelir desteği ve Türkiye'de uygulanabilirliği: Bir model denemesi. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13(3), 129-158.

Cole, G. D. H. (1935). Simple case for socialism. Victor Gollancz, London.

Cunliffe, J. (1997). The Liberal Case For A Socialist Property Regime: The Contribution Of François Huet. History Of Political Thought, 18(4), 707-729.

Cunliffe, J., & Erreygers, G. (2001). The Enigmatic Legacy Of Charles Fourier: Joseph Charlier And Basic İncome. History Of Political Economy, 33(3), 459-484.

Dalla Costa, M., & James, S. (1975). The Power Of Women And The Subversion Of The Community (P. 11). Bristol: Falling Wall Press.

Douglas, C. H. (1924). Social credit. [London]: C. Palmer.

Erdoğdu, M. M., & Akar, S. (2020). Dördüncü Sanayi Devrimi Çerçevesinde Koşulsuz Temel Gelir: Türkiye İçin Bir Değerlendirme. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 15(3), 903-924.

Ford M. 2015. Rise Of The Robots: Technology And The Threat Of Jobless Future. New York: Basic Books

Friedman M. 1962. Capitalism and Freedom. Chicago: Univ. Chicago Press

Gorz, A. (1985). Paths To Paradise: On The Liberation From Work. Pluto Press.

Gorz, A. (1997). Farewell to the working class: an essay on post-industrial socialism. Pluto Press.

Haagh, L. (2019). The Case For Universal Basic Income. John Wiley & Sons.

Huet, F. (1853). Le Règne Social Du Christianisme. F. Didot Frères.

Karaca, N. G. (2011), "Sosyal Devletin Yeniden Yapılandırılmasında Bir Araç Olarak Asgari Gelir Düşüncesi: Teorik Yaklaşımlar", Kamu-İş İş Hukuku Ve İktisat Dergisi, Cilt:12, Sayı:1, 27-42.

Kaya, Ş. M. (2018). Türkiye'de Bir Sosyal Harcama Olarak Evrensel Temel Gelir Uygulaması. Politik Ekonomik Kuram, 3(1), 129-149.

King Jr, M. L. (2010)(1967) Where Do We Go From Here: Chaos or Community? (Vol. 2). Beacon Press.

Kuiper, J. P. (1976). Arbeid en inkomen: twee plichten en twee rechten. Sociaal Maandblad Arbeid, 9, 503-512.

Lowrey, A. (2018). Give People Money: How A Universal Basic Income Would End Poverty, Revolutionize Work, And Remake The World. Broadway Books.

Mabel, E., & Milner, D. (1918). Scheme for a State Bonus (1918). In The Origins of Universal Grants (pp. 121-133). Palgrave Macmillan, London.

Macpherson, C. B. (1949). The Political Theory of Social Credit. The Canadian Journal of Economics and Political Science/Revue canadienne d'Economique et de Science politique, 15(3), 378-393.

Mill, J. S. (1848) 1965. Principles of Political Economy, with Some of Their Applications to Social Philosophy. Toronto: University of Toronto Press.

Mitschke, J. (1985). Steuer-und Transferordnung aus einem Guß. Baden-Baden: Nomos.—1995."Jenseits der Armenfürsorge," Die Zeit, 50(8), 30-31.

Meade, J. E. (1935). Outline of an economic policy for a labour government. The collected papers of James Meade, 1, 33-78.

Meyer, N. I., Petersen, K. H., & Sorensen, V. (1981). Revolt from the Center (Opror Fra Midten, English) Translation.

Nooteboom B. 2013. Basic income as a basis for small business. SeeWiderquist et al. 2013, pp. 210–16

Offe, C. (2019). A Non-Productivist Design for Social Policies (1992). In Der Wohlfahrtsstaat und seine Bürger (pp. 213-229). Springer VS, Wiesbaden.

Offe, C. (1996). Modernity and the state: east, west. MIT Press

Özaydın, M. M. (2014). Yoksullukla Mücadelede Sosyal Yardımlara Vatandaşlık Temelli Bir Alternatif Temel Gelir. Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 51(589), 93-1

Paine, Thomas (1797), "Agrarian Justice", The Origins Of Universal Grants, 3-16.

Russell, B. (1918), Roads To Freedom. Socialism, Anarchism And Syndicalism, London: Unwin Books Pp. 80-81 And 127.

Scharpf, F. W. (1993). Games in hierarchies and networks: Analytical and empirical approaches to the study of governance institutions. Campus Verlag.

Teer, P. (2020). The Coming Age Of Imagination: How Universal Basic Income Will Lead To an Explosion Of Creativity. Unbound Publishing.

Tobin, J., Pechman, J. A., & Mieszkowski, P. M. (1967). Is a negative income tax practical?. The Yale Law Journal, 77(1), 1-27.

Tobin, J. 2013 The case for an income guarantee. Basic Income: An Anthology of Contemporary Research, 195-199.

Van Parijs P. (1995). Real Freedom For All. Oxford, UK: Clarendon

Van Parijs P, Vanderborght Y. 2017. Basic Income: A Radical Proposal for a Free Society and a Sane Economy. Cambridge,MA: Harvard Univ. Press

Vives, Johannes Ludovicus (1526). De Subventione Pauperum Sive De Humanis Necessitatibus (On Assistance To The Poor), (Çev.) Tobriner A., Canada, University Of Toronto Press, 1999.

Wehner, B. (2019). Basic Income And The Reshaping Of Democracy in Universal Basic Income And The Reshaping Of Democracy (Pp. 47-55). Springer, Cham.

Wright E, ed. 2006. Redesigning Distribution: Basic Income and Stakeholder Grants as Cornerstones for an Egalitarian Capitalism. London: Verso

Yang, A. (2018). The War On Normal People: The Truth About America's Disappearing Jobs and Why Universal Basic Income is Our Future. Hachette UK.

Yapici, F., & Karabulut, Ş. (2018). 16. Yüzyıldan 21. Yüzyıla Temel Gelir Düşüncesinin Yeniden Doğuşu. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,

YÖNETİM
ve
ORGANİZASYON

Doç. Dr. Polat TUNÇER

Güncellenmiş
4. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-59-3

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Vadi Grafik Tasarım ve
Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420.
Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0 312 395 85 71
Sertifika No: 47479

Baskı Tarihi: Mart 2021
1. Baskı Aralık 2012 Beta Yayınevi
2. Baskı Eylül 2017 Ekin Yayınevi
3. Baskı Ekim 2018 Ekin Yayınevi

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKÇA

ABAY, Muhsin; **Zamanı Değerlendirmek**, İstanbul, Babıâli Kültür Yay., 2000.

AKAT, İlter; **İşletme Yönetimi**, Üçel Yay., İzmir, 1984.

AKAT, İlter- Gönül Budak ve Gülay Budak; **İşletme Yönetimi**, 4. Baskı, İzmir, Fakülte Kitabevi Barış Yay., 2002.

AKATAY, Ayten; "Örgütlerde Zaman Yönetimi", **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı 10, 2003, s.281-300.

AKATAY, Ayten; "Zamanın Etkin Kullanılmasını Sağlayan Davranış ve Yöntemler", **Zaman Yönetimi ve Yönetsel Zamanda Etkinlik**, Ed. M. Şerif Şimşek, Adnan Çelik ve Abdullah Soysal, 2. Baskı, Ankara, Gazi Kitabevi Yay., 2007, s.105-180.

AKGEMCİ, Tahir ve Hasan Kürşat Güleş, **İşletmelerde Stratejik Yönetim**, Ankara, Gazi Yay., 2009.

ARIKAN, Semra; "Liderlik", **Yönetim ve Organizasyon**, Ed. Salih Güney, Ankara, Nobel Yayınları, 2001, s.285-307.

AŞAN, Öznur; "Motivasyon", **Yönetim ve Organizasyon**, Ed. Salih Güney, Ankara, Nobel Yay., 2001, s.225-255.

AŞKUN, İsmail Cem ve Bülent Tokat, **İşletmelerde Yönetim ve Organizasyon**, Bursa, Ekin Yayınları, 2010.

ATAMAN, Göksel; **İşletme Yönetimi: Temel Kavramlar ve Yeni Yaklaşımları**, 3. Baskı, İstanbul, Türkmen Kitabevi, 2009.

ATIGAN, Fatma; **Yönetim ve Organizasyon**, Ankara, Nobel Yay., 20011.

AYDOĞAN, Enver, Ramazan Erdem; "Toplantı Yönetimi", **Zaman Yönetimi ve Yönetsel Zamanda Etkinlik**, Ed. M. Şerif Şimşek, Adnan Çelik, Abdullah Soysal, 2. Baskı, Ankara, Gazi Yay., 2007, s.181-219.

AYTÜRK, Nihat; **Yönetim Sanatı**, 5. Baskı, Ankara, Nobel Yay., 2007.

BARANSEL, Atilla; **Çağdaş Yönetim Düşüncesinin Evrimi,** C.I, 3. Baskı, İstanbul, 1993.

BARTOL, Kathryn M. and David C. Martin, **Management**, McGraw-Hill Inc., 1991.

BARUTÇUGİL, İsmet; **Organizasyonda Duyguların Yönetimi**, 2. Baskı, İstanbul, Kariyer Yay., 2004.

BARUTÇUGİL, İsmet; **Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi,** İstanbul, Kariyer Yay., 2004.

BATEMAN, Thomas S. And Scott A. Snell, **Management**, Eighth Edition, McGraw-Hill Irwin, New York, 2009.

BLAİNEY, Geoffrey; **20. Yüzyılın Kısa Tarihi**, Çev. Onur Şen, Tufan Tığlı, İstanbul, 1001 Kitap Yay., 2007.

BOLAT, Tamer vd.; **Yönetim ve Organizasyon,** Ankara, Detay Yay., 2008.

BOZKURT, Veysel; **Enformasyon Toplumu ve Türkiye,** 3. Baskı, İstanbul, Sistem Yay., 2000.

BUDAK, Gülay ve Gönül Budak, **İşletme Yönetimi**, 5. Baskı, İzmir, Barış Yayınları, 2004.

CAN, Halil; **Organizasyon ve Yönetim,** 6. Baskı, Ankara, Siyasal Kitabevi, 2002.

CAN, Halil; "Yönetim Bilimi ve Tarihçesi", **Yönetim ve Organizasyon**, Ed. Salih Güney, Ankara, Nobel Yay., 2001, s.1-23.

CERTO, Samuel C.; **Modern Management: Quality, Ethics, and the Global Environment**, Fifth Edition, Ally and Bacon, 1992.

COLE, G. A.; **Management: Theory and Practice**, 5th Edition, London, 1996.

CUBBERTSON, Jack A., Paul B. Jacobson ve Theodore L. Reler, "Karar Verme", Çev. Mustafa Tosun, Ankara, **Amme İdare Dergisi**, s.142-168.

ÇELEBİOĞLU, Fuat; **Davranış Açısından Örgütsel Değişim**, İstanbul, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yay., No.133, 1982.

ÇETİN, Canan; **Yöneticilerin Liderlik Stilleri, Değişim Yönetimi ve Ekip Çalışması Arasındaki İlişkilerin Çok Yönlü Olarak Değerlendirilmesi**, İstanbul, İstanbul Ticaret Odası Yay., 2008.

DERELİ, Toker; **Organizasyonlarda Davranış**, I. Cilt, İstanbul, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Yay., 1976.

DİNÇER, Ömer; **Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası**, 8. Baskı, İstanbul, Alfa Yay., 2007.

DİNÇER, Ömer ve Yahya Fidan, **İşletme Yönetimine Giriş**, İstanbul, İz Yay., 1995.

DOĞAN, Muammer; **İşletme: Ekonomisi ve Yönetimi**, 6. Baskı, Ankara, Nobel Yayınları, 2010.

DRUCKER, Peter F.; **21. Yüzyıl için Yönetim Tartışmaları,** Çev. İrfan Bahçıvangil ve Gülenay Gorbon, 2. Baskı, İstanbul, Epsilon Yay., 2000.

DÜNDAR, Süleyman, Hatice Özutku ve Fatih Taşpınar, "İçsel ve Dışsal Motivasyon Araçlarının İşgörenlerin Motivasyonu Üzerindeki Etkisi: Ampirik Bir İnceleme" **Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi**, Sayı 2, 2007, s.105-119.

EFİL, İsmail, **Yönetim ve Organizasyon**, 10. Baskı, Bursa, Alfa Aktüel Yay., 2009.

EFİL, İsmail; **İşletme Organizasyonu ve Ekip Çalışması**, Bursa, Aktüel Yayınları, 2005

EKİCİ, Kenan Mehmet ve Cantürk Caner, "Liderlik", **İşletme Becerileri Grup Çalışması**, Ed. Kenan Mehmet Ekici ve Tarik Zeki Şahım, Ankara, Savaş Yay., 2008, s.29-61.

EMHAN, Abdurrahim; "Karar Verme Süreci ve Bu Süreçte Bilişim Sistemlerinin Kullanılması", **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 6, S.21, Yaz 2007, s.212-224.

EREN, Erol; **Yönetim ve Organizasyon**, 6. Baskı, İstanbul, Beta Yay., 2003.

EREN, Erol; **Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi,** 8. Baskı, İstanbul, Beta Yay., 2004.

ERGUN, Turgay ve Aykut Polatoğlu; **Kamu Yönetimine Giriş**, 2. Baskı, Ankara, TODAİE Yay., 1984.

EROĞLU, Feyzullah; Davranış **Bilimleri**, 8. Baskı, İstanbul, Beta Yay., 2007.

ERTÜRK, Mümin; **İşletmelerde Yönetim ve Organizasyon**, 3. Baskı, İstanbul, Beta Yay., 2000.

ERTÜRK, Mümin; **İşletme Biliminin Temel İlkeleri**, 7. Baskı, İstanbul, Beta Yay., 2009.

ERYILMAZ, Bilal; **Kamu Yönetimi**, İstanbul, (yky), 2000.

FAYOL, Henry; **Genel ve Endüstriyel Yönetim**, Çev. M. Asım Çalıkoğlu, Ankara, Adres Yay., 2005.

FINDIKÇI, İlhami; **İnsan Kaynakları Yönetimi**, 7. Baskı, İstanbul, Alfa Yay., 2009.

GENÇ, Nurullah; **Yönetim ve Organizasyon**, 2. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınları, 2005.

GÖKSEL, Aykut; "Yönetimde Durumsallık Yaklaşımı", **İşletmecilikte Çağdaş Yönelimler**, Ed. Birol Bumin, Ankara, Gazi Kitabevi Yay., 2003, s.5-20.

GÜLOVA, Asena Altın ve Sevinç Köse, "Zaman Yönetimi", **Çağdaş Yönetim Araçlarından Seçmeler,** Ed. M. Şerif Şimşek ve Said Kıngır, Ankara, Nobel Yay., 2006, s.153-171.

GÜMÜŞSUYU, Çağdaş; "Zaman Yönetimi", **İşletme Becerileri Grup Çalışması**, Ed. Kenan Mehmet Ekici ve Tarık Zeki Şahım, Ankara, Savaş Yay., 2008, s.143-154.

GÜMÜŞSUYU, Çağdaş, Semih Sönmez ve Emine Oyur, **Genel ve Teknik İletişim**, Ankara, Savaş Yay., 2008.

GÜNEY, Salih; **Davranış Bilimleri**, 5. Baskı, Ankara, Nobel Yay., 2009.

GÜRDAL, Doğan; **Genel ve Teknik İletişim**, Trabzon, Murathan Yay., 2008.

GÜRÜZ, Demet ve Emel Gürel; **Yönetim ve Organizasyon**, Ankara, Nobel Yay., 2006.

GÜRÜZ, Demet ve Ayşen Temel Eğinli, **Kişilerarası İletişim**, Ankara, Nobel Yay., 2008.

HARMANCI, Mahmut; **İşte Zaman Yönetimi**, İstanbul, Nesil Yay., 2006.

HAŞİT, Gürkan; "Zaman Yönetimi", **Kariyere İlk Adım**, Ed. B. Zafer Erdoğan, Bursa, Ekin Yay., 2008, s.255-293.

HATİBOĞLU, Zeyyat; **Temel Yönetim ve Organizasyon,** İstanbul, Beta Yay., 1993.

HAYNES, Marion E.; **Kişisel Zaman Yönetimi**, Çev. Yaşar Bülbül, İstanbul, Alfa Yay., 1999.

HODGETTS, Richard M.; **Yönetim: Teori, Süreç ve Uygulama,** Çev. Canan Çetin ve Esin Can Mutlu, 5. Basımdan Çeviri, İstanbul, Der Yay., 1997.

KARALAR, Rıdvan; **Genel İşletme**, 3. Baskı, Eskişehir, (yky), 2007.

KAYA, Bayram; **Yönetsel ve İş İletişimi**, Ankara, Siyasal Kitabevi Yay., 2003.

KOÇ, Hakan ve Melih Topaloğlu, **Yönetim Bilimi**, Ankara, Seçkin Yay., 2010.

KOÇEL, Tamer; **İşletme Yöneticiliği**, 9. Baskı, İstanbul, Beta Yay., 2003.

KOÇEL, Tamer; "Yönetim Kavramı", **Genel İşletme,** Ed. Şan Öz-Alp, 4. Baskı, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yay., 1999, s.58-73.

LATİF, Hasan, Fatma Fidan, Gazi Uçkun; "Örgütlerde Zaman Kaybettiren Faktörler: Sorunlar ve Çözüm Önerileri (Bir Kamu Kurumu Örneği", **Yönetim Dergisi**, Yıl 15, Sayı 49, Ekim 2004, s.41-53.

MENTOR, Pocket; **Zaman Yönetimi**, İstanbul, Optimist Yay., 2006.

MISIRLI, İrfan; **Genel İletişim**, Ankara, Detay Yay., 2003.

OSMAY, Nüvit; **İnsan Mühendisliği**, 16. Baskı, İstanbul, Alfa Yay., 2009.

OWEN, Hilarie, Vicky Hodgson ve Nigel Gazzard, **Liderlik Elkitabı**, Çev. Münevver Çelik, İstanbul, Optimist Yay., 2007.

ÖLÇER, Ferit; "Dönüşümcü Liderlik", **Güncel Yönetim ve Organizasyon Yaklaşımları**, Ed. Adnan Özyılmaz ve Ferit Ölçer, Ankara, Seçkin Yay., 2008, s.127-181.

ÖZALP, İnan, Celil Koparal ve Güneş Berberoğlu, **Yönetim ve Organizasyon,** Ed. İnan Özalp, 4. Baskı, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yay., 2001.

ÖZER, M. Akif; **21. Yüzyılda Yönetim ve Yöneticiler**, Ankara, Nobel Yay., 2008.

ÖZEVREN, Mînâ; **İşletme Yönetimi**, İstanbul, Türkmen Kitabevi, 2009.

ÖZKALP, Enver ve Çiğdem Kırel; **Örgütsel Davranış**, 4. Baskı, Bursa, Ekin Yay., 2010.

ÖZTEKİN, Ali; **Yönetim Bilimi**, 4. Baskı, Ankara, Siyasal Yayınları, 2010.

SABUNCUOĞLU, Zeyyat; **İnsan Kaynakları Yönetimi**, 3. Baskı, Bursa, Alfa Aktüel Yay., 2008.

SABUNCUOĞLU, Zeyyat ve Melek Tüz; **Örgütsel Psikoloji**, 3. Baskı, Bursa, Alfa Yay., 1998.

SAĞLAM, Mehmet; **Örgütsel Değişme**, Ankara, TODAİE Yay., 1979.

SARUHAN, Sadi Can ve Müge Leyla Yıldız, **Çağdaş Yönetim Bilimi,** İstanbul, Beta Yay., 2009.

SCHERMERHORN, John R.; Management for Productivity, Third Edition, John Wiley and Sons Inc., 1989.

SENCER, Muzaffer; **Türkiye'nin Yönetim Yapısı**, 2. Baskı, İstanbul, Alan Yay., 1992.

SERİNKAN, Celalettin; "Liderlik ve Motivasyonda Güncel Konular", **Liderlik ve Motivasyon**, Ed. Celalettin Serinkan, Ankara, Nobel Yay., 2008, s.149-177.

SEZİCİ, Emre; "Motivasyon", **İşletme Beceri Grup Çalışması**, Ed. Kenan Mehmet Ekici ve Tarık Zeki Şahım, Ankara, Savaş Yay., 2008, s.178-184.

SÖKMEN, Alptekin; **Yönetim ve Organizasyon**, Ankara, Detay Yay., 2010.

STONER, James A. F. And Charles Wankel, **Management**, Third Edition, Prentice-Hall International Edition, New Jersey, 1986.

ŞENEL, Alâeddin; **Siyasal Düşünceler Tarihi**, Ankara, Teori Yay., 1986.

ŞİMŞEK, Şerif; **Yönetim ve Organizasyon**, 10. Baskı, Konya, (yky), 2008.

ŞİMŞEK, Şerif, Tahir Akgemci ve Adnan Çelik, **Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış**, 6. Baskı, Ankara, Gazi Kitabevi Yay., 2008.

ŞAHİN, Mehmet; "Başlıca Yönetim Yaklaşımları", **İş İdaresi** Fasikül-1, Ed. Mehmet Şahin, Ankara, Anadolu Üniversitesi Yay., No. 39, 1987, s.20-36.

ŞAHİN, Yusuf; **Yönetim Bilimi ve Türk Kamu Yönetimi**, 2. Baskı, Trabzon, Murathan Yay., 2010.

TAYLOR, Frederick W.; **Bilimsel Yönetimin İlkeleri**, Çev. H. Bahadır Akın, Ankara, Adresi Yay., 2007.

TEKİN, Ömer Akgün ve V. Rüya Ehtiyar; "Yönetimde Karar Verme: Batı Antalya Bölgesindeki Beş Yıldızlı Otellerde Çalışan Farklı Departman Yöneticilerinin Karar Verme Stilleri Üzerine Bir Araştırma", **Journal of Yasar University**, 20 (5), 2010, s.3394-3414.

TENGİLİMOĞLU, Dilaver v.d., **Zaman Yönetimi**, Ed. Hasan Tutar, Ankara, Nobel Yay., 2003.

TENGİLİMOĞLU, Dilaver, Asuman Atilla ve Meral Bektaş, **İşletme Yönetimi**, 2. Baskı, Ankara, Seçkin Yay., 2009.

THOMPSON, Brad Lee; **Yeni Yöneticinin El Kitabı**, Çev. Vedat G. Diker, İstanbul, Hayat Yay., 2003.

TORTOP, Nuri v.d.; **Yönetim Bilimi**, 7. Baskı, Ankara, Nobel Yay., 2007.

TORTOP, Nuri, Eyüp G. İsbir ve Burhan Aykaç, **Yönetim Bilimi**, 3. Baskı, Ankara, Yargı Yay., 1999.

TOSUN, Kemal; **İşletme Yönetimi**, 6. Baskı, Ankara, Savaş Yay., 1992.

TUNCER, Doğan, Doğan Yaşar Ayhan ve Demet Varoğlu, **Genel İşletmecilik Bilgileri**, Ankara, Siyasal Yay., 2008.

TUTAR, Hasan; **İşletme Yönetimi**, 3. Baskı, Ankara, Seçkin Yay., 2007.

UYGUR, Akyay, Ramazan Göral; **Yönetim ve Organizasyon**, Ankara, Nobel Yay., 2005.

UZTUĞ, Ferruh; "İletişim Engel ve Etmenleri", **Genel İletişim**, Ed. Uğur Demiray, Ankara, PegemA Yay., s.2003, s.193-214.

ÜÇOK, Tengiz; "Yönetim Fonksiyonu", **Genel İşletmecilik**, Ed. M. Mithat Üner, Ankara, Detay Yay., 2008, s.71-110.

YILMAZ, Malik ve Mustafa Talas, "Bilgi Merkezinde Karar Verme Süreci", **Journal of World of Turks**, ZfWT Vol. 2, No. 1 (2010), s.197-216.

YÜKSEL, Ahmet Haluk; "İletişim Kavramı ve Tanımı", **Genel İletişim**, Ed. Uğur Demiray, Ankara, PegemA Yay., 2003, s.1-34.

WEBER, Max; **Bürokrasi ve Otorite**, Çev. H. Bahadır Akın, 2. Baskı, Ankara, Adres Yay., 2006.

http://bilgiyelpazesi.blogcu.com/zaman-yönetimi-hikayeler-oykulerden-secmeler-guzel-hikaye/4669747; (ET: 20 Ağustos 2012).

http://www.balikavi.net/forum/showthread.php?t=25308 (ET: 25 Ağustos 2012).

http://www.bilgit.com/depo/bir_bekcinin_isverene_maliyeti.html (ET: 30 Ağustos 2012).

İşletme, Ekonomi ve Siyaset Bağlamında

YÖNETİM

Editörler

Doç. Dr. Zeliha TEKİN

Prof. Dr. Abdullah KIRAN

EKİN

Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7667-77-7

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

İçerik Danışmanı: Uzm. Eğt. Arzu ÇOTUL

Baskı ve Cilt:
Vadi Grafik Tasarım ve
Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420.
Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0 312 395 85 71
Sertifika No: 47479

Baskı Tarihi: Mayıs 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

KAYNAKÇA

Akdemir, A. (2012). *İşletmeciliğin Temel Bilgileri*, Bursa: Ekin Yayınevi.

Başaran, İ.E. (2000). *Yönetim*, Ankara: Feryal Matbaası.

Bayer, E. (2004). Entelektüel Sermaye ve Bileşenlerinin İşletmelerin Kurumsallaşma Süreçlerine Etkilerinin Geliştirilmesinde Yöneticilerin Liderlik Rollerinin Belirlenmesi, *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 91-103.

Bekçi, İ., Doğru, E. (2011). Değer Yaratan Faaliyetler Açısından İşletme Başarısı: Çimento Sanayii İşletmelerinde Bir Araştırma, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (1), 169-192.

Bolat, T. (2000). *Toplam Kalite Yönetimi*, İstanbul: Beta Yayıncılık.

Bontis, N. (1998). Intellectual Capital: An Explotary Study That Develops Measures And Models, *Management Decision*, 36 (2): 63-76.

Brennan, N., Connell, B. (2000) Intellectual Capital: Current Issues And Policy Implications, *Journal of Intellectual Capital*, 1 (3), 206-240.

Çağlar, İ. (2013). *Örgüt Geliştirme*, Ankara: Nobel.

Dinçer, Ö., Fidan, Y. (2015). *İşletme Yönetimine Giriş*, İstanbul: Alfa Yayıncılık.

Fruin, W.M. (1997) *Knowledge Works: Managing Intellectual Capital at Toshiba*, Oxford Uni. Press.

İştar, E. (2012) Stres ve Verimlilik İlişkisi, *Akademik Bakış Dergisi,* 33. 1-21.

Reza, O. M., Hasan, H., Mojtaba, S. (2016). The Relationship Between Intellectual Capital And Productivity in Pharmaceutical Companies, *The Financial Accounting And Auditing Researches*, 8(31), 73-91.

Roshanifar, M., Pourasadi, M. J. (2016). Determining The Relationship Between Intellectual Capital And Human Resources Productivity at Post Bank Branches in Tehran, *International Journal of Humanities and Cultural Studies*, Special Issue: 1263-1278

Sharabati, A.A., Jawad, S.N., Bontis, N. (2010). Intellectual Capital And Business Performance in Pharmaceutical Sector of Jordan, *Management Decision*, 48(1): 105-131.

Shiri, M. M. & Mousavi, K. (2015) Relationship Between Intellectual Capital with Productivity And Market Value Added in Tehran Stock Exchange*, International Journal of Learning and Intellectual Capital*, 12(4), 386-415.

Tokat, B., Kara, H. (2018). *Genel İşletme*, Bursa: Ekin Kitabevi.

Uygur, A., Göral, R. (2005). Yönetim ve Organizasyon, Ankara: Nobel Yayıncılık.

Yıldız, S. (2011). Entelektüel Sermayenin İşletme Performansına Etkisi: Bankacılık Sektöründe Bir Araştırma, Anadolu *Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(3): 11-28.

Yükçü, S. & Atağan, G. (2009) Etkinlik, Etkililik ve Verimlilik Kavramlarının Yarattığı Karışıklık, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(4), 1-13.

KAYNAKÇA

Ağlargöz, O. (2013).Yönetim Bilimi-I İçinde Ünite 8. (2. Baskı). (Edi. S. Besler Ve Ö. Oktal) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

Ataman, G. (2009) İşletme Yönetimi-Temel Kavramlar ve Yeni Yaklaşımlar. (3. Baskı) İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Aydın. A.H., (2011) Yönetim Bilimi (4. Baskı) Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Ayhan, U., İrdem, İ. (2018) Kamu Yönetimi Tartışmaları içinde Değişen Yönetim Paradigması. (Editörler: M. A. Özer ve U. Ayhan) Ankara: Gazi Kitabevi.

Bakkalbaşı, İ. O. (2017). Yönetim Biliminin Doğuşu Ve İlk Temsilcileri Hakkında Bir Tartışma. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *39*(2), 431-452.

Baransel, A. (1979). Çağdaş Yönetim Düşüncesinin Evrimi-Klasik ve Neo Klasik Yönetim ve Örgüt Teorileri. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayın No: 2684.

Bateman, T. S., Snell, S. A. (2016) Yönetim-Management. (Çeviri editörleri: S. Besler ve C. Erbil, Çeviren. O. Ağlargöz) (3. Basım). Ankara: Nobel Yayıncılık

Benligiray, S. (2013). *Yönetim Bilimi-I*. içinde Ünite 8. (2. Baskı). (Edi. S. Besler ve Ö. Oktal) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

Besler, S. (2013). Yönetim Bilimi- I. içinde Ünite 1 (Editörler: S. Besler ve Ö. Oktal) (2. Baskı) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

Bozkurt, Ö., Ergun, T., Sezen, S. (2014). *Kamu Yönetimi Sözlüğü (Fransızca ve İngilizce Karşılıklarıyla)*. (3. Baskı). Ankara: TODAİE Yayını No: 382.

Can, H. (2005). *Organizasyon ve Yönetim*. (7. Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Çevik, H. H. (2012) Kamu Yönetimi Kavramlar-Sorunlar-Tartışmalar (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Doğan, M. (2010) İşletme Ekonomisi ve Yönetimi.(6. Baskı) Ankara/İstanbul: Nobel Yayıncılık.

Eren, E. (2009). Yönetim ve Organizasyon (Çağdaş ve Küresel Yaklaşımlar). (9. Baskı) İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Ergun, T. (1997). Postmodernizm ve kamu yönetimi. *Amme İdaresi Dergisi*, *30*(4), 3-15.

Ergun, T., Polatoğlu A. (1988). Kamu Yönetimine Giriş. (3. Baskı). Ankara: Türkiye ve Ortadoğu Enstitüsü Yayınları.

Eryılmaz, B. (2016). Kamu Yönetimi Düşünceler-Yapılar-Fonksiyonlar-Politikalar, (9. Baskı), Kocaeli: Umuttepe Yayınevi.

Fayol, H. (2012). Genel ve Endüstriyel Yönetim (Çev: A. Çalıkoğlu). (3. Baskı) Ankara: Adres Yayınları.

Genç, N. (2007). Yönetim ve Organizasyon-Çağdaş Sistemler ve Yaklaşımlar- (3. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Livarçin, Ö., Kurt, D. (2012) Yönetim Biliminde 49 İnsan ve 49 Teori. (2. Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım.

Özer, M. A, Önen, S. M. (2016). *200 Soruda Yönetim Kamu Yönetimi. Ankara: Gazi Kitabevi*.

Özer, M. A., (2012). *Yeni Kamu Yönetimi*, (2 Baskı) Ankara: Barış Kitabevi.

Özer, M. A., Akçakaya, M., Yaylı, H., Batmaz, N. Y., (2015). *Kamu Yönetimi Klasik (Yapı ve Süreçler)*, Ankara: Adalet Yayınevi.

Öztaş, N. (2014) *Yönetim Örgüt ve Yönetim Kuramları* (2. Baskı), Ankara: Otorite Yayınları.

Öztürk, N.K. (2015). *Yönetim Temel Kavramlar ve Uygulamalar*. (3. Baskı) Çanakkale: Paradigma Akademi Yayınları.

Parlak, B. (2016) *Yönetim Bilimi ve Çağdaş Yönetim Teknikleri*. (3. Baskı) İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Robins, S. P., Decenzo, D. A., Colulter, M. (2016) Yönetimin Esasları-Temel "Kavramlar ve Uygulamalar-Fundamentals Of Management-Essential Concepts And Applications içinde Bölüm 1. (Çeviri Editörü: A. Öğüt, Çeviri Editör Yardımcısı: C. Erbil, Bölüm Çevireni: M. Çetin). (8. Basımdan Çeviri) Ankara: Nobel Yayıncılık.

Simon, H. A., Smithburg, D. W., Thompson V. A. (1985). Kamu Yönetimi (Çev. C. Mıhçıoğlu) Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi 1985 (Basın-Yayın Okulu Basımevi).

Sökmen, A. (2010) Yönetim ve Organizasyon. Ankara: Detay Yayıncılık.

Şahin. Y. (2011) Yönetim Bilimi ve Türk Kamu Yönetimi. (3. Baskı). Trabzon Murathan Yayınevi.

Şakar, N. (2013). Yönetim Bilimi-I içinde Ünite 6. (Editörler: S. Besler ve Ö. Oktal) (2. Baskı) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

Taylor, F. W. (2005). *Bilimsel Yönetimin İlkeleri*. (Çev: B. Akın). Ankara: Adres Yayınları.

Timur, K. (2017). Kural Tanımayan Bir İdeoloji: Postmodernizm. *Hikmet-akademik edebiyat dergisi (Online)*, 1-9.

Tortop, N., İsbir, E. G., Aykaç, B., Yayman, H., Özer, M.A. (2010) *Yönetim Bilimi* (8. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Turan, E., Şahin, M. Y. (2016) Kamu Yönetimi-Temel Kavramlar- içinde Yönetim ve Kamu Yönetiminin Genel Nitelikleri. (Editör: E. Turan) Konya: Palet Yayınları.

Tüzün, İ. K. (2015) *Örgüt Kuramları* içinde Yönetimde Erken Dönem: Klasik ve Neo Klasik Yaklaşımlar. (Derleyenler: H. C. Sözen ve H. N. Basım) (3. Baskı) İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

KAYNAKÇA

Adolphus, M. (t.y.). Managing in a digital age. Erişim adresi https://www.emeraldgrouppublishing.com/archived/librarians/management/viewpoints/digital_age.ht

Bates, A. W. (T). (2015). Dijital Çağda Öğretim, Dijital Çağda Gerekli Beceriler. (Çev. M. Adnan). Erişim adresi https://pressbooks.bccampus.ca/tonybates/chapter/1-2-dijital-cagda-gerekli-beceriler/

Besler, S. (2018). Yönetim Bilimi-I. S. Besler, Ö. Oktal (Ed.), *Yönetim ve Yönetim Bilimi* içinde (2-22 ss.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Burgaz, B. (1997). Managerial Roles Approach And The Promınent Study Of Henry Mıntzberg And Some Empırıcal Studıes Upon The Prıncıpals Work**.** *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 9-20. Erişim adresi https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/88119

Cambridge Dictionary. (t.y.). *digital age* içinde. Erişim adresi https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/digital-age

Chasse, P. R., Auricchio, G., Liebert, K-H. (t.y.). Digital Age Learning. Erişim adresi https://efmdglobal.org/wp-content/uploads/PoV_Learning_in_the_digital_age_vFINAL.pdf

Deloitte, (t.y.). The Changing Role Of People Management İn The Digital Age. Erişim adresi https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/xe/Documents/human-capital/dme_hc_changing_role_of_people_management_in_the_digital_era.pdf

Dündar, M. (2018). İyi Bir Yönetici Nasıl Olmalıdır. Erişim adresi https://www.iienstitu.com/blog/iyi-bir-yonetici-nasil-olmalidir

Efere, P. (2003). Management Styles. Erişim adresi https://www.ucipfg.com/Repositorio/GSPM/Cursos/PFC_GSPM_03/Lectura%204.pdf

Erçin, Ö. (2017). Yönetim Biçimlerine Göre Yönetici Tipleri. Erişim adresi https://tr.linkedin.com/pulse/y%C3%B6netim-bi%C3%A7imlerine-g%C3%B6re-y%C3%B6netici-tipleri-%C3%B6zden-er%C3%A7in-msc-

Gavin, M. (2020). 7 Strategıes For Improvıng Your Management Skılls. Erişim adresi https://online.hbs.edu/blog/post/how-to-improve-management-skills

Gavin, M. (2019). 7 Effectıve Ways To Become A Better Manager. Erişim adresi https://online.hbs.edu/blog/post/how-to-become-a-better-manager

Gül, H. (2018). Dijitalleşmenin Kamu Yönetimi ve Politikaları ile Bu Alanlardaki Araştırmalara Etkileri. *Yasama Dergisi*, 36, 5-26. Erişim adresi https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1115272

IGI Global. (t.y.). *What is Digital Age* içinde. Erişim adresi https://www.igi-global.com/dictionary/digital-age/7562

Katz, R. L. (1974). Skills of an Effective Administrator. Erişim adresi https://hbr.org/1974/09/skills-of-an-effective-administrator

Kumar, P. (2015). An Analytical study on Mintzberg's Framework: Managerial Roles. *International Journal of Research in Management & Business Studies (URMBS 2015)*. Erişim adresi https://ijrmbs.com/vol2issue3/drpradeep.pdf

Lamberti, A. (t.y.). Management Skills in the Digital Era. Erişim adresi https://www.sodapdf.com/blog/management-skills-in-the-digital-era/

Namıq, F. A. (2018). Most effective management style for modern workplace. *International Journal of Engineering and Management Sciences (IJEMS)*, 3(3), 402-411. DOI: 10.21791/IJEMS.2018.3.33.

Neubauer, R., Tarling, A., Wade, M. (t.y.). Redefining Leadership for a Digital Age. Erişim adresi https://www.imd.org/contentassets/25fdd7355de14eb3a157d3b7-12222ef1/redefining-leadership

Ogunola, A. A., Kalejaiye, P. O., Abrifor, C. A. (2013). Management style as a correlate of job performance of employees of selected Nigerian brewing industries. *African Journal of Business Management*, 7(36), 3714-3722. DOI: 10.5897/AJBM2013.7165

Özalp, İ. (2012). Yönetim ve Organizasyon-I. C. Koparal (Ed.), *Yönetim Bilimine Giriş* içinde (3-19 ss.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Öztaş, N. (2015). *Yönetim, Örgüt ve Yönetim Kuramları*. Otorite Yayınları.

Paşaoğlu, D. (2013). Yönetim ve Organizasyon. C. Koparal, İ. Özalp (Ed.), *Yönetim ve Yöneticilik* içinde (3-21 ss.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Petty, A. (2019). Essential Management Skill in the Digital Era. Erişim adresi https://www.thebalancecareers.com/4-essential-skill-sets-for-managing-in-the-digital-era-4092629

Prasad, A. (2016). Essential Qualities of a Business Manager in This Digital Era. Erişim adresi https://www.quickfms.com/blog/essential-qualities-of-a-business-manager-in-this-digital-era

Poulton, C. (t.y.). Management in Rural Development. Erişim adresi https://www.soas.ac.uk/cedep/ipa/file80352.pdf

Saltürk, M. (2006). *İşletme Yönetiminde Yöneticinin Kişilik Özellikleri ile Algılanan Yönetim Başarısı Arasındaki İlişki ve Bir Araştırma* (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul). Erişim adresi http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/41159.pdf

Stobierski, T. (2020). 7 Skılls You Need To Effectıvely Manage Teams. Erişim adresi https://online.hbs.edu/blog/post/team-management-skills

The Telegraph-Jobs, (2017). What Are the Main Responsibilities of Managers. Erişim adresi https://jobs.telegraph.co.uk/article/what-are-the-main-responsibilities-of-managers/

Thomas, D. (2019). What is the digital age?, Erişim adresi https://blog.ventivtech.com/blog/what-is-the-digital-age

Tortop, N., İsbir, E. G., Aykaç, B., Yayman, H., Özer, M. A. (2017). *Yönetim Bilimi*. Nobel Akademik Yayıncılık.

Türk Dil Kurumu Sözlükleri. (t.y.). *yönetici* içinde. Erişim adresi https://sozluk.gov.tr/

Wrede, M., Velamuri, V. K., Dauth, T. (2020). Top Managers İn The Digital Age: Exploring The Role And Practices Of Top Managers İn Firms' Digital Transformation. Erişim adresi https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/mde.3202

Yönetsel Gelişimin Yolculuğu. (t.y.). *Yönetim Tarzları* içinde. Erişim adresi https://yonetsel.com/yonetim-tarzlari/

Zartler, J. (2016). Mintzberg Model: 10 Different Roles of a Successful Manager. Erişim adresi https://medium.com/taskworld-blog/mintzberg-model-10-different-roles-of-a-successful-manager-77f9d87b773c

KAYNAKÇA

Bakkalbaşı, İ. O. (2017). *Yönetim Biliminin Doğuşu ve İlk Temsilcileri Hakkında Bir Araştırma*, Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, C:39/2.

Efil. İ. (1999). *İşletmelerde Yönetim ve Organizasyon*, İstanbul, Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Erdem, O., Dikici, M. (2009). *Liderlik ve Kurum Kültürü İlişkisi*, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 29.

Ertürk, M. (1995). *İşletmelerde Yönetim ve Organizasyon*, İstanbul, Beta Basım Yayım Dağıtım.

Griffin, R. W. (2002). *Management*, Houghton Mifflin Company, Boston, 7. edition.

Koçel, T. (2013). *İşletme Yöneticiliği*, İstanbul: Beta Yayıncılık.

Kumkale, İ. (2011). *Genel İşletme*, Trabzon: MuratHan Yayınevi.

Paksoy, H. M. (2008). *Liderlik ve Motivasyon*, Bölüm: Küreselleşme ve Liderlik, Ed. Celalettin Serinkan, Ankara: Nobel Yayın.

Robbins, S. P., Coulter, M. (2003). *Management*, Prentice Hall, New Jersey, 7. edition.

Robbins, S., Judge, T. A. (2013). *Organizational Behavior*, NewJersey: Pearson,15. edition.

Simon, H. (1957). *Administrative Behavior*, The Macmillian Company.

Sökmen, A. (2010). *Yönetim ve Organizasyon*, Ankara: Detay Yayınları.

Şahin, A. vd. (2015). *Kamu Yönetiminde Liderlik: Yönetici ve Çalışanların Liderlik Algısı*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, Cilt: 18, Sayı: 2.

Şimşek, M. Ş. (2002). *Yönetim ve Organizasyon*, Konya: Günay Ofset.

Taslak, S., Kara, M. (2013). *İşletme Bilimine Giriş, Modern İşletmecilik*, Bursa: Ekin Yayınevi.

Tekin, Z. (2020). *Başarı Perspektifinden Masallarla Kariyer ve Girişimcilik Yolculuğu,* Ankara: Dora Yayıncılık.

Tosun, K. (1992). *İşletme Yönetimi*, Ankara: Savaş Yayınları.

Uygur, A., Göral, R. (2005). *Yönetim ve Organizasyon*, Ankara: Nobel Yayın.

Yenisu, E., Şahin, F., Öztekkeli, H. (2019). *Yönetim Düşüncesinin Evriminde Sistem Kuramının Etkileri: Kavramsal Bir Çözümleme,* Akademi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:6, No:18.

Yılmaz, H. (2008). *Stratejik Liderlik*, İstanbul, Kumsaati Yayın Dağıtım.

Zel, U. (2011). *Kişilik ve Liderlik*, Ankara: Nobel Yayın.

KAYNAKÇA

Aşkun, İ. C., Tokat, B. (2017). *İşletmelerde Örgüt Yapısı ve Yönetim*, Bursa: Ekin Yayınevi.

Aycan, Z., Kanungo, R. N., Mendonça, M. (2016). *Örgütler ve Yönetim*, Çev: Kayapalı, A. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.

Aytürk, N. (1999). *Yönetim Sanatı*, Ankara: Yargı Yayınevi.

Başaran, İ.E. (2000). *Yönetim*, Ankara: Feryal Matbaası.

Düren, Z. (2002). 2000'li Yıllarda Yönetim, İstanbul: Alfa Yayıncılık.

Koçel, T. (2005). *İşletme Yöneticiliği*, İstanbul: Arıkan Basım Yayın Dağıtım.

Seker, S. E. (2014). Philips 66 Yöntemi, YBS Ansklopedisi, 1(4):9-11.

Tekin, Z. (2020). *Başarı Perspektifinden Masallarla Kariyer ve Girişimcilik Yolculuğu*, Bursa: Dora Yayıncılık.

https://ahmetsavasgokturk.com.tr/yazarlar/ishikawa-balik-kilcigi-diyagrami

https://www.slideshare.net/MustafaERYKSEL/delphi-teknii-i-salii-ve-gvenlii-risk-

https://twitter.com/yildizli_m

KAYNAKÇA

Andrews, K. R. (1987). *The Concept of Corporate Strategy* (Subsequent edition). Richard d Irwin.

Ansoff, H. I. (1957). Strategies for Diversification. *Harvard Business Review*, *35*(5), 113-124.

Ansoff, H. I. (1988). *Corporate Strategy* (2Rev Ed edition). Penguin Books Ltd.

Bandura, A. (2010). Self-Efficacy. Içinde *The Corsini Encyclopedia of Psychology* (ss. 1-3). American Cancer Society. https://doi.org/10.1002/9780470479216.corpsy0836

Barnard, C. I. (1968). *The Functions of the Executive: Thirtieth Anniversary Edition*. Harvard University Press.

Barney, J. (1991). Firm Resources and Sustained Competitive Advantage. *Journal of Management*, *17*(1), 99-120. https://doi.org/10.1177/014920639101700108

Bracker, J. (1980). The Historical Development of the Strategic Management Concept. *Academy of Management Review*, *5*(2), 219-224. https://doi.org/10.5465/amr.1980.4288731

Brown, J. D., & Kobayashi, C. (2002). Self-enhancement in Japan and America. *Asian Journal of Social Psychology*, *5*(3), 145-168. https://doi.org/10.1111/1467-839X.00101

Chandler, A. D. (1990). *Strategy and Structure: Chapters in the History of the Industrial Enterprise*. MIT Press.

Durand, R., Grant, R. M., & Madsen, T. L. (2017). The expanding domain of strategic management research and the quest for integration. *Strategic Management Journal*, *38*(1), 4-16. https://doi.org/10.1002/smj.2607

Erez, A., & Judge, T. A. (2001). Relationship of core self-evaluations to goal setting, motivation, and performance. *Journal of Applied Psychology*, *86*(6), 1270-1279. https://doi.org/10.1037/0021-9010.86.6.1270

Fama, E. F. (1980). Agency Problems and the Theory of the Firm. *Journal of Political Economy*, *88*(2), 288-307. https://doi.org/10.1086/260866

Fleming, L. (1996). Review of Fundamental Issues in Strategy: A Research Agenda. [Review of *Review of Fundamental Issues in Strategy: A Research Agenda.*, tanıtım yazarı R. P. Rumelt, D. E. Schendel, & D. J. Teece]. *Administrative Science Quarterly*, *41*(1), 196-198. https://doi.org/10.2307/2393999

Goulet, D. (1992). Development: Creator and destroyer of values. *World Development*, *20*(3), 467-475. https://doi.org/10.1016/0305-750X(92)90036-U

Grant, R. M. (1991). The Resource-Based Theory of Competitive Advantage: Implications for Strategy Formulation. *California Management Review*, *33*(3), 114-135. https://doi.org/10.2307/41166664

Gregory, B. T., Harris, S. G., Armenakis, A. A., & Shook, C. L. (2009). Organizational culture and effectiveness: A study of values, attitudes, and organizational outcomes. *Journal of Business Research*, *62*(7), 673-679. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2008.05.021

Henderson, B. D. (1989). The origin of strategy. What business owes Darwin and other reflections on competitive dynamics. *Harvard Business Review*, *67*(6), 139-143.

Herzberg, F. (2017). *Motivation to Work*. Routledge.

Hofstede, G. (1980). Culture and Organizations. *International Studies of Management & Organization*, *10*(4), 15-41. https://doi.org/10.1080/00208825.1980.11656300

Ircha, M. C. (2001). Port strategic planning: Canadian port reform. *Maritime Policy & Management*, *28*(2), 125-140. https://doi.org/10.1080/03088830120436

Itami, H., & Roehl, T. W. (1991). *Mobilizing Invisible Assets*. Harvard University Press.

Locke, E. A., & Latham, G. P. (2006). New Directions in Goal-Setting Theory. *Current Directions in Psychological Science*, *15*(5), 265-268. https://doi.org/10.1111/j.1467-8721.2006.00449.x

Locke, E. A., Shaw, K. N., Saari, L. M., & Latham, G. P. (1981). Goal setting and task performance: 1969–1980. *Psychological Bulletin*, *90*(1), 125-152. https://doi.org/10.1037/0033-2909.90.1.125

Maslow, A. H. (1958). A Dynamic Theory of Human Motivation. İçinde *Understanding human motivation* (ss. 26-47). Howard Allen Publishers. https://doi.org/10.1037/11305-004

Mintzberg, H., & Waters, J. A. (1985). Of strategies, deliberate and emergent. *Strategic Management Journal*, *6*(3), 257-272. https://doi.org/10.1002/smj.4250060306

Porter, M. E. (1990, Mart 1). The Competitive Advantage of Nations. *Harvard Business Review*. https://hbr.org/1990/03/the-competitive-advantage-of-nations

Prahalad, C. K., & Bettis, R. A. (1986). The dominant logic: A new linkage between diversity and performance. *Strategic Management Journal*, *7*(6), 485-501. https://doi.org/10.1002/smj.4250070602

Prince, N. R., & Kabst, R. (2019). Impact of national culture on organizations' use of selection practices. *Employee Relations: The International Journal*, *41*(6), 1145-1161. https://doi.org/10.1108/ER-10-2018-0284

Quinn, J. B. (1978). Strategic Change: "Logical Incrementalism." *Sloan Management Review*, *20*(1), 7-19.

Selznick, P. (2011). *Leadership in Administration: A Sociological Interpretation*. Quid Pro Books.

Shrivastava, P. (1986). Is Strategic Management Ideological? *Journal of Management*, *12*(3), 363-377. https://doi.org/10.1177/014920638601200305

Skinner, B. F. (1988). *The Selection of Behavior: The Operant Behaviorism of B. F. Skinner: Comments and Consequences*. CUP Archive.

Smircich, L. (1983). Concepts of Culture and Organizational Analysis. *Administrative Science Quarterly*, *28*(3), 339-358. https://doi.org/10.2307/2392246

Taylor, F. W. (2004). *Scientific Management*. Routledge.

Vroom, V. H. (1964). *Work and motivation*. Wiley.

Wernerfelt, B. (1984). A resource-based view of the firm. *Strategic Management Journal*, *5*(2), 171-180. https://doi.org/10.1002/smj.4250050207

Williamson, O. E. (1987). Transaction cost economics: The comparative contracting perspective. *Journal of Economic Behavior & Organization*, *8*(4), 617-625. https://doi.org/10.1016/0167-2681(87)90038-2

KAYNAKÇA

Akbolat, M., Durmuş, A., ve Ünal, Ö. (2017). Örgütsel Erdemliliğin Personel Güçlendirmeye Etkisi ve Otantik Liderliğin Aracı Rolü. *İşletme Bilimi Dergisi,* 5(2), 71-88.

Akçakaya, M. (2010). Örgütlerde Uygulanan Personel Güçlendirme Yöntemleri: Türk Kamu Yönetiminde Personel Güçlendirme. *Karadeniz Araştırmaları,* (25), 145-174.

Akgül, V. (2020). Gönen Termal Turizm Merkezindeki Otel İşletmelerinde Personel Güçlendirme ve Yaratıcılık İlişkisine Yönelik Bir Uygulama. *Journal of Yaşar University,* 15(60), 790-805.

Akgündüz, Y. (2014). Turizm İşletmelerinde Psikolojik Güçlendirme. Tükeltürk, Ş. A., Perçin, N. Ş. ve Güzel, B. (Ed.), *Turizm İşletmelerinde Çalışan İlişkileri Yönetimi* içinde (s.119-221). Ankara: Detay Yayıncılık.

Akgündüz, Y., Kale, A., ve Pazarbaşı, G. (2014). Futbol Turizmine Hizmet Eden Otel Çalışanlarının Psikolojik Güçlendirme Algılarının Örgütsel Vatandaşlık Davranışlarına Etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.*11(28),1-15.

Altay, H. ve Ateş, C. (2019). Üç ve Üstü Yıldıza Sahip Otellerde Çalışan Personelin Güçlendirilmesi Konusunda Yerel Ölçek Geliştirme Çalışması: Diyarbakır Örneği. *Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi,* 3(1), 93-107.

Aracı, Ü. E. (2019). Hizmet Sektöründe Psikolojik Güçlendirme, Duygusal Bağlılık ve Yapıcı Ses Çıkartma Davranışı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi,* 16(2), 229-243.

Ateş, A. (2011). Personel Güçlendirme. Bedük, A. (Ed.), *Örgüt Psikolojisi* içinde (s. 213-238). Konya: Atlas Akademi.

Bardakoğlu, Ö., ve Akgündüz, Y. (2016). Otel Çalışanlarının Örgütsel Prestij ve Psikolojik Güçlendirme Algılarının İş Birliği Davranışlarına Etkisi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, *12*(30), 145-158.

Baltaş, A. (2001). *Değişimin İçinden Geleceğe Doğru Ekip Çalışması ve Liderlik.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Batman, O., & Mesci, Z. A. (2010). Personel Güçlendirme ile Tükenmişlik Sendromu Arasındaki İlişki: Seyahat Acentalarında Bir Araştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi,* 9(1).

Blanchard, K.H., Carlos, J. P. ve Randolph W. A. (1999). *The 3 Keys To Empowerment: Release The Power Within People For Astonishing Results*. San Francisco: Berrett-Koehler Publishers.

Bolat, T. (2003). Personeli Güçlendirme: Davranışsal ve Bilişsel Boyutta İncelenmesi ve Benzer Yönetim Kavramlarıyla Karşılaştırılması. *Atatürk Üniversitesi İİBF Dergisi,* c.17, S.3-4,199-219.

Bolat, T., Seymen, O. A., Bolat, O. İ., & Erdem, B. (2016). *Yönetim ve Organizasyon* (6.Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.

Budak, G. (2008). *Yetkinliğe Dayalı İnsan Kaynakları Yönetimi*. İzmir: Fakülteler Kitabevi Barış Yayınları

Conger, J.A., Kanungo, R.N. (1988). The Empowerment Process: Integrating Theory And Practice. *Academy Of Management Review* 13(3): 471-482.

Çavuş, M. F. (2006*). İşletmelerde Personel Güçlendirme Uygulamalarının Örgütsel Yaratıcılık ve Yenilikçiliğe Etkileri Üzerine İmalat Sanayiinde Bir Uygulama,* Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Çavuş, D. M. F. (2008). Personel Güçlendirme: İmalat Sanayii İşletmelerinde Bir Araştırma. *Journal Of Yaşar University.* 3. 10, 1287- 1300.

Çavuşoğlu, F., ve Güler, M. E. (2017). Psikolojik Güçlendirme ile Örgütsel Vatandaşlık Davranışının İlişkisi ve Demografik Değişkenlere Göre Farklılıkları: İzmir Şehir Merkezindeki Konaklama İşletmelerinde Bir Araştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi,* 14(2), 47-64.

Çöl, G. (2008). Algılanan Güçlendirmenin İşgören Performansı Üzerine Etkileri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi* 9(1): 35-46.

Çuhadar, D. M. T. (2005). Türk Kamu Yönetiminde Personel Güçlendirme: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* (25).

Doğan, S. (2003). Personel Güçlendirme. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Doğan, S. ve Demiral, Ö. (2007). İşletmelerde Personel Güçlendirme Kültürünün Yaratılmasıyla Müşteri Memnuniyetinin Sağlanması. *Selçuk Üniversitesi Karaman İ.İ.B.F. Dergisi,* 2007(1), 282-303.

Erdem, H., Gökmen, Y. ve Türen, U. (2016). Psikolojik Güçlendirme Boyutlarının İş Performansı Üzerine Etkisinde Örgütsel Bağlılığın Aracılık Rolü: Görgül Bir Araştırma. *Doğuş Üniversitesi Dergisi* 17 (2): 161-176.

Eren, D., Çamlıca, K. (2016). *Personel Güçlendirme.* Perçin, N. Ş. ve Güzel, B., Tükeltürk, Ş. A. (Ed.), Turizm İşletmelerinde İnsan Kaynakları Yönetimi ve Uygulamaları içinde. (s. 213-233). İstanbul: Beta Basım A.Ş.

Ergeneli, A., Arı, G.S. (2005). Krizde İşten Çıkarılmaların Banka Yöneticileri Üzerine Etkileri: Örgütsel Bağlılık, Güven Ve Güçlendirme Algıları. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi* 60(01).

Giderler, C. (2015). Sosyal Hizmet İşletmelerinde Personel Güçlendirme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi,* 58-88.

Gürbüz, G., Kumkale, İ., ve Oğuzhan, A. (2013). Bankacılık Sektöründe Personel Güçlendirme Uygulamalarının Örgütsel Bağlılığa Etkisi: Trakya Bölgesi Bankalarında Araştırma. *In International Conference On Eurasian Economies* (Vol. 2, pp. 791-800).

Henkin, A. B., Marchiori, D. M. (2003). Empowerment And Organizational Commitment Of Chiropractic Faculty. *Journal Of Manipulative & Physiological Therapeutics* 26(5), 275-281.

Hu, S. L., ve Leung, L. (2003). Effects Of Expectancy-Value, Attitudes, And Use Of The Internet On Psychological Empowerment Experienced By Chinese Women At The Workplace. *Telematics And Informatics* 20(4), 365-382.

Kanter, R. M. (1993). *Women and Men of the Corporation..* New York: Basic Books.

Kara, E. ve Çavuş, M. F. (2014). Turizmde Modern Yönetim Uygulamaları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 2 (1), 473-485.

Karakaş, A., ve Serçek, S. (2014). Psikolojik Güçlendirme Algısının Örgütsel Bağlılığa Etkisi: Otel Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi,* 11(2).

Koçel, T. (2015). *İşletme Yöneticiliği*, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Lee, M., Koh, J. (2001). Is Empowerment Really A New Concept?. *International Journal Of Human Resource Management* 12(4), 684-695.

Menon, S.T. (2001). Employee Empowerment: An Integrative Psychological Approach Applied Psychology: *An International Review,* 50(1):153-180.

O'Brien L. (1997). *The Relationship Between Registered Nurses' Perceptions of Job-Related*

Empowerment and Occupational Mental Health: A Test of Kanter's Theory of Organizational

Behavior, Master's Thesis. London, Ontario: University Of Western Ontario.

Öğüt, A. Aygen, S ve Demirsel, M. T. (2007). Personel Güçlendirme İnovasyonu Hızlandırır Mı? Antalya İli Beş Yıldızlı Konaklama İşletmelerine Yönelik Görgül Bir Araştırma. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* (3), 163-172.

Özer, K. O., Ergün, Ö. ve Okatan, T. (2015). Personel Güçlendirmenin İş Tatmini Üzerindeki Etkileri: İstanbul Otelcilik Sektörü Araştırması. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 6(4), 104-115.

Pelit, E. (2015). Personel Güçlendirme. Özer, K.O., Hızıroğlu, M. ve Saldamlı (Ed.), A. *Yönetsel ve Örgütsel Etkinliği Geliştirme Yöntemleri* içinde (s. 184-221). İstanbul: Adra Yayıncılık.

Pelit, E., & Öztürk, Y. (2011). Otel İşletmeleri İşgörenlerinin Davranışsal Ve Psikolojik Güçlendirme Algılamalarındaki Farklılıklar. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 7 (1), 1-28

Quinn, R. E., & Spreitzer, G. M. (1997). The Road To Empowerment: Seven Questions Every Leader Should Consider. *Organizational Dynamics,* 26(2), 37-49.

Smith, B. (1997). Empowerment-The Challenge İs Now. *Empowerment İn Organizations* 5(3), 120-122.

Salha, H., ve Ulema, Ş. (2020). Personel Güçlendirmenin Örgütsel Bağlılık Üzerine Etkisi: Yiyecek İçecek İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 22(1), 439-451.

Seçgin, Y. ve Özyer, K. (2016). Kontrol Odağının Örgütsel Bağlılık Üzerine Etkisinde Personel Güçlendirmenin Aracılık Rolü: Ankara İl Merkezindeki Dört ve Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde Bir Araştırma. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(22), 249-277.

Spreitzer, G. M. (1995). Psychological empowerment in the workplace: Dimensions, measurement, and validation. *Academy Of Management Journal* 38(5), 1442-1465.

Şahin, N. (2007). *Personel Güçlendirmenin İş Tatmini ve Örgütsel Bağlılık Üzerine Etkisi: Dört Ve Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde Bir Uygulama.* Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

TDK., (2021). https://sozluk.gov.tr/ Erişim Tarihi: 12.03.2021.

Thomas, K. W., Velthouse, B. A. (1990). Cognitive Elements Of Empowerment: An "İnterpretive" Model Of İntrinsic Task Motivation. *Academy Of Management Review* 15(4), 666-681.

Tolay, E., Sürgevil, O. ve Topoyan, M. (2012). Akademik Çalışma Ortamında Yapısal Ve Psikolojik Güçlendirmenin Duygusal Bağlılık Ve İş Doyumu Üzerindeki Etkileri. *Ege Akademik Bakış* 12(4), 449-465.

Ufuk, I., ve Yaşım, Y. K. (2017). Otel Çalışanlarının Psikolojik Güçlendirme ile Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişki. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *10*(2), 1581-1594.

Uygur, K., ve Arabacı, İ. B. (2019). Lise Öğretmenlerinin Personel Güçlendirme Algıları İle Örgütsel Güven Algıları Arasındaki İlişki: Elazığ İli Örneği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 16(1), 744-770.,

Vogt, J.F. ve Murrell, K.L. (1990*). Empowerment In Organizations: How To Spark Exceptional Performance.* San Diego, CA: University Associates.

Yıldırım, H. (2011). Personel Güçlendirme-Empowerment: Çağdaş Bir Yönetim Yaklaşımı. Bakan, İ. (Ed.), *Çağdaş Yönetim Yaklaşımları İlkeler, Kavramlar ve Yaklaşımlar* içinde. (s. 93-111). İstanbul: Beta Basım A.Ş.

Yıldırım, F. ve Karabey, C. N. (2016). Örgüt Kültürünün Yeniliğe Etkisinde Personel Güçlendirmenin Biçimlendirici Rolü. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 18(2), 426-453.

Yıldız, G. ve Alpaslan, S. (2006). İnsan Kaynaklarının Güçlendirme: Empowerment. Şimşek, Ş. ve Kıngır, S. (Ed.), *Çağdaş Yönetim Araçlarından Seçmeler* içinde (s. 95-109). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yılmaz, Ö. ve Eroğluer, K. Turizm Sektöründe Personel Güçlendirme ve Güç Mesafesinin İşten Ayrılma Niyeti Üzerindeki Etkisi: Bir Uygulama. *Global Journal of Economics and Business Studies,* 7(13), 65-81.

Yüksel, Ö. ve H. Erkutlu. (2003). Personeli Güçlendirme-Empowerment. *İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.* 5. 1, 1- 11.

KAYNAKÇA

Armstrong, M. (2006). Performance management: Key strategies and practical guidelines: Kogan Page Limited.

Baars, H., & Kemper, H.-G. (2008). Management support with structured and unstructured data—an integrated business intelligence framework. Information Systems Management, 25(2), 132-148.

Davenport, T., & Harris, J. (2017). Competing on analytics: Updated, with a new introduction: The new science of winning: Harvard Business Press.

Davenport, T. H. (2006). Competing on analytics. Harvard business review, 84(1), 98.

Davenport, T. H., Harris, J. G., & Morison, R. (2010). Analytics at work: Smarter decisions, better results: Harvard Business Press.

Delen, D., & Demirkan, H. (2013). Data, information and analytics as services. In: Elsevier.

Delen, D., & Ram, S. (2018). Research challenges and opportunities in business analytics. Journal of business analytics, 1(1), 2-12.

Delen, D., & Zolbanin, H. M. (2018). The analytics paradigm in business research. Journal of Business Research, 90, 186-195.

Evans, J. R., & Lindner, C. H. (2012). Business analytics: the next frontier for decision sciences. Decision Line, 43(2), 4-6.

Hopkins, M. S., LaValle, S., Balboni, F., Kruschwitz, N., & Shockley, R. (2010). data points: Information and analytics at work. MIT Sloan Management Review, 52(1), 27-31.

Isson, J.-P., & Harriott, J. (2012). Win with advanced business analytics: Creating business value from your data (Vol. 62): John Wiley & Sons.

Jank, W. (2011). Business analytics for managers: Springer.

Kiron, D., & Shockley, R. (2011). Creating business value with analytics. MIT Sloan Management Review, 53(1), 57.

Klatt, T., Schlaefke, M., & Moeller, K. (2011). Integrating business analytics into strategic planning for better performance. Journal of business strategy.

LaValle, S., Lesser, E., Shockley, R., Hopkins, M. S., & Kruschwitz, N. (2011). Big data, analytics and the path from insights to value. MIT Sloan Management Review, 52(2), 21-32.

Liberatore, M. J., & Luo, W. (2010). The analytics movement: Implications for operations research. Interfaces, 40(4), 313-324.

McAfee, A., Brynjolfsson, E., Davenport, T. H., Patil, D., & Barton, D. (2012). Big data: the management revolution. Harvard business review, 90(10), 60-68.

PwC, P. (2016). PwC's global data and analytics survey: Big decisions. Retrieved Ocak, 01. 01. 2021 https://www.pwc.com/us/en/services/consulting/analytics/big-decision-survey.html

Schläfke, M., Silvi, R., & Möller, K. (2013). A framework for business analytics in performance management. International Journal of Productivity and Performance Management.

Schniederjans, M. J., Schniederjans, D. G., & Starkey, C. M. (2014). Business analytics principles, concepts, and applications: what, why, and how: Pearson Education.

Seker, S. E. (2015). Sosyal ağlarda veri madenciliği (data mining on social networks). Ybs Ansiklopedi, 2(2), 30-39.

Sharda, R., Delen, D., & Turban, E. (2014). Business intelligence and analytics. System for Decesion Support.

Vidgen, R., Shaw, S., & Grant, D. B. (2017). Management challenges in creating value from business analytics. European Journal of Operational Research, 261(2), 626-639.

Whitelock, V. (2018). Business analytics and firm performance: role of structured financial statement data. Journal of business analytics, 1(2), 81-92.

KAYNAKÇA

Aristoteles (2017), Politika, Çev: Furkan Akderin, Bütün Yapıtları -3, Say Yayınları

Charles Freeman(2005), Charles, Mısır, Yunan ve Roma, Antik Akdeniz Uygarlıkları, İng. Çev: Suat Kemal Angı, Dost Kitabevi, İkinci Baskı, Ankara

Dineverî(2007), Ebu Hanife, İslam Tarihi, çev. Nurettin Bolleli, İbrahim Türekçi, Birinci Baskı., Hivda İletişim

Firdawsi, *Şerifi Şehname Çevirisi*, Türk Dil Kurumu, Ankara 1999.

Firdowsī, Reuben Levy, *Shahnameh, The Epic of the Kings, The National Epic of Persia*, Yassavoli Publications, Tehran, İran 2008.

Herodotos (1991), *Herodot Tarihi,* Türkçesi: Müntekin Ökmen, Remzi Kitapevi, Üçüncü Basım

İbn Haldun, Mukaddime I.Cilt-II.Cilt, Yayına Hazırlayan: Dr. Arslan Tekin, İlgi Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul, 2013

İbni Arabşah (2012), Acâibu'l Makdûr (Bozkıran Gelen Bela), Arapçadan Çeviri ve Notlar: D. Ahsen Batur, Selenge Yayınları, İstanbul

İdris'i Bitlisî (2013), Heşt Behişt, VII. Ketibe, Fatih Sultan Mehmet Devri (1451-1481), Tashih-Tahkik- Çeviri: Muhammed İbrahim Yıldırım, Türk Tarih Kurumu, 2. Baskı, Ankara

İlber Ortaylı, "Deli mi, büyük mü?" Hürriyet, 31,05.2020

İmam-ı Gazali (1969), *Devlet Başkanlarına Nasihatü'l-Mülûk*, Çev. Osman Şekerci, Sinan Yayınevi, İstanbul

Lawrence C. Wanlass (1956), Gettell's History of Political Thought, George Allen, London

Lord Kinross (2008), Osmanlı İmparatorluğu Yükselişi ve Çöküşü, Çev. Meral Gaspıralı, Altın Kitapları, 2. Basım

Machiavvelli(2008), Niccolo, Prens, Çev. Kemal Atakay, Can Yayınları, İstanbul

Mesudî (2017). *Murûc ez-zeheb (Altın Bozkırlar).* (Çev. D.E. Batur). İstanbul: Selenge Yayınları.

Molla Abdurrahman Cami (1967), Baharistan, Çev. Yakup Kenan Necefzade, Neşriyat Yurdu

Nizamülmülk (1998) *Siyasetname, Çev:Nurettin Bayrutlugil,* İstanbul:Dergah Yayınları.

Paul Strathern (1998), 90 Dakikada Aristoteles, Çev. Mehmet Ukşul, Gendaş Yayınları, İstanbul

Platon, Devlet (1993), Çev: Sabahattin Eyüboğlu, M. Ali Cimcoz, 6. Basım, Remzi Kitapevi

Platon, Sofist (2011), Eski Yunancadan Çev. Furkan Akderin, Say.Yaaınları

Platon, Yasalar (2007), Çev. Candan Şentuna- Saffet Babür, Kabalcı Yayınevi, Üçüncü Basım

Plutarch (1960), The Rise and Fall Of Athens Nine Greek Lives, Transleted by : Ian Scott- Kilvert, Penguan Books

Prof. Dr. Abdullah Kıran (2020), Tarihin Efendileri Krallar, Sultanlar, Filozoflar, Nas Yayınları, İstanbul

Sarah B. Pomeroy, Stanley M. Burstein, Walter Donlan and Jennifer Tolbert Roberts (2004) A brief history of ancient Greece : politics, society, and culture, Oxford University Press

Şeyh Sadi-i Şirazi(1980), Bostan ve Gülistan, Tercüme: Kilisli Rifat Bilge, 12. Baskı, Meral Yayınevi

Tahir'ül Mevlevi (2017), Cengiz ve Hülagü Mezalimi, Kardelen Yayınları

William L. Cleveland (2004), Modern Ortadoğu Tarihi, Çev. Mehmet Harmancı, Agora Kitaplığı, İstanbul

KAYNAKÇA

Akif M. (2009). *Safahat*, İstanbul: Beyan Yayınları,

Fleischer, C. H., (2013), *Tarihçi Mustafa Ali Bir Osmanlı Aydın ve Bürokratı* Çev: A. Ortaç), İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yay.

İbn-i Firüz, (2012). *Gürretü'l Beyzâ*, Haz: M. Kaçar, İstanbul: Büyüyenay Yay.

İbrahim, Müteferrika, (1995) *Usûlül'l Hikem fî Nizâmi'l Ümem* Haz. A. Şen, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.

İnalcık, H., (2005). *Osmanlı'da Devlet, Hukuk Adalet*, İstanbul: Eren Yay

Jung, C. G. (2009). *İnsan ve Sembolleri* Çev: A. N.t Babaoğlu, İstanbul: Okuyan Us Yay.

Kadı Fadlullah, (2008) Düstürü'l Mülk Vezirü'l Melik, Haz. A. Altay, Yayınlanmamış Yük. Lis. Tezi , Konya: Selçuk Ünv. Sos.Bil. Enst.

Kâtibî, (2010). *Gencine-i Adalet*, (Haz. Ö. K. Aydemir) *Gencine-i Adalet Üzerinde Dilbilgisi İncelemesi ve İktidar Felsefesi Açısından Söylem Çözümlemesi* adlı Yayınlanmamış Doktora Tezi içinde s.126-516, Denizli: Pamukkale Ünv. Sos. Bil. Enst.

Kınalızâde Âlî Çelebî, (2012). *Ahlâk-ı Alâi*, Haz. M. Koç, İstanbul: Klasik Yay.

Kitâb-ı Müstetâb, (1974), Haz. Y. Yücel *Osmanlı Devlet Teşkilatına Dair Metinler* İçinde Ankara: Ankara Ünv. Dil ve Tar. Coğ. Fak. Yay. (Yazarı Bilinmiyor)

Gelibolulu MustafaAli (2006). *İslâm Devletleri Tarihi 622-1599* Haz. M. Demir, İstanbul: Değişim.

Nizâmü'l-Mülk, (2018). *Siyasetnâme*, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Muhammed B.Hâris Sa'lebî, (2005) *Taht Âdâbı,* Çev. M. H. Özev, İstanbul: Bordo Siyah Yayınları,

Ricoeur P. (2007) *Yoruma Dair Freud ve Felsefe,* Çev.N. Alpay, İstanbul: Metis Yayınları

Şeyhoğlu, (1991), *Kenzü'l Küberâ Mehekkü'l Ulemâ*, Haz. K. Yavuz) Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yay.

Uzunçarşılı İ. H. (1988). *Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilâtı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.

KAYNAKÇA

Acer, Y. (2020). *Perspektif: Türkiye-Libya Deniz Sınırı Antlaşması'nın Birleşmiş Milletler Tarafından Tescilinin Önemi*, https://www.setav.org/perspektif-turkiye-libya-deniz-siniri-antlasmasinin-birlesmis-milletler-tarafindan-tescilinin-onemi/ Erişim Tarihi: 10.11.2020

Anadolu Ajansı (2020). *Azerbaycan'ın Zaferinin Ardından Bölgedeki Yeni Gerçeklikler* https://www.aa.com.tr/tr, Erişim Tarihi: 02.12.2020

Arcuri, A. (2013). *The Rise of a New Superpower: Turkey's Key Role in the World Economy and Energy Market*. Springer.

Algür, B. (2020). Kıbrıs ve Doğu Akdeniz'deki Son Uluslararası Gelişmeler Işığında Değişen Türkiye, ABD ve NATO Politikaları. *Anadolu Strateji Dergisi*, *2*(2), 55-70.

Azaria, D. (2015). *Treaties on transit of energy via pipelines and countermeasures*. OUP Oxford.

Aziz, M. B. A., Kassım, K. A., Bakar, W.A.W.A., & Marto, A. (2019), (Eds.)., *Fossil Free Fuels: Trends in Renewable Energy*. CRC Press.

Bakırcı, F., Takım, A., Tüzmen, A. (2017). Türkiye'de Dış Ticaret ve Lojistikte Yeni Fırsatlar ve Hedefler *The International New Issues in Social Sciences*, *5*(5), 175-204.

Beifert, A., Prause, G., & Shcherbanin, Y. (2020). integration perspectives of Eurasian Land-Based Transport Corridors: Empirical Evidence from the oBor and rail Baltica initiatives. *TalTech Journal of European Studies*, *10*(3), 3-25.

Biresselioglu, M. (2011). *European energy security: Turkey's future role and impact*. Springer.

BOTAŞ (2020), *Doğalgaz ve Petrol Boru Hatları Haritası*, https://www.botas. gov. tr/ Sayfa/afis-brosur-ve-haritalar/98, Erişim Tarihi: 04.11.2020

BP (2020). *Statistical Review of World Energy* https://www.bp.com/content/dam/bp/business-sites/en/global/corporate/pdfs/energy-economics/statistical-review/bp-stats-review-2020-full-report.pdf, Erişim Tarihi: 13.11.2020

Curley, R. (Ed.). (2011). *Fossil fuels. Energy: Past, Present and Future*, Britannica Educational Publishing.

Dey, R. S., Purkait, T., Kamboj, N., & Das, M. (2019). *Carbonaceous Materials and Future Energy: Clean and Renewable Energy Sources*. CRC Press.

Dudin, M. N., Zasko, V. N., Dontsova, O. I., & Osokina, I. V. (2020). The energy politics of the european union and the possibility to implement it in post-soviet states. *International Journal of Energy Economics and Policy*, *10*(2), 409.

Dursun, S. (2011). *Avrupa Birliği'nin enerji politikası ve Türkiye*, Ankara Üniversitesi Yayınları, no:303

Dooyum, U. D., Mikhaylov, A., & Varyash, I. (2020). Energy security concept in Russia and South Korea. *International Journal of Energy Economics and Policy*, *10*(4), 102-107

EPDK,: www.epdk.gov.tr/, Erişim Tarihi: 10.11.2020

Erdin, C., and Ozkaya, G. (2019). Turkey's 2023 Energy Strategies and investment opportunities for renewable Energy sources: site selection based on ELECTRE. *Sustainability*, *11*(7), 2136.

Global İlişkiler Forumu (2013). *21. Yüzyılda Türkiye'nin Enerji Stratejisi: Belirsizlikler, Yapısal Kırılmalar ve Bazı Öneriler. İstanbul: Çalışma Grubu Raporu.* http://www.gif.org.tr/images/reportfiles/1055/16.pdf, Erişim Tarihi: 14.11.2020

Hou, L., Ma, S., Wang, C and Yan, J.,(2019). Electric Vehicle Charging Scheduling in Green Logistic: Challenges, Approaches and Opportunities Awasthi, A. (Ed.). *Sustainable city logistics planning: methods and applications* (Vol. 2). Nova.

Karagöl, E. T., Ateş, S. A., Kızılkaya, M., Kaya, S. (2016). Türkiye'nin Enerjide Merkez Ülke Olma Arayışı. *SETA*.

Kaypak, Ş.,ve Bimay, M. (2019). Küreselleşme Sürecinde Kamu Politikalarında Yaşanan Değişimler. *Assam Uluslararası Hakemli Dergi*, *6*(15), 24-40.

Korkmaz, M., Tanyaş, M. (2014). Viking Karma Taşımacılık Projesi ve Samsun İli Üzerindeki Etkileri *Gümüshane University Electronic Journal of the Institute of Social Science/Gümüshane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, *5*(11).

Kusch, T., Prause, G., & Hunke, K. (2011). *The East-West Transport Corridor and the shuttle train'VIKING'* (No. 13/2011). Wismarer Diskussionspapiere.

MTA, *Kömür Arama Araştırmaları*, https://www.mta.gov.tr/v3.0/ ,Erişim Tarihi: 15,11.2020

Özkan,Hakan, (2020), *Lojistik Merkezler İçin İnsan Kaynağı Tedariki*, İksad Yayınları, Ankara

Öztürk, M. (2013). Çarlık'tan Federasyon'a Rusya'nın Sıcak Deniz Algısındaki Öncelikli Konuların Genel Bir Değerlendirmesi. *Middle Eastern Analysis/Ortadogu Analiz*, *5*(60).

Rushton, A. And Walker S. (2007). *International logistics and supply chain outsourcing: from local to global*. Kogan Page Publishers.

Salameh, R., & Chedid, R. (2020). Economic and geopolitical implications of natural gas export from the East Mediterranean: The case of Lebanon. Elsevier *Energy Policy, Volume 140, 111369. https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0301421520301257*

Şahin,S. (2020). Enerji Güvenliği Politikalarında Enerji Boru Hatlarının önemi ve Bölgesel Etkileri (TANAP ve TR71 Bölgesi Örneği) *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *7*(5), 517-543.

TPAO (2019). *Ham Petrol ve Doğalgaz Sektör Raporu,* https://tpao.gov.tr/file/2005/2019-tpao-sektor-raporu-3185ed3b4af5442c.pdf Erişim Tarihi: 05.11.2020

TSKB (2020), *Enerji Görünümü 2020,* https://www.tskb.com.tr/i/assets/document/pdf/enerji-sektor-gorunumu-2020.pdf, Erişim Tarihi: 10.02.2020

World Bank (2020), Erişim Tarihi: 10.08.2020

Yaycı, C. (2020). Türkiye-Libya arasında imzalanan münhasır ekonomik bölge anlaşmasının sonuç ve etkileri. *Kriter Dergisi*, *4*(42), 34-37.

Yıldırım, O.,Nuri, F. İ. (2018). Yenilenebilir enerji ve sürdürülebilir kalkınma ilişkisi. *Uluslararası Bankacılık Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, *1*(1), 105-143.

KAYNAKÇA

Aktan ve Şen (2001). Ekonomik Kriz: Nedenler ve Çözüm Önerileri, Yeni Türkiye, *Ekonomik Kriz Özel Sayısı,* 42: 1225-1230.

Augustıne, N. R. (2000). *Önlemeye Çalıştığınız Krizi Yönetmek. Kriz Yönetimi,* Salim Atay (Çev). İstanbul: BZD Yayıncılık.

Aytuğ, O. (2010). *Kriz Yönetimi Krizi Fırsata Çevirmenin Yolları*, İstanbul: Etap Yayınevi.

Can, Halil (1997). *Organizasyon ve Yönetim*, Ankara: Siyasal Kitabevi.

Coombs, W. T. (2007). *Ongoing Crisis Communication – Planning, Managing, And Responding,* Sage Publications, California.

Dayton, B. W. (2009). Crisis management, *Prepared for the International Encyclopedia of Peace Oxford University Press*, 1-13.

Delice, G. (2003). Finansal Krizler: Teorik ve Tarihsel Bir Perspektif, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 20: 57-81.

Delice, Y . (2003). Finansal Krizler: Teorik ve Tarihsel Bir Perspektif . Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 0(20), Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/erciyesiibd/issue/5877/77781.

Dinçer, Ö. (1998). *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*, İstanbul : Beta Yayınevi.

Feneier, I.M. (2016). Banking Crisis, file://C:/Users/hp/Downloads/TheBanking Crisis%20(1)

Filiz, E. (2007). *Kamu Yönetiminde Kriz Yönetimi*, İstanbul: Alfa Aktüel.

IMF, (2002). Eye of the Storm: New-Style Crises Prompt Rethink About Prevention and Resolution Measures, *Finance & Development,* 4-7.

Jaques, T. (2007). Issue Managment and Crisis Managment: An Integrated, Non-linear, Relational Construct, *Citation : Public Relations Review,* 33(2), 147-157.

Kibritçioğlu A. (2002). Türkiye'de Ekonomik Krizler ve Hükümetler: 1969-2001, *Yeni Türkiye Dergisi, Ekonomik Kriz Özel Sayısı,* I I (42), 1-17.

Krugman, P. (1998). What happened to Asia?, Erişim Adresi: http://www.bresserpereira.org.br/Terceiros/Cursos/Krugman-WhatHappenToAsia.pdf.

Mishkin, F. S. (2001). Financial Policies and the Prevention Of Financial Crises in Emerging Market Countries*, NBER Working Papers Series,* Working Paper 8087, 1-48.

Mitroff, I. I., Shrivastava, P., Udwadia, F. E. (1987). Effective Crisis Management, Academy of Management Executive, 1(4): 283 - 292.

Østergaard, K. (2010). Online Crisis Communication – Fall Like Domino's –. Aarhus, Denmark: Kasper Østergaard.

Özatay,F.(2016). *Finansal Krizler ve Türkiye*, İstanbul: Doğan Kitap.

Pollard, D. ve Hotho, S. (2006). Crises, Scenarios And The Strategic Management Process, *Management Decision*, 44(6): 721-736.

Robert, B. ve Lajtha, C. (2002), A New Approach to Crisis Management, *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 10(4): 181-191.

Rosenthal, U., Boin, R.A., Comfort, L.K. (2001). *Managing Crises: Threats, Dilemmas, Opportunities,* Charles C. Thomas Publisher LTD, Erişim Adresi: https://books.google.com.tr/books?id=81wCQAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=tr#v=onepage&q&f=false.

Sellnow, T. L. Ve Seeger, M. W. (2013). Theorizing Crisis Communication, Malden, *Ma: Wiley-Blackwell.*

Şimşek, Ş. (1999). *Yönetim ve Organizasyon*, Ankara: Nobel Dağıtım.

Uras, U. (2017). *Kriz Yönetimi*, Ankara: Trend yayınevi .

https://www.allaboutpeople.co.nz/wp-content/uploads/2017/05/The-4Rs-of-Emergency-Management-1.pdf).

KAYNAKÇA

Ateş, B. A. (2016). Kripto Para Birimleri, Bitcoin ve Muhasebesi, *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1): 349-366.

BDDK (2013). Basın Açıklaması, 2013(32), Erişim Tarihi: 16.03.2021 https://www.bddk.org.tr/ContentBddk/dokuman/duyuru_0512_01.pdf.

Bilir, H. ve Çay, Ş. (2016). Elektronik Para ve Finansal Piyasalar Arasındaki İlişki, *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(2): 21-31.

Bjerg, O. (2016). How is bitcoin money?, *Theory, Culture & Socieity*, 33(1): 53-72.

Brito, J. ve Castillo, A. (2013). *Bitcoin: A primer for policymakers*, Mercatus Center at George Mason University.

Çarkacıoğlu, A. (2016). Kripto-Para Bitcoin, *Sermaye Piyasası Kurulu Araştırma Dairesi*, Erişim Tarihi: 19.02.2021 https://www.spk.gov.tr/SiteApps/Yayin/YayinGoster/1130

Dülger, M. V. (2018). Dijital Çağda Dijital Ödeme Aracı: *Bitcoin ve Dijital Para, Hukuk ve Daha Fazlası Dergisi*, 4-9, Erişim Tarihi: 27.02.2021 https://www.researchgate.net/publication/322790025_Dijital_Cagda_Dijital_Odeme_Araci_Bitcoin_ve_Dijital_Para.

Forbes (2013). How Bitcoin Works, Erişim Tarihi: 22.02.2021 https://www.forbes.com/sites/investopedia/2013/08/01/how-bitcoin-works/?sh=40bdce3b17ff

Gültekin, Y. (2017). Turizm Endüstrisinde Alternatif Bir Ödeme Aracı Olarak Kripto Para Birimleri: Bitcoin, *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1(2): 96-113.

Gültekin, Y. ve Bulut, Y. (2016). Bitcoin Ekonomisi: Bitcoin Eko-Sisteminden Doğan Yeni Sektörler ve Analizi, *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(3): 82-92.

Hepkorucu, A. ve Genç, S. (2017). Finansal Varlık Olarak Bitcoin'in İncelenmesi ve Birim Kök Yapısı Üzerine Bir Uygulama, *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(2), 47-58.

Hoş, S. (2019*). Kripto Para Birimi: Bitcoin' İn Getiri Oynaklığının Otoregresif Koşullu Değişen Varyans Modelleri İle Tahmini*, Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi.

İçellioğlu, C. Ş. ve Öztürk, M. B. E. (2018). Bitcoin ile Seçili Döviz Kurları Arasındaki İlişkinin Araştırılması: 2013-2017 Dönemi İçin Johansen Testi ve Granger Nedensellik Testi, *Maliye ve Finans Yazıları*, (109): 51-70.

Koca, Ö. (2015). Bitcoin Özelinde Kripto Para Gerçeğinin Hukuki Açıdan İncelenmesi, Erişim Tarihi: 21.02.2020 https://www.academia.edu/20843219/BitCoin_ Özelinde_Kripto_Para_Gerçeğinin_Hukuki_Açıdan_İncelenmesi

Koçoğlu, Ş., Çevik, Y. E. ve Tanrıöven, C. (2016). Bitcoin Piyasalarının Etkinliği, Likiditesi ve Oynaklığı, *Journal of Business Research-Türk*, 8(2): 77-97.

Lagarde, C. (2018). Addressing the Dark Side of the Crypto World, Erişim Tarihi:11.01.2021 https://blogs.imf.org/2018/03/13/addressing-the-dark-side-of-the-crypto-world/#more-2291.7.

Möser, M.(2013). Anonymity of Bitcoin Transactions: An Analysis of Mixing Services, Münster Bitcoin Conference (MBC), 17–18 July, Münster, Germany.

Nakamoto, S. (2008). Bitcoin: A peer-to-peer electronic cash system, Erişim Tarihi: 02.03.2021 https://git.dhimmel.com/bitcoin-whitepaper/.

Ølnes, S. Jolien U., ve Marijn J. (2017). Blockchain in Government: Benefits and Implications of Distributed Ledger Technology for Information Sharing, *Government Information Quarterly,* 34(3): 355-364.

Öztürk, M. B., Arslan, H., Kayhan, T. ve Uysal, M. (2018). Yeni Bir Hedge Enstrumanı Olarak Bitcoin: Bitconomi, Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 11(2): 217-232.

Pirinççi, A. E. (2018). Yeni Dünya Düzeninde Sanal Para Bitcoin'in Değerlendirilmesi, *Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 1(1): 45-52.

Raiborn, C. ve Sivitanides, M. (2015). Accounting Issues Related to Bitcoins, The Journal of Corporate Accounting & Finance, Jenuary/February. 25-34

Sönmez, A. (2014). Sanal Para Bitcoin, *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication – TOJDAC*, 4,(3): 1-14.

Yermack, D. (2013). Is Bıtcoın A Real Currency? An Economıc Appraısal, National Bareu of Economic Research, Working Paper No:19747

Yılmaz, Y. (2007). Kriptoloji Uygulamalarında Hukuki Bir Boyut, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 13(1-2): 137-147.

Yüksel, A. E. B. (2015). Elektronik Para, Sanal Para, Bıtcoın ve Lınden Doları'na Hukuki Bir Bakış, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 73(2): 173-220

KAYNAKÇA

Aslan, Nurdan (2013), '*Ekonomik Küreselleşme: Tarihi, Boyutları ve Sonuçları' (Kitap Bölümü),* Ekonomik Entegrasyon Küresel ve Bölgesel Yaklaşım, Ekin Yayınları, Bursa, 3. Baskı, s:7-28.

Başoğlu, Ufuk, vd. (2001), Dünya Ekonomisi, Ezgi Kitabevi, Bursa.

Bilgiç, Emre (2019), '*İnternet Teknolojisinin Türk Hizmet İhracatı Üzerindeki Etkisi, Başkent Üniversitesi'*, Ticari Bilimler Fakültesi Dergisi, cilt:3, sayı:1, ss:22-36.

Bulut, Erol (2007), İktisat Mikro İktisat Uluslararası İktisat, Martı Kitabevi, Ankara.

Çelebi, Furkan ve Bulut, Yetkin (2016), '*Kurumsal Kaynak Planlaması (ERP) ve ERP Yazılımı Kullanan Bir İşletmenin İncelenmesi'*, Akademik Bakış Dergisi, sayı:57, ss:166-177.

Dikkaya, M., Aytekin, İ. (2019), '*Bilgi İletişim Teknolojileri ve Dijital Ekonomi: Avrupa Birliği ve Türkiye Arasında Bir Karşılaştırma'*, Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 54(3), 1279-1299.

Freund, C. and Weinhold, D.(2000), '*On The Effect Of The Internet On International Trade',* Board of Governors of the Federal Reserve System, International Finance Discussion Papers, Number:693, 1-42.

Gönenç, E. Ö (2012) '*İnternet ve Türkiye'deki Gelişimi*', *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, cilt:0 sayı:16 pp. 87-98, 2012.

Gür, Aslıhan, Adiloğlu, Burcu (2019), '*SAP ERP Sistemi Üzerinde Ürün Maliyetleme Yaklaşımı ve Bir Uygulama',* Muhasebe Enstitüsü Dergisi, 60, 21-35.

Karagöz, Kadir (2007), '*Bilgi İletişim Teknolojilerindeki Gelişmenin İhracata Etkisi: Türkiye İçin Ampirik Bir Analiz'*, Maliye Dergisi, sayı:153, ss:214-223.

Karluk, Rıdvan (2002), Uluslararası Ekonomi, Beta Yayınları, İstanbul.

Kuşat, Nurdan (2011). '*Küreselleşen Dünya da Turizm Sektörü: Bilgi İletişim Teknolojileri ve Rekabet Gücü',* Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, cilt.3, sayı.5.

Osnago, A., Tan, S.W. (2016). '*Disaggregating the Impact Of The Internet On The International Trade'*, Policy Research Working Paper7785, JEL Classification: F10, F14

Özer, G. Yücel, R. Ve Seyrek, H.(2003). '*Yeni Ekonomide Bilgi Dönüşümleri ve Bilgi Şirketlerinin Artan Önemi*', Active Bankacılık ve Finans Dergisi, 5/28 ss. 38-45

Rodrik, Dani(2000). '*Yeni Küresel Ekonomi ve Gelişmekte Olan Ülkeler'*, (çeviri: Sultan Gül), Sabah Kitapları, İstanbul

Seyidoğlu, Halil (1996), Uluslararası İktisat, Güzem Yayınları, İstanbul.

Seyidoğlu, Halil (2003), Uluslararası İktisat, Güzem Yayınları, İstanbul.

Şeker, A. (2017). '*Uluslararası Ticarette İnternet Kullanımının Rolü: Türkiye Örneği*, Ege Akademik Bakış', 17(1), 75-88.

Taşel, Fulya (2021). '*Dijitalleşmenin Ticarete ve Ekonomiye Etkisi*', Beykoz Akademi Dergisi, 8/2, ss. 127-137.

Ünsal, M. Erdal (2005), Uluslararası İktisat, İmaj Yayınevi, Ankara.

https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/stat/default.aspx

https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/tr/pdf/2020/05/sektorel-bakis-2020-telekomunikasyon.pdf

https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrk_G%C3%BCmr%C3%BCk_Tarife_Cetveli

https://www.statista.com/statistics/264682/worldwide-export-volume-in-the-trade-since-1950/

https://medium.com/@natalie_galland/b2b-b2c-c2b-or-c2c-the-most-popular-business-models-and-some-examples-ca84a7c80d7e

https://tr.wikipedia.org/wiki/Incoterms

KAYNAKÇA

Apaydın, F. (2018). Türkiye'de İşsizliğin Karakteristiklerinin Karşılaştırmalı Analizi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1*(30), 159-200.

Boratav, K. (1988). *Türkiye İktisat Tarihi 1908-1985.* İstanbul: Gerçek Yayınevi.

Dündar, N. (2020a). İhracat Yapısı ve Makroekonomik Performans Arasındaki İlişki: BRICS Ülkeleri ve Türkiye İçin Parametrik Olmayan Bir Analiz. *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Doktora Tezi*.

Dündar, N. (2020b). Küresel Salgınların Makroekonomik Etkileri Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Social and Humanities Sciences Research, 7*(52), 837-852.

Ertuğrul , A., & Selçuk, F. (2001). A Brief Account of the Turkish Economy, 1980-2000. *Russian & East European Finance and Trade, 37*(6), 6-30.

Ertuna, Ö. (2004). 1923'ten Bugüne Türkiye Ekonomisi ve 2023'e Doğru Hedefler. *MUFAD Journal*(21), 6-17.

Eşiyok, B. (2001). *Türkiye Ekonomisinde Yeniden Yapılanma Sürecinde İhracat ve Rekabet Gücündeki Gelişmeler* (Cilt GA-01- 2- 5). Ankara: Türkiye Kalkınma Bankası Araştırma Müdürlüğü Yayını.

Güney, A. (2009). İşsizlik, Nedenleri, Sonuçları ve Müdahale Yöntemleri. *Kamu-İş İş Hukuku ve İktisat Dergisi, 10*(4), 135-159.

Gür, N., Tatlıyer, M., & Dilek, Ş. (2020). *Ekonominin Koronavirüsle Mücadelesi.* Seta Yayınları.

Gür, N., Tatlıyer, M., Dilek, Ş., & Yanartaş, M. (2018). *2018'de Ekonomi.* SETAV.

Han, E. (1978). *Türkiye'de Sanayileşme Süreci ve Stratejisi.* Eskişehir: Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları.

Karluk, R. (2007). *Cumhuriyettin İlanından Günümüze Türkiye Ekonomisinde Yapısal Dönüşüm* (Gözden Geçirilmiş 11. Baskı b.). İstanbul: Beta Yayıncılık.

Kongar, E. (1998). *21. Yüzyılda Türkiye* (11.Baskı b.). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Koru, A., & Dinçer, N. (2018). Türkiye'de Sanayi ve Hizmet Sektörleri. *İktisat ve Toplum*(88), 5-11.

Oyvat, C. (2018). The End of Boom and the Political Economy of Turkey's Crisis. *Greenwich Political Economy Research Centre (GPERC), University of Greenwich, Policy Brief* (PB24-2018).

Sarıtaş , H., Genç, A., & Avcı, T. (2018). Türkiye'de Enerji İthalatı, Cari Açık Ve Büyüme İlişkisi: VAR Ve Granger Nedensellik Analizi. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 14*(2), 181-199.

SBB. (2021). *Büyüme.* Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı: https://www.sbb.gov.tr/buyume/ E.T.02.07.2021.

TCMB. (2019). *Enflasyon Raporu.* https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Yayinlar/Raporlar/Enflasyon+Raporu/2019/Enflasyon+Raporu+2019+-+IV. E.T.02.05.2021.

TCMB. (2021). *Enflasyon Raporu.* https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Yayinlar/Raporlar/Enflasyon+Raporu/ E.T.02.05.2021.

Telatar, O., & Terzi, H. (2009). Türkiye'de Ekonomik Büyüme ve Cari İşlemler Dengesi İlişkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 23*(2), 119-134.

Topak, O. (2012). *Refah Devleti ve Kapitalizm: 2000'li Yıllarda Türkiye'de Refah Devleti.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Yükseler, Z. (2015). *Türkiye'de Enflasyonist Süreç ve Etkileyen Faktörlere İlişkin Bir Değerlendirme.* doi:10.13140/RG.2.1.2687.8565

KAYNAKÇA

Anayasa, Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Ofisi: Başkanlık Kütüphanesi, https://files.preslib.az/projects/remz/pdf/atr_kons.pdf

Aydemir, M. (2015), *Veri zarflama analizi ile Türkiye'deki büyükşehir belediyelerinin mali etkinliğinin ölçülmesi*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)

Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Statistika Komitesi (ACDSK). (2016). B□□diyy□ orqanının büdc□sinin icrasına dair statistik bülleten.(Belediye organının bütçesinin uygulanmasına ilişkin istatistik bülteni) https://www.stat.gov.az/source/finance/az/bul/belediyye_2015.pdf

Bağdadïoğlu, N, Bayır, H. (2004). Türkiye'de belediyelerin göreli etkinliği ve Mart 2004 yerel seçim sonuçlarına ilişkin bir değerlendirme*. Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22 (2) , 223-242

Banker, R.D., Charnes, A. & Cooper, W.W. (1984). Some models for estimating technical and scale inefficiencies in data envelopment analysis. *Management science*, 30(9), 1078-1092

Bönisch, P. Haug, P. Illy, A., Schreier, L. (2011). Municipality size and efficiency of local public services: does size matter?, *IWH Discussion Papers, No.* 18/2011, Leibniz-Institut für Wirtschaftsforschung Halle (IWH), Halle (Saale), http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:101:1-201112215432

Charnes, A., Cooper, W.W., & Rhodes, E (1978). Measuring the efficiency of decision-making units, *European Journal of Operation Research*, 2, 429-444.

Cumhur, Y. (2015), *Türkiye'deki il belediyelerinin etkinliğinin değerlendirilmesi,* Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi)

Çelikkaya, Fatih & Yayar, Rüştü. (2017). *Türkiye'deki büyükşehir belediyelerinin etkinlik analizi.* Beşel, F., Yardımcıoğlu, F. (Ed.) Yerel Yönetimler Üzerine Seçme Yazılar.

Dollery, B., & van der Westhuizen, G. (2009). Efficiency measurement of basic service delivery at South African district and local municipalities. *The Journal for Transdisciplinary Research in Southern Africa*, 5(2), 13 pages. doi: 10.4102/td.v5i2.133

Garcia-Valiñas, M. A., Muñiz, M.A. (2006). Is DEA useful in the regulation of water utilities? A dynamic efficiency evaluation. *Applied Economics*, *Taylor & Francis (Routledge),* 39 (02), 245-252. DOI:10.1080/00036840500428054. hal-00581951

Garibli, E.A.ve Azimzade, A.J. (2018). The modern condition of local self-administrative authorities' financial resources in Azerbaijan and their ways of improvement. *Scientific Reviews in UNEC*, 6(6), 40-52.

Geys, B., & Moesen, W. (2009). Measuring local government technical (in)efficiency: An application and comparison of FDH, DEA, and econometric approaches. *Public Performance & Management Review*, 32(4), 499-513. Retrieved February 13, 2021, from http://www.jstor.org/stable/40586770

İlkay, M, Doğan, N . (2015). Veri zarflama analizi ile Kapadokya bölgesindeki belediyelerin etkinlik ölçümü: 2004 ve 2008 yıllarına ilişkin bir karşılaştırma. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 0 (32), 191-218.

Kaygısız, Z., Girginer, N. (2011). Maliyet Etkinlik Analizi: Türkiye'deki Büyükşehir Belediyelerinde Uygulama. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 6 (2) , 309-342

Kutlar, A, Bakırcı, F., Yüksel, F. (2010). Malmquist Endeksle etkinlik ölçümü: Belediyeler üzerine bir uygulama. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, (1), 100-123.

Kutlar,A., Bakırcı, F., Yüksel. F. (2011) *Türkiye'de Belediyelerin Ekonomik Etkinliği ve Etkinliğe Etki Eden Faktörler Üzerine Bir Araştırma*, Ankara: Türkiye Belediyeler Birliği Yayın

Miri, S. H., Vakil Alroaia, Y. & Bohlouli, S. (2014). An application of DEA method for ranking different Tehran municipality branches. *Management Science Letters* 4 (2014) 961–966. DOI:10.5267/j.msl.2014.3.017.

Monkam, N. F., (2014). *Local municipality productive efficiency and its determinants in South Africa*, *Development Southern Africa, Taylor & Francis Journals*, 31(2), 275-298

Rogge, N., De Jaeger, S. (2012). Evaluating the efficiency of municipalities in collecting and processingmunicipal solid waste: A shared input DEA-model. *Waste Management* 32 (2012) 1968–1978, DOI:10.1016/j.wasman.2012.05.021

Şengül, Ü, Shìraz, S, Eren, M. (2013). Türkiye'de istatistiki bölge birimleri sınıflamasına göre düzey 2 bölgelerinin ekonomik etkinliklerinin DEA yöntemi ile belirlenmesi ve Tobit model uygulaması*. Yönetim Bilimleri Dergisi*, 11 (21), 75-99

Yıldırım, E. İ. (2010). Veri zarflama analizinde girdi ve çıktıların belirlenmesindeki kararsızlık problemi için temel bileşenler analizine dayalı bir çözüm önerisi*. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 39(1), 141-153

YÖNETİŞİM REHBERİ
Strateji, Risk, İç Kontrol & Denetim

Dr. Maşuk Cahit UYSAL

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-10-4

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Düzelti: Faruk UYSAL

Baskı ve Cilt:

Sonçağ Yayıncılık

Matbaacılık Reklam

San Tic. Ltd. Şti.

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı

48/48 İskitler - Ankara

Tel.: (0312) 341 36 67

Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Kasım 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax.: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

www.ekinkitap.com

ANNEM VE BABAMA,
Sevgi ve destekleri için...

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ: YÖNETİŞİM KAVRAMI 1

KISIM 1
DEĞER YARATMAK VE KORUMAK

BÖLÜM 1
RİSK YÖNETİM ÇERÇEVESİ

1.1. RİSK KAVRAMI VE BİLEŞENLERİ 9
1.1.1. Mali Riskler 12
1.1.2. Operasyonel Riskler 12
1.1.3. Stratejik Riskler 13
1.1.4. Dış Çevre Riskleri 13
1.2. RİSK YÖNETİMİNİN GELİŞİMİ 13
1.3. RİSK YÖNETİMİ DÜZENLEMELERİ 15
1.3.1. Dünyada Risk Yönetimi Düzenlemeleri 15
1.3.2. Türkiye'de Risk Yönetimi Düzenlemeleri 17
1.3.2.1. Sermaye Piyasası Kurulu Risk Yönetimi Düzenlemeleri 18
1.3.2.2. Bankacılık Risk Yönetimi 19
1.3.2.3. Türk Ticaret Kanunu'nda Risk Yönetimi 22
1.3.2.4. Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu 23
1.4. RİSK YÖNETİMİNDE ROLLER 24
1.4.1. Yönetim ile Birinci ve İkinci Hat 25
1.4.2. Üçüncü Hat İç Denetim 25
1.4.3. Dış Güvence Sağlayıcılar 25
1.4.4. Risk Yönetiminde Eşgüdüm 26

BÖLÜM 2
İÇ KONTROL NEDİR?

2.1. GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE İÇ KONTROLÜN TARİHSEL GELİŞİMİ 32
2.2. COSO İÇ KONTROL BİLEŞENLERİ 34
2.2.1. Kontrol Ortamı 37
2.2.2. Risk Değerlendirilmesi 38
2.2.2.1. Hedef Belirlenmesi 42
2.2.2.2. Olay Tanımlama 43

2.2.2.3. Risklere Cevap Verme 45
2.2.3. Kontrol Faaliyetlerini Uygulama 47
2.2.4. Bilgi ve İletişim 48
2.2.5. İzleme 49
2.3. İÇ KONTROL TÜRLERİ NELERDİR? 49
2.3.1. Soft Kontroller ve Hard Kontroller 50
2.3.2. Önleyici, Tespit Edici ve Düzeltici Kontroller 51
2.3.2.1. Onaylar (Önleyici Kontrol Faaliyeti) 51
2.3.2.2. Organizasyon Yapısı ve Görevlerin Ayrılması (Önleyici Kontrol Faaliyeti) 52
2.3.2.3. Yetki Devri (Önleyici Kontrol Faaliyeti) 53
2.3.2.4. Varlık Güvenliği (Önleyici Kontrol Faaliyeti) 53
2.3.2.5. Bilgi Sistemleri (Önleyici Kontrol Faaliyeti) 54
2.3.2.6. Mutabakat İşlemleri (Tespit Edici Kontrol Faaliyeti) 56
2.3.2.7. İncelemeler (Tespit Edici Kontrol Faaliyeti) 56
2.4. ETİK VE MESLEK AHLAKI 57
2.5. SUİSTİMAL RİSKİ DEĞERLENDİRMESİ VE İÇ KONTROL 59
2.6. İÇ KONTROL NASIL KURULUR? 64
2.6.1. Mevcut Çalışma Ortamını Anlamak 65
2.6.2. İç Kontrol Risk Yönetimini Anlama 65
2.6.3. Bir Örgütün Faaliyetlerini ve Potansiyel Risklerini Tanımak 66
2.6.4. Risk Yönetimi Uzmanlarının Sorumluluğunu Belirlemek 66
2.6.5. İç Kontrol Sistemi Kurma Adımları 66
2.6.6. Dikkate Alınması Gereken Birkaç En İyi Uygulama 68
2.6.6.1. Etki Değişikliği için Açık Bir Yol Oluşturma 68
2.6.6.2. Güçlü İnsan Kaynakları Politikaları Geliştirme 69
2.7. KONTROL ORTAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ VE GELİŞTİRİLMESİ 70
2.8. KONTROL ÖZ DEĞERLENDİRME NEDİR? 72
2.8.1. Kontrol Öz Değerlendirme Tarihi 74
2.8.2. CSA'nın Yararları ve Endişeler 75
2.8.3. Kontrol Öz Değerlendirme Teknikleri 76
2.8.3.1. Çalıştay Tekniği 76
2.8.3.2. Anket Tekniği 77
2.8.3.3. Yönetime Özel Analiz Tekniği 77
2.8.4. Kontrol Öz Değerlendirme Stratejilerini Oluşturma 78
2.9. İÇ KONTROLDE ROL VE SORUMLULUKLAR 79
2.9.1. Üst Yönetim 79
2.9.2. Finans Yöneticileri 80
2.9.3. Yönetim Kurulu 80
2.9.4. Denetim Komitesi 80
2.9.5. İç Denetçiler 81
2.9.6. Diğer Personel 81
2.9.7. Dış Denetim 81

2.10. BLOKZİNCİRİ VE İÇ KONTROL 82
2.10.1. Kontrol Ortamını Geliştirmek İçin Blokzinciri Kullanımı 83
2.10.2. Risk Değerlendirmesini Geliştirmek İçin Blokzinciri Kullanımı 83
2.10.3. Kontrol Faaliyetlerini Geliştirmek İçin Blokzinciri Kullanımı 84
2.10.4. Bilgi ve İletişimi Teşvik Etmek İçin Blokzinciri Kullanımı 84
2.10.5. İzlemeyi Geliştirmek İçin Blokzinciri Kullanımı 84

BÖLÜM 3
KURUMSAL RİSK YÖNETİMİNİ ANLAMAK

3.1. GELENEKSEL RİSK YÖNETİMİ ANLAYIŞINDAN KURUMSAL RİSK YÖNETİMİNE GEÇİŞ 89
3.2. KURUMSAL RİSK YÖNETİMİNİN FAYDALARI VE SINIRLILIKLARI 90
3.3. COSO KURUMSAL RİSK YÖNETİMİNİN BİLEŞENLERİ 93
3.3.1. Yönetişim ve Kültür 94
3.3.2. Strateji ve Hedef Oluşturma 95
3.3.3. Performans 96
3.3.4. Gözden Geçirme ve Revizyon 97
3.3.5. Bilgi, İletişim ve Raporlama 97
3.4. ISO 31000: RİSK YÖNETİMİ 98
3.4.1. İlkeler 100
3.4.2. Risk Yönetimi Çerçevesi Tasarlamak 100
3.4.3. Risk Yönetimi Sürecinin Uygulanması 101
3.4.3.1. Bağlamın Oluşturulması 101
3.4.3.2. Risk Değerlendirmesi 102
3.4.3.3. Risk Tanımlaması 102
3.4.3.4. Risk Analizi 102
3.4.3.5. Risk Muamelesi 102
3.4.3.6. İletişim ve Danışmanlık 103
3.4.3.7. Kayıt ve Raporlama 103
3.4.3.8. İzleme ve Gözden Geçirme 103
3.5. KURUMSAL RİSK YÖNETİMİ ORTAMININ OLUŞTURULMASI 103
3.6. KURUMSAL RİSK YÖNETİMİNİN UYGULANMASINDA TEMEL HUSUSLAR 106

BÖLÜM 4
RİSK ODAKLI İÇ DENETİM

4.1. İÇ DENETİMİN TANIMI VE AMACI 109
4.2. İÇ DENETİMİN TARİHSEL GELİŞİMİ 110
4.2.1. Dünyada İç Denetimin Gelişimi 110
4.2.2. Türkiye'de İç Denetimin Gelişimi 114

4.3. İÇ DENETİMLE İLGİLİ KURULUŞLAR 114
4.3.1. Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü 114
4.3.2. Ülkemizde İç Denetim Kuruluşları 115
4.3.2.1. Türkiye İç Denetim Enstitüsü 115
4.3.2.2. Kamu İç Denetçileri Derneği 116
4.3.2.3. İç Denetim Koordinasyon Kurulu 116
4.4. ULUSLARARASI İÇ DENETİM MESLEKİ UYGULAMA ÇERÇEVESİ 118
4.5. İÇ DENETİMİN BİLEŞENLERİ 119
4.5.1. Bağımsızlık 120
4.5.2. Meslek Ahlak Kuralları 121
4.5.2.1. Dürüstlük 122
4.5.2.2. Objektiflik 122
4.5.2.3. Gizlilik 123
4.5.2.4. Yetkinlik 123
4.5.3. Güvence ve Doğrulama 123
4.5.4. Danışmanlık 125
4.5.5. Değer Katma 125
4.5.6. Operasyonların İyileştirilmesi 126
4.6. İÇ DENETİMİN KAPSAMI 127
4.6.1. Kaynakların Ekonomik ve Verimli Kullanımı 128
4.6.2. Varlıkların Korunması 128
4.6.3. Politika ve Prosedürlere Uyum 128
4.6.4. Bilginin Güvenilirliği ve Bütünlüğü 128
4.7. İÇ DENETİMİN KURUMSAL RİSK YÖNETİMİNDE OYNADIĞI ROL 129
4.7.1. Kurumsal Risk Yönetimi Konusunda Güvence Sağlamak 131
4.7.2. Danışmanlık Rolleri 131
4.7.3. Koruma Önlemleri 132
4.8. İÇ DENETİMİN TÜRLERİ 133
4.8.1. Uygunluk Denetimi 134
4.8.2. Mali Denetim 134
4.8.3. Sistem Denetimi 135
4.8.4. Performans Denetimi 135
4.8.5. Bilgi Teknolojisi Denetimi 137
4.8.5.1. BT Denetim Süreci 139
4.8.5.2. Bilgi Teknolojileri Denetim İlkeleri 140
4.8.5.3. Bilgi Teknolojileri Denetimi Çeşitleri 141
4.8.5.3.1. Bilgi Teknolojileri Genel Erişim Kontrolleri 142
4.8.5.3.2. Bilgi Teknolojileri Uygulama Erişim Kontrolleri 144
4.8.5.3.3. Sistem Geliştirme Süreci 145
4.9. İÇ DENETİM RAPORLAMA İLİŞKİSİ 146
4.10. RİSK ODAKLI İÇ DENETİM UYGULAMASI 149
4.10.1. Risk Odaklı Denetim Planlama 150
4.10.1.1. Denetim Evreninin Belirlenmesi 152

4.10.1.2. Stratejik Denetim Planı ve Yıllık Denetim Programının Hazırlanması 153
4.10.2. Denetimin Yürütülmesi 155
4.10.2.1. Görevlendirme 155
4.10.2.2. Denetlenecek Birime Bildirim 155
4.10.2.3. Açılış Toplantısı 156
4.10.2.4. Ön Hazırlık 156
4.10.2.5. Denetim Programının Hazırlanması ve Onaylanması 157
4.10.2.6. Saha Çalışması 157
4.10.2.7. Kapanış Toplantısı 159
4.10.2.8. Raporlama 160
4.10.3. Denetim Sonuçlarının İzlenmesi 161
4.11. DANIŞMANLIK HİZMETİ 161
4.12. KALİTE GÜVENCE VE GELİŞTİRME PROGRAMI VEYA İÇ DEĞERLENDİRME 163
4.13. SUİSTİMAL VE İÇ DENETİM 167
4.14. CSA SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ 171

BÖLÜM 5
STRATEJİ VE RİSK YÖNETİMİ

5.1 STRATEJİ 175
5.2. STRATEJİK RİSKLER VE STRATEJİK RİSK YÖNETİMİ 177
5.3. STRATEJİK YÖNETİM NEDİR? 179
5.3.1. Mevcut Durumun Belirlenmesi 181
5.3.1.1. Stratejik Yönetimde PESTLE Analizi 182
5.3.1.2. Stratejik Yönetimde SWOT Analizi Adımları 184
5.3.2. Strateji Formülasyonu 186
5.3.2.1. Misyon Beyanı 186
5.3.2.2. Vizyon Beyanının Önemi 187
5.3.2.3. Değerler ve Değer Zinciri Analizi 187
5.3.2.4. Vizyon, Misyon ve Değerleri Hedefler ile Takip Etmek 189
5.3.2.5. Strateji Seçim Tekniği Olarak Kantitatif Stratejik Planlama Matrisi 190
5.3.3. Strateji Uygulaması 192
5.3.4. Strateji Değerlendirme 192
5.3.5. Kontrol 194
5.4. STRATEJİK YÖNETİMİN ÖNEMİ 194
5.5. STRATEJİK YÖNETİMİN FAYDALARI VE KISITLARI 195
5.6. STRAJEİK YÖNETİM SÜRECİNDE RİSK YÖNETİMİ 196
5.7. STRATEJİK YÖNETİM VE RİSK YÖNETİMİNİN ENTEGRASYONU 198
5.7.1. Yönetim Kurulu ve Üst Yönetimin Gözetimi 198
5.7.2. Risk Yönetimi Metodolojisini Yönlendirecek Bir Liderin Belirlenmesi 198

5.7.3. Risk Komitesinin Oluşturulması 199
5.7.4. Mevcut Risk Yönetimi Envanterinin Çıkarılması 199
5.7.5. Temel Stratejilerin Risklerinin Değerlendirmesi 199
5.7.6. Eylem Planının Geliştirilmesi 201
5.7.7. Risk Raporlaması Geliştirilmesi 201
5.7.8. Sürekli Risk Yönetiminin Geliştirilmesi 201

KISIM 2
STANDARTLAR & SERTİFİKASYON

BÖLÜM 6
ULUSLARARASI ÖRGÜTLER

6.1. INTOSAI MESLEKİ DUYURU ÇERÇEVESİ 206
6.1.1. INTOSAI Standart oluşturma süreci 207
6.1.2. Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Standartları 208
6.1.3. INTOSAI İyi Yönetişim Rehberi 209
6.1.4. INTOSAI Standartlarının Yararları 209
6.2. ISACA TARAFINDAN GELİŞTİRİLEN COBIT ÇERÇEVESİ 209
6.2.1. COBIT Çerçevesi nedir? 211
6.2.2. Çeşitli COBIT Bileşenleri 213
6.2.3. COBIT 5 İlkeleri ve Faydaları 214
6.3. SUİSTİMAL İNCELME UZMANLARI BİRLİĞİ 214
6.4. CICA TARAFINDAN GELİŞTİRİLEN CoCo İÇ KONTROL ÇERÇEVESİ 215
6.5. ULUSLARARASI MUHASEBECİLER FEDERASYONU 218
6.5.1. IFAC'ın Tarihçesi 219
6.5.2. Standart Oluşturma Kurulları 220
6.5.3. IFAC Nasıl Değer Yaratır 220

BÖLÜM 7
PROFESYONEL PROGRAMLAR

7.1. SERTİFİKALI SUİSTİMAL DENETLEYİCİSİ NEDİR? 223
7.2. SERTİFİKALI İÇ DENETÇİLİK 224
7.3. RİSK YÖNETİMİ GÜVENCESİ SERTİFİKASI (CRMA) 224
7.4. SERTİFİKALI İÇ KONTROL UZMANLIĞI 225
7.5. CISA HAKKINDA 226
7.6. SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİR SERTİFİKASI 228

KISIM 3
KAMUDA YÖNETİŞİM

BÖLÜM 8
KAMU MALİ YÖNETİMİ

8.1. HESAP VEREBİLİRLİK 233
8.2. YÖNETİMİN İŞLEYİŞİ 234
8.2.1. Kamu Yönetimi Teorisi 235
8.2.1.1. Geleneksel Kamu Yönetimi 235
8.2.1.2. Yeni Kamu Yönetimi 235
8.2.1.3. Postmodern Kamu Yönetimi 236
8.2.2. Yönetimde Merkezden ve Yerinden Yönetim Sistemleri 236
8.3. DEĞİŞİM YÖNETİMİ 238
8.4. PERFORMANS YÖNETİM SİSTEMİ 240
8.4.1. Stratejik ve Yıllık Planlama 241
8.4.2. Performans Bütçeleme 241
8.4.3. Performans Ölçümü ve Raporlama 241
8.4.4. Performans Esaslı Karar Alma 243
8.5. KAMU İDARELERİNDE RİSK YÖNETİMİ VE İÇ KONTROL 243
8.5.1. Kamu İç Kontrol Ortamı 244
8.5.2. Kurumsal Risk Yönetimi Süreci 247
8.5.3. Rol ve Sorumluluklar 249

BÖLÜM 9
KAMU DENETİM ORTAMI

9.1. DENETİM TÜRLERİ 257
9.1.1. Yasama Organının Denetimleri 258
9.1.1.1. Dolaylı Yoldan Yapılan Denetimler 259
9.1.1.2. Doğrudan Yapılan Denetimler 260
9.1.2. Yargı Organlarının Denetimleri 261
9.1.2.1. Anayasa Mahkemesi Denetimi 261
9.1.2.2. Yönetsel Yargı Organlarının Denetimi 261
9.1.3. Yürütme Organlarının Denetimleri 262
9.2. KAMUDA İÇ DENETİMİN GELİŞİMİ 262
9.2.1. Kamuda İç Denetime Geçiş Süreci 263
9.2.2. İç Denetimle İlgili Beklentiler 265
9.2.2.1. Klasik Görüş 267
9.2.2.2. Yenilikçi Görüş 268
9.2.3. İç Denetim ve Teftiş Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi 268

9.3. KAMU İÇ DENETİM STANDARTLARI....273
9.4. KAMU İÇ DENETÇİLERİ MESLEK AHLAK KURALLARI....277
9.5. KAMU İDARELERİNDE İÇ DENETİM BİRİMİNİN YAPISI VE YÖNETİMİ....278
9.5.1. İç Denetim Personeli ve Görev Tanımı....278
9.5.2. İç Denetim Biriminin Yönetimi....281
9.5.2.1. Üçüncül Düzey Mevzuat Açısından İç Denetim....282
9.5.2.2. İç Denetçilerin Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik Açısından İç Denetim....283
9.6. KAMU İÇ DENETİM METODOLOJİSİ....284
9.7. KAMU İÇ DENETİM SİSTEMİNİN SORUNLARI....286
9.7.1. İç Denetim Koordinasyon Kurulunun Görev ve Fonksiyonlarını Yürütebilecek Güçlü bir Kurumsal Yapıya Bürünememesi....287
9.7.2. Teftiş–İç Denetim Ayrımı Netleştirilmemesi....287
9.7.3. İDB'lerin Kurumların Teşkilat Kanunlarında Yer Almaması....288

SONSÖZ: GELECEĞİ YÖNETEBİLME....289

KAYNAKÇA....295

EKLER....313

KAYNAKÇA

Aabo, T., Fraser, J. R., & Simkins, B. J. (2010). The Rise and Evolution of the Chief Risk Officer: Enterprise Risk Management at Hydro One. J. Fraser, & B. J. Simkins içinde, *Enterprise Risk Management Today's Leading Research and Best Practices for Tomorrow's Executives* (s. 531-556). New Jersey: John Wiley & Sons.

Acar, Ş. B. (2008). Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Sisteminde Mali Hizmetler Birimleri. *İç Kontrol Bülteni*(1), 1-17.

ACFE. (2020). *The Report to the Nations: 2020 Global Study on Occupational Fraud and Abuse* . Austin: Association of Certified Fraud Examiners, Inc.

Adams, D., & Maier, A. K. (2016). *BIG SEVEN Study, open source crypto-messengers to be compared - or: Comprehensive Confidentiality Review & Audit of GoldBug, Encrypting E-Mail-Client & Secure Instant Messenger.* BoD Norderstedt: English & Deutsch Reprint.

Aguinis, H. (2014). *Performance Management* (3 b.). Harlow: Pearson Education Limited.

AIA. (1949). *Internal Control: Elements of a Co-ordinated System and its Importance to Management and the Independent Public Accountant .* New York: American Institute of Accountants.

AIA. (1951). *Codification of Statements on Auditing Procedure.* New York: American Institute of Accountants Committee on Auditing Procedure.

AICPA. (1958, November). Statement on Auditing Procedure No 29: Scope of the Independent Auditor's Review of Internal Control. *Journal of Accountancy*, 66-67.

AICPA. (1979). *Report of the Special Advisory Committee on Internal Accounting Control.* New York: American Institute of Certified Public Accountants.

AICPA. (1988). *Statement on Auditing Standards No 55: Consideration of the Internal Control Structure in a Financial Statement Audit.* New York : American Institute of Certified Public Accountants.

AIRMIC, ALARM, & IRM. (2002). *A Risk Management Standard.* Londra: British Standards Institution.

Akçay, G. (2011). Kurumsal Risk Yönetiminde İç Denetimin Rolü ve Kamu İdarelerinde Yaşanan Gelişmeler. *Denetişim*(7), 25-46.

Akdoğan, A. (1999). *Kamu Maliyesi* (7 b.). Ankara: Gazi Kitapevi.

Aktan, C. C., Ağcakaya, S., & Dileyici, D. (2004). Kamu Maliyesinde Hesap Verme Sorumluluğu ve Mali Saydamlık. C. C. Aktan, D. Dileyici, & İ. Y. Vural içinde, *Kamu Maliyesinde Çağdaş Yaklaşımlar* (s. 169-184). Ankara: Seçkin Yayınları.

Aktaş, B. (2015). R. Doğanay, & M. A. Meydanlı içinde, *Kamu İdarelerinde Daha Etkili Bir Yönetim İçin nasıl Bir İç Denetim* (s. 103-108). Ankara: TBMM Basımevi.

Alacaklıoğlu, H. (2002). Reel Sektörde Yönetişim ve TÜSİAD. *İç Denetim Dergisi*, 36-41.

Alagöz, A. (2008). İşletmelerde İç Kontrol Sisteminin Önemi ve Denetim Komiteleri İle İç Denetim Birimi İlişkisinin Hata ve Hilelerin Önlenmesinde Rolü. M. E. İnal, & Z. Doğan içinde, *Güncel İşletmecilik Konuları* (s. Konya). 95-126: Tablet Kitabevi.

Allan, N. (2006). Strategic Risks-Thinking About Them Different. *Cicil Engineering*, 10-14.

Allen, J. H. (2006). *Plan, Do, Check, Act.* Pittsburgh: Carnegie Mellon University Software Engineering Institute .

Alles, M. G., Vasarheyli, M. A., & Kogan, A. (2008). Putting Continuous Auditing Theory into Practice: Lessons from Two Pilot Implementations. *Journal of Information Systems, 22*(2), 195-214.

Altan, Y., & Tülüceoğlu, S. (2016). Türk Kamu Yönetiminde İyi Yönetişim Algısı: Isparta Örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8*(16), 303-322.

Altuğ, F. (1999). *Kamu Bütçesi.* Bursa: Ezgi Kitapevi.

Al-Yacoub, F. A. (2006). *Internal Auditing: Its Role in Institutional Control, Empirical Study on Businesses in Iraq.* Baghdad: Ph.D. Thesis on Accounting, Faculty of Management and Economics, University of Mustansiriya.

Anderson, R. J., & Frigo, M. L. (2020). *Creating and Protecting Value: Understanding and Implementing Enterprisk Risk Management.* Durham: COSO.

Anderson, U. (2003). Assurance and Consulting Services. A. D. Bailey, A. A. Gramling, S. Ramamoorti, & T. I. Foundation (Dü.) içinde, *Research Opportunities in Internal Auditing* (s. 97-113). Altamonte Springs: First Printing.

Anunciacion, E. (2016, Aralık 8). *4 Factors of an Effective Control Self-Assessment (CSA) Program*. Ağustos 19, 2020 tarihinde Workiva: https://www.workiva.com/blog/4-factors-effective-control-self-assessment-csa-program adresinden alındı

Arcagök, M. S., & Erüz, E. (2006). *Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Sistemi.* İstanbul: Maliye Hesap Uzmanları Derneği.

Arı, N. (2012). Uluslararası İç Denetim Standartları Açısından Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun İncelemesi. *Denetişim*(9), 12-22.

Arıkan, Y. (2015). *İç Denetime Genel Bir Bakış.* İstanbul: Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası.

Artinyan, E. N. (2017). *CobiT Çerçevesi.* İstanbul: Deloitte.

Ataç, B. (2002). *Maliye Politikası: Gelişimi, Amaçları, Araçları ve Uygulama Sorunları* (6 b.). Eskişehir: Analdaolu Üniversitesi Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayınları.

Bağbaşlıoğlu, A. (2006). 1050 Sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunun Değerlendirilmesi ve 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Karşılaştırılması. E. Karaarslan içinde, *5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu Kapsamında Güncel Mali Sorunlar* (s. 17-37). Ankara: Muhasebat Kontrolörleri Derneği Yayınları.

Bakanlar Kurulu. (1982, Ocak 20). 2575 numaralı Danıştay Kanunu. *Resmi Gazete, 21*(17580), s. 119.

Bakanlar Kurulu. (1989, Haziran 13). 3568 numaralı Serbest Muhasebeci ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu. *Resmi Gazete, 28*(20194), s. 7081-7100.

Bakanlar Kurulu. (2003, Aralık 24). 5018 numaralı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu. *Resmi Gazete, 42*(25326).

Bakanlar Kurulu. (2005, Kasım 01). 5411 numaralı Bankacılık Kanunu. *Resmi Gazete, 45*(25983).

Bakanlar Kurulu. (2005, Aralık 24). 5436 numaralı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun. *Resmi Gazete, 45*(26033).

Bakanlar Kurulu. (2006, Temmuz 12). İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik. *Resmi Gazete, 44*(26226).

Bakanlar Kurulu. (2006, Şubat 18). Strateji Geliştirme Birimlerinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik. *Resmi Gazete, 44*(26084).

Bakanlar Kurulu. (2011, Şubat 14). 6102 numaralı Türk Ticaret Kanunu. *Resmi Gazete, 50*(27846).

Bakshi, S. (2004). Control Self-Assessment for Information and Related Technology. *Information Systems Control Jorunal, 1*(4), 54-64.

Ballou, B., & Heitger, D. L. (2005). A Building Block Approach For Impementing COSO's Enterprise Risk Management - Integrated Framework. *Management Accounting Quarterly, 6*(2), 1-10.

Başar, H. (2000). *Eğitim Denetçisi.* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Başpınar, A. (2006). Kamuda İç Denetim ve Merkezi Uyumlaştırma Fonksiyonu. *Maliye Dergisi*(151), 26-42.

BDDK. (2006, Kasım 01). Bankalarca Yıllık Faaliyet Raporunun Hazırlanmasına ve Yayımlanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik. *Resmi Gazete*(2633).

BDDK. (2006, Kasım 1). Bankaların Kurumsal Yönetim İlkelerine İlişkin Yönetmelik. *Resmi Gazete*(26333).

BDDK. (2014, Temmuz 11). Bankaların İç Sistemleri ve İçsel Sermaye Yeterliliği Değerlendirme Süreci Hakkında Yönetmelik. *Resmi Gazete*(29057).

Bernstein, P. L. (2019). *Tanrılara Karşı Riskin Olağanüstü Tarihi.* İstanbul: Scala Yayıncılık.

Bi, L. (2011). Performance Audit Adding Value. *ICGFM Conference.* Washington DC: The IIA Training.

Bilge, S., & Kiracı, M. (2011). Kamuda İç Denetime Geçiş Sürecinde İç Denetimin Başarıyla Uygulanmasında Rol Oynayan Faktörler: Kamu İç Denetçileri Üzerine Bir Araştırma. Ege Üniversitesi içinde, *Kamu Mali Yönetimi ve Denetimi Sempozyumu Kitabı* (s. 150-170). İzmir.

Blatstein, I. M. (2012). Strategic Planning: Predicting or Shaping the Future? *Organization Development Journal, 30*(2), 31-38.

Blocher, E., Stout, D. F., Juras, P., & Cokins, G. (2018). *Cost Management: A Strategic Emphasis* (8 b.). New York: McGraw-Hill.

Bodrum Belediyesi. (2018). *İç Kontrol Eylem Planı.* Bodum: Strateji Geliştirme Müdürlüğü. Strateji Geliştirme Müdürlüğü. adresinden alındı

Bogason, P. (2001). Postmodernism and American Public Administration in the 1990's. *Administration & Society, 33*(2), 165-193.

Bos, & de Korte. (2008). Soft Controls: If You Understand It You Haven't Thought About It Hard Enough. *Audit Magazine*(4), 10-13.

Bowling, D., & Rieger, L. A. (2005). Making Sense of COSO's New Framework For Enterprise Risk Management. *Bank Accounting & Finance*, 29-34.

Boyd, K. B. (2020, Ağustos 21). *How to Become a CIA (Certified Internal Auditor)*. Ağustos 21, 2020 tarihinde Accounting Institute for Success: https://www.ais-cpa.com/how-to-become-a-cia-certified-internal-auditor/?lang=tr adresinden alındı

Bozkurt, P. (2013). Denetim Kavramı ve Denetim Anlayışındaki Gelişmeler. *Denetişim*(12), 56-62.

Braun, R. L. (2000). The Effect of Time Pressure on Auditor Attention to Qualitative Aspects of Misstatements Indicative of Potential Fraudulent fFinancial Reporting. *Accounting, Organizations, and Society, 25*(3), 243-259.

Bulut, E. (2015). COSO 2013 "Bataklığı Kurutmak mı? Sinekleri Öldürmek mi?". İstanbul: TİDE.

Burns, J., Steele, A., Cohen, E. E., & Ramamoonti, S. (2020). *Blockhain and Internal Control: The COSO Perspective.* Lake Mary: COSO.

BÜMKO. (2008). *2007 Yılı Faaliyet Raporu.* Ankara: İç Kontrol Merkezi Uyumlaştırma Dairesi.

BÜMKO. (2012). *Üst Yöneticiler İçin İç Kontrol ve İç Denetim Rehberi.* Ankara: Maliye Bakanlığı.

BÜMKO. (2014). *Kamu İç Kontrol Rehberi.* Ankara: Maliye Bakanlığı.

Cahill, C. (2001). E Ticaret ve iç Denetim. *V. Türkiye İç Denetim Kongresi: E-Risk & E-Denetim.* İstanbul: TİDE.

Candan, E. (2016). Eski ve Yeni Kamu Mali Yönetim Sisteminin Mukayeseli Olarak Değerlendiriilmesi ve 5018 Sayılı Kanun İle Öngörülen Esasler ve Getirilen Yenilikler I. *Vergi Dünyası*(295), 188-199.

Cangürel, O., Güngör, S., Sevinç, V. U., Kayci, İ., & Atalay, S. (2010). *Sorularla Basel III.* Ankara: BDDK Risk Yönetimi Dairesi.

Chapman, C. (2003). Bringing ERM into Focus. *The Internal Auditor, 60*(3), 30-35.

Chen, J. (2020, Haziran 20). *Certified Fraud Examiner (CFE)*. Ağustos 20, 2020 tarihinde Investopedia: https://www.investopedia.com/ terms/c/certified-fraud-examiner.asp adresinden alındı

COSO. (2013). *İç Kontrol - Bütünleşik Çerçeve: Çerçeve ve Ekler.* İstanbul: TİDE.

COSO. (2017). *Enterprise Risk ManagementIntegrating with Strategy and Performance Executive Summary.* Lake Mary: PwC.

Courtemanche, G. (1986). *The New Internal Audit.* New York: John Wiley.

Cox, M. Z., Daspit, J., McLaughlin, E., & Jones III, R. J. (2012). Strategie Management: Is it an Academic Discipline? *Journal of Business Strategies, 29*(1), 25-42.

Cressey, D. R. (1953). *Other People's Money: A Study in the Social Psychology of Embezzlement .* Glencoe: The Free Press.

Çelikay Şengül, D. (2012). *Türkiye'de İç Denetimin Kamu ve Özel Sektör Uygulamaları Açısından Karşılaştırılması ve Bir Araştırma.* Eskişehir: Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü .

Çolak, E. (2008). Kurumsal Yönetim Uyum ve Raporlama. İstanbul: SPK.

Çotuksöken, B. (2003). Felsefe Açısından Etik: Tanımlar-Sınırlar. *Türkiye Mühendislik Haberleri*(423), 12-13.

Çotuksöken, B. (2006). Etik Nedir? B. Çotuksöken içinde, *Felsefe Söyleyişleri III-IV.* İstanbul: Maltepe Üniversitesi Yayınları.

David, F. R. (2011). *Strategic Management: Concepts and Cases* (13 b.). New Jersey: Prentice Hall.

Davis, R. E. (2008). *IT Auditing: An Adaptive Process.* Mission Viejo: Pleier Corporation.

de Heus, R. S., & Stremmelaar, M. T. (2000). *Auditen van Soft Controls.* Deventer: Kluver.

Deloitte. (2017). *Suistimal Rİskinin Yönetimi.* Temmuz 4, 2020 tarihinde Deloitte Türkiye: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/risk/Suistimal%20Riskinin %20Y%C3%B6netimi.pdf adresinden alındı

Demirbaş, M. (2005). İç Kontrol ve İç Denetim Faaliyetlerinin Kapsamında Meydana Gelen Değişimler. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(7), 167-188.

Derici, O., Tüysüz, Z., & Sarı, A. (2007). Kurumsal Risk Yönetimi ve Sayıştay Uygulaması. *Sayıştay Dergisi*(65), 151-172.

Dionne, G. (2019). *Corporate Risk Management.* Hoboken: John Wİley & Sons Inc.

Dittenhofer, M. A. (2001). Reengineering the Internal Audit Organization. *Managerial Auditing Journal, 16*(8), 458-468.

Doğmuş, M. D. (2008). *Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Türkiye'de İç Denetim Sistemi.* Ankara: Maliye Bakanlığı AB ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı, Uzmanlık Tezi.

Doğmuş, M. D. (2010). *Avrupa Birliğinde İç Denetim Sistemi.* Ankara: Maliye Bakanlığı AB ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı Araştırma ve İnceleme Serisi-2.

DPT. (2000). *Kamu Mali Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması ve Mali Saydamlık Özel İhtisas Komisyon Raporu.* Ankara: DPT Yayınları.

Drucker, P. F. (2006). *The Practice of Management. Practice of Management.* New York: Harper Collins Publishers.

Dubis, G. S., Akresh, A. D., Jain, P., Morley, L., Phipps, T. M., & Schmidt, R. A. (2009). *Internal Auditing and Fraud.* IPPF - Practice Guide. Altamonte Springs: IIA.

Duran, L. (1982). *İdare Hukuku.* İstanbul: İstanbul Hukuk Fakültesi Yayını.

Eraslan, T. (2009). Kamu İdarelerinde İç Kontrol. İstanbul: Bakırköy Belediyesi.

Erdem, O. (1988). Türk Teftiş Sistemine Genel Bir Bakış. *I. Teftiş Semineri: Türk Teftiş Sisteminin Bugünü ve Geleceği* (s. 12-14). içinde Ankara: Denetde Yayını.

Eroğlu, S. (2014). Kamuda Yürütülen İç Denetim Faaliyetleri ve Kalite. *Denetişim*(15), 65-70.

Ersan, N. (1987). *Yönetim Süreçleri ve Teorileri.* Ankara: Semih Ofset.

Eşkazan, A. R. (2005). Risk Odaklı İç Denetim Planlaması. *İç Denetim*(7), 32-33. Aralık 25, 2019 tarihinde http://www.icdenetimmerkezi. com/Content/wp-content/makaleler/sayi11.pdf adresinden alındı

European Parliament. (2014, Nisan 8). Establishing a Union Programme to Support Specific Activities in the Field of Financial Reporting and Auditing for the Period of 2014-20 and Repealing Decision No 716/2009/EC. *Official Journal of the European Union, 2014*(258), s. 1-8.

Fearnley, S., Brandt, R., & Beattie, V. (2005). Auditor Independence and Audit Risk: A Reconceptualisation. *Journal of International Accounting Research, 4*(1), 39-71.

Fikirkoca, M. (2003). *Bütünsel Risk Yönetimi.* Ankara: Pozitif Matbaacılık.

Fişek, K. (2012). *Yönetim.* Ankara: Kilit Yayınları.

Frigo, M. L., & Anderson, R. J. (2011). Stratejik Risk Management: A Foundation for Improving Enterprise Risk Management and Governance. *The Journal of Corporate Accounting & Finance*, 81-88.

Furedi, F. (2017). *Korku Kültürü: Risk Almanın Riskleri* (3 b.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Furlong, M. (2019, Ocak 25). *What Are the Types of Internal Controls?* Eylül 6, 2020 tarihinde Bizfluent: https://bizfluent.com/info-8046701-types-internal-controls.html adresinden alındı

Gallagher, B. (2017, June 14). *Learn What Attestation, Assurance and Auditing Means in the CPA Industry*. Temmuz 31, 2020 tarihinde IS PARTNERS: https://www.ispartnersllc.com/blog/defining-attestation-assurance-auditing adresinden alındı

Galloway, D. (2010). *Internal Auditing: A Guide for the New Auditor* (3 b.). USA: The IIA Research Foundation.

Gantz, S. D. (2014). *The Basics of IT Audit : Purposes, Processes, and Practical Information.* Waltham: Elsevier.

Garlick, A. (2012, Kasım 20). *COSO on risk appetite - reaching for the ideal*. Aralık 26, 2019 tarihinde Clouds of Vagueness: http://cloudsofvagueness.com/ adresinden alındı

Garsoux, M. (2013). *Monique Garsoux, COBIT 5 ISACA's new framework for IT Governance, Risk, Security and Auditing An overview.* Schaumburg: IASACA whitepapers.

Gazez, S. (2007). *Türkiye'de Yeniden Yapılanma Çalışmaları İçerisinde Denetim Fonksiyonunun Yeri ve Önemi.* Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Gjerdrum, D., & Peter, M. (2011). The New International Standard on the Practice of Risk Management – A Comparison of ISO 31000:2009 and the COSO ERM Framework. *Risk Management*(21), 8-12.

Goodman, R. A., & Lawless, M. W. (1994). *Technology and Stragegy: Conceptual Models and Diagnostic.* Oxford: Oxford University Press.

Google. (tarih yok). *Doğru Olduğunu Bildiğimiz On Şey*. Şubat 24, 2020 tarihinde Google: https://www.google.com/about/philosophy.html adresinden alındı

Gök, M., & Akar, S. (2014). Türkiye'de Kamu Denetim Birimlerinde Saydamlık Uygulamalarının Genel Bütçeli Kuruluşlar Açısından Değerlendirilmesi. *Business and Economics Research Journal, 5*(4), 43-69.

Gökmen, D. (2009). *Kamu İdarelerinde İç Denetim.* Ankara: Alt Yayınevi.

Gönenç, L. (2010). *Yasaların Anayasaya Uygunluğunun Denetimi ve Anayasa Yargısı.* Ankara: TEPAV Anayasa Çalışma Metinleri.

Gözübüyük, A. Ş. (2002). *Yönetim Hukuku* (16 b.). Ankara: Turhan Kitabevi.

Graham, G. (2016). Are You More Like a Leader or a Manager? Kansas: Center for Management Development.

Grant Thornton. (2016). *IT Audit Manual.* Albania: UNDP.

Griffiths, D. (2006). *Risk Based Internal Auditing: Three Views on Implementation.* www.internalaudit.biz.

Griffiths, P. (2016). *Risk - Based Auditing.* Florida: CRC Press.

Güner, H. (2008). *Denetim Açısından Milli Emlak Genel Müdürlüğünü Denetim Sistemi İle Kamu Yönetiminde İç Denetim ve Dış Denetim Açısından Milli Emlak İşlemlerinin Değerlendirilmesi, Performans Denetimi; İlkeleri, Metodolojisi ve Milli Emlak İdaresinde Uygulanabilirliği.* Ankara: Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü, Uzmanlık Tezi.

Güneş, Ş. (2009). *Kurumsal Risk Yönetimi ve Türkiye'de Farkındalığına İlişkin Bir Uygulama.* İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Güneş, Ş., & Teker, S. (2010). Türk Enerji Sektöründe Kurumsal Risk Yönetimi Farkındalığı. *Doğuş Üniversitesi Dergisi, 11*(1), 64-76.

Gürdal, T., & Çıplak, V. (2016). Kamu Kesiminde İç Denetimin Etkinliği. F. Savaşan, T. Gürdal, F. Yardımcıoğlu, M. E. Altundemir, & Sakarya Üniversitesi İ.İ.B.F Maliye Bölümü (Dü.) içinde, *29. Türkiye Maliye Sempozyumu: Kamu Maliyesinde Denetim* (s. 205-242). Adapazarı: Beşiz Yayınları.

Güredin, E. (1988). *Denetim* (3 b.). İstanbul: Muhasebe Enstitüsü.

Gürkan, N. A. (2010). *Türk Kamu Mali Yönetiminde İç Denetim ve İç Denetim Algısı.* Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Harrington, R. J., & Ottenbacher, M. C. (2011). Strategic Management. *International Journal of Contemporary Hospitality Management, 23*(4), 439-462.

Hayes, A. (2020, Temmuz 8). *International Federation Of Accountants (IFAC)*. Ağustos 8, 2020 tarihinde Investopedia: https://www. investopedia.com/ terms/i/international-federation-of-accountants.asp adresinden alındı

Hazine ve Maliye Bakanlığı. (2018, Ekim 16). Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve Bağlı Ortaklıklarının 2019 Yılına Ait Genel Yatırım ve Finansman Programına Göre Uygulayacakları Strateji ve Yöntemlerin Belirlenmesine Dair Karar. *(186)*. (233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, Dü.) Ankara: Cumhurbaşkanlığı.

Hibbard, R. (2018, May 22). *Blockchain Explained in Layman's Terms*. Ağustos 12, 2020 tarihinde GITCONNECTED: https://levelup. gitconnected.com/ blockchain-explained-in-laymans-terms-8b01a7255465 adresinden alındı

Hubbard, L. (2000). *Control Self-Assessments – A Practical Guide.* Altamonte Springs: IIA.

IA CoP. (2012). *Good Practice Internal Audit Manual Template*. Europe and Central Asia: Pempal.

ICAI. (2011). *Auditing and Assurance* (Cilt 1). New Delhi: The Institute of Chartered Accountants of India.

ICI. (2015). *Sertifikasyon Adayları İçin İç Kontrol Mesleki Bilgi Tabanı.* Ankara: İç Kontrol Enstitüsü Türkiye.

ICI. (2020). *Internal Control Vocabulary & Terms Dictionary.* Clearwater: Internal Control Institute.

IFAC. (2012). *Good Practice Guidance Evaluating and Improving Internal Control in Organizations.* New York: International Federation of Accountants.

IFAC. (2018). *Strategic Plan 2019-2020: Build Trust. Inspire Confidence.* New York: International Federation of Accountants.

IFAC. (2020, Şubat 17). *How IFAC Creates Values.* Ağustos 8, 2020 tarihinde IFAC: https://www.ifac.org/system/files/publications/files/How-IFAC-Creates-Value.pdf adresinden alındı

IIA. (1998). *A Perspective on Control Self-Assessment.* Altamonte Springs: First Printing.

IIA. (2003). *Intrnal Audit Reporting Relationship: Serving Two Masters.* Altamonte Springs: IIA Research Foundation.

IIA. (2009). *Pozisyon Raporu: İç Denetimin Kurumsal Risk Yönetiminde Oynadığı Rol.* IIA.

IIA. (2013). Perspectives on Risk Assessment. Pittsburgh: Ernst & Young.

IIA. (2017a). *Quality Assessment Manual For The Internal Audit Activity.* Lake Mary: IIA Research Foundation.

IIA. (2017b). *Yapay Zekâ: İç Denetim Mesleğine İlişkin Dikkate Alınması Gerekenler.* Küresel Bakış Açıları ve Anlayışlar. Lake Mary: IIA Global.

IIA. (2019a). *Uluslararası İç Denetim Standartları - Uluslararası Mesleki Uygulama Çerçevesi-*. İstanbul: TİDE Yayınları.

IIA. (2019b). *Suistimal ve İç Denetim.* Altamonte Springs: The Institute of Internal Auditors Global.

IIA. (2020). *IIA'nın Üçlü Hat Modeli: Üçlü Savunma Hattı İle İlgili Güncelleme.* Lake Mary: IIA Global.

İmrek, M. K. (2003). *Yöneticiler İçin Karar Verme Teknikleri El Kitabı.* İstanbul: Beta Basım Yayım.

İnan, A. (1982). Sayıştay ile İç Denetim Kuruluşları Arasındaki İlişkilerin Geliştirilmesi. *Amme İdaresi Dergisi, 15*(1), 73-83.

INTOSAI. (2004). *ISSAI 300 - Fundamental Principles of Performance Auditing.* Kopenhag: INTOSAI Professional Standards Committee.

INTOSAI. (2017). *Standard Setting in INTOSAI.* Vienna: The Professional Standards Committee.

INTOSAI. (tarih yok). *INTOSAI Framework of Professional Pronouncements (IFPP)*. Eylül 29, 2020 tarihinde INTOSAI: https://www.intosai.org/focus-areas/audit-standards adresinden alındı

Ionescu, L. (2007). Internal Control, Human Resource Management and Risk Assessment. *Economics, Management and Financial Market, 2*(2), 129-136.

IOSCO. (1998). *Risk Management and Control Guidance For Securities Firms and Their Supervisors.* Madrid: Technical Committee of International Organization of Securities Commissions.

IRM. (2012). *Risk Culture: Resources for Particitioners.* Londra: Institute of Risk Management.

ISACA. (2019). *COBIT 2019 Çerçvesi: Giriş ve Metodoloji.* Schaumburg: ISACA.

ISO. (2018a). *ISO 31000 Risk Management.* Cenova: ISO.

ISO. (2018b). *31000: Risk Management - Guidelines.* Cenova: BSI Standards Publication.

Israel, S. (2017). Assessing Soft Controls: Control Self-Assessment Can Be A Powerful Tool To Address Repeat Audit Findings . *Internal Auditor, 74*(5), 57-60.

İDKK. (2012, Şubat 17). Kamu İç Denetçi Sertifikasının Derecelendirilmesine İlişkin Esas ve Usuller. *Resmi Gazete*(28207).

İDKK. (2013a). *Kamu İç Denetim Rehberi.* Ankara: İDKK.

İDKK. (2013b, Nisan 19). Kamu İç Denetim Genel Tebliği. *Resmi Gazete*(28623).

İDKK. (2015). *İç Denetim Nedir?* Ankara: Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı.

İDKK. (2016). *2017-2019 Dönemi Kamu İç Denetim Strateji Belgesi.* Ankara: İDKK.

İDKK. (2017, Şubat 22). Kamu İç Denetim Standartları. *Resmi Gazete*(29987).

İDKK. (2018). *2017 Yılı Kamu İç Denetim Genel Raporu.* Ankara: İDKK.

Jacobson, A. (2020, May 27). *Control Framework CoCo*. Temmuz 25, 2020 tarihinde Andrew Jacobson Financial: https://www.ajjacobson.us/internal-control/control-framework-coco.html adresinden alındı

Jiang, L., Andre, P., & Richard, C. (2018). An International Study of Internal Audit Function Quality. (Taylor & Francis Journals, Dü.) *Accounting and Business Research, 48*(3), 264-298.

Johnson, G., Scholes, K., & Whittington, R. (2008). *Exploring Corporate Strategy* (8 b.). New Jersey: Prentie Hall.

Jordan, G. S. (1995). *Control Self-Assessment, Marketing Thechoise.* Altamonte Spring: IIA.

Juergens, M. (2015, August 10). Social Media Risks Create an Expanded Role for Internal Audit. *Wall Street Journal*.

Julisch, K., Suter, C., Woitalla, T., & Zimmermann, O. (2011). Compliance by Design—Bridging the Chasm between Auditors and IT Architects. *Computers and Security, 30*(6-7), 1-34.

Kalender, İ. (2008). Türk Kamu İdaresinin Yeni Yönetim ve Denetim Sistemleri. *Türk İdare Dergisi*(460), 87-103.

Kaplan, A. (2007). *İngiltere'deki Kamu Denetim Sisteminin Genel Olarak Yapısı, İşleyişi ve Özel Olarak da Kültür Faaliyetlerine İlişkin Denetim Sisteminin Araştırılarak Türkiye'deki Denetim Sistemiyle Karşılaştırılması.* Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Müfettişliği.

Karaarslan, E. (2004). Kamu Yönetiminde Yaşanan Son Gelişmelere Toplu Bir Bakış. *Mali Kılavuz Dergisi*(25), 8-12.

Kardeş Selimoğlu, S. (1997). Muhasebe Meslek Ahlakı (Etik) Yaklaşımı. *III. Muhasebe Denetim Sempozyumu Bildiri Kitabı.* içinde Alanya: İSMMO Yayınları.

Kaya, B. (2015). R. Doğanay, & M. A. Meydanlı içinde, *Kamu İdarelerinde Daha Etkili Bir Yönetim İçin Nasıl Bir İç Denetim* (s. 41-54). Ankara: TBMM Basımevi.

Kaya, B. (2016, Nisan). *İç Kontrol ve Risk Yönetiminde Yapılan 5 Kritik Hata.* Nisan 28, 2020 tarihinde bertankaya.net: http://bertankaya.net/2016/04/ic-kontrol-ve-risk-yonetiminde-yapilan-5-kritik-hata/ adresinden alındı

Kebeli, A. (2012). *Kamu İç Denetiminde Kurumsal Performans Denetimi.* Ankara: TODAİE, Yüksek Lisans Projesi.

Kelecioğlu, M. A. (2014). İÇ DENETİM Kavramsal Çerçeve Yapılanma Biçimi. Ankara: PTT İç Denetim.

Kenton, W. (2020, Temmuz 28). *Internal Controls*. Eylül 4, 2020 tarihinde Investopedia: https://www.investopedia.com/terms/i/internalcontrols.asp adresinden alındı

Kesik, A. (2005). 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu Bağlamında ve AB Sürecinde Türk Kamu İç Mali Kontrol Sistemi. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(9), 94-114.

KİDDER. (2009). *Kamu İç Denetim Sistemi ve Çözüm Bekleyen Temel Sorunlu Alanlar.* Ankara: KİDDER.

KİDDER. (2013a). KRY Tanımı ve Temel Unsurları. *Kurumsal Risk Yönetimi (ERM)*. İstanbul: KİDDER.

KİDDER. (2013b). Kurumsal Risk Yönetiminin Doğuşu. *Kurumsal Risk Yönetimi (ERM)*. İstanbul: KİDDER.

Kim, T., Shulman, K., Hersh, W. A., & Keister, H. I. (2012). *IIA İç Denetim Mesleki Uygulamaları İçin Uluslararası Standartları GAGAS Karşılaştırma* (2 b.). Altamonte Springs: Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü.

King, D., & Cunliffe, S. (2004). *Project: B3 Destination Risk Managemenet Modelling.* Townswille: James Cook University Centre for Disaster Studies.

Kinney, Jr., W. R. (2003). Auditing Risk Assessment and Risk Management Processes. A. D. Bailey, A. A. Gramling, & S. Ramamoorti içinde, *Research Opportunities in Internal Auditing* (s. 131-170). Lake Mary: Internal Audit Foundation.

Kıral, H. (2015). R. Doğanay, & M. A. Meydanlı içinde, *Kamu İdarelerinde Daha Etkili Bir Yönetim İçin Nasıl Bir İç Denetim* (s. 167-173). Ankara: TBMM Basımevi.

Knapp, C. A., & Knapp, M. C. (2001). The Effects of Experience and Explicit Fraud Risk Assessment in Detecting Fraud With Analytical Procedures. *Accounting, Organizations, and Society, 26*(1), 25-37.

Köse, H. Ö. (1999). Denetim ve Demokrasi. *Sayıştay Dergisi*, 62-85.

KPMG. (2014, Nisan). Kurumsal RİSk Yönetimi ve İç Denetimin Rolü. İzmir: İDKK Eğitim Programı.

Kurtuluş, N., & Yüksel, S. (2014). Kurumsal Risk Yönetimi. H. Kıral içinde, *İç Denetim "yönetime değer katmak"* (s. 159-172). Ankara: İDKK Yayınları.

Lachapelle, E., Aliu, F., & Emini, E. (2018, Şubat 20). *ISO 31000:2018-RISK MANAGEMENT GUIDELINES*. Haziran 16, 2020 tarihinde PECB: https://pecb.com/whitepaper/iso-310002018-risk-management-guidelines adresinden alındı

Lainhart, J., Conboy, M., & Saull, R. (2019). *COBİT 2019 Çerçevesi: Giriş ve Metodoloji.* Schaumburg: IASACA.

Landsittel, D. L. (2013). Recent COSO Internal Control and Risk Management Developments. *IFAC and ISO Panel Discusion.* New York: COSO.

LaSalle, R. E. (2007). Effects of the Fraud Triangle on Students' Risk Aassessments. *Journal of Accounting Education, 25*(1), 74-87.

Lee, T. A. (1971). Historical Development of Internal Control from the Earliest Times to the End of the Seventeenth Century. *Journal of Accounting Research, 9*(1), 150-157.

Lingo, S. (2016, January 17). *A Communications Audit: The First Step on the Way to Unified Communications*. Temmuz 30, 2020 tarihinde The XO Blog: https://www.xoblog.net/ adresinden alındı

Luscombe, N. (1995, December). CoCo Control Framework. *Ca Magazine*.

Macit, G. (2012). İç Denetim Türleri ve Teknikleri: Uygunluk Denetmi, Mali Denetim. Ankara: Karayolları Genel Müdürlüğü.

Maleka, M. S. (2014). Strategy Management and Strategic Planning Process. *DTPS Strategic Planning & Monitoring. 1*, s. 1-29. Pretoria: South African Perspective.

Maliye Bakanlığı. (2005, Aralık 31). İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar. *Resmi Gazete*(26040 3. Mükerrer).

Maliye Bakanlığı. (2007, Aralık 26). Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği. *Resmi Gazete*(26738).

Manisalı Darman, G., Taştan, B., Kır, C., & Seçkin, S. S. (2019). *Kurumsal Yönetim.* İstanbul: SPL.

Mattie, J. A., & Cassidy, D. (2008). *Achieving Goals, Protecting Reputations: Enterprise Risk Managemenet for Educational Institutions.* Nisan 17, 2017 tarihinde University of California: http://www.universityofcalifornia.edu/regents/regmeet/july08/a7a.pdf adresinden alındı

Maycock, S. (2014). Production of the Audit Plan. *Risk Based Internal Auditing* (s. 1-7). içinde Londra: Chartered Institute of Internal Auditors.

Meriç, Z. (2004). *Kurumsal Risk Yönetimi*. (TÜGİAD, Düzenleyen) Aralllık 19, 2019 tarihinde Elegans Magazin: http://www.elegans.com.tr/arsiv/66/haber013.html adresinden alındı

Meyer, P. (2019). McDonald's Mission Statement & Vision Statement (An Analysis). *Panmore Institute*.

Midyat, C. S. (2007). Teftiş ve Geleneksel Denetimden İç Denetime: Yapılan Düzenlemeler, Sorunlar ve Tereddütlü Hususlara İlişkin Değerlendirmeler - I. *Mali Hukuk Dergisi*(129), 11-16.

Millstein, I. M., & Gregory, H. J. (2003). Corporate Governance Reform: Learning From Our Mistakes. P. K. Cornelius, & B. Kogut içinde, *Corporate Governance and Capital Flows In A Global Economy* (s. 491-505). New York: Oxford University Press.

Mintzberg, H. (1994). *The Rise and Fall of Strategic Planning: Reconceiving the Roles for Planning, Plans, Planners.* Hertfordshire: Prentice Hall.

Moeller, R. R. (2009). *Brink's Modern Internal Auditing: A Common Body of Knowledge* (7 b.). Hoboken: Wiley.

Mohd-Sanusi, Z., Mohamed, N., Omar, N., & Mohd-Nassir, M. D. (2015). Effects of Internal Controls, Fraud Motives, and Experience in Assessing Likelihood of Fraud Risk. *Journal of Economics, Business, and Management, 3*(2), 194-200.

Morgan, S. L. (2010). Audit Evidence, Documentation, and Reporting . *APIPA* (s. 1-137). Pohnpei: EGAPP Inc.

Mutlu, A. (2008, Nisan-Haziran). Türk Kamu İç Kontrol Sisteminde Maliye Bakanlığının Merkezi Uyumlaştırma Görevi. (İç Kontrol Merkezi Uyumlaştırma Dairesi, Dü.) *İç Kontrol Bülteni*(1). Eylül 14, 2020 tarihinde https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2019/06/6847-0D0CF6F080FC75C59EFB5236494D0FF962B9D7CF.pdf adresinden alındı

National Commission on Fraudulent Financial Reporting. (1987). *Report of the National Commission on Fraudulent Financial Reporting (Exposure Draft).* Washington.

Neziroğlu, İ. (2015). R. Doğanay, & M. A. Meydanlı içinde, *Kamu İdarelerinde Daha Etkili Bir Yönetim İçin Nasıl Bir İç Denetim* (s. 29-32). Ankara: TBMM Basımevi.

Noke, H., & Hughes, M. (2010). Climbing The Value Chain: Strategies To Create A New Product. *International Journal of Operations & Production Management, 30*(2), 132-154.

OECD. (2005). *Kurumsal Yönetim İlkeleri 2004.* İstanbul: Kurumsal Yönetim Derneği.

OECD. (2015). *G20/OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri.* Ankara: OECD.

Ogbeiwi, O. (2017). Why Written Objectives Need To Be Really SMART. *British Journal of Health Care Management, 23*(7), 324-336.

Okur, Y. (2010). Türkiye'de Teftiş ve İç Denetim: Kavramlar, Beklentiler ve Hayatla Yüzleşme. *Maliye Dergisi*(158), 570-586.

Olgun Özen, Ş. (2013, Haziran). Kurumsal Risk Yönetimi - Risk Yönetim Modelleri. Ankara: KİDDER.

Öksüz, F. (2015). R. Doğanay, & M. A. Meydanlı içinde, *Kamu İdarelerinde Daha Etkili Bir Yönetim İçin Nasıl Bir İç Denetim* (s. 109-116). Ankara: TBMM Basımevi.

Ömürgönülşen, U. (1997). The Emergence Of A New Approach To The Public Sector: The New Public Management. *AÜSBF Dergisi, 52*(1), 517-565.

Özbek, Ç. (2012). *İç Denetim: Kurumsal Yönetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol* (1 b., Cilt I). İstanbul: TİDE Yayınları.

Özcan, K., & Ağca, V. (2010). Yeni Kamu Yönetimi Anlayışında Postmodernizmin İzleri. *Amme İdaresi Dergisi, 43*(3), 1-32.

Özer, H. (1997). *Kamu Kesiminde Performans Denetimi ve Türkiye Açısından Değerlendirilmesi.* Ankara: T.C. Sayıştay 135. Kuruluş Yıldönümü Yayınları.

Özgener, Ş. (2004). *İş Ahlakının Temelleri.* Ankara: Nobel Yayınları.

Pardini, E. P. (2020a, Eylül). *Corporate Fraud Prevention and Detection*. Şubat 4, 2021 tarihinde Crossover Brazil: https://www.linkedin.com/posts/eppardini_ inspiringpeopleforinnovation-movingascorporationsthroughknowledge-activity-6719631555221839872-_mvx adresinden alındı

Pardini, E. P. (2020b). *Skills for Internal Controls Specialist*. Eylül 4, 2020 tarihinde Crossoverbrazil: https://www.linkedin.com/feed/update/urn:li:activity: 67029628290765209-60 adresinden alındı

Parlatır, İ., & Gözaydın, N. (1998). *Türkçe Sözlük* (9 b.). Ankara: Türk Dil Kurumu Basım Evi.

Pawczuk, L., Holdowsky, J., Massey, R., & Hansen, B. (2020). *Deloitte's 2020 Global Blockchain Survey From Promise To Reality.* Deloitte Insights: Londra.

Perera, R. (2018). *The Pestle Analysis* (2 b.). Londra: Nerdynaut Publishing.

Pickett, K. S. (2005). *The Essential Handbook of Internal Auditing.* West Susssex: John Wiley & Sons.

Pınar, B. (2009). *Türk Bütçe Hukuku Açısından Kamu Mali Yönetim Sisteminin Hukuki Analizi.* İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.

Price, N. J. (2018, Nisan 26). *Best Practices for Corporate Governance*. Temmuz 13, 2020 tarihinde Diligent Insights: https://insights.diligent.com/corporate-governance/best-practices-for-corporate-governance adresinden alındı

Pricewaterhouse Coopers. (2006). *Her Yönüyle Kurumsal Risk Yönetimi.* İstanbul: Infomag Yayıncılık.

PriceWaterHouseCoopers. (2008). *A Pratical Guide to Risk Assessment: How Principles Based Risk Assessment Enables Organizations to Take the Right Risks.* Aralık 21, 2019 tarihinde http://web.actuaries.ie/sites/default/files/erm-resources/risk_assessment_guide_pwc_Dec08.pdf adresinden alındı

Protiviti. (2006). *Control Self-Assessment: The Future of Store Store Audits in Retail Stores.* Menlo Park: Protiviti Inc.

Public Audit Forum. (2002). *The Different Roles of External Audit, Inseption and Regulation: A Guide for Public Service Managers.* Londra: Public Audit Forum.

Pulakos, E. D. (2004). *Performance Management: A roadmap for developing, implementing and evaluating performance management systems.* Alexandria: SHRM Foundation.

PwC Türkiye. (2016). *Yönetişim, RİSk ve Uyum Hizmetleri Broşürü.* İstanbul: PricewaterhouseCoopers Danışmanlık Hizmetleri Ltd. Şti. pwc. adresinden alındı

Rainer, R. K., & Cegielski, C. G. (2011). *Introduction to Information Systems* (3 b.). Hoboken: Willey.

Ramamoorti, S. (2003). Internal Auditing: History, Evolution and Prospects. A. D. Bailey, A. A. Gramling, S. Ramamoorti, & T. I. Foundation (Dü.) içinde, *Research Opportunities in Internal Auditing* (s. 1-23). Altamonte Springs: First Printing.

Reding, K. F., Barber, G. H., & Digirolama, K. K. (2001). Faaliyet Riski Envanteri Oluşturmak. *İç Denetim*(1), 44-48.

Reding, K. F., Sobel, P. J., Anderson, U. L., Head, M. J., Ramamoorti, S., Salamasick, M., & Riddle, C. (2009). *Internal Auditing: Assurance & Consulting* (2 b.). Altamonte Springs: The IIA Research Foundation.

Reinhard, J., Ames, B., Robertson, A., Thakkar, R., Pulsipher, R., & Bentley, D. (2012). *Entegre Denetim.* UMUÇ - Uygulama Rehberi. Altamonte Springs: IIA Global.

Reiter, S. A., & Wiliams, P. F. (2000). The History and Rhetoric of Auditor Independece Concepts. *Interdisciplinary Perspectives on Accounting Conference.* Manchester.

Rotharmel, F. T. (2012). *Strategic Management: Concepts and Cases.* Londra: McGraw-Hill Education.

Rouse, M. (2019, Ağustos). *Certified Information Systems Auditor (CISA).* Ağustos 25, 2020 tarihinde TechTarget: https://searchsecurity.techtarget.com/ definition/Certified-Information-Systems-Auditor-CISA adresinden alındı

Sağlık Bakanlığı. (2014, Nisan 09). *İç Denetimin Tarihçesi.* Aralık 23, 2019 tarihinde Sağlık Bakanlığı İç Denetim Birimi Başkanlığı: http://icdenetim.saglik.gov.tr/TR,4040/ic-denetimin-tarihcesi.html adresinden alındı

Saka, T., & Uğural, A. (2008). Kurumsal Risk Yönetimi. TÜSİAD (Dü.), *Kurumsal Risk Yönetimi ve 2008 Yılı Risk Öngörüleri* içinde, (s. 1-44). İstanbul.

Sawyer, L. B. (1973). *The Practice of Modern İnternal Auditing.* New York: The IIA.

Sawyer, L. B., Dittenhofer, M. A., & Scheiner, J. H. (2003). *Sawyer's Internal Auditing: The Practive of Modern Auditing* (5 b.). Florida: First Printing.

Schandl, A., & Foster, P. L. (2019). *COSO INTERNAL CONTROL – INTEGRATED FRAMEWORK: An Implementation Guide for the Healthcare Provider Industry.* Durham: Crowe.

Schuchte, A., & Levi, M. (2015). Beyond the Fraud Triangle: Swiss and Austrian Elite Fraudsters. *Accounting Forum, 39*(3), 176-187.

Seuamsothabandith, S. (2004). *An Examination on Enterprise Risk Management.* Macomb: Western Illinois University Press.

Sevim, Ş., Çetinoğlu, T., & Kurnaz, N. (2006, Mayıs 15). *Avrupa Birliği Müzakereleri Sürecinde AB 8. Yönergesi Kapsamında Türkiye'de Denetim Ve Denetçilik Mesleğinin Durumu: AB Müzakereleri Gelişim İçin Bir Fırsat Mıdır?* Aralık 21, 2019 tarihinde MuhasebeTR: http://www.muhasebetr.com/ozelbolum/018/ adresinden alındı

Sezal, L. (2006). *Banka Sistemlerinde Etkin Bir İç Denetim Ve Risk Yönetim Sisteminde Karşılaşılan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri: Ticari Bir Bankanın Uygulamaları Üzerine İncelemeler.* Adana: Çukurova Üniverstiesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Doktora Tezi.

Sgouros, S. (2014). Audit Evidence Collection and Documentation. *The Basics of Internal Auditing* (s. 1-31). Tallahassee: IIA.

Shamshuddin, M. N., & Navi, B. S. (2017). Corporate Governance: Issues, Opportunities and Challenges. *International Journal of Commerce and Management Research, 3*(7), 66-72.

Shea, G. F. (1988). *Practical Ethics.* New York: AMA Membership Publication Division.

Sheikhpour, R., & Modiri, N. (2012). An approach to map COBIT processes to ISO/IEC 27001 information security management controls. *International Journal of Security and its Applications, 6*(2), 13-28.

Sheldon, M. D. (2019). A Primer for Information Technology General Control Considerations on a Private and Permissioned Blockchain Audit . *Current Issues in Auditing, 13*(1), 15-29.

Shenkir, W. G., & Walker, P. L. (2007). *Enterprise Risk Management: Tools and Techniques for Effective Implementation.* New Jersey: Institude of Management Accountants.

Sinanoğlu, A. (2015). R. Doğanay, & M. A. Meydanlı içinde, *Kamu İdarelerinde Daha Etkili Bir Yönetim İçin Nasıl Bir İç Denetim* (s. 99-102). Ankara: TBMM Basımevi.

Sinek, S. (2015). *Patron Değil, Lider Ol: Başaranının Anahtarı Liderin Elinde* (1 b.). (Ö. Koşar, Çev.) İstanbul: Doğan Egmont Yayıncılık.

Sobel, P. J. (2015). *Risk Management Guide: Intefrating Auditing and ERM.* Chicago: CCH Inc.

SOXLAW. (2002). *The Sarbanes-Oxley Act*. Aralık 22, 2019 tarihinde SOXLAW: http://www.soxlaw.com/ adresinden alındı

Soylu, H. (2010). *İç Denetimin Yeni Bir Yaklaşım Olarak Kamu Sektöründe Uygulanması ve Mevcut Uygulamaların Verimlilik ve Başarısı: Türkiye Örneği.* Karaman: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Sözen, S. (2005). *Teori ve Uygulamada Yeni Kamu Yönetimi.* Ankara: Seçkin Yayınevi.

SPK. (2003, Temmuz 14). Aracı Kurumlarda Uygulanacak İç Denetim Sistemine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (Seri: V, No: 68). *Resmi Gazete*(25168).

SPK. (2011, Aralık 30). Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Seri: IV, No: 56). *Resmi Gazete*(28158).

Standard & Poor's. (2009). *Integrating Enterprise Risk Management Analysis Into Corporate Credit Ratings.* New York: The McGraw-Hill Companies.

Standard Australia, & Standard New Zealand. (2004). *Risk Management.* SAI Global Limited.

Şahin, Ü. (2008). *Belediyelerde İç Denetim.* İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Şenver, B., & Sezgin, C. (2002). Dünyada ve Türkiye'de "Yönetişim". *İç Denetim*, 6-11.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. (2006). *Meslek Etiği.* Ankara: Mesleki Eğitimi Ve Öğretimi Güçlendirilmesi Projesi.

Taleb, N. N. (2018). *Siyah Kuğu: Olasılıksız Görünenin Etkisi* (9 b.). İstanbul: Varlık Yayınları.

Taner, A. (2011). Kamuda Hesap Verme Sorumluluğunun Aracı Olarak Performans Esaslı Bütçeleme. *Sayıştay Dergisi*(83), 3-30.

Tattam, D. (2019). How Do You Encourage Your Staff To Embrace Risk And Controls? *Auditing Your Control Framework.* Brisbane: SOPAC Annual Conference.

Taykut, R., & İzmirlioğlu, A. (1975). *Planlı Dönemde Kamu Yönetimi Çalışmaları.* Ankara: DPT Yayınları.

Taymaz, H. (2015). *Eğitim Sisteminde Teftiş.* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

TBMM. (1982, Kasım 09). Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. *Resmi Gazete, 22*(17863 Mükerrer), s. 3.

TBMM. (1987, Nisan 9). 3346 numaralı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonlarının Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmmesi Hakkında Kanun. *Resmi Gazete, 26*(19426).

Thorhallsdóttir, K. (2018, November 16). *Impact and Probability in Risk Assessment*. Temmuz 21, 2020 tarihinde Wiki For Doing Projects : http://wiki.doing-projects.org/index.php/Impact_and_Probability_in_Risk_Assessment adresinden alındı

Ticker, R. (2019). *Corporate Governance: Principles, Policies and Practices.* Oxford: Oxford University Press.

TİDE. (2011). *Kurumsal Yönetimin Güvencesi "İç Denetim".* Platin Dergisi.

TİDE. (2011, Mart 26). *Türkiye İç Denetim Enstitüsü Mesleki Etik Kuralları ve Etik Kurul Yönetmeliği.* Aralık 25, 2019 tarihinde TİDE: https://tide.org.tr/uploads/news/Tide_ Etik_Kurul_Yonetmeligi_26032011.pdf adresinden alındı

Topçu, S., & Bursalı, C. (2020). Bilgi Teknolojileri Denetimine Giriş. İstanbul: KPMG.

Tsintszas, E. (2016). *Lifelong Learning for Internal Auditors.* Altamonte Springs: IIA Research Foundation.

Tufan, M., & Görün, M. (2013). Türkiye'deki Kamu İç Denetim Sisteminin Uluslararası İç Denetim Standartları Çerçevesinde İncelemesi. *Sayıştay Dergisi*(89), 115-135.

TÜSİAD. (2008). *Kurumsal Risk Yönetimi.* İstanbul: TÜSİAD.

TÜSİAD. (2012). *Uygulama Örnekleri İle Birlikte A'dan Z'ye Denetim Komiteleri.* İstanbul: Sis Matbaacılık.

Tysiac, K. (2020, Mayıs 26). *COSO Provides New Guidance on Risk Appetite*. Haziran 16, 2020 tarihinde Journal of Accountancy: https://www.journalofaccountancy.com/news/2020/may/new-coso-guidance-risk-appetite.html adresinden alındı

U.S. Department of Energy. (2014). *Internal Control Evaluations Guidance.* Washington D.C.: U.S.A. Department of Energy.

Uvey, M. C. (2020). *Neden ISACA Üyeliği*. Temmuz 2, 2020 tarihinde Bilişim Teknolojileri Yönetim ve Denetim Enstitüsü: https://isaca-ankara.org/ yayinlar/makaleler/neden-isaca-uyeligi/ adresinden alındı

Uwadiae, O. (2015). COSO-Control Activities. (Deloitte, Dü.) *Financial Reporting.* Eylül 4, 2020 tarihinde https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ng/Documents/audit/Financial%20 Reporting/ng-coso-control-activities_15042015.pdf adresinden alındı

Uysal, F. (2010). Kamu İdarelerinde İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi. *Denetişim*(4), 88-92.

Uysal, F. (2014). R. Doğanay, & M. A. Meydanlı içinde, *Kamu İdarelerinde Daha Etkili Bir Yönetim İçin Nasıl Bir İç Denetim* (s. 13-15). Ankara: TBMM Basımevi.

Uysal, M. C. (2018). Kamu Kurumlarında Kurumsal Risk Yönetimi ve Risk Odaklı İç Denetim: İç Denetçiler Üzerine Bir Araştırma- II. *Denetişim*(18), 35-44.

Uysal, M. C. (2020). Stratejik Risklerin Yönetilmesi ve Örgütlerde Sürekli Risk Yönetimi Entegrasyonu. *Denetişim*(21), 39-52.

Uysal, M. C. (2021). ISO 31000 ve COSO Kurumsal Risk Yönetimi Karşılaştırılması: Güncellemeleri Anlamak. *Denetişim*(22), 55-68.

Uzay, Ş. (1999). *İşletmelerde İç Kontrol Sistemini İncelemenin Bağımsız Dış Denetim Karar Sürecindeki Yeri ve Türkiye'deki Denetim Firmalarına Yönelik Bir Araştırma.* Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu.

Uzay, Ş., & Kardeş Selimoğlu, S. (2014). *Muhasebe Denetimi* (4 b.). Ankara: Gazi Kitapevi.

Uzun, A. K. (1999). Organizasyonlarda İç Denetim Fonksiyonu ve Önemi. *Active Bankacılık ve Finans Dergisi*(6), 68-70.

Uzun, A. K. (2007). İşletmelerde İç Denetimin Kurulması, Rolü ve Önemi. Antalya: Deloitte Türkiye.

Uzunay, V. (2007). *Avrupa Birliğinde ve Türkiye'de Kamu İç Mali Kontrol Sistemi ve Bu Alanda Yapılan Düzenlemeler.* Ankara: Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü, Uzmanlık Tezi.

Wade, K., & Wynne, A. (1999). *Control Self-Assessment For Risk Management And Other Practical Applications.* Hoboken: Wiley.

Walukow, M. I., & Pangemanan, S. A. (2015). Developing Competitive Strategic Model Using Quantitative Strategic Planning Matrix (QSPM) Approach for Handicraft Ceramic Industry in Pulutan, Minahasa Regency, Procedia. *Social and Behavioral Science*(211), 688-695.

Webster, R. (2004, Mart 10). *File on 4: North Wales and the easy journalism of child abuse*. Aralık 25, 2019 tarihinde richardwebster.net: http://www.richardwebster.net/print/xfileon4.htm adresinden alındı

WestJet. (2013). *2012 Corporate Social Responsibility Report.* Galgary: WestJet Airlines.

White, S. K. (2019, January 16). *COBIT Nedir? Uyum ve Yönetişim İçin Bir Çerçeve*. Temmuz 2, 2020 tarihinde CIO: https://www.cio.com/article/ 3243684/what-is-cobit-a-framework-for-alignment-and-governance.html adresinden alındı

Wilson, W. (1887). The Study of Administration. *Political Science Quarterly, 2*(2), 197-222.

Wright, T. (2019). *Strategic Management Process: the complete guide*. Sidney: Cascade Strategy.

Yılancı, M. (2003). *İç Denetim Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi İşletmesi Üzerine Bir Araştırma.* Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi Yayınları.

Yılmaz Küçük, A. (2007). *Havaalanlarında Kurumsal Risk Yönetimi: Atatürk Havalimanı Terminalleri İşletmesi İçin Kurumsal Risk Yönetimi Model Önerisi.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.

Yurtsever, G. (2009). *Teftişten İç Denetime Banka Müfettişliği.* İstanbul: Türkiye Bankalar Birliği.

Yurtsever, G. (2015). R. Doğanay, & M. A. Meydanlı içinde, *Kamu İdarelerinde Daha Etkili Bir Yönetim İçin Nasıl Bir İç Denetim* (s. 175-183). Ankara: TBMM Basımevi.

YÖNEYLEM ARAŞTIRMASI

Prof. Dr. Ahmet ÖZTÜRK

Uludağ Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Öğretim Üyesi

Genişletilmiş
17. Baskı

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi
Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.
Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-00-5

Sayfa Düzeni ve Kapak Tasarım: Aslı AYRANCI

Baskı:
Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Ekim 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

Bu kitabımı eğitimim sürecinde hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan ve yaşamımda emeklerini ve sevgilerini hiçbir zaman esirgemeyen genç yaşlarında hakkın rahmetine kavuşan, babam Mehmet, annem Hacer, ağabeylerim Habip ve Süleyman Öztürk'ün aziz anılarına adıyorum.

ÖNSÖZ

(Basım 1984 - 2014)

İlk baskısının 1984 yılında 5000 adet, İkinci ve Üçüncü baskılarının 1991, 1993 yıllarında 2000 adet olarak Uludağ üniversitesi ve Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı'nca yapılan Yöneylem Araştırması kitabımız, *kararlar ve modeller, model kurma ve doğrusal programlama, doğrusal programlama simpleks yöntemi, doğrusal programlamada duality ve duyarlılık analizleri, ulaştırma modelleri, şebeke analizi, envanter modelleri, oyun kuramı, bekleme hattı modelleri* konularını içeren dokuz bölümlük 303 sayfalık bir eserdi. 1994 yılından itibaren Ekin Kitabevi tarafından yapılan basımlarda kitabımıza *parametrik* ve *hedef programlama*, *tam sayılı programlama*, *Markov analizi* ve *karar alma*, *doğrusal, tamsayılı doğrusal* ve *parametrik programlamanın WINQSB paket programı ile çözümü* adlarını taşıyan dört yeni bölüm eklenmiş ve bazı bölümlerin içerikleri de geliştirilmiştir. Kitabımızın 13. baskısında ise tüm bölüm içerikleri tekrar gözden geçirilerek önceki baskıda görülen bazı küçük hatalar düzeltilmiştir.

İçinde bulunduğumuz 21. yüzyıl, bilginin ve bilişim teknolojisinin egemen olduğu *bilgi toplumu* çağıdır. Dolayısı ile bilginin her alanda önemi artmakta, şirketlerin başarımı ise faaliyetlerinde kullandıkları bilgi düzeyine bağlı olmaktadır. Ayrıca bu yüzyılda işletmelerin hayatta kalabilmeleri ve başarılı olmaları, onların sürekli iyileştirme süreci içinde yüksek kaliteli ürün ve hizmet üretmeyi temel ilke edinen yeni yönetim sistemlerini uygulamaya geçmelerine bağlıdır. Yöneylem Araştırması üretim kaynaklarının en etkin kullanımı, hatalı ürünlerin ve süreçlerin en aza indirilmesi, verimliliğin artırılması, ürün kalitesi ve müşteri tatmininin en çoğa yükseltilmesi gibi pek çok konularda işletmelere etkin olarak yardımcı olabilmektedir. Son yıllarda çağdaş işletmelerin ve ülkelerin yöneldiği Toplam Kalite Yönetiminin ve *süreç optimizasyonunun* başarısında, yöneylem araştırmasının önemli bir paya sahip olduğu görüşündeyiz.

Bu kitap, üniversitelerin ekonometri, iktisat, işletme ve endüstri mühendisliği bölümlerinde okutulan, *yöneylem araştırması, doğrusal programlama, karar alma teknikleri* ve *sayısal yöntemler* derslerinde lisans öğrencilerinin ders kitabı olarak yazılmış olmasının yanında yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin de çalışmalarında bu eserden yararlanabileceklerini düşünmekteyiz. Kıt kaynakların etkin ayırımı (tahsisi) ile ilgilenen yöneylem araştırması aynı zamanda karar vermede başvurulması gereken bilimsel bir yaklaşımdır. Bu nedenle sözü edilen kitap, lisans ve yüksek lisans öğrencilerin yanı sıra çağdaş işletmecilik ilkelerini uygulayan yöneticilerin de yararlanabileceği bir kaynaktır. .

Şirketlerin küresel pazarlarda rekabet üstünlüğü sağlayabilmeleri ve gelecekte sürekli başarılı olabilmeleri için; *olayları önceden tahmin etme*, *yenilikçilik ve mükemmeliyetçilik* temel alınacak esaslardır.

Yöneylem araştırması değindiğimiz bu üç temel esası sağlamakta yararlanılacak önemli bir bilim dalı olduğunu düşünmekteyiz. Çünkü yöneylem araştırmasının kullandığı anket ve tahmin yöntemleriyle müşterilerin gelecekteki isteklerinin ne olacağı ve optimizasyon modelleri, tedarik zinciri yönetimi ve diğer yöneylem araştır-

masının kullandığı modeller ile optimal fiyatlama, optimal yararlar ve stratejiler, en iyiyi veren farklı ürün bileşimleri ve süreç optimizasyonu belirlenebilir.

Yöneylem araştırması ele aldığı sistemi betimleyen bir model ile başlar; sonra bu modeli, sistemi işletmede en iyi yolu bulmak için kullanır. Yöneylem araştırması; *problemin formülleştirilmesi, çalışma altındaki sistemi gösterecek herhangi bir modelin kurulması, modelden çözümün elde edilmesi, modelin ve modelden elde edilen sonuçların denenmesi, modelin getirdiği sonuçların denetlenmesi, sonuçların uygulamaya konulması* gibi adımları içerir.

On üç bölümden oluşan yapıtın birinci bölümü yukarıda değindiğimiz yöneylem araştırmasının doğuşu, özelliği, problem çözme yaklaşımı, karar verme ve modeller, sistem tanımının yöneylem araştırmasındaki önemi, yöneylem araştırmasının bugünü ve geleceği ile ilgilidir. İkinci, üçüncü ve dördüncü bölümlerde yöneylem araştırmasının en yaygın kullanım alanı olan doğrusal programlama modeline ve onun duyarlılık analizine yer verilmiştir. Geniş şekilde dört bölüm içinde açıklanmaya çalışılan doğrusal programlama konusu bir dönemlik doğrusal programlama dersi için yeterli olabilir. Parametrik ve hedef programlama, tamsayılı programlama, şebeke analizi, envanter modelleri, oyun kuramı ve bekleme hattı modellerini ve Markov analizini içeren diğer bölümlerde üç saatlik iki dönemlik karar alma teknikleri dersi ile yüksek lisans içinde yeterli olacağı kanısındayız.

On üç bölümü içeren yapıt yöneylem araştırmasına giriş niteliğinde olup yine de yöneylem araştırması alanına giren *dinamik programlama ve benzeşim* modelleri gibi konuları da ekleyerek iki dönemlik yöneylem araştırması ve sayısal yöntemler dersi için fazlasıyla yeterli olabilir düşüncesindeyiz.

Bilindiği gibi bilimsel yöntemin özü model kurma sürecine dayanır. Öğrencilere sistemli bir düşünme alışkanlığı kazandırmak ve düşünme yeteneğini geliştirmek üniversite eğitiminin en önemli ve temel amaçlarından biridir. Öğrencilere bu amaç doğrultusunda yararlı olacağını umduğumuz bu çalışma her yöneylem araştırması ve nicel karar alma tekniklerinin ilgilendiği modellerin önemli birçoğunu içermektedir.

Ayrıca yöneylem araştırması konusunda çalışmalarımın yoğunlaşmasına neden olan başta meslektaşlarıma, öğrencilerime ve her zaman iyi bir çalışma ortamı sağlayan aileme bu vesile ile şükranlarımı sunarım. Akademik kariyere başladığım 1971 yılında Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Başkanlığı görevini yürüten saygıdeğer hocam Prof. Dr. Vural Savaş'ın mesleki yöndeki gelişmelerimde teşvik edici sözlerini hiçbir zaman unutmadığımı bildirerek kendisine bu yönden çok teşekkür ettiğimi belirtirim. Ayrıca kitabımın çeşitli baskılarında az veya çok emeği geçen Prof. Dr. Şenol Erdoğmuş'a, Yrd. Doç. Dr. Mahmut Atlas'a, Yrd. Doç. Dr. Mustafa Özkan'a, Doç. Dr. İrfan Ertuğrul'a ve Arş. Görev. Vesile Sinem Arıkan'a ayrıca teşekkür etmek istiyorum.

Kitabımızın *ondördüncü* basımında yapılan değişikliklerin dizgisini özenle hazırlayan Vildan TATLI'ya, basımını gerçekleştiren Ekin Kitabevi sahibi Mehmet OYMAK ve çalışanlarıyla kitabın basımında emeği geçen Star Ajans Matbaacılık çalışanlarına en içten teşekkürlerimi sunarım.

Bursa, 17 Eylül 2014 **Prof. Dr. Ahmet ÖZTÜRK**

ÖNSÖZ

(Basım 16)

Çoğu gerçek iş problemleri sadece doğrusal olmayan modeller ile çözülebildiğinden, bu konu eserimizin daha önceki baskılarında yer almaması önemli bir eksiklikti. Doğrusal olmayan programlama (NLP) modeli doğrusal veya doğrusal olmayan kısıtlayıcılara bağlı kalarak amaç fonksiyonun optimizasyonunu içerir.

Bu basımda 14. bölüm olarak eklenen *doğrusal olmayan programlamada*, NPL ilgili gerekli bilgiler ve NPL problemlerin çözümünde kullanılan, *ikame yöntemi*, *Lagrange yöntemi*, *KKT koşulları*, *ikiye bölme yöntemi* ve *kuadratik programlama* ayrıntılı olarak açıklanmaya çalışılmıştır. Ayrıca Envanter bölümüne *sabit tedarik süreli olasılık modeli*, bekleme hattı modeline *sınırlı nüfus modeli* bu basımda eserimize eklenmiştir.

Nisan 2013 yılında Karabük Üniversitesi, Endüstri mühendisliği bölümünde yöneylem araştırması konulu konferansa gittiğimde, meslektaşlarımın isteği üzerine, doğrusal olmayan programlama bölümünü eserimize dahil edeceğime ilişkin sözümü biraz geç de olsa kitabımızın 16. basımında yerine getirdiğim için mutluyum.

Ayrıca NPL konusunu yazmam için teşvik eden başta Doç. Dr. Filiz ERSÖZ olmaz üzere tüm *Karabük Endüstri Bölümündeki* meslektaşlarıma ve yöneylem araştırması eserimizi sürekli geliştirmede katkıları olan tüm meslektaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Kitabımızın bu basımında dizgisini özenle hazırlayan Aslı AYRANCI'ya, basımını gerçekleştiren Ekin Kitabevi sahibi Mehmet OYMAK ve çalışanlarıyla kitabın basımında emeği geçen Star Ajans Matbaacılık çalışanlarına en içten teşekkürlerimi sunarım.

Bursa, 6 Şubat 2016

Prof. Dr. Ahmet ÖZTÜRK
ahmetozturk@uludag.edu.tr

ÖNSÖZ

(Basım 17)

Oyun kuramı üzerindeki çalışmalarıyla Nobel ödülünü alan matematikçi John Nash "*iyi matematik bilmeyen toplumlarda adalet yoktur*" diyerek matematiğin önemini ortaya koymuştur. Matematik tüm bilimlerin temeli olduğundan olayları ve evreni en iyi anlayabilmeyi sağlar.

Yöneylem araştırması doğru verilere dayanan matematiksel modelleri ile sorunları en etkin çözen bir bilimdir. Her alanda sorunları anlayabilme ve çözmeye odaklanan yöneylem araştırması, gelişimini kesintisiz sürdürmektedir. Amerikalı iktisatçı ve siyaset bilimci *Prof. Dr. John E. Roemer*, yöneylem araştırmasının önemli konularından biri olan oyun kuramından yararlanarak, *1917 Rusya Devrimi*ni sıfır toplamlı oyun olduğunu ileriye sürmüş ve oyunun çözümünü açıklamıştır. Bu konuya Oyun Kuramı bölümünde değinilmiştir.

Günümüzde tüm dünyadaki işletmeler *Tam Zamanında Sistemleri* (JIT) uygulama veya nasıl uygulayacaklarını, faydalarını henüz iyi kavramadıkları görülmektedir. İşte JIT sistemleri eserimizin önceki baskılarında yer almaması bir eksiklik olarak düşünülmüş ve bu baskıda söz konusu eksiklik giderilmeye çalışılmıştır. JIT, üretim sürecinde mevcut olan her türlü israfı ortadan kaldırarak yüksek kaliteye ulaşılması, sürekli iyileştirmenin sürdürülmesi, maliyetlerin azaltılması, müşteri ve çalışan memnuniyetinin artırılması, mal ve hizmetin anında karşılanmasını sağlayan bir teknikten ziyade bir yönetim felsefesidir. Ayrıca yöneylem araştırması gibi JIT'de *sürekli ve zoraki sorun çözme felsefesidir*. 10. Bölümde JIT sisteminin tanımı, önemi, ilkeleri, tarihi gelişimi, envanter kontrolünde itme ve çekme sistemleri, Kanban sistemleri, JIT sisteminin kurulmasında ele alınması gereken kriterler, JIT'in avantajları ve dezavantajları ayrıntılı olarak açıklamaya çalışılmıştır.

Bunun yanında bilgisayar yazılımının gelişmesiyle 1910 yılında Henry Gatt'ın üretim ve proje planlama için ortaya attığı, çizelge, günümüzde de yaygınca kullanılmaktadır. Bu basımda Gantt çizelgesi bölüm 9.6'da ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Ayrıca bazı bölümlere ilaveler yapılmıştır.

Son yıllarda yazılım ve paket programlarının hızlı gelişimi ve kolay erişimi düşünülerek, daha önceki baskılarda yer alan Doğrusal, Tam Sayılı Programlama ve Parametrik programlamanın WINQSB paket programı ile çözüm bölümü bu baskıda yer verilmemiştir.

Kitabımızın bu basımında ek dizgisini özenle hazırlayan Aslı AYRANCI'ya, yayınlayan EKİN YAYINEVİ sahibi Mehmet OYMAK ve tüm yayınevi emekçilerine ve basımı gerçekleştiren STAR AJANS çalışanlarına en içten teşekkürlerimi sunarım.

BURSA 28.09.2021

Prof. Dr. Ahmet ÖZTÜRK

ahmetozturk@uludag.edu.tr

İÇİNDEKİLER

1. YÖNEYLEM ARAŞTIRMASINA GİRİŞ

1.1. YÖNEYLEM ARAŞTIRMASININ DOĞUŞU 1
1.2. YÖNEYLEM ARAŞTIRMASININ ÖZELLİĞİ 4
1.3. YÖNEYLEM ARAŞTIRMASININ PROBLEM ÇÖZME YAKLAŞIMI 7
1.4. KARAR VERME 16
1.4.1. Karar Değişkenleri 17
1.4.2 Kontrol Edilemeyen Değişkenler 17
1.4.3. Belirlilik, Belirsizlik ve Risk 18
1.4.4. Kısıtlayıcılar 19
1.5. MODELLER 19
1.6. SİSTEM TANIMI VE YÖNEYLEM ARAŞTIRMASINDAKİ ÖNEMİ 22
1.7. YÖNEYLEM ARAŞTIRMASININ BUGÜNÜ VE GELECEĞİ 23
KAYNAKÇA 29

2. DOĞRUSAL PROGRAMLAMAYA GİRİŞ

2.1. GİRİŞ 31
2.2. DOĞRUSAL PROGRAMLAMANIN VARSAYIMLARI 32
a. Doğrusallık Varsayımı 32
b. Toplanabilirlik Varsayımı 33
c. Bölünebilirlik Varsayımı 33
d. Kesinlik Varsayımı 33
2.3. DOĞRUSAL PROGRAMLAMA MODELİ 34
a. Karar Değişkenlerinin Belirlenmesi 34
b. Amaç Fonksiyonunun Belirlenmesi 34
c. Kısıtlayıcıların Belirlenmesi 35
d. İşaret Kısıtlaması 36
2.4. DOĞRUSAL PROGRAMLAMA MODELİNİN ÇÖZÜMÜNDE KULLANILAN TANIMLAMALAR 37
a. Uygun Bölge 37
b. Köşe Noktaları 38
c. Uygun Çözüm 38
d. Optimal Çözüm 38
e. Köşe Nokta Uygun Çözüm 39
f. Temel Çözüm 40
g. Bozulan Çözüm 40
2.5. DOĞRUSAL PROGRAMLAMA MODELİNİN UYGULANDIĞI ALANLAR İLE İLGİLİ ÖRNEKLER 40
2.5.1. Üretim Planlaması Problemi 41
2.5.2. Tarımsal Üretim Planlama Problemi 54
2.5.3. Reklam Seçim Problemi 57
2.5.4. Personel Programlaması 61
2.5.5. Portföy Seçim Problemi 66
2.5.6. Ulaştırma Problemi 70
2.5.7. Finansal ve Yatırım Planlaması 71

2.5.8. Beslenme Problemleri 85
2.5.9. Karışım Problemleri 89
2.6. İKİ DEĞİŞKENLİ DOĞRUSAL PROGRAMLAMA PROBLEMLERİNİN GRAFİK ÇÖZÜM YÖNTEMİ 92
2.6.1. Kısıtlayıcı Grafiğinin Çizimi 93
2.6.2. Uygun Bölgenin Belirlenmesi 97
2.6.3. Optimal Çözümün Bulunması 98
KAYNAKÇA 108
PROBLEMLER 109

3. DOĞRUSAL PROGRAMLAMA: SİMPLEKS YÖNTEMİ

3.1. GİRİŞ 117
3.2. SİMPLEKS YÖNTEMİN GEOMETRİK AÇIKLAMASI 117
3.3. STANDART VE KANONİK ŞEKİLLER 120
3.4. GAUSS ELİMİNASYON YÖNTEMİ İLE DOĞRUSAL PROGRAMLAMA PROBLEMLERİNİN ÇÖZÜMÜ 124
3.5. SİMPLEKS YÖNTEMİ 133
3.6. SİMPLEKS YÖNTEM UYGULAMALARIN TÜRLERİ 153
3.6.1. Bozulma (Dejenerasyon) 153
3.6.2 Sınırsız Çözümler 158
3.6.3. Seçenekli Optimal Çözüm 162
3.6.4. Uygun Çözüm Bulunmama 165
3.6.5. Sınırsız Uygun Bölge ve Sınırlı Optimal Çözüm 166
KAYNAKÇA 169
PROBLEMLER 170

4. DUALİTY VE DUYARLILIK ANALİZİ

4.1. GİRİŞ 179
4.2. DUAL PROBLEMİN TANIMI 180
4.2.1. Normal Maksimum veya Minimum Problemin Dualinin Bulunması 181
4.2.2. Normal Olmayan Maksimum ve Minimum Problemin Dualinin Bulunması 185
4.3. DUAL ÖNERMESİ VE ONA İLİŞKİN ÖZELLİKLER 191
4.4. DUAL SİMPLEKS YÖNTEM 192
4.4.1. Dual Problemlerin Simpleks Yöntem ile Çözümü ve Ekonomik Açıklaması 193
4.4.2. Tamamlayıcı Aylaklık Önermesi 203
4.4.2.1. Tamamlayıcı Aylaklığın Doğrusal Programlama Problemleri Çözümünde Kullanılması 206
4.5. DUAL PROBLEMİN EKONOMİK AÇIKLAMASI VE GÖLGE FİYATLAR 206
4.6. DUYARLILIK ANALİZİ 210
4.6.1.Grafik Analizi ile Amaç Fonksiyonu Katsayısı Değişim Etkisinin Belirlenmesi 210
4.6.2. Sağ Taraf Sabitlerin Değişim Aralığının Belirlenmesi 212
4.6.3. Amaç Fonksiyonu Katsayılarının Değişim Aralığı 218
4.6.4. Maliyet Satır Vektöründe Değişme 223
4.6.5. Kısıtlayıcı Denklemin Sağ Tarafındaki Sütun Vektöründe Değişme 226
4.6.6. Kısıtlayıcı Denklem Matrisinde Değişme 227
4.6.7. Probleme Yeni Bir Faaliyetin Eklenmesi 230
4.6.8. Yeni Bir Kısıtlayıcının Eklenmesi 231

KAYNAKÇA 232
PROBLEMLER 233

5. PARAMETRİK VE HEDEF PROGRAMLAMA

5.1. PARAMETRİK DOĞRUSAL PROGRAMLAMA 240
5.1.1. Amaç Fonksiyonu Parametrelerindeki Sistematik Değişmenin Analizi 240
5.1.2. Sağ Taraf Parametrelerindeki Sistematik Değişmenin Analizi 251
5.2. HEDEF PROGRAMLAMA 258
5.2.1. Hedef Programlamanın Tanımı ve Tarihsel Gelişimi 260
5.2.2. Hedef Programlamanın Varsayımları ve Bileşenleri 261
5.2.3. Hedef Programlamayla İlgili Örnek Problemler 262
5.2.4. Hedef Programlama Türleri 266
5.2.4.1. Tek Hedefli Programlama 266
5.2.4.2. Eşit Ağırlıklı Çok Hedefli Programlama 270
5.2.4.3. Ağırlıklı Çok Hedefli Programlama 275
5.2.4.4. Öncelikli Çok Hedefli Programlama 277
5.2.4.5. Ağırlıklı-Öncelikli Çok Hedefli Programlama 281
5.2.5. Genel Hedef Programlama Modeli 285
5.2.6. Hedef Programlamanın Uygulama Alanlarına İlişkin Bazı Örnek Problemler 286
KAYNAKÇA 295
PROBLEMLER 296

6. TAMSAYILI PROGRAMLAMA

6.1. TAMSAYILI PROGRAMLAMA İLE İLGİLİ TANIMLAMALAR 301
6.2. TAMSAYILI PROGRAMLAMA İLE İLGİLİ PROBLEMLER 304
6.2.1. Kuruluş Yeri Seçimi Problemi 304
6.2.2. Sırt Çantası Problemleri 306
6.2.3. Sermaye Bütçeleme Problemleri 311
6.2.4. Sabit Yük Problemleri 313
6.2.5. Küme Örtme Problemleri 319
6.2.6. Ya-Veya Kısıtlayıcılı Problemler 324
6.2.7. İse – O Zaman Kısıtlayıcılı Problemler 329
6.3. TAMSAYILI PROGRAMLAMA PROBLEMLERİNİN ÇÖZÜM YÖNTEMLERİ 332
6.3.1. Dal ve Sınır Tekniği 333
6.3.2. Arı Tamsayılı Programlama Problemlerinin Dal ve Sınır Tekniği İle Çözümü 339
6.3.3. Karma Tamsayılı Programlama Problemlerinin Dal ve Sınır Tekniği ile Çözümü 345
6.3.4. 0-1 Tamsayılı Programlama Problemlerinin Dal ve Sınır Tekniği İle Çözümü 347
6.3.5. Atama Probleminin Dal ve Sınır Yöntemiyle Çözümü 353
6.4. GOMORY KESİM DÜZLEMİ YÖNTEMİ 357
KAYNAKÇA 366
PROBLEMLER 367

7. ULAŞTIRMA MODELLERİ

7.1. GİRİŞ 373
7.2. ULAŞTIRMA PROBLEMİNİN MATEMATİK MODELİ 374
7.3. DENGELİ VE DENGESİZ ULAŞTIRMA PROBLEMLERİ 376

7.4. ULAŞTIRMA ALGORİTMASI (ÇÖZÜM TEKNİĞİ) ... 379
7.4.1. Kuzey Batı - Köşe Yöntemi ... 381
7.4.2. En Az-Maliyetli Gözeler Yöntemi ... 383
7.4.3. Greedy Sezgisel Yöntemi ... 385
7.4.4. Sıra veya Sütun Enküçüğü Kullanım Yöntemi ... 387
7.4.5. Vogel Yaklaşım Yöntemi ... 387
7.5 EN UYGUN ÇÖZÜMÜN BULUNMASI ... 392
7.5.1. Atlama Taşı Yöntemi ... 392
7.5.2. Çoğaltan Yöntemi ... 396
7.5.3. Bozulma Durumu ve Çözümü ... 403
7.5.4. Seçenekli Optimal Çözümler ... 412
7.5.5. Enbüyükleme Tipi Ulaştırma Problemleri ... 413
7.6. ULAŞTIRMA MODELİNDE DUYARLILIK ANALİZLERİ ... 415
7.6.1. Maliyetlerdeki Duyarlılık ... 415
7.6.2. Sunum Miktarındaki Duyarlılık ... 418
7.6.3. İstem Miktarındaki Duyarlılık ... 419
7.7. ATAMA MODELİ ... 419
7.8. ATAMA MODELİNDE DUYARLILIK ANALİZİ ... 435
7.8.1. Temel Olmayan Değişkenlerin Duyarlılığı ... 435
7.8.2. Temel Değişkenlerin Duyarlılığı ... 437
7.9. GEZGİN SATICI PROBLEMİ İÇİN EN YAKIN YAKLAŞIM YÖNTEMİ ... 439
7.10. AKTARMA MODELİ ... 442
KAYNAKÇA ... 451
PROBLEMLER ... 452

8. ŞEBEKE ANALİZİ

8.1. GİRİŞ ... 463
8.2. EN KÜÇÜK YAYILMA PROBLEMLERİ ... 465
8.3. EN KISA YOL PROBLEMLERİ ... 468
8.4. EN YÜKSEK AKIŞ PROBLEMLERİ ... 474
8.5. KRİTİK YOL YÖNTEMİ (CPM) ... 480
8.5.1. Ok Diyagramı ... 482
8.5.2. Kritik Yolun Bulunması ... 485
8.6. GANTT ÇİZELGESİ ... 495
8.7. PERT ANALİZİ ... 499
8.8. PROJE PLANLAMASINDA ZAMAN-MALİYET İLİŞKİSİ ... 511
8.9. KRİTİK YOLUN BULUNMASINDA VE PROJENİN HIZLANDIRILMASINDA DOĞRUSAL PROGRAMLAMA ... 520
8.10. EN KÜÇÜK MALİYETLİ AKIŞ PROBLEMİ ... 523
KAYNAKÇA ... 531
PROBLEMLER ... 532

9. ENVANTER MODELLERİ

9.1. GİRİŞ ... 543
9.2. ENVANTER MALİYETLERİ VE İLGİLİ DEĞİŞKENLER ... 544
9.3. DETERMİNİSTİK ENVANTER MODELLERİ ... 546
9.3.1. Temel Ekonomik Sipariş Miktarı Modeli ... 546

9.3.2. Sabit Oranlı Sipariş Modeli (Üretim Modeli) 549
9.3.3. Miktar İndirimi Envanter Modelleri 554
9.3.3.1. Fiyat Kıyaslamasına Dayanan Model 554
9.3.3.2. Fiyat Değişimine Dayanan Model 556
9.3.3.3. Fiyat İndirme Durumundaki Model 559
9.3.4. Stok Tükenmesi Durumunda Ekonomik Sipariş Miktarı Modeli 561
9.3.5.Stok Tükenmesi Durumunda Üretim Modeli (Sabit Oranlı Sipariş Modeli) 564
9.4. STOKASTİK ENVANTER MODELLERİ 568
9.4.1. P ve Q Sistemlerinin Deterministik Envanter Problemlerinde Uygulanması 569
9.4.2. Sabit Tedarik Süresi ve Değişen İstem ile Q Sistemi 572
9.4.3. Sabit Tedarik Süresi ve Değişen İstem ile P Sistemi 575
9.4.4. Sabit İstem ve Değişen Tedarik Süreli Q Sistemi 577
9.4.5. Sabit İstem ve Değişen Tedarik Süreli P Sistemi 579
9.4.6. Değişen İstem ve Değişen Tedarik Süreli Q Sistemi 580
9.4.7. Değişen İstem ve Değişen Tedarik Süreli P Sistemi 581
9.4.8. Tek Siparişli Model 581
9.5. EN UYGUN SERVİS DÜZEYİ MODELİ 585
9.6. SABİT TEDARİK SÜRELİ OLASILIK ENVANTER MODELİ 589
9.7. PARTİ BÜYÜKLÜĞÜ ENVANTER YÖNETİMİ 595
9.8. ABC ENVANTER SINIFLANDIRMA SİSTEMİ 596
9.9. MALZEME İHTİYAÇ PLANLAMASI VE TAM ZAMANINDA ÜRETİM YÖNETİMİ 600
9.10. MALİYET AZALTIMI İÇİN ENVANTER KONTROLÜ 603
9.10.1. Envanter Kontrol Sisteminin Yararları ve Sakıncaları 603
9.10.2. Envanter Maliyetlerinin Belirlenmesi 605
KAYNAKÇA 607
PROBLEMLER 608

10. TAM ZAMANINDA SİSTEMLER

10.1. GİRİŞ 615
10.2. TAM ZAMANINDA KAVRAMI VE İLKELERİ 617
10.2.1. Tam Zamanında Tanımı 617
10.2.2. Tam Zamanında Kavramının Önemi ve İlkeleri 619
10.3. JIT SİSTEMİNİN TARİHİ GELİŞİMİ 623
10.4. ENVANTER KONTROLÜNDE İTME VE ÇEKME SİSTEMLERİ 627
10.4.1. Üç Üretim Sisteminde Stok Düzeyleri 627
10.4.2. İtme Sistemi 628
10.4.3. Çekme Sistemi 629
10.4.4. İtme-Çekme Sistemi 630
10.5. KANBAN SİSTEMLERİ 630
10.5.1. Kanban Tanımı ve Kuralları 630
10.5.2. Basit Kanban Sistemi 632
10.5.4. Kanban Kartı veya Konteyner Sayısını Belirleme 636
10.5.5. Kanbanın Faydaları 639
10.6. TAM ZAMANINDA SİSTEMİN KURULMASINDA YAPILMASI GEREKENLER VE FAYDALARI 640
10.6.1. JIT Sisteminin Kurulması için Kriterler 640

10.6.2. JIT Sisteminde Olması Gerekenler ve Faydaları 641
10.6.3. JIT Üretim Sistemlerini Uyarlama Avantajları ve Dezavantajları 645
KAYNAKÇA 649
PROBLEMLER 650

11. OYUN KURAMI
11.1. GİRİŞ 653
11.2. KAVRAMLAR VE TANIMLAR 654
11.3. OYUN İÇİN BAŞLICA ÖNERMELER 660
11.4. DENGELİ OYUNLAR 661
11.5. ÜSTÜNLÜK STRATEJİLERİ 664
11.6. TAM BELİRSİZLİK ALTINDA OYNANAN OYUN 665
11.6.1. Hurwics ve Bayes Laplace Kuralları 666
11.7. mx2 veya 2xn OYUNLARININ GRAFİK ÇÖZÜM YÖNTEMİ 669
11.8. OYUNLARIN DOĞRUSAL PROGRAMLAMA İLE ÇÖZÜMÜ 677
11.9. 2x2 OYUNLARIN ÇÖZÜMÜNDE KULLANILAN AYRI BİR YÖNTEM 685
KAYNAKÇA 689
PROBLEMLER 690

12. BEKLEME HATTI MODELLERİ
12.1. GİRİŞ 697
12.2. BEKLEME HATTI İLE İLGİLİ TERİMLER VE MALİYETLER 698
12.3. KUYRUK SİSTEMLERİ 700
12.4. KUYRUK MODELİNDE GELİŞ ve SERVİS YAPISINI AÇIKLAMADA KULLANILAN DAĞILIMLAR 702
12.5. KUYRUK MODELİNİ UYGULAMA ÜSTÜNLÜKLERİ 703
12.6. TEK SERVİSLİ KUYRUK MODELLERİ 704
12.6.1. Üstel Servisli-Sınırsız Kuyruk Modeli 704
12.6.2. Sonlu Geliş Kaynaklı Sonsuz Tek Kanallı Kuyruk Modeli 712
12.6.3. Sonsuz Geliş Kaynaklı, Sonlu Tek Kanallı Kuyruk Modeli 715
12.6.4. Poisson Gelişli ve Keyfi Servis-Süresi Dağılım Özelliği Gösteren Tek Kanallı Kuyruk Modeli 719
12.7. ÇOK KANALLI KUYRUK MODELLERİ 720
12.7.1. Sonsuz Geliş Kaynaklı, Sonsuz Kuyruklu Çok Kanallı Model 721
12.7.2. Sonlu Geliş Kaynaklı, Sonsuz Kuyruklu Çok Kanallı Model 728
12.8. SINIRLI NÜFUS MODELİ 733
KAYNAKÇA 737
PROBLEMLER 738

13. MARKOV ANALİZİ VE KARAR ALMA
13.1. GİRİŞ 743
13.2. STOKASTİK SÜREÇ VE MARKOV ZİNCİRİ 744
13.3.MARKOV ZİNCİRİNDE DURUMLARIN SINIFLANDIRILMASI 746
13.4. ÇOK ADIMLI GEÇİŞ OLASILIKLARI 750
13.5. DENGE DURUMU ANALİZİ 753
13.6. İLK GEÇİŞ SÜRELERİ 758

13.6.1. Geçişli Sistemler ve Yutucu Durumlar 758
13.7. MARKOV ANALİZİNİN KARAR ALMADA KULLANIMI 765
13.7.1 Pazarlama Kararlarında Kullanımı 766
13.7.2. İşgücü Planlamasında Kullanımı 775
13.7.3. Alacak Hesabı Tahsilinde Kullanımı 778
KAYNAKÇA 784
PROBLEMLER 785

14. DOĞRUSAL OLMAYAN PROGRAMLAMA

14.1. GİRİŞ 791
14.2. DOĞRUSAL OLMAYAN PROGRAMLAMA PROBLEMLERİNİN GENEL YAPISI VE İLGİLİ KAVRAMLAR 792
14.3. DIŞBÜKEY VE İÇBÜKEY FONKSİYONLAR 793
14.4. DOĞRUSAL OLMAYAN PROGRAMLAMA PROBLEMLERİNİN GRAFİK GÖSTERİMİ 800
14.5. TEK DEĞİŞKENLİ KISITLAYICISIZ DOĞRUSAL OLMAYAN FONKSİYONUN YEREL OPTİMİZASYONU 804
14.6. ÇOK DEĞİŞKENLİ KISITLAYICISIZ DOĞRUSAL OLAMAYAN FONKSİYONUN YEREL OPTİMİZASYONU 808
14.7. KARELİ BİÇİMLİ DOĞRUSAL OLMAYAN FONKSİYONLAR 812
14.8. KARUSH - KUHN - TUCKER KOŞULLARI 816
14.9. İKAME VE LAGRANGE YÖNTEMİ 921
14.9.1 İkame Yöntemi 921
14.9.2 Lagrange Yöntemi 823
14.9.2.1. Lagrange Çarpanının (λ) Anlamı 826
14.10. KUADRATİK PROGRAMLAMA 829
14.10.1 Yerel Minimum için KKT Koşulları 831
KAYNAKÇA 835
PROBLEMLER 836

SEÇİLMİŞ PROBLEMLERİN YANITLARI 839

EKLER 867
EK A Birikimli Normal Olasılıklar 869
EK A (Devamı) 870
EK B Üstel Fonksiyonlar 871
EK C Kare Kökler (1-400) 872
EK C (Devamı) 873

İNDEKS 875

KAYNAKÇA

Ackoff. R.L., M.W. Sasieni: Fundamentals of Operations Research, John Wiley Sons, Inc., New York, 1968.

Akalın, Sedat: Yöneylem Araştırması, Ege Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları, No. 5, Ege Üniversitesi Matb., Bornova, 1979.

Blumenfeld D. E., L. D. Burns, Dagonza C. F., ve Hall R.W., Reducing Logistics Costs at General Motors, ınterfaces 17,1, 1987

Croucher John S.: Operations Research, A. First Course, Pergamon Press, New York, 1980.

Eck. R.D.: Operations Research for Business, Wadworsth Publishing Co., Inc., California, 1976.

Erdoğmuş Şenol, Kesikli Olay Sistem Simülasyonu ve Bir Tekstil Fabrikası Tamir Bakım Bölümüne Uygulama Denemesi, Basılmamış Doktora Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, 1994

Esin Alptekin: Yöneylem Araştırmasında Yararlanılan Karar Yöntemleri, A.İ.T.İ.A. Yayını No. 197, Ankara, 1981.

Fishman, G.S., 1978, Principles of Discrete Event Simulation, John Wiley and Sons, New York.

Forgionne A. Guisseppi: Quantative Management, The Dryden Press, Chicago, 1990.

Golabi , R.B. Kulkarni ve G.B. Way, A Statewide Pavement Management System, Interfaces 15,1 ,1982

Glover F. G., .Jones G, Karney D., D. Klingman ve J. Mote, An Integrated Production, Distribution and Inventory Planning System, Interfaces 9, 5, 1979

Gordon Gilbert - Pressman Israel: Quantitative Decision Making for Business, Prentice Hall International, Inc., London, 1978.

Hillier Frederick S., Lieberman J. Gerald, Introduction to Operations Research, McGraw-Hill, Inc., New York, 1995.

Lander Harold,The Origin of Operational Research, Oprerations Research 32, 1984.

Lapin Lawrance: Quantitative Method for Business Decisions, Horcourt Brace Jovanovich Inc., New York, 1975.

Operations Research. The Next Decade ; Committee On the Next Decade in Operations Research, Operations Research Society of America, vol.36, No .4 , Temmuz – Ağustos 1988

Özdemir Ali , Tedarikçi Seçiminde Karar Modelleri ve Bir Uygulama Denemesi, Anadolu Üniversitesi, S:B.E., Eskişehir, 2007(Basılmamış Doktora Tezi).

Öztürk Ahmet: "Modeller ve Karar Verme" B.İ.T.İ.A. İktisat Fak. Dergisi Cilt I. Sayı 1, Nisan 1980.

Öztürk Ahmet: Yönetici Kararlarında Leontief Modeli, B.İ.T.İ.A. Yayın No: 41, Kalite Matb., Ankara, 1980.

Powel W.B., Sheffi Y. ve Atherton S., Maximizing Profits for North American Van Lines' Truckload Division. A New Pricing and Operations, Interfaces18, 1988.

Tosi - H.L. - Carrol S.J.: Managements Contingencies Structure and Process, St. Clair Press, Chicago, 1976.

Tulunay Yılmaz, Matematik Programlama ve işletme Uygulamaları, Sermet matbaası, İstanbul Üniversitesi Yayın No:2721,İstanbul, 1980.

Winston L. Wayne, Operations Research Applications and Algorithms, Duxbury Press, Wadsworth Pub. Comp., Belmont, California, 1994.

KAYNAKÇA

Bronson, Richard: Operations Research, Schaum's Outline Series Theory and Problems, McGraw-Hill, Book Comp., New York, 1982.

Croucher, S.J.: Operations Research, A First Course, Pergamon Press, New York, 1980.

Frazer, Ronald J.: Applied Linear Programming, Prentice Hall, Inc., New Jersey, 1968.

Gass, S.: Linear Programming; Methods and Applications. 3 edn., McGraw - Hill, New York, 1969.

Gordon, Gilbert-Pressman, Israel: Quantitative Decision Making for Business, Prentice-Hall, International Inc., London, 1978

Gürdoğan, Nazif: Üretim Planlamasında Doğrusal Programlama ve Demir Çelik Endüstrisine Uygulama, A.Ü.S.B.F. Yayını No: 473, Ankara, 1981.

Hadley, G. Linear Programming, Addison - Wesley Publishing Comp., London, 1969.

Hillier, S. Frederick - Lieberman, J. Gerald; Introduction to Operations Research, McGraw - Hill, Inc, New York, 1995.

Lapin, Lawrance: Quantitative Methods for Business Decisions, Harcourt Brace, Jovanovich, Inc., New York, 1975.

Serper, Özer - Gürsakal, Necmi: Doğrusal Programlama, B.İ.T.İ.A. İşletme Fak. Yayını No: 15, Bursa, 1982.

Şenel, Musa: Doğrusal Programlama Metodu ile Üretim Planlaması ve Bir Tekstil İşletmesinde Uygulama, E.İ.T.İ.A. Yayını, Sevinç Matbaası, Ankara, 1974.

Trueman, Richard E,.: Quatitative Methods For Decision Making in Bussness, The Drysden Press, New York, 1981.

Winston, L., Wayne, Operations Research, Applications and Algorithms, Duxbury Press, California, 1994.

KAYNAKÇA

Croucher, S.J.: Operations Research a First Course, Pergamon Press, New York, 1980.

Gordon, G.- Pressman, I.: Quantitative Decision Making for Business, Prentice Hall International Inc., London 1975.

Karakoyunlu, Yılmaz: Doğrusal Programlama ve Oyun Teorisine Giriş, B.İ.T.İ. Akademisi yayını, Ege Matb., Ankara, 1973.

Lapin, Lawrance: Quantitative Methods for Business Decisions, Harcourt Brace Jovanovich Inc., New York, 1975.

Öztürk, Ahmet: "Fırsat Maliyeti ve Gölge Fiyatlar". B.İ.T.İ. Akademisi Dergisi, Cilt: VII, No: 1-2, Mart 1978.

Taha, H.A: Operations Research; An Introduction, Mac Millan Pub., Co., Inc., 2nd Ed: New York 1971.

Vernon, M.J.- Naylor, T.H: Microeconomics and Decision Models of the Firm, Harcourt Brace World, Inc., New York, 1969.

Wagner, M. Harvey: Principles of Operations Research with Applications to Managerial Decisions, Prentice Hall Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1969.

KAYNAKÇA

Bazaraa S.M.- Jarvis J.J.: Linear Programing and Network Flows, John Wiley and Sons Inc. New York, 1977.

Bronson Richard: Operations Research, Schaum's Outline Series, Mc Graw-Hill Book Comp., New York, 1982.

Croucher, S. John: Operations Research, A First Course, Pergamon Press, New York 1980.

Erden Öney: Doğrusal Programlama ve Türk Ekonomisine Uygulama Denemesi, A.Ü.S.B.F. Yayını, No:320, Sevinç Matb., Ankara, 1971.

Gordon, G.- Pressman I.: Quantitative Decision Making for Business, Prentice Hall International Inc., London, 1975.

Hughes J. Ann - E.G. Dennis, Linear Programming: An Emphasis On Decision Making, Addison - Wesley Pub. Comp., London, 1973.

Kılıçbay Ahmet: Kantitatif İktisat Politikası ve Teorisi, İ.Ü.İ.F. Yayını, No:1592, İstanbul, 1970.

Lapin Lawrance: Quantitative Method for Business, Horcourt Brace Jovanovich Inc. New York, 1975.

Naylor, H.T.: Vermon, M.J.: Microeconomics and Decision Models of The Firm, Harcourt, Brace World, international Inc., New York, 1969.

Peterson, W.L.: Principles of Economics, Richard D. Irwin Inc, Homewood, 1971.

Silverman, H.A.- Curzon, L.B.: The Substance of Economics, Pitman Pub., Ltd., New York, 1974.

Taha, H.A.: Operations Research; An Introduction, MacMillan Pub., Comp., Inc., 2nd Edition, New York, 1971.

Trueman, R.E.: Quantitative Methods for Decision Making in Business, The Dryden Press, New York, 1981.

Tulunay, Yılmaz: Matematik Programlama ve İşletme Uygulamaları, İstanbul Üniversitesi, Yayın No:2721, İstanbul, 1980.

Winston, L. Wayne: Operations Research, Applications and Algorithms, Duxbury Press, Belmont, California, 1994.

KAYNAKÇA

Caballero Rafael, Ruiz Francisco Ruiz, M. Victoria Rodriguez Uria ve Carlos Romero,"Interactive Meta-Goal Programming" European Journal Of Operational Research Volume 175 Issue 1 16 kasım 2006.

Forgionne Guisseppi A: Quantitative Management, The Dryden Press, Orlando, 1990.

Ignazio James P., Introduction to Linear Goal Programming, Sage Publication, California,1985.

Lieberman J. Gerald-Hillier: S. Frederick, Introduction to Operations Research, McGraw-Hill International Editions, New York, 1995.

Özdemir Ali , Tedarikçi Seçiminde Karar Modelleri ve Bir Uygulama Denemesi, Anadolu Üniversitesi, S:B.E., Eskişehir, 2007(Basılmamış Doktora Tezi).

Özkan Mustafa M.: Bulanık Hedef Programlama, Ekin Kitabevi, Bursa, 2003.

Öztürk M.,Umut , Üretim Planlamasında Çok Hedefli Doğrusal Programlama ve Bir Tekstil İşletmesinde Uygulama, Uludağ Üniversitesi S. B. E. İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Bursa, 2007.

Winston, L. Wayne: Operations Research, Application and Algorithms, Duxburg Press, Belmont, California, 1994

KAYNAKÇA

Altunkaynak, Bülent-Bakır, M. Akif: Tamsayılı Programlama, Teori, Modeller ve Algoritmalar, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2003.

Bronson, Richard: Operations Research, Schaum's Series, Theory and Problems, Mc-Graw-Hill, Book Comp., New York, 1982.

Hillier, Frederick S., Lieberman: J. Gerald, Introduction to Operation Research, Mc-Graw-Hill, Inc., New York, 1995.

Hughes J.Ann- Grawing E. Dennis, Linear Programming; an Emphasis On decision Making, Addison_ Wesley Pub. Comp., London, 1973.

Padberg, M.-K.L., Hoffman: "Improning LP-Representations of Zero-One Linear Programs for Branch and Cut", ORSA Journal on Computing 3: 121-134, 1991.

Sezen, Kemal Hayrettin: Yöneylem Araştırması, Sayımlama Yöntemleri, Ekin Kitabevi, Bursa, 2004.

Winston L. Wayne: Operations Research, Application and Algorithms, Duxburg Pres, Wadsworth Pub. Comp., Belmont, California, 1994.

KAYNAKÇA

Ackoff, L.R.-Sasieni, W.M.: Fundamentals of Operations Research, John Wiley Sons Inc., New York, 1968.

Bronson, Richard: Operations Research, Schaum's Outline Series, McGraw-Hill Book Comp., New York, 1982.

Croucher, S. John: Operations Research, A First Course, Pergamon Press, New York, 1980.

Mital, V.K.: Optimization Methods in Operations Research and System Analysis, Viley Eastern Limited, New Delhi, 1977.

Paul, R.Thie: An Introduction to Linear Programming and Game Theory, John Wiley and Sons Inc., New York, 1979.

Riggs, L.-Inoue, S.M.: Introduction to Operations Research and Management Science, McGraw Hill Book Comp., New York, 1975.

Serper, Özer: Doğrusal Ulaştırma Programlaması (İdeal Çözüm ve Uygulama), Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını, Dizerkonca Matb., İst., 1974.

Ullmann, E.J.: Quantitative Methods in Management,. Schaum's Outline Series, McGraw Hill Book Comp., New York, 1976.

Wilkes, Michael: Operational Research: Analysis and Applications, Mc Graw-Hill Book Comp., New York, 1989.

Wagner, M.Harvey: Principles of Operations Research with Applications to Managerial Decisions, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1969.

Winston, L., Wayne, Operations Research Applications and Algorithms, Duxbury Press, California, 1994

KAYNAKÇA

Akalın, Sedat: Yöneylem Araştırması, Ege Üniversitesi İşletme Fak. Yayını No:5, Ege Üniversitesi Matbaası, İzmir, 1979.

Boot C. G. John-Kloek T. Theil Henri: Operations Research and Quantitative Economics, An Elementary Introduction, Mc Graw-Hill Book Comp., New York, 1965.

Bronson, Richard: Operations Research, Schaum's Outline Series, Theory and Problems, New York, 1982.

Croucher, S. John: Operations Research, A First Course, Pergamon Press, New York, 1980.

Gordon Gilbert-Pressman Israel: Quantitative Decision Making For Business, Prentice Hall International, Inc., London, 1978.

Halaç, Osman: Kantitatif Karar Verme Teknikleri, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayını No.86, Arpaz Matb., İstanbul, 1978

Hillier S. F. - Lieberman J. G., Introduction to Operations Research, Mc Graw - Hill, Inc., New York, 1995.

Levin Richard I.-Kirkpatrick Charles A.: "PERT ve CPM ile Planlama ve Denetim" O.D.T.Ü., Ankara, 1968.

Thierauf,R.J-.Grosse,R.,A.: Decision Making Through Operations Research, John Wiley Sons. Inc., New York,1970.

Ullmann, John.: Quantitative Methods in Management. Schaum's Outline Series, Business, Mc Graw-Hill Book Comp., New York, 1976.

Yelken, Nurettin-Demir, Hulusi: Üretim Planlaması ve Kontrolü, Ege Üniversitesi Matbaası, İzmir, 1978.

Winston L. Wayne., Operations Research Applications and Algorithms, Duxbury Press Belmont, California, 1994.

KAYNAKÇA

Ackoff, R.L.-M.W.Sasieni-Fundamentals of Operations Research, John Wiley Sons Inc., New York, 1968.

Akalın, Sedat: Yöneylem Araştırması, Ege Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları No:5, Ege Üniversitesi Matb., Bornova, 1979.

Buffa, E.S.-Taubert, W.H.: Production-Inventory Sistems; Planning and Control, R.D. Irwin, Homewood, Illinois, 1972.

Croucher, S. John: Operations Research, A First Course, Pergamon Press, New York, 1980.

Gordon, G.-Presman, I.: Quantitative Decision Making For Business, Prentice-Hall International Inc., London, 1978.

Halaç, Osman: Kantitatif Karar Verme Teknikleri, İ. Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayını No: 86, Arpaz Matb., İstanbul, 1978.

Heizer Jay - Render Barry, Operations Management (six ed.), Prentice - Hall Inc. New Jersey, 2001

Hoffman, R. Thomas: Production Management and Manufacturing Systems, Wadsworth Pub. Comp., California, 1967.

Levin, I. Richard-Kirkpatrick, C.A.: Quantitative Approaches to Management, Mc Graw-Hill Book Comp., New York, 1971.

Peterson, L.W.: Principles of Economics, Richard D. Irwin Inc., Home wood, 1971.

Öztürk, Ahmet: "Uygulamacılar İçin Stok Kontrolunun Tanımlanması ve Gerekliliği", B.İ:T.İ. Akademisi Dergisi, Cilt 3. No:1, Mart, 1974.

Shamblin, J.E.-Stevens, G.T.: Operations Research A Fundamental Approach, Mc Graw - Hill Book Comp., New York, 1974.

Tatar, Tevfik: İşletmelerde Üretim Yönetim Teknikleri, Ankara D.M.M. Akademisi Yayını, No: 4, 1982.

Thierauf,R.J-.Grosse,R.,A.: Decision Making Through Operations Research, John Wiley Sons. Inc., New York,1970.

Trueman, R.E.: Quantitative Methods For Decision Making in Business, The Dryden Press, New York, 1981.

Wilkes, Michael. Operational Research; Analysis and Applications, Mc-Graw - Hill Book Comp., New York, 1989.

Winston, Wayne L. Operations Research: Applications and Algorithms, Duxbury Press, Belmont, California, 1994.

KAYNAKÇA

AKYURT İbrahim Zeki, Modern Üretim Sistemleri, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitimi Fakültesi Ders Notu, s. 29.

CARLSON Rosemesy, Just-in Time (JIT), Inventory Management, March, 2021.

Emamkhomamie.word pres.com/2012/12/20/summary-of-the-basic-principle-f-just-in-time

google.com/search?q=just+in+time+and+kanban8rlz=ICISOJL-trTR892, mayıs, 2, 2021.

google.com/search=whatis.techtarget.com/definition/kanban.

google.com/search?q=principle+of+just+in+time.

Harward Business Review, "Does Manufacturing Needs a JIT Revolution; https://hbr.org/1991/01/does-manufacturing-nee-a-jit-revulation?, accessed April, 27, 2021.

Heizer Yay-Render Barry, Operations Managemnt (Sixth Edition) Prentice-Hall Iue, New Jersey, 2001.

https://cleartax.in/s/just-in-time-jit-inventorymanagement, April, 19.2021.

KIREN D.R., Just in Time and Kanban in Production Planningard Coutid, 2019.

MEREDITH Jack R.– GİBBS Thomas E., The Management of Operations, 2nd Edition, John Wilay Sous, New York, s. 523.

MIT Sloan Management Review, "The Toyota Group and the Aisin Fire. https://sloamreview.mit.edu/article/the-toyota-grup-and-the-aisin-fire/, Accessed March 12, 2021.

ÖZTÜRK Ahmet, Kalite Yönetimi ve Planlaması, 2. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2013, s. 19.

SCHMIDT Matt, Just in Time Manufacturing, Business Technology, Nov. 2011, sideshare.net/amarshelde/jit-principles.

YAY Heizer - BARRY Render, Operations Managemnt (Sixth Edition) Prentice-Hall Iue, New Jersey, 2001.

WINSTON Wayne L., Operations Research; Applications and Algorithims Duxbury Press, Belmont.

KAYNAKÇA

Ackoff, R.L.-Sasieni, M.W.: Fundamentals of Operations Research. John Wiley and Sons Inc., New York, 1969.

Bronson, Richard: Operations Research, Schaum's Outline Series, McGraw Hill Book Comp., New York, 1982.

Croucher, S. John: Operations Research a First Course, Pergamon Press, New York, 1980.

Esin Alptekin: Yöneylem Araştırmasında Yararlanılan Karar Yöntemleri. Ankara İ.T.İ. Akademisi Yayını, A.İ.T.İ.A. Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Yüksek Okulu Basımevi, Ankara, 1981.

Gordon, G.-Pressman, Israel: Quantitative Decision Making for Business, Prentice Hall International Inc., London, 1978.

Karakoyunlu, Yılmaz: Doğrusal Programlama ve Oyun Teorisi, Bursa, İ.T.İ. Akademisi Yayını, No:7, Ege Matb., Ankara, 1973.

Lange, Oskar: Optimal Decisions Principles of Programming, Pergamon Press, New York, 1971.

Levin, R.I.-Kirkpatrick, A.C.: Quantitative Approaches to Management, McGraw-Hill Book Comp., 2ed., New York, 1971.

Naylor, H.T.-Vernon, M.J.: Microeconomics and Decision Models of the Firm, Harcourt, Brace-World, Inc., New York, 1969.

Thie, R. Paul: An Introduction to Linear Programming and Game Theory, John Wiley and Sons Inc., New York, 1979.

KAYNAKÇA

Ackoff, R.L.- Sasieni, M.W.: Fundamentals of Operations Research, John Wiley and Sons Inc., New York, 1969.

Alman, A.J.- Parisi, D.G.: Quantitative Methods for Decision Making, General Learning Press, New Jersey, 1974.

Bronson Richard: Operations Research Schaum's Outline Series, McGraw-Hill Book Comp., New York, 1982.

Cooper, R.B.: Introduction to Queueing Theory, Mc Millan, New York, 1972.

Croucher, S.J.: Operations Research a First Course, Pergamon Press, New York, 1980.

Gaver, D.D.-Thomson, L.G.: Programming and Probability Models in Operations Research, Wadsworth Pub., Comp., 1973.

Gordon, G.- Pressman, I.: Quantitative Decision Making for Business, Prentice Hall International Inc., London, 1978.

Heizer, J. Render, B: Operations Management (six Ed.) Prentice - Hall Inc. New Jersey, 2001

Kara, İmdat: Servis Sistemleri ve Gelişler Zamana Bağlı Olduğunda Kapasite Sorununa Matematiksel Yaklaşım, Boğaziçi Köprüsü Uygulama Denemesi, Eskişehir İ.T.İ.A. Yayınları No: 160/102, Eskişehir 1976.

Lapin, L.: Quantitative Methods for Business Decisions, Harcourt Brace Jovanovich Inc., New York, 1975.

Levin, R.I.-Kirkpatrick, A.C.: Quantitative Approaches to Management, Mc Graw Hill Kagakusha Ltd., 3. ed., 1975.

Ullman, J.: Quantitative Methods in Management, Schaum's Outline Series in Business Mc Graw-Hill Book Comp., New York, 1976.

Trueman, R.E.: Quantitative Methods for Decision Making in Business, The Dryden Press, New York, 1981.

KAYNAKÇA

Bronson, Richard: Operations Research, Schaum's Outline Series Theory and Problems, McGraw-Hill Book Company, New York, 1982.

Hillier, F., S-Lieberman, G.J.: Introduction to Operations Research (Sixth Edition), McGraw-Hill, Inc., New York, 1995.

Levin, R.I.-Kirkpatrick, A.C.: Quantitative Approaches to Management, McGraw-Hill Kogakusha Ltd., 1975.

Trueman ,E.,Richard: Quatitative Methods For Decision Making in Bussness, The Drysden Press, New York, 1981.

Thierauf, J. Robert: Decision Making Through Operations Research, John Wiley and Sons, Inc., New York, 1970.

Winston, Wayne L.: Operations Research; Applications and Algorithms, 3rd. Edt. Duxburg Press, Belmont, California, 1994.

KAYNAKÇA

Chinneck, W. John Practical Optimization: a Gentle Iutroduction, 2012. http: //www.sce.carleton.ca/faculty/Chinneck/Po/chapte 16.pdf

Chinneck, W. John Practical Optimization: a Gentle Introduction, 2015. http://www.sce.carleton.ca/faculty/chinneck/po.html

Hillier, S. Frederick - Lieberman, Y. Gerald Introduction to Operations Research, Mc Grew - Hill Inc, New York, 1975.

Jensen A. Paul - Bard, F. Jonathan Operation Research Models and Methods, "Nonlinear Methods. S2, Quadratic Programming." www.me.utexas.edu/jensen/ORMM/suplements/ methods/nlp methods/s 2 guadratic pdf.

Luenberger, David G. - Ye Yinyu, Linear and Nonlinear Programming Third Edition International Series in Operations Recearch and Management Sience, Springer, 2008

Nash G. Stephen - Sofer Arield, Linear and Nonlinear programming, The Me-Graw - Hill Comp., Inc, New York, 1996.

Sağır, Müjgan Yöneylem Araştırması II, Ünite 1, Doğrusal Olmayan Programlama, A. Ü. Yayınları Saray Matb. Ankara, 2013.

Sezen, Kemal Hayrettin: Yöneylem Araştırması, Ekin Kitabevi, Bursa, 2009

Winston L. Wayne, Operations Research Applications and Algorithms, Duxbury Press Belmont, California, 1994

Z KUŞAĞININ İŞ HAYATINA İLİŞKİN BEKLENTİLERİ VE KARİYER ALGILARI

(COVİD-19 PANDEMİ SONRASI İŞ DÜNYASI İÇİN TURİZM, İŞLETME, YÖNETİM BİLİŞİM VE SAĞLIK YÖNETİMİ KAPSAMINDA BİR DEĞERLENDİRME)

Dr. Erhan KILINÇ & Dr. Fatih VAROL

EKİN
Basım Yayın Dağıtım
2021

ISBN: 978-625-7667-53-1

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

KAYNAKLAR

Adıgüzel, O., Batur, H. Z. & Ekşili, N. (2014). Kuşakların Değişen Yüzü ve Y Kuşağı ile Ortaya Çıkan Yeni Çalışma Tarzı: Mobil Yakalılar, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(19), 165-182.

Ahmad H. & Ibrahim B. (2015). Leadership and the Characteristic of Different Generational Cohort Towards Job Satisfaction, Procedia Social and Behavioral Sciences, 204, 14-18. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.08.104

Akar F. (2015). Yetenek Yönetimi, 1. Basım, Ankara: İmge Kitabevi

Akbaş Tuna, A. & Çelen, O. (2020). İşletmelerin İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları Üzerinde Covid-19 Pandemisinin Etkileri, OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 10(16), 2710-2759. https://doi.org/10.26466/opus.781324

Akbaş Tuna, A. & Türkmendağ, Z. (2020). Covid-19 Pandemi Döneminde Uzaktan Çalışma Uygulamaları ve Çalışma Motivasyonunu Etkileyen, İşletme Araştırmaları Dergisi, 12 (3), 3246-3260. https://doi.org/10.20491/isarder.2020.1037

Akdemir, A., Konakay, G. & Demirkaya, H. (2013). Y Kuşağının Kariyer Algısı, Kariyer Değişimi ve Liderlik Tarzı Beklentilerinin Araştırılması. Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 2(2), 11-42.

Aksu, B. Ç. (2018). Kuşaklar Açısından Motivasyon Araçlarının ve Kariyer Çabalarının Karşılaştırılması ve Bir Araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Alp, G. T. (2019). Çalışma Hayatında Y ve Z Kuşağının Motivasyonel Farklılıkları. In Proceedings on 2nd International Conference on Technology and Science.

Alpar, R. (2000). Spor bilimlerinde uygulamalı istatistik. Ankara: GSGM Yayınları

Altuntuğ, N. (2012). Kuşaktan Kuşağa Tüketim Olgusu ve Geleceğin Tüketici Profili, Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 4(1), 203-212.

Ambler, T. & Barrow, S. (1996). The Employer Brand. The Journal of Brand Management, 4(3), 185-206.

Anadolu Ajansı (2020). DSÖ: Avrupa Artık Koronavirüs Krizinin Merkez Üssü Haline Geldi (13.03.2020). https://www.aa.com.tr/tr/dunya/dso-avrupa-artik-koronavirus-krizinin-merkez-ussu-haline-geldi/1765444, Erişim Tarihi: 19.01.2021

Anbar, D., Çiftçioğlu, B. A. & Anbar, A. (2020). Kurumsal Sosyal Sorumluluk Algısının İşveren Markası Algısı Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. Journal of Yaşar University, 15(58), 221-235. https://doi.org/ 10.19168/ jyasar.606166

Arar, T. & Yüksel, İ. (2015). How to Manage Generation Z in Business Life. Journal of Global Economics, Management and Business Research, 4(4), 195-202.

Arar, T. (2016). Z Kuşağında Kariyer Geliştirmede Yetenek Yönetimi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Universitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale

Aşan, Ö. (2001). "Motivasyon", Yönetim ve Organizasyon, (Ed. Salih Güney), Ankara: Nobel Yayınları.

Aşık, N. A. (2019). X ve Z Kuşağı Tüketicilerin Yiyecek Tercihlerini Etkileyen Faktörler. Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 7(4), 2599-2611. https://dx.doi.org/10.21325/jotags.2019.489

Aşkın, R., Bozkurt, Y. & Zeybek, Z. (2020). Covid-19 Pandemisi: Psikolojik Etkileri ve Terapötik Müdahaleler. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Covid-19 Sosyal Bilimler Özel Sayısı, 19(37), 304-318.

Au, S., Dong, M. & Tremblay, A. (2019). Employee Flexibility, Exogenous Risk, and Firm Value. Journal of Financial and Quantitative Analysis, 1-32. https://dx.doi.org/10.1017/S0022109019001066

Aydınöz, G. (2013). İş Hukukunda Tele (Uzaktan) Çalışma. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Aygenoğlu, K. (2015). X ve Y Kuşaklarının Kurumsal İş Hayatında İnsan Kaynağı Açısından Stratejik Yönetimi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Babeľová, Z. G., Stareček, A., Koltnerová, K. & Cagáňová, D. (2020). Perceived Organizational Performance in Recruiting and Retaining Employees with Respect to Different Generational Groups of Employees and Sustainable Human Resource Management. Sustainability (MDPI), 12(574), 1-23. https://doi.org/ 10.3390/ su12020574

Baltaş, A. (2009). İnsana ve İşe Değer Katan Yeni İK, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Bartik, A. W., Bertrand, M., Cullen, Z. B., Glaeser E. L., Luca, M. & Stanton, C. T. (2020). How are Small Businesses Adjusting to Covid-19? Early Evidence from a Survey. NBER Working Paper No. 26989. https://dx.doi.org/10.3386/w26989

Bascha (2011). Z: The Open Source Generation. http://opensource.com/business/11/9/ z-open-source-generation, Erişim Tarihi: 06.11.2020.

Bayhan, V. (2014). Milenyum veya Y Kuşağı Gençliğinin Sosyolojik Bağlamı. Gençlik Araştırmaları Dergisi, 2(3), 8-25.

Bayhan, V. (2016). Gençler ve Kuşaklar: Gençlerin Kuşaklara Göre Değerleri ve Davranışları (Editor: M. Zencirkıran, Davranış Bilimleri), Bursa: Dora Yayıncılık.

Bencsik, A., Horváth-Csikós, G. & Juhász, T. (2016). Y and Z Generations at Workplaces. Journal of Competitiveness, 8(3).

Berkup, S. B. (2014). Working With Generations X and Y in Generation Z Period: Management of Different Generations in Business Life, Mediterranean Journal of Social Sciences, 5(19), 218-229. https://doi.org/10.5901/mjss. 2014.v5n19 p218

Biçer, D. F. (2015). Sosyal Medyanın Viral (Elektronik Ağızdan Ağıza) Pazarlama Faaliyetleri ve Tüketici Satın Alım Niyetine Etkileri. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Bingül Ak, B., Türk, A. & Ak, R. (2020). Covid-19 Bağlamında Tarihteki Büyük Salgınlar ve Ekonomik Sonuçları. Turkish Studies, 15(4), 189-200. https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.44242

Biztatar, H. (2017). Olumsuz Elektronik Ağızdan Ağıza Pazarlama İletişimine Etki Eden Faktörler: Z Kuşağı Tüketicilerinin Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Buahene, A. K. & Kovary, G. (2003). The Road to Performance Success: Understanding and Managing The Generational Divide. N-Gen People Performance Inc.

Butt, A., Lodhi, R. N. & Shahzad, M. K. (2020). Staff Retention: A Factor of Sustainable Competitive Advantage in The Higher Education Sector of Pakistan. Studies in Higher Education, 45(8), 1584-1604. https://doi.org/10.1080/03075079.2019.1711038

Büyükuslu, F. (2017). Z Kuşağının İş Yaşamından Beklentileri Konusunda Bir Araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Cansever, D. & Kızıldağ, D. (2019). Z Kuşağı Ne İster? İşveren Markası Perspekifinden Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma, Ekonomi&Siyaset Özel Sayısı-2019, 303-322.

Chinazzi, M. Davis, J. T., Ajelli, M., Gioannini, C., Litvinova, M., Merler, S. & Viboud, C. (2020). The Effect of Travel Restrictions on the Spread of the 2019 Novel Coronavirus (COVID-19) Outbreak. Science, 368(6489), 395-400.

Cinel E. A. (2020). Covid-19'un Küresel Makroekonomik Etkileri ve Beklentiler. Politik Ekonomik Kuram, Cilt 4(1), 124-140. https://doi.org/10.30586/pek.748538

Colletta, J. (2020). Number of the Day: COVID's Impact on Gen Z, Younger Workers Are Rethinking Career Paths, and The Skills They Crave, Because of The Pandemic. https://hrexecutive.com/number-of-the-day-covids-impact-on-gen-z/, Erişim Tarihi: 15.12.2020

Comte, A. (1974). The Crisis of Industrial Civilization: The Early Essays of Auguste Comte. London: Heinemann Educational.

Congressional Research Service (2021). Global Economic Effects of COVID-19. https://fas.org/sgp/crs/row/R46270.pdf, Erişim Tarihi: 21.01.2021

Cooper, K. (2008). Attract, Develop and Retain: Initiatives to Sustain a Competitive Workforce, Mining Industry Skills Centre, Spring Hill, Qld.

Coşkun, D.C. (2019). Z Kuşağı Mensubu Öğrencilerin Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Covid-19 Emerging Generations Report (2020). Understanding The Impact of Covid-19 on the Emerging Generations, https://mccrindle.com.au/insights/blog/the-substantial-impact-covid-19-has-had-on-gen-z/

Çetin Aydın, G. & Başol, O. (2014). X ve Y Kuşağı: Çalışmanın Anlamında Bir Değişme Var Mı? Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges), 4(4), 1-15. https://doi.org/10.17339/ejovoc.41369

Çetin, C. & Karalar S. (2016). X, Y ve Z Kuşağı Öğrencilerin Çok Yönlü ve Sınırsız Kariyer Algıları Üzerine Bir Araştırma. Yönetim Bilimleri Dergisi, 14(28), 157-197.

Daloğlu, E. S. (2013). Çalışma Algısı Üzerine Kuşaklararası Bir Analiz, Yaşam Değerlerine İlişkin Emik Bir Araştırma. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 38, 123-141.

Davies, A. (2020). Will Gen Z Ever Recover From the COVID-19 recession? https://www.aljazeera.com/economy/2020/11/10/will-gen-z-ever-recover-from-the-coronavirus-recession, Erişim Tarihi: 02.02.2021

De Cooman, R. & Dries, N. (2012). Attracting Generation Y: How Work Values Predict Organizational Attraction in Graduating Students in Belgium. in Managing the New Workforce. Edward Elgar Publishing.

Deb, P., Furceri, D., Ostry, J. & Tawk, N. (2020). The Economic Effects of Covid-19 Containment Measures. CEPR Discussion Paper No. DP15087, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3661431, Erişim Tarihi: 20.01.2021

Demir, F. M., Yıldız, A., & Fırat, A. (2020). Kamuda İstihdam İstek ve Baskısının Girişimcilik Eğilimi Üzerine Etkisinin Belirlenmesi: Kalitatif Bir Analiz. Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, 4(7), 25-40. https://doi.org/10.31006/gipad.714302

Demirkaya, H., Akdemir, A., Karaman, E. & Atan, Ö. (2015). Kuşakların Yönetim Politikası Beklentilerinin Araştırılması. İşletme Araştırmaları Dergisi, (7)1: 186-204.

Diaconu, M. & Dutu, A. (2020). Employees' Behavior Within Labor Market: Generation Z vs. Generation Y. The Usv Annals of Economics and Public Administration, 20(1 (31), 113-119.

Duke, C. (2020). How Coronavirus Impacts Gen Z's Careers, http://hrnews.co.uk/how-coronavirus-impacts-gen-zs-careers, Erişim Tarihi: 04.11.2020

Eroksal, G. Ü. (2017). İşe Alma Sürecinde Yeni Eğilimler: İngiliz Kamu Personel Sistemi Örneği. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 22 (Kayfor 15 Özel Sayısı), 1645-1660.

Fernandes, N. (2020). Economic Effects of Coronavirus Outbreak (COVID-19) on the World Economy. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm? abstract_id= 3557504, Erişim Tarihi: 21.01.2021

Fukuyama, F. (2011). Tarihin Sonu ve Son İnsan, İstanbul: Profil Yayıncılık.

George, D. & Mallery, M. (2010). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 Update (10a ed.) Boston: Pearson

Goh, E. & Okumuş, F. (2020). Avoiding The Hospitality Workforce Bubble: Strategies to Attract and Retain Generation Z Talent in The Hospitality Workforce. Tourism Management Perspectives, 33, 1-7. https://doi.org/ 10.1016/ j.tmp.2019.100603

Göktaş, P., & Çarıkçı, İ. H. (2015). Kuşakların Siyasal İletişim Kültür ve Liderlik Açısından Değerlendirilmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2(1), 7-33.

Gönen, E. D. (2011). Geleceğin İş Dünyası Nasıl Olacak? Platin Aylık Ekonomi Dergisi, Yıl 13, Ağustos.

Gözen, E. (2016). Potansiyel İşgörenler Açısından İşveren Markası Algısı: Akdeniz Üniversitesi Turizm. Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 4(1), 70-80.

Guan, Y., Deng, H. & Zhou, X. (2020). Understanding the Impact of the COVID-19 Pandemic On Career Development: Insights From Cultural Psychology. Journal of Vocational Behavior, 119, 1-5. https://doi.org/10.1016/j.jvb.2020.103438

Gürbüz, S. (2015). Generational differences: Myth or reality? Turkish Military Academy Defense Sciences Institute, İş ve İnsan Dergisi, 2(1), 39-57. https://doi.org/10.18394/iid.80342

Gürlek, M., Tuna, A. A. & Yeşiltaş, M. (2020). İşveren Markası İşe Adanmayı Nasıl Etkiler? Duygusal Emeğin Aracılık Rolü. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22(2), 593-614. https://doi.org/10.32709/akusosbil.648635

Half, R. (2015). Get Ready for Generation Z. Maclean's, 127(28), 42-45.

Iorgulescu, M. C. (2016). Generation Z and its perception of work. Cross-Cultural Management Journal, 18(01), 47-54.

İçil, H. B. & Şahin, E. (2019). Sosyal Medya Uygulamalarının, Marka Bağlılığı ve Tüketici Davranışlarına Etkisi: Z Kuşağı Üzerine Bir Araştırma. International Journal of Multidisciplinary Studies and Innovative Technologies, 3(2), 188-195.

İşçimen, S. D. (2012). Y Kuşağı Çalışanlarının İş Yaşamından Beklentilerinin Karşılanma Düzeyiyle Kurumsal Bağlılık Arasındaki İlişki ve Bir Örnek Uygulama. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Jung, H. S., Jung, Y. S. & Yoon, H. H. (2021). COVID-19: The Effects of Job Insecurity on the Job Engagement and Turnover Intent of Deluxe Hotel Employees and the Moderating Role of Generational Characteristics. International Journal of Hospitality Management, 92, 1-10. https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2020.102703

Jurkiewicz, C. L. & Brown, R. G. (1998). Generational Comparisons of Public Employee Motivation. Review of public personnel administration, 18(4), 18-37.

Kaplan, B. T. & Çarıkçı, İ. H. (2018). İş Dünyasında Jenerasyonlar: X, Y ve Z Jenerasyonları Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi, 4(1), 25-32.

Kasriel, S. (2019). What The Next 20 Years Will Ortalama for Jobs – and How to Prepare. World Economic Forum. https://www.weforum.org/agenda/2019/01/jobs-of-next-20-years-how-to-prepare, Erişim Tarihi: 18.12.2020

Kidentrepreneurship.com (2020). Can a Kid Start a Business? https://kidentrepreneurship.com/can-a-kid-start-a-business/, Erişim Tarihi: 13.11.2020

Kirchmayer, Z. & Fratričová, J. (2020). What Motivates Generation Z at work? Insights into Motivation Drivers of Business Students in Slovakia. In Proceedings of the Innovation Management and Education Excellence through Vision 2020, 25-26 April 2018, Milan, Italy, 6019-6030.

Kon, B. (2017). Kuşakları Anlamak ve Yönetmek, http://www.humanica.com.tr/kusaklari-anlamak-yonetmek/, Erişim Tarihi: 19.02.2021

Kotler, P., Kartajaya, H. & Setiawan, I. (2018). Pazarlama 4.0: Gelenekselden Dijitale Geçiş, İstanbul: Optimist Yayın Grubu.

Kowske, B. J., Rasch, R. & Wiley, J. (2010). Millennials'(lack of) Attitude Problem: An Empirical Examination of Generational Effects On Work Attitudes. Journal of Business and Psychology, 25(2), 265-279.

Kupperschmidt, B. R. (2000). Multigeneration Employees: Strategies for Effective Management. The Health Care Manager, 19(1), 65-76.

Küpper, D. M., Klein, K. & Völckner, F. (2021). Gamifying Employer Branding: An Integrating Framework and Research Propositions for A New HRM Approach in The Digitized Economy. Human Resource Management Review, 31(1), 1-15. https://doi.org/10.1016/j.hrmr.2019.04.002

Lee, M. K., Shi, N., Cheung, C. M., Lim, K. H. & Sia, C. L. (2011). Consumer's Decision to Shop Online: The Moderating Role of Positive Informational Social Influence, Information and Management. 48, 185–191. https://doi.org/10.1016/j.im.2010.08.005

Legault, M. (2002). Bringing People Together: A Study of Generational Diversity and Organziational Culture, Doctoral Dissertation, Royal Rods Unversity, Canada.

Li, Y., Teng, W., Liao, T. T. & Lin, T. M. (2020). Exploration of Patriotic Brand Image: Its Antecedents and Impacts on Purchase Intentions. Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics. https://doi.org/10.1108/apjml-11-2019-0660

Lievens, E., Hoye Greet, V. & Anseel, E. (2007). Organizational Identity and Employer Image: Towards a Unifying Framework, British Journal of Management, 18, S45-S59. http://doi.org/10.1111/j.1467-8551.2007.00525.x

Lim, S. (2020). Gen Z in APAC Say Their Mental Health Has Been Impacted by Covid-19. https://www.thedrum.com/news/2020/10/10/gen-z-apac-say-their-mental-health-has-been-impacted-covid-19, Erişim Tarihi: 03.01.2021

Linden, S. (2015). Job Expectations of Employees in the Millennial Generation, Doctoral Dissertation, Management and Tecnology Faculty, Walden University Minnesota/USA.

List, J. & Momeni, F. (2017). When Corporate Social Responsibility Backfires: Theory and Evidence from a Natural Field Experiment. Natural Field Experiments 00618, The Field Experiments Website.

Lower, J. & Schwarz, T. (2008). Brace Yourself Here Comes Generation Y. Critical Care Nurse, 28(5), 80-85.

Lyons, S. & Kuron, L. (2014). Generational Differences in The Workplace: A Review of The Evidence and Directions for Future Research. Journal of Organizational Behavior, 35(S1), S139-S157. https://doi.org/10.1002/job.1913

Marahatta, S. & Paudel, S. (2020). Tackling COVID-19 in Nepal: Opportunities and Challenges. Journal of Karnali Academy of Health Sciences, 3 (Covid-19 Special Issue), 1-12. https://doi.org/10.3126/jkahs.v3i0.29231

Martin, G. & Beaumont, P. (2003). Branding and People Management: What's in a Name? CIPD Publishing.

McCrindle, M. (2006). New Generations At Work: Attracting, Recruiting, Retaining and Training Generation Y. The ABC of XYZ, Mccrindle Research Publishing

McKinsey & Company Survey (2020). COVID-19's Impact on the Journey to Adulthood Needs and Concerns of Generation Z. https://www.barkleyus.com/wp-content/uploads/2020/06/Gen-Z-COVID-19-Report-May-2020-Linked.pdf, Erişim Tarihi: 21.12.2020

Mendoza, N. F. (2020). COVID-19: Gen Z workers Are Struggling With Careers and Worried About The Future, https://www.techrepublic.com/article/covid-19-gen-z-workers-are-struggling-with-careers-and-worried-about-the-future/, Erişim Tarihi: 19.11.2020

Milani, F. (2021). COVID-19 Outbreak, Social Response, and Early Economic Effects: A global VAR Analysis of Cross-Country Interdependencies. Journal of Population Economics, 34, 223-252. https://doi.org/10.1007/s00148-020-00792-4

Mitchell, D. A. (2008). Generation Z: Striking the Balance: Healthy Doctors for a Healthy Community. Australian Journal of General Practice, 37(8), 665.

Mücevher, M. H. (2015). X ve Y Kuşağının Birbirlerine Karşı Özellik ve Etkileşim Algıları: SDÜ Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Nakiboğlu, A. & Işık, S. (2020). Kovid-19 Salgınının Ekonomi Üzerindeki Etkileri: Türkiye'de İşletme Sahipleri Üzerinde Bir Araştırma. Turkish Studies, 15(4), 765-789. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43368

Nicola, M., Alsafi, Z., Sohrabi, C. Kerwan, A., Al-Jabir, Iosifidis, C., Agha, M. & Agha, R. (2020). The Socio-Economic Implications of The Coronavirus Pandemic (COVID-19): A Review. International Journal of Surgery, 78, 185-193. https://doi.org/10.1016/j.ijsu.2020.04.018

OECD (2020). Job Retention Schemes During the COVID-19 Lockdown and Beyond. https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/job-retention-schemes-during-the-covid-19-lockdown-and-beyond-0853ba1d/, Erişim Tarihi: 21.01. 2021

Okumuş, B. E. (2016). Kuşak Farkı Özelliklerine Göre Şekillenen Ofis İç Mekân Tasarımı Kriterlerinin İrdelenmesi- Y ve Z Kuşağı Üzerine Araştırma ve Model Önerisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Oral, G. A. (2013). Çalışma Hayatında Kuşaklar ve Çatışmalar. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Öğe, S. & Kaplan, M. (2017). Girişimcilik Eğitiminde Pozitif Psikolojik Sermayenin Rolü Üzerine Bir Değerlendirme. Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi. 03/04, 28-33.

Özer, P. S., Eriş, D., Neczan, Ö. & Özmen, T. (2013). Kuşakların Farklılaşan İş Değerlerine İlişkin Emik Bir Araştırma. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 38, 123-142.

Özlü, A. & Öztaş, D. (2020). Yeni Corona Pandemisi (Covid-19) ile Mücadelede Geçmişten Ders Çıkartmak. Ankara Medical Journal, 2, 468-481. http://dx.doi.org/10.5505/amj.2020.46547

Öztürkoğlu, Y. (2013). Tüm Yönleriyle Esnek Çalışma Modelleri. Beykoz Akademi Dergisi, 1 (1), 109-129.

Parker, K. & Igielnik, R. 2020. On Cusp of Adulthood and Facing an Uncertain Future: What We Know about Gen Z So Far. Pew Research Center, May 14. https://www.pewresearch.org/social-trends/2020/05/14/on-the-cusp-of-adulthood-and-facing-an-uncertain-future-what-we-know-about-gen-z-so-far-2/, Erişim Tarihi: 12.01.2021

Peterson, H. (2014). Millennials Are Old News – Here's Everything You Should Know About Generation Z, https://www.businessinsider.com.au/millennials-are-old-news-heres-everything-you-should-know-about-generation-z-2014-6, Erişim Tarihi: 28.08.2020

Pilcher, J. (1994). Mannheim's Sociology of Generations: An Undervalued Legacy. British Journal of Sociology, 481-495.

Pulevska-Ivanovska, L., Postolov, K., Janeska-Iliev, A. & Magdinceva Sopova, M. (2017). Establishing Balance Between Professional and Private Life Of Generation Z. Research in Physical Education, Sport and Health, 6(1), 3-10.

Putri, W. T. A. & Umah, R. Y. H. (2020). The Improving of Higher-Order Thinking Skills as Information Filter for Alpha Generation. Al-Bidayah: Jurnal Pendidikan Dasar Islam, 12(1), 125-138.

Ramadlani, A. K. & Wibisono, M. (2017). Visual Literacy and Character Education for Alpha Generation. In Proceedings International Seminar on Language, Education and Culture. http://sastra.um.ac.id/wp-content/uploads/2017/11/01-07-Abdul-Khaliq-Ramadlani-Marko-Wibisono_LAYOUTED.pdf, Erişim Tarihi: 22.12.2020

Rantstad (2016). Gen Z and Millennials Collide at Work, https://cdn2. hubspot.net/hubfs/409577/Pre-Team%20Drive%20PDFs/ Randstad_ GenZ_Millennials_Collide_Report.pdf, Erişim Tarihi: 28.02.2021

Sadullah, Ö. (2010). İnsan Kaynakları Yönetimi. İstanbul: Beta Yayınevi.

Sakdiyakorn, M., Golubovskaya, M. & Solnet, D. (2021). Understanding Generation Z Through Collective Consciousness: Impacts for Hospitality Work and Employment. International Journal of Hospitality Management, 94, 1-13. https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2020.102822

Santos, A. P. S. D. & Yamaguchi, C. K. (2015). Tools for Knowledge Management: A Study Between The Generations. Proceedings of the Seminar on Education, Knowledge and Educational Processes, v.1.

Sarıoğlu, E. B. & Özgen, E. (2017). Z Kuşağı: İş Dünyası Yakın Geleceğin İş Gücünü Ne Kadar Tanıyor. Researcher: Social Science Studies, 5, 242-253.

Saruhan Ş. C. & Müge L. Y. (2014). İnsan Kaynakları Yönetimi. 2. Baskı, İstanbul: Beta Basım

Saylan, O. & Eroğlu, U. (2019). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İşveren Marka Algısı Boyutlarının Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma. In 8th International Vocational Schools Symposium (UMYOS'19), Sinop, 247-257.

Schawbel, D. (2020). How Covid-19 Has Impacted Different Generations of Workers, https://www.linkedin.com/pulse/how-covid-19-has-impacted-different-generations-workers-dan-schawbel/

Schroth, H. (2019). Are You Ready for Gen Z in the Workplace? California Management Review, 61(3), 5-18. https://doi.org/10.1177/0008125619841006

Schuman, H. & Scott, J. (1989). Generations and Collective Memories. American Sociological Review, 359-381.

Schwab, K. (2016). The Fourth Industrial Revolution: What it Ortalamas, How To Respond. World Economic Forum. https://www.weforum.org/agenda/2016/01/the-fourth-industrial-revolution-what-it-Ortalamas-and-how-to-respond/, Erişim Tarihi: 11.01.2021

Seçkin, F.S. (2000). Türkiye'nin Kuşak Profili. Capital Dergisi. 12, 100-106.

Seemiller, C. & Grace, M. (2016). Generation Z Goes to College. Jossey-Bass.

Senbir, H. (2004). Z "Son İnsan" mı? Z Kuşağı ve Sonrasına Dair Düşünceler. İstanbul: Okyanus Yayınları.

Seymen, A. F. (2017). Y ve Z Kuşak İnsanı Özelliklerinin Millî Eğitim Bakanlığı 2014-2019 Stratejik Programı ve TÜBİTAK Vizyon 2023 Öngörüleri ile İlişkilendirilmesi. Kent Akademisi, 10(32), 467-489.

Sezgin, A. Ş. (2020). Koronavirüs Salgını Sonrasında Turizm ve Bağlantılı Sektörlerde Beklenen Gelişmeler. https://ekonomi.isbank.com.tr/ contentmanagement/Documents/tr10_aa_rapor/2020/BN_Turizm_202005.pdf, Erişim Tarihi: 21.01.2021

Sezgin, C. (2020). COVID-19: Çalışanlara ve Çalışma Hayatına Olası Etkileri, https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/human-capital/covid-19-calisanlara-ve-calisma-hayatina-olasi-etkileri.pdf, Erişim Tarihi: 24.01.2021

Shan, C. & Tang, D. Y. (2020). The Value of Employee Satisfaction in Disastrous Times: Evidence from COVID-19. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3560919, Erişim Tarihi: 24.01.2021

Silva, P. C. L, Batista, P. V. C., Lima, H. S., Alves, M. A., Guimarães, F. G. & Silva, R. C. P. (2020). COVID-ABS: An Agent-Based Model of COVID-19 Epidemic to Simulate Health and Economic Effects of Social Distancing Interventions. Chaos, Solitons and Fractals, 139, 1-15. https://doi.org/10.1016/j.chaos.2020.110088

Sönmez, R. V. (2020). Covid-19 Kaygısının İş Gören Performansı ve Motivasyonu Üzerine Etkisi: Hizmet Sektöründe Bir Araştırma. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 7(12), 155-175.

Susuz, H. (2011). İnsan Kaynakları Yönetiminde X.Y.Z. Denklemi Semineri, Manisa.

Şahin, E., & İçil, H. B. (2019). Sosyal Medya Uygulamalarının, Marka Bağlılığı ve Tüketici Davranışlarına Etkisi: Z Kuşağı Üzerine Bir Araştırma. ISAS WINTER-2019, 74.

T.C. Sağlık Bakanlığı (2021). Covid-19 Bilgilendirme Sayfası. https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66935/genel-koronavirus-tablosu.html, Erişim Tarihi: 19.01.2021

Tallo Survey (2020). The Pandemic's Impact on Gen Z's Career Plans. https://tallo.com/blog/pandemic-impact-on-gen-z-career-plans/, Erişim Tarihi: 30.11.2021

Tapscott, D. (2009). Grown up Digital: How the Net Generation İs Changing Your World. New York: McGraw-Hill.

Taş, H. Y. & Kaçar, S. (2019). X, Y ve Z Kuşağı Çalışanlarının Yönetim Tarzları ve Bir İşletme Örneği. OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 11(18), 643-675. https://doi.org/10.26466/opus.554751

Taş, H. Y., Demirdöğmez, M. & Küçükoğlu, M. (2017). Geleceğimiz Olan Z Kuşağının Çalışma Hayatına Muhtemel Etkileri. OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 7(13), 1031-1048. https://doi.org/10.26466/opus.370345

Tekin, M. (2015). Çalışma Yaşamında Kuşaklar ve İşe Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

The State of Gen Z (2020). The Impact of COVID-19 and Gen Z Looking Ahead, https://genhq.com/generation-z-covid19-research-2020/, Erişim Tarihi: 20.10. 2021

Tienari, J., & Piekkari, R. (2011). Z ja Epäjohtaminen. Helsinki: Talentum.

Toruntay, H. (2011). Takım rolleri çalışması: X ve Y Kuşağı Üzerinde Karşılaştırmalı Bir Araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Tuncer, A. İ. & M. U. Tuncer. (2016). Eğlence Reklamlarının Viral Uygulamaları ve Z Kuşağı Üzerinden Bir Değerlendirme. TRT Akademi Dergisi, Eğlence Endüstrisi Sayısı, 1(1), 210-229.

Turner, A. (2015). Generation Z: Technology and Social Interest. The Journal of Individual Psychology, 71(2), 103-113.

Türk Dil Kurumu (2021). Kuşak. https://sozluk.gov.tr/, Erişim Tarihi: 21.01.2021

Twenge, J. M. & Campbell, W. K. (2010). Birth Cohort Differences in The Monitoring The Future Dataset and Elsewhere: Further Evidence for Generation Me--Commentary on Trzesniewski & Donnellan (2010). Perspectives on Psychological Science, 5(1), 81-88. https://doi.org/10.1177/1745691609357015

Uppal, A., Wadhwa, B. & Vashisht, A. (2018). Magnitudes of Attractiveness in Employer Branding: Generation Z. International Journal of Applied Business and Economic Research, 15(23), 2.

Uysal, Y. & Atmaca, Y. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Kamu Personeli ve Kamu Personel Sistemi Algılarını Ölçmeye Yönelik Bir Analiz: Gediz Meslek Yüksekokulu Örneği. Journal of Awareness, 5(4), 463-484. https://doi.org/10.26809/joa.5.033

Ünal, R. (2019). Davranışsal İktisat Bağlamında Z Kuşağı Tüketici Davranışlarının Cinsiyet Farkına Göre İncelenmesi. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 6(6), 574-587.

Varghese, G. M. & John, R. (2020). COVID-19 in India: Moving from Containment to Mitigation. Indian Journal of Medical Research, February & March, 136-139. https://doi.org/10.4103/ijmr.IJMR_860_20

Vazquez, E. (2009). Managing Conflict Across Generations in the Workplace. Master Thesis, Massachusetts Institute of Technology, Massachusetts/USA.

Viljakainen, P., & Mueller-Eberstein, M. (2011). No Fear, johtaja kohtaa digicowboyt. Helsinki: WSOYpro.

Voorhees, C. M., Fombelle, P. W. & Bone, S. A. (2020). Don't Forget About the Frontline Employee During the COVID-19 Pandemic: Preliminary Insights and a Research Agenda on Market Shocks. Journal of Service Research, 23(4), 396-400. https://doi.org/10.1177/1094670520944606

Wey Smola, K. & Sutton, C. D. (2002). Generational Differences: Revisiting Generational Work Values for the New Millennium. Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior, 23(4), 363-382.

World Health Organization (2020). Novel Coronavirus (2019-nCoV) Situation Report-1 (21 January), https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200121-sitrep-1-2019-ncov.pdf, Accessed Date: 19.01.2021

Worldometer (2021). Report Coronavirus Cases. https://www.worldometers.info/coronavirus/, Erişim Tarihi: 19.01.2021

Yankın, F. B. (2019). Dijital Dönüşüm Sürecinde Çalışma Yaşamı. Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi, 7(2), 1-38.

Yavan Temizkan, Ö. & Yorulmaz, F. (2020). İşveren Markası Oluşumunu Etkileyen Sosyo-Demografik Unsurlar: Turizm Sektörü Örneği. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 39, 53-78. https://doi.org/10.35343/kosbed.628506

Yiğit Seyfi, Ü. (2016). X ve Y Kuşaklarının Ruhsal Zekâ Özellikleri İle Çalışma Algıları Üzerine Bir Analiz. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

Yücebalkan, B. & Aksu, B. (2013). Potansiyel İşgücü Olarak Y Kuşağının Transformasyonel Liderlerle Çalışabilirliğine Yönelik Bir Araştırma. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 5(1), 16-32.

Zao-Sanders, M. & Palmer, K. (2019). Why Even New Grads Need to Reskill for the Future. Harvard Business Review. Harvard Business School Publishing.

Zimmer, B. (2019). Z is for the Post-Millennial Generation. https://www.wsj.com/articles/z-is-for-the-post-millennial-generation-11549045923. Erişim Tarihi: 15.11.2020

Zümbül, H. (2020). A New Order From Offices to Homes: Telecommuting with All Dimensions and Frequently Asked Questions, Dünya Newspaper. https://www.dunya.com/kose-yazisi/ofislerden-evlere-yeni-bir-duzen-tum-boyutlariyla-ve-sikca-sorulan-sorularla-uzaktan-calisma/606740. Erişim Tarihi: 24.01.2021

İDARE HUKUKU AÇISINDAN ZULÜM (MOBBİNG) UYGULAMALARI ve DAVALARI

Hamdi KORKMAZ

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-7565-76-9

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Eylül 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖZGEÇMİŞ

Yrd.Doç.Dr.Hamdi KORKMAZ

1965 yılında Bulgaristan'ın Kırcali şehrinin Tarnovitzi ilçesinde doğdu. 1968 yılında bizlere büyük halamın eşinin istek yapması üzerine, turist olarak ailece İstanbul'a yanlarına geldi. 1973 yılında Türk vatandaşlığına kabul edildi ve Bursa'ya tamamen yerleşti. İlk-Orta-Lise'yi (Ticaret) Bursa'da tamamladı.

1986 yılında Lisans, İktisat Bölümü, 1993 yılında Yüksek Lisans, İşletme Bölümü (Muhasebe-Finansman Anabilim Dalı), "Anonim Şirketlerde Tutulması Gereken Defter ve Belgelerin Tutulmaması Durumunda Uygulanacak Yaptırımların Değerlendirilmesi" konusu tez çalışması ile, 2000 yılında Doktora, Maliye Bölümü (Mali Hukuk Anabilim Dalı), "Türkiye'de Vergi Denetiminin Vergi Potansiyeli ve Kayıpları üzerindeki Etkinliği" konulu tez çalışması ile Uludağ Üniversitesi'nden mezun oldu.

2001 yılında Yardımcı Doçent Doktor, Maliye ve Ekonomi Bölümü (Mali Hukuk Anabilim Dalı) Kocaeli Üniversitesi'nden ünvanı aldı.

1999-2000 yıllarında Devlet Planlama Teşkilatının Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, (2001-2005) Vergi Özel İhtisas Komisyonunda (Vergisel Açıdan Kayıt Dışı Ekonomi Alt Komisyonu) görev aldı.

1987 yılında askerliğimi kısa dönem olarak Denizli'de yaptı. Özel sektörde muhasebe elemanı olarak Bursa'da çalıştı. (01/02/1991-30/04/2001) tarihleri arasında kendi nam ve hesabıma Bursa'da Serbest Muhasebeci – Mali Müşavirlik yaptı. Evli ve iki çocuk babası.

2001-2010 yıllarında Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde Maliye (Mali Hukuk) ve Vergi Hukuku derslerini verdi. 2001-2008 yıllarında Maliye ve Ekonomi Bölümü Başkanlığı ve 2001-2009 yıllarında Mali Hukuk Anabilim Dalı Başkanlığı görevlerini yürüttü.

2010-2018 yıllarında Kocaeli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde Türk Vergi Sistemi, Maliye ve Vergi Uygulamaları derslerini verdi.

14/12/2018 tarihi itibariyle Kocaeli Üniversitesi Rektörlüğü'nce Görevden Uzaklaştırma İhtiyatı Tedbiri kararı verildi, uygulama halen devam etmekte.

11/11/2020 tarihi itibariyle Kocaeli Üniversitesi Rektörlüğü'nce İlişiğim Kesilmesine karar verildi. Açtığım iptal davası Kocaeli İdare Mahkemesi'nde halen devam etmekte.

Rahmetli babam Bekir Korkmaz,
annem Fatma Korkmaz'ın ve
yetişmemde rolü olanların muazzez hatıralarına…

Hakkını, aklını kiraya verme,
Haksızlığa sakın boyun eğme.
Hakkın ortadan kaybolduğu gibi,
Haysiyetin de beş paralık olur.

ÖNSÖZ

Yüce Rabbimiz Kur'an-ı Kerim ayetlerinde zulüm ve zalimler hakkında şöyle buyuruyor;

"…Şüphesiz Allah'ın gösterdiği yol, yolun ta kendisidir. Biz Alemlerin Rabbine boyun eğin diye emrolduk. (En'am Süresi : 6/71)[1] "…Şüphesiz Allah zalimler topluluğunu doğru yola çıkarmaz." (En'am Süresi:6/144)[2]

Bizler hiçbir zaman zalimin zulmüne boyun eğmemeliyiz, yalnız Rabbimizin takdirine boyun eğmeliyiz. İnsanlar yaşadıkları sürece her yıl en az bir-iki kez musibet ve sıkıntılarla imtihan olmaktadır. Bu imtihanın gayesi, insanların günah ve kusurlarından pişman olup tövbe etmelerini sağlamak ve bu zorlu imtihanın sonuçlarını düşünüp tefekkür etmeye, ebedi hayatı kaybetmemek için, içinde bulunduğu fani hayatı sorgulamaya teşvik etmektir.

Vicdani ve ahlaki duyarlılığa sahip her insanın" hayırlı niyet" sahibi olmayı hayat felsefesi edinmek gerektiğini bilmesi gerekir diye düşünüyorum. Çünkü hayırlı niyetle atılan her adımın Allah (c.c.)indinde de güzel bir karşılık bulacağı şüphesizdir. Allah (c.c.) Resulü (s.a.v.) hadisi şerifinde şöyle buyuruyor; "Ameller ancak niyetlere göre değer kazanır." (Buhari, Bed'ül-Vahy,1) Her Müslüman; fıtratına bağlı olarak vahyin ışığında kendini iyi bir insan ve Müslüman olarak geliştirmek, şöhret, şehvet ve servette yıkılmayacak bir kimlik inşa etmekle mükelleftir. Fıtratı bozulmamış olan insanoğlu iç dünyası yanlışlar karşısında alarm verir. Hatayı, günahı reddeder. Haksızlığa ve zulme boyun eğmez karşı gelir, rahatsız olur. Fakat bir kere fıtrat bozulursa artık insan ayar tutmaz, adeta kula köle olur.

Kitap çalışmam sırasında, benden desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, her türlü kaprislerime tahammül gösteren eşim Sevil'e, kızım İrem'e ve oğlum Kerem'e candan teşekkür etmeyi bir borç bilirim. Kitabın basım işlerini, titizlikle -şahsımdan kaynaklanan hariç olmak üzere- gerçekleştiren EKİN Basım Yayın Dağıtım'ın sahibi Mehmet OYMAK ve kitabevi çalışanlarından özellikle Aslı AYRANCI ve Engin ÜZER'e ve diğer çalışanlara teşekkür ederim.

---

[1] (Hamdi E. Yazır, Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı, Burhan Yayın Dağıtım, İstanbul, 2012, s. 137.)
[2] (Yazır,a.g.e., 148.)

Kitabımda aciz hane duygu ve düşüncelerimle, iddiadan uzak, yaşadığım zulümleri (mobbingleri) detaylı bir şekilde, başta öğrencilerim olmak üzere idari yargı – vergi yargısı alanında çalışanlara, bu konulara ilgili duyan herkesle paylaşmak, hayırlara ve güzel amellere vesile olmasını Yüce Allah'tan (c.c.) dilerim.

Önsözümü Yüce Peygamberimiz (s.a.v.) sık sık yaptığı bir duası ile bitirmek istiyorum.

Allah'ım ürpermeyen kalpten,

Makbul olmayan duadan,

Doymayan nefisten ve

Faydasız ilimden sana sığınırım. (Müslim, zikir 73)

Bursa / Nilüfer, 2021

Hamdi KORKMAZ

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ **1**

I- NEDEN KİTAP YAZMA GEREĞİNİ HİSSETTİM? **1**

EKLER

1- T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI NÜFUS İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ 02/07/1973 TARİH VE 236/2858 SAYILI UYRUĞU: BULGAR, IRKI: TÜRK VE NÜFUS CÜZDANLARININ VERİLMESİ 6

2- İSTANBUL DÖRDÜNCÜ NOTERİ 12/02/1968 TARİH VE 4647 SAYILI TURİST İSTEK TAAHHÜTNAME 7

3- BURSA YILDIRIM NÜFUS MÜDÜRLÜĞÜ 17/09/2015 TARİH NÜFUS KAYIT ÖRNEĞİ 8

4- BULGARİSTAN BAKANLAR KURULU 25/01/1978 TARİH VE 141 SAYILI BULGARİSTAN VATANDAŞLIĞINDAN ÇIKARILMA KARARI (BULGARCA-TÜRKÇE) 9

5- BULGARİSTAN VATANDAŞLIĞINI TEKRAR GERİ ALABİLMEK İÇİN 2015 TARİH 12668/2015 İSTEK NUMARASI BAŞVURU (BULGARCA-TÜRKÇE) 10

6- KAPIKULE KARA HUDUT SINIR KAPISINDA 15/03/2019 TARİH PASAPORTUMA EL KONULMASI TUTANAĞI 13

7- REKTÖRLÜK 17/12/2018 TARİH VE 2462 SAYILI GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA İHTİYATİ TEDBİRİ UYGULAMASI VE HTTP://AKADEMİK PERSONEL .KOCAELİ.EDU.TR// HAMDİ KORKMAZ 28/12/2018 TARİHLİ, "12/11/2018 TARİHİNDEN İTİBAREN ÜNİVERSİTEMİZDEN AYRILMIŞTIR." YAZISI (2 SAYFA) 15

8- REKTÖRLÜK 18/12/2018 TARİH VE 100241 SAYILI DİSİPLİN SORUŞTURMASI VE SAVUNMASI 16

9- REKTÖRLÜK 11/11/2020 TARİH VE 77735 SAYILI İLİŞİĞİN KESİLMESİ VE MAHKEME İPTAL DAVASI (4 SAYFA) 19

12- DEKAN ZEHRA GÖNÜL BALKIR HAKKINDA KOCAELİ GAZETESİ 08/02/2007 TARİH "KOÜ HUKUK'TA NELER OLUYOR?" GÖNÜL HOCA AÇIKLAR MI?: YAZI 26

13- DEKAN ZEHRA GÖNÜL BALKIR 'IN ORTAK AÇIKLAMASI MİLLİYET GAZETESİ 08/12/2007 TARİH "MÜLAKATI BAKANLIK DEĞİL, HSYK YAPSIN" YASA DEĞİŞMELİ DİYEN DEKANLARDAN UYARI: YAZI 27

14- DEKAN ZEHRA GÖNÜL BALKIR'IN ORTAK BİLDİRİ HÜRRİYET GAZETESİ 10/02/2008 TARİH "HUKUK DEKANLARI: KAYGIYLA İZLİYORUZ" YÜKSEKÖĞRETİMDE TÜRBANIN SERBEST BIRAKILMASI TEKLİFİNE TEPKİ GÖSTERENLER YAZI 28

15- DEKAN ZEHRA GÖNÜL BALKIR'DAN DESTEK 20/03/2008TARİH "AKP KARŞITI BİLDİRİYE KOÜ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI GÖNÜL BALKIR'DAN DESTEK" YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI'NIN AKP'YE KAPATMA İSTEMİ DAVA AÇMASI YAZI (2 SAYFA) 29
16- DEKAN ZEHRA GÖNÜL BALKIR HAKKINDA HABERLER YAŞAM 15/03/2011 TARİH " DANIŞTAY'DAN ÖRNEK KARAR!" MOBBİNG DAVALARINDA ÖRNEK TEŞKİL EDECEK…(MUSTAFA ÇAKIR VE EMEK BAYRAKTAR'LA İLGİLİ "GÖREVİ KÖTÜYE KULLANMAK") YAZI (2 SAYFA) 31
17- DEKAN ZEHRA GÖNÜL BALKIR HAKKINDA CUMHURİYET.COM.TR 03/11/2011 TARİH "MOBBİNG UYGULADIĞI İDDİA EDİLEN DEKANA HAPİS CEZASI " GÖREVİ KÖTÜYE KULLANMAK SUÇUNDAN 5 AY HAPİS CEZASINA ÇARPTIRILDI YAZI 33
18- DEKAN ZEHRA GÖNÜL BALKIR HAKKINDA ÖZGÜR KOCAELİ 06/11/2011 "İSTİFA ET HOCAM" ÇALIŞMALARI İLE DEĞİL AMA YAPTIKLARIYLA "ÖRNEK VAKA" OLARAK ADINI BÜTÜN TÜRKİYE DUYDU YAZISI (2 SAYFA) 34
19- NURAY AŞÇI AKINCI MALİ HUKUK ANABİLİM DALI BAŞKANI 36
II- KASTEN ZULÜM (MOBBİNG) GÖRMEME NEDEN OLANLARDAN, NİÇİN SADECE YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANI MERHUM ERDOĞAN TEZİÇ'E HAKKIMI HELAL EDİYORUM! 37

BİRİNCİ BÖLÜM
KUR'AN-I KERİM, SÜNNET VE HUKUK KAVRAMI

I- KUR'AN-I KERİM, ALLAH (C.C.) KELAMIDIR 39
II- SÜNNET, KUR'AN-I KERİM'İN HAZRET-İ MUHAMMED MUSTAFA (S.A.V.)'İN UYGULAMASIDIR 39
III- HUKUK KAVRAMI 40
A- HUKUK VE GENEL BİLGİLER 40
a) Tanımı 40
b) Amacı 41
c) Hukuk Dalları 41
aa. Kamu Hukuku 41
bb. Özel Hukuk 41
d) Anayasa Hukuku 42
e) İdare Hukuku 42
f) Mali Hukuk 43
g) Vergi Hukuku 43
B- VERGİ HUKUKUNUN İDARE HUKUKU İLE İLİŞKİSİ 45
a) Kanun Hükümleri Açısından 45
b) Uygulama Yönleri Açısından 46
C- YARGI KAVRAMI 47
a) Açıklamalar 47

b) Yargılama Hukuku....48
c) Yargılama Konusu....48
d) Yargı....48
e) İdari Yargı....48
f) İdari Yargılama Hukuku....48
g) Vergi Yargısı....49
h) Vergi Yargılama Hukuku....49
ı) Mahkeme....49
i) Bağımsız Mahkeme....49
j) Dava....49
D- İDARE HUKUKUNDA DAVA TÜRLERİ....50
a) İptal Davası....50
aa. İptal Davasının Konusu....50
bb. İptal Davasının Amacı....50
cc. Yürütmenin Durdurulması....51
b) Tam Yargı Davası....51
aa. Tam Yargı Davasının Konusu....51
bb. Tam Yargı Davasının Amacı....51

İKİNCİ BÖLÜM

ZULÜM (MOBBİNG)

I- ZULÜM (MOBBİNG) KAVRAMI....53
A- ZULÜM (MOBBİNG) VE GENEL BİLGİLER....53
a) Tanımı....53
b) Kavramı....53
c) Unsurları....54
aa. İki Yüzlü Yılan Mobbingciler....54
bb. Hayal Kırıklığına Uğramış Mobbingciler....55
cc. Dalkavuk Mobbingciler....55
dd. Hırslı Mobbingciler....55
d) Amacı....55
e) Nedenleri....56
aa. Aklın Dışında Hareket Etmek....56
bb. Aklını Başkasına Kiraya Vermek....56
cc. Statü Farkları....57
dd. İnsan Sevgisinden Mahrum Olmak....57
f) Önlemleri....58
B- İDARE HUKUKU AÇISINDAN ZULÜM (MOBBİNG)....58
a) Kanun Hükümleri Açısından....58
aa. Maddi Tazminat Davası....59

bb. Manevi Tazminat Davası 59
b) Uygulama İstatistiği Açısından 60
c) Uygulama Örnekleri Açısından 60
aa. Bana Uygulanan Kayıtlı Uygulamalar 60
bb. Bana Uygulanan Kayıt Dışı Başlıca Uygulamalar 61
II- ZULÜM (MOBBİNG) KORUNMA YOLLARI, DAVALARI KAZANMA NEDENLERİ VE SONUÇLARI 61
A- İDARE HUKUKU AÇISINDAN ZULÜM (MOBBİNG) NEDENİYLE KORUNMA YOLLARI 61
a) 1982 Anayasası 62
b) 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu 62
c) 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu 63
d) 6328 Sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu 64
e) 6701 Sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu 64
f) 2011/2 Başbakanlık Genelgesi 65
g) 10/Aralık/1948 Tarihli İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi 65
h) Cumhuriyet Başsavcılığına Şikayette Bulunma 66
B- ZULÜMLE (MOBBİNGLE) MÜCADELE ETMENİN VE DAVALAR KAZANMANIN NEDENLERİ 66
a) Uhrevi Açıdan 66
b) Dünyevi Açıdan 68
C- ZULÜM (MOBBİNG) UYGULAMASININ SONUÇLARI 69
a) Mağdurlar Üzerindeki Etkileri 69
b) Kurumlar Üzerindeki Etkileri 70
aa. Psikolojik Maliyetler 70
bb. Ekonomik Maliyetler 70
c) Ülke Ekonomisi Üzerindeki Etkileri 70

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İSLAM'DA ZULÜM (MOBBİNG)

I- İSLAM'DA ZULÜM (MOBBİNG) ANLAYIŞI 73
A-GENEL BİLGİLER 73
B- BİLGİLİLERİN BAKIŞLARI AÇISINDAN 74
a) Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü "Zulüm Cezasız Kalmaz" Başlıklı Yazısı 75
b) Mahmut Sami Ramazanoğlu (k.s.) "Zulüm Nasıl Ortadan Kalkar" Başlıklı Yazısı 76
c) Ali Rıza Temel "Zulme ve Zalime Fırsat Vermemek" Başlıklı Yazısı 77
d) Ömer Çelik "Hataları Affedenin Şerefi Ziyadeleşir" Başlıklı Yazısı 79
e) Şerafettin Gölcük "Bakıllani ve İnsanın Fiilleri" Başlıklı Kitabı 81

II- İNSAN HAKLARI AÇISINDAN 83
A- CASİM AVCI – MEVLANA İDRİS "HZ. MUHAMMED'İN (S.A.V.) VEDA HUTBESİ" BAŞLIKLI YAZISI 84
B- CASİM AVCI – MEVLANA İDRİS "DÜN BUGÜN YARIN" BAŞLIKLI YAZISI 86
C- OSMAN NURİ TOPBAŞ "O'NA TALEBE OLABİLMEK" BAŞLIKLI YAZISI 88
D- HAYREDDİN KARAMAN "İSLAM'DA İNSAN HAKLARI" BAŞLIKLI KİTABI 92
E- EBU'L A'LA MEVDUDİ "İSLAM'DA İNSAN HAKLARI" BAŞLIKLI YAZISI 92

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

UYGULAMALAR VE DAVALAR

I- GENEL BİLGİLER 93
II- OLAYLAR VE SORUŞTURMALAR 93
A- SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜK 07/12/2004 TARİH VE 1688 SAYILI, 03/11/2004 İTİBARIYLA ARAŞTIRMA GÖREVLİSİ NURAY AŞÇI AKINCI'NIN YÜKSEK LİSANS PROGRAMINDAN TEZ JÜRİ ÜYELERİNİN GELEN OLUMSUZ GÖRÜŞ DİKKATE ALINARAK KAYDININ SİLİNMESİ 93
B-DEKANLIK 02/03/2005 TARİH VE 102 SAYILI ARAŞTIRMA GÖREVLİSİ NURAY AŞÇI AKINCI'NIN HAKKIMDA ŞİKAYET DİLEKÇESİ, YÖNETİMİ İLGİLENDİREN KONU OLMADIĞINA KARAR VERİLDİ 94
C- REKTÖRLÜK 05/01/2005 GÜN VE 09 SAYILI VE 15/03/2005 GÜN VE 155 SAYILI, GÖREVİ AKSATTIĞIMA DAİR SORUŞTURMA DEKANLIK 15/04/2005 TARİH VE 176 SAYILI SORUŞTURMAYA DEKAN TARAFINDAN GEREK DUYULMADI 94
D- DEKANLIK 22/06/2005 TARİH VE 2005/15 TOPLANTI NOLU FAKÜLTE YÖNETİM KURULU KARARINA GÖRE (BÖLÜM BAŞKANLIĞININ OLUMSUZ GÖRÜŞÜ VE DEKAN HAMDİ YILMAZ'IN KARŞI OYUNA RAĞMEN) ARAŞTIRMA GÖREVLİSİ NURAY AŞÇI AKINCI'NIN GÖREV SÜRESİNİN YENİDEN UZATILMASINA OY ÇOKLUĞU İLE KARAR VERİLDİ. REKTÖR YARDIMCISI VE DEKAN VEKİLİ YUSUF ÇAĞLAR'IN TEKLİFİ İLE REKTÖRLÜK TARAFINDAN ARAŞTIRMA GÖREVLİSİ OLARAK YENİDEN ATANDI 94
E- DEKANLIK 12/10/2005 TARİH VE 462 SAYILI, GÖREVİ AKSATTIĞIMA DAİR SORUŞTURMADA (İFADE TUTANAĞIM, ESKİ DEKAN HAMDİ YILMAZ TANIK İFADE TUTANAĞI VE BURSA SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER ODASININ 30/04/2001 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞANLAR LİSTESİNDEKİ KAYDI KAPATILMIŞTIR YAZISINA İSTİNADEN) 04/01/2006 TARİH VE 2006/1 SAYILI FAKÜLTE DİSİPLİN KURULU KARARIYLA HERHANGİ BİR CEZA VERİLMEMESİNE OY BİRLİĞİ İLE KARAR VERİLDİ 95
III- UYGULAMALAR VE DAVALAR 116
A- REKTÖRLÜK 16/01/2006-14/03/2006 TARİHLERİ ARASINDA 20 TANE TUTANAKLA, FAKÜLTEMDEKİ ODAMDA TUTANAK SAATİNDE

BULUNMADIĞIMDAN DOLAYI, 23/05/2006 TARİH VE 475 SAYILI "KAMU GÖREVİNDEN ÇIKARMA" DİSİPLİN CEZASI TEKLİFİ, YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU TARAFINDAN 24/08/2007 TARİHİNDE UYGUN BULUNDU. BU TEKLİF MAHKEMELER TARAFINDAN REDDEDİLDİ 116
B- DEKANLIK 11/01/2007 TARİH VE 22 SAYILI, GEÇERLİ HİÇBİR HUKUKİ GEREKÇE GÖSTERMEKSİZİN VERMİŞ OLDUĞUM" DERSLERİMİ ELİMDEN" ALDI. BU İŞLEM MAHKEMELER TARAFINDAN İPTALİNE KARAR VERİLDİ. 245
C- DEKANLIKLIK 11/01/2007 TARİH VE 26 SAYILI, HİÇBİR HAKLI GEREKÇE GÖSTERMEDEN HUKUKA AYKIRI BİR ŞEKİLDE "MALİYE VE EKONOMİ BÖLÜMÜ BAŞKANLIĞIMI" ELİMDEN ALDI. BU İŞLEM MAHKEMELER TARAFINDAN İPTALİNE KARAR VERİLDİ..... 268
D- REKTÖRLÜK 25/04/2007 TARİH VE 3168 SAYILI, GEÇERLİ HİÇBİR HUKUKİ GEREKÇE GÖSTERMEKSİZİN "GÖREV SÜREMİ" UZATMADI. BU İŞLEM MAHKEMELER TARAFINDAN İPTALİNE KARAR VERİLDİ. 304
E- YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI 30/09/2009 TARİH VE 31488 SAYILI," HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYELİĞİ KADROMUN DOLU OLARAK İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ'NE AKTARMA" GEÇERLİ HİÇBİR HUKUKİ GEREKÇE GÖSTERMEKSİZİN YAPILDI. BU İŞLEM MAHKEMELER TARAFINDAN İPTALİNE KARAR VERİLDİ..... 328

KAYNAKÇA..... 401

KAYNAKÇA

AKDOĞAN Abdurrahman, Türk Vergi Sistemi ve Uygulaması, Gazi Kitapevi, Ankara, 2003.

ASLAN, İ. Yılmaz - ŞENYÜZ, Doğan, Hukuka Giriş, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2018.

AVCI, Casim - İDRİS, Mevlana, Hz. Muhammed'in Hayatı, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2017.

AYBAY, Aydın – AYLAY, Rona, - PEHLİVAN Ali, Hukuka Giriş, Der Yayınları, İstanbul, 2020.

BİLGİLİ Abbas, İş Hukukunda Mobbing, Karahan Kitapevi, Adana, 2012.

BİLİCİ Nurettin, Vergi Hukuku, Yargı Yayınevi, Ankara, 2001.

ÇAĞLAYAN, Ramazan, İdare Hukuku Dersleri, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.

ÇELİK, Ömer, Hataları Affedenin Şerefi Ziyadeleşir, Altınoluk Dergisi, İstanbul, 2021.

DABAKOĞLU, Abdülvahap, Mobbing Davaları, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.

DERDİMAN, R. Cengiz, İdare Hukuku, Alfa Aktüel Yayınları, Bursa, 2010.

DERDİMAN, R. Cengiz, Hukuk Başlangıcı, Alfa Aktüel Yayınları, Bursa, 2009.

DİN HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, Zulüm Cezasız Kalmaz, Cuma Hutbesi, 2021.

DÖNDÜREN, Hamdi, Ahkamül Kur'an, Erkam Yayınları, İstanbul, 2020.

DURAN, A. Yıldırım, İnanç Amel ve Ahlak Ekseninde Kur'an'da Zulüm Kavramı, Recep Tayip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 9, 2016.

EDİZDOĞAN, Nihat, Kamu Maliyesi, Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa, 1989.

ESED, Muhammed, İslam'da Yönetim Biçimi, Başaran Matbaası, İstanbul, 1988.

GÖLCÜK Şerafettin, Bakıllani ve İnsan Fiilleri, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 1997.

GÖZLER Kemal, Türk Anayasa Hukuku, Ekin Yayınları, Bursa, 2000.

GÖZLER Kemal, İdare Hukukuna Giriş, Ekin Yayınları, Bursa, 2000.

GÖZLER Kemal – KAPLAN Gürsel, İdare Hukuku Dersleri, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2014.

GÖZLER Kemal – KAPLAN Gürsel, İdare Hukukuna Giriş, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2015.

KAHRAMAN, Hayreddin, İslam'da İnsan Hakları, Ensar Neşriyat Ticaret A.Ş. İstanbul, 1996.

KANETİ Selim – GÜMÜŞ Gülsen – EKMEKÇİ Esra – KAŞIKÇI Mahmut, Vergi Hukuku, Filiz Kitapevi, İstanbul, 2019.

KAPLAN Gürsel, İdari Yargılama Hukuku, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2020.

KARAVELİOĞLU Celal, İdari Yargılama Usulü Kanunu, Adalet Kitapevi, Ankara, 2018.

KAYA, Murat, Kitabımız Kur'an, Erkam Yayınları A.Ş., İstanbul, 2019.

KIRBAŞ Sadık, Vergi Hukuku, Siyasal Kitapevi, Ankara, 2006.

KILINÇ, Bahadır, Yürütmenin Durdurulması, Adil Yayınevi, Ankara, 1997.

KIZILOT Şükrü – ŞENYÜZ Doğan – TAŞ Metin – DÖNMEZ Recai, Vergi Hukuku, Yaklaşım Yayıncılık, Ankara, 2008.

KORKMAZ Hamdi, Türkiye'de Vergi Denetiminin Vergi Potansiyeli ve Kayıpları Üzerindeki Etkinliği (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Bursa, 1999.

KORKMAZ Hamdi, Anonim Şirketlerde Tutulması Gereken Defter ve Belgelerin Tutulmaması Duru- munda Uygulanacak Yaptırımların Değerlendirilmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bursa, 1993.

MEVDUDİ Ebu'l a'la İslam'da İnsan Hakları, Düşün Yayıncılık, İstanbul, 2017.

ÖNCEL Mualla – KUMRULU Ahmet – ÇAĞIN Nami – GÖKER Cenker, Vergi Hukuku, Turan Kitapevi, Ankara, 2020.

PALAMUT, E. Mehmet, Medeni Hukuk, Alfa Aktüel Yayınları, Bursa, 2011.

RAMAZANOĞLU, M. Sami (k.s.), Zulüm Nasıl Ortadan Kalkar ?, Altınoluk Dergisi, İstanbul, 2020.

ŞEN, Ersan - ERYILDIZ H. Sefa, Hukuka Giriş, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020.

ŞENYÜZ Doğan – YÜCE Mehmet – GERÇEK Adnan, Vergi Hukuku, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2013.

ŞENYÜZ Doğan – YÜCE Mehmet – GERÇEK Adnan, Vergi Hukuku, Ekin Kitapevi, Bursa, 2021.

TAŞ Metin, Vergi Hukuku, Ekin Kitapevi, Bursa, 2006.

T.C. ÇALIŞMA ve SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI, İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing), Özel Matbaası, 2013.

TEMEL, A. Rıza, Zulme ve Zalime Fırsat Vermemek, Altınoluk Dergisi, İstanbul, 2020.

TEZİÇ, Erdoğan, Anayasa Hukuku, Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş., İstanbul, 2020.

TINAZ, Pınar, İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing), Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş., İstanbul, 2011.

TOKAT, Bülent - CİNDİLOĞLU, Mihriban – KARA Hakan, Değerlerin Psikolojik Kuşatması Mobbing, Ekin Kitapevi, Bursa, 2011.

TOPBAŞ, O. Nuri, O beşeriyete Ne Öğretti, Yüzakı Yayıncılık, İstanbul, 2019.

TURAN, K. Mine, Kamu Görevlileri Bakımından İşyerinde Psikolojik Taciz (mobbing) ve Korunma Yolları, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2013.

TURAN, Salih, Vergi Teorisi ve Politikası, Filiz Kitapevi, İstanbul, 1993.

TUTAR Hasan – USLU Ferhat, Mobbing Hukuku, Adalet Kitapevi, Ankara, 2018.

ULUSOY, D. Ali, İdari Yargılama Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.

YAYLA, Mustafa, İslam Hukukunda İnsan Hakları ve Eşitlik, Çizgi Kitapevi, Konya, 2011.

YAZIR, E. Hamdi, Kur'an–ı Kerim ve Türkçe Anlamı, Burhan Yayın Dağıtım, İstanbul, 2012.

YILMAZ, Halil, İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing) 1 – 2 - 4, Maliye ve Sigorta Yorumları Dergisi, Ankara, Sayı: 554 – 555 - 557, 2011.

YÜCE Mehmet, Türk Vergi Yargısı, Ekin Kitapevi, Bursa, 2012.

İNTERNET KAYNAKLARI

– https://dergipark.org.tr/tr/pub/erzisosbil/issue/24417/258790(27/12/2015).
– https://eksisozluk.com/munir-derman-285922 09.02.2012